

The Bible in Ukrainian, in Basic English and in Greek

By Gary D. Rose

- 1 ¶ На початку Бог створив Небо та землю.
At the first God made the heaven and the earth.
ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν
- 2 А земля була пуста та порожня, і темрява була над безоднею, і Дух Божий ширяв над поверхнею води.
And the earth was waste and without form; and it was dark on the face of the deep: and the Spirit of God was moving on the face of the waters.
ἡ δὲ γῆ ἦν ἀόρατος καὶ ἀκατασκευάστος καὶ σκότος ἐπάνω τῆς ἀβύσσου καὶ πνεῦμα θεοῦ ἐπεφέρετο ἐπάνω τοῦ ὕδατος
- 3 ¶ I сказав Бог: Хай станеться світло! I сталося світло.
And God said, Let there be light: and there was light.
καὶ εἶπεν ὁ θεὸς γενηθήτω φῶς καὶ ἐγένετο φῶς
- 4 I побачив Бог світло, що добре воно, і Бог відділив світло від темряви.
And God, looking on the light, saw that it was good: and God made a division between the light and the dark,
καὶ εἶδεν ὁ θεὸς τὸ φῶς ὅτι καλόν καὶ διεχώρισεν ὁ θεὸς ἀνὰ μέσον τοῦ φωτὸς καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σκότους
- 5 I Бог назвав світло: День, а темряву назвав: Ніч. I був вечір, і був ранок, день перший.
Naming the light, Day, and the dark, Night. And there was evening and there was morning, the first day.
καὶ ἐκάλεσεν ὁ θεὸς τὸ φῶς ἡμέραν καὶ τὸ σκότος ἐκάλεσεν νύκτα καὶ ἐγένετο ἑσπέρα καὶ ἐγένετο προϊ ἡμέρα μία
- 6 ¶ I сказав Бог: Нехай станеться твердь посеред води, і нехай відділяє вона між водою й водою.
And God said, Let there be a solid arch stretching over the waters, parting the waters from the waters.
καὶ εἶπεν ὁ θεὸς γενηθήτω στερέωμα ἐν μέσῳ τοῦ ὕδατος καὶ ἔστω διαχωρίζον ἀνὰ μέσον ὕδατος καὶ ὕδατος καὶ ἐγένετο οὕτως
- 7 I Бог твердь учинив, і відділив воду, що під твердю вона, і воду, що над твердю вона. I сталося так.
And God made the arch for a division between the waters which were under the arch and those which were over it: and it was so.
καὶ ἐποίησεν ὁ θεὸς τὸ στερέωμα καὶ διεχώρισεν ὁ θεὸς ἀνὰ μέσον τοῦ ὕδατος ὃ ἦν ὑποκάτω τοῦ στερέωματος καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ ὕδατος τοῦ ἐπάνω τοῦ στερέωματος
- 8 I назвав Бог твердь Небо. I був вечір, і був ранок день другий.
And God gave the arch the name of Heaven. And there was evening and there was morning, the second day.
καὶ ἐκάλεσεν ὁ θεὸς τὸ στερέωμα οὐρανὸν καὶ εἶδεν ὁ θεὸς ὅτι καλόν καὶ ἐγένετο ἑσπέρα καὶ ἐγένετο προϊ ἡμέρα δευτέρα
- 9 ¶ I сказав Бог: Нехай збереться вода з-посід неба до місця одного, і нехай суходіл стане видний. I сталося так.
And God said, Let the waters under the heaven come together in one place, and let the dry land be seen: and it was so.
καὶ εἶπεν ὁ θεὸς συναχθήτω τὸ ὕδωρ τὸ ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ εἰς συναγωγὴν μίαν καὶ ὀφθῆτω ἡ ξηρὰ καὶ ἐγένετο οὕτως καὶ συνήχθη τὸ ὕδωρ τὸ ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὰς συναγωγὰς αὐτῶν καὶ ὤφθη ἡ ξηρὰ
- 10 I назвав Бог суходіл: Земля, а місце зібрання води назвав: Море. I Бог побачив, що добре воно.
And God gave the dry land the name of Earth; and the waters together in their place were named Seas: and God saw that it was good.
καὶ ἐκάλεσεν ὁ θεὸς τὴν ξηρὰν γῆν καὶ τὰ συστήματα τῶν ὕδατων ἐκάλεσεν θαλάσσας καὶ εἶδεν ὁ θεὸς ὅτι καλόν
- 11 I сказав Бог: Нехай земля вродить траву, ярину, що насіння вона розсіває, дерево овочево, що за родом своїм плід приносить, що в ньому насіння його на землі. I сталося так.
And God said, Let grass come up on the earth, and plants producing seed, and fruit-trees giving fruit, in which is their seed, after their sort: and it was so.
καὶ εἶπεν ὁ θεὸς βλαστησάτω ἡ γῆ βοτάνην χόρτου σπείρον σπέρμα κατὰ γένος καὶ καθ' ὁμοίτητα καὶ ξύλον κάρπιμον ποιοῦν καρπὸν οὐ τὸ σπέρμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ κατὰ γένος ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐγένετο οὕτως

- 12 I земля траву видала, ярину, що насіння розсіває за родом її, і дерево, що приносить плід, що насіння його в нім за родом його. I Бог побачив, що добре воно.
And grass came up on the earth, and every plant producing seed of its sort, and every tree producing fruit, in which is its seed, of its sort: and God saw that it was good.
καὶ ἐξήνεγκεν ἡ γῆ βοτάνην χόρτου σπείρον σπέρμα κατὰ γένος καὶ καθ' ὁμοίότητα καὶ ζύλον κάρπιμον ποιοῦν καρπὸν οὗ τὸ σπέρμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ κατὰ γένος ἐπὶ τῆς γῆς καὶ εἶδεν ὁ θεὸς ὅτι καλὸν
- 13 I був вечір, і був ранок, день третій.
And there was evening and there was morning, the third day.
καὶ ἐγένετο ἑσπέρα καὶ ἐγένετο προῖ ἡμέρα τρίτη
- 14 ¶ I сказав Бог: Нехай будуть світила на тверді небесній для відділення дня від ночі, і нехай вони стануть знаками, і часами умовленими, і днями, і роками.
And God said, Let there be lights in the arch of heaven, for a division between the day and the night, and let them be for signs, and for marking the changes of the year, and for days and for years:
καὶ εἶπεν ὁ θεὸς γενηθήτωσαν φωστῆρες ἐν τῷ στερεώματι τοῦ οὐρανοῦ εἰς φαῦσιν τῆς γῆς τοῦ διαχωρίζειν ἀνὰ μέσον τῆς ἡμέρας καὶ ἀνὰ μέσον τῆς νυκτὸς καὶ ἔστωσαν εἰς σημεῖα καὶ εἰς καιροὺς καὶ εἰς ἡμέρας καὶ εἰς ἔνιαυτοὺς
- 15 I нехай вони стануть на тверді небесній світилами, щоб світити над землею. I сталося так.
And let them be for lights in the arch of heaven to give light on the earth: and it was so.
καὶ ἔστωσαν εἰς φαῦσιν ἐν τῷ στερεώματι τοῦ οὐρανοῦ ὥστε φαίνειν ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐγένετο οὕτως
- 16 I вчинив Бог обидва світила великі, світило велике, щоб воно керувало днем, і світило мале, щоб керувало ніччю, також зорі.
And God made the two great lights: the greater light to be the ruler of the day, and the smaller light to be the ruler of the night: and he made the stars.
καὶ ἐποίησεν ὁ θεὸς τοὺς δύο φωστῆρας τοὺς μεγάλους τὸν φωστῆρα τὸν μέγαν εἰς ἀρχὰς τῆς ἡμέρας καὶ τὸν φωστῆρα τὸν ἐλάσσων εἰς ἀρχὰς τῆς νυκτὸς καὶ τοὺς ἀστέρας
- 17 I Бог умістив їх на тверді небесній, щоб світили вони над землею,
And God put them in the arch of heaven, to give light on the earth;
καὶ ἔθετο αὐτοὺς ὁ θεὸς ἐν τῷ στερεώματι τοῦ οὐρανοῦ ὥστε φαίνειν ἐπὶ τῆς γῆς
- 18 і щоб керували днем та ніччю, і щоб відділювали світло від темряви. I Бог побачив, що це добре.
To have rule over the day and the night, and for a division between the light and the dark: and God saw that it was good.
καὶ ἄρχειν τῆς ἡμέρας καὶ τῆς νυκτὸς καὶ διαχωρίζειν ἀνὰ μέσον τοῦ φωτὸς καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σκότους καὶ εἶδεν ὁ θεὸς ὅτι καλόν
- 19 I був вечір, і був ранок, день четвертий.
And there was evening and there was morning, the fourth day.
καὶ ἐγένετο ἑσπέρα καὶ ἐγένετο προῖ ἡμέρα τετάρτη
- 20 ¶ I сказав Бог: Нехай вода виройть дрібні істоти, душу живу, і птаство, що літає над землею під небесною твердою.
And God said, Let the waters be full of living things, and let birds be in flight over the earth under the arch of heaven.
καὶ εἶπεν ὁ θεὸς ἐξαγατέτω τὰ ὕδατα ἐρπετὰ ψυχῶν ζωῶν καὶ πετεινὰ πετόμενα ἐπὶ τῆς γῆς κατὰ τὸ στερέωμα τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἐγένετο οὕτως
- 21 I створив Бог риби великі, і всяку душу живу плазуючу, що її вода виросла за їх родом, і всяку пташину крилату за родом її. I Бог побачив, що добре воно.
And God made great sea-beasts, and every sort of living and moving thing with which the waters were full, and every sort of winged bird: and God saw that it was good.
καὶ ἐποίησεν ὁ θεὸς τὰ κῆτη τὰ μεγάλα καὶ πᾶσαν ψυχὴν ζῶων ἐρπετῶν ἃ ἐξήγαγεν τὰ ὕδατα κατὰ γένη αὐτῶν καὶ πᾶν πετεινὸν περωτὸν κατὰ γένος καὶ εἶδεν ὁ θεὸς ὅτι καλὰ
- 22 I поблагословив їх Бог, кажучи: Плодіться й розмножуйтеся, і наповнюйте воду в морях, а птаство нехай розмножується на землі!
And God gave them his blessing, saying, Be fertile and have increase, making all the waters of the seas full, and let the birds be increased in the earth.
καὶ ἠλόγησεν αὐτὰ ὁ θεὸς λέγων ἀυξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε καὶ πληρώσατε τὰ ὕδατα ἐν ταῖς θαλάσσαις καὶ τὰ πετεινὰ πληθύνεσθωσαν ἐπὶ τῆς γῆς
- 23 I був вечір, і був ранок, день п'ятий.
And there was evening and there was morning, the fifth day.
καὶ ἐγένετο ἑσπέρα καὶ ἐγένετο προῖ ἡμέρα πέμπτη
- 24 ¶ I сказав Бог: Нехай видасть земля живу душу за родом її, худобу й плазуюче, і земну звірину за родом її. I сталося так.
And God said, Let the earth give birth to all sorts of living things, cattle and all things moving on the earth, and beasts of the earth after their sort: and it was so.
καὶ εἶπεν ὁ θεὸς ἐξαγατέτω ἡ γῆ ψυχὴν ζῶσαν κατὰ γένος τετράποδα καὶ ἐρπετὰ καὶ θηρία τῆς γῆς κατὰ γένος καὶ ἐγένετο οὕτως

- 25 **I** вчинив Бог земну звірину за родом її, і худобу за родом її, і все земне плазуюче за родом його. **I** бачив Бог, що добре воно.
And God made the beast of the earth after its sort, and the cattle after their sort, and everything moving on the face of the earth after its sort: and God saw that it was good.
καὶ ἐποίησεν ὁ θεὸς τὰ θηρία τῆς γῆς κατὰ γένος καὶ τὰ κτήνη κατὰ γένος καὶ πάντα τὰ ἑρπετὰ τῆς γῆς κατὰ γένος αὐτῶν καὶ εἶδεν ὁ θεὸς ὅτι καλὰ
- 26 ¶ **I** сказав Бог: Створимо людину за образом Нашим, за подобою Нашою, і хай панують над морською рибою, і над птаством небесним, і над худобою, і над усею землею, і над усім плазуючим, що плазує по землі.
And God said, Let us make man in our image, like us: and let him have rule over the fish of the sea and over the birds of the air and over the cattle and over all the earth and over every living thing which goes flat on the earth.
καὶ εἶπεν ὁ θεὸς ποιήσωμεν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα ἡμετέραν καὶ καθ' ὁμοίωσιν καὶ ἀρχέτωσαν τῶν ἰχθύων τῆς θαλάσσης καὶ τῶν πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῶν κτηνῶν καὶ πάσης τῆς γῆς καὶ πάντων τῶν ἑρπετῶν τῶν ἐρπόντων ἐπὶ τῆς γῆς
- 27 **I** Бог на Свій образ людину створив, на образ Божий її Він створив, як чоловіка та жінку створив їх.
And God made man in his image, in the image of God he made him: male and female he made them.
καὶ ἐποίησεν ὁ θεὸς τὸν ἄνθρωπον κατ' εἰκόνα θεοῦ ἐποίησεν αὐτὸν ἄρσεν καὶ θῆλυ ἐποίησεν αὐτούς
- 28 **I** поблагословив їх Бог, і сказав Бог до них: Плодіться й розмножуйтеся, і наповнюйте землю, оволодійте нею, і пануйте над морськими рибами, і над птаством небесним, і над кожним плазуючим живим на землі!
And God gave them his blessing and said to them, Be fertile and have increase, and make the earth full and be masters of it; be rulers over the fish of the sea and over the birds of the air and over every living thing moving on the earth.
καὶ ἠλόγησεν αὐτούς ὁ θεὸς λέγων ἀξάνεσθε καὶ πληθύνεσθε καὶ πληρώσατε τὴν γῆν καὶ κατακυριεύσατε αὐτῆς καὶ ἄρχετε τῶν ἰχθύων τῆς θαλάσσης καὶ τῶν πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ καὶ πάντων τῶν κτηνῶν καὶ πάσης τῆς γῆς καὶ πάντων τῶν ἑρπετῶν τῶν ἐρπόντων ἐπὶ τῆς γῆς
- 29 ¶ **I** сказав Бог: Оце дав Я вам усю ярину, що розсіває насіння, що на всій землі, і кожне дерево, що на ньому плід деревний, що воно розсіває насіння, нехай буде на їжу це вам!
And God said, See, I have given you every plant producing seed, on the face of all the earth, and every tree which has fruit producing seed: they will be for your food:
καὶ εἶπεν ὁ θεὸς ἰδοὺ δέδωκα ὑμῖν πᾶν χόρτον σπόριμον σπεῖρον σπέρμα ὃ ἐστὶν ἐπάνω πάσης τῆς γῆς καὶ πᾶν ξύλον ὃ ἔχει ἐν ἑαυτῷ καρπὸν σπέρματος σπορίμου ὑμῖν ἔσται εἰς βρώσιν
- 30 **I** земній усій звірині і всьому птаству небесному, і кожному, що плазує по землі, що душа в ньому жива, уся зелень яринна на їжу для них. **I** сталося так.
And to every beast of the earth and to every bird of the air and every living thing moving on the face of the earth I have given every green plant for food: and it was so.
καὶ πᾶσι τοῖς θηρίοις τῆς γῆς καὶ πᾶσι τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ καὶ παντὶ ἑρπετῷ τῷ ἑρποντῷ ἐπὶ τῆς γῆς ὃ ἔχει ἐν ἑαυτῷ ψυχὴν ζωῆς πάντα χόρτον χλωρὸν εἰς βρώσιν καὶ ἐγένετο οὕτως
- 31 ¶ **I** побачив Бог усе, що вчинив. **I** ото, вельми добре воно! **I** був вечір, і був ранок, день шостий.
And God saw everything which he had made and it was very good. And there was evening and there was morning, the sixth day.
καὶ εἶδεν ὁ θεὸς τὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν καὶ ἰδοὺ καλὰ λίαν καὶ ἐγένετο ἑσπέρα καὶ ἐγένετο πρωὶ ἡμέρα ἕκτη
- 1 ¶ **I** були скінчені небо й земля, і все воїнство їхнє.
And the heaven and the earth and all things in them were complete.
καὶ συνετελέσθησαν ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ καὶ πᾶς ὁ κόσμος αὐτῶν
- 2 **I** скінчив Бог дня сьомого працю Свою, яку Він чинив. **I** Він відпочив у дні сьомім від усієї праці Своєї, яку був чинив.
And on the seventh day God came to the end of all his work; and on the seventh day he took his rest from all the work which he had done.
καὶ συνετέλεσεν ὁ θεὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἕκτῃ τὰ ἔργα αὐτοῦ ἃ ἐποίησεν καὶ κατέπαυσεν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ ὧν ἐποίησεν
- 3 **I** поблагословив Бог день сьомий, і його освятив, бо в нім відпочив Він від усієї праці Своєї, яку, чинячи, Бог був створив.
And God gave his blessing to the seventh day and made it holy: because on that day he took his rest from all the work which he had made and done.
καὶ ἠλόγησεν ὁ θεὸς τὴν ἡμέραν τὴν ἑβδόμην καὶ ἡγίασεν αὐτὴν ὅτι ἐν αὐτῇ κατέπαυσεν ἀπὸ πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ ὧν ἤρξατο ὁ θεὸς ποιῆσαι
- 4 ¶ Це ось походження неба й землі, коли створено їх, у дні, як Господь Бог створив небо та землю.
These are the generations of the heaven and the earth when they were made.
αὕτη ἡ βίβλος γενέσεως οὐρανοῦ καὶ γῆς ὅτε ἐγένετο ἡ ἡμέρα ἐποίησεν ὁ θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν
- 5 **I** не було на землі жодної польової рослини, і жодна ярина польова не росла, бо на землю дощу Господь Бог не давав, і не було людини, щоб порати землю.
In the day when the Lord God made earth and heaven there were no plants of the field on the earth, and no grass had come up: for the Lord God had not sent rain on the earth and there was no man to do work on the land.
καὶ πᾶν χλωρὸν ἀγροῦ πρὸ τοῦ γενέσθαι ἐπὶ τῆς γῆς καὶ πάντα χόρτον ἀγροῦ πρὸ τοῦ ἀνατελεῖν οὐ γὰρ ἔβρεξεν ὁ θεὸς ἐπὶ τὴν γῆν καὶ ἄνθρωπος οὐκ ἦν ἐργάζεσθαι τὴν γῆν

- 6 I пара з землі підіймалась, і напувала всю землю.
But a mist went up from the earth, watering all the face of the land.
 πηγή δὲ ἀνέβαινεν ἐκ τῆς γῆς καὶ ἐπότιζεν πᾶν τὸ πρόσωπον τῆς γῆς
- 7 I створив Господь Бог людину з пороху земного. I дихання життя вдихнув у ніздрі її, і стала людина живою душою.
And the Lord God made man from the dust of the earth, breathing into him the breath of life: and man became a living soul.
 καὶ ἐπλασεν ὁ θεὸς τὸν ἄνθρωπον χοῦν ἀπὸ τῆς γῆς καὶ ἐνεφύσησεν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ πνοὴν ζωῆς καὶ ἐγένετο ὁ ἄνθρωπος εἰς ψυχὴν ζῶσαν
- 8 ¶ I насадив Господь Бог рай ув Едені на сході, і там осадив людину, що її Він створив.
And the Lord God made a garden in the east, in Eden; and there he put the man whom he had made.
 καὶ ἐφύτευσεν κύριος ὁ θεὸς παράδεισον ἐν ἐδεμ κατὰ ἀνατολὰς καὶ ἔθετο ἐκεῖ τὸν ἄνθρωπον ὃν ἐπλασεν
- 9 I зростив Господь Бог із землі кожне дерево, принадне на вигляд і на їжу смачне, і дерево життя посеред раю, і дерево Пізнання добра і зла.
And out of the earth the Lord made every tree to come, delighting the eye and good for food; and in the middle of the garden, the tree of life and the tree of the knowledge of good and evil.
 καὶ ἐξανέτειλεν ὁ θεὸς ἐτι ἐκ τῆς γῆς πᾶν ξύλον ὠραῖον εἰς ὄρασιν καὶ καλὸν εἰς βρώσιν καὶ τὸ ξύλον τῆς ζωῆς ἐν μέσῳ τῶ παραδείσῳ καὶ τὸ ξύλον τοῦ εἰδένα γνοστὸν καλοῦ καὶ πονηροῦ
- 10 I річка з Едену виходить, щоб поїти рай. I звідти розділюється і стає чотирма початками.
And a river went out of Eden giving water to the garden; and from there it was parted and became four streams.
 ποταμὸς δὲ ἐκπορεύεται ἐξ ἐδεμ ποτίζειν τὸν παράδεισον ἐκεῖθεν ἀφορίζεται εἰς τέσσαρας ἀρχάς
- 11 Імення одному Пішон, оточує він усю землю Хавіла, де є золото.
The name of the first is Pishon, which goes round about all the land of Havilah where there is gold.
 ὄνομα τῷ ἐνὶ φισῶν οὗτος ὁ κυκλῶν πᾶσαν τὴν γῆν εὐλατ ἐκεῖ οὗ ἔστιν τὸ χρυσίον
- 12 A золото тієї землі добре; там бделій і камінь онікс.
And the gold of that land is good: there is bdellium and the onyx stone.
 τὸ δὲ χρυσίον τῆς γῆς ἐκείνης καλὸν καὶ ἐκεῖ ἔστιν ὁ ἄνθραξ καὶ ὁ λίθος ὁ πράσινος
- 13 Ім'я ж другої річки Гіхон, вона оточує весь край Етіопії.
And the name of the second river is Gihon: this river goes round all the land of Cush.
 καὶ ὄνομα τῷ ποταμῷ τῷ δευτέρῳ γῆων οὗτος ὁ κυκλῶν πᾶσαν τὴν γῆν αἰθιοπίας
- 14 A ім'я річки третьої Тигр, вона протікає на сході Ашшуру. A річка четверта вона Ефрат.
And the name of the third river is Tigris, which goes to the east of Assyria. And the fourth river is Euphrates.
 καὶ ὁ ποταμὸς ὁ τρίτος τίγρις οὗτος ὁ πορευόμενος κατέναντι ἀσσυρίων ὁ δὲ ποταμὸς ὁ τέταρτος οὗτος εὐφράτης
- 15 I взяв Господь Бог людину, і в еденському раї вмістив був її, щоб порала його та його доглядала.
And the Lord God took the man and put him in the garden of Eden to do work in it and take care of it.
 καὶ ἔλαβεν κύριος ὁ θεὸς τὸν ἄνθρωπον ὃν ἐπλασεν καὶ ἔθετο αὐτὸν ἐν τῷ παραδείσῳ ἐργάζεσθαι αὐτὸν καὶ φυλάσσειν
- 16 ¶ I наказав Господь Бог Адамові, кажучи: Із кожного дерева в Раю ти можеш їсти.
And the Lord God gave the man orders, saying, You may freely take of the fruit of every tree of the garden:
 καὶ ἐνετείλατο κύριος ὁ θεὸς τῷ ἀδὰμ λέγων ἀπὸ παντὸς ξύλου τοῦ ἐν τῷ παραδείσῳ βρώσει φάγη
- 17 Але з дерева знання добра й зла не їж від нього, бо в день їди твоєї від нього ти напевно помреш!
But of the fruit of the tree of the knowledge of good and evil you may not take; for on the day when you take of it, death will certainly come to you.
 ἀπὸ δὲ τοῦ ξύλου τοῦ γινώσκειν καλὸν καὶ πονηρὸν οὐ φάγεσθε ἀπ' αὐτοῦ ἢ δ' ἂν ἡμέρα φάγητε ἀπ' αὐτοῦ θανάτῳ ἀποθανεῖσθε
- 18 ¶ I сказав Господь Бог: Не добре, щоб бути чоловіку самотнім. Створю йому поміч, подібну до нього.
And the Lord God said, It is not good for the man to be by himself: I will make one like himself as a help to him
 καὶ εἶπεν κύριος ὁ θεὸς οὐ καλὸν εἶναι τὸν ἄνθρωπον μόνον ποιήσωμεν αὐτῷ βοηθὸν κατ' αὐτόν

- 19 I вчинив Господь Бог із землі всю польову звірину, і все птаство небесне, і до Адама привів, щоб побачити, як він їх кликатиме. А все, як покличе Адам до них, до живої душі воно їм ення йому.
And from the earth the Lord God made every beast of the field and every bird of the air, and took them to the man to see what names he would give them: and whatever name he gave to any living thing, that was its name.
 και ἐπλασεν ὁ θεὸς ἐτι ἐκ τῆς γῆς πάντα τὰ θηρία τοῦ ἀγροῦ καὶ πάντα τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἤγαγεν αὐτὰ πρὸς τὸν ἀδὰμ ἰδεῖν τί καλέσει αὐτά καὶ πᾶν ὃ ἐὰν ἐκάλεσεν αὐτὸ ἀδὰμ ψυχὴν ζῶσαν τοῦτο ὄνομα αὐτοῦ
- 20 I назвал Адам імена всій худобі, і птаству небесному, і всій польовій звірині. Але Адамові помочі Він не знайшов, щоб подібна до нього була.
And the man gave names to all cattle and to the birds of the air and to every beast of the field; but Adam had no one like himself as a help.
 και ἐκάλεσεν ἀδὰμ ὀνόματα πᾶσιν τοῖς κτήνεσιν καὶ πᾶσι τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ καὶ πᾶσι τοῖς θηρίοις τοῦ ἀγροῦ τῷ δὲ ἀδὰμ οὐχ εὐρέθη βοηθὸς ὅμοιος αὐτῷ
- 21 ¶ I вчинив Господь Бог, що на Адама спав міцний сон, і заснув він. I Він узяв одне з ребер його, і тілом закрив його місце.
And the Lord God sent a deep sleep on the man, and took one of the bones from his side while he was sleeping, joining up the flesh again in its place:
 και ἐπέβαλεν ὁ θεὸς ἔκστασιν ἐπὶ τὸν ἀδὰμ καὶ ὑπνώσεν καὶ ἔλαβεν μίαν τῶν πλευρῶν αὐτοῦ καὶ ἀνεπλήρωσεν σάρκα ἀντ' αὐτῆς
- 22 I перетворив Господь Бог те ребро, що взяв із Адама, на жінку, і привів її до Адама.
And the bone which the Lord God had taken from the man he made into a woman, and took her to the man.
 και ἠκοδόμησεν κύριος ὁ θεὸς τὴν πλευρὰν ἣν ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ ἀδὰμ εἰς γυναῖκα καὶ ἤγαγεν αὐτὴν πρὸς τὸν ἀδὰμ
- 23 I промовив Адам: Оце тепер вона кість від костей моїх, і тіло від тіла мого. Вона чоловіковою буде зватися, бо взята вона з чоловіка.
And the man said, This is now bone of my bone and flesh of my flesh: let her name be Woman because she was taken out of Man.
 και εἶπεν ἀδὰμ τοῦτο νῦν ὀστοῦν ἐκ τῶν ὀστέων μου καὶ σὰρξ ἐκ τῆς σαρκός μου αὕτη κληθήσεται γυνή ὅτι ἐκ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς ἐλήμφθη αὕτη
- 24 Покине тому чоловік свого батька та матір свою, та й пристане до жінки своєї, і стануть вони одним тілом.
For this cause will a man go away from his father and his mother and be joined to his wife; and they will be one flesh.
 ἔνεκεν τούτου καταλείψει ἄνθρωπος τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν
- 25 I були вони нагі обое, Адам та жінка його, і вони не соромились.
And the man and his wife were without clothing, and they had no sense of shame.
 και ἦσαν οἱ δύο γυμνοὶ ὁ τε ἀδὰμ καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ καὶ οὐκ ἠσχύνοντο
- 1 ¶ Але змій був хитріший над усю польову звірину, яку Господь Бог учинив. I сказав він до жінки: Чи Бог наказав: Не їжте з усякого дерева раю?
Now the snake was wiser than any beast of the field which the Lord God had made. And he said to the woman, Has God truly said that you may not take of the fruit of any tree in the garden?
 ὁ δὲ ὄφις ἦν φρονιμώτατος πάντων τῶν θηρίων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς ὧν ἐποίησεν κύριος ὁ θεὸς καὶ εἶπεν ὁ ὄφις τῇ γυναικί τί εἶπεν ὁ θεὸς οὐ μὴ φάγητε ἀπὸ παντὸς ξύλου τοῦ ἐν τῷ παραδείσῳ
- 2 I відповіла жінка змієві: З плодів дерева раю ми можемо їсти,
And the woman said, We may take of the fruit of the trees in the garden:
 και εἶπεν ἡ γυνὴ τῷ ὄφει ἀπὸ καρποῦ ξύλου τοῦ παραδείσου φαγόμεθα
- 3 але з плодів дерева, що в середині раю, Бог сказав: Не їжте із нього, і не доторкайтесь до нього, щоб вам не померти.
But of the fruit of the tree in the middle of the garden, God has said, If you take of it or put your hands on it, death will come to you.
 ἀπὸ δὲ καρποῦ τοῦ ξύλου ὃ ἐστὶν ἐν μέσῳ τοῦ παραδείσου εἶπεν ὁ θεὸς οὐ φάγεσθε ἀπ' αὐτοῦ οὐδὲ μὴ ἄψηθε αὐτοῦ ἵνα μὴ ἀποθάνητε
- 4 I сказав змій до жінки: Умерти не вмерете!
And the snake said, Death will not certainly come to you:
 και εἶπεν ὁ ὄφις τῇ γυναικί οὐ θανάτῳ ἀποθανεῖσθε
- 5 Бо відає Бог, що дня того, коли будете з нього ви їсти, ваші очі розкриються, і станете ви, немов Боги, знаючи добро й зло.
For God sees that on the day when you take of its fruit, your eyes will be open, and you will be as gods, having knowledge of good and evil.
 ἦδει γὰρ ὁ θεὸς ὅτι ἐν ἡ ἡμέρᾳ φάγητε ἀπ' αὐτοῦ διανοιχθήσονται ὕμῶν οἱ ὀφθαλμοὶ καὶ ἔσεσθε ὡς θεοὶ γινώσκοντες καλὸν καὶ πονηρὸν
- 6 ¶ I побачила жінка, що дерево добре на їжу, і принадне для очей, і пожадане дерево, щоб набути знання. I взяла з його плоду, та й з'їла, і разом дала теж чоловікові своєму, і він з'їв.
And when the woman saw that the tree was good for food, and a delight to the eyes, and to be desired to make one wise, she took of its fruit, and gave it to her husband.
 και εἶδεν ἡ γυνὴ ὅτι καλὸν τὸ ξύλον εἰς βρώσιν καὶ ὅτι ἀρεστὸν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἰδεῖν καὶ ὡραῖόν ἐστιν τοῦ κατανοῆσαι καὶ λαβοῦσα τοῦ καρποῦ αὐτοῦ ἔφαγεν καὶ ἔδωκεν καὶ τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς μετ' αὐτῆς καὶ ἔφαγον

- 7 **I розкрилися очі в обох них, і пізнали, що нагі вони. I зшили вони фігові листя, і зробили опаски собі.**
And their eyes were open and they were conscious that they had no clothing and they made themselves coats of leaves stitched together.
καὶ διηνοίχθησαν οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν δύο καὶ ἔγνωσαν ὅτι γυμνοὶ ἦσαν καὶ ἔραψαν φύλλα συκῆς καὶ ἐποίησαν ἑαυτοῖς περιζώματα
- 8 **I почули вони голос Господа Бога, що по раю ходив, як повів денний холодок. I сховався Адам і його жінка від Господа Бога серед дерев раю.**
And there came to them the sound of the Lord God walking in the garden in the evening wind: and the man and his wife went to a secret place among the trees of the garden, away from the eyes of the Lord God.
καὶ ἤκουσαν τὴν φωνὴν κυρίου τοῦ θεοῦ περιπατοῦντος ἐν τῷ παραδείσῳ τὸ δειλινόν καὶ ἐκρύβησαν ὃ τε ἀδάμ καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἀπὸ προσώπου κυρίου τοῦ θεοῦ ἐν μέσῳ τοῦ ξύλου τοῦ παραδείσου
- 9 **¶ I закликав Господь Бог до Адама, і до нього сказав: Де ти?**
And the voice of the Lord God came to the man, saying, Where are you?
καὶ ἐκάλεσεν κύριος ὁ θεὸς τὸν ἀδάμ καὶ εἶπεν αὐτῷ ἀδάμ ποῦ εἶ
- 10 **A той відповів: Почув я Твій голос у раю і злякався, бо нагий я, і сховався.**
And he said, Hearing your voice in the garden I was full of fear, because I was without clothing: and I kept myself from your eyes.
καὶ εἶπεν αὐτῷ τὴν φωνὴν σου ἤκουσα περιπατοῦντος ἐν τῷ παραδείσῳ καὶ ἐφοβήθην ὅτι γυμνός εἰμι καὶ ἐκρύβην
- 11 **¶ I промовив Господь: Хто сказав тобі, що ти нагий? Чи ти не їв з того дерева, що Я звелів був тобі, щоб ти з нього не їв?**
And he said, Who gave you the knowledge that you were without clothing? Have you taken of the fruit of the tree which I said you were not to take?
καὶ εἶπεν αὐτῷ τίς ἀνήγγειλέν σοι ὅτι γυμνός εἶ μὴ ἀπὸ τοῦ ξύλου οὗ ἐνετειλάμην σοι τούτου μόνου μὴ φαγεῖν ἀπ' αὐτοῦ ἔφαγες
- 12 **A Адам відказав: Жінка, що дав Ти її, щоб зо мною була, вона подала мені з того дерева, і я їв.**
And the man said, The woman whom you gave to be with me, she gave me the fruit of the tree and I took it.
καὶ εἶπεν ὁ ἀδάμ ἡ γυνὴ ἣν ἔδωκας μετ' ἐμοῦ αὐτῇ μοι ἔδωκεν ἀπὸ τοῦ ξύλου καὶ ἔφαγον
- 13 **Тоді Господь Бог промовив до жінки: Що це ти наробила? А жінка сказала: Змії спокусив мене, і я їла.**
And the Lord God said to the woman, What have you done? And the woman said, I was tricked by the deceit of the snake and I took it.
καὶ εἶπεν κύριος ὁ θεὸς τῇ γυναίκί τί τοῦτο ἐποίησας καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ ὁ ὄφις ἠπάτησέν με καὶ ἔφαγον
- 14 **¶ I до змія сказав Господь Бог: За те, що зробив ти оце, то ти проклятіший над уся худобу, і над уся звірину польову! На своїм череві будеш плазувати, і порох ти їстимеш у всі дні сво його життя.**
And the Lord God said to the snake, Because you have done this you are cursed more than all cattle and every beast of the field; you will go flat on the earth, and dust will be your food all the days of your life:
καὶ εἶπεν κύριος ὁ θεὸς τῷ ὄφει ὅτι ἐποίησας τοῦτο ἐπικατάρατος σὺ ἀπὸ πάντων τῶν κτηνῶν καὶ ἀπὸ πάντων τῶν θηρίων τῆς γῆς ἐπὶ τῷ στήθει σου καὶ τῇ κοιλίᾳ πορεύσει καὶ γῆν φάγη πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σου
- 15 **I Я поклада ворожнечу між тобою й між жінкою, між насінням твоїм і насінням її. Воно зітре тобі голову, а ти будеш жалити його в п'яту.**
And there will be war between you and the woman and between your seed and her seed: by him will your head be crushed and by you his foot will be wounded.
καὶ ἔχθραν θήσω ἀνὰ μέσον σου καὶ ἀνὰ μέσον τῆς γυναίκος καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σπέρματός σου καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σπέρματος αὐτῆς αὐτός σου τηρήσει κεφαλὴν καὶ σὺ τηρήσεις αὐτοῦ πτέρναν
- 16 **¶ До жінки промовив: Помножуючи, помножу терпіння твої та болі вагітності твоєї. Ти в муках родитимеш діти, і до мужа твого пожадання твоє, а він буде панувати над тобою.**
To the woman he said, Great will be your pain in childbirth; in sorrow will your children come to birth; still your desire will be for your husband, but he will be your master.
καὶ τῇ γυναίκί εἶπεν πληθύνων πληθυνὼ τὰς λύπαις σου καὶ τὸν στεναγμὸν σου ἐν λύπαις τέξῃ τέκνα καὶ πρὸς τὸν ἄνδρα σου ἡ ἀποστροφή σου καὶ αὐτός σου κυριεύσει
- 17 **¶ I до Адама сказав Він: За те, що ти послухав голосу жінки своєї та їв з того дерева, що Я наказав був тобі, говорячи: Від нього не їж, проклята через тебе земля! Ти в скорботі будеш їсти від неї всі дні свого життя.**
And to Adam he said, Because you gave ear to the voice of your wife and took of the fruit of the tree which I said you were not to take, the earth is cursed on your account; in pain you will get your food from it all your life.
τῷ δὲ ἀδάμ εἶπεν ὅτι ἤκουσας τῆς φωνῆς τῆς γυναίκός σου καὶ ἔφαγες ἀπὸ τοῦ ξύλου οὗ ἐνετειλάμην σοι τούτου μόνου μὴ φαγεῖν ἀπ' αὐτοῦ ἐπικατάρατος ἡ γῆ ἐν τοῖς ἔργοις σου ἐν λύπαις φάγη αὐτὴν πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σου
- 18 **Тернину й осот вона буде родити тобі, і ти будеш їсти траву польову.**
Thorns and waste plants will come up, and the plants of the field will be your food;
ἀκάνθας καὶ τριβόλους ἀνατελεῖ σοι καὶ φάγη τὸν χόρτον τοῦ ἀγροῦ

- 19 У поті свогого лица ти їстимеш хліб, аж поки не вернешся в землю, бо з неї ти взятий. Бо ти порох, і до пороху вернешся.
With the hard work of your hands you will get your bread till you go back to the earth from which you were taken: for dust you are and to the dust you will go back.
 ἐν ἰδρωτί τοῦ προσώπου σου φάγη τὸν ἄρτον σου ἕως τοῦ ἀποστρέψαι σε εἰς τὴν γῆν ἐξ ἧς ἐλήμφθης ὅτι γῆ εἶ καὶ εἰς γῆν ἀπελεύσει
- 20 ¶ I назвал Адам ім'я своєї жінці: Єва, бо вона була мати всього живого.
And the man gave his wife the name of Eve because she was the mother of all who have life.
 καὶ ἐκάλεσεν ἀδὰμ τὸ ὄνομα τῆς γυναίκος αὐτοῦ ζωὴ ὅτι αὕτη μήτηρ πάντων τῶν ζώντων
- 21 ¶ I зробив Господь Бог Адамові та жінці його одягу шкуряну і зодягнув їх.
And the Lord God made for Adam and for his wife coats of skins for their clothing.
 καὶ ἐποίησεν κύριος ὁ θεὸς τῷ ἀδὰμ καὶ τῇ γυναικὶ αὐτοῦ χιτῶνας δερματίνους καὶ ἐνέδυσεν αὐτούς
- 22 ¶ I сказав Господь Бог: Ось став чоловік, немов один із нас, щоб знати добро й зло. А тепер коли б не простяг він своєї руки, і не взяв з дерева життя, і щоб він не з'їв, і не жив повік віку.
And the Lord God said, Now the man has become like one of us, having knowledge of good and evil; and now if he puts out his hand and takes of the fruit of the tree of life, he will go on living for ever.
 καὶ εἶπεν ὁ θεὸς ἰδοὺ ἀδὰμ γέγονεν ὡς εἷς ἐξ ἡμῶν τοῦ γινώσκειν καλὸν καὶ πονηρὸν καὶ νῦν μήποτε ἐκταίη τὴν χεῖρα καὶ λάβῃ τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς καὶ φάγη καὶ ζήσεται εἰς τὸν αἰῶνα
- 23 I вислав його Господь Бог із еденського раю, щоб порати землю, з якої узятий він був.
So the Lord God sent him out of the garden of Eden to be a worker on the earth from which he was taken.
 καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτὸν κύριος ὁ θεὸς ἐκ τοῦ παραδείσου τῆς τρυφῆς ἐργάζεσθαι τὴν γῆν ἐξ ἧς ἐλήμφθη
- 24 I вигнав Господь Бог Адама. А на схід від еденського раю поставив Херувима і меча полум'яного, який обертався навколо, щоб стергти дорогу до дерева життя.
So he sent the man out; and at the east of the garden of Eden he put winged ones and a flaming sword turning every way to keep the way to the tree of life.
 καὶ ἐξέβαλεν τὸν ἀδὰμ καὶ κατέκλεισεν αὐτὸν ἀπέναντι τοῦ παραδείσου τῆς τρυφῆς καὶ ἔταξεν τὰ χερουβὶμ καὶ τὴν φλογίνην ῥομφαίαν τὴν στρεφομένην φυλάσσειν τὴν ὁδὸν τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς
- 1 ¶ I пізнав Адам Єву, жінку свою, і вона завагітніла, і породила Каїна, і сказала: Набула чоловіка від Господа.
And the man had connection with Eve his wife, and she became with child and gave birth to Cain, and said, I have got a man from the Lord.
 ἀδὰμ δὲ ἔγνω εὐαν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ συλλαβοῦσα ἔτεκεν τὸν καιν καὶ εἶπεν ἐκτεσάμην ἄνθρωπον διὰ τοῦ θεοῦ
- 2 А далі вона породила брата йому Авеля. I був Авель пастух отари, а Каїн був рільник.
Then again she became with child and gave birth to Abel, his brother. And Abel was a keeper of sheep, but Cain was a farmer.
 καὶ προσέθηκεν τεκεῖν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ τὸν ἀβελ καὶ ἐγένετο ἀβελ ποιμὴν προβάτων καιν δὲ ἦν ἐργαζόμενος τὴν γῆν
- 3 ¶ I сталося по деякім часі, і приніс Каїн Богові жертву від плоду землі.
And after a time, Cain gave to the Lord an offering of the fruits of the earth.
 καὶ ἐγένετο μεθ' ἡμέρας ἤνεγκεν καιν ἀπὸ τῶν καρπῶν τῆς γῆς θυσίαν τῷ κυρίῳ
- 4 А Авель, він також приніс від своїх перворідних з отари та від їхнього лою. I зглянувся Господь на Авеля й на жертву його,
And Abel gave an offering of the young lambs of his flock and of their fat. And the Lord was pleased with Abel's offering;
 καὶ ἀβελ ἤνεγκεν καὶ αὐτὸς ἀπὸ τῶν πρωτοτόκων τῶν προβάτων αὐτοῦ καὶ ἀπὸ τῶν στεάτων αὐτῶν καὶ ἐπεῖδεν ὁ θεὸς ἐπὶ ἀβελ καὶ ἐπὶ τοῖς δώροις αὐτοῦ
- 5 а на Каїна й на жертву його не зглянувся. I сильно розгнівався Каїн, і обличчя його похилилось.
But in Cain and his offering he had no pleasure. And Cain was angry and his face became sad.
 ἐπὶ δὲ καιν καὶ ἐπὶ ταῖς θυσίαις αὐτοῦ οὐ προσέσχεν καὶ ἐλύπησεν τὸν καιν λίαν καὶ συνέπεσεν τῷ προσώπῳ
- 6 ¶ I сказав Господь Каїнові: Чого ти розгнівався, і чого похилилось обличчя твоє?
And the Lord said to Cain, Why are you angry? and why is your face sad?
 καὶ εἶπεν κύριος ὁ θεὸς τῷ καιν ἵνα τί περιύλωπος ἐγένου καὶ ἵνα τί συνέπεσεν τὸ πρόσωπόν σου
- 7 Отож, коли ти добре робитимеш, то підіймеш обличчя своє, а коли недобре, то в дверях гріх підстерігає. I до тебе його пожадання, а ти мусиш над ним панувати.
If you do well, will you not have honour? and if you do wrong, sin is waiting at the door, desiring to have you, but do not let it be your master.
 οὐκ ἐάν ὀρθῶς προσενέγκῃς ὀρθῶς δὲ μὴ διέλῃς ἡμάρτες ἡσύχασον πρὸς σὲ ἡ ἀποστροφή αὐτοῦ καὶ σὺ ἄρξεις αὐτοῦ

- 8 ¶ I говорив Каїн до Авеля, брата свого. I сталося, як були вони в полі, повстав Каїн на Авеля, брата свого, і вбив його.
And Cain said to his brother, Let us go into the field: and when they were in the field, Cain made an attack on his brother Abel and put him to death.
 και ειπεν καιν προς αβελ τον αδελφον αυτου διελθωμεν εις το πεδιον και εγενετο εν τω ειναι αυτους εν τω πεδιω και ανεστη καιν επι αβελ τον αδελφον αυτου και απεκτεινεν αυτον
- 9 ¶ I сказав Господь Каїнови: Де Авель, твій брат? А той відказав: Не знаю. Чи я сторож брата свого?
And the Lord said to Cain, Where is your brother Abel? And he said, I have no idea: am I my brother's keeper?
 και ειπεν ο θεος προς καιν που εστιν αβελ ο αδελφος σου ο δε ειπεν ου γινωσκω μη φυλαξ του αδελφου μου ειμι εγω
- 10 I сказав Господь: Що ти зробив? Голос крови брата твого взивас до Мене з землі.
And he said, What have you done? the voice of your brother's blood is crying to me from the earth.
 και ειπεν ο θεος τι εποιησας φωνη αιματος του αδελφου σου βοη προς με εκ της γης
- 11 А тепер ти проклятий від землі, що розкрила уста свої, щоб прийняти кров твого брата з твоєї руки.
And now you are cursed from the earth, whose mouth is open to take your brother's blood from your hand;
 και νυν επικαταρατος συ απο της γης η εχανεν το στομα αυτης δεξασθαι το αιμα του αδελφου σου εκ της χειρος σου
- 12 Коли будеш ти порати землю, вона більше не дасть тобі сили своєї. Мандрівником та заволокою будеш ти на землі.
No longer will the earth give you her fruit as the reward of your work; you will be a wanderer in flight over the earth.
 οτι εργη την γην και ου προσθησει την ισχυν αυτης δοунаи σοι стένων και τρέμων εση επι της γης
- 13 ¶ I сказав Каїн до Господа: Більший мій гріх, аніж можна знести.
And Cain said, My punishment is greater than my strength.
 και ειπεν καιν προς τον κυριον μειζων η αιτια μου του αφεθηναи με
- 14 Ось Ти виганяєш сьогодні мене з цієї землі, і я буду ховатись від лица Твого. І я стану мандрівником та заволокою на землі, і буде, кожен, хто стріне мене, той убіє мене.
You have sent me out this day from the face of the earth and from before your face; I will be a wanderer in flight over the earth, and whoever sees me will put me to death.
 ει εκβαλλεις με σημερον απο προσωπου της γης και απο του προσωπου σου κρυβησομαι και εσομαι стένων και τρέμων επι της γης και εσται πας ο ευρισκων με αποκτεινει με
- 15 I промовив до нього Господь: Через те кожен, хто вбіє Каїна, семикратно буде пімщений. I вмістив Господь знака на Каїні, щоб не вбив його кожен, хто стріне його.
And the Lord said, Truly, if Cain is put to death, seven lives will be taken for his. And the Lord put a mark on Cain so that no one might put him to death.
 και ειπεν αυτω κυριος ο θεος ουχ ουτως πας ο αποκτεινας καιν επτα εκδικουμενα παραλυσει και εθετο κυριος ο θεος σημειον τω καιν του μη ανελειν αυτον παντα τον ευρισκοντα αυτον
- 16 ¶ I вийшов Каїн з-перед лица Господнього, й осів у країні Нод, на схід від Едену.
And Cain went away from before the face of the Lord, and made his living-place in the land of Nod on the east of Eden.
 εξηλθεν δε καιν απο προσωπου του θεου και ψκησεν εν γη ναιδ κατέναντι едеи
- 17 I Каїн пізнав свою жінку, і стала вона вагітна, і вродила Еноха. I збудував він місто, і назвав ім'я тому містові, як ім'я свого сина: Енох.
And Cain had connection with his wife and she became with child and gave birth to Enoch: and he made a town, and gave the town the name of Enoch after his son.
 και εγνω καιν την γυναικα αυτου και συλλαβουσα ετεκεν τον ενωх και ην οικοδομων πόλιν και επονομασεν την πόλιν επι τω ονόματι του υιου αυτου ενωх
- 18 I народився в Енох Ірад, а Ірад породив Мехуяїла, а Мехуяїл породив Метушаїла, а Метушаїл породив Ламеха.
And Enoch had a son Irad: and Irad became the father of Mehujael: and Mehujael became the father of Methushael: and Methushael became the father of Lamech.
 εγενηθη δε τω ενωх γαιδαδ και γαιδαδ εγεννησεν τον майηл και майηл εγεννησεν τον маθουσαла και маθουσαла εγεννησεν τον ламех
- 19 ¶ I взяв собі Ламех дві жінки, ім'я одній Ада, а ймення другій Цїлла.
And Lamech had two wives; the name of the one was Adah, and the name of the other Zillah.
 και ελαβεν εαυτω ламех δυο γυναικας ονομα τη μιη ада και ονομα τη δευτερα селла
- 20 I породила Ада Явала, він був батьком тих, що сидять по наметах і мають череду.
And Adah gave birth to Jabal: he was the father of such as are living in tents and keep cattle.
 και ετεκεν ада τον ιωβελ ουτος ην ο πατηρ οικουντων εν σκηαις κτηνοτροφων
- 21 А ймення брата його Ювал, він був батьком усім, хто держить у руках гусли й сопілку.
And his brother's name was Jubal: he was the father of all players on instruments of music.
 και ονομα τω αδελφω αυτου ιουβαλ ουτος ην ο καταδειξας ψαλτηριον και κιθαραν

- 22 А Цілла також породила Тувалкаїна, що кував всіляку мідь та залізо. А сестра Тувалкаїнова Ноема.
And Zillah gave birth to Tubal-cain, who is the father of every maker of cutting instruments of brass and iron: and the sister of Tubal-cain was Naamah.
 σελλα δε ετεκεν και αυτη τον θοβελ και ην σφυροκοπος χαλκευς χαλκου και σιδηρου αδελφη δε θοβελ νοεμα
- 23 ¶ I промовив Ламех до жінок своїх: Адо й Цілло, послухайте ви мого голосу, жони Ламехові, почувіте ви слова мого! Бо якби я мужа забив за уразу свою, а дитину за рану свою,
And Lamech said to his wives, Adah and Zillah, give ear to my voice; you wives of Lamech, give attention to my words, for I would put a man to death for a wound, and a young man for a blow;
 ειπεν δε λαμεχ ταϊς εαυτου γυναιξιν αδα και σελλα ακουσατε μου τησ φωνησ γυναικεσ λαμεχ ενωτισασθε μου τουσ λογουσ οτι ανδρα απεκτηνα εισ τραυμα εμοι και νεανισκον εισ μωλωπα εμοι
- 24 і як буде усемеро пімщений Каїн, то Ламех у сімдесятеро й семеро!
If seven lives are to be taken as punishment for Cain's death, seventy-seven will be taken for Lamech's.
 οτι επτακις εκδεδικηται εκ καιν εκ δε λαμεχ εβδομηκοντακις επτα
- 25 ¶ I пізнав Адам ще свою жінку, і сина вона породила. I назвала ймення йому: Сиф, бо Бог дав мені інше насіння за Авеля, що забив його Каїн.
And Adam had connection with his wife again, and she gave birth to a son to whom she gave the name of Seth: for she said, God has given me another seed in place of Abel, whom Cain put to death.
 εγω δε αδαμ εναν την γυναικα αυτου και συλλαβουσα ετεκεν υιον και επωνομασεν το ονομα αυτου σηθ λεγουσα εξανεστησεν γαρ μοι ο θεοσ σπερμα ετερον αντι αβελ ον απεκτηινεν καιν
- 26 А Сифові теж народився був син, і він назвав імення йому: Енош. Тоді зачали були призивати Ймення Господис.
And Seth had a son, and he gave him the name of Enosh: at this time men first made use of the name of the Lord in worship.
 και τω σηθ εγενετο υιοσ επωνομασεν δε το ονομα αυτου ενωσ ουτοσ ηλπισεν επικαλεισθαι το ονομα κυριου του θεου
- 1 ¶ Оце книга нащадків Адамових. Того дня, як створив Бог людину, Він її вчинив на подобу Божу.
This is the book of the generations of Adam. In the day when God made man, he made him in the image of God;
 αυτη η βιβλοσ γενεσεωσ ανθρωπων η ημερα εποиησεν ο θεοσ τον αδαμ κατ' εικона θεου εποиησεν αυτον
- 2 Чоловіком і жінкою Він їх створив, і поблагословив їх. I того дня, як були вони створені, назвав Він їхнє ймення: Людина.
Male and female he made them, naming them Man, and giving them his blessing on the day when they were made.
 αρσεν και θηλυ εποиησεν αυτουσ και ευλογησεν αυτουσ και επωνομασεν το ονομα αυτων αδαμ η ημερα εποиησεν αυτουσ
- 3 I жив Адам сто літ і тридцять, та й сина породив за подобою своєю та за образом своїм, і назвав ім'я йому: Сиф.
Adam had been living for a hundred and thirty years when he had a son like himself, after his image, and gave him the name of Seth:
 εξησεν δε αδαμ διακοσια και τριακοντα ετη και εγεννησεν κατa την ιδεαν αυτου και κατa την εικона αυτου και επωνομασεν το ονομα αυτου σηθ
- 4 I було Адамових днів по тому, як він Сифа породив, вісім сотень літ. I породив він синів і дочок.
And after the birth of Seth, Adam went on living for eight hundred years, and had sons and daughters:
 εγενοντο δε αι ημεραι αδαμ μετα το γεννησαι αυτον τον σηθ επτακοσια ετη και εγεννησεν υιοуσ και θυγατερασ
- 5 А всіх Адамових днів було, які жив, дев'ять сотень літ і тридцять літ. Та й помер він.
And all the years of Adam's life were nine hundred and thirty: and he came to his end.
 και εγενοντο πασαι αι ημεραι αδαμ αс εξησεν εννακοσια και τριακοντα ετη και απεθανεν
- 6 ¶ I жив Сиф сто літ і п'ять літ, та й породив він Еноша.
And Seth was a hundred and five years old when he became the father of Enosh:
 εξησεν δε σηθ διακοσια και πεντε ετη και εγεννησεν τον ενωс
- 7 I жив Сиф по тому, як Еноша породив, вісім сотень літ і сім літ. I породив він синів і дочок.
And he went on living after the birth of Enosh for eight hundred and seven years, and had sons and daughters:
 και εξησεν σηθ μετα το γεννησαι αυτον τον ενωс επτακοσια και επτα ετη και εγεννησεν υιοуσ και θυγατερασ
- 8 А були всі дні Сифові дев'ять сотень літ і дванадцять літ.
And all the years of Seth's life were nine hundred and twelve: and he came to his end.
 και εγενοντο πασαι αι ημεραι σηθ εννακοσια και δωδεκα ετη και απεθανεν
- 9 I жив Енош дев'ятдесят літ, та й породив він Кенана.
And Enosh was ninety years old when he became the father of Kenan:
 και εξησεν ενωс εκατον ενενηκοντα ετη και εγεννησεν τον καιναν

- 10 I жив Енош по тому, як Кенана породив, вісім сотень літ і п'ятнадцять літ. I породив він синів та дочок.
And after the birth of Kenan, Enosh went on living for eight hundred and fifteen years, and had sons and daughters:
 και ἔζησεν ενως μετὰ τὸ γεννησai αὐτὸν τὸν καιναν ἑπτακόσια και δέκα πέντε ἔτη και ἐγέννησεν υἱὸς και θυγατέρας
- 11 A були всі Еношеві дні дев'ять сотень літ і п'ять літ. Та й помер він.
And all the years of Enosh were nine hundred and five: and he came to his end.
 και ἐγένοντο πᾶσαι αἱ ἡμέραι ενως ἑννακόσια και πέντε ἔτη και ἀπέθανεν
- 12 I жив Кенан сімдесят літ, та й породив він Магалал'їла.
And Kenan was seventy years old when he became the father of Mahalalel:
 και ἔζησεν καιναν ἑκατὸν ἑβδομήκοντα ἔτη και ἐγέννησεν τὸν μαλελεηλ
- 13 I жив Кенан по тому, як породив Магалал'їла, вісім сотень літ і сорок літ. I породив він синів та дочок.
And after the birth of Mahalalel, Kenan went on living for eight hundred and forty years, and had sons and daughters:
 και ἔζησεν καιναν μετὰ τὸ γεννησai αὐτὸν τὸν μαλελεηλ ἑπτακόσια και τεσσαράκοντα ἔτη και ἐγέννησεν υἱὸς και θυγατέρας
- 14 A всіх Кенанових днів було дев'ять сотень літ і дев'ять літ. Та й помер він.
And all the years of Kenan's life were nine hundred and ten; and he came to his end.
 και ἐγένοντο πᾶσαι αἱ ἡμέραι καιναν ἑννακόσια και δέκα ἔτη και ἀπέθανεν
- 15 I жив Магалал'їл шістдесят літ і п'ять літ, та й породив він Яреда.
And Mahalalel was sixty-five years old when he became the father of Jared:
 και ἔζησεν μαλελεηλ ἑκατὸν και ἐξήκοντα πέντε ἔτη και ἐγέννησεν τὸν ιαρεδ
- 16 I жив Магалал'їл по тому, як Яреда породив, вісім сотень літ і тридцять літ. I породив він синів та дочок.
And after the birth of Jared, Mahalalel went on living for eight hundred and thirty years, and had sons and daughters:
 και ἔζησεν μαλελεηλ μετὰ τὸ γεννησai αὐτὸν τὸν ιαρεδ ἑπτακόσια και τριάκοντα ἔτη και ἐγέννησεν υἱὸς και θυγατέρας
- 17 A були всі дні Магалал'їлові вісім сотень літ і дев'ятдесят і п'ять літ. Та й помер він.
And all the years of Mahalalel's life were eight hundred and ninety-five: and he came to his end.
 και ἐγένοντο πᾶσαι αἱ ἡμέραι μαλελεηλ ὀκτακόσια και ἐνεήκοντα πέντε ἔτη και ἀπέθανεν
- 18 I жив Яред сто літ і шістдесят і два роки, та й породив він Еноха.
And Jared was a hundred and sixty-two years old when he became the father of Enoch:
 και ἔζησεν ιαρεд ἑκατὸν και ἐξήκοντα δύο ἔτη και ἐγέννησεν τὸν ενωχ
- 19 I жив Яред по тому, як породив він Еноха, вісім сотень літ. I породив він синів та дочок.
And Jared went on living after the birth of Enoch for eight hundred years, and had sons and daughters:
 και ἔζησεν ιαρεд μετὰ τὸ γεννησai αὐτὸν τὸν ενωχ ὀκτακόσια ἔτη και ἐγέννησεν υἱὸς και θυγατέρας
- 20 A були всі Яредові дні дев'ять сотень літ і шістдесят і два роки. Та й помер він.
And all the years of Jared's life were nine hundred and sixty-two: and he came to his end.
 και ἐγένοντο πᾶσαι αἱ ἡμέραι ιαρεд ἑννακόσια και ἐξήκοντα δύο ἔτη και ἀπέθανεν
- 21 ¶ I жив Енох шістдесят і п'ять літ, та й породив Метушалаха.
And Enoch was sixty-five years old when he became the father of Methuselah:
 και ἔζησεν ενωχ ἑκατὸν και ἐξήκοντα πέντε ἔτη και ἐγέννησεν τὸν μαθουσαλα
- 22 I ходив Енох з Богом по тому, як породив він Метушалаха, три сотні літ. I породив він синів та дочок.
And after the birth of Methuselah, Enoch went on in God's ways for three hundred years, and had sons and daughters:
 εὐηρέστησεν δὲ ενωχ τῷ θεῷ μετὰ τὸ γεννησai αὐτὸν τὸν μαθουσαλα διακόσια ἔτη και ἐγέννησεν υἱὸς και θυγατέρας
- 23 A всіх Енохових днів було три сотні літ і шістдесят і п'ять літ.
And all the years of Enoch's life were three hundred and sixty-five:
 και ἐγένοντο πᾶσαι αἱ ἡμέραι ενωχ τριακόσια ἐξήκοντα πέντε ἔτη

- 24 I ходив із Богом Енох, і не стало його, бо забрав його Бог.
 And Enoch went on in God's ways: and he was not seen again, for God took him.
 και εὐηρέστησεν ενωχ τῷ θεῷ και οὐχ ἠδρίσκετο ὅτι μετέθηκεν αὐτὸν ὁ θεός
- 25 ¶ I жив Метушалах сто літ і сімдесят і сім літ, та й Ламеха породив.
 And Methuselah was a hundred and eighty-seven years old when he became the father of Lamech:
 και ἔζησεν μαθουσαλα ἑκατὸν και ἐξήκοντα ἑπτὰ ἔτη και ἐγέννησεν τὸν λαμεχ
- 26 I жив Метушалах по тому, як породив він Ламеха, сім сотень літ і вісімдесят і два роки. I породив він синів та дочок.
 And after the birth of Lamech, Methuselah went on living for seven hundred and eighty-two years, and had sons and daughters:
 και ἔζησεν μαθουσαλα μετὰ τὸ γεννηῆσαι αὐτὸν τὸν λαμεχ ὀκτακόσια δύο ἔτη και ἐγέννησεν υἱοὺς και θυγατέρας
- 27 A всіх Метушалахових днів було дев'ять сотень літ і шістдесят і дев'ять літ. Та й помер він.
 And all the years of Methuselah's life were nine hundred and sixty-nine: and he came to his end.
 και ἐγένοντο πᾶσαι αἱ ἡμέραι μαθουσαλα ὡς ἔζησεν ἑννακόσια και ἐξήκοντα ἑννέα ἔτη και ἀπέθανεν
- 28 ¶ I жив Ламех сто літ і вісімдесят і два роки, та й сина породив,
 And Lamech was a hundred and eighty-two years old when he had a son:
 και ἔζησεν λαμεχ ἑκατὸν ὀγδοήκοντα ὀκτὼ ἔτη και ἐγέννησεν υἱὸν
- 29 ім'я йому назвав: Ной, говорячи: Цей нас потішить у наших ділах та в труді рук наших коло землі, що Господь її викляв.
 And he gave him the name of Noah, saying, Truly, he will give us rest from our trouble and the hard work of our hands, because of the earth which was cursed by God.
 και ἐπωνόμασεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ νοε λέγων οὗτος διαναπαύσει ἡμᾶς ἀπὸ τῶν ἔργων ἡμῶν και ἀπὸ τῶν λυπῶν τῶν χειρῶν ἡμῶν και ἀπὸ τῆς γῆς ἧς κατηράσατο κύριος ὁ θεός
- 30 I жив Ламех по тому, як Ноя породив, п'ять сотень літ і дев'ятдесят і п'ять літ. I породив він синів та дочок.
 And after the birth of Noah, Lamech went on living for five hundred and ninety-five years, and had sons and daughters:
 και ἔζησεν λαμεχ μετὰ τὸ γεννηῆσαι αὐτὸν τὸν νοε πεντακόσια και ἐξήκοντα πέντε ἔτη και ἐγέννησεν υἱοὺς και θυγατέρας
- 31 A всіх Ламехових днів було сім сотень літ і сімдесят і сім літ. Та й помер він.
 And all the years of Lamech's life were seven hundred and seventy-seven: and he came to his end.
 και ἐγένοντο πᾶσαι αἱ ἡμέραι λαμεχ ἑπτακόσια και πεντήκοντα τρία ἔτη και ἀπέθανεν
- 32 I був Ной віку п'ять сотень літ, та й породив Ной Сима, Хама та Яфета.
 And when Noah was five hundred years old, he became the father of Shem, Ham, and Japheth.
 και ἦν νοε ἑτῶν πεντακοσίων και ἐγέννησεν νοε τρεῖς υἱοὺς τὸν σημ τὸν χαμ τὸν ιαφεθ
- 1 ¶ I сталося, що розпочала людина розмножуватись на поверхні землі, і їм народилися дочки.
 And after a time, when men were increasing on the earth, and had daughters,
 και ἐγένετο ἡνίκα ἤρξαντο οἱ ἄνθρωποι πολλοὶ γίνεσθαι ἐπὶ τῆς γῆς και θυγατέρες ἐγενήθησαν αὐτοῖς
- 2 I побачили Божі сини людських дочок, що вродливі вони, і взяли собі жінок із усіх, яких вибрали.
 The sons of God saw that the daughters of men were fair; and they took wives for themselves from those who were pleasing to them.
 ἰδόντες δὲ οἱ υἱοὶ τοῦ θεοῦ τὰς θυγατέρας τῶν ἀνθρώπων ὅτι καλαὶ εἰσιν ἔλαβον ἑαυτοῖς γυναῖκας ἀπὸ πασῶν ὧν ἐξελέξαντο
- 3 ¶ I промовив Господь: Не буде Мій Дух перемагатися в людині навіки, бо блудить вона. Вона тіло, і дні її будуть сто і двадцять літ.
 And the Lord said, My spirit will not be in man for ever, for he is only flesh; so the days of his life will be a hundred and twenty years.
 και εἶπεν κύριος ὁ θεός οὐ μὴ καταμεῖνῃ τὸ πνεῦμά μου ἐν τοῖς ἀνθρώποις τούτοις εἰς τὸν αἰῶνα διὰ τὸ εἶναι αὐτοὺς σάρκας ἔσονται δὲ αἱ ἡμέραι αὐτῶν ἑκατὸν εἴκοσι ἔτη
- 4 ¶ За тих днів на землі були велетні, а також по тому, як стали приходити Божі сини до людських дочок. I вони їм народжували, то були силачі, що славіні від віку.
 There were men of great strength and size on the earth in those days; and after that, when the sons of God had connection with the daughters of men, they gave birth to children: these were the great men of old days, the men of great name.
 οἱ δὲ γίγαντες ἦσαν ἐπὶ τῆς γῆς ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις και μετ' ἐκεῖνο ὡς ἂν εἰσεπορεύοντο οἱ υἱοὶ τοῦ θεοῦ πρὸς τὰς θυγατέρας τῶν ἀνθρώπων και ἐγενῶσαν ἑαυτοῖς ἐκεῖνοι ἦσαν οἱ γίγαντες οἱ ἀπ' αἰῶνος οἱ ἄνθρωποι οἱ ὀνομαστοὶ

- 5 I бачив Господь, що велике розбещення людини на землі, і весь нахил думки серця її тільки зло повсякденно.
And the Lord saw that the sin of man was great on the earth, and that all the thoughts of his heart were evil.
 ιδὼν δὲ κύριος ὁ θεὸς ὅτι ἐπληθύνθησαν αἱ κακίαι τῶν ἀνθρώπων ἐπὶ τῆς γῆς καὶ πᾶς τις διανοεῖται ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ ἐπιμελῶς ἐπὶ τὰ πονηρὰ πάσας τὰς ἡμέρας
- 6 ¶ I пожалкував був Господь, що людину створив на землі. I засмутився Він у серці Своїм.
And the Lord had sorrow because he had made man on the earth, and grief was in his heart.
 καὶ ἐνεθυμήθη ὁ θεὸς ὅτι ἐποίησεν τὸν ἄνθρωπον ἐπὶ τῆς γῆς καὶ διενούηθη
- 7 I промовив Господь: Зітру Я людину, яку Я створив, з поверхні землі, від людини аж до скотини, аж до плазунів, і аж до птаства небесного. Бо жалкую, що й Я вчинив.
And the Lord said, I will take away man, whom I have made, from the face of the earth, even man and beast and that which goes on the earth and every bird of the air; for I have sorrow for having made them.
 καὶ εἶπεν ὁ θεὸς ἀπαλείψω τὸν ἄνθρωπον ὃν ἐποίησα ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτήνους καὶ ἀπὸ ἐρπετῶν ἕως τῶν πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ ὅτι ἐθυμώθη ὅτι ἐποίησα αὐτούς
- 8 ¶ Але Ной знайшов милість у Господніх очах.
But Noah had grace in the eyes of God.
 νοε δὲ εὗρεν χάριν ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ
- 9 Це ось оповість про Ноя. Ной був чоловік праведний і невинний у своїх поколіннях. Ной з Богом ходив.
These are the generations of Noah. Noah was an upright man and without sin in his generation: he went in the ways of God.
 αὐταὶ δὲ αἱ γενεαὶς νοε νοε ἄνθρωπος δίκαιος τέλειος ὢν ἐν τῇ γενεᾷ αὐτοῦ τῷ θεῷ εὐηρέστησεν νοε
- 10 I Ной породив трьох синів: Сима, Хама й Яфета.
And Noah had three sons, Shem, Ham, and Japheth.
 ἐγέννησεν δὲ νοε τρεῖς υἱούς τὸν σημ τὸν χαμ τὸν ιαφεθ
- 11 ¶ I зіпсулась земля перед Божим лицем, і наповнилась земля насильством.
And the earth was evil in God's eyes and full of violent ways.
 ἐφθάρη δὲ ἡ γῆ ἐναντίον τοῦ θεοῦ καὶ ἐπλήσθη ἡ γῆ ἀδικίας
- 12 I бачив Бог землю, і ось зіпсулась вона, кожне бо тіло зіпсуло дорогу свою на землі.
And God, looking on the earth, saw that it was evil: for the way of all flesh had become evil on the earth.
 καὶ εἶδεν κύριος ὁ θεὸς τὴν γῆν καὶ ἦν κατεφθαρμένη ὅτι κατέφθειρεν πᾶσα σὰρξ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ ἐπὶ τῆς γῆς
- 13 ¶ I промовив Господь до Ноя: Прийшов кінець кожному тілу перед лицем Моїм, бо наповнилась земля насильством від них. I ось Я винищу їх із землі.
And God said to Noah, The end of all flesh has come; the earth is full of their violent doings, and now I will put an end to them with the earth.
 καὶ εἶπεν ὁ θεὸς πρὸς νοε καιρὸς παντὸς ἀνθρώπου ἦκε ἐναντίον μου ὅτι ἐπλήσθη ἡ γῆ ἀδικίας ἀπ' αὐτῶν καὶ ἰδοὺ ἐγὼ καταφείρω αὐτούς καὶ τὴν γῆν
- 14 Зроби собі ковчега з дерева гофер. З перегородками зробиш ковчега, і смолою осмолиш його ізсередини та ізнадвору.
Make for yourself an ark of gopher wood with rooms in it, and make it safe from the water inside and out.
 ποιήσον οὖν σεαυτῷ κιβωτὸν ἐκ ξύλων τετραγώνων νοσσιὰς ποιήσεις τὴν κιβωτὸν καὶ ἀσφαλτώσεις αὐτὴν ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν τῇ ἀσφάλτῳ
- 15 I отак його зробиш: три сотні ліктів довжина ковчега, п'ятдесят ліктів ширина йому, а тридцять ліктів височина йому.
And this is the way you are to make it: it is to be three hundred cubits long, fifty cubits wide, and thirty cubits high.
 καὶ οὕτως ποιήσεις τὴν κιβωτὸν τριακοσίων πήχεων τὸ μήκος τῆς κιβωτοῦ καὶ πεντήκοντα πήχεων τὸ πλάτος καὶ τριάκοντα πήχεων τὸ ὕψος αὐτῆς
- 16 Отвір учиниш в ковчезі, і звузиш на лікоть його від гори, а вхід до ковчегу влаштуєш на боці його. Зробиш його на поверхи долишні, другорядні й третьорядні.
You are to put a window in the ark, a cubit from the roof, and a door in the side of it, and you are to make it with a lower and second and third floors.
 ἐπισυνάγων ποιήσεις τὴν κιβωτὸν καὶ εἰς πῆχυν συντελέσεις αὐτὴν ἄνωθεν τὴν δὲ θύραν τῆς κιβωτοῦ ποιήσεις ἐκ πλαγίων κατάγια διώροφα καὶ τριώροφα ποιήσεις αὐτὴν
- 17 А Я ось наведу потоп, воду на землю, щоб з-під неба винищити кожне тіло, що в ньому дух життя. Помре все, що на землі!
For truly, I will send a great flow of waters over the earth, for the destruction from under the heaven of all flesh in which is the breath of life; everything on the earth will come to an end.
 ἐγὼ δὲ ἰδοὺ ἐπάγω τὸν κατακλυσμὸν ὕδωρ ἐπὶ τὴν γῆν καταφείραι πᾶσαν σάρκα ἐν ἣ ἔστιν πνεῦμα ζωῆς ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ καὶ ὅσα ἐν ἣ ἐπὶ τῆς γῆς τελευτήσῃ
- 18 I складу Я заповіта Свогого з тобою, і ввійдеш до ковчегу ти, і сини твої, і жінка твоя, і жінки твоїх синів із тобою.
But with you I will make an agreement; and you will come into the ark, you and your sons and your wife and your sons' wives with you.
 καὶ στήσω τὴν διαθήκην μου πρὸς σέ εἰσελεύσῃ δὲ εἰς τὴν κιβωτὸν σὺ καὶ οἱ υἱοὶ σου καὶ ἡ γυνή σου καὶ αἱ γυναῖκες τῶν υἱῶν σου μετὰ σοῦ

- 19 **I** впровадиш до ковчегу по двое з усього, з усього живого, із кожного тіла, щоб їх заховати живими з тобою. Вони будуть самець і самиця.
And you will take with you into the ark two of every sort of living thing, and keep them safe with you; they will be male and female.
 και ἀπὸ πάντων τῶν κτηνῶν καὶ ἀπὸ πάντων τῶν ἑρπετῶν καὶ ἀπὸ πάντων τῶν θηρίων καὶ ἀπὸ πάσης σαρκός δύο δύο ἀπὸ πάντων εἰσάξεις εἰς τὴν κιβωτὸν ἵνα τρέφῃς μετὰ σεαυτοῦ ἄρσεν καὶ θῆλυ ἕσσονται
- 20 **Iз** птаства за родом його, і з худоби за родом її, і з усіх плазунів на землі за родом їх, по двое з усього увійдуть до тебе, щоб їх зберегти живими.
Two of every sort of bird and cattle and of every sort of living thing which goes on the earth will you take with you to keep them from destruction.
 ἀπὸ πάντων τῶν ὀρνέων τῶν πετεινῶν κατὰ γένος καὶ ἀπὸ πάντων τῶν κτηνῶν κατὰ γένος καὶ ἀπὸ πάντων τῶν ἑρπετῶν τῶν ἑρπόντων ἐπὶ τῆς γῆς κατὰ γένος αὐτῶν δύο δύο ἀπὸ πάντων εἰσελεύσονται πρὸς σὲ τρέφεσθαι μετὰ σοῦ ἄρσεν καὶ θῆλυ
- 21 **A** ти набери собі з кожної їжі, що вона на споживання, і буде для тебе й для них на поживу.
And make a store of every sort of food for yourself and them.
 σὺ δὲ λήμψῃ σεαυτῷ ἀπὸ πάντων τῶν βρωμάτων ἃ ἔδεσθε καὶ συνάξεις πρὸς σεαυτὸν καὶ ἔσται σοὶ καὶ ἐκεῖνοις φαγεῖν
- 22 **¶ I** зробив Ной усе, як звелів йому Бог, так зробив він.
And all these things Noah did; as God said, so he did.
 καὶ ἐποίησεν νοε πάντα ὅσα ἐνετείλατο αὐτῷ κύριος ὁ θεός οὕτως ἐποίησεν
- 1 **¶ I** сказав Господь Носві: Увійди ти й увесь дім твій до ковчегу, бо Я бачив тебе праведним перед лицем Своїм в оцім роді.
And the Lord said to Noah, Take all your family and go into the ark, for you only in this generation have I seen to be upright.
 καὶ εἶπεν κύριος ὁ θεός πρὸς νοε εἰσελθε σὺ καὶ πᾶς ὁ οἶκός σου εἰς τὴν κιβωτὸν ὅτι σὲ εἶδον δίκαιον ἐναντίον μου ἐν τῇ γενεᾷ ταύτῃ
- 2 **Iз** усякої чистої худоби візьмеш собі по семеро, самця та самицю її, а з худоби нечистої двос: самця та самицю її.
Of every clean beast you will take seven males and seven females, and of the beasts which are not clean, two, the male and his female;
 ἀπὸ δὲ τῶν κτηνῶν τῶν καθαρῶν εἰσάγαγε πρὸς σὲ ἑπτὰ ἑπτὰ ἄρσεν καὶ θῆλυ ἀπὸ δὲ τῶν κτηνῶν τῶν μὴ καθαρῶν δύο δύο ἄρσεν καὶ θῆλυ
- 3 **Також** із птаства небесного по семеро, самця та самицю, щоб насіння сховати живим на поверхні всієї землі.
And of the birds of the air, seven males and seven females, so that their seed may still be living on the face of the earth.
 καὶ ἀπὸ τῶν πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ τῶν καθαρῶν ἑπτὰ ἑπτὰ ἄρσεν καὶ θῆλυ καὶ ἀπὸ τῶν πετεινῶν τῶν μὴ καθαρῶν δύο δύο ἄρσεν καὶ θῆλυ διαθρέψαι σπέρμα ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν
- 4 **Ось** бо по семи днях Я литиму на землю дощ сорок день і сорок ночей, і всяку істоту, яку Я вчинив, зітру з-над поверхні землі!
For after seven days I will send rain on the earth for forty days and forty nights, for the destruction of every living thing which I have made on the face of the earth.
 ἔτι γὰρ ἡμερῶν ἑπτὰ ἐγὼ ἐπάγω ὕετον ἐπὶ τὴν γῆν τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ τεσσαράκοντα νύκτας καὶ ἐξαλείψω πᾶσαν τὴν ἐξάναστασιν ἣν ἐποίησα ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς
- 5 **¶ I** зробив Ной усе, як звелів був Господь.
And Noah did everything which the Lord said he was to do.
 καὶ ἐποίησεν νοε πάντα ὅσα ἐνετείλατο αὐτῷ κύριος ὁ θεός
- 6 **A** Ной був віку шостисот літ, і стався потоп, вода на землі.
And Noah was six hundred years old when the waters came flowing over all the earth.
 νοε δὲ ἦν ἐτῶν ἑξακοσίων καὶ ὁ κατακλυσμὸς ἐγένετο ὕδατος ἐπὶ τῆς γῆς
- 7 **I** ввійшов Ной, і сини його, і жінка його, і невістки його з ним до ковчегу перед водою потопу.
And Noah, with his sons and his wife and his sons' wives, went into the ark because of the flowing of the waters.
 εἰσῆλθεν δὲ νοε καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ καὶ αἱ γυναῖκες τῶν υἱῶν αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν κιβωτὸν διὰ τὸ ὕδωρ τοῦ κατακλυσμοῦ
- 8 **Iз** чистої худоби та з худоби, що нечиста вона, і з птаства, і всього, що плазує на землі,
Of clean beasts, and of beasts which are not clean, and of birds, and of everything which goes on the earth,
 καὶ ἀπὸ τῶν πετεινῶν καὶ ἀπὸ τῶν κτηνῶν τῶν καθαρῶν καὶ ἀπὸ τῶν κτηνῶν τῶν μὴ καθαρῶν καὶ ἀπὸ πάντων τῶν ἑρπετῶν τῶν ἐπὶ τῆς γῆς
- 9 **по** двос ввійшли до Ноя до ковчегу, самець і самиця, як Бог Носві був ізвелів.
In twos, male and female, they went into the ark with Noah, as God had said.
 δύο δύο εἰσῆλθον πρὸς νοε εἰς τὴν κιβωτὸν ἄρσεν καὶ θῆλυ καθὰ ἐνετείλατο αὐτῷ ὁ θεός

- 10 **I** сталося по семи днях, і води потопу линули на землю.
And after the seven days, the waters came over all the earth.
 και ἐγένετο μετὰ τὰς ἐπτὰ ἡμέρας καὶ τὸ ὕδωρ τοῦ κατακλυσμοῦ ἐγένετο ἐπὶ τῆς γῆς
- 11 ¶ Року шостої сотні літ життя Носвого, місяця другого, сімнадцятого дня місяця, цього дня відкрилися всі джерела великої безодні, і розчинилися небесні розтвори.
In the six hundredth year of Noah's life, in the second month, on the seventeenth day of the month, all the fountains of the great deep came bursting through, and the windows of heaven were open;
 ἐν τῷ ἑξακοσιοστῷ ἔτει ἐν τῇ ζωῇ τοῦ νοε τοῦ δευτέρου μηνός ἑβδόμη καὶ εἰκάδι τοῦ μηνός τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ ἐρράγησαν πᾶσαι αἱ πηγαὶ τῆς ἀβύσσου καὶ οἱ καταρράκται τοῦ οὐρανοῦ ἠνεφύθησαν
- 12 **I** був дощ на землі сорок день і сорок ночей.
And rain came down on the earth for forty days and forty nights.
 και ἐγένετο ὁ ὑετὸς ἐπὶ τῆς γῆς τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ τεσσαράκοντα νύκτας
- 13 ¶ Того саме дня до ковчегу ввійшов Ной, і Сим, і Хам та Яфет, сини Носві, і жінка Носва, і три невістки його з ними,
On the same day Noah, with Shem, Ham, and Japheth, his sons, and his wife and his sons' wives, went into the ark;
 ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ εἰσῆλθον νοε σημ χαμ ιαφεθ υἱοὶ νοε καὶ ἡ γυνὴ νοε καὶ αἱ τρεῖς γυναῖκες τῶν υἱῶν αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν κιβωτόν
- 14 вони та всяка звірина за родом її, і всяка худоба за родом її, і всяке плазуюче, що плазує по землі, за родом його, і всяке птаство за родом його, усяка пташка крилата.
And with them, every sort of beast and cattle, and every sort of thing which goes on the earth, and every sort of bird.
 και πάντα τὰ θηρία κατὰ γένος καὶ πάντα τὰ κτήνη κατὰ γένος καὶ πᾶν ἔρπετὸν κινούμενον ἐπὶ τῆς γῆς κατὰ γένος καὶ πᾶν πετεινὸν κατὰ γένος
- 15 **I** ввійшли до Ноя, до ковчегу по двос із кожного тіла, що в ним дух життя.
They went with Noah into the ark, two and two of all flesh in which is the breath of life.
 εἰσῆλθον πρὸς νοε εἰς τὴν κιβωτόν δύο δύο ἀπὸ πάσης σαρκός ἐν ᾧ ἔστιν πνεῦμα ζωῆς
- 16 А те, що ввійшло, самець і самиця з кожного тіла ввійшли, як звелів йому Бог. **I** замкнув Господь за ним ковчег.
Male and female of all flesh went in, as God had said, and the ark was shut by the Lord.
 και τὰ εἰσπορευόμενα ἄρσεν καὶ θῆλυ ἀπὸ πάσης σαρκός εἰσῆλθον καθὰ ἐνετείλατο ὁ θεὸς τῷ νοε καὶ ἔκλεισεν κύριος ὁ θεὸς ἔξωθεν αὐτοῦ τὴν κιβωτόν
- 17 ¶ **I** був потоп сорок день на землі, і збільшилась вода, і понесла ковчег. **I** він високо став над землею.
And for forty days the waters were over all the earth; and the waters were increased so that the ark was lifted up high over the earth.
 και ἐγένετο ὁ κατακλυσμὸς τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ τεσσαράκοντα νύκτας ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐπληθύνθη τὸ ὕδωρ καὶ ἐπῆρεν τὴν κιβωτόν καὶ ὑψώθη ἀπὸ τῆς γῆς
- 18 **I** прибула вода, і сильно збільшилась вона на землі, і пливав ковчег на поверхні води.
And the waters overcame everything and were increased greatly on the earth, and the ark was resting on the face of the waters.
 και ἐπεκράτει τὸ ὕδωρ καὶ ἐπληθύνετο σφόδρα ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐπεφέρετο ἡ κιβωτὸς ἐπάνω τοῦ ὕδατος
- 19 **I** дуже-дуже вода на землі прибула, і покрились усі гори високі, що під небом усім.
And the waters overcame everything on the earth; and all the mountains under heaven were covered.
 τὸ δὲ ὕδωρ ἐπεκράτει σφόδρα σφοδρῶς ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐπεκάλυπεν πάντα τὰ ὄρη τὰ ὑψηλά ἃ ἦν ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ
- 20 На п'ятнадцать ліктів угору вода прибула, і покрилися гори.
The waters went fifteen cubits higher, till all the mountains were covered.
 δέκα πέντε πήχεις ἐπάνω ὑψώθη τὸ ὕδωρ καὶ ἐπεκάλυπεν πάντα τὰ ὄρη τὰ ὑψηλά
- 21 ¶ **I** вимерло всяке тіло, що рухасться на землі: серед птаства, і серед скотини, і серед звірини, і серед усіх плазунів, що плазують по землі, і кожна людина.
And destruction came on every living thing moving on the earth, birds and cattle and beasts and everything which went on the earth, and every man.
 και ἀπέθανεν πᾶσα σὰρξ κινουμένη ἐπὶ τῆς γῆς τῶν πετεινῶν καὶ τῶν κτηνῶν καὶ τῶν θηρίων καὶ πᾶν ἔρπετὸν κινούμενον ἐπὶ τῆς γῆς καὶ πᾶς ἄνθρωπος
- 22 Усе, що в піздрях його дух життя, з усього, що на суходолі вимерло було.
Everything on the dry land, in which was the breath of life, came to its end.
 και πάντα ὅσα ἔχει πνοὴν ζωῆς καὶ πᾶς ὃς ἦν ἐπὶ τῆς ξηρᾶς ἀπέθανεν

- 23 **I** виницив Бог усяку істоту на поверхні землі, від людини аж до скотини, аж до плазуна, і аж до птаства небесного, вони стерлись з землі. I зостався тільки Ной та те, що з ним у ковче зі було.
Every living thing on the face of all the earth, man and cattle and things moving on the face of the earth, and birds of the air, came to destruction: only Noah and those who were with him in the ark, were kept from death.
 και ἐξήλειψεν πᾶν τὸ ἀνάστημα ὃ ἦν ἐπὶ προσώπου πάσης τῆς γῆς ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτήνους καὶ ἐρπετῶν καὶ τῶν πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἐξηλείφθησαν ἀπὸ τῆς γῆς καὶ κατελείφθη μόνος νοε καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ κιβωτῷ
- 24 **I** прибувала вода на землі сто і п'ятдесят день.
And the waters were over the earth a hundred and fifty days.
 και ὑψώθη τὸ ὕδωρ ἐπὶ τῆς γῆς ἡμέρας ἑκατὸν πενήκοντα
- 1 ¶ I згадав Бог про Ноя, і про кожну звірину та про всяку худобу, що були з ним у ковчезі. I Бог навів вітра на землю, і вода заспокоїлась.
And God kept Noah in mind, and all the living things and the cattle which were with him in the ark: and God sent a wind over the earth, and the waters went down.
 και ἐμνήσθη ὁ θεὸς τοῦ νοε καὶ πάντων τῶν θηρίων καὶ πάντων τῶν κτηνῶν καὶ πάντων τῶν πετεινῶν καὶ πάντων τῶν ἐρπετῶν ὅσα ἦν μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ κιβωτῷ καὶ ἐπῆγαγεν ὁ θεὸς πνεῦμα ἐπὶ τὴν γῆν καὶ ἐκόπασεν τὸ ὕδωρ
- 2 **I** закрились джерела безодні та небесні розтвори, і дощ з неба спинився.
And the fountains of the deep and the windows of heaven were shut, and the rain from heaven was stopped.
 και ἐπεκαλύφθησαν αἱ πηγαὶ τῆς ἀβύσσου καὶ οἱ καταρράκται τοῦ οὐρανοῦ καὶ συνεσχέθη ὁ ὑετὸς ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ
- 3 **I** верталась вода з-над землі, верталась постійно. I стала вода спадати по ста й п'ятидесяти днях.
And the waters went slowly back from the earth, and at the end of a hundred and fifty days the waters were lower.
 και ἐνεδίδου τὸ ὕδωρ πορευόμενον ἀπὸ τῆς γῆς ἐνεδίδου καὶ ἠλαττονοῦτο τὸ ὕδωρ μετὰ πενήκοντα καὶ ἑκατὸν ἡμέρας
- 4 ¶ A сьомого місяця, на сімнадцятий день місяця ковчег спинився на горах Араратських.
And on the seventeenth day of the seventh month the ark came to rest on the mountains of Ararat.
 και ἐκάθισεν ἡ κιβωτὸς ἐν μηνὶ τῷ ἑβδόμῳ ἑβδόμῃ καὶ εἰκάδι τοῦ μηνός ἐπὶ τὰ ὄρη τὰ ἀραρατ
- 5 **I** постійно вода спадала аж до десятого місяця. A першого дня десятого місяця завиднілися гірські вершки.
And still the waters went on falling, till on the first day of the tenth month the tops of the mountains were seen.
 τὸ δὲ ὕδωρ πορευόμενον ἠλαττονοῦτο ἕως τοῦ δεκάτου μηνός ἐν δὲ τῷ ἑνδεκάτῳ μηνὶ τῇ πρώτῃ τοῦ μηνός ὄφθησαν αἱ κεφαλαὶ τῶν ὀρέων
- 6 ¶ I сталося по сорока днях, Ной відчинив вікно ковчегу, що його він зробив.
Then, after forty days, through the open window of the ark which he had made,
 και ἐγένετο μετὰ τεσσαράκοντα ἡμέρας ἠνέφωξεν νοε τὴν θυρίδα τῆς κιβωτοῦ ἣν ἐποίησεν
- 7 **I** вислав він крука. I літав той туди та назад, аж поки не висохла вода з-над землі.
Noah sent out a raven, which went this way and that till the waters were gone from the earth.
 και ἀπέστειλεν τὸν κόρακα τοῦ ἰδεῖν εἰ κεκόπακεν τὸ ὕδωρ καὶ ἐξελθὼν οὐχ ὑπέστρεψεν ἕως τοῦ ξηρανθῆναι τὸ ὕδωρ ἀπὸ τῆς γῆς
- 8 **I** послав він від себе голубку, щоб побачити, чи не спала вода з-над землі.
And he sent out a dove, to see if the waters had gone from the face of the earth;
 και ἀπέστειλεν τὴν περιστερὰν ὀπίσω αὐτοῦ ἰδεῖν εἰ κεκόπακεν τὸ ὕδωρ ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς
- 9 Та не знайшла та голубка місця спочинку для стопи своєї ноги, і вернулась до нього до ковчегу, бо стояла вода на поверхні всієї землі. I вистромив руку, і взяв він її, та й до себе в ковчег упустив її.
But the dove saw no resting-place for her foot, and came back to the ark, for the waters were still over all the earth; and he put out his hand, and took her into the ark.
 και οὐχ εὐροῦσα ἡ περιστερὰ ἀνάπαυσιν τοῖς ποσὶν αὐτῆς ὑπέστρεψεν πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν κιβωτὸν ὅτι ὕδωρ ἦν ἐπὶ παντὶ προσώπῳ πάσης τῆς γῆς καὶ ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἔλαβεν αὐτὴν καὶ εἰς ἠγάγεν αὐτὴν πρὸς ἑαυτὸν εἰς τὴν κιβωτὸν
- 10 **I** він зачекав іще других сім день, і знову з ковчегу голубку послав.
And after waiting another seven days, he sent the dove out again;
 και ἐπισχὼν ἔτι ἡμέρας ἑπτὰ ἑτέρας πάλιν ἐξἀπέστειλεν τὴν περιστερὰν ἐκ τῆς κιβωτοῦ

- 11 I голубка вернулась до нього вечірнього часу, і ось у неї в dziobку лист оливковий зірваний. I довідався Ной, що спала вода з-над землі.
And the dove came back at evening, and in her mouth was an olive-leaf broken off: so Noah was certain that the waters had gone down on the earth.
 και ἀνέστρεψεν πρὸς αὐτὸν ἡ περιστερὰ τὸ πρὸς ἐσπέραν και εἶχεν φύλλον ἐλαίας κάρφος ἐν τῷ στόματι αὐτῆς και ἔγνω νοε ὅτι κεκόπακεν τὸ ὕδωρ ἀπὸ τῆς γῆς
- 12 I він зачекав іще других сім день, і голубку послав. I вже більше до нього вона не вернулась.
And after seven days more, he sent the dove out again, but she did not come back to him.
 και ἐπισχὼν ἔτι ἡμέρας ἐπτὰ ἐτέρας πάλιν ἐξαπέστειλεν τὴν περιστερὰν και οὐ προσέθετο τοῦ ἐπιστρέψαι πρὸς αὐτὸν ἔτι
- 13 ¶ I сталося, року шістсотого й першого, місяця першого, першого дня місяця висохла вода з-над землі. I Ной зняв даха ковчегу й побачив: аж ось висохла поверхня землі!
And in the six hundred and first year, on the first day of the first month, the waters were dry on the earth: and Noah took the cover off the ark and saw that the face of the earth was dry.
 και ἐγένετο ἐν τῷ ἐνὶ και ἐξακοσιοστῷ ἔτει ἐν τῇ ζωῇ τοῦ νοε τοῦ πρώτου μηνός μιᾶ τοῦ μηνός ἐξέλιπεν τὸ ὕδωρ ἀπὸ τῆς γῆς και ἀπεκάλυψεν νοε τὴν στέγην τῆς κιβωτοῦ ἣν ἐποίησεν και εἶδεν ὅτι ἐξέλιπεν τὸ ὕδωρ ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς
- 14 A місяця другого, двадцятого й сьомого дня місяця висохла земля.
And on the twenty-seventh day of the second month the earth was dry.
 ἐν δὲ τῷ μηνὶ τῷ δευτέρῳ ἐβδόμη και εἰκάδι τοῦ μηνός ἐξηράνθη ἡ γῆ
- 15 ¶ I промовив Госві Господь, кажучи:
And God said to Noah,
 και εἶπεν κύριος ὁ θεὸς τῷ νοε λέγων
- 16 Вийди з ковчегу ти, а з тобою жінка твоя, і сини твої, і невістки твої.
Go out of the ark, you and your wife and your sons and your sons' wives.
 ἐξελθε ἐκ τῆς κιβωτοῦ σὺ και ἡ γυνὴ σου και οἱ υἱοὶ σου και αἱ γυναῖκες τῶν υἱῶν σου μετὰ σοῦ
- 17 Кожну звірину, що з тобою вона, від кожного тіла з-посеред птаства, і з-посеред скотини, і з-посеред усіх плазунів, що плазують по землі, повиводь із собою. I хай роються вони на землі, і нехай на землі вони плодяться та розмножуються.
Take out with you every living thing which is with you, birds and cattle and everything which goes on the earth, so that they may have offspring and be fertile and be increased on the earth.
 και πάντα τὰ θηρία ὅσα ἐστὶν μετὰ σοῦ και πᾶσα σὰρξ ἀπὸ πετεινῶν ἕως κτηνῶν και πᾶν ἔρπετον κινούμενον ἐπὶ τῆς γῆς ἐξάγαγε μετὰ σεαυτοῦ και αὐξάνεσθε και πληθύνεσθε ἐπὶ τῆς γῆς
- 18 I вийшов Ной, а з ним сини його, і жінка його, і невістки його.
And Noah went out with his sons and his wife and his sons' wives;
 και ἐξῆλθεν νοε και ἡ γυνὴ αὐτοῦ και οἱ υἱοὶ αὐτοῦ και αἱ γυναῖκες τῶν υἱῶν αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ
- 19 Кожна звірина, кожен плазун, усе птаство, усе, що рухається на землі, за родами їхніми вийшли з ковчегу вони.
And every beast and bird and every living thing of every sort which goes on the earth, went out of the ark.
 και πάντα τὰ θηρία και πάντα τὰ κτήνη και πᾶν πετεινὸν και πᾶν ἔρπετον κινούμενον ἐπὶ τῆς γῆς κατὰ γένος αὐτῶν ἐξῆλθον ἐκ τῆς κιβωτοῦ
- 20 ¶ I збудував Ной жертівника Господеві. I взяв він із кожної чистої худоби й з кожного чистого птаства, і приніс на жертівнику цілопалення.
And Noah made an altar to the Lord, and from every clean beast and bird he made burned offerings on the altar.
 και ὀκοδόμησεν νοε θυσιαστήριον τῷ θεῷ και ἔλαβεν ἀπὸ πάντων τῶν κτηνῶν τῶν καθαρῶν και ἀπὸ πάντων τῶν πετεινῶν τῶν καθαρῶν και ἀνήνεγκεν ὀλοκαρπώσεις ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον
- 21 I почув Господь пахощі любі, і в серці Своему промовив: Я вже більше не буду землі проклинати за людину, бо нахил людського серця лихий від віку його молодого. I вже більше не в биватиму всього живого, як то Я вчинив був.
And when the sweet smell came up to the Lord, he said in his heart, I will not again put a curse on the earth because of man, for the thoughts of man's heart are evil from his earliest days; never again will I send destruction on all living things as I have done.
 και ὠσφράνθη κύριος ὁ θεὸς ὁσμὴν εὐωδίας και εἶπεν κύριος ὁ θεὸς διανοηθεὶς οὐ προσθήσω ἔτι τοῦ καταράσασθαι τὴν γῆν διὰ τὰ ἔργα τῶν ἀνθρώπων ὅτι ἔγκειται ἡ διάνοια τοῦ ἀνθρώπου ἐπιμελῶς ἐπὶ τὰ πονηρὰ ἐκ νεότητος οὐ προσθήσω οὐν ἔτι πατάξαι πᾶσαν σάρκα ζῶσαν καθὼς ἐποίησα
- 22 Надалі, по всі дні землі, сімба та жнива, і холоднеча та спека, і літо й зима, і день та ніч не припиняться!
While the earth goes on, seed time and the getting in of the grain, cold and heat, summer and winter, day and night, will not come to an end.
 πᾶσας τὰς ἡμέρας τῆς γῆς σπέρμα και θερισμός ψυχος και καῦμα θέρος και ἔαρ ἡμέραν και νύκτα οὐ καταπαύσουσιν
- 1 ¶ I поблагословив Бог Ноя й синів його, та й промовив: Плодяться й розмножуйтеся, та наповнюйте землю!
And God gave his blessing to Noah and his sons, and said, Be fertile, and have increase, and make the earth full.
 και ἠλόγησεν ὁ θεὸς τὸν νοε και τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ και εἶπεν αὐτοῖς αὐξάνεσθε και πληθύνεσθε και πληρώσατε τὴν γῆν και κατακυριεύσατε αὐτῆς

- 2 І ляк перед вами, і страх перед вами буде між усією звіриною землі, і між усім птаством небесним, між усім, чим роїться земля, і між усіма рибами моря. У ваші руки віддані вони.
And the fear of you will be strong in every beast of the earth and every bird of the air; everything which goes on the land, and all the fishes of the sea, are given into your hands.
 και ὁ τρόμος ὑμῶν και ὁ φόβος ἔσται ἐπὶ πᾶσιν τοῖς θηρίοις τῆς γῆς και ἐπὶ πάντα τὰ ὄρνεα τοῦ οὐρανοῦ και ἐπὶ πάντα τὰ κινούμενα ἐπὶ τῆς γῆς και ἐπὶ πάντας τοὺς ἰχθύας τῆς θαλάσσης ὑπὸ χειρας ὑμῶν δέδωκα
- 3 Усе, що плазує, що живе воно, буде вам на їжу. Як зелену ярину Я віддав вам усе.
Every living and moving thing will be food for you; I give them all to you as before I gave you all green things.
 και πᾶν ἔρπετόν ὃ ἔστιν ζῶν ὑμῖν ἔσται εἰς βρώσιν ὡς λάχανα χόρτου δέδωκα ὑμῖν τὰ πάντα
- 4 Тільки м'яса з душею його, цебто з кров'ю його, не будете ви споживати.
But flesh with the life-blood in it you may not take for food.
 πλὴν κρέας ἐν αἵματι ψυχῆς οὐ φάγεσθε
- 5 А тільки Я буду жадати вашу кров із душ ваших, з руки кожної звірини буду жадати її, і з руки чоловіка, з руки кожного брата його Я буду жадати душу людську.
And for your blood, which is your life, will I take payment; from every beast I will take it, and from every man will I take payment for the blood of his brother-man.
 και γὰρ τὸ ὑμέτερον αἷμα τῶν ψυχῶν ὑμῶν ἐκζητήσω ἐκ χειρὸς πάντων τῶν θηρίων ἐκζητήσω αὐτὸ και ἐκ χειρὸς ἀνθρώπου ἀδελφοῦ ἐκζητήσω τὴν ψυχὴν τοῦ ἀνθρώπου
- 6 Хто виллє кров людську з людини, то виллята буде його кров, бо Він учинив людину за образом Божим.
Whoever takes a man's life, by man will his life be taken; because God made man in his image.
 ὃ ἐκχέων αἷμα ἀνθρώπου ἀντὶ τοῦ αἵματος αὐτοῦ ἐκχυθήσεται ὅτι ἐν εἰκόνι θεοῦ ἐποίησα τὸν ἀνθρώπον
- 7 Ви ж плодіться й розмножуйтеся, роїться на землі та розмножуйтеся на ній!
And now, be fertile and have increase; have offspring on the earth and become great in number.
 ὑμεῖς δὲ ἀυξάνεσθε και πληθύνεσθε και πληρώσατε τὴν γῆν και πληθύνεσθε ἐπ' αὐτῆς
- 8 ¶ I сказав Бог до Ноя та до синів його з ним, кажучи:
And God said to Noah and to his sons,
 και εἶπεν ὁ θεὸς τῷ νοε και τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ λέγων
- 9 А Я, ось Свого заповіта укладаю Я з вами та з вашим потомством по вас.
Truly, I will make my agreement with you and with your seed after you,
 ἐγὼ ἰδοὺ ἀνίστημι τὴν διαθήκην μου ὑμῖν και τῷ σπέρματι ὑμῶν μεθ' ὑμᾶς
- 10 І з кожною живою душею, що з вами: серед птаства, серед худоби, і серед усієї земної звірини з вами, від усіх, що виходять з ковчегу, до всієї земної звірини.
And with every living thing with you, all birds and cattle and every beast of the earth which comes out of the ark with you.
 και πάση ψυχῇ τῇ ζώσῃ μεθ' ὑμῶν ἀπὸ ὀρνέων και ἀπὸ κτηνῶν και πᾶσι τοῖς θηρίοις τῆς γῆς ὅσα μεθ' ὑμῶν ἀπὸ πάντων τῶν ἐξεληθόντων ἐκ τῆς κιβωτοῦ
- 11 І Я укладу заповіта Свого з вами, і жодне тіло не буде вже знищене водою потопу, і більш не буде потопу, щоб землю нищити.
And I will make my agreement with you; never again will all flesh be cut off by the waters; never again will the waters come over all the earth for its destruction.
 και στήσω τὴν διαθήκην μου πρὸς ὑμᾶς και οὐκ ἀποθάνειται πᾶσα σὰρξ ἔτι ἀπὸ τοῦ ὕδατος τοῦ κατακλυσμοῦ και οὐκ ἔσται ἔτι κατακλυσμὸς ὕδατος τοῦ καταφθεῖραι πᾶσαν τὴν γῆν
- 12 ¶ I Бог промовляв: Оце знак заповіту, що даю Я його поміж Мною та вами, і поміж кожною живою душею, що з вами, на вічні покоління:
And God said, This is the sign of the agreement which I make between me and you and every living thing with you, for all future generations:
 και εἶπεν κύριος ὁ θεὸς πρὸς νοε τοῦτο τὸ σημεῖον τῆς διαθήκης ὃ ἐγὼ δίδωμι ἀνὰ μέσον ἐμοῦ και ὑμῶν και ἀνὰ μέσον πάσης ψυχῆς ζώσης ἣ ἔστιν μεθ' ὑμῶν εἰς γενεὰς αἰωνίους
- 13 Я веселку Свою дав у хмарі, і стане вона за знака заповіту між Мною та між землею.
I will put my bow in the cloud and it will be for a sign of the agreement between me and the earth.
 τὸ τόξον μου τίθημι ἐν τῇ νεφέλῃ και ἔσται εἰς σημεῖον διαθήκης ἀνὰ μέσον ἐμοῦ και τῆς γῆς
- 14 І станеться, коли над землею Я хмару захмарю, то буде виднітися в хмарі веселка.
And whenever I make a cloud come over the earth, the bow will be seen in the cloud,
 και ἔσται ἐν τῷ συννεφεῖν με νεφέλας ἐπὶ τὴν γῆν ὀφθήσεται τὸ τόξον μου ἐν τῇ νεφέλῃ
- 15 І згадаю про Свого заповіта, що між Мною й між вами, і між кожною живою душею в кожному тілі. І більш не буде вода для потопу, щоб вигубляти кожне тіло.
And I will keep in mind the agreement between me and you and every living thing; and never again will there be a great flow of waters causing destruction to all flesh.
 και μνησθήσομαι τῆς διαθήκης μου ἣ ἔστιν ἀνὰ μέσον ἐμοῦ και ὑμῶν και ἀνὰ μέσον πάσης ψυχῆς ζώσης ἐν πάσῃ σαρκὶ και οὐκ ἔσται ἔτι τὸ ὕδωρ εἰς κατακλυσμὸν ὥστε ἐξαλείψαι πᾶσαν σάρκα

- 16 I буде веселка у хмарі, і побачу її, щоб пам'ятати про вічний заповіт між Богом і між кожною живою душею в кожному тілі, що воно на землі.
And the bow will be in the cloud, and looking on it, I will keep in mind the eternal agreement between God and every living thing on the earth.
 και εσται το τόξον μου εν τη νεφέλῃ και ὄψομαι τοῦ μνησθήναι διαθήκην αἰώνιον ἀνά μέσον ἐμοῦ και ἀνά μέσον πάσης ψυχῆς ζώσης ἐν πάσῃ σαρκί ἢ ἐστιν ἐπὶ τῆς γῆς
- 17 I сказав Бог до Ноя: Це знак заповіту, що Я встановив поміж Мною й поміж кожним тілом, що воно на землі.
And God said to Noah, This is the sign of the agreement which I have made between me and all flesh on the earth.
 και εἶπεν ὁ θεὸς τῷ νοε τοῦτο τὸ σημεῖον τῆς διαθήκης ἧς διεθέμην ἀνά μέσον ἐμοῦ και ἀνά μέσον πάσης σαρκός ἢ ἐστιν ἐπὶ τῆς γῆς
- 18 ¶ I були сини Носві, що вийшли з ковчегу: Сим, і Хам, і Яфет. А Хам він був батько Ханаанів.
And the sons of Noah who went out of the ark were Shem, Ham, and Japheth; and Ham is the father of Canaan.
 ἦσαν δὲ οἱ υἱοὶ νοε οἱ ἐξεληθέντες ἐκ τῆς κιβωτοῦ σημ ἡαμ ιαφεθ ἡαμ ἦν πατὴρ χανααν
- 19 Оці троє були сини Носві, і від них залюднилася вся земля.
These three were the sons of Noah and from them all the earth was peopled.
 τρεῖς οὗτοί εἰσιν οἱ υἱοὶ νοε ἀπὸ τούτων διεσπάρησαν ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν
- 20 I зачав був Ной, муж землі, садити виноград.
In those days Noah became a farmer, and he made a vine-garden.
 και ἤρξατο νοε ἄνθρωπος γεωργὸς γῆς και ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα
- 21 I пив він вино та й упився, й обнажився в середині свого намету.
And he took of the wine of it and was overcome by drink; and he was uncovered in his tent.
 και ἐπιεν ἐκ τοῦ οἴνου και ἐμεθύσθη και ἐγυμνώθη ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ
- 22 I побачив Хам, батько Ханаанів, наготу батька свого, та й розказав обом братам своїм надворі.
And Ham, the father of Canaan, saw his father unclothed, and gave news of it to his two brothers outside.
 και εἶδεν ἡαμ ὁ πατὴρ χανααν τὴν γύμνωσιν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ και ἐξεληθὼν ἀνήγγειλεν τοῖς δυσὶν ἀδελφοῖς αὐτοῦ ἔξω
- 23 Узяли тоді Сим та Яфет одежину, і поклали обидва на плечі свої, і позадкували, та й прикрили наготу батька свого. Вони відвернули дозаду обличчя свої, і не бачили нагоди батька свого.
And Shem and Japheth took a robe, and putting it on their backs went in with their faces turned away, and put it over their father so that they might not see him unclothed.
 και λαβόντες σημ και ιαφεθ τὸ ἱμάτιον ἐπέθεντο ἐπὶ τὰ δύο νῶτα αὐτῶν και ἐπορεύθησαν ὀπισθοφανῶς και συνεκάλυψαν τὴν γύμνωσιν τοῦ πατρὸς αὐτῶν και τὸ πρόσωπον αὐτῶν ὀπισθοφανές και τὴν γύμνωσιν τοῦ πατρὸς αὐτῶν οὐκ εἶδον
- 24 ¶ А Ной витверезився від свого вина, і довідався, що йому був учинив його син наймолодший.
And, awaking from his wine, Noah saw what his youngest son had done to him, and he said,
 ἐξένηψεν δὲ νοε ἀπὸ τοῦ οἴνου και ἔγνω ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὁ νεώτερος
- 25 I сказав він: Проклятий будь Ханаан, він буде рабом рабів своїм братам!
Cursed be Canaan; let him be a servant of servants to his brothers.
 και εἶπεν ἐπικατάρατος χαναан παις οἰκέτης εσται τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ
- 26 I сказав він: Благословенний Господь, Симів Бог, і хай Ханаан рабом буде йому!
And he said, Praise to the Lord, the God of Shem; let Canaan be his servant.
 και εἶπεν εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς τοῦ σημ και εσται χαναан παις αὐτοῦ
- 27 Нехай Бог розпросторить Яфета, і нехай пробуває в наметах він Симових, і нехай Ханаан рабом буде йому!
May God make Japheth great, and let his living-place be in the tents of Shem, and let Canaan be his servant.
 πλατύναι ὁ θεὸς τῷ ιαφεθ και κατοικησάτω ἐν τοῖς οἴκοις τοῦ σημ και γεννηθήτω χαναан παις αὐτῶν
- 28 ¶ А Ной жив по потопі триста літ і п'ятдесят літ.
And Noah went on living three hundred and fifty years after the great flow of waters;
 ἐζησεν δὲ νοε μετὰ τὸν κατακλυσμὸν τριακόσια πεντήκοντα ἔτη

- 29 **A** всіх Носвих днів було дев'яцот літ і п'ятдесят літ. Та й помер.
all the years of his life were nine hundred and fifty: and he came to his end.
καὶ ἐγένοντο πᾶσαι αἱ ἡμέραι νοε ἑννακόσια πεντήκοντα ἔτη καὶ ἀπέθανεν
- 1 ¶ **О**це нащадки синів Носвих: Сима, Хама та Яфета. А їм народились сини по потоці:
Now these are the generations of the sons of Noah, Shem, Ham, and Japheth: these are the sons which they had after the great flow of waters
αὐταὶ δὲ αἱ γενέσεις τῶν υἱῶν νοε σὴμ ἡαμ ἰαφεθ καὶ ἐγενήθησαν αὐτοῖς υἱοὶ μετὰ τὸν κατακλυσμὸν
- 2 **С**ини Яфетові: Гомер, і Магор, і Мадай, і Яван, і Тувал, і Мешех, і Тирас.
The sons of Japheth: Gomer and Magog and Madai and Javan and Tubal and Meshech and Tiras.
υἱοὶ ἰαφεθ γαμερ καὶ μαγωγ καὶ μαδαὶ καὶ ἰωβαν καὶ ελῖσα καὶ θοβελ καὶ μοσοχ καὶ θираς
- 3 **А** сини Гомерові: Ашкеназ, і Рифат, і Тогарма.
And the sons of Gomer: Ashkenaz and Riphath and Togarmah.
καὶ υἱοὶ γαμερ аshkаnаz καὶ ριφαθ καὶ θογαрма
- 4 **А** сини Явана: Еліша, і Таршіш, і китти, і додани.
And the sons of Javan: Elishah and Tarshish, the Kittim and the Dodanim.
καὶ υἱοὶ ἰωβαν ελῖσα καὶ θарsис κίτιοι ρόδιοι
- 5 **В**ід них відділилися острови народів у їхніх краях, кожний за мовою своєю, за своїми родами, у народах своїх.
From these came the nations of the sea-lands, with their different families and languages.
ἐκ τούτων ἀφορίσθησαν νῆσοι τῶν ἐθνῶν ἐν τῇ γῇ αὐτῶν ἕκαστος κατὰ γλῶσσαν ἐν ταῖς φυλαῖς αὐτῶν καὶ ἐν τοῖς ἔθνεσιν αὐτῶν
- 6 ¶ **А** сини Хамові: Куш, і Міцраїм, і Фут, і Ханаан.
And the sons of Ham: Cush and Mizraim and Put and Canaan.
υἱοὶ δὲ ἡαμ χουs καὶ μεsраim фουδ καὶ χанаан
- 7 **А** сини Кушові: Сева, і Хавіла, і Савта, і Раама, і Савтеха. А сини Раами: Шева та Дедан.
And the sons of Cush: Seba and Havilah and Sabtah and Raamah and Sabteca; and the sons of Raamah: Sheba and Dedan.
υἱοὶ δὲ χουs sαβα καὶ ευῖла καὶ sαβαθα καὶ ρεγμα καὶ sαβακαθα υἱοὶ δὲ ρεγμα sαβα καὶ дадан
- 8 **К**уш же породив Німрода, він розпочав на землі велетнів.
And Cush was the father of Nimrod, who was the first of the great men of the earth.
χουs δὲ ἐγέννησεν τὸν νεβρωδ οὗτος ἦρξато εἶναι γίγας ἐπὶ τῆς γῆς
- 9 **В**ін був дужий мисливець перед Господнім лицем. Тому то говориться: Як Німрод, дужий мисливець перед Господнім лицем.
He was a very great bowman, so that there is a saying, Like Nimrod, a very great bowman.
οὗτος ἦν γίγας κυνηγὸς ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ διὰ τοῦτο ἐροῦσιν ὡς νεβρωδ γίγας κυνηγὸς ἐναντίον κυρίου
- 10 **А** початком царства його були: Вавилон, і Ерех, і Аккад, і Калне в землі Шінеар.
And at the first, his kingdom was Babel and Erech and Accad and Calneh, in the land of Shinar.
καὶ ἐγένετο ἀρχὴ τῆς βασιλείας αὐτοῦ βαβυλὼν καὶ ορεχ καὶ αρχαδ καὶ χαλανη ἐν τῇ γῇ sεnναар
- 11 **З** того краю вийшов Ашшур, та й збудував Ниневію, і Реховот-Ір, і Калах,
From that land he went out into Assyria, building Nineveh with its wide streets and Calah,
ἐκ τῆς γῆς ἐκείνης ἐξῆλθεν аssour καὶ фкоδόμησεν τὴν нνεveh καὶ τὴν роωβωθ πόλιν καὶ τὴν χαλαχ
- 12 **і** Ресен поміж Ниневією та поміж Калахом, він оте місто велике.
And Resen between Nineveh and Calah, which is a very great town.
καὶ τὴν даsem ἀνὰ μέσον нνεveh καὶ ἀνὰ μέσον χαλαχ αὕτη ἡ πόλιs ἡ μεγάλη
- 13 **А** Міцраїм породив лудів, і анамів, і легавів, і нафтухів,
And Mizraim was the father of the Ludim and Anamim and Lehabim and Naphtuhim;
καὶ μεsраim ἐγέννησεν τοὺς лουδιm καὶ τοὺς еnеmеtiм καὶ τοὺς лаβιm καὶ τοὺς νεфталиm

- 14 і патрусів, і каслухів, що звідси пішли филистимляни, і кафторів.
And Pathrusim and Casluhim and Caphtorim, from whom came the Philistines.
 και τοὺς πατροσωνιμ και τοὺς χασλωνιμ ὅθεν ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν φυλιστιμ και τοὺς κaphτοριμ
- 15 ¶ А Ханаан породив Сидона, свого перворідного, та Хета,
And Canaan was the father of Zidon, who was his oldest son, and Heth,
 χανααν δὲ ἐγέννησεν τὸν σιδῶνα πρωτότοκον και τὸν χετταῖον
- 16 і Евусеянина, і Амореянина, і Гиргашеянина,
And the Jebusite and the Amorite and the Gergashite,
 και τὸν ιεβουσαῖον και τὸν αμορραῖον και τὸν γεργεσαῖον
- 17 і Хиввеянина, і Аркеянина, і Синейнина,
And the Hivite and the Arkite and the Sinite,
 και τὸν ευαῖον και τὸν αρουκαῖον και τὸν ασενναῖον
- 18 і Арвадеянина, і Цемареянина, і Хаматеянина. А потім розפורошилися роди Ханаанеянина.
And the Arvadite and the Zemarite and the Hamathite; after that the families of the Canaanites went far and wide in all directions;
 και τὸν ἀράδιον και τὸν самараῖον και τὸν αμαθι και μετὰ τοῦτο διεσπάρησαν αἱ φυλαὶ τῶν χανααῖων
- 19 Ї була границя Ханаанеянина від Сидону в напрямі аж до Герару, аж до Гази, у напрямі аж до Содому, і до Гомори, і до Адми, і до Цевоїму, аж до Лашу.
Their country stretching from Zidon to Gaza, in the direction of Gerar; and to Lasha, in the direction of Sodom and Gomorrah and Admah and Zeboiim.
 και ἐγένοντο τὰ ὅρια τῶν χανααῖων ἀπὸ σιδῶνος ἕως ἐλθεῖν εἰς γεραρα και γάζαν ἕως ἐλθεῖν соδομων και γομορρας αδαμα και σεβωιμ ἕως лаша
- 20 Оце сини Хамові, за їхніми родами, за мовами їхніми, у їхніх країнах, у їхніх народах.
All these, with their different families, languages, lands, and nations, are the offspring of Ham.
 οὗτοι υἱοὶ χαμ ἐν ταῖς φυλαῖς αὐτῶν κατὰ γλώσσας αὐτῶν ἐν ταῖς χώραις αὐτῶν και ἐν τοῖς ἔθνεσιν αὐτῶν
- 21 ¶ А Симові теж народились йому, він батько всіх синів Еверових, брат старший Яфетів.
And Shem, the older brother of Japheth, the father of the children of Eber, had other sons in addition.
 και τῷ сшм ἐγενήθη και αὐτῷ πατρὶ πάντων τῶν υἱῶν εβερ ἀδελφῷ αφεθ τοῦ μείζονος
- 22 Сини Симові: Елам, і Ашшур, і Арпахшад, і Луд, і Арам.
These are the sons of Shem: Elam and Asshur and Arpachshad and Lud and Aram.
 υἱοὶ сшм алам και ассшур και арпахшад και луд και арам και кайнав
- 23 А Арамові сини: Уз, і Хул, і Гетер, і Маш.
And the sons of Aram: Uz and Hul and Gether and Mash.
 και υἱοὶ арам ως και ουλ και γαθер και мосоχ
- 24 А Арпахшад породив Шелаха, а Шелах породив Евера.
And Arpachshad became the father of Shelah; and Shelah became the father of Eber.
 και арпахшад ἐγέννησεν τὸν кайнав και кайнав ἐγέννησεν τὸν сала сала δὲ ἐγέννησεν τὸν εβερ
- 25 А Еверові народилося двоє синів: ім'я першому Пелег, бо за днів його поділилась земля, а ймення його брата Йоктан.
And Eber had two sons: the name of the one was Peleg, because in his time the peoples of the earth became separate; and his brother's name was Joktan.
 και τῷ εβερ ἐγενήθησαν δύο υἱοὶ ὄνομα τῷ ἐνὶ φαλεκ ὅτι ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ διμερίσθη ἡ γῆ και ὄνομα τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ ιεκταν
- 26 А Йоктан породив Алмодада, і Шелефа, і Хасар-Мавета, і Єраха,
And Joktan was the father of Almodad and Sheleph and Hazarmaveth and Jerah
 ιεκταν δὲ ἐγέννησεν τὸν ελμοδαδ και τὸν салεф και асарμωθ και ιараχ
- 27 і Гадорама, і Узала, і Диклу,
And Hadoram and Uzal and Diklah
 και одорра και айзл και декла

- 28 i Увала, i Авимаїла, i Шеву,
And Obal and Abimael and Sheba
καὶ αβιμελ καὶ σαβευ
- 29 i Офіра, i Хавїлу, i Йовава. Усі вони сини Йоктанові.
And Ophir and Havilah and Jobab; all these were the sons of Joktan.
καὶ ουφιρ καὶ ευιλα καὶ ιωβαβ πάντες οὔτοι υἱοὶ ιεκταν
- 30 А оселя їхня була від Меші в напрямі аж до Сефару, гори східньої.
And their country was from Mesha, in the direction of Sephar, the mountain of the east.
καὶ ἐγένετο ἡ κατοίκησις αὐτῶν ἀπὸ μασση ἕως ἐλθεῖν εἰς σωφρηα ὄρος ἀνατολῶν
- 31 Оце сини Симові, за їхніми родами, за мовами їхніми, у їхніх країнах, у їхніх народах.
These, with their families and their languages and their lands and their nations, are the offspring of Shem.
οὔτοι υἱοὶ σμη ἐν ταῖς φυλαῖς αὐτῶν κατὰ γλώσσας αὐτῶν ἐν ταῖς χώραις αὐτῶν καὶ ἐν τοῖς ἔθνεσιν αὐτῶν
- 32 Оце роди синів Носвих, за нащадками їхніми, у їхніх народах. І народи від них поділились на землі по потоці.
These are the families of the sons of Noah, in the order of their generations and their nations: from these came all the nations of the earth after the great flow of waters.
αὗται αἱ φυλαὶ υἱῶν νοε κατὰ γενέσεις αὐτῶν κατὰ τὰ ἔθνη αὐτῶν ἀπὸ τούτων διεσπάρησαν νῆσοι τῶν ἔθνῶν ἐπὶ τῆς γῆς μετὰ τὸν κατακλυσμόν
- 1 ¶ I була вся земля одна мова та слова одні.
And all the earth had one language and one tongue.
καὶ ἦν πᾶσα ἡ γῆ χειλος ἓν καὶ φωνὴ μία πᾶσιν
- 2 I сталося, як рушали зо Сходу вони, то в Шиннарському краї рівнину знайшли, і оселилися там.
And it came about that in their wandering from the east, they came to a stretch of flat country in the land of Shinar, and there they made their living-place.
καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κινήσει αὐτοῦς ἀπὸ ἀνατολῶν εὗρον πεδίον ἐν γῆ σεννααρ καὶ κατέκτισαν ἐκεῖ
- 3 I сказали вони один одному: Ану, наробімо цегли, і добре її випалімо! I сталася цегла для них замість каменя, а смола земляна була їм за вапно.
And they said one to another, Come, let us make bricks, burning them well. And they had bricks for stone, putting them together with sticky earth.
καὶ εἶπεν ἄνθρωπος τῷ πλησίον δεῦτε πλινθεύσωμεν πλίνθους καὶ ὀπτήσωμεν αὐτὰς πυρὶ καὶ ἐγένετο αὐτοῖς ἡ πλίνθος εἰς λίθον καὶ ἄσφαλτος ἦν αὐτοῖς ὁ πηλός
- 4 I сказали вони: Тож місто збудуймо собі, та башту, а вершина її аж до неба. I вчинімо для себе ймення, щоб ми не розпоршились по поверхні всієї землі.
And they said, Come, let us make a town, and a tower whose top will go up as high as heaven; and let us make a great name for ourselves, so that we may not be wanderers over the face of the earth.
καὶ εἶπαν δεῦτε οἰκοδομήσωμεν ἑαυτοῖς πόλιν καὶ πύργον οὗ ἡ κεφαλὴ ἔσται ἕως τοῦ οὐρανοῦ καὶ ποιήσωμεν ἑαυτοῖς ὄνομα πρὸ τοῦ διασπαρῆναι ἐπὶ προσώπου πάσης τῆς γῆς
- 5 ¶ I зійшов Господь, щоб побачити місто та башту, що людські сини будували її.
And the Lord came down to see the town and the tower which the children of men were building.
καὶ κατέβη κύριος ἰδεῖν τὴν πόλιν καὶ τὸν πύργον ὃν ὀκοδόμησαν οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων
- 6 I промовив Господь: Один це народ, і мова одна для всіх них, а це ось початок їх праці. Не буде тепер нічого для них неможливого, що вони замишляли чинити.
And the Lord said, See, they are all one people and have all one language; and this is only the start of what they may do: and now it will not be possible to keep them from any purpose of theirs.
καὶ εἶπεν κύριος ἰδοὺ γένος ἓν καὶ χειλος ἓν πάντων καὶ τοῦτο ἤρξαντο ποιῆσαι καὶ νῦν οὐκ ἐκλείψει ἐξ αὐτῶν πάντα ὅσα ἂν ἐπιθῶνται ποιεῖν
- 7 Тож зійдімо, і змішаймо там їхні мови, щоб не розуміли вони мови один одного.
Come, let us go down and take away the sense of their language, so that they will not be able to make themselves clear to one another.
δεῦτε καὶ καταβάντες συγχέωμεν ἐκεῖ αὐτῶν τὴν γλῶσσαν ἵνα μὴ ἀκούσωσιν ἕκαστος τὴν φωνὴν τοῦ πλησίον
- 8 I розпоршив їх звідти Господь по поверхні всієї землі, і вони перестали будувати те місто.
So the Lord God sent them away into every part of the earth: and they gave up building their town.
καὶ διέσπειρεν αὐτοῦς κύριος ἐκεῖθεν ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς καὶ ἐπαύσαντο οἰκοδομοῦντες τὴν πόλιν καὶ τὸν πύργον
- 9 I тому то названо ймення йому: Вавилон, бо там помішав Господь мову всієї землі. I розпоршив їх звідти Господь по поверхні всієї землі.
So it was named Babel, because there the Lord took away the sense of all languages and from there the Lord sent them away over all the face of the earth.
διὰ τοῦτο ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτῆς σύγχυσις ὅτι ἐκεῖ συνέχεεν κύριος τὰ χειλῆ πάσης τῆς γῆς καὶ ἐκεῖθεν διέσπειρεν αὐτοῦς κύριος ὁ θεὸς ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς

- 10 ¶ Οὗτος ὁ πατήρ Σημ: ὁ Σημ ἦν ἑκατὸν ἔτη ὅτε ἐγέννησεν τὸν Ἀρπαξσάδ, δύο ἔτη μετὰ τὸν κατακλυσμὸν.
These are the generations of Shem. Shem was a hundred years old when he became the father of Arpachshad, two years after the great flow of waters;
καὶ αὐτὰ αἱ γενεαὶ Σημ ὅτε ἐγέννησεν τὸν ἀρπαξσάδ δευτέρου ἔτους μετὰ τὸν κατακλυσμὸν
- 11 Ἰ ζήσκει Σημ μετὰ τὸ γεννηθῆσαι αὐτὸν τὸν ἀρπαξσάδ πεντακόσια ἔτη καὶ ἐγέννησεν υἱὸς καὶ θυγατέρας καὶ ἀπέθανεν.
And after the birth of Arpachshad, Shem went on living for five hundred years, and had sons and daughters:
καὶ ἔζησεν Σημ μετὰ τὸ γεννηθῆσαι αὐτὸν τὸν ἀρπαξσάδ πεντακόσια ἔτη καὶ ἐγέννησεν υἱὸς καὶ θυγατέρας καὶ ἀπέθανεν
- 12 Ἀ Ἀρπαξσάδ ἦν ἑκατὸν ἑξήντα ἔτη ὅτε ἐγέννησεν τὸν Σηλάδ.
And Arpachshad was thirty-five years old when he became the father of Shelah:
καὶ ἔζησεν ἀρπαξσάδ ἑκατὸν τριάκοντα πέντε ἔτη καὶ ἐγέννησεν τὸν καινὰν
- 13 Ἰ ζήσκει Ἀρπαξσάδ μετὰ τὸ γεννηθῆσαι αὐτὸν τὸν καινὰν ἑκατὸν ἑξήντα ἔτη καὶ ἐγέννησεν υἱὸς καὶ θυγατέρας καὶ ἀπέθανεν.
And after the birth of Shelah, Arpachshad went on living for four hundred and three years, and had sons and daughters:
καὶ ἔζησεν ἀρπαξσάδ μετὰ τὸ γεννηθῆσαι αὐτὸν τὸν καινὰν ἑκατὸν ἑξήντα ἔτη καὶ ἐγέννησεν υἱὸς καὶ θυγατέρας καὶ ἀπέθανεν καὶ ἔζησεν καινὰν ἑκατὸν τριάκοντα ἔτη καὶ ἐγέννησεν τὸν σαλα
καὶ ἔζησεν καινὰν μετὰ τὸ γεννηθῆσαι αὐτὸν τὸν σαλα ἑκατὸν τριάκοντα ἔτη καὶ ἐγέννησεν υἱὸς καὶ θυγατέρας καὶ ἀπέθανεν
- 14 Σηλάδ ἦν ἑκατὸν τριάκοντα ἔτη ὅτε ἐγέννησεν τὸν Ἐβερ.
And Shelah was thirty years old when he became the father of Eber:
καὶ ἔζησεν σαλα ἑκατὸν τριάκοντα ἔτη καὶ ἐγέννησεν τὸν εβερ
- 15 Ἰ ζήσκει Σηλάδ μετὰ τὸ γεννηθῆσαι αὐτὸν τὸν εβερ ἑκατὸν ἑξήντα ἔτη καὶ ἐγέννησεν υἱὸς καὶ θυγατέρας καὶ ἀπέθανεν.
And after the birth of Eber, Shelah went on living for four hundred and three years, and had sons and daughters:
καὶ ἔζησεν σαλα μετὰ τὸ γεννηθῆσαι αὐτὸν τὸν εβερ ἑκατὸν ἑξήντα ἔτη καὶ ἐγέννησεν υἱὸς καὶ θυγατέρας καὶ ἀπέθανεν
- 16 Ἐβερ ἦν ἑκατὸν ἑξήντα ἔτη ὅτε ἐγέννησεν τὸν Πελέγ.
And Eber was thirty-four years old when he became the father of Peleg:
καὶ ἔζησεν εβερ ἑκατὸν τριάκοντα τέσσαρα ἔτη καὶ ἐγέννησεν τὸν φαλεκ
- 17 Ἰ ζήσκει Ἐβερ μετὰ τὸ γεννηθῆσαι αὐτὸν τὸν φαλεκ ἑκατὸν ἑξήντα ἔτη καὶ ἐγέννησεν υἱὸς καὶ θυγατέρας καὶ ἀπέθανεν.
And after the birth of Peleg, Eber went on living for four hundred and thirty years, and had sons and daughters:
καὶ ἔζησεν εβερ μετὰ τὸ γεννηθῆσαι αὐτὸν τὸν φαλεκ ἑκατὸν ἑξήντα ἔτη καὶ ἐγέννησεν υἱὸς καὶ θυγατέρας καὶ ἀπέθανεν
- 18 Πελέγ ἦν ἑκατὸν τριάκοντα ἔτη ὅτε ἐγέννησεν τὸν Ρεου.
And Peleg was thirty years old when he became the father of Reu:
καὶ ἔζησεν φαλεκ ἑκατὸν τριάκοντα ἔτη καὶ ἐγέννησεν τὸν ραγαυ
- 19 Ἰ ζήσκει Πελέγ μετὰ τὸ γεννηθῆσαι αὐτὸν τὸν ραγαυ ἑκατὸν ἑξήντα ἔτη καὶ ἐγέννησεν υἱὸς καὶ θυγατέρας καὶ ἀπέθανεν.
And after the birth of Reu, Peleg went on living for two hundred and nine years, and had sons and daughters:
καὶ ἔζησεν φαλεκ μετὰ τὸ γεννηθῆσαι αὐτὸν τὸν ραγαυ ἑκατὸν ἑξήντα ἔτη καὶ ἐγέννησεν υἱὸς καὶ θυγατέρας καὶ ἀπέθανεν
- 20 Ἀ Ρεου ἦν ἑκατὸν ἑξήντα ἔτη ὅτε ἐγέννησεν τὸν Σερούγ.
And Reu was thirty-two years old when he became the father of Serug:
καὶ ἔζησεν ραγαυ ἑκατὸν τριάκοντα δύο ἔτη καὶ ἐγέννησεν τὸν σερουχ
- 21 Ἰ ζήσκει Ρεου μετὰ τὸ γεννηθῆσαι αὐτὸν τὸν σερουχ ἑκατὸν ἑξήντα ἔτη καὶ ἐγέννησεν υἱὸς καὶ θυγατέρας καὶ ἀπέθανεν.
And after the birth of Serug, Reu went on living for two hundred and seven years, and had sons and daughters:
καὶ ἔζησεν ραγαυ μετὰ τὸ γεννηθῆσαι αὐτὸν τὸν σερουχ ἑκατὸν ἑξήντα ἔτη καὶ ἐγέννησεν υἱὸς καὶ θυγατέρας καὶ ἀπέθανεν
- 22 Ἀ Σερούγ ἦν ἑκατὸν τριάκοντα ἔτη ὅτε ἐγέννησεν τὸν Ναχὼρ.
And Serug was thirty years old when he became the father of Nahor:
καὶ ἔζησεν σερουχ ἑκατὸν τριάκοντα ἔτη καὶ ἐγέννησεν τὸν ναχωρ
- 23 Ἰ ζήσκει Σερούγ μετὰ τὸ γεννηθῆσαι αὐτὸν τὸν ναχωρ ἑκατὸν ἑξήντα ἔτη καὶ ἐγέννησεν υἱὸς καὶ θυγατέρας καὶ ἀπέθανεν.
And after the birth of Nahor, Serug went on living for two hundred years, and had sons and daughters:
καὶ ἔζησεν σερουχ μετὰ τὸ γεννηθῆσαι αὐτὸν τὸν ναχωρ ἑκατὸν ἑξήντα ἔτη καὶ ἐγέννησεν υἱὸς καὶ θυγατέρας καὶ ἀπέθανεν

- 24 А Нахор жив двадцять літ і дев'ять, та й породив він Тераха.
And Nahor was twenty-nine years old when he became the father of Terah:
 και ἔζησεν ναχωρ ἑτη ἑβδομήκοντα ἑννέα και ἐγέννησεν τὸν θαρα
- 25 І жив Нахор по тому, як породив він Тераха, сотню літ і дев'ятнадцять літ. І породив він синів та дочок.
And after the birth of Terah, Nahor went on living for a hundred and nineteen years, and had sons and daughters:
 και ἔζησεν ναχωρ μετὰ τὸ γεννησai αὐτὸν τὸν θαρα ἑτη ἑκατὸν εἴκοσι ἑννέα και ἐγέννησεν υἱοὺς και θυγατέρας και ἀπέθανεν
- 26 Терах же жив сімдесят літ, та й породив Аврама, і Нахора, і Гарана.
And Terah was seventy years old when he became the father of Abram, Nahor, and Haran.
 και ἔζησεν θαρα ἑβδομήκοντα ἑτη και ἐγέννησεν τὸν αβραμ και τὸν ναχωρ και τὸν αρραν
- 27 ¶ А оце нащадки Терахові: Терах породив Аврама, і Нахора, і Гарана. А Гаран породив Лота.
These are the generations of Terah: Terah was the father of Abram, Nahor, and Haran; and Haran was the father of Lot.
 αὐται δὲ αἱ γενέσεις θαρα θαρα ἐγέννησεν τὸν αβραμ και τὸν ναχωρ και τὸν αρραν και αρραν ἐγέννησεν τὸν λωτ
- 28 Гаран же помер за життя свого батька, у краї свого народження, в Урі халдейському.
And death came to Haran when he was with his father Terah in the land of his birth, Ur of the Chaldees.
 και ἀπέθανεν αρραν ἐνόπιον θαρα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐν τῇ γῆ ἣ ἐγενήθη ἐν τῇ χώρᾳ τῶν χαλδαίων
- 29 І побрали Аврам та Нахор для себе жінок. Ім'я Аврамовій жінці Сара, а ймення Нахоровій жінці Мілка, дочка Гарана, Мілчиного батька і батька Їски.
And Abram and Nahor took wives for themselves: the name of Abram's wife was Sarai, and the name of Nahor's wife was Milcah, the daughter of Haran, the father of Milcah and Iscah.
 και ἔλαβον αβραμ και ναχωρ ἑαυτοῖς γυναῖκας ὄνομα τῇ γυναικὶ αβραμ сара και ὄνομα τῇ γυναικὶ ναχωρ μελχα θυγάτηρ αρραн πατήρ μελχα και πατήρ ιεσα
- 30 А Сара неплідна була, не мала нащадка вона.
And Sarai had no child.
 και ἦν сара στείρα και οὐκ ἐτεκνοποιεῖ
- 31 І взяв Терах Аврама, сина свого, і Лота, сина Гаранового, сина свого сина, і Сару, невістку свою, жінку Аврама, свого сина, та й вийшов з ними з Уру халдейського, щоб піти до краю ханаанського. І прийшли вони аж до Харану, та й там оселилися.
And Terah took Abram, his son, and Lot, the son of Haran, and Sarai, his daughter-in-law, the wife of his son Abram and they went out from Ur of the Chaldees, to go to the land of Canaan; and they came to Haran, and were there for some time.
 και ἔλαβεν θαρα τὸν αβραμ υἱὸν αὐτοῦ και τὸν λωτ υἱὸν αρραн υἱὸν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ και τὴν сарαν τὴν нύμφην αὐτοῦ γυναῖκα αβραμ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ και ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἐκ τῆς χώρας τῶν χαλδαίων ν порευθῆναι εἰς τὴν γῆν χанаан και ἦλθεν ἕως харран και κατῴκησεν ἐκεῖ
- 32 І було днів Терахових дві сотні літ та п'ять літ. І Терах помер у Харані.
And all the years of Terah's life were two hundred and five: and Terah came to his end in Haran.
 και ἐγένοντο αἱ ἡμέραι θαρα ἐν харран διακόσια πέντε ἑτη και ἀπέθανεν θαρα ἐν харран
- 1 ¶ І промовив Господь до Аврама: Вийди зо своєї землі, і від родини своєї, і з дому батька свого до Краю, який Я тобі покажу.
Now the Lord said to Abram, Go out from your country and from your family and from your father's house, into the land to which I will be your guide:
 και εἶπεν κύριος τῷ αβραμ ἐξελθε ἐκ τῆς γῆς σου και ἐκ τῆς συγγενείας σου και ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ πατρὸς σου εἰς τὴν γῆν ἣν ἄν σοι δεῖξω
- 2 І народом великим тебе Я вчиню, і поблагословлю Я тебе, і звеличу ймення твоє, і будеш ти благословенням.
And I will make of you a great nation, blessing you and making your name great; and you will be a blessing:
 και ποιήσω σε εἰς ἔθνος μέγα και εὐλογήσω σε και μεγαλυνῶ τὸ ὄνομά σου και ἔσῃ εὐλογητός
- 3 І поблагословлю, хто тебе благословить, хто ж тебе проклинає, того прокляну. І благословляться в тобі всі племена землі!
To them who are good to you will I give blessing, and on him who does you wrong will I put my curse: and you will become a name of blessing to all the families of the earth.
 και εὐλογήσω τοὺς εὐλογοῦντάς σε και τοὺς καταρωμένους σε καταράσσομαι και ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς
- 4 ¶ І відправивсь Аврам, як сказав був до нього Господь, і з ним пішов Лот. Аврам же мав віку сімдесят літ і п'ять літ, як виходив з Харану.
So Abram went as the Lord had said to him, and Lot went with him: Abram was seventy-five years old when he went away from Haran.
 και ἐπορευθῆ αβραμ καθάπερ ἐλάλησεν αὐτῷ κύριος και ὄχετο μετ' αὐτοῦ λωτ αβραμ δὲ ἦν ἐτῶν ἑβδομήκοντα πέντε ὅτε ἐξῆλθεν ἐκ харран

- 5 I Аврам узяв Сару, свою жінку, та Лота, сина брата свого, і весь масток, який набули, і людей, що їх набули у Харані, та й вийшли, щоб піти до Краю ханаанського. І до Краю ханаанського вони прибули.
And Abram took Sarai, his wife, and Lot, his brother's son, and all their goods and the servants which they had got in Haran, and they went out to go to the land of Canaan.
 και ελαβεν αβραμ την σαραν γυναικα αυτου και τον λωτ υιον του αδελφου αυτου και παντα τα υπαρχοντα αυτων οσα εκτήσαντο και πασαν ψυχην ην εκτήσαντο εν χαρραν και εξήλθοσαν πορευθηνα ι εις γην χανααν και ηλθον εις γην χανααν
- 6 ¶ I пройшов Аврам по Краю аж до місця Сихему, аж до дуба Мамре. А ханаанейнин тоді проживав у цім Краї.
And Abram went through the land till he came to Shechem, to the holy tree of Moreh. At that time, the Canaanites were still living in the land.
 και διωδευσεν αβραμ την γην εις το μηκος αυτης εως του τοπου συχημ επι την δρυν την υψηλην οι δε χαναανιοι тоτε κατωκουν την γην
- 7 I Господь явился Авраму и сказал: Я дам оцей Край потомству твоєму. I він збудував там жертівника Господеві, що явився йому.
And the Lord came to Abram, and said, I will give all this land to your seed; then Abram made an altar there to the Lord who had let himself be seen by him.
 και ωφθη κυριος τω αβραμ και ειπεν αυτω τω σπερματι σου δωσω την γην ταυτην και φκοδομησεν εκει αβραμ θυσιαστηριον κυριω τω οφθεντι αυτω
- 8 А звідти він рушив на гору від сходу від Бет-Елу, і намета свого розп'яв, Бет-Ел від заходу, а Гай від сходу. I він збудував там Господу жертівника, і прикликав Господне Ймення.
And moving on from there to the mountain on the east of Beth-el, he put up his tent, having Beth-el on the west and Ai on the east: and there he made an altar and gave worship to the name of the Lord.
 και απεστη εκειθεν εις το ορος κατ' ανατολās βαιθηλ και εστησεν εκει την σκηνην αυτου βαιθηλ κατā θάλασσαν και αγгаи κατ' ανατολās και φκοδομησεν εκει θυσιαστηριον τω κυριω και επεκαλεσато επι τω ονόματι κυριου
- 9 I подався Аврам усе далі на південь.
And he went on, journeying still to the South.
 και απηρεν αβραμ και πορευθειс εστρατοπεдеυσεν εν τη ерiмω
- 10 ¶ I стався був голод у Краї. I зійшов Аврам до Єгипту, щоб там перебути, бо голод у Краї тяжкий став.
And because there was little food to be had in that land, he went down into Egypt.
 και εγενετο λιμοс επι της γης και κατεβη αβραμ ειс айγυπтон παροικησαι εκει οτι ενiсχυсεν о λιμοс επι της γης
- 11 I сталося, як він близько прийшов до Єгипту, то сказав був до жінки своєї Сарі: Отож то я знаю, що ти жінка вродлива з обличчя.
Now when he came near to Egypt, he said to Sarai, his wife, Truly, you are a fair woman and beautiful to the eye;
 εγενετο δε ηνiка ηγγισεν αβραμ εισελθειν ειс айгυптон ειπεν αβραμ сара τη γυναικι αυτου γινωσκω εγω οτι γυνη εупрoсωποс ει
- 12 I станеться, як побачать тебе єгиптяни й скажуть: Це жінка його, то вони мене вб'ють, а тебе позоставлять живою.
And I am certain that when the men of Egypt see you, they will say, This is his wife: and they will put me to death and keep you.
 εσται ουν ωс αν ιδωсiн се οι айгυпτιοι εрoсiн οτι γυνη αυτου αυτη και αποκτενοусiн ме се δε περιποιήсονται
- 13 Скажи ж, що сестра моя ти, щоб добре було через тебе мені, і щоб я позостався живий через тебе.
Say, then, that you are my sister, and so it will be well with me because of you, and my life will be kept safe on your account.
 ειπoн ουν οτι αδελφη αυτου ειμι οπωс αν εу μοи γένηται δια се και ζήсεται η ψυχη μου ενεκεν σου
- 14 ¶ I сталося, як прийшов був Аврам до Єгипту, то єгиптяни побачили жінку, що дуже вродлива вона.
And so it was that when Abram came into Egypt, the men of Egypt, looking on the woman, saw that she was fair.
 εγενετο δε ηνiка εισηλθεν αβραμ ειс айгυптон ιδoнτες οι айгυпτιοι την γυναικα οτι καλη ην σφοδρα
- 15 I побачили її вельможі фараонові, і хвалили її перед фараоном. I взята була та жінка до дому фараонового.
And Pharaoh's great men, having seen her, said words in praise of her to Pharaoh, and she was taken into Pharaoh's house.
 και ειδoн αυτην οι αρχoнτες φараω και επήνεσαν αυτην прoс φараω και εισηγαγον αυτην ειс τον οiкoн φараω
- 16 I він для Аврама добро вчинив через неї. I одержав він дрібну та велику худобу, і осли, і раби, і невільниці, і ослиці, верблюди.
And because of her, he was good to Abram, and he had sheep and oxen and asses, and men-servants and women-servants, and camels.
 και τω αβραμ εу εχρήσαντο δι' αυτην και εγένoнτο αυτω прoβата και μόсχοι και ονοι παiδες και παιδιскаι ημiонои και κάμηλοι
- 17 I вдарив Господь фараона та дiм його великими поразками через Сару, Аврамову жінку.
And the Lord sent great troubles on Pharaoh's house because of Sarai, Abram's wife.
 και ηтασен о θεoс τον φараω εтασμοiс μεγαλοiс και πoнηροiс και τον οiкoн αυτου περι сарас της γυναικoс αβραμ

- 18 **I** прикликав фараон Аврама й сказав: Що ж то мені ти вчинив? Чому не сказав мені, що вона твоя жінка?
Then Pharaoh sent for Abram, and said, What have you done to me? why did you not say that she was your wife?
καλέσας δὲ φαραῶν τὸν ἀβραμ εἶπεν τί τοῦτο ἐποίησάς μοι ὅτι οὐκ ἀπήγγειλās μοι ὅτι γυνή σου ἐστίν
- 19 Для чого сказав ти: Вона моя сестра? І я собі взяв був за жінку її. А тепер ось жінка твоя, візьми та й іди!
Why did you say that she was your sister? so that I took her for my wife: now, take your wife and go on your way.
ἴνα τί εἶπας ὅτι ἀδελφή μου ἐστίν καὶ ἔλαβον αὐτὴν ἐμαυτῷ εἰς γυναῖκα καὶ νῦν ἰδοὺ ἡ γυνή σου ἐναντίον σου λαβὼν ἀπότρεχε
- 20 **I** фараон наказав людям про нього. **I** вислали його, і жінку його, і все, що в нього було.
And Pharaoh gave orders to his men, and they sent him on his way, with his wife and all he had.
καὶ ἐνετείλατο φαραῶν ἀνδράσιν περὶ ἀβραμ συμπροπέμψαι αὐτὸν καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ πάντα ὅσα ἦν αὐτῷ καὶ λωτ μετ' αὐτοῦ
- 1 ¶ **I** піднявся Аврам із Єгипту, сам, і жінка його, і все, що в нього було, і Лот разом із ним, до Негеву.
And Abram went up out of Egypt with his wife and all he had, and Lot with him, and they came in to the South.
ἀνέβη δὲ ἀβραμ ἐξ αἰγύπτου αὐτὸς καὶ ἡ γυνή αὐτοῦ καὶ πάντα τὰ αὐτοῦ καὶ λωτ μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν ἔρημον
- 2 А Аврам був вельми багатий на худобу, на срібло й на золото.
Now Abram had great wealth of cattle and silver and gold.
ἀβραμ δὲ ἦν πλούσιος σφόδρα κτήνεσιν καὶ ἀργυρίῳ καὶ χρυσίῳ
- 3 **I** пішов він в мандрівки свої від Негеву аж до Бет-Елу, аж до місця, де напочатку намет його був поміж Бет-Елом і поміж Гасм,
And travelling on from the South, he came to Beth-el, to the place where his tent had been before, between Beth-el and Ai;
καὶ ἐπορεύθη ὅθεν ἦλθεν εἰς τὴν ἔρημον ἕως βαιθηλ ἕως τοῦ τόπου οὗ ἦν ἡ σκηνή αὐτοῦ τὸ πρότερον ἀνὰ μέσον βαιθηλ καὶ ἀνὰ μέσον αγγαί
- 4 до місця жертівника, що його він зробив там напочатку. **I** Аврам там прикликав Господнє Ймення.
To the place where he had made his first altar, and there Abram gave worship to the name of the Lord.
εἰς τὸν τόπον τοῦ θυσιαστηρίου οὗ ἐποίησεν ἐκεῖ τὴν ἀρχὴν καὶ ἐπεκαλέσατο ἐκεῖ ἀβραμ τὸ ὄνομα κυρίου
- 5 ¶ Так само й у Лота, що з Аврамом ходив, дрібна та велика худоба була та намети.
And Lot, who went with him, had flocks and herds and tents;
καὶ λωτ τῷ συμπορευομένῳ μετὰ ἀβραμ ἦν πρόβατα καὶ βόες καὶ σκηναί
- 6 **I** не вміщала їх та земля, щоб їм разом пробувати, бо великий був їхній масток, і не могли вони разом пробувати.
So that the land was not wide enough for the two of them: their property was so great that there was not room for them together.
καὶ οὐκ ἐχώρει αὐτοὺς ἡ γῆ κατοικεῖν ἅμα ὅτι ἦν τὰ ὑπάρχοντα αὐτῶν πολλὰ καὶ οὐκ ἐδύναντο κατοικεῖν ἅμα
- 7 **I** сталася сварка поміж пастухами худоби Аврамової та поміж пастухами худоби Лотової. А ханаанейнин та періздеяннин сиділи тоді в Краю.
And there was an argument between the keepers of Abram's cattle and the keepers of Lot's cattle: at that time the Canaanites and Perizzites were still living in the land.
καὶ ἐγένετο μάχη ἀνὰ μέσον τῶν ποιμένων τῶν κτηνῶν τοῦ ἀβραμ καὶ ἀνὰ μέσον τῶν ποιμένων τῶν κτηνῶν τοῦ λωτ οἱ δὲ χαναаніοι καὶ οἱ φερεζαіοι τότε κατόκουν τὴν γῆν
- 8 **I** промовив до Лота Аврам: Нехай сварки не буде між мною та між тобою, і поміж пастухами моїми та поміж пастухами твоїми, бо близька ми рідня.
Then Abram said to Lot, Let there be no argument between me and you, and between my herdmen and your herdmen, for we are brothers.
εἶπεν δὲ ἀβραμ τῷ λωτ μὴ ἔστω μάχη ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ καὶ ἀνὰ μέσον τῶν ποιμένων μου καὶ ἀνὰ μέσον τῶν ποιμένων σου ὅτι ἄνθρωποι ἀδελφοὶ ἡμεῖς ἐσμεν
- 9 Хіба не весь Край перед обличчям твоїм? Відділися від мене! Коли підеш ліворуч, то я піду праворуч, а як ти праворуч, то піду я ліворуч.
Is not all the land before you? then let us go our separate ways: if you go to the left, I will go to the right; or if you take the right, I will go to the left.
οὐκ ἰδοὺ πᾶσα ἡ γῆ ἐναντίον σου ἐστίν διαχωρίσθητι ἀπ' ἐμοῦ εἰ σὺ εἰς ἀριστερά ἐγὼ εἰς δεξιὰ εἰ δὲ σὺ εἰς δεξιὰ ἐγὼ εἰς ἀριστερά
- 10 ¶ **I** звів Лот свої очі, і побачив усю околицю Йорданську, що наводнена вся вона аж до Цоару, перед тим, як Содом та Гомору був знищив Господь, як Господній, садок, як єгипетськи й край!
And Lot, lifting up his eyes and looking an the valley of Jordan, saw that it was well watered everywhere, before the Lord had sent destruction on Sodom and Gomorrah; it was like the garden of the Lord, like the land of Egypt, on the way to Zoar.
καὶ ἐπάρας λωτ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ εἶδεν πᾶσαν τὴν περιχώρον τοῦ ἰορδάνου ὅτι πᾶσα ἦν ποτιζομένη πρὸ τοῦ καταστρέψαι τὸν θεὸν соδομα καὶ γομορра ὡς ὁ παράδεισος τοῦ θεοῦ καὶ ὡς ἡ γῆ αἰγύπτου ἕως ἐλθεῖν εἰς ζογορα

- 11 **I** Λοτ **ε**βιβραβ σοβι **β**συ οκολιциу йорданську. **I** Λοτ рушив на схід, і вони розлучилися один від одного.
So Lot took for himself all the valley of Jordan, and went to the east, and they were parted from one another.
καὶ ἐξελέξατο ἑαυτῷ λωτ πᾶσαν τὴν περίχωρον τοῦ ἰορδάνου καὶ ἀπῆρεν λωτ ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ διεχωρίσθησαν ἕκαστος ἀπὸ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ
- 12 Аврам оселився в землі ханаанській, а Лот оселився в рівнинних містах околиці, і наметував аж до Содому.
Abram went on living in the land of Canaan, and Lot went to the lowland towns, moving his tent as far as Sodom.
αβραμ δὲ κατέκησεν ἐν γῇ χανααν λωτ δὲ κατέκησεν ἐν πόλει τῶν περιχώρων καὶ ἐσκήνωσεν ἐν σοδομοῖς
- 13 А люди содомські були дуже злі та грішні перед Господом.
Now the men of Sodom were evil, and great sinners before the Lord.
οἱ δὲ ἄνθρωποι οἱ ἐν σοδομοῖς πονηροὶ καὶ ἁμαρτωλοὶ ἐναντίον τοῦ θεοῦ σφόδρα
- 14 ¶ **I** промовив Господь до Аврама, коли Лот розлучився із ним: Зведи очі свої, та поглянь із місця, де ти, на північ, і на південь, і на схід, і на захід,
And the Lord had said to Abram, after Lot was parted from him, From this place where you are take a look to the north and to the south, to the east and to the west:
ὁ δὲ θεὸς εἶπεν τῷ αβραμ μετὰ τὸ διαχωρισθῆναι τὸν λωτ ἀπ' αὐτοῦ ἀναβλέψας τοῖς ὀφθαλμοῖς σου ἰδὲ ἀπὸ τοῦ τόπου οὗ νῦν σὺ εἶ πρὸς βορρᾶν καὶ λίβα καὶ ἀνατολὰς καὶ θάλασσαν
- 15 **б**о всю цю землю, яку бачиш, **Я** її дам навіки тобі та потомству твоєму.
For all the land which you see I will give to you and to your seed for ever.
ὅτι πᾶσαν τὴν γῆν ἣν σὺ ὄρᾳς σοὶ δώσω αὐτήν καὶ τῷ σπέρματί σου ἕως τοῦ αἰῶνος
- 16 **I** вчиню **Я** потомство твоє, як той порох землі, так, що коли хто потрапить злічити порох земний, то теж і потомство твоє перелічене буде.
And I will make your children like the dust of the earth, so that if the dust of the earth may be numbered, then will your children be numbered.
καὶ ποιήσω τὸ σπέρμα σου ὡς τὴν ἄμμον τῆς γῆς εἰ δύνатаί τις ἐξαριθμηθῆσαι τὴν ἄμμον τῆς γῆς καὶ τὸ σπέρμα σου ἐξαριθμηθήσεται
- 17 Устань, пройдиш по Краю вздовж його та виширки його, **б**о тобі його дам!
Come, go through all the land from one end to the other for I will give it to you.
ἀναστὰς διόδουσον τὴν γῆν εἰς τε τὸ μῆκος αὐτῆς καὶ εἰς τὸ πλάτος ὅτι σοὶ δώσω αὐτήν
- 18 **I** Аврам став наметувати, і прибув, і осів між дубами Мамре, що в Хевроні вони. **I** він збудував там жертівника Господеві.
And Abram, moving his tent, came and made his living-place by the holy tree of Mamre, which is in Hebron, and made an altar there to the Lord.
καὶ ἀποσκηνώσας αβραμ ἐλθὼν κατέκησεν παρὰ τὴν δρῦν τὴν μαμβρη ἣ ἦν ἐν χεβρων καὶ ἑκοδόμησεν ἐκεῖ θυσιαστήριον κυρίῳ
- 1 **¶ I** сталося за днів Амрафела, царя Шинареу, Арихоа, царя Елласару, Кедор-Лаомера, царя Еламу, і Тидала, царя Гоїму,
Now in the days of Amraphel, king of Shinar, Arioch, king of Ellasar, Chedorlaomer, king of Elam, and Tidal, king of Goiim,
ἐγένετο δὲ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῆ ἀμαρφαλ βασιλέως σενναар αριωχ βασιλέως ελλασар καὶ χοδοллоγομορ βασιλέως αιλαμ καὶ θαργαλ βασιλέως ἐθνῶν
- 2 вони вчинили війну з Бераєм, царем Содому, і з Біршаєм, царем Гомори, з Шин'авом, царем Адми, і Шемевером, царем Цевоїму, і з царем Белаю, що Цоар тепер.
They made war with Bera, king of Sodom, and with Birsha, king of Gomorrah, Shinab, king of Admah, and Shemeber, king of Zebaiim, and the king of Bela (which is Zoar).
ἐποίησαν πόλεμον μετὰ βαλλα βασιλέως σοδομων καὶ μετὰ барса βασιλέως γομορρας καὶ сennaар βασιλέως адама καὶ сшмобор βασιλέως сеβoиm καὶ βασιλέως βoлак αὕτη ἐστιν сшγωρ
- 3 Усі ці зібрались були до долини Сіддїм, вона тепер море Солоне.
All these came together in the valley of Siddim (which is the Salt Sea).
πάντες οὗτοι συνεφώνησαν ἐπὶ τὴν φάραγγα τὴν ἀλοκὴν αὕτη ἢ θάλασσα τῶν ἀλῶν
- 4 Дванадцять літ служили вони Кедор-Лаомерові, а року тринадцятого повстали.
For twelve years they were under the rule of Chedorlaomer, but in the thirteenth year they put off his control.
δώδεκα ἔτη ἐδοῦλεον τῷ χοδοллоγομορ τῷ δὲ τρισκαιδεκάτῳ ἔτει ἀπέστησαν
- 5 А року чотирнадцятого прибув Кедор-Лаомер та царі, що були з ним, і побили Рефаїв в Аштерот-Карнаїмі, і Зузів у Гамі, і Емів у Шаве-Кір'ятаїмі,
And in the fourteenth year, Chedorlaomer and the kings who were on his side, overcame the Rephaim in Ashteroth-karnaim, and the Zuzim in Ham, and the Emim in Shaveh-kiriathaim,
ἐν δὲ τῷ τεσσαρεσκαίδεκάτῳ ἔτει ἦλλθεν χοδοллоγομορ καὶ οἱ βασιλεῖς οἱ μετ' αὐτοῦ καὶ κατέκοψαν τοὺς γίγαντας τοὺς ἐν ασταρωθ карнаин καὶ ἔθνη ισχυρὰ ἅμα αὐτοῖς καὶ τοὺς ομμαιοὺς τοὺς ἐν с αυη τῇ πόλει
- 6 і Хорянина в горах Сеїру аж до Ел-Парану, що він при пустині.
And the Horites in their mountain Seir, driving them as far as El-paran, which is near the waste land.
καὶ τοὺς χορραῖους τοὺς ἐν τοῖς ὄρεσιν сшр ἕως τῆς τερεμίνθου τῆς φαραн ἣ ἐστιν ἐν τῇ ἐρήμῳ

- 7 I вернулись вони, і прибули до Ен-Мішпату, воно тепер Кадеш, і звоювали всю землю Амалика, а також Аморея, що сидів у Хацзон-Тамарі.
Then they came back to En-mishpat (which is Kadesh), making waste all the country of the Amalekites and of the Amorites living in Hazazon-tamar.
καὶ ἀναστρέψαντες ἤλθοσαν ἐπὶ τὴν πηγὴν τῆς κρίσεως αὕτη ἐστὶν καθῆς καὶ κατέκοψαν πάντας τοὺς ἄρχοντας αμαλικῆ καὶ τοὺς αμορραίους τοὺς κατοικοῦντας ἐν ασασανθαμαρ
- 8 I вийшов цар Содому, і цар Гомори, і цар Адми, і цар Цевоїму, і цар Белаю, тепер він Цоар, і вишикувалися з ними на бій у долині Сіддїм,
And the king of Sodom with the king of Gomorrah and the king of Admah and the king of Zeboiim and the king of Bela (that is Zoar), went out, and put their forces in position in the valley of Siddim,
ἐξῆλθεν δὲ βασιλεὺς σοδομων καὶ βασιλεὺς γομορρας καὶ βασιλεὺς αδαμα καὶ βασιλεὺς σεβοιμ καὶ βασιλεὺς βαλακ αὕτη ἐστὶν σηγορ καὶ παρετάξαντο αὐτοῖς εἰς πόλεμον ἐν τῇ κοιλάδι τῇ ἄλυκῃ
- 9 із Кедор-Лаомером, царем Еламу, і Тидалом, царем Гоїму, і Амрафелом, царем Шинареу, і Аріохом, царем Елласару, чотири царі проти п'ятьох.
Against Chedorlaomer, king of Elam, and Tidal, king of Goiim, and Amraphel, king of Shinar, and Arioch, king of Ellasar: four kings against the five.
πρὸς χοδολλογομορ βασιλέα αιλαμ καὶ θαργαλ βασιλέα ἐθνῶν καὶ αμαρφαλ βασιλέα σεννααρ καὶ αριοχ βασιλέα ελλασαρ οἱ τέσσαρες βασιλεῖς πρὸς τοὺς πέντε
- 10 А долина Сіддїм була повна смоляних ям; і втекли цар Содому й цар Гомори, та й попадали туди, а позосталі повтікали на гору.
Now the valley of Siddim was full of holes of sticky earth; and the kings of Sodom and Gomorrah were put to flight and came to their end there, but the rest got away to the mountain.
ἢ δὲ κοιλάς ἢ ἄλυκῃ φρέατα φρέατα ἀσφάλτου ἐφυγεν δὲ βασιλεὺς σοδομων καὶ βασιλεὺς γομορρας καὶ ἐνέπεσαν ἐκεῖ οἱ δὲ καταλειφθέντες εἰς τὴν ὄρεινὴν ἔφυγον
- 11 I взяли вони весь масток Содому й Гомори, і всю їхню поживу, і пішли.
And the four kings took all the goods and food from Sodom and Gomorrah and went on their way.
ἐλαβον δὲ τὴν ἵππον πᾶσαν τὴν σοδομων καὶ γομορρας καὶ πάντα τὰ βρώματα αὐτῶν καὶ ἀπῆλθον
- 12 I взяли вони Лота, сина брата Аврамового, бо пробував у Содомі, і добро його та й пішли.
And in addition they took Lot, Abram's brother's son, who was living in Sodom, and all his goods.
ἐλαβον δὲ καὶ τὸν λωτ υἱὸν τοῦ ἀδελφοῦ αβραμ καὶ τὴν ἀποσκευὴν αὐτοῦ καὶ ἀπόχοντο ἦν γὰρ κατοικῶν ἐν σοδομοῖς
- 13 ¶ I прийшов був недобиток, та й розповів сврею Аврамові, а він жив між дубами амореянина Мамре, брата Ешколового й брата Анерового, Аврамових спільників.
And one who had got away from the fight came and gave word of it to Abram the Hebrew, who was living by the holy tree of Mamre, the Amorite, the brother of Eshcol and Aner, who were friends of Abram.
παραγενόμενος δὲ τῶν ἀνασωθέντων τις ἀπήγγειλεν αβραμ τῷ περάτῃ αὐτὸς δὲ κατέκει πρὸς τῇ δρῦϊ τῇ μαμβρη ὁ αμορις τοῦ ἀδελφοῦ εσχολ καὶ ἀδελφοῦ ανναν οἱ ἦσαν συνωμόται τοῦ αβραμ
- 14 I почув Аврам, що небіж його взятий у неволю, та й озброїв своїх вправних слуг, що в домі його народились, три сотні й вісімнадцять, і погнався до Дану.
And Abram, hearing that his brother's son had been made a prisoner, took a band of his trained men, three hundred and eighteen of them, sons of his house, and went after them as far as Dan.
ἀκούσας δὲ αβραμ ὅτι ἠχμαλώτεται λωτ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἠρίθμησεν τοὺς ἰδίους οἰκογενεῖς αὐτοῦ τριακοσίους δέκα καὶ ὀκτώ καὶ κατεδίωξεν ὀπίσω αὐτῶν ἕως δαν
- 15 I він поділився на гурти вночі, він та раби його, і розбив їх, і гнався за ними аж до Хови, що ліворуч Дамаску.
And separating his forces by night, he overcame them, putting them to flight and going after them as far as Hobah, which is on the north side of Damascus.
καὶ ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτοὺς τὴν νύκτα αὐτὸς καὶ οἱ παῖδες αὐτοῦ καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς καὶ ἐδίωξεν αὐτοὺς ἕως χωβα ἢ ἐστὶν ἐν ἀριστερᾷ δαμασκού
- 16 I вернув він усе добро, а також Лота, небожа свого, і добро його повернув, а також жінок та людей.
And he got back all the goods, and Lot, his brother's son, with his goods and the women and the people.
καὶ ἀπέστρεψεν πᾶσαν τὴν ἵππον σοδομων καὶ λωτ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἀπέστρεψεν καὶ τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ καὶ τὰς γυναῖκας καὶ τὸν λαόν
- 17 ¶ Тоді цар Содому вийшов назустріч йому, як він повертався, розбивши Кедор-Лаомера та царів, що були з ним, до долини Шаве, вона тепер долина Царська.
And when he was coming back after putting to flight Chedorlaomer and the other kings, he had a meeting with the king of Sodom in the valley of Shaveh, that is, the King's Valley.
ἐξῆλθεν δὲ βασιλεὺς σοδομων εἰς συνάντησιν αὐτῷ μετὰ τὸ ἀναστρέψαι αὐτὸν ἀπὸ τῆς κοπῆς τοῦ χοδολλογομορ καὶ τῶν βασιλέων τῶν μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν κοιλάδα τὴν σαη τοῦτο ἦν τὸ πεδῖον βασιλέως
- 18 А Мелхиседек, цар Салиму, виніс хліб та вино. А він був священник Бога Всевишнього.
And Melchizedek, king of Salem, the priest of the Most High God, took bread and wine,
καὶ μελχисεδек βασιλεὺς σαλημ ἐξήνεγκεν ἄρτους καὶ οἶνον ἦν δὲ ἱερεὺς τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου
- 19 I поблагословив він його та й промовив: Благословенний Аврам від Бога Всевишнього, що створив небо й землю.
And blessing him, said, May the blessing of the Most High God, maker of heaven and earth, be on Abram:
καὶ ἠλόγησεν τὸν αβραμ καὶ εἶπεν εὐλογημένος αβραμ τῷ θεῷ τῷ ὑψίστῳ ὃς ἔκτισεν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν

- 20 **I благословенний Бог Всевишній, що видав у руки твої ворогів твоїх. I Аврам дав йому десятину зо всього.**
And let the Most High God be praised, who has given into your hands those who were against you. Then Abram gave him a tenth of all the goods he had taken.
καὶ εὐλογητὸς ὁ θεὸς ὁ ὑψιστος ὃς παρέδωκεν τοὺς ἐχθρούς σου ὑποχειρίους σοι καὶ ἔδωκεν αὐτῷ δεκάτην ἀπὸ πάντων
- 21 **¶ I сказав цар содомський Аврамові: Дай мені людей, а масток візьми собі.**
And the king of Sodom said to Abram, Give me the prisoners and take the goods for yourself.
εἶπεν δὲ βασιλεὺς σοδομῶν πρὸς αβραμ δός μοι τοὺς ἀνδράς τὴν δὲ ἵππον λαβὲ σεαυτῷ
- 22 **Аврам же сказав цареві содомському: Я звів свою руку до Господа, Бога Всевишнього, Творця неба й землі,**
But Abram said to the king of Sodom, I have taken an oath to the Lord, the Most High God, maker of heaven and earth,
εἶπεν δὲ αβραμ πρὸς βασιλέα σοδομῶν ἐκτενῶ τὴν χειρά μου πρὸς τὸν θεὸν τὸν ὑψιστον ὃς ἐκτίσεν τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν
- 23 **що від нитки аж до ремінця сандалів я не візьму з того всього, що твоя, щоб ти не сказав: Збагатив я Аврама.**
That I will not take so much as a thread or the cord of a shoe of yours; so that you may not say, I have given wealth to Abram:
εἰ ἀπὸ σπαρτίου ἕως σφαιρωτῆρος ὑποδήματος λήμψομαι ἀπὸ πάντων τῶν σῶν ἵνα μὴ εἴπῃς ὅτι ἐγὼ ἐπλούτισα τὸν αβραμ
- 24 **Я не хочу нічого, даси тільки те, що слуги поїли, та частину людям, що зо мною ходили: Анер, Ешкол і Мамре, частину свою вони візьмуть.**
Give me nothing but the food which the fighting-men who went with me have had; but let Aner and Eshcol and Mamre have their part of the goods.
πλὴν ὧν ἔφαγον οἱ νεανίσκοι καὶ τῆς μερίδος τῶν ἀνδρῶν τῶν συμπορευθέντων μετ' ἐμοῦ εσχωλ αυναν μαμβρη οὗτοι λήμψονται μερίδα
- 1 **¶ По цих-о подіях було слово Господнє Аврамові в видінні таке: Не бійся, Авраме, Я тобі щит, нагорода твоя вельми велика.**
After these things, the word of the Lord came to Abram in a vision, saying, Have no fear, Abram: I will keep you safe, and great will be your reward.
μετὰ δὲ τὰ ῥήματα ταῦτα ἐγενήθη ῥῆμα κυρίου πρὸς αβραμ ἐν ὄραματι λέγων μὴ φοβοῦ αβραμ ἐγὼ ὑπερασπίζω σου ὁ μισθός σου πολὺς ἔσται σφόδρα
- 2 **¶ А Аврам відізнався: Господи, Господи, що даси Ти мені, коли я бездітний ходжу, а керівник мого господарства він Елі-Езер із Дамаску.**
And Abram said, What will you give me? for I have no child and this Eliezer of Damascus will have all my wealth after me.
λέγει δὲ αβραμ δέσποτα τί μοι δώσεις ἐγὼ δὲ ἀπολύομαι ἄτεκνος ὁ δὲ υἱὸς μασεκ τῆς οἰκογενεὸς μου οὗτος δαμασκὸς ελιεζερ
- 3 **I сказав Аврам: Отож, Ти не дав нащадка мені, і ото мій керівник спадкоємець мені.**
And Abram said, You have given me no child, and a servant in my house will get the heritage.
καὶ εἶπεν αβραμ ἐπειδὴ ἐμοὶ οὐκ ἔδωκας σπέρμα ὁ δὲ οἰκογενὴς μου κληρονομήσει με
- 4 **I ось слово Господнє до нього таке: Він не буде спадкоємець тобі, але той, хто вийде з твого нутра, він буде спадкоємець тобі.**
Then said the Lord, This man will not get the heritage, but a son of your body will have your property after you.
καὶ εὐθὺς φωνὴ κυρίου ἐγένετο πρὸς αὐτὸν λέγων οὐ κληρονομήσει σε οὗτος ἀλλ' ὃς ἐξελεύσεται ἐκ σοῦ οὗτος κληρονομήσει σε
- 5 **I Господь його вивів надвір та й сказав: Подивися на небо, та зорі злічи, коли тільки потрапиш ти їх полічити. I до нього прорік: Таким буде потомство твоє!**
And he took him out into the open air, and said to him, Let your eyes be lifted to heaven, and see if the stars may be numbered; even so will your seed be.
ἐξήγαγεν δὲ αὐτὸν ἔξω καὶ εἶπεν αὐτῷ ἀνάβλεψον διὴ εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἀρίθμησον τοὺς ἀστέρας εἰ δυνήσῃ ἐξαριθμησαὶ αὐτούς καὶ εἶπεν οὕτως ἔσται τὸ σπέρμα σου
- 6 **I ввірував Аврам Господеві, а Він залічив йому те в праведність.**
And he had faith in the Lord, and it was put to his account as righteousness.
καὶ ἐπίστευσεν αβραμ τῷ θεῷ καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην
- 7 **¶ I промовив до нього: Я Господь, що вивів тебе з Уру халдейського, щоб дати тобі землю оцю, щоб став ти спадкоємець її.**
And he said to him, I am the Lord, who took you from Ur of the Chaldees, to give you this land for your heritage.
εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ἐγὼ ὁ θεὸς ὁ ἐξαγαγὼν σε ἐκ χώρας χαλδαίων ὥστε δοῦναί σοι τὴν γῆν ταύτην κληρονομήσαι
- 8 **I промовив Аврам: Господи, Господи, з чого я довідаюся, що буду спадкоємець її?**
And he said, O Lord God, how may I be certain that it will be mine?
εἶπεν δὲ δέσποτα κύριε κατὰ τί γνώσομαι ὅτι κληρονομήσω αὐτήν
- 9 **Він же промовив до нього: Візьми трилітнє теля, і трилітню козу, і трилітнього барана, і горлицю, і пташеня голубине.**
And he said, Take a young cow of three years old, and a she-goat of three years old, and a sheep of three years old, and a dove and a young pigeon.
εἶπεν δὲ αὐτῷ λαβέ μοι δάμαλιν τριετίζουσαν καὶ αἶγα τριετίζουσαν καὶ κριὸν τριετίζοντα καὶ τρυγὸνα καὶ περιστερὰν

- 10 I взяв він для Нього все те, і розсік його пополювині, і дав кожную частину його відповідно до другої, але птаства не розсік.
All these he took, cutting them in two and putting one half opposite the other, but not cutting the birds in two.
ἐλαβεν δὲ αὐτῷ πάντα ταῦτα καὶ διεΐλεν αὐτὰ μέσα καὶ ἔθηκεν αὐτὰ ἀντιπρόσωπα ἀλλήλοις τὰ δὲ ὄρνεα οὐ διεΐλεν
- 11 I зліталосся хиже птаство на трупи, та Аврам відганяв його.
And evil birds came down on the bodies, but Abram sent them away.
κατέβη δὲ ὄρνεα ἐπὶ τὰ σώματα τὰ διχοτομήματα αὐτῶν καὶ συνεκάθισεν αὐτοῖς αβραμ
- 12 ¶ Коли ж сонце схилялось на захід, то спав сон на Аврама. I ось спадас на нього жах темний, великий.
Now when the sun was going down, a deep sleep came on Abram, and a dark cloud of fear.
περὶ δὲ ἡλίου δυσμὰς ἔκστασις ἐπέπεσεν τῷ αβραμ καὶ ἰδοὺ φόβος σκοτεινὸς μέγας ἐπιπίπτει αὐτῷ
- 13 I промовив Господь до Аврама: Добре знай, що потомство твоє буде приходьком в землі не своїй. I будуть служити вони, і будуть їх мучити чотири сотні літ.
And he said to Abram, Truly, your seed will be living in a land which is not theirs, as servants to a people who will be cruel to them for four hundred years;
καὶ ἐρρέθη πρὸς αβραμ γινώσκων γνώση ὅτι πάροικον ἔσται τὸ σπέρμα σου ἐν γῆ οὐκ ἰδία καὶ δουλώσουσιν αὐτοὺς καὶ κακώσουσιν αὐτοὺς καὶ ταπεινώσουσιν αὐτοὺς τετρακόσια ἔτη
- 14 Але народ, якому служити вони будуть, Я засуджу; та вони потім вийдуть з великим маством.
But I will be the judge of that nation whose servants they are, and they will come out from among them with great wealth.
τὸ δὲ ἔθνος τῷ ἐάν δουλεύσωσιν κρινῶ ἐγὼ μετὰ δὲ ταῦτα ἐξελεύσονται ὧδε μετὰ ἀποσκευῆς πολλῆς
- 15 А ти до своєї рідні прийдеши у мирі, у старості добрий похований будеш.
As for you, you will go to your fathers in peace; at the end of a long life you will be put in your last resting-place.
σὺ δὲ ἀπελεύσῃ πρὸς τοὺς πατέρας σου μετ' εἰρήνης ταφείς ἐν γήρει καλῷ
- 16 А покоління четверте повернеться сюди, бо досі не повний ще гріх амореянина.
And in the fourth generation they will come back here; for at present the sin of the Amorite is not full.
τετάρτη δὲ γενεὰ ἀποστραφήσονται ὧδε οὐπω γὰρ ἀναπεπλήρωται αἱ ἀμαρτία τῶν αμορραίων ἕως τοῦ νῦν
- 17 ¶ I сталося, коли зайшло сонце й була темрява, то ось появилася мов димууча піч, та смолоскип огняний перейшов поміж тими кусками жертви.
Then when the sun went down and it was dark, he saw a smoking fire and a flaming light which went between the parts of the bodies.
ἐπεὶ δὲ ἐγένετο ὁ ἥλιος πρὸς δυσμαῖς φλῶξ ἐγένετο καὶ ἰδοὺ κλίβανος καπνιζόμενος καὶ λαμπάδες πυρός αἱ διήλθον ἀνά μέσον τῶν διχοτομημάτων τούτων
- 18 I того дня склав Господь заповіта з Аврамом, говорячи: Потомству твому Я дав оцю землю від річки Єгипту аж до річки великої, до річки Ефрата:
In that day the Lord made an agreement with Abram, and said, To your seed have I given this land from the river of Egypt to the great river, the river Euphrates:
ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκεῖνῃ διέθετο κύριος τῷ αβραμ διαθήκην λέγων τῷ σπέρματι σου δώσω τὴν γῆν ταύτην ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ αἰγύπτου ἕως τοῦ ποταμοῦ τοῦ μεγάλου ποταμοῦ εὐφράτου
- 19 хенейнина, і кенізеянина, і кадмонейнина,
The Kenite, the Kenizzite, and the Kadmonite,
τοὺς καιναίους καὶ τοὺς κενεζαίους καὶ τοὺς κεδμωναίους
- 20 і хиттеянина, і перізеянина, і рефаеянина,
And the Hittite, and the Perizzite, and the Rephaim,
καὶ τοὺς χετταίους καὶ τοὺς φερεζαίους καὶ τοὺς ραφαῖν
- 21 і амореянина, і ханаанейнина, і гиргашеянина, і евусеянина.
And the Amorite, and the Canaanite, and the Girgashite, and the Jebusite.
καὶ τοὺς αμορραίους καὶ τοὺς χαναναίους καὶ τοὺς ευαίους καὶ τοὺς γεργεσαίους καὶ τοὺς ιεβουσαίους
- 1 ¶ А Сара, Аврамова жінка, не родила йому. I в неї була єгиптянка невільниця, а ймення її Агар.
Now Sarai, Abram's wife, had given him no children; and she had a servant, a woman of Egypt whose name was Hagar.
σαρα δὲ ἡ γυνὴ αβραμ οὐκ ἔτικτεν αὐτῷ ἦν δὲ αὐτῇ παιδίσκη αἰγυπτία ἧ ὄνομα αγαρ
- 2 I сказала Сара Аврамові: Ось Господь затримав мене від породу. Прийди ж до моєї невільниці, може від неї одержу я сина. I послухався Аврам голосу Сарі.
And Sarai said to Abram, See, the Lord has not let me have children; go in to my servant, for I may get a family through her. And Abram did as Sarai said.
εἶπεν δὲ σαρα πρὸς αβραμ ἰδοὺ συνέκλεισέν με κύριος τοῦ μὴ τίκτειν εἰσελθε οὖν πρὸς τὴν παιδίσκην μου ἵνα τεκνοποιήσῃς ἐξ αὐτῆς ὑπήκουσεν δὲ αβραμ τῆς φωνῆς σαρᾶς

- 3 I взяла Сара, Аврамова жінка, єгиптянку Агар, свою невольницю, по десяти літах перебування Аврамового в землі ханаанській, і дала її Аврамові, чоловікові своєму, за жінку.
So after Abram had been living for ten years in the land of Canaan, Sarai took Hagar, her Egyptian servant, and gave her to Abram for his wife.
καὶ λαβούσα σαρα ἡ γυνὴ ἀβραμ ἀγὰρ τὴν αἰγυπτίαν τὴν ἑαυτῆς παιδίσκην μετὰ δέκα ἔτη τοῦ οἰκῆσαι ἀβραμ ἐν γῆ χανααν καὶ ἔδωκεν αὐτὴν ἀβραμ τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς αὐτῷ γυναῖκα
- 4 ¶ I він увійшов до Агари, і вона зачала. Як вона ж побачила, що зачала, то стала легковажити господинові своюю.
And he went in to Hagar and she became with child, and when she saw that she was with child, she no longer had any respect for her master's wife.
καὶ εἰσῆλθεν πρὸς ἀγὰρ καὶ συνέλαβεν καὶ εἶδεν ὅτι ἐν γαστρὶ ἔχει καὶ ἠτιμιάσθη ἡ κυρία ἐναντίον αὐτῆς
- 5 I сказала Сара Аврамові: Моя кривда на тобі! Я дала була свою невольницю до лоня твого, а як вона побачила, що зачала, то стала легковажити мене. Нехай розсудить Господь поміж мною та поміж тобою!
And Sarai said to Abram, May my wrong be on you: I gave you my servant for your wife and when she saw that she was with child, she no longer had any respect for me: may the Lord be judge between you and me.
εἶπεν δὲ σαρα πρὸς ἀβραμ ἄδικοῦμαι ἐκ σοῦ ἐγὼ δέδωκα τὴν παιδίσκην μου εἰς τὸν κόλπον σου ἰδοῦσα δὲ ὅτι ἐν γαστρὶ ἔχει ἠτιμιάσθη ἐναντίον αὐτῆς κρίναι ὁ θεὸς ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ
- 6 I промовив Аврам до Сарі: Таж невольниця твоя в руці твоїй! Зроби їй те, що вгодне в очах твоїх. I Сара гнобила її. I втекла Агар від обличчя її.
And Abram said, The woman is in your power; do with her whatever seems good to you. And Sarai was cruel to her, so that she went running away from her.
εἶπεν δὲ ἀβραμ πρὸς σαραν ἰδοὺ ἡ παιδίσκη σου ἐν ταῖς χερσίν σου χρῶ αὐτῇ ὡς ἂν σοὶ ἀρεστὸν ἦ καὶ ἐκάκωσεν αὐτὴν σαρα καὶ ἀπέδρα ἀπὸ προσώπου αὐτῆς
- 7 ¶ I знайшов її Ангел Господній біля джерела води на пустині, біля джерела на дорозі до Шур,
And an angel of the Lord came to her by a fountain of water in the waste land, by the fountain on the way to Shur.
εὗρεν δὲ αὐτὴν ἄγγελος κυρίου ἐπὶ τῆς πηγῆς τοῦ ὕδατος ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐπὶ τῆς πηγῆς ἐν τῇ ὁδῷ σουρ
- 8 і сказав: Агаро, Сарина невольнице, звідки ж то прийшла ти, і куди ти йдеш? Та відказала: Я втікаю від обличчя Сарі, пані моєї.
And he said, Hagar, Sarai's servant, where have you come from and where are you going? And she said, I am running away from Sarai, my master's wife.
καὶ εἶπεν αὐτῇ ὁ ἄγγελος κυρίου ἀγὰρ παιδίσκη σαρὰς πόθεν ἔρχῃ καὶ ποῦ πορεύῃ καὶ εἶπεν ἀπὸ προσώπου σαρὰς τῆς κυρίας μου ἐγὼ ἀποδιδράσκω
- 9 А Ангел Господній промовив до неї: Вернися до пані своєї, і терпи під руками її!
And the angel said to her, Go back, and put yourself under her authority.
εἶπεν δὲ αὐτῇ ὁ ἄγγελος κυρίου ἀποστράφητι πρὸς τὴν κυρίαν σου καὶ ταπεινώθητι ὑπὸ τὰς χεῖρας αὐτῆς
- 10 ¶ I Ангел Господній промовив до неї: Сильно розмножу потомство твоє, і через безліч буде воно незліченне.
And the angel of the Lord said, Your seed will be greatly increased so that it may not be numbered.
καὶ εἶπεν αὐτῇ ὁ ἄγγελος κυρίου πληθύνων πληθύνῳ τὸ σπέρμα σου καὶ οὐκ ἀριθμηθήσεται ἀπὸ τοῦ πλήθους
- 11 I Ангел Господній до неї сказав: Ось ти зачала, і сина породити, і назвеш ім'я йому Ізмаїл, бо прислухавсь Господь до твоєї долі.
And the angel of the Lord said, See, you are with child and will give birth to a son, to whom you will give the name Ishmael, because the ears of the Lord were open to your sorrow.
καὶ εἶπεν αὐτῇ ὁ ἄγγελος κυρίου ἰδοὺ σὺ ἐν γαστρὶ ἔχεις καὶ τέξῃ υἱὸν καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἰσμαῖλ ὅτι ἐπήκουσεν κύριος τῇ ταπεινώσει σου
- 12 А він буде як дикий осел між людьми, рука його на всіх, а рука всіх на нього. I буде він жити при всіх своїх братах.
And he will be like a mountain ass among men; his hand will be against every man and every man's hand against him, and he will keep his place against all his brothers.
οὗτος ἔσται ἄγρικός ἀνθρώπος αἱ χεῖρες αὐτοῦ ἐπὶ πάντας καὶ αἱ χεῖρες πάντων ἐπ' αὐτόν καὶ κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ κατοικήσει
- 13 I назвала вона Ймення Господа, що мовив до неї: Ти Бог видіння! Бо сказала вона: Чи й тут я дивилась на Того, Хто бачить мене?
And to the Lord who was talking with her she gave this name, You are a God who is seen; for she said, Have I not even here in the waste land had a vision of God and am still living?
καὶ ἐκάλεσεν ἀγὰρ τὸ ὄνομα κυρίου τοῦ λαλοῦντος πρὸς αὐτὴν σὺ ὁ θεὸς ὁ ἐπιδὼν με ὅτι εἶπεν καὶ γὰρ ἐνώπιον εἶδον ὀφθέντα μοι
- 14 Тому джерело було назване Джерело Живого, Хто бачить мене, воно поміж Кадешем та поміж Баредом.
So that fountain was named, Fountain of Life and Vision: it is between Kadesh and Bered.
ἐνεκεν τούτου ἐκάλεσεν τὸ φρέαρ φρέαρ οὐ ἐνώπιον εἶδον ἰδοὺ ἀνὰ μέσον καδης καὶ ἀνὰ μέσον βαρεδ
- 15 ¶ I вродила Агар Аврамові сина, а Аврам назвав ім'я свого сина, що вродила Агар: Ізмаїл.
And Hagar gave birth to a child, the son of Abram, to whom Abram gave the name of Ishmael.
καὶ ἔτεκεν ἀγὰρ τῷ ἀβραμ υἱὸν καὶ ἐκάλεσεν ἀβραμ τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ ὃν ἔτεκεν αὐτῷ ἀγὰρ ἰσμαῖλ

- 16 А Аврам був віку восьмидесяти літ і шести літ, коли Агар вродила була Аврамові Ізмаїла.
Abram was eighty-six years old when Hagar gave birth to Ishmael.
αβραμ δὲ ἦν ὀγδοήκοντα ἕξ ἐτῶν ἠνίκα ἔτεκεν αἶψα τὸν ἰσμαὴλ τῷ αβραμ
- 1 ¶ I був Аврам віку дев'ятидесяти літ і дев'яти літ, коли явився Господь Аврамові та й промовив до нього: Я Бог Всемогутній! Ходи перед лицем Моїм, і будь непорочний!
When Abram was ninety-nine years old, the Lord came to him, and said, I am God, Ruler of all; go in my ways and be upright in all things,
ἐγένετο δὲ αβραμ ἐτῶν ἐνενῆκοντα ἑννέα καὶ ὄφθη κύριος τῷ αβραμ καὶ εἶπεν αὐτῷ ἐγὼ εἰμι ὁ θεὸς σου εὐαρέσκει ἐναντίον ἐμοῦ καὶ γίνου ἀμεμπτος
- 2 I дам Я Свого заповіта поміж Мною та поміж тобою, і дуже-дуже розмножу тебе.
And I will make an agreement between you and me, and your offspring will be greatly increased.
καὶ θήσομαι τὴν διαθήκην μου ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ ἀνὰ μέσον σοῦ καὶ πληθυνῶ σε σφόδρα
- 3 I впав Аврам на обличчя свос, а Бог до нього промовляв, говорячи:
And Abram went down on his face on the earth, and the Lord God went on talking with him, and said,
καὶ ἔπεσεν αβραμ ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ ἐλάλησεν αὐτῷ ὁ θεὸς λέγων
- 4 ¶ Я, ось Мій заповіт із тобою, і станеш ти батьком багатьох народів.
As for me, my agreement is made with you, and you will be the father of nations without end.
καὶ ἐγὼ ἰδοὺ ἡ διαθήκη μου μετὰ σοῦ καὶ ἔση πατὴρ πλήθους ἐθνῶν
- 5 I не буде вже кликатись ім'я твое: Аврам, але буде ім'я твое: Авраам, бо вчинив Я тебе батьком багатьох народів.
No longer will your name be Abram, but Abraham, for I have made you the father of a number of nations.
καὶ οὐ κληθήσεται ἔτι τὸ ὄνομά σου αβραμ ἀλλ' ἔσται τὸ ὄνομά σου αβρααμ ὅτι πατέρα πολλῶν ἐθνῶν τέθεικά σε
- 6 I вчиню Я тебе дуже-дуже плідним, і вчиню, щоб вийшли з тебе народи, і царі з тебе вийдуть.
I will make you very fertile, so that nations will come from you and kings will be your offspring.
καὶ αὐξάνω σε σφόδρα σφόδρα καὶ θήσω σε εἰς ἔθνη καὶ βασιλεῖς ἐκ σοῦ ἐξελεύσονται
- 7 ¶ I Я складу заповіта Свого поміж Мною та поміж тобою, і поміж твоїм потомством по тобі на їхні покоління на вічний заповіт, що буду Я Богом для тебе й для нащадків твоїх по тобі.
And I will make between me and you and your seed after you through all generations, an eternal agreement to be a God to you and to your seed after you.
καὶ στήσω τὴν διαθήκην μου ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ ἀνὰ μέσον σοῦ καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σπέρματός σου μετὰ σέ εἰς γενεὰς αὐτῶν εἰς διαθήκην αἰώνιον εἶναι σου θεὸς καὶ τοῦ σπέρματός σου μετὰ σέ
- 8 I дам Я тобі та потомству твоему по тобі землю скитання твого, увесь Край ханаанський, на вічне володіння, і Я буду їм Богом.
And to you and to your seed after you, I will give the land in which you are living, all the land of Canaan for an eternal heritage; and I will be their God.
καὶ δώσω σοι καὶ τῷ σπέρματί σου μετὰ σέ τὴν γῆν ἣν παροικεῖς πάσαν τὴν γῆν χανααν εἰς κατάσχεσιν αἰώνιον καὶ ἔσομαι αὐτοῖς θεὸς
- 9 I сказав Авраамові Бог: А ти заповіта Мого стеретимеш, ти й потомство твої по тобі в їхніх поколіннях.
And God said to Abraham, On your side, you are to keep the agreement, you and your seed after you through all generations.
καὶ εἶπεν ὁ θεὸς πρὸς αβρααμ σὺ δὲ τὴν διαθήκην μου διατηρήσεις σὺ καὶ τὸ σπέρμα σου μετὰ σέ εἰς τὰς γενεὰς αὐτῶν
- 10 То Мій заповіт, що його ви виконувати будете, поміж Мною й поміж вами, і поміж потомством твоїм по тобі: нехай кожен чоловічої статі буде обрізаний у вас.
And this is the agreement which you are to keep with me, you and your seed after you: every male among you is to undergo circumcision.
καὶ αὕτη ἡ διαθήκη ἣν διατηρήσεις ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ ὑμῶν καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σπέρματός σου μετὰ σέ εἰς τὰς γενεὰς αὐτῶν περιτμηθήσεται ὑμῶν πᾶν ἀρσενικὸν
- 11 I будете ви обрізани на тілі крайньої плоті вашої, і стане це знаком заповіту поміж Мною й поміж вами.
In the flesh of your private parts you are to undergo it, as a mark of the agreement between me and you.
καὶ περιτμηθήσεσθε τὴν σάρκα τῆς ἀκροβυστίας ὑμῶν καὶ ἔσται ἐν σημεῖῳ διαθήκης ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ ὑμῶν
- 12 А кожен чоловічої статі восьмиденний у вас буде обрізаний у всіх ваших поколіннях, як народжений дому, так і куплений за срібло з-поміж чужоплемінних, що він не з потомства твого.
Every male among you, from one generation to another, is to undergo circumcision when he is eight days old, with every servant whose birth takes place in your house, or for whom you gave money to someone of another country, and not of your seed.
καὶ παιδίων ὀκτῶ ἡμερῶν περιτμηθήσεται ὑμῖν πᾶν ἀρσενικὸν εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν ὁ οἰκογενῆς τῆς οἰκίας σου καὶ ὁ ἀργυρόνητος ἀπὸ παντὸς υἱοῦ ἀλλοτρίου ὃς οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σπέρματός σου

- 13 **Щодо обрізання, нехай буде обрізаний уроджений дому твого й куплений за срібло твое, і буде Мій заповіт на вашім тілі заповітом вічним.**
He who comes to birth in your house and he who is made yours for a price, all are to undergo circumcision; so that my agreement may be marked in your flesh, an agreement for all time.
 περιτομή περιτηθήσεται ὁ οἰκογενής τῆς οἰκίας σου καὶ ὁ ἀργυρόνητος καὶ ἔσται ἡ διαθήκη μου ἐπὶ τῆς σαρκὸς ὑμῶν εἰς διαθήκην αἰώνιον
- 14 **А необрізаний чоловічої статі, що не буде обрізаний на тілі своєї крайньої плоті, то стята буде душа та з народу свого, він зірвав заповіді Мого!**
And any male who does not undergo circumcision will be cut off from his people: my agreement has been broken by him.
 καὶ ἀπεριτμητὸς ἄρσην ὃς οὐ περιτμηθήσεται τὴν σάρκα τῆς ἀκροβυστίας αὐτοῦ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ ἐξολεθρευθήσεται ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἐκ τοῦ γένους αὐτῆς ὅτι τὴν διαθήκην μου διεσκέδασεν
- 15 **¶ I сказав Авраамові Бог: Сара, жінка твоя, нехай свого ймення не кличе вже: Сара, бо ім'я її: Сарра.**
And God said, As for Sarai, your wife, from now her name will be not Sarai, but Sarah.
 εἶπεν δὲ ὁ θεὸς τῷ ἀβρααμ σαρα ἡ γυνὴ σου οὐ κληθήσεται τὸ ὄνομα αὐτῆς σαρα ἀλλὰ σαρρα ἔσται τὸ ὄνομα αὐτῆς
- 16 **I поблагословлю Я її, і теж з неї дам сина тобі. I поблагословлю Я її, і стануться з неї народи, і царі народів будуть із неї.**
And I will give her a blessing so that you will have a son by her: truly my blessing will be on her, and she will be the mother of nations: kings of peoples will be her offspring.
 εὐλογίῃσω δὲ αὐτὴν καὶ δώσω σοι ἐξ αὐτῆς τέκνον καὶ εὐλογήῃσω αὐτὸν καὶ ἔσται εἰς ἔθνη καὶ βασιλεῖς ἐθνῶν ἐξ αὐτοῦ ἔσονται
- 17 **I впав Авраам на обличчя своє, і засміявся. I подумав він у серці своїм: Чи в столітнього буде народжений, і чи Сарра в віці дев'ятидесяти літ уродить?**
Then Abraham went down on his face, and laughing, said in his heart, May a man a hundred years old have a child? will Sarah, at ninety years old, give birth?
 καὶ ἔπεσεν ἀβρααμ ἐπὶ πρόσωπον καὶ ἐγέλασεν καὶ εἶπεν ἐν τῇ διανοίᾳ αὐτοῦ λέγων εἰ τῷ ἑκατονταετεί γενήσεται καὶ εἰ σαρρα ἐνεήκοντα ἐτῶν οὐσα τέξεται
- 18 **А до Бога сказав Авраам: Хоча б Ізмаїл жив перед лицем Твоїм!**
And Abraham said to God, If only Ishmael's life might be your care!
 εἶπεν δὲ ἀβρααμ πρὸς τὸν θεόν ἰσμαηλ οὗτος ζήτω ἐναντίον σου
- 19 **Бог же сказав: Але Сарра, твоя жінка, сина породить тобі, а ти назвеш ім'я йому Ісак. I Свого заповіді з ним Я складу, щоб був вічний заповіт для нащадків його по ній.**
And God said, Not so; but Sarah, your wife, will have a son, and you will give him the name Isaac, and I will make my agreement with him for ever and with his seed after him.
 εἶπεν δὲ ὁ θεὸς τῷ ἀβρααμ ναὶ ἰδοὺ σαρρα ἡ γυνὴ σου τέξεται σοι υἱόν καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἰσαακ καὶ στήσω τὴν διαθήκην μου πρὸς αὐτὸν εἰς διαθήκην αἰώνιον καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ μετ' αὐτόν
- 20 **А щодо Ізмаїла, Я послухав тебе: Ось Я поблагословлю його, і вчиню його плідним, і дуже-дуже розмножу його. Він породить дванадцять князів, і великим народом учиню Я його.**
As for Ishmael, I have given ear to your prayer: truly I have given him my blessing and I will make him fertile and give him great increase; he will be the father of twelve chiefs, and I will make him a great nation.
 περὶ δὲ ἰσμαηλ ἰδοὺ ἐπήκουσά σου ἰδοὺ εὐλόγησα αὐτὸν καὶ αὐξάνω αὐτόν καὶ πληθυνῶ αὐτὸν σφόδρα δώδεκα ἔθνη γεννήσει καὶ δώσω αὐτόν εἰς ἔθνος μέγα
- 21 **А Свого заповіді Я складу з Ісаком, що його Сарра вродить тобі на цей час другого року.**
But my agreement will be with Isaac, to whom Sarah will give birth a year from this time.
 τὴν δὲ διαθήκην μου στήσω πρὸς ἰσαακ ὃν τέξεται σοι σαρρα εἰς τὸν καιρὸν τοῦτον ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῷ ἐτέρῳ
- 22 **I Він перестав говорити з ним. I Бог вознісся від Авраама.**
And having said these words, God went up from Abraham.
 συνετέλεσεν δὲ λαλῶν πρὸς αὐτόν καὶ ἀνέβη ὁ θεὸς ἀπὸ ἀβρααμ
- 23 **¶ I взяв Авраам Ізмаїла, сина свого, і всіх уроджених у домі його, і всіх, хто куплений за срібло його, кожного чоловічої статі з-поміж людей Авраамового дому, і обрізав тіло крайньої плоті їх того самого дня, як Бог говорив з ним.**
And Abraham took Ishmael, his son, and all whose birth had taken place in his house, and all his servants whom he had made his for a price, every male of his house, and on that very day he gave them circumcision in the flesh of their private parts as God had said to him.
 καὶ ἔλαβεν ἀβρααμ ἰσμαηλ τὸν υἱὸν αὐτοῦ καὶ πάντας τοὺς οἰκογενεῖς αὐτοῦ καὶ πάντας τοὺς ἀργυρόνητους καὶ πᾶν ἄρσεν τῶν ἀνδρῶν τῶν ἐν τῷ οἴκῳ ἀβρααμ καὶ περιέτεμεν τὰς ἀκροβυστίας αὐτῶν ἐν τῷ καιρῷ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καθὰ ἐλάλησεν αὐτῷ ὁ θεός
- 24 **А Авраам був віку дев'ятидесяти й дев'яти літ, як обрізано було тіло крайньої плоті його.**
Abraham was ninety-nine years old when he underwent circumcision.
 ἀβρααμ δὲ ἦν ἐνεήκοντα ἐννέα ἐτῶν ἠνίκα περιέτεμεν τὴν σάρκα τῆς ἀκροβυστίας αὐτοῦ
- 25 **А Ізмаїл був віку тринадцяти літ, як обрізано було тіло крайньої плоті його.**
And Ishmael, his son, was thirteen years old when he underwent circumcision.
 ἰσμαηλ δὲ ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἐτῶν δέκα τριῶν ἦν ἠνίκα περιετιμήθη τὴν σάρκα τῆς ἀκροβυστίας αὐτοῦ

- 26 Того самого дня був обрізаний Авраам та Ізмаїл, син його.
Abraham and Ishmael, his son, underwent circumcision on that very day.
ἐν τῷ καιρῷ τῆς ἡμέρας ἐκείνης περιετμήθη αβραам καὶ ισμαηλ ὁ υἱὸς αὐτοῦ
- 27 І всі мужі дому його, народжені дому й куплені за срібло з-поміж чужоплемінних, були обрізані з ним.
And all the men of his house, those whose birth had taken place in the house and those whom he had got for money from men of other lands, underwent circumcision with him.
καὶ πάντες οἱ ἄνδρες τοῦ οἴκου αὐτοῦ καὶ οἱ οἰκογενεῖς καὶ οἱ ἀργυρώνητοι ἐξ ἄλλογενῶν ἔθνων περιέτεμεν αὐτούς
- 1 ¶ І явився до нього Господь між дубами Мамре, а він сидів при вході в намет під час денної спеки.
Now the Lord came to him by the holy tree of Mamre, when he was seated in the doorway of his tent in the middle of the day;
ὤφθη δὲ αὐτῷ ὁ θεὸς πρὸς τῇ δρυσὶ τῇ μαμβρη καθήμενου αὐτοῦ ἐπὶ τῆς θύρας τῆς σκηνῆς αὐτοῦ μεσημβρίας
- 2 І він ізвів очі свої та й побачив: ось три Мужі стоять біля нього. І побачив, і вибіг із входу намету назустріч їм, і вклонився до землі,
And lifting up his eyes, he saw three men before him; and seeing them, he went quickly to them from the door of the tent, and went down on his face to the earth;
ἀναβλέψας δὲ τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ εἶδεν καὶ ἰδοὺ τρεῖς ἄνδρες εἰστήκεισαν ἐπάνω αὐτοῦ καὶ ἰδὼν προσέδραμεν εἰς συνάντησιν αὐτοῖς ἀπὸ τῆς θύρας τῆς σκηνῆς αὐτοῦ καὶ προσεκύνησεν ἐπὶ τὴν γῆν
- 3 та й промовив: Господи, коли тільки знайшов я милість в очах Твоїх, не прохody повз Свогого раба!
And said, My Lord, if now I have grace in your eyes, do not go away from your servant:
καὶ εἶπεν κύριε εἰ ἄρα εὗρον χάριν ἐναντίον σου μὴ παρέλθῃς τὸν παῖδά σου
- 4 Принесуть трохи води, і ноги Свої помийте, і спочиньте під деревом.
Let me get water for washing your feet, and take your rest under the tree:
λημφθῆτω δὴ ὕδωρ καὶ νιψάτωσαν τοὺς πόδας ὑμῶν καὶ καταψύξατε ὑπὸ τὸ δένδρον
- 5 І хай хліба шматок принесу я, а Ви підкріпіть серце Ваше. Потому підете, бо на те Ви йдете повз свогого раба. І сказали вони: Зроби так, як сказав.
And let me get a bit of bread to keep up your strength, and after that you may go on your way: for this is why you have come to your servant. And they said, Let it be so.
καὶ λήψομαι ἄρτον καὶ φάγεσθε καὶ μετὰ τοῦτο παρελεύσεσθε εἰς τὴν ὁδὸν ὑμῶν οὐ εἶνεκεν ἐξεκλίνατε πρὸς τὸν παῖδα ὑμῶν καὶ εἶπαν οὕτως ποίησον καθὼς εἶρηκας
- 6 І Авраам поспішив до намету до Сарри й сказав: Візьми швидко три міри пшеничної муки, заміси, і зроби коржі.
Then Abraham went quickly into the tent, and said to Sarah, Get three measures of meal straight away and make cakes.
καὶ ἔσπευσεν αβραам ἐπὶ τὴν σκηνὴν πρὸς σαρραν καὶ εἶπεν αὐτῇ σπεῦσον καὶ φάρασον τρία μέτρα σμιδάλεως καὶ ποίησον ἐγκρυφίας
- 7 І побіг Авраам до товару, і взяв молоде та добре теля, і дав слугі, а той швидко його приготував.
And running to the herd, he took a young ox, soft and fat, and gave it to the servant and he quickly made it ready;
καὶ εἰς τὰς βόας ἔδραμεν αβραам καὶ ἔλαβεν μοσχάριον ἀπαλὸν καὶ καλὸν καὶ ἔδωκεν τῷ παιδί καὶ ἐτάχυνεν τοῦ ποιῆσαι αὐτό
- 8 І взяв масла й молока, та теля приготуване, та й поклав перед Ними, а сам став біля Них під деревом. І їли Вони.
And he took butter and milk and the young ox which he had made ready and put it before them, waiting by them under the tree while they took food.
ἔλαβεν δὲ βούτυρον καὶ γάλα καὶ τὸ μοσχάριον ὃ ἐποίησεν καὶ παρέθηκεν αὐτοῖς καὶ ἐφάγωσαν αὐτοὺς δὲ παρεστήκει αὐτοῖς ὑπὸ τὸ δένδρον
- 9 ¶ І сказали до нього: Де Сарра, жінка твоя? А він відказав: Ось у наметі.
And they said to him, Where is Sarah your wife? And he said, She is in the tent.
εἶπεν δὲ πρὸς αὐτόν ποῦ σαρρα ἡ γυνὴ σου ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν ἰδοὺ ἐν τῇ σκηνῇ
- 10 І сказав один з Них: Я напевно вернуся до тебе за рік цього самого часу. І ось буде син у Сарри, жінки твоєї... А Сарра це чула при вході намету, що був за Ним.
And he said, I will certainly come back to you in the spring, and Sarah your wife will have a son. And his words came to the ears of Sarah who was at the back of the tent-door.
εἶπεν δὲ ἐπαναστρέφων ἦξω πρὸς σὲ κατὰ τὸν καιρὸν τοῦτον εἰς ὥρας καὶ ἔξει υἱὸν σαρρα ἡ γυνὴ σου σαρρα δὲ ἤκουσεν πρὸς τῇ θύρᾳ τῆς σκηνῆς οὕσα ὀπισθεν αὐτοῦ
- 11 Авраам же та Сарра старі були, віку похилого. У Сарри перестало бувати звичайне жіноче.
Now Abraham and Sarah were very old, and Sarah was past the time for giving birth.
αβραам δὲ καὶ σαρρα πρεσβύτεροι προβεβηκότες ἡμερῶν ἐξέλειπεν δὲ σαρρα γίνεσθαι τὰ γυναίκεϊα
- 12 І засміялася Сарра в нутрі своїм, говорячи: Коли я зів'яла, то як станеться розкіш мені? Таж пан мій старий!
And Sarah, laughing to herself, said, Now that I am used up am I still to have pleasure, my husband himself being old?
ἐγέλασεν δὲ σαρρα ἐν ἑαυτῇ λέγουσα οὐπω μὲν μοι γέγονεν ἔως τοῦ νῦν ὁ δὲ κύριός μου πρεσβύτερος

- 13 I сказав Господь до Авраама: Чого то сміялася Сарра отак: Чи ж справді вроджу, коли я зостарілась?
And the Lord said, Why was Sarah laughing and saying, Is it possible for me, being old, to give birth to a child?
 και ειπεν κυριος προς αβρααμ τι οτι εγελασεν σαρρα εν αυτη λεγουσα υρα γε αληθως τεξομαι εγω δε γεγηρακα
- 14 Чи для Господа є річ занадто трудна? На означений час Я вернусь до тебе за рік цього самого часу, Сарра ж тоді матиме сина.
Is there any wonder which the Lord is not able to do? At the time I said, in the spring, I will come back to you, and Sarah will have a child.
 μη αδυνατει παρα τω θεω ρημα εις τον καιρον τουτον αναστρεψω προς σε εις ωρας και εσται τη σαρρα υιος
- 15 A Сарра відрилася, говорячи: Не сміялася я, бо боялась. Але Він відказав: Ні, таки сміялася ти!
Then Sarah said, I was not laughing; for she was full of fear. And he said, No, but you were laughing.
 ηρηησατο δε σαρρα λεγουσα ουκ εγελασα εφοβηθη γαρ και ειπεν ουχι αλλα εγελασας
- 16 ¶ I повставали звідти ті Мужі, і поглянули на Содом, а Авраам пішов з Ними, щоб Їх відпровадити.
And the men went on from there in the direction of Sodom; and Abraham went with them on their way.
 εξαναстанτες δε εκειθεν οι ανδρες κατεβλεψαν επι προσωπον σοδομων και γομορρας αβρααμ δε συνεπορευετο μετ' αυτων συμπροεμπων αυτους
- 17 A Господь сказал: Чи Я від Авраама втаю, що Я маю зробити?
And the Lord said, Am I to keep back from Abraham the knowledge of what I do;
 ο δε κυριος ειπεν μη κρυψω εγω απο αβρααμ του παιδος μου α εγω ποιω
- 18 Бож Авраам справді стане народом великим та дужим, і в ньому поблагословляться всі народи землі!
Seeing that Abraham will certainly become a great and strong nation, and his name will be used by all the nations of the earth as a blessing?
 αβρααμ δε γινόμενος εσται εις εθνος μεγα και πολυ και ενευλογηθησονται εν αυτω παντα τα εθνη της γης
- 19 Бо вибрав Я його, щоб він наказав синам своїм і домові своєму по собі. І будуть вони дотримуватися дороги Господньої, щоб чинити справедливість та право, а то для того, щоб Госпо-
 дь здійснив на Авраамові, що сказав був про нього.
For I have made him mine so that he may give orders to his children and those of his line after him, to keep the ways of the Lord, to do what is good and right: so that the Lord may do to Abraham as he has said.
 ηδεν γαρ οτι συνταξει τοις υιοις αυτου και τω οικω αυτου μετ' αυτον και φυλαξουσιν τας οδοους κυριου ποιειν δικαιοσυνην και κρισην οπως αν επαγαγη κυριος επι αβρααμ παντα οσα ελαλησεν προς αυτον
- 20 I промовив Господь: Через те, що крик Содому й Гомори великий, і що гріх їхній став дуже тяжкий,
And the Lord said, Because the outcry against Sodom and Gomorrah is very great, and their sin is very evil,
 ειπεν δε κυριος κραυγη σοδομων και γομορρας πεπληθунται και αι αμαρτια αυτων μεγαλαι σφοδρα
- 21 зійду ж Я та й побачу, чи не вчинили вони так, як крик про них, що доходить до Мене, тоді їм загибель, а як ні то побачу.
I will go down now, and see if their acts are as bad as they seem from the outcry which has come to me; and if they are not, I will see.
 καταβας ουν οψομαι ει κατα την κραυγην αυτων την ερχομενην προς με συντελοунται ει δε μη ινα γνω
- 22 I повернулися звідти ті Мужі, і пішли до Содому, а Авраам усе ще стояв перед Господнім лицем.
And the men, turning from that place, went on to Sodom: but Abraham was still waiting before the Lord.
 και αποστρεψαντες εκειθεν οι ανδρες ηλθον εις соδομα αβρααμ δε ην εστηκως εναντιον κυριου
- 23 ¶ I Авраам підійшов та й промовив: Чи погубиш також праведного з нечестивим?
And Abraham came near, and said, Will you let destruction come on the upright with the sinners?
 και εγγισας αβρααμ ειπεν μη συναπολεσης δικαιον μετα ασεβους και εσται ο δικαιος ως ο ασεβης
- 24 Може є п'ятдесят праведних у цьому місті, чи також вигубиш і не пробачиш цій місцевості ради п'ятидесяти тих праведних, що в ньому є?
If by chance there are fifty upright men in the town, will you give the place to destruction and not have mercy on it because of the fifty upright men?
 εαν ωσιν πεντηκοντα δικαιοι εν τη πολει απολεις αυτους ουκ ανησεις παντα τον тоπον ενεκεν των πεντηκοντα δικαιων εαν ωσιν εν αυτη
- 25 Не можна Тобі чинити так, щоб убити праведного з нечестивим, бо стане праведний як нечестивий, цього ж не можна Тобі! Чи ж Той, Хто всю землю судить, не вчинить правди?
Let such a thing be far from you, to put the upright to death with the sinner: will not the judge of all the earth do right?
 μηδαμως су ποιησεις ως το ρημα τουτο του αποκτειναι δικαιον μετα ασεβους και εсται ο δικαιος ως ο ασεβης μηδαμως ο κρινων πασαν την γην ου ποιησεις κρισην

- 26 **I промовив Господь: Коли Я в Содомі, у цьому місті, знайду п'ятдесят праведних, то вибачу цілій місцевості ради них.**
And the Lord said, If there are fifty upright men in the town, I will have mercy on it because of them.
 εἶπεν δὲ κύριος ἐὰν εὕρω ἐν σοδομοῖς πενήτηνκατα δίκαιους ἐν τῇ πόλει ἀφήσω πάντα τὸν τόπον δι' αὐτούς
- 27 **I відповів Авраам та й промовив: Оце я осмілився був говорити до Господа свого, а я порох та попіл.**
And Abraham answering said, Truly, I who am only dust, have undertaken to put my thoughts before the Lord:
 καὶ ἀποκριθεὶς ἀβρααμ εἶπεν νῦν ἠρξάμην λαλήσαι πρὸς τὸν κύριον ἐγὼ δὲ εἰμι γῆ καὶ σποδός
- 28 **Може п'ятдесят тих праведних не матиме п'яти, чи Ти знищиш ціле місто через п'ятьох? I промовив Господь: Не знищу, коли там знайду сорок і п'ять!**
If by chance there are five less than fifty upright men, will you give up all the town to destruction because of these five? And he said, I will not give it to destruction if there are forty-five.
 ἐὰν δὲ ἐλαττωνωθῶσιν οἱ πενήτηνκατα δίκαιοι πέντε ἀπολείς ἕνεκεν τῶν πέντε πᾶσαν τὴν πόλιν καὶ εἶπεν οὐ μὴ ἀπολέσω ἐὰν εὕρω ἐκεῖ τεσσαράκοντα πέντε
- 29 **I промовив до Нього він ще, та й сказав: Може сорок там знайдеться? А Господь відказав: Не зроблю й ради сорока!**
And again he said to him, By chance there may be forty there. And he said, I will not do it if there are forty.
 καὶ προσέθηκεν ἔτι λαλήσαι πρὸς αὐτὸν καὶ εἶπεν ἐὰν δὲ εὕρεθῶσιν ἐκεῖ τεσσαράκοντα καὶ εἶπεν οὐ μὴ ἀπολέσω ἕνεκεν τῶν τεσσαράκοντα
- 30 **I сказав Авраам: Хай не гніває це мого Господа, і нехай я скажу: Може тридцять там знайдеться? А Господь відказав: Не зроблю, коли й тридцять знайду там!**
And he said, Let not the Lord be angry with me if I say, What if there are thirty there? And he said, I will not do it if there are thirty.
 καὶ εἶπεν μὴ τι κύριε ἐὰν λαλήσω ἐὰν δὲ εὕρεθῶσιν ἐκεῖ τριάκοντα καὶ εἶπεν οὐ μὴ ἀπολέσω ἐὰν εὕρω ἐκεῖ τριάκοντα
- 31 **I сказав Авраам: Оце я осмілився був говорити до Господа мого: Може двадцять там знайдеться? А Господь відказав: Не зроблю й ради двадцяти!**
And he said, See now, I have undertaken to put my thoughts before the Lord: what if there are twenty there? And he said, I will have mercy because of the twenty.
 καὶ εἶπεν ἐπειδὴ ἔχω λαλήσαι πρὸς τὸν κύριον ἐὰν δὲ εὕρεθῶσιν ἐκεῖ εἴκοσι καὶ εἶπεν οὐ μὴ ἀπολέσω ἕνεκεν τῶν εἴκοσι
- 32 **I сказав Авраам: Хай не гніває це мого Господа, і нехай я скажу тільки разу цього: Може хоч десять там знайдеться? А Господь відказав: Не знищу й ради десятиох!**
And he said, O let not the Lord be angry and I will say only one word more: by chance there may be ten there. And he said, I will have mercy because of the ten.
 καὶ εἶπεν μὴ τι κύριε ἐὰν λαλήσω ἔτι ἅπαξ ἐὰν δὲ εὕρεθῶσιν ἐκεῖ δέκα καὶ εἶπεν οὐ μὴ ἀπολέσω ἕνεκεν τῶν δέκα
- 33 **I пішов Господь, як скінчив говорити до Авраама. А Авраам вернувся до свого місця.**
And the Lord went on his way when his talk with Abraham was ended, and Abraham went back to his place.
 ἀπῆλθεν δὲ κύριος ὡς ἐπαύσατο λαλῶν τῷ ἀβρααμ καὶ ἀβρααμ ἀπέστρεψεν εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ
- 1 **¶ I прибули обидва Ангели до Содому навечір, а Лот сидів у брамі содомській. I побачив Лот, і встав їм назустріч, і вклонився обличчям до землі,**
And at nightfall the two angels came to Sodom; and Lot was seated at the way into the town: and when he saw them he got up and came before them, falling down on his face to the earth.
 ἦλθον δὲ οἱ δύο ἄγγελοι εἰς σοδομα ἐσπέρας λωτ δὲ ἐκάθητο παρὰ τὴν πόλιν σοδομῶν ἰδὼν δὲ λωτ ἐξανέστη εἰς συνάντησιν αὐτοῖς καὶ προσεκύνησεν τῷ προσώπῳ ἐπὶ τὴν γῆν
- 2 **та й промовив: Ось, панове мої, зайдіть до дому вашого раба, і переночуйте, і помийте ноги свої, а рано встанете й підете на дорогу свою. А вони відказали: Ні, бо будемо ми почувати на вулиці.**
And he said, My masters, come now into your servant's house and take your rest there for the night, and let your feet be washed; and early in the morning you may go on your way. And they said, Not so, but we will take our night's rest in the street.
 καὶ εἶπεν ἰδοὺ κύριοι ἐκκλίνετε εἰς τὸν οἶκον τοῦ παιδὸς ὑμῶν καὶ καταλύσατε καὶ νίψασθε τοὺς πόδας ὑμῶν καὶ ὀρθρίσαντες ἀπελεύσεσθε εἰς τὴν ὁδὸν ὑμῶν εἶπαν δὲ οὐχὶ ἄλλ' ἐν τῇ πλατείᾳ καταλύσομεν
- 3 **А він сильно на них налягав, і вони до нього з дороги зійшли, і ввійшли до дому його. I вчинив він для них прийняття, і напик прісного і їли вони.**
But he made his request more strongly, so they went with him into his house; and he got food ready for them, and made unleavened bread, of which they took.
 καὶ κατεβιάζετο αὐτούς καὶ ἐξέκλιναν πρὸς αὐτὸν καὶ εἰσῆλθον εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ καὶ ἐποίησεν αὐτοῖς πότον καὶ ἀζύμους ἔπεψεν αὐτοῖς καὶ ἔφαγον
- 4 **¶ Ще вони не полягали, а люди того міста, люди Содому від малого аж до старого, увесь народ звідусюди оточили той дім.**
But before they had gone to bed, the men of the town, all the men of Sodom, came round the house, young and old, from every part of the town;
 πρὸ τοῦ κοιμηθῆναι καὶ οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως οἱ σοδομίται περιεκύκλωσαν τὴν οἰκίαν ἀπὸ νεανίσκου ἕως πρεσβυτέρου ἅπαξ ὁ λαὸς ἅμα
- 5 **I вони закричали до Лота, і сказали йому: Де ті мужі, що ночі цієї до тебе прийшли? Виведи їх до нас, щоб нам їх пізнати!**
And crying out to Lot, they said, Where are the men who came to your house this night? Send them out to us, so that we may take our pleasure with them.
 καὶ ἐξεκαλοῦντο τὸν λωτ καὶ ἔλεγον πρὸς αὐτὸν ποῦ εἰσιν οἱ ἄνδρες οἱ εἰσελθόντες πρὸς σὲ τὴν νύκτα ἐξάγαγε αὐτούς πρὸς ἡμᾶς ἵνα συγγενώμεθα αὐτοῖς

- 6 I Lot went out to them in the doorway, shutting the door after him.
ἐξῆλθεν δὲ λωτὸς πρὸς αὐτοὺς πρὸς τὸ πρόθυρον τὴν δὲ θύραν προσέφωξεν ὀπίσω αὐτοῦ
- 7 і сказав: Браття мої, не чиніть лихого!
And he said, My brothers, do not this evil.
εἶπεν δὲ πρὸς αὐτοὺς μηδαμῶς ἀδελφοί μη πονηρεύσητε
- 8 Ось у мене дві доньки, що мужа не пізнали. Нехай їх до вас виведу, а ви їм робіть, що вам до вподоби... Тільки мужам оцім не робіть нічого, бо на те вони прийшли під тінь даху мого.
See now, I have two unmarried daughters; I will send them out to you so that you may do to them whatever seems good to you: only do nothing to these men, for this is why they have come under the shade of my roof.
εἰσὶν δὲ μοι δύο θυγατέρες αἱ οὐκ ἔγνωσαν ἄνδρα ἐξάξω αὐτάς πρὸς ὑμᾶς καὶ χρήσασθε αὐταῖς καθὰ ἂν ἀρέσκη ὑμῖν μόνον εἰς τοὺς ἄνδρας τούτους μὴ ποιήσητε μηδὲν ἄδικον οὐ εἴνεκεν εἰσῆλθον ὑπὸ τὴν σκέπην τῶν δοκῶν μου
- 9 А вони закричали: Иди собі геть! І сказали: Цей один був прийшов, щоб пожити чужинцем, а він став тут суддею! Тепер ми зло гірше тобі заподієм, ніж їм! І сильно вони налягали на мужа, на Лота, і підійшли, щоб висадити двері.
And they said, Give way there. This one man, they said, came here from a strange country, and will he now be our judge? now we will do worse to you than to them; and pushing violently against Lot, they came near to get the door broken in.
εἶπαν δὲ ἀπόστα ἐκεῖ εἰς ἧλθες παροικεῖν μὴ καὶ κρίσιν κρίνεις νῦν οὐδὲν σὲ κακώσομεν μᾶλλον ἢ ἐκείνους καὶ παρεβιάζοντο τὸν ἄνδρα τὸν λωτὸν σφόδρα καὶ ἤγγισαν συντριῖναι τὴν θύραν
- 10 Тоді вистромили свою руку ті мужі, і впровадили Лота до себе до дому, а двері замкнули.
But the men put out their hands and took Lot into the house to them, shutting the door again.
ἐκτείναντες δὲ οἱ ἄνδρες τὰς χεῖρας εἰσεπάσαντο τὸν λωτὸν πρὸς ἑαυτοὺς εἰς τὸν οἶκον καὶ τὴν θύραν τοῦ οἴκου ἀπέκλεισαν
- 11 А людей, що при вході до дому зібрались, вони вдарили сліпотую, від малого аж до великого. І ті попомучилися, шукаючи входу.
But the men who were outside the door they made blind, all of them, small and great, so that they were tired out with looking for the door.
τοὺς δὲ ἄνδρας τοὺς ὄντας ἐπὶ τῆς θύρας τοῦ οἴκου ἐπάταξαν ἄρασιὰ ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου καὶ παρελύθησαν ζητοῦντες τὴν θύραν
- 12 ¶ І сказали ті мужі до Лота: Ще хто в тебе тут? Зятів і синів своїх, і дочок своїх, і все, що в місті твоє, виведи з цього місця,
Then the men said to Lot, Are there any others of your family here? sons-in-law or sons or daughters, take them all out of this place;
εἶπαν δὲ οἱ ἄνδρες πρὸς λωτὸν ἔστιν τίς σοι ὧδε γαμβροὶ ἢ υἱοὶ ἢ θυγατέρες ἢ εἴ τίς σοι ἄλλος ἔστιν ἐν τῇ πόλει ἐξάγαγε ἐκ τοῦ τόπου τούτου
- 13 бо ми знищимо це місце, бо збільшився їхній крик перед Господом, і Господь послав нас, щоб знищити його.
For we are about to send destruction on this place, because a great outcry against them has come to the ears of the Lord; and the Lord has sent us to put an end to the town.
ὅτι ἀπόλλυμεν ἡμεῖς τὸν τόπον τοῦτον ὅτι ὑψώθη ἡ κραυγὴ αὐτῶν ἐναντίον κυρίου καὶ ἀπέστειλεν ἡμᾶς κύριος ἐκτριῖναι αὐτήν
- 14 І вийшов Лот, і промовив до зятів своїх, що мали взяти дочок його, і сказав: Уставайте, вийдіть із цього місця, бо Господь знищить місто. Але в очах зятів він здавався як жартун.
And Lot went out and said to his sons-in-law, who were married to his daughters, Come, let us go out of this place, for the Lord is about to send destruction on the town. But his sons-in-law did not take him seriously.
ἐξῆλθεν δὲ λωτὸς καὶ ἐλάλησεν πρὸς τοὺς γαμβροὺς αὐτοῦ τοὺς εἰληφότας τὰς θυγατέρας αὐτοῦ καὶ εἶπεν ἀνάστητε καὶ ἐξέλθατε ἐκ τοῦ τόπου τούτου ὅτι ἐκτριβεῖ κύριος τὴν πόλιν ἔδοξεν δὲ γελοιάζειν ἐναντίον τῶν γαμβρῶν αὐτοῦ
- 15 ¶ А коли зійшла світова зірниця, то Анголи принагляли Лота, говорячи: Уставай, візьми жінку свою та обох дочок своїх, що знаходяться тут, щоб тобі не загинути через гріх цього міста.
And when morning came, the angels did all in their power to make Lot go, saying, Get up quickly and take your wife and your two daughters who are here, and go, for fear that you come to destruction in the punishment of the town.
ἠνίκα δὲ ὄρθρος ἐγένετο ἐπεσπούδαζον οἱ ἄγγελοι τὸν λωτὸν λέγοντες ἀναστὰς λαβὲ τὴν γυναῖκά σου καὶ τὰς δύο θυγατέρας σου ὡς ἔχεις καὶ ἐξελθε ἵνα μὴ συναπόλη ταῖς ἀνομίαις τῆς πόλεως
- 16 А що він вагався, то ті мужі через Господню до нього любов схопили за руку його, і за руку жінки його, і за руку обох дочок його, і вивели його, і поставили поза містом.
But while he was waiting, the men took him and his wife and his daughters by the hand, for the Lord had mercy on them, and put them outside the town.
καὶ ἐταράχθησαν καὶ ἐκράτησαν οἱ ἄγγελοι τῆς χειρὸς αὐτοῦ καὶ τῆς χειρὸς τῆς γυναίκος αὐτοῦ καὶ τῶν χειρῶν τῶν δύο θυγατέρων αὐτοῦ ἐν τῷ φείσασθαι κύριον αὐτοῦ
- 17 І сталося, коли один з них виводив їх поза місто, то промовив: Рятуй свою душу, не оглядайся назад себе, і не затримуйся ніде в околиці. Ховайся на гору, щоб тобі не загинути.
And when they had put them out, he said, Go for your life, without looking back or waiting in the lowland; go quickly to the mountain or you will come to destruction.
καὶ ἐγένετο ἠνίκα ἐξήγαγον αὐτοὺς ἔξω καὶ εἶπεν σφῶζον σφῶζε τὴν σεαυτοῦ ψυχὴν μὴ περιβλέψης εἰς τὰ ὀπίσω μηδὲ στήξ ἐν πάσῃ τῇ περιχώρῳ εἰς τὸ ὄρος σφῶζον μήποτε συμπαράλημφθῆς

- 18 А Лот їм відказав: Ні ж бо, Господи!
And Lot said to them, Not so, O my Lord;
 εἶπεν δὲ λωτ πρὸς αὐτοὺς δέομαι κύριε
- 19 Ось Твій раб знайшов милість в очах Твоїх, і Ти побільшив Свою милість, що зробив її зо мною, щоб зберегти при житті мою душу; але я не встигну сховатись на гору, щоб була не спіткало мене зло, і я помру.
See now, your servant has had grace in your eyes and great is your mercy in keeping my life from destruction, but I am not able to get as far as the mountain before evil overtakes me and death;
 ἐπειδὴ εὗρεν ὁ παῖς σου ἔλεος ἐναντίον σου καὶ ἐμεγάλυνας τὴν δικαιοσύνην σου ὃ ποιεῖς ἐπ' ἐμέ τοῦ ζῆν τὴν ψυχὴν μου ἐγὼ δὲ οὐ δυνήσομαι διασωθῆναι εἰς τὸ ὄρος μὴ καταλάβῃ με τὰ κακὰ καὶ ἂ ποθάνω
- 20 Ось місто це близьке, щоб утекти туди, а воно маленьке. Нехай сховаюсь я туди, чи ж воно не маленьке? і буде жити душа моя.
This town, now, is near, and it is a little one: O, let me go there (is it not a little one?) so that my life may be safe.
 ἰδοὺ ἡ πόλις αὕτη ἐγγὺς τοῦ καταφυγεῖν με ἐκεῖ ἢ ἐστὶν μικρά ἐκεῖ σωθῆσομαι οὐ μικρά ἐστὶν καὶ ζήσεται ἡ ψυχὴ μου
- 21 І відказав Він до нього: Ось Я прихилився до твого прохання, щоб не зруйнувати міста, про яке ти казав.
And he said, See, I have given you your request in this one thing more: I will not send destruction on this town.
 καὶ εἶπεν αὐτῷ ἰδοὺ ἐθαύμασά σου τὸ πρόσωπον καὶ ἐπὶ τῷ ῥήματι τοῦτο τοῦ μὴ καταστρέψαι τὴν πόλιν περὶ ἧς ἐλάλησας
- 22 Швидко сховайся туди, бо Я не зможу нічого зробити, аж поки не прийдеш туди. Тому й назвав ім'я тому місту: Цоар.
Go there quickly, for I am not able to do anything till you have come there. For this reason, the town was named Zoar.
 σπεῦσον οὖν τοῦ σωθῆναι ἐκεῖ οὐ γὰρ δυνήσομαι ποιῆσαι πρᾶγμα ἕως τοῦ σε εἰσελθεῖν ἐκεῖ διὰ τοῦτο ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα τῆς πόλεως ἐκείνης σηγορ
- 23 Сонце зійшло над землею, а Лот прибув до Цоару.
The sun was up when Lot came to Zoar.
 ὁ ἥλιος ἐξῆλθεν ἐπὶ τὴν γῆν καὶ λωτ εἰσῆλθεν εἰς σηγορ
- 24 ¶ І Господь послав на Содом та Гомору дощ із сірки й огню, від Господа з неба.
Then the Lord sent fire and flaming smoke raining down from heaven on Sodom and Gomorrah.
 καὶ κύριος ἔβρεξεν ἐπὶ соδομα καὶ γομορра θεῖον καὶ πῦρ παρὰ κυρίου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
- 25 І поруйнував ті міста, і всю околицю, і всіх мешканців міст, і рослинність землі.
And he sent destruction on those towns, with all the lowland and all the people of those towns and every green thing in the land.
 καὶ κατέστρεψεν τὰς πόλεις ταύτας καὶ πᾶσαν τὴν περιούκον καὶ πάντας τοὺς κατοικοῦντας ἐν ταῖς πόλεσιν καὶ πάντα τὰ ἀνατέλλοντα ἐκ τῆς γῆς
- 26 ¶ А жінка його, Лотова, озирнулася позад нього, і стала стовпом соляним!...
But Lot's wife, looking back, became a pillar of salt.
 καὶ ἐπέβλεψεν ἡ γυνὴ αὐτοῦ εἰς τὰ ὀπίσω καὶ ἐγένετο στήλη ἄλός
- 27 ¶ І встав Авраам рано вранці, і подався до місця, де стояв був він перед лицем Господнім.
And Abraham got up early in the morning and went to the place where he had been talking with the Lord:
 ὄρθρισεν δὲ αβρααμ τὸ πρωὶ εἰς τὸν τόπον οὗ εἰστήκει ἐναντίον κυρίου
- 28 І він подивився на Содом та Гомору, і на всю поверхню землі тієї околиці. І побачив: ось здійсмається дим від землі, немов дим із вапнярки...
And looking in the direction of Sodom and Gomorrah and the lowland, he saw the smoke of the land going up like the smoke of an oven.
 καὶ ἐπέβλεψεν ἐπὶ πρόσωπον соδομων καὶ γομορρας καὶ ἐπὶ πρόσωπον τῆς γῆς τῆς περιχώρου καὶ εἶδεν καὶ ἰδοὺ ἀνέβαιναν φλόξ τῆς γῆς ὡσεὶ ἀτμὶς καμίνου
- 29 І сталося, як нищив Бог міста тієї околиці, то згадав Бог Авраама, і вислав Лота з середини руїни, коли руйнував ті міста, що сидів у них Лот.
So it came about that when God sent destruction on the towns of the lowland, he kept his word to Abraham, and sent Lot safely away when he put an end to the towns where he was living.
 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐκτρίψαι κύριον πάσας τὰς πόλεις τῆς περιούκου ἐμνήσθη ὁ θεὸς τοῦ αβρααμ καὶ ἐξαπέστειλεν τὸν λωτ ἐκ μέσου τῆς καταστροφῆς ἐν τῷ καταστρέψαι κύριον τὰς πόλεις ἐν αἷς κατῴκει ἐν αὐταῖς λωτ
- 30 ¶ І піднявся Лот із Цоару, і осів на горі, й обидві дочки його з ним, бо боявся пробувати в Цоарі. І осів у печері, він та обидві дочки його.
Then Lot went up out of Zoar to the mountain, and was living there with his two daughters, for fear kept him from living in Zoar: and he and his daughters made their living-place in a hole in the rock.
 ἀνέβη δὲ λωτ ἐκ σηγορ καὶ ἐκάθητο ἐν τῷ ὄρει καὶ αἱ δύο θυγατέρες αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ ἐφοβήθη γὰρ κατοικῆσαι ἐν σηγορ καὶ ᾤκησεν ἐν τῷ σπηλαίῳ αὐτὸς καὶ αἱ δύο θυγατέρες αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ

- 31 **I** промовила старша молодшій: Наш батько старий, а чоловіка немає в цім краї, щоб прийшов до нас, як звичайно на цілій землі.
And the older daughter said to her sister, Our father is old, and there is no man to be a husband to us in the natural way:
 εἶπεν δὲ ἡ πρεσβυτέρα πρὸς τὴν νεωτέραν ὁ πατὴρ ἡμῶν πρεσβύτερος καὶ οὐδεὶς ἐστὶν ἐπὶ τῆς γῆς ὃς εἰσελεύσεται πρὸς ἡμᾶς ὡς καθήκει πάση τῇ γῆ
- 32 **Ходи**, напіймо свого батька вином, і покладімося з ним. І оживимо нащадків від нашого батька.
Come, let us give our father much wine, and we will go into his bed, so that we may have offspring by our father,
 δεῦρο καὶ ποτίσωμεν τὸν πατέρα ἡμῶν οἶνον καὶ κοιμηθῶμεν μετ' αὐτοῦ καὶ ἐξαναστήσωμεν ἐκ τοῦ πατρὸς ἡμῶν σπέρμα
- 33 **I** ночі тієї вони напоїли вином свого батька. І прийшла старша та й поклалася з батьком своїм. А він не знав, коли вона лягла й коли встала...
And that night they made their father take much wine; and the older daughter went into his bed; and he had no knowledge of when she went in or when she went away.
 ἐπότισαν δὲ τὸν πατέρα αὐτῶν οἶνον ἐν τῇ νυκτὶ ταύτῃ καὶ εἰσελθοῦσα ἡ πρεσβυτέρα ἐκοιμήθη μετὰ τοῦ πατρὸς αὐτῆς τὴν νύκτα ἐκείνην καὶ οὐκ ᾔδει ἐν τῷ κοιμηθῆναι αὐτὴν καὶ ἀναστῆναι
- 34 **I** сталося другого дня, і старша сказала молодшій: Ось я минулої ночі поклалася була з своїм батьком. Напіймо його вином також ночі цієї, і прийди ти, покладися з ним, і оживимо н ащадків від нашого батька.
And on the day after, the older daughter said to the younger, Last night I was with my father; let us make him take much wine this night again, and do you go to him, so that we may have offspring by our father.
 ἐγένετο δὲ τῇ ἐπαύριον καὶ εἶπεν ἡ πρεσβυτέρα πρὸς τὴν νεωτέραν ἰδοὺ ἐκοιμήθην ἐχθὲς μετὰ τοῦ πατρὸς ἡμῶν ποτίσωμεν αὐτὸν οἶνον καὶ τὴν νύκτα ταύτην καὶ εἰσελθοῦσα κοιμήθητι μετ' αὐτοῦ καὶ ἐξαναστήσωμεν ἐκ τοῦ πατρὸς ἡμῶν σπέρμα
- 35 **I** також ночі тієї вони напоїли вином свого батька. І встала молодша та й поклалася з ним. А він не знав, коли вона лягла й коли встала...
And that night again they made their father take much wine; and the younger daughter went into his bed; and he had no knowledge of when she went in or when she went away.
 ἐπότισαν δὲ καὶ ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ τὸν πατέρα αὐτῶν οἶνον καὶ εἰσελθοῦσα ἡ νεωτέρα ἐκοιμήθη μετὰ τοῦ πατρὸς αὐτῆς καὶ οὐκ ᾔδει ἐν τῷ κοιμηθῆναι αὐτὴν καὶ ἀναστῆναι
- 36 **I** завагітніли обидві Лотові дочки від батька свого.
And so the two daughters of Lot were with child by their father.
 καὶ συνέλαβον αἱ δύο θυγατέρες λωτ ἐκ τοῦ πατρὸς αὐτῶν
- 37 **I** вродила старша сина, і назвала ім'я йому: Моав. Він батько моавів аж до цього дня.
And the older daughter had a son, and she gave him the name Moab: he is the father of the Moabites to this day.
 καὶ ἔτεκεν ἡ πρεσβυτέρα υἱὸν καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ μοαβ λέγουσα ἐκ τοῦ πατρὸς μου οὗτος πατὴρ μοαβιτῶν ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας
- 38 **A** молодша вона вродила також, і назвала ймення йому: Бен-Аммі. Він батько синів Аммону аж до цього дня.
And the younger had a son and gave him the name Ben-ammi: from him come the children of Ammon to this day.
 ἔτεκεν δὲ καὶ ἡ νεωτέρα υἱὸν καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ αμμαν υἱὸς τοῦ γένους μου οὗτος πατὴρ αμμανιτῶν ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας
- 1 **¶ I** вирушив звідти Авраам до краю Негев поміж Кадешем і поміж Шуром, і оселився часово в Герарі.
And Abraham went on his way from there to the land of the South, and was living between Kadesh and Shur, in Gerar.
 καὶ ἐκίνησεν ἐκεῖθεν αβρααμ εἰς γῆν πρὸς λίβα καὶ ὤκησεν ἀνὰ μέσον καδης καὶ ἀνὰ μέσον σουρ καὶ παρῴκησεν ἐν γεραροις
- 2 **I** сказав Авраам на Сарру, жінку свою: Вона сестра моя. І послав Авімелех, цар Герару, і взяв Сарру.
And Abraham said of Sarah, his wife, She is my sister: and Abimelech, king of Gerar, sent and took Sarah.
 εἶπεν δὲ αβρααμ περὶ σαρρας τῆς γυναίκος αὐτοῦ ὅτι ἀδελφὴ μου ἐστὶν ἐφοβήθη γὰρ εἰπεῖν ὅτι γυνὴ μου ἐστὶν μήποτε ἀποκτείνωσιν αὐτὸν οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως δι' αὐτὴν ἀπέστειλεν δὲ αβιμελεχ β ασιλεύς γεραρων καὶ ἔλαβεν τὴν σαρραν
- 3 **¶ I** прийшов Бог до Авімелеха у сні нічним, і сказав до нього: Ось ти вмирасш через жінку, яку взяв, бо вона має чоловіка.
But God came to Abimelech in a dream in the night, and said to him, Truly you are a dead man because of the woman whom you have taken; for she is a man's wife.
 καὶ εἰσῆλθεν ὁ θεὸς πρὸς αβιμελεχ ἐν ὕπνῳ τὴν νύκτα καὶ εἶπεν ἰδοὺ σὺ ἀποθνήσκεις περὶ τῆς γυναίκος ἧς ἔλαβες αὐτὴ δὲ ἐστὶν συνοικηκυῖα ἀνδρὶ
- 4 **A** Авімелех не зближався до неї, і сказав: Господи, чи Ти вб'єш також люд праведний?
Now Abimelech had not come near her; and he said, Lord, will you put to death an upright nation?
 αβιμελεχ δὲ οὐχ ἤψατο αὐτῆς καὶ εἶπεν κύριε ἔθνος ἀγνοοῦν καὶ δίκαιον ἀπολεῖς
- 5 **Чи ж** не він був сказав мені: Вона моя сестра, а вона також вона сказала: Він мій брат. Я те зробив у невинності серця свого й у чистоті рук своїх.
Did he not say to me himself, She is my sister? and she herself said, He is my brother: with an upright heart and clean hands have I done this.
 οὐκ αὐτός μοι εἶπεν ἀδελφὴ μου ἐστὶν καὶ αὐτὴ μοι εἶπεν ἀδελφός μου ἐστὶν ἐν καθαρῇ καρδίᾳ καὶ ἐν δικαιοσύνῃ χειρῶν ἐποίησα τοῦτο

- 6 I промовив до нього Бог у сні: I Я знаю, що в чистоті свого серця вчинив ти оце, і Я теж удержав тебе, щоб не згіршив проти Мене. Тому то не дав Я тобі доторкнутись до неї.
And God said to him in the dream, I see that you have done this with an upright heart, and I have kept you from sinning against me: for this reason I did not let you come near her.
 εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ θεὸς καθ' ὕπνον κάγω ἔγνων ὅτι ἐν καθαρᾷ καρδίᾳ ἐποίησας τοῦτο καὶ ἐφεισάμην ἐγὼ σοῦ τοῦ μὴ ἁμαρτεῖν σε εἰς ἐμέ ἕνεκεν τούτου οὐκ ἀφήκᾳ σε ἄψασθαι αὐτῆς
- 7 A тепер верни жінку цього мужа, бо він пророк, і буде молитися за тебе, і живи. А коли ти не вернеш, то знай, що справді помреш ти й усе, що твоє.
So now, give the man back his wife, for he is a prophet, and let him say a prayer for you, so your life may be safe: but if you do not give her back, be certain that death will come to you and all your house.
 νυν δὲ ἀπόδος τὴν γυναῖκα τῷ ἀνθρώπῳ ὅτι προφήτης ἐστὶν καὶ προσεύξεται περὶ σοῦ καὶ ζήσῃ εἰ δὲ μὴ ἀποδίδως γινώθι ὅτι ἀποθάνῃ σὺ καὶ πάντα τὰ σά
- 8 ¶ I встав Авимелех рано вранці, і покликав усіх рабів своїх, та й сказав усі ці слова до їхніх ушей. А люди ті сильно злякалися.
So Abimelech got up early in the morning and sent for all his servants and gave them word of these things, and they were full of fear.
 καὶ ὄρθρῃσεν ἀβιμελεχ τὸ πρωὶ καὶ ἐκάλεσεν πάντας τοὺς παῖδας αὐτοῦ καὶ ἐλάλησεν πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα εἰς τὰ ὦτα αὐτῶν ἐφοβήθησαν δὲ πάντες οἱ ἄνθρωποι σφόδρα
- 9 I закликав Авимелех Авраама, і промовив до нього: Що ти нам учинив? I чим згіршив я проти тебе, що ти приніс на мене й на царство моє великий гріх? Учники, яких не роблять, ти зо мною вчинив!
Then Abimelech sent for Abraham, and said, What have you done to us? what wrong have I done you that you have put on me and on my kingdom so great a sin? You have done to me things which are not to be done.
 καὶ ἐκάλεσεν ἀβιμελεχ τὸν ἀβρααμ καὶ εἶπεν αὐτῷ τί τοῦτο ἐποίησας ἡμῖν μὴ τι ἡμάρτομεν εἰς σέ ὅτι ἐπήγαγες ἐπ' ἐμέ καὶ ἐπὶ τὴν βασιλείαν μου ἁμαρτίαν μεγάλην ἔργον δ' οὐδεὶς ποιήσει πεποιήκας μοι
- 10 I сказав Авимелех Авраамові: Що ти мав на увазі, що вчинив таку річ?
And Abimelech said to Abraham, Why did you do this thing?
 εἶπεν δὲ ἀβιμελεχ τῷ ἀβρααμ τί ἐνιδὼν ἐποίησας τοῦτο
- 11 I сказав Авраам: Бо подумав я: Нема ж страху Божого в місцевості цій, тому вб'ють мене за жінку мою.
And Abraham said, Because it seemed to me that there was no fear of God in this place, and that they might put me to death because of my wife.
 εἶπεν δὲ ἀβρααμ εἶπα γάρ ἄρα οὐκ ἔστιν θεοσέβεια ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ ἐμέ τε ἀποκτενοῦσιν ἕνεκεν τῆς γυναικὸς μου
- 12 I притім вона справді сестра моя, вона дочка батька мого, тільки не дочка матері моєї, і стала за жінку мені.
And, in fact, she is my sister, the daughter of my father, but not the daughter of my mother; and she became my wife:
 καὶ γὰρ ἀληθῶς ἀδελφὴ μου ἐστὶν ἐκ πατρὸς ἀλλ' οὐκ ἐκ μητρὸς ἐγενήθη δέ μοι εἰς γυναῖκα
- 13 I сталося, коли Бог учинив мене мандрівником з дому батька мого, то сказав я до неї: То буде твоя ласка, яку вчиниш зо мною: у кожній місцевості, куди прийдем, говори ти на мене : він мій брат.
And when God sent me wandering from my father's house, I said to her, Let this be the sign of your love for me; wherever we go, say of me, He is my brother.
 ἐγένετο δὲ ἡνίκα ἐξήγαγέν με ὁ θεὸς ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ πατρὸς μου καὶ εἶπα αὐτῇ ταύτην τὴν δικαιοσύνην ποιήσεις ἐπ' ἐμέ εἰς πάντα τόπον οὗ ἐὰν εἰσέλθωμεν ἐκεῖ εἰπὼν ἐμέ ὅτι ἀδελφός μου ἐστὶν
- 14 ¶ I взяв Авимелех дрібну та велику худобу, і рабів та невольниць, та й дав Авраамові. I вернув йому Сарру, жінку його.
Then Abimelech gave to Abraham sheep and oxen and men-servants and women-servants, and gave him back his wife Sarah.
 ἔλαβεν δὲ ἀβιμελεχ χίλια δίδραχμα πρόβατα καὶ μόσχους καὶ παῖδας καὶ παιδίσκας καὶ ἔδωκεν τῷ ἀβρααμ καὶ ἀπέδωκεν αὐτῷ σαρραν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ
- 15 I сказав Авимелех: Ось край мій перед обличчям твоїм, осядь там, де тобі до вподоби.
And Abimelech said, See, all my land is before you; take whatever place seems good to you.
 καὶ εἶπεν ἀβιμελεχ τῷ ἀβρααμ ἰδοὺ ἡ γῆ μου ἐναντίον σου οὗ ἐὰν σοι ἀρέσκῃ κατοίκει
- 16 A Sarri сказав: Ось тисячу секлів срібла я дав братові твоєму. Оце тобі накриття на очі перед усіма, хто з тобою. I перед усіма ти оправдана.
And he said to Sarah, See, I have given to your brother a thousand bits of silver so that your wrong may be put right; now your honour is clear in the eyes of all.
 τῇ δὲ σαρρα εἶπεν ἰδοὺ δέδωκα χίλια δίδραχμα τῷ ἀδελφῷ σου ταῦτα ἔσται σοι εἰς τιμὴν τοῦ προσώπου σου καὶ πάσαις ταῖς μετὰ σοῦ καὶ πάντα ἀλήθευσον
- 17 I помолився Авраам Богові, і вздоровив Бог Авимелеха, і жінку його, і невольниць його, і почали вони знову роджати.
Then Abraham made prayer to God, and God made Abimelech well again, and his wife and his women-servants, so that they had children.
 προσηύξατο δὲ ἀβρααμ πρὸς τὸν θεόν καὶ ἰάσατο ὁ θεὸς τὸν ἀβιμελεχ καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ τὰς παιδίσκας αὐτοῦ καὶ ἔτεκον
- 18 Бо справді стримав був Господь кожну утробу Авимелехового дому через Сарру, Авраамову жінку.
For the Lord had kept all the women of the house of Abimelech from having children, because of Sarah, Abraham's wife.
 ὅτι συγκλείων συνέκλεισεν κύριος ἕξωθεν πᾶσαν μήτραν ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ ἀβιμελεχ ἕνεκεν σαρρας τῆς γυναικὸς ἀβρααμ

- 1 ¶ Ἄ Ἐσπερὸς εἰσαγγέλει τῷ Ἀβραάμ ὅτι θηλάζει παιδίον σαρρα ὅτι ἔτεκεν υἱὸν ἐν τῷ γήρει μου
And the Lord came to Sarah as he had said and did to her as he had undertaken.
καὶ κύριος ἐπεσκέψατο τὴν σαρραν καθὰ εἶπεν καὶ ἐποίησεν κύριος τῇ σαρρα καθὰ ἐλάλησεν
- 2 Ἄ Ἐσπερὸς εἰσαγγέλει τῷ Ἀβραάμ ὅτι θηλάζει παιδίον σαρρα ὅτι ἔτεκεν υἱὸν ἐν τῷ γήρει μου
And Sarah became with child, and gave Abraham a son when he was old, at the time named by God.
καὶ συλλαβοῦσα ἔτεκεν σαρρα τῷ Ἀβραάμ υἱὸν εἰς τὸ γῆρας εἰς τὸν καιρὸν καθὰ ἐλάλησεν αὐτῷ κύριος
- 3 Ἄ Ἐσπερὸς εἰσαγγέλει τῷ Ἀβραάμ ὅτι θηλάζει παιδίον σαρρα ὅτι ἔτεκεν υἱὸν ἐν τῷ γήρει μου
And Abraham gave to his son, to whom Sarah had given birth, the name Isaac.
καὶ ἐκάλεσεν Ἀβραάμ τὸ ὄνομα τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ τοῦ γενομένου αὐτῷ ὃν ἔτεκεν αὐτῷ σαρρα Ἰσαακ
- 4 Ἄ Ἐσπερὸς εἰσαγγέλει τῷ Ἀβραάμ ὅτι θηλάζει παιδίον σαρρα ὅτι ἔτεκεν υἱὸν ἐν τῷ γήρει μου
And when his son Isaac was eight days old, Abraham made him undergo circumcision, as God had said to him.
περιέτεμεν δὲ Ἀβραάμ τὸν Ἰσαακ τῇ ὀγδόῃ ἡμέρᾳ καθὰ ἐνετείλατο αὐτῷ ὁ θεός
- 5 Ἄ Ἐσπερὸς εἰσαγγέλει τῷ Ἀβραάμ ὅτι θηλάζει παιδίον σαρρα ὅτι ἔτεκεν υἱὸν ἐν τῷ γήρει μου
Now Abraham was a hundred years old when the birth of Isaac took place.
Ἀβραάμ δὲ ἦν ἑκατὸν ἐτῶν ἡνίκα ἐγένετο αὐτῷ Ἰσαακ ὁ υἱὸς αὐτοῦ
- 6 Ἄ Ἐσπερὸς εἰσαγγέλει τῷ Ἀβραάμ ὅτι θηλάζει παιδίον σαρρα ὅτι ἔτεκεν υἱὸν ἐν τῷ γήρει μου
And Sarah said, God has given me cause for laughing, and everyone who has news of it will be laughing with me.
εἶπεν δὲ ἡ Σαρρα γέλωτά μοι ἐποίησεν κύριος ὅς γάρ ἂν ἀκούσῃ συγχαρεῖται μοι
- 7 Ἄ Ἐσπερὸς εἰσαγγέλει τῷ Ἀβραάμ ὅτι θηλάζει παιδίον σαρρα ὅτι ἔτεκεν υἱὸν ἐν τῷ γήρει μου
And she said, Who would have said to Abraham that Sarah would have a child at her breast? for see, I have given him a son now when he is old.
καὶ εἶπεν τίς ἀναγγελεῖ τῷ Ἀβραάμ ὅτι θηλάζει παιδίον σαρρα ὅτι ἔτεκεν υἱὸν ἐν τῷ γήρει μου
- 8 Ἄ Ἐσπερὸς εἰσαγγέλει τῷ Ἀβραάμ ὅτι θηλάζει παιδίον σαρρα ὅτι ἔτεκεν υἱὸν ἐν τῷ γήρει μου
And when the child was old enough to be taken from the breast, Abraham made a great feast.
καὶ ἠϋξήθη τὸ παιδίον καὶ ἀπεγαλακτίσθη καὶ ἐποίησεν Ἀβραάμ δοχὴν μεγάλην ἧ ἡμέρᾳ ἀπεγαλακτίσθη Ἰσαακ ὁ υἱὸς αὐτοῦ
- 9 Ἄ Ἐσπερὸς εἰσαγγέλει τῷ Ἀβραάμ ὅτι θηλάζει παιδίον σαρρα ὅτι ἔτεκεν υἱὸν ἐν τῷ γήρει μου
And Sarah saw the son of Hagar the Egyptian playing with Isaac.
ἰδοῦσα δὲ ἡ Σαρρα τὸν υἱὸν ἁγαρ τῆς αἰγυπτίας ὃς ἐγένετο τῷ Ἀβραάμ παίζοντα μετὰ Ἰσαακ τοῦ υἱοῦ αὐτῆς
- 10 Ἄ Ἐσπερὸς εἰσαγγέλει τῷ Ἀβραάμ ὅτι θηλάζει παιδίον σαρρα ὅτι ἔτεκεν υἱὸν ἐν τῷ γήρει μου
So she said to Abraham, Send away that woman and her son: for the son of that woman is not to have a part in the heritage with my son Isaac.
καὶ εἶπεν τῷ Ἀβραάμ ἔκβαλε τὴν παιδίσκην ταύτην καὶ τὸν υἱὸν αὐτῆς οὐ γάρ κληρονομήσει ὁ υἱὸς τῆς παιδίσκης ταύτης μετὰ τοῦ υἱοῦ μου Ἰσαακ
- 11 Ἄ Ἐσπερὸς εἰσαγγέλει τῷ Ἀβραάμ ὅτι θηλάζει παιδίον σαρρα ὅτι ἔτεκεν υἱὸν ἐν τῷ γήρει μου
And this was a great grief to Abraham because of his son.
σκληρὸν δὲ ἐφάνη τὸ ῥῆμα σφόδρα ἐναντίον Ἀβραάμ περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ
- 12 Ἄ Ἐσπερὸς εἰσαγγέλει τῷ Ἀβραάμ ὅτι θηλάζει παιδίον σαρρα ὅτι ἔτεκεν υἱὸν ἐν τῷ γήρει μου
But God said, Let it not be a grief to you because of the boy and Hagar his mother; give ear to whatever Sarah says to you, because it is from Isaac that your seed will take its name.
εἶπεν δὲ ὁ θεὸς τῷ Ἀβραάμ μὴ σκληρὸν ἔστω τὸ ῥῆμα ἐναντίον σου περὶ τοῦ παιδίου καὶ περὶ τῆς παιδίσκης πάντα ὅσα ἐὰν εἴπῃ σοι ἡ Σαρρα ἄκουε τῆς φωνῆς αὐτῆς ὅτι ἐν Ἰσαακ κληθήσεται σοι σπέρμα
- 13 Ἄ Ἐσπερὸς εἰσαγγέλει τῷ Ἀβραάμ ὅτι θηλάζει παιδίον σαρρα ὅτι ἔτεκεν υἱὸν ἐν τῷ γήρει μου
And I will make a nation of the son of your servant-woman, because he is your seed.
καὶ τὸν υἱὸν δὲ τῆς παιδίσκης ταύτης εἰς ἔθνος μέγα ποιήσω αὐτόν ὅτι σπέρμα σόν ἐστίν

- 14 ¶ I встав рано Авраам, і взяв хліба й бурдюка води, і дав до Агари на плече її, також дитину, та й послав її. І пішла вона, та й заблудила в пустині Беер-Шева.
And early in the morning Abraham got up, and gave Hagar some bread and a water-skin, and put the boy on her back, and sent her away: and she went, wandering in the waste land of Beer-sheba.
ἀνάστη δὲ αβρααμ τὸ πρωὶ καὶ ἔλαβεν ἄρτους καὶ ἄσκὸν ὕδατος καὶ ἔδωκεν αἶμα καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὸν ὄμον καὶ τὸ παιδίον καὶ ἀπέστειλεν αὐτὴν ἀπελθοῦσα δὲ ἐπλανάτο τὴν ἔρημον κατὰ τὸ φρέαρ τοῦ ὄρκου
- 15 I скінчилась вода в бурдюці, і покинула вона дитину під одним із кущів.
And when all the water in the skin was used up, she put the child down under a tree.
ἐξέλιπεν δὲ τὸ ὕδωρ ἐκ τοῦ ἀσκοῦ καὶ ἔριψε τὸ παιδίον ὑποκάτω μιᾶς ἐλάτης
- 16 I пішла вона, і сіла собі навпроти, на віддалі як стрілити луком, бо сказала: Нехай я не бачу смерти цієї дитини! І сіла навпроти, і піднесла свій голос та й заплакала.
And she went some distance away, about an arrow flight, and seating herself on the earth, she gave way to bitter weeping, saying, Let me not see the death of my child.
ἀπελθοῦσα δὲ ἐκάθητο ἀπέναντι αὐτοῦ μακρόθεν ὡσεὶ τόξου βολῆν εἶπεν γάρ οὐ μὴ ἴδω τὸν θάνατον τοῦ παιδίου μου καὶ ἐκάθισεν ἀπέναντι αὐτοῦ ἀναβοῆσαν δὲ τὸ παιδίον ἐκλαυσε
- 17 I почув Бог голос того хлопця. І кликнув до Агари Божий Ангел із неба, і сказав їй: Що тобі, Агаро? Не бійс, бо почув Бог голос хлопця, де він там.
And the boy's cry came to the ears of God; and the angel of God said to Hagar from heaven, Hagar, why are you weeping? have no fear, for the child's cry has come to the ears of God.
εἰσήκουσεν δὲ ὁ θεὸς τῆς φωνῆς τοῦ παιδίου ἐκ τοῦ τόπου οὗ ἦν καὶ ἐκάλεσεν ἄγγελος τοῦ θεοῦ τὴν αἶμα ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ εἶπεν αὐτῇ τί ἐστὶν αἶμα μὴ φοβοῦ ἐπακήκουσεν γὰρ ὁ θεὸς τῆς φωνῆς τοῦ παιδίου σου ἐκ τοῦ τόπου οὗ ἐστὶν
- 18 Устань, підійми хлопця, і рукою своєю держи його, бо великим народом зроблю Я його.
Come, take your child in your arms, for I will make of him a great nation.
ἀνάστηθι λαβὲ τὸ παιδίον καὶ κράτησον τῇ χειρὶ σου αὐτό εἰς γὰρ ἔθνος μέγα ποιήσω αὐτόν
- 19 I відкрив Бог очі її, і вона побачила криницю води. І пішла вона, і наповнила бурдюка водою, та й напоїла хлопця.
Then God made her eyes open, and she saw a water-spring, and she got water in the skin and gave the boy a drink.
καὶ ἀνέφωξεν ὁ θεὸς τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς καὶ εἶδεν φρέαρ ὕδατος ζῶντος καὶ ἐπορεύθη καὶ ἐπλησεν τὸν ἄσκὸν ὕδατος καὶ ἐπότισεν τὸ παιδίον
- 20 І з хлопцем був Бог, і він виріс. І осів у пустині, і став він стрілець-лучник.
And God was with the boy, and he became tall and strong, and he became a bowman, living in the waste land.
καὶ ἦν ὁ θεὸς μετὰ τοῦ παιδίου καὶ ἠρξήθη καὶ κατόκησεν ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐγένετο δὲ τοξότης
- 21 І осів він у пустині Паран, а мати його взяла йому жінку з єгипетського краю.
And while he was in the waste land of Paran, his mother got him a wife from the land of Egypt.
καὶ κατόκησεν ἐν τῇ ἐρήμῳ τῇ φαραν καὶ ἔλαβεν αὐτῷ ἡ μήτηρ γυναῖκα ἐκ γῆς αἰγύπτου
- 22 ¶ І сталося часу того, і сказав Авимелех і Піхол, головний провідник його війська, до Авраама, говорячи: Бог із тобою в усьому, що ти робиш!
Now at that time, Abimelech and Phicol, the captain of his army, said to Abraham, I see that God is with you in all you do.
ἐγένετο δὲ ἐν τῷ καιρῷ ἐκεῖνῳ καὶ εἶπεν αβιμελεχ καὶ οχοζαθ ὁ νυμφαγωγὸς αὐτοῦ καὶ φικολ ὁ ἀρχιστράτηγος τῆς δυνάμεως αὐτοῦ πρὸς αβρααμ λέγων ὁ θεὸς μετὰ σοῦ ἐν πᾶσιν οἷς ἐὰν ποιῆς
- 23 А тепер присягни ж мені Богом отут, що ти не обманиш мене, і нащадка мого, і онука мого. І яка була ласка, яку я до тебе чинив, ти вчиниш зо мною та з красм, що ти в нім чужинце м пробувасш.
Now, then, give me your oath, in the name of God, that you will not be false to me or to my sons after me, but that as I have been good to you, so you will be to me and to this land where you have been living.
νῦν οὖν ὁμοσόν μοι τὸν θεὸν μὴ ἀδικήσῃς με μηδὲ τὸ σπέρμα μου μηδὲ τὸ ὄνομα μου ἀλλὰ κατὰ τὴν δικαιοσύνην ἣν ἐποίησα μετὰ σοῦ ποιήσεις μετ' ἐμοῦ καὶ τῇ γῇ ἣ σὺ παρόκησας ἐν αὐτῇ
- 24 І сказав Авраам: Я присягаю!
And Abraham said, I will give you my oath.
καὶ εἶπεν αβρααμ ἐγὼ ὁμοῦμαι
- 25 І Авраам дорікав Авимелехові за криницю води, що її відняли були Авимелехові раби.
But Abraham made a protest to Abimelech because of a water-hole which Abimelech's servants had taken by force.
καὶ ἤλεγξεν αβρααμ τὸν αβιμελεχ περὶ τῶν φρεατῶν τοῦ ὕδατος ὧν ἀφείλαντο οἱ παῖδες τοῦ αβιμελεχ
- 26 І сказав Авимелех: Я не знаю, хто вчинив оту річ, ані ти не розповів мені, й ані я не чув, хібащо сьогодні.
But Abimelech said, I have no idea who has done this thing; you never gave me word of it, and I had no knowledge of it till this day.
καὶ εἶπεν αὐτῷ αβιμελεχ οὐκ ἔγνω τίς ἐποίησεν τὸ πρᾶγμα τοῦτο οὐδὲ σὺ μοι ἀπήγγειλας οὐδὲ ἐγὼ ἤκουσα ἀλλ' ἡ σήμερον

- 27 **I** взяв Авраам дрібну та велику худобу, та й дав Авимелехові, і обидва вони склали угоду.
And Abraham took sheep and oxen and gave them to Abimelech, and the two of them made an agreement together.
καὶ ἔλαβεν αβρααμ πρόβατα καὶ μόσχους καὶ ἔδωκεν τῷ αβιμελεχ καὶ διέθεντο ἀμφοτέροι διαθήκην
- 28 **I** поставив Авраам сім овечок з дрібного товару осібно.
And Abraham put seven young lambs of the flock on one side by themselves.
καὶ ἔστησεν αβρααμ ἑπτὰ ἀμνάδας προβάτων μόνας
- 29 **I** сказав Авимелех до Авраама: Що вони, сім овечок отих, що ти їх поставив осібно?
Then Abimelech said, What are these seven lambs which you have put on one side?
καὶ εἶπεν αβιμελεχ τῷ αβρααμ τί εἰσιν αἱ ἑπτὰ ἀμνάδες τῶν προβάτων τούτων ἃς ἔστησας μόνας
- 30 **A** той відказав: Бо з моєї руки сім овечок ти візьмеш, щоб для мене були на свідок, що я викопаю цю криницю.
And he said, Take these seven lambs from me as a witness that I have made this water-hole.
καὶ εἶπεν αβρααμ ὅτι τὰς ἑπτὰ ἀμνάδας ταύτας λήμψη παρ' ἐμοῦ ἵνα ᾧσιν μοι εἰς μαρτύριον ὅτι ἐγὼ ὄρυζα τὸ φρέαρ τοῦτο
- 31 **T**ому то назвав він це місце Беер-Шева, бо там поклялися вони.
So he gave that place the name Beer-sheba, because there the two of them had given their oaths.
διὰ τοῦτο ἐπωνόμασεν τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου φρέαρ ὀρκισμοῦ ὅτι ἐκεῖ ᾧμωσαν ἀμφοτέροι
- 32 **I** склали угоду вони в Беер-Шеві. **I** встав Авимелех та Пікол, головний провідник його війська, і вернулись вони до краю филистимського.
So they made an agreement at Beer-sheba, and Abimelech and Phicol, the captain of his army, went back to the land of the Philistines.
καὶ διέθεντο διαθήκην ἐν τῷ φρέατι τοῦ ὄρκου ἀνέστη δὲ αβιμελεχ καὶ οχοζαθ ὁ νομφαγωγὸς αὐτοῦ καὶ φικολ ὁ ἀρχιστράτηγος τῆς δυνάμεως αὐτοῦ καὶ ἐπέστρεψαν εἰς τὴν γῆν τῶν φυλιστιμ
- 33 **¶** **A** Авраам посадив тамариска в Беер-Шеві, і кликав там Ім'я Господа, Бога Вічного.
And Abraham, after planting a holy tree in Beer-sheba, gave worship to the name of the Lord, the Eternal God.
καὶ ἐφύτευσεν αβρααμ ἄρουραν ἐπὶ τῷ φρέατι τοῦ ὄρκου καὶ ἐπεκαλέσατο ἐκεῖ τὸ ὄνομα κυρίου θεοῦ αἰώνιος
- 34 **I** Авраам пробував у филистимській землі багато днів.
And Abraham went on living in the land of the Philistines as in a strange country.
παρόκησεν δὲ αβρααμ ἐν τῇ γῇ τῶν φυλιστιμ ἡμέρας πολλάς
- 1 **¶** **I** сталося після цих випадків, що Бог випробовував Авраама. **I** сказав Він до нього: Аврааме! **A** той відказав: Ось я!
Now after these things, God put Abraham to the test, and said to him, Abraham; and he said, Here am I.
καὶ ἐγένετο μετὰ τὰ ῥήματα ταῦτα ὁ θεὸς ἐπείραζεν τὸν αβρααμ καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν αβρααμ αβρααμ ὁ δὲ εἶπεν ἰδοὺ ἐγώ
- 2 **I** промовив Господь: Візьми свого сина, свого одинака, що його полюбив ти, Ісака, та й іди собі до краю Морія, і принеси там його в цілопалення на одній із тих гір, що про неї скажу тобі.
And he said to him, Take your son, your dearly loved only son Isaac, and go to the land of Moriah and give him as a burned offering on one of the mountains of which I will give you knowledge.
καὶ εἶπεν λαβὲ τὸν υἱὸν σου τὸν ἀγαπητόν ὃν ἠγάπησας τὸν ἰσαακ καὶ πορεύθητι εἰς τὴν γῆν τὴν ὑψηλὴν καὶ ἀνένεγκον αὐτὸν ἐκεῖ εἰς ὀλοκάρπωσιν ἐφ' ἐν τῶν ὀρέων ᾧν ἂν σοι εἴπω
- 3 **¶** **I** встав Авраам рано вранці, і свого осла осідлав; і взяв із собою двох слуг та Ісака, сина свого, і для цілопалення дров нарубав. **I** встав, і пішов він до місця, що про нього сказав йому Бог.
And Abraham got up early in the morning, and made ready his ass, and took with him two of his young men and Isaac, his son, and after the wood for the burned offering had been cut, he went on his way to the place of which God had given him word.
ἀναστὰς δὲ αβρααμ τὸ πρωὶ ἐπέσασεν τὴν ὄνον αὐτοῦ παρέλαβεν δὲ μεθ' ἐαυτοῦ δύο παῖδας καὶ ἰσαακ τὸν υἱὸν αὐτοῦ καὶ σχίσας ξύλα εἰς ὀλοκάρπωσιν ἀναστὰς ἐπορεύθη καὶ ἦλθεν ἐπὶ τὸν τόπον ὃν εἶπεν αὐτῷ ὁ θεός
- 4 **A** третього дня Авраам звів очі свої, та й побачив те місце здалека.
And on the third day, Abraham, lifting up his eyes, saw the place a long way off.
τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ καὶ ἀναβλέψας αβρααμ τοῖς ὀφθαλμοῖς εἶδεν τὸν τόπον μακρόθεν
- 5 **I** сказав Авраам своїм слугам: Сідайте собі тут з ослом, а я й хлопцеві підем аж туди, і поклонимося, і повернемося до вас.
Then he said to his young men, Keep here with the ass; and I and the boy will go on and give worship and come back again to you.
καὶ εἶπεν αβρααμ τοῖς παισὶν αὐτοῦ καθίσατε αὐτοῦ μετὰ τῆς ὄνου ἐγὼ δὲ καὶ τὸ παιδάριον διελυσόμεθα ἕως ᾧδε καὶ προσκυνήσαντες ἀναστρέψομεν πρὸς ὑμᾶς

- 6 I взяв Авраам дрова для цілопалення, і поклав на Ісака, сина свого, і взяв в свою руку огонь та ножа, і пішли вони разом обос.
And Abraham put the wood for the burned offering on his son's back, and he himself took the fire and the knife in his hand, and the two of them went on together.
 ἔλαβεν δὲ αβρααμ τὰ ξύλα τῆς ὀλοκαρπώσεως καὶ ἐπέθηκεν ἰσαακ τῷ υἱῷ αὐτοῦ ἔλαβεν δὲ καὶ τὸ πῦρ μετὰ χεῖρα καὶ τὴν μάχαιραν καὶ ἐπορεύθησαν οἱ δύο ἅμα
- 7 I сказав Ісак до Авраама, свого батька, говорячи: Батьку мій! А той відказав: Ось я, сину мій! I промовив Ісак: Ось огонь та дрова, а де ж ягня на цілопалення?
Then Isaac said to Abraham, My father; and he said, Here am I, my son. And he said, We have wood and fire here, but where is the lamb for the burned offering?
 εἶπεν δὲ ἰσαακ πρὸς αβρααμ τὸν πατέρα αὐτοῦ εἶπας πάτερ ὁ δὲ εἶπεν τί ἐστὶν τέκνον λέγων ἰδοὺ τὸ πῦρ καὶ τὰ ξύλα ποῦ ἐστὶν τὸ πρόβατον τὸ εἰς ὀλοκάρπωσιν
- 8 I відказав Авраам: Бог нагледить ягня Собі на цілопалення, сину мій! I пішли вони разом обос.
And Abraham said, God himself will give the lamb for the burned offering; so they went on together.
 εἶπεν δὲ αβρααμ ὁ θεὸς ὄψεται ἐαυτῷ πρόβατον εἰς ὀλοκάρπωσιν τέκνον πορευθέντες δὲ ἀμφότεροι ἅμα
- 9 I вони прийшли до місця, що про нього сказав йому Бог. I збудував там Авраам жертівника, і дрова розклав, і зв'язав Ісака, сина свого, і поклав його на жертівника над дровами.
And they came to the place of which God had given him knowledge; and there Abraham made the altar and put the wood in place on it, and having made tight the bands round Isaac his son, he put him on the wood on the altar.
 ἦλθον ἐπὶ τὸν τόπον ὃν εἶπεν αὐτῷ ὁ θεός καὶ ἠκοδόμησεν ἐκεῖ αβρααμ θυσιαστήριον καὶ ἐπέθηκεν τὰ ξύλα καὶ συμπодίσας ἰσαακ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐπέθηκεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἐπάνω τῶν ξύλων
- 10 I простяг Авраам свою руку, і взяв ножа, щоб зарізати сина свого..
And stretching out his hand, Abraham took the knife to put his son to death.
 καὶ ἐξέτεινεν αβρααμ τὴν χεῖρα αὐτοῦ λαβεῖν τὴν μάχαιραν σφάζει τὸν υἱὸν αὐτοῦ
- 11 ¶ Та озвався до нього Ангел Господній із неба й сказав: Аврааме, Аврааме! А той відзвався: Ось я!
But the voice of the angel of the Lord came from heaven, saying, Abraham, Abraham: and he said, Here am I.
 καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸν ἄγγελος κυρίου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ εἶπεν αὐτῷ αβρααμ αβρααμ ὁ δὲ εἶπεν ἰδοὺ ἐγώ
- 12 I Ангел промовив: Не витягай своєї руки до хлопця, і нічого йому не чини, бо тепер Я довідався, що ти богобійний, і не пожалів для Мене сина свого, одинака свого.
And he said, Let not your hand be stretched out against the boy to do anything to him; for now I am certain that the fear of God is in your heart, because you have not kept back your son, your only son, from me.
 καὶ εἶπεν μὴ ἐπιβάλῃς τὴν χεῖρά σου ἐπὶ τὸ παιδάριον μηδὲ ποιήσῃς αὐτῷ μηδὲν νῦν γὰρ ἔγνων ὅτι φοβῆ τὸν θεὸν σὺ καὶ οὐκ ἐφείσω τοῦ υἱοῦ σου τοῦ ἀγαπητοῦ δι' ἐμέ
- 13 А Авраам звів очі свої та й побачив, аж ось один баран зав'яз у гушавині своїми рогами. I пішов Авраам, і взяв барана, і приніс його на цілопалення замість сина свого.
And lifting up his eyes, Abraham saw a sheep fixed by its horns in the brushwood: and Abraham took the sheep and made a burned offering of it in place of his son.
 καὶ ἀναβλέψας αβρααμ τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ εἶδεν καὶ ἰδοὺ κριὸς εἷς κατεχόμενος ἐν φυτῷ σαβек τῶν κεράτων καὶ ἐπορεύθη αβρααμ καὶ ἔλαβεν τὸν κριὸν καὶ ἀνήνεγκεν αὐτὸν εἰς ὀλοκάρπωσιν ἀντὶ ἰσαακ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ
- 14 I назвав Авраам ім'я місця того: Господь нагледить, що й сьогодні говорить: На горі Господь з'явиться.
And Abraham gave that place the name Yahweh-yireh: as it is said to this day, In the mountain the Lord is seen.
 καὶ ἐκάλεσεν αβρααμ τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου κύριος εἶδεν ἵνα εἰπωσιν σήμερον ἐν τῷ ὄρει κύριος ὤφθη
- 15 ¶ А Ангел Господній із неба озвався до Авраама подруге,
And the voice of the angel of the Lord came to Abraham a second time from heaven,
 καὶ ἐκάλεσεν ἄγγελος κυρίου τὸν αβρααμ δευτερον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
- 16 і сказав: Клянуся Собою, це слово Господнє, тому, що вчинив ти цю річ, і не пожалів був сина свого, одинака свого,
Saying, I have taken an oath by my name, says the Lord, because you have done this and have not kept back from me your dearly loved only son,
 λέγων κατ' ἐμᾶν τοῦ ὄμοσα λέγει κύριος οὐ εἶνεκεν ἐποίησας τὸ ῥῆμα τοῦτο καὶ οὐκ ἐφείσω τοῦ υἱοῦ σου τοῦ ἀγαπητοῦ δι' ἐμέ
- 17 то благословляючи, Я поблагословлю тебе, і розмножуючи, розмножу потомство твоє, немов зорі на небі, і немов той пісок, що на березі моря. I потомство твоє внаслідок брами твоїх ворогів.
That I will certainly give you my blessing, and your seed will be increased like the stars of heaven and the sand by the seaside; your seed will take the land of those who are against them;
 ἢ μὴν εὐλογῶν εὐλογήσω σε καὶ πληθύνων πληθυνῶ τὸ σπέρμα σου ὡς τοὺς ἀστέρας τοῦ οὐρανοῦ καὶ ὡς τὴν ἄμμον τὴν παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης καὶ κληρονομήσει τὸ σπέρμα σου τὰς πόλεις τῶν ὑπεναντίων

- 18 I всі народи землі будуть потомством твоїм благословляти себе через те, що послухався ти Мого голосу.
And your seed will be a blessing to all the nations of the earth, because you have done what I gave you orders to do.
καὶ ἐνευλογηθήσονται ἐν τῷ σπέρματί σου πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς ἀνθ' ὧν ὑπήκουσας τῆς ἐμῆς φωνῆς
- 19 I вернувся Авраам до слуг своїх.
Then Abraham went back to his young men and they went together to Beer-sheba, the place where Abraham was living.
ἀπεστράφη δὲ ἀβρααμ πρὸς τοὺς παῖδας αὐτοῦ καὶ ἀναστάντες ἐπορεύθησαν ἅμα ἐπὶ τὸ φρέαρ τοῦ ὄρκου καὶ κατόκησεν ἀβρααμ ἐπὶ τῷ φρέατι τοῦ ὄρκου
- 20 ¶ I сталося по тих випадках, і сказано Авраамові так: Ось також Мілка вродила синів Нахорові, братові твоєму:
After these things, Abraham had news that Milcah, the wife of his brother Nahor, had given birth to children;
ἐγένετο δὲ μετὰ τὰ ῥήματα ταῦτα καὶ ἀνηγγέλη τῷ ἀβρααμ λέγοντες ἰδοὺ τέτοκεν μελχα καὶ αὐτῇ υἱοὺς ναχωρ τῷ ἀδελφῷ σου
- 21 Уца, перворідного його, і Буза, брата його, і Кемуїла, батька Арамового,
Uz the oldest, and Buz his brother, and Kemuel, the father of Aram,
τὸν ὡς πρωτότοκον καὶ τὸν βαυξ ἀδελφὸν αὐτοῦ καὶ τὸν καμουηλ πατέρα σύρων
- 22 I Кеседа, і Хазо, і Пилдаша, і Йдлафа, і Бетуїла.
And Chesed and Hazo and Pildash and Jidlaph and Bethuel.
καὶ τὸν χασαδ καὶ τὸν αζαυ καὶ τὸν φαλδαз καὶ τὸν иεδлаφ καὶ τὸν баθουηλ
- 23 А Бетуїл породив Ревеку. Цих восьмерох породила Мілка Нахорові, братові Авраамовому.
Bethuel was the father of Rebekah: these eight were the children of Milcah and Nahor, Abraham's brother.
καὶ баθουηλ ἐγέννησεν τὴν ρεβекκαν ὅκτὼ οὗτοι υἱοὶ οὗς ἔτεκεν μελχα τῷ ναχωρ τῷ ἀδελφῷ ἀβραам
- 24 А наложница його а йї на ймення Реума вродила й вона Теваха й Гахама, і Тахаша й Мааху.
And his servant Reumah gave birth to Tebah and Gaham and Tahash and Maacah.
καὶ ἡ παλλακὴ αὐτοῦ ἣ ὄνομα ρεημα ἔτεκεν καὶ αὐτῇ τὸν таβек καὶ τὸν гаам καὶ τὸν тоχος καὶ τὸν моха
- 1 ¶ I було життя Сарринога сто літ і двадцять літ і сім літ, літа життя Сарринога.
Now the years of Sarah's life were a hundred and twenty-seven.
ἐγένετο δὲ ἡ ζωὴ сарρας ἑτη ἑκατὸν εἴκοσι ἐπτά
- 2 I вмерла Сарра в Кіріят-Арбі, це Хеврон у Краї ханаанському. I прибув Авраам голосити над Саррою та плакати за нею.
And Sarah's death took place in Kiriath-arba, that is, Hebron, in the land of Canaan: and Abraham went into his house, weeping and sorrowing for Sarah.
καὶ ἀπέθανεν сарра ἐν πόλει арбок ἣ ἐστὶν ἐν τῷ κοιῳματι αὐτῆς ἐστὶν хеврон ἐν γῆ ханаан ἣλθεν δὲ ἀβραам κόψασθαι сарραν καὶ πενθῆσαι
- 3 ¶ I встав Авраам від обличчя небіжки своєї, та й сказав синам Хетовим, говорячи:
And Abraham came from his dead and said to the children of Heth,
καὶ ἀνέστη ἀβραам ἀπὸ τοῦ νεκροῦ αὐτοῦ καὶ εἶπεν τοῖς υἱοῖς хет λέγων
- 4 Я прихोдько й захожий між вами. Дайте в себе мені власність для гробу, і нехай я поховаю свою небіжку з-перед обличчя свого.
I am living among you as one from a strange country: give me some land here as my property, so that I may put my dead to rest.
πάροικος καὶ παρεπίδημος ἐγὼ εἰμι μεθ' ὑμῶν δότε οὖν μοι κτήσιν τάφου μεθ' ὑμῶν καὶ θάψω τὸν νεκρόν μου ἀπ' ἐμοῦ
- 5 I відповіли сини Хетові Авраамові, та й сказали йому:
And in answer the children of Heth said to Abraham,
ἀπεκρίθησαν δὲ οἱ υἱοὶ хет πρὸς ἀβραам λέγοντες
- 6 Послухай нас, пане мій, ти Божий князь серед нас! У добірнім із наших гробів поховай небіжку свою. Ніхто з нас не затримає гробу свого від тебе, щоб поховати небіжку твою.
My lord, truly you are a great chief among us; take the best of our resting-places for your dead; not one of us will keep back from you a place where you may put your dead to rest.
μὴ κύριε ἄκουσον δὲ ἡμῶν βασιλεὺς παρὰ θεοῦ εἰ σὺ ἐν ἡμῖν ἐν τοῖς ἐκλεκτοῖς μνημείοις ἡμῶν θάψων τὸν νεκρόν σου οὐδεὶς γὰρ ἡμῶν τὸ μνημεῖον αὐτοῦ κωλύσει ἀπὸ σοῦ τοῦ θάψαι τὸν νεκρόν σου ἐκεῖ
- 7 I встав Авраам, і вклонився народу тієї землі, синам Хетовим,
And Abraham got up and gave honour to the children of Heth, the people of that land.
ἀναστὰς δὲ ἀβραам προσεκύνησεν τῷ λαῷ τῆς γῆς τοῖς υἱοῖς хет

- 8 та й промовив до них і сказав: Коли ви згідні поховати небіжку мою з-перед обличчя мого, то послухайте мене, і настирливо просіть для мене Ефрона, сина Цохарового,
And he said to them, If you will let me put my dead to rest here, make a request for me to Ephron, the son of Zohar,
 και ἐλάλησεν πρὸς αὐτοὺς ἀβρααμ λέγων εἰ ἔχετε τῆ ψυχῆ ὑμῶν ὥστε θάψαι τὸν νεκρὸν μου ἀπὸ προσώπου μου ἀκούσατέ μου και λαλήσατε περὶ ἐμοῦ εφρων τῷ τοῦ σααρ
- 9 і нехай мені дасть він печеру Махпелу, що його, що в кінці його поля, за гроші повної ваги, хай мені її дасть поміж вами на власність для гробу.
That he will give me the hollow in the rock named Machpelah, which is his property at the end of his field; let him give it to me for its full price as a resting-place for my dead among you.
 και δότω μοι τὸ σπήλαιον τὸ διπλοῦν ὃ ἐστὶν αὐτῷ τὸ ἐν ἐν μέρει τοῦ ἀγροῦ αὐτοῦ ἀργυρίου τοῦ ἀξίου δότω μοι αὐτὸ ἐν ὑμῖν εἰς κτήσιν μνημείου
- 10 А Ефрон пробував серед Хетових синів. І відповів хиттянин Ефрон Авраамові, так що чули сини Хетові й усі, хто входив у браму його міста, говорячи:
Now Ephron was seated among the children of Heth: and Ephron the Hittite gave Abraham his answer in the hearing of the children of Heth, and of all those who came into his town, saying,
 εφρων δὲ ἐκάθητο ἐν μέσῳ τῶν υἱῶν χετ ἀποκριθεὶς δὲ εφρων ὁ χετταῖος πρὸς ἀβρααμ εἶπεν ἀκούοντων τῶν υἱῶν χετ και πάντων τῶν εἰσπορευομένων εἰς τὴν πόλιν λέγων
- 11 Ні, пане мій, послухай мене! Поле віддав я тобі, і печеру, що на ній, віддав я тобі, на очах синів народу мого я віддав її тобі. Поховай небіжку свою.
No, my lord, I will give you the field with the hollow in the rock; before all the children of my people will I give it to you for a resting-place for your dead.
 παρ' ἐμοῦ γενοῦ κύριε και ἀκούσόν μου τὸν ἀγρὸν και τὸ σπήλαιον τὸ ἐν αὐτῷ σοι δίδωμι ἐναντίον πάντων τῶν πολιτῶν μου δέδωκά σοι θάψον τὸν νεκρὸν σου
- 12 І вклонивсь Авраам перед народом тієї землі,
And Abraham went down on his face before the people of the land.
 και προσεκύνησεν ἀβρααμ ἐναντίον τοῦ λαοῦ τῆς γῆς
- 13 та й сказав до Ефрона, так що чув був народ тієї землі, говорячи: Коли б тільки мене ти послухав! Я дам срібло за поле, візьми ти від мене, і хай поховаю небіжку свою.
And Abraham said to Ephron, in the hearing of the people of the land, If only you will give ear to me, I will give you the price of the field; take it, and let me put my dead to rest there.
 και εἶπεν τῷ εφρων εἰς τὰ ὄτα τοῦ λαοῦ τῆς γῆς ἐπειδὴ πρὸς ἐμοῦ εἰ ἀκούσόν μου τὸ ἀργύριον τοῦ ἀγροῦ λαβὲ παρ' ἐμοῦ και θάψω τὸν νεκρὸν μου ἐκεῖ
- 14 А Ефрон відповів Авраамові, говорячи йому:
So Ephron said to Abraham,
 ἀπεκρίθη δὲ εφρων τῷ ἀβρααμ λέγων
- 15 Пане мій, послухай мене! Земля чотирьох сотень шеклів срібла, що вона поміж мною та поміж тобою? А небіжку свою поховай!
My lord, give ear to me: the value of the land is four hundred shekels; what is that between me and you? so put your dead to rest there.
 οὐχὶ κύριε ἀκήκοα γῆ τετρακοσίων διδράχμων ἀργυρίου ἀνὰ μέσον ἐμοῦ και σοῦ τί ἂν εἴη τοῦτο σὺ δὲ τὸν νεκρὸν σου θάψον
- 16 ¶ І послухав Авраам Ефрона. І відважив Авраам Ефронів срібло, про яке той був сказав, так що чули сини Хетові, чотири сотні шеклів срібла купецької ваги.
And Abraham took note of the price fixed by Ephron in the hearing of the children of Heth, and gave him four hundred shekels in current money.
 και ἤκουσεν ἀβρααμ τοῦ εφρων και ἀπεκατέστησεν ἀβρααμ τῷ εφρων τὸ ἀργύριον ὃ ἐλάλησεν εἰς τὰ ὄτα τῶν υἱῶν χετ τετρακόσια διδραχμα ἀργυρίου δοκίμου ἐμπόριος
- 17 І стало поле Ефроне, що в Махпелі воно, що перед Мамре, поле й печера, що на ньому, і кожне дерево, що в полі, що в усій границі його навколо,
So Ephron's field at Machpelah near Mamre, with the hollow in the rock and all the trees in the field and round it,
 και ἔστη ὁ ἀγρὸς εφρων ὃς ἦν ἐν τῷ διπλῷ σπηλαίῳ ὃς ἐστὶν κατὰ πρόσωπον μαμβρη ὁ ἀγρὸς και τὸ σπήλαιον ὃ ἦν ἐν αὐτῷ και πᾶν δένδρον ὃ ἦν ἐν τῷ ἀγρῷ ὃ ἐστὶν ἐν τοῖς ὀρίοις αὐτοῦ κύκλῳ
- 18 купном Авраамові в присутності синів Хетових, усіх, хто входив до брами міста його.
Became the property of Abraham before the eyes of the children of Heth and of all who came into the town.
 τῷ ἀβρααμ εἰς κτήσιν ἐναντίον τῶν υἱῶν χετ και πάντων τῶν εἰσπορευομένων εἰς τὴν πόλιν
- 19 І по цьому Авраам поховав Сарру, жінку свою, в печері поля Махпелі, перед Мамре, це Хеврон у землі ханаанській.
Then Abraham put Sarah his wife to rest in the hollow rock in the field of Machpelah near Mamre, that is, Hebron in the land of Canaan.
 μετὰ ταῦτα ἔθαψεν ἀβρααμ σαρραν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ ἐν τῷ σπηλαίῳ τοῦ ἀγροῦ τῷ διπλῷ ὃ ἐστὶν ἀπέναντι μαμβρη αὕτη ἐστὶν χεβρον ἐν τῇ γῇ χанаαν
- 20 І стало поле й печера, що на ній, Авраамові на власність для гробу від синів Хетових.
And the field and the hollow rock were handed over to Abraham as his property by the children of Heth.
 και ἐκυρώθη ὁ ἀγρὸς και τὸ σπήλαιον ὃ ἦν ἐν αὐτῷ τῷ ἀβρααμ εἰς κτήσιν τάφου παρὰ τῶν υἱῶν χετ
- 1 ¶ А Авраам був старий, у літа ввійшов. І Господь Авраама поблагословив був усім.
Now Abraham was old and far on in years: and the Lord had given him everything in full measure.
 και ἀβρααμ ἦν πρεσβύτερος προβεβηκῶς ἡμερῶν και κύριος εὐλόγησεν τὸν ἀβρααμ κατὰ πάντα

- 2 I сказав Авраам до свого раба, найстаршого дому свого, що рядив над усім, що він мав: **Поклади свою руку під стегно моє,**
And Abraham said to his chief servant, the manager of all his property, Come now, put your hand under my leg:
каї εἶπεν αβρααμ τῷ παιδί αὐτοῦ τῷ πρεσβυτέρῳ τῆς οἰκίας αὐτοῦ τῷ ἄρχοντι πάντων τῶν αὐτοῦ θεὸς τὴν χειρὰ σου ὑπὸ τὸν μηρόν μου
- 3 і я заприсягну тебе Господом, Богом неба й Богом землі, що ти не візьмеш жінки для сина мого з-посеред дочок ханаанейнина, серед якого я пробуваю.
And take an oath by the Lord, the God of heaven and the God of the earth, that you will not get a wife for my son Isaac from the daughters of the Canaanites among whom I am living;
каї ἐξορκιῶ σε κύριον τὸν θεὸν τοῦ οὐρανοῦ καὶ τὸν θεὸν τῆς γῆς ἵνα μὴ λάβῃς γυναῖκα τῷ υἱῷ μου ἰσαακ ἀπὸ τῶν θυγατέρων τῶν χανααίων μεθ' ὧν ἐγὼ οἰκῶ ἐν αὐτοῖς
- 4 Бо ти підеш до краю мого, і до місця мого народження, і візьмеш жінку для сина мого, для Ісаака.
But that you will go into my country and to my relations and get a wife there for my son Isaac.
ἀλλὰ εἰς τὴν γῆν μου οὗ ἐγενόμην πορεύσει καὶ εἰς τὴν φυλὴν μου καὶ λήμψῃ γυναῖκα τῷ υἱῷ μου ἰσαακ ἐκεῖθεν
- 5 I сказав раб до нього: Може та жінка не хоче за мною піти до цієї землі, то чи справді поверну я твого сина до краю, звідки ти вийшов?
And the servant said, If by chance the woman will not come with me into this land, am I to take your son back again to the land from which you came?
εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν ὁ παῖς μήποτε οὐ βούλεται ἡ γυνὴ πορευθῆναι μετ' ἐμοῦ ὀπίσω εἰς τὴν γῆν ταύτην ἀποστρέψω τὸν υἱόν σου εἰς τὴν γῆν ὅθεν ἐξῆλθες ἐκεῖθεν
- 6 I промовив до нього Авраам: Стережися, щоб ти не вернув мого сина туди!
And Abraham said, Take care that you do not let my son go back to that land.
εἶπεν δὲ πρὸς αὐτὸν αβρααμ πρόσεχε σεαυτῷ μὴ ἀποστρέψῃς τὸν υἱόν μου ἐκεῖ
- 7 Господь, що взяв мене з дому батька мого й з краю мого народження, і що промовляв був до мене, і що присягнув мені, кажучи: Твоїм нащадкам Я дам оцю землю, Він пошле Свого Ангела перед обличчям твоїм, і ти візьмеш звідти жінку для сина мого!
The Lord God of heaven, who took me from my father's house and from the land of my birth, and made an oath to me, saying, To your seed I will give this land: he will send his angel before you and give you a wife for my son in that land.
κύριος ὁ θεὸς τοῦ οὐρανοῦ καὶ ὁ θεὸς τῆς γῆς ὃς ἔλαβέν με ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ πατρὸς μου καὶ ἐκ τῆς γῆς ἧς ἐγενήθην ὃς ἐλάλησέν μοι καὶ ὤμοσέν μοι λέγων σοὶ δώσω τὴν γῆν ταύτην καὶ τῷ σπέρματι ἰ σου αὐτὸς ἀποστελεῖ τὸν ἄγγελον αὐτοῦ ἔμπροσθέν σου καὶ λήμψῃ γυναῖκα τῷ υἱῷ μου ἰσαακ ἐκεῖθεν
- 8 А коли ота жінка не хоче піти за тобою, то ти будеш очищений з цієї присяги своєї. Тільки сина мого ти туди не вертай.
And if the woman will not come with you, then you are free from this oath; only do not take my son back there.
ἐὰν δὲ μὴ θέλῃ ἡ γυνὴ πορευθῆναι μετὰ σοῦ εἰς τὴν γῆν ταύτην καθαρὸς ἔσῃ ἀπὸ τοῦ ὄρκου τοῦτου μόνον τὸν υἱόν μου μὴ ἀποστρέψῃς ἐκεῖ
- 9 I раб поклав свою руку під стегно Авраама, пана свого, і йому присягнув на цю справу.
And the servant put his hand under Abraham's leg, and gave him his oath about this thing.
каї ἔθηκεν ὁ παῖς τὴν χειρὰ αὐτοῦ ὑπὸ τὸν μηρόν αβρααμ τοῦ κυρίου αὐτοῦ καὶ ὤμοσεν αὐτῷ περὶ τοῦ ῥήματος τοῦτου
- 10 ¶ I взяв той раб десять верблюдів із верблюдів пана свого, та й пішов. I взяв різне добро свого пана в руку свою. I він устав, і пішов в Месопотамію до міста Нахора.
And the servant took ten of his master's camels, and all sorts of good things of his master's, and went to Mesopotamia, to the town of Nahor.
каї ἔλαβεν ὁ παῖς δέκα καμήλους ἀπὸ τῶν καμήλων τοῦ κυρίου αὐτοῦ καὶ ἀπὸ πάντων τῶν ἀγαθῶν τοῦ κυρίου αὐτοῦ μεθ' ἑαυτοῦ καὶ ἀναστὰς ἐπορεύθη εἰς τὴν μεσοποταμίαν εἰς τὴν πόλιν ναχωρ
- 11 I поставив верблюди навколiшки за містом при водній криниці надвечір, на час, як виходять жінки воду брати,
And he made the camels take their rest outside the town by the water-spring in the evening, at the time when the women came to get water.
каї ἐκοίμισεν τὰς καμήλους ἔξω τῆς πόλεως παρὰ τὸ φρέαρ τοῦ ὕδατος τὸ πρὸς ὅπῃ ἡνίκα ἐκπορεύονται αἱ ὑδρεύμεναι
- 12 та й промовив: Господи, Боже пана мого Авраама, подай же сьогодні мені це, і милість вчини з паном моїм Авраамом!
And he said, O Lord, the God of my master Abraham, let me do well in what I have undertaken this day, and give your mercy to my master Abraham.
каї εἶπεν κύριε ὁ θεὸς τοῦ κυρίου μου αβρααμ εὐδόωσον ἐναντίον ἐμοῦ σήμερον καὶ ποιήσον ἔλεος μετὰ τοῦ κυρίου μου αβρααμ
- 13 Ось я стою над водним джерелом, а дочки мешканців міста виходять воду брати.
See, I am waiting here by the water-spring; and the daughters of the town are coming out to get water:
ἰδοὺ ἐγὼ ἔστηκα ἐπὶ τῆς πηγῆς τοῦ ὕδατος αἱ δὲ θυγατέρες τῶν οἰκούντων τὴν πόλιν ἐκπορεύονται ἀντλήσαι ὕδωρ

- 14 I станеться, що дівчина, до якої скажу: Нахили но глека свого, я нап'юся, а вона відповідь: Пий, і так само верблюди твої я понапуваю, її Ти призначив для раба Свого, для Ісака. І з цього пізнаю, що Ти милість учинив з моїм паном.
Now, may the girl to whom I say, Let down your vessel and give me a drink, and who says in answer, Here is a drink for you and let me give water to your camels: may she be the one marked out by you for your servant Isaac: so may I be certain that you have been good to my master Abraham.
καὶ ἔσται ἡ παρθένος ἢ ἂν ἐγὼ εἶπω ἐπικλινον τὴν ὕδριαν σου ἵνα πῖω καὶ εἶπῃ μοι πῖε καὶ τὰς καμήλους σου ποτιῶ ἕως ἂν παύσωνται πίνουσαι ταύτην ἡτοίμασας τῷ παιδί σου ἰσαακ καὶ ἐν τούτῳ γνώσομαι ὅτι ἐποίησας ἔλεος τῷ κυρίῳ μου ἀβρααμ
- 15 I сталося, поки він закінчив говорити, аж ось виходить Ребека, що була народжена Бетуїлові, синові Мілки, жінки Нахора, Авраамового брата. А її глек на плечі в неї.
And even before his words were ended, Rebekah, the daughter of Bethuel, the son of Milcah, who was the wife of Nahor, Abraham's brother, came out with her water-vessel on her arm.
καὶ ἐγένετο πρὸ τοῦ συντελεῖσαι αὐτὸν λαλοῦντα ἐν τῇ διανοίᾳ καὶ ἰδοὺ ρεβεκκα ἐξεπορεύετο ἡ τεχθεῖσα βαθουηλ υἱῷ μελχας τῆς γυναίκος ναχωρ ἀδελφοῦ δὲ ἀβρααμ ἔχουσα τὴν ὕδριαν ἐπὶ τῶν ὤμων αὐτῆς
- 16 А дівчина та вельми вродлива з обличчя; була дівиця, і чоловік не пізнав ще її. І зійшла вона до джерела, і наповнила глека свого, та й вийшла.
She was a very beautiful girl, a virgin, who had never been touched by a man: and she went down to the spring to get water in her vessel.
ἡ δὲ παρθένος ἦν καλὴ τῇ ὄψει σφόδρα παρθένος ἦν ἀνὴρ οὐκ ἔγνω αὐτὴν καταβᾶσα δὲ ἐπὶ τὴν πηγὴν ἐπλησεν τὴν ὕδριαν καὶ ἀνέβη
- 17 I вибiг той раб назустріч її, та й сказав: Дай но напиться води з твого глека!
And the servant came running to her and said, Give me a little water from your vessel.
ἐπέδραμεν δὲ ὁ παῖς εἰς συνάντησιν αὐτῆς καὶ εἶπεν πότισόν με μικρὸν ὕδωρ ἐκ τῆς ὕδριας σου
- 18 А та відказала: Нанийся, мій пане! І вона поспішила, і зняла свого глека на руку свою, і напоїла його.
And she said, Take a drink, my lord: and quickly letting down her vessel onto her hand, she gave him a drink.
ἡ δὲ εἶπεν πῖε κύριε καὶ ἔσπευσεν καὶ καθεῖλεν τὴν ὕδριαν ἐπὶ τὸν βραχίονα αὐτῆς καὶ ἐπότισεν αὐτόν
- 19 А коли закінчила поїти його, то сказала: Також для верблюдів твоїх наберу я води, аж поки вони не нап'ються.
And having done so, she said, I will get water for your camels till they have had enough.
ἕως ἐπαύσατο πίνων καὶ εἶπεν καὶ ταῖς καμήλοις σου ὕδρευσομαι ἕως ἂν πᾶσαι πῖωσιν
- 20 І метнулася вона, і глека свого спорожнила до пійла. І ще до криниці побігла набрати, і набрала води всім верблюдам його.
And after putting the water from her vessel into the animals' drinking-place, she went quickly back to the spring and got water for all the camels.
καὶ ἔσπευσεν καὶ ἐξεκένωσεν τὴν ὕδριαν εἰς τὸ ποτιστήριον καὶ ἔδραμεν ἔτι ἐπὶ τὸ φρέαρ ἀντλήσαι καὶ ὕδρευσατο πάσαις ταῖς καμήλοις
- 21 А чоловік той дивувався їй та мовчав, щоб пізнати, чи Господь пощастив дорогу йому, чи ні?
And the man, looking at her, said nothing, waiting to see if the Lord had given his journey a good outcome.
ὁ δὲ ἄνθρωπος κατεμάνθανεν αὐτὴν καὶ παρεσιῶπα τοῦ γινῶναι εἰ εὐδόκεν κύριος τὴν ὁδὸν αὐτοῦ ἢ οὐ
- 22 І сталося, як перестали верблюди пити, то взяв той чоловік золоту сережку, пів шекля вага її, і два наручні на руки її, на десять шеклів золота вага їм,
And when the camels had had enough, the man took a gold nose-ring, half a shekel in weight, and two ornaments for her arms of ten shekels weight of gold;
ἐγένετο δὲ ἡνῖκα ἐπαύσαντο πᾶσαι αἱ κάμηλοι πίνουσαι ἔλαβεν ὁ ἄνθρωπος ἐνώτια χρυσᾶ ἀνὰ δραχμὴν ὀλκῆς καὶ δύο ψέλια ἐπὶ τὰς χεῖρας αὐτῆς δέκα χρυσῶν ὀλκῆ αὐτῶν
- 23 та й сказав: Чия ти дочка? Скажи ж мені, чи в домі батька твого є місце для нас ночувати?
And said to her, Whose daughter are you? is there room in your father's house for us?
καὶ ἐπηρώτησεν αὐτὴν καὶ εἶπεν θυγάτηρ τίνος εἰ ἀνάγγελόν μοι εἰ ἔστιν παρὰ τῷ πατρὶ σου τόπος ἡμῖν καταλῦσαι
- 24 Вона відказала йому: Я дочка Бетуїла, сина Мілки, що його породила вона для Нахора.
And she said to him, I am the daughter of Bethuel, the son of Milcah, Nahor's wife.
καὶ εἶπεν αὐτῷ θυγάτηρ βαθουηλ εἰμι ἐγὼ τοῦ μελχας ὃν ἔτεκεν τῷ ναχωρ
- 25 І сказала до нього: І соломи, і паші багато є в нас, також місце ночувати.
And she said, We have a great store of dry grass and cattle-food, and there is room for you.
καὶ εἶπεν αὐτῷ καὶ ἄχυρα καὶ χορτάσματα πολλὰ παρ' ἡμῖν καὶ τόπος τοῦ καταλῦσαι
- 26 І той чоловік нахилився, і вклонився Богові аж до землі,
And with bent head the man gave worship to the Lord;
καὶ εὐδοκῆσας ὁ ἄνθρωπος προσεκύνησεν κυρίῳ

- 27 та й сказав: Благословенний Господь, Бог пана мого Авраама, що не опустив милости Своєї й вірности Своєї від пана мого! Я був у дорозі, Господь припровадив мене до дому братів мого пана.
And said, Praise be to the Lord, the God of my master Abraham, who has given a sign that he is good and true to my master, by guiding me straight to the house of my master's family.
 και ειπεν ευλογητος κυριος ο θεος του κυριου μου αβρααμ ος ουκ εγκατελιπεν την δικαιοσυνην αυτου και την αληθειαν απο του κυριου μου εμε ευδωκεν κυριος εις οικον του αδελφου του κυριου μου
- 28 I побігла дівчина, і розповіла в домі своєї матері про цю пригоду.
So the girl went running and took the news of these things to her mother's house
 και δραμουσα η παις απηγγειλεν εις τον οικον της μητρος αυτης κατα τα ρηματα ταυτα
- 29 ¶ А в Ревеки був брат, на ймення йому Лаван. І побіг Лаван до того чоловіка надвір, до джерела.
Now Rebekah had a brother named Laban, and he came out quickly to the man at the water-spring.
 τη δε ρεβεκκα αδελφος ην ονομα λαβαν και εδραμεν λαβαν προς τον ανθρωπον εξω επι την πηγην
- 30 І сталося, як він побачив сережку та наручні на руках сестри своєї, і коли почув слова Ревеки, сестри своєї, що говорила: Отак говорив мені той чоловік, то прибув він до того чоловіка, а той ось стоїть при верблюдах біля джерела,
And when he saw the nose-ring and the ornaments on his sister's hands, and when she gave him word of what the man had said to her, then he went out to the man who was waiting with the camels by the water-spring.
 και εγενετο ηνικα ειδεν τα ενωτια και τα ψελια επι τας χειρας της αδελφης αυτου και οτε ηκουσεν τα ρηματα ρεβεκκας της αδελφης αυτου λεγουσης ουτως λελαληкен μοι ο ανθρωπος και ηλθεν προς τον ανθρωπον εστηκотος αυτου επι των каμηλων επι της πηγης
- 31 і сказав: Увійди, благословенний Господа! Чого стоятимеш надворі? А я опорожнив дім і місце для верблюдів.
And he said to him, Come in, you on whom is the blessing of the Lord; why are you waiting outside? for I have made the house ready for you, and a place for the camels.
 και ειπεν αυτω δευρο εισελθε ευλογητος κυριος ινα τι εστηκας εξω εγω δε ητοιμακα την οικιαν και τον τον ταϊс каμηλοις
- 32 І ввійшов той чоловік до дому. А Лаван порозсідлував верблюди, і дав соломи й паші для верблюдів, і води, щоб умити ноги йому й ноги людям, що були з ним.
Then the man came into the house, and Laban took their cords off the camels and gave them dry grass and food, and he gave to him and the men who were with him water for washing their feet.
 εισηλθεν δε ο ανθρωπος εις την οικιαν και απεσαξεν τας каμηλους και εδωκεν аχυρα και χορτάσματα таϊс каμηλοις και υδωρ νιψασθαι τοις ποσιν αυτου και τοις ποσιν των ανδρων των мет' αυτου
- 33 І поставлено перед ним, щоб він їв. А той відказав: Не буду їсти, аж поки не розкажу своєї справи. А Лаван відказав: Говори!
And meat was put before him, but he said, I will not take food till I have made my business clear to you. And they said, Do so.
 και παρεθηκεν αυτοις артуουс φαγειν και ειπεν ου μη φάγω εως του λαλησαι με τα ρηματα μου και ειπαν лалησον
- 34 І той став говорити: Я раб Авраамів.
And he said, I am Abraham's servant.
 και ειπεν παιс αβρααμ εγω ειμι
- 35 А Господь щедро поблагословив мого пана, і він став великий. І дав Він йому худобу дрібну та велику, і срібло, і золото, і рабів, і невольниць, і верблюди, й осли.
The Lord has given my master every blessing, and he has become great: he has given him flocks and herds and silver and gold, and men-servants and women-servants and camels and asses.
 κυριος δε ευλογησεν τον κυριον μου σφοδρα και υψωθη και εδωκεν αυτω πρόβατα και μόσχους аργυριον και χρυσιον παιδας και παιδίσκας каμηλους και ονους
- 36 А Сарра, жінка пана мого, бувши старою, уродила панові мосму сина. А він йому все дав, що мав.
And when Sarah, my master's wife, was old, she gave birth to a son, to whom he has given all he has.
 και ετεκεν сарра η γυνη του κυριου μου υιον ενα τω κυριω μου μετα το γηρᾶσαι αυτον και εδωκεν αυτω οσα ην αυτω
- 37 І записяг мене пан мій, говорячи: Не візьмеш жінки для сина мого з-посеред дочок ханаанейнина, що я пробуваю в його краю.
And my master made me take an oath, saying, Do not get a wife for my son from the daughters of the Canaanites among whom I am living;
 και ορκισεν με ο κυριος μου λεγων ου λημψη γυναικα τω υιω μου απο των θυγατερων των χанаанιων εν οις εγω παροικω εν τη γη αυτων
- 38 Але підеш до дому батька мого, і до мого роду, і візьмеш жінку для сина мого.
But go to my father's house and to my relations for a wife for my son.
 αλλ' η εις τον οικον του πατροс μου πορευση και εις την φυλην μου και λημψη γυναικα τω υιω μου εκειθεν
- 39 І сказав я до пана свого: Може та жінка не піде за мною?
And I said to my master, What if the woman will not come with me?
 ειπα δε τω κυριω μου μηποτε ου πορευεται η γυνη мет' εμου

- 40 I сказав він до мене: Господь, що ходив перед обличчям моїм, пошле Свого Ангола з тобою, і дорогу твою пощастить, і ти візьмеш жінку для сина мого з роду мого й з дому батька мого.
 And he said, The Lord, whom I have ever kept before me, will send his angel with you, who will make it possible for you to get a wife for my son from my relations and my father's house;
 και εἶπέν μοι κύριος ὃ εὐηρέστησα ἐναντίον αὐτοῦ αὐτὸς ἀποστελεῖ τὸν ἄγγελον αὐτοῦ μετὰ σοῦ καὶ εὐδοήσει τὴν ὁδόν σου καὶ λήμψη γυναῖκα τῷ υἱῷ μου ἐκ τῆς φυλῆς μου καὶ ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ πατρὸς μου
- 41 Тоді будеш очищений ти від закляття мого, як прийдеш до роду мого, а коли вони не дадуть тобі, то будеш ти чистий від закляття мого.
 And you will be free from your oath to me when you come to my people; and if they will not give her to you, you will be free from your oath.
 τότε ἀθῶος ἔση ἀπὸ τῆς ἁρᾶς μου ἡνίκα γὰρ ἐὰν ἔλθῃς εἰς τὴν ἐμὴν φυλὴν καὶ μὴ σοὶ δῶσιν καὶ ἔση ἀθῶος ἀπὸ τοῦ ὀρκισμοῦ μου
- 42 I прибув я сьогодні до джерела, та й сказав: Господи, Боже пана мого Авраама, коли б же Ти вчинив щасливою дорогу мою, що нею ходжу я!
 And I came today to the water-spring, and I said, O Lord, the God of my master Abraham, if it is your purpose to give a good outcome to my journey,
 και ἐλθὼν σήμερον ἐπὶ τὴν πηγὴν εἶπα κύριε ὁ θεὸς τοῦ κυρίου μου αβρααμ εἰ σὺ εὐδοοῖς τὴν ὁδόν μου ἦν νῦν ἐγὼ πορεύομαι ἐπ' αὐτήν
- 43 Ось я стою над джерелом води, і станеться, що дівчина, яка вийде води брати, а я їй скажу: Дай по мені напитися трохи води з свого глека,
 Let it come about that, while I am waiting here by the water-spring, if a girl comes to get water and I say to her, Give me a little water from your vessel, and she says,
 ἰδοὺ ἐγὼ ἐφέστηκα ἐπὶ τῆς πηγῆς τοῦ ὕδατος καὶ αἱ θυγατέρες τῶν ἀνθρώπων τῆς πόλεως ἐξελεύσονται ὑδρεύσασθαι ὕδωρ καὶ ἔσται ἡ παρθένος ἧ ἂν ἐγὼ εἶπω πότισόν με μικρὸν ὕδωρ ἐκ τῆς ὑδρίας σου
- 44 вона ж відкаже мені: Пий і ти, і для верблюдів твоїх наберу я води, то вона та жінка, яку призначив Господь для сина пана мого.
 Take a drink, and I will get water for your camels; let her be the woman marked out by the Lord for my master's son.
 και εἶπη μοι καὶ σὺ πίε καὶ τὰς καμήλους σου ὑδρεύσομαι αὐτῇ ἡ γυνὴ ἣν ἠτοίμασεν κύριος τῷ ἑαυτοῦ θεράποντι ἰσαακ καὶ ἐν τούτῳ γνώσομαι ὅτι πεποίηκας ἔλεος τῷ κυρίῳ μου αβρααμ
- 45 I поки скінчив я говорити в своїм серці, аж ось виходить Ревека, а її глек на плечі в неї. I зійшла вона до джерела, та й набрала води. I сказав я до неї: Напий же мене!
 And even while I was saying this to myself, Rebekah came out with her vessel on her arm; and she went down to the spring to get water; and I said to her, Give me a drink.
 και ἐγένετο πρὸ τοῦ συντελέσαι με λαλοῦντα ἐν τῇ διανοίᾳ εὐθὺς ρεβекκα ἐξεπορεύετο ἔχουσα τὴν ὑδρίαν ἐπὶ τῶν ὤμων καὶ κατέβη ἐπὶ τὴν πηγὴν καὶ ὑδρεύσατο εἶπα δὲ αὐτῇ πότισόν με
- 46 I метнулась вона, і свого глека з себе зняла та й сказала: Пий, а я понапуваю й верблюди твої. I я пив, а вона понапувала й ті верблюди.
 And straight away she took down her vessel from her arm, and said, Take a drink, and I will get water for your camels.
 και σπεύσασα καθείλεν τὴν ὑδρίαν αὐτῆς ἀφ' ἑαυτῆς καὶ εἶπεν πίε σὺ καὶ τὰς καμήλους σου ποτιῶ καὶ ἐπιον καὶ τὰς καμήλους μου ἐπότισεν
- 47 А я запитався її та й сказав: Чия ти дочка? А вона відказала: Я дочка Бетуїла, сина Нахорового, якого породила йому Мілка. I серезжку надів я до носа її, і наручні на руки її.
 And questioning her, I said, Whose daughter are you? And she said, The daughter of Bethuel, the son of Nahor, and Milcah his wife. Then I put the ring on her nose and the ornaments on her hands.
 και ἠρώτησα αὐτήν καὶ εἶπα τίνοος εἶ θυγάτηρ ἡ δὲ ἔφη θυγάτηρ βαθουηλ εἰμὶ τοῦ υἱοῦ ναχωρ ὃν ἔτεκεν αὐτῷ μελχα καὶ περιέθηκα αὐτῇ τὰ ἐνώτια καὶ τὰ ψέλια περὶ τὰς χεῖρας αὐτῆς
- 48 I я нахилився, і вклонився до землі Господеві, і поблагословив Господа, Бога пана мого Авраама, що Він провадив мене дорогою визначеною, щоб узяти дочку брата пана мого для сина його.
 And with bent head I gave worship and praise to the Lord, the God of my master Abraham, by whom I had been guided in the right way, to get the daughter of my master's brother for his son.
 και εὐδοκήσας προσεκύνησα κυρίῳ καὶ εὐλόγησα κύριον τὸν θεὸν τοῦ κυρίου μου αβρααμ ὃς εὐδόωσέν μοι ἐν ὁδῷ ἀληθείας λαβεῖν τὴν θυγατέρα τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ κυρίου μου τῷ υἱῷ αὐτοῦ
- 49 А тепер, якщо милосердя та правду ви чините з паном моїм, то скажіть мені; коли ж ні, то скажіть мені, і я звернуся праворуч або ліворуч.
 And now, say if you will do what is good and right for my master or not, in order that it may be clear to me what I have to do.
 εἰ οὖν ποιεῖτε ὑμεῖς ἔλεος καὶ δικαιοσύνην πρὸς τὸν κύριόν μου ἀπαγγεῖλατέ μοι εἰ δὲ μὴ ἀπαγγεῖλατέ μοι ἵνα ἐπιστρέψω εἰς δεξιὰν ἢ εἰς ἀριστεράν
- 50 I відповіли Лаван і Бетуїл та й сказали: Від Господа вийшла та річ, ми не можемо сказати тобі нічого злого чи доброго.
 Then Laban and Bethuel said in answer, This is the Lord's doing; it is not for us to say Yes or No to you.
 ἀποκριθεὶς δὲ λαβαν καὶ βαθουηλ εἶπαν παρὰ κυρίου ἐξῆλθεν τὸ πρόσταγμα τοῦτο οὐ δύνησόμεθα οὖν σοὶ ἀντειπεῖν κακὸν καλῷ
- 51 Ось перед тобою Ревека, візьми та й іди, і нехай вона стане за жінку синові пана твого, як Господь говорив був.
 See, here is Rebekah: take her and go, and let her be your master's son's wife, as the Lord has said.
 ἰδοὺ ρεβекκα ἐνώπιόν σου λαβὼν ἀπῴτρεχε καὶ ἔστω γυνὴ τῷ υἱῷ τοῦ κυρίου σου καθὰ ἐλάλησεν κύριος
- 52 I сталося, коли їхні слова почув раб Авраамів, то вклонивсь до землі Господеві.
 And at these words, Abraham's servant went down on his face and gave praise to the Lord.
 ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἀκοῦσαι τὸν παῖδα τὸν αβρααμ τῶν ῥημάτων τούτων προσεκύνησεν ἐπὶ τὴν γῆν κυρίῳ

- 53 **I** вийняв той раб срібний посуд, і посуд золотий та шати, і дав Ребеці, і дав цінні речі братові її та матері її.
Then he took jewels of silver and jewels of gold and fair robes and gave them to Rebekah: and he gave things of value to her mother and her brother.
καὶ ἐξενέγκας ὁ παῖς σκευὴ ἀργυρᾶ καὶ χρυσᾶ καὶ ἱματισμὸν ἔδωκεν ρεβεκκα καὶ δῶρα ἔδωκεν τῷ ἀδελφῷ αὐτῆς καὶ τῇ μητρὶ αὐτῆς
- 54 ¶ **I** їли й пили він та люди, що з ним, і ночували. А коли рано встали, то він сказав: Відішліть мене до пана мого.
Then he and the men who were with him had food and drink, and took their rest there that night; and in the morning he got up, and said, Let me now go back to my master.
καὶ ἔφαγον καὶ ἔπιον αὐτὸς καὶ οἱ ἄνδρες οἱ μετ' αὐτοῦ ὄντες καὶ ἐκοιμήθησαν καὶ ἀναστὰς προῖ εἶπεν ἐκπέμψατέ με ἵνα ἀπέλθω πρὸς τὸν κύριόν μου
- 55 **I** сказав її брат та мати її: Нехай посидить дівчина з нами хоч днів з десять, потім підеш.
But her brother and her mother said, Let the girl be with us a week or ten days, and then she may go.
εἶπαν δὲ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῆς καὶ ἡ μήτηρ μαινάτω ἢ παρθένος μεθ' ἡμῶν ἡμέρας ὥσει δέκα καὶ μετὰ ταῦτα ἀπελεύσεται
- 56 **I** сказав він до них: Не спізняйте мене, бо Господь пошастив мою путь. Відішліть мене, і нехай я піду до пана свого.
And he said, Do not keep me; the Lord has given a good outcome to my journey; let me now go back to my master.
ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς μὴ κατέχετε με καὶ κύριος εὐδόξωσεν τὴν ὁδόν μου ἐκπέμψατέ με ἵνα ἀπέλθω πρὸς τὸν κύριόν μου
- 57 **A** вони відказали: Покличмо дівчину, і запитаймо її саму.
And they said, We will send for the girl, and let her make the decision.
οἱ δὲ εἶπαν καλέσωμεν τὴν παῖδα καὶ ἐρωτήσωμεν τὸ στόμα αὐτῆς
- 58 **I** покликали Ребеку, і сказали до неї: Чи ти підеш з оцим чоловіком? **A** вона відказала: Піду.
And they sent for Rebekah and said to her, Are you ready to go with this man? And she said, I am ready.
καὶ ἐκάλεσαν ρεβεκκαν καὶ εἶπαν αὐτῇ πορεύση μετὰ τοῦ ἀνθρώπου τούτου ἢ δὲ εἶπεν πορεύσομαι
- 59 **I** послали вони Ребеку, сестру свою, і няньку її, і раба Авраамового, і людей його.
So they sent their sister Rebekah and her servant with Abraham's servant and his men.
καὶ ἐξέπεμψαν ρεβεκκαν τὴν ἀδελφὴν αὐτῶν καὶ τὰ ὑπάρχοντα αὐτῆς καὶ τὸν παῖδα τὸν αβρααμ καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ
- 60 **I** вони поблагословили Ребеку й сказали до неї: Ти наша сестра, будь матір'ю для тисячі десятків тисяч, і нехай нашадки твої внаслідують брами твоїх ворогів.
And they gave Rebekah their blessing, saying, O sister, may you be the mother of thousands and ten thousands; and may your seed overcome all those who make war against them.
καὶ εὐλόγησαν ρεβεκκαν τὴν ἀδελφὴν αὐτῶν καὶ εἶπαν αὐτῇ ἀδελφῆ ἡμῶν εἰ γίνου εἰς χιλιάδας μυριάδων καὶ κληρονομησάτω τὸ σπέρμα σου τὰς πόλεις τῶν ὑπεναντίων
- 61 **I** встала Ребека й служниці її, і посідали на верблюдів, і поїхала за тим чоловіком. **I** взяв раб Ребеку й відійшов.
So Rebekah and her servant-women went with the man, seated on the camels; and so the servant took Rebekah and went on his way.
ἀναστᾶσα δὲ ρεβεκκα καὶ αἱ ἄβραι αὐτῆς ἐπέβησαν ἐπὶ τὰς καμήλους καὶ ἐπορεύθησαν μετὰ τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἀναλαβὼν ὁ παῖς τὴν ρεβεκκαν ἀπῆλθεν
- 62 ¶ **A** **I**саак був вернувся з подорожі до криниці Лахай-Рої, і сидів у краї південному.
Now Isaac had come through the waste land to Beer-lahai-roi; for he was living in the South.
ισαακ δὲ ἐπορεύετο διὰ τῆς ἐρήμου κατὰ τὸ φρέαρ τῆς ὀράσεως αὐτὸς δὲ κατόκει ἐν τῇ γῇ τῇ πρὸς λίβα
- 63 **I** вийшов **I**саак на прогулянку в поле, як вечір наставав. **I** він звів свої очі, і побачив, ось верблюди йдуть.
And when the evening was near, he went wandering out into the fields, and lifting up his eyes he saw camels coming.
καὶ ἐξῆλθεν ισαακ ἀδολεσχῆσαι εἰς τὸ πεδίον τὸ πρὸς δεξιῆς καὶ ἀναβλέψας τοῖς ὀφθαλμοῖς εἶδεν καμήλους ἐρχομένους
- 64 **I** Ребека звела свої очі, та й **I**саака побачила, і злізла з верблюда.
And when Rebekah, looking up, saw Isaac, she got down from her camel,
καὶ ἀναβλέψασα ρεβεκκα τοῖς ὀφθαλμοῖς εἶδεν τὸν ισαακ καὶ κατεπήδησεν ἀπὸ τῆς καμήλου
- 65 **I** сказала вона до раба: Хто отой чоловік, що полем іде нам назустріч? **A** раб відповів: То мій пан. **I** вона покривало взяла, та й накрилась.
And said to the servant, Who is that man coming to us through the field? And the servant said, It is my master: then she took her veil, covering her face with it.
καὶ εἶπεν τῷ παιδί τίς ἐστὶν ὁ ἀνθρώπος ἐκεῖνος ὁ πορευόμενος ἐν τῷ πεδίῳ εἰς συνάντησιν ἡμῖν εἶπεν δὲ ὁ παῖς οὗτός ἐστιν ὁ κύριός μου ἢ δὲ λαβοῦσα τὸ θέριστρον περιεβάλετο
- 66 **I** раб розповів **I**сакові про всі речі, які він учинив.
Then the servant gave Isaac the story of all he had done.
καὶ διηγήσατο ὁ παῖς τῷ ισαακ πάντα τὰ ῥήματα ἃ ἐποίησεν

- 67 **I** впровадив її Ісаак до намету Сарри, матері своєї. I взяв він Ребекку, і за жінку йому вона стала, і він її покохав. I Ісаак був утішений по смерті матері своєї.
And Isaac took Rebekah into his tent and she became his wife; and in his love for her, Isaac was comforted after his father's death.
 εισήλθεν δὲ ἰσαακ εἰς τὸν οἶκον τῆς μητρὸς αὐτοῦ καὶ ἔλαβεν τὴν ρεβекκαν καὶ ἐγένετο αὐτοῦ γυνή καὶ ἠγάπησεν αὐτὴν καὶ παρεκλήθη ἰσαακ περὶ σαρρας τῆς μητρὸς αὐτοῦ
- 1 ¶ **A** Авраам іще взяв жінку, а ймення її Кетура.
And Abraham took another wife named Keturah.
 προσθέμενος δὲ αβρααμ ἔλαβεν γυναῖκα ἣ ὄνομα κетуρα
- 2 **A** вона породила йому Зімрана, і Йокшана, і Мадана, і Мідіяна, і Їшбака, і Шуаха.
She became the mother of Zimran and Jokshan and Medan and Midian and Ishbak and Shuah.
 ἔτεκεν δὲ αὐτῷ τὸν ζεμραν καὶ τὸν ιεξαν καὶ τὸν мадан καὶ τὸν маδιαм καὶ τὸν ιεσбок καὶ τὸν шουе
- 3 **A** Йокшан породив був Шеву та Дедана. А сини Деданові були: ашшури, і летуші, і леуми.
And Jokshan became the father of Sheba and Dedan. And from Dedan came the Asshurim and Letushim and Leummim.
 ιεξαν δὲ ἐγέννησεν τὸν σαβα καὶ τὸν θαμian καὶ τὸν дайdan υἱοὶ δὲ дайdan ἐγένοντο ραγουηλ καὶ ваβдеηλ καὶ аssουριμ καὶ лаτουσιμ καὶ лоуми
- 4 А сини Мідіянові: Ефа, і Ефер, і Ханох, і Авіда, і Елдаа, усі вони сини Кетури.
And from Midian came Ephah and Epher and Hanoch and Abida and Eldaah. All these were the offspring of Keturah.
 υἱοὶ δὲ мадиам γαφα καὶ афер καὶ енох καὶ абира καὶ елрага πάντες οὗτοι ἦσαν υἱοὶ κетуρας
- 5 **I** віддав Авраам усе, що мав, Ісакові.
Now Abraham gave all his property to Isaac;
 ἔδωκεν δὲ αβρααμ πάντα τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ ἰσαак τῷ υἱῷ αὐτοῦ
- 6 А синам наложниць, що були в Авраама, дав Авраам подарунки, і відіслав їх від Ісака, сина свого, коли сам ще живий був, на схід, до краю східнього.
But to the sons of his other women he gave offerings, and sent them away, while he was still living, into the east country.
 καὶ τοῖς υἱοῖς τῶν παλλακῶν αὐτοῦ ἔδωκεν αβραаμ δόματα καὶ ἐξапέστειлен αὐτοὺς ἀπὸ ἰσαак τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ εἰς τὸν ἄνατολос αὐτοῦ πρὸς ἀνατολὰς εἰς γῆν ἀνατολῶν
- 7 А оце дні літ Авраамового життя, які він прожив: сто літ, і сімдесят літ, і п'ять літ.
Now the years of Abraham's life were a hundred and seventy-five.
 ταῦτα δὲ τὰ ἔτη ἡμερῶν ζωῆς αβραаμ ὅσα ἐζησεν ἑκατὸν ἐβδομήκοντα πέντε ἔτη
- 8 **I** спочив та й умер Авраам у старощах добрих, старий і нажившись. I він прилучився до своєї рідні.
And Abraham came to his death, an old man, full of years; and he was put to rest with his people.
 καὶ ἐκλιπὼν ἀπέθανεν αβραаμ ἐν γῆρῃ καλῷ πρεσβύτης καὶ πλήρης ἡμερῶν καὶ προσετέθη πρὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ
- 9 **I** поховали його Ісаак та Ізмаїл, сини його, у печері Махпелі, на полі Ефрона, сина Цохара хіттеянина, що навпроти Мамре,
And Isaac and Ishmael, his sons, put him to rest in the hollow rock of Machpelah, in the field of Ephron, the son of Zohar the Hittite, near Mamre;
 καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἰσαак καὶ ἰσμαηλ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ εἰς τὸ σπήλαιον τὸ διπλοῦν εἰς τὸν ἀγρὸν εφρων τοῦ саар τοῦ хеттаίου ὃ ἐστὶν ἀπέναντι мамρη
- 10 поле, що його Авраам був купив від синів Хетових, там був похований Авраам і Сарра, жінка його.
The same field which Abraham got from the children of Heth: there Abraham was put to rest with Sarah, his wife.
 τὸν ἀγρὸν καὶ τὸ σπήλαιον ὃ ἐκτήσατο αβραаμ παρὰ τῶν υἱῶν хет ἐκεῖ ἔθαψαν αβραаμ καὶ сарра τὴν γυναῖκα αὐτοῦ
- 11 ¶ **I** сталося по Авраамовій смерті, і поблагословив Бог Ісака, сина його. I осів Ісаак при криниці Лахай-Рої.
Now after the death of Abraham, the blessing of God was with Isaac, his son.
 ἐγένετο δὲ μετὰ τὸ ἀποθανεῖν αβραаμ εὐλόγησεν ὁ θεὸς ἰσαак τὸν υἱὸν αὐτοῦ καὶ κατέκτισεν ἰσαак παρὰ τὸ φρέαρ τῆς ὀράσεως
- 12 **A** оце нащадки Ізмаїла, Авраамового сина, що його породила Авраамові єгиптянка Агар, невільниця Саррина.
Now these are the generations of Ishmael, the son of Abraham, whose mother was Hagar the Egyptian, the servant of Sarah:
 αὔται δὲ αἱ γενεαί αἱ ἰσμαηλ τοῦ υἱοῦ αβραаμ ὃν ἔτεκεν агар ἡ παιδίσκη сарρας τῷ αβραаμ
- 13 **I** оце імена синів Ізмаїла, за їхніми іменами й за нащадками їх: перворідний Ізмаїлів Невайот, і Кедар, і Адбеїл, і Мівсам,
These are the names of the sons of Ishmael by their generations: Ishmael's first son was Nebaioth; then Kedar and Adbeel and Mibsam
 καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν ἰσμαηλ κατ' ὄνομα τῶν γενεῶν αὐτοῦ πρωτότοκος ἰσμαηλ ваβαιωθ καὶ κηдар καὶ вабдеηл καὶ массам

- 14 I Мішма, і Дума, і Масса,
And Mishma and Dumah and Massa,
καὶ μασμα καὶ ἰδουμα καὶ μασση
- 15 Хадад, і Тема, Стур, Нафіш, і Кедма.
Hadad and Tema, Jetur, Naphish, and Kedemah:
καὶ χοδδαδ καὶ θαιμαν καὶ ιετουρ καὶ ναφες καὶ κεδμα
- 16 Оце вони, сини Ізмаїлові, і їхні ймення за дворами їх і за їх кочовищами, дванадцять начальників для їхніх племен.
These are the sons of Ishmael, and these are their names in their towns and their tent-circles; twelve chiefs with their peoples.
οὗτοί εἰσιν οἱ υἱοὶ ἰσμαηλ καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἐν ταῖς σκηναῖς αὐτῶν καὶ ἐν ταῖς ἐπαύλεσιν αὐτῶν δώδεκα ἄρχοντες κατὰ ἔθνη αὐτῶν
- 17 А оце літа життя Ізмаїлового: сто літ, і тридцять літ, і сім літ. І спочив та й умер він, і був узятий до своєї рідні.
And the years of Ishmael's life were a hundred and thirty-seven: and he came to his end, and was put to rest with his people.
καὶ ταῦτα τὰ ἔτη τῆς ζωῆς ἰσμαηλ ἑκατὸν τριάκοντα ἑπτὰ ἔτη καὶ ἐκλιπὼν ἀπέθανεν καὶ προσετέθη πρὸς τὸ γένος αὐτοῦ
- 18 І розложилися вони від Хавіли аж до Шуру, що навпроти Єгипту, як іти до Ашшуру. І він оселився перед усіма своїми братами.
And their country was from Havilah to Shur which is east of Egypt: they took their place to the east of all their brothers.
κατῳκῆσεν δὲ ἀπὸ εὐλιат ἕως σουρ ἣ ἐστὶν κατὰ πρόσωπον αἰγύπτου ἕως ἐλθεῖν πρὸς ἀσσυρίους κατὰ πρόσωπον πάντων τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ κατῳκῆσεν
- 19 ¶ А оце оповість про Ісака, Авраамового сина. Авраам породив Ісака.
Now these are the generations of Abraham's son Isaac:
καὶ αὗται αἱ γενέσεις ἰσαακ τοῦ υἱοῦ ἀβρααμ ἀβρααμ ἐγέννησεν τὸν ἰσαακ
- 20 І був Ісак віку сорока літ, як він узяв собі за жінку Ревеку, дочку Бетуїла арамеянина, з Падану арамейського, сестру арамеянина Лавана.
Isaac was forty years old when he took Rebekah, the daughter of Bethuel the Aramaean of Paddan-aram, and the sister of Laban the Aramaean, to be his wife.
ἦν δὲ ἰσαακ ἐτῶν τεσσαράκοντα ὅτε ἔλαβεν τὴν ρεβεκκαν θυγατέρα βαθουηλ τοῦ σύρου ἐκ τῆς μεσοποταμίας ἀδελφὴν λαβαν τοῦ σύρου ἑαυτῷ γυναῖκα
- 21 І молився Ісак до Господа про жінку свою, бо неплідна була. І Господь був ублаганий ним, і завагітніла Ревека, жінка його.
Isaac made prayer to the Lord for his wife because she had no children; and the Lord gave ear to his prayer, and Rebekah became with child.
ἔδειτο δὲ ἰσαακ κυρίου περὶ ρεβεκκας τῆς γυναίκος αὐτοῦ ὅτι στεῖρα ἦν ἐπήκουσεν δὲ αὐτοῦ ὁ θεός καὶ ἔλαβεν ἐν γαστρὶ ρεβεκκα ἡ γυνὴ αὐτοῦ
- 22 І кидалися діти в утробі її. І сказала вона: Коли так, то для чого я це перенішу? І пішла запитатися Господа.
And the children were fighting together inside her, and she said, If it is to be so, why am I like this? So she went to put her question to the Lord.
ἐσκίρτων δὲ τὰ παιδία ἐν αὐτῇ εἶπεν δὲ εἰ οὕτως μοι μέλλει γίνεσθαι ἵνα τί μοι τοῦτο ἐπορεύθη δὲ πυθέσθαι παρὰ κύριον
- 23 І промовив до неї Господь: Два племена в утробі твоїй, і два народи з твого нутра будуть виділені, і стане сильніший народ від народу, і старший молодшому буде служити.
And the Lord said to her, Two nations are in your body, and two peoples will come to birth from you: the one will be stronger than the other, and the older will be the servant of the younger.
καὶ εἶπεν κύριος αὐτῇ δύο ἔθνη ἐν τῇ γαστρὶ σου εἰσιν καὶ δύο λαοὶ ἐκ τῆς κοιλίας σου διασταλήσονται καὶ λαὸς λαοῦ ὑπερέξει καὶ ὁ μείζων δουλεύσει τῷ ἐλάσσονι
- 24 І сповнились дні її, щоб родити, і ось близнюки в утробі її.
And when the time came for her to give birth, there were two children in her body.
καὶ ἐπληρώθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ τεκεῖν αὐτὴν καὶ τῆδε ἦν διδύμα ἐν τῇ κοιλίᾳ αὐτῆς
- 25 І вийшов перший червонуватий, увесь він немов плащ волосяний. І назвали ймення йому: Ісав.
And the first came out red from head to foot like a robe of hair, and they gave him the name of Esau.
ἐξῆλθεν δὲ ὁ υἱὸς ὁ πρωτότοκος πυρράκης ὅλος ὡσεὶ δορὰ δασύς ἐπωνόμασεν δὲ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἦσαν
- 26 А потім вийшов його брат, а рука його трималася п'яти Ісава. І назвав ім'я йому: Яків. А Ісак був віку шестидесяти літ, коли народились вони.
And after him, his brother came out, gripping Esau's foot; and he was named Jacob: Isaac was sixty years old when she gave birth to them.
καὶ μετὰ τοῦτο ἐξῆλθεν ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ καὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἐπιελημμένη τῆς πτέρνης ἦσαν καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἰακωβ ἰσαακ δὲ ἦν ἐτῶν ἐξήκοντα ὅτε ἔτεκεν αὐτοὺς ρεβεκκα
- 27 І виресли хлопці. І став Ісав чоловіком, що знався на влогах, чоловіком поля, а Яків чоловіком мирним, що в наметах сидів.
And the boys came to full growth; and Esau became a man of the open country, an expert bowman; but Jacob was a quiet man, living in tents.
ἠῤῥῆθησαν δὲ οἱ νεανίσκοι καὶ ἦν ἦσαν ἄνθρωπος εἰδὼς κυνηγεῖν ἄγροικος ἰακωβ δὲ ἦν ἄνθρωπος ἄπλαστος οἰκῶν οἰκίαν

- 28 I πολυβιβ Ισακ Ισαβα, βο здобич мисливська його йому смакувала, а Ревека любила Якова.
Now Isaac's love was for Esau, because Esau's meat was greatly to his taste: but Rebekah had more love for Jacob.
ἠγάπησεν δὲ ἰσαακ τὸν ἥσαυ ὅτι ἡ θήρα αὐτοῦ βρώσις αὐτῷ ρεβεκκα δὲ ἠγάπα τὸν ἰακωβ
- 29 ¶ I зварив був Ісак їжу, а з поля прибув Ісав, і змучений був.
And one day Jacob was cooking some soup when Esau came in from the fields in great need of food;
ἤψησεν δὲ ἰακωβ ἔψημα ἦλθεν δὲ ἥσαυ ἐκ τοῦ πεδίου ἐκλείπων
- 30 I сказав Ісав до Якова: Нагодуй мене отим червоним, червоним отим, бо змучений я. Тому то назвали ймення йому: Едом.
And Esau said to Jacob, Give me a full meal of that red soup, for I am overcome with need for food: for this reason he was named Edom.
καὶ εἶπεν ἥσαυ τῷ ἰακωβ γεῦσόν με ἀπὸ τοῦ ἐψήματος τοῦ πυρροῦ τούτου ὅτι ἐκλείπω διὰ τοῦτο ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐδομ
- 31 А Яків сказав: Продай же нині мені своє перворідство.
And Jacob said, First of all give me your birthright.
εἶπεν δὲ ἰακωβ τῷ ἥσαυ ἀπόδου μοι σήμερον τὰ πρωτοτόκιά σου ἐμοί
- 32 I промовив Ісав: Ось я умираю, то нащо ж мені оте перворідство?
And Esau said, Truly, I am at the point of death: what profit is the birthright to me?
εἶπεν δὲ ἥσαυ ἰδοὺ ἐγὼ πορεύομαι τελευτᾶν καὶ ἵνα τί μοι ταῦτα τὰ πρωτοτόκια
- 33 А Яків сказав: Присягни ж мені нині. I той присягнув йому, і продав перворідство своє Якову.
And Jacob said, First of all give me your oath; and he gave him his oath, handing over his birthright to Jacob.
καὶ εἶπεν αὐτῷ ἰακωβ ὄμοσόν μοι σήμερον καὶ ὄμοσεν αὐτῷ ἀπέδοτο δὲ ἥσαυ τὰ πρωτοτόκια τῷ ἰακωβ
- 34 I Яків дав Ісавові хліба й сочевичного варива. А той з'їв, і випив, і встав та й пішов. I знехтував Ісав перворідство своє.
Then Jacob gave him bread and soup; and he took food and drink and went away, caring little for his birthright.
ἰακωβ δὲ ἔδωκεν τῷ ἥσαυ ἄρτον καὶ ἔψημα φακοῦ καὶ ἔφαγεν καὶ ἔπιεν καὶ ἀναστὰς ὄχρετο καὶ ἐφάβλισεν ἥσαυ τὰ πρωτοτόκια
- 1 ¶ I настав був голод у Краю, окрім голоду першого, що був за днів Авраамових. I пішов Ісак до Авимелеха, царя филистимського, до Герару.
Then came a time of great need in the land, like that which had been before in the days of Abraham. And Isaac went to Abimelech, king of the Philistines, at Gerar.
ἐγένετο δὲ λιμὸς ἐπὶ τῆς γῆς χωρὶς τοῦ λιμοῦ τοῦ πρότερον ὃς ἐγένετο ἐν τῷ χρόνῳ τῷ αβρααμ ἐπορεύθη δὲ ἰσαακ πρὸς αβιμελεχ βασιλέα φυλιστιμ εἰς γεραρα
- 2 I явився йому Господь і сказав: Не ходи до Єгипту, оселися в землі, про яку Я скажу тобі.
And the Lord came to him in a vision and said, Do not go down to Egypt; keep in the land of which I will give you knowledge:
ὤφθη δὲ αὐτῷ κύριος καὶ εἶπεν μὴ καταβῆς εἰς αἴγυπτον κατοίκησον δὲ ἐν τῇ γῇ ἣ ἄν σοι εἶπω
- 3 Оселися хвилево в землі тій, і Я буду з тобою, і тебе поблагословлю, бо тобі та нащадкам твоїм дам усі оці землі. I Я виконаю присягу, що нею поклявся був Авраамові, батьку твоєму.
Keep in this land, and I will be with you and give you my blessing; for to you and to your seed will I give all these lands, giving effect to the oath which I made to your father Abraham;
καὶ παροίκει ἐν τῇ γῇ ταύτῃ καὶ ἔσομαι μετὰ σοῦ καὶ εὐλογήσω σε σοὶ γὰρ καὶ τῷ σπέρματί σου δώσω πᾶσαν τὴν γῆν ταύτην καὶ στήσω τὸν ὄρκον μου ὃν ὤμοσα αβρααμ τῷ πατρί σου
- 4 I розмножу нащадків твоїх, немов зорі на небі, і потомству твоєму Я дам усі оці землі. I поблагословляться в потомстві твоїм усі народи землі,
I will make your seed like the stars of heaven in number, and will give them all these lands, and your seed will be a blessing to all the nations of the earth;
καὶ πληθυνῶ τὸ σπέρμα σου ὡς τοὺς ἀστέρας τοῦ οὐρανοῦ καὶ δώσω τῷ σπέρματί σου πᾶσαν τὴν γῆν ταύτην καὶ ἐνευλογηθήσονται ἐν τῷ σπέρματί σου πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς
- 5 через те, що Авраам послухав Мого голосу, і виконував те, що виконувати Я звелів: заповіді Мої, постанови й закони Мої.
Because Abraham gave ear to my voice and kept my words, my rules, my orders, and my laws.
ἀνθ' ὃν ὑπήκουσεν αβρααμ ὁ πατήρ σου τῆς ἐμῆς φωνῆς καὶ ἐφύλαξεν τὰ προστάγματά μου καὶ τὰς ἐντολάς μου καὶ τὰ δικαιώματά μου καὶ τὰ νόμιά μου
- 6 ¶ I осів Ісак у Герарі.
So Isaac went on living in Gerar;
καὶ κατέφκησεν ἰσαακ ἐν γεραροις

- 7 I питалися люди тієї місцевости про жінку його. А він відказав: Вона сестра моя, бо боявся сказати: Вона жінка моя, щоб не вбили мене люди тієї місцевости через Ребеку, бо вродлив а з обличчя вона.
 And when he was questioned by the men of the place about his wife, he said, She is my sister; fearing to say, She is my wife; for, he said, the men of the place may put me to death on account of Rebekah; because she is very beautiful.
 ἐπιρώτησαν δὲ οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου περὶ ρεβекκας τῆς γυναίκος αὐτοῦ καὶ εἶπεν ἀδελφή μου ἐστὶν ἐφοβήθη γὰρ εἰπεῖν ὅτι γυνὴ μου ἐστὶν μήποτε ἀποκτείνωσιν αὐτὸν οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου περὶ ρεβ εκκας ὅτι ὄρατα τῆ ὄψει ἦν
- 8 I сталося, коли він там довго жив, і дивився Авімелех, цар филистимський, через вікно, та й побачив, ось Ісаак забавляється з Ребекою, жінкою своєю.
 And when he had been there for some time, Abimelech, king of the Philistines, looking through a window, saw Isaac playing with Rebekah his wife.
 ἐγένετο δὲ πολυχρόνιος ἐκεῖ παρακόψας δὲ αβιμελεχ ὁ βασιλεὺς γεραρων διὰ τῆς θυρίδος εἶδεν τὸν ἰσαακ παίζοντα μετὰ ρεβекκας τῆς γυναίκος αὐτοῦ
- 9 I покликав Авімелех Ісаака та й сказав: То ж оце вона жінка твоя! А як ти сказав був: Вона сестра моя? Ісаак же йому відповів: Бо сказав, щоб не вмерти мені через неї!
 And he said to Isaac, It is clear that she is your wife: why then did you say, She is my sister? And Isaac said, For fear that I might be put to death because of her.
 ἐκάλεσεν δὲ αβιμελεχ τὸν ἰσαακ καὶ εἶπεν αὐτῷ ἄρα γε γυνὴ σου ἐστὶν τί ὅτι εἶπας ἀδελφή μου ἐστὶν εἶπεν δὲ αὐτῷ ἰσαακ εἶπα γὰρ μήποτε ἀποθάνω δι' αὐτήν
- 10 I сказав Авімелех: Що ж то нам учинив ти? Один із народу був мало не ліг із твєю жінкою, і ти гріх би спровадив на нас!
 Then Abimelech said, What have you done to us? one of the people might well have had connection with your wife, and the sin would have been ours.
 εἶπεν δὲ αὐτῷ αβιμελεχ τί τοῦτο ἐποίησας ἡμῖν μικροῦ ἐκοιμήθη τις τοῦ γένους μου μετὰ τῆς γυναίκος σου καὶ ἐπήγαγες ἐφ' ἡμᾶς ἄγνοιαν
- 11 I наказав Авімелех усьому народові, говорячи: Хто доторкнеться цього чоловіка та жінки його, той певно буде забитий.
 And Abimelech gave orders to his people that anyone touching Isaac or his wife was to be put to death.
 συνέταξεν δὲ αβιμελεχ παντὶ τῷ λαῷ αὐτοῦ λέγων πᾶς ὁ ἀπτόμενος τοῦ ἀνθρώπου τούτου ἢ τῆς γυναίκος αὐτοῦ θανάτου ἔνοχος ἔσται
- 12 ¶ I посіяв Ісаак у землі тій, і зібрав того року стократно, і Господь поблагословив був його.
 Now Isaac, planting seed in that land, got in the same year fruit a hundred times as much, for the blessing of the Lord was on him.
 ἔσπειρεν δὲ ἰσαακ ἐν τῇ γῇ ἐκεῖνῃ καὶ εὗρεν ἐν τῷ ἑνιαυτῷ ἐκείνῳ ἑκατοστεύουσαν κριθὴν εὐλόγησεν δὲ αὐτὸν κύριος
- 13 I забагатів оцей чоловік, і багатів усе більше, аж поки не став сильно багатий.
 And his wealth became very great, increasing more and more;
 καὶ ὑψώθη ὁ ἄνθρωπος καὶ προβαίων μεζων ἐγένετο ἕως οὗ μέγας ἐγένετο σφόδρα
- 14 I була в нього отара овець та кіз, і череда товару, і багато рабів. I зазрили йому филистимляни.
 For he had great wealth of flocks and herds and great numbers of servants; so that the Philistines were full of envy.
 ἐγένετο δὲ αὐτῷ κτήνη προβάτων καὶ κτήνη βοῶν καὶ γεώργια πολλὰ ἐξήλωσαν δὲ αὐτὸν οἱ φυλιστιμ
- 15 I всі криниці, що їх повикопували раби батька його, за днів батька його Авраама, филистимляни позатикали, і понаповнювали їх землею.
 Now all the water-holes, which his father's servants had made in the days of Abraham, had been stopped up with earth by the Philistines.
 καὶ πάντα τὰ φρέατα ἃ ὄρυξαν οἱ παῖδες τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐν τῷ χρόνῳ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐνέφραξαν αὐτὰ οἱ φυλιστιμ καὶ ἐπλησαν αὐτὰ γῆς
- 16 I сказав Авімелех Ісакові: Иди ти від нас, бо зробився ти значно сильніший за нас!
 And Abimelech said to Isaac, Go away from us, for you are stronger than we are.
 εἶπεν δὲ αβιμελεχ πρὸς ἰσαακ ἄπελθε ἀφ' ἡμῶν ὅτι δυνατώτερος ἡμῶν ἐγένου σφόδρα
- 17 I пішов Ісаак звідти, і в долині Герару розтаборився, та й осів там.
 So Isaac went away from there, and put up his tents in the valley of Gerar, making his living-place there.
 καὶ ἀπῆλθεν ἐκεῖθεν ἰσαακ καὶ κατέλυσεν ἐν τῇ φάραγγι γεραρων καὶ κατόκησεν ἐκεῖ
- 18 I знову Ісаак повикопував криниці на воду, що їх повикопували були за днів батька його Авраама, а позатикали були їх филистимляни по Авраамовій смерті. I він назвав їм імення, я к імення, що батько його був їм назвав.
 And he made again the water-holes which had been made in the days of Abraham his father, and which had been stopped up by the Philistines; and he gave them the names which his father had given them.
 καὶ πάλιν ἰσαακ ὄρυξεν τὰ φρέατα τοῦ ὕδατος ἃ ὄρυξαν οἱ παῖδες αβρααμ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ ἐνέφραξαν αὐτὰ οἱ φυλιστιμ μετὰ τὸ ἀποθανεῖν αβρααμ τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ ἐπωνόμασεν αὐτοῖς ὀνόματα κατὰ τὰ ὀνόματα ἃ ἐπωνόμασεν αβρααμ ὁ πατὴρ αὐτοῦ

- 19 **I** копали Ісакові раби в долині, і знайшли там криницю живої води.
Now Isaac's servants made holes in the valley, and came to a spring of flowing water.
καὶ ὄρυξαν οἱ παῖδες ἰσαακ ἐν τῇ φάραγγι γεραρων καὶ εὔρον ἐκεῖ φρέαρ ὕδατος ζῶντος
- 20 **I** сварилися пастухи герарські з пастухами Ісаковими, кажучи: Це наша вода! I він назвав ім'я для тієї криниці: Есек, бо сварилися з ним.
But the herdmen of Gerar had a fight with Isaac's herdmen, for they said, The spring is ours: so he gave the spring the name of Esek, because there was a fight about it.
καὶ ἐμαχέσαντο οἱ ποιμένες γεραρων μετὰ τῶν ποιμένων ἰσαακ φάσκοντες αὐτῶν εἶναι τὸ ὕδωρ καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα τοῦ φρέατος ἀδικία ἠδίκησαν γὰρ αὐτόν
- 21 **I** викопали вони іншу криницю, і сварилися також за неї. I він назвав для неї ім'я: Ситна.
Then they made another water-hole, and there was a fight about that, so he gave it the name of Sitnah.
ἀπάρας δὲ ἰσαακ ἐκεῖθεν ὄρυξεν φρέαρ ἕτερον ἐκρίνοντο δὲ καὶ περὶ ἐκείνου καὶ ἐπωνόμασεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐχθρία
- 22 **I** він пересунувся звідти, і викопав іншу криницю, і не сварились за неї. I він назвав для неї ім'я: Реховот, і сказав: Тепер нам поширив Господь, і в Краю ми розмножимося.
Then he went away from there, and made another water-hole, about which there was no fighting: so he gave it the name of Rehoboth, for he said, Now the Lord has made room for us, and we will have fruit in this land.
ἀπάρας δὲ ἐκεῖθεν ὄρυξεν φρέαρ ἕτερον καὶ οὐκ ἐμαχέσαντο περὶ αὐτοῦ καὶ ἐπωνόμασεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ εὐρυχωρία λέγων διότι νῦν ἐπλάτυνεν κύριος ἡμῖν καὶ ἠύξησεν ἡμᾶς ἐπὶ τῆς γῆς
- 23 **A** звідти піднявся він до Беер-Шеви.
And from there he went on to Beer-sheba.
ἀνέβη δὲ ἐκεῖθεν ἐπὶ τὸ φρέαρ τοῦ ὄρκου
- 24 **I** явився йому Господь тієї ночі й сказав: Я Бог Авраама, батька твого; не бійся, бо Я з тобою! I поблагословлю Я тебе, і розмножу нащадків твоїх ради Авраама, Могого раба.
That night the Lord came to him in a vision, and said, I am the God of your father Abraham: have no fear for I am with you, blessing you, and your seed will be increased because of my servant Abraham.
καὶ ὄφθη αὐτῷ κύριος ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ καὶ εἶπεν ἐγὼ εἰμι ὁ θεὸς αβρααμ τοῦ πατρός σου μὴ φοβοῦ μετὰ σοῦ γὰρ εἰμι καὶ ἠυλόγηκά σε καὶ πληθυνῶ τὸ σπέρμα σου διὰ αβρααμ τὸν πατέρα σου
- 25 **I** він збудував там жертівника, і покликав Господне Імення. I поставив він там намета свого, а раби Ісакові криницю там викопали.
Then he made an altar there, and gave worship to the name of the Lord, and he put up his tents there, and there his servants made a water-hole.
καὶ ὠκοδόμησεν ἐκεῖ θυσιαστήριον καὶ ἐπεκάλεσατο τὸ ὄνομα κυρίου καὶ ἐπηξεν ἐκεῖ τὴν σκηνὴν αὐτοῦ ὄρυξαν δὲ ἐκεῖ οἱ παῖδες ἰσαακ φρέαρ
- 26 **¶** I прийшов до нього з Герару Авимелех, і Ахуззат, товариш його, і Піхол, головний начальник війська його.
And Abimelech had come to him from Gerar, with Ahuzzath his friend and Phicol, the captain of his army.
καὶ αβιμελεχ ἐπορεύθη πρὸς αὐτὸν ἀπὸ γεραρων καὶ οχοζαθ ὁ νυμφαγωγὸς αὐτοῦ καὶ φικол ὁ ἀρχιστράτηγος τῆς δυνάμεως αὐτοῦ
- 27 **I** сказав їм Ісак: Чого ви до мене прийшли? Ви ж зненавиділи мене, і вислали мене від себе.
And Isaac said to them, Why have you come to me, seeing that in your hate for me you sent me away from you?
καὶ εἶπεν αὐτοῖς ἰσαακ ἴνα τί ἦλθατε πρὸς με ὑμεῖς δὲ ἐμισήσατέ με καὶ ἀπεστείλατέ με ἀφ' ἡμῶν
- 28 **A** ті відказали: Ми бачимо справді, що з тобою Господь. I ми сказали: Нехай буде клятва поміж нами, поміж нами й поміж тобою, і складімо умову з тобою,
And they said, We saw clearly that the Lord was with you: so we said, Let there be an oath between us and you, and let us make an agreement with you;
καὶ εἶπαν ἰδόντες ἐοράκαμεν ὅτι ἦν κύριος μετὰ σοῦ καὶ εἶπαμεν γενέσθω ἅρα ἀνὰ μέσον ἡμῶν καὶ ἀνὰ μέσον σοῦ καὶ διαθησόμεθα μετὰ σοῦ διαθήκην
- 29 **що** не вчиниш нам злого, як і ми не торкнулись до тебе, і як ми робили з тобою тільки добро, і тебе відіслали з миром. Ти тепер благословенний від Господа!
That you will do us no damage, even as we put no hand on you, and did you nothing but good, and sent you away in peace: and now the blessing of the Lord is on you.
μὴ ποιήσεν μεθ' ἡμῶν κακόν καθότι ἡμεῖς σε οὐκ ἐβδελυξάμεθα καὶ ὄν τρόπον ἐχρησάμεθά σοι καλῶς καὶ ἐξαπεστείλαμεν σε μετ' εἰρήνης καὶ νῦν σὺ εὐλογητὸς ὑπὸ κυρίου
- 30 **I** він учинив для них гостину, і вони їли й пили.
Then he made a feast for them, and they all had food and drink.
καὶ ἐποίησεν αὐτοῖς δοχὴν καὶ ἔφαγον καὶ ἔπιον
- 31 **A** рано вони повставали, і присягли один одному. I відіслав їх Ісак, і вони пішли від нього з миром.
And early in the morning they took an oath one to the other: then Isaac sent them away and they went on their way in peace.
καὶ ἀναστάντες τὸ πρωὶ ὄμωσαν ἄνθρωπος τῷ πλησίον αὐτοῦ καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτοὺς ἰσαακ καὶ ἀπόχοντο ἀπ' αὐτοῦ μετὰ σωτηρίας

- 32 I сталося того дня, і прийшли Ісакові раби, і розказали йому про криницю, яку вони викопали. І сказали йому: Ми воду знайшли!
And that day Isaac's servants came to him and gave him word of the water-hole which they had made, and said to him, We have come to water.
 ἐγένετο δὲ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ καὶ παραγενόμενοι οἱ παῖδες ἰσαακ ἀπήγγειλαν αὐτῷ περὶ τοῦ φρέατος οὗ ὄρυζαν καὶ εἶπαν οὐχ εὕρομεν ὕδωρ
- 33 I він назвав її: Шив'а, чому ймення міста того Беер-Шева аж до сьогоднішнього дня.
And he gave it the name of Shibah: so the name of that town is Beer-sheba to this day.
 καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸ ὄρκος διὰ τοῦτο ὄνομα τῇ πόλει φρέαρ ὄρκου ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας
- 34 ¶ I був Ісав віку сорока літ, і взяв жінку Єгудиту, дочку хіттеянина Беері, і Босмату, дочку хіттеянина Елона.
And when Esau was forty years old, he took as his wives Judith, the daughter of Beeri the Hittite, and Basemath, the daughter of Elon the Hittite:
 ἦν δὲ ἦσαν ἐτῶν τεσσαράκοντα καὶ ἔλαβεν γυναῖκα ἰουδὶν τὴν θυγατέρα βεηρ τοῦ χετταίου καὶ τὴν βασεμμαθ θυγατέρα αἰλων τοῦ εουαίου
- 35 I вони стали гіркою дугою для Ісака й Ревеки.
And Isaac and Rebekah had grief of mind because of them.
 καὶ ἦσαν ἐρίζουσαι τῷ ἰσαακ καὶ τῇ ρεβεκκα
- 1 ¶ I сталося, що зостарівсь Ісак, і затемнились очі йому, і він не бачив. І покликав він старшого сина свого Ісава, і промовив до нього: Мій сину! А той відказав йому: Ось я!
Now when Isaac was old and his eyes had become clouded so that he was not able to see, he sent for Esau, his first son, and said to him, My son: and he said, Here am I.
 ἐγένετο δὲ μετὰ τὸ γηρᾶσαι ἰσαακ καὶ ἠμβλύνθησαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ τοῦ ὄραν καὶ ἐκάλεσεν ἦσαν τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν πρεσβύτερον καὶ εἶπεν αὐτῷ υἱέ μου καὶ εἶπεν ἰδοὺ ἐγώ
- 2 I промовив до нього Ісак: Оце я зостарівся, не знаю дня смерті своєї...
And he said, See now, I am old, and my death may take place at any time:
 καὶ εἶπεν ἰδοὺ γεγήρακα καὶ οὐ γινώσκω τὴν ἡμέραν τῆς τελευτῆς μου
- 3 А тепер візьми зняряддя своє, сагайдака свого й лука свого, та й вийди на поле, і злови мені здобич мисливську.
So take your arrows and your bow and go out to the field and get meat for me;
 νῦν οὖν λαβε τὸ σκευὸς σου τὴν τε φαρέτρην καὶ τὸ τόξον καὶ ἔξελθε εἰς τὸ πεδίον καὶ θήρευσόν μοι θήραν
- 4 I зготуй мені наїдок смачний, як я люблю, і принеси мені, і нехай я з'їм, щоб поблагословила тебе душа моя, поки помру.
And make me food, good to the taste, such as is pleasing to me, and put it before me, so that I may have a meal and give you my blessing before death comes to me.
 καὶ ποιήσόν μοι ἐδέσματα ὡς φιλῶ ἐγώ καὶ ἐνεγκέ μοι ἵνα φάγω ὅπως εὐλογῆσῃ σε ἡ ψυχὴ μου πρὶν ἀποθανεῖν με
- 5 А Ревека чула, як говорив Ісак до Ісава, сина свого. І пішов Ісав на поле, щоб зловити й принести здобич мисливську.
Now Isaac's words to his son were said in Rebekah's hearing. Then Esau went out to get the meat.
 ρεβεκκα δὲ ἤκουσεν λαλοῦντος ἰσαακ πρὸς ἦσαν τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐπορεύθη δὲ ἦσαν εἰς τὸ πεδίον θηρεῦσαι θήραν τῷ πατρὶ αὐτοῦ
- 6 ¶ А Ревека сказала Якову, синові своєму, говорячи: Ось я чула, як твій батько казав до Ісава, брата твого, говорячи:
And Rebekah said to Jacob, her son, Your father said to your brother Esau in my hearing,
 ρεβεκκα δὲ εἶπεν πρὸς ἰακωβ τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν ἐλάσσω ἰδὲ ἐγὼ ἤκουσα τοῦ πατρὸς σου λαλοῦντος πρὸς ἦσαν τὸν ἀδελφόν σου λέγοντος
- 7 Принеси но здобич мисливську мені, і зроби мені наїдок смачний, нехай я з'їм, і поблагословлю тебе перед лицем Господнім перед смертю своєю.
Go and get some roe's meat and make me a good meal, so that I may be full, and give you my blessing before the Lord before my death.
 ἐνεγκόν μοι θήραν καὶ ποιήσόν μοι ἐδέσματα καὶ φαγὼν εὐλογήσω σε ἐναντίον κυρίου πρὸ τοῦ ἀποθανεῖν με
- 8 А тепер, сину мій, послухай мого голосу, те, що я розкажу тобі.
Now, my son, do what I say.
 νῦν οὖν υἱέ ἀκουσόν μου καθὰ ἐγὼ σοὶ ἐντέλλομαι
- 9 Іди до отари, і візьми мені звідти двоє добрих козлят, а я їх приготую, як наїдок смачний для батька твого, як він любить.
Go to the flock and get me two fat young goats; and I will make of them a meal to your father's taste:
 καὶ πορευθεὶς εἰς τὰ πρόβατα λαβέ μοι ἐκεῖθεν δύο ἐρίφους ἀπαλούς καὶ καλούς καὶ ποιήσω αὐτοὺς ἐδέσματα τῷ πατρὶ σου ὡς φιλεῖ
- 10 I принесеш батькові своєму, і буде він їсти, щоб поблагословити тебе перед смертю своєю.
And you will take it to him, so that he may have a good meal and give you his blessing before his death.
 καὶ εἰσοίσεις τῷ πατρὶ σου καὶ φάγεται ὅπως εὐλογῆσῃ σε ὁ πατήρ σου πρὸ τοῦ ἀποθανεῖν αὐτόν

- 11 I промовив Яків до Ребеки, матері своєї: Таж брат мій Ісав чоловік волохатий, а я чоловік гладенький!
And Jacob said to Rebekah, his mother, But Esau my brother is covered with hair, while I am smooth:
 εἶπεν δὲ ἰακωβ πρὸς ρεβεκκαν τὴν μητέρα αὐτοῦ ἔστιν ἡσαυ ὁ ἀδελφός μου ἀνὴρ δασύς ἐγὼ δὲ ἀνὴρ λεῖος
- 12 Може обманас мене батько мій, і я стану в очах його як обманець, і спроваджу на себе прокляття, а не благословення...
If by chance my father puts his hand on me, it will seem to him that I am tricking him, and he will put a curse on me in place of a blessing.
 μήποτε ψηλαφήσῃ με ὁ πατήρ μου καὶ ἔσομαι ἐναντίον αὐτοῦ ὡς καταφρονῶν καὶ ἐπάξω ἐπ' ἐμαυτὸν κατάραν καὶ οὐκ εὐλογίαν
- 13 I сказала йому його мати: На мені прокляття твоє, сину мій! Тільки послухай слів моїх, та йди принеси мені.
And his mother said, Let the curse be on me, my son: only do as I say, and go and get them for me.
 εἶπεν δὲ αὐτῷ ἡ μήτηρ ἐπ' ἐμὲ ἡ κατάρα σου τέκνον μόνον ὑπάκουσον τῆς φωνῆς μου καὶ πορευθεὶς ἐνεγκέ μοι
- 14 I пішов він, і взяв, і приніс своїй матері. I зробила мати його наїдок смачний, як любив його батько.
So he went and got them and took them to his mother: and she made a meal to his father's taste.
 πορευθεὶς δὲ ἔλαβεν καὶ ἤνεγκεν τῇ μητρὶ καὶ ἐποίησεν ἡ μήτηρ αὐτοῦ ἐδέσματα καθὰ ἐφίλει ὁ πατήρ αὐτοῦ
- 15 I взяла Ребека гарні вбрання свого старшого сина Ісава, що були в домі з нею, і вбрала молодшого сина свого Якова.
And Rebekah took the fair robes of her oldest son, which were with her in the house, and put them on Jacob, her younger son:
 καὶ λαβοῦσα ρεβεκκα τὴν στολὴν ἡσαυ τοῦ υἱοῦ αὐτῆς τοῦ πρεσβυτέρου τὴν καλὴν ἣ ἦν παρ' αὐτῆς ἐν τῷ οἴκῳ ἐνέδυσεν ἰακωβ τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν νεώτερον
- 16 А шури козлят наділа на руки йому, і на гладеньку шию його.
And she put the skins of the young goats on his hands and on the smooth part of his neck:
 καὶ τὰ δέρματα τῶν ἐρίφων περιέθηκεν ἐπὶ τοὺς βραχίονας αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τὰ γυμνά τοῦ τραχήλου αὐτοῦ
- 17 I дала смачний наїдок та хліб, що вона спорядила, у руку Якова, сина свого.
And she gave into the hand of Jacob, her son, the meat and the bread which she had made ready.
 καὶ ἔδωκεν τὰ ἐδέσματα καὶ τοὺς ἄρτους οὓς ἐποίησεν εἰς τὰς χεῖρας ἰακωβ τοῦ υἱοῦ αὐτῆς
- 18 ¶ I прибув він до батька свого та й сказав: Батьку мій! А той відказав: Ось я. Хто ти, мій сину?
And he came to his father, and said, My father: and he said, Here am I: who are you, my son?
 καὶ εἰσήνεγκεν τῷ πατρὶ αὐτοῦ εἶπεν δὲ πάτερ ὁ δὲ εἶπεν ἰδοὺ ἐγὼ τίς εἰ σὺ τέκνον
- 19 А Яків промовив до батька свого: Я Ісав перворідний. Я зробив, як сказав ти мені. Уставай, сядь і попож із здобичі мисливської, щоб душа твоя поблагословила мене.
And Jacob said, I am Esau, your oldest son; I have done as you said: come now, be seated and take of my meat, so that you may give me a blessing.
 καὶ εἶπεν ἰακωβ τῷ πατρὶ αὐτοῦ ἐγὼ ἡσαυ ὁ πρωτότοκός σου ἐποίησα καθὰ ἐλάλησάς μοι ἀναστὰς κάθισον καὶ φάγε τῆς θήρας μου ὅπως εὐλογήσῃ με ἡ ψυχὴ σου
- 20 I сказав Ісак до сина свого: Як це ти так швидко знайшов, сину мій? А той відказав: Бо мені допоміг Господь, Бог твій.
And Isaac said, How is it that you have got it so quickly, my son? And he said, Because the Lord your God made it come my way.
 εἶπεν δὲ ἰσαακ τῷ υἱῷ αὐτοῦ τί τοῦτο ὃ ταχὺ εὔρες ὃ τέκνον ὁ δὲ εἶπεν ὃ παρέδωκεν κύριος ὁ θεός σου ἐναντίον μου
- 21 I промовив Ісак до Якова: Підійди но, і нехай я обманяю тебе, сину мій, чи ти це син мій Ісав, чи ні.
And Isaac said, Come near so that I may put my hand on you, my son, and see if you are truly my son Esau or not.
 εἶπεν δὲ ἰσαακ τῷ ἰακωβ ἔγγισόν μοι καὶ ψηλαφήσω σε τέκνον εἰ σὺ εἶ ὁ υἱός μου ἡσαυ ἢ οὐ
- 22 I підійшов Яків до Ісака, батька свого. А той обманяв його та й сказав: Голос голос Яковів, а руки руки Ісаові.
And Jacob went near his father Isaac: and he put his hands on him; and he said, The voice is Jacob's voice, but the hands are the hands of Esau.
 ἤγγισεν δὲ ἰακωβ πρὸς ἰσαακ τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ ἐψηλάφησεν αὐτὸν καὶ εἶπεν ἡ μὲν φωνὴ φωνὴ ἰακωβ αἱ δὲ χεῖρες χεῖρες ἡσαυ
- 23 I не впізнав він його, бо були його руки як руки Ісава, брата його, волохаті, і поблагословив він його.
And he did not make out who he was, because his hands were covered with hair like his brother Esau's hands: so he gave him a blessing.
 καὶ οὐκ ἐπέγνω αὐτὸν ἡσαυ γὰρ αἱ χεῖρες αὐτοῦ ὡς αἱ χεῖρες ἡσαυ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ δασεῖαι καὶ ἠυλόγησεν αὐτόν
- 24 I сказав він: То ти син мій Ісав? А той відказав: Я.
And he said, Are you truly my son Esau? And he said, I am.
 καὶ εἶπεν σὺ εἶ ὁ υἱός μου ἡσαυ ὁ δὲ εἶπεν ἐγὼ

- 25 I промовив Исак: Подай же мені, і нехай з'їм з мисливської здобичі сина мого, щоб поблагословила тебе душа моя. I подав він йому, і він їв, і приніс йому вина, і він пив.
And he said, Put it before me and I will take of my son's meat, so that I may give you a blessing. And he put it before him and he took it; and he gave him wine, and he had a drink.
 και ειπεν προσάγαγέ μοι και φάγομαι από της θήρας σου τέκνον ίνα ευλόγηση σε ή ψυχή μου και προσήγαγεν αυτόφ και εφαγεν και εισήνεγκεν αυτόφ οϊνον και επιεν
- 26 I промовив до нього Исак, його батько: Підійди ж, і поцілуй мене, сину мій!
And his father Isaac said to him, Come near now, my son, and give me a kiss.
 και ειπεν αυτόφ ισαακ ο πατήρ αυτού εγγισόν μοι και φιλησόν με τέκνον
- 27 I він підійшов, і поцілував його. А той понюхав запах вбрання його, і поблагословив його, та й сказав: Дивись, запах сина мого немов запах поля, що його Господь благословив!
And he came near and gave him a kiss; and smelling the smell of his clothing, he gave him a blessing, and said, See, the smell of my son is like the smell of a field on which the blessing of the Lord has come:
 και εγγισας εφίλησεν αυτόν και ωσφράνθη την όσμήν των ιματίων αυτού και ηλόγησεν αυτόν και ειπεν ιδού όσμη του υιου μου ως όσμη άγρου πλήρους όν ηλόγησεν κύριος
- 28 I хай Бог тобі дасть з роси Неба, і з ситости землі, і збіжжя багато й вина молодого!
May God give you the dew of heaven, and the good things of the earth, and grain and wine in full measure:
 και δόφη σοι ο θεός από της δρόσου του ουρανού και από της πύτητος της γής και πλήθος σίτου και οϊνου
- 29 Нехай тобі служать народи, і народи нехай тобі кланяються! Будь паном для братів своїх, і нехай тобі кланяються сини матері твоєї. Хто тебе проклинає проклятий, а хто поблагословить тебе благословенний!
Let peoples be your servants, and nations go down before you: be lord over your brothers, and let your mother's sons go down before you: a curse be on everyone by whom you are cursed, and a blessing on those who give you a blessing.
 και δουλευσάτωσαν σοι εθνη και προσκυνήσουσιν σοι άρχοντες και γίνου κύριος του άδελφου σου και προσκυνήσουσιν σοι οι υιοι του πατρός σου ο καταρώμενός σε επικατάρατος ο δε ευλογών σε ευλογημένος
- 30 ¶ I сталося, як закінчив був Исак благословляти Якова, і сталося, тільки но вийшов був Яків від обличчя Исаака, батька свого, аж Исав, його брат, прийшов з полювання свого...
And when Isaac had come to the end of blessing Jacob, and Jacob had not long gone away from Isaac his father, Esau came in from the field.
 και εγένετο μετά το παύσασθαι ισαακ ευλογούντα ιακωβ τον υιον αυτού και εγένετο ως εξήλθεν ιακωβ από προσώπου ισαακ του πατρός αυτού και ησαν ο άδελφός αυτού ήλθεν από της θήρας
- 31 I також він приготував наїдок смачний, і батьку своєму приніс. I сказав він до батька свого: Нехай встане мій батько, і хай їсть із здобичі мисливської сина свого, щоб душа твоя благословила мене!
And he made ready a meal, good to the taste, and took it to his father, and said to him, Let my father get up and take of his son's meat, so that you may give me a blessing.
 και εποίησεν και αυτός εδέσματα και προσήνεγκεν τφ πατρι αυτού και ειπεν τφ πατρι άναστήτω ο πατήρ μου και φαγέτω της θήρας του υιου αυτού όπως ευλόγηση με ή ψυχή σου
- 32 I озвався до нього Исак, його батько: Хто ти? А той відказав: Я син твій, твій перворідний Исав.
And Isaac his father said to him, Who are you? And he said, I am your oldest son, Esau.
 και ειπεν αυτόφ ισαακ ο πατήρ αυτού τίς εί σύ ο δε ειπεν εγώ είμι ο υιός σου ο πρωτότοκος ησαν
- 33 I Исак затремтів тремтінням аж надто великим, та й сказав: Хто ж тоді той, що мисливську здобич зловив, і до мене приніс, а я попоїв від усього, поки прийшов ти, і я поблагословив його? I він буде благословенний!
And in great fear Isaac said, Who then is he who got meat and put it before me, and I took it all before you came, and gave him a blessing, and his it will be?
 εξέστη δε ισαακ εκστασιν μεγάλην σφόδρα και ειπεν τίς ον ό θηρεύσας μοι θήραν και εισενέγκας μοι και εφαγον από πάντων προ του σε έλθειν και ηλόγησα αυτόν και ευλογημένος εστο
- 34 Як Исав почув слова батька свого, то закричав криком сильним та вельми гірким. I сказав він до батька свого: Поблагослови мене, також мене, батьку мій!
And hearing the words of his father, Esau gave a great and bitter cry, and said to his father, Give a blessing to me, even to me, O my father!
 εγένετο δε ήνίκα ηκουσεν ησαν τα ρήματα ισαακ του πατρός αυτού ανεβόησεν φωνήν μεγάλην και πικράν σφόδρα και ειπεν ευλόγησον δη κάμэ πάτερ
- 35 А той відказав: Обманом прийшов був твій брат, та й забрав благословення твоє!
And he said, Your brother came with deceit, and took away your blessing.
 ειπεν δε αυτόφ έλθών ο άδελφός σου μετά δόλου ελαβεν την ευλογίαν σου
- 36 I промовив Исав: Тому звалось ім'я його: Яків, і він обманив два рази мене: забрав перворідство моє, а це тепер забрав благословення моє. I сказав він: Чи ти не заховав для мене благословення?
And he said, Is it because he is named Jacob that he has twice taken my place? for he took away my birthright, and now he has taken away my blessing. And he said, Have you not kept a blessing for me?
 και ειπεν δικαίως εκλήθη το όνομα αυτού ιακωβ επτέρνικεν γάρ με ήδη δεύτερον τουτο τά τε πρωτοτόκιά μου ειληφεν και νυν ειληφεν την ευλογίαν μου και ειπεν ησαν τφ πατρι αυτού ούχ υπελίπω μοι ευλογίαν πάτερ

- 37 A Isaac відповів і промовив до Ісава: Тож я вчинив його паном для тебе, та дав йому всіх братів його за рабів. І я забезпечив його хлібом і молодим вином. А що ж тоді тобі я зроблю, си ну мій?
 And Isaac answering said, But I have made him your master, and have given him all his brothers for servants; I have made him strong with grain and wine: what then am I to do for you, my son?
 ἀποκριθεὶς δὲ ἰσαακ εἶπεν τῷ ἡσαυ εἰ κύριον αὐτὸν ἐποίησά σου καὶ πάντας τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ ἐποίησα αὐτοῦ οἰκέτας σίτῳ καὶ οἴνῳ ἐστήρισα αὐτόν σοι δὲ τί ποιήσω τέκνον
- 38 I сказав Ісав до батька свого: Чи в тебе одне те благословення, батьку мій? Поблагослови мене, також мене, батьку мій! І підніс Ісав голос свій, та й заплакав...
 And Esau said to his father, Is that the only blessing you have, my father? give a blessing to me, even me! And Esau was overcome with weeping.
 εἶπεν δὲ ἡσαυ πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ μὴ εὐλογία μία σοὶ ἐστὶν πάτερ εὐλόγησον δὴ καὶ ἐγὼ πάτερ καταναυθέντος δὲ ἰσαακ ἀνεβόησεν φωνὴν ἡσαυ καὶ ἔκλαυσεν
- 39 I відповів Ісак, батько його, та й промовив до нього: Ото буде садиба твоя без ситости землі, і без роси небесної згори.
 Then Isaac his father made answer and said to him, Far from the fertile places of the earth, and far from the dew of heaven on high will your living-place be:
 ἀποκριθεὶς δὲ ἰσαακ ὁ πατὴρ αὐτοῦ εἶπεν αὐτῷ ἰδοὺ ἀπὸ τῆς πλούτου τῆς γῆς ἔσται ἡ κατοικίῃς σου καὶ ἀπὸ τῆς δρόσου τοῦ οὐρανοῦ ἄνωθεν
- 40 I зо свого меча будеш жити, і будеш служити ти брату своєму. Та однако коли постарася, то зламаєш ярмо його з шиї своєї...
 By your sword will you get your living and you will be your brother's servant; but when your power is increased his yoke will be broken from off your neck.
 καὶ ἐπὶ τῇ μαχαίρῃ σου ζήσῃ καὶ τῷ ἀδελφῷ σου δουλεύσεις ἔσται δὲ ἡνῖκα ἐὰν καθέλῃς καὶ ἐκλύσεις τὸν ζυγὸν αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ τραχήλου σου
- 41 ¶ I зненавидів Ісав Якова через благословення, що поблагословив його батько його. І сказав Ісав у серці своєму: Нехай наближаться дні жалоби по батьку мосму, і я вб'ю Якова, брат а свого.
 So Esau was full of hate for Jacob because of his father's blessing; and he said in his heart, The days of weeping for my father are near; then I will put my brother Jacob to death.
 καὶ ἐνεκότει ἡσαυ τῷ ἰακωβ περὶ τῆς εὐλογίας ἧς εὐλόγησεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ εἶπεν δὲ ἡσαυ ἐν τῇ διανοίᾳ ἐγγισάτωσαν αἱ ἡμέραι τοῦ πένθους τοῦ πατρὸς μου ἵνα ἀποκτείνω ἰακωβ τὸν ἀδελφόν μου
- 42 I розказано Ревекі слова Ісава, її старшого сина. І послала, і покликала Якова, молодшого сина свого, та й сказала до нього: Ось Ісав, брат твоїй, тишиться тим, що уб'є тебе.
 Then Rebekah, hearing what Esau had said, sent for Jacob, her younger son, and said to him, It seems that your brother Esau is purposing to put you to death.
 ἀπηγγέλη δὲ ρεβεκκα τὰ ῥήματα ἡσαυ τοῦ υἱοῦ αὐτῆς τοῦ πρεσβυτέρου καὶ ἐπέψασα ἐκάλεσεν ἰακωβ τὸν υἱὸν αὐτῆς τὸν νεώτερον καὶ εἶπεν αὐτῷ ἰδοὺ ἡσαυ ὁ ἀδελφός σου ἀπειλεῖ σοι τοῦ ἀποκτεῖν καί σε
- 43 А тепер, сину мій, послухай мого голосу, і встань, і втечи собі до Лавана, брата мого, до Харану.
 So now, my son, do what I say: go quickly to Haran, to my brother Laban;
 νῦν οὖν τέκνον ἄκουσόν μου τῆς φωνῆς καὶ ἀναστὰς ἀπόδραθι εἰς τὴν μεσοποταμίαν πρὸς λαβαν τὸν ἀδελφόν μου εἰς харран
- 44 I посидиш у нього кілька часу, аж поки відвернеться лютість твого брата,
 And be there with him for a little time, till your brother's wrath is turned away;
 καὶ οἴκησον μετ' αὐτοῦ ἡμέρας τινὰς ἕως τοῦ ἀποστρέψαι τὸν θυμὸν
- 45 аж поки відвернеться гнів твого брата від тебе, і він забуде, що ти зробив був йому. Тоді я пошлю й заберу тебе звідти. Чого маю я стратити вас обох одного дня?
 Till the memory of what you have done to him is past and he is no longer angry: then I will send word for you to come back; are the two of you to be taken from me in one day?
 καὶ τὴν ὀργὴν τοῦ ἀδελφοῦ σου ἀπὸ σοῦ καὶ ἐπιλήθεται ἡ πεποίηκας αὐτῷ καὶ ἀποστείλασα μεταπέμφομαί σε ἐκεῖθεν μήποτε ἀτεκνωθῶ ἀπὸ τῶν δύο ὑμῶν ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ
- 46 I сказала Ревека Ісакові: Життя мені обридло через дочок Хетових. Коли Яків візьме жінку з дочок Хетових, як ці, з дочок цього Краю, то нашо й жити мені?
 Then Rebekah said to Isaac, My life is a weariness to me because of the daughters of Heth: if Jacob takes a wife from among the daughters of Heth, such as these, the women of this land, of what use will my life be to me?
 εἶπεν δὲ ρεβεκκα πρὸς ἰσαακ προσώχθικα τῇ ζωῇ μου διὰ τὰς θυγατέρας τῶν υἱῶν χετ εἰ λήμμεται ἰακωβ γυναῖκα ἀπὸ τῶν θυγατέρων τῆς γῆς ταύτης ἵνα τί μοι ζῆν
- 1 ¶ I покликав Ісак Якова, і поблагословив його, і наказав йому та й промовив: Не бери жінки з дочок ханаанських.
 Then Isaac sent for Jacob, and blessing him, said, Do not take a wife from among the women of Canaan;
 προσκαλεσάμενος δὲ ἰσαακ τὸν ἰακωβ εὐλόγησεν αὐτόν καὶ ἐνετείλατο αὐτῷ λέγων οὐ λήμμη γυναῖκα ἐκ τῶν θυγατέρων ханаαν
- 2 Устань, піди до Падану арамейського, до дому Бегуїла, батька твоєї матері, і візьми собі звідти жінку з дочок Лавана, брата матері твоєї.
 But go to Paddan-aram, to the house of Bethuel, your mother's father, and there get yourself a wife from the daughters of Laban, your mother's brother.
 ἀναστὰς ἀπόδραθι εἰς τὴν μεσοποταμίαν εἰς τὸν οἶκον βαθουηλ τοῦ πατρὸς τῆς μητρός σου καὶ λαβὲ σεαυτῷ ἐκεῖθεν γυναῖκα ἐκ τῶν θυγατέρων λαβαν τοῦ ἀδελφοῦ τῆς μητρός σου
- 3 А Бог Всемогутній поблагословить тебе, і розплодить тебе, і розмножить тебе, і ти станеш громадою народів.
 And may God, the Ruler of all, give you his blessing, giving you fruit and increase, so that you may become an army of peoples.
 ὁ δὲ θεός μου εὐλογήσει σε καὶ αὐξήσαι σε καὶ πληθύναι σε καὶ ἔσῃ εἰς συναγωγὰς ἐθνῶν

- 4 I дасть тобі благословення Авраамове, тобі та потомству твоєму з тобою, щоб віддати тобі землю твого тимчасового замешкання, що Бог дав був її Авраамові.
And may God give you the blessing of Abraham, to you and to your seed, so that the land of your wanderings, which God gave to Abraham, may be your heritage.
 και δὴ σοι τὴν εὐλογίαν αβρααμ τοῦ πατρὸς μου σοὶ καὶ τῷ σπέρματί σου μετὰ σέ κληρονομήσαι τὴν γῆν τῆς παροικίσεώς σου ἣν ἔδωκεν ὁ θεὸς τῷ αβρααμ
- 5 I послав Ісаак Якова, і пішов він до Падану арамейського, до Лавана, сина Бетуїлового, арамеянина, брата Ревеки, матері Якова й Ісава.
So Isaac sent Jacob away: and he went to Paddan-aram, to Laban, son of Bethuel the Aramaean, the brother of Rebekah, the mother of Jacob and Esau.
 και ἀπέστειλεν ισαακ τὸν ιακωβ καὶ ἐπορεύθη εἰς τὴν μεσοποταμίαν πρὸς λαβαν τὸν υἱὸν βαθουηλ τοῦ σύρου ἀδελφὸν δὲ ρεβекκας τῆς μητρὸς ιακωβ καὶ ἡσαυ
- 6 ¶ I побачив Ісав, що Ісаак поблагословив Якова, і послав його до Падану арамейського, щоб узяв собі звідти жінку, і поблагословив його, кажучи: Не бери жінки з дочок ханаанських,
So when Esau saw that Isaac had given Jacob his blessing, and sent him away to Paddan-aram to get a wife for himself there, blessing him and saying to him, Do not take a wife from among the women of Canaan;
 εἶδεν δὲ ἡσαυ ὅτι εὐλόγησεν ισαακ τὸν ιακωβ καὶ ἀπόχετο εἰς τὴν μεσοποταμίαν συρίας λαβεῖν ἐαυτῷ ἐκεῖθεν γυναῖκα ἐν τῷ εὐλογεῖν αὐτὸν καὶ ἐνετείλατο αὐτῷ λέγων οὐ λήμψη γυναῖκα ἀπὸ τῶν θυγατέρων χανααν
- 7 і що послухався Яків батька свого й матері своєї, та й пішов до Падану арамейського.
And that Jacob had done as his father and mother said and had gone to Paddan-aram;
 και ἤκουσεν ιακωβ τοῦ πατρὸς καὶ τῆς μητρὸς αὐτοῦ καὶ ἐπορεύθη εἰς τὴν μεσοποταμίαν συρίας
- 8 I побачив Ісав, що дочки ханаанські недобрі в очах Ісаака, батька його,
It was clear to Esau that his father had no love for the women of Canaan,
 και εἶδεν ἡσαυ ὅτι πονηραὶ εἰσιν αἱ θυγατέρες χανααν ἐναντίον ισαακ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ
- 9 і пішов Ісав до Ізмаїла, і взяв Махалату, дочку Ізмаїла, сина Авраамового, сестру Невайотову, до жінок своїх за жінку.
So Esau went to Ishmael and took Mahalath, the daughter of Abraham's son Ishmael, the sister of Nebaioth, to be his wife in addition to the wives he had.
 και ἐπορεύθη ἡσαυ πρὸς ισμαηλ καὶ ἔλαβεν τὴν μαελεθ θυγατέρα ισμαηλ τοῦ υἱοῦ αβρααμ ἀδελφὴν ναβαιωθ πρὸς ταῖς γυναῖξιν αὐτοῦ γυναῖκα
- 10 ¶ I вийшов Яків із Беер-Шеви, і пішов до Харану.
So Jacob went out from Beer-sheba to go to Haran.
 και ἐξῆλθεν ιακωβ ἀπὸ τοῦ φρέατος τοῦ ὄρκου καὶ ἐπορεύθη εἰς харран
- 11 I натрапив він був на одне місце, і ночував там, бо сонце зайшло було. I взяв він з каміння того місця, і поклав собі в голови. I він ліг на тім місці.
And coming to a certain place, he made it his resting-place for the night, for the sun had gone down; and he took one of the stones which were there, and putting it under his head he went to sleep in that place.
 και ἀπήντησεν τόπῳ καὶ ἐκοιμήθη ἐκεῖ ἔδω γὰρ ὁ ἥλιος καὶ ἔλαβεν ἀπὸ τῶν λίθων τοῦ τόπου καὶ ἔθηκεν πρὸς κεφαλῆς αὐτοῦ καὶ ἐκοιμήθη ἐν τῷ τόπῳ ἐκεῖνον
- 12 I снилось йому, ось драбина поставлена на землю, а верх її сягає аж неба. I ось Анголи Божі виходили й сходили по ній.
And he had a dream, and in his dream he saw steps stretching from earth to heaven, and the angels of God were going up and down on them.
 και ἐνουπιάσθη καὶ ἰδοὺ κλίμαξ ἐστηρικμένη ἐν τῇ γῆ ἧς ἡ κεφαλὴ ἀφικνεῖτο εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ οἱ ἄγγελοι τοῦ θεοῦ ἀνέβαινον καὶ κατέβαινον ἐπ' αὐτῆς
- 13 I ото Господь став на ній і промовив: Я Господь, Бог Авраама, батька твого, і Бог Ісаака. Земля, на якій ти лежиш, Я дам її тобі та нащадкам твоїм.
And he saw the Lord by his side, saying, I am the Lord, the God of Abraham your father, and the God of Isaac: I will give to you and to your seed this land on which you are sleeping.
 ὁ δὲ κύριος ἐπεστήρικτο ἐπ' αὐτῆς καὶ εἶπεν ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς αβρααμ τοῦ πατρὸς σου καὶ ὁ θεὸς ισαακ μὴ φοβοῦ ἡ γῆ ἐφ' ἧς σὺ καθεύδεις ἐπ' αὐτῆς σοὶ δώσω αὐτὴν καὶ τῷ σπέρματί σου
- 14 I буде потомство твоє, немов порох землі. I поширишся ти на захід, і на схід, і на північ, і на південь. I благословляться в тобі та в нащадках твоїх всі племена землі.
Your seed will be like the dust of the earth, covering all the land to the west and to the east, to the north and to the south: you and your seed will be a name of blessing to all the families of the earth.
 και ἔσται τὸ σπέρμα σου ὡς ἡ ἄμμος τῆς γῆς καὶ πλατυνθήσεται ἐπὶ θάλασσαν καὶ ἐπὶ λίβα καὶ ἐπὶ βορρᾶν καὶ ἐπ' ἀνατολάς καὶ ἐνευλογηθήσονται ἐν σοὶ πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς καὶ ἐν τῷ σπέρματί σου
- 15 I ось Я з тобою, і буду тебе пильнувати скрізь, куди підеш, і верну тебе до цієї землі, бо Я не покину тебе, аж поки не вчиню, що Я сказав був тобі.
And truly, I will be with you, and will keep you wherever you go, guiding you back again to this land; and I will not give you up till I have done what I have said to you.
 και ἰδοὺ ἐγὼ μετὰ σοῦ διαφυλάσσω σε ἐν τῇ ὁδῷ πάσῃ οὗ ἐὰν πορευθῆς καὶ ἀποστρέψω σε εἰς τὴν γῆν ταύτην ὅτι οὐ μὴ σε ἐγκαταλίπω ἕως τοῦ ποιῆσαι με πάντα ὅσα ἐλάλησά σοι
- 16 ¶ I прокинувся Яків зо свого сну, та й сказав: Дійсно, Господь пробуває на цьому місці, а того я й не знав!
And Jacob, awaking from his sleep, said, Truly, the Lord is in this place and I was not conscious of it.
 και ἐξηγέρθη ιακωβ ἀπὸ τοῦ ὕπνου αὐτοῦ καὶ εἶπεν ὅτι ἔστιν κύριος ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ ἐγὼ δὲ οὐκ ᾔδειν

- 17 **I злякався він і сказав: Яке страшне оце місце! Це ніщо інше, як дім Божий, і це брама небесна.**
And fear came on him, and he said, This is a holy place; this is nothing less than the house of God and the doorway of heaven.
καὶ ἐφοβήθη καὶ εἶπεν ὡς φοβερὸς ὁ τόπος οὗτος οὐκ ἔστιν τοῦτο ἀλλ' ἢ οἶκος θεοῦ καὶ αὐτὴ ἡ πύλη τοῦ οὐρανοῦ
- 18 **I встав Яків рано вранці, і взяв каменя, що поклав був собі в голови, і поставив його за пам'ятника, і вилив оливу на його верх.**
And early in the morning Jacob took the stone which had been under his head, and put it up as a pillar and put oil on it.
καὶ ἀνέστη ἰακωβ τὸ πρωὶ καὶ ἔλαβεν τὸν λίθον ὃν ὑπέθηκεν ἐκεῖ πρὸς κεφαλῆς αὐτοῦ καὶ ἔστησεν αὐτὸν στήλην καὶ ἐπέχεεν ἔλαιον ἐπὶ τὸ ἄκρον αὐτῆς
- 19 **I назвав він ім'я тому місцю: Бет-Ел, а ймення того міста напочатку було Луз.**
And he gave that place the name of Beth-el, but before that time the town was named Luz.
καὶ ἐκάλεσεν ἰακωβ τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου οἴκος θεοῦ καὶ οὐλαμλους ἦν ὄνομα τῆ πόλει τὸ πρότερον
- 20 **I склав Яків обітницю, говорячи: Коли Бог буде зо мною, і буде мене пильнувати на цій дорозі, якою ходжу, і дасть мені хліба їсти та одягу вдягнутись,**
Then Jacob took an oath, and said, If God will be with me, and keep me safe on my journey, and give me food and clothing to put on,
καὶ ἠῴξατο ἰακωβ εὐχὴν λέγων ἐὰν ἦ κύριος ὁ θεὸς μετ' ἐμοῦ καὶ διαφυλάξῃ με ἐν τῇ ὁδῷ ταύτῃ ἢ ἐγὼ πορεύομαι καὶ δῶ μοι ἄρτον φαγεῖν καὶ ἱμάτιον περιβαλέσθαι
- 21 **і я з миром вернуся до дому батька свого, то Господь буде мені Богом,**
So that I come again to my father's house in peace, then I will take the Lord to be my God,
καὶ ἀποστρέψῃ με μετὰ σωτηρίας εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρός μου καὶ ἔσται μοι κύριος εἰς θεόν
- 22 **і цей камінь, що я поставив за пам'ятника, буде домом Божим. І зо всього, що даси Ти мені, я, щодо десятини, дам десятину Тобі!**
And this stone which I have put up for a pillar will be God's house: and of all you give me, I will give a tenth part to you.
καὶ ὁ λίθος οὗτος ὃν ἔστησα στήλην ἔσται μοι οἶκος θεοῦ καὶ πάντων ὧν ἐὰν μοι δῶς δεκάτην ἀποδεκατώσω αὐτά σοι .
- 1 **¶ I зібрався Яків, і пішов до краю синів Кедему.**
Then Jacob went on his journey till he came to the land of the children of the East.
καὶ ἐξάρσας ἰακωβ τοὺς πόδας ἐπορεύθη εἰς γῆν ἀνατολῶν πρὸς λαβαν τὸν υἱὸν βαθουλ τοῦ σύρου ἀδελφὸν δὲ ρεβεκκας μητρὸς ἰακωβ καὶ ἦσαν
- 2 **I побачив, аж ось криниця в полі, і ото там три отарі лежали біля неї, бо з тієї криниці напувають стада. А на отворі криниці лежав великий камінь.**
And there he saw a water-hole in a field, and by the side of it three flocks of sheep, for there they got water for the sheep: and on the mouth of the water-hole there was a great stone.
καὶ ὄρᾳ καὶ ἰδοὺ φρέαρ ἐν τῷ πεδίῳ ἦσαν δὲ ἐκεῖ τρία ποίμνια προβάτων ἀναπαύομενα ἐπ' αὐτοῦ ἐκ γὰρ τοῦ φρέατος ἐκείνου ἐπότιζον τὰ ποίμνια λίθος δὲ ἦν μέγας ἐπὶ τῷ στόματι τοῦ φρέατος
- 3 **I збирались туди всі стада, і скочували каменя з отвору криниці, і напоювали отару, і привалювали каменя на отвір криниці знов на його місце.**
And all the flocks would come together there, and when the stone had been rolled away, they would give the sheep water, and put the stone back again in its place on the mouth of the water-hole.
καὶ συνήγοντο ἐκεῖ πάντα τὰ ποίμνια καὶ ἀπεκύλιον τὸν λίθον ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ φρέατος καὶ ἐπότιζον τὰ πρόβατα καὶ ἀπεκαθίστων τὸν λίθον ἐπὶ τὸ στόμα τοῦ φρέατος εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ
- 4 **I сказав до пастухів Яків: Браття мої, звідкіля ви? А ті відказали: Ми з Харану.**
Then Jacob said to the herdmen, My brothers, where do you come from? And they said, From Haran.
εἶπεν δὲ αὐτοῖς ἰακωβ ἀδελφοί πόθεν ἐστὲ ὑμεῖς οἱ δὲ εἶπαν ἐκ χαρραν ἐσμέν
- 5 **I сказав їм: Чи ви знаєте Лавана, сина Нахорового? I відказали: Знаємо.**
And he said to them, Have you any knowledge of Laban, the son of Nahor? And they said, We have.
εἶπεν δὲ αὐτοῖς γινώσκετε λαβαν τὸν υἱὸν ναχωρ οἱ δὲ εἶπαν γινώσκομεν
- 6 **I сказав їм: Чи гаразд із ним? I відказали: Гаразд. А ось Рахіль, дочка його, приходить з отарою.**
And he said to them, Is he well? And they said, He is well, and here is Rachel his daughter coming with the sheep.
εἶπεν δὲ αὐτοῖς ὑγαίνει οἱ δὲ εἶπαν ὑγαίνει καὶ ἰδοὺ ραχηλ ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ ἤρχετο μετὰ τὸν προβάτων
- 7 **I сказав: Тож іще багато дня, не час зганяти худобу. Нанійте отару, та йдіть пасіть.**
Then Jacob said, The sun is still high and it is not time to get the cattle together: get water for the sheep and go and give them their food.
καὶ εἶπεν ἰακωβ ἔτι ἐστὶν ἡμέρα πολλή οὕπω ὥρα συναχθῆναι τὰ κτήνη ποτίσαντες τὰ πρόβατα ἀπελθόντες βόσκετε
- 8 **А вони відказали: Не можемо, аж поки не будуть зігнані всі стада, і не відкотять каменя з отвору криниці, тоді понапувасмо отару.**
And they said, We are not able to do so till all the flocks have come together and the stone has been rolled away from the mouth of the water-hole; then we will get water for the sheep.
οἱ δὲ εἶπαν οὐ δυνασόμεθα ἕως τοῦ συναχθῆναι πάντας τοὺς ποιμένας καὶ ἀποκυλίσωσιν τὸν λίθον ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ φρέατος καὶ ποτιοῦμεν τὰ πρόβατα

- 9 ¶ Іще він говорив із ними, аж ось приходять Рахіль з отарою батька свого, бо була вона пастушка.
While he was still talking with them, Rachel came with her father's sheep, for she took care of them.
ἐτι αὐτοῦ λαλοῦντος αὐτοῖς καὶ ραχὴλ ἡ θυγάτηρ λαβαν ἤρχετο μετὰ τῶν προβάτων τοῦ πατρὸς αὐτῆς αὐτὴ γὰρ ἔβοσκει τὰ πρόβατα τοῦ πατρὸς αὐτῆς
- 10 І сталося, коли Яків побачив Рахіль, дочку Лавана, брата своєї матері, то підійшов Яків і відкотив каменя з отвору криниці, і напоїв отару Лавана, брата матері своєї.
Then when Jacob saw Rachel, the daughter of Laban, his mother's brother, coming with Laban's sheep, he came near, and rolling the stone away from the mouth of the hole, he got water for Laban's flock.
ἐγένετο δὲ ὡς εἶδεν ἰακωβ τὴν ραχὴλ θυγατέρα λαβαν ἀδελφοῦ τῆς μητρὸς αὐτοῦ καὶ τὰ πρόβατα λαβαν ἀδελφοῦ τῆς μητρὸς αὐτοῦ καὶ προσελθὼν ἰακωβ ἀπεκύλισεν τὸν λίθον ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ φρέατος καὶ ἐπότισεν τὰ πρόβατα λαβαν τοῦ ἀδελφοῦ τῆς μητρὸς αὐτοῦ
- 11 І поцілував Яків Рахіль, і підніс свій голос, і заплакав...
And weeping for joy, Jacob gave Rachel a kiss.
καὶ ἐφίλησεν ἰακωβ τὴν ραχὴλ καὶ βοήσας τῇ φωνῇ αὐτοῦ ἔκλαυσεν
- 12 І Яків оповів Рахілі, що він брат батька її, і що він син Ребеки. А та побігла, і розповіла батькові своєму...
And Rachel, hearing from Jacob that he was her father's relation and that he was the son of Rebekah, went running to give her father news of it.
καὶ ἀνήγγειλεν τῇ ραχὴλ ὅτι ἀδελφὸς τοῦ πατρὸς αὐτῆς ἐστὶν καὶ ὅτι υἱὸς ρεβεκκας ἐστὶν καὶ δραμοῦσα ἀπήγγειλεν τῷ πατρὶ αὐτῆς κατὰ τὰ ῥήματα ταῦτα
- 13 І сталося, коли Лаван почув вістку про Якова, сина сестри своєї, то побіг йому назустріч, і обняв його, і поцілував його, і привів його до свого дому. А він розповів Лаванові про всі ті пригоди.
And Laban, hearing news of Jacob, his sister's son, came running, and took Jacob in his arms, and kissing him, made him come into his house. And Jacob gave him news of everything.
ἐγένετο δὲ ὡς ἤκουσεν λαβαν τὸ ὄνομα ἰακωβ τοῦ υἱοῦ τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ ἔδραμεν εἰς συνάντησιν αὐτῷ καὶ περιλαβὼν αὐτὸν ἐφίλησεν καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ καὶ διηγήσατο τῷ λαβαν πάντας τοὺς λόγους τούτους
- 14 І промовив до нього Лаван: Поправді, ти кість моя й тіло моє! І сидів він із ним місяць часу.
And Laban said to him, Truly, you are my bone and my flesh. And he kept Jacob with him for the space of a month.
καὶ εἶπεν αὐτῷ λαβαν ἐκ τῶν ὀστέων μου καὶ ἐκ τῆς σαρκός μου εἰ σύ καὶ ἦν μετ' αὐτοῦ μῆνα ἡμερῶν
- 15 ¶ І сказав Лаван до Якова: Чи тому, що ти брат мій, то ти будеш служити мені даремно? Скажи ж мені, яка плата тобі?
Then Laban said to Jacob, Because you are my brother are you to be my servant for nothing? say now, what is your payment to be?
εἶπεν δὲ λαβαν τῷ ἰακωβ ὅτι γὰρ ἀδελφός μου εἰ οὐ δουλεύσεις μοι δωρεάν ἀπάγγελόν μοι τίς ὁ μισθός σου ἐστὶν
- 16 А в Лавана було дві дочки: ім'я старшій Лія, а ім'я молодшій Рахіль.
Now Laban had two daughters: the name of the older was Leah, and the name of the younger was Rachel.
τῷ δὲ λαβαν δύο θυγατέρες ὄνομα τῇ μεῖζονι λεια καὶ ὄνομα τῇ νεωτέρα ραχὴλ
- 17 Очі ж Ліїні були хворі, а Рахіль була гарного стану та вродливого вигляду.
And Leah's eyes were clouded, but Rachel was fair in face and form.
οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ λειας ἀσθενεῖς ραχὴλ δὲ καλὴ τῷ εἶδει καὶ ὡραία τῇ ὄψει
- 18 І покохав Яків Рахіль, та й сказав: Я буду сім літ служити тобі за Рахіль, молодшу дочку твою.
And Jacob was in love with Rachel; and he said, I will be your servant seven years for Rachel, your younger daughter.
ἠγάπησεν δὲ ἰακωβ τὴν ραχὴλ καὶ εἶπεν δουλεύσω σοι ἑπτὰ ἔτη περὶ ραχὴλ τῆς θυγατρὸς σου τῆς νεωτέρας
- 19 І промовив Лаван: Краще мені віддати її тобі, аніж віддати мені її іншому чоловікові. Сиди ж зо мною!
And Laban said, It is better for you to have her than another man: go on living here with me.
εἶπεν δὲ αὐτῷ λαβαν βέλτιον δοῦναί με αὐτὴν σοὶ ἢ δοῦναί με αὐτὴν ἀνδρὶ ἑτέρῳ οἰκησον μετ' ἐμοῦ
- 20 І служив Яків за Рахіль сім літ, а вони через любов його до неї були в його очах, як кілька днів.
And Jacob did seven years' work for Rachel; and because of his love for her it seemed to him only a very little time.
καὶ ἐδούλευσεν ἰακωβ περὶ ραχὴλ ἔτη ἑπτὰ καὶ ἦσαν ἐναντίον αὐτοῦ ὡς ἡμέραι ὀλίγαι παρὰ τὸ ἀγαπᾶν αὐτὸν αὐτὴν
- 21 І сказав Яків Лаванові: Дай мені жінку мою, бо виповнилися мої дні, і нехай я до неї ввійду!
Then Jacob said to Laban, Give me my wife so that I may have her, for the days are ended.
εἶπεν δὲ ἰακωβ πρὸς λαβαν ἀπόδος τὴν γυναῖκά μου πεπλήρωνται γὰρ αἱ ἡμέραι μου ὅπως εἰσέλθω πρὸς αὐτὴν

- 22 I зібрав Лаван усіх людей тієї місцевости, і справив гостину.
And Laban got together all the men of the place and gave a feast.
συνήγαγεν δὲ λαβαν πάντας τοὺς ἀνδρας τοῦ τόπου καὶ ἐποίησεν γάμον
- 23 I сталося ввечері, і взяв він дочку свою Лию, і до нього впровадив її. I Яків із нею зійшовся.
And in the evening he took Leah, his daughter, and gave her to him, and he went in to her.
καὶ ἐγένετο ἐσπέρα καὶ λαβὼν λαβαν λειαν τὴν θυγατέρα αὐτοῦ εἰσήγαγεν αὐτὴν πρὸς ἰακωβ καὶ εἰσῆλθεν πρὸς αὐτὴν ἰακωβ
- 24 A Лаван дав їй Зилпу, невільницю свою, дав Лії, дочці своїй, за невільницю.
And Laban gave Zilpah, his servant-girl, to Leah, to be her waiting-woman.
ἔδωκεν δὲ λαβαν λεια τῇ θυγατρὶ αὐτοῦ ζελφαν τὴν παιδίσκην αὐτοῦ αὐτῇ παιδίσκην
- 25 A вранці виявилось, що то була Лія! I промовив Яків до Лавана: Що це ти вчинив мені? Хіба не за Рахіль працював я в тебе? Нащо ж обманив ти мене?
And in the morning Jacob saw that it was Leah; and he said to Laban, What have you done to me? was I not working for you so that I might have Rachel? why have you been false to me?
ἐγένετο δὲ πρωὶ καὶ ἰδοὺ ἦν λεια εἶπεν δὲ ἰακωβ τῷ λαβαν τί τοῦτο ἐποίησάς μοι οὐ περὶ ραχηλ ἐδούλευσα παρὰ σοὶ καὶ ἴνα τί παρελόγισο με
- 26 A Лаван відказав: У нашій місцевості не робиться так, щоб віддавати молодшу перед старшою.
And Laban said, In our country we do not let the younger daughter be married before the older.
εἶπεν δὲ λαβαν οὐκ ἔστιν οὕτως ἐν τῷ τόπῳ ἡμῶν δοῦναι τὴν νεωτέραν πρὶν ἢ τὴν πρεσβυτέραν
- 27 Виповни тиждень для цієї, і буде дана тобі також та, за працю, що будеш працювати в мене ще сім літ других.
Let the week of the bride-feast come to its end and then we will give you the other in addition, if you will be my servant for another seven years.
συντέλεσον οὖν τὰ ἑβδομα ταύτης καὶ δώσω σοι καὶ ταύτην ἀντὶ τῆς ἐργασίας ἧς ἐργᾶ παρ' ἐμοὶ ἔτι ἑπτὰ ἔτη ἕτερα
- 28 I зробив Яків так, і виповнив тиждень для цієї. I він дав йому Рахіль, дочку свою, дав йому за жінку.
And Jacob did so; and when the week was ended, Laban gave him his daughter Rachel for his wife.
ἐποίησεν δὲ ἰακωβ οὕτως καὶ ἀνεπλήρωσεν τὰ ἑβδομα ταύτης καὶ ἔδωκεν αὐτῷ λαβαν ραχηλ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ αὐτῷ γυναῖκα
- 29 I дав Лаван Рахілі, дочці своїй, Білгу, невільницю свою, дав їй за невільницю.
And Laban gave Rachel his servant-girl Bilhah to be her waiting-woman.
ἔδωκεν δὲ λαβαν ραχηλ τῇ θυγατρὶ αὐτοῦ βαλλαν τὴν παιδίσκην αὐτοῦ αὐτῇ παιδίσκην
- 30 I прийшов він також до Рахілі, і покохав також Рахіль, більше, як Лию. I працював у нього ще сім літ других.
Then Jacob took Rachel as his wife, and his love for her was greater than his love for Leah; and he went on working for Laban for another seven years.
καὶ εἰσῆλθεν πρὸς ραχηλ ἠγάπησεν δὲ ραχηλ μᾶλλον ἢ λειαν καὶ ἐδούλευσεν αὐτῷ ἑπτὰ ἔτη ἕτερα
- 31 ¶ I побачив Господь, що зненавиджена Лія, і відкрив її утробу, а Рахіль була неплідна.
Now the Lord, seeing that Leah was not loved, gave her a child; while Rachel had no children.
ἰδὼν δὲ κύριος ὅτι μισεῖται λεια ἠνοιξεν τὴν μήτραν αὐτῆς ραχηλ δὲ ἦν στείρα
- 32 I завагітніла Лія, і сина породила, і назвала ім'я йому: Рувим, бо сказала була: Господь споглянув на недолю мою, бо тепер покохас мене чоловік мій!
And Leah was with child, and gave birth to a son to whom she gave the name Reuben: for she said, The Lord has seen my sorrow; now my husband will have love for me.
καὶ συνέλαβεν λεια καὶ ἔτεκεν υἱὸν τῷ ἰακωβ ἐκάλεσεν δὲ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ρουβην λέγουσα διότι εἶδέν μου κύριος τὴν ταπεινώσιν νῦν με ἀγαπήσει ὁ ἀνὴρ μου
- 33 I завагітніла вона ще, і сина породила, і сказала: Господь почув, що я зненавиджена, і дав мені також цього. I назвала ймення йому: Симеон.
Then she became with child again, and gave birth to a son; and said, Because it has come to the Lord's ears that I am not loved, he has given me this son in addition: and she gave him the name Simeon.
καὶ συνέλαβεν πάλιν λεια καὶ ἔτεκεν υἱὸν δεύτερον τῷ ἰακωβ καὶ εἶπεν ὅτι ἤκουσεν κύριος ὅτι μισοῦμαι καὶ προσέδωκέν μοι καὶ τοῦτον ἐκάλεσεν δὲ τὸ ὄνομα αὐτοῦ σιμεων
- 34 I завагітніла вона ще, і сина породила, і сказала: Тепер оцим разом буде до мене прилучений мій чоловік, бо я трьох синів породила йому. Тому й назвала ім'я йому: Левій.
And she was with child again, and gave birth to a son; and said, Now at last my husband will be united to me, because I have given him three sons: so he was named Levi.
καὶ συνέλαβεν ἔτι καὶ ἔτεκεν υἱὸν καὶ εἶπεν ἐν τῷ νῦν καιρῷ πρὸς ἐμοῦ ἔσται ὁ ἀνὴρ μου ἔτεκεν γὰρ αὐτῷ τρεῖς υἱούς διὰ τοῦτο ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ λευι
- 35 I завагітніла вона ще, і сина породила, і сказала: Тим разом я буду хвалити Господа! Тому назвала ім'я йому: Юда. Та й перестала роджати.
And she was with child again, and gave birth to a son: and she said, This time I will give praise to the Lord: so he was named Judah; after this she had no more children for a time.
καὶ συλλαβοῦσα ἔτι ἔτεκεν υἱὸν καὶ εἶπεν νῦν ἔτι τοῦτο ἐξομολογήσομαι κυρίῳ διὰ τοῦτο ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἰουδα καὶ ἔσται τοῦ τίκτειν

- 1 ¶ I побачила Рахіль, що вона не вродила Якову. I заздрила Рахіль сестрі своїй, і сказала до Якова: Дай мені синів! А коли ні, то я вмираю!
Now Rachel, because she had no children, was full of envy of her sister; and she said to Jacob, If you do not give me children I will not go on living.
ἰδοῦσα δὲ ραχὴλ ὅτι οὐ τέτοκεν τῷ ἰακωβ καὶ ἐζήλωσεν ραχὴλ τὴν ἀδελφὴν αὐτῆς καὶ εἶπεν τῷ ἰακωβ δός μοι τέκνα εἰ δὲ μὴ τελευτήσω ἐγώ
- 2 I запалився гнів Яковів на Рахіль, і він сказав: Чи я замість Бога, що затримав від тебе плід утроби?
But Jacob was angry with Rachel, and said, Am I in the place of God, who has kept your body from having fruit?
ἐθυμώθη δὲ ἰακωβ τῇ ραχὴλ καὶ εἶπεν αὐτῇ μὴ ἀντὶ θεοῦ ἐγώ εἰμι ὃς ἐστέρησέν σε καρπὸν κοιλίας
- 3 I сказала вона: Ось невілница моя Білга. Прийди до неї, і нехай вона вродить на коліна мої, і я також буду мати від неї дітей.
Then she said, Here is my servant Bilhah, go in to her, so that she may have a child on my knees, and I may have a family by her.
εἶπεν δὲ ραχὴλ τῷ ἰακωβ ἰδοὺ ἡ παιδίσκη μου βαλλα εἰσελθε πρὸς αὐτήν καὶ τέξεται ἐπὶ τῶν γονάτων μου καὶ τεκνοποιήσομαι κάγω ἐξ αὐτῆς
- 4 I вона дала йому Білгу, невілницю свою, за жінку. I ввійшов до неї Яків.
So she gave him her servant Bilhah as a wife, and Jacob went in to her.
καὶ ἔδωκεν αὐτῷ βαλλαν τὴν παιδίσκην αὐτῆς αὐτῷ γυναῖκα εἰσῆλθεν δὲ πρὸς αὐτήν ἰακωβ
- 5 I завагітніла Білга, і вродила Якову сина.
And Bilhah became with child, and gave birth to a son.
καὶ συνέλαβεν βαλλα ἡ παιδίσκη ραχὴλ καὶ ἔτεκεν τῷ ἰακωβ υἱόν
- 6 I сказала Рахіль: Розсудив Бог мене, а також вислухав голос мій, і дав мені сина. Тому назвала ймення йому: Дан.
Then Rachel said, God has been my judge, and has given ear to my voice, and has given me a son; so he was named Dan.
καὶ εἶπεν ραχὴλ ἔκρινέν μοι ὁ θεὸς καὶ ἐπήκουσεν τῆς φωνῆς μου καὶ ἔδωκέν μοι υἱόν διὰ τοῦτο ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ δαν
- 7 I завагітніла вона ще, і вродила Білга, невілница Рахілина, другого сина Якову.
And again Bilhah, Rachel's servant, was with child, and gave birth to a second son.
καὶ συνέλαβεν ἔτι βαλλα ἡ παιδίσκη ραχὴλ καὶ ἔτεκεν υἱὸν δεῦτερον τῷ ἰακωβ
- 8 I сказала Рахіль: Великою боротьбою боролась я з сестрою своєю, і перемогла. I назвала ймення йому: Нефталім.
And Rachel said, I have had a great fight with my sister, and I have overcome her: and she gave the child the name Naphtali.
καὶ εἶπεν ραχὴλ συνελάβετό μοι ὁ θεὸς καὶ συναναστράφην τῇ ἀδελφῇ μου καὶ ἠδυνάσθην καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ νεφθαλι
- 9 I побачила Лія, що вона перестала родити, і взяла Зілпу, свою невілницю, і дала її Якову за жінку.
When it was clear to Leah that she would have no more children for a time, she gave Zilpah, her servant, to Jacob as a wife.
εἶδεν δὲ λεια ὅτι ἔστη τοῦ τίκτειν καὶ ἔλαβεν ζελφαν τὴν παιδίσκην αὐτῆς καὶ ἔδωκεν αὐτήν τῷ ἰακωβ γυναῖκα
- 10 I вродила Зілпа, невілница Ліїна, Якову сина.
And Zilpah, Leah's servant, gave birth to a son.
εἰσῆλθεν δὲ πρὸς αὐτήν ἰακωβ καὶ συνέλαβεν ζελφα ἡ παιδίσκη λειας καὶ ἔτεκεν τῷ ἰακωβ υἱόν
- 11 I сказала Лія: Прийшло щастя, і назвала ймення йому Гад.
And Leah said, It has gone well for me: and she gave him the name Gad.
καὶ εἶπεν λεια ἐν τύχῃ καὶ ἐπωνόμασεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ γαδ
- 12 I вродила Зілпа, невілница Ліїна, другого сина Якову.
And Zilpah, Leah's servant, gave birth to a second son.
καὶ συνέλαβεν ζελφα ἡ παιδίσκη λειας καὶ ἔτεκεν ἔτι τῷ ἰακωβ υἱὸν δεῦτερον
- 13 I промовила Лія: То на блаженство моє, бо будуть уважати мене за жінку блаженну. I назвала ймення йому: Ашер.
And Leah said, Happy am I! and all women will give witness to my joy: and she gave him the name Asher.
καὶ εἶπεν λεια μακαρία ἐγώ ὅτι μακαρίζουσίν με αἱ γυναῖκες καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἀσηρ

- 14 ¶ I пішов Рувим за тих днів, коли жато пшеницю, і знайшов на полі мандрагорові яблучка, і приніс їх до Лії, матері своєї. I сказала Рахіль до Лії: Дай мені з мандрагорових яблучок си на твого!
Now at the time of the grain-cutting, Reuben saw some love-fruits in the field, and took them to his mother Leah. And Rachel said to her, Let me have some of your son's love-fruits.
ἐπορεύθη δὲ ρουβὴν ἐν ἡμέραις θερισμοῦ πυρῶν καὶ εὔρεν μήλα μανδραγόρου ἐν τῷ ἀγρῷ καὶ ἤνεγκεν αὐτὰ πρὸς λειαν τὴν μητέρα αὐτοῦ εἶπεν δὲ ραχηλ τῇ λεια δός μοι τῶν μανδραγορῶν τοῦ υἱοῦ σου
- 15 A та відказала їй: Чи мало тобі, що забрала мого чоловіка? I забереш також мандрагорові яблучка сина мого? I сказала Рахіль: Тому то він ляже з тобою цієї ночі за мандрагорові яблучка сина твого!
But Leah said to her, Is it a small thing that you have taken my husband from me? and now would you take my son's love-fruits? Then Rachel said, You may have him tonight in exchange for your son's love-fruits.
εἶπεν δὲ λεια οὐχ ἱκανόν σοι ὅτι ἔλαβες τὸν ἄνδρα μου μὴ καὶ τοὺς μανδραγόρας τοῦ υἱοῦ μου λήμψῃ εἶπεν δὲ ραχηλ οὐχ οὕτως κοιμηθήτω μετὰ σοῦ τὴν νύκτα ταύτην ἀντὶ τῶν μανδραγορῶν τοῦ υἱοῦ σου
- 16 I прийшов Яків з поля ввечері, а Лія вийшла назустріч і сказала: Увійдеш до мене, бо справді найняла я тебе за мандрагорові яблучка сина мого. I лежав він із нею ночі цієї.
In the evening, when Jacob came in from the field, Leah went out to him and said, Tonight you are to come to me, for I have given my son's love-fruits as a price for you. And he went in to her that night.
εἰσῆλθεν δὲ ἰακωβ ἐξ ἀγροῦ ἑσπέρας καὶ ἐξῆλθεν λεια εἰς συνάντησιν αὐτῷ καὶ εἶπεν πρὸς με εἰσελεύσῃ σήμερον μεμίσθωμαι γάρ σε ἀντὶ τῶν μανδραγορῶν τοῦ υἱοῦ μου καὶ ἐκοιμήθη μετ' αὐτῆς τὴν νύκτα ἐκείνην
- 17 I вислухав Бог Лію, і завагітніла вона, і вродила Якову п'ятого сина.
And God gave ear to her and she became with child, and gave Jacob a fifth son.
καὶ ἐπήκουσεν ὁ θεὸς λειας καὶ συλλαβοῦσα ἔτεκεν τῷ ἰακωβ υἱὸν πέμπτον
- 18 I промовила Лія: Дав Бог заплату мені, що дала я невілницю свою свосму чоловікові. I назвала ймення йому: Иссахар.
Then Leah said, God has made payment to me for giving my servant-girl to my husband: so she gave her son the name Issachar.
καὶ εἶπεν λεια ἔδωκεν ὁ θεὸς τὸν μισθόν μου ἀνθ' οὗ ἔδωκα τὴν παιδίσκην μου τῷ ἀνδρὶ μου καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἰσσαχαρ ὃ ἐστὶν μισθός
- 19 I завагітніла Лія ще, і вродила Якову шостого сина.
And again Leah became with child, and she gave Jacob a sixth son.
καὶ συνέλαβεν ἔτι λεια καὶ ἔτεκεν υἱὸν ἕκτον τῷ ἰακωβ
- 20 I промовила Лія: Обдарував мене Бог добрим подарунком, цим разом замешкає в мене мій чоловік, бо я породила йому шестеро синів. I назвала ймення йому: Завулон.
And she said, God has given me a good bride-price; now at last will I have my husband living with me, for I have given him six sons: and she gave him the name Zebulun.
καὶ εἶπεν λεια δεδώρηταί μοι ὁ θεὸς δῶρον καλόν ἐν τῷ νῦν καιρῷ αἰρετιεὶ με ὁ ἀνὴρ μου ἔτεκεν γὰρ αὐτῷ υἱοὺς ἕξ καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ ζαβουλων
- 21 A потому вродила дочку, і назвала ймення їй: Діна.
After that she had a daughter, to whom she gave the name Dinah.
καὶ μετὰ τοῦτο ἔτεκεν θυγατέρα καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτῆς δινα
- 22 I згадав Бог про Рахіль, і вислухав її Бог, і відчинив їй утробу.
Then God gave thought to Rachel, and hearing her prayer he made her fertile.
ἐμνήσθη δὲ ὁ θεὸς τῆς ραχηλ καὶ ἐπήκουσεν αὐτῆς ὁ θεὸς καὶ ἀνέφξεν αὐτῆς τὴν μήτραν
- 23 I завагітніла вона, і сина вродила, і сказала: Бог забрав мою ганьбу!
And she was with child, and gave birth to a son: and she said, God has taken away my shame.
καὶ συλλαβοῦσα ἔτεκεν τῷ ἰακωβ υἱὸν εἶπεν δὲ ραχηλ ἀφείλεν ὁ θεὸς μου τὸ ὄνειδος
- 24 I назвала ймення йому: Йосип, кажучи: Додасть Господь мені іншого сина!
And she gave him the name Joseph, saying, May the Lord give me another son.
καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἰωσηφ λέγουσα προσθέτω ὁ θεὸς μοι υἱὸν ἕτερον
- 25 ¶ I сталося, коли Рахіль породила Йосипа, то сказав Яків до Лавана: Відпусти мене, і нехай я піду до свого місця й до Краю свого.
Now after the birth of Joseph, Jacob said to Laban, Let me go away to my place and my country.
ἐγένετο δὲ ὡς ἔτεκεν ραχηλ τὸν ἰωσηφ εἶπεν ἰακωβ τῷ λαβαν ἀπόστειλόν με ἵνα ἀπέλθω εἰς τὸν τόπον μου καὶ εἰς τὴν γῆν μου

- 26 Дай же жінок моїх і дітей моїх, що служив тобі за них, і нехай я піду, бо ти знаєш службу мою, яку я служив був тобі.
Give me my wives and my children, for whom I have been your servant, and let me go: for you have knowledge of all the work I have done for you.
ἀπόδος τὰς γυναῖκάς μου καὶ τὰ παιδιά περὶ ὧν δεδοῦλεύκά σοι ἵνα ἀπέλθω σὺ γὰρ γινώσκεις τὴν δουλείαν ἣν δεδοῦλεύκά σοι
- 27 І промовив до нього Лаван: Коли я знайшов милість в очах твоїх, побудь з нами, бо я зрозумів, що поблагословив мене Господь через тебе.
And Laban said, If you will let me say so, do not go away; for I have seen by the signs that the Lord has been good to me because of you.
εἶπεν δὲ αὐτῷ λαβαν εἰ εὖρον χάριν ἐναντίον σου οἰωνισάμην ἂν εὐλόγησεν γὰρ με ὁ θεὸς τῇ σῆ εἰσόδῳ
- 28 І далі казав: Признач собі заплату від мене, і я дам.
Say then what your payment is to be and I will give it.
διάστειλον τὸν μισθόν σου πρὸς με καὶ δώσω
- 29 А той відказав: Ти знаєш, як я служив тобі, і якою стала худоба твоя зо мною.
Then Jacob said, You have seen what I have done for you, and how your cattle have done well under my care.
εἶπεν δὲ αὐτῷ ἰακωβ σὺ γινώσκεις ἃ δεδοῦλεύκά σοι καὶ ὅσα ἦν κτήνη σου μετ' ἐμοῦ
- 30 Бо те мале, що було в тебе до мене, розмножилося на велике, і Господь поблагословив тебе, відколи нога моя в тебе. А тепер, коли ж я буду працювати для власного дому?
For before I came you had little, and it has been greatly increased; and the Lord has given you a blessing in everything I have done; but when am I to do something for my family?
μικρὰ γὰρ ἦν ὅσα σοι ἦν ἐναντίον ἐμοῦ καὶ ἠὺξήθη εἰς πλῆθος καὶ ἠυλόγησέν σε κύριος ἐπὶ τῷ ποδί μου νῦν οὖν πότε ποιήσω κἀγὼ ἐμαντῷ οἴκῳ
- 31 І сказав Лаван: Що ж я тобі дам? А Яків промовив: Не давай мені нічого. Коли зробиш мені оцю річ, то вернуса, буду пасти отару твою, буду пильнувати.
And Laban said, What am I to give you? And Jacob said, Do not give me anything; but I will again take up the care of your flock if you will only do this for me:
καὶ εἶπεν αὐτῷ λαβαν τί σοι δώσω εἶπεν δὲ αὐτῷ ἰακωβ οὐδέν ἐὰν ποιήσης μοι τὸ ῥῆμα τοῦτο πάλιν ποιμανῶ τὰ πρόβατά σου καὶ φυλάξω
- 32 Я сьогодні перейду через усю отару твою, щоб вилучити звідти кожну овечку крапчасту й переполасу, і кожну овечку чорну з-поміж овець, і переполасе й крапчасте з-поміж кіз, і це б уде заплата мені.
Let me go through all your flock today, taking out from among them all the sheep which are marked or coloured or black, and all the marked or coloured goats: these will be my payment.
παρελθάτω πάντα τὰ πρόβατά σου σήμερον καὶ διαχώρισον ἐκεῖθεν πᾶν πρόβατον φαῖόν ἐν τοῖς ἀρνάσιν καὶ πᾶν διάλευκον καὶ ῥαντὸν ἐν ταῖς αἰξίν ἔσται μοι μισθός
- 33 І справедливість моя посвідчить за мене в завтрішнім дні, коли прийдеш глянути на заплату мою від тебе. Усе, що воно не крапчасте й не переполасе з-поміж кіз і не чорне з-поміж овець, крадене воно в мене.
And so you will be able to put my honour to the test in time to come; if you see among my flocks any goats which are not marked or coloured, or any sheep which is not black, you may take me for a thief.
καὶ ἐπακούσεται μοι ἡ δικαιοσύνη μου ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ αὐρίῳν ὅτι ἔστιν ὁ μισθός μου ἐνώπιόν σου πᾶν ὃ ἐὰν μὴ ᾦ ῥαντὸν καὶ διάλευκον ἐν ταῖς αἰξίν καὶ φαῖόν ἐν τοῖς ἀρνάσιν κεκλεμμένον ἔσται παρ' ἐμοῦ
- 34 А Лаван відказав: Так, нехай буде за словом твоїм!
And Laban said, Let it be as you say.
εἶπεν δὲ αὐτῷ λαβαν ἔστω κατὰ τὸ ῥῆμά σου
- 35 І того дня вилучив він козлів пасастих і покрапованих, і всі кози крапчасті й переполасі, усе, що біле було в ньому, і все чорне серед овець, і дав до рук своїх синів.
So that day he took all the he-goats which were banded or coloured, and all the she-goats which were marked or coloured or had white marks, and all the black sheep, and gave them into the care of his sons;
καὶ διέστειλεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκεῖνῃ τοὺς τράγους τοὺς ῥαντοὺς καὶ τοὺς διαλεύκους καὶ πάσας τὰς αἴγας τὰς ῥαντὰς καὶ τὰς διαλεύκους καὶ πᾶν ὃ ἦν λευκὸν ἐν αὐτοῖς καὶ πᾶν ὃ ἦν φαῖόν ἐν τοῖς ἀρνάσιν καὶ ἔδωκεν διὰ χειρὸς τῶν υἱῶν αὐτοῦ
- 36 І визначив дорогу триденну поміж собою й поміж Яковом. А Яків пас позосталу Лаванову отару.
And sent them three days' journey away: and Jacob took care of the rest of Laban's flock.
καὶ ἀπέστησεν ὁδὸν τριῶν ἡμερῶν ἀνὰ μέσον αὐτῶν καὶ ἀνὰ μέσον ἰακωβ ἰακωβ δὲ ἐποίμαινεν τὰ πρόβατα λαβαν τὰ ὑπολειφθέντα
- 37 ¶ І взяв собі Яків сирого кня тополевого, і мігдалового, і каштанового, і налупив з них білих лушпин, відкриваючи білість, що на княх була.
Then Jacob took young branches of trees, cutting off the skin so that the white wood was seen in bands.
ἔλαβεν δὲ ἑαυτῷ ἰακωβ ῥάβδον στυρακίνην γλωρᾶν καὶ καρυῖνην καὶ πλατάνου καὶ ἐλέπισεν αὐτὰς ἰακωβ λεπίσματα λευκὰ περισύρων τὸ γλωρόν ἐφαίνετο δὲ ἐπὶ ταῖς ῥάβδοις τὸ λευκὸν ὃ ἐλέπισεν ποικίλον

- 38 I поставив кийки, що їх облупив, перед отарою при жолобах при коритах води, куди отара приходить пити. I вони злучувалися, як приходили пити.
And he put the banded sticks in the drinking-places where the flock came to get water; and they became with young when they came to the water.
 και παρέθηκεν τὰς ῥάβδους ὡς ἐλέπισεν ἐν ταῖς ληνοῖς τῶν ποτιστηρίων τοῦ ὕδατος ἵνα ὡς ἂν ἐλθῶσιν τὰ πρόβατα πιεῖν ἐνώπιον τῶν ῥάβδων ἐλθόντων αὐτῶν εἰς τὸ πιεῖν
- 39 I злучувалася отара при княх, і котилася овечками та козами пасастими, крапчастими й переполасими.
And because of this, the flock gave birth to young which were marked with bands of colour.
 ἐγκισσῶσιν τὰ πρόβατα εἰς τὰς ῥάβδους καὶ ἔτικτον τὰ πρόβατα διάλευκα καὶ ποικίλα καὶ σποδοειδῆ ῥαντά
- 40 I відділяв Яків тих овечок, і ставив отару обличчям до пасастого й до всього чорного серед отари Лавана. I клав свої стада окремо, і не клав їх до отари Лаванової.
These lambs Jacob kept separate; and he put his flock in a place by themselves and not with Laban's flock.
 τοὺς δὲ ἄμνους διέστειλεν ἰακωβ καὶ ἔστησεν ἐναντίον τῶν προβάτων κριὸν διάλευκον καὶ πᾶν ποικίλον ἐν τοῖς ἄμνοις καὶ διεχώρισεν ἑαυτῷ ποίμνια καθ' ἑαυτὸν καὶ οὐκ ἔμιξεν αὐτὰ εἰς τὰ πρόβατα λαβαν
- 41 I бувало, що кожного разу, коли злучувалася отара міцна, то Яків клав при жолобах кий перед очі отари, щоб вона злучувалася при тих княх.
And whenever the stronger ones of the flock became with young, Jacob put the sticks in front of them in the drinking-places, so that they might become with young when they saw the sticks.
 ἐγένετο δὲ ἐν τῷ καιρῷ ᾧ ἐνεκίσθησεν τὰ πρόβατα ἐν γαστρὶ λαμβάνοντα ἔθηκεν ἰακωβ τὰς ῥάβδους ἐναντίον τῶν προβάτων ἐν ταῖς ληνοῖς τοῦ ἐγκισσῆσαι αὐτὰ κατὰ τὰς ῥάβδους
- 42 А як отара слаба була, то не клав. I ставалося, що слабе припадало Лаванові, а міцніше Якову.
But when the flocks were feeble, he did not put the sticks before them; so that the feebler flocks were Laban's and the stronger were Jacob's.
 ἦνικα δ' ἂν ἔτεκον τὰ πρόβατα οὐκ ἐτίθει ἐγένετο δὲ τὸ ἄσημα τοῦ λαβαν τὰ δὲ ἐπίσημα τοῦ ἰακωβ
- 43 I дуже-дуже зможнів той чоловік. I було в нього багато отар, і невільниці, і раби, і верблюди, і осли.
So Jacob's wealth was greatly increased; he had great flocks and women-servants and men-servants and camels and asses.
 και ἐπλούτησεν ὁ ἄνθρωπος σφόδρα σφόδρα καὶ ἐγένετο αὐτῷ κτήνη πολλὰ καὶ βόες καὶ παῖδες καὶ παιδίσκαὶ καὶ κάμηλοι καὶ ὄνοι
- 1 ¶ I почув був Яків слова Лаванових синів, що казали: Яків забрав усе, що було в нашого батька. I з того, що було в батька нашого, зробив собі всю оцю честь...
Now it came to the ears of Jacob that Laban's sons were saying, Jacob has taken away all our father's property, and in this way he has got all this wealth.
 ἤκουσεν δὲ ἰακωβ τὰ ῥήματα τῶν υἱῶν λαβαν λεγόντων εἰλῆφεν ἰακωβ πάντα τὰ τοῦ πατρὸς ἡμῶν καὶ ἐκ τῶν τοῦ πατρὸς ἡμῶν πεποίηκεν πᾶσαν τὴν δόξαν ταύτην
- 2 I побачив Яків Лаванове обличчя, а ото він тепер інший до нього, як був учора, позавчора.
And Jacob saw that Laban's feeling for him was no longer what it had been before.
 και εἶδεν ἰακωβ τὸ πρόσωπον τοῦ λαβαν καὶ ἰδοὺ οὐκ ἦν πρὸς αὐτὸν ὡς ἐχθὲς καὶ τρίτην ἡμέραν
- 3 I промовив Господь до Якова: Вернися до краю батьків твоїх, і до місця твого народження. А Я буду з тобою.
Then the Lord said to Jacob, Go back to the land of your fathers, and to your relations, and I will be with you.
 εἶπεν δὲ κύριος πρὸς ἰακωβ ἀποστρέφου εἰς τὴν γῆν τοῦ πατρὸς σου καὶ εἰς τὴν γενεάν σου καὶ ἔσομαι μετὰ σοῦ
- 4 I послав Яків, і покликав Рахіль і Лію на поле до отари своєї,
And Jacob sent for Rachel and Leah to come to him in the field among his flock.
 ἀποστείλας δὲ ἰακωβ ἐκάλεσεν ραχηλ καὶ λειαν εἰς τὸ πεδῖον οὗ τὰ ποίμνια
- 5 та й промовив до них: Я бачив обличчя вашого батька, що він тепер інший до мене, як був учора й позавчора. Та Бог батька мого був зо мною.
And he said to them, It is clear to me that your father's feeling is no longer what it was to me; but the God of my father has been with me
 και εἶπεν αὐταῖς ὁρῶ ἐγὼ τὸ πρόσωπον τοῦ πατρὸς ὑμῶν ὅτι οὐκ ἔστιν πρὸς ἐμοῦ ὡς ἐχθὲς καὶ τρίτην ἡμέραν ὁ δὲ θεὸς τοῦ πατρὸς μου ἦν μετ' ἐμοῦ
- 6 А ви знаєте, що всією силою своєю я служив вашому батькові.
And you have seen how I have done all in my power for your father,
 και αὐταὶ δὲ οἶδατε ὅτι ἐν πάσῃ τῇ ἰσχύϊ μου δεδούλευκα τῷ πατρὶ ὑμῶν
- 7 I батько ваш сміявся з мене, і десять раз міняв заплату мені, але Бог не дав йому чинити зо мною зле.
But your father has not kept faith with me, and ten times he has made changes in my payment; but God has kept him from doing me damage.
 ὁ δὲ πατὴρ ὑμῶν παρεκρούσατό με καὶ ἤλλαξεν τὸν μισθόν μου τῶν δέκα ἄμνων καὶ οὐκ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ θεὸς κακοποιῆσαί με

- 8 Коли він говорив був отак: Крапчасте буде заплата твоя, то й котяться всі овечки та кози крапчасті. А коли скаже так: Пасасте буде заплата твоя, то й котяться всі овечки та кози пасасті.
If he said, All those in the flock which have marks are to be yours, then all the flock gave birth to marked young; and if he said, All the banded ones are to be yours, then all the flock had banded young.
 ἐὰν οὕτως εἶπῃ τὰ ποικίλα ἔσται σου μισθός καὶ τέξεται πάντα τὰ πρόβατα ποικίλα ἐὰν δὲ εἶπῃ τὰ λευκὰ ἔσται σου μισθός καὶ τέξεται πάντα τὰ πρόβατα λευκὰ
- 9 І відняв Бог худобу вашого батька, та й дав мені.
So God has taken away your father's cattle and has given them to me.
 καὶ ἀφείλατο ὁ θεὸς πάντα τὰ κτήνη τοῦ πατρὸς ὑμῶν καὶ ἔδωκέν μοι αὐτά
- 10 І сталося в час, коли отара злучувалася, звів був я очі свої та й побачив у сні: аж ось козли, що спинались на овечок та на кіз, були пасасті, крапчасті й рябі.
And at the time when the flock were with young, I saw in a dream that all the he-goats which were joined with the she-goats were banded and marked and coloured.
 καὶ ἐγένετο ἡνίκα ἐνεκίσσων τὰ πρόβατα καὶ εἶδον τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτὰ ἐν τῷ ὕπνῳ καὶ ἰδοὺ οἱ τράγοι καὶ οἱ κριοὶ ἀναβαίνοντες ἦσαν ἐπὶ τὰ πρόβατα καὶ τὰς αἴγας διάλευκοι καὶ ποικίλοι καὶ σποδοσειδεῖς ῥαντοῖ
- 11 І сказав мені Ангол у сні: Якове! А я відказав: Ось я!
And in my dream the angel of the Lord said to me, Jacob: and I said, Here am I.
 καὶ εἶπέν μοι ὁ ἄγγελος τοῦ θεοῦ καθ' ὕπνον ἰακωβ ἐγὼ δὲ εἶπα τί ἐστίν
- 12 Він промовив: Зведи свої очі й побач: усі козли, що спинаються на овечок та на кіз, пасасті, крапчасті й рябі, бо Я бачив усе, що Лаван виробляє тобі.
And he said, See how all the he-goats are banded and marked and coloured: for I have seen what Laban has done to you.
 καὶ εἶπεν ἀνάβλεψον τοῖς ὀφθαλμοῖς σου καὶ ἰδὲ τοὺς τράγους καὶ τοὺς κριοὺς ἀναβαίνοντας ἐπὶ τὰ πρόβατα καὶ τὰς αἴγας διαλεύκους καὶ ποικίλους καὶ σποδοσειδεῖς ῥαντούς ἐώρακα γὰρ ὅσα σοι λ αβαν ποιεῖ
- 13 Я Бог Бет-Еду, що ти намастив був там пам'ятника, і Мені склав там обітницю. Тепер уставай, вийди з цієї землі, і вертайся до землі твого народження.
I am the God of Beth-el, where you put oil on the pillar and took an oath to me: now then, come out of this land and go back to the country of your birth.
 ἐγὼ εἰμι ὁ θεὸς ὁ ὀφθεῖς σοι ἐν τόπῳ θεοῦ οὗ ἠλειψάς μοι ἐκεῖ στήλην καὶ ἠῤῥω μοι ἐκεῖ εὐχὴν νῦν οὖν ἀνάστηθι καὶ ἐξελθε ἐκ τῆς γῆς ταύτης καὶ ἀπελθε εἰς τὴν γῆν τῆς γενέσεώς σου καὶ ἔσομαι μετὰ σοῦ
- 14 І відповіла Рахіль та Лія, та й сказали йому: Чи ми маємо частку та спадщину в домі нашого батька?
Then Rachel and Leah said to him in answer, What part or heritage is there for us in our father's house?
 καὶ ἀποκριθεῖσα ραχηλ καὶ λεια εἶπαν αὐτῷ μὴ ἐστίν ἡμῖν ἐτι μερίς ἢ κληρονομία ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς ἡμῶν
- 15 Таж він нас полічив за чужинців, бо продав нас, і справді пожер наше срібло.
Are we not as people from a strange country to him? for he took a price for us and now it is all used up.
 οὐχ ὡς αἱ ἀλλότριά ἐλεογίσμεθα αὐτῷ πέπρακεν γὰρ ἡμᾶς καὶ κατέφαγεν καταβρώσει τὸ ἀργύριον ἡμῶν
- 16 Бож усе багатство, що Бог вирвав від нашого батька, воно наше та наших синів. А тепер зроби все, що Бог наказав був тобі.
For the wealth which God has taken from him is ours and our children's; so now, whatever God has said to you, do.
 πάντα τὸν πλοῦτον καὶ τὴν δόξαν ἣν ἀφείλατο ὁ θεὸς τοῦ πατρὸς ἡμῶν ἡμῖν ἔσται καὶ τοῖς τέκνοις ἡμῶν νῦν οὖν ὅσα εἶρηκέν σοι ὁ θεὸς ποιεῖ
- 17 ¶ І встав Яків, і посадив синів своїх і жінок своїх на верблюди.
Then Jacob put his wives and his sons on camels;
 ἀναστὰς δὲ ἰακωβ ἔλαβεν τὰς γυναῖκας αὐτοῦ καὶ τὰ παιδιά αὐτοῦ ἐπὶ τὰς καμήλους
- 18 І він забрав усю худобу свою, і все майно своє, що набув, здобуту худобу свою, що набув у Падані арамейським, щоб прийти до Ісаака, батька свого, до землі ханаанської.
And sending on before him all his cattle and his property which he had got together in Paddan-aram, he made ready to go to Isaac his father in the land of Canaan.
 καὶ ἀπήγαγεν πάντα τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ καὶ πᾶσαν τὴν ἀποσκευὴν αὐτοῦ ἣν περιποιήσατο ἐν τῇ μεσοποταμίᾳ καὶ πάντα τὰ αὐτοῦ ἀπελθεῖν πρὸς ἰσαακ τὸν πατέρα αὐτοῦ εἰς γῆν χανααν
- 19 А Лаван пішов стригти отару свою, а Рахіль покрала домових божків, яких батько мав.
Now Laban had gone to see to the cutting of the wool of his sheep; so Rachel secretly took the images of the gods of her father's house.
 λαβαν δὲ ὄχρετο κείραι τὰ πρόβατα αὐτοῦ ἐκλεψεν δὲ ραχηλ τὰ εἰδῶλα τοῦ πατρὸς αὐτῆς
- 20 І Яків обманив Лавана арамейського, бо не сказав йому, що втікає.
And Jacob went away secretly, without giving news of his flight to Laban the Aramaean.
 ἔκρυπεν δὲ ἰακωβ λαβαν τὸν σύρον τοῦ μὴ ἀναγγεῖλαι αὐτῷ ὅτι ἀποδιδράσκει

- 21 **I** втік він, і все, що його. I встав, і перейшов річку, і прямував до Гілеядської гори.
So he went away with all he had, and went across the River in the direction of the hill-country of Gilead.
καὶ ἀπέδρα αὐτὸς καὶ πάντα τὰ αὐτοῦ καὶ διεβή τὸν ποταμὸν καὶ ὄρμησεν εἰς τὸ ὄρος γαλααδ
- 22 **A** третього дня розказано Лаванові, що Яків утік.
And on the third day Laban had news of Jacob's flight.
ἀνηγγέλη δὲ λαβαν τῷ σύρῳ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ ὅτι ἀπέδρα ἰακωβ
- 23 **I** взяв він з собою братів своїх, і гнався за ним дорогою семи день, та й догнав його на горі Гілеядській.
And taking the men of his family with him, he went after him for seven days and overtook him in the hill-country of Gilead.
καὶ παραλαβὼν πάντας τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ μεθ' ἑαυτοῦ ἐδίωξεν ὀπίσω αὐτοῦ ὁδὸν ἡμερῶν ἑπτὰ καὶ κατέλαβεν αὐτὸν ἐν τῷ ὄρει τῷ γαλααδ
- 24 **I** прийшов Бог до Лавана арамеянина в нічних сні, та й до нього сказав: Стережися, щоб ти не говорив з Яковом ані доброго, ані злого.
Then God came to Laban in a dream by night, and said to him, Take care that you say nothing good or bad to Jacob.
ἦλθεν δὲ ὁ θεὸς πρὸς λαβαν τὸν σύρον καθ' ὕπνον τὴν νύκτα καὶ εἶπεν αὐτῷ φύλαξαι σεαυτὸν μήποτε λαλήσῃς μετὰ ἰακωβ πονηρὰ
- 25 **¶** I догнав Лаван Якова. А Яків поставив намета свого на горі, і Лаван поставив з братами своїми на горі Гілеядській.
Now when Laban overtook him, Jacob had put up his tent in the hill-country; and Laban and his brothers put up their tents in the hill-country of Gilead.
καὶ κατέλαβεν λαβαν τὸν ἰακωβ ἰακωβ δὲ ἐπηξεν τὴν σκηνὴν αὐτοῦ ἐν τῷ ὄρει λαβαν δὲ ἔστησεν τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ ἐν τῷ ὄρει γαλααδ
- 26 **I** промовив Лаван до Якова: Що ти зробив? Ти обманив мене, і забрав моїх дочок, немов бранок меча!
And Laban said to Jacob, Why did you go away secretly, taking my daughters away like prisoners of war?
εἶπεν δὲ λαβαν τῷ ἰακωβ τί ἐποίησας ἵνα τί κρυφῆ ἀπέδρας καὶ ἐκλοποφόρησάς με καὶ ἀπήγαγες τὰς θυγατέρας μου ὡς αἰχμαλώτιδας μαχαίρᾳ
- 27 **Ч**ого втік ти таємно, і обікрав мене, і не сказав мені? А я був би відіслав тебе з радістю, із співами, з дубном, і з гуслими.
Why did you make a secret of your flight, not giving me word of it, so that I might have sent you away with joy and songs, with melody and music?
καὶ εἰ ἀνήγγειλās μοι ἐξαπέστειλα ἄν σε μετ' εὐφροσύνης καὶ μετὰ μουσικῶν τυμπάνων καὶ κιθάρας
- 28 **I** ти не дозволив мені навіть поцілувати онуків моїх і дочок моїх. Тож ти нерозумно вчинив!
You did not even let me give a kiss to my sons and my daughters. This was a foolish thing to do.
οὐκ ἤξιώθην καταφιλήσαι τὰ παῖδιά μου καὶ τὰς θυγατέρας μου νῦν δὲ ἀφρόνως ἔπραξας
- 29 **Я** маю в руці своїй силу, щоб учинити з вами зло. Але Бог вашого батька вчора вночі сказав був до мене, говорячи: Стережися, щоб ти не говорив з Яковом ані доброго, ані злого.
It is in my power to do you damage: but the God of your father came to me this night, saying, Take care that you say nothing good or bad to Jacob.
καὶ νῦν ἰσχύει ἡ χεὶρ μου κακοποιῆσαί σε ὁ δὲ θεὸς τοῦ πατρὸς σου ἐχθὲς εἶπεν πρὸς με λέγων φύλαξαι σεαυτὸν μήποτε λαλήσῃς μετὰ ἰακωβ πονηρὰ
- 30 **А** тепер справді підеш, бо ти сильно затужив за домом батька свого. Але нащо ти покрав моїх богів?
And now, it seems, you are going because your heart's desire is for your father's house; but why have you taken my gods?
νῦν οὖν πεπόμενοι ἐπιθυμία γὰρ ἐπεθύμησας ἀπελθεῖν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς σου ἵνα τί ἐκλεψας τοὺς θεοὺς μου
- 31 **А** Яків відповів і сказав до Лавана: Тому, що боявся, бо я думав: Аби но він не забрав від мене своїх дочок!
And Jacob, in answer, said to Laban, My fear was that you might take your daughters from me by force.
ἀποκριθεὶς δὲ ἰακωβ εἶπεν τῷ λαβαν εἶπα γὰρ μήποτε ἀφέλης τὰς θυγατέρας σου ἀπ' ἐμοῦ καὶ πάντα τὰ ἐμά
- 32 **При** кому ж ти знайдеш своїх богів, не буде він жити. Перед нашими братами пізнай собі, що твого в мене, і візьми собі. А Яків не знав, що Рахіль їх покрала.
As for your gods, if anyone of us has them, let him be put to death: make search before us all for what is yours, and take it. For Jacob had no knowledge that Rachel had taken them.
**ἐπίγνωθι τί ἐστὶν τῶν σῶν παρ' ἐμοῦ καὶ λαβέ καὶ οὐκ ἐπέγνω παρ' αὐτῷ οὐθὲν καὶ εἶπεν αὐτῷ ἰακωβ παρ' ᾧ ἐὰν εὔρης τοὺς θεοὺς σου οὐ ζήσεται ἐναντίον τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν οὐκ ἦδει δὲ ἰακωβ ὅτ
ι ραχηλ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἔκλεψεν αὐτούς**
- 33 **I** ввійшов Лаван до намету Якового, і до намету Ліїного, і до намету обох невільниць, та нічого не знайшов. I вийшов він із намету Ліїного і ввійшов до намету Рахіліного.
So Laban went into Jacob's tent and into Leah's tent, and into the tents of the two servant-women, but they were not there; and he came out of Leah's tent and went into Rachel's.
εἰσελθὼν δὲ λαβαν ἠρεύνησεν εἰς τὸν οἶκον λειας καὶ οὐχ εὔρεν καὶ ἐξελθὼν ἐκ τοῦ οἴκου λειας ἠρεύνησεν τὸν οἶκον ἰακωβ καὶ ἐν τῷ οἴκῳ τῶν δύο παιδικῶν καὶ οὐχ εὔρεν εἰσηλθὼν δὲ καὶ εἰς τὸν οἶκον ραχηλ

- 34 А Рахіль узяла божки, і вложила їх до сідла верблюда, та й сіла на них. І обмацав Лаван усього намета, і нічого не знайшов.
Now Rachel had taken the images, and had put them in the camels' basket, and was seated on them. And Laban, searching through all the tent, did not come across them.
ραχηλ δὲ ἔλαβεν τὰ εἰδωλα καὶ ἐνέβαλεν αὐτὰ εἰς τὰ σάγματα τῆς καμήλου καὶ ἐπεκάθισεν αὐτοῖς
- 35 А вона сказала до батька свого: Нехай не палає гнів в очах батька мого, бо я не могу встати перед обличчям твоїм, бо в мене тепер звичайне жіноче. І перешукав він, та божків не знайшов.
And she said to her father, Let not my lord be angry because I do not get up before you, for I am in the common condition of women. And with all his searching, he did not come across the images.
καὶ εἶπεν τῷ πατρὶ αὐτῆς μὴ βαρέως φέρε κύριε οὐ δύναμαι ἀναστῆναι ἐνώπιόν σου ὅτι τὸ κατ' ἐθισμὸν τῶν γυναικῶν μοὶ ἐστὶν ἠρεῦνήσεν δὲ λαβαν ἐν ὄλῳ τῷ οἴκῳ καὶ οὐχ εὔρεν τὰ εἰδωλα
- 36 ¶ І запалав Яків гнівом, і сварився з Лаваном. І відповів Яків, і сказав до Лавана: Яка провина моя, який мій гріх, що ти гнався за мною,
Then Jacob was angry with Laban, and said, What crime or sin have I done that you have come after me with such passion?
ὄργισθη δὲ ἰακωβ καὶ ἐμαχέσατο τῷ λαβαν ἀποκριθεὶς δὲ ἰακωβ εἶπεν τῷ λαβαν τί τὸ ἀδίκημά μου καὶ τί τὸ ἀμάρτημά μου ὅτι κατεδίωξας ὀπίσω μου
- 37 що ти обмацав усі мої речі? Що ти знайшов зо всіх речей свого дому, положи тут перед моїми братами і братами своїми, і нехай вони розсудять поміж нами двома.
Now that you have made search through all my goods, what have you seen which is yours? Make it clear now before my people and your people, so that they may be judges between us.
καὶ ὅτι ἠρεύνησας πάντα τὰ σκεύη μου τί εὔρες ἀπὸ πάντων τῶν σκευῶν τοῦ οἴκου σου θεὸς ὁδε ἐναντίον τῶν ἀδελφῶν μου καὶ τῶν ἀδελφῶν σου καὶ ἐλεγξάτωσαν ἀνὰ μέσον τῶν δύο ἡμῶν
- 38 Я вже двадцять літ із тобою. Вівці твої та кози твої не мертвили свого плоду, а баранів отари твоєї я не їв.
These twenty years I have been with you; your sheep and your goats have had young without loss, not one of your he-goats have I taken for food.
ταῦτά μοι εἴκοσι ἔτη ἐγὼ εἰμι μετὰ σοῦ τὰ πρόβατά σου καὶ αἱ αἰγές σου οὐκ ἠτεκνώθησαν κριοὺς τῶν προβάτων σου οὐ κατέφαγον
- 39 Розшарпаного диким звірем я не приносив до тебе, я сам піс ту шкоду. Від мене домагався ти того, що було вкрадене вдень, і що було вкрадене вночі.
Anything which was wounded by beasts I did not take to you, but myself made up for the loss of it; you made me responsible for whatever was taken by thieves, by day or by night.
θηριάλωτον οὐκ ἀνενήνοχά σοι ἐγὼ ἀπετίνυον παρ' ἐμαντοῦ κλέμματα ἡμέρας καὶ κλέμματα νυκτός
- 40 Бувало, що вдень з'їдала мене спеко́та, а вночі паморо́зь, а мій сон мандрував від моїх очей.
This was my condition, wasted by heat in the day and by the bitter cold at night; and sleep went from my eyes.
ἐγινόμην τῆς ἡμέρας συγκαίόμενος τῷ καύματι καὶ παγετῷ τῆς νυκτός καὶ ἀφίστατο ὁ ὕπνος ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου
- 41 Таке мені двадцять літ у твоїм домі... Служив я тобі чотирнадцять літ за двох дочок твоїх, і шість літ за отару твою, а ти десять раз зміняв мені свою заплату!
These twenty years I have been in your house; I was your servant for fourteen years because of your daughters, and for six years I kept your flock, and ten times was my payment changed.
ταῦτά μοι εἴκοσι ἔτη ἐγὼ εἰμι ἐν τῇ οἰκίᾳ σου ἐδούλευσά σοι δέκα τέσσαρα ἔτη ἀντὶ τῶν δύο θυγατέρων σου καὶ ἕξ ἔτη ἐν τοῖς προβάτοις σου καὶ παρελογίσω τὸν μισθόν μου δέκα ἀμνάσιν
- 42 Коли б не був при мені Бог батька мого, Бог Авраамів, і не Той, Кого боїться Ісак, то тепер ти відіслав би мене впорожні!... Біду мою й труд рук моїх Бог бачив, і виказав це вчора вночі.
If the God of my father, the God of Abraham and the Fear of Isaac, had not been with me, you would have sent me away with nothing in my hands. But God has seen my troubles and the work of my hands, and this night he kept you back.
εἰ μὴ ὁ θεὸς τοῦ πατρὸς μου αβρααμ καὶ ὁ φόβος ἰσαακ ἦν μοι νῦν ἂν κενόν με ἐξαπέστειλας τὴν ταπεινώσιν μου καὶ τὸν κόπον τῶν χειρῶν μου εἶδεν ὁ θεὸς καὶ ἤλεγξεν σε ἐχθές
- 43 ¶ І відповів Лаван і сказав до Якова: Дочки дочка мої, а діти мої діти, а отара моя отара, і все, що ти бачиш то моє. А дочкам моїм, що зроблю їм сьогодні, або їхнім дітям, що вони породили їх?
Then Laban, answering, said, These women are my daughters and these children my children, the flocks and all you see are mine: what now may I do for my daughters and for their children?
ἀποκριθεὶς δὲ λαβαν εἶπεν τῷ ἰακωβ αἱ θυγατέρες θυγατέρες μου καὶ οἱ υἱοὶ υἱοὶ μου καὶ τὰ κτήνη κτήνη μου καὶ πάντα ὅσα σὺ ὄρᾳς ἐμά ἐστιν καὶ τῶν θυγατέρων μου τί ποιήσω ταῦταις σήμερον ἢ τοῖς τέκνοις αὐτῶν οἷς ἔτεκον
- 44 А тепер ходи, я й ти вчинімо умову, і оце буде свідком поміж мною й поміж тобою.
Come, let us make an agreement, you and I; and let it be for a witness between us.
νῦν οὖν δεῦρο διαθώμεθα διαθήκην ἐγὼ καὶ σὺ καὶ ἔσται εἰς μαρτύριον ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ εἶπεν δὲ αὐτῷ ἰδοὺ οὐθεὶς μεθ' ἡμῶν ἐστὶν ἰδὲ ὁ θεὸς μάρτυς ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ
- 45 І взяв Яків каменя, і поставив його за пам'ятника.
Then Jacob took a stone and put it up as a pillar.
λαβὼν δὲ ἰακωβ λίθον ἔστησεν αὐτὸν στήλην

- 46 I сказав Яків браттям своїм: Назбирайте каміння. I назбирали каміння вони, та й зробили могилу, і їли там на тій могилі.
And Jacob said to his people, Get stones together; and they did so; and they had a meal there by the stones.
 εἶπεν δὲ ἰακωβ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ συλλέγετε λίθους καὶ συνέλεξαν λίθους καὶ ἐποίησαν βουνόν καὶ ἔφαγον καὶ ἔπιον ἐκεῖ ἐπὶ τοῦ βουνοῦ καὶ εἶπεν αὐτῷ λαβαν ὁ βουνὸς οὗτος μαρτυρεῖ ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ σήμερον
- 47 I назвав ї Лаван: Егар-Сагадута, а Яків ї назвав: Гал-Ед.
And the name Laban gave it was Jegar-sahadutha: but Jacob gave it the name of Galeed.
 καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸν λαβαν βουνὸς τῆς μαρτυρίας ἰακωβ δὲ ἐκάλεσεν αὐτὸν βουνὸς μάρτυς
- 48 I промовив Лаван: Ця могила свідок між мною й між тобою сьогодні, тому то й названо ймення ї: Гал-Ед
And Laban said, These stones are a witness between you and me today. For this reason its name was Galeed,
 εἶπεν δὲ λαβαν τῷ ἰακωβ ἰδοὺ ὁ βουνὸς οὗτος καὶ ἡ στήλη αὕτη ἦν ἔστησα ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ μαρτυρεῖ ὁ βουνὸς οὗτος καὶ μαρτυρεῖ ἡ στήλη αὕτη διὰ τοῦτο ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ βουνὸς μαρτυρεῖ
- 49 і Міцпа, бо сказав: Нехай дивиться Господь між мною й між тобою, коли ми розійдемося один від одного.
And Mizpah, for he said, May the Lord keep watch on us when we are unable to see one another's doings.
 καὶ ἡ ὄρασις ἦν εἶπεν ἐπίδοι ὁ θεὸς ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ ὅτι ἀποστησόμεθα ἕτερος ἀπὸ τοῦ ἑτέρου
- 50 Коли ти будеш кривдити дочок моїх, і коли візьмеш за жінок понад дочок моїх, то не людина з нами, а дивися Бог свідок між мною й між тобою!
If you are cruel to my daughters, or if you take other wives in addition to my daughters, then though no man is there to see, God will be the witness between us.
 εἰ ταπεινώσεις τὰς θυγατέρας μου εἰ λήμψη γυναῖκας ἐπὶ ταῖς θυγατέρας μου ὄρα οὐθεὶς μεθ' ἡμῶν ἐστίν
- 52 Свідок ця могила, і свідок цей пам'ятник, що я не перейду цієї могили до тебе, і ти не перейдеш до мене цієї могили та цього пам'ятника на зло.
They will be witness that I will not go over these stones to you, and you will not go over these stones or this pillar to me, for any evil purpose.
 ἐάν τε γὰρ ἐγὼ μὴ διαβῶ πρὸς σὲ μηδὲ σὺ διαβῆς πρὸς με τὸν βουνὸν τοῦτον καὶ τὴν στήλην ταύτην ἐπὶ κακίᾳ
- 53 Розсудить між нами Бог Авраамів і Бог Нахорів, Бог їхнього батька. I Яків присягнув Тим, Кого боїться його батько Ісак.
May the God of Abraham and the God of Nahor, the God of their father, be our judge. Then Jacob took an oath by the Fear of his father Isaac.
 ὁ θεὸς αβραам καὶ ὁ θεὸς ναχωρ κρινεῖ ἀνὰ μέσον ἡμῶν καὶ ὤμοσεν ἰακωβ κατὰ τοῦ φόβου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἰσαακ
- 54 I приніс Яків жертву на горі, і покликав братів своїх їсти хліб. I вони їли хліб і ночували на горі.
And Jacob made an offering on the mountain, and gave orders to his people to take food: so they had a meal and took their rest that night on the mountain.
 καὶ ἔθυσεν ἰακωβ θυσίαν ἐν τῷ ὄρει καὶ ἐκάλεσεν τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ καὶ ἔφαγον καὶ ἔπιον καὶ ἐκοιμήθησαν ἐν τῷ ὄρει
- 1 ¶ (32-2) А Яків пішов на дорогу свою. I спіткали його Божі Анголи.
And on his way Jacob came face to face with the angels of God.
 ἀναστὰς δὲ λαβαν τὸ πρῶν κατεφύλησεν τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ καὶ τὰς θυγατέρας αὐτοῦ καὶ εὐλόγησεν αὐτούς καὶ ἀποστραφείς λαβαν ἀπῆλθεν εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ
- 2 (32-3) I Яків сказав, коли їх побачив: Це Божий табір! I він назвав ім'я тому місцю: Маханаїм.
And when he saw them he said, This is the army of God: so he gave that place the name of Mahanaim.
 καὶ ἰακωβ ἀπῆλθεν εἰς τὴν ἑαυτοῦ ὁδὸν καὶ ἀναβλέψας εἶδεν παρεμβολὴν θεοῦ παρεμβεβληκυῖαν καὶ συνήνησαν αὐτῷ οἱ ἄγγελοι τοῦ θεοῦ
- 3 ¶ (32-4) I послав Яків послів перед собою до Ісава, брата свого, до землі Сеїр, до краю едомського.
Now Jacob sent servants before him to Esau, his brother, in the land of Seir, the country of Edom;
 εἶπεν δὲ ἰακωβ ἦνικα εἶδεν αὐτούς παρεμβολὴ θεοῦ αὕτη καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου παρεμβολαῖ
- 4 (32-5) I наказав їм, говорячи: Скажіть так мосму панові Ісавові: Так сказав раб твоїй Яків: Я мешкав з Лаваном, і задержався аж дотепер.
And he gave them orders to say these words to Esau: Your servant Jacob says, Till now I have been living with Laban:
 ἀπέστειλεν δὲ ἰακωβ ἀγγέλους ἔμπροσθεν αὐτοῦ πρὸς ἠσαυ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ εἰς γῆν σηρ εἰς χώραν ἐδομ
- 5 (32-6) I маю я вола та осла, і отару, і раба, і невільницю. I я послав розказати панові мосму, щоб знайти милість в очах твоїх.
And I have oxen and asses and flocks and men-servants and women-servants: and I have sent to give my lord news of these things so that I may have grace in his eyes.
 καὶ ἐνετείλατο αὐτοῖς λέγων οὕτως ἐρεῖτε τῷ κυρίῳ μου ἠσαυ οὕτως λέγει ὁ παῖς σου ἰακωβ μετὰ λαβαν παρόκησα καὶ ἐχρόνισα ἕως τοῦ νῦν

- 6 (32-7) I вернулись послы до Якова, та й сказали: Ми прийшли були до брата твого до Ісава, а він також іде назустріч тобі, і чотири сотні людей з ним.
When the servants came back they said, We have seen your brother Esau and he is coming out to you, and four hundred men with him.
καὶ ἐγένοντό μοι βόες καὶ ὄνοι καὶ πρόβατα καὶ παῖδες καὶ παιδίσκαι καὶ ἀπέστειλα ἀναγγεῖλαι τῷ κυρίῳ μου ἦσαν ἵνα εὕρῃ ὁ παῖς σου χάριν ἐναντίον σου
- 7 (32-8) I Яків сильно злякався, і був затурбований. I він поділив народ, що був з ним, і дрібну та велику худобу, і верблюди на два табори.
Then Jacob was in great fear and trouble of mind: and he put all the people and the flocks and the herds and the camels into two groups;
καὶ ἀνέστρεψαν οἱ ἄγγελοι πρὸς ἰακωβ λέγοντες ἤλθομεν πρὸς τὸν ἀδελφόν σου ἦσαν καὶ ἰδοὺ αὐτὸς ἔρχεται εἰς συνάντησίν σοι καὶ τετρακόσιοι ἄνδρες μετ' αὐτοῦ
- 8 (32-9) I сказав: Коли прийде Ісав до табору одного, і розіб'є його, то всіліц позосталий табір.
And said, If Esau, meeting one group, makes an attack on them, the others will get away safely.
ἐφοβήθη δὲ ἰακωβ σφόδρα καὶ ἠπορεῖτο καὶ διεῖλεν τὸν λαὸν τὸν μετ' αὐτοῦ καὶ τοὺς βόας καὶ τὰ πρόβατα εἰς δύο παρεμβολάς
- 9 ¶ (32-10) I Яків промовив: Боже батька мого Авраама, і Боже батька мого Ісаака, Господи, що сказав Ти мені: Вернися до Краю свого, і до місця свого народження, і Я зроблю тобі добре.
Then Jacob said, O God of my father Abraham, the God of my father Isaac, the Lord who said to me, Go back to your country and your family and I will be good to you:
καὶ εἶπεν ἰακωβ ἐὰν ἔλθῃ ἦσαν εἰς παρεμβολὴν μίαν καὶ ἐκκόπη αὐτὴν ἔσται ἡ παρεμβολὴ ἡ δευτέρα εἰς τὸ σφύζεσθαι
- 10 (32-11) Я не вартий усіх отих милостей, і всієї вірности, яку Ти чинив був Своєму рабові, бо з самою своєю палицею перейшов я був цей Йордан, а тепер я стався на два табори.
I am less than nothing in comparison with all your mercies and your faith to me your servant; for with only my stick in my hand I went across Jordan, and now I have become two armies.
εἶπεν δὲ ἰακωβ ὁ θεὸς τοῦ πατρὸς μου αβρααμ καὶ ὁ θεὸς τοῦ πατρὸς μου ἰσαακ κύριε ὁ εἶπας μοι ἀπότρεχε εἰς τὴν γῆν τῆς γενέσεώς σου καὶ εὖ σε ποιήσω
- 11 (32-12) Збережи ж мене від руки мого брата, від руки Ісава, бо боюсь я його, щоб він не прийшов та не побив мене і матері з дітьми.
Be my saviour from the hand of Esau, my brother: for my fear is that he will make an attack on me, putting to death mother and child.
ἰκανοῦνταί μοι ἀπὸ πάσης δικαιοσύνης καὶ ἀπὸ πάσης ἀληθείας ἧς ἐποίησας τῷ παιδί σου ἐν γὰρ τῇ ῥάβδῳ μου διεβην τὸν ἰορδάνην τοῦτον νῦν δὲ γέγονα εἰς δύο παρεμβολάς
- 12 (32-13) А Ти ж був сказав: Учинити добро учиню я з тобою добро; а нащадки твої покладу, як той морський пісок, що його не злічити через безліч.
And you said, Truly, I will be good to you, and make your seed like the sand of the sea which may not be numbered.
ἐξελοῦ με ἐκ χειρὸς τοῦ ἀδελφοῦ μου ἦσαν ὅτι φοβοῦμαι ἐγὼ αὐτόν μήποτε ἐλθὼν πατάξῃ με καὶ μητέρα ἐπὶ τέκνοις
- 13 ¶ (32-14) I він переночував там тієї ночі, і взяв із того, що під руку прийшло, дар для Ісава, брата свого:
Then he put up his tent there for the night; and from among his goods he took, as an offering for his brother Esau,
σὺ δὲ εἶπας καλῶς εὖ σε ποιήσω καὶ θήσω τὸ σπέρμα σου ὡς τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης ἢ οὐκ ἀριθμηθήσεται ἀπὸ τοῦ πλήθους
- 14 (32-15) кіз двісті, і козлів двадцятєро, овець двісті, і баранів двадцятєро,
Two hundred she-goats and twenty he-goats, two hundred females and twenty males from the sheep,
καὶ ἐκοιμήθη ἐκεῖ τὴν νύκτα ἐκείνην καὶ ἔλαβεν ὧν ἔφερεν δῶρα καὶ ἐξαπέστειλεν ἦσαν τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ
- 15 (32-16) верблюдиць дійних та їх жереб'ят тридцятєро, корів сорок, а биків десятеро, ослиць двадцятєро, а ослят десятеро.
Thirty camels with their young ones, forty cows, ten oxen, twenty asses, and ten young asses.
αἴγας διακοσίας τράγους εἴκοσι πρόβατα διακόσια κριοὺς εἴκοσι
- 16 (32-17) I дав до рук рабів своїх кожне стадо окремо. I сказав він до рабів своїх: Ідїть передо мною, і позоставте відстань поміж стадом і стадом.
These he gave to his servants, every herd by itself, and he said to his servants, Go on before me, and let there be a space between one herd and another.
καμήλους θηλαζούσας καὶ τὰ παιδία αὐτῶν τριάκοντα βόας τεσσαράκοντα ταύρους δέκα ὄνους εἴκοσι καὶ πώλους δέκα
- 17 (32-18) I він наказав першому, кажучи: Коли спіткає тебе Ісав, брат мій, і запитас тебе так: Чий ти, і куди ти йдеш, і чий те, що перед тобою?
And he gave orders to the first, saying, When my brother Esau comes to you and says, Whose servant are you, and where are you going, and whose are these herds?
καὶ ἔδωκεν διὰ χειρὸς τοῖς παισὶν αὐτοῦ ποίμνιον κατὰ μόνας εἶπεν δὲ τοῖς παισὶν αὐτοῦ προπορεύεσθε ἐμπροσθέν μου καὶ διάστημα ποιεῖτε ἀνὰ μέσον ποιμνῆς καὶ ποιμνῆς
- 18 (32-19) то скажеш: Раба твого Якова це подарунок, посланий панові мосму Ісавові. А ото й він сам за нами.
Then say to him, These are your servant Jacob's; they are an offering for my lord, for Esau; and he himself is coming after us.
καὶ ἐνετείλατο τῷ πρώτῳ λέγων ἐὰν σοι συναντήσῃ ἦσαν ὁ ἀδελφός μου καὶ ἐρωτᾷ σε λέγων τίνος εἶ καὶ ποῦ πορεύῃ καὶ τίνος ταῦτα τὰ προπορευόμενά σου
- 19 (32-20) I наказав він і другому, і третьому, також усім, що йшли за стадами, говорячи: Таким словом будете говорити до Ісава, коли ви знайдете його,
And he gave the same orders to the second and the third and to all those who were with the herds, saying, This is what you are to say to Esau when you see him;
ἐρεῖς τοῦ παιδός σου ἰακωβ δῶρα ἀπέσταλκεν τῷ κυρίῳ μου ἦσαν καὶ ἰδοὺ αὐτὸς ὀπίσω ἡμῶν

- 20 (32-21) і скажете: Ось і раб твій Яків за нами, бо він сказав: Нехай я вблагаю його оцим дарунком, що йде передо мною, а потім побачу обличчя його, може він підійме обличчя моє.
And you are to say further, Jacob, your servant, is coming after us. For he said to himself, I will take away his wrath by the offering which I have sent on, and then I will come before him: it may be that I will have grace in his eyes.
 και ἐνετείλατο τῷ πρώτῳ και τῷ δευτέρῳ και τῷ τρίτῳ και πᾶσι τοῖς προπορευομένοις ὀπίσω τῶν ποιμνίων τούτων λέγων κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο λαλήσατε ἡσασ ἐν τῷ εὐρεῖν ὑμᾶς αὐτὸν
- 21 (32-22) І йшов подарунок перед ним, а він ночував тієї ночі в таборі.
So the servants with the offerings went on in front, and he himself took his rest that night in the tents with his people.
 και ἐρεῖτε ἰδοὺ ὁ παῖς σου ἰακωβ παραγίνεται ὀπίσω ἡμῶν εἶπεν γὰρ ἐξωλόασμαι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐν τοῖς δώροις τοῖς προπορευομένοις αὐτοῦ και μετὰ τοῦτο ὄψομαι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἴσως γὰρ προσδέξεται τὸ πρόσωπόν μου
- 22 (32-23) І встав він тієї ночі, і взяв обидві жінки свої, і обидві невілниця свої та одинадцятьоро дітей своїх, і перейшов брід Яббок.
And in the night he got up, and taking with him his two wives and the two servant-women and his eleven children, he went over the river Jabbok.
 και παρεπορεύοντο τὰ δῶρα κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ αὐτὸς δὲ ἐκοιμήθη τὴν νύκτα ἐκείνην ἐν τῇ παρεμβολῇ
- 23 (32-24) І він узяв їх, і перепровадив через потік, і перепровадив те, що в нього було.
He took them and sent them over the stream with all he had.
 ἀναστὰς δὲ τὴν νύκτα ἐκείνην ἔλαβεν τὰς δύο γυναῖκας και τὰς δύο παιδίσκας και τὰ ἕνδεκα παιδιά αὐτοῦ και διέβη τὴν διάβασιν τοῦ ἰαβोक
- 24 ¶ (32-25) І зостався Яків сам. І боровся з ним якийсь Муж, аж поки не зійшла досвітня зоря.
Then Jacob was by himself; and a man was fighting with him till dawn.
 και ἔλαβεν αὐτοὺς και διέβη τὸν χειμάρρουν και διεβίβασεν πάντα τὰ αὐτοῦ
- 25 (32-26) І Він побачив, що не подужає його, і доторкнувся до суглобу стегна його. І звихнувся суглоб стегна Якова, як він боровся з Ним.
But when the man saw that he was not able to overcome Jacob, he gave him a blow in the hollow part of his leg, so that his leg was damaged.
 ὑπελείφθη δὲ ἰακωβ μόνος και ἐπάλαιεν ἄνθρωπος μετ' αὐτοῦ ἕως πρωῒ
- 26 (32-27) І промовив: Пусти Мене, бо зійшла досвітня зоря. А той відказав: Не пусти Тебе, коли не поблагословиш мене.
And he said to him, Let me go now, for the dawn is near. But Jacob said, I will not let you go till you have given me your blessing.
 εἶδεν δὲ ὅτι οὐ δύναται πρὸς αὐτὸν και ἤψατο τοῦ πλάτους τοῦ μηροῦ αὐτοῦ και ἐνάρκησεν τὸ πλάτος τοῦ μηροῦ ἰακωβ ἐν τῷ παλαιεῖν αὐτὸν μετ' αὐτοῦ
- 27 (32-28) І промовив до нього: Як твоя ймення? Той відказав: Яків.
Then he said, What is your name? And he said, Jacob.
 και εἶπεν αὐτῷ ἀπόστειλόν με ἀνέβη γὰρ ὁ ὄρθρος ὁ δὲ εἶπεν οὐ μὴ σε ἀποστείλω ἐὰν μὴ με εὐλογῆσῃς
- 28 (32-29) І сказав: Не Яків буде називатися вже ймення твоє, але Ізраїль, бо ти боровся з Богом та з людьми, і подужав.
And he said, Your name will no longer be Jacob, but Israel: for in your fight with God and with men you have overcome.
 εἶπεν δὲ αὐτῷ τί τὸ ὄνομά σου ἐστίν ὁ δὲ εἶπεν ἰακωβ
- 29 (32-30) І запитав Яків і сказав: Скажи ж ім'я Своє. А Той відказав: Пощо питаєш про Ймення Моє? І Він поблагословив його там.
Then Jacob said, What is your name? And he said, What is my name to you? Then he gave him a blessing.
 εἶπεν δὲ αὐτῷ οὐ κληθήσεται ἔτι τὸ ὄνομά σου ἰακωβ ἀλλὰ ἰσραηλ ἔσται τὸ ὄνομά σου ὅτι ἐνίσχυσας μετὰ θεοῦ και μετὰ ἀνθρώπων δυνατός
- 30 (32-31) І назвав Яків ім'я того місця: Пенуїл, бо бачив був Бога лицем у лице, та збереглася душа моя.
And Jacob gave that place the name of Peniel, saying, I have seen God face to face, and still I am living.
 ἠρώτησεν δὲ ἰακωβ και εἶπεν ἀνάγγελόν μοι τὸ ὄνομά σου και εἶπεν ἵνα τί τοῦτο ἐρωτᾷς τὸ ὄνομά μου και ἠυλόγησεν αὐτὸν ἐκεῖ
- 31 (32-32) І засвітило йому сонце, коли він перейшов Пенуїл. І він кульгав на своє стегно.
And while he was going past Peniel, the sun came up. And he went with unequal steps because of his damaged leg.
 και ἐκάλεσεν ἰακωβ τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκεῖνου εἶδος θεοῦ εἶδον γὰρ θεὸν πρόσωπον πρὸς πρόσωπον και ἐσώθη μου ἡ ψυχὴ
- 32 (32-33) Тому не їдять Ізраїлеві сини жили стегна, що на суглобі стегна, аж до сьогодні, бо Він доторкнувся був до стегна Якового, жили стегна.
For this reason the children of Israel, even today, never take that muscle in the hollow of the leg as food, because the hollow of Jacob's leg was touched.
 ἀνέτειλεν δὲ αὐτῷ ὁ ἥλιος ἠνίκα παρήλθεν τὸ εἶδος τοῦ θεοῦ αὐτὸς δὲ ἐπέσκαζεν τῷ μηρῷ αὐτοῦ

- 1 ¶ I звів Яків очі свої, та й побачив, аж ось іде Ісав, а з ним чотири сотні людей. I він поділив своїх дітей на Лію, і на Рахіль, і на обох невільниць своїх.
Then Jacob, lifting up his eyes, saw Esau coming with his four hundred men. So he made a division of the children between Leah and Rachel and the two women-servants.
ἀναβλέψας δὲ ἰακωβ εἶδεν καὶ ἰδοῦ ἦσαν ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἐρχόμενος καὶ τετρακόσιοι ἄνδρες μετ' αὐτοῦ καὶ ἐπιδεδιέμεν ἰακωβ τὰ παιδιά ἐπὶ λειαν καὶ ραχὴλ καὶ τὰς δύο παιδίσκας
- 2 I поставив він тих невільниць і дітей їх напереді, а Лію й дітей її передостанніми, а Рахіль та Йосипа останніми.
He put the servants and their children in front, Leah and her children after them, and Rachel and Joseph at the back.
καὶ ἐποίησεν τὰς δύο παιδίσκας καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτῶν ἐν πρώτοις καὶ λειαν καὶ τὰ παιδιά αὐτῆς ὀπίσω καὶ ραχὴλ καὶ ἰωσηφ ἐσχάτους
- 3 A сам пішов перед ними, і вклонився до землі сім раз, аж поки підійшов до брата свого.
And he himself, going before them, went down on his face to the earth seven times till he came near his brother.
αὐτὸς δὲ προῆλθεν ἐμπροσθεν αὐτῶν καὶ προσεκύνησεν ἐπὶ τὴν γῆν ἑπτὰκις ἕως τοῦ ἐγγίσει τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ
- 4 I побіг Ісав назустріч йому, і обняв його, і впав на шию йому, і цілував його. I вони заплакали.
Then Esau came running up to him, and folding him in his arms, gave him a kiss: and the two of them were overcome with weeping.
καὶ προσέδραμεν ἦσαν εἰς συνάντησιν αὐτῶ καὶ περιλαβὼν αὐτὸν ἐφιλήσεν καὶ προσέτεπεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ ἔκλαυσαν ἀμφότεροι
- 5 ¶ I звів свої очі Ісав, і побачив жінок та дітей. I сказав: Хто то такі? A той відказав: Діти, якими обдарував Бог твого раба.
Then Esau, lifting up his eyes, saw the women and the children, and said, Who are these with you? And he said, The children whom God in his mercy has given to your servant.
καὶ ἀναβλέψας εἶδεν τὰς γυναῖκας καὶ τὰ παιδιά καὶ εἶπεν τί ταῦτά σοί ἐστίν ὁ δὲ εἶπεν τὰ παιδιά οἷς ἠλέησεν ὁ θεὸς τὸν παῖδά σου
- 6 I підійшли сюди невільниці, і їхні діти, та й вклонилися.
Then the servants and their children came near, and went down on their faces.
καὶ προσήγγισαν αἱ παιδίσκαι καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν καὶ προσεκύνησαν
- 7 I підійшла також Лія та діти її, і вклонилися, а потім підійшов Йосип і Рахіль, та й вклонилися.
And Leah came near with her children, and then Joseph and Rachel, and they did the same.
καὶ προσήγγισεν λεια καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς καὶ προσεκύνησαν καὶ μετὰ ταῦτα προσήγγισεν ραχὴλ καὶ ἰωσηφ καὶ προσεκύνησαν
- 8 I сказав Ісав: А що це за цілий табір той, що я спіткав? A той відказав: Щоб знайти милість в очах мого пана.
And he said, What were all those herds which I saw on the way? And Jacob said, They were an offering so that I might have grace in my lord's eyes.
καὶ εἶπεν τί ταῦτά σοί ἐστίν πάνσαι αἱ παρεμβολαὶ αὐταὶ αἷς ἀπήνηκα ὁ δὲ εἶπεν ἴνα εὕρη ὁ παῖς σου χάριν ἐναντίον σου κύριε
- 9 A Ісав сказав: Я маю багато, мій брате, твоє нехай буде тобі.
But Esau said, I have enough; keep what is yours, my brother, for yourself.
εἶπεν δὲ ἦσαν ἔστιν μοι πολλὰ ἀδελφε ἔστω σοὶ τὰ σά
- 10 A Яків сказав: Ні ж бо! Коли я знайшов милість в очах твоїх, то візьми дарунка мого з моєї руки. Бож я побачив обличчя твоє, ніби побачив Боже лице, і ти собі уподобав мене.
And Jacob said, Not so; but if I have grace in your eyes, take them as a sign of my love, for I have seen your face as one may see the face of God, and you have been pleased with me.
εἶπεν δὲ ἰακωβ εἰ εὕρηκα χάριν ἐναντίον σου δέξαι τὰ δῶρα διὰ τῶν ἐμῶν χειρῶν ἔνεκεν τούτου εἶδον τὸ πρόσωπόν σου ὡς ἂν τις ἴδοι πρόσωπον θεοῦ καὶ εὐδοκήσεις με
- 11 Візьми ж благословення моє, що припроваджене тобі, бо Бог був милостивий до мене, та й маю я все. I благов він його, і той узяв.
Take my offering then, with my blessing; for God has been very good to me and I have enough: so at his strong request, he took it.
λαβὲ τὰς εὐλογίας μου ἅς ἤνεγκά σοι ὅτι ἠλέησέν με ὁ θεὸς καὶ ἐστίν μοι πάντα καὶ ἐβιάσατο αὐτόν καὶ ἔλαβεν
- 12 I промовив Ісав: Рушаймо й ходім, а я піду обік тебе.
And he said, Let us go on our journey together, and I will go in front.
καὶ εἶπεν ἀπάραντες πορευσόμεθα ἐπ' εὐθείαν
- 13 A той відказав: Пан мій знає, що діти молоді, а дрібна та велика худоба в мене діїні. Коли погнати їх один день, то вигине вся отара.
But Jacob said, My lord may see that the children are only small, and there are young ones in my flocks and herds: one day's over-driving will be the destruction of all the flock.
εἶπεν δὲ αὐτῶ ὁ κύριός μου γινώσκει ὅτι τὰ παιδιά ἀπαλώτερα καὶ τὰ πρόβατα καὶ αἱ βόες λογεύονται ἐπ' ἐμέ ἐὰν οὖν καταδιώξω αὐτοὺς ἡμέραν μίαν ἀποθανοῦνται πάντα τὰ κτήνη
- 14 Нехай же піде пан мій перед очима свого раба, а я піду поволі за ногою скотини, що передо мною, і за ногою дітей, аж поки не прийду до пана свого до Сеїру.
Do you, my lord, go on before your servant; I will come on slowly, at the rate at which the cattle and the children are able to go, till I come to my lord at Seir.
προελθέτω ὁ κύριός μου ἐμπροσθεν τοῦ παιδός ἐγὼ δὲ ἐνισχύσω ἐν τῇ ὁδῶ κατὰ σχολὴν τῆς πορεύσεως τῆς ἐναντίον μου καὶ κατὰ πόδα τῶν παιδαρίων ἕως τοῦ με ἐλθεῖν πρὸς τὸν κύριόν μου εἰς σ
ηφ

- 15 I промовив Исав: Позоставлю ж з тобою трохи з людей, що зо мною. А той відказав: Пощо знаходжу я таку милість в очах свого пана?.
And Esau said, Then keep some of my men with you. And he said, What need is there for that, if my lord is pleased with me?
 εἶπεν δὲ ἦσαν καταλείψω μετὰ σοῦ ἀπὸ τοῦ λαοῦ τοῦ μετ' ἐμοῦ ὁ δὲ εἶπεν ἵνα τί τοῦτο ἱκανὸν ὅτι εὗρον χάριν ἐναντίον σου κύριε
- 16 ¶ I вернувся того дня Исав на дорогу свою до Сеїру.
So Esau, turning back that day, went on his way to Seir.
 ἀπέστρεψεν δὲ ἦσαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ εἰς τὴν ὁδὸν αὐτοῦ εἰς σημ
- 17 А Яків подався до Суккоту, і збудував собі хату, а для худоби своєї поробив курені, тому назвав ім'я тому місцю: Суккот.
And Jacob went on to Succoth, where he made a house for himself and put up tents for his cattle: for this reason the place was named Succoth.
 καὶ ἰακωβ ἀπαίρει εἰς σκηνάς καὶ ἐποίησεν ἑαυτῷ ἐκεῖ οἰκίας καὶ τοῖς κτήνεσιν αὐτοῦ ἐποίησεν σκηνάς διὰ τοῦτο ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου σκιναί
- 18 I Яків, коли він прийшов із Падану арамейського, прибув спокійно до міста Сихем у Краї ханаанському, і розтаборився перед містом.
So Jacob came safely from Paddan-aram to the town of Shechem in the land of Canaan, and put up his tents near the town.
 καὶ ἦλθεν ἰακωβ εἰς σαλημ πόλιν σικμων ἣ ἐστὶν ἐν γῆ χανααν ὅτε ἦλθεν ἐκ τῆς μεσοποταμίας συρίας καὶ παρενέβαλεν κατὰ πρόσωπον τῆς πόλεως
- 19 I купив він кусок поля, де розклав намета свого, з руки синів Гамора, батька Сихема, за сто срібняків.
And for a hundred bits of money he got from the children of Hamor, the builder of Shechem, the field in which he had put up his tents.
 καὶ ἐκτήσατο τὴν μερίδα τοῦ ἀγροῦ οὗ ἔστησεν ἐκεῖ τὴν σκηνὴν αὐτοῦ παρὰ ἐμμωρ πατρὸς συχεμ ἑκατὸν ἀμῶν
- 20 I поставив там жертівника, і назвав його: Ел-Елогей-Израїль.
And there he put up an altar, naming it El, the God of Israel.
 καὶ ἔστησεν ἐκεῖ θυσιαστήριον καὶ ἐπεκαλέσατο τὸν θεὸν ἰσραηλ
- 1 ¶ I вийшла була Діна, дочка Лії, яка вродила її Якову, щоб подивитися на дочок того краю.
Now Dinah, the daughter whom Leah had by Jacob, went out to see the women of that country.
 ἐξῆλθεν δὲ δινα ἡ θυγάτηρ λειας ἣν ἔτεκεν τῷ ἰακωβ καταμαθεῖν τὰς θυγατέρας τῶν ἐγχωρίων
- 2 I побачив її Сихем, син Гамора хівеянина, начальника того краю, і взяв її, і лежав із нею, і збезчестив її.
And when Shechem, the son of Hamor the Hivite who was the chief of that land, saw her, he took her by force and had connection with her.
 καὶ εἶδεν αὐτὴν συχεμ ὁ υἱὸς ἐμμωρ ὁ χορραῖος ὁ ἄρχων τῆς γῆς καὶ λαβὼν αὐτὴν ἐκοιμήθη μετ' αὐτῆς καὶ ἐταπεινώσεν αὐτήν
- 3 I пригорнула душа його до Діни, дочки Якової, і покохав він дівчину, і говорив до серця дівочого.
Then his heart went out in love to Dinah, the daughter of Jacob, and he said comforting words to her.
 καὶ προσέσχεν τῇ ψυχῇ δινας τῆς θυγατρὸς ἰακωβ καὶ ἠγάπησεν τὴν παρθένον καὶ ἐλάλησεν κατὰ τὴν διάνοιαν τῆς παρθένου αὐτῆ
- 4 I сказав Сихем до Гамора, батька свого, говорячи: Візьми те дівча за жінку для мене!
And Shechem said to Hamor, his father, Get me this girl for my wife.
 εἶπεν δὲ συχεμ πρὸς ἐμμωρ τὸν πατέρα αὐτοῦ λέγων λαβέ μοι τὴν παιδίσκην ταύτην εἰς γυναῖκα
- 5 А Яків почув, що той збезчестив Діну, дочку його, а сини його були з худобою його на полі. I мовчав Яків, аж поки прибули вони.
Now Jacob had word of what Shechem had done to his daughter; but his sons were in the fields with the cattle, and Jacob said nothing till they came.
 ἰακωβ δὲ ἤκουσεν ὅτι ἐμίανεν ὁ υἱὸς ἐμμωρ διναν τὴν θυγατέρα αὐτοῦ οἱ δὲ υἱοὶ αὐτοῦ ἦσαν μετὰ τῶν κτηνῶν αὐτοῦ ἐν τῷ πεδίῳ παρεσιώπησεν δὲ ἰακωβ ἕως τοῦ ἐλθεῖν αὐτοῦς
- 6 ¶ I вийшов Гамор, Сихемів батько, до Якова, щоб поговорити з ним.
Then Hamor, the father of Shechem, came out to have a talk with Jacob.
 ἐξῆλθεν δὲ ἐμμωρ ὁ πατὴρ συχεμ πρὸς ἰακωβ λαλῆσαι αὐτῷ
- 7 I прийшли сини Яковові з поля, коли почули, і засмутились ці люди, і сильно запалав їхній гнів, бо той ганьбу зробив в Израїлі тим, що лежав із дочкою Якова, а так не робиться.
Now the sons of Jacob came in from the fields when they had news of it, and they were wounded and very angry because of the shame he had done in Israel by having connection with Jacob's daughter; and they said, Such a thing is not to be done.
 οἱ δὲ υἱοὶ ἰακωβ ἦλθον ἐκ τοῦ πεδίου ὡς δὲ ἤκουσαν κατενύχθησαν οἱ ἄνδρες καὶ λυπηρὸν ἦν αὐτοῖς σφόδρα ὅτι ἄσχημον ἐποίησεν ἐν ἰσραηλ κοιμηθεὶς μετὰ τῆς θυγατρὸς ἰακωβ καὶ οὐχ οὕτως ἔστ
 αι

- 8 А Гамор говорив з ними, кажучи: Син мій Сихем, запрагла душа його вашої дочки. Дайте ж її йому за жінку!
But Hamor said to them, Shechem, my son, is full of desire for your daughter: will you then give her to him for a wife?
 και ἐλάλησεν ἐμῶν αὐτοῖς λέγων συχεμ ὁ υἱός μου προεἶλατο τῆ ψυχῆ τὴν θυγατέρα ὑμῶν δότε οὖν αὐτὴν αὐτῷ γυναῖκα
- 9 I посвячтеся з нами, дайте нам ваші дочки, а наші дочки візьміть собі.
And let our two peoples be joined together; give your daughters to us, and take our daughters for yourselves.
 ἐπιγαμβρεῦσασθε ἡμῖν τὰς θυγατέρας ὑμῶν δότε ἡμῖν καὶ τὰς θυγατέρας ἡμῶν λάβετε τοῖς υἱοῖς ὑμῶν
- 10 I осядѣтеся з нами, а цей край буде перед вами. Сидіть і перемандруйте його, і набувайте на власність у нім.
Go on living with us, and the country will be open to you; do trade and get property there.
 και ἐν ἡμῖν κατοικεῖτε καὶ ἡ γῆ ἰδοὺ πλατεῖα ἐναντίον ὑμῶν κατοικεῖτε καὶ ἐμπορεύεσθε ἐπ' αὐτῆς καὶ ἐγκτήσασθε ἐν αὐτῇ
- 11 I промовив Сихем до батька її та до братів її: Нехай я знайду милість у ваших очах, і що ви скажете мені я дам.
And Shechem said to her father and her brothers, If you will give ear to my request, whatever you say I will give to you.
 εἶπεν δὲ συχεμ πρὸς τὸν πατέρα αὐτῆς καὶ πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῆς εὐροίμι χάριν ἐναντίον ὑμῶν καὶ ὃ ἐὰν εἴπητε δώσομεν
- 12 Сильно побільшіть на мене віно та дарунок, а я дам, як мені скажете, та тільки дайте мені дівчину за жінку!
However great you make the bride-price and payment, I will give it; only let me have the girl for my wife.
 πληθύνετε τὴν φερνὴν σφόδρα καὶ δώσω καθότι ἂν εἴπητέ μοι καὶ δώσετέ μοι τὴν παῖδα ταύτην εἰς γυναῖκα
- 13 I відповіли сини Якова Сихемові та Гаморові, батькові його, підступом, сказали, бо він збезчестив Діну, сестру їх.
But the sons of Jacob gave a false answer to Shechem and Hamor his father, because of what had been done to Dinah their sister.
 ἀπεκρίθησαν δὲ οἱ υἱοὶ ἰακωβ τῷ συχεμ καὶ ἐμῶν τῷ πατρὶ αὐτοῦ μετὰ δόλου καὶ ἐλάλησαν αὐτοῖς ὅτι ἐμίαναν διναν τὴν ἀδελφὴν αὐτῶν
- 14 I сказали до них: Ми не можемо зробити тієї речі, видати сестру нашу чоловікові, що має крайню плоть, бо то ганьба для нас.
And they said, It is not possible for us to give our sister to one who is without circumcision, for that would be a cause of shame to us:
 και εἶπαν αὐτοῖς συμεων καὶ λευι οἱ ἀδελφοὶ δινας υἱοὶ δὲ λειας οὐ δυνησόμεθα ποιῆσαι τὸ ῥῆμα τοῦτο δοῦναι τὴν ἀδελφὴν ἡμῶν ἀνθρώπῳ ὃς ἔχει ἀκροβυστίαν ἔστιν γὰρ ὄνειδος ἡμῖν
- 15 Ми тільки за те прихилимось до вас, коли ви станете, як ми, щоб у вас був обрізаний кожний чоловічої статі.
But on this condition only will we come to an agreement with you: if every male among you becomes like us and undergoes circumcision;
 ἐν τούτῳ ὁμοιωθήσομεθα ὑμῖν καὶ κατοικήσομεν ἐν ὑμῖν ἐὰν γένησθε ὡς ἡμεῖς καὶ ὑμεῖς ἐν τῷ περιμηθῆναι ὑμῶν πᾶν ἀρσενικόν
- 16 I дамо вам своїх дочок, а ваших дочок візьмемо собі, й осядемося із вами, і станемо одним народом.
Then we will give our daughters to you and take your daughters to us and go on living with you as one people.
 και δώσομεν τὰς θυγατέρας ἡμῶν ὑμῖν καὶ ἀπὸ τῶν θυγατέρων ὑμῶν ληψόμεθα ἡμῖν γυναῖκας καὶ οἰκήσομεν παρ' ὑμῖν καὶ ἐσόμεθα ὡς γένος ἓν
- 17 А коли ви не послухасте нас, щоб обрізатися, то ми візьмемо свої дочки, та й підемо.
But if you will not undergo circumcision as we say, then we will take our daughter and go.
 ἐὰν δὲ μὴ εἰσακούσητε ἡμῶν τοῦ περιτέμνεσθαι λαβόντες τὰς θυγατέρας ἡμῶν ἀπελευσόμεθα
- 18 ¶ I їхні слова були добрі в очах Гамора та в очах Сихема, сина Гаморового.
And their words were pleasing to Hamor and his son Shechem.
 και ἤρεσαν οἱ λόγοι ἐναντίον ἐμῶν καὶ ἐναντίον συχεμ τοῦ υἱοῦ ἐμῶν
- 19 I не загаявся юнак той учинити ту річ, бо полюбив дочку Якова. А він був найповажніший у всім домі батька свого.
And without loss of time the young man did as they said, because he had delight in Jacob's daughter, and he was the noblest of his father's house.
 και οὐκ ἐχρόνισεν ὁ νεανίσκος τοῦ ποιῆσαι τὸ ῥῆμα τοῦτο ἐνέκειτο γὰρ τῇ θυγατρὶ ἰακωβ αὐτὸς δὲ ἦν ἐνδοξότατος πάντων τῶν ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ
- 20 I прибув Гамор та Сихем, син його, до брами міста, і промовили до людей свого міста, говорячи:
Then Hamor and Shechem, his son, went to the meeting-place of their town, and said to the men of the town,
 ἦλθεν δὲ ἐμῶν καὶ συχεμ ὁ υἱὸς αὐτοῦ πρὸς τὴν πόλιν τῆς πόλεως αὐτῶν καὶ ἐλάλησαν πρὸς τοὺς ἀνδρας τῆς πόλεως αὐτῶν λέγοντες

- 21 Ці люди вони приязні до нас, і нехай осядуть у краю, і нехай перемандрують його, а цей край ось розлогий перед ними. Дочок їхніх візьмімо собі за жінок, а наших дочок даймо їм.
It is the desire of these men to be at peace with us; let them then go on living in this country and doing trade here, for the country is wide open before them; let us take their daughters as wives and let us give them our daughters.
οἱ ἄνθρωποι οὗτοι εἰρηνικοὶ εἰσὶν μεθ' ἡμῶν οἰκεῖσθωσαν ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐμπορευέσθωσαν αὐτὴν ἢ δὲ γῆ ἰδοὺ πλατεῖα ἐναντίον αὐτῶν τὰς θυγατέρας αὐτῶν ληψόμεθα ἡμῖν γυναῖκας καὶ τὰς θυγατέρας ἡμῶν δώσομεν αὐτοῖς
- 22 Тільки за це прихляться до нас ці люди, щоб сидіти з нами, і щоб стати одним народом, коли в нас буде обрізаний кожен чоловічої статі, як і вони обрізані.
But these men will make an agreement with us to go on living with us and to become one people, only on the condition that every male among us undergoes circumcision as they have done.
μόνον ἐν τούτῳ ὁμοιωθήσονται ἡμῖν οἱ ἄνθρωποι τοῦ κατοικεῖν μεθ' ἡμῶν ὥστε εἶναι λαὸν ἓνα ἐν τῷ περιτέμνεσθαι ἡμῶν πᾶν ἀρσενικὸν καθὰ καὶ αὐτοὶ περιτέμνηνται
- 23 Отара їхня, і майно їхнє, і вся їхня худоба хіба не наші вони? Тільки прихилимося до них, і нехай вони осядуть із нами.
Then will not their cattle and their goods and all their beasts be ours? so let us come to an agreement with them so that they may go on living with us.
καὶ τὰ κτήνη αὐτῶν καὶ τὰ ὑπάρχοντα αὐτῶν καὶ τὰ τετράποδα οὐχ ἡμῶν ἔσται μόνον ἐν τούτῳ ὁμοιωθῶμεν αὐτοῖς καὶ οἰκήσουσιν μεθ' ἡμῶν
- 24 І послухали Гамора та Сихема, сина його, усі, хто виходив з брами його міста. І були обрізані всі чоловічої статі, усі, хто виходив з брами міста його.
Then all the men of the town gave ear to the words of Hamor and Shechem his son; and every male in the town underwent circumcision.
καὶ εἰσήκουσαν ἐμῶν καὶ συχεμ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ πάντες οἱ ἐκπορευόμενοι τὴν πύλιν τῆς πόλεως αὐτῶν καὶ περιτέμοντο τὴν σάρκα τῆς ἀκροβυστίας αὐτῶν πᾶς ἄρσην
- 25 ¶ І сталося третього дня, коли вони хворі були, то два сини Яковові, Симеон і Левій, брати Дінині, взяли кожен меч свого, і безпечно напали на місто, і повбивали всіх чоловіків.
But on the third day after, before the wounds were well, two of the sons of Jacob, Simeon and Levi, Dinah's brothers, took their swords and came into the town by surprise and put all the males to death.
ἐγένετο δὲ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ὅτε ἦσαν ἐν τῷ πόνῳ ἔλαβον οἱ δύο υἱοὶ ἰακωβ συμεων καὶ λευι οἱ ἀδελφοὶ δινας ἕκαστος τὴν μάχαιραν αὐτοῦ καὶ εἰσῆλθον εἰς τὴν πόλιν ἀσφαλῶς καὶ ἀπέκτειναν πᾶν ἀρσενικόν
- 26 Також Гамора й Сихема, сина його, забили мечем, і забрали Діну з дому Сихемового, та й вийшли.
And Hamor and his son they put to death with the sword, and they took Dinah from Shechem's house and went away.
τόν τε ἐμῶν καὶ συχεμ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἀπέκτειναν ἐν στόματι μαχαίρας καὶ ἔλαβον τὴν διναν ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ συχεμ καὶ ἐξῆλθον
- 27 Сини Якова напали на трупи, і пограбували місто за те, що вони збечестили їхню сестру.
And the sons of Jacob came on them when they were wounded and made waste the town because of what had been done to their sister;
οἱ δὲ υἱοὶ ἰακωβ εἰσῆλθον ἐπὶ τοὺς τραυματίας καὶ διήρπασαν τὴν πόλιν ἐν ἣ ἔμιαναν διναν τὴν ἀδελφὴν αὐτῶν
- 28 Забрали дрібну й велику худобу їх, і осли їх, і що було в місці, і що на полі,
They took their flocks and their herds and their asses and everything in their town and in their fields,
καὶ τὰ πρόβατα αὐτῶν καὶ τοὺς βόας αὐτῶν καὶ τοὺς ὄνους αὐτῶν ὅσα τε ἦν ἐν τῇ πόλει καὶ ὅσα ἦν ἐν τῷ πεδίῳ ἔλαβον
- 29 і ввесь масток їхній, і всі їхні дітей, і їхні жінки забрали в неволю, і пограбували все, що де в домі було.
And all their wealth and all their little ones and their wives; everything in their houses they took and made them waste.
καὶ πάντα τὰ σώματα αὐτῶν καὶ πᾶσαν τὴν ἀποσκευὴν αὐτῶν καὶ τὰς γυναῖκας αὐτῶν ἠχμαλώτευσαν καὶ διήρπασαν ὅσα τε ἦν ἐν τῇ πόλει καὶ ὅσα ἦν ἐν ταῖς οἰκίαις
- 30 І сказав Яків до Симеона й до Левія: Ви зробили мене нещасливим, бо зробили мене зненавидженим у мешканців цього краю, у ханаанейнина й периззєяннина. Ми люди нечисленні, а вони зберуться на мене, та й поб'ють мене, і буду знищений я та мій дім.
And Jacob said to Simeon and Levi, You have made trouble for me and given me a bad name among the people of this country, among the Canaanites and the Perizzites: and because we are small in number they will come together against me and make war on me; and it will be the end of me and all my people.
εἶπεν δὲ ἰακωβ συμεων καὶ λευι μισητόν με πεποιήκατε ὥστε πονηρόν με εἶναι πᾶσιν τοῖς κατοικοῦσιν τὴν γῆν ἐν τε τοῖς χανααῖοις καὶ τοῖς φερεζαίοις ἐγὼ δὲ ὀλιγοστός εἰμι ἐν ἀριθμῷ καὶ συναχθέντες ἐπ' ἐμὲ συγκόψουσίν με καὶ ἐκτριβήσομαι ἐγὼ καὶ οὐκ οἶκός μου
- 31 А вони відказали: Чи він мав би зробити нашу сестру блудницею?
But they said, Were we to let him make use of our sister as a loose woman?
οἱ δὲ εἶπαν ἀλλ' ὥσει πόρνη χρήσονται τῇ ἀδελφῇ ἡμῶν
- 1 ¶ І сказав Бог до Якова: Уставай, вийди до Бет-Елу, і там осядься, і зроби там жертівника Богові, що явився тобі, як ти втікав був перед Ісавом, братом своїм.
And God said to Jacob, Go up now to Beth-el and make your living-place there: and put up an altar there to the God who came to you when you were in flight from your brother Esau.
εἶπεν δὲ ὁ θεὸς πρὸς ἰακωβ ἀναστὰς ἀνάβηθι εἰς τὸν τόπον βαιθηλ καὶ οἴκει ἐκεῖ καὶ ποιήσον ἐκεῖ θυσιαστήριον τῷ θεῷ τῷ ὀφθέντι σοι ἐν τῷ ἀποδιδράσκειν σε ἀπὸ προσώπου ἦσαν τοῦ ἀδελφοῦ σου

- 2 I сказав Яків до дому свого, до всіх, хто був із ним: Усуньте чужинних богів, які є серед вас, і очистьтеся, і змініть свою одіж.
Then Jacob said to all his people, Put away the strange gods which are among you, and make yourselves clean, and put on a change of clothing:
εἶπεν δὲ ἰακωβ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ καὶ πᾶσιν τοῖς μετ' αὐτοῦ ἄρατε τοὺς θεοὺς τοὺς ἄλλοτρίους τοὺς μεθ' ὑμῶν ἐκ μέσου ὑμῶν καὶ καθαρίσασθε καὶ ἀλλάξατε τὰς στολὰς ὑμῶν
- 3 I встаньмо, і підім до Бет-Елу, і зроблю я там жертівника Богові, що відповів мені в день мого утиску, і був зо мною в дорозі, якою ходив я.
And let us go up to Beth-el: and there I will make an altar to God, who gave me an answer in the day of my trouble, and was with me wherever I went.
καὶ ἀναστάντες ἀναβῶμεν εἰς βαιθηλ καὶ ποιήσωμεν ἐκεῖ θυσιαστήριον τῷ θεῷ τῷ ἐπακούσαντί μοι ἐν ἡμέρᾳ θλίψεως ὃς ἦν μετ' ἐμοῦ καὶ διέσωσέν με ἐν τῇ ὁδῷ ἣ ἐπορεύθην
- 4 I вони віддали Якову всіх чужинних богів, що були в їх руках, і серезки, що в їхніх ушах, а Яків сховав їх під дубом, що перед Сихемом.
Then they gave to Jacob all the strange gods which they had, and the rings which were in their ears; and Jacob put them away under the holy tree at Shechem.
καὶ ἔδωκαν τῷ ἰακωβ τοὺς θεοὺς τοὺς ἄλλοτρίους οἳ ἦσαν ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν καὶ τὰ ἐνώτια τὰ ἐν τοῖς ὠσὶν αὐτῶν καὶ κατέκρυψεν αὐτὰ ἰακωβ ὑπὸ τὴν τερέμινθον τὴν ἐν σικιμοῖς καὶ ἀπόλεσεν αὐτὰ ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας
- 5 I вирушили вони. I великий жах обгорнув ті міста, що навколо них, і вони не гналися за синами Якова.
So they went on their journey: and the fear of God was on the towns round about, so that they made no attack on the sons of Jacob.
καὶ ἐξῆρεν ἰσραηλ ἐκ σικκιμῶν καὶ ἐγένετο φόβος θεοῦ ἐπὶ τὰς πόλεις τὰς κύκλῳ αὐτῶν καὶ οὐ κατεδίωξαν ὀπίσω τῶν υἱῶν ἰσραηλ
- 6 ¶ I прибув Яків до Лузу, що в землі ханаанській, цебто до Бет-Елу, він і ввесь народ, що був з ним.
And Jacob came to Luz in the land of Canaan (which is the same as Beth-el), he and all his people.
ἦλθεν δὲ ἰακωβ εἰς λουζα ἣ ἐστὶν ἐν γῆ χανααν ἣ ἐστὶν βαιθηλ αὐτὸς καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὃς ἦν μετ' αὐτοῦ
- 7 I збудував він там жертівника, та й назвав те місце: Ел Бет-Ел, бо там явився йому Бог, коли він утікав перед своїм братом.
And there he made an altar, naming the place El-beth-el: because it was there he had the vision of God when he was in flight from his brother.
καὶ ὀκοδόμησεν ἐκεῖ θυσιαστήριον καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα τοῦ τόπου βαιθηλ ἐκεῖ γὰρ ἐπεφάνη αὐτῷ ὁ θεὸς ἐν τῷ ἀποδιδράσκειν αὐτὸν ἀπὸ προσώπου ἡσαυ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ
- 8 I вмерла Девора, мамка Ревеки, і була похована нижче Бет-Елу під дубом, а він назвав ім'я йому: Аллон-Бахут.
And Deborah, the servant who had taken care of Rebekah from her birth, came to her end, and was put to rest near Beth-el, under the holy tree: and they gave it the name of Allon-bacuth.
ἀπέθανεν δὲ δεββωρα ἣ τροφὸς ρεβεκκας κατώτερον βαιθηλ ὑπὸ τὴν βάλανον καὶ ἐκάλεσεν ἰακωβ τὸ ὄνομα αὐτῆς βάλανος πένθους
- 9 I ще явився Бог до Якова, коли він прийшов був із Падану арамейського, і поблагословив його.
Now when Jacob was on his way from Paddan-aram, God came to him again and, blessing him, said,
ὤφθη δὲ ὁ θεὸς ἰακωβ ἐτι ἐν λουζα ὅτε παρεγένετο ἐκ μεσοποταμίας τῆς συρίας καὶ ἠλόγησεν αὐτὸν ὁ θεός
- 10 I сказав йому Бог: Ім'я твоє Яків. Не буде вже кликатися ім'я твоє Яків, але Ізраїль буде ім'я твоє. I назвав ім'я йому: Ізраїль.
Jacob is your name, but it will be so no longer; from now your name will be Israel; so he was named Israel.
καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ θεός τὸ ὄνομά σου ἰακωβ οὐ κληθήσεται ἐτι ἰακωβ ἀλλ' ἰσραηλ ἔσται τὸ ὄνομά σου
- 11 I сказав йому Бог: Я Бог Всемогутній! Плодися й розмножуйся, народ і громада народів буде з тебе, і царі вийдуть із стегон твоїх.
And God said to him, I am God, the Ruler of all: be fertile, and have increase; a nation, truly a group of nations, will come from you, and kings will be your offspring;
εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ θεός ἐγὼ ὁ θεός σου αὐξάνου καὶ πληθύνου ἔθνη καὶ συναγωγαὶ ἐθνῶν ἔσονται ἐκ σοῦ καὶ βασιλεῖς ἐκ τῆς ὀσφύος σου ἐξελεύσονται
- 12 А той Край, що я дав його Авраамові та Исакові, дам його тобі, і нащадку твоєму по тобі дам Я той Край.
And the land which I gave to Abraham and Isaac, I will give to you; and to your seed after you I will give the land.
καὶ τὴν γῆν ἣν δέδωκα ἀβρααμ καὶ ἰσαακ σοὶ δέδωκα αὐτὴν σοὶ ἔσται καὶ τῷ σπέρματί σου μετὰ σέ δώσω τὴν γῆν ταύτην
- 13 I вознісся Бог з-понад нього в місці, де з ним говорив.
Then God went up from him in the place where he had been talking with him.
ἀνέβη δὲ ὁ θεός ἀπ' αὐτοῦ ἐκ τοῦ τόπου οὗ ἐλάλησεν μετ' αὐτοῦ
- 14 I поставив Яків пам'ятника на тому місці, де Він говорив з ним, пам'ятника кам'яного, і вилив на нього винне лиття, і полив його оливою.
And Jacob put up a pillar in the place where he had been talking with God, and put a drink offering on it, and oil.
καὶ ἔστησεν ἰακωβ στήλην ἐν τῷ τόπῳ ᾧ ἐλάλησεν μετ' αὐτοῦ στήλην λιθίνην καὶ ἔσπεισεν ἐπ' αὐτὴν σπονδὴν καὶ ἐπέχευεν ἐπ' αὐτὴν ἔλαιον
- 15 I назвав Яків ім'я місцю, що там говорив із ним Бог: Бет-Ел.
And he gave to the place where God had been talking with him, the name of Beth-el.
καὶ ἐκάλεσεν ἰακωβ τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐν ᾧ ἐλάλησεν μετ' αὐτοῦ ἐκεῖ ὁ θεός βαιθηλ

- 16 ¶ I він рушив із Бет-Еду. I була ще ківра землі до Ефрати, а Рахіль породила, і були важкі її пологи.
So they went on from Beth-el; and while they were still some distance from Ephrath, the pains of birth came on Rachel and she had a hard time.
ἀπάρας δὲ ἰακωβ ἐκ βαίθηλ ἐπῆξεν τὴν σκηνὴν αὐτοῦ ἐπέκεινα τοῦ πύργου γαδερ ἐγένετο δὲ ἡνίκα ἤγγισεν χαβραθα εἰς γῆν ἐλθεῖν εφραθα ἔτεκεν ραχηλ καὶ ἐδυστόκησεν ἐν τῷ τοκετῷ
- 17 I сталося, коли важкі були її пологи, то сказала їй баба-сповитуха: Не бійся, бо й це тобі син.
And when her pain was very great, the woman who was helping her said, Have no fear; for now you will have another son.
ἐγένετο δὲ ἐν τῷ σκληρῶς αὐτὴν τίκτειν εἶπεν αὐτῇ ἡ μαῖα θάρσει καὶ γὰρ οὗτός σοί ἐστὶν υἱός
- 18 I сталося, коли виходила душа її, бо вмирала вона, то назвала ім'я йому: Бен-Оні, а його батько назвав його: Веніамин.
And in the hour when her life went from her (for death came to her), she gave the child the name Ben-oni: but his father gave him the name of Benjamin.
ἐγένετο δὲ ἐν τῷ ἀφίεναί αὐτὴν τὴν ψυχὴν ἀπέθνησκειν γὰρ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ υἱὸς ὀδύνης μου ὁ δὲ πατὴρ ἐκάλεσεν αὐτὸν βενιαμιν
- 19 I вмерла Рахіль, і була похована на дорозі до Ефрати, це с Віфлесп.
So Rachel came to her end and was put to rest on the road to Ephrath (which is Beth-lehem).
ἀπέθανεν δὲ ραχηλ καὶ ἐτάφη ἐν τῇ ὁδῷ εφραθα αὕτη ἐστὶν βηθλεεμ
- 20 I поставив Яків пам'ятника на гробі її, це надгробний пам'ятник Рахілі аж до сьогодні.
And Jacob put up a pillar on her resting-place; which is named, The Pillar of the resting-place of Rachel, to this day.
καὶ ἔστησεν ἰακωβ στήλην ἐπὶ τοῦ μνημείου αὐτῆς αὕτη ἐστὶν στήλη μνημείου ραχηλ ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας
- 22 I сталося, коли Ізраїль перебував у тім краї, то Рувим пішов і ліг із Білгою, наложницею батька свого. I почув Ізраїль, і було це злим йому. А в Якова було дванадцяттеро синів.
Now while they were living in that country, Reuben had connection with Bilhah, his father's servant-woman: and Israel had news of it.
ἐγένετο δὲ ἡνίκα κατώκησεν ἰσραηλ ἐν τῇ γῇ ἐκεῖνῃ ἐπορεύθη ρουβην καὶ ἐκοιμήθη μετὰ βαλλας τῆς παλλακῆς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ ἤκουσεν ἰσραηλ καὶ πονηρὸν ἐφάνη ἐναντίον αὐτοῦ ἦσαν δὲ οἱ υἱοὶ ἰακωβ δώδεκα
- 23 Сини Ліїні: перворідний Якова Рувим, і Симеон, і Левій, і Юда, і Иссахар, і Завулон.
Now Jacob had twelve sons: the sons of Leah: Reuben, Jacob's first son, and Simeon and Levi and Judah and Issachar and Zebulun;
υἱοὶ λειας πρωτότοκος ἰακωβ ρουβην συμεων λευι ιουδας ισσαχαρ ζαβουλων
- 24 Сини Рахіліні: Йосип і Веніамин.
The sons of Rachel: Joseph and Benjamin;
υἱοὶ δὲ ραχηλ ιωσηφ καὶ βενιαμιν
- 25 А сини Білги, невільниці Рахіліної: Дан і Нефталим.
The sons of Bilhah, Rachel's servant: Dan and Naphtali;
υἱοὶ δὲ βαλλας παιδίσκης ραχηλ дан καὶ νεφθαλι
- 26 А сини Зілпи, невільниці Ліїної: Гад і Асир. Оце сини Якова, що йому народжено в Падані арамейському.
The sons of Zilpah, Leah's servant: Gad and Asher; these are the sons whom Jacob had in Paddan-aram.
υἱοὶ δὲ ζελφας παιδίσκης λειας γαδ καὶ ασηρ οὗτοι υἱοὶ ἰακωβ οἱ ἐγένοντο αὐτῷ ἐν μεσοποταμίᾳ τῆς συρίας
- 27 I прибув Яків до Ісака, свого батька, до Мамре, до Кир'ят-Арби, цебто Хеврону, що там жив Авраам та Ісак.
And Jacob came to his father Isaac at Mamre, at Kiriath-arba, that is, Hebron, where Abraham and Isaac had been living.
ἦλθεν δὲ ἰακωβ πρὸς ἰσαακ τὸν πατέρα αὐτοῦ εἰς μαμβρη εἰς πόλιν τοῦ πεδίου αὕτη ἐστὶν χεβρων ἐν γῇ χанаан οὗ παρῳκησεν αβρααμ καὶ ἰσαακ
- 28 I були Ісакові дні сто літ і вісімдесят літ.
And Isaac was a hundred and eighty years old.
ἐγένοντο δὲ αἱ ἡμέραι ἰσαακ ἄς ἔζησεν ἕτη ἑκατὸν ὀγδοήκοντα
- 29 I впокоївся Ісак та й помер, і прилучився до своєї рідні, старий та нажившись. I поховали його Ісав та Яків, сини його.
Then Isaac came to his end and was put to rest with his father's people, an old man after a long life: and Jacob and Esau, his sons, put him in his last resting-place.
καὶ ἐκλιπὼν ἀπέθανεν καὶ προσετέθη πρὸς τὸ γένος αὐτοῦ πρεσβύτερος καὶ πλήρης ἡμερῶν καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἡσαυ καὶ ἰακωβ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ
- 1 ¶ А оце нащадки Ісава, цебто Едома.
Now these are the generations of Esau, that is to say, Edom.
αὗται δὲ αἱ γενέσεις ἡσαυ αὐτός ἐστιν εδωμ

- 2 Исав узяв жінок своїх з дочок ханаанських, Аду, дочку Елона хіттеянина, та Оголіваму, дочку Ани, дочку Ців'она хівеянина,
Esau's wives were women of Canaan: Adah, the daughter of Elon the Hittite, and Oholibamah, the daughter of Anah, the daughter of Zibeon the Hivite,
 ησαυ δὲ ἔλαβεν γυναῖκας ἑαυτῷ ἀπὸ τῶν θυγατέρων τῶν χαναανίων τὴν ἀδα θυγατέρα αἰλων τοῦ χετταίου καὶ τὴν ελιβεμα θυγατέρα ἀνα τοῦ υἱοῦ σεβεγων τοῦ εὐαίου
- 3 та Босмат, дочку Ізмаїлову, сестру Невайотову.
And Basemath, Ishmael's daughter, the sister of Nebaioth.
 καὶ τὴν βασεμμαθ θυγατέρα ἰσμαηλ ἀδελφὴν ναβαιοθ
- 4 І породила Ада Ісавові Еліфаза, а Босмат породила Реуїла,
Adah had a son Eliphaz; and Basemath was the mother of Reuel;
 ἔτεκεν δὲ ἀδα τῷ ησαυ τὸν ελιφας καὶ βασεμμαθ ἔτεκεν τὸν ραγουηλ
- 5 а Оголівама породила Суша, і Ялама, і Кораха. Оце сини Ісавові, що були йому народжені в ханаанській землі.
Oholibamah was the mother of Jeush, Jalam, and Korah; these are the sons of Esau, whose birth took place in the land of Canaan.
 καὶ ελιβεμα ἔτεκεν τὸν ἰεους καὶ τὸν ιεγлом καὶ τὸν κορε οὗτοι υἱοὶ ησαυ οἱ ἐγένοντο αὐτῷ ἐν γῆ χανααν
- 6 І взяв Ісав жінок своїх, і синів своїх, і дочок своїх, і всі душі дому свого, і худобу свою, і все стадо своє, і все своє майно, що набув у ханаанській землі, та й пішов до Краю від обличчя Якова, брата свого,
Esau took his wives and his sons and his daughters, and all the people of his house, and his beasts and his cattle and all his goods which he had got together in the land of Canaan, and went into the land of Seir, away from his brother Jacob.
 ἔλαβεν δὲ ησαυ τὰς γυναῖκας αὐτοῦ καὶ τοὺς υἱοὺς καὶ τὰς θυγατέρας καὶ πάντα τὰ σώματα τοῦ οἴκου αὐτοῦ καὶ πάντα τὰ ὑπάρχοντα καὶ πάντα τὰ κτήνη καὶ πάντα ὅσα ἐκτήσατο καὶ ὅσα περιεποιήσατο ἐν γῆ χανααν καὶ ἐπορεύθη ἐκ γῆς χαναан ἀπὸ προσώπου ἰακωβ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ
- 7 бо масток їх був більший, щоб пробувати їм разом, і край їх часового замешкання не міг вмістити їх через їхню худобу.
For their wealth was so great that the land was not wide enough for the two of them and all their cattle.
 ἦν γὰρ αὐτῶν τὰ ὑπάρχοντα πολλὰ τοῦ οἰκεῖν ἅμα καὶ οὐκ ἐδόνατο ἡ γῆ τῆς παροικίσεως αὐτῶν φέρειν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν ὑπαρχόντων αὐτῶν
- 8 І осівся Ісав на горі Сеїр, Ісав він Едом.
So Esau made his living-place in the hill-country of Seir (Esau is Edom).
 ὤκησεν δὲ ησαυ ἐν τῷ ὄρει σηир ησαυ αὐτός ἐστιν εδομ
- 9 ¶ А оце нащадки Ісава, батька Едому на горі Сеїр.
And these are the generations of Esau, the father of the Edomites in the hill-country of Seir:
 αὐται δὲ αἱ γενέσεις ησαυ πατρὸς εδομ ἐν τῷ ὄρει σηир
- 10 Оце імення синів Ісавових: Еліфаз, син Ади, жінки Ісавової, Реуїл, син Босмати, Ісавової жінки.
These are the names of Esau's sons: Eliphaz, the son of Esau's wife Adah, and Reuel, the son of Esau's wife Basemath.
 καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν ησαυ ελιφας υἱὸς ἀδας γυναικὸς ησαυ καὶ ραγουηλ υἱὸς βασεμμαθ γυναικὸς ησαυ
- 11 А сини Еліфазові були: Теман, Омар, Цефо, і Гатам, і Кеназ.
The sons of Eliphaz were Teman, Omar, Zepho, Gatam, and Kenaz.
 ἐγένοντο δὲ υἱοὶ ελιφας тацман ѳмар σωфар γοθομ καὶ кенεζ
- 12 А Тимна була наложниця Еліфаза, Ісавового сина, і породила вона Еліфазові Амаліка. Оце сини Ади, Ісавової жінки.
And Eliphaz, the son of Esau, had connection with a woman named Timna, who gave birth to Amalek: all these were the children of Esau's wife Adah.
 тацмна δὲ ἦν παλλακὴ ελιφας τοῦ υἱοῦ ησαυ καὶ ἔτεκεν τῷ ελιφας τὸν амалек οὗτοι υἱοὶ ἀδας γυναικὸς ησαυ
- 13 А оце сини Реуїлові: Нагат і Зера, Шамма й Мізза. Оце сини Босмати, Ісавової жінки.
And these are the sons of Reuel: Nahath, Zerah, Shammah, and Mizzah: they were the children of Esau's wife Basemath.
 οὗτοι δὲ υἱοὶ ραγουηλ нахот ζερε соме καὶ мизе οὗτοι ἦσαν υἱοὶ βασεμμαθ γυναικὸς ησαυ
- 14 А оці були сини Оголівами, дочки Ани, дочки Ців'она, Ісавової жінки, і вродила вона Ісаву, Суша, і Ялама, і Корея.
And these are the sons of Esau's wife Oholibamah, the daughter of Anah, the daughter of Zibeon: she was the mother of Jeush, Jalam, and Korah.
 οὗτοι δὲ ἦσαν υἱοὶ ελιβεμας θυγατρὸς ἀνα τοῦ υἱοῦ σεβεγων γυναικὸς ησαυ ἔτεκεν δὲ τῷ ησαυ τὸν ἰеους καὶ τὸν ιеγлом καὶ τὸν κορε

- 15 А оце провідники Ісаових синів. Сини Еліфаза, Ісаового перворідного: провідник Теман, провідник Омар, провідник Цефо, провідник Кеназ,
These were the chiefs among the sons of Esau: the sons of Eliphaz, Esau's first son: Teman, Omar, Zepho, Kenaz,
 οὔτοι ἡγεμόνες υἱοὶ ἥσαυ υἱοὶ ἐλιφας πρωτοτόκου ἥσαυ ἡγεμὼν θαυμαν ἡγεμὼν ὠμαρ ἡγεμὼν σοφαρ ἡγεμὼν κενεζ
- 16 провідник Корей, провідник Гатам, провідник Амалик. Оце провідники Еліфаза в краю Едома, оце сини Ади.
Korah, Gatam, Amalek: all these were chiefs in the land of Edom, the offspring of Eliphaz, the seed of Adah.
 ἡγεμὼν κορε ἡγεμὼν γοθομ ἡγεμὼν ἀμαλικ οὔτοι ἡγεμόνες ἐλιφας ἐν γῆ ἰδουμαία οὔτοι υἱοὶ ἀδας
- 17 А оце сини Реуїла, Ісаового сина: провідник Нагат, провідник Зерах, провідник Шамма, провідник Мізза. Оце провідники Реуїлові в краю едомському, оце сини Босмати, Ісаової жінки.
And these are the sons of Esau's son Reuel: Nahath, Zerah, Shammah, Mizzah: these were the chiefs of Reuel in the land of Edom, the children of Esau's wife Basemath.
 καὶ οὔτοι υἱοὶ ραγουηλ υἱοῦ ἥσαυ ἡγεμὼν ναθοθ ἡγεμὼν ζαρε ἡγεμὼν σομε ἡγεμὼν μοζε οὔτοι ἡγεμόνες ραγουηλ ἐν γῆ ἐδομ οὔτοι υἱοὶ βασεμαθ γυναικὸς ἥσαυ
- 18 А оце сини Оголівами, жінки Ісава: провідник Еуш, провідник Ялам, провідник Корей, оце провідники Оголівами, дочки Ани, Ісаової жінки.
And these are the sons of Esau's wife Oholibamah: Jeush, Jalam, and Korah: these were the chiefs who came from Esau's wife Oholibamah, daughter of Anah.
 οὔτοι δὲ υἱοὶ ἐλιβεμας γυναικὸς ἥσαυ ἡγεμὼν ιεους ἡγεμὼν ιελομ ἡγεμὼν κορε οὔτοι ἡγεμόνες ἐλιβεμας
- 19 Оце сини Ісава, цебто Едома, і оце їхні провідники.
These were the sons of Esau (that is, Edom), and these were their chiefs.
 οὔτοι υἱοὶ ἥσαυ καὶ οὔτοι ἡγεμόνες αὐτῶν οὔτοι εἰσιν υἱοὶ ἐδομ
- 20 ¶ Оце сини Сеїра, хорейнина, мешканці цієї землі: Лотан і Шовал, і Ців'он, і Ана,
These are the sons of Seir the Horite who were living in that country; Lotan, Shobal, Zibeon, Anah,
 οὔτοι δὲ υἱοὶ σηρ τοῦ χορραίου τοῦ κατοικοῦντος τὴν γῆν λωταν σωβαλ σεβεγων ана
- 21 і Дішон, і Ецев, і Дішан, оце провідники хорейнина, сини Сеїру, краю едомського.
Dishon, Ezer, and Dishan: these are the chiefs of the Horites, offspring of Seir in the land of Edom.
 καὶ δησων καὶ αсар καὶ ρисων οὔτοι ἡγεμόνες τοῦ χορραίου τοῦ υἱοῦ σηρ ἐν τῇ γῆ ἐδομ
- 22 А сини Лотана були: Хорі й Гемам, а Лотанова сестра Тимна.
The children of Lotan were Hori and Hemam; Lotan's sister was Timna.
 ἐγένοντο δὲ υἱοὶ λωταν χορри καὶ αιμαν ἀδελφὴ δὲ λωταν θαμνα
- 23 А оце сини Шовалові: Алван і Манахат, і Евал, Шефо, і Онам.
And these are the children of Shobal: Alvan, Manahath, Ebal, Shepho, and Onam.
 οὔτοι δὲ υἱοὶ σωβαλ γωλων καὶ манахат καὶ γαιβηл σωф καὶ ὠман
- 24 А ото сини Ців'онові: і Аїя, і Ана, той Ана, що знайшов був в пустині гарячі джерела, коли пас осли Ців'она, свого батька.
And these are the children of Zibeon: Aiah and Anah; that same Anah who made the discovery of the water-springs in the waste land, when he was looking after the asses of his father Zibeon.
 καὶ οὔτοι υἱοὶ σεβεγων αιε καὶ ὠναν οὗτός ἐστιν ὁ ὠνας ὃς εὔρεν τὸν иαμιν ἐν τῇ ἐρήμῳ ὅτε ἐνεμεν τὰ ὑποζύγια σεβεγων τοῦ πατρὸς αὐτοῦ
- 25 А оце діти Ани: Дішон, і Оголівама, дочка Ани.
And these are the children of Anah: Dishon and Oholibamah his daughter.
 οὔτοι δὲ υἱοὶ ана δησων καὶ ἐλιβεμα θυγάτηρ ана
- 26 А оце сини Дішонови: Хемдан, і Ешбан, і Ітран, і Керан.
These are the children of Dishon: Hemdan, Eshban, Ithran, and Keran.
 οὔτοι δὲ υἱοὶ δησων амада καὶ асбан καὶ иεθран καὶ харран
- 27 Ото сини Ецера: Білган, і Зааван, і Акан.
These are the children of Ezer: Bilhan, Zaavan, and Akan.
 οὔτοι δὲ υἱοὶ асар βαλαан καὶ ζουкам καὶ иουкам καὶ ουкан
- 28 Оце сини Дішана: Уц і Аран.
These are the children of Dishan: Uz and Aran.
 οὔτοι δὲ υἱοὶ ρисων ὡς καὶ араμ

- 29 **Оце провідники хорейнина: провідник Лотан, провідник Шовал, провідник Ців'он, провідник Ана,**
These were the Horite chiefs: Lotan, Shobal, Zibeon, Anah,
οὔτοι ἡγεμόνες χορρι ἡγεμῶν λωταν ἡγεμῶν σωβαλ ἡγεμῶν σεβεγων ἡγεμῶν ανα
- 30 **провідник Дішон, провідник Езер, провідник Дішан, оце провідники хорейнина за їхніми провідниками в краї Сеїр.**
Dishon, Ezer, and Dishan. Such were the Horite chiefs in their order in the land of Seir.
ἡγεμῶν δησων ἡγεμῶν асар ἡγεμῶν ρисων οὔτοι ἡγεμόνες χορρι ἐν ταῖς ἡγεμονίαις αὐτῶν ἐν γῆ εδομ
- 31 **¶ А оце царі, що царювали в краю Едома перед царюванням царя в синів Ізраїлевих.**
And these are the kings who were ruling in the land of Edom before there was any king over the children of Israel.
καὶ οὔτοι οἱ βασιλεῖς οἱ βασιλεύσαντες ἐν εδομ πρὸ τοῦ βασιλεῦσαι βασιλέα ἐν ισραηλ
- 32 **І царював в Едомі Бела, син Беора, а ймення його міста Дінгава.**
Bela, son of Beor, was king in Edom, and the name of his chief town was Dinhabah.
καὶ ἐβασίλευσεν ἐν εδομ βαлак υἱὸς τοῦ βεωρ καὶ ὄνομα τῆ πόλει αὐτοῦ деннаβα
- 33 **І вмер Бела, і зацарював замість нього Йовав, син Зераха з Боцри.**
At his death, Jobab, son of Zerah of Bozrah, became king in his place.
ἀπέθανεν δὲ βαлак καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ ιωβαβ υἱὸς ζαρα ἐκ βοσορρας
- 34 **І вмер Йовав, і зацарював замість нього Хушам із землі теманіянина.**
And at the death of Jobab, Husham, from the country of the Temanites, became king in his place.
ἀπέθανεν δὲ ιωβαβ καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ асом ἐκ τῆς γῆς θαιμανων
- 35 **І вмер Хушам, і зацарював замість нього Гадад, син Бедада, що побив мідіян на полі Моава, а ймення його міста Авіт.**
And at the death of Husham, Hadad, son of Bedad, who overcame the Midianites in the field of Moab, became king; his chief town was named Avith.
ἀπέθανεν δὲ асом καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ адад υἱὸς барад ὁ ἐκκόψας мадиам ἐν τῷ πεδίῳ μοаб καὶ ὄνομα τῆ πόλει αὐτοῦ γεθθαц
- 36 **І вмер Гадад, і зацарював замість нього Самла з Машеку.**
And at the death of Hadad, Samlah of Masrekah became king.
ἀπέθανεν δὲ адад καὶ ἐβασίλευσεν ἀнτ' αὐτοῦ самала ἐκ масеккас
- 37 **І вмер Самла, і зацарював замість нього Саул з Реховоту надрічного.**
And at the death of Samlah, Shaul of Rehoboth by the River became king in his place.
ἀπέθανεν δὲ самала καὶ ἐβασίλευσεν ἀнτ' αὐτοῦ саουλ ἐκ роωβот тῆς парὰ ποταμῶν
- 38 **І вмер Саул, і зацарював замість нього Баал-Ханан, син Ахборів.**
And at the death of Shaul, Baal-hanan, son of Achbor, became king.
ἀπέθανεν δὲ саουλ καὶ ἐβασίλευσεν ἀнτ' αὐτοῦ βαλαеннов υἱὸς аχбор
- 39 **І вмер Баал-Ханан, син Ахборів, і зацарював замість нього Гадад, а ім'я його міста Пау, а ім'я його жінки Мегетав'іл, дочка Матреди, дочки Ме-Загава.**
And at the death of Baal-hanan, Nadar became king in his place; his chief town was named Pau, and his wife's name was Mehetabel; she was the daughter of Matred, the daughter of Me-zahab.
ἀπέθανεν δὲ βαλαеннов υἱὸς аχбор καὶ ἐβασίλευσεν ἀнτ' αὐτοῦ арад υἱὸς барад καὶ ὄνομα τῆ πόλει αὐτοῦ φοгор ὄνομα δὲ τῆ γυναικι αὐτοῦ маτεβηл θυγάτηρ матραιθ υἱοῦ маizzoв
- 40 **А оце імена провідників Ісаових за їхніми родами, за місцями їх, їхніми іменами: провідник Тимна, провідник Алва, провідник Етет,**
These are the names of the chiefs of Esau in the order of their families and their places: Timna, Alvah, Jetheth,
ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν ἡγεμόνων ησαν ἐν ταῖς φυλαῖς αὐτῶν κατὰ τόπον αὐτῶν ἐν ταῖς χώραις αὐτῶν καὶ ἐν τοῖς ἔθνεσιν αὐτῶν ἡγεμῶν θамна ἡγεμῶν γола ἡγεμῶν ιεθер
- 41 **провідник Оголівама, провідник Ела, провідник Пінон,**
Oholibamah, Elah, Pinon,
ἡγεμῶν елиβemas ἡγεμῶν ηλαs ἡγεμῶν φινων
- 42 **провідник Кеназ, провідник Теман, провідник Мівцар,**
Kenaz, Teman, Mibzar,
ἡγεμῶν кенез ἡγεμῶν θаман ἡγεμῶν мазар

- 43 провідник Магділ, провідник Ірам. Оце провідники Едома він же Ісав, батько Едому за їхніми оселями в краї їхнього володіння.
Magdiel, Iram; these are the Edomite chiefs, in their places in their heritage; this is Esau, the father of the Edomites.
ἡγεμόν μεγεδιλ ἡγεμόν ζαφωμ οὔτοι ἡγεμόνες εδομ ἐν ταῖς κατοικοδομημέναις ἐν τῇ γῆ τῆς κτήσεως αὐτῶν οὗτος ἦσαν πατήρ εδομ
- 1 ¶ I осівся Яків у Краї мешкання батька свого, в Краї ханаанському.
Now Jacob was living in the land where his father had made a place for himself, in the land of Canaan.
κατόκει δὲ ἰακωβ ἐν τῇ γῆ οὗ παρόκησεν ὁ πατήρ αὐτοῦ ἐν γῆ χανααν
- 2 Оце оповість про Якова. Йосип, віку сімнадцяти літ, пас, як юнак, отару з братами своїми, з синами Білги та з синами Зілпи, жінок батька свого. І Йосип доносив недобрі звістки про них до їхнього батька.
These are the generations of Jacob: Joseph, a boy seventeen years old, was looking after the flock, together with his brothers, the sons of Bilhah and Zilpah, his father's wives; and Joseph gave their father a bad account of them.
αὗται δὲ αἱ γενέσεις ἰακωβ ἰωσηφ δέκα ἐπτὰ ἐτῶν ἦν ποιμαίνων μετὰ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ τὰ πρόβατα ὧν νέος μετὰ τῶν υἱῶν βαλλας καὶ μετὰ τῶν υἱῶν ζελφας τῶν γυναικῶν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ κατ ἠγεγκεν δὲ ἰωσηφ ψόγον πονηρὸν πρὸς ἰσραηλ τὸν πατέρα αὐτῶν
- 3 А Ізраїль любив Йосипа над усіх синів своїх, бо він був у нього сином старости. І він справив йому квітчасте вбрання.
Now the love which Israel had for Joseph was greater than his love for all his other children, because he got him when he was an old man: and he had a long coat made for him.
ἰακωβ δὲ ἠγάπα τὸν ἰωσηφ παρὰ πάντας τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ ὅτι υἱὸς γήρου ἦν αὐτῷ ἐποίησεν δὲ αὐτῷ χιτῶνα ποικίλον
- 4 І бачили його браття, що їх батько полюбив його над усіх братів його, і зненавиділи його, і не могли говорити з ним спокійно.
And because his brothers saw that Joseph was dearer to his father than all the others, they were full of hate for him, and would not say a kind word to him.
ιδόντες δὲ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ὅτι αὐτὸν ὁ πατήρ φιλεῖ ἐκ πάντων τῶν υἱῶν αὐτοῦ ἐμίσησαν αὐτὸν καὶ οὐκ ἐδύναντο λαλεῖν αὐτῷ οὐδὲν εἰρημικόν
- 5 ¶ I снівся був Йосипові сон, і він розповів своїм браттям, а вони ще збільшили ненависть до нього.
Now Joseph had a dream, and he gave his brothers an account of it, which made their hate greater than ever.
ἐνυπνιασθεὶς δὲ ἰωσηφ ἐνύπνιον ἀπήγγειλεν αὐτὸ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ
- 6 І сказав він до них: Послухайте но про той сон, що снівся мені.
And he said to them, Let me give you the story of my dream.
καὶ εἶπεν αὐτοῖς ἀκούσατε τοῦ ἐνυπνίου τούτου οὗ ἐνυπνιάσθη
- 7 А ото ми в'яжемо снопи серед поля, і ось мій сніп зачав уставати, та й став. І ось оточують ваші снопи, та й вклоняються снопові моему.
We were in the field, getting the grain stems together, and my grain kept upright, and yours came round and went down on the earth before mine.
ὄμην ἡμᾶς δεσμεύειν δράγματα ἐν μέσῳ τῷ πεδίῳ καὶ ἀνέστη τὸ ἐμὸν δράγμα καὶ ὠρθόθη περιστραφέντα δὲ τὰ δράγματα ὑμῶν προσεκύνησαν τὸ ἐμὸν δράγμα
- 8 І сказали йому його браття: Чи справді ти будеш царювати над нами, чи теж справді ти будеш панувати над нами? І вони збільшили ненависть до нього через сні його та через слова його.
And his brothers said to him, Are you to be our king? will you have authority over us? And because of his dream and his words, their hate for him became greater than ever.
εἶπαν δὲ αὐτῷ οἱ ἀδελφοὶ μὴ βασιλεύων βασιλεύσεις ἐφ' ἡμᾶς ἢ κυριεύων κυριεύσεις ἡμῶν καὶ προσέθεντο ἔτι μισεῖν αὐτὸν ἔνεκεν τῶν ἐνυπνίων αὐτοῦ καὶ ἔνεκεν τῶν ῥημάτων αὐτοῦ
- 9 І снівся йому ще сон інший, і він оповів його братам своїм, та й сказав: Оце снівся мені ще сон, і ось сонце та місяць та одинадцять зір вклоняються мені.
Then he had another dream, and gave his brothers an account of it, saying, I have had another dream: the sun and the moon and eleven stars gave honour to me.
εἶδεν δὲ ἐνύπνιον ἕτερον καὶ διηγήσατο αὐτὸ τῷ πατρὶ αὐτοῦ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ καὶ εἶπεν ἰδοὺ ἐνυπνιασάμην ἐνύπνιον ἕτερον ὡσπερ ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη καὶ ἑνδεκα ἀστέρες προσεκύνουν με
- 10 І він розповів це батькові своєму та браттям своїм. І докорив йому батько його, та й промовив до нього: Що то за сон, що снівся тобі? Чи справді прийдемо ми, я та мати твоя та брат і твої, щоб уклонитися тобі до землі?
And he gave word of it to his father and his brothers; but his father protesting said, What sort of a dream is this? am I and your mother and your brothers to go down on our faces to the earth before you?
καὶ ἐπετίμησεν αὐτῷ ὁ πατήρ αὐτοῦ καὶ εἶπεν αὐτῷ τί τὸ ἐνύπνιον τοῦτο ὃ ἐνυπνιάσθης ἄρα γε ἐλθόντες ἐλευσόμεθα ἐγὼ τε καὶ ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοὶ σου προσκυνῆσαι σοι ἐπὶ τὴν γῆν
- 11 І заздрили йому брати його, а батько його запам'ятав ці слова.
And his brothers were full of envy; but his father kept his words in mind.
ἐζήλωσαν δὲ αὐτὸν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ὃ δὲ πατήρ αὐτοῦ διετήρησεν τὸ ῥῆμα

- 12 ¶ I пішли брати його пасти отару свого батька в Сихем.
Now his brothers went to keep watch over their father's flock in Shechem.
ἐπορεύθησαν δὲ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ βόσκειν τὰ πρόβατα τοῦ πατρὸς αὐτῶν εἰς συχημ
- 13 I сказав Израїль до Йосипа: Таж брати твої пасуть у Сихемі! Іди ж, і я пошлю тебе до них! А той відказав йому: Ось я!
And Israel said to Joseph, Are not your brothers with the flock in Shechem? come, I will send you to them. And he said to him, Here am I.
καὶ εἶπεν Ἰσραὴλ πρὸς Ἰωσήφ οὐχ οἱ ἀδελφοί σου ποιμαίνουσιν ἐν συχημ δεῦρο ἀποστείλω σε πρὸς αὐτούς εἶπεν δὲ αὐτῷ ἰδοὺ ἐγώ
- 14 I сказав він до нього: Піди но, побач стан братів твоїх і стан отари, та й дай мені відповідь. I він послав його з долини Хеврону, і той прибув до Сихему.
And he said to him, Go now, and see if your brothers are well and how the flock is; then come back and give me word. So he sent him out of the valley of Hebron, and he came to Shechem.
εἶπεν δὲ αὐτῷ Ἰσραὴλ πορευθεὶς ἰδὲ εἰ ὑγιαίνουν οἱ ἀδελφοί σου καὶ τὰ πρόβατα καὶ ἀνάγγειλόν μοι καὶ ἀπέστειλεν αὐτὸν ἐκ τῆς κοιλάδος τῆς χεβρων καὶ ἦλθεν εἰς συχημ
- 15 I знайшов його один чоловік, а він ось блукає по полю. I запитав його той чоловік, кажучи: Чого ти шукаєш?
And a man saw him wandering in the country, and said to him, What are you looking for?
καὶ εὗρεν αὐτὸν ἄνθρωπος πλανώμενον ἐν τῷ πεδίῳ ἠρώτησεν δὲ αὐτὸν ὁ ἄνθρωπος λέγων τί ζητεῖς
- 16 А той відказав: Я шукаю братів своїх. Скажи ж мені, де вони випасають?
And he said, I am looking for my brothers; please give me word of where they are keeping their flock.
ὁ δὲ εἶπεν τοῦς ἀδελφούς μου ζητῶ ἀνάγγειλόν μοι ποῦ βόσκουσιν
- 17 I сказав той чоловік: Вони пішли звідси, бо я чув, як казали вони: Ходімо до Дотаїну. I пішов Йосип за своїми братами, і знайшов їх у Дотаїні.
And the man said, They have gone away from here, for they said in my hearing, Let us go to Dothan. So Joseph went after them and came up with them at Dothan.
εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ ἄνθρωπος ἀπίρκασιν ἐντεῦθεν ἦκουσα γὰρ αὐτῶν λεγόντων πορευθῶμεν εἰς δωθαῖμ καὶ ἐπορεύθη Ἰωσήφ κατόπισθεν τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ καὶ εὗρεν αὐτούς ἐν δωθαῖμ
- 18 А вони побачили його здалека, і поки він наблизився до них, то змовлялися на нього, щоб убити його.
But they saw him when he was a long way off, and before he came near them they made a secret design against him to put him to death;
προεἶδον δὲ αὐτὸν μακρόθεν πρὸ τοῦ ἐγγίσει αὐτὸν πρὸς αὐτούς καὶ ἐπονηρεύοντο τοῦ ἀποκτεῖναι αὐτόν
- 19 I сказали вони один одному: Ось іде той сновидець!
Saying to one another, See, here comes this dreamer.
εἶπαν δὲ ἕκαστος πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἰδοὺ ὁ ἐνυπνιαστὴς ἐκεῖνος ἔρχεται
- 20 А тепер давайте вбиймо його, і вкиньмо його до однієї з ям, та й скажемо: Дикий звір з'їв його! I побачимо, що буде з його снами.
Let us now put him to death and put his body into one of these holes, and we will say, An evil beast has put him to death: then we will see what becomes of his dreams.
νῦν οὖν δεῦτε ἀποκτείνωμεν αὐτὸν καὶ ρίψωμεν αὐτὸν εἰς ἓνα τῶν λάκκων καὶ ἐροῦμεν θηρίον πονηρὸν κατέφαγεν αὐτόν καὶ ὀψόμεθα τί ἔσται τὰ ἐνύπνια αὐτοῦ
- 21 I почув це Рувим, і визволив його з руки їхньої, і сказав: Не губімо душі його!
But Reuben, hearing these words, got him out of their hands, saying, Let us not take his life.
ἀκούσας δὲ ρουβὴν ἐξείλατο αὐτὸν ἐκ τῶν χειρῶν αὐτῶν καὶ εἶπεν οὐ πατάξομεν αὐτὸν εἰς ψυχὴν
- 22 I сказав до них Рувим: Не проливайте крові, киньте його до ями тієї, що в пустині, а руки не кладіть на нього, щоб визволити його з їхньої руки, щоб вернути його до батька його.
Do not put him to a violent death, but let him be placed in one of the holes; this he said to keep him safe from their hands, with the purpose of taking him back to his father again.
εἶπεν δὲ αὐτοῖς ρουβὴν μὴ ἐκχέητε αἷμα ἐμβάλετε αὐτὸν εἰς τὸν λάκκον τοῦτον τὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ χεῖρα δὲ μὴ ἐπενέγκητε αὐτῷ ὅπως ἐξέλθαι αὐτὸν ἐκ τῶν χειρῶν αὐτῶν καὶ ἀποδῶ αὐτὸν τῷ πατρὶ αὐτοῦ
- 23 ¶ I сталося, коли прийшов Йосип до братів своїх, то вони стягнули з Йосипа вбрання його, вбрання квітчасте, що на ньому було.
So when Joseph came to his brothers, they took off his long coat which he had on;
ἐγένετο δὲ ἡνῖκα ἦλθεν Ἰωσήφ πρὸς τοῦς ἀδελφούς αὐτοῦ ἐξέδυσαν τὸν Ἰωσήφ τὸν χιτῶνα τὸν ποικίλον τὸν περὶ αὐτὸν
- 24 I взяли його, та й кинули його до ями, а яма та порожня була, не було в ній води.
And they took him and put him in the hole: now the hole had no water in it.
καὶ λαβόντες αὐτὸν ἔρριψαν εἰς τὸν λάκκον ὁ δὲ λάκκος κενός ὕδωρ οὐκ εἶχεν

- 25 **I сіли вони попоїсти хліба. I звели вони очі свої та й побачили, ось караван ізмаїлітів іде з Гілеаду, а верблуди їхні несуть пахощі, і бальзам, і ладан, іде він спровадити це до Єгипту.**
Then seating themselves, they took their meal: and looking up, they saw a travelling band of Ishmaelites, coming from Gilead on their way to Egypt, with spices and perfumes on their camels.
 ἐκάθισαν δὲ φαγεῖν ἄρτον καὶ ἀναβλέψαντες τοῖς ὀφθαλμοῖς εἶδον καὶ ἰδοὺ ὁδοιπόροι ἰσμαηλίται ἤρχοντο ἐκ γαλααδ καὶ αἱ κάμηλοι αὐτῶν ἔγεμον θυμιαμάτων καὶ ῥητίνης καὶ στακτῆς ἐπορεύοντο δὲ καταγαγεῖν εἰς αἴγυπτον
- 26 **I сказав Юда до своїх братів: Яка користь, що вб'ємо нашого брата, і затаїмо його кров?**
And Judah said to his brothers, What profit is there in putting our brother to death and covering up his blood?
 εἶπεν δὲ ἰουδας πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ τί χρήσιμον ἔαν ἀποκτείνωμεν τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν καὶ κρύψωμεν τὸ αἷμα αὐτοῦ
- 27 **Давайте продамо його ізмаїльтянам, і рука наша нехай не буде на ньому, бо він брат нам, він наше тіло. I послухалися брати його.**
Let us give him to these Ishmaelites for a price, and let us not put violent hands on him, for he is our brother, our flesh. And his brothers gave ear to him.
 δεῦτε ἀποδώμεθα αὐτὸν τοῖς ἰσμαηλίταις τοῦτοις αἱ δὲ χεῖρες ἡμῶν μὴ ἔστωσαν ἐπ' αὐτόν ὅτι ἀδελφὸς ἡμῶν καὶ σὰρξ ἡμῶν ἐστὶν ἤκουσαν δὲ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ
- 28 **I коли проходили мідіяніти, купці, то витягли й підняли Йосипа з ями. I продали Йосипа ізмаїльтянам за двадцять срібняків, а ті повели Йосипа до Єгипту.**
And some traders from Midian went by; so pulling Joseph up out of the hole, they gave him to the Ishmaelites for twenty bits of silver, and they took him to Egypt.
 καὶ παρεπορεύοντο οἱ ἄνθρωποι οἱ μαδιηναῖοι οἱ ἔμποροι καὶ ἐξείλκυσαν καὶ ἀνεβίβασαν τὸν ἰωσηφ ἐκ τοῦ λάκκου καὶ ἀπέδοντο τὸν ἰωσηφ τοῖς ἰσμαηλίταις εἴκοσι χρυσῶν καὶ κατήγαγον τὸν ἰωσηφ εἰς αἴγυπτον
- 29 **A Рувим вернувся до ями, аж нема Йосипа в ямі! I розірвав він одержу свою...**
Now when Reuben came back to the hole, Joseph was not there; and giving signs of grief,
 ἀνέστρεψεν δὲ ρουβὴν ἐπὶ τὸν λάκκον καὶ οὐχ ὄρῃ τὸν ἰωσηφ ἐν τῷ λάκκῳ καὶ διέρρηξεν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ
- 30 **I вернувся він до братів своїх, та й сказав: Немає хлопця! А я, куди я піду?**
He went back to his brothers, and said, The child is gone; what am I to do?
 καὶ ἀνέστρεψεν πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ καὶ εἶπεν τὸ παιδάριον οὐκ ἔστιν ἐγὼ δὲ ποῦ πορεύομαι ἔτι
- 31 **¶ А вони взяли Йосипове вбрання, і зарізали козла, і вмочили вбрання в кров.**
Then they took Joseph's coat, and put on it some of the blood from a young goat which they had put to death,
 λαβόντες δὲ τὸν χιτῶνα τοῦ ἰωσηφ ἔσφαζαν ἔριφον αἰγῶν καὶ ἐμόλυναν τὸν χιτῶνα τῷ αἵματι
- 32 **I послали вони квітчасте вбрання, і принесли до свого батька, та й сказали: Оце ми знайшли. Пізнай но, чи це вбрання твого сина воно, чи ні?**
And they took the coat to their father, and said, We came across this; is it your son's coat or not?
 καὶ ἀπέστειλαν τὸν χιτῶνα τὸν ποικίλον καὶ εἰσηνεγκαν τῷ πατρὶ αὐτῶν καὶ εἶπαν τοῦτον εὔρομεν ἐπίγνωθι εἰ χιτῶν τοῦ υἱοῦ σου ἐστὶν ἢ οὐ
- 33 **A він пізнав його та й сказав: Вбрання мого сина... Дикий звір його з'їв... Справді розшарпаний Йосип!**
And he saw that it was, and said, It is my son's coat; an evil beast has put him to death; without doubt Joseph has come to a cruel end.
 καὶ ἐπέγνω αὐτὸν καὶ εἶπεν χιτῶν τοῦ υἱοῦ μου ἐστὶν θηρίον πονηρὸν κατέφαγεν αὐτόν θηρίον ἤρπασεν τὸν ἰωσηφ
- 34 **I роздер Яків одіж свою, і зодягнув веретище на стегна свої, і багато днів справляв жалобу по синові своєму...**
Then Jacob, giving signs of grief, put on haircloth, and went on weeping for his son day after day.
 διέρρηξεν δὲ ἰακωβ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ ἐπέθετο σάκκον ἐπὶ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ καὶ ἐπένθει τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἡμέρας πολλάς
- 35 **I зачали всі сини його та всі дочки його потішати його. Але він не міг утішитися, та й сказав: У жалобі зійду я до сина мого до шеолу. I плакав за ним його батько.**
And all his sons and all his daughters came to give him comfort, but he would not be comforted, saying with weeping, I will go down to the underworld to my son. So great was his father's sorrow for him.
 συνήθησαν δὲ πάντες οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ αἱ θυγατέρες καὶ ἦλθον παρακαλέσαι αὐτόν καὶ οὐκ ἠθέλεν παρακαλεῖσθαι λέγων ὅτι καταβήσομαι πρὸς τὸν υἱόν μου πενθῶν εἰς ᾗδου καὶ ἐκλαυσεν αὐτὸν ὁ πατήρ αὐτοῦ
- 36 **I мідіяніти продали Йосипа до Єгипту, до Потіфара, царедворця фараонового, начальника царської сторожі.**
And in Egypt the men of Midian gave him for a price to Potiphar, a captain of high position in Pharaoh's house.
 οἱ δὲ μαδιηναῖοι ἀπέδοντο τὸν ἰωσηφ εἰς αἴγυπτον τῷ πετεφρῇ τῷ σπᾶδοντι φараω ἀρχιμαγεῖρω
- 1 **¶ Сталось того часу, і відійшов Юда від братів своїх, і розташувався аж до одного адулламітянина, а ймення йому Хіра.**
Now at that time, Judah went away from his brothers and became the friend of a man of Adullam named Hirah.
 ἐγένετο δὲ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ κατέβη ἰουδας ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ καὶ ἀφίκετο ἕως πρὸς ἄνθρωπὸν τινα οδολλαμίτην ᾧ ὄνομα ἱρας

- 2 I побачив там Юда дочку одного ханаанейнина, а ім'я йому Шуа, і взяв її, і з нею зійшовся.
And there he saw the daughter of a certain man of Canaan named Shua, and took her as his wife.
 και ειδεν εκει ιουδας θυγατέρα ανθρωπου χαναανιου η ονομα σαα και ελαβεν αυτην και εισηλθεν προς αυτην
- 3 I завагітніла вона, і породила сина, а він назвав ім'я йому: Ер.
And she gave birth to a son, and he gave him the name Er.
 και συλλαβοῦσα ετεκεν υιον και εκάλεσεν το ονομα αυτου ηρ
- 4 I завагітніла вона ще, і породила сина, і назвала ім'я йому: Онан.
And again she gave birth to a son, and he gave him the name Onan.
 και συλλαβοῦσα ετι ετεκεν υιον και εκάλεσεν το ονομα αυτου αυναν
- 5 I ще знову, і породила сина, і назвала ім'я йому: Шела. А батько був у Кезиві, як вона породила його.
Then she had another son, to whom she gave the name Shelah; she was at Chezib when the birth took place.
 και προσθεισα ετι ετεκεν υιον και εκάλεσεν το ονομα αυτου σηλωμ αυτη δε ην εν χασβι ηνικα ετεκεν αυτους
- 6 I взяв Юда жінку для Ера, свого перворідного, а ім'я її: Тамара.
And Judah took a wife for his first son Er, and her name was Tamar.
 και ελαβεν ιουδας γυναικα ηρ τῃ πρωτοτοκῳ αυτου η ονομα θαμαρ
- 7 I був Ер, Юдин перворідний, злий в очах Господа, і Господь його вбив.
Now Er, Judah's first son, did evil in the eyes of the Lord, so that he put him to death.
 εγενετο δε ηρ πρωτοτοκος ιουδα πονηρος εναντιον κυριου και απεκτηινεν αυτον ο θεος
- 8 I сказав Юда до Онана: Увійди до жінки брата свого, і одружися з нею, і встанови насіння для брата свого.
Then Judah said to Onan, Go in to your brother's wife and do what it is right for a husband's brother to do; make her your wife and get offspring for your brother.
 ειπεν δε ιουδας τῃ αυναν εισελθε προς την γυναικα του αδελφου σου και γαμβρευσαι αυτην και αναστησον σπερμα τῃ αδελφῳ σου
- 9 А Онан знав, що не його буде насіння те. I сталося, коли він сходився з жінкою брата свого, то марнував насіння на землю, аби не дати його свосму братові.
But Onan, seeing that the offspring would not be his, went in to his brother's wife, but let his seed go on to the earth, so that he might not get offspring for his brother.
 γυνος δε αυναν οτι ουκ αυτῳ εσται το σπερμα εγινετο οταν εισηρχετο προς την γυναικα του αδελφου αυτου εξεχεεν επι την γην του μη δοῦναι σπερμα τῃ αδελφῳ αυτου
- 10 I було зле в очах Господа те, що він чинив, і вбив Він також його.
And what he did was evil in the eyes of the Lord, so that he put him to death, like his brother.
 πονηρον δε εφανη εναντιον του θεου οτι εποιησεν τουτο και εθανατωσεν και τουτον
- 11 I сказав Юда до Тамари, невістки своєї: Сиди вдовою в домі батька свого, аж поки не виросте Шела, син мій. Бо він був подумав: Аби не вмер також він, як брати його. I пішла Тамара, та й осілася в домі батька свого.
Then Judah said to Tamar, his daughter-in-law, Go back to your father's house and keep yourself as a widow till my son Shelah becomes a man: for he had in his mind the thought that death might come to him as it had come to his brothers. So Tamar went back to her father's house.
 ειπεν δε ιουδας θαμαρ τῃ νυμφη αυτου καθου χηρα εν τῃ οικῳ του πατρος σου εως μεγας γενηται σηλωμ ο υιος μου ειπεν γαρ μηποτε αποθανη και ουτος ὡσπερ οι αδελφοι αυτου απελοῦσα δε θαμαρ εκαθητο εν τῃ οικῳ του πατρος αυτης
- 12 ¶ I минуло багато днів, і вмерла Шуїна дочка, Юдина жінка. А коли Юда був утішений, то пішов до Тімни, до стрижив отари своєї, він і Хіра, товариш його адулламітянин.
And after a time, Bath-shua, Judah's wife, came to her end; and after Judah was comforted for her loss, he went to Timnah, where they were cutting the wool of his sheep, and his friend Hirah of Adullam went with him.
 επληθύνθησαν δε αι ημεραι και απεθανεν σαα η γυνη ιουδα και παρακληθεις ιουδας ανεβη επι τος κειροντας τα πρόβατα αυτου αυτος και ιρας ο ποιμην αυτου ο οδολλαμιτης εις θαμνα
- 13 А Тамарі розповіли, кажучи: Ось тесь твій іде до Тімни стригти отару свою.
And when Tamar had news that her father-in-law was going up to Timnah to the wool-cutting,
 και απηγγελη θαμαρ τῃ νυμφη αυτου λεγοντες ιδου ο πενθερος σου αναβαινει εις θαμνα κειραι τα πρόβατα αυτου

- 14 **I зняла вона з себе одягу вдовства свого, і покрилася покривалом, і закрилася. І сіла вона при брамі Енаїм, що по дорозі до Тімни. Бо знала вона, що виріс Шела, а вона не віддана йому за жінку.**
She took off her widow's clothing, and covering herself with her veil, she took her seat near Enaim on the road to Timnah; for she saw that Shelah was now a man, but she had not been made his wife.
 και περιελομένη τὰ ἱμάτια τῆς χηρεύσεως ἀφ' ἑαυτῆς περιεβάλετο θέριστρον καὶ ἐκαλωπίσατο καὶ ἐκάθισεν πρὸς ταῖς πύλαις αἰναν ἢ ἐστὶν ἐν παρόδῳ θαμνα εἶδεν γὰρ ὅτι μέγας γέγονεν σιλωμ αὐτὸς δὲ οὐκ ἔδοκεν αὐτὴν αὐτῷ γυναῖκα
- 15 **I побачив її Юда, і прийняв її за блудницю, бо закрила вона обличчя своє.**
When Judah saw her he took her to be a loose woman of the town, because her face was covered.
 καὶ ἰδὼν αὐτὴν ἰουδας ἔδοξεν αὐτὴν πόρνην εἶναι κατεκαλύψατο γὰρ τὸ πρόσωπον αὐτῆς καὶ οὐκ ἐπέγνω αὐτὴν
- 16 **I він збочив до неї на дорогу й сказав: А ну по я ввійду до тебе! Бо він не знав, що вона невістка його. А вона відказала: Що даси мені, коли прийдеш до мене?**
And turning to her by the roadside, he said to her, Let me come in to you; for he had no idea that she was his daughter-in-law. And she said, What will you give me as my price?
 ἐξέκλινεν δὲ πρὸς αὐτὴν τὴν ὁδὸν καὶ εἶπεν αὐτῇ ἑασόν με εἰσελθεῖν πρὸς σέ οὐ γὰρ ἔγωγ ὅτι ἡ νόμφη αὐτοῦ ἐστὶν ἢ δὲ εἶπεν τί μοι δώσεις ἐὰν εἰσέλθῃς πρὸς με
- 17 **A він відказав: Я пошлю козлятко з отари. І сказала вона: Якщо даси заставу, аж поки пришлеш.**
And he said, I will give you a young goat from the flock. And she said, What will you give me as a sign till you send it?
 ὁ δὲ εἶπεν ἐγὼ σοὶ ἀποστελῶ ἔριφον αἰγῶν ἐκ τῶν προβάτων ἢ δὲ εἶπεν ἐὰν δῶς ἄρραβῶνα ἕως τοῦ ἀποστελεῖσθαι σε
- 18 **A він відказав: Яка та застава, що дам я тобі? Та сказала: Печатка твоя, і шнурок твій, і палиця твоя, що в руці твоїй. І він дав їй, і зійшовся з нею, а вона завагітніла від нього.**
And he said, What would you have? And she said, Your ring and its cord and the stick in your hand. So he gave them to her and went in to her, and she became with child by him.
 ὁ δὲ εἶπεν τίνα τὸν ἄρραβῶνά σοι δώσεις ἢ δὲ εἶπεν τὸν δακτύλιόν σου καὶ τὸν ὀρμίσκον καὶ τὴν ῥάβδον τὴν ἐν τῇ χειρὶ σου καὶ ἔδοκεν αὐτῇ καὶ εἰσήλθεν πρὸς αὐτὴν καὶ ἐν γαστρὶ ἔλαβεν ἐξ αὐτοῦ
- 19 **I встала вона та й пішла, і зняла покривало своє з себе, і зодягнула одягу вдовства свого.**
Then she got up and went away and took off her veil and put on her widow's clothing.
 καὶ ἀναστᾶσα ἀπῆλθεν καὶ περιεῖλατο τὸ θέριστρον ἀφ' ἑαυτῆς καὶ ἐνεδύσατο τὰ ἱμάτια τῆς χηρεύσεως αὐτῆς
- 20 **A Юда послав козлятко через приятеля свого адулламітіянина, щоб узяти заставу з руки тієї жінки. Та він не знайшов її.**
Then Judah sent his friend Hirah with the young goat, to get back the things which he had given as a sign to the woman: but she was not there.
 ἀπέστειλεν δὲ ἰουδας τὸν ἔριφον ἐξ αἰγῶν ἐν χειρὶ τοῦ ποιμένος αὐτοῦ τοῦ οδολλαμίτου κομίσασθαι τὸν ἄρραβῶνα παρὰ τῆς γυναίκος καὶ οὐχ εὔρεν αὐτὴν
- 21 **I запитав він людей її місця, говорячи: Де та блудниця, що була в Енаїм при дорозі? Вони відказали: Не була тут блудниця.**
And he put questions to the men of the place, saying, Where is the loose woman who was in Enaim by the wayside? And they said, There was no such woman there.
 ἐπιρώτησεν δὲ τοὺς ἀνδρας τοὺς ἐκ τοῦ τόπου τοῦ ἐστὶν ἢ πόρνη ἢ γενομένη ἐν αἰναν ἐπὶ τῆς ὁδοῦ καὶ εἶπαν οὐκ ἦν ἐνταῦθα πόρνη
- 22 **I вернувся він до Юди й сказав: Не знайшов я її, а також люди місця того говорили: Не була тут блудниця.**
So he went back to Judah, and said, I have not seen her, and the men of the place say that there is no such woman there.
 καὶ ἀπεστράφη πρὸς ἰουδα καὶ εἶπεν οὐχ εὔρον καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ ἐκ τοῦ τόπου λέγουσιν μὴ εἶναι ὧδε πόρνην
- 23 **I сказав Юда: Нехай візьме собі ту заставу, щоб ми не стали на ганьбу. Ось я послав був те козлятко, та її не знайшов ти.**
And Judah said, Let her keep the things, so that we may not be shamed; I sent the young goat, but you did not see the woman.
 εἶπεν δὲ ἰουδας ἐχέτω αὐτά ἀλλὰ μήποτε καταγελασθῶμεν ἐγὼ μὲν ἀπέσταλκα τὸν ἔριφον τοῦτον σὺ δὲ οὐχ εὔρηκας
- 24 **¶ I сталося так десь по трьох місяцях, і розповіджено Юді, говорячи: Упала в блуд Тамара, твоя невістка, і ось завагітніла вона через блуд. А Юда сказав: Виведіть її, і нехай буде спалена.**
Now about three months after this, word came to Judah that Tamar, his daughter-in-law, had been acting like a loose woman and was with child. And Judah said, Take her out and let her be burned.
 ἐγένετο δὲ μετὰ τρίμηνον ἀπηγγέλη τῷ ἰουδα λέγοντες ἐκπετόρνευκεν θαμνα ἡ νόμφη σου καὶ ἰδοὺ ἐν γαστρὶ ἔχει ἐκ πορνείας εἶπεν δὲ ἰουδας ἐξαγάγετε αὐτὴν καὶ κατακαυθήτω
- 25 **Коли її вивели, то послала вона до тестя свого, говорячи: Я завагітніла від чоловіка, що це належить йому. І сказала: Пізнай по, чия то печатка, і шнури, і ця палиця?**
And while she was being taken out, she sent word to her father-in-law, saying, The man whose property these things are, is the father of my child: say then, whose are this ring and this cord and this stick?
 αὐτὴ δὲ ἀγομένη ἀπέστειλεν πρὸς τὸν πενθερὸν αὐτῆς λέγουσα ἐκ τοῦ ἀνθρώπου τίνος ταῦτά ἐστιν ἐγὼ ἐν γαστρὶ ἔχω καὶ εἶπεν ἐπίγνωθι τίνος ὁ δακτύλιος καὶ ὁ ὀρμίσκος καὶ ἡ ῥάβδος αὐτῆ

- 26 **I пізнав Юда й сказав: Вона стала справедливіша від мене, бо я не дав їй Шелі, синові своєму. І вже більше не знав він її.**
Then Judah said openly that they were his, and said, She is more upright than I am, for I did not give her to Shelah my son. And he had no more connection with her.
 ἐπέγνω δὲ ἰουδᾶς καὶ εἶπεν δεδικαίωται θαμὰρ ἢ ἐγὼ οὐ εἵνεκεν οὐκ ἔδωκα αὐτὴν σὴλωμ τῷ υἱῷ μου καὶ οὐ προσέθετο ἔτι τοῦ γνῶναι αὐτήν
- 27 **І сталося в часі, як родила вона, а ось близнята в утробі її.**
And when the time came for her to give birth, it was clear that there were two children in her body.
 ἐγένετο δὲ ἡνίκα ἔτικτεν καὶ τῆδε ἦν δίδυμα ἐν τῇ γαστρὶ αὐτῆς
- 28 **І сталося, як родила вона, показалася рука одного; і взяла баба-сповитуха, і пов'язала на руку йому нитку червону, говорячи: Цей вийшов найперше.**
And while she was in the act of giving birth, one of them put out his hand; and the woman who was with her put a red thread round his hand, saying, This one came out first.
 ἐγένετο δὲ ἐν τῷ τίκτειν αὐτήν ὁ εἷς προεξήνεγκεν τὴν χεῖρα λαβοῦσα δὲ ἡ μαῖα ἔδησεν ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ κόκκινον λέγουσα οὗτος ἐξελεύσεται πρότερος
- 29 **І сталося, що він втягнув свою руку, а ось вийшов його брат. І сказала вона: Нащо ти роздер для себе перепону? І назвала ім'я йому Перец.**
But then he took his hand back again, and his brother came first to birth: and the woman said, What an opening you have made for yourself! So he was named Perez.
 ὡς δὲ ἐπισυνήγαγεν τὴν χεῖρα καὶ εὐθὺς ἐξῆλθεν ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἢ δὲ εἶπεν τί διεκόπη διὰ σέ φραγμὸς καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ φαρὲς
- 30 **А потім вийшов брат його, що на руці його була нитка червона. І вона назвала ім'я йому: Зерах.**
And then his brother came out, with the red thread round his hand, and he was named Zerah.
 καὶ μετὰ τοῦτο ἐξῆλθεν ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἐφ' ᾧ ἦν ἐπὶ τῇ χειρὶ αὐτοῦ τὸ κόκκινον καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ ζαρα
- 1 **¶ А Йосип був відведений до Єгипту. І купив його Потіфар, царедворець фараонів, начальник царської сторожі, муж єгиптянин, з руки ізмаїльтян, що звели його туди.**
Now Joseph was taken down to Egypt; and Potiphar the Egyptian, a captain of high position in Pharaoh's house, got him for a price from the Ishmaelites who had taken him there.
 ἰωσηφ δὲ κατήχθη εἰς αἴγυπτον καὶ ἐκτήσατο αὐτὸν πετεφρῆς ὁ εὐνούχος φαραὼ ἀρχιμάγειρος ἀνὴρ αἰγύπτιος ἐκ χειρὸς ἰσμηλιτῶν οἱ κατήγαγον αὐτὸν ἐκεῖ
- 2 **І був Господь з Йосипом, а він став чоловіком, що мав щастя. І пробував він у домі свого пана єгиптянина.**
And the Lord was with Joseph, and he did well; and he was living in the house of his master the Egyptian.
 καὶ ἦν κύριος μετὰ ἰωσηφ καὶ ἦν ἀνὴρ ἐπιτυχῶν καὶ ἐγένετο ἐν τῷ οἴκῳ παρὰ τῷ κυρίῳ τῷ αἰγυπτίῳ
- 3 **І побачив його пан, що Господь з ним, і що в усьому, що він робить, Господь щастить у руці його.**
And his master saw that the Lord was with him, making everything he did go well.
 ἦδει δὲ ὁ κύριος αὐτοῦ ὅτι κύριος μετ' αὐτοῦ καὶ ὅσα ἂν ποιῆ κύριος εὐοδοῖ ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ
- 4 **І Йосип знайшов милість в очах його, і служив йому. А той призначив його над домом своїм, і все, що мав, віддав в його руку.**
And having a high opinion of Joseph as his servant, he made him the overseer of his house and gave him control over all he had.
 καὶ εὗρεν ἰωσηφ χάριν ἐναντίον τοῦ κυρίου αὐτοῦ εὐηρέσται δὲ αὐτῷ καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἐπὶ τοῦ οἴκου αὐτοῦ καὶ πάντα ὅσα ἦν αὐτῷ ἔδωκεν διὰ χειρὸς ἰωσηφ
- 5 **І сталося, відколи він призначив його в домі своїм, і над усім, що він мав, то поблагословив Господь дім єгиптянина через Йосипа. І було благословення Господнє в усьому, що він мав, у домі й на полі.**
And from the time when he made him overseer and gave him control of all his property, the blessing of the Lord was with the Egyptian, because of Joseph; the blessing of the Lord was on all he had, in the house and in the field.
 ἐγένετο δὲ μετὰ τὸ κατασταθῆναι αὐτὸν ἐπὶ τοῦ οἴκου αὐτοῦ καὶ ἐπὶ πάντα ὅσα ἦν αὐτῷ καὶ ἠλόγησεν κύριος τὸν οἶκον τοῦ αἰγυπτίου διὰ ἰωσηφ καὶ ἐγενήθη εὐλογία κυρίου ἐν πᾶσιν τοῖς ὑπάρχουσιν αὐτῷ ἐν τῷ οἴκῳ καὶ ἐν τῷ ἀγρῷ
- 6 **І він позоставив усе, що мав, у руці Йосиповій. І не знав він при ньому нічого, окрім хліба, що їв. А Йосип був гарного стану та вродливого вигляду.**
And he gave Joseph control of all his property, keeping no account of anything, but only the food which was put before him. Now Joseph was very beautiful in form and face.
 καὶ ἐπέτρεψεν πάντα ὅσα ἦν αὐτῷ εἰς χεῖρας ἰωσηφ καὶ οὐκ ἦδει τῶν καθ' ἑαυτὸν οὐδὲν πλὴν τοῦ ἄρτου οὐ ἥσθιεν αὐτός καὶ ἦν ἰωσηφ καλὸς τῷ εἶδει καὶ ὠραῖος τῇ ὄψει σφόδρα
- 7 **¶ І сталося по тих пригодах, і звела свої очі на Йосипа жінка пана його. І сказала вона: Ляж зо мною!**
And after a time, his master's wife, looking on Joseph with desire, said to him, Be my lover.
 καὶ ἐγένετο μετὰ τὰ ῥήματα ταῦτα καὶ ἐπέβαλεν ἡ γυνὴ τοῦ κυρίου αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς ἐπὶ ἰωσηφ καὶ εἶπεν κοιμήθητι μετ' ἐμοῦ
- 8 **А він відмовився, і сказав до жінки пана свого: Тож пан мій не знає при мені нічого у домі, а все, що його, він дав у мою руку.**
But he would not, and said to her, You see that my master keeps no account of what I do in his house, and has put all his property in my control;
 ὁ δὲ οὐκ ἤθελεν εἶπεν δὲ τῇ γυναικὶ τοῦ κυρίου αὐτοῦ εἰ ὁ κύριός μου οὐ γινώσκει δι' ἐμὲ οὐδὲν ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ καὶ πάντα ὅσα ἐστὶν αὐτῷ ἔδωκεν εἰς τὰς χεῖράς μου

- 9 Нема більшого в цім домі від мене, і він не стримав від мене нічого, хібащо тебе, бо ти жінка його. Як же я вчиню це велике зло, і згрішу перед Богом?
So that no one has more authority in this house than I have; he has kept nothing back from me but you, because you are his wife; how then may I do this great wrong, sinning against God?
 και ουχ υπερέχει εν τῇ οἰκίᾳ ταύτῃ οὐθεν ἐμοῦ οὐδὲ υπεξήρηται ἀπ' ἐμοῦ οὐδὲν πλὴν σου διὰ τὸ σέ γυναῖκα αὐτοῦ εἶναι και πῶς ποιήσω τὸ ῥῆμα τὸ πονηρὸν τοῦτο και ἀμαρτήσομαι ἐναντίον τοῦ θεοῦ
- 10 І сталося, що вона день-у-день говорила Йосипові, а він не слухав її, щоб лягти при ній і бути з нею.
And day after day she went on requesting Joseph to come to her and be her lover, but he would not give ear to her.
 ἡνίκα δὲ ἐλάλει τῷ Ἰωσήφ ἡμέραν ἐξ ἡμέρας και ουχ υπήκουσεν αὐτῇ καθεῦθεν μετ' αὐτῆς τοῦ συγγενέσθαι αὐτῇ
- 11 І сталося одного дня, і прийшов він додому робити діло своє, а там у домі не було нікого з людей дому.
Now one day he went into the house to do his work; and not one of the men of the house was inside.
 ἐγένετο δὲ τοιαύτη τις ἡμέρα εἰσηλθεν Ἰωσήφ εἰς τὴν οἰκίαν ποιεῖν τὰ ἔργα αὐτοῦ και οὐθεὶς ἦν τῶν ἐν τῇ οἰκίᾳ ἔσω
- 12 І схопила вона його за одягу його, кажучи: Лягай же зо мною! А він позоставив свою одягу в її руці, та й утік, і вибіг надвір.
And pulling at his coat, she said, Come to my bed; but slipping out of his coat, he went running away.
 και ἐπεσπάσατο αὐτὸν τῶν ἱματίων λέγουσα κοιμήθητι μετ' ἐμοῦ και καταλιπὼν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῆς ἔφυγεν και ἐξῆλθεν ἔξω
- 13 ¶ І сталося, як побачила вона, що він позоставив свою одягу в її руці та й утік надвір,
And when she saw that he had got away, letting her keep his coat,
 και ἐγένετο ὡς εἶδεν ὅτι κατέλιπεν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῆς και ἔφυγεν και ἐξῆλθεν ἔξω
- 14 то покликкала людей свого дому, та й сказала їм, говорячи: Дивіться, він припровадив нам якогось сврея, щоб той забавлявся нами! Він прийшов був до мене, щоб покластись зо мною, та я закричала сильним голосом.
She sent for the men of her house and said to them, See, he has let a Hebrew come here and make sport of us; he came to my bed, and I gave a loud cry;
 και ἐκάλεσεν τοὺς ὄντας ἐν τῇ οἰκίᾳ και εἶπεν αὐτοῖς λέγουσα ἴδετε εἰσηγάγεν ἡμῖν παῖδα εβραῖον ἐμπαῖζειν ἡμῖν εἰσηλθεν πρὸς με λέγων κοιμήθητι μετ' ἐμοῦ και ἐβόησα φωνῇ μεγάλῃ
- 15 І сталося, як почув він, що я підняла свій голос і закричала, то позоставив одягу свою в мене, та й утік, і вибіг надвір...
And hearing it he went running out without his coat.
 ἐν δὲ τῷ ἀκοῦσαι αὐτὸν ὅτι ὑψῶσα τὴν φωνὴν μου και ἐβόησα καταλιπὼν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ παρ' ἐμοῦ ἔφυγεν και ἐξῆλθεν ἔξω
- 16 І я поклала його одягу при собі аж до приходу пана його до свого дому.
And she kept his coat by her, till his master came back.
 και καταλιμπάνει τὰ ἱμάτια παρ' ἐαυτῆς ἕως ἦλθεν ὁ κύριος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ
- 17 І вона переказала йому цими словами, говорячи: До мене прийшов був оцей раб свреї, що ти його привів до нас, щоб забавлятися мною.
Then she gave him the same story, saying, The Hebrew servant whom you have taken into our house came in to make sport of me;
 και ἐλάλησεν αὐτῷ κατὰ τὰ ῥήματα ταῦτα λέγουσα εἰσηλθεν πρὸς με ὁ παῖς ὁ εβραῖος ὃν εἰσηγάγεις πρὸς ἡμᾶς ἐμπαῖξαι μοι και εἶπεν μοι κοιμηθήσομαι μετὰ σου
- 18 І сталося, як підняла я свій голос і закричала, то він позоставив свою одягу при мені, та й утік надвір.
And when I gave a loud cry he went running out without his coat.
 ὡς δὲ ἤκουσεν ὅτι ὑψῶσα τὴν φωνὴν μου και ἐβόησα κατέλιπεν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ παρ' ἐμοῦ και ἔφυγεν και ἐξῆλθεν ἔξω
- 19 ¶ І сталося, як почув пан його слова своєї жінки, що оповідала йому, кажучи: Отакі то речі вчинив мені твій раб, то запалився гнів його.
And hearing his wife's account of what his servant had done, he became very angry.
 ἐγένετο δὲ ὡς ἤκουσεν ὁ κύριος αὐτοῦ τὰ ῥήματα τῆς γυναῖκος αὐτοῦ ὅσα ἐλάλησεν πρὸς αὐτὸν λέγουσα οὕτως ἐποίησέν μοι ὁ παῖς σου και ἐθυμώθη ὀργῇ
- 20 І взяв його Йосипів пан, та й віддав його до дому в'язничного, до місця, де були ув'язнені царські в'язні. І пробував він там у тім домі в'язничним.
And Joseph's master took him and put him in prison, in the place where the king's prisoners were kept in chains, and he was there in the prison-house.
 και λαβὼν ὁ κύριος Ἰωσήφ ἐνέβαλεν αὐτὸν εἰς τὸ ὄχυρῶμα εἰς τὸν τόπον ἐν ᾧ οἱ δεσμῶται τοῦ βασιλέως κατέχονται ἐκεῖ ἐν τῷ ὄχυρῶματι
- 21 А Господь був із Йосипом, і прихилив до нього милосердя, та дав йому милість в очах начальника в'язничного дому.
But the Lord was with Joseph, and was good to him, and made the keeper of the prison his friend.
 και ἦν κύριος μετὰ Ἰωσήφ και κατέχεεν αὐτοῦ ἔλεος και ἔδωκεν αὐτῷ χάριν ἐναντίον τοῦ ἀρχιδεσμοφύλακος

- 22 **I начальник в'язничного дому дав у руку Йосипа всіх в'язнів, що були в домі в'язничнім, і все, що там робили, робив він.**
And the keeper of the prison put all the prisoners under Joseph's control, and he was responsible for whatever was done there.
καὶ ἔδωκεν ὁ ἀρχιδεσμοφύλαξ τὸ δεσμοτήριον διὰ χειρὸς Ἰωσήφ καὶ πάντας τοὺς ἀπηγμένους ὅσοι ἐν τῷ δεσμοτηρίῳ καὶ πάντα ὅσα ποιοῦσιν ἐκεῖ
- 23 **Начальник в'язничного дому не бачив нічого в руці його, бо Бог був із ним, і що він робив, щастив йому Господь.**
And the keeper of the prison gave no attention to anything which was under his care, because the Lord was with him; and the Lord made everything he did go well.
οὐκ ἦν ὁ ἀρχιδεσμοφύλαξ τοῦ δεσμοτηρίου γινώσκων δι' αὐτὸν οὐθὲν πάντα γὰρ ἦν διὰ χειρὸς Ἰωσήφ διὰ τὸ τὸν κύριον μετ' αὐτοῦ εἶναι καὶ ὅσα αὐτὸς ἐποίει κύριος εὐώδου ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ
- 1 **¶ I сталося по тих пригодах, чашник єгипетського царя та пекар провинилися були панові свосму, цареві єгипетському.**
Now after these things the chief servant who had the care of the wine, and the chief bread-maker in Pharaoh's house, did something against Pharaoh's orders;
ἐγένετο δὲ μετὰ τὰ ῥήματα ταῦτα ἤμαρτεν ὁ ἀρχιοινοχός τοῦ βασιλέως αἰγύπτου καὶ ὁ ἀρχισιτοποιὸς τῷ κυρίῳ αὐτῶν βασιλεῖ αἰγύπτου
- 2 **I розгнівався фараон на двох своїх євнухів, на начальника чашників і на начальника пекарів.**
And Pharaoh was angry with his two servants, with the chief wine-servant and the chief bread-maker;
καὶ ὠργίσθη φαραὼ ἐπὶ τοῖς δυσὶν εὐνούχοις αὐτοῦ ἐπὶ τῷ ἀρχιοινοχῷ καὶ ἐπὶ τῷ ἀρχισιτοποιῷ
- 3 **I віддав їх під варту до дому начальника царської сторожі до в'язничного дому, до місця, де Йосип був ув'язнений.**
And he put them in prison under the care of the captain of the army, in the same prison where Joseph himself was shut up.
καὶ ἔθετο αὐτοὺς ἐν φυλακῇ παρὰ τῷ δεσμοφύλακι εἰς τὸ δεσμοτήριον εἰς τὸν τόπον οὗ Ἰωσήφ ἀπῆκτο ἐκεῖ
- 4 **А начальник царської сторожі приставив Йосипа до них, і він їм услуговував. I були вони деякий час під вартою.**
And the captain put them in Joseph's care, and he did what was needed for them; and they were kept in prison for some time.
καὶ συνέστησεν ὁ ἀρχιδεσμότης τῷ Ἰωσήφ αὐτοὺς καὶ παρέστη αὐτοῖς ἦσαν δὲ ἡμέρας ἐν τῇ φυλακῇ
- 5 **¶ I снівся їм обом сон, кожному свій сон, однієї ночі, кожному за значенням його сна, чашникові й пекареві царя єгипетського, що були ув'язнені у в'язничному домі.**
And these two had a dream on the same night; the chief wine-servant and the chief bread-maker of the king of Egypt, who were in prison, the two of them had dreams with a special sense.
καὶ εἶδον ἀμφοτέροι ἐνύπνιον ἑκάτερος ἐνύπνιον ἐν μιᾷ νυκτὶ ὄρασις τοῦ ἐνύπνιου αὐτοῦ ὁ ἀρχιοινοχός καὶ ὁ ἀρχισιτοποιός οἱ ἦσαν τῷ βασιλεῖ αἰγύπτου οἱ ὄντες ἐν τῷ δεσμοτηρίῳ
- 6 **I прибув до них Йосип уранці, і побачив їх, а вони ось сумні.**
And in the morning when Joseph came to them he saw that they were looking sad.
εἰσῆλθεν δὲ πρὸς αὐτοὺς Ἰωσήφ τὸ πρωὶ καὶ εἶδεν αὐτοὺς καὶ ἦσαν τεταραγμένοι
- 7 **I запитав він фараонових євнухів, що були з ним під вартою в домі пана його, говорячи: Чого ваші обличчя сьогодні сумні?**
And he said to the servants of Pharaoh who were in prison with him, Why are you looking so sad?
καὶ ἠρώτα τοὺς εὐνούχους φαραὼ οἱ ἦσαν μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ φυλακῇ παρὰ τῷ κυρίῳ αὐτοῦ λέγων τί ὅτι τὰ πρόσωπα ὑμῶν σκυθρωπὰ σήμερον
- 8 **А вони сказали йому: Снівся нам сон, а відгадати його немає кому. I сказав до них Йосип: Чи ж не в Бога відгадки? Розповідajte но мені.**
Then they said to him, We have had a dream, and no one is able to give us the sense. And Joseph said, Does not the sense of dreams come from God? what was your dream?
οἱ δὲ εἶπαν αὐτῷ ἐνύπνιον εἶδομεν καὶ ὁ συγκρίνων οὐκ ἔστιν αὐτὸ εἶπεν δὲ αὐτοῖς Ἰωσήφ οὐχὶ διὰ τοῦ θεοῦ ἡ διασάφησις αὐτῶν ἔστιν διηγήσασθε οὖν μοι
- 9 **I оповів начальник чашників Йосипові свій сон, і сказав йому: Бачив я в сні своїм, ось виноградний кущ передо мною.**
Then the chief wine-servant gave Joseph an account of his dream, and said, In my dream I saw a vine before me;
καὶ διηγήσατο ὁ ἀρχιοινοχός τὸ ἐνύπνιον αὐτοῦ τῷ Ἰωσήφ καὶ εἶπεν ἐν τῷ ὕπνῳ μου ἦν ἄμπελος ἐναντίον μου
- 10 **А в виноградному кущі три виноградні галузки, а він сам ніби розцвів, пустив цвіт, і дозріли грона його ягід.**
And on the vine were three branches; and it seemed as if it put out buds and flowers, and from them came grapes ready for cutting.
ἐν δὲ τῇ ἀμπέλῳ τρεῖς πυθμένες καὶ αὐτὴ θάλλουσα ἀνενηγοχῶα βλαστοὺς πέπειροι οἱ βότρυες σταφυλῆς
- 11 **А в моїй руці фараонова чаша. I взяв я ті ягоди, і вичавив їх до фараонової чаші, і дав ту чашу в руку фараона.**
And Pharaoh's cup was in my hand, and I took the grapes and crushing them into Pharaoh's cup, gave the cup into Pharaoh's hand.
καὶ τὸ ποτήριον φαραὼ ἐν τῇ χειρὶ μου καὶ ἔλαβον τὴν σταφυλὴν καὶ ἐξέθλιψα αὐτὴν εἰς τὸ ποτήριον καὶ ἔδωκα τὸ ποτήριον εἰς τὰς χεῖρας φαραὼ
- 12 **I сказав йому Йосип: Оце відгадка його: три виноградні галузки це три дні.**
Then Joseph said, This is the sense of your dream: the three branches are three days;
καὶ εἶπεν αὐτῷ Ἰωσήφ τοῦτο ἡ σύγκρισις αὐτοῦ οἱ τρεῖς πυθμένες τρεῖς ἡμέραι εἰσίν

- 13 Ще за три дні підійме фараон твою голову, і верне тебе на твоє становище, і ти даси чашу фараона до руки його за першим звичасм, як був ти чашником його.
After three days Pharaoh will give you honour, and put you back into your place, and you will give him his cup as you did before, when you were his wine-servant.
 ἔτι τρεῖς ἡμέραι καὶ μνησθήσεται φαραῶ τῆς ἀρχῆς σου καὶ ἀποκαταστήσει σε ἐπὶ τὴν ἀρχαιοχοῖαν σου καὶ δώσεις τὸ ποτήριον φαραῶ εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ κατὰ τὴν ἀρχὴν σου τὴν προτέραν ὡς ἦσθα οἰνοχοῶν
- 14 Коли ти згадасш собі про мене, як буде тобі добре, то вчиниш милість мені, коли згадасш про мене перед фараоном, і випроведиш мене з цього дому.
But keep me in mind when things go well for you, and be good to me and say a good word for me to Pharaoh and get me out of this prison:
 ἀλλὰ μνησθητί μου διὰ σεαυτοῦ ὅταν εὖ σοι γένηται καὶ ποιήσεις ἐν ἐμοὶ ἔλεος καὶ μνησθήσῃ περὶ ἐμοῦ φαραῶ καὶ ἐξάξεις με ἐκ τοῦ ὀχυρώματος τούτου
- 15 Бо я був справді вкрадений із Краю сврейського, а також тут я не вчинив нічого, щоб мене вкинути до цієї ями.
For truly I was taken by force from the land of the Hebrews; and I have done nothing for which I might be put in prison.
 ὅτι κλοπῇ ἐκλάπην ἐκ γῆς εβραίων καὶ ὧδε οὐκ ἐποίησα οὐδέν ἄλλ'. ἐνέβαλον με εἰς τὸν λάκκον τούτου
- 16 І побачив начальник пекарів, що він добре відгадав, і промовив до Йосипа: І я в сні своїм бачив, ось три коші печива на голові моїй.
Now when the chief bread-maker saw that the first dream had a good sense, he said to Joseph, I had a dream; and in my dream there were three baskets of white bread on my head;
 καὶ εἶδεν ὁ ἀρχιστοποιὺς ὅτι ὀρθῶς συνέκρινεν καὶ εἶπεν τῷ ἰωσηφ καὶ ὡς εἶδον ἐνύπνιον καὶ ὅμην τρία κανᾶ χονδριτῶν αἶρειν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς μου
- 17 А в коші горішньому зо всякого пекарського виробу фараоново їдження, а птах їв його з коша з-над моєї голови.
And in the top basket were all sorts of cooked meats for Pharaoh; and the birds were taking them out of the baskets on my head.
 ἐν δὲ τῷ κανῶ τῷ ἐπάνω ἀπὸ πάντων τῶν γενῶν ὧν ὁ βασιλεὺς φαραῶ ἐσθίει ἔργον σιτοποιοῦ καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατήσθιεν αὐτὰ ἀπὸ τοῦ κανοῦ τοῦ ἐπάνω τῆς κεφαλῆς μου
- 18 І відповів Йосип і сказав: Оце відгадка його: три коші то три дні.
Then Joseph said, This is the sense of your dream: the three baskets are three days;
 ἀποκριθεὶς δὲ ἰωσηφ εἶπεν αὐτῷ αὕτη ἡ σύγκρισις αὐτοῦ τὰ τρία κανᾶ τρεῖς ἡμέραι εἰσὶν
- 19 Ще за три дні підійме фараон голову твою з тебе, і повісить тебе на дереві, і птах поїсть тіло твоє з тебе.
After three days Pharaoh will take you out of prison, hanging you on a tree, so that your flesh will be food for birds.
 ἔτι τριῶν ἡμερῶν ἀφελεῖ φαραῶ τὴν κεφαλὴν σου ἀπὸ σοῦ καὶ κρεμάσει σε ἐπὶ ξύλου καὶ φάγεται τὰ ὄρνεα τοῦ οὐρανοῦ τὰς σάρκας σου ἀπὸ σοῦ
- 20 ¶ І сталося третього дня, у день народження фараона, і вчинив він гостину для всіх своїх рабів. І підняв він голову начальника чашників і голову начальника пекарів серед своїх рабів.
Now the third day was Pharaoh's birthday, and he gave a feast for all his servants; and he gave honour to the chief wine-servant and the chief bread-maker among the others.
 ἐγένετο δὲ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ γενέσεως ἧν φαραῶ καὶ ἐποίησε πότον πᾶσι τοῖς παισὶν αὐτοῦ καὶ ἐμνήσθη τῆς ἀρχῆς τοῦ ἀρχαιοχοῦ καὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ ἀρχιστοποιοῦ ἐν μέσῳ τῶν παίδων αὐτοῦ
- 21 І вернув він начальника чашників на його місце, і він подав чашу в руку фараонову.
And he put the chief wine-servant back in his old place; and he gave the cup into Pharaoh's hand.
 καὶ ἀπεκατέστησεν τὸν ἀρχαιοχοῦν ἐπὶ τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ καὶ ἔδωκεν τὸ ποτήριον εἰς τὴν χεῖρα φαραῶ
- 22 А начальника пекарів повісив, як відгадав був їм Йосип.
But the chief bread-maker was put to death by hanging, as Joseph had said.
 τὸν δὲ ἀρχιστοποιὸν ἐκρέμασεν καθὰ συνέκρινεν αὐτοῖς ἰωσηφ
- 23 Та начальник чашників не пам'ятав про Йосипа, та й забув за нього.
But the wine-servant did not keep Joseph in mind or give a thought to him.
 οὐκ ἐμνήσθη δὲ ὁ ἀρχαιοχοῦς τοῦ ἰωσηφ ἀλλὰ ἐπελάθετο αὐτοῦ
- 1 ¶ І сталося по закінченні двох літ часу, і сниться фараонові, ось він стоїть над Річкою.
Now after two years had gone by, Pharaoh had a dream; and in his dream he was by the side of the Nile;
 ἐγένετο δὲ μετὰ δύο ἔτη ἡμερῶν φαραῶ εἶδεν ἐνύπνιον ὅτε ἐστάναι ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ
- 2 І ось виходять із Річки семеро корів гарного вигляду й ситого тіла, і паслися на лузі.
And out of the Nile came seven cows, good-looking and fat, and their food was the river-grass.
 καὶ ἰδοὺ ὡσπερ ἐκ τοῦ ποταμοῦ ἀνέβαινον ἑπτὰ βόες καλαὶ τῷ εἶδει καὶ ἐκλεκταὶ ταῖς σαρκὶν καὶ ἐβόσκοντο ἐν τῷ ἄχρῳ

- 3 А ось виходять із Річки за ними семеро корів інших, бридкі виглядом і худі тілом. І вони стали при тих коровах на березі Річки.
And after them seven other cows came out of the Nile, poor-looking and thin; and they were by the side of the other cows.
ἄλλαι δὲ ἑπτὰ βόες ἀνέβαινον μετὰ ταύτας ἐκ τοῦ ποταμοῦ αἰσχροὶ τῷ εἶδει καὶ λεπταὶ ταῖς σαρξίν καὶ ἐνέμοντο παρὰ τὰς βόας παρὰ τὸ χεῖλος τοῦ ποταμοῦ
- 4 І корови бридкі виглядом і худі тілом поз'їдали сім корів гарних виглядом і ситих. І прокинувся фараон.
And the seven thin cows made a meal of the seven fat cows. Then Pharaoh came out of his sleep.
καὶ κατέφαγον αἱ ἑπτὰ βόες αἱ αἰσχροὶ καὶ λεπταὶ ταῖς σαρξίν τὰς ἑπτὰ βόας τὰς καλὰς τῷ εἶδει καὶ τὰς ἐκλεκτάς ἠγέρθη δὲ φαραῶ
- 5 І знову заснув він. І снилося йому вдруге, аж ось сходять на однім стеблі семеро колосків здорових та добрих.
But he went to sleep again and had a second dream, in which he saw seven heads of grain, full and good, all on one stem.
καὶ ἐνυπνιάσθη τὸ δεῦτερον καὶ ἰδοὺ ἑπτὰ στάχυες ἀνέβαινον ἐν πυθμένι ἐνὶ ἐκλεκτοῖ καὶ καλοῖ
- 6 А ось виростає за ними семеро колосків тонких та спалених східнім вітром.
And after them came up seven other heads, thin and wasted by the east wind.
ἄλλοι δὲ ἑπτὰ στάχυες λεπτοὶ καὶ ἀνεμόφθοροι ἀνεφύοντο μετ' αὐτοῦς
- 7 І проковтнули ті тонкі колоски сім колосків здорових та повних. І прокинувся фараон, а то був сон.
And the seven thin heads made a meal of the good heads. And when Pharaoh was awake he saw it was a dream.
καὶ κατέπιον οἱ ἑπτὰ στάχυες οἱ λεπτοὶ καὶ ἀνεμόφθοροι τοὺς ἑπτὰ στάχους τοὺς ἐκλεκτοὺς καὶ τοὺς πλήρεις ἠγέρθη δὲ φαραῶ καὶ ἦν ἐνύπνιον
- 8 І сталося рано, і занепокоївся дух його. І послав він, і покликав усіх ворожитив Єгипту та всіх мудреців його. І фараон розповів їм свій сон, та ніхто не міг відгадати їх фараонові.
And in the morning his spirit was troubled; and he sent for all the wise men of Egypt and all the holy men, and put his dream before them, but no one was able to give him the sense of it.
ἐγένετο δὲ πρωὶ καὶ ἐταράχθη ἡ ψυχὴ αὐτοῦ καὶ ἀποστείλας ἐκάλεσεν πάντας τοὺς ἐξηγητὰς αἰγύπτου καὶ πάντας τοὺς σοφοὺς αὐτῆς καὶ διηγήσατο αὐτοῖς φαραῶ τὸ ἐνύπνιον καὶ οὐκ ἦν ὁ ἀπαγγέλλων αὐτὸ τῷ φαραῶ
- 9 ¶ І говорив начальник чашників з фараоном, кажучи: Я сьогодні згадую гріхи свої.
Then the chief wine-servant said to Pharaoh, The memory of my sin comes back to me now;
καὶ ἐλάλησεν ὁ ἀρχιοινοχόος πρὸς φαραῶ λέγων τὴν ἁμαρτίαν μου ἀναμνησέω σήμερον
- 10 Розгнівався був фараон на рабів своїх, і вмістив мене під варту дому начальника царської сторожі, мене й начальника пекарів.
Pharaoh had been angry with his servants, and had put me in prison in the house of the captain of the army, together with the chief bread-maker;
φαραῶ ὠργίσθη τοῖς παισὶν αὐτοῦ καὶ ἔθετο ἡμᾶς ἐν φυλακῇ ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ ἀρχιμαγεῖρου ἐμὲ τε καὶ τὸν ἀρχισιτοποιόν
- 11 І однієї ночі снився нам сон, мені та йому, кожному снився сон за своїм значенням.
And we had a dream on the same night, the two of us, and the dreams had a special sense.
καὶ εἶδομεν ἐνύπνιον ἐν νυκτὶ μιᾷ ἐγὼ τε καὶ αὐτός ἕκαστος κατὰ τὸ αὐτοῦ ἐνύπνιον εἶδομεν
- 12 А там з нами був сврейський юнак, раб начальника царської сторожі. І ми розповіли йому, а він відгадав нам наші сни, кожному за сном його відгадав.
And there was with us a young Hebrew, the captain's servant, and when we put our dreams before him, he gave us the sense of them.
ἦν δὲ ἐκεῖ μεθ' ἡμῶν νεανίσκος παῖς ἐβραῖος τοῦ ἀρχιμαγεῖρου καὶ διηγησάμεθα αὐτῷ καὶ συνέκρινεν ἡμῖν
- 13 І сталося, як він відгадав нам, так і трапилося: мене ти вернув на становище мого, а того повісив.
And it came about as he said: I was put back in my place, and the bread-maker was put to death by hanging.
ἐγενήθη δὲ καθὼς συνέκρινεν ἡμῖν οὕτως καὶ συνέβη ἐμὲ τε ἀποκατασταθῆναι ἐπὶ τὴν ἀρχὴν μου ἐκεῖνον δὲ κρεμασθῆναι
- 14 І послав фараон, і покликав Йосипа, і його сквапно вивели з в'язниці. І оголився, і змінив одягу свою, і він прибув до фараона.
Then Pharaoh sent for Joseph, and they took him quickly out of prison; and when his hair had been cut and his dress changed, he came before Pharaoh.
ἀποστείλας δὲ φαραῶ ἐκάλεσεν τὸν Ἰωσηφ καὶ ἐξήγαγον αὐτὸν ἐκ τοῦ ὄχυρόματος καὶ ἐξόρησαν αὐτὸν καὶ ἤλλαξαν τὴν στολὴν αὐτοῦ καὶ ἦλθεν πρὸς φαραῶ
- 15 І промовив фараон до Йосипа: Снився мені сон, та нема, хто б відгадав його. А я чув про тебе таке: ти вислухуєш сон, щоб відгадати його.
And Pharaoh said to Joseph, I have had a dream, and no one is able to give me the sense of it; now it has come to my ears that you are able to give the sense of a dream when it is put before you.
εἶπεν δὲ φαραῶ τῷ Ἰωσηφ ἐνύπνιον ἐώρακα καὶ ὁ συγκρίνων οὐκ ἔστιν αὐτὸ ἐγὼ δὲ ἀκήκοα περὶ σοῦ λεγόντων ἀκούσαντά σε ἐνύπνια συγκρίναι αὐτά
- 16 А Йосип сказав до фараона, говорячи: Не я, Бог дасть у відповідь мир фараонові.
Then Joseph said, Without God there will be no answer of peace for Pharaoh.
ἀποκριθεὶς δὲ Ἰωσηφ τῷ φαραῶ εἶπεν ἄνευ τοῦ θεοῦ οὐκ ἀποκριθήσεται τὸ σωτήριον φαραῶ

- 17 ¶ I сказав фараон до Йосипа: Бачив я в сні своїм ось я стою на березі Річки.
Then Pharaoh said, In my dream I was by the side of the Nile:
ἐλλάλησεν δὲ φαραῶ τῷ ἰωσήφ λέγων ἐν τῷ ὕπνῳ μου ὥμην ἐστάναι παρὰ τὸ χεῖλος τοῦ ποταμοῦ
- 18 I ось виходять із Річки семеро корів ситих тілом і гарних виглядом. I вони паслися на лузі.
And out of the Nile came seven cows, fat and good-looking, and their food was the river-grass;
καὶ ὡσπερ ἐκ τοῦ ποταμοῦ ἀνέβαινον ἑπτὰ βόες καλαὶ τῷ εἶδει καὶ ἐκλεκταὶ ταῖς σαρξίν καὶ ἐνέμοντο ἐν τῷ ἄχρῳ
- 19 A ось виходять за ними семеро корів інші, бідні та дуже бридкі виглядом і худі тілом. Таких бридких, як вони, я не бачив у всьому краї єгипетському.
Then after them came seven other cows, very thin and poor-looking, worse than any I ever saw in the land of Egypt;
καὶ ἰδοὺ ἑπτὰ βόες ἕτεραι ἀνέβαινον ὀπίσω αὐτῶν ἐκ τοῦ ποταμοῦ πονηραὶ καὶ αἰσχροὶ τῷ εἶδει καὶ λεπταὶ ταῖς σαρξίν οἷας οὐκ εἶδον τοιαύτας ἐν ὅλῃ γῆ αἰγύπτῳ αἰσχροτέρας
- 20 I корови худі та бридкі поз'їдали сім корів перших ситих.
And the thin cows made a meal of the seven fat cows who came up first;
καὶ κατέφαγον αἱ ἑπτὰ βόες αἱ αἰσχροὶ καὶ λεπταὶ τὰς ἑπτὰ βόας τὰς πρώτας τὰς καλὰς καὶ ἐκλεκτάς
- 21 I ввійшли вони до черева їхнього, та не було знати, що ввійшли вони до черева їхнього, і вигляд їх був лихий, як на початку. I я прокинувся.
And even with the fat cows inside them they seemed as bad as before. And so I came out of my sleep.
καὶ εἰσῆλθον εἰς τὰς κοιλίας αὐτῶν καὶ οὐ διάδηλοι ἐγένοντο ὅτι εἰσῆλθον εἰς τὰς κοιλίας αὐτῶν καὶ αἱ ὄψεις αὐτῶν αἰσχροὶ καθὰ καὶ τὴν ἀρχὴν ἐξεγερθεὶς δὲ ἐκοιμήθην
- 22 I побачив я в сні своїм знов, аж ось сходять на однім стеблі семеро колосків повних та добрих.
And again in a dream I saw seven heads of grain, full and good, coming up on one stem:
καὶ εἶδον πάλιν ἐν τῷ ὕπνῳ μου καὶ ὡσπερ ἑπτὰ στάχυες ἀνέβαινον ἐν πυθμένι ἐνὶ πλήρει καὶ καλοὶ
- 23 A ось виростає за ними семеро колосків худих, тонких, спалених східнім вітром.
And then I saw seven other heads, dry, thin, and wasted by the east wind, coming up after them:
ἄλλοι δὲ ἑπτὰ στάχυες λεπτοὶ καὶ ἀνεμόφθοροι ἀνεφύοντο ἐχόμενοι αὐτῶν
- 24 I проковтнули ті тонкі колоски сім колосків добрих. I розповів я те ворожбитам, та не було, хто б мені роз'яснив.
And the seven thin heads made a meal of the seven good heads; and I put this dream before the wise men, but not one of them was able to give me the sense of it.
καὶ κατέπιον οἱ ἑπτὰ στάχυες οἱ λεπτοὶ καὶ ἀνεμόφθοροι τοὺς ἑπτὰ στάχυας τοὺς καλοὺς καὶ τοὺς πλήρεις εἶπα οὖν τοῖς ἐξηγηταῖς καὶ οὐκ ἦν ὁ ἀπαγγέλλων μοι
- 25 I сказав Йосип до фараона: Сон фараонів один він. Що Бог робить, те Він звістив фараонові.
Then Joseph said, These two dreams have the same sense: God has made clear to Pharaoh what he is about to do.
καὶ εἶπεν ἰωσήφ τῷ φαραῶ τὸ ἐνύπνιον φαραῶ ἐν ἐστὶν ὅσα ὁ θεὸς ποιεῖ ἐδειξεν τῷ φαραῶ
- 26 Семеро корів добрих то сім літ, і семеро колосків добрих сім літ вони. A сон один він.
The seven fat cows are seven years, and the seven good heads of grain are seven years: the two have the same sense.
αἱ ἑπτὰ βόες αἱ καλαὶ ἑπτὰ ἔτη ἐστὶν καὶ οἱ ἑπτὰ στάχυες οἱ καλοὶ ἑπτὰ ἔτη ἐστὶν τὸ ἐνύπνιον φαραῶ ἐν ἐστὶν
- 27 A сім корів худих і бридких, що вийшли за ними, сім літ вони, і сім колосків порожніх і спалених східнім вітром то будуть сім літ голодних.
The seven thin and poor-looking cows who came up after them are seven years; and the seven heads of grain, dry and wasted by the east wind, are seven years when there will be no food.
καὶ αἱ ἑπτὰ βόες αἱ λεπταὶ αἱ ἀναβαίνουσαι ὀπίσω αὐτῶν ἑπτὰ ἔτη ἐστὶν καὶ οἱ ἑπτὰ στάχυες οἱ λεπτοὶ καὶ ἀνεμόφθοροι ἔσονται ἑπτὰ ἔτη λιμοῦ
- 28 Оце та річ, що я сказав був фараонові: Що Бог робить, те Він показав фараонові.
As I said to Pharaoh before, God has made clear to him what he is about to do.
τὸ δὲ ῥῆμα ὃ εἶρηκα φαραῶ ὅσα ὁ θεὸς ποιεῖ ἐδειξεν τῷ φαραῶ
- 29 Ось приходять сім літ, великий достаток у всім краї єгипетським.
Seven years are coming in which there will be great wealth of grain in Egypt;
ἰδοὺ ἑπτὰ ἔτη ἔρχεται εὐθηνία πολλὴ ἐν πάσῃ γῆ αἰγύπτῳ
- 30 A по них настануть сім літ голодних, і буде забутий увесь той достаток в єгипетській землі, і голод винищить край.
And after that will come seven years when there will not be enough food; and the memory of the good years will go from men's minds; and the land will be made waste by the bad years;
ἤξει δὲ ἑπτὰ ἔτη λιμοῦ μετὰ ταῦτα καὶ ἐπιλήσονται τῆς πλησμονῆς ἐν ὅλῃ γῆ αἰγύπτῳ καὶ ἀναλώσει ὁ λιμὸς τὴν γῆν

- 31 I не буде видно того достатку в краї через той голод, що настане потім, бо він буде дуже тяжкий.
And men will have no memory of the good time because of the need which will come after, for it will be very bitter.
 και οὐκ ἐπιγυωσθήσεται ἡ εὐθηνία ἐπὶ τῆς γῆς ἀπὸ τοῦ λιμοῦ τοῦ ἐσομένου μετὰ ταῦτα ἰσχυρὸς γὰρ ἔσται σφόδρα
- 32 А що сон повторився фараонові двічі, це значить, що справа ця постановлена від Бога, і Бог незабаром виконає її.
And this dream came to Pharaoh twice, because this thing is certain, and God will quickly make it come about.
 περὶ δὲ τοῦ δευτερώσαι τὸ ἐνύπνιον φαραῶ δις ὅτι ἀληθὲς ἔσται τὸ ῥῆμα τὸ παρὰ τοῦ θεοῦ καὶ ταχυνεῖ ὁ θεὸς τοῦ ποιῆσαι αὐτό
- 33 ¶ А тепер нехай фараон наздрить чоловіка розумного й мудрого, і нехай поставить його над єгипетською землею.
And now let Pharaoh make search for a man of wisdom and good sense, and put him in authority over the land of Egypt.
 νῦν οὖν σκέψαι ἄνθρωπον φρόνιμον καὶ συνετὸν καὶ κατὰσθησον αὐτὸν ἐπὶ γῆς αἰγύπτου
- 34 Нехай учинить фараон, і нехай призначить урядників над краєм, і нехай за сім літ достатку збирає п'ятину врожаю єгипетської землі.
Let Pharaoh do this, and let him put overseers over the land of Egypt to put in store a fifth part of the produce of the land in the good years.
 και ποιησάτω φαραῶ καὶ καταστησάτω τοπάρχας ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἀποπεμπτωσάτωσαν πάντα τὰ γενήματα τῆς γῆς αἰγύπτου τῶν ἐπτὰ ἐτῶν τῆς εὐθηνίας
- 35 I нехай вони позбирають усю їжу тих добрих років, що приходять, і нехай вони позбирають збіжжя під руку фараонову, на їжу по містах, і нехай бережуть.
And let them get together all the food in those good years and make a store of grain under Pharaoh's control for the use of the towns, and let them keep it.
 και συναγαγέτωσαν πάντα τὰ βρώματα τῶν ἐπτὰ ἐτῶν τῶν ἐρχομένων τῶν καλῶν τούτων καὶ συναχθήτω ὁ σίτος ὑπὸ χειρὸς φαραῶ βρώματα ἐν ταῖς πόλεσιν φυλαχθήτω
- 36 I буде та їжа на запас для краю на сім літ голодних, що настануть в єгипетській землі, і край не буде знищений голодом.
And let that food be kept in store for the land till the seven bad years which are to come in Egypt; so that the land may not come to destruction through need of food.
 και ἔσται τὰ βρώματα πεφυλαγμένα τῇ γῇ εἰς τὰ ἐπτὰ ἔτη τοῦ λιμοῦ ἃ ἔσσονται ἐν γῇ αἰγύπτῳ καὶ οὐκ ἐκτριβήσεται ἡ γῆ ἐν τῷ λιμῷ
- 37 I була ця річ добра в очах фараона та в очах усіх його рабів.
And this seemed good to Pharaoh and to all his servants.
 ἤρεσεν δὲ τὰ ῥήματα ἐναντίον φαραῶ καὶ ἐναντίον πάντων τῶν παίδων αὐτοῦ
- 38 I сказав фараон своїм рабам: Чи знайдеться чоловік, як оцеї, що Дух Божий у нїм?
Then Pharaoh said to his servants, Where may we get such a man as this, a man in whom is the spirit of God?
 και εἶπεν φαραῶ πᾶσιν τοῖς παισὶν αὐτοῦ μὴ εὐρήσομεν ἄνθρωπον τοιοῦτον ὃς ἔχει πνεῦμα θεοῦ ἐν αὐτῷ
- 39 I сказав фараон Йосипові: Що Бог відкрив тобі це все, то немає такого розумного й мудрого, як ти.
And Pharaoh said to Joseph, Seeing that God has made all this clear to you, there is no other man of such wisdom and good sense as you:
 εἶπεν δὲ φαραῶ τῷ ἰωσήφ ἐπειδὴ ἔδειξεν ὁ θεός σοι πάντα ταῦτα οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος φρονιμώτερος καὶ συνετώτερός σου
- 40 Ти будеш над домом моїм, а слів твоїх уст буде слухатися весь народ мій. Тільки тронем я буду вищий від тебе.
You, then, are to be over my house, and all my people will be ruled by your word: only as king will I be greater than you.
 σὺ ἔσῃ ἐπὶ τῷ οἴκῳ μου καὶ ἐπὶ τῷ στόματί σου ὑπακούσεται πᾶς ὁ λαός μου πλην τὸν θρόνον ὑπερέξω σου ἐγώ
- 41 I сказав фараон Йосипові: Дивись, я поставив тебе над усім краєм єгипетським.
And Pharaoh said to Joseph, See, I have put you over all the land of Egypt.
 εἶπεν δὲ φαραῶ τῷ ἰωσήφ ἰδοὺ καθίστημί σε σήμερον ἐπὶ πάσης γῆς αἰγύπτου
- 42 I зняв фараон персня свого з своєї руки, та й дав його на руку Йосипову, і зодягнув його в одержу віссонну, а на шию йому повісив золотого ланцюга.
Then Pharaoh took off his ring from his hand and put it on Joseph's hand, and he had him clothed with the best linen, and put a chain of gold round his neck;
 και περιελόμενος φαραῶ τὸν δακτύλιον ἀπὸ τῆς χειρὸς αὐτοῦ περιέθηκεν αὐτὸν ἐπὶ τὴν χεῖρα ἰωσήφ καὶ ἐνέδυσεν αὐτὸν στολὴν βυσσίνην καὶ περιέθηκεν κλοιὸν χρυσοῦν περὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ
- 43 I зробив, що він їздив його другим повозом, і кричали перед обличчям його: Кланяйтеся! I поставив його над усім єгипетським краєм.
And he made him take his seat in the second of his carriages; and they went before him crying, Make way! So he made him ruler over all the land of Egypt.
 και ἀνεβίβασεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἄρμα τὸ δεύτερον τῶν αὐτοῦ καὶ ἐκήρυξεν ἔμπροσθεν αὐτοῦ κῆρυξ καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἐφ' ὅλης γῆς αἰγύπτου
- 44 I сказав фараон Йосипові: Я фараон, а без тебе ніхто не підійме своєї руки та своєї ноги в усім краї єгипетським.
Then Pharaoh said to Joseph, I am Pharaoh; and without your order no man may do anything in all the land of Egypt.
 εἶπεν δὲ φαραῶ τῷ ἰωσήφ ἐγὼ φαραῶ ἀνευ σοῦ οὐκ ἔξαρει οὐθεὶς τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ πάσῃ γῇ αἰγύπτου

- 45 I назвал фараон ім'я Йосипові: Цофнат-Панеах, і дав йому за жінку Оснату, дочку Поті-Фера, жерця Ону. I Йосип піднявся над єгипетським краєм.
And Pharaoh gave Joseph the name of Zaphnath-paaneah; and he gave him Asenath, the daughter of Poti-phaera, the priest of On, to be his wife. So Joseph went through all the land of Egypt.
καὶ ἐκάλεσεν φαραῶ τὸ ὄνομα ἰωσήφ ψονθομφανηχ καὶ ἔδωκεν αὐτῷ τὴν ἀσεννεθ θυγατέρα πετεφρη ἱερέως ἡλίου πόλεως αὐτῷ γυναῖκα
- 46 ¶ A Йосип був віку тридцяти літ, коли він став перед лицем фараона, царя єгипетського. I пішов Йосип від лица фараонового, і перейшов через увесь єгипетський край.
Now Joseph was thirty years old when he came before Pharaoh, king of Egypt. And Joseph went out from before the face of Pharaoh and went through all the land of Egypt.
ἰωσήφ δὲ ἦν ἐτῶν τριάκοντα ὅτε ἔστη ἐναντίον φαραῶ βασιλέως αἰγύπτου ἐξῆλθεν δὲ ἰωσήφ ἐκ προσώπου φαραῶ καὶ διῆλθεν πᾶσαν γῆν αἰγύπτου
- 47 A земля в сім літ достатку родила на повні жмені.
Now in the seven good years the earth gave fruit in masses.
καὶ ἐποίησεν ἡ γῆ ἐν τοῖς ἑπτὰ ἔτεσιν τῆς εὐθηνίας δράγματα
- 48 I зібрав він усю їжу семи літ, що була в єгипетським краї, і вмістив їжу по містах: їжу поля міста, що навколо нього, вмістив у ньому.
And Joseph got together all the food of those seven years, and made a store of food in the towns: the produce of the fields round every town was stored up in the town.
καὶ συνήγαγεν πάντα τὰ βρώματα τῶν ἑπτὰ ἐτῶν ἐν οἷς ἦν ἡ εὐθηνία ἐν γῆ αἰγύπτου καὶ ἔθηκεν τὰ βρώματα ἐν ταῖς πόλεσιν βρώματα τῶν πεδίων τῆς πόλεως τῶν κύκλῳ αὐτῆς ἔθηκεν ἐν αὐτῇ
- 49 I зібрав Йосип збіжжя дуже багато, як морський пісок, аж перестав рахувати, бо не було вже числа.
So he got together a store of grain like the sand of the sea; so great a store that after a time he gave up measuring it, for it might not be measured.
καὶ συνήγαγεν ἰωσήφ σίτον ὡσεὶ τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης πολὺν σφόδρα ἕως οὐκ ἠδύναντο ἀριθμῆσαι οὐ γὰρ ἦν ἀριθμὸς
- 50 A Йосипові, поки прийшов рік голодний, уродилися два сини, що вродила йому Осната, дочка Поті-Фера, жерця Ону.
And before the time of need, Joseph had two sons, to whom Asenath, the daughter of Poti-phaera, priest of On, gave birth.
τῷ δὲ ἰωσήφ ἐγένοντο υἱοὶ δύο πρὸ τοῦ ἐλθεῖν τὰ ἑπτὰ ἔτη τοῦ λιμοῦ οὓς ἔτεκεν αὐτῷ ἀσεννεθ θυγάτηρ πετεφρη ἱερέως ἡλίου πόλεως
- 51 I назвал Йосип ім'я перворідному: Манасія, бо Бог зробив мені, що я забув усе своє терпіння та увесь дім мого батька.
And to the first he gave the name Manasseh, for he said, God has taken away from me all memory of my hard life and of my father's house.
ἐκάλεσεν δὲ ἰωσήφ τὸ ὄνομα τοῦ πρωτοτόκου μανασση ὅτι ἐπιλαθέσθαι με ἐποίησεν ὁ θεὸς πάντων τῶν πόνων μου καὶ πάντων τῶν τοῦ πατρὸς μου
- 52 A ймення другому назвав: Єфрем, бо розмножив мене Бог у краї недолі моєї.
And to the second he gave the name Ephraim, for he said, God has given me fruit in the land of my sorrow.
τὸ δὲ ὄνομα τοῦ δευτέρου ἐκάλεσεν εφραιμ ὅτι ἠῤῥησέν με ὁ θεὸς ἐν γῆ ταπεινώσεώς μου
- 53 I скінчилися сім літ достатку, що були в єгипетським краї.
And so the seven good years in Egypt came to an end.
παρήλθον δὲ τὰ ἑπτὰ ἔτη τῆς εὐθηνίας ἃ ἐγένοντο ἐν γῆ αἰγύπτῳ
- 54 I зачали наступати сім літ голодні, як сказав був Йосип. I був голод по всіх краях, а в усім єгипетським краї був хліб.
Then came the first of the seven years of need as Joseph had said: and in every other land they were short of food; but in the land of Egypt there was bread.
καὶ ἦρξαντο τὰ ἑπτὰ ἔτη τοῦ λιμοῦ ἔρχεσθαι καθὰ εἶπεν ἰωσήφ καὶ ἐγένετο λιμὸς ἐν πάσῃ τῇ γῆ ἐν δὲ πάσῃ γῆ αἰγύπτου ἦσαν ἄρτοι
- 55 Але виголоднів увесь єгипетський край, а народ став кричати до фараона про хліб. I сказав фараон усьому Єгиптові: Ідіть до Йосипа. Що він вам скаже, те робіть.
And when all the land of Egypt was in need of food, the people came crying to Pharaoh for bread; and Pharaoh said to the people, Go to Joseph, and whatever he says to you, do it.
καὶ ἐπείνεσεν πᾶσα ἡ γῆ αἰγύπτου ἐκέκραζεν δὲ ὁ λαὸς πρὸς φαραῶ περὶ ἄρτων εἶπεν δὲ φαραῶ πᾶσι τοῖς αἰγυπτίοις πορεύεσθε πρὸς ἰωσήφ καὶ ὃ ἐὰν εἴπῃ ὑμῖν ποιήσατε
- 56 I був той голод на всій поверхні землі. I відчинив Йосип усе, що було в них, і продавав поживу Єгиптові. A голод зміцнявся в єгипетським краї.
And everywhere on the earth they were short of food; then Joseph, opening all his store-houses, gave the people of Egypt grain for money; so great was the need of food in the land of Egypt.
καὶ ὁ λιμὸς ἦν ἐπὶ προσώπου πάσης τῆς γῆς ἀνέφωξεν δὲ ἰωσήφ πάντας τοὺς σιτοβολῶνας καὶ ἐπόλει πᾶσι τοῖς αἰγυπτίοις
- 57 I прибували зо всієї землі до Йосипа купити поживи, бо голод зміцнявся по всій землі.
And all lands sent to Egypt, to Joseph, to get grain, for the need was great over all the earth.
καὶ πᾶσαι αἱ χώραι ἦλθον εἰς αἰγύπτου ἀγοράζειν πρὸς ἰωσήφ ἐπεκράτησεν γὰρ ὁ λιμὸς ἐν πάσῃ τῇ γῆ
- 1 ¶ A Яків побачив, що в Єгипті є хліб. I сказав Яків до синів своїх: Пощо ви споглядаєте один на одного?
Now Jacob, hearing that there was grain in Egypt, said to his sons, Why are you looking at one another?
ιδὼν δὲ ἰακωβ ὅτι ἔστιν πρᾶσις ἐν αἰγύπτῳ εἶπεν τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ ἵνα τί ῥαθυμεῖτε

- 2 I сказав він: Ось чув я, що в Єгипті є хліб; зійдіть туди, і купіть нам хліба ізвідти, і будемо жити, і не помремо.
And he said, I have had news that there is grain in Egypt: go down there and get grain for us, so that life and not death may be ours.
 ἰδοὺ ἀκήκοα ὅτι ἔστιν σίτος ἐν αἰγύπτῳ· κατέβητε ἐκεῖ καὶ πρίασθε ἡμῖν μικρὰ βρώματα ἵνα ζῶμεν καὶ μὴ ἀποθάνωμεν
- 3 I зійшли десятеро Йосипових братів купити збіжжя з Єгипту.
So Joseph's ten brothers went down to get grain from Egypt.
 κατέβησαν δὲ οἱ ἀδελφοὶ ἰωσηφ οἱ δέκα πρίασθαι σίτον ἐξ αἰγύπτου
- 4 А Веніямина, Йосипового брата, Яків не послав із братами його, бо сказав: Щоб не спіткало його яке нещастя!
But Jacob did not send Benjamin, Joseph's brother, with them, for fear, as he said, that some evil might come to him.
 τὸν δὲ βενιαμιν τὸν ἀδελφὸν ἰωσηφ οὐκ ἀπέστειλεν μετὰ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ· εἶπεν γὰρ μήποτε συμβῆ αὐτῷ μαλακία
- 5 I прибули Ізраїлеві сини купити хліба разом з іншими, що приходили, бо був голод у Краї ханаанським.
And the sons of Israel came with all the others to get grain: for they were very short of food in the land of Canaan.
 ἦλθον δὲ οἱ υἱοὶ ἰσραηλ ἀγοράζειν μετὰ τῶν ἐρχομένων ἦν γὰρ ὁ λιμὸς ἐν γῆ χανααν
- 6 А Йосип він володар над тим краєм, він продавав хліб усьому народові тієї землі. I прибули Йосипові брати, та й уклонилися йому обличчям до землі.
Now Joseph was ruler over all the land, and it was he who gave out the grain to all the people of the land; and Joseph's brothers came before him and went down on their faces to the earth.
 ἰωσηφ δὲ ἦν ἄρχων τῆς γῆς οὗτος ἐπώλει παντὶ τῷ λαῷ τῆς γῆς ἐλθόντες δὲ οἱ ἀδελφοὶ ἰωσηφ προσεκύνησαν αὐτῷ ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν
- 7 ¶ I побачив Йосип братів своїх, і пізнав їх, та не дав пізнати себе. I говорив із ними суворо, і промовив до них: Звідкіля прибули ви? А вони відказали: З ханаанського Краю купити їжі.
And when Joseph saw his brothers, it was clear to him who they were, but he made himself strange to them, and talking roughly to them, said, Where do you come from? And they said, From the land of Canaan, to get food.
 ἰδὼν δὲ ἰωσηφ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ ἐπέγνω καὶ ἠλλοτριεῦτο ἀπ' αὐτῶν καὶ ἐλάλησεν αὐτοῖς σκληρὰ καὶ εἶπεν αὐτοῖς πόθεν ἦκατε οἱ δὲ εἶπαν ἐκ γῆς χανααν ἀγοράσαι βρώματα
- 8 I пізнав Йосип братів своїх, а вони не впізнали його.
Now though Joseph saw that these were his brothers, they had no idea who he was.
 ἐπέγνω δὲ ἰωσηφ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ αὐτοὶ δὲ οὐκ ἐπέγνωσαν αὐτόν
- 9 I згадав Йосип сни, що про них йому снились були. I сказав він до них: Ви шпигуни! Ви прибули підглянути слабі місця цієї землі.
Then the memory of his dreams about them came back to Joseph, and he said to them, You have come secretly to see how poor the land is.
 καὶ ἐμνήσθη ἰωσηφ τῶν ἐνυπνίων ὧν εἶδεν αὐτός· καὶ εἶπεν αὐτοῖς κατάσκοποι ἐστε· κατανοῆσαι τὰ ἔχνη τῆς χώρας ἦκατε
- 10 А вони відказали йому: Ні, пане мій, а раби твої прибули купити їжі.
And they said to him, Not so, my lord: your servants have come with money to get food.
 οἱ δὲ εἶπαν οὐχὶ κύριε οἱ παῖδες σου ἦλθομεν πρίασθαι βρώματα
- 11 Ми всі сини одного чоловіка, ми правдиві. Раби твої не були шпигунами!
We are all one man's sons, we are true men; we have not come with any secret purpose.
 πάντες ἐσμεν υἱοὶ ἐνὸς ἀνθρώπου· εἰρηνικοὶ ἐσμεν οὐκ εἰσὶν οἱ παῖδες σου κατάσκοποι
- 12 Він же промовив до них: Ні, бо ви прийшли підглянути слабі місця цієї землі!
And he said to them, No, but you have come to see how poor the land is.
 εἶπεν δὲ αὐτοῖς οὐχὶ ἀλλὰ τὰ ἔχνη τῆς γῆς ἦλθατε ἰδεῖν
- 13 А вони відказали: Дванадцятро твоїх рабів брати ми, сини одного чоловіка в ханаанському Краї. А наймолодший тепер із батьком нашим, а одного нема.
Then they said, We your servants are twelve brothers, sons of one man in the land of Canaan; the youngest of us is now with our father, and one is dead.
 οἱ δὲ εἶπαν δώδεκά ἐσμεν οἱ παῖδες σου ἀδελφοὶ ἐν γῆ χανααν καὶ ἰδοὺ ὁ νεώτερος μετὰ τοῦ πατρὸς ἡμῶν σήμερον ὁ δὲ ἕτερος οὐχ ὑπάρχει
- 14 I промовив їм Йосип: Оце те, що я сказав був до вас, говорячи: Ви шпигуни.
And Joseph said, It is as I said; you have come with some secret purpose;
 εἶπεν δὲ αὐτοῖς ἰωσηφ τοῦτό ἐστιν ὃ εἶρηκα ὑμῖν λέγων ὅτι κατάσκοποι ἐστε

- 15 **Оцим ви будете випробувані: Клянуса життям фараоновим, що ви не вийдете звідси, якщо не прийде сюди наймолодший ваш брат!**
But in this way will you be put to the test: by the life of Pharaoh, you will not go away from this place till your youngest brother comes here.
 ἐν τούτῳ φανεῖσθε νῆ τὴν ὑγίαιαν φαραῶ οὐ μὴ ἐξέλθῃτε ἐντεῦθεν ἐὰν μὴ ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν ὁ νεώτερος ἔλθῃ ὧδε
- 16 **Пошліть з-поміж себе одного, і нехай візьме вашого брата, а ви будете ув'язнені. І слова ваші будуть піддані пробі, чи правда з вами; а коли ні, клянуса життям фараоновим, що ви ш пугуни!**
Send one of your number to get your brother, and the rest of you will be kept in prison, so that your words may be tested to see if you are true; if not, by the life of Pharaoh, your purpose is certainly secret.
 ἀποστείλατε ἐξ ὑμῶν ἓνα καὶ λάβετε τὸν ἀδελφὸν ὑμῶν ὑμεῖς δὲ ἀπάχθητε ἕως τοῦ φανερὰ γενέσθαι τὰ ῥήματα ὑμῶν εἰ ἀληθεύετε ἢ οὐ εἰ δὲ μὴ νῆ τὴν ὑγίαιαν φαραῶ ἢ μὴν κατάσκοποι ἔστε
- 17 **І він забрав їх під варту на три дні.**
So he put them in prison for three days.
 καὶ ἔθετο αὐτοὺς ἐν φυλακῇ ἡμέρας τρεῖς
- 18 **А третього дня Йосип промовив до них: Зробіть це і живіть. Я Бога боюся,**
And on the third day Joseph said to them, Do this, if you would keep your lives: for I am a god-fearing man:
 εἶπεν δὲ αὐτοῖς τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ τοῦτο ποιήσατε καὶ ζήσεσθε τὸν θεὸν γὰρ ἐγὼ φοβοῦμαι
- 19 **якщо ви правдиві. Один брат ваш буде ув'язнений в домі вашої варту, а ви йдіть, принесіть хліба для заспокоєння голоду ваших домів.**
If you are true men, let one of you be kept in prison, while you go and take grain for the needs of your families;
 εἰ εἰρηνικοὶ ἔστε ἀδελφὸς ὑμῶν εἷς κατασχεθήτω ἐν τῇ φυλακῇ αὐτοὶ δὲ βαδίσατε καὶ ἀπαγάγετε τὸν ἀγορασμὸν τῆς σιτοδοσίας ὑμῶν
- 20 **А свого наймолодшого брата приведіть до мене, і будуть потвержені ваші слова, а ви не помираєте. І вони зробили так.**
And come back to me with your youngest brother, so that your words may be seen to be true, and you will not be put to death. This is what you are to do.
 καὶ τὸν ἀδελφὸν ὑμῶν τὸν νεώτερον ἀγάγετε πρὸς με καὶ πιστευθήσονται τὰ ῥήματα ὑμῶν εἰ δὲ μὴ ἀποθανεῖσθε ἐποίησαν δὲ οὕτως
- 21 **¶ І говорили вони один одному: Справді, винні ми за нашого брата, бо ми бачили недолю душі його, коли він благав нас, а ми не послушали... Тому то прийшло це нещастя на нас!**
And they said to one another, Truly, we did wrong to our brother, for we saw his grief of mind, and we did not give ear to his prayers; that is why this trouble has come on us.
 καὶ εἶπεν ἕκαστος πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ναὶ ἐν ἀμαρτίᾳ γὰρ ἐσμεν περὶ τοῦ ἀδελφοῦ ἡμῶν ὅτι ὑπερεΐδομεν τὴν θλίψιν τῆς ψυχῆς αὐτοῦ ὅτε κατεδέετο ἡμῶν καὶ οὐκ εἰσηκούσαμεν αὐτοῦ ἕνεκεν τ οὔτου ἐπῆλθεν ἐφ' ἡμᾶς ἡ θλίψις αὕτη
- 22 **І відповів їм Рувим, говорячи: Чи не говорив я вам, кажучи: Не грішіть проти хлопця, та ви не послушали. А оце й кров його жадається...**
And Reuben said to them, Did I not say to you, Do the child no wrong? but you gave no attention; so now, punishment has come on us for his blood.
 ἀποκριθεὶς δὲ ρουβην εἶπεν αὐτοῖς οὐκ ἐλάλησα ὑμῖν λέγων μὴ ἀδικήσητε τὸ παιδάριον καὶ οὐκ εἰσηκούσατέ μου καὶ ἰδοὺ τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐκζητεῖται
- 23 **А вони не знали, що Йосип їх розуміє, бо був поміж ними перекладач.**
They were not conscious that the sense of their words was clear to Joseph, for he had been talking to them through one who had knowledge of their language.
 αὐτοὶ δὲ οὐκ ᾔδεισαν ὅτι ἀκούει ἰωσηφ ὁ γὰρ ἐρμηνευτῆς ἀνὰ μέσον αὐτῶν ἦν
- 24 **А він відвернувся від них та й заплакав... І вернувся до них, і говорив із ними. І взяв від них Симеона, та й зв'язав його на їхніх очах.**
And turning away from them, he was overcome with weeping; then he went on talking to them again and took Simeon and put chains on him before their eyes.
 ἀποστραφείς δὲ ἀπ' αὐτῶν ἔκλαυσεν ἰωσηφ καὶ πάλιν προσῆλθεν πρὸς αὐτοὺς καὶ εἶπεν αὐτοῖς καὶ ἔλαβεν τὸν συμεὼν ἀπ' αὐτῶν καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐναντίον αὐτῶν
- 25 **А Йосип наказав, щоб наповнили їхні мішки збіжжям, а срібло їхнє вернули кожному до його мішка, і дали їм поживи на дорогу. І їм зроблено так.**
Then Joseph gave orders for their bags to be made full of grain, and for every man's money to be put back into his bag, and for food to be given them for the journey: which was done.
 ἐνετεύλατο δὲ ἰωσηφ ἐμπλήσαι τὰ ἀγγεῖα αὐτῶν σίτου καὶ ἀποδοῦναι τὸ ἀργύριον ἐκάστου εἰς τὸν σάκκον αὐτοῦ καὶ δοῦναι αὐτοῖς ἐπισιτισμὸν εἰς τὴν ὁδὸν καὶ ἐγενήθη αὐτοῖς οὕτως
- 26 **І понесли вони хліб свій на ослах своїх, і пішли звідти.**
Then they put the bags of grain on their asses and went away.
 καὶ ἐπιθέντες τὸν σίτον ἐπὶ τοὺς ὄνους αὐτῶν ἀπῆλθον ἐκεῖθεν
- 27 **І відкрив один мішка свого, щоб ослів своєму дати паші на нічлігу, та й побачив срібло своє, а воно ось в отворі мішка його!**
Now at their night's resting-place one of them, opening his bag to give his ass some food, saw his money in the mouth of the bag.
 λύσας δὲ εἷς τὸν μάρσιππον αὐτοῦ δοῦναι χορτάσματα τοῖς ὄνοις αὐτοῦ οὐ κατέλυσαν εἶδεν τὸν δεσμὸν τοῦ ἀργυρίου αὐτοῦ καὶ ἦν ἐπάνω τοῦ στόματος τοῦ μάρσιππου

- 28 I сказав він братам своїм: Повернене срібло моє, і ось воно в мішку моїм! I замерло їм серце, і вони затремтіли, говорячи один до одного: Що це Бог нам зробив?
 And he said to his brothers, My money has been given back: it is in my bag; then their hearts became full of fear, and turning to one another they said, What is this which God has done to us?
 και ειπεν τοις αδελφοις αυτου απεδόθη μοι το ἀργύριον και ιδου τουτο εν τῷ μαρσίπῳ μου και ἐξέστη ἡ καρδια αυτων και ἐταράχθησαν πρὸς ἀλλήλους λέγοντες τι τουτο ἐποίησεν ὁ θεὸς ἡμῖν
- 29 ¶ I прибули вони до Якова, батька свого, до Краю ханаанського, і розповіли йому все, що їх спіткало було, говорячи:
 So when they came to Jacob their father, in the land of Canaan, they gave him an account of all their experiences, saying,
 ἦλθον δὲ πρὸς ἰακωβ τὸν πατέρα αυτων εἰς γῆν χανααν και ἀπήγγειλαν αὐτῷ πάντα τὰ συμβάντα αυτοῖς λέγοντες
- 30 Той муж, пан того краю, говорив із нами суворо, і прийняв був нас як шпигунів того краю.
 The man who is the ruler of the country was rough with us and put us in prison, saying that we had come with a secret evil purpose.
 λελάληκεν ὁ ἄνθρωπος ὁ κύριος τῆς γῆς πρὸς ἡμᾶς σκληρὰ και ἐθετο ἡμᾶς ἐν φυλακῇ ὡς κατασκοπεύοντας τὴν γῆν
- 31 А ми сказали йому: Ми правдиві, не були ми шпигунами!
 And we said to him, We are true men, we have no evil designs;
 εἶπαμεν δὲ αὐτῷ εἰρηνικοὶ ἐσμεν οὐκ ἐσμεν κατάσκοποι
- 32 Ми дванадцяттеро братів, сини нашого батька. Одного нема, а наймолодший тепер з нашим батьком у ханаанському Краї.
 We are twelve brothers, sons of our father; one is dead, and the youngest is now with our father in the land of Canaan.
 δώδεκα ἀδελφοὶ ἐσμεν υἱοὶ τοῦ πατρὸς ἡμῶν ὁ εἷς οὐχ ὑπάρχει ὁ δὲ μικρότερος μετὰ τοῦ πατρὸς ἡμῶν σήμερον ἐν γῆ χανααν
- 33 I сказав до нас муж той, пан того краю: З того пізнаю, що правдиві ви, зоставте зо мною одного вашого брата, а на голод домів ваших візьміть хліб та й ідіть.
 And the ruler of the land said, In this way I may be certain that you are true men; let one of you be kept here with me, while you go and take grain for the needs of your families;
 ειπεν δὲ ἡμῖν ὁ ἄνθρωπος ὁ κύριος τῆς γῆς ἐν τούτῳ γνώσομαι ὅτι εἰρηνικοὶ ἐστε ἀδελφὸν ἓνα ἄφετε ὧδε μετ' ἐμοῦ τὸν δὲ ἀγορασμὸν τῆς σιτοδοσίας τοῦ οἴκου ὑμῶν λαβόντες ἀπέλθατε
- 34 I приведіть до мене брата вашого найменшого, і буду я знати, що ви не шпигуни, що ви правдиві. Тоді віддам вам вашого брата, і ви можете переходити цей край для купівлі.
 And come back to me with your youngest brother: then I will be certain that you are true men, and I will give your brother back to you and let you do trade in the land.
 και ἀγάγετε πρὸς με τὸν ἀδελφὸν ὑμῶν τὸν νεώτερον και γνώσομαι ὅτι οὐ κατάσκοποι ἐστε ἀλλ' ὅτι εἰρηνικοὶ ἐστε και τὸν ἀδελφὸν ὑμῶν ἀποδώσω ὑμῖν και τῇ γῆ ἐμπορεύσεθε
- 35 I сталося, вони випорожнювали мішки свої, а ось у кожного вузлик срібла його в його мішку! I побачили вузлики срібла свого, вони та їх батько, і полякались...
 And when they took the grain out of their bags, it was seen that every man's parcel of money was in his bag; and when they and their father saw the money, they were full of fear.
 ἐγένετο δὲ ἐν τῷ κατακενοῦν αυτοὺς τοὺς σάκκους αυτων και ἦν ἐκάστου ὁ δεσμὸς τοῦ ἀργυρίου ἐν τῷ σάκκῳ αυτων και εἶδον τοὺς δεσμοὺς τοῦ ἀργυρίου αυτων αυτοὶ και ὁ πατήρ αυτων και ἐφοβήθησαν
- 36 I сказав до них Яків, їх батько: Ви позбавили мене дітей, Йосипа нема, і Симеона нема, а тепер Веніямина заберете? Усе те на мене!
 And Jacob their father said to them, You have taken my children from me: Joseph is gone and Simeon is gone, and now you would take Benjamin away; all these things have come on me.
 ειπεν δὲ αυτοῖς ἰακωβ ὁ πατήρ αυτων ἐμὲ ἠτεκνώσατε ἰωσηφ οὐκ ἔστιν συμεων οὐκ ἔστιν και τὸν βενιαμιν λήμψεσθε ἐπ' ἐμὲ ἐγένετο πάντα ταῦτα
- 37 I промовив Рувим до батька свого, кажучи: Двох синів моїх уб'сш, коли не приведу його до тебе! Дай же його на руку мою, а я поверну його до тебе.
 And Reuben said, Put my two sons to death if I do not come back to you with him; let him be in my care and I will give him safely back to you.
 ειπεν δὲ ρουβην τῷ πατρὶ αὐτοῦ λέγων τοὺς δύο υἱοὺς μου ἀπόκτεινον ἐὰν μὴ ἀγάγω αὐτὸν πρὸς σέ δὸς αὐτὸν εἰς τὴν χειρὰ μου κἀγὼ ἀνάξω αὐτὸν πρὸς σέ
- 38 А той відказав: Не зійде з вами мій син, бо брат його вмер, а він сам позостався... А трапиться йому нещастя в дорозі, якою підете, то в смутку зведете мою сивину до шеолу!...
 And he said, I will not let my son go down with you; for his brother is dead and he is all I have: if evil overtakes him on the journey, then through you will my grey head go down to the underworld in sorrow.
 ὁ δὲ ειπεν οὐ καταβήσεται ὁ υἱός μου μεθ' ὑμῶν ὅτι ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἀπέθανεν και αὐτὸς μόνος καταλέλειπται και συμβήσεται αὐτὸν μαλακισθῆναι ἐν τῇ ὁδῷ ἢ ἂν πορεύησθε και κατάξετέ μου τὸ γῆρας μετὰ λύπης εἰς ᾄδου
- 1 ¶ А голод став тяжкий у тім Краї.
 \43:2\And when the grain which they had got in Egypt was all used up, their father said to them, Go again and get us a little food.
 ὁ δὲ λιμὸς ἐνίσχυσεν ἐπὶ τῆς γῆς
- 2 I сталося, як вони скінчили їсти хліб, що привезли були з Єгипту, то сказав до них батько їх: Верніться, купіть нам трохи їжі!
 \43:3\And Judah said to him, The man said to us with an oath, You are not to come before me again without your brother.
 ἐγένετο δὲ ἡνῖκα συνετέλεσαν καταφαγεῖν τὸν σίτον ὃν ἤνεγκαν ἐξ αἰγύπτου και ειπεν αυτοῖς ὁ πατήρ αυτων πάλιν πορευθέντες πρίασθε ἡμῖν μικρὰ βρώματα

- 3 I сказав йому Юда, говорячи: Рішуче освідчив нам той муж, кажучи: Не побачите лица мого без вашого брата з вами!
 \43:4\If you will let our brother go with us, we will go down and get food:
 εἶπεν δὲ αὐτῷ ἰουδας λέγων διαμαρτυρία διαμεμαρτύρηται ἡμῖν ὁ ἄνθρωπος λέγων οὐκ ὄψεσθε τὸ πρόσωπόν μου ἐὰν μὴ ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν ὁ νεώτερος μεθ' ὑμῶν ἦ
- 4 Як ти пошлеш брата нашого з нами, то ми зійдемо, і купимо тобі їжі.
 \43:5\But if you will not send him, we will not go down: for the man said to us, You are not to come before me if your brother is not with you.
 εἰ μὲν οὖν ἀποστέλλεις τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν μεθ' ἡμῶν καταβησόμεθα καὶ ἀγοράσωμέν σοι βρώματα
- 5 А коли не пошлеш, не зійдемо, бо муж той сказав нам: Не побачите лица мого без вашого брата з вами.
 \43:6\And Israel said, Why were you so cruel to me as to say to him that you had a brother?
 εἰ δὲ μὴ ἀποστέλλεις τὸν ἀδελφὸν ἡμῶν μεθ' ἡμῶν οὐ πορευσόμεθα ὁ γὰρ ἄνθρωπος εἶπεν ἡμῖν λέγων οὐκ ὄψεσθέ μου τὸ πρόσωπον ἐὰν μὴ ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν ὁ νεώτερος μεθ' ὑμῶν ἦ
- 6 I промовив Ізраїль: Нащо зло ви вчинили мені, що сказали тому мужеві, що ще маєте брата?
 \43:7\And they said, The man put a number of questions to us about ourselves and our family, saying, Is your father still living? have you another brother? And we had to give him answers; how were we to have any idea that he would say, Come back with your brother?
 εἶπεν δὲ ἰσραηλ τί ἐκακοποιήσατέ με ἀναγγεῖλαντες τῷ ἀνθρώπῳ εἰ ἔστιν ὑμῖν ἀδελφός
- 7 А вони відказали: Розпитуючи, випитував той муж про нас та про місце нашого народження, говорячи: Чи батько ваш іще живий? Чи є в вас брат? I ми розповіли йому відповідно до цих слів. Чи могли ми знати, що скаже: Приведіть вашого брата?
 \43:8\Then Judah said to Israel, his father, Send the boy with me, and let us be up and going, so that we and you and our little ones may not come to destruction.
 οἱ δὲ εἶπαν ἐρωτῶν ἐπηρώτησεν ἡμᾶς ὁ ἄνθρωπος καὶ τὴν γενεὰν ἡμῶν λέγων εἰ ἔτι ὁ πατὴρ ὑμῶν ζῆ εἰ ἔστιν ὑμῖν ἀδελφός καὶ ἀπηγγείλαμεν αὐτῷ κατὰ τὴν ἐπερώτησιν ταύτην μὴ ἦδεμεν εἰ ἐρεῖ ἡμῖν ἀγάγετε τὸν ἀδελφὸν ὑμῶν
- 8 I сказав Юда до Ізраїля, батька свого: Пошли ж цього юнака зо мною, і встаньмо, та й ходім, і будемо жити, і не повмираємо і ми, і ти, і наші діти.
 \43:9\Put him into my care and make me responsible for him: if I do not give him safely back to you, let mine be the sin for ever.
 εἶπεν δὲ ἰουδας πρὸς ἰσραηλ τὸν πατέρα αὐτοῦ ἀποστείλον τὸ παιδάριον μετ' ἐμοῦ καὶ ἀναστάντες πορευσόμεθα ἵνα ζῶμεν καὶ μὴ ἀποθάνωμεν καὶ ἡμεῖς καὶ σὺ καὶ ἡ ἀποσκευὴ ἡμῶν
- 9 Я поручуся за нього, з моєї руки будеш його ти жадати! Коли я не приведу його до тебе, і не поставлю перед лицем твоїм, то буду винним перед тобою по всі дні!
 \43:10\Truly, if we had not let the time go by, we might have come back again by now.
 ἐγὼ δὲ ἐκδέχομαι αὐτὸν ἐκ χειρὸς μου ζήτησον αὐτὸν ἐὰν μὴ ἀγάγω αὐτὸν πρὸς σὲ καὶ στήσω αὐτὸν ἐναντίον σου ἡμαρτηκῶς ἔσομαι πρὸς σὲ πάσας τὰς ἡμέρας
- 10 А коли б ми були не відтягалися, то тепер уже б вернулися були два рази.
 \43:11\Then their father Israel said to them, If it has to be so, then do this: take of the best fruits of the land in your vessels to give the man, perfumes and honey and spices and nuts:
 εἰ μὴ γὰρ ἐβραδύναμεν ἤδη ἂν ὑπεστρέψαμεν δις
- 11 ¶ I сказав їм Ізраїль, їх батько: Коли так, то зробіть ви оце. Візьміть із плодів цього Краю, і віднесіть дарунка мужеві тому: трохи бальзаму, і трохи меду, пахоців, і ладану, дактилів, і мигдалів.
 \43:12\And take twice as much money with you; that is to say, take back the money which was put in your bags, for it may have been an error;
 εἶπεν δὲ αὐτοῖς ἰσραηλ ὁ πατὴρ αὐτῶν εἰ οὕτως ἔστιν τοῦτο ποιήσατε λάβετε ἀπὸ τῶν καρπῶν τῆς γῆς ἐν τοῖς ἀγγείοις ὑμῶν καὶ καταγάγετε τῷ ἀνθρώπῳ δῶρα τῆς ρητίνης καὶ τοῦ μέλιτος θυμίαμα καὶ στακτὴν καὶ τερέμινθον καὶ κάρυα
- 12 А срібла візьміть удвоє в руку свою. А срібло, повернене в отвір ваших мішків, верніть своєю рукою, може то помилка.
 \43:13\And take your brother and go back to the man:
 καὶ τὸ ἀργύριον δισδὸν λάβετε ἐν ταῖς χερσὶν ὑμῶν τὸ ἀργύριον τὸ ἀποστραφὲν ἐν τοῖς μαρσίποις ὑμῶν ἀποστρέψατε μεθ' ὑμῶν μήποτε ἀγνόημά ἐστιν
- 13 А брата вашого заберіть, і встаньте, ідіть до того мужа.
 \43:14\And may God, the Ruler of all, give you mercy before the man, so that he may give you back your other brother and Benjamin. If my children are to be taken from me; there is no help for it.
 καὶ τὸν ἀδελφὸν ὑμῶν λάβετε καὶ ἀναστάντες κατάβητε πρὸς τὸν ἄνθρωπον
- 14 А Бог Всемогутній нехай дасть вам милосердя перед лицем того мужа, і нехай він відпустить вам другого вашого брата й Веніямина. А я, певно стратив сина свого!...
 \43:15\So they took what their father said for the man, and twice as much money in their hands, and Benjamin, and went on their journey to Egypt, and came before Joseph.
 ὁ δὲ θεὸς μου δῶν ὑμῖν χάριν ἐναντίον τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἀποστείλει τὸν ἀδελφὸν ὑμῶν τὸν ἕνα καὶ τὸν βενιαμιν ἐγὼ μὲν γὰρ καθὰ ἠτέκνωμαι ἠτέκνωμαι

- 15 ¶ I взяли ті люди того дарунка, і взяли вдвоє срібла в руку свою, і Веніямина, і встали, та й зійшли до Єгипту. I стали вони перед лицем Йосиповим.
 \43:16\And when Joseph saw Benjamin, he said to his chief servant, Take these men into my house, and make ready a meal, for they will take food with me in the middle of the day.
 λαβόντες δὲ οἱ ἄνδρες τὰ δῶρα ταῦτα καὶ τὸ ἀργύριον διπλοῦν ἔλαβον ἐν ταῖς χερσίν αὐτῶν καὶ τὸν βενιαμὴν καὶ ἀναστάντες κατέβησαν εἰς αἴγυπτον καὶ ἔστησαν ἐναντίον ἰωσήφ
- 16 I побачив Йосип Веніямина з ними, і сказав до того, що був над його домом: Упрвадь цих людей до дому, і нехай заріжуть худобину, і приготуй, бо зо мною будуть їсти ці люди опівдні.
 \43:17\And the servant did as Joseph said, and took the men into Joseph's house.
 εἶδεν δὲ ἰωσήφ αὐτοὺς καὶ τὸν βενιαμὴν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ τὸν ὁμομήτριον καὶ εἶπεν τῷ ἐπὶ τῆς οἰκίας αὐτοῦ εἰσάγαγε τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὴν οἰκίαν καὶ σφάζον θύματα καὶ ἐτοίμασον μετ' ἐμοῦ γὰρ φάγονται οἱ ἄνθρωποι ἄρτους τὴν μεσημβρίαν
- 17 I той чоловік зробив, як Йосип сказав був. I впровадив той чоловік тих людей до Йосипового дому.
 \43:18\Now the men were full of fear because they had been taken into Joseph's house and they said, It is because of the money which was put back in our bags the first time; he is looking for something against us, so that he may come down on us and take us and our asses for his use.
 ἐποίησεν δὲ ὁ ἄνθρωπος καθὰ εἶπεν ἰωσήφ καὶ εἰσήγαγεν τοὺς ἀνθρώπους εἰς τὸν οἶκον ἰωσήφ
- 18 I полякалися ті люди, що були впроваджені до Йосипового дому. I сказали вони: Через срібло, повернене напочатку в наших мішках, ми впроваджені, щоб причепитись до нас, і напасти на нас, і забрати за рабів нас та наші осли...
 \43:19\So they went up to Joseph's chief servant at the door of the house,
 ἰδόντες δὲ οἱ ἄνθρωποι ὅτι εἰσήχθησαν εἰς τὸν οἶκον ἰωσήφ εἶπαν διὰ τὸ ἀργύριον τὸ ἀποστραφέν ἐν τοῖς μαρσίπποις ἡμῶν τὴν ἀρχὴν ἡμεῖς εἰσαγόμεθα τοῦ συκοφαντῆσαι ἡμᾶς καὶ ἐπιθέσθαι ἡμῖν τὸ οὐ λαβεῖν ἡμᾶς εἰς παῖδας καὶ τοὺς ὄνους ἡμῶν
- 19 I приступили вони до чоловіка, що над домом Йосиповим, та й говорили до нього при вході в дім.
 \43:20\And said, O my lord, we only came down the first time to get food;
 προσελθόντες δὲ πρὸς τὸν ἄνθρωπον τὸν ἐπὶ τοῦ οἴκου ἰωσήφ ἐλάλησαν αὐτῷ ἐν τῷ πυλῶνι τοῦ οἴκου
- 20 I сказали вони: Послухай, о пане мій, ми зійшли були напочатку купити їжі.
 \43:21\And when we came to our night's resting-place, on opening our bags we saw that every man's money was in the mouth of his bag, all our money in full weight: and we have it with us to give it back;
 λέγοντες δεόμεθα κύριε κατέβημεν τὴν ἀρχὴν πρίασθαι βρώματα
- 21 I сталося, коли ми прийшли на нічліг, і відкрили мішки свої, а ось срібло кожного в отворі мішка його, наше срібло за вагою його! I ми вертаємо його нашою рукою!
 \43:22\As well as more money, with which to get food: we have no idea who put our money in our bags.
 ἐγένετο δὲ ἡνῖκα ἤλθομεν εἰς τὸ καταλῦσαι καὶ ἠνοιζαμεν τοὺς μαρσίππους ἡμῶν καὶ τότε τὸ ἀργύριον ἐκάστου ἐν τῷ μαρσίππῳ αὐτοῦ τὸ ἀργύριον ἡμῶν ἐν σταθμῷ ἀπεστρέψαμεν νῦν ἐν ταῖς χερσίν ἡμῶν
- 22 А на купівлю їжі ми знесли нашою рукою інше срібло. Ми не знаємо, хто поклав був наше срібло до наших мішків...
 \43:23\Then the servant said, Peace be with you: have no fear: your God, even the God of your father, has put wealth in your bags for you: I had your money. Then he let Simeon come out to them.
 καὶ ἀργύριον ἕτερον ἠνέγκαμεν μεθ' ἑαυτῶν ἀγοράσαι βρώματα οὐκ οἶδαμεν τίς ἐνέβαλεν τὸ ἀργύριον εἰς τοὺς μαρσίππους ἡμῶν
- 23 А той відказав: Мир вам! Не бійтеся! Бог ваш і Бог вашого батька дав вам скарб до ваших мішків. Срібло ваше прийшло до мене. I вивів до них Симеона.
 \43:24\And the servant took them into Joseph's house, and gave them water for washing their feet; and he gave their asses food.
 εἶπεν δὲ αὐτοῖς ἴλαος ὑμῖν μὴ φοβεῖσθε ὁ θεὸς ὑμῶν καὶ ὁ θεὸς τῶν πατέρων ὑμῶν ἔδωκεν ὑμῖν θησαυροὺς ἐν τοῖς μαρσίπποις ὑμῶν τὸ δὲ ἀργύριον ὑμῶν εὐδοκμοῦν ἀπέχω καὶ ἐξήγαγεν πρὸς αὐτὸ ὡς τὸν συμεων
- 24 I впровадив той чоловік тих людей до Йосипового дому, і дав води, а вони вмили ноги свої, і дав наші їхнім ослам.
 \43:25\And they got ready the things for Joseph before he came in the middle of the day: for word was given to them that they were to have a meal there.
 καὶ ἠνεγκεν ὕδωρ νίψαι τοὺς πόδας αὐτῶν καὶ ἔδωκεν χορτάσματα τοῖς ὄνοις αὐτῶν
- 25 I вони приготували дарунки до приходу Йосипа опівдні, бо почули, що там вони їстимуть хліб.
 \43:26\And when Joseph came in, they gave him the things which they had for him, and went down to the earth before him.
 ἠτοίμασαν δὲ τὰ δῶρα ἕως τοῦ ἔλθειν ἰωσήφ μεσημβρίας ἤκουσαν γὰρ ὅτι ἐκεῖ μέλλει ἀριστᾶν
- 26 ¶ I ввійшов Йосип до дому, а вони принесли йому до дому дарунка, що в їхній руці. I вони поклонилися йому до землі.
 \43:27\And he said, How are you? is your father well, the old man of whom you were talking to me? is he still living?
 εἰσῆλθεν δὲ ἰωσήφ εἰς τὴν οἰκίαν καὶ προσήνεγκαν αὐτῷ τὰ δῶρα ἃ εἶχον ἐν ταῖς χερσίν αὐτῶν εἰς τὸν οἶκον καὶ προσεκύνησαν αὐτῷ ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν

- 27 А він запитав їх про мир і сказав: Чи гаразд вашому батькові старому, про якого ви розповідали? Чи він ще живий?
 \43:28\And they said, Your servant, our father, is well, he is still living. And they went down on their faces before him.
 ήρώτησεν δὲ αὐτοὺς πῶς ἔχετε καὶ εἶπεν αὐτοῖς εἰ ὑγιαίνει ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ πρεσβύτερος ὃν εἶπατε ἔτι ζῆ
- 28 А вони відказали: Гаразд рабові твоєму, батькові нашому. Ще він живий. І вони схилилися, і вклонилися до землі.
 \43:29\Then, lifting up his eyes, he saw Benjamin, his brother, his mother's son, and he said, Is this your youngest brother of whom you gave me word? And he said, God be good to you, my son.
 οἱ δὲ εἶπαν ὑγιαίνει ὁ παῖς σου ὁ πατὴρ ἡμῶν ἔτι ζῆ καὶ εἶπεν εὐλογητὸς ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος τῷ θεῷ καὶ κύψαντες προσεκύνησαν αὐτῷ
- 29 І звів він очі свої, та й побачив Веніямина, свого брата, сина матері своєї, і промовив: Чи то ваш наймолодший брат, що ви мені розповідали? І сказав: Нехай Бог буде милостивий до тебе, мій сину!
 \43:30\Then Joseph's heart went out to his brother, and he went quickly into his room, for he was overcome with weeping.
 ἀναβλέψας δὲ τοῖς ὀφθαλμοῖς ἰωσηφ εἶδεν βενιαμιν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ τὸν ὁμομήτριον καὶ εἶπεν οὗτος ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν ὁ νεότερος ὃν εἶπατε πρὸς με ἀγαγεῖν καὶ εἶπεν ὁ θεὸς ἐλεῆσαι σε τέκνον
- 30 І Йосип поспішив, бо порушилася його любов до брата його, і хотів він заплакати. І ввійшов він до іншої кімнати, і заплакав там...
 \43:31\Then, after washing his face, he came out, and controlling his feelings said, Put food before us.
 ἐταράχθη δὲ ἰωσηφ συνεστρέφετο γὰρ τὰ ἔντερα αὐτοῦ ἐπὶ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ καὶ ἐζήτη κλαῦσαι εἰσελθὼν δὲ εἰς τὸ ταμεῖον ἔκλαυσεν ἐκεῖ
- 31 І вмив він лице своє, і вийшов, і стримався, та й сказав: Покладіть хліба!
 \43:32\And they put a meal ready for him by himself, and for them by themselves, and for the Egyptians who were with him by themselves; because the Egyptians may not take food with the Hebrews, for that would make them unclean.
 καὶ νηψάμενος τὸ πρόσωπον ἐξελθὼν ἐνεκρατεύσατο καὶ εἶπεν παράθετε ἄρτους
- 32 І поклали йому окремо, а їм окремо, й сгиптянам, що їли з ним, окремо, бо сгиптяни не можуть їсти хліб з свреями, бо це огида для Єгипту.
 \43:33\And they were all given their seats before him in order of birth, from the oldest to the youngest: so that they were looking at one another in wonder.
 καὶ παρέθηκεν αὐτῷ μόνω καὶ αὐτοῖς καθ' ἑαυτοὺς καὶ τοῖς αἰγυπτίοις τοῖς συνδειπνοῦσιν μετ' αὐτοῦ καθ' ἑαυτοῦς οὐ γὰρ ἐδύναντο οἱ αἰγύπτιοι συνεσθίειν μετὰ τῶν εβραίων ἄρτους βδέλυγμα γὰρ ἔστιν τοῖς αἰγυπτίοις
- 33 І вони посідали перед ним, перворідний за перворідством своїм, а молодший за молодістю своєю. І здивувалися ці люди один перед одним.
 \43:34\And Joseph sent food to them from his table, but he sent five times as much to Benjamin as to any of the others. And they took wine freely with him.
 ἐκάθισαν δὲ ἐναντίον αὐτοῦ ὁ πρωτότοκος κατὰ τὰ πρεσβεῖα αὐτοῦ καὶ ὁ νεότερος κατὰ τὴν νεότητα αὐτοῦ ἐξίσταντο δὲ οἱ ἄνθρωποι ἕκαστος πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ
- 1 ¶ І наказав він тому, що над домом його, говорячи: Понаповній мішки цих людей їжею, скільки зможуть вони нести. І поклади срібло кожного до отвору мішка його.
 Then he gave orders to the servant who was over his house, saying, Put as much food into the men's bags as will go into them, and put every man's money in the mouth of his bag;
 καὶ ἐνετείλατο ἰωσηφ τῷ ὄντι ἐπὶ τῆς οἰκίας αὐτοῦ λέγων πλήσατε τοὺς μαρσίππους τῶν ἀνθρώπων βρωμάτων ὅσα ἐὰν δύνωνται ἄραι καὶ ἐμβάλατε ἐκάστου τὸ ἀργύριον ἐπὶ τοῦ στόματος τοῦ μαρσίππου
- 2 А чашу мою, чашу срібну, поклади до отвору мішка наймолодшого, та срібло за хліб його. І зробив той за словом Йосиповим, яке він сказав був.
 And put my cup, my silver cup, in the youngest one's bag, with his money. So he did as Joseph said.
 καὶ τὸ κόνδυ μου τὸ ἀργυροῦν ἐμβάλατε εἰς τὸν μάρσιππον τοῦ νεωτέρου καὶ τὴν τιμὴν τοῦ σίτου αὐτοῦ ἐγενήθη δὲ κατὰ τὸ ῥῆμα ἰωσηφ καθὼς εἶπεν
- 3 Розвиднилось рано вранці, і люди ці були відпущені, вони та їхні осли.
 And at dawn the men, with their asses, were sent away.
 τὸ πρωὶ διέφασεν καὶ οἱ ἄνθρωποι ἀπεστάλησαν αὐτοὶ καὶ οἱ ὄνοι αὐτῶν
- 4 Вони вийшли з міста, ще не віддалилися, а Йосип сказав до того, що над домом його: Устань, побіжи за тими людьми, і дожени їх, та й скажи їм: Нащо ви заплатили злом за добро?
 And when they had gone only a little way out of the town, Joseph said to the servant who was over his house, Go after them; and when you overtake them, say to them, Why have you done evil in reward for good?
 ἐξελθόντων δὲ αὐτῶν τὴν πόλιν οὐκ ἀπέσχον μακρὰν καὶ ἰωσηφ εἶπεν τῷ ἐπὶ τῆς οἰκίας αὐτοῦ ἀναστὰς ἐπιδιώξον ὀπίσω τῶν ἀνθρώπων καὶ καταλήμψη αὐτοὺς καὶ ἐρεῖς αὐτοῖς τί ὅτι ἀνταπεδώκατε εὐπνηρὰ ἀντὶ καλῶν
- 5 Хіба це не та чаша, що з неї п'є пан мій, і він, ворожачи, ворожить нею? І зле ви зробили, що вчинили таке.
 Is not this the cup from which my lord takes wine and by which he gets knowledge of the future? Truly, you have done evil.
 ἵνα τί ἐκλέψατέ μου τὸ κόνδυ τὸ ἀργυροῦν οὐ τοῦτὸ ἐστιν ἐν ᾧ πίνει ὁ κύριός μου αὐτὸς δὲ οἰωνισμῷ οἰωνίζεται ἐν αὐτῷ πνηρὰ συντετέλεσθε ἢ πεποιήκατε

- 6 I той їх догнав, і сказав їм ті слова.
So he overtook them and said these words to them.
εὐρὼν δὲ αὐτοὺς εἶπεν αὐτοῖς κατὰ τὰ ῥήματα ταῦτα
- 7 А вони відказали йому: Нащо пан мій говорить отакі то слова? Далеке рабам твоїм, щоб зробити таку річ...
And they said to him, Why does my lord say such words as these? far be it from your servants to do such a thing:
οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ ἵνα τί λαλεῖ ὁ κύριος κατὰ τὰ ῥήματα ταῦτα μὴ γένοιτο τοῖς παισίν σου ποιῆσαι κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο
- 8 Таж срібло, що знайшли ми в отворах наших мішків, ми вернули тобі з Краю ханаанського. А як би ми вкрали з дому пана твого срібло чи золото?
See, the money which was in the mouth of our bags we gave back to you when we came again from Canaan: how then might we take silver or gold from your lord's house?
εἰ τὸ μὲν ἀργύριον ὃ εὐρομεν ἐν τοῖς μαρσίπποις ἡμῶν ἀπεστρέψαμεν πρὸς σὲ ἐκ γῆς χανααν πῶς ἂν κλέψαιμεν ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ κυρίου σου ἀργύριον ἢ χρυσίον
- 9 У кого із рабів твоїх вона, чаша, буде знайдена, то помре він, а також ми станемо рабами мосму панові.
If it comes to light that any of your servants has done this, let him be put to death, and we will be your lord's servants.
παρ' ᾧ ἂν εὐρεθῇ τὸ κόνδου τῶν παίδων σου ἀποθησκέτω καὶ ἡμεῖς δὲ ἐσόμεθα παῖδες τῷ κυρίῳ ἡμῶν
- 10 А той відказав: Тож тепер, як ви сказали, так нехай буде воно! У кого вона знайдена буде, той стане мені за раба, а ви будете чисті.
And he said, Let it be as you say: he in whose bag it is seen will become my servant; and you will not be responsible.
ὁ δὲ εἶπεν καὶ νῦν ὡς λέγετε οὕτως ἔσται ὁ ἄνθρωπος παρ' ᾧ ἂν εὐρεθῇ τὸ κόνδου αὐτὸς ἔσται μου παῖς ὑμεῖς δὲ ἔσεσθε καθαροί
- 11 І поспішно поспускали вони кожен свого мішка на землю. І порозв'язували кожен мішка свого.
Then every man quickly got his bag down and undid it.
καὶ ἔσπευσαν καὶ καθέλιαν ἕκαστος τὸν μάρσιππον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν καὶ ἤνοιξαν ἕκαστος τὸν μάρσιππον αὐτοῦ
- 12 І став він шукати. Розпочав від найстаршого, а скінчив наймолодшим. І знайдена чаша в мішку Веніяминів!
And he made a search, starting with the oldest and ending with the youngest; and the cup was in Benjamin's bag.
ἠρεύνα δὲ ἀπὸ τοῦ πρεσβυτέρου ἀρξάμενος ἕως ἦλθεν ἐπὶ τὸν νεότερον καὶ εὗρεν τὸ κόνδου ἐν τῷ μαρσίππῳ τῷ βενιαμιν
- 13 І пороздирали вони свою одіж!... І кожен нав'ючив осла свого, і вернулись до міста.
Then in bitter grief they put the bags on the asses again and went back to the town.
καὶ διέρρηξαν τὰ ἱμάτια αὐτῶν καὶ ἐπέθηκαν ἕκαστος τὸν μάρσιππον αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ὄνον αὐτοῦ καὶ ἐπέστρεψαν εἰς τὴν πόλιν
- 14 І ввійшли Юда й брати його до дому Йосипа, а він ще був там. І попадали вони перед лицем його на землю.
So Judah and his brothers came to Joseph's house; and he was still there: and they went down on their faces before him.
εἰσῆλθεν δὲ ἰουδας καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ πρὸς ἰωσηφ ἔτι αὐτοῦ ὄντος ἐκεῖ καὶ ἔπεσον ἐναντίον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν
- 15 І сказав до них Йосип: Що це за вчинок, що ви зробили? Хіба ви не знали, що справді відгадає такий муж, як я?
And Joseph said, What is this thing which you have done? had you no thought that such a man as I would have power to see what is secret?
εἶπεν δὲ αὐτοῖς ἰωσηφ τί τὸ πρᾶγμα τοῦτο ὃ ἐποιήσατε οὐκ οἴδατε ὅτι οἰωνισμῶ οἰωνιέται ἄνθρωπος οἷος ἐγώ
- 16 А Юда промовив: Що ми скажемо панові мосму? Що будемо говорити? Чим виправдасмося? Бог знайшов провину твоїх рабів! Ось ми раби панові мосму, і ми, і той, що в руці його б ула знайдена чаша.
And Judah said, What are we to say to my lord? how may we put ourselves right in his eyes? God has made clear the sin of your servants: now we are in your hands, we and the man in whose bag your cup was seen.
εἶπεν δὲ ἰουδας τί ἀντεροῦμεν τῷ κυρίῳ ἢ τί λαλήσωμεν ἢ τί δικαιωθῶμεν ὃ δὲ θεὸς εὗρεν τὴν ἀδικίαν τῶν παίδων σου ἰδοὺ ἔσμεν οἰκέται τῷ κυρίῳ ἡμῶν καὶ ἡμεῖς καὶ παρ' ᾧ εὐρέθη τὸ κόνδου
- 17 А Йосип відказав: Далеке мені, щоб зробити оце. Чоловік, що в руці його була знайдена чаша, він буде мені за раба! А ви йдіть із миром до вашого батька.
Then he said, Far be it from me to do so: but the man who had my cup will be my servant; and you may go back to your father in peace.
εἶπεν δὲ ἰωσηφ μὴ μοι γένοιτο ποιῆσαι τὸ ῥῆμα τοῦτο ὃ ἄνθρωπος παρ' ᾧ εὐρέθη τὸ κόνδου αὐτὸς ἔσται μου παῖς ὑμεῖς δὲ ἀνάβητε μετὰ σωτηρίας πρὸς τὸν πατέρα ὑμῶν
- 18 ¶ І приступив до нього Юда та й промовив: О мій пане, нехай скаже раб твій слово до ушей пана свого, і нехай не палас гнів твій на раба твого, бо ти такий, як фараон.
Then Judah came near him, and said, Let your servant say a word in my lord's ears, and let not your wrath be burning against your servant: for you are in the place of Pharaoh to us.
ἐγγίσας δὲ αὐτῷ ἰουδας εἶπεν δέομαι κύριε λαλησάτω ὁ παῖς σου ῥῆμα ἐναντίον σου καὶ μὴ θυμωθῆς τῷ παιδί σου ὅτι σὺ εἶ μετὰ φαραῶ

- 19 Παν μίῃ запитав був рабів своїх, говорячи: Чи є в вас батько або брат?
My lord said to his servants, Have you a father or a brother?
 κύριε σὺ ἠρώτησας τοὺς παῖδάς σου λέγων εἰ ἔχετε πατέρα ἢ ἀδελφόν
- 20 I сказали ми до пана мого: Є в нас батько старий та мале дитя його старости, а брат його вмер. I позостався він сам у своєї матері, а батько його любить.
And we said to my lord, We have an old father and a young child, whom he had when he was old; his brother is dead and he is the only son of his mother, and is very dear to his father.
 καὶ εἶπαμεν τῷ κυρίῳ ἔστιν ἡμῖν πατήρ πρεσβύτερος καὶ παιδίον γήρως νεώτερον αὐτῷ καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἀπέθανεν αὐτὸς δὲ μόνος ὑπελείφθη τῇ μητρὶ αὐτοῦ ὁ δὲ πατήρ αὐτὸν ἠγάπησεν
- 21 A ти був сказав своїм рабам: Зведіть до мене його, і нехай я кину своїм оком на нього.
And you said to your servants, Let him come down to me with you, so that I may see him.
 εἶπας δὲ τοῖς παισίν σου καταγάγετε αὐτὸν πρὸς με καὶ ἐπιμελοῦμαι αὐτόν
- 22 I сказали ми до пана мого: Не може той хлопець покинути батька свого. A покине він батька свого, то помре той.
And we said to my lord, His father will not let him go; for if he went away his father would come to his death.
 καὶ εἶπαμεν τῷ κυρίῳ οὐ δυνήσεται τὸ παιδίον καταλιπεῖν τὸν πατέρα ἐὰν δὲ καταλίπῃ τὸν πατέρα ἀποθανεῖται
- 23 A ти сказав своїм рабам: Коли не зійде з вами наймолодший ваш брат, не побачите більше лица мого.
But you said to your servants, If your youngest brother does not come with you, you will not see my face again.
 σὺ δὲ εἶπας τοῖς παισίν σου ἐὰν μὴ καταβῆῖ ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν ὁ νεώτερος μεθ' ὑμῶν οὐ προσθήσεσθε ἔτι ἰδεῖν τὸ πρόσωπόν μου
- 24 I сталося, коли ми зійшли були до раба твого, до нашого батька, то ми розповіли йому слова мого пана.
And when we went back to your servant, our father, we gave him an account of my lord's words.
 ἐγένετο δὲ ἡνῖκα ἀνέβημεν πρὸς τὸν παῖδά σου πατέρα δὲ ἡμῶν ἀπηγγείλαμεν αὐτῷ τὰ ῥήματα τοῦ κυρίου
- 25 A батько наш сказав: Верніться, купіть нам трохи їжі.
And our father said, Go again and get us a little food.
 εἶπεν δὲ ἡμῖν ὁ πατήρ ἡμῶν βαδίσατε πάλιν ἀγοράσατε ἡμῖν μικρὰ βρώματα
- 26 A ми відказали: Не можемо зійти.
And we said, Only if our youngest brother goes with us will we go down; for we may not see the man's face again if our youngest brother is not with us.
 ἡμεῖς δὲ εἶπαμεν οὐ δυνησόμεθα καταβῆναι ἀλλ' εἰ μὲν ὁ ἀδελφὸς ἡμῶν ὁ νεώτερος καταβαίνει μεθ' ἡμῶν καταβησόμεθα οὐ γὰρ δυνησόμεθα ἰδεῖν τὸ πρόσωπον τοῦ ἀνθρώπου τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ νεοτέρου μὴ ὄντος μεθ' ἡμῶν
- 27 I сказав до нас раб твій, наш батько: Ви знаєте, що двоє була породила мені жінка моя.
And our father said to us, You have knowledge that my wife gave me two sons;
 εἶπεν δὲ ὁ παῖς σου ὁ πατήρ ἡμῶν πρὸς ἡμᾶς ὑμεῖς γινώσκετε ὅτι δύο ἔτεκέν μοι ἡ γυνή
- 28 Та пішов від мене один, і я сказав: справді, дійсно розшарпаний він... I я не бачив його аж дотепер.
The one went away from me, and I said, Truly he has come to a violent death; and from that time I have not seen him,
 καὶ ἐξῆλθεν ὁ εἷς ἀπ' ἐμοῦ καὶ εἶπατε ὅτι θηριόβρωτος γέγονεν καὶ οὐκ εἶδον αὐτὸν ἔτι καὶ νῦν
- 29 A заберете ви також цього від мене, і спіткає його нещастя, то зведете ви сивину мою цим злом до шеолу.
If now you take this one from me, and some evil comes to him, you will make my grey head go down in sorrow to the underworld.
 ἐὰν οὖν λάβητε καὶ τοῦτον ἐκ προσώπου μου καὶ συμβῆ αὐτῷ μαλακία ἐν τῇ ὁδῷ καὶ κατάξετέ μου τὸ γῆρας μετὰ λύπης εἰς ᾗδου
- 30 A тепер, коли я прийду до раба твого, мого батька, а юнака не буде з нами, а душа його зв'язана з душею тією,
If then I go back to your servant, my father, without the boy, because his life and the boy's life are one,
 νῦν οὖν ἐὰν εἰσπορεύωμαι πρὸς τὸν παῖδά σου πατέρα δὲ ἡμῶν καὶ τὸ παιδάριον μὴ ᾗ μεθ' ἡμῶν ἡ δὲ ψυχὴ αὐτοῦ ἐκκρέμαται ἐκ τῆς τούτου ψυχῆς
- 31 To станеться, коли він побачить, що юнака нема, то помре. I зведуть твої раби сивину раба твого, нашого батька, у смутку до шеолу...
When he sees that the boy is not with us, he will come to his death, and our father's grey head will go down in sorrow to the underworld.
 καὶ ἔσται ἐν τῷ ἰδεῖν αὐτὸν μὴ ὄν τὸ παιδάριον μεθ' ἡμῶν τελευτήσει καὶ καταξέουσιν οἱ παῖδες σου τὸ γῆρας τοῦ παιδός σου πατρὸς δὲ ἡμῶν μετ' ὀδύνης εἰς ᾗδου
- 32 Бо раб твій поручився за юнака батькові своєму, кажучи: Коли я не приведу його до тебе, то згрішу перед батьком своїм на всі дні!
For I made myself responsible for the boy to my father, saying, If I do not give him safely back to you, let mine be the sin for ever.
 ὁ γὰρ παῖς σου ἐκδέδεκται τὸ παιδίον παρὰ τοῦ πατρὸς λέγων ἐὰν μὴ ἀγάγω αὐτὸν πρὸς σὲ καὶ στήσω αὐτὸν ἐναντίον σου ἡμαρτηκὼς ἔσομαι πρὸς τὸν πατέρα πάσας τὰς ἡμέρας

- 33 **A тепер нехай же сяде твій раб замість того юнака за раба панові мосму. А юнак нехай іде з своїми братами!...**
So now let me be my lord's servant here in place of the boy, and let him go back with his brothers.
 νῦν οὖν παραμενῶ σοι παῖς ἀντὶ τοῦ παιδίου οἰκέτης τοῦ κυρίου τὸ δὲ παιδίον ἀναβήτω μετὰ τῶν ἀδελφῶν
- 34 **Бо як я прийду до батька свого, а юнака зо мною нема? Щоб не побачити мені того нещастя, що спіткає мого батька.**
For how may I go back to my father without the boy, and see the evil which will come on my father?
 πῶς γὰρ ἀναβήσομαι πρὸς τὸν πατέρα τοῦ παιδίου μὴ ὄντος μεθ' ἡμῶν ἵνα μὴ ἴδω τὰ κακὰ ἃ εὕρήσει τὸν πατέρα μου
- 1 **¶ I не міг Йосип здержатися при всіх, що стояли біля нього, та й закричав: Виведіть усіх людей від мене! I не було з ним нікого, коли Йосип відкрився браттям своїм.**
Then Joseph, unable to keep back his feelings before those who were with him, gave orders for everyone to be sent away, and no one was present when he made clear to his brothers who he was.
 καὶ οὐκ ἠδύνατο ἰωσηφ ἀνέχεσθαι πάντων τῶν παρεστηκότων αὐτῷ ἀλλ' εἶπεν ἐξαποστείλατε πάντας ἀπ' ἐμοῦ καὶ οὐ παρεστήκει οὐδεὶς ἔτι τῷ ἰωσηφ ἠνίκα ἀνεγνωρίζετο τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ
- 2 **I він голосно заплакав, і почули єгиптяни, і почув дім фараонів.**
And so loud was his weeping, that it came to the ears of the Egyptians and all Pharaoh's house.
 καὶ ἀφῆκεν φωνὴν μετὰ κλαυθμοῦ ἤκουσαν δὲ πάντες οἱ αἰγύπτιοι καὶ ἀκουστὸν ἐγένετο εἰς τὸν οἶκον φαραῶ
- 3 **I Йосип промовив до браттів своїх: Я Йосип... Чи живий ще мій батько?... I не могли його браття йому відповісти, бо вони налякались його...**
And Joseph said to his brothers, I am Joseph: is my father still living? But his brothers were not able to give him an answer for they were troubled before him.
 εἶπεν δὲ ἰωσηφ πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ ἐγὼ εἰμι ἰωσηφ ἔτι ὁ πατήρ μου ζῆ καὶ οὐκ ἐδύνατο οἱ ἀδελφοὶ ἀποκριθῆναι αὐτῷ ἐταράχθησαν γάρ
- 4 **А Йосип промовив до братів своїх: Підійдіть же до мене! I вони підійшли, а він проказав: Я Йосип, ваш брат, якого ви продали були до Єгипту...**
Then Joseph said to his brothers, Come near to me. And they came near, And he said, I am Joseph your brother, whom you sent into Egypt.
 εἶπεν δὲ ἰωσηφ πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ ἐγγίσατε πρὸς με καὶ ἤγγισαν καὶ εἶπεν ἐγὼ εἰμι ἰωσηφ ὁ ἀδελφὸς ὑμῶν ὃν ἀπέδοσθε εἰς αἴγυπτον
- 5 **А тепер не сумуйте, і нехай не буде жалю в ваших очах, що ви продали мене сюди, бо то Бог послав мене перед вами для виживлення.**
Now do not be troubled or angry with yourselves for sending me away, because God sent me before you to be the saviour of your lives.
 νῦν οὖν μὴ λυπεῖσθε μηδὲ σκληρόν ὑμῖν φανήτω ὅτι ἀπέδοσθέ με ὧδε εἰς γὰρ ζωὴν ἀπέστειλέν με ὁ θεὸς ἔμπροσθεν ὑμῶν
- 6 **Бо ось два роки голод на землі, і ще буде п'ять літ, що не буде орки та жнив.**
For these two years have been years of need, and there are still five more years to come in which there will be no ploughing or cutting of grain.
 τοῦτο γὰρ δεύτερον ἔτος λιμὸς ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἔτι λοιπὰ πέντε ἔτη ἐν οἷς οὐκ ἔσται ἀροτρίασις οὐδὲ ἄμητος
- 7 **I послав мене Бог перед вами зробити для вас, щоб ви позostались на землі, і щоб утримати для вас при житті велике число спасених.**
God sent me before you to keep you and yours living on earth so that you might become a great nation.
 ἀπέστειλεν γὰρ με ὁ θεὸς ἔμπροσθεν ὑμῶν ὑπολείπεσθαι ὑμῶν κατάλειμμα ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐκθρέψαι ὑμῶν κατάλειψιν μεγάλην
- 8 **I виходить тепер, не ви послали мене сюди, але Бог. I Він зробив мене батьком фараоновим і паном усього дому його, і володарем усього краю єгипетського.**
So now it was not you who sent me here, but God: and he has made me as a father to Pharaoh, and lord of all his house, and ruler over all the land of Egypt.
 νῦν οὖν οὐχ ὑμεῖς με ἀπεστάλακατε ὧδε ἀλλ' ἦ ὁ θεὸς καὶ ἐποίησέν με ὡς πατέρα фараῶ καὶ κύριον παντὸς τοῦ οἴκου αὐτοῦ καὶ ἄρχοντα πάσης γῆς αἰγύπτου
- 9 **Поспішіть, і йдіть до батька мого, та й скажіть йому: Отак сказав син твій Йосип: Бог зробив мене володарем усього Єгипту. Зійди ж до мене, не гайся.**
Now go quickly to my father, and say to him, Your son Joseph says, God has made me ruler over all the land of Egypt: come down to me straight away:
 σπεύσαντες οὖν ἀνάβητε πρὸς τὸν πατέρα μου καὶ εἶπατε αὐτῷ τάδε λέγει ὁ υἱὸς σου ἰωσηφ ἐποίησέν με ὁ θεὸς κύριον πάσης γῆς αἰγύπτου κατὰ βῆθι οὖν πρὸς με καὶ μὴ μείνης
- 10 **I осядь у землі Гошен, і будеш близький до мене ти, і сини твої, і сини синів твоїх, і дрібна та велика худоба твоя, і все, що твоє.**
The land of Goshen will be your living-place, and you will be near me; you and your children's children, and your flocks and herds and all you have:
 καὶ κατοικήσεις ἐν γῆ γεσημ ἀραβίας καὶ ἔση ἐγγὺς μου σὺ καὶ οἱ υἱοὶ σου καὶ οἱ υἱοὶ τῶν υἱῶν σου τὰ πρόβατά σου καὶ αἱ βόες σου καὶ ὅσα σοὶ ἔστιν
- 11 **I прогочую тебе там, бо голод буде ще п'ять років, щоб не збіднів ти, і дім твоїй, і все, що твоє.**
And there I will take care of you, so that you and your family may not be in need, for there are still five bad years to come.
 καὶ ἐκθρέψω σε ἐκεῖ ἔτι γὰρ πέντε ἔτη λιμὸς ἵνα μὴ ἐκτριβῆς σὺ καὶ οἱ υἱοὶ σου καὶ πάντα τὰ ὑπάρχοντά σου
- 12 **I ось очі ваші й очі брата мого Венямина бачать, що це мої уста говорять до вас.**
Now truly, your eyes see, and the eyes of my brother Benjamin see, that it is my mouth which says these things to you.
 ἰδοὺ οἱ ὀφθαλμοὶ ὑμῶν βλέπουσιν καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ βενιαμὴν τοῦ ἀδελφοῦ μου ὅτι τὸ στόμα μου τὸ λαλοῦν πρὸς ὑμᾶς

- 13 I оповісте батькові своєму про всю славу мою в Єгипті, та про все, що ви бачили. I поспішіть, і приведіть вашого батька сюди.
Give my father word of all my glory in Egypt and of all you have seen; and come back quickly with my father.
ἀπαγγείλατε οὖν τῷ πατρί μου πᾶσαν τὴν δόξαν μου τὴν ἐν αἰγύπτῳ καὶ ὅσα εἶδετε καὶ ταχύναντες καταγάγετε τὸν πατέρα μου ὧδε
- 14 I впав він на шию Веніямину, братові своєму, та й заплакав, і Веніямин плакав на шиї йогого...
Then, weeping, he took Benjamin in his arms, and Benjamin himself was weeping on Joseph's neck.
καὶ ἐπιπεσὼν ἐπὶ τὸν τράχηλον βενιαμιν τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ ἔκλαυσεν ἐπ' αὐτῷ καὶ βενιαμιν ἔκλαυσεν ἐπὶ τῷ τραχήλῳ αὐτοῦ
- 15 I цілував він усіх братів своїх, і плакав над ними... А потому говорили брати йогого з ним.
Then he gave a kiss to all his brothers, weeping over them; and after that his brothers had no fear of talking to him.
καὶ καταφιλήσας πάντας τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ ἔκλαυσεν ἐπ' αὐτοῖς καὶ μετὰ ταῦτα ἐλάλησαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ πρὸς αὐτόν
- 16 ¶ I розголошено в домі фараоновім чутку, говорячи: Прийшли Йосипові брати! I було це добре в очах фараонових та в очах йогого рабів.
And news of these things went through Pharaoh's house, and it was said that Joseph's brothers were come; and it seemed good to Pharaoh and his servants.
καὶ διεβοήθη ἡ φωνὴ εἰς τὸν οἶκον φαραῶ λέγοντες ἦκασιν οἱ ἀδελφοὶ Ἰωσήφ ἐχάρη δὲ φαραῶ καὶ ἡ θεραπεία αὐτοῦ
- 17 I промовив фараон до Йосипа: Скажи своїм братам: Зробіть оце: Понав'ючуйте худобу свою, та й ідіть, прибудьте до Краю ханаанського.
And Pharaoh said to Joseph, Say to your brothers, Put your goods on your beasts and go back to the land of Canaan;
εἶπεν δὲ φαραῶ πρὸς Ἰωσήφ εἰπὼν τοῖς ἀδελφοῖς σου τοῦτο ποιήσατε γεμίσατε τὰ πορεῖα ὑμῶν καὶ ἀπέλθατε εἰς γῆν χανααν
- 18 I заберіть вашого батька й домн ваші, та й прийдіть до мене, а я дам вам добра єгипетського краю. I споживайте ситість землі.
And get your father and your families and come back to me: and I will give you all the good things of Egypt, and the fat of the land will be your food.
καὶ παραλαμβάντες τὸν πατέρα ὑμῶν καὶ τὰ ὑπάρχοντα ὑμῶν ἦκετε πρὸς με καὶ δώσω ὑμῖν πάντων τῶν ἀγαθῶν αἰγύπτου καὶ φάγεσθε τὸν μυελὸν τῆς γῆς
- 19 А ти одержав наказа сказати: Зробіть це: Візьміть собі з єгипетського краю вози для ваших дітей та для ваших жінок, і привезіть свого батька й прибудьте.
And say to them, This you are to do: take carts from the land of Egypt for your little ones and for your wives, and get your father and come back.
σὺ δὲ ἔντευλαι ταῦτα λαβεῖν αὐτοῖς ἀμάξας ἐκ γῆς αἰγύπτου τοῖς παιδίοις ὑμῶν καὶ ταῖς γυναῖξιν καὶ ἀναλαμβάντες τὸν πατέρα ὑμῶν παραγίνεσθε
- 20 А око ваше нехай не жалус ваших речей, бо добро всього єгипетського краю ваше воно.
And take no thought for your goods, for the best of all the land of Egypt is yours.
καὶ μὴ φείσεσθε τοῖς ὀφθαλμοῖς τῶν σκευῶν ὑμῶν τὰ γὰρ πάντα ἀγαθὰ αἰγύπτου ὑμῖν ἔσται
- 21 I зробили так Ізраїлеві сини. А Йосип дав їм вози на приказ фараонів, і дав їм поживи на дорогу.
And the children of Israel did as he said; and Joseph gave them carts as had been ordered by Pharaoh, and food for their journey.
ἐποίησαν δὲ οὕτως οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἔδωκεν δὲ Ἰωσήφ αὐτοῖς ἀμάξας κατὰ τὰ εἰρημένα ὑπὸ φαραῶ τοῦ βασιλέως καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ἐπισιτισμὸν εἰς τὴν ὁδόν
- 22 I дав усім їм кожному переміни одежі, а Веніяминові дав три сотні срібла та п'ять перемін одежі.
To every one of them he gave three changes of clothing; but to Benjamin he gave three hundred bits of silver and five changes of clothing.
καὶ πᾶσιν ἔδωκεν δισσοὺς στολὰς τῷ δὲ βενιαμιν ἔδωκεν τριακοσίους χρυσοῦς καὶ πέντε ἐξαλλασσοῦσας στολὰς
- 23 А батькові своєму послав він оце: десять ослів, нав'ючених з добра Єгипту, і десять ослиць, нав'ючених збіжжям, і хліб, і поживу для батька йогого на дорогу.
And to his father he sent ten asses with good things from Egypt on their backs, and ten she-asses with grain and bread and food for his father on the journey.
καὶ τῷ πατρὶ αὐτοῦ ἀπέστειλεν κατὰ τὰ αὐτὰ καὶ δέκα ὄνους αἴροντας ἀπὸ πάντων τῶν ἀγαθῶν αἰγύπτου καὶ δέκα ἡμίονους αἰρούσας ἄρτους τῷ πατρὶ αὐτοῦ εἰς ὁδόν
- 24 I відпустив він своїх братів, і вони пішли. I сказав він до них: Не сваріться в дорозі!
And he sent his brothers on their way, and said to them, See that you have no argument on the road.
ἐξαπέστειλεν δὲ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ καὶ ἐπορεύθησαν καὶ εἶπεν αὐτοῖς μὴ ὀργίζεσθε ἐν τῇ ὁδῷ
- 25 ¶ I вийшли вони з Єгипту, та й прибули до ханаанського Краю, до Якова, батька свого.
So they went up from Egypt and came to the land of Canaan, to their father Jacob.
καὶ ἀνέβησαν ἐξ αἰγύπτου καὶ ἦλθον εἰς γῆν χανααν πρὸς Ἰακωβ τὸν πατέρα αὐτῶν
- 26 I розповіли йому, кажучи: Ще Йосип живий, і що він панує над усім єгипетським краєм. I зомліло серце йогого, бо він не повірив був їм...
And they said to him, Joseph is living, and is ruler over all the land of Egypt. And at this word Jacob was quite overcome, for he had no faith in it.
καὶ ἀνήγγειλαν αὐτῷ λέγοντες ὅτι ὁ υἱός σου Ἰωσήφ ζῆ καὶ αὐτὸς ἄρχει πάσης γῆς αἰγύπτου καὶ ἐξέστη ἡ διάνοια Ἰακωβ οὐ γὰρ ἐπίστευσεν αὐτοῖς

- 27 **I переказували йому всі слова Йосипові, що говорив він до них. I як побачив він вози, що послав Йосип, щоб взяти його, то ожив дух Якова, їхнього батька.**
And they gave him an account of everything Joseph had said to them; and when he saw the carts which Joseph had sent for them, his spirit came back to him:
ἐλάλησαν δὲ αὐτῷ πάντα τὰ ῥηθέντα ὑπὸ ἰωσηφ ὅσα εἶπεν αὐτοῖς ἰδὼν δὲ τὰς ἀμάξας ὡς ἀπέστειλεν ἰωσηφ ὥστε ἀναλαβεῖν αὐτὸν ἀνεζωπύρησεν τὸ πνεῦμα ἰακωβ τοῦ πατρὸς αὐτῶν
- 28 **I промовив Ізраїль: Досить! Ще живий Йосип, мій син! Піду ж та побачу його, поки помру!**
And Israel said, It is enough: Joseph my son is still living; I will go and see him before my death.
εἶπεν δὲ ἰσραηλ μέγα μοί ἐστιν εἰ ἐτι ἰωσηφ ὁ υἱὸς μου ζῆ πορευθεὶς ὄψομαι αὐτὸν πρὸ τοῦ ἀποθανεῖν με
- 1 **¶ I вирушив Ізраїль, і все, що його, і прибув до Беер-Шеви, і приніс жертви Богові батька свого Ісака.**
And Israel went on his journey with all he had, and came to Beer-sheba, where he made offerings to the God of his father Isaac.
ἀπάρας δὲ ἰσραηλ αὐτὸς καὶ πάντα τὰ αὐτοῦ ἦλθεν ἐπὶ τὸ φρέαρ τοῦ ὄρκου καὶ ἔθυσεν θυσίαν τῷ θεῷ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἰσαακ
- 2 **I промовив Бог до Ізраїля в нічному видінні, і сказав: Якове, Якове! А той відказав: Ось я!**
And God said to Israel in a night-vision, Jacob, Jacob. And he said, Here am I.
εἶπεν δὲ ὁ θεὸς ἰσραηλ ἐν ὄραματι τῆς νυκτὸς εἶπας ἰακωβ ἰακωβ ὁ δὲ εἶπεν τί ἐστιν
- 3 **I сказав Він: Я Той Бог, Бог батька твого. Не бійся зійти до Єгипту, бо Я вчиню тебе там великим народом.**
And he said, I am God, the God of your father: go down to Egypt without fear, for I will make a great nation of you there:
λέγων ἐγὼ εἰμι ὁ θεὸς τῶν πατέρων σου μὴ φοβοῦ καταβῆναι εἰς αἴγυπτον εἰς γὰρ ἔθνος μέγα ποιήσω σε ἐκεῖ
- 4 **Я зійду з тобою до Єгипту, і Я також, виводячи, введу тебе, а Йосип закрис рукою своєю очі твої.**
I will go down with you to Egypt, and I will see that you come back again, and at your death Joseph will put his hands on your eyes.
καὶ ἐγὼ καταβήσομαι μετὰ σοῦ εἰς αἴγυπτον καὶ ἐγὼ ἀναβιβάσω σε εἰς τέλος καὶ ἰωσηφ ἐπιβαλεῖ τὰς χεῖρας ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμούς σου
- 5 **¶ I встав Яків з Беер-Шеви. I повезли Ізраїлеві сини свого батька Якова, і дітей своїх, і жінок своїх возами, що послав фараон, щоб привезти його.**
Then Jacob went on from Beer-sheba; and the sons of Jacob took their father and their little ones and their wives in the carts which Pharaoh had sent for them.
ἀνέστη δὲ ἰακωβ ἀπὸ τοῦ φρέατος τοῦ ὄρκου καὶ ἀνέλαβον οἱ υἱοὶ ἰσραηλ τὸν πατέρα αὐτῶν καὶ τὴν ἀποσκευὴν καὶ τὰς γυναῖκας αὐτῶν ἐπὶ τὰς ἀμάξας ὡς ἀπέστειλεν ἰωσηφ ἄραι αὐτὸν
- 6 **I взяли вони стада свої, і масток свій, що набули в землі ханаанській, і прибули до Єгипту Яків та ввесь рід його з ним.**
And they took their cattle and all the goods which they had got in the land of Canaan, and came to Egypt, even Jacob and all his seed:
καὶ ἀναλαβόντες τὰ ὑπάρχοντα αὐτῶν καὶ πᾶσαν τὴν κτήσιν ἣν ἐκτήσαντο ἐν γῆ χανααν εἰσηλθόντες εἰς αἴγυπτον ἰακωβ καὶ πᾶν τὸ σπέρμα αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ
- 7 **Він привів із собою до Єгипту синів своїх, і синів своїх синів з собою, дочок своїх, і дочок синів своїх, і ввесь рід свій.**
His sons and his sons' sons, his daughters and his daughters' sons and all his family he took with him into Egypt.
υἱοὶ καὶ οἱ υἱοὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ θυγατέρες καὶ θυγατέρες τῶν υἱῶν αὐτοῦ καὶ πᾶν τὸ σπέρμα αὐτοῦ ἤγαγεν εἰς αἴγυπτον
- 8 **А оце ймення синів Ізраїлевих, що прибули до Єгипту: Яків та сини його: перворідний Яковів Рувим.**
And these are the names of the children of Israel who came into Egypt, even Jacob and all his sons: Reuben, Jacob's oldest son;
ταῦτα δὲ τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν ἰσραηλ τῶν εἰσελθόντων εἰς αἴγυπτον ἰακωβ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ πρωτότοκος ἰακωβ ρουβην
- 9 **I сини Рувимові: Ханох, і Паллу, і Хецрон, і Кармі.**
And the sons of Reuben: Hanoch and Pallu and Hezron and Carmi;
υἱοὶ δὲ ρουβην ενοχ καὶ φαλλους ασρων καὶ χαρμι
- 10 **I сини Симеонові: Ємуїл, і Ямін, і Огад, і Яхін, і Цохар, і Саул, син ханаанеянки.**
And the sons of Simeon: Jemuel and Jamin and Ohad and Jachin and Zohar and Shaul, the son of a woman of Canaan;
υἱοὶ δὲ σιμεων ἰεμουηλ καὶ ἰαμιν καὶ αωδ καὶ ἰαχιν καὶ σααρ καὶ σαουλ υἱὸς τῆς χανανίτιδος
- 11 **I сини Левієві: Гершон, Кегат і Мерарі.**
And the sons of Levi: Gershon, Kohath, and Merari;
υἱοὶ δὲ λευι γηρσον κααθ καὶ μεραρι
- 12 **I сини Юдині: Ер, і Онан, і Шела, і Перец, і Зерах. I вмер Ер і Онан у ханаанській землі. А сини Перецеві були: Хецрон і Хамул.**
And the sons of Judah: Er and Onan and Shelah and Perez and Zerah: but Er and Onan had come to their death in the land of Canaan; and the sons of Perez were Hezron and Hamul.
υἱοὶ δὲ ἰουδα ηρ καὶ ουναν καὶ σηλωμ καὶ φαρес καὶ ζαρα ἀπέθανεν δὲ ηρ καὶ ουναν ἐν γῆ χανααν ἐγένοντο δὲ υἱοὶ φαρес ασρων καὶ ἰεμουηλ

- 13 **І сини Иссахарові: Тола, і Цувва, і Йов, і Шимрон.**
And the sons of Issachar: Tola and Puah and Job and Shimron;
υἱοὶ δὲ ἰσσαχαρ θωλα καὶ φουα καὶ ἰασουβ καὶ ζαμβραμ
- 14 **І сини Завулонові: Серед, і Елон, і Яхлеїл.**
And the sons of Zebulun: Sered and Elon and Jahleel;
υἱοὶ δὲ ζαβουλων серед καὶ αλλων καὶ αλοηλ
- 15 **Оце сини Ліїні, що вродила вона Якову в Падані арамейським, та дочку його Діну. Усіх душ синів його й дочок його тридцять три.**
All these, together with his daughter Dinah, were the children of Leah, whom Jacob had by her in Paddan-aram; they were thirty-three in number.
οὗτοι υἱοὶ λειας οὗς ἔτεκεν τῷ ἰακωβ ἐν μεσοποταμίᾳ τῆς συρίας καὶ διναν τὴν θυγατέρα αὐτοῦ πᾶσαι αἱ ψυχαὶ υἱοὶ καὶ θυγατέρες τριάκοντα τρεῖς
- 16 **І сини Гадові: Ціфйон, і Харгі, Шуні, і Ецбон, Ері, і Ароді, і Ар'їлі.**
And the sons of Gad: Ziphion and Haggi, Shuni and Ezbon, Eri and Arodi and Areli;
υἱοὶ δὲ γαδ σαφων καὶ αγγις καὶ саннис καὶ θасοβαν καὶ аηδис καὶ аροηδис καὶ аροηлис
- 17 **І сини Асирові: Їмна, і Ішва, і Ішві, і Берія, і Сірах, сестра їх. І сини Берії: Хевер і Малкіїл.**
And the sons of Asher: Jimnah and Ishvah and Ishvi and Beriah, and Sarah, their sister; and the sons of Beriah: Heber and Malchiel.
υἱοὶ δὲ аσηр ιεμνα καὶ ιεσουа καὶ ιеουλ καὶ барια καὶ сара ἀδελφὴ αὐτῶν υἱοὶ δὲ барια χοβορ καὶ мелχιηλ
- 18 **Оце сини Зілпі, що Лаван був дав її своїй дочці Лії, а вона вродила їх Якову, шістнадцять душ.**
These are the children of Zilpah, whom Laban gave to his daughter Leah, and Jacob had these sixteen children by her.
οὗτοι υἱοὶ ζελφας ἦν ἔδωκεν λαβαν λεια τῇ θυγατρὶ αὐτοῦ ἣ ἔτεκεν τούτους τῷ ἰακωβ δέκα ἕξ ψυχάς
- 19 **Сини Рахілі, жінки Якова: Йосип і Веніамин.**
The sons of Jacob's wife Rachel: Joseph and Benjamin.
υἱοὶ δὲ ραχηλ γυναικὸς ἰακωβ ἰωσηφ καὶ βενιαμιν
- 20 **І вродилися Йосипові в єгипетським краї Манасія та Єфрем, що їх уродила йому Оснат, дочка Поті-Фера, жерця Ону.**
And Joseph had Manasseh and Ephraim in the land of Egypt, by Asenath, the daughter of Poti-phera, priest of On.
ἐγένοντο δὲ υἱοὶ ἰωσηφ ἐν γῆ αἰγύπτω οὗς ἔτεκεν αὐτῷ ασεννεθ θυγάτηρ πετεφρη ἱερέως ἡλίου πόλεως τὸν манаση καὶ τὸν еφραιμ ἐγένοντο δὲ υἱοὶ манаση οὗς ἔτεκεν αὐτῷ ἡ παλλακὴ ἡ σύρα τὸ ν μαχιρ μαχιρ δὲ ἐγέννησεν τὸν γαλαад υἱοὶ δὲ еφραιμ ἀδελφοῦ манаση σουταлаам καὶ таам υἱοὶ δὲ σουталаам едеμ
- 21 **І сини Веніамінові: Бела, і Бехер, і Ашбел, Гера, і Нааман, Ехі, і Рош, Муппим, і Хуппим, і Ард.**
And the sons of Benjamin were Belah and Becher and Ashbel, Gera and Naaman, Ehi and Rosh, Muppm and Huppm and Ard.
υἱοὶ δὲ βενιαμιν бала καὶ χοβορ καὶ асβηλ ἐγένοντο δὲ υἱοὶ бала γηρα καὶ νοεμαν καὶ аγγις καὶ ρως καὶ мамфин καὶ офимин γηρα δὲ ἐγέννησεν τὸν араδ
- 22 **Оце сини Рахіліні, що вродилися Якову, усіх душ чотирнадцять.**
All these were the children of Rachel whom Jacob had by her, fourteen persons.
οὗτοι υἱοὶ ραχηλ οὗς ἔτεκεν τῷ ἰακωβ πᾶσαι ψυχαὶ δέκα ὀκτώ
- 23 **І сини Данові: Хушім.**
And the son of Dan was Hushim.
υἱοὶ δὲ дан аσομ
- 24 **І сини Нефталімові: Яхсеїл, і Гуні, і Єцер, і Шіллем.**
And the sons of Naphtali: Jahzeel and Guni and Jezer and Shillem.
καὶ υἱοὶ νεφθαλι аσηл καὶ γωνи καὶ ἰссаар καὶ сλλημ
- 25 **Оце сини Білгі, що її Лаван дав був своїй дочці Рахілі. І вона породила їх Якову, усіх душ сім.**
These were the children of Bilhah, whom Laban gave to his daughter Rachel, seven persons.
οὗτοι υἱοὶ баллас ἦν ἔδωκεν λαβαν ραχηλ τῇ θυγατρὶ αὐτοῦ ἣ ἔτεκεν τούτους τῷ ἰακωβ πᾶσαι ψυχαὶ ἑπτά
- 26 **Усіх душ, що прийшли з Яковом в Єгипет, що походять із стегон його, окрім жінок синів Якова, усіх душ шістдесят і шість.**
All the persons who came with Jacob into Egypt, the offspring of his body, were sixty-six, without taking into account the wives of Jacob's sons.
πᾶσαι δὲ ψυχαὶ αἱ εἰσελθοῦσαι μετὰ ἰακωβ εἰς αἴγυπτον οἱ ἐξελθόντες ἐκ τῶν μηρῶν αὐτοῦ χωρὶς τῶν γυναικῶν υἱῶν ἰακωβ πᾶσαι ψυχαὶ ἐξήκοντα ἕξ

- 27 А сини Йосипа, що народилися йому в Єгипті, дві душі. Усіх душ дому Якова, що прийшли були до Єгипту, сімдесят.
And the sons of Joseph whom he had in Egypt were two. Seventy persons of the family of Jacob came into Egypt.
 υιοὶ δὲ ἰωσήφ οἱ γενόμενοι αὐτῷ ἐν γῆ αἰγύπτῳ ψυχαὶ ἑννέα πᾶσαι ψυχαὶ οἴκου ἰακώβ αἱ εἰσελθοῦσαι εἰς αἴγυπτον ἑβδομήκοντα πέντε
- 28 ¶ I послав він перед собою Юду до Йосипа, щоб показував перед ним дорогу до Гошену. I прибули вони до краю Гошен.
Now he had sent Judah before him to Goshen, to get word from Joseph; and so they came to the land of Goshen.
 τὸν δὲ ἰουδαν ἀπέστειλεν ἔμπροσθεν αὐτοῦ πρὸς ἰωσήφ συναντῆσαι αὐτῷ καθ' ἡρώων πόλιν εἰς γῆν ραμεσση
- 29 I запряг Йосип свою колесницю, i вирушив назустріч батькові своєму Израїлеві до Гошену. I він показався йому, i впав йому на шию, та й плакав довго на шиї його...
And Joseph got his carriage ready and went to Goshen for the meeting with his father; and when he came before him, he put his arms round his neck, weeping.
 ζεῦξας δὲ ἰωσήφ τὰ ἄρματα αὐτοῦ ἀνέβη εἰς συνάντησιν ἰσραὴλ τῷ πατρὶ αὐτοῦ καθ' ἡρώων πόλιν καὶ ὄφθεις αὐτῷ ἐπέπεσεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ ἐκλαυσεν κλαυθμῷ πλείονι
- 30 I промовив Израїль до Йосипа: Нехай тепер помру я, побачивши обличчя твое, що ти ще живий!
And Israel said to Joseph, Now that I have seen you living again, I am ready for death.
 καὶ εἶπεν ἰσραὴλ πρὸς ἰωσήφ ἀποθανοῦμαι ἀπὸ τοῦ νῦν ἐπεὶ ἐώρακα τὸ πρόσωπόν σου ἔτι γὰρ σὺ ζῆς
- 31 А Йосип промовив до своїх братів i до дому батька свого: Пиду й розкажу фараонові, та й повім йому: Брати мої й дім батька мого, що були в Краї ханаанським, прибули до мене.
And Joseph said to his brothers and to his father's people, I will go and give the news to Pharaoh, and say to him, My brothers and my father's people, from the land of Canaan, have come to me;
 εἶπεν δὲ ἰωσήφ πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ ἀναβῆς ἀπαγγεῶ τῷ φαραῶ καὶ ἐρῶ αὐτῷ οἱ ἀδελφοί μου καὶ ὁ οἶκος τοῦ πατρός μου οἱ ἦσαν ἐν γῆ χανααν ἦκασιν πρὸς με
- 32 А люди ці пастухи отари, бо були скотарі. I вони припровадили дрібну та велику худобу свою, i все, що їхнє було.
And these men are keepers of sheep and owners of cattle, and have with them their flocks and their herds and all they have.
 οἱ δὲ ἄνδρες εἰσὶν ποιμένες ἄνδρες γὰρ κτηνοτρόφοι ἦσαν καὶ τὰ κτήνη καὶ τοὺς βόας καὶ πάντα τὰ αὐτῶν ἀγείρασαν
- 33 I станеться, коли покличе вас фараон i скаже: Яке ваше зайняття?
Now when Pharaoh sends for you and says, What is your business?
 ἐὰν οὖν καλέσῃ ὑμᾶς φαραῶ καὶ εἴπῃ ὑμῖν τί τὸ ἔργον ὑμῶν ἐστίν
- 34 то ви відкажете: Скотарями були твої раби від молодости своєї аж дотепер, i ми, i батьки наші, щоб ви осіли в країні Гошен, бо для Єгипту кожен пастух отари огида.
You are to say, Your servants have been keepers of cattle from our early days up to now, like our fathers; in this way you will be able to have the land of Goshen for yourselves; because keepers of sheep are unclean in the eyes of the Egyptians.
 ἐρεῖτε ἄνδρες κτηνοτρόφοι ἐσμεν οἱ παῖδες σου ἐκ παιδός ἕως τοῦ νῦν καὶ ἡμεῖς καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν ἵνα κατοικήσῃτε ἐν γῆ γεσεμ ἀραβία βδέλυγμα γὰρ ἐστὶν αἰγυπτίοις πᾶς ποιμὴν προβάτων
- 1 ¶ I прийшов Йосип, i розповів фараонові та й сказав: Мій батько, i брати мої, i їхні отари, i худоба їх, i все їхнє прибули з ханаанського Краю. I ось вони в країні Гошен.
Then Joseph went to Pharaoh, and said, My father and my brothers with their flocks and their herds and all they have, are come from Canaan, and are now in the land of Goshen.
 ἐλθὼν δὲ ἰωσήφ ἀπήγγειλεν τῷ φαραῶ λέγων ὁ πατήρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου καὶ τὰ κτήνη καὶ οἱ βόες αὐτῶν καὶ πάντα τὰ αὐτῶν ἦλθον ἐκ γῆς χανααν καὶ ἰδοὺ εἰσὶν ἐν γῆ γεσεμ
- 2 I взяв він із своїх братів п'ятеро чоловіка, та й поставив їх перед лицем фараоновим.
And he took five of his brothers to Pharaoh.
 ἀπὸ δὲ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ παρέλαβεν πέντε ἄνδρας καὶ ἔστησεν αὐτοὺς ἐναντίον φαραῶ
- 3 I сказав фараон до братів його: Яке ваше зайняття? А вони відказали фараонові: Пастухи отари раби твої, i ми, i наші батьки.
And Pharaoh said to them, What is your business? And they said, Your servants are keepers of sheep, as our fathers were before us.
 καὶ εἶπεν φαραῶ τοῖς ἀδελφοῖς ἰωσήφ τί τὸ ἔργον ὑμῶν οἱ δὲ εἶπαν τῷ φαραῶ ποιμένες προβάτων οἱ παῖδες σου καὶ ἡμεῖς καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν
- 4 I сказали вони фараонові: Ми прибули, щоб мешкати в країні цій, нема бо паші для отари, що є в рабів твоїх, бо в ханаанському Краї тяжкий голод. А тепер нехай же осядуть раби твої в країні Гошен.
And they said to Pharaoh, We have come to make a living in this land, because we have no grass for our flocks in the land of Canaan; so now let your servants make a place for themselves in the land of Goshen.
 εἶπαν δὲ τῷ φαραῶ παροικεῖν ἐν τῇ γῇ ἣκαμεν οὐ γὰρ ἐστὶν νομὴ τοῖς κτήνεσιν τῶν παίδων σου ἐνίσχυσεν γὰρ ὁ λιμὸς ἐν γῆ χαναан νῦν οὖν κατοικήσομεν οἱ παῖδες σου ἐν γῆ γεσεμ
- 5 I промовив фараон до Йосипа, говорячи: Батько твоїй та брати твої прибули до тебе.
And Pharaoh said to Joseph, Let them have the land of Goshen; and if there are any able men among them, put them over my cattle.
 εἶπεν δὲ φαραῶ τῷ ἰωσήφ κατοικεῖτωσαν ἐν γῆ γεσεμ εἰ δὲ ἐπίστη ὅτι εἰσὶν ἐν αὐτοῖς ἄνδρες δυνατοὶ κατὰστησον αὐτοὺς ἄρχοντας τῶν ἐμῶν κτηνῶν ἦλθον δὲ εἰς αἴγυπτον πρὸς ἰωσήφ ἰακώβ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἦκουσεν φαραῶ βασιλεὺς αἰγύπτου καὶ εἶπεν φαραῶ πρὸς ἰωσήφ λέγων ὁ πατήρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἦκασιν πρὸς σέ

- 6 Єгипетський край він перед лицем твоїм. У найліпшій місці цього краю осадив батька свого та братів своїх, нехай осядуть у країні Гюшен. А коли знаєш, і між ними є здатні люди, то зроби їх зверхниками моєї череди.
And Jacob and his sons came to Joseph in Egypt, and when word of it came to the ears of Pharaoh, king of Egypt, he said to Joseph, Your father and brothers have come to you; all the land of Egypt is before you; let your father and your brothers have the best of the land for their resting-place.
 ιδού ἡ γῆ αἰγύπτου ἐναντίον σου ἐστὶν ἐν τῇ βελτίστῃ γῇ κατοίκισον τὸν πατέρα σου καὶ τοὺς ἀδελφούς σου
- 7 І привів Йосип батька свого Якова, та й поставив його перед лицем фараоновим. І Яків поблагословив фараона.
Then Joseph made his father Jacob come before Pharaoh, and Jacob gave him his blessing.
 εἰσήγαγεν δὲ ἰωσήφ ἰακώβ τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ ἔστησεν αὐτὸν ἐναντίον φαραῶ καὶ εὐλόγησεν ἰακώβ τὸν φαραῶ
- 8 І промовив фараон до Якова: Скільки днів часу життя твого?
And Pharaoh said to him, How old are you?
 εἶπεν δὲ φαραῶ τῷ ἰακώβ πόσα ἔτη ἡμερῶν τῆς ζωῆς σου
- 9 А Яків сказав до фараона: Днів часу мандрівки моєї сто й тридцять літ. Короткі та лихі були дні часу життя мого, і не досягли вони днів часу життя батьків моїх у днях часу мандрівки їхньої.
And Jacob said, The years of my wanderings have been a hundred and thirty; small in number and full of sorrow have been the years of my life, and less than the years of the wanderings of my fathers.
 καὶ εἶπεν ἰακώβ τῷ φαραῶ αἱ ἡμέραι τῶν ἐτῶν τῆς ζωῆς μου ὡς παροικῶ ἑκατὸν τριάκοντα ἔτη μικραὶ καὶ πονηραὶ γεγόνασιν αἱ ἡμέραι τῶν ἐτῶν τῆς ζωῆς μου οὐκ ἀφίκοντο εἰς τὰς ἡμέρας τῶν ἐτῶν τῆς ζωῆς τῶν πατέρων μου ὡς ἡμέρας παρόικησάν
- 10 І Яків поблагословив фараона, та й вийшов від обличчя фараонового.
And Jacob gave Pharaoh his blessing, and went out from before him.
 καὶ εὐλογήσας ἰακώβ τὸν φαραῶ ἐξῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ
- 11 І осадив Йосип батька свого та братів своїх, і дав їм володіння в єгипетській країні, у найкращій місці цієї землі у країні Рамесес, як наказав був фараон.
And Joseph made a place for his father and his brothers, and gave them a heritage in the land of Egypt, in the best of the land, the land of Rameses, as Pharaoh had given orders.
 καὶ κατέκτισεν ἰωσήφ τὸν πατέρα καὶ τοὺς ἀδελφούς αὐτοῦ καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς κατάσχεσιν ἐν γῇ αἰγύπτου ἐν τῇ βελτίστῃ γῇ ἐν γῇ ραμεσση καθὰ προσέταξεν φαραῶ
- 12 І постачав Йосип хліб для батька свого й братів своїх, та для всього дому свого батька відповідно до числа дітей.
And Joseph took care of his father and his brothers and all his father's people, giving them food for the needs of their families.
 καὶ ἐσιτομέτρει ἰωσήφ τῷ πατρὶ καὶ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ καὶ παντὶ τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ σίτον κατὰ σῶμα
- 13 ¶ А хліба не було в усім тім краї, бо голод став дуже тяжкий. І виснажився єгипетський край та Край ханаанський через той голод.
Now there was no food to be had in all the land, so that all Egypt and Canaan were wasted from need of food.
 σῖτος δὲ οὐκ ἦν ἐν πάσῃ τῇ γῇ ἐνίσχυσεν γὰρ ὁ λιμὸς σφόδρα ἐξέλιπεν δὲ ἡ γῆ αἰγύπτου καὶ ἡ γῆ χανααν ἀπὸ τοῦ λιμοῦ
- 14 І зібрав Йосип усе срібло, що знаходилося в єгипетськй краї та в Краї ханаанській, за поживу, що вони купували. І Йосип вніс те срібло до фараонового дому.
And all the money in Egypt and in the land of Canaan which had been given for grain, came into the hands of Joseph: and he put it in Pharaoh's house.
 συνήγαγεν δὲ ἰωσήφ πᾶν τὸ ἀργύριον τὸ εὔρεθὲν ἐν γῇ αἰγύπτου καὶ ἐν γῇ χανααν τοῦ σίτου ὃ ἠγόραζον καὶ ἐσιτομέτρει αὐτοῖς καὶ εἰσήνεγκεν ἰωσήφ πᾶν τὸ ἀργύριον εἰς τὸν οἶκον φαραῶ
- 15 І вичерпалося срібло в краї єгипетськй та в Краї ханаанській. І прибув увесь Єгипет до Йосипа, говорячи: Дай же нам хліба! Нашо нам умирати перед тобою, тому що вичерпалося срібло?
And when all the money in Egypt and Canaan was gone, the Egyptians came to Joseph, and said, Give us bread; would you have us come to destruction before your eyes? for we have no more money.
 καὶ ἐξέλιπεν πᾶν τὸ ἀργύριον ἐκ γῆς αἰγύπτου καὶ ἐκ γῆς χανααν ἦλθον δὲ πάντες οἱ αἰγύπτιοι πρὸς ἰωσήφ λέγοντες δὸς ἡμῖν ἄρτους καὶ ἵνα τί ἀποθνήσκομεν ἐναντίον σου ἐκλείουπεν γὰρ τὸ ἀργύριον ἡμῶν
- 16 А Йосип сказав: Дайте свою худобу, а я дам вам за худобу вашу, коли вичерпалося срібло.
And Joseph said, Give me your cattle; I will give you grain in exchange for your cattle if your money is all gone.
 εἶπεν δὲ αὐτοῖς ἰωσήφ φέρετε τὰ κτήνη ὑμῶν καὶ δώσω ὑμῖν ἄρτους ἀντὶ τῶν κτηνῶν ὑμῶν εἰ ἐκλείουπεν τὸ ἀργύριον
- 17 І вони припровадили худобу свою до Йосипа. І дав їм Йосип хліба за коні, і за отари, і за череди худоби, і за осли. І він того року постачав їм хліб за всю їхню худобу.
So they took their cattle to Joseph and he gave them bread in exchange for their horses and flocks and herds and asses, so all that year he gave them food in exchange for their cattle.
 ἤγαγον δὲ τὰ κτήνη πρὸς ἰωσήφ καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ἰωσήφ ἄρτους ἀντὶ τῶν ἵππων καὶ ἀντὶ τῶν προβάτων καὶ ἀντὶ τῶν βοῶν καὶ ἀντὶ τῶν ὄνων καὶ ἐξέθρεψεν αὐτοὺς ἐν ἄρτοις ἀντὶ πάντων τῶν κτηνῶν αὐτῶν ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ἐκείνῳ

- 18 I skinchivся той рік, і вони прибули до нього другого року, та й сказали йому: Не скажемо неправди перед паном своїм, що вичерпалося срібло, а череди здобутку в нашого пана. Нічо го не зосталося перед нашим паном, хібащо наше тіло та наша земля!
And when that year was ended, they came to him in the second year, and said, We may not keep it from our lord's knowledge that all our money is gone, and all the herds of cattle are my lord's; there is nothing more to give my lord but our bodies and our land;
 ἐξῆλθεν δὲ τὸ ἔτος ἐκεῖνο καὶ ἦλθον πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ ἔτει τῷ δευτέρῳ καὶ εἶπαν αὐτῷ μήποτε ἐκτριβόμεν ἀπὸ τοῦ κυρίου ἡμῶν εἰ γὰρ ἐκλείπειν τὸ ἀργύριον καὶ τὰ ὑπάρχοντα καὶ τὰ κτήνη πρὸς σὲ τὸν κύριον καὶ οὐχ ὑπολείπεται ἡμῖν ἐναντίον τοῦ κυρίου ἡμῶν ἀλλ' ἢ τὸ ἴδιον σῶμα καὶ ἡ γῆ ἡμῶν
- 19 Нащо ми масмо вмирати на очах твоїх, і ми, і наша земля? Купи нас та нашу землю за хліб, і будемо ми та наша земля рабами фараонові. А ти дай насіння, і будемо жити, і не помremo, а земля не опустіє...
Are we to come to destruction before your eyes, we and our land? take us and our land and give us bread; and we and our land will be servants to Pharaoh; and give us seed so that we may have life and the land may not become waste.
 ἵνα οὖν μὴ ἀποθάνωμεν ἐναντίον σου καὶ ἡ γῆ ἐρημωθῆ κτήσαι ἡμᾶς καὶ τὴν γῆν ἡμῶν ἀντὶ ἄρτων καὶ ἐσόμεθα ἡμεῖς καὶ ἡ γῆ ἡμῶν παῖδες φαραῶ δὸς σπέρμα ἵνα σπεύρωμεν καὶ ζῶμεν καὶ μὴ ἀποθάνωμεν καὶ ἡ γῆ οὐκ ἐρημωθήσεται
- 20 I Йосип купив усю землю єгипетську для фараона, бо єгиптяни спродували кожен поле своє, посилися бо був голод між ними. I стала земля фараоновою.
So Joseph got all the land in Egypt for Pharaoh; for every Egyptian gave up his land in exchange for food, because of their great need; so all the land became Pharaoh's.
 καὶ ἐκτήσατο ἰωσηφ πᾶσαν τὴν γῆν τῶν αἰγυπτίων τῷ φαραῶ ἀπέδοντο γὰρ οἱ αἰγύπτιοι τὴν γῆν αὐτῶν τῷ φαραῶ ἐπεκράτησεν γὰρ αὐτῶν ὁ λιμός καὶ ἐγένετο ἡ γῆ φαραῶ
- 21 A народ він перепроваджував його до міст від кінця границі Єгипту й аж до кінця її.
And as for the people, he made servants of them, town by town, from one end of Egypt to the other.
 καὶ τὸν λαὸν κατεδουλώσατο αὐτῷ εἰς παῖδας ἀπ' ἄκρων ὀρίων αἰγύπτου ἕως τῶν ἄκρων
- 22 Тільки землі жерців не купив він, бо для жерців була устава жити на прибутки від фараона. I вони їли свій пай, що давав їм фараон, тому не продали своєї землі.
Only he did not take the land of the priests, for the priests had their food given them by Pharaoh, and having what Pharaoh gave them, they had no need to give up their land.
 χωρὶς τῆς γῆς τῶν ἱερέων μόνον οὐκ ἐκτήσατο ταύτην ἰωσηφ ἐν δόσει γὰρ ἔδωκεν δόμα τοῖς ἱερεῦσιν φαραῶ καὶ ἦσθιον τὴν δόσιν ἣν ἔδωκεν αὐτοῖς φαραῶ διὰ τοῦτο οὐκ ἀπέδοντο τὴν γῆν αὐτῶν
- 23 I сказав Йосип до народу: Оце купив я сьогодні для фараона вас і землю вашу. Ось вам насіння, і засійте землю.
Then Joseph said to the people, I have made you and your land this day the property of Pharaoh; here is seed for you to put in your fields.
 εἶπεν δὲ ἰωσηφ πᾶσι τοῖς αἰγυπτίοις ἰδοὺ κέκτημαι ὑμᾶς καὶ τὴν γῆν ὑμῶν σήμερον τῷ φαραῶ λάβετε ἑαυτοῖς σπέρμα καὶ σπεύρατε τὴν γῆν
- 24 A настануть жнива, то дасте п'яту частину фараонові, а чотири частини будуть вам на насіння для поля й на їжу вам та тим, хто в домах ваших, та на їжу для ваших дітей.
And when the grain is cut, you are to give a fifth part to Pharaoh, and four parts will be yours for seed and food, and for your families and your little ones.
 καὶ ἔσται τὰ γενήματα αὐτῆς δώσετε τὸ πέμπτον μέρος τῷ φαραῶ τὰ δὲ τέσσαρα μέρη ἔσται ὑμῖν αὐτοῖς εἰς σπέρμα τῇ γῇ καὶ εἰς βρώσιν ὑμῖν καὶ πᾶσιν τοῖς ἐν τοῖς οἴκοις ὑμῶν
- 25 A вони відказали: Ти нас удержав при житті. Нехай же знайдемо милість в очах свого пана, і станемо рабами фараонові.
And they said to him, Truly you have kept us from death; may we have grace in your eyes, and we will be Pharaoh's servants.
 καὶ εἶπαν σέσωκας ἡμᾶς εὗρομεν χάριν ἐναντίον τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ ἐσόμεθα παῖδες φαραῶ
- 26 A Йосип поклав це за постанову на єгипетську землю аж до сьогоднішнього дня: на п'яту частину для фараона. Сама тільки земля жерців не стала фараоновою.
Then Joseph made a law which is in force to this day, that Pharaoh was to have the fifth part; only the land of the priests did not become his.
 καὶ ἔθετο αὐτοῖς ἰωσηφ εἰς πρόσταγμα ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης ἐπὶ γῆν αἰγύπτου τῷ φαραῶ ἀποπεμπτοῦν χωρὶς τῆς γῆς τῶν ἱερέων μόνον οὐκ ἦν τῷ φαραῶ
- 27 ¶ I осів Ізраїль в єгипетським краї в країні Гошен, і набули в ній володіння. I вони розродилися й сильно розмножилися.
And so Israel was living among the Egyptians in the land of Goshen; and they got property there, and became very great in numbers and in wealth.
 κατέφκησεν δὲ ἰσραηλ ἐν γῇ αἰγύπτῳ ἐπὶ τῆς γῆς γεσεμ καὶ ἐκληρονόμησαν ἐπ' αὐτῆς καὶ ηὗξήθησαν καὶ ἐπληθύνθησαν σφόδρα
- 28 I жив Яків в єгипетським краї сімнадцять літ. I були дні Якова, літа життя його, сто літ і сорок і сім літ.
And Jacob was living in the land of Goshen for seventeen years; so the years of his life were a hundred and forty-seven.
 ἐπέζησεν δὲ ἰακωβ ἐν γῇ αἰγύπτῳ δέκα ἐπτὰ ἔτη ἐγένοντο δὲ αἱ ἡμέραι ἰακωβ ἐνιαυτῶν τῆς ζωῆς αὐτοῦ ἑκατὸν τεσσαράκοντα ἐπτὰ ἔτη
- 29 I наблизилися дні Ізраїля до смерті. I кликнув він до сина свого до Йосипа, та й промовив йому: Коли знайшов я милість в очах твоїх, поклади руку свою під стегно моє, і вчини за мене милість та правду: Не поховай мене в Єгипті!
And the time of his death came near, and he sent for his son Joseph and said to him, If now I am dear to you, put your hand under my leg and take an oath that you will not put me to rest in Egypt;
 ἤγγισαν δὲ αἱ ἡμέραι ἰσραηλ τοῦ ἀποθανεῖν καὶ ἐκάλεσεν τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἰωσηφ καὶ εἶπεν αὐτῷ εἰ εὗρηκα χάριν ἐναντίον σου ὑπόθεες τὴν χειρά σου ὑπὸ τὸν μηρὸν μου καὶ ποιήσεις ἐπ' ἐμὲ ἐλεημοσύνην καὶ ἀλήθειαν τοῦ μὴ με θάψαι ἐν αἰγύπτῳ

- 30 **I ляжу я з батьками своїми, і ти винесеш мене з Єгипту, і поховаш мене в їхньому гробі. А той відказав: Я вчиню за словом твоїм.**
But when I go to my fathers, you are to take me out of Egypt and put me to rest in their last resting-place. And he said, I will do so.
ἀλλὰ κοιμηθήσομαι μετὰ τῶν πατέρων μου καὶ ἀρεῖς με ἐξ αἰγύπτου καὶ θάψεις με ἐν τῷ τάφῳ αὐτῶν ὃ δὲ εἶπεν ἐγὼ ποιήσω κατὰ τὸ ῥήμά σου
- 31 **А Яків сказав: Присягни ж мені! І він присягнув йому. І вклонився Ізраїль на зголов'я постелі.**
And he said, Take an oath to me; and he took an oath to him: and Israel gave worship on the bed's head.
εἶπεν δὲ ὁμοσὸν μοι καὶ ὤμοσεν αὐτῷ καὶ προσεκύνησεν ἰσραὴλ ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ῥάβδου αὐτοῦ
- 1 **¶ І сталося по тих випадках, і сказано було Йосипові: Ось батько твоїй хворіє. І він узяв із собою обох своїх синів, Манасію та Єфрема.**
Now after these things, word came to Joseph that his father was ill: and he took with him his sons Manasseh and Ephraim.
ἐγένετο δὲ μετὰ τὰ ῥήματα ταῦτα καὶ ἀπηγγέλη τῷ ἰωσήφ ὅτι ὁ πατὴρ σου ἐνοχλεῖται καὶ ἀναλαβὼν τοὺς δύο υἱοὺς αὐτοῦ τὸν μανασση καὶ τὸν εφραϊμ ἦλθεν πρὸς ἰακώβ
- 2 **І промовив він до Якова й сказав: Ось до тебе прийшов твоїй син Йосип! І зміцнився Ізраїль, та й сів на постелі.**
And when they said to Jacob, Your son Joseph is coming to see you: then Israel, getting all his strength together, had himself lifted up in his bed.
ἀπηγγέλη δὲ τῷ ἰακώβ λέγοντες ἰδοὺ ὁ υἱός σου ἰωσήφ ἔρχεται πρὸς σέ καὶ ἐνισχύσας ἰσραὴλ ἐκάθισεν ἐπὶ τὴν κλίνην
- 3 **І сказав Яків до Йосипа: Бог Всемогутній явився був мені в Лузі в землі ханаанській, і поблагословив мене.**
And Jacob said to Joseph, God, the Ruler of all, came to me in a vision at Luz in the land of Canaan, and gave me his blessing,
καὶ εἶπεν ἰακώβ τῷ ἰωσήφ ὁ θεός μου ὤφθη μοι ἐν λουζα ἐν γῆ χανααν καὶ εὐλόγησέν με
- 4 **І сказав Він до мене: Ось Я розплоджу тебе й розмножу тебе, і вчиню тебе громадою народів. А цю землю Я дам нащадкам твоїм по тобі володінням навіки.**
And said to me, Truly, I will make you fertile and give you increase and will make of you a great family of nations: and I will give this land to your seed after you to be their heritage for ever.
καὶ εἶπέν μοι ἰδοὺ ἐγὼ αὐξάνω σε καὶ πληθυνῶ σε καὶ ποιήσω σε εἰς συναγωγὰς ἐθνῶν καὶ δώσω σοι τὴν γῆν ταύτην καὶ τῷ σπέρματι σου μετὰ σέ εἰς κατάσχεσιν αἰώνιον
- 5 **А тепер два сини твої, уроджені тобі в єгипетським краї до прибуття мого до тебе до Єгипту, вони мої! Єфрем і Манасія, як Рувим і Симеон, будуть мої.**
And now your two sons who came to birth in Egypt before I came to you here, are mine; Ephraim and Manasseh will be mine, in the same way as Reuben and Simeon are.
νῦν οὖν οἱ δύο υἱοὶ σου οἱ γενόμενοι σοὶ ἐν αἰγύπτῳ πρὸ τοῦ με ἐλθεῖν πρὸς σέ εἰς αἰγύπτον ἐμοὶ εἰσιν εφραϊμ καὶ μανασση ὡς ρουβην καὶ симеων ἔσσονται μοι
- 6 **А нащадки твої, що породити по них, вони будуть твої. Вони будуть зватися на імена своїх братів у наслідді своїм.**
And any other offspring which you have after them, will be yours, and will be named after their brothers in their heritage.
τὰ δὲ ἔκγονα ἃ ἐὰν γεννήσῃς μετὰ ταῦτα σοὶ ἔσσονται ἐπὶ τῷ ὀνόματι τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν κληθήσονται ἐν τοῖς ἐκείνων κλήροις
- 7 **А я, коли я прийшов був з Падану, померла мені Рахіль у Краї ханаанській на дорозі, коли була ще ківра землі, щоб прийти до Ефрати. І я поховав був її там, на дорозі до Ефрати, це Вифлєсм.**
And as for me, when I came from Paddan, death overtook Rachel on the way, when we were still some distance from Ephrath; and I put her to rest there on the road to Ephrath, which is Beth-lehem.
ἐγὼ δὲ ἠνίκα ἠρχόμην ἐκ μεσοποταμίας τῆς συρίας ἀπέθανεν ραχὴλ ἡ μήτηρ σου ἐν γῆ χαναан ἐγγιζόντός μου κατὰ τὸν ἰπποδρόμον χαβραθα τῆς γῆς τοῦ ἐλθεῖν εφραθα καὶ κατόρυζα αὐτὴν ἐν τῇ ὁδῷ τοῦ ἰπποδρόμου αὐτῆ ἐστὶν βαιθλεεμ
- 8 **¶ А Ізраїль побачив синів Йосипових та й сказав: Хто вони?**
Then Israel, looking at Joseph's sons, said, Who are these?
ἰδὼν δὲ ἰσραὴλ τοὺς υἱοὺς ἰωσήφ εἶπεν τίνες σοὶ οὗτοι
- 9 **І сказав Йосип до батька свого: Вони мої сини, що Бог дав мені тут. А той відказав: Візьми ж їх до мене, і я їх поблагословлю.**
And Joseph said to his father, They are my sons, whom God has given me in this land. And he said, Let them come near me, and I will give them a blessing.
εἶπεν δὲ ἰωσήφ τῷ πατρὶ αὐτοῦ υἱοὶ μου εἰσιν οὓς ἔδωκέν μοι ὁ θεός ἐν ταῦθα καὶ εἶπεν ἰακώβ προσάγαγέ μοι αὐτούς ἵνα εὐλογήσω αὐτούς
- 10 **А очі Ізраїлеві стали тяжкі від старости, він не міг дивитися. І Йосип підвів їх до нього, а той поцілував їх і пригорнув їх.**
Now because Israel was old, his eyes were no longer clear, and he was not able to see. So he made them come near to him, and he gave them a kiss, folding them in his arms.
οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ ἰσραὴλ ἐβαρύνθησαν ἀπὸ τοῦ γήρους καὶ οὐκ ἠδύνατο βλέπειν καὶ ἤγγισεν αὐτούς πρὸς αὐτόν καὶ ἐφύλησεν αὐτούς καὶ περιέλαβεν αὐτούς
- 11 **І сказав Ізраїль до Йосипа: Не сподівався я побачити обличчя твого, а ось Бог дав мені побачити й насіння твое.**
And Israel said to Joseph, I had no hope of seeing your face again, but God in his mercy has let me see you and your children.
καὶ εἶπεν ἰσραὴλ πρὸς ἰωσήφ ἰδοὺ τοῦ προσώπου σου οὐκ ἐστέρηθην καὶ ἰδοὺ ἔδειξέν μοι ὁ θεός καὶ τὸ σπέρμα σου

- 12 I Йосип відвів їх від колін його, та й упав на обличчя своє до землі.
Then Joseph took them from between his knees, and went down on his face to the earth.
καὶ ἐξήγαγεν ἰωσηφ αὐτοὺς ἀπὸ τῶν γονάτων αὐτοῦ καὶ προσεκύνησαν αὐτῷ ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τῆς γῆς
- 13 I Йосип узяв їх обох, Єфрема своєю правицею від лівиці Ізраїля, а Манасію своєю лівицею від правиці Ізраїля, та й до нього підвів.
Then taking Ephraim with his right hand, Joseph put him at Israel's left side, and with his left hand he put Manasseh at Israel's right side, placing them near him.
λαβὼν δὲ ἰωσηφ τοὺς δύο υἱοὺς αὐτοῦ τὸν τε εφραιμ ἐν τῇ δεξιῇ ἐξ ἀριστερῶν δὲ ἰσραηλ τὸν δὲ μανασση ἐν τῇ ἀριστερῇ ἐκ δεξιῶν δὲ ἰσραηλ ἤγγισεν αὐτοὺς αὐτῷ
- 14 I простяг Ізраїль правицю свою та й поклав на голову Єфрема, а він молодший, а лівицю свою на голову Манасії. Він схрестив свої руки, хоч Манасія перворідний.
And Israel, stretching out his right hand, put it on the head of Ephraim, the younger, and his left hand on the head of Manasseh, crossing his hands on purpose, for Manasseh was the older.
ἐκτείνας δὲ ἰσραηλ τὴν χεῖρα τὴν δεξιὰν ἐπέβαλεν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν εφραιμ οὗτος δὲ ἦν ὁ νεώτερος καὶ τὴν ἀριστερὰν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν μανασση ἐναλλάξ τὰς χεῖρας
- 15 I він поблагословив Йосипа, та й промовив: Бог, що перед обличчям Його ходили батьки мої Авраам та Ісаак, що пасе мене, відколи існую аж до цього дня,
And he gave Joseph a blessing, saying, May the God to whom my fathers, Abraham and Isaac, gave worship, the God who has taken care of me all my life till this day,
καὶ ἠλόγησεν αὐτοὺς καὶ εἶπεν ὁ θεὸς ᾧ εὐηρέστησαν οἱ πατέρες μου ἐναντίον αὐτοῦ αβρααμ καὶ ἰσαακ ὁ θεὸς ὁ τρέφων με ἐκ νεότητος ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης
- 16 Ангел, що рятує мене від усього лихого, нехай поблагословить цих юнаків, і нехай буде зване в них ім'я мого й ім'я батьків моїх Авраама та Ісаака, і нехай вони множаться, як та риба, посеред землі.
The angel who has been my saviour from all evil, send his blessing on these children: and let my name and the name of my fathers, Abraham and Isaac, be given to them; and let them become a great nation in the earth.
ὁ ἄγγελος ὁ ῥυόμενός με ἐκ πάντων τῶν κακῶν εὐλόγησαι τὰ παιδία ταῦτα καὶ ἐπικληθήσεται ἐν αὐτοῖς τὸ ὄνομά μου καὶ τὸ ὄνομα τῶν πατέρων μου αβρααμ καὶ ἰσαακ καὶ πληθυνθεῖσαν εἰς πλῆθος πολλὸ ἐπὶ τῆς γῆς
- 17 А Йосип побачив, що батько його кладе правицю свою на голову Єфремову, і було це не до вподоби йому. I він підпер руку батька свого, щоб зняти її з-над голови Єфрема на голову Манасію.
Now when Joseph saw that his father had put his right hand on the head of Ephraim, it did not seem right to him; and lifting his father's hand he would have put it on the head of Manasseh.
ιδὼν δὲ ἰωσηφ ὅτι ἐπέβαλεν ὁ πατὴρ τὴν δεξιὰν αὐτοῦ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν εφραιμ βαρὺ αὐτῷ κατεφάνη καὶ ἀντελάβετο ἰωσηφ τῆς χειρὸς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἀφελεῖν αὐτὴν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς εφραιμ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν μανασση
- 18 I сказав Йосип до батька свого: Не так, батьку мій, бо оцей перворідний, поклади правицю свою на його голову!
And Joseph said to his father, Not so, my father, for this is the older; put your right hand on his head.
εἶπεν δὲ ἰωσηφ τῷ πατρὶ αὐτοῦ οὐχ οὕτως πάτερ οὗτος γὰρ ὁ πρωτότοκος ἐπίθες τὴν δεξιὰν σου ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ
- 19 А батько його не хотів, і сказав: Знаю, мій сину, знаю! I він буде народом, і він буде великий, але його менший брат буде більший від нього, а потомство його стане повнею народів.
But his father would not, saying, I am doing it on purpose, my son; he will certainly become a nation and a great one; but his younger brother will be greater than he, and his seed will become a great family of nations.
καὶ οὐκ ἠθέλησεν ἀλλὰ εἶπεν οἶδα τέκνον οἶδα καὶ οὗτος ἔσται εἰς λαόν καὶ οὗτος ὑψωθήσεται ἀλλὰ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ὁ νεώτερος μείζων αὐτοῦ ἔσται καὶ τὸ σπέρμα αὐτοῦ ἔσται εἰς πλῆθος ἔθνων
- 20 I він поблагословив їх того дня, кажучи: Тобою буде благословляти Ізраїль, говорячи: Нехай Бог учинить тебе як Єфрема і як Манасію! I поставив Єфрема перед Манасією.
So he gave them his blessing that day, saying, You will be the sign of blessing in Israel, for they will say, May God make you like Ephraim and Manasseh; and he put Ephraim before Manasseh.
καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ λέγων ἐν ὑμῖν εὐλογηθήσεται ἰσραηλ λέγοντες ποιῆσαι σε ὁ θεὸς ὡς εφραιμ καὶ ὡς μανασση καὶ ἔθηκεν τὸν εφραιμ ἔμπροσθεν τοῦ μανασση
- 21 I сказав Ізраїль до Йосипа: Ось я вмираю... А Бог буде з вами, і поверне вас до Краю ваших батьків!
Then Israel said to Joseph, Now my death is near; but God will be with you, guiding you back to the land of your fathers.
εἶπεν δὲ ἰσραηλ τῷ ἰωσηφ ἰδοὺ ἐγὼ ἀποθνήσκω καὶ ἔσται ὁ θεὸς μεθ' ὑμῶν καὶ ἀποστρέψει ὑμᾶς εἰς τὴν γῆν τῶν πατέρων ὑμῶν
- 22 А я тобі дав понад братів твоїх одну частку, яку я взяв був з руки амореянина своїм мечем та луком своїм.
And I have given you more than your brothers, even Shechem as your heritage, which I took from the Amorites with my sword and my bow.
ἐγὼ δὲ δίδωμί σοι σικιμα ἐξαιρέτων ὑπὲρ τοῦ ἀδελφοῦ σου ἦν ἔλαβον ἐκ χειρὸς αμορραίων ἐν μαχαίρᾳ μου καὶ τόξῳ
- 1 ¶ I покликав Яків усіх синів своїх та й промовив: Зберіться, а я сповіщу вам, що вас спіткає наприкінці днів.
And Jacob sent for his sons, and said, Come together, all of you, so that I may give you news of your fate in future times.
ἐκάλεσεν δὲ ἰακωβ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ καὶ εἶπεν συνάχθητε ἵνα ἀναγγεῖλω ὑμῖν τί ἀπαντήσῃ ὑμῖν ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν

- 2 Зійдіться та слухайте ви, сини Якова, і прислухайтеся до Ізраїля, вашого батька!
Come near, O sons of Jacob, and give ear to the words of Israel your father.
ἀθροίσθητε καὶ ἀκούσατε υἱοὶ ἰακωβ ἀκούσατε ἰσραὴλ τοῦ πατρὸς ὑμῶν
- 3 Рувиме, ти мій перворідний, моя міць і початок ти сили моєї, верх величності й верх ти могутності!
Reuben, you are my oldest son, the first-fruit of my strength, first in pride and first in power:
ρουβην πρωτότοκος μου σὺ ἰσχύς μου καὶ ἀρχὴ τέκνων μου σκληρὸς φέρεσθαι καὶ σκληρὸς ἀθάδης
- 4 Ти пінився був, як вода, та не втримася, бо ти увійшов був на ложе свого отца, і збезчестив його, на постелю мою ти піднявся!
But because you were uncontrolled, the first place will not be yours; for you went up to your father's bed, even his bride-bed, and made it unclean.
ἐξῶβρισας ὡς ὕδωρ μὴ ἐκζέσης ἀνέβης γὰρ ἐπὶ τὴν κοίτην τοῦ πατρὸς σου τότε ἐμίανας τὴν στρωμνὴν οὐ ἀνέβης
- 5 ¶ Симеон і Левій то брати, їхня зброя знаряддя насильства.
Simeon and Levi are brothers; deceit and force are their secret designs.
σιμεων καὶ λευὶ ἀδελφοὶ συνετέλεσαν ἀδικίαν ἐξ αἰρέσεως αὐτῶν
- 6 Хай до їхньої змови не входить душа моя, і нехай не прилучиться слава моя до їх зборів, бо вони в своїм гніві людину забили, а в своїй самоволі вола копит позбавили...
Take no part in their secrets, O my soul; keep far away, O my heart, from their meetings; for in their wrath they put men to death, and for their pleasure even oxen were wounded.
εἰς βουλὴν αὐτῶν μὴ ἔλθοι ἡ ψυχὴ μου καὶ ἐπὶ τῇ συστάσει αὐτῶν μὴ ἐρείσαι τὰ ἦπατά μου ὅτι ἐν τῷ θυμῷ αὐτῶν ἀπέκτειναν ἀνθρώπους καὶ ἐν τῇ ἐπιθυμίᾳ αὐτῶν ἐνευροκόπησαν ταῦρον
- 7 Проклятий гнів їхній, бо сильний, та їхня лють, тяжка бо вона! Поділю їх я в Якові, і їх розпоршу в Ізраїлі!
A curse on their passion for it was bitter; and on their wrath for it was cruel. I will let their heritage in Jacob be broken up, driving them from their places in Israel.
ἐπικατάρατος ὁ θυμὸς αὐτῶν ὅτι αὐθάδης καὶ ἡ μῆνις αὐτῶν ὅτι ἐσκληρύνθη διαμεριῶ αὐτοῦ ἐν ἰακωβ καὶ διασπερῶ αὐτοῦ ἐν ἰσραὴλ
- 8 ¶ О Юдо, похвалять тебе твої браття! Рука твоя на шиї твоїх ворогів, сини батька твого тобі вклоняться.
To you, Judah, will your brothers give praise: your hand will be on the neck of your haters; your father's sons will go down to the earth before you.
ιουδα σὲ αἰνέσαισαν οἱ ἀδελφοὶ σου αἱ χεῖρες σου ἐπὶ νότου τῶν ἐχθρῶν σου προσκυνήσουσίν σοι οἱ υἱοὶ τοῦ πατρὸς σου
- 9 Юда лев молодий! Ти, мій сину, вертася з здобичі: прихилився він, поклався як лев й як левиця, зведе хто його?
Judah is a young lion; like a lion full of meat you have become great, my son; now he takes his rest like a lion stretched out and like an old lion; by whom will his sleep be broken?
σκύμνος λέοντος ιουδα ἐκ βλαστοῦ υἱέ μου ἀνέβης ἀναπεσὼν ἐκοιμήθη ὡς λέων καὶ ὡς σκύμνος τίς ἐγερεῖ αὐτόν
- 10 Не відійметься берло від Юди, ані з його стегон законодавець, аж прийде Примиритель, що Йому буде послух народів.
The rod of authority will not be taken from Judah, and he will not be without a law-giver, till he comes who has the right to it, and the peoples will put themselves under his rule.
οὐκ ἐκλείψει ἄρχων ἐξ ιουδα καὶ ἡ γούνομος ἐκ τῶν μηρῶν αὐτοῦ ἕως ἂν ἔλθῃ τὰ ἀποκείμενα αὐτῷ καὶ αὐτὸς προσδοκία ἐθνῶν
- 11 Він прив'язує до винограду свого молодого осла, а до вибраної виноградини сина ослиці своєї. Він одягу свою буде прати в вині, а шату свою в виноградній крові!
Knottling his ass's cord to the vine, and his young ass to the best vine; washing his robe in wine, and his clothing in the blood of grapes:
δεσμεύων πρὸς ἄμπελον τὸν πῶλον αὐτοῦ καὶ τῇ ἔλικι τὸν πῶλον τῆς ὄνου αὐτοῦ πλυνεῖ ἐν οἴνῳ τὴν στολὴν αὐτοῦ καὶ ἐν αἵματι σταφυλῆς τὴν περιβολὴν αὐτοῦ
- 12 Від вина він зробивсь мутноокий, а від молока білозубий.
His eyes will be dark with wine, and his teeth white with milk.
χαροποι οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἀπὸ οἴνου καὶ λευκοὶ οἱ ὀδόντες αὐτοῦ ἢ γάλα
- 13 ¶ Завулон буде мешкати над берегом морським, над берегом тим, де стають кораблі, а границя його до Сидону.
The resting-place of Zebulun will be by the sea, and he will be a harbour for ships; the edge of his land will be by Zidon.
ζαβουλων παράλιος κατοικήσει καὶ αὐτὸς παρ' ὄρμον πλοίων καὶ παρατενεῖ ἕως σιδῶνος
- 14 Issachar то костистий осел, що лежить між кошарами.
Issachar is a strong ass stretched out among the flocks:
ισσαχαρ τὸ καλὸν ἐπεθύμησεν ἀναπαυόμενος ἀνὰ μέσον τῶν κλήρων
- 15 І побачив він спокій, що добрий, та землю, що стала присмна, і він нахилив свої плечі, щоб нести, і став працювати на податок.
And he saw that rest was good and the land was pleasing; so he let them put weights on his back and became a servant.
καὶ ἰδὼν τὴν ἀνάπαυσιν ὅτι καλὴ καὶ τὴν γῆν ὅτι πίων ὑπέθηκεν τὸν ὄμον αὐτοῦ εἰς τὸ πονεῖν καὶ ἐγενήθη ἀνὴρ γεωργός

- 16 Дан буде судить свій народ, як один із Ізраїльських родів.
Dan will be the judge of his people, as one of the tribes of Israel.
 δαν κρινεῖ τὸν ἑαυτοῦ λαὸν ὡσεὶ καὶ μία φυλὴ ἐν Ἰσραηλ.
- 17 Дан буде вужем при дорозі, змію отруйливою при шляху, що п'яти коневі кусас, і його верхівець позад себе впаде.
May Dan be a snake in the way, a horned snake by the road, biting the horse's foot so that the horseman has a fall.
 καὶ γενηθήτω δαν ὄφης ἐφ' ὁδοῦ ἐγκαθήμενος ἐπὶ τρίβου δάκνων πτέρναν ἵππου καὶ πεσεῖται ὁ ἵππεὺς εἰς τὰ ὀπίσω
- 18 Спасіння від Тебе чекаю, о Господи!
I have been waiting for your salvation, O Lord.
 τὴν σωτηρίαν περιμένω κυρίου
- 19 Гад на нього юрба нападатиме, та він нападе на їх п'яти.
Gad, an army will come against him, but he will come down on them in their flight.
 γὰρ πειρατήριον πειρατεύσει αὐτόν αὐτὸς δὲ πειρατεύσει αὐτῶν κατὰ πόδας
- 20 Асир його хліб буде ситий, і він буде давати присмаки царські.
Asher's bread is fat; he gives delicate food for kings.
 ἀσπρ πίων αὐτοῦ ὁ ἄρτος καὶ αὐτὸς δώσει τρυφήν ἄρχουσιν
- 21 Нефталим вільна ланя, він прекрасні слова видає.
Naphtali is a roe let loose, giving fair young ones.
 νεφθαλι στέλεχος ἀνειμένον ἐπιτιδοῦς ἐν τῷ γενήματι κάλλος
- 22 ¶ Йосип вітка родюча, вітка родючая над джерелом, її віття по муру спинасться.
Joseph is a young ox, whose steps are turned to the fountain;
 υἱὸς ἠῤῥημένος ἰωσηφ υἱὸς ἠῤῥημένος ζηλωτὸς υἱὸς μου νεώτατος πρὸς με ἀνάστρεψον
- 23 І огірчили його та з луку стріляли, і зненавиділи були стрільці його.
He was troubled by the archers; they sent out their arrows against him, cruelly wounding him:
 εἰς ὃν διαβουλεύμενοι ἐλοιδῶרון καὶ ἐνεῖχον αὐτῷ κύριοι τοξευμάτων
- 24 Та зостався міцним його лук, і стали пружні рамена його рук, від рук Сильного Якового, звідти Пастир, Твердиня синів Ізраїлевих.
But their bows were broken by a strong one, and the cords of their arms were cut by the Strength of Jacob, by the name of the Stone of Israel:
 καὶ συνетρίβη μετὰ κράτους τὰ τόξα αὐτῶν καὶ ἐξελύθη τὰ νεῦρα βραχιόνων χειρῶν αὐτῶν διὰ χεῖρα δυνάστου ἰακωβ ἐκεῖθεν ὁ κατισχύσας Ἰσραηλ
- 25 Проби ти від Бога, свогого Отця, і Він допоможе тобі, і проби Всемогутнього і Він благословить тебе благословенням небес, що на висоті, благословенням безодні, що долі лежить, бла гословеннями перс та утроби.
Even by the God of your father, who will be your help, and by the Ruler of all, who will make you full with blessings from heaven on high, blessings of the deep stretched out under the earth, blessings of the breasts and of the fertile body:
 παρὰ θεοῦ τοῦ πατρὸς σου καὶ ἐβοήθησέν σοι ὁ θεὸς ὁ ἐμὸς καὶ εὐλόγησέν σε εὐλογίαν οὐρανοῦ ἄνωθεν καὶ εὐλογίαν γῆς ἐχούσης πάντα ἕνεκεν εὐλογίας μαστῶν καὶ μήτρας
- 26 Благословення батька твого стали сильніші від благословення батьків моїх, аж до пожаданих висот віковічних. Нехай вони будуть на голову Йосипову, на маківку вибраного з-поміж братів своїх!
Blessings of sons, old and young, to the father: blessings of the oldest mountains and the fruit of the eternal hills: let them come on the head of Joseph, on the crown of him who was separate from his brothers.
 εὐλογίας πατρὸς σου καὶ μητρὸς σου ὑπερίσχυσεν ἐπ' εὐλογίας ὀρέων μονίμων καὶ ἐπ' εὐλογίας θινῶν ἀνείων ἔσονται ἐπὶ κεφαλὴν ἰωσηφ καὶ ἐπὶ κορυφῆς ὧν ἠγήσατο ἀδελφῶν
- 27 Веніамин хижий вовк: вранці їсть він ловитву, а на вечір розділює здобич.
Benjamin is a wolf, searching for meat: in the morning he takes his food, and in the evening he makes division of what he has taken.
 βενιαμιν λῦκος ἄρπαξ τὸ πρωῖνὸν ἔδεται ἔτι καὶ εἰς τὸ ἑσπέρας διαδώσει τροφήν
- 28 ¶ Оце всі дванадцять племен Ізраїлевих, і те, що говорив їм батько їх. І він поблагословив їх, кожного за благословенням його поблагословив їх.
These are the twelve tribes of Israel: and these are the words their father said to them, blessing them; to every one he gave his blessing.
 πάντες οὗτοι υἱοὶ ἰακωβ δώδεκα καὶ ταῦτα ἐλάλησεν αὐτοῖς ὁ πατὴρ αὐτῶν καὶ εὐλόγησεν αὐτούς ἕκαστον κατὰ τὴν εὐλογίαν αὐτοῦ εὐλόγησεν αὐτούς

- 29 I він наказав їм, і промовив до них: Я прилучаюся до своєї рідні... Поховайте мене при батьках моїх у печері, що на полі Ефрона хиттеянина,
And he gave orders to them, saying, Put me to rest with my people and with my fathers, in the hollow of the rock in the field of Ephron the Hittite,
 και ειπεν αυτοις εγω προστιθειμαι προς τον εμον λαον θάψατέ με μετά των πατέρων μου εν τῷ σπηλαίῳ ὃ ἐστιν ἐν τῷ ἀγρῷ εφρων τοῦ χετταίου
- 30 у тій печері, що на полі Махпели, що навпроти Мамре в ханаанській землі, яке поле купив був Авраам від Ефрона хиттеянина на володіння для гробу.
In the rock in the field of Machpelah, near Mamre in the land of Canaan, which Abraham got from Ephron the Hittite, to be his resting-place.
 ἐν τῷ σπηλαίῳ τῷ διπλῷ τῷ ἀπέναντι μαμβρη ἐν τῇ γῇ χανααν ὃ ἐκτήσατο αβρααμ τὸ σπήλαιον παρὰ εφρων τοῦ χετταίου ἐν κτήσει μνημείου
- 31 Там поховано Авраама й жінку його Сарру, там поховали Исака та його жінку Ребекку, і там поховав я Лію.
There Abraham and Sarah his wife were put to rest, and there they put Isaac and Rebekah his wife, and there I put Leah to rest.
 ἐκεῖ ἔθαψαν αβρααμ και σαρραν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ ἐκεῖ ἔθαψαν ισαακ και ρεβεκκαν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ και ἐκεῖ ἔθαψα λειαν
- 32 Поле й печера, що на ній, то добуток від синів Хета.
In the rock in the field which was got for a price from the people of Heth.
 ἐν κτήσει τοῦ ἀγροῦ και τοῦ σπηλαίου τοῦ ὄντος ἐν αὐτῷ παρὰ τῶν υἱῶν χετ
- 33 I закінчив Яків заповіта синам своїм, і втягнув свої ноги до ліжка, та й спочив. I він прилучився до своєї рідні.
And when Jacob had come to the end of these words to his sons, stretching himself on his bed, he gave up his spirit, and went the way of his people.
 και κατέπαυσεν ιακωβ ἐπιτάσσειν τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ και ἐξάρας τοὺς πόδας αὐτοῦ ἐπὶ τὴν κλίνην ἐξέλιπεν και προσετέθη προς τον λαὸν αὐτοῦ
- 1 ¶ I впав Йосип на лице батька свого, та й плакав над ним, і цілував його.
And Joseph put his head down on his father's face, weeping and kissing him.
 και ἐπιπεσὼν ιωσηφ ἐπὶ τὸ πρόσωπον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἔκλαυσεν ἐπ' αὐτὸν και ἐφίλησεν αὐτόν
- 2 I звелів Йосип рабам своїм лікарям забальзамувати батька його. I забальзамували ці лікарі Израїля.
And Joseph gave orders to his servants who had the necessary knowledge, to make his father's body ready, folding it in linen with spices, and they did so.
 και προσέταξεν ιωσηφ τοῖς παισὶν αὐτοῦ τοῖς ἐνταφιασταῖς ἐνταφιάσαι τὸν πατέρα αὐτοῦ και ἐνεταφίασαν οἱ ἐνταφιασταὶ τὸν ισραηλ
- 3 I сповнилося йому сорок день, бо так сповняються дні бальзамування. I оплакував його Єгипет сімдесят день.
And the forty days needed for making the body ready went by: and there was weeping for him among the Egyptians for seventy days.
 και ἐπλήρωσαν αὐτὸ τεσσαράκοντα ἡμέρας οὕτως γὰρ καταριθμοῦνται αἱ ἡμέραι τῆς ταφῆς και ἐπένθησεν αὐτὸν αἴγυπτος ἑβδομήκοντα ἡμέρας
- 4 А як минули дні оплакування його, то сказав Йосип до дому фараонового, говорячи: Коли знайшов я ласку в очах ваших, то говоріть до ушей фараонових так:
And when the days of weeping for him were past, Joseph said to the servants of Pharaoh, If now you have love for me, say these words to Pharaoh:
 ἐπειδὴ δὲ παρήλθον αἱ ἡμέραι τοῦ πένθους ἐλάλησεν ιωσηφ προς τοὺς δυνάστας φαραω λέγων εἰ εὔρον χάριν ἐναντίον ὑμῶν λαλήσατε περι ἐμοῦ εἰς τὰ ὄτα φαραω λέγοντες
- 5 Батько мій заприсяг був мене, говорячи: Ось я вмираю. У гробі моїм, що я собі викопав у Країні ханаанській, там поховасш мене. А тепер нехай я піду, і поховаю батька свого, та й вернуся.
My father made me take an oath, saying, When I am dead, put me to rest in the place I have made ready for myself in the land of Canaan. So now let me go and put my father in his last resting-place, and I will come back again.
 ὁ πατήρ μου ὄρκισέν με λέγων ἐν τῷ μνημείῳ ᾧ ὄρυξα ἐμαυτῷ ἐν γῇ χανααν ἐκεῖ με θάψεις νῦν οὖν ἀναβῆς θάψω τὸν πατέρα μου και ἐπανελεύσομαι
- 6 I сказав фараон: Піди, і поховай свого батька, як заприсяг він тебе.
And Pharaoh said, Go up and put your father to rest, as you gave your oath to him.
 και ειπεν φαραω ἀνάβηθι θάψον τὸν πατέρα σου καθάπερ ὄρκισέν σε
- 7 ¶ I пішов Йосип поховати батька свого, а з ним пішли всі раби фараонові, старші дому його, і всі старші єгипетського краю,
So Joseph went up to put his father in his last resting-place; and with him went all the servants of Pharaoh, and the chief men of his house and all the chiefs of the land of Egypt,
 και ἀνέβη ιωσηφ θάψαι τὸν πατέρα αὐτοῦ και συνανέβησαν μετ' αὐτοῦ πάντες οἱ παῖδες φαραω και οἱ πρεσβύτεροι τοῦ οἴκου αὐτοῦ και πάντες οἱ πρεσβύτεροι τῆς γῆς αἰγύπτου
- 8 і ввесь дім Йосипів, і браття його, і дім батька його. Тільки дітей своїх та дрібну й велику худобу свою вони позоставили в країні Гошен.
And all the family of Joseph, and his brothers and his father's people: only their little ones and their flocks and herds they did not take with them from the land of Goshen.
 και πᾶσα ἡ πανοικία ιωσηφ και οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ και πᾶσα ἡ οἰκία ἡ πατρικὴ αὐτοῦ και τὴν συγγένειαν και τὰ πρόβατα και τοὺς βόας ὑπελίποντο ἐν γῇ γεσεμ

- 9 I вирушили з ним також колесниці та комонники. I був табір їх дуже великий.
And carriages went up with him and horsemen, a great army.
 και συνανέβησαν μετ' αὐτοῦ καὶ ἄρματα καὶ ἰπτεῖς καὶ ἐγένετο ἡ παρεμβολὴ μεγάλη σφόδρα
- 10 I прийшли вони до Горен-Атаду, що по другім боці Йордану, і плакали там великим та дуже ревним плачем... I він учинив батькові своєму семиденну жалобу.
And they came to the grain-floor of Atad on the other side of Jordan, and there they gave the last honours to Jacob, with great and bitter sorrow, weeping for their father for seven days.
 και παρεγένοντο ἐφ' ἄλωνα αταδ ὃ ἐστιν πέραν τοῦ ἰορδάνου καὶ ἐκόψαντο αὐτὸν κοπετὸν μέγαν καὶ ἰσχυρὸν σφόδρα καὶ ἐποίησεν τὸ πένθος τῷ πατρὶ αὐτοῦ ἑπτὰ ἡμέρας
- 11 I побачили мешканці того Краю, ханааняни, жалобу в Горен-Атаді, та й сказали:
And when the people of the land, the people of Canaan, at the grain-floor of Atad, saw their grief, they said, Great is the grief of the Egyptians: so the place was named Abel-mizraim, on the other side of Jordan.
 και εἶδον οἱ κάτοικοι τῆς γῆς χανααν τὸ πένθος ἐν ἄλωνι αταδ καὶ εἶπαν πένθος μέγα τοῦτο ἐστιν τοῖς αἰγυπτίοις διὰ τοῦτο ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ πένθος αἰγύπτου ὃ ἐστιν πέραν τοῦ ἰορδάνου
- 12 I вчинили йому сини його так, як він їм заповів був.
So his sons did as he had given them orders to do:
 και ἐποίησαν αὐτῷ οὕτως οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐκεῖ
- 13 I понесли його сини його до ханаанського Краю, та й поховали його в печері поля Махпели, яке поле купив був Авраам на володіння для гробу від хиттянина Ефрона, навпроти Мамре.
For they took him into the land of Canaan and put him to rest in the hollow rock in the field of Machpelah, which Abraham got with the field, for a resting-place, from Ephron the Hittite at Mamre.
 και ἀνέλαβον αὐτὸν οἱ υἱοὶ αὐτοῦ εἰς γῆν χανααν καὶ ἔθαψαν αὐτὸν εἰς τὸ σπήλαιον τὸ διπλοῦν ὃ ἐκτήσατο αβρααμ τὸ σπήλαιον ἐν κτήσει μνημείου παρὰ εφρων τοῦ χετταίου κατέναντι μαμβρη
- 14 A Йосип, як поховав він батька свого, вернувся до Єгипту, він і брати його, та всі, хто ходив з ним ховати батька його.
And when his father had been put to rest, Joseph and his brothers and all who had gone with him, went back to Egypt.
 και ἀπέστρεψεν ἰωσηφ εἰς αἰγύπτον αὐτὸς καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ οἱ συναβαίναντες θάψαι τὸν πατέρα αὐτοῦ
- 15 ¶ I побачили Йосипові брати, що вмер їхній батько, та й сказали: А що як зненавидить нас Йосип, і справді верне нам усе зло, що ми йому були заподіяли?
Now after the death of their father, Joseph's brothers said to themselves, It may be that Joseph's heart will be turned against us, and he will give us punishment for all the evil which we did to him.
 ἰδόντες δὲ οἱ ἀδελφοὶ ἰωσηφ ὅτι τέθνηκεν ὁ πατὴρ αὐτῶν εἶπαν μήποτε μνησικακίῃ ἡμῖν ἰωσηφ καὶ ἀνταπόδομα ἀνταποδῶ ἡμῖν πάντα τὰ κακὰ ἃ ἐνεδειξάμεθα αὐτῷ
- 16 I переказали вони Йосипові, говорячи: Батько твій заповів був перед своєю смертю, кажучи:
So they sent word to Joseph, saying, Your father, before his death, gave us orders, saying,
 και παρεγένοντο πρὸς ἰωσηφ λέγοντες ὁ πατὴρ σου ὄρκισεν πρὸ τοῦ τελευτῆσαι αὐτὸν λέγων
- 17 Отак скажіть Йосипові: Прошу, вибач гріх братів твоїх та їхню провину, бо вони тобі зло були заподіяли! А тепер вибач гріх рабам Бога батька твого! I заплакав Йосип, як вони говорили до нього...
You are to say to Joseph, Let the wrongdoing of your brothers be overlooked, and the evil they did to you: now, if it is your pleasure, let the sin of the servants of your father's God have forgiveness. And at these words, Joseph was overcome with weeping.
 οὕτως εἶπατε ἰωσηφ ἄφες αὐτοῖς τὴν ἀδικίαν καὶ τὴν ἁμαρτίαν αὐτῶν ὅτι πονηρὰ σοι ἐνεδείξαντο καὶ νῦν δέξαι τὴν ἀδικίαν τῶν θεραπόντων τοῦ θεοῦ τοῦ πατρὸς σου καὶ ἔκλαυσεν ἰωσηφ λαλοῦντων αὐτῶν πρὸς αὐτόν
- 18 I пішли також браття його, і впали перед лицем його, та й сказали: Ось ми тобі за рабів!
Then his brothers went, and falling at his feet, said, Truly, we are your servants.
 και ἔλθόντες πρὸς αὐτὸν εἶπαν οἶδε ἡμεῖς σοι οἰκέται
- 19 A Йосип промовив до них: Не бійтеся, бо хіба ж я замість Бога?
And Joseph said, Have no fear: am I in the place of God?
 και εἶπεν αὐτοῖς ἰωσηφ μὴ φοβεῖσθε τοῦ γὰρ θεοῦ εἰμι ἐγώ
- 20 Ви задумували були на мене зло, та Бог задумав те на добре, щоб зробити, як вийшло сьогодні, щоб заховати при житті великий народ!
As for you, it was in your mind to do me evil, but God has given a happy outcome, the salvation of numbers of people, as you see today.
 ὑμεῖς ἐβουλευσασθε κατ' ἐμοῦ εἰς πονηρὰ ὃ δὲ θεὸς ἐβουλευσατο περὶ ἐμοῦ εἰς ἀγαθὰ ὅπως ἂν γενηθῆ ὡς σήμερον ἵνα διατραφῆ λαὸς πολὺς

- 21 А тепер не лякайтеся, я буду утримувати вас та дітей ваших! І він потішав їх, і промовляв до їхнього серця.
So now, have no fear: for I will take care of you and your little ones. So he gave them comfort with kind words.
 και ειπεν αυτοις μη φοβεισθε εγω διαθροσω υμας και τας οικιας υμων και παρεκαλεσεν αυτοδς και ελλαησεν αυτων εις την καρδιαν
- 22 ¶ І осівся Йосип в Єгипті, він та дім батька його. І жив Йосип сто і десять літ.
Now Joseph and all his father's family went on living in Egypt: and the years of Joseph's life were a hundred and ten.
 και κατφκησεν ιωσηφ εν αιγυπτω αυτοδς και οι αδελφοι αυτου και πασα η πανουκια του πατροδς αυτου και εξησεν ιωσηφ ετη εκατον δεκα
- 23 І побачив Йосип в Єфрема дітей третього покоління. Також сини Махіра, сина Манасїїного, були народилися на Йосипові колїна.
And Joseph saw Ephraim's children of the third generation: and the children of Machir, the son of Manasseh, came to birth on Joseph's knees.
 και ειδεν ιωσηφ εφραιμ παιδια εωδς τριτης γενεαδς και υιοι μαχιρ του υιου манаσση ετεχθησαν επι μηρων ιωσηφ
- 24 І сказав Йосип до братів своїх: Я вмираю, а Бог конче згадає вас, і виведе вас із цієї землі до Краю, якого присягнув був Авраамові, Ісакові та Якову.
Then Joseph said to his brothers, The time of my death has come; but God will keep you in mind and take you out of this land into the land which he gave by his oath to Abraham and Isaac and Jacob.
 και ειπεν ιωσηφ τοιδς αδελφοιδς αυτου λεγων εγω αποθνησκω επισκοπη δε επισκεψεται υμαδς ο θεοδς και αναξει υμαδς εκ της γηδς ταυτης εις την γην ην ωμοσεν ο θεοδς τοιδς πατρασιν ημων αβραам και ισαак και ιακωβ
- 25 І Йосип заприсяг Ізраїлевих синів, говорячи: Конче згадає Бог вас, а ви винесете звідси кості мої!
Then Joseph made the children of Israel take an oath, saying, God will certainly give effect to his word, and you are to take my bones away from here.
 και ωρκисεν ιωσηφ τουδς υιουδς ισραηλ λεγων εν τη επισκοπη η επισκεψεται υμαдς ο θεοδς και συνανοισετε та οστα μου εντευθεν μεθ' υμων
- 26 І впокоївся Йосип у віці ста й десяти літ. І забальзамували його, і він був покладений у труну в Єгипті.
So Joseph came to his death, being a hundred and ten years old: and they made his body ready, and he was put in a chest in Egypt.
 και ετελευτησεν ιωσηφ ετων εκατον δεκα και εθαψαν αυτον και εθηκαν εν τη сорφ εν αιγυπτω .
- 1 ¶ А оце ймення Ізраїлевих синів, що прийшли з Яковом до Єгипту. Кожен із домом своїм прибули:
Now these are the names of the sons of Israel who came into Egypt; every man and his family came with Jacob.
 таυτα та ονόματα των υιων ισραηλ των εισπεπορευμενων εις αιγυπτον αμα ιακωβ τφ πατρι αυτων εκαστοдς πανουκια αυτων εισηλθοσαν
- 2 Рувим, Симеон, Левій і Юда,
Reuben, Simeon, Levi, and Judah;
 ρουβην συμεων леви ιουδαдς
- 3 Іссахар, Завулон і Веніямин,
Issachar, Zebulun, and Benjamin;
 ισσαχαρ ζαβουλων και βениαμιν
- 4 Дан і Нефталим, Гад і Асир.
Dan and Naphtali, Gad and Asher.
 дан και νεφθαλι γαδ και аσηр
- 5 І було всіх душ, що вийшли з стегна Якового, сімдесят душ. А Йосип був ув Єгипті.
All the offspring of Jacob were seventy persons: and Joseph had come to Egypt before them.
 ιωσηφ δε ην εν αιγυπτω ησαν δε πασαι ψυχαι εξ ιακωб πέντε και εβδομηκοντα
- 6 І вмер Йосип і всі браття його, та весь той рід.
Then Joseph came to his end, and all his brothers, and all that generation.
 ετελευτησεν δε ιωσηφ και παντες οι αδελφοι αυτου και πασα η γενεα εκεινη
- 7 А Ізраїлеві сини плодилися сильно, і розмножувались, та й стали вони надзвичайно сильні. І наповнився ними той край.
And the children of Israel were fertile, increasing very greatly in numbers and in power; and the land was full of them.
 οι δε υιοι ισραηλ ηυξηθησαν και επληθυνθησαν και χυδαιοι εγροντο και κατισχυον σφοδρα σφοδρα επληθυνεν δε η γη αυτοудς

- 8 ¶ I став над Єгиптом новий цар, що не знав Йосипа.
Now a new king came to power in Egypt, who had no knowledge of Joseph.
ἀνέστη δὲ βασιλεὺς ἕτερος ἐπ' αἴγυπτον ὃς οὐκ ᾔδει τὸν Ἰωσήφ
- 9 I сказав він до народу свого: Ось народ Ізраїлевих синів численніший і сильніший від нас!
And he said to his people, See, the people of Israel are greater in number and in power than we are:
εἶπεν δὲ τῷ ἔθνει αὐτοῦ ἰδοὺ τὸ γένος τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ μέγα πλῆθος καὶ ἰσχύει ὑπὲρ ἡμᾶς
- 10 Станьмо ж мудріші за нього, щоб він не множився! Бо буде, коли нам трапиться війна, то прилучиться й він до ворогів наших, і буде воювати проти нас, і виїде з цього краю.
Let us take care for fear that their numbers may become even greater, and if there is a war, they may be joined with those who are against us, and make an attack on us, and go up out of the land.
δεῦτε οὖν κατασοφισώμεθα αὐτούς μήποτε πληθυνθῆ καὶ ἴνικα ἂν συμβῆ ἡμῖν πόλεμος προστεθήσονται καὶ οὗτοι πρὸς τοὺς ὑπεναντίους καὶ ἐκπολεμήσαντες ἡμᾶς ἐξελεύσονται ἐκ τῆς γῆς
- 11 I настановили над ним начальників податків, щоб його гнобити своїми тягарями. I він будував міста на запаси фараонові: Пітом і Рамесес.
So they put overseers of forced work over them, in order to make their strength less by the weight of their work. And they made store-towns for Pharaoh, Pithom and Raamses.
καὶ ἐπέστησεν αὐτοῖς ἐπιστάτας τῶν ἔργων ἵνα κακώσωσιν αὐτούς ἐν τοῖς ἔργοις καὶ ὀκοδόμησαν πόλεις ὄχυράς τῷ φαραῶ τὴν τε πῖθωμ καὶ ραμεσση καὶ ὧν ἡ ἐστὶν ἡλίου πόλις
- 12 Але що більше його гнобили, то більше він множився та більше ширився. I жахалися єгиптяни через Ізраїлевих синів.
But the more cruel they were to them, the more their number increased, till all the land was full of them. And the children of Israel were hated by the Egyptians.
καθότι δὲ αὐτούς ἐταπεινῶν τοσοῦτῳ πλείους ἐγίνοντο καὶ ἰσχυον σφόδρα σφόδρα καὶ ἐβδελύσσοντο οἱ αἰγύπτιοι ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ
- 13 I Єгипет змушував синів Ізраїля тяжко працювати.
And they gave the children of Israel even harder work to do:
καὶ κατεδυνάστευον οἱ αἰγύπτιοι τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ βίᾳ
- 14 I вони огірчували їхнє життя тяжкою працею коло глини та коло цегли, і коло всякої праці на полі, кожну їхню працю, яку змушували тяжко робити.
And made their lives bitter with hard work, making building-material and bricks, and doing all sorts of work in the fields under the hardest conditions.
καὶ κατωδύνων αὐτῶν τὴν ζωὴν ἐν τοῖς ἔργοις τοῖς σκληροῖς τῷ πληθῶ καὶ τῇ πλινθείᾳ καὶ πᾶσι τοῖς ἔργοις τοῖς ἐν τοῖς πεδίοις κατὰ πάντα τὰ ἔργα ὧν κατεδουλοῦντο αὐτούς μετὰ βίας
- 15 ¶ I звелів був єгипетський цар єврейським бабам-сповитухам, що одній ім'я Шифра, а ім'я другій Пуа,
And the king of Egypt said to the Hebrew women who gave help at the time of childbirth (the name of the one was Shiphrah and the name of the other Puah),
καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῶν αἰγυπτίων ταῖς μαῖαις τῶν εβραίων τῇ μιᾷ αὐτῶν ἣ ὄνομα σεπφωρα καὶ τὸ ὄνομα τῆς δευτέρας φουα
- 16 і говорив: Як будете бабувати єврейок, то дивіться на порід: коли буде син, то вбийте його, а коли це дочка, то нехай живе.
When you are looking after the Hebrew women in childbirth, if it is a son you are to put him to death; but if it is a daughter, she may go on living.
καὶ εἶπεν ὅταν μαιοῦσθε τὰς εβραίας καὶ ὧσιν πρὸς τῷ τίκτειν ἐὰν μὲν ἄρσεν ἡ ἀποκτείνετε αὐτό ἐὰν δὲ θῆλυ περιποιεῖσθε αὐτό
- 17 Але баби-сповитухи боялися Бога, і не робили того, як казав їм єгипетський цар. I вони лишали хлопчиків при житті.
But the women had the fear of God, and did not do as the king of Egypt said, but let the male children go on living.
ἐφοβήθησαν δὲ αἱ μαῖαι τὸν θεὸν καὶ οὐκ ἐποίησαν καθότι συνέταξεν αὐταῖς ὁ βασιλεὺς αἰγύπτου καὶ ἐζωογόνουν τὰ ἄρσενα
- 18 I покликав єгипетський цар баб-сповитух, та й сказав їм: Нащо ви робите цю річ, та лишасте дітей при житті?
And the king of Egypt sent for the women, and said to them, Why have you done this, and let the male children go on living?
ἐκάλεσεν δὲ ὁ βασιλεὺς αἰγύπτου τὰς μαῖας καὶ εἶπεν αὐταῖς τί ὅτι ἐποιήσατε τὸ πρᾶγμα τοῦτο καὶ ἐζωογονεῖτε τὰ ἄρσενα
- 19 I сказали баби-сповитухи до фараона: Бо єврейки не такі, як єгипетські жінки, бо вони самі баби-сповитухи: поки прийде до них баба-сповитуха, то вони вже й народять.
And they said to Pharaoh, Because the Hebrew women are not like the Egyptian women, for they are strong, and the birth takes place before we come to them.
εἶπαν δὲ αἱ μαῖαι τῷ φαραῶ οὐχ ὡς γυναῖκες αἰγύπτου αἱ εβραῖαι τίκτουσιν γὰρ πρὶν ἢ εἰσελθεῖν πρὸς αὐτάς τὰς μαῖας καὶ ἐτικτον
- 20 I Бог чинив добро бабам-сповитухам, а народ розмножувався, і сильно міцнів.
And the blessing of God was on these women: and the people were increased in number and became very strong.
εὖ δὲ ἐποιεῖ ὁ θεὸς ταῖς μαῖαις καὶ ἐπλήθυνεν ὁ λαὸς καὶ ἰσχυεν σφόδρα
- 21 I сталося, тому, що ті баби-сповитухи боялися Бога, то Він будував їм дома.
And because the women who took care of the Hebrew mothers had the fear of God, he gave them families.
ἐπειδὴ ἐφοβοῦντο αἱ μαῖαι τὸν θεὸν ἐποίησαν ἑαυταῖς οἰκίας

- 22 I наказав фараон усьому народові своєму, говорячи: Кожного народженого єврейського сина кидайте його до Річки, а кожну дочку залишайте при житті!
And Pharaoh gave orders to all his people, saying, Every son who comes to birth is to be put into the river, but every daughter may go on living.
συνέταξεν δὲ φαραω παντὶ τῷ λαῷ αὐτοῦ λέγων πᾶν ἄρσεν ὃ ἐν τεχθῆ τοῖς εβραίοις εἰς τὸν ποταμὸν ῥίψατε καὶ πᾶν θῆλυ ζωογονεῖτε αὐτὸ
- 1 ¶ I пішов один муж з дому Левія, і взяв собі за жінку дочку Левієву.
Now a man of the house of Levi took as his wife a daughter of Levi.
ἦν δὲ τις ἐκ τῆς φυλῆς λευὶ ὃς ἔλαβεν τῶν θυγατέρων λευὶ καὶ ἔσχεν αὐτήν
- 2 I завагітніла та жінка, та й сина вродила. I побачили його, що він гарний, та й ховала його три місяці.
And she became with child and gave birth to a Son; and when she saw that he was a beautiful child, she kept him secretly for three months.
καὶ ἐν γαστρὶ ἔλαβεν καὶ ἔτεκεν ἄρσεν ἰδόντες δὲ αὐτὸ ἀστεῖον ἐσκέπασαν αὐτὸ μῆνας τρεῖς
- 3 Та не могла його більше ховати. I взяла йому папірусову скриньку, і виасфальтувала її асфальтом та смолою, і положила до неї дитину, та й поклала в очереті на березі Річки.
And when she was no longer able to keep him secret, she made him a basket out of the stems of water-plants, pasting sticky earth over it to keep the water out; and placing the baby in it she put it among the plants by the edge of the Nile.
ἐπεὶ δὲ οὐκ ἠδύνατο αὐτὸ εἶτι κρύπτειν ἔλαβεν αὐτῷ ἢ μήτηρ αὐτοῦ θίβιν καὶ κατέχρισεν αὐτήν ἀσφαλτοπίσση καὶ ἐνέβαλεν τὸ παιδίον εἰς αὐτήν καὶ ἔθηκεν αὐτήν εἰς τὸ ἔλος παρὰ τὸν ποταμὸν
- 4 A сестра його стояла здалека, щоб довідатися, що йому станеться.
And his sister took her place at a distance to see what would become of him.
καὶ κατεσκόπευεν ἢ ἀδελφὴ αὐτοῦ μακρόθεν μαθεῖν τί τὸ ἀποβησόμενον αὐτῷ
- 5 ¶ I зійшла фараонова дочка купатися на Річку, а служниці її ходили понад Річкою. I побачила вона ту скриньку серед очерету, і послала невілницю свою, щоб узняла її.
Now Pharaoh's daughter came down to the Nile to take a bath, while her women were walking by the riverside; and she saw the basket among the river-plants, and sent her servant-girl to get it.
κατέβη δὲ ἡ θυγάτηρ φαραω λούσασθαι ἐπὶ τὸν ποταμὸν καὶ αἱ ἄβραι αὐτῆς παρεπορεύοντο παρὰ τὸν ποταμὸν καὶ ἰδοῦσα τὴν θίβιν ἐν τῷ ἔλει ἀποστείλασα τὴν ἄβραν ἀνείλατο αὐτήν
- 6 I відчинила, та й побачила дитину, ось хлопчик плаче. I вона змилосердилася над ним, та й сказала: Це з єврейських дітей!
And opening it, she saw the child, and he was crying. And she had pity on him, and said, This is one of the Hebrews' children.
ἀνοίξασα δὲ ἡ ὄρᾳ παιδίον κλαῖον ἐν τῇ θίβει καὶ ἐφείσατο αὐτοῦ ἢ θυγάτηρ φαραω καὶ ἔφη ἀπὸ τῶν παιδίων τῶν εβραίων τοῦτο
- 7 I сказала сестра його до фараонової дочки: Чи не піти й не покликати тобі жінку-мамку з єврейок, і вона годуватиме тобі дитину?
Then his sister said to Pharaoh's daughter, May I go and get you one of the Hebrew women to give him the breast?
καὶ εἶπεν ἢ ἀδελφὴ αὐτοῦ τῇ θυγατρὶ φαραω θέλεις καλέσω σοὶ γυναῖκα τροφείουσαν ἐκ τῶν εβραίων καὶ θηλάσει σοὶ τὸ παιδίον
- 8 I сказала їй дочка фараонова: Иди. I пішла та дівчина, і покликала матір дитини.
And Pharaoh's daughter said to her, Go. And the girl went and got the child's mother.
ἢ δὲ εἶπεν αὐτῇ ἢ θυγάτηρ φαραω πορεύου ἐλθοῦσα δὲ ἢ νεᾶνις ἐκάλεσεν τὴν μητέρα τοῦ παιδίου
- 9 A дочка фараонова сказала до неї: На тобі цю дитину, та й годуй її для мене. А я дам тобі за плату. I взяла та жінка дитину, і годувала її.
And Pharaoh's daughter said to her, Take the child away and give it milk for me, and I will give you payment. And the woman took the child and gave it milk at her breast.
εἶπεν δὲ πρὸς αὐτήν ἢ θυγάτηρ φαραω διατήρησόν μοι τὸ παιδίον τοῦτο καὶ θήλασόν μοι αὐτό ἐγὼ δὲ δώσω σοὶ τὸν μισθόν ἔλαβεν δὲ ἢ γυνὴ τὸ παιδίον καὶ ἐθήλαζεν αὐτὸ
- 10 I підросло те дитя, і вона привела його до фараонової дочки, і він став їй за сина. I вона назвала йому ймення Мойсей, і сказала: бо з води я витягла його.
And when the child was older, she took him to Pharaoh's daughter and he became her son, and she gave him the name Moses, Because, she said, I took him out of the water.
ἀδρυνθέντος δὲ τοῦ παιδίου εἰσήγαγεν αὐτὸ πρὸς τὴν θυγατέρα φαραω καὶ ἐγενήθη αὐτῇ εἰς υἴον ἐπωνόμασεν δὲ τὸ ὄνομα αὐτοῦ μουσῆς λέγουσα ἐκ τοῦ ὕδατος αὐτὸν ἀνείλωμην
- 11 ¶ I сталося за тих днів, і підріс Мойсей. I вийшов він до братів своїх, та й приглядався до їхніх терпінь. I побачив він єгиптянина, що бив єврея з братів його.
Now when Moses had become a man, one day he went out to his people and saw how hard their work was; and he saw an Egyptian giving blows to a Hebrew, one of his people.
ἐγένετο δὲ ἐν ταῖς ἡμέραις ταῖς πολλαῖς ἐκεῖναις μέγας γενόμενος μουσῆς ἐξήλθεν πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ τοὺς υἱοὺς ἰσραηλ κατανοήσας δὲ τὸν πόνον αὐτῶν ὄρᾳ ἄνθρωπων αἰγύπτιον τύπτοντά τινα εβραῖον τῶν ἑαυτοῦ ἀδελφῶν τῶν υἱῶν ἰσραηλ
- 12 I озирнувся він туди та сюди, і побачив, що нікого нема, та й убив єгиптянина, і заховав його в пісок.
And turning this way and that, and seeing no one, he put the Egyptian to death, covering his body with sand.
περιβλεψάμενος δὲ ὧδε καὶ ὧδε οὐχ ὄρᾳ οὐδένα καὶ πατάξας τὸν αἰγύπτιον ἐκρυσεν αὐτὸν ἐν τῇ ἄμμῳ

- 13 I вийшов він другого дня, аж ось сваряться двос євреїв. I сказав він несправедливому: Нащо ти б'єш свого ближнього?
And he went out the day after and saw two of the Hebrews fighting: and he said to him who was in the wrong, Why are you fighting your brother?
 ἐξελθὼν δὲ τῇ ἡμέρᾳ τῇ δευτέρᾳ ὁρᾷ δύο ἄνδρας εβραίους διαπληκτιζομένους καὶ λέγει τῷ ἀδικοῦντι διὰ τί σὺ τύπτεις τὸν πλησίον
- 14 A той відказав: Хто тебе настановив за начальника та за суддю над нами? Чи ти думаш убити мене, як ти вбив був єгиптянина? I злякався Мойсей та й сказав собі: Справді, та справа стала відома!
And he said, Who made you a ruler and a judge over us? are you going to put me to death as you did the Egyptian? And Moses was in fear, and said, It is clear that the thing has come to light.
 ὁ δὲ εἶπεν τίς σε κατέστησεν ἄρχοντα καὶ δικαστὴν ἐφ' ἡμῶν μὴ ἀνελεῖν με σὺ θέλεις ὄν τρόπον ἀνεῖλες ἐχθὸς τὸν αἰγύπτιον ἐφοβήθη δὲ μουσῆς καὶ εἶπεν εἰ οὕτως ἐμφανὲς γέγονεν τὸ ῥῆμα τοῦτο
- 15 I почув фараон про цю справу, та й шукав, щоб убити Мойсея. I втік Мойсей від фараонового лиця, i оселився в країні Мідіян.
Now when Pharaoh had news of this, he would have put Moses to death. But Moses went in flight from Pharaoh into the land of Midian: and he took his seat by a water-spring.
 ἤκουσεν δὲ φαραὼ τὸ ῥῆμα τοῦτο καὶ ἐζήτηε ἀνελεῖν μουσῆν ἀνεχώρησεν δὲ μουσῆς ἀπὸ προσώπου φαραὼ καὶ ὄκησεν ἐν γῇ μαδιαμ ἐλθὼν δὲ εἰς γῆν μαδιαμ ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ φρέατος
- 16 ¶ A в мідіянського жерця було сім дочок. I прийшли вони, i витягали воду, i наповнили корита, щоб напоїти отару свого батька.
Now the priest of Midian had seven daughters: and they came to get water for their father's flock.
 τῷ δὲ ἱερεῖ μαδιαμ ἦσαν ἑπτὰ θυγατέρες ποιμαίνουσαι τὰ πρόβατα τοῦ πατρὸς αὐτῶν ἰοθορ παραγενόμεναι δὲ ἤντλουν ἕως ἔπλησαν τὰς δεξαμενὰς ποτίσαι τὰ πρόβατα τοῦ πατρὸς αὐτῶν ἰοθορ
- 17 I прийшли пастухи й відігнали їх. I встав Мойсей, та й оборонив їх, i напоїв їхню отару.
And the keepers of the sheep came up and were driving them away; but Moses got up and came to their help, watering their flock for them.
 παραγενόμενοι δὲ οἱ ποιμένες ἐξέβαλον αὐτὰς ἀναστὰς δὲ μουσῆς ἐρρύσατο αὐτὰς καὶ ἤντησεν αὐταῖς καὶ ἐπότισεν τὰ πρόβατα αὐτῶν
- 18 I прибули вони до Реуїла, свого батька, а той спитав: Чого ви сьогодні так скоро прийшли?
And when they came to Reuel their father, he said, How is it that you have come back so quickly today?
 παρεγένοντο δὲ πρὸς ραγουὴλ τὸν πατέρα αὐτῶν ὁ δὲ εἶπεν αὐταῖς τί ὅτι ἐταχύνατε τοῦ παραγενέσθαι σήμερον
- 19 A ті відказали: Якийсь єгиптянин оборонив нас від руки пастухів, а також навіть натягав нам води й напоїв отару.
And they said, An Egyptian came to our help against the keepers of sheep and got water for us and gave it to the flock.
 αἱ δὲ εἶπαν ἄνθρωπος αἰγύπτιος ἐρρύσατο ἡμᾶς ἀπὸ τῶν ποιμένων καὶ ἤντησεν ἡμῖν καὶ ἐπότισεν τὰ πρόβατα ἡμῶν
- 20 I сказав він до своїх дочок: А де він? Чому ви покинули того чоловіка? Покличте його, i нехай він з'їсть хліба.
And he said to his daughters, Where is he? why have you let the man go? make him come in and give him a meal.
 ὁ δὲ εἶπεν ταῖς θυγατέρας αὐτοῦ καὶ ποῦ ἐστὶ καὶ ἵνα τί οὕτως καταλειπίετε τὸν ἄνθρωπον καλέσατε οὖν αὐτόν ὅπως φάγη ἄρτον
- 21 I погодився Мойсей сидіти з тим чоловіком, а той видав за Мойсея дочку свою Циппору.
And Moses was happy to go on living with the man; and he gave his daughter Zipporah to Moses.
 κατωκίσθη δὲ μουσῆς παρὰ τῷ ἀνθρώπῳ καὶ ἐξέδοτο σεπφωραν τὴν θυγατέρα αὐτοῦ μουσῆϊ γυναῖκα
- 22 I породила вона сина, а він назвав ім'я йому: Гершом, бо сказав: Я став прихоськом у чужому краї.
And she gave birth to a son, to whom he gave the name Gershom: for he said, I have been living in a strange land.
 ἐν γαστρὶ δὲ λαβοῦσα ἡ γυνὴ ἔτεκεν υἱὸν καὶ ἐπωνόμασεν μουσῆς τὸ ὄνομα αὐτοῦ γηρσαμ λέγων ὅτι ἀρούκος εἰμι ἐν γῇ ἀλλοτρία
- 23 ¶ I сталося по довгих днях, i вмер цар Єгипту. A Ізраїлеві сини стогнали від тієї роботи та кричали. I їхній зойк через ту роботу донісся до Бога.
Now after a long time the king of Egypt came to his end: and the children of Israel were crying in their grief under the weight of their work, and their cry for help came to the ears of God.
 μετὰ δὲ τὰς ἡμέρας τὰς πολλὰς ἐκεῖνας ἐτελεύτησεν ὁ βασιλεὺς αἰγύπτου καὶ κατεστέναζαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ἀπὸ τῶν ἔργων καὶ ἀνεβόησαν καὶ ἀνέβη ἡ βοή αὐτῶν πρὸς τὸν θεὸν ἀπὸ τῶν ἔργων
- 24 I почув Бог їхній стогін. I згадав Бог Свого заповіта з Авраамом, Ісаком та Яковом.
And at the sound of their weeping the agreement which God had made with Abraham and Isaac and Jacob came to his mind.
 καὶ εἰσήκουσεν ὁ θεὸς τὸν στεναγμὸν αὐτῶν καὶ ἐμνήσθη ὁ θεὸς τῆς διαθήκης αὐτοῦ τῆς πρὸς αβρααμ καὶ ἰσαακ καὶ ἰακωβ
- 25 I Бог бачив синів Ізраїлевих, i Бог зглянувся над ними.
And God's eyes were turned to the children of Israel and he gave them the knowledge of himself.
 καὶ ἐπεῖδεν ὁ θεὸς τοὺς υἱοὺς ἰσραὴλ καὶ ἐγνώσθη αὐτοῖς
- 1 ¶ A Мойсей пас отару тестя свого Їтра, жерця Мідіянського. I провадив він цю отару за пустиню, i прийшов був до Божої гори, до Хориву.
Now Moses was looking after the flock of Jethro, his father-in-law, the priest of Midian: and he took the flock to the back of the waste land and came to Horeb, the mountain of God.
 καὶ μουσῆς ἦν ποιμαίνων τὰ πρόβατα ἰοθορ τοῦ γαμβροῦ αὐτοῦ τοῦ ἱερέως μαδιαμ καὶ ἤγαγεν τὰ πρόβατα ὑπὸ τὴν ἔρημον καὶ ἦλθεν εἰς τὸ ὄρος χωρηβ

- 2 **I явився йому Ангел Господній у полум'ї огнюному з-посеред тернового куща. I побачив він, що та тернина горить огнем, але не згорає куш.**
And the angel of the Lord was seen by him in a flame of fire coming out of a thorn-tree: and he saw that the tree was on fire, but it was not burned up.
 ὤφθη δὲ αὐτῷ ἄγγελος κυρίου ἐν φλογὶ πυρὸς ἐκ τοῦ βάλτου καὶ ὄρᾳ ὅτι ὁ βάλτος καίεται πυρὶ ὁ δὲ βάλτος οὐ κατακαίεται
- 3 **I сказав Мойсей: Зійду но, і побачу це велике видіння, чому не згорає та тернина?**
And Moses said, I will go and see this strange thing, why the tree is not burned up,
 εἶπεν δὲ μουσῆς παρελθὼν ὄψομαι τὸ ὄραμα τὸ μέγα τοῦτο τί ὅτι οὐ κατακαίεται ὁ βάλτος
- 4 **I побачив Господь, що він зійшов подивитися. I кликнув до нього Бог з-посеред тієї тернини і сказав: Мойсею, Мойсею! А той відказав: Ось я!**
And when the Lord saw him turning to one side to see, God said his name out of the tree, crying, Moses, Moses. And he said, Here am I.
 ὡς δὲ εἶδεν κύριος ὅτι προσάγει ἰδεῖν ἐκάλεσεν αὐτὸν κύριος ἐκ τοῦ βάλτου λέγων μουσῆ μουσῆ ὁ δὲ εἶπεν τί ἐστίν
- 5 **I сказав Він: Не зближайся сюди! Здійми взуття своє з ніг своїх, бо те місце, на якому стоїш ти, земля це свята!**
And he said, Do not come near: take off your shoes from your feet, for the place where you are is holy.
 καὶ εἶπεν μὴ ἐγγίσης ὅδε λῦσαι τὸ ὑπόδημα ἐκ τῶν ποδῶν σου ὁ γὰρ τόπος ἐν ᾧ σὺ ἕστηκας γῆ ἁγία ἐστίν
- 6 **I сказав: Я Бог батька твого, Бог Авраама, Бог Ісака й Бог Якова! I сховав Мойсей обличчя своє, бо боявся споглянути на Бога!**
And he said, I am the God of your fathers, the God of Abraham, the God of Isaac, and the God of Jacob. And Moses kept his face covered for fear of looking on God.
 καὶ εἶπεν αὐτῷ ἐγὼ εἰμι ὁ θεὸς τοῦ πατρὸς σου θεὸς αβρααμ καὶ θεὸς ισαακ καὶ θεὸς ιακωβ ἀπέστρεψεν δὲ μουσῆς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ εὐλαβεῖτο γὰρ κατεμβλέψαι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ
- 7 **¶ I промовив Господь: Я справді бачив біду Свого народу, що в Єгипті, і почув його зойк перед його гнобителями, бо пізнав Я болі його.**
And God said, Truly, I have seen the grief of my people in Egypt, and their cry because of their cruel masters has come to my ears; for I have knowledge of their sorrows;
 εἶπεν δὲ κύριος πρὸς μουσῆν ἰδὼν εἶδον τὴν κάκωσιν τοῦ λαοῦ μου τοῦ ἐν αἰγύπτῳ καὶ τῆς κραυγῆς αὐτῶν ἀκήκοα ἀπὸ τῶν ἐργοδιωκτῶν οἶδα γὰρ τὴν ὀδύνην αὐτῶν
- 8 **I Я зійшов, щоб визволити його з єгипетської руки, та щоб вивести його з цього краю до Краю доброго й широкого, до Краю, що тече молоком та медом до місця ханаанянина, і хітте янина, і амореянина, і перізеянина, і хіввеянина, і свусеянина.**
And I have come down to take them out of the hands of the Egyptians, guiding them out of that land into a good land and wide, into a land flowing with milk and honey; into the place of the Canaanite and the Hittite and the Amorite and the Perizzite and the Hivite and the Jebusite.
 καὶ κατέβην ἐξελεῖσθαι αὐτοὺς ἐκ χειρὸς αἰγυπτίων καὶ ἐξαγαγεῖν αὐτοὺς ἐκ τῆς γῆς ἐκείνης καὶ εἰσαγαγεῖν αὐτοὺς εἰς γῆν ἀγαθὴν καὶ πολλήν εἰς γῆν ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι εἰς τὸν τόπον τῶν χαναν αἰὼν καὶ χετταίων καὶ αμορραίων καὶ φερεζαίων καὶ γεργεσαίων καὶ ευαίων καὶ ιεβουσαίων
- 9 **А тепер ось зойк Ізраїлевих синів дійшов до Мене, і Я також побачив той утиск, що ним єгиптяни їх тиснуть.**
For now, truly, the cry of the children of Israel has come to me, and I have seen the cruel behaviour of the Egyptians to them.
 καὶ νῦν ἰδοὺ κραυγὴ τῶν υἱῶν ἰσραηλ ἦκει πρὸς με κἀγὼ ἐώρακα τὸν θλιμμόν ὃν οἱ αἰγύπτιοι θλίβουσιν αὐτούς
- 10 **А тепер іди ж, і Я пошлю тебе до фараона, і виведи з Єгипту народ Мій, синів Ізраїлевих!**
Come, then, and I will send you to Pharaoh, so that you may take my people, the children of Israel, out of Egypt.
 καὶ νῦν δεῦρο ἀποστείλω σε πρὸς φαραῶ βασιλέα αἰγύπτου καὶ ἐξάξεις τὸν λαόν μου τοὺς υἱοὺς ἰσραηλ ἐκ γῆς αἰγύπτου
- 11 **¶ I сказав Мойсей до Бога: Хто я, що піду до фараона, і що виведу з Єгипту синів Ізраїлевих?**
And Moses said to God, Who am I to go to Pharaoh and take the children of Israel out of Egypt?
 καὶ εἶπεν μουσῆς πρὸς τὸν θεόν τίς εἰμι ὅτι πορεύσομαι πρὸς φαραῶ βασιλέα αἰγύπτου καὶ ὅτι ἐξάξω τοὺς υἱοὺς ἰσραηλ ἐκ γῆς αἰγύπτου
- 12 **А Він відказав: Та Я буду з тобою! А це тобі знак, що Я послав тебе: коли ти виведеш народ із Єгипту, то ви будете служити Богові на оцій горі.**
And he said, Truly I will be with you; and this will be the sign to you that I have sent you: when you have taken the children of Israel out of Egypt, you will give worship to God on this mountain.
 εἶπεν δὲ ὁ θεὸς μουσεῖ λέγων ὅτι ἔσομαι μετὰ σοῦ καὶ τοῦτο σοὶ τὸ σημεῖον ὅτι ἐγὼ σε ἐξαποστέλλω ἐν τῷ ἐξαγαγεῖν σε τὸν λαόν μου ἐξ αἰγύπτου καὶ λατρεύετε τῷ θεῷ ἐν τῷ ὄρει τούτῳ
- 13 **I сказав Мойсей до Бога: Ото я прийду до Ізраїлевих синів та й скажу їм: Бог ваших батьків послав мене до вас, то вони запитають мене: Яке Ім'я Його? Що я скажу їм?**
And Moses said to God, When I come to the children of Israel and say to them, The God of your fathers has sent me to you: and they say to me, What is his name? what am I to say to them?
 καὶ εἶπεν μουσῆς πρὸς τὸν θεόν ἰδοὺ ἐγὼ ἐλεύσομαι πρὸς τοὺς υἱοὺς ἰσραηλ καὶ ἐρῶ πρὸς αὐτούς ὁ θεὸς τῶν πατέρων ὑμῶν ἀπέσταλκέν με πρὸς ὑμᾶς ἐρωτήσουσίν με τί ὄνομα αὐτῷ τί ἐρῶ πρὸς αὐτούς
- 14 **I сказав Бог Мойсесві: Я Той, що є. I сказав: Отак скажеш Ізраїлевим синам: Суций послав мене до вас.**
And God said to him, I AM WHAT I AM: and he said, Say to the children of Israel, I AM has sent me to you.
 καὶ εἶπεν ὁ θεὸς πρὸς μουσῆν ἐγὼ εἰμι ὁ ὢν καὶ εἶπεν οὕτως ἐρεῖς τοῖς υἱοῖς ἰσραηλ ὁ ὢν ἀπέσταλκέν με πρὸς ὑμᾶς

- 15 I сказав іще Бог до Мойсея: Отак скажи Израїлевим синам: Господь, Бог батьків ваших, Бог Авраама, Бог Ісаака й Бог Якова послав мене до вас. А оце ім'я Моє навіки, і це пам'ять про Мене з роду в рід.
And God went on to say to Moses, Say to the children of Israel, The Lord, the God of your fathers, the God of Abraham, of Isaac, and of Jacob, has sent me to you: this is my name for ever, and this is my sign to all generations.
 και ειπεν ο θεος παλιν προς μουσην ουτως ερεις τοις υιοις ισραηλ κυριος ο θεος των πατερων υμων θεος αβρααμ και θεος ισαακ και θεος ιακωβ απεσταλκεν με προς υμας τουτο μου εστιν ονομα αιωνιον και μνημοσυνον γενεαις
- 16 ¶ Иди, збери старших Израїлевих та й скажи їм: Господь, Бог батьків ваших, явився мені, Бог Авраама, Ісаака та Якова, говорячи: Згадуючи, згадав Я про вас, та про заповідяне вам ув Єгипті.
Go and get together the chiefs of the children of Israel, and say to them, The Lord, the God of your fathers, the God of Abraham, of Isaac, and of Jacob, has been seen by me, and has said, Truly I have taken up your cause, because of what is done to you in Egypt;
 ελθων ουν συναγαγε την γερουσιαν των υιων ισραηλ και ερεις προς αυτους κυριος ο θεος των πατερων υμων ωπται μοι θεος αβρααμ και θεος ισαακ και θεος ιακωβ λεγων επισκοπη επεσκεμμαι υμας και οσα συμβεβηκεν υμιν εν αιγυπτω
- 17 I сказав Я: Я введу вас з єгипетської біды до Краю ханаанейнина, і хіттеянина, й аморейнина, і періззєянина, і хіввєянина, і свусєянина, до Краю, що тече молоком та медом.
And I have said, I will take you up out of the sorrows of Egypt into the land of the Canaanite and the Hittite and the Amorite and the Perizzite and the Hivite and the Jebusite, into a land flowing with milk and honey.
 και ειπον αναβιβασω υμας εκ της κακωσεως των αιγυπτιων εις την γην των χαναναιων και χετταιων και αμορραιων και φερεζαιων και γεργεσαιων και ευαιων και ιεβουσαιων εις γην ρεουσαν γαλα και μελι
- 18 I вони послухають слова твого, і прийдеш ти та старші Израїлеві до єгипетського царя, та й скажете йому: Господь, Бог євреїв, стрівся був нам. А тепер ми підемо в триденну дорогу в пустиню, і складемо жертви Господєві, Богові нашому!
And they will give ear to your voice: and you, with the chiefs of Israel, will go to Pharaoh, the king of Egypt, and say to him, The Lord, the God of the Hebrews, has come to us: let us then go three days' journey into the waste land to make an offering to the Lord our God.
 και εισακουσονται σου της φωνης και εισελευση συ και η γερουσια ισραηλ προς φαραω βασιλεα αιγυπτου και ερεις προς αυτον ο θεος των εβραιων προσκεκληται ημας πορευσωμεθα ουν οδον τριων ημερων εις την ερημον ινα θυσωμεν τω θεω ημων
- 19 I Я знаю, що єгипетський цар не дасть вам піти, як не буде змушений рукою сильною.
And I am certain that the king of Egypt will not let you go without being forced.
 εγω δε οιδα οτι ου προησεται υμας φαραω βασιλευς αιγυπτου πορευθηναι εν μη μετα χειρως κραταιαδς
- 20 I Я витягну Свою руку, та й поб'ю Єгипет усіма чудами Моїми, що вчиню серед нього, а потому він відпустить вас.
But I will put out my hand and overcome Egypt with all the wonders which I will do among them: and after that he will let you go.
 και εκτεινας την χειρα παταξω τους αιγυπτιους εν πασι τοις θαυμασιουσ μου οις ποιησω εν αυτοις και μετα ταυτα εξαποστελει υμας
- 21 I Я дам милість цьому народові в очах Єгипту, і станеться, коли підете, не підете ви впорожні!
And I will give this people grace in the eyes of the Egyptians, so that when you go out you will go out with your hands full.
 και δωσω χαριν τω λαω τουτω εναντιον των αιγυπτιων οταν δε αποτρεχητε ουκ απελευσεσθε κενοι
- 22 Бо позичить жінка від сусідки своєї і від мешканки дому свого посуд срібний і посуд золотий та одєжу, і покладете це на синів ваших та на дочок ваших, і заберете здобич від Єгипту.
For every woman will get from her neighbour and from the woman living in her house, ornaments of silver and gold, and clothing; and you will put them on your sons and your daughters; you will take the best of their goods from the Egyptians.
 αιτησει γυνη παρα γειτονος και συσκηνου αυτης σκευη αργυρα και χρυσα και ιματισμον και επιθησετε επι τους υιους υμων και επι τας θυγατερας υμων και σκυλευσετε τους αιγυπτιους
- 1 ¶ I відповів Мойсей та й сказав: Таж вони не повірять мені, і не послухають голосу мого, бо скажуть: Господь не явився тобі!
And Moses, answering, said, It is certain that they will not have faith in me or give ear to my voice; for they will say, You have not seen the Lord.
 απекριθη δε μουσης και ειπεν εν ουν μη πιστευσωσιν μοι μηδε εισακουσωσιν της φωνης μου εροσιν γαρ οτι ουκ ωπται σοι ο θεος τι ερω προς αυτους
- 2 I промовив до нього Господь: Що то в руці твоїй? Той відказав: Палиця.
And the Lord said to him, What is that in your hand? And he said, A rod.
 ειπεν δε αυτω κυριος τι τουτο εστιν το εν τη χειρι σου ο δε ειπεν ραβδος
- 3 I сказав Він: Кинь її на землю! I той кинув її на землю, і вона стала вужем. I втік Мойсей від нього.
And he said, Put it down on the earth. And he put it down on the earth and it became a snake; and Moses went running from it.
 και ειπεν ριψον αυτην επι την γην και ερριψεν αυτην επι την γην και εγενετο οφис και εφυγεν μουσης απ' αυτου

- 4 I сказав Господь до Мойсея: Протягни свою руку, і візьми його за хвоста! I він протяг свою руку й узяв його, і той став палицею в долоні його.
And the Lord said to Moses, Put out your hand and take it by the tail: (and he put out his hand and took a grip of it and it became a rod in his hand:)
 και ειπεν κυριος προς μουσην εκτεινον την χειρα και επιλαβου της κερκου εκτεινας ουν την χειρα επελάβετο της κερκου και εγενετο ράβδος εν τη χειρι αυτου
- 5 Щоб повірили, що явився тобі Господь, Бог їхніх батьків, Бог Авраама, Бог Ісаака й Бог Якова.
So that they may be certain that the Lord, the God of their fathers, the God of Abraham, of Isaac, and of Jacob, has been seen by you.
 ινα πιστευσωσιν σοι οτι ωπται σοι κυριος ο θεος των πατερων αυτων θεος αβρααμ και θεος ισαακ και θεος ιακωβ
- 6 I сказав Господь йому ще: Засунь свою руку за пахвину свою! I засунув він руку свою за пахвину свою, і витягнув її, аж ось рука його побіліла від прокази, як сніг!
Then the Lord said to him again, Put your hand inside your clothing. And he put his hand inside his robe: and when he took it out it was like the hand of a leper, as white as snow.
 ειπεν δε αυτω κυριος παλιν εισενεγκε την χειρα σου εις τον κολπον σου και εισηνεγκεν την χειρα αυτου εις τον κολπον αυτου και εξηνεγκεν την χειρα αυτου εκ του κολπου αυτου και εγενηθη η χειρ αυτου οσει χιων
- 7 A Він сказав: Поклади знов свою руку за пахвину свою! I він поклав знову руку свою до своєї пахвини, і витягнув її з пахвини своєї, і ось вона стала знову, як тіло його.
And he said, Put your hand inside your robe again. (And he put his hand into his robe again, and when he took it out he saw that it had become like his other flesh.)
 και ειπεν παλιν εισενεγκε την χειρα σου εις τον κολπον σου και εισηνεγκεν την χειρα εις τον κολπον αυτου και εξηνεγκεν αυτην εκ του κολπου αυτου και παλιν απεκατεστη εις την χροαν της σαρκος αυτου
- 8 I станеться, коли не повірять тобі, і не послухають голосу першої ознаки, то повірять голосу ознаки наступної.
And if they do not have faith in you or give ear to the voice of the first sign, they will have faith in the second sign.
 εαν δε μη πιστευσωσιν σοι μηδε εισακουσωσιν της φωνης του σημειου του πρωτου πιστευσουσιν σοι της φωνης του σημειου του εσχατου
- 9 I станеться коли вони не повірять також обом тим ознакам, і не послухають твого голосу, то ти візьмеш води з Річки, і виллєш на суходіл. I перемініться та вода, що ти візьмеш із Річки, і станеться кров'ю на суходолі.
And if they have no faith even in these two signs and will not give ear to your voice, then you are to take the water of the Nile and put it on the dry land: and the water you take out of the river will become blood on the dry land.
 και εσται εαν μη πιστευσωσιν σοι τοις δυσι σημειοις τουτοις μηδε εισακουσωσιν της φωνης σου λιμνη απο του υδατος του ποταμου και εκχεεις επι το ξηρον και εσται το υδωρ ο εαν λάβης απο του ποταμου αιμα επι του ξηρου
- 10 ¶ Та Мойсей сказав до Господа: О Господи я не промовець ні від учора, ні від позавчора, ані відтоді, коли Ти говорив був до Свогого раба, бо я тяжкоустий та тяжкоязыкий.
And Moses said to the Lord, O Lord, I am not a man of words; I have never been so, and am not now, even after what you have said to your servant: for talking is hard for me, and I am slow of tongue.
 ειπεν δε μουσης προς κυριον δεομαι κυριε ουχ ικανος ειμι прд της εχθες ουδε прд της τριτης ημερας ουδε αφ' ου ηρξω λαλειν τω θεραποντι σου ισχνοφονος και βραδυγλωσσος εγω ειμι
- 11 I сказав йому Господь: Хто дав уста людині? Або Хто робить німим, чи глухим, чи видючим, чи темним, чи ж не Я, Господь?
And the Lord said to him, Who has made man's mouth? who takes away a man's voice or hearing, or makes him seeing or blind? Is it not I, the Lord?
 ειπεν δε κυριος προς μουσην тς εδοκεν στομα ανθρωпу και тς εποίησεν δυσκωφον και κωφον βλέποντα και τυφλον ουκ εγω ο θεος
- 12 A тепер іди, а Я буду з устами твоїми, і буду навчати тебе, що ти маєш говорити.
So go now, and I will be with your mouth, teaching you what to say.
 και νυν πορευου και εγω ανοιξω το στομα σου και συμβιβάσω σε ο μέλλεις λαλῆσαι
- 13 A він відказав: Молю Тебе, Господи, пошли іншого, кого маєш послати.
And he said, O Lord, send, if you will, by the hand of anyone whom it seems good to you to send.
 και ειπεν μουσης δεομαι κυριε προχειρισαι δυναμενον άλλον ον αποστειλεις
- 14 I запалав гнів Господній на Мойсея, і Він сказав: Чи ж не Аарон твій брат, Левит? Я знаю, що він добре буде говорити. Та ось він вийде навпроти тебе, і побачить тебе, і зрадіє він у серці своїм.
And the Lord was angry with Moses, and said, Is there not Aaron, your brother, the Levite? To my knowledge he is good at talking. And now he is coming out to you: and when he sees you he will be glad in his heart.
 και θυμωθεις οργη κυριος επι μουσην ειπεν ουκ ιδου ααρων ο αδελφος σου ο λευιτης επισταμαι οτι λαλων λαλησει αυτος σοι και ιδου αυτος εξελευσεται εις συναντησιν σοι και ιδων σε χαρησεται εν εαντω
- 15 I ти будеш говорити до нього, і вкладеш слова ці в уста його, а Я буду з устами твоїми й з устами його, і буду навчати вас, що маєте робити.
Let him give ear to your voice, and you will put my words in his mouth; and I will be with your mouth and with his, teaching you what you have to do.
 και ερεις προς αυτον και δωσεις τα ρηματα μου εις το στομα αυτου και εγω ανοιξω το στομα σου και το στομα αυτου και συμβιβάσω ημας α ποιησετε

- 16 I він буде говорити за тебе до народу. I станеться, він буде тобі устами, а ти будеш йому замість Бога.
And he will do the talking for you to the people: he will be to you as a mouth and you will be to him as God.
 και αὐτός σοι προσλαλήσει πρὸς τὸν λαόν και αὐτός ἔσται σου στόμα σὺ δὲ αὐτῷ ἔσῃ τὰ πρὸς τὸν θεόν
- 17 I ти візьмеш у руку свою оцю палицю, якою ознаки чинитимеш.
And take in your hand this rod with which you will do the signs.
 και τὴν ράβδον ταύτην τὴν στραφεῖσαν εἰς ὄφιν λήμψῃ ἐν τῇ χειρὶ σου ἐν ἣ ποιήσεις ἐν αὐτῇ τὰ σημεῖα
- 18 ¶ I пішов Мойсей, і вернувся до тестя свого Їтра, і сказав йому: Піду я, і вернуся до братів своїх, що в Єгипті, і побачу, чи ще живі вони. А Їтро сказав до Мойсея: Иди в мирі!
And Moses went back to Jethro, his father-in-law, and said to him, Let me go back now to my relations in Egypt and see if they are still living. And Jethro said to Moses, Go in peace.
 ἐπορεύθη δὲ μουσῆς και ἀπέστρεψεν πρὸς ἰοθορ τὸν γαμβρὸν αὐτοῦ και λέγει πορεύσομαι και ἀποστρέψω πρὸς τοὺς ἀδελφούς μου τοὺς ἐν αἰγύπτῳ και ὄψομαι εἰ ἐτι ζῶσιν και εἶπεν ἰοθορ μουσῆ βάδιζε ὑγιαίνων
- 19 I сказав Господь до Мойсея в Мідіяні: Иди, вернися до Єгипту, бо вимерли всі люди, що шукали твоєї душі.
And the Lord said to Moses in Midian, Go back to Egypt, for all the men are dead who were attempting to take your life.
 μετὰ δὲ τῆς ἡμέρας τὴς πολλὰς ἐκείνας ἐτελεύτησεν ὁ βασιλεὺς αἰγύπτου εἶπεν δὲ κύριος πρὸς μουσῆν ἐν μαδιам βάδιζε ἀπελθε εἰς αἴγυπτον τεθνήκασιν γὰρ πάντες οἱ ζητούντες σου τὴν ψυχὴν
- 20 I взяв Мойсей жінку свою та синів своїх, і посадив їх на осла, та й вернувся до єгипетського краю. I взяв Мойсей палицю Божу в руку свою.
And Moses took his wife and his sons and put them on an ass and went back to the land of Egypt: and he took the rod of God in his hand.
 ἀναλαβὼν δὲ μουσῆς τὴν γυναῖκα και τὰ παιδιά ἀνεβίβασεν αὐτὰ ἐπὶ τὰ ὑποζύγια και ἐπέστρεψεν εἰς αἴγυπτον ἔλαβεν δὲ μουσῆς τὴν ράβδον τὴν παρὰ τοῦ θεοῦ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ
- 21 I сказав Господь до Мойсея: Коли ти підеш, щоб вернутися до Єгипту, гляди, щоб усі чуда, які Я вклав у твою руку, ти вчинив їх перед лицем фараона, а Я ожорсточу серце його, і він не відпустить народу.
And the Lord said to Moses, When you go back to Egypt, see that you do before Pharaoh all the wonders which I have given you power to do: but I will make his heart hard and he will not let the people go.
 εἶπεν δὲ κύριος πρὸς μουσῆν πορευομένου σου και ἀποστρέφοντος εἰς αἴγυπτον ὅρα πάντα τὰ τέρατα ἃ ἔδωκα ἐν ταῖς χερσίν σου ποιήσεις αὐτὰ ἐναντίον φαραῶ ἐγὼ δὲ σκληρυνῶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ και οὐ μὴ ἐξαποστείλῃ τὸν λαόν
- 22 I ти скажеш фараонові: Так сказав Господь: Син Мій, Мій перворідний то Израїль.
And you are to say to Pharaoh, The Lord says, Israel is the first of my sons:
 σὺ δὲ ἐρεῖς τῷ φαραῶ τάδε λέγει κύριος υἱὸς πρωτότοκός μου ἰσραηλ
- 23 I кажу Я тобі: Відпусти Мого сина, і нехай Мені служить. А коли ти відмовиш пустити його, то ось Я вб'ю твого сина, твого перворідного.
And I said to you, Let my son go, so that he may give me worship; and you did not let him go: so now I will put the first of your sons to death.
 εἶπα δὲ σοι ἐξαποστειλὸν τὸν λαόν μου ἵνα μοι λατρεύῃ εἰ μὲν οὖν μὴ βοῦλει ἐξαποστείλαι αὐτοὺς ὅρα οὖν ἐγὼ ἀποκτενῶ τὸν υἱόν σου τὸν πρωτότοκον
- 24 ¶ I сталося в дорозі на нічлігу, стрів був його Господь і шукав, щоб убити його.
Now on the journey, at the night's resting-place, the Lord came in his way and would have put him to death.
 ἐγένετο δὲ ἐν τῇ ὁδῷ ἐν τῷ καταλύματι συνήντησεν αὐτῷ ἄγγελος κυρίου και ἐζήτει αὐτὸν ἀποκτείνειν
- 25 Та Циппора взяла кременя, і обрізала крайню плоть свого сина, і доторкнулася нею до ніг його та й сказала: Бо ти мені наречений крові!
Then Zipporah took a sharp stone, and cutting off the skin of her son's private parts, and touching his feet with it, she said, Truly you are a husband of blood to me.
 και λαβοῦσα σελφωρα ψήφον περιέτεμεν τὴν ἀκροβυστίαν τοῦ υἱοῦ αὐτῆς και προσέπεσεν πρὸς τοὺς πόδας και εἶπεν ἔσθι τὸ αἷμα τῆς περιτομῆς τοῦ παιδίου μου
- 26 I пустил Він його. Тоді вона сказала: Наречений крові через обрізання.
So he let him go. Then she said, You are a husband of blood because of the circumcision.
 και ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ διότι εἶπεν ἔσθι τὸ αἷμα τῆς περιτομῆς τοῦ παιδίου μου
- 27 I сказав Господь до Аарона: Иди назустріч Мойсею в пустиню! I він пішов, і стрів його на горі Божій, і поцілував його.
And the Lord said to Aaron, Go into the waste land and you will see Moses. So he went and came across Moses at the mountain of God, and gave him a kiss.
 εἶπεν δὲ κύριος πρὸς ααρων πορευῆθι εἰς συνάντησιν μουσεῖ εἰς τὴν ἔρημον και ἐπορεύθη και συνήντησεν αὐτῷ ἐν τῷ ὄρει τοῦ θεοῦ και κατεφίλησαν ἀλλήλους
- 28 I розповів Мойсей Ааронові всі слова Господа, що послав його, і всі ті ознаки, що Він наказав був йому.
And Moses gave Aaron an account of all the words of the Lord which he had sent him to say, and of all the signs which he had given him orders to do.
 και ἀνήγγειлен μουσῆς τῷ ααρων πάντας τοὺς λόγους κυρίου οὓς ἀπέστειλεν και πάντα τὰ σημεῖα ἃ ἐνετείλατο αὐτῷ

- 29 **I пішов був Мойсей та Аарон, і зібрали вони всіх старших Ізраїлевих синів.**
Then Moses and Aaron went and got together all the chiefs of the children of Israel:
 ἐπορεύθη δὲ μουσῆς καὶ ααρων καὶ συνήγαγον τὴν γερουσίαν τῶν υἱῶν ἰσραηλ.
- 30 **I переказав Аарон усі слова, що Господь говорив був Мойсесві. А той ті ознаки чинив на очах народу.**
And Aaron said to them all the words the Lord had said to Moses, and did the signs before all the people.
 καὶ ἐλάλησεν ααρων πάντα τὰ ρήματα ταῦτα ἃ ἐλάλησεν ὁ θεὸς πρὸς μουσῆν καὶ ἐποίησεν τὰ σημεῖα ἐναντίον τοῦ λαοῦ
- 31 **I повірив народ той. I почули вони, що згадав Господь Ізраїлевих синів, і що побачив біду їх, і вони схилилися, і поклонилися до землі.**
And the people had faith in them; and hearing that the Lord had taken up the cause of the children of Israel and had seen their troubles, with bent heads they gave him worship.
 καὶ ἐπίστευσεν ὁ λαὸς καὶ ἐχάρη ὅτι ἐπεσκέψατο ὁ θεὸς τοὺς υἱοὺς ἰσραηλ καὶ ὅτι εἶδεν αὐτῶν τὴν θλίψιν κύψας δὲ ὁ λαὸς προσεκύνησεν
- 1 **¶ А потім прийшли Мойсей й Аарон, та й сказали до фараона: Так сказав Господь, Бог Ізраїлів: Відпусти народ Мій, і нехай вони святкують Мені на пустині!**
And after that, Moses and Aaron came to Pharaoh, and said, The Lord, the God of Israel, says, Let my people go so that they may keep a feast to me in the waste land.
 καὶ μετὰ ταῦτα εἰσήλθεν μουσῆς καὶ ααρων πρὸς φαραω καὶ εἶπαν αὐτῷ τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς ἰσραηλ ἐξαπόστειλον τὸν λαὸν μου ἵνα μοι ἐορτάσωσιν ἐν τῇ ἐρήμῳ
- 2 **А фараон відказав: Хто Господь, що послухаюсь слова Його, щоб відпустити Ізраїля? Не знаю Господа, і також Ізраїля не відпущу!**
And Pharaoh said, Who is the Lord, to whose voice I am to give ear and let Israel go? I have no knowledge of the Lord and I will not let Israel go.
 καὶ εἶπεν φαραω τίς ἐστιν οὗ εἰσακούσομαι τῆς φωνῆς αὐτοῦ ὥστε ἐξαποστειλαί τοὺς υἱοὺς ἰσραηλ οὐκ οἶδα τὸν κύριον καὶ τὸν ἰσραηλ οὐκ ἐξαποπέλλω
- 3 **¶ I сказали вони: Бог свреїв стрівся з нами. Нехай же ми підемо триденною дорогою на пустиню, і принесемо жертви Господеві, Богові нашому, щоб не доторкнувся Він до нас мором або мечем.**
And they said, The God of the Hebrews has come to us: let us then go three days' journey into the waste land to make an offering to the Lord our God, so that he may not send death on us by disease or the sword.
 καὶ λέγουσιν αὐτῷ ὁ θεὸς τῶν εβραίων προσκέκληται ἡμᾶς πορευσόμεθα οὖν ὁδὸν τριῶν ἡμερῶν εἰς τὴν ἔρημον ὅπως θύσωμεν τῷ θεῷ ἡμῶν μήποτε συναντήσῃ ἡμῖν θάνατος ἢ φόνος
- 4 **I сказав до них цар Єгипту: Чому ви, Мойсею та Аароне, відриваєте народ від його робіт? Ідіть до своїх діл!**
And the king of Egypt said to them, Why do you, Moses and Aaron, take the people away from their work? get back to your work.
 καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς αἰγύπτου ἵνα τί μουσῆ καὶ ααρων διαστρέφετε τὸν λαὸν μου ἀπὸ τῶν ἔργων ἀπέλθατε ἕκαστος ὑμῶν πρὸς τὰ ἔργα αὐτοῦ
- 5 **I сказав фараон: Таж багато тепер цього простолоду, а ви здержуєте їх від їхніх робіт.**
And Pharaoh said, Truly, the people of the land are increasing in number, and you are keeping them back from their work.
 καὶ εἶπεν φαραω ἰδοὺ νῦν πολυπληθεὶ ὁ λαὸς μὴ οὖν καταπαύσωμεν αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ἔργων
- 6 **I того дня фараон наказав погоничам народу та писарям, говорячи:**
The same day Pharaoh gave orders to the overseers and those who were responsible for the work, saying,
 συνέταξεν δὲ φαραω τοῖς ἐργοδιώκταις τοῦ λαοῦ καὶ τοῖς γραμματεῦσιν λέγων
- 7 **Не давайте більше народові соломи, щоб робити цеглу, як учора й позавчора. Нехай ідуть самі, та збирають собі соломи.**
Give these men no more dry stems for their brick-making as you have been doing; let them go and get the material for themselves.
 οὐκέτι προστεθήσεται διδόναι ἄχυρον τῷ λαῷ εἰς τὴν πλινθουργίαν καθάπερ ἐχθὲς καὶ τρίτην ἡμέραν αὐτοὶ πορευέσθωσαν καὶ συναγαγέτωσαν ἑαυτοῖς ἄχυρα
- 8 **А назначене число цегли, що вони робили вчора й позавчора, накладете на них, не зменшуйте з нього. Вони нероби, тому кричать: Ходім, принесімо жертву нашому Богові!**
But see that they make the same number of bricks as before, and no less: for they have no love for work; and so they are crying out and saying, Let us go and make an offering to our God.
 καὶ τὴν σύνταξιν τῆς πλινθείας ἧς αὐτοὶ ποιοῦσιν καθ' ἑκάστην ἡμέραν ἐπιβαλεῖς αὐτοῖς οὐκ ἀφελεῖς οὐδὲν σχολάζουσιν γάρ διὰ τοῦτο κερκράσασιν λέγοντες πορευθῶμεν καὶ θύσωμεν τῷ θεῷ ἡμῶν
- 9 **Нехай буде тяжка праця на цих людей, і нехай працюють на ній, і нехай покинуть облудні слова.**
Give the men harder work, and see that they do it; let them not give attention to false words.
 βαρυνέσθω τὰ ἔργα τῶν ἀνθρώπων τούτων καὶ μεριμνάτωσαν ταῦτα καὶ μὴ μεριμνάτωσαν ἐν λόγοις κενοῖς
- 10 **¶ I вийшли погоничі народу й писарі його, та й сказали до того народу, говорячи: Так сказав фараон: Я не буду давати вам соломи.**
And the overseers of the people and their responsible men went out and said to the people, Pharaoh says, I will give you no more dry stems.
 κατέσπευδον δὲ αὐτοὺς οἱ ἐργοδιώκται καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ ἔλεγον πρὸς τὸν λαὸν λέγοντες τάδε λέγει φαραω οὐκέτι δίδωμι ὑμῖν ἄχυρα

- 11 Самі йдіть, наберіть собі соломи, де знайдете, бо нічого не зменшене з вашої роботи!
Go yourselves and get dry stems wherever you are able; for your work is not to be any less.
αὐτοὶ ὑμεῖς πορευόμενοι συλλέγετε ἑαυτοῖς ἄχυρα ὅθεν ἔαν εὑρήτε οὐ γὰρ ἀφαιρεῖται ἀπὸ τῆς συντάξεως ὑμῶν οὐθέν
- 12 I розпоротився народ той по всій єгипетській землі, щоб збирати стерню на солому.
So the people were sent in all directions through the land of Egypt to get dry grass for stems.
καὶ διεσπάρη ὁ λαὸς ἐν ὅλῃ αἰγύπτῳ συναγαγεῖν καλάμην εἰς ἄχυρα
- 13 А погоничі наставляли, говорячи: Скінчіть вашу щоденну працю в час так, як коли б була солома.
And the overseers went on driving them and saying, Do your full day's work as before when there were dry stems for you.
οἱ δὲ ἐργοδιῶκται κατέσπευδον αὐτοὺς λέγοντες συντελεῖτε τὰ ἔργα τὰ καθήκοντα καθ' ἡμέραν καθάπερ καὶ ὅτε τὸ ἄχυρον ἐδίδοτο ὑμῖν
- 14 I були биті писарі синів Ізраїлевих, що їх настановили над ними фараонові погоничі, говорячи: Чому ви не скінчили свого приділу для виробу цегли й учора й сьогодні, як було дотепер?
And the responsible men of the children of Israel, whom Pharaoh's overseers had put over them, were given blows, and they said to them, Why have you not done your regular work, in making bricks as before?
καὶ ἐμαστιγώθησαν οἱ γραμματεῖς τοῦ γένους τῶν υἱῶν ἰσραὴλ οἱ κατασταθέντες ἐπ' αὐτοὺς ὑπὸ τῶν ἐπιστατῶν τοῦ φαραῶ λέγοντες διὰ τί οὐ συντελέσατε τὰς συντάξεις ὑμῶν τῆς πλινθείας καθὰ περ ἔχθες καὶ τρίτην ἡμέραν καὶ τὸ τῆς σήμερον
- 15 ¶ I прибули писарі Ізраїлевих синів, та й кричали до фараона, говорячи: Для чого ти так робиш рабам своїм?
Then the responsible men of the children of Israel came to Pharaoh, protesting and saying, Why are you acting in this way to your servants?
εἰσελθόντες δὲ οἱ γραμματεῖς τῶν υἱῶν ἰσραὴλ κατεβόησαν πρὸς φαραῶ λέγοντες ἵνα τί οὕτως ποιεῖς τοῖς σοῖς οἰκέταις
- 16 Соломи не дають твоїм рабам, а цеглу кажуть нам робити! І ось раби твої биті, і грішиш ти перед народом своїм!
They give us no dry stems and they say to us, Make bricks: and they give your servants blows; but it is your people who are in the wrong.
ἄχυρον οὐ δίδοται τοῖς οἰκέταις σου καὶ τὴν πλίνθον ἡμῖν λέγουσιν ποιεῖν καὶ ἰδοὺ οἱ παῖδες σου μεμαστίγωνται ἀδικήσεις οὖν τὸν λαόν σου
- 17 А він відказав: Нероби ви, нероби! Тому ви говорите: Ходім, принесімо жертву Господеві.
But he said, You have no love for work: that is why you say, Let us go and make an offering to the Lord.
καὶ εἶπεν αὐτοῖς σχολάζετε σχολασταὶ ἔστε διὰ τοῦτο λέγετε πορευθῶμεν θύσωμεν τῷ θεῷ ἡμῶν
- 18 А тепер ідіть, працюйте, а соломи не дадуть вам! Але призначене число цегли ви дасте!
Go now, get back to your work; no dry stems will be given to you, but you are to make the full number of bricks.
νῦν οὖν πορευθέντες ἐργάζεσθε τὸ γὰρ ἄχυρον οὐ δοθήσεται ὑμῖν καὶ τὴν σύνταξιν τῆς πλινθείας ἀποδώσετε
- 19 I бачили Ізраїлеві писарі себе в біді, коли говорено: Не зменшуйте з цегли вашої щоденного в його часі!
Then the responsible men of the children of Israel saw that they were purposing evil when they said, The number of bricks which you have to make every day will be no less than before.
ἐώρων δὲ οἱ γραμματεῖς τῶν υἱῶν ἰσραὴλ ἑαυτοὺς ἐν κακοῖς λέγοντες οὐκ ἀπολείψετε τῆς πλινθείας τὸ καθήκον τῇ ἡμέρᾳ
- 20 I стріли вони Мойсея та Аарона, що стояли наспроти них, як вони виходили від фараона,
And they came face to face with Moses and Aaron, who were in their way when they came out from Pharaoh:
συνήντησαν δὲ μωυσῆ καὶ ααρὼν ἐρχομένοις εἰς συνάντησιν αὐτοῖς ἐκπορευομένων αὐτῶν ἀπὸ φαραῶ
- 21 та й сказали до них: Нехай побачить вас Господь і нехай вас осудить, бо ви вчинили ненависним дух наш в очах фараона й в очах його рабів, щоб дати меч в їхню руку повбивати нас!
And they said to them, May the Lord take note of you and be your judge; for you have given Pharaoh and his servants a bad opinion of us, putting a sword in their hands for our destruction.
καὶ εἶπαν αὐτοῖς ἴδοι ὁ θεὸς ὑμᾶς καὶ κρίναι ὅτι ἐβδελύξατε τὴν ὁσμὴν ἡμῶν ἐναντίον φαραῶ καὶ ἐναντίον τῶν θεραπόντων αὐτοῦ δοῦναι ῥομφαίαν εἰς τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἀποκτεῖναι ἡμᾶς
- 22 I вернувся Мойсей до Господа та й сказав: Господи, чому Ти кривду вчинив цьому народові? Чому Ти послав мені це?
And Moses went back to the Lord and said, Lord, why have you done evil to this people? why have you sent me?
ἐπέστρεψεν δὲ μωυσῆς πρὸς κύριον καὶ εἶπεν κύριε διὰ τί ἐκάκωσας τὸν λαόν τοῦτον καὶ ἵνα τί ἀπέσταλκάς με
- 23 Бо відколи прийшов я до фараона, щоб говорити Твоїм Ім'ям, він ще більшу кривду чинить цьому народові, а насправді Ти не визволив народу Свого!
For from the time when I came to Pharaoh to put your words before him, he has done evil to this people, and you have given them no help.
καὶ ἀφ' οὗ πεπόρευμαι πρὸς φαραῶ λαλῆσαι ἐπὶ τῷ σῷ ὀνόματι ἐκάκωσεν τὸν λαόν τοῦτον καὶ οὐκ ἐρρόσω τὸν λαόν σου

- 1 ¶ I сказав Господь до Мойсея: Тепер побачиш, що вчиню Я фараонові, бо він, змушений рукою сильною, їх відпустить, і, змушений рукою сильною, вижене їх із краю свого.
And the Lord said to Moses, Now you will see what I am about to do to Pharaoh; for by a strong hand he will be forced to let them go, driving them out of his land because of my outstretched arm.
καὶ εἶπεν κύριος πρὸς μουσῆν ἥδη ὄψει ἃ ποιήσω τῷ φαραῶ ἐν γὰρ χειρὶ κραταιᾷ ἐξαποστελεῖ αὐτούς καὶ ἐν βραχίονι ὑψηλῷ ἐκβαλεῖ αὐτούς ἐκ τῆς γῆς αὐτοῦ
- 2 I говорив Бог до Мойсея, та й сказав йому: Я Господь!
And God said to Moses, I am Yahweh:
ἐλάλησεν δὲ ὁ θεὸς πρὸς μουσῆν καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν ἐγὼ κύριος
- 3 I являвся Я Авраамові, Исакові та Яковові Богом Всемогутнім, але Йменням Своїм Господь Я не дався їм пізнати.
I let myself be seen by Abraham, Isaac, and Jacob, as God, the Ruler of all; but they had no knowledge of my name Yahweh.
καὶ ὤφθην πρὸς αβραὰμ καὶ ἰσαὰκ καὶ ἰακώβ θεὸς ὢν αὐτῶν καὶ τὸ ὄνομά μου κύριος οὐκ ἐδήλωσα αὐτοῖς
- 4 А також Я склав був із ними Свого заповіта, що дам їм землю ханаанську, землю їх мандрування, в якій вони мандрували.
And I made an agreement with them, to give them the land of Canaan, the land of their wanderings.
καὶ ἔστησα τὴν διαθήκην μου πρὸς αὐτούς ὥστε δοῦναι αὐτοῖς τὴν γῆν τῶν χαναανίων τὴν γῆν ἣν παρῳκήκασιν ἐν ἧ καὶ παρῳκήσαν ἐπ' αὐτῆς
- 5 I почув Я теж стогін синів Ізраїлевих, що єгиптяни роблять їх своїми рабами, і згадав заповіта Свого.
And truly my ears are open to the cry of the children of Israel whom the Egyptians keep under their yoke; and I have kept in mind my agreement.
καὶ ἐγὼ εἰσήκουσα τὸν στεναγμὸν τῶν υἱῶν ἰσραὴλ ὃν οἱ αἰγυπτιοὶ καταδουλοῦνται αὐτούς καὶ ἐμνήσθην τῆς διαθήκης ὑμῶν
- 6 Тому скажи синам Ізраїлевим: Я Господь! I Я введу вас з-під тягарів Єгипту, і визволю вас від їхньої роботи, і звільню вас витягненим плечем та великими присудами.
Say then to the children of Israel, I am Yahweh, and I will take you out from under the yoke of the Egyptians, and make you safe from their power, and will make you free by the strength of my arm after great punishments.
βάδιζε εἰπὸν τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ λέγων ἐγὼ κύριος καὶ ἐξάξω ὑμᾶς ἀπὸ τῆς δυναστείας τῶν αἰγυπτίων καὶ ῥύσομαι ὑμᾶς ἐκ τῆς δουλείας καὶ λυτρώσομαι ὑμᾶς ἐν βραχίονι ὑψηλῷ καὶ κρίσει μεγάλη
- 7 I візьму вас Собі за народа, і буду вам Богом, і ви познаєте, що Я Господь, Бог ваш, що виводить вас із-під тягарів Єгипту!
And I will take you to be my people and I will be your God; and you will be certain that I am the Lord your God, who takes you out from under the yoke of the Egyptians.
καὶ λήψομαι ἑμαυτῷ ὑμᾶς λαὸν ἐμοὶ καὶ ἔσομαι ὑμῶν θεός καὶ γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν ὁ ἐξαγαγὼν ὑμᾶς ἐκ τῆς καταδυναστείας τῶν αἰγυπτίων
- 8 I введу вас до того Краю, що про нього Я підняв був Свою руку, щоб дати його Авраамові, Исакові та Якову. I Я дам його вам на спадщину. Я Господь!
And I will be your guide into the land which I made an oath to give to Abraham, to Isaac, and to Jacob; and I will give it to you for your heritage: I am Yahweh.
καὶ εἰσάξω ὑμᾶς εἰς τὴν γῆν εἰς ἣν ἐξέτεινα τὴν χεῖρά μου δοῦναι αὐτὴν τῷ αβραὰμ καὶ ἰσαὰκ καὶ ἰακώβ καὶ δώσω ὑμῖν αὐτὴν ἐν κλήρῳ ἐγὼ κύριος
- 9 I так говорив Мойсей до синів Ізраїлевих, та вони не слухали Мойсея через легководухість та тяжку роботу.
And Moses said these words to the children of Israel, but they gave no attention to him, because of the grief of their spirit and the cruel weight of their work.
ἐλάλησεν δὲ μουσῆς οὕτως τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ καὶ οὐκ εἰσήκουσαν μουσῆ ἀπὸ τῆς ὀλιγοψυχίας καὶ ἀπὸ τῶν ἔργων τῶν σκληρῶν
- 10 ¶ I казав Господь до Мойсея, говорячи:
And the Lord said to Moses,
εἶπεν δὲ κύριος πρὸς μουσῆν λέγων
- 11 Увійди, говори до фараона, царя єгипетського, і нехай він відпустить Ізраїлевих синів із свого краю.
Go in and say to Pharaoh, king of Egypt, that he is to let the children of Israel go out of his land.
εἴσελθε λάλησον φαραῶ βασιλεῖ αἰγύπτου ἵνα ἐξαποστείλῃ τοὺς υἱοὺς ἰσραὴλ ἐκ τῆς γῆς αὐτοῦ
- 12 I казав Мойсей перед лицем Господнім, говорячи: Таж Ізраїлеві сини не слухали мене, як же послухас мене фараон? А я необризановустий!
And Moses, answering the Lord, said, See, the children of Israel will not give ear to me; how then will Pharaoh give ear to me, whose lips are unclean?
ἐλάλησεν δὲ μουσῆς ἐναντὶ κυρίου λέγων ἰδοὺ οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ οὐκ εἰσήκουσάν μου καὶ πῶς εἰσακούσεται μου φараῶ ἐγὼ δὲ ἄλογός εἰμι
- 13 I казав Господь до Мойсея та до Аарона, і дав їм накази до Ізраїлевих синів та до фараона, царя єгипетського, щоб вивести Ізраїлевих синів з єгипетського краю.
And the word of the Lord came to Moses and Aaron, with orders for the children of Israel and for Pharaoh, king of Egypt, to take the children of Israel out of the land of Egypt.
εἶπεν δὲ κύριος πρὸς μουσῆν καὶ ααρὼν καὶ συνέταξεν αὐτοῖς πρὸς φαραῶ βασιλέα αἰγύπτου ὥστε ἐξαποστείλῃ τοὺς υἱοὺς ἰσραὴλ ἐκ γῆς αἰγύπτου
- 14 ¶ Оце голови батьківських домів їхніх. Сини Рувима, перворідного Ізраїлевого: Ханох і Паллу, Хецрон і Кармі, це родини Рувимові.
These are the heads of their fathers' families: the sons of Reuben the oldest son of Israel: Hanoah and Pallu, Hezron and Carmi: these are the families of Reuben.
καὶ οὗτοι ἀρχηγοὶ οἴκων πατριῶν αὐτῶν υἱοὶ ρουβην πρωτοτόκου ἰσραὴλ ἐνοχ καὶ φαλλοὺς ααρὼν καὶ харми αὐτῆ ἡ συγγένεια ρουβην

- 15 А сини Симеонови: Смуїл, і Ямін, і Огад, і Яхін, і Цохар, і Шаул, син ханаанейки, це родини Симеонови.
And the sons of Simeon: Jemuel and Jamin and Ohad and Jachin and Zohar and Shaul, the son of a woman of Canaan: these are the families of Simeon.
 και υιοι συμεων ιεμουηλ και ιαμιν και αωδ και ιαχιν και σααρ και σαουλ ο εκ της φοινίσσης αυται αι πατριαι των υιων συμεων
- 16 А оце імена синів Левієвих за їхніми родинами: Гершон, і Кегат, і Мерарі. А літа життя Левієвого сто і тридцять і сім літ.
And these are the names of the sons of Levi in the order of their generations: Gershon and Kohath and Merari: and the years of Levi's life were a hundred and thirty-seven.
 και ταυτα τα ονόματα των υιων λευι κατὰ συγγενείας αυτών γεδσων κααθ και мерари και τὰ ετη της ζωής λευι εκατόν τριάκοντα επτά
- 17 Сини Гершонови: Лівні, і Шім'ї за їхніми родинами.
The sons of Gershon: Libni and Shimei, in the order of their families.
 και ουτοι υιοι γεδσων λοβени και σεμεї οїκοι πατριās αυτών
- 18 А сини Кегатові: Амрам, і Їцгар, і Хеврон, і Уззіл. А літа життя Кегатового сто і тридцять і три роки.
And the sons of Kohath: Amram and Izhar and Hebron and Uzziel: and the years of Kohath's life were a hundred and thirty-three.
 και υιοι κααθ амβραμ και ισσαар хевρων και оζιηλ και τὰ ετη της ζωής кааθ εκατόν τριάκοντα ετη
- 19 А сини Мерарі: Махлі та Муші. Оце родини Левієві за їхніми родами.
And the sons of Merari: Mahli and Mushi: these are the families of the Levites, in the order of their generations.
 και υιοι мерари мооли και оμουси ουτοι οїκοι πατριων λευι κατὰ συγγενείας αυτών
- 20 І взяв Амрам свою тітку Йохевед собі за жінку, і вона породила йому Аарона та Мойсея. А літа життя Амрамового сто і тридцять і сім літ.
And Amram took Jochebed, his father's sister, as wife; and she gave birth to Aaron and Moses: and the years of Amram's life were a hundred and thirty-seven.
 και ελαβεν амβραμ την ιωхаβед θυγατέρα του αδελφου του πατρος αυτου εαυτη εις γυναїκα και εγέννησεν αυτω τον τε аарων και μουσην και μαριαμ την αδελφην αυτων та δε ετη της ζωής амβραμ εκατόν τριάκοντα δύο ετη
- 21 А сини Їцгарові: Корак, і Нефег, і Зіхрі.
And the sons of Izhar: Korah and Nepheg and Zichri.
 και υιοι ισσαар коре και ναφεκ και ζιχри
- 22 А сини Уззієлови: Мішаїл, і Елцафан, і Сітрі.
And the sons of Uzziel: Mishael and Elzaphan and Sithri.
 και υιοι оζιηλ елисафан και сеτρι
- 23 І взяв Аарон Елішеву, дочку Амінадавову, сестру Нахшонову, собі за жінку, і вона породила йому Надава, і Авігу, і Елезара, і Ітамара.
And Aaron took as his wife Elisheba, the daughter of Amminadab, the sister of Nahshon; and she gave birth to Nadab and Abihu, Eleazar and Ithamar.
 ελαβεν δε аарων την елисаβед θυγατέρα аминадаβ αδελφην ναασσων αυτω γυναїκα και еτεκεν αυτω τον τε ναдаβ και аβιουδ και елеazar και ιθαμαρ
- 24 А сини Коракхові: Ассир, і Елкана, і Аваасаф, це родини Коракхові.
And the sons of Korah: Assir and Elkanah and Abiasaph: these are the families of the Korahites.
 υιοι δε коре асир και елкана και аβιαсаф αυται αι γενέσεις коре
- 25 А Елезар, син Ааронів, узяв собі з дочок Путїєлових за жінку, і вона породила йому Пінхаса. Оце голови батьківських домів Левієвих за їхніми родинами.
And Eleazar, Aaron's son, took as his wife one of the daughters of Putiel; and she gave birth to Phinehas. These are the heads of the families of the Levites, in the order of their families.
 και елеazar ο του аарων ελαβεν των θυγατερων фουтиηλ αυτω γυναїκα και еτεκεν αυτω τον финеес αυται αι αρχαι πατριας леυιτων κατὰ γενέσεις αυτων
- 26 Оце Аарон і Мойсей, що Господь говорив їм: Виведіть Ізраїєвих синів з єгипетського краю за їхніми військовими відділами.
These are the same Aaron and Moses to whom the Lord said, Take the children of Israel out of the land of Egypt in their armies.
 ουτος аарων και μουσης οїς ειπεν αυτοις ο θεος εξαγαγειν τους υιους ισραηλ εκ γής αιγυπτου συν δυνάμει αυτων
- 27 Вони ті, що говорили до фараона, царя єгипетського, щоб вивести Ізраїєвих синів з Єгипту, це Мойсей та Аарон.
These are the men who gave orders to Pharaoh to let the children of Israel go out of Egypt: these are the same Moses and Aaron.
 ουτοι εισιν οι διαλεγόμενοι прὸς φараω βασιλέα αιγυπτου και εξήγαγον τους υιους ισραηλ εξ αιγυπτου αυτους аарων και μουσης
- 28 І сталося в дні, коли Господь говорив до Мойсея в єгипетським краї,
And on the day when the word of the Lord came to Moses in the land of Egypt,
 η ημέρα ελάησεν κύριος μουση εν γη αιγυπτω

- 29 το καζав Господь до Мойсея, говорячи: Я Господь! Говори фараонові, цареві єгипетському, усе, що Я говорю тобі.
The Lord said to Moses, I am the Lord: say to Pharaoh, king of Egypt, everything I am saying to you.
 και ἐλάλησεν κύριος πρὸς μουσῆν λέγων ἐγὼ κύριος λάλησον πρὸς φαραω βασιλέα αἰγύπτου ὅσα ἐγὼ λέγω πρὸς σέ
- 30 I сказав Мойсей перед обличчям Господнім: Таж я необрізановустий! Як же слухати буде мене фараон?
And Moses said to the Lord, My lips are unclean; how is it possible that Pharaoh will give me a hearing?
 και εἶπεν μουσῆς ἐναντίον κυρίου ἰδοὺ ἐγὼ ἰσχνόφωνός εἰμι και πῶς εἰσακούσεται μου φαραω
- 1 ¶ I сказав Господь до Мойсея: Дивись, Я поставив тебе замість Бога для фараона, а твій брат Аарон буде пророк твій.
And the Lord said to Moses, See I have made you a god to Pharaoh, and Aaron your brother will be your prophet.
 και εἶπεν κύριος πρὸς μουσῆν λέγων ἰδοὺ δέδωκά σε θεὸν φαραω και ααρων ὁ ἀδελφός σου ἔσται σου προφήτης
- 2 Ти будеш говорити все, що Я накажу тобі, а брат твій Аарон буде говорити фараонові, і нехай він відпустить Ізраїлевих синів з свого краю.
Say whatever I give you orders to say: and Aaron your brother will give word to Pharaoh to let the children of Israel go out of his land.
 σὺ δὲ λαλήσεις αὐτῷ πάντα ὅσα σοι ἐντέλλομαι ὁ δὲ ααρων ὁ ἀδελφός σου λαλήσει πρὸς φαραω ὥστε ἐξαποστεῖλαι τοὺς υἱοὺς ἰσραηλ ἐκ τῆς γῆς αὐτοῦ
- 3 А Я вчинию запеклим фараонове серце, і помножу ознаки мої та чуда мої в єгипетським краї.
And I will make Pharaoh's heart hard, and my signs and wonders will be increased in the land of Egypt.
 ἐγὼ δὲ σκληρυνῶ τὴν καρδίαν φαραω και πληθυνῶ τὰ σημεῖά μου και τὰ τέρατα ἐν γῇ αἰγύπτῳ
- 4 I не послухас вас фараон, а Я покладу Свою руку на Єгипет, і введу війська Свої, народ Мій, синів Ізраїлевих, з єгипетського краю великими присудами.
But Pharaoh will not give ear to you, and I will put my hand on Egypt, and take my armies, my people, the children of Israel, out of Egypt, after great punishments.
 και οὐκ εἰσακούσεται ὑμῶν φαραω και ἐπιβαλῶ τὴν χειρά μου ἐπ' αἴγυπτον και ἐξάξω σὺν δυνάμει μου τὸν λαὸν μου τοὺς υἱοὺς ἰσραηλ ἐκ γῆς αἰγύπτου σὺν ἐκδικήσει μεγάλῃ
- 5 I пізнають єгиптяни, що Я Господь, коли простягну Свою руку на Єгипет і введу від них Ізраїлевих синів.
And the Egyptians will see that I am the Lord, when my hand is stretched out over Egypt, and I take the children of Israel out from among them.
 και γνώσονται πάντες οἱ αἰγύπτιοι ὅτι ἐγὼ εἰμι κύριος ἐκτείνων τὴν χεῖρα ἐπ' αἴγυπτον και ἐξάξω τοὺς υἱοὺς ἰσραηλ ἐκ μέσου αὐτῶν
- 6 I вчинив Мойсей та Аарон, як звелів їм Господь, так учинили вони.
And Moses and Aaron did so: as the Lord gave them orders, so they did.
 ἐποίησεν δὲ μουσῆς και ααρων καθάπερ ἐνετείλατο αὐτοῖς κύριος οὕτως ἐποίησαν
- 7 А Мойсей був віку восьмидесяти літ, а Аарон восьмидесяти і трьох літ, коли вони говорили до фараона.
And Moses was eighty years old, and Aaron eighty-three years old, when they gave the Lord's word to Pharaoh.
 μουσῆς δὲ ἦν ἐτῶν ὀγδοήκοντα ααρων δὲ ὁ ἀδελφός αὐτοῦ ἐτῶν ὀγδοήκοντα τριῶν ἡνῖκα ἐλάλησεν πρὸς φαραω
- 8 ¶ I промовив Господь до Мойсея й до Аарона, говорячи:
And the Lord said to Moses and Aaron,
 και εἶπεν κύριος πρὸς μουσῆν και ααρων λέγων
- 9 Коли буде до вас говорити фараон, кажучи: Покажіть свос чудо, то скажеш Ааронові: Візьми свою палицю, та й кинь перед лицем фараоновим, нехай станеться вужем!
If Pharaoh says to you, Let me see a wonder: then say to Aaron, Take your rod and put it down on the earth before Pharaoh so that it may become a snake.
 και ἐὰν λαλήσῃ πρὸς ὑμᾶς φαραω λέγων δότε ἡμῖν σημεῖον ἢ τέρας και ἐρεῖς ααρων τῷ ἀδελφῷ σου λαβὲ τὴν ῥάβδον και ῥίψον αὐτὴν ἐπὶ τὴν γῆν ἐναντίον φαραω και ἐναντίον τῶν θεραπόντων αὐτοῦ και ἔσται δράκων
- 10 I ввійшов Мойсей та Аарон до фараона, та й вчинили так, як наказав був Господь. I кинув Аарон палицю свою перед лицем фараона й перед його рабами, і вона стала вужем!
Then Moses and Aaron went in to Pharaoh and they did as the Lord had said: and Aaron put his rod down on the earth before Pharaoh and his servants, and it became a snake.
 εἰσῆλθεν δὲ μουσῆς και ααρων ἐναντίον φαραω και τῶν θεραπόντων αὐτοῦ και ἐποίησαν οὕτως καθάπερ ἐνετείλατο αὐτοῖς κύριος και ἔριψεν ααρων τὴν ῥάβδον ἐναντίον φαραω και ἐναντίον τῶν θεραπόντων αὐτοῦ και ἐγένετο δράκων
- 11 I покликав фараон також мудреців та ворожбитів, і вчинили так само й вони, чарівники єгипетські, своїми чарами.
Then Pharaoh sent for the wise men and the wonder-workers, and they, the wonder-workers of Egypt, did the same with their secret arts.
 συνεκάλεσεν δὲ φαραω τοὺς σοφιστὰς αἰγύπτου και τοὺς φαρμακοὺς και ἐποίησαν και οἱ ἐπαοιδοὶ τῶν αἰγυπτίων ταῖς φαρμακείαις αὐτῶν ὡσαύτως

- 12 **I** кинули кожен палицю своєю, і вони поставали вужами. Та Ааронова палиця проковтнула палиці їхні.
For every one of them put down his rod on the earth, and they became snakes: but Aaron's rod made a meal of their rods.
 και ἔρριψαν ἕκαστος τὴν ῥάβδον αὐτοῦ καὶ ἐγένοντο δράκοντες καὶ κατέπιεν ἡ ῥάβδος ἡ ααρων τὰς ἐκείνων ῥάβδους
- 13 Та затверділо фараоново серце, і він не послухався їх, як говорив був Господь.
But Pharaoh's heart was made hard, and he did not give ear to them, as the Lord had said.
 και κατίσχυσεν ἡ καρδία φαραω καὶ οὐκ εἰσήκουσεν αὐτῶν καθάπερ ἐλάλησεν αὐτοῖς κύριος
- 14 ¶ I сказав Господь до Мойсея: Запекле фараоново серце, він відмовив відпустити народ!
And the Lord said to Moses and Aaron, Pharaoh's heart is unchanged; he will not let the people go.
 εἶπεν δὲ κύριος πρὸς μουσῆν βεβάρηται ἡ καρδία φαραω τοῦ μὴ ἐξαποστεῖλαι τὸν λαόν
- 15 Піди до фараона рано вранці. Ось він вийде до води, а ти стань навпроти нього на березі Річки. А палицю, що була змінена на вужа, візьмеш у свою руку.
Go to Pharaoh in the morning; when he goes out to the water, you will be waiting for him by the edge of the Nile, with the rod which was turned into a snake in your hand;
 βάδισον πρὸς φαραω τὸ πρωὶ ἰδοὺ αὐτὸς ἐκπορεύεται ἐπὶ τὸ ὕδωρ καὶ στήση συναντῶν αὐτῷ ἐπὶ τὸ χεῖλος τοῦ ποταμοῦ καὶ τὴν ῥάβδον τὴν στραφεῖσαν εἰς ὄφιν λήμψῃ ἐν τῇ χειρὶ σου
- 16 I скажеш йому: Господь, Бог свреїв, послав мене до тебе, кажучи: Відпусти Мій народ, і нехай вони служать Мені на пустині! Та не послухався ти дотепер.
And say to him, The Lord, the God of the Hebrews, has sent me to you, saying, Let my people go so that they may give me worship in the waste land; but up to now you have not given ear to his words.
 και ἐρεῖς πρὸς αὐτὸν κύριος ὁ θεὸς τῶν εβραίων ἀπέσταλκέν με πρὸς σὲ λέγων ἐξαπόστειλον τὸν λαόν μου ἵνα μοι λατρεύσῃ ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ ἰδοὺ οὐκ εἰσήκουσας ἕως τούτου
- 17 Так сказав Господь: По цьому пізнаш, що Я Господь: Ось я вдарю палицею, що в руці моїй, по воді, що в Річці, і вона зміниться на кров!
So the Lord says, By this you may be certain that I am the Lord; see, by the touch of this rod in my hand the waters of the Nile will be turned to blood;
 τάδε λέγει κύριος ἐν τούτῳ γνώσῃ ὅτι ἐγὼ κύριος ἰδοὺ ἐγὼ τύπτω τῇ ῥάβδῳ τῇ ἐν τῇ χειρὶ μου ἐπὶ τὸ ὕδωρ τὸ ἐν τῷ ποταμῷ καὶ μεταβαλεῖ εἰς αἷμα
- 18 А риба, що в Річці, погине. I засмердиться Річка, і попомучаться єгиптяни, щоб пити воду з Річки!
And the fish in the Nile will come to destruction, and the river will send up a bad smell, and the Egyptians will not be able, for disgust, to make use of the water of the Nile for drinking.
 και οἱ ἰχθύες οἱ ἐν τῷ ποταμῷ τελευτήσουσιν καὶ ἐποξέσει ὁ ποταμὸς καὶ οὐ δυνήσονται οἱ αἰγύπτιοι πιεῖν ὕδωρ ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ
- 19 I сказав Господь до Мойсея: Скажи Ааронові: Візьми свою палицю, і простягни свою руку над водою єгиптян, над їхніми річками, над їхніми потоками, і над ставами їхніми, і над кожним водозбором їхнім, і вони стануть кров'ю. I буде кров по всій єгипетській землі, і в посуді дерев'яній, і в камінній.
And the Lord said, Say to Aaron, Let the rod in your hand be stretched out over the waters of Egypt, and over the rivers and the streams and the pools, and over every stretch of water, so that they may be turned to blood; and there will be blood through all the land of Egypt, in vessels of wood and in vessels of stone.
 εἶπεν δὲ κύριος πρὸς μουσῆν εἰπὸν ααρων τῷ ἀδελφῷ σου λαβὲ τὴν ῥάβδον σου καὶ ἔκτεινον τὴν χειρὰ σου ἐπὶ τὰ ὕδατα αἰγύπτου καὶ ἐπὶ τοὺς ποταμοὺς αὐτῶν καὶ ἐπὶ τὰς διώρυγας αὐτῶν καὶ ἐπὶ τὰ ἔλη αὐτῶν καὶ ἐπὶ πᾶν συνεστηκὸς ὕδωρ αὐτῶν καὶ ἔσται αἷμα καὶ ἐγένετο αἷμα ἐν πάσῃ γῆ αἰγύπτου ἐν τε τοῖς ξύλοις καὶ ἐν τοῖς λίθοις
- 20 I Мойсей та Аарон зробили так, як наказав був Господь. I підняв він палицю, та й ударив воду, що в Річці, на очах фараона й на очах його рабів. I змінилася вся вода, що в Річці, на кров!
And Moses and Aaron did as the Lord had said; and when his rod had been lifted up and stretched out over the waters of the Nile before the eyes of Pharaoh and his servants, all the water in the Nile was turned to blood;
 και ἐποίησαν οὕτως μουσῆς καὶ ααρων καθάπερ ἐνετείλατο αὐτοῖς κύριος καὶ ἐπάρας τῇ ῥάβδῳ αὐτοῦ ἐπάταξεν τὸ ὕδωρ τὸ ἐν τῷ ποταμῷ ἐναντίον φαραω καὶ ἐναντίον τῶν θεραπόντων αὐτοῦ καὶ μετέβαλεν πᾶν τὸ ὕδωρ τὸ ἐν τῷ ποταμῷ εἰς αἷμα
- 21 А риби, що в Річці, погинули. I засмерділася Річка, і не могли єгиптяни пити воду з Річки. I була кров у всій єгипетській краї.
And the fish in the Nile came to destruction, and a bad smell went up from the river, and the Egyptians were not able to make use of the water of the Nile for drinking; and there was blood through all the land of Egypt.
 και οἱ ἰχθύες οἱ ἐν τῷ ποταμῷ ἐτελεύτησαν καὶ ἐπόξεσεν ὁ ποταμὸς καὶ οὐκ ἠδύναντο οἱ αἰγύπτιοι πιεῖν ὕδωρ ἐκ τοῦ ποταμοῦ καὶ ἦν τὸ αἷμα ἐν πάσῃ γῆ αἰγύπτου
- 22 I так само зробили єгипетські чарівники своїми чарами. I стало запеклим фараоново серце, і він не послухався їх, як говорив був Господь.
And the wonder-workers of Egypt did the same with their secret arts: but Pharaoh's heart was made hard, and he would not give ear to them, as the Lord had said.
 ἐποίησαν δὲ ὡσαύτως καὶ οἱ ἐπαιδοὶ τῶν αἰγυπτίων ταῖς φαρμακείαις αὐτῶν καὶ ἐσκληρύνθη ἡ καρδία φαραω καὶ οὐκ εἰσήκουσεν αὐτῶν καθάπερ εἶπεν κύριος
- 23 I повернувся фараон, і ввійшов до дому свого, і не приклав він свого серця також до цього.
Then Pharaoh went into his house, and did not take even this to heart.
 ἐπιστραφεὶς δὲ φαραω εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ καὶ οὐκ ἐπέστησεν τὸν νοῦν αὐτοῦ οὐδὲ ἐπὶ τούτῳ

- 24 I всі сгинятини копали біля Річки, щоб дістати води до пиття, бо не могли пити води з Річки.
And all the Egyptians made holes round about the Nile to get drinking-water, for they were not able to make use of the Nile water.
ὄρυξαν δὲ πάντες οἱ αἰγύπτιοι κύκλῳ τοῦ ποταμοῦ ὥστε πиеῖν ὕδωρ καὶ οὐκ ἠδύναντο πиеῖν ὕδωρ ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ
- 25 I минуло сім день по тому, як Господь ударив Річку.
And seven days went past, after the Lord had put his hand on the Nile.
καὶ ἀνεπληρώθησαν ἐπτὰ ἡμέραι μετὰ τὸ πατάξει κύριον τὸν ποταμὸν
- 1 ¶ (7-26) I промовив Господь до Мойсея: Иди до фараона, та й скажи йому: Так сказав Господь: Відпусти Мій народ, і нехай вони служать Мені.
And this is what the Lord said to Moses: Go to Pharaoh and say to him, The Lord says, Let my people go so that they may give me worship.
εἶπεν δὲ κύριος πρὸς μουσῆν εἰπὼν ααρων τῷ ἀδελφῷ σου ἔκτεινον τῇ χειρὶ τὴν ράβδον σου ἐπὶ τοὺς ποταμοὺς καὶ ἐπὶ τὰς διώρυγας καὶ ἐπὶ τὰ ἔλη καὶ ἀνάγαγε τοὺς βατράχους
- 2 (7-27) А коли ти відмовишся відпустити, то ось Я вдарю весь край твій жабами.
And if you will not let them go, see, I will send frogs into every part of your land:
καὶ ἐξέτεινεν ααρων τὴν χεῖρα ἐπὶ τὰ ὕδατα αἰγύπτου καὶ ἀνήγαγεν τοὺς βατράχους καὶ ἀνεβιβάσθη ὁ βάτραχος καὶ ἐκάλυψεν τὴν γῆν αἰγύπτου
- 3 (7-28) I стане Річка роїти жаби, і вони повиходять, і ввійдуть до твого дому, і до спальної кімнати твоєї, і на ліжко твоє, і до домів рабів твоїх, і до народу твого, і до печей твоїх, і до діжок твоїх.
The Nile will be full of frogs, and they will come up into your house and into your bedrooms and on your bed, and into the houses of your servants and your people, and into your ovens and into your bread-basins.
ἐποίησαν δὲ ὡσαύτως καὶ οἱ ἐπαῖδοι τῶν αἰγυπτίων ταῖς φαρμακείαις αὐτῶν καὶ ἀνήγαγον τοὺς βατράχους ἐπὶ γῆν αἰγύπτου
- 4 (7-29) I на тебе, і на народ твій, і на всіх рабів твоїх повилазять ці жаби.
The frogs will come up over you and your people and all your servants.
καὶ ἐκάλεσεν φαραω μουσῆν καὶ ααρων καὶ εἶπεν εὐξασθε περὶ ἐμοῦ πρὸς κύριον καὶ περιελέτω τοὺς βατράχους ἀπ' ἐμοῦ καὶ ἀπὸ τοῦ ἐμοῦ λαοῦ καὶ ἐξαποστελεῶ τὸν λαόν καὶ θύσωσιν κυρίῳ
- 5 (8-1) I сказав Господь до Мойсея: Скажи Ааронові: Протягни свою руку з палицею своєю на річки, на потоки, і на ставки, і повиводь жаб на сгипетський край.
And the Lord said to Moses, Say to Aaron, Let the rod in your hand be stretched out over the streams and the waterways and the pools, causing frogs to come up on the land of Egypt.
εἶπεν δὲ μουσῆς πρὸς φαραω τάξει πρὸς με πότε εὐξωμαι περὶ σοῦ καὶ περὶ τῶν θεραπόντων σου καὶ περὶ τοῦ λαοῦ σου ἀφανίσαι τοὺς βατράχους ἀπὸ σοῦ καὶ ἀπὸ τοῦ λαοῦ σου καὶ ἐκ τῶν οἰκιῶν ὑμῶν πλὴν ἐν τῷ ποταμῷ ὑπολειφθήσονται
- 6 (8-2) I простяг Аарон руку свою на сгипетські води, і вийшла жабня, та й покрила сгипетську землю.
And when Aaron put out his hand over the waters of Egypt, the frogs came up and all the land of Egypt was covered with them.
ὁ δὲ εἶπεν εἰς αὔριον εἶπεν οὖν ὡς εἰρηκας ἵνα εἰδῆς ὅτι οὐκ ἔστιν ἄλλος πλὴν κυρίου
- 7 (8-3) Та так само зробили й сгипетські чарівники своїми чарами, і вивели жаб на сгипетську землю.
And the wonder-workers did the same with their secret arts, making frogs come up over the land of Egypt.
καὶ περιαιρεθήσονται οἱ βάτραχοι ἀπὸ σοῦ καὶ ἐκ τῶν οἰκιῶν ὑμῶν καὶ ἐκ τῶν ἐπαύλεων καὶ ἀπὸ τῶν θεραπόντων σου καὶ ἀπὸ τοῦ λαοῦ σου πλὴν ἐν τῷ ποταμῷ ὑπολειφθήσονται
- 8 (8-4) I покликав фараон Мойсея й Аарона, та й сказав: Благайте Господа, і нехай виведе ці жаби від мене й від народу мого, а я відпушу народ той, і нехай приносять жертви для Господа!
Then Pharaoh sent for Moses and Aaron and said, Make prayer to the Lord that he will take away these frogs from me and my people; and I will let the people go and make their offering to the Lord.
ἐξῆλθεν δὲ μουσῆς καὶ ααρων ἀπὸ φαραω καὶ ἐβόησεν μουσῆς πρὸς κύριον περὶ τοῦ ὀρισμοῦ τῶν βατράχων ὡς ἐτάξατο φαραω
- 9 (8-5) I сказав Мойсей фараонові: Накажи мені, коли маю молитися за тебе, і за слуг твоїх, і за народ твій, щоб понищити жаби від тебе й від домів твоїх, тільки в Річці вони позостануться.
And Moses said, I will let you have the honour of saying when I am to make prayer for you and your servants and your people, that the frogs may be sent away from you and your houses, and be only in the Nile.
ἐποίησεν δὲ κύριος καθάπερ εἶπεν μουσῆς καὶ ἐτελεῦτησαν οἱ βάτραχοι ἐκ τῶν οἰκιῶν καὶ ἐκ τῶν ἐπαύλεων καὶ ἐκ τῶν ἀγρῶν
- 10 (8-6) А той відказав: На завтра. I сказав Мойсей: За словом твоїм! Щоб ти знав, що нема Такого, як Господь, Бог наш!
And he said, By tomorrow. And he said, Let it be as you say: so that you may see that there is no other like the Lord our God.
καὶ συνήγαγον αὐτοὺς θιμωνιάς θιμωνιάς καὶ ὄξεσεν ἡ γῆ

- 11 (8-7) I відійдуть жаби від тебе, і від домів твоїх, і він рабів твоїх, і від народу твого, тільки в Річці вони позостануться.
And the frogs will be gone from you and from your houses and from your servants and from your people and will be only in the Nile.
ιδὼν δὲ φαραω ὅτι γέγονεν ἀνάψυξις ἐβαρύνθη ἡ καρδία αὐτοῦ καὶ οὐκ εἰσήκουσεν αὐτῶν καθάπερ ἐλάλησεν κύριος
- 12 (8-8) I вийшов Мойсей та Аарон від фараона. I кликав Мойсей до Господа про ті жаби, що навів був на фараона.
Then Moses and Aaron went out from Pharaoh; and Moses made prayer to the Lord about the frogs which he had sent on Pharaoh.
εἶπεν δὲ κύριος πρὸς μουσῆν εἰπὼν ααρων ἔκτεινον τῇ χειρὶ τὴν ῥάβδον σου καὶ πάταξον τὸ χῶμα τῆς γῆς καὶ ἔσονται σκνίφες ἐν τε τοῖς ἀνθρώποις καὶ ἐν τοῖς τετράποσιν καὶ ἐν πάσῃ γῇ αἰγύπτου
- 13 (8-9) I зробив Господь за словом Мойсея, і погинули жаби з домів, і з подвір'їв, і з піль.
And the Lord did as Moses said; and there was an end of all the frogs in the houses and in the open spaces and in the fields.
ἐξέτεινεν οὖν ααρων τῇ χειρὶ τὴν ῥάβδον καὶ ἐπάταξεν τὸ χῶμα τῆς γῆς καὶ ἐγένοντο οἱ σκνίφες ἐν τε τοῖς ἀνθρώποις καὶ ἐν τοῖς τετράποσιν καὶ ἐν παντὶ χώματι τῆς γῆς ἐγένοντο οἱ σκνίφες ἐν πάσῃ γῇ αἰγύπτου
- 14 (8-10) I збирали їх цілими купами, і засмерділась земля!
And they put them together in masses, and a bad smell went up from the land.
ἐποίησαν δὲ ὡσαύτως καὶ οἱ ἐπαιδοὶ ταῖς φαρμακείαις αὐτῶν ἐξαγαγεῖν τὸν σκνίφα καὶ οὐκ ἠδύναντο καὶ ἐγένοντο οἱ σκνίφες ἐν τοῖς ἀνθρώποις καὶ ἐν τοῖς τετράποσιν
- 15 (8-11) I побачив фараон, що сталась полегша, і знову стало запеклим серце його, і не послухався їх, як говорив був Господь.
But when Pharaoh saw that there was peace for a time, he made his heart hard and did not give ear to them, as the Lord had said.
εἶπαν οὖν οἱ ἐπαιδοὶ τῷ φαραω δάκτυλος θεοῦ ἐστὶν τοῦτο καὶ ἐσκληρύνθη ἡ καρδία φαραω καὶ οὐκ εἰσήκουσεν αὐτῶν καθάπερ ἐλάλησεν κύριος
- 16 ¶ (8-12) I сказав Господь до Мойсея: Скажи Ааронові: Простягни свою палицю, та й удар земний порох, і нехай він стане вошами в усьому єгипетському краї!
And the Lord said to Moses, Say to Aaron, Let your rod be stretched out over the dust of the earth so that it may become insects through all the land of Egypt.
εἶπεν δὲ κύριος πρὸς μουσῆν ὀρθρισον τὸ πρῶν καὶ στήθι ἐναντίον φαραω καὶ ἰδοὺ αὐτὸς ἐξελεύσεται ἐπὶ τὸ ὕδωρ καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτόν τάδε λέγει κύριος ἐξαπόστειλον τὸν λαόν μου ἵνα μοι λατρεύσωσιν ἐν τῇ ἐρήμῳ
- 17 (8-13) I зробили вони так. I простяг Аарон руку свою з палицею своєю, та й ударив земний порох, і він стався вошами на людині й на скотині. Увесь земний порох стався вошами в усьому єгипетському краї.
And they did so; and Aaron, stretching out the rod in his hand, gave a touch to the dust of the earth, and insects came on man and on beast; all the dust of the earth was changed into insects through all the land of Egypt.
ἐὰν δὲ μὴ βούλη ἐξαποστεῖλαι τὸν λαόν μου ἰδοὺ ἐγὼ ἐπαποστέλλω ἐπὶ σὲ καὶ ἐπὶ τοὺς θεράποντάς σου καὶ ἐπὶ τὸν λαόν σου καὶ ἐπὶ τοὺς οἴκους ὑμῶν κυνόμεναι καὶ πλησθήσονται αἱ οἰκίαι τῶν αἰγυπτίων τῆς κυνομύης καὶ εἰς τὴν γῆν ἐφ' ἧς εἰσιν ἐπ' αὐτῆς
- 18 (8-14) I так само робили чарівники своїми чарами, щоб навести воші, та не змогли. I була вошва на людині й на скотині.
And the wonder-workers with their secret arts, attempting to make insects, were unable to do so: and there were insects on man and on beast.
καὶ παραδοξάσω ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τὴν γῆν γεσεμ ἐφ' ἧς ὁ λαός μου ἔπεστιν ἐπ' αὐτῆς ἐφ' ἧς οὐκ ἔσται ἐκεῖ ἡ κυνόμνια ἵνα εἰδῆς ὅτι ἐγὼ εἰμι κύριος ὁ κύριος πάσης τῆς γῆς
- 19 (8-15) I сказали чарівники фараонові: Це перст Божий! Та серце фараоново було запеклим, і він не послухався їх, як говорив був Господь.
Then the wonder-workers said to Pharaoh, This is the finger of God: but Pharaoh's heart was hard, and he did not give ear to them, as the Lord had said.
καὶ δόσω διαστολὴν ἀνὰ μέσον τοῦ ἐμοῦ λαοῦ καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σοῦ λαοῦ ἐν δὲ τῇ αὔριον ἔσται τὸ σημεῖον τοῦτο ἐπὶ τῆς γῆς
- 20 ¶ (8-16) I сказав Господь до Мойсея: Устань рано вранці, та й стань перед лицем фараоновим. Ось він піде до води, а ти скажи йому: Так сказав Господь: Відпусти Мій народ, і нехай вони служать Мені!
And the Lord said to Moses, Get up early in the morning and take your place before Pharaoh when he comes out to the water; and say to him, This is what the Lord says: Let my people go to give me worship.
ἐποίησεν δὲ κύριος οὕτως καὶ παρεγένετο ἡ κυνόμνια πληθος εἰς τοὺς οἴκους φαραω καὶ εἰς τοὺς οἴκους τῶν θεραπόντων αὐτοῦ καὶ εἰς πᾶσαν τὴν γῆν αἰγύπτου καὶ ἐξωλεθρεύθη ἡ γῆ ἀπὸ τῆς κυνομύης
- 21 (8-17) Бо коли ти не відпустиш народу Мого, то ось Я пошлю на тебе, і на слуг твоїх, і на народ твій, і на доми твої рої мух. I єгипетські доми будуть повні мушні, а також земля, на якій вони живуть.
For if you do not let my people go, see, I will send clouds of flies on you and on your servants and on your people and into their houses; and the houses of the Egyptians and the land where they are will be full of flies.
ἐκάλεσεν δὲ φαραω μουσῆν καὶ ααρων λέγων ἐλθόντες θύσατε τῷ θεῷ ὑμῶν ἐν τῇ γῇ

- 22 (8-18) I відділю того дня землю Гошен, що Мій народ живе на ній, щоб не було там роїв мух, щоб ти знав, що Я Господь посеред землі!
And at that time I will make a division between your land and the land of Goshen where my people are, and no flies will be there; so that you may see that I am the Lord over all the earth.
 και ειπεν μουσης ου δυνατον γενεσθαι ουτως τα γαρ βδελυγματα των αιγυπτιων θυσομεν κυριω τω θεω ημων εαν γαρ θυσομεν τα βδελυγματα των αιγυπτιων εναντιον αυτων λιθοβοληθησόμεθα
- 23 (8-19) I зроблю Я різницю між народом Моїм та народом твоїм. Узавтра буде це знамено!
And I will put a division between my people and your people; tomorrow this sign will be seen.
 οδον τριων ημερων πορευόμεθα εις την ξρημον και θυσομεν κυριω τω θεω ημων καθαπερ ειπεν ημιν
- 24 (8-20) I зробив Господь так. I найшла численна мушня на дім фараона, і на дім рабів його, і на всю єгипетську землю. I нищилась земля через ті рої мух!
And the Lord did so; and great clouds of flies came into the house of Pharaoh and into his servants' houses, and all the land of Egypt was made waste because of the flies.
 και ειπεν φαραω εγω αποστειλω υμας και θυσατε κυριω τω θεω υμων εν τη ερημω αλλ' ου μακρην αποτενειτε πορευθηναι ευξασθε ουν περι εμου προς κυριον
- 25 (8-21) I кликнув фараон до Мойсея та до Аарона, говорячи: Підіть, принесіть жертви вашому Богові в цьому краї!
And Pharaoh sent for Moses and Aaron and said, Go and make your offering to your God here in the land.
 ειπεν δε μουσης οδε εγω εξελευσομαι απο σου και ευξομαι προς τον θεον και ατελευσεται η κυνομυια απο σου και απο των θεραποντων σου και του λαου σου αυριον μη προσθης ετι φαραω εξαπατησαι του μη εξαποστελαι τον λαον θυσαι κυριω
- 26 (8-22) А Мойсей відказав: Не годиться чинити так, бо то огиду для Єгипту ми приносили б у жертву Господу, Богові нашому. Тож будемо приносити в жертву огиду для єгиптян на їх очах, і вони не вкаменують нас?
And Moses said, It is not right to do so; for we make our offerings of that to which the Egyptians give worship; and if we do so before their eyes, certainly we will be stoned.
 εξηλθεν δε μουσης απο φαραω και ηυξατο προς τον θεον
- 27 (8-23) Триденною дорогою ми підемо на пустиню, і принесемо жертву Господеві, Богові нашому, як скаже Він нам.
But we will go three days' journey into the waste land and make an offering to the Lord our God as he may give us orders.
 εποιησεν δε κυριος καθαπερ ειπεν μουσης και περιεειλεν την κυνομυιαν απο φαραω και των θεραποντων αυτου και του λαου αυτου και ου κατελειφθη ουδεμια
- 28 (8-24) I сказав фараон: Я відпущу вас, і ви принесете жертву Господеві, Богові вашому на пустині. Тільки далеко не віддаляйтесь, ідучи. Моліться за мене!
Then Pharaoh said, I will let you go to make an offering to the Lord your God in the waste land; but do not go very far away, and make prayer for me.
 και εβαρυνεν φαραω την καρδιαν αυτου και επι του καιρου τουτου και ουκ ηθελησεν εξαποστελαι τον λαον
- 1 ¶ I сказав Господь до Мойсея: Увійди до фараона, і говори до нього: Так сказав Господь, Бог свреїв: Відпусти Мій народ, і нехай вони служать Мені!
Then the Lord said to Moses, Go in to Pharaoh and say to him, This is what the Lord, the God of the Hebrews, says: Let my people go so that they may give me worship.
 ειπεν δε κυριος προς μουσην εισελθε προς φαραω και ερεις αυτω ταδε λεγει κυριος ο θεος των εβραιων εξαποστειλον τον λαον μου ινα μοι λατρευωσιν
- 2 Бо коли ти відмовишся відпустити, і будеш держати їх ще,
For if you will not let them go, but still keep them in your power,
 ει мен ουν μη βοуλει εξαποστελαι τον λαон μου αλλ' ετι εγκρατεις αυτου
- 3 то ось Господня рука буде на худобі твоїй, що на полі, на конях, на ослах, на верблюдах, на худобі великій і дрібній, моровиця дуже тяжка.
Then the hand of the Lord will put on your cattle in the field, on the horses and the asses and the camels, on the herds and the flocks, a very evil disease.
 ιδου χειρ κυριου επεσται εν τοις κτηνεσιν σου τοις εν τοις πεδιοις εν τε τοις ιπποις και εν τοις υποζυγιοις και ταις камηλοις και βουσιν και προβατοις θανατος μεγας σφοδρα
- 4 I відділить Господь між худобою Ізраїля й між худобою Єгипту, і не загине нічого зо всього, що належить Ізраїлевим синам.
And the Lord will make a division between the cattle of Israel and the cattle of Egypt; there will be no loss of any of the cattle of Israel.
 και παραδοξασω εγω εν τω καιρω εκεινω ανα μεσον των κτηνων των αιγυπτιων και ανα μεσον των κτηνων των υιων ισραηλ ου τελευτησει απο παντων των του ισραηλ υιων ρητον
- 5 I назначив Господь усталений час, кажучи: Узавтра Господь зробить цю річ у цьому краї.
And the time was fixed by the Lord, and he said, Tomorrow the Lord will do this thing in the land.
 και εδωκεν ο θεος ορον λεγων εν τη αυριον ποιησει κυριος το ρημα τουτο επι της γης
- 6 I зробив Господь ту річ назавтра, і вигинула вся єгипетська худоба, а з худоби Ізраїлевих синів не згнуло ані одне.
And on the day after, the Lord did as he had said, causing the death of all the cattle of Egypt, but there was no loss of any of the cattle of Israel.
 και εποιησεν κυριος το ρημα τουτο τη επαυριον και ετελευτησεν παντα τα κτηνη των αιγυπτιων απο δε των κτηνων των υιων ισραηλ ουκ ετελευτησεν ουδεν

- 7 I послав фараон довідатись, а ось не згнуло з худоби Ізраїлевої ані одне! I стало фараонове серце запеклим, і не відпустив він народу того!
And Pharaoh sent and got word that there was no loss of any of the cattle of Israel. But the heart of Pharaoh was hard and he did not let the people go.
 ιδὼν δὲ φαραὼ ὅτι οὐκ ἐτελεύτησεν ἀπὸ πάντων τῶν κτηνῶν τῶν υἰῶν Ἰσραὴλ οὐδὲν ἐβαρύνθη ἡ καρδία φαραὼ καὶ οὐκ ἐξαπέστειλεν τὸν λαόν
- 8 ¶ I сказав Господь до Мойсея й до Аарона: Візьміть собі повні ваші жмені сажі з печі, і нехай Мойсей кине її до неба на очах фараонових.
And the Lord said to Moses and to Aaron, Take in your hand a little dust from the fire and let Moses send it in a shower up to heaven before the eyes of Pharaoh.
 εἶπεν δὲ κύριος πρὸς μουσῆν καὶ ααρὼν λέγων λάβετε ὑμεῖς πλήρεις τὰς χεῖρας αἰθάλης καμιναιῆς καὶ πασάτω μουσῆς εἰς τὸν οὐρανὸν ἐναντίον φαραὼ καὶ ἐναντίον τῶν θεραπόντων αὐτοῦ
- 9 I стане вона курявою над усією єгипетською землею, а на людині й скотині стане гнояками, що кинуться прищами в усьому єгипетському краї.
And it will become small dust over all the land of Egypt, and will be a skin-disease bursting out in wounds on man and beast through all the land of Egypt.
 καὶ γενηθήτω κονιορτὸς ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν αἰγύπτου καὶ ἔσται ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἐπὶ τὰ τετράποδα ἔλκη φλυκτίδες ἀναξέουσαι ἐν τε τοῖς ἀνθρώποις καὶ ἐν τοῖς τετράποσιν καὶ ἐν πάσῃ γῆ αἰγύπτου
- 10 I набрали вони сажі з печі, та й стали перед фараоновим лицем. I кинув її Мойсей до неба, і стали прищувати гнояки, що кинулися на людині й на скотині.
So they took some dust from the fire, and placing themselves before Pharaoh, Moses sent it out in a shower up to heaven; and it became a skin-disease bursting out on man and on beast.
 καὶ ἔλαβεν τὴν αἰθάλην τῆς καμιναιῆς ἐναντίον φαραὼ καὶ ἔπασεν αὐτὴν μουσῆς εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐγένετο ἔλκη φλυκτίδες ἀναξέουσαι ἐν τοῖς ἀνθρώποις καὶ ἐν τοῖς τετράποσιν
- 11 А чарівники не могли стати перед Мойсеєм через гнояки, бо гнояк той був на чарівниках і на всіх єгиптянах.
And the wonder-workers were not able to take their places before Moses, because of the disease; for the disease was on the wonder-workers and on all the Egyptians.
 καὶ οὐκ ἠδύναντο οἱ φαρμακοὶ στήναι ἐναντίον μουσῆ διὰ τὰ ἔλκη ἐγένετο γὰρ τὰ ἔλκη ἐν τοῖς φαρμακοῖς καὶ ἐν πάσῃ γῆ αἰγύπτου
- 12 I вчинив запеклим Господь фараонове серце, і він не послухався їх, як говорив був Господь до Мойсея.
And the Lord made Pharaoh's heart hard, and he would not give ear to them, as the Lord had said.
 ἐσκλήρυνεν δὲ κύριος τὴν καρδίαν φαραὼ καὶ οὐκ εἰσήκουσεν αὐτῶν καθὰ συνέταξεν κύριος
- 13 ¶ I сказав Господь до Мойсея: Устань рано вранці, і стань перед лицем фараоновим та й скажи йому: Отак сказав Господь, Бог євреїв: Відпусти Мій народ, і нехай вони служать Мені!
And the Lord said to Moses, Get up early in the morning and take your place before Pharaoh, and say to him, This is what the Lord, the God of the Hebrews, says: Let my people go so that they may give me worship.
 εἶπεν δὲ κύριος πρὸς μουσῆν ὀρθρισὸν τὸ πρωὶ καὶ στήθι ἐναντίον φαραὼ καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτόν τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς τῶν ἐβραίων ἐξαπόστειλον τὸν λαόν μου ἵνα λατρεύσωσιν μοι
- 14 Бо цим разом Я пошлю всі урази Мої на серце твоє, і на рабів твоїх, і на народ твоїй, щоб ти знав, що немає на всій землі Такого, як Я!
For this time I will send all my punishments on yourself and on your servants and on your people; so that you may see that there is no other like me in all the earth.
 ἐν τῷ γὰρ νῦν καιρῷ ἐγὼ ἐξαποστέλλω πάντα τὰ συναντήματά μου εἰς τὴν καρδίαν σου καὶ τῶν θεραπόντων σου καὶ τοῦ λαοῦ σου ἵν' εἰδῆς ὅτι οὐκ ἔστιν ὡς ἐγὼ ἄλλος ἐν πάσῃ τῇ γῆ
- 15 Бо тепер, коли б Я простягнув Свою руку, то побив би тебе та народ твоїй мором, і ти був би вигублений із землі.
For if I had put the full weight of my hand on you and your people, you would have been cut off from the earth:
 νῦν γὰρ ἀποστείλας τὴν χεῖρα πατάξω σε καὶ τὸν λαόν σου θανάτῳ καὶ ἐκτριβήσῃ ἀπὸ τῆς γῆς
- 16 Але Я для того залишив тебе, щоб показати тобі Мою силу, і щоб оповідали про Ймення Мос по всій землі.
But, for this very reason, I have kept you from destruction, to make clear to you my power, and so that my name may be honoured through all the earth.
 καὶ ἔνεκεν τούτου διετηρήθης ἵνα ἐνδείξωμαι ἐν σοὶ τὴν ἰσχύον μου καὶ ὅπως διαγγελῆ τὸ ὄνομά μου ἐν πάσῃ τῇ γῆ
- 17 Ти ще опираєшся проти народу Мого, щоб їх не відпустити.
Are you still uplifted in pride against my people so that you will not let them go?
 ἔτι οὖν σὺ ἐμποιῇ τοῦ λαοῦ μου τοῦ μὴ ἐξαποστειλεῖται αὐτούς
- 18 Ось Я взавтра, цього саме часу, зішлю дощем тяжений град, що такого, як він, не було в Єгипті від дня його заложення аж до сьогодні.
Truly, tomorrow about this time I will send down an ice-storm, such as never was in Egypt from its earliest days till now.
 ἰδοὺ ἐγὼ ὅω ταύτην τὴν ὥραν αὐριὸν χάλαζαν πολλὴν σφόδρα ἥτις τοιαύτη οὐ γέγονεν ἐν αἰγύπτῳ ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐκτίσται ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης
- 19 А тепер пошли, позаганяй худобу свою та все, що твоє в полі. Кожна людина й худоба, що буде застукана в полі, і не буде забрана додому, то зійде на них град, і вони повмирають!
Then send quickly and get in your cattle and all you have from the fields; for if any man or beast in the field has not been put under cover, the ice-storm will come down on them with destruction.
 νῦν οὖν κατάσπευσον συναγαγεῖν τὰ κτήνη σου καὶ ὅσα σοὶ ἔστιν ἐν τῷ πεδίῳ πάντες γὰρ οἱ ἄνθρωποι καὶ τὰ κτήνη ὅσα ἂν εὕρεθῃ ἐν τῷ πεδίῳ καὶ μὴ εἰσέλθῃ εἰς οἰκίαν πέσῃ δὲ ἐπ' αὐτὰ ἡ χάλαζα τελευτήσει

- 20 Хто з фараонових рабів боявся Господнього слова, той зігнав своїх рабів та свою худобу до домів.
Then everyone among the servants of Pharaoh who had the fear of the Lord, made his servants and his cattle come quickly into the house:
ὁ φοβούμενος τὸ ῥῆμα κυρίου τῶν θεραπόντων φαραῶ συνήγαγεν τὰ κτήνη αὐτοῦ εἰς τοὺς οἴκους
- 21 А хто не звернув свого серця до слова Господнього, той позалишав рабів своїх та худобу свою на полі.
And he who gave no attention to the word of the Lord, kept his servants and his cattle in the field.
ὄς δὲ μὴ προσέσχεν τῇ διανοίᾳ εἰς τὸ ῥῆμα κυρίου ἀφήκεν τὰ κτήνη ἐν τοῖς πεδίοις
- 22 ¶ I сказав Господь до Мойсея: Протягни свою руку до неба, і нехай буде град у всьому єгипетському краї на людину, і на худобу, і на всю польову траву в єгипетській землі!
And the Lord said to Moses, Now let your hand be stretched out to heaven so that there may be an ice-storm on all the land of Egypt, on man and on beast and on every plant of the field through all the land of Egypt.
εἶπεν δὲ κύριος πρὸς μουσῆν ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου εἰς τὸν οὐρανόν καὶ ἔσται χάλαζα ἐπὶ πᾶσαν γῆν αἰγύπτου ἐπὶ τε τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὰ κτήνη καὶ ἐπὶ πᾶσαν βοτάνην τὴν ἐπὶ τῆς γῆς
- 23 I протяг Мойсей палицю свою до неба, і Господь дав громи та град. I зійшов на землю огонь, і Господь дощив градом на єгипетську землю.
And Moses put out his rod to heaven: and the Lord sent thunder, and an ice-storm, and fire running down on the earth; the Lord sent an ice-storm on the land of Egypt.
ἐξέτεινεν δὲ μουσῆς τὴν χεῖρα εἰς τὸν οὐρανόν καὶ κύριος ἔδωκεν φωνὰς καὶ χάλαζαν καὶ διέτρεχεν τὸ πῦρ ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἔβρεξεν κύριος χάλαζαν ἐπὶ πᾶσαν γῆν αἰγύπτου
- 24 I був град, і огонь горів посеред тяженого граду, що не було такого, як він, у всім єгипетським краї, відколи він став був народом.
So there was an ice-storm with fire running through it, coming down with great force, such as never was in all the land of Egypt from the time when it became a nation.
ἦν δὲ ἡ χάλαζα καὶ τὸ πῦρ φλογίζον ἐν τῇ χαλάζῃ ἡ δὲ χάλαζα πολλὴ σφόδρα σφόδρα ἣτις τοιαύτη οὐ γέγονεν ἐν αἰγύπτῳ ἀφ' οὗ γεγένηται ἐπ' αὐτῆς ἔθνος
- 25 I повибивав той град у всім єгипетським краї все, що на полі, від людини аж до худоби! I всю польову рослинність побив той град, а кожне польове дерево поламав!
And through all the land of Egypt the ice-storm came down on everything which was in the fields, on man and on beast; and every green plant was crushed and every tree of the field broken.
ἐπάταξεν δὲ ἡ χάλαζα ἐν πάσῃ γῇ αἰγύπτου ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτήνους καὶ πᾶσαν βοτάνην τὴν ἐν τῷ πεδίῳ ἐπάταξεν ἡ χάλαζα καὶ πάντα τὰ ξύλα τὰ ἐν τοῖς πεδίοις συνέτριψεν ἡ χάλαζα
- 26 Тільки в землі Гошен, де жили Ізраїлеві сини, не було граду.
Only in the land of Goshen, where the children of Israel were, there was no ice-storm.
πλὴν ἐν γῇ γεσεμ οὗ ἦσαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ οὐκ ἐγένετο ἡ χάλαζα
- 27 I послав фараон, і покликав Мойсея та Аарона, та й сказав до них: Згрішив я тим разом! Господь справедливий, а я та народ мій несправедливі!
Then Pharaoh sent for Moses and Aaron, and said to them, I have done evil this time: the Lord is upright, and I and my people are sinners.
ἀποστείλας δὲ φαραῶ ἐκάλεσεν μουσῆν καὶ ααρὼν καὶ εἶπεν αὐτοῖς ἡμάρτηκα τὸ νῦν ὁ κύριος δίκαιος ἐγὼ δὲ καὶ ὁ λαός μου ἀσεβεῖς
- 28 Благайте Господа, і досить бути Божим громам та градові! А я відпущу вас, і ви більше не залишитесь...
Make prayer to the Lord; for there has been enough of these thunderings of God and this ice-storm; and I will let you go and will keep you no longer.
εὐξασθε οὖν περὶ ἐμοῦ πρὸς κύριον καὶ παυσάσθω τοῦ γενηθῆναι φωνὰς θεοῦ καὶ χάλαζαν καὶ πῦρ καὶ ἐξαποστελῶ ὑμᾶς καὶ οὐκέτι προσθήσεσθε μένειν
- 29 I сказав до нього Мойсей: Як вийду я з міста, то протягну руки свої до Господа, громи перестануть, а граду вже не буде, щоб ти знав, що Господня ця земля!
And Moses said, When I am gone outside the town, my hands will be stretched out to the Lord; the thunders and the ice-storm will come to an end, so that you may see that the earth is the Lord's.
εἶπεν δὲ αὐτῷ μουσῆς ὡς ἂν ἐξέλθω τὴν πόλιν ἐκπετάσω τὰς χεῖράς μου πρὸς κύριον καὶ αἱ φωναὶ παύσονται καὶ ἡ χάλαζα καὶ ὁ ὑετὸς οὐκ ἔσται ἔτι ἵνα γνῶς ὅτι τοῦ κυρίου ἡ γῆ
- 30 А ти й раби твої, знаю я, що ви ще не боїтеся перед лицем Господа Бога!
But as for you and your servants, I am certain that even now the fear of the Lord God will not be in your hearts.
καὶ σὺ καὶ οἱ θεραπόντές σου ἐπίσταμαι ὅτι οὐδέπω πεφόβησθε τὸν κύριον
- 31 А льон та ячмінь був побитий, бо ячмінь дозрівав, а льон цвів.
And the flax and the barley were damaged, for the barley was almost ready to be cut and the flax was in flower.
τὸ δὲ λίνον καὶ ἡ κριθὴ ἐπλήγη ἡ γὰρ κριθὴ παρεστηκυῖα τὸ δὲ λίνον σπερματίζον
- 32 А пшениця та жито не були вибиті, бо пізні вони.
But the rest of the grain-plants were undamaged, for they had not come up.
ὁ δὲ πυρὸς καὶ ἡ ὀλύρα οὐκ ἐπλήγη ὄψιμα γὰρ ἦν
- 33 I вийшов Мойсей від фараона з міста, і протяг руки свої до Господа, і перестали громи та град, а дощ не лив на землю.
So Moses went out of the town, and stretching out his hands made prayer to God: and the thunders and the ice-storm came to an end; and the fall of rain was stopped.
ἐξῆλθεν δὲ μουσῆς ἀπὸ φαραῶ ἐκτὸς τῆς πόλεως καὶ ἐξεπέτασεν τὰς χεῖρας πρὸς κύριον καὶ αἱ φωναὶ ἐπαύσαντο καὶ ἡ χάλαζα καὶ ὁ ὑετὸς οὐκ ἔσταξεν ἔτι ἐπὶ τὴν γῆν

- 34 **I побачив фараон, що перестав дощ, і град та громи, та й далі грішив. I чинив він запеклим своє серце, він та раби його.**
But when Pharaoh saw that the rain and the ice-storm and the thunders were ended, he went on sinning, and made his heart hard, he and his servants.
 ιδὼν δὲ φαραὼ ὅτι πέπαυται ὁ ὑετὸς καὶ ἡ χάλαζα καὶ αἱ φωναὶ προσέθετο τοῦ ἁμαρτάνειν καὶ ἐβάρυνεν αὐτοῦ τὴν καρδίαν καὶ τῶν θεραπόντων αὐτοῦ
- 35 **I стало запеклим фараоново серце, і він не відпустив Ізраїлевих синів, як говорив був Господь через Мойсея.**
And the heart of Pharaoh was hard, and he did not let the people go, as the Lord had said by the mouth of Moses.
 καὶ ἐσκληρύνθη ἡ καρδία φαραὼ καὶ οὐκ ἐξαπέστειλεν τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ καθάπερ ἐλάλησεν κύριος τῷ μουσῇ
- 1 **¶ I сказав Господь до Мойсея: Увійди до фараона, бо Я зробив запеклим серце його та серце рабів його, щоб показати ці ознаки Мої серед нього,**
And the Lord said to Moses, Go in to Pharaoh: for I have made his heart and the hearts of his servants hard, so that I may let my signs be seen among them:
 εἶπεν δὲ κύριος πρὸς μουσῆν λέγων εἰσελθε πρὸς φαραὼ ἐγὼ γὰρ ἐσκληρῦνα αὐτοῦ τὴν καρδίαν καὶ τῶν θεραπόντων αὐτοῦ ἵνα ἐξῆς ἐπέλθῃ τὰ σημεῖα ταῦτα ἐπ' αὐτούς
- 2 **і щоб ти розповідав в уші сина свого та онука свого, що зробив Я в Єгипті, та про ознаки Мої, що вчинив я серед них. I ви будете знати, що Я Господь!**
And so that you may be able to give to your son and to your son's son the story of my wonders in Egypt, and the signs which I have done among them; so that you may see that I am the Lord.
 ὅπως διηγήσῃσθε εἰς τὰ ὦτα τῶν τέκνων ὑμῶν καὶ τοῖς τέκνοις τῶν τέκνων ὑμῶν ὅσα ἐμπέπειχα τοῖς αἰγυπτίοις καὶ τὰ σημεῖά μου ἃ ἐποίησα ἐν αὐτοῖς καὶ γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ κύριος
- 3 **I ввійшли Мойсей та Аарон до фараона, та й сказали йому: Так сказав Господь, Бог євреїв: Аж доки ти будеш відмовлятися впокоритися передо Мною? Відпусти Мій народ, і нехай в они служать Мені!**
Then Moses and Aaron went in to Pharaoh, and said to him, This is what the Lord, the God of the Hebrews, says: How long will you be lifted up in your pride before me? let my people go so that they may give me worship.
 εἰσήλθεν δὲ μουσῆς καὶ ααρὼν ἐναντίον φαραὼ καὶ εἶπαν αὐτῷ τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς τῶν εβραίων ἕως τίνος οὐ βούλει ἐντραπήναι με ἐξαπόστειλον τὸν λαόν μου ἵνα λατρεύσωσιν μοι
- 4 **Бо коли ти відмовишся відпустити народ Мій, то ось Я взавтра спроваджу сарану на твій край.**
For if you will not let my people go, tomorrow I will send locusts into your land:
 ἐὰν δὲ μὴ θέλῃς σὺ ἐξαποστειλῆαι τὸν λαόν μου ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω ταύτην τὴν ὄραν αὔριον ἀκρίδα πολλὴν ἐπὶ πάντα τὰ ὄριά σου
- 5 **I покрис вона поверхню землі, і не можна буде бачити землі. I поїсть вона решту вицілілого, позосталого вам від граду, і поїсть вона кожне дерево, що росте вам з землі.**
And the face of the earth will be covered with them, so that you will not be able to see the earth: and they will be the destruction of everything which up to now has not been damaged, everything which was not crushed by the ice-storm, and every tree still living in your fields.
 καὶ καλύψει τὴν ὄψιν τῆς γῆς καὶ οὐ δυνήσῃ κατιδεῖν τὴν γῆν καὶ κατέδεταί πᾶν τὸ περισσὸν τῆς γῆς τὸ καταλειφθὲν ὃ κατέλιπεν ὑμῖν ἡ χάλαζα καὶ κατέδεταί πᾶν ξύλον τὸ φυόμενον ὑμῖν ἐπὶ τῆς γῆς
- 6 **I переповняться нею доми ваші, і доми всіх рабів ваших, і доми всього Єгипту, чого не бачили батьки ваші та батьки батьків твоїх від дня існування їх на землі аж до сьогодні! I він ві двернувся, і вийшов від фараона.**
And your houses will be full of them, and the houses of your servants and of all the Egyptians; it will be worse than anything your fathers have seen or their fathers, from the day when they were living on the earth till this day. And so he went out from Pharaoh.
 καὶ πλησθήσονται σοὺ αἱ οἰκίαι καὶ αἱ οἰκίαι τῶν θεραπόντων σου καὶ πᾶσαι αἱ οἰκίαι ἐν πάσῃ γῇ τῶν αἰγυπτίων ἃ οὐδέποτε ἐωράκασιν οἱ πατέρες σου οὐδὲ οἱ πρόπαπποι αὐτῶν ἀφ' ἧς ἡμέρας γεγόνασιν ἐπὶ τῆς γῆς ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης καὶ ἐκκλίνας μουσῆς ἐξῆλθεν ἀπὸ φαραὼ
- 7 **I сказали раби фараона до нього: Аж доки цей буде нам пасткою? Відпусти цих людей, і нехай вони служать Господеві, Богові своєму. Чи ти ще не знаєш, що знищений Єгипет?**
And Pharaoh's servants said to him, How long is this man to be the cause of evil to us? let the men go so that they may give worship to the Lord their God: are you not awake to Egypt's danger?
 καὶ λέγουσιν οἱ θεράποντες φαραὼ πρὸς αὐτόν ἕως τίνος ἔσται τοῦτο ἡμῖν σκῶλον ἐξαπόστειλον τοὺς ἀνθρώπους ὅπως λατρεύσωσιν τῷ θεῷ αὐτῶν ἢ εἰδέναι βούλει ὅτι ἀπόλωλεν αἴγυπτος
- 8 **I повернено Мойсея та Аарона до фараона, а він їм сказав: Ідіть, служіть Господеві, Богові вашому. Хто та хто піде?**
Then Moses and Aaron came in again before Pharaoh: and he said to them, Go and give worship to the Lord your God: but which of you are going?
 καὶ ἀπέστρεψαν τὸν τε μουσῆν καὶ ααρὼν πρὸς φαραὼ καὶ εἶπεν αὐτοῖς πορεύεσθε καὶ λατρεύσατε τῷ θεῷ ὑμῶν τίνες δὲ καὶ τίνες εἰσὶν οἱ πορευόμενοι
- 9 **I відповів Мойсей: Ми підемо з молоддю нашою та з старими нашими, з синами нашими та з дочками нашими, з дрібною нашою худобою та з великою нашою худобою підемо, бо в на с свято Господнє.**
And Moses said, We will go with our young and our old, with our sons and our daughters, with our flocks and our herds; for we are to keep a feast to the Lord.
 καὶ λέγει μουσῆς σὺν τοῖς νεανίσκοις καὶ πρεσβυτέροις πορευόμεθα σὺν τοῖς υἱοῖς καὶ θυγατράσιν καὶ προβάτοις καὶ βουσὶν ἡμῶν ἔστιν γὰρ ἑορτὴ κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν
- 10 **A він відказав: Нехай буде так Господь із вами, як я відпущу вас і дітей ваших!... Та глядіть, бо щось лихе перед вами.**
And he said to them, May the Lord be with you, if I will let you and your little ones go! take care, for your purpose clearly is evil.
 καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς ἔστω οὕτως κύριος μεθ' ὑμῶν καθότι ἀποστέλλω ὑμᾶς μὴ καὶ τὴν ἀποσκευὴν ὑμῶν ἴδετε ὅτι πονηρία πρόκειται ὑμῖν

- 11 Тож нехай ідуть самі чоловіки, та й служіть Господеві, бо того ви бажаєте. І вигнано їх від лица фараонового.
 Not so; but let your males go and give worship to the Lord, as your desire is. This he said, driving them out from before him.
 μη οὕτως πορευέσθωσαν δὲ οἱ ἄνδρες καὶ λατρεύσατε τῷ θεῷ τοῦτο γὰρ αὐτοὶ ζητεῖτε ἐξέβαλον δὲ αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου φαραω
- 12 ¶ I сказав Господь до Мойсея: Протягни свою руку на єгипетську землю сараною, і нехай вона найде на єгипетський край, і нехай поїсть усю земну траву, усе, що град позалишав.
 And the Lord said to Moses, Let your hand be stretched out over the land of Egypt so that the locusts may come up on the land for the destruction of every green plant in the land, even everything untouched by the ice-storm.
 εἶπεν δὲ κύριος πρὸς μουσῆν ἔκτεινον τὴν χεῖρα ἐπὶ γῆν αἰγύπτου καὶ ἀναβήτω ἀκρίς ἐπὶ τὴν γῆν καὶ κατέδεταί πᾶσαν βοτάνην τῆς γῆς καὶ πάντα τὸν καρπὸν τῶν ξύλων ὃν ὑπελίπετο ἡ χάλαζα
- 13 I протяг Мойсей свою палицю на єгипетську землю, і Господь навів східний вітер на землю, цілий день той і цілу ніч. Настав ранок, і східний вітер наніс сарани!
 And Moses' rod was stretched out over the land of Egypt, and the Lord sent an east wind over the land all that day and all the night; and in the morning the locusts came up with the east wind.
 καὶ ἐπῆρεν μουσῆς τὴν ῥάβδον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ κύριος ἐπήγαγεν ἄνεμον νότον ἐπὶ τὴν γῆν ὅλην τὴν ἡμέραν ἐκείνην καὶ ὅλην τὴν νύκτα τὸ πρωὶ ἐγενήθη καὶ ὁ ἄνεμος ὁ νότος ἀνέλαβεν τὴν ἀκρίδα
- 14 I найшла сарана на всю єгипетську землю, і залягла в усім єгипетським краї, дуже багато! Перед нею не було такої сарани, як вона, і по ній не буде такої!
 And the locusts went up over all the land of Egypt, resting on every part of the land, in very great numbers; such an army of locusts had never been seen before, and never will be again.
 καὶ ἀνῆγαγεν αὐτὴν ἐπὶ πᾶσαν γῆν αἰγύπτου καὶ κατέπαυσεν ἐπὶ πάντα τὰ ὄρια αἰγύπτου πολλὰ σφόδρα προτέρα αὐτῆς οὐ γέγονεν τοιαύτη ἀκρίς καὶ μετὰ ταῦτα οὐκ ἔσται οὕτως
- 15 I покрила вона поверхню всієї землі, і потемніла земля! I поїла вона всю земну траву та ввесь плід дерева, що град позоставив. I не зосталося ніякої зелені ані на дереві, ані на польові й рослинності в усім єгипетським краї!
 For all the face of the earth was covered with them, so that the land was black; and every green plant and all the fruit of the trees which was untouched by the ice-storm they took for food: not one green thing, no plant or tree, was to be seen in all the land of Egypt.
 καὶ ἐκάλυψεν τὴν ὄψιν τῆς γῆς καὶ ἐφθάρη ἡ γῆ καὶ κατέφαγεν πᾶσαν βοτάνην τῆς γῆς καὶ πάντα τὸν καρπὸν τῶν ξύλων ὃς ὑπελείφθη ἀπὸ τῆς χάλαζης οὐχ ὑπελείφθη χλωρὸν οὐδὲν ἐν τοῖς ξύλοις καὶ ἐν πάσῃ βοτάνῃ τοῦ πεδίου ἐν πάσῃ γῆ αἰγύπτου
- 16 I поспішив фараон покликати Мойсея та Аарона, та й сказав: Згрішив я Господеві, Богові вашому, та вам!
 Then Pharaoh quickly sent for Moses and Aaron, and said, I have done evil against the Lord your God and against you.
 κατέσπευδεν δὲ φαραω καλέσαι μουσῆν καὶ ααρων λέγων ἡμάρτηκα ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν καὶ εἰς ὑμᾶς
- 17 А тепер пробач же мій гріх тільки цього разу, і помоліться до Господа, вашого Бога, і нехай тільки відверне від мене цю смерть!
 Let me now have forgiveness for my sin this time only, and make prayer to the Lord your God that he will take away from me this death only.
 προσδέξασθε οὖν μου τὴν ἁμαρτίαν ἔτι νῦν καὶ προσεύξασθε πρὸς κύριον τὸν θεὸν ὑμῶν καὶ περιελέτω ἀπ' ἐμοῦ τὸν θάνατον τοῦτον
- 18 I він вийшов від фараона й молився до Господа.
 So he went out from Pharaoh and made prayer to the Lord.
 ἐξῆλθεν δὲ μουσῆς ἀπὸ φαραω καὶ ἠΰξατο πρὸς τὸν θεόν
- 19 I повернув Господь західний дуже сильний вітер назад, і він поніс сарану, та й укинув її до Червоного моря. Не позосталась жодна сарана в усім єгипетським краї.
 And the Lord sent a very strong west wind, which took up the locusts, driving them into the Red Sea; not one locust was to be seen in any part of Egypt.
 καὶ μετέβαλεν κύριος ἄνεμον ἀπὸ θαλάσσης σφοδρὸν καὶ ἀνέλαβεν τὴν ἀκρίδα καὶ ἐνέβαλεν αὐτὴν εἰς τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν καὶ οὐχ ὑπελείφθη ἀκρίς μία ἐν πάσῃ γῆ αἰγύπτου
- 20 Та Господь учинив запеклим фараонове серце, і він знов не відпустив Ізраїлевих синів.
 But the Lord made Pharaoh's heart hard, and he did not let the children of Israel go.
 καὶ ἐσκλήρυνεν κύριος τὴν καρδίαν φαραω καὶ οὐκ ἐξάπεστειλεν τοὺς υἱοὺς ἰσραηλ
- 21 ¶ I сказав Господь до Мойсея: Протягни свою руку до Неба, і станеться темрява на єгипетській землі, і нехай буде темрява, щоб відчули її.
 And the Lord said to Moses, Let your hand be stretched out to heaven, and all the land of Egypt will be dark, so that men will be feeling their way about in the dark.
 εἶπεν δὲ κύριος πρὸς μουσῆν ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ γενηθήτω σκότος ἐπὶ γῆν αἰγύπτου ψηλαφητὸν σκότος
- 22 I протяг Мойсей свою руку до неба, і сталася густа темрява по всій єгипетській землі три дні.
 And when Moses' hand was stretched out, dark night came over all the land of Egypt for three days;
 ἐξέτεινεν δὲ μουσῆς τὴν χεῖρα εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐγένετο σκότος γνόφος θύελλα ἐπὶ πᾶσαν γῆν αἰγύπτου τρεῖς ἡμέρας
- 23 Не бачили один одного, і ніхто не вставав з свого місця три дні! А Ізраїлевим синам було світло в їхніх садибах.
 They were not able to see one another, and no one got up from his place for three days: but where the children of Israel were living it was light.
 καὶ οὐκ εἶδεν οὐδεὶς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ τρεῖς ἡμέρας καὶ οὐκ ἐξάνεστη οὐδεὶς ἐκ τῆς κοίτης αὐτοῦ τρεῖς ἡμέρας πᾶσι δὲ τοῖς υἱοῖς ἰσραηλ ἦν φῶς ἐν πᾶσιν οἷς κατεγίνοντο

- 24 I покликав фараон Мойсея, та й сказав: Ідїть, служіть Господеві! Тільки дрібна ваша худоба та ваша худоба велика нехай позостанеться. Також дїтворя ваша нехай іде з вами!
Then Pharaoh sent for Moses, and said, Go and give worship to the Lord; only let your flocks and your herds be kept here: your little ones may go with you.
 και εκάλεσεν φαραω μουσην και ααρων λέγων βαδίσετε λατρεύσατε κυρίω τῷ θεῷ ὑμῶν πλην τῶν προβάτων και τῶν βοῶν ὑπολίπεσθε και ἡ ἀποσκευὴ ὑμῶν ἀποτρεχέτω μεθ' ὑμῶν
- 25 Та Мойсей відказав: Дай в наші руки також жертви та цілопалення, і ми спорядимо жертву Господеві, Богові нашому.
But Moses said, You will have to let us take burned offerings to put before the Lord our God.
 και εἶπεν μουσῆς ἀλλὰ και σὺ δώσεις ἡμῖν ὀλοκαυτώματα και θυσίας ἃ ποιήσομεν κυρίω τῷ θεῷ ἡμῶν
- 26 I також худоба наша піде з нами, не зостанеться ані копита, бо з нього ми візьмемо на служення Господеві, Богові нашому. Бо ми не знаємо, поки прибудемо туди, чим будемо служити Господеві.
So our cattle will have to go with us, not one may be kept back; for they are needed for the worship of the Lord our God; we have no knowledge what offering we have to give till we come to the place.
 και τὰ κτήνη ἡμῶν πορεύεται μεθ' ἡμῶν και οὐχ ὑπολειψόμεθα ὀπλήν ἀπ' αὐτῶν γὰρ λημψόμεθα λατρεύσαι κυρίω τῷ θεῷ ἡμῶν ἡμεῖς δὲ οὐκ οἶδαμεν τί λατρεύσομεν κυρίω τῷ θεῷ ἡμῶν ἕως τοῦ εἰσελθεῖν ἡμᾶς ἐκεῖ
- 27 I вчинив запеклим Господь фараонове серце, і він не хотів відпустити їх.
But the Lord made Pharaoh's heart hard, and he would not let them go.
 ἐσκληρυνεν δὲ κύριος τὴν καρδίαν φαραω και οὐκ ἐβουλήθη ἐξαποστεῖλαι αὐτούς
- 28 I сказав йому фараон: Іди від мене! Стережися, щоб ти не бачив більше лица мого, бо того дня, коли побачиш лице моє, ти помреш!
And Pharaoh said to him, Go away from me, take care that you come not again before me; for the day when you see my face again will be your last.
 και λέγει φαραω ἀπελθε ἀπ' ἐμοῦ πρόσεχε σεαυτῷ ἔτι προσθῆναι ἰδεῖν μου τὸ πρόσωπον ἢ δ' ἂν ἡμέρα ὀφθῆς μοι ἀποθανῆ
- 29 А Мойсей відказав: Так сказав ти... Я більш уже не побачу лица твого!
And Moses said, You say truly; I will not see your face again.
 λέγει δὲ μουσῆς εἰρηκας οὐκέτι ὀφθῆσομαί σοι εἰς πρόσωπον
- 1 ¶ I сказав Господь до Мойсея: Ще одну поразу наведу Я на фараона й на Єгипет. Потому він відпустить вас ізвідси. А коли він буде відпускати вас, то зовсім вас вижене звідси!
And the Lord said to Moses, I will send one more punishment on Pharaoh and on Egypt; after that he will let you go; and when he does let you go, he will not keep one of you back, but will send you out by force.
 εἶπεν δὲ κύριος πρὸς μουσην ἔτι μίαν πληγὴν ἐπάξω ἐπὶ φαραω και ἐπ' αἴγυπτον και μετὰ ταῦτα ἐξαποστελεῖ ὑμᾶς ἐντεῦθεν ὅταν δὲ ἐξαποστέλλῃ ὑμᾶς σὺν παντὶ ἐκβαλεῖ ὑμᾶς ἐκβολῆ
- 2 Скажи ж у вуха народу, і нехай позичить кожен від свого ближнього, а кожна від своєї ближньої посуд срібний та посуд золотий,
So go now and give orders to the people that every man and every woman is to get from his or her neighbour ornaments of silver and of gold.
 λάλησον οὖν κρυφῆ εἰς τὰ ὄτα τοῦ λαοῦ και αἰτησάτω ἕκαστος παρὰ τοῦ πλησίον και γυνὴ παρὰ τῆς πλησίον σκευὴ ἀργυρᾶ και χρυσᾶ και ἱματισμόν
- 3 I дав Господь милість тому народові в очах Єгипту. Також і цей муж, Мойсей, був дуже великий в єгипетським краї в очах фараонових рабів та в очах того народу.
And the Lord gave the people grace in the eyes of the Egyptians. For the man Moses was highly honoured in the land of Egypt, by Pharaoh's servants and the people.
 κύριος δὲ ἔδωκεν τὴν χάριν τῷ λαῷ αὐτοῦ ἐναντίον τῶν αἰγυπτίων και ἔχρησαν αὐτοῖς και ὁ ἄνθρωπος μουσῆς μέγας ἐγενήθη σφόδρα ἐναντίον τῶν αἰγυπτίων και ἐναντίον φαραω και ἐναντίον πάντων τῶν θεραπόντων αὐτοῦ
- 4 ¶ I промовив Мойсей: Так сказав Господь! Коло півночі Я вийду посеред Єгипту.
And Moses said, This is what the Lord says: About the middle of the night I will go out through Egypt:
 και εἶπεν μουσῆς τάδε λέγει κύριος περὶ μέσας νύκτας ἐγὼ εἰσπορεύομαι εἰς μέσον αἰγύπτου
- 5 I помре кожен перворідний єгипетської землі від перворідного фараона, що сидить на своїм престолі, до перворідного невілнниці, що за жорнами, і все перворідне з худоби.
And death will come to every mother's first male child in all the land of Egypt, from the child of Pharaoh on his seat of power, to the child of the servant-girl crushing the grain; and the first births of all the cattle.
 και τελευτήσῃ πᾶν πρωτότοκον ἐν γῆ αἰγύπτω ἀπὸ πρωτοτόκου φαραω ὃς κάθηται ἐπὶ τοῦ θρόνου και ἕως πρωτοτόκου τῆς θεραπαίνης τῆς παρὰ τὸν μύλον και ἕως πρωτοτόκου παντὸς κτήνους
- 6 I здійсметься великий зойк по всій єгипетській землі, що такого, як він, не бувало, і такого, як він, більш не буде.
And there will be a great cry through all the land of Egypt, such as never has been or will be again.
 και ἔσται κραυγὴ μεγάλη κατὰ πᾶσαν γῆν αἰγύπτου ἣτις τοιαύτη οὐ γέγονεν και τοιαύτη οὐκέτι προστεθήσεται

- 7 А в усіх синів Ізраїлевих від людини й аж до худоби навіть пес не висуне язика свого, щоб ви знали, що відділює Господь між Єгиптом і між Ізраїлем.
But against the children of Israel, man or beast, not so much as the tongue of a dog will be moved: so that you may see how the Lord makes a division between Israel and the Egyptians.
καὶ ἐν πᾶσι τοῖς υἱοῖς ἰσραηλ οὐ γρύξει κύων τῆ γλώσση αὐτοῦ ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτήνους ὅπως εἰδῆς ὅσα παραδοξάσει κύριος ἀνὰ μέσον τῶν αἰγυπτίων καὶ τοῦ ἰσραηλ.
- 8 І зійдуть усі оці раби твої до мене, і поклоняться мені, кажучи: Вийди ти та весь народ, що слухає тебе. По цьому я вийду. І він вийшов від фараона, розпалений гнівом.
And all these your servants will come to me, going down on their faces before me and saying, Go out, and all your people with you: and after that I will go out. And he went away from Pharaoh burning with wrath.
καὶ καταβήσονται πάντες οἱ παῖδες σου οὗτοι πρὸς με καὶ προκυνήσουσίν με λέγοντες ἔξελεθε σὺ καὶ πᾶς ὁ λαὸς σου οὐ σὺ ἀφίγη καὶ μετὰ ταῦτα ἐξελεύσομαι ἐξῆλθεν δὲ μουσῆς ἀπὸ φαραω μετὰ θυμοῦ
- 9 І сказав Господь до Мойсея: Не послухав вас фараон, щоб могли помножитись чуда Мої в єгипетським краї.
And the Lord said to Moses, Pharaoh will not give ear to you, so that my wonders may be increased in the land of Egypt.
εἶπεν δὲ κύριος πρὸς μουσῆν οὐκ εἰσακούσεται ὑμῶν φαραω ἵνα πληθύνω πληθύνω μου τὰ σημεῖα καὶ τὰ τέρατα ἐν γῆ αἰγύπτω
- 10 А Мойсей та Аарон учинили всі оці чуда перед лицем фараоновим. Та зробив запеклим Господь фараонове серце, і він не відпустив Ізраїлевих синів із своєї землі.
All these wonders Moses and Aaron did before Pharaoh: but the Lord made Pharaoh's heart hard, and he did not let the children of Israel go out of his land.
μουσῆς δὲ καὶ ααρων ἐποίησαν πάντα τὰ σημεῖα καὶ τὰ τέρατα ταῦτα ἐν γῆ αἰγύπτω ἐναντίον φαραω ἐσκήρυνεν δὲ κύριος τὴν καρδίαν φαραω καὶ οὐκ ἠθέλησεν ἐξαποστεῖλαι τοὺς υἱοὺς ἰσραηλ ἐκ γῆς αἰγύπτου
- 1 ¶ І сказав Господь до Мойсея й до Аарона в єгипетським краї, говорячи:
And the Lord said to Moses and Aaron in the land of Egypt,
εἶπεν δὲ κύριος πρὸς μουσῆν καὶ ααρων ἐν γῆ αἰγύπτου λέγων
- 2 Оцей місяць для вас початок місяців. Він вам перший між місяцями року.
Let this month be to you the first of months, the first month of the year.
ὁ μῆν οὗτος ὑμῖν ἀρχὴ μηνῶν πρῶτός ἐστιν ὑμῖν ἐν τοῖς μηνσίν τοῦ ἐνιαυτοῦ
- 3 Скажіть усій ізраїльській громаді, говорячи: У десятий день цього місяця нехай візьмуть собі кожен ягня за домом батьків, ягня на дім.
Say to all the children of Israel when they are come together, In the tenth day of this month every man is to take a lamb, by the number of their fathers' families, a lamb for every family:
λάλησον πρὸς πᾶσαν συναγωγὴν υἱῶν ἰσραηλ λέγων τῆ δεκάτῃ τοῦ μηνὸς τούτου λαβέτωσαν ἕκαστος πρόβατον κατ' οἴκου πατριῶν ἕκαστος πρόβατον κατ' οἰκίαν
- 4 А коли буде той дім замалий, щоб з'їсти ягня, то нехай візьме він і найближчий до його дому сусід його за числом душ. Кожен згідно з їдою своєю полічиться на те ягня.
And if the lamb is more than enough for the family, let that family and its nearest neighbour have a lamb between them, taking into account the number of persons and how much food is needed for every man.
ἐὰν δὲ ὀλίγοστοι ὧσιν οἱ ἐν τῇ οἰκίᾳ ὥστε μὴ ἰκανοὺς εἶναι εἰς πρόβατον συλλήμψεται μεθ' ἑαυτοῦ τὸν γείτονα τὸν πλησίον αὐτοῦ κατὰ ἀριθμὸν ψυχῶν ἕκαστος τὸ ἀρκοῦν αὐτῷ συναριθμήσεται εἰς πρόβατον
- 5 Ягня у вас нехай буде без вади, самець, однорічне. Візьміть його з овечок та з кіз.
Let your lamb be without a mark, a male in its first year: you may take it from among the sheep or the goats:
πρόβατον τέλειον ἄρσεν ἐνιαύσιον ἔσται ὑμῖν ἀπὸ τῶν ἀρνῶν καὶ τῶν ἐρίφων λήμψεσθε
- 6 І нехай буде воно для вас пильноване аж до чотирнадцятого дня цього місяця. І заколе його цілий збір Ізраїлевої громади на смерканні.
Keep it till the fourteenth day of the same month, when everyone who is of the children of Israel is to put it to death between sundown and dark.
καὶ ἔσται ὑμῖν διατηρημένον ἕως τῆς τεσσαρεσκαδεκάτης τοῦ μηνὸς τούτου καὶ σφάξουσιν αὐτὸ πᾶν τὸ πλῆθος συναγωγῆς υἱῶν ἰσραηλ πρὸς ἑσπέραν
- 7 І нехай візьмуть тієї крові, і нехай покроплять на обидва бокові одвірки, і на одвірок верхній у тих домах, що будуть їсти його в них.
Then take some of the blood and put it on the two sides of the door and over the door of the house where the meal is to be taken.
καὶ λήμψονται ἀπὸ τοῦ αἵματος καὶ θήσουσιν ἐπὶ τῶν δύο σταθμῶν καὶ ἐπὶ τὴν φλιὰν ἐν τοῖς οἴκοις ἐν οἷς ἐὰν φάγωσιν αὐτὰ ἐν αὐτοῖς
- 8 І нехай їдять тієї ночі те м'ясо, спечене на огні, та опрісноки. Нехай їдять його на гірких травах.
And let your food that night be the flesh of the lamb, cooked with fire in the oven, together with unleavened bread and bitter-tasting plants.
καὶ φάγονται τὰ κρέα τῆ νυκτὸς ταύτης ὅπτα πυρὶ καὶ ἄζυμα ἐπὶ πικρίδων ἔδονται
- 9 Не їкте з нього сирового та вареного, звареного в воді, бо до їди тільки спечене на огні, голова його з голінками його та з нутром його.
Do not take it uncooked or cooked with boiling water, but let it be cooked in the oven; its head with its legs and its inside parts.
οὐκ ἔδεσθε ἀπ' αὐτῶν ὠμὸν οὐδὲ ἠψημένον ἐν ὕδατι ἀλλ' ἢ ὅπτα πυρὶ κεφαλὴν σὺν τοῖς ποσίν καὶ τοῖς ἐνδοσθίοις

- 10 **I не лишайте з нього нічого до ранку, а полишене з нього до ранку спалить на огні.**
Do not keep any of it till the morning; anything which is not used is to be burned with fire.
 οὐκ ἀπολείψετε ἀπ' αὐτοῦ ἕως πρωῒ καὶ ὅστων οὐ συντρίψετε ἀπ' αὐτοῦ τὰ δὲ καταλείπόμενα ἀπ' αὐτοῦ ἕως πρωῒ ἐν πυρὶ κατακαύσετε
- 11 **A їсти його будете так: стегна ваші підперезані, взуття ваше на ногах ваших, а палиця ваша в руці вашій, і будете ви їсти його в поспіху. Пасха це для Господа!**
And take your meal dressed as if for a journey, with your shoes on your feet and your sticks in your hands: take it quickly: it is the Lord's Passover.
 οὕτως δὲ φάγεσθε αὐτὸ αἱ ὀσφύες ὑμῶν περιεζωσμένοι καὶ τὰ ὑποδήματα ἐν τοῖς ποσίν ὑμῶν καὶ αἱ βακτηρίαὶ ἐν ταῖς χερσίν ὑμῶν καὶ ἔδεσθε αὐτὸ μετὰ σπουδῆς πασχα ἐστὶν κυρίῳ
- 12 **I перейду Я тієї ночі в єгипетським краї, і повбиваю в єгипетській землі кожного перворідного від людини аж до скотини. А над усіма єгипетськими богами вчиню Я суд. Я Господь!**
For on that night I will go through the land of Egypt, sending death on every first male child, of man and of beast, and judging all the gods of Egypt: I am the Lord.
 καὶ διελεύσομαι ἐν γῆ αἰγύπτῳ ἐν τῇ νυκτὶ αὐτῇ καὶ πατάξω πᾶν πρωτότοκον ἐν γῆ αἰγύπτῳ ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτήνους καὶ ἐν πᾶσι τοῖς θεοῖς τῶν αἰγυπτίων ποιήσω τὴν ἐκδίκησιν ἐγὼ κύριος
- 13 **I буде та кров вам знаком на тих домах, що там ви, і побачу ту кров, і обмину вас. І не буде між вами згубної порази, коли Я вбиватиму в єгипетським краї.**
And the blood will be a sign on the houses where you are: when I see the blood I will go over you, and no evil will come on you for your destruction, when my hand is on the land of Egypt.
 καὶ ἔσται τὸ αἷμα ὑμῶν ἐν σημεῖῳ ἐπὶ τῶν οἰκιῶν ἐν αἷς ὑμεῖς ἔστε ἐκεῖ καὶ ὄψομαι τὸ αἷμα καὶ σκεπάσω ὑμᾶς καὶ οὐκ ἔσται ἐν ὑμῖν πληγὴ τοῦ ἐκτριβῆναι ὅταν παῖο ἐν γῆ αἰγύπτῳ
- 14 **I стане той день для вас пам'яткою, і будете святкувати його, як свято для Господа на всі роди ваші! Як постанову вічну будете святкувати його!**
And this day is to be kept in your memories: you are to keep it as a feast to the Lord through all your generations, as an order for ever.
 καὶ ἔσται ἡ ἡμέρα ὑμῖν αὐτῇ μνημόσυνον καὶ ἑορτάσετε αὐτὴν ἑορτὴν κυρίῳ εἰς πάσας τὰς γενεὰς ὑμῶν νόμιμον αἰώνιον ἑορτάσετε αὐτήν
- 15 **Сім днів будете їсти опрісноки. Але першого дня зробіте, щоб не було квашеного в ваших домах, бо кожен, хто їстиме квашене, від дня першого аж до дня сьомого, то буде витята душ а та з Ізраїля.**
For seven days let your food be unleavened bread; from the first day no leaven is to be seen in your houses: whoever takes bread with leaven in it, from the first till the seventh day, will be cut off from Israel.
 ἐπτά ἡμέρας ἄζυμα ἔδεσθε ἀπὸ δὲ τῆς ἡμέρας τῆς πρώτης ἀφανιεῖτε ζύμην ἐκ τῶν οἰκιῶν ὑμῶν πᾶς ὃς ἂν φάγῃ ζύμην ἐξολεθρευθήσεται ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἐξ ἰσραηλ ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς πρώτης ἕως τῆς ἡμέρας τῆς ἑβδόμης
- 16 **А першого дня будуть у вас священні збори, і сьомого дня священні збори. Жодна праця не буде робитися в них, тільки що їсти кожній душі, те єдине робитимете ви.**
And on the first day there is to be a holy meeting and on the seventh day a holy meeting; no sort of work may be done on those days but only to make ready what is necessary for everyone's food.
 καὶ ἡ ἡμέρα ἡ πρώτη κληθήσεται ἁγία καὶ ἡ ἡμέρα ἡ ἑβδόμη κλητὴ ἁγία ἔσται ὑμῖν πᾶν ἔργον λατρευτῶν οὐ ποιήσετε ἐν αὐταῖς πλὴν ὅσα ποιηθήσεται πάσῃ ψυχῇ τοῦτο μόνον ποιηθήσεται ὑμῖν
- 17 **І ви будете додержувати опрісноків, бо саме того дня Я вивів війська ваші з єгипетського краю. І будете додержувати того дня в ваших родах, як постанови вічної.**
So keep the feast of unleavened bread; for on this very day I have taken your armies out of the land of Egypt: this day, then, is to be kept through all your generations by an order for ever.
 καὶ φυλάξεσθε τὴν ἐντολὴν ταύτην ἐν γὰρ τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ ἐξάξω τὴν δύναμιν ὑμῶν ἐκ γῆς αἰγύπτου καὶ ποιήσετε τὴν ἡμέραν ταύτην εἰς γενεὰς ὑμῶν νόμιμον αἰώνιον
- 18 **Першого місяця, чотирнадцятого дня місяця будете їсти опрісноки аж до вечора дня двадцять першого того ж місяця.**
In the first month, from the evening of the fourteenth day, let your food be unleavened bread till the evening of the twenty-first day of the month.
 ἐναρχομένου τῆ τεσσαρεσκαίδεκάτῃ ἡμέρᾳ τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου ἀφ' ἑσπέρας ἔδεσθε ἄζυμα ἕως ἡμέρας μιᾶς καὶ εἰκάδος τοῦ μηνὸς ἕως ἑσπέρας
- 19 **Сім день квашене не буде знаходитися в ваших домах, бо кожен, хто їстиме квашене, то буде витята душа та з Ізраїльської громади, чи то серед прихоськів, чи то тих, хто народився у краї.**
For seven days no leaven is to be seen in your houses: for whoever takes bread which is leavened will be cut off from the people of Israel, if he is from another country or if he is an Israelite by birth.
 ἐπτά ἡμέρας ζύμη οὐχ εὑρεθήσεται ἐν ταῖς οἰκίαις ὑμῶν πᾶς ὃς ἂν φάγῃ ζυμωτῶν ἐξολεθρευθήσεται ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἐκ συναγωγῆς ἰσραηλ ἐν τε τοῖς γειώραις καὶ αὐτόχθοισιν τῆς γῆς
- 20 **Жодного квашеного не будете їсти в усіх ваших оселях, будете їсти опрісноки!**
Take nothing which has leaven in it; wherever you are living let your food be unleavened cakes.
 πᾶν ζυμωτὸν οὐκ ἔδεσθε ἐν παντὶ δὲ κατοικητηρίῳ ὑμῶν ἔδεσθε ἄζυμα
- 21 **¶ І покликав Мойсей усіх старших Ізраїлевих, та й промовив до них: Спровадьте й візьміть собі дрібну худобину за родинами вашими, і заколіть пасху.**
Then Moses sent for the chiefs of Israel, and said to them, See that lambs are marked out for yourselves and your families, and let the Passover lamb be put to death.
 ἐκάλεσεν δὲ μουσῆς πᾶσαν γερουσίαν υἱῶν ἰσραηλ καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς ἀπελθόντες λάβετε ὑμῖν ἑαυτοῖς πρόβατον κατὰ συγγενείας ὑμῶν καὶ θύσατε τὸ πασχα

- 22 I візьміть в'язку ісопу й умочіть у кров, що в посудині, і доторкніться горішнього одвірка й двох одвірків бічних кров'ю, що в посудині. А ви, ніхто не вийдете з дверей дому свого аж до ранку!
And take some hyssop and put it in the blood in the basin, touching the two sides and the top of the doorway with the blood from the basin; and let not one of you go out of his house till the morning.
 λήψετε δὲ δέσμην ὑσσώπου καὶ βάψαντες ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ παρὰ τὴν θύραν καθίσετε τῆς φλιάς καὶ ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν σταθμῶν ἀπὸ τοῦ αἵματος ὃ ἐστὶν παρὰ τὴν θύραν ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐξελεύσεσθε ἕκαστος τὴν θύραν τοῦ οἴκου αὐτοῦ ἕως πρωῒ
- 23 I перейде Господь ударити Єгипет, і побачить ту кров на одвірку горішнім і на двох одвірках бічних, і обмине Господь ті двері, і не дасть згубникові ввійти до ваших домів, щоб удари ти.
For the Lord will go through the land, sending death on the Egyptians; and when he sees the blood on the two sides and the top of the door, the Lord will go over your door and will not let death come in for your destruction.
 καὶ παρελεύσεται κύριος πατάξει τοὺς αἰγυπτίους καὶ ὄψεται τὸ αἶμα ἐπὶ τῆς φλιάς καὶ ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν σταθμῶν καὶ παρελεύσεται κύριος τὴν θύραν καὶ οὐκ ἀφήσει τὸν ὀλεθρεύοντα εἰσελθεῖν εἰς τὰς οἰκίας ὑμῶν πατάξει
- 24 А ви будете дотримувати цю річ, як постанови для себе й для синів своїх аж навіки.
And you are to keep this as an order to you and to your sons for ever.
 καὶ φυλάξεσθε τὸ ῥῆμα τοῦτο νόμιμον σεαυτῶ καὶ τοῖς υἱοῖς σου ἕως αἰῶνος
- 25 I станеться, коли ви ввійдете до того Краю, що дасть вам Господь, як Він обіцяв був, то ви будете додержувати цієї служби.
And when you come into the land which the Lord will make yours, as he gave his word, you are to keep this act of worship.
 ἐὰν δὲ εἰσέλθητε εἰς τὴν γῆν ἣν ἂν δῶ κύριος ὑμῖν καθότι ἐλάλησεν φυλάξεσθε τὴν λατρείαν ταύτην
- 26 I станеться коли запитають вас ваші сини: Що то за служба ваша?
And when your children say to you, What is the reason of this act of worship?
 καὶ ἔσται ἐὰν λέγωσιν πρὸς ὑμᾶς οἱ υἱοὶ ὑμῶν τίς ἡ λατρεία αὕτη
- 27 то відкажете: Це жертва Пасха для Господа, що обминув був дома Ізраїлевих синів в Єгипті, коли побивав Єгипет, а дома наші зберіг. I схилився народ, і поклонивсь до землі.
Then you will say, This is the offering of the Lord's Passover; for he went over the houses of the children of Israel in Egypt, when he sent death on the Egyptians, and kept our families safe. And the people gave worship with bent heads.
 καὶ ἐρεῖτε αὐτοῖς θυσία τὸ πασχα τοῦτο κυρίου ὡς ἐσκέπασεν τοὺς οἴκους τῶν υἱῶν ἰσραὴλ ἐν αἰγύπτῳ ἠνίκα ἐπάταξεν τοὺς αἰγυπτίους τοὺς δὲ οἴκους ἡμῶν ἐρρύσατο καὶ κύψας ὁ λαὸς προσεκύνησεν
- 28 I пішли й учинили сини Ізраїля, як наказав був Господь Мойсесві та Ааронові, так учинили вони.
And the children of Israel went and did so; as the Lord had given orders to Moses and Aaron, so they did.
 καὶ ἀπελθόντες ἐποίησαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ καθὰ ἐνετείλατο κύριος τῷ μωσῆ καὶ ααρων οὕτως ἐποίησαν
- 29 ¶ I сталося в половині ночі, і ударив Господь в єгипетським краї кожного перворідного, від перворідного фараона, що сидить на своїм престолі, аж до перворідного полоненого, що у 'язничному домі, і кожного перворідного худоби.
And in the middle of the night the Lord sent death on every first male child in the land of Egypt, from the child of Pharaoh on his seat of power to the child of the prisoner in the prison; and the first births of all the cattle.
 ἐγενήθη δὲ μεσοῦσης τῆς νυκτὸς καὶ κύριος ἐπάταξεν πᾶν πρωτότοκον ἐν γῆ αἰγύπτῳ ἀπὸ πρωτοτόκου φαραω τοῦ καθημένου ἐπὶ τοῦ θρόνου ἕως πρωτοτόκου τῆς αἰχμαλωτίδος τῆς ἐν τῷ λάκκῳ καὶ ἕως πρωτοτόκου παντὸς κτήνους
- 30 I встав фараон уночі, він та всі раби його, та весь Єгипет. I знявся великий зойк в Єгипті, бо не було дому, щоб не було там померлого!...
Then Pharaoh got up in the night, he and all his servants and all the Egyptians; and a great cry went up from Egypt; for there was not a house where someone was not dead.
 καὶ ἀναστὰς φαραω νυκτὸς καὶ πάντες οἱ θεράποντες αὐτοῦ καὶ πάντες οἱ αἰγύπτιοι καὶ ἐγενήθη κραυγὴ μεγάλη ἐν πάσῃ γῆ αἰγύπτῳ οὐ γὰρ ἦν οἰκία ἐν ἣ οὐκ ἦν ἐν αὐτῇ τεθνηκὸς
- 31 I покликав фараон Мойсея та Аарона вночі, та й сказав: Устаньте, вийдіть з-посеред народу мого, і ви, і сини Ізраїлеві. I йдіть, служіть Господеві, як ви казали!
And he sent for Moses and Aaron by night, and said, Get up and go out from among my people, you and the children of Israel; go and give worship to the Lord as you have said.
 καὶ ἐκάλεσεν φαραω μωσῆν καὶ ααρων νυκτὸς καὶ εἶπεν αὐτοῖς ἀνάστητε καὶ ἐξέλθατε ἐκ τοῦ λαοῦ μου καὶ ὑμεῖς καὶ οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ βαδίσετε καὶ λατρεύσατε κυρίῳ τῷ θεῷ ὑμῶν καθὰ λέγετε
- 32 I дрібну вашу худобу, і худобу вашу велику візьміть, як ви казали, та й ідіть. I поблагословіть і мене!
And take your flocks and your herds as you have said, and be gone; and give me your blessing.
 καὶ τὰ πρόβατα καὶ τοὺς βόας ὑμῶν ἀναλαβόντες πορεύεσθε εὐλογήσατε δὲ καμέ

- 33 **I** квапили єгиптяни народ той, щоб спішно відпустити їх із краю, бо казали: Усі ми помремо!
And the Egyptians were forcing the people on, to get them out of the land quickly; for they said, We are all dead men.
καὶ κατεβιάζοντο οἱ αἰγύπτιοι τὸν λαὸν σπουδῇ ἐκβαλεῖν αὐτοὺς ἐκ τῆς γῆς εἶπαν γὰρ ὅτι πάντες ἡμεῖς ἀποθνήσκομεν
- 34 **I** поніс той народ тісто своє, поки воно вкисло, діжки свої, зав'язані в їхні одежі, на плечах своїх.
And the people took their bread-paste before it was leavened, putting their basins in their clothing on their backs.
ἀνέλαβεν δὲ ὁ λαὸς τὸ σταῖς πρὸ τοῦ ζυμωθῆναι τὰ φουράματα αὐτῶν ἐνδεδεμένα ἐν τοῖς ἱματίοις αὐτῶν ἐπὶ τῶν ὤμων
- 35 **I** Израїлеві сини вчинили за словом Мойсесвим, і позичили від єгиптян посуд срібний і посуд золотий та шати.
And the children of Israel had done as Moses had said; and they got from the Egyptians ornaments of silver and of gold, and clothing:
οἱ δὲ υἱοὶ ἰσραηλ ἐποίησαν καθὰ συνέταξεν αὐτοῖς μουσῆς καὶ ἤτησαν παρὰ τῶν αἰγυπτίων σκευὴ ἀργυρᾶ καὶ χρυσᾶ καὶ ἱματισμόν
- 36 **A** Господь дав милість тому народові в очах Єгипту, і вони позичили і забрали здобич від Єгипту.
And the Lord had given the people grace in the eyes of the Egyptians so that they gave them whatever was requested. So they took away all their goods from the Egyptians.
καὶ κύριος ἔδωκεν τὴν χάριν τῷ λαῷ αὐτοῦ ἐναντίον τῶν αἰγυπτίων καὶ ἔχρησαν αὐτοῖς καὶ ἐσκόλευσαν τοὺς αἰγυπτίους
- 37 **¶ I** вирушили Израїлеві сини з Рамесесу до Суккоту, близько шости сот тисяч чоловіка піхоти, крім дітей,
And the children of Israel made the journey from Rameses to Succoth; there were about six hundred thousand men on foot, as well as children.
ἀπάραντες δὲ οἱ υἱοὶ ἰσραηλ ἐκ ραμεσση εἰς σοκχωθα εἰς ἐξακοσίας χιλιάδας πεζῶν οἱ ἄνδρες πλὴν τῆς ἀποσκευῆς
- 38 **a** також багато різного люду піднялися з ними, і дрібна худоба й велика худоба, масток дуже великий.
And a mixed band of people went with them; and flocks and herds in great numbers.
καὶ ἐπίμικτος πολὺς συνανέβη αὐτοῖς καὶ πρόβατα καὶ βόες καὶ κτήνη πολλὰ σφόδρα
- 39 **I** пекли вони те тісто, що винесли з Єгипту, на прісні коржі, бо не вкисло воно, бо вони були вигнані з Єгипту, і не могли баритися, а поживи на дорогу не приготували собі.
And they made unleavened cakes from the paste which they had taken out of Egypt; it was not leavened, for they had been sent out of Egypt so quickly, that they had no time to make any food ready.
καὶ ἔψωσαν τὸ σταῖς ὃ ἐξήνεγκαν ἐξ αἰγύπτου ἐγκρυφίας ἀζύμους οὐ γὰρ ἐζυμώθη ἐξέβαλον γὰρ αὐτοὺς οἱ αἰγύπτιοι καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν ἐπιμεῖναι οὐδὲ ἐπισιτισμόν ἐποίησαν ἑαυτοῖς εἰς τὴν ὁδόν
- 40 **A** перебування Израїлевих синів, що сиділи в Єгипті, чотириста років і тридцять років.
Now the children of Israel had been living in Egypt for four hundred and thirty years.
ἢ δὲ κατοίκησις τῶν υἱῶν ἰσραηλ ἦν κατόκησαν ἐν γῆ αἰγύπτῳ καὶ ἐν γῆ χαναан ἔτη τετρακόσια τριάκοντα
- 41 **I** сталося в кінці чотирьохсот років і тридцяти років, і сталося саме того дня, вийшли всі Господні війська з єгипетського краю.
And at the end of four hundred and thirty years, to the very day, all the armies of the Lord went out of the land of Egypt.
καὶ ἐγένετο μετὰ τὰ τετρακόσια τριάκοντα ἔτη ἐξῆλθεν πᾶσα ἡ δύναμις κυρίου ἐκ γῆς αἰγύπτου
- 42 **Ц**е ніч сторожі для Господа, бо Він вивів їх з єгипетського краю. Ця сама ніч сторожа для Господа всім синам Израїля на їхні покоління.
It is a watch-night before the Lord who took them out of the land of Egypt: this same night is a watch-night to the Lord for all the children of Israel, through all their generations.
νυκτὸς προφυλακῆ ἐστὶν τῷ κυρίῳ ὥστε ἐξαγαγεῖν αὐτοὺς ἐκ γῆς αἰγύπτου ἐκείνη ἢ νῦν αὕτη προφυλακῆ κυρίῳ ὥστε πᾶσι τοῖς υἱοῖς ἰσραηλ εἶναι εἰς γενεὰς αὐτῶν
- 43 **¶ I** сказав Господь до Мойсея й до Аарона: Це постанова про Пасху: жоден чужинець не буде їсти її.
And the Lord said to Moses and Aaron, This is the law of the Passover: no man who is not an Israelite is to take of it:
εἶπεν δὲ κύριος πρὸς μουσῆν καὶ ααρων λέγων οὗτος ὁ νόμος τοῦ πασχα πᾶς ἀλλογενῆς οὐκ ἔδεται ἀπ' αὐτοῦ
- 44 **A** кожен раб людський куплений за срібло, коли обріжеш його, тоді він буде їсти її.
But every man's servant, whom he has got for money, may take of it, when he has had circumcision.
καὶ πᾶν οἰκέτην τινὸς ἢ ἀργυρώνητον περιτεμεῖς αὐτόν καὶ τότε φάγεται ἀπ' αὐτοῦ
- 45 **П**риходько та наймит не буде їсти її.
A man from a strange country living among you, and a servant working for payment, may not take part in it.
πάροικος ἢ μισθωτὸς οὐκ ἔδεται ἀπ' αὐτοῦ
- 46 **В** самому домі буде вона їстися, не винесеш із дому назовні того м'яса, а костей його не зламаєш.
It is to be taken in one house; not a bit of the flesh is to be taken out of the house, and no bone of it may be broken.
ἐν οἰκίᾳ μιᾷ βρωθήσεται καὶ οὐκ ἐξοίσετε ἐκ τῆς οἰκίας τῶν κρεῶν ἔξω καὶ ὀστοῦν οὐ συντρίψετε ἀπ' αὐτοῦ

- 47 Уся громада Ізраїлева буде справляти її.
All Israel is to keep the feast.
πᾶσα συναγωγή υἱῶν ἰσραηλ ποιήσει αὐτό
- 48 А коли буде мешкати з тобою прихोцько, і схоче справляти Пасху Господеві, то нехай буде обрізаний в нього кожен чоловічої статі, а тоді він приступить справляти її, і він буде, як н ароджений в Краї. А кожен необрізаний не буде їсти її.
And if a man from another country is living with you, and has a desire to keep the Passover to the Lord, let all the males of his family undergo circumcision, and then let him come near and keep it; for he will then be as one of your people; but no one without circumcision may keep it.
ἐὰν δέ τις προσέλθῃ πρὸς ὑμᾶς προσήλυτος ποιῆσαι τὸ πάσχα κυρίῳ περιτεμείς αὐτοῦ πᾶν ἀρσενικόν καὶ τότε προσελύσεται ποιῆσαι αὐτὸ καὶ ἔσται ὡσπερ καὶ ὁ αὐτόχθων τῆς γῆς πᾶς ἀπερίμητος οὐκ ἔδεται ἄλ' αὐτοῦ
- 49 Один закон буде для тубільця й для прихोцька, що мешкає серед вас.
The law is the same for him who is an Israelite by birth and for the man from a strange country who is living with you.
νόμος εἷς ἔσται τῷ ἐγχωρίῳ καὶ τῷ προσελθόντι προσηλύτῳ ἐν ὑμῖν
- 50 І вчинили всі Ізраїлеві сини, як наказав був Господь Мойсеєві та Ааронові, так учинили вони.
So the children of Israel did as the Lord gave orders to Moses and Aaron.
καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ ἰσραηλ καθὰ ἐνετείλατο κύριος τῷ μουσῇ καὶ ααρὼν πρὸς αὐτούς οὕτως ἐποίησαν
- 51 І сталося того саме дня, вивів Господь Ізраїлевих синів з єгипетського краю за їхніми відділами.
And on that very day the Lord took the children of Israel out of the land of Egypt by their armies.
καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξήγαγεν κύριος τοὺς υἱοὺς ἰσραηλ ἐκ γῆς αἰγύπτου σὺν δυνάμει αὐτῶν
- 1 ¶ І Господь промовляв до Мойсея, говорячи:
And the Lord said to Moses,
εἶπεν δὲ κύριος πρὸς μουσῆν λέγων
- 2 Посвяти Мені кожного перворідного, що розкривас всяку утробу серед Ізраїлевих синів, серед людини й серед худоби, для Мене воно!
Let the first male child of every mother among the children of Israel be kept holy for me, even the first male birth among man or beast; for it is mine.
ἀγιάσον μοι πᾶν πρωτότοκον πρωτογενὲς διανοίγον πᾶσαν μήτραν ἐν τοῖς υἱοῖς ἰσραηλ ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτήνους ἐμοὶ ἔστιν
- 3 І сказав Мойсей до народу: Пам'ятайте той день, коли ви вийшли з Єгипту, із дому рабства! Бо силою руки Господь вивів вас ізвідти; і не будете їсти квашеного.
And Moses said to the people, Let this day, on which you came out of Egypt, out of your prison-house, be kept for ever in memory; for by the strength of his hand the Lord has taken you out from this place; let no leavened bread be used.
εἶπεν δὲ μουσῆς πρὸς τὸν λαὸν μνημονεύετε τὴν ἡμέραν ταύτην ἐν ἣ ἐξήλαθε ἐκ γῆς αἰγύπτου ἐξ οἴκου δουλείας ἐν γὰρ χειρὶ κραταιᾷ ἐξήγαγεν ὑμᾶς κύριος ἐντεῦθεν καὶ οὐ βρωθήσεται ζύμη
- 4 Ви виходите сьогодні, у місяці авіві.
On this day, in the month Abib, you are going out.
ἐν γὰρ τῇ σήμερον ὑμεῖς ἐκπορεύεσθε ἐν μηνὶ τῶν νέων
- 5 І станеться, коли Господь уведе тебе до краю ханаанейнина, і хіттеянина, й амореянина, і хиввеянина, й євусеянина, що про нього присягнув був батькам твоїм, щоб дати тобі Край, я кий тече молоком та медом, то ти будеш служити ту службу того місяця.
And it will be that, when the Lord takes you into the land of the Canaanite and the Hittite and the Amorite and the Hivite and the Jebusite, the land which he made an oath to your fathers that he would give you, a land flowing with milk and honey, you will do this act of worship in this month.
καὶ ἔσται ἡνίκα ἐὰν εἰσαγάγῃ σε κύριος ὁ θεὸς σου εἰς τὴν γῆν τῶν χαναανίων καὶ χετταίων καὶ εβυαίων καὶ γεργεσαίων καὶ αμορραίων καὶ φερεζαίων καὶ ιβουσαίων ἣν ὤμοσεν τοῖς πατράσιν σου δ οὐναί σοι γῆν ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι καὶ ποιήσεις τὴν λατρείαν ταύτην ἐν τῷ μηνὶ τούτῳ
- 6 Сім день будеш їсти опрісноки, а дня сьомого свято для Господа!
For seven days let your food be unleavened cakes; and on the seventh day there is to be a feast to the Lord.
ἕξ ἡμέρας ἔδεσθε ἄζυμα τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ ἑορτὴ κυρίου
- 7 Опрісноки будуть їстися сім тих день, і не побачиться в тебе квашене, і не побачиться в тебе квашене в усім Краї твоїм!
Unleavened cakes are to be your food through all the seven days; let no leavened bread be seen among you, or any leaven, in any part of your land.
ἄζυμα ἔδεσθε τὰς ἐπτὰ ἡμέρας οὐκ ὀφθήσεται σοι ζυμωτόν οὐδὲ ἔσται σοι ζύμη ἐν πᾶσιν τοῖς ὀρίοις σου

- 8 I оповіси синові своєму того дня, говорячи: Це для того, що вчинив мені Господь, коли я виходив із Єгипту.
And you will say to your son in that day, It is because of what the Lord did for me when I came out of Egypt.
 και ἀναγγελεῖς τῷ υἱῷ σου ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ λέγων διὰ τοῦτο ἐποίησεν κύριος ὁ θεός μοι ὡς ἐξεπορευόμην ἐξ αἰγύπτου
- 9 I буде тобі це за знака на руці твоїй, і за пам'ятку між очима твоїми, щоб Господній Закон був в устах твоїх, бо сильною рукою Господь вивів тебе із Єгипту.
And this will be for a sign to you on your hand and for a mark on your brow, so that the law of the Lord may be in your mouth: for with a strong hand the Lord took you out of Egypt.
 και ἔσται σοι σημεῖον ἐπὶ τῆς χειρὸς σου και μνημόσυνον πρὸ ὀφθαλμῶν σου ὅπως ἂν γένηται ὁ νόμος κυρίου ἐν τῷ στόματί σου ἐν γὰρ χειρὶ κραταιᾷ ἐξήγαγέν σε κύριος ὁ θεός ἐξ αἰγύπτου
- 10 I будеш додержуватися цієї постанови в означенім часі її з року в рік.
So let this order be kept, at the right time, from year to year.
 και φυλάξεσθε τὸν νόμον τοῦτον κατὰ καιροὺς ὥρων ἀφ' ἡμερῶν εἰς ἡμέρας
- 11 ¶ I станеться, коли введе тебе Господь до землі ханаанянина, як присяг був тобі та батькам твоїм, і дасть її тобі,
And when the Lord takes you into the land of Canaan, as he made his oath to you and to your fathers, and gives it to you,
 και ἔσται ὡς ἂν εἰσαγάγῃ σε κύριος ὁ θεός σου εἰς τὴν γῆν τῶν χαναανίων ὃν τρόπον ὤμοσεν τοῖς πατράσιν σου και δώσει σοι αὐτήν
- 12 то відділиш усе, що розкривас утробу, для Господа, і все перворідне худоби, що буде в тебе, самці для Господа!
You are to put on one side for the Lord every mother's first male child, the first-fruit of her body, and the first young one of every beast; every male is holy to the Lord.
 και ἀφελεῖς πᾶν διανοίγον μήτραν τὰ ἀρσενικά τῷ κυρίῳ πᾶν διανοίγον μήτραν ἐκ τῶν βουκολίων ἢ ἐν τοῖς κτήνεσίν σου ὅσα ἐὰν γένηται σοι τὰ ἀρσενικά ἀγιάσεις τῷ κυρίῳ
- 13 А кожного віслюка, що розкривас утробу, викупиш овечкою; а коли не викупиш, то зламай йому шию. І кожного перворідного людського серед синів твоїх викупиш.
And for the young of an ass you may give a lamb in payment, or if you will not make payment for it, its neck is to be broken; but for all the first sons among your children, let payment be made.
 πᾶν διανοίγον μήτραν ὄνου ἀλλάξεις προβάτῳ ἐὰν δὲ μὴ ἀλλάξης λυτρώση αὐτό πᾶν πρωτότοκον ἀνθρώπου τῶν υἱῶν σου λυτρώση
- 14 I станеться, коли взавтра запитас тебе син твій, говорячи: Що то? то відповіси йому: Силою Своєї руки вивів нас Господь із Єгипту, із дому рабства.
And when your son says to you in time to come, What is the reason for this? say to him, By the strength of his hand the Lord took us out of Egypt, out of the prison-house:
 ἐὰν δὲ ἐρωτήσῃ σε ὁ υἱός σου μετὰ ταῦτα λέγων τί τοῦτο και ἐρεῖς αὐτῷ ὅτι ἐν χειρὶ κραταιᾷ ἐξήγαγεν ἡμᾶς κύριος ἐκ γῆς αἰγύπτου ἐξ οἴκου δουλείας
- 15 I сталося, коли фараон учинив запеклим своє серце, щоб не відпустити нас, то Господь повбивав усіх перворідних в єгипетськім краї, від перворідного людського й аж до перворідного о худоби. Тому то я приношу в жертву Господеві все чоловічої статі, що розкривас утробу, а кожного перворідного синів своїх викупляю.
And when Pharaoh made his heart hard and would not let us go, the Lord sent death on all the first sons in Egypt, of man and of beast: and so every first male who comes to birth is offered to the Lord; but for all the first of my sons I give a price.
 ἡνίκα δὲ ἐσκλήρυνεν φαραὼ ἐξαποστεῖλαι ἡμᾶς ἀπέκτεινεν πᾶν πρωτότοκον ἐν γῇ αἰγύπτῳ ἀπὸ πρωτοτόκων ἀνθρώπων ἕως πρωτοτόκων κτηνῶν διὰ τοῦτο ἐγὼ θύω τῷ κυρίῳ πᾶν διανοίγον μήτραν τὰ ἀρσενικά και πᾶν πρωτότοκον τῶν υἱῶν μου λυτρώσομαι
- 16 I станеться це за знака на руці твоїй, і за пов'язку поміж очима твоїми, бо силою Своєї руки вивів нас Господь із Єгипту.
And this will be for a sign on your hand and for a mark on your brow: for by the strength of his hand the Lord took us out of Egypt.
 και ἔσται εἰς σημεῖον ἐπὶ τῆς χειρὸς σου και ἀσάλευτον πρὸ ὀφθαλμῶν σου ἐν γὰρ χειρὶ κραταιᾷ ἐξήγαγέν σε κύριος ἐξ αἰγύπτου
- 17 ¶ I сталося, коли фараон відпустив був той народ, то Бог не повів їх дорогою землі филистимської, хоч була близька вона. Бо Бог сказав: Щоб не пожалкував той народ, коли він побачить війну, і не вернувся до Єгипту.
Now after Pharaoh had let the people go, God did not take them through the land of the Philistines, though that was near: for God said, If the people see war, they may have a change of heart and go back to Egypt.
 ὡς δὲ ἐξαπέστειλεν φαραὼ τὸν λαὸν οὐχ ὠδήγησεν αὐτοὺς ὁ θεός ὁδὸν γῆς φυλιστιμῶν ὅτι ἐγγὺς ἦν εἶπεν γὰρ ὁ θεός μήποτε μεταμελήσῃ τῷ λαῷ ἰδόντι πόλεμον και ἀποστρέψῃ εἰς αἰγύπτον
- 18 I повів Бог той народ окрешною дорогою пустині аж до Червоного моря. І вийшли Ізраїлеві сини з єгипетського краю узбросні.
But God took the people round by the waste land near the Red Sea: and the children of Israel went up in fighting order out of the land of Egypt.
 και ἐκύκλωσεν ὁ θεός τὸν λαὸν ὁδὸν τὴν εἰς τὴν ἔρημον εἰς τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν ἐμπτη δὲ γενεὰ ἀνέβησαν οἱ υἱοὶ ἰσραηλ ἐκ γῆς αἰγύπτου
- 19 А Мойсей забрав із собою кості Йосипа, бо присягаю той заляв був Ізраїлевих синів, кажучи: Напевно згадає Бог вас, і ви винесете з собою кості мої звідси.
And Moses took the bones of Joseph with him, for Joseph had made the children of Israel take an oath, saying, God will certainly keep you in mind; and you are to take my bones away with you.
 και ἔλαβεν μουσῆς τὰ ὀστά ἰωσηφ μεθ' αὐτοῦ ὅρκῳ γὰρ ὄρκισεν ἰωσηφ τοὺς υἱοὺς ἰσραηλ λέγων ἐπισκοπῆ ἐπισκέψεται ὑμᾶς κύριος και συνανοίσετέ μου τὰ ὀστά ἐντεῦθεν μεθ' ὑμῶν
- 20 I вони рушили з Суккоту, і розтаборилися в Етам, на границі пустині.
Then they went on their journey from Succoth, and put up their tents in Etham at the edge of the waste land.
 ἐξάραντες δὲ οἱ υἱοὶ ἰσραηλ ἐκ σοκωθ ἐστρατοπέδευσαν ἐν ἠθαμ παρὰ τὴν ἔρημον

- 21 **A** Господь ішов перед ними вдень у стовпі хмари, щоб провадити їх дорогою, а вночі в стовпі огню, щоб світити їм, щоб ішли вдень та вночі.
And the Lord went before them by day in a pillar of cloud, guiding them on their way; and by night in a pillar of fire to give them light: so that they were able to go on day and night:
 ὁ δὲ θεὸς ἦγετο αὐτῶν ἡμέρας μὲν ἐν στόλῳ νεφέλης δεῖξαι αὐτοῖς τὴν ὁδὸν τὴν δὲ νύκτα ἐν στόλῳ πυρός
- 22 **He** відступав удень стовп хмари тієї, а вночі стовп огню з-перед обличчя народу!
The pillar of cloud went ever before them by day, and the pillar of fire by night.
 οὐκ ἐξέλιπεν ὁ στόλος τῆς νεφέλης ἡμέρας καὶ ὁ στόλος τοῦ πυρός νυκτὸς ἐναντίον παντὸς τοῦ λαοῦ
- 1 ¶ **I** говорив Господь до Мойсея, кажучи:
And the Lord said to Moses,
 καὶ ἐλάλησεν κύριος πρὸς μουσῆν λέγων
- 2 Скажи Ізраїлевим синам, і нехай вони повернуть, і нехай отаборяться перед Пі-Гахіротом, між Мігдолом і між морем, перед Баал-Цефоном. Навпроти нього отаборитесь над морем.
Give orders to the children of Israel to go back and put up their tents before Pi-hahiroth, between Migdol and the sea, in front of Baal-zephon, opposite to which you are to put up your tents by the sea.
 λάλησον τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ καὶ ἀποστρέψαντες στρατοπεδευσάτωσαν ἀπέναντι τῆς ἐπαύλεως ἀνὰ μέσον μαγδόλου καὶ ἀνὰ μέσον τῆς θαλάσσης ἐξ ἐναντίας βεελσεφῶν ἐνώπιον αὐτῶν στρατοπεδεύσεις ἐπὶ τῆς θαλάσσης
- 3 **I** скаже фараон про Ізраїлевих синів: заблудились вони в землі цій, замкнено пустиню для них.
And Pharaoh will say of the children of Israel, They are wandering without direction, they are shut in by the waste land.
 καὶ ἐρεῖ φαραὼ τῷ λαῷ αὐτοῦ οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ πλανῶνται οὗτοι ἐν τῇ γῆ συγκεκλεικεν γὰρ αὐτοὺς ἡ ἔρημος
- 4 **I** вчиню запеклим фараонове серце, і він буде гнатися за вами, а Я прославлюся через фараона та через військо його. І пізнають єгиптяни, що Я Господь! І вони вчинили так.
And I will make Pharaoh's heart hard, and he will come after them and I will be honoured over Pharaoh and all his army, so that the Egyptians may see that I am the Lord. And they did so.
 ἐγὼ δὲ σκληρυνῶ τὴν καρδίαν φαραὼ καὶ καταδιώξεται ὀπίσω αὐτῶν καὶ ἐνδοξασθήσομαι ἐν φαραὼ καὶ ἐν πάσῃ τῇ στρατιᾷ αὐτοῦ καὶ γινώσκονται πάντες οἱ αἰγύπτιοι ὅτι ἐγὼ εἰμι κύριος καὶ ἐποίησαν οὕτως
- 5 **I** повідомлено царя єгипетського, що втік той народ. І змінилося серце фараона та рабів його до того народу, і сказали вони: Що це ми зробили, що відпустили Ізраїля від роботи нам?
And word came to Pharaoh of the flight of the people: and the feeling of Pharaoh and of his servants about the people was changed, and they said, Why have we let Israel go, so that they will do no more work for us?
 καὶ ἀνηγγέλη τῷ βασιλεῖ τῶν αἰγυπτίων ὅτι πέφυγεν ὁ λαός καὶ μετεστράφη ἡ καρδία φαραὼ καὶ τῶν θεραπόντων αὐτοῦ ἐπὶ τὸν λαόν καὶ εἶπαν τί τοῦτο ἐποιήσαμεν τοῦ ἐξαποστεῖλαι τοὺς υἱοὺς ἰσραὴλ τοῦ μὴ δουλεύειν ἡμῖν
- 6 **I** запряг він свою колесницю, і забрав народ свій з собою.
So he had his war-carriage made ready and took his people with him:
 ἔξευξεν οὖν φαραὼ τὰ ἄρματα αὐτοῦ καὶ πάντα τὸν λαὸν αὐτοῦ συναπήγαγεν μεθ' ἑαυτοῦ
- 7 **I** взяв він шість сотень добірних колесниць, і всі колесниці Єгипту, і трійкових над усіма ними.
And he took six hundred carriages, all the carriages of Egypt, and captains over all of them.
 καὶ λαβὼν ἑξακόσια ἄρματα ἐκλεκτὰ καὶ πᾶσαν τὴν ἵππον τῶν αἰγυπτίων καὶ τριστάτας ἐπὶ πάντων
- 8 **I** Господь учинив запеклим серце фараона, єгипетського царя, і він погнався за Ізраїлевими синами. Але Ізраїлеві сини виходили сильною рукою!
And the Lord made the heart of Pharaoh hard, and he went after the children of Israel: for the children of Israel had gone out without fear.
 καὶ ἐσκληρυνεν κύριος τὴν καρδίαν φαραὼ βασιλέως αἰγύπτου καὶ τῶν θεραπόντων αὐτοῦ καὶ κατεδίωξεν ὀπίσω τῶν υἱῶν ἰσραὴλ οἱ δὲ υἱοὶ ἰσραὴλ ἐξεπορεύοντο ἐν χειρὶ ὑψηλῇ
- 9 **I** гналися єгиптяни за ними, уся кіннота, колесниці фараонові, і комонники його та військо його, і догнали їх, як вони отаборилися були над морем, під Пі-Гахіротом, перед Баал-Цефоном.
But the Egyptians went after them, all the horses and carriages of Pharaoh, and his horsemen, and his army, and overtook them in their tents by the sea, by Pihahiroth, before Baal-zephon.
 καὶ κατεδίωξαν οἱ αἰγύπτιοι ὀπίσω αὐτῶν καὶ εὗροσαν αὐτοὺς παρεμβεβληκότας παρὰ τὴν θάλασσαν καὶ πᾶσα ἡ ἵππος καὶ τὰ ἄρματα φαραὼ καὶ οἱ ἱππεῖς καὶ ἡ στρατιὰ αὐτοῦ ἀπέναντι τῆς ἐπαύλεως ἐξ ἐναντίας βεελσεφῶν
- 10 ¶ **A** фараон наближався. І звели Ізраїлеві сини свої очі, аж ось єгиптяни женуться за ними! І дуже злякалися вони... І кликали Ізраїлеві сини до Господа,
And when Pharaoh came near, the children of Israel, lifting up their eyes, saw the Egyptians coming after them, and were full of fear; and their cry went up to God.
 καὶ φαραὼ προσῆγεν καὶ ἀναβλέψαντες οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ τοῖς ὀφθαλμοῖς ὄρῳσιν καὶ οἱ αἰγύπτιοι ἐστρατοπέδευσαν ὀπίσω αὐτῶν καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα ἀνεβόησαν δὲ οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ πρὸς κύριον

- 11 a Мойсеєві дорікали: Чи через те, що не було гробів в Єгипті, ти забрав нас умирати в пустині? Що це вчинив ти нам, щоб вивести нас із Єгипту?
And they said to Moses, Was there no resting-place for the dead in Egypt, that you have taken us away to come to our death in the waste land? why have you taken us out of Egypt?
 και ειπεν προς μουσην παρα το μη υπαρχειν μνηματα εν γη αιγυπτω εξηγαγες ημας θανατωσαι εν τη ερημω τι τουτο εποιησας ημιν εξαγαγων εξ αιγυπτου
- 12 Чи це не те саме ми говорили до тебе в Єгипті, кажучи: Позостав нас, і нехай ми робимо Єгиптові! Бо лише нам рабство Єгиптові, аніж помирати нам у пустині!
Did we not say to you in Egypt, Let us be as we are, working for the Egyptians? for it is better to be the servants of the Egyptians than to come to our death in the waste land.
 ου τουτο ην το ρημα ο ελαλησαμεν προς σε εν αιγυπτω λεγοντες παρες ημας οπως δουλευσωμεν τοις αιγυπτιοις κρεισσον γαρ ημας δουλευειν τοις αιγυπτιοις η αποθανειν εν τη ερημω ταυτη
- 13 I сказав Мойсей до народу: Не бійтеся! Стійте, і побачите спасіння Господа, що вчинить вам сьогодні. Бо єгиптян, яких бачите сьогодні, більше не побачите їх уже повіки!
But Moses said, Keep where you are and have no fear; now you will see the salvation of the Lord which he will give you today; for the Egyptians whom you see today you will never see again.
 ειπεν δε μουσης προς τον λαον θαρσεите στητε και ορατε την σωτηριαν την παρα του θεου ην ποιησει ημιν σημερον ον τροπον γαρ εωρακατε τους αιγυπτιους σημερον ου προσθησεσθε ετι ιδειν αυт ους εις τον αιωνα χρονον
- 14 Господь буде воювати за вас, а ви мовчіть!
The Lord will make war for you, you have only to keep quiet.
 κυριος πολεμησει περι υμων και υμεις σιγησετε
- 15 ¶ I промовив Господь до Мойсея: Що ти до Мене кличеш? Говори до синів Ізраїлевих, нехай рушають!
And the Lord said to Moses, Why are you crying out to me? give the children of Israel the order to go forward.
 ειπεν δε κυριος προς μουσην τι βοης προς με λαλησον τοις υιοις ισραηλ και αναζευζατωσαν
- 16 А ти підійми свою палицю, і простягни руку свою на море, і розігни його, і нехай увійдуть Ізраїлеві сини в середину моря, на суходіл.
And let your rod be lifted up and your hand stretched out over the sea, and it will be parted in two; and the children of Israel will go through on dry land.
 και συ επαρων τη ραβδω σου και εκτεινον την χειρα σου επι την θαλασσαν και ρηξον αυτην και εισελθατωσαν οι υιοι ισραηλ εις μεσον της θαλασσης κατα το ξηρον
- 17 А Я, ось Я вчиню запеклим серце єгиптянам, і вони ввійдуть за ними. І буду Я прославлений через фараона, і через усе його військо, і через колесниці, його, і через комонників його.
And I will make the heart of the Egyptians hard, and they will go in after them: and I will be honoured over Pharaoh and over his army, his war-carriages, and his horsemen.
 και ιδου εγω σκληρυνω την καρδιαν фараω και των αιγυπτιων παντων και εισελευσονται οπισω αυτων και ενδοξασθησομαι εν фараω και εν παση τη στρατιη αυτου και εν τοις αρμασιν και εν τοις ιπποις αυτου
- 18 I пізнають єгиптяни, що Я Господь, коли буду Я прославлений через фараона, і через колесниці його, і через комонників його!
And the Egyptians will see that I am the Lord, when I get honour over Pharaoh and his war-carriages and his horsemen.
 και γνωσονται παντες οι αιγυπτιοι οτι εγω ειμι κυριος ενδοξαζομενου μου εν фараω και εν τοις αρμασιν και ιπποις αυτου
- 19 I рушив Ангол Божий, що йшов перед Ізраїльським табором, і пішов за ними; і рушив стовп хмари перед ними, і став за ними,
Then the angel of God, who had been before the tents of Israel, took his place at their back; and the pillar of cloud, moving from before them, came to rest at their back:
 εξηρην δε ο αγγελος του θεου ο προπορευομενος της παρεμβολης των υιων ισραηλ και επορευθη εκ των οπισθεν εξηρην δε και ο στυλος της νεφελης απο προσωπου αυτων και εστη εκ των οπισω αυ των
- 20 і ввійшов він у середину між табір Єгипту й між табір Ізраїлів. І була та хмара і темрява для Єгипту, а ніч розсвітлив він для Ізраїля. І не зближався один до одного цілу ніч.
And it came between the army of Egypt and the army of Israel; and there was a dark cloud between them, and they went on through the night; but the one army came no nearer to the other all the night.
 και εισηλθεν ανα μεσον της παρεμβολης των αιγυπτιων και ανα μεσον της παρεμβολης ισραηλ και εστη και εγενετο σκοτος και γноφος και διηλθεν η νυξ και ου συνεμιξαν αλληλοις ολην την νокта
- 21 ¶ I простяг Мойсей руку свою на море, і Господь гнав море сильним східнім вітром цілу ніч, і зробив море суходолом, і розступилася вода.
And when Moses' hand was stretched out over the sea, the Lord with a strong east wind made the sea go back all night, and the waters were parted in two and the sea became dry land.
 εξετεινεν δε μουσης την χειρα επι την θαλασσαν και υπηγαγεν κυριος την θαλασσαν εν ανεμω νοτω βιαιω ολην την νокта και εποιησεν την θαλασσαν ξηραν και εσχισθη το υδωρ
- 22 I ввійшли Ізраїлеві сини в середину моря, як на суходіл, а море було для них муром із правиці їхньої та з лівиці їхньої.
And the children of Israel went through the sea on dry land: and the waters were a wall on their right side and on their left.
 και εισηλθον οι υιοι ισραηλ εις μεσον της θαλασσης κατα το ξηρον και το υδωρ αυτοις τειχος εκ δεξιων και τειχος εξ ευωνομων
- 23 А єгиптяни гналися, і ввійшли за ними всі фараонові коні й колесниці його, та його комонники до середини моря.
Then the Egyptians went after them into the middle of the sea, all Pharaoh's horses and his war-carriages and his horsemen.
 κατεδιωξαν δε οι αιγυπτιοι και εισηλθον οπισω αυτων πασα η ιππος фараω και τα αρματα και οι αναβαται εις μεσον της θαλασσης

- 24 I сталося за ранньої сторожі, і поглянув Господь на єгипетський табір у стовпі огня й хмари, та й привів у замішання єгипетський табір.
And in the morning watch, the Lord, looking out on the armies of the Egyptians from the pillar of fire and cloud, sent trouble on the army of the Egyptians;
 ἐγενήθη δὲ ἐν τῇ φυλακῇ τῇ ἑωθινήῃ καὶ ἐπέβλεψεν κύριος ἐπὶ τὴν παρεμβολὴν τῶν αἰγυπτίων ἐν στόλῳ πυρὸς καὶ νεφέλης καὶ συνετάραξεν τὴν παρεμβολὴν τῶν αἰγυπτίων
- 25 I покидав колеса з колесниць його, і вчинив, що йому було тяжко ходити. I єгиптяни сказали: Утікаймо від ізраїльтян, бо Господь воює за них з Єгиптом!
And made the wheels of their war-carriages stiff, so that they had hard work driving them: so the Egyptians said, Let us go in flight from before the face of Israel, for the Lord is fighting for them against the Egyptians.
 καὶ συνέδησεν τοὺς ἄξονας τῶν ἄρμάτων αὐτῶν καὶ ἤγαγεν αὐτοὺς μετὰ βίας καὶ εἶπαν οἱ αἰγύπτιοι φύγωμεν ἀπὸ προσώπου ἰσραὴλ ὁ γὰρ κύριος πολεμεῖ περὶ αὐτῶν τοὺς αἰγυπτίους
- 26 I промовив Господь до Мойсея: Простягни свою руку на море, і нехай вернеться вода на єгиптян, на їхні колесниці й на комонників їхніх.
And the Lord said to Moses, Let your hand be stretched out over the sea, and the waters will come back again on the Egyptians, and on their war-carriages and on their horsemen.
 εἶπεν δὲ κύριος πρὸς μουσῆν ἔκτεινον τὴν χεῖρά σου ἐπὶ τὴν θάλασσαν καὶ ἀποκαταστήτω τὸ ὕδωρ καὶ ἐπικαλυψάτω τοὺς αἰγυπτίους ἐπὶ τὰ ἄρματα καὶ τοὺς ἀναβάτας
- 27 I простяг Мойсей руку свою на море, і море вернулося, коли настав ранок, до сили своєї, а єгиптяни втікали навпроти нього. I кинув Господь єгиптян у середину моря!
And when Moses' hand was stretched out over the sea, at dawn the sea came flowing back, meeting the Egyptians in their flight, and the Lord sent destruction on the Egyptians in the middle of the sea.
 ἐξέτεινεν δὲ μουσῆς τὴν χεῖρα ἐπὶ τὴν θάλασσαν καὶ ἀπεκατέστη τὸ ὕδωρ πρὸς ἡμέραν ἐπὶ χώρας οἱ δὲ αἰγύπτιοι ἔφυγον ὑπὸ τὸ ὕδωρ καὶ ἐξετίναξεν κύριος τοὺς αἰγυπτίους μέσον τῆς θαλάσσης
- 28 I вернулась вода, і позакривала колесниці та комонників усьому фараоновому військові, що ввійшло за ними в море. Ані жоден із них не зостався!
And the waters came back, covering the war-carriages and the horsemen and all the army of Pharaoh which went after them into the middle of the sea; not one of them was to be seen.
 καὶ ἐπαναστραφὲν τὸ ὕδωρ ἐκάλυψεν τὰ ἄρματα καὶ τοὺς ἀναβάτας καὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν φαραὼ τοὺς εἰσπεπορευμένους ὀπίσω αὐτῶν εἰς τὴν θάλασσαν καὶ οὐ κατελείφθη ἐξ αὐτῶν οὐδὲ εἷς
- 29 А Ізраїлеві сини йшли суходолом у середині моря, а море було для них муром із правиці їхньої та з лівиці їхньої.
But the children of Israel went through the sea walking on dry land, and the waters were a wall on their right side and on their left.
 οἱ δὲ υἱοὶ ἰσραὴλ ἐπορεύθησαν διὰ ξηρᾶς ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης τὸ δὲ ὕδωρ αὐτοῖς τεῖχος ἐκ δεξιῶν καὶ τεῖχος ἐξ εὐωνύμων
- 30 I визволив Господь того дня Ізраїля з єгипетської руки. I бачив Ізраїль мертвих єгиптян на березі моря.
So that day the Lord gave Israel salvation from the hands of the Egyptians; and Israel saw the Egyptians dead on the sea's edge.
 καὶ ἐρρύσατο κύριος τὸν ἰσραὴλ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐκ χειρὸς τῶν αἰγυπτίων καὶ εἶδεν ἰσραὴλ τοὺς αἰγυπτίους τεθνηκότας παρὰ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης
- 31 I побачив Ізраїль сильну руку, яку виявив Господь у Єгипті, і став боятися той народ Господа! I ввірував він у Господа, та в Мойсея, раба Його.
And Israel saw the great work which the Lord had done against the Egyptians, and the fear of the Lord came on the people and they had faith in the Lord and in his servant Moses.
 εἶδεν δὲ ἰσραὴλ τὴν χεῖρα τὴν μεγάλην ἃ ἐποίησεν κύριος τοῖς αἰγυπτίοις ἐφοβήθη δὲ ὁ λαὸς τὸν κύριον καὶ ἐπίστευσαν τῷ θεῷ καὶ μουσῇ τῷ θεράποντι αὐτοῦ
- 1 ¶ Тоді заспівав Мойсей та Ізраїлеві сини оцю пісню Господеві, та й проказали, говорячи: Я буду співать Господеві, бо дійсно звеличився Він, коня й верхівця його кинув до моря!
Then Moses and the children of Israel made this song to the Lord, and said, I will make a song to the Lord, for he is lifted up in glory: the horse and the horseman he has sent down into the sea.
 τότε ᾄσεν μουσῆς καὶ οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ τὴν ᾠδὴν ταύτην τῷ θεῷ καὶ εἶπαν λέγοντες ᾄσωμεν τῷ κυρίῳ ἐνδόξως γὰρ δεδόξασται ἵππον καὶ ἀναβάτην ἔρριψεν εἰς θάλασσαν
- 2 Моя сила та пісня Господь, і Він став на спасіння мені! Це мій Бог, і прославлю Його, Він Бог батька мого, і звеличу Його!
The Lord is my strength and my strong helper, he has become my salvation: he is my God and I will give him praise; my father's God and I will give him glory.
 βοηθὸς καὶ σκελεστὴς ἐγένετό μοι εἰς σωτηρίαν οὗτός μου θεὸς καὶ δοξάσω αὐτὸν θεὸς τοῦ πατρὸς μου καὶ ὑψώσω αὐτόν
- 3 Господь Муж війни, Єгова Йому Ймення!
The Lord is a man of war: the Lord is his name.
 κύριος συντρίβων πολέμους κύριος ὄνομα αὐτῷ
- 4 Колесниці фараонові й військо його вкинув у море, а вибір його трійкових у Червоному морі затоплений.
Pharaoh's war-carriages and his army he has sent down into the sea: the best of his captains have gone down into the Red Sea.
 ἄρματα φαραὼ καὶ τὴν δύναμιν αὐτοῦ ἔρριψεν εἰς θάλασσαν ἐπιλέκτους ἀναβάτας τριστάτας κατεπόντισεν ἐν ἐρυθρᾷ θαλάσσει
- 5 Безодні їх позакривали, зійшли до глибин, як той камінь!
They were covered by the deep waters: like a stone they went down under the waves.
 πάντῳ ἐκάλυψεν αὐτοὺς κατέδυσαν εἰς βυθὸν ὡσεὶ λίθος

- 6 **Права рука Твоя, Господи, вславлена силою, правиця Твоя трощить ворога, Господи!**
Full of glory, O Lord, is the power of your right hand; by your right hand those who came against you are broken.
ή δεξιά σου κύριε δεδόξασται ἐν ἰσχύι ἡ δεξιά σου χεὶρ κύριε ἔθραυσεν ἐχθρούς
- 7 **А Своєю безмірною величчю Ти розбиваш Своїх заколотників, посилася палочий Свій гнів, він їх поїдас, немов ту солону!**
When you are lifted up in power, all those who come against you are crushed: when you send out your wrath, they are burned up like dry grass.
καὶ τῷ πλήθει τῆς δόξης σου συνέτριψας τοὺς ὑπεναντίους ἀπέστειλας τὴν ὀργὴν σου καὶ κατέφαγεν αὐτοὺς ὡς καλὰμην
- 8 **А подувом нідер Твоїх вода скупчилась, вир спинився, немов та стіна, потоки загусли були в серці моря!**
By your breath the waves were massed together, the flowing waters were lifted up like a pillar; the deep waters became solid in the heart of the sea!
καὶ διὰ πνεύματος τοῦ θυμοῦ σου διέστη τὸ ὕδωρ ἐπάγη ὡσεὶ τεῖχος τὰ ὕδατα ἐπάγη τὰ κύματα ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης
- 9 **Нахвалявся був ворог: Поженусь дожену! Попаюю здобичу, душа моя сповнится ними! Меча свого вихоплю я, і понищить рука моя їх!**
Egypt said, I will go after them, I will overtake, I will make division of their goods: my desire will have its way with them; my sword will be uncovered, my hand will send destruction on them.
εἶπεν ὁ ἐχθρὸς διώξας καταλήμψομαι μεριῶ σκόλα ἐμπλήσω ψυχὴν μου ἀνελῶ τῇ μαχαίρῃ μου κυριεύσει ἡ χεὶρ μου
- 10 **Та дмухнув Ти був духом Своїм і закрило їх море: вони потопились в бурхливій воді, немов оливо!**
You sent your wind and the sea came over them: they went down like lead into the great waters.
ἀπέστειλας τὸ πνεῦμά σου ἐκάλυψεν αὐτοὺς θάλασσα ἔδυσαν ὡσεὶ μόλιβος ἐν ὕδατι σφοδρῶ
- 11 **Хто подібний Тобі серед богів, о Господи? Хто подібний Тобі, Препрославлений святістю? Ти в славі грізний, Чудотворче!**
Who is like you, O Lord, among the gods? who is like you, in holy glory, to be praised with fear, doing wonders?
τίς ὁμοίός σοι ἐν θεοῖς κύριε τίς ὁμοίός σοι δεδοξαμένος ἐν ἀγίοις θαυμαστὸς ἐν δόξαις ποιῶν τέρατα
- 12 **Простягнув Ти правицю Своєю і земля їх поглинула!**
When your right hand was stretched out, the mouth of the earth was open for them.
ἐξέτεινας τὴν δεξιάν σου κατέπιεν αὐτοὺς γῆ
- 13 **Милосердям Своїм вів народ, якого Ти визволив, Своєю Ти силою ввів у мешкання Своєї святині!**
In your mercy you went before the people whom you have made yours; guiding them in your strength to your holy place.
ὠδήγησας τῇ δικαιοσύνῃ σου τὸν λαὸν σου τοῦτον ὃν ἐλυτρώσω παρεκάλεσας τῇ ἰσχύι σου εἰς κατάλυμα ἁγίων σου
- 14 **Почули народи і тремтіли, обгорнула тривога мешканців землі филистимської!**
Hearing of you the peoples were shaking in fear: the people of Philistia were gripped with pain.
ἤκουσαν ἔθνη καὶ ὠργίσθησαν ὠδίνες ἔλαβον κατοικοῦντας φυλιστιμ
- 15 **Старшини едомські тоді побентежились, моавських вельмож обгорнуло тремтіння, розпливлися усі ханаанці!**
The chiefs of Edom were troubled in heart; the strong men of Moab were in the grip of fear: all the people of Canaan became like water.
τότε ἔσπευσαν ἡγεμόνες ἐδομ καὶ ἄρχοντες μοαβιτῶν ἔλαβεν αὐτοὺς τρόμος ἐτάκθησαν πάντες οἱ κατοικοῦντες χanaan
- 16 **Напали на них страх та жах, через велич рамена Твого замовкли, як камінь, аж поки перейде народ Твій, о Господи, аж поки перейде народ, що його Ти набув!**
Fear and grief came on them; by the strength of your arm they were turned to stone; till your people went over, O Lord, till the people went over whom you have made yours.
ἐπιπέσοι ἐπ' αὐτοὺς φόβος καὶ τρόμος μεγέθει βραχιόνος σου ἀπολιθώθησαν ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ λαός σου κύριε ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ λαός σου οὗτος ὃν ἐκτήσω
- 17 **Ти їх уведеш, і їх посадиш на гору спадку Твого, на місці, яке вчинив, Господи, житлом Своїм, до Святині Господньої, що поставили руки Твої,**
You will take them in, planting them in the mountain of your heritage, the place, O Lord, where you have made your house, the holy place, O Lord, the building of your hands.
εἰσαγαγὼν καταφύτευσον αὐτοὺς εἰς ὄρος κληρονομίας σου εἰς ἔτοιμον κατοικητήριόν σου ὃ κατειργάσω κύριε ἄγιασμα κύριε ὃ ἠτοίμασαν αἱ χεῖρές σου
- 18 **і Господь зацарює навіки віків!**
The Lord is King for ever and ever.
κύριος βασιλεύων τὸν αἰῶνα καὶ ἐπ' αἰῶνα καὶ ἔτι
- 19 **Бо коли ввійшов був до моря кінь фараона з колесницею його та з його комонниками, то Господь повернув на них води морські, а Ізраїлеві сини пішли суходолом у середині моря.**
For the horses of Pharaoh, with his war-carriages and his horsemen, went into the sea, and the Lord sent the waters of the sea back over them; but the children of Israel went through the sea on dry land.
ὅτι εἰσῆλθεν ἵππος φαραῶ σὺν ἄρμασιν καὶ ἀναβάταις εἰς θάλασσαν καὶ ἐπήγαγεν ἐπ' αὐτοὺς κύριος τὸ ὕδωρ τῆς θαλάσσης οἱ δὲ υἱοὶ ἰσραὴλ ἐπορεύθησαν διὰ ξηρᾶς ἐν μέσῳ τῆς θαλάσσης

- 20 I взяла бубна пророчиця Маріам, сестра Ааронова, а за нею повиходили всі жінки з бубнами та з танцями.
And Miriam, the woman prophet, the sister of Aaron, took an instrument of music in her hand; and all the women went after her with music and dances.
 λαβοῦσα δὲ μαριαμ ἡ προφῆτις ἡ ἀδελφὴ ααρων τὸ τύμπανον ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆς καὶ ἐξήλθοσαν πᾶσαι αἱ γυναῖκες ὀπίσω αὐτῆς μετὰ τυμπάνων καὶ χορῶν
- 21 I відповіла їм Маріам: Співайте для Господа, бо дійсно звеличився Він, коня й верхівця його кинув до моря!
And Miriam, answering, said, Make a song to the Lord, for he is lifted up in glory; the horse and the horseman he has sent into the sea.
 ἐξῆρχεν δὲ αὐτῶν μαριαμ λέγουσα ἤσωμεν τῷ κυρίῳ ἐνδόξως γὰρ δεδόξασται ἵππον καὶ ἀναβάτην ἔρριψεν εἰς θάλασσαν
- 22 ¶ I повів Мойсей Ізраїля від Червоного моря, і вийшли вони до пустині Шур. I йшли вони три дні в пустині, і не знаходили води.
Then Moses took Israel forward from the Red Sea, and they went out into the waste land of Shur; and for three days they were in the waste land where there was no water.
 ἐξῆρχεν δὲ μουσῆς τοὺς υἱοὺς ἰσραηλ ἀπὸ θαλάσσης ἐρυθρᾶς καὶ ἤγαγεν αὐτοὺς εἰς τὴν ἔρημον σουρ καὶ ἐπορεύοντο τρεῖς ἡμέρας ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ οὐχ ἠύρισκον ὕδωρ ὥστε πιεῖν
- 23 I прийшли вони до Мари, і не могли пити води з Мари, бо гірка вона. Тому названо ймення її: Мара.
And when they came to Marah, the water was no good for drinking, for the waters of Marah were bitter, which is why it was named Marah.
 ἦλθον δὲ εἰς μερρα καὶ οὐκ ἠδύναντο πιεῖν ἐκ μερρας πικρὸν γὰρ ἦν διὰ τοῦτο ἐπωνομάσθη τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκεῖνου πικρία
- 24 I став народ ремствувати на Мойсея, говорячи: Що ми будемо пити?
And the people, crying out against Moses, said, What are we to have for drink?
 καὶ διεγόγγυζεν ὁ λαὸς ἐπὶ μουσῆν λέγοντες τί πόμεθα
- 25 I він кликав до Господа! I показав йому Господь дерево, і він кинув його до води, і стала вода та солодка! Там Він дав йому постанову та право, і там його випробував.
And in answer to his prayer, the Lord made him see a tree, and when he put it into the water, the water was made sweet. There he gave them a law and an order, testing them;
 ἐβόησεν δὲ μουσῆς πρὸς κύριον καὶ ἔδειξεν αὐτῷ κύριος ξύλον καὶ ἐνέβαλεν αὐτὸ εἰς τὸ ὕδωρ καὶ ἐγλυκάνθη τὸ ὕδωρ ἐκεῖ ἔθετο αὐτῷ δικαιώματα καὶ κρίσεις καὶ ἐκεῖ ἐπέειπεν αὐτὸν
- 26 I сказав Він: Коли дійсно будеш ти слухати голосу Господа, Бога твого, і будеш робити слухне в очах Його, і будеш слухатися заповідей Його, і будеш виконувати всі постанови Його, то всю хворобу, що Я поклав був на Єгипет, не покладу на тебе, бо Я Господь, Лікар твоїй!
And he said, If with all your heart you will give attention to the voice of the Lord your God, and do what is right in his eyes, giving ear to his orders and keeping his laws, I will not put on you any of the diseases which I put on the Egyptians: for I am the Lord your life-giver.
 καὶ εἶπεν ἐὰν ἀκοῇ ἀκούσης τῆς φωνῆς κυρίου τοῦ θεοῦ σου καὶ τὰ ἀρεστὰ ἐναντίον αὐτοῦ ποιήσης καὶ ἐνωτίση ταῖς ἐντολαῖς αὐτοῦ καὶ φυλάξης πάντα τὰ δικαιώματα αὐτοῦ πᾶσαν νόσον ἣν ἐπήγαγον τοῖς αἰγυπτίοις οὐκ ἐπάξω ἐπὶ σέ ἐγὼ γάρ εἰμι κύριος ὁ ἰώμενός σε
- 27 I прийшли вони до Єліму, а там дванадцять водних джерел та сімдесят пальм. I вони отаборилися там над водою.
And they came to Elim where there were twelve water-springs and seventy palm-trees: and they put up their tents there by the waters.
 καὶ ἦλθοσαν εἰς αἰλιμ καὶ ἦσαν ἐκεῖ δώδεκα πηγαὶ ὕδατων καὶ ἑβδομήκοντα στελέχη φοινίκων παρενέβαλον δὲ ἐκεῖ παρὰ τὰ ὕδατα
- 1 ¶ I рушили вони з Єліму, і вся громада Ізраїлевих синів прибула до пустині Сін, що між Єлімом та між Сінаєм, п'ятнадцятого дня другого місяця по виході їх з єгипетського краю.
And they went on their way from Elim, and all the children of Israel came into the waste land of Sin, which is between Elim and Sinai, on the fifteenth day of the second month after they went out of the land of Egypt.
 ἀπῆραν δὲ ἐξ αἰλιμ καὶ ἦλθοσαν πᾶσα συναγωγὴ υἱῶν ἰσραηλ εἰς τὴν ἔρημον σιν ὃ ἐστιν ἀνὰ μέσον αἰλιμ καὶ ἀνὰ μέσον σινα τῇ δὲ πεντεκαιδεκάτῃ ἡμέρᾳ τῷ μηνὶ τῷ δευτέρῳ ἐξεληλυθότων αὐτῶν ἐκ γῆς αἰγύπτου
- 2 I стала ремствувати вся громада Ізраїлевих синів на Мойсея та на Аарона в пустині.
And all the children of Israel were crying out against Moses and Aaron in the waste land:
 διεγόγγυζεν πᾶσα συναγωγὴ υἱῶν ἰσραηλ ἐπὶ μουσῆν καὶ ααρων
- 3 I говорили їм Ізраїлеві сини: Коли б ми були повмиралі від Господньої руки в єгипетськiм краї, як ми сиділи над горшком м'яса, як ми їли хліба досить! Бо ви вивели нас до цієї пустині, щоб поморити голодом увесь цей збір...
And the children of Israel said to them, It would have been better for the Lord to have put us to death in the land of Egypt, where we were seated by the flesh-pots and had bread enough for our needs; for you have taken us out to this waste of sand, to put all this people to death through need of food.
 καὶ εἶπαν πρὸς αὐτοὺς οἱ υἱοὶ ἰσραηλ ὄφελον ἀπεθάνομεν πληγέντες ὑπὸ κυρίου ἐν γῇ αἰγύπτῳ ὅταν ἐκαθίσασμεν ἐπὶ τῶν λεβήτων τῶν κρεῶν καὶ ἠσθίομεν ἄρτους εἰς πλησμονὴν ὅτι ἐξηγάγετε ἡμᾶς εἰς τὴν ἔρημον ταύτην ἀποκτεῖναι πᾶσαν τὴν συναγωγὴν ταύτην ἐν λιμῷ

- 4 I промовив Господь до Мойсея: Ось Я спустатиму вам дощем хліб із неба, а народ виходитиме й щоденно збиратиме, скільки треба на день, щоб випробувати його, чи буде він ходити в Мосму Законі, чи ні.
Then the Lord said to Moses, See, I will send down bread from heaven for you; and the people will go out every day and get enough for the day's needs; so that I may put them to the test to see if they will keep my laws or not.
εἶπεν δὲ κύριος πρὸς μωϋσῆν ἰδοὺ ἐγὼ ὄψω ὑμῖν ἄρτους ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἐξελεύσεται ὁ λαὸς καὶ συλλέξουσιν τὸ τῆς ἡμέρας εἰς ἡμέραν ὅπως πειράσω αὐτοὺς εἰ πορεύσονται τῷ νόμῳ μου ἢ οὐ
- 5 А настане шостий день, то приготують, що принесуть, і буде подвійне супроти того, що збирають день-у-день.
And on the sixth day they are to make ready what they get in, and it will be twice as much as they get on the other days.
καὶ ἔσται τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑκτῇ καὶ ἑτοιμάσουσιν ὃ ἐὰν εἰσενέγκωσιν καὶ ἔσται διπλοῦν ὃ ἐὰν συναγάγωσιν τὸ καθ' ἡμέραν εἰς ἡμέραν
- 6 I сказали Мойсей та Аарон до всіх Ізраїлевих синів: Настане вечір і ви довідастесь, що Господь вивів вас із єгипетського краю.
And Moses and Aaron said to all the children of Israel, This evening it will be clear to you that it is the Lord who has taken you out of the land of Egypt:
καὶ εἶπεν μωϋσῆς καὶ ααρων πρὸς πᾶσαν συναγωγὴν υἱῶν ἰσραηλ ἐσπέρας γνώσεσθε ὅτι κύριος ἐξήγαγεν ὑμᾶς ἐκ γῆς αἰγύπτου
- 7 А настане ранок, то побачите славу Господню, бо Він почув ваші ремствування на Господа. А ми що, що ви ремствуйте на нас?
And in the morning you will see the glory of the Lord; for your angry words against the Lord have come to his ears: and what are we that you are crying out against us?
καὶ πρῶι ὄψεσθε τὴν δόξαν κυρίου ἐν τῷ εἰσακοῦσαι τὸν γογγυσμὸν ὑμῶν ἐπὶ τῷ θεῷ ἡμεῖς δὲ τί ἔσμεν ὅτι διαγογγύζετε καθ' ἡμῶν
- 8 I сказав Мойсей: Довідастесь, як увечорі Господь дасть вам м'яса на їжу, а рано хліба на насичення, бо почув Господь ремствування ваші, що ви ремствуйте на Нього. А ми що? Не на нас ремствування ваше, а на Господа!
And Moses said, The Lord will give you meat for your food at evening, and in the morning bread in full measure; for your outcry against the Lord has come to his ears: for what are we? your outcry is not against us but against the Lord.
καὶ εἶπεν μωϋσῆς ἐν τῷ διδόναι κύριον ὑμῖν ἐσπέρας κρέα φαγεῖν καὶ ἄρτους τὸ πρῶι εἰς πλησμονὴν διὰ τὸ εἰσακοῦσαι κύριον τὸν γογγυσμὸν ὑμῶν ὃν ὑμεῖς διαγογγύζετε καθ' ἡμῶν ἡμεῖς δὲ τί ἔσμεν οὐ γὰρ καθ' ἡμῶν ὁ γογγυσμὸς ὑμῶν ἐστίν ἀλλ' ἢ κατὰ τοῦ θεοῦ
- 9 I сказав Мойсей до Аарона: Скажи всій громаді Ізраїлевих синів: Наблизьтеся перед лице Господа, бо Він почув ваші ремствування!
And Moses said to Aaron, Say to all the people of Israel, Come near before the Lord for he has given ear to your outcry.
εἶπεν δὲ μωϋσῆς πρὸς ααρων εἰπὼν πάσῃ συναγωγῇ υἱῶν ἰσραηλ προσέλθατε ἐναντίον τοῦ θεοῦ εἰσακήκοεν γὰρ ὑμῶν τὸν γογγυσμὸν
- 10 I сталося, коли говорив Аарон до всієї громади Ізраїлевих синів, то обернулися вони до пустині, аж ось слава Господня показалася в хмарі!
And while Aaron was talking to the children of Israel, their eyes were turned in the direction of the waste land, and they saw the glory of the Lord shining in the cloud.
ἠνίκα δὲ ἐλάλει ααρων πάσῃ συναγωγῇ υἱῶν ἰσραηλ καὶ ἐπεστράφησαν εἰς τὴν ἔρημον καὶ ἡ δόξα κυρίου ὤφθη ἐν νεφέλῃ
- 11 I промовив Господь до Мойсея, говорячи:
And the Lord said to Moses,
καὶ ἐλάλησεν κύριος πρὸς μωϋσῆν λέγων
- 12 Я почув ремствування Ізраїлевих синів. Промовляй до них, кажучи: Під вечір будете їсти м'ясо, а рано насититесь хлібом, і познасте, що Я Господь, Бог ваш!
The outcry of the children of Israel has come to my ears: say to them now, At nightfall you will have meat for your food, and in the morning bread in full measure; and you will see that I am the Lord your God.
εἰσακήκοα τὸν γογγυσμὸν τῶν υἱῶν ἰσραηλ λάλησεν πρὸς αὐτοὺς λέγων τὸ πρὸς ἐσπέραν ἔδεσθε κρέα καὶ τὸ πρῶι πλησθήσεσθε ἄρτων καὶ γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν
- 13 ¶ I сталося ввечорі, і знялися перепелиці, і покрили табір. А рано була верства роси навколо табору.
And it came about that in the evening little birds came up and the place was covered with them: and in the morning there was dew all round about the tents.
ἐγένετο δὲ ἐσπέρα καὶ ἀνέβη ὀρτυγομήτρα καὶ ἐκάλυπεν τὴν παρεμβολὴν τὸ πρῶι ἐγένετο καταπαυομένης τῆς δρόσου κύκλῳ τῆς παρεμβολῆς
- 14 I піднялася верства тієї роси, аж ось на поверхні пустині щось дрібне, вузькувате, дрібне, немов паморозь на землі.
And when the dew was gone, on the face of the earth was a small round thing, like small drops of ice on the earth.
καὶ ἰδοὺ ἐπὶ πρόσωπον τῆς ἐρήμου λεπτὸν ὡσεὶ κόριον λευκὸν ὡσεὶ πάχος ἐπὶ τῆς γῆς
- 15 I побачили Ізраїлеві сини, та й казали один до одного: Ман гу?, бо не знали, що то. А Мойсей відказав їм: Це той хліб, що дав вам Господь на їжу.
And when the children of Israel saw it, they said to one another, What is it? for they had no idea what it was. And Moses said to them, It is the bread which the Lord has given you for your food.
ιδόντες δὲ αὐτὸ οἱ υἱοὶ ἰσραηλ εἶπαν ἕτερος τῷ ἑτέρῳ τί ἐστὶν τοῦτο οὐ γὰρ ᾔδεισαν τί ἦν εἶπεν δὲ μωϋσῆς πρὸς αὐτοὺς οὗτος ὁ ἄρτος ὃν ἔδωκεν κύριος ὑμῖν φαγεῖν

- 16 **Це те, що про нього Господь наказав: Збирайте з нього кожен у міру їди своєї, гомер на голову, за числом ваших душ: візьміть кожен для того, хто в наметі його.**
This is what the Lord has said, Let every man take up as much as he has need of; at the rate of one omer for every person, let every man take as much as is needed for his family.
τοῦτο τὸ ρῆμα ὁ συνέταξεν κύριος συναγάγετε ἀπ' αὐτοῦ ἕκαστος εἰς τοὺς καθήκοντας γομορ κατὰ κεφαλὴν κατὰ ἀριθμὸν ψυχῶν ὑμῶν ἕκαστος σὺν τοῖς συσκηνοῖς ὑμῶν συλλέξατε
- 17 **І зробили так Ізраїлеві сини, і назбирали хто більше, а хто менше.**
And the children of Israel did so, and some took more and some less.
ἐποίησαν δὲ οὕτως οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ καὶ συνέλεξαν ὁ τὸ πολὺ καὶ ὁ τὸ ἕλαττον
- 18 **І зміряли вони гомером, і не мав зайвого той, хто зібрав більше, а хто зібрав менше, не мав нестачі, зібрали кожен у міру своєї їди!**
And when it was measured, he who had taken up much had nothing over, and he who had little had enough; every man had taken what he was able to make use of.
καὶ μετρήσαντες τῷ γομορ οὐκ ἐπλεόνασεν ὁ τὸ πολὺ καὶ ὁ τὸ ἕλαττον οὐκ ἠλαττόνησεν ἕκαστος εἰς τοὺς καθήκοντας παρ' ἑαυτῷ συνέλεξαν
- 19 **І сказав до них Мойсей: Нехай ніхто не лишає з нього до ранку!**
And Moses said to them, Let nothing be kept till the morning.
εἶπεν δὲ μουσῆς πρὸς αὐτοὺς μηδεὶς καταλιπέτω ἀπ' αὐτοῦ εἰς τὸ πρωί
- 20 **Та не послухали вони Мойсея, і дехто позоставляли з нього до ранку, а воно зачервувало, і стало смердюче. І розгнівався на них Мойсей!**
But they gave no attention to Moses, and some of them kept it till the morning and there were worms in it and it had an evil smell: and Moses was angry with them.
καὶ οὐκ εἰσήκουσαν μουσῆ ἀλλὰ κατέλιπόν τινες ἀπ' αὐτοῦ εἰς τὸ πρωί καὶ ἐξέζεσεν σκώληκας καὶ ἐπόζεσεν καὶ ἐπικράνθη ἐπ' αὐτοῖς μουσῆς
- 21 **І збирали його щоранку, кожен у міру своєї їди. А розгрівалося сонце і воно розтавало.**
And they took it up morning by morning, every man as he had need: and when the sun was high it was gone.
καὶ συνέλεξαν αὐτὸ πρωὶ πρωὶ ἕκαστος τὸ καθήκον αὐτῷ ἡνίκα δὲ διεθέρμαιεν ὁ ἥλιος ἐτήκετο
- 22 **¶ І сталося шостого дня, позазбиравали вони хліба подвійно, два гомери на одного. І посходилися всі начальники громади, і розповіли Мойсеєві.**
And on the sixth day they took up twice as much of the bread, two omers for every person: and all the rulers of the people gave Moses word of it.
ἐγένετο δὲ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἕκτῃ συνέλεξαν τὰ δέοντα διπλᾶ δύο γομορ τῷ ἐνὶ εἰσήλθοσαν δὲ πάντες οἱ ἄρχοντες τῆς συναγωγῆς καὶ ἀνήγγειλαν μουσεῖ
- 23 **А він сказав до них: Це те, що говорив Господь: Повний спокій, субота свята для Господа завтра. Що будете пекти печіть, а що будете варити варіть, а все позоставте покладіть собі н а сховок до ранку.**
And he said, This is what the Lord has said, Tomorrow is a day of rest, a holy Sabbath to the Lord: what has to be cooked may be cooked; and what is over, put on one side to be kept till the morning.
εἶπεν δὲ μουσῆς πρὸς αὐτοὺς τοῦτο τὸ ρῆμά ἐστιν ὃ ἐλάλησεν κύριος σάββατα ἀνάπαυσις ἁγία τῷ κυρίῳ αὔριον ὅσα ἐὰν πέσσητε πέσσετε καὶ ὅσα ἐὰν ἔψητε ἔψετε καὶ πᾶν τὸ πλεονάζον καταλίπετε αὐτὸ εἰς ἀποθήκην εἰς τὸ πρωί
- 24 **І поклали його аж до ранку, як Мойсей наказав, і не засмерділось воно, і черви не було в нім.**
And they kept it till the morning as Moses had said: and no smell came from it, and it had no worms.
καὶ κατέλιποσαν ἀπ' αὐτοῦ εἰς τὸ πρωὶ καθάπερ συνέταξεν αὐτοῖς μουσῆς καὶ οὐκ ἐπόζεσεν οὐδὲ σκώληξ ἐγένετο ἐν αὐτῷ
- 25 **І сказав Мойсей: Їжте його сьогодні, бо сьогодні субота для Господа. Сьогодні не знайдете його на полі.**
And Moses said, Make your meal today of what you have, for this day is a Sabbath to the Lord: today you will not get any in the fields.
εἶπεν δὲ μουσῆς φάγετε σήμερον ἐστὶν γὰρ σάββατα σήμερον τῷ κυρίῳ οὐχ εὕρεθήσεται ἐν τῷ πεδίῳ
- 26 **Шість день будете збирати його, а дня сьомого субота: не буде в ній того.**
For six days you will get it, but on the seventh day, the Sabbath, there will not be any.
ἕξ ἡμέρας συλλέξετε τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ σάββατα ὅτι οὐκ ἔσται ἐν αὐτῇ
- 27 **І сталося сьомого дня, повиходили були з народу збирати, та не знайшли.**
But still on the seventh day some of the people went out to get it, and there was not any.
ἐγένετο δὲ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ἐξήλθοσαν τινες ἐκ τοῦ λαοῦ συλλέξαι καὶ οὐχ εὔρον
- 28 **І сказав Господь до Мойсея: Аж доки ви будете відмовлятися виконувати заповіді Мої та закони Мої?**
And the Lord said to Moses, How long will you go against my orders and my laws?
εἶπεν δὲ κύριος πρὸς μουσῆν ἕως τίνος οὐ βούλεσθε εἰσακοῦειν τὰς ἐντολάς μου καὶ τὸν νόμον μου

- 29 Побачте, Господь дав вам суботу, тому Він дає вам шостого дня хліба двох днів. Сидіть кожен у себе, нехай сьомого дня не виходить ніхто з свого місця!
See, because the Lord has given you the Sabbath, he gives you on the sixth day bread enough for two days; let every man keep where he is; let no man go out of his place on the seventh day.
ἴδετε ὁ γὰρ κύριος ἔδωκεν ὑμῖν τὴν ἡμέραν ταύτην τὰ σάββατα διὰ τοῦτο αὐτὸς ἔδωκεν ὑμῖν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἕκτῃ ἄρτους δύο ἡμερῶν καθήσεσθε ἕκαστος εἰς τοὺς οἴκους ὑμῶν μηδεὶς ἐκπορευέσθω ἐκ τοῦ τόπου αὐτοῦ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ
- 30 І сьомого дня народ відпочивав.
So the people took their rest on the seventh day.
καὶ ἑσαββάτισεν ὁ λαὸς τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ
- 31 І назвав Ізраїлів дім ім'я тому: манна. Вона була, як коріяндрове насіння, біла, а смак її, як тісто в меду.
And this bread was named manna by Israel: it was white, like a grain seed, and its taste was like cakes made with honey.
καὶ ἐπωνόμασαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ τὸ ὄνομα αὐτοῦ μαν ἦν δὲ ὡς σπέρμα κορίου λευκόν τὸ δὲ γεῦμα αὐτοῦ ὡς ἐγκρίς ἐν μέλιτι
- 32 ¶ І сказав Мойсей: Оце те, що наказав Господь: Наповни нею гомер на сховок для ваших поколінь, щоб бачили той хліб, яким Я годував вас на пустині, коли Я виводив вас із єгипетського краю.
And Moses said, This is the order which the Lord has given: Let one omer of it be kept for future generations, so that they may see the bread which I gave you for your food in the waste land, when I took you out from the land of Egypt.
εἶπεν δὲ μουσῆς τοῦτο τὸ ῥῆμα ὃ συνέταξεν κύριος πλήσατε τὸ γομορ τοῦ μαν εἰς ἀποθήκην εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν ἵνα ἴδωσιν τὸν ἄρτον ὃν ἐφάγετε ὑμεῖς ἐν τῇ ἐρήμῳ ὡς ἐξήγαγεν ὑμᾶς κύριος ἐκ γῆς αἰγύπτου
- 33 І сказав Мойсей до Аарона: Візьми одну посудину, і поклади туди повний гомер манны, і постав її перед Господнім лицем на сховок для ваших поколінь.
And Moses said to Aaron, Take a pot and put one omer of manna in it, and put it away before the Lord, to be kept for future generations.
καὶ εἶπεν μουσῆς πρὸς ααρων λαβὲ στάμνον χρυσοῦν ἓνα καὶ ἔμβαλε εἰς αὐτὸν πλήρες τὸ γομορ τοῦ μαν καὶ ἀποθήσεις αὐτὸ ἐναντίον τοῦ θεοῦ εἰς διατήρησιν εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν
- 34 І як наказав Бог Мойсею, так поставив її Аарон перед ковчегом свідоства на сховок.
So Aaron put it away in front of the holy chest to be kept, as the Lord gave orders to Moses.
ὃν τρόπον συνέταξεν κύριος τῷ μουσῆϊ καὶ ἀπέθετο ααρων ἐναντίον τοῦ μαρτυρίου εἰς διατήρησιν
- 35 А Ізраїлеві сини їли ту манну сорок літ, аж до прибуття їх до краю заселеного, їли манну аж до приходу їх до границі ханаанського Краю.
And the children of Israel had manna for their food for forty years, till they came to a land with people in it, till they came to the edge of the land of Canaan.
οἱ δὲ υἱοὶ ἰσραὴλ ἔφαγον τὸ μαν ἔτη τεσσαράκοντα ἕως ἦλθον εἰς γῆν οἰκουμένην τὸ μαν ἐφάγασαν ἕως παρεγένοντο εἰς μέρος τῆς φοινίκης
- 36 А гомер він десята частина ефи.
Now an omer is the tenth part of an ephah.
τὸ δὲ γομορ τὸ δέκατον τῶν τριῶν μέτρων ἦν
- 1 ¶ І рушила вся громада Ізраїлевих синів із пустині Сін на походи свої з наказу Господнього, і отаборилася в Рефідімі. І не було води пити народові.
And the children of Israel went on from the waste land of Sin, by stages as the Lord gave them orders, and put up their tents in Rephidim: and there was no drinking-water for the people.
καὶ ἀπῆρεν πᾶσα συναγωγὴ υἱῶν ἰσραὴλ ἐκ τῆς ἐρήμου σιν κατὰ παρεμβολὰς αὐτῶν διὰ ῥήματος κυρίου καὶ παρενέβαλον ἐν ραφιδὶν οὐκ ἦν δὲ ὕδωρ τῷ λαῷ πιεῖν
- 2 І сварився народ із Мойсеєм, і казали вони: Дайте нам води, і ми будемо пити! А Мойсей їм сказав: Чого ви сваритеся зо мною? Нащо випробовусте Господа?
So the people were angry with Moses, and said, Give us water for drinking. And Moses said, Why are you angry with me? and why do you put God to the test?
καὶ ἐλοιδореῖτο ὁ λαὸς πρὸς μουσῆν λέγοντες δὸς ἡμῖν ὕδωρ ἵνα πίωμεν καὶ εἶπεν αὐτοῖς μουσῆς τί λοιδореῖσθέ μοι καὶ τί πειράζετε κύριον
- 3 І народ був там спраглий води. І ремствував народ на Мойсея й говорив: Нащо це ти випровадив нас із Єгипту? Щоб повбивати спраглого мене та синів моїх, та отари мої?
And the people were in great need of water; and they made an outcry against Moses, and said, Why have you taken us out of Egypt to send death on us and our children and our cattle through need of water?
ἐδίψησεν δὲ ἐκεῖ ὁ λαὸς ὕδατι καὶ ἐγόγγυζεν ἐκεῖ ὁ λαὸς πρὸς μουσῆν λέγοντες ἵνα τί τοῦτο ἀνεβίβασας ἡμᾶς ἐξ αἰγύπτου ἀποκτεῖναι ἡμᾶς καὶ τὰ τέκνα ἡμῶν καὶ τὰ κτήνη τῷ δίψει
- 4 І кликав Мойсей до Господа, кажучи: Що я вчиню цьому народові? Ще трохи, і вони вкаменують мене!
And Moses, crying out to the Lord, said, What am I to do to this people? they are almost ready to put me to death by stoning.
ἐβόησεν δὲ μουσῆς πρὸς κύριον λέγων τί ποιήσω τῷ λαῷ τούτῳ ἔτι μικρὸν καὶ καταλιθοβολήσουσίν με
- 5 І сказав Господь до Мойсея: Перейдися перед народом, і візьми з собою декого з старших Ізраїлевих, а палицю, що нею ти вдарив був Річку, візьми в свою руку, та й їди!
And the Lord said to Moses, Go on before the people, and take some of the chiefs of Israel with you, and take in your hand the rod which was stretched out over the Nile, and go.
καὶ εἶπεν κύριος πρὸς μουσῆν προπορεύου τοῦ λαοῦ τούτου λαβὲ δὲ μετὰ σεαυτοῦ ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ καὶ τὴν ῥάβδον ἐν ἣ ἐπάταξας τὸν ποταμὸν λαβὲ ἐν τῇ χειρὶ σου καὶ πορεύσῃ

- 6 **Ось Я стану перед лицем твоїм там, на скелі в Хориві, а ти вдариш у скелю, і вийде із неї вода, і буде пити народ! І зробив Мойсей так на очах старших Ізраїлевих.**
See, I will take my place before you on the rock in Horeb; and when you give the rock a blow, water will come out of it, and the people will have drink. And Moses did so before the eyes of the chiefs of Israel.
ὄδε ἐγὼ ἔστηκα πρὸ τοῦ σέ ἐκεῖ ἐπὶ τῆς πέτρας ἐν χωρηβ καὶ πατάξεις τὴν πέτραν καὶ ἐξελεύσεται ἐξ αὐτῆς ὕδωρ καὶ πίεται ὁ λαὸς μου ἐποίησεν δὲ μουσῆς οὕτως ἐναντίον τῶν υἰῶν ἰσραηλ
- 7 **І назвав він ім'я того місця: Масса та Мерива через колотнечу Ізраїлевих синів і через випробування ними Господа, коли казали: Чи є Господь серед нас, чи нема?**
And he gave that place the name Massah and Meribah, because the children of Israel were angry, and because they put the Lord to the test, saying, Is the Lord with us or not?
καὶ ἐπωνόμασεν τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκεῖνου πειρασμὸς καὶ λοιδορήσις διὰ τὴν λοιδορίαν τῶν υἰῶν ἰσραηλ καὶ διὰ τὸ πειράζειν κύριον λέγοντας εἰ ἔστιν κύριος ἐν ἡμῖν ἢ οὐ
- 8 **¶ І прибув Амалік, і воював з Ізраїлем у Рефідімі.**
Then Amalek came and made war on Israel in Rephidim.
ἦλθεν δὲ ἀμαληκ καὶ ἐπολέμει ἰσραηλ ἐν ραφιδὶν
- 9 **І сказав Мойсей до Ісуса: Вибери нам людей, і вийди воюю з Амаліком. Узавтра я стану на верхів'ї гори, а Божа палиця буде в моїй руці.**
And Moses said to Joshua, Get together a band of men for us and go out, make war on Amalek: tomorrow I will take my place on the top of the hill with the rod of God in my hand.
εἶπεν δὲ μουσῆς τῷ ἰησοῦ ἐπιέξον σαυτῷ ἄνδρας δυνατοὺς καὶ ἐξελθὼν παράταξαι τῷ ἀμαληκ αὐριον καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἔστηκα ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ βουνοῦ καὶ ἡ ῥάβδος τοῦ θεοῦ ἐν τῇ χειρὶ μου
- 10 **І зробив Ісус, як сказав йому Мойсей, щоб воювати з Амаліком. А Мойсей, Аарон та Хур вийшли на верхів'я гори.**
So Joshua did as Moses said to him, and went to war with Amalek: and Moses, Aaron, and Hur went up to the top of the hill.
καὶ ἐποίησεν ἰησοῦς καθάπερ εἶπεν αὐτῷ μουσῆς καὶ ἐξελθὼν παρετάξατο τῷ ἀμαληκ καὶ μουσῆς καὶ ααρων καὶ ὠρ ἀνέβησαν ἐπὶ τὴν κορυφὴν τοῦ βουνοῦ
- 11 **І сталося, коли Мойсей підіймав свої руки, то перемагав Ізраїль, а коли руки його опускались, то перемагав Амалік.**
Now while Moses' hand was lifted up, Israel was the stronger: but when he let his hand go down, Amalek became the stronger.
καὶ ἐγίνετο ὅταν ἐπῆρεν μουσῆς τὰς χεῖρας κατίσχυεν ἰσραηλ ὅταν δὲ καθῆκεν τὰς χεῖρας κατίσχυεν ἀμαληκ
- 12 **А руки Мойсєєві стали тяжкі. І взяли вони каменя, і поклали під ним. І сів він на ньому, а Аарон та Хур підтримували руки йому, один із цього боку, а один із того. І були його руки с талі аж до заходу сонця.**
But Moses' hands became tired; so they put a stone under him and he took his seat on it, Aaron and Hur supporting his hands, one on one side and one on the other; so his hands were kept up without falling till the sun went down.
αἱ δὲ χεῖρες μουσῆ βαρεῖαι καὶ λαβόντες λίθον ὑπέθηκαν ὑπ' αὐτόν καὶ ἐκάθητο ἐπ' αὐτοῦ καὶ ααρων καὶ ὠρ ἐστήριζον τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἐντεῦθεν εἰς καὶ ἐντεῦθεν εἰς καὶ ἐγένοντο αἱ χεῖρες μουσῆ ἐστηριγμέναί ἕως δυσμῶν ἡλίου
- 13 **І переміг Ісус Амаліка й народ його вістрям меча.**
And Joshua overcame Amalek and his people with the sword.
καὶ ἐτρέψατο ἰησοῦς τὸν ἀμαληκ καὶ πάντα τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐν φόνῳ μαχαίρας
- 14 **І сказав Господь до Мойсея: Напиши це на пам'ятку в книзі, і поклади до вух Ісусових, що докраю зітру Я пам'ять Амалікову з-під неба.**
And the Lord said to Moses, Make a record of this in a book, so that it may be kept in memory, and say it again in the ears of Joshua: that all memory of Amalek is to be completely uprooted from the earth.
εἶπεν δὲ κύριος πρὸς μουσῆν κατὰγραφον τοῦτο εἰς μνημόσυνον ἐν βιβλίῳ καὶ δὸς εἰς τὰ ὄτα ἰησοῦ ὅτι ἀλοιφῇ ἐξάλειψω τὸ μνημόσυνον ἀμαληκ ἐκ τῆς ὑπὸ τὸν οὐρανόν
- 15 **І збудував Мойсей жергівника, і назвав ім'я йому: Єгова-Ніссі.**
Then Moses put up an altar and gave it the name of Yahweh-nissi:
καὶ ᾠκοδόμησεν μουσῆς θυσιαστήριον κυρίῳ καὶ ἐπωνόμασεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ κύριός μου καταφυγή
- 16 **І проказав він: Бо рука на Господньому прапорі: Господеві війна з Амаліком із роду в рід!**
For he said, The Lord has taken his oath that there will be war with Amalek from generation to generation.
ὅτι ἐν χειρὶ κρυφαίᾳ πολεμεῖ κύριος ἐπὶ ἀμαληκ ἀπὸ γενεῶν εἰς γενεάς
- 1 **¶ І почув Їтро, жрець мідянський, Мойсеїв тесть, усе, що зробив був Бог для Мойсея та для Свого народу Ізраїлевого, що вивів Господь Ізраїля з Єгипту.**
Now news came to Jethro, the priest of Midian, Moses' father-in-law, of all God had done for Moses and for Israel his people, and how the Lord had taken Israel out of Egypt.
ἤκουσεν δὲ ἰσθор ὁ ἱερεὺς μαδιαμ ὁ γαμβρὸς μουσῆ πάντα ὅσα ἐποίησεν κύριος ἰσραηλ τῷ ἑαυτοῦ λαῷ ἐξῆγαγεν γὰρ κύριος τὸν ἰσραηλ ἐξ αἰγύπτου
- 2 **І взяв Їтро, Мойсеїв тесть, жінку Мойсєєву Циппору, по відісланні її,**
And Jethro, Moses' father-in-law, took Zipporah, Moses' wife, after he had sent her away,
ἔλαβεν δὲ ἰσθор ὁ γαμβρὸς μουσῆ σεπφοραν τὴν γυναῖκα μουσῆ μετὰ τὴν ἄφεσιν αὐτῆς

- 3 та обох синів її, що ймення одному Гершом, бо сказав був: Я став прихोцьком у чужому краї,
And her two sons, one of whom was named Gershom, for he said, I have been living in a strange land:
καὶ τοὺς δύο υἱοὺς αὐτοῦ ὄνομα τῷ ἐνὶ αὐτῶν γηρσαμ λέγων πάροικος ἤμην ἐν γῆ ἀλλοτρία
- 4 а ймення другому Елизер, бо Бог мого батька був мені поміччю, і визволив мене від фараонового меча.
And the name of the other was Eliezer, for he said, The God of my father was my help, and kept me safe from the sword of Pharaoh:
καὶ τὸ ὄνομα τοῦ δευτέρου ελιεζερ λέγων ὁ γὰρ θεὸς τοῦ πατρὸς μου βοηθός μου καὶ ἐξεΐλατό με ἐκ χειρὸς φαραῶ
- 5 I прибув Їтро, тєсть Мойсеїв, і сини його та жінка його до Мойсея в пустиню, де він отаборився там біля Божої гори.
And Jethro, Moses' father-in-law, came with his sons and his wife to where Moses had put up his tent in the waste land, by the mountain of God.
καὶ ἐξῆλθεν ἰοθορ ὁ γαμβρὸς μουσῆ καὶ οἱ υἱοὶ καὶ ἡ γυνὴ πρὸς μουσῆν εἰς τὴν ἔρημον οὗ παρενέβαλεν ἐπ' ὄρους τοῦ θεοῦ
- 6 I сказав він до Мойсея: Я, тєсть твій Їтро, приходжу до тебе, і жінка твоя, і обидва сини її з нею.
And he said to Moses, I, your father-in-law, have come to you, with your wife and your two sons.
ἀνηγγέλη δὲ μουσεὶ λέγοντες ἰδοὺ ὁ γαμβρὸς σου ἰοθορ παραγίνεται πρὸς σέ καὶ ἡ γυνὴ καὶ οἱ δύο υἱοὶ σου μετ' αὐτοῦ
- 7 ¶ I вийшов Мойсей навпроти свого тєстя, та й уклонився до землі, і поцідував його. I питали вони один одного про мир, і ввійшли до намету.
And Moses went out to his father-in-law, and went down on his face before him and gave him a kiss; and they said to one another, Are you well? and they came into the tent.
ἐξῆλθεν δὲ μουσῆς εἰς συνάντησιν τῷ γαμβρῷ αὐτοῦ καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ καὶ ἐφίλησεν αὐτόν καὶ ἠσπάσαντο ἀλλήλους καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν εἰς τὴν σκηνὴν
- 8 I оповів Мойсей свосму тєстєві про все, що зробив був Господь фараонові та Єгиптові через Ізраїля, про всі ті труднощі, які він спіткав був по дорозі, та Господь визволив їх.
And Moses gave his father-in-law an account of all the Lord had done to Pharaoh and to the Egyptians because of Israel, and of all the troubles which had come on them by the way, and how the Lord had given them salvation.
καὶ διηγήσατο μουσῆς τῷ γαμβρῷ πάντα ὅσα ἐποίησεν κύριος τῷ φαραῶ καὶ τοῖς αἰγυπτίοις ἕνεκεν τοῦ ἰσραὴλ καὶ πάντα τὸν μόχθον τὸν γενόμενον αὐτοῖς ἐν τῇ ὁδῷ καὶ ὅτι ἐξεΐλατο αὐτοὺς κύριος ἐκ χειρὸς φαραῶ καὶ ἐκ χειρὸς τῶν αἰγυπτίων
- 9 I тішився Їтро всім тим добром, що вчинив Господь для Ізраїля, що визволив його з єгипетської руки.
And Jethro was glad because the Lord had been good to Israel, freeing them from the power of the Egyptians.
ἐξέστη δὲ ἰοθορ ἐπὶ πᾶσι τοῖς ἀγαθοῖς οἷς ἐποίησεν αὐτοῖς κύριος ὅτι ἐξεΐλατο αὐτοὺς ἐκ χειρὸς αἰγυπτίων καὶ ἐκ χειρὸς φαραῶ
- 10 I промовив Їтро: Благословенний Господь, що визволив вас з єгипетської руки та з руки фараонової, що визволив народ з-під руки єгипетської.
And Jethro said, Praise be to the Lord, who has taken you out of the hand of Pharaoh and out of the hand of the Egyptians; freeing the people from the yoke of the Egyptians.
καὶ εἶπεν ἰοθορ εὐλογητὸς κύριος ὅτι ἐξεΐλατο τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐκ χειρὸς αἰγυπτίων καὶ ἐκ χειρὸς φαραῶ
- 11 Тепер я знаю, що Господь більший за всіх богів, бо зробив це за те, що єгиптяни вихвалялись над ними.
Now I am certain that the Lord is greater than all gods, for he has overcome them in their pride.
νῦν ἔγνω ὅτι μέγας κύριος παρὰ πάντας τοὺς θεοὺς ἕνεκεν τούτου ὅτι ἐπέθεντο αὐτοῖς
- 12 I взяв Їтро, Мойсеїв тєсть, цілопалення та жертви для Бога. I прийшов Аарон та всі старші Ізраїлеві їсти хліб з Мойсєсвим тєстєм перед Божим обличчям.
Then Jethro, Moses' father-in-law, made a burned offering to God: and Aaron came, with the chiefs of Israel, and had a meal with Moses' father-in-law, before God.
καὶ ἔλαβεν ἰοθορ ὁ γαμβρὸς μουσῆ ὀλοκαυτώματα καὶ θυσίας τῷ θεῷ παρεγένετο δὲ ααρὼν καὶ πάντες οἱ πρεσβύτεροι ἰσραὴλ συμφαγεῖν ἄρτον μετὰ τοῦ γαμβροῦ μουσῆ ἐναντίον τοῦ θεοῦ
- 13 ¶ I сталося назавтра, і сів Мойсеї судити народ, а народ стояв навколо Мойсея від ранку аж до вечора.
Now on the day after, Moses took his seat to give decisions for the people: and the people were waiting before Moses from morning till evening.
καὶ ἐγένετο μετὰ τὴν ἐπαύριον συνεκάθισεν μουσῆς κρίνειν τὸν λαὸν παρεστήκει δὲ πᾶς ὁ λαὸς μουσεὶ ἀπὸ πρωΐθεν ἕως ἐσπέρας
- 14 I побачив тєсть Мойсеїв усе, що він робить народові, та й сказав: Що це за річ, що ти робиш народові? Для чого ти сидиш сам один, а весь народ стоїть навколо від ранку аж до вечера?
And when Moses' father-in-law saw all he was doing, he said, What is this you are doing for the people? why are you seated here by yourself, with all the people waiting before you from morning till evening?
καὶ ἰδὼν ἰοθορ πάντα ὅσα ἐποίει τῷ λαῷ λέγει τί τοῦτο ὃ σὺ ποιεῖς τῷ λαῷ διὰ τί σὺ κάθησαι μόνος πᾶς δὲ ὁ λαὸς παρέστηκεν σοι ἀπὸ πρωΐθεν ἕως δεΐλης
- 15 А Мойсеї відказав свосму тєстєві: Бо народ приходить до мене питатися суду Бога.
And Moses said to his father-in-law, Because the people come to me to get directions from God:
καὶ λέγει μουσῆς τῷ γαμβρῷ ὅτι παραγίνεται πρὸς με ὁ λαὸς ἐκζητῆσαι κρίσιν παρὰ τοῦ θεοῦ

- 16 Бо як мають вони справу, то приходять до мене, і я суджу поміж тим і тим, та оголошую постанови Божі та закони Його.
And if they have any question between themselves, they come to me, and I am judge between a man and his neighbour, and I give them the orders and laws of God.
 όταν γὰρ γένηται αὐτοῖς ἀντιλογία καὶ ἔλθωσι πρὸς με διακρίνω ἕκαστον καὶ συμβιβάζω αὐτοὺς τὰ προστάγματα τοῦ θεοῦ καὶ τὸν νόμον αὐτοῦ
- 17 І сказав тесть Мойсеїв до нього: Недобра ця річ, що ти чиниш.
And Moses' father-in-law said to him, What you are doing is not good.
 εἶπεν δὲ ὁ γαμβρὸς μουσῆ πρὸς αὐτόν οὐκ ὀρθῶς σὺ ποιεῖς τὸ ῥήμα τοῦτο
- 18 Справді стомишся і ти, і народ той, що з тобою, бо ця справа тяжча за тебе. Не потрапиш ти чинити її сам один!
Your strength and that of the people will be completely used up: this work is more than you are able to do by yourself.
 φθορὰ καταφθάρῃς ἀνυπομονήτῳ καὶ σὺ καὶ πᾶς ὁ λαὸς οὗτος ὃς ἐστὶν μετὰ σοῦ βαρὺ σοὶ τὸ ῥήμα τοῦτο οὐ δύνησιν ποιεῖν μόνος
- 19 Тепер послухай мого слова, пораджу тобі, і буде Бог із тобою! Стій за народ перед Богом, і принось справи до Бога.
Give ear now to my suggestion, and may God be with you: you are to be the people's representative before God, taking their causes to him:
 νῦν οὖν ἄκουσόν μου καὶ συμβουλευέσω σοὶ καὶ ἔσται ὁ θεὸς μετὰ σοῦ γίνου σὺ τῷ λαῷ τὰ πρὸς τὸν θεὸν καὶ ἀνοίσεις τοὺς λόγους αὐτῶν πρὸς τὸν θεὸν
- 20 І ти остережеш їх за постанови та за закони, і об'явиш їм ту путь, якою вони підуть, і те діло, яке вони зроблять.
Teaching them his rules and his laws, guiding them in the way they have to go, and making clear to them the work they have to do.
 καὶ διαμαρτυρῆ αὐτοῖς τὰ προστάγματα τοῦ θεοῦ καὶ τὸν νόμον αὐτοῦ καὶ σημενεῖς αὐτοῖς τὰς ὁδοὺς ἐν αἷς πορεύσονται ἐν αὐταῖς καὶ τὰ ἔργα ἃ ποιήσουσιν
- 21 А ти наздриш зо всього народу мужів здібних, богобоязливих, мужів справедливих, що ненавидять зиск, і настановиш їх над ними тисяцькими, сотниками, п'ятдесятниками та десятниками.
But for the rest, take from among the people able men, such as have the fear of God, true men hating profits wrongly made; and put such men over them, to be captains of thousands, captains of hundreds and of fifties and of tens;
 καὶ σὺ σεαυτῷ σκέψαι ἀπὸ παντὸς τοῦ λαοῦ ἄνδρας δυνατοὺς θεοσεβεῖς ἄνδρας δικαίους μισούντας ὑπερφηανίαν καὶ καταστήσεις αὐτοὺς ἐπ' αὐτῶν χιλιάρχους καὶ ἑκατοντάρχους καὶ πεντηκοντάρχους καὶ δεκαδάρχους
- 22 І будуть вони судити народ кожного часу. І станеться, кожну велику справу вони принесуть до тебе, а кожну малу справу розсудять самі. Полегли собі, і нехай вони несуть тягар із тобою.
And let them be judges in the causes of the people at all times: and let them put before you all important questions, but in small things let them give decisions themselves: in this way, it will be less hard for you, and they will take the weight off you.
 καὶ κρινούσιν τὸν λαὸν πᾶσαν ὥραν τὸ δὲ ῥήμα τὸ ὑπέρογκον ἀνοίσουσιν ἐπὶ σέ τὰ δὲ βραχέα τῶν κριμάτων κρινούσιν αὐτοὶ καὶ κουφιούσιν ἀπὸ σοῦ καὶ συναντιλήμνονταί σοι
- 23 Коли ти зробиш цю річ, а Бог тобі накаже, то ти втримася, а також увесь народ цей прийде на своє місце в мирі.
If you do this, and God gives approval, then you will be able to go on without weariness, and all this people will go to their tents in peace.
 ἐὰν τὸ ῥήμα τοῦτο ποιήσης κατισχύσει σε ὁ θεὸς καὶ δύνησιν παραστήναι καὶ πᾶς ὁ λαὸς οὗτος εἰς τὸν ἑαυτοῦ τόπον μετ' εἰρήνης ἦξει
- 24 І послухався Мойсей голосу тестя свого, і зробив усе, що той був сказав.
So Moses took note of the words of his father-in-law, and did as he had said.
 ἤκουσεν δὲ μουσῆς τῆς φωνῆς τοῦ γαμβροῦ καὶ ἐποίησεν ὅσα αὐτῷ εἶπεν
- 25 І вибрав Мойсей здібних мужів зо всього Ізраїля, і настановив їх начальниками над народом, тисяцькими, сотниками, п'ятдесятниками та десятниками.
And he made selection of able men out of all Israel, and made them heads over the people, captains of thousands, captains of hundreds and of fifties and of tens.
 καὶ ἐπέλεξεν μουσῆς ἄνδρας δυνατοὺς ἀπὸ παντὸς Ἰσραὴλ καὶ ἐποίησεν αὐτοὺς ἐπ' αὐτῶν χιλιάρχους καὶ ἑκατοντάρχους καὶ πεντηκοντάρχους καὶ δεκαδάρχους
- 26 І судили вони народ кожного часу. Справу трудну приносили Мойсесві, а кожну малу справу судили самі.
And they were judges in the causes of the people at all times: the hard questions they put before Moses; but on every small point they gave decisions themselves.
 καὶ ἐκρίνοσαν τὸν λαὸν πᾶσαν ὥραν πᾶν δὲ ῥήμα ὑπέρογκον ἀνεφέροσαν ἐπὶ μουσῆν πᾶν δὲ ῥήμα ἐλαφρὸν ἐκρίνοσαν αὐτοὶ
- 27 І відпустив Мойсей тестя свого, і він пішов собі до краю свого.
And Moses let his father-in-law go away, and he went back to his land.
 ἐξαπέστειλεν δὲ μουσῆς τὸν ἑαυτοῦ γαμβρόν καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ
- 1 ¶ Третього місяця по виході Ізраїлевих синів із єгипетського краю, того дня прибули вони на Синайську пустиню.
In the third month after the children of Israel went out from Egypt, on the same day, they came into the waste land of Sinai.
 τοῦ δὲ μηνὸς τοῦ τρίτου τῆς ἐξόδου τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἐκ γῆς αἰγύπτου τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ ἦλθοσαν εἰς τὴν ἔρημον τοῦ σιναι

- 2 I рушили вони з Рефідіму, і ввійшли до Сінайської пустині, та й отаборилися в пустині. I отаборився там Ізраїль навпроти гори.
And when they had gone away from Rephidim and had come into the waste land of Sinai, they put up their tents in the waste land before the mountain: there Israel put up its tents.
 και ἐξῆραν ἐκ ραφιδὶν καὶ ἦλθον εἰς τὴν ἔρημον τοῦ σινα καὶ παρενέβαλεν ἐκεῖ ἰσραηλ. κατέναντι τοῦ ὄρους
- 3 A Мойсей увійшов до Бога. I кликнув до нього Господь із гори, говорячи: Скажеш отак дому Якова, і звістиш синам Ізраїля:
And Moses went up to God, and the voice of the Lord came to him from the mountain, saying, Say to the family of Jacob, and give word to the children of Israel:
 και μουσῆς ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος τοῦ θεοῦ καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸν ὁ θεὸς ἐκ τοῦ ὄρους λέγων τάδε ἐρεῖς τῷ οἴκῳ ἰακωβ καὶ ἀναγγελεῖς τοῖς υἱοῖς ἰσραηλ.
- 4 Ви бачили, що Я зробив був Єгиптові, і носив вас на крилах орлиних, і привів вас до Себе.
You have seen what I did to the Egyptians, and how I took you, as on eagles' wings, guiding you to myself.
 αὐτοὶ ἐωράκατε ὅσα πεποίηκα τοῖς αἰγυπτίοις καὶ ἀνέλαβον ὑμᾶς ὡσεὶ ἐπὶ πτερύγων ἀετῶν καὶ προσηγαγόμεν ὑμᾶς πρὸς ἑμαυτὸν
- 5 A тепер, коли справді послухасте Мого голосу, і будете дотримувати заповідь Мого, то станете Мені власністю більше всіх народів, бо вся земля то Моя!
If now you will truly give ear to my voice and keep my agreement, you will be my special property out of all the peoples: for all the earth is mine:
 και νῦν ἐὰν ἀκοῆ ἰσραηλ εἰσὶν τῆς ἐμῆς φωνῆς καὶ φυλάξῃτε τὴν διαθήκην μου ἔσεσθέ μοι λαὸς περιούσιος ἀπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν ἐμῆ γὰρ ἐστὶν πᾶσα ἡ γῆ
- 6 A ви станете Мені царством священників та народом святим. Оце ті речі, що про них будеш казати Ізраїлевим синам.
And you will be a kingdom of priests to me, and a holy nation. These are the words which you are to say to the children of Israel.
 ὑμεῖς δὲ ἔσεσθέ μοι βασιλείον ἱεράτευμα καὶ ἔθνος ἅγιον ταῦτα τὰ ῥήματα ἐρεῖς τοῖς υἱοῖς ἰσραηλ.
- 7 I прибув Мойсей, і покликав старших народних, та й виловив перед ними всі ті слова, що Господь наказав був йому.
And Moses came and sent for the chiefs of the people and put before them all these words which the Lord had given him orders to say.
 ἦλθεν δὲ μουσῆς καὶ ἐκάλεσεν τοὺς πρεσβυτέρους τοῦ λαοῦ καὶ παρέθηκεν αὐτοῖς πάντας τοὺς λόγους τοῦτους οὓς συνέταξεν αὐτῷ ὁ θεός
- 8 I відповів увесь народ разом, та й сказав: Усе, що Господь говорив, зробимо! A Мойсей доніс слова народу до Господа.
And all the people, answering together, said, Whatever the Lord has said we will do. And Moses took back to the Lord the words of the people.
 ἀπεκρίθη δὲ πᾶς ὁ λαὸς ὁμοθυμαδὸν καὶ εἶπαν πάντα ὅσα εἶπεν ὁ θεός ποιήσομεν καὶ ἀκουσόμεθα ἀνήνεγκεν δὲ μουσῆς τοὺς λόγους τοῦ λαοῦ πρὸς τὸν θεόν
- 9 ¶ I промовив Господь до Мойсея: Ось Я до тебе прийду в густій хмарі, щоб чув народ, коли Я говоритиму з тобою, і щоб повірив і тобі навіки! I переповів Мойсей слова народу до Господа.
And the Lord said to Moses, See, I will come to you in a thick cloud, so that what I say to you may come to the ears of the people and they may have belief in you for ever. And Moses gave the Lord word of what the people had said.
 εἶπεν δὲ κύριος πρὸς μουσῆν ἰδοὺ ἐγὼ παραγίνομαι πρὸς σὲ ἐν στίλῳ νεφέλης ἵνα ἀκούσῃ ὁ λαὸς λαλοῦντός μου πρὸς σὲ καὶ σοὶ πιστεύσωσιν εἰς τὸν αἰῶνα ἀνήγγειλεν δὲ μουσῆς τὰ ῥήματα τοῦ λαοῦ πρὸς κύριον
- 10 I промовив Господь до Мойсея: Иди до людей, і освяти їх сьогодні та завтра, і нехай вони виперуть одіж свою.
And the Lord said to Moses, Go to the people and make them holy today and tomorrow, and let their clothing be washed.
 εἶπεν δὲ κύριος πρὸς μουσῆν καταβάς διαμάρτυραι τῷ λαῷ καὶ ἁγίσουν αὐτοὺς σήμερον καὶ αὔριον καὶ πλυνάτωσαν τὰ ἱμάτια
- 11 I нехай вони будуть готові на третій день, бо третього дня зійде Господь на гору Сінай на очах усього народу.
And by the third day let them be ready: for on the third day the Lord will come down on Mount Sinai, before the eyes of all the people.
 και ἔστωσαν ἔτοιμοι εἰς τὴν ἡμέραν τὴν τρίτην τῇ γὰρ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ καταβήσεται κύριος ἐπὶ τὸ ὄρος τὸ σινα ἐναντίον παντὸς τοῦ λαοῦ
- 12 I обведеш границею народ довкола, говорячи: Стережіться сходити на гору й доторкуватися до краю її. Кожен, хто доторкнеться до гори, буде конче забитий!
And let limits be marked out for the people round the mountain, and say to them, Take care not to go up the mountain or near the sides of it: whoever puts his foot on the mountain will certainly come to his death:
 και ἀφορεῖς τὸν λαὸν κύκλῳ λέγων προσέχετε ἑαυτοῖς τοῦ ἀναβῆναι εἰς τὸ ὄρος καὶ θιγεῖν τι αὐτοῦ πᾶς ὁ ἀψάμενος τοῦ ὄρους θανάτῳ τελευτήσῃ
- 13 Нехай не доторкнеться до неї рука, бо буде конче вкаменований, або буде справді застрілений, чи то худобина, чи то людина, не буде жити вона. Як сурма засурмить протяжливо, вон и вийдуть на гору.
He is not to be touched by a hand, but is to be stoned or have an arrow put through him; man or beast, he is to be put to death: at the long sounding of a horn they may come up to the mountain.
 οὐχ ἄψεται αὐτοῦ χεὶρ ἐν γὰρ λίθοις λιθοβοληθήσεται ἢ βολιδι κατατοξευθήσεται ἐὰν τε κτήνος ἐὰν τε ἄνθρωπος οὐ ζήσεται ὅταν αἱ φωναὶ καὶ αἱ σάλπιγγες καὶ ἡ νεφέλη ἀπέλθῃ ἀπὸ τοῦ ὄρους ἐκεῖ νοὶ ἀναβήσονται ἐπὶ τὸ ὄρος

- 14 **I зійшов Мойсей з гори до народу, і освятив народ, а вони випрали одягу свою.**
Then Moses went down from the mountain to the people, and made the people holy; and their clothing was washed.
κατέβη δὲ μουσῆς ἐκ τοῦ ὄρους πρὸς τὸν λαὸν καὶ ἡγίασεν αὐτούς καὶ ἐπλυναν τὰ ἱμάτια
- 15 **I він сказав до народу: Будьте готові на третій день; не входьте до жінок.**
And he said to the people, Be ready by the third day: do not come near a woman.
καὶ εἶπεν τῷ λαῷ γίνεσθε ἔτοιμοι τρεῖς ἡμέρας μὴ προσέλθητε γυναικί
- 16 **¶ I сталося третього дня, коли ранок настав, і знялися громи та блискавки, і густа хмара над горою та сильний голос сурми! I затремтів увесь народ, що був у таборі...**
And when morning came on the third day, there were thunders and flames and a thick cloud on the mountain, and a horn sounding very loud; and all the people in the tents were shaking with fear.
ἐγένετο δὲ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ γενηθέντος πρὸς ὄρθρον καὶ ἐγίνοντο φωναὶ καὶ ἀστραπαὶ καὶ νεφέλη γνοφώδης ἐπ' ὄρους σινα φωνὴ τῆς σάλπιγγος ἦχει μέγα καὶ ἐπτοήθη πᾶς ὁ λαὸς ὁ ἐν τῇ παρεμβολῇ
- 17 **I вивів Мойсей народ із табору назустріч Богові, і вони стали під горою.**
And Moses made the people come out of their tents and take their places before God; and they came to the foot of the mountain,
καὶ ἐξήγαγεν μουσῆς τὸν λαὸν εἰς συνάντησιν τοῦ θεοῦ ἐκ τῆς παρεμβολῆς καὶ παρέστησαν ὑπὸ τὸ ὄρος
- 18 **А гора Синай уся вона димувала через те, що Господь зійшов на неї в огні! I піднявся дим її, немов дим вапнярки, і сильно затремтіла вся гора...**
And all the mountain of Sinai was smoking, for the Lord had come down on it in fire: and the smoke of it went up like the smoke of a great burning; and all the mountain was shaking.
τὸ δὲ ὄρος τὸ σινα ἐκαπνίζετο ὅλον διὰ τὸ καταβεβηκέναι ἐπ' αὐτὸ τὸν θεὸν ἐν πυρί καὶ ἀνέβαιναν ὁ καπνὸς ὡς καπνὸς καμίνου καὶ ἐξέστη πᾶς ὁ λαὸς σφόδρα
- 19 **I розлігся голос сурми, і він сильно все могутнів: Мойсей говорить, а Бог відповідає йому голосно...**
And when the sound of the horn became louder and louder, Moses' words were answered by the voice of God.
ἐγίνοντο δὲ αἱ φωναὶ τῆς σάλπιγγος προβαίνουσαι ἰσχυρότεροι σφόδρα μουσῆς ἐλάλει ὁ δὲ θεὸς ἀπεκρίνατο αὐτῷ φωνῇ
- 20 **I зійшов Господь на гору Синай, на верхів'я гори. I покликав Господь Мойсея на верхів'я гори. I вийшов Мойсей.**
Then the Lord came down on to Mount Sinai, to the top of the mountain, and the Lord sent for Moses to come up to the top of the mountain, and Moses went up.
κατέβη δὲ κύριος ἐπὶ τὸ ὄρος τὸ σινα ἐπὶ τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους καὶ ἐκάλεσεν κύριος μουσῆν ἐπὶ τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους καὶ ἀνέβη μουσῆς
- 21 **I промовив Господь до Мойсея: Зійди, остережи народ, щоб не рвався до Господа, щоб побачити, бо багато з нього загине.**
And the Lord said to Moses, Go down and give the people orders to keep back, for fear that a great number of them, forcing their way through to see the Lord, may come to destruction.
καὶ εἶπεν ὁ θεὸς πρὸς μουσῆν λέγων καταβάς διαμάρτυρα τῷ λαῷ μήποτε ἐγγίσωσιν πρὸς τὸν θεὸν κατανοῆσαι καὶ πέσωσιν ἐξ αὐτῶν πλῆθος
- 22 **А також священики, що будуть підходити до Господа, нехай перше освятяться, щоб Господь їх не повбивав.**
And let the priests who come near to the Lord make themselves holy, for fear that the Lord may come on them suddenly.
καὶ οἱ ἱερεῖς οἱ ἐγγίζοντες κυρίῳ τῷ θεῷ ἁγιασθήτωσαν μήποτε ἀπαλλάξῃ ἀπ' αὐτῶν κύριος
- 23 **I сказав Мойсей до Господа: Не зможе народ вийти на гору Синай, бо Ти засвідчив між нами, говорячи: Обведи границею цю гору, і освяти її.**
And Moses said to the Lord, The people will not be able to come up the mountain, for you gave us orders to put limits round the mountain, marking it out and making it holy.
καὶ εἶπεν μουσῆς πρὸς τὸν θεὸν οὐ δυνήσεται ὁ λαὸς προσαναβῆναι πρὸς τὸ ὄρος τὸ σινα σὺ γὰρ διαμεμαρτύρησαι ἡμῖν λέγων ἀφόρισαι τὸ ὄρος καὶ ἀγίασαι αὐτό
- 24 **I промовив до нього Господь: Иди, зійди, а потім вийди ти й Аарон з тобою, а священики й народ нехай не рвуться до Господа, щоб Я не повбивав їх.**
And the Lord said to him, Go down, and you and Aaron may come up; but let not the priests and the people make their way through to the Lord, or he will come on them suddenly.
εἶπεν δὲ αὐτῷ κύριος βάδιζε κατάβηθι καὶ ἀνάβηθι σὺ καὶ ααρὼν μετὰ σοῦ οἱ δὲ ἱερεῖς καὶ ὁ λαὸς μὴ βιαζέσθωσαν ἀναβῆναι πρὸς τὸν θεὸν μήποτε ἀπολέσῃ ἀπ' αὐτῶν κύριος
- 25 **I зійшов Мойсей до народу, і сказав їм це все.**
So Moses went down to the people and said this to them.
κατέβη δὲ μουσῆς πρὸς τὸν λαὸν καὶ εἶπεν αὐτοῖς
- 1 **¶ I Бог промовляв всі слова оці, кажучи:**
And God said all these words:
καὶ ἐλάλησεν κύριος πάντας τοὺς λόγους τούτους λέγων
- 2 **Я Господь, Бог твій, що вивів тебе з єгипетського краю з дому рабства.**
I am the Lord your God who took you out of the land of Egypt, out of the prison-house.
ἐγὼ εἰμι κύριος ὁ θεός σου ὅστις ἐξήγαγόν σε ἐκ γῆς αἰγύπτου ἐξ οἴκου δουλείας

- 3 **Хай не буде тобі інших богів передо Мною!**
You are to have no other gods but me.
 οὐκ ἔσονται σοι θεοὶ ἕτεροι πλὴν ἐμοῦ
- 4 **Не роби собі різьби і всякої подобі з того, що на небі вгорі, і що на землі долі, і що в воді під землею.**
You are not to make an image or picture of anything in heaven or on the earth or in the waters under the earth:
 οὐ ποιήσεις σεαυτῷ εἰδώλων οὐδὲ παντὸς ὁμοίωμα ὅσα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω καὶ ὅσα ἐν τῇ γῇ κάτω καὶ ὅσα ἐν τοῖς ὕδασι ὑποκάτω τῆς γῆς
- 5 **Не вклоняйся їм і не служи їм, бо Я Господь, Бог твій, Бог заздрисний, що карас за провину батьків на синах, на третій і на четвертих поколіннях тих, хто ненавидить Мене,**
You may not go down on your faces before them or give them worship: for I, the Lord your God, am a God who will not give his honour to another; and I will send punishment on the children for the wrongdoing of their fathers, to the third and fourth generation of my haters;
 οὐ προσκυνήσεις αὐτοῖς οὐδὲ μὴ λατρεύσεις αὐτοῖς ἐγὼ γὰρ εἰμι κύριος ὁ θεὸς σου θεὸς ζηλωτῆς ἀποδιδούς ἀμαρτίας πατέρων ἐπὶ τέκνα ἕως τρίτης καὶ τετάρτης γενεᾶς τοῖς μισοῦσίν με
- 6 **і що чинить милість тисячам поколінь тих, хто любить Мене, і хто держиться Моїх заповідей.**
And I will have mercy through a thousand generations on those who have love for me and keep my laws.
 καὶ ποιῶν ἔλεος εἰς χιλιάδας τοῖς ἀγαποῦσίν με καὶ τοῖς φυλάσσουσιν τὰ προστάγματά μου
- 7 **Не призивай Імення Господа, Бога твого, надаремно, бо не помилує Господь того, хто призиватиме Його Імення надаремно.**
You are not to make use of the name of the Lord your God for an evil purpose; whoever takes the Lord's name on his lips for an evil purpose will be judged a sinner by the Lord
 οὐ λήμψη τὸ ὄνομα κυρίου τοῦ θεοῦ σου ἐπὶ ματαίῳ οὐ γὰρ μὴ καθαρίσῃ κύριος τὸν λαμβάνοντα τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ ματαίῳ
- 8 **Пам'ятай день суботній, щоб святити його!**
Keep in memory the Sabbath and let it be a holy day.
 μνήσθητι τὴν ἡμέραν τῶν σαββάτων ἀγιάζειν αὐτήν
- 9 **Шість день працею і роби всю працю свою,**
On six days do all your work:
 ἕξ ἡμέρας ἐργᾶ καὶ ποιήσεις πάντα τὰ ἔργα σου
- 10 **а день сьомий субота для Господа, Бога твого: не роби жодної праці ти й син твій, та дочка твоя, раб твій та невілница твоя, і худоба твоя, і прихोцько твій, що в брамах твоїх.**
But the seventh day is a Sabbath to the Lord your God; on that day you are to do no work, you or your son or your daughter, your man-servant or your woman-servant, your cattle or the man from a strange country who is living among you:
 τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ σάββατα κυρίῳ τῷ θεῷ σου οὐ ποιήσεις ἐν αὐτῇ πᾶν ἔργον σὺ καὶ ὁ υἱός σου καὶ ἡ θυγάτηρ σου ὁ παῖς σου καὶ ἡ παιδίσκη σου ὁ βοῦς σου καὶ τὸ ὑποζύγιόν σου καὶ πᾶν κτήν ὅς σου καὶ ὁ προσήλυτος ὁ παροικῶν ἐν σοί
- 11 **Бо шість день творив Господь небо та землю, море та все, що в них, а дня сьомого спочив тому поблагословив Господь день суботній і освятив його.**
For in six days the Lord made heaven and earth, and the sea, and everything in them, and he took his rest on the seventh day: for this reason the Lord has given his blessing to the seventh day and made it holy.
 ἐν γὰρ ἕξ ἡμέραις ἐποίησεν κύριος τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς καὶ κατέπαυσεν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ διὰ τοῦτο εὐλόγησεν κύριος τὴν ἡμέραν τὴν ἑβδόμην καὶ ἡγίασεν αὐτήν
- 12 **¶ Шануй свого батька та матір свою, щоб довгі були твої дні на землі, яку Господь, Бог твій, дає тобі!**
Give honour to your father and to your mother, so that your life may be long in the land which the Lord your God is giving you.
 τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα ἵνα εὖ σοι γένηται καὶ ἵνα μακροχρόνιος γένη ἐπὶ τῆς γῆς τῆς ἀγαθῆς ἧς κύριος ὁ θεὸς σου δίδωσίν σοι
- 13 **Не вбивай!**
Do not put anyone to death without cause.
 οὐ μοιχεύσεις
- 14 **Не чини перелобу!**
Do not be false to the married relation.
 οὐ κλέψεις
- 15 **Не кради!**
Do not take the property of another.
 οὐ φονεύσεις

- 16 Не свідкуй неправдиво на свого ближнього!
Do not give false witness against your neighbour.
οὐ ψευδομαρτυρήσεις κατὰ τοῦ πλησίον σου μαρτυρίαν ψευδῆ
- 17 Не жадай дому ближнього свого, не жадай жони ближнього свого, ані раба його, ані невільниці його, ані вола його, ані осла його, ані всього, що ближнього твого!
Let not your desire be turned to your neighbour's house, or his wife or his man-servant or his woman-servant or his ox or his ass or anything which is his.
οὐκ ἐπιθυμήσεις τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον σου οὐκ ἐπιθυμήσεις τὴν οἰκίαν τοῦ πλησίον σου οὔτε τὸν ἄγρον αὐτοῦ οὔτε τὸν παῖδα αὐτοῦ οὔτε τὴν παιδίσκιαν αὐτοῦ οὔτε τοῦ βοῦς αὐτοῦ οὔτε τοῦ ὕπο ζυγίου αὐτοῦ οὔτε παντὸς κτήνους αὐτοῦ οὔτε ὅσα τῷ πλησίον σου ἐστὶν
- 18 ¶ I ввесь народ бачив та чув громи та полум'я, і голос сурми, і гору димлячу. I побачив народ, і всі тремтіли та й поставали здалека.
And all the people were watching the thunderings and the flames and the sound of the horn and the mountain smoking; and when they saw it, they kept far off, shaking with fear.
καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἑώρα τὴν φωνὴν καὶ τὰς λαμπάδας καὶ τὴν φωνὴν τῆς σάλπιγγος καὶ τὸ ὄρος τὸ καπνίζον φοβηθέντες δὲ πᾶς ὁ λαὸς ἔστησαν μακρόθεν
- 19 I сказали вони до Мойсея: Говори з нами ти, і ми послухаємо, а нехай не говорить із нами Бог, щоб ми не повмирили.
And they said to Moses, To your words we will give ear, but let not the voice of God come to our ears, for fear death may come on us.
καὶ εἶπαν πρὸς μωυσῆν λάλησον σὺ ἡμῖν καὶ μὴ λαλεῖτω πρὸς ἡμᾶς ὁ θεὸς μήποτε ἀποθάνωμεν
- 20 I промовив Мойсей до народу: Не бійтеся, бо Бог прибыв для випробування вас, і щоб страх Його був на ваших обличчях, щоб ви не грішили.
And Moses said to the people, Have no fear: for God has come to put you to the test, so that fearing him you may be kept from sin.
καὶ λέγει αὐτοῖς μωυσῆς θαρσεῖτε ἕνεκεν γὰρ τοῦ πειράσαι ὑμᾶς παρεγενήθη ὁ θεὸς πρὸς ὑμᾶς ὅπως ἂν γένηται ὁ φόβος αὐτοῦ ἐν ὑμῖν ἵνα μὴ ἁμαρτάνητε
- 21 I став народ здалека, а Мойсей підійшов до мороку, де був Бог.
And the people kept their places far off, but Moses went near to the dark cloud where God was.
εἰστήκει δὲ ὁ λαὸς μακρόθεν μωυσῆς δὲ εἰσῆλθεν εἰς τὸν γνόφον οὗ ἦν ὁ θεός
- 22 ¶ I промовив Господь до Мойсея: Отак скажеш до Ізраїлевих синів: Ви бачили, що Я говорив з вами з небес.
And the Lord said to Moses, Say to the children of Israel, You yourselves have seen that my voice has come to you from heaven
εἶπεν δὲ κύριος πρὸς μωυσῆν τάδε ἐρεῖς τῷ οἴκῳ ἰακωβ καὶ ἀναγγελεῖς τοῖς υἱοῖς ἰσραηλ ὑμεῖς ἑωράκατε ὅτι ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λελάληκα πρὸς ὑμᾶς
- 23 Не будете робити при Мені богів із срібла, і богів із золота не будете робити собі.
Gods of silver and gods of gold you are not to make for yourselves.
οὐ ποιήσετε ἑαυτοῖς θεοὺς ἀργυροῦς καὶ θεοὺς χρυσοῦς οὐ ποιήσετε ὑμῖν αὐτοῖς
- 24 Ти зробиш для Мене жертівника з землі, і будеш приносити на ньому свої цілопалення й свої мирні жертви, і дрібну худобу свою, і велику худобу свою. На кожному місці, де Я згадаю Ймення Своє, Я до тебе прийду й поблагословлю тебе.
Make for me an altar of earth, offering on it your burned offerings and your peace-offerings, your sheep and your oxen: in every place where I have put the memory of my name, I will come to you and give you my blessing.
θυσιαστήριον ἐκ γῆς ποιήσετε μοι καὶ θύσετε ἐπ' αὐτοῦ τὰ ὀλοκαυτώματα καὶ τὰ σωτήρια ὑμῶν τὰ πρόβατα καὶ τοὺς μόσχους ὑμῶν ἐν παντὶ τόπῳ οὗ ἐὰν ἐπονομάσω τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ καὶ ἦξω πρὸς σὲ καὶ εὐλογήσω σε
- 25 А коли зробиш Мені жертівника з каменів, то не будеш будувати його з обтесаних, бо ти підносив би над ним знаряддя свос, і занечистив би його.
And if you make me an altar of stone do not make it of cut stones: for the touch of an instrument will make it unclean.
ἐὰν δὲ θυσιαστήριον ἐκ λίθων ποιῆς μοι οὐκ οἰκοδομήσεις αὐτοὺς τμητούς τὸ γὰρ ἐγχειρίδιόν σου ἐπιβέβληκας ἐπ' αὐτούς καὶ μεμιάνται
- 26 I не будеш входити до Мого жертівника ступенями, щоб не була відкрита при ньому твоя нагота.
And do not go up by steps to my altar, for fear that your bodies may be seen uncovered.
οὐκ ἀναβήσῃ ἐν ἀναβαθμίῳν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριόν μου ὅπως ἂν μὴ ἀποκαλύψῃς τὴν ἀσχημοσύνην σου ἐπ' αὐτοῦ
- 1 ¶ А оце закони, що ти викладеш перед ними:
Now these are the laws which you are to put before them.
καὶ ταῦτα τὰ δικαιώματα ἃ παραθήσεις ἐνώπιον αὐτῶν
- 2 Коли купиш сврейського раба, нехай він працює шість років, а сьомого нехай вийде дармо на волю.
If you get a Hebrew servant for money, he is to be your servant for six years, and in the seventh year you are to let him go free without payment.
ἐὰν κτήσῃ παῖδα εβραῖον ἕξ ἔτη δουλεύσει σοι τῷ δὲ ἑβδόμῳ ἔτει ἀπελεύσεται ἐλεύθερος δωρεάν

- 3 **Якщо прийде він сам один, нехай сам один і вийде; коли він має жінку, то з ним вийде й жінка його.**
If he comes to you by himself, let him go away by himself: if he is married, let his wife go away with him.
 ἐὰν αὐτὸς μόνος εἰσέλθῃ καὶ μόνος ἐξελεύσεται ἐὰν δὲ γυνὴ συνεισέλθῃ μετ' αὐτοῦ ἐξελεύσεται καὶ ἡ γυνὴ μετ' αὐτοῦ
- 4 **Якщо пан його дасть йому жінку, і вона породить йому синів або дочок, та жінка та діти її нехай будуть для пана її, а він нехай вийде сам один.**
If his master gives him a wife, and he gets sons or daughters by her, the wife and her children will be the property of the master, and the servant is to go away by himself.
 ἐὰν δὲ ὁ κύριος δῶ ἑαυτῷ γυναῖκα καὶ τέκνη αὐτῷ υἱοῦς ἢ θυγατέρας ἡ γυνὴ καὶ τὰ παῖδια ἔσται τῷ κυρίῳ αὐτοῦ αὐτὸς δὲ μόνος ἐξελεύσεται
- 5 **А якщо раб той щиро скаже: Полюбив я пана свого, жінку свою та дітей своїх, не вийду на волю,**
But if the servant says clearly, My master and my wife and children are dear to me; I have no desire to be free:
 ἐὰν δὲ ἀποκριθεὶς εἴπῃ ὁ παῖς ἡγάπηκα τὸν κύριόν μου καὶ τὴν γυναῖκα καὶ τὰ παῖδια οὐκ ἀποτρέχω ἐλεύθερος
- 6 **то нехай його пан приведе його до суддів, і підведе його до дверей або до бічних одвірків, та й проколе пан його вухо йому шилом, і він буде робити йому повіки!**
Then his master is to take him to the gods of the house, and at the door, or at its framework, he is to make a hole in his ear with a sharp-pointed instrument; and he will be his servant for ever.
 προσάξει αὐτὸν ὁ κύριος αὐτοῦ πρὸς τὸ κριτήριον τοῦ θεοῦ καὶ τότε προσάξει αὐτὸν ἐπὶ τὴν θύραν ἐπὶ τὸν σταθμὸν καὶ τρυπήσει αὐτοῦ ὁ κύριος τὸ οὖς τῷ ὀπιτίῳ καὶ δουλεύσει αὐτῷ εἰς τὸν αἰῶνα
- 7 **А коли хто продасть дочку свою на невілницю, не вийде вона, як виходять раби.**
And if a man gives his daughter for a price to be a servant, she is not to go away free as the men-servants do.
 ἐὰν δὲ τις ἀποδῶται τὴν ἑαυτοῦ θυγατέρα οἰκέτιν οὐκ ἀπελεύσεται ὡσπερ ἀποτρέχουσιν αἱ δοῦλαι
- 8 **Якщо вона невгодна в очах свого пана, який призначив був її собі, то нехай позволить її викупити. Не вільно йому продати її до народу чужого, коли зрадить її.**
If she is not pleasing to her master who has taken her for himself, let a payment be made for her so that she may go free; her master has no power to get a price for her and send her to a strange land, because he has been false to her.
 ἐὰν μὴ εὐαρεστήσῃ τῷ κυρίῳ αὐτῆς ἢν αὐτῷ καθωμολόγησατο ἀπολυτρώσει αὐτήν ἔθνη δὲ ἄλλοτρίῳ οὐ κύριός ἐστιν πωλεῖν αὐτήν ὅτι ἠθέτησεν ἐν αὐτῇ
- 9 **А якщо назначить її для сина свого, то зробіть її за правом дочок.**
And if he gives her to his son, he is to do everything for her as if she was his daughter.
 ἐὰν δὲ τῷ υἱῷ καθωμολόγησεται αὐτήν κατὰ τὸ δικαίωμα τῶν θυγατέρων ποιήσει αὐτῇ
- 10 **Якщо візьме собі іншу, то не зменшить поживи її, одежі її і подружнього життя її.**
And if he takes another woman, her food and clothing and her married rights are not to be less.
 ἐὰν δὲ ἄλλην λάβῃ ἑαυτῷ τὰ δέοντα καὶ τὸν ἱματισμὸν καὶ τὴν ὀμιλίαν αὐτῆς οὐκ ἀποστερήσει
- 11 **А коли він цих трьох речей не робитиме її, то вона вийде дармо, без окупы.**
And if he does not do these three things for her, she has the right to go free without payment.
 ἐὰν δὲ τὰ τρία ταῦτα μὴ ποιῆσῃ αὐτῇ ἐξελεύσεται δωρεὰν ἄνευ ἀργυρίου
- 12 ¶ **Хто вдарить людину, і вона вмере, той конче буде забитий.**
He who gives a man a death-blow is himself to be put to death.
 ἐὰν δὲ πατάξῃ τίς τινα καὶ ἀποθάνῃ θανάτῳ θανατούσθω
- 13 **А хто не чатував, а Бог підвів кого в його руку, то дам тобі місце, куди той утече.**
But if he had no evil purpose against him, and God gave him into his hand, I will give you a place to which he may go in flight.
 ὁ δὲ οὐχ ἔκόν ἀλλὰ ὁ θεὸς παρέδωκεν εἰς τὰς χεῖρας αὐτοῦ δώσω σοι τόπον οὗ φεύξεται ἐκεῖ ὁ φονεύσας
- 14 **А коли хто буде замишляти на ближнього свого, щоб забити його з хитрістю, візьмеш його від жертівника Мого на смерть.**
But if a man makes an attack on his neighbour on purpose, to put him to death by deceit, you are to take him from my altar and put him to death.
 ἐὰν δὲ τις ἐπιθῆται τῷ πλησίον ἀποκτείνει αὐτὸν δόλῳ καὶ καταφύγῃ ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου μου λήμψῃ αὐτὸν θανατῶσαι
- 15 **А хто вдарить батька свого чи матір свою, той конче буде забитий.**
Any man who gives a blow to his father or his mother is certainly to be put to death.
 ὃς τύπτει πατέρα αὐτοῦ ἢ μητέρα αὐτοῦ θανάτῳ θανατούσθω

- 16 Α χτο вкраде людину і продасть її, або буде вона знайдена в руках його, той конче буде забитий.
Any man who gets another into his power in order to get a price for him is to be put to death, if you take him in the act.
 ὁ κακολογῶν πατέρα αὐτοῦ ἢ μητέρα αὐτοῦ τελευτήσει θανάτῳ
- 17 I χτο проклинає батька свого чи свою матір, той конче буде забитий.
Any man cursing his father or his mother is to be put to death.
 ὃς ἐὰν κλέψῃ τίς τινα τῶν υἱῶν ἰσραὴλ καὶ καταδυναστεύσας αὐτὸν ἀποδώται καὶ εὔρεθῇ ἐν αὐτῷ θανάτῳ τελευτάτῳ
- 18 Α коли будуть сваритися люди, і вдарить один одного каменем або кулаком, і той не вмере, а зляже на постелю,
If, in a fight, one man gives another a blow with a stone, or with the shut hand, not causing his death, but making him keep in bed;
 ἐὰν δὲ λοιδορῶνται δύο ἄνδρες καὶ πατάξῃ τις τὸν πλησίον λίθῳ ἢ πυγμῇ καὶ μὴ ἀποθάνῃ κατακλιθῇ δὲ ἐπὶ τὴν κοίτην
- 19 якщо встане й буде проходжуватися надворі з опертям своїм, то буде оправданий той, хто вдарив, тільки нехай дасть за прогаяння часу його та справді виликүс.
If he is able to get up again and go about with a stick, the other will be let off; only he will have to give him payment for the loss of his time, and see that he is cared for till he is well.
 ἐὰν ἐξαναστᾷς ὁ ἄνθρωπος περιπατήσῃ ἔξω ἐπὶ ῥάβδου ἀθῶος ἔσται ὁ πατάξας πλὴν τῆς ἀργίας αὐτοῦ ἀποτείσει καὶ τὰ ἰατρεία
- 20 Α коли хто вдарить раба свого або невільницю свою кистм, а той помре під рукою його, то конче буде покараний той.
If a man gives his man-servant or his woman-servant blows with a rod, causing death, he is certainly to undergo punishment.
 ἐὰν δὲ τις πατάξῃ τὸν παῖδα αὐτοῦ ἢ τὴν παιδίσκην αὐτοῦ ἐν ῥάβδῳ καὶ ἀποθάνῃ ὑπὸ τὰς χεῖρας αὐτοῦ δίκη ἐκδικηθήτω
- 21 Тільки якщо той переживе день або два дні, то не буде покараний, бо він його гроші.
But, at the same time, if the servant goes on living for a day or two, the master is not to get punishment, for the servant is his property.
 ἐὰν δὲ διαβιώσῃ ἡμέραν μίαν ἢ δύο οὐκ ἐκδικηθήσεται τὸ γὰρ ἀργύριον αὐτοῦ ἐστίν
- 22 ¶ Α коли будуть битися люди, і вдарять вагітну жінку, і скине вона дитину, а іншого нещастя не станеться, то конче буде покараний, як покладе на нього чоловік тієї жінки, і він дасть за присудом суддів.
If men, while fighting, do damage to a woman with child, causing the loss of the child, but no other evil comes to her, the man will have to make payment up to the amount fixed by her husband, in agreement with the decision of the judges.
 ἐὰν δὲ μάχωνται δύο ἄνδρες καὶ πατάξωσιν γυναῖκα ἐν γαστρὶ ἔχουσαν καὶ ἐξέλθῃ τὸ παιδίον αὐτῆς μὴ ἐξεικονισμένον ἐπιζήμιον ζημιωθήσεται καθότι ἂν ἐπιβάλῃ ὁ ἀνὴρ τῆς γυναϊκός δώσει μετὰ ἀξιώματος
- 23 Α якщо станеться нещастя, то даси душу за душу,
But if damage comes to her, let life be given in payment for life,
 ἐὰν δὲ ἐξεικονισμένον ἦν δώσει ψυχὴν ἀντὶ ψυχῆς
- 24 око за око, зуба за зуба, руку за руку, ногу за ногу,
Eye for eye, tooth for tooth, hand for hand, foot for foot,
 ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος χεῖρα ἀντὶ χειρός πόδα ἀντὶ ποδός
- 25 опарення за опарення, рану за рану, синяка за синяка.
Burning for burning, wound for wound, blow for blow.
 κατάκαυμα ἀντὶ κατακάυματος τραῦμα ἀντὶ τραύματος μώλωπα ἀντὶ μώλωπος
- 26 Α коли хто вдарить в око раба свого, або в око невільниці своєї, і знищить його, той на волю відпустить його за око його.
If a man gives his man-servant or his woman-servant a blow in the eye, causing its destruction, he is to let him go free on account of the damage to his eye.
 ἐὰν δὲ τις πατάξῃ τὸν ὀφθαλμὸν τοῦ οἰκέτου αὐτοῦ ἢ τὸν ὀφθαλμὸν τῆς θεραπαίνης αὐτοῦ καὶ ἐκτυφλώσῃ ἐλευθέρους ἐξαποστελεῖ αὐτοὺς ἀντὶ τοῦ ὀφθαλμοῦ αὐτῶν
- 27 Α якщо віб'є зуба раба свого, або зуба невільниці своєї, той на волю відпустить того за зуба його.
Or if the loss of a tooth is caused by his blow, he will let him go free on account of his tooth.
 ἐὰν δὲ τὸν ὀδόντα τοῦ οἰκέτου ἢ τὸν ὀδόντα τῆς θεραπαίνης αὐτοῦ ἐκκόψῃ ἐλευθέρους ἐξαποστελεῖ αὐτοὺς ἀντὶ τοῦ ὀδόντος αὐτῶν
- 28 Α коли віл ударить чоловіка або жінку, а той умре, конче буде вкаменований той віл, і м'ясо його не буде їджене, а власник того вола невинний.
If an ox comes to be the cause of death to a man or a woman, the ox is to be stoned, and its flesh may not be used for food; but the owner will not be judged responsible.
 ἐὰν δὲ κερατίσῃ ταῦρος ἄνδρα ἢ γυναῖκα καὶ ἀποθάνῃ λίθοις λιθοβοληθήσεται ὁ ταῦρος καὶ οὐ βρωθήσεται τὰ κρέα αὐτοῦ ὁ δὲ κύριος τοῦ ταύρου ἀθῶος ἔσται

- 29 А якщо віл був битливим і вчора, і третього дня, і було те засвідчене у власника його, а той його не пильнував, і заб'є той віл чоловіка або жінку, буде він укаменований, а також власник буде забитий.
But if the ox has frequently done such damage in the past, and the owner has had word of it and has not kept it under control, so that it has been the cause of the death of a man or woman, not only is the ox to be stoned, but its owner is to be put to death.
 ἐὰν δὲ ὁ ταῦρος κερατιστὴς ἢ πρὸ τῆς ἐχθῆς καὶ πρὸ τῆς τρίτης καὶ διαμαρτύρονται τῷ κυρίῳ αὐτοῦ καὶ μὴ ἀφανίσῃ αὐτόν ἀνέλη δὲ ἄνδρα ἢ γυναῖκα ὁ ταῦρος λιθοβοληθήσεται καὶ ὁ κύριος αὐτοῦ προσασποθανεῖται
- 30 Якщо на нього буде накладений викуп, то дасть викупа за душу свою, скільки буде на нього накладене.
If a price is put on his life, let him make payment of whatever price is fixed.
 ἐὰν δὲ λύτρα ἐπιβληθῇ αὐτῷ δώσει λύτρα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ ὅσα ἐὰν ἐπιβάλωσιν αὐτῷ
- 31 Або вдарить віл сина, або вдарить дочку, буде зроблено йому за цим законом.
If the death of a son or of a daughter has been caused, the punishment is to be in agreement with this rule.
 ἐὰν δὲ υἱὸν ἢ θυγατέρα κερατίσῃ κατὰ τὸ δίκαιωμα τοῦτο ποιήσουσιν αὐτῷ
- 32 Коли вдарить той віл раба або невольницю, то власник дасть панові того тридцять шеклів срібла, а віл той буде вкаменований.
If the death of a man-servant or of a woman-servant is caused by the ox, the owner is to give their master thirty shekels of silver, and the ox is to be stoned.
 ἐὰν δὲ παῖδα κερατίσῃ ὁ ταῦρος ἢ παιδίσκην ἀργυρίου τριάκοντα δίδραχμα δώσει τῷ κυρίῳ αὐτῶν καὶ ὁ ταῦρος λιθοβοληθήσεται
- 33 А коли хто розкрис яму, або викопас яму й не закрис її, і впаде туди віл або осел,
If a man makes a hole in the earth without covering it up, and an ox or an ass dropping into it comes to its death;
 ἐὰν δὲ τις ἀνοίξῃ λάκκον ἢ λατομήσῃ λάκκον καὶ μὴ καλύψῃ αὐτόν καὶ ἐμπέσῃ ἐκεῖ μὸσχος ἢ ὄνος
- 34 власник ями відшкодує, верне гроші власникові його, а загинуле буде йому.
The owner of the hole is responsible; he will have to make payment to their owner, but the dead beast will be his.
 ὁ κύριος τοῦ λάκκου ἀποτεῖσει ἀργύριον δώσει τῷ κυρίῳ αὐτῶν τὸ δὲ τετελευτηκὸς αὐτῷ ἔσται
- 35 А коли чийсь віл ударить вола його ближнього, і згине той, то продадуть вола живого, а гроші за нього поділять пополювині, і також загинулого поділять пополювині.
And if one man's ox does damage to another man's ox, causing its death, then the living ox is to be exchanged for money, and division made of the price of it, and of the price of the dead one.
 ἐὰν δὲ κερατίσῃ τινὸς ταῦρος τὸν ταῦρον τοῦ πλησίον καὶ τελευτήσῃ ἀποδώσονται τὸν ταῦρον τὸν ζῶντα καὶ διελοῦνται τὸ ἀργύριον αὐτοῦ καὶ τὸν ταῦρον τὸν τεθνηκότα διελοῦνται
- 36 А коли буде відоме, що віл був битливим і вчора й третього дня, а власник його не пильнував його, то конче нехай відшкодує вола за того вола, а забитий буде йому.
But if it is common knowledge that the ox has frequently done such damage in the past, and its owner has not kept it under control, he will have to give ox for ox; and the dead beast will be his.
 ἐὰν δὲ γνωρίζηται ὁ ταῦρος ὅτι κερατιστὴς ἔστιν πρὸ τῆς ἐχθῆς καὶ πρὸ τῆς τρίτης ἡμέρας καὶ διαμαρτυρημένοι ὄσιν τῷ κυρίῳ αὐτοῦ καὶ μὴ ἀφανίσῃ αὐτόν ἀποτεῖσει ταῦρον ἀντὶ ταύρου ὁ δὲ τετελευτηκὸς αὐτῷ ἔσται
- 1 ¶ (21-37) Коли хто вкраде вола або овечку, і заріже його або продасть його, то відшкодує п'ять штук великої худоби за вола того, а чотири дрібної худоби за ту овечку.
If a man takes without right another man's ox or his sheep, and puts it to death or gets a price for it, he is to give five oxen for an ox, or four sheep for a sheep, in payment: the thief will have to make payment for what he has taken; if he has no money, he himself will have to be exchanged for money, so that payment may be made.
 ἐὰν δὲ ἐν τῷ διορύγματι εὔρεθῇ ὁ κλέπτης καὶ πληγῆς ἀποθάνῃ οὐκ ἔστιν αὐτῷ φόνος
- 2 (22-1) Коли злодій буде зловлений в підкопі, і буде побитий так, що помре, то нема провини крові на тому, хто побив.
If a thief is taken in the act of forcing his way into a house, and his death is caused by a blow, the owner of the house is not responsible for his blood.
 ἐὰν δὲ ἀνατελῇ ὁ ἥλιος ἐπ' αὐτῷ ἔνοχος ἔστιν ἀναποθανεῖται ἐὰν δὲ μὴ ὑπάρχῃ αὐτῷ πραθῆτω ἀντὶ τοῦ κλέμματος
- 3 (22-2) Але як засвітило сонце над ним, то є на ньому провина крові. Злодій конче відшкодує, а якщо він нічого не має, то буде проданий за свою крадіжку.
But if it is after dawn, he will be responsible.
 ἐὰν δὲ καταλημφθῇ καὶ εὔρεθῇ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ τὸ κλέμμα ἀπὸ τοῦ ὄνου ἕως προβάτου ζῶντα διπλᾶ αὐτὰ ἀποτεῖσει
- 4 (22-3) Якщо та крадіжка справді буде знайдена в руці його живою, від вола аж до осла, до ягняти, то нехай відшкодує удвоє.
If he still has what he had taken, whatever it is, ox or ass or sheep, he is to give twice its value.
 ἐὰν δὲ καταβοσκήσῃ τις ἀγρὸν ἢ ἀμπελῶνα καὶ ἀφῆ τὸ κτήνος αὐτοῦ καταβοσκήσῃ ἀγρὸν ἕτερον ἀποτεῖσει ἐκ τοῦ ἀγροῦ αὐτοῦ κατὰ τὸ γένημα αὐτοῦ ἐὰν δὲ πάντα τὸν ἀγρὸν καταβοσκήσῃ τὰ βέλτιστα τοῦ ἀγροῦ αὐτοῦ καὶ τὰ βέλτιστα τοῦ ἀμπελῶνος αὐτοῦ ἀποτεῖσει

- 5 (22-4) Коли хто випасе поле або виноградника, і пустить свою худобу й буде випасати на чужому полі, відшкодує найліпшим із поля свого й найліпшим із свого виноградника.
If a man makes a fire in a field or a vine-garden, and lets the fire do damage to another man's field, he is to give of the best produce of his field or his vine-garden to make up for it.
ἐὰν δὲ ἐξελθὼν πῦρ εὗρη ἀκάνθας καὶ προσεμπρήσῃ ἄλωνα ἢ στάχους ἢ πεδῖον ἀποτεῖσει ὁ τὸ πῦρ ἐκκαύσας
- 6 (22-5) Коли вийде огонь і попаде на тернину, і буде спалена скирта, або збіжжя стояче, або поле, конче відшкодує той, хто запалив пожежу.
If there is a fire and the flames get to the thorns at the edge of the field, causing destruction of the cut grain or of the living grain, or of the field, he who made the fire will have to make up for the damage.
ἐὰν δὲ τις δῶ τῷ πλησίον ἀργύριον ἢ σκεύη φυλάξαι καὶ κλαπῆ ἐκ τῆς οἰκίας τοῦ ἀνθρώπου ἐὰν εὗρεθῇ ὁ κλέψας ἀποτεῖσει διπλοῦν
- 7 ¶ (22-6) Коли хто дасть своєму ближньому срібло або посуд на збереження, а воно буде вкрадене з дому того чоловіка, якщо буде знайдений злодій, нехай відшкодує вдвоє.
If a man puts money or goods in the care of his neighbour to keep for him, and it is taken from the man's house, if they get the thief, he will have to make payment of twice the value.
ἐὰν δὲ μὴ εὗρεθῇ ὁ κλέψας προσελεύσεται ὁ κύριος τῆς οἰκίας ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ ὁμείται ἢ μὴν μὴ αὐτὸς πεπονηρεῦσθαι ἐφ' ὅλης τῆς παρακαταθήκης τοῦ πλησίον
- 8 (22-7) Якщо ж злодій не буде знайдений, то власник дому буде приведений до суддів, на присягу, що не простягав своєї руки на працю свого ближнього.
If they do not get the thief, let the master of the house come before the judges and take an oath that he has not put his hand on his neighbour's goods.
κατὰ πᾶν ῥήτὸν ἀδίκημα περὶ τε μόσχου καὶ ὑποζυγίου καὶ προβάτου καὶ ἱματίου καὶ πάσης ἀπωλείας τῆς ἐγκαλουμένης ὅ τι οὖν ἂν ᾗ ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἐλεύσεται ἡ κρίσις ἀμφοτέρων καὶ ὁ ἀλοῦς δὲ τὸ τοῦ θεοῦ ἀποτεῖσει διπλοῦν τῷ πλησίον
- 9 (22-8) У кожній справі провини, про вола, про осла, про овечку, про одіж, про все згублене, про яке хто скаже, що це його, нехай справа обох приїде до судді. Кого суддя визнає за винного, той відшкодує вдвоє своєму ближньому.
In any question about an ox or an ass or a sheep or clothing, or about the loss of any property which anyone says is his, let the two sides put their cause before God; and he who is judged to be in the wrong is to make payment to his neighbour of twice the value.
ἐὰν δὲ τις δῶ τῷ πλησίον ὑποζύγιον ἢ μόσχον ἢ πρόβατον ἢ πᾶν κτήνος φυλάξαι καὶ συντριβῆ ἢ τελευτήσῃ ἢ αἰχμάλωτον γένηται καὶ μηδεὶς γνῶ
- 10 (22-9) Коли хто дасть своєму ближньому на збереження осла, або вола, або овечку, чи яку іншу худобину, а вона згине, або буде скалічена, або буде заграбована, і ніхто того не бачив,
If a man puts an ass or an ox or a sheep or any beast into the keeping of his neighbour, and it comes to death or is damaged or is taken away, without any person seeing it:
ὄρκος ἔσται τοῦ θεοῦ ἀνὰ μέσον ἀμφοτέρων ἢ μὴν μὴ αὐτὸν πεπονηρεῦσθαι καθ' ὅλης τῆς παρακαταθήκης τοῦ πλησίον καὶ οὕτως προσδέξεται ὁ κύριος αὐτοῦ καὶ οὐκ ἀποτεῖσει
- 11 (22-10) присяга Господня нехай буде між обома, що він не простяг своєї руки на власність свого ближнього, а власник її нехай забере, а позваний не буде відшкодувати.
If he takes his oath before the Lord that he has not put his hand to his neighbour's goods, the owner is to take his word for it and he will not have to make payment for it.
ἐὰν δὲ κλαπῆ παρ' αὐτοῦ ἀποτεῖσει τῷ κυρίῳ
- 12 (22-11) А якщо справді буде вкрадена від нього, то нехай відшкодує власникові її.
But if it is taken from him by a thief, he is to make up for the loss of it to its owner.
ἐὰν δὲ θηριάλωτον γένηται ἄξει αὐτὸν ἐπὶ τὴν θήραν καὶ οὐκ ἀποτεῖσει
- 13 (22-12) Якщо дійсно буде розшарпана вона, нехай принесе її як свідцтво, а за розшарпане він не відшкодує.
But if it has been damaged by a beast, and he is able to make this clear, he will not have to make payment for what was damaged.
ἐὰν δὲ αἰτήσῃ τις παρὰ τοῦ πλησίον καὶ συντριβῆ ἢ ἀποθάνῃ ἢ αἰχμάλωτον γένηται ὁ δὲ κύριος μὴ ἢ μετ' αὐτοῦ ἀποτεῖσει
- 14 (22-13) А коли хто позичить від свого ближнього худобину, а вона буде скалічена або згине, а власник її не був із нею, то конче відшкодує;
If a man gets from his neighbour the use of one of his beasts, and it is damaged or put to death when the owner is not with it, he will certainly have to make payment for the loss.
ἐὰν δὲ ὁ κύριος ἢ μετ' αὐτοῦ οὐκ ἀποτεῖσει ἐὰν δὲ μισθωτὸς ἢ ἔσται ἀντὶ τοῦ μισθοῦ αὐτοῦ
- 15 (22-14) якщо ж її власник був із нею, не відшкодує. А якщо худобина була найнята, то піде та шкода в заплату її.
If the owner is with it, he will not have to make payment: if he gave money for the use of it, the loss is covered by the payment.
ἐὰν δὲ ἀπατήσῃ τις παρθένον ἀμνήστευτον καὶ κοιμηθῆ μετ' αὐτῆς φερνῆ φερνιεῖ αὐτὴν αὐτῷ γυναῖκα
- 16 ¶ (22-15) А коли хто підмовить дівчину, яка не заручена, і ляже з нею, то нехай дасть їй вино, і візьме її собі за жінку.
If a man takes a virgin, who has not given her word to another man, and has connection with her, he will have to give a bride-price for her to be his wife.
ἐὰν δὲ ἀνανεῶν ἀνανεῶσῃ καὶ μὴ βούληται ὁ πατὴρ αὐτῆς δοῦναι αὐτὴν αὐτῷ γυναῖκα ἀργύριον ἀποτεῖσει τῷ πατρὶ καθ' ὅσον ἐστὶν ἡ φερνὴ τῶν παρθένων
- 17 (22-16) Якщо батько її справді відмовить віддати її йому, нехай відважить срібла згідно з вином дівочим.
If her father will not give her to him on any account, he will have to give the regular payment for virgins.
φαρμακὸς οὐ περιποιήσετε

- 18 (22-17) Чарівниці не залишиш при житті.
Any woman using unnatural powers or secret arts is to be put to death.
πάν κοιμώμενον μετὰ κτήνους θανάτῳ ἀποκτενεῖτε αὐτούς
- 19 (22-18) Кожен, хто зляжеться з худобиною, конче буде забитий.
Any man who has sex connection with a beast is to be put to death.
ὁ θουσιάζων θεοῖς θανάτῳ ὀλεθρευθήσεται πλὴν κυρίῳ μόνῳ
- 20 (22-19) Кожен, хто приносить жертву богам, крім Бога Одного, підпадає закляттю.
Complete destruction will come on any man who makes offerings to any other god but the Lord.
καὶ προσήλυτον οὐ κακώσετε οὐδὲ μὴ θλίψητε αὐτόν ἢτε γὰρ προσήλυτοι ἐν γῆ αἰγύπτῳ
- 21 (22-20) А приходька не будеш утискати та гнобити його, бо й ви були приходьками в єгипетським краї.
Do no wrong to a man from a strange country, and do not be hard on him; for you yourselves were living in a strange country, in the land of Egypt.
πᾶσαν χήραν καὶ ὀρφανὸν οὐ κακώσετε
- 22 (22-21) Жодної вдови та сироти не будеш гнобити;
Do no wrong to a widow, or to a child whose father is dead.
ἐὰν δὲ κακία κακώσητε αὐτούς καὶ κεκράζαντες καταβοήσωσι πρὸς με ἀκοῆ εἰσακούσομαι τῆς φωνῆς αὐτῶν
- 23 (22-22) якщо ж ти справді гнобитимеш їх, то коли вони, кличучи, кликатимуть до Мене, то конче почую їхній зойк,
If you are cruel to them in any way, and their cry comes up to me, I will certainly give ear;
καὶ ὀργισθήσομαι θυμῷ καὶ ἀποκτενῶ ὑμᾶς μαχαίρᾳ καὶ ἔσονται αἱ γυναῖκες ὑμῶν χῆραι καὶ τὰ παῖδια ὑμῶν ὀρφανὰ
- 24 (22-23) і розпалиться гнів Мій, і повбиваю вас мечем, і стануть жінки ваші вдовами, а діти ваші сиротами.
And in the heat of my wrath I will put you to death with the sword, so that your wives will be widows and your children without fathers.
ἐὰν δὲ ἀργύριον ἐκδανείσης τῷ ἀδελφῷ τῷ πενιχρῷ παρὰ σοῖ οὐκ ἔση αὐτὸν κατεπεύγων οὐκ ἐπιθήσεις αὐτῷ τόκον
- 25 ¶ (22-24) Якщо позичиш гроші народові Мосму, бідному, що з тобою, то не будь йому, як суворий позичальник, не покладеш на нього лихви.
If you let any of the poor among my people have the use of your money, do not be a hard creditor to him, and do not take interest.
ἐὰν δὲ ἐνεχύρασμα ἐνεχυράσης τὸ ἱμάτιον τοῦ πλησίον πρὸ δυσμῶν ἡλίου ἀποδώσεις αὐτῷ
- 26 (22-25) Якщо дійсно візьмеш у заставу одягу ближнього свого, то вернеш її йому до заходу сонця,
If ever you take your neighbour's clothing in exchange for the use of your money, let him have it back before the sun goes down:
ἔστιν γὰρ τοῦτο περιβόλαιον αὐτοῦ μόνον τοῦτο τὸ ἱμάτιον ἀσχημοσύνης αὐτοῦ ἐν τίνι κοιμηθήσεται ἐὰν οὖν καταβῆσθαι πρὸς με εἰσακούσομαι αὐτοῦ ἐλεῆμων γὰρ εἰμι
- 27 (22-26) бо вона єдине накриття його, вона одяг на тіло його; на чому він буде лежати? І станеться, коли буде він кликати до Мене, то почую, бо Я милосердний.
For it is the only thing he has for covering his skin; what is he to go to sleep in? and when his cry comes up to me, I will give ear, for my mercy is great.
θεοὺς οὐ κακολογήσεις καὶ ἄρχοντας τοῦ λαοῦ σου οὐ κακῶς ἔρεῖς
- 28 (22-27) Бога не будеш лихословити, а начальника в народі твоїм не будеш проклинати.
You may not say evil of the judges, or put a curse on the ruler of your people.
ἀπαρχὰς ἁλωνος καὶ ληνοῦ σου οὐ καθυστερήσεις τὰ πρωτότοκα τῶν υἱῶν σου δώσεις ἐμοί
- 29 (22-28) Не будеш спізнюватися, щодо жертв, із щедрістю збіжжя та з плинами твоїми. Перворідного з синів своїх даси Мені.
Do not keep back your offerings from the wealth of your grain and your vines. The first of your sons you are to give to me.
οὕτως ποιήσεις τὸν μίσχον σου καὶ τὸ πρόβατόν σου καὶ τὸ ὑποζόγιόν σου ἐπτά ἡμέρας ἔσται ὑπὸ τὴν μητέρα τῇ δὲ ὀγδόῃ ἡμέρᾳ ἀποδώσεις μοι αὐτό
- 30 (22-29) Так зробиш волові своєму, і дрібній худобі своїй: сім день буде вона з своєю матір'ю, а восьмого дня даси її Мені.
In the same way with your oxen and your sheep: for seven days let the young one be with its mother; on the eighth day give it to me.
καὶ ἄνδρες ἅγιοι ἔσεσθέ μοι καὶ κρέας θηριάλωτον οὐκ ἔδεσθε τῷ κυνὶ ἀπορρίψατε αὐτό
- 1 ¶ Не будеш розносити неправдивих погослосок. Не покладеш руки своєї з несправедливим, щоб бути свідком неправди.
Do not let a false statement go further; do not make an agreement with evil-doers to be a false witness.
οὐ παραδέξῃ ἀκοὴν ματαίαν οὐ συγκαταθήσῃ μετὰ τοῦ ἀδίκου γενέσθαι μάρτυς ἄδικος

- 2 Не будеш з більшістю, щоб чинити зло. І не будеш висловлюватися про позов, прихилиючись до більшості, щоб перегнути правду.
Do not be moved to do wrong by the general opinion, or give the support of your words to a wrong decision:
 οὐκ ἔση μετὰ πλειόνων ἐπὶ κακία οὐ προστεθήσῃ μετὰ πλῆθους ἐκκλῖναι μετὰ πλειόνων ὥστε ἐκκλῖναι κρίσιν
- 3 І не будеш потурати вбогому в його позові.
But, on the other hand, do not be turned from what is right in order to give support to a poor man's cause.
 καὶ πένητα οὐκ ἐλεήσεις ἐν κρίσει
- 4 Коли стрінеш вола свого ворога або осла його, що заблудив, то конче повернеш його йому.
If you come across the ox or the ass of one who is no friend to you wandering from its way, you are to take it back to him.
 ἐὰν δὲ συναντήσῃς τῷ βοῖ τοῦ ἐχθροῦ σου ἢ τῷ ὑποζυγίῳ αὐτοῦ πλανωμένους ἀποστρέψας ἀποδώσεις αὐτῷ
- 5 Коли побачиш осла свого ворога, що лежить під тягарем своїм, то не загаїшся допомогти йому, конче допоможеш разом із ним.
If you see the ass of one who has no love for you bent down to the earth under the weight which is put on it, you are to come to its help, even against your desire.
 ἐὰν δὲ ἴδῃς τὸ ὑποζύγιον τοῦ ἐχθροῦ σου πετωκὸς ὑπὸ τὸν γόμον αὐτοῦ οὐ παρελεύσῃ αὐτὸ ἀλλὰ συνεγερεῖς αὐτὸ μετ' αὐτοῦ
- 6 Не перегинай суду на бік вбогого свого в його позові.
Let no wrong decisions be given in the poor man's cause.
 οὐ διαστρέψεις κρίμα πένητος ἐν κρίσει αὐτοῦ
- 7 Від неправдивої справи віддалишся, а чистого й справедливого не забудь, бо Я не всправедливлю несправедливого.
Keep yourselves far from any false business; never let the upright or him who has done no wrong be put to death: for I will make the evil-doer responsible for his sin.
 ἀπὸ παντὸς ῥήματος ἀδίκου ἀποστήσῃ ἀθῶν καὶ δίκαιον οὐκ ἀποκτενεῖς καὶ οὐ δικαιοῦσαι τὸν ἀσεβῆ ἕνεκεν δώρων
- 8 А хабара не візьмеш, бо хабар осліплює зрячих і викривляє слова справедливих.
Take no rewards in a cause: for rewards make blind those who have eyes to see, and make the decisions of the upright false.
 καὶ δῶρα οὐ λήψῃς τὰ γὰρ δῶρα ἐκτυφλοῖ ὀφθαλμοὺς βλέπόντων καὶ λυμαίνεται ῥήματα δίκαια
- 9 А прихोдька не будеш тиснути, бо ви познали душу приходька, бо самі були приходьками в єгипетськiм краї.
Do not be hard on the man from a strange country who is living among you; for you have had experience of the feelings of one who is far from the land of his birth, because you yourselves were living in Egypt, in a strange land.
 καὶ προσήλυτον οὐ θλίψετε ὑμεῖς γὰρ οἴδατε τὴν ψυχὴν τοῦ προσήλυτου αὐτοὶ γὰρ προσήλυτοι ἦτε ἐν γῆ αἰγύπτῳ
- 10 ¶ І шість літ будеш сіяти землю своєю, і будеш збирати її врожай,
For six years put seed into your fields and get in the increase;
 ἕξ ἔτη σπερεῖς τὴν γῆν σου καὶ συνάξεις τὰ γενήματα αὐτῆς
- 11 а сьомого опустиш її та полишиш її, і будуть їсти вбогі народу твого, а позостале по них буде їсти польова звірина. Так само зробиш для виноградника твого, і для оливної твоєї.
But in the seventh year let the land have a rest and be unplanted; so that the poor may have food from it: and let the beasts of the field take the rest. Do the same with your vine-gardens and your olive-trees.
 τῷ δὲ ἑβδόμῳ ἄφρασιν ποιήσεις καὶ ἀνήσεις αὐτὴν καὶ ἔδονται οἱ πτωχοὶ τοῦ ἔθνους σου τὰ δὲ ὑπολειπόμενα ἔδεται τὰ ἄγρια θηρία οὕτως ποιήσεις τὸν ἀμπελῶνά σου καὶ τὸν ἐλαιῶνά σου
- 12 Шість день будеш робити діла свої, а сьомого дня спочинеш, щоб відпочив вил твоїй, і осел твоїй, і щоб відіхнув син невільниці твоєї й приходько.
For six days do your work, and on the seventh day keep the Sabbath; so that your ox and your ass may have rest, together with the son of your servant and the man from a strange land living among you.
 ἕξ ἡμέρας ποιήσεις τὰ ἔργα σου τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ἀνάπαυσις ἵνα ἀναπαύσῃται ὁ βοῦς σου καὶ τὸ ὑποζύγιόν σου καὶ ἵνα ἀναψύξῃ ὁ υἱὸς τῆς παιδίσκης σου καὶ ὁ προσήλυτος
- 13 І все, що Я сказав вам, будете виконувати. А ймення інших богів не згадаєте, не буде почуте воно на устах твоїх.
Take note of all these things which I have said to you, and let not the names of other gods come into your minds or from your lips.
 πάντα ὅσα εἶρηκα πρὸς ὑμᾶς φυλάξασθε καὶ ὄνομα θεῶν ἑτέρων οὐκ ἀναμνησθήσεσθε οὐδὲ μὴ ἀκουσθῆ ἕκ τοῦ στόματος ὑμῶν
- 14 Три рази на рік будеш святкувати Мені.
Three times in the year you are to keep a feast to me.
 τρεῖς καιροὺς τοῦ ἐνιαυτοῦ ἑορτάσατέ μοι

- 15 Будеш дотримувати свято Опрісноків; сім день будеш їсти опрісноки, як наказав тобі, окресленого часу місяця авіва, бо в нім ти був вийшов з Єгипту. І не будете являтися перед лицем Моїм з порожніми руками.
You are to keep the feast of unleavened bread; for seven days let your bread be without leaven, as I gave you orders, at the regular time in the month Abib (for in it you came out of Egypt); and let no one come before me without an offering:
 τὴν ἑορτὴν τῶν ἀζύμων φυλάξασθε ποιεῖν ἑπτὰ ἡμέρας ἕδεσθε ἄζυμα καθάπερ ἐνετείλαμην σοι κατὰ τὸν καιρὸν τοῦ μηνὸς τῶν νέων ἐν γὰρ αὐτῷ ἐξῆλθες ἐξ αἰγύπτου οὐκ ὀφθήσῃ ἐνώπιόν μου κενός
- 16 І свято жнив первоплоду праці твоєї, що сієш на полі. І свято збирання при закінченні року, коли ти збираєш з поля працю свою.
And the feast of the grain-cutting, the first-fruits of your planted fields: and the feast at the start of the year, when you have got in all the fruit from your fields.
 καὶ ἑορτὴν θερισμοῦ πρωτογενημάτων ποιήσεις τῶν ἔργων σου ὧν ἐὰν σπείρης ἐν τῷ ἀγρῷ σου καὶ ἑορτὴν συντελείας ἐπ' ἐξόδου τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐν τῇ συναγωγῇ τῶν ἔργων σου τῶν ἐκ τοῦ ἀγροῦ σου
- 17 Три рази на рік буде являтися весь чоловічий рід твій перед лицем Владики Господа.
Three times in the year let all your males come before the Lord God.
 τρεῖς καιροὺς τοῦ ἐνιαυτοῦ ὀφθήσεται πᾶν ἀρσενικόν σου ἐνώπιον κυρίου τοῦ θεοῦ σου
- 18 Не будеш приносити крові жертви Мосі на квашенім, а лійі Мосі святкової жертви не буде почувати аж до ранку.
Do not give the blood of my offering with leavened bread; and do not let the fat of my feast be kept all night till the morning.
 ὅταν γὰρ ἐκβάλω ἔθνη ἀπὸ προσώπου σου καὶ ἐμπλατύνω τὰ ὄρια σου οὐ θύσεις ἐπὶ ζύμῃ αἶμα θυσιάσματός μου οὐδὲ μὴ κοιμηθῇ στέαρ τῆς ἑορτῆς μου ἕως πρωῆς
- 19 Початки первоплоду твоєї землі принесеш до дому Господа, Бога твого. Не будеш варити ягняти в молоці його матері.
The best of the first-fruits of your land are to be taken into the house of the Lord your God. The young goat is not to be cooked in its mother's milk.
 τὰς ἀπαρχὰς τῶν πρωτογενημάτων τῆς γῆς σου εἰσίοσεις εἰς τὸν οἶκον κυρίου τοῦ θεοῦ σου οὐχ ἐψησεις ἄρνα ἐν γάλακτι μητρὸς αὐτοῦ
- 20 ¶ Ось Я послаю Ангола перед лицем твоїм, щоб він охороняв у дорозі тебе, і щоб провадив тебе до того місця, яке Я приготував.
See, I am sending an angel before you, to keep you on your way and to be your guide into the place which I have made ready for you.
 καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τὸν ἄγγελόν μου πρὸ προσώπου σου ἵνα φυλάξῃ σε ἐν τῇ ὁδῷ ὅπως εἰσαγάγῃ σε εἰς τὴν γῆν ἣν ἡτοίμασα σοι
- 21 Стережися перед лицем Його, і слухайся Його голосу! Не протився Йому, бо Він не пробачить вашого гріха, бо Ім'я Мос в Ньому.
Give attention to him and give ear to his voice; do not go against him; for your wrongdoing will not be overlooked by him, because my name is in him.
 πρόσεχε σεαυτῷ καὶ εἰσάκουε αὐτοῦ καὶ μὴ ἀπειθῇ αὐτῷ οὐ γὰρ μὴ ὑποστείληταί σε τὸ γὰρ ὄνομά μου ἐστὶν ἐπ' αὐτῷ
- 22 Коли ж справді послухася ти його голосу, і вчиниш усе, що говорю, то Я буду ворогувати проти ворогів твоїх, і буду гнобити твоїх гнобителів.
But if you truly give ear to his voice, and do whatever I say, then I will be against those who are against you, fighting those who are fighting you.
 ἐὰν ἀκοῇ ἀκούσητε τῆς ἐμῆς φωνῆς καὶ ποιήσης πάντα ὅσα ἂν ἐντείλωμαι σοι καὶ φυλάξητε τὴν διαθήκην μου ἕσεσθέ μοι λαὸς περιούσιος ἀπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν ἐμὴ γὰρ ἐστὶν πᾶσα ἡ γῆ ὑμεῖς δὲ ἕσεσθέ μοι βασιλείον ἱεράτευμα καὶ ἔθνος ἅγιον ταῦτα τὰ ῥήματα ἐρεῖς τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ ἐὰν ἀκοῇ ἀκούσητε τῆς φωνῆς μου καὶ ποιήσης πάντα ὅσα ἂν εἶπω σοι ἐχθροῦς σου καὶ ἀντικεῖσομαι τοῖς ἀντικειμένοις σοι
- 23 Бо Мій Ангол ходитиме перед лицем твоїм, і запровадить тебе до амореянина, і хіттеянина, і періззеянина, і ханаанеянина, хіввеянина, і свусеянина, а Я знищу його.
And my angel will go before you, guiding you into the land of the Amorite and the Hittite and the Perizzite and the Canaanite and the Hivite and the Jebusite, and they will be cut off by my hand.
 πορεύσεται γὰρ ὁ ἄγγελός μου ἡγούμενός σου καὶ εἰσάξει σε πρὸς τὸν αμορραῖον καὶ χετταῖον καὶ φερεζαῖον καὶ χананаῖον καὶ γεργесаῖον καὶ еваῖον καὶ ιεβουσαῖον καὶ ἐκτρίψω αὐτούς
- 24 Не будеш вклонятися їхнім богам, і служити їм не будеш, і не будеш чинити за вчинками їх, бо кінце порозбивася і кінце поламаєш їхні стовпи для богів.
Do not go down on your faces and give worship to their gods, or do as they do; but overcome them completely, and let their pillars be broken down.
 οὐ προσκυνήσεις τοῖς θεοῖς αὐτῶν οὐδὲ μὴ λατρεύσης αὐτοῖς οὐ ποιήσεις κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν ἀλλὰ καθαιρέσει καθελεῖς καὶ συντρίβων συντρίψεις τὰς στήλας αὐτῶν
- 25 І будеш служити ти Господеві, Богові своєму, і Він поблагословить твій хліб та воду твою, і з-посеред тебе усуне хворобу.
And give worship to the Lord your God, who will send his blessing on your bread and on your water; and I will take all disease away from among you.
 καὶ λατρεύσεις κυρίῳ τῷ θεῷ σου καὶ εὐλογήσω τὸν ἄρτον σου καὶ τὸ οἶνόν σου καὶ τὸ ὕδωρ σου καὶ ἀποστρέψω μαλακίαν ἀφ' ὑμῶν
- 26 У твоїм Краї не буде такої, що скидає плода, ані неплідної. Число твоїх днів Я доповню.
All your animals will give birth without loss, not one will be without young in all your land; I will give you a full measure of life.
 οὐκ ἔσται ἄγονος οὐδὲ στεῖρα ἐπὶ τῆς γῆς σου τὸν ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν σου ἀναπληρώσω
- 27 Свій страх пошлю перед лицем твоїм, і приведу в замішання весь цей народ, що ти ввійдеш між нього. І всіх ворогів твоїх оберну до тебе потилицею.
I will send my fear before you, putting to flight all the people to whom you come; all those who are against you will go in flight, turning their backs before you.
 καὶ τὸν φόβον ἀποστελῶ ἡγούμενόν σου καὶ ἐκστήσω πάντα τὰ ἔθνη εἰς οὐς σὺ εἰσπορεύῃ εἰς αὐτούς καὶ δώσω πάντας τοὺς ὑπεναντίους σου φυγάδας

- 28 I pošľu шершня перед тобою, i вiн вижене перед тобою хiввееянина, ханаанеянина та хiттеянина.
I will send hornets before you, driving out the Hivite and the Canaanite and the Hittite before your face.
καὶ ἀποστελῶ τὰς σφηκίας προτέρως σου καὶ ἐκβαλεῖ τοὺς αμορραῖους καὶ τοὺς εὐαῖους καὶ τοὺς χαναναῖους καὶ τοὺς χετταῖους ἀπὸ σοῦ
- 29 Не вижену їх перед тобою в однім році, щоб не став той Край спустошеним, i не розмножилася на тебе польова звірина.
I will not send them all out in one year, for fear that their land may become waste, and the beasts of the field be increased overmuch against you.
οὐκ ἐκβαλῶ αὐτοὺς ἐν ἑνιαυτῷ ἐνὶ ἴνα μὴ γένηται ἡ γῆ ἔρημος καὶ πολλὰ γένηται ἐπὶ σὲ τὰ θηρία τῆς γῆς
- 30 Помалу Я буду їх виганяти перед тобою, аж поки ти розродишся, i посадеш цей Край.
Little by little I will send them away before you, till your numbers are increased and you take up your heritage in the land.
κατὰ μικρὸν μικρὸν ἐκβαλῶ αὐτοὺς ἀπὸ σοῦ ἕως ἂν αὐξηθῆς καὶ κληρονομήσῃς τὴν γῆν
- 31 I покляду границу твою від моря Червоного й аж до моря Філістимського, i від пустині аж до Річки, бо дам в вашу руку мешканців цього Краю, i ти виженеш їх перед собою.
I will let the limits of your land be from the Red Sea to the sea of the Philistines, and from the waste land to the river Euphrates: for I will give the people of those lands into your power; and you will send them out before you.
καὶ θήσω τὰ ὄρια σου ἀπὸ τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης ἕως τῆς θαλάσσης τῆς φυλιστιμ καὶ ἀπὸ τῆς ἐρήμου ἕως τοῦ μεγάλου ποταμοῦ εὐφράτου καὶ παραδώσω εἰς τὰς χεῖρας ὑμῶν τοὺς ἐγκαθημένους ἐν τῇ γῇ καὶ ἐκβαλῶ αὐτοὺς ἀπὸ σοῦ
- 32 Не складай умови з ними та з їхніми богами.
Make no agreement with them or with their gods.
οὐ συγκαταθήσῃ αὐτοῖς καὶ τοῖς θεοῖς αὐτῶν διαθήκην
- 33 Не будуть сидіти вони в твоїм Краї, щоб не ввести тебе в гріх супроти Мене, коли будеш служити їхнім богам, бо це буде пастка тобі!
Let them not go on living in your land, or they will make you do evil against me: for if you give worship to their gods, it will certainly be a cause of sin to you.
καὶ οὐκ ἐγκαθήσονται ἐν τῇ γῇ σου ἵνα μὴ ἁμαρτεῖν σε ποιήσωσιν πρὸς με ἐὼν γὰρ δουλεύσης τοῖς θεοῖς αὐτῶν οὗτοι ἔσονται σοι πρόσκομμα
- 1 ¶ А до Мойсея сказав Він: Вийди до Господа ти й Аарон, Надав та Авігу, та сімдесят із Ізраїлевих старших, i вклоніться здалека.
And he said to Moses, Come up to the Lord, you and Aaron, and Nadab and Abihu and seventy of the chiefs of Israel; and give me worship from a distance.
καὶ μωυση εἶπεν ἀνάβηθι πρὸς κύριον σὺ καὶ ααρων καὶ ναδαβ καὶ αβιουδ καὶ ἑβδομήκοντα τῶν πρεσβυτέρων ἰσραηλ καὶ προσκυνήσουσιν μακρόθεν τῷ κυρίῳ
- 2 А Мойсей нехай підійде до Господа сам, а вони не підійдуть. А народ з ним не вийде.
And Moses only may come near to the Lord; but the others are not to come near, and the people may not come up with them.
καὶ ἐγγιεῖ μωυσης μόνος πρὸς τὸν θεόν αὐτοὶ δὲ οὐκ ἐγγιουσιν ὁ δὲ λαὸς οὐ συναναβήσεται μετ' αὐτῶν
- 3 I прибув Мойсей, та й оповів народові всі Господні слова та всі закони. I весь народ відповів одногосно, та й сказали: Усе, про що говорив Господь, зробимо!
Then Moses came and put before the people all the words of the Lord and his laws: and all the people, answering with one voice, said, Whatever the Lord has said we will do.
εἰσηλθεν δε μωυσης καὶ διηγήσατο τῷ λαῷ πάντα τὰ ῥήματα τοῦ θεοῦ καὶ τὰ δικαιώματα ἀπεκρίθη δε πᾶς ὁ λαὸς φωνῇ μιᾷ λέγοντες πάντα τοὺς λόγους οὓς ἐλάλησεν κύριος ποιήσομεν καὶ ἀκουσόμεθα
- 4 I написав Мойсей всі Господні слова. I встав він рано вранці, та й збудував жертвника під горою, та дванадцять кам'яних стовпів для дванадцяти Ізраїлевих племен.
Then Moses put down in writing all the words of the Lord, and he got up early in the morning and made an altar at the foot of the mountain, with twelve pillars for the twelve tribes of Israel.
καὶ ἔγραψεν μωυσης πάντα τὰ ῥήματα κυρίου ὀρθρίσας δε μωυσης τὸ πρωὶ ἑκοδόμησεν θυσιαστήριον ὑπὸ τὸ ὄρος καὶ δώδεκα λίθους εἰς τὰς δώδεκα φυλὰς τοῦ ἰσραηλ
- 5 I послав він юнаків, синів Ізраїлевих, i вони зложили цілопалення, i принесли жертви, мирні жертви для Господа, бички.
And he sent some of the young men of the children of Israel to make burned offerings and peace-offerings of oxen to the Lord.
καὶ ἐξαπέστειλεν τοὺς νεανίσκους τῶν υἱῶν ἰσραηλ καὶ ἀνήνεγκαν ὀλοκαυτώματα καὶ ἔθυσαν θυσίαν σωτηρίου τῷ θεῷ μοσχάρια
- 6 I взяв Мойсей половину крові, i вилив до мідниць, а другу половину тисі крові вилив на жертвника.
And Moses took half the blood and put it in basins; draining out half of the blood over the altar.
λαβὼν δε μωυσης τὸ ἡμισυ τοῦ αἵματος ἐνέχεεν εἰς κρατῆρας τὸ δε ἡμισυ τοῦ αἵματος προσέχεεν πρὸς τὸ θυσιαστήριον
- 7 I взяв він книгу заповіту, та й відчитав вголос народові. А вони сказали: Усе, що говорив Господь, зробимо й послухасмо!
And he took the book of the agreement, reading it in the hearing of the people: and they said, Everything which the Lord has said we will do, and we will keep his laws.
καὶ λαβὼν τὸ βιβλίον τῆς διαθήκης ἀνέγνω εἰς τὰ ὄτα τοῦ λαοῦ καὶ εἶπαν πάντα ὅσα ἐλάλησεν κύριος ποιήσομεν καὶ ἀκουσόμεθα

- 8 I взяв Мойсей тієї крові, і покропив на народ, та й сказав: Оце кров заповіді, що Господь уклав із вами про всі оці речі!
Then Moses took the blood and let it come on the people, and said, This blood is the sign of the agreement which the Lord has made with you in these words.
λαβὼν δὲ μωυσῆς τὸ αἷμα κατεσκεδάσεν τοῦ λαοῦ καὶ εἶπεν ἰδοὺ τὸ αἷμα τῆς διαθήκης ἧς διέθετο κύριος πρὸς ὑμᾶς περὶ πάντων τῶν λόγων τούτων
- 9 ¶ I вийшов Мойсей й Аарон, Надав та Авигу, та сімдесят Израїлевих старших,
Then Moses and Aaron, Nadab, and Abihu, and seventy of the chiefs of Israel went up:
καὶ ἀνέβη μωυσῆς καὶ ααρων καὶ ναδαβ καὶ αβιουδ καὶ ἑβδομήκοντα τῆς γερουσίας ἰσραηλ
- 10 і вони споглядали на Израїлевого Бога, а під ногами Його ніби зроблене з сапфірової плити, і немов саме небо, що до ясности.
And they saw the God of Israel; and under his feet there was, as it seemed, a jewelled floor, clear as the heavens.
καὶ εἶδον τὸν τόπον οὗ εἰστήκει ἐκεῖ ὁ θεὸς τοῦ ἰσραηλ καὶ τὰ ὑπὸ τοῦς πόδας αὐτοῦ ὡσεὶ ἔργον πλίνθου σαφείρου καὶ ὡσπερ εἶδος στερεώματος τοῦ οὐρανοῦ τῇ καθαριότητι
- 11 I він не простяг Своєї руки на достойних із синів Израїля. I вони споглядали на Бога, і їли й пили.
And he put not his hand on the chiefs of the children of Israel: they saw God, and took food and drink.
καὶ τῶν ἐπιλέκτων τοῦ ἰσραηλ οὐ διεφώνησεν οὐδὲ εἰς καὶ ὄφθησαν ἐν τῷ τόπῳ τοῦ θεοῦ καὶ ἔφαγον καὶ ἔπιον
- 12 ¶ I промовив Господь до Мойсея: Вийди до Мене на гору, і будь там. I дам тобі кам'яні таблиці, і закона та заповідь, що Я написав для навчання їх.
And the Lord said to Moses, Come up to me on the mountain, and take your place there: and I will give you the stones on which I have put in writing the law and the orders, so that you may give the people knowledge of them.
καὶ εἶπεν κύριος πρὸς μωυσῆν ἀνάβηθι πρὸς με εἰς τὸ ὄρος καὶ ἴσθι ἐκεῖ καὶ δώσω σοι τὰ πuzziα τὰ λίθινα τὸν νόμον καὶ τὰς ἐντολάς ἃς ἔγραψα νομοθετῆσαι αὐτοῖς
- 13 I встав Мойсей та Ісус, слуга його, і вийшов Мойсей на Божу гору.
Then Moses and Joshua his servant got up; and Moses went up into the mountain of God.
καὶ ἀναστὰς μωυσῆς καὶ ἰησοῦς ὁ παρεστηκὸς αὐτῷ ἀνέβησαν εἰς τὸ ὄρος τοῦ θεοῦ
- 14 А до старших сказав він: Сидіть нам на цим місці, аж поки ми вернемось до вас! А ось Аарон та Хур будуть із вами. Хто матиме справу, нехай прийде до них.
And he said to the chiefs, Keep your places here till we come back to you: Aaron and Hur are with you; if anyone has any cause let him go to them.
καὶ τοῖς πρεσβυτέροις εἶπεν ἡσυχάζετε αὐτοῦ ἕως ἀναστρέψωμεν πρὸς ὑμᾶς καὶ ἰδοὺ ααρων καὶ ωρ μεθ' ὑμῶν ἐάν τιτι συμβῆ κρίσις προσπορευέσθωσαν αὐτοῖς
- 15 I вийшов Мойсей на гору, а хмара закрила гору.
And Moses went up into the mountain, and it was covered by the cloud.
καὶ ἀνέβη μωυσῆς καὶ ἰησοῦς εἰς τὸ ὄρος καὶ ἐκάλυψεν ἡ νεφέλη τὸ ὄρος
- 16 I слава Господня спочивала на горі Синаї, а хмара закривала її шість день. А сьомого дня Він кликнув до Мойсея з середини хмари.
And the glory of the Lord was resting on Mount Sinai, and the cloud was over it for six days; and on the seventh day he said Moses' name out of the cloud.
καὶ κατέβη ἡ δόξα τοῦ θεοῦ ἐπὶ τὸ ὄρος τὸ σина καὶ ἐκάλυψεν αὐτὸ ἡ νεφέλη ἕξ ἡμέρας καὶ ἐκάλεσεν κύριος τὸν μωυσῆν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ἐκ μέσου τῆς νεφέλης
- 17 А вид Господньої слави як огонь, що пожирас на верхів'ї гори, на очах Израїлевих синів.
And the glory of the Lord was like a flame on the top of the mountain before the eyes of the children of Israel.
τὸ δὲ εἶδος τῆς δόξης κυρίου ὡσεὶ πῦρ φλέγον ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους ἐναντίον τῶν υἱῶν ἰσραηλ
- 18 I ввійшов Мойсей у середину хмари, і вийшов на гору. I Мойсей пробував на горі сорок день та сорок ночей.
And Moses went up the mountain, into the cloud, and was there for forty days and forty nights.
καὶ εἰσῆλθεν μωυσῆς εἰς τὸ μέσον τῆς νεφέλης καὶ ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος καὶ ἦν ἐκεῖ ἐν τῷ ὄρει τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ τεσσαράκοντα νύκτας
- 1 ¶ А Господь промовляв до Мойсея, говорячи:
And the Lord said to Moses,
καὶ ἐλάλησεν κύριος πρὸς μωυσῆν λέγων
- 2 Промовляй до Израїлевих синів, і нехай вони візьмуть для Мене приношення. Від кожного мужа, що дасть добровільно його серце, візьмете приношення для Мене.
Say to the children of Israel that they are to make me an offering; from every man who has the impulse in his heart take an offering for me.
εἶπὸν τοῖς υἱοῖς ἰσραηλ καὶ λάβετέ μοι ἀπαρχὰς παρὰ πάντων οἷς ἂν δόξη τῇ καρδίᾳ καὶ λήμψεσθε τὰς ἀπαρχὰς μου
- 3 А оце те приношення, що візьмете від них: золото, і срібло, і мідь,
And this is the offering you are to take from them: gold and silver and brass;
καὶ αὕτη ἐστὶν ἡ ἀπαρχή ἣν λήμψεσθε παρ' αὐτῶν χρυσίον καὶ ἀργύριον καὶ χαλκὸν

- 4 і блакить, і пурпур, і червень, і віссон, і козина вовна,
And blue and purple and red, and the best linen, and goats' hair;
καὶ ὑάκινθον καὶ πορφύραν καὶ κόκκινον διπλοῦν καὶ βύσσον κεκλωσμένην καὶ τρίχας αἰγείας
- 5 і шкурки баранячі, начервоно пофарбовані, і шкурки тахашеві, і дерево акації,
And sheepskins coloured red, and leather, and hard wood;
καὶ δέρματα κριῶν ἠρυθροδανωμένα καὶ δέρματα ὑάκινθινα καὶ ξύλα ἄσηπτα
- 7 і каміння оніксове, і каміння на оправу до ефоду й до нагрудника.
Beryls and stones of value to be put on the ephod and on the priest's bag.
καὶ λίθους σαρδίου καὶ λίθους εἰς τὴν γλυφὴν εἰς τὴν ἐπωμίδα καὶ τὸν ποδήρη
- 8 І нехай збудують Мені святиню, і перебуватиму серед них.
And let them make me a holy place, so that I may be ever present among them.
καὶ ποιήσεις μοι ἅγιασμα καὶ ὀφθήσομαι ἐν ὑμῖν
- 9 Як усе, що Я покажу тобі будову скинії та будову речей її, і так зробіте.
Make the House and everything in it from the designs which I will give you.
καὶ ποιήσεις μοι κατὰ πάντα ὅσα ἐγὼ σοι δεικνύω ἐν τῷ ὄρει τὸ παράδειγμα τῆς σκηνῆς καὶ τὸ παράδειγμα πάντων τῶν σκευῶν αὐτῆς οὕτω ποιήσεις
- 10 ¶ І зроблять вони ковчега з акаційного дерева, два лікті й пів довжина його, і лікоть і пів ширина його, і лікоть і пів вишина його.
And they are to make an ark of hard wood; two and a half cubits long, and a cubit and a half wide and high.
καὶ ποιήσεις κιβωτὸν μαρτυρίου ἐκ ξύλων ἀσήπτων δύο πήχεων καὶ ἡμίσεος τὸ μήκος καὶ πήχεος καὶ ἡμίσεος τὸ πλάτος καὶ πήχεος καὶ ἡμίσεος τὸ ὕψος
- 11 І пообкладасх його щирим золотом зсередини та іззовні. І зробиш вінця золотого навколо над ним.
It is to be plated inside and out with the best gold, with an edge of gold all round it
καὶ καταχρυσώσεις αὐτὴν χρυσῷ καθαρῷ ἔξωθεν καὶ ἔσωθεν χρυσώσεις αὐτὴν καὶ ποιήσεις αὐτῇ κυμάτια στρεπτά χρυσᾶ κύκλω
- 12 І виллєш для нього чотири золоті каблучки, і даси на чотирьох кутах його, дві каблучки на одному боці його, і дві каблучки на другому боці його.
And make four rings of gold for it, to be fixed on its four feet, two rings on one side of it and two on the other.
καὶ ἐλάσεις αὐτῇ τέσσαρας δακτυλίους χρυσοῦς καὶ ἐπιθήσεις ἐπὶ τὰ τέσσαρα κλίτη δύο δακτυλίους ἐπὶ τὸ κλίτος τὸ ἐν καὶ δύο δακτυλίους ἐπὶ τὸ κλίτος τὸ δεύτερον
- 13 І поробиш держакі з акаційного дерева, і пообкладасх їх золотом.
And make rods of the same wood, plating them with gold.
ποιήσεις δὲ ἀναφορεῖς ξύλα ἄσηπτα καὶ καταχρυσώσεις αὐτὰ χρυσῷ
- 14 І повсовєсх ці держакі в каблучки на боках ковчєгу, щоб ними носити ковчєга.
And put the rods through the rings at the sides of the ark, for lifting it.
καὶ εἰσάξεις τοὺς ἀναφορεῖς εἰς τοὺς δακτυλίους τοὺς ἐν τοῖς κλίτεσι τῆς κιβωτοῦ αἶρειν τὴν κιβωτὸν ἐν αὐτοῖς
- 15 В ковчєгових каблучках будуть ці держакі; не відступлять вони від нього.
The rods are to be kept in the rings, and never taken out.
ἐν τοῖς δακτυλίοις τῆς κιβωτοῦ ἔσονται οἱ ἀναφορεῖς ἀκίνητοι
- 16 І покладєш до ковчєгу те свідєцтво, що Я тобі дам.
Inside the ark you are to put the record which I will give you.
καὶ ἐμβαλεῖς εἰς τὴν κιβωτὸν τὰ μαρτύρια ἃ ἂν δῶ σοι
- 17 І зробиш віко зо щирого золота, два лікті й пів довжина його, і лікоть і пів ширина його.
And you are to make a cover of the best gold, two and a half cubits long and a cubit and a half wide.
καὶ ποιήσεις ἱλαστήριον ἐπίθεμα χρυσοῦ καθαροῦ δύο πήχεων καὶ ἡμίσεος τὸ μήκος καὶ πήχεος καὶ ἡμίσεος τὸ πλάτος
- 18 І зробиш два золоті хєрувими, роботою кутєю зробиш їх з обєх кінцїв віка.
And at the two ends of the cover you are to make two winged ones of hammered gold,
καὶ ποιήσεις δύο χερουβим χρυσᾶ τορευτὰ καὶ ἐπιθήσεις αὐτὰ ἐξ ἀμφοτέρων τῶν κλιτῶν τοῦ ἱλαστηρίου

- 19 I зроби одного херувима з кінця звідси, а одного херувима з кінця звідти. Від того віка поробите тих херувимів на обох кінцях його.
One at one end and one at the other; the winged ones are to be part of the cover.
ποιηθήσονται χερουβ εἰς ἕκ τοῦ κλίτους τούτου καὶ χερουβ εἰς ἕκ τοῦ κλίτους τοῦ δευτέρου τοῦ ἱλαστηρίου καὶ ποιήσεις τοὺς δύο χερουβιμ ἐπὶ τὰ δύο κλίτη
- 20 I будуть ті херувими простягати крила догори, і затінювати своїми крильми над віком, а їхні обличчя одне до одного; до віка будуть обличчя тих херувимів.
And their wings are to be outstretched over the cover, and the winged ones are to be opposite one another, facing the cover.
ἔσονται οἱ χερουβιμ ἐκτείνοντες τὰς πτέρυγας ἐπάνωθεν συσκιαζόντες ταῖς πτέρυξιν αὐτῶν ἐπὶ τοῦ ἱλαστηρίου καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν εἰς ἄλληλα εἰς τὸ ἱλαστήριον ἔσονται τὰ πρόσωπα τῶν χερουβιμ
- 21 I покладеш те віко згори на ковчега, а до цього ковчега покладеш свідоцтво, яке Я тобі дам.
And put the cover over the ark, and in the ark the record which I will give you.
καὶ ἐπιθήσεις τὸ ἱλαστήριον ἐπὶ τὴν κιβωτὸν ἄνωθεν καὶ εἰς τὴν κιβωτὸν ἐμβαλεῖς τὰ μαρτύρια ἃ ἂν δῶ σοι
- 22 I Я буду тобі відкриватися там, і буду говорити з тобою з-над віка з-посеред обох херувимів, що над ковчегом свідоцтва, про все, що розповім тобі для синів Ізраїлевих.
And there, between the two winged ones on the cover of the ark, I will come to you, face to face, and make clear to you all the orders I have to give you for the children of Israel.
καὶ γνωσθήσομαι σοι ἐκεῖθεν καὶ λαλήσω σοι ἄνωθεν τοῦ ἱλαστηρίου ἀνὰ μέσον τῶν δύο χερουβιμ τῶν ὄντων ἐπὶ τῆς κιβωτοῦ τοῦ μαρτυρίου καὶ κατὰ πάντα ὅσα ἂν ἐντείλωμαι σοι πρὸς τοὺς υἱοὺς ἰσραηλ
- 23 ¶ I зробиш стола з акаційного дерева, два лікті довжина його, і лікоть ширина його, і лікоть і пів вишина його.
And you are to make a table of the same wood, two cubits long, a cubit wide and a cubit and a half high,
καὶ ποιήσεις τράπεζαν χρυσοῦ καθαροῦ δύο πήχεων τὸ μήκος καὶ πήχεος τὸ εὖρος καὶ πήχεος καὶ ἡμίσεος τὸ ὕψος
- 24 I пообкладасш його ширим золотом, і зробиш вінця золотого для нього навколо.
Plated with the best gold, with a gold edge all round it;
καὶ ποιήσεις αὐτῇ στρεπτὰ κυμάτια χρυσᾶ κύκλω
- 25 I лиштву зробиш для нього в долоню навколо, і зробиш вінця золотого навколо, для лиштви його.
And make a frame all round it, as wide as a man's hand, with a gold edge to the frame.
καὶ ποιήσεις αὐτῇ στεφάνην παλαιστοῦ κύκλω καὶ ποιήσεις στρεπτὸν κυμάτιον τῇ στεφάνῃ κύκλω
- 26 I зробиш для нього чотири каблучки із золота, та й даси ці каблучки на чотирьох кінцях, що при його чотирьох ніжках.
And make four gold rings and put them at the four angles, on the four feet of the table;
καὶ ποιήσεις τέσσαρας δακτυλίους χρυσοῦς καὶ ἐπιθήσεις τοὺς δακτυλίους ἐπὶ τὰ τέσσαρα μέρη τῶν ποδῶν αὐτῆς
- 27 Навпроти лиштви будуть ці каблучки, на вкладання для держаків, щоб носити стола.
The rings are to be fixed under the frame to take the rods with which the table is to be lifted.
ὕπὸ τὴν στεφάνην καὶ ἔσονται οἱ δακτύλιοι εἰς ἐθήκας τοῖς ἀναφορεῦσιν ὥστε αἶρειν ἐν αὐτοῖς τὴν τράπεζαν
- 28 I поробиш ті держакі з акаційного дерева, і пообкладасш їх золотом, і на них будуть носити стола.
Make rods of the same wood, plated with gold, for lifting the table.
καὶ ποιήσεις τοὺς ἀναφορεῖς ἐκ ξύλων ἀσήπτων καὶ καταχρυσώσεις αὐτοὺς χρυσοῦ καθαροῦ καὶ ἀρθήσεται ἐν αὐτοῖς ἡ τράπεζα
- 29 I поробиш миски його, і кадильниці його, і чаші його та кухлі його, щоб ними лити, зо щирого золота їх ти поробиш.
And make the table-vessels, the spoons and the cups and the basins for liquids, all of the best gold.
καὶ ποιήσεις τὰ τρυβλία αὐτῆς καὶ τὰ θυίσκας καὶ τὰ σπονδεῖα καὶ τοὺς κυάθους ἐν οἷς σπείσεις ἐν αὐτοῖς χρυσοῦ καθαροῦ ποιήσεις αὐτά
- 30 А на столі покладеш хліб показний, що завжди перед Моїм лицем.
And on the table at all times you are to keep my holy bread.
καὶ ἐπιθήσεις ἐπὶ τὴν τράπεζαν ἄρτους ἐνοπίους ἐναντίον μου διὰ παντός
- 31 ¶ I зробиш свічника зо щирого золота, роботою кутою нехай буде зроблено цього свічника. Стопн його, і рамена його, келихи його, гудзі його й квітки його будуть із нього.
And you are to make a support for lights, of the best gold; its base and its pillar are to be of hammered gold; its cups, its buds, and its flowers are to be made of the same metal.
καὶ ποιήσεις λυχνίαν ἐκ χρυσοῦ καθαροῦ τορευτὴν ποιήσεις τὴν λυχνίαν ὁ καυλὸς αὐτῆς καὶ οἱ καλαμίσκοι καὶ οἱ κρατῆρες καὶ οἱ σφαιρωτῆρες καὶ τὰ κρίνα ἐξ αὐτῆς ἔσται

- 32 I шість рамен виходитимуть із боків його, три рамені свічника з одного боку його, і три рамені свічника з другого боку його.
It is to have six branches coming out from its sides; three branches from one side and three from the other.
ἕξ δὲ καλαμίσκοι ἐκπορευόμενοι ἐκ πλαγίων τρεῖς καλαμίσκοι τῆς λυχνίας ἐκ τοῦ κλίτους αὐτῆς τοῦ ἐνός καὶ τρεῖς καλαμίσκοι τῆς λυχνίας ἐκ τοῦ κλίτους τοῦ δευτέρου
- 33 Три келихи мигдалоподібні в одному рамені, гудзь і квітка, і три мигдалоподібні келихи в рамені другім, гудзь і квітка. Так на шости раменах, що виходять із свічника.
Every branch having three cups made like almond flowers, every cup with a bud and a flower, on all the branches.
καὶ τρεῖς κρατῆρες ἐκτετυπωμένοι καρυίσκους ἐν τῷ ἐνὶ καλαμίσκῳ σφαιρωτῆρ καὶ κρίνον οὕτως τοῖς ἕξ καλαμίσκοις τοῖς ἐκπορευομένοις ἐκ τῆς λυχνίας
- 34 А на стовпі свічника чотири келихи мигдалоподібні, гудзі його та квітки його.
And on the pillar, four cups like almond flowers, every one with its bud and its flower:
καὶ ἐν τῇ λυχνίᾳ τέσσαρες κρατῆρες ἐκτετυπωμένοι καρυίσκους ἐν τῷ ἐνὶ καλαμίσκῳ οἱ σφαιρωτῆρες καὶ τὰ κρίνα αὐτῆς
- 35 I гудзь під двома раменами з нього, і гудзь під іншими двома раменами з нього, і гудзь під третіми двома раменами з нього, у шости рамен, що виходять із свічника.
And under every two branches a bud, made with the branch, for all the six branches of it.
ὁ σφαιρωτῆρ ὑπὸ τοῦς δύο καλαμίσκους ἕξ αὐτῆς καὶ σφαιρωτῆρ ὑπὸ τοῦς τέσσαρας καλαμίσκους ἕξ αὐτῆς οὕτως τοῖς ἕξ καλαμίσκοις τοῖς ἐκπορευομένοις ἐκ τῆς λυχνίας
- 36 Їхні гудзі та їхні рамена нехай будуть із нього. Увесь він одне куття щирого золота.
The buds and the branches are to be made of the same metal; all together one complete work of hammered gold.
οἱ σφαιρωτῆρες καὶ οἱ καλαμίσκοι ἕξ αὐτῆς ἔστῳσαν ὅλη τορευτῆ ἕξ ἐνός χρυσοῦ καθαροῦ
- 37 I зробиш сім лямпадок до нього, і нехай засвітять його лямпадки, і нехай він світить на передню сторону його.
Then you are to make its seven vessels for the lights, putting them in their place so that they give light in front of it.
καὶ ποιήσεις τοὺς λύχνους αὐτῆς ἑπτὰ καὶ ἐπιθήσεις τοὺς λύχνους καὶ φανοῦσιν ἐκ τοῦ ἐνός προσώπου
- 38 А його щипчики та його лопатки на вугілї щире золото.
And the instruments and trays for use with it are all to be of the best gold.
καὶ τὸν ἐπαρυστήρα αὐτῆς καὶ τὰ ὑποθέματα αὐτῆς ἐκ χρυσοῦ καθαροῦ ποιήσεις
- 39 З таланту щирого золота зробиш його та весь цей посуд.
A talent of gold will be needed for it, with all these vessels.
πάντα τὰ σκεύη ταῦτα τάλαντον χρυσοῦ καθαροῦ
- 40 I дивись, і зроби за тим зразком, що тобі показувано на горі.
And see that you make them from the design which you saw on the mountain.
ὄρα ποιήσεις κατὰ τὸν τύπον τὸν δεδειγμένον σοι ἐν τῷ ὄρει
- 1 ¶ А скинію зробиш із десяти покривал із суканого віссону, і блакиті, і пурпуру та з червені. Херувими мистецькою роботою зробиш ти їх.
And you are to make a House for me, with ten curtains of the best linen, blue and purple and red, worked with designs of winged ones by a good workman.
καὶ τὴν σκηνὴν ποιήσεις δέκα αὐλαίας ἐκ βύσσου κεκλωσμένης καὶ ὑακίνθου καὶ πορφύρας καὶ κοκκίνου κεκλωσμένου χερουβιμ ἐργασία ὑφάντου ποιήσεις αὐτάς
- 2 Довжина одного покривала двадцять і вісім ліктів, а ширина одного покривала чотири лікті. Усім покривалам міра одна.
Every curtain is to be twenty-eight cubits long and four cubits wide, all of the same measure.
μῆκος τῆς αὐλαίας τῆς μιᾶς ὀκτὼ καὶ εἴκοσι πήχεων καὶ εὖρος τεσσάρων πήχεων ἢ αὐλαία ἢ μία ἔσται μέτρον τὸ αὐτὸ ἔσται πάσαις ταῖς αὐλαίαις
- 3 П'ять покривал буде поспинаних одне до одного, і п'ять покривал інших буде поспинаних одне до одного.
Five curtains are to be joined together, and the other five are to be joined together.
πέντε δὲ αὐλαίαι ἔσονται ἕξ ἀλλήλων ἐχόμεναι ἢ ἑτέρα ἐκ τῆς ἑτέρας καὶ πέντε αὐλαίαι ἔσονται συνεχόμεναι ἑτέρα τῇ ἑτέρῃ
- 4 I поробиш блакитні петельки на краю одного покривала з кінця в спинанні. I так само зробиш на краю кінцевого покривала в спинанні другім.
And you are to put twists of blue cord on the edge of the outside curtain of the first group of five, and on the edge of the outside curtain of the second group of five;
καὶ ποιήσεις αὐταῖς ἀγκύλας ὑακινθίνας ἐπὶ τοῦ χειλούς τῆς αὐλαίας τῆς μιᾶς ἐκ τοῦ ἐνός μέρους εἰς τὴν συμβολὴν καὶ οὕτως ποιήσεις ἐπὶ τοῦ χειλούς τῆς αὐλαίας τῆς ἑξωτέρας πρὸς τῇ συμβολῇ τῇ δευτέρῃ
- 5 П'ятдесят петельок поробиш у покривалі одним, і п'ятдесят петельок поробиш на кінці покривала, що в другім спинанні. Ті петельки протилежлі одна до однієї.
Fifty twists on one curtain and fifty on the other, the twists to be opposite one another.
πεντήκοντα ἀγκύλας ποιήσεις τῇ αὐλαίᾳ τῇ μιᾷ καὶ πενήκοντα ἀγκύλας ποιήσεις ἐκ τοῦ μέρους τῆς αὐλαίας κατὰ τὴν συμβολὴν τῆς δευτέρας ἀντιπρόσωποι ἀντιπίπτουσαι ἀλλήλαις εἰς ἐκάστην

- 6 I зробиш п'ятдесят золотих гачків, і поспинаш ті покривала одне до одного тими гачками, і буде одна скинія.
Then make fifty gold hooks, joining the curtains together by the hooks, and in this way the House will be made.
καὶ ποιήσεις κρίκους πενήκοντα χρυσοῦς καὶ συνάψεις τὰς ἀυλαίας ἐτέραν τῇ ἐτέρῃ τοῖς κρίκοις καὶ ἔσται ἡ σκηνὴ μία
- 7 ¶ I проробиш покривала з вовни козиної на намета над внутрішньою скинією, зробиш їх одинадцять покривал.
And you are to make curtains of goats' hair for a tent over the House, eleven curtains.
καὶ ποιήσεις δέρρεις τριχίνας σκέπην ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἕνδεκα δέρρεις ποιήσεις αὐτάς
- 8 Довжина одного покривала тридцять ліктів, а ширина одного покривала чотири лікті. Одинадцятьом покривалам міра одна.
Every curtain is to be thirty cubits long and four cubits wide, all of the same measure.
τὸ μήκος τῆς δέρρεως τῆς μιᾶς ἔσται τριάκοντα πήχεων καὶ τεσσάρων πήχεων τὸ εὔρος τῆς δέρρεως τῆς μιᾶς μέτρον τὸ αὐτὸ ἔσται ταῖς ἕνδεκα δέρρесси
- 9 I поспинаш п'ять покривал осібно, і шість покривал осібно, а шосте покривало складеш удвос напереді намету.
Five of these curtains are to be joined together, and the other six are to be joined together, the sixth being folded over to make a hanging in front of the tent.
καὶ συνάψεις τὰς πέντε δέρρεις ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ τὰς ἕξ δέρρεις ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ ἐπιδιπλώσεις τὴν δέρριν τὴν ἕκτην κατὰ πρόσωπον τῆς σκηνῆς
- 10 I поробиш п'ятдесят петельок на краю одного покривала, кінцевого в спинанні, і п'ятдесят петельок на краю покривала другого спинання.
And you are to put fifty twists of cord on the edge of the outside curtain of one group, and fifty twists on the edge of the outside curtain of the other group.
καὶ ποιήσεις ἀγκύλας πενήκοντα ἐπὶ τοῦ χειλοῦς τῆς δέρρεως τῆς μιᾶς τῆς ἀνὰ μέσον κατὰ συμβολὴν καὶ πενήκοντα ἀγκύλας ποιήσεις ἐπὶ τοῦ χειλοῦς τῆς δέρρεως τῆς συναπτούσης τῆς δευτέρας
- 11 I зробиш п'ятдесят мідяних гачків, і повсовуш ті гачки в петельки і поспинаш намета, і буде він один.
Then make fifty brass hooks and put the hooks into the twists, joining the tent together to make it one.
καὶ ποιήσεις κρίκους χαλκοῦς πενήκοντα καὶ συνάψεις τοὺς κρίκους ἐκ τῶν ἀγκυλῶν καὶ συνάψεις τὰς δέρρεις καὶ ἔσται ἓν
- 12 А те, що звисає, лишок в наметових покривалах, половина залишку покривала, буде звисати ззаду скинії.
And the folded part which is over of the curtains of the tent, the half-curtain which is folded back, will be hanging down over the back of the House.
καὶ ὑποθήσεις τὸ πλεονάζον ἐν ταῖς δέρρесси τῆς σκηνῆς τὸ ἡμισυ τῆς δέρρεως τὸ ὑπολειμμένον ὑποκαλύψεις τὸ πλεονάζον τῶν δέρρεων τῆς σκηνῆς ὑποκαλύψεις ὀπίσω τῆς σκηνῆς
- 13 I лікоть із цього, і лікоть із того боку в залишку в довжині наметового покривала буде звішений на боки скинії з цього й з того боку на покриття її.
And the cubit which is over of the ten curtains at the sides will be hanging over the two sides of the House as a cover.
πῆχυν ἐκ τούτου καὶ πῆχυν ἐκ τούτου ἐκ τοῦ ὑπερέχοντος τῶν δέρρεων ἐκ τοῦ μήκους τῶν δέρρεων τῆς σκηνῆς ἔσται συγκαλύπτων ἐπὶ τὰ πλάγια τῆς σκηνῆς ἔνθεν καὶ ἔνθεν ἵνα καλύπτῃ
- 14 I зробиш накриття для скинії, баранячі начервоно пофарбовані шкурки, і накриття зверху з тахашевих шкурок.
And then you are to make a cover for the tent, of sheepskins coloured red, and a cover of leather over that.
καὶ ποιήσεις κατακάλυμμα τῇ σκηνῇ δέρματα κριῶν ἠρυθροδανομένα καὶ ἐπικαλύμματα δέρματα ὑακίνθινα ἐπάνωθεν
- 15 ¶ I поробиш для скинії стоячі дошки з акаційного дерева.
And you are to make upright boards of hard wood for the House.
καὶ ποιήσεις στύλους τῇ σκηνῇ ἐκ ξύλων ἀσίπτων
- 16 Десять ліктів довжина дошки, і лікоть і півлікта ширина однієї дошки.
Every board is to be ten cubits high and a cubit and a half wide.
δέκα πήχεων ποιήσεις τὸν στύλον τὸν ἕνα καὶ πήχεος ἑνὸς καὶ ἡμίσεος τὸ πλάτος τοῦ στύλου τοῦ ἑνός
- 17 В одній дошці дві ручки, сполучені одна до однієї. Так зробиш усім дошкам скинійним.
Every board is to be joined to the one nearest to it by two tongues, and so for every board in the House.
δύο ἀγκωνίσκους τῷ στύλῳ τῷ ἐνὶ ἀντιπίπτοντας ἕτερον τῷ ἐτέρῳ οὕτως ποιήσεις πᾶσι τοῖς στύλοις τῆς σκηνῆς
- 18 I поробиш дошки для скинії, двадцять дощок на бік південний, на полудень.
These are the boards needed for the house; twenty boards for the south side,
καὶ ποιήσεις στύλους τῇ σκηνῇ εἴκοσι στύλους ἐκ τοῦ κλίτους τοῦ πρὸς βορρᾶν
- 19 I сорок срібних підстав поробиш під тими двадцятьма дошками, дві підстави під однією дошкою для двох ручок її, і дві підстави під дошкою другою для двох ручок її.
With forty silver bases under the twenty boards, two bases under every board to take its tongues.
καὶ τεσσαράκοντα βάσεις ἀργυρᾶς ποιήσεις τοῖς εἴκοσι στύλοις δύο βάσεις τῷ στύλῳ τῷ ἐνὶ εἰς ἀμφοτέρα τὰ μέρη αὐτοῦ καὶ δύο βάσεις τῷ στύλῳ τῷ ἐνὶ εἰς ἀμφοτέρα τὰ μέρη αὐτοῦ

- 20 А для другого боку скинії, в сторону півночі двадцять дощок.
And twenty boards for the second side of the house on the north,
 και τὸ κλίτος τὸ δεύτερον τὸ πρὸς νότον εἴκοσι στύλους
- 21 І для них сорок срібних підстав, дві підстави під одну дошку, і дві підстави під дошку другу.
With their forty silver bases, two under every board.
 και τεσσαράκοντα βάσεις αὐτῶν ἀργυρᾶς δύο βάσεις τῷ στύλῳ τῷ ἐνὶ εἰς ἀμφοτέρα τὰ μέρη αὐτοῦ και δύο βάσεις τῷ στύλῳ τῷ ἐνὶ εἰς ἀμφοτέρα τὰ μέρη αὐτοῦ
- 22 А для заднього боку скинії на захід зробиш шість дощок.
And six boards for the back of the House on the west,
 και ἐκ τῶν ὀπίσω τῆς σκηνῆς κατὰ τὸ μέρος τὸ πρὸς θάλασσαν ποιήσεις ἕξ στύλους
- 23 І дві дошки зробиш для кутів скинії на заднього бока.
With two boards for the angles of the House at the back.
 και δύο στύλους ποιήσεις ἐπὶ τῶν γωνιῶν τῆς σκηνῆς ἐκ τῶν ὀπισθίων
- 24 І нехай вони будуть поєднані здолу, і нехай разом будуть поєднані на верху її до однієї каблучки. Так нехай буде для обох них; нехай вони будуть для обох кутів.
The two are to be joined together at the base and at the top to one ring, forming the two angles.
 και ἔσται ἕξ Ἰσου κάτωθεν κατὰ τὸ αὐτὸ ἔσονται ἴσοι ἐκ τῶν κεφαλίδων εἰς σύμβλησιν μίαν οὕτως ποιήσεις ἀμφοτέρας ταῖς δυσὶν γωνίαις ἔστωσαν
- 25 І буде вісім дощок, а їхні підстави зо срібла, шістнадцять підстав: дві підстави під одну дошку, і дві під дошку другу.
So there are to be eight boards, with their sixteen silver bases, two bases under every board.
 και ἔσονται ὀκτὼ στύλοι και αἱ βάσεις αὐτῶν ἀργυραῖ δέκα ἕξ δύο βάσεις τῷ στύλῳ τῷ ἐνὶ εἰς ἀμφοτέρα τὰ μέρη αὐτοῦ και δύο βάσεις τῷ στύλῳ τῷ ἐνὶ
- 26 І зробиш засуви з акаційного дерева, п'ять для дощок одного боку скинії,
And make rods of the same wood, five for the boards on the one side,
 και ποιήσεις μοχλοὺς ἐκ ξύλων ἀσήπτων πέντε τῷ ἐνὶ στύλῳ ἐκ τοῦ ἐνὸς μέρους τῆς σκηνῆς
- 27 і п'ять засувів для дощок другого боку скинії, і п'ять засувів для дощок заднього боку на захід.
And five for the boards on the other side of the House, and five for the west side of the House at the back.
 και πέντε μοχλοὺς τῷ στύλῳ τῷ κλίτει τῆς σκηνῆς τῷ δευτέρῳ και πέντε μοχλοὺς τῷ στύλῳ τῷ ὀπισθίῳ τῷ κλίτει τῆς σκηνῆς τῷ πρὸς θάλασσαν
- 28 А середній засув посередині дощок буде засувати від кінця до кінця.
And the middle rod is to go through the rings of all the boards from end to end.
 και ὁ μοχλὸς ὁ μέσος ἀνὰ μέσον τῶν στύλων δικνεῖσθω ἀπὸ τοῦ ἐνὸς κλίτους εἰς τὸ ἕτερον κλίτος
- 29 А ці дошки пообкладаєш золотом, а каблучки їхні, на вкладання для засувів, поробиш із золота; і ці засуви пообкладаєш золотом.
And the boards are to be plated with gold, having gold rings for the rods to go through: and the rods are to be plated with gold.
 και τοὺς στύλους καταχρυσώσεις χρυσίῳ και τοὺς δακτυλίους ποιήσεις χρυσοῦς εἰς οὓς εἰσάξεις τοὺς μοχλοὺς και καταχρυσώσεις τοὺς μοχλοὺς χρυσίῳ
- 30 І поставиш скинію згідно з приписами, як тобі показано на горі.
And you are to make the House from the design which you saw on the mountain.
 και ἀναστήσεις τὴν σκηνὴν κατὰ τὸ εἶδος τὸ δεδειγμένον σοι ἐν τῷ ὄρει
- 31 ¶ І зробиш завісу з блакиті, і пурпуру, і червені та з суканого віссону. Мистецькою роботою зробити її з херувимами.
And you are to make a veil of the best linen, blue and purple and red, worked with designs of winged ones by a good workman:
 και ποιήσεις καταπέτασμα ἐξ ὑακίνθου και πορφύρας και κοκκίνου κεκλωσμένου και βύσσου νενησμένης ἔργον ὑφαντὸν ποιήσεις αὐτὸ χερουβιμ
- 32 І повісь її на чотирьох акаційних стовпах, пообкладаних золотом, гаки їх золоті, на чотирьох срібних підставах.
Hanging it by gold hooks from four pillars of wood, plated with gold and fixed in silver bases.
 και ἐπιθήσεις αὐτὸ ἐπὶ τεσσάρων στύλων ἀσήπτων κεχρυσωμένων χρυσίῳ και αἱ κεφαλίδες αὐτῶν χρυσαῖ και αἱ βάσεις αὐτῶν τέσσαρες ἀργυραῖ
- 33 І повісь ту завісу під гачками, і внесеш туди за завісу ковчега свідоства. І ця завіса буде відділяти вам між святинею її між Святею Святих!
And you are to put up the veil under the hooks, and put inside it the ark of the law: the veil is to be a division between the holy place and the most holy.
 και θήσεις τὸ καταπέτασμα ἐπὶ τοὺς στύλους και εἰσείσεις ἐκεῖ ἐσώτερον τοῦ καταπέτασματος τὴν κιβωτὸν τοῦ μαρτυρίου και διοριεῖ τὸ καταπέτασμα ὑμῖν ἀνὰ μέσον τοῦ ἁγίου και ἀνὰ μέσον τοῦ ἁγίου τῶν ἁγίων

- 34 **I** покладеш те віко на ковчега свідочтва в Святому Святих.
You are to put the cover on the ark of the law, inside the most holy place.
 καὶ κατακαλύψεις τῷ καταπέτάσματι τὴν κιβωτὸν τοῦ μαρτυρίου ἐν τῷ ἁγίῳ τῶν ἁγίων
- 35 **I** поставиш стола назовні завіси, а свічника навпроти столу на боці скинії на південь, а стола поставиш на боці півночі.
And outside the veil you are to put the table, and the support for the lights opposite the table on the south side of the House; and the table is to be on the north side.
 καὶ θήσεις τὴν τράπεζαν ἔξωθεν τοῦ καταπέτάσματος καὶ τὴν λυχνίαν ἀπέναντι τῆς τραπέζης ἐπὶ μέρος τῆς σκηνῆς τὸ πρὸς νότον καὶ τὴν τράπεζαν θήσεις ἐπὶ μέρος τῆς σκηνῆς τὸ πρὸς βορρᾶν
- 36 **I** зробиш заслону входу скинії з блакиті, і пурпуру, і червени та з суканого віссону, робота гаптівника.
And you are to make a curtain for the doorway of the Tent, of the best linen with needlework of blue and purple and red.
 καὶ ποιήσεις ἐπίσπαστρον ἐξ ὑακίνθου καὶ πορφύρας καὶ κοκκίνου κεκλωσμένου καὶ βύσσου κεκλωσμένης ἔργον ποικιλοῦ
- 37 **I** зробиш для заслони п'ять акаційних стовпів, і пообкладасш їх золотом; гаки їх золото; і виллеш для них п'ять мідяних підстав.
And make five pillars for the curtain, of hard wood plated with gold; their hooks are to be of gold and their bases of brass
 καὶ ποιήσεις τῷ καταπέτάσματι πέντε στύλους καὶ χρυσώσεις αὐτοὺς χρυσαῖ καὶ αἱ κεφαλίδες αὐτῶν χρυσαῖ καὶ χωνεύσεις αὐτοῖς πέντε βάσεις χαλκᾶς
- 1 ¶ **I** зробиш жертівника з акаційного дерева, п'ять ліктів довжина, і п'ять ліктів ширина; квадратний нехай буде той жертівник, а вишина його три лікті.
And make an altar of hard wood, a square altar, five cubits long, five cubits wide and three cubits high.
 καὶ ποιήσεις θυσιαστήριον ἐκ ξύλων ἀσήπτων πέντε πήχεων τὸ μήκος καὶ πέντε πήχεων τὸ εὖρος τετράγωνον ἔσται τὸ θυσιαστήριον καὶ τριῶν πήχεων τὸ ὕψος αὐτοῦ
- 2 **I** поробиш роги його на чотирьох кутах його, із нього нехай будуть роги його. **I** пообкладасш його міддю.
Put horns at the four angles of it, made of the same, plating it all with brass.
 καὶ ποιήσεις τὰ κέρατα ἐπὶ τῶν τεσσάρων γωνιῶν ἐξ αὐτοῦ ἔσται τὰ κέρατα καὶ καλύψεις αὐτὰ χαλκῷ
- 3 **I** поробиш горшки на зсипування попелу з нього, і лопатки його, і кропильниці його, і видельця його, і його лопатки на вугіль. Для всього посуду його будеш уживати міді.
And make all its vessels, the baskets for taking away the dust of the fire, the spades and basins and meat-hooks and fire-trays, of brass.
 καὶ ποιήσεις στεφάνην τῷ θυσιαστηρίῳ καὶ τὸν καλυπτῆρα αὐτοῦ καὶ τὰς φιάλας αὐτοῦ καὶ τὰς κρεάγρας αὐτοῦ καὶ τὸ πυρεῖον αὐτοῦ καὶ πάντα τὰ σκευὴ αὐτοῦ ποιήσεις χαλκᾶ
- 4 **I** зробиш для нього мідяну мережу роботою сітки, а над мережею зробиш чотири мідяні каблучки на чотирьох кінцях його.
And make a network of brass, with four brass rings at its four angles.
 καὶ ποιήσεις αὐτῷ ἐσχάραν ἔργῳ δικτυωτῷ χαλκῆν καὶ ποιήσεις τῇ ἐσχάρᾳ τέσσαρας δακτυλίους χαλκοῦς ἐπὶ τὰ τέσσαρα κλίτη
- 5 **I** покладеш її здолу під лиштву жертівника, і буде та мережа аж до половини жертівника.
And put the network under the shelf round the altar so that the net comes half-way up the altar.
 καὶ ὑποθήσεις αὐτοὺς ὑπὸ τὴν ἐσχάραν τοῦ θυσιαστηρίου κάτωθεν ἔσται δὲ ἡ ἐσχάρα ἕως τοῦ ἡμίσεος τοῦ θυσιαστηρίου
- 6 **I** поробиш держакі для жертівника, держакі з акаційного дерева, і пообкладасш їх міддю.
And make rods for the altar, of hard wood, plated with brass.
 καὶ ποιήσεις τῷ θυσιαστηρίῳ φορεῖς ἐκ ξύλων ἀσήπτων καὶ περιχαλκώσεις αὐτοὺς χαλκῷ
- 7 **I** буде всунено держакі його в каблучки; і будуть ті держакі на двох боках жертівника при ношенні його.
And put the rods through the rings at the two opposite sides of the altar, for lifting it.
 καὶ εισάξεις τοὺς φορεῖς εἰς τοὺς δακτυλίους καὶ ἔστωσαν οἱ φορεῖς κατὰ τὰ πλευρὰ τοῦ θυσιαστηρίου ἐν τῷ αἶρειν αὐτό
- 8 Порожнявим усередині зробиш його з дошок. Як показано було тобі на горі, так нехай зроблять.
The altar is to be hollow, boarded in with wood; make it from the design which you saw on the mountain.
 κοίλον σανιδωτὸν ποιήσεις αὐτό κατὰ τὸ παραδειχθέν σοι ἐν τῷ ὄρει οὕτως ποιήσεις αὐτό
- 9 ¶ **I** зробиш скинійне подвір'я. На південну сторону, на полудень запони для подвір'я, суканий віссон; довжина першої сторони сто ліктів.
And let there be an open space round the House, with hangings for its south side of the best linen, a hundred cubits long.
 καὶ ποιήσεις ἀλλήν τῇ σκηνῇ εἰς τὸ κλίτος τὸ πρὸς λίβα ἰστία τῆς ἀλλῆς ἐκ βύσσου κεκλωσμένης μήκος ἑκατὸν πηχῶν τῷ ἐνὶ κλίτει
- 10 **A** стовпів для нього двадцять, а їхніх підстав із міді двадцять. Гаки тих стовпів та обручі їхні срібло.
Their twenty pillars and their twenty bases are to be of brass; the hooks of the pillars and their bands are to be of silver.
 καὶ οἱ στῦλοι αὐτῶν εἴκοσι καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν εἴκοσι χαλκαῖ καὶ οἱ κρίκοι αὐτῶν καὶ αἱ ψαλίδες αὐτῶν ἀργυραῖ

- 11 I так само на сторону півночі вдовжину запони: довжина сто ліктів; а стовпів для нього двадцять, а підстав для них двадцять, із міді. Гаки тих стовпів та обручі їхні срібло.
And on the north side in the same way, hangings a hundred cubits long, with twenty pillars of brass on bases of brass; their hooks and their bands are to be of silver.
 οὕτως τῷ κλίτει τῷ πρὸς ἀπληρώτην ἰστία ἑκατὸν πηχῶν μῆκος καὶ οἱ στῦλοι αὐτῶν εἴκοσι καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν εἴκοσι χαλκαῖ καὶ οἱ κρίκοι καὶ αἱ ψαλίδες τῶν στύλων καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν περιηρηγ ὑρωμένα ἄργυρῳ
- 12 А ширина подвір'я в сторону заходу: запони п'ятдесят ліктів, а для них стовпів десять, а їхніх підстав десять.
And for the open space on the west side, the hangings are to be fifty cubits wide, with ten pillars and ten bases;
 τὸ δὲ εὖρος τῆς αὐλῆς τὸ κατὰ θάλασσαν ἰστία πενήτηκοντα πηχῶν στῦλοι αὐτῶν δέκα καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν δέκα
- 13 А ширина подвір'я в сторону переду, сходу, п'ятдесят ліктів.
And on the east side the space is to be fifty cubits wide.
 καὶ εὖρος τῆς αὐλῆς τὸ πρὸς νότον ἰστία πενήτηκοντα πηχῶν στῦλοι αὐτῶν δέκα καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν δέκα
- 14 I на п'ятнадцять ліктів запони для боку; стовпів для них три, і підстав для них три.
On the one side of the doorway will be hangings fifteen cubits long, with three pillars and three bases;
 καὶ πεντεκαίδεκα πηχῶν τὸ ὕψος τῶν ἰστιῶν τῷ κλίτει τῷ ἐνὶ στῦλοι αὐτῶν τρεῖς καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν τρεῖς
- 15 А для боку другого п'ятнадцять ліктів запони; стовпів для них три, і підстав для них три.
And on the other side, hangings fifteen cubits long, with three pillars and three bases.
 καὶ τὸ κλίτος τὸ δεῦτερον δέκα πέντε πηχῶν τῶν ἰστιῶν τὸ ὕψος στῦλοι αὐτῶν τρεῖς καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν τρεῖς
- 16 А для брами подвір'я заслона на двадцять ліктів із блакиті, і пурпуру, і червені та з суканого віссону, робота гаптівника. Для них стовпів чотири, і підстав їхні чотири.
And across the doorway, a veil of twenty cubits of the best linen, made of needlework of blue and purple and red, with four pillars and four bases.
 καὶ τῇ πύλῃ τῆς αὐλῆς κάλυμμα εἴκοσι πηχῶν τὸ ὕψος ἐξ ἁκίνθου καὶ πορφύρας καὶ κοκκίνου κεκλωσμένου καὶ βύσσου κεκλωσμένης τῇ ποικιλίᾳ τοῦ ῥαφιδευτοῦ στῦλοι αὐτῶν τέσσαρες καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν τέσσαρες
- 17 Усі стовпи подвір'я поспинані навколо сріблом; їхні гаки срібло, а підстави їхні мідь.
All the pillars round the open space are to have silver bands, with hooks of silver and bases of brass.
 πάντες οἱ στῦλοι τῆς αὐλῆς κύκλῳ κατηργυρωμένοι ἄργυρῳ καὶ αἱ κεφαλίδες αὐτῶν ἄργυραῖ καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν χαλκαῖ
- 18 Довжина подвір'я сто ліктів, а ширина скрізь п'ятдесят, а вишина п'ять ліктів. Запони з суканого віссону, а підстави стовпів мідь.
The open space is to be a hundred cubits long, fifty cubits wide, with sides five cubits high, curtained with the best linen, with bases of brass.
 τὸ δὲ μῆκος τῆς αὐλῆς ἑκατὸν ἐφ' ἑκατόν καὶ εὖρος πενήτηκοντα ἐπὶ πενήτηκοντα καὶ ὕψος πέντε πηχῶν ἐκ βύσσου κεκλωσμένης καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν χαλκαῖ
- 19 Усі речі скинії для всякої служби в ній, усі кілки її й усі кілки подвір'я мідь.
All the instruments for the work of the House, and all its nails, and the nails of the open space are to be of brass.
 καὶ πάντα ἢ κατασκευὴ καὶ πάντα τὰ ἐργαλεῖα καὶ οἱ πάσσαλοι τῆς αὐλῆς χαλκοῖ
- 20 ¶ I ти накажеш Ізраїлевим синам, і нехай вони приносять тобі оливу з оливок, чисту, товчену, для освітлення, щоб завжди горіла лампада.
Give orders to the children of Israel to give you clear olive oil for the lights, so that a light may be burning there at all times.
 καὶ σὺ σύνταξον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ καὶ λαβέτωσάν σοι ἔλαιον ἐξ ἐλαίων ἄτρυγον καθαρὸν κεκομμένον εἰς φῶς καῦσαι ἵνα κήται λύχνος διὰ παντός
- 21 У скинії заповіді назовні зависи, що на свідоцтві, приготує її на запалення Аарон та сини його від вечора аж до ранку перед лицем Господнім. Це вічна постанова їхнім родам від Ізраїлевих синів!
Let Aaron and his sons put this in order, evening and morning, before the Lord, inside the Tent of meeting, outside the veil which is before the ark; this is to be an order for ever, from generation to generation, to be kept by the children of Israel.
 ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου ἐξῶθεν τοῦ καταπέτασματος τοῦ ἐπὶ τῆς διαθήκης καύσει αὐτὸ ααρων καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ἀφ' ἑσπέρας ἕως πρωῒ ἐναντίον κυρίου νόμιμον αἰώνιον εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν παρὰ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ
- 1 ¶ А ти візьми до себе брата свого Аарона та синів його з ним, з-поміж Ізраїлевих синів, щоб він був священником для Мене, Аарона, Надава, і Авігу, Елеазара та Ітамара, синів Ааронових.
Now let Aaron your brother, and his sons with him, come near from among the children of Israel, so that they may be my priests, even Aaron, and Nadab, Abihu, Eleazar, and Ithamar, his sons.
 καὶ σὺ προσαγάγου πρὸς σεαυτὸν τὸν τε ααρων τὸν ἀδελφόν σου καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ ἐκ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἱερατεύειν μοι ααρων καὶ ναδαβ καὶ αβιουδ καὶ ελεαζαρ καὶ ιθαμαρ υἱοὺς ααρων

- 2 **I зробиш священні шати для брата свого Аарона на славу й красу.**
And make holy robes for Aaron your brother, so that he may be clothed with glory and honour.
καὶ ποιήσεις στολὴν ἁγίαν ααρων τῷ ἀδελφῷ σου εἰς τιμὴν καὶ δόξαν
- 3 **I ти скажеш усім мудросердим, що Я наповнив їх духом мудрости, і вони зроблять Ааронові шати для посвячення його, щоб був священником для Мене.**
Give orders to all the wise-hearted workmen, whom I have made full of the spirit of wisdom, to make robes for Aaron, so that he may be made holy as my priest.
καὶ σὺ λάλησον πᾶσι τοῖς σοφοῖς τῆ διανοίᾳ οὗς ἐνέπλησα πνεύματος αἰσθήσεως καὶ ποιήσουσιν τὴν στολὴν τὴν ἁγίαν ααρων εἰς τὸ ἅγιον ἐν ᾧ ἱερατεύσει μοι
- 4 **А оце ті шати, що вони зроблять: нагрудник, і ефод, і верхню шату, і хітон плетений, завій і пояс. I зробиш священні шати для брата свого Аарона та для синів його, щоб він був священиком для Мене.**
This is what they are to make: a priest's bag, an ephod, and a robe, and a coat of coloured needlework, a head-dress, and a linen band; they are to make holy robes for Aaron your brother and for his sons, so that they may do the work of priests for me.
καὶ αὗται αἱ στολαὶ ἃς ποιήσουσιν τὸ περιστήθιον καὶ τὴν ἐπωμίδα καὶ τὸν ποδήρη καὶ χιτῶνα κοσμηβωτὸν καὶ κίδαριν καὶ ζώνην καὶ ποιήσουσιν στολὰς ἁγίας ααρων καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ εἰς τὸ ἱερατεῦν μοι
- 5 **I візьмуть вони золота, і блакиті, і пурпуру, і червені та віссону,**
They are to take the gold and blue and purple and red and the best linen,
καὶ αὐτοὶ λήμψονται τὸ χρυσίον καὶ τὴν ὑάκινθον καὶ τὴν πορφύραν καὶ τὸ κόκκινον καὶ τὴν βύσσον
- 6 **¶ I зроблять ефода з золота, блакиті, і пурпуру, і червені та з віссону суканого, робота мистця.**
And make the ephod of gold and blue and purple and red and the best linen, the work of a designer.
καὶ ποιήσουσιν τὴν ἐπωμίδα ἐκ βύσσου κεκλωσμένης ἔργον ὕφαντὸν ποικιλτοῦ
- 7 **Два злучені нарамники будуть у нього при обох кінцях його, і буде він сполучений.**
It is to have two bands stitched to it at the top of the arms, joining it together.
δύο ἐπωμίδες συνέχουσαι ἔσονται αὐτῷ ἑτέρα τὴν ἑτέραν ἐπὶ τοῖς δυοῖς μέρεσιν ἐξηρημένα
- 8 **А пояс мистецький його ефоду, що на нім, тієї ж роботи, нехай буде з нього, з золота, блакиті, і пурпуру, і червені та з суканого віссону.**
And the beautifully worked band, which goes on it, is to be of the same work and the same material, of gold and blue and purple and red and twisted linen-work.
καὶ τὸ ὕφασμα τῶν ἐπωμίδων ὃ ἐστὶν ἐπ' αὐτῷ κατὰ τὴν ποιήσιν ἐξ αὐτοῦ ἔσται ἐκ χρυσοῦ καὶ ὑακίνθου καὶ πορφύρας καὶ κόκκινου διανευρημένου καὶ βύσσου κεκλωσμένης
- 9 **I візьмеш два оніксові камені, та й вирізьбиш на них імена Ізраїлевих синів,**
You are to take two beryl stones, on which the names of the children of Israel are to be cut:
καὶ λήμψη τοὺς δύο λίθους λίθους σμαράγδου καὶ γλύψεις ἐν αὐτοῖς τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν ἰσραηλ
- 10 **шість із їхніх імен на камені одним, а ймення шости позосталих на камені другим, за їхнім народженням.**
Six names on the one stone and six on the other, in the order of their birth.
ἕξ ὀνόματα ἐπὶ τὸν λίθον τὸν ἓνα καὶ τὰ ἕξ ὀνόματα τὰ λοιπὰ ἐπὶ τὸν λίθον τὸν δεῦτερον κατὰ τὰς γενέσεις αὐτῶν
- 11 **Роботою різьбаря каменя, різьбою печатки вирізьбиш на тих обох каменях імена Ізраїлевих синів; оточені золотими гніздами зробиш їх.**
With the work of a jeweller, like the cutting of a stamp, the names of the children of Israel are to be cut on them, and they are to be fixed in twisted frames of gold.
ἔργον λιθοουργικῆς τέχνης γλύμμα σφραγίδος διαγλύψεις τοὺς δύο λίθους ἐπὶ τοῖς ὀνόμασιν τῶν υἱῶν ἰσραηλ
- 12 **I положиш обидва камені на нарамниках ефоду, камені пам'яті для Ізраїлевих синів. I буде носити Аарон їхні ймення перед Божим лицем на обох плечах своїх на пам'ять.**
And the two stones are to be placed on the ephod, over the arm-holes, to be stones of memory for the children of Israel: Aaron will have their names on his arms when he goes in before the Lord, to keep the Lord in mind of them.
καὶ θήσεις τοὺς δύο λίθους ἐπὶ τῶν ὤμων τῆς ἐπωμίδος λίθοι μνημοσύνου εἰσὶν τοῖς υἱοῖς ἰσραηλ καὶ ἀναλήμψεται ααρων τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν ἰσραηλ ἔναντι κυρίου ἐπὶ τῶν δύο ὤμων αὐτοῦ μνημῶσιν περὶ αὐτῶν
- 13 **А гнізда поробиш із золота.**
And you are to make twisted frames of gold;
καὶ ποιήσεις ἀσπιδίσκας ἐκ χρυσοῦ καθαροῦ

- 14 I два ланцюги зо широкого золота, плетеними поробиш їх, роботою шнурів. I даси ті плетені ланцюги на гнізда.
And two chains of the best gold, twisted like cords; and have the chains fixed on to the frames.
 και ποιήσεις δύο κροσσωτά ἐκ χρυσίου καθαροῦ καταμειγμένα ἐν ἄνθεσιν ἔργον πλοκῆς και ἐπιθήσεις τὰ κροσσωτά τὰ πεπλεγμένα ἐπὶ τὰς ἀσπίδισκας κατὰ τὰς παρωμίδας αὐτῶν ἐκ τῶν ἐμπροσθίων
- 15 ¶ I зробиш нагрудника судного, роботою мистця, як робота ефоду зробиш його, із золота, блакиті, і пурпуру, і червені та з віссону суканого зробиш його.
And make a priest's bag for giving decisions, designed like the ephod, made of gold and blue and purple and red and the best linen.
 και ποιήσεις λογεῖον τῶν κρίσεων ἔργον ποικίλου κατὰ τὸν ῥυθμὸν τῆς ἐπωμίδος ποιήσεις αὐτὸ ἐκ χρυσίου και ὑακίνθου και πορφύρας και κοκκίνου κεκλωσμένου και βύσσου κεκλωσμένης ποιήσεις αὐτὸ
- 16 Квадратовий нехай буде він, зложений удвос, п'ядь довжина його, і п'ядь ширина його.
It is to be square, folded in two, a hand-stretch long and a hand-stretch wide.
 τετράγωνον ἔσται διπλοῦν σπιθαμῆς τὸ μῆκος και σπιθαμῆς τὸ εὖρος
- 17 I понасаджусь на ньому каменеве насадження, чотири ряди каменя. Ряд: рубін, топаз і смарагд ряд перший.
And on it you are to put four lines of jewels; the first line is to be a cornelian, a chrysolite, and an emerald;
 και καθυφανεῖς ἐν αὐτῷ ὕφασμα κατάλιθον τετράστιχον στίχος λίθων ἔσται σάρδιον τοπάζιον και σμάραγδος ὁ στίχος ὁ εἶς
- 18 A ряд другий: карбункул, сапфір і яспіс.
The second, a ruby, a sapphire, and an onyx;
 και ὁ στίχος ὁ δεύτερος ἄνθραξ και σάφειρος και ἴασπις
- 19 A ряд третій: опаль, агат і аметист.
The third, a jacinth, an agate, and an amethyst;
 και ὁ στίχος ὁ τρίτος λιγύριον ἀχάτης και ἀμέθυστος
- 20 A четвертий ряд: хризоліт, і онікс, і берил, вони будуть вставлені в золото в своїх гніздах.
The fourth, a topaz, a beryl, and a jasper; they are to be fixed in twisted frames of gold.
 και ὁ στίχος ὁ τέταρτος χρυσόλιθος και βηρύλλιον και ὄνυχιον περικεκαλυμμένα χρυσίῳ συνδεδεμένα ἐν χρυσίῳ ἔστωσαν κατὰ στίχον αὐτῶν
- 21 A камені нехай будуть на ймення дванадцяти Ізраїлевих синів, на ймення їх; різьбою печатки кожен на ймення його нехай будуть для дванадцяти родів.
The jewels are to be twelve in number, for the names of the children of Israel; every jewel having the name of one of the twelve tribes cut on it as on a stamp.
 και οἱ λίθοι ἔστωσαν ἐκ τῶν ὀνομάτων τῶν υἱῶν ἰσραηλ δέκα δύο κατὰ τὰ ὀνόματα αὐτῶν γλυφαὶ σφραγίδων ἕκαστος κατὰ τὸ ὄνομα ἔστωσαν εἰς δέκα δύο φυλάς
- 22 I поробиш на нагруднику сукані ланцюги плетеною роботою зо широкого золота.
And you are to make two chains of gold, twisted like cords, to be fixed to the priest's bag.
 και ποιήσεις ἐπὶ τὸ λογεῖον κροσσωτὸς συμπελεγμένους ἔργον ἀλυσιδωτὸν ἐκ χρυσίου καθαροῦ
- 29 I буде носити Аарон імена Ізраїлевих синів в суднім нагруднику на серці своїм, як буде входити до святині, на повсякчасну пам'ять перед Господнім лицем.
And so Aaron will have the names of the children of Israel on the priest's bag over his heart whenever he goes into the holy place, to keep the memory of them before the Lord.
 και λήμψεται ααρων τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν ἰσραηλ ἐπὶ τοῦ λογεῖου τῆς κρίσεως ἐπὶ τοῦ στήθους εἰσιόντι εἰς τὸ ἅγιον μνημόσυνον ἐναντι τοῦ θεοῦ [29a] και θήσεις ἐπὶ τὸ λογεῖον τῆς κρίσεως τοὺς κροσσωτὸς τὰ ἀλυσιδωτὰ ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν κλιτῶν τοῦ λογεῖου ἐπιθήσεις και τὰς δύο ἀσπίδισκας ἐπιθήσεις ἐπ' ἀμφοτέρους τοὺς ὄμους τῆς ἐπωμίδος κατὰ πρόσωπον
- 30 I даси до судного нагрудника урім та туммім, і будуть вони на Аароновім серці при вході його перед Господнім лицем. I буде завжди носити Аарон суд Ізраїлевих синів на своїм серці перед Господнім обличчям.
And in the bag you are to put the Urim and Thummim, so that they may be on Aaron's heart whenever he goes in before the Lord; and Aaron may have the power of making decisions for the children of Israel before the Lord at all times.
 και ἐπιθήσεις ἐπὶ τὸ λογεῖον τῆς κρίσεως τὴν δὴλῶσιν και τὴν ἀλήθειαν και ἔσται ἐπὶ τοῦ στήθους ααρων ὅταν εἰσπορευῆται εἰς τὸ ἅγιον ἐναντίον κυρίου και οἴσει ααρων τὰς κρίσεις τῶν υἱῶν ἰσραηλ ἐπὶ τοῦ στήθους ἐναντίον κυρίου διὰ παντός
- 31 ¶ I зробиш верхню шату для ефоду, усю блакитну.
The robe which goes with the ephod is to be made all of blue;
 και ποιήσεις ὑποδύτην ποδήρη ὅλον ὑακίνθινον

- 32 I нехай буде в середині її отвір для голови його; край отвору нехай буде навколо роботою ткача, як панцерний отвір буде її, щоб її не дергися.
With a hole at the top, in the middle of it; the hole is to be edged with a band to make it strong like the hole in the coat of a fighting-man, so that it may not be broken open.
 και ἔσται τὸ περιστόμιον ἐξ αὐτοῦ μέσον ὧν ἔχον κύκλω τοῦ περιστομίου ἔργον ὑφάντου τὴν συμβολὴν συνυφασμένην ἐξ αὐτοῦ ἵνα μὴ ῥαγῇ
- 33 I поробиш на подолку її гранатові яблука з блакиті, і пурпуру та з червені, на подолку її навколо, і золоті дзвінки поміж ними навколо,
And round the skirts of it put fruits in blue and purple and red, with bells of gold between;
 και ποιήσεις ἐπὶ τὸ λῶμα τοῦ ὑποδύτου κάτωθεν ὡσεὶ ἐξανθοῦσης ῥόας ῥοίσκους ἐξ ὑακίνθου καὶ πορφύρας καὶ κοκκίνου διανενησμένου καὶ βύσσου κεκλωσμένης ἐπὶ τοῦ λώματος τοῦ ὑποδύτου κ
 ἰκλῶ τὸ αὐτὸ δὲ εἶδος ῥοίσκους χρυσοῦς καὶ κώδωνας ἀνὰ μέσον τούτων περικύκλω
- 34 золотий дзвінок і гранатове яблуко, золотий дзвінок і гранатове яблуко на подолку тієї шати навколо.
A gold bell and a fruit in turn all round the skirts of the robe.
 παρὰ ῥοίσκων χρυσοῦν κώδωνα καὶ ἄνθινον ἐπὶ τοῦ λώματος τοῦ ὑποδύτου κύκλω
- 35 I нехай вона буде на Ааронові для служення, і нехай буде чутий голос його при виході його до святині перед Господнєм обличчя, і при виході його, щоб йому не померти.
Aaron is to put it on for his holy work; and the sound of it will be clear, when he goes into the holy place before the Lord, and when he comes out, keeping him safe from death.
 και ἔσται ααρων ἐν τῷ λειτουργεῖν ἀκουστή ἢ φωνὴ αὐτοῦ εἰσιόντι εἰς τὸ ἅγιον ἐναντίον κυρίου καὶ ἐξιόντι ἵνα μὴ ἀποθάνῃ
- 36 I зробиш квітку зо щирого золота, і вирізьбиш на ній, як різьба печатки: Святиня для Господа.
You are to make a plate of the best gold, cutting on it, as on a stamp, these words: HOLY TO THE LORD.
 και ποιήσεις πέταλον χρυσοῦν καθαρὸν καὶ ἐκτυπώσεις ἐν αὐτῷ ἐκτύπωμα σφραγίδος ἁγίασμα κυρίου
- 37 I покладеш її на нитці з блакиті, і нехай вона буде на завої, на переді завою нехай буде вона.
Put a blue cord on it and put it on the front of the twisted head-dress:
 και ἐπιθήσεις αὐτὸ ἐπὶ ὑακίνθου κεκλωσμένης καὶ ἔσται ἐπὶ τῆς μίτρας κατὰ πρόσωπον τῆς μίτρας ἔσται
- 38 I нехай буде вона на Аароновім чолі, і нехай носить Аарон гріх тієї святощі, що Ізраїлеві сини посвящать її для всіх своїх святих дарунків. I нехай вона буде завжди на його чолі на благовоління для них перед Господнім лицем.
And it will be over Aaron's brow, so that Aaron will be responsible for any error in all the holy offerings made by the children of Israel; it will be on his brow at all times, so that their offerings may be pleasing to the Lord.
 και ἔσται ἐπὶ τοῦ μετώπου ααρων καὶ ἐξαρεῖ ααρων τὰ ἁμαρτήματα τῶν ἁγίων ὅσα ἂν ἁγιάσωσιν οἱ υἱοὶ ἰσραηλ παντὸς δόματος τῶν ἁγίων αὐτῶν καὶ ἔσται ἐπὶ τοῦ μετώπου ααρων διὰ παντός δεκτὸν ἂν αὐτοῖς ἐναντι κυρίου
- 39 I витчеш хітона з віссону, і зробиш завоя з віссону, і зробиш пояса роботою гаптяра.
The coat is to be made of the best linen, worked in squares; and you are to make a head-dress of linen, and a linen band worked in needlework.
 και οἱ κόσμβοι τῶν χιτῶνων ἐκ βύσσου καὶ ποιήσεις κίθαριν βυσσίνην καὶ ζώνην ποιήσεις ἔργον ποικιλτοῦ
- 40 ¶ I для синів Ааронових поробиш хітони, і поробиш їм пояси, і поробиш їм покриття голови на славу й красу.
And for Aaron's sons you are to make coats, and bands, and head-dresses, so that they may be clothed with glory and honour.
 και τοῖς υἱοῖς ααρων ποιήσεις χιτῶνας καὶ ζώνας καὶ κιδάρεις ποιήσεις αὐτοῖς εἰς τιμὴν καὶ δόξαν
- 41 I понадягаш їх на брата свого Аарона та на синів його з ним. I помажеш їх, і рукоположиш їх, і посвятиш їх, і будуть вони священниками Мені.
These you are to put on Aaron, your brother, and on his sons, putting oil on them, separating them and making them holy, to do the work of priests to me.
 και ἐνδόσεις αὐτὰ ααρων τὸν ἀδελφόν σου καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ καὶ χρίσεις αὐτοὺς καὶ ἐμπλήσεις αὐτῶν τὰς χεῖρας καὶ ἁγιάσεις αὐτοὺς ἵνα ἱερατεύωσιν μοι
- 42 I пороби їм льняну спідню одіж, щоб закрити тілесну наготу, від стегон аж до голінок нехай будуть вони.
And you are to make them linen trousers, covering their bodies from the middle to the knee;
 και ποιήσεις αὐτοῖς περισκελῆ λινὰ καλύψαι ἀσχημοσύνην χρωτὸς αὐτῶν ἀπὸ ὀσφύος ἕως μηρῶν ἔσται
- 43 I нехай будуть вони на Ааронові та на синах його при виході їх до скинії заповіді, або при приході їх до жертівника на служення в святині, і не понесуть вони гріха, і не помруть. Це віч на постанову йому та нащадками його по ньому!
Aaron and his sons are to put these on whenever they go into the Tent of meeting or come near the altar, when they are doing the work of the holy place, so that they may be free from any sin causing death: this is to be an order for him and his seed after him for ever.
 και ἔξει ααρων αὐτὰ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ὡς ἂν εἰσπορεύονται εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου ἢ ὅταν προσπορεύονται λειτουργεῖν πρὸς τὸ θυσιαστήριον τοῦ ἁγίου καὶ οὐκ ἐπάξονται πρὸς ἑαυτοὺς ἁμαρτίαν ἵνα μὴ ἀποθάνωσιν νόμιμον αἰώνιον αὐτῷ καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ μετ' αὐτῶν

- 1 ¶ Α οσε τα ριχ, яку ти зробиш їм для посвячення їх, щоб вони були священниками Мені. Візьми одного бичка молодого та два безвадні барани,
This is what you are to do to make them holy, to do the work of priests to me: Take one young ox and two male sheep, without any mark on them,
καὶ ταυτὰ ἐστὶν ἃ ποιήσεις αὐτοῖς ἀγιάσαι αὐτούς ὥστε ἱερατεύειν μοι αὐτούς λήμψη μόσχάριον ἐκ βοῶν ἐν καὶ κριοὺς δύο ἀμώμους
- 2 і прісний хліб, і прісні калачі, змішані з оливою, і прісні коржі, помазані оливою, із ліпшої пшеничної муки поробиш їх.
And unleavened bread, and unleavened cakes mixed with oil, and thin unleavened cakes on which oil has been put, made of the best bread-meal;
καὶ ἄρτους ἀζύμους πεφυραμένους ἐν ἐλαίῳ καὶ λάγανα ἄζυμα κεχρισμένα ἐν ἐλαίῳ σείδαλιν ἐκ πυρῶν ποιήσεις αὐτά
- 3 І покладаш їх до одного коша, і принесеш їх у коші, і того бичка та два ті барани.
Put these in a basket and take them, with the ox and the two sheep.
καὶ ἐπιθήσεις αὐτὰ ἐπὶ κανοῦν ἐν καὶ προσοίσεις αὐτὰ ἐπὶ τῷ κανῶ καὶ τὸ μόσχάριον καὶ τοὺς δύο κριοὺς
- 4 А Аарона та синів його приведи до входу скинії умовлення, і обмисш їх водою.
And let Aaron and his sons come to the door of the Tent of meeting, and there let them be washed with water.
καὶ ααρων καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ προσάξεις ἐπὶ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου καὶ λούσεις αὐτούς ἐν ὕδατι
- 5 І візьмеш шати та й убереш Аарона в хітона, і в ефодну шату, і в ефода, і в нагрудника, і опережеш його мистецьким поясом ефоду.
Take the robes, and put the coat and the dress and the ephod and the priest's bag on Aaron; put the band of needlework round him,
καὶ λαβὼν τὰς στολὰς ἐνδύσεις ααρων τὸν ἀδελφόν σου καὶ τὸν χιτῶνα τὸν ποδήρη καὶ τὴν ἐπωμίδα καὶ τὸ λογεῖον καὶ συνάψεις αὐτῷ τὸ λογεῖον πρὸς τὴν ἐπωμίδα
- 6 І наложиш завоя на його голову, а на завій даси вінця святости.
And let the head-dress be placed on his head and the holy crown on the head-dress.
καὶ ἐπιθήσεις τὴν μίτραν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ καὶ ἐπιθήσεις τὸ πέταλον τὸ ἀγίασμα ἐπὶ τὴν μίτραν
- 7 І візьмеш оливу помазання, і виллеш йому на голову, та й помажеш його.
Then take the oil and put it on his head.
καὶ λήμψη τοῦ ἐλαίου τοῦ χρίσματος καὶ ἐπιχεῖς αὐτὸ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ καὶ χρίσεις αὐτόν
- 8 І приведеш синів його, та й повбierasш їх у хітони.
And take his sons and put their robes on them;
καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ προσάξεις καὶ ἐνδύσεις αὐτούς χιτῶνας
- 9 І попідперізуєш їх поясом, Аарона та синів його, і наложиш їм покриття голови, і буде для них священство на вічну постанову. І рукоположиш Аарона та синів його.
And put the linen bands round Aaron and his sons, and the head-dresses on them, to make them priests by my order for ever: so you are to make Aaron and his sons holy to me.
καὶ ζώσεις αὐτούς ταῖς ζώναις καὶ περιθήσεις αὐτοῖς τὰς κιθάραις καὶ ἔσται αὐτοῖς ἱερατεία ἐμοὶ εἰς τὸν αἰῶνα καὶ τελειώσεις τὰς χεῖρας ααρων καὶ τὰς χεῖρας τῶν υἱῶν αὐτοῦ
- 10 І приведеш бичка до скинії заповіту, і поклада Аарон та сини його руки свої на голову того бичка.
Then let the ox be taken in front of the Tent of meeting: and let Aaron and his sons put their hands on its head.
καὶ προσάξεις τὸν μόσχον ἐπὶ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου καὶ ἐπιθήσουσιν ααρων καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ μόσχου ἔναντι κυρίου παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου
- 11 І заріжеш того бичка перед Господнім обличчям при вході до скинії заповіту.
And you are to put the ox to death before the Lord at the door of the Tent of meeting.
καὶ σφάξεις τὸν μόσχον ἔναντι κυρίου παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου
- 12 І візьмеш крові бичка, і помажеш на рогах жертівника пальцем своїм, а всю кров виллеш до основи жертівника.
Then take some of the blood of the ox, and put it on the horns of the altar with your finger, draining out all the rest of the blood at the base of the altar.
καὶ λήμψη ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ μόσχου καὶ θήσεις ἐπὶ τῶν κεράτων τοῦ θυσιαστηρίου τῷ δακτύλῳ σου τὸ δὲ λοιπὸν πᾶν αἷμα ἐκχεῖς παρὰ τὴν βάσιν τοῦ θυσιαστηρίου
- 13 І візьмеш увесь лій, що покривас нутро, і сальника на печинці, і обидві нирки та лій, що на них, та й спалиш на жертівнику.
And take all the fat covering the inside of the ox, and the fat joining the liver and the two kidneys with the fat round them, and let them be burned on the altar;
καὶ λήμψη πᾶν τὸ στέαρ τὸ ἐπὶ τῆς κοιλίας καὶ τὸν λοβὸν τοῦ ἥπατος καὶ τοὺς δύο νεφροὺς καὶ τὸ στέαρ τὸ ἐπ' αὐτῶν καὶ ἐπιθήσεις ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον
- 14 А м'ясо бичка, і шкуру його та нечистоти його спалиш в огні поза табором, це жертва за гріх.
But the flesh of the ox and its skin and its waste parts are to be burned outside the circle of the tents, for it is a sin-offering.
τὰ δὲ κρέα τοῦ μόσχου καὶ τὸ δέρμα καὶ τὴν κόπρον κατακαύσεις πυρὶ ἔξω τῆς παρεμβολῆς ἁμαρτίας γάρ ἐστὶν

- 15 I will take one of the sheep, and let Aaron and his sons put their hands on its head.
 Then take one of the sheep, and let Aaron and his sons put their hands on its head.
 και τον κριον λημψη τον ενα και επιθησουσιν ααρων και οι υιοι αυτου τας χειρας αυτων επι την κεφαλην του κριου
- 16 I will let it be put to death, so that the sides of the altar are marked with its blood.
 Then let it be put to death, so that the sides of the altar are marked with its blood.
 και σφαιξεις αυτον και λαβων το αιμα προσχεεις προς το θυσιαστηριον κυκλω
- 17 The sheep is to be cut up into its parts, and after washing its legs and its inside parts, you are to put them with the parts and the head,
 Then the sheep is to be cut up into its parts, and after washing its legs and its inside parts, you are to put them with the parts and the head,
 και τον κριον διχοτομησεις κατα μελη και πλυνεις τα ενδοσθια και τους ποδας δδατι και επιθησεις επι τα διχοτομηματα συν τη κεφαλη
- 18 I will let them all be burned on the altar as a burned offering to the Lord: a sweet smell, an offering made by fire to the Lord.
 And let them all be burned on the altar as a burned offering to the Lord: a sweet smell, an offering made by fire to the Lord.
 και ανοισεις ολον τον κριον επι το θυσιαστηριον ολοκαυτωμα κυριω εις οσμην ευωδιας θυσιασμα κυριω εστιν
- 19 I will take the other sheep; and after Aaron and his sons have put their hands on its head,
 Then take the other sheep; and after Aaron and his sons have put their hands on its head,
 και λημψη τον κριον τον δευτερον και επιθησει ααρων και οι υιοι αυτου τας χειρας αυτων επι την κεφαλην του κριου
- 20 I will let it be put to death, and take some of its blood and put it on the point of Aaron's right ear, and of the right ears of his sons, and on the thumbs of their right hands and the great toes of their right feet, dropping the rest of the blood on the sides of the altar.
 You are to put the sheep to death, and take some of its blood and put it on the point of Aaron's right ear, and of the right ears of his sons, and on the thumbs of their right hands and the great toes of their right feet, dropping the rest of the blood on the sides of the altar.
 και σφαιξεις αυτον και λημψη του αιματος αυτου και επιθησεις επι τον λοβον του ωτους ααρων του δεξιου και επι το ακρον της χειρος της δεξιας και επι το ακρον του ποδου του δεξιου και επι τους λοβους των ωτων των υιων αυτου των δεξιων και επι τα ακρα των χειρων αυτων των δεξιων και επι τα ακρα των ποδων αυτων των δεξιων
- 21 I will take some of the blood, and put it on Aaron and his robes and on his sons and their robes, so that he and his robes and his sons and their robes may be made holy.
 Then take some of the blood on the altar, and the oil, and put it on Aaron and his robes and on his sons and on their robes, so that he and his robes and his sons and their robes may be made holy.
 και λημψη απο του αιματος του απο του θυσιαστηριου και απο του ελαιου της χρισεως και ρανεις επι ααρων και επι την στολην αυτου και επι τους υιους αυτου και επι τας στολας των υιων αυτου μετ' αυτου και αγιασθησεται αυτος και η στολη αυτου και οι υιοι αυτου και αι στολαι των υιων αυτου μετ' αυτου το δε αιμα του κριου προσχεεις προς το θυσιαστηριον κυκλω
- 22 I will take the fat of the sheep, the fat tail, the fat covering the insides, and the fat joining the liver and the two kidneys with the fat round them, and the right leg; for by the offering of this sheep they are to be marked out as priests:
 Then take the fat of the sheep, the fat tail, the fat covering the insides, and the fat joining the liver and the two kidneys with the fat round them, and the right leg; for by the offering of this sheep they are to be marked out as priests:
 και λημψη απο του κριου το στεαρ αυτου και το στεαρ το κατακαλυπτον την κοιλιαν και τον λοβον του ηπατος και τους δυο νεφρους και το στεαρ το επ' αυτων και τον βραχιονα τον δεξιον εστιν γαρ τελειωσις αυτη
- 23 I will take one bit of bread and one cake of oiled bread and one thin cake out of the basket of unleavened bread which is before the Lord:
 And take one bit of bread and one cake of oiled bread and one thin cake out of the basket of unleavened bread which is before the Lord:
 και αρτον ενα εξ ελαιου και λαγανον εν απο του κανου των αζυμων των προτεθειμενων εναντι κυριου
- 24 I will put them all on the hands of Aaron and of his sons, to be waved for a wave offering before the Lord.
 And put them all on the hands of Aaron and of his sons, to be waved for a wave offering before the Lord.
 και επιθησεις τα παντα επι τας χειρας ααρων και επι τας χειρας των υιων αυτου και αφοριεις αυτοις αφορισμα εναντι κυριου
- 25 I will take them from their hands, and let them be burned on the burned offering on the altar, a sweet smell before the Lord, an offering made by fire to the Lord.
 Then take them from their hands, and let them be burned on the burned offering on the altar, a sweet smell before the Lord, an offering made by fire to the Lord.
 και λημψη αυτα εκ των χειρων αυτων και ανοισεις επι το θυσιαστηριον της ολοκαυτωσεως εις οσμην ευωδιας εναντι κυριου καρπωμα εστιν κυριω
- 26 I will take the breast of Aaron's sheep, waving it before the Lord; and it is to be your part of the offering.
 Then take the breast of Aaron's sheep, waving it before the Lord; and it is to be your part of the offering.
 και λημψη το στηθιον απο του κριου της τελειωσεως ο εστιν ααρων και αφοριεις αυτο αφορισμα εναντι κυριου και εσται σοι εν μεριδι

- 27 I посвятиш груди́ну колихання та стегно́ приношення, що були колихані, і що було принесене з барана рукоположення, з того, що Ааронове, і з того, що синів його.
So you are to make holy the breast of the sheep which is waved and the leg which is lifted up on high, that is, of the sheep which is offered for Aaron and his sons;
καὶ ἀγιάσεις τὸ στηθόνιον ἀφόρισμα καὶ τὸν βραχίονα τοῦ ἀφαιρέματος ὡς ἀφόρισται καὶ ὡς ἀφήρηται ἀπὸ τοῦ κριοῦ τῆς τελειώσεως ἀπὸ τοῦ ααρων καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν αὐτοῦ
- 28 I буде це Ааронові та синам його на вічну постанову від Ізраїлевих синів, бо це приношення. I буде воно приношенням від Ізраїлевих синів і мирних їхніх жертв, їхнє приношення для Господа.
And it will be their part as a right for ever from the children of Israel, it is a special offering from the children of Israel, made from their peace-offerings, a special offering lifted up to the Lord.
καὶ ἔσται ααρων καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ νόμιμον αἰώνιον παρὰ τῶν υἱῶν ἰσραηλ ἔστιν γὰρ ἀφαίρεμα τοῦτο καὶ ἀφαίρεμα ἔσται παρὰ τῶν υἱῶν ἰσραηλ ἀπὸ τῶν θυμάτων τῶν σωτηρίων τῶν υἱῶν ἰσραηλ ἀφαίρεμα κυρίου
- 29 А священні шати, що Ааронові, будуть по ньому синам його на помазання в них і на рукоположення їх.
And Aaron's holy robes will be used by his sons after him; they will put them on when they are made priests.
καὶ ἡ στολή τοῦ ἁγίου ἣ ἔστιν ααρων ἔσται τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ μετ' αὐτὸν χρῆσθῆναι αὐτοὺς ἐν αὐτοῖς καὶ τελειῶσαι τὰς χεῖρας αὐτῶν
- 30 Сім день носитиме їх той із синів його, що буде священником замість нього, що ввійде до скинії заповіту на служення в святині.
For seven days the son who becomes priest in his place will put them on when he comes into the Tent of meeting to do the work of the holy place.
ἐπτὰ ἡμέρας ἐνδύσεται αὐτὰ ὁ ἱερεὺς ὁ ἀντ' αὐτοῦ τῶν υἱῶν αὐτοῦ ὡς εἰσελεύσεται εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου λειτουργεῖν ἐν τοῖς ἁγίοις
- 31 I візьмеш барана посвячення, і звариш м'ясо його в святім місці.
Then take the sheep of the wave offering and let its flesh be cooked in water in a holy place.
καὶ τὸν κριὸν τῆς τελειώσεως λήμψῃ καὶ ἐψησεις τὰ κρέα ἐν τόπῳ ἁγίῳ
- 32 I буде їсти Аарон та сини його м'ясо того барана, та той хліб, що в коші, при вході до скинії заповіту.
And let Aaron and his sons make a meal of it, with the bread in the basket, at the door of the Tent of meeting.
καὶ ἔδονται ααρων καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ τὰ κρέα τοῦ κριοῦ καὶ τοὺς ἄρτους τοὺς ἐν τῷ κανῶ παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου
- 33 I пойдять вони те, чим окуплено їх на рукоположення їх, на посвячення їх. А чужий не буде їсти, бо святість воно!
All those things which were used as offerings to take away sin, and to make them holy to be priests, they may have for food: but no one who is not a priest may have them, for they are holy food.
ἔδονται αὐτὰ ἐν οἷς ἡγιασθήσαν ἐν αὐτοῖς τελειῶσαι τὰς χεῖρας αὐτῶν ἁγιάσαι αὐτούς καὶ ἀλλογενῆς οὐκ ἔδεται ἀπ' αὐτῶν ἔστιν γὰρ ἅγια
- 34 А якщо позостанеться з м'яса посвячення та з того хліба до ранку, то спалиш позостале в огні, не буде те їджене, бо святість воно!
And if any of the flesh of the offering or of the bread is over till the morning, let it be burned with fire; it is not to be used for food, for it is holy.
ἐὰν δὲ καταλειφθῇ ἀπὸ τῶν κρεῶν τῆς θυσίας τῆς τελειώσεως καὶ τῶν ἄρτων ἕως πρωῒ κατακαύσεις τὰ λοιπὰ πυρὶ οὐ βρωθήσεται ἅγιασμα γὰρ ἔστιν
- 35 I зробиш Ааронові та синам його так, як усе, що Я наказав був тобі. Сім день будеш посвячувати їх.
All these things you are to do to Aaron and his sons as I have given you orders: for seven days the work of making them priests is to go on.
καὶ ποιήσεις ααρων καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ οὕτως κατὰ πάντα ὅσα ἐνετείλαμην σοι ἐπτὰ ἡμέρας τελειώσεις αὐτῶν τὰς χεῖρας
- 36 А бичка, жертву за гріх, будеш споряджати щоденно для окуплення. I будеш очищати жертівника, коли будеш чинити окуплення його. I помажеш його на його посвячення.
Every day an ox is to be offered as a sin-offering, to take away sins: and by this offering on it, you will make the altar clean from sin; and you are to put oil on it and make it holy.
καὶ τὸ μοσχάριον τῆς ἁμαρτίας ποιήσεις τῇ ἡμέρᾳ τοῦ καθαρισμοῦ καὶ καθαριεῖς τὸ θυσιαστήριον ἐν τῷ ἁγιάζειν σε ἐπ' αὐτῷ καὶ χρίσεις αὐτὸ ὡστε ἁγιάσαι αὐτὸ
- 37 Сім день будеш складати окупа на жертівнику й освятиш його, і стане той жертівник найсвятішим. Усе, що доторкнеться до жертівника, освятиться.
For seven days you are to make offerings for the altar and make it holy, so that it may become completely holy, and anything touching it will become holy.
ἐπτὰ ἡμέρας καθαριεῖς τὸ θυσιαστήριον καὶ ἁγιάσεις αὐτὸ καὶ ἔσται τὸ θυσιαστήριον ἅγιον τοῦ ἁγίου πᾶς ὁ ἀπτόμενος τοῦ θυσιαστηρίου ἁγιασθήσεται
- 38 ¶ А оце те, що будеш споряджати на жертівнику: ягнята, однорічного віку, двос на день завжди.
Now this is the offering which you are to make on the altar: two lambs in their first year, every day regularly.
καὶ ταῦτά ἐστιν ἃ ποιήσεις ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου ἁμνοὺς ἐνιαυσίους ἁμῶμους δύο τὴν ἡμέραν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἐνδελεχῶς κάρπωμα ἐνδελεχισμοῦ
- 39 Одне ягня спорядиш уранці, а друге ягня спорядиш під вечір.
One lamb is to be offered in the morning and the other in the evening:
τὸν ἁμνὸν τὸν ἕνα ποιήσεις τὸ πρωῒ καὶ τὸν ἁμνὸν τὸν δεῦτερον ποιήσεις τὸ δειλινόν

- 40 I десятину ефи пшеничної муки, мішаної в товченій оливі, чверть гіну, і на лиття чверть гіну вина на одне ягня.
And with the one lamb, a tenth part of an ephah of the best meal, mixed with a fourth part of a hin of clear oil; and the fourth part of a hin of wine for a drink offering.
 και δέκατον σερμιδάλεως πεφυραμένης ἐν ἐλαίῳ κεκομμένῳ τῷ τετάρτῳ τοῦ ἰν καὶ σπονδῆν τὸ τέταρτον τοῦ ἰν οἴνου τῷ ἄμνῳ τῷ ἐνί
- 41 А ягня друге спорядиш під вечір; як хлібну жертву ранку й як жертву плинну її спорядиш йому, на пахощі любі, огняна жертва для Господа,
And the other lamb is to be offered in the evening, and with it the same meal offering and drink offering, for a sweet smell, an offering made by fire to the Lord.
 και τὸν ἄμνον τὸν δεῦτερον ποιήσεις τὸ δειλινόν κατὰ τὴν θυσίαν τὴν πρωινήν καὶ κατὰ τὴν σπονδῆν αὐτοῦ ποιήσεις εἰς ὄσμην εὐωδίας κάρπωμα κυρίῳ
- 42 стало цілопалення для ваших поколінь при вході до скинії заповіді перед Господнім лицем, що буду там відкриватися вам, щоб говорити до тебе там.
This is to be a regular burned offering made from generation to generation, at the door of the Tent of meeting before the Lord, where I will come face to face with you and have talk with you.
 θυσίαν ἐνδεδεχισμοῦ εἰς γενεὰς ὑμῶν ἐπὶ θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου ἔναντι κυρίου ἐν οἷς γνωσθήσομαι σοὶ ἐκεῖθεν ὥστε λαλήσαι σοὶ
- 43 I буду відкриватися там Ізраїлевим синам, і це місце буде освячене Мосю славою.
There I will come face to face with the children of Israel, and the Tent will be made holy by my glory
 και τάξομαι ἐκεῖ τοῖς υἱοῖς ἰσραηλ καὶ ἁγιασθήσομαι ἐν δόξῃ μου
- 44 I освячу скинію заповіді, і жертівника, і Аарона та синів його освячу, щоб вони були священниками Мені.
I will make holy the Tent of meeting and the altar: and Aaron and his sons I will make holy, to be my priests
 και ἁγιάσω τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου καὶ τὸ θυσιαστήριον καὶ ααρων καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ ἁγιάσω ἱερατεύειν μοι
- 45 I буду Я спочивати серед Ізраїлевих синів, і буду їм Богом.
Among the children of Israel I will make my living-place, and I will be their God.
 και ἐπικληθήσομαι ἐν τοῖς υἱοῖς ἰσραηλ καὶ ἔσομαι αὐτῶν θεός
- 46 I познають вони, що Я Господь, їхній Бог, що вивів їх із єгипетського краю, щоб перебувати Мені серед них. Я Господь, їхній Бог!
And they will see that I am the Lord their God, who took them out of the land of Egypt, so that I might be ever with them: I am the Lord their God!
 και γνώσονται ὅτι ἐγὼ εἰμι κύριος ὁ θεὸς αὐτῶν ὁ ἐξαγαγὼν αὐτοὺς ἐκ γῆς αἰγύπτου ἐπικληθῆναι αὐτοῖς καὶ θεὸς εἶναι αὐτῶν
- 1 ¶ I зробиш жертівника на кадіння кадила, з акаційного дерева зробиш його.
And you are to make an altar for the burning of perfume; of hard wood let it be made.
 και ποιήσεις θυσιαστήριον θυμιάματος ἐκ ξύλων ἀσήπτων καὶ ποιήσεις αὐτὸ
- 2 Лікоть довжина його, і лікоть ширина його, квадратний нехай буде він, а два лікті вишина його. З нього виходитимуть роги його.
The altar is to be square, a cubit long and a cubit wide, and two cubits high, and its horns are to be made of the same.
 πήχεος τὸ μήκος καὶ πήχεος τὸ εὖρος τετράγωνον ἔσται καὶ δύο πήχεων τὸ ὕψος ἐξ αὐτοῦ ἔσται τὰ κέρατα αὐτοῦ
- 3 I пообкладася його ширим золотом, дах його та стіни його навколо, та роги його. I зробиш йому вінця золотого навколо.
It is to be plated with the best gold, the top of it and the sides and the horns, with an edging of gold all round it.
 και καταχρυσώσεις αὐτὰ χρυσίῳ καθαρῷ τὴν ἐσχάραν αὐτοῦ καὶ τοὺς τοίχους αὐτοῦ κύκλῳ καὶ τὰ κέρατα αὐτοῦ καὶ ποιήσεις αὐτῷ στρεπτὴν στεφάνην χρυσῆν κύκλῳ
- 4 I дві золоті каблучки зробиш йому під вінця його, на двох боках його зробиш, на двох сторонах, і буде це на вкладання для держаків, щоб ними носити його.
Under the edge on the two opposite sides, you are to make two gold rings, to take the rods for lifting it.
 και δύο δακτυλίους χρυσοῦς καθαροὺς ποιήσεις ὑπὸ τὴν στρεπτὴν στεφάνην αὐτοῦ εἰς τὰ δύο κλίτη ποιήσεις ἐν τοῖς δυοῖς πλευροῖς καὶ ἔσονται ψαλίδες ταῖς σκυτάλαις ὥστε αἶρειν αὐτὸ ἐν αὐταῖς
- 5 I поробиш держакі з акаційного дерева, і пообкладася їх золотом.
And make these rods of the same wood, plating them with gold.
 και ποιήσεις σκυτάλας ἐκ ξύλων ἀσήπτων καὶ καταχρυσώσεις αὐτὰς χρυσίῳ
- 6 I поставиш його перед завісою, що над ковчегом свідництва, перед віком, що на свідцтві, яким Я буду тобі відкриватися там.
And let it be placed in front of the veil before the ark of the law, before the cover which is over the law, where I will come face to face with you.
 και θήσεις αὐτὸ ἀπέναντι τοῦ καταπετάσματος τοῦ ὄντος ἐπὶ τῆς κιβωτοῦ τῶν μαρτυρίων ἐν οἷς γνωσθήσομαι σοὶ ἐκεῖθεν
- 7 I буде Аарон кадити на ньому кадило пахощів щоранку, коли він поправлятиме лямпадки, то буде кадити його.
And on this altar sweet spices are to be burned by Aaron every morning when he sees to the lights.
 και θυμιάσει ἐπ' αὐτοῦ ααρων θυμίαμα σύνθετον λεπτόν τὸ πρωὶ πρωὶ ὅταν ἐπισκευάζῃ τοὺς λύχνους θυμιάσει ἐπ' αὐτοῦ

- 8 I при запаленні лямпадок під вечір він буде кадити його. Це постійне кадило перед Господнім лицем на ваші покоління!
And every evening, when he puts the lights up in their places, the spices are to be burned, a sweet-smelling smoke going up before the Lord from generation to generation for ever.
 και όταν ἐξάπτῃ ααρων τοὺς λύχνους ὄψε θυμίασει ἐπ' αὐτοῦ θυμίαμα ἐνδελειχισμοῦ διὰ παντὸς ἔναντι κυρίου εἰς γενεὰς αὐτῶν
- 9 Не запалите на ньому чужого кадила, ані цілопалення, ані жертви хлібної, і жертви рідинної не будете лити на ньому.
No strange perfume, no burned offering or meal offering, and no drink offering is to be offered on it.
 και οὐκ ἀνοίσεις ἐπ' αὐτοῦ θυμίαμα ἕτερον κάρπωμα θυσίαν και σπονδὴν οὐ σπείσεις ἐπ' αὐτοῦ
- 10 I складе Аарон окупа на роги його, раз у році, з крові жертви за гріх раз у році дня Окуплення складе він окупа на нього на ваші покоління. Це найсвятіше для Господа!
And once every year Aaron is to make its horns clean: with the blood of the sin-offering he is to make it clean once every year from generation to generation: it is most holy to the Lord.
 και ἐξιλιάσεται ἐπ' αὐτὸ ααρων ἐπὶ τῶν κεράτων αὐτοῦ ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ καθαρισμοῦ τῶν ἁμαρτιῶν τοῦ ἐξίλασμοῦ ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ καθαριεῖ αὐτὸ εἰς τὰς γενεὰς αὐτῶν ἅγιον τῶν ἁγίων ἐστὶν κυρίῳ
- 11 ¶ I промовив Господь до Мойсея, говорячи:
And the Lord said to Moses,
 και ἐλάλησεν κύριος πρὸς μουσῆν λέγων
- 12 Коли будеш робити перелік Ізраїлевих синів за тими, кого повинно лічити, то дадуть вони кожен викупа за душу свою Господеві при переліку їх, і не буде між ними моровиці при переліку їх.
When you are taking the number of the children of Israel, let every man who is numbered give to the Lord a price for his life, so that no disease may come on them when they are numbered.
 ἐὰν λάβῃς τὸν συλλογισμὸν τῶν υἱῶν ἰσραηλ ἐν τῇ ἐπισκοπῇ αὐτῶν και δώσουσιν ἕκαστος λύτρα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ τῷ κυρίῳ και οὐκ ἔσται ἐν αὐτοῖς πτώσις ἐν τῇ ἐπισκοπῇ αὐτῶν
- 13 Оте дасть кожен, що переходить на переліку: половину шекля, на міру шеклем святині, двадцять гер той шекель; половина цього шекля приношення для Господа.
And this is what they are to give; let every man who is numbered give half a shekel, by the scale of the holy place: (the shekel being valued at twenty gerahs:) this money is an offering to the Lord.
 και τοῦτο ἐστὶν ὃ δώσουσιν ὅσοι ἂν παραπορεύονται τὴν ἐπίσκεψιν τὸ ἥμισυ τοῦ διδράχμου ὃ ἐστὶν κατὰ τὸ διδράχμον τὸ ἅγιον εἴκοσι ὀβολοὶ τὸ διδράχμον τὸ δεῦ ἥμισυ τοῦ διδράχμου εἰσφορὰ κυρίῳ
- 14 Кожен, хто переходить на переліку, від віку двадцяти літ і вище, дасть приношення для Господа.
Everyone who is numbered, from twenty years old and over, is to give an offering to the Lord.
 πᾶς ὃ παραπορεύόμενος εἰς τὴν ἐπίσκεψιν ἀπὸ εἰκοσαετοῦς και ἐπάνω δώσουσιν τὴν εἰσφορὰν κυρίῳ
- 15 Багатий не побільшить, а вбогий не зменшить від половини шекля, даючи приношення Господеві для складання окупу за ваші душі.
The man of wealth is to give no more and the poor man no less than the half-shekel of silver, when the offering is made to the Lord as the price for your lives.
 ὁ πλουτῶν οὐ προσθήσει και ὁ πενόμενος οὐκ ἐλαττονήσει ἀπὸ τοῦ ἡμίσεος τοῦ διδράχμου ἐν τῷ διδόναι τὴν εἰσφορὰν κυρίῳ ἐξιλιάσασθαι περὶ τῶν ψυχῶν ὑμῶν
- 16 I візьмеш гроші окупу від Ізраїлевих синів, та й даси їх на роботу скинії заповіді. I буде воно Ізраїлевим синам на пам'ять перед Господнім обличчям для окуплення за ваші душі.
And you are to take this money from the children of Israel to be used for the work of the Tent of meeting, to keep the memory of the children of Israel before the Lord and to be the price of your lives.
 και λήμψῃ τὸ ἀργύριον τῆς εἰσφορᾶς παρὰ τῶν υἱῶν ἰσραηλ και δώσεις αὐτὸ εἰς κάτεργον τῆς σκηנῆς τοῦ μαρτυρίου και ἔσται τοῖς υἱοῖς ἰσραηλ μνημόσυνον ἔναντι κυρίου ἐξιλιάσασθαι περὶ τῶν ψυχῶν ὑμῶν
- 17 ¶ I Господь промовляв до Мойсея, говорячи:
And the Lord said to Moses,
 και ἐλάλησεν κύριος πρὸς μουσῆν λέγων
- 18 I зробиш умивальницю з міді, і підстава її мідь, на вмивання. I поставиш її між скинією заповіді й між жертівником, і наллєш туди води.
You are to make a brass washing-vessel, with a brass base; and put it between the Tent of meeting and the altar, with water in it;
 ποιήσον λουτήρα χαλκοῦν και βάσιν αὐτῷ χαλκῆν ὥστε νίπτεσθαι και θήσεις αὐτὸν ἀνὰ μέσον τῆς σκηנῆς τοῦ μαρτυρίου και ἀνὰ μέσον τοῦ θυσιαστηρίου και ἐκχεεῖς εἰς αὐτὸν ὕδωρ
- 19 I будуть Аарон та сини його мити з неї свої руки та ноги свої.
That it may be used by Aaron and his sons for washing their hands and feet;
 και νίπεται ααρων και οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ἐξ αὐτοῦ τὰς χεῖρας και τοὺς πόδας ὕδατι

- 20 Коли вони входитимуть до скинії заповіді, то будуть мити в воді, щоб їм не вмерти, або коли будуть відходити до жертівника на служення, щоб спалити огню жертву для Господа.
Whenever they go into the Tent of meeting they are to be washed with water, to keep them from death; and whenever they come near to do the work of the altar, or to make an offering by fire to the Lord,
ὅταν εἰσπορεύονται εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου νίψονται ὕδατι καὶ οὐ μὴ ἀποθάνωσιν ἢ ὅταν προσπορεύονται πρὸς τὸ θυσιαστήριον λειτουργεῖν καὶ ἀναφέρειν τὰ ὀλοκαυτώματα κυρίῳ
- 21 І будуть вони вмивати руки свої та ноги свої, щоб їм не вмерти. І буде це для них вічна постанова, для нього й для нащадків його на їхні покоління!
Their hands and feet are to be washed, so that they may be safe from death: this is an order to them for ever; to him and his seed from generation to generation.
νίψονται τὰς χεῖρας καὶ τοὺς πόδας ὕδατι ὅταν εἰσπορεύονται εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου νίψονται ὕδατι ἵνα μὴ ἀποθάνωσιν καὶ ἔσται αὐτοῖς νόμιμον αἰώνιον αὐτῷ καὶ ταῖς γενεαῖς αὐτοῦ μετ' αὐτόν
- 22 ¶ І Господь промовляв до Мойсея, говорячи:
And the Lord said to Moses,
καὶ ἐλάλησεν κύριος πρὸς μουσῆν λέγων
- 23 А ти візьми собі найкращих пахощів: самотечної мірри п'ять сотень шеклів, і запашного цинамону половину його: двісті й п'ятдесят, і запашної очеретини двісті й п'ятдесят,
Take the best spices, five hundred shekels' weight of liquid myrrh, and of sweet cinnamon half as much, that is, two hundred and fifty shekels, and two hundred and fifty shekels of sweet calamus,
καὶ σὺ λαβὲ ἡδύσματα τὰ ἄνθος σμύρνης ἐκλεκτῆς πεντακοσίους σίκλους καὶ κινναμώμου εὐόδου τὸ ἥμισυ τοῦτου διακοσίους πεντήκοντα καὶ καλάμου εὐόδου διακοσίους πεντήκοντα
- 24 і касії п'ять сотень шеклів на міру шеклем святині, та гін оливкової оливи.
And of cassia, five hundred shekels' weight measured by the scale of the holy place, and of olive oil a hin:
καὶ ἱρεως πεντακοσίους σίκλους τοῦ ἁγίου καὶ ἔλαιον ἐξ ἐλαίου ιν
- 25 І зробиш її миром святого помазання, мазь складену, робота робітника масти. Це буде миро святого помазання.
And make these into a holy oil, a perfume made by the art of the perfume-maker; it is to be a holy oil.
καὶ ποιήσεις αὐτὸ ἔλαιον χρίσμα ἅγιον μύρον μυρεψικὸν τέχνη μυρεψοῦ ἔλαιον χρίσμα ἅγιον ἔσται
- 26 І намастиш ним скинію заповіді, і ковчега свідоства,
This oil is to be put on the Tent of meeting, and on the ark of the law,
καὶ χρίσεις ἐξ αὐτοῦ τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου καὶ τὴν κιβωτὸν τοῦ μαρτυρίου
- 27 і стола та всі речі його, і свічника та речі його, і жертівника кадила,
And on the table and all its vessels, and on the support for the lights, with its vessels, and on the altar for burning spices,
καὶ τὴν λυχνίαν καὶ πάντα τὰ σκεῦα αὐτῆς καὶ τὸ θυσιαστήριον τοῦ θυμιάματος
- 28 і жертівника цілопалення та всі речі його, і вмивальницю та підставу її.
And on the altar of burned offerings with its vessels, and on the washing-vessel and its base.
καὶ τὸ θυσιαστήριον τῶν ὀλοκαυτωμάτων καὶ πάντα αὐτοῦ τὰ σκεῦα καὶ τὴν τράπεζαν καὶ πάντα τὰ σκεῦα αὐτῆς καὶ τὸν λουτήρα καὶ τὴν βάσιν αὐτοῦ
- 29 І освятиш їх, і стануть вони найсвятішим, усе, що доторкнеться до них, освятиться!
And you are to make them most holy; anything touching them will become holy.
καὶ ἁγιάσεις αὐτὰ καὶ ἔσται ἅγια τῶν ἁγίων πᾶς ὃ ἀπτόμενος αὐτῶν ἁγιασθήσεται
- 30 І помажеш Аарона та синів його, та посвятиш їх на священнослуження Мені.
And put the oil on Aaron and his sons, making them holy to do the work of priests to me.
καὶ ααρων καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ χρίσεις καὶ ἁγιάσεις αὐτοὺς ἱερατεύειν μοι
- 31 А до синів Ізраїлевих будеш говорити, кажучи: Це буде Мені миро святого помазання на ваші покоління.
And say to the children of Israel, This is to be the Lord's holy oil, from generation to generation.
καὶ τοῖς υἱοῖς ἰσραηλ λαλήσεις λέγων ἔλαιον ἄλειμμα χρίσεως ἅγιον ἔσται τοῦτο ὑμῖν εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν
- 32 На людське тіло не буде воно лите, і за постановою про нього не буде робитися, як воно, святиня воно, воно буде святиня для вас!
It is not to be used for man's flesh, and no other is to be made like it: holy it is, and you are to keep it holy.
ἐπὶ σάρκα ἀνθρώπου οὐ χρिσθήσεται καὶ κατὰ τὴν σύνθεσιν ταύτην οὐ ποιήσετε ὑμῖν ἑαυτοῖς ὡσαύτως ἅγιόν ἐστιν καὶ ἁγίασμα ἔσται ὑμῖν

- 33 Кожен, хто сам робитиме масть, як воно, і хто дасть із нього на чужого, той буде витятий із народу свого.
Whoever makes any like it, or puts it on one who is not a priest, will be cut off from his people.
ὅς ἂν ποιήσῃ ὡσαύτως καὶ ὅς ἂν δῶ ἅπ' αὐτοῦ ἀλλογενεῖ ἐξολεθρευθήσεται ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ
- 34 І промовив Господь до Мойсея: Візьми собі пахощів: бальзаму, і ониху, і хелбану, пахощів, та чистого ладану, кожне буде в рівній частині.
And the Lord said to Moses, Take sweet spices, stacte and onycha and galbanum, with the best frankincense, in equal weights;
καὶ εἶπεν κύριος πρὸς μουσῆν λαβέ σεαυτῶ ἡδύσματα στακτήν ὄνυχα χαλβάνην ἡδυσμοῦ καὶ λίβανον διαφανῆ ἴσον ἴσῳ ἔσται
- 35 І зробиш з цього кадило, масть, робота робітника масти, посолена, чисте, святе.
And make from them a perfume, such as is made by the art of the perfume-maker, mixed with salt, and clean and holy.
καὶ ποιήσουσιν ἐν αὐτῷ θυμίαμα μυρεψικὸν ἔργον μυρεψοῦ μεμιγμένον καθαρὸν ἔργον ἅγιον
- 36 І зітреш із неї надрібно, і даси з неї перед обличчям свідoctва в скинії заповіту, що Я буду являтися тобі там, це буде найсвятіше для вас!
And put some of it, crushed very small, in front of the ark in the Tent of meeting, where I will come face to face with you; it is to be most holy.
καὶ συγκόψεις ἐκ τούτων λεπτὸν καὶ θήσεις ἀπέναντι τῶν μαρτυρίων ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου ὅθεν γνωσθήσομαι σοι ἐκεῖθεν ἅγιον τῶν ἁγίων ἔσται ὑμῖν
- 37 А кадило, що зробіть, за постановою про нього це зробіть собі, воно буде тобі святість для Господа!
You are not to make any perfume like it for yourselves: it is to be kept holy to the Lord.
θυμίαμα κατὰ τὴν σύνθεσιν ταύτην οὐ ποιήσετε ὑμῖν αὐτοῖς ἁγίασμα ἔσται ὑμῖν κυρίῳ
- 38 Кожен, хто зробіть, як воно, щоб нюхати з нього, той буде витятий із народу свого!
Whoever makes any like it, for its sweet smell, will be cut off from his people.
ὅς ἂν ποιήσῃ ὡσαύτως ὥστε ὀσφραίνεσθαι ἐν αὐτῷ ἀπολεῖται ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ
- 1 ¶ І промовив Господь до Мойсея, говорячи:
And the Lord said to Moses,
καὶ ἐλάλησεν κύριος πρὸς μουσῆν λέγων
- 2 Дивися, Я покликав на ім'я Бецал'ла, сина Урісвого, сина Хура, Юдиного племені,
I have made selection of Bezalel, the son of Uri, by name, the son of Hur, of the tribe of Judah:
ἰδοὺ ἀνακέκλημαι ἐξ ὀνόματος τὸν βεσελεηλ τὸν τοῦ ουριου τὸν ὠρ τῆς φυλῆς ἰουδα
- 3 і наповнив його Духом Божим, мудрістю, і розумуванням, і знанням, і здібністю до всякої роботи,
And I have given him the spirit of God and made him wise and full of knowledge and expert in every sort of handwork,
καὶ ἐνέπλησα αὐτὸν πνεῦμα θεῖον σοφίας καὶ συνέσεως καὶ ἐπιστήμης ἐν παντὶ ἔργῳ
- 4 на обмислення мистецьке, на роботу в золоті, і в сріблі, і в міді,
To do all sorts of delicate work in gold and silver and brass;
διανοεῖσθαι καὶ ἀρχιτεκτονῆσαι ἐργάζεσθαι τὸ χρυσεῖον καὶ τὸ ἀργύριον καὶ τὸν χαλκὸν καὶ τὴν ὑάκινθον καὶ τὴν πορφύραν καὶ τὸ κόκκινον τὸ νηστὸν καὶ τὴν βύσσον τὴν κεκλωσμένην
- 5 і в обробленні каменя, щоб всаджувати, і в обробленні дерева, щоб робити в усякій роботі.
In cutting stones for framing, and to do every form of woodwork.
καὶ τὰ λιθουργικὰ καὶ εἰς τὰ ἔργα τὰ τεκτονικὰ τῶν ξύλων ἐργάζεσθαι κατὰ πάντα τὰ ἔργα
- 6 І Я ото дав із ним Оголіява, Ахісамахового сина, Данового племені. А в серце кожного мудросердного Я дав мудрість, і зроблять вони все, що Я наказав був тобі:
And I have made selection of Oholiab with him, the son of Ahisamach, of the tribe of Dan; and in the hearts of all who are wise I have put the knowledge to make whatever I have given you orders to have made;
καὶ ἐγὼ ἔδωκα αὐτὸν καὶ τὸν ελιαβ τὸν τοῦ αχισαμαχ ἐκ φυλῆς δαν καὶ παντὶ συνετῷ καρδία δέδωκα σύνεσιν καὶ ποιήσουσιν πάντα ὅσα σοι συνέταξα
- 7 скинію заповіту, і ковчега для свідoctва, і віко, що на ньому, і всі скинійні речі,
The Tent of meeting, and the ark of the law, and the cover which is on it, and all the things for the tent,
τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου καὶ τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης καὶ τὸ ἱλαστήριον τὸ ἐπ' αὐτῆς καὶ τὴν διασκευὴν τῆς σκηνῆς
- 8 і стола та речі його, і чистого свічника та всі речі його, і жертівника кадила,
And the table with its vessels, and the holy light-support with all its vessels, and the altar for the burning of spices,
καὶ τὰ θυσιαστήρια καὶ τὴν τράπεζαν καὶ πάντα τὰ σκεῦα αὐτῆς καὶ τὴν λυχνίαν τὴν καθαρὰν καὶ πάντα τὰ σκεῦα αὐτῆς

- 9 і жертівника цілопалення та всі речі його, і вмивальницю та підставу її,
And the altar of burned offerings with all its vessels, and the washing-vessel with its base,
καὶ τὸν λουτήρα καὶ τὴν βάσιν αὐτοῦ
- 10 і шати служебні, і шати священні для священника Аарона, і шати синів його на священнослуження,
And the robes of needlework, the holy robes for Aaron and for his sons, for their use when acting as priests,
καὶ τὰς στολὰς τὰς λειτουργικὰς ααρων καὶ τὰς στολὰς τῶν υἱῶν αὐτοῦ ἱερατεῦειν μοι
- 11 і оливу помазання, і запашне кадило для святині, як усе, що Я наказав був тобі, вони зроблять.
And the holy oil, and the perfume of sweet spices for the holy place; they will do whatever I have given you orders to have done.
καὶ τὸ ἔλαιον τῆς χρίσεως καὶ τὸ θυμίαμα τῆς συνθέσεως τοῦ ἁγίου κατὰ πάντα ὅσα ἐγὼ ἐνετειλάμην σοι ποιήσουσιν
- 12 ¶ I промовив Господь до Мойсея, говорячи:
And the Lord said to Moses,
καὶ ἐλάλησεν κύριος πρὸς μουσῆν λέγων
- 13 А ти промовляй Израїлевим синам, говорячи: Тільки суботи Мої будете пильнувати, бо це знак поміж Мною та поміж вами для ваших поколінь, щоб ви познали, що Я Господь, що освячує вас!
Say to the children of Israel that they are to keep my Sabbaths; for the Sabbath day is a sign between me and you through all your generations; so that you may see that I am the Lord who makes you holy.
καὶ σὺ σύνταξον τοῖς υἱοῖς ἰσραηλ λέγων ὁρᾶτε καὶ τὰ σάββατά μου φυλάξεσθε σημεῖόν ἐστιν παρ' ἐμοὶ καὶ ἐν ὑμῖν εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν ἵνα γνῶτε ὅτι ἐγὼ κύριος ὁ ἁγιάζων ὑμᾶς
- 14 I будете пильнувати суботу, бо вона святість для вас. Хто опоганив її, той конче буде забитий, бо кожен, хто робить у ній роботу, то буде стята душа та з-посеред народів її!
So you are to keep the Sabbath as a holy day; and anyone not honouring it will certainly be put to death: whoever does any work on that day will be cut off from his people.
καὶ φυλάξεσθε τὰ σάββατα ὅτι ἅγιον τοῦτό ἐστιν κυρίου ὑμῖν ὁ βεβηλῶν αὐτὸ θανάτῳ θανατωθήσεται πᾶς ὃς ποιήσει ἐν αὐτῷ ἔργον ἐξολεθρευθήσεται ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἐκ μέσου τοῦ λαοῦ αὐτοῦ
- 15 Шість день буде робитися праця, а дня сьомого субота відпочинку від праці, святість для Господа. Кожен, хто робить роботу за суботнього дня, той конче буде забитий!
Six days may work be done, but the seventh day is a Sabbath of complete rest, holy to the Lord; whoever does any work on the Sabbath day is to be put to death.
ἕξ ἡμέρας ποιήσεις ἔργα τῆ δὲ ἡμέρα τῆ ἐβδόμη σάββατα ἀνάπαυσις ἁγία τῷ κυρίῳ πᾶς ὃς ποιήσει ἔργον τῆ ἡμέρα τῆ ἐβδόμη θανάτῳ θανατωθήσεται
- 16 I будуть Израїлеві сини додержувати суботу, щоб зробити суботу вічним заповітом для своїх поколінь.
And the children of Israel are to keep the Sabbath holy, from generation to generation, by an eternal agreement.
καὶ φυλάξουσιν οἱ υἱοὶ ἰσραηλ τὰ σάββατα ποιεῖν αὐτὰ εἰς τὰς γενεὰς αὐτῶν διαθήκη αἰώνιος
- 17 Це знак навіки поміж Мною та поміж Израїлевими синами, бо шість день творив Господь небо та землю, а дня сьомого перервав працю та спочив.
It is a sign between me and the children of Israel for ever; because in six days the Lord made heaven and earth, and on the seventh day he took his rest and had pleasure in it.
ἐν ἐμοὶ καὶ τοῖς υἱοῖς ἰσραηλ σημεῖόν ἐστιν αἰώνιον ὅτι ἐν ἕξι ἡμέραις ἐποίησεν κύριος τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τῆ ἡμέρα τῆ ἐβδόμη ἐπαύσατο καὶ κατέπαυσεν
- 18 I дав Він Мойсесві, коли закінчив говорити з ним на Синайській горі, дві таблиці свідoctва, таблиці кам'яні, писані Божим перстом.
And when his talk with Moses on Mount Sinai was ended, he gave him the two stones of the law, two stones on which was the writing made by the finger of God.
καὶ ἔδωκεν μουσαῖ ἡνίκα κατέπαυσεν λαλῶν αὐτῷ ἐν τῷ ὄρει τῷ σινα τὰς δύο πλάκας τοῦ μαρτυρίου πλάκας λιθίνας γεγραμμένας τῷ δακτύλῳ τοῦ θεοῦ
- 1 ¶ I побачив народ, що загаявся Мойсей зійти з гори. I зібрався народ проти Аарона, та й сказали до нього: Устань, зроби нам богів, що будуть ходити перед нами, бо той Мойсей, муж, що вивів був нас із єгипетського краю, ми не знаємо, що сталося йому.
And when the people saw that Moses was a long time coming down from the mountain, they all came to Aaron and said to him, Come, make us a god to go before us: as for this Moses, who took us up out of the land of Egypt, we have no idea what has become of him.
καὶ ἰδὼν ὁ λαὸς ὅτι κεχρόνικεν μουσῆς καταβῆναι ἐκ τοῦ ὄρους συνέστη ὁ λαὸς ἐπὶ ααρων καὶ λέγουσιν αὐτῷ ἀνάστηθι καὶ ποιήσον ἡμῖν θεοὺς οἱ προπορεύσονται ἡμῶν ὁ γὰρ μουσῆς οὗτος ὁ ἄνθρωπος ὃς ἐξήγαγεν ἡμᾶς ἐξ αἰγύπτου οὐκ οἶδαμεν τί γέγονεν αὐτῷ
- 2 I сказав їм Аарон: Поздіймайте золоті сережки, що в ушах ваших жінок, ваших синів та дочок ваших, і поприносьте до мене.
Then Aaron said to them, Take off the gold rings which are in the ears of your wives and your sons and your daughters, and give them to me.
καὶ λέγει αὐτοῖς ααρων περιέλεσθε τὰ ἐνώτια τὰ χρυσαῖα τὰ ἐν τοῖς ὠσίν τῶν γυναικῶν ὑμῶν καὶ θυγατέρων καὶ ἐνέγκατε πρὸς με
- 3 I ввесь народ поздіймав з себе золоті сережки, що в їхніх ушах, та й поносили до Аарона.
And all the people took the gold rings from their ears and gave them to Aaron.
καὶ περιείλαντο πᾶς ὁ λαὸς τὰ ἐνώτια τὰ χρυσαῖα τὰ ἐν τοῖς ὠσίν αὐτῶν καὶ ἤνεγκαν πρὸς ααρων

- 4 **I** взяв він це з їхньої руки, і вформував його в глині, і зробив із нього лите теля. А вони сказали: Оце твої боги, Ізраїлю, що вивели тебе з єгипетського краю!
And he took the gold from them and, hammering it with an instrument, he made it into the metal image of a young ox: and they said, This is your god, O Israel, who took you out of the land of Egypt.
 και ἐδέξατο ἐκ τῶν χειρῶν αὐτῶν και ἔπλασεν αὐτὰ ἐν τῇ γραφίδι και ἐποίησεν αὐτὰ μόσχον χωνευτὸν και εἶπεν οὗτοι οἱ θεοὶ σου ἰσραηλ οἵτινες ἀνεβίβασάν σε ἐκ γῆς αἰγύπτου
- 5 **I** побачив це Аарон, і збудував жертівника перед ним. І кликнув Аарон та й сказав: Завтра свято для Господа!
And when Aaron saw this, he made an altar before it, and made a public statement, saying, Tomorrow there will be a feast to the Lord.
 και ἰδὼν ααρων φκοδόμησεν θυσιαστήριον κατέναντι αὐτοῦ και ἐκήρυξεν ααρων λέγων ἑορτὴ τοῦ κυρίου αὔριον
- 6 **I** повставали вони взавтра рано вранці, і принесли цілопалення, і привели мирну жертву. І засів народ до їди та до пиття, і встали бавитися.
So early on the day after they got up and made burned offerings and peace-offerings; and took their seats at the feast, and then gave themselves to pleasure.
 και ὀρθρίσας τῇ ἐπαύριον ἀνεβίβασεν ὀλοκαντώματα και προσήνεγκεν θυσίαν σωτηρίου και ἐκάθισεν ὁ λαὸς φαγεῖν και πιεῖν και ἀνέστησαν παίζεῖν
- 7 ¶ **A** Господь промовляв до Мойсея: Иди, зійди, бо зіпсувся народ твій, якого ти вивів із єгипетського краю.
And the Lord said to Moses, Go down quickly; for your people, whom you took out of the land of Egypt, are turned to evil ways;
 και ἐλάλησεν κύριος πρὸς μουσῆν λέγων βάδιζε τὸ τάχος ἐνευθεν κατάβηθι ἡνόμησεν γὰρ ὁ λαὸς σου οὗς ἐξήγαγες ἐκ γῆς αἰγύπτου
- 8 Зійшли вони скоро з дороги, що наказав був Я їм, зробили собі лите теля, і поклонились йому, і склали йому жертви, та й сказали: Оце твої боги, Ізраїлю, що вивели тебе з єгипетського краю!
Even now they are turned away from the rule I gave them, and have made themselves a metal ox and given worship to it and offerings, saying, This is your god, O Israel, who took you up out of the land of Egypt.
 παρέβησαν ταχὺ ἐκ τῆς ὁδοῦ ἧς ἐνετείλω αὐτοῖς ἐποίησαν ἑαυτοῖς μόσχον και προσκεκυνήκασιν αὐτῷ και τεθύκασιν αὐτῷ και εἶπαν οὗτοι οἱ θεοὶ σου ἰσραηλ οἵτινες ἀνεβίβασάν σε ἐκ γῆς αἰγύπτου
- 10 **A** тепер залиши Мене, і розпалиться гнів Мій на них, і Я винищу їх, а тебе зроблю великим народом.
Now do not get in my way, for my wrath is burning against them; I will send destruction on them, but of you I will make a great nation.
 και νῦν ἔασόν με και θυμῶθεις ὀργῇ εἰς αὐτοὺς ἐκτρίψω αὐτοὺς και ποιήσω σε εἰς ἔθνος μέγα
- 11 **I** Мойсей став благи лице Господа, Бога свого, та й сказав: Нащо, Господи, розпалюється гнів Твій на народ Твій, якого Ти випровадив з єгипетського краю силою великою та миццю рукою?
But Moses made prayer to God, saying, Lord, why is your wrath burning against your people whom you took out of the land of Egypt, with great power and with the strength of your hand?
 και ἐδεήθη μουσῆς ἔναντι κυρίου τοῦ θεοῦ και εἶπεν ἴνα τί κύριε θυμὸς ὀργῇ εἰς τὸν λαόν σου οὗς ἐξήγαγες ἐκ γῆς αἰγύπτου ἐν ἰσχύι μεγάλη και ἐν τῷ βραχίονί σου τῷ ὑψηλῷ
- 12 **Нащо** будуть казати єгиптяни, говорячи: На зло ти їх вивів, щоб їх повбивати в горах, та щоб винищити їх з-поверхні землі?... Вернися з розпалу гніву Свого, та й відверни зло від Свого народу!
Why let the Egyptians say, He took them out to an evil fate, to put them to death on the mountains, cutting them off from the earth? Let your wrath be turned away from them, and send not this evil on your people.
 μήποτε εἰπῶσιν οἱ αἰγύπτιοι λέγοντες μετὰ πονηρίας ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἀποκτεῖναι ἐν τοῖς ὄρεσιν και ἐξαναλῶσαι αὐτοὺς ἀπὸ τῆς γῆς παῦσαι τῆς ὀργῆς τοῦ θυμοῦ σου και ὕεως γενεῶ ἐπὶ τῇ κακίᾳ τῶ λαοῦ σου
- 13 **Згадай** про Авраама, Ісаака та Ізраїля, рабів Своїх, що Ти їм присягався був Собою, та говорив їм: Помножу ваших нащадків, немов зорі небесні, і всю оту землю, що про неї казав, дам вашим нащадкам, і вони посядуть навіки.
Have in mind Abraham, Isaac, and Israel, your servants, to whom you gave your oath, saying, I will make your seed like the stars of heaven in number, and all this land will I give to your seed, as I said, to be their heritage for ever.
 μνησθεῖς ἀβρααμ και ἰσαακ και ἰακωβ τῶν σῶν οἰκετῶν οἷς ὄμοσας κατὰ σεαυτοῦ και ἐλάλησας πρὸς αὐτοὺς λέγων πολυπληθυνῶ τὸ σπέρμα ὑμῶν ὡσεὶ τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ τῷ πλήθει και πάσαν τὴν γῆν ταύτην ἣν εἶπας δοῦναι τῷ σπέρματι αὐτῶν και καθέξουσιν αὐτὴν εἰς τὸν αἰῶνα
- 14 **I** відвернув Господь зло, про яке говорив, щоб зробити Своему народові.
So the Lord let himself be turned from his purpose of sending punishment on his people.
 και ἰλάσθη κύριος περὶ τῆς κακίας ἧς εἶπεν ποιῆσαι τὸν λαὸν αὐτοῦ
- 15 ¶ **I** повернувся, і зійшов Мойсей із гори, а в руці його дві таблиці свідoctва, писані з обох їхніх сторін, звідси й звідти вони були писані.
Then Moses came down the mountain with the two stones of the law in his hand; the stones had writing on their two sides, on the front and on the back.
 και ἀποστρέψας μουσῆς κατέβη ἀπὸ τοῦ ὄρους και αἱ δύο πλάκες τοῦ μαρτυρίου ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ πλάκες λίθιναι καταγεγραμμέναι ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν αὐτῶν ἐνθεν και ἐνθεν ἦσαν γεγραμμένα

- 16 А таблиці Божа робота вони, а письмо Боже письмо воно, вирізьблене на таблицях.
The stones were the work of God, and the writing was the writing of God, cut on the stones.
καὶ αἱ πλάκες ἔργον θεοῦ ἦσαν καὶ ἡ γραφή γραφή θεοῦ ἐστὶν κεκολλημένη ἐν ταῖς πλαξίν
- 17 I почув Ісус голос народу, як кричав він, та й сказав до Мойсея: Крик бою в таборі!
Now when the noise and the voices of the people came to the ears of Joshua, he said to Moses, There is a noise of war in the tents.
καὶ ἀκούσας ἰησοῦς τὴν φωνὴν τοῦ λαοῦ κρᾶζόντων λέγει πρὸς μουσῆν φωνὴ πολέμου ἐν τῇ παρεμβολῇ
- 18 А той відказав: Це не крик сили переможців і не крик слабости переможених, я чую голос співу!
And Moses said, It is not the voice of men who are overcoming in the fight, or the cry of those who have been overcome; it is the sound of songs which comes to my ear.
καὶ λέγει οὐκ ἔστιν φωνὴ ἐξαρχόντων κατ' ἰσχὸν οὐδὲ φωνὴ ἐξαρχόντων τροπῆς ἀλλὰ φωνὴν ἐξαρχόντων οἴνου ἐγὼ ἀκούω
- 19 I сталося, коли він наблизився до табору, то побачив теля те та танці... I розпалився гнів Мойсеїв, і він кинув таблиці із рук своїх, та й розторошив їх під горою!...
And when he came near the tents he saw the image of the ox, and the people dancing; and in his wrath Moses let the stones go from his hands, and they were broken at the foot of the mountain.
καὶ ἠνίκα ἤγγιζεν τῇ παρεμβολῇ ὄρᾳ τὸν μόσχον καὶ τοὺς χορούς καὶ ὀργισθεὶς θυμῷ μουσῆς ἔρριπεν ἀπὸ τῶν χειρῶν αὐτοῦ τὰς δύο πλάκας καὶ συνέτριπεν αὐτὰς ὑπὸ τὸ ὄρος
- 20 I схопив він теля, що зробили вони, та й спалив на огні, та змолот, аж став порошок... I розсипав на поверхні води, і напоїв тим синів Ізраїлевих.
And he took the ox which they had made, burning it in the fire and crushing it to powder, and he put it in the water and made the children of Israel take a drink of it.
καὶ λαβὼν τὸν μόσχον ὃν ἐποίησαν κατέκαυσεν αὐτὸν ἐν πυρὶ καὶ κατέλεσεν αὐτὸν λεπτὸν καὶ ἔσπειρεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ ὕδωρ καὶ ἐπότισεν αὐτὸ τοὺς υἱοὺς ἰσραὴλ
- 21 ¶ I сказав Мойсей Ааронові: Що вчинив тобі народ цей, що ти гріх великий навів на нього?
And Moses said to Aaron, What did the people do to you that you let this great sin come on them?
καὶ εἶπεν μουσῆς τῷ ααρων τί ἐποίησέν σοι ὁ λαὸς οὗτος ὅτι ἐπήγαγες ἐπ' αὐτοὺς ἁμαρτίαν μεγάλην
- 22 А Аарон відказав: Нехай не запалиться гнів мого пана! Ти знаєш народ цей, що він у злomu.
And Aaron said, Let not my lord be angry; you have seen how the purposes of this people are evil.
καὶ εἶπεν ααρων πρὸς μουσῆν μὴ ὀργίζου κύριε σὺ γὰρ οἶδας τὸ ὄρημα τοῦ λαοῦ τούτου
- 23 I вони сказали мені: Зроби нам богів, що будуть ходити перед нами, бо той Мойсей, муж, що вивів нас із єгипетського краю, ми не знаємо, що сталося йому.
For they said to me, Make us a god to go before us: as for this Moses, who took us up out of the land of Egypt, we have no idea what has come to him.
λέγουσιν γὰρ μοι ποίησον ἡμῖν θεοὺς οἱ προπορεύονται ἡμῶν ὁ γὰρ μουσῆς οὗτος ὁ ἄνθρωπος ὃς ἐξήγαγεν ἡμᾶς ἐξ αἰγύπτου οὐκ οἶδαμεν τί γέγονεν αὐτῷ
- 24 I сказав я до них: Хто має золото, поздіймайте з себе. I дали вони мені, а я кинув його в огонь, і вийшло те теля.
Then I said to them, Whoever has any gold, let him take it off; so they gave it to me, and I put it in the fire, and this image of an ox came out.
καὶ εἶπα αὐτοῖς εἴ τιτινὴ ὑπάρχει χρυσία περιέλεσθε καὶ ἔδωκάν μοι καὶ ἔρριψα εἰς τὸ πῦρ καὶ ἐξῆλθεν ὁ μόσχος οὗτος
- 25 I побачив Мойсей народ, що незагнузданий він, бо Аарон розгнуздав його на ганьбу поміж їхніми ворогами.
And Moses saw that the people were out of control, for Aaron had let them loose to their shame before their haters:
καὶ ἰδὼν μουσῆς τὸν λαὸν ὅτι διεσκέδασται διεσκέδασεν γὰρ αὐτοὺς ααρων ἐπίχαρμα τοῖς ὑπεναντίοις αὐτῶν
- 26 I став Мойсей у брамі табору й сказав: Хто за Господа до мене! I зібралися до нього всі Левїїні сини.
Then Moses took his place at the way into the tents, and said, Whoever is on the Lord's side, let him come to me. And all the sons of Levi came together to him.
ἔστη δὲ μουσῆς ἐπὶ τῆς πόλης τῆς παρεμβολῆς καὶ εἶπεν τίς πρὸς κύριον ἴτω πρὸς με συνῆλθον οὖν πρὸς αὐτὸν πάντες οἱ υἱοὶ λευὶ
- 27 I сказав він до них: Так сказав Господь, Бог Ізраїлів: Припашіть кожен меч свого на стегно своє, перейдіть, і верніться від брами до брами в таборі, і повбивайте кожен брата свого, і кожен приятеля свого, і кожен ближнього свого.
And he said to them, This is the word of the Lord, the God of Israel: Let every man take his sword at his side, and go from one end of the tents to the other, putting to death his brother and his friend and his neighbour.
καὶ λέγει αὐτοῖς τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς ἰσραὴλ θέσθε ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ ῥομφαίαν ἐπὶ τὸν μηρὸν καὶ διέλθατε καὶ ἀνακάμψατε ἀπὸ πόλης ἐπὶ πόλιν διὰ τῆς παρεμβολῆς καὶ ἀποκτεῖνατε ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καὶ ἕκαστος τὸν πλησίον αὐτοῦ καὶ ἕκαστος τὸν ἑγγιστὰ αὐτοῦ
- 28 I зробили Левїїні сини за словом Мойсеевим. I впало з народу того дня близько трьох тисяч чоловіка.
And the sons of Levi did as Moses said; and about three thousand of the people were put to death that day.
καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ λευὶ καθὰ ἐλάλησεν αὐτοῖς μουσῆς καὶ ἔπεσαν ἐκ τοῦ λαοῦ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ εἰς τρισχιλίους ἄνδρας

- 29 I сказав Мойсей: Освятить сьогодні себе для Господа, бо кожен мстився на сині своїм та на браті своїм, і щоб сьогодні Він дав вам благословення.
And Moses said, You have made yourselves priests to the Lord this day; for every one of you has made the offering of his son and his brother; the blessing of the Lord is on you this day.
 και ειπεν αυτοις μουσης πληρωσατε τας χειρας υμων σημερον κυριω εκαστος εν τω υιω η τω αδελφω δοθηαι εφ' υμας ευλογιαν
- 30 ¶ I сталося назавтра, і сказав Мойсей до народу: Ви згрішили великим гріхом, а тепер зійду я до Господа, може складу окуплення за ваш гріх.
And on the day after, Moses said to the people, Great has been your sin: but I will go up to the Lord, and see if I may get forgiveness for your sin.
 και εγενετο μετα την αυριον ειπεν μουσης προς τον λαον υμεις ημαρτηκατε αμαρτιαν μεγαλην και νυν αναβησομαι προς τον θεον ινα εξιλασωμαι περι της αμαρτιας υμων
- 31 I вернувся Мойсей до Господа та й сказав: О, згрішив цей народ великим гріхом, вони зробили собі золотих богів!
Then Moses went back to the Lord and said, This people has done a great sin, making themselves a god of gold;
 υπεστρεψεν δε μουσης προς κυριον και ειπεν δεομαι κυριε ημαρτηκεν ο λαος ουτος αμαρτιαν μεγαλην και εποίησαν εαυτοις θεουδς χρυσουδς
- 32 А тепер, коли б Ти пробачив їм їхній гріх! А як ні, витри мене з книги Своєї, яку Ти написав...
But now, if you will give them forgiveness—but if not, let my name be taken out of your book.
 και νυν ει μεν αφεις αυτοις την αμαρτιαν αφες ει δε μη εξαλειψον με εκ της βιβλου σου ης εγραψας
- 33 I промовив Господь до Мойсея: Хто згрішив Мені, того витру із книги Своєї.
And the Lord said to Moses, Whoever has done evil against me will be taken out of my book.
 και ειπεν κυριος προς μουσην ει τις ημαρτηκεν ενωπιον μου εξαλειψω αυτον εκ της βιβλου μου
- 34 А тепер іди, провадь цей народ туди, куди казав Я тобі. Ось Мій Ангол піде перед лицем твоїм. А в день кари Мої покараю їх за їхній гріх!
But now, go, take the people into that place of which I have given you word; see, my angel will go before you: but when the time of my judging has come, I will send punishment on them for their sin.
 νυνι δε βαδιζε καταβηθι και οδηγησον τον λαον τουτον εις τον τον ον ειπα σοι ιδου ο αγγελουδς μου προπορευεται прд προσопου σου η δ' αν ημερα επισκεπτομαι επαξω επ' αυτοудς την αμαρτιαν α υτων
- 35 I Господь ударив той народ за те, що вони зробили теля, яке Аарон учинив був.
And the Lord sent punishment on the people because they gave worship to the ox which Aaron made.
 και επαταξεν κυριος τον λαον περι της ποιησεωδς τουδς μοσχου ουδς εποίησεν ααρων
- 1 ¶ I говорив Господь до Мойсея: Иди, вижди звідси ти та той народ, що ти вивів його з єгипетського краю до того Краю, що Я присяг був його Авраамові, Ісакові та Якову, говорячи: Н ащадкам твоїм дам його,
And the Lord said to Moses, Go forward from this place, you and the people whom you have taken up out of the land of Egypt, to that land about which I made an oath to Abraham, Isaac, and Jacob, saying, To your seed will I give it.
 και ειπεν κυριος προς μουσην πορευου αναβηθι εντευθεν συ και ο λαουδς σου ουδς εξηγαγεδς εκ γηδς αιγυπτου εις την γην ην ωμοσα τω αβραам και ισαак και ιακωβ λεγον τω сперматι υμων δωσω αυт ην
- 2 і пошлю перед лицем твоїм Ангола, і попроганяю ханаанцянина, амореянина, і хіттеянина, і періздеянина, хіввеянина, і свусеянина,
And I will send an angel before you, driving out the Canaanite and the Amorite and the Hittite and the Perizzite and the Hivite and the Jebusite:
 και συναποστελω τον αγγελον μου прд προσопου σου και εκβαλει τον αμορраион και χετταион και фереζаион και γεργεσαион και ευаион και ιεβουсаион
- 3 до Краю, що тече молоком та медом, бо Я не піду серед тебе, бо ти народ твердошиїй, щоб Я не вигубив тебе в дорозі.
Go up to that land flowing with milk and honey; but I will not go up among you, for you are a stiff-necked people, for fear that I send destruction on you while you are on the way.
 και εισαξω σε εις γην ρεουσαν γαλα και μελι ου γαρ μη συναναβω μετα σου δια το λαον σκληροτραχηλον σε εινα ινα μη εξαναλωσω σε εν τη одω
- 4 I почув народ ту лиху вістку, та й засмутився, і ніхто не поклав на себе своєї оздоби.
Hearing this bad news the people were full of grief, and no one put on his ornaments.
 και ακουσασ ο λαουδς το ρημα τοδς пονηρον τουτο κατεпенθησαν εν пенθикоиδς
- 5 Бо промовив Господь до Мойсея: Скажи Ізраїлевим синам: Ви народ твердошиїй, якщо одну хвилину піду серед тебе, то вигублю тебе! Тож тепер здійми оздобу свою з себе, Я знатиму , що вчиню тобі.
And the Lord said to Moses, Say to the children of Israel, You are a stiff-necked people: if I come among you, even for a minute, I will send destruction on you; so take off all your ornaments, so that I may see what to do with you.
 και ειπεν κυριος τοиς υιοиδς ισραηλ υμεις λαουδς σκληροτραχηλουδς ορατε μη πληγην αλλην επαξω εγω εφ' υμαδς και εξαναλωσω υмадς νυν ουн αφελεσθε τадς στοлуδς των δοζων υμων και τον κοδςμον και δ ειξω σοι а ποιησω σοι

- 6 I поздіймали Израїлеві сини свої оздоби під горою Хорив.
So the children of Israel took off their ornaments at Mount Horeb, and did not put them on again.
 και περιείλαντο οι υιοι ισραηλ τον κόσμον αυτών και την περιστολήν από του ὄρους του χωρηβ
- 7 ¶ A Мойсей узяв намета, та й нап'яв його поза табором, далеко від табору, і назвав його: скинія заповідю. I бувало, кожен, хто шукав Господа, входив до скинії заповідю, що поза табором.
Now it was Moses' way to put up the Tent of meeting outside the tent-circle, at some distance away; giving it the name of The Tent of meeting. And everyone desiring to make his prayer to the Lord went to the Tent of meeting outside the tent-circle.
 και λαβὼν μωυσης την σκηνήν αυτού ἐπηξεν ἔξω τῆς παρεμβολῆς μακρὰν ἀπὸ τῆς παρεμβολῆς και ἐκλήθη σκηνή μαρτυρίου και ἐγένετο πᾶς ὁ ζητῶν κύριον ἐξεπορεύετο εἰς την σκηνήν ἔξω τῆς παρεμβολῆς
- 8 I бувало, коли виходив Мойсей до скинії, то підводився весь народ, і ставали кожен при вході свого намету, і дивилися за Мойсеєм, аж поки він не входив до скинії.
And whenever Moses went out to the Tent of meeting, all the people got up and everyone went to the door of his tent, looking after Moses till he went inside the Tent.
 ἡνίκα δ' ἂν εἰσεπορεύετο μωυσης εἰς την σκηνήν ἔξω τῆς παρεμβολῆς εἰστήκει πᾶς ὁ λαὸς σκοπεύοντες ἕκαστος παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς αυτού και κατενοούσαν ἀπόντος μωυση ἕως του εἰσελθῆ εἰν αὐτὸν εἰς την σκηνήν
- 9 I бувало, коли входив Мойсей до скинії, то сходив стовп хмари, і ставав при вході скинії, та й говорив Бог із Мойсеєм.
And whenever Moses went into the Tent, the pillar of cloud came down, and took its place by the door of the Tent, as long as the Lord was talking with Moses.
 ὡς δ' ἂν εἰσῆλθεν μωυσης εἰς την σκηνήν κατέβαιναν ὁ στῦλος τῆς νεφέλης και ἵστατο ἐπὶ την θύραν τῆς σκηνῆς και ἐλάλει μωυση
- 10 I весь народ бачив стовпа хмари, що стояв при вході скинії. I весь народ підводився, та й вклонялися, кожен при вході намету свого.
And all the people saw the cloud at the door of the Tent, and they went down on their faces, everyone at the door of his tent.
 και ἐώρα πᾶς ὁ λαὸς τον στῦλον τῆς νεφέλης ἐστῶτα ἐπὶ τῆς θύρας τῆς σκηνῆς και στάντες πᾶς ὁ λαὸς προσεκύνησαν ἕκαστος ἀπὸ τῆς θύρας τῆς σκηνῆς αὐτοῦ
- 11 I говорив Господь до Мойсея лице в лице, як говорить хто до друга свого. I вертався він до табору, а слуга його, юнак Ісус, син Навинів, не виходив із середини скинії.
And the Lord had talk with Moses face to face, as a man may have talk with his friend. And when Moses came back to the tents, his servant, the young man Joshua, the son of Nun, did not come away from the Tent.
 και ἐλάλησεν κύριος πρὸς μωυσην ἐνώπιος ἐνωπίω ὡς εἰ τις λαλήσει πρὸς τον ἑαυτοῦ φίλον και ἀπελύετο εἰς την παρεμβολήν ὁ δὲ θεράπων ἰησοῦς υἱὸς ναυη νέος οὐκ ἐξεπορεύετο ἐκ τῆς σκηνῆς
- 12 ¶ I сказав Мойсей до Господа: Дивися, Ти говориш мені: Випровади цей народ, а Ти не дав мені знати, кого зо мною пошлеш. А Ти сказав був: Я знаю тебе на ім'я, а також знайшов т и милість в очах Моїх.
And Moses said to the Lord, See, you say to me, Be this people's guide on their journey, but you have not made clear to me whom you will send with me. But you have said, I have knowledge of you by name, and you have grace in my eyes.
 και εἶπεν μωυσης πρὸς κύριον ἰδοὺ σὺ μοι λέγεις ἀνάγαγε τον λαὸν τουτον σὺ δὲ οὐκ ἐδήλωσάς μοι ὃν συναποστελεῖς μετ' ἐμοῦ σὺ δὲ μοι εἶπας οἶδά σε παρὰ πάντας και χάριν ἔχεις παρ' ἐμοί
- 13 Тож тепер, коли знайшов я милість в очах Твоїх, об'яви ж мені дорогу Свою, і я пізнаю, як знайти милість в очах Твоїх. I побач, бо цей люд то народ Твій.
If then I have grace in your eyes, let me see your ways, so that I may have knowledge of you and be certain of your grace; and my prayer is that you will keep in mind that this nation is your people.
 εἰ οὖν εὔρηκα χάριν ἐναντίον σου ἐμφάνισόν μοι σεαυτὸν γνωστῶς ἴδω σε ὅπως ἂν ᾧ εὔρηκῶς χάριν ἐναντίον σου και ἵνα γνῶ ὅτι λαὸς σου τὸ ἔθνος τὸ μέγα τουτο
- 14 A Він відказав: Сам Я піду, і введу тебе до відпочинку.
And he said, I myself will go with you and give you rest.
 και λέγει αὐτὸς προπορεύσομαί σου και καταπαύσω σε
- 15 I сказав він до Нього: Коли сам Ти не підеш, то не виводь нас ізвідси.
And Moses said, If you yourself are not going with us, do not send us on from here.
 και λέγει πρὸς αὐτόν εἰ μὴ αὐτὸς σὺ πορεύῃ μὴ με ἀναγάγῃς ἐντεῦθεν
- 16 Бож чим тоді пізнається, що знайшов милість в очах Твоїх я та народ Твій? Чи ж не тим, що Ти підеш із нами? I будемо вирізнені я та народ Твій від кожного народу, що на поверхні землі.
For is not the fact of your going with us the sign that I and this people have grace in your eyes, so that we, that is, I and your people, are separate from all other people on the face of the earth?
 και πῶς γνωστὸν ἔσται ἀληθῶς ὅτι εὔρηκα χάριν παρὰ σοί ἐγὼ τε και ὁ λαὸς σου ἀλλ' ἢ συμπορευομένου σου μεθ' ἡμῶν και ἐνδοξασθήσομαι ἐγὼ τε και ὁ λαὸς σου παρὰ πάντα τὰ ἔθνη ὅσα ἐπὶ τῆς γῆς ἐστιν

- 17 I промовив Господь до Мойсея: Також цю річ, про яку говорив ти, зроблю, бо ти знайшов милість в очах Моїх, і Я знаю на ім'я тебе.
And the Lord said to Moses, I will do as you say: for you have grace in my eyes, and I have knowledge of you by your name.
καὶ εἶπεν κύριος πρὸς μουσῆν καὶ τοῦτόν σοι τὸν λόγον ὃν εἶρηκας ποιήσω εὐρηκας γὰρ χάριν ἐνώπιόν μου καὶ οἶδά σε παρὰ πάντα
- 18 A він відказав: Покажи мені славу Свою!
And Moses said, O Lord, let me see your glory.
καὶ λέγει δεῖξόν μοι τὴν σεαυτοῦ δόξαν
- 19 I Він промовив: Я переведу все добро Своє перед тобою, і покличу Господнім Ім'ям перед тобою. І Я помилую, до кого милостивий, і змилюся, до кого милосердний.
And he said, I will make all the light of my being come before you, and will make clear to you what I am; I will be kind to those to whom I will be kind, and have mercy on those on whom I will have mercy.
καὶ εἶπεν ἐγὼ παρελεύσομαι πρότερός σου τῇ δόξῃ μου καὶ καλέσω ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου κύριος ἐναντίον σου καὶ ἐλεῶ ὃν ἂν ἐλεῶ καὶ οἰκτιρήσω ὃν ἂν οἰκτιρήσω
- 20 I Він промовив: Ти не зможеш побачити лица Мого, бо людина не може побачити Мене і жити.
But it is not possible for you to see my face, for no man may see me and still go on living.
καὶ εἶπεν οὐ δύνησι εἶδέν μου τὸ πρόσωπον οὐ γὰρ μὴ ἴδῃ ἄνθρωπος τὸ πρόσωπόν μου καὶ ζήσεται
- 21 I промовив Господь: Ось місце при Мені, і ти станеш на скелі.
And the Lord said, See, there is a place near me, and you may take your place on the rock:
καὶ εἶπεν κύριος ἰδοὺ τόπος παρ' ἐμοὶ στήση ἐπὶ τῆς πέτρας
- 22 I станеться, коли буде переходити слава Моя, то Я вміщу Тебе в щілині скелі, і закрию тебе рукою Своєю, аж поки Я перейду.
And when my glory goes by, I will put you in a hole in the rock, covering you with my hand till I have gone past:
ἡνίκα δ' ἂν παρέλθῃ μου ἡ δόξα καὶ θήσω σε εἰς ὀπήν τῆς πέτρας καὶ σκεπάσω τῇ χειρὶ μου ἐπὶ σέ ἕως ἂν παρέλθω
- 23 A здійму руку Свою, і ти побачиш Мене ззаду, а обличчя Моє не буде видиме.
Then I will take away my hand, and you will see my back: but my face is not to be seen.
καὶ ἀφελῶ τὴν χεῖρα καὶ τότε ὄψῃ τὰ ὀπίσω μου τὸ δὲ πρόσωπόν μου οὐκ ὀφθήσεται σοι
- 1 ¶ I промовив Господь до Мойсея: Витеші собі дві кам'яні таблиці, як перші, і Я напишу на цих таблицях слова, що були на перших таблицях, які ти розбив.
And the Lord said to Moses, Make two other stones like the first two; and I will put on them the words which were on the first stones, which were broken by you.
καὶ εἶπεν κύριος πρὸς μουσῆν λάξευσον σεαυτῶ δύο πλάκας λιθίνας καθὼς καὶ αἱ πρῶται καὶ ἀνάβηθι πρὸς με εἰς τὸ ὄρος καὶ γράψω ἐπὶ τῶν πλακῶν τὰ ῥήματα ἃ ἦν ἐν ταῖς πλαξίν ταῖς πρώταις αἷς συνέτριψας
- 2 I приготися на рано. І вийдеш рано вранці на гору Синаї, і станеш Мені там на верхів'ї гори.
And be ready by the morning, and come up on Mount Sinai, and come before me there in the morning, on the top of the mountain.
καὶ γίνου ἔτοιμος εἰς τὸ πρωὶ καὶ ἀναβήσῃ ἐπὶ τὸ ὄρος τὸ σινα καὶ στήση μοι ἐκεῖ ἐπ' ἄκρου τοῦ ὄρους
- 3 А з тобою ніхто не вийде, і на всій горі нехай нікого не буде видно. І також дрібна худоба й худоба велика нехай не пасеться навпроти тієї гори.
No one is to come up with you, and let no man be seen anywhere on the mountain; let no flocks or herds come near to get their food at its foot.
καὶ μηδεὶς ἀναβήτω μετὰ σοῦ μηδὲ ὀφθήτω ἐν παντὶ τῷ ὄρει καὶ τὰ πρόβατα καὶ αἱ βόες μὴ νεμέσθωσαν πλησίον τοῦ ὄρους ἐκεῖνον
- 4 I витеса вів дві кам'яні таблиці, як перші. І встав Мойсей рано вранці, та й вийшов на гору Синаї, як Господь звелів був йому. І взяв він у руку свою дві таблиці кам'яні.
So Moses got two stones cut like the first; and early in the morning he went up Mount Sinai, as the Lord had said, with the two stones in his hand.
καὶ ἐλάξευσεν δύο πλάκας λιθίνας καθάπερ καὶ αἱ πρῶται καὶ ὀρθρίσας μουσῆς ἀνέβη εἰς τὸ ὄρος τὸ σινα καθότι συνέταξεν αὐτῷ κύριος καὶ ἔλαβεν μουσῆς τὰς δύο πλάκας τὰς λιθίνας
- 5 ¶ А Господь зійшов у хмарі, і став там із ним, та й покликав Ім'ям Господа.
And the Lord came down in the cloud and took his place by the side of Moses, and Moses gave worship to the name of the Lord.
καὶ κατέβη κύριος ἐν νεφέλῃ καὶ παρέστη αὐτῷ ἐκεῖ καὶ ἐκάλεσεν τῷ ὀνόματι κυρίου
- 6 І перейшов Господь перед лицем його, та й викликнув: Господь, Господь, Бог милосердний, і милостивий, довготерпеливий, і багатомилостивий та правдивий,
And the Lord went past before his eyes, saying, The Lord, the Lord, a God full of pity and grace, slow to wrath and great in mercy and faith;
καὶ παρῆλθεν κύριος πρὸ προσώπου αὐτοῦ καὶ ἐκάλεσεν κύριος ὁ θεὸς οἰκτιρμῶν καὶ ἐλεήμων μακρόθυμος καὶ πολυέλεος καὶ ἀληθινὸς

- 7 що дотримує милість для тисяч, що вибачає провину й переступ та гріх, та певне не вважає чистим винуватого, бо карає провину батьків на дітях, і на дітях дітей, і на третіх, і на чет-
вертих поколіннях.
Having mercy on thousands, overlooking evil and wrongdoing and sin; he will not let wrongdoers go free, but will send punishment on children for the sins of their fathers, and on their children's children to the third and fourth generation.
καὶ δικαιοσύνην διατηρῶν καὶ ποιῶν ἔλεος εἰς χιλιάδας ἀφαιρῶν ἀνομίας καὶ ἀδικίας καὶ ἀμαρτίας καὶ οὐ καθαριεῖ τὸν ἔνοχον ἐπάγων ἀνομίας πατέρων ἐπὶ τέκνα καὶ ἐπὶ τέκνα τέκνων ἐπὶ τρίτην καὶ αἰ τετάρτην γενεάν
- 8 І Мойсей покvapно вклонився до землі, і впав,
Then Moses quickly went down on his face in worship.
καὶ σπεύσας μωυσῆς κόψας ἐπὶ τὴν γῆν προσεκύνησεν
- 9 та й сказав: Якщо я знайшов милість в очах Твоїх, Владико, то нехай же Владика йде серед нас, бо народ цей твердошийї. І Ти пробачиш нашу провину та наш гріх, і зробиш нас спад-
ком Своїм.
And he said, If now I have grace in your eyes, let the Lord go among us, for this is a stiff-necked people, and give us forgiveness for our wrongdoing and our sin, and take us for your heritage.
καὶ εἶπεν εἰ εὐρήκα χάριν ἐνώπιόν σου συμπορευθήτω ὁ κύριός μου μεθ' ἡμῶν ὁ λαὸς γὰρ σκληροτράχηλός ἐστιν καὶ ἀφελεῖς σὺ τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν καὶ τὰς ἀνομίας ἡμῶν καὶ ἐσόμεθα σοί
- 10 ¶ А Він відказав: Ось Я складаю заповіта перед усім народом твоїм. Я чинитиму чуда, які не були творені на всій землі і в жодного народу. І побачить увесь народ, серед якого ти знах-
одишся, чин Господній, що Я чиню його з тобою, який він страшний!
And the Lord said, See, this is what I will undertake: before the eyes of your people I will do wonders, such as have not been done in all the earth or in any nation: and all your people will see the work of the Lord, for what I am about to do for you is greatly to be feared.
καὶ εἶπεν κύριος πρὸς μωυσῆν ἰδοὺ ἐγὼ τίθημι σοὶ διαθήκην ἐνώπιον παντὸς τοῦ λαοῦ σου ποιήσω ἔνδοξα ἃ οὐ γέγονεν ἐν πάσῃ τῇ γῇ καὶ ἐν παντὶ ἔθνει καὶ ὄνεται πᾶς ὁ λαὸς ἐν οἷς εἶ σύ τὰ ἔργα κ-
υρίου ὅτι θαυμαστά ἐστιν ἃ ἐγὼ ποιήσω σοὶ
- 11 Виконуй те, що Я наказую тобі сьогодні. Ось Я виганяю перед тобою амореянина, і ханаанеянина, і хіттеянина, і періздеянина, і хіввеянина, і свусеянина.
Take care to do the orders which I give you today; I will send out from before you the Amorite and the Canaanite and the Hittite and the Perizzite and the Hivite and the Jebusite.
πρόσεχε σὺ πάντα ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαι σοὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἐκβάλλω πρὸ προσώπου ὑμῶν τὸν αμορραῖον καὶ χαναναῖον καὶ χετταῖον καὶ φερεζαῖον καὶ εβαῖον καὶ γεργεσαῖον καὶ ιεβουσαῖον
- 12 Стережися, щоб не склав ти умови з мешканцем тієї землі, що ти входиш на неї, щоб він не став пасткою серед тебе.
But take care, and do not make any agreement with the people of the land where you are going, for it will be a cause of sin to you.
πρόσεχε σεαυτῷ μήποτε θῆς διαθήκην τοῖς ἐγκαθημένοις ἐπὶ τῆς γῆς εἰς ἣν εἰσπορεύῃ εἰς αὐτήν μή σοὶ γένηται πρόσκομμα ἐν ὑμῖν
- 13 Бо ви їхні жертвіники поруйнуйте, а їхні камінні стовпи для богів поторощите, а їхні дерева святі повирубуйте.
But their altars are to be overturned and their pillars broken and their images cut down:
τοὺς βωμοὺς αὐτῶν καθελεῖτε καὶ τὰς στήλας αὐτῶν συντρίψετε καὶ τὰ ἄλλα αὐτῶν ἐκκόψετε καὶ τὰ γλυπτὰ τῶν θεῶν αὐτῶν κατακαύσετε ἐν πυρὶ
- 14 Бо не будеш ти кланятись богові іншому, бо Господь Задрісний ім'я Його, Бог задрісний Він!
For you are to be worshippers of no other god: for the Lord is a God who will not give his honour to another.
οὐ γὰρ μὴ προσκυνήσητε θεῷ ἑτέρῳ ὁ γὰρ κύριος ὁ θεὸς ζηλωτὸν ὄνομα θεὸς ζηλωτῆς ἐστιν
- 15 Щоб не склав ти умови з мешканцем Краю, як будуть вони любодіяти вслід за богами своїми, і будуть богам своїм жертви приносити, то якщо він покличе тебе, то ти не будеш їсти із-
жертви його.
So see that you make no agreement with the people of the land, and do not go after their gods, or take part in their offerings, or be guests at their feasts,
μήποτε θῆς διαθήκην τοῖς ἐγκαθημένοις πρὸς ἀλλοφύλους ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐκπορνεύσωσιν ὀπίσω τῶν θεῶν αὐτῶν καὶ θύσωσι τοῖς θεοῖς αὐτῶν καὶ καλέσωσιν σε καὶ φάγῃς τὸν θυμάτων αὐτῶν
- 16 І не візьмеш із дочок його для синів своїх, бо будуть вони любодіяти вслід за богами своїми, і вчинять розпусниками синів твоїх вслід за богами своїми.
Or take their daughters for your sons; for when their daughters give worship before their gods, they will make your sons take part with them.
καὶ λάβῃς τὸν θυγατέρων αὐτῶν τοῖς υἱοῖς σου καὶ τὸν θυγατέρων σου ὄψῃ τοῖς υἱοῖς αὐτῶν καὶ ἐκπορνεύσωσιν αἱ θυγατέρες σου ὀπίσω τῶν θεῶν αὐτῶν καὶ ἐκπορνεύσωσιν τοὺς υἱούς σου ὀπίσω τῶν θεῶν αὐτῶν
- 17 Литих богів не зробиш собі.
Make for yourselves no gods of metal.
καὶ θεοὺς χωνευτοὺς οὐ ποιήσεις σεαυτῷ
- 18 ¶ Будеш виконувати свято Опрісноків. Сім день будеш їсти опрісноки, що Я наказав був тобі на умовлений час місяця авіва, бо в місяці авіві ти вийшов з Єгипту.
Keep the feast of unleavened bread; for seven days your food is to be bread without leaven, as I gave you orders, at the regular time in the month Abib; for in that month you came out of Egypt.
καὶ τὴν ἑορτὴν τῶν ἀζύμων φυλάξῃ ἐπτά ἡμέρας φάγῃ ἄζυμα καθάπερ ἐντέταλμαί σοι εἰς τὸν καιρὸν ἐν μηνὶ τῶν νέων ἐν γὰρ μηνὶ τῶν νέων ἐξῆλθες ἐξ αἰγύπτου

- 19 Усе, що відкриває утробу то Мос, як і всяка твоя худоба, що є самець, відкриття утроби вола та вівці.
Every first male child is mine; the first male birth of your cattle, the first male of every ox and sheep.
πάν διανοῖγον μήτραν ἐμοί τὰ ἀρσενικά πρωτότοκον μόσχου καὶ πρωτότοκον προβάτου
- 20 А відкриття утроби осла викупиш ягням. А якщо його не викупиш, то заб'єш його, зламавши шию. Кожного перворідного з синів твоїх викупиш. І не будуть являтися перед обличчя Мос з порожньою рукою.
A lamb may be given in payment for the young of an ass, but if you will not make payment for it, its neck will have to be broken. For all the first of your sons you are to make payment. No one is to come before me without an offering.
καὶ πρωτότοκον ὑποζυγίου λυτρώσῃ πρόβατον ἐὰν δὲ μὴ λυτρώσῃ αὐτό τιμὴν δώσεις πάν πρωτότοκον τῶν υἱῶν σου λυτρώσῃ οὐκ ὀφθήσῃ ἐνώπιόν μου κενός
- 21 Шість день будеш працювати, а дня сьомого спочинеш від праці; в орці й у жнива спочинеш від праці.
Six days let work be done, but on the seventh day take your rest: at ploughing time and at the grain-cutting you are to have a day for rest.
ἕξ ἡμέρας ἐργᾶ τῇ δὲ ἑβδόμῃ καταπαύσεις τῷ σπέρῳ καὶ τῷ ἀμῆτῳ καταπαύσεις
- 22 І свято тижнів зробиш собі, і первоплоду жнив пшениці, і свято збору врожаю під кінець року.
And you are to keep the feast of weeks when you get in the first-fruits of the grain, and the feast at the turn of the year when you take in the produce of your fields.
καὶ ἑορτὴν ἑβδομάδων ποιήσεις μοι ἀρχὴν θερισμοῦ πυρῶν καὶ ἑορτὴν συναγωγῆς μεσοῦντος τοῦ ἔνιαυτοῦ
- 23 Тричі в році вся чоловіча стать буде являтися перед лице Владики Господа, Бога Ізраїлевого.
Three times in the year let all your males come before the Lord, the God of Israel.
τρεῖς καιροὺς τοῦ ἔνιαυτοῦ ὀφθήσεται πᾶν ἀρσενικόν σου ἐνώπιον κυρίου τοῦ θεοῦ ἰσραὴλ
- 24 Бо Я вижену людей перед лицем твоїм, і розширю границю твою, і ніхто не запрогне твоєї землі, коли ти ходитимеш являтися перед лице Господа, Бога твого, тричі в році.
For I will send out the nations before you and make wide the limits of your land; and no man will make an attempt to take your land while you go up to give worship to the Lord, three times in the year.
ὅταν γὰρ ἐκβάλω τὰ ἔθνη πρὸ προσώπου σου καὶ πλατύνω τὰ ὄρια σου οὐκ ἐπιθυμήσει οὐδεὶς τῆς γῆς σου ἤνικα ἂν ἀναβαίνης ὀφθῆναι ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ σου τρεῖς καιροὺς τοῦ ἔνιαυτοῦ
- 25 Не будеш приносити на квашенім крові жертви твоєї, і не переночує до рана святкова жертва Пасхи.
No leaven is to be offered with the blood of my offering, and the offering of the Passover feast may not be kept till the morning.
οὐ σφάζεις ἐπὶ ζύμῃ αἶμα θυμιαμάτων μου καὶ οὐ κοιμηθήσεται εἰς τὸ πρωὶ θύματα τῆς ἑορτῆς τοῦ πασχα
- 26 Початок первоплодів твоєї землі принесеш у дім Господа, Бога твого. Не будеш варити ягняти в молоці його матері.
Take the first-fruits of your land as an offering to the house of the Lord your God. Let not the young goat be cooked in its mother's milk
τὰ πρωτογενήματα τῆς γῆς σου θήσεις εἰς τὸν οἶκον κυρίου τοῦ θεοῦ σου οὐ προσοίσεις ἄρνα ἐν γάλακτι μητρὸς αὐτοῦ
- 27 І промовив Господь до Мойсея: Напиши собі слова, бо згідно з цими словами склав Я заповіта з тобою та з Ізраїлем.
And the Lord said to Moses, Put all these words in writing; for on them is based the agreement which I will make with you.
καὶ εἶπεν κύριος πρὸς μουσῆν γράψον σεαυτῷ τὰ ῥήματα ταῦτα ἐπὶ γὰρ τῶν λόγων τούτων τέθειμαί σοι διαθήκην καὶ τῷ ἰσραὴλ
- 28 ¶ І був він там з Господом сорок день і сорок ночей, хліба не їв і води не пив. І написав на таблицях слова Заповіту, Десять Заповідей.
And for forty days and forty nights Moses was there with the Lord, and in that time he had no food or drink. And he put in writing on the stones the words of the agreement, the ten rules of the law.
καὶ ἦν ἐκεῖ μουσῆς ἐναντίον κυρίου τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ τεσσαράκοντα νύκτας ἄρτον οὐκ ἔφαγεν καὶ ὕδωρ οὐκ ἔπιεν καὶ ἔγραψεν τὰ ῥήματα ταῦτα ἐπὶ τῶν πλακῶν τῆς διαθήκης τοῦς δέκα λ. ὄγους
- 29 І сталося, коли сходив Мойсей з гори Синаї, а обидві таблиці свідочтва в Мойсєвій руці при сході його з гори, що Мойсей не знав, що лице його стало променіти, бо Бог говорив з ним.
Now when Moses came down from Mount Sinai, with the two stones in his hand, he was not conscious that his face was shining because of his talk with God.
ὡς δὲ κατέβαιναν μουσῆς ἐκ τοῦ ὄρους καὶ αἱ δύο πλάκες ἐπὶ τῶν χειρῶν μουσῆ καταβαίνοντος δὲ αὐτοῦ ἐκ τοῦ ὄρους μουσῆς οὐκ ᾔδει ὅτι δεδόξασται ἡ ὄψις τοῦ χρώματος τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἐν τῷ λαλεῖν αὐτὸν αὐτῷ
- 30 І побачив Аарон та всі Ізраїлеві сини Мойсея, аж ось лице його променіло, і вони боялися підійти до нього!
But when Aaron and all the children of Israel saw Moses, and the shining of his face, they would not come near him for fear.
καὶ εἶδεν ααρων καὶ πάντες οἱ πρεσβύτεροι ἰσραὴλ τὸν μουσῆν καὶ ἦν δεδοξασμένη ἡ ὄψις τοῦ χρώματος τοῦ προσώπου αὐτοῦ καὶ ἐφοβήθησαν ἐγγίσει αὐτοῦ

- 31 I κλικνυв до них Мойсей, і звернулися до нього Аарон та всі начальники в громаді. I Мойсей говорив до них.
Then Moses sent for them; and Aaron, with the chiefs of the people, came to him; and Moses had talk with them.
καὶ ἐκάλεσεν αὐτοὺς μουσῆς καὶ ἐπεστράφησαν πρὸς αὐτὸν ααρων καὶ πάντες οἱ ἄρχοντες τῆς συναγωγῆς καὶ ἐλάλησεν αὐτοῖς μουσῆς
- 32 A потім поіідходили всі Ізраїлеві сини, і він наказав їм усе, що Господь говорив з ним на горі Сінай.
And later, all the children of Israel came near, and he gave them all the orders which the Lord had given him on Mount Sinai.
καὶ μετὰ ταῦτα προσῆλθον πρὸς αὐτὸν πάντες οἱ υἱοὶ ἰσραηλ καὶ ἐνετείλατο αὐτοῖς πάντα ὅσα ἐλάλησεν κύριος πρὸς αὐτὸν ἐν τῷ ὄρει σινα
- 33 I скінчив Мойсей говорити з ними, і дав на лице своє покривало.
And at the end of his talk with them, Moses put a veil over his face.
καὶ ἐπειδὴ κατέπαυσεν λαλῶν πρὸς αὐτοὺς ἐπέθηκεν ἐπὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ κάλυμμα
- 34 A коли Мойсей входив перед Господнє лице на розмову з Ним, то здійсвав покривало аж до свого виходу. I він виходив, і говорив до Ізраїлевих синів, що було наказано йому.
But whenever Moses went in before the Lord to have talk with him, he took off the veil till he came out. And whenever he came out he said to the children of Israel what he had been ordered to say; ἡνίκα δ' ἂν εἰσεπορεύετο μουσῆς ἐναντὶ κυρίου λαλεῖν αὐτῷ περιηρείτο τὸ κάλυμμα ἕως τοῦ ἐκπορεύεσθαι καὶ ἐξελθὼν ἐλάλει πᾶσιν τοῖς υἱοῖς ἰσραηλ ὅσα ἐνετείλατο αὐτῷ κύριος
- 35 I бачили Ізраїлеві сини лице Мойсєсе, що променіло лице Мойсєсе. I Мойсей знов накладав покривало на лице своє аж до відходу свого, щоб говорити з Ним.
And the children of Israel saw that the face of Moses was shining: so Moses put the veil over his face again till he went to the Lord.
καὶ εἶδον οἱ υἱοὶ ἰσραηλ τὸ πρόσωπον μουσῆ ὅτι δεδόξασται καὶ περιέθηκεν μουσῆς κάλυμμα ἐπὶ τὸ πρόσωπον ἑαυτοῦ ἕως ἂν εἰσέλθῃ συλλαλεῖν αὐτῷ
- 1 ¶ I зібрав Мойсей усю громаду Ізраїлевих синів, та й промовив до них: Ось ті речі, що Господь наказав їх чинити.
And Moses sent for all the children of Israel to come together, and said to them, This is what the Lord has said and these are his orders.
καὶ συνήθροισεν μουσῆς πᾶσαν συναγωγὴν υἱῶν ἰσραηλ καὶ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς οὗτοι οἱ λόγοι οὓς εἶπεν κύριος ποιῆσαι αὐτοὺς
- 2 Шість день буде робитися праця, а дня сьомого буде вам свято, субота спочинку від праці для Господа. Кожен, хто робитиме працю в нім, буде забитий!
Six days let work be done, but the seventh day is to be a holy day to you, a Sabbath of rest to the Lord; whoever does any work on that day is to be put to death.
ἕξ ἡμέρας ποιήσεις ἔργα τῆ δὲ ἡμέρα τῆ ἑβδόμη κατάπαυσις ἅγιον σάββατα ἀνάπαυσις κυρίῳ πᾶς ὁ ποιῶν ἔργον ἐν αὐτῇ τελευτάτω
- 3 Не розпалите огню за суботнього дня по всіх ваших осадах.
No fire is to be lighted in any of your houses on the Sabbath day.
οὐ καύσετε πῦρ ἐν πάσῃ κατοικίᾳ ὑμῶν τῆ ἡμέρα τῶν σαββάτων ἐγὼ κύριος
- 4 I сказав Мойсей до всієї громади Ізраїлевих синів, кажучи: Оце та річ, що Господь наказав, говорячи:
And Moses said to all the meeting of the children of Israel, This is the order which the Lord has given:
καὶ εἶπεν μουσῆς πρὸς πᾶσαν συναγωγὴν υἱῶν ἰσραηλ λέγων τοῦτο τὸ ρῆμα ὃ συνέταξεν κύριος λέγων
- 5 Візьміть від себе приношення для Господа. Кожен за шедрим серцем своїм принесе його, приношення Господєві: золото, і срібло, і мідь,
Take from among you an offering to the Lord; everyone who has the impulse in his heart, let him give his offering to the Lord; gold and silver and brass;
λάβετε παρ' ὑμῶν αὐτῶν ἀφαιρέμα κυρίῳ πᾶς ὁ καταδεχόμενος τῆ καρδίᾳ οἴσουσιν τὰς ἀπαρχὰς κυρίῳ χρυσίον ἀργύριον χαλκόν
- 6 і блакить, і пурпур, і червень, і віссон, і вовну козину,
And blue and purple and red and the best linen and goats' hair,
ὑάκινθον πορφύραν κόκκινον διπλοῦν διανενημένον καὶ βύσσον κεκλωσμένην καὶ τρίχας αἰγείας
- 7 і начервоно пофарбовані баранячі шкурки, і шкурки тахашеві, і акаційні дерева,
And sheepskins coloured red, and leather, and hard wood,
καὶ δέρματα κριῶν ἠρυθροδανωμένα καὶ δέρματα ὑάκινθινα καὶ ξύλα ἄσηπτα
- 9 і каміння оніксове, і каміння на оправу до ефоду й до нагрудника.
And beryls and jewels to be cut for the ephod and for the priest's bag.
καὶ λίθους σαρδίου καὶ λίθους εἰς τὴν γλυφὴν εἰς τὴν ἐπωμίδα καὶ τὸν ποδήρη
- 10 A кожен із вас мудросердий прийде та зробить, що наказав був Господь:
And let every wise-hearted man among you come and make whatever has been ordered by the Lord;
καὶ πᾶς σοφὸς τῆ καρδίᾳ ἐν ὑμῖν ἐλθὼν ἐργαζέσθω πάντα ὅσα συνέταξεν κύριος

- 11 скинню внутрішню та її намета зовнішнього, і покриття її, і гачки її, і дошки її, засуви її, стовпи її та підстави її;
The House and its tent and its cover, its hooks and its boards, its rods and its pillars and its bases;
 τὴν σκηνὴν καὶ τὰ παραρρήματα καὶ τὰ καλύμματα καὶ τὰ διατόνια καὶ τοὺς μοχλοὺς καὶ τοὺς στύλους
- 12 ковчега, і держакки його, віко її завісу заслони;
The ark with its cover and its rods and the veil hanging before it;
 καὶ τὴν κιβωτὸν τοῦ μαρτυρίου καὶ τοὺς ἀναφορεῖς αὐτῆς καὶ τὸ ἱλαστήριον αὐτῆς καὶ τὸ καταπέτασμα [12a] καὶ τὰ ἱστία τῆς αὐλῆς καὶ τοὺς στύλους αὐτῆς καὶ τοὺς λίθους τῆς σμαράγδου καὶ τὸ θυμίαμα καὶ τὸ ἔλαιον τοῦ χρίσματος
- 13 стола, і держакки його, і всі речі його, і хліб показний;
The table and its rods and all its vessels, and the holy bread;
 καὶ τὴν τράπεζαν καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς
- 14 і свічника освітлення, і речі його, і лямпакки його, і оливу освітлення;
And the support for the lights, with its vessels and its lights and the oil for the light;
 καὶ τὴν λυχνίαν τοῦ φωτός καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς
- 16 жертівника цілопалення, і мідяну його сітку, держакки його, і всі речі його, умивальницю її підставу її;
The altar of burned offerings, with its network of brass, its rods, and all its vessels, the washing-vessel and its base;
 καὶ τὸ θυσιαστήριον καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτοῦ
- 19 і шати служебні на служення в святині, священні шати для священика Аарона, та шати синів його на священнослуження.
The robes of needlework for the work of the holy place, the holy robes for Aaron the priest, and the robes for his sons when acting as priests.
 καὶ τὰς στολὰς τὰς ἁγίας ααρων τοῦ ἱερέως καὶ τὰς στολὰς ἐν αἷς λειτουργήσουσιν ἐν αὐταῖς καὶ τοὺς χιτῶνας τοῖς υἱοῖς ααρων τῆς ἱερατείας καὶ τὸ ἔλαιον τοῦ χρίσματος καὶ τὸ θυμίαμα τῆς συνθέσεως
- 20 ¶ І вийшла вся громада Ізраїлевих синів від Мойсея.
And all the children of Israel went away from Moses.
 καὶ ἐξῆλθεν πᾶσα συναγωγὴ υἱῶν ἰσραηλ ἀπὸ μουσῆ
- 21 І приходили кожен чоловік, кого вело серце його, і кожен, кого дух його чинив щедрим, і приносили приношення Господеві для роботи скинї заповідю, і на кожну працю його, і на священні шати.
And everyone whose heart was moved, everyone who was guided by the impulse of his spirit, came with his offering for the Lord, for whatever was needed for the Tent of meeting and its work and for the holy robes.
 καὶ ἤνεγκαν ἕκαστος ὃν ἔφερεν αὐτῶν ἢ καρδία καὶ ὅσοις ἔδοξεν τῇ ψυχῇ αὐτῶν ἤνεγκαν ἀφαιρέματα κυρίῳ εἰς πάντα τὰ ἔργα τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου καὶ εἰς πάντα τὰ κάτεργα αὐτῆς καὶ εἰς πάσας τὰς στολὰς τοῦ ἁγίου
- 22 І приходили ті чоловіки з жінками, кожен щедросердий, і приносили гачка, і носову сережку, і персня, і сережку, всякі золоті речі, та все, що людина приносила, як золото приношення для Господа.
They came, men and women, all who were ready to give, and gave pins and nose-rings and finger-rings and neck-ornaments, all of gold; everyone gave an offering of gold to the Lord.
 καὶ ἤνεγκαν οἱ ἄνδρες παρὰ τῶν γυναικῶν πᾶς ὃ ἔδοξεν τῇ διανοίᾳ ἤνεγκαν σφραγίδας καὶ ἐνότια καὶ δακτυλίους καὶ ἐμπλόκια καὶ περιδέξια πᾶν σκεῦος χρυσοῦν καὶ πάντες ὅσοι ἤνεγκαν ἀφαιρέματα χρυσοῦ κυρίῳ
- 23 І кожна людина принесла, що хто мав: блакить, і пурпур, і червень, і віссон, і вовна козина, і баранячі начервоно пофарбовані шкурки, і шкурки тахашеві.
And everyone who had blue and purple and red and the best linen and goats' hair and sheepskins coloured red and leather, gave them.
 καὶ παρ' ὃ εὐρέθη βύσσος καὶ δέρματα ὑακίνθινα καὶ δέρματα κριῶν ἠρυθροδανωμένα ἤνεγκαν
- 24 Кожен, хто жертвував срібне та мідяне приношення, приносив Господеві приношення, і кожен, хто мав, поприносили акацієне дерево, на всяке зайняття коло тієї роботи.
Everyone who had silver and brass gave an offering of them to the Lord; and everyone who had hard wood, such as was needed for the work, gave it.
 καὶ πᾶς ὁ ἀφαιρῶν ἀφαιρέματα ἀργύριον καὶ χαλκὸν ἤνεγκαν τὰ ἀφαιρέματα κυρίῳ καὶ παρ' οἷς εὐρέθη ξύλα ἄσηπτα εἰς πάντα τὰ ἔργα τῆς κατασκευῆς ἤνεγκαν
- 25 І кожна мудросерда жінка прядла руками своїми, і приносила пряжку: блакить, і пурпур, і червень, і віссон.
And all the women who were expert with their hands, made cloth, and gave the work of their hands, blue and purple and red and the best linen.
 καὶ πᾶσα γυνὴ σοφὴ τῇ διανοίᾳ ταῖς χερσὶν νήθειν ἤνεγκαν νενησμένα τὴν ὑακίνθον καὶ τὴν πορφύραν καὶ τὸ κόκκινον καὶ τὴν βύσσον

- 26 I всі жінки, кого вело їхнє серце, прями козину вовну.
And those women who had the knowledge, made the goats' hair into cloth.
καὶ πᾶσαι αἱ γυναῖκες αἷς ἔδοξεν τῇ διανοίᾳ αὐτῶν ἐν σοφίᾳ ἔνησαν τὰς τρίχας τὰς αἰγείας
- 27 А начальники поприносили каміння оніксу, і каміння вставлення для ефоду та для нагрудника,
And the rulers gave the beryls and the cut jewels for the ephod and the priest's bag;
καὶ οἱ ἄρχοντες ἤνεγκαν τοὺς λίθους τῆς σμαράγδου καὶ τοὺς λίθους τῆς πληρώσεως εἰς τὴν ἐπομίδα καὶ εἰς τὸ λογεῖον
- 28 і пахоші, і оливу на освітлення, і для оливи помазання, і для запашного кадила.
And the spice and the oil for the light, and the holy oil and the sweet perfumes.
καὶ τὰς συνθέσεις καὶ τὸ ἔλαιον τῆς χρίσεως καὶ τὴν σύνθεσιν τοῦ θυμιάματος
- 29 Кожен чоловік та жінка, кого їхнє серце схияло приносити для кожної праці, яку Господь наказав робити рукою Мойсея, Ізраїлеві сини приносили добровільний дар для Господа.
The children of Israel, every man and woman, from the impulse of their hearts, gave their offerings freely to the Lord for the work which the Lord had given Moses orders to have done.
καὶ πᾶς ἀνὴρ καὶ γυνή ὧν ἔφερον ἡ διάνοια αὐτῶν εἰσελθόντας ποιεῖν πάντα τὰ ἔργα ὅσα συνέταξεν κύριος ποιῆσαι αὐτὰ διὰ μουσῆ ἤνεγκαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ἀφάρεμα κυρίῳ
- 30 ¶ I сказав Мойсей до Ізраїлевих синів: Дивіться, Господь назвав на ім'я Бецал'їла, сина Урісвого, сина Хура, Юдиного роду.
And Moses said to the children of Israel, See, the Lord has made selection of Bezalel, the son of Uri, the son of Hur, of the tribe of Judah;
καὶ εἶπεν μουσῆς τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ ἰδοὺ ἀνακέκληκεν ὁ θεὸς ἐξ ὀνόματος τὸν βεσελελ τὸν τοῦ ουριου τὸν υἱὸν ἐκ φυλῆς ἰουδα
- 31 I наповнив його Духом Божим, мудрістю, розумуванням, і знанням, і здібністю до всякої роботи
And he has made him full of the spirit of God, in all wisdom and knowledge and art of every sort;
καὶ ἐνέπλησεν αὐτὸν πνεῦμα θεοῦ σοφίας καὶ συνέσεως καὶ ἐπιστήμης πάντων
- 32 на обмислення мистецьке, на роботу в золоті, і в сріблі, і в міді,
As an expert designer of beautiful things, working in gold and silver and brass;
ἀρχιτεκτονεῖν κατὰ πάντα τὰ ἔργα τῆς ἀρχιτεκτονίας ποιεῖν τὸ χρυσίον καὶ τὸ ἀργύριον καὶ τὸν χαλκὸν
- 33 і в обробленні каменя, щоб всаджувати, і в обробленні дерева, щоб робити в усякій мистецькій роботі.
Trained in the cutting of stones and the ornamenting of wood and in every sort of handwork.
καὶ λιθουργῆσαι τὸν λίθον καὶ κατεργάζεσθαι τὰ ξύλα καὶ ποιεῖν ἐν παντὶ ἔργῳ σοφίας
- 34 I вклав в його серце, щоб навчав, він і Оголіяв, син Ахісамаха, Данового племені.
And he has given to him, and to Oholiab, the son of Ahisamach, of the tribe of Dan, the power of training others.
καὶ προβιάσαι γε ἔδωκεν αὐτῷ ἐν τῇ διανοίᾳ αὐτῷ τε καὶ ελιαβ τῷ τοῦ αχισαμακ ἐκ φυλῆς δαν
- 35 Він наповнив їх мудрістю серця, щоб робили вони всяку роботу обрібника, і мистця, і гаптівника в блакиті, і в пурпурі, і в червені, і в віссоні, і ткача, що роблять усяку роботу й заду муять мистецькі речі.
To them he has given knowledge of all the arts of the handworker, of the designer, and the expert workman; of the maker of needlework in blue and purple and red and the best linen, and of the maker of cloth; in all the arts of the designer and the trained workman they are expert.
ἐνέπλησεν αὐτοὺς σοφίας καὶ συνέσεως διανοίας πάντα συνίεναι ποιῆσαι τὰ ἔργα τοῦ ἁγίου καὶ τὰ ὑφάντα καὶ ποικιλτὰ ὑφᾶναι τῷ κοκκίνῳ καὶ τῇ βύσσῳ ποιεῖν πᾶν ἔργον ἀρχιτεκτονίας ποικιλίας
- 1 ¶ I зробіть Бецал'їл та Оголіяв, та кожен мудросердий чоловік, кому Господь дав мудрости та розсудку, щоб уміти зробити кожну працю роботи в святині на все, що Господь наказав був.
So let Bezalel and Oholiab get to work, with every wise-hearted man to whom the Lord has given wisdom and knowledge, to do whatever is necessary for the ordering of the holy place, as the Lord has given orders.
καὶ ἐποίησεν βεσελελ καὶ ελιαβ καὶ πᾶς σοφὸς τῇ διανοίᾳ ᾧ ἐδόθη σοφία καὶ ἐπιστήμη ἐν αὐτοῖς συνίεναι ποιεῖν πάντα τὰ ἔργα κατὰ τὰ ἅγια καθήκοντα κατὰ πάντα ὅσα συνέταξεν κύριος
- 2 I покликав Мойсей Бецал'їла та Оголіява, та кожного мудросердного чоловіка, кому Господь подав мудрість у серце, кожного, кого вело серце зблизитися до тієї праці, щоб зробити її.
Then Moses sent for Bezalel and Oholiab, and for all the wise-hearted men to whom the Lord had given wisdom, even everyone who was moved by the impulse of his heart to come and take part in the work:
καὶ ἐκάλεσεν μουσῆς βεσελελ καὶ ελιαβ καὶ πάντας τοὺς ἔχοντας τὴν σοφίαν ᾧ ἔδωκεν ὁ θεὸς ἐπιστήμην ἐν τῇ καρδίᾳ καὶ πάντας τοὺς ἐκουσίως βουλομένους προσπορεύεσθαι πρὸς τὰ ἔργα ὥστε συντελεῖν αὐτὰ

- 3 I взяли вони від Мойсея все приношення, що поносили Ізраїлеві сини для праці служби святині, щоб зробити її. А вони ще приносили до нього щоранку добровільного дара.
And they took from Moses all the offerings which the children of Israel had given for the building of the holy place. And still they went on giving him more free offerings every morning.
 και ἔλαβον παρὰ μουσῆ πάντα τὰ ἀφαιρέματα ἃ ἤνεγκαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ εἰς πάντα τὰ ἔργα τοῦ ἁγίου ποιεῖν αὐτά και αὐτοὶ προσεδέχοντο ἔτι τὰ προσφερόμενα παρὰ τῶν φερόντων τὸ πρῶτὶ πρῶτὶ
- 4 I прибули всі мудреці, що роблять усю роботу святині, кожен із праці своєї, яку вони роблять,
Then the wise men, who were doing all the work of the holy place, came from their work;
 και παρεγίνοντο πάντες οἱ σοφοὶ οἱ ποιῶντες τὰ ἔργα τοῦ ἁγίου ἕκαστος κατὰ τὸ αὐτοῦ ἔργον ὃ αὐτοὶ ἠργάζοντο
- 5 і сказали до Мойсея, говорячи: Народ приносить більше, ніж потрібно було для праці, яку Господь звелів був зробити.
And said to Moses, The people are giving much more than is needed for the work which the Lord has given us orders to do.
 και εἶπαν πρὸς μουσῆν ὅτι πλῆθος φέρει ὁ λαὸς παρὰ τὰ ἔργα ὅσα συνέταξεν κύριος ποιῆσαι
- 6 I Мойсей наказав проголосити в таборі, говорячи: Ні чоловік, ні жінка нехай не роблять уже нічого на приношення для святині. I був стриманий народ від приносів.
So Moses made an order and had it given out through all the tents, saying, Let no man or woman make any more offerings for the holy place. So the people were kept from giving more.
 και προσέταξεν μουσῆς και ἐκήρυξεν ἐν τῇ παρεμβολῇ λέγων ἀνὴρ και γυνὴ μηκέτι ἐργαζέσθωσαν εἰς τὰς ἀπαρχὰς τοῦ ἁγίου και ἐκωλύθη ὁ λαὸς ἔτι προσφέρειν
- 7 А наготовленого було досить для кожної праці, щоб зробити її, і ще зоставалось.
For the material they had was enough and more than enough for all the work which had to be done.
 και τὰ ἔργα ἦν αὐτοῖς ἰκανὰ εἰς τὴν κατασκευὴν ποιῆσαι και προσκατέλιπον
- 8 ¶ I зробили кожен мудросердий із тих, що робили скинійну працю: десять покривал із суканого віссону, і блакиті, і пурпуру та з червені. Херувими мистецькою роботою він поробив їх.
Then all the expert workmen among them made the House with its ten curtains; of the best linen, blue and purple and red, they made them, with winged ones worked by expert designers.
 και ἐποίησεν πᾶς σοφὸς ἐν τοῖς ἐργαζομένοις τὰς στολὰς τῶν ἁγίων αἱ εἰσιν αἰρων τῷ ἱερεὶ καθὰ συνέταξεν κύριος τῷ μουσῆ
- 9 Довжина одного покривала двадцять і вісім ліктів, а ширина одного покривала чотири лікті. Усім покривалам міра одна.
Every curtain was twenty-eight cubits long and four cubits wide, all of the same measure.
 και ἐποίησαν τὴν ἐπωμίδα ἐκ χρυσοῦ και ὑακίνθου και πορφύρας και κοκκίνου νενησμένου και βύσσου κεκλωσμένης
- 10 I поспинав він п'ять покривал одне до одного, і п'ять інших покривал поспинав одне до одного.
And five curtains were joined together, and the other five curtains were joined together.
 και ἐτμήθη τὰ πέταλα τοῦ χρυσοῦ τρίχες ὥστε συνυφᾶναι σὺν τῇ ὑακίνθῳ και τῇ πορφύρᾳ και σὺν τῷ κοκκίνῳ τῷ διανενησμένῳ και σὺν τῇ βύσσῳ τῇ κεκλωσμένῃ ἔργον ὕφαντόν
- 11 I поробив він блакитні петельки на краю одного покривала з кінця в спинанні. Так само зробив на краю кінцевого покривала в спинанні другім.
And they put twists of blue cord on the edge of the outside curtain of the first group, and in the same way on the outside curtain of the second group.
 ἐποίησαν αὐτὸ ἐπωμίδας συνεχούσας ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν
- 12 П'ятдесят петельок зробив він у покривалі одним, і п'ятдесят петельок зробив він на кінці покривала, що в другім спинанні. Ті петельки протилегли одна до однісі.
Fifty twists on the one curtain and fifty on the edge of the curtain of the other group; the twists being opposite to one another.
 ἔργον ὕφαντόν εἰς ἄλλα συμπλεγμένον καθ' ἑαυτὸ ἐξ αὐτοῦ ἐποίησαν κατὰ τὴν αὐτοῦ ποίησιν ἐκ χρυσοῦ και ὑακίνθου και πορφύρας και κοκκίνου διανενησμένου και βύσσου κεκλωσμένης καθ' ἃ συνέταξεν κύριος τῷ μουσῆ
- 13 I зробив він п'ятдесят золотих гачків, і поспинав ті покривала одне до одного тими гачками, і стала одна скинія.
And they made fifty hooks of gold, joining the curtains one to another with the hooks; and so the House was made.
 και ἐποίησαν ἀμφοτέρους τοὺς λίθους τῆς σμαράγδου συμπεπορημένους και περισσευαλωμένους χρυσοῦ γεγλυμένους και ἐκκεκολαμένους ἐκκόλασμα σφραγίδος ἐκ τῶν ὀνομάτων τῶν υἱῶν ἰσραὴλ
- 14 ¶ I зробив він покривала з вовни козиної до намета над внутрішньою скинією, одинадцять покривал зробив таких.
And they made curtains of goats' hair for the tent; eleven curtains were made.
 και ἐπέθηκεν αὐτοὺς ἐπὶ τοὺς ὄμους τῆς ἐπωμίδος λίθους μνημοσύνου τῶν υἱῶν ἰσραὴλ καθὰ συνέταξεν κύριος τῷ μουσῆ
- 15 Довжина одного покривала тридцять ліктів, а ширина одного покривала чотири лікті. Одинадцятьом покривалам міра одна.
Every curtain was thirty cubits long and four cubits wide, all of the same measure.
 και ἐποίησαν λογεῖον ἔργον ὕφαντόν ποικιλία κατὰ τὸ ἔργον τῆς ἐπωμίδος ἐκ χρυσοῦ και ὑακίνθου και πορφύρας και κοκκίνου διανενησμένου και βύσσου κεκλωσμένης

- 16 **I** поспинав він п'ять покривал осібно, а шість тих покривал осібно.
Five curtains were joined together to make one group, and six curtains were joined together to make the other group.
 τετράγωνον διπλοῦν ἐποίησαν τὸ λογεῖον σπιθαμῆς τὸ μῆκος καὶ σπιθαμῆς τὸ εὖρος διπλοῦν
- 17 **I** поробив він п'ятдесят петельок на краю кінцевого покривала в спинанні, і п'ятдесят петельок поробив на краю покривала другого спинання.
And they put fifty twists of cord on the edge of the outside curtain of the first group, and fifty twists on the edge of the outside curtain of the second group,
 καὶ συνυφάνθη ἐν αὐτῷ ὕφασμα κατάλιθον τετράστιχον στίχος λίθων σάρδιον καὶ τοπάζιον καὶ σμάραγδος ὁ στίχος ὁ εἰς
- 18 **I** зробив він п'ятдесят мідяних гачків на спинання шкіниї, щоб стала вона одна.
And fifty hooks of brass for joining them together to make the tent.
 καὶ ὁ στίχος ὁ δεύτερος ἄνθραξ καὶ σάφειρος καὶ ἴασπις
- 19 **I** зробив він накриття для шкіниї, баранячі начервоно пофарбовані шкурки, і накриття зверху з тахашевих шкур.
And they made a cover of sheepskins coloured red, to go over the tent, and a cover of leather over that.
 καὶ ὁ στίχος ὁ τρίτος λιγύριον καὶ ἀχάτης καὶ ἀμέθυστος
- 20 **I** поробив він для шкіниї стоячі дошки з акаційного дерева.
And for the uprights of the House they made boards of hard wood.
 καὶ ὁ στίχος ὁ τέταρτος χρυσόλιθος καὶ βηρύλλιον καὶ ὄνυχιον περικεκυκλωμένα χρυσίῳ καὶ συνδεδεμένα χρυσίῳ
- 21 **Десять ліктів довжина дошки, і лікоть і півліктя ширина однієї дошки.**
The boards were ten cubits long and one cubit and a half wide.
 καὶ οἱ λίθοι ἦσαν ἐκ τῶν ὀνομάτων τῶν υἰῶν ἰσραὴλ δώδεκα ἐκ τῶν ὀνομάτων αὐτῶν ἐγγεγραμμένα εἰς σφραγίδας ἕκαστος ἐκ τοῦ ἑαυτοῦ ὀνόματος εἰς τὰς δώδεκα φυλάς
- 22 **В одній дошці дві ручки, сполучені одна до однієї. Так він поробив усі дошки шкіниї.**
Every board had two tongues fixed into it; all the boards were made in this way.
 καὶ ἐποίησαν ἐπὶ τὸ λογεῖον κροσσοῦς συμπεπλεγμένους ἔργον ἐμπλοκίου ἐκ χρυσίου καθαροῦ
- 23 **I** поробив він дошки для шкіниї, двадцять дощок на бік південний, на полудень.
They made twenty boards for the south side of the House:
 καὶ ἐποίησαν δύο ἀσπιδίσκας χρυσᾶς καὶ δύο δακτυλίους χρυσοῦς καὶ ἐπέθηκαν τοὺς δύο δακτυλίους τοὺς χρυσοῦς ἐπ' ἀμφοτέρας τὰς ἀρχὰς τοῦ λογεῖου
- 24 **I** сорок срібних підстав поробив він під тими двадцятьма дошками, дві підстави під однією дошкою для ручок її, і дві підстави під дошкою другою для двох ручок її.
And for these twenty boards, forty silver bases, two bases under every board, to take its tongues.
 καὶ ἐπέθηκαν τὰ ἐμπλόκια ἐκ χρυσίου ἐπὶ τοὺς δακτυλίους ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν μερῶν τοῦ λογεῖου
- 25 **А для другого боку шкіниї, у бік півночі зробив він двадцять дощок.**
And for the second side of the House, on the north, they made twenty boards,
 καὶ εἰς τὰς δύο συμβολὰς τὰ δύο ἐμπλόκια καὶ ἐπέθηκαν ἐπὶ τὰς δύο ἀσπιδίσκας καὶ ἐπέθηκαν ἐπὶ τοὺς ὄμους τῆς ἐπομίδος ἐξ ἐναντίας κατὰ πρόσωπον
- 26 **I** для них сорок срібних підстав, дві підстави під одну дошку, і дві підстави під дошку другу.
With their forty silver bases, two bases for every board.
 καὶ ἐποίησαν δύο δακτυλίους χρυσοῦς καὶ ἐπέθηκαν ἐπὶ τὰ δύο πτερύγια ἐπ' ἄκρον τοῦ λογεῖου ἐπὶ τὸ ἄκρον τοῦ ὀπισθίου τῆς ἐπομίδος ἔσωθεν
- 27 **А для заднього боку шкіниї на захід зробив він шість дощок.**
And for the west side of the House, at the back, they made six boards,
 καὶ ἐποίησαν δύο δακτυλίους χρυσοῦς καὶ ἐπέθηκαν ἐπ' ἀμφοτέρους τοὺς ὄμους τῆς ἐπομίδος κάτωθεν αὐτοῦ κατὰ πρόσωπον κατὰ τὴν συμβολὴν ἄνωθεν τῆς συνυφῆς τῆς ἐπομίδος
- 28 **I** дві дошки зробив він для шкіниїних кутів на заднього бока.
And two boards for the angles at the back.
 καὶ συνέσφιγγεν τὸ λογεῖον ἀπὸ τῶν δακτυλίων τῶν ἐπ' αὐτοῦ εἰς τοὺς δακτυλίους τῆς ἐπομίδος συνεχομένους ἐκ τῆς ὑακίνθου συμπεπλεγμένους εἰς τὸ ὕφασμα τῆς ἐπομίδος ἵνα μὴ χαλαταὶ τὸ λογ εἶον ἀπὸ τῆς ἐπομίδος καθὰ συνέταξεν κύριος τῷ μουσῆϊ
- 29 **I** були вони поєднані здолу, і разом були вони поєднані на верху її до однієї каблучки. Так зробив він для них обох, для обох кутів.
These were joined together at the base and at the top to one ring, so forming the two angles.
 καὶ ἐποίησαν τὸν ὑποδοτήν ὑπὸ τὴν ἐπομίδα ἔργον ὕφαντὸν ὄλον ὑακίνθινον

- 30 I було вісім дощок, а їхні підстави зо срібла, шістнадцять підстав: по дві підстави під одну дошку.
So there were eight boards with sixteen bases of silver, two bases under every board.
 τὸ δὲ περιστόμιον τοῦ ὑποδύτου ἐν τῷ μέσῳ διυφασμένον συμπλεκτὸν ὧν ἔχον κύκλῳ τὸ περιστόμιον ἀδιάλυτον
- 31 I зробив він засуви з акаційного дерева, п'ять для дощок одного боку скинії,
And they made rods of hard wood; five for the boards on one side of the House,
 καὶ ἐποίησαν ἐπὶ τοῦ λώματος τοῦ ὑποδύτου κάτωθεν ὡς ἐξανθοῦσης ῥόας ῥοίσκους ἐξ ὑακίνθου καὶ πορφύρας καὶ κοκκίνου νενησμένου καὶ βύσσου κεκλωσμένης
- 32 і п'ять засувів для дощок другого боку скинії, і п'ять засувів для дощок заднього боку на захід.
And five for the boards on the other side of the House, and five for the boards at the back, on the west.
 καὶ ἐποίησαν κώδωνας χρυσοῦς καὶ ἐπέθηκαν τοὺς κώδωνας ἐπὶ τὸ λῶμα τοῦ ὑποδύτου κύκλῳ ἀνὰ μέσον τῶν ῥοίσκων
- 33 I зробив він середнього засува, щоб засувати по середині дощок від кінця до кінця.
The middle rod was made to go right through the rings of all the boards from one end to the other.
 κώδων χρυσοῦς καὶ ῥοίσκος ἐπὶ τοῦ λώματος τοῦ ὑποδύτου κύκλῳ εἰς τὸ λειτουργεῖν καθὰ συνέταξεν κύριος τῷ μουσῇ
- 34 А ці дошки він пообкладав золотом, а каблучки їхні, на вкладання для засувів, поробив із золота; і ці засуви він пообкладав золотом.
All the boards were plated with gold, and the rings through which the rods went were of gold, and the rods were plated with gold.
 καὶ ἐποίησαν χιτῶνας βύσσινους ἔργον ὑφαντὸν ααρὼν καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ
- 35 ¶ I зробив він завісу з блакиті, і пурпуру, і червені та з суканого віссону. Мистецькою роботою зробив її з херувимами.
And he made the veil of the best linen, blue and purple and red, worked with winged ones designed by expert workmen.
 καὶ τὰς κιδάρεις ἐκ βύσσου καὶ τὴν міτραν ἐκ βύσσου καὶ τὰ περισκελῆ ἐκ βύσσου κεκλωσμένης
- 36 I він зробив для неї чотири акаційні стовпи, і пообкладав їх золотом, гаки їх золоті, і вилив для них чотири срібних підстави.
And they made four pillars for it of hard wood plated with gold: they had hooks of gold and four silver bases.
 καὶ τὰς ζώνας αὐτῶν ἐκ βύσσου καὶ ὑακίνθου καὶ πορφύρας καὶ κοκκίνου νενησμένου ἔργον ποικιλτοῦ ὃν τρόπον συνέταξεν κύριος τῷ μουσῇ
- 37 I зробив він заслону для входу скинії з блакиті, і пурпуру, і червені та з суканого віссону, робота гаптівника.
And they made a curtain for the door of the tent, of the best linen with needlework of blue and purple and red;
 καὶ ἐποίησαν τὸ πέταλον τὸ χρυσοῦν ἀφόρισμα τοῦ ἀγίου χρυσοῦ καθαροῦ καὶ ἔγραψεν ἐπ' αὐτοῦ γράμματα ἐκτετυπωμένα σφραγίδος ἀγίασμα κυρίῳ
- 38 А стовпи її п'ять, а гаки їх золоті; і він пообкладав їх верхи та їх обручі золотом; а підстави їхні п'ять із міді.
And five pillars for the curtain, with their hooks; the heads of the pillars were of gold and they were circled with bands of gold; and their five bases were of brass.
 καὶ ἐπέθηκαν ἐπ' αὐτὸ λῶμα ὑακίνθινον ὅστε ἐπικεῖσθαι ἐπὶ τὴν міτραν ἄνωθεν ὃν τρόπον συνέταξεν κύριος τῷ μουσῇ
- 1 ¶ I зробив Бецал'їл ковчега з акаційного дерева, два лікті й пів довжина його, і лікоть і пів ширина його, і лікоть і пів вишина його.
And Bezalel made the ark of hard wood, two and a half cubits long, a cubit and a half wide and a cubit and a half high;
 καὶ ἐποίησαν τὴ σκηνὴν δέκα αὐλαίας
- 2 I пообкладав він його щирим золотом зсередини та іззовні. I вінця золотого зробив навколо над ним.
Plating it inside and out with the best gold, and putting an edge of gold all round it.
 ὀκτῶ καὶ εἴκοσι πήχεων μήκος τῆς αὐλαίας τῆς μιᾶς τὸ αὐτὸ ἦσαν πᾶσαι καὶ τεσσαρῶν πήχων τὸ εὖρος τῆς αὐλαίας τῆς μιᾶς
- 3 I він вилив для нього чотири золоті каблучки на чотирьох кутах його, дві каблучки на одному боці його, і дві каблучки на другому боці його.
And he made four gold rings for its four angles, two on one side and two on the other,
 καὶ ἐποίησαν τὸ καταπέτασμα ἐξ ὑακίνθου καὶ πορφύρας καὶ κοκκίνου νενησμένου καὶ βύσσου κεκλωσμένης ἔργον ὑφάντου χερουβιμ
- 4 I він поробив держакі з акаційного дерева, і пообкладав їх золотом.
And rods of the same wood plated with gold.
 καὶ ἐπέθηκαν αὐτὸ ἐπὶ τέσσαρας στύλους ἀσήπτους κατακεχρυσωμένους ἐν χρυσίῳ καὶ αἱ κεφαλίδες αὐτῶν χρυσαὶ καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν τέσσαρες ἀργυραὶ
- 5 I він повсовував ці держакі в каблучки на боках ковчегу, щоб носити ковчега.
These rods he put in the rings at the sides of the ark, for lifting it.
 καὶ ἐποίησαν τὸ καταπέτασμα τῆς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου ἐξ ὑακίνθου καὶ πορφύρας καὶ κοκκίνου νενησμένου καὶ βύσσου κεκλωσμένης ἔργον ὑφάντου χερουβιμ

- 6 I віко зробив зо щирого золота, два лікті й пів довжина його, і лікоть і пів ширина його.
And he made the cover all of gold, two and a half cubits long and a cubit and a half wide.
καὶ τοὺς στῦλους αὐτοῦ πέντε καὶ τοὺς κρίκους καὶ τὰς κεφαλίδας αὐτῶν καὶ τὰς ψαλίδας αὐτῶν κατεχρύσωσαν χρυσίῳ καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν πέντε χαλκαῖ
- 7 I зробив два золоті херувими, роботою кутюю зробив їх з обох кінців віка.
And he made two winged ones, hammered out of one bit of gold, for the two ends of the cover;
καὶ ἐποίησαν τὴν αὐλὴν τὰ πρὸς λίβα ἰστία τῆς αὐλῆς ἐκ βύσσου κεκλωσμένης ἑκατὸν ἐφ' ἑκατόν
- 8 I зробив одного херувима з кінця звідти, а одного херувима з кінця звідси. З того віка поробив тих херувимів на обох кінцях його.
Placing one at one end and one at the other; the winged ones were part of the cover.
καὶ οἱ στῦλοι αὐτῶν εἴκοσι καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν εἴκοσι
- 9 I були ті херувими з простягненими догори крилами, і затіювали своїми крилами над віком, а їхні лица одне до одного; до віка були схилені лица тих херувимів.
And their wings were stretched out over the cover; the faces of the winged ones were opposite one another and facing the cover.
καὶ τὸ κλίτος τὸ πρὸς βορρᾶν ἑκατὸν ἐφ' ἑκατόν καὶ οἱ στῦλοι αὐτῶν εἴκοσι καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν εἴκοσι
- 10 ¶ I зробив він стола з акаційного дерева, два лікті довжина його, і лікоть ширина його, і лікоть і пів вишина його.
And he made the table of hard wood, two cubits long, a cubit wide and a cubit and a half high;
καὶ τὸ κλίτος τὸ πρὸς θάλασσαν αὐλαῖαι πεντήκοντα πήχεων στῦλοι αὐτῶν δέκα καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν δέκα
- 11 I пообкладав його ширим золотом, і зробив вінця золотого для нього навколо.
Plating it with the best gold and putting a gold edge all round it.
καὶ τὸ κλίτος τὸ πρὸς ἀνατολὰς πεντήκοντα πήχεων
- 12 I лиштву зробив він для нього в долоню навколо, і зробив вінця золотого навколо для лиштви його.
And he made a frame all round it about as wide as a man's hand, edged with gold all round.
ἰστία πεντεκαίδεκα πήχεων τὸ κατὰ νότου καὶ οἱ στῦλοι αὐτῶν τρεῖς καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν τρεῖς
- 13 I він вилив для нього чотири каблучки із золота, та й дав ті каблучки на чотирьох кінцях, що при його чотирьох ніжках.
And he made four gold rings, and put the rings at the angles of its four feet.
καὶ ἐπὶ τοῦ νότου τοῦ δευτέρου ἔνθεν καὶ ἔνθεν κατὰ τὴν πύλιν τῆς αὐλῆς αὐλαῖαι πεντεκαίδεκα πήχεων καὶ οἱ στῦλοι αὐτῶν τρεῖς καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν τρεῖς
- 14 При лиштві були ті каблучки, вкладання для держаків, щоб носити стола.
The rings were fixed under the frame to take the rods with which the table was to be lifted.
πᾶσαι αἱ αὐλαῖαι τῆς αὐλῆς ἐκ βύσσου κεκλωσμένης
- 15 I поробив він ті держакі з акаційного дерева, і пообкладав їх золотом, щоб носити стола.
The rods for lifting the table he made of hard wood plated with gold.
καὶ αἱ βάσεις τῶν στύλων χαλκαῖ καὶ αἱ ἀγκύλαι αὐτῶν ἀργυραῖ καὶ αἱ κεφαλίδες αὐτῶν περιηργυρωμένοι ἀργυρίῳ καὶ οἱ στῦλοι περιηργυρωμένοι ἀργυρίῳ πάντες οἱ στῦλοι τῆς αὐλῆς
- 16 I поробив він ті речі, що на столі: миски його, і кадильниці його, і кухлі його та чаші його, що ними лито, золото шире.
And all the table-vessels, the plates and spoons and basins and the cups for liquids, he made of the best gold.
καὶ τὸ καταπέτασμα τῆς πύλης τῆς αὐλῆς ἔργον ποικιλτοῦ ἐξ ὑακίνθου καὶ πορφύρας καὶ κοκκίνου νεησημένου καὶ βύσσου κεκλωσμένης εἴκοσι πήχεων τὸ μήκος καὶ τὸ ὕψος καὶ τὸ εὖρος πέντε πήχεων ἐξισούμενον τοῖς ἰστίοις τῆς αὐλῆς
- 17 I зробив він свічника зо щирого золота, роботою кутюю зробив він того свічника. Стовп його, і рамена його, келихи його, гудзі його й квіти його виходили з нього.
Then he made the support for the lights, all of the best gold; its base and its pillar were of hammered gold; its cups and buds and flowers were all made out of the same metal:
καὶ οἱ στῦλοι αὐτῶν τέσσαρες καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν τέσσαρες χαλκαῖ καὶ αἱ ἀγκύλαι αὐτῶν ἀργυραῖ καὶ αἱ κεφαλίδες αὐτῶν περιηργυρωμένα ἀργυρίῳ
- 18 I шість рамен виходило з боків його, три рамені свічника з одного боку його, і три рамені свічника з другого боку його.
It had six branches coming out from its sides, three from one side and three from the other;
καὶ αὐτοὶ περιηργυρωμένοι ἀργυρίῳ καὶ πάντες οἱ πάσσαλοι τῆς αὐλῆς κύκλῳ χαλκοῖ
- 19 Три келихи мигдалоподібні в однім рамені, гудзь і квітка, і три мигдалоподібні келихи в рамені другім, гудзь і квітка. Так на шости раменах, що виходять із свічника.
Every branch having three cups made like almond flowers, every cup with a bud and a flower on all the branches;
καὶ αὕτη ἡ σύνταξις τῆς σκινηῆς τοῦ μαρτυρίου καθὰ συνετάγη μωσῆ τὴν λειτουργίαν εἶναι τῶν λευιτῶν διὰ ἰθαμαρ τοῦ υἱοῦ ααρων τοῦ ἱερέως

- 20 А на стовпі свічника чотири келихи мигдалоподібні, гудзі його та квітки його.
And on its pillar, four cups like almond flowers, every one with its bud and its flower;
καὶ βεσελεηλ ὁ τοῦ ουρίου ἐκ φυλῆς ιουδα ἐποίησεν καθὰ συνέταξεν κύριος τῷ μουσῆ
- 21 І гудзь під двома раменами з нього, і гудзь під другими двома раменами з нього, і гудзь під третіми двома раменами з нього, у шости рамен, що виходять із свічника.
And under every two branches a bud, made with the branch, for all six branches of it.
καὶ ελιαβ ὁ τοῦ αχισαμακ ἐκ τῆς φυλῆς δαν ὅς ἤρχιτεκτόνησεν τὰ ὑφαντὰ καὶ τὰ ῥαφιδεντὰ καὶ ποικιλικὰ ὑφᾶνα τῷ κοκκίνῳ καὶ τῇ βύσσῳ
- 1 ¶ І зробив він жертівника з акаційного дерева, п'ять ліктів довжина його, і п'ять ліктів ширина його, квадратний, а вишина його три лікті.
The altar of burned offerings he made of hard wood; a square altar, five cubits long, five cubits wide and three cubits high,
καὶ ἐποίησεν βεσελεηλ τὴν κιβωτὸν
- 2 І поробив він роги його на чотирьох кутах його, з нього були його роги. І пообкладав його міддю.
And he put horns at its four angles made of the same, plating it all with brass;
καὶ κατεχρῶσεν αὐτὴν χρυσίῳ καθαρῷ ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν
- 3 І він поробив усі речі жертівника: горшки, і шуфлі, і кропильниці, видельця, і лопатки на вугілля. Усі речі його поробив він із міді.
And brass was used for all the vessels of the altar, the baskets and the spades, the basins and the meat-hooks and the fire-trays; all the vessels he made of brass
καὶ ἐχώνευσεν αὐτῇ τέσσαρας δακτυλίους χρυσοῦς δύο ἐπὶ τὸ κλίτος τὸ ἐν καὶ δύο ἐπὶ τὸ κλίτος τὸ δεῦτερον
- 4 І мережу зробив він із міді для жертівника роботою сітки, під листву його здолу до половини його.
And he made a network of brass for the altar, under the frame round it, stretching half-way up;
εὐρεῖς τοῖς διωστήρσιν ὥστε αἶρειν αὐτὴν ἐν αὐτοῖς
- 5 І вилив він чотири каблучки на чотирьох кінцях його для мідяної мережі, на вкладання для держаків.
And four rings for the four angles of this network, to take the rods.
καὶ ἐποίησεν τὸ ἰαστήριον ἐπάνωθεν τῆς κιβωτοῦ ἐκ χρυσοῦ
- 6 І поробив він держакі з акаційного дерева, і пообкладав їх міддю.
The rods he made of hard wood plated with brass.
καὶ τοὺς δύο χερουβιμ χρυσοῦς
- 7 І повсовував він ті держакі в каблучки на боках жертівника, щоб ними носити його. Порожнявим усередині зробив його з дощок.
He put the rods through the rings at the opposite sides of the altar for lifting it; he made the altar hollow, boarded in with wood.
χερουβ ἓνα ἐπὶ τὸ ἄκρον τοῦ ἰαστηρίου τὸ ἐν καὶ χερουβ ἓνα ἐπὶ τὸ ἄκρον τὸ δεῦτερον τοῦ ἰαστηρίου
- 8 І зробив він умивальницю з міді та підставу її з міді, з дзеркалами жінок, що сповняли службу при вході скинії заповідю.
And he made the washing-vessel of brass on a brass base, using the polished brass looking-glasses given by the women who did work at the doors of the Tent of meeting.
σκιάζοντα ταῖς πτέρυξιν αὐτῶν ἐπὶ τὸ ἰαστήριον
- 9 ¶ І зробив він подвір'я. На південну сторону, на полудень запони того подвір'я, суканий віссон, сто ліктів.
To make the open space, he put hangings on the south side, of the best linen, a hundred cubits long:
καὶ ἐποίησεν τὴν τράπεζαν τὴν προκειμένην ἐκ χρυσοῦ καθαρῷ
- 10 А стовпів для нього двадцять, а їхніх підстав із міді двадцять. Гаки тих стовпів та обручі їхні срібло.
Their twenty pillars and their twenty bases were brass; and the hooks of the pillars and their bands were of silver.
καὶ ἐχώνευσεν αὐτῇ τέσσαρας δακτυλίους δύο ἐπὶ τοῦ κλίτους τοῦ ἐνὸς καὶ δύο ἐπὶ τοῦ κλίτους τοῦ δευτέρου εὐρεῖς ὥστε αἶρειν τοῖς διωστήρσιν ἐν αὐτοῖς
- 11 А в сторону півночі сто ліктів; стовпів для них двадцять і підстав для них двадцять, із міді. Гаки тих стовпів та обручі їхні срібло.
And for the north side. hangings a hundred cubits long, on twenty brass pillars in brass bases, with silver hooks and bands.
καὶ τοὺς διωστήρας τῆς κιβωτοῦ καὶ τῆς τραπέζης ἐποίησεν καὶ κατεχρῶσεν αὐτοὺς χρυσίῳ
- 12 А в сторону заходу, запони, п'ятдесят ліктів; стовпів для них десять, і підстав для них десять. Гаки тих стовпів та обручі їхні срібло.
And on the west side, hangings fifty cubits long, on ten pillars in ten bases, with silver bands.
καὶ ἐποίησεν τὰ σκεύη τῆς τραπέζης τὰ τε τρυβλία καὶ τὰς θύσκακ καὶ τοὺς κυᾶθουκ καὶ τὰ σπονδεῖα ἐν οἷς σπεῖσει ἐν αὐτοῖς χρυσᾶ

- 13 А в сторону переду, сходу, п'ятдесят ліктів.
And on the east side, the open space was fifty cubits long.
καὶ ἐποίησεν τὴν λυχνίαν ἣ φωτίζει χρυσοῦν στερεὰν τὸν καυλὸν
- 14 Запони до боку п'ятнадцять ліктів; стовпів для них три, і підстав для них три.
The hangings on one side of the doorway were fifteen cubits long, on three pillars with their three bases;
καὶ τοὺς καλαμίσκους ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν αὐτῆς
- 15 А для другого боку з цієї й з тієї сторони брами подвір'я запони на п'ятнадцять ліктів; стовпів для них три, і підстав для них три.
And the same on the other side of the doorway; on this side and on that the hangings were fifteen cubits long, on three pillars with their three bases.
ἐκ τῶν καλαμίσκων αὐτῆς οἱ βλαστοὶ ἐξέχοντες τρεῖς ἐκ τούτου καὶ τρεῖς ἐκ τούτου ἐξισούμενοι ἀλλήλοις
- 16 Всі запони подвір'я навколо виссон суканий.
All the hangings were of the best linen.
καὶ τὰ λαμπάδια αὐτῶν ἃ ἐστὶν ἐπὶ τῶν ἄκρων καρυωτὰ ἐξ αὐτῶν καὶ τὰ ἐνθέμια ἐξ αὐτῶν ἵνα ὧσιν ἐπ' αὐτῶν οἱ λύχνοι καὶ τὸ ἐνθέμιον τὸ ἑβδομον ἀπ' ἄκρου τοῦ λαμπαδίου ἐπὶ τῆς κορυφῆς ἄνωθεν στερεὸν ὅλον χρυσοῦν
- 17 А підстави для стовпів мідь, гаки стовпів та обручів їхніх срібло. А обклад верхів їх срібло, і вони всі стовпи подвір'я поспинані сріблом.
And the bases of the pillars were of brass; their hooks and the bands round the tops of them were of silver; all the pillars were ringed with silver.
καὶ ἐπτὰ λύχνους ἐπ' αὐτῆς χρυσοῦς καὶ τὰς λαβίδας αὐτῆς χρυσοῦς καὶ τὰς ἐπαρυστρίδας αὐτῶν χρυσοῦς
- 18 А заслона брами подвір'я робота гаптівника: блакить, і пурпур, і червень та суканий виссон; і двадцять ліктів довжина, а вишина в ширині п'ять ліктів, відповідно запонам подвір'я.
And the curtain for the doorway of the open space was of the best linen, with designs of blue and purple and red in needlework; it was twenty cubits long and five cubits high, to go with the hangings round the sides.
οὗτος περιηργύρωσεν τοὺς στύλους καὶ ἐχώνευσεν τῷ στύλῳ δακτυλίους χρυσοῦς καὶ ἐχρύσωσεν τοὺς μοχλοὺς χρυσοῦ καὶ κατεχρύσωσεν τοὺς στύλους τοῦ καταπετάσματος χρυσοῦ καὶ ἐποίησεν τὰς ἀγκύλας χρυσοῦς
- 19 А стовпів для них чотири, і підстав для них чотири, із міді. Гаки їх срібло, і обклад верхів їх та їхніх обручів срібло.
There were four pillars with their bases, all of brass, the hooks being of silver, and their tops and their bands being covered with silver.
οὗτος ἐποίησεν καὶ τοὺς κρίκους τῆς σκηνῆς χρυσοῦς καὶ τοὺς κρίκους τῆς αὐλῆς καὶ κρίκους εἰς τὸ ἐκτείνειν τὸ κατακάλυμμα ἄνωθεν χαλκοῦς
- 20 А всі кілки для скинії й для подвір'я навколо мідь.
All the nails used for the House and the open space round it were of brass.
οὗτος ἐχώνευσεν τὰς κεφαλίδας τὰς ἀργυρᾶς τῆς σκηνῆς καὶ τὰς κεφαλίδας τὰς χαλκᾶς τῆς θύρας τῆς σκηνῆς καὶ τὴν πύλην τῆς αὐλῆς καὶ ἀγκύλας ἐποίησεν τοῖς στύλοις ἀργυρᾶς ἐπὶ τῶν στύλων οὗτος περιηργύρωσεν αὐτάς
- 21 ¶ Оце перелік скинії, скинії свідництва, що був обрахований на приказ Мойсея, за допомогою Левитів під рукою Ітамара, сина Аарона, священника.
This is the price of the making of the House, even the House of witness, as it was valued by the word of Moses, for the work of the Levites under the direction of Ithamar, the son of Aaron the priest.
οὗτος ἐποίησεν καὶ τοὺς πασσάλους τῆς σκηнῆς καὶ τοὺς πασσάλους τῆς αὐλῆς χαλκοῦς
- 22 А Бецал'їл, син Урія, сина Хура, Юдиного племені, поробив усе, що Господь наказав був Мойсесві.
Bezalel, the son of Uri, the son of Hur, of the tribe of Judah, made everything as the Lord had given orders to Moses.
οὗτος ἐποίησεν τὸ θυσιαστήριον τὸ χαλκοῦν ἐκ τῶν πυρείων τῶν χαλκῶν ἃ ἦσαν τοῖς ἀνδράσιν τοῖς καταστασιάσασιν μετὰ τῆς κορε συναγωγῆς
- 23 А з ним Оголіяв, син Ахисамахів, Данового племені, оброблювач, і мистець, і гаптівник блакиттю, і пурпуром, і червенню, і виссоном.
And with him was Oholiab, the son of Ahisamach, of the tribe of Dan; a designer and a trained workman, expert in needlework of blue and purple and red and the best linen.
οὗτος ἐποίησεν πάντα τὰ σκεῦη τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τὸ πυρεῖον αὐτοῦ καὶ τὴν βάσιν καὶ τὰς φιάλας καὶ τὰς κρέαγρας χαλκᾶς
- 24 Усе золото, вжите для праці в усій роботі святині, то було золото колихання, двадцять і п'ять талантів та сім сотень і тридцять шеклів на міру шеклем святині.
The gold used for all the different work done for the holy place, the gold which was given, was twenty-nine talents, and seven hundred and thirty shekels in weight, by the scale of the holy place.
οὗτος ἐποίησεν τῷ θυσιαστηρίῳ παράθεμα ἔργον δικτυωτόν κάτωθεν τοῦ πυρείου ὑπὸ αὐτὸ ἕως τοῦ ἡμίσεως αὐτοῦ καὶ ἐπέθηκεν αὐτῷ τέσσαρας δακτυλίους ἐκ τῶν τεσσάρων μερῶν τοῦ παραθέματος τοῦ θυσιαστηρίου χαλκοῦς τοῖς μοχλοῖς εὐρεῖς ὥστε αἶρειν τὸ θυσιαστήριον ἐν αὐτοῖς

- 25 **A sriblo policheni y hromadi muzhiv sto talantiv ta tysyacha, i simcot i simdesyat i p'ять shekliv na miru sheklem svyatinii, And the silver given by those who were numbered of the people was a hundred talents, and a thousand, seven hundred and seventy-five shekels in weight, by the scale of the holy place. οὗτος ἐποίησεν τὸ ἔλαιον τῆς χρίσεως τὸ ἅγιον καὶ τὴν σύνθεσιν τοῦ θυμιάματος καθαρὸν ἔργον μυρεψοῦ**
- 26 **na holovu beka, cebto polovina shekla na miru sheklem svyatinii dlya kozhnogo, xto perehodyv pri pereliku vid viku dvadtsyati lit i vyshche, dlya shostysot tysyach i trykh tysyach i p'yatysot i p'ya tydesyati. A beka, that is, half a shekel by the holy scale, for everyone who was numbered; there were six hundred and three thousand, five hundred and fifty men of twenty years old and over. οὗτος ἐποίησεν τὸν λουτήρα χαλκοῦν καὶ τὴν βάσιν αὐτοῦ χαλκῆν ἐκ τῶν κατόπτρων τῶν νηστευσασῶν αἱ ἐνήστευσαν παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου ἐν ἧ ἡμέρᾳ ἔπηξεν αὐτήν**
- 27 **I bylo sto talantiv sribla na vidlittya pidstav svyatinii ta pidstav zavisi, sotnya pidstav na sotnyu talantiv, talant na pidstavu. Of this silver, a hundred talents was used for making the bases of the pillars of the holy place and of the veil; a talent for every base. καὶ ἐποίησεν τὸν λουτήρα ἵνα νίπτωνται ἐξ αὐτοῦ μουσῆς καὶ ααρὼν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ τὰς χεῖρας αὐτῶν καὶ τοὺς πόδας εἰσπορευομένων αὐτῶν εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου ἢ ὅταν προσπορεύοντ αι πρὸς τὸ θυσιαστήριον λειτουργεῖν ἐνίπτοντο ἐξ αὐτοῦ καθάπερ συνέταξεν κύριος τῷ μουσῆ**
- 1 **¶ A z blakity i purpuru ta cherveni porobili voni sluzhbovi shaty dlya sluzhennya v svyatinii. I porobili svyashchenni shaty, sho voni dlya Aarona, yak Hospody nakazav byv Moysesvi. And from the needlework of blue and purple and red they made the robes used for the work of the holy place, and the holy robes for Aaron, as the Lord had given orders to Moses. πᾶν τὸ χρυσοῖν ὃ κατειργάσθη εἰς τὰ ἔργα κατὰ πᾶσαν τὴν ἐργασίαν τῶν ἁγίων ἐγένετο χρυσοῖν τοῦ τῆς ἀπαρχῆς ἑννέα καὶ εἴκοσι τάλαντα καὶ ἑπτακόσιοι εἴκοσι σίκλοι κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον**
- 2 **I zrobyv vin efoda z zlota, blakity, i purpuru, i cherveni ta z sukannogo vissonu. The ephod he made of gold and blue and purple and red and the best linen; καὶ ἀργυρίου ἀφαίρεμα παρὰ τῶν ἐπισκευμένων ἀνδρῶν τῆς συναγωγῆς ἑκατὸν τάλαντα καὶ χίλιοι ἑπτακόσιοι ἑβδομήκοντα πέντε σίκλοι**
- 3 **I povybivali voni zoloti blyakhi, ta y nastrygli nitok na robotu sered blakity, i sered purpuru, i sered cherveni, i sered vissonu, robotu mystya. Hammering the gold into thin plates and cutting it into wires to be worked into the blue and the purple and the red and the linen by the designer. δραχμὴ μία τῆ κεφαλῆ τῷ ἡμισυ τοῦ σίκλου κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον πᾶς ὁ παραπορευόμενος τὴν ἐπίσκεψιν ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω εἰς τὰς ἐξήκοντα μυριάδας καὶ τρισχίλιοι πεντακόσιοι καὶ πενήκοντα**
- 4 **Voni zrobyli dlya nyogo zlucheni naramenniki, na obox kinnyakh yogo vin byv spoluchennyi. And they made two bands for joining its edges together at the top of the arms. καὶ ἐγενήθη τὰ ἑκατὸν τάλαντα τοῦ ἀργυρίου εἰς τὴν χώνευσιν τῶν ἑκατῶν κεφαλίδων τῆς σκηνῆς καὶ εἰς τὰς κεφαλίδας τοῦ καταπετάματος ἑκατὸν κεφαλίδες εἰς τὰ ἑκατὸν τάλαντα τάλαντον τῆ κεφαλίδι**
- 5 **A poyas mystetskyi dlya nakladannya efodu, sho z nim z'ednanyi i odnakovogo z nim vyrobu, zloto, blakity, i purpur, i cherveny, i sukannyi visson, yak Hospody nakazav byv Moysesvi. And the beautifully worked band which went on it was of the same design and the same material, worked in gold and blue and purple and red and twisted linen-work, as the Lord gave orders to Moses. καὶ τοὺς χιλιούς ἑπτακοσίους ἑβδομήκοντα πέντε σίκλους ἐποίησαν εἰς τὰς ἀγκύλας τοῖς στύλοις καὶ κατεχρύσωσεν τὰς κεφαλίδας αὐτῶν καὶ κατεκόσμησεν αὐτούς**
- 6 **I porobili voni kameni oniksovi, otoczeni zolotymi gnizdami, vyrizybleni ryzhboiu pechatki, z imenami Izrailevix syniv. Then they made the beryl stones, fixed in twisted frames of gold and cut like the cutting of a stamp, with the names of the children of Israel. καὶ ὁ χαλκὸς τοῦ ἀφαιρέματος ἑβδομήκοντα τάλαντα καὶ χίλιοι πεντακόσιοι σίκλοι**
- 7 **I vin ix poklav na efodovi naramenniki, kameni na pam'yat' dlya Izrailevix syniv, yak Hospody nakazav byv Moysesvi. These he put on the ephod, over the arm-holes, to be stones of memory for the children of Israel, as the Lord had said to Moses. καὶ ἐποίησεν ἐξ αὐτοῦ τὰς βάσεις τῆς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου**
- 8 **I zrobyv vin nagrudnika, robotoju mystya, yak robotu efodu, zloto, blakity, i purpur, i cherveny, i sukannyi visson. The priest's bag was designed like the ephod, of the best linen worked with gold and blue and purple and red. καὶ τὰς βάσεις τῆς αὐλῆς κύκλω καὶ τὰς βάσεις τῆς πόλης τῆς αὐλῆς καὶ τοὺς πασσάλους τῆς σκηνῆς καὶ τοὺς πασσάλους τῆς αὐλῆς κύκλω**
- 9 **Kvadratoviy vin byv, skladenim udvoe zrobyli nagrudnika, p'yad' shirina yogo, skladennyi udvoe. It was square and folded in two, as long and as wide as the stretch of a man's hand; καὶ τὸ παράθεμα τὸ χαλκοῦν τοῦ θυσιαστηρίου καὶ πάντα τὰ σκεύη τοῦ θυσιαστηρίου καὶ πάντα τὰ ἐργαλεῖα τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου**
- 10 **I ponasadzhuvali na nyomu chotyri ryadi kameny. Ryad: rubin, topaz i smaragd ryad pershiy. And on it they put four lines of stones: in the first line was a carnelian, a chrysolite, and an emerald; καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ καθὰ συνέταξεν κύριος τῷ μουσῆ οὕτως ἐποίησαν**

- 11 **A ряд другий: карбункул, сапфір і яспіс.**
In the second, a ruby, a sapphire, and an onyx;
 τὸ δὲ λοιπὸν χρυσίῳ τοῦ ἀφαιρέματος ἐποίησαν σκευὴ εἰς τὸ λειτουργεῖν ἐν αὐτοῖς ἔναντι κυρίου
- 12 **A ряд третій: опаль, агат і аметист.**
In the third, a jacinth, an agate, and an amethyst;
 καὶ τὴν καταλειφθεῖσαν ὑάκινθον καὶ πορφύραν καὶ τὸ κόκκινον ἐποίησαν στολὰς λειτουργικὰς ααρὼν ὥστε λειτουργεῖν ἐν αὐταῖς ἐν τῷ ἁγίῳ
- 13 **A четвертий ряд: хризоліт, онікс і беріл, вони вставлені золотими насадами в своїх гніздах.**
In the fourth, a topaz, a beryl, and a jasper; they were fixed in twisted frames of gold.
 καὶ ἤνεγκαν τὰς στολὰς πρὸς μουσῆν καὶ τὴν σκηνὴν καὶ τὰ σκευὴ αὐτῆς καὶ τὰς βάσεις καὶ τοὺς μογλοὺς αὐτῆς καὶ τοὺς στύλους
- 14 **A камені ті на ймення дванадцятьох Израїлевих синів вони, на ймення їх; різьбою печатки кожен на ім'я його для дванадцяти племен.**
There were twelve stones for the twelve tribes of Israel; on every one the name of one of the tribes of Israel was cut, like the cutting of a stamp.
 καὶ τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης καὶ τοὺς διωστήρας αὐτῆς
- 15 **I поробили вони на нагруднику сукані ланцюги плетеною роботою зо широкого золота.**
And on the bag they put gold chains, twisted like cords.
 καὶ τὸ θυσιαστήριον καὶ πάντα τὰ σκευὴ αὐτοῦ καὶ τὸ ἔλαιον τῆς χρίσεως καὶ τὸ θυμίαμα τῆς συνθέσεως
- 16 **I зробили вони дві золоті гнізді та дві золоті каблучки, і дали ці каблучки на двох кінцях нагрудника.**
And they made two gold frames and two gold rings, the rings being fixed to the ends of the priest's bag;
 καὶ τὴν λυχνίαν τὴν καθαρὰν καὶ τοὺς λύχνους αὐτῆς λύχνους τῆς καύσεως καὶ τὸ ἔλαιον τοῦ φωτὸς
- 17 **I дали два золоті шнури на дві ті каблучки до кінців нагрудника.**
And they put the two twisted chains on the two rings at the ends of the priest's bag;
 καὶ τὴν τράπεζαν τῆς προθέσεως καὶ πάντα τὰ αὐτῆς σκευὴ καὶ τοὺς ἄρτους τοὺς προκειμένους
- 18 **A два кінці обох шнурів дали до двох гнізд, і дали на нарамники ефоду спереду його.**
And the other two ends of the chains were joined to the two frames and fixed to the front of the ephod over the arm-holes.
 καὶ τὰς στολὰς τοῦ ἁγίου αἱ εἰσιν ααρὼν καὶ τὰς στολὰς τῶν υἱῶν αὐτοῦ εἰς τὴν ἱερατεῖαν
- 19 **I зробили дві золоті каблучки, та й поклали на обох кінцях нагрудника на краї його, що до сторони ефоду, всередину.**
And they made two rings of gold and put them on the two lower ends of the bag, on the inner side nearest to the ephod.
 καὶ τὰ ἰστία τῆς ἀλλῆς καὶ τοὺς στύλους καὶ τὸ καταπέτασμα τῆς θύρας τῆς σκηνῆς καὶ τῆς πόλης τῆς ἀλλῆς καὶ πάντα τὰ σκευὴ τῆς σκηνῆς καὶ πάντα τὰ ἐργαλεῖα αὐτῆς
- 20 **I зробили вони дві золоті каблучки, та й дали їх на обидва нарамники ефоду здолу, спереду його, при сполученні його, над мистецьким поясом ефоду.**
And two other gold rings were put on the front of the ephod, over the arm-holes, at the join, and over the worked band.
 καὶ τὰς διφθέρας δέρματα κριῶν ἡρθοδωμένα καὶ τὰ καλύμματα δέρματα ὑάκινθινα καὶ τῶν λοιπῶν τὰ ἐπικαλύμματα
- 21 **I прив'язали нагрудника від каблучок його до каблучок ефоду блакитною ниткою, щоб був на мистецьким поясі ефоду, і не буде рухатись нагрудник із-над ефоду, як Господь наказав був Мойсеєві.**
And the rings on the bag were fixed to the rings of the ephod by a blue cord, keeping it in place over the band, so that the bag might not get loose, as the Lord gave orders to Moses.
 καὶ τοὺς πασσάλους καὶ πάντα τὰ ἐργαλεῖα τὰ εἰς τὰ ἔργα τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου
- 22 **I зробив він шату для ефоду, ткацькою роботою, всю блакитну.**
The robe which went with the ephod was made all of blue;
 ὅσα συνέταξεν κύριος τῷ μουσῆ οὕτως ἐποίησαν οἱ υἱοὶ ἰσραηλ πᾶσαν τὴν ἀποσκευὴν
- 23 **A отвір шати в середині її, як отвір панцера; край отвору її обрамований навколо, щоб не дергався її.**
With a hole at the top in the middle, like the hole in the coat of a fighting-man, edged with a band to make it strong.
 καὶ εἶδεν μουσῆς πάντα τὰ ἔργα καὶ ἦσαν πεποιηκότες αὐτὰ ὡς τὸν τρόπον συνέταξεν κύριος τῷ μουσῆ οὕτως ἐποίησαν αὐτὰ καὶ εὐλόγησεν αὐτοὺς μουσῆς
- 1 ¶ **A Господь промовляв до Мойсея, говорячи:**
And the Lord said to Moses,
 καὶ ἐλάλησεν κύριος πρὸς μουσῆν λέγων

- 2 **Π**ερшого місяця, першого дня місяця поставиш намета для скинії заповідю.
On the first day of the first month you are to put up the House of the Tent of meeting.
ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου νουμηνία στήσεις τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου
- 3 **Ἐ** поставиш там ковчега свідощтва, і закриши ковчега завісою.
And inside it put the ark of the law, hanging the veil before it.
καὶ θήσεις τὴν κιβωτὸν τοῦ μαρτυρίου καὶ σκεπάσεις τὴν κιβωτὸν τῷ καταπετάσματι
- 4 **Ἐ** внесеш стола, і порозкладаєш належне йому; і внесеш свічника, і запалиши його лямпадки.
And put the table inside, placing all the things on it in order; and put in the support for the lights, and let its lights be burning.
καὶ εἰσοίσεις τὴν τράπεζαν καὶ προθήσεις τὴν πρόθεσιν αὐτῆς καὶ εἰσοίσεις τὴν λυχνίαν καὶ ἐπιθήσεις τοὺς λόχνους αὐτῆς
- 5 **Ἐ** поставиш золотого жертівника для кадила перед ковчегом свідощтва; і повісиш заслону входу скинії.
And put the gold altar for burning perfumes in front of the ark of the law, hanging the curtain over the doorway of the House.
καὶ θήσεις τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν εἰς τὸ θυμῶν ἐναντίον τῆς κιβωτοῦ καὶ ἐπιθήσεις κάλυμμα καταπετάσματος ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου
- 6 **Ἐ** поставиш жертівника цілопалення перед входом скинії, скинії заповідю.
And put the altar of burned offerings before the doorway of the House of the Tent of meeting.
καὶ τὸ θυσιαστήριον τῶν καρπωμάτων θήσεις παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου
- 8 **Ἐ** поставиш подвір'я навколо, і даси заслону брами подвір'я.
And put up the hangings forming the open space all round it, with the curtain over its doorway.
καὶ περιθήσεις τὴν σκηνὴν καὶ πάντα τὰ αὐτῆς ἀγίασεις κύκλῳ
- 9 **Ἐ** візьмеш миро помазання, та й помажеш скинію та все, що в ній, і освятиш її та всі речі її, і стане вона святістю.
And take the holy oil and put it on the House and everything in it, and make it and everything in it holy:
καὶ λήμψῃ τὸ ἔλαιον τοῦ χρίσματος καὶ χρίσεις τὴν σκηνὴν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῇ καὶ ἀγίασεις αὐτὴν καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς καὶ ἔσται ἀγία
- 10 **Ἐ** помажеш жертівника цілопалення та всі речі його, і освятиш жертівника, і стане жертівник Найсвятішим.
And put oil on the altar of burned offering, and make it and all its vessels holy; this altar is to be most holy.
καὶ χρίσεις τὸ θυσιαστήριον τῶν καρπωμάτων καὶ πάντα αὐτοῦ τὰ σκεύη καὶ ἀγίασεις τὸ θυσιαστήριον καὶ ἔσται τὸ θυσιαστήριον ἅγιον τῶν ἁγίων
- 12 **Ἐ** приведеш Аарона та синів його до входу скинії заповідю, та й обмисш їх водою.
Then let Aaron and his sons come to the door of the Tent of meeting; and after washing them with water,
καὶ προσάξεις ααρων καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ ἐπὶ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου καὶ λούσεις αὐτοὺς ὕδατι
- 13 **Ἐ** зодягнеш Аарона в священні шати, і помажеш його, і освятиш його, і він буде священнослужити Мені.
You are to put on Aaron the holy robes; and you are to put oil on him, and make him holy, so that he may be my priest.
καὶ ἐνδύσεις ααρων τὰς στολὰς τὰς ἁγίας καὶ χρίσεις αὐτὸν καὶ ἀγίασεις αὐτόν καὶ ἱερατεύσει μοι
- 14 **Ἐ** приведеш синів його, і позодягаш їх у хітони.
And take his sons with him and put coats on them;
καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ προσάξεις καὶ ἐνδύσεις αὐτοὺς χιτῶνας
- 15 **Ἐ** помажеш їх, як помазав їхнього батька, і будуть вони священнослужити Мені. **Ἐ** станеться, що помазання їх буде на них на вічне священство, на їхні покоління!
And put oil on them as you did on their father, so that they may be my priests: the putting on of oil will make them priests for ever, from generation to generation.
καὶ ἀλείψεις αὐτοὺς ὡς τρόπον ἠλείψας τὸν πατέρα αὐτῶν καὶ ἱερατεύσουσιν μοι καὶ ἔσται ὥστε εἶναι αὐτοῖς χρίσμα ἱερατείας εἰς τὸν αἰῶνα εἰς τὰς γενεὰς αὐτῶν
- 16 ¶ **Ἐ** зробив Мойсей усе, як Господь наказав був йому, так він зробив.
And Moses did this; as the Lord gave him orders, so he did.
καὶ ἐποίησεν μουσῆς πάντα ὅσα ἐνετείλατο αὐτῷ κύριος οὕτως ἐποίησεν
- 17 **Ἐ** сталося першого місяця другого року, першого дня місяця, була поставлена скинія!
So on the first day of the first month in the second year the House was put up.
καὶ ἐγένετο ἐν τῷ μηνὶ τῷ πρώτῳ τῷ δευτέρῳ ἔτει ἐκπορευομένων αὐτῶν ἐξ αἰγύπτου νουμηνία ἐστάθη ἡ σκηνή

- 18 **I поставив Мойсей скинію, і дав підстави її, і поклав дошки її, і дав засови її, і поставив стовпи її.**
Moses put up the House; placing its bases in position and lifting up its uprights, putting in the rods and planting the pillars in their places;
καὶ ἔστησεν μουσῆς τὴν σκηνὴν καὶ ἐπέθηκεν τὰς κεφαλίδας καὶ διενέβαλεν τοὺς μοχλοὺς καὶ ἔστησεν τοὺς στύλους
- 19 **I розтягнув намета над внутрішньою скинією, і поклав скинійне накриття на неї згори, як Господь наказав був Мойсесві.**
Stretching the outer tent over it, and covering it, as the Lord had given him orders.
καὶ ἐξέτεινεν τὰς αὐλαίας ἐπὶ τὴν σκηνὴν καὶ ἐπέθηκεν τὸ κατακάλυμμα τῆς σκηνῆς ἐπ' αὐτῆς ἄνωθεν καθὰ συνέταξεν κύριος τῷ μουσῆ
- 20 **I взяв він і поклав свідоцтво до ковчега, а на ковчега поклав держаки, і дав на ковчега віко згори.**
And he took the law and put it inside the ark, and put the rods at its side and the cover over it;
καὶ λαβὼν τὰ μαρτύρια ἐνέβαλεν εἰς τὴν κιβωτὸν καὶ ὑπέθηκεν τοὺς διωστήρας ὑπὸ τὴν κιβωτὸν
- 21 **I вніс він ковчега до скинії, і повісив завісу заслони, і закрив ковчег свідоцтва, як Господь наказав був Мойсесві.**
And he took the ark into the House, hanging up the veil before it as the Lord had given him orders.
καὶ εἰσήνεγκεν τὴν κιβωτὸν εἰς τὴν σκηνὴν καὶ ἐπέθηκεν τὸ κατακάλυμμα τοῦ καταπετάσματος καὶ ἐσκέπασεν τὴν κιβωτὸν τοῦ μαρτυρίου ὃν τρόπον συνέταξεν κύριος τῷ μουσῆ
- 22 **I дав він стола в скинію заповідю, на стороні скинії на північ, поза завісою.**
And he put the table in the Tent of meeting, on the north side outside the veil.
καὶ ἔθηκεν τὴν τράπεζαν εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου ἐπὶ τὸ κλίτος τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου τὸ πρὸς βορρᾶν ἔξωθεν τοῦ καταπετάσματος τῆς σκηνῆς
- 23 **I порозкладав на ньому розклад хліба перед Господнім лицем, як Господь наказав був Мойсесві.**
And he put the bread on it in order before the Lord, as the Lord had said.
καὶ προέθηκεν ἐπ' αὐτῆς ἄρτους τῆς προθέσεως ἔναντι κυρίου ὃν τρόπον συνέταξεν κύριος τῷ μουσῆ
- 24 **I поставив свічника в скинії заповідю навпроти стола, на стороні скинії на південь.**
The support for the lights he put in the Tent of meeting, opposite the table, on the south side:
καὶ ἔθηκεν τὴν λυχνίαν εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου εἰς τὸ κλίτος τῆς σκηνῆς τὸ πρὸς νότον
- 25 **I позасвічував лямпадки перед Господнім лицем, як Господь наказав був Мойсесві.**
Lighting the lights before the Lord, as the Lord had given him orders.
καὶ ἐπέθηκεν τοὺς λύχνους αὐτῆς ἔναντι κυρίου ὃν τρόπον συνέταξεν κύριος τῷ μουσῆ
- 26 **I поставив золотого жертівника в скинії заповідю перед завісою.**
And he put the gold altar in the Tent of meeting, in front of the veil:
καὶ ἔθηκεν τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου ἀπέναντι τοῦ καταπετάσματος
- 27 **I кадив він на ньому запашні кадила, як Господь наказав був Мойсесві.**
Burning sweet perfumes on it, as the Lord had given him orders.
καὶ ἔθυμίασεν ἐπ' αὐτοῦ τὸ θυμίαμα τῆς συνθέσεως καθάπερ συνέταξεν κύριος τῷ μουσῆ
- 29 **A жертівника цілопалення поставив при вході скинії, скинії заповідю, і приніс на ньому цілопалення та жертву хлібну, як Господь наказав був Мойсесві.**
And at the door of the House of the Tent of meeting, he put the altar of burned offerings, offering on it the burned offering and the meal offering, as the Lord had given him orders.
καὶ τὸ θυσιαστήριον τῶν καρπωμάτων ἔθηκεν παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς
- 33 **I поставив подвір'я навколо скинії та жертівника, і повісив заслону брами подвір'я.**
And he put up the hangings forming the open space round the House and the altar, and put the curtain over the doorway. So Moses made the work complete.
καὶ ἔστησεν τὴν αὐλὴν κύκλῳ τῆς σκηνῆς καὶ τοῦ θυσιαστηρίου καὶ συνετέλεσεν μουσῆς πάντα τὰ ἔργα
- 34 ¶ **A хмара закрила скинію заповідю, і слава Господня наповнила скинію.**
Then the cloud came down covering the Tent of meeting, and the House was full of the glory of the Lord;
καὶ ἐκάλυψεν ἡ νεφέλη τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου καὶ δόξης κυρίου ἐπλήσθη ἡ σκηνή
- 35 **I не міг Мойсей увійти до скинії заповідю, бо хмара спочивала над нею, а слава Господня наповнила скинію.**
So that Moses was not able to go into the Tent of meeting, because the cloud was resting on it, and the House was full of the glory of the Lord.
καὶ οὐκ ἠδυνάσθη μουσῆς εἰσελθεῖν εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου ὅτι ἐπεσκίαζεν ἐπ' αὐτὴν ἡ νεφέλη καὶ δόξης κυρίου ἐπλήσθη ἡ σκηνή

- 36 А коли підіймалася хмара з-над скинії, то Ізраїлеві сини рушали в усі свої подорожі.
And whenever the cloud was taken up from the House, the children of Israel went forward on their journey:
 ήνίκα δ' ἂν ἀνέβη ἡ νεφέλη ἀπὸ τῆς σκηνῆς ἀνεξεύγνυσαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ σὺν τῇ ἀπαρτίᾳ αὐτῶν
- 37 А якщо хмара не підіймалася, то не рушали вони аж до дня, коли вона підіймалася,
But while the cloud was there, they made no move till it was taken up.
 εἰ δὲ μὴ ἀνέβη ἡ νεφέλη οὐκ ἀνεξεύγνυσαν ἕως τῆς ἡμέρας ἧς ἀνέβη ἡ νεφέλη
- 38 бо над скинією вдень була хмара Господня, а вночі був огонь у ній, на очах усього Ізраїлевого дому в усіх його подорожах!
For the cloud of the Lord was resting on the House by day, and at night there was fire in the cloud, before the eyes of all the people of Israel, and so it was through all their journeys.
 νεφέλη γὰρ ἦν ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἡμέρας καὶ πῦρ ἦν ἐπ' αὐτῆς νυκτὸς ἐναντίον παντὸς Ἰσραὴλ ἐν πάσαις ταῖς ἀναζυγαῖς αὐτῶν .
- 1 ¶ І кликнув Господь до Мойсея, і промовляв до нього з скинії заповіту, говорячи:
And the voice of the Lord came to Moses out of the Tent of meeting, saying,
 καὶ ἀνεκάλεσεν μουσῆν καὶ ἐλάλησεν κύριος αὐτῷ ἐκ τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου λέγων
- 2 Промовляй до Ізраїлевих синів та й скажеш до них: Коли хто з вас принесе жертву для Господа зо скотини, то з худоби великої й худоби дрібної принесете вашу жертву.
Give these orders to the children of Israel: When anyone of you makes an offering to the Lord, you are to take it from the cattle, from the herd or from the flock.
 λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς ἄνθρωπος ἐξ ὕμων ἐὰν προσάγῃ δῶρα τῷ κυρίῳ ἀπὸ τῶν κτηνῶν ἀπὸ τῶν βοῶν καὶ ἀπὸ τῶν προβάτων προσοίσετε τὰ δῶρα ὕμων
- 3 ¶ Якщо жертва його цілопалення з худоби великої, то нехай принесе його, самця безвадного; нехай приведе його до скинії заповіту, щоб він був уподобаний перед лицем Господнім.
If the offering is a burned offering of the herd, let him give a male without a mark: he is to give it at the door of the Tent of meeting so that he may be pleasing to the Lord.
 ἐὰν ὀλοκαῦτωμα τὸ δῶρον αὐτοῦ ἐκ τῶν βοῶν ἄρσεν ἄμωμον προσάξει πρὸς τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου προσοίσει αὐτὸ δεκτὸν ἐναντίον κυρίου
- 4 І покладе він руку свою на голову цілопалення, і буде йому дано вподобання на очищення від гріхів його.
And he is to put his hand on the head of the burned offering and it will be taken for him, to take away his sin.
 καὶ ἐπιθήσει τὴν χεῖρα ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ καρπώματος δεκτὸν αὐτῷ ἐξιλάσασθαι περὶ αὐτοῦ
- 5 І заріже він ягня перед Господнім лицем. А Ааронові сини, священники, принесуть кров, і покроплять тією кров'ю на жертвіника навколо, що при вході до скинії заповіту.
And the ox is to be put to death before the Lord: then Aaron's sons, the priests, are to take the blood and put some of it on and round the altar which is at the door of the Tent of meeting.
 καὶ σφάξουσι τὸν μόσχον ἔναντι κυρίου καὶ προσοίσουσιν οἱ υἱοὶ ααρων οἱ ἱερεῖς τὸ αἷμα καὶ προσχεύουσιν τὸ αἷμα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κύκλῳ τὸ ἐπὶ τῶν θυρῶν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου
- 6 І здере він шкуру з жертви цілопалення, і розігне його на куски його.
And the burned offering is to be skinned and cut up into its parts.
 καὶ ἐκδείραντες τὸ ὀλοκαῦτωμα μελιοῦσιν αὐτὸ κατὰ μέλη
- 7 І дадуть сини священника Аарона огню на жертвіника, і покладуть дров на тім огні.
And Aaron's sons, the priests, are to put fire on the altar and put the wood in order on the fire:
 καὶ ἐπιθήσουσιν οἱ υἱοὶ ααρων οἱ ἱερεῖς πῦρ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον καὶ ἐπιστοιβάσουσιν ξύλα ἐπὶ τὸ πῦρ
- 8 І порозкладають Ааронові сини, священники, ті куски, голову та товщ, на дровах, що на огні, який на жертвінику.
And Aaron's sons, the priests, are to put the parts, the head and the fat, in order on the wood which is on the fire on the altar:
 καὶ ἐπιστοιβάσουσιν οἱ υἱοὶ ααρων οἱ ἱερεῖς τὰ διχοτομήματα καὶ τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ στέαρ ἐπὶ τὰ ξύλα τὰ ἐπὶ τοῦ πυρὸς τὰ ὄντα ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου
- 9 А його нутроші та голінки його обмис водою. І священник усе те спалить на жертвінику, це цілопалення, огняна жертва, пахощі любі для Господа.
But its inside parts and its legs are to be washed with water, and it will all be burned on the altar by the priest for a burned offering, an offering made by fire, for a sweet smell to the Lord.
 τὰ δὲ ἐγκοῖλια καὶ τοὺς πόδας πλυνούσιν ὕδατι καὶ ἐπιθήσουσιν οἱ ἱερεῖς τὰ πάντα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κάρπωμά ἐστιν θυσία ὀσμῆ εὐωδίας τῷ κυρίῳ
- 10 ¶ А якщо його жертва з дрібної худобини, з овець або з кіз на цілопалення, то нехай приведе його, безвадного самця,
And if his offering is of the flock, a burned offering of sheep or goats, let him give a male without a mark.
 ἐὰν δὲ ἀπὸ τῶν προβάτων τὸ δῶρον αὐτοῦ τῷ κυρίῳ ἀπὸ τε τῶν ἀρνῶν καὶ τῶν ἐρίφων εἰς ὀλοκαῦτωμα ἄρσεν ἄμωμον προσάξει αὐτὸ καὶ ἐπιθήσει τὴν χεῖρα ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ
- 11 і заріже його на боці жертвіника на північ, перед Господнім лицем. І покроплять сини Ааронові, священники, кров'ю його на жертвіника навколо.
And he is to put it to death on the north side of the altar before the Lord: and Aaron's sons, the priests, are to put some of the blood on and round the altar.
 καὶ σφάξουσιν αὐτὸ ἐκ πλαγίων τοῦ θυσιαστηρίου πρὸς βορρᾶν ἔναντι κυρίου καὶ προσχεύουσιν οἱ υἱοὶ ααρων οἱ ἱερεῖς τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κύκλῳ

- 12 І розігне його на куски його, голову його, і товщ його, а священник порозкладає їх на дровах, що на огні, який на жертівнику.
And the offering is to be cut into its parts, with its head and its fat; and the priest is to put them in order on the wood which is on the fire on the altar:
 και διελοῦσιν αὐτὸ κατὰ μέλη καὶ τὴν κεφαλὴν καὶ τὸ στέαρ καὶ ἐπιστοιβάσουσιν αὐτὰ οἱ ἱερεῖς ἐπὶ τὰ ξύλα τὰ ἐπὶ τοῦ πυρός τὰ ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου
- 13 А нутрощі та голінки обмиє водою. І священник принесе все це, та й спалить на жертівнику, це цілопалення, огняна жертва, пахощі любі для Господа.
But the inside parts and the legs are to be washed with water; and the priest will make an offering of all of it, burning it on the altar: it is a burned offering, an offering made by fire, for a sweet smell to the Lord.
 και τὰ ἐγκοῖλια καὶ τοὺς πόδας πλυνοῦσιν ὕδατι καὶ προσοίσει ὁ ἱερεὺς τὰ πάντα καὶ ἐπιθήσει ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κάρπωμά ἐστιν θυσία ὁσμὴ εὐωδίας τῷ κυρίῳ
- 14 А якщо цілопалення його жертва для Господа з птаства, то нехай з горлиць або з голубенят принесе жертву свою.
And if his offering to the Lord is a burned offering of birds, then he is to make his offering of doves or of young pigeons.
 ἐὰν δὲ ἀπὸ τῶν πετεινῶν κάρπωμα προσφέρεις δῶρον τῷ κυρίῳ καὶ προσοίσει ἀπὸ τῶν τρυγόνων ἢ ἀπὸ τῶν περιστερῶν τὸ δῶρον αὐτοῦ
- 15 І принесе її священник до жертівника, і проб'є йому нігтем великим голову, та й спалить на жертівнику, а кров його буде вилита при стіні жертівника.
And the priest is to take it to the altar, and after its head has been twisted off, it is to be burned on the altar, and its blood drained out on the side of the altar:
 και προσοίσει αὐτὸ ὁ ἱερεὺς πρὸς τὸ θυσιαστήριον καὶ ἀποκνίσει τὴν κεφαλὴν καὶ ἐπιθήσει ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον καὶ στραγγίει τὸ αἷμα πρὸς τὴν βᾶσιν τοῦ θυσιαστηρίου
- 16 І здійме його воло в пір'ї його, і кине його при жертівнику на схід на місце попелу.
And he is to take away its stomach, with its feathers, and put it down by the east side of the altar, where the burned waste is put:
 και ἀφελεῖ τὸν πρόλοβον σὺν τοῖς πτεροῖς καὶ ἐκβαλεῖ αὐτὸ παρὰ τὸ θυσιαστήριον κατὰ ἀνατολὰς εἰς τὸν τόπον τῆς σποδοῦ
- 17 І роздере його між крильми його, але не відділить їх. А священник спалить його на жертівнику на дровах, що на огні, воно цілопалення, огняна жертва, пахощі любі для Господа.
And let it be broken open at the wings, but not cut in two; and let it be burned on the altar by the priest on the wood which is on the fire; it is a burned offering; an offering made by fire for a sweet smell to the Lord.
 και ἐκκλάσει αὐτὸ ἐκ τῶν πτερύγων καὶ οὐ διελεῖ καὶ ἐπιθήσει αὐτὸ ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἐπὶ τὰ ξύλα τὰ ἐπὶ τοῦ πυρός κάρπωμά ἐστιν θυσία ὁσμὴ εὐωδίας τῷ κυρίῳ
- 1 ¶ А коли хто принесе жертву, жертву хлібну для Господа, то нехай пшенична мука буде жертва його, а він полєс на неї оливи, і дасть на неї ладану.
And when anyone makes a meal offering to the Lord, let his offering be of the best meal, with oil on it and perfume:
 ἐὰν δὲ ψυχὴ προσφέρῃ δῶρον θυσίαν τῷ κυρίῳ σεμίδαλις ἔσται τὸ δῶρον αὐτοῦ καὶ ἐπιχεεῖ ἐπ' αὐτὸ ἔλαιον καὶ ἐπιθήσει ἐπ' αὐτὸ λίβανον θυσία ἐστίν
- 2 І принесе її до Ааронових синів, священників, і візьме звідти повну свою жменю пшеничної муки її, і оливи її зо всім її ладаном, та й спалить священник на жертівнику за пригадувальн у частину, це огняна жертва, пахощі любі для Господа.
And let him take it to Aaron's sons, the priests; and having taken in his hand some of the meal and of the oil, with all the perfume, let him give it to the priest to be burned on the altar, as a sign, an offering made by fire, for a sweet smell to the Lord.
 και οἶσει πρὸς τοὺς υἱοὺς ααρων τοὺς ἱερεῖς καὶ δραξάμενος ἀπ' αὐτῆς πλήρη τὴν δράκα ἀπὸ τῆς σεμιδάλεως σὺν τῷ ἐλαίῳ καὶ πάντα τὸν λίβανον αὐτῆς καὶ ἐπιθήσει ὁ ἱερεὺς τὸ μνημόσυον αὐτῆς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον θυσία ὁσμὴ εὐωδίας τῷ κυρίῳ
- 3 А позостале з цієї хлібної жертви для Аарона та для синів його, це Найсвятіше з Господніх жертв!
And the rest of the meal offering will be for Aaron and his sons; it is most holy among the Lord's fire offerings.
 και τὸ λοιπὸν ἀπὸ τῆς θυσίας ααρων καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ ἅγιον τῶν ἁγίων ἀπὸ τῶν θυσιῶν κυρίου
- 4 А коли принесеш жертву, жертву хлібну випеченого в печі, то нехай це буде пшенична мука, прісні калачі, мішані в оливі, та прісні коржики, помазані оливою.
And when you give a meal offering cooked in the oven, let it be of unleavened cakes of the best meal mixed with oil, or thin unleavened cakes covered with oil.
 ἐὰν δὲ προσφέρῃ δῶρον θυσίαν πεπεμένην ἐν κλιβάνῳ δῶρον κυρίῳ ἐκ σεμιδάλεως ἄρτους ἀζύμους πεφυραμένους ἐν ἐλαίῳ καὶ λάγανα ἄζυμα διακεκριμένα ἐν ἐλαίῳ
- 5 А якщо твоя жертва жертва хлібна на лопатці, то нехай це буде пшенична мука, мішана в оливі, прісна.
And if you give a meal offering cooked on a flat plate, let it be of the best meal, unleavened and mixed with oil.
 ἐὰν δὲ θυσία ἀπὸ τηγάνου τὸ δῶρόν σου σεμίδαλις πεφυραμένη ἐν ἐλαίῳ ἄζυμα ἔσται
- 6 Поламати її на шматочки, і полєс на неї оливи, це хлібна жертва.
Let it be broken into bits, and put oil on it; it is a meal offering.
 και διαθρύψεις αὐτὰ κλάσματα καὶ ἐπιχεεῖς ἐπ' αὐτὰ ἔλαιον θυσία ἐστίν κυρίῳ
- 7 А якщо твоя жертва жертва хлібна смаження, то нехай буде зроблена в оливі з пшеничної муки.
And if your offering is of meal cooked in fat over the fire, let it be made of the best meal mixed with oil.
 ἐὰν δὲ θυσία ἀπὸ ἐσχάρας τὸ δῶρόν σου σεμίδαλις ἐν ἐλαίῳ ποιηθήσεται

- 8 I принесеш хлібну жертву, що зроблена з тих речей, для Господа, і подаси її до священника, а він принесе її до жертівника.
And you are to give the meal offering made of these things to the Lord, and let the priest take it to the altar.
καὶ προσοίσει τὴν θυσίαν ἣν ἂν ποιῆ ἐκ τούτων τῷ κυρίῳ καὶ προσοίσει πρὸς τὸν ἱερέα καὶ προσεγγίσας πρὸς τὸ θυσιαστήριον
- 9 I принесе священник із хлібної жертви за пригадувальну частину її, та її спалить на жертівнику, це огняна жертва, любі пахощі для Господа.
And he is to take from the meal offering a part, for a sign, burning it on the altar; an offering made by fire for a sweet smell to the Lord.
ἀφελεῖ ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τῆς θυσίας τὸ μνημόσυνον αὐτῆς καὶ ἐπιθήσει ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κάρπωμα ὁσμῆ εὐωδίας κυρίῳ
- 10 А позостале з цієї хлібної жертви для Аарона та для синів його: це Найсвятіше з Господніх жертв!
And the rest of the meal offering will be for Aaron and his sons; it is most holy among the Lord's fire offerings.
τὸ δὲ καταλειφθὲν ἀπὸ τῆς θυσίας ααρων καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ ἅγια τῶν ἁγίων ἀπὸ τῶν καρπωμάτων κυρίου
- 11 ¶ Кожна хлібна жертва, яку принесете Господеві, не буде зроблена квашена, бо все квашене й усякий мед не спалите з нього огняної жертви для Господа.
No meal offering which you give to the Lord is to be made with leaven; no leaven or honey is to be burned as an offering made by fire to the Lord.
πᾶσαν θυσίαν ἣν ἂν προσφέρητε κυρίῳ οὐ ποιήσετε ζυμωτόν πᾶσαν γὰρ ζύμην καὶ πᾶν μέλι οὐ προσοίσετε ἀπ' αὐτοῦ καρπῶσαι κυρίῳ
- 12 Як жертву первоплоду принесіть її для Господа, а на жертівника вона не приноситься на любі пахощі.
You may give them as an offering of first-fruits to the Lord, but they are not to go up as a sweet smell on the altar.
δῶρον ἀπαρχῆς προσοίσετε αὐτὰ κυρίῳ ἐπὶ δὲ τὸ θυσιαστήριον οὐκ ἀναβιβασθήσεται εἰς ὁσμὴν εὐωδίας κυρίῳ
- 13 I кожну жертву, жертву хлібну, посолиш сіллю. I хлібної жертви твоєї не позбавиш соли заповіді Бога твого, на кожній жертві твоїй принесеш соли.
And every meal offering is to be salted with salt; your meal offering is not to be without the salt of the agreement of your God: with all your offerings give salt.
καὶ πᾶν δῶρον θυσίας ὑμῶν ἀλλ' ἀλισθήσεται οὐ διαπαύσετε ἅλα διαθήκης κυρίου ἀπὸ θυσιασμάτων ὑμῶν ἐπὶ παντὸς δόρου ὑμῶν προσοίσετε κυρίῳ τῷ θεῷ ὑμῶν ἅλας
- 14 А якщо принесеш хлібну жертву первоплодів для Господа, то колосся, пряжене в огні, як потовчене зерно принесеш хлібну жертву своїх первоплодів.
And if you give a meal offering of first-fruits to the Lord, give, as your offering of first-fruits, new grain, made dry with fire, crushed new grain.
ἐὰν δὲ προσφέρῃς θυσίαν πρωτογενημάτων τῷ κυρίῳ νέα πεφρυγμένα χίδρα ἐρικτὰ τῷ κυρίῳ καὶ προσοίσεις τὴν θυσίαν τῶν πρωτογενημάτων
- 15 I полий на неї оливи, і поклади на неї ладану, це жертва хлібна.
And put oil on it and perfume: it is a meal offering.
καὶ ἐπιχεεῖς ἐπ' αὐτὴν ἔλαιον καὶ ἐπιθήσεις ἐπ' αὐτὴν λίβανον θυσία ἐστίν
- 16 I спалить священник за пригадувальну частину її з потовченого зерна, із оливи її на всім ладані її, це огняна жертва для Господа.
And part of the meal of the offering and part of the oil and all the perfume is to be burned for a sign by the priest: it is an offering made by fire to the Lord.
καὶ ἀνοίσει ὁ ἱερεὺς τὸ μνημόσυνον αὐτῆς ἀπὸ τῶν χίδρων σὺν τῷ ἐλαίῳ καὶ πάντα τὸν λίβανον αὐτῆς κάρπωμά ἐστὶν κυρίῳ
- 1 ¶ А якщо його жертва мирна, якщо з великої худоби він приносить чи самця, чи самицю, він принесе її безвадну перед Господнє лице,
And if his offering is given for a peace-offering; if he gives of the herd, male or female, let him give it without any mark on it, before the Lord.
ἐὰν δὲ θυσία σωτηρίου τὸ δῶρον αὐτοῦ τῷ κυρίῳ ἐὰν μὲν ἐκ τῶν βοῶν αὐτοῦ προσαγάγῃ ἐὰν τε ἄρσεν ἐὰν τε θῆλυ ἄμωμον προσάξει αὐτὸ ἐναντίον κυρίου
- 2 і покладе свою руку на голову жертви своєї, та її заріже її при вході до скинії заповіді. А Ааронові сини, священники, покроплять тією кров'ю на жертівника навколо.
And he is to put his hand on the head of his offering and put it to death at the door of the Tent of meeting; and Aaron's sons, the priests, are to put some of the blood on and round the altar.
καὶ ἐπιθήσει τὰς χεῖρας ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ δόρου καὶ σφάζει αὐτὸ παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου καὶ προσχεύουσιν οἱ υἱοὶ ααρων οἱ ἱερεῖς τὸ αἷμα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τῶν ὀλοκαυτωμάτων κύκλῳ
- 3 I принесе він із мирної жертви огняну жертву для Господа, лій, що закривас нутроші, та ввесь лій, що на нутрощах,
And he is to give of the peace-offering, as an offering made by fire to the Lord; the fat covering the inside parts and all the fat on the inside parts,
καὶ προσάξουσιν ἀπὸ τῆς θυσίας τοῦ σωτηρίου κάρπωμα κυρίῳ τὸ στέαρ τὸ κατακαλύπτον τὴν κοιλίαν καὶ πᾶν τὸ στέαρ τὸ ἐπὶ τῆς κοιλίας
- 4 і обидві нирки, і лій, що на них, що на стегнах, а сальника на печинці зди́ме його з нирками.
And the two kidneys, and the fat on them, which is by the top part of the legs, and the fat joining the liver and the kidneys, he is to take away;
καὶ τοὺς δύο νεφροὺς καὶ τὸ στέαρ τὸ ἐπ' αὐτῶν τὸ ἐπὶ τῶν μηρίων καὶ τὸν λοβὸν τὸν ἐπὶ τοῦ ἥπατος σὺν τοῖς νεφροῖς περιελεῖ
- 5 I спалить те сини Ааронові на жертівнику на цілопалення, що на дровах, яке на огні, це огняна жертва, пахощі любі для Господа.
That it may be burned by Aaron's sons on the altar, on the burned offering which is on the wood on the fire: it is an offering made by fire of a sweet smell to the Lord.
καὶ ἀνοίσουσιν αὐτὰ οἱ υἱοὶ ααρων οἱ ἱερεῖς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἐπὶ τὰ ὀλοκαυτώματα ἐπὶ τὰ ξύλα τὰ ἐπὶ τοῦ πυρὸς ἐπὶ τὸ θυσιαστηρίου κάρπωμα ὁσμῆ εὐωδίας κυρίῳ

- 6 ¶ Α якщо з дрібної худоби його жертва на мирну жертву для Господа, самець чи самиця, то безвадну принесе її.
And if what he gives for a peace-offering to the Lord is of the flock, let him give a male or female, without any mark on it.
 ἐὰν δὲ ἀπὸ τῶν προβάτων τὸ δῶρον αὐτοῦ θυσίαν σωτηρίου τῷ κυρίῳ ἄρσεν ἢ θήλυ ἄμωμον προσοίσει αὐτό
- 7 Якщо приносити він на жертву вівцю, то принесе її перед Господнє лице,
If his offering is a lamb, then let it be placed before the Lord:
 ἐὰν ἄρνα προσάγῃ τὸ δῶρον αὐτοῦ προσάξει αὐτὸ ἐναντι κυρίου
- 8 і покладе свою руку на голову жертви своєї, та й заріже її перед скинією заповіді. А Ааронові сини покроплять кров'ю її на жертівника навколо.
And he is to put his hand on the head of his offering and put it to death before the Tent of meeting; and Aaron's sons are to put some of its blood on and round the altar.
 καὶ ἐπιθήσει τὰς χεῖρας ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ δώρου αὐτοῦ καὶ σφάζει αὐτὸ παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου καὶ προσχεοῦσιν οἱ υἱοὶ ααρων οἱ ἱερεῖς τὸ αἷμα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κύκλῳ
- 9 І він принесе з мирної жертви огняну жертву для Господа, цілого курдюка, якого здійме при хребті, і лий, що закривас нутрощі, і ввесь лий, що на нутрощах,
And of the peace-offering, let him give an offering made by fire to the Lord; the fat of it, all the fat tail, he is to take away near the backbone; and the fat covering the inside parts and all the fat on the inside parts,
 καὶ προσοίσει ἀπὸ τῆς θυσίας τοῦ σωτηρίου κάρπωμα τῷ θεῷ τὸ στέαρ καὶ τὴν ὀσφὸν ἄμωμον σὺν ταῖς ψόαις περιελεί αὐτό καὶ τὸ στέαρ τῆς κοιλίας
- 10 і обидві нирки та лий, що на них, що на стегнах, а сальника на печинці здійме його з нирками.
And the two kidneys, with the fat on them, which is by the top part of the legs, and the fat joining the liver and the kidneys, he is to take away;
 καὶ ἀμφοτέρους τοὺς νεφρούς καὶ τὸ στέαρ τὸ ἐπ' αὐτῶν τὸ ἐπὶ τῶν μηρίων καὶ τὸν λοβὸν τὸν ἐπὶ τοῦ ἥπατος σὺν τοῖς νεφροῖς περιελών
- 11 І священник спалить те на жертівнику, хліб огняної жертви для Господа.
That it may be burned by the priest on the altar; it is the food of the offering made by fire to the Lord.
 ἀνοίσει ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ὀσμὴ εὐωδίας κάρπωμα κυρίῳ
- 12 А якщо жертва його коза, то піднесе її перед лице Господнє,
And if his offering is a goat, then let it be placed before the Lord,
 ἐὰν δὲ ἀπὸ τῶν αἰγῶν τὸ δῶρον αὐτοῦ καὶ προσάξει ἐναντι κυρίου
- 13 і покладе свою руку на голову її, та й заріже її перед скинією заповіді. А Ааронові сини покроплять кров'ю її на жертівника навколо.
And let him put his hand on the head of it and put it to death before the Tent of meeting; and the sons of Aaron are to put some of its blood on and round the altar.
 καὶ ἐπιθήσει τὰς χεῖρας ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ καὶ σφάζουσιν αὐτὸ ἐναντι κυρίου παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου καὶ προσχεοῦσιν οἱ υἱοὶ ααρων οἱ ἱερεῖς τὸ αἷμα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κύκλῳ
- 14 І він принесе з неї жертву свою, жертву для Господа, лий, що закривас нутрощі, та ввесь лий, що на нутрощах,
And of it let him make his offering, an offering made by fire to the Lord; the fat covering the inside parts and all the fat on the inside parts,
 καὶ ἀνοίσει ἐπ' αὐτὸ κάρπωμα κυρίῳ τὸ στέαρ τὸ κατακαλύπτον τὴν κοιλίαν καὶ πᾶν τὸ στέαρ τὸ ἐπὶ τῆς κοιλίας
- 15 і обидві нирки, і лий, що на них, що на стегнах, а сальника на печинці здійме його з нирками.
And the two kidneys, with the fat on them, which is by the top part of the legs, and the fat joining the liver and the kidneys, let him take away;
 καὶ ἀμφοτέρους τοὺς νεφρούς καὶ πᾶν τὸ στέαρ τὸ ἐπ' αὐτῶν τὸ ἐπὶ τῶν μηρίων καὶ τὸν λοβὸν τοῦ ἥπατος σὺν τοῖς νεφροῖς περιελεί
- 16 І священник спалить їх на жертівнику, це пожива, огняна жертва на любі пахощі; увесь лий для Господа.
That it may be burned by the priest on the altar; it is the food of the offering made by fire for a sweet smell: all the fat is the Lord's.
 καὶ ἀνοίσει ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κάρπωμα ὀσμὴ εὐωδίας τῷ κυρίῳ πᾶν τὸ στέαρ τῷ κυρίῳ
- 17 Оце постанова вічна для ваших родів у всіх осадах ваших: жодного лою й жодної крові не будете їсти.
Let it be an order for ever, through all your generations, in all your houses, that you are not to take fat or blood for food.
 νόμιμον εἰς τὸν αἰῶνα εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν ἐν πάσῃ κατοικίᾳ ὑμῶν πᾶν στέαρ καὶ πᾶν αἷμα οὐκ ἔδεσθε
- 1 ¶ І Господь промовляв до Мойсея, говорячи:
And the Lord said to Moses,
 καὶ ἐλάλησεν κύριος πρὸς μουσῆν λέγων

- 2 Промовляй до Ізраїлевих синів, говорячи: Коли хто невмісне згрішить проти якої зо всіх заповідей Господніх, чого не треба чинити, а він учинить проти однієї з них, **Say to the children of Israel: These are the offerings of anyone who does wrong through error, doing any of the things which by the Lord's order are not to be done:** *λάλησον πρὸς τοὺς υἱοὺς ἰσραὴλ λέγων ψυχὴ ἕν ἁμάρτη ἔναντι κυρίου ἀκουσίως ἀπὸ τῶν προσταγμάτων κυρίου ὧν οὐ δεῖ ποιεῖν καὶ ποιήσῃ ἕν τι ἀπ' αὐτῶν*
- 3 якщо помазаний священик згрішить на провину народу, то він принесе за гріх свій, що згрішив ним, бичка, молоде з худоби великої, безвадного для Господа на жертву за гріх. **If the chief priest by doing wrong becomes a cause of sin to the people, then let him give to the Lord for the sin which he has done, an ox, without any mark, for a sin-offering.** *ἕν μὲν ὁ ἀρχιερεὺς ὁ κεχρισμένος ἁμάρτη τοῦ τὸν λαὸν ἁμαρτεῖν καὶ προσάξει περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτοῦ ἧς ἤμαρτον μόσχον ἐκ βοῶν ἄμωμον τῷ κυρίῳ περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτοῦ*
- 4 І приведе він того бичка до входу скинії заповіту перед Господнє лице, і покладе свою руку на голову того бичка, та й заріже бичка перед Господнім лицем. **And he is to take the ox to the door of the Tent of meeting before the Lord; and put his hand on its head and put it to death before the Lord.** *καὶ προσάξει τὸν μόσχον παρὰ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου ἔναντι κυρίου καὶ ἐπιθήσει τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ μόσχου ἔναντι κυρίου καὶ σφάξει τὸν μόσχον ἐνώπιον κυρίου*
- 5 А помазаний священик візьме крові того бичка, та й внесе її до скинії заповіту. **And the chief priest is to take some of its blood and take it to the Tent of meeting;** *καὶ λαβὼν ὁ ἱερεὺς ὁ χριστὸς ὁ τετελειωμένος τὰς χεῖρας ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ μόσχου καὶ εἰσίοισι αὐτὸ ἐπὶ τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου*
- 6 І вмочить священик пальця свого в ту кров, та й покropить тією кров'ю сім раз перед Господнім лицем перед завіси святині. **And the priest is to put his finger in the blood, shaking drops of it before the Lord seven times, in front of the veil of the holy place.** *καὶ βάψει ὁ ἱερεὺς τὸν δάκτυλον εἰς τὸ αἷμα καὶ προσρانهὶ ἀπὸ τοῦ αἵματος ἐπτάκις ἔναντι κυρίου κατὰ τὸ καταπέτασμα τὸ ἅγιον*
- 7 І дасть священик з тієї крові на роги жертівника кадила пахощів, перед Господнім лицем, що він у скинії заповіту, а всю кров бичка виллє до підстави жертівника цілопалення, що п ри вході скинії заповіту. **And the priest is to put some of the blood on the horns of the altar on which perfume is burned before the Lord in the Tent of meeting, draining out all the rest of the blood of the ox at the base of the altar of burned offering which is at the door of the Tent of meeting.** *καὶ ἐπιθήσει ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ μόσχου ἐπὶ τὰ κέρατα τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ θυμιάματος τῆς συνθέσεως τοῦ ἐναντίον κυρίου ὃ ἐστὶν ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου καὶ πᾶν τὸ αἷμα τοῦ μόσχου ἐκχεεῖ παρὰ τὴν βάσιν τοῦ θυσιαστηρίου τῶν ὀλοκαυτωμάτων ὃ ἐστὶν παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου*
- 8 А ввесь лій бичка жертви за гріх принесе з нього лій, що закриває нутроші, і ввесь лій, що на нутрощах, **And he is to take away all the fat of the ox of the sin-offering; the fat covering the inside parts and all the fat of the inside parts,** *καὶ πᾶν τὸ στέαρ τοῦ μόσχου τοῦ τῆς ἁμαρτίας περιελεῖ ἀπ' αὐτοῦ τὸ στέαρ τὸ κατακαλύπτον τὰ ἐνδόσθια καὶ πᾶν τὸ στέαρ τὸ ἐπὶ τῶν ἐνδοσθίων*
- 9 і обидві нирки та лій, що на них, що на стегнах, а сальника на печінці здіме його з нирками, **And the two kidneys, with the fat on them, which is by the top part of the legs, and the fat joining the liver and the kidneys, he is to take away,** *καὶ τοὺς δύο νεφροὺς καὶ τὸ στέαρ τὸ ἐπ' αὐτῶν ὃ ἐστὶν ἐπὶ τῶν μηρίων καὶ τὸν λοβὸν τὸν ἐπὶ τοῦ ἥπατος σὺν τοῖς νεφροῖς περιελεῖ αὐτό*
- 10 як приноситься з вола мирної жертви, і священик спалить те на жертівнику цілопалення. **As it is taken from the ox of the peace-offering; and it is to be burned by the priest on the altar of burned offerings.** *ὃν τρόπον ἀφαιρεῖται ἀπὸ τοῦ μόσχου τοῦ τῆς θυσίας τοῦ σωτηρίου καὶ ἀνοίσει ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τῆς καρπώσεως*
- 11 А шкуру бичка та все м'ясо його з головою його та голінками його, і нутроші його, і нечистість їх, **And the skin of the ox and all its flesh, with its head and its legs and its inside parts and its waste,** *καὶ τὸ δέρμα τοῦ μόσχου καὶ πᾶσαν αὐτοῦ τὴν σάρκα σὺν τῇ κεφαλῇ καὶ τοῖς ἀκρωτηρίοις καὶ τῇ κοιλίᾳ καὶ τῇ κόπρῳ*
- 12 і всього бичка винесе поза табір до чистого місця, до місця висипання попелу, і спалить його на дровах в огні, на висипанні попелу буде спалений він. **All the ox, he is to take away outside the circle of the tents into a clean place where the burned waste is put, and there it is to be burned on wood with fire.** *καὶ ἐξοίσουσιν ὄλον τὸν μόσχον ἔξω τῆς παρεμβολῆς εἰς τόπον καθαρὸν οὗ ἐκχεοῦσιν τὴν σποδιάν καὶ κατακαύσουσιν αὐτὸν ἐπὶ ξύλων ἐν πυρὶ ἐπὶ τῆς ἐκχύσεως τῆς σποδιᾶς καυθήσεται*
- 13 ¶ А коли вся Ізраїлева громада помилково згрішить, і діло буде затасне з очей зборів, і зроблять що проти якої зо всіх Господніх заповідей, чого не можна робити, і завинять, **And if all the people of Israel do wrong, without anyone's knowledge; if they have done any of the things which by the Lord's order are not to be done, causing sin to come on them;** *ἕν δὲ πᾶσα συναγωγὴ ἰσραὴλ ἀγνοήσῃ ἀκουσίως καὶ λάθῃ ῥήμα ἐξ ὀφθαλμῶν τῆς συναγωγῆς καὶ ποιήσωσιν μίαν ἀπὸ πασῶν τῶν ἐντολῶν κυρίου ἢ οὐ ποιηθήσεται καὶ πλημμελήσωσιν*
- 14 а гріх буде пізнаний, що вони згрішили ним, то збори принесуть бичка, молоде з худоби великої, на жертву за гріх. І вони приведуть його перед скинію заповіту. **When the sin which they have done comes to light, then let all the people give an ox for a sin-offering, and take it before the Tent of meeting.** *καὶ γνωσθῇ αὐτοῖς ἡ ἁμαρτία ἢ ἡμαρτον ἐν αὐτῇ καὶ προσάξει ἡ συναγωγὴ μόσχον ἐκ βοῶν ἄμωμον περὶ τῆς ἁμαρτίας καὶ προσάξει αὐτὸν παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου*

- 15 A старші громади покладуть свої руки на голову бичка перед Господнім лицем, та й заріже один з них бичка перед лицем Господнім.
And let the chiefs of the people put their hands on its head before the Lord, and put the ox to death before the Lord.
 και ἐπιθήσουσιν οἱ πρεσβύτεροι τῆς συναγωγῆς τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ μόσχου ἔναντι κυρίου καὶ σφάξουσιν τὸν μόσχον ἔναντι κυρίου
- 16 A помазаний священник внесе крови бичка до скинії заповідю.
And the priest is to take some of its blood to the Tent of meeting;
 και εἰσώσει ὁ ἱερεὺς ὁ χριστὸς ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ μόσχου εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου
- 17 I вмочить священник пальця свого в ту кров, та й покропить сім раз перед Господнім лицем перед завіси.
And put his finger in the blood, shaking drops of the blood seven times before the Lord in front of the veil.
 και βάψει ὁ ἱερεὺς τὸν δάκτυλον ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ μόσχου καὶ ῥανεῖ ἐπτάκις ἔναντι κυρίου κατενώπιον τοῦ καταπετάσματος τοῦ ἁγίου
- 18 I дасть він із тієї крови на роги жертівника, що перед Господнім лицем, що він у скинії заповідю, а всю ту кров виллє до підстави жертівника цілопалення, що при вході скинії заповіді у.
And he is to put some of the blood on the horns of the altar which is before the Lord in the Tent of meeting; and all the rest of the blood is to be drained out at the base of the altar of burned offering at the door of the Tent of meeting.
 και ἀπὸ τοῦ αἵματος ἐπιθήσει ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὰ κέρατα τοῦ θυσιαστηρίου τῶν θυμιαμάτων τῆς συνθέσεως ὃ ἐστὶν ἐνώπιον κυρίου ὃ ἐστὶν ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου καὶ τὸ πᾶν αἶμα ἐκχεεῖ πρὸς τὴν βᾶσιν τοῦ θυσιαστηρίου τῶν καρπώσεων τῶν πρὸς τῇ θύρᾳ τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου
- 19 A ввесь його лій принесе з нього та й спалить на жертівнику.
And he is to take off all its fat, burning it on the altar.
 και τὸ πᾶν στέαρ περιελεῖ ἀπ' αὐτοῦ καὶ ἀνοίσει ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον
- 20 I зробить з тим бичком те саме, що робив бичкові жертви за гріх, так само зробить із ним. I так священник дасть очищення за них, і буде прощено їм.
Let him do with the ox as he did with the ox of the sin-offering; and the priest will take away their sin and they will have forgiveness.
 και ποιήσει τὸν μόσχον ὡν τρόπον ἐποίησεν τὸν μόσχον τὸν τῆς ἁμαρτίας οὕτως ποιηθήσεται καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτῶν ὁ ἱερεὺς καὶ ἀφεθήσεται αὐτοῖς ἡ ἁμαρτία
- 21 I винесе бичка поза табір, та й спалить його, як палив бичка першого, він жертва за гріх зборів.
Then let the ox be taken away outside the tent-circle, that it may be burned as the other ox was burned; it is the sin-offering for all the people.
 και ἐξοίσουσιν τὸν μόσχον ὅλον ἔξω τῆς παρεμβολῆς καὶ κατακαύσουσιν τὸν μόσχον ὡν τρόπον κατέκαυσαν τὸν μόσχον τὸν πρότερον ἁμαρτία συναγωγῆς ἐστὶν
- 22 ¶ Коли згрішить начальник, і зробить що невмісне проти якої зо всіх заповідей Господа, Бога його, чого робити не можна, та й завинить,
If a ruler does wrong, and in error does any of the things which, by the order of the Lord his God, are not to be done, causing sin to come on him;
 ἐὰν δὲ ὁ ἄρχων ἁμάρτη καὶ ποιῆσῃ μίαν ἀπὸ πασῶν τῶν ἐντολῶν κυρίου τοῦ θεοῦ αὐτῶν ἢ οὐ ποιηθήσεται ἀκουσίως καὶ ἁμάρτη καὶ πλημμελήσῃ
- 23 і буде пізнаний ним гріх його, що згрішив ним, то приведе він жертву свою безвадного козла,
When the sin which he has done is made clear to him, let him give for his offering a goat, a male without any mark.
 και γνωσθῆ αὐτῷ ἡ ἁμαρτία ἣν ἥμαρτεν ἐν αὐτῇ καὶ προσοίσει τὸ δῶρον αὐτοῦ χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἄρσεν ἄμωμον
- 24 і покладе свою руку на голову того козла, та й заріже його в місці, де ріжеться цілопалення перед Господнім лицем, він жертва за гріх.
And he is to put his hand on the head of the goat and put it to death in the place where they put to death the burned offering before the Lord: it is a sin-offering.
 και ἐπιθήσει τὴν χεῖρα ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ χίμαρου καὶ σφάξουσιν αὐτὸν ἐν τόπῳ ὃ ὁ σφάξουσιν τὰ ὀλοκαυτώματα ἐνώπιον κυρίου ἁμαρτία ἐστὶν
- 25 A священник візьме з крови жертви за гріх своїм пальцем, та й дасть на роги жертівника цілопалення, а кров його виллє до підстави жертівника цілопалення.
And the priest is to take some of the blood of the offering with his finger and put it on the horns of the altar of burned offering, draining out the rest of the blood at the base of the altar of burned offering.
 και ἐπιθήσει ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ τῆς ἁμαρτίας τῷ δακτύλῳ ἐπὶ τὰ κέρατα τοῦ θυσιαστηρίου τῶν ὀλοκαυτωμάτων καὶ τὸ πᾶν αἶμα αὐτοῦ ἐκχεεῖ παρὰ τὴν βᾶσιν τοῦ θυσιαστηρίου τῶν ὀλοκαυτωμάτων
- 26 A ввесь лій його спалить на жертівнику, як лій мирної жертви, та й так очистить священник його з гріха його, і буде прощений йому.
And all the fat of it is to be burned on the altar like the fat of the peace-offering; and the priest will take away his sin and he will have forgiveness.
 και τὸ πᾶν στέαρ αὐτοῦ ἀνοίσει ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ὡσπερ τὸ στέαρ θυσίας σωτηρίου καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτοῦ ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας αὐτοῦ καὶ ἀφεθήσεται αὐτῷ
- 27 ¶ A коли яка душа з народу землі невмісне згрішить, коли зробить що проти якої з заповідей Господніх, чого робити не можна, та й завинить,
And if any one of the common people does wrong in error, doing any of the things which the Lord has given orders are not to be done, causing sin to come on him;
 ἐὰν δὲ ψυχὴ μία ἁμάρτη ἀκουσίως ἐκ τοῦ λαοῦ τῆς γῆς ἐν τῷ ποιῆσαι μίαν ἀπὸ πασῶν τῶν ἐντολῶν κυρίου ἢ οὐ ποιηθήσεται καὶ πλημμελήσῃ

- 28 і буде пізнаний ним гріх його, що згрішив, то він приведе жертву свою безвадну козу, самицю, за гріх свій, що він згрішив був,
 When the sin which he has done is made clear to him, then he is to give for his offering a goat, a female without any mark, for the sin which he has done.
 και γνωσθη αυτω η αμαρτια ην ημαρτεν εν αυτη και οϊσει χιμαιραν εξ αιγων θηλειαν αμωμον οϊσει περι της αμαρτίας ης ημαρτεν
- 29 і покладе свою руку на голову жертви за гріх, та й заріже цю жертву за гріх у місці цілопалення.
 And he is to put his hand on the head of the sin-offering and put it to death in the place where they put to death the burned offering.
 και επιθησει την χειρα επι την κεφαλην του αμαρτηματος αυτου και σφάζουσιν την χιμαιραν την της αμαρτίας εν τόπω ου σφάζουσιν τα ολοκαυτώματα
- 30 А священник візьме своїм пальцем із крові її, та й дасть на роги жертівника цілопалення, а всю її кров виллє до підстави жертівника.
 And the priest is to take some of the blood with his finger, and put it on the horns of the altar of burned offering, and all the rest of its blood is to be drained out at the base of the altar.
 και λήμψεται ο ιερεϋς απο του αιματος αυτης τω δακτύλω και επιθησει επι τα κέρατα του θυσιαστηριου των ολοκαυτωμάτων και παν το αιμα αυτης εκχει παρα την βάσιν του θυσιαστηριου
- 31 А ввесь її лій він здійме, як знятий був лій із мирної жертви, і священник спалить на жертівнику на пахощі любі для Господа. І так священник очистить його, і буде прощено йому.
 And let all its fat be taken away, as the fat is taken away from the peace-offerings, and let it be burned on the altar by the priest for a sweet smell to the Lord; and the priest will take away his sin and he will have forgiveness.
 και παν το στεαρ περιελει ον τροπον περιαιρειται στεαρ απο θυσιας σωτηριου και ανοϊσει ο ιερεϋς επι το θυσιαστηριον εις οσμην ευωδιας κυριω και εξιλάσεται περι αυτου ο ιερεϋς και αφεθησεται αυτω
- 32 А якщо він приведе вівцю в жертву свою за гріх, то приведе безвадну самицю,
 And if he gives a lamb as his sin-offering, let it be a female without any mark;
 εν δε προβατον προσενεγκη το δωρον αυτου εις αμαρτιαν θηλυ αμωμον προσοϊσει αυτω
- 33 і покладе свою руку на голову жертви за гріх, та й заріже її на жертву за гріх у місці, де ріже він жертву цілопалення.
 And he is to put his hand on the head of the offering and put it to death for a sin-offering in the place where they put to death the burned offering.
 και επιθησει την χειρα επι την κεφαλην του της αμαρτίας και σφάζουσιν αυτω εν τόπω ου σφάζουσιν τα ολοκαυτώματα
- 34 І візьме священник із крові жертви за гріх своїм пальцем, та й дасть на роги жертівника цілопалення, а всю кров її виллє до підстави жертівника.
 And the priest is to take some of the blood of the offering with his finger and put it on the horns of the altar of burned offering, and all the rest of the blood is to be drained out at the base of the altar;
 και λαβων ο ιερεϋς απο του αιματος του της αμαρτίας τω δακτύλω επιθησει επι τα κέρατα του θυσιαστηριου της ολοκαυτώσεως και παν αυτου το αιμα εκχει παρα την βάσιν του θυσιαστηριου της ολοκαυτώσεως
- 35 А ввесь лій її здійме, як здійсється лій вівці з мирної жертви, та й спалить священник його на жертівнику на огніні жертви Господні. І так очистить його священник за гріх його, що згрішив був, і буде прощено йому.
 And let him take away all its fat, as the fat is taken away from the lamb of the peace-offerings; and let it be burned by the priest on the altar among the offerings made by fire to the Lord: and the priest will take away his sin and he will have forgiveness.
 και παν αυτου το στεαρ περιελει ον τροπον περιαιρειται στεαρ προβατου εκ της θυσιας του σωτηριου και επιθησει αυτω ο ιερεϋς επι το θυσιαστηριον επι το ολοκαυτωμα κυριου και εξιλάσεται περι αυτου ο ιερεϋς περι της αμαρτίας ης ημαρτεν και αφεθησεται αυτω
- 1 ¶ А коли хто згрішить: почув голос прокляття, і був свідком, або бачив, або знав, але не виявив, то понесе свою провину;
 And if anyone does wrong by saying nothing when he is put under oath as a witness of something he has seen or had knowledge of, then he will be responsible:
 εν δε ψυχη αμαρτη και ακουση φωνην ορκισμου και ουτος μαρτυς η εωρακεν η συνοιδεν εν μη απαγγελη λήμψεται την αμαρτιαν
- 2 або особа, що доторкнеться якої нечистої речі, або падла звірини нечистої, або падла худоби нечистої, або падла нечистого плазуючого, і буде це незнане їй, то вона нечиста й завинить в;
 If anyone becomes unclean through touching unconsciously some unclean thing, such as the dead body of an unclean beast or of unclean cattle or of any unclean animal which goes flat on the earth, he will be responsible:
 η ψυχη ητις εν αφηται παντος πράγματος ακαθάρτου η θνησιμαίου η θηριαλώτου ακαθάρτου η των θνησιμαίων η των βδελυμάτων των ακαθάρτων η των θνησιμαίων κτηνων των ακαθάρτων
- 3 або коли доторкнеться нечистоти людини, всякої нечистоти її, що нею стане нечиста, і буде це незнане їй, а вона довідається, то завинить;
 Or if he becomes unclean through touching unconsciously any unclean thing of man, whatever it may be, when it is made clear to him he will be responsible:
 η αφηται απο ακαθαρσίας ανθρωπου απο πάσης ακαθαρσίας αυτου ης αν αφάμενος μιανθη και ελαθεν αυτον μετα τουτο δε γνω και πλημμελήση

- 4 або коли хто присягне, вимовляючи нерозважно устами своїми, чинити зло або чинити добро, на все, що нерозважно вимовляє людина в присязі, і буде це незнане йому, а він довідаст
 ся, що завинив одним із цих,
Or if anyone, without thought, takes an oath to do evil or to do good, whatever he says without thought, with an oath, having no knowledge of what he is doing; when it becomes clear to him, he will be responsible for any of these things.
 ἢ ψυχῆ ἢ ἂν ὁμῶσι διαστέλλουσα τοῖς χεῖλεσιν κακοποιήσῃ ἢ καλῶς ποιῆσαι κατὰ πάντα ὅσα ἐὰν διαστείλῃ ὁ ἄνθρωπος μεθ' ὄρκου καὶ λάθῃ αὐτὸν πρὸ ὀφθαλμῶν καὶ οὗτος γινῶ καὶ ἁμάρτη ἐν τι τοῦτων
- 5 то станеться, що завинить одним із цих, і визнає, чим він згрішив у тому.
And whoever is responsible for any such sin, let him make a statement openly of his wrongdoing;
 καὶ ἐξαγορεύσει τὴν ἁμαρτίαν περὶ ὧν ἡμάρτηκεν κατ' αὐτῆς
- 6 І приведе він Господеві жертву за провину, за гріх свій, за гріх самію з дрібної худоби, вівцю або козу на жертву за гріх, а священник очистить його від гріха його.
And take to the Lord the offering for the wrong which he has done, a female from the flock, a lamb or a goat, for a sin-offering, and the priest will take away his sin.
 καὶ οἴσει περὶ ὧν ἐπλημμέλησεν κυρίῳ περὶ τῆς ἁμαρτίας ἧς ἡμαρτεν θῆλυ ἀπὸ τῶν προβάτων ἁμνάδα ἢ χίμαιραν ἐξ αἰγῶν περὶ ἁμαρτίας καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτοῦ ὁ ἱερεὺς περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτοῦ οὗ ἧς ἡμαρτεν καὶ ἀφεθήσεται αὐτῷ ἡ ἁμαρτία
- 7 ¶ А якщо рука його не спроможна на ягня, то принесе в жертву за провину свою, що згрішив він, дві горлиці або двос голубенят Господеві, одне на жертву за гріх, а одне на цілопалення.
And if he has not money enough for a lamb, then let him give, for his offering to the Lord, two doves or two young pigeons; one for a sin-offering and one for a burned offering.
 ἐὰν δὲ μὴ ἰσχύσῃ ἡ χεὶρ αὐτοῦ τὸ ἱκανὸν εἰς τὸ πρόβατον οἴσει περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτοῦ ἧς ἡμαρτεν δύο τρυγόνας ἢ δύο νεοσσοὺς περιστερῶν κυρίῳ ἕνα περὶ ἁμαρτίας καὶ ἕνα εἰς ὀλοκαύτωμα
- 8 І принесе їх до священника, а він перше принесе те, що на жертву за гріх, і натне великим нігтем голову його від шиї її, але не відділить.
And let him take them to the priest, who will first give the sin-offering, twisting off its head from its neck, but not cutting it in two;
 καὶ οἴσει αὐτὰ πρὸς τὸν ἱερέα καὶ προσάξει ὁ ἱερεὺς τὸ περὶ τῆς ἁμαρτίας πρότερον καὶ ἀποκνίσει ὁ ἱερεὺς τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ σφονδύλου καὶ οὐ διελεῖ
- 9 І покропить із крові жертви за гріх на стіну жертівника, а позостала кров буде вилита до підстави жертівника, це жертва за гріх.
And he is to put drops of the blood of the offering on the side of the altar, and the rest of the blood is to be drained out at the base of the altar; it is a sin-offering.
 καὶ ῥανεῖ ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ περὶ τῆς ἁμαρτίας ἐπὶ τὸν τοῖχον τοῦ θυσιαστηρίου τὸ δὲ κατάλοιπον τοῦ αἵματος καταστραγγεῖ ἐπὶ τὴν βάσιν τοῦ θυσιαστηρίου ἁμαρτίας γὰρ ἐστίν
- 10 А другого зробить цілопаленням за уставом. І очистить його священник від гріха його, що згрішив той, і буде прощено йому.
And the second is for a burned offering, in agreement with the law; and the priest will take away his sin and he will have forgiveness.
 καὶ τὸ δευτέρον ποιήσει ὀλοκαύτωμα ὡς καθήκει καὶ ἐξιλάσεται ὁ ἱερεὺς περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτοῦ ἧς ἡμαρτεν καὶ ἀφεθήσεται αὐτῷ
- 11 А якщо він не спроможний на дві горлиці або на двос голубенят, то принесе в жертву свою за те, чим згрішив, десяту частину ефи пшеничної муки на жертву за гріх, не докладе до неї оливи й не дасть на неї ладану, бо вона жертва за гріх.
But if he has not enough money for two doves or two young pigeons, then let him give, for the sin he has done, the tenth part of an ephah of the best meal, for a sin-offering; let him put no oil on it, and no perfume, for it is a sin-offering.
 ἐὰν δὲ μὴ εὐρίσκη αὐτοῦ ἡ χεὶρ ζεῦγος τρυγόνων ἢ δύο νεοσσοὺς περιστερῶν καὶ οἴσει τὸ δῶρον αὐτοῦ περὶ οὗ ἡμαρτεν τὸ δέκατον τοῦ οἴφι σεμίδαλιν περὶ ἁμαρτίας οὐκ ἐπιχεῖ ἐπ' αὐτὸ ἔλαιον οὐ δὲ ἐπιθήσει ἐπ' αὐτὸ λίβανον ὅτι περὶ ἁμαρτίας ἐστίν
- 12 І принесе її до священника, а священник візьме з неї повну свою жменю, за пригадувальну частину її, та її спалить на жертівнику на огнині жертви Господеві, вона жертва за гріх.
And let him come to the priest with it, and the priest will take some of it in his hand, to be burned on the altar as a sign, among the offerings of the Lord made by fire: it is a sin-offering.
 καὶ οἴσει αὐτὸ πρὸς τὸν ἱερέα καὶ δραξάμενος ὁ ἱερεὺς ἀπ' αὐτῆς πλήρη τὴν δράκα τὸ μνημόσυνον αὐτῆς ἐπιθήσει ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τῶν ὀλοκαντωμάτων κυρίῳ ἁμαρτία ἐστίν
- 13 І очистить його священник від гріха його, що згрішив він одним із них, і буде йому прощений; і буде вона для священника, як жертва хлібна.
And the priest will take away his sin and he will have forgiveness: and the rest of the offering will be the priest's, in the same way as the meal offering.
 καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτοῦ ὁ ἱερεὺς περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτοῦ ἧς ἡμαρτεν ἐφ' ἑνὸς τούτων καὶ ἀφεθήσεται αὐτῷ τὸ δὲ καταλειφθὲν ἔσται τῷ ἱερεῖ ὡς ἡ θυσία τῆς σεμιδάλεως
- 14 ¶ І Господь промовляв до Мойсея, говорячи:
And the Lord said to Moses,
 καὶ ἐλάλησεν κύριος πρὸς μουσῆν λέγων

- 15 Коли хто переступом спроневіряться, і невмисне згрішить проти Господніх святощів, то він приведе жертву за провину свою до Господа, безвадного барана з дрібної худоби, за твою оцінкою срібла шеклів, на міру шеклем святині на жертву за провину.
If anyone is untrue, sinning in error in connection with the holy things of the Lord, let him take his offering to the Lord, a male sheep from the flock, without any mark, of the value fixed by you in silver by shekels, by the scale of the holy place.
ψυχὴ ἕαν λάθῃ αὐτὸν λήθῃ καὶ ἀμάρτη ἀκουσίως ἀπὸ τῶν ἁγίων κυρίου καὶ οἴσει τῆς πλημμελείας αὐτοῦ τῷ κυρίῳ κριὸν ἄμωμον ἐκ τῶν προβάτων τιμῆς ἀργυρίου σίκλων τῷ σίκλῳ τῶν ἁγίων περὶ οὐ ἐπλημμέλησεν
- 16 А те, що згрішив проти святощів, поверне, і додасть до нього п'яту частину його священникові, а священник очистить його бараном жертви за гріх, і буде прощено йому.
And he is to make payment to the priest for what he has done wrong in relation to the holy thing, together with a fifth part of its value in addition; and the priest will take away his sin by the sheep of his offering, and he will have forgiveness.
καὶ ὁ ἤμαρτεν ἀπὸ τῶν ἁγίων ἀποτεῖσαι αὐτὸ καὶ τὸ ἐπίπεμπτον προσθήσει ἐπ' αὐτὸ καὶ δώσει αὐτὸ τῷ ἱερεὶ καὶ ὁ ἱερεὺς ἐξιάσεται περὶ αὐτοῦ ἐν τῷ κριῷ τῆς πλημμελείας καὶ ἀφεθήσεται αὐτῷ
- 17 А якщо згрішить коли хто, і зробити що проти якої з усіх Господніх заповідей, чого не можна робити, і не знатиме, і завинить, і понесе свій гріх,
And if anyone does wrong, and does any of the things which the Lord has given orders are not to be done, though he has no knowledge of it, still he is in the wrong and he is responsible.
καὶ ἢ ψυχὴ ἢ ἂν ἀμάρτη καὶ ποιήσῃ μίαν ἀπὸ πασῶν τῶν ἐντολῶν κυρίου ὧν οὐ δεῖ ποιεῖν καὶ οὐκ ἔγνω καὶ πλημμέλησῃ καὶ λάβῃ τὴν ἀμαρτίαν
- 18 то він приведе до священника безвадного барана з дрібної худоби в оцінці твоєї на жертву за провину. І очистить його священник за помилку його, що нею помилився, бо він не знав, і буде прощена йому.
Let him come to the priest with a sheep, a male without any mark out of the flock, of the value fixed by you, as an offering for his error; and the priest will take away the sin which he did in error, and he will have forgiveness.
καὶ οἴσει κριὸν ἄμωμον ἐκ τῶν προβάτων τιμῆς ἀργυρίου εἰς πλημμέλειαν πρὸς τὸν ἱερέα καὶ ἐξιάσεται περὶ αὐτοῦ ὁ ἱερεὺς περὶ τῆς ἀγνοίας αὐτοῦ ἧς ἠγνόησεν καὶ αὐτὸς οὐκ ᾔδει καὶ ἀφεθήσεται αὐτῷ
- 19 Це жертва за провину: він справді завинив Господеві.
It is an offering for his error: he is certainly responsible before the Lord.
ἐπλημμέλησεν γὰρ πλημμέλησιν ἔναντι κυρίου
- 1 ¶ (5-20) І Господь промовляв до Мойсея, говорячи:
¶6:8\And the Lord said to Moses,
καὶ ἐλάλησεν κύριος πρὸς μουσῆν λέγων
- 2 (5-21) Коли хто згрішить і переступом спроневіряться проти Господа, і скаже неправду на ближнього свого щодо даного на сховок, щодо даного в заклад, або щодо грабунку, або вимусить утиском у ближнього свого,
¶6:9\Give orders to Aaron and to his sons, saying, This is the law for the burned offering: the offering is to be on the fire-wood on the altar all night till the morning; and the fire of the altar is to be kept burning.
ἐντεilai ααρων καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ λέγων οὗτος ὁ νόμος τῆς ὀλοκαυτώσεως αὐτῆ ἢ ὀλοκαύτωσις ἐπὶ τῆς καύσεως αὐτῆς ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου ὅλην τὴν νύκτα ἕως τὸ πρωὶ καὶ τὸ πῦρ τοῦ θυσιαστηρίου καυθήσεται ἐπ' αὐτοῦ οὐ σβεσθήσεται
- 3 (5-22) або знайде якусь згубу та й скаже неправду про неї, і присягне неправдиво на одне зовсього, що робить людина, і згрішить тим,
¶6:10\And the priest is to put on his linen robes and his linen trousers, and take up what is over of the offering after it has been burned on the altar, and put it by the side of the altar.
καὶ ἐνδύσεται ὁ ἱερεὺς χιτῶνα λινοῦν καὶ περισκελεὲς λινοῦν ἐνδύσεται περὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ καὶ ἀφελεῖ τὴν κατακάρπωσιν ἣν ἂν καταναλώσῃ τὸ πῦρ τὴν ὀλοκαύτωσιν ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου καὶ παρὰ θήσει αὐτὸ ἐχόμενον τοῦ θυσιαστηρίου
- 4 (5-23) то станеться, коли він згрішить і завинить, нехай поверне грабунок, що заграбував, або вимушення, що був вимусив, або дане на сховок, що було зложено в нього, або згубу, що знайшов,
¶6:11\Then having taken off his linen robes and put on other clothing, he is to take it away into a clean place, outside the tent-circle.
καὶ ἐκδύσεται τὴν στολὴν αὐτοῦ καὶ ἐνδύσεται στολὴν ἄλλην καὶ ἐξοίσει τὴν κατακάρπωσιν ἕξω τῆς παρεμβολῆς εἰς τόπον καθαρὸν
- 5 (5-24) або все, що присяг про нього неправдиво, і поверне його насамперед, і додасть до нього п'яту частину тому, чия воно, дасть його в день, коли виявиться провинна його.
¶6:12\The fire on the altar is to be kept burning; it is never to go out; every morning the priest is to put wood on it, placing the burned offering in order on it, and there the fat of the peace-offering is to be burned.
καὶ πῦρ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον καυθήσεται ἀπ' αὐτοῦ καὶ οὐ σβεσθήσεται καὶ καύσει ὁ ἱερεὺς ἐπ' αὐτὸ ξύλα τὸ πρωὶ καὶ στοιβάσει ἐπ' αὐτοῦ τὴν ὀλοκαύτωσιν καὶ ἐπιθήσει ἐπ' αὐτὸ τὸ στέαρ τοῦ σωτηρίου

- 6 (5-25) I він приведе Господеві до священника жертву за провину свою, безвадного барана з дрібної худоби за твоєю оцінкою на жертву за провину.
 \6:13\Let the fire be kept burning on the altar at all times; it is never to go out.
 και πῦρ διὰ παντός καυθήσεται ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον οὐ σβεσθήσεται
- 7 (5-26) I священник очистить його перед Господнім лицем, і буде йому прощено все до одного, що він зробив на провину.
 \6:14\And this is the law for the meal offering; it is to be offered to the Lord before the altar by the sons of Aaron.
 οὗτος ὁ νόμος τῆς θυσίας ἣν προσάξουσιν αὐτὴν οἱ υἱοὶ ααρων ἔναντι κυρίου ἀπέναντι τοῦ θυσιαστηρίου
- 8 ¶ (6-1) I Господь промовляв до Мойсея, кажучи:
 \6:15\The priest is to take in his hand some of the meal of the meal offering and of the oil of it, and all the perfume on it, burning it on the altar as a sign, for a sweet smell to the Lord.
 και ἀφελεί ἀπ' αὐτοῦ τῆ δρακί ἀπὸ τῆς σεμιδάλεως τῆς θυσίας σὺν τῷ ἐλαίῳ αὐτῆς και σὺν τῷ λιβάνῳ αὐτῆς τὰ ὄντα ἐπὶ τῆς θυσίας και ἀνοίσει ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κάρπωμα ὀσμῆ εὐωδίας τὸ μνη μόσσον αὐτῆς τῷ κυρίῳ
- 9 (6-2) Накажи Ааронові та синам його, повідаючи: Оце закон цілопалення: Воно приноситься на огнищі своїм на жертівнику цілу ніч аж до ранку, а огонь жертівника горітиме на ньому.
 \6:16\And whatever is over Aaron and his sons may have for their food, taking it without leaven in a holy place; in the open space of the Tent of meeting they may take a meal of it.
 τὸ δὲ καταλειφθὲν ἀπ' αὐτῆς ἔδετα ααρων και οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ἄζυμα βρωθήσεται ἐν τόπῳ ἁγίῳ ἐν αὐλῇ τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου ἔδονται αὐτὴν
- 10 (6-3) I надіне священник лляну свою шату, і лляне спідне зодягне на тіло своє, і збере попіл, що на ньому огонь спалить цілопалення на жертівнику, та й покладе його при жертівнику.
 \6:17\It is not to be cooked with leaven. I have given it to them as their part of the offerings made by fire to me; it is most holy, as are the sin-offerings and the offerings for error.
 οὐ πεφθῆσεται ἐξυμωμένη μερίδα αὐτὴν ἔδωκα αὐτοῖς ἀπὸ τῶν καρπωμάτων κυρίου ἁγια ἁγίων ὡσπερ τὸ τῆς ἁμαρτίας και ὡσπερ τὸ τῆς πλημμελείας
- 11 (6-4) I здійме він шати свої, і зодягне одіж іншу, та й винесе попіл поза табір до чистого місця.
 \6:18\Every male among the children of Aaron may have it for food; it is their right for ever through all your generations, from the offerings made by fire to the Lord: anyone touching them will be holy.
 πᾶν ἀρσενικὸν τῶν ἱερέων ἔδονται αὐτὴν νόμιμον αἰώνιον εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν ἀπὸ τῶν καρπωμάτων κυρίου πᾶς ὃς ἐὰν ἄψηται αὐτῶν ἁγιασθήσεται
- 12 (6-5) A огонь на жертівнику горітиме на ньому, не погасне, а священник палитиме на ньому дрова щоранку, і кластиме на нього цілопалення, і палитиме на ньому лій мирних жертв.
 \6:19\And the Lord said to Moses,
 και ἐλάλησεν κύριος πρὸς μουσῆν λέγων
- 13 (6-6) Огонь завжди горітиме на жертівнику, не погасне.
 \6:20\This is the offering which Aaron and his sons are to make to the Lord on the day when he is made a priest: the tenth part of an ephah of the best meal for a meal offering for ever; half of it in the morning and half in the evening.
 τοῦτο τὸ δῶρον ααρων και τῶν υἱῶν αὐτοῦ ὃ προσοίσουσιν κυρίῳ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἣ ἂν χρίσης αὐτόν τὸ δέκατον τοῦ οἴφι σεμιδάλεως εἰς θυσίαν διὰ παντός τὸ ἥμισυ αὐτῆς τὸ πρωὶ και τὸ ἥμισυ αὐτῆς τὸ δευλινόν
- 14 ¶ (6-7) A отец закон про хлібну жертву: Ааронові сини принесуть її перед лице Господне до переду жертівника.
 \6:21\Let it be made with oil on a flat plate; when it is well mixed and cooked, let it be broken and taken in as a meal offering, for a sweet smell to the Lord.
 ἐπὶ τηγάνου ἐν ἐλαίῳ ποιηθήσεται πεφουραμένην οἶσει αὐτὴν ἑλικτά θυσίαν ἐκ κλασμάτων θυσίαν ὀσμῆν εὐωδίας κυρίῳ
- 15 (6-8) I візьме він із неї жменею своєю з пшеничної муки хлібної жертви, та з оливи її, та весь ладан, що на хлібній жертві, та й спалить на жертівнику, любі пахощі, це частина її, як п ригадувальна для Господа.
 \6:22\And the same offering is to be given by that one of his sons who takes his place as priest; by an order for ever, all of it is to be burned before the Lord.
 ὁ ἱερεὺς ὃ χριστὸς ἀντ' αὐτοῦ ἐκ τῶν υἱῶν αὐτοῦ ποιήσει αὐτὴν νόμος αἰώνιος ἅπαν ἐπιτελεσθήσεται
- 16 (6-9) A позостале з неї їстимуть Аарон та сини його, прісне буде їджене воно в святім місці, на подвір'ї скинїї заповіту будуть їсти її.
 \6:23\Every meal offering offered for the priest is to be completely burned: nothing of it is to be taken for food.
 και πᾶσα θυσία ἱερέως ὀλόκαντος ἔσται και οὐ βρωθήσεται
- 17 (6-10) Не буде печена вона квашеною. Їхню частину Я дав це з огняних Моїх жертв; вона Найсвятіше, як жертва за гріх та жертва за провину.
 \6:24\And the Lord said to Moses,
 και ἐλάλησεν κύριος πρὸς μουσῆν λέγων

- 18 (6-11) Кожен нащадок чоловічої статі поміж Ааронових дітей буде ї їсти, вічна постанова для ваших поколінь, з огняних жертв Господніх. Усе, що доторкнеться до них, освятиться.
 \6:25\Say to Aaron and his sons, This is the law for the sin-offering: the sin-offering is to be put to death before the Lord in the same place as the burned offering; it is most holy.
 λάλησον ααρων και τοις υιοις αυτου λεγων ουτος ο νομος της αμαρτίας εν τόπω ου σφάζουσιν τὸ ὀλοκαύτωμα σφάζουσιν τὰ περι της αμαρτίας εναντι κυριου ἅγια ἅγιον ἐστίν
- 19 (6-12) I Господь промовляв до Мойсея, говорячи:
 \6:26\The priest by whom it is offered for sin, is to take it for his food in a holy place, in the open space of the Tent of meeting.
 ὁ ιερεὺς ὁ ἀναφέρων αὐτήν ἔδεται αὐτήν ἐν τόπῳ ἁγίῳ βρωθήσεται ἐν ἀλλῇ της σκηνῆς του μαρτυριου
- 20 (6-13) Оце жертва Аарона та синів його, що принесуть Господеві в дні помазання його: десята частина ефи пшеничної муки, це постійна хлібна жертва: половина її рано, а половина її ввечорі.
 \6:27\Anyone touching the flesh of it will be holy: and if any of the blood is dropped on any clothing, the thing on which the blood has been dropped is to be washed in a holy place.
 πᾶς ὁ ἀπτόμενος τῶν κρεῶν αὐτῆς ἁγιασθήσεται και ὃ ἐν ἐπιρραντισθῆ ἀπο του αιματος αὐτῆς ἐπὶ τὸ ἱμάτιον ὃ ἐν ραντισθῆ ἐπ' αὐτὸ πλυθήσεται ἐν τόπῳ ἁγίῳ
- 21 (6-14) На лопатці в оливі буде вона зроблена; принесеш її вимішану, випечену жертву хлібну в кусках принесеш, любі пахощі для Господа.
 \6:28\But the vessel of earth in which the flesh was cooked is to be broken; or if a brass vessel was used, it is to be rubbed clean and washed out with water.
 και σκευος ὀστράκινον ου ἐν ἐψηθῆ ἐν αὐτῷ συντριβήσεται ἐν δὲ ἐν σκευῆ χαλκῷ ἐψηθῆ ἐκτριψει αὐτὸ και ἐκκλύσει ὕδατι
- 22 (6-15) А помазаний священник зробить її замість нього зробить її котрийсь із синів його, це вічна Господня постанова. Уся вона буде спалена.
 \6:29\Every male among the priests may take it for his food: it is most holy.
 πᾶς ἄρσην ἐν τοις ιερευσιν φάγεται αὐτὰ ἅγια ἅγιον ἐστίν κυριου
- 23 (6-16) А кожна священникова хлібна жертва буде ціла, не буде їджена.
 \6:30\No sin-offering, the blood of which is taken into the Tent of meeting, to take away sin in the holy place, may be used for food: it is to be burned with fire.
 και πάντα τὰ περι της αμαρτίας ὧν ἐν εἰσενεχθῆ ἀπο του αιματος αὐτῶν εἰς την σκηνην του μαρτυριου ἐξιλιάσθαι ἐν τῷ ἁγίῳ ου βρωθήσεται ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται
- 1 ¶ А оце закон жертви за провину, Найсвятіше вона.
 And this is the law of the offering for wrongdoing: it is most holy.
 και οὗτος ὁ νόμος του κριου του περι της πλημμελειας ἅγια ἅγιον ἐστίν
- 2 На місці, де ріжуть цілопалення, заріжуть жертву за провину, а кров її священник покропить на жертівника навколо.
 They are to put to death the offering for wrongdoing in the same place as the burned offering; and the priest is to put the blood on and round the altar.
 ἐν τόπῳ ου σφάζουσιν τὸ ὀλοκαύτωμα σφάζουσιν τὸν κριὸν της πλημμελειας εναντι κυριου και τὸ αἶμα προσχεεῖ ἐπὶ την βᾶσιν του θυσιαστηριου κύκλῳ
- 3 А ввесь її лій із неї він принесе, курдюка, і лій, що покривас нутроші,
 And all the fat of it, the fat tail and the fat covering the inside parts, is to be given as an offering.
 και πᾶν τὸ στέαρ αὐτου προσοισει ἀπ' αὐτου και την ὀσφυν και πᾶν τὸ στέαρ τὸ κατακαλύπτον τὰ ἐνδόσθια και πᾶν τὸ στέαρ τὸ ἐπὶ τῶν ἐνδοσθίων
- 4 і обидві нирки, і лій, що на них, що на стегнах, а сальника на печінці здійме з нирками,
 And the two kidneys, and the fat on them, which is by the top of the legs, and the fat joining the liver and the kidneys, he is to take away:
 και τους δύο νεφρους και τὸ στέαρ τὸ ἐπ' αὐτῶν τὸ ἐπὶ τῶν μηρίων και τὸν λοβὸν τὸν ἐπὶ του ἥπατος συν τοις νεφροῖς περιελεεῖ αὐτὰ
- 5 та її спалить те священник на жертівнику, це огняна жертва для Господа, жертва за провину вона.
 They are to be burned by the priest on the altar for an offering made by fire to the Lord: it is an offering for wrongdoing.
 και ἀνοισει αὐτὰ ὁ ιερεὺς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κάρπωμα τῷ κυρίῳ περι πλημμελειας ἐστίν
- 6 Кожен чоловічої статі серед священників буде їсти її, на місці святому буде вона їджена, Найсвятіше вона.
 Every male among the priests may have it as food in a holy place: it is most holy.
 πᾶς ἄρσην ἐκ τῶν ιερέων ἔδεται αὐτὰ ἐν τόπῳ ἁγίῳ ἔδονται αὐτὰ ἅγια ἅγιον ἐστίν
- 7 Як про жертву за гріх, так само про жертву за провини закон їм один: священникові, що очистить нею, йому вона буде.
 As is the sin-offering, so is the offering for wrongdoing; there is one law for them: the priest who makes the offering to take away sin, he is to have it.
 ὡσπερ τὸ περι της αμαρτίας οὕτω και τὸ της πλημμελειας νόμος εἰς αὐτῶν ὁ ιερεὺς ὅστις ἐξιλιάσεται ἐν αὐτῷ αὐτῷ ἔσται
- 8 А священник, що приносить чисть цілопалення, шкура цілопалення, яке приніс він, священникові, йому вона буде.
 And the priest offering any man's burned offering for him, may have the skin of the burned offering which is offered by him.
 και ὁ ιερεὺς ὁ προσάγων ὀλοκαύτωμα ἀνθρώπου τὸ δέρμα της ὀλοκαυτώσεως ἧς αὐτὸς προσφέρει αὐτῷ ἔσται

- 9 I кожна жертва хлібна, що в печі буде печена, і кожна приготовлена в горшку та на лопатці, священникові, що приносить її, йому вона буде.
And every meal offering which is cooked in the oven and everything made in a cooking pot or on a flat plate, is for the priest by whom it is offered.
 και πάσα θυσία ἣτις ποιηθήσεται ἐν τῷ κλιβάνῳ και πάσα ἣτις ποιηθήσεται ἐπ' ἐσχάρας ἢ ἐπὶ τηγάνου τοῦ ἱερέως τοῦ προσφέροντος αὐτήν αὐτῷ ἔσται
- 10 A кожна хлібна жертва, мішана в оливі й суха, буде вона всім синам Аароновим, як одному, так і другому.
And every meal offering, mixed with oil or dry, is for all the sons of Aaron in equal measure.
 και πάσα θυσία ἀναπεποιημένη ἐν ἐλαίῳ και μὴ ἀναπεποιημένη πᾶσι τοῖς υἱοῖς ααρων ἔσται ἐκάστῳ τὸ ἴσον
- 11 ¶ A оце закон про мирну жертву, що хтось принесе її Господеві.
And this is the law for the peace-offerings offered to the Lord.
 οὗτος ὁ νόμος θυσίας σωτηρίου ἦν προσοίσουσιν κυρίῳ
- 12 Якщо принесе її на подяку, то він принесе на жертву подяки прісні калачі, мішані в оливі, і прісні коржі, помазані оливою, і вимішана пшенична мука, калачі, мішані в оливі.
If any man gives his offering as a praise-offering, then let him give with the offering, unleavened cakes mixed with oil and thin unleavened cakes covered with oil and cakes of the best meal well mixed with oil.
 ἐὰν μὲν περὶ αἰνέσεως προσφέρῃ αὐτήν και προσοίσει ἐπὶ τῆς θυσίας τῆς αἰνέσεως ἄρτους ἐκ σμιδάλεως ἀναπεποιημένους ἐν ἐλαίῳ λάγανα ἄζυμα διακεκριμένα ἐν ἐλαίῳ και σμιδαλιον πεφυραμένην ἐν ἐλαίῳ
- 13 Разом із калачами квашеного хліба принесе він жертву свою, при мирній жертві подяки його.
With his peace-offering let him give cakes of leavened bread, as a praise-offering.
 ἐπ' ἄρτοις ζυμίταις προσοίσει τὸ δῶρα αὐτοῦ ἐπὶ θυσίᾳ αἰνέσεως σωτηρίου
- 14 I принесе він щось одне з кожної жертви, приношення для Господа; це буде священникові, що кропить кров мирної жертви, буде йому.
And let him give one out of every offering to be lifted up before the Lord; that it may be for the priest who puts the blood of the peace-offering on the altar.
 και προσάξει ἐν ἀπὸ πάντων τῶν δῶρων αὐτοῦ ἀφαίρεμα κυρίῳ τῷ ἱερεὶ τῷ προσχέοντι τὸ αἷμα τοῦ σωτηρίου αὐτῷ ἔσται
- 15 A м'ясо мирної жертви подяки його буде їджене в дні його жертви, не позоставить із нього нічого до ранку.
And the flesh of the praise-offering is to be taken as food on the day when it is offered; no part of it may be kept till the morning.
 και τὰ κρέα θυσίας αἰνέσεως σωτηρίου αὐτῷ ἔσται και ἐν ἡμέρᾳ δωρεῖται βρωθήσεται οὐ καταλείψουσιν ἀπ' αὐτοῦ εἰς τὸ πρωί
- 16 A якщо жертва його приношення обітниця, або добровільний дар, то вона буде їджена в день принесення ним його жертви, а позостале з неї й назавтра буде їджене.
But if his offering is made because of an oath or given freely, it may be taken as food on the day when it is offered; and the rest may be used up on the day after:
 κἂν εὐχή ἢ ἐκούσιον θυσιάζει τὸ δῶρον αὐτοῦ ἢ ἂν ἡμέρα προσαγάγῃ τὴν θυσίαν αὐτοῦ βρωθήσεται και τῇ αὐριον
- 17 A позостале з м'яса кривавої жертви в третім дні буде спалене.
But if any of the flesh of the offering is still unused on the third day, it is to be burned with fire.
 και τὸ καταλειφθὲν ἀπὸ τῶν κρεῶν τῆς θυσίας ἕως ἡμέρας τρίτης ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται
- 18 A якщо справді буде їджене з м'яса мирної жертви його в третім дні, то не буде вподобаний той, хто приносить її, це не буде залічене йому, буде нечисть; а хто їстиме з неї, понесе свій гріх.
And if any of the flesh of the peace-offering is taken as food on the third day, it will not be pleasing to God and will not be put to the account of him who gives it; it will be unclean and a cause of sin to him who takes it as food.
 ἐὰν δὲ φαγῶν φάγῃ ἀπὸ τῶν κρεῶν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ οὐ δεχθήσεται αὐτῷ τῷ προσφέροντι αὐτό οὐ λογισθήσεται αὐτῷ μίσημά ἐστιν ἢ δὲ ψυχὴ ἣτις ἐὰν φάγῃ ἀπ' αὐτοῦ τὴν ἁμαρτίαν λήμψεται
- 19 A те м'ясо, що доторкнеться до чогось нечистого, не буде їджене, на огні буде спалене. А м'ясо чисте кожен чистий буде їсти м'ясо.
And flesh touched by any unclean thing may not be taken for food: it is to be burned with fire; and as for the flesh of the peace-offerings, everyone who is clean may take it as food:
 και κρέα ὅσα ἂν ἄψηται παντὸς ἀκαθάρτου οὐ βρωθήσεται ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται πᾶς καθαρὸς φάγεται κρέα
- 20 A душа, що буде їсти м'ясо з мирної жертви, що вона Господня, а нечисть його на ньому, то буде вона винишена з народу свого.
But he who is unclean when he takes as food the flesh of the peace-offerings, which are the Lord's, will be cut off from his people.
 ἢ δὲ ψυχὴ ἣτις ἐὰν φάγῃ ἀπὸ τῶν κρεῶν τῆς θυσίας τοῦ σωτηρίου ὃ ἐστιν κυρίου και ἢ ἀκαθαρσία αὐτοῦ ἐπ' αὐτοῦ ἀπολείται ἢ ψυχὴ ἐκείνη ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτῆς

- 21 А коли хто доторкнеться до чогось нечистого, до нечистоти людської, або до нечистої худоби, або до всього нечистого плазуючого, та проте буде їсти з м'яса мирної жертви, що Господня вона, то буде той винищений із народу свого.
And anyone who, after touching any unclean thing of man or an unclean beast or any unclean and disgusting thing, takes as food the flesh of the peace-offerings, which are the Lord's, will be cut off from his people.
 και ψυχή η̄ αν̄ ψηται παντός πράγματος ακαθάρτου η̄ από ακαθαρσίας ανθρώπου η̄ των τετραπόδων των ακαθάρτων η̄ παντός βδελύγματος ακαθάρτου και φάγη από των κρεών της θυσίας του σωτηρίου ο̄ εστιν κυρίου απολείται η̄ ψυχή εκείνη εκ του λαοῡ αῡτης
- 22 І Господь промовляв до Мойсея, говорячи:
And the Lord said to Moses,
 και ἐλάλησεν κύριος προς̄ μουσην λέγων
- 23 Кажі до Ізраїлевих синів, говорячи: жодного лою волового, ані овечого, ані козиного не будете їсти.
Say to the children of Israel: You are not to take any fat, of ox or sheep or goat, for food.
 λάλησον τοῖς υἱοῖς ἰσραηλ λέγων πᾶν στέαρ βοῶν καῑ προβάτων καῑ αἰγῶν οὐκ ἔδεσθε
- 24 А лій із падла й лій пошматованого буде вживаний для всякої потреби, але їсти не будете їсти його.
And the fat of that which comes to a natural death, and the fat of that which is attacked by beasts, may be used for other purposes, but not in any way for food.
 καῑ στέαρ θνησιμαίων καῑ θηριάλωτον ποιηθήσεται εἰς πᾶν ἔργον καῑ εἰς βρώσιν οὐ βρωθήσεται
- 25 Бо кожен, хто їсть лій із худоби, що з неї приносить огню жертву для Господа, то душа та, що їсть, буде винищена з народу свого.
For anyone who takes as food the fat of any beast of which men make an offering by fire to the Lord, will be cut off from his people.
 πᾶς ὁ ἔσθων στέαρ από των̄ κτηνῶν ὧν προσάξει αῡτων̄ κάρπωμα κυρίῳ̄ απολείται η̄ ψυχή εκείνη από του λαοῡ αῡτης
- 26 І жодної крові птаства та худоби не будете їсти по всіх ваших оселях.
And you are not to take for food any blood, of bird or of beast, in any of your houses.
 πᾶν αἷμα οὐκ ἔδεσθε ἐν πάσῃ τῇ κατοικίᾳ ὑμῶν από τε των̄ πετεινῶν καῑ από των̄ κτηνῶν
- 27 Кожна душа, що їстиме якубудь кров, то буде винищена душа та з-посеред народу свого.
Whoever takes any blood for food will be cut off from his people.
 πᾶσα ψυχή η̄ αν̄ φάγη αἷμα απολείται η̄ ψυχή εκείνη από του λαοῡ αῡτης
- 28 І Господь промовляв до Мойсея, говорячи:
And the Lord said to Moses,
 καῑ ἐλάλησεν κύριος προς̄ μουσην λέγων
- 29 Промовляй до Ізраїлевих синів, говорячи: Хто приносить свою мирну жертву до Господа, той принесе свос приношення Господеві з своєї мирної жертви.
Say to the children of Israel: He who makes a peace-offering to the Lord, is to give an offering to the Lord out of his peace-offering:
 καῑ τοῖς υἱοῖς ἰσραηλ λαλήσεις λέγων ὁ προσφέρων θυσίαν σωτηρίου κυρίῳ̄ οἶσει τὸ δῶρον αῡτοῡ κυρίῳ̄ από της̄ θυσίας τοῡ σωτηρίου
- 30 Руки його принесуть огню жертви Господні, лій із грудиною, принесе грудину, щоб колихати її, як колихання перед Господнім лицем.
He himself is to take to the Lord the offering made by fire, even the fat with the breast, so that the breast may be waved for a wave offering before the Lord.
 αῑ χεῖρες αῡτοῡ προσοίσουσιν τὰ καρπώματα κυρίῳ̄ τὸ στέαρ τὸ ἐπὶ τοῡ στηθύνιου καῑ τὸν λοβὸν τοῡ ἥπατος προσοίσει αῡτὰ ὥστε ἐπιθεῖναι δόμᾱ ἔναντι κυρίου
- 31 І священник спалить той лій на жертівнику. А та грудина буде Ааронові та синам його.
And the fat is to be burned by the priest on the altar, but the breast is for Aaron and his sons.
 καῑ ἀνοίσει ὁ ἱερεὺς τὸ στέαρ ἐπὶ τοῡ θυσιαστηρίου καῑ ἔσται τὸ στηθύνιον ααρων καῑ τοῖς υἱοῖς αῡτοῡ
- 32 А праве стегно з мирних жертв ваших дасте священникові, як приношення.
And the right leg you are to give to the priest for an offering to be lifted up out of what is given for your peace-offerings.
 καῑ τὸν βραχίονα τὸν δεξιὸν δώσετε ἀφαίρεμα τῷ ἱερεῖ από των̄ θυσιῶν τοῡ σωτηρίου ὑμῶν
- 33 Хто з Ааронових синів приносить кров мирних жертв та лій, йому буде на пайку праве стегно.
That man, among the sons of Aaron, by whom the blood of the peace-offering and the fat are offered, is to have the right leg for his part.
 ὁ προσφέρων τὸ αἷμα τοῡ σωτηρίου καῑ τὸ στέαρ από των̄ υἱῶν ααρων αῡτῷ ἔσται ὁ βραχίον ὁ δεξιὸς ἐν μερίδι

- 34 **Bo Я взяв від Ізраїлевих синів груди́ну колихання й сте́гно приношення з мирних жертв їхніх, та й дав їх священникові Ааронові й синам його на вічну постанову від Ізраїлевих синів.**
For the breast which is waved and the right leg which is lifted up on high I have taken from the children of Israel, from their peace-offerings, and have given them to Aaron the priest and to his sons as their right for ever from the children of Israel.
τὸ γὰρ στηθόνιον τοῦ ἐπιθέματος καὶ τὸν βραχίονα τοῦ ἀφαιρέματος εἴληφα παρὰ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἀπὸ τῶν θυσιῶν τοῦ σωτηρίου ὑμῶν καὶ ἔδωκα αὐτὰ ααρὼν τῷ ἱερεῖ καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ νόμιμον αἰώνιον παρὰ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ.
- 35 **¶ Оце частка з помазання Аарона та частка з помазання синів його з огняних жертв Господніх у день приношення їх на священнослуження Господеві,**
This is the holy part given to Aaron and to his sons, out of the offerings made to the Lord by fire, on the day when they were made priests before the Lord;
αὕτη ἡ χρῖσις ααρων καὶ ἡ χρῖσις τῶν υἱῶν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν καρπωμάτων κυρίου ἐν ἧ ἡμέρᾳ προσηγάγετο αὐτοὺς τοῦ ἱερατεύειν τῷ κυρίῳ
- 36 **що наказав Господь давати їм у день їхнього помазання від Ізраїлевих синів, вічна постанова на їхні покоління!**
Which the Lord said the children of Israel were to give them, on the day when he made them his priests. It is their right for ever from generation to generation.
καθὰ ἐνετείλατο κύριος δοῦναι αὐτοῖς ἧ ἡμέρᾳ ἔχρισεν αὐτούς παρὰ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ νόμιμον αἰώνιον εἰς τὰς γενεὰς αὐτῶν
- 37 **Оце закон про цілопалення, про хлібну жертву, і про жертву за гріх, і про жертву за провину, і про посвячення, та про жертву миру,**
These are the laws for the burned offering, the meal offering, and the offering for wrongdoing; and for the making of priests, and for the giving of peace-offerings;
οὗτος ὁ νόμος τῶν ὀλοκαυτωμάτων καὶ θυσίας καὶ περὶ ἁμαρτίας καὶ τῆς πλημμελείας καὶ τῆς τελειώσεως καὶ τῆς θυσίας τοῦ σωτηρίου
- 38 **що Господь наказав був Мойсеєві на Синайській горі в день наказу Його Ізраїлевим синам приносити жертви свої Господеві в Синайській пустині.**
As they were given by the Lord to Moses on Mount Sinai, on the day when the Lord gave orders to the children of Israel to make their offerings to the Lord, in the waste land of Sinai.
ὄν τρόπον ἐνετείλατο κύριος τῷ μουσῆϊ ἐν τῷ ὄρει σина ἧ ἡμέρᾳ ἐνετείλατο τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ προσφέρειν τὰ δῶρα αὐτῶν ἔναντι κυρίου ἐν τῇ ἐρήμῳ σина
- 1 **¶ I Господь промовляв до Мойсея, говорячи:**
And the Lord said to Moses,
καὶ ἐλάλησεν κύριος πρὸς μουσῆν λέγων
- 2 **Візьми Аарона та синів його з ним, і шати, і оливу помазання, і бичка жертви за гріх, і два барани, і коша з опрісноками.**
Take Aaron, and his sons with him, and the robes and the holy oil and the ox of the sin-offering and the two male sheep and the basket of unleavened bread;
λαβὲ ααρων καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ καὶ τὰς στολὰς αὐτοῦ καὶ τὸ ἔλαιον τῆς χρίσεως καὶ τὸν μόσχον τὸν περὶ τῆς ἁμαρτίας καὶ τοὺς δύο κριοὺς καὶ τὸ κανοὺν τῶν ἀζύμων
- 3 **I збери всю громаду до входу скинії заповіту.**
And let all the people come together at the door of the Tent of meeting.
καὶ πᾶσαν τὴν συναγωγὴν ἐκκλησίασον ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου
- 4 **I зробив Мойсей, як Господь наказав був йому. I зібралась громада до входу скинії заповіту.**
And Moses did as the Lord said, and all the people came together at the door of the Tent of meeting.
καὶ ἐποίησεν μουσῆς ὄν τρόπον συνέταξεν αὐτῷ κύριος καὶ ἐξεκκλησίασεν τὴν συναγωγὴν ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου
- 5 **I промовив Мойсей до громади: Оце та річ, що Господь наказав зробити.**
And Moses said to the people, This is what the Lord has given orders to be done.
καὶ εἶπεν μουσῆς τῇ συναγωγῇ τοῦτο ἐστὶν τὸ ῥῆμα ὃ ἐνετείλατο κύριος ποιῆσαι
- 6 **I привів Мойсей Аарона й синів його, та й умив їх водою.**
Then Moses took Aaron and his sons; and after washing them with water,
καὶ προσήνεγκεν μουσῆς τὸν ααρων καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ καὶ ἔλουσεν αὐτοὺς ὕδατι
- 7 **I дав він на нього хітона, й оперезав його поясом, і зодягнув його шатою, і дав на нього ефода, і оперезав його поясом ефоду, і прикріпив ним ефода на ньому.**
He put the coat on him, making it tight with its band, and then the robe, and over it the ephod, with its band of needlework to keep it in place.
καὶ ἐνέδυσεν αὐτὸν τὸν χιτῶνα καὶ ἐζώσεν αὐτὸν τὴν ζώνην καὶ ἐνέδυσεν αὐτὸν τὸν ὑποδύτην καὶ ἐπέθηκεν ἐπ' αὐτὸν τὴν ἐπομίδα καὶ συνέζωσεν αὐτὸν κατὰ τὴν ποίησιν τῆς ἐπομίδος καὶ συνέσφιγγεν αὐτὸν ἐν αὐτῇ
- 8 **I поклав на нього нагрудника, і дав до нагрудника урім та туммім.**
And he put the priest's bag on him, and in the bag he put the Urim and Thummim.
καὶ ἐπέθηκεν ἐπ' αὐτὴν τὸ λογεῖον καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὸ λογεῖον τὴν δήλωσιν καὶ τὴν ἀλήθειαν

- 9 I поклав завоя на голову його, і поклав на завоя спереду його золоту квітку, вінця святости, як Господь наказав був Мойсєві.
And on his head he put the head-dress, and in front of the head-dress the plate of gold, the holy crown, as the Lord gave orders to Moses.
καὶ ἐπέθηκεν τὴν μίτραν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὴν μίτραν κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ τὸ πέταλον τὸ χρυσοῦν τὸ καθηγιασμένον ἅγιον ὃν τρόπον συνέταξεν κύριος τῷ μουσῇ
- 10 I взяв Мойсєй оливу помазания, і намастив скинїю, і все, що в нїй, та й освятив їх.
And Moses took the holy oil and put it on the House and on all the things in it, to make them holy.
καὶ ἔλαβεν μουσῆς ἀπὸ τοῦ ἐλαίου τῆς χρίσεως
- 11 I покропив він із неї сім раз на жертівника, і намастив жертівника та ввесь посуд його, і вмивальницю та підставу її, щоб їх освятити.
Seven times he put oil on the altar and on all its vessels, and on the washing-basin and its base, to make them holy.
καὶ ἔρρανεν ἀπ' αὐτοῦ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἐπτὰκις καὶ ἔχρισεν τὸ θυσιαστήριον καὶ ἡγίασεν αὐτὸ καὶ πάντα τὰ σκεῦῃ αὐτοῦ καὶ τὸν λουτήρα καὶ τὴν βάσιν αὐτοῦ καὶ ἡγίασεν αὐτὰ καὶ ἔχρισεν τὴν σκηνὴν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῇ καὶ ἡγίασεν αὐτήν
- 12 I вилив з оливи помазания на Ааронову голову, та й помазав його, щоб його посвятити.
And some of the oil he put on Aaron's head, to make him holy.
καὶ ἐπέχεεν μουσῆς ἀπὸ τοῦ ἐλαίου τῆς χρίσεως ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ααρων καὶ ἔχρισεν αὐτὸν καὶ ἡγίασεν αὐτόν
- 13 I привів Мойсєй Ааронових синів, і зодягнув їх у хітони, й оперезав їх поясом, і поклав на них накриття голови, як Господь наказав був Мойсєві.
Then he took Aaron's sons, clothing them with the coats, and putting the bands round them, and the head-dresses on their heads, as the Lord had given him orders.
καὶ προσήγαγεν μουσῆς τοὺς υἱοὺς ααρων καὶ ἐνέδυσεν αὐτοὺς χιτῶνας καὶ ἐζωσεν αὐτοὺς ζώνας καὶ περιέθηκεν αὐτοῖς κιδάρεις καθάπερ συνέταξεν κύριος τῷ μουσῇ
- 14 ¶ I підвів він бичка жертви за гріх, і поклав Аарон та сини його свої руки на голову того бичка жертви за гріх.
And he took the ox of the sin-offering: and Aaron and his sons put their hands on the head of the ox,
καὶ προσήγαγεν μουσῆς τὸν μόσχον τὸν περὶ τῆς ἁμαρτίας καὶ ἐπέθηκεν ααρων καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ τὰς χεῖρας ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ μόσχου τοῦ τῆς ἁμαρτίας
- 15 I зарізавав, і взяв Мойсєй крови і дав своїм пальцем на роги навколо жертівника, і очистив жертівника. А кров вилив до підстави жертівника, і освятив його для очищення на ньому.
And he put it to death; and Moses took the blood and put it on the horns of the altar and round it with his finger, and made the altar clean, draining out the blood at the base of the altar; so he made it holy, taking away what was unclean.
καὶ ἔσφαξεν αὐτὸν καὶ ἔλαβεν μουσῆς ἀπὸ τοῦ αἵματος καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὰ κέρατα τοῦ θυσιαστηρίου κύκλῳ τῷ δακτύλῳ καὶ ἐκαθάρισεν τὸ θυσιαστήριον καὶ τὸ αἶμα ἐξέχεεν ἐπὶ τὴν βάσιν τοῦ θυσιαστηρίου καὶ ἡγίασεν αὐτὸ τοῦ ἐξιλάσασθαι ἐπ' αὐτοῦ
- 16 I взяв він увесь лїй, що на нутрощах, і сальника на печінці, і обидві нирки та їхній лїй, і Мойсєй спалив на жертівнику.
And he took all the fat on the inside parts, and the fat on the liver, and the two kidneys with their fat, to be burned on the altar;
καὶ ἔλαβεν μουσῆς πᾶν τὸ στέαρ τὸ ἐπὶ τῶν ἐνδοσθίων καὶ τὸν λοβὸν τὸν ἐπὶ τοῦ ἥπατος καὶ ἀμφοτέρους τοὺς νεφροὺς καὶ τὸ στέαρ τὸ ἐπ' αὐτῶν καὶ ἀνήνεγκεν μουσῆς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον
- 17 А бичка, і шкуру його, і м'ясо його, і нечистість його спалив в огні поза табором, як Господь наказав був Мойсєві.
But the ox, with its skin and its flesh and its waste, was burned with fire outside the tent-circle, as the Lord gave orders to Moses.
καὶ τὸν μόσχον καὶ τὴν βύρσαν αὐτοῦ καὶ τὰ κρέα αὐτοῦ καὶ τὴν κόπρον αὐτοῦ καὶ κατέκαυσεν αὐτὰ πυρὶ ἔξω τῆς παρεμβολῆς ὃν τρόπον συνέταξεν κύριος τῷ μουσῇ
- 18 I привів він барана цілопалення, і поклали Аарон та сини його руки свої на голову барана.
And he put the male sheep of the burned offering before the Lord, and Aaron and his sons put their hands on its head,
καὶ προσήγαγεν μουσῆς τὸν κριὸν τὸν εἰς ὀλοκαύτωμα καὶ ἐπέθηκεν ααρων καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ κριοῦ
- 19 I зарізавав, і покропив Мойсєй кров'ю навколо жертівника.
And he put it to death; and Moses put some of the blood on and round the altar.
καὶ ἔσφαξεν μουσῆς τὸν κριὸν καὶ προσέχεεν μουσῆς τὸ αἶμα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κύκλῳ
- 20 А барана розсік на куски його, і Мойсєй спалив голову, і куски, товщ.
And when the sheep had been cut into parts, the head and the parts and the fat were burned by Moses.
καὶ τὸν κριὸν ἐκρανόμησεν κατὰ μέλη καὶ ἀνήνεγκεν μουσῆς τὴν κεφαλὴν καὶ τὰ μέλη καὶ τὸ στέαρ

- 21 А нутроші та голінки пообмивав водою. І Мойсей спалив цілого барана на жертівнику, це цілопалення на пахощі любі, це огняна жертва для Господа, як Господь наказав був Мойсеєві.
And the inside parts and the legs were washed with water and all the sheep was burned by Moses on the altar; it was a burned offering for a sweet smell: it was an offering made by fire to the Lord, as the Lord gave orders to Moses.
καὶ τὴν κοιλίαν καὶ τοὺς πόδας ἐπλυνεν ὕδατι καὶ ἀνήνεγκεν μουσῆς ὅλον τὸν κριὸν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ὀλοκαύτωμα ὃ ἐστὶν εἰς ὀσμὴν εὐωδίας κάρπωμά ἐστιν τῷ κυρίῳ καθάπερ ἐνετείλατο κύριος τῷ μουσῆϊ
- 22 І привів барана другого, барана посвячення. І поклали Аарон та сини його руки свої на голову того барана.
And he put the other sheep before the Lord, the sheep with which they were made priests; and Aaron and his sons put their hands on the head of the sheep,
καὶ προσήγαγεν μουσῆς τὸν κριὸν τὸν δεῦτερον κριὸν τελειώσεως καὶ ἐπέθηκεν ααρων καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ κριοῦ
- 23 І зарізав, і взяв Мойсей із крові його та й дав на пипку правого вуха Ааронового й на великого пальця правої руки його, і на великого пальця правої ноги його.
And he put it to death; and Moses took some of the blood and put it on the point of Aaron's right ear and on the thumb of his right hand and on the great toe of his right foot.
καὶ ἔσφαξεν αὐτὸν καὶ ἔλαβεν μουσῆς ἀπὸ τοῦ αἵματος αὐτοῦ καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὸν λοβὸν τοῦ ὠτός ααρων τοῦ δεξιοῦ καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς χειρὸς τῆς δεξιᾶς καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον τοῦ ποδὸς τοῦ δεξιοῦ
- 24 І привів Ааронових синів, і дав Мойсей із крові тієї на пипку правого їхнього вуха, і на великого пальця правої руки їх, і на великого пальця правої ноги їх. І покropив Мойсей тією кров'ю жертівника навколо.
Then he took Aaron's sons, and Moses put some of the blood on the point of their right ears and on the thumbs of their right hands and on the great toes of their right feet: and Moses put the blood on and round the altar.
καὶ προσήγαγεν μουσῆς τοὺς υἱοὺς ααρων καὶ ἐπέθηκεν μουσῆς ἀπὸ τοῦ αἵματος ἐπὶ τοὺς λοβοὺς τῶν ὠτῶν τῶν δεξιῶν καὶ ἐπὶ τὰ ἄκρα τῶν χειρῶν αὐτῶν τῶν δεξιῶν καὶ ἐπὶ τὰ ἄκρα τῶν ποδῶν αὐτῶν τῶν δεξιῶν καὶ προσέχεεν μουσῆς τὸ αἶμα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κύκλῳ
- 25 І взяв він лій, і курдюка, і весь лій, що на нутрощах, і сальника на печинці, і обидві нирки й їх лій, і стегно правині.
And he took the fat, and the fat tail, and the fat on the inside parts, and the fat on the liver, and the two kidneys with their fat, and the right leg;
καὶ ἔλαβεν τὸ στέαρ καὶ τὴν ὄσφυν καὶ τὸ στέαρ τὸ ἐπὶ τῆς κοιλίας καὶ τὸν λοβὸν τοῦ ἥπατος καὶ τοὺς δύο νεφροὺς καὶ τὸ στέαρ τὸ ἐπ' αὐτῶν καὶ τὸν βραχίονα τὸν δεξιῶν
- 26 А з коша з опрісноками, що перед лицем Господнім, узяв одного прісного калача та калача хлібного, одну оливу та одного коржика, і поклав на лої й на правім стегні.
And out of the basket of unleavened bread which was before the Lord he took one unleavened cake, and one cake of bread with oil on it, and one thin cake, and put them on the fat and on the right leg;
καὶ ἀπὸ τοῦ κανοῦ τῆς τελειώσεως τοῦ ὄντος ἐναντὶ κυρίου ἔλαβεν ἄρτον ἓνα ἄζυμον καὶ ἄρτον ἐξ ἐλαίου ἓνα καὶ λάγανον ἓν καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὸ στέαρ καὶ τὸν βραχίονα τὸν δεξιῶν
- 27 І дав він усе на руки Аарона, і на руки синів його, і заколихав це, як колихання перед Господнім лицем.
And he put them all on the hands of Aaron and on the hands of his sons, waving them for a wave offering before the Lord.
καὶ ἐπέθηκεν ἅπαντα ἐπὶ τὰς χεῖρας ααρων καὶ ἐπὶ τὰς χεῖρας τῶν υἱῶν αὐτοῦ καὶ ἀνήνεγκεν αὐτὰ ἀφαίρεμα ἐναντὶ κυρίου
- 28 І взяв це Мойсей із їхніх рук, та й спалив на жертівнику на цілопалення, воно жертва посвячення, на пахощі любі, воно огняна жертва для Господа.
And Moses took them from their hands, and they were burned on the altar on the burned offering, as a priest's offering for a sweet smell, an offering made by fire to the Lord.
καὶ ἔλαβεν μουσῆς ἀπὸ τῶν χειρῶν αὐτῶν καὶ ἀνήνεγκεν αὐτὰ μουσῆς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἐπὶ τὸ ὀλοκαύτωμα τῆς τελειώσεως ὃ ἐστὶν ὀσμὴ εὐωδίας κάρπωμά ἐστιν τῷ κυρίῳ
- 29 І взяв Мойсей грудину та й заколихав її, як колихання перед Господнім лицем, із барана посвячення. Вона була для Мойсея на пайку, як Господь наказав був Мойсеєві.
And Moses took the breast, waving it for a wave offering before the Lord; it was Moses' part of the sheep of the priest's offering, as the Lord gave orders to Moses.
καὶ λαβὼν μουσῆς τὸ στήθιον ἀφείλεν αὐτὸ ἐπίθεμα ἐναντὶ κυρίου ἀπὸ τοῦ κριοῦ τῆς τελειώσεως καὶ ἐγένετο μουσῆϊ ἓν μερίδι καθὰ ἐνετείλατο κύριος τῷ μουσῆϊ
- 30 І взяв Мойсей оливи помазання та крові, що на жертівнику, і покropив на Аарона, на шати його, і на синів його, і на шати синів його з ним. І посвятив Аарона, шати його, і синів його, і шати синів його з ним.
And Moses took some of the holy oil and of the blood which was on the altar and put it on Aaron and on his robes, and on his sons and on his sons' robes; and made Aaron holy, and his robes and his sons and his sons' robes with him.
καὶ ἔλαβεν μουσῆς ἀπὸ τοῦ ἐλαίου τῆς χρίσεως καὶ ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου καὶ προσέρρανεν ἐπὶ ααρων καὶ τὰς στολὰς αὐτοῦ καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ καὶ τὰς στολὰς τῶν υἱῶν αὐτοῦ ὃ μετ' αὐτοῦ καὶ ἠγίασεν ααρων καὶ τὰς στολὰς αὐτοῦ καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ καὶ τὰς στολὰς τῶν υἱῶν αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ
- 31 ¶ І сказав Мойсей до Аарона й до синів його: Варить м'ясо при вході скниї заповіту, і там будете їсти його, і хліб, що в коші посвячення, як я наказав був, говорячи: Аарон та сини його будуть їсти його.
And Moses said to Aaron and to his sons, The flesh is to be cooked in water at the door of the Tent of meeting, and there you are to take it as food, together with the bread in the basket, as I have given orders, saying, It is the food of Aaron and his sons.
καὶ εἶπεν μουσῆς πρὸς ααρων καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ ἐψήσατε τὰ κρέα ἐν τῇ αὐλῇ τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου ἐν τόπῳ ἁγίῳ καὶ ἐκεῖ φάγεσθε αὐτὰ καὶ τοὺς ἄρτους τοὺς ἐν τῷ κανῷ τῆς τελειώσεως ὃν τρόπον συντέτακται μοι λέγων ααρων καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ φάγονται αὐτὰ

- 32 А позостале з м'яса та з хліба спалите в огні.
And that which is over of the flesh and of the bread is to be burned with fire.
 και τὸ καταλειφθὲν τῶν κρεῶν καὶ τῶν ἄρτων ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται
- 33 А із входу скинії заповіді не вийдете сім день, аж до дня виповнення днів вашого посвячення, бо Він буде сім день посвячувати вас.
And you are not to go out from the door of the Tent of meeting for seven days, till the days for making you priest are ended; for this will be the work of seven days.
 και ἀπὸ τῆς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου οὐκ ἐξελεύσεσθε ἐπτὰ ἡμέρας ἕως ἡμέρα πληρωθῆ ἡμέρα τελειώσεως ὑμῶν ἐπτα γὰρ ἡμέρας τελειώσει τὰς χεῖρας ὑμῶν
- 34 Як учинив я сьогодні, так наказав Господь робити, щоб очистити вас.
What has been done this day, has been ordered by the Lord to take away your sin.
 καθάπερ ἐποίησεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ ἐνετείλατο κύριος τοῦ ποιῆσαι ὥστε ἐξίλασθαι περὶ ὑμῶν
- 35 А при вході скинії заповіді будете сидіти день і ніч сім день, і будете виконувати варту Господню, щоб вам не померти, бо так мені наказано.
And you are to keep watch for the Lord at the door of the Tent of meeting day and night for seven days, so that death may not come to you: for so he has given me orders.
 και ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου καθήσεσθε ἐπτὰ ἡμέρας ἡμέραν καὶ νύκτα φυλάξεσθε τὰ φυλάγματα κυρίου ἵνα μὴ ἀποθάνητε οὕτως γὰρ ἐνετείλατό μοι κύριος ὁ θεός
- 36 І зробив Аарон та сини його все те, як наказав був Господь через Мойсея.
And Aaron and his sons did all the things about which the Lord had given orders through Moses.
 και ἐποίησεν ααρων καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ πάντας τοὺς λόγους οὓς συνέταξεν κύριος τῷ μουσῇ
- 1 ¶ І сталося восьмого дня, закликав Мойсей Аарона та синів його, та старших Ізраїлевих,
And on the eighth day Moses sent for Aaron and his sons and the responsible men of Israel;
 και ἐγενήθη τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ ἐκάλεσεν μουσῆς ααρων καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ καὶ τὴν γερουσίαν ἰσραηλ
- 2 та й сказав до Аарона: Візьми собі теля з худоби великої, на жертву за гріх, і барана на цілопалення, безвадних, і принеси перед Господнє лице.
And he said to Aaron, Take a young ox for a sin-offering and a male sheep for a burned offering, without a mark, and make an offering of them before the Lord.
 και εἶπεν μουσῆς πρὸς ααρων λαβὲ σεαυτῷ μοσχάριον ἐκ βοῶν περὶ ἁμαρτίας καὶ κριὸν εἰς ὀλοκαύτωμα ἄμωμα καὶ προσένεγκε αὐτὰ ἔναντι κυρίου
- 3 А до синів Ізраїлевих будеш казати, говорячи: Візьміть козла на жертву за гріх, і теля й ягня однорічних, без вад, на цілопалення,
And say to the children of Israel: Take a he-goat for a sin-offering, and a young ox and a lamb, in their first year, without any mark on them, for a burned offering;
 και τῇ γερουσίᾳ ἰσραηλ λάλησον λέγων λάβετε χίμαρον ἐξ αἰῶν ἓνα περὶ ἁμαρτίας καὶ μοσχάριον καὶ ἀμνὸν ἐνιαύσιον εἰς ὀλοκάρπωσιν ἄμωμα
- 4 і вола, і барана на жертву мирну, на заріз перед Господнім лицем, і хлібну жертву, мішану в оливі, бо сьогодні об'явиться вам Господь.
And an ox and a male sheep for peace-offerings, to be put to death before the Lord; and a meal offering mixed with oil: for this day you are to see the Lord.
 και μόσχον καὶ κριὸν εἰς θυσίαν σωτηρίου ἔναντι κυρίου καὶ σεμίδαλιον πεφυραμένην ἐν ἐλαίῳ ὅτι σήμερον κύριος ὀφθήσεται ἐν ὑμῖν
- 5 І вони взяли, що наказав був Мойсей, перед скинію заповіді. І прийшла вся громада, та й стала перед Господнім лицем.
And they took the things ordered by Moses, before the Tent of meeting, and all the people came near, waiting before the Lord.
 και ἔλαβον καθὸ ἐνετείλατο μουσῆς ἀπέναντι τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου καὶ προσήλθεν πάσα συναγωγή καὶ ἔστησαν ἔναντι κυρίου
- 6 І сказав Мойсей: Оце та річ, що Господь наказав був, зробіте, і об'явиться вам слава Господня.
And Moses said, This is what the Lord has said you are to do; and you will see the glory of the Lord.
 και εἶπεν μουσῆς τοῦτο τὸ ῥῆμα ὃ εἶπεν κύριος ποιήσατε καὶ ὀφθήσεται ἐν ὑμῖν δόξα κυρίου
- 7 І сказав Мойсей до Аарона: Підійди до жертівника, і вчини свою жертву за гріх та своє цілопалення, і очисти себе та народ, і вчини жертву за народ, і очисти їх, як наказав був Господь.
And Moses said to Aaron, Come near to the altar and make your sin-offering and your burned offering to take away your sin and the sin of the people, and make the people's offering to take away their sin; as the Lord has given orders.
 και εἶπεν μουσῆς τῷ ααρων πρόσελθε πρὸς τὸ θυσιαστήριον καὶ ποιήσον τὸ περὶ τῆς ἁμαρτίας σου καὶ τὸ ὀλοκαύτωμά σου καὶ ἐξίλασαι περὶ σεαυτοῦ καὶ τοῦ οἴκου σου καὶ ποιήσον τὰ δῶρα τοῦ λαοῦ καὶ ἐξίλασαι περὶ αὐτῶν καθάπερ ἐνετείλατο κύριος τῷ μουσῇ
- 8 ¶ І підійшов Аарон до жертівника, та й зарізав теля жертви за свій гріх.
So Aaron came near to the altar and put to death the ox for the sin-offering for himself;
 και προσήλθεν ααρων πρὸς τὸ θυσιαστήριον καὶ ἔσφαξεν τὸ μοσχάριον τὸ περὶ τῆς ἁμαρτίας

- 9 А сини Ааронові принесли до нього кров, і вмочив він свого пальця в кров, та й дав на роги жертівника, а кров вилив до підстави жертівника.
And the sons of Aaron gave him the blood and he put his finger in the blood and put it on the horns of the altar, draining out the blood at the base of the altar;
καὶ προσήνεγκαν οἱ υἱοὶ ααρων τὸ αἷμα πρὸς αὐτόν καὶ ἔβαψεν τὸν δάκτυλον εἰς τὸ αἷμα καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὰ κέρατα τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τὸ αἷμα ἐξέχεεν ἐπὶ τὴν βάσιν τοῦ θυσιαστηρίου
- 10 А ліій і нирки та сальника на печинці з жертви за гріх спалив на жертівнику, як Господь наказав був Мойсесві,
But the fat and the kidneys and the fat on the liver of the sin-offering were burned by him on the altar as the Lord gave orders to Moses.
καὶ τὸ στέαρ καὶ τοὺς νεφροὺς καὶ τὸν λοβὸν τοῦ ἥπατος τοῦ περι τῆς ἁμαρτίας ἀνήνεγκεν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ὃν τρόπον ἐνετείλατο κύριος τῷ μουσῇ
- 11 а м'ясо та шкуру спалив в огні поза табором.
And the flesh and the skin were burned with fire outside the tent-circle;
καὶ τὰ κρέα καὶ τὴν βύρσαν κατέκαυσεν αὐτὰ πυρὶ ἔξω τῆς παρεμβολῆς
- 12 І зарізавав він жертву цілопалення, а Ааронові сини подали йому кров, і він покропив на жертівника навколо.
And he put to death the burned offering; and Aaron's sons gave him the blood and he put some of it on and round the altar;
καὶ ἔσφαξεν τὸ ὀλοκαύτωμα καὶ προσήνεγκαν οἱ υἱοὶ ααρων τὸ αἷμα πρὸς αὐτόν καὶ προσέχεεν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κύκλῳ
- 13 А цілопалення доставляли йому його частинами, і голову, а він палив на жертівнику.
And they gave him the parts of the burned offering, in their order, and the head, to be burned on the altar.
καὶ τὸ ὀλοκαύτωμα προσήνεγκαν αὐτῷ κατὰ μέλη αὐτὰ καὶ τὴν κεφαλὴν καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον
- 14 І обмив він нутрощі та голінки, і спалив на цілопаленні на жертівнику.
And the inside parts and the legs, when they had been washed with water, were burned on the burned offering on the altar.
καὶ ἔπλυνεν τὴν κοιλίαν καὶ τοὺς πόδας ὕδατι καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὸ ὀλοκαύτωμα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον
- 15 І приніс він жертву за народ, і взяв козла жертви за гріх народу, та й зарізавав його, і склав його в жертві за гріх, як і першого.
And he made an offering for the people and took the goat of the sin-offering for the people and put it to death, offering it for sin, in the same way as the first.
καὶ προσήνεγκαν τὸ δῶρον τοῦ λαοῦ καὶ ἔλαβεν τὸν χίμαρον τὸν περι τῆς ἁμαρτίας τοῦ λαοῦ καὶ ἔσφαξεν αὐτὸ καθὰ καὶ τὸ πρῶτον
- 16 І він приніс цілопалення, і вчинив його за постановою.
And he took the burned offering, offering it in the ordered way;
καὶ προσήνεγκεν τὸ ὀλοκαύτωμα καὶ ἐποίησεν αὐτὸ ὡς καθήκει
- 17 І він приніс хлібну жертву, і наповнив із неї руку свою, та й спалив на жертівнику, крім цілопалення ранкового.
And he put the meal offering before the Lord, and taking some of it in his hand he had it burned on the altar, separately from the burned offering of the morning.
καὶ προσήνεγκεν τὴν θυσίαν καὶ ἔπλησεν τὰς χεῖρας ἀπ' αὐτῆς καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον χωρὶς τοῦ ὀλοκαυτώματος τοῦ πρωῖνοῦ
- 18 І зарізавав він вола й барана жертву мирну, що належить народові, а сини Ааронові принесли йому кров, і він покропив нею жертівника навколо,
And he put to death the ox and the sheep, which were the peace-offerings for the people; and Aaron's sons gave him the blood and he put some of it on and round the altar;
καὶ ἔσφαξεν τὸν μόσχον καὶ τὸν κριὸν τῆς θυσίας τοῦ σωτηρίου τῆς τοῦ λαοῦ καὶ προσήνεγκαν οἱ υἱοὶ ααρων τὸ αἷμα πρὸς αὐτόν καὶ προσέχεεν πρὸς τὸ θυσιαστήριον κύκλῳ
- 19 і принесли ліій з вола та з барана, курдюка, і ліій, що покривас нутрощі, і нирки, і сальника на печинці.
And as for the fat of the ox and the fat tail of the sheep and the fat covering the inside parts and the kidneys and the fat on the liver;
καὶ τὸ στέαρ τὸ ἀπὸ τοῦ μόσχου καὶ τοῦ κριοῦ τὴν ὀσφὴν καὶ τὸ στέαρ τὸ κατακαλύπτον ἐπὶ τῆς κοιλίας καὶ τοὺς δύο νεφροὺς καὶ τὸ στέαρ τὸ ἐπ' αὐτῶν καὶ τὸν λοβὸν τὸν ἐπὶ τοῦ ἥπατος
- 20 І поклали вони ліій на груди́ну, а він спалив ліій на жертівнику.
They put the fat on the breasts, and the fat was burned on the altar.
καὶ ἐπέθηκεν τὰ στέατα ἐπὶ τὰ στηθῶνια καὶ ἀνήνεγκαν τὰ στέατα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον
- 21 А груди́ну та праве стегно Аарон колихав, як колихання перед Господнім лицем, як наказав був Мойсей.
And Aaron took the breasts and the right leg, waving them for a wave offering before the Lord, as Moses gave orders.
καὶ τὸ στηθῶνιον καὶ τὸν βραχίονα τὸν δεξιὸν ἀφείλεν ααρων ἀφαιρέμα ἐναντι κυρίου ὃν τρόπον συνέταξεν κύριος τῷ μουσῇ
- 22 І підняв Аарон свої руки до народу, та й поблагословив його, і зійшов від приношення жертви за гріх і цілопалення та мирної жертви.
And Aaron, lifting up his hands to the people, gave them a blessing; and he came down from offering the sin-offering, and the burned offering, and the peace-offerings.
καὶ ἐξάρσας ααρων τὰς χεῖρας ἐπὶ τὸν λαὸν εὐλόγησεν αὐτούς καὶ κατέβη ποιήσας τὸ περι τῆς ἁμαρτίας καὶ τὰ ὀλοκαυτώματα καὶ τὰ τοῦ σωτηρίου

- 23 ¶ I ввійшов Мойсей та Аарон до скинії заповіту; і вийшли вони, і поблагословили народ, і слава Господня показалася всьому народові.
And Moses and Aaron went into the Tent of meeting, and came out and gave the people a blessing, and the glory of the Lord was seen by all the people.
καὶ εἰσῆλθεν μωσῆς καὶ ααρων εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου καὶ ἐξελθόντες εὐλόγησαν πάντα τὸν λαόν καὶ ὤφθη ἡ δόξα κυρίου παντὶ τῷ λαῷ
- 24 I вийшов огонь від лица Господнього, і спалив на жертівнику цілопалення та товщ. А весь народ бачив це, і закричали вони з радости, та й попадали на обличчя свої...
And fire came out from before the Lord, burning up the offering on the altar and the fat: and when all the people saw it, they gave a loud cry, falling down on their faces.
καὶ ἐξῆλθεν πῦρ παρὰ κυρίου καὶ κατέφαγεν τὰ ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου τὰ τε ὀλοκαυτώματα καὶ τὰ στέατα καὶ εἶδεν πᾶς ὁ λαὸς καὶ ἐξέστη καὶ ἔπεσαν ἐπὶ πρόσωπον
- 1 ¶ I взяли Ааронові сини, Надав та Авігу, кожен кадильницю свою, і дали в них огню, і поклали на ньому кадило, і принесли перед Господнє лице чужий огонь, якого Він не наказав б ув приносити їм.
And Nadab and Abihu, the sons of Aaron, took their vessels and put fire in them and perfume, burning strange fire before the Lord, which he had not given them orders to do.
καὶ λαβόντες οἱ δύο υἱοὶ ααρων ναδαβ καὶ αβιουδ ἕκαστος τὸ πυρεῖον αὐτοῦ ἐπέθηκαν ἐπ' αὐτὸ πῦρ καὶ ἐπέβαλον ἐπ' αὐτὸ θυμίαμα καὶ προσήνεγκαν ἔναντι κυρίου πῦρ ἀλλότριον ὃ οὐ προσέταξεν κύριος αὐτοῖς
- 2 I вийшов огонь від лица Господнього, та й спалив їх, і вони повмирили перед Господнім лицем.
And fire came out from before the Lord, burning them up and causing their destruction before the Lord.
καὶ ἐξῆλθεν πῦρ παρὰ κυρίου καὶ κατέφαγεν αὐτούς καὶ ἀπέθανον ἔναντι κυρίου
- 3 ¶ I сказав Мойсей до Аарона: Це те, про що говорив був Господь, кажучи: Серед близьких Моїх Я буду освячений, і перед усім народом буду прославлений. I замовк Аарон.
Then Moses said to Aaron, This is what the Lord said, I will be holy in the eyes of all those who come near to me, and I will be honoured before all the people. And Aaron said nothing.
καὶ εἶπεν μωσῆς πρὸς ααρων τοῦτό ἐστιν ὃ εἶπεν κύριος λέγων ἐν τοῖς ἐγγιζουσίν μοι ἁγιασθήσομαι καὶ ἐν πάσῃ τῇ συναγωγῇ δοξασθήσομαι καὶ κατενύχθη ααρων
- 4 I покликав Мойсей Мисаїла та Елцафана, синів Уззіла, Ааронового дядька, та й промовив до них: Підійдіть, внісїть братів своїх із святині поза табір.
And Moses sent for Mishael and Elzaphan, the sons of Uzziel, the brother of Aaron's father, and said to them, Come near and take your brothers away from before the holy place, outside the tent-circle.
καὶ ἐκάλεσεν μωσῆς τὸν μισαδαι καὶ τὸν ελισταфан υἱοὺς οὐζιηλ υἱοὺς τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ πατρὸς ααρων καὶ εἶπεν αὐτοῖς προσέλθατε καὶ ἄρατε τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν ἐκ προσώπου τῶν ἁγίων ἕξω τῆς παρεμβολῆς
- 5 I вони підійшли, та й вніесли їх в їхні хітонах поза табір, як наказав був Мойсей.
So they came and took them, in their coats, outside the tent-circle, as Moses had said.
καὶ προσῆλθον καὶ ἦραν ἐν τοῖς χιτῶσιν αὐτῶν ἕξω τῆς παρεμβολῆς ὃν τρόπον εἶπεν μωσῆς
- 6 I сказав Мойсей до Аарона, та до Елезара й до Итамара, синів його: Голів ваших не відкривайте, і одєж ваших не роздирайте, щоб вам не померти, і щоб на всю громаду не розгнівавс я Він. А брати ваші, увесь дїм Израїлів будуть оплакувати те спалення, що спалив Господь.
And Moses said to Aaron and to Eleazar and Ithamar, his sons, Do not let your hair be loose, and give no signs of grief; so that death may not overtake you, and his wrath come on all the people; but let there be weeping among your brothers and all the house of Israel for this burning of the Lord's fire.
καὶ εἶπεν μωσῆς πρὸς ααρων καὶ ελεαζαρ καὶ ιθαμαρ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ τοὺς καταλειμμένους τὴν κεφαλὴν ὑμῶν οὐκ ἀποκιδαρώσετε καὶ τὰ ἱμάτια ὑμῶν οὐ διαρρήξετε ἵνα μὴ ἀποθάνητε καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν συναγωγὴν ἔσται θυμὸς οἱ ἀδελφοὶ ὑμῶν πᾶς ὁ οἶκος ἰσραηλ κλαύσονται τὸν ἐμπυρισμόν ὃν ἐνεπυρίσθησαν ὑπὸ κυρίου
- 7 А зо входу скинії заповіту не вийдете ви, щоб не померти, бо на вас олива Господнього помазання. I зробили вони за Мойсесвим словом.
And do not go out from the door of the Tent of meeting, or death will come to you; for the holy oil of the Lord is on you. And they did as Moses said.
καὶ ἀπὸ τῆς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου οὐκ ἐξελεύσεσθε ἵνα μὴ ἀποθάνητε τὸ γὰρ ἔλαιον τῆς χρίσεως τὸ παρὰ κυρίου ἐφ' ὑμῖν καὶ ἐποίησαν κατὰ τὸ ῥῆμα μωσῆ
- 8 ¶ А Господь промовляв до Аарона, говорячи:
And the Lord said to Aaron:
καὶ ἐλάλησεν κύριος τῷ ααρων λέγων
- 9 Вина та п'яного напою не пий ані ти, ані сини твої з тобою при вході вашім до скинії заповіту, щоб вам не померти. Це вічна постанова для ваших поколінь,
Take no wine, or strong drink, you or your sons with you, when you go into the Tent of meeting, that it may not be the cause of death to you; this is an order for ever through all your generations.
οἶνον καὶ σικερα οὐ πίεσθε σὺ καὶ οἱ υἱοὶ σου μετὰ σοῦ ἡνίκα ἂν εἰσπορεύησθε εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου ἢ προσπορευομένων ὑμῶν πρὸς τὸ θυσιαστήριον καὶ οὐ μὴ ἀποθάνητε νόμιμον αἰώνιον εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν
- 10 і щоб розрізняти між святістю й між несвятістю, і між нечистим та між чистим,
And make a division between the holy and the common, and between the unclean and the clean;
διαστεῖλαι ἀνὰ μέσον τῶν ἁγίων καὶ τῶν βεβήλων καὶ ἀνὰ μέσον τῶν ἀκαθάρτων καὶ τῶν καθαρῶν

- 11 і щоб навчати Ізраїлевих синів усіх постанов, про що говорив до них Господь через Мойсея.
Teaching the children of Israel all the laws which the Lord has given them by the hand of Moses.
καὶ συμβιβάσεις τοὺς υἱοὺς ἰσραὴλ πάντα τὰ νόμιμα ἃ ἐλάλησεν κύριος πρὸς αὐτοὺς διὰ χειρὸς μουσῆ
- 12 ¶ I Мойсей промовляв до Аарона та до Елеазара й до Ітамара, позосталих синів його: Візьміть хлібну жертву, полишену з огняних Господніх жертв, та й їжте її прісну при жертвник у, бо це Найсвятіше.
And Moses said to Aaron and to Eleazar and Ithamar, his sons who were still living, Take the rest of the meal offering from the offerings of the Lord made by fire, and take it for your food, without leaven, at the side of the altar, for it is most holy.
καὶ εἶπεν μουσῆς πρὸς ααρων καὶ πρὸς ελεαζαρ καὶ ιθαμαρ τοὺς υἱοὺς ααρων τοὺς καταλειφθέντας λάβετε τὴν θυσίαν τὴν καταλειφθεῖσαν ἀπὸ τῶν καρπωμάτων κυρίου καὶ φάγεσθε ἄζυμα παρὰ τὸ θυσιαστήριον ἅγια ἅγιον ἐστίν
- 13 I будете їсти її в місці святому, бо вона уставова пайка твоя й уставова пайка синів твоїх з огняних жертв Господніх, бо так мені наказано.
It is to be for your food in a holy place, because it is your right and your sons' right, from the offerings of the Lord made by fire: for so am I ordered.
καὶ φάγεσθε αὐτὴν ἐν τόπῳ ἁγίῳ νόμιμον γὰρ σοὶ ἐστίν καὶ νόμιμον τοῖς υἱοῖς σου τοῦτο ἀπὸ τῶν καρπωμάτων κυρίου οὕτω γὰρ ἐντέταταί μοι
- 14 А грудину колихання та стегно приношення будете їсти в місці чистому, ти й сини твої, та твої дочки з тобою, бо уставова пайка твоя й уставова пайка синів твоїх дані з мирних жертв Ізраїлевих синів.
And the breast which is waved and the leg which is lifted up on high, you are to take as your food in a clean place; you and your sons and your daughters with you: for they are given to you as your right and your sons' right, from the peace-offerings of the children of Israel.
καὶ τὸ στηθύνιον τοῦ ἀφορίσματος καὶ τὸν βραχίονα τοῦ ἀφαιρέματος φάγεσθε ἐν τόπῳ ἁγίῳ σὺ καὶ οἱ υἱοὶ σου καὶ ὁ οἶκός σου μετὰ σοῦ νόμιμον γὰρ σοὶ καὶ νόμιμον τοῖς υἱοῖς σου ἐδόθη ἀπὸ τῶν θυσιῶν τοῦ σωτηρίου τῶν υἱῶν ἰσραὴλ
- 15 Стегно приношення й грудину колихання на огняних жертвах лою принесуть вони, щоб колихати як колихання перед Господнім лицем. I буде це для тебе та для синів твоїх з тобою н а вічну постанову, як наказав Господь.
Let them take the breast which is waved and the leg which is lifted up on high, with the fat of the burned offering, to be waved for a wave offering before the Lord; and this will be for you and for your sons with you, for a right for ever, as the Lord has given orders.
τὸν βραχίονα τοῦ ἀφαιρέματος καὶ τὸ στηθύνιον τοῦ ἀφορίσματος ἐπὶ τῶν καρπωμάτων τῶν στεάτων προσοίσουσιν ἀφόρισμα ἀφορίσαι ἐναντὶ κυρίου καὶ ἔσται σοὶ καὶ τοῖς υἱοῖς σου καὶ ταῖς θυγατέρας σου μετὰ σοῦ νόμιμον αἰώνιον ὃν τρόπον συνέταξεν κύριος τῷ μουσῆ
- 16 А козла жертви за гріх пильно шукав Мойсей, і ось він був спалений. I розгнівався на Елеазара й на Ітамара, позосталих Ааронових синів, кажучи:
And Moses was looking for the goat of the sin-offering, but it was burned; and he was angry with Eleazar and Ithamar, the sons of Aaron, who were still living, saying,
καὶ τὸν χίμαρον τὸν περὶ τῆς ἁμαρτίας ζητῶν ἐξεζήτησεν μουσῆς καὶ ὄδε ἐνελεπύριστο καὶ ἐθυμώθη μουσῆς ἐπὶ ελεαζαρ καὶ ιθαμαρ τοὺς υἱοὺς ααρων τοὺς καταλειμμένους λέγων
- 17 Чому ви не з'їли жертви за гріх у місці святому? Бо вона Найсвятіше, і її я дав вам, щоб уневажнити провину громади, щоб очистити їх перед Господнім лицем.
Why did you not make a meal of the sin-offering in the holy place? For it is most holy and he has given it to you, so that the sin of the people may be put on it, to take away their sin before the Lord.
διὰ τί οὐκ ἐφάγετε τὸ περὶ τῆς ἁμαρτίας ἐν τόπῳ ἁγίῳ ὅτι γὰρ ἅγια ἅγιον ἐστίν τοῦτο ἔδωκεν ὁμῖν φαγεῖν ἵνα ἀφέλητε τὴν ἁμαρτίαν τῆς συναγωγῆς καὶ ἐξιλάσησθε περὶ αὐτῶν ἐναντὶ κυρίου
- 18 Тож не внесено крови її до святині всередину. Будете кочче їсти її в святині, як я наказав.
See, its blood was not taken into the holy place: certainly it was right for you to have taken it as food in the holy place, as I gave orders.
οὐ γὰρ εἰσῆχθη τοῦ αἵματος αὐτοῦ εἰς τὸ ἅγιον κατὰ πρόσωπον ἔσω φάγεσθε αὐτὸ ἐν τόπῳ ἁγίῳ ὃν τρόπον μοι συνέταξεν κύριος
- 19 I промовляв Аарон до Мойсея: От сьогодні принесли вони свою жертву за гріх і цілопалення своє перед Господнє лице, і трапилося мені оце. А буду я їсти жертву за гріх сьогодні, чи буде це добре в Господніх очах?
And Aaron said to Moses, You have seen that today they have made their sin-offering and their burned offering before the Lord, and such things as these have come on me. If I had taken the sin-offering as food today, would it have been pleasing to the Lord?
καὶ ἐλάλησεν ααρων πρὸς μουσῆν λέγων εἰ σήμερον προσαγειόχασιν τὰ περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτῶν καὶ τὰ ὀλοκαυτώματα αὐτῶν ἐναντὶ κυρίου καὶ συμβέβηκέν μοι ταῦτα καὶ φάγομαι τὰ περὶ τῆς ἁμαρτίας σήμερον μὴ ἄρεστόν ἐσται κυρίῳ
- 20 I почув Мойсей, і було це добре в його очах.
And after hearing this, Moses was no longer angry.
καὶ ἤκουσεν μουσῆς καὶ ἤρεσεν αὐτῷ
- 1 ¶ I Господь промовляв до Мойсея та до Аарона, говорячи їм:
And the Lord said to Moses and Aaron,
καὶ ἐλάλησεν κύριος πρὸς μουσῆν καὶ ααρων λέγων

- 2 Промовляйте до Ізраїлевих синів, кажучи: Оце та звірина, що будете їсти зо всієї худоби, що на землі:
Say to the children of Israel: These are the living things which you may have for food among all the beasts on the earth.
λαλήσατε τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ λέγοντες ταῦτα τὰ κτήνη ἃ φάγεσθε ἀπὸ πάντων τῶν κτηνῶν τῶν ἐπὶ τῆς γῆς
- 3 Кожну з худоби, що має розділені копита, і що має копита роздвосні розривом, що жує жуйку, її будете їсти.
You may have as food any beast which has a division in the horn of its foot, and whose food comes back into its mouth to be crushed again.
πᾶν κτήνος διχηλοῦν ὄπλῃν καὶ ὀνουχιστήρας ὀνουχίζον δύο χηλῶν καὶ ἀνάγον μηρυκισμὸν ἐν τοῖς κτήνεσιν ταῦτα φάγεσθε
- 4 Тільки цього не будете їсти з тих, що жують жуйку, і з тих, що мають розділені копита: верблюда, бо він жує жуйку, та розділених копит не має, нечистий він для вас.
But, at the same time, of those beasts, you may not take for food the camel, because its food comes back but the horn of its foot is not parted in two; it is unclean to you.
πλὴν ἀπὸ τούτων οὐ φάγεσθε ἀπὸ τῶν ἀναγόντων μηρυκισμὸν καὶ ἀπὸ τῶν διχηλοῦντων τὰς ὄπλᾶς καὶ ὀνουχίζοντων ὀνουχιστήρας τὸν κάμηλον ὅτι ἀνάγει μηρυκισμὸν τοῦτο ὄπλῃν δὲ οὐ διχηλεῖ ἀκάθαρτον τοῦτο ὑμῖν
- 5 І тушканчика, бо він жує жуйку, та не має розділених копит, нечистий він для вас.
And the rock-badger, for the same reason, is unclean to you.
καὶ τὸν δασύποδα ὅτι ἀνάγει μηρυκισμὸν τοῦτο καὶ ὄπλῃν οὐ διχηλεῖ ἀκάθαρτον τοῦτο ὑμῖν
- 6 І зайця, бо він жує жуйку, та не має розділених копит, нечистий він для вас.
And the hare, because the horn of its foot is not parted in two, is unclean to you.
καὶ τὸν χοιρογρύλλιον ὅτι ἀνάγει μηρυκισμὸν τοῦτο καὶ ὄπλῃν οὐ διχηλεῖ ἀκάθαρτον τοῦτο ὑμῖν
- 7 І свині, бо вона має розділені ратиці, і має ратиці роздвосні розривом, та жуйки не жує, нечиста вона для вас.
And the pig is unclean to you, because though the horn of its foot is parted, its food does not come back.
καὶ τὸν ὄν ὅτι διχηλεῖ ὄπλῃν τοῦτο καὶ ὀνουχίζει ὀνουχας ὄπλῃς καὶ τοῦτο οὐκ ἀνάγει μηρυκισμὸν ἀκάθαρτον τοῦτο ὑμῖν
- 8 Їхнього м'яса не будете їсти, а до їхнього падла не будете доторкатися, нечисте воно для вас.
Their flesh may not be used for food, and their dead bodies may not even be touched; they are unclean to you.
ἀπὸ τῶν κρεῶν αὐτῶν οὐ φάγεσθε καὶ τῶν θνησιμαίων αὐτῶν οὐχ ἄψεσθε ἀκάθαρτα ταῦτα ὑμῖν
- 9 ¶ Оце будете їсти зо всього, що в воді: усе, що має плавці та луску в воді, у морях та в річках, їх будете їсти.
These you may have for food of all things living in the water: anything living in the water, in the seas or rivers, which has special parts for swimming and skin formed of thin plates, may be used for food.
καὶ ταῦτα ἃ φάγεσθε ἀπὸ πάντων τῶν ἐν τοῖς ὕδασιν πάντα ὅσα ἐστὶν αὐτοῖς πτερύγια καὶ λεπίδες ἐν τοῖς ὕδασιν καὶ ἐν ταῖς θαλάσσαις καὶ ἐν τοῖς χειμάρροις ταῦτα φάγεσθε
- 10 А все, що не має плавців та луски в морях і в річках, зо всього, що роїться в воді, і зо всього, що пливає в воді, гидота вони для вас!
All other things living and moving in the water, in the sea or in the rivers, are a disgusting thing to you;
καὶ πάντα ὅσα οὐκ ἐστὶν αὐτοῖς πτερύγια οὐδὲ λεπίδες ἐν τῷ ὕδατι ἢ ἐν ταῖς θαλάσσαις καὶ ἐν τοῖς χειμάρροις ἀπὸ πάντων ὧν ἐρεῦγεται τὰ ὕδατα καὶ ἀπὸ πάσης ψυχῆς ζώσης τῆς ἐν τῷ ὕδατι βδέλυγμα ἐστὶν
- 11 І вони будуть гидота для вас, їхнього м'яса не будете їсти, а їхнього падла будете брідитися.
They may not be used for food, and their dead bodies are disgusting to you.
καὶ βδελύγματα ἔσονται ὑμῖν ἀπὸ τῶν κρεῶν αὐτῶν οὐκ ἔδεσθε καὶ τὰ θνησιμαῖα αὐτῶν βδελύξεσθε
- 12 Усе, що не має плавців та луски в воді, гидота воно для вас.
Anything in the water which has no special parts for swimming and no thin plates on its skin is disgusting to you.
καὶ πάντα ὅσα οὐκ ἐστὶν αὐτοῖς πτερύγια καὶ λεπίδες τῶν ἐν τῷ ὕδατι βδέλυγμα τοῦτο ἐστὶν ὑμῖν
- 13 А з птаства будете брідитися оцього, не будете їх їсти, гидота вони: орла, грифа й морського орла,
And among birds these are to be disgusting to you, and not to be used for food: the eagle and the gier-eagle and the ospray;
καὶ ταῦτα βδελύξεσθε ἀπὸ τῶν πετεινῶν καὶ οὐ βρωθήσεται βδελύγμα ἐστὶν τὸν ἀετὸν καὶ τὸν γρύπα καὶ τὸν ἀλμιαῖτον
- 14 і коршака, і сокола за родом його,
And the kite and the falcon, and birds of that sort;
καὶ τὸν γύπα καὶ ἰκτίνα καὶ τὰ ὅμοια αὐτῷ

- 15 усякого крука за родом його,
Every raven, and birds of that sort;
καὶ κόρακα καὶ τὰ ὅμοια αὐτῷ
- 16 і струся, і сови, і яструба за родом його,
And the ostrich and the night-hawk and the sea-hawk, and birds of that sort;
καὶ στρουθὸν καὶ γλαῦκα καὶ λάρων καὶ τὰ ὅμοια αὐτῷ καὶ ἰέρακα καὶ τὰ ὅμοια αὐτῷ
- 17 і пугача, і рибалки, та ібіса,
And the little owl and the cormorant and the great owl;
καὶ νυκτικόρακα καὶ καταρράκτην καὶ ἴβιν
- 18 і лебеда, і пелікана, і сича,
And the water-hen and the pelican and the vulture;
καὶ πορφυρίωνα καὶ πελεκᾶνα καὶ κύκνον
- 19 і бусла, чаплі за родом її, і одуда, і нетопира.
The stork and the heron, and birds of that sort, and the hoopoe and the bat.
καὶ γλαῦκα καὶ ἐρωδιὸν καὶ χαραδριὸν καὶ τὰ ὅμοια αὐτῷ καὶ ἔποπα καὶ νυκτερίδα
- 20 ¶ Уся комашня, що ходить на чотирьох, гидота вона для вас.
Every winged four-footed thing which goes on the earth is disgusting to you;
καὶ πάντα τὰ ἐρπετὰ τῶν πετεινῶν ἃ πορεύεται ἐπὶ τέσσαρα βδελύγματά ἐστὶν ὑμῖν
- 21 Тільки те будете їсти зо всієї комашні, що ходить на чотирьох, що має голінки вище своїх ніг, щоб ними скакати на землі.
But of the winged four-footed things, those which have long legs for jumping on the earth you may have for food;
ἀλλὰ ταῦτα φάγεσθε ἀπὸ τῶν ἐρπετῶν τῶν πετεινῶν ἃ πορεύεται ἐπὶ τέσσαρα ἃ ἔχει σκέλη ἀνώτερον τῶν ποδῶν αὐτοῦ πηδᾶν ἐν αὐτοῖς ἐπὶ τῆς γῆς
- 22 Оці серед них будете їсти: сарану за родом її, і сол'ам за родом його, і харгол за родом його, і хагав за родом його.
Such as all the different sorts of locust.
καὶ ταῦτα φάγεσθε ἀπ' αὐτῶν τὸν βροῦχον καὶ τὰ ὅμοια αὐτῷ καὶ τὸν ἀττάκην καὶ τὰ ὅμοια αὐτῷ καὶ τὴν ἀκρίδα καὶ τὰ ὅμοια αὐτῇ καὶ τὸν ὀφιομάχην καὶ τὰ ὅμοια αὐτῷ
- 23 А вся гадина летюча, що має чотири ноги, гидота вона для вас.
But all other winged four-footed things which go on the earth are disgusting to you.
πάν ἐρπετὸν ἀπὸ τῶν πετεινῶν οἷς ἐστὶν τέσσαρες πόδες βδελύγμα ἐστὶν ὑμῖν
- 24 І через них ви будете ставати нечисті: кожен, хто доторкнеться до їхнього падла, буде нечистий аж до вечора.
By these you will be made unclean; anyone touching their dead bodies will be unclean till evening;
καὶ ἐν τοῦτοις μιανθήσεσθε πᾶς ὁ ἀπτόμενος τῶν θνησιμαίων αὐτῶν ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας
- 25 А кожен, хто понесе що з їхнього падла, випере одержу свою, і буде нечистий аж до вечора.
Whoever takes away the dead body of one of them is to have his clothing washed, and will be unclean till evening.
καὶ πᾶς ὁ αἶρων τῶν θνησιμαίων αὐτῶν πλυνεῖ τὰ ἱμάτια καὶ ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας
- 26 Щодо всякої худоби, що має розділене копито, і що не має роздвоєного розривом копита, і жуйки не жує, нечисті вони для вас. Кожен, хто доторкнеться до них, буде нечистий.
Every beast, in the horn of whose foot there is not a complete division, and whose food does not come back, is unclean to you: anyone touching one of these will be unclean.
ἐν πᾶσιν τοῖς κτήνεσιν ὃ ἐστὶν διχληοῦν ὄπλην καὶ ὀνυχιστήρας ὀνυχίζει καὶ μηρυκισμόν οὐ μαρυκᾶται ἀκάθαρτα ἔσονται ὑμῖν πᾶς ὁ ἀπτόμενος τῶν θνησιμαίων αὐτῶν ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας
- 27 А кожне серед усякої звірини, що ходить на лапах своїх, що ходить на чотирьох, нечисті вони для вас. Кожен, хто доторкнеться до їхнього падла, буде нечистий аж до вечора.
Any four-footed beast which goes on the ball of its foot, is unclean to you: anyone touching the dead body of one of these will be unclean till evening.
καὶ πᾶς ὃς πορεύεται ἐπὶ χειρῶν ἐν πᾶσι τοῖς θηρίοις ἃ πορεύεται ἐπὶ τέσσαρα ἀκάθαρτα ἔσται ὑμῖν πᾶς ὁ ἀπτόμενος τῶν θνησιμαίων αὐτῶν ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας
- 28 А хто носить їхнє падло, випере одержу свою, і буде нечистий аж до вечора. Нечисті вони для вас.
Anyone who takes away the dead body of one of these is to have his clothing washed and be unclean till evening.
καὶ ὁ αἶρων τῶν θνησιμαίων αὐτῶν πλυνεῖ τὰ ἱμάτια καὶ ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας ἀκάθαρτα ταῦτα ὑμῖν ἐστὶν

- 29 **A** оце вам нечисте серед плазунів, що плазують по землі: крит, і миша, і ящірка за родом її,
And these are unclean to you among things which go low down on the earth; the weasel and the mouse and the great lizard, and animals of that sort;
καὶ ταῦτα ὑμῖν ἀκάθαρτα ἀπὸ τῶν ἑρπετῶν τῶν ἐρπόντων ἐπὶ τῆς γῆς ἢ γαλῆ καὶ ὁ μῦς καὶ ὁ κροκόδειλος ὁ χερσαῖος
- 30 **і ховрах, і шур, і слимак, і їжак, і тхір.**
And the ferret and the land crocodile and the lizard and the sand-lizard and the chameleon.
μυγαλῆ καὶ χαμαιλέον καὶ καλαβώτης καὶ σαύρα καὶ ἀσπάλαξ
- 31 **Оці нечисті для вас серед усього плазуючого. Кожен, хто доторкнеться до них, коли вони мертві, буде нечистий аж до вечора.**
All these are unclean to you: anyone touching them when they are dead will be unclean till evening.
ταῦτα ἀκάθαρτα ὑμῖν ἀπὸ πάντων τῶν ἑρπετῶν τῶν ἐπὶ τῆς γῆς πᾶς ὁ ἀπτόμενος αὐτῶν τεθνηκότων ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας
- 32 **І все, що впаде на нього, коли вони мертві, буде нечисте, кожна річ, з дерева, або з одежі, або з шкури, або з грубої тканини, кожна річ, що вживається до праці, в воду треба покласти її, і будуть нечисті аж до вечора, а потому стануть чистими.**
The dead body of any of these, falling on anything, will make that thing unclean; if it is any vessel of wood, or clothing, or skin, or bag, whatever it is, if it is used for any purpose, it will have to be put into water, and will be unclean till evening; after that it will be clean.
καὶ πᾶν ἐφ' ὃ ἂν ἐπιπέσῃ ἀπ' αὐτῶν τεθνηκότων αὐτῶν ἀκάθαρτον ἔσται ἀπὸ παντὸς σκεύους ξυλίνου ἢ ἱματίου ἢ δέρματος ἢ σάκκου πᾶν σκεῦος ὃ ἐὰν ποιηθῇ ἔργον ἐν αὐτῷ εἰς ὕδωρ βαφήσεται καὶ ἀκάθαρτον ἔσται ἕως ἑσπέρας καὶ καθαρὸν ἔσται
- 33 **А всякий глиняний посуд, що з них упаде що до його середини, усе, що в середині його, стане нечисте, а його розіб'єте.**
And if one of them gets into any vessel of earth, whatever is in the vessel will be unclean and the vessel will have to be broken.
καὶ πᾶν σκεῦος ὀστράκινον εἰς ὃ ἐὰν πέσῃ ἀπὸ τούτων ἔνδον ὅσα ἐὰν ἔνδον ἢ ἀκάθαρτα ἔσται καὶ αὐτὸ συντριβήσεται
- 34 **Кожна їжа, що їсться, на якій була вода з такого посуду, буде нечиста; а кожен напій, що п'ється, у кожнім таким посуді стане нечистим.**
Any food in it, and anything on which water from it comes, will be unclean: any drink taken from such a vessel will be unclean.
καὶ πᾶν βρῶμα ὃ ἔσθεται εἰς ὃ ἐὰν ἐπέλθῃ ἐπ' αὐτὸ ὕδωρ ἀκάθαρτον ἔσται καὶ πᾶν ποτὸν ὃ πίνεται ἐν παντὶ ἀγγεῖῳ ἀκάθαρτον ἔσται
- 35 **І все, що на нього впаде з їхнього падла, стане нечисте: піч та огнище буде розвалене, вони нечисті, і нечисті будуть для вас.**
Any part of the dead body of one of these, falling on anything, will make it unclean; if it is an oven or a cooking-pot it will have to be broken: they are unclean and will be unclean to you.
καὶ πᾶν ὃ ἐὰν πέσῃ ἀπὸ τῶν θνησιμαίων αὐτῶν ἐπ' αὐτὸ ἀκάθαρτον ἔσται κλίβανοι καὶ κυθρόποδες καθαιρεθήσονται ἀκάθαρτα ταῦτά ἐστιν καὶ ἀκάθαρτα ταῦτα ὑμῖν ἔσονται
- 36 **Тільки джерело та яма, збір води, будуть чисті. А хто доторкнеться до їхнього падла, буде нечистий.**
But at the same time a fountain or a place where water is stored for use will be clean; but anyone touching their dead bodies will be unclean.
πλὴν πηγῶν ὑδάτων καὶ λάκκου καὶ συναγωγῆς ὕδατος ἔσται καθαρὸν ὃ δὲ ἀπτόμενος τῶν θνησιμαίων αὐτῶν ἀκάθαρτος ἔσται
- 37 **А коли що впаде з їхнього падла на всяке насіння сівби, що сіється, чисте воно.**
If any part of the dead body of one of these gets on to any seed for planting, it is clean;
ἐὰν δὲ ἐπιπέσῃ τῶν θνησιμαίων αὐτῶν ἐπὶ πᾶν σπέρμα σπόριμον ὃ σπαρήσεται καθαρὸν ἔσται
- 38 **А коли буде налита вода на насіння, і впаде на нього з їхнього падла, нечисте воно для вас.**
But if water is put on the seed, and any part of the dead body gets on to it, it will be unclean to you.
ἐὰν δὲ ἐπιχυθῇ ὕδωρ ἐπὶ πᾶν σπέρμα καὶ ἐπιπέσῃ τῶν θνησιμαίων αὐτῶν ἐπ' αὐτὸ ἀκάθαρτόν ἐστιν ὑμῖν
- 39 **А коли помре що з худоби, що вона на їжу для вас, то хто доторкнеться падла її, той буде нечистий аж до вечора.**
And if any beast which may be used for food comes to a natural death, anyone touching its dead body will be unclean till evening.
ἐὰν δὲ ἀποθάνῃ τῶν κτηνῶν ὃ ἐστὶν ὑμῖν τοῦτο φαγεῖν ὁ ἀπτόμενος τῶν θνησιμαίων αὐτῶν ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας
- 40 **А хто їсть із падла її, той випере одягу свою, і буде нечистий аж до вечора. І хто носить падло її, той випере одягу свою, і буде нечистий аж до вечора.**
And he who makes use of any part of its body for food is to have his clothing washed and be unclean till evening; and anyone taking away its body is to have his clothing washed and be unclean till evening.
καὶ ὃ ἐσθίων ἀπὸ τῶν θνησιμαίων τούτων πλυνεῖ τὰ ἱμάτια καὶ ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας καὶ ὁ αἶρων ἀπὸ θνησιμαίων αὐτῶν πλυνεῖ τὰ ἱμάτια καὶ λούσεται ὕδατι καὶ ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας
- 41 **А все плазуюче, що плазує по землі, гидота воно, не буде їстися.**
Everything which goes flat on its body on the earth is disgusting, and is not to be used for food.
καὶ πᾶν ἑρπετόν ὃ ἔρπει ἐπὶ τῆς γῆς βδέλυγμα τοῦτο ἔσται ὑμῖν οὐ βρωθήσεται

- 42 Усе, що повзає на животі, і все, що повзає на чотирьох, аж до всього, що багатоножне, усе плазуюче, що плазує по землі, не будете їм їсти, бо гідота вони.
Whatever goes on its stomach or on four feet or has a great number of feet, even all those going flat on the earth, may not be used for food, for they are disgusting.
καὶ πᾶς ὁ πορευόμενος ἐπὶ κοιλίας καὶ πᾶς ὁ πορευόμενος ἐπὶ τέσσαρα διὰ παντός ὁ πολυπληθεὶ ποσὶν ἐν πᾶσιν τοῖς ἐρπετοῖς τοῖς ἐρπουσιν ἐπὶ τῆς γῆς οὐ φάγεσθε αὐτό ὅτι βδέλυγμα ὑμῖν ἐστὶν
- 43 ¶ Не занечишуйте душ своїх усім плазуючим, що плазує, і не зробіться нечисті ними, і не станете нечисті ними.
You are not to make yourselves disgusting with anything which goes about flat on the earth; you may not make yourselves unclean with them, in such a way that you are not holy to me.
καὶ οὐ μὴ βδελύξητε τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἐν πᾶσι τοῖς ἐρπετοῖς τοῖς ἐρπουσιν ἐπὶ τῆς γῆς καὶ οὐ μιανθήσεσθε ἐν τούτοις καὶ οὐκ ἀκάθαρτοι ἔσεσθε ἐν αὐτοῖς
- 44 Бо Я Господь, Бог ваш, і ви освятитесь, і будьте святі, бо святий Я, і не занечишуйте душ своїх усяким плазуючим, що плазує по землі.
For I am the Lord your God: for this reason, make and keep yourselves holy, for I am holy; you are not to make yourselves unclean with any sort of thing which goes about flat on the earth.
ὅτι ἐγὼ εἰμι κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν καὶ ἀγιασθήσεσθε καὶ ἅγιοι ἔσεσθε ὅτι ἅγιός εἰμι ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν καὶ οὐ μιανεῖτε τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἐν πᾶσιν τοῖς ἐρπετοῖς τοῖς κινουμένοις ἐπὶ τῆς γῆς
- 45 Бо Я Господь, що вивів вас із єгипетського краю, щоб бути для вас Богом. І будьте святі, бо святий Я.
For I am the Lord, who took you out of the land of Egypt, to be your God; so be you holy, for I am holy.
ὅτι ἐγὼ εἰμι κύριος ὁ ἀναγαγὼν ὑμᾶς ἐκ γῆς αἰγύπτου εἶναι ὑμῶν θεὸς καὶ ἔσεσθε ἅγιοι ὅτι ἅγιός εἰμι ἐγὼ κύριος
- 46 Оце закон про худобу, і про птаство, і про всяку живу звірину, що рухасться в воді, і про всяку душу, що плазує по землі,
This is the law about beasts and birds and every living thing moving in the waters, and every living thing which goes flat on the earth:
οὗτος ὁ νόμος περὶ τῶν κτηνῶν καὶ τῶν πετεινῶν καὶ πάσης ψυχῆς τῆς κινουμένης ἐν τῷ ὕδατι καὶ πάσης ψυχῆς ἐρπούσης ἐπὶ τῆς γῆς
- 47 щоб відділювати між нечистим та між чистим, і між звіриною, що їсться, та між звіриною, що не їсться.
Marking out the unclean from the clean, and the living thing which may be used for food from that which may not.
διαστελεῖται ἀνὰ μέσον τῶν ἀκαθάρτων καὶ ἀνὰ μέσον τῶν καθάρων καὶ ἀνὰ μέσον τῶν ζωογονούντων τὰ ἐσθίμενα καὶ ἀνὰ μέσον τῶν ζωογονούντων τὰ μὴ ἐσθίμενα
- 1 ¶ І Господь промовляв до Мойсея, говорячи:
And the Lord said to Moses,
καὶ ἐλάλησεν κύριος πρὸς μουσῆν λέγων
- 2 Промовляй до Ізраїлевих синів, говорячи: Коли жінка зачне, і породить дитя чоловічої статі, то буде нечиста сім день; як за днів нечистоти місячного її, буде нечиста вона.
Say to the children of Israel, If a woman is with child and gives birth to a male child, she will be unclean for seven days, as when she is unwell.
λάλησον τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτοὺς γυνή ἦτις ἐὰν σπερματισθῆ καὶ τέκη ἄρσεν καὶ ἀκάθαρτος ἔσται ἐπτὰ ἡμέρας κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ χωρισμοῦ τῆς ἀφέδρου αὐτῆς ἀκάθαρτος ἔσται
- 3 А восьмого дня буде обрізане тіло крайньої плоти його.
And on the eighth day let him be given circumcision.
καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ περιτεμεῖ τὴν σάρκα τῆς ἀκροβυστίας αὐτοῦ
- 4 І буде вона сидіти в крові очищення тридцять день і три дні. До всякої святощі не буде вона доторкатися, а до святини не ввійде аж до виповнення днів очищення її.
And she will be unclean for thirty-three days till the flow of her blood is stopped; no holy thing may be touched by her, and she may not come into the holy place, till the days for making her clean are ended.
καὶ τριάκοντα ἡμέρας καὶ τρεῖς καθήσεται ἐν αἵματι ἀκαθάρτου αὐτῆς παντὸς ἁγίου οὐχ ἄψεται καὶ εἰς τὸ ἁγιαστήριον οὐκ εἰσελεύσεται ἕως ἂν πληρωθῶσιν αἱ ἡμέραι καθάρσεως αὐτῆς
- 5 А якщо породить дитя жіночої статі, то буде нечиста вона два тижні, як за нечистоти її місячної, і буде сидіти вона на крові очищення шістьдесят день і шість день.
But if she gives birth to a female child, then she will be unclean for two weeks, as when she is unwell; and she will not be completely clean for sixty-six days.
ἐὰν δὲ θῆλυ τέκη καὶ ἀκάθαρτος ἔσται δις ἐπτὰ ἡμέρας κατὰ τὴν ἀφέδρον καὶ ἐξήκοντα ἡμέρας καὶ ἐξ καθεσθήσεται ἐν αἵματι ἀκαθάρτου αὐτῆς
- 6 ¶ А по виповненні днів очищення її за сина або за дочку, принесе вона однорічне ягня на цілопалення, та голубеня або горлицю на жертву за гріх, до входу скинії заповіді до священника.
And when the days are ended for making her clean for a son or a daughter, let her take to the priest at the door of the Tent of meeting, a lamb of the first year for a burned offering and a young pigeon or a dove for a sin-offering:
καὶ ὅταν ἀναπληρωθῶσιν αἱ ἡμέραι καθάρσεως αὐτῆς ἐφ' υἱῷ ἢ ἐπὶ θυγατρὶ προσοίσει ἄμνον ἐνιαύσιον ἄμωμον εἰς ὄλοκαύτωμα καὶ νεοσσὸν περιστερᾶς ἢ τρυγὸνα περὶ ἁμαρτίας ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου πρὸς τὸν ἱερέα
- 7 І він принесе це перед Господнє лице, і очистити її, і вона очиститься від джерела своєї крові. Це закон про породіллю дитини чоловічої або жіночої статі.
And the priest is to make an offering of it before the Lord and take away her sin, and she will be made clean from the flow of her blood. This is the law for a woman who gives birth to a male or a female.
καὶ προσοίσει ἔναντι κυρίου καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτῆς ὁ ἱερεὺς καὶ καθαριεῖ αὐτὴν ἀπὸ τῆς πηγῆς τοῦ αἵματος αὐτῆς οὗτος ὁ νόμος τῆς τικτοῦσης ἄρσεν ἢ θῆλυ

- 8 А коли рука її не спроможеться на ягня, то візьме вона дві горлиці або двох голубенят, одне на цілопалення й одне на жертву за гріх, й очистить її священник, і вона стане чиста.
And if she has not money enough for a lamb, then let her take two doves or two young pigeons, one for a burned offering and the other for a sin-offering, and the priest will take away her sin and she will be clean,
 ἐὰν δὲ μὴ εὐρίσκη ἡ χεὶρ αὐτῆς τὸ ἱκανὸν εἰς ἄμνον καὶ λήμνεται δύο τρυγόνας ἢ δύο νεοσσούς περιστερῶν μίαν εἰς ὀλοκαύτωμα καὶ μίαν περὶ ἁμαρτίας καὶ ἐξιλιάσεται περὶ αὐτῆς ὁ ἱερεὺς καὶ καθαρῶσθήσεται
- 1 ¶ I Господь промовляв до Мойсея й Аарона, говорячи:
And the Lord said to Moses and Aaron,
 καὶ ἐλάλησεν κύριος πρὸς μουσῆν καὶ ααρὼν λέγων
- 2 Чоловік, коли буде на шкірі тіла його напухлина, або лишай, або біла пляма, і буде на шкірі тіла його ніби болячка прокази, то буде спроваджений він до священника Аарона або одного з синів його, священників.
If a man has on his skin a growth or a mark or a white place, and it becomes the disease of a leper, let him be taken to Aaron the priest, or to one of the priests, his sons;
 ἀνθρώπῳ ἐάν τινι γένηται ἐν δέρματι χρωτὸς αὐτοῦ οὐλὴ σημασίας τηλαυγῆς καὶ γένηται ἐν δέρματι χρωτὸς αὐτοῦ ἀφῆ λέπρας καὶ ἀχθήσεται πρὸς ααρὼν τὸν ἱερέα ἢ ἓνα τῶν υἱῶν αὐτοῦ τῶν ἱερέων
- 3 I огляне священник ту болячку на шкірі тіла, а волосся на болячці перемінилося на біле, і вигляд болячки глибший від шкіри тіла його, болячка прокази воно. I огляне її священник, і визнає його за нечистого.
And if, when the priest sees the mark on his skin, the hair on the place is turned white and the mark seems to go deeper than the skin, it is the mark of a leper: and the priest, after looking at him, will say that he is unclean.
 καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς τὴν ἀφῆν ἐν δέρματι τοῦ χρωτὸς αὐτοῦ καὶ ἡ θριξὶς ἐν τῇ ἀφῇ μεταβάλλῃ λευκῇ καὶ ἡ ὄψις τῆς ἀφῆς ταπεινὴ ἀπὸ τοῦ δέρματος τοῦ χρωτὸς ἀφῆ λέπρας ἐστὶν καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς καὶ αἰμανεῖ αὐτόν
- 4 А якщо болячка біла вона на шкірі тіла його, а вигляд її не глибший від шкіри, і волосся її не перемінилося на біле, то замкне священник хворого на сім день.
But if the mark on his skin is white, and does not seem to go deeper than the skin, and the hair on it is not turned white, then the priest will keep him shut up for seven days;
 ἐὰν δὲ τηλαυγῆς λευκῇ ᾖ ἐν τῷ δέρματι τοῦ χρωτὸς καὶ ταπεινὴ μὴ ᾖ ἢ ἡ ὄψις αὐτῆς ἀπὸ τοῦ δέρματος καὶ ἡ θριξὶς αὐτοῦ οὐ μετέβαλεν τρίχα λευκὴν αὐτῇ δὲ ἐστὶν ἁμαυρὰ καὶ ἀφοριεῖ ὁ ἱερεὺς τὴν ἀφῆν ἑπτὰ ἡμέρας
- 5 I огляне її священник сьомого дня, а ось болячка, на погляд його, спинилася, не поширилася та болячка по шкірі, то замкне його священник удруге на сім день.
And the priest is to see him on the seventh day; and if, in his opinion, the place on his skin has not become worse and is not increased in size, then the priest will keep him shut up for seven days more:
 καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς τὴν ἀφῆν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ καὶ ἰδοὺ ἡ ἀφῆ μένει ἐναντίον αὐτοῦ οὐ μετέπεσεν ἡ ἀφῆ ἐν τῷ δέρματι καὶ ἀφοριεῖ αὐτόν ὁ ἱερεὺς ἑπτὰ ἡμέρας τὸ δεῦτερον
- 6 I огляне його священник сьомого дня вдруге, а ось болячка поблідла, не поширилася та болячка по шкірі, то священник визнає його за чистого, лишай вона. I випере він одягу свою та й стане чистий.
And the priest is to see him again on the seventh day; and if the mark is less bright and is not increased on his skin, then let the priest say that he is clean: it is only a skin-mark, and after his clothing has been washed he will be clean.
 καὶ ὄψεται αὐτόν ὁ ἱερεὺς τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ τὸ δεῦτερον καὶ ἰδοὺ ἁμαυρὰ ἡ ἀφῆ οὐ μετέπεσεν ἡ ἀφῆ ἐν τῷ δέρματι καθαρῶσεται αὐτόν ὁ ἱερεὺς σημασία γὰρ ἐστὶν καὶ πλυνάμενος τὰ ἱμάτια καθαρὸς ἔσται
- 7 А якщо справді пошириться лишай той по шкірі по явленні священнику на очищення його, то явиться він удруге до священника.
But if the size of the mark on his skin is increased after he has been seen by the priest, let him go to the priest again:
 ἐὰν δὲ μεταβαλοῦσα μεταπέσῃ ἡ σημασία ἐν τῷ δέρματι μετὰ τὸ ἰδεῖν αὐτόν τὸν ἱερέα τοῦ καθαρῶσαι αὐτόν καὶ ὀφθήσεται τὸ δεῦτερον τῷ ἱερεῖ
- 8 I огляне священник, а ось лишай той поширився по шкірі, то священник визнає його за нечистого, проказа воно.
And if, after looking at him, he sees that the mark is increased in his skin, let the priest say that he is unclean; he is a leper.
 καὶ ὄψεται αὐτόν ὁ ἱερεὺς καὶ ἰδοὺ μετέπεσεν ἡ σημασία ἐν τῷ δέρματι καὶ μανεῖ αὐτόν ὁ ἱερεὺς λέπρα ἐστὶν
- 9 Коли буде на людині болячка прокази, то буде приведена до священника.
When the disease of a leper is seen on a man, let him be taken to the priest;
 καὶ ἀφῆ λέπρας ἐὰν γένηται ἐν ἀνθρώπῳ καὶ ἤξει πρὸς τὸν ἱερέα
- 10 I огляне священник, а ось на шкірі біла напухлина, і вона перемінила волосся на біле, і на напухлині ріст живого м'яса,
And if the priest sees that there is a white growth on the skin, and the hair is turned white, and there is diseased flesh in the growth,
 καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς καὶ ἰδοὺ οὐλὴ λευκῇ ἐν τῷ δέρματι καὶ αὕτη μετέβαλεν τρίχα λευκὴν καὶ ἀπὸ τοῦ ὕγιους τῆς σαρκὸς τῆς ζώσης ἐν τῇ οὐλῇ

- 11 to це стара проказа на шкірі тіла його. І священник визнає його за нечистого, але не замкне його, бо справді давно він нечистий.
It is an old disease in the skin of his flesh, and the priest will say that he is unclean; he will not have to be shut up, for he is clearly unclean.
λέπρα παλαιουμένη ἐστὶν ἐν τῷ δέρματι τοῦ χρωτός ἐστιν καὶ μιανεῖ αὐτὸν ὁ ἱερεὺς καὶ ἀφοριεῖ αὐτόν ὅτι ἀκάθαρτός ἐστιν
- 12 А якщо справді кинеться та проказа по шкірі, і покрисе та проказа всю шкіру хворого від голови його аж до ніг його, куди лиш глянуть очі священникові,
And if the disease comes out all over his skin, from his head to his feet, as far as the priest is able to see,
ἐὰν δὲ ἐξανθοῦσα ἐξανθήσῃ ἡ λέπρα ἐν τῷ δέρματι καὶ καλύψῃ ἡ λέπρα πᾶν τὸ δέρμα τῆς ἀφῆς ἀπὸ κεφαλῆς ἕως ποδῶν καθ' ὅλην τὴν ὄρασιν τοῦ ἱερέως
- 13 і огляне священник, а ось проказа та покрила все тіло його, то він визнає за чисту ту болячку: вся вона перемінилася на білу, чиста вона.
And if the priest sees that all his flesh is covered with the leper's disease, the priest will say that he is clean: it is all turned white, he is clean.
καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς καὶ ἰδοῦ ἐκάλυψεν ἡ λέπρα πᾶν τὸ δέρμα τοῦ χρωτός καὶ καθαριεῖ αὐτόν ὁ ἱερεὺς τὴν ἀφήν ὅτι πᾶν μετέβαλεν λευκὸν καθαρὸν ἐστὶν
- 14 А того дня, коли в ній побачиться живе м'ясо, він стане нечистий.
But whenever diseased flesh is seen on him, he will be unclean.
καὶ ἢ ἂν ἡμέρα ὀφθῇ ἐν αὐτῷ χρώς ζῶν μιανθήσεται
- 15 І огляне священник живе м'ясо, і визнає його за нечистого; те живе м'ясо нечисте воно, проказа воно.
And when the priest sees the diseased flesh he will say that he is unclean; the diseased flesh is unclean, he is a leper.
καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς τὸν χρωτᾶ τὸν ὑγιῆ καὶ μιανεῖ αὐτόν ὁ χρώς ὁ ὑγιῆς ὅτι ἀκάθαρτός ἐστιν λέπρα ἐστὶν
- 16 Або коли живе м'ясо знову переміниться на біле, то він прийде до священника.
Or if the diseased flesh is turned again and changed to white then he is to come to the priest,
ἐὰν δὲ ἀποκαταστῇ ὁ χρώς ὁ ὑγιῆς καὶ μεταβάλῃ λευκὴ καὶ ἐλεύσεται πρὸς τὸν ἱερέα
- 17 І огляне його священник, а ось перемінилася болячка на білу, то священник визнає ту болячку за чисту, чиста вона.
And the priest will see him: and if the place is turned white, then the priest will say that he is free from the disease.
καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς καὶ ἰδοῦ μετέβαλεν ἡ ἀφή εἰς τὸ λευκὸν καὶ καθαριεῖ ὁ ἱερεὺς τὴν ἀφήν καθαρὸς ἐστὶν
- 18 ¶ А тіло, коли буде на ньому на шкірі його гнояк, і він вилікуваний,
And if a bad place has come out on the skin and is well again,
καὶ σὰρξ ἐὰν γένηται ἐν τῷ δέρματι αὐτοῦ ἔλκος καὶ ὑγιασθῇ
- 19 а на місці гнояка буде біла напухлина, або біла, червонява пляма, то покажеться священникові.
And on the same place there is a white growth of a bright mark, red and white, then let the priest see it;
καὶ γένηται ἐν τῷ τόπῳ τοῦ ἔλκουσ οὐλὴ λευκὴ ἢ τηλαυγῆς λευκαίνουσα ἢ πυρρῖζουσα καὶ ὀφθήσεται τῷ ἱερεῖ
- 20 І огляне священник, а ось вигляд її нижчий від шкіри, а волосся її перемінилося на біле, то священник визнає її за нечисту, болячка прокази вона, вона кинулась на гнояку.
And after looking at it, if it seems to go deeper than the skin, and the hair on it is turned white, then the priest will say that the man is unclean: it is the leper's disease, it has come out in the bad place.
καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς καὶ ἰδοῦ ἡ ὄψις ταπεινότερα τοῦ δέρματος καὶ ἡ θριξ αὐτῆς μετέβαλεν εἰς λευκὴν καὶ μιανεῖ αὐτόν ὁ ἱερεὺς λέπρα ἐστὶν ἐν τῷ ἔλκει ἐξήνησεν
- 21 А якщо огляне її священник, а ось нема в ній білого волосся, і вона не нижча від шкіри, і вона бліда, то замкне його священник на сім день.
But if, after looking at it, he sees that there are no white hairs on it, and it is not deeper than the skin, and it is not very bright, then let the priest keep him shut up for seven days:
ἐὰν δὲ ἴδῃ ὁ ἱερεὺς καὶ ἰδοῦ οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῷ θριξ λευκὴ καὶ ταπεινὸν μὴ ἢ ἀπὸ τοῦ δέρματος τοῦ χρωτός καὶ αὐτὴ ἢ ἀμαυρὰ ἀφοριεῖ αὐτόν ὁ ἱερεὺς ἐπτὰ ἡμέρας
- 22 А якщо справді пошириться по шкірі, то священник визнає його за нечистого, болячка прокази вона.
And if it is increasing on the skin, the priest will say that he is unclean: it is a disease.
ἐὰν δὲ διαχέηται ἐν τῷ δέρματι καὶ μιανεῖ αὐτόν ὁ ἱερεὺς ἀφή λέπρας ἐστὶν ἐν τῷ ἔλκει ἐξήνησεν
- 23 А якщо біла пляма спинилася на своєму місці, не поширилася, вона струп чиряка, і священник визнає його за чистого.
But if the bright mark keeps in the same place and gets no greater, it is the mark of the old wound, and the priest will say that he is clean.
ἐὰν δὲ κατὰ χώραν μείνῃ τὸ τηλαύγημα καὶ μὴ διαχέηται οὐλὴ τοῦ ἔλκουσ ἐστὶν καὶ καθαριεῖ αὐτόν ὁ ἱερεὺς
- 24 Або тіло, коли буде на шкірі його опалення від огню, і буде заріст того опалення плямкою білою червонявою або білою,
Or if there is a burn on the skin of the flesh, and if the diseased flesh in the burn becomes a bright place, red and white or white,
καὶ σὰρξ ἐὰν γένηται ἐν τῷ δέρματι αὐτοῦ κατάκαυμα πυρός καὶ γένηται ἐν τῷ δέρματι αὐτοῦ τὸ ὑγιασθὲν τοῦ κατακαύματος ἀγάζον τηλαυγὲς λευκὸν ὑποπυρρῖζον ἢ ἐκλευκον

- 25 то огляне її священник, а ось перемінилось волосся в плямі на біле, а вид її глибший від шкіри, проказа вона, в опаленні кинулась. І визнає священник його за нечистого, болячка прокази ази вона.
The priest is to see it: and if the hair on the bright place is turned white and it seems to go deeper than the skin, he is a leper: it has come out in the burn, and the priest will say that he is unclean: it is the leper's disease.
 και ὄψεται αὐτὸν ὁ ἱερεὺς καὶ ἰδοὺ μετέβαλεν θριξὶ λευκῇ εἰς τὸ ἀυγάζον καὶ ἡ ὄψις αὐτοῦ ταπεινὴ ἀπὸ τοῦ δέρματος λέπρα ἐστὶν ἐν τῷ κατακαύματι ἐξήνθησεν καὶ μιανεῖ αὐτὸν ὁ ἱερεὺς ἀφ' ἑλέπρας ἐστὶν
- 26 А якщо священник огляне її, а ось у плямі нема білого волосу, і вона не нижча від шкіри, і вона бліда, то священник замкне його на сім день.
But if, after looking at it, the priest sees that there is no white hair on the bright place, and it is not deeper than the skin, and is not very bright, then let the priest keep him shut up for seven days:
 ἐὰν δὲ ἴδῃ ὁ ἱερεὺς καὶ ἰδοὺ οὐκ ἔστιν ἐν τῷ ἀυγάζοντι θριξὶ λευκῇ καὶ ταπεινὸν μὴ ἢ ἀπὸ τοῦ δέρματος αὐτὸ δὲ ἀμυρόν καὶ ἀφοριεῖ αὐτὸν ὁ ἱερεὺς ἑπτὰ ἡμέρας
- 27 І огляне його священник восьмого дня. Якщо справді пошириться по шкірі, то священник визнає його за нечистого, болячка прокази вона.
And the priest is to see him again on the seventh day; if it is increased in the skin, then the priest will say that he is unclean: it is the leper's disease.
 και ὄψεται αὐτὸν ὁ ἱερεὺς τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ ἐὰν δὲ διαχύσει διαχέεται ἐν τῷ δέρματι καὶ μιανεῖ αὐτὸν ὁ ἱερεὺς ἀφ' ἑλέπρας ἐστὶν ἐν τῷ ἔλκει ἐξήνθησεν
- 28 А якщо пляма спиниться на своїм місці, не поширилася по шкірі, і вона бліда, вона напухлина опалення. І священник визнає його за чистого, бо струп опалення вона.
And if the bright place keeps the same size and gets no greater on the skin, but is less bright, it is the effect of the burn, and the priest will say that he is clean: it is the mark of the burn.
 ἐὰν δὲ κατὰ χώραν μείνῃ τὸ ἀυγάζον καὶ μὴ διαχυθῇ ἐν τῷ δέρματι αὐτῇ δὲ ἢ ἀμυρὰ ἢ οὐλὴ τοῦ κατακαύματος ἐστὶν καὶ καθαριεῖ αὐτὸν ὁ ἱερεὺς ὁ γὰρ χαρακτήρ τοῦ κατακαύματος ἐστὶν
- 29 А чоловік або жінка, коли буде на кому болячка на голові або на бороді,
And when a man or a woman has a disease on the head, or in the hair of the chin,
 και ἀνδρὶ καὶ γυναικὶ ἐὰν γένηται ἐν αὐτοῖς ἀφ' ἑλέπρας ἐν τῇ κεφαλῇ ἢ ἐν τῷ πώγωνι
- 30 то священник огляне ту болячку, а ось вид її глибший від шкіри, а в ній жовтий, тонкий волос, то священник визнає його за нечисту, парші вона, вона проказа голови або бороди.
Then the priest is to see the diseased place: and if it seems to go deeper than the skin, and if there is thin yellow hair in it, then the priest will say that he is unclean: he has the mark of the leper's disease on his head or in the hair of his chin.
 και ὄψεται ὁ ἱερεὺς τὴν ἀφὴν καὶ ἰδοὺ ἡ ὄψις αὐτῆς ἐγκουλοτέρα τοῦ δέρματος ἐν αὐτῇ δὲ θριξὶ ξανθίζουσα λεπτή καὶ μιανεῖ αὐτὸν ὁ ἱερεὺς θραῦσμα ἐστὶν λέπρα τῆς κεφαλῆς ἢ λέπρα τοῦ πώγωνος ἐστὶν
- 31 А коли священник огляне болячку парші, а ось вид її не глибший від шкіри, і в ній нема чорного волосу, то священник замкне хворого на парші на сім день.
And after looking at the diseased place, if it does not seem to go deeper than the skin, and there is no black hair in it, then the priest will have him shut up for seven days:
 και ἐὰν ἴδῃ ὁ ἱερεὺς τὴν ἀφὴν τοῦ θραύσματος καὶ ἰδοὺ οὐχ ἡ ὄψις ἐγκουλοτέρα τοῦ δέρματος καὶ θριξὶ ξανθίζουσα οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῇ καὶ ἀφοριεῖ ὁ ἱερεὺς τὴν ἀφὴν τοῦ θραύσματος ἑπτὰ ἡμέρας
- 32 І огляне священник ту болячку сьомого дня, а ось не поширилися парші, і волосся в них не стали жовті, а вид парші не глибший від шкіри,
And on the seventh day the priest will see the place: and if it is not increased, and there is no yellow hair in it, and it does not seem to go deeper than the skin,
 και ὄψεται ὁ ἱερεὺς τὴν ἀφὴν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ καὶ ἰδοὺ οὐ διεχύθη τὸ θραῦσμα καὶ θριξὶ ξανθίζουσα οὐκ ἔστιν ἐν αὐτῇ καὶ ἡ ὄψις τοῦ θραύσματος οὐκ ἔστιν κοιλὴ ἀπὸ τοῦ δέρματος
- 33 то він поголиться, а парші не поголить. І замкне священник хворого на парші вдруге на сім день.
Then his hair is to be cut off, but not on the diseased place, and he is to be shut up for seven days more:
 και ξυρηθήσεται τὸ δέρμα τὸ δὲ θραῦσμα οὐ ξυρηθήσεται καὶ ἀφοριεῖ ὁ ἱερεὺς τὸ θραῦσμα ἑπτὰ ἡμέρας τὸ δεύτερον
- 34 І огляне священник парші сьомого дня, а ось парші не поширилися по шкірі, і їхній вид не глибший від шкіри, то священник визнає його за чистого, і він випере одягу свою, і стане чистий.
And on the seventh day the priest will see the place: and if it is not increased, and does not seem to go deeper than the skin, the priest will say that he is clean: and after his clothing has been washed he will be clean.
 και ὄψεται ὁ ἱερεὺς τὸ θραῦσμα τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ καὶ ἰδοὺ οὐ διεχύθη τὸ θραῦσμα ἐν τῷ δέρματι μετὰ τὸ ξυρηθῆναι αὐτόν καὶ ἡ ὄψις τοῦ θραύσματος οὐκ ἔστιν κοιλὴ ἀπὸ τοῦ δέρματος καὶ καθαρῶς αὐτὸν ὁ ἱερεὺς καὶ πλυνάμενος τὰ ἱμάτια καθαρὸς ἔσται
- 35 А якщо справді поширяться парші по шкірі по його очищенні,
But if the disease in his skin becomes worse after he has been made clean,
 ἐὰν δὲ διαχύσει διαχέεται τὸ θραῦσμα ἐν τῷ δέρματι μετὰ τὸ καθαρισθῆναι αὐτόν
- 36 то священник огляне його, а ось поширились парші по шкірі, то священник не буде досліджувати щодо жовтого волосся, нечистий він.
Then the priest is to see him: and if the mark is increased, the priest, without looking for the yellow hair, will say that he is unclean.
 και ὄψεται ὁ ἱερεὺς καὶ ἰδοὺ διακέχεται τὸ θραῦσμα ἐν τῷ δέρματι οὐκ ἐπισκέπεται ὁ ἱερεὺς περὶ τῆς τριχὸς τῆς ξανθῆς ὅτι ἀκάθαρτός ἐστιν

- 37 А якщо, на його погляд парші спинилися, і в них виросло чорне волосся, то парші вилікувані, він чистий. І священник визнає його за чистого.
But if, in his opinion, the growth is stopped, and black hair has come up on it, the disease has gone; he is clean and the priest will say that he is clean.
ἐὰν δὲ ἐνώπιον μείνῃ τὸ θραῦσμα ἐπὶ χόρας καὶ θριξὶ μέλαινα ἀνατεῖλῃ ἐν αὐτῷ ὑγιᾶκεν τὸ θραῦσμα καθαρὸς ἐστὶν καὶ καθαριεῖ αὐτὸν ὁ ἱερεὺς
- 38 ¶ А чоловік або жінка, коли на шкірі їхнього тіла буде багато білих плям,
And if a man or a woman has bright marks on the skin of their flesh, that is, bright white marks,
καὶ ἀνδρὶ ἢ γυναικὶ ἐὰν γένηται ἐν δέρματι τῆς σαρκὸς αὐτοῦ ἀυγάσματα ἀυγάζοντα λευκαθίζοντα
- 39 то огляне священник, а ось на шкірі їхнього тіла бліді білі плями, лишай воно, кинувся на шкірі, чистий він.
Then the priest is to see them: and if the white marks on their skin are not very bright, it is a skin disease which has come out on the skin; he is clean.
καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς καὶ ἰδοὺ ἐν δέρματι τῆς σαρκὸς αὐτοῦ ἀυγάσματα ἀυγάζοντα λευκαθίζοντα ἀλόφος ἐστὶν καθαρὸς ἐστὶν ἐξανθεῖ ἐν τῷ δέρματι τῆς σαρκὸς αὐτοῦ καθαρὸς ἐστὶν
- 40 А коли в кого облізе голова його, лисий він, він чистий.
And if a man's hair has come out and he has no hair, still he is clean.
ἐὰν δὲ τινι μαδήσῃ ἢ κεφαλῇ αὐτοῦ φαλακρὸς ἐστὶν καθαρὸς ἐστὶν
- 41 А якщо голова його облізла спереду його, лисий він спереду, він чистий.
And if the hair has gone from the front part of his head, so that he has no hair there, still he is clean.
ἐὰν δὲ κατὰ πρόσωπον μαδήσῃ ἢ κεφαλῇ αὐτοῦ ἀναφάλαντός ἐστιν καθαρὸς ἐστὶν
- 42 А коли на лисині ззаду або на лисині спереду буде біла червонява болячка, це проказа, кинулась вона в лисині задній його або в лисині передній його.
But if, on his head or on his brow, where he has no hair, there is a red and white place, it is the disease of the leper coming out on his head or on his brow.
ἐὰν δὲ γένηται ἐν τῷ φαλακρώματι αὐτοῦ ἢ ἐν τῷ ἀναφαλαντώματι αὐτοῦ ἀφή λευκὴ ἢ πυρρίζουσα λέπρα ἐστὶν ἐν τῷ φαλακρώματι αὐτοῦ ἢ ἐν τῷ ἀναφαλαντώματι αὐτοῦ
- 43 І огляне його священник, а ось напухлина болячки біла червонява в лисині задній його або в лисині передній його, як вигляд прокази на шкірі тіла,
Then if the priest sees that the growth of the disease has become red and white on his head or on his brow where there is no hair, like the mark in the skin of a leper;
καὶ ὄψεται αὐτὸν ὁ ἱερεὺς καὶ ἰδοὺ ἢ ὄψις τῆς ἀφῆς λευκὴ πυρρίζουσα ἐν τῷ φαλακρώματι αὐτοῦ ἢ ἐν τῷ ἀναφαλαντώματι αὐτοῦ ὡς εἶδος λέπρας ἐν δέρματι τῆς σαρκὸς αὐτοῦ
- 44 то це чоловік прокажений, нечистий він. Конче визнає священник його за нечистого, на голові його болячка його.
He is a leper and unclean; the priest is to say that he is most certainly unclean: the disease is in his head.
ἄνθρωπος λεπρὸς ἐστὶν μιάσει μιανεῖ αὐτὸν ὁ ἱερεὺς ἐν τῇ κεφαλῇ αὐτοῦ ἢ ἀφῆ αὐτοῦ
- 45 А прокажений, що проказа на ньому, одежа його буде роздерта, а голова його буде відкрита, і по уста закрис, і буде кричати: Нечистий, нечистий!
And the leper who has the disease on him is to go about with signs of grief, with his hair loose and his mouth covered, crying, Unclean, unclean.
καὶ ὁ λεπρὸς ἐν ᾧ ἐστὶν ἢ ἀφῆ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ἔστω παραλελυμένα καὶ ἢ κεφαλῇ αὐτοῦ ἀκατακάλυπτος καὶ περὶ τὸ στόμα αὐτοῦ περιβαλέσθω καὶ ἀκάθαρτος κεκλήσεται
- 46 По всі дні, коли болячка на ньому, буде нечистий, він нечистий. Самітний буде пробувати він, поза табором оселя його.
While the disease is on him, he will be unclean. He is unclean: let him keep by himself, living outside the tent-circle.
πάσας τὰς ἡμέρας ὅσας ἂν ἢ ἐπ' αὐτοῦ ἢ ἀφῆ ἀκάθαρτος ὢν ἀκάθαρτος ἐσται κεισθὶς ἐξω τῆς παρεμβολῆς ἐσται αὐτοῦ ἢ διατριβῆ
- 47 ¶ А одежа, коли буде на ній зараза прокази, на одежі вовняній або на одежі льняній,
And any clothing of wool or of linen in which is the mark of the disease;
καὶ ἱματίῳ ἐὰν γένηται ἐν αὐτῷ ἀφή λέπρας ἐν ἱματίῳ ἔρεφ' ἢ ἐν ἱματίῳ στιλπνίῳ
- 48 або на нитці прямовісній, або на нитці поземній із льону та вовни, або на шкірі, або на всякім шкурянім виробі,
If it is in the threads of the linen or of the wool, or in leather, or in anything made of skin;
ἢ ἐν στήμονι ἢ ἐν κρόκῃ ἢ ἐν τοῖς λινόις ἢ ἐν τοῖς ἔρεοῖς ἢ ἐν δέρματι ἢ ἐν παντὶ ἐργασίμῳ δέρματι
- 49 і буде та зараза зеленява або червонява на одежі, або на шкірі, або на нитці прямовісній, або на нитці поземній, або на всякій шкуряній речі, зараза прокази воно. І буде воно показане священникові.
If there are red or green marks on the clothing, or on the leather, or in the threads of the cloth, or in anything made of skin, it is the leper's disease: let the priest see it.
καὶ γένηται τὴ ἀφή χλωρίζουσα ἢ πυρρίζουσα ἐν τῷ δέρματι ἢ ἐν τῷ ἱματίῳ ἢ ἐν τῷ στήμονι ἢ ἐν τῇ κρόκῃ ἢ ἐν παντὶ σκευεὶ ἐργασίμῳ δέρματος ἀφή λέπρας ἐστὶν καὶ δεῖξει τῷ ἱερεῖ
- 50 І огляне священник ту заразу, та й замкне заразливе на сім день.
And after it has been seen by the priest, the thing which is so marked is to be shut up for seven days:
καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς τὴν ἀφήν καὶ ἀφοριεῖ ὁ ἱερεὺς τὴν ἀφήν ἑπτὰ ἡμέρας

- 51 А дня сьомого огляне він ту заразу; коли зараза та поширилася на одежі, або на нитці прямовісній, або на нитці поземій, або на шкурі, на всьому, що зроблене зо шкури, та зараза зло слива проказа, нечиста вона.
And he is to see the mark on the seventh day; if the mark is increased in the clothing, or in the threads of the material, or in the leather, whatever the leather is used for, it is the disease biting into it: it is unclean.
 και ὄψεται ὁ ἱερεὺς τὴν ἀφὴν τῆ ἡμέρα τῆ ἐβδόμη ἐὰν δὲ διαχέται ἡ ἀφὴ ἐν τῷ ἱματίῳ ἢ ἐν τῷ στήμονι ἢ ἐν τῇ κρόκῃ ἢ ἐν τῷ δέρματι κατὰ πάντα ὅσα ἂν ποιηθῆ δέρματα ἐν τῇ ἐργασίᾳ λέπρα ἔμμοнос ἔστιν ἡ ἀφὴ ἀκάθαρτός ἐστιν
- 52 I він спалить ту одягу, або нитку прямовісну, або нитку позему в вовні або в льоні, або всяку річ шкуряну, що буде на ній зараза, бо злослива проказа це, огнем буде спалена.
And the clothing, or the wool or linen material, or anything of leather in which is the disease, is to be burned: for the disease is biting into it; let it be burned in the fire.
 κατακαύσει τὸ ἱμάτιον ἢ τὸν στήμονα ἢ τὴν κρόκην ἐν τοῖς ἐρεοῖς ἢ ἐν τοῖς λινοῖς ἢ ἐν παντὶ σκεύει δερματίνῳ ἐν ᾧ ἔαν ᾗ ἐν αὐτῷ ἡ ἀφὴ ὅτι λέπρα ἔμμοнос ἔστιν ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται
- 53 А якщо священник побачить, а ось не поширилася зараза на одежі, або на нитці прямовісній, або на нитці поземій, або на всякій речі шкуряній,
And if the priest sees that the mark is not increased in the clothing or in any part of the material or in the leather,
 ἐὰν δὲ ἴδῃ ὁ ἱερεὺς καὶ μὴ διαχέται ἡ ἀφὴ ἐν τῷ ἱματίῳ ἢ ἐν τῷ στήμονι ἢ ἐν τῇ κρόκῃ ἢ ἐν παντὶ σκεύει δερματίνῳ
- 54 то священник накаже, і виперуть те, що на ньому зараза. I він замкне те вдруге на сім день.
Then the priest will give orders for the thing on which the mark is, to be washed, and to be shut up for seven days more:
 καὶ συντάξει ὁ ἱερεὺς καὶ πλυνεῖ ἐφ' οὗ ἔαν ᾗ ἐπ' αὐτοῦ ἡ ἀφὴ καὶ ἀφοριεῖ ὁ ἱερεὺς τὴν ἀφὴν ἑπτὰ ἡμέρας τὸ δεῦτερον
- 55 I огляне священник заразу по випранні, і ось, зараза не перемінила свого вигляду, і зараза не поширилася, нечиста вона, огнем її спалите; вона заглиблення на стороні його передній а бо на стороні його задній.
And if, after the mark has been washed, the priest sees that the colour of it is not changed and it is not increased, it is to be burned in the fire: the disease is working in it, though the damage may be inside or outside.
 καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς μετὰ τὸ πλῆθῆναι αὐτὸ τὴν ἀφὴν καὶ ἴδε μὴ μετέβαλεν τὴν ὄψιν ἡ ἀφὴ καὶ ἡ ἀφὴ οὐ διαχέται ἀκάθαρτόν ἐστιν ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται ἐστήρισται ἐν τῷ ἱματίῳ ἢ ἐν τῷ στήμονι ἢ ἐν τῇ κρόκῃ
- 56 А якщо священник побачив, а ось зараза та зблідла по випранні її, то він відірве її від одежі або від шкури, або від нитки прямовісної, або від нитки поземої.
And if the priest sees that the mark is less bright after the washing, then let him have it cut out of the clothing or the leather or from the threads of the material:
 καὶ ἐὰν ἴδῃ ὁ ἱερεὺς καὶ ᾗ ἄμυρὰ ἡ ἀφὴ μετὰ τὸ πλῆθῆναι αὐτὸ ἀπορρήξει αὐτὸ ἀπὸ τοῦ ἱματίου ἢ ἀπὸ τοῦ δέρματος ἢ ἀπὸ τοῦ στήμονος ἢ ἀπὸ τῆς κρόκῃς
- 57 А якщо вона покажеться ще на одежі, або на нитці прямовісній, або на нитці поземій, або на якій шкуряній речі, то це шириться вона, огнем спалиш те, що на ньому та зараза.
And if the mark is still seen in the clothing or in the threads of the material or in the leather, it is the disease coming out: the thing in which the disease is will have to be burned with fire.
 ἐὰν δὲ ὀφθῆ ἔτι ἐν τῷ ἱματίῳ ἢ ἐν τῷ στήμονι ἢ ἐν τῇ κρόκῃ ἢ ἐν παντὶ σκεύει δερματίνῳ λέπρα ἐξανθοῦσά ἐστιν ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται ἐν ᾧ ἔστιν ἡ ἀφὴ
- 58 А одяга, або нитка прямовісна, або нитка позема, або яка шкуряна річ, що випереш і зійде від них та зараза, то буде випрана вдруге, і буде чиста.
And the material of the clothing, or anything of skin, which has been washed, if the mark has gone out of it, let it be washed a second time and it will be clean.
 καὶ τὸ ἱμάτιον ἢ ὁ στήμων ἢ ἡ κρόκῃ ἢ πᾶν σκεῦος δερματίνον ὃ πλῆθῆσεται καὶ ἀποστήσεται ἀπ' αὐτοῦ ἡ ἀφὴ καὶ πλῆθῆσεται τὸ δεῦτερον καὶ καθαρὸν ἔσται
- 59 Оце закон про хворобу прокази на одежі вовняній або на льняній, або на нитці прямовісній, або на нитці поземій, або на шкурі, на очищення її або на признання її за нечисту.
This is the law about the leper's disease in the thread of wool or linen material, in clothing or in anything of skin, saying how it is to be judged clean or unclean.
 οὗτος ὁ νόμος ἀφῆς λέπρας ἱματίου ἐρεοῦ ἢ στιππίνου ἢ στήμονος ἢ κρόκῃς ἢ παντός σκεύους δερματίνου εἰς τὸ καθαρίσαι αὐτὸ ἢ μιᾶναι αὐτό
- 1 ¶ I Господь промовляв до Мойсея, говорячи:
And the Lord said to Moses,
 καὶ ἐλάλησεν κύριος πρὸς μοῦσῃν λέγων
- 2 Оце буде закон про прокаженого в дні очищення його: I буде він приведений до священника.
This is the law of the leper on the day when he is made clean: he is to be taken to the priest;
 οὗτος ὁ νόμος τοῦ λεπροῦ ἢ ἂν ἡμέρα καθαρισθῆ καὶ προσαχθήσεται πρὸς τὸν ἱερέα
- 3 I вийде священник поза табір, і огляне священник, а ось виликувана хвороба прокази в прокаженого,
And the priest is to go outside the tent-circle; and if, after looking, the priest sees that the mark of the disease has gone from him,
 καὶ ἐξελεύσεται ὁ ἱερεὺς ἔξω τῆς παρεμβολῆς καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς καὶ ἰδοὺ ἴσται ἡ ἀφὴ τῆς λέπρας ἀπὸ τοῦ λεπροῦ

- 4 то священник накаже, і візьме для очищуваного двох живих чистих птахів, і кедрового дерева, і червону нитку, та ісопу.
Then the priest is to give orders to take, for him who is to be made clean, two living clean birds and some cedar wood and red thread and hyssop.
καὶ προστάξει ὁ ἱερεὺς καὶ λήμψονται τῷ κεκαθαρισμένῳ δύο ὄρνιθια ζῶντα καθαρὰ καὶ ξύλον κέδρινον καὶ κεκλωσμένον κόκκινον καὶ ὑσσωπον
- 5 І накаже священник, і заріже одного птаха до глиняного посуду над живою водою.
And the priest will give orders for one of the birds to be put to death in a vessel made of earth, over flowing water.
καὶ προστάξει ὁ ἱερεὺς καὶ σφάζουσιν τὸ ὄρνιθιον τὸ ἐν εἰς ἀγγεῖον ὀστράκινον ἐφ' ὕδατι ζῶντι
- 6 Птаха живого він візьме його, і кедрового дерева, і червону нитку, та ісопу, і вмочить їх та живого птаха в крові птаха, зарізаного над живою водою.
And he will take the living bird and the wood and the red thread and the hyssop and put them in the blood of the bird which was put to death over flowing water.
καὶ τὸ ὄρνιθιον τὸ ζῶν λήμψεται αὐτὸ καὶ τὸ ξύλον τὸ κέδρινον καὶ τὸ κλωστὸν κόκκινον καὶ τὸν ὑσσωπον καὶ βάψει αὐτὰ καὶ τὸ ὄρνιθιον τὸ ζῶν εἰς τὸ αἶμα τοῦ ὄρνιθίου τοῦ σφαγέντος ἐφ' ὕδατι ζῶντι
- 7 І покропить на очищуваного від прокази сім раз, та й очистить його, а живого птаха пустить у поле.
And shaking it seven times over the man who is to be made clean, he will say that he is clean and will let the living bird go free into the open country.
καὶ περιρρανεῖ ἐπὶ τὸν καθαρισθέντα ἀπὸ τῆς λέπρας ἐπτὰκις καὶ καθαρὸς ἔσται καὶ ἐξαποστελεῖ τὸ ὄρνιθιον τὸ ζῶν εἰς τὸ πεδῖον
- 8 А очищуваний випере одягу свою й поголить усе волосся своє, і обмиється в воді, стане чистий. А потому ввійде до табору, і буде жити поза наметом своїм сім день.
And he who is to be made clean will have his clothing washed and his hair cut and have a bath, and he will be clean. And after that he will come back to the tent-circle; but he is to keep outside his tent for seven days.
καὶ πλυνεῖ ὁ καθαρισθεὶς τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ ξυρηθήσεται αὐτοῦ πᾶσαν τὴν τρίχα καὶ λούσεται ἐν ὕδατι καὶ καθαρὸς ἔσται καὶ μετὰ ταῦτα εἰσελεύσεται εἰς τὴν παρεμβολὴν καὶ διατρίψει ἔξω τοῦ οἴκου αὐτοῦ ἐπτὰ ἡμέρας
- 9 І станеться сьомого дня, поголить він усе волосся своє, свою голову, і бороду свою, і брови очей своїх, і все волосся своє оголить, і випере одягу свою, і вимис тіло своє в воді, і стане він чистий.
And on the seventh day he is to have all the hair cut off his head and his chin and over his eyes--all his hair is to be cut off--and he will have his clothing washed and his body bathed in water and he will be clean.
καὶ ἔσται τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ξυρηθήσεται πᾶσαν τὴν τρίχα αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ καὶ τὸν πώγωνα καὶ τὰς ὀφρῦδας καὶ πᾶσαν τὴν τρίχα αὐτοῦ ξυρηθήσεται καὶ πλυνεῖ τὰ ἱμάτια καὶ λούσεται τὸ σῶμα αὐτοῦ ὕδατι καὶ καθαρὸς ἔσται
- 10 ¶ А восьмого дня візьме він двох баранців безвадних, і одну однорічну безвадну вівцю і три десятих пшеничної муки, жертва хлібна, мішана в оливі, і одного лога оливи.
And on the eighth day let him take two male lambs, without any marks on them, and one female lamb of the first year, without a mark, and three tenth parts of an ephah of the best meal, mixed with oil, and one log of oil.
καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ λήμψεται δύο ἀμνοὺς ἐνιαυσίους ἀμόμους καὶ πρόβατον ἐνιαύσιον ἄμωμον καὶ τρία δέκατα σεμιδάλεως εἰς θυσίαν πεφυραμένης ἐν ἐλαίῳ καὶ κοτύλην ἐλαίου μίαν
- 11 І поставить священник, що очищує, чоловіка очищуваного з ними перед Господнім лицем при вході скинії заповіту.
And the priest who is making him clean will put the man who is being made clean, together with these things, before the door of the Tent of meeting.
καὶ στήσει ὁ ἱερεὺς ὁ καθαρίζων τὸν ἄνθρωπον τὸν καθαριζόμενον καὶ ταῦτα ἔναντι κυρίου ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου
- 12 І візьме священник одного баранця, і принесе його на жертву за гріх, та лога оливи, та й буде колихати їх, як колихання перед Господнім лицем.
And the priest is to take one of the male lambs and give it as an offering for wrongdoing, and the log of oil, waving them for a wave offering before the Lord;
καὶ λήμψεται ὁ ἱερεὺς τὸν ἀμνὸν τὸν ἕνα καὶ προσάξει αὐτὸν τῆς πλημμελείας καὶ τὴν κοτύλην τοῦ ἐλαίου καὶ ἀφοριεῖ αὐτὸ ἀφόρισμα ἔναντι κυρίου
- 13 І він заріже того баранця в місці, де ріже жертву за гріх і цілопалення, у місці святині, бо як жертва за гріх та жертва за провину, вона для священника, найсвятіше вона.
And he is to put the male lamb to death in the place where they put to death the sin-offering and the burned offering, in the holy place; for as the sin-offering is the property of the priest, so is the offering for wrongdoing: it is most holy.
καὶ σφάζουσιν τὸν ἀμνὸν ἐν τόπῳ οὗ σφάζουσιν τὰ ὀλοκαυτώματα καὶ τὰ περὶ ἁμαρτίας ἐν τόπῳ ἁγίῳ ἔστιν γὰρ τὸ περὶ ἁμαρτίας ὡσπερ τὸ τῆς πλημμελείας ἔστιν τῷ ἱερεῖ ἅγια ἁγίων ἔστιν
- 14 І візьме священник крові жертви за провину, та й дасть священник на пипку правого вуха очищуваного, і на великого пальця правої руки його та на великого пальця правої ноги його .
And let the priest take some of the blood of the offering for wrongdoing and put it on the point of the right ear of him who is to be made clean, and on the thumb of his right hand and on the great toe of his right foot;
καὶ λήμψεται ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ τῆς πλημμελείας καὶ ἐπιθήσει ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὸν λοβὸν τοῦ ὠτὸς τοῦ καθαριζομένου τοῦ δεξιοῦ καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς χειρὸς τῆς δεξιᾶς καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον τοῦ ποδὸς τοῦ δεξιοῦ

- 15 I візьме священик з логу оливи, та й виллє на лїву долоню свою.
And take some of the oil and put it in the hollow of his left hand;
 και λαβὼν ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τῆς κοτύλης τοῦ ἐλαίου ἐπιχεεῖ ἐπὶ τὴν χεῖρα τοῦ ἱερέως τὴν ἀριστεράν
- 16 I вмочить священик правого пальца свого в оливу, що на лівій долоні його, і покропить з оливи пальцем своїм сім раз перед Господнім лицем.
And let the priest put his right finger in the oil which is in his left hand, shaking it out with his finger seven times before the Lord;
 και βάψει τὸν δάκτυλον τὸν δεξιὸν ἀπὸ τοῦ ἐλαίου τοῦ ὄντος ἐπὶ τῆς χειρὸς τῆς ἀριστερᾶς και ῥανεῖ ἐπτὰκις τῷ δακτύλῳ ἔναντι κυρίου
- 17 A з решти оливи, що на долоні його, священик дасть на пипку правого вуха очищуваного, і на великого пальця правої руки його та на великого пальця правої ноги його на кров жер тви за провину.
And of the rest of the oil which is in his hand, the priest will put some on the point of the right ear of the man who is to be made clean, and on the thumb of his right hand and on the great toe of his right foot, over the blood of the offering for wrongdoing;
 τὸ δὲ καταλειφθὲν ἔλαιον τὸ ἐν ἐν τῇ χειρὶ ἐπιθήσει ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὸν λοβὸν τοῦ ὠτὸς τοῦ καθαριζομένου τοῦ δεξιοῦ και ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς χειρὸς τῆς δεξιᾶς και ἐπὶ τὸ ἄκρον τοῦ ποδὸς τοῦ δεξιοῦ ἐπὶ τὸν τόπον τοῦ αἵματος τοῦ τῆς πλημμελείας
- 18 A позостале з оливи, що на долоні священиковії, дасть на голову очищуваного. I священик очистить його перед Господнім лицем.
And the rest of the oil in the priest's hand he will put on the head of him who is to be made clean; and so the priest will make him free from sin before the Lord.
 τὸ δὲ καταλειφθὲν ἔλαιον τὸ ἐπὶ τῆς χειρὸς τοῦ ἱερέως ἐπιθήσει ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ καθαρισθέντος και ἐξιλάσεται περὶ αὐτοῦ ὁ ἱερεὺς ἔναντι κυρίου
- 19 I вчинить священик жертву за грїх, і очистить очищуваного з нечистоти його, а потім заріже цілопалення.
And the priest will give the sin-offering, and take away the sin of him who is to be made clean from his unclean condition; and after that he will put the burned offering to death.
 και ποιήσει ὁ ἱερεὺς τὸ περὶ τῆς ἁμαρτίας και ἐξιλάσεται ὁ ἱερεὺς περὶ τοῦ ἀκαθάρτου τοῦ καθαριζομένου ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας αὐτοῦ και μετὰ τοῦτο σφάζει ὁ ἱερεὺς τὸ ὀλοκαῦτωμα
- 20 I зложить священик те цілопалення та ту хлібну жертву на жертвнику, і священик очистить його, і стане він чистий.
And the priest is to have the burned offering and the meal offering burned on the altar; and the priest will take away his sin and he will be clean.
 και ἀνοίσει ὁ ἱερεὺς τὸ ὀλοκαῦτωμα και τὴν θυσίαν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἔναντι κυρίου και ἐξιλάσεται περὶ αὐτοῦ ὁ ἱερεὺς και καθαρισθήσεται
- 21 ¶ A якщо він бідний, і рука його неспроможна, то візьме одного баранця на жертву за провину на колихання, щоб очистити його, і одну десяту ефи пшеничної муки, мішану в оливі, і лога оливи,
And if he is poor and not able to get so much, then he may take one male lamb as an offering for wrongdoing, to be waved to take away his sin, and one tenth part of an ephah of the best meal mixed with oil for a meal offering, and a log of oil;
 ἐὰν δὲ πένηται και ἡ χεὶρ αὐτοῦ μὴ εὐρίσκη λήμψεται ἄμνον ἕνα εἰς ὃ ἐπλημέλησεν εἰς ἀφαίρεμα ὥστε ἐξιλάσασθαι περὶ αὐτοῦ και δέκατον σεμιδάλεως πεφυραμένης ἐν ἐλαίῳ εἰς θυσίαν και κοτύ λην ἐλαίου μίαν
- 22 та дві горлиці або двос голубенят, на що спроможна рука його, і буде одне жертва за грїх, а одне цілопалення.
And two doves or two young pigeons, such as he is able to get; and one will be for a sin-offering and the other for a burned offering.
 και δύο τρυγόνες ἢ δύο νεοσσὸς περιστέρων ὅσα εὔρεν ἡ χεὶρ αὐτοῦ και ἔσται ἡ μία περὶ ἁμαρτίας και ἡ μία εἰς ὀλοκαῦτωμα
- 23 I він принесе їх восьмого дня на своє очищення до священика, до входу скинії заповіді перед Господнє лице.
And on the eighth day he will take them to the priest, to the door of the Tent of meeting before the Lord, so that he may be made clean.
 και προσοίσει αὐτὰ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ εἰς τὸ καθαρίσει αὐτὸν πρὸς τὸν ἱερέα ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου ἔναντι κυρίου
- 24 I візьме священик ягня жертви за провину й лога оливи, та й буде колихати їх священик, як колихання перед Господнім лицем.
And the priest will take the lamb of the offering for wrongdoing and the oil, waving them for a wave offering before the Lord;
 και λαβὼν ὁ ἱερεὺς τὸν ἄμνον τῆς πλημμελείας και τὴν κοτύλην τοῦ ἐλαίου ἐπιθήσει αὐτὰ ἐπίθεμα ἔναντι κυρίου
- 25 I заріже ягня жертви за провину, і візьме священик крови жертви за провину, та й дасть на пипку правого вуха очищуваного, і на великого пальця правої руки його та на великого п альця правої ноги його.
And he will put to death the lamb of the offering for wrongdoing and the priest will take some of the blood of the offering for wrongdoing and put it on the point of the right ear of him who is to be made clean, and on the thumb of his right hand and on the great toe of his right foot;
 και σφάζει τὸν ἄμνον τῆς πλημμελείας και λήμψεται ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ τῆς πλημμελείας και ἐπιθήσει ἐπὶ τὸν λοβὸν τοῦ ὠτὸς τοῦ καθαριζομένου τοῦ δεξιοῦ και ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς χειρὸς τῆς δεξιᾶς και ἐπὶ τὸ ἄκρον τοῦ ποδὸς τοῦ δεξιοῦ
- 26 A з оливи виллє священик на лїву долоню свою.
And the priest will put out some of the oil in the hollow of his left hand,
 και ἀπὸ τοῦ ἐλαίου ἐπιχεεῖ ὁ ἱερεὺς ἐπὶ τὴν χεῖρα τοῦ ἱερέως τὴν ἀριστεράν

- 40 I накаже священник, і витягнуть каміння, що на них та зараза, та й кинуть їх поза місто, до місця нечистого.
Then the priest will give orders to them to take out the stones in which the disease is seen, and put them out into an unclean place outside the town:
καὶ προστάξει ὁ ἱερεὺς καὶ ἐξελοῦσιν τοὺς λίθους ἐν οἷς ἐστὶν ἡ ἀφή καὶ ἐκβαλοῦσιν αὐτοὺς ἔξω τῆς πόλεως εἰς τόπον ἀκάθαρτον
- 41 A дім той він вишкребе зсередини кругом, а глину, що вишкребли, висиплють поза містом, до нечистого місця.
And he will have the house rubbed all over inside, and the paste which is rubbed off will be put out into an unclean place outside the town:
καὶ ἀποξύσουσιν τὴν οἰκίαν ἔσωθεν κύκλῳ καὶ ἐκχεοῦσιν τὸν χοῦν ἔξω τῆς πόλεως εἰς τόπον ἀκάθαρτον
- 42 I візьмуть інше каміння, і покладуть замість того каміння, і візьме інший тинк і обтинкус той дім.
And they will take other stones and put them in place of those stones, and he will take other paste and put it on the walls of the house.
καὶ λήμψονται λίθους ἀπεξυσμένους ἑτέρους καὶ ἀντιθήσουσιν ἀντὶ τῶν λίθων καὶ χοῦν ἕτερον λήμψονται καὶ ἐξαλείψουσιν τὴν οἰκίαν
- 43 A якщо вернеться та зараза, і кинеться в домі по витягненні того каміння й по вишкребанні того дому й по обтинкуванні,
And if the disease comes out again in the house after he has taken out the stones and after the walls have been rubbed and the new paste put on,
ἐὰν δὲ ἐπέλθῃ πάλιν ἀφή καὶ ἀνατεῖλῃ ἐν τῇ οἰκίᾳ μετὰ τὸ ἐξελεῖν τοὺς λίθους καὶ μετὰ τὸ ἀποξυσθῆναι τὴν οἰκίαν καὶ μετὰ τὸ ἐξαλειφθῆναι
- 44 то ввійде священник і огляне, а ось поширилася та зараза в тім домі, проказа злослива вона в тім домі, нечистий він.
Then the priest will come and see it; and if the disease in the house is increased in size, it is the leper's disease working out in the house: it is unclean.
καὶ εἰσελεύσεται ὁ ἱερεὺς καὶ ὄψεται εἰ διακέχεται ἡ ἀφή ἐν τῇ οἰκίᾳ λέπρα ἔμμονός ἐστιν ἐν τῇ οἰκίᾳ ἀκάθαρτός ἐστιν
- 45 I розвалить той дім, і каміння його, і дерево його, і ввесь тинк дому, і винесе поза місто, до нечистого місця.
And the house will have to be pulled down, the stones of it and the wood and the paste; and everything is to be taken out to an unclean place outside the town.
καὶ καθελοῦσιν τὴν οἰκίαν καὶ τὰ ξύλα αὐτῆς καὶ τοὺς λίθους αὐτῆς καὶ πάντα τὸν χοῦν ἐξοίσουσιν ἔξω τῆς πόλεως εἰς τόπον ἀκάθαρτον
- 46 A хто входить до того дому всі дні, коли він замикав його, той буде нечистий аж до вечора.
And, in addition, anyone who goes into the house at any time, while it is shut up, will be unclean till evening.
καὶ ὁ εἰσπορευόμενος εἰς τὴν οἰκίαν πάσας τὰς ἡμέρας ἕως ἀφορισμένη ἐστὶν ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας
- 47 A хто лежить у тім домі, той випере одержу свою, і хто їсть у тім домі, той випере одержу свою.
And anyone who has been sleeping in the house will have to have his clothing washed; and anyone who takes food in that house will have to have his clothing washed.
καὶ ὁ κοιμώμενος ἐν τῇ οἰκίᾳ πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας καὶ ὁ ἔσθων ἐν τῇ οἰκίᾳ πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας
- 48 A якщо знову ввійде священник і побачить, а ось не поширилася зараза в домі по обтинкуванні дому, то священник визнає той дім за чистий, бо зараза вилікувана.
And if the priest comes in, and sees that the disease is not increased after the new paste has been put on the house, then the priest will say that the house is clean, because the disease is gone.
ἐὰν δὲ παραγενόμενος εἰσελθῇ ὁ ἱερεὺς καὶ ἴδῃ καὶ ἰδοῦ διαχύσει οὐ διαχέεται ἡ ἀφή ἐν τῇ οἰκίᾳ μετὰ τὸ ἐξαλειφθῆναι τὴν οἰκίαν καὶ καθαριεῖ ὁ ἱερεὺς τὴν οἰκίαν ὅτι ἰάθη ἡ ἀφή
- 49 I візьме він на очищення того дому два птахи, і кедрового дерева, і червені, та ісопу.
And in order to make the house clean, let him take two birds and cedar-wood and red thread and hyssop;
καὶ λήμψεται ἀφαγίσια τὴν οἰκίαν δύο ὀρνίθια ζῶντα καθαρὰ καὶ ξύλον κέδρινον καὶ κεκλωσμένον κόκκινον καὶ ὕσσωπον
- 50 I заріже одного птаха до глиняного посуду над живою водою.
And put one of the birds to death in a vessel of earth over flowing water;
καὶ σφάζει τὸ ὀρνίθιον τὸ ἐν εἰς σκεῦος ὀστράκινον ἐφ' ὕδατι ζῶντι
- 51 I візьме він кедрового дерева, та ісопу, і червені, і живого птаха, та й умочить їх у крові зарізаного птаха та в живій воді, і сім раз покропить на той дім.
And take the cedar-wood and the hyssop and the red thread and the living bird and put them in the blood of the dead bird and in the flowing water, shaking it over the house seven times.
καὶ λήμψεται τὸ ξύλον τὸ κέδρινον καὶ τὸ κεκλωσμένον κόκκινον καὶ τὸν ὕσσωπον καὶ τὸ ὀρνίθιον τὸ ζῶν καὶ βάψει αὐτὸ εἰς τὸ αἶμα τοῦ ὀρνιθίου τοῦ ἐσφαγμένου ἐφ' ὕδατι ζῶντι καὶ περιρρανεῖ ἐν αὐτοῖς ἐπὶ τὴν οἰκίαν ἑπτὰκις
- 52 I очистить він той дім пташиною кров'ю, і живою водою, і птахом живим, і кедровим деревом, і ісопом, і червенню.
And he will make the house clean with the blood of the bird and the flowing water and with the living bird and with the cedar-wood and the hyssop and the red thread.
καὶ ἀφαγνιεῖ τὴν οἰκίαν ἐν τῷ αἵματι τοῦ ὀρνιθίου καὶ ἐν τῷ ὕδατι τῷ ζῶντι καὶ ἐν τῷ ὀρνιθίῳ τῷ ζῶντι καὶ ἐν τῷ ξύλῳ τῷ κεδρίνῳ καὶ ἐν τῷ ὕσσώπῳ καὶ ἐν τῷ κεκλωσμένῳ κόκκινῳ
- 53 I пустить він живого птаха поза місто на поле, і очистить дім той, і він стане чистий.
But he will let the living bird go out of the town into the open country; so he will take away sin from the house and it will be clean.
καὶ ἐξαποστελεῖ τὸ ὀρνίθιον τὸ ζῶν ἔξω τῆς πόλεως εἰς τὸ πεδίον καὶ ἐξιλιάσεται περὶ τῆς οἰκίας καὶ καθαρὰ ἔσται

- 54 ¶ Оце закон для всякої хвороби прокази та для паршів,
This is the law for all signs of the leper's disease and for skin diseases;
 οὗτος ὁ νόμος κατὰ πᾶσαν ἀφὴν λέπρας καὶ θραύσματος
- 55 і для прокази одежі, і для дому,
And for signs of disease in clothing, or in a house;
 καὶ τῆς λέπρας ἱματίου καὶ οἰκίας
- 56 і для напухлини, і для лишая, і для білої плями,
And for a growth or a bad place or a bright mark on the skin;
 καὶ οὐλῆς καὶ σημασίας καὶ τοῦ ἀυγάζοντος
- 57 для навчання на день занечищення й на день відчищення. Оце закон про проказу.
To make clear when it is unclean and when it is clean: this is the law about the disease of the leper.
 καὶ τοῦ ἐξηγήσασθαι ἡ ἡμέρα ἀκάθαρτον καὶ ἡ ἡμέρα καθαρισθήσεται οὗτος ὁ νόμος τῆς λέπρας
- 1 ¶ I Господь промовляв до Мойсея й до Аарона, говорячи:
And the Lord said to Moses and to Aaron,
 καὶ ἐλάλησεν κύριος πρὸς μωϋσῆν καὶ ααρων λέγων
- 2 Промовляйте до Израїлевих синів і скажіть їм: Кожен чоловік, коли з його тіла тектиме теча його, нечистий він.
Say to the children of Israel: If a man has an unclean flow from his flesh, it will make him unclean.
 λάλησον τοῖς υἱοῖς ἰσραηλ καὶ ἐρεῖς αὐτοῖς ἀνδρὶ ἀνδρὶ ᾧ ἐὰν γένηται ῥύσις ἐκ τοῦ σώματος αὐτοῦ ἢ ῥύσις αὐτοῦ ἀκάθαρτός ἐστιν
- 3 А це буде про нечистіть його в течі його: коли тіло його випускає течу свою, або коли в тілі його задержалась теча його, воно нечистіть його.
If the flow goes on or if the part is stopped up, to keep back the flow, he is still unclean.
 καὶ οὗτος ὁ νόμος τῆς ἀκαθαρσίας αὐτοῦ ῥέων γόνον ἐκ σώματος αὐτοῦ ἐκ τῆς ῥύσεως ἧς συνέστηκεν τὸ σῶμα αὐτοῦ διὰ τῆς ῥύσεως αὐτῆ ἢ ἀκαθαρσία αὐτοῦ ἐν αὐτῷ πᾶσαι αἱ ἡμέραι ῥύσεως σώματος αὐτοῦ ἢ συνέστηκεν τὸ σῶμα αὐτοῦ διὰ τῆς ῥύσεως ἀκαθαρσία αὐτοῦ ἐστιν
- 4 Кожне ложе, що течивий ляже на ньому, буде нечисте, і кожна річ, що він сяде на ній, буде нечиста.
Every bed on which he has been resting will be unclean, and everything on which he has been seated will be unclean.
 πᾶσα κοίτη ἐφ' ἣ ἐὰν κοιμηθῆ ἐπ' αὐτῆς ὁ γονορρυῆς ἀκάθαρτός ἐστιν καὶ πᾶν σκευὸς ἐφ' ὃ ἐὰν καθίσῃ ἐπ' αὐτὸ ὁ γονορρυῆς ἀκάθαρτον ἔσται
- 5 I кожен, хто доторкнеться ложа його, випере свою одежу й обмисться в воді, і буде нечистий аж до вечора.
And anyone touching his bed is to have his clothing washed and his body bathed in water and be unclean till evening.
 καὶ ἄνθρωπος ὃς ἂν ἄψηται τῆς κοίτης αὐτοῦ πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ λούσεται ὕδατι καὶ ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας
- 6 А хто сяде на річ, що на ній сидів течивий, той випере одежу свою й обмисться в воді, і буде нечистий аж до вечора.
And he who has been seated on anything on which the unclean man has been seated is to have his clothing washed and his body bathed in water and be unclean till evening.
 καὶ ὁ καθήμενος ἐπὶ τοῦ σκεύους ἐφ' ὃ ἐὰν καθίσῃ ὁ γονορρυῆς πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ λούσεται ὕδατι καὶ ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας
- 7 А хто доторкнеться до тіла течивого, той випере одежу свою й обмисться в воді, і буде нечистий аж до вечора.
And anyone touching the flesh of the unclean man is to have his clothing washed and his body bathed in water and be unclean till evening.
 καὶ ὁ ἀπτόμενος τοῦ χρωτὸς τοῦ γονορρυοῦς πλυνεῖ τὰ ἱμάτια καὶ λούσεται ὕδατι καὶ ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας
- 8 А коли течивий плюне на чистого, то випере той одежу свою й обмисться в воді, і буде нечистий аж до вечора.
And if liquid from the mouth of the unclean man comes to him who is clean, then he is to have his clothing washed and his body bathed in water and be unclean till evening.
 ἐὰν δὲ προσσειλίσῃ ὁ γονορρυῆς ἐπὶ τὸν καθαρὸν πλυνεῖ τὰ ἱμάτια καὶ λούσεται ὕδατι καὶ ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας
- 9 I кожен повіз, що на ній конно їде течивий, буде нечистий.
And any leather seat on a horse on which the unclean man has been seated will be unclean.
 καὶ πᾶν ἐπίσκιμα ὄνου ἐφ' ὃ ἂν ἐπιβῆ ἐπ' αὐτὸ ὁ γονορρυῆς ἀκάθαρτον ἔσται ἕως ἑσπέρας

- 10 I кожен, хто доторкнеться до всього, що буде під ним, буде нечистий аж до вечора. А хто їх носить, той випере одягу свою й обмиється в воді, і буде нечистий аж до вечора.
And anyone touching anything which was under him will be unclean till the evening; anyone taking up any of these things is to have his clothing washed and his body bathed in water and be unclean till evening.
καὶ πᾶς ὁ ἀπτόμενος ὅσα ἐν ἡ ὑποκάτω αὐτοῦ ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας καὶ ὁ αἴρων αὐτὰ πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ λούσεται ὕδατι καὶ ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας
- 11 I кожен, кого доторкнеться течивий, а рук своїх він не обілляв водою, то випере він одягу свою й обмиється в воді, і буде нечистий аж до вечора.
And anyone on whom the unclean man puts his hands, without washing them in water, is to have his clothing washed and his body bathed in water and be unclean till evening.
καὶ ὅσων ἐν ἄψηται ὁ γονορροῦς καὶ τὰς χεῖρας οὐ νένιπται πλυνεῖ τὰ ἱμάτια καὶ λούσεται τὸ σῶμα ὕδατι καὶ ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας
- 12 А глиняний посуд, що його доторкнеться течивий, буде розбитий, а кожен посуд дерев'яний буде обмитий водою.
And any vessel of earth which has been touched by the unclean man will have to be broken and any vessel of wood washed.
καὶ σκεῦος ὀστράκινον οὐ ἂν ἄψηται ὁ γονορροῦς συντριβήσεται καὶ σκεῦος ξύλινον νιφήσεται ὕδατι καὶ καθαρὸν ἔσται
- 13 А коли течивий стане чистий від течі своєї, то він відлічить сім день на своє очищення, і випере одягу свою, і обмиє тіло своє в живій воді, і стане чистий.
And when a man who has a flow from his body is made clean from it, he is to take seven days to make himself clean, washing his clothing and bathing his body in flowing water, and then he will be clean.
ἐν δὲ καθαρῶσθῃ ὁ γονορροῦς ἐκ τῆς ῥύσεως αὐτοῦ καὶ ἐξαριθμησεται αὐτῷ ἑπτὰ ἡμέρας εἰς τὸν καθαρισμόν καὶ πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ λούσεται τὸ σῶμα ὕδατι καὶ καθαρὸς ἔσται
- 14 А восьмого дня він візьме собі дві горлиці або двох голубенят, та й прийде перед лице Господнє до входу скинії заповіді, і дасть їх священникові.
And on the eighth day he is to take two doves or two young pigeons and come before the Lord to the door of the Tent of meeting and give them to the priest:
καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ λήμψεται ἑαυτῷ δύο τρυγόνας ἢ δύο νεοσσούς περιστερῶν καὶ οἶσει αὐτὰ ἐναντι κυρίου ἐπὶ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου καὶ δώσει αὐτὰ τῷ ἱερεῖ
- 15 I спорядить їх священник: одне жертвою за гріх, а одне цілопаленням, та й очистить священник його перед Господнім лицем від течі його.
And they are to be offered by the priest, one for a sin-offering and one for a burned offering, and the priest will take away his sin before the Lord on account of his flow.
καὶ ποιήσει αὐτὰ ὁ ἱερεὺς μίαν περὶ ἁμαρτίας καὶ μίαν εἰς ὀλοκαῦτωμα καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτοῦ ὁ ἱερεὺς ἐναντι κυρίου ἀπὸ τῆς ῥύσεως αὐτοῦ
- 16 А чоловік, коли вийде з нього насіння парування, то обмиє в воді все тіло своє, і буде нечистий аж до вечора.
And if a man's seed goes out from him, then all his body will have to be bathed in water and he will be unclean till evening.
καὶ ἄνθρωπος ὃ ἐν ἐξέλθῃ ἐξ αὐτοῦ κοίτη σπέρματος καὶ λούσεται ὕδατι πᾶν τὸ σῶμα αὐτοῦ καὶ ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας
- 17 А всяка одяга й всяка шкура, що на ній буде насіння парування, то вона буде випрана в воді, і буде нечиста аж до вечора.
And any clothing or skin on which the seed comes is to be washed with water and be unclean till evening.
καὶ πᾶν ἱμάτιον καὶ πᾶν δέρμα ἐφ' ὃ ἐν ἡ ἐπ' αὐτὸ κοίτη σπέρματος καὶ πλυθήσεται ὕδατι καὶ ἀκάθαρτον ἔσται ἕως ἑσπέρας
- 18 I жінка, що чоловік лежатиме з нею на парування, то обмиються вони в воді, і будуть нечисті аж до вечора.
And if a man has sex relations with a woman and his seed goes out from him, the two of them will have to be bathed in water and will be unclean till evening.
καὶ γυνή ἐν κοιμηθῇ ἀνὴρ μετ' αὐτῆς κοίτην σπέρματος καὶ λούσονται ὕδατι καὶ ἀκάθαρτοι ἔσονται ἕως ἑσπέρας
- 19 ¶ А жінка, коли буде течива, кров буде течею її в тілі її то сім день буде в своїй нечистості, а кожен, хто доторкнеться її, буде нечистий аж до вечора.
And if a woman has a flow of blood from her body, she will have to be kept separate for seven days, and anyone touching her will be unclean till evening.
καὶ γυνή ἣτις ἐν ἡ ῥέουσα αἵματι ἔσται ἡ ῥύσις αὐτῆς ἐν τῷ σώματι αὐτῆς ἑπτὰ ἡμέρας ἔσται ἐν τῇ ἀφόδρῳ αὐτῆς πᾶς ὁ ἀπτόμενος αὐτῆς ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας
- 20 I все, на чому вона лежатиме в нечистості своїй, буде нечисте; і все, на чому вона сяде, буде нечисте.
And everything on which she has been resting, while she is kept separate, will be unclean, and everything on which she has been seated will be unclean.
καὶ πᾶν ἐφ' ὃ ἂν κοιτάσῃται ἐπ' αὐτὸ ἐν τῇ ἀφόδρῳ αὐτῆς ἀκάθαρτον ἔσται καὶ πᾶν ἐφ' ὃ ἂν ἐκκαθίσῃ ἐπ' αὐτὸ ἀκάθαρτον ἔσται
- 21 А кожен, хто доторкнеться до місця лежання її, той випере одягу свою й обмиється в воді, і буде нечистий аж до вечора.
And anyone touching her bed will have to have his clothing washed and his body bathed in water and be unclean till evening.
καὶ πᾶς ὃς ἐν ἄψηται τῆς κοίτης αὐτῆς πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ λούσεται τὸ σῶμα αὐτοῦ ὕδατι καὶ ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας
- 22 А кожен, хто доторкнеться до всякої речі, на якій вона сидить, той випере одягу свою й обмиється в воді, і буде нечистий аж до вечора.
And anyone touching anything on which she has been seated will have to have his clothing washed and his body bathed in water and be unclean till evening.
καὶ πᾶς ὁ ἀπτόμενος παντὸς σκεύους οὐ ἐν καθίσῃ ἐπ' αὐτὸ πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ λούσεται ὕδατι καὶ ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας

- 23 А якщо було б щось на ложі або на тій речі, що вона сиділа на ній, і він доторкнеться того, то буде нечистий аж до вечора.
Anyone touching anything on the bed or on the thing on which she has been seated, will be unclean till evening.
 ἐὰν δὲ ἐν τῇ κοίτῃ αὐτῆς οὖσης ἢ ἐπὶ τοῦ σκεύους οὐ ἐὰν καθίσῃ ἐπ' αὐτῶ ἐν τῷ ἄπτεσθαι αὐτὸν αὐτῆς ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας
- 24 А якщо буде лежати чоловік із нею, то нечистість її буде на ньому, і буде він нечистий сім день.
And if any man has sex relations with her so that her blood comes on him, he will be unclean for seven days and every bed on which he has been resting will be unclean.
 ἐὰν δὲ κοίτη τις κοιμηθῇ μετ' αὐτῆς καὶ γένηται ἡ ἀκαθαρσία αὐτῆς ἐπ' αὐτῷ καὶ ἀκάθαρτος ἔσται ἐπτὰ ἡμέρας καὶ πᾶσα κοίτη ἐφ' ἣ ἂν κοιμηθῇ ἐπ' αὐτῆς ἀκάθαρτος ἔσται
- 25 А жінка, коли буде текти теча крові її багато днів не в часі нечистоти її, або коли буде текти понад нечистоти її, то всі дні течі нечистоти її буде вона, як за днів нечистоти її, нечис та вона.
And if a woman has a flow of blood for a long time, not at the time when she generally has it, or if the flow goes on longer than the normal time, she will be unclean while the flow of blood goes on, as she is at other normal times.
 καὶ γυνή ἐὰν ῥέῃ αἵματος ἡμέρας πλείους οὐκ ἐν καιρῷ τῆς ἀφόδρου αὐτῆς ἐὰν καὶ ῥέῃ μετὰ τὴν ἀφόδρου αὐτῆς πᾶσαι αἱ ἡμέραι ῥύσεως ἀκαθαρσίας αὐτῆς καθάπερ αἱ ἡμέραι τῆς ἀφόδρου ἀκάθαρτος ἔσται
- 26 Кожен ложе, на якому вона лежатиме всі дні течі її, буде для неї, як ложе її нечистоти. І кожна річ, на яку вона сяде, буде нечиста, як нечистість місячного очищення її.
Every bed on which she has been resting will be unclean, as at the times when she normally has a flow of blood, and everything on which she has been seated will be unclean, in the same way.
 καὶ πᾶσαν κοίτην ἐφ' ἣν ἂν κοιμηθῇ ἐπ' αὐτῆς πᾶσας τὰς ἡμέρας τῆς ῥύσεως κατὰ τὴν κοίτην τῆς ἀφόδρου ἔσται αὐτῇ καὶ πᾶν σκεῦος ἐφ' ὃ ἐὰν καθίσῃ ἐπ' αὐτὸ ἀκάθαρτον ἔσται κατὰ τὴν ἀκαθαρσίαν τῆς ἀφόδρου
- 27 І кожен, хто доторкнеться до них, буде нечистий, і випере одягу свою, і обмиється в воді, і буде нечистий аж до вечора.
And anyone touching these things will be unclean, and his clothing will have to be washed and his body bathed in water and he will be unclean till evening.
 πᾶς ὁ ἀπτόμενος αὐτῆς ἀκάθαρτος ἔσται καὶ πλυνεῖ τὰ ἱμάτια καὶ λούσεται τὸ σῶμα ὕδατι καὶ ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας
- 28 А якщо вона очиститься від течі своєї, то відлічить собі сім день, а потому стане чиста.
But when her flow of blood is stopped, after seven days she will be clean.
 ἐὰν δὲ καθαρῶσθαι ἀπὸ τῆς ῥύσεως καὶ ἐξαριθμησεται αὐτῇ ἐπτὰ ἡμέρας καὶ μετὰ ταῦτα καθαρῶσθαι
- 29 А восьмого дня візьме собі дві горлиці, або двос голубенят, та й принесе їх до священника до входу скинії заповіді.
And on the eighth day let her get two doves or two young pigeons and take them to the priest to the door of the Tent of meeting,
 καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ λήμψεται αὐτῇ δύο τρυγόνας ἢ δύο νεοσσούς περιστερῶν καὶ οἴσει αὐτὰ πρὸς τὸν ἱερέα ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου
- 30 І спорядить священник одне жертвою за гріх, а одне цілопаленням, та й очистить священник її перед Господнім лицем від течі нечистоти її.
To be offered by the priest, one for a sin-offering and one for a burned offering; and the priest will take away her sin before the Lord on account of her unclean condition.
 καὶ ποιήσει ὁ ἱερεὺς τὴν μίαν περὶ ἁμαρτίας καὶ τὴν μίαν εἰς ὀλοκαύτωμα καὶ ἐξέλκεται περὶ αὐτῆς ὁ ἱερεὺς ἔναντι κυρίου ἀπὸ ῥύσεως ἀκαθαρσίας αὐτῆς
- 31 І відділіте Ізраїлевих синів від їхньої нечистоти, щоб не повмирили вони в своїй нечистоті через занецищення їхнє Моїє скинії, яка серед них.
In this way may the children of Israel be made free from all sorts of unclean conditions, so that death may not overtake them when they are unclean and when they make unclean my holy place which is among them.
 καὶ εὐλαβεῖς ποιήσετε τοὺς υἱοὺς ἰσραὴλ ἀπὸ τῶν ἀκαθαρσιῶν αὐτῶν καὶ οὐκ ἀποθανοῦνται διὰ τὴν ἀκαθαρσίαν αὐτῶν ἐν τῷ μαινεῖν αὐτοὺς τὴν σκηνὴν μου τὴν ἐν αὐτοῖς
- 32 Оце закон про течивого та про того, що з нього виходить насіння лежання, що ним занечищується,
This is the law for the man who has a flow from his body, or whose seed goes from him so that he is unclean;
 οὗτος ὁ νόμος τοῦ γονορροῦς καὶ ἐὰν τινὶ ἐξέλθῃ ἐξ αὐτοῦ κοίτη σπέρματος ὥστε μιανθῆναι ἐν αὐτῇ
- 33 і про хвору в місячнім очищенні її, і про течивого на течу свою, для чоловіка й для жінки, та для чоловіка, що буде лежати з нечистою.
And for her who has a flow of blood, and for any man or woman who has an unclean flow, and for him who has sex relations with a woman when she is unclean.
 καὶ τῇ αἰμορροούσῃ ἐν τῇ ἀφόδρῳ αὐτῆς καὶ ὁ γονορροῦς ἐν τῇ ῥύσει αὐτοῦ τῷ ἄρσενι ἢ τῇ θηλείᾳ καὶ τῷ ἀνδρὶ ὃς ἂν κοιμηθῇ μετὰ ἀποκαθαρμένης
- 1 ¶ І Господь промовляв до Мойсея по смерті обох Ааронових синів, коли вони були наблизилися перед Господнє лице і померли.
And the Lord said to Moses, after the death of the two sons of Aaron when they took in strange fire before the Lord and death overtook them;
 καὶ ἐλάλησεν κύριος πρὸς μουσῆν μετὰ τὸ τελευτῆσαι τοὺς δύο υἱοὺς ααρων ἐν τῷ προσάγειν αὐτοὺς πῦρ ἀλλότριον ἔναντι κυρίου καὶ ἐτελεύτησαν

- 2 I сказав Господь до Мойсея: Промовляй до Аарона, брата свого, і нехай він не входить кожного часу до святині за завісу, перед віко, що на ковчезі, щоб не вмер він, бо Я в хмарі являюся над тим віком.
The Lord said to Moses, Say to Aaron, your brother, that he may not come at all times into the holy place inside the veil, before the cover which is on the ark, for fear that death may overtake him; for I will be seen in the cloud on the cover of the ark.
καὶ εἶπεν κύριος πρὸς μοῦσῃν λάλησον πρὸς ααρὼν τὸν ἀδελφόν σου καὶ μὴ εἰσπορευέσθω πᾶσαν ὥραν εἰς τὸ ἅγιον ἐσώτερον τοῦ καταπέτασματος εἰς πρόσωπον τοῦ ἱλαστηρίου ὃ ἐστὶν ἐπὶ τῆς κιβωτοῦ τοῦ μαρτυρίου καὶ οὐκ ἀποθανεῖται ἐν γὰρ νεφέλῃ ὀφθήσομαι ἐπὶ τοῦ ἱλαστηρίου
- 3 З оцим увійде Аарон до святині, з телям на жертву за гріх та з бараном на цілопалення.
Let Aaron come into the holy place in this way: with an ox for a sin-offering and a male sheep for a burned offering.
οὕτως εἰσελεύσεται ααρὼν εἰς τὸ ἅγιον ἐν μόσχῳ ἐκ βοῶν περὶ ἁμαρτίας καὶ κριὸν εἰς ὄλοκαύτωμα
- 4 Він зодягне священного льняного хітона, і льняна спідня одіж буде на тілі його, і підперечеться льняним поясом, і обвинеться льняним завосом, вони священні шати. І обмис в воді своє тіло, та й зодягне він їх.
Let him put on the holy linen coat, and the linen trousers on his body, and the linen band round him, and the linen head-dress on his head; for this is holy clothing, and before he puts them on his body is to be washed with water.
καὶ χιτῶνα λινοῦν ἡγιασμένον ἐνδύσεται καὶ περισκελεῖς λινοῦν ἔσται ἐπὶ τοῦ χρωτὸς αὐτοῦ καὶ ζώνη λινῆ ζώσεται καὶ κίδαριν λινῆν περιθήσεται ἱμάτια ἅγια ἐστὶν καὶ λούσεται ὕδατι πᾶν τὸ σῶμα αὐτοῦ καὶ ἐνδύσεται αὐτά
- 5 ¶ A від громади Ізраїлевих синів візьме він два козли на жертву за гріх та одного барана на цілопалення.
And let him take from the children of Israel two he-goats for a sin-offering and one male sheep for a burned offering.
καὶ παρὰ τῆς συναγωγῆς τῶν υἱῶν ἰσραὴλ λήμψεται δύο χιμάρους ἐξ αἰῶν περὶ ἁμαρτίας καὶ κριὸν ἓνα εἰς ὄλοκαύτωμα
- 6 I принесе Аарон теля жертви за гріх, що належить йому, та й очистить себе та свій дім.
And Aaron is to give the ox of the sin-offering for himself, to make himself and his house free from sin.
καὶ προσάξει ααρὼν τὸν μόσχον τὸν περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτοῦ καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτοῦ καὶ τοῦ οἴκου αὐτοῦ
- 7 I візьме він обох тих козлів, та й поставить їх перед Господнім лицем при вході скинії заповіту.
And he is to take the two goats and put them before the Lord at the door of the Tent of meeting.
καὶ λήμψεται τοὺς δύο χιμάρους καὶ στήσει αὐτοὺς ἔναντι κυρίου παρὰ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου
- 8 I кине Аарон на обох тих козлів жеребки, один жеребок для Господа, і один жеребок для Азазеля.
And Aaron will make selection from the two goats by the decision of the Lord, one goat for the Lord and one for Azazel.
καὶ ἐπιθήσει ααρὼν ἐπὶ τοὺς δύο χιμάρους κλήρον ἓνα τῷ κυρίῳ καὶ κλήρον ἓνα τῷ ἀποπομπαίῳ
- 9 I принесе Аарон козла, що на нього вишов жеребок для Господа, і вчинить його жертвою за гріх.
And the goat which is marked out for the Lord, let Aaron give for a sin-offering.
καὶ προσάξει ααρὼν τὸν χίμαρον ἐφ' ὃν ἐπῆλθεν ἐπ' αὐτὸν ὁ κλήρος τῷ κυρίῳ καὶ προσοίσει περὶ ἁμαρτίας
- 10 А козел, що на нього випав жеребок для Азазеля, буде поставлений живим перед Господнє лице, щоб очистити його, і щоб послати його до Азазеля на пустиню.
But the goat for Azazel is to be placed living before the Lord, for the taking away of sin, that it may be sent away for Azazel into the waste land.
καὶ τὸν χίμαρον ἐφ' ὃν ἐπῆλθεν ἐπ' αὐτὸν ὁ κλήρος τοῦ ἀποπομπαίου στήσει αὐτὸν ζῶντα ἔναντι κυρίου τοῦ ἐξιλάσασθαι ἐπ' αὐτοῦ ὥστε ἀποστεῖλαι αὐτὸν εἰς τὴν ἀποπομπὴν ἀφήσει αὐτὸν εἰς τὴν ἔρημον
- 11 I принесе Аарон бичка жертви за гріх, що належить йому, та й очистить себе та свій дім; і заріже бичка жертви за гріх, що належить йому.
And Aaron is to give the ox of the sin-offering for himself and take away sin from himself and his house, and put to death the ox of the sin-offering which is for himself.
καὶ προσάξει ααρὼν τὸν μόσχον τὸν περὶ τῆς ἁμαρτίας τὸν αὐτοῦ καὶ τοῦ οἴκου αὐτοῦ μόνον καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτοῦ καὶ τοῦ οἴκου αὐτοῦ καὶ σφάζει τὸν μόσχον τὸν περὶ τῆς ἁμαρτίας τὸν αὐτοῦ
- 12 I візьме повну кадильницю горючого вугілля з-над жертівника перед Господнім лицем, і повні жмені своєї тонко товченого запашного кадила, та й внесе за завісу.
And he is to take a vessel full of burning coal from the altar before the Lord and in his hand some sweet perfume crushed small, and take it inside the veil;
καὶ λήμψεται τὸ πυρεῖον πλήρες ἀνθράκων πυρὸς ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ ἀπέναντι κυρίου καὶ πλήσει τὰς χεῖρας θυμιάματος συνθέσεως λεπτῆς καὶ εἰσοίσει ἐσώτερον τοῦ καταπέτασματος
- 13 I покладе він те кадило на огонь перед Господнім лицем, а хмара кадила закритє віко, що над свідоцтвом, щоб він не помер.
And let him put the perfume on the fire before the Lord so that the ark may be covered with a cloud of the smoke of the perfume, in order that death may not overtake him.
καὶ ἐπιθήσει τὸ θυμίαμα ἐπὶ τὸ πῦρ ἔναντι κυρίου καὶ καλύψει ἡ ἀτμὶς τοῦ θυμιάματος τὸ ἱλαστήριον τὸ ἐπὶ τῶν μαρτυρίων καὶ οὐκ ἀποθανεῖται

- 14 I візьме він крові бичка, та й покропить пальцем своїм на переді віка на схід, а перед віком покропить з крові сім раз своїм пальцем.
And let him take some of the blood of the ox, shaking drops of it from his finger on the cover of the ark on the east side, and before it, seven times.
 και λήμψεται ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ μόσχου καὶ ῥανεῖ τῷ δακτύλῳ ἐπὶ τὸ ἱλαστήριον κατὰ ἀνατολάς κατὰ πρόσωπον τοῦ ἱλαστηρίου ῥανεῖ ἑπτὰκις ἀπὸ τοῦ αἵματος τῷ δακτύλῳ
- 15 ¶ I заріже козла жертви за гріх, що належить народові, і внесе його кров за завісу, та й зробить із кров'ю його, як зробив був із кров'ю теляти, і покропить її на віко та перед віком.
Then let him put to death the goat of the sin-offering for the people, and take its blood inside the veil and do with it as he did with the blood of the ox, shaking drops of it on and before the cover of the ark.
 και σφάζει τὸν χίμαρον τὸν περὶ τῆς ἁμαρτίας τὸν περὶ τοῦ λαοῦ ἔναντι κυρίου καὶ εἰσοίσει ἀπὸ τοῦ αἵματος αὐτοῦ ἐσώτερον τοῦ καταπετάσματος καὶ ποιήσει τὸ αἷμα αὐτοῦ ὄν τρόπον ἐποίησεν τὸ αἷμα τοῦ μόσχου καὶ ῥανεῖ τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ἱλαστήριον κατὰ πρόσωπον τοῦ ἱλαστηρίου
- 16 I очистити він святиню з нечистоти Ізраїлевих синів та з їхніх переступів через усі гріхи їхні. I так він зробить для скинії заповіді, що знаходиться з ними серед їхньої нечистоти.
And let him make the holy place free from whatever is unclean among the children of Israel and from their wrongdoing in all their sins; and let him do the same for the Tent of meeting, which has its place among an unclean people.
 και ἐξιλάσεται τὸ ἅγιον ἀπὸ τῶν ἀκαθαρσιῶν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ καὶ ἀπὸ τῶν ἀδικημάτων αὐτῶν περὶ πασῶν τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν καὶ οὕτω ποιήσει τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου τῇ ἐκτισμένῃ ἐν αὐτοῖς ἐν μέσῳ τῆς ἀκαθαρσίας αὐτῶν
- 17 I жоден чоловік не буде в скинії заповіді, коли він входить на очищення до святині, аж до виходу його. I очистити він себе та дім свій, та всю громаду Ізраїлеву.
And no man may be in the Tent of meeting from the time when Aaron goes in to take away sin in the holy place till he comes out, having made himself and his house and all the people of Israel free from sin.
 και πᾶς ἄνθρωπος οὐκ ἔσται ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου εἰσπορευομένου αὐτοῦ ἐξιλάσασθαι ἐν τῷ ἁγίῳ ἕως ἂν ἐξέλθῃ καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτοῦ καὶ τοῦ οἴκου αὐτοῦ καὶ περὶ πάσης συναγωγῆς υἱῶν Ἰσραὴλ
- 18 I вийде він до жертівника, що перед Господнім лицем, та й очистити його; і візьме крові теляти й крові козла, та й дасть на роги жертівника навколо.
And he is to go out to the altar which is before the Lord and make it free from sin; and he is to take some of the blood of the ox and the blood of the goat and put it on the horns of the altar and round it;
 και ἐξελεύσεται ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ ὄν ἀπέναντι κυρίου καὶ ἐξιλάσεται ἐπ' αὐτοῦ καὶ λήμψεται ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ μόσχου καὶ ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ χιμάρου καὶ ἐπιθήσει ἐπὶ τὰ κέρατα τοῦ θυσιαστηρίου κύκλῳ
- 19 I покропить на нього з крові пальцем своїм сім раз, та й очистити його, та освятити його від нечистоти Ізраїлевих синів.
Shaking drops of the blood from his finger on it seven times to make it holy and clean from whatever is unclean among the children of Israel.
 και ῥανεῖ ἐπ' αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ αἵματος τῷ δακτύλῳ ἑπτὰκις καὶ καθαρῶν αὐτὸ καὶ ἁγιάσει αὐτὸ ἀπὸ τῶν ἀκαθαρσιῶν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ
- 20 ¶ A коли він скінчить очищення святині й скинії заповіді та жертівника, то приведе живого козла.
And when he has done whatever is necessary to make the holy place and the Tent of meeting and the altar free from sin, let him put the living goat before the Lord;
 και συντελέσει ἐξιλασκόμενος τὸ ἅγιον καὶ τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου καὶ τὸ θυσιαστήριον καὶ περὶ τῶν ἱερέων καθαρῶν καὶ προσάξει τὸν χίμαρον τὸν ζῶντα
- 21 I покладе Аарон обидві руки свої на голову живого козла, і визнає над ним усі гріхи Ізраїлевих синів та всі їхні провини через усі їхні гріхи, і складе їх на голову козла, та й пошле через призначеного чоловіка на пустиню.
And Aaron, placing his two hands on the head of the living goat, will make a public statement over him of all the evil doings of the children of Israel and all their wrongdoing, in all their sins; and he will put them on the head of the goat and send him away, in the care of a man who will be waiting there, into the waste land.
 και ἐπιθήσει ααρων τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ χιμάρου τοῦ ζῶντος καὶ ἐξαγορεύσει ἐπ' αὐτοῦ πάσας τὰς ἀνομίας τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ καὶ πάσας τὰς ἀδικίας αὐτῶν καὶ πάσας τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν καὶ ἐπιθήσει αὐτὰς ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ χιμάρου τοῦ ζῶντος καὶ ἐξαποστελεῖ ἐν χειρὶ ἀνθρώπου ἐτόιμου εἰς τὴν ἔρημον
- 22 I понесе той козел на собі всі їхні гріхи до краю неврожайного, і пустить того козла в пустиню.
And the goat will take all their sins into a land cut off from men, and he will send the goat away into the waste land.
 και λήμψεται ὁ χίμαρος ἐφ' ἑαυτῷ τὰς ἀδικίας αὐτῶν εἰς γῆν ἄβρατον καὶ ἐξαποστελεῖ τὸν χίμαρον εἰς τὴν ἔρημον
- 23 I ввійде Аарон до скинії заповіді, і зди́ме льняні шати, що зодягнув був при вході його до святині, і покладе їх там.
Then let Aaron come into the Tent of meeting and take off the linen clothing which he put on when he went into the holy place, and put them down there;
 και εἰσελεύσεται ααρων εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου καὶ ἐκδύσεται τὴν στολὴν τὴν λινῆν ἣν ἐνεδεδύκει εἰσπορευομένου αὐτοῦ εἰς τὸ ἅγιον καὶ ἀποθήσει αὐτὴν ἐκεῖ
- 24 I обмие він тіло своє в воді в місці святім, і зодягне шати свої та й вийде, і вчинить цілопалення своє та цілопалення за народ, і очистити себе та народ.
And after bathing his body in water in a holy place, he is to put on his clothing and come out and give his burned offering and the burned offering of the people, to take away his sin and the sin of the people.
 και λούσεται τὸ σῶμα αὐτοῦ ὕδατι ἐν τόπῳ ἁγίῳ καὶ ἐνδύσεται τὴν στολὴν αὐτοῦ καὶ ἐξελθὼν ποιήσει τὸ ὀλοκάρπωμα αὐτοῦ καὶ τὸ ὀλοκάρπωμα τοῦ λαοῦ καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτοῦ καὶ περὶ τοῦ οἴκου αὐτοῦ καὶ περὶ τοῦ λαοῦ ὡς περὶ τῶν ἱερέων

- 25 А лій жертви за грїх спалить на жертівнику.
And the fat of the sin-offering is to be burned by him on the altar.
 και τὸ στέαρ τὸ περὶ τῶν ἁμαρτιῶν ἀνοίσει ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον
- 26 А той, хто відводив козла до Азазеля, випере одєжу свою й обмис тіло своє в воді, а потому ввійде до табору.
And the man who takes away the goat for Azazel is to have his clothing washed and his body bathed in water and then he may come back to the tent-circle.
 και ὁ ἐξαποστέλλων τὸν χίμαρον τὸν διεσταλμένον εἰς ἄφεςιν πλυνεῖ τὰ ἱμάτια και λούσεται τὸ σῶμα αὐτοῦ ὕδατι και μετὰ ταῦτα εἰσελεύσεται εἰς τὴν παρεμβολήν
- 27 А теля жертви за грїх та козла жертви за грїх, що їхню кров внесено на очищення в святині, випровадять поза табір, та й спалять в огні їхні шкури, і їхнє м'ясо та їхні нечистоти.
And the ox of the sin-offering and the goat of the sin-offering, whose blood was taken in to make the holy place free from sin, are to be taken away outside the tent-circle and their skins and their flesh and their waste are to be burned with fire.
 και τὸν μόσχον τὸν περὶ τῆς ἁμαρτίας και τὸν χίμαρον τὸν περὶ τῆς ἁμαρτίας ὧν τὸ αἷμα εἰσηνέχθη ἐξιλιάσασθαι ἐν τῷ ἁγίῳ ἐξοίσουσιν αὐτὰ ἐξω τῆς παρεμβολῆς και κατακαύσουσιν αὐτὰ ἐν πυρὶ και αἱ τὰ δέρματα αὐτῶν και τὰ κρέα αὐτῶν και τὴν κόπρον αὐτῶν
- 28 А той, хто їх палить, випере одєжу свою й обмис своє тіло в воді, а потому ввійде до табору.
And the man by whom they are burned is to have his clothing washed and his body bathed in water, and then he may come back to the tent-circle.
 ὁ δὲ κατακαίων αὐτὰ πλυνεῖ τὰ ἱμάτια και λούσεται τὸ σῶμα αὐτοῦ ὕδατι και μετὰ ταῦτα εἰσελεύσεται εἰς τὴν παρεμβολήν
- 29 ¶ I це стане для вас на вічну постанову, сьомого місяця, десятого дня місяця будете впокоряти ваші душі, і жодної праці не робитимете ви, ані тубілець, ані приходько, що мешкає серед вас,
And let this be an order to you for ever: in the seventh month, on the tenth day, you are to keep yourselves from pleasure and do no sort of work, those who are Israelites by birth and those from other lands who are living among you:
 και ἔσται τοῦτο ὑμῖν νόμιμον αἰώνιον ἐν τῷ μηνὶ τῷ ἑβδόμῳ δεκάτῃ τοῦ μηνὸς ταπεινώσατε τὰς ψυχὰς ὑμῶν και πᾶν ἔργον οὐ ποιήσετε ὁ αὐτόχθων και ὁ προσήλυτος ὁ προσκειμένος ἐν ὑμῖν
- 30 бо того дня буде окуп ваш на очищення ваше, зо всіх грїхів ваших станете чисті перед Господом.
For on this day your sin will be taken away and you will be clean: you will be made free from all your sins before the Lord.
 ἐν γὰρ τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ ἐξιλιάσεται περὶ ὑμῶν καθαρῖσαι ὑμᾶς ἀπὸ πασῶν τῶν ἁμαρτιῶν ὑμῶν ἔναντι κυρίου και καθαρῖσθήσεσθε
- 31 Субота повного відпочинку від праці вона для вас, і ви будете впокоряти душі свої, це вічна постанова.
It is a special Sabbath for you, and you are to keep yourselves from pleasure; it is an order for ever.
 σάββατα σαββάτων ἀνάπαυσις αὕτη ἔσται ὑμῖν και ταπεινώσετε τὰς ψυχὰς ὑμῶν νόμιμον αἰώνιον
- 32 А очистить той священник, що помазали його, і що посвятили його бути священником замість батька свого. І зодягне він льняні шати, шати священні,
And the man on whose head the holy oil has been put, and who has been marked out to be a priest in his father's place, will do what is necessary to take away sin, and will put on the linen clothing, even the holy robes:
 ἐξιλιάσεται ὁ ἱερεὺς ὃν ἂν χρίσωσιν αὐτὸν και ὃν ἂν τελειώσουσιν τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἱερατεύειν μετὰ τὸν πατέρα αὐτοῦ και ἐνδύσεται τὴν στολὴν τὴν λινῆν στολὴν ἁγίαν
- 33 та й очистить Святий Святых, і скинію заповіді, і жертівника очистить, і очистить священників та весь народ громади.
And he will make the holy place and the Tent of meeting and the altar free from sin; he will take away sin from the priests and from all the people.
 και ἐξιλιάσεται τὸ ἅγιον τοῦ ἁγίου και τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου και τὸ θυσιαστήριον ἐξιλιάσεται και περὶ τῶν ἱερέων και περὶ πάσης συναγωγῆς ἐξιλιάσεται
- 34 І буде це для вас на вічну постанову на очищення Ізраїлевих синів зо всіх їхніх грїхів раз у році. І він учинив, як Господь наказав був Мойсєєві.
And let this be an order for ever for you, so that the sin of the children of Israel may be taken away once every year. And he did as the Lord gave orders to Moses.
 και ἔσται τοῦτο ὑμῖν νόμιμον αἰώνιον ἐξιλιάσκεσθαι περὶ τῶν υἱῶν ἰσραηλ ἀπὸ πασῶν τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν ἅπαξ τοῦ ἐνιαυτοῦ ποιηθήσεται καθάπερ συνέταξεν κύριος τῷ μουσῇ
- 1 ¶ I Господь промовляв до Мойсея, говорячи:
And the Lord said to Moses,
 και ἐλάλησεν κύριος πρὸς μουσῆν λέγων
- 2 Промовляй до Аарона й до синів його, та до всіх Ізраїлевих синів, та й скажеш їм: Оце та річ, що Господь наказав був, говорячи:
Say to Aaron and to his sons and to all the children of Israel: This is the order which the Lord has given.
 λάλησον πρὸς ααρων και πρὸς τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ και πρὸς πάντας υἱοὺς ἰσραηλ και ἐρεῖς πρὸς αὐτούς τοῦτο τὸ ῥῆμα ὃ ἐνετείλατο κύριος λέγων
- 3 Кожен чоловік з Ізраїлевого дому, що заріже вола, або ягня, або козу в таборі, або щось заріже поза табором,
If any man of Israel puts to death an ox or a lamb or a goat, in or outside the tent-circle;
 ἄνθρωπος ἄνθρωπος τῶν υἱῶν ἰσραηλ ἢ τῶν προσηλύτων τῶν προσκειμένων ἐν ὑμῖν ὃς ἂν σφάξῃ μόσχον ἢ πρόβατον ἢ αἷγα ἐν τῇ παρεμβολῇ και ὃς ἂν σφάξῃ ἐξω τῆς παρεμβολῆς

- 4 а до входу скинії заповіту не приведе того на принесення жертви для Господа перед скинію Господню, то кров буде полічена тому чоловікові, він пролив кров. І буде винищений чоло вік той з-посеред народу свого,
And has not taken it to the door of the Tent of meeting, to make an offering to the Lord, before the Lord's House, its blood will be on him, for he has taken life, and he will be cut off from among his people:
 και ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου μὴ ἐνέγκῃ ὥστε ποιῆσαι αὐτὸ εἰς ὀλοκαύτωμα ἢ σωτήριον κυρίῳ δεκτὸν εἰς ὁσμὴν εὐωδίας καὶ ὃς ἂν σφάξῃ ἔξω καὶ ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου μὴ ἐνέγκῃ αὐτὸ ὥστε μὴ προσενέγκαι δῶρον κυρίῳ ἀπέναντι τῆς σκηνῆς κυρίου καὶ λογισθήσεται τῷ ἀνθρώπῳ ἐκεῖνον αἷμα αἷμα ἐξέχεεν ἐξολεθρευθήσεται ἡ ψυχὴ ἐκεῖνη ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτῆς
- 5 щоб приводили Ізраїлеві сини свої жертви, які вони ріжуть на чистому полі, і спроваджали для Господа до входу скинії заповіту до священника, і різали їх, як мирні жертви для Господа.
So that the children of Israel may take to the Lord, to the door of the Tent of meeting and to the priest, the offerings which they have put to death in the open country, and that they may make their peace-offerings to the Lord.
 ὅπως ἀναφέρωσιν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ τὰς θυσίας αὐτῶν ὅσας ἂν αὐτοὶ σφάζουσιν ἐν τοῖς πεδίοις καὶ οἴσουσιν τῷ κυρίῳ ἐπὶ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου πρὸς τὸν ἱερέα καὶ θύσουσιν θυσίαν σωτηρίου τῷ κυρίῳ αὐτά
- 6 І покropить священник тiєю кров'ю на Господнього жертвника при вході скинії заповіту, та й спалить лій на любі пахощі для Господа.
And the priest will put blood on the altar of the Lord at the door of the Tent of meeting, burning the fat for a sweet smell to the Lord.
 και προσχεεῖ ὁ ἱερεὺς τὸ αἷμα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κύκλῳ ἀπέναντι κυρίου παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου καὶ ἀνοίσει τὸ στέαρ εἰς ὁσμὴν εὐωδίας κυρίῳ
- 7 І щоб вони вже не різали своїх жертв козлам-демонам, за якими вони блудять. Це буде для них вічна постанова на їхні покоління.
And let them make no more offerings to evil spirits, after which they have gone, turning away from the Lord. Let this be a law to them for ever, through all their generations.
 και οὐ θύσουσιν ἔτι τὰς θυσίας αὐτῶν τοῖς ματαίοις οἷς αὐτοὶ ἐκπορνέουσιν ὀπίσω αὐτῶν νόμιμον αἰώνιον ἔσται ὑμῖν εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν
- 8 А їм скажеш: Кожен чоловік із Ізраїлевого дому та з прихоська, що буде мешкати серед вас, який принесе цілопалення або жертву,
And say to them, If any man of Israel, or any other living among them, makes a burned offering or other offering,
 και ερεῖς πρὸς αὐτοὺς ἀνθρωπος ἀνθρωπος τῶν υἱῶν ἰσραὴλ καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν προσηλύτων τῶν προσκειμένων ἐν ὑμῖν ὃς ἂν ποιῆσῃ ὀλοκαύτωμα ἢ θυσίαν
- 9 а до входу скинії заповіту не принесе того, щоб учинити його для Господа, то буде знищений чоловік той з-посеред народу свого!
And does not take it to the door of the Tent of meeting to make an offering to the Lord, that man will be cut off from among his people.
 και ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου μὴ ἐνέγκῃ ποιῆσαι αὐτὸ τῷ κυρίῳ ἐξολεθρευθήσεται ὁ ἀνθρωπος ἐκεῖνος ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ
- 10 ¶ А кожен чоловік із Ізраїлевого дому та з прихоська, що мешкає серед них, який буде їсти кров, то Я зверну лице Своє проти тієї душі, що їсть вона ту кров, і винищу її з-посеред народу її,
And if any man of Israel, or any other living among them, takes any sort of blood for food, my wrath will be turned against that man and he will be cut off from among his people.
 και ἀνθρωπος ἀνθρωπος τῶν υἱῶν ἰσραὴλ ἢ τῶν προσηλύτων τῶν προσκειμένων ἐν ὑμῖν ὃς ἂν φάγῃ πᾶν αἷμα καὶ ἐπιστήσω τὸ πρόσωπόν μου ἐπὶ τὴν ψυχὴν τὴν ἔσθουσιν τὸ αἷμα καὶ ἀπολω αὐτὴν ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτῆς
- 11 бо душа тіла в крові вона, а Я дав її для вас на жертвника для очищення за душі ваші, бо кров та вона очищує душу.
For the life of the flesh is in its blood; and I have given it to you on the altar to take away your sin: for it is the blood which makes free from sin because of the life in it.
 ἢ γὰρ ψυχὴ πάσης σαρκὸς αἷμα αὐτοῦ ἐστὶν καὶ ἐγὼ δέδωκα αὐτὸ ὑμῖν ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου ἐξιλάσκεσθαι περὶ τῶν ψυχῶν ὑμῶν τὸ γὰρ αἷμα αὐτοῦ ἀντὶ τῆς ψυχῆς ἐξιλάσεται
- 12 Тому сказав Я Ізраїлевим синам: Кожна душа з вас не буде їсти крові, і прихоська, що мешкає серед вас, не буде їсти крові.
For this reason I have said to the children of Israel, No man among you, or any others living with you, may take blood as food.
 διὰ τοῦτο εἶρηκα τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ πᾶσα ψυχὴ ἐξ ὑμῶν οὐ φάγεται αἷμα καὶ ὁ προσήλυτος ὁ προσκειμένος ἐν ὑμῖν οὐ φάγεται αἷμα
- 13 А кожен чоловік із Ізраїлевих синів та з прихоська, що мешкає серед них, що вполює здобич звірини або птаства, що їджене, то він виллє кров того й закpис її піском.
And any man of Israel, or any other living among them, who gets with his bow any beast or bird used for food, is to see that its blood is covered with earth.
 και ἀνθρωπος ἀνθρωπος τῶν υἱῶν ἰσραὴλ καὶ τῶν προσηλύτων τῶν προσκειμένων ἐν ὑμῖν ὃς ἂν θηρεύσῃ θήρευμα θηρίων ἢ πετεινόν ὃ ἔσθεται καὶ ἐκχεεῖ τὸ αἷμα καὶ καλύψει αὐτὸ τῇ γῆ
- 14 Бо душа кожного тіла кров його, у душі його вона. І сказав Я Ізраїлевим синам: Крови кожного тіла ви не будете їсти, бо душа кожного тіла кров його вона. Усі, що їдять її, будуть понищені.
For the blood is the life of all flesh: and so I have said to the children of Israel, You may not take any sort of blood as food, and any man who does so will be cut of.
 ἢ γὰρ ψυχὴ πάσης σαρκὸς αἷμα αὐτοῦ ἐστὶν καὶ εἶπα τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ αἷμα πάσης σαρκὸς οὐ φάγεσθε ὅτι ἢ ψυχὴ πάσης σαρκὸς αἷμα αὐτοῦ ἐστὶν πᾶς ὃ ἔσθων αὐτὸ ἐξολεθρευθήσεται

- 15 А всяка душа, що їстиме падло та розшарпане серед тубільця і серед прихоська, нехай випере одягу свою й обмисться в воді, і буде нечистий аж до вечора, а потім стане чистий.
And anyone who takes as food anything which has come to a natural end, or anything which has been put to death by beasts, if he is one of you by birth, or of another nation, will have to have his clothing washed and his body bathed in water and be unclean till evening, and then he will be clean.
καὶ πᾶσα ψυχὴ ἣτις φάγεται θνησιμαῖον ἢ θηριάλωτον ἐν τοῖς αὐτόχοοις ἢ ἐν τοῖς προσηλύτοις πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ λούσεται ὕδατι καὶ ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας καὶ καθαρὸς ἔσται
- 16 А якщо він не випере, а тіла свого не обмис, то понесе своєю провину.
But if his clothing is not washed and his body bathed, his sin will be on him.
ἐὰν δὲ μὴ πλύνῃ τὰ ἱμάτια καὶ τὸ σῶμα μὴ λούσῃται ὕδατι καὶ λήμψεται ἀνόμμημα αὐτοῦ
- 1 ¶ I Господь промовляв до Мойсея, говорячи:
And the Lord said to Moses,
καὶ εἶπεν κύριος πρὸς μωυσῆν λέγων
- 2 Промовляй до Ізраїлевих синів, і скажеш їм: Я Господь, Бог ваш!
Say to the children of Israel, I am the Lord your God.
λάλησον τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν
- 3 За чином єгипетського краю, що сиділи ви в нім, не робіть, і за чином Краю ханаанського, що Я впроваджую вас туди, не зробіте, і звичаями їхніми не підете.
You may not do those things which were done in the land of Egypt where you were living; and you may not do those things which are done in the land of Canaan where I am taking you, or be guided in your behaviour by their rules.
κατὰ τὰ ἐπιτηδεύματα γῆς αἰγύπτου ἐν ἣ κατῳκίσατε ἐπ' αὐτῇ οὐ ποιήσετε καὶ κατὰ τὰ ἐπιτηδεύματα γῆς χανααν εἰς ἣν ἐγὼ εἰσάγω ὑμᾶς ἐκεῖ οὐ ποιήσετε καὶ τοῖς νομίμοις αὐτῶν οὐ πορεύσεσθε
- 4 Ви виконуватимете устави Мої, і будете додержувати постанови Мої, щоб ними ходити. Я Господь, Бог ваш!
But you are to be guided by my decisions and keep my rules, and be guided by them: I am the Lord your God.
τὰ κρίματά μου ποιήσετε καὶ τὰ προστάγματά μου φυλάξεσθε πορεύεσθαι ἐν αὐτοῖς ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν
- 5 I будете додержувати постанов Моїх та уставів Моїх, що людина їх виконує й ними живе. Я Господь!
So keep my rules and my decisions, which, if a man does them, will be life to him: I am the Lord.
καὶ φυλάξεσθε πάντα τὰ προστάγματά μου καὶ πάντα τὰ κρίματά μου καὶ ποιήσετε αὐτὰ ἃ ποιήσας ἄνθρωπος ζήσεται ἐν αὐτοῖς ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν
- 6 ¶ Жоден чоловік не наблизиться до жодної однокровної своєї, щоб відкрити наготу. Я Господь!
You may not have sex connection with anyone who is a near relation: I am the Lord.
ἄνθρωπος ἄνθρωπος πρὸς πάντα οἰκεῖα σαρκὸς αὐτοῦ οὐ προσελεύσεται ἀποκαλύψαι ἀσχημοσύνην ἐγὼ κύριος
- 7 Нагоди батька свого й нагоди матері своєї не відкрисш, вона мати твоя, не відкрисш нагоди її!
You may not have sex relations with your father or your mother: she is your mother, you may not take her.
ἀσχημοσύνην πατρός σου καὶ ἀσχημοσύνην μητρός σου οὐκ ἀποκαλύψεις μητὴρ γὰρ σοῦ ἐστὶν καὶ οὐκ ἀποκαλύψεις τὴν ἀσχημοσύνην αὐτῆς
- 8 Нагоди жінки батька твого не відкрисш, вона нагота батька твого!
And you may not have sex relations with your father's wife: she is your father's.
ἀσχημοσύνην γυναικὸς πατρός σου οὐκ ἀποκαλύψεις ἀσχημοσύνη πατρός σου ἐστὶν
- 9 Нагоди сестри своєї, дочки батька свого або дочки матері своєї, що народилися в домі або народилися назовні, не відкрисш їхньої нагоди!
You may not take your sister, the daughter of your father or of your mother, wherever her birth took place, among you or in another country.
ἀσχημοσύνην τῆς ἀδελφῆς σου ἐκ πατρός σου ἢ ἐκ μητρός σου ἐνδογενοῦς ἢ γεγεννημένης ἔξω οὐκ ἀποκαλύψεις ἀσχημοσύνην αὐτῆς
- 10 Наготу дочки сина свого або дочки дочки своєї, не відкрисш нагоди їхньої, бо вони нагота твоя!
You may not have sex relations with your son's daughter or your daughter's daughter, for they are part of yourself;
ἀσχημοσύνην θυγατρὸς υἱοῦ σου ἢ θυγατρὸς θυγατρὸς σου οὐκ ἀποκαλύψεις τὴν ἀσχημοσύνην αὐτῶν ὅτι σὴ ἀσχημοσύνη ἐστὶν
- 11 Нагоди дочки жінки батька свого, народженої від батька твого, вона сестра твоя, не відкрисш нагоди її!
Or your father's wife's daughter, the child of your father, for she is your sister.
ἀσχημοσύνην θυγατρὸς γυναικὸς πατρός σου οὐκ ἀποκαλύψεις ὁμοπατρία ἀδελφῆ σου ἐστὶν οὐκ ἀποκαλύψεις τὴν ἀσχημοσύνην αὐτῆς

- 12 **Нагоди сестри батька свого не відкрисш, вона однокровна батька твого!**
You may not have sex connection with your father's sister, for she is your father's near relation.
ἀσχημοσύνην ἀδελφῆς πατρός σου οὐκ ἀποκαλύψεις οἰκεία γὰρ πατρός σου ἐστίν
- 13 **Нагоди сестри матері своєї не відкрисш, бо вона однокровна матері твоєї.**
You may not have sex connection with your mother's sister, for she is your mother's near relation.
ἀσχημοσύνην ἀδελφῆς μητρός σου οὐκ ἀποκαλύψεις οἰκεία γὰρ μητρός σου ἐστίν
- 14 **Нагоди брата батька свого не відкрисш, до жінки його не наблизитися, вона тітка твоя!**
You may not have sex relations with the wife of your father's brother, for she is of your family;
ἀσχημοσύνην ἀδελφοῦ τοῦ πατρός σου οὐκ ἀποκαλύψεις καὶ πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ οὐκ εἰσελεύσῃ συγγενῆς γὰρ σου ἐστίν
- 15 **Нагоди невістки своєї не відкрисш, вона жінка сина твого, не відкрисш нагоди її!**
Or with your daughter-in-law, for she is your son's wife, and you may not take her.
ἀσχημοσύνην νύμφης σου οὐκ ἀποκαλύψεις γυνῆ γὰρ υἱοῦ σου ἐστίν οὐκ ἀποκαλύψεις τὴν ἀσχημοσύνην αὐτῆς
- 16 **Нагоди жінки брата свого не відкрисш, вона нагота брата твого!**
You may not have sex relations with your brother's wife, for she is your brother's.
ἀσχημοσύνην γυναικὸς ἀδελφοῦ σου οὐκ ἀποκαλύψεις ἀσχημοσύνη ἀδελφοῦ σου ἐστίν
- 17 **Нагоди жінки й дочки її не відкрисш; дочки сина її й дочки дочки її не візьмеш, щоб відкрити її наготу, вони однокровні її, це кровозмішання!**
You may not take as wife a woman and her daughter, or her son's daughter or her daughter's daughter, for they are of one family: it is an act of shame.
ἀσχημοσύνην γυναικὸς καὶ θυγατρὸς αὐτῆς οὐκ ἀποκαλύψεις τὴν θυγατέρα τοῦ υἱοῦ αὐτῆς καὶ τὴν θυγατέρα τῆς θυγατρὸς αὐτῆς οὐ λήμψῃ ἀποκαλύψαι τὴν ἀσχημοσύνην αὐτῶν οἰκεία γὰρ σου εἰσὶν ἀσέβημά ἐστίν
- 18 **І жінки з сестрою її не візьмеш на суперництво, щоб відкрити наготу її при ній за життя її.**
And you may not take as wife a woman and at the same time her sister, to be in competition with her in her life-time.
γυναῖκα ἐπὶ ἀδελφῇ αὐτῆς οὐ λήμψῃ ἀντίζηλον ἀποκαλύψαι τὴν ἀσχημοσύνην αὐτῆς ἐπ' αὐτῇ ἔτι ζωῆς αὐτῆς
- 19 **¶ А до жінки в час відділення нечистоти її не наблизитися, щоб відкрити наготу її.**
And you may not go near a woman or have sex relations with her when she is unclean, at her regular time.
καὶ πρὸς γυναῖκα ἐν χωρισμῷ ἀκαθαρσίας αὐτῆς οὐ προσελεύσῃ ἀποκαλύψαι τὴν ἀσχημοσύνην αὐτῆς
- 20 **А з жінкою свого ближнього не будеш лежати на насіння, щоб нею не стати нечистим.**
And you may not have sex relations with your neighbour's wife, making yourself unclean with her.
καὶ πρὸς τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον σου οὐ δώσεις κοίτην σπέρματός σου ἐκμιασθῆναι πρὸς αὐτήν
- 21 **А з насіння свого не даси на жертву Молохові, і не зневажиш Імени Бога свого. Я Господь!**
And you may not make any of your children go through the fire as an offering to Molech, and you may not put shame on the name of your God: I am the Lord.
καὶ ἀπὸ τοῦ σπέρματός σου οὐ δώσεις λατρεύειν ἄρχοντι καὶ οὐ βεβηλώσεις τὸ ὄνομα τὸ ἅγιον ἐγὼ κύριος
- 22 **А з чоловіком не будеш лежати як з жінкою, гідота воно!**
You may not have sex relations with men, as you do with women: it is a disgusting thing.
καὶ μετὰ ἄρσενος οὐ κοιμηθήσῃ κοίτην γυναικὸς βδέλυγμα γὰρ ἐστίν
- 23 **І з жодною худобиною не зляжешся, щоб не стати нею нечистим. І жінка не стане перед худобиною на злягання, це паскудство!**
And you may not have sex relations with a beast, making yourself unclean with it; and a woman may not give herself to a beast: it is an unnatural act.
καὶ πρὸς πᾶν τετράπουν οὐ δώσεις τὴν κοίτην σου εἰς σπερματισμὸν ἐκμιασθῆναι πρὸς αὐτό καὶ γυνῆ οὐ στήσεται πρὸς πᾶν τετράπουν βιβασθῆναι μυσερὸν γὰρ ἐστίν
- 24 **Не занечишуйтеся тим усім, бо всім тим занечишені ті люди, яких Я виганяю перед вами.**
Do not make yourself unclean in any of these ways; for so have those nations whom I am driving out from before you made themselves unclean:
μη μιαινέσθε ἐν πᾶσιν τούτοις ἐν πᾶσι γὰρ τούτοις ἐμίανθησαν τὰ ἔθνη ἃ ἐγὼ ἐξαποπέλλω πρὸ προσώπου ὑμῶν
- 25 **І стала нечиста та земля, і Я полічив на ній її гріх, і та земля виригнула мешканців своїх!**
And the land itself has become unclean; so that I have sent on it the reward of its wrongdoing, and the land itself puts out those who are living in it.
καὶ ἐμίανθη ἡ γῆ καὶ ἀνταπέδωκα ἀδικίαν αὐτοῖς δι' αὐτήν καὶ προσώχθισεν ἡ γῆ τοῖς ἐγκαθημένοις ἐπ' αὐτῆς

- 26 **I** ви будете додержувати постанови Моїх та уставів Моїх, і не зробіть жодної з усіх тих гидот, як і тубілець чи приходитько, що мешкає серед вас.
So then keep my rules and my decisions, and do not do any of these disgusting things, those of you who are Israelites by birth, or any others who are living with you:
καὶ φυλάξεσθε πάντα τὰ νόμιά μου καὶ πάντα τὰ προστάγματά μου καὶ οὐ ποιήσετε ἀπὸ πάντων τῶν βδελυγμάτων τούτων ὁ ἐγχώριος καὶ ὁ προσγενόμενος προσήλυτος ἐν ὑμῖν
- 27 **Bo** всі ті гидоти робили люди тієї землі, які перед вами, і стала нечиста та земля.
(For all these disgusting things were done by the men of this country who were there before you, and the land has been made unclean by them;)
πάντα γὰρ τὰ βδελύγματα ταῦτα ἐποίησαν οἱ ἄνθρωποι τῆς γῆς οἱ ὄντες πρότεροι ὑμῶν καὶ ἐμάνθη ἡ γῆ
- 28 **I** щоб та земля не виригнула вас через ваше занечистення її, як вона виригнула народ, який перед вами.
So that the land may not put you out from it, when you make it unclean, as it put out the nations which were there before you.
καὶ ἵνα μὴ προσοχθίσῃ ὑμῖν ἡ γῆ ἐν τῷ μιαίνειν ὑμᾶς αὐτὴν ὃν τρόπον προσώχθισεν τοῖς ἔθνεσιν τοῖς πρὸ ὑμῶν
- 29 **Bo** кожен, хто зробить одну з усіх тих гидот, то душі, що роблять, будуть винищені з-посеред їхнього народу.
For all those who do any of these disgusting things will be cut off from among their people.
ὅτι πᾶς ὃς ἂν ποιήσῃ ἀπὸ πάντων τῶν βδελυγμάτων τούτων ἐξολεθρευθήσονται αἱ ψυχαὶ αἱ ποιούσαι ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτῶν
- 30 **I** ви будете додержувати наказів Моїх, щоб не чинити чого з тих гидотних постанов, що роблені перед вами, і не споганитесь ними. Я Господь, Бог ваш!
So then, keep my orders, so that you may not do any of these disgusting things which were done before you, or make yourselves unclean through them: I am the Lord your God.
καὶ φυλάξετε τὰ προστάγματά μου ὅπως μὴ ποιήσητε ἀπὸ πάντων τῶν νομίμων τῶν ἐβδελυγμένων ἃ γέγονεν πρὸ τοῦ ὑμᾶς καὶ οὐ μιανθήσεσθε ἐν αὐτοῖς ὅτι ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν
- 1 ¶ **I** Господь промовляв до Мойсея, говорячи:
And the Lord said to Moses,
καὶ ἐλάλησεν κύριος πρὸς μουσῆν λέγων
- 2 Промовляй до всієї громади Ізраїлевих синів, та й скажеш їм: Будьте святі, бо святий Я, Господь, Бог ваш!
Say to all the people of Israel, You are to be holy, for I, the Lord your God, am holy.
λάλησον τῇ συναγωγῇ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ καὶ εἰρεῖς πρὸς αὐτούς ἅγιοι ἔσεσθε ὅτι ἐγὼ ἅγιος κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν
- 3 Кожен буде боятися матері своєї та батька свого, а субіт Моїх будете додержувати. Я Господь, Бог ваш!
Let every man give honour to his mother and to his father and keep my Sabbaths: I am the Lord your God.
ἕκαστος πατέρα αὐτοῦ καὶ μητέρα αὐτοῦ φοβείσθω καὶ τὰ σάββατά μου φυλάξεσθε ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν
- 4 Не звертайтеся до ідолів, і не робіть собі литих божків. Я Господь Бог ваш!
Do not go after false gods, and do not make metal images of gods for yourselves: I am the Lord your God.
οὐκ ἐπακολουθήσετε εἰδώλοις καὶ θεοῦς χωνευτοῦς οὐ ποιήσετε ὑμῖν ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν
- 5 А коли ви принесете мирну жертву для Господа, на вподобання вас принесете її.
And when you give a peace offering to the Lord, do it in the way which is pleasing to the Lord.
καὶ ἐὰν θύσητε θυσίαν σωτηρίου τῷ κυρίῳ δεκτὴν ὑμῶν θύσετε
- 6 Ви будете їсти її в день принесення вашого та завтра, а позостале до дня третього огнем буде спалене.
Let it be used for food on the same day on which it is offered, or on the day after; and whatever is over on the third day is to be burned with fire.
ἢ ἂν ἡμέρα θύσητε βρωθήσεται καὶ τῇ αὔριον καὶ ἐὰν καταλειφθῇ ἕως ἡμέρας τρίτης ἐν πυρὶ κατακαυθήσεται
- 7 А якщо справді буде їджене воно третього дня, нечистість воно, не буде вподобане.
If any of it is used for food on the third day, it is a disgusting thing and will not be pleasing to the Lord.
ἐὰν δὲ βρώσει βρωθῇ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ἄθυτόν ἐστιν οὐ δεχθήσεται
- 8 А хто те їсть, понесе він свій гріх, бо споганив він святиню Господню, і буде винищена душа та з-посеред народу свого!
And as for anyone who takes it for food, his sin will be on him, for he has put shame on the holy thing of the Lord: he will be cut off from his people.
ὁ δὲ ἔσθων αὐτὸ ἁμαρτίαν λήμψεται ὅτι τὰ ἅγια κυρίου ἐβεβήλωσεν καὶ ἐξολεθρευθήσονται αἱ ψυχαὶ αἱ ἔσθουσαι ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτῶν
- 9 А коли ти будеш жати жниво своєї землі, не докінчуй жати до краю свого поля, а попадалих колосків твого жнива не будеш збирати;
And when you get in the grain from your land, do not let all the grain be cut from the edges of the field, or take up what has been dropped on the earth after the getting in of the grain.
καὶ ἐκθερίζόντων ὑμῶν τὸν θερισμὸν τῆς γῆς ὑμῶν οὐ συντελέσετε τὸν θερισμὸν ὑμῶν τοῦ ἀγροῦ ἐκθερίσαι καὶ τὰ ἀποπίπτοντα τοῦ θερισμοῦ σου οὐ συλλέξεις

- 10 a виноградника свого не вибереш дорешти, а попадалих ягід виноградника свого не будеш збирати, для вбогого та для прихоська позостав їх. Я Господь, Бог ваш!
And do not take all the grapes from your vine-garden, or the fruit dropped on the earth; let the poor man, and the man from another country, have these: I am the Lord your God.
 και τὸν ἀμπελῶνά σου οὐκ ἐπανατρογγήσεις οὐδὲ τοὺς ῥόγας τοῦ ἀμπελῶνός σου συλλέξεις τῷ πτωχῷ καὶ τῷ προσηλύτῳ καταλείψεις αὐτὰ ἐγὼ εἰμι κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν
- 11 ¶ Не будете красти, і не будете неправдиво заперечувати, і не будете говорити неправди один на одного!
Do not take anyone's property or be false in act or word to another.
 οὐ κλέψετε οὐ ψεύσεσθε οὐ συκοφαντήσει ἕκαστος τὸν πλησίον
- 12 I не будете присягати Моїм Іменем на неправду, бо зневажиш Ім'я Бога свого. Я Господь!
And do not take an oath in my name falsely, putting shame on the name of your God: I am the Lord.
 και οὐκ ὁμείσθε τῷ ὀνόματί μου ἐπ' ἀδίκῳ καὶ οὐ βεβηλώσετε τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ ὑμῶν ἐγὼ εἰμι κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν
- 13 Не будеш гнобити ближнього свого, і не будеш грабувати, і не задержиш в себе через ніч аж до ранку заробітку наймита.
Do not be cruel to your neighbour or take what is his; do not keep back a servant's payment from him all night till the morning.
 οὐκ ἀδικήσεις τὸν πλησίον καὶ οὐχ ἀρπάσεις καὶ οὐ μὴ κοιμηθήσεται ὁ μισθὸς τοῦ μισθωτοῦ παρὰ σοὶ ἕως πρωῒ
- 14 Не будеш проклинати глухого, а перед сліпим не роби перешкоди, і будеш боятися Бога свого. Я Господь!
Do not put a curse on those who have no hearing, or put a cause of falling in the way of the blind, but keep the fear of your God before you: I am the Lord.
 οὐ κακῶς ἐρεῖς κωφὸν καὶ ἀέναντι τυφλοῦ οὐ προσθήσεις σκάνδαλον καὶ φοβηθήσῃ κύριον τὸν θεόν σου ἐγὼ εἰμι κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν
- 15 Не зробіте кривди в суді: не будеш потурати особі вбогого, і не будеш підлещуватися до особи вельможного, за правдою суди свого ближнього!
Do no wrong in your judging: do not give thought to the position of the poor, or honour to the position of the great; but be a judge to your neighbour in righteousness.
 οὐ ποιήσετε ἄδικον ἐν κρίσει οὐ λήμψη πρόσωπον πτωχοῦ οὐδὲ θαυμάσεις πρόσωπον δυνάστου ἐν δικαιοσύνῃ κρινεῖς τὸν πλησίον σου
- 16 Не будеш ходити пліткарем серед народу свого. Не будеш наставати на життя свого ближнього. Я Господь!
Do not go about saying untrue things among your people, or take away the life of your neighbour by false witness: I am the Lord.
 οὐ πορεύσῃ δόλῳ ἐν τῷ ἔθνῳ σου οὐκ ἐπισυστήσῃ ἐφ' αἷμα τοῦ πλησίον σου ἐγὼ εἰμι κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν
- 17 Не будеш ненавидіти брата свого в серці своєму. Конче вияви неправду свого ближнього, і не понесеш гріха за нього.
Let there be no hate in your heart for your brother; but you may make a protest to your neighbour, so that he may be stopped from doing evil.
 οὐ μισήσεις τὸν ἀδελφόν σου τῇ διανοίᾳ σου ἐλεγμῷ ἐλέγξεις τὸν πλησίον σου καὶ οὐ λήμψη δι' αὐτὸν ἀμαρτίαν
- 18 Не будеш мститися, і не будеш ненавидіти синів свого народу. I будеш любити ближнього свого, як самого себе! Я Господь!
Do not make attempts to get equal with one who has done you wrong, or keep hard feelings against the children of your people, but have love for your neighbour as for yourself: I am the Lord.
 και οὐκ ἐκδικᾶται σου ἡ χεὶρ καὶ οὐ μνηεῖς τοῖς υἱοῖς τοῦ λαοῦ σου καὶ ἀγαπήσεις τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτὸν ἐγὼ εἰμι κύριος
- 19 ¶ Постанов Моїх будете дотримувати. Не зробиш, щоб худоба твоя злучувалася двоїсто. Поля свого не будеш обсівати двоїсто. А одежа двоїста, мішанина ниток, не ввійде на тебе.
Keep my laws. Do not let your cattle have offspring by those of a different sort; do not put mixed seed into your field; do not put on a robe made of two sorts of cloth.
 τὸν νόμον μου φυλάξεσθε τὰ κτήνη σου οὐ κατοχεύσεις ἑτεροζύγῳ καὶ τὸν ἀμπελῶνά σου οὐ κατασπερεῖς διάφορον καὶ ἱμάτιον ἐκ δύο ὑφασμένων κίβδηλον οὐκ ἐπιβαλεῖς σεαυτῷ
- 20 А чоловік, коли буде злягатися з жінкою, а вона невілниця, заручена чоловікові, а справді не була вона викуплена, або визволення не було дане їй, то нехай буде кара, але не будуть вони забиті, бо не увільнена вона.
If any man has sex relations with a servant-woman who has given her word to be married to a man, and has not been made free for a price or in any other way, the thing will be looked into; but they will not be put to death because she was not a free woman.
 και ἐὰν τις κοιμηθῇ μετὰ γυναῖκος κοίτην σπέρματος καὶ αὐτὴ οἰκέτις διαπεφυλαγμένη ἀνθρώπῳ καὶ αὐτὴ λύτρωις οὐ λελύτρωται ἢ ἐλευθερία οὐκ ἐδόθη αὐτῇ ἐπισκοπῇ ἔσται αὐτοῖς οὐκ ἀποθανοῦνται ὅτι οὐκ ἀπλευθερώθη
- 21 I спровадить він жертву за провину свою Господеві до входу скинї заповіту, барана жертви за провину.
Let him take his offering for wrongdoing to the Lord, to the door of the Tent of meeting; let him give a male sheep as an offering for wrongdoing.
 και προσάξει τῆς πλημμελείας αὐτοῦ τῷ κυρίῳ παρὰ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου κριὸν πλημμελείας
- 22 I очистить його священник бараном жертви за провину перед Господнім лицем за гріх його, що він був згрішив. I проститься йому гріх його, що він був згрішив.
And the priest will take away his sin before the Lord with the sheep which is offered for his wrongdoing, and he will have forgiveness for the sin which he has done.
 και ἐξιλάσεται περὶ αὐτοῦ ὁ ἱερεὺς ἐν τῷ κριῷ τῆς πλημμελείας ἐναντι κυρίου περὶ τῆς ἀμαρτίας ἧς ἤμαρτεν καὶ ἀφεθήσεται αὐτῷ ἡ ἀμαρτία ἣν ἤμαρτεν

- 23 А коли ви ввійдете до Краю цього, і понасаджуєте всяке їстівне дерево, то плід його вважатимете за необрізаний, три роки буде воно для вас необрізане, не буде їджене.
And when you have come into the land, and have put in all sorts of fruit-trees, their fruit will be as if they had not had circumcision, and for three years their fruit may not be used for food.
 όταν δὲ εἰσέλθῃτε εἰς τὴν γῆν ἣν κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν δίδωσιν ὑμῖν καὶ καταφυτεύετε πᾶν ξύλον βρώσιμον καὶ περικαθαριεῖτε τὴν ἀκαθαρσίαν αὐτοῦ ὁ καρπὸς αὐτοῦ τρία ἔτη ἔσται ὑμῖν ἀπερικόθαι
 ρτος οὐ βρωθήσεται
- 24 А року четвертого весь плід його присвятиться для Господа.
And in the fourth year all the fruit will be holy as a praise-offering to the Lord.
 καὶ τῷ ἔτει τῷ τετάρτῳ ἔσται πᾶς ὁ καρπὸς αὐτοῦ ἅγιος αἰνετὸς τῷ κυρίῳ
- 25 А року п'ятого будете їсти плід його, щоб помножився для вас урожай його. Я Господь, Бог ваш.
But in the fifth year you may take the fruit and the increase of it for your food: I am the Lord your God.
 ἐν δὲ τῷ ἔτει τῷ πέμπτῳ φάγεσθε τὸν καρπὸν πρόσθεμα ὑμῖν τὰ γενήματα αὐτοῦ ἐγὼ εἰμι κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν
- 26 Не будете їсти з кров'ю. Не будете врожити, і не будете чарувати!
Nothing may be used for food with its blood in it; you may not make use of strange arts, or go in search of signs and wonders.
 μὴ ἔσθετε ἐπὶ τῶν ὀρέων καὶ οὐκ οἰωνεῖσθε οὐδὲ ὀρνιθοσκοπήσεσθε
- 27 Не будете стригти волосся довкола голови вашої, і не будеш нищити краю бороди своєї.
The ends of the hair round your face and on your chin may not be cut off.
 οὐ ποιήσετε σισόην ἐκ τῆς κόμης τῆς κεφαλῆς ὑμῶν οὐδὲ φερεῖτε τὴν ὄψιν τοῦ πρόγονος ὑμῶν
- 28 І не зробіте на тілі своїм нарізу за душу померлого, і не зробіте на собі наколеного напису. Я Господь!
You may not make cuts in your flesh in respect for the dead, or have marks printed on your bodies: I am the Lord.
 καὶ ἐντομίδας ἐπὶ ψυχῇ οὐ ποιήσετε ἐν τῷ σώματι ὑμῶν καὶ γράμματα στικτὰ οὐ ποιήσετε ἐν ὑμῖν ἐγὼ εἰμι κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν
- 29 Не безчесть своєї дочки, і не роби її блудливою, щоб не стала блудливою ця земля, і не наповнилась земля розпустюю.
Do not make your daughter common by letting her become a loose woman, for fear that the land may become full of shame.
 οὐ βεβηλώσεις τὴν θυγατέρα σου ἐκπορνεῦσαι αὐτήν καὶ οὐκ ἐκπορνεῦσει ἡ γῆ καὶ ἡ γῆ πλησθήσεται ἀνομίας
- 30 ¶ Субіт Моїх будете додержувати, а святиню Мою будете шанувати. Я Господь!
Keep my Sabbaths and have respect for my holy place: I am the Lord.
 τὰ σάββατά μου φυλάξεσθε καὶ ἀπὸ τῶν ἁγίων μου φοβηθήσεσθε ἐγὼ εἰμι κύριος
- 31 Не звертайте до духів померлих та до ворожитів, і не доводьте себе до опоганення ними. Я Господь, Бог ваш!
Do not go after those who make use of spirits, or wonder-workers; do not go in their ways or become unclean through them: I am the Lord your God.
 οὐκ ἐπακολουθήσετε ἐγγαστριμύθοις καὶ τοῖς ἐπαιδοῖς οὐ προσκολληθήσεσθε ἐκμανθῆναι ἐν αὐτοῖς ἐγὼ εἰμι κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν
- 32 Перед лицем сивизни встань, і вшануй лице старого, і будеш боятися Бога свого. Я Господь!
Get up from your seats before the white-haired, and give honour to the old, and let the fear of your God be before you: I am the Lord.
 ἀπὸ προσώπου πολλοῦ ἐξαναστήση καὶ τιμήσεις πρόσωπον πρεσβυτέρου καὶ φοβηθήση τὸν θεόν σου ἐγὼ εἰμι κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν
- 33 А коли мешкатиме з тобою прихосько в вашім Краї, то не будете гнобити його.
And if a man from another country is living in your land with you, do not make life hard for him;
 ἐὰν δὲ τις προσέλθῃ προσήλυτος ὑμῖν ἐν τῇ γῇ ὑμῶν οὐ θλίψετε αὐτόν
- 34 Як тубілець із вас буде для вас прихосько, що мешкає з вами, і ти будеш любити його, як самого себе, бо прихоськи були ви в єгипетськім краї. Я Господь, Бог ваш!
Let him be to you as one of your countrymen and have love for him as for yourself; for you were living in a strange land, in the land of Egypt: I am the Lord your God.
 ὡς ὁ αὐτόχθων ἐν ὑμῖν ἔσται ὁ προσήλυτος ὁ προσπορευόμενος πρὸς ὑμᾶς καὶ ἀγαπήσεις αὐτόν ὡς σεαυτόν ὅτι προσήλυτοι ἐγενήθητε ἐν γῇ αἰγύπτῳ ἐγὼ εἰμι κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν
- 35 Не будете чинити кривди в суді, у мірі, у вазі та в мірі рідини.
Do not make false decisions in questions of yard-sticks and weights and measures.
 οὐ ποιήσετε ἄδικον ἐν κρίσει ἐν μέτροις καὶ ἐν σταθμίαις καὶ ἐν ζυγοῖς
- 36 Вага вірна, тягарці вірні, ефа вірна, гін вірний буде в вас. Я Господь, Бог ваш, що вивів вас із єгипетського краю!
Have true scales, true weights and measures for all things: I am the Lord your God, who took you out of the land of Egypt;
 ζυγὰ δίκαια καὶ στάθμια δίκαια καὶ χουρὸς δίκαιος ἔσται ὑμῖν ἐγὼ εἰμι κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν ὁ ἐξαγαγὼν ὑμᾶς ἐκ γῆς αἰγύπτου

- 37 **I ви будете держати всі постанови Мої та всі устами Мої, і виконуватимете їх. Я Господь!**
You are to keep all my rules and my decisions and do them: I am the Lord.
 και φυλάξεσθε πάντα τὸν νόμον μου καὶ πάντα τὰ προστάγματα μου καὶ ποιήσετε αὐτὰ ἐγὼ εἰμι κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν
- 1 ¶ **I Господь промовляв до Мойсея, говорячи:**
And the Lord said to Moses,
 και ἐλάλησεν κύριος πρὸς μουσῆν λέγων
- 2 **I скажеш до Израїлевих синів: Кожен чоловік із Израїлевих синів та з прихोцька, що мешкає в Израїлі, який дасть із насіння свого Молохові, буде конче забитий, народ краю закидає його камінням.**
Again, say to the children of Israel, If any man of the children of Israel, or any other man living in Israel, gives his offspring to Molech, he is certainly to be put to death: he is to be stoned by the people of the land;
 και τοῖς υἱοῖς ἰσραηλ λαλήσεις ἕαν τις ἀπὸ τῶν υἱῶν ἰσραηλ ἢ ἀπὸ τῶν προσγεγεννημένων προσηλύτων ἐν ἰσραηλ ὅς ἂν δῶ τοῦ σπέρματος αὐτοῦ ἄρχοντι θανάτῳ θανατούσθω τὸ ἔθνος τὸ ἐπὶ τῆς γῆς λιθοβολήσουσιν αὐτὸν ἐν λίθοις
- 3 **А Я зверну лице Своє проти того чоловіка, і винищу його з-поміж народу його, бо з насіння свого дав він Молохові, щоб занечистити святиню Мою, збезчестити Моє святе Ймення.**
And my face will be turned against that man, and he will be cut off from his people; because he has given his offspring to Molech, making my holy place unclean, and making my holy name common.
 και ἐγὼ ἐπιστήσω τὸ πρόσωπόν μου ἐπὶ τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον καὶ ἀπολω̄ αὐτὸν ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ ὅτι τοῦ σπέρματος αὐτοῦ ἔδωκεν ἄρχοντι ἵνα μιάνη τὰ ἅγια μου καὶ βεβηλώσῃ τὸ ὄνομα τῶν ἁγίων μου
- 4 **А якщо справді люди того краю сховають свої очі від того чоловіка, коли він дасть із насіння свого Молохові, щоб не забити його,**
And if the people of the land do not take note of that man when he gives his offspring to Molech, and do not put him to death,
 ἐὰν δὲ ὑπερέψει ὑπερίδωσιν οἱ αὐτόχθονες τῆς γῆς τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου ἐκεῖνου ἐν τῷ δοῦναι αὐτὸν τοῦ σπέρματος αὐτοῦ ἄρχοντι τοῦ μὴ ἀποκτεῖναι αὐτόν
- 5 **то Я зверну Своє лице проти того чоловіка та проти родини його, і винищу його й усіх, що блудять за ним, блудячи за Молохом, з-посеред народу його.**
Then my face will be turned against him and his family, and he and all those who do evil with him will be cut off from among their people.
 και ἐπιστήσω τὸ πρόσωπόν μου ἐπὶ τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον καὶ τὴν συγγένειαν αὐτοῦ καὶ ἀπολω̄ αὐτὸν καὶ πάντας τοὺς ὁμοιοῦντας αὐτῷ ὥστε ἐκπορνεῦειν αὐτὸν εἰς τοὺς ἄρχοντας ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτῶν
- 6 **А душа, що звертається до померлих духів та до чарівників, щоб блудити за ними, то Я зверну Своє лице проти тієї душі, і винищу того з-посеред народу його.**
And whoever goes after those who make use of spirits and wonder-workers, doing evil with them, against him will my face be turned, and he will be cut off from among his people.
 και ψυχὴ ἢ ἐὰν ἐπακολουθήσῃ ἐγγαστριμύθοις ἢ ἐπαιδοῖς ὥστε ἐκπορνεῦσαι ὀπίσω αὐτῶν ἐπιστήσω τὸ πρόσωπόν μου ἐπὶ τὴν ψυχὴν ἐκεῖνην καὶ ἀπολω̄ αὐτήν ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτῆς
- 7 **I ви будете освячуватися, і будьте святі, бо Я Господь, Бог ваш!**
So make and keep yourselves holy, for I am the Lord your God.
 και ἔσεσθε ἅγιοι ὅτι ἅγιος ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν
- 8 **I ви будете держати постанови Мої, і будете виконувати їх. Я Господь, що освячує вас!**
And keep my rules and do them: I am the Lord, who make you holy.
 και φυλάξεσθε τὰ προστάγματα μου καὶ ποιήσετε αὐτὰ ἐγὼ κύριος ὁ ἁγιάζων ὑμᾶς
- 9 **Бо кожен чоловік, що прокляне свого батька чи матір свою, буде конче забитий, батька свого чи матір свою він прокляв, кров його на ньому!**
Every man cursing his father or his mother is certainly to be put to death; because of his curse on his father or his mother, his blood will be on him.
 ἄνθρωπος ἄνθρωπος ὅς ἂν κακῶς εἶπῃ τὸν πατέρα αὐτοῦ ἢ τὴν μητέρα αὐτοῦ θανάτῳ θανατούσθω πατέρα αὐτοῦ ἢ μητέρα αὐτοῦ κακῶς εἶπεν ἔνοχος ἔσται
- 10 ¶ **А кожен, хто буде чинити перелюб із числом жінкою, хто буде чинити перелюб із жінкою свого ближнього, буде конче забитий перелюбник та перелюбниця.**
And if a man has sex relations with another man's wife, even the wife of his neighbour, he and she are certainly to be put to death.
 ἄνθρωπος ὅς ἂν μοιχεύσῃται γυναῖκα ἀνδρὸς ἢ ὅς ἂν μοιχεύσῃται γυναῖκα τοῦ πλησίον θανάτῳ θανατούσθωσαν ὁ μοιχεύων καὶ ἡ μοιχευομένη
- 11 **А хто буде лежати із жінкою батька свого, він відкрив наготу свого батька, будуть конче забиті обидва вони, кров їхня на них!**
And the man who has sex relations with his father's wife has put shame on his father: the two of them are to be put to death; their blood will be on them.
 ἕαν τις κοιμηθῇ μετὰ γυναικὸς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἀσχημοσύνην τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἀπεκάλυψεν θανάτῳ θανατούσθωσαν ἀμφότεροι ἔνοχοι εἰσιν

- 12 А хто буде лежати з невісткою своєю, будуть конче забиті обоє вони, гидоту вчинили вони, кров їхня на них!
And if a man has sex relations with his son's wife, the two of them are to be put to death: it is unnatural; their blood will be on them.
 και εάν τις κοιμηθῆ μετὰ νύμφης αὐτοῦ θανάτῳ θανατούσθωσαν ἀμφότεροι ἡσεβήκασιν γὰρ ἔνοχοί εἰσιν
- 13 А хто лежатиме з чоловіком як із жінкою, гидоту вчинили обоє вони, будуть конче забиті, кров їхня на них!
And if a man has sex relations with a man, the two of them have done a disgusting thing: let them be put to death; their blood will be on them.
 και ὃς ἂν κοιμηθῆ μετὰ ἄρσενος κοίτην γυναικὸς βδέλυγμα ἐποίησαν ἀμφότεροι θανατούσθωσαν ἔνοχοί εἰσιν
- 14 А хто візьме жінку й матір її, гидота це, в огні спалять його та її, і не буде кровозмішання серед вас!
And if a man takes as wife a woman and her mother, it is an act of shame; let them be burned with fire, all three of them, so that there may be no shame among you.
 ὃς εάν λάβῃ γυναῖκα και τὴν μητέρα αὐτῆς ἀνόμημά ἐστιν ἐν πυρὶ κατακαύσουσιν αὐτὸν και αὐτάς και οὐκ ἔσται ἀνομία ἐν ὑμῖν
- 15 А хто паруватиметься з скотиною, буде конче забитий, і скотину ту заб'єте.
And if a man has sex relations with a beast, let him be put to death, and let the beast be put to destruction.
 και ὃς ἂν δῶ κοιτασίαν αὐτοῦ ἐν τετράποδι θανάτῳ θανατούσθω και τὸ τετράπουον ἀποκτενεῖτε
- 16 А жінка, що наблизиться до якої скотини, щоб лежати з нею, то заб'єш ту жінку та скотину ту, будуть конче забиті вони, кров їхня на них!
And if a woman goes near a beast and has sex relations with it, you will put an end to the woman and the beast: their blood will be on them.
 και γυνή ἣτις προσελεύσεται πρὸς πᾶν κτήνος βίβασθῆναι αὐτὴν ὑπ' αὐτοῦ ἀποκτενεῖτε τὴν γυναῖκα και τὸ κτήνος θανάτῳ θανατούσθωσαν ἔνοχοί εἰσιν
- 17 А хто візьме сестру свою, дочку батька свого або дочку матері своєї, і побачить наготу її, а вона побачить наготу його, ганьба це! І будуть вони знищені на очах синів їхнього народу, він наготу сестри своєї відкрив, він понесе провину свою!
And if a man takes his sister, daughter of his father or his mother, and has sex relations with her and she with him, it is an act of shame: they are to be cut off before the children of their people; he has had sex relations with his sister, and his sin will be on him.
 ὃς εάν λάβῃ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ ἐκ πατρὸς αὐτοῦ ἢ ἐκ μητρὸς αὐτοῦ και ἴδῃ τὴν ἀσχημοσύνην αὐτῆς και αὕτη ἴδῃ τὴν ἀσχημοσύνην αὐτοῦ ὄνειδός ἐστιν ἐξολεθρευθήσονται ἐνώπιον υἱῶν γένους αὐτῶν ἀσχημοσύνην ἀδελφῆς αὐτοῦ ἀπεκάλυψεν ἀμαρτίαν κοιμοῦνται
- 18 А хто буде лежати із жінкою, часу хвороби місячним, і відкрис її наготу, він джерело її обнажив, а вона відкрила джерело своєї крові, то будуть вони обоє знищені з-посеред народу свого!
And if a man has sex relations with a woman at the time when she is unwell, he has seen her fountain and she has let the fountain of her blood be uncovered, and the two of them are to be cut off from among their people.
 και ἀνὴρ ὃς ἂν κοιμηθῆ μετὰ γυναικὸς ἀποκαθημένης και ἀποκαλύψῃ τὴν ἀσχημοσύνην αὐτῆς τὴν πηγὴν αὐτῆς ἀπεκάλυψεν και αὕτη ἀπεκάλυψεν τὴν ῥύσιν τοῦ αἵματος αὐτῆς ἐξολεθρευθήσονται ἀμφότεροι ἐκ τοῦ γένους αὐτῶν
- 19 І не відкрисш наготи сестри матері своєї й сестри батька свого, бо однокровну свою обнажив би ти, вони понесуть провину свою.
And you may not have sex connection with your mother's sister or your father's sister, for they are his near relations: their sin will be on them.
 και ἀσχημοσύνην ἀδελφῆς πατρὸς σου και ἀδελφῆς μητρὸς σου οὐκ ἀποκαλύψεις τὴν γὰρ οἰκειότητα ἀπεκάλυψεν ἀμαρτίαν ἀποίονται
- 20 А хто буде лежати з тіткою своєю, він відкрив наготу дядька свого, гріх свій вони понесуть, бездітні помруть!
And if a man has sex relations with the wife of his father's brother, he has put shame on his father's brother: their sin will be on them; till the day of their death they will have no children.
 ὃς ἂν κοιμηθῆ μετὰ τῆς συγγενοῦς αὐτοῦ ἀσχημοσύνην τῆς συγγενείας αὐτοῦ ἀπεκάλυψεν ἄτεκνοι ἀποθανοῦνται
- 21 А хто візьме жінку брата свого, це нечисть, він відкрив наготу брата свого, бездітні будуть.
And if a man takes his brother's wife, it is an unclean act; he has put shame on his brother; they will have no children.
 ὃς ἂν λάβῃ τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ ἀκαθαρσία ἐστὶν ἀσχημοσύνην τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ ἀπεκάλυψεν ἄτεκνοι ἀποθανοῦνται
- 22 ¶ І ви будете додержувати всі постанови Мої й усі устави Мої, і будете виконувати їх, і не вирине вас земля та, куди Я впроваджаю вас, щоб сиділи ви в ній.
So then, keep my rules and my decisions and do them, so that the land which I am giving you as your resting-place may not violently send you out again.
 και φυλάξαθε πάντα τὰ προστάγματα μου και τὰ κρίματά μου και ποιήσετε αὐτά και οὐ μὴ προσοχθῆτε ὑμῖν ἢ γῆ εἰς ἣν ἐγὼ εἰσάγω ὑμᾶς ἐκεῖ κατοικεῖν ἐπ' αὐτῆς
- 23 І не будете ви ходити за звичаями люду, що Я виганяю перед вами, бо все те робили вони, і Я їх обридив.
And do not keep the rules of the nations which I am driving out before you; for they did all these things, and for that reason my soul was turned against them.
 και οὐχὶ πορεύεσθε τοῖς νομίμοις τῶν ἐθνῶν οὗς ἐξαποστέλλω ἀφ' ὑμῶν ὅτι ταῦτα πάντα ἐποίησαν και ἐβδελυξάμην αὐτούς

- 24 I сказав Я до вас: ви впадкуєте їхню землю, а Я дам її вам на спадщину її, землю, що плине молоком та медом. Я Господь, Бог ваш, що відділив вас від тих народів!
But I have said to you, You will take their land and I will give it to you for your heritage, a land flowing with milk and honey: I am the Lord your God who have made you separate from all other peoples.
καὶ εἶπα ὑμῖν ὑμεῖς κληρονομήσατε τὴν γῆν αὐτῶν καὶ ἐγὼ δώσω ὑμῖν αὐτὴν ἐν κτήσει γῆν ρέουσαν γάλα καὶ μέλι ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν ὃς διώρισα ὑμᾶς ἀπὸ πάντων τῶν ἔθνων
- 25 I ви відділяйте між худобою чистою та нечистою, і між птаством нечистим та чистим, і не занечишуйте душ своїх худобою й птаством, і всім, що роїться на землі, що Я відділив для вас, як нечисте.
So then, make division between the clean beast and the unclean, and between the clean bird and the unclean: do not make yourselves disgusting by any beast or bird or anything which goes flat on the earth, which has been marked by me as unclean for you.
καὶ ἀφοριεῖτε αὐτοὺς ἀνὰ μέσον τῶν κτηνῶν τῶν καθαρῶν καὶ ἀνὰ μέσον τῶν κτηνῶν τῶν ἀκαθάρτων καὶ ἀνὰ μέσον τῶν πετεινῶν τῶν καθαρῶν καὶ τῶν ἀκαθάρτων καὶ οὐ βδελύξετε τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἐν τοῖς κτήνεσιν καὶ ἐν τοῖς πετεινοῖς καὶ ἐν πᾶσιν τοῖς ἐρπετοῖς τῆς γῆς ἃ ἐγὼ ἀφόρισα ὑμῖν ἐν ἀκαθαρσίᾳ
- 26 I будьте для мене святи, бо святий Я, Господь. I Я відділю вас від тих народів, щоб ви були Мої.
And you are to be holy to me; for I the Lord am holy and have made you separate from the nations, so that you may be my people.
καὶ ἔσεσθέ μοι ἅγιοι ὅτι ἐγὼ ἅγιος κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν ὁ ἀφορίας ὑμᾶς ἀπὸ πάντων τῶν ἔθνων εἶναι ἐμοί
- 27 А чоловік або жінка, коли будуть вони викликати духа мерців або ворожити, будуть конче забиті, камінням закидають їх, кров їхня на них!
Any man or woman who makes use of spirits, or who is a wonder-worker, is to be put to death: they are to be stoned with stones: their blood will be on them.
καὶ ἀνὴρ ἢ γυνὴ ὃς ἂν γένηται αὐτῶν ἐγγαστρίμυθος ἢ ἐπαοιδὸς θανάτῳ θανατούσθωσαν ἀμφότεροι λίθοις λιθοβολήσατε αὐτούς ἔνοχοι εἰσιν
- 1 ¶ I сказав Господь до Мойсея: Говори до священників, Ааронових синів, і скажеш їм: Ніхто з вас нехай не занечиститься через доторкнення до померлого серед свого народу.
And the Lord said to Moses, Say to the priests, the sons of Aaron, Let no man make himself unclean for the dead among his people;
καὶ εἶπεν κύριος πρὸς μουσῆν λέγων εἰπὸν τοῖς ἱερεῦσιν τοῖς υἱοῖς ααρων καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς ἐν ταῖς ψυχαῖς οὐ μιανθήσονται ἐν τῷ ἔθνῳ αὐτῶν
- 2 Бо тільки через доторкнення до близьких однокровних своїх, через матір свою, і через батька свого, і через сина свого, і через дочку свою, і через брата свого,
But only for his near relations, for his mother or his father, his son or his daughter, and his brother;
ἀλλ' ἢ ἐν τῷ οἰκεῖῳ τῷ ἔγγιστῳ αὐτῶν ἐπὶ πατρὶ καὶ μητρὶ καὶ υἱοῖς καὶ θυγατράσιν ἐπ' ἀδελφῷ
- 3 і через сестру свою, дівчину близьку йому, що не була замужем, через тих він може занечиститися доторкненням.
And for his sister, a virgin, for she is his near relation and has had no husband, he may make himself unclean.
καὶ ἐπ' ἀδελφῇ παρθένῳ τῇ ἐγγιζούσῃ αὐτῷ τῇ μὴ ἐκδεδομένη ἀνδρὶ ἐπὶ τούτοις μιανθήσεται
- 4 Бувши одружений, нехай не занечиститься серед рідні своєї, щоб не збещестити себе.
But let him, being a chief among his people, not make himself unclean in such a way as to put shame on himself.
οὐ μιανθήσεται ἐξάπινα ἐν τῷ λαῷ αὐτοῦ εἰς βεβήλωσιν αὐτοῦ
- 5 Не зроблять вони лисини на голові своїй, і краю бороди своєї не підстрижуть, а на тілі своїм не наріжуть надрізів.
They are not to have their hair cut off for the dead, or the hair on their chins cut short, or make cuts in their flesh.
καὶ φαλάκρομα οὐ ξυρήθησεσθε τὴν κεφαλὴν ἐπὶ νεκρῷ καὶ τὴν ὄψιν τοῦ πρόγονος οὐ ξυρήσονται καὶ ἐπὶ τὰς σάρκας αὐτῶν οὐ κατατεμοῦσιν ἐντομίδας
- 6 Святі вони будуть для Бога свого, і не збещестять вони Ймення Бога свого, бо вони приносять огнині Божі жертви, хліб свого Бога. I будуть вони святі.
Let them be holy to their God and not make the name of their God common; for the fire offerings of the Lord and the bread of their God are offered by them, and they are to be holy.
ἅγιοι ἔσονται τῷ θεῷ αὐτῶν καὶ οὐ βεβηλώσουσιν τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ αὐτῶν τὰς γὰρ θυσίας κυρίου δῶρα τοῦ θεοῦ αὐτῶν αὐτοὶ προσφέρουσιν καὶ ἔσονται ἅγιοι
- 7 Жінки блудливої та збещещеної вони не візьмуть, і не візьмуть жінки, вигнаної від чоловіка свого, бо святий він для Бога свого.
They may not take as wife a loose or common woman, or one who has been put away by her husband: for the priest is holy to his God.
γυναῖκα πόρνην καὶ βεβηλωμένην οὐ λήψονται καὶ γυναῖκα ἐκβεβηλωμένην ἀπὸ ἀνδρὸς αὐτῆς ἅγιός ἐστιν τῷ κυρίῳ θεῷ αὐτοῦ
- 8 I освятиш його, бо він приносить хліб Бога твого, святий він буде для вас, бо святий Я, Господь, що освячує вас!
And he is to be holy in your eyes, for by him the bread of your God is offered; he is to be holy in your eyes, for I the Lord, who make you holy, am holy.
καὶ ἀγιάσει αὐτὸν τὰ δῶρα κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν οὗτος προσφέρει ἅγιος ἔσται ὅτι ἅγιος ἐγὼ κύριος ὁ ἀγιάζων αὐτούς
- 9 А священникова дочка, коли зачне робити блуд, вона збещестить батька свого, ув огні буде спалена.
And if the daughter of a priest makes herself common and by her loose behaviour puts shame on her father, let her be burned with fire.
καὶ θυγάτηρ ἀνθρώπου ἱερέως ἐὰν βεβηλωθῇ τοῦ ἐκπορευέσθαι τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς αὐτῆς αὐτὴ βεβηλωτὴ ἐπὶ πυρὸς κατακαυθήσεται

- 10 ¶ А священник, найбільший від братів своїх, що на голову його буде виллята олива помазання, і буде посвячений на одягання шат, він голови своєї не запусить і шат своїх не роздере,
And he who is the chief priest among his brothers, on whose head the holy oil has been put, who is marked out to put on the holy robes, may not let his hair go loose or have his clothing out of order as a sign of sorrow.
 και ο ιερεὺς ὁ μέγας ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ τοῦ ἐπικεχυμένου ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ ἐλαίου τοῦ χριστοῦ καὶ τετελειωμένου ἐνδύσασθαι τὰ ἱμάτια τὴν κεφαλὴν οὐκ ἀποκιδαρῶσει καὶ τὰ ἱμάτια οὐ διαρρήξει
- 11 і до жодного вмерлого не ввійде, навіть через батька свого та через матір свою не сміє занечиститься.
He may not go near any dead body or make himself unclean for his father or his mother;
 και ἐπὶ πάσῃ ψυχῇ τετελευτηκυία οὐκ εἰσελεύσεται ἐπὶ πατρὶ αὐτοῦ οὐδὲ ἐπὶ μητρὶ αὐτοῦ οὐ μιανθήσεται
- 12 І він не відійде від святині, і не занечистить святині Бога свого, бо на ньому посвячення оливи помазання його Бога. Я Господь!
He may not go out of the holy place or make the holy place of his God common; for the crown of the holy oil of his God is on him: I am the Lord.
 και ἐκ τῶν ἁγίων οὐκ ἐξελεύσεται καὶ οὐ βεβηλώσει τὸ ἁγιασμένον τοῦ θεοῦ αὐτοῦ ὅτι τὸ ἅγιον ἔλαιον τὸ χριστὸν τοῦ θεοῦ ἐπ' αὐτῷ ἐγὼ κύριος
- 13 І він візьме жінку в дівотві її.
And let him take as his wife one who has not had relations with a man.
 οὗτος γυναῖκα παρθένον ἐκ τοῦ γένους αὐτοῦ λήμψεται
- 14 Удови, і розведеної, і збезчещеної, блудливої, тих він не візьме, а тільки дівицю з-поміж рідні своєї він візьме за жінку.
A widow, or one whose husband has put her away, or a common woman of loose behaviour, may not be the wife of a priest; but let him take a virgin from among his people.
 χήραν δὲ καὶ ἐκβεβημένην καὶ βεβηλωμένην καὶ πόρνην ταύτας οὐ λήμψεται ἀλλ' ἢ παρθένον ἐκ τοῦ γένους αὐτοῦ λήμψεται γυναῖκα
- 15 І не збезчестить він насіння свого в рідні своїй, бо Я Господь, що освячує його.
And he may not make his seed unclean among his people, for I the Lord have made him holy.
 και οὐ βεβηλώσει τὸ σπέρμα αὐτοῦ ἐν τῷ λαῷ αὐτοῦ ἐγὼ κύριος ὁ ἁγιάζων αὐτόν
- 16 ¶ І Господь промовляв до Мойсея, говорячи:
And the Lord said to Moses,
 και ἐλάλησεν κύριος πρὸς μουσῆν λέγων
- 17 Промовляй до Аарона, говорячи: Чоловік із насіння твого на їх покоління, що буде в нім вада, не приступить, щоб приносити хліб свого Бога.
Say to Aaron, If a man of your family, in any generation, is damaged in body, let him not come near to make the offering of the bread of his God.
 εἰπὸν ααρων ἄνθρωπος ἐκ τοῦ γένους σου εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν τίνι ἐὰν ἦ ἐν αὐτῷ μῶμος οὐ προσελεύσεται προσφέρειν τὰ δῶρα τοῦ θεοῦ αὐτοῦ
- 18 Бо жоден чоловік, що в нім вада, не приступить: чоловік сліпий, або кульгавий, або кирпатий або довготелесий,
For any man whose body is damaged may not come near: one who is blind, or has not the use of his legs, or one who has a broken nose or any unnatural growth,
 πᾶς ἄνθρωπος ὃς ἂν ἦ ἐν αὐτῷ μῶμος οὐ προσελεύσεται ἄνθρωπος χωλὸς ἢ τυφλὸς ἢ κολοβόρριν ἢ ὠτότμητος
- 19 або чоловік, що матиме зламану ногу або зламану руку,
Or a man with broken feet or hands,
 ἢ ἄνθρωπος ὃς ἔστιν ἐν αὐτῷ σύντριμμα χειρὸς ἢ σύντριμμα ποδός
- 20 або горбатий, або висохлий, або більмо на оці його, або коростявий, або паршивий, або з розчавленими ядрами,
Or one whose back is bent, or one who is unnaturally small, or one who has a damaged eye, or whose skin is diseased, or whose sex parts are damaged;
 ἢ κυρτὸς ἢ ἐφελος ἢ πτίλος τοὺς ὀφθαλμοὺς ἢ ἄνθρωπος ὃς ἂν ἦ ἐν αὐτῷ ψόρα ἀγρία ἢ λιχὴν ἢ μόνυχις
- 21 кожен чоловік із насіння священника Аарона, що на нім ця вада, не приступить, щоб приносити Господні огняні жертви, вада в нім, не приступить він, щоб приносити хліб свого Бога.
No man of the offspring of Aaron whose body is damaged in any way may come near to give the fire offerings of the Lord: he is damaged, he may not come near to make the offerings.
 πᾶς ὃς ἔστιν ἐν αὐτῷ μῶμος ἐκ τοῦ σπέρματος ααρων τοῦ ἱερέως οὐκ ἐγγιεῖ τοῦ προσενεγκεῖν τὰς θυσίας τῷ θεῷ σου ὅτι μῶμος ἐν αὐτῷ τὰ δῶρα τοῦ θεοῦ οὐ προσελεύσεται προσενεγκεῖν
- 22 Він буде їсти хліб свого Бога з Найсвятішого та з святощів.
He may take of the bread of God, the holy and the most holy;
 τὰ δῶρα τοῦ θεοῦ τὰ ἅγια τῶν ἁγίων καὶ ἀπὸ τῶν ἁγίων φάγεται

- 23 Та до завіси не підійде він, і до жертівника не приступить, бо вада в нім, і не збезчестить святині Мосї, бо Я Господь, що освячує їх.
But he may not go inside the veil or come near the altar, because he is damaged; and he may not make my holy places common; for I the Lord have made them holy.
πλὴν πρὸς τὸ καταπέτασμα οὐ προσελεύσεται καὶ πρὸς τὸ θυσιαστήριον οὐκ ἐγγιεῖ ὅτι μῶμον ἔχει καὶ οὐ βεβηλώσει τὸ ἅγιον τοῦ θεοῦ αὐτοῦ ὅτι ἐγὼ εἰμι κύριος ὁ ἁγιάζων αὐτούς
- 24 I Мойсей промовляв до Аарона й до синів його, та до всіх синів Ізраїлевих.
These are the words which Moses said to Aaron and to his sons and to all the children of Israel.
καὶ ἐλάλησεν μουσῆς πρὸς ααρων καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ καὶ πρὸς πάντας υἱοὺς ἰσραηλ
- 1 ¶ I Господь промовляв до Мойсея, говорячи:
And the Lord said to Moses,
καὶ ἐλάλησεν κύριος πρὸς μουσῆν λέγων
- 2 Промовляй до Аарона й до синів його, і нехай вони обережно поведуться зо святощами Ізраїлевих синів, які вони посвячують Мені, і нехай не безчестять Мого святого Ймення. Я Господь!
Give orders to Aaron and to his sons to keep themselves separate from the holy things of the children of Israel which they give to me, and not to make my holy name common: I am the Lord,
εἰπὼν ααρων καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ καὶ προσεχέτωσαν ἀπὸ τῶν ἁγίων τῶν υἱῶν ἰσραηλ καὶ οὐ βεβηλώσουσιν τὸ ὄνομα τὸ ἅγιόν μου ὅσα αὐτοὶ ἁγιάζουσιν μοι ἐγὼ κύριος
- 3 Скажи їм: На ваші покоління кожен чоловік, що наблизиться зо всякого вашого насіння до святощів, які Ізраїлеві сини посвящать Господеві, а нечистість його на нім, то буде винише на душа та з-перед лица Мого. Я Господь!
Say to them, If any man of all your seed through all your generations, being unclean, comes near the holy things which the children of Israel make holy to the Lord, he will be cut off from before me: I am the Lord.
εἰπὼν αὐτοῖς εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν πᾶς ἄνθρωπος ὃς ἂν προσέλθῃ ἀπὸ παντὸς τοῦ σπέρματος ὑμῶν πρὸς τὰ ἅγια ὅσα ἂν ἁγιάζουσιν οἱ υἱοὶ ἰσραηλ τῷ κυρίῳ καὶ ἡ ἀκαθαρσία αὐτοῦ ἐπ' αὐτῷ ἐξολεθρευθήσεται ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἀπ' ἐμοῦ ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν
- 4 Кожен чоловік з Ааронового насіння, коли він прокажений або течивий, не буде їсти зо святощів, аж поки очиститься. А хто доторкнеться всякого нечистого від мертвого тіла, або чоловік, що з нього вийде насіння лежання,
No man of the seed of Aaron who is a leper, or who has a flow from his body, may take of the holy food till he is clean. And any man touching anything which is unclean because of the dead, or any man whose seed goes from him;
καὶ ἄνθρωπος ἐκ τοῦ σπέρματος ααρων τοῦ ἱερέως καὶ οὗτος λεπρᾶ ἢ γονορρυῆς τῶν ἁγίων οὐκ ἔδεται ἕως ἂν καθαρισθῇ καὶ ὁ ἀπτόμενος πάσης ἀκαθαρσίας ψυχῆς ἢ ἄνθρωπος ὃς ἂν ἐξέλθῃ ἐξ αὐτοῦ οὐ κοίτη σπέρματος
- 5 або хто доторкнеться до всякого плазуна, через якого він стане нечистий, або до людини, через яку стане нечистий, через усяку нечистість її,
Or anyone touching any unclean thing which goes flat on the earth, or someone by whom he may be made unclean in any way whatever;
ἢ ὅστις ἂν ἄψηται παντὸς ἐρπετοῦ ἀκαθάρτου ὃ μιανεῖ αὐτόν ἢ ἐπ' ἀνθρώπῳ ἐν ᾧ μιανεῖ αὐτὸν κατὰ πᾶσαν ἀκαθαρσίαν αὐτοῦ
- 6 особа, що доторкнеться до того, то стане нечиста аж до вечора, і не буде їсти зо святощів, поки не обмис свого тіла в воді.
Any person touching any such unclean thing will be unclean till evening, and may not take of the holy food till his flesh has been bathed in water;
ψυχὴ ἣτις ἂν ἄψηται αὐτῶν ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας οὐκ ἔδεται ἀπὸ τῶν ἁγίων ἐὰν μὴ λούσῃται τὸ σῶμα αὐτοῦ ὕδατι
- 7 А коли зайде сонце, то стане він чистий, а потім буде їсти зо святощів, бо це хліб його.
And when the sun has gone down he will be clean; and after that he may take part in the holy food, because it is his bread.
καὶ δὴ ὁ ἥλιος καὶ καθαρὸς ἔσται καὶ τότε φάγεται τῶν ἁγίων ὅτι ἄρτος ἐστὶν αὐτοῦ
- 8 Падла та розшарпаного не буде він їсти, щоб не занечиститись ним. Я Господь!
That which comes to a natural death, or is attacked by beasts, he may not take as food, for it will make him unclean: I am the Lord.
θνησιμαῖον καὶ θηριάλωτον οὐ φάγεται μιανθῆναι αὐτὸν ἐν αὐτοῖς ἐγὼ κύριος
- 9 I будуть вони стерегти Мої прикази, щоб не понести через те гріха на собі, і щоб не померти через нього, коли б збезчестили їх. Я Господь, що освячує їх!
So then, let them keep what I have put into their care, for fear that sin may come on them because of it, so causing their death because they have made it common: I am the Lord, who make them holy.
καὶ φυλάξονται τὰ φυλάγματα μου ἵνα μὴ λάβωσιν δι' αὐτὰ ἁμαρτίαν καὶ ἀποθάνωσιν δι' αὐτὰ ἐὰν βεβηλώσωσιν αὐτὰ ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὁ ἁγιάζων αὐτούς
- 10 ¶ А кожен чужий не буде їсти святощів; осілий у священника й наймит не будуть їсти святощів.
No outside person may take of the holy food, or one living as a guest in the priest's house, or a servant working for payment.
καὶ πᾶς ἀλλογενὴς οὐ φάγεται ἅγια πάροικος ἱερέως ἢ μισθωτὸς οὐ φάγεται ἅγια

- 11 А коли священник купить чоловіка, купівля срібла його це, той буде їсти їх, також уроджений дому його, вони будуть їсти його хліб.
But any person for whom the priest has given money, to make him his, may take of it with him; and those who come to birth in his house may take of his bread.
ἐὰν δὲ ἱερεὺς κτήσῃται ψυχὴν ἔκκτητον ἀργυρίου οὗτος φάγεται ἐκ τῶν ἄρτων αὐτοῦ καὶ οἱ οἰκογενεῖς αὐτοῦ καὶ οὗτοι φάγονται τῶν ἄρτων αὐτοῦ
- 12 А священникова дочка, коли буде видана чужому чоловікові, вона не буде їсти принесених святощів.
And if the daughter of a priest is married to an outside person she may not take of the holy things which are lifted up as offerings.
καὶ θυγάτηρ ἀνθρώπου ἱερέως ἐὰν γένηται ἀνδρὶ ἀλλογενεῖ αὐτῆ τῶν ἀπαρχῶν τῶν ἁγίων οὐ φάγεται
- 13 А священникова дочка, коли буде вдова, або розведена, а дитей не має, і вернеться до дому свого батька, як за молодости своєї, буде їсти з хліба батька свого. А кожен чужий не буде їсти з його.
But if a priest's daughter is a widow, or parted from her husband, and has no child, and has come back to her father's house as when she was a girl, she may take of her father's bread; but no outside person may do so.
καὶ θυγάτηρ ἱερέως ἐὰν γένηται χήρα ἢ ἐκβεβλημένη σπέρμα δὲ μὴ ἦν αὐτῆ ἐπαναστρέψει ἐπὶ τὸν οἶκον τὸν πατρικὸν κατὰ τὴν νεότητα αὐτῆς ἀπὸ τῶν ἄρτων τοῦ πατρὸς αὐτῆς φάγεται καὶ πᾶς ἀλλογενὴς οὐ φάγεται ἀπ' αὐτῶν
- 14 А чоловік, коли з'їсть святощі через помилку, то докладе до неї п'яту частину її, і віддасть священникові ті святощі,
And if a man takes the holy food in error, he will have to give the holy thing back to the priest, with the addition of a fifth part.
καὶ ἄνθρωπος ὡς ἂν φάγῃ ἅγια κατὰ ἄγνοιαν καὶ προσθήσει τὸ ἐπιπεμπτον αὐτοῦ ἐπ' αὐτὸ καὶ δώσει τῷ ἱερεῖ τὸ ἅγιον
- 15 і священники не збезчестять святощів Ізраїлевих синів, що вони приносять Господеві,
And they may not make common the holy things which the children of Israel give to the Lord,
καὶ οὐ βεβηλώσουσιν τὰ ἅγια τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἢ αὐτοὶ ἀφαιροῦσιν τῷ κυρίῳ
- 16 і не стягнуть на себе вини за провину їдження своїх святощів. Бо Я Господь, що освячує їх.
So causing sin to come on them when they take their holy things for food: I am the Lord who make them holy.
καὶ ἐπάξουσιν ἐφ' ἑαυτοὺς ἀνομίαν πλημμελείας ἐν τῷ ἐσθίειν αὐτοὺς τὰ ἅγια αὐτῶν ὅτι ἐγὼ κύριος ὁ ἁγιάζων αὐτούς
- 17 ¶ I промовляв Господь до Мойсея, говорячи:
And the Lord said to Moses,
καὶ ἐλάλησεν κύριος πρὸς Μωϋσῆν λέγων
- 18 Промовляй до Аарона й до синів його, та до всіх Ізраїлевих синів, і скажеш їм: Кожен чоловік з Ізраїлевого дому та з приходька між Ізраїлем, що принесе свою жертву за всякими своїми обітницями та за всякими даруваннями своїми, що принесе Господеві на цілопалення,
Say to Aaron and to his sons and to all the children of Israel, If any man of the children of Israel, or of another nation living in Israel, makes an offering, given because of an oath or freely given to the Lord for a burned offering;
λάλησον ααρων καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ καὶ πάσῃ συναγωγῇ Ἰσραὴλ καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς ἄνθρωπος ἄνθρωπος ἀπὸ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἢ τῶν υἱῶν τῶν προσηλύτων τῶν προσκαιμένων πρὸς αὐτοὺς ἐν Ἰσραὴλ ὡς ἂν προσενέγκῃ τὰ δῶρα αὐτοῦ κατὰ πᾶσαν ὁμολογίαν αὐτῶν ἢ κατὰ πᾶσαν αἴρεσιν αὐτῶν ὅσα ἂν προσενέγκωσιν τῷ θεῷ εἰς ὀλοκαύτωμα
- 19 то нехай принесе на вподобання ваше безвадного самця з худоби великої, з овець і з кіз.
So that it may be pleasing to the Lord, let him give a male, without any mark, from among the oxen or the sheep or the goats.
δεκτὰ ὑμῖν ἄμωμα ἄρσενα ἐκ τῶν βουκολίων καὶ ἐκ τῶν προβάτων καὶ ἐκ τῶν αἰγῶν
- 20 Жодного, що в нім вада, не принесете, бо не буде воно на вподобання вас.
But anything which has a mark you may not give; it will not make you pleasing to the Lord.
πάντα ὅσα ἂν ἔχῃ μῶμον ἐν αὐτῷ οὐ προσάξουσιν κυρίῳ διότι οὐ δεκτὸν ἔσται ὑμῖν
- 21 А чоловік, коли принесе Господеві мирну жертву на виразно висловлену обітницю або на дарунок, із худоби великої чи з худоби дрібної, безвадна буде на вподобання, жодна вада не буде в ній:
And whoever makes a peace-offering to the Lord, in payment of an oath or as a free offering, from the herd or the flock, if it is to be pleasing to the Lord, let it be free from any mark or damage.
καὶ ἄνθρωπος ὡς ἂν προσενέγκῃ θυσίαν σωτηρίου τῷ κυρίῳ διαστείλας εὐχὴν κατὰ αἴρεσιν ἢ ἐν ταῖς ἐορταῖς ὑμῶν ἐκ τῶν βουκολίων ἢ ἐκ τῶν προβάτων ἄμωμον ἔσται εἰς δεκτὸν πᾶς μῶμος οὐκ ἔσται ἐν αὐτῷ
- 22 сліпа, або зламана, або скалічена, або шолудива, або коростява, або паршива, не принесете тих Господеві, і жертви огняної не дасте з них на жертівника для Господа.
Anything blind or broken or damaged or having any disease or any mark on it may not be offered to the Lord; you may not make an offering of it by fire on the altar to the Lord.
τυφλὸν ἢ συντετριμμένον ἢ γλωσσότμητον ἢ μυρμηκιδόντα ἢ ψωραγιώντα ἢ λιχνηὰς ἔχοντα οὐ προσάξουσιν ταῦτα τῷ κυρίῳ καὶ εἰς κάρπωσιν οὐ δώσετε ἀπ' αὐτῶν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τῷ κυρίῳ

- 23 **A** вола та вівцю з надто довгим чи надто коротким яким членом добровільно принесеш у жертву, а на обітницю вони не вгодні Богові.
An ox or a lamb which has more or less than its natural parts, may be given as a free offering; but it will not be taken in payment of an oath.
καὶ μόσχον ἢ πρόβατον ὠτότμητον ἢ κολοβόκερκον σφάγια ποιήσεις αὐτὰ σεαυτῷ εἰς δὲ εὐχὴν σου οὐ δεχθήσεται
- 24 **A** того, що має ядра розчавлені, чи збиті, чи відірвані, чи відрізані не піднесете Господеві, і в вашому Краї не зробите того.
An animal which has its sex parts damaged or crushed or broken or cut, may not be offered to the Lord; such a thing may not be done anywhere in your land.
θλαδίαν καὶ ἐκτεθλιμμένον καὶ ἐκτομίαν καὶ ἀπεσπασμένον οὐ προσάξεις αὐτὰ τῷ κυρίῳ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς ὑμῶν οὐ ποιήσετε
- 25 **I** з руки чужинця не принесете хліба нашого Бога зо всіх таких, бо в них зіснуття їх, вада в них, вони не будуть вгодні для вас.
And from one who is not an Israelite you may not take any of these for an offering to the Lord; for they are unclean, there is a mark on them, and the Lord will not be pleased with them.
καὶ ἐκ χειρὸς ἀλλογενοῦς οὐ προσοίσετε τὰ δῶρα τοῦ θεοῦ ὑμῶν ἀπὸ πάντων τούτων ὅτι φθάρματα ἐστὶν ἐν αὐτοῖς μῶμος ἐν αὐτοῖς οὐ δεχθήσεται ταῦτα ὑμῖν
- 26 **I** Господь промовляв до Мойсея, говорячи:
And the Lord said to Moses,
καὶ ἐλάλησεν κύριος πρὸς μουσῆν λέγων
- 27 **В**іл, або вівця, або коза, коли вродиться, то буде сім день під своєю матір'ю, а від дня восьмого й далі буде вгодне на жертву огню для Господа.
When an ox or a sheep or a goat is given birth, let it be with its mother for seven days; and after the eighth day it may be taken as an offering made by fire to the Lord.
μόσχον ἢ πρόβατον ἢ αἶγα ὡς ἂν τεχθῆ καὶ ἔσται ἐπτὰ ἡμέρας ὑπὸ τὴν μητέρα τῆ δὲ ἡμέρα τῆ ὀγδόῃ καὶ ἐπέκαινα δεχθήσεται εἰς δῶρα κάρπωμα κυρίῳ
- 28 **A** корови та вівці, її й маля її не заріжете одного дня.
A cow or a sheep may not be put to death with its young on the same day.
καὶ μόσχον ἢ πρόβατον αὐτὴν καὶ τὰ παιδιά αὐτῆς οὐ σφάζεις ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ
- 29 **A** коли будете приносити вдячну жертву для Господа, то приносьте так, щоб вона була вгодна.
And when you make an offering of praise to the Lord, make it in a way which is pleasing to him.
ἐὰν δὲ θύσης θυσίαν εὐχὴν χαρμοσύνης κυρίῳ εἰς δεκτὸν ὑμῖν θύσετε αὐτό
- 30 **T**ого дня буде вона з'їджена, не зоставите з неї аж до ранку. **Я** Господь!
Let it be used for food on the same day; do not keep any part of it till the morning; I am the Lord.
αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ βρωθήσεται οὐκ ἀπολείψετε ἀπὸ τῶν κρεῶν εἰς τὸ πρωὶ ἐγὼ εἰμι κύριος
- 31 **I** заповіді Мої будете додержувати, і будете виконувати їх. **Я** Господь!
So then, keep my orders and do them: I am the Lord.
καὶ φυλάξετε τὰς ἐντολάς μου καὶ ποιήσετε αὐτάς
- 32 **I** не будете безчестити Мого святого Ймення, і **Я** буду освячений серед Ізраїлевих синів. **Я** Господь, що освячує вас,
And do not make my holy name common; so that it may be kept holy by the children of Israel: I am the Lord who make you holy,
καὶ οὐ βεβηλώσετε τὸ ὄνομα τοῦ ἁγίου καὶ ἁγιασθήσομαι ἐν μέσῳ τῶν υἱῶν Ἰσραηλ. ἐγὼ κύριος ὁ ἁγιάζων ὑμᾶς
- 33 **щ**о вивів вас із єгипетського краю, щоб бути вашим Богом. **Я** Господь!
Who took you out of the land of Egypt that I might be your God: I am the Lord.
ὁ ἐξαγαγὼν ὑμᾶς ἐκ γῆς αἰγύπτου ὥστε εἶναι ὑμῶν θεός ἐγὼ κύριος
- 1 ¶ **I** Господь промовляв до Мойсея, говорячи:
And the Lord said to Moses,
καὶ εἶπεν κύριος πρὸς μουσῆν λέγων
- 2 **Пр**омовляй до Ізраїлевих синів і скажеш їм: Свята Господні, що в них скликатимете святі збори, оце вони, свята Мої:
Say to the children of Israel, These are the fixed feasts of the Lord, which you will keep for holy meetings: these are my feasts.
λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραηλ καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς αἱ ἑορταὶ κυρίου ἃς καλέσετε αὐτάς κλητὰς ἁγίας αὐταὶ εἰσὶν ἑορταὶ μου
- 3 **Ш**ість день буде робитись робота, а дня сьомого субота повного відпочинку, святі збори, жодної роботи не будете робити. Це субота відпочинку для Господа по всіх оселях ваших!
On six days work may be done; but the seventh day is a special day of rest, a time for worship; you may do no sort of work: it is a Sabbath to the Lord wherever you may be living.
ἕξ ἡμέρας ποιήσεις ἔργα καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ σάββατα ἀνάπαυσις κλητὴ ἁγία τῷ κυρίῳ πᾶν ἔργον οὐ ποιήσεις σάββατά ἐστὶν τῷ κυρίῳ ἐν πάσῃ κατοικίᾳ ὑμῶν

- 4 ¶ Οце свята Господні, святі збори, що скличете їх у їхнім означенім часі:
These are the fixed feasts of the Lord, the holy days of worship which you will keep at their regular times.
αὐται αἱ ἑορταὶ τῷ κυρίῳ κληταὶ ἅγια ἃς καλέσετε αὐτὰς ἐν τοῖς καιροῖς αὐτῶν
- 5 У місяці першій, чотирнадцятого дня місяця під вечір Пасха для Господа.
In the first month, on the fourteenth day of the month at nightfall, is the Lord's Passover;
ἐν τῷ πρώτῳ μηνί ἐν τῇ τεσσαρεσκαίδεκάτῃ ἡμέρᾳ τοῦ μηνὸς ἀνὰ μέσον τῶν ἑσπερινῶν πάσχα τῷ κυρίῳ
- 6 А п'ятнадцятого дня того місяця свято Опрісноків для Господа, сім день будете їсти опрісноки.
And on the fifteenth day of the same month is the feast of unleavened bread; for seven days let your food be unleavened bread.
καὶ ἐν τῇ πεντεκαίδεκάτῃ ἡμέρᾳ τοῦ μηνὸς τούτου ἑορτὴ τῶν ἀζύμων τῷ κυρίῳ ἑπτὰ ἡμέρας ἄζυμα ἔδεσθε
- 7 Першого дня будуть святі збори для вас, жодного робочого зайняття не будете робити.
On the first day you will have a holy meeting; you may do no sort of field-work.
καὶ ἡ ἡμέρα ἡ πρώτη κλητὴ ἅγια ἔσται ὑμῖν πᾶν ἔργον λατρευτὸν οὐ ποιήσετε
- 8 І будете приносити для Господа жертву сім день; сьомого дня збори святі, жодного робочого зайняття не будете робити.
And every day for seven days you will give a burned offering to the Lord; and on the seventh day there will be a holy meeting; you may do no field-work.
καὶ προσάξετε ὀλοκαυτώματα τῷ κυρίῳ ἑπτὰ ἡμέρας καὶ ἡ ἑβδόμη ἡμέρα κλητὴ ἅγια ἔσται ὑμῖν πᾶν ἔργον λατρευτὸν οὐ ποιήσετε
- 9 І Господь промовляв до Мойсея, говорячи:
And the Lord said to Moses,
καὶ ἐλάλησεν κύριος πρὸς μουσῆν λέγων
- 10 Промов до Ізраїлевих синів і скажеш їм: Коли ви ввійдете до того Краю, що Я даю вам, і будете жати жниво його, то снопа первоплоду ваших жнив принесете до священника,
Say to the children of Israel, When you have come to the land which I will give you, and have got in the grain from its fields, take some of the first-fruits of the grain to the priest;
εἰπὸν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς ὅταν εἰσέλθητε εἰς τὴν γῆν ἣν ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν καὶ θερίζετε τὸν θερισμὸν αὐτῆς καὶ οἴσετε δράγμα ἀπαρχὴν τοῦ θερισμοῦ ὑμῶν πρὸς τὸν ἱερέα
- 11 а він буде колихати снопа того перед лицем Господнім, щоб набути вподобання вам; першого дня по святі священник буде колихати його.
And let the grain be waved before the Lord, so that you may be pleasing to him; on the day after the Sabbath let it be waved by the priest.
καὶ ἀνοίσει τὸ δράγμα ἔναντι κυρίου δεκτὸν ὑμῖν τῇ ἐπαύριον τῆς πρώτης ἀνοίσει αὐτὸ ὁ ἱερεὺς
- 12 І ви прирядите в дні вашого колихання снопа однорічне безвадне ягня на цілопалення для Господа.
And on the day of the waving of the grain, you are to give a male lamb of the first year, without any mark, for a burned offering to the Lord.
καὶ ποιήσετε ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐν ᾗ ἂν φέριτε τὸ δράγμα πρόβατον ἁμῶμον ἐνιαύσιον εἰς ὀλοκαύτωμα τῷ κυρίῳ
- 13 А хлібна його жертва дві десяти ефи пшеничної муки, мішаної в оливі, огняна жертва для Господа, пахоші любі; а жертва лита його вино, чверть гіна.
And let the meal offering with it be two tenth parts of an ephah of the best meal mixed with oil, an offering made by fire to the Lord for a sweet smell; and the drink offering with it is to be of wine, the fourth part of a hin.
καὶ τὴν θυσίαν αὐτοῦ δύο δέκατα σεμιδάλεως ἀναπεποιημένης ἐν ἐλαίῳ θυσία τῷ κυρίῳ ὀσμὴ εὐωδίας κυρίῳ καὶ σπονδὴν αὐτοῦ τὸ τέταρτον τοῦ ἰν οἴνου
- 14 А хліба, і пряженого зерна, і свіжих зерен ви не будете їсти аж до самого того дня, аж до вашого принесення жертви для вашого Бога. Це вічна постанова для ваших поколінь по всіх в аших оселях.
And you may take no bread or dry grain or new grain for food till the very day on which you have given the offering for your God: this is a rule for ever through all your generations wherever you are living.
καὶ ἄρτον καὶ πεφρυγμένα χίδρα νέα οὐ φάγεσθε ἕως εἰς αὐτὴν τὴν ἡμέραν ταύτην ἕως ἂν προσενέγκητε ὑμεῖς τὰ δῶρα τῷ θεῷ ὑμῶν νόμιμον αἰώνιον εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν ἐν πάσῃ κατοικίᾳ ὑμῶν
- 15 ¶ І відлічите ви собі першого дня по святі, від дня вашого принесення снопа колихання, сім тижнів, повні будуть вони.
And let seven full weeks be numbered from the day after the Sabbath, the day when you give the grain for the wave offering;
καὶ ἀριθμήσετε ὑμεῖς ἀπὸ τῆς ἐπαύριον τῶν σαββάτων ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς ἂν προσενέγκητε τὸ δράγμα τοῦ ἐπιθέματος ἑπτὰ ἑβδομάδας ὀλοκλήρους
- 16 А до першого дня по сьомім тижні відлічите п'ятдесят днів, та й принесете хлібну нову жертву для Господа.
Let fifty days be numbered, to the day after the seventh Sabbath; then you are to give a new meal offering to the Lord.
ἕως τῆς ἐπαύριον τῆς ἐσχάτης ἑβδομάδος ἀριθμήσετε πεντήκοντα ἡμέρας καὶ προσοίσετε θυσίαν νέαν τῷ κυρίῳ

- 17 З ваших осель принесете два хліби колихання, дві десяти ефи пшеничної муки будуть вони, будуть спечені квашені, первоплоди для Господа.
Take from your houses two cakes of bread, made of a fifth part of an ephah of the best meal, cooked with leaven, to be waved for first-fruits to the Lord.
 ἀπὸ τῆς κατοικίας ὑμῶν προσοίσετε ἄρτους ἐπίθεμα δύο ἄρτους ἐκ δύο δεκάτων σεμιδάλεως ἔσονται ἐζυμωμένοι πεφθῆσονται πρωτογεννημάτων τῷ κυρίῳ
- 18 І принесете понад той хліб сім ягнят безвадних у віці року, й одного бичка та два барани, вони будуть цілопалення для Господа, і жертва хлібна, і жертви литі для них, огняна жертва, пахощі любі для Господа.
And with the bread, take seven lambs of the first year, without any marks, and one ox and two male sheep, to be a burned offering to the Lord, with their meal offering and their drink offerings, an offering of a sweet smell made by fire to the Lord.
 καὶ προσάξετε μετὰ τῶν ἄρτων ἐπτὰ ἀμνοὺς ἀμόμους ἐνιαυσίους καὶ μόσχον ἓνα ἐκ βουκολίου καὶ κριοὺς δύο ἀμόμους ἔσονται ὀλοκαύτωμα τῷ κυρίῳ καὶ αἱ θυσίαι αὐτῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν θυσίαν ὀσμὴν εὐοδίας τῷ κυρίῳ
- 19 І спорядите одного козла на жертву за гріх, та двос ягнят у віці року на жертву мирну.
And you are to give one male goat for a sin-offering and two male lambs of the first year for peace-offerings.
 καὶ ποιήσουσιν χίμαρον ἕξ αἰῶν ἓνα περὶ ἁμαρτίας καὶ δύο ἀμνοὺς ἐνιαυσίους εἰς θυσίαν σωτηρίου μετὰ τῶν ἄρτων τοῦ πρωτογενήματος
- 20 І священник буде колихати їх разом із хлібом первоплодів, як колихання перед Господнім лицем, над двома ягнятами. Вони будуть святощі для Господа, для священника.
And these will be waved by the priest, with the bread of the first-fruits, for a wave offering to the Lord, with the two lambs: they will be holy to the Lord for the priest.
 καὶ ἐπιθήσει αὐτὰ ὁ ἱερεὺς μετὰ τῶν ἄρτων τοῦ πρωτογενήματος ἐπίθεμα ἕναντι κυρίου μετὰ τῶν δύο ἀμνῶν ἅγια ἔσονται τῷ κυρίῳ τῷ ἱερεὶ τῷ προσφέροντι αὐτὰ αὐτῷ ἔσται
- 21 І скличете того самого дня, і будуть святі збори для вас, жодного робочого зайняття не будете робити. Це вічна постанова для ваших поколінь по всіх ваших оселях!
And on the same day, let it be given out that there will be a holy meeting for you: you may do no field-work on that day: it is a rule for ever through all your generations wherever you are living.
 καὶ καλέσετε ταύτην τὴν ἡμέραν κλητὴν ἅγια ἔσται ὑμῖν πᾶν ἔργον λατρευτῶν οὐ ποιήσετε ἐν αὐτῇ νόμιμον αἰώνιον εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν ἐν πάσῃ τῇ κατοικίᾳ ὑμῶν
- 22 А коли ви будете жати жниво вашої землі, не дожинай краю поля твого, а попадалих колосків жнива твого не будеш збирати, для вбогого та для прихोдька позоставиш їх. Я Господь, Бог ваш!
And when you get in the grain from your land, do not let all the grain at the edges of the field be cut, and do not take up the grain which has been dropped in the field; let that be for the poor, and for the man from another country: I am the Lord your God.
 καὶ ὅταν θερίζητε τὸν θερισμὸν τῆς γῆς ὑμῶν οὐ συντελέσετε τὸ λοιπὸν τοῦ θερισμοῦ τοῦ ἀγροῦ σου ἐν τῷ θερίζειν σε καὶ τὰ ἀποπίπτοντα τοῦ θερισμοῦ σου οὐ συλλέξεις τῷ πτωχῷ καὶ τῷ προσηλύτῳ ὑπολείψῃ αὐτὰ ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν
- 23 ¶ І промовив Господь до Мойсея, говорячи:
And the Lord said to Moses,
 καὶ ἐλάλησεν κύριος πρὸς μουσῆν λέγων
- 24 Промовляй до Ізраїлевих синів, говорячи: Сьомого місяця, першого дня місяця буде вам повний спочинок, пам'ять сурмлення, святі збори.
Say to the children of Israel, In the seventh month, on the first day of the month, let there be a special day of rest for you, a day of memory, marked by the blowing of horns, a meeting for worship.
 λάλησον τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ λέγων τοῦ μηνὸς τοῦ ἑβδόμου μιᾶ τοῦ μηνὸς ἔσται ὑμῖν ἀνάπαυσις μνημόσυνον σαλπύγγων κλητὴ ἅγια ἔσται ὑμῖν
- 25 Жодного робочого зайняття не будете робити, і принесете огню жертву для Господа.
Do no field-work and give to the Lord an offering made by fire.
 πᾶν ἔργον λατρευτῶν οὐ ποιήσετε καὶ προσάξετε ὀλοκαύτωμα κυρίῳ
- 26 І Господь промовляв до Мойсея, говорячи:
And the Lord said to Moses,
 καὶ ἐλάλησεν κύριος πρὸς μουσῆν λέγων
- 27 А десятого дня самого місяця день Очищення він, збори святі будуть для вас, і будете впокоряти душі ваші, і принесете огню жертву для Господа.
The tenth day of this seventh month is the day for the taking away of sin; let it be a holy day of worship; you are to keep from pleasure, and give to the Lord an offering made by fire.
 καὶ τῇ δεκάτῃ τοῦ μηνὸς τοῦ ἑβδόμου τούτου ἡμέρα ἐξίλασμοῦ κλητὴ ἅγια ἔσται ὑμῖν καὶ ταπεινώσετε τὰς ψυχὰς ὑμῶν καὶ προσάξετε ὀλοκαύτωμα τῷ κυρίῳ
- 28 І жодного зайняття не будете робити того самого дня, бо він день Очищення, щоб очистити за вас перед лицем Господа, Бога вашого.
And on that day you may do no sort of work, for it is a day of taking away sin, to make you clean before the Lord your God.
 πᾶν ἔργον οὐ ποιήσετε ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ ἔστιν γὰρ ἡμέρα ἐξίλασμοῦ αὕτη ὑμῖν ἐξίλασασθαι περὶ ὑμῶν ἕναντι κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν

- 29 Бо кожна душа, що не буде впокориюватись того самого дня, то буде вона винищена з своєї рідні.
For any person, whoever he may be, who takes his pleasure on that day will be cut off from his people.
πᾶσα ψυχὴ ἣτις μὴ ταπεινωθῆσεται ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ ἐξολεθρευθήσεται ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτῆς
- 30 А кожна душа, що буде робити яке зайняття того самого дня, то Я вигублю ту душу з-посеред народу її.
And if any person, whoever he may be, on that day does any sort of work, I will send destruction on him from among his people.
καὶ πᾶσα ψυχὴ ἣτις ποιήσει ἔργον ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ ἀπολεῖται ἢ ψυχὴ ἐκεῖνη ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτῆς
- 31 Жодного зайняття не будете робити. Це постанова вічна для ваших поколінь по всіх ваших оселях!
You may not do any sort of work: this is an order for ever through all your generations wherever you may be living.
πᾶν ἔργον οὐ ποιήσετε νόμιμον αἰώνιον εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν ἐν πάσαις κατοικίαις ὑμῶν
- 32 Він субота повного спочинку для вас, і ви будете впокориати душі свої, ввечері дев'ятого дня місяця від вечора аж до вечора будете святкувати вашу суботу.
Let this be a Sabbath of special rest to you, and keep yourselves from all pleasure; on the ninth day of the month at nightfall from evening to evening, let this Sabbath be kept.
σάββατα σαββάτων ἔσται ὑμῖν καὶ ταπεινώσετε τὰς ψυχὰς ὑμῶν ἀπὸ ἐνάτης τοῦ μηνὸς ἀπὸ ἑσπέρας ἕως ἑσπέρας σαββατιεῖτε τὰ σάββατα ὑμῶν
- 33 ¶ I Господь промовляв до Мойсея, говорячи:
And the Lord said to Moses,
καὶ ἐλάλησεν κύριος πρὸς μωϋσῆν λέγων
- 34 Промовляй до Ізраїлевих синів, кажучи: П'ятнадцятого дня того сьомого місяця, свято Кучок, сім день для Господа.
Say to the children of Israel, On the fifteenth day of this seventh month let the feast of tents be kept to the Lord for seven days.
λάλησον τοῖς υἱοῖς ἰσραηλ λέγων τῇ πεντεκαίδεκάτῃ τοῦ μηνὸς τοῦ ἑβδόμου τούτου ἑορτὴ σκηνῶν ἑπτὰ ἡμέρας τῷ κυρίῳ
- 35 Першого дня святі збори, жодного робочого зайняття не будете робити.
On the first day there will be a holy meeting: do no field-work.
καὶ ἡ ἡμέρα ἡ πρώτη κλητὴ ἀγία πᾶν ἔργον λατρευτὸν οὐ ποιήσετε
- 36 Сім день будете приносити огню жертву для Господа; восьмого дня святі збори будуть для вас, і принесете огню жертву для Господа; це віддання свята, жодного робочого зайняття не будете робити.
Every day for seven days give an offering made by fire to the Lord; and on the eighth day there is to be a holy meeting, when you are to give an offering made by fire to the Lord; this is a special holy day: you may do no field-work on that day.
ἑπτὰ ἡμέρας προσάξετε ὀλοκαυτώματα τῷ κυρίῳ καὶ ἡ ἡμέρα ἡ ὀγδόη κλητὴ ἀγία ἔσται ὑμῖν καὶ προσάξετε ὀλοκαυτώματα τῷ κυρίῳ ἐξ ὀδίου ἐστὶν πᾶν ἔργον λατρευτὸν οὐ ποιήσετε
- 37 Оце свята Господні, що скликуватимете на них святі збори, щоб приносити огню жертву для Господа, цілопалення, хлібну жертву й заколену жертву, і жертви литі, належне днєві в його дні,
These are the fixed feasts of the Lord, to be kept by you as holy days of worship, for making an offering by fire to the Lord; a burned offering, a meal offering, an offering of beasts, and drink offerings; every one on its special day;
αὗται αἱ ἑορταὶ κυρίου ἃς καλέσετε κλητὰς ἀγίας ὥστε προσενέγκαι καρπώματα τῷ κυρίῳ ὀλοκαυτώματα καὶ θυσίας αὐτῶν καὶ σπονδὰς αὐτῶν τὸ καθ' ἡμέραν εἰς ἡμέραν
- 38 окрім Господніх субіт, і окрім дарів ваших, і окрім усіх ваших обітниць, і окрім усіх ваших дарувань, що дасте Господеві.
In addition to the Sabbaths of the Lord, and in addition to the things you give and the oaths you make and the free offerings to the Lord.
πλὴν τῶν σαββάτων κυρίου καὶ πλὴν τῶν δομάτων ὑμῶν καὶ πλὴν πασῶν τῶν εὐχῶν ὑμῶν καὶ πλὴν τῶν ἐκουσίων ὑμῶν ἃ ἂν δότε τῷ κυρίῳ
- 39 А п'ятнадцятого дня сьомого місяця, коли ви збираєте врожай землі, будете святкувати свято Господнє сім день; першого дня повний спочинок, і восьмого повний спочинок.
But on the fifteenth day of the seventh month, when you have got in all the fruits of the land, you will keep the feast of the Lord for seven days: the first day will be a Sabbath, and the eighth day the same.
καὶ ἐν τῇ πεντεκαίδεκάτῃ ἡμέρᾳ τοῦ μηνὸς τοῦ ἑβδόμου τούτου ὅταν συντελέσητε τὰ γενήματα τῆς γῆς ἑορτάσετε τῷ κυρίῳ ἑπτὰ ἡμέρας τῇ ἡμέρᾳ τῇ πρώτῃ ἀνάπαυσις καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ ἀνάπαυσις
- 40 І візьмете собі першого дня плоду гарного дерева, пальмові віття, і галузку многолистоного дерева та припоточних тополь, і будете веселитися перед лицем Господа, Бога вашого, сім днів.
On the first day, take the fruit of fair trees, branches of palm-trees, and branches of thick trees and trees from the riverside, and be glad before the Lord for seven days.
καὶ λήμψεσθε τῇ ἡμέρᾳ τῇ πρώτῃ καρπὸν ξύλου ὄραϊον καὶ κάλλυνθρα φοινίκων καὶ κλάδους ξύλου δασεῖς καὶ ἰτέας καὶ ἄγνου κλάδους ἐκ χειμάρρου εὐφρανθήναι ἐναντὶ κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν ἐπὶ τὰ ἡμέρας

- 41 I будете святкувати його, як свято для Господа, сім день у році. Постанова вічна для ваших поколінь, сьомого місяця будете святкувати його.
And let this feast be kept before the Lord for seven days in the year: it is a rule for ever from generation to generation; in the seventh month let it be kept.
 τοῦ ἐνιαυτοῦ νόμιμον αἰώνιον εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν ἐν τῷ μηνὶ τῷ ἑβδόμῳ ἐορτάσετε αὐτήν
- 42 У кучках будете сидіти сім день, кожен тубілець в Ізраїлі сидітиме в кучках,
For seven days you will be living in tents; all those who are Israelites by birth are to make tents their living-places:
 ἐν σκηναῖς κατοικήσετε ἑπτὰ ἡμέρας πᾶς ὁ αὐτόχθων ἐν Ἰσραὴλ κατοικήσει ἐν σκηναῖς
- 43 щоб ваші покоління пізнали що Я в кучках посадив був Ізраїлевих синів, коли виводив їх з єгипетського краю. Я Господь, Бог ваш!
So that future generations may keep in mind how I gave the children of Israel tents as their living-places when I took them out of the land of Egypt: I am the Lord your God.
 ὅπως ἴδωσιν αἱ γενεαὶ ὑμῶν ὅτι ἐν σκηναῖς κατόκισα τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐν τῷ ἐξαγαγεῖν με αὐτοὺς ἐκ γῆς αἰγύπτου ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν
- 44 I Мойсей промовляв до Ізраїлевих синів про свята Господні.
And Moses made clear to the children of Israel the orders about the fixed feasts of the Lord.
 καὶ ἐλάλησεν Μωϋσῆς τὰς ἐορτὰς κυρίου τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ
- 1 ¶ I Господь промовляв до Мойсея, говорячи:
And the Lord said to Moses,
 καὶ ἐλάλησεν κύριος πρὸς Μωϋσῆν λέγων
- 2 Накажи Ізраїлевим синам, і вони принесуть тобі чистої, вичавленої оливи з оливкового дерева на освітлення, щоб запалювати вічну лямпаду.
Give orders to the children of Israel to give you clean olive oil for the light, so that a light may be burning at all times,
 ἐντειλαὶ τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ καὶ λαβέτωσάν μοι ἔλαιον ἐλάϊνον καθαρὸν κεκομμένον εἰς φῶς καῦσαι λύχον διὰ παντός
- 3 Поза завісою свідочтва в скинії заповіді прирядить її Аарон від вечора аж до ранку перед Господнім лицем назавжди. Це вічна постанова для ваших поколінь!
Outside the veil of the ark in the Tent of meeting; let Aaron see that it is burning from evening till morning at all times before the Lord: it is a rule for ever through all your generations.
 ἐξῶθεν τοῦ καταπετάσματος ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου καύσουσιν αὐτὸν Ααρων καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ἀπὸ ἑσπέρας ἕως πρωῒ ἐνώπιον κυρίου ἐνδελεγῶς νόμιμον αἰώνιον εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν
- 4 На чистім свічнику прирядить він ті лямпади перед Господнім лицем назавжди.
Let Aaron put the lights in order on the support before the Lord at all times.
 ἐπὶ τῆς λυχνίας τῆς καθαρᾶς καύσετε τοὺς λύχνους ἔναντι κυρίου ἕως τὸ πρωῒ
- 5 I візьмеш пшеничної муки, і випечеш із неї дванадцять калачів, по дві десяті ефи буде один калач.
And take the best meal and make twelve cakes of it, a fifth part of an ephah in every cake.
 καὶ λήψεσθε σμιδάλιν καὶ ποιήσετε αὐτήν δωδεκα ἄρτους δύο δεκάτων ἔσται ὁ ἄρτος ὁ εἷς
- 6 I покладеш їх у два ряди, шість у ряд, на чистому столі перед Господнім лицем,
And put them in two lines, six in a line, on the holy table before the Lord.
 καὶ ἐπιθήσετε αὐτοὺς δύο θέματα ἕξ ἄρτους τὸ ἐν θέμα ἐπὶ τὴν τράπεζαν τὴν καθαρὰν ἔναντι κυρίου
- 7 і поклади на ряд чистого ладану, і він стане для хліба за пригадувальну частину, огняна жертва для Господа.
And on the lines of cakes put clean sweet-smelling spices, for a sign on the bread, an offering made by fire to the Lord.
 καὶ ἐπιθήσετε ἐπὶ τὸ θέμα λίβανον καθαρὸν καὶ ἅλα καὶ ἔσονται εἰς ἄρτους εἰς ἀνάμνησιν προκείμενα τῷ κυρίῳ
- 8 Щосуботи він покладе його перед Господнім лицем завжди, від Ізраїлевих синів, вічний заповіт.
Every Sabbath day regularly, the priest is to put it in order before the Lord: it is offered for the children of Israel, an agreement made for ever.
 τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων προθήσεται ἔναντι κυρίου διὰ παντός ἐνώπιον τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ διαθήκη αἰώνιον
- 9 I він буде для Аарона та для синів його, і вони будуть їсти його в святому місці, бо він найсвятіше з огняних жертв Господніх. Це вічна постанова.
And it will be for Aaron and his sons; they are to take it for food in a holy place: it is the most holy of all the offerings made by fire to the Lord, a rule for ever.
 καὶ ἔσται Ααρων καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ καὶ φάγονται αὐτὰ ἐν τόπῳ ἁγίῳ ἔστιν γὰρ ἅγια τῶν ἁγίων τοῦτο αὐτῷ ἀπὸ τῶν θυσιαζομένων τῷ κυρίῳ νόμιμον αἰώνιον
- 10 ¶ I вийшов син ізраїльтянки, а він був син єгиптянина, між Ізраїлевих синів. I сварився в таборі син тієї ізраїльтянки з одним ізраїльтянином.
And a son of an Israelite woman, whose father was an Egyptian, went out among the children of Israel and had a fight with a man of Israel by the tents;
 καὶ ἐξῆλθεν υἱὸς γυναικὸς Ἰσραηλίδου καὶ οὗτος ἦν υἱὸς αἰγύπτιου ἐν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ καὶ ἐμαχέσαντο ἐν τῇ παρεμβολῇ ὁ ἐκ τῆς Ἰσραηλίδου καὶ ὁ ἄνθρωπος ὁ Ἰσραηλίτης

- 11 I син тієї ізраїльтянки богозневажив ім'я Господнє, і проклинав. І привели його до Мойсея. А ймення матері його Шеломіт, дочка Діври, з Данового племені.
And the son of the Israelite woman said evil against the holy Name, with curses; and they took him to Moses. His mother's name was Shelomith, the daughter of Dibri, of the tribe of Dan.
 και ἐπονομάσας ὁ υἱὸς τῆς γυναίκος τῆς ἰσραηλίτιδος τὸ ὄνομα κατηράσατο καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς μουσῆν καὶ τὸ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ σαλωμιθ θυγάτηρ δαβρι ἐκ τῆς φυλῆς δαν
- 12 I посадили його під сторожу аж до вияснення через уста Господні.
And they kept him shut up, till a decision might be given by the mouth of the Lord.
 και ἀπέθεντο αὐτὸν εἰς φυλακὴν διακρίναι αὐτὸν διὰ προστάγματος κυρίου
- 13 I Господь промовляв до Мойсея, говорячи:
And the Lord said to Moses,
 και ἐλάλησεν κύριος πρὸς μουσῆν λέγων
- 14 Виведи того, що проклинав, поза табір, і покладуть усі, хто чув, свої руки на голову його, і закидає його камінням уся громада.
Take the curser outside the tent-circle; and let all in whose hearing the words were said put their hands on his head, and let him be stoned by all the people.
 ἐξάγαγε τὸν καταρασάμενον ἔξω τῆς παρεμβολῆς καὶ ἐπιθήσουσιν πάντες οἱ ἀκούσαντες τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ καὶ λιθοβολήσουσιν αὐτὸν πᾶσα ἡ συναγωγὴ
- 15 А до Ізраїлевих синів будеш промовляти, говорячи: Кожен чоловік, коли прокляне Бога свого, то понесе він свій гріх.
And say to the children of Israel, As for any man cursing God, his sin will be on his head.
 και τοῖς υἱοῖς ἰσραηλ λάλησον καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς ἄνθρωπος ὃς ἐὰν καταράσῃται θεὸν ἁμαρτίαν λήμψεται
- 16 А той, хто богозневажив Господнє Ймення, буде конче забитий, конче укаменус його вся громада; чи приходько, чи тубілець, коли богозневажатиме Ймення Господнє, буде забитий.
And he who says evil against the name of the Lord will certainly be put to death; he will be stoned by all the people; the man who is not of your nation and one who is an Israelite by birth, whoever says evil against the holy Name is to be put to death.
 ὀνομάζων δὲ τὸ ὄνομα κυρίου θανάτῳ θανατούσθω λίθοις λιθοβολεῖτω αὐτὸν πᾶσα συναγωγὴ ἰσραηλ ἐὰν τε προσήλυτος ἐὰν τε αὐτόχθων ἐν τῷ ὀνομάσαι αὐτὸν τὸ ὄνομα κυρίου τελευταίω
- 17 I кожен, хто заб'є людину, буде конче забитий.
And anyone who takes another's life is certainly to be put to death.
 και ἄνθρωπος ὃς ἂν πατάξῃ ψυχὴν ἀνθρώπου καὶ ἀποθάνῃ θανάτῳ θανατούσθω
- 18 А хто заб'є яку скотину, той відшкодує її, життя за життя.
And anyone wounding a beast and causing its death, will have to make payment for it: a life for a life.
 και ὃς ἂν πατάξῃ κτήνος καὶ ἀποθάνῃ ἀποτεισάτω ψυχὴν ἀντὶ ψυχῆς
- 19 I кожен, коли зробить ваду свосму ближньому, як хто зробив, так буде зроблено йому:
And if a man does damage to his neighbour, as he has done, so let it be done to him;
 και ἐὰν τις δῶ μῶμον τῷ πλησίον ὡς ἐποίησεν αὐτῷ ὡσαύτως ἀντιποιηθήσεται αὐτῷ
- 20 зламання за зламання, око за око, зуб за зуба, яку ваду зробить хто кому, така буде зроблена йому.
Wound for wound, eye for eye, tooth for tooth; whatever damage he has done, so let it be done to him.
 σύντριμμα ἀντὶ συντρίμματος ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος καθότι ἂν δῶ μῶμον τῷ ἀνθρώπῳ οὕτως δοθήσεται αὐτῷ
- 21 А хто заб'є скотину, той відшкодує її, а хто заб'є людину, той буде забитий.
He who puts a beast to death will have to make payment for it; he who puts a man to death will himself be put to death.
 ὃς ἂν πατάξῃ ἄνθρωπον καὶ ἀποθάνῃ θανάτῳ θανατούσθω
- 22 Суд один буде для вас, приходько буде як тубілець. Бо Я Господь Бог ваш!
You are to have the same law for a man of another nation living among you as for an Israelite; for I am the Lord your God.
 δικαίωσις μία ἔσται τῷ προσηλύτῳ καὶ τῷ ἐγχωρίῳ ὅτι ἐγὼ εἰμι κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν
- 23 I Мойсей промовляв до Ізраїлевих синів. I вони вивели того, хто проклинав, поза табір, та й закидали його камінням. I зробили Ізраїлеві сини, як Господь наказав був Мойсесві.
And Moses said these words to the children of Israel, and they took the man who had been cursing outside the tent-circle and had him stoned. The children of Israel did as the Lord gave orders to Moses.
 και ἐλάλησεν μουσῆς τοῖς υἱοῖς ἰσραηλ καὶ ἐξήγαγον τὸν καταρασάμενον ἔξω τῆς παρεμβολῆς καὶ ἐλιθοβόλησαν αὐτὸν ἐν λίθοις καὶ οἱ υἱοὶ ἰσραηλ ἐποίησαν καθὰ συνέταξεν κύριος τῷ μουσῆ

- 1 ¶ I Господь промовляв до Мойсея на Синайській горі, говорячи:
And the Lord said to Moses on Mount Sinai,
καὶ ἐλάλησεν κύριος πρὸς μουσῆν ἐν τῷ ὄρει σινα λέγων
- 2 Промовляй до Ізраїлевих синів, та й скажеш їм: Коли ви ввійдете до землі, що Я даю вам, то святкуватиме земля та суботу для Господа.
Say to the children of Israel, When you come into the land which I will give you, let the land keep a Sabbath to the Lord.
λάλησον τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς ἐὰν εἰσελθῆτε εἰς τὴν γῆν ἣν ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν καὶ ἀναπαύσεται ἡ γῆ ἣν ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν σάββατα τῷ κυρίῳ
- 3 Шість літ будеш засівати своє поле, і шість літ обтинатимеш свого виноградника, і збиратимеш урожай його,
For six years put seed into your land, and for six years give care to your vines and get in the produce of them;
ἕξ ἔτη σπερεῖς τὸν ἀγρὸν σου καὶ ἕξ ἔτη τεμεῖς τὴν ἀμπελὸν σου καὶ συνάξεις τὸν καρπὸν αὐτῆς
- 4 а сьомого року субота повного відпочинку буде для землі, повний відпочинок, субота для Господа: поля свого не будеш обсіювати, а виноградника свого не будеш обтинати.
But let the seventh year be a Sabbath of rest for the land, a Sabbath to the Lord; do not put seed into your land or have your vines cut.
τῷ δὲ ἔτει τῷ ἐβδόμῳ σάββατα ἀναπαύσεις ἔσται τῇ γῇ σάββατα τῷ κυρίῳ τὸν ἀγρὸν σου οὐ σπερεῖς καὶ τὴν ἀμπελὸν σου οὐ τεμεῖς
- 5 Саморослого колосу жнив твоїх не будеш жати, а грон з необрізаних виноградин твоїх не збиратимеш, рік повного відпочинку буде для землі.
That which comes to growth of itself may not be cut, and the grapes of your uncared-for vines may not be taken off; let it be a year of rest for the land.
καὶ τὰ αὐτόματα ἀναβαίοντα τοῦ ἀγροῦ σου οὐκ ἐκθερίσεις καὶ τὴν σταφυλὴν τοῦ ἀγιάματός σου οὐκ ἐκτρυγήσεις ἐνιαυτὸς ἀναπαύσεως ἔσται τῇ γῇ
- 6 І те, що саме вродиться в цій відпочинку землі, буде для вас на їжу, для тебе, і для раба твого, і для невільниці твоєї, і для наємника твого, і для осілого твого, що мешкають з тобою,
And the Sabbath of the land will give food for you and your man-servant and your woman-servant and those working for payment, and for those of another country who are living among you;
καὶ ἔσται τὰ σάββατα τῆς γῆς βρώματά σοι καὶ τῷ παιδί σου καὶ τῇ παιδίσκῃ σου καὶ τῷ μισθωτῷ σου καὶ τῷ παροίκῳ τῷ προσκεμένῳ πρὸς σέ
- 7 і для скотини твоєї, і для звірини, що в Краї твоїм, буде весь урожай його на їжу.
And for your cattle and the beasts on the land; all the natural increase of the land will be for food.
καὶ τοῖς κτήνεσιν σου καὶ τοῖς θηρίοις τοῖς ἐν τῇ γῇ σου ἔσται πᾶν τὸ γένημα αὐτοῦ εἰς βρώσιν
- 8 ¶ I відлічиш собі сім суботніх років, по сім років сім раз, і будуть для тебе дні семи суботніх років сорок літ і дев'ять.
And let seven Sabbaths of years be numbered to you, seven times seven years; even the days of seven Sabbaths of years, that is forty-nine years;
καὶ ἐξαριθμήσεις σεαυτῷ ἑπτὰ ἀναπαύσεις ἐτῶν ἑπτὰ ἔτη ἑπτάκις καὶ ἔσονται σοι ἑπτὰ ἐβδομάδες ἐτῶν ἑννέα καὶ τεσσαράκοντα ἔτη
- 9 І засурмите у сурми сьомого місяця, десятого дня місяця, в день Очищення засурмите в сурми по цілому Краю.
Then let the loud horn be sounded far and wide on the tenth day of the seventh month; on the day of taking away sin let the horn be sounded through all your land.
καὶ διαγγελεῖτε σάλπιγγος φωνῆ ἐν πάσῃ τῇ γῇ ὑμῶν τῷ μηνὶ τῷ ἐβδόμῳ τῇ δεκάτῃ τοῦ μηνός τῇ ἡμέρᾳ τοῦ ἵλασμοῦ διαγγελεῖτε σάλπιγγι ἐν πάσῃ τῇ γῇ ὑμῶν
- 10 І освятите рік п'ятдесятиччя, і оголосите волю в Краю для всіх мешканців його, ювілей він буде для вас: і вернеться кожен до своєї посілості, і кожен до родини своєї вернеться.
And let this fiftieth year be kept holy, and say publicly that everyone in the land is free from debt: it is the Jubilee, and every man may go back to his heritage and to his family.
καὶ ἀγιάσετε τὸ ἔτος τὸ πεντηκοστὸν ἐνιαυτὸν καὶ διαβήσετε ἄφεσιν ἐπὶ τῆς γῆς πᾶσιν τοῖς κατοικοῦσιν αὐτὴν ἐνιαυτὸς ἀφέσεως σημασία αὕτη ἔσται ὑμῖν καὶ ἀπελεύσεται εἰς ἕκαστος εἰς τὴν κτῆσιν αὐτοῦ καὶ ἕκαστος εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ ἀπελεύσεσθε
- 11 Ювілей цей рік п'ятдесятиччя буде для вас: на будете сіяти, і не будете жати саморослі колосся її, і не будете збирати грон з необрізаних виноградин їх,
Let this fiftieth year be the Jubilee: no seed may be planted, and that which comes to growth of itself may not be cut, and the grapes may not be taken from the uncared-for vines.
ἀφέσεως σημασία αὕτη τὸ ἔτος τὸ πεντηκοστὸν ἐνιαυτὸς ἔσται ὑμῖν οὐ σπερεῖτε οὐδὲ ἀμήσετε τὰ αὐτόματα ἀναβαίοντα αὐτῆς καὶ οὐ τρυγήσετε τὰ ἡγιασμένα αὐτῆς
- 12 бо це ювілей, святощі будуть для вас, з поля будете їсти врожай його.
For it is the Jubilee, and it is holy to you; your food will be the natural increase of the field.
ὅτι ἀφέσεως σημασία ἐστὶν ἅγιον ἔσται ὑμῖν ἀπὸ τῶν πεδίων φάγεσθε τὰ γενήματα αὐτῆς
- 13 У році того ювілею вернетесь кожен до своєї посілості.
In this year of Jubilee, let every man go back to his heritage.
ἐν τῷ ἔτει τῆς ἀφέσεως σημασία αὐτῆς ἐπανελεύσεται ἕκαστος εἰς τὴν κτῆσιν αὐτοῦ
- 14 А коли продасте що своєму ближньому, або купите з руки свого ближнього, не обманюйте один одного.
And in the business of trading goods for money, do no wrong to one another.
ἐὰν δὲ ἀποδῶ πρᾶσιν τῷ πλησίον σου ἐὰν καὶ κτήσῃ παρὰ τοῦ πλησίον σου μὴ θλιβέτω ἄνθρωπος τὸν πλησίον

- 15 За числом років по ювілеї купиш від ближнього свого, за числом років урожаю він продасть тобі.
Let your exchange of goods with your neighbours have relation to the number of years after the year of Jubilee, and the number of times the earth has given her produce.
 κατά ἀριθμὸν ἐτῶν μετὰ τὴν σημασίαν κτήση παρὰ τοῦ πλησίον κατὰ ἀριθμὸν ἐνιαυτῶν γενημάτων ἀποδώσεται σοι
- 16 За многістю літ побільшиш ціну тиєї купівлі, а за малістю літ зменшиш ціну тиєї купівлі, бо він продає тобі число літ урожаю.
If the number of years is great, the price will be increased, and if the number of years is small, the price will be less, for it is the produce of a certain number of years which the man is giving you.
 καθότι ἂν πλεῖον τῶν ἐτῶν πληθύνῃ τὴν ἐγκτησιν αὐτοῦ καὶ καθότι ἂν ἕλαττον τῶν ἐτῶν ἕλαττονώσῃ τὴν κτήσιν αὐτοῦ ὅτι ἀριθμὸν γενημάτων αὐτοῦ οὕτως ἀποδώσεται σοι
- 17 І не обманите один одного, і будете боятися Бога свого, бо Я Господь, Бог ваш!
And do no wrong, one to another, but let the fear of your God be before you; for I am the Lord your God.
 μὴ θλιβέτω ἄνθρωπος τὸν πλησίον καὶ φοβηθήσῃ κύριον τὸν θεόν σου ἐγὼ εἰμι κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν
- 18 І ви виконасте постанови Мої, а устами Мої будете держати, і будете виконувати їх, і безпечно сидітимете на землі.
So keep my rules and my decisions and do them, and you will be safe in your land.
 καὶ ποιήσετε πάντα τὰ δικαιώματά μου καὶ πάσας τὰς κρίσεις μου καὶ φυλάξασθε καὶ ποιήσετε αὐτὰ καὶ κατοικήσετε ἐπὶ τῆς γῆς πεποιθότες
- 19 І земля дасть плід свій, а ви будете їсти досита, і безпечно сидітимете на ній.
And the land will give her fruit, and you will have food in full measure and be safe in the land.
 καὶ δώσει ἡ γῆ τὰ ἐκφόρια αὐτῆς καὶ φάγεσθε εἰς πλημονὴν καὶ κατοικήσετε πεποιθότες ἐπ' αὐτῆς
- 20 А коли ви скажете: Що будемо їсти сьомого року, тож не будемо сіяти, не будемо збирати врожаї свої?
And if you say, Where will our food come from in the seventh year, when we may not put in seed, or get in the increase
 ἐὰν δὲ λέγητε τί φαγόμεθα ἐν τῷ ἔτει τῷ ἑβδόμῳ τούτῳ ἐὰν μὴ σπεύρωμεν μηδὲ συναγάγωμεν τὰ γενήματα ἡμῶν
- 21 І зойду Я благословення Своє на вас шостою року, і зродить врожай на три роки.
Then I will send my blessing on you in the sixth year, and the land will give fruit enough for three years.
 καὶ ἀποστελῶ τὴν εὐλογίαν μου ὑμῖν ἐν τῷ ἔτει τῷ ἕκτῳ καὶ ποιήσει τὰ γενήματα αὐτῆς εἰς τὰ τρία ἔτη
- 22 І будете сіяти восьмий той рік, і будете їсти з старих урожаїв аж до року дев'ятого, аж до виросту урожаю його будете їсти старе.
And in the eighth year you will put in your seed, and get your food from the old stores, till the fruit of the ninth year is ready.
 καὶ σπερεῖτε τὸ ἔτος τὸ ὄγδοον καὶ φάγεσθε ἀπὸ τῶν γενημάτων παλαιὰ ἕως τοῦ ἔτους τοῦ ἑνάτου ἕως ἂν ἔλθῃ τὸ γένημα αὐτῆς φάγεσθε παλαιὰ παλαιῶν
- 23 ¶ А земля не буде продаватися назавжди, бо Моя та земля, бо ви приходьки та осілі в Мене.
No exchange of land may be for ever, for the land is mine, and you are as my guests, living with me for a time.
 καὶ ἡ γῆ οὐ πραθήσεται εἰς βεβαίωσιν ἐμὴ γὰρ ἐστὶν ἡ γῆ διότι προσήλυτοι καὶ πάροικοι ὑμεῖς ἐστε ἐναντίον μου
- 24 А ви в усій землі вашої посілості дозволяйте викуп землі.
Wherever there is property in land, the owner is to have the right of getting it back.
 καὶ κατὰ πᾶσαν γῆν κατασχέσεως ὑμῶν λύτρα δώσετε τῆς γῆς
- 25 Коли збідніє твій брат, і продасть із своєї посілості, то прийде викупник його, близький йому, і викупить продаж брата свого.
If your brother becomes poor, and has to give up some of his land for money, his nearest relation may come and get back that which his brother has given up.
 ἐὰν δὲ πένηται ὁ ἀδελφός σου ὁ μετὰ σοῦ καὶ ἀποδοταὶ ἀπὸ τῆς κατασχέσεως αὐτοῦ καὶ ἔλθῃ ὁ ἀγχιστεῦον ἐγγίζων ἐγγιστα αὐτοῦ καὶ λυτρώσεται τὴν πρᾶσιν τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ
- 26 А чоловік, коли не буде йому викупника, а рука його стане спроможна, і знайде потрібне на викуп його,
And if he has no one to get it back for him, and later he himself gets wealth and has enough money to get it back;
 ἐὰν δὲ μὴ ᾖ τινὶ ὁ ἀγχιστεῦον καὶ εὐπορηθῇ τῇ χειρὶ καὶ εὐρεθῇ αὐτῷ τὸ ἰκανὸν λύτρα αὐτοῦ
- 27 то облічить він літа продажу свого, і верне позостале чоловікові, що продав йому, та й вернеться до своєї посілості.
Then let him take into account the years from the time when he gave it up, and make up the loss for the rest of the years to him who took it, and so get back his property.
 καὶ συλλογίζεται τὰ ἔτη τῆς πράσεως αὐτοῦ καὶ ἀποδώσει ὁ ὑπερέχει τῷ ἀνθρώπῳ ᾧ ἀπέδοτο ἑαυτὸν αὐτῷ καὶ ἀπελεύσεται εἰς τὴν κατάσχεσιν αὐτοῦ

- 28 А якщо рука його не знайде потрібного на заплату йому, то буде продаж його в руки покупця його аж до ювілейного року, і вийде він в ювілеї, та й вернеться до посілости своєї.
But if he is not able to get it back for himself, then it will be kept by him who gave a price for it, till the year of Jubilee; and in that year it will go back to its first owner and he will have his property again.
ἐὰν δὲ μὴ εὐπορηθῆ ἡ χεὶρ αὐτοῦ τὸ ἱκανὸν ὥστε ἀποδοῦναι αὐτῷ καὶ ἔσται ἡ πρᾶσις τῷ κτησαμένῳ αὐτὰ ἕως τοῦ ἕκτου ἔτους τῆς ἀφέσεως καὶ ἐξελεύσεται τῇ ἀφέσει καὶ ἀπελεύσεται εἰς τὴν κατὰ σχεσιν αὐτοῦ
- 29 А коли хто продасть мешкальний дім в обмурованому місті, то викуп його буде до кінця року від часу продажу його, рік буде на викуп його.
And if a man gives his house in a walled town for money, he has the right to get it back for the space of a full year after he has given it up.
ἐὰν δὲ τις ἀποδοῦται οἰκίαν οἰκητὴν ἐν πόλει τετειχισμένη καὶ ἔσται ἡ λύτρωσις αὐτῆς ἕως πληρωθῆ ἑνιαυτὸς ἡμερῶν ἔσται ἡ λύτρωσις αὐτῆς
- 30 А якщо він не буде викуплений аж до кінця року, то стане той дім, що в місті, яке має мур, назавжди для покупця його на покоління його, не вийде він в ювілеї.
And if he does not get it back by the end of the year, then the house in the town will become the property of him who gave the money for it, and of his children for ever; it will not go from him in the year of Jubilee.
ἐὰν δὲ μὴ λυτρωθῆ ἕως ἂν πληρωθῆ αὐτῆς ἑνιαυτὸς ὅλος κυρωθήσεται ἡ οἰκία ἡ οὕσα ἐν πόλει τῇ ἐχούσῃ τεῖχος βεβαίως τῷ κτησαμένῳ αὐτὴν εἰς τὰς γενεὰς αὐτοῦ καὶ οὐκ ἐξελεύσεται ἐν τῇ ἀφέσει
- 31 А доми в оселях, що не мають муру навколо, до поля землі буде те прираховане, і буде йому викуп, і в ювілеї він вийде.
But houses in small unwalled towns will be the same as property in the country; they may be got back, and they will go back to their owners in the year of Jubilee.
αἱ δὲ οἰκίαι αἱ ἐν ἐπαύλεσιν αἷς οὐκ ἔστιν ἐν αὐταῖς τεῖχος κύκλῳ πρὸς τὸν ἀγρὸν τῆς γῆς λογισθήτωσαν λυτρωταὶ διὰ παντὸς ἔσονται καὶ ἐν τῇ ἀφέσει ἐξελεύσονται
- 32 А міста Левитів, доми в містах їх посілости викуп для Левитів завжди буде можливий.
But the houses in the towns of the Levites may be got back by the Levites at any time.
καὶ αἱ πόλεις τῶν λευιτῶν οἰκίαι τῶν πόλεων αὐτῶν κατασχέσεως λυτρωταὶ διὰ παντὸς ἔσονται τοῖς λευίταις
- 33 А хто викупить від Левитів, то продаж дому й міста посілости його вийде в ювілеї, бо то доми міст Левитів, їхня посілість серед Ізраїлевих синів.
And if a Levite does not give money to get back his property, his house in the town which was exchanged for money will come back to him in the year of Jubilee. For the houses of the towns of the Levites are their property among the children of Israel.
καὶ ὅς ἂν λυτρωσάμενος παρὰ τῶν λευιτῶν καὶ ἐξελεύσεται ἡ διάπρασις αὐτῶν οἰκιῶν πόλεως κατασχέσεως αὐτῶν ἐν τῇ ἀφέσει ὅτι οἰκίαι τῶν πόλεων τῶν λευιτῶν κατὰ σχεσιν αὐτῶν ἐν μέσῳ υἱῶν Ἰσραὴλ
- 34 А пасовисько навколо їхніх міст не буде продане, бо це вічна посілість для них.
But the land on the outskirts of their towns may not be exchanged for money, for it is their property for ever.
καὶ οἱ ἀγροὶ οἱ ἀφορισμένοι ταῖς πόλεσιν αὐτῶν οὐ πραθήσονται ὅτι κατὰ σχεσιν αἰωνία τοῦτο αὐτῶν ἔστιν
- 35 А коли збідніє твій брат, а його рука неспроможною стане, то підтримаш його, прихосько він чи осілий, і житиме він із тобою.
And if your brother becomes poor and is not able to make a living, then you are to keep him with you, helping him as you would a man from another country who is living among you.
ἐὰν δὲ πένηται ὁ ἀδελφός σου καὶ ἀδυνατήσῃ ταῖς χερσὶν παρὰ σοὶ ἀντιλήμψῃ αὐτοῦ ὡς προσηλύτου καὶ παροίκου καὶ ζήσεται ὁ ἀδελφός σου μετὰ σοῦ
- 36 Не візьмеш від нього лихви та прибутку, і будеш боятися Бога свого, і житиме брат твій з тобою.
Take no interest from him, in money or in goods, but have the fear of your God before you, and let your brother make a living among you.
οὐ λήμψῃ παρ' αὐτοῦ τόκον οὐδὲ ἐπὶ πλῆθει καὶ φοβηθήσῃ τὸν θεόν σου ἐγὼ κύριος καὶ ζήσεται ὁ ἀδελφός σου μετὰ σοῦ
- 37 Срібла свого не даси йому на лихву, і на прибуток не даси їжі своєї.
Do not take interest on the money which you let him have or on the food which you give him.
τὸ ἀργύριόν σου οὐ δώσεις αὐτῷ ἐπὶ τόκῳ καὶ ἐπὶ πλεονασμὸν οὐ δώσεις αὐτῷ τὰ βρώματά σου
- 38 Я Господь, Бог ваш, що вивів вас із єгипетського краю, щоб дати вам ханаанську землю, щоб бути вашим Богом.
I am the Lord your God, who took you out of the land of Egypt to give you the land of Canaan, that I might be your God.
ἐγὼ κύριος ὁ θεός ὑμῶν ὁ ἐξαγαγὼν ὑμᾶς ἐκ γῆς αἰγύπτου δοῦναι ὑμῖν τὴν γῆν χανααν ὥστε εἶναι ὑμῶν θεός
- 39 ¶ А коли збідніє брат твій при тобі, і буде проданий тобі, то не будеш робити ним праці раба,
And if your brother becomes poor and gives himself to you for money, do not make use of him like a servant who is your property;
ἐὰν δὲ ταπεινωθῆ ὁ ἀδελφός σου παρὰ σοὶ καὶ πραθῆ σοι οὐ δουλεύσει σοι δουλειαν οἰκέτου

- 40 як наймит, як осілий він при тобі, аж до ювілейного року буде він працювати тобі.
But let him be with you as a servant working for payment, till the year of Jubilee;
ὡς μισθωτὸς ἢ πάροικος ἔσται σοι ἕως τοῦ ἔτους τῆς ἀφέσεως ἐργᾶται παρὰ σοί
- 41 вийде від тебе він та сини його з ним, і вернеться він до родини своєї, і до посілости батьків своїх вернеться він:
Then he will go out from you, he and his children with him, and go back to his family and to the property of his fathers.
καὶ ἐξελεύσεται τῇ ἀφέσει καὶ τὰ τέκνα αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ καὶ ἀπελεύσεται εἰς τὴν γενεὰν αὐτοῦ εἰς τὴν κατάσχεσιν τὴν πατρικὴν ἀποδραμεῖται
- 42 бо вони Мої раби, що Я вивів їх з єгипетського краю, не будуть вони продані продажем раба.
For they are my servants whom I took out from the land of Egypt; they may not become the property of another.
διότι οἰκέται μου εἰσιν οὗτοι οὐδ' ἐξήγαγον ἐκ γῆς αἰγύπτου οὐ πραθήσεται ἐν πράσει οἰκέτου
- 43 Не будеш володіти ним жорстоко, і будеш боятися Бога свого.
Do not be a hard master to him, but have the fear of God before you.
οὐ κατατανεῖς αὐτὸν ἐν τῷ μόχθῳ καὶ φοβηθήσῃ κύριον τὸν θεόν σου
- 44 А раб твій та невольниця твоя, що будуть твої, будуть із народів, що навколо вас, із них купите раба й невольницю.
But you may get servants as property from among the nations round about; from them you may take men-servants and women-servants.
καὶ παῖς καὶ παιδίσκη ὅσοι ἂν γένωνται σοι ἀπὸ τῶν ἐθνῶν ὅσοι κύκλῳ σου εἰσιν ἀπ' αὐτῶν κτήσεσθε δοῦλον καὶ δούλην
- 45 А також із синів осілих, що мешкають з вами, з них купите та з племені їхнього, що з вами, що породили в Краї вашій, і будуть вони вам на посілість.
And in addition, you may get, for money, servants from among the children of other nations who are living with you, and from their families which have come to birth in your land; and these will be your property.
καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν παροίκων τῶν ὄντων ἐν ὑμῖν ἀπὸ τούτων κτήσεσθε καὶ ἀπὸ τῶν συγγενῶν αὐτῶν ὅσοι ἂν γένωνται ἐν τῇ γῇ ὑμῶν ἕστωσαν ὑμῖν εἰς κατάσχεσιν
- 46 І передасте їх, як спадщину, вашим синам по вас на спадок посілости навіки, ними будете робити, а братами вашими, синами Ізраїлевими, один одним, не будете володіти жорстоко.
And they will be your children's heritage after you, to keep as their property; they will be your servants for ever; but you may not be hard masters to your countrymen, the children of Israel.
καὶ καταμεριεῖτε αὐτοὺς τοῖς τέκνοις ὑμῶν μεθ' ὑμᾶς καὶ ἔσονται ὑμῖν κατόχμοι εἰς τὸν αἰῶνα τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν τῶν υἱῶν ἰσραὴλ ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ οὐ κατατανεῖ αὐτὸν ἐν τοῖς μόχθοις
- 47 А коли рука прихोдька чи осілого при тобі спроможна, а брат твій збідніє при ньому, і буде проданий прихोдькові чи осілому в тебе, або нащадкові племені приходька,
And if one from another nation living among you gets wealth, and your countryman, at his side, becomes poor and gives himself for money to the man from another nation or to one of his family;
ἐὰν δὲ εὖρη ἡ χεὶρ τοῦ προσηλύτου ἢ τοῦ παροίκου τοῦ παρὰ σοὶ καὶ ἀπορηθῆις ὁ ἀδελφός σου πραθῆι τῷ προσηλύτῳ ἢ τῷ παροίκῳ τῷ παρὰ σοὶ ἐκ γενετῆς προσηλύτῳ
- 48 то потім, як буде проданий, викуп буде йому, один із братів його викупить його,
After he has given himself he has the right to be made free, for a price, by one of his brothers,
μετὰ τὸ πραθῆναι αὐτῷ λύτρωσις ἔσται αὐτῷ εἰς τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ λυτρώσεται αὐτόν
- 49 або дядько його, або син дядька його викупить його, або з однокровних його, із роду його викупить його, або спроможна рука його, і буде викуплений.
Or his father's brother, or the son of his father's brother, or any near relation; or if he gets money, he may make himself free.
ἀδελφός πατρός αὐτοῦ ἢ υἱός ἀδελφοῦ πατρός λυτρώσεται αὐτόν ἢ ἀπὸ τῶν οἰκείων τῶν σαρκῶν αὐτοῦ ἐκ τῆς φυλῆς αὐτοῦ λυτρώσεται αὐτόν ἐὰν δὲ εὐπορηθῆις ταῖς χερσὶν λυτρώσῃται ἑαυτόν
- 50 І облічити він із тим, хто набув його, від року продажу його аж до ювілейного року, і буде ціна продажу його за числом літ; як за дні наймита буде полічено йому.
And let the years be numbered from the time when he gave himself to his owner till the year of Jubilee, and the price given for him will be in relation to the number of years, on the scale of the payment of a servant.
καὶ συλλογίζεται πρὸς τὸν κεκτημένον αὐτόν ἀπὸ τοῦ ἔτους οὗ ἀπέδοτο ἑαυτόν αὐτῷ ἕως τοῦ ἑνιαυτοῦ τῆς ἀφέσεως καὶ ἔσται τὸ ἀργύριον τῆς πράσεως αὐτοῦ ὡς μισθίου ἔτος ἐξ ἔτους ἔσται μετ' αὐτοῦ
- 51 Якщо ще багато літ, то згідно з ними він верне свій викуп із срібла його купівлі.
If there is still a long time, he will give back, on account of it, a part of the price which was given for him.
ἐὰν δὲ τι πλεῖον τῶν ἐτῶν ἢ πρὸς ταῦτα ἀποδώσει τὰ λύτρα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἀργυρίου τῆς πράσεως αὐτοῦ
- 52 А якщо позостало мало літ до ювілейного року, то облічити йому, згідно з роками його верне свого викупа.
And if there is only a short time, he will take account of it with his master, and in relation to the number of years he will give back the price of making him free.
ἐὰν δὲ ὀλίγον καταλειφθῆι ἀπὸ τῶν ἐτῶν εἰς τὸν ἑνιαυτὸν τῆς ἀφέσεως καὶ συλλογίζεται αὐτῷ κατὰ τὰ ἔτη αὐτοῦ καὶ ἀποδώσει τὰ λύτρα αὐτοῦ

- 53 Як щорічний наймит він буде при ньому, він не буде жорстоко панувати над ним на твоїх очах.
And he will be with him as a servant working for payment year by year; his master is not to be cruel to him before your eyes.
 ὡς μισθωτὸς ἐνιαυτὸν ἐξ ἐνιαυτοῦ ἔσται μετ' αὐτοῦ οὐ κατατενεῖς αὐτὸν ἐν τῷ μόχθῳ ἐνώπιόν σου
- 54 А якщо він не буде викуплений у тих роках, то вийде ювілейного року він та сини його з ним,
And if he is not made free in this way, he will go out in the year of Jubilee, he and his children with him.
 ἐὰν δὲ μὴ λυτῶται κατὰ ταῦτα ἐξελεύσεται ἐν τῷ ἔτει τῆς ἀφέσεως αὐτὸς καὶ τὰ παιδιά αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ
- 55 бо Ізраїлеві сини Мої раби, Мої раби вони, що Я вивів їх із єгипетського краю. Я Господь, Бог ваш!
For the children of Israel are servants to me; they are my servants whom I took out of the land of Egypt: I am the Lord your God.
 ὅτι ἐμοὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ οἰκέται παῖδες μου οὗτοί εἰσιν οὗς ἐξήγαγον ἐκ γῆς αἰγύπτου ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν
- 1 ¶ Не зробіть собі божків та ідола, і кам'яного стовпа не поставите собі, і каменя з фігурами не покладете в вашім Краї, щоб кланятися перед ними. Бо Я Господь, Бог ваш!
Do not make images of false gods, or put up an image cut in stone or a pillar or any pictured stone in your land, to give worship to it; for I am the Lord your God.
 οὐ ποιήσετε ὑμῖν αὐτοῖς χειροποίητα οὐδὲ γλυπτὰ οὐδὲ στήλην ἀναστήσετε ὑμῖν οὐδὲ λίθον σκοπόν θήσετε ἐν τῇ γῇ ὑμῶν προσκυνῆσαι αὐτῷ ἐγὼ εἰμι κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν
- 2 Субіт Моїх будете додержувати, а святиню Мою будете шанувати. Я Господь!
Keep my Sabbaths and give honour to my holy place: I am the Lord.
 τὰ σάββατά μου φυλάξεσθε καὶ ἀπὸ τῶν ἁγίων μου φοβηθήσεσθε ἐγὼ εἰμι κύριος
- 3 Якщо будете ходити згідно з постановами Моїми, а заповідей Моїх будете додержувати й будете виконувати їх,
If you are guided by my rules, and keep my laws and do them,
 ἐὰν τοῖς προτάγμασίν μου πορεύησθε καὶ τὰς ἐντολάς μου φυλάσσησθε καὶ ποιήσητε αὐτάς
- 4 то дам ваші дощі в їхній часі, і земля дасть свій урожай, а польове дерево дасть плід свій.
Then I will give you rain at the right time, and the land will give her increase and the trees of the field will give their fruit;
 καὶ δώσω τὸν ὑετὸν ὑμῖν ἐν καιρῷ αὐτοῦ καὶ ἡ γῆ δώσει τὰ γενήματα αὐτῆς καὶ τὰ ξύλα τῶν πεδίων ἀποδώσει τὸν καρπὸν αὐτῶν
- 5 І молочення досягне вам виноградобрання, а виноградобрання досягне сіяння, і ви будете їсти хліб свій досита, і будете сидіти безпечно в вашому Краї.
And the crushing of the grain will overtake the cutting of the grapes, and the cutting of the grapes will overtake the planting of the seed, and there will be bread in full measure, and you will be living in your land safely.
 καὶ καταλήμψεται ὑμῖν ὁ ἀλοητὸς τὸν τρύγητον καὶ ὁ τρύγητος καταλήμψεται τὸν σπῆρον καὶ φάγεσθε τὸν ἄρτον ὑμῶν εἰς πλησμονὴν καὶ κατοικήσετε μετὰ ἀσφαλείας ἐπὶ τῆς γῆς ὑμῶν
- 6 І дам мир у Краю, і ви будете лежати, і ніхто не вчинить, щоб ви тремтіли, бо злу звірину винищу з землі, а меч не перейде через Край ваш.
And I will give you peace in the land, and you will take your rest and no one will give you cause for fear; and I will put an end to all evil beasts in the land, and no sword of war will go through your land.
 καὶ πόλεμος οὐ διελεύσεται διὰ τῆς γῆς ὑμῶν καὶ δώσω εἰρήνην ἐν τῇ γῇ ὑμῶν καὶ κοιμηθήσεσθε καὶ οὐκ ἔσται ὑμᾶς ὁ ἐκφοβῶν καὶ ἀπολώ θηρία πονηρὰ ἐκ τῆς γῆς ὑμῶν
- 7 І ви будете гнати ворогів своїх, а вони попадають перед вами від меча.
And you will put to flight those who are against you, and they will be put to death by your swords.
 καὶ διώξεσθε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν καὶ πεσοῦνται ἐναντίον ὑμῶν φόνῳ
- 8 І п'ятеро з вас поженуть сотню, а сотня з вас пожене десять тисяч, і попадають вороги ваші перед вами від меча.
Then five of you will put to flight a hundred, and a hundred of you will put to flight ten thousand, and all who are against you will be put to death by your swords.
 καὶ διώζονται ἐξ ὑμῶν πέντε ἑκατὸν καὶ ἑκατὸν ὑμῶν διώζονται μυριάδας καὶ πεσοῦνται οἱ ἐχθροὶ ὑμῶν ἐναντίον ὑμῶν μαχαίρα
- 9 І обернусь Я до вас, і розплоджу вас, і розмножу вас, і виконаю Свого заповіта з вами.
And I will have pleasure in you and make you fertile and greater in number; and I will keep my agreement with you.
 καὶ ἐπιβλέψω ἐφ' ὑμᾶς καὶ αὐξάνω ὑμᾶς καὶ πληθυνῶ ὑμᾶς καὶ στήσω τὴν διαθήκην μου μεθ' ὑμῶν
- 10 І ви будете їсти старе-перестаріле, і повикидасте старе перед новим.
And old stores long kept will be your food, and you will take out the old because of the new;
 καὶ φάγεσθε παλαιὰ καὶ παλαιὰ παλαιῶν καὶ παλαιὰ ἐκ προσώπου νέων ἐξοίσετε

- 11 **I поставлю місце перебування Свого серед вас, і душа Моя не обридить вами.**
And I will put my holy House among you, and my soul will not be turned away from you in disgust.
καὶ θήσω τὴν διαθήκην μου ἐν ὑμῖν καὶ οὐ βδελύξεται ἡ ψυχὴ μου ὑμᾶς
- 12 **I Я буду ходити серед вас, і буду вам Богом, а ви будете Мені народом.**
And I will be present among you and will be your God and you will be my people.
καὶ ἐμπεριπατήσω ἐν ὑμῖν καὶ ἔσομαι ὑμῶν θεὸς καὶ ὑμεῖς ἔσεσθέ μου λαός
- 13 **Я Господь, Бог ваш, що вивів вас з єгипетського краю, щоб ви не були їм рабами. I Я поламав занози вашого ярма, і вивів вас із піднесеною головою.**
I am the Lord your God, who took you out of the land of Egypt so that you might not be servants to them; by me the cords of your yoke were broken and I made you go upright.
ἐγὼ εἰμι κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν ὁ ἐξαγαγὼν ὑμᾶς ἐκ γῆς αἰγύπτου ὄντων ὑμῶν δούλων καὶ συνέτριψα τὸν δεσμὸν τοῦ ζυγοῦ ὑμῶν καὶ ἤγαγον ὑμᾶς μετὰ παρρησίας
- 14 **¶ А коли ви не будете слухняні Мені, і не виконуватиме всіх тих заповідей,**
But if you do not give ear to me, and do not keep all these my laws;
ἐὰν δὲ μὴ ὑπακούσητέ μου μηδὲ ποιήσητε τὰ προστάγματά μου ταῦτα
- 15 **і якщо постановами Моїми будете погорджувати, і якщо душа ваша бридитиметься законами Моїми, щоб не виконувати всіх заповідей Моїх, щоб ламати вам заповіді Мого,**
And if you go against my rules and if you have hate in your souls for my decisions and you do not do all my orders, but go against my agreement;
ἀλλὰ ἀπειθήσητε αὐτοῖς καὶ τοῖς κρίμασιν μου προσοχθίσῃ ἡ ψυχὴ ὑμῶν ὥστε ὑμᾶς μὴ ποιεῖν πάσας τὰς ἐντολάς μου ὥστε διασκεδάσαι τὴν διαθήκην μου
- 16 **то й Я зроблю вам оце: поставлю над вами перестрах, сухоти й пропасницю, що винищують очі й обезсилюють душу. I ви надаремно сіятимете насіння свос, бо поїдять його вороги ва ші.**
This will I do to you: I will put fear in your hearts, even wasting disease and burning pain, drying up the eyes and making the soul feeble, and you will get no profit from your seed, for your haters will take it for food.
καὶ ἐγὼ ποιήσω οὕτως ὑμῖν καὶ ἐπισυστήσω ἐφ' ὑμᾶς τὴν ἀπορίαν τὴν τε ψόραν καὶ τὸν ἵκτερον καὶ σφακελίζοντας τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν καὶ τὴν ψυχὴν ὑμῶν ἐκτίκουσαν καὶ σπερεῖτε διὰ κενῆς τῆς ἀσπεύματα ὑμῶν καὶ ἔδονται οἱ ὑπεναντίοι ὑμῶν
- 17 **I зверну Я лице Свос на вас, і ви будете вдарені перед своїми ворогами. I будуть панувати над вами ненависники ваші, і ви будете втікати, хоч ніхто вас не гнатиме.**
And my face will be turned from you, and you will be broken before those who are against you, and your haters will become your rulers, and you will go in flight when no man comes after you.
καὶ ἐπιστήσω τὸ πρόσωπόν μου ἐφ' ὑμᾶς καὶ πεσεῖσθε ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν ὑμῶν καὶ διώξονται ὑμᾶς οἱ μισοῦντες ὑμᾶς καὶ φεύξεσθε οὐθενὸς διώκοντος ὑμᾶς
- 18 **А якщо й при тому не будете слухняні Мені, то Я семикратно побільшу кару на вас за ваші гріхи.**
And if, even after these things, you will not give ear to me, then I will send you punishment seven times more for your sins.
καὶ ἐὰν ἕως τούτου μὴ ὑπακούσητέ μου καὶ προσθήσω τοῦ παιδεῦσαι ὑμᾶς ἑπτάκις ἐπὶ ταῖς ἀμαρτίας ὑμῶν
- 19 **I зломлю пиху вашої сили, і зроблю ваше небо як залізо, а землю вашу як мідь!**
And the pride of your strength will be broken, and I will make your heaven as iron and your earth as brass;
καὶ συντρίψω τὴν ὕβριν τῆς ὑπερηφανίας ὑμῶν καὶ θήσω τὸν οὐρανὸν ὑμῖν σιδηροῦν καὶ τὴν γῆν ὑμῶν ὥσει χαλκῆν
- 20 **I надаремно буде вичерпуватися ваша сила: земля ваша не дасть свого врожаю, а дерево на землі не дасть свого плоду.**
And your strength will be used up without profit; for your land will not give her increase and the trees of the field will not give their fruit.
καὶ ἔσται εἰς κενὸν ἡ ἰσχὺς ὑμῶν καὶ οὐ δώσει ἡ γῆ ὑμῶν τὸν σπόρον αὐτῆς καὶ τὸ ξύλον τοῦ ἀγροῦ ὑμῶν οὐ δώσει τὸν καρπὸν αὐτοῦ
- 21 **А якщо й тоді підете проти Мене, і не хочете бути слухняними Мені, то Я семикратно збільшу над вами удара Свого згідно з вашими гріхами.**
And if you still go against me and will not give ear to me, I will put seven times more punishments on you because of your sins.
καὶ ἐὰν μετὰ ταῦτα πορεύησθε πλάγιοι καὶ μὴ βοῦλήσθε ὑπακοῦειν μου προσθήσω ὑμῖν πληγὰς ἑπτὰ κατὰ τὰς ἀμαρτίας ὑμῶν
- 22 **I пошлю на вас пільну звірину, а вона винищить вам дітей, і вигубить вашу худобу, і зменшить кількість вашу, і попустошить ваші дороги.**
I will let loose the beasts of the field among you, and they will take away your children and send destruction on your cattle, so that your numbers will become small and your roads become waste.
καὶ ἀποστελῶ ἐφ' ὑμᾶς τὰ θηρία τὰ ἄγρια τῆς γῆς καὶ κατέδετα ὑμᾶς καὶ ἐξαναλώσει τὰ κτήνη ὑμῶν καὶ ὀλιγοστοὺς ποιήσει ὑμᾶς καὶ ἐρημωθήσονται αἱ ὁδοὶ ὑμῶν
- 23 **А якщо цими карами не будете навчені, і будете ходити проти Мене,**
And if by these things you will not be turned to me, but still go against me;
καὶ ἐπὶ τούτοις ἐὰν μὴ παιδευθῆτε ἀλλὰ πορεύησθε πρὸς με πλάγιοι

- 24 **то й Я піду проти вас, і вдарю вас і Я семикратно за ваші гріхи.**
Then I will go against you, and I will give you punishment, I myself, seven times for all your sins.
 πορεύσομαι κἀγὼ μεθ' ὑμῶν θυμῷ πλάγιῳ καὶ πατάξω ὑμᾶς κἀγὼ ἐπτάκις ἀντὶ τῶν ἁμαρτιῶν ὑμῶν
- 25 **І приведу на вас меча, що помстить пімсту за заповіта, і ви будете зібрані до ваших міст, і Я пошлю моровицю на вас, і ви будете віддані в руку ворога.**
And I will send a sword on you to give effect to the punishment of my agreement; and when you come together into your towns I will send disease among you and you will be given up into the hands of your haters.
 καὶ ἐπάξω ἐφ' ὑμᾶς μάχαιραν ἐκδικουσαν δίκην διαθήκης καὶ καταφεύξεσθε εἰς τὰς πόλεις ὑμῶν καὶ ἐξαποστελῶ θάνατον εἰς ὑμᾶς καὶ παραδοθήσεσθε εἰς χεῖρας ἐχθρῶν
- 26 **Коли Я знищу вам хліб, підпору вашу, то десять жінок будуть пекти хліб вам в одній печі, і вернуть хліб ваш вагою, а ви будете їсти і не насититесь.**
When I take away your bread of life, ten women will be cooking bread in one oven, and your bread will be measured out by weight; you will have food but never enough.
 ἐν τῷ θλίψει ὑμᾶς σιτοδεία ἄρτων καὶ πέψουσιν δέκα γυναῖκες τοὺς ἄρτους ὑμῶν ἐν κλιβάνῳ ἐνὶ καὶ ἀποδώσουσιν τοὺς ἄρτους ὑμῶν ἐν σταθμῷ καὶ φάγεσθε καὶ οὐ μὴ ἐμπλησθῆτε
- 27 **А якщо й тим не станете слухняні Мені, і будете ходити проти Мене,**
And if, after all this, you do not give ear to me, but go against me still,
 ἐὰν δὲ ἐπὶ τοῦτοις μὴ ὑπακούσητέ μου καὶ πορεύησθε πρὸς με πλάγιοι
- 28 **то й Я з лютістю піду проти вас, і також Я семикратно покараю вас за ваші гріхи,**
Then my wrath will be burning against you, and I will give you punishment, I myself, seven times for your sins.
 καὶ αὐτὸς πορεύσομαι μεθ' ὑμῶν ἐν θυμῷ πλάγιῳ καὶ παιδεύσω ὑμᾶς ἐγὼ ἐπτάκις κατὰ τὰς ἁμαρτίας ὑμῶν
- 29 **і ви тіло своїх синів будете їсти, і тіло дочок своїх будете поїдати...**
Then you will take the flesh of your sons and the flesh of your daughters for food;
 καὶ φάγεσθε τὰς σάρκας τῶν υἱῶν ὑμῶν καὶ τὰς σάρκας τῶν θυγατέρων ὑμῶν φάγεσθε
- 30 **І поруйную ваші висоти, і повитинаю ваші стовпи сонця, і поскладаю трупи ваші на трупах божків ваших, і обридить душа Моя вас!**
And I will send destruction on your high places, overturning your perfume altars, and will put your dead bodies on your broken images, and my soul will be turned from you in disgust.
 καὶ ἐρημώσω τὰς στήλας ὑμῶν καὶ ἐξολεθρεύσω τὰ ξύλινα χειροποίητα ὑμῶν καὶ θήσω τὰ κῶλα ὑμῶν ἐπὶ τὰ κῶλα τῶν εἰδώλων ὑμῶν καὶ προσοχθιεῖ ἡ ψυχή μου ὑμῖν
- 31 **І вчиню міста ваші руїною, і спустошую ваші святині, і не прийму ваших пахоців любих.**
And I will make your towns waste and send destruction on your holy places; I will take no pleasure in the smell of your sweet perfumes;
 καὶ θήσω τὰς πόλεις ὑμῶν ἐρήμους καὶ ἐξερημώσω τὰ ἅγια ὑμῶν καὶ οὐ μὴ ὀσφρανθῶ τῆς ὀσμῆς τῶν θυσιῶν ὑμῶν
- 32 **І спустошу Я Край той, і будуть дивуватися з того ваші вороги, що мешкають у ньому.**
And I will make your land a waste, a wonder to your haters living in it.
 καὶ ἐξερημώσω ἐγὼ τὴν γῆν ὑμῶν καὶ θαυμάσονται ἐπ' αὐτῇ οἱ ἐχθροὶ ὑμῶν οἱ ἐνοικοῦντες ἐν αὐτῇ
- 33 **А вас порозпорошую поміж народів, і вийму за вами меча, і стане Край ваш спустошенням, а міста ваші будуть руїною...**
And I will send you out in all directions among the nations, and my sword will be uncovered against you, and your land will be without any living thing, and your towns will be made waste.
 καὶ διασπερῶ ὑμᾶς εἰς τὰ ἔθνη καὶ ἐξαναλώσει ὑμᾶς ἐπιπορευομένη ἡ μάχαιρα καὶ ἔσται ἡ γῆ ὑμῶν ἐρημος καὶ αἱ πόλεις ὑμῶν ἔσονται ἐρημοὶ
- 34 **Тоді земля та надолужить собі за суботні роки по всі дні спустошення її. Коли будете в краї ваших ворогів, тоді ваша земля святкуватиме відпочинок, і надолужить собі за свої суботні роки.**
Then will the land take pleasure in its Sabbaths while it is waste and you are living in the land of your haters; then will the land have rest.
 τότε εὐδοκήσει ἡ γῆ τὰ σάββατα αὐτῆς καὶ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ἐρημώσεως αὐτῆς καὶ ὑμεῖς ἔσεσθε ἐν τῇ γῇ τῶν ἐχθρῶν ὑμῶν τότε σαββατιεῖ ἡ γῆ καὶ εὐδοκήσει τὰ σάββατα αὐτῆς
- 35 **По всі дні спустошення святкуватиме вона відпочинок, чого не святкувала в суботні роки, коли ви сиділи на ній.**
All the days while it is waste will the land have rest, such rest as it never had in your Sabbaths, when you were living in it.
 πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ἐρημώσεως αὐτῆς σαββατιεῖ ἃ οὐκ ἐσαββάτισεν ἐν τοῖς σαββάτοις ὑμῶν ἡνίκα κατοκεῖτε αὐτήν
- 36 **А щодо позосталих серед вас, то впроваджу в їхні серця полохливість в краях їхніх ворогів, і буде їх гнати навіть шелест подмухненого вітром листу, і будуть вони втікати, як утікають перед мечем, та й попадають, хоч ніхто не женеться...**
And as for the rest of you, I will make their hearts feeble in the land of their haters, and the sound of a leaf moved by the wind will send them in flight, and they will go in flight as from the sword, falling down when no one comes after them;
 καὶ τοῖς καταλειφθεῖσιν ἐξ ὑμῶν ἐπάξω δειλίαν εἰς τὴν καρδίαν αὐτῶν ἐν τῇ γῇ τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν καὶ διώξεται αὐτοὺς φωνὴ φύλλου φερομένου καὶ φεύξονται ὡς φεύγοντες ἀπὸ πολέμου καὶ πεσοῦνται οὐθενὸς διώκοντος

- 37 I будуть вони спотикатися один об одного, ніби від меча, хоч ніхто не женеться за ними. I ви не зможете стати проти ваших ворогів...
Falling on one another, as before the sword, when no one comes after them; you will give way before your haters.
 και υπερωφεται ο αδελφος των αδελφων ωσει εν πολεμω ουθενος κατατρεχοντος και ου δυνασεσθε αντιστηναι τοις εχθροις υμων
- 38 I погинете серед поганів, і пожере вас земля ваших ворогів.
And death will overtake you among strange nations, and the land of your haters will be your destruction.
 και απολεισθε εν τοις εθνεσιν και κατεδεται υμας η γη των εχθρων υμων
- 39 А позостали серед вас помарніють у краях ворогів ваших за гріх свій, а також за гріхи батьків своїх помарніють із ними.
And those of you who are still living will be wasting away in their sins in the land of your haters; in the sins of their fathers they will be wasting away.
 και οι καταλειφθεντες αφ' υμων καταφθαρησονται δια τας αμαρτιας υμων εν τη γη των εχθρων αυτων τακησονται
- 40 ¶ I визнають вони гріх свій та гріх батьків своїх, що ними спроневірилися були Мені, а також, що ходили проти Мене.
And they will have grief for their sins and for the sins of their fathers, when their hearts were untrue to me, and they went against me;
 και εξαγορευσουσιν τας αμαρτιας αυτων και τας αμαρτιας των πατερων αυτων οτι παρεβησαν και υπερειδον με και οτι επορευθησαν εναντιον μου πλαγιοι
- 41 Також і Я піду проти них, і впроваджу їх до краю їхніх ворогів. Якщо тоді впокориться їхнє необрізане серце, то тоді понесуть кару за свої гріхи.
So that I went against them and sent them away into the land of their haters: if then the pride of their hearts is broken and they take the punishment of their sins,
 και εγω επορευθην μετ' αυτων εν θυμω πλαγιω και απολω αυτους εν τη γη των εχθρων αυτων τοτε εντραπησεται η καρδια αυτων η απεριτμητος και τοτε ευδοκησουσιν τας αμαρτιας αυτων
- 42 I згадаю заповіта Свого з Яковом, а також заповіта Свого з Ісааком, і також заповіта Свого з Авраамом згадаю, і згадаю той Край.
Then I will keep in mind the agreement which I made with Jacob and with Isaac and with Abraham, and I will keep in mind the land.
 και μνησθησομαι της διαθηκης ιακωβ και της διαθηκης ισαακ και της διαθηκης αβρααμ μνησθησομαι και της γης μνησθησομαι
- 43 А Край той буде позбавлений їх, і надолужить собі свої суботні роки, опустілий від них, а вони понесуть кару за свої гріхи, а то для того, що законами Моїми погорджували, а постано ви Мої огидила була їхня душа.
And the land, while she is without them, will keep her Sabbaths; and they will undergo the punishment of their sins, because they were turned away from my decisions and in their souls was hate for my laws.
 και η γη εγκαταλειφθησεται υπ' αυτων τοτε προσδεξεται η γη τα σαββατα αυτης εν τω ερημωθηναι αυτην δι' αυτους και αυτοι προσδεξονται τας αυτων ανομιας ανθ' ων τα κριματα μου υπερειδον και τοις προσταγμασιν μου προσωχθισαν τη ψυχη αυτων
- 44 А проте, коли вони пробували в краю своїх ворогів, то Я не погорджував ними, і не збривив їх, щоб винищити їх, щоб зламати заповіта Свого з ними. Бо Я Господь, Бог їх!
But for all that, when they are in the land of their haters I will not let them go, or be turned away from them, or give them up completely; my agreement with them will not be broken, for I am the Lord their God.
 και ουδ' ως οντων αυτων εν τη γη των εχθρων αυτων ουχ υπερειδον αυτους ουδε προσωχθισα αυτοις ωστε εξαλωσαι αυτους του διασκεδασαι την διαθηκην μου την προς αυτους οτι εγω ειμι κυριος ος ο θεος αυτων
- 45 I Я пам'ятатиму їм заповіта з предками, що Я вивів їх з єгипетського краю на очах поган, щоб бути їм Богом. Я Господь!
And because of them I will keep in mind the agreement which I made with their fathers, whom I took out of the land of Egypt before the eyes of the nations, to be their God: I am the Lord.
 και μνησθησομαι αυτων της διαθηκης της προτερας οτε εξηγαγον αυτους εκ γης αιγυπτου εξ οικου δουλειας εναντι των εθνων του ειναι αυτων θεος εγω ειμι κυριος
- 46 Оце постанови, і устави та закони, що дав Господь між Собою та між Ізраїлевими синами на Синайській горі через Мойсея.
These are the rules, decisions, and laws, which the Lord made between himself and the children of Israel in Mount Sinai, by the hand of Moses.
 ταυτα τα κριματα και τα προσταγματα και ο νομος ον εδωκεν κυριος ανα μεσον αυτου και ανα μεσον των υιων ισραηλ εν τω ορει σина εν χειρι μουση
- 1 ¶ I Господь промовляв до Мойсея, говорячи:
And the Lord said to Moses,
 και ελαλησεν κυριος προς μουσην λεγων
- 2 Промовляй до Ізраїлевих синів та й скажеш їм: Коли хто складас обітницю Богові за твоєю оцінкою душ для Господа,
Say to the children of Israel, If a man makes a special oath, you will give your decision as to the value of the persons for the Lord.
 лалησον τοις υιοις ισραηλ και ερεις αυτοις ος αν ευξηται ευχην ωστε τιμην της ψυχης αυτου τω κυριω
- 3 то буде твоя оцінка: чоловіка від віку двадцяти літ і аж до віку шостидесяти літ, і буде твоя оцінка п'ятдесят шеклів срібла на міру шеклем святині;
And you will put the value of a male from twenty years to sixty years old at fifty shekels of silver, by the scale of the holy place.
 εσται η τιμη του αρσενου απο εικοσαετους εως εξηκονταετους εσται αυτου η τιμη πενηκοντα διδραχμα αργυριου τω σταθμω τω αγιω

- 4 а якщо жінка вона, то буде твоя оцінка тридцять шеклів.
And if it is a female, the value will be thirty shekels.
 τῆς δὲ θηλείας ἔσται ἡ συντίμησις τριάκοντα δίδραχμα
- 5 А якщо від віку п'яти літ і до віку двадцяти літ, то буде твоя оцінка: чоловіка двадцять шеклів, а для жінки десять шеклів.
And if the person is from five to twenty years old, the value will be twenty shekels for a male, and ten for a female.
 ἐὰν δὲ ἀπὸ πενταετοῦς ἕως εἰκοσι ἐτῶν ἔσται ἡ τιμὴ τοῦ ἄρσενος εἴκοσι δίδραχμα τῆς δὲ θηλείας δέκα δίδραχμα
- 6 А якщо від віку місяця й аж до віку п'яти літ, то буде твоя оцінка: чоловіка п'ять шеклів срібла, а для жінки твоя оцінка три шеклі срібла.
And if the person is from one month to five years old, then the value for a male will be five shekels of silver, and for a female three shekels.
 ἀπὸ δὲ μηνιαίου ἕως πενταετοῦς ἔσται ἡ τιμὴ τοῦ ἄρσενος πέντε δίδραχμα ἀργυρίου τῆς δὲ θηλείας τρία δίδραχμα
- 7 А якщо від віку шостидесяти літ і вище: якщо чоловік, то буде твоя оцінка п'ятнадцять шеклів, а для жінки десять шеклів.
And for sixty years old and over, for a male the value will be fifteen shekels, and for a female, ten.
 ἐὰν δὲ ἀπὸ ἑξηκονταετῶν καὶ ἐπάνω ἐὰν μὲν ἄρσεν ἧ ἔσται ἡ τιμὴ πεντεκαίδεκα δίδραχμα ἀργυρίου ἐὰν δὲ θήλεια δέκα δίδραχμα
- 8 А якщо він обіднілий проти твоєї оцінки, то поставить його перед священником, і священник оцінує його, за тим, що спроможна рука того, хто обіцяв, оцінує його священник.
But if he is poorer than the value which you have put on him, then let him be taken to the priest, and the priest will put a value on him, such as it is possible for him to give.
 ἐὰν δὲ ταπεινὸς ᾖ τῆ τιμῆς στήσεται ἐναντίον τοῦ ἱερέως καὶ τιμήσεται αὐτὸν ὁ ἱερεὺς καθάπερ ἰσχύει ἡ χεὶρ τοῦ εὐξαμένου τιμήσεται αὐτὸν ὁ ἱερεὺς
- 9 А якщо буде худоба, що з неї приносять жертву для Господа, усе, що дасться із неї для Господа, буде святощами.
And if it is a beast of which men make offerings to the Lord, whatever any man gives of such to the Lord will be holy.
 ἐὰν δὲ ἀπὸ τῶν κτηνῶν τῶν προσφερομένων ἀπ' αὐτῶν δῶρον τῷ κυρίῳ ὅς ἂν δῶ ἀπὸ τούτων τῷ κυρίῳ ἔσται ἅγιον
- 10 Не вільно обміняти її, ані заступити її, добру злою, або злу доброю; а якщо справді заступить худобу худобою, то буде вона та заступство її буде святощами.
It may not be changed in any way, a good given for a bad, or a bad for a good; if one beast is changed for another, the two will be holy.
 οὐκ ἀλλάξει αὐτὸ καλὸν πονηρῷ οὐδὲ πονηρὸν καλῷ ἐὰν δὲ ἀλλάσσω ἀλλάξη αὐτὸ κτήνος κτήνει ἔσται αὐτὸ καὶ τὸ ἀλλαγμὰ ἅγια
- 11 А якщо та всяка худоба нечиста, що з неї не приносять жертв для Господа, то він поставить ту худобу перед священником,
And if it is any unclean beast, of which offerings are not made to the Lord, then let him take the beast before the priest;
 ἐὰν δὲ πᾶν κτήνος ἀκάθαρτον ἀφ' ὧν οὐ προσφέρεται ἀπ' αὐτῶν δῶρον τῷ κυρίῳ στήσει τὸ κτήνος ἐναντι τοῦ ἱερέως
- 12 і священник оцінує її чи то добре, чи недобре. Як оцінує священник, так нехай буде.
And let the priest put a value on it, if it is good or bad; whatever value the priest puts on it, so will it be.
 καὶ τιμήσεται αὐτὸ ὁ ἱερεὺς ἀνὰ μέσον καλοῦ καὶ ἀνὰ μέσον πονηροῦ καὶ καθότι ἂν τιμήσεται ὁ ἱερεὺς οὕτως στήσεται
- 13 А якщо він справді викупить її, то додасть п'яту частину її над оцінку твою.
But if he has a desire to get it back for himself, let him give a fifth more than your value.
 ἐὰν δὲ λυτρούμενος λυτρώσεται αὐτὸ προσθήσει τὸ ἐπίπεμπτον πρὸς τὴν τιμὴν αὐτοῦ
- 14 ¶ А коли хто посвятить дім свій на святість для Господа, то священник оцінує його чи то добре, чи недобре. Як оцінує його священник, так стане.
And if a man has given his house as holy to the Lord, then the priest will put a value on it, if it is good or bad; as the priest gives decision so will the value be fixed.
 καὶ ἄνθρωπος ὅς ἂν ἀγιάσῃ τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἁγίαν τῷ κυρίῳ καὶ τιμήσεται αὐτὴν ὁ ἱερεὺς ἀνὰ μέσον καλῆς καὶ ἀνὰ μέσον πονηρᾶς ὡς ἂν τιμήσεται αὐτὴν ὁ ἱερεὺς οὕτως σταθήσεται
- 15 А якщо той, хто посвячує, викупить свого дома, то додасть п'яту частину срібла твоєї оцінки над нього, і буде його.
And if the owner has a desire to get back his house, let him give a fifth more than your value, and it will be his.
 ἐὰν δὲ ὁ ἀγιάσας αὐτὴν λυτρώται τὴν οἰκίαν αὐτοῦ προσθήσει ἐπ' αὐτὸ τὸ ἐπίπεμπτον τοῦ ἀργυρίου τῆς τιμῆς καὶ ἔσται αὐτῷ
- 16 А якщо хтось посвятить Господеві з поля своєї посілости, то буде оцінка твоя посівом його, посів хомера ячменю за п'ятдесят шеклів срібла.
And if a man gives to the Lord part of the field which is his property, then let your value be in relation to the seed which is planted in it; a measure of barley grain will be valued at fifty shekels of silver.
 ἐὰν δὲ ἀπὸ τοῦ ἀγροῦ τῆς κατασχέσεως αὐτοῦ ἀγίασῃ ἄνθρωπος τῷ κυρίῳ καὶ ἔσται ἡ τιμὴ κατὰ τὸν σπῶρον αὐτοῦ κόρου κριθῶν πεντήκοντα δίδραχμα ἀργυρίου
- 17 Якщо він посвятить своє поле від ювілейного року, то воно стане за оцінкою твоєю.
If he gives his field from the year of Jubilee, the value will be fixed by your decision.
 ἐὰν δὲ ἀπὸ τοῦ ἐνιαυτοῦ τῆς ἀφέσεως ἀγιάσῃ τὸν ἀγρὸν αὐτοῦ κατὰ τὴν τιμὴν αὐτοῦ στήσεται

- 18 А якщо посвятить поле своє по ювілеї, то священник облічить йому те срібло за роками, позostalими до ювілейного року, і те буде відняте від оцінки твоєї.
But if he gives his field after the year of Jubilee, the amount of the money will be worked out by the priest in relation to the number of years till the coming year of Jubilee, and the necessary amount will be taken off your value.
ἐὰν δὲ ἔσχατον μετὰ τὴν ἄφεσιν ἀγίασῃ τὸν ἀγρὸν αὐτοῦ προσλογιεῖται αὐτῷ ὁ ἱερεὺς τὸ ἀργύριον ἐπὶ τὰ ἔτη τὰ ἐπίλοιπα ἕως εἰς τὸν ἐνιαυτὸν τῆς ἀφέσεως καὶ ἀνθοφαιρεθήσεται ἀπὸ τῆς συντιμῆς εὖς αὐτοῦ
- 19 А якщо справді викупить те поле той, хто посвячує його, то додасть п'яту частину срібла оцінки над нього, і стане воно його.
And if the man who has given the field has a desire to get it back, let him give a fifth more than the price at which it was valued and it will be his.
ἐὰν δὲ λυτρώται τὸν ἀγρὸν ὁ ἀγιάσας αὐτὸν προσθήσει τὸ ἐπίπεμπτον τοῦ ἀργυρίου πρὸς τὴν τιμὴν αὐτοῦ καὶ ἔσται αὐτῷ
- 20 А якщо він не викупить поля того, і якщо він продасть те поле комусь іншому, то вже не буде воно викуплене.
But if he has no desire to get it back, or if he has given it for a price to another man, it may not be got back again.
ἐὰν δὲ μὴ λυτρώται τὸν ἀγρὸν καὶ ἀποδώται τὸν ἀγρὸν ἀνθρώπῳ ἑτέρῳ οὐκέτι μὴ λυτρώσεται αὐτόν
- 21 І буде те поле, коли воно вийде в ювілеї, святість для Господа, як поле закляття, для священника буде посілість ним.
But the field, when it becomes free at the year of Jubilee, will be holy to the Lord, as a field given under oath: it will be the property of the priest.
ἀλλ' ἔσται ὁ ἀγρὸς ἐξεληλυθυίας τῆς ἀφέσεως ἅγιος τῷ κυρίῳ ὡσπερ ἡ γῆ ἢ ἀφορισμένη τῷ ἱερεῖ ἔσται κατάσχεσις
- 22 А якщо він посвятить Господеві поле купівлі своєї, що не з поля посілості його,
And if a man gives to the Lord a field which he has got for money from another, which is not part of his heritage;
ἐὰν δὲ ἀπὸ τοῦ ἀγροῦ οὐ κέκτηται ὅς οὐκ ἔστιν ἀπὸ τοῦ ἀγροῦ τῆς κατασχέσεως αὐτοῦ ἀγίασῃ τῷ κυρίῳ
- 23 то священник облічить йому суму твоєї оцінки аж до ювілейного року, і дасть твою оцінку того дня, як святість для Господа.
Then the value fixed by you up to the year of Jubilee will be worked out for him by the priest, and in that day he will give the amount of your value as holy to the Lord.
λογιεῖται πρὸς αὐτόν ὁ ἱερεὺς τὸ τέλος τῆς τιμῆς ἐκ τοῦ ἐνιαυτοῦ τῆς ἀφέσεως καὶ ἀποδώσει τὴν τιμὴν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἅγιον τῷ κυρίῳ
- 24 В ювілейному році вернеться те поле до того, від кого купив його, що його посілість тієї землі.
In the year of Jubilee the field will go back to him from whom he got it, that is, to him whose heritage it was.
καὶ ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῆς ἀφέσεως ἀποδοθήσεται ὁ ἀγρὸς τῷ ἀνθρώπῳ παρ' οὗ κέκτηται αὐτόν οὗ ἦν ἡ κατάσχεσις τῆς γῆς
- 25 А вся оцінка твоя буде шеклем святині, двадцять гер буде шекель.
And let all your values be based on the shekel of the holy place, that is, twenty gerahs to the shekel.
καὶ πᾶσα τιμὴ ἔσται σταθμίοις ἁγίοις εἴκοσι ὀβολοὶ ἔσται τὸ δίδραχμον
- 26 ¶ Тільки перворідного в худобі, що визнане, як перворідне для Господа, ніхто не посвятить його, чи то віл, чи то овечка, Господеві воно!
But a man may not give by oath to the Lord the first-fruits of cattle which are offered to the Lord: if it is an ox or a sheep it is the Lord's.
καὶ πᾶν πρωτότοκον ὃ ἂν γένηται ἐν τοῖς κτήνεσίν σου ἔσται τῷ κυρίῳ καὶ οὐ καθαρῶσει οὐθεὶς αὐτό ἐὰν τε μόσχον ἐὰν τε πρόβατον τῷ κυρίῳ ἔστιν
- 27 А якщо в худобі нечистий, то викупить за твоєю оцінкою, і додасть п'яту частину над нього. А якщо не буде викуплене, то буде продане за оцінкою твоєю.
And if it is an unclean beast, then the owner of it may give money to get it back, in agreement with the value fixed by you, by giving a fifth more; or if it is not taken back, let it be given for money in agreement with your valuing.
ἐὰν δὲ τῶν τετραπόδων τῶν ἀκαθάρτων ἀλλάξει κατὰ τὴν τιμὴν αὐτοῦ καὶ προσθήσει τὸ ἐπίπεμπτον πρὸς αὐτό καὶ ἔσται αὐτῷ ἐὰν δὲ μὴ λυτρώται πραθήσεται κατὰ τὸ τίμημα αὐτοῦ
- 28 Тільки кожне закляття, що людина заклена Господеві зо всього, що його, від людини, і худоби, і від поля його посілості, не буде продане й не буде викуплене, воно найсвятіше для Го спода.
But nothing which a man has given completely to the Lord, out of all his property, of man or beast, or of the land which is his heritage, may be given away or got back in exchange for money; anything completely given is most holy to the Lord.
πᾶν δὲ ἀνάθεμα ὃ ἐὰν ἀναθῆ ἀνθρώπος τῷ κυρίῳ ἀπὸ πάντων ὅσα αὐτῷ ἔστιν ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτήνους καὶ ἀπὸ ἀγροῦ κατασχέσεως αὐτοῦ οὐκ ἀποδώσεται οὐδὲ λυτρώσεται πᾶν ἀνάθεμα ἅγιον ἁγίων ἔσται τῷ κυρίῳ
- 29 Кожне закляття, що буде оголошене за закляття з-посеред людей, не буде викуплене, буде конче забите.
Any man given completely to the Lord may not be got back: he is certainly to be put to death.
καὶ πᾶν ὃ ἐὰν ἀνατεθῆ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων οὐ λυτρωθήσεται ἀλλὰ θανάτῳ θανατωθήσεται

- 30 А всяка десятина з землі, з насіння землі, з плоду дерева, Господеві воно, святощі для Господа!
And every tenth part of the land, of the seed planted, or of the fruit of trees, is holy to the Lord.
 πᾶσα δεκάτη τῆς γῆς ἀπὸ τοῦ σπέρματος τῆς γῆς καὶ τοῦ καρποῦ τοῦ ξυλίνου τῷ κυρίῳ ἐστὶν ἅγιον τῷ κυρίῳ
- 31 А якщо дійсно викупить хтось свою десятину, той додасть п'яту частину її над неї.
And if a man has a desire to get back any of the tenth part which he has given, let him give a fifth more.
 ἐὰν δὲ λυτρώται λύτρω ἄνθρωπος τὴν δεκάτην αὐτοῦ τὸ ἐπίπεμπτον προσθήσει πρὸς αὐτὸ καὶ ἔσται αὐτῷ
- 32 А всяка десятина худоби великої та худоби дрібної, усе, що перейде під палицею, десяте буде святість для Господа.
And a tenth part of the herd and of the flock, whatever goes under the rod of the valuer, will be holy to the Lord.
 καὶ πᾶσα δεκάτη βοῶν καὶ προβάτων καὶ πᾶν ὃ ἐὰν ἔλθῃ ἐν τῷ ἀριθμῷ ὑπὸ τὴν ράβδον τὸ δέκατον ἔσται ἅγιον τῷ κυρίῳ
- 33 Не буде перебирати між добрим та злим, і не замінить його. А якщо справді заступить його, то буде воно та заступство його, буде святість, не буде викуплене.
He may not make search to see if it is good or bad, or make any changes in it; and if he makes exchange of it for another, the two will be holy; he will not get them back again.
 οὐκ ἀλλάξεις καλὸν πονηρῷ ἐὰν δὲ ἀλλάσῃς ἀλλάξῃς αὐτὸ καὶ τὸ ἄλλαγμα αὐτοῦ ἔσται ἅγιον οὐ λυτρωθήσεται
- 34 Оце заповіді, що Господь наказав Мойсеєві для Ізраїлевих синів на Синайській горі.
These are the orders which the Lord gave to Moses for the children of Israel in Mount Sinai.
 αὐταὶ εἰσὶν αἱ ἐντολαὶ ἃς ἐνετείλατο κύριος τῷ μουσῇ πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐν τῷ ὄρει σινα .
- 1 ¶ І Господь промовляв до Мойсея в Синайській пустині в скинії заповіді першого дня другого місяця, другого року від виходу їх з єгипетського краю, говорячи:
And the Lord said to Moses in the waste land of Sinai, in the Tent of meeting, on the first day of the second month, in the second year after they came out of the land of Egypt,
 καὶ ἐλάλησεν κύριος πρὸς μουσῆν ἐν τῇ ἐρήμῳ τῇ σινα ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου ἐν μιᾷ τοῦ μηνὸς τοῦ δευτέρου ἔτους δευτέρου ἐξεληθόντων αὐτῶν ἐκ γῆς αἰγύπτου λέγων
- 2 Перелічіть усю громаду Ізраїлевих синів за родами їхніми, за домами їхніх батьків числом усіх чоловічої статі за їх головами,
Take the full number of the children of Israel, by their families, and by their fathers' houses, every male by name;
 λάβετε ἀρχὴν πάσης συναγωγῆς υἱῶν Ἰσραὴλ κατὰ συγγενείας αὐτῶν κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν κατὰ ἀριθμὸν ἐξ ὀνόματος αὐτῶν κατὰ κεφαλὴν αὐτῶν πᾶς ἄρσην
- 3 від віку двадцяти літ і вище, кожного, хто здатний до війська в Ізраїлі, за військовими відділами їхніми перелічіть їх ти та Аарон.
All those of twenty years old and over, who are able to go to war in Israel, are to be numbered by you and Aaron.
 ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω πᾶς ὁ ἐκπορευόμενος ἐν δυνάμει Ἰσραὴλ ἐπισκέψασθε αὐτοὺς σὺν δυνάμει αὐτῶν σὺ καὶ ααρων ἐπισκέψασθε αὐτούς
- 4 А з вами будуть по одному мужеві для племені; той муж голова дому батьків своїх він.
And to give you help, take one man from every tribe, the head of his father's house.
 καὶ μεθ' ὑμῶν ἔσονται ἕκαστος κατὰ φυλὴν ἐκάστου ἀρχόντων κατ' οἴκους πατριῶν ἔσονται
- 5 А оце ймення тих мужів, що стануть із вами: для Рувима Еліцур, син Шедеурів;
These are the names of those who are to be your helpers: from Reuben, Elizur, the son of Shedeur;
 καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν ἀνδρῶν οἵτινες παραστήσονται μεθ' ὑμῶν τῶν ρουβην ἐλισουρ υἱὸς σεδιουρ
- 6 для Симеона Шелумііл, син Цуришаддаїв;
From Simeon, Shelumiel, the son of Zurishaddai;
 τῶν σιμεων σαλαμιηλ υἱὸς σουρισαδαι
- 7 для Юди Нахшон, син Аммінадавів;
From Judah, Nahshon, the son of Amminadab;
 τῶν ἰουδα ναασσον υἱὸς αμιναδαβ
- 8 для Иссахара Натанаїл, син Цуарів;
From Issachar, Nethanel, the son of Zuar;
 τῶν ἰσσαχαρ ναθανηλ υἱὸς σωγαρ
- 9 для Завулону Еліаб, син Хелонів;
From Zebulun, Eliab, the son of Helon;
 τῶν ζαβουλων ελιαβ υἱὸς χαλων

- 10 для Йосипових синів, від Єфрема Елішама, син Аммігудів; від Манасії Гамаліїл, син Педацирив;
Of the children of Joseph: from Ephraim, Elishama, the son of Ammihud; from Manasseh, Gamaliel, the son of Pedahzur,
 τῶν υἱῶν ἰωσήφ τῶν εφραϊμ ἐλισαμα υἱὸς εμιουδ τῶν μανασση γαμαλιηλ υἱὸς φαδασσουρ
- 11 для Веніямина Авідан, син Гід'оніів;
From Benjamin, Abidan, the son of Gideon;
 τῶν βενιαμιν αβιδαν υἱὸς γαδεωνι
- 12 для Дана Ахієзер, син Аммішаддаїв;
From Dan, Ahiezer, the son of Ammi-shaddai;
 τῶν δαν αχιεζερ υἱὸς αμισαδα
- 13 для Асира Паг'їл, син Охранів;
From Asher, Pagiel, the son of Ochran;
 τῶν ασηρ φαγιαηλ υἱὸς εχραν
- 14 для Гада Ел'ясаф, син Девїлів;
From Gad, Eliasaph, the son of Reuel;
 τῶν γαδ ἐλισαφ υἱὸς ραγουηλ
- 15 для Нефталима Ахіра, син Енанів.
From Naphtali, Ahira, the son of Enan.
 τῶν νεφθαλι αχιρε υἱὸς αιναν
- 16 **Оце покликані громади, начальники племен їхніх батьків. Вони голови тисяч Ізраїлевих.**
These are the men named out of all the people, chiefs of their fathers' houses, heads of the tribes of Israel.
 οὗτοι ἐπίκλητοι τῆς συναγωγῆς ἄρχοντες τῶν φυλῶν κατὰ πατριὰς χιλιάρχοι ἰσραηλ εἰσίν
- 17 ¶ **І взяв Мойсей та Аарон тих мужів, що були названі поименно,**
And Moses and Aaron took these men, marked out by name;
 καὶ ἔλαβεν μουσῆς καὶ ααρων τοὺς ἀνδρας τούτους τοὺς ἀνακληθέντας ἐξ ὀνόματος
- 18 **і вони зібрали всю ту громаду першого дня другого місяця. І вони виявили родоводи свої за домами їхніх батьків числом імен від віку двадцяти літ і вище, за головами їх,**
And they got together all the people on the first day of the second month; and everyone made clear his family and his father's house, by the number of the names, from twenty years old and over.
 καὶ πᾶσαν τὴν συναγωγὴν συνήγαγον ἐν μιᾷ τοῦ μηνὸς τοῦ δευτέρου ἔτους καὶ ἐηξονοῦσαν κατὰ γενέσεις αὐτῶν κατὰ πατριὰς αὐτῶν κατὰ ἀριθμὸν ὀνομάτων αὐτῶν ἀπὸ εικοσαετοῦς καὶ ἐπάνω π ἄν ἀρσενικὸν κατὰ κεφαλὴν αὐτῶν
- 19 **як Господь наказав був Мойсесві. І він перелічив їх у Синайській пустині.**
As the Lord had given orders to Moses, so they were numbered by him in the waste place of Sinai.
 ὃν τρόπον συνέταξεν κύριος τῷ μουσῆ καὶ ἐπεσκέπησαν ἐν τῇ ἐρήμῳ τῇ σινα
- 20 **І було синів Рувима, перворідного Ізраїлевого, їхніх нащадків за їхніми родами, за домами їхніх батьків числом імен за головами їх, усіх чоловічої статі від віку двадцяти літ і вище, к ожен, хто здатний до війська,**
The generations of the sons of Reuben, the oldest son of Israel, were numbered by their families and their fathers' houses, every male of twenty years old and over, who was able to go to war;
 καὶ ἐγένοντο οἱ υἱοὶ ρουβην πρωτοτόκου ἰσραηλ κατὰ συγγενείας αὐτῶν κατὰ δήμους αὐτῶν κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν κατὰ ἀριθμὸν ὀνομάτων αὐτῶν κατὰ κεφαλὴν αὐτῶν πάντα ἀρσενικὰ ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω πᾶς ὁ ἐκπορευόμενος ἐν τῇ δυνάμει
- 21 **перелічені їхні від Рувимового племені сорок і шість тисяч і п'ятсот.**
Forty-six thousand, five hundred of the tribe of Reuben were numbered.
 ἢ ἐπίσκαψις αὐτῶν ἐκ τῆς φυλῆς ρουβην ἐξ καὶ τεσσαράκοντα χιλιάδες καὶ πεντακόσιοι
- 22 **У Симеонових синів їхніх нащадків за їхніми родами, за домами їхніх батьків перелік їх числом імен за головами їхніми, усі чоловічої статі від віку двадцяти літ і вище, кожен, хто зд атний до війська,**
The generations of the sons of Simeon were numbered by their families and their fathers' houses, every male of twenty years old and over, who was able to go to war;
 τοῖς υἱοῖς σιμεων κατὰ συγγενείας αὐτῶν κατὰ δήμους αὐτῶν κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν κατὰ ἀριθμὸν ὀνομάτων αὐτῶν κατὰ κεφαλὴν αὐτῶν πάντα ἀρσενικὰ ἀπὸ εικοσαετοῦς καὶ ἐπάνω πᾶς ὁ ἐκ πορευόμενος ἐν τῇ δυνάμει

- 23 перелічені їхні від Симеонового племені п'ятдесят і дев'ять тисяч і триста.
Fifty-nine thousand, three hundred of the tribe of Simeon were numbered.
 ἡ ἐπίσκεψις αὐτῶν ἐκ τῆς φυλῆς σιμεων ἑννέα καὶ πενήκοντα χιλιάδες καὶ τριακόσιοι
- 24 У Гадових синів їхніх нащадків за їхніми родами, за домами їхніх батьків числом імен від віку двадцяти літ і вище, кожен, хто здатний до війська,
The generations of the sons of Gad were numbered by their families and their fathers' houses, every male of twenty years old and over who was able to go to war;
 τοῖς υἱοῖς ἰουδα κατὰ συγγενείας αὐτῶν κατὰ δήμους αὐτῶν κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν κατὰ ἀριθμὸν ὀνομάτων αὐτῶν κατὰ κεφαλὴν αὐτῶν πάντα ἀρσενικὰ ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω πᾶς ὁ ἐκπορευόμενος ἐν τῇ δυνάμει
- 25 перелічені їхні від Гадового племені сорок і п'ять тисяч і шістсот і п'ятдесят.
Forty-five thousand, six hundred and fifty of the tribe of Gad were numbered.
 ἡ ἐπίσκεψις αὐτῶν ἐκ τῆς φυλῆς ἰουδα τέσσαρες καὶ ἑβδομήκοντα χιλιάδες καὶ ἑξακόσιοι
- 26 У Юдових синів їхніх нащадків за їхніми родами, за домами їхніх батьків числом імен від віку двадцяти літ і вище, кожен, хто здатний до війська,
The generations of the sons of Judah were numbered by their families and their fathers' houses, every male of twenty years old and over who was able to go to war;
 τοῖς υἱοῖς ἰσσαχαρ κατὰ συγγενείας αὐτῶν κατὰ δήμους αὐτῶν κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν κατὰ ἀριθμὸν ὀνομάτων αὐτῶν κατὰ κεφαλὴν αὐτῶν πάντα ἀρσενικὰ ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω πᾶς ὁ ἐκπορευόμενος ἐν τῇ δυνάμει
- 27 перелічені їхні від Юдового племені сімдесят і чотири тисячі й шістсот.
Seventy-four thousand, six hundred of the tribe of Judah were numbered.
 ἡ ἐπίσκεψις αὐτῶν ἐκ τῆς φυλῆς ἰσσαχαρ τέσσαρες καὶ πενήκοντα χιλιάδες καὶ τετρακόσιοι
- 28 У Иссахарових синів їхніх нащадків за їхніми родами, за домами їхніх батьків числом імен від віку двадцяти літ і вище, кожен, хто здатний до війська,
The generations of the sons of Issachar were numbered by their families and their fathers' houses, every male of twenty years old and over who was able to go to war;
 τοῖς υἱοῖς ζαβουλων κατὰ συγγενείας αὐτῶν κατὰ δήμους αὐτῶν κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν κατὰ ἀριθμὸν ὀνομάτων αὐτῶν κατὰ κεφαλὴν αὐτῶν πάντα ἀρσενικὰ ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω πᾶς ὁ ἐκπορευόμενος ἐν τῇ δυνάμει
- 29 перелічені їхні від Иссахарового племені п'ятдесят і чотири тисячі й чотиріста.
Fifty-four thousand, four hundred of the tribe of Issachar were numbered.
 ἡ ἐπίσκεψις αὐτῶν ἐκ τῆς φυλῆς ζαβουλων ἑπτὰ καὶ πενήκοντα χιλιάδες καὶ τετρακόσιοι
- 30 У Завулонових синів їхніх нащадків за їхніми родами, за домами їхніх батьків числом імен від віку двадцяти літ і вище, кожен, хто здатний до війська,
The generations of the sons of Zebulun were numbered by their families and their fathers' houses, every male of twenty years old and over who was able to go to war;
 τοῖς υἱοῖς ἰωσηφ υἱοῖς εφραιμ κατὰ συγγενείας αὐτῶν κατὰ δήμους αὐτῶν κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν κατὰ ἀριθμὸν ὀνομάτων αὐτῶν κατὰ κεφαλὴν αὐτῶν πάντα ἀρσενικὰ ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω πᾶς ὁ ἐκπορευόμενος ἐν τῇ δυνάμει
- 31 перелічені їхні від Завулонового племені п'ятдесят і сім тисяч і чотиріста.
Fifty-seven thousand, four hundred of the tribe of Zebulun were numbered.
 ἡ ἐπίσκεψις αὐτῶν ἐκ τῆς φυλῆς εφραιμ τεσσαράκοντα χιλιάδες καὶ πεντακόσιοι
- 32 У Йосипових синів: у Єфремових синів їхніх нащадків за їхніми родами, за домами їхніх батьків числом імен від віку двадцяти літ і вище, кожен, хто здатний до війська,
The generations of the sons of Joseph were numbered by their families and their fathers' houses, every male of twenty years old and over who was able to go to war;
 τοῖς υἱοῖς μανασση κατὰ συγγενείας αὐτῶν κατὰ δήμους αὐτῶν κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν κατὰ ἀριθμὸν ὀνομάτων αὐτῶν κατὰ κεφαλὴν αὐτῶν πάντα ἀρσενικὰ ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω πᾶς ὁ ἐκπορευόμενος ἐν τῇ δυνάμει
- 33 перелічені їхні від Єфремового племені сорок тисяч і п'ятсот.
Forty thousand, five hundred of the tribe of Ephraim were numbered.
 ἡ ἐπίσκεψις αὐτῶν ἐκ τῆς φυλῆς μανασση δύο καὶ τριάκοντα χιλιάδες καὶ διακόσιοι
- 34 У синів Манасії їхніх нащадків за їхніми родами, за домами їхніх батьків числом імен від віку двадцяти літ і вище, кожен, хто здатний до війська,
The generations of the sons of Manasseh were numbered by their families and their fathers' houses, every male of twenty years old and over who was able to go to war;
 τοῖς υἱοῖς βενιαμιν κατὰ συγγενείας αὐτῶν κατὰ δήμους αὐτῶν κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν κατὰ ἀριθμὸν ὀνομάτων αὐτῶν κατὰ κεφαλὴν αὐτῶν πάντα ἀρσενικὰ ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω πᾶς ὁ ἐκπορευόμενος ἐν τῇ δυνάμει

- 35 перелічені їхні від племені Манасіїного тридцять і дві тисячі й двісті.
Thirty-two thousand, two hundred of the tribe of Manasseh were numbered.
 ή επίσκεψις αὐτῶν ἐκ τῆς φυλῆς βενιαμιν πέντε καὶ τριάκοντα χιλιάδες καὶ τετρακόσιοι
- 36 У Веніяминових синів їхніх нащадків за їхніми родами, за домами їхніх батьків числом імен від віку двадцяти літ і вище, кожен, хто здатний до війська,
The generations of the sons of Benjamin were numbered by their families and their fathers' houses, every male of twenty years old and over who was able to go to war;
 τοὺς υἱοὺς γὰρ κατὰ συγγενείας αὐτῶν κατὰ δῆμους αὐτῶν κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν κατὰ ἀριθμὸν ὀνομάτων αὐτῶν κατὰ κεφαλὴν αὐτῶν πάντα ἀρσενικὰ ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω πᾶς ὁ ἔκπορ εὐόμενος ἐν τῇ δυνάμει
- 37 перелічені їхні від Веніяминового племені тридцять і п'ять тисяч і чотириста.
Thirty-five thousand, four hundred of the tribe of Benjamin were numbered.
 ή επίσκεψις αὐτῶν ἐκ τῆς φυλῆς γαδ πέντε καὶ τεσσαράκοντα χιλιάδες καὶ ἑξακόσιοι καὶ πενήκοντα
- 38 У Данових синів їхніх нащадків за їхніми родами, за домами їхніх батьків числом імен від віку двадцяти літ і вище, кожен, хто здатний до війська,
The generations of the sons of Dan were numbered by their families and their fathers' houses, every male of twenty years and over who was able to go to war;
 τοὺς υἱοὺς δαν κατὰ συγγενείας αὐτῶν κατὰ δῆμους αὐτῶν κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν κατὰ ἀριθμὸν ὀνομάτων αὐτῶν κατὰ κεφαλὴν αὐτῶν πάντα ἀρσενικὰ ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω πᾶς ὁ ἔκπορ εὐόμενος ἐν τῇ δυνάμει
- 39 перелічені їхні від Данового племені шістдесят і дві тисячі й сімсот.
Sixty-two thousand, seven hundred of the tribe of Dan were numbered.
 ή επίσκεψις αὐτῶν ἐκ τῆς φυλῆς δαν δύο καὶ ἐξήκοντα χιλιάδες καὶ ἑπτακόσιοι
- 40 У Асирових синів їхніх нащадків за їхніми родами, за домами їхніх батьків числом імен від віку двадцяти літ і вище, кожен, хто здатний до війська,
The generations of the sons of Asher were numbered by their families and their fathers' houses, every male of twenty years old and over who was able to go to war;
 τοὺς υἱοὺς ασηρ κατὰ συγγενείας αὐτῶν κατὰ δῆμους αὐτῶν κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν κατὰ ἀριθμὸν ὀνομάτων αὐτῶν κατὰ κεφαλὴν αὐτῶν πάντα ἀρσενικὰ ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω πᾶς ὁ ἔκπορ εὐόμενος ἐν τῇ δυνάμει
- 41 перелічені їхні від Асирового племені, сорок і одна тисяча й п'ятсот.
Forty-one thousand, five hundred of the tribe of Asher were numbered.
 ή επίσκεψις αὐτῶν ἐκ τῆς φυλῆς ασηρ μία καὶ τεσσαράκοντα χιλιάδες καὶ πεντακόσιοι
- 42 У синів Нефталимових їхніх нащадків за їхніми родами, за домами їхніх батьків числом імен від віку двадцяти літ і вище, кожен, хто здатний до війська,
The generations of the sons of Naphtali were numbered by their families and their fathers' houses, every male of twenty years old and over who was able to go to war;
 τοὺς υἱοὺς νεφθαλι κατὰ συγγενείας αὐτῶν κατὰ δῆμους αὐτῶν κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν κατὰ ἀριθμὸν ὀνομάτων αὐτῶν κατὰ κεφαλὴν αὐτῶν πάντα ἀρσενικὰ ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω πᾶς ὁ ἔκπορ εὐόμενος ἐν τῇ δυνάμει
- 43 перелічені їхні від племені Нефталимового п'ятдесят і три тисячі й чотириста.
Fifty-three thousand, four hundred of the tribe of Naphtali were numbered.
 ή επίσκεψις αὐτῶν ἐκ τῆς φυλῆς νεφθαλι τρεῖς καὶ πενήκοντα χιλιάδες καὶ τετρακόσιοι
- 44 ¶ Оце ті перелічені, кого перелічив Мойсей й Аарон та Ізраїлеві начальники, дванадцяттеро мужа, вони були по одному мужеві для дому батьків своїх.
These are they who were numbered by Moses and Aaron and by the twelve chiefs of Israel, one from every tribe.
 αὕτη ἡ επίσκεψις ἦν ἐπεσκέψαντο μουσῆς καὶ ααρων καὶ οἱ ἄρχοντες ἰσραηλ. δώδεκα ἄνδρες ἀνὴρ εἷς κατὰ φυλὴν μίαν κατὰ φυλὴν οἴκων πατριᾶς ἧσαν
- 45 І були всі перелічені з Ізраїлевих синів за домами батьків своїх від віку двадцяти літ і вище, кожен, хто здатний до війська, в Ізраїлі,
So all those who were numbered of the children of Israel, by their families, all those of twenty years old and over who were able to go to war,
 καὶ ἐγένετο πᾶσα ἡ επίσκεψις υἱῶν ἰσραηλ. σὺν δυνάμει αὐτῶν ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω πᾶς ὁ ἔκπορ εὐόμενος παρατάξασθαι ἐν ἰσραηλ.
- 46 і були всі перелічені шістсот тисяч і три тисячі й п'ятсот і п'ятдесят.
Were six hundred and three thousand, five hundred and fifty.
 ἑξακόσιοι χιλιάδες καὶ τρισχίλιοι καὶ πεντακόσιοι καὶ πενήκοντα
- 47 ¶ А Левити не були перелічені серед них за племенем батьків своїх.
But the Levites, of the tribe of their fathers, were not numbered among them.
 οἱ δὲ λευῖται ἐκ τῆς φυλῆς πατριᾶς αὐτῶν οὐκ ἐπεσκέπησαν ἐν τοῖς υἱοῖς ἰσραηλ.

- 48 **Ἦ** Ἐσπερὸς πρὸς Μοϋσεῖα, γὼρηχί:
For the Lord said to Moses,
καὶ ἐλάλησεν κύριος πρὸς Μοϋσεῖα λέγων
- 49 Τίλκη Λεβίσηο πλεμήνε νη περηλήνησ ἱχ σερὸ Ισραῖλεβη σνίβ.
Only the tribe of Levi is not to be numbered among the children of Israel,
ὄρα τὴν φυλὴν τὴν λευὶ οὐ σὺνεπισκέψη καὶ τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν οὐ λήμψη ἐν μέσφ τῶν υἱῶν Ισραηλ
- 50 Α τὶ πὸσῆ Λεβίτην νηληδῆσῆσ σνίδοτῆσ, ἰ νηδ ὑσῖμα ρεχῆμη ἱ τῆ νηδ ὑσῖμ, σὸ ἱ. Βὼνη βὸδῆσ νησῖτη τῆ σκνὴν τῆ ὅσῖ ἱ ρεχί, ἰ ὅσῖ βὸδῆσ ὀσβὸδῆσ νηδ ἱ, ἰ ὀσῆρητῆσ νησῖτη σκνὴν.
But to them you are to give the care of the Tent of meeting with its vessels and everything in it: they are to take up the Tent, and be responsible for everything to do with it, and put up their tents round it.
καὶ σὺ ἐπίσθησ τὸς λευίτησ ἐπὶ τὴν σκνὴν τοῦ μῆρηρῖου καὶ ἐπὶ πάντα τὰ σκεῦῆ αὐτῆσ καὶ ἐπὶ πάντα ὀσῖ ἐσῖν ἐν αὐτῆ αὐτοὶ ἀρὸδσν τὴν σκνὴν καὶ πάντα τὰ σκεῦῆ αὐτῆσ καὶ αὐτοὶ λειτοῦρησῖσν ἐν αὐτῆ καὶ κύκλφ τῆσ σκνὴσ πῆρηβῆλοῦσν
- 51 Α κὸλη σκνὴν βὸδῆσ ρῆσῆτῆ, Λεβίτη ρὸσβερῆτῆ ἱ, ἰ κὸλη βὸδῆ σπννῖτησ σκνὴν, Λεβίτη πὸσῆτῆ ἱ. Α ἰσὸσ νηβὸσνῖτησ χῆρη, νῖν νηχῆ βὸδῆ βῆρητῆ.
And when the Tent of meeting goes forward, the Levites are to take it down; and when it is to be put up, they are to do it: any strange person who comes near it is to be put to death.
καὶ ἐν τῶ ἐξῆρην τὴν σκνὴν καθελὸδσν αὐτὴν οἱ λευίται καὶ ἐν τῶ πῆρηβῆλλεῖν τὴν σκνὴν ἀνῆσῖσῖσν καὶ ὀ ἀλλὸγενῆσ ὀ πρὸσπὸρηδὸμενὸσ ἀπὸθῆνέτῶ
- 52 Ἦ ὀσῆρητῆσ Ισραῖλεβί σννὶ κὸλην ὑ τῆρη σὸσῖμ, ἰ κὸλην πρὶ σὸσῖμ πρῆρηρη σὸσῖμη βῖσὸσκὸννὶ βῖδῖδῆμη.
The children of Israel are to put up their tents, every man in his tent-circle round his flag.
καὶ πῆρηβῆλοῦσν οἱ υἱοὶ Ισραηλ ἀνῆρ ἐν τῆ ἑαυτοῦ τῆσ καὶ ἀνῆρ κατὰ τὴν ἑαυτοῦ ἡγεμονίῆν σὸν δὸνῆμει αὐτῶν
- 53 Α Λεβίτη ὀσῆρητῆσ νησῖτη σκνὴν σνίδοτῆσ, σὸβ νη βὸδῆ γνῖνῆ νη γρῆμῆ Ισραῖλεβη σννίβ. Ἦ βὸδῆσ Λεβίτη νηκὸννῆσ στὸρησ σκνὴν σνίδοτῆσ.
But the tents of the Levites are to be round the Tent of meeting, so that wrath may not come on the children of Israel: the Tent of meeting is to be in the care of the Levites.
οἱ δὲ λευίται πῆρηβῆλέτῆσῆν ἐνῆντῖον κύρηου κύκλφ τῆσ σκνὴσ τοῦ μῆρηρῖου καὶ ὀκ ἑσῖτῆ ἀμῆρημῆ ἐν υἱοῖσ Ισραηλ καὶ φυλάξουσν οἱ λευίται αὐτοὶ τὴν φυλακὴν τῆσ σκνὴσ τοῦ μῆρηρῖου
- 54 Ἦ σρὸβῖλη Ισραῖλεβί σννὶ, σγῖδὸν σὸ ὀσῖμ, ἰσ νηκῆσ βὸν Ἐσπερὸς Μοϋσεσῖ, τῆσ σρὸβῖλη ὀσῖ.
So the children of Israel did as the Lord had given orders to Moses.
καὶ ἐπὸῖησῆν οἱ υἱοὶ Ισραηλ κατὰ πάντα ἠ ἐνετεῖλητὸ κύρηος τῶ μοϋσεῖ καὶ ἀρηων οὗτῶσ ἐπὸῖησῆν
- 1 **¶** Ἦ Ἐσπερὸς πρὸς Μοϋσεῖα τῆ ἰσ Αῆρηων, γὼρηχί:
And the Lord said to Moses and Aaron,
καὶ ἐλάλησεν κύριος πρὸς Μοϋσεῖα καὶ ἀρηων λέγων
- 2 ὀσῆρητῆσ Ισραῖλεβί σννὶ κὸλην πρὶ πρῆρηρη σὸσῖμη σὸσῖμη σννίδοτῆσ, νηβρὸτῆ σκνὴν σννίδοτῆσ ἰσπὸννῖτῆ νησῖτη νησῖτη νησῖτη νησῖτη.
The children of Israel are to put up their tents in the order of their families, by the flags of their fathers' houses, facing the Tent of meeting on every side.
ἀνθρὸπὸσ ἑχὸμενὸσ αὐτοῦ κατὰ τῆσ κατὰ σῆμῆσ κατ' οἰκὸσ πῆρηρῖων αὐτῶν πῆρηβῆλέτῆσῆν οἱ υἱοὶ Ισραηλ ἐνῆντῖο κύκλφ τῆσ σκνὴσ τοῦ μῆρηρῖου πῆρηβῆλοῦσν οἱ υἱοὶ Ισραηλ
- 3 **¶** Ἦ νηπῆρηδῆ νη σῖδῆ ὀσῆρητῆσ: πρῆρηρη Ἰοδῖνηο τῆρη σὸσῖμη βῖσὸσκὸννὶ βῖδῖδῆμη, ἰ νησῖτη Ἰοδῖνη σννίβ Ἦσῆσν, σνν Ἀμνῖνῆδῆβῖν;
Those whose tents are on the east side, looking to the dawn, will be round the flag of the children of Judah, with Nahshon, the son of Amminadab, as their chief.
καὶ οἱ πῆρηβῆλλὸντῆσ πρὸτῖο κατ' ἀνῆτὸλῆσ τῆσ πῆρηβῆλησ Ιουδῆ σὸν δὸνῆμει αὐτῶν καὶ ὀ ἄρηων τῶν υἱῶν Ιουδῆ νησῖσων υἱὸσ ἀμνῖνῆδῆβ
- 4 ἰ ἡο τῆ βῖσὸσκὸννῆ τῆ ἡο πῆρηλῖκ σῖμδῆσῆ ἰ χὸτῖρη τῆσ ἡ σῖσῖσῖτ.
The number of his army was seventy-four thousand, six hundred.
δὸνῆμησ αὐτοῦ οἱ ἐπῆσκημῆμῆνοὶ τέσσηρησ καὶ ἐβδὸμηκὸντῆ χῖληδῆσ καὶ ἐξῆκὸσῖο
- 5 Α πρὶ νῆομῆ ὀσῆρητῆσ Ἰσσηρηρὸν πλεμ'ἰ, ἰ νησῖτη Ἰσσηρηρὸν σννίβ Ἦτῆνηλ, σνν Ἰουῆρη;
And nearest to him will be the tribe of Issachar, with Nethanel, the son of Zuar, as their chief.
καὶ οἱ πῆρηβῆλλὸντῆσ ἑχὸμενὸσ φυλῆσ Ισσηρηρ καὶ ὀ ἄρηων τῶν υἱῶν Ισσηρηρ νησῖνηλ υἱὸσ σουῆρη
- 6 ἰ ἡο τῆ βῖσὸσκὸννῆ τῆ ἡο πῆρηλῖκ ἡ ἡσῖνδῆσ ἰ χὸτῖρη τῆσ ἡ χὸτῖρησῖτῆ.
The number of his army was fifty-four thousand, four hundred.
δὸνῆμησ αὐτοῦ οἱ ἐπῆσκημῆμῆνοὶ τέσσηρησ καὶ πεντῆκὸντῆ χῖληδῆσ καὶ τετρηκὸσῖο

- 7 **Πλὴμ'я Ζαβουλοнове, а начальник Ζαβουлових синів Еліяв, син Хелонів;**
After him, the tribe of Zebulun, with Eliab, the son of Helon, as their chief.
 καὶ οἱ παρεμβάλλοντες ἔχόμενοι φυλῆς ζαβουλων καὶ ὁ ἄρχων τῶν υἱῶν ζαβουλων ελιαβ υἱὸς χαιλων
- 8 **а його військо та його перелік п'ятдесят і сім тисяч і чотириста.**
The number of his army was fifty-seven thousand, four hundred.
 δύναμις αὐτοῦ οἱ ἐπεσκεμμένοι ἐπτά καὶ πενήτηκοντα χιλιάδες καὶ τετρακόσιοι
- 9 **Усіх перелічених Юдиного табору сто тисяч і вісімдесят тисяч і шість тисяч і чотириста за своїми військовими відділами. Вони рушають найперше.**
The number of all the armies of Judah was a hundred and eighty-six thousand, four hundred. They go forward first.
 πάντες οἱ ἐπεσκεμμένοι ἐκ τῆς παρεμβολῆς ἰουδα ἑκατὸν ὀγδοήκοντα χιλιάδες καὶ ἑξακισχίλιοι καὶ τετρακόσιοι σὺν δυνάμει αὐτῶν πρότοι ἔξαροῦσιν
- 10 **Прапор Рувимового табору на південь, за військовими відділами своїми, а начальник Рувимових синів Елізур, син Шедеурів;**
On the south side is the flag of the children of Reuben, in the order of their armies, with Elizur, the son of Shedeur, as their chief.
 τάγμα παρεμβολῆς ρουβην πρὸς λίβα σὺν δυνάμει αὐτῶν καὶ ὁ ἄρχων τῶν υἱῶν ρουβην ελισουρ υἱὸς σεδιουρ
- 11 **а його військо та його перелік сорок і шість тисяч і п'ятсот.**
The number of his army was forty-six thousand, five hundred.
 δύναμις αὐτοῦ οἱ ἐπεσκεμμένοι ἑξ καὶ τεσσαράκοντα χιλιάδες καὶ πεντακόσιοι
- 12 **А при ньому отабориться Симеонове плем'я, а начальник Симеонових синів Шелумііл, син Цуришаддаїв;**
And nearest to him, the tribe of Simeon, with Shelumiel, the son of Zurishaddai, as their chief.
 καὶ οἱ παρεμβάλλοντες ἔχόμενοι αὐτοῦ φυλῆς симеων καὶ ὁ ἄρχων τῶν υἱῶν симеων саламиηл υἱὸς σουрисадаи
- 13 **а його військо та його перелік п'ятдесят і дев'ять тисяч і триста.**
The number of his army was fifty-nine thousand, three hundred.
 δύναμις αὐτοῦ οἱ ἐπεσκεμμένοι ἑννέα καὶ πενήτηκοντα χιλιάδες καὶ τριακόσιοι
- 14 **І Гадове плем'я, а начальник Гадових синів Ел'ясаф, син Реуїлів;**
Then the tribe of Gad, with Eliasaph, son of Reuel, as their chief.
 καὶ οἱ παρεμβάλλοντες ἔχόμενοι αὐτοῦ φυλῆς γαδ καὶ ὁ ἄρχων τῶν υἱῶν γαδ елисаф υἱὸς ραγουηл
- 15 **а його військо та його перелік сорок і п'ять тисяч і шістсот і п'ятдесят.**
The number of his army was forty-five thousand, six hundred and fifty.
 δύναμις αὐτοῦ οἱ ἐπεσκεμμένοι πέντε καὶ τεσσαράκοντα χιλιάδες καὶ ἑξακόσιοι καὶ πενήτηκοντα
- 16 **Усіх перелічених Рувимового табору сто тисяч і п'ятдесят і одна тисяча й чотириста й п'ятдесят за своїми військовими відділами. Вони рушають другі.**
The number of all the armies of Reuben together came to a hundred and fifty-one thousand, four hundred and fifty. They go forward second.
 πάντες οἱ ἐπεσκεμμένοι τῆς παρεμβολῆς ρουβην ἑκατὸν πενήτηκοντα μία χιλιάδες καὶ τετρακόσιοι καὶ πενήτηκοντα σὺν δυνάμει αὐτῶν δεύτεροι ἔξαροῦσιν
- 17 **І як рушить скинії заповіту, то табір Левитів буде серед таборів. Як вони отаборяться, так вирушають, кожен на своїм місці за своїми прапорами.**
Then the Tent of meeting is to go forward, with the tents of the Levites, in the middle of the armies; in the same order as their tents are placed, they are to go forward, every man under his flag.
 καὶ ἀρθήσεται ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου καὶ ἡ παρεμβολὴ τῶν λευιτῶν μέσον τῶν παρεμβολῶν ὡς καὶ παρεμβάλλουσιν οὕτως καὶ ἔξαροῦσιν ἕκαστος ἔχόμενος καθ' ἡγεμονίαν
- 18 **Прапор Єфремового табору за військовими відділами своїми на захід, а начальник Єфремових синів Елішама, син Аммігудів;**
On the west side will be the flag of the children of Ephraim, with Elishama, the son of Ammihud, as their chief.
 τάγμα παρεμβολῆς εφραιμ παρὰ θάλασσαν σὺν δυνάμει αὐτῶν καὶ ὁ ἄρχων τῶν υἱῶν εφραιμ елисама υἱὸς еμιουδ
- 19 **а його військо та їхній перелік сорок тисяч і п'ятсот.**
The number of his army was forty thousand, five hundred.
 δύναμις αὐτοῦ οἱ ἐπεσκεμμένοι τεσσαράκοντα χιλιάδες καὶ πεντακόσιοι
- 20 **А при ньому плем'я Манасїїне, а начальник синів Манасїїних Гамалїїл, син Педациурів;**
And by him the tribe of Manasseh with Gamaliel, the son of Pedahzur, as their chief.
 καὶ οἱ παρεμβάλλοντες ἔχόμενοι φυλῆς манаση καὶ ὁ ἄρχων τῶν υἱῶν манаση γαμαλιηл υἱὸς φαδасσουρ

- 21 а його військо та їхній перелік тридцять і дві тисячі й двісті.
The number of his army was thirty-two thousand, two hundred.
δύναμις αὐτοῦ οἱ ἐπεσκεμμένοι δύο καὶ τριάκοντα χιλιάδες καὶ διακόσιοι
- 22 І Веніяминове плем'я, а начальник Веніяминових синів Авідан, син Гід'оніїв;
Then the tribe of Benjamin, with Abidan, the son of Gideon, as their chief.
καὶ οἱ παρεμβάλλοντες ἐχόμενοι φυλῆς βενιαμιν καὶ ὁ ἄρχων τῶν υἱῶν βενιαμιν αβιδαν υἱὸς γαδεωνι
- 23 а його військо та їхній перелік тридцять і п'ять тисяч і чотириста.
The number of his army was thirty-five thousand, four hundred.
δύναμις αὐτοῦ οἱ ἐπεσκεμμένοι πέντε καὶ τριάκοντα χιλιάδες καὶ τετρακόσιοι
- 24 Усіх перелічених Єфремового табору сто тисяч і вісім тисяч і сто за своїми військовими відділами. Вони рушать треті.
The number of all the armies of Ephraim was a hundred and eight thousand, one hundred. They go forward third.
πάντες οἱ ἐπεσκεμμένοι τῆς παρεμβολῆς εφραϊμ ἑκατὸν χιλιάδες καὶ ὀκτακισχίλιοι καὶ ἑκατὸν σὺν δυνάμει αὐτῶν τρίτοι ἐξαροῦσιν
- 25 Прапор Данового табору північ, за своїми військовими відділами, а начальник Данових синів Ахієзер, син Аммішаддаїв;
On the north side will be the flag of the children of Dan, with Ahiezer, the son of Ammishaddai, as their chief.
τάγμα παρεμβολῆς δαν πρὸς βορρᾶν σὺν δυνάμει αὐτῶν καὶ ὁ ἄρχων τῶν υἱῶν δαν αχιεζερ υἱὸς αμισαδαι
- 26 а його військо та їхній перелік шістдесят і дві тисячі й сімсот.
The number of his army was sixty-two thousand, seven hundred.
δύναμις αὐτοῦ οἱ ἐπεσκεμμένοι δύο καὶ ἐξήκοντα χιλιάδες καὶ ἑπτακόσιοι
- 27 А при ньому отабориться Асирове плем'я, а начальник Асирових синів Паг'їл, син Охранів;
Nearest to him will be the tribe of Asher, with Pagiel, the son of Ochran, as their chief.
καὶ οἱ παρεμβάλλοντες ἐχόμενοι αὐτοῦ φυλῆς ασηρ καὶ ὁ ἄρχων τῶν υἱῶν ασηρ φαγιαηλ υἱὸς εχραν
- 28 а його військо та їхній перелік сорок і одна тисяча й п'ятсот.
The number of his army was forty-one thousand, five hundred;
δύναμις αὐτοῦ οἱ ἐπεσκεμμένοι μία καὶ τεσσαράκοντα χιλιάδες καὶ πεντακόσιοι
- 29 І плем'я Нефталимове, а начальник синів Нефталимових Ахіра, син Енанів;
Then the tribe of Naphtali, with Ahira, the son of Enan, as their chief.
καὶ οἱ παρεμβάλλοντες ἐχόμενοι φυλῆς νεφθαλι καὶ ὁ ἄρχων τῶν υἱῶν νεφθαλι ахире υἱὸς аиван
- 30 а його військо та їхній перелік п'ятдесят і три тисячі й чотириста.
The number of his army was fifty-three thousand, four hundred.
δύναμις αὐτοῦ οἱ ἐπεσκεμμένοι τρεῖς καὶ πενήκοντα χιλιάδες καὶ τετρακόσιοι
- 31 Усіх перелічених Данового табору сто тисяч і п'ятдесят і сім тисяч і шістсот. Вони рушать наостанку за прапорами своїми.
The number of all the armies in the tents of Dan was a hundred and fifty-seven thousand, six hundred. They will go forward last, by their flags.
πάντες οἱ ἐπεσκεμμένοι τῆς παρεμβολῆς δαν ἑκατὸν καὶ πενήκοντα ἑπτὰ χιλιάδες καὶ ἑξακόσιοι ἔσχατοι ἐξαροῦσιν κατὰ τάγμα αὐτῶν
- 32 Оце перелічені Ізраїлевих синів за домами батьків своїх, усіх перелічених тих таборів за своїми військовими відділами шістсот тисяч і три тисячі й п'ятсот і п'ятдесят.
These are all who were numbered of the children of Israel, in the order of their fathers' families: all the armies in their tents together came to six hundred and three thousand, five hundred and fifty.
αὕτη ἡ ἐπίσκεψις τῶν υἱῶν ἰσραηλ κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν πᾶσα ἡ ἐπίσκεψις τῶν παρεμβολῶν σὺν ταῖς δυνάμεισιν αὐτῶν ἑξακόσιοι χιλιάδες καὶ τρισχίλιοι πεντακόσιοι πενήκοντα
- 33 А Левити не перелічені серед Ізраїлевих синів, як Господь наказав був Мойсєві.
But the Levites were not numbered among the children of Israel, as the Lord said to Moses.
οἱ δὲ λευῖται οὐ συνεπεσκέπησαν ἐν αὐτοῖς καθὰ ἐνετείλατο κύριος τῷ μουσῆ
- 34 І Ізраїлеві сини зробили все, що Господь наказав був Мойсєві, так вони таборували за прапорами своїми, і так рушали кожен за своїми родами при домі своїх батьків.
So the children of Israel did as the Lord said to Moses, so they put up their tents by their flags, and they went forward in the same order, by their families, and by their fathers' houses.
καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ ἰσραηλ πάντα ὅσα συνέταξεν κύριος τῷ μουσῆ οὕτως παρενέβαλον κατὰ τάγμα αὐτῶν καὶ οὕτως ἐξῆρον ἕκαστος ἐχόμενοι κατὰ δήμους αὐτῶν κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν

- 1 ¶ А оце нащадки Ааронові та Мойсесві в дні, коли Господь промовляв до Мойсея на Сінайській горі.
Now these are the generations of Aaron and Moses, in the day when the word of the Lord came to Moses on Mount Sinai.
καὶ αὐτὰ αἱ γενέσεις ααρων καὶ μουσῆ ἐν ἧ ἡμέρᾳ ἐλάλησεν κύριος τῷ μουσῆ ἐν ὄρει σινα
- 2 І оце імена Ааронових синів: перворідний Надав, і Авігу, Елеазар та Ітамар.
These are the names of the sons of Aaron: Nadab the oldest, and Abihu, Eleazar, and Ithamar.
καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν ααρων πρωτότοκος ναδαβ καὶ αβιουδ ελεαζαρ καὶ ιθαμαρ
- 3 Оце імена Ааронових синів, помазаних священників, що він посвятив їх бути священниками.
These are the names of the sons of Aaron, the priests, on whom the holy oil was put, who were marked out as priests.
ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν ααρων οἱ ἱερεῖς οἱ ἠλειμμένοι οὓς ἐτελείωσαν τὰς χεῖρας αὐτῶν ἱερατεύειν
- 4 Та помер Надав та Авігу перед Господнім лицем, коли вони принесли були чужий огонь перед Господнім лицем у Сінайській пустині, а синів у них не було. І були священниками Елеазар та Ітамар за життя батька свого Аарона.
And Nadab and Abihu were put to death before the Lord when they made an offering of strange fire before the Lord, in the waste land of Sinai, and they had no children: and Eleazar and Ithamar did the work of priests before Aaron their father.
καὶ ἐτελεύτησεν ναδαβ καὶ αβιουδ ἐναντι κυρίου προσφερόντων αὐτῶν πῦρ ἀλλότριον ἐναντι κυρίου ἐν τῇ ἐρήμῳ σινα καὶ παῖδιά οὐκ ἦν αὐτοῖς καὶ ἱεράτευσεν ελεαζαρ καὶ ιθαμαρ μετ' ααρων τοῦ πατρὸς αὐτῶν
- 5 І Господь промовляв до Мойсея, говорячи:
And the Lord said to Moses,
καὶ ἐλάλησεν κύριος πρὸς μουσῆν λέγων
- 6 Приведи Левісве плем'я, і постав його перед священником Аароном, і вони будуть услуговувати йому.
Make the tribe of Levi come near, and put them before Aaron the priest, to be his helpers,
λαβὲ τὴν φυλὴν λευι καὶ στήσεις αὐτοὺς ἐναντίον ααρων τοῦ ἱερέως καὶ λειτουργήσουσιν αὐτῷ
- 7 І будуть вони виконувати сторожу його та всієї громади перед скинією заповіді, щоб виконувати службу скинійну.
In order that they may be responsible to him and to all Israel for the care of the Tent of meeting, and to do the work of the House;
καὶ φυλάξουσιν τὰς φυλακὰς αὐτοῦ καὶ τὰς φυλακὰς τῶν υἱῶν ἰσραηλ ἐναντι τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τῆς σκηνῆς
- 8 І будуть вони стерегти всі речі скинії заповіді та сторожу Ізраїлевих синів, щоб виконувати службу скинійну.
And they will have the care of all the vessels of the Tent of meeting, and will do for the children of Israel all the necessary work of the House.
καὶ φυλάξουσιν πάντα τὰ σκεῦη τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου καὶ τὰς φυλακὰς τῶν υἱῶν ἰσραηλ κατὰ πάντα τὰ ἔργα τῆς σκηνῆς
- 9 І даси Левитів Ааронові та синам його, власне йому вони дані від Ізраїлевих синів.
Give the Levites to Aaron and his sons; so that they may be his without question from among the children of Israel.
καὶ δώσεις τοὺς λευίτας ααρων καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ τοῖς ἱερεῶσιν δόμα δεδομένοι οὗτοί μοι εἰσιν ἀπὸ τῶν υἱῶν ἰσραηλ
- 10 А Аарона та синів його постав, щоб вони пильнували свого священства, а чужий, хто наблизиться, буде забитий.
And give orders that Aaron and his sons are to keep their place as priests; any strange person who comes near is to be put to death.
καὶ ααρων καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ καταστήσεις ἐπὶ τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου καὶ φυλάξουσιν τὴν ἱερατείαν αὐτῶν καὶ πάντα τὰ κατὰ τὸν βωμὸν καὶ ἔσω τοῦ καταπέτασματος καὶ ὁ ἀλλογενὴς ὁ ἀπὸ ὄμενος ἀποθανεῖται
- 11 І Господь промовляв до Мойсея, говорячи:
And the Lord said to Moses,
καὶ ἐλάλησεν κύριος πρὸς μουσῆν λέγων
- 12 А Я оце взяв Левитів з-посеред Ізраїлевих синів замість кожного перворідного, що розкривають утробу, з Ізраїлевих синів. І будуть Левити Мої,
See, I have taken the Levites out of the children of Israel to be mine in place of the first sons of the children of Israel;
καὶ ἐγὼ ἰδοὺ εἴληφα τοὺς λευίτας ἐκ μέσου τῶν υἱῶν ἰσραηλ ἀντὶ παντὸς πρωτοτόκου διανοίγοντος μήτραν παρὰ τῶν υἱῶν ἰσραηλ λύτρα αὐτῶν ἔσονται καὶ ἔσονται ἐμοὶ οἱ λευῖται
- 13 бо Мій кожен перворідний. Того дня, коли Я був ударив кожного перворідного в єгипетським краї, Я посвятив Собі кожного перворідного в Ізраїлі від людини аж до скотини, Мої вони і будуть. Я Господь!
For all the first sons are mine; on the day when I put to death all the first sons in the land of Egypt, I took for myself every first male birth of man and beast. They are mine; I am the Lord.
ἐμοὶ γὰρ πᾶν πρωτότοκος ἐν ἧ ἡμέρᾳ ἐπάταξα πᾶν πρωτότοκον ἐν γῆ αἰγύπτου ἠγγίασα ἐμοὶ πᾶν πρωτότοκον ἐν ἰσραηλ ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτήνους ἐμοὶ ἔσονται ἐγὼ κύριος

- 14 ¶ Ἴ Ἐσπὸς πρὸς Μωϋσῆν ἐν τῇ ἐρήμῳ σινα λέγων
And the Lord said to Moses in the waste land of Sinai,
 καὶ ἐλάλησεν κύριος πρὸς Μωϋσῆν ἐν τῇ ἐρήμῳ σινα λέγων
- 15 **Περελίχι Λεβίσι τοὺς υἱοὺς αὐτῶν κατὰ οἴκους πατριῶν αὐτῶν ἀπὸ μηνιαίου καὶ ἐπάνω ἐπισκέψασθε αὐτούς.**
Let all the children of Levi be numbered by their families and their fathers' houses; let every male of a month old and over be numbered.
 ἐπίσκεψαι τοὺς υἱοὺς λευι κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν κατὰ δῆμους αὐτῶν ἀπὸ μηνιαίου καὶ ἐπάνω ἐπισκέψασθε αὐτούς
- 16 Ἴ Μωϋσεὶς περελίχι τοὺς υἱοὺς αὐτῶν ὡς ἐλάλησεν ὁ κύριος
So Moses did as the Lord said, numbering them as he had been ordered.
 καὶ ἐπεσκέψαντο αὐτούς Μωϋσῆς καὶ Ααρὼν διὰ φωνῆς κυρίου ὃν τρόπον συνέταξεν αὐτοῖς κύριος
- 17 Ἴ οὗτοι οἱ υἱοὶ Λεβι κατὰ ὀνόματα αὐτῶν γεδσον Κασθ καὶ Μεραρι.
These were the sons of Levi by name: Gershon and Kohath and Merari.
 καὶ ἦσαν οὗτοι οἱ υἱοὶ λευι ἐξ ὀνομάτων αὐτῶν γεδσον Κασθ καὶ μεραρι
- 18 Ἴ οὗτοι οἱ ὀνόματα τῶν υἱῶν γεδσον κατὰ δῆμους αὐτῶν Λιβνι καὶ Σιμεί.
And these are the names of the sons of Gershon, by their families: Libni and Shimei.
 καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν γεδσον κατὰ δῆμους αὐτῶν Λοβεὶ καὶ Σεμεὶ
- 19 Ἴ οὗτοι οἱ υἱοὶ Κεγαθὶ κατὰ δῆμους αὐτῶν Ἀμραμ καὶ Ἰζχαρ καὶ Χεβρον καὶ Ουζζιλ.
And the sons of Kohath, by their families: Amram and Izhar and Hebron and Uzziel.
 καὶ υἱοὶ Κασθ κατὰ δῆμους αὐτῶν Ἀμραμ καὶ Ἰσσαρ καὶ Χεβρον καὶ Ουζζιλ
- 20 Ἴ οὗτοι οἱ υἱοὶ Μεραρι κατὰ δῆμους αὐτῶν Μαχλι καὶ Μουσι. Οὗτοι εἰσὶν οἱ δῆμοι τῶν Λευιτῶν κατὰ οἴκους πατριῶν αὐτῶν.
And the sons of Merari by their families: Mahli and Mushi. These are the families of the Levites in the order of their fathers' houses.
 καὶ υἱοὶ μεραρι κατὰ δῆμους αὐτῶν Μαχλι καὶ Μουσι οὗτοι εἰσὶν οἱ δῆμοι τῶν Λευιτῶν κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν
- 21 Ἴ οὗτοι οἱ δῆμοι τῶν υἱῶν γεδσον κατὰ οἴκους πατριῶν αὐτῶν.
From Gershon come the Libnites and the Shimeites; these are the families of the Gershonites.
 τῶν γεδσον δῆμος τοῦ Λοβεὶ καὶ δῆμος τοῦ Σεμεὶ οὗτοι οἱ δῆμοι τῶν γεδσον
- 22 Ἴ οὗτοι οἱ δῆμοι τῶν υἱῶν γεδσον κατὰ οἴκους πατριῶν αὐτῶν ἑπτακισχίλιοι καὶ πεντακόσιοι.
Those who were numbered of them, the males from one month old and over, were seven thousand, five hundred.
 ἡ ἐπίσκεψις αὐτῶν κατὰ ἀριθμὸν παντὸς ἀρσενικοῦ ἀπὸ μηνιαίου καὶ ἐπάνω ἡ ἐπίσκεψις αὐτῶν ἑπτακισχίλιοι καὶ πεντακόσιοι
- 23 Ἴ οὗτοι οἱ δῆμοι τῶν υἱῶν γεδσον κατὰ οἴκους πατριῶν αὐτῶν ἑπτακισχίλιοι καὶ πεντακόσιοι.
The tents of the Gershonites are to be placed at the back of the House, to the west.
 καὶ υἱοὶ γεδσον ὀπίσω τῆς σκηνῆς παρὰ θάλασσαν παρεμβαλοῦσιν
- 24 Ἴ οὗτος ὁ ἀρχὸς τῶν υἱῶν γεδσον κατὰ οἴκους πατριῶν αὐτῶν Ἐλισαφ υἱὸς Λαελ.
The chief of the Gershonites is Eliasaph, the son of Lael.
 καὶ ὁ ἀρχὸν οἴκου πατριῶν τοῦ δῆμου τοῦ γεδσον Ἐλισαφ υἱὸς Λαελ
- 25 Ἴ οὗτοι οἱ δῆμοι τῶν υἱῶν γεδσον κατὰ οἴκους πατριῶν αὐτῶν ἑπτακισχίλιοι καὶ πεντακόσιοι.
In the Tent of meeting, the Gershonites are to have the care of the House, and the Tent with its cover, and the veil for the door of the Tent of meeting,
 καὶ ἡ φυλακὴ τῶν υἱῶν γεδσον ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου ἡ σκηνὴ καὶ τὸ κάλυμμα καὶ τὸ κατακάλυμμα τῆς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου
- 26 Ἴ οὗτοι οἱ δῆμοι τῶν υἱῶν γεδσον κατὰ οἴκους πατριῶν αὐτῶν ἑπτακισχίλιοι καὶ πεντακόσιοι.
And the hangings for the open space round the House and the altar, and the curtain for its doorway, and all the cords needed for its use.
 καὶ τὰ ἱστία τῆς αὐλῆς καὶ τὸ καταπέτασμα τῆς πόλης τῆς αὐλῆς τῆς οὔσης ἐπὶ τῆς σκηνῆς καὶ τὰ κατάλοιπα πάντων τῶν ἔργων αὐτοῦ
- 27 Ἴ οὗτοι οἱ δῆμοι τῶν υἱῶν γεδσον κατὰ οἴκους πατριῶν αὐτῶν ἑπτακισχίλιοι καὶ πεντακόσιοι.
From Kohath come the Amramites and the Izharites and the Hebronites and the Uzzielites; these are the families of the Kohathites.
 τῶν Κασθ δῆμος ὁ Ἀμραμιτῶν καὶ δῆμος ὁ Ἰζχαριτῶν καὶ δῆμος ὁ Χεβρονιτῶν καὶ δῆμος ὁ Ουζζιλιτῶν οὗτοι εἰσὶν οἱ δῆμοι τῶν Κασθ

- 28 **Числом кожного чоловічої статі від місячного віку й вище, вісім тисяч і шістсот, що пильнували сторожу святині.**
Those who were numbered of them, the males from one month old and over, were eight thousand, six hundred, who were responsible for the care of the holy place.
 κατὰ ἀριθμὸν πᾶν ἀρσενικὸν ἀπὸ μηνιαίου καὶ ἐπάνω ὀκτακισχίλιοι καὶ ἑξακόσιοι φυλάσσοντες τὰς φυλακὰς τῶν ἁγίων
- 29 **Роди Кегатових синів отаборяться на подовжньому боці скинії на південь.**
The tents of the Kohathites are to be placed on the south side of the House.
 οἱ δῆμοι τῶν υἱῶν καθ' παρεμβολοῦσιν ἐκ πλαγίων τῆς σκηνῆς κατὰ λίβη
- 30 **А начальник батькового дому родів Кегатових Еліцафан, син Уззілів.**
Their chief is Elizaphan, the son of Uzziel.
 καὶ ὁ ἄρχων οἴκου πατριῶν τῶν δῆμων τοῦ καθ' ελισταфан υἱὸς οζιηλ
- 31 **А їхній догляд: ковчег, і стіл, і свічник, і жертівники, і святі речі, що служать ними, і завіса, і вся служба при тому.**
In their care are the ark, and the table, and the lights, and the altars, and all the vessels used in the holy place, and the veil, and all they are used for.
 καὶ ἡ φυλακὴ αὐτῶν ἡ κιβωτὸς καὶ ἡ τράπεζα καὶ ἡ λυχνία καὶ τὰ θυσιαστήρια καὶ τὰ σκεύη τοῦ ἁγίου ὅσα λειτουργοῦσιν ἐν αὐτοῖς καὶ τὸ κατακάλυμμα καὶ πάντα τὰ ἔργα αὐτῶν
- 32 **А начальник Левієвих начальників Елезар, син священника Аарона, що мав догляд над тими, хто пильнує сторожу святині.**
Eleazar, the son of Aaron the priest, will be head over all the Levites and overseer of those responsible for the care of the holy place.
 καὶ ὁ ἄρχων ἐπὶ τῶν ἀρχόντων τῶν λευιτῶν ελεαζар ὁ υἱὸς аарων τοῦ ἱερέως καθεσταμένος φυλάσσειν τὰς φυλακὰς τῶν ἁγίων
- 33 **Від Мерарі: рід Махлієвих, і рід Мушієвих, оце вони, роди Мерарієві.**
From Merari come the Mahlites and the Mushites; these are the families of Merari.
 τῶ μεραри δῆμος ὁ μοоли καὶ δῆμος ὁ μουσι οὗτοί εἰσιν δῆμοι μεραри
- 34 **А перелічені їхні числом кожного чоловічої статі від місячного віку й вище, шість тисяч і двісті.**
Those who were numbered of them, the males of a month old and over, were six thousand, two hundred.
 ἡ ἐπίσκεψις αὐτῶν κατὰ ἀριθμὸν πᾶν ἀρσενικὸν ἀπὸ μηνιαίου καὶ ἐπάνω ἑξακисχίλιοι καὶ πεντήκοντα
- 35 **А начальник батьківського дому Мерарієвих родів Цурііл, син Авіхаїлів. Вони отаборяться на подовжнім боці скинії на північ.**
The chief of the families of Merari was Zuriel, the son of Abihail: their tents are to be placed on the north side of the House.
 καὶ ὁ ἄρχων οἴκου πατριῶν τοῦ δῆμου τοῦ μεραри σουриηλ υἱὸς аβихаил ἐκ πλαγίων τῆς σκηνῆς παρεμβολοῦσιν πρὸς βορρᾶν
- 36 **А догляд сторожі Мерарієвих синів: дошки скинії, і засови її, і стовпи її, і підстави її, і всі речі її, і вся служба її,**
And in their care are to be all the boards of the Tent, with their rods and pillars and bases, and all the instruments, and all they are used for,
 ἡ ἐπίσκεψις ἡ φυλακὴ υἱῶν μεραри τὰς κεφαλίδας τῆς σκηνῆς καὶ τοὺς μοχλοὺς αὐτῆς καὶ τοὺς στύλους αὐτῆς καὶ τὰς βάσεις αὐτῆς καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῶν καὶ τὰ ἔργα αὐτῶν
- 37 **і стовпи подвір'я навколо, і їхні підстави, і кілки їхні, і їхні шнури.**
And the pillars of the open space round it, with their bases and nails and cords.
 καὶ τοὺς στύλους τῆς ἀλῆς κόκλω καὶ τὰς βάσεις αὐτῶν καὶ τοὺς πασσάλους καὶ τοὺς κάλους αὐτῶν
- 38 **А ті, що таборують спереду перед скинією, перед скинією заповіту на схід, Мойсей й Аарон та сини його, вони виконують сторожу святині, сторожу за Ізраїєвих синів. А чужий, хто н аблизиться, буде забитий.**
And those whose tents are to be placed on the east side of the House in front of the Tent of meeting, looking to the dawn, are Moses and Aaron and his sons, who will do the work of the holy place for the children of Israel; and any strange person who comes near will be put to death.
 καὶ οἱ παρεμβάλλοντες κατὰ πρόσωπον τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου ἀπ' ἀνατολῆς μουσης καὶ аарων καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ φυλάσσοντες τὰς φυλακὰς τοῦ ἁγίου εἰς τὰς φυλακὰς τῶν υἱῶν ἱσραηλ καὶ ὁ ἄλλογενὴς ὁ ἀπτόμενος ἀποθανεῖται
- 39 **Усі перелічені Левитів, що перелічив Мойсей та Аарон на Господній наказ за їхніми родами, кожен чоловічої статі від місячного віку й вище, двадцять і дві тисячі.**
All the Levites numbered by Moses and Aaron at the order of the Lord, all the males of one month old and over numbered in the order of their families, were twenty-two thousand.
 пᾶσα ἡ ἐπίσκεψις τῶν λευιτῶν οὓς ἐπεσκέψατο μουσης καὶ аарων διὰ φωνῆς κυρίου κατὰ δῆμους αὐτῶν πᾶν ἀρσενικὸν ἀπὸ μηνιαίου καὶ ἐπάνω δύο καὶ εἴκοσι χιλιάδες
- 40 **¶ I сказав Господь до Мойсея: Перелічи всіх перворідних чоловічої статі Ізраїєвих синів від місячного віку й вище, і перелічи число імен їх.**
And the Lord said to Moses, Let all the first male children be numbered, and take the number of their names.
 καὶ εἶπεν κύριος πρὸς μουσην λέγων ἐπίσκειναι πᾶν πρωτότοκον ἄρσεν τῶν υἱῶν ἱσραηλ ἀπὸ μηνιαίου καὶ ἐπάνω καὶ λαβὲ τὸν ἀριθμὸν ἐξ ὀνόματος

- 41 **I** візьми для мене Левитів Я Господь! замість кожного перворідного Ізраїлевих синів, а худобу Левитів замість кожного перворідного серед худоби Ізраїлевих синів.
And give to me the Levites (I am the Lord) in place of the first sons of the children of Israel; and the cattle of the Levites in place of the first births among the cattle of the children of Israel.
 και λήμψη τοὺς λευίτας ἐμοὶ ἐγὼ κύριος ἀντὶ πάντων τῶν πρωτοτόκων τῶν υἱῶν ἰσραὴλ καὶ τὰ κτήνη τῶν λευιτῶν ἀντὶ πάντων τῶν πρωτοτόκων ἐν τοῖς κτήνεσιν τῶν υἱῶν ἰσραὴλ.
- 42 **I** перелічив Мойсей, як Господь наказав був йому, усіх перворідних серед Ізраїлевих синів.
So Moses had all the first sons among the children of Israel numbered, as the Lord said to him.
 και ἐπεσκέψατο μουσῆς ὃν τρόπον ἐνετείλατο κύριος πᾶν πρωτότοκον ἐν τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ.
- 43 **I** було всіх перворідних чоловічої статі числом імен від місячного віку й вище, за їхніми переліченими двадцять і дві тисячі двісті і сімдесят і три.
Every first son from a month old and over was numbered by name, and the number came to twenty-two thousand, two hundred and seventy-three.
 και ἐγένοντο πάντα τὰ πρωτότοκα τὰ ἀρσενικὰ κατὰ ἀριθμὸν ἐξ ὀνόματος ἀπὸ μηνιαίου καὶ ἐπάνω ἐκ τῆς ἐπισκέψεως αὐτῶν δύο καὶ εἴκοσι χιλιάδες τρεῖς καὶ ἑβδομήκοντα καὶ διακόσιοι
- 44 **I** Господь промовляв до Мойсея, говорячи:
And the Lord said to Moses,
 και ἐλάλησεν κύριος πρὸς μουσῆν λέγων
- 45 Візьми Левитів замість кожного перворідного серед Ізраїлевих синів, а худобу Левитів замість їхньої худоби, і будуть Левити Мої. Я Господь!
Take the Levites in place of all the first sons of the children of Israel, and the cattle of the Levites in place of their cattle; the Levites are to be mine; I am the Lord.
 λαβὲ τοὺς λευίτας ἀντὶ πάντων τῶν πρωτοτόκων τῶν υἱῶν ἰσραὴλ καὶ τὰ κτήνη τῶν λευιτῶν ἀντὶ τῶν κτηνῶν αὐτῶν καὶ ἔσονται ἐμοὶ οἱ λευῖται ἐγὼ κύριος
- 46 А на окуп тих двохсот і семидесяти і трьох, що позостали понад Левитами з перворідного Ізраїлевих синів,
And the price you have to give for the two hundred and seventy-three first sons of the children of Israel which are in addition to the number of the Levites,
 και τὰ λύτρα τριῶν καὶ ἑβδομήκοντα καὶ διακοσίων οἱ πλεονάζοντες παρὰ τοὺς λευίτας ἀπὸ τῶν πρωτοτόκων τῶν υἱῶν ἰσραὴλ.
- 47 то візьми по п'яти шеклів на голову, на міру шеклем святині візьмеш, двадцять гер шекель,
Will be five shekels for every one, by the scale of the holy place (the shekel is twenty gerahs);
 και λήμψη πέντε σίκλους κατὰ κεφαλὴν κατὰ τὸ δίδραχμον τὸ ἅγιον λήμψη εἴκοσι ὀβολοὺς τοῦ σίκλου
- 48 і даси ті гроші Ааронові та синам його, як окуп за позосталих серед них.
And this money, the price of those over the number of the Levites, is to be given to Aaron and his sons.
 και δώσεις τὸ ἀργύριον ααρων καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ λύτρα τῶν πλεοναζόντων ἐν αὐτοῖς
- 49 **I** взяв Мойсей гроші окупу від позосталих понад викуплених Левитами,
So Moses took the money, the price of those whose place had not been taken by the Levites;
 και ἔλαβεν μουσῆς τὸ ἀργύριον τὰ λύτρα τῶν πλεοναζόντων εἰς τὴν ἐκλύτρωσιν τῶν λευιτῶν
- 50 від перворідного Ізраїлевих синів узяв він ті гроші, тисячу і триста і шістьдесят і п'ять на міру шеклем святині.
From the first sons of Israel he took it, a thousand, three hundred and sixty-five shekels, by the scale of the holy place;
 παρὰ τῶν πρωτοτόκων τῶν υἱῶν ἰσραὴλ ἔλαβεν τὸ ἀργύριον χιλίους τριακοσίους ἑξήκοντα πέντε σίκλους κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον
- 51 **I** дав Мойсей гроші окупу Ааронові та синами його за Господнім наказом, як Господь наказав був Мойсеєві.
And he gave the money to Aaron and his sons, as the Lord had said.
 και ἔδωκεν μουσῆς τὰ λύτρα τῶν πλεοναζόντων ααρων καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ διὰ φωνῆς κυρίου ὃν τρόπον συνέταξεν κύριος τῷ μουσῆϊ
- 1 ¶ **I** Господь промовляв до Мойсея й до Аарона, говорячи:
And the Lord said to Moses and Aaron,
 και ἐλάλησεν κύριος πρὸς μουσῆν καὶ ααρων λέγων
- 2 Перелічи Кегатових синів серед синів Левієвих за їхніми родами, за домами їхніх батьків
Let the sons of Kohath, from among the sons of Levi, be numbered by their families, in the order of their fathers' houses;
 λαβὲ τὸ κεφάλαιον τῶν υἱῶν κααθ ἐκ μέσου υἱῶν λευι κατὰ δήμους αὐτῶν κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν
- 3 від віку тридцяти літ і вище й аж до віку п'ятидесяти літ, кожного, хто здатний до війська, щоб виконувати працю в наметі скинії заповідю.
All those from thirty to fifty years old who are able to do the work of the Tent of meeting.
 ἀπὸ εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν καὶ ἐπάνω καὶ ἕως πενήκοντα ἐτῶν πᾶς ὁ εἰσπορευόμενος λειτουργεῖν ποιῆσαι πάντα τὰ ἔργα ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου

- 4 **Оце служба Кегатових синів у скинії заповіту: носити Святеє Святих.**
And this is to be the work of the sons of Kohath in connection with the most holy things.
καὶ ταῦτα τὰ ἔργα τῶν υἱῶν καθ' ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου ἁγίων τῶν ἁγίων
- 5 **Коли табір рушатиме, то ввійде Аарон та сини його, та й здіймуть завісу заслони, і покриють нею ковчега свідоща.**
When all the people go forward, Aaron is to go in with his sons, and take down the veil of the curtain, covering the ark of witness with it;
καὶ εἰσελεύσεται ααρων καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ὅταν ἐξαιρή ἡ παρεμβολή καὶ καθελούσιν τὸ καταπέτασμα τὸ συσκιάζον καὶ κατακαλύψουσιν ἐν αὐτῷ τὴν κιβωτὸν τοῦ μαρτυρίου
- 6 **І дадуть на нього шкуряне тахашеве накриття, і розкладуть згори покривало, усе з блакиті, і накладуть держакі його.**
And putting over it the leather cover and over that a blue cloth; and putting its rods in place.
καὶ ἐπιθήσουσιν ἐπ' αὐτὸ κατακάλυμμα δέρμα ὑακίνθινον καὶ ἐπιβαλοῦσιν ἐπ' αὐτὴν ἱμάτιον ὄλον ὑακίνθινον ἄνωθεν καὶ διεμβалоῦσιν τοὺς ἀναφορεῖς
- 7 **А на столі показних хлібів розкладуть блакитну шату, і дадуть на нього миски, і ложки, і чаші, і кухлі на лиття, і хліб повсякчасний буде на ньому.**
And on the table of the holy bread they are to put a blue cloth, and on it all the vessels, the spoons and the basins and the cups; and the holy bread with them;
καὶ ἐπὶ τὴν τράπεζαν τὴν προκειμένην ἐπιβαλοῦσιν ἐπ' αὐτὴν ἱμάτιον ὀλοπόρφυρον καὶ τὰ τρυβλία καὶ τὰς θύσκας καὶ τοὺς κῦαθους καὶ τὰ σπονδεῖα ἐν οἷς σπένδει καὶ οἱ ἄρτοι οἱ διὰ παντὸς ἐπ' αὐτῆς ἔσονται
- 8 **І розкладуть на них шату з червені, і покриють її шкуряним тахашевим покриттям, і накладуть держакі його.**
And over them they are to put a red cloth, covering it with a leather cover, and putting its rods in their places.
καὶ ἐπιβαλοῦσιν ἐπ' αὐτὴν ἱμάτιον κόκκινον καὶ καλύψουσιν αὐτὴν καλύμματι δερματίνῳ ὑακινθίνῳ καὶ διεμβалоῦσιν δι' αὐτῆς τοὺς ἀναφορεῖς
- 9 **І візьмуть блакитну шату, і покриють свічника освітлення, і лямпакі його, і щипці його, і його лопатки на вугіль, і всі посудини для оливи його, якими служать при ньому,**
And they are to take a blue cloth, covering with it the light-support with its lights and its instruments and its trays and all the oil vessels which are used for it:
καὶ λήμψονται ἱμάτιον ὑακίνθινον καὶ καλύψουσιν τὴν λυχνίαν τὴν φωτίζουσαν καὶ τοὺς λύχνους αὐτῆς καὶ τὰς λαβίδας αὐτῆς καὶ τὰς ἐπαρυστρίδας αὐτῆς καὶ πάντα τὰ ἄγγεα τοῦ ἐλαίου οἷς λειτοῦργοῦσιν ἐν αὐτοῖς
- 10 **і покриють його і весь посуд його шкуряним тахашевим покриттям, і покладуть на держакі.**
All these they are to put in a leather cover, and put it on the frame.
καὶ ἐμβαλοῦσιν αὐτὴν καὶ πάντα τὰ σκεῦα αὐτῆς εἰς κάλυμμα δερμάτινον ὑακίνθινον καὶ ἐπιθήσουσιν αὐτὴν ἐπ' ἀναφορέων
- 11 **А на золотий жертівник розкладуть блакитну шату, і покриють його шкуряним тахашевим покриттям, і вклядуть його держакі.**
On the gold altar they are to put a blue cloth, covering it with a leather cover; and they are to put its rods in their places.
καὶ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν ἐπικαλύψουσιν ἱμάτιον ὑακίνθινον καὶ καλύψουσιν αὐτὸ καλύμματι δερματίνῳ ὑακινθίνῳ καὶ διεμβалоῦσιν τοὺς ἀναφορεῖς αὐτοῦ
- 12 **І візьмуть увесь посуд служення, що ним служать у святині, і дадуть до блакитної шати, і покриють їх шкуряним тахашевим покриттям, і покладуть на держакі.**
All the vessels which are used in the holy place they are to put in a blue cloth, covering them with a leather cover, and put them on the frame.
καὶ λήμψονται πάντα τὰ σκεῦα τὰ λειτουργικά ὅσα λειτοῦργοῦσιν ἐν αὐτοῖς ἐν τοῖς ἁγίοις καὶ ἐμβαλοῦσιν εἰς ἱμάτιον ὑακίνθινον καὶ καλύψουσιν αὐτὰ καλύμματι δερματίνῳ ὑακινθίνῳ καὶ ἐπιθήσουσιν ἐπὶ ἀναφορεῖς
- 13 **І заберуть попіл із жертівника, і розкладуть на ньому шату пурпурову,**
And they are to take away the burned waste from the altar, and put a purple cloth on it;
καὶ τὸν καλυπτῆρα ἐπιθήσει ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον καὶ ἐπικαλύψουσιν ἐπ' αὐτὸ ἱμάτιον ὀλοπόρφυρον
- 14 **і покладуть на нього весь посуд його, що ним служать на ньому: лопатки на вугіль, видельця, і шуфлі, і кропильниці, весь посуд жертівника; і розкладуть на ньому шкуряне тахашеве покриття, і вклядуть держакі його.**
Placing on the cloth all its vessels, the fire-baskets, the meat-hooks, the spades, and the basins; all the vessels of the altar; they are to put a leather cover over all these, and put its rods in their places.
καὶ ἐπιθήσουσιν ἐπ' αὐτὸ πάντα τὰ σκεῦα ὅσοις λειτοῦργοῦσιν ἐπ' αὐτὸ ἐν αὐτοῖς καὶ τὰ πυρεῖα καὶ τὰς κρεάγρας καὶ τὰς φιάλας καὶ τὸν καλυπτῆρα καὶ πάντα τὰ σκεῦα τοῦ θυσιαστηρίου καὶ ἐπιβαλοῦσιν ἐπ' αὐτὸ κάλυμμα δερμάτινον ὑακίνθινον καὶ διεμβалоῦσιν τοὺς ἀναφορεῖς αὐτοῦ καὶ λήμψονται ἱμάτιον πορφυροῦν καὶ συγκαλύψουσιν τὸν λουτῆρα καὶ τὴν βάσιν αὐτοῦ καὶ ἐμβαλοῦσιν αὐτὰ εἰς κάλυμμα δερμάτινον ὑακίνθινον καὶ ἐπιθήσουσιν ἐπὶ ἀναφορεῖς
- 15 **І скинчить Аарон та сини покривати святиню та весь святий посуд, коли табір рушає, а потім увійдуть Кегатові сини, щоб нести але не доторкнуться до святого, щоб не помирати.**
And after the holy place and all its vessels have been covered up by Aaron and his sons, when the tents of the people go forward, the sons of Kohath are to come and take it up; but the holy things may not be touched by them for fear of death.
καὶ συντελέσουσιν ααρων καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καλύπτοντες τὰ ἅγια καὶ πάντα τὰ σκεῦα τὰ ἅγια ἐν τῷ ἐξαιρεῖν τὴν παρεμβολὴν καὶ μετὰ ταῦτα εἰσελεύσονται υἱοὶ καθ' αἶρεν καὶ οὐχ ἄψονται τῶν ἁγίων ἵνα μὴ ἀποθάνωσιν ταῦτα ἄροῦσιν οἱ υἱοὶ καθ' ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου

- 16 А догляд Елеазара, сина священника Аарона, олива освітлення, і кадило пахоців, і повсякчасна хлібна жертва, і олива помазання, догляд усієї шкіниї та всього, що в ній, у святині та в речах її.
And Eleazar, the son of Aaron the priest, is to be responsible for the oil for the light, and the sweet perfumes for burning, and the regular meal offering, and the holy oil; the House and the holy place and everything in it will be in his care.
 ἐπίσκοπος ελεαζαρ υἱὸς ααρων τοῦ ἱερέως τὸ ἔλαιον τοῦ φωτὸς καὶ τὸ θυμίαμα τῆς συνθέσεως καὶ ἡ θυσία ἡ καθ' ἡμέραν καὶ τὸ ἔλαιον τῆς χρίσεως ἢ ἐπισκοπῆ ὅλης τῆς σκηνῆς καὶ ὅσα ἐστὶν ἐν αὐτῇ ἐν τῷ ἁγίῳ ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις
- 17 I Господь промовляв до Мойсея й до Аарона, говорячи:
And the Lord said to Moses and Aaron,
 καὶ ἐλάλησεν κύριος πρὸς μουσῆν καὶ ααρων λέγων
- 18 Не винишуйте племени Кегатових родів з-посеред Левитів.
Do not let the family of the Kohathites be cut off from among the Levites;
 μὴ ὀλεθρεύσετε τῆς φυλῆς τὸν δῆμον τὸν καθ' ἐκ μέσου τῶν λευιτῶν
- 19 I оце зробіть їм, і будуть жити й не повмирають, коли вони підходять до Святого Святих: увійдуть Аарон та сини його, і розмістять їх одного по одному на службі його та на ношенні його.
But do this to them, so that life and not death may be theirs when they come near the most holy things; let Aaron and his sons go in and give to every one his work and that which he is to take up;
 τοῦτο ποιήσατε αὐτοῖς καὶ ζήσονται καὶ οὐ μὴ ἀποθάνωσιν προσπορευομένων αὐτῶν πρὸς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων ααρων καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ προσπορευέσθωσαν καὶ καταστήσουσιν αὐτοὺς ἕκαστον κατὰ τὴν ἀναφορὰν αὐτοῦ
- 20 А самі вони не ввійдуть, щоб ані на хвилину не бачити святині, і щоб не повмирати.
But they themselves are not to go in to see the holy place, even for a minute, for fear of death.
 καὶ οὐ μὴ εἰσέλθωσιν ἰδεῖν ἐξάπινα τὰ ἅγια καὶ ἀποθανοῦνται
- 21 ¶ I Господь промовляв до Мойсея, говорячи:
And the Lord said to Moses,
 καὶ ἐλάλησεν κύριος πρὸς μουσῆν λέγων
- 22 Перелічи також Гершонових синів, вони за домами свої батьків, за родами своїми,
Let the sons of Gershon be numbered by families, in the order of their fathers' houses;
 λαβὲ τὴν ἀρχὴν τῶν υἱῶν γεδσων καὶ τούτους κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν κατὰ δήμους αὐτῶν
- 23 від віку тридцяти літ і вище аж до віку п'ятидесяти літ перелічиш їх усіх, хто здатний для праці, щоб служити в шкіниї заповіді.
All those from thirty to fifty years old who are able to do the work of the Tent of meeting.
 ἀπὸ πεντεκαεικοσαετοῦς καὶ ἐπάνω ἕως πεντηκονταετοῦς ἐπίσκεψαι αὐτούς πᾶς ὁ εἰσπορευόμενος λειτουργεῖν καὶ ποιεῖν τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου
- 24 Оце служба Гершонових родів, на службу й на ношення:
This is to be the work of the Gershonites, the things they are to do and take up.
 αὕτη ἡ λειτουργία τοῦ δήμου τοῦ γεδσων λειτουργεῖν καὶ αἶρειν
- 25 вони будуть носити покривала шкіниї, і шкінию заповіді, покриття її й покриття тахашеве, що на ній згори, і завісу входу шкіниї заповіді,
They are to take up the curtains of the House, and the Tent of meeting with its cover and the leather cover over it, and the hangings for the door of the Tent of meeting;
 καὶ ἀρεῖ τὰς δέρρεις τῆς σκηνῆς καὶ τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου καὶ τὸ κάλυμμα αὐτῆς καὶ τὸ κάλυμμα τὸ ὑακίνθινον τὸ ὄν ἐπ' αὐτῆς ἄνωθεν καὶ τὸ κάλυμμα τῆς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου
- 26 і запони подвір'я, і заслону входу брами подвір'я, що при шкіниї та при жертівнику навколо, і шнури їхні, і весь посуд служби їх, і все, що буде зроблене для них, і будуть служити вони.
And the hangings for the open space round the House and the altar, and the curtain for its doorway, with the cords and all the things used for them; whatever is necessary for these, they are to do.
 καὶ τὰ ἱστία τῆς αὐλῆς ὅσα ἐπὶ τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου καὶ τὰ περισσὰ καὶ πάντα τὰ σκευὴ τὰ λειτουργικὰ ὅσα λειτουργοῦσιν ἐν αὐτοῖς ποιήσουσιν
- 27 На наказ Аарона та синів його буде вся служба Гершонових синів щодо всього ношення їхнього та щодо всієї служби їхньої. I доручите їм пильнувати про все, що вони будуть носити.
From the mouth of Aaron and his sons the Gershonites will have word about all the things they are to do and take up; you are to give them their orders.
 κατὰ στόμα ααρων καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ ἔσται ἡ λειτουργία τῶν υἱῶν γεδσων κατὰ πάσας τὰς λειτουργίας αὐτῶν καὶ κατὰ πάντα τὰ ἄρτὰ δι' αὐτῶν καὶ ἐπισκέψη αὐτοῦς ἐξ ὀνομάτων πάντα τὰ ἄρτὰ ὑπ' αὐτῶν

- 28 **Оце служба родів Гершонових синів у скинії заповіту, а їхня сторожа у руці Ітамара, сина священника Ааронового.**
This is the work of the family of the Gershonites in the Tent of meeting, and they will be under the direction of Ithamar, the son of Aaron the priest.
αὕτη ἡ λειτουργία τῶν υἱῶν γεδσων ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου καὶ ἡ φυλακὴ αὐτῶν ἐν χειρὶ ιθαμαρ τοῦ υἱοῦ ααρων τοῦ ἱερέως
- 29 **Синів Мерарієвих за родами їхніми, за домами їхніх батьків перелічиши їх**
The sons of Merari are to be numbered by families, in the order of their fathers' houses;
υἱοὶ μερари κατὰ δῆμους αὐτῶν κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν ἐπισκέψασθε αὐτούς
- 30 **від віку тридцяти літ і вище, й аж до віку п'ятидесяти літ, перелічиши їх кожного, хто здатний для праці, щоб служити в скинії заповіту.**
Every one from thirty to fifty years old who is able to do the work of the Tent of meeting.
ἀπὸ πεντεκαεικοσαετοῦς καὶ ἐπάνω ἕως πεντηκονταετοῦς ἐπισκέψασθε αὐτούς πᾶς ὁ εἰσπορευόμενος λειτουργεῖν τὰ ἔργα τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου
- 31 **А оце те, що вони повинні носити під час їхньої служби в скинії заповіту: дошки скинії, і засуви її, і стовпи її, і підстави її,**
And this is their part in the work of the Tent of meeting: the transport of the boards and the rods of the Tent, with the pillars and their bases;
καὶ ταῦτα τὰ φυλάγματα τῶν αἰρομένων ὑπ' αὐτῶν κατὰ πάντα τὰ ἔργα αὐτῶν ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου τὰς κεφαλίδας τῆς σκηνῆς καὶ τοὺς μοχλοὺς καὶ τοὺς στύλους αὐτῆς καὶ τὰς βάσεις αὐτῆς καὶ τὸ κατακάλυμα καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν καὶ οἱ στύλοι αὐτῶν καὶ τὸ κατακάλυμα τῆς θύρας τῆς σκηνῆς
- 32 **і стовпи подвір'я навколо, і їхні підстави, і їхні кілки, і їхні шнури, зо всіма їхніми речами, і зо всією службою їхньою, і поименно перелічиши речі, що вони дбають про їхнє ношення.**
And the pillars of the open space outside it, with their bases and their nails and cords and all the instruments used, and everything which has to be done there; all the instruments for which they are responsible are to be numbered by name.
καὶ τοὺς στύλους τῆς αὐλῆς κύκλῳ καὶ αἱ βάσεις αὐτῶν καὶ τοὺς στύλους τοῦ καταπέτασματος τῆς πύλης τῆς αὐλῆς καὶ τὰς βάσεις αὐτῶν καὶ τοὺς πασσάλους αὐτῶν καὶ τοὺς κάλους αὐτῶν καὶ πάντα τὰ σκεῦα αὐτῶν καὶ πάντα τὰ λειτουργήματα αὐτῶν ἐξ ὀνομάτων ἐπισκέψασθε αὐτούς καὶ πάντα τὰ σκεῦα τῆς φυλακῆς τῶν αἰρομένων ὑπ' αὐτῶν
- 33 **Оце служба родин синів Мерарієвих щодо всієї їхньої служби в скинії заповіту під рукою Ітамара, сина священника Аарона.**
This is the work which the sons of Merari are to do in connection with the Tent of meeting, under the direction of Ithamar, the son of Aaron the priest.
αὕτη ἡ λειτουργία δήμου υἱῶν μεрари ἐν πᾶσιν τοῖς ἔργοις αὐτῶν ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου ἐν χειρὶ ιθαμαρ υἱοῦ ααρων τοῦ ἱερέως
- 34 **¶ I перелічив Мойсей та Аарон, та начальники громади Кегатових синів за їхніми родами й за домами їхніх батьків**
So Moses and Aaron and the chiefs of the people took in hand the numbering of the sons of the Kohathites, by families, in the order of their fathers' houses;
καὶ ἐπεσκέψατο μουσῆς καὶ ααρων καὶ οἱ ἄρχοντες ἰσραηλ τοὺς υἱοὺς καθ κατὰ δῆμους αὐτῶν κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν
- 35 **від віку тридцяти літ і вище, і аж до віку п'ятидесяти літ, кожного, хто входить до відділу на службу в скинії заповіту.**
Numbering all those from thirty to fifty years old who were able to do the work in the Tent of meeting;
ἀπὸ πεντεκαεικοσαετοῦς καὶ ἐπάνω ἕως πεντηκονταετοῦς πᾶς ὁ εἰσπορευόμενος λειτουργεῖν καὶ ποιεῖν ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου
- 36 **І було їхніх перелічених за їхніми родами дві тисячі сімсот і п'ятдесят.**
And the number of all these was two thousand, seven hundred and fifty.
καὶ ἐγένετο ἡ ἐπίσκεψις αὐτῶν κατὰ δῆμους αὐτῶν δισχιλιοι διακόσιοι πενήκοντα
- 37 **Оце перелічені Кегатових родів, кожен, хто працює в скинії заповіту, що перелічив Мойсей та Аарон за Господнім наказом через Мойсея.**
This is the number of those of the Kohathites who did the work in the Tent of meeting, as they were numbered by Moses and Aaron at the order of the Lord.
αὕτη ἡ ἐπίσκεψις δήμου καθ πᾶς ὁ λειτουργῶν ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου καθὰ ἐπεσκέψατο μουσῆς καὶ ααρων διὰ φωνῆς κυρίου ἐν χειρὶ μουσῆ
- 38 **А перелічені Гершонових синів за своїми родами та за домами своїх батьків**
And those of the sons of Gershon who were numbered by families,
καὶ ἐπεσκέπησαν υἱοὶ γεδσων κατὰ δῆμους αὐτῶν κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν
- 39 **від віку тридцяти літ і вище, і аж до віку п'ятидесяти літ, кожен, хто входить до відділу на службу в скинії заповіту,**
All those from thirty to fifty years old who were able to do the work in the Tent of meeting,
ἀπὸ πεντεκαεικοσαετοῦς καὶ ἐπάνω ἕως πεντηκονταετοῦς πᾶς ὁ εἰσπορευόμενος λειτουργεῖν καὶ ποιεῖν τὰ ἔργα ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου
- 40 **і було їхніх перелічених за родами їхніми, за домами своїх батьків дві тисячі й шістсот і тридцять.**
Who were numbered by families in the order of their fathers' houses, were two thousand, six hundred and thirty.
καὶ ἐγένετο ἡ ἐπίσκεψις αὐτῶν κατὰ δῆμους αὐτῶν κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν δισχιλιοι ἑξακόσιοι τριάκοντα

- 41 **Оце перелічені родів Гершонових синів, кожен, хто працює в скинії заповіту, що перелічив Мойсей та Аарон за Господнім наказом.**
This is the number of the sons of Gershon who did the work in the Tent of meeting, as they were numbered by Moses and Aaron at the order of the Lord.
αὐτῆ ἡ ἐπίσκεψις δήμου υἱῶν γεδσον πᾶς ὁ λειτουργῶν ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου οὗς ἐπεσκέψατο μουσῆς καὶ ααρων διὰ φωνῆς κυρίου ἐν χειρὶ μουσῆ
- 42 **А перелічені родів синів Мерарієвих за їхніми родами, за домами своїх батьків**
And those of the sons of Merari who were numbered by families, in the order of their fathers' houses,
ἐπεσκέπησαν δὲ καὶ δῆμος υἱῶν μερари κατὰ δήμους αὐτῶν κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν
- 43 **від віку тридцяти літ і вище, і аж до віку п'ятдесяти літ, кожен, хто входить до відділу на службу в скинії заповіту,**
All those from thirty to fifty years old who did the work in the Tent of meeting,
ἀπὸ πεντεκαεικοσαετοῦς καὶ ἐπάνω ἕως πεντηκονταετοῦς πᾶς ὁ εἰσπορευόμενος λειτουργεῖν πρὸς τὰ ἔργα τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου
- 44 **і було їхніх перелічених за родами їхніми три тисячі й двісті.**
Who were numbered by families, were three thousand, two hundred.
καὶ ἐγενήθη ἡ ἐπίσκεψις αὐτῶν κατὰ δήμους αὐτῶν κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν τρισχίλιοι καὶ διακόσιοι
- 45 **Оце перелічені родів синів Мерарієвих, що перелічив Мойсей та Аарон за Господнім наказом через Мойсея.**
This is the number of the sons of Merari, numbered by Moses and Aaron at the order of the Lord.
αὐτῆ ἡ ἐπίσκεψις δήμου υἱῶν μεрари οὗς ἐπεσκέψατο μουσῆς καὶ ααρων διὰ φωνῆς κυρίου ἐν χειρὶ μουσῆ
- 46 **Усі перелічені Левити, кого перелічив Мойсей й Аарон та Ізраїлеві начальники, за родами своїми, за домами своїх батьків**
And all the Levites who were numbered by Moses and Aaron and the chiefs of the people, by families, in the order of their fathers' houses,
πάντες οἱ ἐπισκεμμένοι οὗς ἐπεσκέψατο μουσῆς καὶ ααρων καὶ οἱ ἄρχοντες ἰσραηλ τοὺς λευίτας κατὰ δήμους κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν
- 47 **від віку тридцяти літ і вище, і аж до віку п'ятдесяти літ, кожен, хто входить, щоб виконувати працю служби й працю ношення в скинії заповіту,**
Those from thirty to fifty years old who were able to do the work of the Tent of meeting and of its transport,
ἀπὸ πεντεκαεικοσαετοῦς καὶ ἐπάνω ἕως πεντηκονταετοῦς πᾶς ὁ εἰσπορευόμενος πρὸς τὸ ἔργον τῶν ἔργων καὶ τὰ ἔργα τὰ αἰρόμενα ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου
- 48 **і було їхніх перелічених вісім тисяч і п'ятсот і вісімдесят.**
Came to eight thousand, five hundred and eighty.
καὶ ἐγενήθησαν οἱ ἐπισκεπέντες ὀκτακισχίλιοι πεντακόσιοι ὀγδοήκοντα
- 49 **За Господнім наказом перелічено їх через Мойсея кожного на службі його та на ношенні його. І були перелічені, як Господь наказав був Мойсесві.**
At the order of the Lord they were numbered by Moses, every one in relation to his work and to his part in the transport; so they were numbered by Moses at the order of the Lord.
διὰ φωνῆς κυρίου ἐπεσκέψατο αὐτοὺς ἐν χειρὶ μουσῆ ἄνδρα κατ' ἄνδρα ἐπὶ τῶν ἔργων αὐτῶν καὶ ἐπὶ ὧν αἴρουσιν αὐτοὶ καὶ ἐπεσκέπησαν ὃν τρόπον συνέταξεν κύριος τῷ μουσῆ
- 1 ¶ **І Господь промовляв до Мойсея, говорячи:**
And the Lord said to Moses,
καὶ ἐλάλησεν κύριος πρὸς μουσῆν λέγων
- 2 **Накажи Ізраїлевим синам, і нехай повисилають з табору кожного прокаженого, і кожного течивого, і кожного нечистого через доторкнення до мертвого тіла.**
Give orders to the children of Israel to put outside the tent-circle every leper, and anyone who has any sort of flow from his body, and anyone who is unclean from the touch of the dead;
πρόσταξον τοῖς υἱοῖς ἰσραηλ καὶ ἐξασπείλατώσαν ἐκ τῆς παρεμβολῆς πάντα λεπρὸν καὶ πάντα γονορροῖ καὶ πάντα ἀκάθαρτον ἐπὶ ψυχῇ
- 3 **І чоловіка й жінку будете висилати, поза табір будете висилати їх, і вони не занечистять таборів своїх, що Я серед них пробуваю.**
Male or female they are to be put outside the tent-circle, so that they may not make unclean my resting-place among them.
ἀπὸ ἀρσενικοῦ ἕως θηλυκοῦ ἐξασπείλατε ἐξω τῆς παρεμβολῆς καὶ οὐ μὴ μιανούσιν τὰς παρεμβολὰς αὐτῶν ἐν οἷς ἐγὼ καταγίνομαι ἐν αὐτοῖς
- 4 **І зробили так Ізраїлеві сини, і повисилали їх поза табір, як Господь промовляв був Мойсесві, так зробили Ізраїлеві сини.**
So the children of Israel did as the Lord had said to Moses, and put them outside the tent-circle.
καὶ ἐποίησαν οὕτως οἱ υἱοὶ ἰσραηλ καὶ ἐξασπέειλαν αὐτοὺς ἐξω τῆς παρεμβολῆς καθὰ ἐλάλησεν κύριος τῷ μουσῆ οὕτως ἐποίησαν οἱ υἱοὶ ἰσραηλ
- 5 **І Господь промовляв до Мойсея, говорячи:**
And the Lord said to Moses,
καὶ ἐλάλησεν κύριος πρὸς μουσῆν λέγων

- 6 Промовляй до Ізраїлевих синів: Чоловік або жінка, коли зробить який людський гріх, чинячи тим спроневерення проти Господа, і завинить душа та,
Say to the children of Israel, If a man or a woman does any of the sins of men, going against the word of the Lord, and is in the wrong;
λάλησον τοῖς υἱοῖς ἰσραηλ λέγων ἀνὴρ ἢ γυνὴ ὅστις ἐὰν ποιῆσῃ ἀπὸ τῶν ἁμαρτιῶν τῶν ἀνθρωπίνων καὶ παρίδῃ παρίδῃ καὶ πλημμελήσῃ ἡ ψυχὴ ἐκεῖνη
- 7 то вони визнають свій гріх, що зробили, і кожен зверне найперше ціну провини своєї, і додасть до неї п'ятину її, та й дасть тому, кому завинив він.
Let them say openly what they have done; and make payment for the wrong done, with the addition of a fifth part, and give it to him to whom the wrong was done.
ἐξαγορεύσει τὴν ἁμαρτίαν ἣν ἐποίησεν καὶ ἀποδώσει τὴν πλημμέλειαν τὸ κεφάλαιον καὶ τὸ ἐπίπεμπτον αὐτοῦ προσθήσει ἐπ' αὐτὸ καὶ ἀποδώσει τίνι ἐπλημμέλησεν αὐτῷ
- 8 А якщо в того чоловіка нема викупника, щоб йому звернути ту ціну провини, то провинна та буде звернена Господеві, і буде це священникові, опріч барана очищення, що ним очистити його.
But if the man has no relation to whom the payment may be made, then the payment for sin made to the Lord will be the priest's, in addition to the sheep offered to take away his sin.
ἐὰν δὲ μὴ ᾖ τῷ ἀνθρώπῳ ὁ ἀγχιστεύων ὥστε ἀποδοῦναι αὐτῷ τὸ πλημμέλημα πρὸς αὐτόν τὸ πλημμέλημα τὸ ἀποδιδόμενον κυρίῳ τῷ ἱερεῖ ἔσται πλὴν τοῦ κριοῦ τοῦ ἱλασμοῦ δι' οὗ ἐξίλασται ἐν αὐτῷ περὶ αὐτοῦ
- 9 А кожне приношення зо всяких святощів Ізраїлевих синів, що принесуть священникові, буде йому.
And every offering lifted up of all the holy things which the children of Israel give to the priest, will be his.
καὶ πάντα ἀπαρχὴ κατὰ πάντα τὰ ἁγιαζόμενα ἐν υἱοῖς ἰσραηλ ὅσα ἂν προσφέρωσιν τῷ κυρίῳ τῷ ἱερεῖ αὐτῷ ἔσται
- 10 І що хто посвятить, буде йому. Що хто дасть священникові, буде йому.
And every man's holy things will be his: whatever a man gives to the priest will be his.
καὶ ἐκάστου τὰ ἁγιασμένα αὐτοῦ ἔσται ἀνὴρ ὃς ἐὰν δῶ τῷ ἱερεῖ αὐτῷ ἔσται
- 11 ¶ І Господь промовляв до Мойсея, говорячи:
And the Lord said to Moses,
καὶ ἐλάλησεν κύριος πρὸς μουσῆν λέγων
- 12 Промовляй до Ізраїлевих синів і скажи їм: Кожен чоловік, коли жінка його зрадить і спроневерить його,
Say to the children of Israel, If any man's wife does wrong, sinning against him
λάλησον τοῖς υἱοῖς ἰσραηλ καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς ἀνδρὸς ἀνδρὸς ἐὰν παραβῇ ἡ γυνὴ αὐτοῦ καὶ παρίδῃ αὐτόν ὑπεριδοῦσα
- 13 і буде хто злягатися з нею і буде затасне від очей її чоловіка, і буде заховане, і вона занечиститься, а свідка проти неї нема, і вона не буде схоплена,
By taking as her lover another man, and keeps it secret so that her husband has no knowledge of it, and there is no witness against her, and she is not taken in the act;
καὶ κοιμηθῇ τις μετ' αὐτῆς κοίτην σπέρματος καὶ λάθῃ ἐξ ὀφθαλμῶν τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς καὶ κρύψῃ αὐτὴ δὲ ᾗ μεμαμμένη καὶ μάρτυς μὴ ᾖ μετ' αὐτῆς καὶ αὐτὴ μὴ ᾖ συναλημμένη
- 14 та на ньому перейде дух ревнощів, і він буде ревнивий за свою жінку, що вона занечистена; або перейде на ньому дух ревнощів, і він буде ревнивий за свою жінку, а вона не була занечистена,
If the spirit of doubt comes into her husband's heart, and he has doubts of his wife, with good cause; or if he has doubts of her without cause:
καὶ ἐπέλθῃ αὐτῷ πνεῦμα ζηλώσεως καὶ ζηλώσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ αὐτὴ δὲ μεμιάται ἢ ἐπέλθῃ αὐτῷ πνεῦμα ζηλώσεως καὶ ζηλώσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ αὐτὴ δὲ μὴ ᾖ μεμαμμένη
- 15 то приведе той чоловік свою жінку до священника, і принесе за неї жертву її, десятю частину ефи ячної муки, оливи на неї виллє, і не дасть на неї ладану, бо це хлібна жертва ревнощів, жертва пригадувальна, що пригадує провину.
Then let him take her to the priest, offering for her the tenth part of an ephah of barley meal, without oil or perfume; for it is a meal offering of a bitter spirit, a meal offering keeping wrongdoing in mind.
καὶ ἄξει ὁ ἀνθρώπος τὴν γυναῖκα αὐτοῦ πρὸς τὸν ἱερέα καὶ προσοίσει τὸ δῶρον περὶ αὐτῆς τὸ δέκατον τοῦ οἴφῃ ἄλευρον κρίθινον οὐκ ἐπιχεεῖ ἐπ' αὐτὸ ἔλαιον οὐδὲ ἐπιθήσει ἐπ' αὐτὸ λίβανον ἔστιν γὰρ θυσία ζηλοτυπίας θυσία μνημοσύνου ἀναμνησκουσα ἁμαρτίαν
- 16 І священник приведе її, і поставить перед Господнім лицем.
And the priest will make her come near and put her before the Lord;
καὶ προσάξει αὐτὴν ὁ ἱερεὺς καὶ στήσει αὐτὴν ἐναντι κυρίου
- 17 І візьме священник святої води в глиняну посудину, і порохи, що буде на долівці скрині, візьме священник, та й дасть до води.
And the priest will take holy water in a pot and put in it dust from the floor of the House;
καὶ λήμψεται ὁ ἱερεὺς ὕδωρ καθαρὸν ζῶν ἐν ἀγγείῳ ὀστρακίῳ καὶ τῆς γῆς τῆς οὔσης ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου καὶ λαβὼν ὁ ἱερεὺς ἐμβαλεῖ εἰς τὸ ὕδωρ

- 18 I поставить священник ту жінку перед лицем Господнім, і відкрис голову тієї жінки, і дасть на руки її хлібну жертву пригадувальну, це хлібна жертва ревнощів. А в руці священника буде гірка вода, що наводить прокляття.
And he will make the woman come before the Lord with her hair loose, and will put the meal offering, the offering of a bitter spirit, in her hands; and the priest will take in his hand the bitter water causing the curse;
 και στήσει ὁ ἱερεὺς τὴν γυναῖκα ἔναντι κυρίου καὶ ἀποκαλύψει τὴν κεφαλὴν τῆς γυναίκος καὶ δώσει ἐπὶ τὰς χεῖρας αὐτῆς τὴν θυσίαν τοῦ μνημοσύνου τὴν θυσίαν τῆς ζηλοτυπίας ἐν δὲ τῇ χειρὶ τοῦ ἱερέως ἔσται τὸ ὕδωρ τοῦ ἐλεγμοῦ τοῦ ἐπικαταρωμένου τούτου
- 19 I закляне її священник та й скаже до жінки: Якщо ніхто не лежав із тобою, і якщо ти не зрадила нечистим гріхом, живши з чоловіком своїм, очистишься від гіркої води, що наводить прокляття!
And he will make her take an oath, and say to her, If no man has been your lover and you have not been with another in place of your husband, you are free from this bitter water causing the curse;
 και ὀρκιεῖ αὐτὴν ὁ ἱερεὺς καὶ ἐρεῖ τῇ γυναίκει εἰ μὴ κεκοίμηται τις μετὰ σοῦ εἰ μὴ παραβέβηκας μιανθῆναι ὑπὸ τὸν ἄνδρα τὸν σεαυτῆς ἀθήα ἴσθαι ἀπὸ τοῦ ὕδατος τοῦ ἐλεγμοῦ τοῦ ἐπικαταρωμένου τούτου
- 20 А коли ж ти зрадила, живши з чоловіком своїм, і коли ти занечистилась, і хтось злігся з тобою, крім твого чоловіка,
But if you have been with another in place of your husband and have made yourself unclean with a lover:
 εἰ δὲ σὺ παραβέβηκας ὑπ' ἄνδρὸς οὐσα ἢ μεμίανσαι καὶ ἔδωκέν τις τὴν κοίτην αὐτοῦ ἐν σοὶ πλὴν τοῦ ἀνδρός σου
- 21 і закляне священник ту жінку клятвою прокляття, і скаже священник тій жінці: Нехай дасть тебе Господь на прокляття та клятву серед народу твого тим, що Господь зробить стегно твоє опалим, а живіт твій напухлим,
Then the priest will put the oath of the curse on the woman, and say to her, May the Lord make you a curse and an oath among your people, sending on you wasting of the legs and disease of the stomach;
 και ὀρκιεῖ ὁ ἱερεὺς τὴν γυναῖκα ἐν τοῖς ὄρκοις τῆς ἀράς ταύτης καὶ ἐρεῖ ὁ ἱερεὺς τῇ γυναίκει δόξη κύριός σε ἐν ἀρᾷ καὶ ἐνόρκιον ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ σου ἐν τῷ δοῦναι κύριον τὸν μηρόν σου διαπεπτωκὸν ὅτα καὶ τὴν κοιλίαν σου πεπρησμένην
- 22 і ввійде ця вода, що наводить прокляття, до нутра твого, щоб зробити живіт напухлим, і щоб зробити стегно опалим. А жінка та скаже: Амінь, амінь!
And this water of the curse will go into your body, causing disease of your stomach and wasting of your legs: and the woman will say, So be it.
 και εἰσελεύσεται τὸ ὕδωρ τὸ ἐπικαταρωμένον τοῦτο εἰς τὴν κοιλίαν σου πρῆσαι γαστέρα καὶ διαπεσεῖν μηρόν σου καὶ ἐρεῖ ἡ γυνὴ γένοιτο γένοιτο
- 23 I напише священник ті прокляття на зоші, й обмис гіркою водою,
And the priest will put these curses in a book, washing out the writing with the bitter water;
 και γράψει ὁ ἱερεὺς τὰς ἀράς ταύτας εἰς βιβλίον καὶ ἐξαλείψει εἰς τὸ ὕδωρ τοῦ ἐλεγμοῦ τοῦ ἐπικαταρωμένου
- 24 і напоїть ту жінку гіркою водою, що наводить прокляття; і ввійде в неї та вода, що наводить прокляття, і дає гіркий біль.
And he will give to the woman the bitter water for drink; and the bitter water causing the curse will go into her.
 και ποτιεῖ τὴν γυναῖκα τὸ ὕδωρ τοῦ ἐλεγμοῦ τοῦ ἐπικαταρωμένου καὶ εἰσελεύσεται εἰς αὐτὴν τὸ ὕδωρ τὸ ἐπικαταρωμένον τοῦ ἐλεγμοῦ
- 25 I візьме священник із руки тієї жінки ту хлібну жертву ревнощів, і буде колихати ту хлібну жертву перед Господнім лицем, та й принесе її до жертівника.
And the priest will take from her hand the meal offering of doubt, waving it before the Lord, and will take it to the altar;
 και λήμψεται ὁ ἱερεὺς ἐκ χειρὸς τῆς γυναίκος τὴν θυσίαν τῆς ζηλοτυπίας καὶ ἐπιθήσει τὴν θυσίαν ἔναντι κυρίου καὶ προσοίσει αὐτὴν πρὸς τὸ θυσιαστήριον
- 26 I візьме священник жменю з хлібної жертви, як пригадувальну частину, та й спалить на жертівнику. А потім напоїть ту жінку водою.
And he will take some of it in his hand, burning it on the altar as a sign, and then he will give the woman the bitter water.
 και δράζεται ὁ ἱερεὺς ἀπὸ τῆς θυσίας τὸ μνημόσυνον αὐτῆς καὶ ἀνοίσει αὐτὸ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον καὶ μετὰ ταῦτα ποτιεῖ τὴν γυναῖκα τὸ ὕδωρ
- 27 I напоїть водою, і станеться, якщо була вона занечистена й спроневірила своєму чоловікові, то ввійде в неї та вода, що наводить прокляття, і дасть гіркий біль, і опухне живіт її, і западе стегно її, і стане та жінка прокляттям серед народу свого.
And it will be that if the woman has become unclean, sinning against her husband, when she has taken the bitter water it will go into her body, causing disease of the stomach and wasting of the legs, and she will be a curse among her people.
 και ἔσται ἐὰν ἡ μεμιανθῆναι καὶ λήθῃ λάθῃ τὸν ἄνδρα αὐτῆς καὶ εἰσελεύσεται εἰς αὐτὴν τὸ ὕδωρ τοῦ ἐλεγμοῦ τὸ ἐπικαταρωμένον καὶ πρησθήσεται τὴν κοιλίαν καὶ διαπεσεῖται ὁ μηρὸς αὐτῆς καὶ ἔσται ἡ γυνὴ εἰς ἀρὰν ἐν τῷ λαῷ αὐτῆς
- 28 А якщо та жінка не була занечистена, і чиста вона, то буде очищена, і буде здатна родити дітей.
But if she is clean she will be free and will have offspring.
 ἐὰν δὲ μὴ μιανθῇ ἡ γυνὴ καὶ καθαρὰ ἦ καὶ ἀθήα ἔσται καὶ ἐκσπερματιεῖ σπέρμα

- 29 **Оце закон про ревности, коли зрадить жінка чоловікові своєму, і занечиститься,**
This is the law for testing a wife who goes with another in place of her husband and becomes unclean;
 οὗτος ὁ νόμος τῆς ζηλοτυπίας ᾧ ἐὰν παραβῆ ἡ γυνὴ ὑπ' ἄνδρὸς οὕσα καὶ μιανθῆ
- 30 **або коли на чоловіка найде дух ревности, і він буде ревнивий за жінку свою, то поставить ту жінку перед Господнім лицем, а священник виконає над нею весь цей закон.**
Or for a husband who, in a bitter spirit, has doubts in his heart about his wife; let him take her to the priest, who will put in force this law.
 ἢ ἄνθρωπος ᾧ ἐὰν ἐπέλθῃ ἐπ' αὐτὸν πνεῦμα ζηλώσεως καὶ ζηλώσῃ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ στήσει τὴν γυναῖκα αὐτοῦ ἔναντι κυρίου καὶ ποιήσει αὐτῇ ὁ ἱερεὺς πάντα τὸν νόμον τοῦτον
- 31 **І буде очищений той чоловік від гріха, а жінка та понесе свій гріх.**
Then the man will be free from all wrong, and the woman's sin will be on her.
 καὶ ἀθῶος ἔσται ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ ἁμαρτίας καὶ ἡ γυνὴ ἐκείνη λήμψεται τὴν ἁμαρτίαν αὐτῆς
- 1 ¶ **І Господь промовляв до Мойсея, говорячи:**
And the Lord said to Moses,
 καὶ ἐλάλησεν κύριος πρὸς μουσῆν λέγων
- 2 **Промовляй до Ізраїлевих синів, і скажи їм: Чоловік або жінка, коли вирішиться скласти обітницю назіра, щоб посвятити себе Господеві,**
Say to the children of Israel, If a man or a woman takes an oath to keep himself separate and give himself to the Lord;
 λάλησον τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτοὺς ἀνὴρ ἢ γυνὴ ὅς ἐὰν μεγάλως εὐξήται εὐχὴν ἀφαιγνίσασθαι ἀγνεῖαν κυρίῳ
- 3 **то він стримається від вина та п'яного напою, не буде пити оцту винного та оцту з п'яного напою, і жодного виноградного соку не питиме, і не їстиме ані свіжого, ані сухого винограду.**
He is to keep himself from wine and strong drink, and take no mixed wine or strong drink or any drink made from grapes, or any grapes, green or dry.
 ἀπὸ οἴνου καὶ σικερα ἀγνισθήσεται ἀπὸ οἴνου καὶ ὄξος ἐξ οἴνου καὶ ὄξος ἐκ σικερα οὐ πίεται καὶ ὅσα κατεργάζεται ἐκ σταφυλῆς οὐ πίεται καὶ σταφυλὴν πρόσφατον καὶ σταφίδα οὐ φάγεται
- 4 **Усі дні посвячення свого не буде він їсти нічого, що зроблене з винограду, від зернят аж до лущиння.**
All the time he is separate he may take nothing made from the grape-vine, from its seeds to its skin.
 πάσας τὰς ἡμέρας τῆς εὐχῆς αὐτοῦ ἀπὸ πάντων ὅσα γίνεται ἐξ ἀμπέλου οἶνον ἀπὸ στεμφύλων ἕως γιγάρτου οὐ φάγεται
- 5 **Усі дні його посвячення на назіра бритва не торкнеться голови його; аж до виповнення днів, що посвятить Господеві, він буде святий, мусить запусити волосся голови своєї!**
All the time he is under his oath let no blade come near his head; till the days while he is separate are ended he is holy and his hair may not be cut.
 πάσας τὰς ἡμέρας τῆς εὐχῆς τοῦ ἀγνισμοῦ ξυρὸν οὐκ ἐπελεύσεται ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἕως ἂν πληρωθῶσιν αἱ ἡμέραι ὅσας ἠῤῥατο κυρίῳ ἅγιος ἔσται τρέφων κόμην τρίχα κεφαλῆς
- 6 **Усі дні посвячення його Господеві не підійде він до мертвого тіла,**
All the time he is separate he may not come near any dead body.
 πάσας τὰς ἡμέρας τῆς εὐχῆς κυρίου ἐπὶ πάσῃ ψυχῇ τετελευτηκυῖα οὐκ εἰσελεύσεται
- 7 **навіть через батька свого та через матір свою, через брата свого та через сестру свою не занечиститься ними, коли б вони померли, бо на голові його посвячення Богу його.**
He may not make himself unclean for his father or his mother, his sister or his brother, if death comes to them; because he is under an oath to keep himself separate for God.
 ἐπὶ πατρὶ καὶ ἐπὶ μητρὶ καὶ ἐπ' ἀδελφῷ καὶ ἐπ' ἀδελφῇ οὐ μιανθήσεται ἐπ' αὐτοῖς ἀποθανόντων αὐτῶν ὅτι εὐχὴ θεοῦ αὐτοῦ ἐπ' αὐτῷ ἐπὶ κεφαλῆς αὐτοῦ
- 8 **Усі дні посвячення його святий він для Господа.**
All the time he is separate he is holy to the Lord.
 πάσας τὰς ἡμέρας τῆς εὐχῆς αὐτοῦ ἅγιος ἔσται κυρίῳ
- 9 **А коли хто помре при ньому несподівано нагло, і він занечистить цим голову свого посвячення, то оголить голову свою в день очищення свого, сьомого дня оголить її.**
If death comes suddenly to a man at his side, so that he becomes unclean, let his hair be cut off on the day when he is made clean, on the seventh day.
 ἐὰν δέ τις ἀποθάνῃ ἐξάπινα ἐπ' αὐτῷ παραχρῆμα μιανθήσεται ἡ κεφαλὴ εὐχῆς αὐτοῦ καὶ ξυρήσεται τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἢ ἂν ἡμέρα καθαρισθῆ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ξυρηθήσεται
- 10 **А восьмого дня він принесе дві горлиці або двох голубенят до священника до входу скинії заповіді.**
And on the eighth day let him take to the priest, at the door of the Tent of meeting, two doves or two young pigeons;
 καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ οἴσει δύο τρυγόνας ἢ δύο νεοσσούς περιστερῶν πρὸς τὸν ἱερέα ἐπὶ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου
- 11 **І священник принесе одне на жертву за гріх, а одне на цілопалення, і очистить його з того, що занечистився він мертвим тілом, і посвятить його голову того дня.**
And the priest will give one for a sin-offering and the other for a burned offering to take away the sin which came on him on account of the dead, and he will make his head holy that same day.
 καὶ ποιήσει ὁ ἱερεὺς μίαν περὶ ἁμαρτίας καὶ μίαν εἰς ὀλοκαύτωμα καὶ ἐξιλάσεται περὶ αὐτοῦ ὁ ἱερεὺς περὶ ὧν ἡμαρτεν περὶ τῆς ψυχῆς καὶ ἀγιάσει τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ

- 12 I почне він знову дні посвячення свого Господеві, і принесе однорічне ягня на жертву за провину. А перші дні його будуть надаремні, бо занечистилося його посвячення.
And he will give to the Lord his days of being separate, offering a he-lamb of the first year as an offering for error: but the earlier days will be a loss, because he became unclean.
 ἢ ἡγιασθη κυρίῳ τὰς ἡμέρας τῆς εὐχῆς καὶ προσάξει ἄμνον ἐνιαύσιον εἰς πλημμέλειαν καὶ αἱ ἡμέραι αἱ πρότεροι ἄλογοι ἔσονται ὅτι ἐμίανθη κεφαλὴ εὐχῆς αὐτοῦ
- 13 I оце закон про назіра: того дня, коли виповнюються дні його посвячення, священник приведе його до входу скинії заповіду.
And this is the law for him who is separate, when the necessary days are ended: he is to come to the door of the Tent of meeting,
 καὶ οὗτος ὁ νόμος τοῦ εὐξαμένου ἢ ἂν ἡμέρα πληρώσῃ ἡμέρας εὐχῆς αὐτοῦ προσοίσει αὐτὸς παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου
- 14 I принесе він Господеві жертву свою, одне безвадне однорічне ягня на цілопалення, і одну безвадну однорічну вівцю на жертву за гріх, і одного безвадного барана на жертву миру,
And make his offering to the Lord; one he-lamb of the first year, without a mark, for a burned offering, and one female lamb of the first year, without a mark, for a sin-offering, and one male sheep, without a mark, for peace-offerings,
 καὶ προσάξει τὸ δῶρον αὐτοῦ κυρίῳ ἄμνον ἐνιαύσιον ἄμωμον ἓνα εἰς ὀλοκαύτωσιν καὶ ἀμνάδα ἐνιαυσίαν ἄμωμον μίαν εἰς ἁμαρτίαν καὶ κριὸν ἓνα ἄμωμον εἰς σωτήριον
- 15 і кіш опрісноків із пшеничної муки, калачі, мішані в оливі, і прісні коржі, помазані оливою, і хлібці їхню жертву, і їхні литі жертви.
And a basket of unleavened bread, cakes of the best meal mixed with oil, and thin unleavened cakes covered with oil, with their meal offering and drink offerings.
 καὶ κανοὺν ἄζυμων σμιδάλεως ἄρτους ἀναπεποιημένους ἐν ἐλαίῳ καὶ λάγανα ἄζυμα κεχρισμένα ἐν ἐλαίῳ καὶ θυσία αὐτῶν καὶ σπονδὴ αὐτῶν
- 16 I принесе священник перед Господнє лице, і принесе його жертву за гріх та його цілопалення.
And the priest will take them before the Lord, and make his sin-offering and his burned offering;
 καὶ προσοίσει ὁ ἱερεὺς ἔναντι κυρίου καὶ ποιήσει τὸ περὶ ἁμαρτίας αὐτοῦ καὶ τὸ ὀλοκαύτωμα αὐτοῦ
- 17 А барана принесе мирною жертвою для Господа на коші опрісноків, і священник принесе його хлібну жертву та його жертву литу.
Giving the sheep of the peace-offerings, with the basket of unleavened bread; and at the same time, the priest will make his meal offering and his drink offering.
 καὶ τὸν κριὸν ποιήσει θυσίαν σωτηρίου κυρίῳ ἐπὶ τῷ κανῶ τῶν ἄζυμων καὶ ποιήσει ὁ ἱερεὺς τὴν θυσίαν αὐτοῦ καὶ τὴν σπονδὴν αὐτοῦ
- 18 I оголить той назір голову свого посвячення у входу скинії заповіду, і візьме волосся голови свого посвячення та й покладе на огонь, що під мирною жертвою.
Then let his long hair, the sign of his oath, be cut off at the door of the Tent of meeting, and let him put it on the fire on which the peace-offerings are burning.
 καὶ ξυρήσεται ὁ ἠγμένος παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου τὴν κεφαλὴν τῆς εὐχῆς αὐτοῦ καὶ ἐπιθήσει τὰς τρίχας ἐπὶ τὸ πῦρ ὃ ἐστὶν ὑπὸ τὴν θυσίαν τοῦ σωτηρίου
- 19 I візьме священник варену лопатку з барана, і одного прісного калача з коша, і одного прісного коржика, та й дасть на долоні назіра, як він оголить голову свого посвячення.
And the priest will take the cooked leg of the sheep and one unleavened cake and one thin cake out of the basket, and put them on the hands of the separate one after his hair has been cut,
 καὶ λήμψεται ὁ ἱερεὺς τὸν βραχίονα ἐφθὸν ἀπὸ τοῦ κριοῦ καὶ ἄρτον ἓνα ἄζυμον ἀπὸ τοῦ κανοῦ καὶ λάγανον ἄζυμον ἓν καὶ ἐπιθήσει ἐπὶ τὰς χεῖρας τοῦ ἠγμένου μετὰ τὸ ξυρήσασθαι αὐτὸν τὴν εὐχὴν αὐτοῦ
- 20 I священник буде колихати їх, як колихання перед Господнім лицем. Це святощ для священника, понад груди́ну колихання й понад стегно приношення. А по цьому той назір може пити вино.
Waving them for a wave offering before the Lord; this is holy for the priest, together with the waved breast and the leg which is lifted up; after that, the man may take wine.
 καὶ προσοίσει αὐτὰ ὁ ἱερεὺς ἐπίθεμα ἔναντι κυρίου ἅγιον ἔσται τῷ ἱερεῖ ἐπὶ τοῦ στηθυνίου τοῦ ἐπιθέματος καὶ ἐπὶ τοῦ βραχίονος τοῦ ἀφαιρέματος καὶ μετὰ ταῦτα πίνεται ὁ ἠγμένος οἶνον
- 21 Оце закон про назіра, що обіцяє свою жертву Господеві за свос посвячення, крім того, на що спроможна рука його. За обітницею своєю, що обіцює, так він зробить за законом про посвячення його.
This is the law for him who takes an oath to keep himself separate, and for his offering to the Lord on that account, in addition to what he may be able to get; this is the law of his oath, which he will have to keep.
 οὗτος ὁ νόμος τοῦ εὐξαμένου ὃς ἂν εὐξῆται κυρίῳ δῶρον αὐτοῦ κυρίῳ περὶ τῆς εὐχῆς χωρὶς ὧν ἂν εὐρὴ ἡ χεὶρ αὐτοῦ κατὰ δύναμιν τῆς εὐχῆς αὐτοῦ ἢν ἂν εὐξῆται κατὰ νόμον ἀγνείας
- 22 ¶ I Господь промовляв до Мойсея, говорячи:
And the Lord said to Moses,
 καὶ ἐλάλησεν κύριος πρὸς μοϋσῆν λέγων
- 23 Промовляй до Аарона та до синів його, говорячи: Так благословляйте Израїлевих синів, говорячи їм:
Say to Aaron and his sons, These are the words of blessing which are to be used by you in blessing the children of Israel; say to them,
 λάλησον ααρων καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ λέγων οὕτως εὐλογήσετε τοὺς υἱοὺς ἰσραηλ λέγοντες αὐτοῖς καὶ ἐπιθήσουσιν τὸ ὄνομά μου ἐπὶ τοὺς υἱοὺς ἰσραηλ καὶ ἐγὼ κύριος εὐλογήσω αὐτούς
- 24 Нехай Господь поблагословить тебе, і нехай Він тебе стереже!
May the Lord send his blessing on you and keep you:
 εὐλογήσει σε κύριος καὶ φυλάξει σε

- 25 Нехай Господь засяє на тебе лицем Своім, і нехай буде милостивий до тебе!
 May the light of the Lord's face be shining on you in grace:
 ἐπιφάναι κύριος τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ σέ καὶ ἐλεῆσαι σε
- 26 Нехай Господь зверне на тебе лице Своє, і хай дасть тобі мир!
 May the Lord's approval be resting on you and may he give you peace.
 ἐπάραι κύριος τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ σέ καὶ δόξῃ σοι εἰρήνην
- 1 ¶ I сталося того дня, коли Мойсей закінчив ставити скинію, і помазав її, і посвятив її та всі речі її, і жертівника та всі речі його, і помазав їх та посвятив їх,
 And when Moses had put up the House completely, and had put oil on it and made it holy, with all the things in it, and had made the altar and all its vessels holy with oil;
 καὶ ἐγένετο ἡ ἡμέρα συνετέλεσεν μουσῆς ὥστε ἀναστήσαι τὴν σκηνὴν καὶ ἐχρίσεν αὐτὴν καὶ ἡγίασεν αὐτὴν καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῆς καὶ τὸ θυσιαστήριον καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτοῦ καὶ ἐχρίσεν αὐτὰ καὶ ἡγίασεν αὐτὰ
- 2 то поприносили Ізраїлеві начальники, голови домів своїх батьків, вони начальники племен, вони ті, що стояли над переліком,
 Then the chiefs of Israel, the heads of their fathers' houses, made offerings; these were the chiefs of the tribes, who were over those who were numbered.
 καὶ προσήνεγκαν οἱ ἄρχοντες ἰσραηλ δώδεκα ἄρχοντες οἴκων πατριῶν αὐτῶν οὗτοι ἄρχοντες φυλῶν οὗτοι οἱ παρεστηκότες ἐπὶ τῆς ἐπισκοπῆς
- 3 і принесли свою жертву перед Господнє лице: шість критих возів, і дванадцять волів, віз на двох начальників, а віл на одного, і поставили їх перед скинію.
 And they came with their offerings before the Lord, six covered carts and twelve oxen; a cart for every two of the chiefs, and for every one an ox.
 καὶ ἤνεγκαν τὰ δῶρα αὐτῶν ἐναντὶ κυρίου ἕξ ἀμάξας λαμπηνικὰς καὶ δώδεκα βόας ἄμαξαν παρὰ δύο ἀρχόντων καὶ μόσχον παρὰ ἐκάστου καὶ προσήγαγον ἐναντίον τῆς σκηνῆς
- 4 I промовив Господь до Мойсея, говорячи:
 And the Lord said to Moses,
 καὶ εἶπεν κύριος πρὸς μουσῆν λέγων
- 5 Візьми від них, і будуть вони, щоб виконувати службу скинії заповіді, і даси їх Левитам, кожному за службою його.
 Take the things from them, to be used for the work of the Tent of meeting; and give them to the Levites, to every man what is needed for his work.
 λαβὲ παρ' αὐτῶν καὶ ἔσονται πρὸς τὰ ἔργα τὰ λειτουργικὰ τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου καὶ δώσεις αὐτὰ τοῖς λευίταις ἐκάστῳ κατὰ τὴν αὐτοῦ λειτουργίαν
- 6 I взяв Мойсей вози та воли, та й дав їх Левитам:
 So Moses took the carts and the oxen and gave them to the Levites.
 καὶ λαβὼν μουσῆς τὰς ἀμάξας καὶ τοὺς βόας ἔδωκεν αὐτὰ τοῖς λευίταις
- 7 два вози та чотири воли дав Гершономим синам, за їхньою службою,
 Two carts and four oxen he gave to the sons of Gershon for their work;
 τὰς δύο ἀμάξας καὶ τοὺς τέσσαρας βόας ἔδωκεν τοῖς υἱοῖς γεδσων κατὰ τὰς λειτουργίας αὐτῶν
- 8 а чотири вози та вісім волів дав синам Мерарієвим за їхньою службою під рукою Ітамара, сина священника Аарона.
 And four carts and eight oxen he gave to the sons of Merari for their work, under the direction of Ithamar, the son of Aaron the priest.
 καὶ τὰς τέσσαρας ἀμάξας καὶ τοὺς ὀκτὼ βόας ἔδωκεν τοῖς υἱοῖς μεραρι κατὰ τὰς λειτουργίας αὐτῶν διὰ ἰθαμαρ υἱοῦ ααρων τοῦ ἱερέως
- 9 А Кегаєвим синам не дав, бо на них лежить служба святині, на плечах повинні носити.
 But to the sons of Kohath he gave nothing; because they had the care of the holy place, taking it about on their backs.
 καὶ τοῖς υἱοῖς καθ οὐκ ἔδωκεν ὅτι τὰ λειτουργήματα τοῦ ἁγίου ἔχουσιν ἐπ' ὤμων ἀροῦσιν
- 10 ¶ I поприносили начальники жертву на понову жертівника в день його помазання, і поприносили начальники свою жертву перед жертівника.
 And the chiefs gave an offering for the altar on the day when the holy oil was put on it; they made their offering before the altar.
 καὶ προσήνεγκαν οἱ ἄρχοντες εἰς τὸν ἐγκαινισμὸν τοῦ θυσιαστηρίου ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἣ ἐχρίσεν αὐτό καὶ προσήνεγκαν οἱ ἄρχοντες τὰ δῶρα αὐτῶν ἀπέναντι τοῦ θυσιαστηρίου
- 11 А Господь промовляв до Мойсея: По одному начальнику на день нехай приносять своє приношення на понову жертівника.
 And the Lord said to Moses, Let every chief on his day give his offering to make the altar holy.
 καὶ εἶπεν κύριος πρὸς μουσῆν ἄρχων εἷς καθ' ἡμέραν ἄρχων καθ' ἡμέραν προσοίσουσιν τὰ δῶρα αὐτῶν εἰς τὸν ἐγκαινισμὸν τοῦ θυσιαστηρίου
- 12 I був той, хто першого дня приніс своє приношення, Нахшон, син Аммінадавів, Юдиного племені.
 And he who made his offering on the first day was Nahshon, the son of Amminadab, of the tribe of Judah:
 καὶ ἦν ὁ προσφέρων τῇ ἡμέρᾳ τῇ πρώτῃ τὸ δῶρον αὐτοῦ ναασσων υἱὸς αμιναδαβ ἄρχων τῆς φυλῆς ἰουδα

- 13 Α жертва його: одна срібна миска, сто й тридцять шеклів вага її, одна срібна кропильниця, сімдесят шеклів на міру шеклем святині, обидві повні пшеничної муки, мішаної в оливі, н а хлібну жертву,
And his offering was one silver plate, a hundred and thirty shekels in weight, one silver basin of seventy shekels, by the scale of the holy place; the two of them full of the best meal mixed with oil for a meal offering;
 και προσήνεγκεν τὸ δῶρον αὐτοῦ τρυβλίον ἀργυροῦν ἕν τριάκοντα καὶ ἑκατὸν ὀγκῆ αὐτοῦ φιάλην μίαν ἀργυρᾶν ἑβδομήκοντα σίκλων κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον ἀμφότερα πλήρη σεμιδάλεως ἀναπε ποιημένης ἐν ἐλαίῳ εἰς θυσίαν
- 14 одна кадилъница, десять шеклів золота, повна кадила,
One gold spoon of ten shekels, full of spice for burning;
 θύσκην μίαν δέκα χρυσῶν πλήρη θυμιάματος
- 15 одне теля, один баран, одне однорічне ягня на цілопалення,
One young ox, one male sheep, one he-lamb of the first year, for a burned offering;
 μόσχον ἕνα ἐκ βοῶν κριὸν ἕνα ἄμνον ἕνα ἐνιαύσιον εἰς ὀλοκαύτωμα
- 16 один козел на жертву за гріх,
One male of the goats for a sin-offering;
 καὶ χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας
- 17 а на миру жертву два воли, п'ять баранів, п'ять козлів, п'ять ягнят однорічних, оце приношення Нахшона, Аммінадавого сина.
And for the peace-offerings, two oxen, five male sheep, five he-goats, five he-lambs of the first year: this was the offering of Nahshon, the son of Amminadab.
 και εἰς θυσίαν σωτηρίου δαμάλεις δύο κριοὺς πέντε τράγους πέντε ἀμνάδας ἐνιαυσίας πέντε τοῦτο τὸ δῶρον ναασσων υἱοῦ ἀμιναδαβ
- 18 Другого дня приніс Натанаїл, син Цуарів, начальник Иссахарів.
On the second day Nethanel, the son of Zuar, chief of Issachar, made his offering:
 τῇ ἡμέρᾳ τῇ δευτέρᾳ προσήνεγκεν ναθαναιηλ υἱὸς σωγαρ ἄρχων τῆς φυλῆς ἰσσαχαρ
- 19 Приніс він своє приношення: одна срібна миска, сто й тридцять шеклів вага її, одна срібна кропильниця, сімдесят шеклів на міру шеклем святині, обидві повні пшеничної муки, мішаної в оливі, на хлібну жертву,
He gave one silver plate, a hundred and thirty shekels in weight, one silver basin of seventy shekels, by the scale of the holy place; the two of them full of the best meal mixed with oil for a meal offering;
 και προσήνεγκεν τὸ δῶρον αὐτοῦ τρυβλίον ἀργυροῦν ἕν τριάκοντα καὶ ἑκατὸν ὀγκῆ αὐτοῦ φιάλην μίαν ἀργυρᾶν ἑβδομήκοντα σίκλων κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον ἀμφότερα πλήρη σεμιδάλεως ἀναπε ποιημένης ἐν ἐλαίῳ εἰς θυσίαν
- 20 одна кадилъница, десять шеклів золота, повна кадила,
One gold spoon of ten shekels, full of spice;
 θύσκην μίαν δέκα χρυσῶν πλήρη θυμιάματος
- 21 одне теля, один баран, одне однорічне ягня на цілопалення,
One young ox, one male sheep, one he-lamb of the first year, for a burned offering;
 μόσχον ἕνα ἐκ βοῶν κριὸν ἕνα ἄμνον ἕνα ἐνιαύσιον εἰς ὀλοκαύτωμα
- 22 один козел на жертву за гріх,
One male of the goats for a sin-offering;
 καὶ χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας
- 23 а на миру жертву два воли, п'ять баранів, п'ять козлів, п'ять ягнят однорічних, оце жертва Натанаїла, Цуарового сина.
And for the peace-offerings, two oxen, five male sheep, five he-goats, five he-lambs of the first year: this was the offering of Nethanel, the son of Zuar.
 και εἰς θυσίαν σωτηρίου δαμάλεις δύο κριοὺς πέντε τράγους πέντε ἀμνάδας ἐνιαυσίας πέντε τοῦτο τὸ δῶρον ναθαναιηλ υἱοῦ σωγαρ
- 24 Третього дня начальник Завулоновых синів Елиав, син Хелонів.
On the third day Eliab, the son of Helon, chief of the children of Zebulun:
 τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ἄρχων τῶν υἱῶν ζαβουλων ελιαβ υἱὸς χαιλων

- 25 Його жертва: одна срібна миска, сто й тридцять шеклів вага її, одна срібна кропильниця, сімдесят шеклів на міру шеклем святині, обидві повні пшеничної муки, мішаної в оливі, на хлібну жертву,
His offering was one silver plate, a hundred and thirty shekels in weight, one silver basin of seventy shekels, by the scale of the holy place; the two of them full of the best meal mixed with oil for a meal offering;
τὸ δῶρον αὐτοῦ τρυβλίον ἀργυροῦν ἑν τριάκοντα καὶ ἑκατὸν ὀγκή αὐτοῦ φιάλην μίαν ἀργυρᾶν ἑβδομήκοντα σίκλων κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον ἀμφότερα πλήρη σεμιδάλεως ἀναπεποιημένης ἐν ἐλαίῳ εἰς θυσίαν
- 26 одна кадильниця, десять шеклів золота, повна кадила,
One gold spoon of ten shekels, full of spice;
θυσίαν μίαν δέκα χρυσῶν πλήρη θυμιάματος
- 27 одне теля, один баран, одне однорічне ягня на цілопалення,
One young ox, one male sheep, one he-lamb of the first year, for a burned offering;
μόσχον ἓνα ἐκ βοῶν κριὸν ἓνα ἄμνον ἓνα ἐνιαύσιον εἰς ὄλοκαύτωμα
- 28 один козел на жертву за гріх,
One male of the goats for a sin-offering;
καὶ χίμαρον ἕξ αἰγῶν ἓνα περὶ ἁμαρτίας
- 29 а на миру жертву два воли, п'ять баранів, п'ять козлів, п'ять ягнят однорічних, оце жертва Еліява, Хелонового сина.
And for the peace-offerings, two oxen, five male sheep, five he-goats, five he-lambs of the first year: this was the offering of Eliab, the son of Helon.
καὶ εἰς θυσίαν σωτηρίου δαμάλεις δύο κριοὺς πέντε τράγους πέντε ἄμνάδας ἐνιαυσίας πέντε τοῦτο τὸ δῶρον ἐλαβ υἱοῦ χαιλῶν
- 30 Четвертого дня начальник Рувимових синів Еліцур, син Шедеурів.
On the fourth day Elizur, the son of Shedeur, chief of the children of Reuben:
τῇ ἡμέρᾳ τῇ τετάρτῃ ἄρχων τῶν υἱῶν ρουβην ἐλισουρ υἱὸς σεδίουρ
- 31 Його жертва: одна срібна миска, сто й тридцять шеклів вага її, одна срібна кропильниця, сімдесят шеклів на міру шеклем святині, обидві повні пшеничної муки, мішаної в оливі, на хлібну жертву,
His offering was one silver plate, a hundred and thirty shekels in weight, one silver basin of seventy shekels, by the scale of the holy place; the two of them full of the best meal mixed with oil for a meal offering;
τὸ δῶρον αὐτοῦ τρυβλίον ἀργυροῦν ἑν τριάκοντα καὶ ἑκατὸν ὀγκή αὐτοῦ φιάλην μίαν ἀργυρᾶν ἑβδομήκοντα σίκλων κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον ἀμφότερα πλήρη σεμιδάλεως ἀναπεποιημένης ἐν ἐλαίῳ εἰς θυσίαν
- 32 одна кадильниця, десять шеклів золота, повна кадила,
One gold spoon of ten shekels, full of spice;
θυσίαν μίαν δέκα χρυσῶν πλήρη θυμιάματος
- 33 одне теля, один баран, одне однорічне ягня на цілопалення,
One young ox, one male sheep, one he-lamb of the first year, for a burned offering;
μόσχον ἓνα ἐκ βοῶν κριὸν ἓνα ἄμνον ἓνα ἐνιαύσιον εἰς ὄλοκαύτωμα
- 34 один козел на жертву за гріх,
One male of the goats for a sin-offering;
καὶ χίμαρον ἕξ αἰγῶν ἓνα περὶ ἁμαρτίας
- 35 на миру жертву два воли, п'ять баранів, п'ять козлів, п'ять ягнят однорічних, оце жертва Еліцура, Шедеурового сина.
And for the peace-offerings, two oxen, five male sheep, five he-goats, five he-lambs of the first year: this was the offering of Elizur, the son of Shedeur.
καὶ εἰς θυσίαν σωτηρίου δαμάλεις δύο κριοὺς πέντε τράγους πέντε ἄμνάδας ἐνιαυσίας πέντε τοῦτο τὸ δῶρον ἐλισουρ υἱοῦ σεδίουρ
- 36 П'ятого дня начальник Симеонових синів Шелумїл, син Цуришаддаїв.
On the fifth day Shelumiel, the son of Zurishaddai, chief of the children of Simeon:
τῇ ἡμέρᾳ τῇ πέμπτῃ ἄρχων τῶν υἱῶν σιμεων σαλαμηλ υἱὸς σουρισαδαι

- 37 Його жертва: одна срібна миска, сто й тридцять шеклів вага її, одна срібна кропильниця, сімдесят шеклів на міру шеклем святині, обидві повні пшеничної муки, мішаної в оливі, на хлібну жертву,
His offering was one silver plate, a hundred and thirty shekels in weight, one silver basin of seventy shekels, by the scale of the holy place; the two of them full of the best meal mixed with oil for a meal offering;
 τὸ δῶρον αὐτοῦ τρυβλίον ἀργυροῦν ἕν τριάκοντα καὶ ἑκατὸν ὀλκή αὐτοῦ φιάλην μίαν ἀργυρᾶν ἑβδομήκοντα σίκλων κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον ἀμφότερα πλήρη σεμιδάλεως ἀναπεποιημένης ἐν ἐλαίῳ εἰς θυσίαν
- 38 одна кадильниця, десять шеклів золота, повна кадила,
One gold spoon of ten shekels, full of spice;
 θύσκην μίαν δέκα χρυσῶν πλήρη θυμιάματος
- 39 одне теля, один баран, одне однорічне ягня на цілопалення,
One young ox, one male sheep, one he-lamb of the first year, for a burned offering;
 μόσχον ἓνα ἐκ βοῶν κριὸν ἓνα ἄμνον ἓνα ἐνιαύσιον εἰς ὄλοκαύτωμα
- 40 один козел на жертву за гріх,
One male of the goats for a sin-offering;
 καὶ χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἓνα περὶ ἁμαρτίας
- 41 а на миру жертву два воли, п'ять баранів, п'ять козлів, п'ять ягнят однорічних, оце жертва Шелуміїла, Цуришаддасового сина.
And for the peace-offerings, two oxen, five male sheep, five he-goats, five he-lambs of the first year: this was the offering of Shelumiel, the son of Zurishaddai.
 καὶ εἰς θυσίαν σωτηρίου δαμάλεις δύο κριοὺς πέντε τράγους πέντε ἁμνάδας ἐνιαυσίας πέντε τοῦτο τὸ δῶρον σαλαμιηλ υἱοῦ σουρισαδαι
- 42 Шостого дня начальник Гадових синів Ел'ясаф, син Деуїлів.
On the sixth day Eliasaph, the son of Reuel, chief of the children of Gad:
 τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἕκτῃ ἄρχων τῶν υἱῶν γαδ ελισαφ υἱὸς ραγουηλ
- 43 Його жертва: одна срібна миска, сто й тридцять шеклів вага її, одна срібна кропильниця, сімдесят шеклів на міру шеклем святині, обидві повні пшеничної муки, мішаної в оливі, на хлібну жертву,
His offering was one silver plate, a hundred and thirty shekels in weight, one silver basin of seventy shekels, by the scale of the holy place; the two of them full of the best meal mixed with oil for a meal offering;
 τὸ δῶρον αὐτοῦ τρυβλίον ἀργυροῦν ἕν τριάκοντα καὶ ἑκατὸν ὀλκή αὐτοῦ φιάλην μίαν ἀργυρᾶν ἑβδομήκοντα σίκλων κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον ἀμφότερα πλήρη σεμιδάλεως ἀναπεποιημένης ἐν ἐλαίῳ εἰς θυσίαν
- 44 одна кадильниця, десять шеклів золота, повна кадила,
One gold spoon of ten shekels, full of spice;
 θύσκην μίαν δέκα χρυσῶν πλήρη θυμιάματος
- 45 одне теля, один баран, одне однорічне ягня на цілопалення,
One young ox, one male sheep, one he-lamb of the first year, for a burned offering;
 μόσχον ἓνα ἐκ βοῶν κριὸν ἓνα ἄμνον ἓνα ἐνιαύσιον εἰς ὄλοκαύτωμα
- 46 один козел на жертву за гріх,
One male of the goats for a sin-offering;
 καὶ χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἓνα περὶ ἁμαρτίας
- 47 а на миру жертву два воли, п'ять баранів, п'ять козлів, п'ять ягнят однорічних, оце жертва Ел'ясафа, Деуїлового сина.
And for the peace-offerings, two oxen, five male sheep, five he-goats, five he-lambs of the first year: this was the offering of Eliasaph, the son of Reuel
 καὶ εἰς θυσίαν σωτηρίου δαμάλεις δύο κριοὺς πέντε τράγους πέντε ἁμνάδας ἐνιαυσίας πέντε τοῦτο τὸ δῶρον ελισαφ υἱοῦ ραγουηλ
- 48 Сьомого дня начальник Єфремових синів Елішама, син Аммігудів.
On the seventh day Elishama, the son of Ammihud, chief of the children of Ephraim:
 τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ἄρχων τῶν υἱῶν εφραϊμ ελισама υἱὸς εμιουδ

- 49 Його жертва: одна срібна миска, сто й тридцять шеклів вага її, одна срібна кропильниця, сімдесят шеклів на міру шеклем святині, обидві повні пшеничної муки, мішаної в оливі, на хлібну жертву,
His offering was one silver plate, a hundred and thirty shekels in weight, one silver basin of seventy shekels, by the scale of the holy place; the two of them full of the best meal mixed with oil for a meal offering;
τὸ δῶρον αὐτοῦ τρυβλίον ἀργυροῦν ἕν τριάκοντα καὶ ἑκατὸν ὀγκή αὐτοῦ φιάλην μίαν ἀργυρᾶν ἑβδομήκοντα σίκλων κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον ἀμφότερα πλήρη σεμιδάλεως ἀναπεποιημένης ἐν ἐλαίῳ εἰς θυσίαν
- 50 одна кадильниця, десять шеклів золота, повна кадила,
One gold spoon of ten shekels, full of spice;
θυσίαν μίαν δέκα χρυσῶν πλήρη θυμιάματος
- 51 одне теля, один баран, одне однорічне ягня на цілопалення,
One young ox, one male sheep, one he-lamb of the first year, for a burned offering;
μόσχον ἓνα ἐκ βοῶν κριὸν ἓνα ἄμνον ἓνα ἐνιαύσιον εἰς ὄλοκαύτωμα
- 52 один козел на жертву за гріх,
One male of the goats for a sin-offering;
καὶ χίμαρον ἕξ αἰγῶν ἓνα περὶ ἁμαρτίας
- 53 а на миру жертву два воли, п'ять баранів, п'ять козлів, п'ять ягнят однорічних, оце жертва Елішами, Аммігудового сина.
And for the peace-offerings, two oxen, five male sheep, five he-goats, five he-lambs of the first year: this was the offering of Elishama, the son of Ammihud.
καὶ εἰς θυσίαν σωτηρίου δαμάλεις δύο κριοὺς πέντε τράγους πέντε ἁμνάδας ἐνιαυσίας πέντε τοῦτο τὸ δῶρον ελίσαμα υἱοῦ ἐμμοῦδ
- 54 Восьмого дня начальник синів Манасії, Гамалїл, син Педоцурів.
On the eighth day Gamaliel, the son of Pedahzur, chief of the children of Manasseh:
τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ ἄρχων τῶν υἱῶν μανασση γαμαλιηλ υἱὸς φαδασσουρ
- 55 Його жертва: одна срібна миска, сто й тридцять шеклів вага її, одна срібна кропильниця, сімдесят шеклів на міру шеклем святині, обидві повні пшеничної муки, мішаної в оливі, на хлібну жертву,
His offering was one silver plate, a hundred and thirty shekels in weight, one silver basin of seventy shekels, by the scale of the holy place; the two of them full of the best meal mixed with oil for a meal offering;
τὸ δῶρον αὐτοῦ τρυβλίον ἀργυροῦν ἕν τριάκοντα καὶ ἑκατὸν ὀγκή αὐτοῦ φιάλην μίαν ἀργυρᾶν ἑβδομήκοντα σίκλων κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον ἀμφότερα πλήρη σεμιδάλεως ἀναπεποιημένης ἐν ἐλαίῳ εἰς θυσίαν
- 56 одна кадильниця, десять шеклів золота, повна кадила,
One gold spoon of ten shekels, full of spice;
θυσίαν μίαν δέκα χρυσῶν πλήρη θυμιάματος
- 57 одне теля, один баран, одне однорічне ягня на цілопалення,
One young ox, one male sheep, one he-lamb of the first year, for a burned offering;
μόσχον ἓνα ἐκ βοῶν κριὸν ἓνα ἄμνον ἓνα ἐνιαύσιον εἰς ὄλοκαύτωμα
- 58 один козел на жертву за гріх,
One male of the goats for a sin-offering;
καὶ χίμαρον ἕξ αἰγῶν ἓνα περὶ ἁμαρτίας
- 59 а на миру жертву два воли, п'ять баранів, п'ять козлів, п'ять ягнят однорічних, оце жертва Гамалїїла, Педоцурового сина.
And for the peace-offerings, two oxen, five male sheep, five he-goats, five he-lambs of the first year: this was the offering of Gamaliel, the son of Pedahzur.
καὶ εἰς θυσίαν σωτηρίου δαμάλεις δύο κριοὺς πέντε τράγους πέντε ἁμνάδας ἐνιαυσίας πέντε τοῦτο τὸ δῶρον γαμαλιηλ υἱοῦ φαδασσουρ
- 60 Дев'ятого дня начальник Веніамінових синів Авідан, син Гід'онїїв.
On the ninth day Abidan, the son of Gideoni, chief of the children of Benjamin:
τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐνάτῃ ἄρχων τῶν υἱῶν βενιαμιν αβιδαν υἱὸς γαδεωνι

- 61 Його жертва: одна срібна миска, сто й тридцять шеклів вага її, одна срібна кропильниця, сімдесят шеклів на міру шеклем святині, обидві повні пшеничної муки, мішаної в оливі, на хлібну жертву,
His offering was one silver plate, a hundred and thirty shekels in weight, one silver basin of seventy shekels, by the scale of the holy place; the two of them full of the best meal mixed with oil for a meal offering;
τὸ δῶρον αὐτοῦ τρυβλίον ἀργυροῦν ἑν τριάκοντα καὶ ἑκατὸν ὀκτὴ αὐτοῦ φιάλην μίαν ἀργυρᾶν ἑβδομήκοντα σίκλων κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον ἀμφότερα πλήρη σεμιδάλεως ἀναπεποιημένης ἐν ἐλαίῳ εἰς θυσίαν
- 62 одна кадильниця, десять шеклів золота, повна кадила,
One gold spoon of ten shekels, full of spice;
θυσίαν μίαν δέκα χρυσῶν πλήρη θυμιάματος
- 63 одне теля, один баран, одне однорічне ягня на цілопалення,
One young ox, one male sheep, one he-lamb of the first year for a burned offering;
μόσχον ἓνα ἐκ βοῶν κριὸν ἓνα ἁμνὸν ἓνα ἐνιαύσιον εἰς ὀλοκαύτωμα
- 64 один козел на жертву за гріх,
One male of the goats for a sin-offering;
καὶ χίμαρον ἕξ αἰγῶν ἓνα περὶ ἁμαρτίας
- 65 а на миру жертву два воли, п'ять баранів, п'ять козлів, п'ять ягнят однорічних, оце жертва Авидана, Гід'онієвого сина.
And for the peace-offerings, two oxen, five male sheep, five he-goats, five he-lambs of the first year: this was the offering of Abidan, the son of Gideoni.
καὶ εἰς θυσίαν σωτηρίου δαμάλεις δύο κριοῦς πέντε τράγους πέντε ἁμνάδας ἐνιαυσίας πέντε τοῦτο τὸ δῶρον ἀβιδαν υἱοῦ γαδεωνι
- 66 Десятого дня начальник Данових синів Ахизер, син Аммішаддаїв.
On the tenth day Ahiezer; the son of Ammishaddai, chief of the children of Dan:
τῇ ἡμέρᾳ τῇ δεκάτῃ ἄρχων τῶν υἱῶν δαν ἀχιεζερ υἱὸς ἀμισαδαί
- 67 Його жертва: одна срібна миска, сто й тридцять шеклів вага її, одна срібна кропильниця, сімдесят шеклів на міру шеклем святині, обидві повні пшеничної муки, мішаної в оливі, на хлібну жертву,
His offering was one silver plate, a hundred and thirty shekels in weight, one silver basin of seventy shekels, by the scale of the holy place; the two of them full of the best meal mixed with oil for a meal offering;
τὸ δῶρον αὐτοῦ τρυβλίον ἀργυροῦν ἑν τριάκοντα καὶ ἑκατὸν ὀκτὴ αὐτοῦ φιάλην μίαν ἀργυρᾶν ἑβδομήκοντα σίκλων κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον ἀμφότερα πλήρη σεμιδάλεως ἀναπεποιημένης ἐν ἐλαίῳ εἰς θυσίαν
- 68 одна кадильниця, десять шеклів золота, повна кадила,
One gold spoon of ten shekels, full of spice;
θυσίαν μίαν δέκα χρυσῶν πλήρη θυμιάματος
- 69 одне теля, один баран, одне однорічне ягня на цілопалення,
One young ox, one male sheep, one he-lamb of the first year, for a burned offering;
μόσχον ἓνα ἐκ βοῶν κριὸν ἓνα ἁμνὸν ἓνα ἐνιαύσιον εἰς ὀλοκαύτωμα
- 70 один козел на жертву за гріх,
One male of the goats for a sin-offering;
καὶ χίμαρον ἕξ αἰγῶν ἓνα περὶ ἁμαρτίας
- 71 а на миру жертву два воли, п'ять баранів, п'ять козлів, п'ять ягнят однорічних, оце жертва Ахизера, Аммішаддаєвого сина.
And for the peace-offerings, two oxen, five male sheep, five he-goats, five he-lambs of the first year: this was the offering of Ahiezer, the son of Ammishaddai.
καὶ εἰς θυσίαν σωτηρίου δαμάλεις δύο κριοῦς πέντε τράγους πέντε ἁμνάδας ἐνιαυσίας πέντε τοῦτο τὸ δῶρον ἀχιεζερ υἱοῦ ἀμισαδαί
- 72 Одинадцятого дня начальник Асирових синів Паг'їл, син Охранів.
On the eleventh day Pagiel, the son of Ochrans, chief of the children of Asher:
τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑνδεκάτῃ ἄρχων τῶν υἱῶν ἀσηρ φαγαίηλ υἱὸς ἐχραν

- 73 Його жертва: одна срібна миска, сто й тридцять шеклів вага її, одна срібна кропильниця, сімдесят шеклів на міру шеклем святині, обидві повні пшеничної муки, мішаної в оливі, на мучну жертву,
His offering was one silver plate; a hundred and thirty shekels in weight, one silver basin of seventy shekels, by the scale of the holy place; the two of them full of the best meal mixed with oil for a meal offering;
τὸ δῶρον αὐτοῦ τρυβλίον ἀργυροῦν ἕν τριάκοντα καὶ ἑκατὸν ὀλκή αὐτοῦ φιάλην μίαν ἀργυρᾶν ἑβδομήκοντα σίκλων κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον ἀμφότερα πλήρη σεμιδάλεως ἀναπεποιημένης ἐν ἐλαίῳ εἰς θυσίαν
- 74 одна кадильниця, десять шеклів золота, повна кадила,
One gold spoon of ten shekels, full of spice;
θυίσκην μίαν δέκα χρυσῶν πλήρη θυμιάματος
- 75 одне теля, один баран, одне однорічне ягня на цілопалення,
One young ox, one male sheep, one he-lamb of the first year, for a burned offering;
μόσχον ἓνα ἐκ βοῶν κριὸν ἓνα ἄμνον ἓνα ἐνιαύσιον εἰς ὀλοκαύτωμα
- 76 один козел на жертву за гріх,
One male of the goats for a sin-offering;
καὶ χίμαρον ἕξ αἰγῶν ἓνα περὶ ἁμαρτίας
- 77 а на миру жертву два воли, п'ять баранів, п'ять козлів, п'ять ягнят однорічних, оце жертва Паг'їїла, Охранового сина.
And for the peace-offerings, two oxen, five male sheep, five he-goats, five he-lambs of the first year: this was the offering of Pagiel, the son of Ochrán.
καὶ εἰς θυσίαν σωτηρίου δαμάλεις δύο κριοὺς πέντε τράγους πέντε ἁμνάδας ἐνιαυσίας πέντε τοῦτο τὸ δῶρον φαγαίηλ υἱοῦ ἐχραν
- 78 Дванадцятого дня начальник Нефталимових синів Ахїра, син Енанів.
On the twelfth day Ahira, the son of Enan, chief of the children of Naphtali:
τῇ ἡμέρᾳ τῇ δωδεκάτῃ ἄρχων τῶν υἱῶν νεφθαλι ἀχιρε υἱὸς εἰναν
- 79 Його жертва: одна срібна миска, сто й тридцять шеклів вага її, одна срібна кропильниця, сімдесят шеклів на міру шеклем святині, обидві повні пшеничної муки, мішаної в оливі, на мучну жертву,
His offering was one silver plate, a hundred and thirty shekels in weight, one silver basin of seventy shekels, by the scale of the holy place; the two of them full of the best meal mixed with oil for a meal offering;
τὸ δῶρον αὐτοῦ τρυβλίον ἀργυροῦν ἕν τριάκοντα καὶ ἑκατὸν ὀλκή αὐτοῦ φιάλην μίαν ἀργυρᾶν ἑβδομήκοντα σίκλων κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον ἀμφότερα πλήρη σεμιδάλεως ἀναπεποιημένης ἐν ἐλαίῳ εἰς θυσίαν
- 80 одна кадильниця, десять шеклів золота, повна кадила,
One gold spoon of ten shekels, full of spice;
θυίσκην μίαν δέκα χρυσῶν πλήρη θυμιάματος
- 81 одне теля, один баран, одне однорічне ягня на цілопалення,
One young ox, one male sheep, one he-lamb of the first year, for a burned offering;
μόσχον ἓνα ἐκ βοῶν κριὸν ἓνα ἄμνον ἓνα ἐνιαύσιον εἰς ὀλοκαύτωμα
- 82 один козел на жертву за гріх,
One male of the goats for a sin-offering;
καὶ χίμαρον ἕξ αἰγῶν ἓνα περὶ ἁμαρτίας
- 83 а на миру жертву два воли, п'ять баранів, п'ять козлів, п'ять ягнят однорічних, оце жертва Ахїри, Енанового сина.
And for the peace-offerings, two oxen, five male sheep, five he-goats, five he-lambs of the first year: this was the offering of Ahira, the son of Enan.
καὶ εἰς θυσίαν σωτηρίου δαμάλεις δύο κριοὺς πέντε τράγους πέντε ἁμνάδας ἐνιαυσίας πέντε τοῦτο τὸ δῶρον ἀχιρε υἱοῦ εἰναν
- 84 Оце обряд освячення жертівника в дні його помазання, від Ізраїлевих начальників: срібних мисок дванадцять, срібних кропильниць дванадцять, золотих кадильниць дванадцять,
These were the offerings given for the altar by the chiefs of Israel, when the holy oil was put on it: twelve silver plates, twelve silver basins, twelve gold spoons;
οὗτος ὁ ἔγκαινισμὸς τοῦ θυσιαστηρίου ἡ ἡμέρα ἔχρισεν αὐτὸ παρὰ τῶν ἀρχόντων τῶν υἱῶν ἰσραὴλ τρυβλία ἀργυρᾶ δώδεκα φιάλαι ἀργυραῖ δώδεκα θυίσκαι χρυσαῖ δώδεκα

- 85 сто й тридцять шеклів одна срібна миска, і сімдесят одна кропильниця. Усе срібло посудин дві тисячі й чотириста шеклів на міру шеклем святині.
The weight of every silver plate was a hundred and thirty shekels, and of every basin seventy; the weight of all the silver of the vessels was two thousand and four hundred shekels, by the scale of the holy place;
τριάκοντα καὶ ἑκατὸν σίκλων τὸ τρυβλίον τὸ ἕν καὶ ἑβδομήκοντα σίκλων ἡ φιάλη ἡ μία πᾶν τὸ ἀργύριον τῶν σκευῶν δισχίλιοι καὶ τετρακόσιοι σίκλοι ἐν τῷ σίκλῳ τῷ ἁγίῳ
- 86 Кадильниць золотих дванадцять, повні кадила, по десяти шеклів кадильниця на міру шеклем святині; усе золото кадильниць сто й двадцять шеклів.
The weight of the twelve gold spoons of spice for burning was ten shekels for every one, by the scale of the holy place; all the gold of the spoons was a hundred and twenty shekels;
θυσίαι χρυσαὶ δώδεκα πλήρεις θυμιάματος πᾶν τὸ χρυσίον τῶν θυσιῶν εἴκοσι καὶ ἑκατὸν χρυσοῖ
- 87 Уся велика худоба на цілопалення: дванадцять телят, баранів дванадцять, ягнят однорічних дванадцять, та жертва хлібна їх, і козлів дванадцять на жертву за гріх.
All the oxen, for the burned offering were twelve, the male sheep twelve, the he-lambs of the first year twelve, with their meal offering; and the males of the goats for sin-offering twelve;
πᾶσαι αἱ βόες εἰς ὀλοκαύτωσιν μόσχοι δώδεκα κριοὶ δώδεκα ἄμνοι ἐνιαύσιοι δώδεκα καὶ αἱ θυσίαι αὐτῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν καὶ χίμαροι ἐξ αἰγῶν δώδεκα περὶ ἁμαρτίας
- 88 А вся худоба мирної жертви: двадцять і чотири теляті, баранів шістдесят, козлів шістдесят, ягнят однорічних шістдесят. Оце обряд освячення жертівника по помазанні його.
And all the oxen for the peace-offerings, twenty-four oxen, the male sheep sixty, and the he-goats sixty, the he-lambs of the first year sixty. This was given for the altar after the holy oil was put on it.
πᾶσαι αἱ βόες εἰς θυσίαν σωτηρίου δαμάλεις εἴκοσι τέσσαρες κριοὶ ἐξήκοντα τράγοι ἐξήκοντα ἄμνάδες ἐξήκοντα ἐνιαύσιοι ἄμωμοι αὕτη ἡ ἐγκαίνωσις τοῦ θυσιαστηρίου μετὰ τὸ πληρῶσαι τὰς χεῖρας αὐτοῦ καὶ μετὰ τὸ χρίσαι αὐτόν
- 89 А коли Мойсей входив до скинії заповіді, щоб говорити з Ним, то він чув голос, що говорив до нього з-понад віка, яке на ковчезі свідоцтва, з-поміж обох херувимів говорив Він до нього.
And when Moses went into the Tent of meeting to have talk with him, then the Voice came to his ears from over the cover which was on the ark of witness, from between the two winged ones. And he had talk with him.
ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι μουσῆν εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου λαλῆσαι αὐτῷ καὶ ἤκουσεν τὴν φωνὴν κυρίου λαλοῦντος πρὸς αὐτὸν ἀνωθεν τοῦ ἱλαστηρίου ὃ ἐστὶν ἐπὶ τῆς κιβωτοῦ τοῦ μαρτυρίου ἀνὰ μέσον τῶν δύο χερουβὶμ καὶ ἐλάλει πρὸς αὐτόν
- 1 ¶ I Господь промовляв до Мойсея, говорячи:
And the Lord said to Moses,
καὶ ἐλάλησεν κύριος πρὸς μουσῆν λέγων
- 2 Промовляй до Аарона та й скажи йому: Коли ти світитимеш лямпадки, то з переду свічника будуть світити сім лямпадок.
Say to Aaron, When you put the lights in their places, the seven lights will give light in front of the support.
λάβησον τῷ ααρων καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτόν ὅταν ἐπιτιθῆς τοὺς λύχνους ἐκ μέρους κατὰ πρόσωπον τῆς λυχνίας φωτιοῦσιν οἱ ἑπτὰ λύχνοι
- 3 I Аарон зробив так, з переду свічника засвітив його лямпадки, як Господь наказав був Мойсєві.
And Aaron did so; he put the lights in their places so that they gave light in front of the support, as the Lord gave orders to Moses.
καὶ ἐποίησεν οὕτως ααρων ἐκ τοῦ ἐνὸς μέρους κατὰ πρόσωπον τῆς λυχνίας ἐξῆψεν τοὺς λύχνους αὐτῆς καθὰ συνέταξεν κύριος τῷ μουσῆ
- 4 А оце работа свічника: він куття золоте аж до підстави його, аж до квіток його куття він. За взірцем, що Господь показав був Мойсєві, так він зробив свічника.
The support for the lights was of hammered gold work, from its base to its flowers it was of hammered work; from the design which the Lord had given to Moses, he made the support for the lights.
καὶ αὕτη ἡ κατασκευὴ τῆς λυχνίας στερεὰ χρυσῆ ὁ καυλὸς αὐτῆς καὶ τὰ κρίνα αὐτῆς στερεὰ ὅλη κατὰ τὸ εἶδος ὃ ἔδειξεν κύριος τῷ μουσῆ οὕτως ἐποίησεν τὴν λυχνίαν
- 5 ¶ I Господь промовляв до Мойсея, говорячи:
And the Lord said to Moses,
καὶ ἐλάλησεν κύριος πρὸς μουσῆν λέγων
- 6 Візьми Левитів з-посеред Ізраїлевих синів, та й очисть їх.
Take the Levites out from among the children of Israel and make them clean.
λαβὲ τοὺς λευίτας ἐκ μέσου υἱῶν ἰσραηλ καὶ ἀφαγνιεῖς αὐτούς
- 7 I так зробиш їм, щоб очистити їх: покропи на них водою жертви за гріх, і нехай обголять бритвою все тіло своє, і нехай виперуть одержу свою, і стануть чисті.
And this is how you are to make them clean: let the holy water which takes away sin be put on them, and let the hair all over their bodies be cut off with a sharp blade, and let their clothing be washed and their bodies made clean.
καὶ οὕτως ποιήσεις αὐτοῖς τὸν ἁγνισμὸν αὐτῶν περιρρανεῖς αὐτοὺς ὕδωρ ἁγνισμοῦ καὶ ἐπελεύσεται ξυρὸν ἐπὶ πᾶν τὸ σῶμα αὐτῶν καὶ πλυνοῦσιν τὰ ἱμάτια αὐτῶν καὶ καθαροὶ ἔσονται

- 8 I вони візьмуть теля, а його хлібна жертва пшенична мука, мішана в оливі, і друге теля візьмеш на жертву за гріх.
Then let them take a young ox and its meal offering, crushed grain mixed with oil, and take another ox for a sin-offering.
καὶ λήψονται μόσχον ἓνα ἐκ βοῶν καὶ τούτου θυσίαν σεμιδάλεως ἀναπλοιμένην ἐν ἐλαίῳ καὶ μόσχον ἐνιαύσιον ἐκ βοῶν λήμψη περὶ ἁμαρτίας
- 9 I приведеш Левитів до скинії заповіді, і збереш усю громаду Ізраїлевих синів.
And make the Levites come forward in front of the Tent of meeting, and let all the children of Israel come together:
καὶ προσάξεις τοὺς λευίτας ἔναντι τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου καὶ συνάξεις πᾶσαν συναγωγὴν υἱῶν ἰσραὴλ
- 10 I приведеш Левитів перед Господнє лице, а Ізраїлеві сини покладуть свої руки на Левитів.
And you are to take the Levites before the Lord: and the children of Israel are to put their hands on them:
καὶ προσάξεις τοὺς λευίτας ἔναντι κυρίου καὶ ἐπιθήσουσιν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπὶ τοὺς λευίτας
- 11 I буде Аарон посвячувати Левитів, як посвячення перед Господнім лицем від Ізраїлевих синів, і будуть вони на роботу Господньої служби.
And Aaron is to give the Levites to the Lord as a wave offering from the children of Israel, so that they may do the Lord's work.
καὶ ἀφοριεῖ ααρων τοὺς λευίτας ἀπόδομα ἔναντι κυρίου παρὰ τῶν υἱῶν ἰσραὴλ καὶ ἔσονται ὥστε ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα κυρίου
- 12 А Левити покладуть свої руки на голову телят, і зроби одного жертвою за гріх, а одного цілопаленням для Господа, щоб очистити Левитів.
And the Levites are to put their hands on the heads of the oxen, and one of the oxen is to be offered for a sin-offering and the other for a burned offering to the Lord to take away the sin of the Levites.
οἱ δὲ λευῖται ἐπιθήσουσιν τὰς χεῖρας ἐπὶ τὰς κεφαλὰς τῶν μόσχων καὶ ποιήσει τὸν ἓνα περὶ ἁμαρτίας καὶ τὸν ἓνα εἰς ὀλοκαύτωμα κυρίῳ ἐξιλάσασθαι περὶ αὐτῶν
- 13 I поставиш Левитів перед Аароном та перед синами його, і будеш посвячувати їх, як посвячення для Господа.
Then the Levites are to be put before Aaron and his sons, to be offered as a wave offering to the Lord.
καὶ στήσεις τοὺς λευίτας ἔναντι κυρίου καὶ ἔναντι ααρων καὶ ἔναντι τῶν υἱῶν αὐτοῦ καὶ ἀποδώσεις αὐτοὺς ἀπόδομα ἔναντι κυρίου
- 14 I відділиш Левитів з-поміж Ізраїлевих синів, і будуть Левити Мої.
So you are to make the Levites separate from the children of Israel, and the Levites will be mine.
καὶ διαστελεῖς τοὺς λευίτας ἐκ μέσου υἱῶν ἰσραὴλ καὶ ἔσονται ἐμοί
- 15 А по цьому Левити ввійдуть, щоб служити в скинії заповіді, і ти їх очистиш, і віддаси їх, як жертву посвячення,
After that, the Levites will go in to do whatever has to be done in the Tent of meeting; you are to make them clean and give them as a wave offering.
καὶ μετὰ ταῦτα εἰσελεύσονται οἱ λευῖται ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου καὶ καθαριεῖς αὐτοὺς καὶ ἀποδώσεις αὐτοὺς ἔναντι κυρίου
- 16 бо вони дані, Мені вони дані з-поміж Ізраїлевих синів; замість перворідного кожного з Ізраїлевих синів, що розкривас кожну утробу, узвв Я їх Собі,
For they have been given to me from among the children of Israel; in place of every mother's first son, the first to come to birth in Israel, I have taken them for myself.
ὅτι ἀπόδομα ἀποδεδομένοι οὗτοί μοι εἰσιν ἐκ μέσου υἱῶν ἰσραὴλ ἀντὶ τῶν διανοιγόντων πᾶσαν μήτραν πρωτοτόκων πάντων ἐκ τῶν υἱῶν ἰσραὴλ εἴληφα αὐτοὺς ἐμοί
- 17 бо Мій кожен перворідний серед Ізраїлевих синів, серед людини й серед худоби; того дня, коли Я побивав кожного перворідного в єгипетськiм краї, Я посвятив їх Собі.
For every mother's first son among the children of Israel is mine, the first male birth of man or beast: on the day when I sent death on all the first sons in the land of Egypt, I made them mine.
ὅτι ἐμοὶ πᾶν πρωτότοκον ἐν υἱοῖς ἰσραὴλ ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτήνους ἡ ἡμέρα ἐπάταξα πᾶν πρωτότοκον ἐν γῆ αἰγύπτῳ ἠγάσασα αὐτοὺς ἐμοί
- 18 I взяв Я Левитів замість кожного перворідного серед Ізраїлевих синів.
And in place of the first sons among the children of Israel, I have taken the Levites.
καὶ ἔλαβον τοὺς λευίτας ἀντὶ παντὸς πρωτοτόκου ἐν υἱοῖς ἰσραὴλ
- 19 I дав Я Левитів, як дар Ааронові та синам його з-поміж Ізраїлевих синів, щоб вони чинили службу Ізраїлевих синів в скинії заповіді, щоб очищали Ізраїлевих синів, щоб не було пора зки серед Ізраїлевих синів, щоб Ізраїлеві сини підходили до святині.
And I have given them to Aaron and to his sons, from among the children of Israel, to undertake for them all the work of the Tent of meeting, and to take away sin from the children of Israel so that no evil may come on them when they come near the holy place.
καὶ ἀπέδωκα τοὺς λευίτας ἀπόδομα δεδομένους ααρων καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ ἐκ μέσου υἱῶν ἰσραὴλ ἐργάζεσθαι τὰ ἔργα τῶν υἱῶν ἰσραὴλ ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου καὶ ἐξιλάσκεσθαι περὶ τῶν υἱῶν ἰσραὴλ καὶ οὐκ ἔσται ἐν τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ προσεγγίζων πρὸς τὰ ἅγια
- 20 I зробив Мойсей й Аарон та вся громада Ізраїлевих синів для Левитів усе, як Господь наказав був Мойсесві про Левитів, так зробили їм Ізраїлеві сини.
All these things Moses and Aaron and the children of Israel did to the Levites; as the Lord gave orders to Moses about the Levites, so the children of Israel did.
καὶ ἐποίησεν μουσῆς καὶ ααρων καὶ πᾶσα συναγωγὴ υἱῶν ἰσραὴλ τοῖς λευίταις καθὰ ἐνετείλατο κύριος τῷ μουσῆϊ περὶ τῶν λευιτῶν οὕτως ἐποίησαν αὐτοῖς οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ

- 21 I очистилися Левити, і випрали одяг свій, а Аарон посвятив їх перед Господнім лицем, і очистив їх Аарон, щоб стали чистими.
And the Levites were made clean from sin, and their clothing was washed, and Aaron gave them for a wave offering before the Lord; and Aaron took away their sin and made them clean.
 και ἡγνίσαντο οἱ λευῖται καὶ ἐπλύναντο τὰ ἱμάτια καὶ ἀπέδωκεν αὐτοὺς ααρων ἀπόδομα ἔναντι κυρίου καὶ ἐξιλίαστο περὶ αὐτῶν ααρων ἀφαγίσασθαι αὐτούς
- 22 А по тому ввійшли Левити, щоб виконувати свою службу в скинії заповіді перед Аароном та перед синами його. Як Господь наказав був Мойсесві про Левитів, так їм зробили вони.
And then the Levites went in to do their work in the Tent of meeting before Aaron and his sons: all the orders which the Lord had given Moses about the Levites were put into effect.
 και μετὰ ταῦτα εἰσῆλθον οἱ λευῖται λειτουργεῖν τὴν λειτουργίαν αὐτῶν ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου ἔναντι ααρων καὶ ἔναντι τῶν υἱῶν αὐτοῦ καθὼς συνέταξεν κύριος τῷ μουσῆι περὶ τῶν λευιτῶν οὗ τος ἐποίησαν αὐτοῖς
- 23 I Господь промовляв до Мойсея, говорячи:
And the Lord said to Moses,
 και ἐλάλησεν κύριος πρὸς μουσῆν λέγων
- 24 Оце щодо Левитів: від віку двадцяти й п'яти літ і вище ввійдуть вони до праці на службу скинії заповіді.
This is the rule for the Levites: those of twenty-five years old and over are to go in and do the work of the Tent of meeting;
 τοῦτό ἐστιν τὸ περὶ τῶν λευιτῶν ἀπὸ πεντεκαικεκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω εἰσελεύσονται ἐνεργεῖν ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου
- 25 А від віку п'ятидесяти літ відійдуть від служби, і не будуть уже служити.
But after they are fifty years old, they are to give up their work and do no more;
 και ἀπὸ πεντηκονταετοῦς ἀποστήσεται ἀπὸ τῆς λειτουργίας καὶ οὐκ ἐργάται ἐτι
- 26 I будуть вони обслуговувати братів своїх у скинії заповіді, щоб виконувати сторожу, а служби не будуть робити. Так зробиш Левитам у їхній службі.
But be with their brothers in the Tent of meeting, taking care of it but doing no work. This is what you are to do in connection with the Levites and their work.
 και λειτουργήσει ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου φυλάσσειν φυλακάς ἐργα δὲ οὐκ ἐργάται οὕτως ποιήσεις τοῖς λευῖταις ἐν ταῖς φυλακαῖς αὐτῶν
- 1 ¶ I Господь промовляв до Мойсея в Синайській пустині другого року по виході з єгипетського краю, першого місця, говорячи:
And the Lord said to Moses, in the waste land of Sinai, in the first month of the second year after they had come out of the land of Egypt,
 και ἐλάλησεν κύριος πρὸς μουσῆν ἐν τῇ ἐρήμῳ σινα ἐν τῷ ἔτει τῷ δευτέρῳ ἐξεληθόντων αὐτῶν ἐκ γῆς αἰγύπτου ἐν τῷ μηνὶ τῷ πρώτῳ λέγων
- 2 I нехай справлять Ізраїлеві сини Пасху в означений час.
Let the children of Israel keep the Passover at its regular time.
 εἶπὸν καὶ ποιείτωσαν οἱ υἱοὶ ἰσραηλ τὸ πασχα καθ' ὥραν αὐτοῦ
- 3 Чотирнадцятого дня цього місяця надвечір справите її означеного часу його, за всіма постановами її та за всіма уставами її спорядите її.
In the fourteenth day of this month, at evening, you are to keep it at the regular time, and in the way ordered in the law.
 τῇ τεσσαρεσκαίδεκάτῃ ἡμέρᾳ τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου πρὸς ἑσπέραν ποιήσεις αὐτὸ κατὰ καιροὺς κατὰ τὸν νόμον αὐτοῦ καὶ κατὰ τὴν σύγκρισιν αὐτοῦ ποιήσεις αὐτό
- 4 I Мойсей промовляв до Ізраїлевих синів, щоб справили Пасху.
And Moses gave orders to the children of Israel to keep the Passover.
 και ἐλάλησεν μουσῆς τοῖς υἱοῖς ἰσραηλ ποιῆσαι τὸ πασχα
- 5 I справили вони Пасху першого місяця, чотирнадцятого дня місяця надвечір у Синайській пустині, усе, як Господь наказав був Мойсесві, так зробили Ізраїлеві сини.
So they kept the Passover in the first month, on the fourteenth day of the month, at evening, in the waste land of Sinai: as the Lord gave orders to Moses, so the children of Israel did.
 ἐναρχομένου τῇ τεσσαρεσκαίδεκάτῃ ἡμέρᾳ τοῦ μηνὸς ἐν τῇ ἐρήμῳ τοῦ σινα καθὰ συνέταξεν κύριος τῷ μουσῆι οὕτως ἐποίησαν οἱ υἱοὶ ἰσραηλ
- 6 Та були люди, що були нечисті від дотику до тіла померлої людини, і не могли справити Пасху того дня. I прийшли вони того дня до Мойсея й до Аарона,
And there were certain men who were unclean because of a dead body, so that they were not able to keep the Passover on that day; and they came before Moses and before Aaron on that day:
 και παρεγένοντο οἱ ἄνδρες οἱ ἦσαν ἀκάθαρτοι ἐπὶ ψυχῇ ἀνθρώπου καὶ οὐκ ἠδύναντο ποιῆσαι τὸ πασχα ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκεῖνῃ καὶ προσῆλθον ἐναντίον μουσῆι καὶ ααρων ἐν ἐκεῖνῃ τῇ ἡμέρᾳ
- 7 та й сказали ті люди до нього: Ми нечисті через дотик до тіла померлої людини. Чому ми будемо позбавлені ласки принести жертву Господню означеного часу серед Ізраїлевих синів?
And these men said to him, We have been made unclean by the dead body of a man; why may we not make the offering of the Lord at the regular time among the children of Israel?
 και εἶπαν οἱ ἄνδρες ἐκεῖνοι πρὸς αὐτὸν ἡμεῖς ἀκάθαρτοι ἐπὶ ψυχῇ ἀνθρώπου μὴ οὖν ὑστερήσωμεν προσενέγκαι τὸ δῶρον κυρίῳ κατὰ καιρὸν αὐτοῦ ἐν μέσῳ υἱῶν ἰσραηλ
- 8 I сказав до них Мойсей: Постійте, а я послухаю, що Господь накаже про вас.
And Moses said to them, Do nothing till the Lord gives me directions about you.
 και εἶπεν πρὸς αὐτοὺς μουσῆς στήτε αὐτοῦ καὶ ἀκούσομαι τί ἐντελεῖται κύριος περὶ ὑμῶν

- 9 **I** Господь промовляв до Мойсея, говорячи:
And the Lord said to Moses,
καὶ ἐλάλησεν κύριος πρὸς μωυσῆν λέγων
- 10 Промовляй до Ізраїлевих синів, говорячи: Кожен чоловік із вас, або з ваших нащадків, коли буде нечистий через дотик до мертвого тіла, або буде в далекій дорозі, то й він справить Пасху для Господа.
Say to the children of Israel, If any one of you or of your families is unclean because of a dead body, or is on a journey far away, still he is to keep the Passover to the Lord:
λάλησον τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ λέγων ἄνθρωπος ἄνθρωπος ὃς ἐὰν γένηται ἀκάθαρτος ἐπὶ ψυχῇ ἀνθρώπου ἢ ἐν ὁδῷ μακρὰν ὑμῖν ἢ ἐν ταῖς γενεαῖς ὑμῶν καὶ ποιήσει τὸ πάσχα κυρίῳ
- 11 Місяця другого, чотирнадцятого дня надвечір спорядять вони її, з опрісноками та з гірким зіллям будуть їсти її.
In the second month, on the fourteenth day, in the evening, they are to keep it, taking it with unleavened bread and bitter-tasting plants;
ἐν τῷ μηνὶ τῷ δευτέρῳ ἐν τῇ τεσσαρεσκαίδεκάτῃ ἡμέρᾳ τὸ πρὸς ἑσπέραν ποιήσουσιν αὐτὸ ἐπ' ἄζύμων καὶ πικρίδων φάγονται αὐτὸ
- 12 Не позоставлять із неї до ранку, а костей не зламають у ній, за повною постановою Пасхи справлять її.
Nothing of it is to be kept till the morning, and no bone of it is to be broken: they are to keep it by the rules of the Passover.
οὐ καταλείψουσιν ἅπ' αὐτοῦ εἰς τὸ πρωὶ καὶ ὀστέον οὐ συντρίψουσιν ἅπ' αὐτοῦ κατὰ τὸν νόμον τοῦ πάσχα ποιήσουσιν αὐτὸ
- 13 А чоловік, який чистий, а в дорозі не є, і стримається споряджати Пасху, то буде винищена душа та з народу її, бо Господньої жертви він не приніс означеного часу її. Гріх свій понесе той чоловік!
But the man who, not being unclean or on a journey, does not keep the Passover, will be cut off from his people: because he did not make the offering of the Lord at the regular time, his sin will be on him.
καὶ ἄνθρωπος ὃς ἐὰν καθαρὸς ᾖ καὶ ἐν ὁδῷ μακρῇ οὐκ ἔστιν καὶ ὑστερήσῃ ποιῆσαι τὸ πάσχα ἐξολεθρευθήσεται ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτῆς ὅτι τὸ δῶρον κυρίῳ οὐ προσήνεγκεν κατὰ τὸν καιρὸν αὐτοῦ ἀμαρτίαν αὐτοῦ λήμψεται ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος
- 14 А коли перебуватиме з вами прихोцько, то справить він Пасху для Господа, за постановою про Пасху та за уставом про неї, так зробіть. Постанова одна буде для вас, і для прихोцька , і для тубільця землі.
And if a man from another country is among you and has a desire to keep the Passover to the Lord, let him do as is ordered in the law of the Passover: there is to be the same rule for the man from another nation and for him who had his birth in the land.
ἐὰν δὲ προσέλθῃ πρὸς ὑμᾶς προσήλυτος ἐν τῇ γῇ ὑμῶν καὶ ποιήσει τὸ πάσχα κυρίῳ κατὰ τὸν νόμον τοῦ πάσχα καὶ κατὰ τὴν σύνταξιν αὐτοῦ ποιήσει αὐτὸ νόμος εἶς ἔσται ὑμῖν καὶ τῷ προσηλύτῳ καὶ τῷ αὐτόχθονι τῆς γῆς
- 15 ¶ А того дня, коли поставлено скинію, хмара покрила скинію над ковчегом свідоща. А ввечорі було над скинією, як подоба огню, аж до ранку.
And on the day when the House was put up, the cloud came down on it, on the Tent of witness; and in the evening there was a light like fire over the House till the morning.
καὶ τῇ ἡμέρᾳ ἣ ἐστάθη ἡ σκηνὴ ἐκάλυπεν ἡ νεφέλη τὴν σκηνὴν τὸν οἶκον τοῦ μαρτυρίου καὶ τὸ ἑσπέρας ἦν ἐπὶ τῆς σκηνῆς ὡς εἶδος πυρὸς ἕως πρωῶ
- 16 Так завжди бувало: удень покривала його та хмара, а вночі подоба огню.
And so it was at all times: it was covered by the cloud, and by a light as of fire by night.
οὕτως ἐγίνετο διὰ παντός ἡ νεφέλη ἐκάλυπτεν αὐτὴν ἡμέρας καὶ εἶδος πυρὸς τὴν νύκτα
- 17 I коли підіймалася хмара з-над скинії, то потому рушали Ізраїлеві сини, а на тому місці, на якому хмара ставала, там таборували Ізраїлеві сини.
And whenever the cloud was taken up from over the House, then the children of Israel went journeying on; and in the place where the cloud came to rest, there the children of Israel put up their tents.
καὶ ἠνίκα ἀνέβη ἡ νεφέλη ἀπὸ τῆς σκηνῆς καὶ μετὰ ταῦτα ἀπῆραν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ καὶ ἐν τῷ τόπῳ οὗ ἂν ἔσται ἡ νεφέλη ἐκεῖ παρενέβαλον οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ
- 18 На Господній наказ рушали Ізраїлеві сини, і на Господній наказ таборували. Усі ті дні, коли хмара перебувала над скинією, вони таборували.
At the order of the Lord the children of Israel went forward, and at the order of the Lord they put up their tents: as long as the cloud was resting on the House, they did not go away from that place.
διὰ προστάγματος κυρίου παρεμβалоῦσιν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ καὶ διὰ προστάγματος κυρίου ἀπαροῦσιν πάσας τὰς ἡμέρας ἐν αἷς σκιάζει ἡ νεφέλη ἐπὶ τῆς σκηνῆς παρεμβалоῦσιν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ
- 19 А коли хмара багато днів позоставалася над скинією, то Ізраїлеві сини виконували Господню сторожу, і не рушали.
When the cloud was resting on the House for a long time the children of Israel, waiting for the order of the Lord, did not go on.
καὶ ὅταν ἐφέλκεται ἡ νεφέλη ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἡμέρας πλείους καὶ φυλάσσονται οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ τὴν φυλακὴν τοῦ θεοῦ καὶ οὐ μὴ ἐξάρωσιν
- 20 I бувало, що хмара була над скинією полічені дні, то вони на Господній наказ таборували, і на Господній наказ рушали.
Sometimes the cloud was resting on the House for two or three days; then, by the order of the Lord, they kept their tents in that place, and when the Lord gave the order they went on.
καὶ ἔσται ὅταν σκεπάσῃ ἡ νεφέλη ἡμέρας ἀριθμῷ ἐπὶ τῆς σκηνῆς διὰ φωνῆς κυρίου παρεμβалоῦσιν καὶ διὰ προστάγματος κυρίου ἀπαροῦσιν

- 21 I бувало, що хмара була від вечора аж до ранку, а підіймалася хмара вранці, то рушали вони. Або день і ніч була, і підіймалася хмара, то рушали вони.
And sometimes the cloud was there only from evening to morning; and when the cloud was taken up in the morning they went on their journey again: or if it was resting there by day and by night, whenever the cloud was taken up they went forward.
 καὶ ἔσται ὅταν γένηται ἡ νεφέλη ἀφ' ἑσπέρας ἕως πρωῆ καὶ ἀναβῆ ἡ νεφέλη τὸ πρωὶ καὶ ἀπαροῦσιν ἡμέρας ἢ νυκτός
- 22 Або два дні, або місяць, або рік хмара була над нею, над скинією, Ізраїлеві сини таборували, і не рушали, а коли вона підіймалась, рушали вони.
Or if the cloud came to rest on the House for two days or a month or a year without moving, the children of Israel went on waiting there and did not go on; but whenever it was taken up they went forward on their journey.
 μηνὸς ἡμέρας πλεοναζούσης τῆς νεφέλης σκιαζούσης ἐπ' αὐτῆς παρεμβαλοῦσιν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ καὶ οὐ μὴ ἀπάρωσιν
- 23 На Господній наказ таборували вони, і на Господній наказ рушали вони. Вони виконували Господню сторожу на Господній наказ через Мойсея.
At the word of the Lord they put up their tents, and at the word of the Lord they went forward on their journey: they kept the orders of the Lord as he gave them by Moses.
 ὅτι διὰ προστάγματος κυρίου ἀπαροῦσιν τὴν φυλακὴν κυρίου ἐφυλάξαντο διὰ προστάγματος κυρίου ἐν χειρὶ μουσῆ
- 1 ¶ Господь промовляв до Мойсея, говорячи:
And the Lord said to Moses,
 καὶ ἐλάλησεν κύριος πρὸς μουσῆν λέγων
- 2 Зроби собі дві срібні сурми, куттям зробиш їх; і будуть вони тобі на скликання громади та на рушання таборів.
Make two silver horns of hammered work, to be used for getting the people together and to give the sign for the moving of the tents.
 ποιήσων σεαυτῷ δύο σάλπιγγας ἀργυρᾶς ἐλατὺς ποιήσεις αὐτάς καὶ ἔσονται σοι ἀνακαλεῖν τὴν συναγωγὴν καὶ ἐξαίρειν τὰς παρεμβολάς
- 3 І засурмять у них, і збереться до тебе громада при вході скинії зборів.
When they are sounded, all the people are to come together to you at the door of the Tent of meeting.
 καὶ σαλπείσεις ἐν αὐταῖς καὶ συναχθήσεται πᾶσα ἡ συναγωγὴ ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου
- 4 А якщо засурмять в одну, то зберуться до тебе начальники, голови Ізраїлевих тисяч.
If only one of them is sounded, then the chiefs, the heads of the thousands of Israel, are to come to you.
 ἐὰν δὲ ἐν μιᾷ σαλπείσωσιν προσελεύσονται πρὸς σὲ πάντες οἱ ἄρχοντες ἀρχιγοὶ ἰσραὴλ
- 5 А засурмять на сполох, то рушать табори, що таборують на сході.
When a loud note is sounded, the tents placed on the east side are to go forward.
 καὶ σαλπείτε σημασίαν καὶ ἐξαροῦσιν αἱ παρεμβολαὶ αἱ παρεμβάλλουσαι ἀνατολάς
- 6 А засурмите на сполох удруге, то рушать табори, що таборують на півдні, будуть сурмити на сполох, щоб рушали вони.
At the sound of a second loud note, the tents on the south side are to go forward: the loud note will be the sign to go forward.
 καὶ σαλπείτε σημασίαν δευτέραν καὶ ἐξαροῦσιν αἱ παρεμβολαὶ αἱ παρεμβάλλουσαι λίβα καὶ σαλπείτε σημασίαν τρίτην καὶ ἐξαροῦσιν αἱ παρεμβολαὶ αἱ παρεμβάλλουσαι παρὰ θάλασσαν καὶ σαλπείτε σημασίαν τετάρτην καὶ ἐξαροῦσιν αἱ παρεμβολαὶ αἱ παρεμβάλλουσαι πρὸς βορρᾶν σημασίαν σαλπιούσιν ἐν τῇ ἐξάρσει αὐτῶν
- 7 А на скликання зборів засурмите, але без сполоху.
But when all the people are to come together, the horn is to be sounded but not loudly.
 καὶ ὅταν συναγάγητε τὴν συναγωγὴν σαλπείτε καὶ οὐ σημασίαν
- 8 А сурмити в сурми будуть Ааронові сини, священники. І ці сурмлення будуть для вас на вічну постанову для ваших поколінь.
The horns are to be sounded by the sons of Aaron, the priests; this is to be a law for you for ever, from generation to generation.
 καὶ οἱ υἱοὶ ααρων οἱ ἱερεῖς σαλπιούσιν ταῖς σάλπιγγιν καὶ ἔσται ὑμῖν νόμιμον αἰώνιον εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν
- 9 А коли підете війною в вашому Краю на ворога, що гнобить вас, і засурмите на сполох, то ви будете згадані перед лицем Господа, Бога вашого, і будете спасені від ваших ворогів.
And if you go to war in your land against any who do you wrong, then let the loud note of the horn be sounded; and the Lord your God will keep you in mind and give you salvation from those who are against you.
 ἐὰν δὲ ἐξέλθῃτε εἰς πόλεμον ἐν τῇ γῇ ὑμῶν πρὸς τοὺς ὑπεναντίους τοὺς ἀνθεστηκότας ὑμῖν καὶ σημανεῖτε ταῖς σάλπιγγιν καὶ ἀναμνησθήσεσθε ἐναντὶ κυρίου καὶ διασωθήσεσθε ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν ὑμῶν

- 10 А в день вашої радості, і в ваші свята та першого дня ваших місяців засурмите в ті сурми на ваших цілопаленнях та на мирних жертвах ваших, і вони будуть вам на пригад перед лицем вашого Бога. Я Господь, Бог ваш!
And on days of joy and on your regular feasts and on the first day of every month, let the horns be sounded over your burned offerings and your peace-offerings; and they will put the Lord in mind of you: I am the Lord your God.
 και ἐν ταῖς ἡμέραις τῆς εὐφροσύνης ὑμῶν καὶ ἐν ταῖς ἑορταῖς ὑμῶν καὶ ἐν ταῖς νουμηνίαις ὑμῶν σαλπιεῖτε ταῖς σάλπιγξιν ἐπὶ τοῖς ὀλοκαυτώμασιν καὶ ἐπὶ ταῖς θυσίαις τῶν σωτηρίων ὑμῶν καὶ ἔσται ὑμῖν ἀνάμνησις ἐναντι τοῦ θεοῦ ὑμῶν ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν
- 11 ¶ І сталося, другого року, другого місяця, дванадцятого дня місяця піднялася хмара з-над скинії свідоства.
Now in the second year, on the twentieth day of the second month, the cloud was taken up from over the Tent of witness.
 και ἐγένετο ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῷ δευτέρῳ ἐν τῷ μηνὶ τῷ δευτέρῳ εἰκάδι τοῦ μηνὸς ἀνέβη ἡ νεφέλη ἀπὸ τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου
- 12 І рушили Ізраїлеві сини з Сінайської пустині на походи свої, і хмара спинилася в пустині Паран.
And the children of Israel went on their journey out of the waste land of Sinai; and the cloud came to rest in the waste land of Paran.
 και ἐξῆραν οἱ υἱοὶ ἰσραηλ σὺν ἀπαρτίαις αὐτῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ σινα καὶ ἔστη ἡ νεφέλη ἐν τῇ ἐρήμῳ τοῦ φαραν
- 13 І рушили вони вперше за Господнім наказом через Мойсея.
They went forward for the first time on their journey as the Lord had given orders by the hand of Moses.
 και ἐξῆραν πρῶτοι διὰ φωνῆς κυρίου ἐν χειρὶ μουσῆ
- 14 І найперш рушив прапор табору синів Юдиних за своїми військовими відділами, а над військом його Нахшон, син Аммінадав.
First the flag of the children of Judah went forward with their armies: and at the head of his army was Nahshon, the son of Amminadab.
 και ἐξῆραν τάγμα παρεμβολῆς υἱῶν ἰουδα πρῶτοι σὺν δυνάμει αὐτῶν καὶ ἐπὶ τῆς δυνάμεως αὐτῶν ναασσων υἱὸς αμινάδαβ
- 15 А над військом племені синів Іссахара Натанаїл, син Цуарів.
And at the head of the army of the children of Issachar was Nethanel, the son of Zuar.
 και ἐπὶ τῆς δυνάμεως φυλῆς υἱῶν ἰσσαχαρ ναθαναηλ υἱὸς σωγαρ
- 16 А над військом племені Завулонових синів Еліяв, син Хелонів.
And at the head of the army of the children of Zebulun was Eliab, the son of Helon.
 και ἐπὶ τῆς δυνάμεως φυλῆς υἱῶν ζαβουλων ελιαβ υἱὸς χαιλων
- 17 І була розібрана скинія, і рушили Гершонови сини та сини Мерарієві, носії скинії.
Then the House was taken down; and the sons of Gershon and the sons of Merari, who were responsible for moving the House, went forward.
 και καθελούσιν τὴν σκηνὴν καὶ ἐξαροῦσιν οἱ υἱοὶ γεδσων καὶ οἱ υἱοὶ μεραρι αἰροντες τὴν σκηνὴν
- 18 І рушив прапор табору Рувима за своїми військовими відділами, а над військом його Еліцур, син Шедеурів.
Then the flag of the children of Reuben went forward with their armies: and at the head of his army was Elizur, the son of Shedeur.
 και ἐξῆραν τάγμα παρεμβολῆς ρουβην σὺν δυνάμει αὐτῶν καὶ ἐπὶ τῆς δυνάμεως αὐτῶν ελισουρ υἱὸς σεδιουρ
- 19 А над військом племені Симеонових синів Шелумїл, син Цуришаддаїв.
And at the head of the army of the children of Simeon was Shelumiel, the son of Zurishaddai.
 και ἐπὶ τῆς δυνάμεως φυλῆς υἱῶν σιμεων σαλαμιηλ υἱὸς σουρισαδαι
- 20 А над військом племені Гадових синів Ел'ясаф, син Деуїлів.
At the head of the army of the children of Gad was Eliasaph, the son of Reuel.
 και ἐπὶ τῆς δυνάμεως φυλῆς υἱῶν γαδ ελισταφ ὁ τοῦ ραγουηλ
- 21 І рушили сини Кегатові, носії святині, та й поставили скинію до приходу їх, усіх інших.
Then the Kohathites went forward with the holy place; the others put up the House ready for their coming.
 και ἐξαροῦσιν οἱ υἱοὶ καθθ αἰροντες τὰ ἅγια καὶ στήσουσιν τὴν σκηνὴν ἕως παραγένωνται
- 22 І рушив прапор табору синів Єфремових за своїми військовими відділами, а над військом його Елішама, син Аммігудів.
Then the flag of the children of Ephraim went forward with their armies: and at the head of his army was Elishama, the son of Ammihud.
 και ἐξαροῦσιν τάγμα παρεμβολῆς εφραιμ σὺν δυνάμει αὐτῶν καὶ ἐπὶ τῆς δυνάμεως αὐτῶν ελισαма υἱὸς εμουδ

- 23 А над військом племені синів Манасіїних Гамалїїл, син Педацурів.
 At the head of the army of the children of Manasseh was Gamaliel, the son of Pedahzur.
 και ἐπὶ τῆς δυνάμεως φυλῆς υἱῶν μανασση γαμαλιηλ ὁ τοῦ φαδασσουρ
- 24 А над військом племені Веніяминових синів Авідан, син Гїдеонів.
 At the head of the army of the children of Benjamin was Abidan, the son of Gideoni.
 και ἐπὶ τῆς δυνάμεως φυλῆς υἱῶν βενιαμιν αβιδαν ὁ τοῦ γαδεωνι
- 25 І рушив прапор табору синів Данових як задня сторожа для всіх таборів за своїми військовими відділами, а над військом його Ахіезер, син Аммішаддаїв.
 And the flag of the children of Dan, whose tents were moved last of all, went forward with their armies: and at the head of his army was Ahiezer, the son of Ammishaddai.
 και ἐξαρουσιν τάγμα παρεμβολῆς υἱῶν δαν ἔσχατοι πασῶν τῶν παρεμβολῶν σὺν δυνάμει αὐτῶν και ἐπὶ τῆς δυνάμεως αὐτῶν αχιεζερ ὁ τοῦ αμισαδαι
- 26 А над військом племені Асирових синів Паг'їл, син Охрана.
 At the head of the army of the children of Asher was Pagiel, the son of Ochran.
 και ἐπὶ τῆς δυνάμεως φυλῆς υἱῶν ασηρ φαγιαηλ υἱὸς εχραν
- 27 А над військом племені синів Нефталимових Ахіра, син Енанів.
 And at the head of the army of the children of Naphtali was Ahira, the son of Enan.
 και ἐπὶ τῆς δυνάμεως φυλῆς υἱῶν νεφθαλι аχιρε υἱὸς аινан
- 28 Оце походи Ізраїлевих синів за їхніми військовими відділами. І рушили вони.
 This was the order in which the children of Israel were journeying by armies; so they went forward.
 αὐται αἱ στρατιαὶ υἱῶν ἰσραηλ και ἐξῆραν σὺν δυνάμει αὐτῶν
- 29 ¶ І сказав Мойсей до Ховава, сина мідіанїтянина Реуїла, Мойсесвого тестя: Ми рушасмо до того місця, що про нього Господь був сказав: Його дам вам. Ходи ж із нами, і ми зробимо т обі добро, бо Господь промовляв був добро про Ізраїля.
 Then Moses said to Hobab, the son of his father-in-law Reuel the Midianite, We are journeying to that place of which the Lord has said, I will give it to you: so come with us, and it will be for your profit: for the Lord has good things in store for Israel.
 και εἶπεν μουσῆς τῷ ἰωβαβ υἱῷ ραγουηλ τῷ μαδιανίτῃ τῷ γαμβρῷ μουσῆ ἐξείρομεν ἡμεῖς εἰς τὸν τόπον ὃν εἶπεν κύριος τοῦτον δώσω ὑμῖν δεῦρο μεθ' ἡμῶν και εὖ σε ποιήσομεν ὅτι κύριος ἐλάλησε ν καλὰ περὶ ἰσραηλ
- 30 Та той відказав йому: Не піду, але піду до краю свого та до місця своєї батьківщини.
 But he said, I will not go with you, I will go back to the land of my birth and to my relations.
 και εἶπεν πρὸς αὐτόν οὐ πορεύσομαι ἀλλὰ εἰς τὴν γῆν μου και εἰς τὴν γενεάν μου
- 31 А Мойсей відказав: Не покидай нас, бо через те, що ти знаєш наше таборування в пустині, то будеш нам очима.
 And he said, Do not go from us; for you will be eyes for us, guiding us to the right places in the waste land to put up our tents.
 και εἶπεν μὴ ἐγκαταλίπης ἡμᾶς οὐ εἶνεκεν ἧσθα μεθ' ἡμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ και ἔση ἐν ἡμῖν πρεσβύτης
- 32 І станеться, коли підеш із нами, то те добро, що Господь учинить нам, ми його вчинимо тобі.
 And if you come with us, we will give you a part in whatever good the Lord does for us.
 και ἔσται ἐὰν πορευθῆς μεθ' ἡμῶν και ἔσται τὰ ἀγαθὰ ἐκεῖνα ὅσα ἐὰν ἀγαθοποιήσῃ κύριος ἡμᾶς και εὖ σε ποιήσομεν
- 33 І рушили вони від Господньої гори триденною дорогою. А ковчег заповіту Господнього рушав перед ними триденною дорогою, щоб вивідати для них місце спинитися.
 So they went forward three days' journey from the mountain of the Lord; and the ark of the Lord's agreement went three days' journey before them, looking for a resting-place for them;
 και ἐξῆραν ἐκ τοῦ ὄρους κυρίου ὁδὸν τριῶν ἡμερῶν και ἡ κιβωτὸς τῆς διαθήκης κυρίου προεπορεύετο προτέρα αὐτῶν ὁδὸν τριῶν ἡμερῶν κατασκέπασθα αὐτοῖς ἀνάπυσιν
- 34 А хмара Господня була над ними вдень, коли вони рушали з табору.
 And by day the cloud of the Lord went over them, when they went forward from the place where they had put up their tents.
 και ἐγένετο ἐν τῷ ἐξείρειν τὴν κιβωτὸν και εἶπεν μουσῆς ἐξεγέρθητι κύριε διασκορπισθήτωσαν οἱ ἐχθροὶ σου φυγέτωσαν πάντες οἱ μισοῦντές σε
- 35 І бувало, коли ковчег вирушав, то Мойсей промовляв: Устань же, о Господи, і хай розпорозаються Твої вороги, і хай повтікають Твої ненависники з-перед Твоїого лиця.
 And when the ark went forward Moses said, Come up, O Lord, and let the armies of those who are against you be broken, and let your haters go in flight before you.
 και ἐν τῇ καταπαύσει εἶπεν ἐπίστρεφε κύριε χιλιάδας μυριάδας ἐν τῷ ἰσραηλ

- 36 А коли він ставав, то говорив: Вернися, о Господи, до десяти тисячок тисяч Ізраїля!
 And when it came to rest, he said, Take rest, O Lord, and give a blessing to the families of Israel.
 και η νεφέλη ἐγένετο σκιάζουσα ἐπ' αὐτοὺς ἡμέρας ἐν τῷ ἐξαίρειν αὐτοὺς ἐκ τῆς παρεμβολῆς
- 1 ¶ I став народ голосно нарікати до Господніх ушей. I почув Господь, і запалав Його гнів, і загорівся між ними Господній огонь, та й пожер їх у кінці табору.
 Now the people were saying evil against the Lord; and the Lord, hearing it, was angry and sent fire on them, burning the outer parts of the tent-circle.
 και ἦν ὁ λαὸς γογγύζων πονηρὰ ἐναντι κυρίου και ἤκουσεν κύριος και ἐθυμώθη ὀργῇ και ἐξεκαύθη ἐν αὐτοῖς πῦρ παρὰ κυρίου και κατέφαγεν μέρος τι τῆς παρεμβολῆς
- 2 I народ став кричати до Мойсея. А Мойсей помолився до Господа, і погас той огонь.
 And the people made an outcry to Moses, and Moses made prayer to the Lord, and the fire was stopped.
 και ἐκέκραξεν ὁ λαὸς πρὸς μουσῆν και ἠύξατο μουσῆς πρὸς κύριον και ἐκόπασεν τὸ πῦρ
- 3 I він назвав ім'я того місця: Тав'ера, бо між ними горів був Господній огонь.
 So that place was named Taberah, because of the fire of the Lord which had been burning among them.
 και ἐκλήθη τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκεῖνου ἐμπυρισμός ὅτι ἐξεκαύθη ἐν αὐτοῖς πῦρ παρὰ κυρίου
- 4 ¶ А збиранина, що була серед нього, стала вередувати, і також Ізраїлеві сини стали плакати з ними та говорити: Хто нагодус нас м'ясом?
 And the mixed band of people who went with them were overcome by desire: and the children of Israel, weeping again, said, Who will give us flesh for our food?
 και ὁ ἐπίμικτος ὁ ἐν αὐτοῖς ἐπεθύμησαν ἐπιθυμίαν και καθίσαντες ἐκλαιον και οἱ υἱοὶ ἰσραηλ και εἶπαν τίς ἡμᾶς ψομεῖ κρέα
- 5 Ми згадуємо рибу, що їли в Єгипті даремно, огірки й дині, і пір, і цибулю, і часник.
 Sweet is the memory of the fish we had in Egypt for nothing, and the fruit and green plants of every sort, sharp and pleasing to the taste:
 ἐμνήσθημεν τοὺς ἰχθύας οὓς ἠσθίσαμεν ἐν αἰγύπτῳ δωρεάν και τοὺς σικύας και τοὺς πέπονας και τὰ πράσα και τὰ κρίμματα και τὰ σκόρδα
- 6 А тепер душа наша в'яне, немає нічого, тільки манна нам перед очима.
 But now our soul is wasted away; there is nothing at all: we have nothing but this manna before our eyes.
 νυνὶ δὲ ἡ ψυχὴ ἡμῶν κατάξηρος οὐδὲν πλὴν εἰς τὸ μαννα οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν
- 7 А манна як коріяндрове насіння вона, а вигляд її, як вигляд кришталу.
 Now the manna was like a seed of grain, like small clear drops.
 τὸ δὲ μαννα ὡσεὶ σπέρμα κυρίου ἐστὶν και τὸ εἶδος αὐτοῦ εἶδος κρυστάλλου
- 8 Люди розходилися, і збирали її та мололи жорнами або товкли в ступі, і варили в горшку та й робили з неї калачі. А смак її був, як смак олійного коржа.
 The people went about taking it up from the earth, crushing it between stones or hammering it to powder, and boiling it in pots, and they made cakes of it: its taste was like the taste of cakes cooked with oil.
 και διεπορεύετο ὁ λαὸς και συνέλεγον και ἤλθον αὐτὸ ἐν τῷ μύλῳ και ἔτριβον ἐν τῇ θυίᾳ και ἤψουν αὐτὸ ἐν τῇ χύτρᾳ και ἐποίησαν αὐτὸ ἐγκρυφίας και ἦν ἡ ἡδονὴ αὐτοῦ ὡσεὶ γεῦμα ἐγκρις ἐξ ἐλαίου
- 9 А коли роса спадала на табір, спадала й та манна на нього.
 When the dew came down on the tents at night, the manna came down with it.
 και ὅταν κατέβη ἡ δρόσος ἐπὶ τὴν παρεμβολὴν νυκτὸς κατέβαιναν τὸ μαννα ἐπ' αὐτῆς
- 10 I почув Мойсей, що народ плаче в родинах своїх, кожен при вході намету свого. I сильно запалав гнів Господній, і в очах Мойсєвих то було зле.
 And at the sound of the people weeping, every man at his tent-door, the wrath of the Lord was great, and Moses was very angry.
 και ἤκουσεν μουσῆς κλαϊόντων αὐτῶν κατὰ δῆμους αὐτῶν ἕκαστον ἐπὶ τῆς θύρας αὐτοῦ και ἐθυμώθη ὀργῇ κύριος σφόδρα και ἐναντι μουσῆ ἦν πονηρόν
- 11 I сказав Мойсей до Господа: Нашо вчинив Ти зло свосму рабові, і чому я не знайшов милости в очах Твоїх, що Ти поклав тягара всього народу на мене?
 And Moses said to the Lord, Why have you done me this evil? and why have I not grace in your eyes, that you have put on me the care of all this people?
 και εἶπεν μουσῆς πρὸς κύριον ἵνα τί ἐκάκωσας τὸν θεράποντά σου και διὰ τί οὐχ εὕρηκα χάριν ἐναντίον σου ἐπιθεῖναι τὴν ὀρμὴν τοῦ λαοῦ τούτου ἐπ' ἐμέ
- 12 Чи я був вагітний усім тим народом, чи я його породив, що Ти кажеш мені: Неси його на лоні своїм, як мамка носить ссунця, до землі, яку Ти присягнув батькам його?
 Am I the father of all this people? have I given them birth, that you say to me, Take them in your arms, like a child at the breast, to the land which you gave by an oath to their fathers?
 μὴ ἐγὼ ἐν γαστρὶ ἔλαβον πάντα τὸν λαὸν τούτον ἢ ἐγὼ ἔτεκον αὐτούς ὅτι λέγεις μοι λαβὲ αὐτὸν εἰς τὸν κόλπον σου ὡσεὶ ἄραι τιτηνὸς τὸν θηλάζοντα εἰς τὴν γῆν ἣν ὤμοσας τοῖς πατέραςιν αὐτῶν

- 13 Звідки мені взяти м'яса, щоб дати всьому цьому народові? Бо вони плачуть передо мною, говорячи: Дай же нам м'яса, і ми будемо їсти!
Where am I to get flesh to give to all this people? For they are weeping to me and saying, Give us flesh for our food.
πόθεν μοι κρέα δοῦναι παντί τῷ λαῷ τούτῳ ὅτι κλαίουσιν ἐπ' ἐμοὶ λέγοντες δὸς ἡμῖν κρέα ἵνα φάγωμεν
- 14 Не подолаю я сам носити всього цього народа, бо він тяжчий за мене!
I am not able by myself to take the weight of all this people, for it is more than my strength.
οὐ δυνήσομαι ἐγὼ μόνος φέρειν τὸν λαὸν τοῦτον ὅτι βαρύτερόν μοί ἐστιν τὸ ῥῆμα τοῦτο
- 15 А якщо Ти таке мені робиш, то краще забий мене, якщо я знайшов милість в очах Твоїх, щоб я не побачив нещастя свого!
If this is to be my fate, put me to death now in answer to my prayer, if I have grace in your eyes; and let me not see my shame.
εἰ δὲ οὕτως σὺ ποιεῖς μοι ἀπόκτεινόν με ἀναιρέσει εἰ εὕρηκα ἔλεος παρὰ σοῦ ἵνα μὴ ἴδω μου τὴν κάκωσιν
- 16 ¶ I сказав Господь до Мойсея: Збери ж мені сімдесятеро люда зо старших Ізраїлевих, яких знаєш, що вони старші народу та його наглядачі, і візьми їх до скинії заповіді, і стануть вони там із тобою.
And the Lord said to Moses, Send for seventy of the responsible men of Israel, who are in your opinion men of weight and authority over the people; make them come to the Tent of meeting and be there with you.
καὶ εἶπεν κύριος πρὸς μωυσῆν συνάγαγέ μοι ἑβδομήκοντα ἄνδρας ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων ἰσραὴλ οὓς αὐτὸς σὺ οἶδας ὅτι οὗτοί εἰσιν πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ καὶ γραμματεῖς αὐτῶν καὶ ἄξις αὐτοῦς πρὸς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου καὶ στήσονται ἐκεῖ μετὰ σοῦ
- 17 I Я зійду, і буду розмовляти там із тобою, і візьму від Духа, що на тобі, і покладу на них, і вони понесуть із тобою тягара того народу, і не будеш носити ти сам.
And I will come down and have talk with you there: and I will take some of the spirit which is on you and put it on them, and they will take part of the weight of the people off you, so that you do not have to take it by yourself.
καὶ καταβήσομαι καὶ λαλήσω ἐκεῖ μετὰ σοῦ καὶ ἀφελῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ ἐπὶ σοὶ καὶ ἐπιθήσω ἐπ' αὐτούς καὶ συναντιλήμψονται μετὰ σοῦ τὴν ὄρμην τοῦ λαοῦ καὶ οὐκ οἴσεις αὐτοὺς σὺ μόνος
- 18 А до народу скажи: Освятіться на завтра, і будете їсти м'ясо, бо ви плакали до Господніх ушей, говорячи: Хто дасть нам їсти м'яса, бо добре було нам в Єгипті? І дасть Господь вам м'яса, і ви будете їсти.
And say to the people, Make yourselves clean before tomorrow and you will have flesh for your food: for in the ears of the Lord you have been weeping and saying, Who will give us flesh for food? for we were well off in Egypt: and so the Lord will give you flesh, and it will be your food;
καὶ τῷ λαῷ ἔρεῖς ἁγνίσασθε εἰς αὐριον καὶ φάγεσθε κρέα ὅτι ἐκλαύσατε ἔναντι κυρίου λέγοντες τίς ἡμᾶς ψομεῖ κρέα ὅτι καλὸν ἡμῖν ἐστὶν ἐν αἰγύπτῳ καὶ δώσει κύριος ὑμῖν κρέα φαγεῖν καὶ φάγεσθε κρέα
- 19 Не один день будете ви їсти, і не два дні, і не п'ять день, і не десять день, і не двадцять день,
Not for one day only, or even for five or ten or twenty days;
οὐχ ἡμέραν μίαν φάγεσθε οὐδὲ δύο οὐδὲ πέντε ἡμέρας οὐδὲ δέκα ἡμέρας οὐδὲ εἴκοσι ἡμέρας
- 20 але цілий місяць, аж поки не вийде воно з ваших ніздрів, і стане вам на огиду, бо ви знехтували собі Господа, що серед вас, і плакали перед лицем Його, говорячи: Чого це ми вийшли з Єгипту?
But every day for a month, till you are tired of it, turning from it in disgust: because you have gone against the Lord who is with you, and have been weeping before him saying, Why did we come out of Egypt?
ἕως μηνὸς ἡμερῶν φάγεσθε ἕως ἂν ἐξέλθῃ ἐκ τῶν μυκτήρων ὑμῶν καὶ ἔσται ὑμῖν εἰς χολέραν ὅτι ἠπειθήσατε κυρίῳ ὃς ἐστὶν ἐν ὑμῖν καὶ ἐκλαύσατε ἐναντίον αὐτοῦ λέγοντες ἵνα τί ἡμῖν ἐξελεθῆν ἐξ αἰγύπτου
- 21 I сказав Мойсей: Шістсот тисяч піхоти той народ, що я серед нього, а Ти сказав: Я дам їм м'яса, і вони будуть їсти місяць часу.
Then Moses said, The people, among whom I am, are six hundred thousand men on foot; and you have said, I will give them flesh to be their food for a month.
καὶ εἶπεν μωυσῆς ἑξακόσιοι χιλιάδες πεζῶν ὁ λαὸς ἐν οἷς εἰμι ἐν αὐτοῖς καὶ σὺ εἶπας κρέα δώσω αὐτοῖς φαγεῖν καὶ φάγονται μῆνα ἡμερῶν
- 22 Чи худоба дрібна та худоба велика заріжеться для них, і вистачить їм? Чи також збереться для них уся морська риба, і вистачить їм?
Are flocks and herds to be put to death for them? or are all the fish in the sea to be got together so that they may be full?
μὴ πρόβατα καὶ βόες σφαγήσονται αὐτοῖς καὶ ἀρκέσει αὐτοῖς ἢ πᾶν τὸ ὄψος τῆς θαλάσσης συναχθήσεται αὐτοῖς καὶ ἀρκέσει αὐτοῖς
- 23 А Господь сказав до Мойсея: Чи Господня рука буває коротка? Тепер ти побачиш, чи сповниться тобі Мое слово, чи ні.
And the Lord said to Moses, Has the Lord's hand become short? Now you will see if my word comes true for you or not.
καὶ εἶπεν κύριος πρὸς μωυσῆν μὴ χεὶρ κυρίου οὐκ ἐξαρκέσει ἤδη γνώσει εἰ ἐπικαταλήμψεται σε ὁ λόγος μου ἢ οὐ

- 24 ¶ I вийшов Мойсей, і промовляв до того народу Господні слова. I зібрав він сімдесятеро чоловіка зо старших народу, і поставив їх навколо скинії.
And Moses went out and gave the people the words of the Lord: and he took seventy of the responsible men of the people, placing them round the Tent.
 και ἐξῆλθεν μουσῆς καὶ ἐλάλησεν πρὸς τὸν λαὸν τὰ ῥήματα κυρίου καὶ συνήγαγεν ἑβδομήκοντα ἄνδρας ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ καὶ ἕστησεν αὐτοὺς κύκλῳ τῆς σκηνῆς
- 25 I зійшов Господь у хмарі, та й промовляв до нього, і взяв від Духа, що на ньому, і дав на сімдесят чоловіка старших. I сталося, як спочив на них Дух той, то вони стали пророкувати, та потім перестали.
Then the Lord came down in the cloud and had talk with him, and put on the seventy men some of the spirit which was on him: now when the spirit came to rest on them, they were like prophets, but only at that time.
 και κατέβη κύριος ἐν νεφέλῃ καὶ ἐλάλησεν πρὸς αὐτόν καὶ παρέλατο ἀπὸ τοῦ πνεύματος τοῦ ἐπ' αὐτῷ καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τοὺς ἑβδομήκοντα ἄνδρας τοὺς πρεσβυτέρους ὡς δὲ ἐπανεπαύσατο τὸ πνεῦμα αὐτῶν αὐτοὺς καὶ ἐπροφήτευσαν καὶ οὐκέτι προσέθεντο
- 26 I зосталося двос людей в таборі, ім'я одному Елдад, а ймення другому Медад. I спочив на них Дух; а вони були серед записаних, та не вийшли до скинії, і пророкували в таборі.
But two men were still in the tent-circle one of them named Eldad and the other Medad: and the spirit came to rest on them; they were among those who had been sent for, but they had not gone out to the Tent: and the prophet's power came on them in the tent-circle.
 και κατελείφθησαν δύο ἄνδρες ἐν τῇ παρεμβολῇ ὄνομα τῷ ἐνὶ ελδαδ καὶ ὄνομα τῷ δευτέρῳ μεδαδ καὶ ἐπανεπαύσατο ἐπ' αὐτοὺς τὸ πνεῦμα καὶ οὗτοι ἦσαν τῶν καταγεγραμμένων καὶ οὐκ ἦλθον πρὸς τὴν σκηνὴν καὶ ἐπροφήτευσαν ἐν τῇ παρεμβολῇ
- 27 I побіг юнак, і промовив до Мойсея й сказав: Елдад і Медад пророкують у таборі!
And a young man went running to Moses and said, Eldad and Medad are acting as prophets in the tent-circle.
 και προσδραμών ὁ νεανίσκος ἀπήγγειλεν μουσῆ καὶ εἶπεν λέγων ελδαδ καὶ μεδαδ προφητεύουσιν ἐν τῇ παρεμβολῇ
- 28 I відповів Ісус, син Навинів, Мойсеїв слуга від своєї молодости, та й сказав: Пане мій Мойсею, заборони їм!
Then Joshua, the son of Nun, who had been Moses' servant from the time when he was a child, said, My lord Moses, let them be stopped.
 και ἀποκριθεὶς ἰησοῦς ὁ τοῦ ναυη ὁ παρεστηκὸς μουσῆ ὁ ἐκελεκτὸς εἶπεν κύριε μουσῆ κόλυσον αὐτοὺς
- 29 I сказав йому Мойсей: Чи ти заздрисний за мене? О, якби то ввесь Господній народ став пророками, коли б дав Господь Духа Свого і на них!
And Moses said to him, Are you moved by envy on my account? If only all the Lord's people were prophets, and the Lord might put his spirit on them!
 και εἶπεν αὐτῷ μουσῆς μὴ ζηλοῖς σύ μοι καὶ τίς δόξῃ πάντα τὸν λαὸν κυρίου προφήτας ὅταν δῶ κύριος τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐπ' αὐτοὺς
- 30 I вернувся Мойсей до табору, він та старші Ізраїлеві.
Then Moses, with the responsible men of Israel, went back to the tent-circle.
 και ἀπῆλθεν μουσῆς εἰς τὴν παρεμβολὴν αὐτὸς καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἰσραηλ
- 31 ¶ I знявся вітер від Господа, і навяв перепелиці від моря, і опустив їх над табором, як денна дорога туди й як денна дорога сюди навколо табору, і коло двох ліктів на поверхні землі.
Then the Lord sent a wind, driving little birds from the sea, so that they came down on the tents, and all round the tent-circle, about a day's journey on this side and on that, in masses about two cubits high over the face of the earth.
 και πνεῦμα ἐξῆλθεν παρὰ κυρίου καὶ ἐξεπέρασεν ὀρνυγομήτραν ἀπὸ τῆς θαλάσσης καὶ ἐπέβαλεν ἐπὶ τὴν παρεμβολὴν ὁδὸν ἡμέρας ἐντεῦθεν καὶ ὁδὸν ἡμέρας ἐντεῦθεν κύκλῳ τῆς παρεμβολῆς ὡσεὶ διὰ πηχῶ ἀπὸ τῆς γῆς
- 32 I встав народ, і цілий той день і цілу ту ніч, і цілий день назавтра збирали перепелицю. Хто збирав мало, той зібрав десять хомерів, і порозкладали їх собі скрізь навколо табору.
And all that day and all night and the day after, the people were taking up the birds; the smallest amount which anyone got was ten homers: and they put them out all round the tents.
 και ἀναστὰς ὁ λαὸς ὅλην τὴν ἡμέραν καὶ ὅλην τὴν νύκτα καὶ ὅλην τὴν ἡμέραν τὴν ἐπαύριον καὶ συνήγαγον τὴν ὀρνυγομήτραν ὁ τὸ ὀλίγον συνήγαγεν δέκα κόρους καὶ ἔψυξαν ἑαυτοῖς ψυγμοὺς κύκλῳ τῆς παρεμβολῆς
- 33 Те м'ясо було ще між їхніми зубами, поки було пожуване, а гнів Господній запалився на народ! I вдарив Господь дуже великою поразкою в народ...
But while the meat was still between their teeth, before it was tasted, the wrath of the Lord was moved against the people and he sent a great outburst of disease on them.
 τὰ κρέα ἐτι ἦν ἐν τοῖς ὀδοῦσιν αὐτῶν πρὶν ἢ ἐκλείπειν καὶ κύριος ἐθυμώθη εἰς τὸν λαόν καὶ ἐπάταξεν κύριος τὸν λαὸν πληγὴν μεγάλην σφόδρα
- 34 I названо ймення того місця: Ківрот-Гаттаава, бо там поховали народ пожадливий.
So that place was named Kibroth-hattaavah; because there they put in the earth the bodies of the people who had given way to their desires.
 και ἐκλήθη τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου μνήματα τῆς ἐπιθυμίας ὅτι ἐκεῖ ἔθαψαν τὸν λαὸν τὸν ἐπιθυμητὴν
- 35 З Ківрот-Гаттаави рушили люди до Гацероту, і були в Гацероті.
From Kibroth-hattaavah the people went on to Hazeroth; and there they put up their tents.
 ἀπὸ μνημάτων ἐπιθυμίας ἐξῆρεν ὁ λαὸς εἰς ἀσηρωθ καὶ ἐγένετο ὁ λαὸς ἐν ἀσηρωθ

- 1 ¶ I нарикали Μαρίαμ та Аарон на Мойсея за жінку кушитянку, що взяв, бо він узяв був жінку кушитянку.
Now Miriam and Aaron said evil against Moses, because of the Cushite woman to whom he was married, for he had taken a Cushite woman as his wife.
καὶ ἐλάλησεν μαριαμ καὶ ααρων κατὰ μουσῆ ἕνεκεν τῆς γυναικὸς τῆς αἰθιοπίσσης ἣν ἔλαβεν μουσῆς ὅτι γυναῖκα αἰθιοπίσσαν ἔλαβεν
- 2 I казали вони: Чи тільки з Мойсеєм Господь говорив? Чи ж не говорив Він також із нами? I почув це Господь.
And they said, Have the words of the Lord been given to Moses only? have they not come to us? And the Lord took note of it.
καὶ εἶπαν μὴ μουσῆ μόνῳ λελάληκεν κύριος οὐχὶ καὶ ἡμῖν ἐλάλησεν καὶ ἤκουσεν κύριος
- 3 А той муж, Мойсей, був найлагідніший за всяку людину, що на поверхні землі.
Now the man Moses was more gentle than any other man on earth.
καὶ ὁ ἄνθρωπος μουσῆς πραῦς σφόδρα παρὰ πάντας τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ὄντας ἐπὶ τῆς γῆς
- 4 ¶ I нагло сказав Господь до Мойсея й до Аарона та до Μαρίαμ: Вийдіть ви трое до скинії заповідю. I вони трое вийшли.
And suddenly the Lord said to Moses and Aaron and Miriam, Come out, you three, to the Tent of meeting. And the three of them went out.
καὶ εἶπεν κύριος παραχρῆμα πρὸς μουσῆν καὶ μαριαμ καὶ ααρων ἐξέλθατε ὑμεῖς οἱ τρεῖς εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου καὶ ἐξῆλθον οἱ τρεῖς εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου
- 5 I зійшов Господь у стовпі хмари, і став при вході скинії, та й покликав Аарона й Μαρίαμ. I вийшли обое вони.
And the Lord came down in a pillar of cloud, taking his place at the door of the Tent, and made Aaron and Miriam come before him.
καὶ κατέβη κύριος ἐν στύλῳ νεφέλης καὶ ἔστη ἐπὶ τῆς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου καὶ ἐκλήθησαν ααρων καὶ μαριαμ καὶ ἐξῆλθον ἀμφότεροι
- 6 I сказав Він: Послухайте ж ви Моїх слів: Якщо буде між вами пророк, то Я, Господь, дамся пізнати в видінні йому, у сні говорити з ним буду.
And he said, Now give ear to my words: if there is a prophet among you I will give him knowledge of myself in a vision and will let my words come to him in a dream.
καὶ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς ἀκούσατε τῶν λόγων μου ἐὰν γένηται προφήτης ὑμῶν κυρίῳ ἐν ὄραματι αὐτῷ γνωσθήσομαι καὶ ἐν ὕπνῳ λαλήσω αὐτῷ
- 7 Не так раб мій Мойсей: у всім домі Моїм він довірений!
My servant Moses is not so; he is true to me in all my house:
οὐχ οὕτως ὁ θεράπων μου μουσῆς ἐν ὅλῳ τῷ οἴκῳ μου πιστός ἐστιν
- 8 Говорю Я з ним уста до уст, а не видінням і не загадками, і Образ Господа він оглядає. I чому не боялися ви нарикати на Мойсея, Мойого раба?
With him I will have talk mouth to mouth, openly and not in dark sayings; and with his eyes he will see the form of the Lord: why then had you no fear of saying evil against my servant Moses?
στόμα κατὰ στόμα λαλήσω αὐτῷ ἐν εἶδει καὶ οὐ δι' αἰνιγμάτων καὶ τὴν δόξαν κυρίου εἶδεν καὶ διὰ τί οὐκ ἐφοβήθητε καταλαλεῖσαι κατὰ τοῦ θεράποντός μου μουσῆ
- 9 I запалав гнів Господній на них, і Він пішов,
And burning with wrath against them, the Lord went away.
καὶ ὀργὴ θυμοῦ κυρίου ἐπ' αὐτοῖς καὶ ἀπῆλθεν
- 10 ¶ а хмара відступила з-над скинії. А ось Μαρίαμ прокажена, збілівши, як сніг! I обернувся Аарон до Μαρίαμ, аж ось вона прокажена!
And the cloud was moved from over the Tent; and straight away Miriam became a leper, as white as snow: and Aaron, looking at Miriam, saw that she was a leper.
καὶ ἡ νεφέλη ἀπέστη ἀπὸ τῆς σκηνῆς καὶ ἰδοὺ μαριαμ λεπρῶσα ὡσεὶ χιών καὶ ἐπέβλεψεν ααρων ἐπὶ μαριαμ καὶ ἰδοὺ λεπρῶσα
- 11 I сказав Аарон до Мойсея: Будь ласкав, мій пане, не поклади ж на нас гріха, що були ми нерозумні та що прогрішились!
Then Aaron said to Moses, O my lord, let not our sin be on our heads, for we have done foolishly and are sinners.
καὶ εἶπεν ααρων πρὸς μουσῆν δέομαι κύριε μὴ συνεπιθῆ ἡμῖν ἁμαρτίαν διότι ἠγνοήσαμεν καθότι ἡμάρτομεν
- 12 Нехай же не буде вона, як та мертва дитина, що, як виходить з утроби матері своєї, то зітліла половина тіла її.
Let her not be as one dead, whose flesh is half wasted when he comes out from the body of his mother.
μὴ γένηται ὡσεὶ ἴσον θανάτῳ ὡσεὶ ἔκτρομα ἐκπορευόμενον ἐκ μήτρας μητρὸς καὶ κατεσθίει τὸ ἥμισυ τῶν σαρκῶν αὐτῆς
- 13 I Мойсей кликав до Господа, говорячи: Боже, виликуй же її!
And Moses, crying to the Lord, said, Let my prayer come before you, O God, and make her well.
καὶ ἐβόησεν μουσῆς πρὸς κύριον λέγων ὁ θεός δέομαί σου ἴασαι αὐτήν
- 14 I сказав Господь до Мойсея: А коли б її батько справді плюнув на обличчя її, чи не буде вона сім день засоромлена? Вона буде замкнена сім день поза табором, а потім повернеться.
And the Lord said to Moses, If her father had put a mark of shame on her, would she not be shamed for seven days? Let her be shut up outside the tent-circle for seven days, and after that she may come in again.
καὶ εἶπεν κύριος πρὸς μουσῆν εἰ ὁ πατήρ αὐτῆς πτόων ἐνέπτυσεν εἰς τὸ πρόσωπον αὐτῆς οὐκ ἐντραπήσεται ἐπτά ἡμέρας ἀφορισήτω ἐπτά ἡμέρας ἔξω τῆς παρεμβολῆς καὶ μετὰ ταῦτα εἰσελεύσεται

- 15 **I** була замкнена Маріям поза табором сім день, а народ не рушив аж до повернення Маріям.
So Miriam was shut up outside the tent-circle for seven days: and the people did not go forward on their journey till Miriam had come in again.
 και ἀφορίσθη μαριαμ ἕξω τῆς παρεμβολῆς ἑπτὰ ἡμέρας και ὁ λαὸς οὐκ ἐξῆρεν ἕως ἑκαθαρίσθη μαριαμ
- 16 **A** потім рушив народ із Гацероту, і таборував у пустині Паран.
After that, the people went on from Hazeroth and put up their tents in the waste land of Paran.
 και μετὰ ταῦτα ἐξῆρεν ὁ λαὸς ἐξ ἀσηρωθ και παρενέβαλον ἐν τῇ ἐρήμῳ τοῦ φαραν
- 1 ¶ **I** промовляв Господь до Мойсея, говорячи:
And the Lord said to Moses,
 και ἐλάλησεν κύριος πρὸς μουσῆν λέγων
- 2 **П**ошли людей, і вони розвідають ханаанський Край, що Я даю Ізраїлевим синам; пошлете по одному чоловікові від племені своїх батьків, кожного начальника в них.
Send men to get knowledge about the land of Canaan, which I am giving to the children of Israel; from every tribe of their fathers you are to send a man, every one a chief among them.
 ἀποστείλον σεαυτῷ ἄνδρας και κατασκευάσωσαν τὴν γῆν τῶν χαναανίων ἣν ἐγὼ δίδωμι τοῖς υἱοῖς ἰσραηλ εἰς κατάσχεσιν ἄνδρα ἕνα κατὰ φυλὴν κατὰ δῆμους πατριῶν αὐτῶν ἀποστελεῖς αὐτούς πᾶντα ἀρχηγὸν ἐξ αὐτῶν
- 3 **I** послав їх Мойсей з пустині Паран за Господнім наказом. Усі вони мужі достойні, вони голови Ізраїлевих синів.
And Moses sent them from the waste land of Paran as the Lord gave orders, all of them men who were heads of the children of Israel.
 και ἐξαπέστειλεν αὐτούς μουσῆς ἐκ τῆς ἐρήμου φαραν διὰ φωνῆς κυρίου πάντες ἄνδρες ἀρχηγοὶ υἱῶν ἰσραηλ οὗτοι
- 4 **A** оце ймення їх: для Рувимового племені Шаммуа, син Заккурів;
And these were their names: of the tribe of Reuben, Shammua, the son of Zaccur.
 και ταῦτα τὰ ὀνόματα αὐτῶν τῆς φυλῆς ρουβην σαλαμιηλ υἱὸς ζακχουρ
- 5 для Симеонового племені Шафат, син Хоріїв;
Of the tribe of Simeon, Shaphat, the son of Hori.
 τῆς φυλῆς συμεων σαφατ υἱὸς σουρι
- 6 для Юдиного племені Калев, син Сфуннеїв;
Of the tribe of Judah, Caleb, the son of Jephunneh.
 τῆς φυλῆς ἰουδα χαλεβ υἱὸς ιεφονη
- 7 для Иссахарового племені Йг'ал, син Йосипів;
Of the tribe of Issachar, Igal, the son of Joseph.
 τῆς φυλῆς ἰσσαχαρ ιγαал υἱὸς ἰωσηφ
- 8 для Єфремового племені Осія, син Навинів;
Of the tribe of Ephraim, Hoshea, the son of Nun.
 τῆς φυλῆς εφραμ αυση υἱὸς ναυη
- 9 для Веніяминового племені Палті, син Рафуїв;
Of the tribe of Benjamin, Palti, the son of Raphu.
 τῆς φυλῆς βενιαμιν φαλти υἱὸς ραφου
- 10 для Завулонового племені Гадділ, син Содіїв;
Of the tribe of Zebulun, Gaddiel, the son of Sodi.
 τῆς φυλῆς ζαβουλων γουδιηλ υἱὸς σουδι
- 11 для Йосипового племені, для племені Манасїного Гадді, син Сусіїв;
Of the tribe of Joseph, that is of the family of Manasseh, Gaddi, the son of Susi.
 τῆς φυλῆς ἰωσηφ τῶν υἱῶν μανασση γαδди υἱὸς σουσι
- 12 для Данового племені Амміл, син Гемаліїв;
Of the tribe of Dan, Ammiel, the son of Gemalli.
 τῆς φυλῆς δαν αμηηλ υἱὸς γαμαλι

- 13 для Асирового племени Сетур, син Михаїлів;
Of the tribe of Asher, Sethur, the son of Michael
τῆς φυλῆς ασηρ σαθουρ υἱὸς μιχαηλ
- 14 для Нефталимового племени Нахбі, син Вофсеїв;
Of the tribe of Naphtali, Nahbi, the son of Vophsi.
τῆς φυλῆς νεφθαλι ναβι υἱὸς ιαβι
- 15 для Гадового племени Геуїл, син Махїїв.
Of the tribe of Gad, Gevel, the son of Machi.
τῆς φυλῆς γαδ γουδιηλ υἱὸς μακχι
- 16 Оце ймення тих людей, що Мойсей послав був розвідати той Край. І назвав Мойсей Осію, Навиногого сина: Ісус.
These are the names of the men whom Moses sent to get knowledge about the land. And Moses gave to Hoshea, the son of Nun, the name of Joshua.
ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν ἀνδρῶν οὓς ἀπέστειλεν μουσῆς κατασκέψασθαι τὴν γῆν καὶ ἐπωνόμασεν μουσῆς τὸν αυση υἱὸν ναυη ιησοῦν
- 17 І послав їх Мойсей розвідати Край ханаанський, та й промовив до них: Підійть тут на південь, і ввійдете на гору,
So Moses sent them to have a look at the land of Canaan, and said to them, Go up into the South and into the hill-country;
καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς μουσῆς κατασκέψασθαι τὴν γῆν χανααν καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς ἀνάβητε ταύτη τῇ ἐρήμῳ καὶ ἀναβήσεσθε εἰς τὸ ὄρος
- 18 та й побачите той Край який він, і народ, що сидить у ньому, чи сильний він, чи слабий, чи малий він, чи численний?
And see what the land is like; and if the people living in it are strong or feeble, small or great in number;
καὶ ὄψεσθε τὴν γῆν τίς ἐστὶν καὶ τὸν λαὸν τὸν ἐγκαθήμενον ἐπ' αὐτῆς εἰ ἰσχυρότερός ἐστὶν ἢ ἀσθενής εἰ ὀλίγοι εἰσὶν ἢ πολλοί
- 19 І який той Край, що він сидить у ньому, чи він добрий чи злий? І які ті міста, що він сидить у них, чи в таборах, чи в твердинях?
And what sort of land they are living in, if it is good or bad; and what their living-places are, tent-circles or walled towns;
καὶ τίς ἡ γῆ εἰς ἣν οὗτοι ἐγκάθηνται ἐπ' αὐτῆς εἰ καλὴ ἐστὶν ἢ πονηρὰ καὶ τίνας αἱ πόλεις εἰς ἃς οὗτοι κατοικοῦσιν ἐν αὐταῖς εἰ ἐν ταειχίρῃσιν ἢ ἐν ἀτειχίστοις
- 20 І яка та земля, чи масна вона, чи пісна? Чи є на ній дерево, чи ні? І будьте відважні, і візьміть з плоду землі; а дні ці дні виноградного перовплоду.
And if the land is fertile or poor, and if there is wood in it or not. And be of good heart, and come back with some of the produce of the land. Now it was the time when the first grapes were ready.
καὶ τίς ἡ γῆ εἰ πῖον ἢ παρειμένῃ εἰ ἐστὶν ἐν αὐτῇ δένδρα ἢ οὐ καὶ προσκαρτερήσαντες λήψεσθε ἀπὸ τῶν καρπῶν τῆς γῆς καὶ αἱ ἡμέραι ἡμέραι ἔαρος πρόδρομοι σταφυλῆς
- 21 ¶ І знялися вони, і розвідали той Край від пустині Цін аж до Рехова, у напрямі до Хамоту.
So they went up and got a view of the land, from the waste land of Zin to Rehob, on the way to Hamath.
καὶ ἀναβάντες κατεσκέψαντο τὴν γῆν ἀπὸ τῆς ἐρήμου σιν ἕως ρααβ εἰσπορευομένων εφραθ
- 22 І пішли вони на південь, і прибули аж до Хеврону, а там були Ахіман, Шешай та Талмай, нащадки велетня. А Хеврон був збудований за сім літ перед Цоаном єгипетським.
They went up into the South and came to Hebron; and Ahiman and Sheshai and Talmai, the children of Anak, were living there. (Now the building of Hebron took place seven years before that of Zoan in Egypt.)
καὶ ἀνέβησαν κατὰ τὴν ἔρημον καὶ ἦλθον ἕως χεβρων καὶ ἐκεῖ αχιμαν καὶ σεσαι καὶ θελαμιν γενεαὶ εναχ καὶ χεβρων ἐπτὰ ἔτεσιν ὀικοδομήθη πρὸ τοῦ τάνιν αἰγύπτου
- 23 І прибули вони аж до долини Ешколу, і витяли там галузку з одним гроном винограду, і вдвох понесли його на жердині; також узяти із гранатів та з фіг.
And they came to the valley of Eshcol, and cutting down a vine-branch with its grapes, two of them took it on a rod between them; and they took some pomegranates and figs.
καὶ ἦλθουσαν ἕως φάραγγος βότρυος καὶ κατεσκέψαντο αὐτὴν καὶ ἔκοψαν ἐκεῖθεν κλῆμα καὶ βότρυν σταφυλῆς ἕνα ἐπ' αὐτοῦ καὶ ἦραν αὐτὸν ἐπ' ἀναφορεῦσιν καὶ ἀπὸ τῶν ροῶν καὶ ἀπὸ τῶν συκῶν
- 24 Те місце назвали: Нахал-Ешкол, через те гроно, що Ізраїлеві сини витяли були там.
That place was named the valley of Eshcol because of the grapes which the children of Israel took from there.
τὸν τόπον ἐκεῖνον ἐπωνόμασαν φάραγξ βότρυος διὰ τὸν βότρυν ὃν ἔκοψαν ἐκεῖθεν οἱ υἱοὶ ἰσραηλ
- 25 І вернулися вони з розвідки того Краю по сорока днях.
At the end of forty days they came back from viewing the land.
καὶ ἀπέστρεψαν ἐκεῖθεν κατασκευάμενοι τὴν γῆν μετὰ τεσσαράκοντα ἡμέρας

- 26 ¶ І пішли, і прийшли вони до Мойсея й до Аарона та до всієї громади Ізраїлевих синів, до пустині Паран, до Кадешу, і здали справу їм та всій тій громаді, і показали плід того Краю.
And they came back to Moses and Aaron and all the children of Israel, to Kadesh in the waste land of Paran; and gave an account to them and to all the people and let them see the produce of the land.
καὶ πορευθέντες ἦλθον πρὸς μωυσῆν καὶ ααρων καὶ πρὸς πᾶσαν συναγωγὴν υἱὸν ἰσραηλ εἰς τὴν ἔρημον φαραν καδης καὶ ἀπεκρίθησαν αὐτοῖς ῥήμα καὶ πάση τῇ συναγωγῇ καὶ ἔδειξαν τὸν καρπὸν τῆς γῆς
- 27 І вони розповіли йому та й сказали: Прибули ми до Краю, куди ти послав був нас, а він тече молоком та медом, а оце плід його!
And they said, We came to the land where you sent us, and truly it is flowing with milk and honey: and here is some of the produce of it.
καὶ διηγήσαντο αὐτῷ καὶ εἶπαν ἤλαθμεν εἰς τὴν γῆν εἰς ἣν ἀπέστειλας ἡμᾶς γῆν ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι καὶ οὗτος ὁ καρπὸς αὐτῆς
- 28 Та народ той, що сидить у тім Краї, міцний, а міста укріплені, дуже великі. А також бачили ми там нащадків велетня...
But the people living in the land are strong, and the towns are walled and very great; further, we saw the children of Anak there.
ἀλλ' ἢ ὅτι θρασὺ τὸ ἔθνος τὸ κατοικοῦν ἐπ' αὐτῆς καὶ αἱ πόλεις ὄχυραὶ τετευχισμένα καὶ μεγάλα σφόδρα καὶ τὴν γενεὰν εναχ ἑωράκαμεν ἐκεῖ
- 29 Амалік сидить у краї південнім, а хіттеянин, і свусеянин, і амореянин сидять на горі, а ханаанеянин сидить над морем та при Йордані.
And the Amalekites are in the South; and the Hittites and the Jebusites and the Amorites are living in the hill-country; and the Canaanites by the sea and by the side of Jordan.
καὶ αμαληκ κατοικεῖ ἐν τῇ γῇ τῇ πρὸς νότον καὶ ὁ χετταῖος καὶ ὁ ευαῖος καὶ ὁ ιεβουσαῖος καὶ ὁ αμορραῖος κατοικεῖ ἐν τῇ ὄρεινῃ καὶ ὁ χαναναῖος κατοικεῖ παρὰ θάλασσαν καὶ παρὰ τὸν ἰορδάνην ποταμὸν
- 30 А Калев утихомирював народ перед Мойсеєм та й сказав: Конче ввійдемо ми й заволодіємо ним, бо ми справді переможемо його!
Then Caleb made signs to the people to keep quiet, and said to Moses, Let us go up straight away and take this land; for we are well able to overcome it.
καὶ κατεσιώπησεν χαλεβ τὸν λαὸν πρὸς μωυσῆν καὶ εἶπεν αὐτῷ οὐχὶ ἀλλὰ ἀναβάντες ἀναβησόμεθα καὶ κατακληρονομήσομεν αὐτὴν ὅτι δυνατοὶ δυνησόμεθα πρὸς αὐτούς
- 31 Та люди, що ходили з ним, сказали: Ми не зможемо ввійти до того народу, бо він сильніший за нас...
But the men who had gone up with him said, We are not able to go up against the people, for they are stronger than we.
καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ συναναβάντες μετ' αὐτοῦ εἶπαν οὐκ ἀναβαίνομεν ὅτι οὐ μὴ δυνώμεθα ἀναβῆναι πρὸς τὸ ἔθνος ὅτι ἰσχυρότερόν ἐστιν ἡμῶν μᾶλλον
- 32 І пустили вони між Ізраїлевими синами злу вістку про той Край, що розвідали його, говорячи: Той Край, що ми перейшли по ньому, щоб розвідати його, це край, який поїдає своїх мешканців. А весь той народ, що ми бачили в ньому, люди високі на зріст.
And they gave the children of Israel a bad account of the land they had been to see, saying, This land through which we went is a land causing destruction to those living in it; and all the people we saw there are men of more than common size.
καὶ ἐξήνεγκαν ἔκστασιν τῆς γῆς ἣν κατεσκέψαντο αὐτὴν πρὸς τοὺς υἱοὺς ἰσραηλ λέγοντες τὴν γῆν ἣν παρήλθομεν αὐτὴν κατασκέψασθαι γῆ κατέσθουσα τοὺς κατοικοῦντας ἐπ' αὐτῆς ἐστὶν πᾶς ὁ λαὸς ὃν ἑωράκαμεν ἐν αὐτῇ ἄνδρες ὑπερμήκεις
- 33 І там ми бачили велетнів, синів Енака, з роду велетнів, і були ми в своїх очах немов та сарана, і такими були ми і в їхніх очах.
There we saw those great men, the sons of Anak, offspring of the Nephilim: and we seemed to ourselves no more than insects, and so we seemed to them.
καὶ ἐκεῖ ἑωράκαμεν τοὺς γίγαντας καὶ ἡμεν ἐνώπιον αὐτῶν ὡσεὶ ἀκρίδες ἀλλὰ καὶ οὕτως ἡμεν ἐνώπιον αὐτῶν
- 1 ¶ І зняла зойк уся та громада, та й заголосила. І плакав народ той тієї ночі.
Then all the people gave loud cries of grief, and all that night they gave themselves up to weeping.
καὶ ἀναλαβοῦσα πᾶσα ἡ συναγωγὴ ἔδωκεν φωνὴν καὶ ἐκλαιεν ὁ λαὸς ὅλην τὴν νύκτα ἐκείνην
- 2 І нарікали на Мойсея та на Аарона всі Ізраїлеві сини. І сказала до них вся громада: О, якби ми померли були в єгипетськім краї, або щоб ми померли були в цій пустині!
And all the children of Israel, crying out against Moses and Aaron, said, If only we had come to our death in the land of Egypt, or even in this waste land!
καὶ διεγόγγυζον ἐπὶ μωυσῆν καὶ ααρων πάντες οἱ υἱοὶ ἰσραηλ καὶ εἶπαν πρὸς αὐτούς πᾶσα ἡ συναγωγὴ ὄφελον ἀπεθάνομεν ἐν γῇ αἰγύπτῳ ἢ ἐν τῇ ἐρήμῳ ταύτῃ εἰ ἀπεθάνομεν
- 3 І нашо Господь провадить нас до того Краю, щоб нам попадати від меча? Жінки наші та діти наші стануть здобиччю... Чи не краще нам вернутися до Єгипту?
Why is the Lord taking us into this land to come to our death by the sword? Our wives and our little ones will get into strange hands: would it not be better for us to go back to Egypt?
καὶ ἵνα τί κύριος εἰσάγει ἡμᾶς εἰς τὴν γῆν ταύτην πεσεῖν ἐν πολέμῳ αἱ γυναῖκες ἡμῶν καὶ τὰ παῖδια ἔσονται εἰς διαρπαγὴν νῦν οὐδὲν βέλτιον ἡμῖν ἐστὶν ἀποστραφῆναι εἰς αἰγύπτον
- 4 І сказали вони один до одного: Оберімо собі голову, та й вертаймось до Єгипту!
And they said to one another, Let us make a captain over us, and go back to Egypt.
καὶ εἶπαν ἕτερος τῷ ἑτέρῳ δῶμεν ἀρχηγὸν καὶ ἀποστρέψομεν εἰς αἰγύπτον

- 5 ¶ I впали Мойсей та Аарон на обличчя свої перед усім збором громади Ізраїлевих синів.
Then Moses and Aaron went down on their faces before the meeting of the people.
καὶ ἐπεσεν μουσῆς καὶ ααρων ἐπὶ πρόσωπον ἐναντίον πάσης συναγωγῆς υἱῶν ἰσραηλ
- 6 A Ісус, син Навинів, та Калев, син Сфуннеїв, із тих, що розвідували той Край, пороздирали одєжу свою,
And Joshua, the son of Nun, and Caleb, the son of Jephunneh, two of those who had been to see the land, giving signs of grief,
ἰησοῦς δὲ ὁ τοῦ ναυη καὶ χαλεβ ὁ τοῦ ιεφοννη τῶν κατασκευασμένων τὴν γῆν διέρρηξαν τὰ ἱμάτια αὐτῶν
- 7 та й сказали до всієї громади Ізраїлевих синів, говорячи: Той Край, що перейшли ми по ньому, щоб розвідати його, Край той дуже-дуже хороший!
Said to all the children of Israel, This land which we went through to see is a very good land.
καὶ εἶπαν πρὸς πᾶσαν συναγωγὴν υἱῶν ἰσραηλ λέγοντες ἡ γῆ ἣν κατεσκευάμεθα αὐτήν ἀγαθὴ ἐστὶν σφόδρα σφόδρα
- 8 Якщо Господь уподобас Собі нас, то впровадить нас до того Краю, і дасть його нам, Край, який тече молоком та медом.
And if the Lord has delight in us, he will take us into this land and give it to us, a land flowing with milk and honey.
εἰ αἰρετίζει ἡμᾶς κύριος εἰσάξει ἡμᾶς εἰς τὴν γῆν ταύτην καὶ δώσει αὐτήν ἡμῖν γῆ ἣτις ἐστὶν ῥέουσα γάλα καὶ μέλι
- 9 Тільки не бунтуйтеся проти Господа, і не бійтеся народу того Краю, бо вони хліб для нас! Їхня тинь відійшла від них, а з нами Господь, не бійтеся їх!
Only, do not go against the Lord or go in fear of the people of the land, for they will be our food; their strength has been taken from them and the Lord is with us: have no fear of them.
ἀλλὰ ἀπὸ τοῦ κυρίου μὴ ἀποστάται γίνεσθε ὑμεῖς δὲ μὴ φοβηθῆτε τὸν λαὸν τῆς γῆς ὅτι κατὰβρομα ἡμῖν ἐστὶν ἀφέστηκεν γὰρ ὁ καιρὸς ἀπ' αὐτῶν ὁ δὲ κύριος ἐν ἡμῖν μὴ φοβηθῆτε αὐτούς
- 10 I сказала була вся громада, щоб камінням закидати їх, та слава Господня появилася в скинії заповіту всім Ізраїлевим синам...
But all the people said they were to be stoned. Then the glory of the Lord was seen in the Tent of meeting, before the eyes of all the children of Israel.
καὶ εἶπεν πᾶσα ἡ συναγωγή καταλιθοβολῆσαι αὐτούς ἐν λίθοις καὶ ἡ δόξα κυρίου ὤφθη ἐν νεφέλῃ ἐπὶ τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου ἐν πᾶσι τοῖς υἱοῖς ἰσραηλ
- 11 ¶ I промовив Господь до Мойсея: Аж доки буде цей народ зневажати Мене, і аж доки не будуть вони вірувати в Мене, у всі ті ознаки, що Я учинив був серед нього?
And the Lord said to Moses, How long will this people have no respect for me? how long will they be without faith, in the face of all the signs I have done among them?
καὶ εἶπεν κύριος πρὸς μουσῆν ἕως τίνος παροξύνει με ὁ λαὸς οὗτος καὶ ἕως τίνος οὐ πιστεύουσίν μοι ἐν πᾶσιν τοῖς σημείοις οἷς ἐποίησα ἐν αὐτοῖς
- 12 Ударю його поразою, і позбавлю його насліддя, а тебе зроблю народом більшим і сильнішим від нього.
I will send disease on them for their destruction, and take away their heritage, and I will make of you a nation greater and stronger than they.
πατάξω αὐτούς θανάτῳ καὶ ἀπολω̄ αὐτούς καὶ ποιήσω σὲ καὶ τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς σου εἰς ἔθνος μέγα καὶ πολὺ μᾶλλον ἢ τοῦτο
- 13 I сказав Мойсей до Господа: І почус Єгипет, що Ти з-посеред нього вивів Своєю силою народ цей,
And Moses said to the Lord, Then it will come to the ears of the Egyptians; for by your power you took this people out from among them;
καὶ εἶπεν μουσῆς πρὸς κύριον καὶ ἀκούσεται αἴγυπτος ὅτι ἀνήγαγες τῆ ἰσχύ σου τὸν λαὸν τοῦτον ἐξ αὐτῶν
- 14 та й скаже до мешканців цього Краю, які чули, що Ти Господь серед цього народу, що око-в-око являється Ти, Господи, а хмара Твоя стоїть над ними, і що Ти ходиш перед ними в сто впи хмари вдень, а в стовпі огню вночі,
And they will give the news to the people of this land: they have had word that you, Lord, are present with this people, letting yourself be seen face to face, and that your cloud is resting over them, and that you go before them in a pillar of cloud by day and in a pillar of fire by night.
ἀλλὰ καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς ταύτης ἀκηκόασιν ὅτι σὺ εἶ κύριος ἐν τῷ λαῷ τούτῳ ὅστις ὀφθαλμοῖς κατ' ὀφθαλμοὺς ὀπτάζει κύριε καὶ ἡ νεφέλη σου ἐφέστηκεν ἐπ' αὐτῶν καὶ ἐν στόλῳ νεφέλης σὺ πορεύῃ πρότερος αὐτῶν τὴν ἡμέραν καὶ ἐν στόλῳ πυρὸς τὴν νύκτα
- 15 якщо заб'єш Ти цей народ, як одну людину, то скажуть ті люди, що чули слух про Тебе, говорячи:
Now if you put to death all this people as one man, then the nations who have had word of your glory will say,
καὶ ἐκτρίψεις τὸν λαὸν τοῦτον ὡσεὶ ἄνθρωπον ἓνα καὶ ἐροῦσιν τὰ ἔθνη ὅσοι ἀκηκόασιν τὸ ὄνομά σου λέγοντες
- 16 Через неспроможність Господа впровадити той народ до Краю, якого Він запряг був їм, вигубив їх у пустині...
Because the Lord was not able to take this people into the land which he made an oath to give them, he sent destruction on them in the waste land.
παρὰ τὸ μὴ δύνασθαι κύριον εἰσαγαγεῖν τὸν λαὸν τοῦτον εἰς τὴν γῆν ἣν ὤμοσεν αὐτοῖς κατέστρωσεν αὐτούς ἐν τῇ ἐρήμῳ
- 17 А тепер нехай же звеличиться сила Господня, як Ти наказав був, говорячи:
So now, may my prayer come before you, and let the power of the Lord be great, as you said:
καὶ νῦν ὑψωθῆτω ἡ ἰσχύς σου κύριε ἐν τρόπῳ εἶπας λέγων

- 18 **Господь довготерпеливий, і багатомилостивий, Він прощає провину та переступ, і не очистить винного, а карає провину батьків на третій і на четвертих поколіннях.**
The Lord is slow to wrath and great in mercy, overlooking wrongdoing and evil, and will not let wrongdoers go free; sending punishment on children for the sins of their fathers, to the third and fourth generation.
κύριος μακρόθυμος και πολυέλεος και ἀληθινός ἀφαιρῶν ἀνομίας και ἀδικίας και ἁμαρτίας και καθαρισμῶ οὐ καθαριεῖ τὸν ἔνοχον ἀποδιδοὺς ἁμαρτίας πατέρων ἐπὶ τέκνα ἕως τρίτης και τετάρτης
- 19 **Прости ж провину цього народу через велику милість Свою, як прощав Ти цьому народові від Єгипту й аж сюди!**
May the sin of this people have forgiveness, in the measure of your great mercy, as you have had mercy on them from Egypt up till now.
ἄφες τὴν ἁμαρτίαν τῷ λαῷ τούτῳ κατὰ τὸ μέγα ἔλεός σου καθάπερ ἤλεος αὐτοῖς ἐγένου ἀπ' αἰγύπτου ἕως τοῦ νῦν
- 20 **¶ А Господь сказав: Я простив за словом твоім.**
And the Lord said, I have had mercy, as you say:
και εἶπεν κύριος πρὸς μουσῆν ἤλεος αὐτοῖς εἰμι κατὰ τὸ ῥήμά σου
- 21 **Але, як Я живий, слава Господня наповнить увесь оцей Край.**
But truly, as I am living, and as all the earth will be full of the glory of the Lord;
ἀλλὰ ζῶ ἐγὼ και ζῶν τὸ ὄνομά μου και ἐμπλήσει ἡ δόξα κυρίου πᾶσαν τὴν γῆν
- 22 **Тому всі ті люди, що бачили славу Мою та ознаки Мої, що чинив Я в Єгипті та в пустині, але випробовували Мене оце десять раз та не слухалися голосу Мого,**
Because all these men, having seen my glory and the signs which I have done in Egypt and in the waste land, still have put me to the test ten times, and have not given ear to my voice;
ὅτι πάντες οἱ ἄνδρες οἱ ὀρθῶντες τὴν δόξαν μου και τὰ σημεῖα ἃ ἐποίησα ἐν αἰγύπτῳ και ἐν τῇ ἐρήμῳ ταύτῃ και ἐπείρασάν με τοῦτο δέκατον και οὐκ εἰσήκουσάν μου τῆς φωνῆς
- 23 **поправді кажу, не побачать вони того Краю, що Я присяг був їхнім батькам. І всі, хто зневажає Мене, не побачать його!**
They will not see the land about which I made an oath to their fathers; not one of these by whom I have not been honoured will see it.
ἢ μὴν οὐκ ὄψονται τὴν γῆν ἣν ὠμοσα τοῖς πατράσιν αὐτῶν ἀλλ' ἢ τὰ τέκνα αὐτῶν ἃ ἐστὶν μετ' ἐμοῦ ὅδε ὅσοι οὐκ οἶδασιν ἀγαθὸν οὐδὲ κακὸν πᾶς νεώτερος ἄπειρος τούτοις δώσω τὴν γῆν πάντες δὲ οἱ παροξύναντές με οὐκ ὄψονται αὐτήν
- 24 **Але раб Мій Калев за те, що з ним був дух інший, і він виконував накази Мої, то Я введу його до того Краю, куди він увійшов був, і потомство його оволодіє ним.**
But my servant Caleb, because he had a different spirit in him, and has been true to me with all his heart, him I will take into that land into which he went, and his seed will have it for their heritage.
ὁ δὲ παῖς μου χαλεβ ὅτι ἐγενήθη πνεῦμα ἕτερον ἐν αὐτῷ και ἐπηκολούθησέν μοι εἰσάξω αὐτὸν εἰς τὴν γῆν εἰς ἣν εἰσῆλθεν ἐκεῖ και τὸ σπέρμα αὐτοῦ κληρονομήσει αὐτήν
- 25 **А амаликитянин та ханаанейнин сидить у долині. Узавтра оберніться, та й рушайте на пустиню дорогою Червоного моря!**
Now the Amalekites and the Canaanites are in the valley; tomorrow, turning round, go into the waste land by the way to the Red Sea.
ὁ δὲ αμαληκ και ὁ ханаанεῖος κατοικοῦσιν ἐν τῇ κοιλάδι αὐριον ἐπιστρέφητε ὑμεῖς και ἀπάρατε εἰς τὴν ἔρημον ὁδὸν θάλασσαν ἐρυθράν
- 26 **І Господь промовляв до Мойсея й до Аарона, говорячи:**
Then the Lord said to Moses and Aaron,
και εἶπεν κύριος πρὸς μουσῆν και ααρων λέγων
- 27 **Аж доки цій злій громаді нарікати на Мене? Нарікання Ізраїлевих синів, що вони нарікають на Мене, Я чув.**
How long am I to put up with this evil people and their outcries against me? The words which they say against me have come to my ears.
ἕως τίνος τὴν συναγωγὴν τὴν πονηρὰν ταύτην ἃ αὐτοὶ γογγύζουσιν ἐναντίον ἐμοῦ τὴν γόγγυσιν τῶν υἱῶν ἰσραηλ ἣν ἐγόγγυσαν περὶ ὑμῶν ἀκήκοα
- 28 **Скажи їм: Живий Я! Мова Господня: Поправді кажу, як ви говорили до ушей Моїх, так Я зроблю вам.**
Say to them, By my life, says the Lord, as certainly as your words have come to my ears, so certainly will I do this to you:
εἰπὸν αὐτοῖς ζῶ ἐγὼ λέγει κύριος ἢ μὴν ὃν τρόπον λελαλήκατε εἰς τὰ ὄτιά μου οὕτως ποιήσω ὑμῖν
- 29 **У цій пустині попадають ваші трупи, та всі перелічені ваші всім вашим числом від віку двадцяти літ і вище, що нарікали на Мене.**
Your dead bodies will be stretched out in this waste land; and of all your number, all those of twenty years old and over who have been crying out against me,
ἐν τῇ ἐρήμῳ ταύτῃ πεσεῖται τὰ κῶλα ὑμῶν και πᾶσα ἡ ἐπισκοπὴ ὑμῶν και οἱ καθηρημένοι ὑμῶν ἀπὸ εἰκοσαετοῦς και ἐπάνω ὅσοι ἐγόγγυσαν ἐπ' ἐμοί
- 30 **Поправді кажу, ви не ввійдете до того Краю, що Я підносив був на присягу руку Свою, що будете перебувати в нім, окрім Калева, сина Єфуннесового, та Ісуса, сина Навинового.**
Not one will come into the land which I gave my word you would have for your resting-place, but only Caleb, the son of Jephunneh, and Joshua, the son of Nun.
εἰ ὑμεῖς εἰσελεύσεσθε εἰς τὴν γῆν ἐφ' ἣν ἐξέτευνα τὴν χειρὰ μου κατασκηνῶσαι ὑμᾶς ἐπ' αὐτῆς ἀλλ' ἢ χαλεб υἱὸς ἰεφονη και ἰησοῦς ὁ τοῦ ναυη

- 31 А діти ваші, що про них казали ви: станете здобиччю ворогові, то впроваджу Я їх, і пізнають вони цей Край, яким ви обридили.
And your little ones, whom you said would come into strange hands, I will take in, and they will see the land which you would not have.
 και τὰ παῖδιά ἃ εἶπατε ἐν διαρπαγῇ ἔσεσθαι εἰσάξω αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν καὶ κληρονομήσουσιν τὴν γῆν ἣν ὑμεῖς ἀπέστητε ἀπ' αὐτῆς
- 32 І ваші власні трупи попадають у цій пустині!
But as for you, your dead bodies will be stretched in this waste land.
 και τὰ κῶλα ὑμῶν πεσεῖται ἐν τῇ ἐρήμῳ ταύτῃ
- 33 А ваші сини будуть блукати на пустині сорок літ, і відповідатимуть за зраду вашу, аж поки вигинуть ваші трупи на пустині.
And your children will be wanderers in the waste land for forty years, undergoing punishment for your false ways, till your bodies become dust in the waste land.
 οἱ δὲ υἱοὶ ὑμῶν ἔσονται νεμόμενοι ἐν τῇ ἐρήμῳ τεσσαράκοντα ἔτη καὶ ἀνοίσουσιν τὴν πορνείαν ὑμῶν ἕως ἂν ἀναλωθῇ τὰ κῶλα ὑμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ
- 34 Числом тих днів, що розвідували ви той Край, сорок день, будете ви нести ваші гріхи по року за день сорок літ, і пізнасте, що значить бути покинутими Мною!
And as you went through the land viewing it for forty days, so for forty years, a year for every day, you will undergo punishment for your wrongdoing, and you will see that I am against you.
 κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν ὅσας κατεσκέψασθε τὴν γῆν τεσσαράκοντα ἡμέρας ἡμέραν τοῦ ἑνιαυτοῦ λήμψεσθε τὰς ἀμαρτίας ὑμῶν τεσσαράκοντα ἔτη καὶ γνώσεσθε τὸν θυμὸν τῆς ὀργῆς μου
- 35 Я, Господь, говорив: Поправді кажу, оце зроблю всім цій злій громаді, що змовляється проти Мене: у цій пустині вигинуть, і тут повмирають.
I the Lord have said it, and this I will certainly do to all this evil people who have come together against me: in this waste land destruction will come on them, and death will be their fate.
 ἐγὼ κύριος ἐλάλησα ἢ μὴν οὕτως ποιήσω τῇ συναγωγῇ τῇ πονηρᾷ ταύτῃ τῇ ἐπισυνεσταμένῃ ἐπ' ἐμέ ἐν τῇ ἐρήμῳ ταύτῃ ἐξαναλωθήσονται καὶ ἐκεῖ ἀποθανοῦνται
- 36 ¶ А ті люди, яких Мойсей послав був розвідати той Край, коли вернулися, то зробили, що вся громада нарікала на нього, і пустили злу вістку на той Край,
And the men whom Moses sent to see the land, and who, by the bad account they gave of the land, were the cause of the outcry the people made against Moses,
 και οἱ ἄνθρωποι οὗς ἀπέστειλεν μουσῆς κατασκέψασθαι τὴν γῆν καὶ παραγεννηθέντες διεγόγγυσαν κατ' αὐτῆς πρὸς τὴν συναγωγὴν ἐξενέγκαι ῥήματα πονηρὰ περὶ τῆς γῆς
- 37 то ті люди, що пустили були зду вістку на той Край, повмирали від порази перед Господнім лицем.
Those same men who said evil of the land, came to their death by disease before the Lord.
 και ἀπέθανον οἱ ἄνθρωποι οἱ κατεΐταντες κατὰ τῆς γῆς πονηρὰ ἐν τῇ πληγῇ ἔναντι κυρίου
- 38 А Исус, син Навинів, та Калев, син Єфуннеїв, жили з тих людей, що ходили розвідати той Край.
But Joshua, the son of Nun, and Caleb, the son of Jephunneh, of those who went to see the land, were not touched by disease.
 και ἰησοῦς υἱὸς ναυη καὶ χαλεβ υἱὸς ιεφοννη ἐξῆσαν ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων τῶν πεπορευμένων κατασκέψασθαι τὴν γῆν
- 39 І говорив Мойсей ці слова до всіх Ізраїлевих синів, і народ був у тяжкій жалобі!
And when Moses put these words before the children of Israel, the people were full of grief.
 και ἐλάλησεν μουσῆς τὰ ῥήματα ταῦτα πρὸς πάντας υἱοὺς ἰσραὴλ καὶ ἐπένθησεν ὁ λαὸς σφόδρα
- 40 І повставали вони рано вранці, та й повиходили на верхів'я гори, говорячи: Ось ми, і ми підемо до місця, що Господь був сказав, бо ми прогрішили.
And early in the morning they got up and went to the top of the mountain, saying, We are here and we will go up to the place which the Lord said he would give us: for we have done wrong.
 και ὀρθρίσαντες τὸ πρωὶ ἀνέβησαν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους λέγοντες ἰδοὺ οἶδε ἡμεῖς ἀναβησόμεθα εἰς τὸν τόπον ὃν εἶπεν κύριος ὅτι ἡμάρτομεν
- 41 А Мойсей сказав: Чому ж ви переступаєте наказ Господній? Таж це не вдасться!
And Moses said, Why are you now acting against the Lord's order, seeing that no good will come of it?
 και εἶπεν μουσῆς ἵνα τί ὑμεῖς παραβαίνετε τὸ ῥῆμα κυρίου οὐκ εὐδοα ἔσται ὑμῖν
- 42 Не виходьте, бо Господь не серед вас, а то будете побиті своїми ворогами.
Go not up, for the Lord is not with you, and you will be overcome by those who are fighting against you.
 μὴ ἀναβαίνετε οὐ γὰρ ἔστιν κύριος μεθ' ὑμῶν καὶ πεσεῖσθε πρὸ προσώπου τῶν ἐχθρῶν ὑμῶν
- 43 Бо там перед вами амаликитянин і ханаанянин, і ви попадете від меча, бо ви відвернулися від Господа, і не буде Господь із вами.
For the Amalekites and the Canaanites are there before you, and you will be put to death by their swords: because you have gone back from the way of the Lord, the Lord will not be with you.
 ὅτι ὁ αμαλιτικ καὶ ὁ χαναανίος ἐκεῖ ἔμπροσθεν ὑμῶν καὶ πεσεῖσθε μαχαίρα οὐ εἴνεκεν ἀπεστράφητε ἀπειθοῦντες κυρίῳ καὶ οὐκ ἔσται κύριος ἐν ὑμῖν
- 44 Але вони осмілилися вийти на верхів'я гори, а ковчег свідцтва Господнього та Мойсей не рушилися з-посеред табору.
But they gave no attention to his words and went to the top of the mountain, though Moses and the ark of the Lord's agreement did not go out of the tent-circle.
 και διαβιασάμενοι ἀνέβησαν ἐπὶ τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους ἢ δὲ κιβωτὸς τῆς διαθήκης κυρίου καὶ μουσῆς οὐκ ἐκινήθησαν ἐκ τῆς παρεμβολῆς

- 45 **I зійшов амаликитянин та ханаанейнин, що сидить на тій горі, та й побили їх, і били їх аж до Хорми.**
Then the Amalekites came down, and the Canaanites who were living in the hill-country, and overcame them completely, driving them back as far as Hormah.
καὶ κατέβη ὁ αμαλιτικὸς καὶ ὁ χαναανῆος ὁ ἐγκαθήμενος ἐν τῷ ὄρει ἐκεῖνῳ καὶ ἐτρέψαντο αὐτοὺς καὶ κατέκοψαν αὐτοὺς ἕως ερμαν καὶ ἀπεστράφησαν εἰς τὴν παρεμβολήν
- 1 ¶ **I Господь промовляв до Мойсея, говоря:**
And the Lord said to Moses,
καὶ εἶπεν κύριος πρὸς μωυσῆν λέγων
- 2 **Промовляй до Израїлевих синів і скажеш їм: Коли ви ввійдете до Краю ваших осель, що Я даю вам,**
Say to the children of Israel, When you have come into the land which I am giving to you for your resting-place,
λάβησον τοῖς υἱοῖς ἰσραηλ καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτοὺς ὅταν εἰσέλθῃτε εἰς τὴν γῆν τῆς κατοικίσεως ὑμῶν ἢ ἐγὼ δίδωμι ὑμῖν
- 3 **і принесете огню жертву для Господа, цілопалення, або криваву жертву на сповнення обітниці, або в дарі, або в означених часах при спорядженні любих пахоців для Господа з худо би великої або з худоби дрібної,**
And are going to make an offering by fire to the Lord, a burned offering or an offering in connection with an oath, or an offering freely given, or at your regular feasts, an offering for a sweet smell to the Lord, from the herd or the flock:
καὶ ποιήσεις ὄλοκαυτώματα κυρίῳ ὄλοκάρπωμα ἢ θυσίαν μεγαλῦναι εὐχὴν ἢ καθ' ἐκούσιον ἢ ἐν ταῖς ἑορταῖς ὑμῶν ποιῆσαι ὀσμὴν εὐωδίας κυρίῳ εἰ μὲν ἀπὸ τῶν βοῶν ἢ ἀπὸ τῶν προβάτων
- 4 **то той, хто приносить, принесе свою жертву для Господа, хлібну жертву, десяту частину ефи пшеничної муки, мішаної в чверті гіна оливи,**
Then let him who is making his offering, give to the Lord a meal offering of a tenth part of a measure of the best meal mixed with a fourth part of a hin of oil:
καὶ προσοίσει ὁ προσφέρων τὸ δῶρον αὐτοῦ κυρίῳ θυσίαν σεμιδάλεως δέκατον τοῦ οἴφι ἀναπεποιημένης ἐν ἐλαίῳ ἐν τετάρτῳ τοῦ ἰν
- 5 **і вина для литої жертви принесеш чверть гіна на цілопалення або для жертви для кожного ягняти.**
And for the drink offering, you are to give with the burned offering or other offering, the fourth part of a hin of wine for every lamb.
καὶ οἶνον εἰς σπονδὴν τὸ τέταρτον τοῦ ἰν ποιήσετε ἐπὶ τῆς ὄλοκαυτώσεως ἢ ἐπὶ τῆς θυσίας τῷ ἄμνῳ τῷ ἐνὶ ποιήσεις τοσοῦτο κάρπωμα ὀσμὴν εὐωδίας τῷ κυρίῳ
- 6 **Або для барана принесеш хлібну жертву, дві десятих частини ефи пшеничної муки, мішаної в оливі третьої частини гіна.**
Or for a male sheep, give as a meal offering two tenth parts of a measure of the best meal mixed with a third part of a hin of oil:
καὶ τῷ κριῷ ὅταν ποιῆτε αὐτὸν ἢ εἰς ὄλοκαυτώμα ἢ εἰς θυσίαν ποιήσεις θυσίαν σεμιδάλεως δύο δέκατα ἀναπεποιημένης ἐν ἐλαίῳ τὸ τρίτον τοῦ ἰν
- 7 **І вина для литої жертви третю частину гіна, принесеш пахоці любі для Господа.**
And for the drink offering give a third part of a hin of wine, for a sweet smell to the Lord.
καὶ οἶνον εἰς σπονδὴν τὸ τρίτον τοῦ ἰν προσοίσετε εἰς ὀσμὴν εὐωδίας κυρίῳ
- 8 **А коли принесеш молодого бичка як цілопалення, або як жертву на сповнення обітниці, або як мирну жертву для Господа,**
And when you make ready a young ox for a burned or other offering, or for the effecting of an oath, or for peace-offerings to the Lord:
ἐὰν δὲ ἀπὸ τῶν βοῶν ποιῆτε εἰς ὄλοκαυτώμα ἢ εἰς θυσίαν μεγαλῦναι εὐχὴν ἢ εἰς σωτήριον κυρίῳ
- 9 **то принесеш молодого бичка і хлібну жертву, три десятих частини ефи пшеничної муки, мішаної в оливі половини гіна.**
Then with the ox give a meal offering of three tenth parts of a measure of the best meal mixed with half a hin of oil.
καὶ προσοίσει ἐπὶ τοῦ μόσχου θυσίαν σεμιδάλεως τρία δέκατα ἀναπεποιημένης ἐν ἐλαίῳ ἡμισυ τοῦ ἰν
- 10 **І принесеш на литу жертву пів гіна вина, жертва огняна, пахоці любі для Господа.**
And for the drink offering: give half a hin of wine, for an offering made by fire for a sweet smell to the Lord.
καὶ οἶνον εἰς σπονδὴν τὸ ἡμισυ τοῦ ἰν κάρπωμα ὀσμὴν εὐωδίας κυρίῳ
- 11 **Так буде робитися для одного вола, або для одного барана, або для ягняти з-поміж овець, або з-поміж кіз.**
This is to be done for every young ox and for every male sheep or he-lamb or young goat.
οὕτως ποιήσεις τῷ μόσχῳ τῷ ἐνὶ ἢ τῷ κριῷ τῷ ἐνὶ ἢ τῷ ἄμνῳ τῷ ἐνὶ ἐκ τῶν προβάτων ἢ ἐκ τῶν αἰγῶν
- 12 **За числом жертв, що принесете, так зробіте для кожної, за числом їх.**
Whatever number you make ready, so you are to do for every one.
κατὰ τὸν ἀριθμὸν ὃν ἐὰν ποιήσητε οὕτω ποιήσετε τῷ ἐνὶ κατὰ τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν

- 13 Кожен тубілець так принесе це, щоб принести огню жертву, пахощі любі для Господа.
All those who are Israelites by birth are to do these things in this way, when giving an offering made by fire of a sweet smell to the Lord.
 πᾶς ὁ αὐτόχθων ποιήσει οὕτως τοιαῦτα προσενέγκαι καρπώματα εἰς ὄσμην εὐωδίας κυρίῳ
- 14 А коли з вами буде тимчасово мешкати прихосько, або той, що серед вас, постанова для ваших поколінь, то він принесе огню жертву, пахощі любі для Господа, як принесете ви, так принесе й він.
And if a man from another country or any other person living among you, through all your generations, has the desire to give an offering made by fire of a sweet smell to the Lord, let him do as you do.
 ἐὰν δὲ προσήλυτος ἐν ὑμῖν προσγένηται ἐν τῇ γῆ ὑμῶν ἢ ὅς ἂν γένηται ἐν ὑμῖν ἐν ταῖς γενεαῖς ὑμῶν καὶ ποιήσει κάρπωμα ὄσμην εὐωδίας κυρίῳ ὃν τρόπον ποιεῖτε ὑμεῖς οὕτως ποιήσει ἢ συναγωγὴ κυρίου
- 15 Збори, постанова одна для вас та для прихоська, що мешкає тимчасово, постанова вічна для ваших поколінь: як ви, так і прихосько буде перед Господнім лицем!
There is to be one law for you and for the man of another country living with you, one law for ever from generation to generation; as you are, so is he to be before the Lord.
 νόμος εἷς ἔσται ὑμῖν καὶ τοῖς προσηλύτοις τοῖς προσκειμένοις ἐν ὑμῖν νόμος αἰώνιος εἰς γενεὰς ὑμῶν ὡς ὑμεῖς καὶ ὁ προσήλυτος ἔσται ἔναντι κυρίου
- 16 Один закон і одна постанова буде вам і прихоськові, що мешкає тимчасово з вами.
The law and the rule are to be the same for you and for those from other lands living with you.
 νόμος εἷς ἔσται καὶ δικαίωμα ἐν ἔσται ὑμῖν καὶ τῷ προσηλύτῳ τῷ προσκειμένῳ ἐν ὑμῖν
- 17 І Господь промовляв до Мойсея, говорячи:
And the Lord said to Moses,
 καὶ ἐλάλησεν κύριος πρὸς μουσῆν λέγων
- 18 Промовляй до синів Ізраїлевих, та й скажи їм: Як ви ввійдете до Краю, що Я впроваджую вас туди,
Say to the children of Israel, When you come into the land where I am guiding you,
 λάλησον τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτοὺς ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι ὑμᾶς εἰς τὴν γῆν εἰς ἣν ἐγὼ εἰσάγω ὑμᾶς ἐκεῖ
- 19 то станеться, коли ви їстимете хліб того Краю, ви принесете приношення для Господа.
Then, when you take for your food the produce of the land, you are to give an offering lifted up before the Lord.
 καὶ ἔσται ὅταν ἔσθητε ὑμεῖς ἀπὸ τῶν ἄρτων τῆς γῆς ἀφελεῖτε ἀφαίρεμα ἀφόρισμα κυρίῳ
- 20 Як початок діж ваших, калача принесете на приношення, як приношення току, принесете його.
Of the first of your rough meal you are to give a cake for a lifted offering, lifting it up before the Lord as the offering of the grain-floor is lifted up.
 ἀπαρχὴν φουράματος ὑμῶν ἄρτον ἀφαίρεμα ἀφοριεῖτε αὐτό ὡς ἀφαίρεμα ἀπὸ ἄλλω οὕτως ἀφελεῖτε αὐτόν
- 21 Від початку діж ваших дасте Господеві приношення, постанова для ваших поколінь!
From generation to generation you are to give to the Lord a lifted offering from the first of your rough meal.
 ἀπαρχὴν φουράματος ὑμῶν καὶ δώσετε κυρίῳ ἀφαίρεμα εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν
- 22 ¶ А коли ви помилитеся, і не виконасте всіх тих заповідей, що Господь говорив до Мойсея,
And if in error you go against any of these laws which the Lord has given to Moses,
 ὅταν δὲ διαμάρτητε καὶ μὴ ποιήσετε πάσας τὰς ἐντολὰς ταύτας ἃς ἐλάλησεν κύριος πρὸς μουσῆν
- 23 усього, що наказав вам Господь через Мойсея, від дня, коли Господь наказав був і далі для ваших поколінь,
All the laws which the Lord has given you by the hand of Moses, from the day when the Lord gave them, and ever after from generation to generation;
 καθὰ συνέταξεν κύριος πρὸς ὑμᾶς ἐν χειρὶ μουσῆ ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς συνέταξεν κύριος πρὸς ὑμᾶς καὶ ἐπέκεινα εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν
- 24 то станеться, коли зроблено помилку через недогляд громади, нехай вся громада принесе одного бичка, молоде з великої худоби, на цілопалення, на пахощі любі для Господа, а хлібна його жертва та литя жертва його за постановою, і козла на жертву за гріх.
Then, if the wrong is done in error, without the knowledge of the meeting of the people, let all the meeting give a young ox as a burned offering, a sweet smell to the Lord, with its meal offering and its drink offering, as is ordered in the law, together with a he-goat for a sin-offering.
 καὶ ἔσται ἐὰν ἐξ ὀφθαλμῶν τῆς συναγωγῆς γενηθῆ ἀκουσίως καὶ ποιήσει πᾶσα ἡ συναγωγὴ μόσχον ἕνα ἐκ βοῶν ἁμωμον εἰς ὄλοκαύτωμα εἰς ὄσμην εὐωδίας κυρίῳ καὶ θυσίαν τούτου καὶ σπονδὴν αὐτοῦ κατὰ τὴν σύνταξιν καὶ χίμαρον ἕξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας

- 25 I очистити священник всю громаду синів Ізраїлевих, і буде прощено їм, бо то помилка, а вони принесли жертву свою, жертву огню для Господа та жертву свою за гріх перед лице Гос подне за свою помилку.
So the priest will make the people free from sin, and they will have forgiveness; for it was an error, and they have given their offering made by fire to the Lord, and their sin-offering before the Lord, on account of their error:
 και ἐξιλάσεται ὁ ἱερεὺς περὶ πάσης συναγωγῆς υἰῶν ἰσραὴλ καὶ ἀφεθήσεται αὐτοῖς ὅτι ἀκούσιόν ἐστιν καὶ αὐτοὶ ἤνεγκαν τὸ δῶρον αὐτῶν κάρπωμα κυρίῳ περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτῶν ἐναντι κυρίου π ἐρὶ τῶν ἀκουσίων αὐτῶν
- 26 I буде прощено всій громаді Ізраїлевих синів та прихोцькові, що мешкає тимчасово серед них, бо то помилковий гріх усього народу.
And all the meeting of the children of Israel, as well as those from other lands living among them, will have forgiveness; for it was an error on the part of the people.
 και ἀφεθήσεται κατὰ πᾶσαν συναγωγὴν υἰῶν ἰσραὴλ καὶ τῷ προσηλύτῳ τῷ προσκειμένῳ πρὸς ἡμᾶς ὅτι παντὶ τῷ λαῷ ἀκούσιον
- 27 А якщо згрішить помилково одна душа, то вона принесе однорічну козу на жертву за гріх.
And if one person does wrong, without being conscious of it, then let him give a she-goat of the first year for a sin-offering.
 ἐὰν δὲ ψυχὴ μία ἁμάρτη ἀκουσίως προσάξει αἴγα μίαν ἐνιαυσίαν περὶ ἁμαρτίας
- 28 I очистити священник ту душу, що помилилась, що згрішила помилково перед Господнім лицем, на очищення її, і буде прощено її.
And the priest will take away the sin of the person who has done wrong, if the wrong was done unconsciously, and he will have forgiveness.
 και ἐξιλάσεται ὁ ἱερεὺς περὶ τῆς ψυχῆς τῆς ἀκουσιασθείσης καὶ ἁμαρτούσης ἀκουσίως ἐναντι κυρίου ἐξιλάσασθαι περὶ αὐτοῦ
- 29 Тубільцеві серед Ізраїлевих синів та прихोцькові, що мешкає тимчасово серед них, закон один буде вам для того, хто зробить гріх помилково.
The law in connection with wrong done unconsciously is to be the same for him who is an Israelite by birth and for the man from another country who is living among them.
 τῷ ἐγχωρίῳ ἐν υἰοῖς ἰσραὴλ καὶ τῷ προσηλύτῳ τῷ προσκειμένῳ ἐν αὐτοῖς νόμος εἷς ἔσται αὐτοῖς ὅς ἂν ποιῆσῃ ἀκούσιως
- 30 ¶ А та душа, що зробить зухвалою рукою, чи з тубільця, чи з прихоцька, він Господа зневажає, і буде винищена душа та з-посеред народу її.
But the person who does wrong in the pride of his heart, if he is one of you or of another nation by birth, is acting without respect for the Lord, and will be cut off from his people.
 και ψυχὴ ἥτις ποιήσει ἐν χειρὶ ὑπερηφανίας ἀπὸ τῶν αὐτοχθόνων ἢ ἀπὸ τῶν προσηλύτων τὸν θεὸν οὗτος παροξύνει ἐξολεθρευθήσεται ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἐκ τοῦ λαοῦ αὐτῆς
- 31 Бо він знехтував слово Господа, і зламав Його заповідь, конче буде винищена душа та, гріх її на ній.
Because he had no respect for the word of the Lord, and did not keep his law, that man will be cut off without mercy and his sin will be on him.
 ὅτι τὸ ῥῆμα κυρίου ἐφάυλισεν καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ διεσκεδάσεν ἐκτρίψει ἐκτριβήσεται ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἢ ἁμαρτία αὐτῆς ἐν αὐτῇ
- 32 I були Ізраїлеві сини в пустині, та й знайшли чоловіка, що збирає дрова суботнього дня.
Now while the children of Israel were in the waste land, they saw a man who was getting sticks on the Sabbath day.
 και ἦσαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ εὗρον ἄνδρα συλλέγοντα ξύλα τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων
- 33 I привели його ті, хто знайшов його, як збирав дрова, до Мойсея й до Аарона та до всієї громади.
And those who saw him getting sticks took him before Moses and Aaron and all the people.
 και προσήγαγον αὐτὸν οἱ εὐρόντες αὐτὸν συλλέγοντα ξύλα τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων πρὸς μουσῆν καὶ ααρων καὶ πρὸς πᾶσαν συναγωγὴν υἰῶν ἰσραὴλ
- 34 I взяли його під сторожу, бо не було вирішене, що зробити йому.
And they had him shut up, because they had no directions about what was to be done with him.
 και ἀπέθεντο αὐτὸν εἰς φυλακὴν οὐ γὰρ συνέκριναν τί ποιήσωσιν αὐτόν
- 35 I сказав Господь до Мойсея: Конче буде забитий цей чоловік, закидати його камінням усій громаді поза табором!
Then the Lord said to Moses, Certainly the man is to be put to death: let him be stoned by all the people outside the tent-circle.
 και ἐλάλησεν κύριος πρὸς μουσῆν λέγων θανάτῳ θανατούσθω ὁ ἄνθρωπος λιθοβολήσατε αὐτὸν λίθοις πᾶσα ἡ συναγωγὴ
- 36 I випроварила його вся громада поза табір, та й закидала його камінням, і він помер, як Господь наказав був Мойсесві.
So all the people took him outside the tent-circle and he was stoned to death there, as the Lord gave orders to Moses.
 και ἐξήγαγον αὐτὸν πᾶσα ἡ συναγωγὴ ἔξω τῆς παρεμβολῆς καὶ ἐλιθοβόλησαν αὐτὸν πᾶσα ἡ συναγωγὴ λίθοις ἔξω τῆς παρεμβολῆς καθὰ συνέταξεν κύριος τῷ μουσῆ
- 37 ¶ I сказав Господь до Мойсея, говорячи:
And the Lord said to Moses,
 και εἶπεν κύριος πρὸς μουσῆν λέγων

- 38 Промовляй до Ізраїлевих синів, та й скажи їм: Нехай вони зроблять собі кутаси на краях своїх одєж, вони й їхні покоління, і дадуть на кутаса поли блакитну нитку.
Say to the children of Israel that through all their generations they are to put on the edges of their robes an ornament of twisted threads, and in every ornament a blue cord;
 λάλησον τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτοὺς καὶ ποιησάτωσαν ἑαυτοῖς κράσπεδα ἐπὶ τὰ πτερύγια τῶν ἱματίων αὐτῶν εἰς τὰς γενεὰς αὐτῶν καὶ ἐπιθήσετε ἐπὶ τὰ κράσπεδα τῶν πτερυγίων κλῶσ μα ὑακίνθινον
- 39 І буде вона вам за кутаса, і будете бачити його, і пам'ятатимете всі Господні заповіді, і виконасте їх, і не будете оглядатися за серцем своїм та за очима своїми, за якими йдучи, ви зрад жусте,
So that, looking on these ornaments, you may keep in mind the orders of the Lord and do them; and not be guided by the desires of your hearts and eyes, through which you have been untrue to me:
 καὶ ἔσται ὑμῖν ἐν τοῖς κρασπέδοις καὶ ὄψεσθε αὐτὰ καὶ μνησθήσεσθε πασῶν τῶν ἐντολῶν κυρίου καὶ ποιήσετε αὐτὰς καὶ οὐ διαστραφήσεσθε ὀπίσω τῶν διανοιῶν ὑμῶν καὶ ὀπίσω τῶν ὀφθαλμῶν ὑμῶν ἐν οἷς ὑμεῖς ἐκπορνεύετε ὀπίσω αὐτῶν
- 40 щоб згадували ви та виконували всі Мої заповіді, і будьте святі для вашого Бога!
And that you may keep in mind all my orders and do them and be holy to your God.
 ὅπως ἂν μνησθῆτε καὶ ποιήσετε πάσας τὰς ἐντολάς μου καὶ ἔσεσθε ἅγιοι τῷ θεῷ ὑμῶν
- 41 Я Господь, Бог ваш, що вивів вас з єгипетського краю, щоб бути вашим Богом. Я Господь, Бог ваш!
I am the Lord your God, who took you out of the land of Egypt, so that I might be your God: I am the Lord your God.
 ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν ὁ ἐξαγαγὼν ὑμᾶς ἐκ γῆς αἰγύπτου εἶναι ὑμῶν θεὸς ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν
- 1 ¶ І взяли Корей, син Іцгара, сина Кегата, сина Левієвого, і Датан, і Авирон, сини Еліявові, та Он, син Пелета, сини Рувимові,
Now Korah, the son of Izhar, the son of Kohath, the son of Levi, with Dathan and Abiram, the sons of Eliab, and On, the son of Pallu, the son of Reuben, made themselves ready,
 καὶ ἐλάλησεν κορε υἱὸς ἰσσαακ υἱοῦ κααθ υἱοῦ λευὶ καὶ δαθαν καὶ αβιρων υἱοὶ ελιαβ καὶ он υἱὸς φαλεθ υἱοῦ ρουβην
- 2 та й повстали проти Мойсея, а з ними двісті й п'ятдесят мужа Ізраїлевих синів, начальники громади, заклицувані на збори, люди вельможні.
And came before Moses, with certain of the children of Israel, two hundred and fifty chiefs of the people, men of good name who had a place in the meeting of the people.
 καὶ ἀνέστησαν ἔναντι μουσῆ καὶ ἄνδρες τῶν υἱῶν ἰσραὴλ πεντήκοντα καὶ διακόσιοι ἀρχηγοὶ συναγωγῆς σύγκλητοι βουλῆς καὶ ἄνδρες ὀνομαστοὶ
- 3 І зібралися вони на Мойсея та на Аарона, та й сказали до них: Досить вам, бо вся громада усі вони святі, а серед них Господь! І чому ви несетеся понад зборами Господніми?
They came together against Moses and against Aaron, and said to them, You take overmuch on yourselves, seeing that all the people are holy, every one of them, and the Lord is among them; why then have you put yourselves in authority over the people of the Lord?
 συνέστησαν ἐπὶ μουσῆν καὶ ααρων καὶ εἶπαν ἐχέτω ὑμῖν ὅτι πᾶσα ἡ συναγωγή πάντες ἅγιοι καὶ ἐν αὐτοῖς κύριος καὶ διὰ τί κατανίστασθε ἐπὶ τὴν συναγωγὴν κυρίου
- 4 І почув це Мойсей, та й упав на обличчя свос.
And Moses, hearing this, went down on his face;
 καὶ ἀκούσας μουσῆς ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον
- 5 І промовив він до Корея та до всієї громади його, говорячи: Уранці Господь дасть знати, хто Його та хто святий, щоб наблизити його до Себе; а кого вибере, того Він і наблизить до Себе.
And he said to Korah and his band, In the morning the Lord will make clear who are his, and who is holy, and who may come near him: the man of his selection will be caused to come near him.
 καὶ ἐλάλησεν πρὸς κορε καὶ πρὸς πᾶσαν αὐτοῦ τὴν συναγωγὴν λέγων ἐπέσκεπται καὶ ἔγνω ὁ θεὸς τοὺς ὄντας αὐτοῦ καὶ τοὺς ἅγιους καὶ προσηγάγето πρὸς ἑαυτὸν καὶ οὗς ἐξελέξατο ἑαυτῷ προσηγάγето πρὸς ἑαυτὸν
- 6 Зробіть ви оце: візьміть собі кадильніці, Корею та вся громадо твоя,
So do this: let Korah and all his band take vessels for burning perfumes;
 τοῦτο ποιήσατε λάβετε ὑμῖν αὐτοῖς πυρεῖα κορε καὶ πᾶσα ἡ συναγωγή αὐτοῦ
- 7 і дайте в них огню та покладіть на них кадила перед Господнє лице ззавтра. І станеться, той чоловік, що Господь його вибере, він святий. Досить вам, Левієві сини!
And put spices on the fire in them before the Lord tomorrow; then the man marked out by the Lord will be holy: you take overmuch on yourselves, you sons of Levi.
 καὶ ἐπιθετε ἐπ' αὐτὰ πῦρ καὶ ἐπιθετε ἐπ' αὐτὰ θυμίαμα ἔναντι κυρίου αὔριον καὶ ἔσται ὁ ἀνὴρ ὃν ἂν ἐκλέξηται κύριος οὗτος ἅγιος ἱκανούσθω ὑμῖν υἱοὶ λευὶ
- 8 І сказав Мойсей до Корея: Слушайте ж, Левієві сини,
And Moses said to Korah, Give ear now, you sons of Levi:
 καὶ εἶπεν μουσῆς πρὸς κορε εἰσακούσατέ μου υἱοὶ λευὶ

- 9 **чи вам мало, що Бог Ізраїлів відділив вас від Ізраїлевої громади, щоб наблизити вас до Себе, і щоб ви виконували службу Господньої скинії, і стояли перед громадою, щоб служити їй ?**
Does it seem only a small thing to you that the God of Israel has made you separate from the rest of Israel, letting you come near himself to do the work of the House of the Lord, and to take your place before the people to do what has to be done for them;
μη μικρόν ἐστὶν τοῦτο ὑμῖν ὅτι διέστειλεν ὁ θεὸς ἰσραὴλ ὑμᾶς ἐκ συναγωγῆς ἰσραὴλ καὶ προσηγάγετο ὑμᾶς πρὸς ἑαυτὸν λειτουργεῖν τὰς λειτουργίας τῆς σκηνῆς κυρίου καὶ παρίστασθαι ἔναντι τῆς συναγωγῆς λατρεῦειν αὐτοῖς
- 10 **І Він наблизив тебе та всіх братів твоїх, Левієвих синів, із тобою; а ти будеш домагатися ще й священства?.**
Letting you, and all your brothers the sons of Levi, come near to him? and would you now be priests?
καὶ προσηγάγετό σε καὶ πάντας τοὺς ἀδελφούς σου υἱοὺς λευὶ μετὰ σοῦ καὶ ζητεῖτε ἱερατεῦειν
- 11 **Тому ти та вся громада твоя змовилися проти Господа. А Аарон, що він, що ви ремствуєте проти нього?**
So you and all your band have come together against the Lord; and Aaron, who is he, that you are crying out against him?
οὕτως σὺ καὶ πᾶσα ἡ συναγωγὴ σου ἢ συνηθροισμένη πρὸς τὸν θεόν καὶ ααρων τίς ἐστὶν ὅτι διαγογγύζετε κατ' αὐτόν
- 12 **¶ І послав Мойсей та Аарон закликати Датана й Авірона, синів Еліяєвих, та сказали вони: Не вийдемо!**
Then Moses sent for Dathan and Abiram, the sons of Eliab: and they said, We will not come up:
καὶ ἀπέστειλεν μουσῆς καλέσαι δαθαν καὶ αβιρων υἱοὺς ελιαβ καὶ εἶπαν οὐκ ἀναβαίνομεν
- 13 **Чи мало того, що ти вивів нас із краю, який тече молоком та медом, щоб повбивати нас у пустині? Хочеш ще панувати над нами, щоб бути також вельможею?**
Is it not enough that you have taken us from a land flowing with milk and honey, to put us to death in the waste land, but now you are desiring to make yourself a chief over us?
μη μικρόν τοῦτο ὅτι ἀνήγαγες ἡμᾶς ἐκ γῆς ῥεούσης γάλα καὶ μέλι ἀποκτεῖναι ἡμᾶς ἐν τῇ ἐρήμῳ ὅτι κατάρχεις ἡμῶν ἄρχων
- 14 **Ти не впровадив нас ані до Краю, що тече молоком та медом, ані не дав нам на власність поля та виноградники. Чи ти вибереш очі цим людям? Не вийдемо!**
And more than this, you have not taken us into a land flowing with milk and honey, or given us a heritage of fields and vine-gardens: will you put out the eyes of these men? We will not come up.
εἰ καὶ εἰς γῆν ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι εἰσήγαγες ἡμᾶς καὶ ἔδωκας ἡμῖν κληρὸν ἀγροῦ καὶ ἀμπελώνας τοὺς ὀφθαλμοὺς τῶν ἀνθρώπων ἐκείνων ἂν ἐξέκοψας οὐκ ἀναβαίνομεν
- 15 **А Мойсей сильно запалився, та й сказав до Господа: Не обернися до їхнього приношення! Я не взяв від них жодного осла, і зла не вчинив жодному з них!**
Then Moses was very angry, and said to the Lord, Give no attention to their offering: not one of their asses have I taken, or done wrong to any of them.
καὶ ἐβαρυθύμησεν μουσῆς σφόδρα καὶ εἶπεν πρὸς κύριον μὴ προσῆλθῆς εἰς τὴν θυσίαν αὐτῶν οὐκ ἐπιθύμημα οὐδενὸς αὐτῶν εἴληφα οὐδὲ ἐκάκωσα οὐδένα αὐτῶν
- 16 **І сказав Мойсей до Корея: Ти та вся громада твоя будьте перед Господнім лицем, ти й вони та Аарон узавтра.**
And Moses said to Korah, You and all your band are to come before the Lord tomorrow, you and they and Aaron:
καὶ εἶπεν μουσῆς πρὸς κορε ἀγίασον τὴν συναγωγὴν σου καὶ γίνεσθε ἔτοιμοι ἔναντι κυρίου σὺ καὶ αὐτοὶ καὶ ααρων αὔριον
- 17 **І візьміть кожен свою кадильницю, і покладіть на неї кадила та й принесете перед Господнє лице кожен кадильницю свою, двісті й п'ятдесят кадильниць, і ти та Аарон, кожен кадил ьницю свою.**
And let every man take a vessel for burning perfumes, and put sweet spices in them; let every man take his vessel before the Lord, two hundred and fifty vessels; you and Aaron and everyone with his vessel.
καὶ λάβετε ἕκαστος τὸ πυρεῖον αὐτοῦ καὶ ἐπιθήσετε ἐπ' αὐτὰ θυμίαμα καὶ προσάξετε ἔναντι κυρίου ἕκαστος τὸ πυρεῖον αὐτοῦ πενήκοντα καὶ διακόσια πυρεῖα καὶ σὺ καὶ ααρων ἕκαστος τὸ πυρεῖον αὐτοῦ
- 18 **І взяли кожен кадильницю свою, і поклали на них огню, і поклали на неї кадила, та й стали при вході скинії заповіту, а також Мойсей та Аарон.**
So every man took his vessel and they put fire in them, with spices, and came to the door of the Tent of meeting with Moses and Aaron.
καὶ ἔλαβεν ἕκαστος τὸ πυρεῖον αὐτοῦ καὶ ἐπέθηκαν ἐπ' αὐτὰ πῦρ καὶ ἐπέβαλον ἐπ' αὐτὸ θυμίαμα καὶ ἔστησαν παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου μουσῆς καὶ ααρων
- 19 **І Кореї зібрав на них усю громаду до входу скинії заповіту. І показала слава Господня всій громаді!**
And Korah made all the people come together against them to the door of the Tent of meeting: and the glory of the Lord was seen by all the people.
καὶ ἐπισυνέστησεν ἐπ' αὐτοὺς κορε τὴν πᾶσαν αὐτοῦ συναγωγὴν παρὰ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου καὶ ὤφθη ἡ δόξα κυρίου πάσῃ τῇ συναγωγῇ
- 20 **І промовив Господь до Мойсея та до Аарона, говорячи:**
And the Lord said to Moses and Aaron,
καὶ ἐλάλησεν κύριος πρὸς μουσῆν καὶ ααρων λέγων

- 21 Відділіться від цієї громади, Я винищу їх умиць!
Come out from among this people, so that I may send sudden destruction on them.
ἀποσχίσθητε ἐκ μέσου τῆς συναγωγῆς ταύτης καὶ ἐξαναλώσω αὐτοὺς εἰς ἅπαξ
- 22 А вони попадали на обличчя свої та й сказали: Боже, Боже духів і кожного тіла! Як згрішить один чоловік, чи Ти будеш гніватися на всю громаду?
Then falling down on their faces they said, O God, the God of the spirits of all flesh, because of one man's sin will your wrath be moved against all the people?
καὶ ἐπεσαν ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν καὶ εἶπαν θεὸς θεὸς τῶν πνευμάτων καὶ πάσης σαρκός εἰ ἄνθρωπος εἰς ἡμάρτεν ἐπὶ πᾶσαν τὴν συναγωγὴν ὀργῆ κυρίου
- 23 ¶ I Господь промовляв до Мойсея, говорячи:
And the Lord said to Moses,
καὶ ἐλάλησεν κύριος πρὸς μουσῆν λέγων
- 24 Скажи до громади, говорячи: Відступіться зо всіх боків від місця мешкання Корея, Датана й Авірона!
Say to the people, Come away from the tent of Korah Dathan, and Abiram.
λάλησον τῇ συναγωγῇ λέγων ἀναχωρήσατε κύκλῳ ἀπὸ τῆς συναγωγῆς κορε
- 25 I встав Мойсей, і пішов до Датана та Авірона, і пішли за ним старші Ізраїлеві.
So Moses got up and went to Dathan and Abiram, and the responsible men of Israel went with him.
καὶ ἀνέστη μουσῆς καὶ ἐπορεύθη πρὸς δαθαν καὶ αβιρων καὶ συνεπορεύθησαν μετ' αὐτοῦ πάντες οἱ πρεσβύτεροι ἰσραηλ
- 26 I він промовляв до громади, говорячи: Відступіть від наметів тих несправедливих людей, і не доторкніться до всього, що їхнє, щоб і ви не загинули за всі їхні гріхи!
And he said to the people, Come away now from the tents of these evil men, without touching anything of theirs, or you may be taken in the punishment of their sins.
καὶ ἐλάλησεν πρὸς τὴν συναγωγὴν λέγων ἀποσχίσθητε ἀπὸ τῶν σκηνῶν τῶν ἀνθρώπων τῶν σκληρῶν τούτων καὶ μὴ ἄπτεσθε ἀπὸ πάντων ὧν ἐστὶν αὐτοῖς μὴ συναπόλησθε ἐν πάσῃ τῇ ἁμαρτίᾳ αὐτῶν
- 27 I вони відступилися від місця мешкання Корея, Датана й Авірона зо всіх боків; а Датан та Авірон вийшли, і стояли при вході наметів своїх, і жінки їх, і сини їх, та діти їхні.
So on every side they went away from the tent of Korah Dathan, and Abiram: and Dathan and Abiram came out to the door of their tents, with their wives and their sons and their little ones.
καὶ ἀπέστησαν ἀπὸ τῆς σκηνῆς κορε κύκλῳ καὶ δαθαν καὶ αβιρων ἐξῆλθον καὶ εἰστήκεισαν παρὰ τὰς θύρας τῶν σκηνῶν αὐτῶν καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν καὶ ἡ ἀποσκευὴ αὐτῶν
- 28 I сказав Мойсей: Оцим пізнасте, що Господь послав мене зробити всі діла ці, що вони не з моєї вигадки.
And Moses said, Now you will see that the Lord has sent me to do all these works, and I have not done them of myself.
καὶ εἶπεν μουσῆς ἐν τούτῳ γνώσεσθε ὅτι κύριος ἀπέστειλὲν με ποιῆσαι πάντα τὰ ἔργα ταῦτα ὅτι οὐκ ἀπ' ἐμαντοῦ
- 29 Якщо вони повмирають, як умирає кожна людина, і їх спіткає доля кожної людини, то не Господь послав мене!
If these men have the common death of men, or if the natural fate of all men overtakes them, then the Lord has not sent me.
εἰ κατὰ θάνατον πάντων ἀνθρώπων ἀποθανοῦνται οὗτοι εἰ καὶ κατ' ἐπίσκεψιν πάντων ἀνθρώπων ἐπισκοπὴ ἔσται αὐτῶν οὐχὶ κύριος ἀπέσταλκέν με
- 30 А коли Господь створить щось нове, і земля відкрис уста свої та й поглине їх та все, що їхнє, і вони зійдуть живі до шеолу, то пізнасте, що люди образили Господа.
But if the Lord does something new, opening the earth to take them in, with everything which is theirs, and they go down living into the underworld, then it will be clear to you that the Lord has not been honoured by these men.
ἀλλ' ἢ ἐν φάσματι δείξει κύριος καὶ ἀνοίξασα ἡ γῆ τὸ στόμα αὐτῆς καταπίεται αὐτοὺς καὶ τοὺς οἴκους αὐτῶν καὶ τὰς σκηνὰς αὐτῶν καὶ πάντα ὅσα ἐστὶν αὐτοῖς καὶ καταβήσονται ζῶντες εἰς ᾧδου καὶ γνώσεσθε ὅτι παρώξυναν οἱ ἄνθρωποι οὗτοι τὸν κύριον
- 31 I сталося, як скінчив він говорити всі ці слова, то розступилася та земля, що під ними!
And while these words were on his lips, the earth under them was parted in two;
ὡς δὲ ἐπαύσατο λαλῶν πάντας τοὺς λόγους τούτους ἐρράγη ἡ γῆ ὑποκάτω αὐτῶν
- 32 А земля відкрила свої уста, та й поглинула їх, і доми їхні, і кожну людину, що Коресва, та весь їх масток.
And the earth, opening her mouth, took them in, with their families, and all the men who were joined to Korah, and their goods.
καὶ ἠνοίχθη ἡ γῆ καὶ κατέπιεν αὐτοὺς καὶ τοὺς οἴκους αὐτῶν καὶ πάντας τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ὄντας μετὰ κορε καὶ τὰ κτήνη αὐτῶν
- 33 I зійшли вони та все, що їхнє, живі до шеолу, і накрила їх земля, і вони погинули з-посеред збору!
So they and all theirs went down living into the underworld, and the earth was shut over them, and they were cut off from among the meeting of the people.
καὶ κατέβησαν αὐτοὶ καὶ ὅσα ἐστὶν αὐτῶν ζῶντα εἰς ᾧδου καὶ ἐκάλυψεν αὐτοὺς ἡ γῆ καὶ ἀπόλοντο ἐκ μέσου τῆς συναγωγῆς

- 34 Α весь Израїль, що був навколо них, повтікав на їхній крик, бо казали: Щоб земля не поглинула й нас!
And all Israel round about them went in flight at their cry, For fear, said they, that we go down into the heart of the earth.
 και πᾶς ἰσραηλ οἱ κύκλω αὐτῶν ἔφυγον ἀπὸ τῆς φωνῆς αὐτῶν ὅτι λέγοντες μήποτε καταπίη ἡμᾶς ἡ γῆ
- 35 ¶ I вийшов огонь від Господа, та й поїв тих двісті й п'ятдесят чоловіка, що приносили кадило!
Then fire came out from the Lord, burning up the two hundred and fifty men who were offering the perfume.
 και πῦρ ἐξῆλθεν παρὰ κυρίου και κατέφαγεν τοὺς πεντήκοντα και διακοσίους ἄνδρας τοὺς προσφέροντας τὸ θυμίαμα
- 1 ¶ (17-16) I Господь промовляв до Мойсея, говорячи:
And the Lord said to Moses,
 και εἶπεν κύριος πρὸς μουσῆν
- 2 (17-17) Промовляй до Израїлевих синів, і візьми від них по одній палиці для батьківського дому, від усіх їхніх начальників для дому їхніх батьків, дванадцять палиць; і напиши йменн я кожного на палиці його.
Say to the children of Israel that they are to give you rods, one for every family, for every chief, the head of his father's house, making twelve rods; let every man's name be placed on his rod.
 και πρὸς ελεαζαρ τὸν υἱὸν ααρων τὸν ἱερέα ἀνέλθετε τὰ πυρεῖα τὰ χαλκᾶ ἐκ μέσου τῶν κατακεκαυμένων και τὸ πῦρ τὸ ἀλλότριον τοῦτο σπεῖρον ἐκεῖ ὅτι ἠγίασαν
- 3 (17-18) А Ааронове ймення напишеш на Левіській палиці, бо одна палиця для голови дому батьків їх.
And let Aaron's name be placed on the rod of Levi: for there is to be one rod for the head of every family.
 τὰ πυρεῖα τῶν ἀμαρτωλῶν τούτων ἐν ταῖς ψυχαῖς αὐτῶν και ποιήσον αὐτὰ λεπίδας ἐλατάς περίθεμα τῷ θυσιαστηρίῳ ὅτι προσηρέχθησαν ἐναντι κυρίου και ἠγιάσθησαν και ἐγένοντο εἰς σημεῖον τοῖς υἱοῖς ἰσραηλ
- 4 (17-19) I покладеш їх у скинії заповіту перед ковчегом свідoctва, де Я, за умовою, буду являтися вам.
And let them be stored up in the Tent of meeting, in front of the ark of witness where I come to you.
 και ἔλαβεν ελεαζαρ υἱὸς ααρων τοῦ ἱερέως τὰ πυρεῖα τὰ χαλκᾶ ὅσα προσήνεγκαν οἱ κατακεκαυμένοι και προσέθηκαν αὐτὰ περίθεμα τῷ θυσιαστηρίῳ
- 5 (17-20) I станеться, той чоловік, що Я виберу його, його палиця зацвіте. I Я відхилю від Себе нарікання Израїлевих синів, що вони нарікають на вас.
And the rod of that man who is marked out by me for myself will have buds on it; so I will put a stop to the outcries which the children of Israel make to me against you.
 μνημόσυνον τοῖς υἱοῖς ἰσραηλ ὅπως ἂν μὴ προσέληθῃ μηθεὶς ἀλλογενῆς ὅς οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ σπέρματος ααρων ἐπιθεῖναι θυμίαμα ἐναντι κυρίου και οὐκ ἔσται ὡς περ κορε και ἡ ἐπισύστασις αὐτοῦ καθά ἐλάλησεν κύριος ἐν χειρὶ μουσῆ
- 6 (17-21) I Мойсей промовляв до Израїлевих синів, і дали йому всі їхні начальники по палиці від кожного начальника для дому їхніх батьків, дванадцять палиць. А палиця Ааронова серед їхніх палиць.
So Moses gave these orders to the children of Israel, and all their chiefs gave him rods, one for the head of every family, making twelve rods: and Aaron's rod was among them.
 και ἐγόγγυσαν οἱ υἱοὶ ἰσραηλ τῇ ἐπαύριον ἐπὶ μουσῆν και ααρων λέγοντες ὁμεῖς ἀπεκτάγκατε τὸν λαὸν κυρίου
- 7 (17-22) I поклав Мойсей ті палиці перед Господнім лицем у скинії заповіту.
And Moses put the rods before the Lord in the Tent of witness.
 και ἐγένετο ἐν τῷ ἐπιστρεφῆσθαι τὴν συναγωγὴν ἐπὶ μουσῆν και ααρων και ὄρμησαν ἐπὶ τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου και τήνδε ἐκάλυψεν αὐτὴν ἡ νεφέλη και ὄφθη ἡ δόξα κυρίου
- 8 ¶ (17-23) I сталося назавтра, і ввійшов Мойсей до скинії заповіту, аж ось зацвіла Ааронова палиця для Левіського дому, і пустила пуп'янки, і зацвіла квіткою, і випустила дозрілі мигдали!
Now on the day after, Moses went into the Tent of witness; and he saw that Aaron's rod, the rod of the house of Levi, had put out buds, and was covered with buds and flowers and fruit.
 και εἰσῆλθεν μουσῆς και ααρων κατὰ πρόσωπον τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου
- 9 (17-24) I виніс Мойсей усі ті палиці з-перед Господнього лица до всіх Израїлевих синів, і вони побачили, і взяли кожен свою палицю.
Then Moses took out all the rods from before the Lord, and gave them back to the children of Israel: and they saw them, and every man took his rod.
 και ἐλάλησεν κύριος πρὸς μουσῆν και ααρων λέγων
- 10 (17-25) I сказав Господь до Мойсея: Верни Ааронову палицю до ковчегу свідoctва, щоб берегти на ознаку для неслухняних синів, і спиниш їхні нарікання проти Мене, щоб не повмирили вони.
And the Lord said to Moses, Put Aaron's rod back in front of the ark of witness, to be kept for a sign against this false-hearted people, so that you may put a stop to their outcries against me, and death may not overtake them.
 ἐκχωρήσατε ἐκ μέσου τῆς συναγωγῆς ταύτης και ἐξαναλώσω αὐτοὺς εἰς ἅπαξ και ἔπεσον ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν

- 11 (17-26) I зробив так Мойсей, як Господь наказав був йому, так він і зробив.
This Moses did: as the Lord gave orders, so he did.
 και ειπεν μουσης προς ααρων λαβε το πυρειον και επιθες επ' αυτο πур απο του θουσιαστηριου και επιβαλε επ' αυτο θυμιαμα και απενεγκε το ταχος εις την παρεμβολην και εξιλασαι περι αυτων εξηλθεν γαρ οργη απο προσωπου κυριου ηρκται θραυειν τον λαον
- 12 (17-27) I сказали Ізраїлеві сини до Мойсея, говорячи: Тож ми повмирасмо, погинемо, усі ми погинемо!
And the children of Israel said to Moses, Truly, destruction has come on us; an evil fate has overtaken us all.
 και ελαβεν ααρων καθαπερ ελαλησεν αυτω μουσης και εδραμεν εις την συναγωγην και ηδη ενηρκτο η θραυσις εν τω λαω και επεβαλεν το θυμιαμα και εξιλασατο περι του λαου
- 13 (17-28) Кожен, хто наблизиться до Господньої скинії, помре. Чи ж ми дорешти вимремо?
Death will overtake everyone who comes near, who comes near the House of the Lord: are we all to come to destruction?
 και εστη ανα μεσον των τεθηκωτων και των ζωντων και εκοπασεν η θραυσις
- 1 ¶ I сказав Господь до Аарона: Ти й сини твої та дім батька твого з тобою понесете на собі гріх щодо святині; і ти, і сини твої з тобою понесете на собі гріх щодо вашого священства.
And the Lord said to Aaron, You and your sons and your father's family are to be responsible for all wrongdoing in relation to the holy place: and you and your sons are to be responsible for the errors which come about in your work as priests.
 και ειπεν κυριος προς ααρων λεγων συ και οι υιοι σου και ο οικος πατριωσ σου λημψεσθε τας αμαρτιας των αγιων και συ και οι υιοι σου λημψεσθε τας αμαρτιας της ιερατειας υμων
- 2 А також ти наблизиш до себе братів своїх, плем'я Левіине, плем'я батька свого, і вони злучаться з тобою, і будуть прислужувати тобі, а ти й сини твої з тобою будете перед скинією свідцтва.
Let your brothers, the family of Levi, come near with you, so that they may be joined with you and be your servants: but you and your sons with you are to go in before the ark of witness.
 και τους αδελφους σου φυλην леви δημον του πατροс σου проσαγαγου προς σεαυτον και προστεθητωσαν σοι και λειτουργητωσαν σοι και συ και οι υιοι σου μετα σου απεναντι της σκηνης του μαρτυριου
- 3 I будуть вони виконувати твою сторожу та строжу всієї скинії, тільки до речей святині та до жертівника не приступлять, щоб не повмирали як вони, так і ви.
They are to do your orders and be responsible for the work of the Tent; but they may not come near the vessels of the holy place or the altar, so that death may not overtake them or you.
 και φυлаζονται τας φυλακας σου και τας φυλακας της σκηνης πλην προς τα σκευη τα αγια και προς το θουσιαστηριον ου προσελευσονται και ουκ αποθανουνται και ουτοι και υμεις
- 4 I злучаться вони з тобою, і будуть виконувати сторожу скинії заповіді, для всякої служби в скинії, а чужий не приступить до вас.
They are to be joined with you in the care of the Tent of meeting, doing whatever is needed for the Tent: and no one of any other family may come near you.
 και προστεθησονται προς σε και φυлаζονται τας φυλακας της σκηνης του μαρτυριου κατα πασας τας λειτουργιας της σκηνης και ο αλλογενης ου προσελευσεται προς σε
- 5 I будете ви виконувати сторожу святині та сторожу жертівника, щоб не було вже гніву на Ізраїлевих синів.
You are to be responsible for the holy place and the altar, so that wrath may never again come on the children of Israel.
 και φυλαξεσθε τας φυλακας των αγιων και τας φυλακας του θουσιαστηριου και ουκ εσται θυμος εν τοις υιοις ισραηλ
- 6 А Я оце взяв ваших братів Левитів з-посеред Ізраїлевих синів для вас, як дар вони дані Господеві, щоб виконувати службу скинії заповіді.
Now, see, I have taken your brothers the Levites from among the children of Israel: they are given to you and to the Lord, to do the work of the Tent of meeting.
 και εγω ειληφα τους αδελφους υμων τους λευιτας εκ μεσου των υιων ισραηλ δομα δεδομενον κυριω λειτουργειν τας λειτουργιας της σκηνης του μαρτυριου
- 7 А ти та сини твої з тобою будете допильновувати ваше священство для всякої речі жертівника та для того, що поза завісою, і будете робити. Як службу дару даю Я священство вам, а чужий, хто приступить, буде забитий.
And you and your sons with you are to be responsible as priests for the altar and everything on it, and everything inside the veil; you are to do the work of priests; I have given you your position as priests; and any other man who comes near will be put to death.
 και συ και οι υιοι σου μετα σου διατηρησετε την ιερατειαν υμων κατα παντα τροπον του θουσιαστηριου και το ενδοθεν του καταπετασματος και λειτουργησετε τας λειτουργιας δομα της ιερατειας υμων και ο αλλογενης ο προσπορευομενος αποθανειται
- 8 ¶ I Господь промовляв до Аарона: Я оце доручив тобі пильнувати за приношеннями Моїми. Від усього посвяченого синами Ізраїлевими Я дав частку тобі та для синів твоїх на вічну постанову.
And the Lord said to Aaron, See, I have given into your care my lifted offerings; even all the holy things of the children of Israel I have given to you and to your sons as your right for ever, because you have been marked with the holy oil.
 και ελαλησεν κυριος προς ααρων και εγω ιδου δεδωκα υμιν την διατηρησιν των απαρχων απο παντων των ηγιασμενων μοι παρα των υιων ισραηλ σοι δεδωκα αυτα εις γερας και τοις υιοις σου μετα σε νομμον αιωνιον

- 9 Оце буде тобі з найсвятіших жертв, без огню: кожна їхня хлібна жертва, і кожна їхня жертва за гріх, і кожна їхня жертва за провину, що звернуть Мені як найсвятіше, тобі це та для твоїх синів!
 This is to be yours of the most holy things, out of the fire offerings; every offering of theirs, every meal offering and sin-offering, and every offering which they make on account of error, is to be most holy for you and your sons.
 και τοῦτο ἔστω ὑμῖν ἀπὸ τῶν ἡγιασμένων ἁγίων τῶν καρπομάτων ἀπὸ πάντων τῶν δόρων αὐτῶν καὶ ἀπὸ πάντων τῶν θυσιασμάτων αὐτῶν καὶ ἀπὸ πάσης πλημμελείας αὐτῶν καὶ ἀπὸ πασῶν τῶν ἁμαρτιῶν ὅσα ἀποιδόασίν μοι ἀπὸ πάντων τῶν ἁγίων σοὶ ἔσται καὶ τοῖς υἱοῖς σου
- 10 На найсвятішому місці будеш ти їсти оце. Кожен чоловічої статі буде їсти, це буде святість для тебе.
 As most holy things they are to be your food: let every male have them for food; it is to be holy to you.
 ἐν τῷ ἁγίῳ τῶν ἁγίων φάγεσθε αὐτά πᾶν ἀρσενικὸν φάγεται αὐτά σὺ καὶ οἱ υἱοὶ σου ἅγια ἔσται σοι
- 11 А це тобі приношення їхнього дару всіх колихань Ізраїлевих синів, Я дав їх тобі, і синам твоїм та дочкам твоїм з тобою на вічну постанову, кожен чистий у твоїм домі буде це їсти.
 And this is yours: the lifted offering which they give and all the wave offerings of the children of Israel I have given to you and to your sons and to your daughters as your right for ever: everyone in your house who is clean may have them for food.
 και τοῦτο ἔσται ὑμῖν ἀπαρχὴ δομάτων αὐτῶν ἀπὸ πάντων τῶν ἐπιθεμάτων τῶν υἱῶν ἰσραηλ σοὶ δέδωκα αὐτά καὶ τοῖς υἱοῖς σου καὶ ταῖς θυγατράσιν σου μετὰ σοῦ νόμιμον αἰώνιον πᾶς καθαρὸς ἐν τῷ οἴκῳ σου ἔδετα αὐτά
- 12 Усе найкраще з свіжої оливи, і все найкраще з молодого вина та збіжжя, їхні первоплоди, що вони дадуть Господеві, Я віддав їх тобі.
 All the best of the oil and the wine and the grain, the first-fruits of them which they give to the Lord, to you have I given them.
 πᾶσα ἀπαρχὴ ἐλαίου καὶ πᾶσα ἀπαρχὴ οἴνου καὶ σίτου ἀπαρχὴ αὐτῶν ὅσα ἂν δῶσι τῷ κυρίῳ σοὶ δέδωκα αὐτά
- 13 Первopлоди усього, що в їхньому Краю, що вони принесуть Господеві, будуть для тебе, кожен чистий у твоїм домі буде те їсти.
 The earliest produce from their land which they take to the Lord is to be yours; everyone in your house who is clean may have it for his food.
 τὰ πρωτογενήματα πάντα ὅσα ἐν τῇ γῇ αὐτῶν ὅσα ἂν ἐνέγκωσιν κυρίῳ σοὶ ἔσται πᾶς καθαρὸς ἐν τῷ οἴκῳ σου ἔδετα αὐτά
- 14 Усе заляте між Ізраїлем буде тобі.
 Everything given by oath to the Lord in Israel is to be yours.
 πᾶν ἀναθεματισμένον ἐν υἱοῖς ἰσραηλ σοὶ ἔσται
- 15 Усе, що розкривас утробу кожного тіла, що принесуть Господеві з-поміж людей та з-поміж скотини, буде для тебе. Тільки конче викупиш перворідного людини, і перворідне з нечистої худобини викупиш.
 The first birth of every living thing which is offered to the Lord, of man or beast, is to be yours; but for the first sons of man payment is to be made, and for the first young of unclean beasts.
 και πᾶν διανοῖγον μήτραν ἀπὸ πάσης σαρκός ἢ προσφέρουσιν κυρίῳ ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτήνους σοὶ ἔσται ἀλλ' ἢ λύτροις λυτρωθήσεται τὰ πρωτότοκα τῶν ἀκαθάρτων καὶ τὰ πρωτότοκα τῶν κτηνῶν τῶν ἀκαθάρτων λυτρώσει
- 16 А викуп його: від місячного віку викупиш за твсю оцінку, п'ять шеклів срібла на міру шеклем святині, двадцять гер він.
 Payment is to be made for these when they are a month old, at the value fixed by you, a price of five shekels by the scale of the holy place, that is, twenty gerahs to the shekel.
 και ἡ λύτρωσις αὐτοῦ ἀπὸ μηνιαίου ἢ συντίμησις πέντε σίκλων κατὰ τὸν σίκλον τὸν ἅγιον εἴκοσι ὄβολοι εἰσιν
- 17 Тільки перворідного з волів, або перворідного з овечок, або перворідного з кіз не викупиш, вони святість: їхньою кров'ю окропиш жертівника, а їхній лій спалиш, як огню жертву на алюбі пахощі для Господа.
 But no such payment may be made for the first birth of an ox or a sheep or a goat; these are holy: their blood is to be dropped on the altar, and their fat burned for an offering made by fire, a sweet smell to the Lord.
 πλην πρωτότοκα μόσχων καὶ πρωτότοκα προβάτων καὶ πρωτότοκα αἰγῶν οὐ λυτρώσει ἅγια ἔστιν καὶ τὸ αἷμα αὐτῶν προσχεεῖς πρὸς τὸ θυσιαστήριον καὶ τὸ στέαρ ἀνοίσεις κάρπωμα εἰς ὀσμὴν εὐοδίας κυρίῳ
- 18 А їхнє м'ясо буде для тебе, як грудина колихання, і як стегно правиці буде для тебе.
 Their flesh is to be yours; like the breast of the wave offering and the right leg, it is to be yours.
 και τὰ κρέα ἔσται σοὶ καθὰ καὶ τὸ στηθύνιον τοῦ ἐπιθέματος καὶ κατὰ τὸν βραχίονα τὸν δεξιὸν σοὶ ἔσται
- 19 Усі святощі приношення, що Ізраїлеві сини принесуть для Господа, Я віддав тобі, і синам твоїм та дочкам твоїм із тобою, вічною постановою. Це міцний заповіт, він вічний перед Господом піднім лицем для тебе та для насіння твого з тобою.
 All the lifted offerings of the holy things which the children of Israel give to the Lord, I have given to you and to your sons and to your daughters as a right for ever. This is an agreement made with salt before the Lord, to you and to your seed for ever.
 πᾶν ἀφαιρέμα τῶν ἁγίων ὅσα ἂν ἀφέλωσιν οἱ υἱοὶ ἰσραηλ κυρίῳ σοὶ δέδωκα καὶ τοῖς υἱοῖς σου καὶ ταῖς θυγατράσιν σου μετὰ σοῦ νόμιμον αἰώνιον διαθήκη ἀλὸς αἰωνίου ἔστιν ἔναντι κυρίου σοὶ καὶ τῷ σπέρματί σου μετὰ σέ

- 20 ¶ I сказав Господь до Аарона: У їхньому Краю ти не будеш мати власности, і не буде тобі частки між ними, Я частка твоя та власність твоя поміж Ізраїлевими синами!
And the Lord said to Aaron, You will have no heritage in their land, or any part among them; I am your part and your heritage among the children of Israel.
 και ἐλάλησεν κύριος πρὸς ααρων ἐν τῇ γῆ αὐτῶν οὐ κληρονομήσεις καὶ μερίς οὐκ ἔσται σοι ἐν αὐτοῖς ὅτι ἐγὼ μερίς σου καὶ κληρονομία σου ἐν μέσῳ τῶν υἱῶν Ἰσραηλ.
- 21 А Левієвим синам Я дав ось кожну десятину в Ізраїлі на спадщину, взамін за їхню службу, бо вони виконують службу скинії заповідю.
And to the children of Levi I have given as their heritage all the tenths offered in Israel, as payment for the work they do, the work of the Tent of meeting.
 και τοῖς υἱοῖς λευι ἰδοὺ δέδωκα πᾶν ἐπιδέκατον ἐν Ἰσραηλ ἐν κλήρῳ ἀντὶ τῶν λειτουργιῶν αὐτῶν ὅσα αὐτοὶ λειτουργοῦσιν λειτουργίαν ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου
- 22 I Ізраїлеві сини не приступлять уже до скинії заповідю, щоб не понести гріха, і не вмерти.
In future the children of Israel are not to come near the Tent of meeting, so that death may not come to them because of sin.
 και οὐ προσελεύσονται ἔτι οἱ υἱοὶ Ἰσραηλ εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου λαβεῖν ἁμαρτίαν θανατηφόρον
- 23 I буде Левит сам виконувати службу скинії заповідю, і сам понесе вину свою. Це вічна постанова для ваших поколінь, а між Ізраїлевими синами не будуть вони дідичити спадщину,
But the Levites are to do the work of the Tent of meeting, and be responsible for errors in connection with it: this is a law for ever through all your generations; and among the children of Israel they will have no heritage.
 και λειτουργήσει ὁ λευίτης αὐτὸς τὴν λειτουργίαν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου καὶ αὐτοὶ λήμψονται τὰ ἁμαρτήματα αὐτῶν νόμιμον αἰώνιον εἰς τὰς γενεὰς αὐτῶν καὶ ἐν μέσῳ υἱῶν Ἰσραηλ οὐ κληρονομήσουσιν κληρονομίαν
- 24 бо десятину Ізраїлевих синів, що вони принесуть як приношення для Господа, Я дав Левитам за спадщину. Тому Я сказав до них: Між Ізраїлевими синами не будуть вони дідичити спадщину.
For the tenths which the children of Israel give as a lifted offering to the Lord I have given to the Levites as their heritage. and so I have said to them, Among the children of Israel they will have no heritage.
 ὅτι τὰ ἐπιδέκατα τῶν υἱῶν Ἰσραηλ ὅσα ἂν ἀφορίσωσιν κυρίῳ ἀφαίρεμα δέδωκα τοῖς λευίταις ἐν κλήρῳ διὰ τοῦτο εἴρηκα αὐτοῖς ἐν μέσῳ υἱῶν Ἰσραηλ οὐ κληρονομήσουσιν κληρον
- 25 I Господь промовляв до Мойсея, говорячи:
And the Lord said to Moses,
 και ἐλάλησεν κύριος πρὸς μουσῆν λέγων
- 26 А до Левитів будеш ти промовляти та й скажеш їм: Коли візьмете від Ізраїлевих синів ту десятину, що Я дав вам від них на ваше спадщину, то ви принесете з неї Господнє приношення, десятину з десятини.
Say to the Levites, When you take from the children of Israel the tenth which I have given to you from them as your heritage, a tenth part of that tenth is to be offered as an offering lifted up before the Lord.
 και τοῖς λευίταις λαλήσεις καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς ἐὰν λάβητε παρὰ τῶν υἱῶν Ἰσραηλ τὸ ἐπιδέκατον ὃ δέδωκα ὑμῖν παρ' αὐτῶν ἐν κλήρῳ καὶ ἀφελεῖτε ὑμεῖς ἀπ' αὐτοῦ ἀφαίρεμα κυρίῳ ἐπιδέκατον ἀπὸ τοῦ ἐπιδεκάτου
- 27 I буде пороховане ваше приношення як збіжжя з току, і як повня з кадки чавила.
And this lifted offering is to be put to your credit as if it was grain from the grain-floor and wine from the vines.
 και λογισθήσεται ὑμῖν τὰ ἀφαιρέματα ὑμῶν ὡς σίτος ἀπὸ ἄλλω καὶ ἀφαίρεμα ἀπὸ ληνοῦ
- 28 Так принесете й ви Господнє приношення зо всіх ваших десятин, що візьмете від Ізраїлевих синів, і дасте з того Господнє приношення священникові Ааронові.
So you are to make an offering lifted up to the Lord from all the tenths which you get from the children of Israel, giving out of it the Lord's lifted offering to Aaron the priest.
 οὕτως ἀφελεῖτε καὶ ὑμεῖς ἀπὸ τῶν ἀφαιρέματων κυρίου ἀπὸ πάντων ἐπιδεκάτων ὑμῶν ὅσα ἐὰν λάβητε παρὰ τῶν υἱῶν Ἰσραηλ καὶ δώσετε ἀπ' αὐτῶν ἀφαίρεμα κυρίῳ ααρων τῷ ἱερεῖ
- 29 Зо всіх ваших дарів принесе кожен Господнє приношення, зо всього найкращого посвячення з нього.
From everything given to you, let the best of it, the holy part of it, be offered as a lifted offering to the Lord.
 ἀπὸ πάντων τῶν δομάτων ὑμῶν ἀφελεῖτε ἀφαίρεμα κυρίῳ ἢ ἀπὸ πάντων τῶν ἀπαρχῶν τὸ ἡγιασμένον ἀπ' αὐτοῦ
- 30 I скажи їм: коли ви будете приносити найкраще з нього, то це порухується Левитам, як урожай току, і як урожай кадки чавила.
Say to them, then, When the best of it is lifted up on high, it is to be put to the account of the Levites as the increase of the grain-floor and of the place where the grapes are crushed.
 και ἐρεῖς πρὸς αὐτούς ὅταν ἀφαιρήτε τὴν ἀπαρχὴν ἀπ' αὐτοῦ καὶ λογισθήσεται τοῖς λευίταις ὡς γένημα ἀπὸ ἄλλω καὶ ὡς γένημα ἀπὸ ληνοῦ
- 31 I будете їсти це на кожному місці ви та дім ваш, бо це нагорода для вас взамін за вашу службу в скинії заповідю.
It is to be your food, for you and your families in every place: it is your reward for your work in the Tent of meeting.
 και ἔδεσθε αὐτὸ ἐν παντὶ τόπῳ ὑμεῖς καὶ οἱ οἴκοι ὑμῶν ὅτι μισθὸς οὗτος ὑμῖν ἔστιν ἀντὶ τῶν λειτουργιῶν ὑμῶν τῶν ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου

- 32 **I ви не понесете через це гріха, коли будете приносити найкраще з нього, а святощів Ізраїлевих синів не збезчестите, і не повмираєте.**
And no sin will be yours on account of it, when the best of it has been lifted up on high; you are not to make a wrong use of the holy things of the children of Israel, so that death may not overtake you.
καὶ οὐ λήμψεσθε δι' αὐτὸ ἁμαρτίαν ὅτι ἂν ἀφαιρῆτε τὴν ἀπαρχὴν ἀπ' αὐτοῦ καὶ τὰ ἅγια τῶν υἱῶν ἰσραὴλ οὐ βεβηλώσετε ἵνα μὴ ἀποθάνητε
- 1 ¶ **I Господь промовляв до Мойсея та до Аарона, говорячи:**
And the Lord said to Moses and Aaron,
καὶ ἐλάλησεν κύριος πρὸς μουσῆν καὶ ααρων λέγων
- 2 **Промовляй до Ізраїлевих синів, і нехай вони візьмуть для тебе безвадну руду ялівку, що в ній нема вади, що на неї не накладали ярма.**
This is the rule of the law which the Lord has made, saying, Give orders to the children of Israel to give you a red cow without any mark on her, and on which the yoke has never been put:
αὕτη ἡ διαστολὴ τοῦ νόμου ὅσα συνέταξεν κύριος λέγων λάλησον τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ καὶ λαβέτωσαν πρὸς σέ δάμαλιν πυρρὰν ἄμωμον ἣτις οὐκ ἔχει ἐν αὐτῇ μῶμον καὶ ἧ οὐκ ἐπεβλήθη ἐπ' αὐτὴν ζυγὸς
- 3 **I дасте її до священника Елеазара, а він виведе її поза табір. I заріжуть її перед ним.**
Give her to Eleazar the priest and let him take her outside the tent-circle and have her put to death before him.
καὶ δώσεις αὐτὴν πρὸς ελεαζαρ τὸν ἱερέα καὶ ἐξάξουσιν αὐτὴν ἕξω τῆς παρεμβολῆς εἰς τόπον καθαρὸν καὶ σφάξουσιν αὐτὴν ἐνώπιον αὐτοῦ
- 4 **I візьме Елеазар пальцем своїм її крові, та її покропить кров'ю її перед скинію заповіді сім раз.**
Then let Eleazar the priest take some of her blood on his finger, shaking the blood seven times in the direction of the front of the Tent of meeting:
καὶ λήμψεται ελεαζαρ ἀπὸ τοῦ αἵματος αὐτῆς καὶ ῥανεῖ ἀπέναντι τοῦ προσώπου τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου ἀπὸ τοῦ αἵματος αὐτῆς ἑπτὰκις
- 5 **I спалиться та ялівка на його очах, шкура її, і м'ясо її, і кров її з її нечистостями спалиться.**
And the cow is to be burned before him, her skin and her flesh and her blood and her waste are to be burned:
καὶ κατακαύσουσιν αὐτὴν ἐναντίον αὐτοῦ καὶ τὸ δέρμα καὶ τὰ κρέα αὐτῆς καὶ τὸ αἶμα αὐτῆς σὺν τῇ κόπρῳ αὐτῆς κατακαυθήσεται
- 6 **I візьме священник кедрове дерево, і ісоп та червень, та її кине до середини погорілища тієї ялівки.**
Then let the priest take cedar-wood and hyssop and red thread, and put them into the fire where the cow is burning.
καὶ λήμψεται ὁ ἱερεὺς ξύλον κέδρινον καὶ ὕσσωπον καὶ κόκκινον καὶ ἐμβαλοῦσιν εἰς μέσον τοῦ κατακαύματος τῆς δαμάλεως
- 7 **I випере той священник шати свої та обмис тіло своє в воді, а потім увійде до табору. I буде той священник нечистий аж до вечора.**
And the priest, after washing his clothing and bathing his body in water, may come back to the tent-circle, and will be unclean till evening.
καὶ πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ ὁ ἱερεὺς καὶ λούσεται τὸ σῶμα αὐτοῦ ὕδατι καὶ μετὰ ταῦτα εἰσελεύσεται εἰς τὴν παρεμβολὴν καὶ ἀκάθαρτος ἔσται ὁ ἱερεὺς ἕως ἑσπέρας
- 8 **A той, хто палить її, випере одержу свою в воді її обмис тіло своє в воді, та її буде нечистий аж до вечора.**
And he who does the burning is to have his clothing washed and his body bathed in water and be unclean till evening.
καὶ ὁ κατακαίων αὐτὴν πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ λούσεται τὸ σῶμα αὐτοῦ καὶ ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας
- 9 **I збере чистий чоловік попіл тієї ялівки, і покладе поза табором в чистому місці, і буде це для громади Ізраїлевих синів на сховок для очищальної води, це жертва за гріх.**
Then let a man who is clean take the dust of the burned cow and put it outside the tent-circle in a clean place, where it is to be kept for the children of Israel and used in making the water which takes away what is unclean: it is a sin-offering.
καὶ συνάξει ἄνθρωπος καθαρὸς τὴν σποδὸν τῆς δαμάλεως καὶ ἀποθήσει ἕξω τῆς παρεμβολῆς εἰς τόπον καθαρὸν καὶ ἔσται τῇ συναγωγῇ υἱῶν ἰσραὴλ εἰς διατήρησιν ὕδωρ ῥαντισμοῦ ἁγνισμὰ ἔστιν
- 10 **A той, хто збирає попіл тієї ялівки, випере одержу свою, і буде нечистий аж до вечора. I це буде на вічну постанову для Ізраїлевих синів та для прихосьця, що мешкає серед них тимчасово.**
And he who takes up the dust of the burned cow is to have his clothing washed with water and be unclean till evening: this is to be a law for ever, for the children of Israel as well as for the man from another country who is living among them.
καὶ πλυνεῖ τὰ ἱμάτια ὁ συναγών τὴν σποδιὰν τῆς δαμάλεως καὶ ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας καὶ ἔσται τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ καὶ τοῖς προσκεϊμένοις προσηλύτοις νόμιμον αἰώνιον
- 11 ¶ **A той, хто доторкається до всякого мертвого тіла людини, то буде нечистий сім день.**
Anyone touching a dead body will be unclean for seven days:
ὁ ἀπτόμενος τοῦ τεθνηκότος πάσης ψυχῆς ἀνθρώπου ἀκάθαρτος ἔσται ἑπτὰ ἡμέρας
- 12 **Він очиститься тим попелом дня третього та дня сьомого, і буде чистий. А якщо він не очиститься дня третього та дня сьомого, не буде чистий.**
On the third day and on the seventh day he is to make himself clean with the water, and so he will be clean: but if he does not do this on the third day and on the seventh day, he will not be clean.
οὗτος ἁγνισθήσεται τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ καὶ καθαρὸς ἔσται ἐὰν δὲ μὴ ἀφ᾽αγνισθῇ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ οὐ καθαρὸς ἔσται

- 13 Кожен, хто доторкується до померлого, до тіла людини, що померла, і не очиститься, він занечистив Господню скинію, і буде винищена душа та з Ізраїля, бо очищальна вода не була покрплена на нього, нечистий він буде, нечистість його в ньому.
Anyone touching the body of a dead man without making himself clean in this way, makes the House of the Lord unclean; and that man will be cut off from Israel: because the water was not put on him, he will be unclean; his unclean condition is unchanged.
πᾶς ὁ ἀπτόμενος τοῦ τεθνηκότος ἀπὸ ψυχῆς ἀνθρώπου ἐὰν ἀποθάνῃ καὶ μὴ ἀφαγισθῆ τὴν σκηνὴν κυρίου ἐμίανεν ἐκτριβήσεται ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἐξ ἰσραηλ ὅτι ὕδωρ ῥαντισμοῦ οὐ περιερραντίσθη ἐπ' αὐτὸν ἀκάθαρτός ἐστιν ἐτι ἡ ἀκαθαρσία αὐτοῦ ἐν αὐτῷ ἐστιν
- 14 Оце той закон: коли в наметі помре людина, то кожен, хто входить до того намету, та все, що в наметі, буде нечисте сім день.
This is the law when death comes to a man in his tent: everyone who comes into the tent, and everyone who is in the tent, will be unclean for seven days.
καὶ οὗτος ὁ νόμος ἀνθρώπος ἐὰν ἀποθάνῃ ἐν οἰκίᾳ πᾶς ὁ εἰσπορευόμενος εἰς τὴν οἰκίαν καὶ ὅσα ἐστὶν ἐν τῇ οἰκίᾳ ἀκάθαρτα ἔσται ἐπτὰ ἡμέρας
- 15 I кожна відкрита посудина, що на ній нема міцно прив'язаного накриття, нечиста вона.
And every open vessel without a cover fixed on it will be unclean.
καὶ πᾶν σκεῦος ἀνεφωγμένον ὅσα οὐχὶ δεσμὸν καταδέδεται ἐπ' αὐτῷ ἀκάθαρτά ἐστιν
- 16 А кожен, хто доторкнеться на поверхні поля до трупа від меча, або до померлого, або до костей людини, або до гробу, буде нечистий сім день.
And anyone touching one who has been put to death with the sword in the open country, or the body of one who has come to his end by a natural death, or a man's bone, or the resting-place of a dead body, will be unclean for seven days.
καὶ πᾶς ὃς ἐὰν ἄψηται ἐπὶ προσώπου τοῦ πεδίου τραυματίου ἢ νεκροῦ ἢ ὀστέου ἀνθρωπίνου ἢ μνήματος ἐπτὰ ἡμέρας ἀκάθαρτος ἔσται
- 17 I візьмуть для того нечистого пороку з погорлища жертви за гріх, і наллють на нього живої води до посуду.
And for the unclean, they are to take the dust of the burning of the sin-offering, and put flowing water on it in a vessel:
καὶ λήμψονται τῷ ἀκαθάρτῳ ἀπὸ τῆς σποδιᾶς τῆς κατακεκαυμένης τοῦ ἁγνισμοῦ καὶ ἐκχεοῦσιν ἐπ' αὐτὴν ὕδωρ ζῶν εἰς σκεῦος
- 18 А чистий чоловік візьме ісопу, і вмочить у ту воду, та й покropить на того намета, і на всі посудини, і на душі ті, що були там, та на того, хто доторкується до тієї кістки, або до трупа, або до померлого, або до гробу.
And a clean person is to take hyssop and put it in the water, shaking it over the tent, and all the vessels, and the people who were there, and over him by whom the bone, or the body of one who has been put to death with the sword, or the body of one who has come to his end by a natural death, or the resting-place was touched.
καὶ λήμψεται ὕσσωπον καὶ βάψει εἰς τὸ ὕδωρ ἀνὴρ καθαρὸς καὶ περιρρανεῖ ἐπὶ τὸν οἶκον καὶ ἐπὶ τὰ σκεῦα καὶ ἐπὶ τὰς ψυχὰς ὅσα ἐὰν ὦσιν ἐκεῖ καὶ ἐπὶ τὸν ἡμέμενον τοῦ ὀστέου τοῦ ἀνθρωπίνου ἢ τὸ οὐ τραυματίου ἢ τοῦ τεθνηκότος ἢ τοῦ μνήματος
- 19 I покropить той чистий на нечистого дня третього та дня сьомого, та й очистить його сьомого дня. I випере він одержу свою й обмис в воді, і стане чистий увечері.
Let the clean person do this to the unclean on the third day and on the seventh day: and on the seventh day he is to make him clean; and after washing his clothing and bathing himself in water, he will be clean in the evening.
καὶ περιρρανεῖ ὁ καθαρὸς ἐπὶ τὸν ἀκάθαρτον ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ καὶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ καὶ ἀφαγισθήσεται τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ καὶ πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ λούσεται ὕδατι καὶ ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας
- 20 А чоловік, що стане нечистим і не очиститься, то буде знищена душа та з-посеред збору, бо він занечистив Господню святиню, очищальна вода не була кроплена на нього, нечистий він.
But the man who, being unclean, does not make himself clean in this way, will be cut off from the meeting of the people, because he has made the holy place of the Lord unclean: the water has not been put on him, he is unclean.
καὶ ἀνθρώπος ὃς ἐὰν μιανθῆ καὶ μὴ ἀφαγισθῆ ἐξολεθρευθήσεται ἡ ψυχὴ ἐκείνη ἐκ μέσου τῆς συναγωγῆς ὅτι τὰ ἅγια κυρίου ἐμίανεν ὅτι ὕδωρ ῥαντισμοῦ οὐ περιερραντίσθη ἐπ' αὐτὸν ἀκάθαρτός ἐστιν
- 21 I буде це для них на вічну постанову, а той, хто кропить очищальну воду, випере одержу свою, а хто доторкається до очищальної води, буде нечистий аж до вечора.
This is to be a law for them for ever: he who puts the water on the unclean person is to have his clothing washed; and anyone touching the water will be unclean till evening.
καὶ ἔσται ὑμῖν νόμιμον αἰώνιον καὶ ὁ περιρραίνων ὕδωρ ῥαντισμοῦ πλυνεῖ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ ὁ ἀπτόμενος τοῦ ὕδατος τοῦ ῥαντισμοῦ ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας
- 22 А кожен, до кого доторкнеться нечистий, буде нечистий, а особа, що доторкується, буде нечиста аж до вечора.
Anything touched by the unclean person will be unclean; and any person touching it will be unclean till evening.
καὶ παντός οὗ ἐὰν ἄψηται αὐτοῦ ὁ ἀκάθαρτος ἀκάθαρτος ἔσται καὶ ἡ ψυχὴ ἢ ἀπτομένη ἀκάθαρτος ἔσται ἕως ἑσπέρας
- 1 ¶ I ввійшли Ізраїлеві сини, уся громада, до пустині Цин першого місяця, та й засів народ у Кадеші. I померла там Маріям, і була там похована.
In the first month all the children of Israel came into the waste land of Zin, and put up their tents in Kadesh; there death came to Miriam, and they put her body to rest in the earth.
καὶ ἦλθον οἱ υἱοὶ ἰσραηλ πᾶσα ἡ συναγωγὴ εἰς τὴν ἔρημον σιν ἐν τῷ μηνὶ τῷ πρώτῳ καὶ κατέμεινεν ὁ λαὸς ἐν καθῆς καὶ ἐτελεύτησεν ἐκεῖ μαριαμ καὶ ἐτάφη ἐκεῖ

- 2 **I не було води для громади, і вони зібралися проти Мойсея та проти Аарона.**
And there was no water for the people: and they came together against Moses and against Aaron.
καὶ οὐκ ἦν ὕδωρ τῇ συναγωγῇ καὶ ἠθροίσθησαν ἐπὶ μουσῆν καὶ ααρων
- 3 **I сварився той народ із Мойсеєм, та й сказали, говорячи: О, якби ми повмирили були, коли наші брати вмирили перед Господнім лицем!**
And the people were angry with Moses and said, If only death had overtaken us when our brothers came to their death before the Lord!
καὶ ἐλοιδореῖτο ὁ λαὸς πρὸς μουσῆν λέγοντες ὄφελον ἀπεθάνομεν ἐν τῇ ἀπωλείᾳ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν ἔναντι κυρίου
- 4 **I нащо ви привели Господню громаду на цю пустиню, щоб повмирили тут ми та худоба наша?**
Why have you taken the Lord's people into this waste, for death to come to us and to our cattle there?
καὶ ἵνα τί ἀνηγάγετε τὴν συναγωγὴν κυρίου εἰς τὴν ἔρημον ταύτην ἀποκτεῖναι ἡμᾶς καὶ τὰ κτήνη ἡμῶν
- 5 **I нащо ви вивели нас із Єгипту, щоб привести нас на це зле місце? Тут не родить збіжжя, ані фіґи, ані виноград, ані гранатове яблуко, і навіть немає напитись води!**
Why have you made us come out of Egypt into this evil place? This is no place of seed or figs or vines or other fruits, and there is no water for drinking.
καὶ ἵνα τί τοῦτο ἀνηγάγετε ἡμᾶς ἐξ αἰγύπτου παραγενέσθαι εἰς τὸν τόπον τὸν πονηρὸν τοῦτον τόπος οὗ οὐ σπείρεται οὐδὲ συκαὶ οὐδὲ ἄμπελοι οὐδὲ ῥόαι οὐδὲ ὕδωρ ἐστὶν πιεῖν
- 6 **I ввійшли Мойсей та Аарон від громади до входу скинії заповіду, та й попадали на обличчя свої. І слава Господня появилася їм!**
Then Moses and Aaron went away from the people to the door of the Tent of meeting; and, falling on their faces there, they saw the glory of the Lord.
καὶ ἦλθεν μουσῆς καὶ ααρων ἀπὸ προσώπου τῆς συναγωγῆς ἐπὶ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου καὶ ἔπεσαν ἐπὶ πρόσωπον καὶ ὤφθη ἡ δόξα κυρίου πρὸς αὐτούς
- 7 **І Господь промовляв до Мойсея, говорячи:**
And the Lord said to Moses,
καὶ ἐλάλησεν κύριος πρὸς μουσῆν λέγων
- 8 **Візьми жезло, та збери громаду ти та брат твій Аарон, і скажете до тієї скелі на їхніх очах, і вона дасть свою воду. І введеш для них воду з тієї скелі, та й напоїш ту громаду та їхню худобу.**
Take the rod, you and Aaron, your brother, and make all the people come together, and before their eyes give orders to the rock to give out its water; and so make water come out of the rock for them, and give the people and their cattle drink.
λαβὲ τὴν ῥάβδον καὶ ἐκκλησίασον τὴν συναγωγὴν σὺ καὶ ααρων ὁ ἀδελφός σου καὶ λαλήσατε πρὸς τὴν πέτραν ἔναντι αὐτῶν καὶ δώσει τὰ ὕδατα αὐτῆς καὶ ἐξοίσετε αὐτοῖς ὕδωρ ἐκ τῆς πέτρας καὶ πσιεῖτε τὴν συναγωγὴν καὶ τὰ κτήνη αὐτῶν
- 9 **І взяв Мойсей те жезло з-перед Господнього лица, як Він наказав був йому.**
And Moses took the rod from before the Lord as he gave him orders.
καὶ ἔλαβεν μουσῆς τὴν ῥάβδον τὴν ἀπέναντι κυρίου καθὰ συνέταξεν κύριος
- 10 **І зібрали Мойсей та Аарон громаду перед тією скелею. І сказав він до них: Послухайте ж, неслухняні, чи з цієї скелі ми введемо для вас воду?**
Then Moses and Aaron made the people come together in front of the rock, and he said to them, Give ear now, you people whose hearts are turned from the Lord; are we to get water for you out of the rock?
καὶ ἐξεκλήσιασεν μουσῆς καὶ ααρων τὴν συναγωγὴν ἀπέναντι τῆς πέτρας καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς ἀκούσατέ μου οἱ ἀπειθεῖς μὴ ἐκ τῆς πέτρας ταύτης ἐξάξομεν ὑμῖν ὕδωρ
- 11 **І підніс Мойсей руку свою, та й ударив ту скелю своїм жезлом два рази, і вийшло багато води! І пила громада та їхня худоба!...**
And lifting up his hand, Moses gave the rock two blows with his rod: and water came streaming out, and the people and their cattle had drink enough.
καὶ ἐπάρας μουσῆς τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπάταξεν τὴν πέτραν τῇ ῥάβδῳ δις καὶ ἐξῆλθεν ὕδωρ πολὺ καὶ ἐπιεν ἡ συναγωγὴ καὶ τὰ κτήνη αὐτῶν
- 12 **І сказав Господь до Мойсея та до Аарона: За те, що ви не ввірували в Мене, щоб явилася святість Моя на очах Ізраїлевих синів, ви не введете цієї громади до Краю, що Я дав їм.**
Then the Lord said to Moses and Aaron, Because you had not enough faith in me to keep my name holy before the children of Israel, you will not take this people into the land which I have given them.
καὶ εἶπεν κύριος πρὸς μουσῆν καὶ ααρων ὅτι οὐκ ἐπίστευσατε ἀγίασαι με ἔναντιόν υἱῶν ἰσραηλ διὰ τοῦτο οὐκ εἰσάξετε ὑμεῖς τὴν συναγωγὴν ταύτην εἰς τὴν γῆν ἣν δέδωκα αὐτοῖς
- 13 **Це вода Мериві, де сварилися Ізраїлеві сини з Господом, і святість Його явилася їм.**
These are the waters of Meribah; because the children of Israel went against the Lord, and they saw that he was holy among them.
τοῦτο ὕδωρ ἀντιλογίας ὅτι ἐλοιδωρήθησαν οἱ υἱοὶ ἰσραηλ ἔναντι κυρίου καὶ ἠγίασθη ἐν αὐτοῖς
- 14 **¶ І послав Мойсей послів із Кадешу до царя едомського сказати: Так каже брат твій Ізраїль: Ти знаєш усю тяготу, що впала на нас.**
Then Moses sent men from Kadesh to the king of Edom to say to him, Your brother Israel says, You have knowledge of all the things we have been through;
καὶ ἀπέστειλεν μουσῆς ἀγγέλους ἐκ καθῆς πρὸς βασιλέα ἐδομ λέγων τάδε λέγει ὁ ἀδελφός σου ἰσραηλ σὺ ἐπίστη πάντα τὸν μόχθον τὸν εὐρόντα ἡμᾶς

- 15 **I zійшли були наші батьки до Єгипту, і сиділи ми в Єгипті багато часу, а Єгипет чинив зло нам та батькам нашим.**
How our fathers went down into Egypt, and we were living in Egypt for a long time; and the Egyptians were cruel to us and to our fathers:
καὶ κατέβησαν οἱ πατέρες ἡμῶν εἰς αἴγυπτον καὶ παρωκῆσαμεν ἐν αἰγύπτῳ ἡμέρας πλείους καὶ ἐκάκωσαν ἡμᾶς οἱ αἰγύπτιοι καὶ τοὺς πατέρας ἡμῶν
- 16 **I голосили ми до Господа, і Він почув наш голос, та й послав Ангола, і вивів нас із Єгипту, а оце ми в Кадеші, що при самім кінці твоєї границі.**
And the Lord gave ear to the voice of our cry, and sent an angel and took us out of Egypt: and now we are in Kadesh, a town on the edge of your land;
καὶ ἀνεβοῦσαμεν πρὸς κύριον καὶ εἰσήκουσεν κύριος τῆς φωνῆς ἡμῶν καὶ ἀποστείλας ἄγγελον ἐξήγαγεν ἡμᾶς ἐξ αἰγύπτου καὶ νῦν ἐσμεν ἐν καθῆς πόλει ἐκ μέρους τῶν ὀρίων σου
- 17 **Нехай же ми перейдемо через твій край! Ми не підемо полем та виноградником, і не будемо пити води з криниці, ми підемо дорогою царською, не збочимо ні праворуч, ні ліворуч, аж поки не перейдемо границі твоєї.**
Let us now go through your land: we will not go into field or vine-garden, or take the water of the springs; we will go by the highway, not turning to the right or to the left, till we have gone past the limits of your land.
παρελευσόμεθα διὰ τῆς γῆς σου οὐ διελευσόμεθα δι' ἀγρῶν οὐδὲ δι' ἀμπελώνων οὐδὲ πτόμεθα ὕδωρ ἐκ λάκκου σου ὁδῷ βασιλικῇ πορευόμεθα οὐκ ἐκκλινόμεν δεξιὰ οὐδὲ εὐώνυμα ἕως ἂν παρέλθωμεν τὰ ὄρια σου
- 18 **I сказав до нього Едом: Ти не перейдеш у мене, бо інакше я з мечем вийду проти тебе!**
And Edom said, You are not to go through my land, for if you do I will come out against you with the sword.
καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν εδομ οὐ διελεύσει δι' ἐμοῦ εἰ δὲ μὴ ἐν πολέμῳ ἐξελεύσομαι εἰς συνάντησίν σοι
- 19 **I сказали йому Ізраїлеві сини: Ми підемо битвою дорогою, а якщо будемо пити воду твою я та худоба моя, то я дам заплату за неї. Нічого більше, тільки нехай перейду я своїми ногами !**
And the children of Israel said to him, We will go up by the highway: and if we or our cattle take of your water, we will give you a price for it: only let us go through on our feet, nothing more.
καὶ λέγουσιν αὐτῷ οἱ υἱοὶ ἰσραηλ παρὰ τὸ ὄρος παρελευσόμεθα ἐὰν δὲ τοῦ ὕδατός σου πῶμεν ἐγὼ τε καὶ τὰ κτήνη δώσω τιμῆν σοι ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα οὐδὲν ἐστὶν παρὰ τὸ ὄρος παρελευσόμεθα
- 20 **А той відказав: Не перейдеш! I вийшов Едом навпроти нього з численним народом та з сильною рукою.**
But he said, You are not to go through. And Edom came out against them in his strength, with a great army.
ὁ δὲ εἶπεν οὐ διελεύσει δι' ἐμοῦ καὶ ἐξῆλθεν εδομ εἰς συνάντησιν αὐτῷ ἐν ὄχλῳ βαρεῖ καὶ ἐν χειρὶ ἰσχυρᾷ
- 21 **I відмовив Едом дати Ізраїлеві перейти його границі, і Ізраїль збочив від нього.**
So Edom would not let Israel go through his land; and Israel went in another direction.
καὶ οὐκ ἠθέλησεν εδομ δοῦναι τῷ ἰσραηλ παρελθεῖν διὰ τῶν ὀρίων αὐτοῦ καὶ ἐξέκλινεν ἰσραηλ ἀπ' αὐτοῦ
- 22 **¶ I рушили з Кадешу, і вийшли Ізраїлеві сини, уся громада, до Гор-гори.**
And they went on from Kadesh, and came, with all their people, to Mount Hor.
καὶ ἀπῆραν ἐκ καθῆς καὶ παρεγένοντο οἱ υἱοὶ ἰσραηλ πᾶσα ἡ συναγωγὴ εἰς ὄρ τὸ ὄρος
- 23 **I сказав Господь до Мойсея та до Аарона на Гор-горі, на границі едомського краю, говорячи:**
And at Mount Hor, at the edge of the land of Edom, the Lord said to Moses and Aaron,
καὶ εἶπεν κύριος πρὸς μουσῆν καὶ ααρων ἐν ὄρ τῷ ὄρει ἐπὶ τῶν ὀρίων γῆς εδομ λέγων
- 24 **Нехай прилучиться Аарон до своєї рідні, бо він не ввійде до того Краю, що Я дав Ізраїлевим синам, через те, що ви були неслухняні наказу Мосму при воді Мерівн.**
Aaron will be put to rest with his people; he will not go into the land which I have given to the children of Israel, because you went against my word at the waters of Meribah.
προστεθήτω ααρων πρὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ ὅτι οὐ μὴ εἰσέλθητε εἰς τὴν γῆν ἣν δέδωκα τοῖς υἱοῖς ἰσραηλ διότι παρωξύνατέ με ἐπὶ τοῦ ὕδατος τῆς λοιδορίας
- 25 **Візьми Аарона та сина його Елезара, та й виведи їх на Гор-гору.**
So take Aaron and Eleazar, his son, up into Mount Hor;
λαβὲ τὸν ααρων καὶ ελεαζαρ τὸν υἱὸν αὐτοῦ καὶ ἀναβίβασον αὐτοὺς εἰς ὄρ τὸ ὄρος ἐναντι πάσης τῆς συναγωγῆς
- 26 **I нехай Аарон зди́ме шати свої, і зодягне в них сина свого Елезара, і Аарон буде забраний, та й помре там.**
And take Aaron's robes off him and put them on Eleazar, his son: and death will come to Aaron there, and he will be put to rest with his people.
καὶ ἐκδύσον ααρων τὴν στολὴν αὐτοῦ καὶ ἐνδύσον ελεαζαρ τὸν υἱὸν αὐτοῦ καὶ ααρων προστεθεὶς ἀποθανέτω ἐκεῖ
- 27 **I зробив Мойсей, як Господь наказав був, і вийшли вони на Гор-гору на очах усієї громади.**
So Moses did as the Lord had said, and before the eyes of all the people they went up Mount Hor.
καὶ ἐποίησεν μουσῆς καθὰ συνέταξεν κύριος καὶ ἀνεβίβασεν αὐτὸν εἰς ὄρ τὸ ὄρος ἐναντίον πάσης τῆς συναγωγῆς

- 28 I зняв Мойсей з Аарона шати його, і зодягнув у них сина його Елеазара, і Аарон помер там на верхів'ї гори. I зійшов Мойсей та Елеазар із гори.
And Moses took off Aaron's robes, and put them on Eleazar, his son; and there on the top of the mountain death came to Aaron: then Moses and Eleazar came down from the mountain.
 και ἐξέδυσεν ααρων τὰ ἱμάτια αὐτοῦ και ἐνέδυσεν αὐτὰ ελεαζαρ τὸν υἱὸν αὐτοῦ και ἀπέθανεν ααρων ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους και κατέβη μουσῆς και ελεαζαρ ἐκ τοῦ ὄρους
- 29 I бачила вся громада, що помер Аарон, і оплакував Аарона ввесь Ізраїлів дім тридцять день.
And when the people saw that Aaron was dead, all the children of Israel gave themselves up to weeping for him for thirty days.
 και εἶδεν πᾶσα ἡ συναγωγὴ ὅτι ἀπελύθη ααρων και ἐκλαυσαν τὸν ααρων τριάκοντα ἡμέρας πᾶς οἶκος ἰσραηλ
- 1 ¶ I почув ханаанянин, цар Араду, що сидів на полудні, що Ізраїль увійшов дорогою Атарім, і він став воювати з Ізраїлем, і взяв у нього до неволі полонених.
And it came to the ears of the Canaanite, the king of Arad, living in the South, that Israel was coming by the way of Atharim, and he came out against them and took some of them prisoners.
 και ἤκουσεν ὁ χανανις βασιλεὺς αραδ ὁ κατοικῶν κατὰ τὴν ἔρημον ἦλθεν γὰρ ἰσραηλ ὁδὸν αθαριν και ἐπολέμησεν πρὸς ἰσραηλ και κατεπρονόμειυσαν ἐξ αὐτῶν αἰχμαλωσίαν
- 2 I склав Ізраїль обітницю Господеві й сказав: Якщо справді даси Ти народ той у мою руку, то я вчиню їхні міста закляттям.
Then Israel made an oath to the Lord, and said, If you will give up this people into my hands, then I will send complete destruction on all their towns.
 και ἠύξατο ἰσραηλ εὐχὴν κυρίῳ και εἶπεν ἐάν μοι παραδῶς τὸν λαὸν τοῦτον ὑποχείριον ἀναθεματιῶ αὐτὸν και τὰς πόλεις αὐτοῦ
- 3 I вислухав Господь голос Ізраїлів, і дав йому ханаанянина, і він учинив закляттям їх та їхні міста, і назвав ім'я тому міста: Хорма.
And the Lord, in answer to the voice of Israel, gave the Canaanites up to them; and they put them and their towns completely to destruction: and that place was named Hormah.
 και εἰσήκουσεν κύριος τῆς φωνῆς ἰσραηλ και παρέδωκεν τὸν χανανιν ὑποχείριον αὐτοῦ και ἀνεθεμάτισεν αὐτὸν και τὰς πόλεις αὐτοῦ και ἐπεκάλεσαν τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου ἀνάθεμα
- 4 ¶ I рушили вони з Гор-гори дорогою Червоного моря, щоб обійти едомський край. I підупала душа того народу в тій дорозі.
Then they went on from Mount Hor by the way to the Red Sea, going round the land of Edom: and the spirit of the people was overcome with weariness on the way.
 και ἀπάραντες ἐξ ὠρ τοῦ ὄρους ὁδὸν ἐπὶ θάλασσαν ἐρυθρὰν περιεκύκλωσαν γῆν εδωμ και ὀλιγοψύχησεν ὁ λαὸς ἐν τῇ ὁδῷ
- 5 I промовляв той народ проти Бога та проти Мойсея: Нащо ви вивели нас із Єгипту, щоб ми повмирили в пустині? Бож нема тут хліба й нема води, а душі нашої обридла ця непридат на їжа.
And crying out against God and against Moses, they said, Why have you taken us out of Egypt to come to our death in the waste land? For there is no bread and no water, and this poor bread is disgusting to us.
 και καταλάλει ὁ λαὸς πρὸς τὸν θεὸν και κατὰ μουσῆ λέγοντες ἵνα τί ἐξήγαγες ἡμᾶς ἐξ αἰγύπτου ἀποκτεῖναι ἡμᾶς ἐν τῇ ἐρήμῳ ὅτι οὐκ ἔστιν ἄρτος οὐδὲ ὕδωρ ἡ δὲ ψυχή ἡμῶν προσώχθισεν ἐν τῷ ἄρτι τῷ διακένῳ
- 6 I послав Господь на той народ зміїв сарафів, і вони кусали народ. I померло багато народу з Ізраїля.
Then the Lord sent poison-snakes among the people; and their bites were a cause of death to numbers of the people of Israel.
 και ἀπέστειλεν κύριος εἰς τὸν λαὸν τοὺς ὄφεις τοὺς θανατοῦντας και ἔδακνον τὸν λαόν και ἀπέθανεν λαὸς πολλὸς τῶν υἱῶν ἰσραηλ
- 7 I прийшов народ до Мойсея та й сказав: Згрішили ми, бо говорили проти Господа та проти тебе. Молися до Господа, і нехай Він забере від нас цих зміїв. I молився Мойсей за народ.
Then the people came to Moses and said, We have done wrong in crying out against the Lord and against you: make prayer to the Lord to take away the snakes from us. So Moses made prayer for the people.
 και παραγενόμενος ὁ λαὸς πρὸς μουσῆν ἔλεγον ὅτι ἡμάρτομεν ὅτι καταλαλήσαμεν κατὰ τοῦ κυρίου και κατὰ σοῦ εὔξα οὖν πρὸς κύριον και ἀφελέτω ἀφ' ἡμῶν τὸν ὄφιν και ἠύξατο μουσῆς πρὸς κύριον περὶ τοῦ λαοῦ
- 8 I сказав Господь до Мойсея: Зроби собі сарафа, і вистав його на жердині. I станеться, кожен покусаний, як погляне на нього, то буде жити.
And the Lord said to Moses, Make an image of a snake and put it on a rod, and anyone who has been wounded by the snakes, looking on it will be made well.
 και εἶπεν κύριος πρὸς μουσῆν ποίησον σεαυτῷ ὄφιν και θες αὐτὸν ἐπὶ σημείου και ἔσται ἐὰν δάκη ὄφιν ἄνθρωπον πᾶς ὁ δεδηγμένος ἰδὼν αὐτὸν ζήσεται
- 9 I зробив Мойсей мідяного змія, і виставив його на жердині. I сталося, якщо змій покусав кого, то той дивився на мідяного змія і жив!
So Moses made a snake of brass and put it on a rod; and anyone who had a snakebite, after looking on the snake of brass, was made well.
 και ἐποίησεν μουσῆς ὄφιν χαλκοῦν και ἔστησεν αὐτὸν ἐπὶ σημείου και ἐγένετο ὅταν ἔδακνεν ὄφιν ἄνθρωπον και ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὸν ὄφιν τὸν χαλκοῦν και ἔζη
- 10 ¶ I рушили Ізраїлеві сини, і таборували в Овоті.
Then the children of Israel went on and put up their tents in Oboth.
 και ἀπῆραν οἱ υἱοὶ ἰσραηλ και παρενέβαλον ἐν ὠβωθ
- 11 I рушили вони з Овоту, і таборували в Йіс-Гааварімі, на пустині, що перед Моавом, від сходу сонця.
And journeying on again from Oboth, they put up their tents in Iye-abarim, in the waste land before Moab looking east.
 και ἐξάραντες ἐξ ὠβωθ παρενέβαλον ἐν ἀχελγαι ἐκ τοῦ πέραν ἐν τῇ ἐρήμῳ ἣ ἔστιν κατὰ πρόσωπον μοαβ κατὰ ἀνατολὰς ἡλίου

- 12 Звідти вони рушили, і таборували в долині Зереду.
And moving on from there, they put up their tents in the valley of Zered.
 ἐκεῖθεν ἀπήραν καὶ παρενέβαλον εἰς φάραγγα ζαρετ
- 13 Звідти рушили й таборували на тім боці Арнону в пустині, що виходить із аморейської границі, бо Арнон границя Моаву між Моавом та амореянином.
From there they went on and put up their tents on the other side of the Arnon, which is on the waste land at the edge of the land of the Amorites; for the Arnon is the line of division between Moab and the Amorites:
 καὶ ἐκεῖθεν ἀπάραντες παρενέβαλον εἰς τὸ πέραν αρνων ἐν τῇ ἐρήμῳ τὸ ἐξέχον ἀπὸ τῶν ὀρίων τῶν αμορραίων ἔστιν γὰρ αρνων ὄρια μοαβ ἀνὰ μέσον μοαβ καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ αμορραίου
- 14 Тому розповідається в Книжці воєн Господніх: Вагев у Суфі, і потоки Арнону,
As it says in the book of the Wars of the Lord, Vaheb in Suphah, and the valley of the Amon;
 διὰ τοῦτο λέγεται ἐν βιβλίῳ πόλεμος τοῦ κυρίου τὴν ζωοβ ἐφλόγισεν καὶ τοὺς χειμάρρους αρνων
- 15 і спад потоків, що збочив на місце Ару, і на моавську границю опертий.
The slope of the valleys going down to the tents of Ar and touching the edge of Moab.
 καὶ τοὺς χειμάρρους κατέστησεν κατοικίσαι ἠρ καὶ πρόσκειται τοῖς ὀρίοις μοαβ
- 16 А звідти до Бееру. Це той Беер, що про нього сказав Господь до Мойсея: Збери народ, і нехай Я дам їм воду.
From there they went on to Beer, the water-spring of which the Lord said to Moses, Make the people come together and I will give them water.
 καὶ ἐκεῖθεν τὸ φρέαρ τοῦτο ἔστιν τὸ φρέαρ ὃ εἶπεν κύριος πρὸς μουσῆν συνάγαγε τὸν λαόν καὶ δώσω αὐτοῖς ὕδωρ πιεῖν
- 17 Тоді заспівав був Ізраїль цю пісню: Піднесися, кринице, співайте про неї!
Then Israel gave voice to this song: Come up, O water-spring, let us make a song to it:
 τότε ἦσεν ἰσραηλ τὸ ᾄσμα τοῦτο ἐπὶ τοῦ φρέατος ἐξάρχετε αὐτῷ
- 18 Криниця, вельможі копали її, її викопали народні достойники берлом, жезлами своїми. А з Мідбару до Маттани,
The fountain made by the chiefs, made deep by the great ones of the people, with the law-givers' rod, and with their sticks. Then from the waste land they went on to Mattanah:
 φρέαρ ὠρυξαν αὐτὸ ἄρχοντες ἐξελατόμησαν αὐτὸ βασιλεῖς ἐθνῶν ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτῶν ἐν τῷ κυριεῦσαι αὐτῶν καὶ ἀπὸ φρέατος εἰς μανθαναιν
- 19 а з Маттани до Нахаліїлу, а з Нахаліїлу до Бамоту,
And from Mattanah to Nahaliel: and from Nahaliel to Bamoth:
 καὶ ἀπὸ μανθαναιν εἰς νααλιηλ καὶ ἀπὸ νααλιηλ εἰς βαμωθ
- 20 а з Бамоту до долини, що на моавському полі, у верхівки Пісгі, що звернена до пустині.
And from Bamoth to the valley in the open country of Moab, and to the top of Pisgah looking over Jeshimon.
 καὶ ἀπὸ βαμωθ εἰς νάπην ἣ ἔστιν ἐν τῷ πεδίῳ μοαβ ἀπὸ κορυφῆς τοῦ λελαξευμένου τὸ βλέπον κατὰ πρόσωπον τῆς ἐρήμου
- 21 ¶ І послав Ізраїль послів до Сигона аморейського царя, говорячи:
And Israel sent men to Sihon, king of the Amorites, saying,
 καὶ ἀπέστειλεν μουσῆς πρέσβεις πρὸς σηων βασιλέα αμορραίων λόγοις εἰρηνικοῖς λέγων
- 22 Нехай я перейду в твоїм краї! Ми не збочимо ні на поле, ні на виноградник, не будемо пити води з криниці, ми підемо царською дорогою, аж поки перейдемо землю твою.
Let me go through your land: we will not go into field or vine-garden, or take the water of the springs; we will go by the highway till we have gone past the limits of your land.
 παρελευσόμεθα διὰ τῆς γῆς σου τῇ ὁδῷ πορευσόμεθα οὐκ ἐκκλινοῦμεν οὔτε εἰς ἀγρὸν οὔτε εἰς ἀμπέλωνα οὐ πόμεθα ὕδωρ ἐκ φρέατός σου ὁδῷ βασιλικῇ πορευσόμεθα ἕως παρελθῶμεν τὰ ὄρια σου
- 23 І не дав Сигон Ізраїлеві перейти в границі його. І зібрав Сигон увесь свій народ, та й виїшов навпроти Ізраїля на пустині, і прибув до Йогої, і воював з Ізраїлем.
And Sihon would not let Israel go through his land; but got all his people together and went out against Israel into the waste land, as far as Jahaz, to make war on Israel.
 καὶ οὐκ ἔδωκεν σηων τῷ ἰσραηλ παρελθεῖν διὰ τῶν ὀρίων αὐτοῦ καὶ συνήγαγεν σηων πάντα τὸν λαὸν αὐτοῦ καὶ ἐξῆλθεν παρατάξασθαι τῷ ἰσραηλ εἰς τὴν ἔρημον καὶ ἦλθεν εἰς ιασσα καὶ παρετάξασθαι οὐ τῷ ἰσραηλ
- 24 І вдарив його Ізраїль вістрям меча, і посів край його від Арнону аж до Яббоку, аж до синів Аммону, бо Аз границя синів Аммону.
But Israel overcame him, and took all his land from the Arnon to the Jabbok, as far as the country of the children of Ammon, for the country of the children of Ammon was strongly armed.
 καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν ἰσραηλ φόνῳ μαχαίρης καὶ κατεκυρίευσαν τῆς γῆς αὐτοῦ ἀπὸ αρνων ἕως ιαβοκ ἕως υἰῶν αμμων ὅτι ιαζηρ ὄρια υἰῶν αμμων ἔστιν

- 25 **I позабирав Израїль усі ті міста. I осів Израїль у всіх аморейських містах: у Хешбоні й по всіх залежних містах його.**
And Israel took all their towns, living in Heshbon and all the towns and small places of the Amorites.
καὶ ἔλαβεν ἰσραὴλ πάσας τὰς πόλεις ταύτας καὶ κατόκησεν ἰσραὴλ ἐν πάσαις ταῖς πόλεσιν τῶν ἀμορραίων ἐν ἐσεβῶν καὶ ἐν πάσαις ταῖς συγκυρούσαις αὐτῇ
- 26 **Бо Хешбон місто Сигона, царя аморейського він; і він воював з першим моавським царем, і забрав увесь його край з його руки аж до Арнону.**
For Heshbon was the town of Sihon, king of the Amorites, who had made war against an earlier king of Moab and taken from him all his land as far as the Arnon.
ἔστιν γὰρ ἐσεβῶν πόλις σηὼν τοῦ βασιλέως τῶν ἀμορραίων καὶ οὗτος ἐπολέμησεν βασιλέα μοαβ τὸ πρότερον καὶ ἔλαβον πᾶσαν τὴν γῆν αὐτοῦ ἀπὸ ἀροῆρ ἕως ἀρῶν
- 27 **Тому й розповідають кобзарі: Підіть до Хешбону, нехай він збудується, і хай міцно поставиться місто Сигонове.**
So the makers of wise sayings say, Come to Heshbon, building up the town of Sihon and making it strong:
διὰ τοῦτο ἐροῦσιν οἱ αἰνιγματισταὶ ἔλθετε εἰς ἐσεβῶν ἵνα οἰκοδομηθῇ καὶ κατασκευασθῇ πόλις σηὼν
- 28 **Бо вийшов огонь із Хешбону, а полум'я з міста Сигонового, він місто моавське пожег, володарів арнонських висот.**
For a fire has gone out of Heshbon, a flame from the town of Sihon: for the destruction of Ar in Moab, and the lords of the high places of the Arnon.
ὅτι πῦρ ἐξῆλθεν ἐξ ἐσεβῶν φλόξ ἐκ πόλεως σηὼν καὶ κατέφαγεν ἕως μοαβ καὶ κατέπιεν στήλας ἀρῶν
- 29 **Горе тобі, о Моаве, ти згинув, народе Кемошів! Він зробив був синів своїх утікачами, а дочок своїх дав у неволю Сигону, царю аморейському.**
Sorrow is yours, O Moab! Destruction is your fate, O people of Chemosh: his sons have gone in flight, and his daughters are prisoners, in the hands of Sihon, king of the Amorites.
οὐαὶ σοὶ μοαβ ἀπόλου λαὸς χαμὸς ἀπεδόθησαν οἱ υἱοὶ αὐτῶν διασφύζεσθαι καὶ αἱ θυγατέρες αὐτῶν αἰχμάλωτοι τῷ βασιλεῖ τῶν ἀμορραίων σηὼν
- 30 **I розбили ми їх, згинув Хешбон до Дівону, і ми попустили аж до Нофаху, що аж до Медви.**
They are wounded with our arrows; destruction has come on Heshbon, even to Dibon; and we have made the land waste as far as Nophah, stretching out to Medeba.
καὶ τὸ σπέρμα αὐτῶν ἀπολεῖται ἐσεβῶν ἕως δαιβῶν καὶ αἱ γυναῖκες ἔτι προσεξέκανσαν πῦρ ἐπὶ μοαβ
- 31 **I Израїль осів в аморейському краї.**
So Israel put up their tents in the land of the Amorites.
κατόκησεν δὲ ἰσραὴλ ἐν πάσαις ταῖς πόλεσιν τῶν ἀμορραίων
- 32 **I послав Мойсей розвідати про Язера, і вони здобули його залежні міста, і заволоділи амореянином, що жив там.**
And Moses sent men secretly to Jazer, and they took its towns, driving out the Amorites who were living there.
καὶ ἀπέστειλεν μουσῆς κατασκέψασθαι τὴν ἰαζερ καὶ κατελάβοντο αὐτὴν καὶ τὰς κόμας αὐτῆς καὶ ἐξέβαλον τὸν ἀμορραῖον τὸν κατοικοῦντα ἐκεῖ
- 33 **I повернулись вони, і пішли дорогою Башану. I вийшов Ог, цар башанський, насупроти них, він та увесь його народ, на війну до Едреї.**
Then turning they went up by the way of Bashan; and Og, king of Bashan, went out against them with all his people, to the fight at Edrei.
καὶ ἐπιστρέψαντες ἀνέβησαν ὁδὸν τὴν εἰς βασαν καὶ ἐξῆλθεν οἷος βασιλεὺς τῆς βασαν εἰς συνάντησιν αὐτοῖς καὶ πᾶς ὁ λαὸς αὐτοῦ εἰς πόλεμον εἰς ἐδραῖν
- 34 **I сказав Господь до Мойсея: Не бійся його, бо в руку твою дав Я його й увесь народ його та край його, і зробиш йому, як зробив ти Сигону, цареві аморейському, що сидів у Хешбоні.**
And the Lord said to Moses, Have no fear of him: for I have given him up into your hands, with all his people and his land; do to him as you did to Sihon, king of the Amorites, at Heshbon.
καὶ εἶπεν κύριος πρὸς μουσῆν μὴ φοβηθῆς αὐτὸν ὅτι εἰς τὰς χεῖράς σου παραδέδωκα αὐτὸν καὶ πάντα τὸν λαὸν αὐτοῦ καὶ πᾶσαν τὴν γῆν αὐτοῦ καὶ ποιήσεις αὐτῷ καθὼς ἐποίησας τῷ σηὼν βασιλεῖ τῶν ἀμορραίων ὃς κατόκει ἐν ἐσεβῶν
- 35 **I вони побили його й синів його та увесь народ його, так що нікого не зосталося. I вони заволоділи краєм його.**
So they overcame him and his sons and his people, driving them all out: and they took his land for their heritage.
καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ καὶ πάντα τὸν λαὸν αὐτοῦ ἕως τοῦ μὴ καταλείπειν αὐτὸν ζωγρείαν καὶ ἐκληρονόμησαν τὴν γῆν αὐτῶν
- 1 **¶ I рушили Израїлеві сини, та й таборували в моавських степах по тім боці присрихонського Йордану.**
Then the children of Israel, journeying on, put up their tents in the lowlands of Moab, on the other side of Jordan at Jericho.
καὶ ἀπάραντες οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ παρενέβαλον ἐπὶ δυσμῶν μοαβ παρὰ τὸν ἰορδάνην κατὰ ἱεριχὼ
- 2 **I побачив Балак, син Циппорів, усе, що зробив Израїль амореянинові.**
Now Balak, the son of Zippor, saw what Israel had done to the Amorites.
καὶ ἰδὼν βαλακ υἱὸς σεπφωρ πάντα ὅσα ἐποίησεν ἰσραὴλ τῷ ἀμορραίῳ
- 3 **I дуже злякався Моав того народу, бо він був великий. I настрашився Моав Израїлевих синів.**
And in Moab there was great fear of the people, because their numbers were so great: and the feeling of Moab was bitter against the children of Israel.
καὶ ἐφοβήθη μοαβ τὸν λαὸν σφόδρα ὅτι πολλοὶ ἦσαν καὶ προσώχθισεν μοαβ ἀπὸ προσώπου υἱῶν ἰσραὴλ

- 4 I сказав Моав до мідіянських старших: Тепер повискубує оця громада всі наші околиці, як вискубує віл польову зеленину. А Балак, син Ціппорів, був того часу моавським царем.
Then Moab said to the responsible men of Midian, It is clear that this great people will be the destruction of everything round us, making a meal of us as the ox does of the grass of the field. At that time Balak, the son of Zippor, was king of Moab.
καὶ εἶπεν μοαβ τῇ γερουσίᾳ μαδιαιμ νῦν ἐκλείξει ἡ συναγωγή αὐτῆ πάντας τοὺς κύκλῳ ἡμῶν ὡς ἐκλείξει ὁ μόσχος τὰ γλωρὰ ἐκ τοῦ πεδίου καὶ βαλακ υἱὸς σεφωρ βασιλεὺς μοαβ ἦν κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον
- 5 I послав він послів до Валаама, Беорового сина, до Петору, що над Річкою, до краю синів народу його, щоб покликати його, говорячи: Ось вийшов народ із Єгипту, ось покритв він по верхню землі, і сидить навпроти мене.
So he sent men to Balaam, son of Beor, at Pethor by the River in the land of the children of his people, saying to him, See, a people has come out of Egypt, covering all the face of the earth, and they have put up their tents opposite to me:
καὶ ἀπέστειλεν πρέσβεις πρὸς βαλααμ υἱὸν βεωρ φαθουρα ὃ ἐστὶν ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ γῆς υἱὸν λαοῦ αὐτοῦ καλέσαι αὐτὸν λέγων ἰδοὺ λαὸς ἐξελήλυθεν ἐξ αἰγύπτου καὶ ἰδοὺ κατεκάλυπεν τὴν ὄψιν τῆς γῆς καὶ οὗτος ἐγκάθηται ἐχόμενός μου
- 6 А тепер ходи ж, прокляни мені цей народ, бо він міцніший за мене. Може я потраплю вдарити його, і вижену його з краю, бо знаю, що кого ти поблагословиш, той благословенний, а кого проклянеш, проклятий.
Come now, in answer to my prayer, and put a curse on this people, for they are greater than I: and then I may be strong enough to overcome them and send them out of the land: for it is clear that good comes to him who has your blessing, but he on whom you put your curse is cursed.
καὶ νῦν δεῦρο ἄρασαί μοι τὸν λαὸν τοῦτον ὅτι ἰσχύει οὗτος ἢ ἡμεῖς ἐὰν δυνώμεθα πατάξει ἐξ αὐτῶν καὶ ἐκβαλῶ αὐτοὺς ἐκ τῆς γῆς ὅτι οἶδα οὓς ἐὰν εὐλογῆσης σὺ εὐλόγηται καὶ οὓς ἐὰν καταράσῃ σὺ ὁ κεκατήρανται
- 7 I пішли моавські старші та старші Мідіяну, а дарунки за чари в руці їх, і прийшли до Валаама, та й промовляли до нього Балакові слова.
So the responsible men of Moab and Midian went away, taking in their hands rewards for the prophet; and they came to Balaam and said to him what Balak had given them orders to say.
καὶ ἐπορεύθη ἡ γερουσία μοαβ καὶ ἡ γερουσία μαδιαιμ καὶ τὰ μαντεῖα ἐν ταῖς χερσίν αὐτῶν καὶ ἦλθον πρὸς βαλααμ καὶ εἶπαν αὐτῷ τὰ ῥήματα βαλακ
- 8 А він їм сказав: Ночуйте тут цієї ночі, і я перекажу вам слово, як Господь промовлятиме до мене. I zostались моавські вельможі в Валаама.
And he said to them, Take your rest here tonight, and I will give you an answer after hearing what the Lord says; so the chiefs of Moab kept there with Balaam that night.
καὶ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς καταλύσατε αὐτοῦ τὴν νύκτα καὶ ἀποκριθήσομαι ὑμῖν πράγματα ἃ ἐὰν λαλήσῃ κύριος πρὸς με καὶ κατέμειναν οἱ ἄρχοντες μοαβ παρὰ βαλααμ
- 9 I прийшов Бог до Валаама та й сказав: Хто ці люди з тобою?
And God came to Balaam and said, Who are these men with you?
καὶ ἦλθεν ὁ θεὸς πρὸς βαλααμ καὶ εἶπεν αὐτῷ τί οἱ ἄνθρωποι οὗτοι παρὰ σοί
- 10 I сказав Валаам до Бога: Балак, син Ціппорів, цар моавський, послав до мене сказати:
And Balaam said to God, Balak, the son of Zippor, king of Moab, has sent them to me, saying,
καὶ εἶπεν βαλααμ πρὸς τὸν θεὸν βαλακ υἱὸς σεφωρ βασιλεὺς μοαβ ἀπέστειλεν αὐτοὺς πρὸς με λέγων
- 11 Ось народ виходить з Єгипту, і закрив поверхню землі; тепер іди ж, прокляни мені його, може я потраплю воювати з ним, і вижену його.
See, the people who have come out of Egypt are covering all the earth: now, put a curse on this people for me, so that I may be able to make war on them, driving them out of the land.
ἰδοὺ λαὸς ἐξελήλυθεν ἐξ αἰγύπτου καὶ ἰδοὺ κεκάλυφεν τὴν ὄψιν τῆς γῆς καὶ οὗτος ἐγκάθηται ἐχόμενός μου καὶ νῦν δεῦρο ἄρασαί μοι αὐτόν εἰ ἄρα δυνήσομαι πατάξει αὐτόν καὶ ἐκβαλῶ αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς
- 12 I сказав Бог до Валаама: Не підеш ти з ними, не проклянеш того народу, бо благословенний він!
And God said to Balaam, You are not to go with them, or put a curse on this people, for they have my blessing.
καὶ εἶπεν ὁ θεὸς πρὸς βαλααμ οὐ πορεύσῃ μετ' αὐτῶν οὐδὲ καταράσῃ τὸν λαὸν ἔστιν γὰρ εὐλογημένος
- 13 I встав Валаам уранці та й сказав до Балакових вельмож: Вертайтеся до свого краю, бо відмовив Господь дозволити мені піти з вами.
In the morning Balaam got up and said to the chiefs of Balak, Go back to your land, for the Lord will not let me go with you.
καὶ ἀναστὰς βαλααμ τὸ πρωὶ εἶπεν τοῖς ἄρχουσιν βαλακ ἀποτρέχετε πρὸς τὸν κύριον ὑμῶν οὐκ ἀφήσιν με ὁ θεὸς πορεύεσθαι μεθ' ὑμῶν
- 14 I встали моавські вельможі, і прийшли до Балака та й сказали: Відмовив Валаам піти з нами.
So the chiefs of Moab went back to Balak and said, Balaam will not come with us.
καὶ ἀναστάντες οἱ ἄρχοντες μοαβ ἦλθον πρὸς βαλακ καὶ εἶπαν οὐ θέλει βαλααμ πορευθῆναι μεθ' ἡμῶν
- 15 ¶ А Балак знову послав вельмож, більше й поважніших від тих.
So Balak sent more chiefs, greater in number and of higher position than the others.
καὶ προσέθετο βαλακ ἔτι ἀποστειλαὶ ἄρχοντας πλείους καὶ ἐντιμωτέρους τούτων

- 16 **I** прибули вони до Валаама та й сказали йому: Так сказав Балак, син Циппорів: Не стримуйся прийти до мене,
And they came to Balaam and said, Balak, son of Zippor, says, Let nothing keep you from coming to me:
 και ἦλθον πρὸς βαλααμ και λέγουσιν αὐτῷ τάδε λέγει βαλακ ὁ τοῦ σεπφορ ἄξιῶ σε μὴ ὀκνήσης ἐλθεῖν πρὸς με
- 17 **бо** справді дуже вшаную тебе, і все, що скажеш мені, зроблю. **I** ходи ж, прокляни мені народ той!
For I will give you a place of very great honour, and whatever you say to me I will do; so come, in answer to my prayer, and put a curse on this people.
 ἐντίμως γὰρ τιμήσω σε και ὅσα ἐὰν εἴπης ποιήσω σοι και δευρο ἐπικατάρασαί μοι τὸν λαὸν τοῦτον
- 18 **I** відповів Валаам, і сказав Балаковим рабам: Якщо Балак дасть мені повний свій дім срібла та золота, то й тоді я не зможу переступити наказу Господа, Бога мого, щоб зробити річ м алу чи річ велику.
But Balaam, in answer; said to the servants of Balak, Even if Balak gave me his house full of silver and gold, it would not be possible for me to do anything more or less than the orders of the Lord my God.
 και ἀπεκρίθη βαλααμ και εἶπεν τοῖς ἄρχουσιν βαλακ ἐὰν δῶ μοι βαλακ πλήρη τὸν οἶκον αὐτοῦ ἀργυρίου και χρυσίου οὐ δυνήσομαι παραβῆναι τὸ ῥῆμα κυρίου τοῦ θεοῦ ποιῆσαι αὐτὸ μικρὸν ἢ μέγα ἐν τῇ διανοίᾳ μου
- 19 **A** тепер посидьте й ви тут цієї ночі, а я пізнаю, що ще Господь буде говорити мені.
So take your rest here this night, till I have knowledge what more the Lord has to say to me.
 και νῦν ὑπομείνατε αὐτοῦ και ἡμεῖς τὴν νύκτα ταύτην και γνώσομαι τί προσθήσει κύριος λαλήσαι πρὸς με
- 20 **I** прийшов Бог уночі до Валаама та й сказав йому: Якщо ці люди прийшли покликати тебе, устань, іди з ними. Але тільки те, що **Я** промовлятиму до тебе, те ти зробиш.
And that night God came to Balaam and said to him, If these men have come for you, go with them: but do only what I say to you.
 και ἦλθεν ὁ θεὸς πρὸς βαλααμ νυκτὸς και εἶπεν αὐτῷ εἰ καλέσαι σε πάρεσιν οἱ ἄνθρωποι οὗτοι ἀναστὰς ἀκολούθησον αὐτοῖς ἀλλὰ τὸ ῥῆμα ὃ ἂν λαλήσω πρὸς σέ τοῦτο ποιήσεις
- 21 **I** встав Валаам уранці, і осідлав свою ослицю, та й пішов із моавськими вельможами.
So in the morning Balaam got up and, making his ass ready, went with the chiefs of Moab.
 και ἀναστὰς βαλααμ τὸ πρωὶ ἐπέσαξεν τὴν ὄνον αὐτοῦ και ἐπορεύθη μετὰ τῶν ἀρχόντων μοαβ
- 22 **¶ I** запалився гнів Божий, що він іде. **I** став Ангол Господній на дорозі за перешкоду йому, а він їде на своїй ослиці, і двоє слуг його з ним.
But God was moved to wrath because he went: and the angel of the Lord took up a position in the road to keep him from his purpose. Now he was seated on his ass, and his two servants were with him.
 και ὠργίσθη θυμῷ ὁ θεὸς ὅτι ἐπορεύθη αὐτός και ἀνέστη ὁ ἄγγελος τοῦ θεοῦ ἐνδιαβάλλειν αὐτόν και αὐτὸς ἐπιβήκει ἐπὶ τῆς ὄνου αὐτοῦ και δύο παῖδες αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ
- 23 **I** побачила та ослиця Господнього Ангола, що стоїть на дорозі, а витягнений меч його в руці його. **I** збочила ослиця з дороги, і пішла полем, а Валаам ударив ослицю, щоб збочила на дорогу.
And the ass saw the angel of the Lord waiting in the road with his sword in his hand; and turning from the road, the ass went into the field; and Balaam gave the ass blows, to get her back on to the road.
 και ἰδοῦσα ἡ ὄνος τὸν ἄγγελον τοῦ θεοῦ ἀνθεστηκότα ἐν τῇ ὁδῷ και τὴν ῥομφαίαν ἐσπασμένην ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ και ἐξέκλινεν ἡ ὄνος ἐκ τῆς ὁδοῦ και ἐπορεύετο εἰς τὸ πεδίον και ἐπάταξεν τὴν ὄνον τῇ ῥάβδῳ τοῦ εὐθῆναι αὐτὴν ἐν τῇ ὁδῷ
- 24 **I** став Ангол Господній на стежці виноградників, стіна з цієї сторони, і стіна з тієї.
Then the angel of the Lord took up his position in a narrow road through the vine-gardens, with a wall on this side and on that.
 και ἔστη ὁ ἄγγελος τοῦ θεοῦ ἐν ταῖς ἀλάξιν τῶν ἀμπέλων φραγμὸς ἐντεῦθεν και φραγμὸς ἐντεῦθεν
- 25 **I** побачила та ослиця Господнього Ангола, і притиснулася до стіни, та й притиснула до стіни Валаамову ногу. **I** він далі її бив.
And the ass saw the angel of the Lord, and went near the wall, crushing Balaam's foot against the wall; and he gave her more blows.
 και ἰδοῦσα ἡ ὄνος τὸν ἄγγελον τοῦ θεοῦ προσέθλιψεν ἐαυτὴν πρὸς τὸν τοῖχον και ἀπέθλιψεν τὸν πόδα βαλααμ και προσέθετο ἔτι μαστίξαι αὐτήν
- 26 **I** Ангол Господній знов перейшов, і став у тісному місці, де нема дороги збочити ні праворуч, ні ліворуч.
Then the angel of the Lord went further, stopping in a narrow place where there was no room for turning to the right or to the left.
 και προσέθετο ὁ ἄγγελος τοῦ θεοῦ και ἀπελθὼν ὑπέστη ἐν τόπῳ στενῷ εἰς ὃν οὐκ ἦν ἐκκλῖναι δεξιὰν οὐδὲ ἀριστεράν
- 27 **I** побачила та ослиця Господнього Ангола і лягла під Валаамом. **I** запалився гнів Валаамів, і він ударив ослицю кием.
And the ass saw the angel of the Lord and went down on the earth under Balaam; and full of wrath, Balaam gave her hard blows with his stick.
 και ἰδοῦσα ἡ ὄνος τὸν ἄγγελον τοῦ θεοῦ συνεκάθισεν ὑποκάτω βαλααμ και ἐθυμώθη βαλααμ και ἔτυπεν τὴν ὄνον τῇ ῥάβδῳ

- 28 **I відкрив Господь уста ослиці, і сказала вона до Валаама: Що я зробила тобі, що ти оце тричі вдарив мене?**
Then the Lord gave the ass the power of talking, and opening her mouth she said to Balaam, What have I done to you that you have given me blows these three times?
 και ηνοιξεν ο θεος το στομα της ονου και λεγει τω βαλααμ τι εποίησά σοι οτι πέπαικάς με τουτο τρίτον
- 29 **I сказав Валаам до ослиці: Бо ти виставила мене на сміх. Коли б меч був у руці моїй, то тепер я забив би тебе!**
And Balaam said to the ass, You have made me seem foolish: if only I had a sword in my hand I would put you to death.
 και ειπεν βαλααμ τη ονω οτι εμπειπαγας μοι και ει ειχον μαχαιραν εν τη χειρι μου ηδη αν εξεκεντησα σε
- 30 **I сказала ослиця до Валаама: Чи ж я не ослиця твоя, що ти їздив на мені, скільки живеш, аж до цього дня? Чи ж справді звикла я робити тобі так? I він відказав: Ні!**
And the ass said to Balaam, Am I not your ass upon which you have gone all your life till this day? and have I ever done this to you before? And he said, No.
 και λεγει η ονος τω βαλααμ ουκ εγω η ονος σου εφ' ης επεβαινες απο νεότητος σου εως της σημερον ημερας μη υπεροράσει υπεριδουσα εποίησά σοι ουτως ο δε ειπεν ουχι
- 31 **I відкрив Господь очі Валаамові, і побачив він Господнього Ангола, що стоїть на дорозі, а його витягнений меч у руці його. I схилився він, і впав на обличчя свос.**
Then the Lord made Balaam's eyes open, and he saw the angel of the Lord in the way with his sword in his hand: and he went down on his face to the earth.
 απεκαλυψεν δε ο θεος τους οφθαλμους βαλααμ και ορα τον αγγελον κυριου ανθεστηκότα εν τη οδω και την μαχαιραν εσπασμένην εν τη χειρι αυτου και κύψας προσεκύνησεν τω προσώπω αυτου
- 32 **I сказав до нього Ангол Господній: Нащо ти вдарив ослицю свою оце тричі? Ось я вийшов за перешкоду, бо ця дорога погибельна передо мною.**
And the angel of the Lord said to him, Why have you given your ass blows these three times? See, I have come out against you to keep you back, because your purpose is not pleasing to me.
 και ειπεν αυτω ο αγγελος του θεου δια τι επαταξας την ονον σου τουτο τρίτον και ιδου εγω εξηληθον εις διαβολην σου οτι ουκ αστεια η οδος σου εναντιον μου
- 33 **I побачила мене ця ослиця, і збочила перед лицем моїм ось власне тричі. I коли б вона не збочила була перед лицем моїм, то тепер я й забив би тебе, а її позоставив би живою.**
And the ass saw me, turning to one side from me three times: if she had not gone to one side, I would certainly have put you to death and kept her safe.
 και ιδουσα με η ονος εξεκλινεν απ' εμου τρίτον τουτο και ει μη εξεκλινεν νυν ουν σε мен απεκτηνα εκείνην δε περιποιεσάμην
- 34 **I сказав Валаам до Господнього Ангола: Я згрішив, бо не знав, що ти стоїш на дорозі навпроти мене. А тепер, якщо це зло в очах твоїх, то я вернуся собі.**
And Balaam said to the angel of the Lord, I have done wrong, for I did not see that you were in the way against me: but now, if it is evil in your eyes, I will go back again.
 και ειπεν βαλααμ τω αγγελω κυριου ημαρτηκα ου γαρ ηπιστάμην οτι σύ μοι ανθεστηκας εν τη οδω εις συνάντησιν και νυν ει μη σοι αρέσκει αποστραφήσομαι
- 35 **I сказав Ангол Господній до Валаама: Иди з цими людьми, і те слово, що скажу тобі, його тільки будеш говорити. I пішов Валаам з Балаковими вельможами.**
And the angel of the Lord said to Balaam, Go with the men; but say only what I give you to say. Then Balaam went on with the chiefs of Balak.
 και ειπεν ο αγγελος του θεου προς βαλααμ συμπορευθητι μετα των ανθρωπων πλην το ρημα ο εαν ειπω προς σε τουτο φυλάξη λαλήσαι και επορευθη βαλααμ μετα των αρχόντων βαλακ
- 36 **¶ I почув Балак, що прийшов Валаам, і вийшов навпроти нього до Йр-Моаву, що на границі Арнону, що на краю границі.**
Now Balak, hearing that Balaam had come, went to the chief town of Moab, on the edge of the Arnon, in the farthest part of the land, for the purpose of meeting him.
 και ακουσας βαλακ οτι ηκει βαλααμ εξηληθεν εις συνάντησιν αυτω εις πόλιν μοαβ η εστιν επι των οριων αρνων ο εστιν εκ μερους των οριων
- 37 **I сказав Балак до Валаама: Чи ж справді не послав я до тебе, щоб покликати тебе, чому ж не пішов ти до мене? Чи справді я не потраплю вшанувати тебе?**
And Balak said to Balaam, Did I not send to you, requesting you with all my heart to come to me? why did you not come? am I not able to give you a place of honour?
 και ειπεν βαλακ προς βαλααμ ουχι απεστειλα προς σε καλεσαι σε δια τι ουκ ηρχου προς με οντως ου δυνήσομαι τιμησαι σε
- 38 **I сказав Валаам до Балака: Ось я прибуду до тебе тепер. Чи потраплю я сказати щось? Те слово, що Бог вкладе в уста мої, його тільки я буду промовляти.**
Then Balaam said to Balak, Now I have come to you; but have I power to say anything? Only what God puts into my mouth may I say.
 και ειπεν βαλααμ προς βαλακ ιδου ηκω προς σε νυν δυνατος εσομαι λαλήσαι τι το ρημα ο εαν βάλη ο θεος εις το στομα μου τουτο λαλήσω
- 39 **I пішов Валаам із Балаком, і прибули вони до Кір'ят-Хуцоту.**
And Balaam went with Balak to Kiriath-huzoth.
 και επορευθη βαλααμ μετα βαλακ και ηλθον εις πολεις επαυλων
- 40 **I приніс Балак на жертву худобу велику та худобу дрібну, і послав Валаамові та вельможам, що з ним.**
And Balak made offerings of oxen and sheep, and sent to Balaam and the chiefs who were with him.
 και εθυσεν βαλακ πρόβατα και μόσχους και απέστειλεν τω βαλααμ και τοις αρχουσι τοις μετ' αυτου
- 41 **I сталося вранці, і взяв Балак Валаама, та й вивів його на Бамот-Баал, щоб побачив ізвідти тільки частину того народу.**
And in the morning Balak took Balaam up to the high places of Baal, and from there he was able to see the outer limits of the people.
 και εγενήθη πρωι και παραλαβών βαλακ τον βαλααμ ανεβιβασεν αυτον επι την στήλην του βααλ και εδειξεν αυτω εκείθεν μέρος τι του λαου

- 1 ¶ I сказав Валаам до Балака: Збудуй мені тут сім жертівників, і приготуй мені тут сім бичків та сім баранів.
And Balaam said to Balak, Make me here seven altars and get ready seven oxen and seven male sheep.
 και ειπεν βαλααμ τῷ βαλακ οἰκοδομησον μοι ενταυθα επτα βομους και ετοιμασον μοι ενταυθα επτα μοσχους και επτα κριους
- 2 I зробив Балак, як Валаам говорив. I приніс Балак та Валаам бичка та барана на кожному жертівнику.
And Balak did as Balaam had said; and Balak and Balaam made an offering on every altar of an ox and a male sheep.
 και εποίησεν βαλακ ον τροπον ειπεν αυτῷ βαλααμ και ανήνεγκεν μοσχον και κριον επι τον βωμον
- 3 I сказав Валаам до Балака: Стань над своїм цілопаленням, а я піду, може стріну Господа навпроти себе, і що Він об'явить мені, я перекажу тобі. I він пішов на лису гору.
Then Balaam said to Balak, Take your place by your burned offering, and I will go and see if the Lord comes to me: and I will give you word of whatever he says to me. And he went to an open place on a hill.
 και ειπεν βαλααμ προς βαλακ παραστηθι επι της θυσιας σου και πορευσομαι ει μοι φανειται ο θεος εν συναντησει και ρημα ο εαν μοι δειξει αναγγελω σοι και παρεστη βαλακ επι της θυσιας αυτου και βαλααμ επορευθη επερωτησαι τον θεον και επορευθη ευθειαν
- 4 I стрівся Валаамові Бог, і сказав він Йому: Сім жертівників склав я, і приніс бичка та барана на кожному жертівнику.
And God came to Balaam, and Balaam said to him, I have made ready seven altars, offering an ox and a male sheep on every altar.
 και εφάνη ο θεος τῷ βαλααμ και ειπεν προς αυτον βαλααμ τους επτα βωμους ητοιμασα και ανεβιβασα μοσχον και κριον επι τον βωμον
- 5 I вклав Господь слово до Валаамових уст та й сказав: Вернись до Балака, і будеш так промовляти.
And the Lord put words in Balaam's mouth, and said, Go back to Balak, and this is what you are to say.
 και ενεβαλεν ο θεος ρημα εις το στομα βαλααμ και ειπεν επιστραφεις προς βαλακ ουτως λαλησεις
- 6 I вернувся він до нього, аж ось він стоїть над своїм цілопаленням, він та всі вельможі моавські.
So he went back to him where he was waiting by his burned offering with all the chiefs of Moab.
 και απεστράφη προς αυτον και οδε εφειστηκε επι των ολοκαυτωματων αυτου και παντες οι αρχοντες μοαβ μετ' αυτου
- 7 I він виголосив свою приповідку пророку й сказав: Из Араму мене припровадив Балак, цар моавський, з гір сходу: Іди ж, прокляни мені Якова, а йди ж, скажи зло на Ізраїля!
And in the words which the Lord had given him he said, From Aram Balak has sent for me, the king of Moab from the mountains of the East: come, put curses on Jacob for me and be angry with Israel.
 και εγενηθη πνευμα θεου επ' αυτῷ και αναλαβων την παραβολην αυτου ειπεν εκ μεσοποταμιας μετεπεμψατο με βαλακ βασιλευς μοαβ εξ ορειων απ' ανατολων λεγων δευρο αρασαι μοι τον ιακωβ και ι δευρο επικαταρασαι μοι τον ισραηλ
- 8 Що ж я буду того проклинати, що Бог не прокляв був його? I що ж буду казати зло на того, що гніву на нього не має Господь?
How may I put curses on him who is not cursed by God? how may I be angry with him with whom the Lord is not angry?
 τι αρωσωμαι ον μη καταραται κυριος η τι καταρασωμαι ον μη καταραται ο θεος
- 9 Бо я бачу його з верхка скель, і з пагірків його оглядаю, тож народ пробуває самітно, а серед людей не рахується.
From the top of the rocks I see him, looking down on him from the hills: it is a people made separate, not to be numbered among the nations.
 οτι απο κορυφης ορειων οψομαι αυτον και απο βουνων προσνοησω αυτον ιδου λαος μονος κατοικησει και εν εθνεσιν ου συλλογισθησεται
- 10 Хто ж перелічив порох Яковів, і хто зрахував пил Ізраїлів? Хай душа моя вмре смертю праведних, і кінець мій хай буде такий, як його!
Who is able to take the measure of the dust of Jacob or the number of the thousands of Israel? May my death be the death of the upright and my last end like his!
 тис εξηκριβασατο το сперμα ιακωβ και тис εξарιθμησεται δημος ισραηλ αποθανοι η ψυχη μου εν ψυχαїς δικαїων και γενοιτο το сперμα μου ος το сперμα τουτουν
- 11 I сказав Балак до Валаама: Що ти зробив мені? Я взяв тебе, щоб ти прокляв моїх ворогів, а оце ти справді поблагословив їх!
Then Balak said to Balaam, What have you done to me? I sent for you so that my haters might be cursed, and see, you have given them a blessing.
 και ειπεν βαλακ προς βαλααμ τι πεποιηκας μοι εις καταρασιν εχθρων μου κекληκα σε και ιδου ευλογηκας ευλογιαν
- 12 А той відповів та й сказав: Чи ж не те, що Господь вклав в мої уста, я буду пильнувати, щоб те говорити?
And in answer he said, Am I not ordered to say only what the Lord puts into my mouth?
 και ειπεν βαλαаμ προς βαλαк ουχι οσα εαν εμβαλη ο θεος εις το στομα μου τουτο φυλαξω λαλησαι
- 13 ¶ I сказав до нього Балак: Ходи ж зо мною до іншого місця, звідки побачиш його. Тільки частину його будеш бачити, а всього його не побачиш. I прокляни мені його, мого ворога, звиди!
And Balak said to him, Come with me now into another place from which you will not be able to see them all, but only the outskirts of them; and you will send curses on them from there.
 και ειπεν προς αυτον βαλαк δευρο ετι μετ' εμου εις тоπον аллон εξ ων ουκ οψη αυτον εκειθεν алл' η μέρος τι αυτου οψη παντας δε ου μη ιδης και καταρασαι μοι αυτον εκειθεν

- 14 I він узяв його на Седє-Цофїм, на верхів'я Пісгі, і збудував сім жертівників, і приніс бичка та барана на кожнім жертівнику.
So he took him into the country of Zophim, to the top of Pisgah, and there they made seven altars, offering an ox and a male sheep on every altar.
καὶ παρέλαβεν αὐτὸν εἰς ἀγροῦ σκοπιὰν ἐπὶ κορυφῆν λελαξευμένου καὶ ᾠκοδόμησεν ἐκεῖ ἑπτὰ βωμοὺς καὶ ἀνεβίβασεν μόσχον καὶ κριὸν ἐπὶ τὸν βωμόν
- 15 I сказав він до Балака: Стань тут над своїм цілопаленням, а я стріну там Господа.
Then he said to Balak, Take your place here by your burned offering, while I go over there to the Lord.
καὶ εἶπεν βαλαам πρὸς βαлак παράσθητι ἐπὶ τῆς θυσίας σου ἐγὼ δὲ πορεύσομαι ἐπερωτῆσαι τὸν θεόν
- 16 I стрів Господь Валаама, і вклав слово до уст його та й сказав: Вернися до Балака, і будеш так промовляти.
And the Lord came to Balaam, and put words in his mouth, and said, Go back to Balak, and this is what you are to say.
καὶ συνήτησεν ὁ θεὸς τῷ βαλαам καὶ ἐνέβαλεν ῥῆμα εἰς τὸ στόμα αὐτοῦ καὶ εἶπεν ἀποστράφητι πρὸς βαлак καὶ τάδε λαλήσεις
- 17 I прийшов він до нього, аж ось він стоїть над своїм цілопаленням, а з ним вельможі моавські. I сказав йому Балак: Що ж говорив Господь?
So he came to him where he was waiting by his burned offering with the chiefs of Moab by his side. And Balak said to him, What has the Lord said?
καὶ ἀπεστράφη πρὸς αὐτὸν καὶ ὄδε ἐφειστήκει ἐπὶ τῆς ὀλοκαυτώσεως αὐτοῦ καὶ πάντες οἱ ἄρχοντες μοαβ μετ' αὐτοῦ καὶ εἶπεν αὐτῷ βαлак τί ἐλάλησεν κύριος
- 18 I він виголосив свою приповідку пророчу й сказав: Устань же, Балаку, та й слухай, нахили свос ухо до мене, о сину Циппорів!
And in the words which the Lord had given him he said, Up! Balak, and give ear; give attention to me, O son of Zippor:
καὶ ἀναβῶν τὴν παραβολὴν αὐτοῦ εἶπεν ἀνάσθητι βαлак καὶ ἄκουε ἐνώτισαι μάρτυς υἱὸς σεπφωρ
- 19 Бог не чоловік, щоб неправду казати, і Він не син людський, щоб Йому жалкувати. Чи ж Він був сказав і не зробить, чи ж Він говорив та й не виконає?
God is not a man, to say what is false; or the son of man, that his purpose may be changed: what he has said, will he not do? and will he not give effect to the words of his mouth?
οὐχ ὡς ἄνθρωπος ὁ θεὸς διαρτηθῆναι οὐδὲ ὡς υἱὸς ἀνθρώπου ἀπειληθῆναι αὐτὸς εἶπας οὐχὶ ποιήσει λαλήσει καὶ οὐχὶ ἐμμενεῖ
- 20 Оце я одержав наказа поблагословити, і поблагословив Він, і я того не відверну!
See, I have had orders to give blessing; and he has given a blessing which I have no power to take away.
ἰδοὺ εὐλογεῖν παρεῖλημαι εὐλογήσω καὶ οὐ μὴ ἀποστρέψω
- 21 Не видно страждання між Яковом, і не запримітно нещастя в Ізраїлі, з ним Господь, його Бог, а між ним голосний крик на славу Царя!
He has seen no evil in Jacob or wrongdoing in Israel: the Lord his God is with him, and the glad cry of a king is among them.
οὐκ ἔσται μόθος ἐν ἰακωβ οὐδὲ ὀφθήσεται πόνος ἐν ἰσραηλ κύριος ὁ θεὸς αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ τὰ ἐνδοξα ἀρχόντων ἐν αὐτῷ
- 22 Бог, що вивів був їх із Єгипту, Він для нього, як міць однорожця!
It is God who has taken them out of Egypt; his horns are like those of the mountain ox.
θεὸς ὁ ἐξαγαγὼν αὐτοὺς ἐξ αἰγύπτου ὡς δόξα μονοκέρωτος αὐτῷ
- 23 Бо нема ворожби поміж Яковом, і чарів нема між Ізраїлем, тепер буде сказане Якову та Ізраїлеві, що Бог учинив.
No evil power has effect against Jacob, no secret arts against Israel; at the right time it will be said of Jacob and of Israel, See what God has done!
οὐ γάρ ἐστιν οἰωνισμὸς ἐν ἰακωβ οὐδὲ μαντεία ἐν ἰσραηλ κατὰ καιρὸν ῥηθήσεται ἰακωβ καὶ τῷ ἰσραηλ τί ἐπιτελέσει ὁ θεός
- 24 Тож устане народ, як левиця, і підійметься він, немов лев! Він не ляже, аж поки не буде він жерти здобичу, і аж поки не буде він пить кров забитих!
See, Israel comes up like a she-lion, lifting himself up like a lion: he will take no rest till he has made a meal of those he has overcome, drinking the blood of those he has put to death.
ἰδοὺ λαὸς ὡς σκύμνος ἀναστήσεται καὶ ὡς λέων γανυρωθήσεται οὐ κοιμηθήσεται ἕως φάγη θήραν καὶ αἷμα τραυματιῶν πίεται
- 25 I сказав Балак до Валаама: Ні проклинати не проклинай його, ні благословити не благословляй його!
Then Balak said to Balaam, If you will not put a curse on them, at all events do not give them a blessing.
καὶ εἶπεν βαлак πρὸς βαλαам οὔτε κατάραις καταράσῃ μοι αὐτὸν οὔτε εὐλογῶν μὴ εὐλογήσης αὐτὸν
- 26 I сказав Валаам, і відповів до Балака: Чи ж не казав я тобі, говорячи: Усе, що буде промовляти Господь, те зроблю?
But Balaam in answer said to Balak, Did I not say to you, I may only do what the Lord says?
καὶ ἀποκριθεὶς βαλαам εἶπεν τῷ βαλαак οὐκ ἐλάλησά σοι λέγων τὸ ῥῆμα ὃ ἐὰν λαλήσῃ ὁ θεός τοῦτο ποιήσω
- 27 I сказав Балак до Валаама: Ходи ж, візьму тебе ще до іншого місця, може сподобається в Божих очах, і ти звідти проклянеш мені його.
Then Balak said to Balaam, Come now, I will take you to another place; it may be that God will let you put a curse on them from there.
καὶ εἶπεν βαлак πρὸς βαλαам δεῦρο παραλάβω σε εἰς τόπον ἄλλον εἰ ἄρῃσει τῷ θεῷ καὶ καταράσαι μοι αὐτὸν ἐκεῖθεν

- 28 **I** взяв Балак Валаама на верхів'я Пеору, що звернений до пустині.
So Balak took Balaam to the top of Peor, looking down over the waste land.
καὶ παρέλαβεν βαλακ τὸν βαλααμ ἐπὶ κορυφὴν τοῦ φογὼρ τὸ παρατεῖνον εἰς τὴν ἔρημον
- 29 **I** сказав Валаам до Балака: Збудуй мені тут сім жертівників, і приготуй мені тут сім бичків та сім баранів.
And Balaam said to Balak, Make me seven altars here and get seven oxen and seven male sheep ready for me.
καὶ εἶπεν βαλααμ πρὸς βαλακ οἰκοδόμησόν μοι ὄδε ἐπτὰ βωμοὺς καὶ ἐτοίμασόν μοι ὄδε ἐπτὰ μόσχους καὶ ἐπτὰ κριοὺς
- 30 **I** зробив Балак, як сказав був Валаам, і приніс бичка та барана на кожному жертівнику.
And Balak did as Balaam said, offering an ox and a male sheep on every altar.
καὶ ἐποίησεν βαλακ καθάπερ εἶπεν αὐτῷ βαλααμ καὶ ἀνήνεγκεν μόσχον καὶ κριὸν ἐπὶ τὸν βωμόν
- 1 **¶ I** побачив Валаам, що Господеві вгодно поблагословити Ізраїля, і не пішов, як кожного разу, на ворожбу, і звернув лице своє до пустині.
Now when Balaam saw that it was the Lord's pleasure to give his blessing to Israel, he did not, as at other times, make use of secret arts, but turning his face to the waste land,
καὶ ἰδὼν βαλααμ ὅτι καλὸν ἐστὶν ἔναντι κυρίου εὐλογεῖν τὸν ἰσραηλ οὐκ ἐπορεύθη κατὰ τὸ εἰωθὸς εἰς συνάντησιν τοῖς οἰωνοῖς καὶ ἀπέστρεψεν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ εἰς τὴν ἔρημον
- 2 **I** звів Валаам очі свої, та й побачив Ізраїля, що пробував за своїми племенами. **I** на ньому був Дух Божий!
And lifting up his eyes, he saw Israel there, with their tents in the order of their tribes: and the spirit of God came on him.
καὶ ἐξάρas βαλααμ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ καθορᾶ τὸν ἰσραηλ ἐστρατοπεδευκῶτα κατὰ φυλάς καὶ ἐγένετο πνεῦμα θεοῦ ἐν αὐτῷ
- 3 **I** він виголосив свою приповідку пророку й сказав: Мова Валаама, сина Беорового, і мова мужа з очима відкритими,
And moved by the spirit, he said, These are the words of Balaam, son of Beor, the words of the man whose eyes are open:
καὶ ἀναλαβὼν τὴν παραβολὴν αὐτοῦ εἶπεν φησὶν βαλααμ υἱὸς βεωρ φησὶν ὁ ἄνθρωπος ὁ ἀληθινῶς ὄρων
- 4 це мова того, хто слухається Божих слів, хто бачить видіння Всемогутнього, що падає він, але очі відкриті йому.
He says, whose ears are open to the words of God, who has seen the vision of the Ruler of all, falling down, but having his eyes open:
φησὶν ἀκούων λόγια θεοῦ ὅστις ὄρασιν θεοῦ εἶδεν ἐν ὕπνῳ ἀποκεκαλυμμένοι οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ
- 5 **Які, Якове, гарні намети твої, місця перебування твого, Ізраїлю!**
How fair are your tents, O Jacob, your houses, O Israel!
ὡς καλοὶ σου οἱ οἴκοι ἰακωβ αἱ σκηναὶ σου ἰσραηλ
- 6 Вони розтяглися, немов ті долини, немов ті садки понад річкою, вони як дерева алоїні, що Господь насадив, як кедри над водами!
They are stretched out like valleys, like gardens by the riverside, like flowering trees planted by the Lord, like cedar-trees by the waters.
ὡσεὶ νάπη σκιάζουσαι καὶ ὡσεὶ παράδεισοι ἐπὶ ποταμῶν καὶ ὡσεὶ σκηναὶ ἃς ἐπηξεν κύριος ὡσεὶ κέδροι παρ' ὕδατα
- 7 Вода потече з його відер, а насіння його над великими водами. Його цар стане вищий за Агага, і царство його піднесеться.
Peoples will be in fear before his strength, his arm will be on great nations: his king will be higher than Agag, and his kingdom made great in honour.
ἐξελεύσεται ἄνθρωπος ἐκ τοῦ σπέρματος αὐτοῦ καὶ κυριεύσει ἐθνῶν πολλῶν καὶ ὑψωθήσεται ἡ γῶγ βασιλεία αὐτοῦ καὶ αὐξηθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ
- 8 **Із Єгипту Бог вивів його, Він для нього як міць однорожця! Поїсть він людей, що ворожі йому, і їхні кості потрощить, а стріли його поламає.**
It is God who has taken him out of Egypt; his horns are like those of the mountain ox; the nations warring against him will be his food, their bones will be broken, they will be wounded with his arrows.
θεὸς ὠδήγησεν αὐτὸν ἐξ αἰγύπτου ὡς δόξα μονοκέρωτος αὐτῷ ἔδεται ἔθνη ἐχθρῶν αὐτοῦ καὶ τὰ πάχη αὐτῶν ἐκμυελιεῖ καὶ ταῖς βολίσιν αὐτοῦ κατατοξεύσει ἐχθρόν
- 9 Нахилився він, ліг, немов лев, і як левиця, хто підійме його? Хто благословляє тебе той благословенний, а хто проклинає тебе той проклятий!
He took his sleep stretched out like a lion, and like a she-lion: by whom will his rest be broken? May a blessing be on everyone who gives you blessing, and a curse on everyone by whom you are cursed.
κατακλιθεὶς ἀνεπέσαστο ὡς λέων καὶ ὡς σκύμνος τίς ἀναστήσει αὐτόν οἱ εὐλογοῦντές σε εὐλόγηνται καὶ οἱ καταρώμενοί σε κεκατήρανται
- 10 **¶ I** запалав гнів Балаків на Валаама, і сплеснув він у долоні свої! **I** сказав Балак до Валаама: Я покликав тебе проклясти ворогів моїх, а ти ось, благословляючи, поблагословив їх оце тричі!
Then Balak was full of wrath against Balaam, and angrily waving his hands he said to Balaam, I sent for you so that those who are against me might be cursed, but now, see, three times you have given them a blessing.
καὶ ἐθυμώθη βαλακ ἐπὶ βαλααμ καὶ συνεκρότησεν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ καὶ εἶπεν βαλακ πρὸς βαλααμ καταρᾶσθαι τὸν ἐχθρόν μου κέκληκά σε καὶ ἰδοὺ εὐλογῶν εὐλόγησας τρίτον τοῦτο

- 11 А тепер утікай собі до свого місця! Я сказав був: конче пошаную тебе, та ось стримав тебе Господь від пошани.
Go back quickly to the place you came from: it was my purpose to give you a place of honour, but now the Lord has kept you back from honour.
 νῦν οὖν φεύγε εἰς τὸν τόπον σου εἶπα τιμήσω σε καὶ νῦν ἐστέρησέν σε κύριος τῆς δόξης
- 12 І сказав Валаам до Балака: Чи ж не казав я також до посланців твоїх, яких послав ти до мене, говорячи:
Then Balaam said to Balak, Did I not say to the men you sent to me,
 καὶ εἶπεν βαλααμ πρὸς βαλακ οὐχὶ καὶ τοῖς ἀγγέλοις σου οὓς ἀπέστειλας πρὸς με ἐλάλησα λέγων
- 13 Якщо Балак дасть мені повний свій дим срібла та золота, то й тоді я не зможу переступити наказу Господнього, щоб зробити добре чи зле з власної волі, що казатиме Господь, те я буд у говорити!
Even if Balak gave me his house full of silver and gold, it would not be possible for me to go outside the orders of the Lord, doing good or evil at the impulse of my mind; whatever the Lord says I will say?
 ἐάν μοι δῶ βαλακ πλήρη τὸν οἶκον αὐτοῦ ἀργυρίου καὶ χρυσοῦ οὐ δυνήσομαι παραβῆναι τὸ ῥῆμα κυρίου ποιῆσαι αὐτὸ πονηρὸν ἢ καλὸν παρ' ἐμαυτοῦ ὅσα ἐὰν εἴπῃ ὁ θεός ταῦτα ἐρῶ
- 14 А тепер я оце йду до народу свого. Ходи ж, я звіщу тобі, що зробить той народ твояму народові на кінці днів.
So now I will go back to my people: but first let me make clear to you what this people will do to your people in days to come.
 καὶ νῦν ἰδοὺ ἀποτρέχω εἰς τὸν τόπον μου δεῦρο συμβουλευέσω σοι τί ποιήσει ὁ λαὸς οὗτος τὸν λαόν σου ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν
- 15 ¶ І він виголосив свою приповідку пророчу й сказав: Мова Валаама, сина Беороваго, і мова мужа з очима відкритими,
Then he went on with his story and said, These are the words of Balaam, the son of Beor, the words of him whose eyes are open:
 καὶ ἀναλαβὼν τὴν παραβολὴν αὐτοῦ εἶπεν φησὶν βαλααμ υἱὸς βεωρ φησὶν ὁ ἄνθρωπος ὁ ἀληθινῶς ὄρων
- 16 мова того, хто слухається Божих слів, і знає думку Всевишнього, хто бачить видіння Всемогутнього, що падає він, але очі відкриті йому.
He says, whose ear is open to the words of God, who has knowledge of the Most High, who has seen the vision of the Ruler of all, falling down and having his eyes open:
 ἀκούων λόγια θεοῦ ἐπιστάμενος ἐπιστήμην παρὰ ὑψίστου καὶ ὄρασιν θεοῦ ἰδὼν ἐν ὕπνῳ ἀποκεκαλυμμένοι οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ
- 17 Я бачу його, та не тепер, дивлюся на нього, та він не близький! Сходить зоря он від Якова, і підіймається берло з Ізраїля, ламас він скроні Моава та черепа всіх синів Сифа!
I see him, but not now: looking on him, but not near: a star will come out of Jacob, and a rod of authority out of Israel, sending destruction to the farthest limits of Moab and on the head of all the sons of Sheth.
 δεῖξω αὐτῷ καὶ οὐχὶ νῦν μακαρίζω καὶ οὐκ ἐγγίζει ἀνατελεῖ ἄστρον ἐξ ἰακωβ καὶ ἀναστήσεται ἄνθρωπος ἐξ ἰσραηλ καὶ θραύσει τοὺς ἀρχηγούς μοαβ καὶ προνομεύσει πάντας υἱούς σιθ
- 18 І стане Едом за спадщину, і стане Сеїр за посілість своїх ворогів, а Ізраїль робитиме справи великі!
Edom will be his heritage, and he will put an end to the last of the people of Seir.
 καὶ ἔσται ἐδομ κληρονομία καὶ ἔσται κληρονομία ἡσαν ὁ ἐχθρὸς αὐτοῦ καὶ ἰσραηλ ἐποίησεν ἐν ἰσχύι
- 19 І той запаує, хто з Якова, і вигубить рештки із міста.
And Israel will go on in strength, and Jacob will have rule over his haters.
 καὶ ἐξεγερθήσεται ἐξ ἰακωβ καὶ ἀπολεῖ σφζόμενον ἐκ πόλεως
- 20 І побачив він Амаліка, і виголосив свою приповідку пророчу й сказав: Початок народів Амалік, та загине наприкінці й він!
Then, turning his eyes to Amalek, he went on with his story and said, Amalek was the first of the nations, but his part will be destruction for ever.
 καὶ ἰδὼν τὸν αμαλικ καὶ ἀναλαβὼν τὴν παραβολὴν αὐτοῦ εἶπεν ἀρχὴ ἐθνῶν αμαλικ καὶ τὸ σπέρμα αὐτῶν ἀπολεῖται
- 21 І побачив він кенеянина, і виголосив свою приповідку пророчу й сказав: Міцна ця оселя твоя, і поклав ти на скелі гніздо своє!
And looking on the Kenites he went on with his story and said, Strong is your living-place, and your secret place is safe in the rock.
 καὶ ἰδὼν τὸν καιναῖον καὶ ἀναλαβὼν τὴν παραβολὴν αὐτοῦ εἶπεν ἰσχυρὰ ἡ κατοικία σου καὶ ἐὰν θῆς ἐν πέτρῳ τὴν νοσσιάν σου
- 22 Але вигублений буде Каїн, незабаром Ашшур поневолить тебе!
But still the Kenites will be wasted, till Asshur takes you away prisoner.
 καὶ ἐὰν γένηται τῷ βεωρ νεοσσιὰ πανουργίας ἀσσύριοί σε αἰχμαλωτεύσουσιν
- 23 І він виголосив свою приповідку пророчу й сказав: О, хто ж буде жити, як зачне Бог робити оце?
Then he went on with his story and said, But who may keep his life when God does this?
 καὶ ἰδὼν τὸν ωγ καὶ ἀναλαβὼν τὴν παραβολὴν αὐτοῦ εἶπεν ὦ ὅ τίς ζήσεται ὅταν θῆ ταῦτα ὁ θεός

- 24 **I** кораблі припливуть від кїттеїв, і Ашшура впокорять, і Евера впокорять. Та загине наприкінці й він!
But ships will come from the direction of Kittim, troubling Asshur and troubling Eber, and like the others their fate will be destruction.
 και ἐξελεύσεται ἐκ χειρὸς κητιαίων και κακώσουσιν ασσουρ και κακώσουσιν εβραίους και αὐτοὶ ὁμοθυμαδὸν ἀπολοῦνται
- 25 **I** встав Валаам і пішов, та й вернувся до місця свого. А Балак також пішов на дорогу свою.
Then Balaam got up and went back to his place: and Balak went away.
 και ἀναστὰς βαλααμ ἀπῆλθεν ἀποστραφεὶς εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ και βαλακ ἀπῆλθεν πρὸς ἑαυτὸν
- 1 ¶ **I** осівся Израїль у Шїтїмі, і народ зачав ходити на розпусту до моавських дочок,
Now when Israel was living in Shittim the people became false to the Lord, doing evil with the daughters of Moab:
 και κατέλυσεν ἰσραηλ ἐν σαττιν και ἐβεβηλώθη ὁ λαὸς ἐκπορνεῦσαι εἰς τὰς θυγατέρας μοαβ
- 2 а вони закликали народ до жертв їхнім богам, і народ їв та вклонявся богам їхнім.
For they sent for the people to be present at the offerings made to their gods; and the people took part in their feasts and gave honour to their gods.
 και ἐκάλεσαν αὐτοὺς ἐπὶ ταῖς θυσίαις τῶν εἰδώλων αὐτῶν και ἔφαγεν ὁ λαὸς τῶν θυσιῶν αὐτῶν και προσεκύνησαν τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν
- 3 **I** Израїль приліпився був до пеорського Ваала. **I** запалав гнів Господній на Израїля.
So Israel had relations with the women of Moab in honour of the Baal of Peor: and the Lord was moved to wrath against Israel.
 και ἐτετέλεσθη ἰσραηλ τῷ βεελφεγορ και ὀργίσθη θυμῷ κύριος τῷ ἰσραηλ
- 4 **I** сказав Господь до Мойсея: Візьми всіх голів народу, та й повішай їх для Господа навпроти сонця. **I** відвернеться палючий Господній гнів від Израїля.
Then the Lord said to Moses, Take all the chiefs of the people, hanging them up in the sun before the Lord, so that the wrath of the Lord may be turned from Israel.
 και εἶπεν κύριος τῷ μουσῆ λαβὲ πάντας τοὺς ἀρχηγούς τοῦ λαοῦ και παραδειγμάτισον αὐτοὺς κυρίῳ ἀπέναντι τοῦ ἡλίου και ἀποστραφήσεται ὀργῆ θυμοῦ κυρίου ἀπὸ ἰσραηλ
- 5 **I** сказав Мойсей до Израїлевих суддів: Позабивайте кожен мужів своїх, приліплених до пеорського Ваала.
So Moses said to the judges of Israel, Let everyone put to death those of his men who have had relations with the women of Moab in honour of the Baal of Peor.
 και εἶπεν μουσῆς ταῖς φυλαῖς ἰσραηλ ἀποκτείνετε ἕκαστος τὸν οἰκεῖον αὐτοῦ τὸν τετελεσμένον τῷ βεελφεγορ
- 6 ¶ **A**ж ось прийшов один із Израїлевих синів, та й привів до братів своїх мідянітянку на очах Мойсея й на очах усієї громади Израїлевих синів, а вони плакали при вході скінїї заповідю.
Then one of the children of Israel came to his brothers, taking with him a woman of Midian, before the eyes of Moses and all the meeting of the people, while they were weeping at the door of the Tent of meeting.
 και ἰδοὺ ἄνθρωπος τῶν υἱῶν ἰσραηλ ἔλθων προσήγαγεν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ πρὸς τὴν μαδιανίτιν ἐναντίον μουσῆ και ἔναντι πάσης συναγωγῆς υἱῶν ἰσραηλ αὐτοὶ δὲ ἔκλαιον παρὰ τὴν θύραν τῆς σκη νῆς τοῦ μαρτυρίου
- 7 **I** побачив це Пінхас, син Елеазара, сина священика Аарона. **I** встав він з-посеред громади, і взяв списа в свою руку.
And Phinehas, the son of Eleazar, the son of Aaron the priest, seeing it, got up from among the people and took a spear in his hand,
 και ἰδὼν φινεες υἱὸς ελεαζαρ υἱοῦ ααρων τοῦ ἱερέως ἐξάνεστη ἐκ μέσου τῆς συναγωγῆς και λαβὼν σειρομάστιν ἐν τῇ χειρὶ
- 8 **I** ввійшов він за Израїлевим мужем до середини мешкання, та й пробив їх обох израїльтянина та ту жінку, аж через її череву. **I** була стримана поразка Израїлевих синів.
And went after the man of Israel into the tent, driving the spear through the two of them, through the man of Israel and through the stomach of the woman. So the disease was stopped among the children of Israel.
 εἰσῆλθεν ὀπίσω τοῦ ἀνθρώπου τοῦ ἰσραηλίτου εἰς τὴν κάμινον και ἀπεκέντησεν ἀμφοτέρους τὸν τε ἄνθρωπον τὸν ἰσραηλίτην και τὴν γυναῖκα διὰ τῆς μήτρας αὐτῆς και ἐπαύσατο ἡ πληγὴ ἀπὸ υἱῶν ἰσραηλ
- 9 **I** померло в поразці двадцять і чотири тисячі.
But twenty-four thousand of them had come to their death by the disease.
 και ἐγένοντο οἱ τεθνηκότες ἐν τῇ πληγῇ τέσσαρες και εἴκοσι χιλιάδες
- 10 **I** промовив Господь до Мойсея, говорячи:
And the Lord said to Moses,
 και ἐλάλησεν κύριος πρὸς μουσῆν λέγων
- 11 Пінхас, син Елеазара, сина священика Аарона, відвернув Мою лють від Израїлевих синів, коли він запалився горливістю Моєю серед них. **I** Я не вигубив Израїлевих синів у Своїй горл ивості.
Through Phinehas, and because of his passion for my honour, my wrath has been turned away from the children of Israel, so that I have not sent destruction on them all in my wrath.
 φινεες υἱὸς ελεαζαρ υἱοῦ ααρων τοῦ ἱερέως κατέπαυσεν τὸν θυμὸν μου ἀπὸ υἱῶν ἰσραηλ ἐν τῷ ζηλωσαί μου τὸν ζῆλον ἐν αὐτοῖς και οὐκ ἐξανάλωσα τοὺς υἱοὺς ἰσραηλ ἐν τῷ ζῆλῳ μου

- 12 **Тому скажи: ось Я даю йому свого заповіта: мир.**
So say to them that I will make with him an agreement of peace:
 οὕτως εἰπόν ἰδοὺ ἐγὼ δίδωμι αὐτῷ διαθήκην εἰρήνης
- 13 **І буде йому та насінню його по ним заповіт вічного священства за те, що він запалився для Бога свого, і очистив Ізраїлевих синів.**
And by this agreement, he and his sons after him have the right to be priests for ever; because, by his care for the honour of his God, he took away the sin of the children of Israel.
 καὶ ἔσται αὐτῷ καὶ τῷ σπέρματι αὐτοῦ μετ' αὐτὸν διαθήκη ἱερατείας αἰωνία ἀνθ' ὧν ἐξήλωσεν τῷ θεῷ αὐτοῦ καὶ ἐξίλασατο περὶ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ
- 14 **А ймення забитого Ізраїлевого мужа, що був забитий з тією мідіяніянкою, Зімрі, син Салу, начальник батькового дому Симеона.**
Now the man of Israel who was put to death with the woman of Midian was Zimri, the son of Salu, a chief of one of the families of the Simeonites.
 τὸ δὲ ὄνομα τοῦ ἀνθρώπου τοῦ Ἰσραηλίτου τοῦ πεπληγότου ὃς ἐπλήγη μετὰ τῆς μαδιανίτιδος ζαμβρι υἱὸς σαλω ἄρχων οἴκου πατριᾶς τῶν συμεων
- 15 **І ім'я тієї забитої мідіянітської жінки Козбі, дочка Цура, що був головою племен батькового дому в Мідіяні.**
And the woman of Midian who was put to death was Cozbi, the daughter of Zur; he was the head of a family in Midian.
 καὶ ὄνομα τῆς γυναίκι τῆς μαδιανίτιδι τῆς πεπληγυῖα χασβι θυγάτηρ σουρ ἄρχοντος ἔθνους ομμωθ οἴκου πατριᾶς ἔστιν τῶν μαδιαν
- 16 **¶ І Господь промовляв до Мойсея, говорячи:**
Then the Lord said to Moses,
 καὶ ἐλάλησεν κύριος πρὸς μουσῆν λέγων λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ λέγων
- 17 **Ненавидіти мідіянітів, і будете їх забивати!**
Take up arms against the Midianites and overcome them;
 ἐχθραίνετε τοῖς μαδιηναίοις καὶ πατάξατε αὐτούς
- 18 **Бож вони ненавидять вас у своїх підступах, що зводили вас через Пеора, і через Козбі, дочку мідіянітського начальника, сестру їх, забиту дня поразки за Пеора.**
For they are a danger to you with their false ways, causing sin to come on you in the question of Peor, and because of Cozbi, their sister, the daughter of the chief of Midian, who was put to death at the time of the disease which came on you because of Peor.
 ὅτι ἐχθραίνουσιν αὐτοὶ ὑμῖν ἐν δολιότητι ὅσα δολιοῦσιν ὑμᾶς διὰ φογωρ καὶ διὰ χασβι θυγατέρα ἄρχοντος μαδιαν ἀδελφὴν αὐτῶν τὴν πεπληγυῖαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς πληγῆς διὰ φογωρ
- 1 **¶ І сталося по поразці, і сказав Господь до Мойсея й до Елеазара, сина священника Аарона, говорячи:**
Now after the disease was over, the Lord said to Moses and Eleazar, the son of Aaron the priest,
 καὶ ἐγένετο μετὰ τὴν πληγὴν καὶ ἐλάλησεν κύριος πρὸς μουσῆν καὶ πρὸς ελεαζαρ τὸν ἱερέα λέγων
- 2 **Перелічіть усю громаду Ізраїлевих синів від віку двадцяти літ і вище за домами їхніх батьків, кожного, хто здатний до війська в Ізраїлі.**
Let all the children of Israel be numbered, by the names of their fathers' families, all those of twenty years old and over who are able to go to war in Israel.
 λαβὲ τὴν ἀρχὴν πάσης συναγωγῆς υἱῶν Ἰσραὴλ ἀπὸ εικοσαετοῦς καὶ ἐπάνω κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν πᾶς ὁ ἐκπορευόμενος παρατάξασθαι ἐν Ἰσραὴλ
- 3 **І говорив до них Мойсей та священник Елеазар у моавських степах над присрихонським Йорданом, говорячи:**
So Moses and Eleazar the priest gave them the order in the lowlands of Moab by Jordan at Jericho, saying,
 καὶ ἐλάλησεν μουσῆς καὶ ελεαζαρ ὁ ἱερεὺς ἐν араβωθ μοαβ ἐπὶ τοῦ ἰορδάνου κατὰ ἱεριχω λέγων
- 4 **Перелічіть від віку двадцяти літ і вище, як наказав був Господь Мойсесві і Ізраїлевим синам, що виходили з єгипетського краю.**
Let all the people of twenty years old and over be numbered, as the Lord has given orders to Moses and the children of Israel who have come out of Egypt.
 ἀπὸ εικοσαετοῦς καὶ ἐπάνω ὃν τρόπον συνέταξεν κύριος τῷ μουσῆ καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ οἱ ἐξεληθόντες ἐξ αἰγύπτου
- 5 **¶ Рувим, перворідний Ізраїлів. Рувимові сини: Ханох рід Ханохів, від Паллу рід Паллуїв,**
Reuben, the first son of Israel: the sons of Reuben by their families: of Hanoch, the family of the Hanochites: of Pallu, the family of the Palluites:
 ρουβην πρωτότοκος Ἰσραὴλ υἱοὶ δὲ ρουβην ενωχ καὶ δῆμος τοῦ ενωχ τῷ φαλλου δῆμος τοῦ φαλλουι
- 6 **від Хецрона рід Хецронів, від Кармі рід Карміїв.**
Of Hezron, the family of the Hezronites: of Carmi, the family of the Carmites.
 τῷ ασρων δῆμος τοῦ ασρωνι τῷ χαρμι δῆμος τοῦ χαρμι
- 7 **Оце Рувимові роди. І були їхні перелічені: сорок і три тисячі й сімсот і тридцять.**
These are the families of the Reubenites: their number was forty-three thousand, seven hundred and thirty.
 οὗτοι δῆμοι ρουβην καὶ ἐγένετο ἡ ἐπίσκεψις αὐτῶν τρεῖς καὶ τεσσαράκοντα χιλιάδες καὶ ἑπτακόσιοι καὶ τριάκοντα

- 8 А сини Паллусві: Еліяв.
And the sons of Pallu, Eliab
 και υιοι φαλλου ελιαβ
- 9 А сини Еліявові: Немуїл, і Датан, і Авірон. Це той Датан та Авірон, покликани громади, що підбурювали проти Мойсея та проти Аарона в Коресвій громаді, коли вони підбурювали н а Господа.
And the sons of Eliab: Nemuel and Dathan and Abiram. These are the same Dathan and Abiram who had a place in the meeting of the people, who together with Korah made an outcry against Moses and Aaron and against the Lord:
 και υιοι ελιαβ ναμουηλ και δαθαν και αβιρων ουτοι επικλητοι της συναγωγης ουτοι εισιν οι επισυσταντες επι μουσην και ααρων εν τη συναγωγη κορε εν τη επισυστασει κυριου
- 10 І відкрила земля свої уста, та й поглинула їх та Корея при смерті тієї громади, коли огонь пожег був двісті і п'ятдесят люда, і стали вони за ознаку.
And they went down into the open mouth of the earth, together with Korah, when death overtook him and all his band; at the time when two hundred and fifty men were burned in the fire, and they became a sign.
 και ανοιξασα η γη το στομα αυτης κατεπιεν αυτοους και κορε εν τω θανατω της συναγωγης αυτοου οτε κατεφαγεν το πυρ τους πεντηκοντα και διακοσιους και εγενηθησαν εν σημειω
- 11 А Коресві сини не померли.
But death did not overtake the sons of Korah.
 οι δε υιοι κορε ουκ απεθανον
- 12 Сини Симеонові за їхніми родами: від Немуїла рід Немуїлів, від Яміна рід Ямінів, від Яхіна рід Яхінів,
The sons of Simeon by their families: of Nemuel, the family of the Nemuelites: of Jamin, the family of the Jaminites: of Jachin, the family of the Jachinites:
 και οι υιοι συμειων ο δημος των υιων συμειων τω ναμουηλ δημος ο ναμουηλι τω ιαμιν δημος ο ιαμινι τω ιαχιν δημος ο ιαχινι
- 13 від Зераха рід Зерахів, від Саула рід Саулів.
Of Zerah, the family of the Zerahites: of Shaul, the family of the Shaulites.
 τω ζαρα δημος ο ζαραϊ τω σαουλ δημος ο σαουλι
- 14 Оце Симеонові роди, двадцять і дві тисячі й двісті.
These are the families of the Simeonites, twenty-two thousand, two hundred.
 ουτοι δημοι συμειων εκ της επισκεψεως αυτων δυο και εικοσι χιλιαδες και διακοσιοι
- 15 Сини Гадові за їхніми родами: від Цефона рід Цефонів, від Харгі рід Харгіїв, від Шуні рід Шуніїв,
The sons of Gad by their families: of Zephon, the family of the Zephonites: of Haggi, the family of the Haggites: of Shuni, the family of the Shunites:
 υιοι δε ιουδα ηρ και αυναν και απεθανεν ηρ και αυναν εν γη χανααν
- 16 від Озні рід Озніїв, від Ері рід Еріїв,
Of Ozni, the family of the Oznites: of Eri, the family of the Erites:
 εγενοντο δε οι υιοι ιουδα κατα δημους αυτων τω σηλων δημος ο σηλωνι τω φαρες δημος ο φαρες τω ζαρα δημος ο ζαραϊ
- 17 від Арода рід Ародів, від Ар'елі рід Ар'еліїв.
Of Arod, the family of the Arodites: of Areli, the family of the Arelites.
 και εγενοντο υιοι φαρες τω ασρων δημος ο ασρωνι τω ιαμουν δημος ο ιαμουни
- 18 Оце роди Гадових синів, за їхнім переліченням: сорок тисяч і п'ятсот.
These are the families of the sons of Gad as they were numbered, forty thousand, five hundred.
 ουτοι δημοι τω ιουδα κατα την επισκοπην αυτων εξ και εβδομηκοντα χιλιαδες και πεντακοσιοι
- 19 Сини Юдині: Ер та Онан; і помер Ер та Онан у ханаанським Краї.
The sons of Judah, Er and Onan: and Er and Onan had come to their death in the land of Canaan.
 και υιοι ισσαχαρ κατα δημους αυτων τω θωλα δημος ο θωλαϊ τω φουа δημος ο φουаϊ
- 20 І були Юдині сини за їхніми родами: від Шели рід Шелин, від Переца рід Пересів, від Зераха рід Зерахів.
And the sons of Judah by their families were: of Shelah, the family of the Shelahites: of Perez, the family of the Perezites: of Zerah, the family of the Zerahites.
 τω ιασουβ δημος ο ιασουβι τω самаран δημος ο самарани

- 21 А Перецеві сини були: від Хецрона рід Хецронів, від Хамула рід Хамулів.
And the sons of Perez were: of Hezron, the family of the Hezronites: of Hamul, the family of the Hamulites.
 οὔτοι δῆμοι ἰσσαχαρ ἐξ ἐπισκέψεως αὐτῶν τέσσαρες καὶ ἐξήκοντα χιλιάδες καὶ τριακόσιοι
- 22 Оце Юдини роди за їхнім переліченням: сімдесят і шість тисяч і п'ятсот.
These are the families of Judah as they were numbered, seventy-six thousand, five hundred.
 υἱοὶ ζαβουλων κατὰ δῆμους αὐτῶν τῷ σαρεδ δῆμος ὁ σαρεδι τῷ ἀλλων δῆμος ὁ ἀλλωνι τῷ ἀλληλ δῆμος ὁ ἀλληλι
- 23 Сини Иссахарові за їхніми родами: Тола рід Толин, від Цувви рід Цуввин,
The sons of Issachar by their families: of Tola, the family of the Tolaites: of Puvah, the family of the Punites:
 οὔτοι δῆμοι ζαβουλων ἐξ ἐπισκέψεως αὐτῶν ἐξήκοντα χιλιάδες καὶ πεντακόσιοι
- 24 від Яшува рід Яшувів, від Шімрона рід Шімронів.
Of Jashub, the family of the Jashubites: of Shimron, the family of the Shimronites.
 υἱοὶ γαδ κατὰ δῆμους αὐτῶν τῷ σαφον δῆμος ὁ σαфони τῷ аγγι δῆμος ὁ аγγι τῷ σουни δῆμος ὁ σουни
- 25 Оце Иссахарові роди за їхнім переліченням: шістдесят і чотири тисячі й триста.
These are the families of Issachar, as they were numbered, sixty-four thousand, three hundred.
 τῷ аζειν δῆμος ὁ аζειν τῷ аδди δῆμος ὁ аδди
- 26 Сини Завулонові за їхніми родами: від Серета рід Серетів, від Елона рід Елонів, від Яхлеїла рід Яхлеїлів.
The sons of Zebulun by their families: of Sered, the family of the Seredites: of Elon, the family of the Elonites: of Jahleel, the family of the Jahleelites.
 τῷ аροади δῆμος ὁ аροади τῷ ариηλ δῆμος ὁ ариηли
- 27 Оце Завулонові роди за їхнім переліченням: шістдесят тисяч і п'ятсот.
These are the families of the Zebulunites as they were numbered, sixty thousand, five hundred.
 οὔτοι δῆμοι υἱῶν γαδ ἐξ ἐπισκέψεως αὐτῶν τεσσαράκοντα χιλιάδες καὶ πεντακόσιοι
- 28 Сини Йосипа за їхніми родами: Манасія та Єфрем.
The sons of Joseph by their families: Manasseh and Ephraim.
 υἱοὶ аσηр κατὰ δῆμους αὐτῶν τῷ иаμιν δῆμος ὁ иамини τῷ иесуи δῆμος ὁ иесуи τῷ βαρια δῆμος ὁ βαριαῖ
- 29 Сини Манасїїні: від Махіра рід Махірів, а Махір породив Гїлеада, від Гїлеада рід Гїлеадів.
The sons of Manasseh: of Machir, the family of the Machirites: and Machir was the father of Gilead: of Gilead, the family of the Gileadites.
 τῷ χοβερ δῆμος ὁ χοβери τῷ μελχιηλ δῆμος ὁ μελχιηли
- 30 Оце Гїлеадові сини: Єзер рід Єзерів, від Хелека рід Хелеків,
These are the sons of Gilead: of Iezer, the family of the Iezerites: of Helek, the family of the Helekites:
 καὶ τὸ ὄνομα θυγατρὸς аσηр сара
- 31 і Асріїл рід Асріїлів, і Шехем рід Шехемів,
And of Asriel, the family of the Asrielites: and of Shechem, the family of the Shechemites:
 οὔτοι δῆμοι аσηр ἐξ ἐπισκέψεως αὐτῶν τρεῖς καὶ πεντήκοντα χιλιάδες καὶ τετρακόσιοι
- 32 і Шемїда рід Шемїдин, і Хефер рід Хеферів.
And of Shemida, the family of the Shemidaites: and of Hopher, the family of the Hopherites.
 υἱοὶ иωσηφ κατὰ δῆμους αὐτῶν манасση καὶ еφραιμ
- 33 А Целофхад, син Хеферів, не мав синів, а тільки дочок. А ймення дочок: Махла й Ноа, Хогла, Мілка й Тїрца.
And Zelophehad, the son of Hopher, had no sons, but only daughters, and the names of the daughters of Zelophehad were Mahlah, and Noah, Hoglah, Milcah, and Tirzah.
 υἱοὶ манасση τῷ махир δῆμος ὁ махирι καὶ махир ἐγέννησεν τὸν γαλαад τῷ γαλαад δῆμος ὁ γαλαади
- 34 Оце роди Манасїїні, а їхні перелічені: п'ятдесят і дві тисячі й сімсот.
These are the families of Manasseh; and those who were numbered of them were fifty-two thousand, seven hundred.
 καὶ οὔτοι υἱοὶ γαλαад τῷ ахиεзер δῆμος ὁ ахиεзери τῷ χελεγ δῆμος ὁ χελεγι

- 35 **Οце Єфремові сини за їхніми родами: від Шутелаха рід Шутелахів, від Бехера рід Бехерів, від Тахана рід Таханів.**
These are the sons of Ephraim by their families: of Shuthelah, the family of the Shuthelahites: of Becher, the family of the Becherites: of Tahan, the family of the Tahanites.
τῷ εσρηλ δῆμος ὁ εσρηλι τῷ συχεμ δῆμος ὁ συχεμι
- 36 **А оце Шутелахові сини: від Ерана рід Еранів.**
And these are the sons of Shuthelah: of Eran, the family of the Eranites:
τῷ συμαερ δῆμος ὁ συμαερι καὶ τῷ οφερ δῆμος ὁ οφερι
- 37 **Οце роди Єфремових синів за їхнім переліченням: тридцять і дві тисячі і п'ятсот. Оце Йосипові сини за їхніми родами.**
These are the families of Ephraim as they were numbered, thirty-two thousand, five hundred. These are the sons of Joseph by their families.
καὶ τῷ σαλπααδ υἱῷ οφερ οὐκ ἐγένοντο αὐτῷ υἱοὶ ἀλλ' ἦ θυγατέρες καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν θυγατέρων σαλπααδ μαλα καὶ νοα καὶ εγλα καὶ μελχα καὶ θερσα
- 38 **Сини Веніяминів за їхніми родами: від Бели рід Белин, від Ашбела рід Ашбелів, від Ахірама рід Ахірамів,**
The sons of Benjamin by their families: of Bela, the family of the Belaites: of Ashbel, the family of the Ashbelites: of Ahiram, the family of the Ahiramites:
οὗτοι δῆμοι μανασση ἐξ ἐπισκέψεως αὐτῶν δύο καὶ πενήκοντα χιλιάδες καὶ ἑπτακόσιοι
- 39 **від Шефуфама рід Шефуфамів, від Хуфама рід Хуфамів.**
Of Shephupham, the family of the Shuphamites: and of Hupham, the family of the Huphamites.
καὶ οὗτοι υἱοὶ εφραим τῷ σουταλα δῆμος ὁ σουταλαῖ τῷ ταναχ δῆμος ὁ ταναχι
- 40 **А сини Белині були: Ард, і Нааман, від Арда рід Ардів, від Наамана рід Нааманів.**
And the sons of Bela were Ard and Naaman: of Ard, the family of the Ardites: of Naaman, the family of the Naamites.
οὗτοι υἱοὶ σουταλα τῷ εден δῆμος ὁ еденι
- 41 **Οце Веніяминіві сини за їхніми родами, а перелічені їхні: сорок і п'ять тисяч і шістсот.**
These are the sons of Benjamin by their families: and those who were numbered of them were forty-five thousand, six hundred.
οὗτοι δῆμοι εφραим ἐξ ἐπισκέψεως αὐτῶν δύο καὶ τριάκοντα χιλιάδες καὶ πεντακόσιοι οὗτοι δῆμοι υἱῶν ιωσηφ κατὰ δῆμους αὐτῶν
- 42 **Οце Данові сини за їхніми родами: від Шухама рід Шухамів. Оце Данові роди за їхніми родами.**
These are the sons of Dan by their families: of Shuham, the family of the Shuhamites. These are the families of Dan by their families.
υἱοὶ βενιαμιν κατὰ δῆμους αὐτῶν τῷ βαλε δῆμος ὁ βαλεῖ τῷ ασυβηρ δῆμος ὁ ασυβηρι τῷ ιαχιραν δῆμος ὁ ιαχιρανι
- 43 **Всі Шухамові роди за їхнім переліченням: шістдесят і чотири тисячі і чотириста.**
All the families of the Shuhamites, as they were numbered, were sixty-four thousand, four hundred.
τῷ σοφαν δῆμος ὁ σοφανι
- 44 **Асирові сини за їхніми родами: від Їмни рід Їмнин, від Їшві рід Їшвіїв, від Берії рід Беріїїв.**
The sons of Asher by their families: of Innah, the family of the Innites: of Ishvi, the family of the Ishvites: of Beriah, the family of the Beriites.
καὶ ἐγένοντο οἱ υἱοὶ βαλε αδαρ καὶ νοεμαν τῷ αδαρ δῆμος ὁ αδαρι τῷ νοεμαν δῆμος ὁ νοεμανι
- 45 **Сини Берії: від Хевера рід Хеверів, від Малкіїла рід Малкіїлів,**
Of the sons of Beriah: of Heber, the family of the Heberites: of Malchiel, the family of the Malchielites:
οὗτοι υἱοὶ βενιαμιν κατὰ δῆμους αὐτῶν ἐξ ἐπισκέψεως αὐτῶν πέντε καὶ τεσσαράκοντα χιλιάδες καὶ ἑξακόσιοι
- 46 **а ймення Асирової дочки Сарах.**
And the name of the daughter of Asher was Serah.
καὶ υἱοὶ дан κατὰ δῆμους αὐτῶν τῷ сами δῆμος ὁ сами οὗτοι δῆμοι дан κατὰ δῆμους αὐτῶν
- 47 **Οце роди Асирових синів за їхнім переліченням: п'ятдесят і три тисячі й чотириста.**
These are the families of the sons of Asher as they were numbered, fifty-three thousand, four hundred.
πάντες οἱ δῆμοι сами κατ' ἐπισκοπὴν αὐτῶν τέσσαρες καὶ ἑξήκοντα χιλιάδες καὶ τετρακόσιοι
- 48 **Сини Нефталимові за їхніми родами: від Яхцеїла рід Яхцеїлів, від Гуні рід Гуніїїв,**
The sons of Naphtali by their families: of Jahzeel, the family of the Jahzeelites: of Guni, the family of the Gunites:
υἱοὶ νεφθαλι κατὰ δῆμους αὐτῶν τῷ аσηλ δῆμος ὁ аσηли τῷ γавни δῆμος ὁ γавни

- 49 від Єцера рід Єцерів, від Шіллема рід Шіллемів.
Of Jezer, the family of the Jezerites: of Shillem, the family of the Shillemites.
τῷ ιεσερ δῆμος ὁ ιεσερι τῷ σελλημ δῆμος ὁ σελλημι
- 50 Оце роди Нефталимові за їхніми родами й за їхнім переліченням: сорок і п'ять тисяч і чотириста.
These are the families of Naphtali by their families: and those who were numbered of them were forty-five thousand, four hundred.
οὗτοι δῆμοι νεφθαλι ἐξ ἐπισκέψεως αὐτῶν πέντε καὶ τεσσαράκοντα χιλιάδες καὶ τετρακόσιοι
- 51 Оце перелічені Ізраїлевих синів: шістсот тисяч і тисяча й сімсот і тридцять.
Those who were numbered of the children of Israel were six hundred and one thousand, seven hundred and thirty.
αὕτη ἡ ἐπίσκεψις υἱῶν ἰσραηλ ἐξακόσιοι χιλιάδες καὶ χίλιοι καὶ ἑπτακόσιοι καὶ τριάκοντα
- 52 ¶ I промовив Господь до Мойсея, говорячи:
And the Lord said to Moses,
καὶ ἐλάλησεν κύριος πρὸς μουσῆν λέγων
- 53 Для цих буде поділений Край у спадок за числом імен.
Let there be a division of the land among these, for their heritage, in relation to the number of names.
τούτοις μερισθήσεται ἡ γῆ κληρονομεῖν ἐξ ἀριθμοῦ ὀνομάτων
- 54 Численному примножиш спадщину його, а малому зменшиш спадок його, кожному за переліченням його буде дана спадщина його.
To those families who are more in number, give a greater heritage; to those who are less in number, a smaller part: to every one let the heritage be given in relation to the number in his family.
τοῖς πλείοσιν πλεονάσεις τὴν κληρονομίαν καὶ τοῖς ἐλάττωσιν ἐλαττώσεις τὴν κληρονομίαν αὐτῶν ἐκάστος καθὼς ἐπεσκέπησαν δοθήσεται ἡ κληρονομία αὐτῶν
- 55 Тільки жеребком поділитися землю, вони будуть володіти за іменами племен їхніх батьків.
But let the distribution of the land be made by the decision of the Lord: by the names of the tribes of their fathers let their heritage be given them.
διὰ κλήρων μερισθήσεται ἡ γῆ τοῖς ὀνόμασιν κατὰ φυλὰς πατριῶν αὐτῶν κληρονομήσουσιν
- 56 За жеребком буде поділена спадщина його поміж численним та малим.
As it is ordered by the decision of the Lord, let distribution be made between those who are more in number and those who are less.
ἐκ τοῦ κλήρου μεριεῖς τὴν κληρονομίαν αὐτῶν ἀνὰ μέσον πολλῶν καὶ ὀλίγων
- 57 ¶ А оце перелічені Левити за їхніми родами: від Герсона рід Гершонів, від Кегата рід Кегатів, від Мерарі рід Мераріїв.
These were those of the Levites who were numbered by their families: of Gershon, the family of the Gershonites: of Kohath, the family of the Kohathites: of Merari, the family of the Merarites.
καὶ υἱοὶ λευι κατὰ δῆμους αὐτῶν τῷ γεδсон δῆμος ὁ γεδсωνι τῷ каαθ δῆμος ὁ кааθι τῷ мерари δῆμος ὁ мерари
- 58 Оце роди Левієві: рід Левіїв, рід Хевроніїв, рід Махліїв, рід Мушіїв, рід Корейв, а Кегат породив Амрама.
These are the families of Levi: the family of the Libnites, the family of the Hebronites, the family of the Mahlites, the family of the Mushites, the family of the Korahites. And Kohath was the father of Amram.
οὗτοι δῆμοι υἱῶν λευι δῆμος ὁ λοβени δῆμος ὁ χεβρωνи δῆμος ὁ коре καὶ δῆμος ὁ μουσι καὶ кааθ ἐγέννησεν τὸν амрам
- 59 А ймення Амрамової жінки Йохевед, дочка Левієва, що вродила її Левієві жінка його в Єгипті, а вона вродила Амрамові Аарона, і Мойсея, і сестру їх Маріям.
Amram's wife was Jochebed, the daughter of Levi, whom he had in Egypt: by Amram she had Moses and Aaron and their sister Miriam.
καὶ τὸ ὄνομα τῆς γυναικὸς αὐτοῦ ἰωχαβεδ θυγάτηρ λευι ἡ ἔτεκεν τούτους τῷ λευι ἐν αἰγύπτῳ καὶ ἔτεκεν τῷ амрам τὸν аарων καὶ μουсῆν καὶ μαριαμ τὴν ἀδελφὴν αὐτῶν
- 60 І вродилися Ааронові Надав, й Авігу, й Елеазар, й Итамар.
Aaron's sons were Nadab and Abihu, Eleazar and Ithamar.
καὶ ἐγεννήθησαν τῷ аарων ὁ τε ναδαβ καὶ абиуδ καὶ елаεζар καὶ итамар
- 61 А Надав та Авігу померли, коли вони приносили чужий огонь перед Господнє лице.
Death overtook Nadab and Abihu when they made an offering of strange fire before the Lord.
καὶ ἀπέθανεν ναδαβ καὶ абиуδ ἐν τῷ προσφέρειν αὐτοὺς πῦρ ἀλλότριον ἔναντι κυρίου ἐν τῇ ἐρήμῳ σина

- 62 I були їхні перелічені двадцять і три тисячі, кожен чоловічої статі від місячного віку й вище; бо вони не були перелічені серед Ізраїлевих синів, не дана бо їм спадщина серед Ізраїлеви х синів.
Of these, twenty-three thousand males, from one month old and over, were numbered: they were not numbered with the rest of the children of Israel, for they had no heritage among the children of Israel.
καὶ ἐγεγνήθησαν ἐξ ἐπισκέψεως αὐτῶν τρεῖς καὶ εἴκοσι χιλιάδες πᾶν ἄρσενικὸν ἀπὸ μηνιαίου καὶ ἐπάνω οὐ γὰρ συνεπεσκέπησαν ἐν μέσῳ υἱῶν Ἰσραὴλ ὅτι οὐ δίδοται αὐτοῖς κληρὸς ἐν μέσῳ υἱῶν Ἰσραὴλ
- 63 ¶ Оце перелічені Мойсея та священника Елеазара, що перелічували Ізраїлевих синів у моавських степах над приєрихонським Йорданом.
All these were numbered by Moses and Eleazar the priest when the children of Israel were numbered in the lowlands of Moab by the Jordan at Jericho.
καὶ αὕτη ἡ ἐπίσκεψις μουσῆ καὶ ελεάζαρ τοῦ ἱερέως οἱ ἐπεσκέψαντο τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐν ἀραβοῦθ μοαβ ἐπὶ τοῦ ἰορδάνου κατὰ ἱεριχώ
- 64 А серед тих не було вже нікого з перелічених Мойсея та священника Аарона, що перелічували Ізраїлевих синів на Синайській пустині,
But among all these was not one of those numbered by Moses and Aaron the priest when the children of Israel were numbered in the waste land of Sinai.
καὶ ἐν τοῦτοις οὐκ ἦν ἄνθρωπος τῶν ἐπεσκεμμένων ὑπὸ μουσῆ καὶ ααρων οὗς ἐπεσκέψαντο τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἐρήμῳ σινα
- 65 бо Господь був сказав їм: Конче повмирате ви на пустині. I не позостався з них ніхто, крім Калева, сина Єфуннесового, та Ісуса, сина Навинового.
For the Lord had said of them, Death will certainly overtake them in the waste land. And of them all, only Caleb, the son of Jephunneh, and Joshua, the son of Nun, were still living.
ὅτι εἶπεν κύριος αὐτοῖς θανάτῳ ἀποθανοῦνται ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ οὐ κατελείφθη ἐξ αὐτῶν οὐδὲ εἷς πλὴν χαλεβ υἱὸς ἰεφοννη καὶ ἰησοῦς ὁ τοῦ ναυη
- 1 ¶ I прийшли дочки Целофхада, сина Хеферового, сина Гілеадового, сина Махірового, сина Манасїного, з родів Манасїї, сина Йосипового, а оце ймення дочок його: Махла, Ноа, і Хогла, і Мілка, і Тірца.
Then the daughters of Zelophehad, the son of Hopher, the son of Gilead, the son of Machir, the son of Manasseh, of the families of Manasseh, the son of Joseph, came forward: their names are Mahlah, Noah, and Hoglah, and Milcah, and Tirzah.
καὶ προσελθοῦσαι αἱ θυγατέρες σαλπααδ υἱοῦ οφερ υἱοῦ γαλααδ υἱοῦ μαχίρ τοῦ δήμου μανασση τῶν υἱῶν ἰωσηφ καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα αὐτῶν μαλα καὶ νοα καὶ εγλα καὶ μελχα καὶ θερσα
- 2 I стали вони перед Мойсесем і перед священником Елеазаром та перед начальниками, і всією громадою при вході скинії заповіту, говорячи:
They came before Moses and Eleazar the priest and the chiefs and all the people at the door of the Tent of meeting, and said,
καὶ στᾶσαι ἔναντι μουσῆ καὶ ἔναντι ελεάζαρ τοῦ ἱερέως καὶ ἔναντι τῶν ἀρχόντων καὶ ἔναντι πάσης συναγωγῆς ἐπὶ τῆς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου λέγουσιν
- 3 Наш батько помер у пустині, і він не був серед громади змовників на Господа в Коресвій громаді, бо він помер за свій гріх, а синів він не мав.
Death overtook our father in the waste land; he was not among those who were banded together with Korah against the Lord; but death came to him in his sin; and he had no sons.
ὁ πατήρ ἡμῶν ἀπέθανεν ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ αὐτὸς οὐκ ἦν ἐν μέσῳ τῆς συναγωγῆς τῆς ἐπισυστάσης ἔναντι κυρίου ἐν τῇ συναγωγῇ κορε ὅτι διὰ ἁμαρτίαν αὐτοῦ ἀπέθανεν καὶ υἱοὶ οὐκ ἐγένοντο αὐτῷ
- 4 Чому ймення нашого батька буде відняте з-посеред його роду, що немає в нього сина? Дай же нам володіння серед братів нашого батька!
Why is the name of our father to be taken away from among his family, because he had no son? Give us a heritage among our father's brothers.
μὴ ἐξαλειφθῆτω τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς ἡμῶν ἐκ μέσου τοῦ δήμου αὐτοῦ ὅτι οὐκ ἔστιν αὐτῷ υἱὸς δότε ἡμῖν κατάσχεσιν ἐν μέσῳ ἀδελφῶν πατρὸς ἡμῶν
- 5 I приїс Мойсей їхню справу перед Господнє лице.
So Moses put their cause before the Lord.
καὶ προσήγαγεν μουσῆς τὴν κρίσιν αὐτῶν ἔναντι κυρίου
- 6 I сказав Господь до Мойсея, говорячи:
And the Lord said to Moses,
καὶ ἐλάλησεν κύριος πρὸς μουσῆν λέγων
- 7 Целофхадові дочки слушно говорять. Конче даси їм володіння спадкове серед братів їхнього батька, і зробиш, щоб перейшла їм спадщина їхнього батька.
What the daughters of Zelophehad say is right: certainly you are to give them a heritage among their father's brothers: and the property which would have been their father's go to them.
ὀρθῶς θυγατέρες σαλπααδ ἐλαλήκασιν δόμα δώσεις αὐταῖς κατάσχεσιν κληρονομίας ἐν μέσῳ ἀδελφῶν πατρὸς αὐτῶν καὶ περιθήσεις τὸν κληρὸν τοῦ πατρὸς αὐτῶν αὐταῖς
- 8 А до Ізраїлевих синів будеш промовляти, говорячи: Коли хто помре, а сина в нього нема, то зробіте, щоб спадок його перейшов дочці його.
And say to the children of Israel, If a man has no son at the time of his death, let his heritage go to his daughter.
καὶ τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ λαλήσεις λέγων ἄνθρωπος ἐὰν ἀποθάνῃ καὶ υἱὸς μὴ ἦ αὐτῷ περιθήσετε τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ τῇ θυγατρὶ αὐτοῦ
- 9 А якщо в нього немає дочки, то дасте спадщину його братам його.
And if he has no daughter, then give his heritage to his brothers.
ἐὰν δὲ μὴ ἦ θυγάτηρ αὐτῷ δώσετε τὴν κληρονομίαν τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ

- 10 А якщо в нього немає братів, то дасте спадок його братам батька його.
And if he has no brothers, then give his heritage to his father's brothers.
 ἐὰν δὲ μὴ ᾖσιν αὐτῷ ἀδελφοὶ δώσετε τὴν κληρονομίαν τῷ ἀδελφῷ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ
- 11 А якщо в його батька немає братів, то дасте спадщину його родичеві, близькому йому з його роду, і він посяде його. А це стане для Ізраїлевих синів на правну постанову, як Господь наказав був Мойсеєві.
And if his father has no brothers, then give it to his nearest relation in the family, as his heritage: this is to be a decision made by law for the children of Israel, as the Lord gave orders to Moses.
 ἐὰν δὲ μὴ ᾖσιν ἀδελφοὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ δώσετε τὴν κληρονομίαν τῷ οἰκείῳ τῷ ἔγγιστα αὐτοῦ ἐκ τῆς φυλῆς αὐτοῦ κληρονομήσει τὰ αὐτοῦ καὶ ἔσται τοῦτο τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ δικαίωμα κρίσεως καὶ θὰ συνέταξεν κύριος τῷ Μωϋσῆϊ
- 12 ¶ І сказав Господь до Мойсея: Вийди на цю гору Аварім, і побач той Край, що Я дав Ізраїлевим синам.
And the Lord said to Moses, Go up into this mountain of Abarim so that you may see the land which I have given to the children of Israel.
 καὶ εἶπεν κύριος πρὸς Μωϋσῆν ἀνάβηθι εἰς τὸ ὄρος τὸ ἐν τῷ πέραν τοῦτο ὄρος ναβαυ καὶ ἰδὲ τὴν γῆν χαναан ἣν ἐγὼ δίδωμι τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ ἐν κατασχέσει
- 13 І побачиш його, і будеш прилучений до своєї рідні і ти, як був прилучений твій брат Аарон,
And when you have seen it, you will be put to rest with your people, as your brother Aaron was:
 καὶ ὄψει αὐτὴν καὶ προστεθήσῃ πρὸς τὸν λαόν σου καὶ σύ καθὰ προσετέθη ααρων ὁ ἀδελφός σου ἐν ὧρ τῷ ὄρει
- 14 бо ви були неслухняні наказам Моїм у пустині Цін при сварці громади, щоб явилася святість Моя через воду на їхніх очах. Це вода Меріви Кадеської в пустині Цін.
Because in the waste land of Zin, when the people were angry, you and he went against my word and did not keep my name holy before their eyes, at the waters. (These are the waters of Meribah in Kadesh in the waste land of Zin.)
 διότι παρέβητε τὸ ῥῆμά μου ἐν τῇ ἐρήμῳ σιν ἐν τῷ ἀντιπίπτειν τὴν συναγωγὴν ἀγιάσαι με οὐχ ἡγιάσατέ με ἐπὶ τῷ ὕδατι ἐναντι αὐτῶν τοῦτό ἐστιν ὕδωρ ἀντιλογίας καθὼς ἐν τῇ ἐρήμῳ σιν
- 15 ¶ І промовив Господь до Мойсея, говорячи:
Then Moses said to the Lord,
 καὶ εἶπεν Μωϋσῆς πρὸς κύριον
- 16 Нехай призначить Господь, Бог духів і кожного тіла, чоловіка над громадою,
Let the Lord, the God of the spirits of all flesh, put a man at the head of this people,
 ἐπισκεψάσθω κύριος ὁ θεὸς τῶν πνευμάτων καὶ πάσης σαρκὸς ἀνθρώπων ἐπὶ τῆς συναγωγῆς ταύτης
- 17 що вийде перед ними, і що ввійде перед ними, і що випровадить їх, і що впровадить їх, і не буде Господня громада, як отара, що не має пастуха.
To go out and come in before them and be their guide; so that the people of the Lord may not be like sheep without a keeper.
 ὅστις ἐξελεύσεται πρὸ προσώπου αὐτῶν καὶ ὅστις εἰσελεύσεται πρὸ προσώπου αὐτῶν καὶ ὅστις ἐξάξει αὐτούς καὶ ὅστις εἰσάξει αὐτούς καὶ οὐκ ἔσται ἡ συναγωγὴ κυρίου ὡσεὶ πρόβατα οἷς οὐκ ἔστι ποιμήν
- 18 І сказав Господь до Мойсея: Візьми собі Іеуса, Навиного сина, мужа, що в ньому Дух, і покладеш свою руку на нього.
And the Lord said to Moses, Take Joshua, the son of Nun, a man in whom is the spirit, and put your hand on him;
 καὶ ἐλάλησεν κύριος πρὸς Μωϋσῆν λέγων λαβὲ πρὸς σεαυτὸν τὸν ἰησοῦν υἱὸν ναη ἀνθρώπων ὃς ἔχει πνεῦμα ἐν αὐτῷ καὶ ἐπιθήσεις τὰς χεῖράς σου ἐπ' αὐτόν
- 19 І поставиш його перед священником Елезаром та перед усією громадою, і накажеш йому на їхніх очах.
And take him before Eleazar the priest and all the meeting of the people, and give him his orders before their eyes.
 καὶ στήσεις αὐτόν ἐναντι ελεαζαρ τοῦ ἱερέως καὶ ἐντελῆ αὐτῷ ἐναντι πάσης συναγωγῆς καὶ ἐντελῆ περὶ αὐτοῦ ἐναντίον αὐτῶν
- 20 І даси на нього з влади своєї, щоб чула вся громада Ізраїлевих синів.
And put your honour on him, so that all the children of Israel may be under his authority.
 καὶ δώσεις τῆς δόξης σου ἐπ' αὐτόν ὅπως ἂν εἰσακούσωσιν αὐτοῦ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ
- 21 І стане він перед священником Елезаром, і він запитас для нього вироку уриму перед Господнім лицем. І за наказом його вийдуть, і за наказом його ввійдуть він та всі Ізраїлеві сини з ним і вся громада.
He will take his place before Eleazar the priest, so that he may get directions from the Lord for him, with the Urim: at his word they will go out, and at his word they will come in, he and all the children of Israel.
 καὶ ἐναντι ελεαζαρ τοῦ ἱερέως στήσεται καὶ ἐπερωτήσουσιν αὐτόν τὴν κρίσιν τῶν δήλων ἐναντι κυρίου ἐπὶ τῷ στόματι αὐτοῦ ἐξελεύσονται καὶ ἐπὶ τῷ στόματι αὐτοῦ εἰσελεύσονται αὐτὸς καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ὁμοθυμαδὸν καὶ πᾶσα ἡ συναγωγὴ

- 22 **I зробив Мойсей, як Господь наказав був йому. I взяв він Ісуса, і поставив його перед Елеазаром та перед усією громадою.**
So Moses did as the Lord said: he took Joshua and put him before Eleazar the priest and the meeting of the people:
καὶ ἐποίησεν μουσῆς καθὰ ἐνετείλατο αὐτῷ κύριος καὶ λαβὼν τὸν ἰησοῦν ἔστησεν αὐτὸν ἐναντίον ελεαζαρ τοῦ ἱερέως καὶ ἐναντι πάσης συναγωγῆς
- 23 **I поклав він руки свої на нього, і заповів йому, як Господь промовляв через Мойсея.**
And he put his hands on him and gave him his orders, as the Lord had said by Moses.
καὶ ἐπέθηκεν τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἐπ' αὐτὸν καὶ συνέστησεν αὐτὸν καθάπερ συνέταξεν κύριος τῷ μουσῆ
- 1 ¶ **I Господь промовляв до Мойсея, говорячи:**
And the Lord said to Moses,
καὶ ἐλάλησεν κύριος πρὸς μουσῆν λέγων
- 2 **Накажи Израїлевим синам, і скажи їм: Ви будете пильнувати жертву Мою, хліб Мій для огняних Моїх жертов, пахоші любі Мої, щоб приносити Мені означеного часу.**
Give orders to the children of Israel and say to them, Let it be your care to give me my offerings at their regular times, the food of the offerings made by fire to me for a sweet smell.
ἐντεilai τοῖς υἱοῖς ἰσραηλ καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτοὺς λέγων τὰ δῶρά μου δόματά μου καρπώματά μου εἰς ὁσμὴν εὐωδίας διατηρήσετε προσφέρειν ἐμοὶ ἐν ταῖς ἑορταῖς μου
- 3 **I скажи їм: Оце огняна жертва, що принесете Господеві: безвадні однорічні ягнята, двос на день, цілопалення завжди.**
Say to them, This is the offering made by fire which you are to give to the Lord; he-lambs of the first year without any mark, two every day as a regular burned offering.
καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτοὺς ταῦτα τὰ καρπώματα ὅσα προσάξετε κυρίῳ ἄμνοὺς ἐνιαυσίους ἀμώμους δύο τὴν ἡμέραν εἰς ὀλοκαύτωσιν ἐνδεδεχῶς
- 4 **Одне ягня принесеш уранці, а ягня друге принесеш надвечір.**
Let one be offered in the morning, and the other at evening;
τὸν ἄμνὸν τὸν ἕνα ποιήσεις τὸ πρωὶ καὶ τὸν ἄμνὸν τὸν δεῦτερον ποιήσεις τὸ πρὸς ἑσπέραν
- 5 **I десяту частину ефи пшеничної муки на хлібну жертву, мішану в товченій оливі чверть гіна.**
And the tenth part of an ephah of the best meal for a meal offering mixed with the fourth part of a hin of clear oil.
καὶ ποιήσεις τὸ δέκατον τοῦ οἴφι σεμίδαλιν εἰς θυσίαν ἀναπεποιημένην ἐν ἐλαίῳ ἐν τετάρτῳ τοῦ ἰν
- 6 **Це стале цілопалення, принесене на Сінайській горі на пахоші любі, огняна жертва для Господа.**
It is a regular burned offering, as it was ordered in Mount Sinai, for a sweet smell, an offering made by fire to the Lord.
ὀλοκαύτωμα ἐνδεδεχισμοῦ ἢ γενομένη ἐν τῷ ὄρει σινα εἰς ὁσμὴν εὐωδίας κυρίῳ
- 7 **А литя жертва його чверть гіна для одного ягняти. У святині принесеш литу жертву вина для Господа.**
And for its drink offering take the fourth part of a hin for one lamb: in the holy place let the wine be drained out for a drink offering for the Lord.
καὶ σπονδὴν αὐτοῦ τὸ τέταρτον τοῦ ἰν τῷ ἄμνῳ τῷ ἐνὶ ἐν τῷ ἁγίῳ σπείσεις σπονδὴν σικερα κυρίῳ
- 8 **А друге ягня принесеш надвечір, принесеш як хлібну жертву ранку й як жертву литу його, це огняна жертва, любі пахоші для Господа.**
Let the other lamb be offered at evening; like the meal offering of the morning and its drink offering, let it be offered as an offering made by fire for a sweet smell to the Lord.
καὶ τὸν ἄμνὸν τὸν δεῦτερον ποιήσεις τὸ πρὸς ἑσπέραν κατὰ τὴν θυσίαν αὐτοῦ καὶ κατὰ τὴν σπονδὴν αὐτοῦ ποιήσετε εἰς ὁσμὴν εὐωδίας κυρίῳ
- 9 ¶ **А суботнього дня двос однорічних безвадних ягнят, і дві десяти пшеничної муки, жертва хлібна, мішана в оливі, і жертва литя його.**
And on the Sabbath day, two he-lambs of the first year, without any mark, and two tenth parts of the best meal for a meal offering mixed with oil, and its drink offering:
καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων προσάξετε δύο ἄμνοὺς ἐνιαυσίους ἀμώμους καὶ δύο δέκατα σεμιδάλεως ἀναπεποιημένης ἐν ἐλαίῳ εἰς θυσίαν καὶ σπονδὴν
- 10 **Це суботнє цілопалення щосуботи його, окрім цілопалення сталого та його литої жертви.**
This is the burned offering for every Sabbath day, in addition to the regular burned offering, and its drink offering.
ὀλοκαύτωμα σαββάτων ἐν τοῖς σαββάτοις ἐπὶ τῆς ὀλοκαυτώσεως τῆς διὰ παντὸς καὶ τὴν σπονδὴν αὐτοῦ
- 11 **А першого дня ваших місяців принесете цілопалення для Господа: бички, молоде з великої худоби два, і одного барана, однорічні ягнята сім безвадних,**
And on the first day of every month you are to give a burned offering to the Lord; two oxen, one male sheep, and seven he-lambs of the first year, without any mark;
καὶ ἐν ταῖς νεομηνίαις προσάξετε ὀλοκαυτώματα τῷ κυρίῳ μόσχους ἐκ βοῶν δύο καὶ κριὸν ἕνα ἄμνοὺς ἐνιαυσίους ἑπτὰ ἀμώμους
- 12 **і три десяти ефи пшеничної муки, жертву хлібну, мішану в оливі, для одного бичка, і дві десяти пшеничної муки, жертву хлібну, мішану в оливі, для одного барана,**
And three tenth parts of the best meal for a meal offering mixed with oil, for every ox; and two tenth parts of the best meal for a meal offering mixed with oil, for the one sheep;
τρία δέκατα σεμιδάλεως ἀναπεποιημένης ἐν ἐλαίῳ τῷ μόσχῳ τῷ ἐνὶ καὶ δύο δέκατα σεμιδάλεως ἀναπεποιημένης ἐν ἐλαίῳ τῷ κριῷ τῷ ἐνὶ

- 13 і по десятій частині ефи пшеничної муки, жертву хлібну, мішану в оливі, для одного ягняти. Це цілопалення, пахощі любі, огняна жертва для Господа.
And a separate tenth part of the best meal mixed with oil for a meal offering for every lamb; for a burned offering of a sweet smell, an offering made by fire to the Lord.
 δέκατον σεμδάλεως ἀναπεποιημένης ἐν ἐλαίῳ τῷ ἄμνῳ τῷ ἐνὶ θυσίᾳν ὁσμὴν εὐωδίας κάρπωμα κυρίῳ
- 14 А їхні литі жертви: пів гіна вина буде для бика, а третина гіна для барана, а четвертина гіна для ягняти. Це новомісячне цілопалення кожного молодика, для всіх молодиків року.
And their drink offerings are to be half a hin of wine for an ox, and the third part of a hin for a male sheep, and the fourth part of a hin for a lamb: this is the burned offering for every month through all the months of the year.
 ἡ σπονδὴ αὐτῶν τὸ ἥμισυ τοῦ ἰν ἔσται τῷ μόσχῳ τῷ ἐνὶ καὶ τὸ τρίτον τοῦ ἰν ἔσται τῷ κριῷ τῷ ἐνὶ καὶ τὸ τέταρτον τοῦ ἰν ἔσται τῷ ἄμνῳ τῷ ἐνὶ οἴνου τοῦτο ὀλοκαύτωμα μῆνα ἐκ μηνὸς εἰς τοὺς μῆνας τοῦ ἐνιαυτοῦ
- 15 І буде принесений один козел на жертву за гріх для Господа, крім сталого цілопалення, і лита жертва його.
And one he-goat for a sin-offering to the Lord; it is to be offered in addition to the regular burned offering and its drink offering.
 καὶ χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἓνα περὶ ἁμαρτίας κυρίῳ ἐπὶ τῆς ὀλοκαυτώσεως τῆς διὰ παντὸς ποιηθήσεται καὶ ἡ σπονδὴ αὐτοῦ
- 16 ¶ А першого місяця, чотирнадцятого дня місяця Пасха для Господа.
And in the first month, on the fourteenth day of the month, is the Lord's Passover.
 καὶ ἐν τῷ μηνὶ τῷ πρώτῳ τεσσαρεσκαίδεκάτῃ ἡμέρᾳ τοῦ μηνὸς πασχα κυρίῳ
- 17 А п'ятнадцятого дня того місяця свято, сім день опрісноки їсти.
On the fifteenth day of this month there is to be a feast; for seven days let your food be unleavened cakes.
 καὶ τῇ πεντεκαίδεκάτῃ ἡμέρᾳ τοῦ μηνὸς τούτου ἑορτὴ ἐπτὰ ἡμέρας ἄζυμα ἔδεσθε
- 18 Першого дня святі збори, жодного робочого зайняття не будете робити.
On the first day there is to be a holy meeting: you may do no sort of field-work:
 καὶ ἡ ἡμέρα ἡ πρώτη ἐπίκλητος ἀγία ἔσται ὑμῖν πᾶν ἔργον λατρευτὸν οὐ ποιήσετε
- 19 І принесете огняну жертву, цілопалення для Господа: бички, молоде з великої худоби два, і одного барана, і сім однорічних ягнят, безвадні вони будуть у вас.
And you are to give an offering made by fire, a burned offering to the Lord; two oxen, one male sheep, and seven he-lambs of the first year, without any mark:
 καὶ προσάξετε ὀλοκαυτώματα καρπώματα κυρίῳ μόσχους ἐκ βοῶν δύο κριὸν ἓνα ἐπτὰ ἄμνους ἐνιαυσίους ἄμωμοι ἔσονται ὑμῖν
- 20 А їхня хлібна жертва пшенична мука, мішана в оливі, принесете три десяті ефи для бичка й дві десяті для барана.
And their meal offering, the best meal mixed with oil: let three tenth parts of an ephah be offered for an ox and two tenth parts for a male sheep;
 καὶ ἡ θυσία αὐτῶν σεμίδαλις ἀναπεποιημένη ἐν ἐλαίῳ τρία δέκατα τῷ μόσχῳ τῷ ἐνὶ καὶ δύο δέκατα τῷ κριῷ τῷ ἐνὶ
- 21 По десятій частині ефи принесеш для одного ягняти, так для семи ягнят.
And a separate tenth part for every one of the seven lambs;
 δέκατον δέκατον ποιήσεις τῷ ἄμνῳ τῷ ἐνὶ τοῖς ἐπτὰ ἄμνοῖς
- 22 І одного козла жертви за гріх на очищення вас,
And one he-goat for a sin-offering to take away your sin.
 καὶ χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἓνα περὶ ἁμαρτίας ἐξιλάσασθαι περὶ ὑμῶν
- 23 окрім цілопалення ранку, що належить до сталого цілопалення, принесете оце.
These are to be offered in addition to the morning burned offering, which is a regular burned offering at all times.
 πλὴν τῆς ὀλοκαυτώσεως τῆς διὰ παντὸς τῆς πρωινῆς ὃ ἐστὶν ὀλοκαύτωμα ἐνδελεχισμοῦ
- 24 Як оце, будете приносити щоденно сім день хліб огняної жертви, любі пахощі для Господа; окрім сталого цілопалення буде це принесене, і лита жертва його.
In this way, every day for seven days, give the food of the offering made by fire, a sweet smell to the Lord: it is to be offered in addition to the regular burned offering, and its drink offering.
 ταῦτα κατὰ ταῦτα ποιήσετε τὴν ἡμέραν εἰς τὰς ἐπτὰ ἡμέρας δῶρον κάρπωμα εἰς ὁσμὴν εὐωδίας κυρίῳ ἐπὶ τοῦ ὀλοκαυτώματος τοῦ διὰ παντὸς ποιήσεις τὴν σπονδὴν αὐτοῦ
- 25 А сьомого дня будуть для вас святі збори, жодного робочого зайняття не будете робити.
Then on the seventh day there will be a holy meeting; you may do no field-work.
 καὶ ἡ ἡμέρα ἡ ἑβδόμη κλητὴ ἀγία ἔσται ὑμῖν πᾶν ἔργον λατρευτὸν οὐ ποιήσετε ἐν αὐτῇ

- 26 А дня первоплодів, коли приносите нову хлібну жертву для Господа в ваших тижнях, будуть для вас святі збори, жодного робочого зайняття не будете робити.
And at the time of the first-fruits, when you give an offering of new meal to the Lord at your feast of weeks, there is to be a holy meeting; you may do no field-work:
 και τη ημερα των νεων οταν προσφερητε θυσιαν νεαν κυριω των εβδομαδων επικλητος αγια εσται υμιν παν εργον λατρευτων ου ποιησετε
- 27 I принесете цілопалення на любі пахощі для Господа: бички, молоде з великої худоби два, барана одного, сім ягнят однорічних.
And give a burned offering for a sweet smell to the Lord; two oxen, one male sheep, and seven he-lambs of the first year;
 και προσαξετε ολοκαυτωματα εις οσμην ευωδιας κυριω μόσχους εκ βοων δυο κριον ενα επτα αμνους ενιαυσιους αμωμους
- 28 А їхня хлібна жертва: пшенична мука, мішана в оливі, три десяті ефи для одного бичка, дві десяті для одного барана,
And their meal offering, the best meal mixed with oil, three tenth parts for an ox, two tenth parts for a male sheep,
 η θυσια αυτων σεμιδαλις αναπεποιημενη εν ελαιω τρια δεκατα τω μόσχω τω ενι και δυο δεκατα τω κριω τω ενι
- 29 по десятій частині ефи для одного ягняти, так для семи ягнят.
And a separate tenth part for every one of the seven lambs;
 δεκατον δεκατον τω αμω τω ενι τοις επτα αμνοις
- 30 Козел один, на очищення вас,
And one he-goat to take away your sin.
 και χιμαρον εξ αιγων ενα περι αμαρτιας εξιλασσαι περι υμων
- 31 окрім сталого цілопалення та хлібної його жертви це принесете, вони будуть безвадні у вас, і їхні литі жертви.
These are in addition to the regular burned offering and its meal offering; take care that they are without any mark, and let them be offered with their drink offerings.
 πλην του ολοκαυτωματος του δια παντος και την θυσιαν αυτων ποιησετε μοι αμωμοι εσονται υμιν και τας σπονδας αυτων
- 1 ¶ А сьомого місяця, першого дня місяця святі збори будуть для вас, жодного робочого зайняття не будете робити, це буде для вас день сурмлення.
In the seventh month, on the first day of the month, let there be a holy meeting; on it you may do no field-work; let the day be marked by the blowing of horns;
 και τω μηνι τω εβδωμο μι τω μηνος επικλητος αγια εσται υμιν παν εργον λατρευτων ου ποιησετε ημερα σημασιας εσται υμιν
- 2 I спорядите цілопалення на пахощі любі для Господа: бичка, молоде з великої худоби, одного, барана одного, однорічні ягнята, семеро безвадних.
And give to the Lord a burned offering for a sweet smell; one ox, one male sheep, seven he-lambs of the first year, without any mark on them:
 και ποιησετε ολοκαυτωματα εις οσμην ευωδιας κυριω μόσχον ενα εκ βοων κριον ενα αμνους ενιαυσιους επτα αμωμους
- 3 А їхня хлібна жертва: пшенична мука, мішана в оливі, три десяті ефи для бичка, дві десяті для барана,
And their meal offering, the best meal mixed with oil, three tenth parts for an ox, two tenth parts for a male sheep,
 η θυσια αυτων σεμιδαλις αναπεποιημενη εν ελαιω τρια δεκατα τω μόσχω τω ενι και δυο δεκατα τω κριω τω ενι
- 4 і одна десята для одного ягняти, так для семи ягнят,
And a separate tenth part for every one of the seven lambs;
 δεκατον δεκατον τω αμω τω ενι τοις επτα αμνοις
- 5 і один козел, жертва за гріх, на очищення вас,
And one he-goat for a sin-offering, to take away your sin:
 και χιμαρον εξ αιγων ενα περι αμαρτιας εξιλασσαι περι υμων
- 6 окрім новомісячного цілопалення й хлібної його жертви та цілопалення сталого, і хлібної його жертви та їхніх литих жертв за їхньою постановою, на любі пахощі, огняна жертва для Господа.
In addition to the burned offering of the new moon, and its meal offering, and the regular burned offering and its meal offering, and their drink offerings, as they are ordered, for a sweet smell, an offering made by fire to the Lord.
 πλην των ολοκαυτωματων της νομηνιας και αι θυσιαι αυτων και αι σπονδαι αυτων και το ολοκαυτωμα το δια παντος και αι θυσιαι αυτων και αι σπονδαι αυτων κατα την συγκρισιν αυτων εις οσμην ευωδιας κυριω
- 7 А десятого дня того сьомого місяця будуть для вас святі збори, і будете впокоряти свої душі, жодного зайняття не будете робити.
And on the tenth day of this seventh month there will be a holy meeting; keep yourselves from pleasure, and do no sort of work;
 και τη δεκατη του μηνος τουτου επικλητος αγια εσται υμιν και κακωσετε τας ψυχας υμων και παν εργον ου ποιησετε

- 8 I принесете цілопалення для Господа, любі пахощі: бичка, молоде з великої худоби, одного, барана одного, однорічних ягнят семеро, безвадні будуть у вас.
And give to the Lord a burned offering for a sweet smell; one ox, one male sheep, seven he-lambs of the first year: only those without any mark on them may be used:
 και προσοίσετε ὀλοκαυτώματα εἰς ὄσμην εὐωδίας καρπώματα κυρίῳ μόσχον ἕνα ἐκ βοῶν κριὸν ἕνα ἄμνοὺς ἑνιαυσίους ἑπτὰ ἄμωμοι ἔσονται ὑμῖν
- 9 А їхня хлібна жертва: пшенична мука, мішана в оливі, три десяті ефи для бичка, дві десяті для одного барана,
And their meal offering, the best meal mixed with oil, three tenth parts for an ox, two tenth parts for a male sheep,
 ἢ θυσία αὐτῶν σεμίδαλις ἀναπεποιημένη ἐν ἐλαίῳ τρία δέκατα τῷ μόσχῳ τῷ ἐνὶ καὶ δύο δέκατα τῷ κριῷ τῷ ἐνὶ
- 10 по десятій для одного ягняти, так для семи ягнят.
A separate tenth part for every one of the seven lambs;
 δέκατον δέκατον τῷ ἄμνῳ τῷ ἐνὶ εἰς τοὺς ἑπτὰ ἄμνοὺς
- 11 Козел один, жертва за гріх, окрім жертви за гріх очищення й сталого цілопалення, і його жертви хлібної та їхніх литих жертв.
One he-goat for a sin-offering; in addition to the offering for taking away your sin, and the regular burned offering and its meal offering, and their drink offerings.
 και χίμαρον ἕξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας ἐξιλάσασθαι περὶ ὑμῶν πλην τὸ περὶ τῆς ἁμαρτίας τῆς ἐξιλάσεως καὶ ἡ ὀλοκαυτώσις ἡ διὰ παντός ἡ θυσία αὐτῆς καὶ ἡ σπονδὴ αὐτῆς κατὰ τὴν σύγκρισιν εἰς ὄσμην εὐωδίας κάρπωμα κυρίῳ
- 12 ¶ А п'ятнадцятого дня сьомого місяця будуть для вас святі збори, жодного робочого заняття не будете робити, і будете святкувати сім день для Господа.
And on the fifteenth day of the seventh month let there be a holy meeting; do no field-work, and keep a feast to the Lord for seven days;
 και τῇ πεντεκαιδεκάτῃ ἡμέρᾳ τοῦ μηνὸς τοῦ ἑβδόμου τούτου ἐπίκλητος ἀγία ἔσται ὑμῖν πᾶν ἔργον λατρευτῶν οὐ ποιήσετε καὶ ἐορτάσετε αὐτὴν ἐορτὴν κυρίῳ ἑπτὰ ἡμέρας
- 13 I принесете цілопалення, огняну жертву, пахощі любі для Господа: бички, молоде з великої худоби, тринадцятеро, барани два, однорічних ягнят чотирнадцятеро, безвадні будуть вони.
And give a burned offering, an offering made by fire of a sweet smell to the Lord, thirteen oxen, two male sheep, fourteen he-lambs of the first year, all without any mark on them;
 και προσάξετε ὀλοκαυτώματα καρπώματα εἰς ὄσμην εὐωδίας κυρίῳ τῇ ἡμέρᾳ τῇ πρώτῃ μόσχους ἐκ βοῶν τρεῖς καὶ δέκα κριοὺς δύο ἄμνοὺς ἑνιαυσίους δέκα τέσσαρας ἄμωμοι ἔσονται
- 14 А хлібна їхня жертва: пшенична мука, мішана в оливі, три десяті ефи для кожного з тринадцяти бичків, дві десяті для одного барана, для двох баранів,
And their meal offering, the best meal mixed with oil, three tenth parts for every one of the thirteen oxen, two tenth parts for every male sheep,
 αἱ θυσίαι αὐτῶν σεμίδαλις ἀναπεποιημένη ἐν ἐλαίῳ τρία δέκατα τῷ μόσχῳ τῷ ἐνὶ τοῖς τρισκαίδεκα μόσχους καὶ δύο δέκατα τῷ κριῷ τῷ ἐνὶ ἐπὶ τοὺς δύο κριοὺς
- 15 і по десятій для кожного з чотирнадцяти ягнят,
And a separate tenth part for every one of the fourteen lambs;
 δέκατον δέκατον τῷ ἄμνῳ τῷ ἐνὶ ἐπὶ τοὺς τέσσαρας καὶ δέκα ἄμνοὺς
- 16 і один козел, жертва за гріх, окрім сталого цілопалення, його хлібної жертви та його жертви литої.
And one he-goat for a sin-offering; in addition to the regular burned offering, and its meal offering, and its drink offering.
 και χίμαρον ἕξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας πλην τῆς ὀλοκαυτώσεως τῆς διὰ παντός αἱ θυσίαι αὐτῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν
- 17 А другого дня: бички, молоде з великої худоби, дванадцятеро, барани два, однорічні ягнята чотирнадцятеро, безвадні.
On the second day of the feast give an offering of twelve oxen, two male sheep, fourteen he-lambs of the first year, without any mark on them;
 και τῇ ἡμέρᾳ τῇ δευτέρᾳ μόσχους δώδεκα κριοὺς δύο ἄμνοὺς ἑνιαυσίους τέσσαρας καὶ δέκα ἄμωμοὺς
- 18 А хлібна їхня жертва та їхні литі жертви для бичків, для баранів і для ягнят за числом їх, за постановою.
And their meal offering and their drink offerings for the oxen and the sheep and the lambs, in relation to their number, as it is ordered:
 ἢ θυσία αὐτῶν καὶ ἡ σπονδὴ αὐτῶν τοῖς μόσχους καὶ τοῖς κριοῖς καὶ τοῖς ἄμνοῖς κατὰ ἀριθμὸν αὐτῶν κατὰ τὴν σύγκρισιν αὐτῶν
- 19 I козел один, жертва за гріх, окрім сталого цілопалення й хлібної його жертви та їхніх литих жертв.
And one he-goat for a sin-offering in addition to the regular burned offering, and its meal offering, and their drink offerings.
 και χίμαρον ἕξ αἰγῶν ἕνα περὶ ἁμαρτίας πλην τῆς ὀλοκαυτώσεως τῆς διὰ παντός αἱ θυσίαι αὐτῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν
- 20 А третього дня: бички одинадцятеро, барани два, однорічні ягнята чотирнадцятеро, безвадні.
And on the third day eleven oxen, two male sheep, fourteen he-lambs of the first year, without any mark;
 τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ μόσχους ἑνδεκα κριοὺς δύο ἄμνοὺς ἑνιαυσίους τέσσαρας καὶ δέκα ἄμωμοὺς

- 21 А хлібна їхня жертва та їхні литі жертви для бичків, для баранів і для ягнят за числом їх, за постановою.
And their meal offering and drink offerings for the oxen, for the male sheep, and for the lambs, in relation to their number, as it is ordered:
ἡ θυσία αὐτῶν καὶ ἡ σπονδὴ αὐτῶν τοῖς μόσχους καὶ τοῖς κριοῖς καὶ τοῖς ἀμνοῖς κατὰ ἀριθμὸν αὐτῶν κατὰ τὴν σύγκρισιν αὐτῶν
- 22 І козел жертви за гріх один, окрім сталого цілопалення й його хлібної жертви та його литої жертви.
And one he-goat for a sin-offering; in addition to the regular burned offering, and its meal offering, and its drink offering.
καὶ χίμαρον ἕξ αἰγῶν ἓνα περὶ ἁμαρτίας πλὴν τῆς ὀλοκαυτώσεως τῆς διὰ παντός αἱ θυσίαι αὐτῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν
- 23 А четвертого дня: бички десятеро, барани два, однорічні ягнята чотирнадцятеро, безвадні.
And on the fourth day ten oxen, two male sheep, fourteen he-lambs of the first year, without any mark:
τῇ ἡμέρᾳ τῇ τετάρτῃ μόσχους δέκα κριοὺς δύο ἀμνοὺς ἐνιαυσίους τέσσαρας καὶ δέκα ἀμώμους
- 24 Хлібна їхня жертва та їхні литі жертви для бичків, для баранів і для ягнят за числом їх, за постановою.
And their meal offering and their drink offerings for the oxen, for the male sheep, and for the lambs, in relation to their number, as it is ordered.
αἱ θυσίαι αὐτῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν τοῖς μόσχους καὶ τοῖς κριοῖς καὶ τοῖς ἀμνοῖς κατὰ ἀριθμὸν αὐτῶν κατὰ τὴν σύγκρισιν αὐτῶν
- 25 І козел один, жертва за гріх, окрім сталого цілопалення їхньої хлібної жертви та їхньої литої жертви.
And one he-goat for a sin-offering; in addition to the regular burned offering, and its meal offering, and its drink offering.
καὶ χίμαρον ἕξ αἰγῶν ἓνα περὶ ἁμαρτίας πλὴν τῆς ὀλοκαυτώσεως τῆς διὰ παντός αἱ θυσίαι αὐτῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν
- 26 А п'ятого дня: бички дев'ятеро, барани два, однорічні ягнята чотирнадцятеро, безвадні.
And on the fifth day nine oxen, two male sheep, fourteen he-lambs of the first year, without any mark:
τῇ ἡμέρᾳ τῇ πέμπτῃ μόσχους ἐννέα κριοὺς δύο ἀμνοὺς ἐνιαυσίους τέσσαρας καὶ δέκα ἀμώμους
- 27 А хлібна їхня жертва та їхні литі жертви для бичків, для баранів і для ягнят за числом їх, за постановою.
And their meal offering and their drink offerings for the oxen, for the male sheep, and for the lambs, in relation to their number, as it is ordered:
αἱ θυσίαι αὐτῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν τοῖς μόσχους καὶ τοῖς κριοῖς καὶ τοῖς ἀμνοῖς κατὰ ἀριθμὸν αὐτῶν κατὰ τὴν σύγκρισιν αὐτῶν
- 28 І козел жертви за гріх один, окрім сталого цілопалення та його хлібної жертви та його литої жертви.
And one he-goat for a sin-offering; in addition to the regular burned offering, and its meal offering, and its drink offering.
καὶ χίμαρον ἕξ αἰγῶν ἓνα περὶ ἁμαρτίας πλὴν τῆς ὀλοκαυτώσεως τῆς διὰ παντός αἱ θυσίαι αὐτῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν
- 29 А шостого дня: бички восьмеро, барани двос, однорічні ягнята чотирнадцятеро, безвадні.
And on the sixth day eight oxen, two male sheep, fourteen he-lambs of the first year, without any mark:
τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἕκτῃ μόσχους ὀκτώ κριοὺς δύο ἀμνοὺς ἐνιαυσίους δέκα τέσσαρας ἀμώμους
- 30 А хлібна їхня жертва та їхні литі жертви для бичків, для баранів і для ягнят за числом їх за постановою.
And their meal offering and their drink offerings for the oxen, for the male sheep, and for the lambs, in relation to their number, as it is ordered:
αἱ θυσίαι αὐτῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν τοῖς μόσχους καὶ τοῖς κριοῖς καὶ τοῖς ἀμνοῖς κατὰ ἀριθμὸν αὐτῶν κατὰ τὴν σύγκρισιν αὐτῶν
- 31 І козел жертви за гріх один, окрім сталого цілопалення його хлібної жертви та його литих жертв.
And one he-goat for a sin-offering; in addition to the regular burned offering, its meal offering, and its drink offerings.
καὶ χίμαρον ἕξ αἰγῶν ἓνα περὶ ἁμαρτίας πλὴν τῆς ὀλοκαυτώσεως τῆς διὰ παντός αἱ θυσίαι αὐτῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν
- 32 А сьомого дня: бички семеро, барани двос, однорічні ягнята чотирнадцятеро, безвадні.
And on the seventh day seven oxen, two male sheep, fourteen he-lambs of the first year, without any mark:
τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ μόσχους ἑπτὰ κριοὺς δύο ἀμνοὺς ἐνιαυσίους τέσσαρας καὶ δέκα ἀμώμους
- 33 А хлібна їхня жертва та їхні литі жертви для бичків, для баранів і для ягнят за числом їх, за постановою.
And their meal offering and their drink offerings for the oxen, for the male sheep, and for the lambs, in relation to their number, as it is ordered:
αἱ θυσίαι αὐτῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν τοῖς μόσχους καὶ τοῖς κριοῖς καὶ τοῖς ἀμνοῖς κατὰ ἀριθμὸν αὐτῶν κατὰ τὴν σύγκρισιν αὐτῶν
- 34 І козел жертви за гріх один, окрім сталого цілопалення його хлібної жертви та його литої жертви.
And one he-goat for a sin-offering; in addition to the regular burned offering, its meal offering, and its drink offering.
καὶ χίμαρον ἕξ αἰγῶν ἓνα περὶ ἁμαρτίας πλὴν τῆς ὀλοκαυτώσεως τῆς διὰ παντός αἱ θυσίαι αὐτῶν καὶ αἱ σπονδαὶ αὐτῶν

- 35 А восьмого дня буде для вас віддання свята, жодного робочого зайняття не будете робити.
On the eighth day let there be a holy meeting; you may do no field-work;
καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ ἐξόδιον ἔσται ὑμῖν πᾶν ἔργον λατρευτῶν οὐ ποιήσετε ἐν αὐτῇ
- 36 І принесете цілопалення, огню жертву, пахощі любі для Господа: бичка одного, барана одного, однорічних ягнят семеро, безвадні.
And give a burned offering, an offering made by fire of a sweet smell to the Lord: one ox, one male sheep, seven he-lambs of the first year, without any mark:
καὶ προσάξετε ὀλοκαυτώματα εἰς ὁσμὴν εὐωδίας καρπώματα κυρίῳ μόσχον ἓνα κριὸν ἓνα ἄμνοὺς ἐνιαυσίους ἑπτὰ ἀμόμους
- 37 Хлібна їжня жертва та їжни литі жертви для бичка, для барана й для ягнят за числом їх, за постановою.
With the meal offering and the drink offerings for the ox, the male sheep, and the lambs, in relation to their number, as it is ordered:
αἰ θυσίαι αὐτῶν καὶ αἰ σπονδαὶ αὐτῶν τῷ μόσχῳ καὶ τῷ κριῷ καὶ τοῖς ἄμνοῖς κατὰ ἀριθμὸν αὐτῶν κατὰ τὴν σύγκρισιν αὐτῶν
- 38 І козел жертви за гріх один, окрім сталого цілопалення та його хлібної жертви та його литої жертви.
And one he-goat for a sin-offering; in addition to the regular burned offering, and its meal offering, and its drink offering.
καὶ χίμαρον ἐξ αἰγῶν ἓνα περὶ ἁμαρτίας πλὴν τῆς ὀλοκαυτώσεως τῆς διὰ παντός αἰ θυσίαι αὐτῶν καὶ αἰ σπονδαὶ αὐτῶν
- 39 це принесете для Господа в ваші свята, окрім ваших обітниць та ваших дарів, для ваших цілопалень, і для ваших хлібних жертв, і для ваших литих жертв, і для ваших жертв мирних.
These are the offerings which you are to give to the Lord at your regular feasts, in addition to the offerings for an oath, and the free offerings you give, for your burned offerings and your drink offerings and your peace-offerings.
ταῦτα ποιήσετε κυρίῳ ἐν ταῖς ἑορταῖς ὑμῶν πλὴν τῶν εὐχῶν ὑμῶν καὶ τὰ ἐκούσια ὑμῶν καὶ τὰ ὀλοκαυτώματα ὑμῶν καὶ τὰς θυσίας ὑμῶν καὶ τὰς σπονδὰς ὑμῶν καὶ τὰ σωτήρια ὑμῶν
- 1 ¶ (30-2) І Промовляв Мойсей до голів племен Ізраїлевих синів, говорячи: Оце та річ, що Господь наказав:
¶29:40\So Moses gave the children of Israel all these directions as the Lord had given him orders.
καὶ ἐλάλησεν μουσῆς τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ κατὰ πάντα ὅσα ἐνετείλατο κύριος τῷ μουσῆϊ
- 2 (30-3) Коли хто складає обітницю для Господа або присягне присягу заректи зарока на душу свою, хай той не порушить свого слова, нехай зробить усе, як вийшло було з його уст.
¶30:1\And Moses said to the heads of the tribes of the children of Israel, This is the order of the Lord.
καὶ ἐλάλησεν μουσῆς πρὸς τοὺς ἄρχοντας τῶν φυλῶν ἰσραὴλ λέγων τοῦτο τὸ ῥῆμα ὃ συνέταξεν κύριος
- 3 ¶ (30-4) А жінка, коли складає обітницю для Господа, і зарече зарока в домі свого батька в своїй молодості,
¶30:2\When a man takes an oath to the Lord, or gives an undertaking having the force of an oath, let him not go back from his word, but let him do whatever he has said he will do.
ἄνθρωπος ἄνθρωπος ὃς ἂν εὐξῆται εὐχὴν κυρίῳ ἢ ὁμόση ὄρκον ἢ ὀρίσηται ὀρισμῶ περι τῆς ψυχῆς αὐτοῦ οὐ βεβηλώσει τὸ ῥῆμα αὐτοῦ πάντα ὅσα ἐν ἐξέλθῃ ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ποιήσει
- 4 (30-5) і почує її батько обітницю її та зарока, що зарекла на свою душу, та буде мовчати її батько її, то будуть важні всі обітници її, і буде важний кожен зарік її, що вона зарекла на душу свою.
¶30:3\If a woman, being young and under the authority of her father, takes an oath to the Lord or gives an undertaking;
ἐὰν δὲ γυνὴ εὐξῆται εὐχὴν κυρίῳ ἢ ὀρίσηται ὀρισμὸν ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς αὐτῆς ἐν τῇ νεότητι αὐτῆς
- 5 (30-6) А якщо батько її заборонить її того дня, коли був почув, усі обітници її та зароки її, що зарекла на свою душу, то не будуть вони важні, а Господь пробачить її, бо її батько заборонив її.
¶30:4\If her father, hearing of her oath or the undertaking she has given, says nothing to her, then all her oaths and every undertaking she has given will have force.
καὶ ἀκούση ὁ πατὴρ αὐτῆς τὰς εὐχὰς αὐτῆς καὶ τοὺς ὀρισμοὺς αὐτῆς οὓς ὤρισато κατὰ τῆς ψυχῆς αὐτῆς καὶ παρασιωπήσῃ αὐτῆς ὁ πατὴρ καὶ στήσονται πᾶσαι αἱ εὐχαὶ αὐτῆς καὶ πάντες οἱ ὀρισμοὶ οὓς ὤρισато κατὰ τῆς ψυχῆς αὐτῆς μενούσιν αὐτῇ
- 6 (30-7) А якщо буде вона заміжня, а обітници її на ній або мова уст її, що зарекла на душу свою,
¶30:5\But if her father, hearing of it, makes her take back her word, then the oaths or the undertakings she has given will have no force; and she will have forgiveness from the Lord, because her oath was broken by her father.
ἐὰν δὲ ἀνανεῶον ἀνανεῶση ὁ πατὴρ αὐτῆς ἢ ἂν ἡμέρᾳ ἀκούση πάσας τὰς εὐχὰς αὐτῆς καὶ τοὺς ὀρισμοὺς οὓς ὤρισато κατὰ τῆς ψυχῆς αὐτῆς οὐ στήσονται καὶ κύριος καθαριεῖ αὐτὴν ὅτι ἀνένευσεν ὁ πατὴρ αὐτῆς
- 7 (30-8) і почує її чоловік, і буде мовчати її того дня, коли почує, то будуть важні обітници її, і зароки її, що зарекла на свою душу, будуть важні.
¶30:6\And if she is married to a husband at the time when she is under an oath or an undertaking given without thought;
ἐὰν δὲ γενομένη γένηται ἀνδρὶ καὶ αἱ εὐχαὶ αὐτῆς ἐπ' αὐτῇ κατὰ τὴν διαστολὴν τῶν χειλέων αὐτῆς οὓς ὤρισато κατὰ τῆς ψυχῆς αὐτῆς

- 8 (30-9) А якщо того дня, коли чоловік її почув, він заборонить їй і уневажнить обітницю її, що на ній, і мову уст її, що зарекла на свою душу, то Господь пробачить їй.
 \30:7\If her husband, hearing of it, says nothing to her at the time, then the oaths she made and the undertakings she gave will have force.
 και ἀκούσῃ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς καὶ παρασιωπήσῃ αὐτῆ ἢ ἂν ἡμέρα ἀκούσῃ καὶ οὕτως στήσονται πᾶσαι αἱ εὐχαὶ αὐτῆς καὶ οἱ ὀρίσμοι αὐτῆς οὓς ὥριστο κατὰ τῆς ψυχῆς αὐτῆς στήσονται
- 9 (30-10) А обітниця вдови та розведеної, усе, що зарекла на свою душу, буде важне на ній.
 \30:8\But if her husband, hearing of it, makes her take it back, then the oath she made and the undertaking she gave without thought will have no force or effect, and she will have the Lord's forgiveness.
 ἐὰν δὲ ἀνανεύσῃ ἀνανεύσῃ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς ἢ ἂν ἡμέρα ἀκούσῃ πᾶσαι αἱ εὐχαὶ αὐτῆς καὶ οἱ ὀρίσμοι αὐτῆς οὓς ὥριστο κατὰ τῆς ψυχῆς αὐτῆς οὐ μενοῦσιν ὅτι ὁ ἀνὴρ ἀνένευσεν ἀπ' αὐτῆς καὶ κύριος κ ἀθαριεῖ αὐτήν
- 10 (30-11) А якщо вона обітнувала в домі свого чоловіка, або зарекла зарок на свою душу присягою,
 \30:9\But an oath made by a widow or one who is no longer married to her husband, and every undertaking she has given, will have force.
 και εὐχὴ χήρας καὶ ἐκβεβλημένης ὅσα ἂν εὐξῆται κατὰ τῆς ψυχῆς αὐτῆς μενοῦσιν αὐτῆ
- 11 (30-12) а чоловік її чув та змовчав їй, не заборонив їй, то будуть важні всі обітницю її, і кожен зарік, що зарекла на свою душу, буде важний.
 \30:10\If she made an oath while she was under the authority of her husband,
 ἐὰν δὲ ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς ἢ εὐχὴ αὐτῆς ἢ ὁ ὀρισμὸς κατὰ τῆς ψυχῆς αὐτῆς μεθ' ὄρκου
- 12 (30-13) А якщо справді уневажнить їх чоловік її того дня, коли він почує, то все, що вийшло з її уст для її обітниць та для зароків душі її, не буде важне, її чоловік уневажнив їх, і Господь простить їй.
 \30:11\And her husband, hearing of it, said nothing to her and did not put a stop to it, then all her oaths and every undertaking she gave will have force.
 και ἀκούσῃ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς καὶ παρασιωπήσῃ αὐτῆ καὶ μὴ ἀνανεύσῃ αὐτῆ καὶ στήσονται πᾶσαι αἱ εὐχαὶ αὐτῆς καὶ πάντες οἱ ὀρίσμοι αὐτῆς οὓς ὥριστο κατὰ τῆς ψυχῆς αὐτῆς στήσονται κατ' αὐτῆς
- 13 (30-14) Кожна обітниця й кожна присяга зароку впокоряти свою душу, чоловік її зробить важною, або чоловік її уневажнить її.
 \30:12\But if her husband, on hearing of it, made them without force or effect, then whatever she has said about her oaths or her undertaking has no force: her husband has made them without effect, and she will have the Lord's forgiveness.
 ἐὰν δὲ περιελὼν περιέλῃ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς ἢ ἂν ἡμέρα ἀκούσῃ πάντα ὅσα ἐὰν ἐξέλθῃ ἐκ τῶν χειλέων αὐτῆς κατὰ τὰς εὐχὰς αὐτῆς καὶ κατὰ τοὺς ὀρισμοὺς τοὺς κατὰ τῆς ψυχῆς αὐτῆς οὐ μενεῖ αὐτῆ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς περιέλεν καὶ κύριος καθαρίσει αὐτήν
- 14 (30-15) А якщо чоловік її, замовчуючи, буде мовчати їй з дня на день, то зробить важними всі її обітницю, або всі її зарок, що на ній; зробив їх важними, бо він мовчав їй того дня, коли був почув.
 \30:13\Every oath, and every undertaking which she gives, to keep herself from pleasure, may be supported or broken by her husband.
 πᾶσα εὐχὴ καὶ πᾶς ὄρκος δεσμοῦ κακῶσαι ψυχὴν ὁ ἀνὴρ αὐτῆς στήσει αὐτῆ καὶ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς περιελεῖ
- 15 (30-16) А якщо справді уневажнить він їх по тому, як був почув, то понесе він гріх її.
 \30:14\But if the days go on, and her husband says nothing whatever to her, then he is giving the support of his authority to her oaths and undertakings, because at the time of hearing them he said nothing to her.
 ἐὰν δὲ σιωπῶν παρασιωπήσῃ αὐτῆ ἡμέραν ἐξ ἡμέρας καὶ στήσει αὐτῆ πάσας τὰς εὐχὰς αὐτῆς καὶ τοὺς ὀρισμοὺς τοὺς ἐπ' αὐτῆς στήσει αὐτῆ ὅτι ἐσιώπησεν αὐτῆ τῇ ἡμέρᾳ ἢ ἤκουσεν
- 16 (30-17) Оце постанови, що Господь наказав був Мойсеєві, у цій справі між чоловіком та його жінкою, між батьком та його дочкою в її молодості в домі батька свого.
 \30:15\But if at some time after hearing of them, he makes them without force, then he is responsible for her wrongdoing.
 ἐὰν δὲ περιελὼν περιέλῃ αὐτῆς μετὰ τὴν ἡμέραν ἣν ἤκουσεν καὶ λήμψεται τὴν ἁμαρτίαν αὐτοῦ
- 1 ¶ I Господь промовляв до Мойсея, говорячи:
 Then the Lord said to Moses,
 και ἐλάλησεν κύριος πρὸς μουσῆν λέγων
- 2 Пімсти мідіянітам за кривду Ізраїлевих синів, потім будеш прилучений до своєї рідні.
 Give the Midianites punishment for the wrong they did to the children of Israel: and after that you will go to rest with your people.
 ἐκδίκει τὴν ἐκδίκησιν οὐδὲν ἰσραηλ ἐκ τῶν μαδιανιτῶν καὶ ἔσχατον προστεθήσῃ πρὸς τὸν λαὸν σου
- 3 I промовив Мойсей до народу, говорячи: Озбройте з-поміж себе людей для війська, і будуть вони на мідіян, щоб дати Господню пімсту на мідіян.
 So Moses said to the people, Let men from among you be armed for war to put into effect against Midian the Lord's punishment on them.
 και ἐλάλησεν μουσῆς πρὸς τὸν λαὸν λέγων ἐξοπλίσατε ἐξ ὑμῶν ἄνδρας παρατάσασθαι ἔναντι κυρίου ἐπὶ μαδιαν ἀποδοῦναι ἐκδίκησιν παρὰ τοῦ κυρίου τῇ μαδιαν

- 4 По тисячі з племені зо всіх Ізраїлевих племен пошлете до війська.
From every tribe of Israel send a thousand to the war.
χιλίους ἐκ φυλῆς χιλίους ἐκ φυλῆς ἐκ πασῶν φυλῶν ἰσραηλ ἀποστείλατε παρατάξασθαι
- 5 І були призначені з Ізраїлевих тисяч тисяча з племені дванадцять тисяч узброєних для війська.
So from the thousands of Israel a thousand were taken from every tribe, twelve thousand men armed for war.
καὶ ἐξηρίθμησαν ἐκ τῶν χιλιάδων ἰσραηλ χιλίους ἐκ φυλῆς δώδεκα χιλιάδες ἐνοπλισμένοι εἰς παράταξιν
- 6 І послав їх Мойсей тисячу з кожного племені до їх війська, і Пінхаса, сина священника Елеазара, на війну, і святий посуд, і сурми для сурмлення в його руці.
And Moses sent them out to war, a thousand from every tribe, and with them Phinehas, the son of Eleazar the priest, taking in his hands the vessels of the holy place and the horns for sounding the note of war.
καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς μουσῆς χιλίους ἐκ φυλῆς χιλίους ἐκ φυλῆς σὺν δυνάμει αὐτῶν καὶ φινεεζ υἱὸν ελεαζαρ υἱοῦ ααρων τοῦ ἱερέως καὶ τὰ σκευὴ τὰ ἅγια καὶ αἱ σάλπιγγες τῶν σημασιῶν ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν
- 7 ¶ І рушили війною на Мідіяна, як наказав був Господь Мойсесві, і позабивали кожного чоловічої статі.
And they made war on Midian, as the Lord gave orders to Moses; and they put to death every male.
καὶ παρετάξαντο ἐπὶ μαδιαν καθὰ ἐνετείλατο κύριος τῷ μουσῆ καὶ ἀπέκτειναν πᾶν ἀρσενικόν
- 8 І крім тих забитих, позабивали мідянських царів: Евія, і Рекема, і Цура, і Хура, і Реву, п'ять мідянських царів, і Валаама, Беорового сина, забили мечем.
They put the kings of Midian to death with the rest, Evi and Reken and Zur and Hur and Reba, the five kings of Midian: and Balaam, the son of Beor, they put to death with the sword.
καὶ τοὺς βασιλεῖς μαδιαν ἀπέκτειναν ἅμα τοῖς τραυματίαις αὐτῶν καὶ τὸν εἰν καὶ τὸν σουρ καὶ τὸν роком καὶ τὸν оур καὶ τὸν робок пέντε βασιλεῖς μαδιαν καὶ τὸν βαλαам υἱὸν βεор ἀπέκτειναν ἐν ῥομφαίᾳ σὺν τοῖς τραυματίαις αὐτῶν
- 9 І полонили Ізраїлеві сини мідянських жінок і їхніх дітей, і всю їхню худобу, і всі їхні стада та ввесь їх масток пограбували.
The women of Midian with their little ones the children of Israel took prisoner; and all their cattle and flocks and all their goods they took for themselves;
καὶ ἐπρονόμεισαν τὰς γυναῖκας μαδιαν καὶ τὴν ἀποσκευὴν αὐτῶν καὶ τὰ κτήνη αὐτῶν καὶ πάντα τὰ ἔγκτητα αὐτῶν καὶ τὴν δύναμιν αὐτῶν ἐπρονόμεισαν
- 10 А всі їхні міста по їхніх осадах та всі їхні оселі попалили огнем.
And after burning all their towns and all their tent-circles,
καὶ πάσας τὰς πόλεις αὐτῶν τὰς ἐν ταῖς οἰκίαις αὐτῶν καὶ τὰς ἐπαύλεις αὐτῶν ἐνέπρησαν ἐν πυρὶ
- 11 І позабирали вони все захоплене й усю здобич, людей та худобу.
They went away with the goods they had taken, man and beast.
καὶ ἔλαβον πᾶσαν τὴν προνομήν καὶ πάντα τὰ σκῦλα αὐτῶν ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτήνους
- 12 І вони привели до Мойсея й до священника Елеазара та до громади Ізраїлевих синів полонених і здобич, і захоплене до табору, до моавських степів, що над присрихонським Йорданом.
And the prisoners and the goods and everything they had taken, they took to Moses and Eleazar the priest and the people of Israel, to the tent-circle in the lowlands of Moab by the Jordan at Jericho.
καὶ ἦγαγον πρὸς μουσῆν καὶ πρὸς ελεαζαρ τὸν ἱερέα καὶ πρὸς πάντας υἱοὺς ἰσραηλ τὴν αἰχμαλωσίαν καὶ τὰ σκῦλα καὶ τὴν προνομήν εἰς τὴν παρεμβολὴν εἰς араβωθ μοαβ ἣ ἐστὶν ἐπὶ τοῦ ἰορδάνου κατὰ ἱεριχω
- 13 ¶ І вийшли Мойсей і священник Елеазар та всі начальники громади назустріч їм поза табір.
Then Moses and Eleazar the priest and the chiefs of the people went out to them before they had come into the tent-circle.
καὶ ἐξῆλθεν μουσῆς καὶ ελεαζαρ ὁ ἱερεὺς καὶ πάντες οἱ ἄρχοντες τῆς συναγωγῆς εἰς συνάντησιν αὐτοῖς ἔξω τῆς παρεμβολῆς
- 14 І розгнівався Мойсей на військових провідників, тисячників та сотників, що верталися з війська тієї війни.
And Moses was angry with the chiefs of the army, the captains of thousands and the captains of hundreds who had come back from the war.
καὶ ὀργίσθη μουσῆς ἐπὶ τοῖς ἐπισκόποις τῆς δυνάμεως χιλιάρχους καὶ ἑκατοντάρχους τοῖς ἐρχομένοις ἐκ τῆς παρατάξεως τοῦ πολέμου
- 15 І сказав до них Мойсей: Чи ви позоставили живими всіх жінок?
And Moses said to them, Why have you kept all the women safe?
καὶ εἶπεν αὐτοῖς μουσῆς ἵνα τί ἐζωγήσατε πᾶν θῆλυ
- 16 Тож вони були для Ізраїлевих синів за радою Валаама причиною на відступлення від Господа через Пеора! І була поразка в Господній громаді.
It was these who, moved by Balaam, were the cause of Israel's sin against the Lord in the question of Peor, because of which disease came on the people of the Lord.
αὗται γὰρ ἦσαν τοῖς υἱοῖς ἰσραηλ κατὰ τὸ ῥῆμα βαλαам τοῦ ἀποστήσαι καὶ ὑπεριδεῖν τὸ ῥῆμα κυρίου ἕνεκεν φογωρ καὶ ἐγένετο ἡ πληγὴ ἐν τῇ συναγωγῇ κυρίου

- 17 A тепер позабивайте кожного хлопця між дітьми, і кожну жінку, що познала чоловіка на мужеськім ложі, повбивайте.
So now put every male child to death, and every woman who has had sex relations with a man.
καὶ νῦν ἀποκτείνετε πᾶν ἄρσενικὸν ἐν πάσῃ τῇ ἀπαρτίᾳ καὶ πᾶσαν γυναῖκα ἣτις ἐγνωκεν κοίτην ἄρσενος ἀποκτείνετε
- 18 A всіх молодих жінок, що не познали мужеського ложа, зоставте живими для себе.
But all the female children who have had no sex relations with men, you may keep for yourselves.
πᾶσαν τὴν ἀπαρτίαν τῶν γυναικῶν ἣτις οὐκ οἶδεν κοίτην ἄρσενος ζωγρήσατε αὐτάς
- 19 A ви пробудьте поза табором сім день. Кожен, хто забив кого, і кожен, хто доторкався трупа, очистьтєся дня третього й дня сьомого ви та ваші бранці.
You yourselves will have to keep outside the tent-circle for seven days, anyone of you who has put any person to death or come near a dead body; and on the third day and on the seventh day make yourselves and your prisoners clean.
καὶ ὑμεῖς παρεμβάλετε ἕξω τῆς παρεμβολῆς ἑπτὰ ἡμέρας πᾶς ὁ ἀνελὼν καὶ ὁ ἀπτόμενος τοῦ τετραμένου ἀγνισθήσεται τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ὑμεῖς καὶ ἡ αἰχμαλωσία ὑμῶν
- 20 I ви очистите кожну одежу, і кожну шкуру яну річ, і все зроблене з козиної вовни, і кожну дерев'яну річ.
And every bit of clothing, and anything made of leather or goats' hair or wood, you are to make clean.
καὶ πᾶν περίβλημα καὶ πᾶν σκεῦος δερμάτινον καὶ πᾶσαν ἐργασίαν ἐξ αἰγείας καὶ πᾶν σκεῦος ξύλινον ἀφαγνιεῖτε
- 21 I сказав священник Елеазар воїнам, що ходили на війну: Оце постанова закону, що Господь наказав був Мойсєєві:
Then Eleazar the priest said to the men of war who had been to the fight, This is the rule of the law which the Lord has given to Moses:
καὶ εἶπεν ελεαζαρ ὁ ἱερεὺς πρὸς τοὺς ἄνδρας τῆς δυνάμεως τοὺς ἐρχομένους ἐκ τῆς παρατάξεως τοῦ πολέμου τοῦτο τὸ δικαίωμα τοῦ νόμου ὃ συνέταξεν κύριος τῷ μουσῇ
- 22 Тільки золото й срібло, мідь, залізо, цину та олово,
But gold and silver and brass and iron and tin and lead,
πλὴν τοῦ χρυσοῦ καὶ τοῦ ἀργυρίου καὶ χαλκοῦ καὶ σιδήρου καὶ μόλιβου καὶ κασσιτέρου
- 23 кожну річ, що видержить в огні, перепровадите через огонь, і стане чиста, тільки перше очищальною водою очиститься; а все, що не видержує огню, перепровадите через воду.
And anything which may be heated, is to go through the fire and be made clean; but in addition it is to be put in the water of cleaning: and anything which may not go through the fire is to be put in the water.
πᾶν πρᾶγμα ὃ διελεύσεται ἐν πυρὶ καὶ καθαρισθήσεται ἀλλ' ἢ τῷ ὕδατι τοῦ ἀγνισμοῦ ἀγνισθήσεται καὶ πάντα ὅσα ἐὰν μὴ διαπορεύηται διὰ πυρός διελεύσεται δι' ὕδατος
- 24 I виперете одежу свою сьомого дня, і станете чисті, а потому ввійдете до табору.
And on the seventh day, after washing your clothing, you will be clean, and then you may come into the tent-circle.
καὶ πλυνεῖσθε τὰ ἱμάτια τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ καὶ καθαρισθήσεσθε καὶ μετὰ ταῦτα εἰσελεύσεσθε εἰς τὴν παρεμβολήν
- 25 ¶ I Господь промовляв до Мойсея, говорячи:
And the Lord said to Moses,
καὶ ἐλάλησεν κύριος πρὸς μουσῆν λέγων
- 26 Перелічи здобич бранців між людьми й між худобою ти й священник Елеазар та голови батьківських домів громади.
Get an account of everything which was taken in the war, of man and of beast, you and Eleazar the priest and the heads of families of the people:
λαβὲ τὸ κεφάλαιον τῶν σκῶλων τῆς αἰχμαλωσίας ἀπὸ ἀνθρώπου ἕως κτήνους σὺ καὶ ελεαζαρ ὁ ἱερεὺς καὶ οἱ ἄρχοντες τῶν πατριῶν τῆς συναγωγῆς
- 27 I поділиш ту здобич пополовині між учасниками війни, що входять до війська, і між усією громадою.
And let division be made of it into two parts, one for the men of war who went out to the fight, and one for all the people:
καὶ διελεῖτε τὰ σκῶλα ἀνὰ μέσον τῶν πολεμιστῶν τῶν ἐκπορευομένων εἰς τὴν παράταξιν καὶ ἀνὰ μέσον πάσης συναγωγῆς
- 28 I принесеш данину для Господа від військових, що входять до війська, одну душу від п'яти сотень від людини й від великої худоби, і від ослів, і від худоби дрібної.
And from the men of war who went out let there be offered to the Lord one out of every five hundred, from the persons, and from the oxen and asses and sheep:
καὶ ἀφελεῖτε τέλος κυρίου παρὰ τῶν ἀνθρώπων τῶν πολεμιστῶν τῶν ἐκπορευομένων εἰς τὴν παράταξιν μίαν ψυχὴν ἀπὸ πεντακοσίων ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων καὶ ἀπὸ τῶν κτηνῶν καὶ ἀπὸ τῶν βοῶν καὶ ἰ ἀπὸ τῶν προβάτων καὶ ἀπὸ τῶν αἰγῶν
- 29 З їхньої половини візьми, і даси священникові Елеазарові як Господне приношення.
Take this from their part and give it to Eleazar the priest as an offering to be lifted up to the Lord.
καὶ ἀπὸ τοῦ ἡμίσεος αὐτῶν λήμψεσθε καὶ δώσεῖς ελεαζαρ τῷ ἱερεῖ τὰς ἀπαρχὰς κυρίου

- 30 А з половини Ізраїлевих синів візьмеш одного вийнятого з п'ятидесяти з людини, з худоби великої, з ослів та з худоби дрібної, з кожної скотини, та й даси їх Левитам, що виконують с торожу Господньої скинії.
And from the part given to the children of Israel, take one out of every fifty, from the persons, and from the oxen and asses and sheep, and give it to the Levites who have the care of the House of the Lord.
 και ἀπὸ τοῦ ἡμίσεως τοῦ τῶν υἰῶν ἰσραὴλ λήμψῃ ἓνα ἀπὸ τῶν πεντήκοντα ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων καὶ ἀπὸ τῶν βοῶν καὶ ἀπὸ τῶν προβάτων καὶ ἀπὸ τῶν ὄνων καὶ ἀπὸ πάντων τῶν κτηνῶν καὶ δώσεις αὐτὰ τοῖς λευίταις τοῖς φυλάσσουσιν τὰς φυλακάς ἐν τῇ σκηνῇ κυρίου
- 31 І зробив Мойсей та священник Елеазар, як Господь наказав був Мойсесві.
So Eleazar and Moses did as the Lord had given orders to Moses.
 και ἐποίησεν μουσῆς καὶ ελεάζαρ ὁ ἱερεὺς καθὰ συνέταξεν κύριος τῷ μουσῆ
- 32 І була здобич, позостале грабунку, що захопили були військові: дрібної худоби шістсот тисяч і сімдесят тисяч і п'ять тисяч.
Now the beasts taken, in addition to what the fighting-men took for themselves, were six hundred and seventy-five thousand sheep,
 και ἐγενήθη τὸ πλεόνασμα τῆς προνομῆς ἃ ἐπρονόμεισαν οἱ ἄνδρες οἱ πολεμισταὶ ἀπὸ τῶν προβάτων ἑξακόσαι χιλιάδες καὶ ἑβδομήκοντα καὶ πέντε χιλιάδες
- 33 А худоба велика сімдесят і дві тисячі.
And seventy-two thousand oxen,
 και βόες δύο καὶ ἑβδομήκοντα χιλιάδες
- 34 І осли шістдесят і одна тисяча.
And sixty-one thousand asses;
 και ὄνοι μία καὶ ἐξήκοντα χιλιάδες
- 35 А душ людських із жінок, що не пізнали мужеського ложа, усіх душ тридцять і дві тисячі.
And thirty-two thousand persons, that is, women who had never had sex relations with a man.
 και ψυχαὶ ἀνθρώπων ἀπὸ τῶν γυναικῶν αἱ οὐκ ἐγνωσαν κοίτην ἀνδρός πάσαι ψυχαὶ δύο καὶ τριάκοντα χιλιάδες
- 36 І була половина, частка тих, що входили до війська, число худоби дрібної триста тисяч і тридцять тисяч і сім тисяч і п'ять сотень.
And the half given as their part to the men who went to the war, was three hundred and thirty-seven thousand, five hundred sheep,
 και ἐγενήθη τὸ ἡμίσευμα ἢ μερὶς τῶν ἐκπεπορευμένων εἰς τὸν πόλεμον ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν προβάτων τριακόσαι καὶ τριάκοντα χιλιάδες καὶ ἑπτακισχίλια καὶ πεντακόσσια
- 37 І була данина для Господа з худоби дрібної, шість сотень сімдесят і п'ять.
Of which the Lord's part was six hundred and seventy-five.
 και ἐγένετο τὸ τέλος κυρίῳ ἀπὸ τῶν προβάτων ἑξακόσσια ἑβδομήκοντα πέντε
- 38 А худоба велика: тридцять і шість тисяч, а їхня данина для Господа сімдесят і двос.
The number of oxen was thirty-six thousand, of which the Lord's part was seventy-two;
 και βόες ἑξ καὶ τριάκοντα χιλιάδες καὶ τὸ τέλος κυρίῳ δύο καὶ ἑβδομήκοντα
- 39 А осли: тридцять тисяч і п'ять сотень, а їхня данина для Господа шістдесят і один.
The number of asses was thirty thousand, five hundred, of which the Lord's part was sixty-one.
 και ὄνοι τριάκοντα χιλιάδες καὶ πεντακόσιοι καὶ τὸ τέλος κυρίῳ εἶς καὶ ἐξήκοντα
- 40 А душ людських: шістнадцять тисяч, а їхня данина для Господа тридцять і дві душі.
And the number of persons was sixteen thousand, of which the Lord's part was thirty-two persons.
 και ψυχαὶ ἀνθρώπων ἑκκαίδεκα χιλιάδες καὶ τὸ τέλος αὐτῶν κυρίῳ δύο καὶ τριάκοντα ψυχαὶ
- 41 І дав Мойсей данину Господнього приношення священникові Елеазарові, як Господь наказав був Мойсесві.
And Moses gave the Lord's part, lifted up as an offering, to Eleazar the priest, as the Lord had given orders to Moses.
 και ἔδωκεν μουσῆς τὸ τέλος κυρίῳ τὸ ἀφάρημα τοῦ θεοῦ ελεάζαρ τῷ ἱερεῖ καθὰ συνέταξεν κύριος τῷ μουσῆ
- 42 І з половини Ізраїлевих синів, що Мойсей відділив, від людей, що вирушали на війну,
And from the half given to the children of Israel, which Moses had kept separate from that given to the fighting-men,
 ἀπὸ τοῦ ἡμισεύματος τῶν υἰῶν ἰσραὴλ οὓς διεῖλεν μουσῆς ἀπὸ τῶν ἀνδρῶν τῶν πολεμιστῶν

- 43 і була громадська половина з дрібної худоби триста тисяч і тридцять тисяч і сім тисяч і п'ять сотень.
(Now the people's half was three hundred and thirty-seven thousand, five hundred sheep,
καὶ ἐγένετο τὸ ἡμίσευμα τὸ τῆς συναγωγῆς ἀπὸ τῶν προβάτων τριακόσια χιλιάδες καὶ τριάκοντα χιλιάδες καὶ ἑπτακισχίλια καὶ πεντακόσια
- 44 А худоба велика тридцять і шість тисяч.
And thirty-six thousand oxen,
καὶ βόες ἕξ καὶ τριάκοντα χιλιάδες
- 45 А осли тридцять тисяч і п'ять сотень.
And thirty thousand, five hundred asses,
ὄνοι τριάκοντα χιλιάδες καὶ πεντακόσιοι
- 46 А людських душ шістнадцять тисяч,
And sixteen thousand persons;) *καὶ ψυχαὶ ἀνθρώπων ἕξ καὶ δέκα χιλιάδες*
- 47 і взяв Мойсей з половини Ізраїлевих синів вийнятого одного з п'ятидесяти з людини та зо скотини, та й дав їх Левитам, що виконують сторожу Господньої скинії, як Господь наказав був Мойсєві.
Even from the children of Israel's half, Moses took one out of every fifty, men and beasts, and gave them to the Levites who had the care of the House of the Lord; as the Lord gave orders to Moses.
καὶ ἔλαβεν μουσῆς ἀπὸ τοῦ ἡμισεύματος τῶν υἱῶν ἰσραὴλ τὸ ἐν ἀπὸ τῶν πενήκοντα ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων καὶ ἀπὸ τῶν κτηνῶν καὶ ἔδωκεν αὐτὰ τοῖς λευίταις τοῖς φυλάσσουσιν τὰς φυλακὰς τῆς σκηνῆς κυρίου ὃν τρόπον συνέταξεν κύριος τῷ μουσῆϊ
- 48 ¶ I прийшли до Мойсея старшини над тисячами війська, тисячники та сотники,
Then the men in authority over the thousands of the army, the captains of thousands and captains of hundreds, came to Moses,
καὶ προσῆλθον πρὸς μουσῆϊ πάντες οἱ καθεσταμένοι εἰς τὰς χιλιαρχίας τῆς δυνάμεως χιλίαρχοι καὶ ἑκατόνταρχοι
- 49 та й сказали Мойсєві: Твої раби перелічили військових, що під нашою рукою, і нікого з нас не бракувало.
And said to him, Your servants have taken note of the number of all the fighting-men under our orders, and every one is present;
καὶ εἶπαν πρὸς μουσῆϊ οἱ παῖδές σου εἰλήφασιν τὸ κεφάλαιον τῶν ἀνδρῶν τῶν πολεμιστῶν τῶν παρ' ἡμῶν καὶ οὐ διαπεφώνηκεν ἀπ' αὐτῶν οὐδὲ εἷς
- 50 І ми принесли Господню жертву, кожен, хто знайшов що з золота, ланцюжок на ноги, і нарамник, перстень, сережки та нашійника на очищення наших душ перед Господнім лицем.
And we have here an offering for the Lord from what every man took in the war, ornaments of gold, leg-chains and arm-rings, finger-rings, ear-rings, and neck-ornaments, to make our souls free from sin before the Lord.
καὶ προσενηγόμαμεν τὸ δῶρον κυρίῳ ἀνὴρ ὃ εἶδεν σκευὸς χρυσοῦν χλιδῶνα καὶ ψέλιον καὶ δακτύλιον καὶ περιδέξιον καὶ ἐμπλόκιον ἐξιλιάσασθαι περὶ ἡμῶν ἔναντι κυρίου
- 51 І взяв Мойсей та священик Елеазар від них те золото, кожну зроблену річ.
So Moses and Eleazar the priest took the gold from them, even all the worked ornaments.
καὶ ἔλαβεν μουσῆς καὶ ελεάζαρ ὁ ἱερεὺς τὸ χρυσίον παρ' αὐτῶν πᾶν σκευὸς εἰργασμένον
- 52 І було всього золота приношення, що принесли для Господа, шістнадцять тисяч сімсот і п'ятдесят шеклів від тисячників і від сотників.
And the gold which the captains of thousands and captains of hundreds gave, as an offering to be lifted up before the Lord, came to sixteen thousand, seven hundred and fifty shekels.
καὶ ἐγένετο πᾶν τὸ χρυσίον τὸ ἀφαίρεμα ὃ ἀφείλον κυρίῳ ἕξ καὶ δέκα χιλιάδες καὶ ἑπτακόσιοι καὶ πενήκοντα σίκλοι παρὰ τῶν χιλιάρχων καὶ παρὰ τῶν ἑκατοντάρχων
- 53 Військові грабували кожен для себе.
(For every man of the army had taken goods for himself in the war.)
καὶ οἱ ἄνδρες οἱ πολεμισταὶ ἐπρόνόμευσαν ἕκαστος ἑαυτῷ
- 54 І взяв Мойсей та священик Елеазар те золото від тисячників та сотників, і внесли його до скинії заповіді, пам'ятка для Ізраїлевих синів перед Господнім лицем.
Then Moses and Eleazar the priest took the gold given by the captains of thousands and captains of hundreds, and took it into the Tent of meeting, to be a sign in memory of the children of Israel before the Lord.
καὶ ἔλαβεν μουσῆς καὶ ελεάζαρ ὁ ἱερεὺς τὸ χρυσίον παρὰ τῶν χιλιάρχων καὶ παρὰ τῶν ἑκατοντάρχων καὶ εἰσήνεγκεν αὐτὰ εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου μνημόσυνον τῶν υἱῶν ἰσραὴλ ἔναντι κυρίου

- 1 ¶ Α в Рувимових синів та в синів Гадових були великі стада, дуже численні. І побачили вони край Язерський та край Гілеадський, а ото це місце місце добре для худоби.
Now the children of Reuben and the children of Gad had a great number of cattle: and when they saw that the land of Jazer and the land of Gilead was a good place for cattle;
καὶ κτήνη πλῆθος ἦν τοῖς υἱοῖς ρουβην καὶ τοῖς υἱοῖς γαδ πλῆθος σφόδρα καὶ εἶδον τὴν χώραν ιαζηρ καὶ τὴν χώραν γαλααδ καὶ ἦν ὁ τόπος τόπος κτήνεσιν
- 2 І прийшли Гадові сини та сини Рувимові, та й сказали до Мойсея й до священника Елеазара та до громадських начальників, говорячи:
The children of Gad and the children of Reuben came and said to Moses and to Eleazar the priest and to the chiefs of the meeting,
καὶ προσελθόντες οἱ υἱοὶ ρουβην καὶ οἱ υἱοὶ γαδ εἶπαν πρὸς μουσῆν καὶ πρὸς ελεαζαρ τὸν ἱερέα καὶ πρὸς τοὺς ἄρχοντας τῆς συναγωγῆς λέγοντες
- 3 Аторот, і Дивон, і Язер, і Німра, і Хешбон, і Ел'але і Севам, і Нево, і Беон,
Ataroth, and Dibon, and Jazer, and Nimrah, and Heshbon, and Elealeh, and Sebam, and Nebo, and Beon,
αταρωθ καὶ δαιβон καὶ ιαζηρ καὶ ναμβρα καὶ εσεβон καὶ ελεαλη καὶ σεβαма καὶ ναβон καὶ βαιон
- 4 та земля, що Господь побив був перед Ізраїлевою громадою, вона земля добра для худоби, а в твоїх рабів є худоба.
The land which the Lord gave into the hands of the children of Israel, is a land for cattle, and your servants have cattle.
τὴν γῆν ἣν παρέδωκεν κύριος ἐνώπιον τῶν υἱῶν ἰσραηλ γῆ κτηνοτρόφος ἐστὶν καὶ τοῖς παισὶν σου κτήνη ὑπάρχει
- 5 І сказали вони: Якщо ми знайшли ласку в очах твоїх, то нехай дано буде ту землю твоїм рабам на володіння. Не перепроваджуй нас через Йордан!
And they said, With your approval, let this land be given to your servants as their heritage: do not take us over Jordan.
καὶ ἔλεγον εἰ εὖρομεν χάριν ἐνώπιόν σου δοθήτω ἡ γῆ αὕτη τοῖς οἰκέταις σου ἐν κατασχεσει καὶ μὴ διαβιβάσης ἡμᾶς τὸν ἰορδάνην
- 6 І сказав Мойсей до Гадових синів та до синів Рувимових: Чи брати ваші підуть на війну, а ви будете тут сидіти?
And Moses said to the children of Gad and the children of Reuben, Are your brothers to go to the war, while you take your rest here?
καὶ εἶπεν μουσῆς τοῖς υἱοῖς γαδ καὶ τοῖς υἱοῖς ρουβην οἱ ἀδελφοὶ ὑμῶν πορεύονται εἰς πόλεμον καὶ ὑμεῖς καθήσεσθε αὐτοῦ
- 7 І для чого ви стримусте серце Ізраїлевих синів від переходу до того Краю, що дав їм Господь?
Why would you take from the children of Israel the desire to go over into the land which the Lord has given them?
καὶ ἵνα τί διαστρέφετε τὰς διανοίας τῶν υἱῶν ἰσραηλ μὴ διαβῆναι εἰς τὴν γῆν ἣν κύριος δίδωσιν αὐτοῖς
- 8 Так зробили були ваші батьки, коли я послав їх із Кадеш-Барнеа побачити той Край.
So did your fathers, when I sent them from Kadesh-barnea to see the land.
οὐχ οὕτως ἐποίησαν οἱ πατέρες ὑμῶν ὅτε ἀπέστειλα αὐτοὺς ἐκ καδης βαρνη κατανοῆσαι τὴν γῆν
- 9 І ввійшли вони в Ешкольську долину, і побачили були той Край, і стримали серце Ізраїлевих синів, щоб не входити до того Краю, що дав їм Господь.
For when they went up to the valley of Eshcol, and saw the land, they took from the children of Israel the desire to go into the land which the Lord had given them.
καὶ ἀνέβησαν φάραγγα βότρυος καὶ κατενόησαν τὴν γῆν καὶ ἀπέστησαν τὴν καρδίαν τῶν υἱῶν ἰσραηλ ὅπως μὴ εἰσέλθωσιν εἰς τὴν γῆν ἣν ἔδωκεν κύριος αὐτοῖς
- 10 І запалився Господній гнів того дня, і присягнув Він, говорячи:
And at that time the Lord was moved to wrath, and made an oath, saying,
καὶ ὀργίσθη θυμῷ κύριος ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ καὶ ὅμοσεν λέγων
- 11 Поправді кажу, не побачать ці люди, що виходять з Єгипту, від віку двадцяти літ і вище, тієї землі, що Я присягнув був Авраамові, Ісакові та Якову, бо вони не виконували наказів Моїх,
Truly, not one of the men of twenty years old and over who came out of Egypt will see the land which I gave by oath to Abraham, Isaac, and Jacob; because they have not been true to me with all their heart;
εἰ ὄψονται οἱ ἄνθρωποι οὗτοι οἱ ἀναβάντες ἐξ αἰγύπτου ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω οἱ ἐπιστάμενοι τὸ κακὸν καὶ τὸ ἀγαθὸν τὴν γῆν ἣν ὅμοσα τῷ αβρααμ καὶ ἰσαακ καὶ ἰακωβ οὐ γὰρ συνετηκολούθησαν ὅτιςω μου
- 12 окрім Калева, Сфуннесового сина, кеніззеянина, та Ісуса, сина Навиногого, бо вони виконували накази за Господом.
But only Caleb, the son of Jephunneh the Kenizzite, and Joshua, the son of Nun: because they have been true to the Lord.
πλὴν χαλεβ υἱὸς ιεφοννη ὁ διακεχωρισμένος καὶ ἰησοῦς ὁ τοῦ ναυι ὅτι συνετηκολούθησεν ὅτιςω κυρίου
- 13 І запалився був гнів Господній на Ізраїля, і Він зробив, що вони ходили по пустині сорок літ, аж поки не скінчилося все те покоління, що робило зло в Господніх очах.
Then the Lord was angry with Israel, and he made them wanderers in the waste land for forty years? till all that generation who had done evil in the eyes of the Lord was dead.
καὶ ὀργίσθη θυμῷ κύριος ἐπὶ τὸν ἰσραηλ καὶ κατερρόμβευσεν αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ τεσσαράκοντα ἔτη ἕως ἐξανηλώθη πᾶσα ἡ γενεὰ ἡ ποιοῦντες τὰ πονηρὰ ἐναντι κυρίου

- 14 А оце стали ви замість ваших батьків, як нащадки грішних людей, щоб збільшити ще палючий гнів Господній на Ізраїля.
And now you have come to take the place of your fathers, another generation of sinners, increasing the wrath of the Lord against Israel.
 ἰδοὺ ἀνέστητε ἀντὶ τῶν πατέρων ὑμῶν σύστρεμμα ἀνθρώπων ἀμαρτωλῶν προσθεῖναι ἔτι ἐπὶ τὸν θυμὸν τῆς ὀργῆς κυρίου ἐπὶ Ἰσραὴλ
- 15 Бо як ви відвернетесь від Нього, то Він ще далі триматиме його в пустині, і ви спричините згубу всьому цьому народові.
For if you are turned away from him, he will send them wandering again in the waste land; and you will be the cause of the destruction of all this people.
 ὅτι ἀποστραφήσεθε ἀπ' αὐτοῦ προσθεῖναι ἔτι καταλιπεῖν αὐτὸν ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ ἀνομήσετε εἰς ὅλην τὴν συναγωγὴν ταύτην
- 16 ¶ А вони підійшли до нього та й сказали: Ми побудуємо тут кошари для нашої худоби та міста для наших дітей,
Then they came to him, and said, We will make safe places for our cattle here, and towns for our little ones;
 καὶ προσῆλθον αὐτῷ καὶ ἔλεγον ἐπαύλεις προβάτων οἰκοδομήσωμεν ὧδε τοῖς κτήνεσιν ἡμῶν καὶ πόλεις ταῖς ἀποσκευαῖς ἡμῶν
- 17 а ми самі узброїмося, готові до бою перед Ізраїлевими синами, аж поки не введемо їх до їхнього місця. А діти наші осядуть по твердинних містах, охороняючи себе перед мешканцями цієї землі.
But we ourselves will be ready armed to go before the children of Israel till we have taken them to their place: but our little ones will be safe in the walled towns against the people of the land.
 καὶ ἡμεῖς ἐνοπλισάμενοι προφυλακῆ πρότεροι τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ ἕως ἂν ἀγάγωμεν αὐτοὺς εἰς τὸν αὐτῶν τόπον καὶ κατοικήσει ἡ ἀποσκευὴ ἡμῶν ἐν πόλεσιν τετειχισμέναις διὰ τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν
- 18 Ми не вернемося до наших домів, аж поки Ізраїлеві сини не заволодіють кожен спадком своїм.
We will not come back to our houses till every one of the children of Israel has come into his heritage.
 οὐ μὴ ἀποστραφῶμεν εἰς τὰς οἰκίας ἡμῶν ἕως ἂν καταμερισθῶσιν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἕκαστος εἰς τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ
- 19 Бо ми не будемо володіти з ними по той бік Йордану й далі, бо прийшла нам наша спадщина з цього боку Йордану на схід.
For we will not have our heritage with them on the other side of Jordan and forward; because our heritage has come to us on this side of Jordan to the east.
 καὶ οὐκέτι κληρονομήσωμεν ἐν αὐτοῖς ἀπὸ τοῦ πέραν τοῦ ἰορδάνου καὶ ἐπέκεινα ὅτι ἀπέχομεν τοὺς κλήρους ἡμῶν ἐν τῷ πέραν τοῦ ἰορδάνου ἐν ἀνατολαῖς
- 20 І сказав їм Мойсей: Якщо ви зробите цю річ, якщо ви узброїтесь на війну перед Господнім лицем,
Then Moses said to them, If you will do this, arming yourselves to go before the Lord to the war,
 καὶ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς μουσῆς ἐὰν ποιήσετε κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο ἐὰν ἐξοπλίσησθε ἔναντι κυρίου εἰς πόλεμον
- 21 і перейде кожен ваш узбросний Йордан перед Господнім лицем, аж поки Він не вижене ворогів Своїх перед Собою,
Every armed man of you going across Jordan before the Lord till he has overcome and sent in flight all who are against him,
 καὶ παρελεύσεται ὑμῶν πᾶς ὀπλίτης τὸν ἰορδάνην ἔναντι κυρίου ἕως ἂν ἐκτριβῇ ὁ ἐχθρὸς αὐτοῦ ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ
- 22 то буде здобутий той Край перед Господнім лицем, і ви потому вернетесь, і будете невинні перед Господом та перед Ізраїлем. І буде вам цей Край на володіння перед Господнім лицем.
And the land is under the rule of the Lord: then after that you may come back, having done no wrong to the Lord and to Israel; and this land will be yours for your heritage before the Lord.
 καὶ κατακυριευθῆ ἡ γῆ ἔναντι κυρίου καὶ μετὰ ταῦτα ἀποστραφήσεσθε καὶ ἔσεσθε ἀθῶοι ἔναντι κυρίου καὶ ἀπὸ Ἰσραὴλ καὶ ἔσται ἡ γῆ αὐτῆ ὑμῖν ἐν κατασχέσει ἔναντι κυρίου
- 23 А якщо не зробите так, то ви згрішили Господеві, і знайте, що ваш гріх знайде вас!
But if you do not do this, then you are sinners against the Lord; and you may be certain that your sin will have its reward.
 ἐὰν δὲ μὴ ποιήσετε οὕτως ἀμαρτήσεσθε ἔναντι κυρίου καὶ γνώσεσθε τὴν ἀμαρτίαν ὑμῶν ὅταν ὑμᾶς καταλάβῃ τὰ κακά
- 24 Побудуйте собі міста для ваших дітей, та кошари для ваших отар. А що вийшло з ваших уст, те зробіть.
So get to work building your towns for your little ones, and safe places for your sheep; and do as you have said.
 καὶ οἰκοδομήσετε ὑμῖν αὐτοῖς πόλεις τῇ ἀποσκευῇ ὑμῶν καὶ ἐπαύλεις τοῖς κτήνεσιν ὑμῶν καὶ τὸ ἐκπορευόμενον ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν ποιήσετε
- 25 І сказали Гадові сини та сини Рувимові до Мойсея, говорячи: Раби твої зроблять, як пан наш приказує.
And the children of Gad and the children of Reuben said to Moses, Your servants will do as my lord says.
 καὶ εἶπαν οἱ υἱοὶ ρουβην καὶ οἱ υἱοὶ γαδ πρὸς μουσῆν λέγοντες οἱ παῖδες σου ποιήσουσιν καθὰ ὁ κύριος ἡμῶν ἐντέλλεται
- 26 Діти наші, жінки наші, стадо наше та вся наша худоба будуть там, у гілеадських містах.
Our little ones, our wives, and our flocks, and all our cattle, will be there in the towns of Gilead;
 ἡ ἀποσκευὴ ἡμῶν καὶ αἱ γυναῖκες ἡμῶν καὶ πάντα τὰ κτήνη ἡμῶν ἔσονται ἐν ταῖς πόλεσιν γαλααδ

- 27 **A раби твої перейдуть, кожен військовий озброєний, перед Господнім лицем на війну, як пан наш наказує.**
But your servants will go over, every man armed for war, before the Lord to the fight, as my lord says.
 οἱ δὲ παῖδες σου παρελεύσονται πάντες ἐνοπλισμένοι καὶ ἐκτεταγμένοι ἔναντι κυρίου εἰς τὸν πόλεμον ὃν τρόπον ὁ κύριος λέγει
- 28 **¶ I Мойсей наказав про них священникові Елеазарові й Исусові, синові Навиновому, та головам батьківських домів племен Ізраїлевих синів.**
So Moses gave orders about them to Eleazar the priest and to Joshua, the son of Nun, and to the heads of families of the tribes of the children of Israel.
 καὶ συνέστησεν αὐτοῖς μουσῆς ελεαζαρ τὸν ἱερέα καὶ ἰησοῦν υἱὸν ναυη καὶ τοὺς ἄρχοντας πατριῶν τῶν φυλῶν ἰσραηλ
- 29 **I сказав Мойсей до них: Якщо Гадові сини та сини Рувимові перейдуть із вами Йордан, кожен озброєний на війну перед лицем Господнім, і буде здобутий Край перед вами, то дасте їм гілеадський край на володіння.**
And Moses said to them, If the children of Gad and the children of Reuben go with you over Jordan, every man armed for the fight before the Lord, and all the land is given into your hands, then let them have the land of Gilead for a heritage:
 καὶ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς μουσῆς ἐὰν διαβῶσιν ἐνοπλισμένοι οἱ υἱοὶ ρουβην καὶ οἱ υἱοὶ γαδ μεθ' ὑμῶν τὸν ἰορδάνην πᾶς ἐνοπλισμένος εἰς πόλεμον ἔναντι κυρίου καὶ κατακυριεύσητε τῆς γῆς ἀπέναντι ὑμῶν καὶ δώσῃτε αὐτοῖς τὴν γῆν γαλααδ ἐν κατασχέσει
- 30 **A якщо вони не перейдуть з вами озброєні, то отримають володіння серед вас в ханаанському Краї.**
But if they do not go over with you armed, they will have to take their heritage with you in the land of Canaan.
 ἐὰν δὲ μὴ διαβῶσιν ἐνοπλισμένοι μεθ' ὑμῶν εἰς τὸν πόλεμον ἔναντι κυρίου καὶ διαβιβάσετε τὴν ἀποσκευὴν αὐτῶν καὶ τὰς γυναῖκας αὐτῶν καὶ τὰ κτήνη αὐτῶν πρότερα ὑμῶν εἰς γῆν χанаан καὶ συγκατακληρονομηθήσονται ἐν ὑμῖν ἐν τῇ γῇ χанаан
- 31 **I відповіли Гадові сини та сини Рувимові, говорячи: Що говорив Господь до твоїх рабів, так зробимо.**
Then the children of Gad and the children of Reuben said, As the Lord has said to your servants, so will we do.
 καὶ ἀπεκρίθησαν οἱ υἱοὶ ρουβην καὶ οἱ υἱοὶ γαδ λέγοντες ὅσα ὁ κύριος λέγει τοῖς θεράπουσιν αὐτοῦ οὕτως ποιήσομεν
- 32 **Ми перейдемо озброєні перед Господнім лицем до ханаанського Краю, а з нами буде наше володіння по цей бік Йордану.**
We will go over armed before the Lord into the land of Canaan, and you will give us our heritage on this side of Jordan.
 ἡμεῖς διαβησόμεθα ἐνοπλισμένοι ἔναντι κυρίου εἰς γῆν χанаан καὶ δώσετε τὴν κατάσχεσιν ἡμῖν ἐν τῷ πέραν τοῦ ἰορδάνου
- 33 **I Мойсей дав їм, Гадовим синам і синам Рувимовим та половині племені Манасії, Йосипового сина, царство Сігона, царя аморейського, і царство Ога, царя башанського, той Край по містах його, у границях міст того Краю навколо.**
So Moses gave to them, even to the children of Gad and the children of Reuben and to the half-tribe of Manasseh, the son of Joseph, the kingdom of Sihon, king of the Amorites and Og, king of Bashan, all the land with its towns and the country round them.
 καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς μουσῆς τοῖς υἱοῖς γαδ καὶ τοῖς υἱοῖς ρουβην καὶ τῷ ἡμίσει φυλῆς μανασση υἱὸν ἰωσηφ τὴν βασιλείαν σιων βασιλέως αμορραίων καὶ τὴν βασιλείαν ογ βασιλέως τῆς βασαν τὴν γῆν καὶ τὰς πόλεις σὺν τοῖς ὄριοις αὐτῆς πόλεις τῆς γῆς κύκλω
- 34 **I збудували Гадові сини Дивон, і Атарот, і Ароер,**
And the children of Gad were the builders of Dibon and Ataroth and Aroer;
 καὶ ὠκοδόμησαν οἱ υἱοὶ γαδ τὴν δαιβων καὶ τὴν αταρωθ καὶ τὴν αροер
- 35 **і Атарот Шофан, і Язер, і Йогбегу,**
And Atroth-shophan and Jazer and Jogbehah;
 καὶ τὴν σοфар καὶ τὴν ιαζηр καὶ ὕρωσαν αὐτὰς
- 36 **і Бет-Нимру, і Бет-Гаран, твердинні міста та кошари для отари.**
And Beth-nimrah and Beth-haran: walled towns and shut-in places for sheep.
 καὶ τὴν ναμβран καὶ τὴν бαιθараn πόλεις ὄχυράς καὶ ἐπαύλεις προβάτων
- 37 **У Рувимові сини збудували: Хешбон, і Ел'але, і Кір'ятаїм,**
And the children of Reuben were the builders of Heshbon and Elealeh and Kiriathaim;
 καὶ οἱ υἱοὶ ρουβην ὠκοδόμησαν τὴν εσεβон καὶ ελεαλη καὶ карιαθαим
- 38 **і Нево, і Баал-Меон, зміненоіменні, і Сивму, і назвали йменнями міста, що вони збудували.**
And Nebo and Baal-meon, (their names being changed,) and Sibmah: and they gave other names to the towns they made.
 καὶ τὴν βεελμεон περικεκυκλωμένας καὶ τὴν себама καὶ ἐπωνόμασαν κατὰ τὰ ὀνόματα αὐτῶν τὰ ὀνόματα τῶν πόλεων ἃς ὠκοδόμησαν

- 39 **I** пішли сини Махіра, сина Манасії, до Гілеаду, та й здобули його, і позбавили спадщини амореянина, що в ньому.
And the children of Machir, the son of Manasseh, went to Gilead and took it, driving out the Amorites who were living there.
 και ἐπορεύθη υἱὸς μαχὶρ υἱοῦ μανασσῆ εἰς γαλααδ καὶ ἔλαβεν αὐτὴν καὶ ἀπόλεσεν τὸν ἀμορραῖον τὸν κατοικοῦντα ἐν αὐτῇ
- 40 **I** дав Мойсей Гілеад Махірові, синові Манасії, і той осів у ньому.
And Moses gave Gilead to Machir, the son of Manasseh; and he made it his living-place.
 και ἔδωκεν μουσῆς τὴν γαλααδ τῷ μαχὶρ υἱῷ μανασσῆ καὶ κατόκησεν ἐκεῖ
- 41 **A** Яір, син Манасіїн, пішов і здобув їхні села, та й назвав їх: Яірові села.
And Jair, the son of Manasseh, went and took the towns of Gilead, naming them Havvoth-Jair.
 και ἰαῖρ ὁ τοῦ μανασσῆ ἐπορεύθη καὶ ἔλαβεν τὰς ἐπαύλεις αὐτῶν καὶ ἐπωνόμασεν αὐτάς ἐπαύλεις ἰαῖρ
- 42 **A** Новах пішов та й здобув Кенат та залежні від нього міста, і назвав його своїм ім'ям: Новах.
And Nobah went and took Kenath and its small towns, naming it Nobah, after himself.
 και ναβαν ἐπορεύθη καὶ ἔλαβεν τὴν κανααθ καὶ τὰς κώμας αὐτῆς καὶ ἐπωνόμασεν αὐτάς ναβωθ ἐκ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ
- 1 **¶** Оце походи Ізраїлевих синів, що вийшли з єгипетського краю за своїми військовими відділами під рукою Мойсея та Аарона.
These are the journeys of the children of Israel, when they went out of the land of Egypt in their armies, under the direction of Moses and Aaron.
 και οὗτοι σταθμοὶ τῶν υἱῶν ἰσραηλ ὡς ἐξῆλθον ἐκ γῆς αἰγύπτου σὺν δυνάμει αὐτῶν ἐν χειρὶ μουσῆ καὶ ααρων
- 2 **A** Мойсей написав їхні виходи з їхніми походами за Господнім наказом, і оце їхні походи за їхніми виходами.
And the stages of their journey on their way out were put down in writing by Moses at the order of the Lord: these are the stages of their journey and the way they went.
 και ἔγραψεν μουσῆς τὰς ἀπάρσεις αὐτῶν καὶ τοὺς σταθμοὺς αὐτῶν διὰ ῥήματος κυρίου καὶ οὗτοι σταθμοὶ τῆς πορείας αὐτῶν
- 3 **I** рушили вони з Рамесесу першого місяця, п'ятнадцятого дня першого місяця, другого дня по Пасці вийшли Ізраїлеві сини сильною рукою на очах усього Єгипту.
On the fifteenth day of the first month they went out from Rameses; on the day after the Passover the children of Israel went out by the power of the Lord before the eyes of all the Egyptians,
 ἀπῆραν ἐκ ραμεσση τῷ μηνὶ τῷ πρώτῳ τῇ πεντεκαδεκάτῃ ἡμέρᾳ τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου τῇ ἐπαύριον τοῦ πασχα ἐξῆλθον οἱ υἱοὶ ἰσραηλ ἐν χειρὶ ὑψηλῇ ἐναντίον πάντων τῶν αἰγυπτίων
- 4 **A** Єгипет ховав, кого побив Господь серед них, кожного перворідного, а над їхніми богами зробив Господь суди.
While the Egyptians were placing in the earth the bodies of their sons on whom the Lord had sent destruction: and their gods had been judged by him.
 και οἱ αἰγύπτιοι ἔθαπτον ἐξ αὐτῶν τοὺς τεθνηκότας πάντας οὓς ἐπάταξεν κύριος πᾶν πρωτότοκον ἐν γῇ αἰγύπτῳ καὶ ἐν τοῖς θεοῖς αὐτῶν ἐποίησεν τὴν ἐκδίκησιν κύριος
- 5 **I** рушили Ізраїлеві сини з Рамесесу, і таборували в Суккоті.
So the children of Israel went from Rameses and put up their tents in Succoth.
 και ἀπάραντες οἱ υἱοὶ ἰσραηλ ἐκ ραμεσση παρενέβαλον εἰς σοκχωθ
- 6 **I** рушили з Суккоту й таборували в Етамі, що на краю пустині.
And they went on from Succoth and put up their tents in Etham on the edge of the waste land.
 και ἀπῆραν ἐκ σοκχωθ καὶ παρενέβαλον εἰς βουθαν ὃ ἐστὶν μέρος τι τῆς ἐρήμου
- 7 **I** рушили з Етаму, а вернулись до Пі-Хіроту, що перед Баал-Цефоном, і таборували перед Мігдолом.
And from Etham, turning back to Pi-hahiroth which is before Baal-zephon, they put up their tents before Migdol.
 και ἀπῆραν ἐκ βουθαν καὶ παρενέβαλον ἐπὶ στόμα εἰρωθ ὃ ἐστὶν ἀπέναντι βεελεσεφον καὶ παρενέβαλον ἀπέναντι μαγδώλου
- 8 **I** рушили з-перед Хіроту, і перейшли серед моря до пустині, і йшли триденною дорогою в Етамській пустині, і таборували в Марі.
And journeying on from before Hahiroth, they went through the sea into the waste land: they went three days' journey through the waste land of Etham and put up their tents in Marah.
 και ἀπῆραν ἀπέναντι εἰρωθ καὶ διέβησαν μέσον τῆς θαλάσσης εἰς τὴν ἔρημον καὶ ἐπορεύθησαν ὁδὸν τριῶν ἡμερῶν διὰ τῆς ἐρήμου αὐτοὶ καὶ παρενέβαλον ἐν πικρία
- 9 **I** рушили з Марі й увійшли до Еліму, а в Елімі дванадцять джерел води та сімдесят пальм, і таборували там.
And from Marah they went on to Elim: and in Elim there were twelve water-springs and seventy palm-trees; and they put up their tents there.
 και ἀπῆραν ἐκ πικριῶν καὶ ἦλθον εἰς αἰλμ καὶ ἐν αἰλμ δώδεκα πηγαὶ ὑδάτων καὶ ἑβδομήκοντα στελέχη φοινίκων καὶ παρενέβαλον ἐκεῖ παρὰ τὸ ὕδωρ
- 10 **I** рушили з Еліму й таборували над Червоним морем.
And they went on from Elim and put up their tents by the Red Sea.
 και ἀπῆραν ἐξ αἰλμ καὶ παρενέβαλον ἐπὶ θάλασσαν ἐρυθράν

- 11 **I** рушили з-над Червоного моря й таборували в пустині Сін.
Then from the Red Sea they went on and put up their tents in the waste land of Sin.
καὶ ἀπῆραν ἀπὸ θαλάσσης ἐρυθρᾶς καὶ παρενέβαλον εἰς τὴν ἔρημον σιν
- 12 **I** рушили з пустині Сін і таборували в Дофці.
And they went on from the waste land of Sin, and put up their tents in Dophkah.
καὶ ἀπῆραν ἐκ τῆς ἐρήμου σιν καὶ παρενέβαλον εἰς ραφακα
- 13 **I** рушили з Дофки й таборували в Алуші.
And they went on from Dophkah, and put up their tents in Alush.
καὶ ἀπῆραν ἐκ ραφακα καὶ παρενέβαλον ἐν αἰλους
- 14 **I** рушили з Алушу й таборували в Ріфідімі, і не було там води на пиття для народу.
And they went on from Alush, and put up their tents in Rephidim, where there was no drinking-water for the people.
καὶ ἀπῆραν ἐξ αἰλους καὶ παρενέβαλον ἐν ραφιδιν καὶ οὐκ ἦν ὕδωρ τῷ λαῷ πιεῖν ἐκεῖ
- 15 **I** рушили з Ріфідіму й таборували в пустині Сінай.
And they went on from Rephidim, and put up their tents in the waste land of Sinai.
καὶ ἀπῆραν ἐκ ραφιδιν καὶ παρενέβαλον ἐν τῇ ἐρήμῳ σινα
- 16 **I** рушили з пустині Сінай і таборували в Ківрот-Гаттааві.
And they went on from the waste land of Sinai and put up their tents in Kibroth-hattaavah.
καὶ ἀπῆραν ἐκ τῆς ἐρήμου σινα καὶ παρενέβαλον ἐν μνήμασιν τῆς ἐπιθυμίας
- 17 **I** рушили з Ківрот-Гаттаави й таборували в Хацероті.
And they went on from Kibroth-hattaavah, and put up their tents in Hazeroth.
καὶ ἀπῆραν ἐκ μνημάτων ἐπιθυμίας καὶ παρενέβαλον ἐν ασηρωθ
- 18 **I** рушили з Хацероту й таборували в Рітмі.
And they went on from Hazeroth, and put up their tents in Rithmah.
καὶ ἀπῆραν ἐξ ασηρωθ καὶ παρενέβαλον ἐν ραθαμα
- 19 **I** рушили з Рітми й таборували в Ріммоні Переца.
And they went on from Rithmah, and put up their tents in Rimmon-perez.
καὶ ἀπῆραν ἐκ ραθαμα καὶ παρενέβαλον ἐν ρεμμων φαρες
- 20 **I** рушили з Ріммону Переца й таборували в Лівні.
And they went on from Rimmon-perez, and put up their tents in Libnah.
καὶ ἀπῆραν ἐκ ρεμμων φαρες καὶ παρενέβαλον ἐν λεμωνα
- 21 **I** рушили з Лівни й таборували в Ріссі.
And they went on from Libnah, and put up their tents in Rissah.
καὶ ἀπῆραν ἐκ λεμωνα καὶ παρενέβαλον εἰς δεσσα
- 22 **I** рушили з Рісси й таборували в Кегелаті.
And they went on from Rissah, and put up their tents in Kehelathah.
καὶ ἀπῆραν ἐκ δεσσα καὶ παρενέβαλον εἰς μακελλαθ
- 23 **I** рушили з Кегелати й таборували на горі Шефер.
And they went on from Kehelathah, and put up their tents in Mount Shepher.
καὶ ἀπῆραν ἐκ μακελλαθ καὶ παρενέβαλον εἰς σαфар
- 24 **I** рушили з гори Шефер і таборували в Хараді.
And they went on from Mount Shepher, and put up their tents in Haradah.
καὶ ἀπῆραν ἐκ σαфар καὶ παρενέβαλον εἰς χαραδαθ

- 25 I рушили з Харади й таборували в Макгелоті.
And they went on from Haradah, and put up their tents in Makheloth.
καὶ ἀπῆραν ἐκ χαραδαθ καὶ παρενέβαλον εἰς μακηλωθ
- 26 I рушили з Макгелоту й таборували в Тахаті.
And they went on from Makheloth, and put up their tents in Tahath.
καὶ ἀπῆραν ἐκ μακηλωθ καὶ παρενέβαλον εἰς κατααθ
- 27 I рушили з Тахату й таборували в Тераху.
And they went on from Tahath, and put up their tents in Terah.
καὶ ἀπῆραν ἐκ κατααθ καὶ παρενέβαλον εἰς тараθ
- 28 I рушили з Тераху й таборували в Мітці.
And they went on from Terah, and put up their tents in Mithkah.
καὶ ἀπῆραν ἐκ тараθ καὶ παρενέβαλον εἰς ματεκκα
- 29 I рушили з Мітки й таборували в Хашмоні.
And they went on from Mithkah, and put up their tents in Hashmonah.
καὶ ἀπῆραν ἐκ ματεκκα καὶ παρενέβαλον εἰς σελμωνα
- 30 I рушили з Хашмони й таборували в Мосероті.
And they went on from Hashmonah, and put up their tents in Moseroth.
καὶ ἀπῆραν ἐκ σελμωνα καὶ παρενέβαλον εἰς μασσουρουθ
- 31 I рушили з Мосероту й таборували в Бене-Яакані.
And they went on from Moseroth, and put up their tents in Bene-jaakan.
καὶ ἀπῆραν ἐκ μασσουρουθ καὶ παρενέβαλον εἰς βαναиа
- 32 I рушили з Бене-Яакану й таборували в Хорі Гідгаду.
And they went on from Bene-jaakan, and put up their tents in Hor-haggidgad.
καὶ ἀπῆραν ἐκ βαναиа καὶ παρενέβαλον εἰς τὸ ὄρος γαδγαδ
- 33 I рушили з Хору Гідгаду й таборували в Йотваті.
And they went on from Hor-haggidgad, and put up their tents in Jotbathah.
καὶ ἀπῆραν ἐκ τοῦ ὄρους γαδγαδ καὶ παρενέβαλον εἰς ετεβαθα
- 34 I рушили з Йотвати й таборували в Авроні.
And they went on from Jotbathah, and put up their tents in Abronah.
καὶ ἀπῆραν ἐξ ετεβαθα καὶ παρενέβαλον εἰς εβρωνα
- 35 I рушили з Авроні й таборували в Еціон-Гевері.
And they went on from Abronah, and put up their tents in Ezion-geber.
καὶ ἀπῆραν ἐξ εβρωνα καὶ παρενέβαλον εἰς γεσιωνγαβερ
- 36 I рушили з Еціон-Геверу й таборували в пустині Цін, це Кадеш.
And they went on from Ezion-geber, and put up their tents in the waste land of Zin (which is Kadesh).
καὶ ἀπῆραν ἐκ γεσιωνγαβερ καὶ παρενέβαλον ἐν τῇ ἐρήμῳ син καὶ ἀπῆραν ἐκ τῆς ἐρήμου син καὶ παρενέβαλον εἰς τὴν ἐρημον φαραν αὕτη ἐστὶν каδης
- 37 I рушили з Кадешу й таборували на Гор-горі, на краю едомської землі.
And they went on from Kadesh, and put up their tents in Mount Hor, on the edge of the land of Edom.
καὶ ἀπῆραν ἐκ каδης καὶ παρενέβαλον εἰς ωр τὸ ὄρος πλησίον γῆς εδομ
- 38 I зійшов священник Аарон на Гор-гору з Господнього наказу, та й помер там сорокового року виходу Ізраїлевих синів з єгипетського краю, п'ятого місяця, першого дня місяця.
And Aaron the priest went up into the mountain at the order of the Lord, and came to his death there, in the fortieth year after the children of Israel had come out of the land of Egypt, in the fifth month, on the first day of the month.
καὶ ἀνέβη ααρων ὁ ἱερεὺς διὰ προστάγματος κυρίου καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ ἐν τῷ τεσσαρακοστῷ ἔτει τῆς ἐξόδου τῶν υἱῶν Ἰσραηλ ἐκ γῆς αἰγύπτου τῷ μηνὶ τῷ πέμπτῳ μὲν τοῦ μηνός

- 39 А Аарон був віку ста й двадцяти й трьох літ, коли помер він на Гор-гори.
Aaron was a hundred and twenty-three years old at the time of his death in Mount Hor.
 καὶ ααρων ἦν τριῶν καὶ εἴκοσι καὶ ἑκατὸν ἐτῶν ὅτε ἀπέθνησκεν ἐν ὄρει ὄρει
- 40 І почув ханаанейнин, цар Араду, а він сидів на півдні в Краї ханаанським, що йдуть Ізраїлеві сини.
And news of the coming of the children of Israel came to the king of Arad, the Canaanite, who was living in the South in the land of Canaan.
 καὶ ἀκούσας ὁ χαναανὶς βασιλεὺς αραδ καὶ οὗτος κατόκει ἐν γῆ χανααν ὅτε εἰσπορεύοντο οἱ υἱοὶ ἰσραηλ
- 41 І рушили від Гор-гори й таборували в Цалмоні.
And from Mount Hor they went on, and put up their tents in Zalmonah.
 καὶ ἀπῆραν ἐξ ὄρει τοῦ ὄρους καὶ παρενέβαλον εἰς σελμῶνα
- 42 І рушили з Цалмони й таборували в Пуноні.
And they went on from Zalmonah, and put up their tents in Punon.
 καὶ ἀπῆραν ἐκ σελμῶνα καὶ παρενέβαλον εἰς φινῶ
- 43 І рушили з Пунону й таборували в Овоті.
And they went on from Punon, and put up their tents in Oboth.
 καὶ ἀπῆραν ἐκ φινῶ καὶ παρενέβαλον εἰς ὠβῶθ
- 44 І рушили з Овогу й таборували в Йіс-Гааварімі, на моавській границі.
And they went on from Oboth, and put up their tents in Iye-abarim at the edge of Moab.
 καὶ ἀπῆραν ἐξ ὠβῶθ καὶ παρενέβαλον ἐν γαὶ ἐν τῷ πέραν ἐπὶ τῶν ὀρίων μοαβ
- 45 І рушили з Йііму й таборували в Дівоні Гаду.
And they went on from Iyim, and put up their tents in Dibon-gad.
 καὶ ἀπῆραν ἐκ γαὶ καὶ παρενέβαλον εἰς δαιβῶν γαδ
- 46 І рушили з Дівону Гаду й таборували в Алмон-Дівлатаймі.
And from Dibon-gad they went on, and put up their tents in Almon-diblathaim.
 καὶ ἀπῆραν ἐκ δαιβῶν γαδ καὶ παρενέβαλον ἐν γελμῶν δεβλαθαῖμ
- 47 І рушили з Алмон-Дівлатайми й таборували в горах Аварім перед Нево.
And from Almon-diblathaim they went on, and put up their tents in the mountains of Abarim, before Nebo.
 καὶ ἀπῆραν ἐκ γελμῶν δεβλαθαῖμ καὶ παρενέβαλον ἐπὶ τὰ ὄρη τὰ αβαριμ ἀπέναντι ναβα
- 48 І рушили з гір Аварім, і таборували в моавських степах.
And they went on from the mountains of Abarim, and put up their tents in the lowlands of Moab by Jordan at Jericho;
 καὶ ἀπῆραν ἀπὸ ὀρέων αβαριμ καὶ παρενέβαλον ἐπὶ δυσμῶν μοαβ ἐπὶ τοῦ ἰορδάνου κατὰ ιεριχῶ
- 49 І таборували вони над Йорданом від Бет-Єшмоту аж до Авел-Шіттиму в моавських степах.
Planting their tents by the side of Jordan from Beth-jeshimoth as far as Abel-shittim in the lowlands of Moab.
 καὶ παρενέβαλον παρὰ τὸν ἰορδάνην ἀνὰ μέσον αισιμῶθ ἕως βελσαττιμ κατὰ δυσμῶν μοαβ
- 50 ¶ І Господь промовляв до Мойсея в моавських степах над присрихонським Йорданом, говорячи:
And in the lowlands of Moab by Jordan at Jericho, the Lord said to Moses,
 καὶ ἐλάλησεν κύριος πρὸς μοῦσῆν ἐπὶ δυσμῶν μοαβ παρὰ τὸν ἰορδάνην κατὰ ιεριχῶ λέγων
- 51 Промовляй до Ізраїлевих синів та й скажеш до них: Коли ви перейдете Йордан до ханаанського Краю,
Say to the children of Israel, When you go over Jordan into the land of Canaan,
 λάλησον τοῖς υἱοῖς ἰσραηλ καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτοὺς ὑμεῖς διαβαίνετε τὸν ἰορδάνην εἰς γῆν χανααν
- 52 то проженете всіх мешканців того Краю перед собою, і понищите всі їхні зображення, і всіх литих ідолів їхніх понищите, і всі їхні висоти поруйнуєте.
See that all the people of the land are forced out from before you, and put to destruction all their pictured stones, and all their metal images, and all their high places:
 καὶ ἀπολεῖτε πάντας τοὺς κατοικοῦντας ἐν τῇ γῆ πρὸ προσώπου ὑμῶν καὶ ἐξαεῖτε τὰς σκοπιὰς αὐτῶν καὶ πάντα τὰ εἰδῶλα τὰ χωνευτὰ αὐτῶν ἀπολεῖτε αὐτὰ καὶ πάσας τὰς στήλας αὐτῶν ἐξαεῖτε

- 53 **I ви заволодісте тим Краєм, і осядете в ньому, бо Я дав вам той Край на власність.**
And take the land for yourselves, for your resting-place: for to you I have given the land as your heritage.
καὶ ἀπολείτε πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν καὶ κατοικήσετε ἐν αὐτῇ ὑμῖν γὰρ δέδωκα τὴν γῆν αὐτῶν ἐν κλήρῳ
- 54 **I ви заволодісте тим Краєм жеребком за вашими родами: численному збільшите власність його, а малому зменшите власність його, де вийде йому жеребок, туди йому буде, за племенами ваших батьків будете володіти собі.**
And you will take up your heritage in the land by the decision of the Lord, to every family its part; the greater the family the greater its heritage, and the smaller the family the smaller will be its heritage; wherever the decision of the Lord gives to any man his part, that will be his; distribution will be made to you by your fathers' tribes.
καὶ κατακληρονομήσετε τὴν γῆν αὐτῶν ἐν κλήρῳ κατὰ φυλὰς ὑμῶν τοῖς πλείοσιν πληθύνετε τὴν κατάσχεσιν αὐτῶν καὶ τοῖς ἐλάττοσιν ἐλαττώσετε τὴν κατάσχεσιν αὐτῶν εἰς ὃ ἐὰν ἐξέλθῃ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκεῖ αὐτοῦ ἔσται κατὰ φυλὰς πατριῶν ὑμῶν κληρονομήσετε
- 55 **А якщо ви не виженете мешканців того Краю від себе, то будуть ті, кого позоставите з них, колючками в ваших очах та тернями в ваших боках. І будуть вас утискати на тій землі, що на ній ви сидітимете.**
But if you are slow in driving out the people of the land, then those of them who are still there will be like pin-points in your eyes and like thorns in your sides, troubling you in the land where you are living.
ἐὰν δὲ μὴ ἀπολέσητε τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς ἀπὸ προσώπου ὑμῶν καὶ ἔσται οὓς ἐὰν καταλίπητε ἐξ αὐτῶν σκόλοπες ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς ὑμῶν καὶ βολίδες ἐν ταῖς πλευραῖς ὑμῶν καὶ ἐχθρεύσουσιν ἐπὶ τῆς γῆς ἐφ' ἣν ὑμεῖς κατοικήσετε
- 56 **І станеться, як Я думав був учинити їм, учиню те вам.**
And it will come about that as it was my purpose to do to them, so I will do to you.
καὶ ἔσται καθότι διεγνώκειν ποιῆσαι αὐτοὺς ποιήσω ὑμῖν
- 1 **¶ I Господь промовляв до Мойсея, говорячи:**
And the Lord said to Moses,
καὶ ἐλάλησεν κύριος πρὸς μουσῆν λέγων
- 2 **Накажи Израїлевим синам та й скажи їм: Коли ви ввійдете до ханаанського Краю, це буде той Край, що припаде вам у спадщині, ханаанський Край по границях його.**
Give orders to the children of Israel and say to them, When you come into the land of Canaan; (this is the land which is to be your heritage, the land of Canaan inside these limits,)
ἐντείλει τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτοὺς ὑμεῖς εἰσπορεύεσθε εἰς τὴν γῆν χαναан αὕτη ἔσται ὑμῖν εἰς κληρονομίαν γῆ χαναан σὺν τοῖς ὀρίοις αὐτῆς
- 3 **І буде вам південна сторона від пустини Цин при Едомі, і буде вам південна границя від кінця Солоного моря на схід.**
Then your south quarter will be from the waste land of Zin by the side of Edom, and your limit on the south will be from the east end of the Salt Sea,
καὶ ἔσται ὑμῖν τὸ κλίτος τὸ πρὸς λίβα ἀπὸ ἐρήμου σιν ἕως ἐχόμενον εδομ καὶ ἔσται ὑμῖν τὰ ὄρια πρὸς λίβα ἀπὸ μέρους τῆς θαλάσσης τῆς ἀλυκῆς ἀπὸ ἀνατολῶν
- 4 **І скерується вам та границя з полудня до Маале-Акрabbіму, і перейде до Цину, і будуть виходи її з полудня до Кадеш-Барнеа. І вийде вона до Хацар-Аддару й перейде до Ацмону.**
And round to the south of the slope of Akrabbim, and on to Zin: and its direction will be south of Kadesh-barnea, and it will go as far as Hazar-addar and on to Azmon:
καὶ κυκλώσει ὑμᾶς τὰ ὄρια ἀπὸ λιβὸς πρὸς ἀνάβασιν ακραβιν καὶ παρελεύσεται σενα καὶ ἔσται ἡ διέξοδος αὐτοῦ πρὸς λίβα καθῆς τοῦ βαρνη καὶ ἐξελεύσεται εἰς ἐπανλιν араδ καὶ παρελεύσεται азмонα
- 5 **І скерується границя з Ацмону до єгипетського потоку, і будуть її виходи до моря.**
And from Azmon it will go round to the stream of Egypt as far as the sea.
καὶ κυκλώσει τὰ ὄρια ἀπὸ ασεμωνα χειμάρρου αιγυπτου καὶ ἔσται ἡ διέξοδος ἡ θάλασσα
- 6 **А границя західня, буде для вас море Велике, це буде для вас західня границя.**
And for your limit on the west you will have the Great Sea and its edge: this will be your limit on the west.
καὶ τὰ ὄρια τῆς θαλάσσης ἔσται ὑμῖν ἡ θάλασσα ἡ μεγάλη ὀριεῖ τοῦτο ἔσται ὑμῖν τὰ ὄρια τῆς θαλάσσης
- 7 **А оце буде для вас північна границя: від Великого моря визначите собі за границю Гор-гору.**
And your limit on the north will be the line from the Great Sea to Mount Hor:
καὶ τοῦτο ἔσται τὰ ὄρια ὑμῖν πρὸς βορρᾶν ἀπὸ τῆς θαλάσσης τῆς μεγάλης καταμετρήσετε ὑμῖν αὐτοῖς παρὰ τὸ ὄρος τὸ ὄρος
- 8 **Від Гор-гори визначите в напрямі до Гамату, і будуть виходи границі до Цедаду.**
And from Mount Hor the line will go in the direction of Hamath; the farthest point of it will be at Zedad:
καὶ ἀπὸ τοῦ ὄρους τὸ ὄρος καταμετρήσετε αὐτοῖς εἰσπορευομένων εἰς εμαθ καὶ ἔσται ἡ διέξοδος αὐτοῦ τὰ ὄρια сарада

- 9 I вийде граница до Зифрону, і будуть її виходи до Гацар-Енану. Це буде вам північна границя.
And the limit will go on to Ziphron, with its farthest point at Hazar-enan: this will be your limit on the north.
 και ἐξελεύσεται τὰ ὄρια δεφρονα και ἔσται ἡ διεξοδος αὐτοῦ ασερναι τοῦτο ἔσται ὑμῖν ὄρια ἀπὸ βορρᾶ
- 10 I визначите собі за границю на схід від Гацар-Енану до Шефаму.
And on the east, your limit will be marked out from Hazar-enan to Shepham,
 και καταμετρήσετε ὑμῖν αὐτοῖς τὰ ὄρια ἀνατολῶν ἀπὸ ασερναι σεφραμα
- 11 I зійде граница від Шефаму до Рівли, на схід Аїну. I зійде граница, і дійде на беріг Кінеретського моря на схід.
Going down from Shepham to Riblah on the east side of Ain, and on as far as the east side of the sea of Chinnereth:
 και καταβήσεται τὰ ὄρια ἀπὸ σεφραμ αρβηλα ἀπὸ ἀνατολῶν ἐπὶ πηγᾶς και καταβήσεται τὰ ὄρια βηλα ἐπὶ νότου θαλάσσης χενара ἀπὸ ἀνατολῶν
- 12 I зійде граница до Йордану, і будуть її виходи море Солоне. Це буде для вас Край по його границях навколо.
And so down to Jordan, stretching to the Salt Sea: all the land inside these limits will be yours.
 και καταβήσεται τὰ ὄρια ἐπὶ τὸν ιορδάνην και ἔσται ἡ διεξοδος θάλασσα ἡ ἀλυκή αὕτη ἔσται ὑμῖν ἡ γῆ και τὰ ὄρια αὐτῆς κύκλῳ
- 13 I Мойсей наказав Ізраїлевим синам, говорячи: Оце та земля, що ви поділите собі її жеребком, що Господь наказав дати дев'яти племенам і половині племені.
And Moses gave orders to the children of Israel saying, This is the land which is to be your heritage, by the decision of the Lord, which by the Lord's order is to be given to the nine tribes and the half-tribe:
 και ἐνετείλατο μουσῆς τοῖς υἱοῖς ισραηλ λέγων αὕτη ἡ γῆ ἦν κατακληρονομήσετε αὐτὴν μετὰ κλήρου ὃν τρόπον συνέταξεν κύριος τῷ μουσῆ δοῦναι αὐτὴν ταῖς ἐννέα φυλαῖς και τῷ ἡμίσει φυλῆς μανασση
- 14 Бо взяли плем'я Рувимових синів за домами батьків своїх, і плем'я Гадових синів за домами батьків своїх, і половина племені Манасїїного взяли спадщину свою,
For the tribe of the children of Reuben, by their fathers' families, and the tribe of the children of Gad, by their fathers' families, and the half-tribe of Manasseh, have been given their heritage:
 ὅτι ἔλαβεν φυλὴ υἱῶν ρουβην και φυλὴ υἱῶν γαδ κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν και τὸ ἡμισυ φυλῆς μανασση ἀπέλαβον τοὺς κλήρους αὐτῶν
- 15 два племені й половина племені взяли вже свою спадщину з того боку присрихонського Йордану на схід та на південь.
The two tribes and the half-tribe have been given their heritage on the other side of Jordan at Jericho, on the east looking to the dawn.
 δύο φυλαὶ και ἡμισυ φυλῆς ἔλαβον τοὺς κλήρους αὐτῶν πέραν τοῦ ιορδάνου κατὰ χειρῶ ἀπὸ νότου κατ' ἀνατολᾶς
- 16 ¶ I Господь промовляв до Мойсея, говорячи:
And the Lord said to Moses,
 και ἐλάλησεν κύριος πρὸς μουσῆν λέγων
- 17 Оце імена тих мужів, що поділять для вас той Край на спадок: священник Елезар та Ісус, син Навинів,
These are the names of the men who are to make the distribution of the land among you: Eleazar the priest and Joshua, the son of Nun.
 ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν ἀνδρῶν οἱ κληρονομήσουσιν ὑμῖν τὴν γῆν ελεαζαρ ὁ ιερεὺς και ἰησοῦς ὁ τοῦ ναυη
- 18 та візьмете по одному князеві з племені, щоб поділити той Край на власність.
And you are to take one chief from every tribe to make the distribution of the land.
 και ἄρχοντα ἓνα ἐκ φυλῆς λήψεσθε κατακληρονομήσαι ὑμῖν τὴν γῆν
- 19 А оце імення тих мужів: для Юдиного племені Калев, син Єфуннеїв;
And these are the names of the men: of the tribe of Judah, Caleb, the son of Jephunneh.
 και ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν ἀνδρῶν τῆς φυλῆς ιουδα χαλεβ υἱὸς ιεφοννη
- 20 а для племені Симеонових синів Шемуїл, син Аммігудів;
And of the tribe of the children of Simeon, Shemuel, the son of Ammihud.
 τῆς φυλῆς σιμεων σαλαμιηλ υἱὸς εμμουδ
- 21 а для племені Веніяминового Елідад, син Кіслонів;
Of the tribe of Benjamin, Elidad, the son of Chislon.
 τῆς φυλῆς βενιαμιν ελδαδ υἱὸς χασλων

- 22 для племени Данових синів князь Буккі, син Йогліїв;
And of the tribe of the children of Dan, a chief, Bukki, the son of Jogli.
 τῆς φυλῆς δαν ἄρχων βακκίρ υἱὸς ἐγλί
- 23 для Йосипових синів, для племени синів Манасіїних князь Ханніїл, син Ефодів;
Of the children of Joseph: of the tribe of the children of Manasseh, a chief, Hanniel, the son of Ephod:
 τῶν υἱῶν ἰωσήφ φυλῆς υἱῶν μανασσή ἄρχων ἀνιήλ υἱὸς οὐφί
- 24 а для племени Єфремових синів князь Кемуїл, син Шіфтанив;
And of the tribe of the children of Ephraim, a chief, Kemuel, the son of Shiptan.
 τῆς φυλῆς υἱῶν εφραїм ἄρχων каμουήл υἱὸς саβαθα
- 25 а для племени Завулонових синів князь Еліцафан, син Парнахів;
And of the tribe of the children of Zebulun, a chief, Elizaphan, the son of Parnach.
 τῆς φυλῆς ζαβουλων ἄρχων елисафан υἱὸς фарнаχ
- 26 а для племени Іссахарових синів князь Палтіїл, син Аззана;
And of the tribe of the children of Issachar, a chief, Paltiel, the son of Azzan.
 τῆς φυλῆς υἱῶν ισσαχαρ ἄρχων φαλτιήл υἱὸς οζα
- 27 а для племени Асирових синів князь Ахігуд, син Шеломіїв;
And of the tribe of the children of Asher, a chief, Ahihud, the son of Shelomi.
 τῆς φυλῆς υἱῶν аσηр ἄρχων ахиωр υἱὸς селеми
- 28 а для племени синів Нефталимових князь Педаїл, син Аммігудів.
And of the tribe of the children of Naphtali, a chief, Pedahel, the son of Ammihud.
 τῆς φυλῆς νεφθαλι ἄρχων φαδαήл υἱὸς βεαμιουδ
- 29 **Оце ті, кому наказав Господь поділити ханаанський Край на спадщину для Ізраїлевих синів.**
These are they to whom the Lord gave orders to make the distribution of the heritage among the children of Israel in the land of Canaan.
 οὗτοι οἷς ἐνετείλατο κύριος καταμερίσαι τοῖς υἱοῖς ἰσραήл ἐν γῆ χанаан
- 1 ¶ І Господь промовляв до Мойсея на моавських степах над присрихонським Йорданом, говорячи:
And the Lord said to Moses in the lowlands of Moab by Jordan at Jericho,
 καὶ ἐλάλησεν κύριος πρὸς μουσῆν ἐπὶ δυσμῶν μοαβ παρὰ τὸν ἰορδάνην κατὰ ἱεριχώ λέγων
- 2 **Накажи Ізраїлевим синам, і нехай вони дадуть Левитам зо спадку свого володіння міста на сидіння; і пасовисько для міст навколо них дасте ви Левитам.**
Give orders to the children of Israel to give to the Levites, from the heritage which is theirs, towns for themselves, with land on the outskirts of the towns.
 σύνταξον τοῖς υἱοῖς ἰσραήл καὶ δώσουσιν τοῖς λευίταις ἀπὸ τῶν κλήρων κατασχέσεως αὐτῶν πόλεις κατοικεῖν καὶ τὰ προάστεια τῶν πόλεων κύκλω αὐτῶν δώσουσιν τοῖς λευίταις
- 3 **І будуть ті міста їм на сидіння, а їхні пасовиська будуть для їхньої скотини, і для їхньої худоби та для всієї їхньої звірини.**
These towns are to be their living-places, with land round them for their cattle and their food and all their beasts,
 καὶ ἔσονται αὐτοῖς αἱ πόλεις κατοικεῖν καὶ τὰ ἀφορίσματα αὐτῶν ἔσται τοῖς κτήνεσιν αὐτῶν καὶ πᾶσι τοῖς τετράποσιν αὐτῶν
- 4 **А пасовиська тих міст, що дасте Левитам, будуть тягнутись від міської стіни й назовні тисяча локтів навколо.**
Stretching from the wall of the towns a distance of a thousand cubits all round.
 καὶ τὰ συγκυροῦντα τῶν πόλεων ἕς δώσετε τοῖς λευίταις ἀπὸ τείχους τῆς πόλεως καὶ ἔξω δισχιλίους πήχεις κύκλω
- 5 **І відмірясте поза містом на східню сторону дві тисячі ліктів, і на південну сторону дві тисячі ліктів, і на західню сторону дві тисячі ліктів, і на північну сторону дві тисячі ліктів, а міс то усередині. Це будуть для вас міські пасовиська.**
The measure of this space of land is to be two thousand cubits outside the town on the east, and two thousand cubits on the south and on the west and on the north, the town being in the middle.
This space will be the outskirts of their towns.
 καὶ μετρήσεις ἔξω τῆς πόλεως τὸ κλίτος τὸ πρὸς ἀνατολὰς δισχιλίους πήχεις καὶ τὸ κλίτος τὸ πρὸς λίβα δισχιλίους πήχεις καὶ τὸ κλίτος τὸ πρὸς θάλασσαν δισχιλίους πήχεις καὶ τὸ κλίτος τὸ πρὸς βορρᾶν δισχιλίους πήχεις καὶ ἡ πόλις μέσον τούτου ἔσται ὑμῖν καὶ τὰ ὅμορα τῶν πόλεων

- 6 А з міст, що дасте Левитам, буде шість міст на сховища, що дасте, щоб утікати туди убійникові. А окрім них дасте сорок і два міста.
And the towns which you give the Levites are to be the six safe places to which the taker of life may go in flight; and in addition you are to give them forty-two towns.
 και τὰς πόλεις δώσετε τοῖς λευίταις τὰς ἕξ πόλεις τῶν φυγαδευτηρίων ἃς δώσετε φεῦγειν ἐκεῖ τῷ φονεύσαντι καὶ πρὸς ταύταις τεσσαράκοντα καὶ δύο πόλεις
- 7 Усі ті міста, що дасте Левитам, сорок і вісім їхніх міст та їхні пасовиська.
Forty-eight towns are to be given to the Levites, all with land round them.
 πάσας τὰς πόλεις δώσετε τοῖς λευίταις τεσσαράκοντα καὶ ὀκτὼ πόλεις ταύτας καὶ τὰ προάστεια αὐτῶν
- 8 А ті міста, що дасте з володіння Ізраїлевих синів, від більшого дасте більше, а від меншого менше, кожен за спадком своїм, яким володітиме, дасть із своїх міст Левитам.
And these towns are to be given out of the heritage of the children of Israel, taking the greater number from those who have much, and a smaller number from those who have little: everyone, in the measure of his heritage, is to give of his property to the Levites.
 και τὰς πόλεις ἃς δώσετε ἀπὸ τῆς κατασχέσεως υἱῶν Ἰσραηλ ἀπὸ τῶν τὰ πολλὰ πολλὰ καὶ ἀπὸ τῶν ἐλαττόνων ἐλάττω ἕκαστος κατὰ τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ ἣν κληρονομήσουσιν δώσουσιν ἀπὸ τῶν πόλεων τοῖς λευίταις
- 9 ¶ I Господь промовляв до Мойсея, говорячи:
And the Lord said to Moses,
 και ἐλάλησεν κύριος πρὸς μουσῆν λέγων
- 10 Промовляй до Ізраїлевих синів та й скажи їм: Коли ви перейдете Йордан до ханаанського Краю,
Say to the children of Israel, when you have gone over Jordan into the land of Canaan;
 λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραηλ καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτοὺς ὑμεῖς διαβαίνετε τὸν ἰορδάνην εἰς γῆν χανααν
- 11 то виберіть собі міста, вони будуть на сховища для вас, і втече туди убійник, що заб'є душу невмисне.
Then let certain towns be marked out as safe places to which anyone who takes the life of another in error may go in flight.
 και διαστελεῖτε ὑμῖν αὐτοῖς πόλεις φυγαδευτήρια ἔσται ὑμῖν φυγεῖν ἐκεῖ τὸν φονευτὴν πᾶς ὁ πατάξας ψυχὴν ἀκουσίως
- 12 І будуть для вас ті міста на сховища перед месником, і не помре убійник, поки не стане на суд перед громадою.
In these towns you may be safe from him who has the right of punishment; so that death may not overtake the taker of life till he has been judged by the meeting of the people.
 και ἔσονται αἱ πόλεις ὑμῖν φυγαδευτήρια ἀπὸ ἀγχιστεύοντος τὸ αἷμα καὶ οὐ μὴ ἀποθάνῃ ὁ φονεύων ἕως ἂν στηῖ ἐναντι τῆς συναγωγῆς εἰς κρίσιν
- 13 А ті міста, що дасте, шість міст на сховища буде для вас.
Six of the towns which you give will be such safe places;
 και αἱ πόλεις ἃς δώσετε τὰς ἕξ πόλεις φυγαδευτήρια ἔσονται ὑμῖν
- 14 Три місті дасте по той бік Йордану, а три місті дасте в ханаанському Краї, вони будуть міста на сховища.
Three on the other side of Jordan and three in the land of Canaan, to be safe places for flight.
 τὰς τρεῖς πόλεις δώσετε ἐν τῷ πέραν τοῦ ἰορδάνου καὶ τὰς τρεῖς πόλεις δώσετε ἐν γῆ χανααν
- 15 Ці шість міст будуть на сховища для Ізраїлевих синів, і для прихोждька та для осілого серед них, щоб утік туди кожен, хто заб'є кого невмисне.
For the children of Israel and for the man from another country who is living among them, these six towns are to be safe places, where anyone causing the death of another through error may go in flight.
 φυγάδιον ἔσται τοῖς υἱοῖς Ἰσραηλ καὶ τῷ προσηλύτῳ καὶ τῷ παροίκῳ τῷ ἐν ὑμῖν ἔσονται αἱ πόλεις αὗται εἰς φυγαδευτήριον φυγεῖν ἐκεῖ παντὶ πατάξαντι ψυχὴν ἀκουσίως
- 16 А коли б хто вдарив кого залізним знаряддям, а той помер, він убійник, буде конче забитий той убійник.
But if a man gives another man a blow with an iron instrument, causing his death, he is a taker of life and is certainly to be put to death.
 ἐὰν δὲ ἐν σκεύει σιδήρου πατάξῃ αὐτόν καὶ τελευτήσῃ φονευτὴς ἔστιν θανάτῳ θανατούσθω ὁ φονευτὴς
- 17 А якщо вдарив його каменем, що був у руці, що від нього можна померти, і той помер, він убійник, буде конче забитий той убійник.
Or if he gives him a blow with a stone in his hand, causing his death, he is a taker of life and is certainly to be put to death.
 ἐὰν δὲ ἐν λίθῳ ἐκ χειρὸς ἐν ᾧ ἀποθανεῖται ἐν αὐτῷ πατάξῃ αὐτόν καὶ ἀποθάνῃ φονευτὴς ἔστιν θανάτῳ θανατούσθω ὁ φονευτὴς
- 18 Або вдарив його дерев'яним знаряддям, що було в руці, що від нього можна померти, і той помер, він убійник, буде конче забитий той убійник.
Or if he gave him blows with a wood instrument in his hands, causing his death, he is a taker of life and is certainly to be put to death.
 ἐὰν δὲ ἐν σκεύει ξυλίνῳ ἐκ χειρὸς ἐξ οὗ ἀποθανεῖται ἐν αὐτῷ πατάξῃ αὐτόν καὶ ἀποθάνῃ φονευτὴς ἔστιν θανάτῳ θανατούσθω ὁ φονευτὴς

- 19 **Месник за кров він заб'є убійника; як спіткає його, він заб'є його.**
He whose right it is to give punishment for blood, may himself put to death the taker of life when he comes face to face with him.
 ὁ ἀγχιστεύων τὸ αἷμα οὗτος ἀποκτενεῖ τὸν φονεύσαντα ὅταν συναντήσῃ αὐτῷ οὗτος ἀποκτενεῖ αὐτόν
- 20 **А якщо пхне його з ненависти, або кине на нього чим навмисне, а той помре,**
If in his hate he put a sword through him, or waiting secretly for him sent a spear or stone at him, causing his death;
 ἐὰν δὲ δι' ἔχθραν ὥσῃ αὐτὸν καὶ ἐπιρρίψῃ ἐπ' αὐτὸν πᾶν σκευὸς ἐξ ἐνέδρου καὶ ἀποθάνῃ
- 21 **або з ворогування вдарив його своєю рукою, а той помер, буде конче забитий той, хто вдарив, він убійник; месник за кров заб'є убійника, як спіткає його.**
Or in hate gave him blows with his hand, causing death; he who gave the death-blow is to be put to death; he is a taker of life: he whose right it is to give punishment for blood may put to death the taker of life when he comes face to face with him.
 ἢ διὰ μῆνιν ἐπάταξεν αὐτὸν τῇ χειρὶ καὶ ἀποθάνῃ θανάτῳ θανατούσθω ὁ πατάξας φονευτὴς ἐστὶν θανάτῳ θανατούσθω ὁ φονεύων ὁ ἀγχιστεύων τὸ αἷμα ἀποκτενεῖ τὸν φονεύσαντα ἐν τῷ συναντήσῃ αὐτῷ
- 22 **А як хто випадково, без ненависти пхнув кого або кинув на нього невмисне якимбудь знярядям,**
But if a man has given a wound to another suddenly and not in hate, or without design has sent something against him,
 ἐὰν δὲ ἐξάπινα οὐ δι' ἔχθραν ὥσῃ αὐτὸν ἢ ἐπιρρίψῃ ἐπ' αὐτὸν πᾶν σκευὸς οὐκ ἐξ ἐνέδρου
- 23 **або якимбудь каменем, що від нього можна померти, кинув на нього не бачачи, і той помер, а він не був ворог йому й не шукав йому зла,**
Or has given him a blow with a stone, without seeing him, so causing his death, though he had nothing against him and no desire to do him evil:
 ἢ παντὶ λίθῳ ἐν ᾧ ἀποθάνεται ἐν αὐτῷ οὐκ εἰδώς καὶ ἐπιπέσῃ ἐπ' αὐτόν καὶ ἀποθάνῃ αὐτὸς δὲ οὐκ ἐχθρὸς αὐτοῦ ἦν οὐδὲ ζητῶν κακοποιῆσαι αὐτόν
- 24 **то розсудить громада між убійником та між месником за кров за цими постановами.**
Then let the meeting of the people be judge between the man responsible for the death and him who has the right of punishment for blood, acting by these rules:
 καὶ κρινεῖ ἡ συναγωγὴ ἀνὰ μέσον τοῦ πατάξαντος καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ ἀγχιστεύοντος τὸ αἷμα κατὰ τὰ κρίματα ταῦτα
- 25 **І громада визволить убійника з руки месника за кров, і громада верне його до міста сховища його, що втік був туди. І осяде він у ньому аж до смерти найвищого священника, помазано го святою оливою.**
And let the people keep the man responsible for the death safe from the hands of him who has the right of punishment for blood, and send him back to his safe town where he had gone in flight: there let him be till the death of the high priest who was marked with the holy oil.
 καὶ ἐξελεῖται ἡ συναγωγὴ τὸν φονεύσαντα ἀπὸ τοῦ ἀγχιστεύοντος τὸ αἷμα καὶ ἀποκαταστήσουσιν αὐτὸν ἢ συναγωγὴ εἰς τὴν πόλιν τοῦ φυγαδευτηρίου αὐτοῦ οὗ κατέφυγεν καὶ κατοικήσει ἐκεῖ ἕως ἂν ἀποθάνῃ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας ὃν ἔχρισαν αὐτὸν τῷ ἐλαίῳ τῷ ἁγίῳ
- 26 **А якщо убійник, виходячи, вийде з границі міста сховища його, куди втік був,**
But if ever he goes outside the walls of the safe town where he had gone in flight,
 ἐὰν δὲ ἐξῶδῳ ἐξέλθῃ ὁ φονεύσας τὰ ὄρια τῆς πόλεως εἰς ἣν κατέφυγεν ἐκεῖ
- 27 **і знайде його месник за кров поза границями міста сховища його, і замордує месник за кров убійника, нема йому вини крові!**
And the giver of punishment, meeting him outside the walls of the town, puts him to death, he will not be responsible for his blood:
 καὶ εὔρη αὐτὸν ὁ ἀγχιστεύων τὸ αἷμα ἔξω τῶν ὀρίων τῆς πόλεως καταφυγῆς αὐτοῦ καὶ φονεύσῃ ὁ ἀγχιστεύων τὸ αἷμα τὸν φονεύσαντα οὐκ ἔνοχός ἐστιν
- 28 **Бо він повинен сидіти в місті сховища свого аж до смерти найвищого священника. А по смерті найвищого священника вернеться убійник до землі володіння свого.**
Because he had been ordered to keep inside the safe town till the death of the high priest: but after the death of the high priest the taker of life may come back to the place of his heritage.
 ἐν γὰρ τῇ πόλει τῆς καταφυγῆς κατοικεῖτω ἕως ἂν ἀποθάνῃ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας καὶ μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν ἱερέα τὸν μέγαν ἐπαναστραφήσεται ὁ φονεύσας εἰς τὴν γῆν τῆς κατασχέσεως αὐτοῦ
- 29 **І буде це для вас на правну постанову для ваших поколінь по всіх ваших оселях.**
These rules are to be your guide in judging through all your generations wherever you may be living.
 καὶ ἔσται ταῦτα ὑμῖν εἰς δικαίωμα κρίματος εἰς τὰς γενεὰς ὑμῶν ἐν πάσαις ταῖς κατοικίαις ὑμῶν
- 30 **Коли хто заб'є кого, то месник за словами свідків заб'є убійника. А одного свідка не досить проти кого, щоб осудити на смерть.**
Anyone causing the death of another is himself to be put to death on the word of witnesses: but the word of one witness is not enough.
 πᾶς πατάξας ψυχὴν διὰ μαρτύρων φονεύσεις τὸν φονεύσαντα καὶ μάρτυς εἷς οὐ μαρτυρήσει ἐπὶ ψυχὴν ἀποθανεῖν
- 31 **І не візьмете окупу для душі убійника, що він повинен умерти, бо буде він конче забитий.**
Further, no price may be given for the life of one who has taken life and whose right reward is death: he is certainly to be put to death.
 καὶ οὐ λήμψεσθε λύτρα περὶ ψυχῆς παρὰ τοῦ φονεύσαντος τοῦ ἐνόχου ὄντος ἀναρεθῆναι θανάτῳ γὰρ θανατωθήσεται

- 32 **I не візьмете окупу від змушеного втікати до міста сховища його, щоб вернувся сидіти в Краю до смерти священника.**
And no price may be offered for one who has gone in flight to a safe town, for the purpose of letting him come back to his place before the death of the high priest.
 οὐ λήμψεσθε λύτρα τοῦ φυγεῖν εἰς πόλιν τῶν φυγαδευτηρίων τοῦ πάλιν κατοικεῖν ἐπὶ τῆς γῆς ἕως ἂν ἀποθάνῃ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας
- 33 **I не збездестите того Краю, що ви в ньому, бо та кров вона безчестить Край, а Красві не прощається за кров, що пролита в ньому, як тільки кров'ю того, хто її пролив.**
So do not make the land where you are living unholy: for blood makes the land unholy: and there is no way of making the land free from the blood which has come on it, but only by the death of him who was the cause of it.
 καὶ οὐ μὴ φονοκτονήσητε τὴν γῆν εἰς ἣν ἡμεῖς κατοικεῖτε τὸ γὰρ αἷμα τοῦτο φονοκτονεῖ τὴν γῆν καὶ οὐκ ἐξιλασθήσεται ἡ γῆ ἀπὸ τοῦ αἵματος τοῦ ἐκχυθέντος ἐπ' αὐτῆς ἀλλ' ἐπὶ τοῦ αἵματος τοῦ ἐκχέοντος
- 34 **I не занечистиш того Краю, що ви сидите в ньому, що Я пробуваю серед нього. Бо Я Господь, що пробуваю посеред синів Ізраїлевих!**
Do not make unclean the land where you are living and in which is my House: for I the Lord am present among the children of Israel.
 καὶ οὐ μιανεῖτε τὴν γῆν ἐφ' ἧς κατοικεῖτε ἐπ' αὐτῆς ἐφ' ἧς ἐγὼ κατασκηνώσω ἐν ὑμῖν ἐγὼ γάρ εἰμι κύριος κατασκηνῶν ἐν μέσῳ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ
- 1 ¶ **I поприходили голови батьківських домів родів синів Гілеада, сина Махіра, сина Манасїного з родів Йосипових синів, і промовили перед Мойсеєм та перед князями, головами батьківських домів Ізраїлевих синів,**
Now the heads of the families of the children of Gilead, the son of Machir, the son of Manasseh, of the families of the sons of Joseph, came to Moses, the chiefs and the heads of families of the children of Israel being present,
 καὶ προσῆλθον οἱ ἄρχοντες φυλῆς υἱῶν γαλααδ υἱοῦ μαχίρ υἱοῦ μανασση ἐκ τῆς φυλῆς υἱῶν ἰωσηφ καὶ ἐλάλησαν ἔναντι μουσῆ καὶ ἔναντι ελεαζαρ τοῦ ἱερέως καὶ ἔναντι τῶν ἀρχόντων οἴκων πατρῶν υἱῶν Ἰσραὴλ
- 2 **і сказали: Господь наказав мосму панові дати жеребком цей Край Ізраїлевим синам, і пан мій отримав Господнього наказу дати спадок нашого брата Целофхада його дочкам.**
And said, The Lord gave orders to my lord to make distribution of the land as their heritage to the children of Israel: and my lord was ordered by the Lord to give the heritage of Zelophehad, our brother, to his daughters.
 καὶ εἶπαν τῷ κυρίῳ ἡμῶν ἐνετείλατο κύριος ἀποδοῦναι τὴν γῆν τῆς κληρονομίας ἐν κλήρῳ τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ καὶ τῷ κυρίῳ συνέταξεν κύριος δοῦναι τὴν κληρονομίαν σαλπααδ τοῦ ἀδελφοῦ ἡμῶν ταῖς θυγατράσιν αὐτοῦ
- 3 **І якщо вони будуть за жінок кому з синів інших племен Ізраїлевих синів, то буде віднята їхня спадщина зо спадку наших батьків, і буде додане над спадок тому племені, що вони стануть їм за жінок, а з жеребка нашого спадку буде відняте.**
Now if they get married to any of the sons of other tribes of the children of Israel, then their property will be taken away from the heritage of our fathers, and become part of the heritage of the tribe into which they get married: and their heritage will be taken away from the heritage of our tribe.
 καὶ ἔσονται ἐνὶ τῶν φυλῶν υἱῶν Ἰσραὴλ γυναῖκες καὶ ἀφαιρεθήσεται ὁ κλῆρος αὐτῶν ἐκ τῆς κατασχέσεως τῶν πατέρων ἡμῶν καὶ προστεθήσεται εἰς κληρονομίαν τῆς φυλῆς οἷς ἂν γένωνται γυναῖκες καὶ ἐκ τοῦ κλήρου τῆς κληρονομίας ἡμῶν ἀφαιρεθήσεται
- 4 **А якщо Ізраїлевим синам буде ювілей, то буде їхня спадщина додана до спадку племені, що стануть їм за жінок, і їхня спадщина буде віднята від спадку племені наших батьків.**
And at the time of the Jubilee of the children of Israel, their property will be joined to the heritage of the tribe of which they are part and will be taken away from the heritage of the tribe of our fathers.
 ἐὰν δὲ γένηται ἡ ἄφεσις τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ καὶ προστεθήσεται ἡ κληρονομία αὐτῶν ἐπὶ τὴν κληρονομίαν τῆς φυλῆς οἷς ἂν γένωνται γυναῖκες καὶ ἀπὸ τῆς κληρονομίας φυλῆς πατριᾶς ἡμῶν ἀφαιρεθήσεται ἡ κληρονομία αὐτῶν
- 5 ¶ **І наказав Мойсей Ізраїлевим синам за Господнім наказом, говорячи: Слушно говорить плем'я Йосипових синів.**
So by the direction of the Lord, Moses gave orders to the children of Israel, saying, What the tribe of the sons of Joseph have said is right.
 καὶ ἐνετείλατο μουσῆς τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ διὰ προστάγματος κυρίου λέγων οὕτως φυλῆ υἱῶν ἰωσηφ λέγουσιν
- 6 **Оце та річ, що Господь заповів про Целофхадових дочок, говорячи: Вони стануть за жінок тим, хто їм подобається, тільки родові племені їхнього батька вони стануть за жінок.**
This is the order of the Lord about the daughters of Zelophehad: The Lord says, Let them take as their husbands whoever is most pleasing to them, but only among the family of their father's tribe.
 τοῦτο τὸ ῥῆμα ὃ συνέταξεν κύριος ταῖς θυγατράσιν σαλπααδ λέγων οὗ ἄρέσκει ἑναντίον αὐτῶν ἔστωσαν γυναῖκες πλὴν ἐκ τοῦ δήμου τοῦ πατρὸς αὐτῶν ἔστωσαν γυναῖκες
- 7 **І не буде переходити спадщина Ізраїлевих синів від племені до племені, бо кожен із Ізраїлевих синів буде держатися спадщини племені своїх батьків.**
And so no property will be handed from tribe to tribe among the children of Israel; but every one of the children of Israel will keep the heritage of his father's tribe.
 καὶ οὐχὶ περιστραφήσεται κληρονομία τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ ἀπὸ φυλῆς ἐπὶ φυλῆν ὅτι ἕκαστος ἐν τῇ κληρονομίᾳ τῆς φυλῆς τῆς πατριᾶς αὐτοῦ προσκολληθήσονται οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ

- 8 А кожна дочка, що посяде спадщину від племені Ізраїлевих синів, стане за жінку одному з роду племені батька свого, щоб Ізраїлеві сини володіли кожен спадком батьків своїх.
And every daughter owning property in any tribe of the children of Israel is to be married to one of the family of her father's tribe, so that every man of the children of Israel may keep the heritage of his fathers.
 και πάσα θυγάτηρ ἀγχιστεύουσα κληρονομίαν ἐκ τῶν φυλῶν υἰῶν ἰσραηλ ἐνὶ τῶν ἐκ τοῦ δήμου τοῦ πατρὸς αὐτῆς ἔσονται γυναῖκες ἵνα ἀγχιστεύσωσιν οἱ υἱοὶ ἰσραηλ ἕκαστος τὴν κληρονομίαν τὴν πατρικὴν αὐτοῦ
- 9 І не буде переходити спадок від племені до іншого племені, бо кожен із племен Ізраїлевих синів буде держатися спадку свого.
And no property will be handed from one tribe to another, but every tribe of the children of Israel will keep its heritage.
 και οὐ περιστραφήσεται κληρὸς ἐκ φυλῆς ἐπὶ φυλὴν ἑτέραν ἀλλὰ ἕκαστος ἐν τῇ κληρονομίᾳ αὐτοῦ προσκολληθήσονται οἱ υἱοὶ ἰσραηλ
- 10 Як Господь наказав був Мойсесві, так учинили Целофхадові дочки.
So the daughters of Zelophehad did as the Lord gave orders to Moses:
 ὃν τρόπον συνέταξεν κύριος μωυσῆ οὕτως ἐποίησαν θυγατέρες σαλπαὰδ
- 11 І стали Целофхадові дочки: Махла, Тірца, і Хогла, і Мілка, і Ноа за жінок для синів дядьків своїх.
For Mahlah, Tirzah, and Hoglah, and Milcah, and Noah, the daughters of Zelophehad, took as their husbands the sons of their father's brothers:
 και ἐγένοντο θερσα και εγλα και μελχα και νοα και μααλα θυγατέρες σαλπαὰδ τοῖς ἀνεψιοῖς αὐτῶν
- 12 Тим, що з родів синів Манасіїних, сина Йосипового, стали вони за жінок, а їхня спадщина залишилася за племенем роду їхнього батька.
And were married into the families of the sons of Manasseh, the son of Joseph, and their property was kept in the tribe of their father's family
 ἐκ τοῦ δήμου τοῦ μανασση υἰῶν ἰωσηφ ἐγενήθησαν γυναῖκες και ἐγένετο ἡ κληρονομία αὐτῶν ἐπὶ τὴν φυλὴν δήμου τοῦ πατρὸς αὐτῶν
- 13 Оце заповіді та постанови, що Господь наказав був через Мойсея Ізраїлевим синам у моавських степах над присрихонським Йорданом.
These are the laws and the orders which the Lord gave to the children of Israel by Moses, in the lowlands of Moab by Jordan at Jericho.
 αὗται αἱ ἐντολαὶ και τὰ δικαιώματα και τὰ κρίματα ἃ ἐνετείλατο κύριος ἐν χειρὶ μωυσῆ ἐπὶ δυσμῶν μοαβ ἐπὶ τοῦ ἰορδάνου κατὰ ἰεριχω .
- 1 ¶ Оце ті слова, що Мойсей говорив був до всього Ізраїля по тім боці Йордану в пустині, на степу, навпроти Червоного моря, між Параном, і між Топфелем, і Лаваном, і Гецеротом, і Ді-Загавом,
These are the words which Moses said to all Israel on the far side of Jordan, in the waste land in the Arabah opposite Suph, between Paran on the one side, and Tophel, Laban, Hazeroth, and Dizahab on the other.
 οὗτοι οἱ λόγοι οὓς ἐλάλησεν μωυσῆς παντὶ ἰσραηλ πέραν τοῦ ἰορδάνου ἐν τῇ ἐρήμῳ πρὸς δυσμαῖς πλησίον τῆς ἐρυθρᾶς ἀνά μέσον φαραν тофол και λοβон και αυλων και καταχρύσεια
- 2 одинадцять день дороги від Хориву, дорога до гори Сеїру, аж до Кадеш-Барнеа.
It is eleven days' journey from Horeb by the way of Mount Seir to Kadesh-barnea.
 ἑνδεκα ἡμερῶν ἐν χωρηβ ὁδὸς ἐπ' ὄρος σηρ ἕως каδης барνη
- 3 І сталося сорокового року, одинадцятого місяця, першого дня місяця говорив Мойсей до Ізраїлевих синів усе, що Господь наказав був йому про них,
Now in the fortieth year, on the first day of the eleventh month, Moses gave to the children of Israel all the orders which the Lord had given him for them;
 και ἐγενήθη ἐν τῷ τεσσαρακοστῷ ἔτει ἐν τῷ ἐνδεκάτῳ μηνὶ μιᾷ τοῦ μηνὸς ἐλάλησεν μωυσῆς πρὸς πάντας υἰοὺς ἰσραηλ κατὰ πάντα ὅσα ἐνετείλατο κύριος αὐτῷ πρὸς αὐτούς
- 4 по тому, як забив він Сигона, царя аморейського, що сидів у Хешбоні, і Ога, царя башанського, що сидів в Аштароті в Едреї.
After he had overcome Sihon, king of the Amorites, ruling in Heshbon, and Og, king of Bashan, ruling in Ashtaroth, at Edrei:
 μετὰ τὸ πατάξει σηων βασιλέα αμορραίων τὸν κατοικήσαντα ἐν εσεβων και ογ βασιλέα τῆς βασαν τὸν κατοικήσαντα ἐν ασταρωθ και ἐν εδραιῖν
- 5 На тім боці Йордану в моавському краї став Мойсей вияснити Закона, говорячи:
On the far side of Jordan in the land of Moab, Moses gave the people this law, saying,
 ἐν τῷ πέραν τοῦ ἰορδάνου ἐν γῆ μοαβ ἤρξατο μωυσῆς διασαφῆσαι τὸν νόμον τοῦτον λέγων
- 6 Господь, Бог наш, промовляв до нас на Хориві, говорячи: Досить вам сидіти на цій горі!
The Lord our God said to us in Horeb, You have been long enough in this mountain:
 κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν ἐλάλησεν ἡμῖν ἐν χωρηβ λέγων ἱκανούσθω ὑμῖν κατοικεῖν ἐν τῷ ὄρει τούτῳ

- 7 **Оберніться й рушайте, і йдіть на гору амореянина, та до всіх сусідів його на степу, на горі, і в долині, і на півдні, і на побережжі моря, до Краю ханаанського та до Ливану, аж до Великої Річки, річки Єфрату.**
Make a move now, and go on your way into the hill-country of the Amorites and the places near it, in the Arabah and the hill-country and in the lowlands and in the South and by the seaside, all the land of the Canaanites, and Lebanon, as far as the great river, the river Euphrates.
ἐπιστράφητε καὶ ἀπάρατε ὑμεῖς καὶ εἰσπορεύεσθε εἰς ὄρος αμορραίων καὶ πρὸς πάντας τοὺς περιοίκους αραβα εἰς ὄρος καὶ πεδῖον καὶ πρὸς λίβα καὶ παραλίαν γῆν χανααίων καὶ ἀντιλίβανον ἕως τοῦ ποταμοῦ τοῦ μεγάλου εὐφράτου
- 8 **Ось Я дав вам цей Край! Увійдіть, і заволодійте цим Красм, що за нього Господь був присяг вашим батькам, Авраамові, Ісакові та Якову, що дасть його їм та їхньому насінню по них .**
See, all the land is before you: go in and take for yourselves the land which the Lord gave by an oath to your fathers, Abraham, Isaac, and Jacob, and to their seed after them.
ἴδετε παραδέδοκα ἐνώπιον ὑμῶν τὴν γῆν εἰσπορευθέντες κληρονομήσατε τὴν γῆν ἣν ὤμοσα τοῖς πατράσιν ὑμῶν τῷ αβρααμ καὶ ἰσαακ καὶ ἰακωβ δοῦναι αὐτοῖς καὶ τῷ σπέρματι αὐτῶν μετ' αὐτούς
- 9 **¶ I сказав я того часу до вас, говорячи: Не могу я сам носити вас.**
At that time I said to you, I am not able to undertake the care of you by myself;
καὶ εἶπα πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ λέγων οὐ δυνήσομαι μόνος φέρειν ὑμᾶς
- 10 **Господь, Бог ваш, размножил вас, і ось ви сьогодні, щодо численности, як зорі небесні!**
The Lord your God has given you increase, and now you are like the stars of heaven in number.
κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν ἐπλήθυνεν ὑμᾶς καὶ ἰδοὺ ἐστε σήμερον ὡσεὶ τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ τῷ πλήθει
- 11 **Господь, Бог ваших батьків, нехай додасть вам у тисячу раз, і нехай поблагословить вас, як Він говорив вам.**
May the Lord, the God of your fathers, make you a thousand times greater in number than you are, and give you his blessing as he has said!
κύριος ὁ θεὸς τῶν πατέρων ὑμῶν προσθήη ὑμῖν ὡς ἐστὲ χιλιοπλασίως καὶ εὐλογήσει ὑμᾶς καθότι ἐλάλησεν ὑμῖν
- 12 **Як я сам понесу тяготу вашу, і тягар ваш, і ваші суперечки?**
How is it possible for me by myself to be responsible for you, and undertake the weight of all your troubles and your arguments?
πῶς δυνήσομαι μόνος φέρειν τὸν κόπον ὑμῶν καὶ τὴν ὑπόστασιν ὑμῶν καὶ τὰς ἀντιλογίας ὑμῶν
- 13 **Візьміть собі мужів мудрих, і випробуваних, і знаних вашим племенам, і я поставлю їх на чолі вас.**
Take for yourselves men who are wise, far-seeing, and respected among you, from your tribes, and I will make them rulers over you.
δοτε ἑαυτοῖς ἀνδρας σοφοὺς καὶ ἐπιστήμονας καὶ συνετοὺς εἰς τὰς φυλάς ὑμῶν καὶ καταστήσω ἐφ' ὑμῶν ἡγουμένους ὑμῶν
- 14 **І ви відповіли мені та й сказали: Добра та річ, що ти кажеш зробити.**
And you made answer and said to me, It is good for us to do as you say.
καὶ ἀπεκρίθητέ μοι καὶ εἶπατε καλὸν τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησας ποιῆσαι
- 15 **І взяв я голів ваших племен, мужів мудрих та знаних, і поставив їх головами над вами, тисячниками, і сотниками, і п'ятдесятниками, і десятниками, та урядниками для ваших племен.**
So I took the heads of your tribes, wise men and respected, and made them rulers over you, captains of thousands and captains of hundreds and captains of fifties and captains of tens, and overseers of your tribes.
καὶ ἔλαβον ἐξ ὑμῶν ἀνδρας σοφοὺς καὶ ἐπιστήμονας καὶ συνετοὺς καὶ κατέστησα αὐτοὺς ἡγεῖσθαι ἐφ' ὑμῶν χιλιάρχους καὶ ἑκατοντάρχους καὶ πεντηκοντάρχους καὶ δεκαδάρχους καὶ γραμματοεισαγωγεῖς τοῖς κριταῖς ὑμῶν
- 16 **І наказав я того часу вашим суддям, говорячи: Вислухуйте суперечки між вашими братами, і розсуджуйте справедливо між чоловіком та між братом його, та між приходьком його.**
And at that time I gave orders to your judges, saying, Let all questions between your brothers come before you for hearing, and give decisions uprightly between a man and his brother or one from another nation who is with him.
καὶ ἐνετείλαμην τοῖς κριταῖς ὑμῶν ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ λέγων διακούετε ἀνὰ μέσον τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν καὶ κρίνατε δικαίως ἀνὰ μέσον ἀνδρὸς καὶ ἀνὰ μέσον ἀδελφοῦ καὶ ἀνὰ μέσον προσηλύτου αὐτοῦ
- 17 **Не будете звертати уваги на обличчя в суді, як малого, так і великого вислухасте, не будете боятися обличчя людини, бо суд Божий він! А ту справу, що буде занадто тяжка для вас, п ринесете мені, і я вислухаю її.**
In judging, do not let a man's position have any weight with you; give hearing equally to small and great; have no fear of any man, for it is God who is judge: and any cause in which you are not able to give a decision, you are to put before me and I will give it a hearing.
οὐκ ἐπιγνώσῃ πρόσωπον ἐν κρίσει κατὰ τὸν μικρὸν καὶ κατὰ τὸν μέγαν κρινεῖς οὐ μὴ ὑποστεύῃ πρόσωπον ἀνθρώπου ὅτι ἡ κρίσις τοῦ θεοῦ ἐστίν καὶ τὸ ῥῆμα ὃ ἐὰν σκληρὸν ᾖ ἀφ' ὑμῶν ἀνοίσετε αὐτὸ τὸ ἐπ' ἐμέ καὶ ἀκούσονται αὐτό

- 18 I наказав я вам того часу про всі ті речі, що ви зробите.
And at that time I gave you all the orders which you were to do.
καὶ ἐνετειλάμην ὑμῖν ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ πάντας τοὺς λόγους οὓς ποιήσατε
- 19 ¶ I ми рушили з Хориву, та й перейшли цю велику й страшну пустиню, що бачили ви, дорогою до гори амореянина, як наказав нам Господь, Бог наш, і ми прийшли аж до Кадеш-Барнеа.
Then we went on from Horeb, through all that great and cruel waste which you saw, on our way to the hill-country of the Amorites, as the Lord gave us orders; and we came to Kadesh-barnea.
καὶ ἀπάραντες ἐκ χωρηβ ἐπορεύθημεν πᾶσαν τὴν ἔρημον τὴν μεγάλην καὶ τὴν φοβερὰν ἐκείνην ἣν εἶδετε ὁδὸν ὄρους τοῦ αμορραίου καθότι ἐνετείλατο κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν ἡμῖν καὶ ἤλθομεν ἕως καδης βαρνη
- 20 I сказав я до вас: Прийшли ви до Амореїської гори, що Господь, Бог наш, дає нам.
And I said to you, You have come to the hill-country of the Amorites, which the Lord our God is giving us.
καὶ εἶπα πρὸς ὑμᾶς ἤλθατε ἕως τοῦ ὄρους τοῦ αμορραίου ὃ ὁ κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν δίδωσιν ὑμῖν
- 21 Ось, Господь, Бог твій, віддає тобі цей Край. Увійди, заволодій, як говорив був тобі Господь, Бог батьків твоїх. Не бійся й не лякайся!
See now, the Lord your God has put the land into your hands: go up and take it, as the Lord, the God of your fathers, has said to you; have no fear and do not be troubled.
ἴδετε παραδεδωκεν ὑμῖν κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν πρὸ προσώπου ὑμῶν τὴν γῆν ἀναβάντες κληρονομήσατε ὃν τρόπον εἶπεν κύριος ὁ θεὸς τῶν πατέρων ὑμῶν ὑμῖν μὴ φοβεῖσθε μηδὲ δειλιάσητε
- 22 А ви всі підійшли до мене та й сказали: Пошлімо мужів перед собою, і нехай вони вислідять нам той Край, та нехай принесуть нам відомість про дорогу, що нею підемо, та про міста, куди ввійдемо.
And you came near to me, every one of you, and said, Let us send men before us to go through the land with care and give us an account of the way we are to go and the towns to which we will come.
καὶ προσήλθατέ μοι πάντες καὶ εἶπατε ἀποστείλωμεν ἄνδρας προτέρους ἡμῶν καὶ ἐφοδευσάτωσαν ἡμῖν τὴν γῆν καὶ ἀναγγελάτωσαν ἡμῖν ἀπόκρισιν τὴν ὁδὸν δι' ἧς ἀναβησόμεθα ἐν αὐτῇ καὶ τὰς πόλεις εἰς ἃς εἰσπορευσόμεθα εἰς αὐτάς
- 23 I була та річ добра в моїх очах, і взяв я у вас дванадцять мужа, муж один для племені.
And what you said seemed good to me, and I took twelve men from among you, one from every tribe;
καὶ ἤρεσεν ἐναντίον μου τὸ ῥῆμα καὶ ἔλαβον ἐξ ὑμῶν δώδεκα ἄνδρας ἄνδρα ἓνα κατὰ φυλὴν
- 24 I вони відійшли, і зійшли на гору, і прийшли аж до долини Ешкол, та й вислідили його, Край.
And they went up into the hill-country and came to the valley of Eshcol, and saw what was there.
καὶ ἐπιστραφέντες ἀνέβησαν εἰς τὸ ὄρος καὶ ἤλθοσαν ἕως φάραγγος βότρου καὶ κατεσκόπευσαν αὐτήν
- 25 I взяли вони в свою руку з плоду того Краю, і принесли до нас, і здали нам справу, і сказали: Добрий той Край, що Господь, Бог наш, дає нам!
And taking in their hands some of the fruit of the land, they came down again to us, and gave us their account, saying, It is a good land which the Lord our God is giving us.
καὶ ἐλάβοσαν ἐν ταῖς χερσίν αὐτῶν ἀπὸ τοῦ καρποῦ τῆς γῆς καὶ κατήνεγκαν πρὸς ἡμᾶς καὶ ἔλεγον ἀγαθὴ ἡ γῆ ἣν κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν δίδωσιν ἡμῖν
- 26 Та ви не хотіли йти, і були неслухняні наказам Господа, Бога вашого.
But going against the order of the Lord your God, you would not go up:
καὶ οὐκ ἠθελήσατε ἀναβῆναι καὶ ἠπειθήσατε τῷ ῥήματι κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν
- 27 I нарікали ви по ваших наметах і говорили: З ненависти до нас Господь вивів нас з єгипетського краю, щоб дати нас у руку амореянина на вигублення нас.
And you made an angry outcry in your tents, and said, In his hate for us the Lord has taken us out of the land of Egypt, to give us up into the hands of the Amorites for our destruction.
καὶ διεγογγύζετε ἐν ταῖς σκιναῖς ὑμῶν καὶ εἶπατε διὰ τὸ μισεῖν κύριον ἡμᾶς ἐξήγαγεν ἡμᾶς ἐκ γῆς αἰγύπτου παραδοῦναι ἡμᾶς εἰς χεῖρας αμορραίων ἐξολεθρευσαί ἡμᾶς
- 28 Куди ми підемо? Брати наші розслабили наше серце, говорячи: Народ той більший та вищий від нас, міста великі й уміцнені аж до неба, і навіть велетнів ми бачили там.
Where are we going up? Our brothers have made our hearts feeble with fear by saying, The people are greater and taller than we are, and the towns are great and walled up to heaven; and more than this, we have seen the sons of the Anakim there.
ποῦ ἡμεῖς ἀναβαίνομεν οἱ ἀδελφοὶ ὑμῶν ἀπέστησαν ὑμῶν τὴν καρδίαν λέγοντες ἔθνος μέγα καὶ πολλὸ καὶ δυνατότερον ἡμῶν καὶ πόλεις μεγάλαι καὶ τετειγισμέναι ἕως τοῦ οὐρανοῦ ἀλλὰ καὶ υἱοὺς γιγάντων ἐωράκαμεν ἐκεῖ
- 29 I сказав я до вас: Не лякайтеся й не бійтеся їх!
Then I said to you, Have no fear of them.
καὶ εἶπα πρὸς ὑμᾶς μὴ πτήζητε μηδὲ φοβηθῆτε ἀπ' αὐτῶν

- 30 **Господь, Бог наш, що йде перед вами, Він буде воювати для вас, як зробив був з вами в Єгипті на ваших очах,
The Lord your God who goes before you will be fighting for you, and will do such wonders as he did for you in Egypt before your eyes;**
κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν ὁ προπορευόμενος πρὸ προσώπου ὑμῶν αὐτὸς συνεκπολεμήσει αὐτοὺς μεθ' ὑμῶν κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν ὑμῖν ἐν γῆ αἰγύπτῳ
- 31 **і в пустині, де ти бачив, що Господь, Бог твій, носив тебе, як носить чоловік сина свого, у всій дорозі, якою ви йшли, аж до вашого приходу до цього місця.
And in the waste land, where you have seen how the Lord was supporting you, as a man does his son, in all your journeying till you came to this place.**
καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ ταύτῃ ἦν εἶδετε ὡς ἐτροφοφόρησέν σε κύριος ὁ θεός σου ὡς εἶ τις τροφοφορήσει ἄνθρωπος τὸν υἱὸν αὐτοῦ κατὰ πᾶσαν τὴν ὁδὸν ἣν ἐπορεύθητε ἕως ἡλθετε εἰς τὸν τόπον τοῦτον
- 32 **Та все таки ви не віруєте в Господа, вашого Бога,
But for all this, you had no faith in the Lord your God,**
καὶ ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ οὐκ ἐνεπιστεύσατε κυρίῳ τῷ θεῷ ὑμῶν
- 33 **що йде перед вами в дорозі, щоб вишукати для вас місце на ваше таборування, вночі огнем, щоб ви бачили в дорозі, що будете нею ходити, а хмарою вдень.
Who goes before you on your way, looking for a place where you may put up your tents, in fire by night, lighting up the way you are to go, and in a cloud by day.**
ὅς προπορεύεται πρότερος ὑμῶν ἐν τῇ ὁδῷ ἐκλέγεσθαι ὑμῖν τόπον ὁδηγῶν ὑμᾶς ἐν πυρὶ νυκτὸς δεικνύων ὑμῖν τὴν ὁδὸν καθ' ἣν πορεύεσθε ἐπ' αὐτῆς καὶ ἐν νεφέλῃ ἡμέρας
- 34 **І Господь вислухав голос ваших слів, та й розгнівався, і заприсягнув, говорячи:
And the Lord, hearing your words, was angry, and said with an oath,**
καὶ ἤκουσεν κύριος τὴν φωνὴν τῶν λόγων ὑμῶν καὶ παροξυνθεὶς ὤμοσεν λέγων
- 35 **Поправді кажу, ніхто серед цих людей, цього злого покоління, не побачить того доброго Краю, що присяг Я дати вашим батькам,
Truly, not one of this evil generation will see that good land which I said I would give to your fathers,**
εἰ ὄψεται τις τῶν ἀνδρῶν τούτων τὴν ἀγαθὴν ταύτην γῆν ἣν ὤμοσα τοῖς πατράσιν αὐτῶν
- 36 **окрім Калева, Єфуннесового сина, він побачить його, і йому Я дам той Край, по якому ступав він, та синам його, через те, що він вповняв наказа Господнього.
But only Caleb, the son of Jephunneh, he will see it; and to him and to his children I will give the land over which his feet have gone, because he has been true to the Lord with all his heart.**
πλὴν χαλεβ υἱὸς ιεφοννη οὗτος ὄψεται αὐτὴν καὶ τούτῳ δώσω τὴν γῆν ἐφ' ἣν ἐπέβη καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ διὰ τὸ προσκεῖσθαι αὐτὸν τὰ πρὸς κύριον
- 37 **Також на мене розгнівався був Господь через вас, говорячи: І ти не ввійдеш туди!
And, in addition, the Lord was angry with me because of you, saying, You yourself will not go into it:**
καὶ ἐμοὶ ἐθυμώθη κύριος δι' ὑμᾶς λέγων οὐδὲ σὺ οὐ μὴ εἰσέλθῃς ἐκεῖ
- 38 **Ісус, син Навинів, що стоїть перед тобою, він увійде туди; зміцни його, бо він зробить, що Ізраїль заволодіє ним.
Joshua, the son of Nun, your servant, he will go into the land; say to him that he is to be strong, for he will be Israel's guide into their heritage.**
ἰησοῦς υἱὸς ναυη ὁ παρεστηκὸς σοι οὗτος εἰσελεύσεται ἐκεῖ αὐτὸν κατίσχυσον ὅτι αὐτὸς κατακληρονομήσει αὐτὴν τῷ ἰσραηλ
- 39 **А діти ваші, про яких ви сказали: На здобич будуть вони, та сини ваші, що сьогодні не знають ні добра, ані зла, вони ввійдуть туди, і їм дам Я його, і вони заволодіють ним.
And your little ones, who, you said, would come into strange hands, your children, who now have no knowledge of good or evil, they will go into that land, and to them I will give it and it will be theirs.**
καὶ πᾶν παιδίον νέον ὅστις οὐκ οἶδεν σήμερον ἀγαθὸν ἢ κακὸν οὗτοι εἰσελεύσονται ἐκεῖ καὶ τούτοις δώσω αὐτὴν καὶ αὐτοὶ κληρονομήσουσιν αὐτήν
- 40 **А ви йдіть, та й рушайте в пустиню дорогою Червоного моря.
But as for you, go back, journeying into the waste land by the way of the Red Sea.**
καὶ ὑμεῖς ἐπιστραφέντες ἐστρατοπεδεύσατε εἰς τὴν ἔρημον ὁδὸν τὴν ἐπὶ τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης
- 41 **А ви відповіли та й сказали мені: Згрішили ми Господеві! Ми вийдемо, і будемо воювати, цілком так, як наказав нам Господь, Бог наш. І приперезали ви кожен військову зброю свою,
, і відважилися вийти на гору.
Then you said to me, We have done evil against the Lord, we will go up to the attack, as the Lord our God has given us orders. And arming yourselves every one, you made ready to go up without care into the hill-country.**
καὶ ἀπεκρίθητέ μοι καὶ εἶπατε ἡμάρτομεν ἐναντι κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἡμεῖς ἀναβάντες πολεμήσομεν κατὰ πάντα ὅσα ἐνετείλατο κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν ἡμῖν καὶ ἀναλαβόντες ἕκαστος τὰ σκεύη τὰ πολεμικὰ αὐτοῦ καὶ συναθροισθέντες ἀνεβαίνετε εἰς τὸ ὄρος
- 42 **Але Господь до мене сказав: Скажи їм: Не вийдете, і не будете ви воювати, бо Я не серед вас, щоб не були ви побиті вашими ворогами.
And the Lord said to me, Say to them, Do not go up to the attack; for I am not among you, and you will be overcome by those who are against you.**
καὶ εἶπεν κύριος πρὸς με εἰπὼν αὐτοῖς οὐκ ἀναβήσεσθε οὐδὲ μὴ πολεμήσετε οὐ γὰρ εἰμι μεθ' ὑμῶν καὶ οὐ μὴ συντριβῆτε ἐνώπιον τῶν ἐχθρῶν ὑμῶν

- 43 **I промовляв я до вас, та ви не послухали, і були неслухняні наказам Господнім. I ви свавільно переступили наказа, і зійшли на гору.**
This I said to you, but you gave no attention and went against the orders of the Lord, and in your pride went up into the hill-country.
καὶ ἐλάλησα ὑμῖν καὶ οὐκ εἰσηκούσατέ μου καὶ παρέβητε τὸ ῥῆμα κυρίου καὶ παραβιασάμενοι ἀνέβητε εἰς τὸ ὄρος
- 44 **I вийшов навперейми вас амореянин, що сидить на тій горі, і гнали вас, як роблять то бджоли, і товкли вас в Сеїрі аж до Горми.**
And the Amorites who were in the hill-country came out against you and put you to flight, rushing after you like bees, and overcame you in Seir, driving you even as far as Hormah.
καὶ ἐξῆλθεν ὁ αμορραῖος ὁ κατοικῶν ἐν τῷ ὄρει ἐκείνῳ εἰς συνάντησιν ὑμῖν καὶ κατεδίωξεν ὑμᾶς ὡς εἰ ποιήσαισαν αἱ μέλισσαι καὶ ἐτίτρωσκον ὑμᾶς ἀπὸ σιμρ ἕως ερμα
- 45 **I вернулись ви, і плакали перед Господнім лицем, та не слухав Господь вашого голосу, і не нахилив Свого вуха до вас.**
And you came back, weeping before the Lord; but the Lord gave no attention to your cries and did not give ear to you.
καὶ καθίσαντες ἐκλαίετε ἐναντι κυρίου καὶ οὐκ εἰσηκούσεν κύριος τῆς φωνῆς ὑμῶν οὐδὲ προσέσχεν ὑμῖν
- 46 **I сиділи ви в Кадешу багато днів, стільки днів, скільки там ви сиділи.**
So you were kept waiting in Kadesh for a long time.
καὶ ἐνεκάθησθε ἐν κადης ἡμέρας πολλὰς ὅσας ποτὲ ἡμέρας ἐνεκάθησθε
- 1 **¶ I обернулись ми та й рушили в пустыню дорогою до Червоного моря, як Господь промовляв був до мене. I кружляли ми навколо гори Сеїр багато днів.**
Then we went back, journeying into the waste land by the way to the Red Sea, as the Lord had said to me: and we were a long time going round Mount Seir.
καὶ ἐπιστραφέντες ἀπήραμεν εἰς τὴν ἔρημον ὁδὸν θάλασσαν ἐρυθρὰν ὄν τρόπον ἐλάλησεν κύριος πρὸς με καὶ ἐκυκλώσαμεν τὸ ὄρος τὸ σιμρ ἡμέρας πολλὰς
- 2 **I сказав Господь до мене, говорячи:**
And the Lord said to me,
καὶ εἶπεν κύριος πρὸς με
- 3 **Досить вам кружляти навколо цієї гори, оберніться на північ!**
You have been journeying round this mountain long enough: now go to the north;
ἰκανούσθω ὑμῖν κυκλοῦν τὸ ὄρος τοῦτο ἐπιστράφητε οὖν ἐπὶ βορρᾶν
- 4 **A народові наказуй, говорячи: Ви переходите границі ваших братів, Ісавових синів, що мешкають у Сеїрі. I будуть вони боятися вас, та й ви пильно стережіться!**
And give the people orders, saying, You are about to go through the land of your brothers, the children of Esau, who are living in Seir; and they will have fear of you; so take care what you do:
καὶ τῷ λαῷ ἔντειλαι λέγων ὑμεῖς παραπορεύεσθε διὰ τῶν ὁρίων τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν υἱῶν ἡσαυ οἱ κατοικοῦσιν ἐν σιμρ καὶ φοβηθήσονται ὑμᾶς καὶ εὐλαβηθήσονται ὑμᾶς σφόδρα
- 5 **Не дражніть їх, бо Я не дам вам з їхнього краю місця ані на стопу ноги, бо гору Сеїр Я дав Ісавові, як спадщину.**
Make no attack on them, for I will not give you any of their land, not even space enough for a man's foot: because I have given Mount Seir to Esau for his heritage.
μὴ συνάψητε πρὸς αὐτοὺς πόλεμον οὐ γὰρ μὴ δῶ ὑμῖν ἀπὸ τῆς γῆς αὐτῶν οὐδὲ βῆμα ποδός ὅτι ἐν κλήρῳ δέδωκα τοῖς υἱοῖς ἡσαυ τὸ ὄρος τὸ σιμρ
- 6 **Їжу купите від них за срібло і будете їсти, а також воду будете купувати в них за срібло і будете пити.**
You may get food for your needs from them for a price, and water for drinking.
βρώματα ἀργυρίου ἀγοράσατε παρ' αὐτῶν καὶ φάγεσθε καὶ ὕδωρ μέτρον λήψεσθε παρ' αὐτῶν ἀργυρίου καὶ πίεσθε
- 7 **Бо Господь, Бог твій, поблагословив тебе в кожному чині твоєї руки, знає Він ходу твою в цій великій пустині. Оце сорок літ Господь, Бог твій, з тобою, не відчув ти недостачі ні в чому.**
For the blessing of the Lord your God has been on you in all the work of your hands: he has knowledge of your wanderings through this great waste: these forty years the Lord your God has been with you, and you have been short of nothing.
ὁ γὰρ κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν εὐλόγησέν σε ἐν παντί ἔργῳ τῶν χειρῶν σου διάγνωθι πῶς διήλθες τὴν ἔρημον τὴν μεγάλην καὶ τὴν φοβερὰν ἐκείνην ἰδοὺ τεσσαράκοντα ἔτη κύριος ὁ θεός σου μετὰ σοῦ οὐκ ἐπεδείθης ῥήματος
- 8 **¶ I перейшли ми від наших братів, Ісавових синів, що сидять у Сеїрі, від дороги степу, від Елату, і від Еціон-Геверу. I обернулись ми, та й перейшли дорогою моавської пустині.**
So we went on past our brothers, the children of Esau, living in Seir, by the road through the Arabah, from Elath and Ezion-geber. And turning, we went by the road through the waste land of Moab.
καὶ παρήλθομεν τοὺς ἀδελφοὺς ἡμῶν υἱοὺς ἡσαυ τοὺς κατοικοῦντας ἐν σιμρ παρὰ τὴν ὁδὸν τὴν араβα ἀπὸ αἰλων καὶ ἀπὸ γασιωνγαбер καὶ ἐπιστρέψαντες παρήλθομεν ὁδὸν ἔρημον μοαβ
- 9 **I сказав Господь мені: Не ворогуй з Моавом, і не дратуй їх війною, бо Я не дам тобі з його краю спадщини, бо Лотовим синам дав Я Ар на спадок.**
And the Lord said to me, Make no attack on Moab and do not go to war with them, for I will not give you any of his land: because I have given Ar to the children of Lot for their heritage.
καὶ εἶπεν κύριος πρὸς με μὴ ἐχθραίνετε τοῖς μοαβίταις καὶ μὴ συνάψητε πρὸς αὐτοὺς πόλεμον οὐ γὰρ μὴ δῶ ὑμῖν ἀπὸ τῆς γῆς αὐτῶν ἐν κλήρῳ τοῖς γὰρ υἱοῖς λωτ δέδωκα τὴν σιμρ κληρονομεῖν

- 10 **Перед тим сиділи в ньому еми, народ великий, і численний, і високий, як велетні.**
(In the past the Emim were living there; a great people, equal in numbers to the Anakim and as tall;
οἱ οἰμῖν πρότεροι ἐνεκάθηντο ἐπ' αὐτῆς ἔθνος μέγα καὶ πολὺ καὶ ἰσχύοντες ὥσπερ οἱ ἐνακίμ
- 11 **Рефаями вважалися й вони, як велетні, а моавітяни кличуть їх: еми.**
They are numbered among the Rephaim, like the Anakim; but are named Emim by the Moabites.
ραφαῖν λογισθήσονται καὶ οὗτοι ὥσπερ οἱ ἐνακίμ καὶ οἱ μοαβῖται ἐπονομάζουσιν αὐτοὺς οἰμῖν
- 12 **А в Сеїрі перед тим сиділи були горей, а Ісавові сини заволоділи ними та вигубили їх перед собою, та й осіли замість них, як зробив Ізраїль Красві спадку свого, що дав їм Господь.**
And the Horites in earlier times were living in Seir, but the children of Esau took their place; they sent destruction on them and took their land for themselves, as Israel did to the land of his heritage which the Lord gave them.)
καὶ ἐν σιρ ἐνεκάθητο ὁ χορραῖος πρότερον καὶ υἱοὶ ἡσαυ ἀπόλεσαν αὐτοὺς καὶ ἐξέτριψαν αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου αὐτῶν καὶ κατοίκησαν ἀντ' αὐτῶν ὃν τρόπον ἐποίησεν ἰσραὴλ τὴν γῆν τῆς κληρονομίας αὐτοῦ ἣν δέδωκεν κύριος αὐτοῖς
- 13 **Тепер устаньте, і перейдіть поток Зеред. І перейшли ми потік Зеред.**
Get up now, and go over the stream Zered. So we went over the stream Zered.
νῦν οὖν ἀνάστητε καὶ ἀπάρατε ὑμεῖς καὶ παραπορεύεσθε τὴν φάραγγα ζαρετ καὶ παρήλθομεν τὴν φάραγγα ζαρετ
- 14 **А час, що ходили ми від Кадеш-Барнеа, аж перейшли потік Зеред, тридцять і вісім літ, аж вимерло все те покоління військових із табору, як Господь присягнув був їм.**
Thirty-eight years had gone by from the time when we came away from Kadesh-barnea till we went over the stream Zered; by that time all the generation of the men of war among us were dead, as the Lord had said.
καὶ αἱ ἡμέραι ἃς παραπορεύθημεν ἀπὸ καδης βαρνη ἕως οὗ παρήλθομεν τὴν φάραγγα ζαρετ τριάκοντα καὶ ὀκτῶ ἔτη ἕως οὗ διέπεσεν πᾶσα γενεὰ ἀνδρῶν πολεμιστῶν ἀποθνήσκοντες ἐκ τῆς παρεμβολῆς καθότι ὤμοσεν αὐτοῖς ὁ θεός
- 15 **Також і Господня рука була на них, щоб вигубити їх із табору аж до решти.**
For the hand of the Lord was against them, working their destruction, till all were dead.
καὶ ἡ χεὶρ τοῦ θεοῦ ἦν ἐπ' αὐτοῖς ἐξαναλώσει αὐτοὺς ἐκ τῆς παρεμβολῆς ἕως οὗ διέπεσαν
- 16 **І сталося, коли вигинули всі військові і вимерли з-посеред народу,**
So when death had overtaken all the men of war among the people,
καὶ ἐγενήθη ἐπεὶ διέπεσαν πάντες οἱ ἄνδρες οἱ πολεμισταὶ ἀποθνήσκοντες ἐκ μέσου τοῦ λαοῦ
- 17 **то Господь промовляв до мене, говорячи:**
The word of the Lord came to me, saying,
καὶ ἐλάλησεν κύριος πρὸς με λέγων
- 18 **Ти сьогодні проходиш моавську границю Ар.**
You are about to go by Ar, the limit of the country of Moab;
σὺ παραπορεύῃ σήμερον τὰ ὄρια μοαβ τὴν σιρ
- 19 **І прийдеш близько до Аммонових синів, не ненавидь їх і не дратуй їх, бо не дам тобі спадку з краю Аммонових синів, бо Лотовим синам Я дав його на спадщину.**
And when you come near the land of the children of Ammon, give them no cause of trouble and do not make war on them, for I will not give you any of the land of the children of Ammon for your heritage: because I have given it to the children of Lot.
καὶ προσάξετε ἐγγὺς υἱῶν αμμαν μὴ ἐχθραίνετε αὐτοῖς καὶ μὴ συνάψητε αὐτοῖς εἰς πόλεμον οὐ γὰρ μὴ δῶ ἀπὸ τῆς γῆς υἱῶν αμμαν σοὶ ἐν κλήρῳ ὅτι τοῖς υἱοῖς λωτ δέδωκα αὐτὴν ἐν κλήρῳ
- 20 **За край рефаїв вважався також він, рефаї сиділи в ньому перед тим, а аммонітяни кликали їх: замзуми,**
(That land is said to have been a land of the Rephaim, for Rephaim had been living there in earlier times, but they were named Zamzumim by the Ammonites;
γῆ ραφαῖν λογισθήσεται καὶ γὰρ ἐπ' αὐτῆς κατέκον οἱ ραφαῖν τὸ πρότερον καὶ οἱ αμμανῖται ὀνομάζουσιν αὐτοὺς ζομζομῖν
- 21 **народ великий, і численний, і високий, як велетні. І вигубив їх Господь перед ними, і вигнали їх, і осіли замість них,**
They were a great people, tall as the Anakim, and equal to them in number; but the Lord sent destruction on them and the children of Ammon took their place, living in their land;
ἔθνος μέγα καὶ πολὺ καὶ δυνατότερον ὑμῶν ὥσπερ οἱ ἐνακίμ καὶ ἀπόλεσεν αὐτοὺς κύριος πρὸ προσώπου αὐτῶν καὶ κατεκληρονόμησαν καὶ κατοίκησαν ἀντ' αὐτῶν ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης
- 22 **як зробив Він Ісавовим синам, що сидять у Сеїрі, що заволоділи хорейянами перед ними, і вигнали їх, і осіли замість них, і сидять аж до сьогодні.**
As he did for the children of Esau living in Seir, when he sent destruction on the Horites before them, and they took their land where they are living to this day:
ὥσπερ ἐποίησαν τοῖς υἱοῖς ἡσαυ τοῖς κατοικοῦσιν ἐν σιρ ὃν τρόπον ἐξέτριψαν τὸν χορραῖον ἀπὸ προσώπου αὐτῶν καὶ κατεκληρονόμησαν καὶ κατοίκησαν ἀντ' αὐτῶν ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης

- 23 А аввеїв, що сидять по оселях аж до Ази, вигубили їх кафтори, що вийшли з Кафтору, та й осіли замість них.
And the Avvim, living in the small towns as far as Gaza, came to destruction by the hands of the Caphtorim who came out from Caphtor and took their land.)
 και οι ευαιοι οι κατοικουντες εν ασηρωθ εως γαζης και οι καππαδοκες οι εξελθοντες εκ καππαδοκίας εξετριψαν αυτοους και κατακίσθησαν αντ' αυτων
- 24 ¶ Уставайте, рушайте, та й перейдіть потік Арнон! Ось Я дав у твою руку Сигона, царя Хешбону, амореянина, а край його зачни забирати, та й воюй з ним.
Get up now, and go on your journey, crossing over the valley of the Arnon: see, I have given into your hands Sihon, the Amorite, king of Heshbon, and all his land: go forward to make it yours, and make war on him,
 νυν ουν αναστιητε και απαράτε και παρελθατε υμεις την φάραγγα αρνων ιδου παραδέδωκα εις τας χειράς σου τον σηων βασιλέα εσεβων τον αμορραϊον και την γην αυτου ενάρχου κληρονομειν σύνα πτε προς αυτον πόλεμον
- 25 Того дня Я зачну наводити страх та жах перед тобою на народи під усім небом, які, коли почують чутку про тебе, то затремтять, і жахнуться перед тобою.
From now on I will put the fear of you in all peoples under heaven, who, hearing of you, will be shaking with fear and grief of heart because of you.
 εν τη ημέρα ταύτη ενάρχου δοῦναι τον τρόπον σου και τον φόβον σου επί πρόσωπον πάντων των εθνών των ὑποκάτω του ούρανοῦ οίτινες ακούσαντες το όνομά σου тαραχθήσονται και ωδίνας έξου σιν από προσώπου σου
- 26 І послав я послів з пустини Кедемот до Сигона, царя хешбонського, з мирними словами, говорячи:
Then from the waste land of Kedemoth I sent representatives to Sihon, king of Heshbon, with words of peace, saying,
 και απέστειλα πρέσβεις εκ της έρήμου κεδαιμωθ προς σηων βασιλέα εσεβων λόγους ειρηνικοις λέγων
- 27 Нехай же я перейду в твоїм краї в дорозі, я піду дорогою, не збочу ні праворуч, ні ліворуч.
Let me go through your land: I will keep to the highway, not turning to the right or to the left;
 παρελεύσομαι διὰ της γης σου εν τη όδῳ παρελεύσομαι ουχί εκκλινῶ δεξιὰ ουδέ άριστερά
- 28 Їжу за срібло продаси мені, і я їстиму, і воду даси мені за срібло, і я питиму. Нехай тільки перейду я ногами,
Let me have food, at a price, for my needs, and water for drinking: only let me go through on foot;
 βρώματα άργυριου αποδώση μοι και φάγομαι και ὕδωρ άργυριου αποδώση μοι και πίομαι πλην ότι παρελεύσομαι τοις ποσίν
- 29 як зробили мені Ісаові сини, що сидять у Сеїрі, і моави, що сидять ув Арі, аж перейду я Йордан до того Краю, що його нам дає Господь, Бог наш.
As the children of Esau did for me in Seir and the Moabites in Ar; till I have gone over Jordan into the land which the Lord our God is giving us.
 καθώς έποίησαν μοι οι υιοι ησαυ οι κατοικουντες εν σηρ και οι μοαβιται οι κατοικουντες εν αροηρ εως παρελθω τον ιορδάνην εις την γην ην κύριος ο θεός ημών διδωσιν ημίν
- 30 Та не хотів Сигон, цар хешбонський, дати нам перейти через свою землю, бо Господь, Бог твій, зробив запеклим дух його, та ожорсточив його серце, щоб дати його в руку твою, як сьо годні це видко.
But Sihon, king of Heshbon, would not let us go through; for the Lord your God made his spirit hard and his heart strong, so that he might give him up into your hands as at this day.
 και ουκ ηθέλησεν σηων βασιλεύς εσεβων παρελθειν ημάς δι' αυτου ότι έσκληρυνεν κύριος ο θεός ημών το πνεῦμα αυτου και κατίσχυσεν την καρδιαν αυτου ίνα παραδοθη εις τας χειράς σου ως εν τ η ημέρα ταύτη
- 31 І сказав Господь мені: Ось, Я зачав давати перед тобою Сигона та його край; зачни заволодівати, щоб успадкувати його край.
And the Lord said to me, See, from now on I have given Sihon and his land into your hands: go forward now to take his land and make it yours.
 και ειπεν κύριος προς με ιδου ηργμαι παραδοῦναι προ προσώπου σου τον σηων βασιλέα εσεβων τον αμορραϊον και την γην αυτου εναρξαι κληρονομησαι την γην αυτου
- 32 І вийшов Сигон навпроти нас, він та весь народ його, на війну до Ягацу.
Then Sihon came out against us with all his people, to make an attack on us at Jahaz.
 και εξήλθεν σηων βασιλεύς εσεβων εις συνάντησιν ημίν αυτους και πας ο λαός αυτου εις πόλεμον ιασσα
- 33 І дав його нам Господь, Бог наш, і ми побили його й синів його та весь його народ.
And the Lord our God gave him into our hands; and we overcame him and his sons and all his people.
 και παρεδωκεν αυτον κύριος ο θεός ημών προ προσώπου ημών και επατάξαμεν αυτον και τους υιους αυτου και πάντα τον λαον αυτου
- 34 І того часу ми здобули всі його міста, і зробили закляттям кожне місто, чоловіків і жінок та дітей, нікого не позоставили ми.
At that time we took all his towns, and gave them over to complete destruction, together with men, women, and children; we had no mercy on any:
 και εκρατήσαμεν πασών των πόλεων αυτου εν τῳ καιρῳ εκείνω και έξωλεθρεύσαμεν πασαν πόλιν έξης και τας γυναϊκας αυτων και τα τέκνα αυτων ου κατελίπομεν ζωγρειαν
- 35 Тільки худобу забрали ми собі на здобич, та захоплене в містах, що ми їх здобули.
Only the cattle we took for ourselves, with the goods from the towns we had taken.
 πλην τα κτήνη έπρονομεύσαμεν και τα σκῦλα των πόλεων έλάβομεν

- 36 Від Ароеру, що на березі арнонського потоку, і від міста, що в долині, і аж до Гілеаду не було міста, яке було б сильніше від нас, усе віддав нам Господь, Бог наш.
From Aroer on the edge of the valley of the Arnon and from the town in the valley as far as Gilead, no town was strong enough to keep us out; the Lord our God gave them all into our hands:
 ἐξ αροηρ ἢ ἐστὶν παρὰ τὸ χεῖλος χειμάρρου αρνων καὶ τὴν πόλιν τὴν οὐσαν ἐν τῇ φάραγγι καὶ ἕως ὄρους τοῦ γαλααδ οὐκ ἐγενήθη πόλις ἣτις διέφυγεν ἡμᾶς τὰς πάσας παρέδωκεν κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν εἰς τὰς χεῖρας ἡμῶν
- 37 Тільки до краю Аммонових синів не наблизився ти, до всього побережжя потоку Яббоку, і до міст гори, та до всього, про що наказав був Господь, Бог наш.
But you did not go near the land of the children of Ammon, that is, all the side of the river Jabbok or the towns of the hill-country, wherever the Lord our God had said we were not to go.
 πλὴν εἰς γῆν υἰῶν αμμων οὐ προσήλθομεν πάντα τὰ συγκυροῦντα χειμάρρου ιαβοκ καὶ τὰς πόλεις τὰς ἐν τῇ ὄρεινῃ καθότι ἐνετείλατο ἡμῖν κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν
- 1 ¶ І обернулися ми, та й пішли дорогою до Башану. І вийшов навперейми нас Ог, цар башанський, він та весь його народ, на війну до Едреї.
Then turning we took the road to Bashan: and Og, king of Bashan, came out against us with all his people, and made an attack on us at Edrei.
 καὶ ἐπιστραφέντες ἀνέβημεν ὁδὸν τὴν εἰς βασαν καὶ ἐξήλθεν οἷ βασιλεὺς τῆς βασαν εἰς συνάντησιν ἡμῖν αὐτὸς καὶ πᾶς ὁ λαὸς αὐτοῦ εἰς πόλεμον εἰς εδραῖν
- 2 І сказав Господь до мене: Не бійся його, бо в твою руку Я дав його, і весь народ його та край його, і зробиш йому, як зробив ти Сигоніві, цареві амореян, що сидів у Хешбоні.
And the Lord said to me, Have no fear of him: for I have given him and all his people and his land into your hands; do to him as you did to Sihon, king of the Amorites, who was ruling in Heshbon.
 καὶ εἶπεν κύριος πρός με μὴ φοβηθῆς αὐτόν ὅτι εἰς τὰς χεῖράς σου παραδέδοκα αὐτόν καὶ πάντα τὸν λαὸν αὐτοῦ καὶ πᾶσαν τὴν γῆν αὐτοῦ καὶ ποιήσεις αὐτῷ ὡσπερ ἐποίησας σηон βασιλεῖ τῶν αμορραίων ὃς κατόκει ἐν εσεβων
- 3 І дав Господь, Бог наш, у нашу руку також Ога, царя башанського, та весь його народ, і побили ми його, так що нікого не позосталося в нього.
So the Lord our God gave up Og, king of Bashan, and all his people into our hands; and we overcame him so completely that all his people came to their end in the fight.
 καὶ παρέδωκεν αὐτὸν κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν εἰς τὰς χεῖρας ἡμῶν καὶ τὸν οἷ βασιλέα τῆς βασαν καὶ πάντα τὸν λαὸν αὐτοῦ καὶ ἐπατάξαμεν αὐτόν ἕως τοῦ μὴ καταλιπεῖν αὐτοῦ σπέρμα
- 4 І здобули ми всі міста його, і того часу не було міста, що не взяли б ми від них, шістдесят міст, усю арговську околицю, царство Ога в Башані.
At that time we took all his towns; there was not one town of the sixty towns, all the country of Argob, the kingdom of Og in Bashan, which we did not take.
 καὶ ἐκρατίσαμεν πασῶν τῶν πόλεων αὐτοῦ ἐν τῷ καιρῷ ἐκεῖνῳ οὐκ ἦν πόλις ἣν οὐκ ἐλάβομεν παρ' αὐτῶν ἐξήκοντα πόλεις πάντα τὰ περὶχωρα αργοβ βασιλείας οἷ ἐν βασαν
- 5 Усі ці міста укріплені, мур високий, ворота й засув, окрім дуже багатьох відкритих міст.
All these towns had high walls round them with doors and locks; and in addition we took a great number of unwalled towns.
 πᾶσαι πόλεις ὄχυραὶ τείχη ὑψηλά πύλαι καὶ μοχλοὶ πλὴν τῶν πόλεων τῶν φερεζαίων τῶν πολλῶν σφόδρα
- 6 І вчинили ми їх закляттям, як зробили були Сигоніві, цареві хешбонському, учинили закляттям усе місто, чоловіків, жінок та дітей.
And we put them to the curse, every town together with men, women, and children.
 ἐξωλεθρεύσαμεν αὐτούς ὡσπερ ἐποιήσαμεν τὸν σηон βασιλέα εσεβων καὶ ἐξωλεθρεύσαμεν πᾶσαν πόλιν ἐξῆς καὶ τὰς γυναῖκας καὶ τὰ παιδία
- 7 А всю худобу й захоплене з міст забрали ми собі на здобич.
But we took for ourselves all the cattle and the stored wealth of the towns.
 καὶ πάντα τὰ κτήνη καὶ τὰ σκῦλα τῶν πόλεων ἐπρονομήσαμεν ἑαυτοῖς
- 8 І взяли ми того часу той край з руки обох царів амореяннина, що по другому боці Йордану, від Арнонського потоку аж до гори Гермон,
At that time we took their land from the two kings of the Amorites on the far side of Jordan, from the valley of the Arnon to Mount Hermon;
 καὶ ἐλάβομεν ἐν τῷ καιρῷ ἐκεῖνῳ τὴν γῆν ἐκ χειρῶν δύο βασιλέων τῶν αμορραίων οἱ ἦσαν πέραν τοῦ ιορδάνου ἀπὸ τοῦ χειμάρρου αρνων καὶ ἕως αερμων
- 9 сидоняни кличуть на Гермон Сірйон, а амореяни кличуть на нього Сенір,
(By the Sidonians, Hermon is named Sirion, and by the Amorites Shenir;)
 οἱ φοίνικες ἐπονομάζουσιν τὸ αερμων σανιωρ καὶ ὁ αμορραῖος ἐπωνόμασεν αὐτὸ σανιρ
- 10 усі міста на рівнині, і весь Гілеад, і весь Башан аж до Салхи й Едреї, міст царства Ога в Башані.
All the towns of the table-land and all Gilead and Bashan as far as Salecah and Edrei, towns of the kingdom of Og in Bashan.
 πᾶσαι πόλεις μισωρ καὶ πᾶσα γαλααδ καὶ πᾶσα βασαν ἕως σελχα καὶ εδραῖν πόλεις βασιλείας τοῦ οἷ ἐν τῇ βασαν
- 11 Бо тільки Ог, цар башанський, позостав із решти рефаїв. Оце його ложе, ложе залізне; чи ж не воно в Раббі Аммонових синів, дев'ять ліктів довжина його, і чотири лікті ширина його, на міру ліктем чоловіка.
(For Og, king of Bashan, was the last of all the Rephaim; his bed was made of iron; is it not in Rabbah, in the land of the children of Ammon? It was nine cubits long and four cubits wide, measured by the common cubit.)
 ὅτι πλὴν οἷ βασιλεὺς βασαν κατελείφθη ἀπὸ τῶν ραφαῖν ἰδοὺ ἡ κλίνη αὐτοῦ κλίνη σιδηρᾶ ἰδοὺ αὕτη ἐν τῇ ἄκρα τῶν υἰῶν αμμων ἐννέα πηχῶν τὸ μήκος αὐτῆς καὶ τεσσάρων πηχῶν τὸ εὖρος αὐτῆς ἐν πήχει ἀνδρός

- 12 ¶ А Край той того часу посіли ми. Від Ароеру, що над Арнонським потоком, і половину гори Гілеад, і міста його я дав Рувимовим та Гадовим.
And this land which we took at that time, from Aroer by the valley of the Arnon, and half the hill-country of Gilead with its towns, I gave to the Reubenites and the Gadites.
 και την γην εκείνην ἐκληρονομήσαμεν ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀπὸ ἀροηρ ἢ ἐστὶν ἐπὶ τοῦ χειλούς χειμάρρου ἀρνῶν και τὸ ἡμισυ ὄρους γαλααδ και τὰς πόλεις αὐτοῦ ἔδωκα τῷ ρουβην και τῷ γαδ
- 13 А решту Гілеаду та ввесь Башан, царство Ога, віддав я половині племені Манасіїного, усю околицю арговську, на ввесь той Башан кличеться: Край рефаїв.
The rest of Gilead and all Bashan, the kingdom of Og, all the land of Argob, together with Bashan, I gave to the half-tribe of Manasseh. (This land is named the land of the Rephaim.
 και τὸ κατάλοιπον τοῦ γαλααδ και πᾶσαν τὴν βασαν βασιλείαν οὐχ ἔδωκα τῷ ἡμίσει φυλῆς μανασση και πᾶσαν περιχώρον ἀργοβ πᾶσαν τὴν βασαν ἐκείνην γῆ ραφαϊν λογισθήσεται
- 14 Яір, син Манасїїн, узяв всю Аргову околицю аж до границі гешурів та маахатів, і він назвав їх своїм іменем: Башан, села Яїра, і так їх кличуть аж до цього дня.
Jair, the son of Manasseh, took all the land of Argob, as far as the country of the Geshurites and the Maacathites, naming it, Bashan, Havvoth-Jair after himself, as it is to this day.)
 και πατρ υἱὸς μανασση ἔλαβεν πᾶσαν τὴν περιχώρον ἀργοβ ἕως τῶν ὀρίων γαργασι και ομαχαθι ἐπωνόμασεν αὐτὰς ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ τὴν βασαν αὐοθ πατρ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης
- 15 А Махірові дав я Гілеад.
And Gilead I gave to Machir.
 και τῷ μαχир ἔδωκα τὴν γαλααδ
- 16 А Рувимовим та Гадовим дав я від Гілеаду й аж до Арнонського потоку, середину потоку та границю, і аж до потоку Яббоку, границі Аммонових синів,
And the land from Gilead to the valley of the Arnon, with the middle of the valley as a limit, as far as the river Jabbok which is the limit of the country of the children of Ammon, I gave to the Reubenites and the Gadites;
 και τῷ ρουβην και τῷ γαδ δέδωκα ἀπὸ τῆς γαλααδ ἕως χειμάρρου ἀρνῶν μέσον τοῦ χειμάρρου ὄριον και ἕως τοῦ ἰαβοκ ὁ χειμάρρους ὄριον τοῖς υἱοῖς αμμαν
- 17 і степ, і Йордан, і границю його від Кіннерету аж до моря степену, моря Солоного, у узбіччя Пісрі на схід.
As well as the Arabah, with the river Jordan as their limit, from Chinnereth to the Salt Sea, under the slopes of Pisgah to the east.
 και ἡ ἀραβα και ὁ ἰορδάνης ὄριον μαχαναρεθ και ἕως θαλάσσης ἀραβα θαλάσσης ἀλκκης ὑπὸ ἀσηδωθ τὴν φασγα ἀνατολῶν
- 18 І часу того наказав я вам, говорячи: Господь, Бог ваш, дав вам цей Край, щоб ви посіли його; узброєні перейдете перед вашими братами, Ізраїлевими синами, усі військові.
At that time I gave you orders, saying, The Lord has given you this land for your heritage: all the men of war are to go over armed before your brothers the children of Israel.
 και ἐνετειλάμην ὑμῖν ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ λέγων κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν ἔδωκεν ὑμῖν τὴν γῆν ταύτην ἐν κλήρῳ ἐνοπλισάμενοι προπορεύεσθε πρὸ προσώπου τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν υἱῶν ἰσραηλ πᾶς δυνατός
- 19 Тільки ваші жінки, і ваші діти та ваша худоба, я знаю, що худоба ваша велика! будуть сидіти по ваших містах, що я дав вам,
But your wives and your little ones and your cattle (for it is clear that you have much cattle) may go on living in the towns I have given you;
 πλην αἱ γυναῖκες ὑμῶν και τὰ τέκνα ὑμῶν και τὰ κτήνη ὑμῶν οἶδα ὅτι πολλὰ κτήνη ὑμῖν κατοικεῖτοσαν ἐν ταῖς πόλεσιν ὑμῶν αἷς ἔδωκα ὑμῖν
- 20 аж Господь дасть спочинок братам вашим, як вам, і посядуть також вони той Край, що Господь, Бог ваш, дає вам по той бік Йордану, і вернетесь кожен до спадку свого, що я дав вам.
Till the Lord has given rest to your brothers as to you, and till they have taken for themselves the land which the Lord your God is giving them on the other side of Jordan: then you may go back, every man of you, to the heritage which I have given you.
 ἕως ἂν καταπαύσῃ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν ὥσπερ και ὑμᾶς και κατακληρονομήσουσιν και οὗτοι τὴν γῆν ἣν κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν δίδωσιν αὐτοῖς ἐν τῷ πέραν τοῦ ἰορδάνου και ἐπαναστραφήσεσθε ἕκαστος εἰς τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ ἣν ἔδωκα ὑμῖν
- 21 ¶ А Ісусові наказав я того часу, говорячи: Ото твої очі бачили все, що зробив був Господь, Бог ваш, обом тим царям, так зробить Господь усім царствам, куди ти переходиш.
And I gave orders to Joshua at that time, saying, Your eyes have seen what the Lord your God has done to these two kings: so will the Lord do to all the kingdoms into which you come.
 και τῷ ἰησοῦ ἐνετειλάμην ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ λέγων οἱ ὀφθαλμοὶ ὑμῶν ἐώρακασιν πάντα ὅσα ἐποίησεν κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν τοῖς δυοῖ βασιλεῦσι τούτοις οὕτως ποιήσει κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν πάσας τὰς βασιλείας ἐφ' ἃς σὺ διαβαίνεις ἐκεῖ
- 22 Не будеш боятися їх, бо Господь, Бог ваш, Він Той, що воює для вас.
Have no fear of them, for the Lord your God will be fighting for you.
 οὐ φοβηθήσεσθε ὅτι κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν αὐτὸς πολεμήσει περὶ ὑμῶν
- 23 І благав я того часу Господа, говорячи:
And at that time I made request to the Lord, saying,
 και ἐδεήθην κυρίου ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ λέγων

- 24 Владико Господи, Ти зачав показувати рабові Своєму велич Свою та міцну Свою руку! Бо хто інший Бог на небі та на землі, що зробить, як чини Твої, як великі діла Твої?
O Lord God, you have now for the first time let your servant see your great power and the strength of your hand; for what god is there in heaven or on earth able to do such great works and such acts of power?
 κύριε κύριε σὺ ἤρξω δεῖξαι τῷ σῷ θεράποντι τὴν ἰσχύν σου καὶ τὴν δύναμίν σου καὶ τὴν χεῖρα τὴν κραταιὰν καὶ τὸν βραχίονα τὸν ὑψηλόν τίς γάρ ἐστιν θεὸς ἐν τῷ οὐρανῷ ἢ ἐπὶ τῆς γῆς ὅστις ποιῆσεται καθὰ σὺ ἐποίησας καὶ κατὰ τὴν ἰσχύν σου
- 25 Нехай перейду ж я та побачу той хороший Край, що по тім боці Йордану, ту гарну гірську землю та Ливан!
Let me go over, O Lord, and see the good land on the other side of Jordan, and that fair mountain country, even Lebanon.
 διαβάς οὖν ὄψομαι τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν ταύτην τὴν οὖσαν πέραν τοῦ ἰορδάνου τὸ ὄρος τοῦτο τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸν ἀντιλίβανον
- 26 Та Господь розгнівався на мене через вас, і не послухав мене. І сказав Господь до мене: Досить тобі, не говори більше до Мене в цій справі!
But the Lord was angry with me because of you and would not give ear to my prayer; and the Lord said to me, Let it be enough, say no more about this thing.
 καὶ ὑπερέϊδεν κύριος ἐμὲ ἕνεκεν ὑμῶν καὶ οὐκ εἰσήκουσέν μου καὶ εἶπεν κύριος πρὸς με ἰκανούσθω σοι μὴ προσθῆς ἔτι λαλῆσαι τὸν λόγον τοῦτον
- 27 Вийди на верхів'я Пісгі, і зведи свої очі на захід, і на північ, і на південь, і на схід, і побач своїми очима, бо ти не перейдеш цього Йордану!
Go up to the top of Pisgah, and turning your eyes to the west and the north, to the south and the east, see the land with your eyes: for you are not to go over Jordan.
 ἀνάβηθι ἐπὶ κορυφὴν λελαξευμένην καὶ ἀναβλέψας τοῖς ὀφθαλμοῖς κατὰ θάλασσαν καὶ βορρᾶν καὶ λίβα καὶ ἀνατολὰς καὶ ἰδὲ τοῖς ὀφθαλμοῖς σου ὅτι οὐ διαβήσῃ τὸν ἰορδάνην τοῦτον
- 28 І напоуми Ісуса, і зміцни його, й укріпи його, бо він перейде перед цим народом, і він зробить, що вони посядуть той Край, який ти побачиш.
But give my orders to Joshua, comforting him and making him strong; for he is to go over Jordan at the head of this people, and he will give them this land which you will see for their heritage.
 καὶ ἐντείλαι ἰησοῖ καὶ κατίσχυσον αὐτὸν καὶ παρακάλεσον αὐτόν ὅτι οὗτος διαβήσεται πρὸ προσώπου τοῦ λαοῦ τοῦτου καὶ αὐτὸς κατακληρονομήσει αὐτοῖς τὴν γῆν ἣν ἐώρακας
- 29 І осіли ми в долині навпроти Бет-Пеору.
So we were waiting in the valley facing Beth-peor.
 καὶ ἐνεκαθήμεθα ἐν νότῃ σύνεγγυς οἴκου φογορ
- 1 ¶ А тепер, Ізраїлю, послухай постанов та законів, що я навчаю вас чинити, щоб жили ви, і ввійшли, й посіли цей Край, що Господь, Бог батьків ваших, дає вам.
And now give ear, O Israel, to the laws and the decisions which I am teaching you, and do them; so that life may be yours, and you may go in and take for yourselves the land which the Lord, the God of your fathers, is giving you.
 καὶ νῦν ἰσραηλ ἄκουε τὸν δικαιωμάτων καὶ τῶν κριμάτων ὅσα ἐγὼ διδάσκω ὑμᾶς σήμερον ποιεῖν ἵνα ζῆτε καὶ πολυπλασιασθῆτε καὶ εἰσελθόντες κληρονομήσητε τὴν γῆν ἣν κύριος ὁ θεὸς τῶν πατέρων ὑμῶν δίδωσιν ὑμῖν
- 2 Не додавайте до того, що я вам наказую, і не зменшайте з того, щоб виконувати заповіді Господа, Бога вашого, що я наказав вам.
Make no addition to the orders which I give you, and take nothing from them, but keep the orders of the Lord your God which I give you.
 οὐ προσθήσετε πρὸς τὸ ῥῆμα ὃ ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν καὶ οὐκ ἀφελεῖτε ἀπ' αὐτοῦ φυλάσσετε τὰς ἐντολὰς κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν σήμερον
- 3 Очі ваші бачили те, що Господь зробив був з Ваалом пеорським, бо кожного чоловіка, що пішов за пеорським Ваалом, вигубив його Господь, Бог твій, з-посеред тебе.
Your eyes have seen what the Lord did because of Baal-peor: for destruction came from the Lord on all those among you who went after Baal-peor.
 οἱ ὀφθαλμοὶ ὑμῶν ἐώρακασιν πάντα ὅσα ἐποίησεν κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν τῷ βεελφεγορ ὅτι πᾶς ἄνθρωπος ὅστις ἐπορεύθη ὀπίσω βεελφεγορ ἐξέτριψεν αὐτὸν κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν ἐξ ὑμῶν
- 4 А ви, що линули до Господа, Бога вашого, усі ви живі сьогодні.
But you who kept faith with the Lord are living, every one of you, today.
 ὑμεῖς δὲ οἱ προσκείμενοι κυρίῳ τῷ θεῷ ὑμῶν ζῆτε πάντες ἐν τῇ σήμερον
- 5 Дивіться, навчив я вас постанов та законів, як наказав мені Господь, Бог мій, чинити так серед того Краю, куди ви входите, щоб посісти його.
I have been teaching you laws and decisions, as I was ordered to do by the Lord my God, so that you might keep them in the land to which you are going to take it for your heritage.
 ἴδετε δέδειχα ὑμῖν δικαιώματα καὶ κρίσεις καθὰ ἐνετείλατό μοι κύριος ποιῆσαι οὕτως ἐν τῇ γῇ εἰς ἣν ὑμεῖς εἰσπορεύεσθε ἐκεῖ κληρονομεῖν αὐτήν
- 6 Бережіть, і виконуйте їх, бо це мудрість ваша та ваш розум на очах народів, що вислухають усіх постанов тих та й скажуть: Тільки він мудрий та розумний народ, цей великий люд!
So keep these laws and do them; for so will your wisdom and good sense be clear in the eyes of the peoples, who hearing all these laws will say, Truly, this great nation is a wise and far-seeing people.
 καὶ φυλάξεσθε καὶ ποιήσετε ὅτι αὕτη ἡ σοφία ὑμῶν καὶ ἡ σύνεσις ἐναντίον πάντων τῶν ἐθνῶν ὅσοι ἐὰν ἀκούσωσιν πάντα τὰ δικαιώματα ταῦτα καὶ ἐροῦσιν ἰδοὺ λαὸς σοφὸς καὶ ἐπιστήμων τὸ ἔθνος τὸ μέγα τοῦτο

- 7 **Бо хто інший такий великий народ, що мав би богів, таких йому близьких, як Господь, Бог наш, кожного разу, як ми кличемо до Нього?**
For what great nation has a god so near to them as the Lord our God is, whenever we are turned to him in prayer?
 ὅτι ποῖον ἔθνος μέγα ᾧ ἐστὶν αὐτῷ θεὸς ἐγγύζων αὐτοῖς ὡς κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν ἐν πᾶσιν οἷς ἐὰν αὐτὸν ἐπικαλεσώμεθα
- 8 **І хто інший такий великий народ, що має постанови й закони такі справедливі, як увесь той Закон, що я даю перед вами сьогодні?**
And what great nation has laws and decisions so right as all this law which I put before you today?
 καὶ ποῖον ἔθνος μέγα ᾧ ἐστὶν αὐτῷ δικαιώματα καὶ κρίματα δίκαια κατὰ πάντα τὸν νόμον τοῦτον ὃν ἐγὼ δίδωμι ἐνώπιον ὑμῶν σήμερον
- 9 **Тільки стережися, і дуже пильнуй свою душу, щоб не забув ти тих речей, що бачили очі твої, і щоб вони не повиходили з серця твого по всі дні життя твого, а ти подаси їх до відома си нам твоїм та синам твоїх синів,**
Only take care, and keep watch on your soul, for fear that the things which your eyes have seen go from your memory and from your heart all the days of your life; but let the knowledge of them be given to your children and to your children's children;
 πρόσεχε σεαυτῷ καὶ φύλαξον τὴν ψυχὴν σου σφόδρα μὴ ἐπιλάβῃ πάντας τοὺς λόγους οὓς ἐωράκασιν οἱ ὀφθαλμοὶ σου καὶ μὴ ἀποστήτωσαν ἀπὸ τῆς καρδίας σου πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σου καὶ συμβιβάσεις τοὺς υἱοὺς σου καὶ τοὺς υἱοὺς τῶν υἱῶν σου
- 10 **про день, коли стояв ти перед лицем Господа, Бога твого, на Хориві, як Господь говорив був до мене: Збери Мені той народ, і вони слухатимуть слів Моїх, із яких навчатись боятися Мене по всі дні, скільки вони житимуть на землі, та й синів своїх понавчають.**
That day when you were waiting before the Lord your God in Horeb, and the Lord said to me, Make all the people come together, so that hearing my words they may go in fear of me all the days of their life on earth and give this teaching to their children.
 ἡμέραν ἣν ἔστητε ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν ἐν χωρηβ τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἐκκλησίας ὅτε εἶπεν κύριος πρὸς με ἐκκλησίασον πρὸς με τὸν λαόν καὶ ἀκουσάτωσαν τὰ ῥήματά μου ὅπως μάθωσιν φοβεῖσθαι με πάσας τὰς ἡμέρας ἄς αὐτοὶ ζῶσιν ἐπὶ τῆς γῆς καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτῶν διδάξωσιν
- 11 **І поприходили ви, та й поставали під горою, а гора та горіла огнем аж до самих небес, а при тому була темрява, хмара та мряка.**
And you came near, waiting at the foot of the mountain; and flames of fire went up from the mountain to the heart of heaven, with dark clouds, and all was black as night.
 καὶ προσήλθετε καὶ ἔστητε ὑπὸ τὸ ὄρος καὶ τὸ ὄρος ἔκαίετο πυρὶ ἕως τοῦ οὐρανοῦ σκότος γνόφος θύελλα φωνὴ μεγάλη
- 12 **І промовляв Господь до вас із середини огню, голос слів ви чули, та виду ви не бачили, окрім голосу.**
And the voice of the Lord came to you out of the fire: the sound of his words came to your ears but you saw no form; there was nothing but a voice.
 καὶ ἐλάλησεν κύριος πρὸς ὑμᾶς ἐκ μέσου τοῦ πυρός φωνὴν ῥημάτων ὑμεῖς ἠκούσατε καὶ ὁμοίωμα οὐκ εἶδετε ἀλλ' ἢ φωνὴν
- 13 **І Він оголосив перед вами заповіта Свого, що наказав вам чинити, Десять Заповідей, і написав їх на двох камінних таблицях.**
And he gave you his agreement with you, the ten rules which you were to keep, which he put in writing on the two stones of the law.
 καὶ ἀνήγγειλεν ὑμῖν τὴν διαθήκην αὐτοῦ ἣν ἐνετείλατο ὑμῖν ποιεῖν τὰ δέκα ῥήματα καὶ ἔγραψεν αὐτὰ ἐπὶ δύο πλάκας λιθίνας
- 14 **А мені Господь наказав того часу навчати вас постанов та законів, щоб виконували ви їх у Краю, куди ви переходите володіти ним.**
And the Lord gave me orders at that time to make clear to you these laws and decisions, so that you might do them in the land to which you are going, and which is to be your heritage.
 καὶ ἐμοὶ ἐνετείλατο κύριος ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ διδάξαι ὑμᾶς δικαιώματα καὶ κρίσεις ποιεῖν αὐτὰ ὑμᾶς ἐπὶ τῆς γῆς εἰς ἣν ὑμεῖς εἰσπορεύεσθε ἐκεῖ κληρονομεῖν αὐτήν
- 15 **І будете ви сильно стерегти свої душі, бо не бачили ви того дня жодної постаті, коли говорив Господь до вас на Хориві з середини огню,**
So keep watch on yourselves with care; for you saw no form of any sort on the day when the voice of the Lord came to you in Horeb out of the heart of the fire:
 καὶ φυλάξεσθε σφόδρα τὰς ψυχὰς ὑμῶν ὅτι οὐκ εἶδετε ὁμοίωμα ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἣ ἐλάλησεν κύριος πρὸς ὑμᾶς ἐν χωρηβ ἐν τῷ ὄρει ἐκ μέσου τοῦ πυρός
- 16 **щоб ви не зіпсулися, і не зробили собі ідола на подобу якогось боввана, зображення самця чи самиці,**
So that you may not be turned to evil ways and make for yourselves an image in the form of any living thing, male or female,
 μὴ ἀνομήσητε καὶ ποιήσητε ὑμῖν ἑαυτοῖς γλυπτὸν ὁμοίωμα πᾶσαν εἰκόνα ὁμοίωμα ἀρσενικοῦ ἢ θηλυκοῦ
- 17 **зображення всякої худобини, що на землі, зображення всякого крилатого птаха, що літає під небом,**
Or any beast of the earth, or winged bird of the air,
 ὁμοίωμα παντὸς κτήνου τῶν ὄντων ἐπὶ τῆς γῆς ὁμοίωμα παντὸς ὀρνέου πτερωτοῦ ὃ πέταται ὑπὸ τὸν οὐρανόν
- 18 **зображення всякого плазуючого по землі, зображення всякої риби, що в воді під землею,**
Or of anything which goes flat on the earth, or any fish in the water under the earth.
 ὁμοίωμα παντὸς ἐρπετοῦ ὃ ἔρπει ἐπὶ τῆς γῆς ὁμοίωμα παντὸς ἰχθύος ὅσα ἐστὶν ἐν τοῖς ὕδασι ὑποκάτω τῆς γῆς

- 19 і щоб ти, звівши очі свої до неба, і побачивши сонце, і місяць, і зорі, усе військо небесне, щоб не був ти зведений і не вклонявся їм, і не служив їм; бо Господь, Бог твоїй, приділив їх усім народам під усім небом.
 And when your eyes are lifted up to heaven, and you see the sun and the moon and the stars, all the army of heaven, do not let yourselves be moved to give them worship, or become the servants of what the Lord has given equally to all peoples under heaven.
 καὶ μὴ ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἰδὼν τὸν ἥλιον καὶ τὴν σελήνην καὶ τοὺς ἀστέρας καὶ πάντα τὸν κόσμον τοῦ οὐρανοῦ πλανηθεὶς προσκυνήσῃς αὐτοῖς καὶ λατρεύσῃς αὐτοῖς ἃ ἀπένευμεν κύριος ὁ θεὸς σου αὐτὰ πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν τοῖς ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ
- 20 А вас Господь узяв та й вивів вас із залізної гутничої печі, з Єгипту, щоб ви стали для Нього народом наділу, як сьогодні це видно.
 But the Lord has taken you out of the flaming fire, out of Egypt, to be to him the people of his heritage, as you are today.
 ὑμᾶς δὲ ἔλαβεν ὁ θεὸς καὶ ἐξήγαγεν ὑμᾶς ἐκ τῆς καμίνου τῆς σιδηρᾶς ἐξ αἰγύπτου εἶναι αὐτῷ λαὸν ἐγκληρον ὡς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ
- 21 А Господь был разгневан на мене за ваши дела, и поклялся, что не перейду я Йордану, и не ввійду до того хорошего Краю, що Господь, Бог твоїй, дас тобі на спадщину.
 And the Lord was angry with me because of you, and made an oath that I was not to go over Jordan into the good land which the Lord is giving you for your heritage:
 καὶ κύριος ἐθυμώθη μοι παρὶ τῶν λεγομένων ὑφ' ὑμῶν καὶ ὤμοσεν ἵνα μὴ διαβῶ τὸν ἰορδάνην τοῦτον καὶ ἵνα μὴ εἰσέλθω εἰς τὴν γῆν ἣν κύριος ὁ θεὸς δίδωσίν σοι ἐν κλήρῳ
- 22 Бо я умру в цьому краї, я не перейду Йордану, а ви перейдете й посядете той хороший Край.
 But death is to come to me in this land, I may not go over Jordan: but you will go over and take that good land for your heritage.
 ἐγὼ γὰρ ἀποθνήσκω ἐν τῇ γῇ ταύτῃ καὶ οὐ διαβαίνω τὸν ἰορδάνην τοῦτον ὑμεῖς δὲ διαβαίνετε καὶ κληρονομήσετε τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν ταύτην
- 23 Стережіться, щоб не забули ви заповіту Господа, вашого Бога, якого склав з вами, щоб не зробили ви собі боввана на подобу всього, як наказав тобі Господь, Бог твоїй.
 Take care that you do not let the agreement of the Lord your God, which he has made with you, go out of your mind, or make for yourselves images of any sort, against the orders which the Lord your God has given you.
 προσέχετε ὑμεῖς μὴ ἐπιλάθησθε τὴν διαθήκην κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν ἣν διέθετο πρὸς ὑμᾶς καὶ ποιήσητε ὑμῖν ἑαυτοῖς γλυπτὸν ὁμοίωμα πάντων ὧν συνέταξεν κύριος ὁ θεὸς σου
- 24 Бо Господь, Бог твоїй, Він палючий огонь, Бог заздрисний.
 For the Lord your God is an all-burning fire, and he will not let the honour which is his be given to any other.
 ὅτι κύριος ὁ θεὸς σου πῦρ καταναλίσκων ἐστίν θεὸς ζηλωτῆς
- 25 Коли ти породив синів, і синів твоїх синів, і постарісте ви в Краю, і зіпсуєтеся, і зробите боввана на подобу чогось, і зробите зло в очах Господа, Бога свого, та Його розгнівите,
 If, when you have had children and children's children, and have been living a long time in the land, you are turned to evil ways, and make an image of any sort, and do evil in the eyes of the Lord your God, moving him to wrath:
 ἐὰν δὲ γεννήσῃς υἱοὺς καὶ υἱοὺς τῶν υἱῶν σου καὶ χρονίσῃτε ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἀνομήσῃτε καὶ ποιήσῃτε γλυπτὸν ὁμοίωμα παντὸς καὶ ποιήσῃτε τὰ πονηρὰ ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν παροργίσει αὐτόν
- 26 то беру Я сьогодні за свідків проти вас небо й землю, що незабаром конче погинете в Краю, на випадкування якого ви переходите туди Йордан. Не будуть довгі ваші дні в ньому, бо конче ви будете вигублені.
 May heaven and earth be my witnesses against you today, that destruction will quickly overtake you, cutting you off from that land which you are going over Jordan to take; your days will not be long in that land, but you will come to a complete end.
 διαμαρτύρομαι ὑμῖν σήμερον τὸν τε οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν ὅτι ἀπολείψα ἀπὸ τῆς γῆς εἰς ἣν ὑμεῖς διαβαίνετε τὸν ἰορδάνην ἐκεῖ κληρονομήσαι αὐτήν οὐχὶ πολυχρονεῖτε ἡμέρας ἐπ' αὐτῆς ἀλλ' ἢ ἐκτριβῆ ἐκτριβήσεσθε
- 27 І розпорозить вас Господь посеред народів, і будете ви нечисленні поміж людьми, куди попровадить вас Господь.
 And the Lord will send you wandering among the peoples; only a small band of you will be kept from death among the nations where the Lord will send you.
 καὶ διασπερῆεὶ κύριος ὑμᾶς ἐν πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν καὶ καταλειφθήσεσθε ὀλίγοι ἀριθμῷ ἐν τοῖς ἔθνεσιν εἰς οὓς εἰσάξει κύριος ὑμᾶς ἐκεῖ
- 28 І будете служити там богам, ділу рук людських, дереву та каменеві, які не бачать, і не чують, і не їдять, і не нюхають.
 There you will be the servants of gods, made by men's hands, of wood and stone, having no power of seeing or hearing or taking food or smelling.
 καὶ λατρεύσετε ἐκεῖ θεοῖς ἐτέροις ἔργοις χειρῶν ἀνθρώπων ξύλοις καὶ λίθοις οἳ οὐκ ὄψονται οὐδὲ μὴ ἀκούσωσιν οὔτε μὴ φάγωσιν οὔτε μὴ ὀσφρανθῶσιν
- 29 Та коли ви будете шукати звідти Господа, Бога свого, то знайдете, якщо будете шукати Його всім серцем своїм та всією душею своєю.
 But if in those lands you are turned again to the Lord your God, searching for him with all your heart and soul, he will not keep himself from you.
 καὶ ζητήσετε ἐκεῖ κύριον τὸν θεὸν ὑμῶν καὶ εὐρήσετε ὅταν ἐκζητήσῃτε αὐτὸν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου ἐν τῇ θλίψει σου
- 30 Як будеш у біді своїй, і коли спіткають тебе в кінці днів усі оці речі, то вернешся ти до Господа, Бога свого, і послухаш Його голосу.
 When you are in trouble and all these things have come on you, if, in the future, you are turned again to the Lord your God, and give ear to his voice:
 καὶ εὐρήσουσίν σε πάντες οἱ λόγοι οὗτοι ἐπ' ἐσχάτῳ τῶν ἡμερῶν καὶ ἐπιστραφήσῃ πρὸς κύριον τὸν θεὸν σου καὶ εἰσακούσῃ τῆς φωνῆς αὐτοῦ

- 31 **Бо Господь, Бог твій Бог милостивий: Він не залишить тебе й не знищить тебе, і не забуде заповіту батьків твоїх, яким їм присягнув був.**
Because the Lord your God is a God of mercy, he will not take away his help from you or let destruction overtake you, or be false to the agreement which he made by an oath with your fathers.
ὅτι θεὸς οἰκτίρων κύριος ὁ θεὸς σου οὐκ ἐγκαταλείψει σε οὐδὲ μὴ ἐκτρίψει σε οὐκ ἐπιλήσεται τὴν διαθήκην τῶν πατέρων σου ἣν ὤμοσεν αὐτοῖς
- 32 **Бо питай но про перші дні, що були перше тебе, від того дня, коли Бог створив людину на землі, і від кінця неба й аж до кінця неба, чи бувало щось таке, як ця велика річ, або чи чуте було щось таке, як вона:**
Give thought now to the days which are past, before your time, from the day when God first gave life to man on the earth, and searching from one end of heaven to the other, see if such a great thing as this has ever been, or if anything like it has been talked of in story.
ἐπερωτήσατε ἡμέρας προτέρας τὰς γενομένας προτέρας σου ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς ἐκτίσεν ὁ θεὸς ἄνθρωπον ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐπὶ τὸ ἄκρον τοῦ οὐρανοῦ ἕως ἄκρου τοῦ οὐρανοῦ εἰ γέγονεν κατὰ τὸ ῥῆμα τὸ μέγα τοῦτο εἰ ἠκούσται τοιοῦτο
- 33 **чи чув народ голос Бога, що говорив із середини огню, як чув ти і жив?**
Has any people ever gone on living after hearing the voice of God out of the heart of the fire as you did?
εἰ ἀκήκοεν ἔθνος φωνὴν θεοῦ ζώντος λαλοῦντος ἐκ μέσου τοῦ πυρός ὃν τρόπον ἀκήκοας σὺ καὶ ἐξῆσας
- 34 **Або чи намагався який бог піти взяти собі народ з-посеред іншого народу пробами, ознаками, і чудами, і війною, і сильною рукою, і раменом витягненим, і страхами великими, як усе те, що зробив був вам Господь, Бог ваш, в Єгипті на очах твоїх?**
Has God ever before taken a nation for himself from out of another nation, by punishments and signs and wonders, by war and by a strong hand and a stretched-out arm and great acts of wonder and fear, as the Lord your God did for you in Egypt, before your very eyes?
εἰ ἐπείρασεν ὁ θεὸς εἰσελθὼν λαβεῖν αὐτῷ ἔθνος ἐκ μέσου ἔθνους ἐν πειρασμῷ καὶ ἐν σημείοις καὶ ἐν τέρασιν καὶ ἐν πολέμῳ καὶ ἐν χειρὶ κραταιᾷ καὶ ἐν βραχίονι ὑψηλῷ καὶ ἐν ὀράμασιν μεγάλαις κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν ἐν αἰγύπτῳ ἐνώπιόν σου βλέποντος
- 35 **Тобі було показане це, щоб ти пізнав, що Господь Він Бог, і нема іншого, окрім Нього.**
All this he let you see, so that you might be certain that the Lord is God and there is no other.
ὥστε εἰδῆσαι σε ὅτι κύριος ὁ θεός σου οὗτος θεὸς ἐστὶν καὶ οὐκ ἔστιν ἕτι πλὴν αὐτοῦ
- 36 **Він дав тобі з неба почути Його голос, щоб навчити тебе, а на землі показав тобі Свій великий огонь, і слова Його чув ти з середини огню.**
Out of heaven itself his voice came to you, teaching you; and on earth he let you see his great fire; and his words came to your ears out of the heart of the fire.
ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἀκουστῆ ἐγένετο ἡ φωνὴ αὐτοῦ παιδεῦσαι σε καὶ ἐπὶ τῆς γῆς ἔδειξεν σοι τὸ πῦρ αὐτοῦ τὸ μέγα καὶ τὰ ῥήματα αὐτοῦ ἠκούσας ἐκ μέσου τοῦ πυρός
- 37 **І тому, що кохав Він батьків твоїх, то вибрав їхні насіння по них, і Сам Він вивів тебе Своєю великою силою з Єгипту,**
And because of his love for your fathers, he took their seed and made it his, and he himself, present among you, took you out of Egypt by his great power;
διὰ τὸ ἀγαπήσαι αὐτὸν τοὺς πατέρας σου καὶ ἐξελέξατο τὸ σπέρμα αὐτῶν μετ' αὐτοὺς ὑμᾶς καὶ ἐξήγαγέ σε αὐτὸς ἐν τῇ ἰσχύι αὐτοῦ τῇ μεγάλῃ ἐξ αἰγύπτου
- 38 **щоб прогнати перед тобою народи, більші й сильніші за тебе, щоб ввести тебе, та дати тобі їхній Край на спадок, як сьогодні це видко.**
Driving out before you nations greater and stronger than you, to take you into their land and give it to you for your heritage, as at this day.
ἐξολεθρεῦσαι ἔθνη μέγала καὶ ἰσχυρότερα σου πρὸ προσώπου σου εἰσαγαγεῖν σε δοῦναι σοι τὴν γῆν αὐτῶν κληρονομεῖν καθὼς ἔχεις σήμερον
- 39 **І пізнаш сьогодні, і візьмеш до серця свого, що Господь Він Бог на небі вгорі й на землі доли, іншого нема.**
So today be certain, and keep the knowledge deep in your hearts, that the Lord is God, in heaven on high and here on earth; there is no other God.
καὶ γνώση σήμερον καὶ ἐπιστραφήσῃ τῇ διανοίᾳ ὅτι κύριος ὁ θεός σου οὗτος θεὸς ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω καὶ ἐπὶ τῆς γῆς κάτω καὶ οὐκ ἔστιν ἕτι πλὴν αὐτοῦ
- 40 **І будеш пильнувати постанов Його та заповідей Його, що я наказую тобі сьогодні, щоб було добре тобі та синам твоїм по тобі, і щоб ти продовжив дні на землі, що Господь, Бог твій, дає тобі на всі дні.**
Then keep his laws and his orders which I give you today, so that it may be well for you and for your children after you, and that your lives may be long in the land which the Lord your God is giving you for ever.
καὶ φυλάξῃ τὰ δικαιώματα αὐτοῦ καὶ τὰς ἐντολάς αὐτοῦ ὅσας ἐγὼ ἐντέλλομαι σοι σήμερον ἵνα εὖ σοι γένηται καὶ τοῖς υἱοῖς σου μετὰ σέ ὅπως μακροήμεροι γένησθε ἐπὶ τῆς γῆς ἧς κύριος ὁ θεός σου δίδωσίν σοι πάσας τὰς ἡμέρας
- 41 **¶ Тоді виділив Мойсей три міста по той бік Йордану на схід сонця,**
Then Moses had three towns marked out on the far side of Jordan looking to the east;
τότε ἀφόρισεν μουσῆς τρεῖς πόλεις πέραν τοῦ ἰορδάνου ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου
- 42 **щоб утікав туди убійник, що замордує свого ближнього ненароком, а він не був йому ворогом ні вчора, ані позавчора. І втече він до одного з цих міст, і буде жити:**
To which anyone causing the death of his neighbour in error and not through hate, might go in flight; so that in one of these towns he might be kept from death:
φυγεῖν ἐκεῖ τὸν φονευτὴν ὃς ἂν φονεύσῃ τὸν πλησίον οὐκ εἰδὼς καὶ οὗτος οὐ μισὼν αὐτὸν πρὸ τῆς ἐχθρῆς καὶ τρίτης καὶ καταφεύζεται εἰς μίαν τῶν πόλεων τούτων καὶ ζήσεται

- 43 Бецер у пустині, у краї рівнинній, Рувимовому, і Рамот у Гілеаді Гадовому, і Голан у Башані Манасїному.
The names of the towns were Bezer in the waste land, in the table-land, for the Reubenites; and Ramoth in Gilead for the Gadites; and Golan in Bashan for Manasseh.
τὴν βοσορ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐν τῇ γῆ τῆ πεδινῇ τῷ ρουβην καὶ τὴν ραμωθ ἐν γαλααδ τῷ γαδδι καὶ τὴν γαυλων ἐν βασαν τῷ μανασση
- 44 І оце Закон, що Мойсей поклав перед Ізраїлевими синами,
This is the law which Moses put before the children of Israel:
οὗτος ὁ νόμος ὃν παρέθετο μουσῆς ἐνώπιον υἱῶν ἰσραηλ
- 45 оце свідоцтва, і постанови, і закони, що Мойсей говорив їм до Ізраїлевих синів при виході їх із Єгипту,
These are the rules and the laws and the decisions which Moses gave to the children of Israel after they came out of Egypt;
ταῦτα τὰ μαρτύρια καὶ τὰ δικαιώματα καὶ τὰ κρίματα ὅσα ἐλάλησεν μουσῆς τοῖς υἱοῖς ἰσραηλ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ γῆς αἰγύπτου
- 46 по той бік Йордану в долині навпроти Бет-Пеору в краю Сигона, царя аморейського, що сидів у Хешбоні, якого побив Мойсей та Ізраїлеві сини при виході їх із Єгипту.
On the far side of Jordan, in the valley facing Beth-peor, in the land of Sihon, king of the Amorites, who was ruling in Heshbon, whom Moses and the children of Israel overcame after they had come out of Egypt:
ἐν τῷ πέραν τοῦ ἰορδάνου ἐν φάραγγι ἐγγὺς οἴκου φογορ ἐν γῆ σηων βασιλέως τῶν αμορραίων ὃς κατόκει ἐν εσεβων οὓς ἐπάταξεν μουσῆς καὶ οἱ υἱοὶ ἰσραηλ ἐξελθόντων αὐτῶν ἐκ γῆς αἰγύπτου
- 47 І вони оволоділи краєм його та краєм Ога, башанського царя, обох аморейських царів, що по той бік Йордану на схід сонця,
And they took his land for a heritage, and the land of Og, king of Bashan, the two kings of the Amorites, whose lands were on the other side of Jordan to the east;
καὶ ἐκληρονόμησαν τὴν γῆν αὐτοῦ καὶ τὴν γῆν οἰ βασιλέως τῆς βασαν δύο βασιλέων τῶν αμορραίων οἱ ἦσαν πέραν τοῦ ἰορδάνου κατ' ἀνατολὰς ἡλίου
- 48 від Ароеру, що над берегом арноньського потоку, і аж до гори Сіон, цебто Гермон,
From Aroer on the edge of the valley of the Arnon as far as Mount Sion, which is Hermon,
ἀπὸ αροηρ ἢ ἐστὶν ἐπὶ τοῦ χειλῶν χειμάρρου αρνων καὶ ἐπὶ τοῦ ὄρους τοῦ σηων ὃ ἐστὶν αερμων
- 49 і ввесь степ по тім боці Йордану на схід і аж до моря степу під узбіччям Пісгі.
And all the Arabah on the far side of Jordan to the east, as far as the sea of the Arabah under the slopes of Pisgah.
πᾶσαν τὴν араβα πέραν τοῦ ἰορδάνου κατ' ἀνατολὰς ἡλίου ὑπὸ ασηδωθ τὴν λαξεντήν
- 1 ¶ І кликав Мойсей усього Ізраїля, та й сказав до нього: Слухай, Ізраїлю, постанови й закони, які я говорю сьогодні в ваші уші, і навчіться їх, і будете пильнувати виконувати їх.
And Moses sent for all Israel, and said to them, Give ear, O Israel, to the laws and the decisions which I give you today, and give attention to them so that you may keep and do them.
καὶ ἐκάλεσεν μουσῆς πάντα ἰσραηλ καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς ἄκουε ἰσραηλ τὰ δικαιώματα καὶ τὰ κρίματα ὅσα ἐγὼ λαλῶ ἐν τοῖς ὡσὶν ὑμῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ καὶ μαθήσεσθε αὐτὰ καὶ φυλάξεσθε ποι εἶν αὐτὰ
- 2 Господь, Бог наш, склав з нами заповіта на Хориві.
The Lord our God made an agreement with us in Horeb.
κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν διέθετο πρὸς ὑμᾶς διαθήκην ἐν χωρηβ
- 3 Не з батьками нашими склав Господь заповіта того, але з нами самими, що ми тут сьогодні всі живі.
The Lord did not make this agreement with our fathers but with us, who are all living and present here today.
οὐχὶ τοῖς πατράσιν ὑμῶν διέθετο κύριος τὴν διαθήκην ταύτην ἀλλ' ἢ πρὸς ὑμᾶς ὑμεῖς ὧδε πάντες ζῶντες σήμερον
- 4 Обличчям в обличчя говорив Господь із вами на горі з середини огню.
The word of the Lord came to you face to face on the mountain, out of the heart of the fire,
πρόσωπον κατὰ πρόσωπον ἐλάλησεν κύριος πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ ὄρει ἐκ μέσου τοῦ πυρός
- 5 Я того часу стояв між Господом та між вами, щоб передавати вам Господні слова, бо ви боялися огню, і ви не зійшли на гору, коли Він говорив:
(I was between the Lord and you at that time, to make clear to you the word of the Lord: because, through fear of the fire, you did not go up the mountain;) saying,
κάγῳ εἰστήκειν ἀνὰ μέσον κυρίου καὶ ὑμῶν ἐν τῷ καιρῷ ἐκεῖνῳ ἀναγγεῖλαι ὑμῖν τὰ ῥήματα κυρίου ὅτι ἐφοβήθητε ἀπὸ προσώπου τοῦ πυρός καὶ οὐκ ἀνέβητε εἰς τὸ ὄρος λέγων
- 6 ¶ Я Господь, Бог твій, що вивів тебе з єгипетського краю, з дому рабства.
I am the Lord your God, who took you out of the land of Egypt, out of the prison-house.
ἐγὼ κύριος ὁ θεός σου ὁ ἐξαγαγὼν σε ἐκ γῆς αἰγύπτου ἐξ οἴκου δουλείας

- 7 **Хай не буде тобі інших богів при Мені!**
You are to have no other gods but me.
οὐκ ἔσονται σοι θεοὶ ἕτεροι πρὸ προσώπου μου
- 8 **Не роби собі різьби й усякої подоби з того, що на небі вгорі, і що на землі долі, і що в воді під землею.**
You may not make for yourselves an image in the form of anything in heaven or on earth or in the waters under the earth:
οὐ ποιήσεις σεαυτῷ εἰδώλων οὐδὲ παντὸς ὁμοίωμα ὅσα ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω καὶ ὅσα ἐν τῇ γῇ κάτω καὶ ὅσα ἐν τοῖς ὕδασι ὑποκάτω τῆς γῆς
- 9 **Не вклоняйся їм, і не служи їм, бо Я Господь, Бог твій, Бог заздрисний, що карає провину батьків на синах, на третій і на четвертих поколіннях тих, що ненавидять Мене,**
You may not go down on your faces before them or give them worship: for I, the Lord your God, am a God who will not give his honour to another; and I will send punishment on the children for the wrongdoing of their fathers, to the third and fourth generation of my haters;
οὐ προσκυνήσεις αὐτοῖς οὐδὲ μὴ λατρεύσης αὐτοῖς ὅτι ἐγὼ εἰμι κύριος ὁ θεός σου θεὸς ζηλωτῆς ἀποδιδούς ἀμαρτίας πατέρων ἐπὶ τέκνα ἐπὶ τρίτην καὶ τετάρτην γενεὰν τοῖς μισοῦσίν με
- 10 **і що чинить милість тисячам поколінь тих, хто любить Мене, і хто виконує Мої заповіді.**
And I will have mercy through a thousand generations on those who have love for me and keep my laws.
καὶ ποιῶν ἔλεος εἰς χιλιάδας τοῖς ἀγαπῶσίν με καὶ τοῖς φυλάσσουσιν τὰ προστάγματα μου
- 11 **Не присягай Іменем Господа, Бога твого, надаремно, бо не помилує Господь того, хто присягає Його Ім'ям надаремно.**
You are not to make use of the name of the Lord your God for an evil purpose; whoever takes the Lord's name on his lips for an evil purpose will be judged as a sinner by the Lord.
οὐ λήμψῃ τὸ ὄνομα κυρίου τοῦ θεοῦ σου ἐπὶ ματαίῳ οὐ γὰρ μὴ καθαρίσῃ κύριος τὸν λαμβάνοντα τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ ματαίῳ
- 12 **Пильнуй дня суботнього, щоб святити його, як наказав тобі Господь, Бог твій.**
Keep the Sabbath day as a holy day, as you have been ordered by the Lord your God.
φύλαξαι τὴν ἡμέραν τῶν σαββάτων ἀγιάζειν αὐτήν ὡν τρόπον ἐνετείλατό σοι κύριος ὁ θεός σου
- 13 **Шість день працєю, і роби всю працю свою,**
On six days do all your work:
ἕξ ἡμέρας ἐργᾶ καὶ ποιήσεις πάντα τὰ ἔργα σου
- 14 **а день сьомий субота для Господа, Бога твого; не роби жодної праці ти й син твій та дочка твоя, і раб твій та невольниця твоя, і віл твій, і осел твій, і всяка худоба твоя, і прихोцько тв ій, що в брамах твоїх, щоб відпочив раб твій і невольниця твоя, як і ти.**
But the seventh day is a Sabbath to the Lord your God; on that day do no work, you or your son or your daughter, or your man-servant or your woman-servant, or your ox or your ass or any of your cattle, or the man from a strange country who is living among you; so that your man-servant and your woman-servant may have rest as well as you.
τῇ δὲ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ σάββατα κυρίῳ τῷ θεῷ σου οὐ ποιήσεις ἐν αὐτῇ πᾶν ἔργον σὺ καὶ οἱ υἱοὶ σου καὶ ἡ θυγάτηρ σου ὁ παῖς σου καὶ ἡ παιδίσκη σου ὁ βοῦς σου καὶ τὸ ὑποζύγιόν σου καὶ πᾶν κτήν ὅς σου καὶ ὁ προσηλύτος ὁ παροικῶν ἐν σοὶ ἵνα ἀναπαύσῃται ὁ παῖς σου καὶ ἡ παιδίσκη σου ὡσπερ καὶ σὺ
- 15 **І будеш пам'ятати, що був ти рабом в єгипетському краї, і вивів тебе Господь, Бог твій, звідти сильною рукою та витягненим раменом, тому наказав тобі Господь, Бог твій, святкувати н суботній день.**
And keep in mind that you were a servant in the land of Egypt, and that the Lord your God took you out of that land by his strong hand and his stretched-out arm: for this reason the Lord has given you orders to keep the Sabbath day.
καὶ μνησθήσῃ ὅτι οἰκέτης ἦσθα ἐν γῇ αἰγύπτῳ καὶ ἐξήγαγέν σε κύριος ὁ θεός σου ἐκεῖθεν ἐν χειρὶ κραταιᾷ καὶ ἐν βραχίονι ὑψηλῷ διὰ τοῦτο συνέταξεν σοι κύριος ὁ θεός σου ὥστε φυλάσσεσθαι τὴν ἡμέραν τῶν σαββάτων καὶ ἀγιάζειν αὐτήν
- 16 **Шануй свого батька та матір свою, як наказав був тобі Господь, Бог твій, щоб довгі були твої дні, і щоб було тобі добре на землі, яку Господь, Бог твій, дає тобі.**
Give honour to your father and your mother, as you have been ordered by the Lord your God; so that your life may be long and all may be well for you in the land which the Lord your God is giving you.
τίμα τὸν πατέρα σου καὶ τὴν μητέρα σου ὡν τρόπον ἐνετείλατό σοι κύριος ὁ θεός σου ἵνα εὖ σοι γένηται καὶ ἵνα μακροχρόνιος γένη ἐπὶ τῆς γῆς ἧς κύριος ὁ θεός σου δίδωσίν σοι
- 17 **Не вбивай!**
Do not put anyone to death without cause.
οὐ μοχεύσεις
- 18 **Не чини перелюбу!**
Do not be false to the married relation.
οὐ φονεύσεις

- 19 **Не кради!**
Do not take the property of another.
οὐ κλέψεις
- 20 **Не свідчи неправдиво проти ближнього свого!**
Do not give false witness against your neighbour;
οὐ ψευδομαρτυρήσεις κατὰ τοῦ πλησίον σου μαρτυρίαν ψευδῆ
- 21 **І не бажай жони ближнього свого, і не бажай дому ближнього свого, ані поля його, ані раба його, ані невільниці його, ані вола його, ані осла його, ані всього, що є ближнього твого!**
Or let your desire be turned to your neighbour's wife, or his house or his field or his man-servant or his woman-servant or his ox or his ass or anything which is your neighbour's.
οὐκ ἐπιθυμήσεις τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον σου οὐκ ἐπιθυμήσεις τὴν οἰκίαν τοῦ πλησίον σου οὔτε τὸν ἀγρὸν αὐτοῦ οὔτε τὸν παῖδα αὐτοῦ οὔτε τὴν παιδίσκιαν αὐτοῦ οὔτε τοῦ βοῦς αὐτοῦ οὔτε τοῦ ὕπο ζυγίου αὐτοῦ οὔτε παντὸς κτήνους αὐτοῦ οὔτε ὅσα τῷ πλησίον σου ἐστίν
- 22 **Слова ці Господь промовляв до всього вашого зібрання, на горі з середини огню, хмари та мряки, сильним голосом. І більш не говорив, і написав їх на двох камінних таблицях, і дав їм мені.**
These words the Lord said to all of you together on the mountain, out of the heart of the fire, out of the cloud and the dark, with a great voice: and he said no more; he put them in writing on the two stones of the law and gave them to me.
τὰ ῥήματα ταῦτα ἐλάλησεν κύριος πρὸς πᾶσαν συναγωγὴν ὑμῶν ἐν τῷ ὄρει ἐκ μέσου τοῦ πυρός σκοτός γνόφος θύελλα φωνὴ μεγάλη καὶ οὐ προσέθηκεν καὶ ἔγραψεν αὐτὰ ἐπὶ δύο πλάκας λιθίνας καὶ ἔδωκέν μοι
- 23 **¶ І сталося, коли ви слухали той голос з-посеред темряви, а гора горіла огнем, то прийшли до мене всі голови ваших племен та ваші старші,**
And after hearing the voice which came out of the dark while the mountain was burning with fire, all the heads of your tribes and your chiefs came to me,
καὶ ἐγένετο ὡς ἠκούσατε τὴν φωνὴν ἐκ μέσου τοῦ πυρός καὶ τὸ ὄρος ἐκαίετο πυρὶ καὶ προσήλθετε πρὸς με πάντες οἱ ἠγούμενοι τῶν φυλῶν ὑμῶν καὶ ἡ γερουσία ὑμῶν
- 24 **та й сказали: Тож Господь, Бог наш, показав нам славу Свою та велич Свою, і голос Його чули ми з середини огню. Цього дня ми бачили, що говорить Бог з людиною, і вона жива!**
And said, The Lord has let us see his glory and his power, and his voice has come to us out of the fire: today we have seen that a man may go on living even after hearing the voice of God.
καὶ ἐλέγετε ἰδοὺ ἔδειξεν ἡμῖν κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν τὴν δόξαν αὐτοῦ καὶ τὴν φωνὴν αὐτοῦ ἠκούσαμεν ἐκ μέσου τοῦ πυρός ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ εἶδομεν ὅτι λαλήσει ὁ θεὸς πρὸς ἄνθρωπον καὶ ζήσεται
- 25 **А тепер нащо масмо вмирати? Бо спалить нас той великий огонь! Якщо ми будемо ще далі слухати голосу Господа Бога нашого, то помremo.**
Why then is death to be our fate? For if the voice of the Lord our God comes to us any more, death will overtake us, and we will be burned up in this great fire.
καὶ νῦν μὴ ἀποθάνομεν ὅτι ἐξαναλώσει ἡμᾶς τὸ πῦρ τὸ μέγα τοῦτο ἐὰν προσθώμεθα ἡμεῖς ἀκοῦσαι τὴν φωνὴν κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν ἔτι καὶ ἀποθανοῦμεθα
- 26 **Бо чи є таке тіло, щоб чуло, як ми, голос Бога Живого, що промовляє з середини огню, і жило б?**
For what man is there in all the earth, who, hearing the voice of the living God as we have, out of the heart of the fire, has been kept from death?
τίς γὰρ σὰρξ ἦτις ἠκούσεν φωνὴν θεοῦ ζῶντος λαλοῦντος ἐκ μέσου τοῦ πυρός ὡς ἡμεῖς καὶ ζήσεται
- 27 **Приступи сам, і слухай усе, що скаже Господь, Бог наш, і ти будеш говорити нам усе, що промовлятиме Господь, Бог наш, до тебе, а ми будемо слухати й виконаємо.**
Do you go near: and after hearing everything which the Lord our God has to say, give us an account of all he has said to you, and we will give ear, and do it.
πρόσελθε σὺ καὶ ἄκουσον ὅσα ἐὰν εἴπῃ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν καὶ σὺ λαλήσεις πρὸς ἡμᾶς πάντα ὅσα ἂν λαλήσῃ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν πρὸς σέ καὶ ἀκουσόμεθα καὶ ποιήσομεν
- 28 **І почув Господь голос ваших слів, коли ви промовляли до мене. І сказав до мене Господь: Чув Я голос цього народу, що промовляли до тебе. Добре все, що вони промовляли.**
Then the Lord, hearing your words to me, said to me, The words which this people have said to you have come to my ears: what they have said is well said.
καὶ ἠκούσεν κύριος τὴν φωνὴν τῶν λόγων ὑμῶν λαλοῦντων πρὸς με καὶ εἶπεν κύριος πρὸς με ἠκούσα τὴν φωνὴν τῶν λόγων τοῦ λαοῦ τούτου ὅσα ἐλάλησαν πρὸς σέ ὀρθῶς πάντα ὅσα ἐλάλησαν
- 29 **О, коли б їхне серце було їм на те, щоб боялись Мене й пильнували всіх Моїх заповідей по всі дні, щоб було добре їм та синам їхнім навіки!**
If only they had such a heart in them at all times, so that they might go in fear of me and keep my orders and that it might be well for them and for their children for ever!
τίς δώσει οὕτως εἶναι τὴν καρδίαν αὐτῶν ἐν αὐτοῖς ὥστε φοβεῖσθαι με καὶ φυλάσσεσθαι τὰς ἐντολάς μου πάσας τὰς ἡμέρας ἵνα εὖ ᾖ αὐτοῖς καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτῶν δι' αἰῶνας
- 30 **Іди, скажи їм: Вертайтеся собі до наметів своїх!**
Now say to them, Go back to your tents.
βάδισον εἰπὼν αὐτοῖς ἀποστράφητε ὑμεῖς εἰς τοὺς οἴκους ὑμῶν
- 31 **А ти стій тут зо Мною, і Я буду промовляти до тебе кожну заповідь, і постанови, і закони, що будеш навчати їх, щоб вони виконували їх у Краї, що Я даю їм на спадщину його.**
But as for you, keep your place here by me, and I will give you all the orders and the laws and the decisions which you are to make clear to them, so that they may do them in the land which I am giving them for their heritage.
σὺ δὲ αὐτοῦ στήθι μετ' ἐμοῦ καὶ λαλήσω πρὸς σέ τὰς ἐντολάς καὶ τὰ δικαιώματα καὶ τὰ κρίματα ὅσα διδάξεις αὐτούς καὶ ποιείτωσαν ἐν τῇ γῇ ἣν ἐγὼ δίδωμι αὐτοῖς ἐν κλήρῳ

- 32 I будеш пильнувати виконувати їх, як наказав вам Господь, Бог ваш, не збочите ні праворуч, ні ліворуч.
Take care, then, to do whatever the Lord your God has given you orders to do; let there be no turning away to the right hand or to the left.
καὶ φυλάξεσθε ποιεῖν ὃν τρόπον ἐνετείλατό σοι κύριος ὁ θεός σου οὐκ ἐκκλινεῖτε εἰς δεξιὰ οὐδὲ εἰς ἀριστερά
- 33 Усією тією дорогою, що наказав вам Господь, Бог ваш, будете ходити, щоб жили ви й було вам добре, і щоб довгі були ваші дні в Краї, що ви оволодісте ним.
Go on walking in the way ordered for you by the Lord your God, so that life may be yours and it may be well for you, and your days may be long in the land of your heritage.
κατὰ πᾶσαν τὴν ὁδὸν ἣν ἐνετείλατό σοι κύριος ὁ θεός σου πορεύεσθαι ἐν αὐτῇ ὅπως καταπαύσῃ σε καὶ εὖ σοι ἦ καὶ μακροημερεύσῃτε ἐπὶ τῆς γῆς ἧς κληρονομήσετε
- 1 ¶ А оце заповідь, постанови та закони, що наказав Господь, Бог ваш, щоб навчити вас виконувати їх у Краї, що ви переходите туди посісти його,
Now these are the orders and the laws and the decisions which the Lord your God gave me for your teaching, so that you might do them in the land of your heritage to which you are going:
καὶ αὐτὰ αἱ ἐντολαὶ καὶ τὰ δικαιώματα καὶ τὰ κρίματα ὅσα ἐνετείλατο κύριος ὁ θεός ἡμῶν διδάξαι ὑμᾶς ποιεῖν οὕτως ἐν τῇ γῇ εἰς ἣν ὑμεῖς εἰσπορεύεσθε ἐκεῖ κληρονομήσαι αὐτήν
- 2 щоб ти боявся Господа, Бога свого, щоб пильнувати всіх постанов Його та заповідей Його, що я наказую тобі, ти й син твій, та син твого сина по всі дні життя твого, і щоб були довгі т твої дні.
So that living in the fear of the Lord your God, you may keep all his laws and his orders, which I give you: you and your son and your son's son, all the days of your life; and so that your life may be long.
ἵνα φοβῆσθε κύριον τὸν θεὸν ὑμῶν φυλάσσεσθαι πάντα τὰ δικαιώματα αὐτοῦ καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ ὅσας ἐγὼ ἐντέλλομαι σοι σήμερον σὺ καὶ οἱ υἱοὶ σου καὶ οἱ υἱοὶ τῶν υἱῶν σου πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σου ἵνα μακροημερεύσῃτε
- 3 I слухай, Ізраїлю, і пильнуй виконувати це, щоб було добре тобі, і щоб ви сильно розмножились, як прирік був Господь, Бог батьків твоїх, дати Край, що тече молоком та медом.
So give ear, O Israel, and take care to do this; so that it may be well for you, and you may be greatly increased, as the Lord the God of your fathers has given you his word, in a land flowing with milk and honey.
καὶ ἄκουσον ἰσραηλ καὶ φύλαξαι ποιεῖν ὅπως εὖ σοι ἦ καὶ ἵνα πληθυνθῆτε σφόδρα καθάπερ ἐλάλησεν κύριος ὁ θεός τῶν πατέρων σου δοῦναι σοι γῆν ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι
- 4 ¶ Слухай, Ізраїлю: Господь, Бог наш Господь один!
Give ear, O Israel: the Lord our God is one Lord:
καὶ ταῦτα τὰ δικαιώματα καὶ τὰ κρίματα ὅσα ἐνετείλατο κύριος τοῖς υἱοῖς ἰσραηλ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐξελεθόντων αὐτῶν ἐκ γῆς αἰγύπτου ἄκουε ἰσραηλ κύριος ὁ θεός ἡμῶν κύριος εἷς ἐστίν
- 5 I люби Господа, Бога твого, усім серцем своїм, і всією душею своєю, і всією силою своєю!
And the Lord your God is to be loved with all your heart and with all your soul and with all your strength.
καὶ ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς δυνάμεώς σου
- 6 I будуть ці слова, що Я сьогодні наказую, на серці твоїм.
Keep these words, which I say to you this day, deep in your hearts;
καὶ ἔσται τὰ ῥήματα ταῦτα ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαι σοι σήμερον ἐν τῇ καρδίᾳ σου καὶ ἐν τῇ ψυχῇ σου
- 7 I пильно навчиш цього синів своїх, і будеш говорити про них, як сидітимеш удома, і як ходитимеш дорогою, і коли ти лежатимеш, і коли ти вставатимеш.
Teaching them to your children with all care, talking of them when you are at rest in your house or walking by the way, when you go to sleep and when you get up.
καὶ προβιβάσεις αὐτὰ τοῖς υἱοῖς σου καὶ λαλήσεις ἐν αὐτοῖς καθημένος ἐν οἴκῳ καὶ πορευόμενος ἐν ὁδῷ καὶ κοιταζόμενος καὶ διανιστάμενος
- 8 I прив'яжеш їх на ознаку на руку свою, і будуть вони пов'язкою між очима твоїми.
Let them be fixed as a sign on your hand, and marked on your brow;
καὶ ἀφάψεις αὐτὰ εἰς σημεῖον ἐπὶ τῆς χειρὸς σου καὶ ἔσται ἀσάλευτον πρὸ ὀφθαλμῶν σου
- 9 I напишеш їх на бічних одвірках дому свого та на брамах своїх.
Have them lettered on the pillars of your houses and over the doors of your towns.
καὶ γράψετε αὐτὰ ἐπὶ τὰς φιλὰς τῶν οἰκιῶν ὑμῶν καὶ τῶν πυλῶν ὑμῶν
- 10 I станеться, коли Господь, Бог твій, уведе тебе до того Краю, якого присягнув був батькам твоїм, Авраамові, Ісакові та Якову, щоб дати тобі великі та гарні міста, яких ти не будував,
And when the Lord your God has taken you into the land which he gave his oath to your fathers, to Abraham, to Isaac, and to Jacob, that he would give you; with great and fair towns which were not of your building;
καὶ ἔσται ὅταν εἰσαγάγῃ σε κύριος ὁ θεός σου εἰς τὴν γῆν ἣν ὤμοσεν τοῖς πατράσιν σου τῷ αβρααμ καὶ ἰσαακ καὶ ἰακωβ δοῦναι σοι πόλεις μεγάλας καὶ καλὰς ἃς οὐκ ᾤκοδόμησας

- 11 та дома, повні всякого добра, яких ти не наповнював, і тесані колодязі, яких ти не тесав, і виноградники та оливки, яких ти не садив, і ти будеш їсти й наситишся,
And houses full of good things not stored up by you, and places for storing water which you did not make, and vine-gardens and olive-trees not of your planting; and you have taken food and are full;
 οἰκίας πλήρεις πάντων ἀγαθῶν ἃς οὐκ ἐνέπλησας λάκκους λελατομημένους οὐς οὐκ ἐξελατόμησας ἀμπελώνας καὶ ἐλαιώνας οὐς οὐ κατεφύτευσας καὶ φαγῶν καὶ ἐμπλησθεὶς
- 12 стережися тоді, щоб ти не забув Господа, що вивів тебе з єгипетського краю, з дому рабства!
Then take care that you keep your hearts true to the Lord, who took you out of the land of Egypt, out of the prison-house.
 πρόσεχε σεαυτῷ μὴ ἐπιλάβῃ κυρίου τοῦ θεοῦ σου τοῦ ἐξαγαγόντος σε ἐκ γῆς αἰγύπτου ἐξ οἴκου δουλείας
- 13 Бійся Господа, Бога свого, і Йому будеш служити, і Йменням Його будеш присягати.
Let the fear of the Lord your God be in your hearts, and be his servants, taking your oaths by his name.
 κύριον τὸν θεόν σου φοβηθήσῃ καὶ αὐτῷ λατρεύσεαι καὶ πρὸς αὐτὸν κολληθήσῃ καὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ὀμῇ
- 14 Не будеш ходити за іншими богами з богів тих народів, що в околицях ваших,
Do not go after other gods, the gods of the peoples round about you;
 οὐ πορεύσεσθε ὀπίσω θεῶν ἑτέρων ἀπὸ τῶν θεῶν τῶν ἐθνῶν τῶν περικύκλω ὑμῶν
- 15 бо Господь, Бог твій Бог заздрисний посеред тебе; щоб не запалився на тебе гнів Господа, Бога твого, і щоб Він не вигубив тебе з поверхні землі.
For the Lord your God who is with you is a God who will not let his honour be given to another; or the wrath of the Lord will be burning against you, causing your destruction from the face of the earth.
 ὅτι θεὸς ζηλωτὴς κύριος ὁ θεὸς σου ἐν σοὶ μὴ ὀργισθεὶς θυμῶθῃ κύριος ὁ θεὸς σου ἐν σοὶ καὶ ἐξολεθρεύσῃ σε ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς
- 16 Не будете спокушати Господа, Бога вашого, як спокушали ви в Массі.
Do not put the Lord your God to the test as you did in Massah.
 οὐκ ἐκπειράσεις κύριον τὸν θεόν σου ὃν τρόπον ἐξεπειράσασθε ἐν τῷ πειρασμῷ
- 17 ¶ Будете конче пильнувати заповідей Господа, Бога вашого, і свідощтва Його, і постанови Його, що наказав Він тобі.
Keep with care the orders of the Lord your God, and his rules and his laws which he has given you;
 φυλάσσω φυλάξῃ τὰς ἐντολάς κυρίου τοῦ θεοῦ σου τὰ μαρτύρια καὶ τὰ δικαιώματα ἃσα ἐνετείλατό σοι
- 18 І будеш робити справедливе та добре в Господніх очах, щоб було тобі добре, і щоб увійшов ти та посів той хороший Край, що Господь присягнув був батькам твоїм,
And do what is upright and good in the eyes of the Lord your God, so that it may be well for you and you may go in and take for your heritage that good land from which the Lord undertook by an oath to your fathers,
 καὶ ποιήσεις τὸ ἀρεστὸν καὶ τὸ καλὸν ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν ἵνα εὖ σοι γένηται καὶ εἰσέλθῃς καὶ κληρονομήσῃς τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν ἣν ὤμοσεν κύριος τοῖς πατράσιν ὑμῶν
- 19 щоб вигнати всіх ворогів твоїх перед тобою, як говорив був Господь.
To send out from before you all those who are against you.
 ἐκδιώξαι πάντας τοὺς ἐχθρούς σου πρὸ προσώπου σου καθὰ ἐλάλησεν
- 20 Коли запитас тебе син твій колись, говорячи: Що це за свідощтва й постанови та закони, що вам наказав Господь, Бог наш?
And when your son says to you in time to come, What is the reason for these rules and laws and decisions which the Lord our God has given you?
 καὶ ἔσται ὅταν ἐρωτήσῃ σε ὁ υἱός σου αὐριον λέγων τί ἐστὶν τὰ μαρτύρια καὶ τὰ δικαιώματα καὶ τὰ κρίματα ἃσα ἐνετείλατο κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν ἡμῖν
- 21 то скажеш синові своєму: Ми були раби фараонові в Єгипті, а Господь вивів нас із Єгипту сильною рукою.
Then you will say to your son, We were servants under Pharaoh's yoke in Egypt; and the Lord took us out of Egypt with a strong hand:
 καὶ ἐρεῖς τῷ υἱῷ σου οἰκέτα ἦμεν τῷ φαραῶ ἐν γῇ αἰγύπτῳ καὶ ἐξήγαγεν ἡμᾶς κύριος ἐκεῖθεν ἐν χειρὶ κραταιᾷ καὶ ἐν βραχίονι ὑψηλῷ
- 22 І дав Господь ознаки та чуда великі та страшні на Єгипет, і на фараона та весь дім його на наших очах.
And the Lord did great signs and wonders against Egypt, and against Pharaoh and all his house, before our eyes:
 καὶ ἔδωκεν κύριος σημεῖα καὶ τέρατα μεγάλα καὶ πονηρὰ ἐν αἰγύπτῳ ἐν φαραῶ καὶ ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ἐνώπιον ἡμῶν
- 23 А нас вивів звідти, щоб увести нас та дати той Край, що присягнув був Він нашим батькам.
And he took us out from that place, guiding us here to give us this land, as he said in his oath to our fathers.
 καὶ ἡμᾶς ἐξήγαγεν ἐκεῖθεν ἵνα εἰσαγάγῃ ἡμᾶς δοῦναι ἡμῖν τὴν γῆν ταύτην ἣν ὤμοσεν δοῦναι τοῖς πατράσιν ἡμῶν

- 24 **I** наказав нам Господь чинити всі ті постанови, щоб боятися Господа, Бога нашого, щоб було добре нам усі дні, щоб утримати нас при житті, як дня цього.
And the Lord gave us orders to keep all these laws, in the fear of the Lord our God, so that it might be well for us for ever, and that he might keep us from death, as he has done to this day.
 και ἐνετείλατο ἡμῖν κύριος ποιεῖν πάντα τὰ δικαιώματα ταῦτα φοβεῖσθαι κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν ἵνα εὖ ᾦ ἡμῖν πάσας τὰς ἡμέρας ἵνα ζῶμεν ὡσερ και σήμερον
- 25 **I** буде нам праведність у тому, коли будемо пильнувати виконувати всі ці заповіді перед лицем Господа, Бога нашого, як Він наказав нам.
And it will be our righteousness if we take care to keep all this order before the Lord our God as he has given it to us.
 και ἐλεημοσύνη ἔσται ἡμῖν ἐὰν φυλασώμεθα ποιεῖν πάσας τὰς ἐντολὰς ταύτας ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν καθὰ ἐνετείλατο ἡμῖν κύριος
- 1 ¶ Коли Господь, Бог твій, уведе тебе до того Краю, куди ти входиш, щоб заволодіти ним, то Він вижене численні поганські народи перед тобою: хіттеянина, і гиргашеянина, і амореяни на, і ханаанеянина, і періздеянина, і хіввеянина, і свусеянина, сім народів, численніших та міцніших за тебе.
When the Lord your God takes you into the land where you are going, which is to be your heritage, and has sent out the nations before you, the Hittites and the Girgashites and the Amorites and the Canaanites and the Perizzites and the Hivites and the Jebusites, seven nations greater and stronger than you;
 ἐὰν δὲ εἰσαγάγῃ σε κύριος ὁ θεός σου εἰς τὴν γῆν εἰς ἣν εἰσπορεύῃ ἐκεῖ κληρονομήσαι και ἐξαρεῖ ἔθνη μεγάλη ἀπὸ προσώπου σου τὸν χετταῖον και γεργεσαῖον και αμορραῖον και χαναναῖον και φερεζαῖον και εβαῖον και ιεβουσαῖον ἐπτά ἔθνη πολλά και ισχυρότερα ἡμῶν
- 2 **I** коли дасть їй Господь, Бог твій, тобі, то ти їй понищиш: конче учиниш їй закляттям, не складеш із ними заповіді, і не будеш до них милосердний.
And when the Lord has given them up into your hands and you have overcome them, give them up to complete destruction: make no agreement with them, and have no mercy on them:
 και παραδώσει αὐτούς κύριος ὁ θεός σου εἰς τὰς χεῖράς σου και πατάξεις αὐτούς ἀφανισμῶ ἀφανιεῖς αὐτούς οὐ διαθήσῃ πρὸς αὐτούς διαθήκην οὐδὲ μὴ ἐλεήσῃτε αὐτούς
- 3 **I** не споріднюйся з ними: дочки своєї не даси його синові, а його дочки не візьмеш для сина свого,
Do not take wives or husbands from among them; do not give your daughters to their sons, or take their daughters for your sons.
 οὐδὲ μὴ γαμβρεύσῃτε πρὸς αὐτούς τὴν θυγατέρα σου οὐ δώσεις τῶ υἱῶ αὐτοῦ και τὴν θυγατέρα αὐτοῦ οὐ λήμψῃ τῶ υἱῶ σου
- 4 бо він відверне сина твого від Мене, і вони служитимуть іншим богам, і запалиться Господній гнів на вас, і Він скоро тебе вигубить.
For through them your sons will be turned from me to the worship of other gods: and the Lord will be moved to wrath against you and send destruction on you quickly.
 ἀποστήσει γὰρ τὸν υἱὸν σου ἀπ' ἐμοῦ και λατρεύσει θεοὺς ἑτέροις και ὀργισθήσεται θυμῶ κύριος εἰς ἡμᾶς και ἐξολοθρεύσει σε τὸ τάχος
- 5 Але тільки так будете їм робити: жертівники їхні порозбиваєте, а їхні стовпи поламаєте, святі їхні дерева постинаєте, а бовванів їхніх попалите в огні,
But this is what you are to do to them: their altars are to be pulled down and their pillars broken, and their holy trees cut down and their images burned with fire.
 ἀλλ' οὗτος ποιήσετε αὐτοῖς τοὺς βωμοὺς αὐτῶν καθελεῖτε και τὰς στήλας αὐτῶν συντρίψετε και τὰ ἄλλα αὐτῶν ἐκκόψετε και τὰ γλυπτὰ τῶν θεῶν αὐτῶν κατακαύσετε πυρὶ
- 6 бо ти святий народ для Господа, Бога свого, тебе вибрав Господь, Бог твій, щоб ти був Йому вибраним народом зо всіх народів, що на поверхні землі.
For you are a holy people to the Lord your God: marked out by the Lord your God to be his special people out of all the nations on the face of the earth.
 ὅτι λαὸς ἅγιος εἶ κυρίῳ τῶ θεῶ σου και σε προεῖλατο κύριος ὁ θεός σου εἶναι σε αὐτῶ λαὸν περιοῦσιον παρὰ πάντα τὰ ἔθνη ὅσα ἐπὶ προσώπου τῆς γῆς
- 7 Не через численність вашу понад усі народи Господь уподобав вас та вибрав вас, бож ви найменші зо всіх народів,
The Lord did not give you his love or take you for himself because you were more in number than any other people; for you were the smallest of the nations:
 οὐχ ὅτι πολυπληθεῖτε παρὰ πάντα τὰ ἔθνη προεῖλατο κύριος ἡμᾶς και ἐξελέξατο ἡμᾶς ἡμεῖς γὰρ ἔστε ὀλιγοστοὶ παρὰ πάντα τὰ ἔθνη
- 8 але з Господньої любови до вас, і через додержання Його присяги, що присягнув був вашим батькам, Господь вивів вас сильною рукою, і викупив тебе з дому рабства, з руки фараона , царя єгипетського.
But because of his love for you, and in order to keep his oath to your fathers, the Lord took you out with the strength of his hand, making you free from the prison-house and from the hand of Pharaoh, king of Egypt.
 ἀλλὰ παρὰ τὸ ἀγαπᾶν κύριον ἡμᾶς και διατηρῶν τὸν ὄρκον ὃν ὤμοσεν τοῖς πατράσιν ἡμῶν ἐξήγαγεν κύριος ἡμᾶς ἐν χειρὶ κραταιᾷ και ἐν βραχίονι ὑψηλῶ και ἐλυτρώσατο ἐξ οἴκου δουλείας ἐκ χειρὸς φαραω βασιλέως αἰγύπτου
- 9 **I** ти пізнаєш, що Господь, Бог твій, Він той Бог, той Бог вірний, що стереже заповіта та милість для тих, хто любить Його, та хто додержує Його заповіді на тисячу поколінь,
Be certain, then, that the Lord your God is God; whose faith and mercy are unchanging, who keeps his word through a thousand generations to those who have love for him and keep his laws;
 και γνώσῃ ὅτι κύριος ὁ θεός σου οὗτος θεός θεός πιστός ὁ φυλάσσει διαθήκην και ἔλεος τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν και τοῖς φυλάσσουσιν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ εἰς χιλιάς γενεᾶς
- 10 і що надолужить ненависникам Своїм, їм самим, щоб вигубити їх; не загаїться Він щодо Свого ненависника, відплатить йому самому.
Rewarding his haters to their face with destruction; he will have no mercy on his hater, but will give him open punishment.
 και ἀποδίδὸς τοῖς μισοῦσιν κατὰ πρόσωπον ἐξολοθρεῖσαι αὐτούς και οὐχὶ βραδυνεῖ τοῖς μισοῦσιν κατὰ πρόσωπον ἀποδώσει αὐτοῖς

- 11 А ти будеш виконувати заповіді й постанови та закони, що Я сьогодні наказую виконувати їх.
So keep the orders and the laws and the decisions which I give you today and do them.
 και φυλάξῃ τὰς ἐντολὰς καὶ τὰ δικαιώματα καὶ τὰ κρίματα ταῦτα ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαι σοὶ σήμερον ποιεῖν
- 12 ¶ I станеться, за те, що ви будете слухатися цих законів, і будете додержувати, і будете виконувати їх, то й Господь, Бог твій, буде додержувати для тебе заповіт та милість, що був при сягнув батькам твоїм.
And it will be, that if you give attention to these decisions and keep and do them, then the Lord will keep his agreement with you and his mercy, as he said in his oath to your fathers.
 και ἔσται ἡνίκα ἂν ἀκούσητε πάντα τὰ δικαιώματα ταῦτα καὶ φυλάξῃτε καὶ ποιήσητε αὐτὰ καὶ διαφυλάξει κύριος ὁ θεός σου σοὶ τὴν διαθήκην καὶ τὸ ἔλεος ὃ ὤμοσεν τοῖς πατράσιν ὑμῶν
- 13 І буде Він любити тебе, і поблагословить тебе, і розмножить тебе, і поблагословить плід твоєї, утроби та плід твоєї землі, збіжжя твоє, і сік твій виноградний, і сік твоїх оливок, порід биків твоїх і котиння отари твоєї на тій землі, яку присягнув батькам твоїм дати тобі.
And he will give you his love, blessing you and increasing you: he will send his blessing on the offspring of your body and the fruit of your land, your grain and your wine and your oil, the increase of your cattle and the young of your flock, in the land which by his oath to your fathers he undertook to give you.
 και ἀγαπήσει σε καὶ εὐλογήσει σε καὶ πληθυνεῖ σε καὶ εὐλογήσει τὰ ἔκγονα τῆς κοιλίας σου καὶ τὸν καρπὸν τῆς γῆς σου τὸν σῖτόν σου καὶ τὸν οἶνον σου καὶ τὸ ἔλαιόν σου τὰ βουκόλια τῶν βοῶν σου καὶ τὰ ποιμνία τῶν προβάτων σου ἐπὶ τῆς γῆς ἧς ὤμοσεν κύριος τοῖς πατράσιν σου δοῦναι σοὶ
- 14 Ти будеш благословенний поміж усіма народами, не буде серед тебе безплідного та безплідної, також і між худобою твоєю.
You will have greater blessings than any other people: no male or female among you or among your cattle will be without offspring.
 εὐλογητὸς ἔσῃ παρὰ πάντα τὰ ἔθνη οὐκ ἔσται ἐν ὑμῖν ἄγονος οὐδὲ στείρα καὶ ἐν τοῖς κτήνεσίν σου
- 15 І Господь відхилить від тебе всяку хворобу, і жодних лютих єгипетських недуг, які ти знаєш, не наведе їх на тебе, а дасть їх на всіх твоїх ворогів.
And the Lord will take away from you all disease, and will not put on you any of the evil diseases of Egypt which you have seen, but will put them on your haters.
 και περιελεί κύριος ἀπὸ σοῦ πᾶσαν μαλακίαν καὶ πάσας νόσους αἰγύπτου τὰς πονηράς ἅς ἐώρακας καὶ ὅσα ἔγνως οὐκ ἐπιθήσει ἐπὶ σέ καὶ ἐπιθήσει αὐτὰ ἐπὶ πάντας τοὺς μισοῦντάς σε
- 16 І ти винищиш всі ті народи, що Господь, Бог твій, дас тобі, не змилосердиться око твоє над ними, і не будеш служити їхнім богам, бо то пастка для тебе.
And you are to send destruction on all the peoples which the Lord your God gives into your hands; have no pity on them, and do not give worship to their gods; for that will be a cause of sin to you.
 και φάγῃ πάντα τὰ σκῶλα τῶν ἐθνῶν ἃ κύριος ὁ θεός σου δίδωσίν σοι οὐ φείσεται ὁ ὀφθαλμός σου ἐπ' αὐτοῖς καὶ οὐ λατρεύσεις τοῖς θεοῖς αὐτῶν ὅτι σκῶλον τοῦτό ἐστίν σοι
- 17 Коли скажеш у серці своїм: Ті люди численніші від мене, як я зможу вигнати їх?
If you say in your hearts, These nations are greater in number than we are: how are we to take their land from them?
 ἐὰν δὲ λέγῃς ἐν τῇ διανοίᾳ σου ὅτι πολὺ τὸ ἔθνος τοῦτο ἢ ἐγὼ πῶς δυνήσομαι ἐξολεθρεῦσαι αὐτούς
- 18 не бійся їх! Пильно пам'ятай, що зробив був Господь, Бог твій, фараонові та всьому Єгиптові,
Have no fear of them, but keep well in mind what the Lord your God did to Pharaoh and to all Egypt;
 οὐ φοβηθήσῃ αὐτούς μνεῖα μνησθήσῃ ὅσα ἐποίησεν κύριος ὁ θεός σου τῷ φαραῶ καὶ πᾶσι τοῖς αἰγυπτίοις
- 19 ті великі випробовування, що бачили твої очі, і ознаки та чуда, і сильну руку та витягнене рамено, що ними вивів тебе Господь, Бог твій, так Господь, Бог твій, учинить усім тим народам, що ти їх боїшся.
The great punishments which your eyes saw, and the signs and the wonders and the strong hand and the stretched-out arm, by which the Lord your God took you out: so will the Lord your God do to all the peoples who are the cause of your fears.
 τοὺς πειρασμούς τοὺς μεγάλους οὓς εἶδον οἱ ὀφθαλμοί σου τὰ σημεῖα καὶ τὰ τέρατα τὰ μεγάλα ἐκεῖνα τὴν χεῖρα τὴν κραταιὰν καὶ τὸν βραχίονα τὸν ὑψηλόν ὡς ἐξήγαγέν σε κύριος ὁ θεός σου οὗτως ποιήσει κύριος ὁ θεός ἡμῶν πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν οὓς σὺ φοβῆ ἀπὸ προσώπου αὐτῶν
- 20 Також і шершнів пошле Господь, Бог твій, на нього, аж поки не вигинуть позostalі та ті, що поховалися перед тобою.
And the Lord will send a hornet among them, till all the rest who have kept themselves safe from you in secret places have been cut off.
 και τὰς σφηκίας ἀποστελεῖ κύριος ὁ θεός σου εἰς αὐτούς ἕως ἂν ἐκτριβῶσιν οἱ καταλειμμένοι καὶ οἱ κεκρυμμένοι ἀπὸ σοῦ
- 21 Не бійся їх, бо серед тебе Господь, Бог твій, Бог великий та страшний.
Have no fear of them: for the Lord your God is with you, a great God greatly to be feared.
 οὐ τρωθήσῃ ἀπὸ προσώπου αὐτῶν ὅτι κύριος ὁ θεός σου ἐν σοὶ θεός μέγας καὶ κραταιός
- 22 І викидатиме Господь, Бог твій, тих людей помалу з-перед тебе; не зможеш вигубити їх скоро, щоб не розмножилася над тобою польова звірина.
The Lord your God will send out the nations before you little by little; they are not to be rooted out quickly, for fear that the beasts of the field may be increased overmuch against you.
 και καταναλώσει κύριος ὁ θεός σου τὰ ἔθνη ταῦτα ἀπὸ προσώπου σου κατὰ μικρὸν μικρὸν οὐ δυνήσῃ ἐξαναλώσει αὐτούς τὸ τάχος ἵνα μὴ γένηται ἡ γῆ ἔρημος καὶ πληθυνθῇ ἐπὶ σέ τὰ θηρία τὰ ἄγρια

- 23 I дасть їх Господь, Бог твій, перед тобою, і побентежить їх великим бентеженням, аж поки не будуть вигублені.
But the Lord your God will give them up into your hands, overpowering them till their destruction is complete.
καὶ παραδώσει αὐτοὺς κύριος ὁ θεός σου εἰς τὰς χεῖράς σου καὶ ἀπολέσει αὐτοὺς ἀπολεία μεγάλη ἕως ἂν ἐξολεθρευθῆ αὐτούς
- 24 I віддасть їхніх царів у руку твою, а ти вигубиш їхні ім'я з-під неба, не встоїть ніхто перед тобою, аж поки ти не вигубиш їх.
He will give their kings into your hands, and you will put their names out of existence under heaven; there is not one of them who will not give way before you, till their destruction is complete.
καὶ παραδώσει τοὺς βασιλεῖς αὐτῶν εἰς τὰς χεῖρας ὑμῶν καὶ ἀπολείται τὸ ὄνομα αὐτῶν ἐκ τοῦ τόπου ἐκείνου οὐκ ἀντιστήσεται οὐδείς κατὰ πρόσωπόν σου ἕως ἂν ἐξολεθρευθῆς αὐτούς
- 25 Бовванів їхніх богів попалите в огні, не будеш жадати срібла та золота, що на них, і не візьмеш його собі, щоб тим не впасти до пастки, бо то огида для Господа, Бога твого.
The images of their gods are to be burned with fire: have no desire for the gold and silver on them, and do not take it for yourselves, for it will be a danger to you: it is a thing disgusting to the Lord your God:
τὰ γλυπτὰ τῶν θεῶν αὐτῶν κατακαύσετε πυρὶ οὐκ ἐπιθυμήσεις ἀργύριον οὐδὲ χρυσίον ἀπ' αὐτῶν καὶ οὐ λήψῃς σεαυτῷ μὴ πταίσης δι' αὐτό ὅτι βδέλυγμα κυρίῳ τῷ θεῷ σου ἐστίν
- 26 I не внесеш цієї огиди до дому свого, і не станеш закляттям, як вона. Конче зогидиш її, і конче будеш бридитися нею, бо закляття вона.
And you may not take a disgusting thing into your house, and so become cursed with its curse: but keep yourselves from it, turning from it with fear and hate, for it is a cursed thing.
καὶ οὐκ εἰσοίσεις βδέλυγμα εἰς τὸν οἶκόν σου καὶ ἔσῃ ἀνάθημα ὡσπερ τοῦτο προσοχθίσαμι προσοχθιεῖς καὶ βδελύγματι βδελύξῃ ὅτι ἀνάθημά ἐστιν
- 1 ¶ Усі заповіді, що я сьогодні наказав тобі, будете пильнувати виконувати, щоб ви жили, і множилися, і ввійшли й посли той Край, що Господь присягнув вашим батькам.
Take care to keep all the orders which I give you today, so that you may have life and be increased and go in and take as a heritage the land which the Lord, by his oath to your fathers, undertook to give you.
πάσας τὰς ἐντολάς ἃς ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν σήμερον φυλάξεσθε ποιεῖν ἵνα ζήτε καὶ πολυπλασιασθῆτε καὶ εἰσέλθῃτε καὶ κληρονομήσητε τὴν γῆν ἣν κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν ὤμοσεν τοῖς πατράσιν ὑμῶν
- 2 I будеш пам'ятати всю ту дорогу, що Господь, Бог твій, вів тебе нею по пустині ось уже сорок літ, щоб унокорити тебе, щоб випробувати тебе, щоб пізнати те, що в серці твоїм, чи буде ш ти держати заповіді Його, чи ні.
And keep in mind the way by which the Lord your God has taken you through the waste land these forty years, so that he might make low your pride and put you to the test, to see what was in your heart and if you would keep his orders or not.
καὶ μνησθήσῃ πᾶσαν τὴν ὁδὸν ἣν ἤγαγέν σε κύριος ὁ θεός σου ἐν τῇ ἐρήμῳ ὅπως ἂν κακώσῃ σε καὶ ἐκπειράσῃ σε καὶ διαγνωσθῇ τὰ ἐν τῇ καρδίᾳ σου εἰ φυλάξῃ τὰς ἐντολάς αὐτοῦ ἢ οὐ
- 3 I впокорював Він тебе, і морив тебе голодом, і годував тебе манною, якої не знав ти й не знали батьки твої, щоб дати тобі знати, що не хлібом самим живе людина, але всім тим, що виходить із уст Господніх, живе людина.
And he made low your pride and let you be without food and gave you manna for your food, a thing new to you, which your fathers never saw; so that he might make it clear to you that bread is not man's only need, but his life is in every word which comes out of the mouth of the Lord.
καὶ ἐκάκωσέν σε καὶ ἐλιμαγγόνῃσέν σε καὶ ἐψώμισέν σε τὸ манна ὃ οὐκ εἶδον οἱ πατέρες σου ἵνα ἀναγγεῖλῃ σοι ὅτι οὐκ ἐπ' ἄρτω μόνῳ ζήσεται ὁ ἄνθρωπος ἀλλ' ἐπὶ παντὶ ῥήματι τῷ ἐκπορευομένῳ διὰ στόματος θεοῦ ζήσεται ὁ ἄνθρωπος
- 4 Одежа твоя не витиралася на тобі, а нога твоя не спухла от уже сорок літ.
Through all these forty years your clothing did not get old or your feet become tired.
τὰ ἱμάτιά σου οὐ κατετρίβη ἀπὸ σοῦ οἱ πόδες σου οὐκ ἐτυλώθησαν ἰδοὺ τεσσαράκοντα ἔτη
- 5 I пізнаш ти в серці своїм, що, як навчас чоловік сина свого, так навчас тебе Господь, Бог твій.
Keep in mind this thought, that as a son is trained by his father, so you have been trained by the Lord your God.
καὶ γνώσῃ τῇ καρδίᾳ σου ὅτι ὡς εἰ τις παιδεύσαι ἄνθρωπος τὸν υἱὸν αὐτοῦ οὕτως κύριος ὁ θεός σου παιδεύσει σε
- 6 I будеш виконувати заповіді Господа, Бога свого, щоб ходити Його дорогами, та щоб боятися Його,
Then keep the orders of the Lord your God, fearing him and walking in his ways.
καὶ φυλάξῃ τὰς ἐντολάς κυρίου τοῦ θεοῦ σου πορεύεσθαι ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ καὶ φοβεῖσθαι αὐτόν
- 7 бо Господь, Бог твій, вводить тебе до Краю хорошого, до Краю водних потоків, джерел та безодень, що виходять у долини й на гори,
For the Lord your God is guiding you into a good land, a land of water-springs, of fountains, and deep streams flowing out from the valleys and the hills;
ὁ γὰρ κύριος ὁ θεός σου εἰσάγει σε εἰς γῆν ἀγαθὴν καὶ πολλήν οὗ χεῖμαρροι ὑδάτων καὶ πηγαὶ ἀβύσσων ἐκπορευόμεναι διὰ τῶν πεδίων καὶ διὰ τῶν ὄρεων
- 8 до Краю пшениці, й ячменю, і винограду, і фіги, і гранату, до Краю оливкового дерева та меду,
A land of grain and vines and fig-trees and fair fruits; a land of oil-giving olive-trees and honey;
γῆ πυροῦ καὶ κριθῆς ἄμπελοι σκακαὶ ῥόαι γῆ ἐλαιᾶς ἐλαίου καὶ μέλιτος

- 9 до Краю, де подостатком будеш їсти хліб, де не забракне нічого, до Краю, що каміння його залізо, а з його гір добуватимеш мідь.
Where there will be bread for you in full measure and you will be in need of nothing; a land where the very stones are iron and from whose hills you may get copper.
γῆ ἐφ' ἧς οὐ μετὰ πτωχείας φάγη τὸν ἄρτον σου καὶ οὐκ ἐνδεηθήσῃ οὐδὲν ἐπ' αὐτῆς γῆ ἧς οἱ λίθοι σίδηρος καὶ ἐκ τῶν ὄρεων αὐτῆς μεταλλεύσεις χαλκόν
- 10 ¶ I будеш ти їсти й наситишся, і поблагословиш Господа, Бога свого, у тім добрім Краї, що дав Він тобі.
And you will have food enough and be full, praising the Lord your God for the good land he has given you.
καὶ φάγη καὶ ἐμπλησθήσῃ καὶ εὐλογήσεις κύριον τὸν θεὸν σου ἐπὶ τῆς γῆς τῆς ἀγαθῆς ἧς ἔδωκέν σοι
- 11 Стережися, щоб не забув ти Господа, Бога свого, щоб не пильнувати Його заповідей, і законів Його, і постанов Його, що я сьогодні наказую тобі,
Then take care that you are not turned away from the Lord your God and from keeping his orders and decisions and laws which I give you this day:
πρόσεχε σεαυτῷ μὴ ἐπιλάβῃ κυρίου τοῦ θεοῦ σου τοῦ μὴ φυλάξει τὰς ἐντολάς αὐτοῦ καὶ τὰ κρίματα καὶ τὰ δικαιώματα αὐτοῦ ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαι σοι σήμερον
- 12 щоб, коли ти будеш їсти й наситишся, і добрі доми будуватимеш, і осядеш у них,
And when you have taken food and are full, and have made fair houses for yourselves and are living in them;
μὴ φαγὼν καὶ ἐμπλησθεὶς καὶ οἰκίας καλὰς οἰκοδομήσας καὶ κατοικήσας ἐν αὐταῖς
- 13 а худоба твоя велика та худоба твоя мала розмножиться, і срібло та золото розмножаться тобі, і все, що твоє, розмножиться,
And when your herds and your flocks are increased, and your stores of silver and gold, and you have wealth of every sort;
καὶ τῶν βοῶν σου καὶ τῶν προβάτων σου πληθυνθέντων σοι ἀργυρίου καὶ χρυσοῦ πληθυνθέντος σοι καὶ πάντων ὅσων σοι ἔσται πληθυνθέντων σοι
- 14 то щоб не загордилося серце твоє, і щоб не забув ти Господа, Бога свого, що вивів тебе з єгипетського краю, з дому рабства,
Take care that your hearts are not lifted up in pride, giving no thought to the Lord your God who took you out of the land of Egypt, out of the prison-house;
ὑψωθῆς τῇ καρδίᾳ καὶ ἐπιλάβῃ κυρίου τοῦ θεοῦ σου τοῦ ἐξαγαγόντος σε ἐκ γῆς αἰγύπτου ἐξ οἴκου δουλείας
- 15 що веде тебе цією великою пустинною, яка збуджує страх, де вуж, сараф, і скорпіон, і висохла земля, де немає води; що Він випроваджує тобі воду з крем'яної скелі,
Who was your guide through that great and cruel waste, where there were poison-snakes and scorpions and a dry land without water; who made water come out of the hard rock for you;
τοῦ ἀγαγόντος σε διὰ τῆς ἐρήμου τῆς μεγάλης καὶ τῆς φοβερᾶς ἐκεῖνης οὗ ὄφιν δάκνων καὶ σκορπίους καὶ δίψα οὗ οὐκ ἦν ὕδωρ τοῦ ἐξαγαγόντος σοι ἐκ πέτρας ἀκροτόμου πηγὴν ὕδατος
- 16 що в пустині годує тебе манною, якої не знали батьки твої, щоб упокоряти тебе, і щоб випробувати тебе, щоб чинити тобі добро наостанку,
Who gave you manna for your food in the waste land, a food which your fathers had never seen; so that your pride might be broken and your hearts tested for your good in the end;
τοῦ ψωμίσαντός σε τὸ μαννα ἐν τῇ ἐρήμῳ ὃ οὐκ εἶδισαν οἱ πατέρες σου ἵνα κακώσῃ σε καὶ ἐκπειράσῃ σε καὶ εὖ σε ποιήσῃ ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν σου
- 17 щоб ти не сказав у серці своїм: Сила моя та міць моєї руки здобули мені цей добробут.
Say not then, in your hearts, My power and the strength of my hands have got me this wealth.
μὴ εἴπῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου ἡ ἰσχὺς μου καὶ τὸ κράτος τῆς χειρὸς μου ἐποίησέν μοι τὴν δύναμιν τὴν μεγάλην ταύτην
- 18 I будеш ти пам'ятати Господа, Бога свого, бо Він Той, що дає тобі силу набути потугу, щоб виконати Свого заповіта, якого присягнув Він батькам твоїм, як дня цього.
But keep in mind the Lord your God: for it is he who gives you the power to get wealth, so that he may give effect to the agreement which he made by his oath with your fathers, as at this day.
καὶ μνησθήσῃ κυρίου τοῦ θεοῦ σου ὅτι αὐτός σοι δίδωσιν ἰσχὺν τοῦ ποιῆσαι δύναμιν καὶ ἵνα στήσῃ τὴν διαθήκην αὐτοῦ ἣν ὤμοσεν κύριος τοῖς πατράσιν σου ὡς σήμερον
- 19 I станеться, якщо справді забудеш ти Господа, Бога свого, і підеш за іншими богами, і будеш їм служити, і будеш вклонятися їм, то врочисто свідчу вам сьогодні, ви конче погинете!
And it is certain that if at any time you are turned away from the Lord your God, and go after other gods, to be their servants and to give them worship, destruction will overtake you.
καὶ ἔσται ἐάν λήθῃ ἐπιλάβῃ κυρίου τοῦ θεοῦ σου καὶ πορευθῆς ὀπίσω θεῶν ἑτέρων καὶ λατρείας αὐτοῖς καὶ προσκυνήσῃς αὐτοῖς διαμαρτύρομαι ὑμῖν σήμερον τὸν τε οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν ὅτι ἀπολείψετε
- 20 Як ті люди, що Господь вигубляє з-перед вас, так ви погинете за те, що не будете слухатися голосу Господа, Бога вашого!
Like the nations which the Lord is cutting off before you, so you will be cut off; because you would not give ear to the voice of the Lord your God.
καθὰ καὶ τὰ λοιπὰ ἔθνη ὅσα κύριος ἀπολλύει πρὸ προσώπου ὑμῶν οὕτως ἀπολείψετε ἀνθ' ὧν οὐκ ἠκούσατε τῆς φωνῆς κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν
- 1 ¶ Слухай, Ізраїлю: ти сьогодні переходиш Йордан, щоб увійти й заволодіти народами, більшими й міцнішими від тебе, містами великими й укріпленими аж до неба,
Give ear, O Israel: today you are to go over Jordan, to take the heritage of nations greater and stronger than yourselves, and towns of great size with walls as high as heaven;
ἄκουε ἰσραηλ σὺ διαβαίνεις σήμερον τὸν ἰορδάνην εἰσελθεῖν κληρονομήσαι ἔθνη μεγάλα καὶ ἰσχυρότερα μᾶλλον ἢ ὑμεῖς πόλεις μεγάλας καὶ τειχήρεις ἕως τοῦ οὐρανοῦ
- 2 народом великим та високим, велетнями, яких ти знаєш, і про яких ти чув: Хто стане перед велетнями?
A people great and tall, the sons of the Anakim, of whom you have knowledge and of whom it has been said, All are forced to give way before the sons of Anak.
λαὸν μέγαν καὶ πολὺν καὶ εὐμήκη υἱοὺς ἐνακ οὓς σὺ οἶσθα καὶ σὺ ἀκήκουας τίς ἀντιστήσεται κατὰ πρόσωπον υἱῶν ἐνακ

- 3 I познаш сьогодні, що Господь, Бог твій, Він Той, що переходить перед тобою, як огонь поїдаючий, Він вигубить їх і Він понижуватиме їх перед тобою. I ти виженеш їх і вигубиш їх н езабаром, як Господь говорив був тобі.
Be certain then today that it is the Lord your God who goes over before you like an all-burning fire; he will send destruction on them, crushing them before you; and you will send them in flight, putting an end to them quickly, as the Lord has said.
 καὶ γνώσῃ σήμερον ὅτι κύριος ὁ θεός σου οὗτος προπορεύεται πρὸ προσώπου σου πῦρ καταναλίσκων ἐστὶν οὗτος ἐξολεθρεύσει αὐτούς καὶ οὗτος ἀποστρέψει αὐτούς ἀπὸ προσώπου σου καὶ ἀπολεῖς αὐτούς καθάπερ εἶπέν σοι κύριος
- 4 Не скажи в серці своїм, коли Господь, Бог твій, буде їх виганяти з-перед тебе, говорячи: Через праведність мою ввів мене Господь посісти цей Край, і через неправедність цих людей Г осподь виганяс їх з-перед мене.
And after the Lord has sent them in flight from before you, say not in your heart, Because of my righteousness the Lord has given me this land; when it is because of their evil-doing that the Lord is driving these nations out before you.
 μὴ εἴπῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου ἐν τῷ ἐξαναλώσει κύριον τὸν θεόν σου τὰ ἔθνη ταῦτα ἀπὸ προσώπου σου λέγων διὰ τὰς δικαιοσύνας μου εἰσήγαγέν με κύριος κληρονομήσει τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν ταύτην ἀ λλά διὰ τὴν ἀσέβειαν τῶν ἐθνῶν τούτων κύριος ἐξολεθρεύσει αὐτούς πρὸ προσώπου σου
- 5 Не через праведність твою, і не через простоту твого серця ти входиш володіти їхнім Краєм, але, через неправедність цих людей Господь, Бог твій, виганяс їх з-перед тебе, і щоб викон ати те слово, що присягнув був Господь батькам твоїм, Авраамові, Ісакові та Якову.
Not for your righteousness or because your hearts are upright are you going in to take their land; but because of the evil-doing of these nations the Lord your God is driving them out from before you, and to give effect to his oath to your fathers, Abraham, Isaac, and Jacob.
 οὐχὶ διὰ τὴν δικαιοσύνην σου οὐδὲ διὰ τὴν ὀσιότητα τῆς καρδίας σου σὺ εἰσπορεύῃ κληρονομήσει τὴν γῆν αὐτῶν ἀλλὰ διὰ τὴν ἀσέβειαν τῶν ἐθνῶν τούτων κύριος ἐξολεθρεύσει αὐτούς ἀπὸ προσώπ ου σου καὶ ἵνα στήσῃ τὴν διαθήκην αὐτοῦ ἣν ὤμοσεν τοῖς πατράσιν ὑμῶν τῷ ἀβρααμ καὶ τῷ ἰσαακ καὶ τῷ ἰακωβ
- 6 I пізнаш, що не через праведність твою Господь, Бог твій, дає тобі посісти цей хороший Край, бо ти народ твердоший.
Be certain then that the Lord your God is not giving you this good land as a reward for your righteousness; for you are a stiff-necked people.
 καὶ γνώσῃ σήμερον ὅτι οὐχὶ διὰ τὰς δικαιοσύνας σου κύριος ὁ θεός σου δίδωσίν σοι τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν ταύτην κληρονομήσει ὅτι λαὸς σκληροτράχηλος εἶ
- 7 ¶ Пам'ятай, не забудь, що ти гнівив Господа, Бога свого, у пустині від дня, коли вийшов ти з єгипетського краю аж до приходу вашого до цього місця, неслухняні були ви проти Госпо да.
Keep well in mind how you made the Lord your God angry in the waste land; from the day when you went out of Egypt till you came to this place, you have gone against the orders of the Lord.
 μνήσθητι μὴ ἐπιλάθῃ ὅσα παρώξυνας κύριον τὸν θεόν σου ἐν τῇ ἐρήμῳ ἅφ' ἧς ἡμέρας ἐξήλθετε ἐξ αἰγύπτου ἕως ἤλθετε εἰς τὸν τόπον τοῦτον ἀπειθοῦντες διετελεῖτε τὰ πρὸς κύριον
- 8 I на Хориві розгнівали були ви Господа, і Господь був розгнівався на вас, щоб вигубити вас.
Again in Horeb you made the Lord angry, and in his wrath he would have put an end to you.
 καὶ ἐν χωρηβ παρώξυνατε κύριον καὶ ἐθυμώθη κύριος ἐφ' ὑμῖν ἐξολεθρεῦσαι ὑμᾶς
- 9 Коли я сходив на гору взяти кам'яні таблиці заповіту, що Господь склав був із вами, то сидів я на горі сорок день і сорок ночей, хліба не їв, і води не пив.
When I had gone up into the mountain to be given the stones on which was recorded the agreement which the Lord made with you, I was on the mountain for forty days and forty nights without taking food or drinking water.
 ἀναβαίνοντός μου εἰς τὸ ὄρος λαβεῖν τὰς πλάκας τὰς λιθίνας πλάκας διαθήκης ἃς διέθετο κύριος πρὸς ὑμᾶς καὶ κατεγινόμενη ἐν τῷ ὄρει τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ τεσσαράκοντα νύκτας ἄρτον οὐκ ἔ φαγον καὶ ὕδωρ οὐκ ἔπιον
- 10 I Господь дав мені обидві кам'яні таблиці, писані Божим перстом, а на них усі ті слова, що Господь говорив був із вами на горі з середини огню в дні зборів.
And the Lord gave me the two stones with writing on them done by the finger of God: on them were recorded all the words which the Lord said to you on the mountain out of the heart of the fire, on the day of the great meeting.
 καὶ ἔδωκεν κύριος ἐμοὶ τὰς δύο πλάκας τὰς λιθίνας γεγραμμένας ἐν τῷ δακτύλῳ τοῦ θεοῦ καὶ ἐπ' αὐταῖς ἐγγεγραπτο πάντες οἱ λόγοι οὓς ἐλάλησεν κύριος πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ ὄρει ἡμέρα ἐκκλησίας
- 11 I сталося, на кінці сорока день і сорока ночей дав мені Господь дві кам'яні таблиці, таблиці заповіту.
Then at the end of forty days and forty nights the Lord gave me those stones, the stones of the agreement.
 καὶ ἐγένετο διὰ τεσσαράκοντα ἡμερῶν καὶ τεσσαράκοντα νυκτῶν ἔδωκεν κύριος ἐμοὶ τὰς δύο πλάκας τὰς λιθίνας πλάκας διαθήκης
- 12 I сказав мені Господь: Устань, швидко зійди звідси, бо зіпсувся народ твій, що ти вивів з Єгипту. Вони скоро збочили з дороги, яку Я наказав їм, зробили собі литого боввана.
And the Lord said to me, Get up now, and go down quickly from this place; for the people you have taken out of Egypt have given themselves over to evil; they have quickly been turned from the way in which I gave them orders to go; they have made themselves a metal image.
 καὶ εἶπεν κύριος πρὸς με ἀνάστηθι κατέβηθι τὸ τάχος ἐντεῦθεν ὅτι ἠνόμησεν ὁ λαός σου οὓς ἐξήγαγες ἐκ γῆς αἰγύπτου παρέβησαν ταχὺ ἐκ τῆς ὁδοῦ ἧς ἐνετείλω αὐτοῖς ἐποίησαν ἑαυτοῖς χώνευμα

- 13 **И сказал Господь до мене, говорячи: Бачив Я той народ, і ось він народ твердоший.**
And then the Lord said to me, I have seen that this people is stiff-necked:
και ειπεν κυριος προς με λελαληκα προς σε απαξ και δις λεγων εωρακα τον λαον τουτον και ιδου λαος σκληροτραχηλος εστιν
- 14 **Позостав Мене, і Я вигублю їх, і зітру їхнє ймення з-під неба, тебе зроблю народом міцнішим та численнішим від нього.**
Let me send destruction on them till their very name is cut off; and I will make of you a nation greater and stronger than they.
εασον με εξολεθρευσαι αυτους και εξαλειψω το ονομα αυτων υποκατωθεν του ουρανου και ποιησω σε εις εθνος μεγα και ισχυρον και πολυ μλλον η τουτο
- 15 **І я обернувся, і зійшов із гори, а гора палав в огні, і обидві таблиці заповіту в обох руках моїх.**
So turning round I came down from the mountain, and the mountain was burning with fire; and the two stones of the agreement were in my hands.
και επιστρεψας κατεβην εκ του ορους και το ορος εκαίετο πυρι και αι δυο πλακες επι ταϊς δυσι χειρσιν μου
- 16 **І побачив я, а ось ви згрішили проти Господа, Бога вашого, зробили собі теля, литого боввана, зійшли скоро з дороги, яку Господь наказав був вам!**
And I saw that you had done evil against the Lord, and had made for yourselves a metal image of a young ox: you had quickly been turned from the way in which the Lord had given you orders to go.
και ιδων οτι ημαρτετε εναντιον κυριου του θεου υμων και εποιησατε υμιν εαυτοις χωνευτον και παρεβητε απο της οδοу ης ενετειλατο υμιν κυριος
- 17 **І схопив я за обидві таблиці, та й кинув їх з обох своїх рук, і розторошив їх на ваших очах!...**
And I let the stones go from my hands, and they were broken before your eyes.
και επιλαβμενος των δυο πλακων ερριψα αυτας απο των δυο χειρων μου και συνετριψα εναντιον υμων
- 18 **І впав я перед Господнім лицем, як перше, сорок день і сорок ночей хліба не їв і води не пив, за весьє ваш гріх, що згрішили ви, як чинили зло в очах Господа, щоб Його розгнівити,**
And I went down on my face before the Lord, as at the first, for forty days and forty nights, without taking food or drinking water, because of all your sin, in doing evil in the eyes of the Lord and moving him to wrath.
και εδειθηην εναντιον κυριου δευτερον καθαπερ και το прότερον τεσσαρακοντα ημερας και τεσσαρακοντα νυκτας υρτον ουκ εφαγον και υδωρ ουκ επιον περι πασων των αμαρτιων υμων ον ημαρτε τε ποιησαι το πονηρον εναντιον κυριου του θεου υμων παροξυναι αυτον
- 19 **бо боявся я гніву та люті, якими розгнівався був на вас Господь, щоб вигубити вас, та вислухав Господь мене й цього разу.**
For I was full of fear because of the wrath of the Lord which was burning against you, with your destruction in view. But again the Lord's ear was open to my prayer.
και εκφοβος ειμι δια την οργην και τον θυμον οτι παρωξυνθη κυριος εφ' υμιν εξολεθρευσαι υμας και εισηκουσεν κυριος εμου και εν τω καιρω τουτω
- 20 **А на Аарона Господь дуже розгнівався був, щоб погубити його. І молився я того часу також за Аарона.**
And the Lord, in his wrath, would have put Aaron to death: and I made prayer for Aaron at the same time.
και επι аарων εθυμωθη κυριος σφοδρα εξολεθρευσαι αυτον και ηυξамην και περι аарων εν τω καιρω εκεινω
- 21 **А гріх ваш, що вчинили ви, теля те я взяв та й спалив його в огні, і розторошив його, добре змолів, аж стало воно дрібним, немов порошок. І кинув я порошок його до потоку, що сходить з гори.**
And I took your sin, the image which you had made, and put it in the fire and had it hammered and crushed very small till it was only dust: and the dust I put in the stream flowing down from the mountain.
και την αμαρτιαν υμων ην εποιησατε τον μοσχον ελαβон αυτον και κατεκαυσα αυτον εν πυρι και συνεκοψα αυτον καταλεσας σφοδρα εως ου εγενετο λεπτον και εγενηθη ωσει κονιορτος και εрριψα τον κονιορτον εις τον χειμαρρον τον καταβαινοντα εκ του ορους
- 22 **І в Тавер'єрі, і в Массі, і в Ківрот-Гаттааві гнівили ви Господа.**
Again at Taberah and at Massah and at Kibroth-hattaavah you made the Lord angry.
και εν τω εμπυρισμω και εν τω πειρασμω και εν τοϊς μηνιασιν της επιθυμιας παροξυνοντες ητε κυριον τον θεον υμων
- 23 **А коли Господь послав вас з Кадеш-Барнеа, говорячи: Увійдіть, та й посядьте той Край, що Я дав вам, то були ви неслухняні наказу Господа, Бога вашого, і не повірили Йому, і не п ослушалися Його голосу.**
And when the Lord sent you from Kadesh-barnea, saying, Go up and take the land which I have given you; you went against the orders of the Lord your God, and had no faith in him, and would not give ear to his voice.
και οτε εξαπεστειλεν κυριος υμας εκ каδης βαρνη λεγων αναβητε και κληρονομησατε την γην ην διδωμι υμιν και ηπειθησατε τω ρηματι κυριου του θεου υμων και ουκ επιστευσατε αυτω και ουκ ει σηκουσατε της φωνης αυτου
- 24 **Неслухняні були ви Господеві від дня, як я вас пізнав.**
From the day when I first had knowledge of you, you have gone against the word of the Lord.
απειθοунτες ητε τα προς κυριον απο της ημερας ης εγνωσθη υμιν

- 25 **I** впав я перед Господнім лицем на ті сорок день і сорок ночей, що я був упав, бо Господь сказав, що вигубить вас.
So I went down on my face in prayer before the Lord for forty days and forty nights as I did at first; because the Lord had said that he would put an end to you.
καὶ ἐδεήθην ἐναντίον κυρίου τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ τεσσαράκοντα νύκτας ὅσας ἐδεήθην εἶπεν γὰρ κύριος ἐξολεθρεῦσαι ὑμᾶς
- 26 **I** молився я до Господа й говорив: Владико Господи, не губи народу Свого та насліддя Свого, що Ти викупив Своєю величністю, що Ти вивів його з Єгипту сильною рукою!
And I made prayer to the Lord and said, O Lord God, do not send destruction on your people and your heritage, to whom, by your great power, you have given salvation, whom you have taken out of Egypt by the strength of your hand.
καὶ εὐξάμην πρὸς τὸν θεὸν καὶ εἶπα κύριε κύριε βασιλεῦ τῶν θεῶν μὴ ἐξολεθρεύσης τὸν λαόν σου καὶ τὴν μερίδα σου ἣν ἐλυτρώσω ἐν τῇ ἰσχύι σου τῇ μεγάλῃ οὗς ἐξήγαγες ἐκ γῆς αἰγύπτου ἐν τῇ ἰσχύι σου τῇ μεγάλῃ καὶ ἐν τῇ χειρὶ σου τῇ κραταιᾷ καὶ ἐν τῷ βραχίονί σου τῷ ὑψηλῷ
- 27 Згадай Своїх рабів Авраама, Исаака та Якова, не вважай на запеклість цього народу й на несправедливість та гріх його,
Keep in mind your servants, Abraham, Isaac, and Jacob, not looking at the hard heart of this people, or their evil-doing and their sin:
μνήσθητι αβρααμ καὶ ισαακ καὶ ιακωβ τῶν θεραπόντων σου οἷς ὄμοσας κατὰ σεαυτοῦ μὴ ἐπιβλέψης ἐπὶ τὴν σκληρότητα τοῦ λαοῦ τούτου καὶ τὰ ἀσεβήματα καὶ τὰ ἁμαρτήματα αὐτῶν
- 28 щоб не сказав той край, звідки вивів ти нас: Не міг Господь увести їх до того Краю, що Ти говорив їм, та з Своєї ненависти до них Ти вивів їх, щоб побити їх у пустині.
Or it may be said in the land from which you have taken them, Because the Lord was not able to take them into the land which he said he would give them, and because of his hate for them, he has taken them out to put them to death in the waste land.
μὴ εἴπωσιν οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν ὅθεν ἐξήγαγες ἡμᾶς ἐκεῖθεν λέγοντες παρὰ τὸ μὴ δύνασθαι κύριον εἰσαγαγεῖν αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν ἣν εἶπεν αὐτοῖς καὶ παρὰ τὸ μισῆσαι αὐτοὺς ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἀπ' οκτεῖναι ἐν τῇ ἐρήμῳ
- 29 А вони народ Твій та насліддя Твоє, що Ти вивів Своєю великою силою та Своїм витягненим раменом.
But still they are your people and your heritage, whom you took out by your great power and by your stretched-out arm.
καὶ οὗτοι λαὸς σου καὶ κληρὸς σου οὗς ἐξήγαγες ἐκ γῆς αἰγύπτου ἐν τῇ ἰσχύι σου τῇ μεγάλῃ καὶ ἐν τῷ βραχίονί σου τῷ ὑψηλῷ
- 1 ¶ Того часу сказав був до мене Господь: Витеші собі дві камінні таблиці, як перші, та й виїде до Мене на гору, і зроби собі дерев'яного ковчега.
At that time the Lord said to me, Make two other stones, cut like the first two, and come up to me on the mountain, and make an ark of wood.
ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ εἶπεν κύριος πρὸς με λάξευσον σεαυτῷ δύο πλάκας λιθίνας ὡσπερ τὰς πρώτας καὶ ἀνάβηθι πρὸς με εἰς τὸ ὄρος καὶ ποιήσεις σεαυτῷ κιβωτὸν ξυλίνην
- 2 А Я напишу на тих таблицях слова, що були на перших таблицях, які ти побив, і покладеш їх у ковчезі.
And I will put on the stones the words which were on the first stones which were broken by you, and you are to put them into the ark.
καὶ γράψω ἐπὶ τὰς πλάκας τὰ ῥήματα ἃ ἦν ἐν ταῖς πλαzaῖν ταῖς πρώταις ἃς συνέτριψας καὶ ἐμβαλεῖς αὐτὰς εἰς τὴν κιβωτὸν
- 3 І зробив я ковчеза з акаційного дерева, і витесав я дві камінні таблиці, як перші, та й зійшов на гору, а обидві таблиці в руці моїй.
So I made an ark of hard wood, and had two stones cut like the others, and went up the mountain with the stones in my hands.
καὶ ἐποίησα κιβωτὸν ἐκ ξύλων ἀσπίτων καὶ ἐλάξευσα τὰς δύο πλάκας τὰς λιθίνας ὡς αἱ πρώται καὶ ἀνέβην εἰς τὸ ὄρος καὶ αἱ δύο πλάκες ἐπὶ ταῖς χερσίν μου
- 4 І Він написав на тих таблицях, як перше письмо, Десять Заповідей, що Господь говорив був до вас на горі з середини огню в день зборів. І Господь дав їх мені.
And he put on the stones, as in the first writing, the ten rules which the Lord gave you on the mountain out of the fire on the day of the great meeting; and the Lord gave the stones to me.
καὶ ἔγραψεν ἐπὶ τὰς πλάκας κατὰ τὴν γραφὴν τὴν πρώτην τοὺς δέκα λόγους οὗς ἐλάλησεν κύριος πρὸς ὑμᾶς ἐν τῷ ὄρει ἐκ μέσου τοῦ πυρός καὶ ἔδωκεν αὐτὰς κύριος ἐμοί
- 5 І обернувся я, та й зійшов із гори, і поклав ті таблиці, що зробив, до ковчезу. І були вони там, як наказав був Господь.
And turning round I came down from the mountain and put the stones in the ark which I had made; and there they are as the Lord gave me orders.
καὶ ἐπιστρέψας κατέβην ἐκ τοῦ ὄρους καὶ ἐνέβαλον τὰς πλάκας εἰς τὴν κιβωτὸν ἣν ἐποίησα καὶ ἦσαν ἐκεῖ καθὰ ἐνετείλατό μοι κύριος
- 6 А Ізраїлеві сини рушили з Беероту Яаканових синів до Мосери. Там помер Аарон, і був там похований, а священником став замість нього його син Елеазар.
(And the children of Israel went on from Beeroth Bene-jaakan to Moserah: there death came to Aaron and he was put to rest in the earth; and Eleazar, his son, took his place as priest.
καὶ οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ἀπῆραν ἐκ βηρωθ υἰῶν ιακὼμ μισαδαὶ ἐκεῖ ἀπέθανεν ααρων καὶ ἐτάφη ἐκεῖ καὶ ἱεράτευσεν ελεαζαρ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ
- 7 А звідти рушили до Гудгоди, а з Гудгоди до Йотвати, до краю водних потоків.
From there they went on to Gudgodah, and from Gudgodah to Jotbathah, a land of streams of water.
ἐκεῖθεν ἀπῆραν εἰς γαδγαδ καὶ ἀπὸ γαδγαδ εἰς ετεβαθα γῆ χεῖμαρροι ὑδάτων

- 8 Того часу Господь відділив був Левієве плем'я, щоб носило ковчега Господнього заповіду, щоб стояло перед Господнім лицем, щоб служило Йому, і щоб благословляло Його Ймення м аж до цього дня.
At that time the Lord had the tribe of Levi marked out to take up the ark of the Lord's agreement, to be before the Lord and to do his work and to give blessings in his name, to this day.
 εν ἐκεῖνῳ τῷ καιρῷ διέστειλεν κύριος τὴν φυλὴν τὴν λευι αἶρειν τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης κυρίου παρεστάναι ἔναντι κυρίου λειτουργεῖν καὶ ἐπεύχεσθαι ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης
- 9 Тому не було Левієві частки та спадку з братами. Господь Він спадщина його, як промовляв був Господь, Бог твій, йому.
For this reason Levi has no part or heritage for himself among his brothers: the Lord is his heritage, as the Lord your God said to him.)
 διὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν τοῖς λευίταις μερὶς καὶ κλῆρος ἐν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῶν κύριος αὐτὸς κλῆρος αὐτοῦ καθὰ εἶπεν αὐτῷ
- 10 А я стояв на горі, як за тих перших днів, сорок день і сорок ночей. І вислухав Господь мене також цього разу, не захотів Господь погубити тебе.
And I was in the mountain, as at the first time, for forty days and forty nights; and again the ears of the Lord were open to my prayer, and he did not send destruction on you.
 κάθῳ εἰστήκειν ἐν τῷ ὄρει τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ τεσσαράκοντα νύκτας καὶ εἰσήκουσεν κύριος ἐμοῦ καὶ ἐν τῷ καιρῷ τούτῳ καὶ οὐκ ἠθέλησεν κύριος ἐξολεθρεῦσαι ὑμᾶς
- 11 І сказав був до мене Господь: Устань, іди в похід перед народом. І ввійдуть вони, і посядуть той Край, що Я присягнув був їхнім батькам дати їм.
Then the Lord said to me, Get up and go on your journey before the people, so that they may go in and take the land which I said in my oath to their fathers that I would give them.
 καὶ εἶπεν κύριος πρὸς με βᾶδιζε ἄπαρον ἔναντιόν τοῦ λαοῦ τούτου καὶ εἰσπορευέσθωσαν καὶ κληρονομεῖθωσαν τὴν γῆν ἣν ὠμοσα τοῖς πατράσιν αὐτῶν δοῦναι αὐτοῖς
- 12 ¶ А тепер, Ізраїлю, чого жадас від тебе Господь, Бог твій? Тільки того, щоб боятися Господа, Бога твого, ходити всіма Його дорогами, і любити Його, і служити Господеві, Богу твому , усім серцем своїм і всією душею своєю,
And now, Israel, what would the Lord your God have you do, but to go in the fear of the Lord your God, walking in all his ways and loving him and doing his pleasure with all your heart and all your soul,
 καὶ νῦν ἰσραηλ τί κύριος ὁ θεὸς σου αἰτεῖται παρὰ σοῦ ἀλλ' ἢ φοβεῖσθαι κύριον τὸν θεόν σου πορευέσθαι ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ καὶ ἀγαπᾶν αὐτὸν καὶ λατρεῦναι κυρίῳ τῷ θεῷ σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου
- 13 виконувати заповіді Господа та постанови Його, що я наказую тобі сьогодні, щоб було тобі добре.
Doing the orders of the Lord and keeping his laws which I give you this day for your good?
 φυλάσσεσθαι τὰς ἐντολάς κυρίου τοῦ θεοῦ σου καὶ τὰ δικαιώματα αὐτοῦ ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαι σοι σήμερον ἵνα εὖ σοι ᾦ
- 14 Тож належить Господеві, Богу твому, небо, і небо небес, земля й усе, що на ній.
The Lord your God is ruler of heaven, of the heaven of heavens, and of the earth with everything in it.
 ἰδοὺ κυρίου τοῦ θεοῦ σου ὁ οὐρανὸς καὶ ὁ οὐρανὸς τοῦ οὐρανοῦ ἢ γῆ καὶ πάντα ὅσα ἐστὶν ἐν αὐτῇ
- 15 Тільки батьків твоїх уподобав Господь, щоб любити їх, і вибрав вас, їхні насіння по них, зо всіх народів, як бачиш цього дня.
But the Lord had delight in your fathers and love for them, marking out for himself their seed after them, even you, from all peoples, as at this day.
 πλὴν τοὺς πατέρας ὑμῶν προεἶλατο κύριος ἀγαπᾶν αὐτοὺς καὶ ἐξελέξατο τὸ σπέρμα αὐτῶν μετ' αὐτοὺς ὑμᾶς παρὰ πάντα τὰ ἔθνη κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην
- 16 І ви обріжете крайню плоть свого серця, а шні своєї не зробите більше твердою,
Let your circumcision be of the heart, and put away your pride.
 καὶ περιτεμεῖσθε τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν καὶ τὸν τράχηλον ὑμῶν οὐ σκληρυνεῖτε ἔτι
- 17 бо Господь, Бог ваш Він Бог богів і Пан панів, Бог великий, сильний, та страшний, що не подивиться на обличчя, і підкупу не візьме.
For the Lord your God is God of gods and Lord of lords, the great God, strong in power and greatly to be feared, who has no respect for any man's position and takes no rewards:
 ὁ γὰρ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν οὗτος θεὸς τῶν θεῶν καὶ κύριος τῶν κυρίων ὁ θεὸς ὁ μέγας καὶ ἰσχυρὸς καὶ ὁ φοβερός ὅστις οὐ θαυμάζει πρόσωπον οὐδ' οὐ μὴ λάβῃ δῶρον
- 18 Він чинить суд сироті та вдові, і любить прихоська, щоб дати йому хліба й одягу.
Judging uprightly in the cause of the widow and of the child who has no father, and giving food and clothing in his mercy to the man from a strange country.
 ποιῶν κρίσιν προσήλυτῳ καὶ ὀρφανῷ καὶ χήρᾳ καὶ ἀγαπᾷ τὸν προσήλυτον δοῦναι αὐτῷ ἄρτον καὶ ἱμάτιον
- 19 І будете ви любити прихоська, бо прихоськами були ви самі в єгипетськiм краї.
So be kind to the man from a strange country who is living among you, for you yourselves were living in a strange country in the land of Egypt.
 καὶ ἀγαπήσετε τὸν προσήλυτον προσήλυτοι γὰρ ἦτε ἐν γῇ αἰγύπτῳ
- 20 Господа, Бога свого, будеш любити, Йому будеш служити, і до Нього будеш горнутись, а Йменням Його будеш присягати.
Let the fear of the Lord your God be before you, give him worship and be true to him at all times, taking your oaths in his name.
 κύριον τὸν θεόν σου φοβηθήσῃ καὶ αὐτῷ λατρεύσεις καὶ πρὸς αὐτὸν κολληθήσῃ καὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ὀμῇ

- 21 Він хвала твоя, і Він Бог твій, що з тобою зробив був великі та страшні діла, які бачили очі твої.
He is your God, the God of your praise, your God who has done for you all these works of power which your eyes have seen.
 οὗτος καθήμα σου και οὗτος θεός σου ὅστις ἐποίησεν ἐν σοὶ τὰ μεγάλα και τὰ ἐνδοξα ταῦτα ἃ εἶδосαν οἱ ὀφθαλμοὶ σου
- 22 Сімдесятьма душами зійшли були твої батьки до Єгипту, а тепер, щодо численности, Господь, Бог твій, зробив тебе, як зорі на небі!
Your fathers went down into Egypt with seventy persons; and now the Lord your God has made you like the stars of heaven in number.
 ἐν ἐβδομήκοντα ψυχαῖς κατέβησαν οἱ πατέρες σου εἰς αἴγυπτον νυνὶ δὲ ἐποίησέν σε κύριος ὁ θεός σου ὡσεὶ τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ τῷ πλήθει
- 1 ¶ I будеш ти любити Господа, Бога свого, і будеш додержувати постанови Його, і звичаї Його і закони Його, і заповіді Його по всі дні.
So have love for the Lord your God, and give him worship, and keep his laws and his decisions and his orders at all times.
 και ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου και φυλάξῃ τὰ φυλάγματα αὐτοῦ και τὰ δικαιώματα αὐτοῦ και τὰς κρίσεις αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας
- 2 I ви пізнасте сьогодні, бо я навчаю не синів ваших, які не пізнали й не бачили карання Господа, Бога вашого, величність Його, руку Його сильну й рамено Його витягнене,
And be certain in your minds this day; for these words are not said to your children, who have had no experience of the training of the Lord your God, and who have not seen his great power or his strong hand and his stretched-out arm,
 και γνώσεσθε σήμερον ὅτι οὐχὶ τὰ παιδία ὑμῶν ὅσοι οὐκ οἶδασιν οὐδὲ εἶδосαν τὴν παιδείαν κυρίου τοῦ θεοῦ σου και τὰ μεγαλεῖα αὐτοῦ και τὴν χεῖρα τὴν κραταιὰν και τὸν βραχίονα τὸν ὑψηλὸν
- 3 і ознаки Його, і чини Його, що зробив був серед Єгипту фараонові, єгипетському цареві та всьому його красві,
Or his signs and wonders which he did in Egypt, to Pharaoh, king of Egypt, and all his land;
 και τὰ σημεῖα αὐτοῦ και τὰ τέρατα αὐτοῦ ὅσα ἐποίησεν ἐν μέσῳ αἰγύπτου φαραῶ βασιλεῖ αἰγύπτου και πάσῃ τῇ γῇ αὐτοῦ
- 4 і що Він зробив був війську Єгипта, коням його та колесницям його, що пустив над ними воду Червоного моря, коли вони гнались за вами, і вигубив їх Господь, і так є аж до дня цього,
And what he did to the army of Egypt, to their horses and their war-carriages; how he made the waters of the Red Sea come up over them when they went after you, and how the Lord put an end to them even to this day;
 και ὅσα ἐποίησεν τὴν δύναμιν τῶν αἰγυπτίων τὰ ἄρματα αὐτῶν και τὴν ἵππον αὐτῶν ὡς ἐπέκλυσεν τὸ ὕδωρ τῆς θαλάσσης τῆς ἐρυθρᾶς ἐπὶ προσώπου αὐτῶν καταδιωκόντων αὐτῶν ἐκ τῶν ὀπίσω ὑμῶν και ἀπόλεσεν αὐτοὺς κύριος ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας
- 5 і що Він зробив був для вас у пустині аж до вашого приходу до цього місця,
And what he did for you in the waste land, till you came to this place;
 και ὅσα ἐποίησεν ὑμῖν ἐν τῇ ἐρήμῳ ἕως ἤλθετε εἰς τὸν τόπον τοῦτον
- 6 і що Він зробив був Датанові й Авиронові, синам Еліява, Рувимового сина, що земля відкрила була свої уста й поглинула їх, і їхні доми, і їхні намети, і всю власність, що була з ними, посеред усього Ізраїля.
And what he did to Dathan and Abiram, the sons of Eliab, the son of Reuben; when they went down into the open mouth of the earth, with their families and their tents and every living thing which was theirs, before the eyes of all Israel:
 και ὅσα ἐποίησεν τῷ δαθαν και ἀβιρον υἱοῖς ελιαβ υἱοῦ ρουβην οὗς ἀνοίξασα ἡ γῆ τὸ στόμα αὐτῆς κατέπιεν αὐτοὺς και τοὺς οἴκους αὐτῶν και τὰς σκητὰς αὐτῶν και πᾶσαν αὐτῶν τὴν ὑπόστασιν τὴν μετ' αὐτῶν ἐν μέσῳ παντὸς ἰσραηλ
- 7 Бо очі ваші то ті, що бачили всякий великий чин Господа, що Він зробив.
But your eyes have seen all the great works of the Lord which he has done.
 ὅτι οἱ ὀφθαλμοὶ ὑμῶν ἑώρακαν πάντα τὰ ἔργα κυρίου τὰ μεγάλα ὅσα ἐποίησεν ὑμῖν σήμερον
- 8 ¶ I будете ви виконувати всі заповіді Його, що я сьогодні наказую, щоб стали ви сильні, і ввійшли, і заволоділи тим Краєм, куди переходите ви, щоб посісти його,
So keep all the orders which I give you today, so that you may be strong, and go in and take the land which is to be your heritage;
 και φυλάξεσθε πάσας τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ ὅσας ἐγὼ ἐντέλλομαι σοὶ σήμερον ἵνα ζητε και πολυπλασιασῆτε και εἰσελθόντες κληρονομήσετε τὴν γῆν εἰς ἣν ὑμεῖς διαβαίνετε τὸν ἰορδάνην ἐκεῖ κληρονομήσαι αὐτήν
- 9 і щоб довго жили ви на тій землі, що Господь присягнув був вашим батькам дати їм та їхньому насінню Край, що тече молоком та медом.
And that your days may be long in the land which the Lord gave by an oath to your fathers and to their seed after them, a land flowing with milk and honey.
 ἵνα μακροημερευσητε ἐπὶ τῆς γῆς ἧς ὠμοσεν κύριος τοῖς πατράσιν ὑμῶν δοῦναι αὐτοῖς και τῷ σπέρματι αὐτῶν μετ' αὐτοῦς γῆν ῥέουσαν γάλα και μέλι
- 10 Бо цей Край, куди входиш ти заволодіти ним, він не такий, як єгипетський край, звідки вийшли ви, де ти засієш було насіння свос й поливасш працею ніг своїх, як город варивний.
For the land where you are going is not like the land of Egypt from which you have come, where you put in your seeds, watering them with your foot, like a planted garden:
 ἔστιν γὰρ ἡ γῆ εἰς ἣν εἰσπορεύῃ ἐκεῖ κληρονομήσαι αὐτήν οὐχ ὡσπερ ἡ γῆ αἰγύπτου ἐστὶν ὅθεν ἐκπεπόρευσθε ἐκεῖθεν ὅταν σπεύρωσιν τὸν σπῶρον και ποτίζωσιν τοῖς ποσίν ὡσεὶ κῆπον λαχανείας

- 11 А цей Край, куди ви переходите посісти його, то край гір та долин, із небесного дощу він напоюється.
But the land where you are going is a land of hills and valleys, drinking in the rain of heaven:
ἡ δὲ γῆ εἰς ἣν εἰσπορεύῃ ἐκεῖ κληρονομήσαι αὐτήν γῆ ὄρεινῆ καὶ πεδινῆ ἐκ τοῦ ὑετοῦ τοῦ οὐρανοῦ πίνεται ὕδωρ
- 12 Край, що про нього дбає Господь, Бог твій, завжди на ньому очі Господа, Бога твого, від початку року аж до кінця року.
A land cared for by the Lord your God: the eyes of the Lord your God are on it at all times from one end of the year to the other.
γῆ ἣν κύριος ὁ θεός σου ἐπισκοπεῖται αὐτήν διὰ παντός οἱ ὀφθαλμοὶ κυρίου τοῦ θεοῦ σου ἐπ' αὐτῆς ἀπ' ἀρχῆς τοῦ ἐνιαυτοῦ καὶ ἕως συντελείας τοῦ ἐνιαυτοῦ
- 13 І станеться, якщо справді ви будете слухати Моїх заповідей, що Я вам сьогодні наказую, любити Господа, Бога вашого, і служити Йому всім вашим серцем і всією вашою душею,
And it will be that if you truly give ear to the orders which I put before you this day, loving the Lord your God and worshipping him with all your heart and all your soul,
ἐὰν δὲ ἀκοῆ εἰσακούσητε πάσας τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ ὅσας ἐγὼ ἐντέλλομαι σοὶ σήμερον ἀγαπᾶν κύριον τὸν θεὸν σου καὶ λατρεύειν αὐτῷ ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου
- 14 то Я дам вам дощ вашого Краю свочасно, дощ ранній і дощ пізній, і збереш ти свос збіжжя, і свій сік виноградний, і оливу своюю.
Then I will send rain on your land at the right time, the early rains and the late rains, so that you may get in your grain and your wine and your oil.
καὶ δώσει τὸν ὑετὸν τῇ γῆ σου καθ' ὥραν πρόμιον καὶ ὕμμον καὶ εἰσοίσεις τὸν σῖτόν σου καὶ τὸν οἶνόν σου καὶ τὸ ἔλαιόν σου
- 15 І дам Я траву на твоїм полі для твоєї худоби, і будеш ти їсти й наситишся.
And I will give grass in your fields for your cattle, so that you may have food in full measure.
καὶ δώσει χορτάσματα ἐν τοῖς ἀγροῖς σου τοῖς κτήνεσίν σου καὶ φαγὼν καὶ ἐμπλησθεῖς
- 16 Стережіться, щоб не було зведене ваше серце, і щоб ви не відступили, і не служили іншим богам, і не вклонялися їм.
But take care that your hearts are not turned to false ways so that you become servants and worshippers of other gods;
πρόσεχε σεαυτῷ μὴ πλατυνθῇ ἡ καρδία σου καὶ παραβῆτε καὶ λατρεύσητε θεοῖς ἐτέροις καὶ προσκυνήσητε αὐτοῖς
- 17 А то запалиться гнів Господній на вас, і замкне небо, і не буде дощу, а земля не дасть свого урожаю, і ви скоро погинете з тієї доброї землі, що Господь дає вам.
For if you do so, the wrath of the Lord will be burning against you, and the heaven will be shut up so that there is no rain and the land will give no fruit; and in a very little time you will be cut off from the good land which the Lord is giving you.
καὶ θυμωθεὶς ὀργῇ κύριος ἐφ' ὑμῖν καὶ συσχῆ τὸν οὐρανὸν καὶ οὐκ ἔσται ὑετός καὶ ἡ γῆ οὐ δώσει τὸν καρπὸν αὐτῆς καὶ ἀπολείσθε ἐν τάχει ἀπὸ τῆς γῆς τῆς ἀγαθῆς ἧς ἔδωκεν ὁ κύριος ὑμῖν
- 18 ¶ І покладете ви ці слова Мої на свої серця та на свої душі, і прив'яжете їх на знака на руці своїй, і вони будуть пов'язкою між вашими очима.
So keep these words deep in your heart and in your soul, and have them fixed on your hand for a sign and marked on your brow;
καὶ ἐμβαλεῖτε τὰ ῥήματα ταῦτα εἰς τὴν καρδίαν ὑμῶν καὶ εἰς τὴν ψυχὴν ὑμῶν καὶ ἀφάψετε αὐτὰ εἰς σημεῖον ἐπὶ τῆς χειρὸς ὑμῶν καὶ ἔσται ἀσάλευτον πρὸ ὀφθαλμῶν ὑμῶν
- 19 І будете навчати про них синів своїх, говорячи про них, коли ти сидітимеш у домі своїм, і коли ходитимеш дорогою, і коли лежатимеш, і коли вставатимеш.
Teaching them to your children, and talking of them when you are at rest in your house or walking by the way, when you go to sleep and when you get up:
καὶ διδάξετε αὐτὰ τὰ τέκνα ὑμῶν λαλεῖν αὐτὰ καθημένους ἐν οἴκῳ καὶ πορευομένους ἐν ὁδῷ καὶ κοιταζομένους καὶ διανισταμένους
- 20 І ти понапишеш їх на бічних одвірках дому свого і на брамах своїх,
Writing them on the pillars of your houses and over the doors of your towns:
καὶ γράψετε αὐτὰ ἐπὶ τὰς φιλιάς τῶν οἰκιῶν ὑμῶν καὶ τῶν πυλῶν ὑμῶν
- 21 щоб дні ваші та дні синів ваших на землі, яку Господь присягнув був батькам вашим дати їм, були такі довгі, як дні неба над землею.
So that your days, and the days of your children, may be long in the land which the Lord by his oath to your fathers said he would give them, like the days of the eternal heavens.
ἵνα πολυημερεύσητε καὶ αἱ ἡμέραι τῶν υἱῶν ὑμῶν ἐπὶ τῆς γῆς ἧς ὤμοσεν κύριος τοῖς πατράσιν ὑμῶν δοῦναι αὐτοῖς καθὼς αἱ ἡμέραι τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τῆς γῆς
- 22 Бо якщо будете ви конче виконувати всі ті заповіді, що я наказав вам чинити їх, щоб любити Господа, Бога свого, щоб ходити всіма дорогами Його, і щоб горнутись до Нього,
For if you take care to keep all the orders which I give you, and to do them; loving the Lord your God and walking in all his ways and being true to him:
καὶ ἔσται ἐὰν ἀκοῆ ἀκούσητε πάσας τὰς ἐντολὰς ταύτας ὅσας ἐγὼ ἐντέλλομαι σοὶ σήμερον ποιεῖν ἀγαπᾶν κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν καὶ πορεύεσθαι ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ καὶ προσκολλᾶσθαι αὐτῷ
- 23 то Господь вижене всі ті народи перед вами, і ви посядете народи більші й міцніші від вас.
Then the Lord will send these nations in flight before you, and you will take the lands of nations greater and stronger than yourselves.
καὶ ἐκβαλεῖ κύριος πάντα τὰ ἔθνη ταῦτα ἀπὸ προσώπου ὑμῶν καὶ κληρονομήσετε ἔθνη μεγάλα καὶ ἰσχυρότερα μᾶλλον ἢ ὑμεῖς

- 24 **Κοζνε μίςε, ζο να νύογο ζτυπίτε βάζα νογα, βύδε βάζε. Βύδε πυςτύνι ή Λύβανυ, βύδε Ρύκκν, ρύκκν Εφράτυ ή αζ δο μορνα Οςταννύογο βύδε βάζα γρνακύν.**
Every place where you put your foot will be yours: from the waste land and Lebanon, from the river, the river Euphrates as far as the Great Sea, will be the limits of your land.
 πάντα τὸν τόπον οὗ ἐὰν πατήσῃ τὸ ἴχνος τοῦ ποδὸς ὑμῶν ὑμῖν ἔσται ἀπὸ τῆς ἐρήμου καὶ ἀντιλιβάνου καὶ ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ τοῦ μεγάλου ποταμοῦ εὐφράτου καὶ ἕως τῆς θαλάσσης τῆς ἐπὶ δυσμῶν ἔσται τὰ ὄρια σου
- 25 **Не встоїть ніхто перед вами, ляк перед вами й страх перед вами дасть Господь, Бог ваш, на кожен той край, що ви ступите на нього, як Він говорив вам.**
All people will give way before you: for the Lord your God will put the fear of you on all the land through which you go, as he has said.
 οὐκ ἀντιστήσεται οὐδεὶς κατὰ πρόσωπον ὑμῶν τὸν τρόπον ὑμῶν καὶ τὸν φόβον ὑμῶν ἐπιθήσει κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς ἐφ' ἧς ἐὰν ἐπιβῆτε ἐπ' αὐτῆς ὃν τρόπον ἐλάλησεν κύριος πρὸς ὑμᾶς
- 26 **¶ Ось, сьогодні я даю перед вами благословення й прокляття:**
Today I put before you a blessing and a curse:
 ἰδοὺ ἐγὼ δίδωμι ἐνώπιον ὑμῶν σήμερον εὐλογίαν καὶ κατάραν
- 27 **благословення, коли будете слухатися заповідей Господа, Бога вашого, які я наказую вам сьогодні,**
The blessing if you give ear to the orders of the Lord your God, which I give you this day:
 τὴν εὐλογίαν ἐὰν ἀκούσητε τὰς ἐντολὰς κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν ὡς ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν σήμερον
- 28 **і прокляття, якщо не будете слухатися заповідей Господа, Бога свого, і збочите з дороги, яку я наказую вам сьогодні, щоб ходити за іншими богами, яких ви не знали.**
And the curse if you do not give ear to the orders of the Lord your God, but let yourselves be turned from the way which I have put before you this day, and go after other gods which are not yours.
 καὶ τὰς κατάρας ἐὰν μὴ ἀκούσητε τὰς ἐντολὰς κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν ὅσας ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν σήμερον καὶ πλανηθῆτε ἀπὸ τῆς ὁδοῦ ἧς ἐνετειλάμην ὑμῖν πορευθέντες λατρεῦειν θεοῖς ἑτέροις οὓς οὐκ οἴδατε
- 29 **І станеться, коли Господь, Бог твій, уведе тебе до Краю, куди ти входиш посісти його, то даси благословення на горі Гарізім, а прокляття на горі Евал.**
And when the Lord your God has taken you into the land of your heritage, you are to put the blessing on Mount Gerizim and the curse on Mount Ebal.
 καὶ ἔσται ὅταν εἰσαγάγῃ σε κύριος ὁ θεὸς σου εἰς τὴν γῆν εἰς ἣν διαβαίνεις ἐκεῖ κληρονομησαὶ αὐτήν καὶ δώσεις τὴν εὐλογίαν ἐπ' ὄρος γαριζὶν καὶ τὴν κατάραν ἐπ' ὄρος γαιβαλ
- 30 **От вони на тому боці Йордану за дорогою заходу сонця, у краю ханаанейнина, що сидить у степу навпроти Гілгалу при діброві Море.**
Are they not on the other side of Jordan, looking west, in the land of the Canaanites living in the Arabah, opposite Gilgal, by the holy tree of Moreh?
 οὐκ ἰδοὺ ταῦτα πέραν τοῦ ἰορδάνου ὀπίσω ὁδὸν δυσμῶν ἡλίου ἐν γῇ χανααν τὸ κατοικοῦν ἐπὶ δυσμῶν ἐχόμενον τοῦ γολγολ πλησίον τῆς δρυὸς τῆς ὑψηλῆς
- 31 **Бо ви переходите Йордан, щоб увійти посісти той Край, що дає вам Господь, Бог ваш. І посядете його, й осядете в ньому,**
For you are about to go over Jordan to take the heritage which the Lord your God is giving you, and it will be your resting-place.
 ὑμεῖς γὰρ διαβαίνετε τὸν ἰορδάνην εἰσελθόντες κληρονομησαὶ τὴν γῆν ἣν κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν δίδωσιν ὑμῖν ἐν κλήρῳ πάσας τὰς ἡμέρας καὶ κληρονομήσετε αὐτήν καὶ κατοικήσετε ἐν αὐτῇ
- 32 **і будете додержувати, щоб виконувати всі постанови й закони Його, які я сьогодні даю вам.**
And you are to take care to keep all the laws and the decisions which I put before you today.
 καὶ φυλάξεσθε τοῦ ποιεῖν πάντα τὰ προστάγματα αὐτοῦ καὶ τὰς κρίσεις ταύτας ὅσας ἐγὼ δίδωμι ἐνώπιον ὑμῶν σήμερον
- 1 **¶ Оце постанови та закони, які ви пильнуватимете виконувати в Краї, що дав Господь, Бог батьків твоїх, на насліддя його всі дні, які житимете на цій землі.**
These are the laws and the decisions which you are to keep with care in the land which the Lord, the God of your fathers, has given you to be your heritage all the days of your life on earth.
 καὶ ταῦτα τὰ προστάγματα καὶ αἱ κρίσεις ὡς φυλάξετε τοῦ ποιεῖν ἐπὶ τῆς γῆς ἧς κύριος ὁ θεὸς τῶν πατέρων ὑμῶν δίδωσιν ὑμῖν ἐν κλήρῳ πάσας τὰς ἡμέρας ὡς ὑμεῖς ζητεῖτε ἐπὶ τῆς γῆς
- 2 **Конче винищите всі ті місця, що служили там люди, яких ви виганяєте, своїм богам на високих горах і на пагірках, та під кожним зеленим деревом.**
You are to give up to the curse all those places where the nations, whom you are driving out, gave worship to their gods, on the high mountains and the hills and under every green tree:
 ἀπωλεία ἀπολείτε πάντα τοὺς τόπους ἐν οἷς ἐλάτρευσαν ἐκεῖ τοῖς θεοῖς αὐτῶν οὓς ὑμεῖς κληρονομεῖτε αὐτούς ἐπὶ τῶν ὄρεων τῶν ὑψηλῶν καὶ ἐπὶ τῶν θινῶν καὶ ὑποκάτω δένδρου δασέος
- 3 **І розвалите їхні жертівники, і поламасте камінні стовпи для богів, і їхні святі дерева попалите в огні, а бовванів їхніх богів порубаєте, і вигубите їхні ймення з того місця.**
Their altars and their pillars are to be broken down, and their holy trees burned with fire, and the images of their gods cut down; you are to take away their names out of that place.
 καὶ κατασκάψετε τοὺς βωμοὺς αὐτῶν καὶ συντρίψετε τὰς στήλας αὐτῶν καὶ τὰ ἄλση αὐτῶν ἐκκόψετε καὶ τὰ γλυπτὰ τῶν θεῶν αὐτῶν κατακαύσετε πυρὶ καὶ ἀπολείται τὸ ὄνομα αὐτῶν ἐκ τοῦ τόπου ἐκείνου
- 4 **Не робитимете так Господеві, вашому Богові,**
Do not so to the Lord your God.
 οὐ ποιήσετε οὕτως κυρίῳ τῷ θεῷ ὑμῶν

- 5 ¶ бо тільки на місці, яке вибере Господь, Бог ваш, зо всіх ваших племен, щоб покласти там Ім'я Своє, на місці перебування Його будете шукати, і ти прийдеш туди.
But let your hearts be turned to the place which will be marked out by the Lord your God, among your tribes, to put his name there;
ἀλλ' ἢ εἰς τὸν τόπον ὃν ἂν ἐκλέξῃται κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν ἐν μιᾷ τῶν φυλῶν ὑμῶν ἐπονομάσαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκεῖ ἐπικληθῆναι καὶ ἐκζητήσετε καὶ εἰσελεύσεσθε ἐκεῖ
- 6 I принесете туди свої цілопалення, і свої жертви, і свої десятини та приношення рук своїх, і обітниці свої, і дари свої, і перворідних худоби своєї великої та худоби своєї дрібної.
And there you are to take your burned offerings and other offerings, and the tenth part of your goods, and the offerings to be lifted up to the Lord, and the offerings of your oaths, and those which you give freely from the impulse of your hearts, and the first births among your herds and your flocks;
καὶ οἴσετε ἐκεῖ τὰ ὀλοκαυτώματα ὑμῶν καὶ τὰ θυσιάσματα ὑμῶν καὶ τὰς ἀπαρχὰς ὑμῶν καὶ τὰς εὐχὰς ὑμῶν καὶ τὰ ἐκούσια ὑμῶν καὶ τὰ πρωτότοκα τῶν βοῶν ὑμῶν καὶ τῶν προβάτων ὑμῶν
- 7 I будете їсти там перед лицем Господа, Бога вашого, і будете тішитися всім, до чого доторкнетесь ваша рука, ви та доми ваші, якими поблагословив тебе Господь, Бог твій.
There you and all your families are to make a feast before the Lord your God, with joy in everything to which you put your hand, because the Lord has given you his blessing.
καὶ φάγεσθε ἐκεῖ ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν καὶ εὐφρανθήσεσθε ἐπὶ πᾶσιν οὓς ἂν τὴν χεῖρα ἐπιβάλλητε ὑμεῖς καὶ οἱ οἴκοι ὑμῶν καθότι εὐλόγησέν σε κύριος ὁ θεὸς σου
- 8 Там ви не зробіте так, як ми робимо сьогодні тут, кожен усе, що йому здається справедливим в очах тільки його,
You are not to do things then in the way in which we now do them here, every man as it seems right to him:
οὐ ποιήσετε πάντα ἃ ἡμεῖς ποιούμεν ὅδε σήμερον ἕκαστος τὸ ἄρεστον ἐνώπιον αὐτοῦ
- 9 бо ви дотепер не ввійшли до місця відпочинку й до спадщини, що Господь, Бог твій, дає тобі.
For you have not come to the rest and the heritage which the Lord your God is giving you.
οὐ γὰρ ἦκατε ἕως τοῦ νῦν εἰς τὴν κατάπαυσιν καὶ εἰς τὴν κληρονομίαν ἣν κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν δίδωσιν ὑμῖν
- 10 А коли ви перейдете Йордан і осядете в Краї, що Господь, Бог ваш, дає вам на спадщину, і Він заспокоїть вас від усіх ворогів ваших навколо, і ви сидітимете безпечно,
But when you have gone over Jordan and are living in the land which the Lord your God is giving you as your heritage, and when he has given you rest from all those on every side who are fighting against you, and you are living there safely;
καὶ διαβήσεσθε τὸν ἰορδάνην καὶ κατοικήσετε ἐπὶ τῆς γῆς ἧς κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν κατακληρονομεῖ ὑμῖν καὶ καταπαύσει ὑμᾶς ἀπὸ πάντων τῶν ἐχθρῶν ὑμῶν τῶν κύκλῳ καὶ κατοικήσετε μετὰ ἀσφαλείας
- 11 то станеться, на те місце, що його вибере Господь, Бог ваш, щоб Ім'я Його перебувало там, туди принесете все, що я вам наказую: свої цілопалення, і свої жертви, десятини свої та приношення рук своїх, і всі добірні жертви обітниць своїх, що обіцяєте Господеві.
Then there will be a place marked out by the Lord your God as the resting-place for his name, and there you will take all the things which I give you orders to take: your burned offerings and other offerings, and the tenth part of your goods, and the offerings to be lifted up, and the offerings of your oaths which you make to the Lord;
καὶ ἔσται ὁ τόπος ὃν ἂν ἐκλέξῃται κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν ἐπικληθῆναι τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκεῖ ἐκεῖ οἴσετε πάντα ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν σήμερον τὰ ὀλοκαυτώματα ὑμῶν καὶ τὰ θυσιάσματα ὑμῶν καὶ τὰ ἐπιδέκτα ὑμῶν καὶ τὰς ἀπαρχὰς τῶν χειρῶν ὑμῶν καὶ τὰ δόματα ὑμῶν καὶ πᾶν ἐκλεκτὸν τῶν δώρων ὑμῶν ὅσα ἐὰν εὕξησθε τῷ θεῷ ὑμῶν
- 12 I будете тішитися перед лицем Господа, Бога вашого, ви й сини ваші, і дочки ваші, і раби ваші, і невольниці ваші, і Левит, що в ваших брамах, бо нема йому частки й спадку з вами.
And you will be glad before the Lord your God, you and your sons and your daughters, and your men-servants and your women-servants, and the Levite who is with you in your house, because he has no part or heritage among you.
καὶ εὐφρανθήσεσθε ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν ὑμεῖς καὶ οἱ υἱοὶ ὑμῶν καὶ αἱ θυγατέρες ὑμῶν οἱ παῖδες ὑμῶν καὶ αἱ παιδίσκαι ὑμῶν καὶ ὁ λευίτης ὁ ἐπὶ τῶν πυλῶν ὑμῶν ὅτι οὐκ ἔστιν αὐτῷ μερὶς οὐδὲ κληρὸς μεθ' ὑμῶν
- 13 Стережися, щоб не приносив ти своїх цілопалень на кожному місці, яке побачиш,
Take care that you do not make your burned offerings in any place you see:
πρόσεχε σεαυτῷ μὴ ἀνευέγκης τὰ ὀλοκαυτώματά σου ἐν παντὶ τόπῳ οὓς ἐὰν ἴδῃς
- 14 бо тільки на тому місці, яке вибере Господь в одному з племен твоїх, там принесеш свої цілопалення, і там зробиш усе, що я наказую тобі.
But in the place marked out by the Lord in one of your tribes, there let your burned offerings be offered, and there do what I have given you orders to do.
ἀλλ' ἢ εἰς τὸν τόπον ὃν ἂν ἐκλέξῃται κύριος ὁ θεός σου αὐτὸν ἐν μιᾷ τῶν φυλῶν σου ἐκεῖ ἀνοίσεις τὰ ὀλοκαυτώματά σου καὶ ἐκεῖ ποιήσεις πάντα ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαι σοι σήμερον
- 15 Але скільки запрогне душа твоя, будеш різати й будеш їсти м'ясо, за благословенням Господа, Бога твого, що його дав тобі в усіх брамах твоїх; нечистий і чистий буде їсти його, як сарну й як оленя.
Only you may put to death animals, such as the gazelle or the roe, for your food in any of your towns, at the desire of your soul, in keeping with the blessing of the Lord your God which he has given you: the unclean and the clean may take of it.
ἀλλ' ἢ ἐν πάσῃ ἐπιθυμίᾳ σου θύσεις καὶ φάγη κρέα κατὰ τὴν εὐλογίαν κυρίου τοῦ θεοῦ σου ἣν ἔδωκέν σοι ἐν πάσῃ πόλει ὁ ἀκάθαρτος ἐν σοὶ καὶ ὁ καθαρὸς ἐπὶ τὸ αὐτὸ φάγεται αὐτὸ ὡς δорκάδα ἢ ἔλαφον

- 16 Тільки крові не їстимеш, на землю виллєш її, як воду.
But you may not take the blood for food, it is to be drained out on the earth like water.
 πλήν τὸ αἷμα οὐ φάγεσθε ἐπὶ τὴν γῆν ἐκχεεῖτε αὐτὸ ὡς ὕδωρ
- 17 Не зможеш ти їсти в брамах своїх десятини збіжжя свого, і соку виноградного свого, і оливи своєї, і перворідних худоби своєї великої й худоби своєї дрібної, і всіх обітниць своїх, що бу деш обіцяти, і добровільних дарів своїх, і приношення своєї руки,
In your towns you are not to take as food the tenth part of your grain, or of your wine or your oil, or the first births of your herds or of your flocks, or anything offered under an oath, or freely offered to the Lord, or given as a lifted offering;
 οὐ δυνήσῃ φαγεῖν ἐν ταῖς πόλεσίν σου τὸ ἐπιδέκατον τοῦ σίτου σου καὶ τοῦ οἴνου σου καὶ τοῦ ἐλαίου σου τὰ πρωτότοκα τῶν βοῶν σου καὶ τῶν προβάτων σου καὶ πάσας εὐχὰς ὅσας ἂν εὐξήσῃ καὶ τ ἄς ὁμολογίας ὑμῶν καὶ τὰς ἀπαρχὰς τῶν χειρῶν ὑμῶν
- 18 бо тільки перед лицем Господа, Бога свого, будеш їсти його в місці, яке вибере Господь, Бог твій, ти, і син твій, і дочка твоя, і раб твій, і невілница твоя, і Левит, що в брамах твоїх. І будеш ти радіти перед лицем Господа, Бога свого, усім, до чого доторкнеться рука твоя.
But they will be your food before the Lord your God in the place of his selection, where you may make a feast of them, with your son and your daughter, and your man-servant and your woman-servant, and the Levite who is living with you: and you will have joy before the Lord your God in everything to which you put your hand.
 ἀλλ' ἢ ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ σου φάγη αὐτὰ ἐν τῷ τόπῳ ᾧ ἂν ἐκλέξῃται κύριος ὁ θεός σου αὐτῷ σὺ καὶ ὁ υἱός σου καὶ ἡ θυγάτηρ σου ὁ παῖς σου καὶ ἡ παιδίσκη σου καὶ ὁ προσήλυτος ὁ ἐν ταῖς π ὄλεσιν ὑμῶν καὶ εὐφρανθήσῃ ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ σου ἐπὶ πάντα οὐ ἂν ἐπιβάλλῃς τὴν χεῖρά σου
- 19 Стережися, щоб не залишив ти Левита по всі дні на землі своїй.
See that you do not give up caring for the Levite as long as you are living in your land.
 πρόσεχε σεαυτῷ μὴ ἐγκαταλίπῃς τὸν λευίτην πάντα τὸν χρόνον ὅσον ἔαν ζῆς ἐπὶ τῆς γῆς
- 20 Коли Господь, Бог твій, поширить границю твою, як Він говорив тобі, і ти скажеш: Нехай я їм м'ясо, бо буде жадати душа твоя їсти м'ясо, то за всім жаданням душі своєї будеш ти їст и м'ясо.
When the Lord your God makes wide the limit of your land, as he has said, and you say, I will take flesh for my food, because you have a desire for it; then you may take whatever flesh you have a desire for.
 ἔαν δὲ ἐμπλατύνῃ κύριος ὁ θεός σου τὰ ὄρια σου καθάπερ ἐλάλησέν σοι καὶ ἐρεῖς φάγομαι κρέα ἐὰν ἐπιθυμῆσῃ ἡ ψυχὴ σου ὥστε φαγεῖν κρέα ἐν πάσῃ ἐπιθυμίᾳ τῆς ψυχῆς σου φάγη κρέα
- 21 Коли буде далеке від тебе те місце, що вибере Господь, Бог твій, щоб перебувало там Ім'я Його, то заріжеш із худоби своєї великої та з худоби своєї дрібної, щоб дав Господь тобі, як на казав я тобі, і будеш їсти в брамах своїх усім жаданням своєї душі.
If the place marked out by the Lord your God as the resting-place for his name is far away from you, then take from your herds and from your flocks which the Lord has given you, as I have said, and have a meal of it in the towns where you may be living.
 ἔαν δὲ μακρότερον ἀπέχη σου ὁ τόπος ὃν ἂν ἐκλέξῃται κύριος ὁ θεός σου ἐπικληθῆναι τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκεῖ καὶ θύσεις ἀπὸ τῶν βοῶν σου καὶ ἀπὸ τῶν προβάτων σου ὧν ἂν δῶ ὁ θεός σοι ὃν τρόπον ἐ νετειλάμην σοι καὶ φάγη ἐν ταῖς πόλεσίν σου κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς ψυχῆς σου
- 22 Тільки як їсть сарну й оленя, так будеш їсти його, нечистий та чистий однаково можуть їсти його.
It will be your food, like the gazelle and the roe; the unclean and the clean may take of it.
 ὡς ἔσθεται ἡ δορκὰς καὶ ἡ ἔλαφος οὕτως φάγη αὐτὸ ὁ ἀκάθαρτος ἐν σοὶ καὶ ὁ καθαρὸς ὡσαύτως ἔδεται
- 23 Тільки будь обережним, щоб не їсти крові, бо кров вона душа, і ти не будеш їсти душі разом з м'ясом.
But see that you do not take the blood for food; for the blood is the life; and you may not make use of the life as food with the flesh.
 πρόσεχε ἰσχυρῶς τοῦ μὴ φαγεῖν αἷμα ὅτι τὸ αἷμα αὐτοῦ ψυχὴ οὐ βρωθήσεται ἡ ψυχὴ μετὰ τῶν κρεῶν
- 24 Не будеш їсти її, на землю виллєш її, як воду.
Do not take it for food but let it be drained out on the earth like water.
 οὐ φάγεσθε ἐπὶ τὴν γῆν ἐκχεεῖτε αὐτὸ ὡς ὕδωρ
- 25 Не будеш їсти її, щоб було добре тобі та синам твоїм по тобі, коли робитимеш справедливе в Господніх очах.
Do not take it for food; so that it may be well for you and for your children after you, while you do what is right in the eyes of the Lord.
 οὐ φάγη αὐτὸ ἵνα εὖ σοὶ γένηται καὶ τοῖς υἱοῖς σου μετὰ σέ ἐὰν ποιήσῃς τὸ καλὸν καὶ τὸ ἀρεστὸν ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ σου
- 26 Тільки святощі свої, що будуть у тебе, та обітници свої понесеш, і прийдеш до місця, яке вибере Господь.
But the holy things which you have, and the offerings of your oaths, you are to take to the place which will be marked out by the Lord:
 πλήν τὰ ἁγία σου ἔαν γένηταί σοι καὶ τὰς εὐχὰς σου λαβὼν ἤξεις εἰς τὸν τόπον ὃν ἂν ἐκλέξῃται κύριος ὁ θεός σου ἐπικληθῆναι τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκεῖ

- 27 **I** принесеш своє цілопалення, м'ясо та кров, на жертівнику Господа, Бога свого, а кров твоїх інших жертв буде вилита на жертівнику Господа, Бога твого, а м'ясо будеш їсти.
Offering the flesh and the blood of your burned offerings on the altar of the Lord your God; and the blood of your offerings is to be drained out on the altar of the Lord your God, and the flesh will be your food.
καὶ ποιήσεις τὰ ὀλοκαυτώματά σου τὰ κρέα ἀνοίσεις ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κυρίου τοῦ θεοῦ σου τὸ δὲ αἷμα τῶν θυσιῶν σου προσχεῖς πρὸς τὴν βάσιν τοῦ θυσιαστηρίου κυρίου τοῦ θεοῦ σου τὰ δὲ κρέα φάγη
- 28 **Виконуй і слухай усі ті слова, що я наказую тобі, щоб було добре тобі та сином твоїм по тобі навіки, коли будеш робити добре та справедливе в очах Господа, Бога свого.**
Take note of all these orders I am giving you and give attention to them, so that it may be well for you and for your children after you for ever, while you do what is good and right in the eyes of the Lord your God.
φυλάσσου καὶ ἄκουε καὶ ποιήσεις πάντας τοὺς λόγους οὓς ἐγὼ ἐντέλλομαι σοὶ ἵνα εὖ σοὶ γένηται καὶ τοῖς υἱοῖς σου δι' αἰῶνος ἐὰν ποιήσης τὸ καλὸν καὶ τὸ ἀρεστὸν ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ σου
- 29 **Коли Господь, Бог твій, вигубить народи, куди ти входиш, щоб посісти їх перед собою, і посядеш їх, і осядеш у їхньому Краї,**
When the people of the land where you are going have been cut off before you by the Lord your God, and you have taken their land and are living in it;
ἐὰν δὲ ἐξολεθρευθῇ κύριος ὁ θεός σου τὰ ἔθνη εἰς οὓς σὺ εἰσπορεύῃ ἐκεῖ κληρονομήσαι τὴν γῆν αὐτῶν ἀπὸ προσώπου σου καὶ κατακληρονομήσῃς αὐτοὺς καὶ κατοικήσῃς ἐν τῇ γῇ αὐτῶν
- 30 **то стережися, щоб не впасти до пастки за ними, коли вони будуть вигублені перед тобою, і щоб не шукав ти їхніх богів, говорячи: Як служать ті люди богам своїм, то зроблю так і я.**
After their destruction take care that you do not go in their ways, and that you do not give thought to their gods, saying, How did these nations give worship to their gods? I will do as they did.
πρόσεχε σεαυτῷ μὴ ἐκζητήσῃς ἐπακολουθήσαι αὐτοῖς μετὰ τὸ ἐξολεθρευθῆναι αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου σου οὐ μὴ ἐκζητήσῃς τοὺς θεοὺς αὐτῶν λέγων πῶς ποιοῦσιν τὰ ἔθνη ταῦτα τοῖς θεοῖς αὐτῶν π οἴσω κάγω
- 31 **Не зробиш так Господеві, Богу своєму; бо всяку гидоту, яку Господь зненавидів, робили вони богам своїм, бо навіть синів своїх та дочок своїх вони палять в огні для богів своїх.**
Do not so to the Lord your God: for everything which is disgusting to the Lord and hated by him they have done in honour of their gods: even burning their sons and daughters in the fire to their gods.
οὐ ποιήσεις οὕτως κύριῳ τῷ θεῷ σου τὰ γὰρ βδελύγματα ἃ κύριος ἐμίσησεν ἐποίησαν τοῖς θεοῖς αὐτῶν ὅτι τοὺς υἱοὺς αὐτῶν καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῶν κατακαίουσιν ἐν πυρὶ τοῖς θεοῖς αὐτῶν
- 1 ¶ (13-2) **Якщо повстане серед тебе пророк або сновидець, і дасть тобі ознаку або чудо,**
If ever you have among you a prophet or a dreamer of dreams and he gives you a sign or a wonder,
πᾶν ῥῆμα ὃ ἐγὼ ἐντέλλομαι σοὶ σήμερον τοῦτο φυλάξῃ ποιεῖν οὐ προσθήσεις ἐπ' αὐτὸ οὐδὲ ἀφελεῖς ἀπ' αὐτοῦ
- 2 (13-3) **і збудеться та ознака й те чудо, що сказав він тобі, до того говорячи: Ходімо ж за іншими богами, яких ти не знав, і будемо їм служити,**
And the sign or the wonder takes place, and he says to you, Let us go after other gods, which are strange to you, and give them worship;
ἐὰν δὲ ἀναστῇ ἐν σοὶ προφήτης ἢ ἐνυπνιαζόμενος ἐνύπνιον καὶ δῶ σοὶ σημεῖον ἢ τέρας
- 3 (13-4) **то не слухайся слів того пророка або того сновидця, бо цим Господь, Бог ваш, випробовує вас, щоб пізнати, чи ви любите Господа, Бога вашого, усім своїм серцем і всією своєю душею.**
Then give no attention to the words of that prophet or that dreamer of dreams: for the Lord your God is testing you, to see if all the love of your heart and soul is given to him.
καὶ ἔλθῃ τὸ σημεῖον ἢ τὸ τέρας ὃ ἐλάλησεν πρὸς σὲ λέγων πορευθῶμεν καὶ λατρεύσωμεν θεοῖς ἑτέροις οὓς οὐκ οἴδατε
- 4 (13-5) **За Господом, Богом вашим, будете ходити, і Його будете боятися, і заповіді його будете виконувати, і голосу Його будете слухатися, і Йому будете служити, і до Нього будете лин ути.**
But keep on in the ways of the Lord your God, fearing him and keeping his orders and hearing his voice, worshipping him and being true to him.
οὐκ ἀκούσεσθε τῶν λόγων τοῦ προφήτου ἐκεῖνου ἢ τοῦ ἐνυπνιαζομένου τὸ ἐνύπνιον ἐκεῖνο ὅτι πειράζει κύριος ὁ θεός ὑμᾶς εἰδέναι εἰ ἀγαπᾶτε κύριον τὸν θεὸν ὑμῶν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας ὑμῶν καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς ὑμῶν
- 5 (13-6) **А пророк той або той сновидець нехай буде забитий, бо намовляв на відступство від Господа, Бога вашого, що вивів вас із єгипетського краю й викупив вас з дому рабства, щоб звести тебе з дороги, що наказав тобі Господь, Бог твій, ходити нею; і вигубиш зло з-посеред себе.**
And that prophet or that dreamer of dreams is to be put to death; for his words were said with the purpose of turning you away from the Lord your God, who took you out of the land of Egypt and made you free from the prison-house; and of forcing you out of the way in which the Lord your God has given you orders to go. So you are to put away the evil from among you.
ὀπίσω κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν πορεύεσθε καὶ αὐτὸν φοβηθήσεσθε καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ φυλάξεσθε καὶ τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσεσθε καὶ αὐτῷ προστεθήσεσθε
- 6 ¶ (13-7) **Коли намовить тебе брат твій, син твоєї матері, або син твій, або дочка твоя, або жінка твого лоня, або твій приятель, який тобі як душа твоя, тасмно говорячи: Ходімо ж і слу жім іншим богам, яких не знав ти та батьки твої,**
If your brother, the son of your mother, or your son or your daughter or the wife of your heart, or the friend who is as dear to you as your life, working on you secretly says to you, Let us go and give worship to other gods, strange to you and to your fathers;
καὶ ὁ προφήτης ἐκεῖνος ἢ ὁ τὸ ἐνύπνιον ἐνυπνιαζόμενος ἐκεῖνος ἀποθάνειται ἐλάλησεν γὰρ πλανησαί σε ἀπὸ κυρίου τοῦ θεοῦ σου τοῦ ἐξαγαγόντος σε ἐκ γῆς αἰγύπτου τοῦ λυτρωσαμένου σε ἐκ τῆς δουλείας ἐξῴσαί σε ἐκ τῆς ὁδοῦ ἧς ἐνετείλατό σοι κύριος ὁ θεός σου πορεύεσθαι ἐν αὐτῇ καὶ ἀφανιεῖς τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν

- 7 (13-8) з богів тих народів, що навколо вас, близьких тобі або далеких від тебе, від кінця землі й аж до кінця землі,
Gods of the peoples round about you, near or far, from one end of the earth to the other;
 ἐὰν δὲ παρακαλέσῃ σε ὁ ἀδελφός σου ἐκ πατρὸς σου ἢ ἐκ μητρὸς σου ἢ ὁ υἱός σου ἢ ἡ θυγάτηρ σου ἢ ἡ γυνὴ ἢ ἐν κόλπῳ σου ἢ ὁ φίλος ὁ ἴσος τῆς ψυχῆς σου λάθρα λέγων βαδίσωμεν καὶ λατρεύσωμεν θεοῖς ἑτέροις οὓς οὐκ ἴδεις σὺ καὶ οἱ πατέρες σου
- 8 (13-9) то не будеш згоджуватися з ним і не будеш слухатися його, і не буде милосердитися око твоє над ним, і не змилосердишся й не сховаш його,
Do not be guided by him or give attention to him; have no pity on him or mercy, and give him no cover;
 ἀπὸ τῶν θεῶν τῶν ἔθνῶν τῶν περικύκλω ὑμῶν τῶν ἐγγιζόντων σοι ἢ τῶν μακρὰν ἀπὸ σοῦ ἀπ' ἄκρου τῆς γῆς ἕως ἄκρου τῆς γῆς
- 9 (13-10) бо конче заб'єш ти його, рука твоя буде на нього найперше, щоб забити його, рука всього народу наостанку.
But put him to death without question; let your hand be the first stretched out against him to put him to death, and then the hands of all the people.
 οὐ συνθελήσεις αὐτῷ καὶ οὐκ εἰσακούσῃ αὐτοῦ καὶ οὐ φείσεται ὁ ὀφθαλμός σου ἐπ' αὐτῷ οὐκ ἐπιποθήσεις ἐπ' αὐτῷ οὐδ' οὐ μὴ σκεπάσῃς αὐτόν
- 10 (13-11) І закидаєш його камінням, і він помре, бо жадав відвернути тебе від Господа, Бога твого, що вивів тебе з єгипетського краю, з дому рабства.
Let him be stoned with stones till he is dead; because it was his purpose to make you false to the Lord your God, who took you out of the land of Egypt, out of the prison-house.
 ἀναγγέλων ἀναγγελεῖς περὶ αὐτοῦ αἱ χεῖρές σου ἔσονται ἐπ' αὐτὸν ἐν πρώτοις ἀποκτεῖναι αὐτόν καὶ αἱ χεῖρες παντὸς τοῦ λαοῦ ἐπ' ἐσχάτῳ
- 11 (13-12) А весь Израїль буде слухати і буде боятись, і більше не буде робити такої злої речі серед тебе.
And all Israel, hearing of it, will be full of fear, and no one will again do such evil as this among you.
 καὶ λιθοβολήσουσιν αὐτὸν ἐν λίθοις καὶ ἀποθανεῖται ὅτι ἐζήτησεν ἀποστῆσαί σε ἀπὸ κυρίου τοῦ θεοῦ σου τοῦ ἐξαγαγόντος σε ἐκ γῆς αἰγύπτου ἐξ οἴκου δουλείας
- 12 ¶ (13-13) Коли почуєш про одне з своїх міст, яке Господь, Бог твій, дає тобі, щоб сидіти там, що про нього кажуть:
And if word comes to you, in one of the towns which the Lord your God is giving you for your resting-place,
 καὶ πᾶς ἰσραὴλ ἀκούσας φοβηθήσεται καὶ οὐ προσθήσουσιν ἔτι ποιῆσαι κατὰ τὸ ῥῆμα τὸ πονηρὸν τοῦτο ἐν ὑμῖν
- 13 (13-14) вийшли люди, сини веліяхалові, з-поміж тебе, і звели з правдивої дороги мешканців свого міста, кажучи: Ходімо ж, і служім іншим богам, яких ви не знали,
That good-for-nothing persons have gone out from among you, turning the people of their town from the right way and saying, Let us go and give worship to other gods, of whom you have no knowledge;
 ἐὰν δὲ ἀκούσῃς ἐν μιᾷ τῶν πόλεων σου ὧν κύριος ὁ θεός σου δίδωσίν σοι κατοικεῖν σε ἐκεῖ λεγόντων
- 14 (13-15) то будеш допитуватися, і будеш досліджувати, і будеш добре питати, а ось воно правда, дійсна та річ, була зроблена та гидота посеред тебе,
Then let a full search be made, and let questions be put with care; and if it is true and certain that such a disgusting thing has been done among you;
 ἐξήλθοσαν ἄνδρες παράνομοι ἐξ ὑμῶν καὶ ἀπέστησαν πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν πόλιν αὐτῶν λέγοντες πορευθῶμεν καὶ λατρεύσωμεν θεοῖς ἑτέροις οὓς οὐκ ἴδατε
- 15 (13-16) то конче вибий мешканців того міста вістрям меча, віддай на закляття його й усе, що в ньому, та худобу його вибий вістрям меча.
Then take up arms against the people of that town and give it up to the curse, with all its cattle and everything in it.
 καὶ ἐρωτήσεις καὶ ἐραυνήσεις σφόδρα καὶ ἰδοὺ ἀληθὴς σαφῶς ὁ λόγος γεγένηται τὸ βδέλυγμα τοῦτο ἐν ὑμῖν
- 16 (13-17) А всю здобич його збереш до середини майдану його, і спалиш огнем те місто та всю здобич його цілковито для Господа, Бога твого. І стане воно купою руїн навіки, не буде вж е воно відбудоване.
And take all the goods into the middle of its open space, burning the town and all its property with fire as an offering to the Lord your God; it is to be a waste for ever; there is to be no more building there.
 ἀναρῶν ἀνελεῖς πάντας τοὺς κατοικοῦντας ἐν τῇ πόλει ἐκεῖνη ἐν φόνῳ μαχαίρας ἀναθέματι ἀναθεματιεῖτε αὐτήν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῇ
- 17 (13-18) І нічого з закляття нехай не прилипне до руки твоєї, щоб відвернувся Господь від палючого гніву Свого й дав тобі милосердя, і змилосердився над тобою, і розмножив тебе, як присягнув був батькам твоїм,
Keep not a thing of what is cursed for yourselves: so the Lord may be turned away from the heat of his wrath, and have mercy on you, and give you increase as he said in his oath to your fathers:
 καὶ πάντα τὰ σκῦλα αὐτῆς συνάξεις εἰς τὰς διόδους αὐτῆς καὶ ἐμπρήσεις τὴν πόλιν ἐν πυρὶ καὶ πάντα τὰ σκῦλα αὐτῆς πανδημεί ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ σου καὶ ἔσται ἀοίκητος εἰς τὸν αἰῶνα οὐκ ἀνοικοδομηθήσεται ἔτι
- 18 (13-19) коли будеш слухатися голосу Господа, Бога свого, щоб виконувати всі заповіді Його, що я сьогодні наказую тобі, щоб виконувати те, що справедливе в очах Господа, Бога твого.
So long as you give ear to the voice of the Lord your God, and keep all his orders which I give you today, and do what is right in the eyes of the Lord your God.
 οὐ προσκολληθήσεται ἐν τῇ χειρὶ σου οὐδὲν ἀπὸ τοῦ ἀναθέματος ἵνα ἀποστραφῇ κύριος ἀπὸ θυμοῦ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ καὶ δώσει σοι ἔλεος καὶ ἐλεήσει σε καὶ πληθυνεῖ σε ὃν τρόπον ὁμοσεν κύριος τοῖς πατράσιν σου

- 1 ¶ Ви сини Господа, Бога вашого, не будете робити нарізів, і не вистригайте волосся над вашими очима за померлого,
You are the children of the Lord your God: you are not to make cuts on your bodies or take off the hair on your brows in honour of the dead;
 υιοί έστε κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν οὐ φοιβήσετε οὐκ ἐπιθήσετε φαλάκρωμα ἀνὰ μέσον τῶν ὀφθαλμῶν ὑμῶν ἐπὶ νεκρῶ
- 2 бо ти святий народ для Господа, Бога твого, і Господь тебе вибрав, щоб був ти Йому вибраним народом зо всіх народів, що на поверхні землі.
For you are a holy people to the Lord your God, and the Lord has taken you to be his special people out of all the nations on the face of the earth.
 ὅτι λαὸς ἅγιος εἶ κυρίῳ τῷ θεῷ σου καὶ σὲ ἐξελέξατο κύριος ὁ θεός σου γενέσθαι σε αὐτῷ λαὸν περιούσιον ἀπὸ πάντων τῶν ἐθνῶν τῶν ἐπὶ προσώπου τῆς γῆς
- 3 Не будеш їсти жодної гидоти.
No disgusting thing may be your food.
 οὐ φάγεσθε πᾶν βδέλυγμα
- 4 Оце та худоба, що ви будете їсти: віл, кожне з овець і кожне з кіз,
These are the beasts which you may have for food: the ox, the sheep, and the goat;
 ταῦτα τὰ κτήνη ἃ φάγεσθε μόσχον ἐκ βοῶν καὶ ἄμνον ἐκ προβάτων καὶ χίμαρον ἐξ αἰγῶν
- 5 олень, і сарна, і буйвіл, і ланя, і зубр, і антилопа, і жирафа.
The hart, the gazelle, and the roe, the mountain goat and the pygarg and the antelope and the mountain sheep.
 ἔλαφον καὶ δορκάδα καὶ βούβαλον καὶ τραγέλαφον καὶ πύγαργον ὄρυγα καὶ καμηλοπάρδαλιν
- 6 Кожну з худоби, що має розділені копита та що має копита, роздвосні розривом, що жус жуїку між худобою, те будете їсти.
Any beast which has a division in the horn of its foot and whose food comes back into its mouth to be crushed again, may be used for food.
 πᾶν κτήνος διχλοῦν ὀπλῆν καὶ ὄνουχιστήρας ὄνουχίζον δύο χηλῶν καὶ ἀνάγον μηρυκισμόν ἐν τοῖς κτήνεσιν ταῦτα φάγεσθε
- 7 Тільки цього не будете їсти з тих, що жують жуїку й що мають розділені копита, розщиплені: верблюда, і зайця, і тушканчика, бо вони жують жуїку, та копит не розділили, нечисті в они для вас.
But even among these, there are some which may not be used for food: such as the camel, the hare, and the coney, which are unclean to you, because, though their food comes back, the horn of their feet is not parted in two.
 καὶ ταῦτα οὐ φάγεσθε ἀπὸ τῶν ἀναγόντων μηρυκισμόν καὶ ἀπὸ τῶν διχλοῦντων τὰς ὀπλὰς καὶ ὄνουχίζόντων ὄνουχιστήρας τὸν κάμηλον καὶ δασύποδα καὶ χοιρογρύλλιον ὅτι ἀνάγουσιν μηρυκισμόν καὶ ὀπλῆν οὐ διχλοῦσιν ἀκάθαρτα ταῦτα ὑμῖν ἐστί
- 8 І свині, бо має розділені ратиці, а жуїки не жус, нечиста вона для вас: їхнього м'яса не будете їсти, а до їхнього падла не доторкнетесь.
And the pig is unclean to you, because though it has a division in the horn of its foot, its food does not come back; their flesh may not be used for food or their dead bodies touched by you.
 καὶ τὸν ἕν ὅτι διχλεῖ ὀπλῆν τοῦτο καὶ ὄνουχίζει ὄνουχας ὀπλῆς καὶ τοῦτο μηρυκισμόν οὐ μαρυκάται ἀκάθαρτον τοῦτο ὑμῖν ἀπὸ τῶν κρεῶν αὐτῶν οὐ φάγεσθε καὶ τῶν θνησιμαίων αὐτῶν οὐχ ἄψεσθε
- 9 Оце будете їсти зо всього, що в воді, усе, що має плавці та луску, будете їсти.
And of the things living in the waters, you may take all those who have wings for swimming with and skins formed of thin plates.
 καὶ ταῦτα φάγεσθε ἀπὸ πάντων τῶν ἐν τοῖς ὕδασι πάντα ὅσα ἐστί ἐν αὐτοῖς πτερύγια καὶ λεπίδες φάγεσθε
- 10 А все, що не має плавців та луски, не будете їсти, нечисте воно для вас.
But any which have no skin-plates or wings for swimming, you may not take; they are unclean for you.
 καὶ πάντα ὅσα οὐκ ἐστί ἐν αὐτοῖς πτερύγια καὶ λεπίδες οὐ φάγεσθε ἀκάθαρτα ὑμῖν ἐστί
- 11 Кожного чистого птаха будете їсти.
All clean birds may be used for food.
 πᾶν ὄρνειον καθαρὸν φάγεσθε
- 12 А оце, чого з них ви не будете їсти: орла, і грифа, і морського орла,
But these birds you may not take: the eagle and the gier-eagle and the ospray;
 καὶ ταῦτα οὐ φάγεσθε ἀπ' αὐτῶν τὸν ἀετὸν καὶ τὸν γρύπα καὶ τὸν ἀλκίαιετον
- 13 і коршака, і сокола за родом його,
The falcon and the kite, and birds of that sort;
 καὶ τὸν γύπα καὶ τὸν ἰκτίνα καὶ τὰ ὅμοια αὐτῶ

- 14 і всякого крука за родом його,
Every raven, and all birds of that sort;
καὶ πάντα κόρακα καὶ τὰ ὅμοια αὐτῷ
- 15 і струся, і сови, і яструба за родом його,
And the ostrich and the night-hawk and the sea-hawk and birds of that sort;
καὶ στρουθὸν καὶ γλαῦκα καὶ λάρων
- 16 пугача, й ібіса, і лебедя,
The little owl and the great owl and the water-hen;
καὶ ἐρωδιὸν καὶ κύκνον καὶ ἴβιν
- 17 і пелікана, і сича, і рибалки,
And the pelican and the vulture and the cormorant;
καὶ καταράκτην καὶ ἱέρακα καὶ τὰ ὅμοια αὐτῷ καὶ ἔποπα καὶ νυκτικόρακα
- 18 і бусла, і чаплі за родом її, і одуда, і кажана.
The stork and the heron and birds of that sort, and the hoopoe and the bat.
καὶ πελεκᾶνα καὶ χαραδριὸν καὶ τὰ ὅμοια αὐτῷ καὶ πορφυρίωνα καὶ νυκτερίδα
- 19 І кожне плазуюче з птаства нечисте воно для вас, не будете їсти.
Every winged thing which goes flat on the earth is unclean to you and may not be used as food.
πάντα τὰ ἐρπετὰ τῶν πετεινῶν ἀκάθαρτα ταῦτά ἐστιν ὑμῖν οὐ φάγεσθε ἀπ' αὐτῶν
- 20 Кожного чистого птаха будете їсти.
But all clean birds you may take.
πάν πετεινὸν καθαρὸν φάγεσθε
- 21 Не будете їсти жодного падла, даси його прихodyкoвi, що в брамах твоїх, і він їстиме його, або продаси чужинцеві, бо ти народ святий для Господа, Бога свого. Не будеш варити ягнят і в молоці матері його.
You may not have as food anything which has come to a natural death; the man from another country who is living with you may take it for food, or you may get a price for it from one of another nation; for you are a holy people to the Lord your God. The young goat is not to be cooked in its mother's milk.
πάν θνησιμαῖον οὐ φάγεσθε τῷ παροίκῳ τῷ ἐν ταῖς πόλεσίν σου δοθήσεται καὶ φάγεται ἢ ἀποδώσῃ τῷ ἀλλοτρίῳ ὅτι λαὸς ἅγιος εἶ κύριῳ τῷ θεῷ σου οὐχ ἐνήσεις ἄρνα ἐν γάλακτι μητρὸς αὐτοῦ
- 22 ¶ Конче даси десятину з усього врожаю насіння твого, що рік-річно на полі зросте.
Put on one side a tenth of all the increase of your seed, produced year by year.
δεκάτην ἀποδεκατώσεις παντὸς γενήματος τοῦ σπέρματός σου τὸ γένημα τοῦ ἀγροῦ σου ἐνιαυτὸν κατ' ἐνιαυτὸν
- 23 І будеш ти їсти перед лицем Господа, Бога свого, у місці, яке Він вибере, щоб Ім'я Його перебувало там, десятину збіжжя свого, виноградного соку свого, і оливки своєї, і перворідних худоби своєї великої й худоби своєї дрібної, щоб навчився ти боятися Господа, Бога свого, по всі дні.
And make a feast before the Lord your God, in the place which is to be marked out, where his name will be for ever, of the tenth part of your grain and your wine and your oil, and the first births of your herds and your flocks; so that you may have the fear of the Lord your God in your hearts at all times.
καὶ φάγη αὐτὸ ἐναντι κυρίου τοῦ θεοῦ σου ἐν τῷ τόπῳ ᾧ ἂν ἐκλέξῃται κύριος ὁ θεός σου ἐπικληθῆναι τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκεῖ οἴσετε τὰ ἐπιδέκασα τοῦ σίτου σου καὶ τοῦ οἴνου σου καὶ τοῦ ἐλαίου σου τὰ πρωτότοκα τῶν βοῶν σου καὶ τῶν προβάτων σου ἵνα μάθῃς φοβεῖσθαι κύριον τὸν θεόν σου πάσας τὰς ἡμέρας
- 24 А коли дорога буде занадто довга для тебе, так що не зможеш понести того, бо буде занадто далеко від тебе місце, яке вибере Господь, Бог твій, щоб покласти Ім'я Своє там, коли побл агословить тебе Господь, Бог твій,
And if the way is so long that you are not able to take these things to the place marked out by the Lord your God for his name, when he has given you his blessing, because it is far away from you;
ἐὰν δὲ μακρὰν γένηται ἀπὸ σοῦ ἡ ὁδὸς καὶ μὴ δύνῃ ἀναφέρειν αὐτά ὅτι μακρὰν ἀπὸ σοῦ ὁ τόπος ὃν ἂν ἐκλέξῃται κύριος ὁ θεός σου ἐπικληθῆναι τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκεῖ ὅτι εὐλογήσει σε κύριος ὁ θεός σου
- 25 то даси в сріблi, і зав'яжеш те срібло в руці своїй, і підеш до місця, яке вибере Господь, Бог твій.
Then let these things be exchanged for money, and, taking the money in your hand, go to the place marked out by the Lord your God for himself;
καὶ ἀποδώσῃ αὐτὰ ἀργυρίου καὶ λήμψῃ τὸ ἀργύριον ἐν ταῖς χερσίν σου καὶ πορεύῃ εἰς τὸν τόπον ὃν ἂν ἐκλέξῃται κύριος ὁ θεός σου αὐτόν

- 26 **I** витратиш те срібло на все чого буде жадати душа твоя, на худобу велику й худобу дрібну, і на вино, і на п'янкий напій, і на все, чого зажадає від тебе душа твоя, і будеш ти їсти там перед лицем Господа, Бога свого, і будеш тишитися ти та дім твоїй.
And with the money get whatever you have a desire for, oxen or sheep or wine or strong drink, whatever your soul's desire may be: and make a feast there before the Lord your God, and be glad, you and all your house;
 και δώσεις τὸ ἀργύριον ἐπὶ παντός οὗ ἐὰν ἐπιθυμῇ ἡ ψυχὴ σου ἐπὶ βοσὶ ἢ ἐπὶ προβάτοις ἐπὶ οἴνῳ ἢ ἐπὶ σικερα ἢ ἐπὶ παντός οὗ ἐὰν ἐπιθυμῇ ἡ ψυχὴ σου και φάγη ἐκεῖ ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ σου και εὐφρανθήσῃ σὺ και ὁ οἶκός σου
- 27 **A** Левит, що живе по брамах твоїх, не кидай його, бо нема йому частки й спадку з тобою.
And give a thought to the Levite who is living among you, for he has no part or heritage in the land.
 και ὁ λευίτης ὁ ἐν ταῖς πόλεσίν σου ὅτι οὐκ ἔστιν αὐτῷ μερίς οὐδὲ κλῆρος μετὰ σοῦ
- 28 **На** кінци трьох років відділиш усю десятину свого врожаю в тім році, і покладеш у брамах своїх.
At the end of every three years take a tenth part of all your increase for that year, and put it in store inside your walls:
 μετὰ τρία ἔτη ἐξοίσεις πᾶν τὸ ἐπιδέκατον τῶν γεννημάτων σου ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ἐκείνῳ θήσεις αὐτὸ ἐν ταῖς πόλεσίν σου
- 29 **I** прийде Левит, бо нема йому частки й спадку з тобою, і приходитько, і сирота, і вдова, що в брамах твоїх, і будуть їсти й наситяться, щоб поблагословив тебе Господь, Бог твоїй, у кожно му чині твоєї руки, що будеш робити.
And the Levite, because he has no part or heritage in the land, and the man from a strange country, and the child who has no father, and the widow, who are living among you, will come and take food and have enough; and so the blessing of the Lord your God will be on you in everything you do.
 και ἐλεύσεται ὁ λευίτης ὅτι οὐκ ἔστιν αὐτῷ μερίς οὐδὲ κλῆρος μετὰ σοῦ και ὁ ὀρφανὸς και ἡ χήρα ἢ ἐν ταῖς πόλεσίν σου και φάγονται και ἐμπλησθήσονται ἵνα εὐλογῆση σε κύριος ὁ θεός σου ἐν πάσιν τοῖς ἔργοις οἷς ἐὰν ποιῆς
- 1 ¶ **У** кінци семи літ зробиш відпущення.
At the end of every seven years there is to be a general forgiveness of debt.
 δι' ἑπτὰ ἔτων ποιήσεις ἄφεσιν
- 2 **A** оце те відпущення: кожен позикодавець, що позичас своєму ближньому, не буде натискати на свого ближнього та на брата свого, бо оголошено відпущення ради Господа.
This is how it is to be done: every creditor is to give up his right to whatever he has let his neighbour have; he is not to make his neighbour, his countryman, give it back; because a general forgiveness has been ordered by the Lord.
 και οὕτως τὸ πρόσταγμα τῆς ἀφέσεως ἀφήσεις πᾶν χρέος ἴδιον ὃ ὀφείλει σοι ὁ πλησίον και τὸν ἀδελφόν σου οὐκ ἀπαιτήσεις ὅτι ἐπικέκληται ἄφεσις κυρίῳ τῷ θεῷ σου
- 3 **На** чужинця будеш натискати, а що буде твоє в брата твого, те відпустить йому рука твоя,
A man of another nation may be forced to make payment of his debt, but if your brother has anything of yours, let it go;
 τὸν ἀλλότριον ἀπαιτήσεις ὅσα ἐὰν ᾖ σοι παρ' αὐτῷ τοῦ ἀδελφοῦ σου ἄφεσιν ποιήσεις τοῦ χρέους σου
- 4 **та** тільки не буде серед тебе вбогого, бо конче поблагословить тебе Господь у Краї, якого Господь, Бог твоїй, дає тобі на спадок, щоб ти посів його,
But there will be no poor among you; for the Lord will certainly give you his blessing in the land which the Lord your God is giving you for your heritage;
 ὅτι οὐκ ἔσται ἐν σοὶ ἐνδεής ὅτι εὐλογῶν εὐλογῆσει σε κύριος ὁ θεός σου ἐν τῇ γῇ ἣ κύριος ὁ θεός σου δίδωσιν σοι ἐν κλήρῳ κατακληρονομήσαι αὐτήν
- 5 **якщо** тільки конче будеш ти слухатися голосу Господа, Бога свого, щоб додержувати виконувати кожну ту заповідь, що я наказую тобі сьогодні.
If only you give ear to the voice of the Lord your God, and take care to keep all these orders which I give you today.
 ἐὰν δὲ ἀκοῇ εἰσακούσητε τῆς φωνῆς κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν φυλάσσειν και ποιεῖν πάσας τὰς ἐντολάς ταύτας ὅσας ἐγὼ ἐντέλλομαι σοι σήμερον
- 6 **Бо** Господь, Бог твоїй, поблагословив тебе, як говорив був тобі, і ти зробиш, що багато людей даватимуть тобі позичку, а ти не даватимеш позички. I будеш ти панувати над багатьма народами, а над тобою не будуть панувати.
For the Lord your God will give you his blessing as he has said: you will let other nations have the use of your money, but you will not make use of theirs; you will be rulers over a number of nations, but they will not be your rulers.
 ὅτι κύριος ὁ θεός σου εὐλόγησέν σε ὃν τρόπον ἐλάλησέν σοι και δανιεῖς ἔθνεσιν πολλοῖς σὺ δὲ οὐ δανιῆ καὶ ἄρξεις σὺ ἐθνῶν πολλῶν σου δὲ οὐκ ἄρξουσι
- 7 **Коли** буде серед тебе вбогий, один із братів твоїх ув одній із брам твоїх у Краї твоїм, що Господь, Бог твоїй, дає тобі, то не зробиш запеклим свого серця, і не замкнеш своєї руки від убогого брата свого,
If in any of your towns in the land which the Lord your God is giving you, there is a poor man, one of your countrymen, do not let your heart be hard or your hand shut to him;
 ἐὰν δὲ γένηται ἐν σοὶ ἐνδεὴς τῶν ἀδελφῶν σου ἐν μιᾷ τῶν πόλεων σου ἐν τῇ γῇ ἣ κύριος ὁ θεός σου δίδωσιν σοι οὐκ ἀποστέρξεις τὴν καρδίαν σου οὐδ' οὐ μὴ συσφίγξης τὴν χειρὰ σου ἀπὸ τοῦ ἀδελφοῦ σου τοῦ ἐπιδομένου

- 8 **βο** конче відкрисш свою руку йому, і конче позичиш йому за його потребу, що буде бракувати йому.
But let your hand be open to give him the use of whatever he is in need of.
 ανοίγων ανοίξεις τὰς χεῖράς σου αὐτῷ δάνειον δανιεῖς αὐτῷ ὅσον ἐπιδέεται καθ' ὅσον ἐνδεεῖται
- 9 **Стережися**, щоб у серці твоїм не зродилася зла думка, щоб ти не сказав: **Наблизвся сьомий рік, рік відпущення, і буде зле твоє око на вбогого брата твого, і не даси ти йому, то він бу де кликати на тебе до Господа, і буде на тобі гріх.**
And see that there is no evil thought in your heart, moving you to say to yourself, The seventh year, the year of forgiveness is near; and so looking coldly on your poor countryman you give him nothing; and he will make an outcry to the Lord against you, and it will be judged as sin in you.
 πρόσεχε σεαυτῷ μὴ γένηται ῥήμα κρυπτὸν ἐν τῇ καρδίᾳ σου ἀνόμημα λέγων ἐγγίξει τὸ ἔτος τὸ ἑβδομον ἔτος τῆς ἀφέσεως καὶ πονηρεύσῃται ὁ ὀφθαλμὸς σου τῷ ἀδελφῷ σου τῷ ἐπιδεομένῳ καὶ οὐ δ ὤσεις αὐτῷ καὶ βοήσεται κατὰ σοῦ πρὸς κύριον καὶ ἔσται ἐν σοὶ ἁμαρτία μεγάλη
- 10 **Конче даси йому, і нехай не жаліє твоє серце, коли ти давтимеш йому, бо за ту річ поблагословить тебе Господь, Бог твій у кожнім чині твоїм, і в усьому, до чого доторкнется рука т воя.**
But it is right for you to give to him, without grief of heart: for because of this, the blessing of the Lord your God will be on all your work and on everything to which you put your hand.
 διδοὺς δόσεις αὐτῷ καὶ δάνειον δανιεῖς αὐτῷ ὅσον ἐπιδέεται καὶ οὐ λυπηθήσῃ τῇ καρδίᾳ σου διδόντος σου αὐτῷ ὅτι διὰ τὸ ῥήμα τοῦτο εὐλογήσει σε κύριος ὁ θεὸς σου ἐν πᾶσιν τοῖς ἔργοις καὶ ἐν π ἅσιν οὐ ἂν ἐπιβάλῃς τὴν χεῖρά σου
- 11 **Бо не передеться убогий з-посеред Краю, тому я наказую тобі, говорячи: Конче відкривай руку свою для брата свого, і вбогого свого, і для неможного свого в Краї своїм.**
For there will never be a time when there are no poor in the land; and so I give orders to you, Let your hand be open to your countrymen, to those who are poor and in need in your land.
 οὐ γὰρ μὴ ἐκλίπῃ ἐνδεὴς ἀπὸ τῆς γῆς διὰ τοῦτο ἐγὼ σοὶ ἐντέλλομαι ποιεῖν τὸ ῥήμα τοῦτο λέγων ανοίγων ανοίξεις τὰς χεῖράς σου τῷ ἀδελφῷ σου τῷ πένητι καὶ τῷ ἐπιδεομένῳ τῷ ἐπὶ τῆς γῆς σου
- 12 **¶ Коли буде проданий тобі брат твій євреї або єврейка, то буде служити тобі шість літ, а сьомого року відпустиш його вільним від себе.**
If one of your countrymen, a Hebrew man or woman, becomes your servant for a price and does work for you six years, in the seventh year let him go free.
 ἐὰν δὲ πρᾶθῃ σοὶ ὁ ἀδελφός σου ὁ ἐβραῖος ἢ ἡ ἐβραία δουλεύσει σοὶ ἐξ ἑτῆ καὶ τῷ ἑβδόμῳ ἐξαποστελεῖς αὐτὸν ἐλευθέρων ἀπὸ σοῦ
- 13 **А коли відпустиш його вільним від себе, не відпустиш його порожньо,**
And when you make him free, do not let him go away with nothing in his hands:
 ὅταν δὲ ἐξαποστέλλῃς αὐτὸν ἐλευθέρων ἀπὸ σοῦ οὐκ ἐξαποστελεῖς αὐτὸν κενόν
- 14 **конче наділи його з худоби своєї дрібної, і з току свого, і з кадки чавила свого, чим поблагословив тебе Господь, Бог твій, те даси йому.**
But give him freely from your flock and from your grain and your wine: in the measure of the wealth which the Lord your God has given you, you are to give to him.
 ἐφόδιον ἐφοδιάσεις αὐτὸν ἀπὸ τῶν προβάτων σου καὶ ἀπὸ τοῦ σίτου σου καὶ ἀπὸ τῆς ληνοῦ σου καθὰ εὐλόγησέν σε κύριος ὁ θεὸς σου δόσεις αὐτῷ
- 15 **І будеш пам'ятати, що рабом був ти сам у сгипетським краї, та викупив тебе Господь, Бог твій, тому я наказую тобі про цю річ сьогодні.**
And keep in mind that you yourself were a servant in the land of Egypt, and the Lord your God made you free: so I give you this order today.
 καὶ μνησθήσῃ ὅτι οἰκέτης ἦσθα ἐν γῇ αἰγύπτου καὶ ἐλυτρώσατό σε κύριος ὁ θεὸς σου ἐκεῖθεν διὰ τοῦτο ἐγὼ σοὶ ἐντέλλομαι ποιεῖν τὸ ῥήμα τοῦτο
- 16 **І станеться, коли він скаже тобі: Не виїду від тебе, бо полюбив я тебе та дім твій, бо добре йому з тобою,**
But if he says to you, I have no desire to go away from you; because you and your family are dear to him and he is happy with you;
 ἐὰν δὲ λέγῃ πρὸς σέ οὐκ ἐξελεύσομαι ἀπὸ σοῦ ὅτι ἠγάπηκέν σε καὶ τὴν οἰκίαν σου ὅτι εὖ αὐτῷ ἐστιν παρὰ σοὶ
- 17 **то візьмеш шило та й проколеш його вуха до дверей, і стане він тобі вічним рабом; і невольниці своєї зробиш так само.**
Then take a sharp-pointed instrument, driving it through his ear into the door, and he will be your servant for ever. And you may do the same for your servant-girl.
 καὶ λήψῃ τὸ ὀπίτιον καὶ τρυπήσεις τὸ ὠτίον αὐτοῦ πρὸς τὴν θύραν καὶ ἔσται σοὶ οἰκέτης εἰς τὸν αἰῶνα καὶ τὴν παιδίσκην σου ποιήσεις ὡσαύτως
- 18 **Нехай не буде тобі тяжким в очах твоїх те, що ти відпускаш його вільним від себе, бо насницьку платню він відробив тобі вдвоє за шість літ, і поблагословить тебе Господь, Бог тві й, у всім, що ти робитимеш.**
Let it not seem hard to you that you have to send him away free; for he has been working for you for six years, which is twice the regular time for a servant: and the blessing of the Lord your God will be on you in everything you do.
 οὐ σκληρὸν ἔσται ἐναντίον σου ἐξαποστελλομένων αὐτῶν ἐλευθέρων ἀπὸ σοῦ ὅτι ἐφέτιον μισθὸν τοῦ μισθωτοῦ ἐδούλευσέν σοι ἐξ ἑτῆ καὶ εὐλογήσει σε κύριος ὁ θεὸς σου ἐν πᾶσιν οἷς ἐὰν ποιῆς
- 19 **¶ Кожного перворідного самця, що народиться в худобі твоїй великій та в худобі твоїй дрібній, посвятиш Господеві, Богові своєму. Не будеш працювати перворідним вола свого, і не б удеш стригти перворідного отари своєї.**
All the first males to come to birth in your herd and your flock are to be holy to the Lord your God: the first birth of your ox is not to be used for work, the wool of your first lamb is not to be cut.
 πᾶν πρωτότοκον ὃ ἐὰν τεχθῇ ἐν τοῖς βουσίν σου καὶ ἐν τοῖς προβάτοις σου τὰ ἀρσενικά ἀγίασεις κυρίῳ τῷ θεῷ σου οὐκ ἐργᾶ ἐν τῷ πρωτότοκῳ μόσχῳ σου καὶ οὐ μὴ κείρης τὸ πρωτότοκον τῶν προ βάτων σου

- 20 **Перед лицем Господа, Бога свого, рік-річно будеш його їсти ти та дім твоїй у місці, яке вибере Господь.**
But year by year you and all your house are to take a meal of it before the Lord, in the place of his selection.
 ἐναντι κυρίου φάγη αὐτὸ ἐνιαυτὸν ἐξ ἐνιαυτοῦ ἐν τῷ τόπῳ ᾧ ἐὰν ἐκλέξῃται κύριος ὁ θεός σου σὺ καὶ ὁ οἶκός σου
- 21 **А коли буде в нім вада, кульгаве або сліпе, усяка зла вада, то не принесеш його в жертву для Господа, Бога свого,**
But if it has any mark on it, if it is blind or has damaged legs, or if there is anything wrong with it, it may not be offered to the Lord your God.
 ἐὰν δὲ ἦ ἐν αὐτῷ μῶμος χωλὸν ἢ τυφλὸν ἢ καὶ πᾶς μῶμος πονηρός οὐ θύσεις αὐτὸ κυρίῳ τῷ θεῷ σου
- 22 **у брамах своїх будеш його їсти, нечистий і чистий разом, як сарну й як оленя.**
It may be used for food in your houses: the unclean and the clean may take of it, as of the gazelle and the roe.
 ἐν ταῖς πόλεσίν σου φάγη αὐτὸ ὁ ἀκάθαρτος ἐν σοὶ καὶ ὁ καθαρὸς ὡσαύτως ἔδεται ὡς δορκάδα ἢ ἔλαφον
- 23 **Тільки крові його не будеш їсти, на землю виллеш її, як воду.**
Only do not take its blood for food, but let it be drained out on the earth like water.
 πλὴν τὸ αἷμα οὐ φάγεσθε ἐπὶ τὴν γῆν ἐκχεεῖς αὐτὸ ὡς ὕδωρ
- 1 **¶ Додержуй місяця авіва, і справиш Пасху для Господа, Бога свого, бо в місяці авіві вивів тебе Господь, Бог твоїй, з Єгипту вночі.**
Take note of the month of Abib and keep the Passover to the Lord your God: for in the month of Abib the Lord your God took you out of Egypt by night.
 φύλαξαι τὸν μῆνα τῶν νέων καὶ ποιήσεις τὸ πασχα κυρίῳ τῷ θεῷ σου ὅτι ἐν τῷ μηνὶ τῶν νέων ἐξῆλθες ἐξ αἰγύπτου νυκτός
- 2 **І заколи пасху для Господа, Бога свого, з худоби дрібної та з худоби великої в місці, яке вибере Господь, щоб там перебувало Ім'я Його.**
The Passover offering, from your flock or your herd, is to be given to the Lord your God in the place marked out by him as the resting-place of his name.
 καὶ θύσεις τὸ παсха κυρίῳ τῷ θεῷ σου πρόβατα καὶ βόας ἐν τῷ τόπῳ ᾧ ἐὰν ἐκλέξῃται κύριος ὁ θεός σου αὐτὸν ἐπικληθῆναι τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκεῖ
- 3 **Не будеш їсти при тому квашеного, сім день будеш їсти при тому опрісноки, хліб бідкування, бо в поспіху вийшов ти з єгипетського краю, щоб усі дні життя свого пам'ятати день свого виходу з єгипетського краю.**
Take no leavened bread with it; for seven days let your food be unleavened bread, that is, the bread of sorrow; for you came out of the land of Egypt quickly: so the memory of that day, when you came out of the land of Egypt, will be with you all your life.
 οὐ φάγη ἐπ' αὐτοῦ ζύμη ἐπτά ἡμέρας φάγη ἐπ' αὐτοῦ ἄζυμα ἄρτον κακώσεως ὅτι ἐν σπουδῇ ἐξῆλθετε ἐξ αἰγύπτου ἵνα μνησθῆτε τὴν ἡμέραν τῆς ἐξοδίας ὑμῶν ἐκ γῆς αἰγύπτου πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς ὑμῶν
- 4 **І не буде бачене в тебе квашене сім день у всім краї твоїм. А з м'яса, що заколеш у жертву ввечері першого дня, ніщо не буде ночувати до ранку.**
For seven days let no leaven be used through all your land; and nothing of the flesh which is put to death in the evening of the first day is to be kept through the night till morning.
 οὐκ ὀφθήσεται σοὶ ζύμη ἐν πᾶσι τοῖς ὄριοις σου ἐπτά ἡμέρας καὶ οὐ κοιμηθήσεται ἀπὸ τῶν κρεῶν ὧν ἐὰν θύσης τὸ ἑσπέρας τῆ ἡμέρα τῆ πρώτης εἰς τὸ πρωί
- 5 **Не будеш заколювати пасху в одному з тих твоїх міст, які Господь, Бог твоїй дає тобі.**
The Passover offering is not to be put to death in any of the towns which the Lord your God gives you:
 οὐ δυνήσῃ θῆσαι τὸ παсха ἐν οὐδεμιᾷ τῶν πόλεων σου ὧν κύριος ὁ θεός σου δίδωσίν σοι
- 6 **Але тільки на тому місці, яке вибере Господь, Бог твоїй, щоб там перебувало Ім'я Його, заколеш пасху ввечері, при заході сонця, у час твого виходу з Єгипту.**
But in the place marked out by the Lord your God as the resting-place of his name, there you are to put the Passover to death in the evening, at sundown, at that time of the year when you came out of Egypt.
 ἀλλ' ἢ εἰς τὸν τόπον ὃν ἐὰν ἐκλέξῃται κύριος ὁ θεός σου ἐπικληθῆναι τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκεῖ θύσεις τὸ παсха ἑσπέρας πρὸς δύσμους ἡλίου ἐν τῷ καιρῷ ᾧ ἐξῆλθες ἐξ αἰγύπτου
- 7 **І будеш варити, і будеш їсти на тому місці, яке вибере Господь, Бог твоїй. А рано обернешся, і підеш до наметів своїх.**
It is to be cooked and taken as food in the place marked out by the Lord: and in the morning you are to go back to your tents.
 καὶ ἐψησεις καὶ ὀπτήσεις καὶ φάγη ἐν τῷ τόπῳ ᾧ ἐὰν ἐκλέξῃται κύριος ὁ θεός σου αὐτὸν καὶ ἀποστραφήσῃ τὸ πρωὶ καὶ ἀπελεύσῃ εἰς τοὺς οἴκους σου
- 8 **Шість день будеш їсти опрісноки, а сьомого дня віддання свята для Господа, Бога твого, не будеш робити зайняття.**
For six days let your food be unleavened bread; and on the seventh day there is to be a holy meeting to the Lord your God; no work is to be done.
 ἕξ ἡμέρας φάγη ἄζυμα καὶ τῆ ἡμέρα τῆ ἑβδόμη ἑξόδιον ἑορτὴ κυρίῳ τῷ θεῷ σου οὐ ποιήσεις ἐν αὐτῇ πᾶν ἔργον πλὴν ὅσα ποιηθήσεται ψυχῇ
- 9 **Сім тижнів відлічиш собі, від початку праці серпа на дозрілому збіжжі зачнеш лічити сім тижнів.**
Let seven weeks be numbered from the first day when the grain is cut.
 ἐπτά ἑβδομάδας ὀλοκλήρους ἐξαριθμήσεις σεαυτῷ ἀρξαμένου σου δρέπανον ἐπ' ἀμητὸν ἄρξη ἐξαριθμῆσαι ἐπτά ἑβδομάδας

- 10 I справиш свято Тижнів для Господа, Бога свого, у міру добровільного дару своєї руки, що нею даси, як поблагословить тебе Господь, Бог твій.
Then keep the feast of weeks to the Lord your God, with an offering freely given to him from the wealth he has given you:
καὶ ποιήσεις ἑορτὴν ἑβδομάδων κυρίῳ τῷ θεῷ σου καθότι ἡ χεὶρ σου ἰσχύει ὅσα ἂν δῶ σοι καθότι ἠλόγησέν σε κύριος ὁ θεός σου
- 11 I будеш радіти перед лицем Господа, Бога свого, ти, і син твій, і дочка твоя, і раб твій, і невольниця твоя, і Левит, що в брамах твоїх, і прихोцько, і сирота, і вдова, що серед тебе в місці, яке вибере Господь, Бог твій, щоб там перебувало Ім'я Його.
Then you are to be glad before the Lord your God, you and your son and your daughter, your man-servant and your woman-servant, and the Levite who is with you, and the man from a strange country, and the child without a father, and the widow, who are living among you, in the place marked out by the Lord your God as a resting-place for his name.
καὶ εὐφρανθήσῃ ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ σου σὺ καὶ ὁ υἱός σου καὶ ἡ θυγάτηρ σου ὁ παῖς σου καὶ ἡ παιδίσκη σου καὶ ὁ λευίτης ὁ ἐν ταῖς πόλεσίν σου καὶ ὁ προσήλυτος καὶ ὁ ὀρφανὸς καὶ ἡ χήρα ἢ ἐν ὕμιν ἐν τῷ τόπῳ ᾧ ἐὰν ἐκλέξῃται κύριος ὁ θεός σου ἐπικληθῆναι τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκεῖ
- 12 I будеш пам'ятати, що ти сам був рабом в Єгипті, і будеш додержувати це, і будеш виконувати ці постанови.
And you will keep in mind that you were a servant in the land of Egypt: and you will take care to keep all these laws.
καὶ μνησθήσῃ ὅτι οἰκέτης ἦσθα ἐν γῇ αἰγύπτῳ καὶ φυλάξῃ καὶ ποιήσεις τὰς ἐντολὰς ταύτας
- 13 Свято Кучок будеш справляти собі сім день, коли збереш з току свого та з кадки чавила свого.
You are to keep the feast of tents for seven days after you have got in all your grain and made your wine:
ἑορτὴν σκηνῶν ποιήσεις σεαυτῷ ἐπτά ἡμέρας ἐν τῷ συναγαγεῖν σε ἐκ τοῦ ἀλωνός σου καὶ ἀπὸ τῆς ληνοῦ σου
- 14 I будеш радіти в святі своїм ти, і син твій, і дочка твоя, і раб твій, і невольниця твоя, і Левит, і прихोцько, і сирота, і вдова, що в брамах твоїх.
You are to keep the feast with joy, you and your son and your daughter, your man-servant and your woman-servant, and the Levite, and the man from a strange country, and the child without a father, and the widow, who are living among you.
καὶ εὐφρανθήσῃ ἐν τῇ ἑορτῇ σου σὺ καὶ ὁ υἱός σου καὶ ἡ θυγάτηρ σου ὁ παῖς σου καὶ ἡ παιδίσκη σου καὶ ὁ λευίτης καὶ ὁ προσήλυτος καὶ ὁ ὀρφανὸς καὶ ἡ χήρα ἢ οὗσα ἐν ταῖς πόλεσίν σου
- 15 Сім день будеш святкувати Господеві, Богові своєму, у місці, яке вибере Господь, бо поблагословить тебе Господь, Бог твій, у всім урожаї твоїм, і в усякім чині рук твоїх, і ти будеш тільки радісний.
Keep the feast to the Lord your God for seven days, in the place marked out by the Lord: because the blessing of the Lord your God will be on all the produce of your land and all the work of your hands, and you will have nothing but joy.
ἐπτά ἡμέρας ἑορτάσεις κυρίῳ τῷ θεῷ σου ἐν τῷ τόπῳ ᾧ ἐὰν ἐκλέξῃται κύριος ὁ θεός σου αὐτῷ ἐὰν δὲ εὐλογήσῃ σε κύριος ὁ θεός σου ἐν πάσιν τοῖς γενήμασίν σου καὶ ἐν παντὶ ἔργῳ τῶν χειρῶν σου καὶ ἔσῃ εὐφραϊνόμενος
- 16 Три рази в році вся чоловіча стать буде з'являтися перед лице Господа, Бога твого, у місці, яке Він вибере: у свято Опрісноків, і в свято Тижнів, і в свято Кучок, і ніхто не буде бачени й перед лицем Господнім упорожні,
Three times in the year let all your males come before the Lord your God in the place named by him; at the feast of unleavened bread, the feast of weeks, and the feast of tents: and they are not to come before the Lord with nothing in their hands;
τρεις καιρους τοῦ ἐνιαυτοῦ ὀφθήσεται πᾶν ἀρσενικόν σου ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ σου ἐν τῷ τόπῳ ᾧ ἐὰν ἐκλέξῃται αὐτὸν κύριος ἐν τῇ ἑορτῇ τῶν ἀζύμων καὶ ἐν τῇ ἑορτῇ τῆς σκηνοπηγίας οὐκ ὀφθήσῃ ἐνώπιον κυρίου τοῦ θεοῦ σου κενός
- 17 кожен принесе дар руки своєї, за благословенням Господа, Бога свого, що дав Він тобі.
Every man is to give as he is able, in the measure of the blessing which the Lord your God has given you.
ἕκαστος κατὰ δόναμιν τῶν χειρῶν ὁμῶν κατὰ τὴν εὐλογίαν κυρίου τοῦ θεοῦ σου ἣν ἔδωκέν σοι
- 18 ¶ Суддів та урядників настановиш собі в усіх містах своїх, які Господь, Бог твій, дає тобі по племенах твоїх, і вони будуть судити народ справедливим судом.
You are to make judges and overseers in all your towns which the Lord your God gives you, for every tribe: and they are to be upright men, judging the people in righteousness.
κριτὰς καὶ γραμματοεισαγωγεῖς καταστήσεις σεαυτῷ ἐν πάσαις ταῖς πόλεσίν σου αἷς κύριος ὁ θεός σου δίδωσίν σοι κατὰ φυλάς καὶ κρινοῦσιν τὸν λαὸν κρίσιν δικαίαν
- 19 Не викривиш закону, не будеш дивитися на особу, і не візьмеш підкупу, бо підкуп осліплює очі мудрих і викривлює слова справедливих.
You are not to be moved in your judging by a man's position, you are not to take rewards; for rewards make the eyes of the wise man blind, and the decisions of the upright false.
οὐκ ἐκκλινοῦσιν κρίσιν οὐκ ἐπιγνώσονται πρόσωπον οὐδὲ λήψονται δῶρον τὰ γὰρ δῶρα ἐκτυφλοῖ ὀφθαλμοὺς σοφῶν καὶ ἐξαιρεῖ λόγους δικαίων
- 20 За справедливістю, лише за справедливістю будеш гнатися, щоб жити й заволодіти Красм, що Господь, Бог твій, дає тобі.
Let righteousness be your guide, so that you may have life, and take for your heritage the land which the Lord your God is giving you.
δικαίως τὸ δίκαιον διώξῃ ἵνα ζῆτε καὶ εἰσελθόντες κληρονομήσητε τὴν γῆν ἣν κύριος ὁ θεός σου δίδωσίν σοι

- 21 Не посадиш собі святого дерева, усякого дерева при жертівнику Господа, Бога твого, що зробиш собі,
Let no holy tree of any sort be planted by the altar of the Lord your God which you will make.
 οὐ φυτεύσεις σεαυτῷ ἄλλος πᾶν ξύλον παρὰ τὸ θυσιαστήριον κυρίου τοῦ θεοῦ σου ὃ ποιήσεις σεαυτῷ
- 22 і не поставиш собі стовпа, що ненавидить Господь, Бог твій.
You are not to put up stone pillars, for they are hated by the Lord your God.
 οὐ στήσεις σεαυτῷ στήλην ἃ ἐμίσησεν κύριος ὁ θεός σου
- 1 ¶ Не будеш приносити в жертву Господеві, Богові своєму вола або одне з дрібної худоби, що буде на ньому вада, усяка зла річ, бо це гидота для Господа, Бога твого.
No ox or sheep which has a mark on it or is damaged in any way may be offered to the Lord your God: for that is disgusting to the Lord your God.
 οὐ θύσεις κυρίῳ τῷ θεῷ σου μόσχον ἢ πρόβατον ἐν ᾧ ἐστὶν ἐν αὐτῷ μῶμος πᾶν ῥήμα πονηρὸν ὅτι βδέλυγμα κυρίῳ τῷ θεῷ σου ἐστὶν
- 2 Коли буде знайдений серед тебе в одному з міст твоїх, які Господь, Бог твій, дає тобі, чоловік або жінка, що зробить зло в очах Господа, Бога твого, щоб недотримати заповіді,
If there is any man or woman among you, in any of the towns which the Lord your God gives you, who does evil in the eyes of the Lord your God, sinning against his agreement,
 ἐὰν δὲ εὕρεθῇ ἐν σοὶ ἐν μιᾷ τῶν πόλεων σου ὧν κύριος ὁ θεός σου δίδωσιν σοὶ ἀνὴρ ἢ γυνὴ ὅστις ποιήσει τὸ πονηρὸν ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ σου παρελθεὶν τὴν διαθήκην αὐτοῦ
- 3 що пішов би й служив би іншим богам, і вклонявся б їм та сонцеві або місяцеві, або всім зорям небесним, чого я не наказав,
By becoming a servant of other gods and worshipping them or the sun or the moon or all the stars of heaven, against my orders;
 καὶ ἐλθόντες λατρεύσωσιν θεοῖς ἑτέροις καὶ προσκυνήσωσιν αὐτοῖς τῷ ἡλίῳ ἢ τῇ σελήνῃ ἢ παντὶ τῶν ἐκ τοῦ κόσμου τοῦ οὐρανοῦ ἃ οὐ προσέταξεν
- 4 і буде розказано тобі, і ти почувш, і будеш добре допитуватися, а ото воно правда, дійсна та річ, була зроблена ота гидота серед Ізраїля,
If word of this comes to your ears, then let this thing be looked into with care, and if there is no doubt that it is true, and such evil has been done in Israel;
 καὶ ἀναγγελῇ σοὶ καὶ ἐκζητήσεις σφόδρα καὶ ἰδοὺ ἀληθῶς γέγονεν τὸ ῥήμα γεγένηται τὸ βδέλυγμα τοῦτο ἐν Ἰσραὴλ
- 5 то виведиш того чоловіка або ту жінку, що зробили ту злу річ, до брам своїх, того чоловіка або ту жінку, і вкаменуєш їх камінням, і вони погинуть.
Then you are to take the man or woman who has done the evil to the public place of your town, and they are to be stoned with stones till they are dead.
 καὶ ἐξάξεις τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον ἢ τὴν γυναῖκα ἐκεῖνην καὶ λιθοβολήσετε αὐτοὺς ἐν λίθοις καὶ τελευτήσουσιν
- 6 На слова двох свідків або трьох свідків буде забитий обвинувачений, що має померти; на слова одного свідка не буде забитий.
On the word of two or three witnesses, a man may be given the punishment of death; but he is not to be put to death on the word of one witness.
 ἐπὶ δυσὶν μάρτυσιν ἢ ἐπὶ τρισὶν μάρτυσιν ἀποθνήσκειται ὁ ἀποθνήσκων οὐκ ἀποθνήσκειται ἐφ' ἐνὶ μάρτυρι
- 7 Рука свідків буде на ньому найперше, щоб забити його, а рука всього народу наостанку. І вигубиш зло з-посеред себе.
The hands of the witnesses will be the first to put him to death, and after them the hands of all the people. So you are to put away the evil from among you.
 καὶ ἡ χεὶρ τῶν μαρτύρων ἔσται ἐπ' αὐτῷ ἐν πρώτοις θανατώσει αὐτὸν καὶ ἡ χεὶρ παντὸς τοῦ λαοῦ ἐπ' ἐσχάτων καὶ ἐξαρεῖς τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν
- 8 ¶ Коли б у суді була тобі неясна справа між кров'ю та кров'ю, між суперечкою та суперечкою, і між раною та раною справи суперечки в брамах твоїх, то встанеш, і підеш до місця, яке вибере його Господь, Бог твій.
If you are not able to give a decision as to who is responsible for a death, or who is right in a cause, or who gave the first blow in a fight, and there is a division of opinion about it in your town: then go to the place marked out by the Lord your God;
 ἐὰν δὲ ἀδυνατήσῃ ἀπὸ σοῦ ῥήμα ἐν κρίσει ἀνὰ μέσον αἵμα αἵματος καὶ ἀνὰ μέσον κρίσις κρίσεως καὶ ἀνὰ μέσον ἀφῆ ἀφῆς καὶ ἀνὰ μέσον ἀντιλογία ἀντιλογίας ῥήματα κρίσεως ἐν ταῖς πόλεσιν ὑμῶν καὶ ἀναστὰς ἀναβήσῃ εἰς τὸν τόπον ὃν ἂν ἐκλέξῃται κύριος ὁ θεός σου ἐπικληθῆναι τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκεῖ
- 9 І прийдеш до священників-Левитів і до судді, що буде в тих днях, і допитасься, і вони дадуть тобі слово присуду.
And come before the priests, the Levites, or before him who is judge at the time: and they will go into the question and give you a decision:
 καὶ ἐλεύσῃ πρὸς τοὺς ἱερεῖς τοὺς λευίτας καὶ πρὸς τὸν κριτὴν ὃς ἂν γένηται ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις καὶ ἐκζητήσαντες ἀναγγελοῦσιν σοὶ τὴν κρίσιν
- 10 І ти поступиш за тим словом, що подадуть тобі з того місця, яке вибере Господь, і будеш пильнувати робити все так, як навчать тебе.
And you are to be guided by the decision they give in the place named by the Lord, and do whatever they say:
 καὶ ποιήσεις κατὰ τὸ πρᾶγμα ὃ ἐὰν ἀναγγελοῦσιν σοὶ ἐκ τοῦ τόπου οὗ ἂν ἐκλέξῃται κύριος ὁ θεός σου ἐπικληθῆναι τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκεῖ καὶ φυλάξῃ σφόδρα ποιῆσαι κατὰ πάντα ὅσα ἐὰν νομοθετηθῇ σοὶ
- 11 Ти поступиш за законом, що навчать тебе, і за вироком, що скажуть тобі, не відступиш ні праворуч ні ліворуч від слова, що подадуть тобі.
Acting in agreement with their teaching and the decision they give: not turning to one side or the other from the word they have given you.
 κατὰ τὸν νόμον καὶ κατὰ τὴν κρίσιν ἣν ἂν εἴπωσιν σοὶ ποιήσεις οὐκ ἐκκλινείς ἀπὸ τοῦ ῥήματος οὗ ἐὰν ἀναγγελοῦσιν σοὶ δεξιὰ οὐδὲ ἀριστερά

- 12 А коли хто через зухвалість не послухасться священника, що стоїть там на служенні Господеві, Богові твоєму, або судді, то помре той, і вигубиш те зло з Ізраїля.
And any man who, in his pride, will not give ear to the priest whose place is there before the Lord your God, or to the judge, is to be put to death: you are to put away the evil from Israel.
 και ο άνθρωπος ὃς ἂν ποιήσῃ ἐν ὑπερηφανίᾳ τοῦ μὴ ὑπακοῦσαι τοῦ ἱερέως τοῦ παρεστηκότος λειτουργεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι κυρίου τοῦ θεοῦ σου ἢ τοῦ κριτοῦ ὃς ἂν ᾦ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις και ἀποθάνεται ο ἄνθρωπος ἐκείνους και ἐξαρείς τὸν πονηρὸν ἐξ ἰσραηλ.
- 13 А ввесь народ буде слухати та буде боятися, і вже не буде поступати зухвало.
And all the people, hearing of it, will be full of fear and put away their pride.
 και πᾶς ὁ λαὸς ἀκούσας φοβηθήσεται και οὐκ ἀσεβήσει ἔτι
- 14 ¶ Коли ти ввійдеш до того Краю, що Господь, Бог твій, дає тобі, і посядеш його, і осядеш у ньому, та й скажеш: Нехай я поставлю над собою царя, як усі народи, що в моїх околицях,
When you have come into the land which the Lord your God is giving you, and have taken it for a heritage and are living in it, if it is your desire to have a king over you, like the other nations round about you;
 ἐὰν δὲ εισέλθῃς εἰς τὴν γῆν ἣν κύριος ὁ θεός σου δίδωσίν σοι ἐν κλήρῳ και κληρονομίῃς αὐτὴν και κατοικήσῃς ἐπ' αὐτῆς και εἴπῃς καταστήσω ἐπ' ἐμαντὸν ἄρχοντα καθὰ και τὰ λοιπὰ ἔθνη τὰ κύκλῳ μου
- 15 то, ставлячи над собою царя, якого вибере Господь, Бог твій, конче з-посеред братів своїх поставиш над собою царя, не зможеш поставити над собою чоловіка чужинця, що він не брат твій.
Then see that you take as your king the man named by the Lord your God: let your king be one of your countrymen, not a man of another nation who is not one of yourselves.
 καθιστῶν καταστήσεις ἐπὶ σεαυτὸν ἄρχοντα ὃν ἂν ἐκλέξῃται κύριος ὁ θεός σου αὐτόν ἐκ τῶν ἀδελφῶν σου καταστήσεις ἐπὶ σεαυτὸν ἄρχοντα οὐ δυνήσῃ καταστήσει ἐπὶ σεαυτὸν ἄνθρωπον ἀλλότριον ὅτι οὐκ ἀδελφός σου ἐστιν
- 16 Тільки щоб він не примножував собі коней, і не вертав народу до Єгипту, щоб примножити коней, бож Господь сказав вам: Не вертайтеся вже більше тією дорогою.
And he is not to get together a great army of horses for himself, or make the people go back to Egypt to get horses for him: because the Lord has said, You will never again go back that way.
 διότι οὐ πληθυνεῖ ἑαυτῷ ἵππον οὐδὲ μὴ ἀποστρέψῃ τὸν λαὸν εἰς αἴγυπτον ὅπως πληθύνῃ ἑαυτῷ ἵππον ὁ δὲ κύριος εἶπεν οὐ προσθήσετε ἀποστρέψαι τῇ ὁδῷ ταύτῃ ἔτι
- 17 І хай не примножить він собі жінок, щоб не відступило його серце, і срібла та золота хай він не примножить собі дуже.
And he is not to have a great number of wives, for fear that his heart may be turned away; or great wealth of silver and gold.
 και οὐ πληθυνεῖ ἑαυτῷ γυναῖκας οὐδὲ μεταστήσεται αὐτοῦ ἡ καρδία και ἀργύριον και χρυσίον οὐ πληθυνεῖ ἑαυτῷ σφόδρα
- 18 І станеться, як буде він сидіти на троні царства свого, то напише собі відписа цього Закону з книги, що перед лицем священників-Левитів.
And when he has taken his place on the seat of his kingdom, he is to make in a book a copy of this law, from that which the priests, the Levites, have in their care:
 και ἔσται ὅταν καθίσῃ ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ και γράψῃ ἑαυτῷ τὸ δευτερονόμιον τοῦτο εἰς βιβλίον παρὰ τῶν ἱερέων τῶν λευιτῶν
- 19 І буде вона з ним, і буде він читати в ній усі дні свого життя, щоб учився боятися Господа, Бога свого, щоб додержувати всіх слів цього Закону та тих постанов, щоб виконувати їх,
And it is to be with him for his reading all the days of his life, so that he may be trained in the fear of the Lord his God to keep and do all the words of this teaching and these laws:
 και ἔσται μετ' αὐτοῦ και ἀναγνώσεται ἐν αὐτῷ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ ἵνα μάθῃ φοβεῖσθαι κύριον τὸν θεὸν αὐτοῦ φυλάσσεσθαι πάσας τὰς ἐντολὰς ταύτας και τὰ δικαιώματα ταῦτα ποιεῖν
- 20 щоб не гордувало серце його своїми братами, і щоб не збочував він ні праворуч, ні ліворуч від цієї заповіді, щоб продожив дні на своїм царстві він та сини його серед Ізраїля.
So that his heart may not be lifted up over his countrymen, and he may not be turned away from the orders, to one side or the other: but that his life and the lives of his children may be long in his kingdom in Israel.
 ἵνα μὴ ὑψωθῇ ἡ καρδία αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ ἵνα μὴ παραβῇ ἀπὸ τῶν ἐντολῶν δεξιὰ ἢ ἀριστερά ὅπως ἂν μακροχρονίση ἐπὶ τῆς ἀρχῆς αὐτοῦ αὐτὸς και οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ἐν τοῖς υἱοῖς ἰσραηλ
- 1 ¶ Священникам-Левитам, усьому Левітовому племені не буде частки та спадку разом з Ізраїлем, огняні жертви Господа та частки Його будуть їм.
The priests, the Levites, that is, all the tribe of Levi, will have no part or heritage with Israel: their food and their heritage will be the offerings of the Lord made by fire.
 οὐκ ἔσται τοῖς ἱερεῦσιν τοῖς λευίταις ὅλη φυλῆ λευι μερίς οὐδὲ κληρὸς μετὰ ἰσραηλ καρπώματα κυρίου ὁ κληρὸς αὐτῶν φάγονται αὐτὰ
- 2 А спадку не буде йому серед братів його: Господь Він спадок його, як Він говорив був йому.
And they will have no heritage among their countrymen: the Lord is their heritage, as he has said to them.
 κληρὸς δὲ οὐκ ἔσται αὐτοῖς ἐν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῶν κύριος αὐτὸς κληρὸς αὐτοῦ καθότι εἶπεν αὐτῷ
- 3 А оце буде належати священникам від народу, від тих, хто приносить жертву: коли це вил, коли це одне з дрібної худоби, то даси священникові плече, і щоки, і шлунок.
And this is to be the priests' right: those who make an offering of a sheep or an ox are to give to the priest the top part of the leg and the two sides of the head and the stomach.
 και αὕτη ἡ κρίσις τῶν ἱερέων τὰ παρὰ τοῦ λαοῦ παρὰ τῶν θυόντων τὰ θύματα ἐὰν τε μόσχον ἐὰν τε πρόβατον και δώσει τῷ ἱερεῖ τὸν βραχίονα και τὰ σιαγόνα και τὸ ἔνυστρον

- 4 Початок від збіжжя свого, від виноградного соку свого, і від оливки своєї, і початок стриження отари своєї даси ти йому.
And in addition you are to give him the first of your grain and wine and oil, and the first wool cut from your sheep.
καὶ τὰς ἀπαρχὰς τοῦ σίτου σου καὶ τοῦ οἴνου σου καὶ τοῦ ἐλαίου σου καὶ τὴν ἀπαρχὴν τῶν κουρῶν τῶν προβάτων σου δώσεις αὐτῷ
- 5 Бо його вибрав Господь, Бог твій, зо всіх племен твоїх, щоб ставав він служити в Господнім Ім'я, він та сини його по всі дні.
For he, and his sons after him for ever, have been marked out by the Lord your God from all your tribes, to do the work of priests in the name of the Lord.
ὅτι αὐτὸν ἐξελέξατο κύριος ὁ θεός σου ἐκ πασῶν τῶν φυλῶν σου παρεστάναι ἐναντὶ κυρίου τοῦ θεοῦ σου λειτουργεῖν καὶ εὐλογεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ αὐτὸς καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ἐν τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ
- 6 А коли прийде Левит з одної з брам твоїх з усього Ізраїля, де він мешкає там, і прибуде за всім жаданням своєї душі до місця, яке вибере Господь,
And if a Levite, moved by a strong desire, comes from any town in all Israel where he is living to the place marked out by the Lord;
ἐὰν δὲ παραγένηται ὁ λευίτης ἐκ μιᾶς τῶν πόλεων ὑμῶν ἐκ πάντων τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ οὗ αὐτὸς παροικεῖ καθότι ἐπιθυμεῖ ἡ ψυχὴ αὐτοῦ εἰς τὸν τόπον ὃν ἂν ἐκλέξηται κύριος
- 7 і буде він служити в Ім'я Господа, Бога свого, як усі його браття Левити, що стоять там перед Господнім лицем,
Then he will do the work of a priest in the name of the Lord his God, with all his brothers the Levites who are there before the Lord.
καὶ λειτουργήσει τῷ ὀνόματι κυρίου τοῦ θεοῦ αὐτοῦ ὡς περ πάντες οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ οἱ λευῖται οἱ παρεστηκότες ἐκεῖ ἐναντὶ κυρίου
- 8 то по рівній частці будуть вони їсти, опріч мастку, проданого по батьках.
His food will be the same as theirs, in addition to what has come to him as the price of his property.
μερίδα μεμερισμένην φάγεται πλὴν τῆς πράσεως τῆς κατὰ πατριάν
- 9 ¶ Коли будеш входить до Краю, що дас тобі Господь, Бог твій, то не навчися чинити такого, як гідота цих народів.
When you have come into the land which the Lord your God is giving you, do not take as your example the disgusting ways of those nations.
ἐὰν δὲ εἰσέλθῃς εἰς τὴν γῆν ἣν κύριος ὁ θεός σου δίδωσιν σοὶ οὐ μαθήσῃ ποιεῖν κατὰ τὰ βδελύγματα τῶν ἐθνῶν ἐκείνων
- 10 Нехай не знайдеться між тобою такий, хто переводить свого сина чи дочку свою через огонь, хто ворожить ворожбу, хто ворожить по хмарах, і хто ворожить по птахам, і хто чарівник,
Let there not be seen among you anyone who makes his son or his daughter go through the fire, or anyone using secret arts, or a maker of strange sounds, or a reader of signs, or any wonder-worker,
οὐχ εὐρεθήσεται ἐν σοὶ περικαθαίρων τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἢ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ ἐν πυρὶ μαντευόμενος μαντεῖαν κληδονιζόμενος καὶ οἰωνιζόμενος φαρμακός
- 11 і хто чорнокнижник, і хто викликає духа померлого та духа вищого, і хто питає померлих.
Or anyone using secret force on people, or putting questions to a spirit, or having secret knowledge, or going to the dead for directions.
ἐπαίδων ἐπαιδιῶν ἐγγαστρίμυθος καὶ τερατοσκοπὸς ἐπερωτῶν τοὺς νεκρούς
- 12 Бо гідота для Господа кожен, хто чинить таке, і через ті гідоти Господь, Бог твій, виганяє їх перед тобою.
For all who do such things are disgusting to the Lord; and because of these disgusting things the Lord your God is driving them out before you.
ἔστιν γὰρ βδελύγμα κυρίῳ τῷ θεῷ σου πᾶς ποιῶν ταῦτα ἐνεκεν γὰρ τῶν βδελυγμάτων τούτων κύριος ἐξολεθρεύσει αὐτοὺς ἀπὸ σοῦ
- 13 Бездоганий будеш ти перед Господом, Богом своїм,
You are to be upright in heart before the Lord your God.
τέλειος ἔσῃ ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ σου
- 14 бо ці народи, що ти посадеш їх, слухають тих, хто ворожить по хмарах та ворожбитів, а ти не таке дав тобі Господь, Бог твій.
For these nations, whose land you are taking, give attention to readers of signs and to those using secret arts: but the Lord your God will not let you do so.
τὰ γὰρ ἔθνη ταῦτα οὗς σὺ κατακληρονομεῖς αὐτούς οὗτοι κληδόνων καὶ μαντειῶν ἀκούσονται σοὶ δὲ οὐχ οὕτως ἔδωκεν κύριος ὁ θεός σου
- 15 ¶ Пророка з-посеред тебе, з братів твоїх, Такого, як я, поставить тобі Господь, Бог твій, Його будете слухати,
The Lord your God will give you a prophet from among your people, like me; you will give ear to him;
προφήτην ἐκ τῶν ἀδελφῶν σου ὡς ἐμὲ ἀναστήσει σοὶ κύριος ὁ θεός σου αὐτοῦ ἀκούσεσθε
- 16 згідно з усім, чого жадав ти від Господа, Бога свого, на Хориві в дні зборів, говорячи: Щоб більше не чути мені голосу Господа, Бога свого, а цього великого огню вже не побачити й не померти.
In answer to the request you made to the Lord your God in Horeb on the day of the great meeting, when you said, Let not the voice of the Lord my God come to my ears again, and let me not see this great fire any more, or death will overtake me.
κατὰ πάντα ὅσα ἠτήσῃς παρὰ κυρίου τοῦ θεοῦ σου ἐν χωρηθῇ τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἐκκλησίας λέγοντες οὐ προσθήσομεν ἀκοῦσαι τὴν φωνὴν κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ τὸ πῦρ τὸ μέγα τοῦτο οὐκ ὀψόμεθα ἔτι οὐδὲ μὴ ἀποθάνομεν

- 17 **I** сказав до мене Господь: Добре сказали вони.
Then the Lord said to me, What they have said is well said.
 και ειπεν κυριος προς με ορθως παντα οσα ελαλησαν
- 18 Поставлю Пророка для них з-поміж їхніх братів, Такого, як ти, і дам Я слова Свої в уста Його, і Він їм говоритиме все, що Я накажу.
I will give them a prophet from among themselves, like you, and I will put my words in his mouth, and he will say to them whatever I give him orders to say.
 προφητην αναστησω αυτοις εκ των αδελφων αυτων ωσπερ σε και δωσω το ρημα μου εν τω στοματι αυτου και λαλησει αυτοις καθοτι αν εντειλωμαι αυτω
- 19 **I** станеться, кожен, хто не слухатиме слів Моїх, що Той Пророк говоритиме Моїм Ім'ям, Я покараю того.
And whoever does not give ear to my words which he will say in my name, will be responsible to me.
 και ο ανθρωπος ος αν μη ακουση οσα αν λαληση ο προφητης επι τω ονοματι μου εγω εκδικησω εξ αυτου
- 20 А той пророк, що зухвало відважиться промовляти Моїм Ім'ям слова, яких Я не наказав був йому говорити, і що буде говорити, і що буде говорити ім'ям інших богів, хай помре той пророк.
But the prophet who takes it on himself to say words in my name which I have not given him orders to say, or who says anything in the name of other gods, will come to his death.
 πλην ο προφητης ος αν ασεβηση λαλησει επι τω ονοματι μου ρημα ο ου προσεταξα λαλησει και ος αν λαληση επ' ονοματι θεων ετερων αποθανειται ο προφητης εκεινος
- 21 А коли ти скажеш у серці своєму: Як ми пізнаємо те слово, якого Господь не говорив?
And if you say in your hearts, How are we to be certain that the word does not come from the Lord?
 αν δε ειπης εν τη καρδια σου πως γνωσομεθα το ρημα ο ουκ ελαλησεν κυριος
- 22 Що буде говорити той пророк Ім'ям Господа, і не станеться та річ, і не прийде, то це те слово, якого не сказав Господь. У зухвалості говорив його той пророк, і ти не будеш боятися його.
When a prophet makes a statement in the name of the Lord, if what he says does not take place and his words do not come true, then his word is not the word of the Lord: the words of the prophet were said in the pride of his heart, and you are to have no fear of him.
 οσα αν λαληση ο προφητης επι τω ονοματι κυριου και μη γηνται το ρημα και μη συμβη τουτο το ρημα ο ουκ ελαλησεν κυριος εν ασεβεια ελαλησεν ο προφητης εκεινος ουκ αφεξεσθε αυτου
- 1 ¶ Коли Господь, Бог твій, повигублює народи, що Господь, Бог твій, дає тобі їхній Край, і ти повиганяєш їх, і осядеш по їхніх містах та по їхніх домах,
When the nations, whose land the Lord your God is giving you, have been cut off by him, and you have taken their place and are living in their towns and in their houses;
 αν δε αφανιση κυριος ο θεος σου τα εθνη α ο θεος σου διδωσιν σοι την γην αυτων και κατακληρονομησητε αυτους και κατοικησητε εν ταϊς πολεσιν αυτων και εν τοις οικοις αυτων
- 2 то три міста відділиш собі в середині свого Краю, що Господь, Бог твій, дає його тобі на володіння.
You are to have three towns marked out in the land which the Lord your God is giving you for your heritage.
 τρεις πολεις διαστελεις σεαυτω εν μεσω της γης σου ης κυριος ο θεος σου διδωσιν σοι
- 3 Приготуєш собі дороги, і поділиш на три частини землю твого Краю, що Господь, Бог твій, дає тобі на спадок, і це буде на втікання туди кожного убійника.
You are to make ready a way, and see that the land which the Lord your God is giving you for your heritage, is marked out into three parts, to which any taker of life may go in flight.
 στοχασαι σοι την οδον και τριμερεις τα ορια της γης σου ην καταμεριζει σοι κυριος ο θεος σου και εσται καταφυγη εκει παντι φονεωτη
- 4 А оце справа убійника, що втече туди й буде жити: хто вб'є свого ближнього ненавмисно, а він не був ворогом його від учора й позавчора;
This is to be the rule for anyone who goes in flight there, after causing the death of his neighbour in error and not through hate;
 τουτο δε εσται το πρωσταγμα του φονεωτου ος αν φυγη εκει και ζησεται ος αν παταξη τον πλησιον αυτου ακουσιως και ουτος ου μισων αυτον προ της εχθες και προ της τριτης
- 5 або хто ввійде з своїм ближнім до лісу рубати дерева, і розмахнеться рука його з сокирою, щоб зрубати дерево, а залізо спаде з топорика й попаде в його ближнього, і той помре, то він утече до одного з тих міст, і буде жити,
For example, if a man goes into the woods with his neighbour for the purpose of cutting down trees, and when he takes his axe to give a blow to the tree, the head of the axe comes off, and falling on to his neighbour gives him a wound causing his death; then the man may go in flight to one of these towns and be safe:
 και ος αν εισελθη μετα του πλησιον εις τον δρυμον συναγαγειν ξυλα και εκκρουσθη η χειρ αυτου τη αξινη κοπτοντος το ξυλον και εκπεσον το σιδηριον απο του ξυλου τυχη του πλησιον και αποθανη ουτος καταφευξεται εις μιαν των πολεων τουτων και ζησεται
- 6 щоб не гнався месник за кров за убійником, коли розпалиться серце його, і щоб не догнав його, якщо буде довга та дорога, і не вбив його, хоч він не підлягає смерті, бо не був він ворогом його від учора й позавчора.
For if not, he who has the right of punishment may go running after the taker of life in the heat of his wrath, and overtake him because the way is long, and give him a death-blow; though it is not right for him to be put to death because he was not moved by hate.
 ινα μη διωξας ο αγχιστευων του αιματος οπισω του φονευσαντος οτι παρατεθερμανται τη καρδια και καταλαβη αυτον αν μακροτερα η η οδος και παταξη αυτου την ψυχην και αποθανη και τουτω ουκ εστιν κρισις θανατου οτι ου μισων ην αυτον προ της εχθες και προ της τριτης

- 7 Тому то я наказую тобі, говорячи: Три місті відділиш собі.
And so I am ordering you to see that three towns are marked out for this purpose.
 διὰ τοῦτο ἐγὼ σοὶ ἐντέλλομαι τὸ ῥῆμα τοῦτο λέγων τρεῖς πόλεις διαστελεῖς σεαυτῷ
- 8 А якщо Господь, Бог твій, розширить границю твою, як присягнув був батькам твоїм, і дасть тобі всю оцю землю, що говорив був дати батькам твоїм,
And if the Lord your God makes wide the limits of your land, as he said in his oath to your fathers, and gives you all the land which he undertook to give to your fathers;
 ἐὰν δὲ ἐμπλατύνῃ κύριος ὁ θεός σου τὰ ὄρια σου ὃν τρόπον ὤμοσεν τοῖς πατράσιν σου καὶ δῶ σοὶ κύριος πᾶσαν τὴν γῆν ἣν εἶπεν δοῦναι τοῖς πατράσιν σου
- 9 коли ти будеш додержувати всі ці заповіді, щоб виконувати їх, що я наказую тобі сьогодні, щоб любити Господа, Бога свого, і щоб ходити дорогами Його всі дні, то додаси собі ще три місті понад ті три,
If you keep and do all these orders which I give you today, loving the Lord your God and walking ever in his ways; then let three more towns, in addition to these three, be marked out for you:
 ἐὰν ἀκούσῃς ποιεῖν πάσας τὰς ἐντολάς ταύτας ἅς ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι σήμερον ἀγαπᾶν κύριον τὸν θεόν σου πορεύεσθαι ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας καὶ προσθήσεις σεαυτῷ ἔτι τρεῖς πόλεις πρὸς τὰς τρεῖς ταύτας
- 10 щоб не була пролита неповинна кров серед твого Краю, що Господь, Бог твій, дає тобі на спадок, і не буде на тобі кров.
So that in all your land, which the Lord your God is giving you for your heritage, no man may be wrongly put to death, for which you will be responsible.
 καὶ οὐκ ἐκχυθήσεται αἷμα ἀναίτιον ἐν τῇ γῆ σου ἢ κύριος ὁ θεός σου δίδωσίν σοι ἐν κλήρῳ καὶ οὐκ ἔσται ἐν σοὶ αἵματι ἔνοχος
- 11 А коли хто буде ненавидіти свого ближнього, і буде чатувати на нього, і повстане на нього та й уб'є його, і той помре, і втече він до одного з тих міст,
But if any man has hate for his neighbour, and waiting for him secretly makes an attack on him and gives him a blow causing his death, and then goes in flight to one of these towns;
 ἐὰν δὲ γένηται ἄνθρωπος μισῶν τὸν πλησίον καὶ ἐνεδρεύσῃ αὐτὸν καὶ ἐπαναστῆ ἐπ' αὐτὸν καὶ πατάξῃ αὐτοῦ ψυχὴν καὶ ἀπεθάνῃ καὶ φύγῃ εἰς μίαν τῶν πόλεων τούτων
- 12 то пошлють старші його міста, і візьмуть його звідти, і дадуть його в руку месника крові, і він помре.
The responsible men of his town are to send and take him, and give him up to the one who has the right of punishment to be put to death.
 καὶ ἀποστελοῦσιν ἢ γερουσία τῆς πόλεως αὐτοῦ καὶ λήψονται αὐτὸν ἐκεῖθεν καὶ παραδώσουσιν αὐτὸν εἰς χεῖρας τῷ ἀρχιστεύοντι τοῦ αἵματος καὶ ἀποθανεῖται
- 13 Не змилосердиться око твоє над ним, і ти усунеш кров неповинного з Ізраїля, і буде добре тобі.
Have no pity on him, so that Israel may be clear from the crime of putting a man to death without cause, and it will be well for you.
 οὐ φείσεται ὁ ὀφθαλμός σου ἐπ' αὐτῷ καὶ καθαριεῖς τὸ αἷμα τὸ ἀναίτιον ἐξ Ἰσραὴλ καὶ εὖ σοὶ ἔσται
- 14 ¶ Не пересунеш межі свого ближнього, яку розмежували предки в наділлі твоїм, яке посядеш ти в Краю, що Господь, Бог твій, дає його тобі на володіння.
Your neighbour's landmark, which was put in its place by the men of old times, is not to be moved or taken away in the land of your heritage which the Lord your God is giving you.
 οὐ μετακινήσεις ὄρια τοῦ πλησίον σου ἃ ἔστησαν οἱ πατέρες σου ἐν τῇ κληρονομίᾳ σου ἢ κατεκληρονομήθης ἐν τῇ γῆ ἢ κύριος ὁ θεός σου δίδωσίν σοι ἐν κλήρῳ
- 15 Не стане один свідок на кого для всякої провини і для всякого гріха, у кожнім гріху, що згрішить, на слова двох свідків або на слова трьох свідків відбудеться справа.
One witness may not make a statement against a man in relation to any sin or wrongdoing which he has done: on the word of two or three witnesses a question is to be judged.
 οὐκ ἐμμενεῖ μάρτυς εἰς μαρτυρῆσαι κατὰ ἀνθρώπου κατὰ πᾶσαν ἀδικίαν καὶ κατὰ πᾶν ἁμάρτημα καὶ κατὰ πᾶσαν ἁμαρτίαν ἣν ἂν ἁμάρτη ἐπὶ στόματος δύο μαρτύρων καὶ ἐπὶ στόματος τριῶν μαρτύρων σταθήσεται πᾶν ῥῆμα
- 16 Коли стане на кого неправдивий свідок, щоб свідчити проти нього підступно,
If a false witness makes a statement against a man, saying that he has done wrong,
 ἐὰν δὲ καταστή μάρτυς ἄδικος κατὰ ἀνθρώπου καταλέγων αὐτοῦ ἀσέβειαν
- 17 то стануть двос цих людей, що мають суперечку, перед лицем Господнім, перед священиками та суддями, що будуть у тих днях.
Then the two men, between whom the argument has taken place, are to come before the Lord, before the priests and judges who are then in power;
 καὶ στήσονται οἱ δύο ἄνθρωποι οἷς ἔστιν αὐτοῖς ἡ ἀντιλογία ἐναντὶ κυρίου καὶ ἐναντὶ τῶν ἱερέων καὶ ἐναντὶ τῶν κριτῶν οἱ ἐὰν ᾧσιν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις
- 18 І судді добре дослідять, а ось свідок неправдивий той свідок, неправду говорив на брата свого,
And the judges will have the question looked into with care: and if the witness is seen to be false and to have made a false statement against his brother,
 καὶ ἐξετάσωσιν οἱ κριταὶ ἀκριβῶς καὶ ἰδοὺ μάρτυς ἄδικος ἐμαρτύρησεν ἄδικα ἀντέστη κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ
- 19 то зробіть йому так, як він замишляв був зробити своєму братові, і вигубиш зло з-посеред себе.
Then do to him what it was his purpose to do to his brother: and so put away the evil from among you.
 καὶ ποιήσετε αὐτῷ ὃν τρόπον ἐπονηρεύσατο ποιῆσαι κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ καὶ ἐξαρεῖς τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν

- 20 А позостали будуть слухати, і будуть боятися, і більш вже не будуть робити серед себе такого, як та річ зла.
And the rest of the people, hearing of it, will be full of fear, and never again do such evil among you.
 και οι επίλοιποι ακούσαντες φοβηθήσονται και ου προσθήσουσιν έτι ποιησαι κατά τὸ ῥήμα τὸ πονηρὸν τοῦτο ἐν ὑμῖν
- 21 І не змілосердиться око твое: життя за життя, око за око, зуб за зуба, рука за руку, нога за ногу.
Have no pity; let life be given for life, eye for eye, tooth for tooth, hand for hand, foot for foot.
 ου φείσεται ὁ ὀφθαλμός σου ἐπ' αὐτῷ ψυχὴν ἀντὶ ψυχῆς ὀφθαλμὸν ἀντὶ ὀφθαλμοῦ ὀδόντα ἀντὶ ὀδόντος χεῖρα ἀντὶ χειρός πόδα ἀντὶ ποδός
- 1 ¶ Коли ти вийдеш на війну проти свого ворога, та побачиш коні й вози, та народ, численніший від тебе, то не будеш боятися їх, бо з тобою Господь, Бог твій, що вивів тебе з єгипетського краю.
When you go out to war against other nations, and come face to face with horses and war-carriages and armies greater in number than yourselves, have no fear of them: for the Lord your God is with you, who took you up out of the land of Egypt.
 ἐὰν δὲ ἐξέλθῃς εἰς πόλεμον ἐπὶ τοὺς ἐχθροὺς σου και ἴδῃς ἵππον και ἀναβάτην και λαὸν πλείονά σου ου φοβηθήσῃ ἀπ' αὐτῶν ὅτι κύριος ὁ θεός σου μετὰ σοῦ ὁ ἀναβιβάσας σε ἐκ γῆς αἰγύπτου
- 2 І станеться, коли ви приступите до бою, то підійде священник і буде промовляти до народу,
And when you are on the point of attacking, let the priest come forward and say to the people,
 και ἔσται ὅταν ἐγγίσης τῷ πολέμῳ και προσεγγίσας ὁ ἱερεὺς λαλήσει τῷ λαῷ
- 3 та й скаже до них: Слухай, Ізраїлю, ви приступасте сьогодні до бою проти ваших ворогів. Нехай не з'якне серце ваше, не бійтеся, і не страшіться, і не лякайтеся їх,
Give ear, O Israel: today you are going forward to the fight; let your heart be strong; do not let uncontrolled fear overcome you because of those who are against you;
 και ἐρεῖ πρὸς αὐτοὺς ἄκουε ἰσραηλ ὑμεῖς προσπορεύεσθε σήμερον εἰς πόλεμον ἐπὶ τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν μη ἐκλυέσθω ἡ καρδία ὑμῶν μη φοβεῖσθε μηδὲ θραύεσθε μηδὲ ἐκκλίνητε ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ
- 4 бо Господь, Бог ваш, Він Той, що йде з вами воювати для вас з вашими ворогами, щоб спасти вас!
For the Lord your God goes with you, fighting for you to give you salvation from those who are against you.
 ὅτι κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν ὁ προπορευόμενος μεθ' ὑμῶν συνεκπολεμήσει ὑμῖν τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν διασῶσαι ὑμᾶς
- 5 А урядники будуть промовляти до народу, говорячи: Хто є тут такий, що збудував новий дім, та не справив обряду поновин? Нехай він іде й вертається до свого дому, щоб не померти на війні, і щоб інший хто не справив на ньому обряду поновин.
And let the overseers say to the people, If there is any man who has made for himself a new house and has not gone into it, let him go back to his house, so that in the event of his death in the fight, another may not take his house for himself.
 και λαλήσουσιν οἱ γραμματεῖς πρὸς τὸν λαὸν λέγοντες τίς ὁ ἄνθρωπος ὁ οἰκοδομήσας οἰκίαν καινήν και οὐκ ἐνεκαίνισεν αὐτήν πορευέσθω και ἀποστραφίτω εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ μη ἀποθάνῃ ἐν τῷ πολέμῳ και ἄνθρωπος ἕτερος ἐγκαινιεῖ αὐτήν
- 6 І хто є тут такий, що засадив виноградника та не користався ним? Нехай він іде й вертається до свого дому, щоб не померти на війні, і щоб інший хто не скористався ним.
Or if any man has made a vine-garden without taking the first-fruits of it, let him go back to his house, so that in the event of his death in the fight, another may not be the first to make use of the fruit.
 και τίς ὁ ἄνθρωπος ὅστις ἐφύτευσεν ἀμπελῶνα και οὐκ εὐφράνθη ἐξ αὐτοῦ πορευέσθω και ἀποστραφίτω εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ μη ἀποθάνῃ ἐν τῷ πολέμῳ και ἄνθρωπος ἕτερος εὐφρανθήσεται ἐξ αὐτοῦ
- 7 А хто є тут такий, що засватав жінку, та не взяв її? Нехай він іде й вертається до свого дому, щоб не померти на війні, і щоб інший хто не взяв її.
Or if any man is newly married and has had no sex relations with his wife, let him go back to his house, so that in the event of his death in the fight, another man may not take her.
 και τίς ὁ ἄνθρωπος ὅστις μεμνήσεται γυναῖκα και οὐκ ἔλαβεν αὐτήν πορευέσθω και ἀποστραφίτω εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ μη ἀποθάνῃ ἐν τῷ πολέμῳ και ἄνθρωπος ἕτερος λήμψεται αὐτήν
- 8 І далі промовлятимуть урядники до народу та й скажуть: Хто є тут такий, що лякливий та м'якосердий? Нехай він іде й вертається до свого дому, щоб не розслабив він серця братів своїх, як є серце його.
And let the overseers go on to say to the people, If there is any man whose heart is feeble with fear, let him go back to his house before he makes the hearts of his countrymen feeble.
 και προσθήσουσιν οἱ γραμματεῖς λαλήσει πρὸς τὸν λαὸν και ἐροῦσιν τίς ὁ ἄνθρωπος ὁ φοβούμενος και δειλὸς τῇ καρδίᾳ πορευέσθω και ἀποστραφίτω εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἵνα μη δειλιάνῃ τὴν καρδίαν τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ ὡσπερ ἡ αὐτοῦ
- 9 І станеться, коли урядники закінчать промовляти до народу, то призначать зверхників для військових відділів на чоло народу.
Then, after saying these words to the people, let the overseers put captains over the army.
 και ἔσται ὅταν παύσωνται οἱ γραμματεῖς λαλοῦντες πρὸς τὸν λαὸν και καταστήσουσιν ἄρχοντας τῆς στρατιᾶς προηγουμένους τοῦ λαοῦ

- 10 ¶ Коли ти приступиш до міста, щоб воювати з ним, то запропонуї йому перше мир.
When you come to a town, before attacking it, make an offer of peace.
ἐὰν δὲ προσέλθῃς πρὸς πόλιν ἐκπολεμήσῃ αὐτὴν καὶ ἐκκαλέσῃ αὐτοὺς μετ' εἰρήνης
- 11 I станеться, якщо воно відповість тобі: Мир, і відчинить браму тобі, то весь той народ, що знаходиться в ньому, буде тобі на данину, і буде служити тобі.
And if it gives you back an answer of peace, opening its doors to you, then all the people in it may be put to forced work as your servants.
ἐὰν μὲν εἰρηρικὰ ἀποκριθῶσιν σοὶ καὶ ἀνοίξωσιν σοὶ ἔσται πᾶς ὁ λαὸς οἱ εὐρεθέντες ἐν αὐτῇ ἔσονται σοὶ φορολόγητοι καὶ ὑπήκοοί σου
- 12 А якщо воно не замирить з тобою, і буде провадити з тобою війну, то обложиш його.
If however it will not make peace with you, but war, then let it be shut in on all sides:
ἐὰν δὲ μὴ ὑπακούσωσιν σοὶ καὶ ποιήσωσιν πρὸς σὲ πόλεμον περικαθιεῖς αὐτήν
- 13 I Господь, Бог твій, дасть його в руку твою, а ти повбиваш всю чоловічу стать його вістрям меча.
And when the Lord your God has given it into your hands, let every male in it be put to death without mercy.
καὶ παραδώσει αὐτὴν κύριος ὁ θεός σου εἰς τὰς χεῖράς σου καὶ πατάξεις πᾶν ἀρσενικὸν αὐτῆς ἐν φόνῳ μαχαίρας
- 14 Тільки жінок, і дітей, і худобу, і все, що буде в тім місті, всю здобич його забереш собі, і будеш ти їсти здобич ворогів своїх, що дав тобі Господь, Бог твій.
But the women and the children and the cattle and everything in the town and all its wealth, you may take for yourselves: the wealth of your haters, which the Lord your God has given you, will be your food.
πλὴν τῶν γυναικῶν καὶ τῆς ἀποσκευῆς καὶ πάντα τὰ κτήνη καὶ πάντα ὅσα ἂν ὑπάρχῃ ἐν τῇ πόλει καὶ πᾶσαν τὴν ἀπαρτίαν προνομεύσεις σεαυτῷ καὶ φάγῃ πᾶσαν τὴν προνομήν τῶν ἐχθρῶν σου ὧν κύριος ὁ θεός σου δίδωσιν σοὶ
- 15 Так ти зробиш усім містам, дуже далеким від тебе, що вони не з міст цих народів.
So you are to do to all the towns far away, which are not the towns of these nations.
οὕτως ποιήσεις πάσας τὰς πόλεις τὰς μακρὰν οὐσας ἀπὸ σοῦ σφόδρα αἰ οὐχὶ ἐκ τῶν πόλεων τῶν ἐθνῶν τούτων
- 16 Тільки з міст тих народів, які Господь, Бог твій, дає тобі на володіння, не позоставиш при житті жодної душі,
But in the towns of these peoples whose land the Lord your God is giving you for your heritage, let no living thing be kept from death:
ἰδοὺ δὲ ἀπὸ τῶν πόλεων τῶν ἐθνῶν τούτων ὧν κύριος ὁ θεός σου δίδωσιν σοὶ κληρονομεῖν τὴν γῆν αὐτῶν οὐ ζωγήσετε ἀπ' αὐτῶν πᾶν ἐμπνέον
- 17 бо конче вчиниш їх закляттям: Хіттеянина, і Амореянина, і Ханаанеянина, і Періздеянина, і Хивеянина, і Євсеянина, як наказав був тобі Господь, Бог твій,
Give them up to the curse; the Hittite, the Amorite, the Canaanite, the Perizzite, the Hivite, and the Jebusite, as the Lord your God has given you orders:
ἀλλ' ἢ ἀναθέματι ἀναθεματιεῖτε αὐτοὺς τὸν χετταῖον καὶ αμορραῖον καὶ χαναναῖον καὶ φερεζαῖον καὶ ευαῖον καὶ ιεβουσαῖον καὶ γεργεσαῖον ὃν τρόπον ἐνετείλατό σοι κύριος ὁ θεός σου
- 18 щоб вони не навчили вас робити такого, як усі їхні гидоти, що робили вони богам своїм, бо тоді згрішите ви перед Господом, Богом своїм.
So that you may not take them as your example and do all the disgusting things which they do in the worship of their gods, so sinning against the Lord your God.
ἵνα μὴ διδάξωσιν ὑμᾶς ποιεῖν πάντα τὰ βδελύγματα αὐτῶν ὅσα ἐποίησαν τοῖς θεοῖς αὐτῶν καὶ ἀμαρτήσεσθε ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν
- 19 Коли будеш облягати місто багато днів, щоб воювати з ним та щоб здобути його, то не знищиш його дерева, і не піднесеш сокири на нього, бо з нього ти їстимеш, і його не будеш стинати, бо чи ж пільне дерево то чоловік, щоб увійти перед тобою до обложеного міста?
If in war a town is shut in by your armies for a long time, do not let its trees be cut down and made waste; for their fruit will be your food; are the trees of the countryside men for you to take up arms against them?
ἐὰν δὲ περικαθίσης περὶ πόλιν ἡμέρας πλείους ἐκπολεμήσῃ αὐτὴν εἰς κατάλημψιν αὐτῆς οὐχὶ ἐξολεθρεύσεις τὰ δένδρα αὐτῆς ἐπιβαλεῖν ἐπ' αὐτὰ σίδηρον ἀλλ' ἢ ἀπ' αὐτοῦ φάγῃ αὐτὸ δὲ οὐκ ἐκκόψεις μὴ ἄνθρωπος τὸ ξύλον τὸ ἐν τῷ ἀγρῷ εἰσελθεῖν ἀπὸ προσώπου σου εἰς τὸν χάρακα
- 20 Тільки дерево, що про нього ти знаєш, що воно не дерево на їжу, його знищиш та зігнеш, і будеш будувати з нього речі облягання проти того міста, яке провадить з тобою війну, аж до упадку його.
Only those trees which you are certain are not used for food may be cut down and put to destruction: and you are to make walls of attack against the town till it is taken.
ἀλλὰ ξύλον ὃ ἐπίστασαι ὅτι οὐ καρπόβρωτόν ἐστιν τοῦτο ἐξολεθρεύσεις καὶ ἐκκόψεις καὶ οἰκοδομήσεις χάρακωσιν ἐπὶ τὴν πόλιν ἣτις ποιεῖ πρὸς σὲ τὸν πόλεμον ἕως ἂν παραδοθῇ
- 1 ¶ Коли на землі, яку дає тобі Господь, Бог твій на володіння, буде знайдений забитий, що впав на полі, і не буде відомим, хто вбив його,
If, in the land which the Lord your God is giving you, you come across the dead body of a man in the open country, and you have no idea who has put him to death:
ἐὰν δὲ εὐρεθῇ τραυματίας ἐν τῇ γῇ ἣ κύριος ὁ θεός σου δίδωσιν σοὶ κληρονομήσῃ πεπτωκὸς ἐν τῷ πεδίῳ καὶ οὐκ οἶδασιν τὸν πατάξαντα

- 2 **το** повиходять старші твої та судді твої, та й виміряють до тих міст, що навколо забитого.
Then your responsible men and your judges are to come out, and give orders for the distance from the dead body to the towns round about it to be measured;
ἐξελεύσεται ἡ γερουσία σου καὶ οἱ κριταὶ σου καὶ ἐκμετρήσουσιν ἐπὶ τὰς πόλεις τὰς κύκλῳ τοῦ τραυματίου
- 3 **Ἴ** станеться, коли довідаються про місто, найближче до забитого, то візьмуть старші того міста телицю з худоби великої, що нею не працювано, що вона не тягана в ярмі.
And whichever town is nearest to the body, the responsible men of that town are to take from the herd a young cow which has never been used for work or put under the yoke;
καὶ ἔσται ἡ πόλις ἢ ἐγγίζουσα τῷ τραυματίᾳ καὶ λήμψεται ἡ γερουσία τῆς πόλεως ἐκείνης δάμαλιν ἐκ βοῶν ἧτις οὐκ εἴργασται καὶ ἧτις οὐχ εἰλικυσεν ζυγόν
- 4 **Ἴ** старші того міста зведуть ту телицю до долини висихаючого потоку, що на ньому не орано, і що він не засіюваний, і там у долині висихаючого потоку переріжуть шию тій телиці.
And they are to take the cow into a valley where there is flowing water, and which is not ploughed or planted, and there the neck of the cow is to be broken:
καὶ καταβιάσουσιν ἡ γερουσία τῆς πόλεως ἐκείνης τὴν δάμαλιν εἰς φάραγγα τραχεῖαν ἧτις οὐκ εἴργασται οὐδὲ σπείρεται καὶ νευροκοπήσουσιν τὴν δάμαλιν ἐν τῇ φάραγγι
- 5 **Ἴ** підійдуть священики, Левієві сини, бо їх вибрав Господь, Бог твій, щоб служили Йому, і щоб благословляли Господнім Ім'ям, і за їхніми словами буде рішатися всяка суперечка та всяка поразка.
Then the priests, the sons of Levi, are to come near; for they have been marked out by the Lord your God to be his servants and to give blessings in the name of the Lord; and by their decision every argument and every blow is to be judged:
καὶ προσελεύσονται οἱ ἱερεῖς οἱ λευῖται ὅτι αὐτοὺς ἐπέλεξεν κύριος ὁ θεός σου παρεστηκέναι αὐτῷ καὶ εὐλογεῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τῷ στόματι αὐτῶν ἔσται πᾶσα ἀντιλογία καὶ πᾶσα ἀφή
- 6 **Ἴ** всі старші того міста, найближчі до забитого, умиють свої руки над телицею, що в долині висихаючого потоку їй перерізана шия.
And all the responsible men of that town which is nearest to the dead man, washing their hands over the cow whose neck was broken in the valley,
καὶ πᾶσα ἡ γερουσία τῆς πόλεως ἐκείνης οἱ ἐγγίζοντες τῷ τραυματίᾳ νίψονται τὰς χεῖρας ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τῆς δαμάλεως τῆς νευροκοπημένης ἐν τῇ φάραγγι
- 7 **Ἴ** оспвідчать вони та й скажуть: Руки наші не пролили цієї крові, а очі наші не бачили.
Will say, This death is not the work of our hands and our eyes have not seen it.
καὶ ἀποκριθέντες ἐροῦσιν αἱ χεῖρες ἡμῶν οὐκ ἐξέχεαν τὸ αἷμα τοῦτο καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν οὐχ ἐώρακασιν
- 8 **Прости** народові своєму, Ізраїлеві, якого Ти, Господи, викупив, і не дай неповинної крові посеред народу Свого, Ізраїля, і буде прощена їм та кров.
Have mercy, O Lord, on your people Israel whom you have made free, and take away from your people the crime of a death without cause. Then they will no longer be responsible for the man's death.
Ἰλεως γενοῦ τῷ λαῷ σου ἰσραηλ οὐς ἐλυτρώσω κύριε ἐκ γῆς αἰγύπτου ἵνα μὴ γένηται αἷμα ἀναίτιον ἐν τῷ λαῷ σου ἰσραηλ καὶ ἐξιλασθήσεται αὐτοῖς τὸ αἷμα
- 9 **А** ти усунеш неповинну кров з-посеред себе, коли робитимеш справедливе в Господніх очах.
So you will take away the crime of a death without cause from among you, when you do what is right in the eyes of the Lord.
σὺ δὲ ἐξαρεῖς τὸ αἷμα τὸ ἀναίτιον ἐξ ὑμῶν αὐτῶν ἐὰν ποιήσης τὸ καλὸν καὶ τὸ ἀρεστὸν ἔναντι κυρίου τοῦ θεοῦ σου
- 10 **¶** **Коли** ти вийдеш на війну на ворогів своїх, і Господь, Бог твій, дасть їх у твою руку, і ти пополниш із них полонених,
When you go out to war against other nations, and the Lord your God gives them up into your hands and you take them as prisoners;
ἐὰν δὲ ἐξελθῶν εἰς πόλεμον ἐπὶ τοὺς ἐχθρούς σου καὶ παραδῷ σοι κύριος ὁ θεός σου εἰς τὰς χεῖράς σου καὶ προνομεύσεις τὴν προνομὴν αὐτῶν
- 11 **і** побачиш серед полонених гарновиду жінку, і впадасш її собі, і візьмеш собі за жінку,
If among the prisoners you see a beautiful woman and it is your desire to make her your wife;
καὶ ἴδῃς ἐν τῇ προνομῇ γυναῖκα καλὴν τῷ εἶδει καὶ ἐνθυμηθῆς αὐτῆς καὶ λάβῃς αὐτὴν σαυτῷ γυναῖκα
- 12 **то** впровадиш її до середини свого дому, а вона оголить свою голову й обітгне свої нігті.
Then take her back to your house; and let her hair and her nails be cut;
καὶ εἰσάξεις αὐτὴν ἔνδον εἰς τὴν οἰκίαν σου καὶ ζυρήσεις τὴν κεφαλὴν αὐτῆς καὶ περιονυχεῖς αὐτὴν
- 13 **І** здійме вона з себе одіж полону свого, і осяде в твоєму домі, та й буде оплакувати батька свого та матір свою місяць часу, а по тому ти ввійдеш до неї й станеш її чоловіком, і вона стане тобі за жінку.
And let her take off the dress in which she was made prisoner and go on living in your house and weeping for her father and mother for a full month: and after that you may go in to her and be her husband and she will be your wife.
καὶ περιελείξ τὰ ἱμάτια τῆς αἰχμαλωσίας αὐτῆς ἀπ' αὐτῆς καὶ καθίεται ἐν τῇ οἰκίᾳ σου καὶ κλαύσεται τὸν πατέρα καὶ τὴν μητέρα μηνὸς ἡμέρας καὶ μετὰ ταῦτα εἰσελεύσῃ πρὸς αὐτὴν καὶ συνοικισθῆσῃ αὐτῇ καὶ ἔσται σου γυνή

- 14 I станеться, коли ти потім не полюбиш її, то відпустиш її за її волею, а продати не продаси її за срібло, і не будеш поводитися з нею як з невільницею, бо ти жив із нею.
But if you have no delight in her, you are to let her go wherever she will; you may not take a price for her as if she was your property, for you have made use of her for your pleasure.
καὶ ἔσται ἐὰν μὴ θέλῃς αὐτήν ἐξαποστελεῖς αὐτήν ἐλευθέραν καὶ πράσει οὐ πραθήσεται ἀργυρίου οὐκ ἀθετήσεις αὐτήν διότι ἐταπείνωσας αὐτήν
- 15 ¶ Коли хто матиме дві жінки, одна кохана, а одна зненавиджена, і вони вродять йому синів, та кохана й та зненавиджена, і буде перворідний син від зненавидженої,
If a man has two wives, one greatly loved and the other hated, and the two of them have had children by him; and if the first son is the child of the hated wife:
ἐὰν δὲ γένονται ἀνθρώπῳ δύο γυναῖκες μία αὐτῶν ἡγαπημένη καὶ μία αὐτῶν μισουμένη καὶ τέκωσιν αὐτῷ ἡ ἡγαπημένη καὶ ἡ μισουμένη καὶ γένηται υἱὸς πρωτότοκος τῆς μισουμένης
- 16 то станеться того дня, коли він робитиме синів своїх спадкоємцями того, що буде його, то не зможе він зробити перворідним сина тієї коханої за життя того перворідного сина зненавищеної,
Then when he gives his property to his sons for their heritage, he is not to put the son of his loved one in the place of the first son, the son of the hated wife:
καὶ ἔσται ἢ ἐν ἡμέρᾳ κατακληροδοτῆ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ οὐ δυνήσεται πρωτοκεῦσαι τῷ υἱῷ τῆς ἡγαπημένης ὑπεριδὼν τὸν υἱὸν τῆς μισουμένης τὸν πρωτότοκον
- 17 але за перворідного визнає сина зненавидженої, щоб дати йому подвійно з усього, що в нього знайдеться, бо він початок сили його, його право перворідства.
But he is to give his first son his birthright, and twice as great a part of his property: for he is the first-fruits of his strength and the right of the first son is his.
ἀλλὰ τὸν πρωτότοκον υἱὸν τῆς μισουμένης ἐπιγνώσεται δοῦναι αὐτῷ διπλᾶ ἀπὸ πάντων ὧν ἂν εὐρεθῇ αὐτῷ ὅτι οὗτός ἐστιν ἀρχὴ τέκνων αὐτοῦ καὶ τούτῳ καθήκει τὰ πρωτότοκία
- 18 ¶ Коли хто матиме неслухняного й непокірного сина, що не слухається голосу батька свого та голосу своєї матері, і докорятимуть йому, а він не буде їх слухатися,
If a man has a son who is hard-hearted and uncontrolled, who gives no attention to the voice of his father and mother, and will not be ruled by them, though they give him punishment:
ἐὰν δὲ τιμὴ ἢ υἱὸς ἀπειθῆς καὶ ἐρεθιστῆς οὐχ ὑπακούων φωνῆν πατρὸς καὶ φωνῆν μητρὸς καὶ παιδεύσωσιν αὐτὸν καὶ μὴ εἰσακούῃ αὐτῶν
- 19 то батько його та мати його схоплять його, і приведуть його до старших його міста та до брами того місця.
Then let his father and mother take him to the responsible men of the town, to the public place;
καὶ συλλαβόντες αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ ἐξάξουσιν αὐτὸν ἐπὶ τὴν γερουσίαν τῆς πόλεως αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τὴν πόλιν τοῦ τόπου αὐτοῦ
- 20 I скажуть вони до старших міста його: Оцей наш син неслухняний та непокірний, він не слухає голосу нашого, ласун та п'яниця.
And say to them, This son of ours is hard-hearted and uncontrolled, he will not give attention to us; he gives himself up to pleasure and strong drink.
καὶ ἐροῦσιν τοῖς ἀνδράσιν τῆς πόλεως αὐτῶν ὁ υἱὸς ἡμῶν οὗτος ἀπειθεὶ καὶ ἐρεθίζει οὐχ ὑπακούει τῆς φωνῆς ἡμῶν συμβολοκοπῶν οἰνοφλυγεῖ
- 21 I всі люди його міста закидають його камінням, і він помре. I вигубиш те зло з-посеред себе, а весь Ізраїль буде слухатися й буде боятися.
Then he is to be stoned to death by all the men of the town: so you are to put away the evil from among you; and all Israel, hearing of it, will be full of fear.
καὶ λιθοβολήσουσιν αὐτὸν οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως αὐτοῦ ἐν λίθοις καὶ ἀποθάνειται καὶ ἐξαρεῖς τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν καὶ οἱ ἐπίλοιποι ἀκούσαντες φοβηθήσονται
- 22 А коли буде на кому гріх смертного присуду, і буде він убитий, і ти повісиш його на дереві,
If a man does a crime for which the punishment is death, and he is put to death by hanging him on a tree;
ἐὰν δὲ γένηται ἐν τινὶ ἁμαρτία κρίμα θανάτου καὶ ἀποθάνῃ καὶ κρεμάσητε αὐτὸν ἐπὶ ξύλου
- 23 то труп його не буде ночувати на дереві, але конче поховасш його того дня, бо повішений Боже прокляття, і ти не занечистиш своєї землі, яку Господь, Бог твій, дає тобі на спадок.
Do not let his body be on the tree all night, but put it to rest in the earth the same day; for the man who undergoes hanging is cursed by God; so do not make unclean the land which the Lord your God is giving you for your heritage.
οὐκ ἐπικοιμηθήσεται τὸ σῶμα αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ ξύλου ἀλλὰ ταφῇ θάψετε αὐτὸν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ὅτι κεκατηραμένος ὑπὸ θεοῦ πᾶς κρεμάμενος ἐπὶ ξύλου καὶ οὐ μιανεῖτε τὴν γῆν ἣν κύριος ὁ θεός σου δίδωσίν σοι ἐν κλήρῳ
- 1 ¶ Коли побачиш вола свого брата або щось із отари, що заблудили, то ти не сховася від них, а конче вернеш їх своєму братові.
If you see your brother's ox or his sheep wandering, do not go by without helping, but take them back to your brother.
μὴ ἰδὼν τὸν μόσχον τοῦ ἀδελφοῦ σου ἢ τὸ πρόβατον αὐτοῦ πλανώμενα ἐν τῇ ὁδῷ ὑπερίδῃς αὐτὰ ἀποστροφῇ ἀποστρέψεις αὐτὰ τῷ ἀδελφῷ σου καὶ ἀποδώσεις αὐτῷ
- 2 А якщо брат твій не близький до тебе, чи ти не знаєш його, то забереш те до дому свого, і воно буде з тобою, аж поки брат твій не буде шукати його, і повернеш його йому.
If their owner is not near, or if you are not certain who he is, then take the beast to your house and keep it till its owner comes in search of it, and then you are to give it back to him.
ἐὰν δὲ μὴ ἐγγίξῃ ὁ ἀδελφός σου πρὸς σὲ μηδὲ ἐπίστῃ αὐτὸν συνάξεις αὐτὰ ἐνδον εἰς τὴν οἰκίαν σου καὶ ἔσται μετὰ σοῦ ἕως ἂν ζητήσῃ αὐτὰ ὁ ἀδελφός σου καὶ ἀποδώσεις αὐτῷ
- 3 I так зробиш ослові його, і так зробиш одежі його, і так зробиш усякій згубі брата свого, що згублена в нього, а ти знайдеш її, не зможеш ховати її.
Do the same with his ass or his robe or anything which has gone from your brother's keeping and which you have come across: do not keep it to yourself.
οὕτως ποιήσεις τὸν ὄνον αὐτοῦ καὶ οὕτως ποιήσεις τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ καὶ οὕτως ποιήσεις κατὰ πᾶσαν ἀπόλειαν τοῦ ἀδελφοῦ σου ὅσα ἐὰν ἀπόληται παρ' αὐτοῦ καὶ εὔρης οὐ δυνήσῃ ὑπεριδεῖν

- 4 Коли побачиш осла свого брата або вола його, що впали на дорозі, то ти не сховася від них, конче підіймеш їх разом із ним.
If you see your brother's ox or his ass falling down on the road, do not go by without giving him help in lifting it up again.
οὐκ ὄψη τὸν ὄνον τοῦ ἀδελφοῦ σου ἢ τὸν μόσχον αὐτοῦ πεπτωκότας ἐν τῇ ὁδῷ μὴ ὑπερίδῃς αὐτούς ἀνιστῶν ἀναστήσεις μετ' αὐτοῦ
- 5 ¶ Не буде чоловіча річ на жінці, а мужчина не зодягне жіночої одежі, бо кожен, хто чинить це, огида він для Господа, Бога свого.
It is not right for a woman to be dressed in man's clothing, or for a man to put on a woman's robe: whoever does such things is disgusting to the Lord your God.
οὐκ ἔσται σκευὴ ἀνδρὸς ἐπὶ γυναίκα ἢ ἐνδύσεται ἀνὴρ στολὴν γυναικεῖαν ὅτι βδέλυγμα κυρίῳ τῷ θεῷ σου ἔστιν πᾶς ποιῶν ταῦτα
- 6 Коли спіткається на дорозі пташине кубло перед тобою на якомубудь дереві чи на землі з пташенятами або з яйцями, а мати сидить на пташенятах або на яйцях, то не візьмеш тієї матери з дітьми,
If by chance you see a place which a bird has made for itself in a tree or on the earth, with young ones or eggs, and the mother bird seated on the young ones or on the eggs, do not take the mother bird with the young:
ἐὰν δὲ συναντήσῃς νοσσιᾶ ὀρνέων πρὸ προσώπου σου ἐν τῇ ὁδῷ ἢ ἐπὶ παντὶ δένδρῳ ἢ ἐπὶ τῆς γῆς νεοσσοῖς ἢ φύοις καὶ ἡ μήτηρ θάλλῃ ἐπὶ τῶν νεοσσῶν ἢ ἐπὶ τῶν φύων οὐ λήμψῃ τὴν μητέρα μετὰ τὰ τέκνων
- 7 конче відпустиш ту матір, а дітей візьмеш собі, щоб було добре тобі, і щоб ти продовжив свої дні.
See that you let the mother bird go, but the young ones you may take; so it will be well for you and your life will be long.
ἀποστολῇ ἀποστελεῖς τὴν μητέρα τὰ δὲ παιδιά λήμψῃ σεαυτῷ ἵνα εὖ σοι γένηται καὶ πολυήμερος ἔσῃ
- 8 Коли збудуєш новий дім, то зробиш поруччя для даху свого, і не напровадиш крові на дім свій, коли спаде з нього хтось.
If you are building a house, make a railing for the roof, so that the blood of any man falling from it will not come on your house.
ἐὰν δὲ οἰκοδομήσῃς οἰκίαν καινὴν καὶ ποιήσῃς στεφάνην τῷ δώματί σου καὶ οὐ ποιήσῃς φόνον ἐν τῇ οἰκίᾳ σου ἐὰν πέσῃ ὁ πεσὼν ἀπ' αὐτοῦ
- 9 Не будеш засівати свого виноградника подвійним насінням, щоб не зробити заклятим усе насіння: і що засієш, і врожай виноградника.
Do not have your vine-garden planted with two sorts of seed: or all of it may become a loss, the seed you have put in as well as the increase.
οὐ κατασπερεῖς τὸν ἀμπελῶνά σου διάφορον ἵνα μὴ ἀγιασθῇ τὸ γένημα καὶ τὸ σπέρμα ὃ ἐὰν στείρῃς μετὰ τοῦ γενήματος τοῦ ἀμπελῶνός σου
- 10 Не будеш орати волон і ослом разом.
Do not do your ploughing with an ox and an ass yoked together.
οὐκ ἀροτριάσεις ἐν μόσχῳ καὶ ὄνῳ ἐπὶ τὸ αὐτό
- 11 Не одягнеш одежі з двійного матеріалу, з вовни й льону разом.
Do not have clothing made of two sorts of thread, wool and linen together.
οὐκ ἐνδύσῃ κίβδηλον ἔρια καὶ λίνον ἐν τῷ αὐτῷ
- 12 Поробиш собі кутаси на чотирьох краях свого покриття, що ним покривася.
On the four edges of your robe, with which your body is covered, put ornaments of twisted threads.
στρεπτὰ ποιήσεις σεαυτῷ ἐπὶ τῶν τεσσάρων κρασπέδων τῶν περιβολαίων σου ἃ ἐὰν περιβάλῃ ἐν αὐτοῖς
- 13 ¶ Коли хто візьме жінку, і ввійде до неї, але потім зненавидить її,
If any man takes a wife, and having had connection with her, has no delight in her,
ἐὰν δέ τις λάβῃ γυναῖκα καὶ συνοικήσῃ αὐτῇ καὶ μισήσῃ αὐτήν
- 14 і зводитиме на неї ганьблivi слова, і пустить про неї неславу та й скаже: Жінку цю взяв я, і зблизився з нею, та не знайшов у неї дівоцтва,
And says evil things about her and gives her a bad name, saying, I took this woman, and when I had connection with her it was clear to me that she was not a virgin:
καὶ ἐπιθῇ αὐτῇ προφασιστικὸς λόγος καὶ κατενέγκῃ αὐτῆς ὄνομα πονηρὸν καὶ λέγῃ τὴν γυναῖκα ταύτην εἰληφα καὶ προσελθὼν αὐτῇ οὐχ εὔρηκα αὐτῆς παρθένια
- 15 то візьме батько тієї дівчини та мати її, і віднесуть доказа дівоцтва тієї дівчини до старших міста, до брами.
Then let the girl's father and mother put before the responsible men of the town, in the public place, signs that the girl was a virgin:
καὶ λαβὼν ὁ πατὴρ τῆς παιδὸς καὶ ἡ μήτηρ ἐξοίσουσιν τὰ παρθένια τῆς παιδὸς πρὸς τὴν γερουσίαν ἐπὶ τὴν πύλην
- 16 І скаже батько тієї дівчини до старших: Я дав тому чоловікові дочку свою за жінку, та він зненавидів її.
And let the girl's father say to the responsible men, I gave my daughter to this man for his wife, but he has no love for her;
καὶ ἐρεῖ ὁ πατὴρ τῆς παιδὸς τῇ γερουσίᾳ τὴν θυγατέρα μου ταύτην δέδωκα τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ γυναῖκα καὶ μισήσας αὐτήν

- 17 **I ось він зводить на неї ганьбливі слова, говорячи: Я не знайшов у твоєї дочки дівоцтва, а оце знаки дівоцтва моєї дочки. І розтягнуть одежу перед старшими міста.**
And now he has put shame on her, saying that she is not a virgin; but here is the sign that she is a virgin. Then they are to put her clothing before the responsible men of the town.
 αὐτὸς νῦν ἐπιτίθεισιν αὐτῇ προφασιστικὸς λόγους λέγων οὐχ εὑρηκα τῇ θυγατρὶ σου παρθένια καὶ ταῦτα τὰ παρθένια τῆς θυγατρὸς μου καὶ ἀναπτύξουσιν τὸ ἱμάτιον ἐναντίον τῆς γερουσίας τῆς πόλεως
- 18 **А старші того міста візьмуть того чоловіка, та й покарають його,**
Then the responsible men of the town are to give the man his punishment;
 καὶ λήμψεται ἡ γερουσία τῆς πόλεως ἐκείνης τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον καὶ παιδεύσουσιν αὐτὸν
- 19 **і накладуть на нього пеню, сто шеклів срібла, і дадуть батькові тієї дівчини, бо він пустив неславу на Ізраїлеву дівчину, а вона буде йому за жінку, він не зможе відпустити її по всі св ої дні.**
They will take from him a hundred shekels of silver, which are to be given to the father of the girl, because he has given an evil name to a virgin of Israel: she will go on being his wife, he may never put her away all his life.
 καὶ ζημιώσουσιν αὐτὸν ἑκατὸν σίκλους καὶ δώσουσιν τῷ πατρὶ τῆς νεάνιδος ὅτι ἐξήνεγκεν ὄνομα πονηρὸν ἐπὶ παρθένον ἰσραηλῖτιν καὶ αὐτοῦ ἔσται γυνή οὐ δυνήσεται ἐξαποστεῖλαι αὐτὴν τὸν ἅπαντα χρόνον
- 20 **А якщо правдою було це слово, не знайдено було дівоцтво в тієї дівчини,**
But if what he has said is true, and she is seen to be not a virgin,
 ἐὰν δὲ ἐπ' ἀληθείας γένηται ὁ λόγος οὗτος καὶ μὴ εὑρεθῇ παρθένια τῇ νεάνιδι
- 21 **то приведуть ту дівчину до дверей дому батька її, і вкаменують її люди її міста камінням, і вона помре, бо зробила негідність між Ізраїлем на спроневірення дому батька свого, і вигубиш зло з-посеред себе.**
Then they are to make the girl come to the door of her father's house and she will be stoned to death by the men of the town, because she has done evil and put shame on Israel, by acting as a loose woman in her father's house: so you are to put away evil from among you.
 καὶ ἐξάξουσιν τὴν νεάνιν ἐπὶ τὰς θύρας οἴκου πατρὸς αὐτῆς καὶ λιθοβολήσουσιν αὐτὴν οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως αὐτῆς ἐν λίθοις καὶ ἀποθανεῖται ὅτι ἐποίησεν ἀφροσύνην ἐν οἴκῳ ἰσραηλ ἐκπορευθεῖσα τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς αὐτῆς καὶ ἐξαρεῖς τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν
- 22 **Коли буде знайдений хто, що лежить із заміжною жінкою, то помруть вони обос, той чоловік, що лежав із жінкою, і та жінка, і вигубиш зло з Ізраїля.**
If a man is taken in the act of going in to a married woman, the two of them, the man as well as the woman, are to be put to death: so you are to put away the evil from Israel.
 ἐὰν δὲ εὑρεθῇ ἄνθρωπος κοιμώμενος μετὰ γυναικὸς συνωκισμένης ἀνδρὶ ἀποκτενεῖτε ἀμφοτέρους τὸν ἄνδρα τὸν κοιμώμενον μετὰ τῆς γυναικὸς καὶ τὴν γυναῖκα καὶ ἐξαρεῖς τὸν πονηρὸν ἐξ ἰσραηλ
- 23 **Коли дівчина буде заручена чоловікові, і спіткас її хто в місті, і ляже з нею,**
If a young virgin has given her word to be married to a man, and another man meeting her in the town, has connection with her;
 ἐὰν δὲ γένηται παῖς παρθένος μεμνηστευμένη ἀνδρὶ καὶ εὐρὸν αὐτὴν ἄνθρωπος ἐν πόλει κοιμηθῇ μετ' αὐτῆς
- 24 **то виведете їх обох до брами того міста, і вкаменусте їх камінням, і вони помруть, ту дівчину за те, що не кричала в місті, а того чоловіка за те, що збезчестив жінку свого ближнього, і вигубиш зло серед себе.**
Then you are to take the two of them to the doorway of the town, and have them stoned to death; the young virgin, because she gave no cry for help, though it was in the town, and the man, because he has put shame on his neighbour's wife: so you are to put away evil from among you.
 ἐξάξετε ἀμφοτέρους ἐπὶ τὴν πύλιν τῆς πόλεως αὐτῶν καὶ λιθοβοληθήσονται ἐν λίθοις καὶ ἀποθανοῦνται τὴν νεάνιν ὅτι οὐκ ἐβόησεν ἐν τῇ πόλει καὶ τὸν ἄνθρωπον ὅτι ἐταπεινώσεν τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίου καὶ ἐξαρεῖς τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν
- 25 **А як хто на полі спіткас заручену дівчину, і схопить її та й ляже з нею, то помре той чоловік, що ліг із нею, він сам,**
But if the man, meeting such a virgin in the open country, takes her by force, then only the man is to be put to death;
 ἐὰν δὲ ἐν πεδίῳ εὔρη ἄνθρωπος τὴν παῖδα τὴν μεμνηστευμένην καὶ βιασάμενος κοιμηθῇ μετ' αὐτῆς ἀποκτενεῖτε τὸν ἄνθρωπον τὸν κοιμώμενον μετ' αὐτῆς μόνον
- 26 **а тій дівчині не зробиш нічого, нема тій дівчині смертельного гриха, бо це таке, як повстане хто на свого ближнього й уб'є його, така це річ.**
Nothing is to be done to the virgin, because there is no cause of death in her: it is the same as if a man made an attack on his neighbour and put him to death:
 καὶ τῇ νεάνιδι οὐ ποιήσετε οὐδὲν οὐκ ἔστιν τῇ νεάνιδι ἀμάρτημα θανάτου ὅτι ὡς εἰ τις ἐπαναστῆ ἄνθρωπος ἐπὶ τὸν πλησίον καὶ φονεῦσῃ αὐτοῦ ψυχὴν οὕτως τὸ πρᾶγμα τοῦτο
- 27 **Бо в полі він спіткас її, кричала та заручена дівчина, та не було кому врятувати її.**
For he came across her in the open country, and there was no one to come to the help of the virgin in answer to her cry.
 ὅτι ἐν τῷ ἀγρῷ εὔρεν αὐτὴν ἐβόησεν ἡ νεάνις ἢ μεμνηστευμένη καὶ ὁ βοηθήσων οὐκ ἦν αὐτῇ

- 28 Коли хто спіткає дівчину, що не була заручена, і схопить її, і ляже з нею, і застануть їх,
If a man sees a young virgin, who has not given her word to be married to anyone, and he takes her by force and has connection with her, and discovery is made of it;
ἐὰν δέ τις εὕρῃ τὴν παῖδα τὴν παρθένον ἣτις οὐ μεμνήσεται καὶ βιασάμενος κοιμηθῆ μετ' αὐτῆς καὶ εὕρεθῆ
- 29 то той чоловік, що лежав із нею, дасть батькові тій дівчини п'ятдесят шеклів срібла, і вона стане йому за жінку, за те, що збещестив її, не зможе він відпустити її по всі свої дні.
Then the man will have to give the virgin's father fifty shekels of silver and make her his wife, because he has put shame on her; he may never put her away all his life.
δόσει ὁ ἄνθρωπος ὁ κοιμηθεὶς μετ' αὐτῆς τῷ πατρὶ τῆς νεάνιδος πενήκοντα δίδραχμα ἀργυρίου καὶ αὐτοῦ ἔσται γυνὴ ἀνθ' ὧν ἐταπεινώσεν αὐτὴν οὐ δυνήσεται ἐξαποστεῖλαι αὐτὴν τὸν ἅπαντα χρόνον
- 1 ¶ (23-2) Не ввійде на збори Господні ранений розчавленням ятер та з відрізаним членом.
No man whose private parts have been wounded or cut off may come into the meeting of the Lord's people.
οὐ λήμψεται ἄνθρωπος τὴν γυναῖκα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ οὐκ ἀποκαλύψει συγκάλυμμα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ
- 2 (23-3) Неправоложний не ввійде на збори Господні, також десяте покоління його не ввійде на збори Господні.
One whose father and mother are not married may not come into the meeting of the Lord's people, or any of his family to the tenth generation.
οὐκ εἰσελεύσεται θλαδίας καὶ ἀποκεκομμένος εἰς ἐκκλησίαν κυρίου
- 3 (23-4) Не ввійде на збори Господні аммонітянини та моавітянини, також десяте їхнє покоління не ввійде на збори Господні, аж навіки,
No Ammonite or Moabite or any of their people to the tenth generation may come into the meeting of the Lord's people:
οὐκ εἰσελεύσεται ἐκ πόρνης εἰς ἐκκλησίαν κυρίου
- 4 (23-5) за те, що вони не вийшли назустріч вас із хлібом та водою в дорозі, коли ви виходили з Єгипту, і що найняли були на тебе Валаама, Беорового сина з Петору Араму двох річок, щоб проклясти тебе.
Because they gave you no bread or water on your way, when you came out of Egypt: and they got Balaam, the son of Peor, from Pethor in Aram-naharaim to put curses on you.
οὐκ εἰσελεύσεται αμμανίτης καὶ μοαβίτης εἰς ἐκκλησίαν κυρίου καὶ ἕως δεκάτης γενεᾶς οὐκ εἰσελεύσεται εἰς ἐκκλησίαν κυρίου καὶ ἕως εἰς τὸν αἰῶνα
- 5 (23-6) Та не хотів Господь, Бог твій, слухати Валаама, і перемінив тобі Господь, Бог твій, те прокляття на благословення, бо любить тебе Господь, Бог твій.
But the Lord your God would not give ear to Balaam, but let the curse be changed into a blessing to you, because of his love for you.
παρὰ τὸ μὴ συναρτῆσαι αὐτοὺς ὑμῖν μετὰ ἄρτων καὶ ὕδατος ἐν τῇ ὁδῷ ἐκπορευομένων ὑμῶν ἐξ αἰγύπτου καὶ ὅτι ἐμισθώσαντο ἐπὶ σὲ τὸν βαλααμ υἱὸν βεωρ ἐκ τῆς μεσοποταμίας καταράσασθαί σε
- 6 (23-7) Не будеш бажати для них миру й добра по всі свої дні навіки.
Do nothing for their peace or well-being for ever.
καὶ οὐκ ἠθέλησεν κύριος ὁ θεός σου εἰσακοῦσαι τοῦ βαλααμ καὶ μετέστρεψεν κύριος ὁ θεός σου τὰς καταράς εἰς εὐλογίαν ὅτι ἠγάπησέν σε κύριος ὁ θεός σου
- 7 (23-8) Не обридиш собі Ідумеянина, бо він твій брат; не обридиш собі Єгиптянина, бо був ти приходьком у краї його.
But have no hate for an Edomite, because he is your brother, or for an Egyptian, for you were living in his land.
οὐ προσαγορεύσεις εἰρηνικὰ αὐτοῖς καὶ συμφέροντα αὐτοῖς πάσας τὰς ἡμέρας σου εἰς τὸν αἰῶνα
- 8 (23-9) Сини, що народяться їм, покоління третє ввійде з них на збори Господні.
Their children in the third generation may come into the meeting of the Lord's people.
οὐ βδελύξῃ ἰδουμαῖον ὅτι ἀδελφός σου ἔστιν οὐ βδελύξῃ αἰγύπτιον ὅτι πάροικος ἐγένου ἐν τῇ γῆ αὐτοῦ
- 9 ¶ (23-10) Коли табір вийде на ворогів твоїх, то будеш стерегтися всякої злої речі.
When you go out to war and put your tents in position, keep from every evil thing.
υἱοὶ ἐὰν γενηθῶσιν αὐτοῖς γενεὰ τρίτη εἰσελεύσονται εἰς ἐκκλησίαν κυρίου
- 10 (23-11) Коли поміж тебе буде хто, що буде нечистий з нічної пригоди, то він вийде поза табір, до середини табору не ввійде.
If any man among you becomes unclean through anything which has taken place in the night, he is to go out from the tent-circle and keep outside it:
ἐὰν δὲ ἐξέλθῃς παρεμβαλεῖν ἐπὶ τοὺς ἐχθρούς σου καὶ φυλάξῃ ἀπὸ παντὸς ῥήματος πονηροῦ
- 11 (23-12) А коли наступатиме вечір, обмиється в воді, а по заході сонця ввійде до середини табору.
But when evening comes near, let him take a bath: and after sundown he may come back to the tents.
ἐὰν ᾗ ἐν σοὶ ἄνθρωπος ὃς οὐκ ἔσται καθαρὸς ἐκ ρύσεως αὐτοῦ νυκτός καὶ ἐξελεύσεται ἔξω τῆς παρεμβολῆς καὶ οὐκ εἰσελεύσεται εἰς τὴν παρεμβολήν

- 12 (23-13) А місце на потребу буде тобі поза табором, щоб виходити тобі туди назовні.
Let there be a place outside the tent-circle to which you may go;
 και ἔσται τὸ πρὸς ἐσπέραν λούσεται τὸ σῶμα αὐτοῦ ὕδατι καὶ δευκότος ἡλίου εἰσελεύσεται εἰς τὴν παρεμβολήν
- 13 (23-14) А лопатка буде в тебе на поясі твоїм; і станеться, коли ти сидітимеш назовні, то будеш копати нею, і знову закриєш свою нечистість,
And have among your arms a spade; and when you have been to that place, let that which comes from you be covered up with earth:
 και τόπος ἔσται σοι ἔξω τῆς παρεμβολῆς καὶ ἐξελεύσῃ ἐκεῖ ἔξω
- 14 (23-15) бо Господь, Бог твоїй, ходить у середині табору твого, щоб тебе спасати, і видавати ворогів твоїх тобі. І буде табір твоїй святий, і Він не побачить у тебе соромітної речі, і не відвернеться.
For the Lord your God is walking among your tents, to keep you safe and to give up into your hands those who are fighting against you; then let your tents be holy, so that he may see no unclean thing among you, and be turned away from you.
 και πάσσαλος ἔσται σοι ἐπὶ τῆς ζώνης σου καὶ ἔσται ὅταν διακαθιζάνης ἔξω καὶ ὀρύξεις ἐν αὐτῷ καὶ ἐπαγαγὼν καλύψεις τὴν ἀσημοσύνην σου ἐν αὐτῷ
- 15 ¶ (23-16) Не видавай панові раба його, який сховається до тебе від пана свого.
Do not give back to his master a servant who has gone in flight from his master and come to you:
 ὅτι κύριος ὁ θεός σου ἐμπεριπατεῖ ἐν τῇ παρεμβολῇ σου ἐξελέσθαι σε καὶ παραδοῦναι τὸν ἔχθρὸν σου πρὸ προσώπου σου καὶ ἔσται ἡ παρεμβολή σου ἁγία καὶ οὐκ ὀφθήσεται ἐν σοὶ ἀσημοσύνη πράγματος καὶ ἀποστρέψει ἀπὸ σοῦ
- 16 (23-17) З тобою він сидітиме серед вас у місці, яке він вибере за добре собі в одній з твоїх брам, і ти не будеш гнобити його.
Let him go on living among you in whatever place is most pleasing to him: do not be hard on him.
 οὐ παραδώσεις παῖδα τῷ κυρίῳ αὐτοῦ ὡς προστέθειταί σοι παρὰ τοῦ κυρίου αὐτοῦ
- 17 (23-18) Блудниця не буде з Ізраїлевих дочок, і блудодій не буде з Ізраїлевих синів.
No daughter of Israel is to let herself be used as a loose woman for a strange god, and no son of Israel is to give himself to a man.
 μετὰ σοῦ κατοικήσει ἐν ὑμῖν κατοικήσει ἐν παντὶ τόπῳ οὐ ἂν ἀρέσῃ αὐτῷ οὐ θλίψεις αὐτόν
- 18 (23-19) Не принесеш дару розпусниці й ціни пса до дому Господа, Бога твого, ні за яку обітницю, бо тож вони обоє гидота перед Господом, Богом твоїм.
Do not take into the house of the Lord your God, as an offering for an oath, the price of a loose woman or the money given to one used for sex purposes in the worship of the gods: for these two things are disgusting to the Lord your God.
 οὐκ ἔσται πόρνη ἀπὸ θυγατέρων ἰσραὴλ καὶ οὐκ ἔσται πορνέων ἀπὸ υἱῶν ἰσραὴλ οὐκ ἔσται τελεσφόρος ἀπὸ θυγατέρων ἰσραὴλ καὶ οὐκ ἔσται τελισκόμενος ἀπὸ υἱῶν ἰσραὴλ
- 19 (23-20) Не будеш позичати братові своєму на відсоток срібла, на відсоток їжі та всякої речі, що позичається на відсоток.
Do not take interest from an Israelite on anything, money or food or any other goods, which you let him have:
 οὐ προσοίσεις μίσθωμα πόρνης οὐδὲ ἀλλαγμὰ κινῶς εἰς τὸν οἶκον κυρίου τοῦ θεοῦ σου πρὸς πᾶσαν εὐχὴν ὅτι βδέλυγμα κυρίῳ τῷ θεῷ σοῦ ἔστιν καὶ ἀμφοτέρα
- 20 (23-21) Чужому позичиш на відсоток, а братові своєму не позичиш на відсоток, щоб поблагословив тебе Господь, Бог твоїй у всьому, до чого доторкнешся рука твоя на тій землі, куди ти входиш на володіння її.
From men of other nations you may take interest, but not from an Israelite: so that the blessing of the Lord your God may be on everything to which you put your hand, in the land which you are about to take as your heritage.
 οὐκ ἐκτοκεῖς τῷ ἀδελφῷ σου τόκον ἀργυρίου καὶ τόκον βρωμάτων καὶ τόκον παντὸς πράγματος οὐ ἂν ἐκδανείσης
- 21 (23-22) Коли ти складеш обітницю Господеві, Богові твоєму, не загаюйся виконати її, бо кнче буде жадати Господь, Бог твоїй, від тебе, і буде на тобі гріх.
When you take an oath to the Lord, do not be slow to give effect to it: for without doubt the Lord your God will make you responsible, and will put it to your account as sin.
 τῷ ἀλλοτρίῳ ἐκτοκεῖς τῷ δὲ ἀδελφῷ σου οὐκ ἐκτοκεῖς ἵνα εὐλογῆσῃ σε κύριος ὁ θεός σου ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις σου ἐπὶ τῆς γῆς εἰς ἣν εἰσπορεύῃ ἐκεῖ κληρονομήσαι αὐτήν
- 22 (23-23) А коли ти не складав обітниці, не буде на тобі гріха.
But if you take no oath, there will be no sin.
 ἐὰν δὲ εὐξῇ εὐχὴν κυρίῳ τῷ θεῷ σου οὐ χρονεῖς ἀποδοῦναι αὐτήν ὅτι ἐκζητῶν ἐκζητήσει κύριος ὁ θεός σου παρὰ σοῦ καὶ ἔσται ἐν σοὶ ἁμαρτία
- 23 (23-24) Що вийшло з уст твоїх, будеш додержувати й будеш виконувати, як обіцяв ти Господеві, Богові своєму, добровільну жертву, що промовляв ти своїми устами.
Whatever your lips have said, see that you do it; for you gave your word freely to the Lord your God.
 ἐὰν δὲ μὴ θέλῃς εὐξασθαι οὐκ ἔστιν ἐν σοὶ ἁμαρτία

- 24 (23-25) Коли ввійдеш до виноградника свого ближнього, то будеш їсти виноград, скільки схоче душа твоя, до свого насичення, а до посуду свого не візьмеш.
When you go into your neighbour's vine-garden, you may take of his grapes at your pleasure, but you may not take them away in your vessel.
 τὰ ἐκπορευόμενα διὰ τῶν χειλέων σου φυλάξῃ καὶ ποιήσεις ὃν τρόπον εὕξω κυρίῳ τῷ θεῷ σου δόμα ὃ ἐλάλησας τῷ στόματί σου
- 25 (23-26) Коли ти ввійдеш на дозріле збіжжя свого ближнього, то будеш рвати колоски рукою своєю, а серпом не будеш жати на дозрілім збіжжі свого ближнього.
When you go into your neighbour's field, you may take the heads of grain with your hand; but you may not put your blade to his grain.
 ἐὰν δὲ εἰσελθῆς εἰς ἀμητὸν τοῦ πλησίον σου καὶ συλλέξεις ἐν ταῖς χερσίν σου στάχυς καὶ δρέπανον οὐ μὴ ἐπιβάλης ἐπὶ τὸν ἀμητὸν τοῦ πλησίον σου
- 1 ¶ Як хто візьме жінку, і стане їй чоловіком, і коли вона не знайде ласки в очах його, бо знайшов у ній яку ганебну річ, то напише їй листа розводного, і дасть в її руку, та й відпустить її з свого дому.
If a man takes a wife, and after they are married she is displeasing to him because of some bad quality in her, let him give her a statement in writing and send her away from his house.
 ἐὰν δὲ τις λάβῃ γυναῖκα καὶ συνοικήσῃ αὐτῇ καὶ ἔσται ἐὰν μὴ εὕρῃ χάριν ἐναντίον αὐτοῦ ὅτι εὔρεν ἐν αὐτῇ ἄσχημον πρᾶγμα καὶ γράψῃ αὐτῇ βιβλίον ἀποστασίου καὶ δώσει εἰς τὰς χεῖρας αὐτῆς καὶ ἐξαποστελεῖ αὐτὴν ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ
- 2 I вийде вона з його дому, і піде, і вийде за іншого чоловіка,
And when she has gone away from him, she may become another man's wife.
 καὶ ἀπελθοῦσα γένηται ἀνδρὶ ἑτέρῳ
- 3 і коли зненавидить її той останній чоловік, то напише їй листа розводного, і дасть в її руку, та й відпустить її з свого дому. Або коли помре той останній чоловік, що взяв був її собі з а жінку,
And if the second husband has no love for her and, giving her a statement in writing, sends her away; or if death comes to the second husband to whom she was married;
 καὶ μισήσῃ αὐτὴν ὁ ἀνὴρ ὁ ἔσχατος καὶ γράψῃ αὐτῇ βιβλίον ἀποστασίου καὶ δώσει εἰς τὰς χεῖρας αὐτῆς καὶ ἐξαποστελεῖ αὐτὴν ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ ἢ ἀποθάνῃ ὁ ἀνὴρ ὁ ἔσχατος ὃς ἔλαβεν αὐτὴν ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ
- 4 не може перший її муж, що відпустив її, вернути її узяти її, щоб стала йому за жінку по тому, як була занецищена, бо це огида перед Господнім лицем, і ти не зробиш грішною тією землі, яку Господь, Бог твій, дає тобі на спадок.
Her first husband, who had sent her away, may not take her back after she has been wife to another; for that is disgusting to the Lord: and you are not to be a cause of sin in the land which the Lord your God is giving you for your heritage.
 οὐ δύνησεται ὁ ἀνὴρ ὁ πρότερος ὁ ἐξαποστείλας αὐτὴν ἐπαναστρέψας λαβεῖν αὐτὴν ἑαυτῷ γυναῖκα μετὰ τὸ μιανθῆναι αὐτὴν ὅτι βδέλυγμά ἐστιν ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ σου καὶ οὐ μιανεῖτε τὴν γῆν ἣν κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν δίδωσιν ὑμῖν ἐν κλήρῳ
- 5 ¶ Коли хто недавно одружився, не піде він до війська, і ніяка справа не покладеться на нього, вільний він буде один рік для свого дому, і порадує свою жінку, що взяв.
A newly married man will not have to go out with the army or undertake any business, but may be free for one year, living in his house for the comfort of his wife.
 ἐὰν δὲ τις λάβῃ γυναῖκα προσφάτως οὐκ ἐξελεύσεται εἰς τὸν πόλεμον καὶ οὐκ ἐπιβληθήσεται αὐτῷ οὐδὲν πρᾶγμα ἀθῶος ἔσται ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ ἐνιαυτὸν ἕνα εὐφρανεῖ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ ἣν ἔλαβεν
- 6 Ніхто не візьме в заставу долішнього каменя жорен або горішнього каменя жорен, бо він душу взяв би в заставу.
No one is to take, on account of a debt, the stones with which grain is crushed: for in doing so he takes a man's living.
 οὐκ ἐνεχυράσεις μύλον οὐδὲ ἐπιμύλιον ὅτι ψυχὴν οὗτος ἐνεχυράζει
- 7 Коли буде хто знайдений, що вкрав кого з братів своїх, з Ізраїлевих синів, і буде поводитися з ним як із невільником, або й продасть його, то нехай помре той злодій, і ти вигубиш зло з-посеред себе.
If a man takes by force one of his countrymen, the children of Israel, using him as his property or getting a price for him, that thief is to be put to death: so you are to put away evil from among you.
 ἐὰν δὲ ἀλῶ ἄνθρωπος κλέπτων ψυχὴν τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ καὶ καταδυναστεύσας αὐτὸν ἀποδοῦται ἀποθανεῖται ὁ κλέπτης ἐκεῖνος καὶ ἐξαρεῖς τὸν πονηρὸν ἐξ ὑμῶν αὐτῶν
- 8 Стережися в хворобі прокази, щоб дуже пильнувати, і робити все те, як навчать вас священники-Левити; як наказав я їм, будете додержувати, щоб виконати те.
In connection with the leper's disease, take care to keep and do every detail of the teaching of the priests, the Levites: as I gave them orders, so you are to do.
 πρόσεχε σεαυτῷ ἐν τῇ ἀφῇ τῆς λέπρας φυλάξῃ σφόδρα ποιεῖν κατὰ πάντα τὸν νόμον ὃν ἐὰν ἀναγγελοῦσιν ὑμῖν οἱ ἱερεῖς οἱ λευῖται ὃν τρόπον ἐνετειλάμην ὑμῖν φυλάξασθε ποιεῖν
- 9 Пам'ятайте те, що зробив був Господь, Бог твій, Маріямі в дорозі, коли ви виходили з Єгипту.
Keep in mind what the Lord your God did to Miriam on the way, when you came out of Egypt.
 μνησθητι ὅσα ἐποίησεν κύριος ὁ θεός σου τῇ μαριαμ ἐν τῇ ὁδῷ ἐκπορευομένων ὑμῶν ἐξ αἰγύπτου
- 10 Коли ти позичиш своєму ближньому позичку з чогось, не ввійдеш до дому його, щоб узяти заставу його,
If you let your brother have the use of anything which is yours, do not go into his house and take anything of his as a sign of his debt;
 ἐὰν ὀφείλημα ἢ ἐν τῷ πλησίον σου ὀφείλημα ὅτιοῦν οὐκ εἰσελεύσῃ εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἐνεχυράσαι τὸ ἐνέχυρον

- 11 назовні будеш стояти, а той чоловік, що ти позичив йому, винесе до тебе заставу назовні.
But keep outside till he comes out and gives it to you.
 ἔξω στήση καὶ ὁ ἄνθρωπος οὗ τὸ δάνειόν σου ἔστιν ἐν αὐτῷ ἐξοίσει σοὶ τὸ ἐνέχυρον ἔξω
- 12 А якщо він чоловік убогий, не ляжеш спати, маючи заставу його,
If he is a poor man, do not keep his property all night;
 ἐὰν δὲ ὁ ἄνθρωπος πένηται οὐ κοιμηθήσῃ ἐν τῷ ἐνεχύρῳ αὐτοῦ
- 13 конче вернеш йому ту заставу при заході сонця, і буде він спати на одязі своїй, і буде благословляти тебе, а тобі буде це за праведність перед лицем Господа, Бога твого.
But be certain to give it back to him when the sun goes down, so that he may have his clothing for sleeping in, and will give you his blessing: and this will be put to your account as righteousness before the Lord your God.
 ἀποδώσει ἀποδώσεις τὸ ἐνέχυρον αὐτοῦ περὶ δυσμᾶς ἡλίου καὶ κοιμηθήσεται ἐν τῷ ἱματίῳ αὐτοῦ καὶ εὐλογήσει σε καὶ ἔσται σοὶ ἐλεημοσύνη ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ σου
- 14 ¶ Не будеш утискати наймита, убогого й неможливого з братів своїх та з прихосьця свого, що в Краї твоїм у брамах твоїх.
Do not be hard on a servant who is poor and in need, if he is one of your countrymen or a man from another nation living with you in your land.
 οὐκ ἀπαδικήσεις μισθὸν πένητος καὶ ἔνδεοῦς ἐκ τῶν ἀδελφῶν σου ἢ ἐκ τῶν προσηλύτων τῶν ἐν ταῖς πόλεσιν σου
- 15 Того ж дня даси йому заплату, і не зайде над нею незаплаченою сонце, бо вбогий він, і до неї лине душа його. І не буде він кликати на тебе до Господа, і не буде гріха на тобі.
Give him his payment day by day, not keeping it back over night; for he is poor and his living is dependent on it; and if his cry against you comes to the ears of the Lord, it will be judged as sin in you.
 αὐθημερὸν ἀποδώσεις τὸν μισθὸν αὐτοῦ οὐκ ἐπιδύεται ὁ ἥλιος ἐπ' αὐτῷ ὅτι πένης ἔστιν καὶ ἐν αὐτῷ ἔχει τὴν ἐλπίδα καὶ οὐ καταβοήσεται κατὰ σοῦ πρὸς κύριον καὶ ἔσται ἐν σοὶ ἁμαρτία
- 16 Не будуть забиті батьки за синів, а сини не будуть забиті за батьків, кожен за гріх свій смертю покараний буде.
Fathers are not to be put to death for their children or children for their fathers: every man is to be put to death for the sin which he himself has done.
 οὐκ ἀποθаноῦνται πατέρες ὑπὲρ τέκνων καὶ υἱοὶ οὐκ ἀποθаноῦνται ὑπὲρ πατέρων ἕκαστος τῇ ἑαυτοῦ ἁμαρτία ἀποθανεῖται
- 17 Не скривиш суду на прихосьця, на сироту, і не будеш брати в заставу вдовиної одязі.
Be upright in judging the cause of the man from a strange country and of him who has no father; do not take a widow's clothing on account of a debt:
 οὐκ ἐκκλινεῖς κρίσιν προσηλύτου καὶ ὄρφανοῦ καὶ χήρας καὶ οὐκ ἐνεχυράσεις ἱμάτιον χήρας
- 18 І будеш пам'ятати, що рабом був ти сам у Єгипті, і викупив тебе Господь, Бог твій, звідти, тому я наказую тобі робити цю річ.
But keep in mind that you were a servant in the land of Egypt, and the Lord your God made you free: for this is why I give you orders to do this.
 καὶ μνησθήσῃ ὅτι οἰκέτης ἦσθα ἐν γῇ αἰγύπτῳ καὶ ἐλυτρώσατό σε κύριος ὁ θεός σου ἐκεῖθεν διὰ τοῦτο ἐγὼ σοὶ ἐντέλλομαι ποιεῖν τὸ ῥῆμα τοῦτο
- 19 Коли будеш жати жниво своє на своїм полі, і забудеш на полі снопа, не вернешся взяти його, він буде прихоськові, сироті та вдові, щоб поблагословив тебе Господь, Бог твій, у всім чині твоїх рук.
When you get in the grain from your field, if some of the grain has been dropped by chance in the field, do not go back and get it, but let it be for the man from a strange land, the child without a father, and the widow: so that the blessing of the Lord your God may be on all the work of your hands.
 ἐὰν δὲ ἀμίσσης ἀμυγῶν ἐν τῷ ἀγρῷ σου καὶ ἐπιλάθῃ δράγμα ἐν τῷ ἀγρῷ σου οὐκ ἐπαναστραφήσῃ λαβεῖν αὐτὸ τῷ πτωχῷ καὶ τῷ προσηλύτῳ καὶ τῷ ὄρφανῷ καὶ τῇ χήρᾳ ἔσται ἵνα εὐλογήσῃ σε κύριος ὁ θεός σου ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν σου
- 20 Коли будеш оббивати оливку свою, не будеш переоббивати в галузках за собою: воно буде прихоськові, сироті та вдові.
When you are shaking the fruit from your olive-trees, do not go over the branches a second time: let some be for the man from a strange land, the child without a father, and the widow.
 ἐὰν δὲ ἐλαιολογήσης οὐκ ἐπαναστρέψεις καλαμῆσασθα τὰ ὀπίσω σου τῷ προσηλύτῳ καὶ τῷ ὄρφανῷ καὶ τῇ χήρᾳ ἔσται καὶ μνησθήσῃ ὅτι οἰκέτης ἦσθα ἐν γῇ αἰγύπτῳ διὰ τοῦτο ἐγὼ σοὶ ἐντέλλομαι ποιεῖν τὸ ῥῆμα τοῦτο
- 21 Коли будеш збирати виноград свого виноградника, не будеш збирати полишеного за собою, воно буде прихоськові, сироті та вдові.
When you are pulling the grapes from your vines, do not take up those which have been dropped; let them be for the man from a strange land, the child without a father, and the widow.
 ἐὰν δὲ τρυγήσης τὸν ἀμπελῶνά σου οὐκ ἐπανατρυγήσεις αὐτὸν τὰ ὀπίσω σου τῷ προσηλύτῳ καὶ τῷ ὄρφανῷ καὶ τῇ χήρᾳ ἔσται
- 22 І будеш пам'ятати, що рабом був ти в єгипетськiм краї, тому я наказую тобі робити цю річ.
Keep in mind that you were a servant in the land of Egypt: for this is why I give you orders to do this.
 καὶ μνησθήσῃ ὅτι οἰκέτης ἦσθα ἐν γῇ αἰγύπτῳ διὰ τοῦτο ἐγὼ σοὶ ἐντέλλομαι ποιεῖν τὸ ῥῆμα τοῦτο

- 1 ¶ Коли буде суперечка між людьми, і вони придуть до суду, то розсудять їх, і оправдають справедливого, а несправедливого осудять.
If there is an argument between men and they go to law with one another, let the judges give their decision for the upright, and against the wrongdoer.
ἐὰν δὲ γένηται ἀντιλογία ἀνὰ μέσον ἀνθρώπων καὶ προσέλθωσιν εἰς κρίσιν καὶ κρίνωσιν καὶ δικαιώσωσιν τὸν δίκαιον καὶ καταγνώσιν τοῦ ἀσεβοῦς
- 2 I станеться, якщо вартий биття той несправедливий, то покладе його суддя, і буде його бити перед собою, число ударів згідно з його несправедливістю.
And if the wrongdoer is to undergo punishment by whipping, the judge will give orders for him to go down on his face and be whipped before him, the number of the blows being in relation to his crime.
καὶ ἔσται ἐὰν ἄξιος ἦ πληγῶν ὁ ἀσεβῶν καὶ καθιεῖς αὐτὸν ἔναντι τῶν κριτῶν καὶ μαστιγώσουσιν αὐτὸν ἔναντιὸν αὐτῶν κατὰ τὴν ἀσέβειαν αὐτοῦ ἀριθμῶ
- 3 Сорока ударами буде його бити, не більше; щоб не бити його більше над те великим биттям, і щоб не був злегковажений брат твій на очах твоїх.
He may be given forty blows, not more; for if more are given, your brother may be shamed before you.
τεσσαράκοντα μαστιγώσουσιν αὐτὸν οὐ προσθήσουσιν ἐὰν δὲ προσθῶσιν μαστιγῶσαι αὐτὸν ὑπὲρ ταύτας τὰς πληγὰς πλείους ἀσχημονήσει ὁ ἀδελφός σου ἔναντιὸν σου
- 4 Не зав'яжеш рота воліві, коли він молотить.
Do not keep the ox from taking the grain when he is crushing it.
οὐ φιμώσεις βοῦν ἀλοῶντα
- 5 ¶ Коли браття сидітимуть разом, і один із них помре, а сина в нього нема, то жінка померлого не вийде заміж назовні за чужого, дівер її прийде до неї та й візьме її собі за жінку, і поді верує її.
If brothers are living together and one of them, at his death, has no son, the wife of the dead man is not to be married outside the family to another man: let her husband's brother go in to her and make her his wife, doing as it is right for a brother-in-law to do.
ἐὰν δὲ κατοικῶσιν ἀδελφοὶ ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ ἀποθάνῃ εἷς ἐξ αὐτῶν σπέρμα δὲ μὴ ἦ αὐτῷ οὐκ ἔσται ἡ γυνὴ τοῦ τεθνηκότος ἕξω ἀνδρὶ μὴ ἐγγίζοντι ὁ ἀδελφός τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς εἰσελεύσεται πρὸς αὐτὴν καὶ λήμψεται αὐτὴν ἑαυτῷ γυναῖκα καὶ συνοικήσει αὐτῇ
- 6 I буде перворідний, що вона породить, стане він ім'ям його брата, що помер, і не буде стерте ім'я його з Ізраїля.
Then the first male child she has will take the rights of the brother who is dead, so that his name may not come to an end in Israel.
καὶ ἔσται τὸ παιδίον ὃ ἐὰν τέκῃ κατασταθήσεται ἐκ τοῦ ὀνόματος τοῦ τετελευτηκότος καὶ οὐκ ἐξαλειφθήσεται τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐξ Ἰσραηλ
- 7 А якщо той чоловік не хоче взяти своєї братової, то братова його вийде до брами до старших та й скаже: Дівер мій відмовився відновити своєму братові ім'я в Ізраїлі, не хотів подіве рувати мене.
But if the man says he will not take his brother's wife, then let the wife go to the responsible men of the town, and say, My husband's brother will not keep his brother's name living in Israel; he will not do what it is right for a husband's brother to do.
ἐὰν δὲ μὴ βούληται ὁ ἀνθρώπος λαβεῖν τὴν γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ καὶ ἀναβήσεται ἡ γυνὴ ἐπὶ τὴν πόλιν ἐπὶ τὴν γερουσίαν καὶ ἐρεῖ οὐ θέλει ὁ ἀδελφός τοῦ ἀνδρὸς μου ἀναστήσαι τὸ ὄνομα τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ ἐν Ἰσραηλ οὐκ ἠθέλησεν ὁ ἀδελφός τοῦ ἀνδρὸς μου
- 8 I покличуть його старші його міста, і промовлятимуть до нього, а він устане та й скаже: Не хочу взяти її,
Then the responsible men of the town will send for the man, and have talk with him: and if he still says, I will not take her;
καὶ καλέσουσιν αὐτὸν ἡ γερουσία τῆς πόλεως αὐτοῦ καὶ ἐροῦσιν αὐτῷ καὶ στὰς εἶπη οὐ βούλομαι λαβεῖν αὐτήν
- 9 то підійде його братова до нього на очах старших, і здиме йому чобота з ноги його, і плюне в обличчя його, і заговорить, і скаже: Так робиться чоловікові, що не буде дому свого брата.
Then his brother's wife is to come to him, before the responsible men of the town, and take his shoe off his foot, and put shame on him, and say, So let it be done to the man who will not take care of his brother's name.
καὶ προσελθοῦσα ἡ γυνὴ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ ἔναντι τῆς γερουσίας καὶ ὑπολύσει τὸ ὑπόδημα αὐτοῦ τὸ ἐν ἀπὸ τοῦ ποδὸς αὐτοῦ καὶ ἐμπτύσεται εἰς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ ἀποκριθεῖσα ἐρεῖ οὕτως ποιεῖσουσιν τῷ ἀνθρώπῳ ὅς οὐκ οἰκοδομήσει τὸν οἶκον τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ
- 10 I буде зване ім'я його в Ізраїлі: Дім роззутого.
And his family will be named in Israel, The house of him whose shoe has been taken off.
καὶ κληθήσεται τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐν Ἰσραηλ οἶκος τοῦ ὑπολυθέντος τὸ ὑπόδημα
- 11 Коли чоловіки будуть сваритися разом один з одним, і підійде жінка одного, щоб оберегти свого чоловіка від руки того, що б'є, і простягне свою руку, і схопить за сором його,
If two men are fighting, and the wife of one of them, coming to the help of her husband, takes the other by the private parts;
ἐὰν δὲ μάχωνται ἀνθρώποι ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἀνθρώπος μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ καὶ προσέλθῃ γυνὴ ἐνὸς αὐτῶν ἐξελέσθαι τὸν ἀνδρα αὐτῆς ἐκ χειρὸς τοῦ τύπτοντος αὐτὸν καὶ ἐκτείνασα τὴν χεῖρα ἐπιλάβηται τῶν διδύμων αὐτοῦ

- 12 **to відрубасш руку її, нехай не змилосердиться око твоє!**
Her hand is to be cut off; have no pity on her.
ἀποκόψεις τὴν χεῖρα αὐτῆς οὐ φείσεται ὁ ὀφθαλμὸς σου ἐπ' αὐτῆ
- 13 **¶ Не буде в тебе в торбі твоїй подвійного каменя до ваги, великого й малого,**
Do not have in your bag different weights, a great and a small;
οὐκ ἔσται ἐν τῷ μαρσίπῳ σου στάθμιον καὶ στάθμιον μέγα ἢ μικρόν
- 14 **не буде тобі в твоїм домі подвійної ефи, великої й малої.**
Or in your house different measures, a great and a small.
οὐκ ἔσται ἐν τῇ οἰκίᾳ σου μέτρον καὶ μέτρον μέγα ἢ μικρόν
- 15 **Камінь до ваги буде в тебе повний і справедливий, ефа буде в тебе повна й справедлива, щоб продовжилися дні твої на землі, яку Господь, Бог твій, дає тобі.**
But have a true weight and a true measure: so that your life may be long in the land which the Lord your God is giving you.
στάθμιον ἀληθινὸν καὶ δίκαιον ἔσται σοὶ καὶ μέτρον ἀληθινὸν καὶ δίκαιον ἔσται σοὶ ἵνα πολυήμερος γένη ἐπὶ τῆς γῆς ἧς κύριος ὁ θεός σου δίδωσίν σοι ἐν κλήρῳ
- 16 **Бо огида перед Господом, Богом твоїм, кожен, хто чинить таке, хто чинить несправедливість.**
For all who do such things, and all whose ways are not upright, are disgusting to the Lord your God.
ὅτι βδέλυγμα κυρίῳ τῷ θεῷ σου πᾶς ποιῶν ταῦτα πᾶς ποιῶν ἄδικον
- 17 **Пам'ятайте, що зробив був тобі Амалік у дорозі, коли ви виходили з Єгипту,**
Keep in mind what Amalek did to you on your way from Egypt;
μνήσθητι ὅσα ἐποίησέν σοι αμαλικ ἐν τῇ ὁδῷ ἐκπορευομένου σου ἐξ αἰγύπτου
- 18 **що спіткав тебе в дорозі, і побивав між тобою всіх задніх ослаблених, коли ти був змучений та стурджений, а він не боявся Бога.**
How, meeting you on the way, he made an attack on you when you were tired and without strength, cutting off all the feeble ones at the end of your line; and the fear of God was not in him.
πῶς ἀντέστη σοὶ ἐν τῇ ὁδῷ καὶ ἐκοψέν σου τὴν οὐραγίαν τοὺς κοπιῶντας ὀπίσω σου σὺ δὲ ἐπείνας καὶ ἐκοπίας καὶ οὐκ ἐφοβήθη τὸν θεόν
- 19 **І станеться, коли Господь, Бог твій, дасть тобі мир від усіх ворогів твоїх навколо в Краї, що Господь, Бог твій, дає тобі як спадок, щоб посісти його, то зігреш пам'ять Амаліка з-під н еба. Не забудь!**
So when the Lord your God has given you rest from all who are against you on every side, in the land which the Lord your God is giving you for your heritage, see to it that the memory of Amalek is cut off from the earth; keep this in mind.
καὶ ἔσται ἡνίκα ἐὰν καταπαύσῃ σε κύριος ὁ θεός σου ἀπὸ πάντων τῶν ἐχθρῶν σου τῶν κύκλῳ σου ἐν τῇ γῇ ἧς κύριος ὁ θεός σου δίδωσίν σοι ἐν κλήρῳ κατακληρονομήσαι ἐξαλείψεις τὸ ὄνομα αμαλικ ἐκ τῆς ὑπὸ τὸν οὐρανὸν καὶ οὐ μὴ ἐπιλάβῃ
- 1 **¶ І станеться, коли ти ввійдеш до того Краю, що Господь, Бог твій, дає тобі як спадок, і посядеш його, і осядеш у ньому,**
Now when you have come into the land which the Lord is giving you for your heritage, and you have made it yours and are living in it;
καὶ ἔσται ἐὰν εἰσέλθῃς εἰς τὴν γῆν ἣν κύριος ὁ θεός σου δίδωσίν σοι ἐν κλήρῳ καὶ κατακληρονομήσῃς αὐτὴν καὶ κατοικήσῃς ἐπ' αὐτῆς
- 2 **то візьмеш із початків усякого плоду землі, що збереш із Краю свого, що Господь, Бог твій, дає тобі, і покладеш їх у кіш, та й підеш до місця, яке вибере Господь, Бог твій, щоб там пр обувало Ім'я Його.**
You are to take a part of the first-fruits of the earth, which you get from the land which the Lord your God is giving you, and put it in a basket, and go to the place marked out by the Lord your God, as the resting-place of his name.
καὶ λήμψῃ ἀπὸ τῆς ἀπαρχῆς τῶν καρπῶν τῆς γῆς σου ἧς κύριος ὁ θεός σου δίδωσίν σοι καὶ ἐμβαλεῖς εἰς κάρταλλον καὶ πορεύῃ εἰς τὸν τόπον ὃν ἂν ἐκλέξῃται κύριος ὁ θεός σου ἐπικληθῆναι τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκεῖ
- 3 **І прийдеш ти до священика, що буде тими днями, та й скажеш йому: Засвідчую це сьогодні Господеві, Богові твоєму, що я ввійшов до Краю, що Господь запрягнув був батькам на шим, щоб дати нам.**
And you are to come to him who is priest at that time, and say to him, I give witness today before the Lord your God, that I have come into the land which the Lord made an oath to our fathers to give us.
καὶ ἐλεύσῃ πρὸς τὸν ἱερέα ὃς ἐὰν ᾖ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτὸν ἀναγγέλλων σήμερον κυρίῳ τῷ θεῷ μου ὅτι εἰσελήλυθα εἰς τὴν γῆν ἣν ὤμοσεν κύριος τοῖς πατράσιν ἡμῶν δοῦναι ἡμῖν
- 4 **І візьме священик того коша з твоєї руки, і покладе його перед жертівником Господа, Бога твого.**
Then the priest will take the basket from your hand and put it down in front of the altar of the Lord your God.
καὶ λήμψεται ὁ ἱερεὺς τὸν κάρταλλον ἐκ τῶν χειρῶν σου καὶ θήσει αὐτὸν ἀπέναντι τοῦ θυσιαστηρίου κυρίου τοῦ θεοῦ σου

- 5 А ти відповіси та й скажеш перед лицем Господа, Бога свого: Мандрівний арамеянин був мій батько, і він зійшов до Єгипту, і часово замешкав там із небагатьма людьми, та й став та м народом великим, сильним та численним.
And these are the words which you will say before the Lord your God: My father was a wandering Aramaean, and he went down with a small number of people into Egypt; there he became a great and strong nation:
 και ἀποκριθήσῃ καὶ ἐρεῖς ἐναντὶ κυρίου τοῦ θεοῦ σου συρίαν ἀπέβαλεν ὁ πατήρ μου καὶ κατέβη εἰς αἴγυπτον καὶ παρέκησεν ἐκεῖ ἐν ἀριθμῷ βραχεῖ καὶ ἐγένετο ἐκεῖ εἰς ἔθνος μέγα καὶ πλῆθος πολὺ καὶ μέγα
- 6 І чинили нам зло єгиптяни, і гнобили нас, і давали нас на роботу тяжку.
And the Egyptians were cruel to us, crushing us under a hard yoke:
 και ἐκάκωσαν ἡμᾶς οἱ αἰγύπτιοι καὶ ἐταπεινώσαν ἡμᾶς καὶ ἐπέθηκαν ἡμῖν ἔργα σκληρά
- 7 І голосили ми до Господа, Бога батьків наших. І почув Господь голос наш, і побачив нашу біду, і труд наш, і утиск наш.
And our cry went up to the Lord, the God of our fathers, and the Lord's ear was open to the voice of our cry, and his eyes took note of our grief and the crushing weight of our work:
 και ἀνεβοήσαμεν πρὸς κύριον τὸν θεὸν τῶν πατέρων ἡμῶν καὶ εἰσήκουσεν κύριος τῆς φωνῆς ἡμῶν καὶ εἶδεν τὴν ταπεινώσιν ἡμῶν καὶ τὸν μόχθον ἡμῶν καὶ τὸν θλιμμὸν ἡμῶν
- 8 І вивів нас Господь із Єгипту рукою сильною та раменом витягненим, і страхом великим, і ознаками та чудами.
And the Lord took us out of Egypt with a strong hand and a stretched-out arm, with works of power and signs and wonders:
 και ἐξήγαγεν ἡμᾶς κύριος ἐξ αἰγύπτου αὐτὸς ἐν ἰσχύι μεγάλῃ καὶ ἐν χειρὶ κραταιᾷ καὶ ἐν βραχίονι αὐτοῦ τῷ ὑψηλῷ καὶ ἐν ὀράμασιν μεγάλοις καὶ ἐν σημείοις καὶ ἐν τέρασιν
- 9 І привів нас до цього місця, і дав нам цей Край, Край, що тече молоком та медом.
And he has been our guide to this place, and has given us this land, a land flowing with milk and honey.
 και εἰσήγαγεν ἡμᾶς εἰς τὸν τόπον τοῦτον καὶ ἔδωκεν ἡμῖν τὴν γῆν ταύτην γῆν ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι
- 10 А тепер оце приніс я початок плоду тії землі, яку Ти дав мені, Господи. І покладеш його перед лицем Господа, Бога свого, і поклонишся перед лицем Господа, Бога свого.
So now, I have come here with the first of the fruits of the earth which you, O Lord, have given me. Then you will put it down before the Lord your God and give him worship:
 και νῦν ἰδοὺ ἐνήνοχα τὴν ἀπαρχὴν τῶν γεννημάτων τῆς γῆς ἧς ἔδωκάς μοι κύριε γῆν ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι καὶ ἀφήσεις αὐτὰ ἀπέναντι κυρίου τοῦ θεοῦ σου καὶ προσκυνήσεις ἐκεῖ ἐναντὶ κυρίου τοῦ θεοῦ σου
- 11 І будеш радіти всім добром, що дав тобі Господь, Бог твій, тобі та домові твоєму, ти, і Левит, і приходько, що посеред тебе.
And you will have joy in every good thing which the Lord your God has given to you and to your family; and the Levite, and the man from a strange land who is with you, will take part in your joy.
 και εὐφρανθήσῃ ἐν πᾶσιν τοῖς ἀγαθοῖς οἷς ἔδωκεν σοι κύριος ὁ θεός σου καὶ τῇ οἰκίᾳ σου σὺ καὶ ὁ λευίτης καὶ ὁ προσήλυτος ὁ ἐν σοί
- 12 ¶ А коли ти скінчиш десятинити всю десятину врожаю свого року третього, року десятини, і даси Левиту, приходькові, сироті та вдові, і будуть вони їсти в брамах твоїх і наситяться,
When you have taken out a tenth from the tenth of all your produce in the third year, which is the year when this has to be done, give it to the Levite, and the man from a strange land, and the child without a father, and the widow, so that they may have food in your towns and be full;
 ἐὰν δὲ συντελέσης ἀποδεκατώσαι πᾶν τὸ ἐπιδέκατον τῶν γεννημάτων τῆς γῆς σου ἐν τῷ ἔτει τῷ τρίτῳ τὸ δευτερον ἐπιδέκατον δώσεις τῷ λευίτῃ καὶ τῷ προσηλύτῳ καὶ τῷ ὀρφανῷ καὶ τῇ χήρᾳ καὶ φάγονται ἐν ταῖς πόλεσιν σου καὶ ἐμπλησθήσονται
- 13 то скажеш перед лицем Господа, Бога свого: Забрав я присвячене з дому, та й дав його Левиту та приходькові, сироті та вдові, за всіма Твоїми заповідями, що Ти наказав був мені, я не переступив котроїсь із заповідей Твоїх і не забув.
And say before the Lord your God, I have taken all the holy things out of my house and have given them to the Levite, and the man from a strange land, and him who has no father, and the widow, as you have given me orders: I have kept in mind all your orders, in nothing have I gone against them:
 και ἐρεῖς ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ σου ἐξεκάθαρα τὰ ἅγια ἐκ τῆς οἰκίας μου καὶ ἔδωκα αὐτὰ τῷ λευίτῃ καὶ τῷ προσηλύτῳ καὶ τῷ ὀρφανῷ καὶ τῇ χήρᾳ κατὰ πάσας τὰς ἐντολάς ἃς ἐνετείλω μοι οὐ π ἀρῆλθον τὴν ἐντολὴν σου καὶ οὐκ ἐπελαθόμην
- 14 Не їв я з нього в жалобі своій, і не брав з нього в нечистості, і не дав з нього для померлого, я слухався голосу Господа, Бога свого, чинив усе, як наказав Ти мені.
No part of these things has been used for food in a time of weeping, or put away when I was unclean, or given for the dead: I have given ear to the voice of the Lord my God, and have done all you have given me orders to do.
 και οὐκ ἔφαγον ἐν ὀδύνῃ μου ἀπ' αὐτῶν οὐκ ἐκάρπωσα ἀπ' αὐτῶν εἰς ἀκάθαρτον οὐκ ἔδωκα ἀπ' αὐτῶν τῷ τεθνηκότι ὑπήκουσα τῆς φωνῆς κυρίου τοῦ θεοῦ μου ἐποίησα καθὰ ἐνετείλω μοι
- 15 Споглянь же з святого мешкання Свого, із небес, і поблагослови народ Свій, Ізраїля, та землю, яку Ти дав нам, як присягнув був нашим батькам, Край, що тече молоком та медом.
So, looking down from your holy place in heaven, send your blessing on your people Israel and on the land which you have given us, as you said in your oath to our fathers, a land flowing with milk and honey.
 κάτιδε ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ ἁγίου σου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ εὐλόγησον τὸν λαόν σου τὸν ἰσραὴλ καὶ τὴν γῆν ἣν ἔδωκας αὐτοῖς καθὰ ὄμοσας τοῖς πατράσιν ἡμῶν δοῦναι ἡμῖν γῆν ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι

- 16 ¶ Цього дня Господь, Бог твій, наказує тобі виконувати ці постанови та закони, а ти будеш додержувати, та будеш виконувати їх усім серцем своїм та всією душею своєю.
Today the Lord your God gives you orders to keep all these laws and decisions: so then keep and do them with all your heart and all your soul.
 ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ κύριος ὁ θεός σου ἐνετείλατό σοι ποιῆσαι πάντα τὰ δικαιώματα ταῦτα καὶ τὰ κρίματα καὶ φυλάξεσθε καὶ ποιήσετε αὐτὰ ἐξ ὅλης τῆς καρδίας ὑμῶν καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς ὑμῶν
- 17 Ти сьогодні засвідчив Господеві, що Він буде тобі Богом, і що ти будеш ходити дорогами Його, і що будеш виконувати постанови Його, і заповіді Його, і закони Його, і що будеш слуха тися голосу Його.
Today you have given witness that the Lord is your God, and that you will go in his ways and keep his laws and his orders and his decisions and give ear to his voice:
 τὸν θεὸν εἶλου σήμερον εἶναι σου θεὸν καὶ πορεύεσθαι ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ καὶ φυλάσσεσθαι τὰ δικαιώματα καὶ τὰ κρίματα αὐτοῦ καὶ ὑπακούειν τῆς φωνῆς αὐτοῦ
- 18 А Господь сьогодні засвідчив тобі, що ти будеш Йому народом вибраним, як Він наказав був тобі, і що ти виконуватимеш усі заповіді Його,
And the Lord has made it clear this day that you are a special people to him, as he gave you his word; and that you are to keep all his orders;
 καὶ κύριος εἶλατό σε σήμερον γενέσθαι σε αὐτῷ λαὸν περιούσιον καθάπερ εἶπέν σοι φυλάσσειν πάσας τὰς ἐντολάς αὐτοῦ
- 19 і що Він ставить тебе найвищим понад усі народи, яких Господь учинив, на хвалу, і на ім'я, і на славу, і що будеш ти для Господа, Бога свого, народом святим, як Він говорив вам.
And that he will make you high over all the nations he has made, in praise, in name, and in honour, and that you are to be a holy people to the Lord your God as he has said.
 καὶ εἶναι σε ὑπεράνω πάντων τῶν ἐθνῶν ὡς ἐποίησεν σε ὀνομαστὸν καὶ καύχημα καὶ δόξαστόν εἶναι σε λαὸν ἅγιον κυρίῳ τῷ θεῷ σου καθὼς ἐλάλησεν
- 1 ¶ І наказав Мойсей та Ізраїлеві старші народові, говорячи: Додержуйте всіх заповідей, що я сьогодні наказую вам!
Then Moses and the responsible men of Israel gave the people these orders: Keep all the orders which I have given you this day;
 καὶ προσέταξεν μουσῆς καὶ ἡ γερουσία ἰσραηλ λέγων φυλάσσεσθε πάσας τὰς ἐντολάς ταύτας ὅσας ἐγὼ ἐντέλλομαι ὑμῖν σήμερον
- 2 І станеться того дня, коли ви перейдете Йордан до того Краю, що дає тобі Господь, Бог твій, то поставиш собі велике каміння, і пованиш їх вапном.
And on the day when you go over Jordan into the land which the Lord your God is giving you, put up great stones, coating them with building-paste,
 καὶ ἔσται ἡ ἡμέρα διαβῆτε τὸν ἰορδάνην εἰς τὴν γῆν ἣν κύριος ὁ θεός σου δίδωσίν σοι καὶ στήσεις σεαυτῷ λίθους μεγάλους καὶ κονιάσεις αὐτοὺς κονία
- 3 І напишеш на них усі слова цього Закону, коли перейдеш, щоб увійшов ти до того Краю, що Господь, Бог твій, дає тобі, Край, що тече молоком та медом, як промовляв був Господь, Бог батьків твоїх, до тебе.
And writing on them all the words of this law, after you have gone over; so that you may take the heritage which the Lord your God is giving you, a land flowing with milk and honey, as the Lord, the God of your fathers, has said.
 καὶ γράψεις ἐπὶ τῶν λίθων πάντα τοὺς λόγους τοῦ νόμου τούτου ὡς ἂν διαβῆτε τὸν ἰορδάνην ἡνίκα ἐὰν εἰσέλθητε εἰς τὴν γῆν ἣν κύριος ὁ θεός τῶν πατέρων σου δίδωσίν σοι γῆν ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι ὃν τρόπον εἶπεν κύριος ὁ θεός τῶν πατέρων σου σοι
- 4 І станеться, коли ви перейдете Йордан, поставите те каміння, що я наказую вам сьогодні, на горі Евал, і пованиш їх вапном.
And when you have gone over Jordan, you are to put up these stones, as I have said to you today, in Mount Ebal, and have them coated with building-paste.
 καὶ ἔσται ὡς ἂν διαβῆτε τὸν ἰορδάνην στήσετε τοὺς λίθους τούτους οὓς ἐγὼ ἐντέλλομαι σοι σήμερον ἐν ὄρει γαιβαλ καὶ κονιάσεις αὐτοὺς κονία
- 5 І збудуєш там жертівника для Господа, Бога свого, жертівника з каміння, не піднесеш над ними заліза.
There you are to make an altar to the Lord your God, of stones on which no iron instrument has been used.
 καὶ οἰκοδομήσεις ἐκεῖ θυσιαστήριον κυρίῳ τῷ θεῷ σου θυσιαστήριον ἐκ λίθων οὐκ ἐπιβαλεῖς ἐπ' αὐτοὺς σίδηρον
- 6 З нетесаного каміння збудуєш жертівника Господа, Бога свого, і принесеш на ньому цілопалення Господеві, Богові своєму.
You are to make the altar of the Lord your God of uncut stones; offering on it burned offerings to the Lord your God:
 λίθους ὀλοκλήρους οἰκοδομήσεις θυσιαστήριον κυρίῳ τῷ θεῷ σου καὶ ἀνοίσεις ἐπ' αὐτὸ ὀλοκαυτώματα κυρίῳ τῷ θεῷ σου
- 7 І принесеш на жертву мирні жертви, і будеш там їсти, і будеш тішитися перед лицем Господа, Бога свого.
And you are to make your peace-offerings, feasting there with joy before the Lord your God.
 καὶ θύσεις ἐκεῖ θυσίαν σωτηρίου κυρίῳ τῷ θεῷ σου καὶ φάγη καὶ ἐμπλησθήσῃ καὶ εὐφρανθήσῃ ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ σου
- 8 І напишеш на тих каміннях усі слова цього Закону дуже виразно.
And put on the stones all the words of this law, writing them very clearly.
 καὶ γράψεις ἐπὶ τῶν λίθων πάντα τὸν νόμον τοῦτον σαφῶς σφόδρα
- 9 І промовляв Мойсей та всі священники-Левити, до всього Ізраїля, говорячи: Уважай та слухай, Ізраїлю, ти цього дня став народом Господа, Бога свого.
Then Moses and the priests, the Levites, said to all Israel, Be quiet and give ear, O Israel; today you have become the people of the Lord your God.
 καὶ ἐλάλησεν μουσῆς καὶ οἱ ἱερεῖς οἱ λευῖται παντὶ ἰσραηλ λέγοντες σιώπα καὶ ἀκουε ἰσραηλ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ γέγονας εἰς λαὸν κυρίῳ τῷ θεῷ σου

- 10 I будеш ти слухатися Господа, Бога свого, і будеш виконувати заповіді Його та постанови Його, що я наказую тобі сьогодні.
For this cause you are to give ear to the voice of the Lord your God, and do his orders and his laws which I give you this day.
καὶ εἰσακούσῃ τῆς φωνῆς κυρίου τοῦ θεοῦ σου καὶ ποιήσεις πάσας τὰς ἐντολάς αὐτοῦ καὶ τὰ δικαιώματα αὐτοῦ ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαί σοι σήμερον
- 11 ¶ I наказав Мойсей того дня народові, говорячи:
That same day Moses said to the people,
καὶ ἐνετείλατο μουσῆς τῷ λαῷ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ λέγων
- 12 Оці стануть на горі Гарізім, щоб благословляти народ, коли ви перейдете Йордан: Симеон, і Левій, і Юда, і Иссахар, і Йосип, і Веніямин.
These are to take their places on Mount Gerizim for blessing the people when you have gone over Jordan: Simeon and Levi and Judah and Issachar and Joseph and Benjamin;
οὗτοι στήσονται εὐλογεῖν τὸν λαὸν ἐν ὄρει γαριζὶν διαβάντες τὸν ἰορδάνην συμφωνοῦντες λέωνι ἰουδας ἰσσαχαρ ἰωσηφ καὶ βενιαμιν
- 13 А оці стануть для клятви на горі Евал: Рувим, Гад, і Асир, і Завулон, Дан і Нефталім.
And these are to be on Mount Ebal for the curse: Reuben, Gad, and Asher, and Zebulun, Dan, and Naphtali.
καὶ οὗτοι στήσονται ἐπὶ τῆς κατάρας ἐν ὄρει γαββαλ ρουβην γαδ καὶ ασηρ ζαβουλων дан καὶ νεφθαλι
- 14 I відповідять Левити, і скажуть до всіх Ізраїлевих мужів сильним голосом:
Then the Levites are to say in a loud voice to all the men of Israel,
καὶ ἀποκριθέντες οἱ λευῖται ἐροῦσιν παντὶ ἰσραηλ φωνῇ μεγάλῃ
- 15 Проклята людина, що зробить боввана різаного або литого, гидоту для Господа, чин різьбарських рук, і поставить тасмно! I відповідь увесь народ, та й скаже: амінь!
Cursed is the man who makes any image of wood or stone or metal, disgusting to the Lord, the work of man's hands, and puts it up in secret. And let all the people say, So be it.
ἐπικατάρατος ἄνθρωπος ὅστις ποιήσει γλυπτὸν καὶ χωνευτὸν βδέλυγμα κυρίῳ ἔργον χειρῶν τεχνίτου καὶ θήσει αὐτὸ ἐν ἀποκρύφῳ καὶ ἀποκριθεὶς πᾶς ὁ λαὸς ἐροῦσιν γένοιτο
- 16 Проклятий той, хто легковажить свого батька та свою матір! А весь народ скаже: амінь!
Cursed is he who does not give honour to his father or mother. And let all the people say, So be it.
ἐπικατάρατος ὁ ἀτιμᾶζων πατέρα αὐτοῦ ἢ μητέρα αὐτοῦ καὶ ἐροῦσιν πᾶς ὁ λαὸς γένοιτο
- 17 Проклятий, хто пересуває межу свого ближнього!
Cursed is he who takes his neighbour's landmark from its place. And let all the people say, So be it.
ἐπικατάρατος ὁ μετατιθεὶς ὄρια τοῦ πλησίον καὶ ἐροῦσιν πᾶς ὁ λαὸς γένοιτο
- 18 Проклятий, хто робить блудячим сліпого в дорозі! А весь народ скаже: амінь!
Cursed is he by whom the blind are turned out of the way. And let all the people say, So be it.
ἐπικατάρατος ὁ πλανῶν τυφλὸν ἐν ὁδῷ καὶ ἐροῦσιν πᾶς ὁ λαὸς γένοιτο
- 19 Проклятий, хто перекручує право прихोдька, сироти та вдови! А весь народ скаже: амінь!
Cursed is he who gives a wrong decision in the cause of a man from a strange land, or of one without a father, or of a widow. And let all the people say, So be it.
ἐπικατάρατος ὃς ἂν ἐκκλίνῃ κρίσιν προσηλύτου καὶ ὄρφανοῦ καὶ χήρας καὶ ἐροῦσιν πᾶς ὁ λαὸς γένοιτο
- 20 Проклятий, хто лягає з жінкою батька свого, бо відкрив він подолка одежі свого батька! А весь народ скаже: амінь!
Cursed is he who has sex relations with his father's wife, for he has put shame on his father. And let all the people say, So be it.
ἐπικατάρατος ὁ κοιμώμενος μετὰ γυναῖκος τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ὅτι ἀπεκάλυψεν συγκάλυμμα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ ἐροῦσιν πᾶς ὁ λαὸς γένοιτο
- 21 Проклятий, хто лягає з усяким скотом! А весь народ скаже: амінь!
Cursed is he who has sex relations with any sort of beast. And let all the people say, So be it.
ἐπικατάρατος ὁ κοιμώμενος μετὰ παντὸς κτήνους καὶ ἐροῦσιν πᾶς ὁ λαὸς γένοιτο
- 22 Проклятий, хто лягає з сестрою своєю, дочкою свого батька або з дочкою своєї матері! А весь народ скаже: амінь!
Cursed is he who has sex relations with his sister, the daughter of his father or of his mother. And let all the people say, So be it.
ἐπικατάρατος ὁ κοιμώμενος μετὰ ἀδελφῆς ἐκ πατρὸς ἢ ἐκ μητρὸς αὐτοῦ καὶ ἐροῦσιν πᾶς ὁ λαὸς γένοιτο
- 23 Проклятий, хто лягає з тещею своєю! А весь народ скаже: амінь!
Cursed is he who has sex relations with his mother-in-law. And let all the people say, So be it.
ἐπικατάρατος ὁ κοιμώμενος μετὰ πενθερᾶς αὐτοῦ καὶ ἐροῦσιν πᾶς ὁ λαὸς γένοιτο ἐπικατάρατος ὁ κοιμώμενος μετὰ ἀδελφῆς γυναῖκος αὐτοῦ καὶ ἐροῦσιν πᾶς ὁ λαὸς γένοιτο

- 24 **Проклятий, хто вбиває свого ближнього потаємно! А весь народ скаже: амінь!**
Cursed is he who takes his neighbour's life secretly. And let all the people say, So be it.
 επικατάρατος ὁ τύπτων τὸν πλησίον αὐτοῦ δόλῳ καὶ ἐροῦσιν πᾶς ὁ λαός γένοιτο
- 25 **Проклятий, хто бере підкупа, щоб забити кого, пролляти кров неповинну! А весь народ скаже: амінь!**
Cursed is he who for a reward puts to death one who has done no wrong. And let all the people say, So be it.
 επικατάρατος ὃς ἂν λάβῃ δῶρα πατάξαι ψυχὴν αἱματος ἀθῶου καὶ ἐροῦσιν πᾶς ὁ λαός γένοιτο
- 26 **Проклятий, хто не дотримас слів цього Закону, щоб виконувати їх! А весь народ скаже: амінь!**
Cursed is he who does not take this law to heart to do it. And let all the people say, So be it.
 επικατάρατος πᾶς ἄνθρωπος ὃς οὐκ ἐμμενεῖ ἐν πᾶσιν τοῖς λόγοις τοῦ νόμου τούτου τοῦ ποιῆσαι αὐτούς καὶ ἐροῦσιν πᾶς ὁ λαός γένοιτο
- 1 ¶ **І станеться, якщо дійсно будеш ти слухатися голосу Господа, Бога свого, щоб додержувати виконання всіх Його заповідей, що я наказую тобі сьогодні, то поставить тебе Господь, Бог твій, найвищим над усі народи землі.**
Now if you give ear to the voice of the Lord your God, and keep with care all these orders which I have given you today, then the Lord your God will put you high over all the nations of the earth:
 καὶ ἔσται ὡς ἂν διαβῆτε τὸν ἰορδάνην εἰς τὴν γῆν ἣν κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν δίδωσιν ὑμῖν ἐὰν ἀκοῆ εἰσακούσητε τῆς φωνῆς κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν φυλάσσειν καὶ ποιεῖν πάσας τὰς ἐντολάς αὐτοῦ ὡς ἐγὼ ἐντέλλομαι σοὶ σήμερον καὶ δώσει σε κύριος ὁ θεός σου ὑπεράνω πάντων τῶν ἐθνῶν τῆς γῆς
- 2 **І прийдуть на тебе всі оці благословення, і досягнуть тебе, коли ти слухатимешся голосу Господа, Бога свого.**
And all these blessings will come on you and overtake you, if your ears are open to the voice of the Lord your God.
 καὶ ἤξουσιν ἐπὶ σὲ πᾶσαι αἱ εὐλογίαι αὐτὰ καὶ εὐρήσουσιν σε ἐὰν ἀκοῆ ἀκούσης τῆς φωνῆς κυρίου τοῦ θεοῦ σου
- 3 **Благословенний ти в місті, і благословенний ти на полі!**
A blessing will be on you in the town, and a blessing in the field.
 εὐλογημένος σὺ ἐν πόλει καὶ εὐλογημένος σὺ ἐν ἀγρῷ
- 4 **Благословенний плід утроби твоєї, і плід твоєї землі, і плід худоби твоєї, порід биків твоїх і котиння отари твоєї!**
A blessing will be on the fruit of your body, and on the fruit of your land, on the fruit of your cattle, the increase of your herd, and the young of your flock.
 εὐλογημένα τὰ ἔκγονα τῆς κοιλίας σου καὶ τὰ γενήματα τῆς γῆς σου τὰ βουκόλια τῶν βοῶν σου καὶ τὰ ποίμνια τῶν προβάτων σου
- 5 **Благословенний твій кіш та діжа твоя!**
A blessing will be on your basket and on your bread-basin.
 εὐλογημένα αἱ ἀποθήκαι σου καὶ τὰ ἐγκαταλείμματα σου
- 6 **Благословенний ти у вході своїм, і благословенний ти в виході своїм!**
A blessing will be on your coming in and on your going out.
 εὐλογημένος σὺ ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι σε καὶ εὐλογημένος σὺ ἐν τῷ ἐκπορεύεσθαι σε
- 7 **Господь учинить, що вороги твої, які повстають на тебе, будуть побиті перед тобою, вони однією дорогою вийдуть навперейми тебе, а сімома дорогами втікатимуть перед тобою.**
By the power of the Lord, those who take arms against you will be overcome before you: they will come out against you one way, and will go in flight from you seven ways.
 παραδῶ κύριος ὁ θεός σου τοὺς ἐχθρούς σου τοὺς ἀνθεστηκότας σοὶ συντετριμένους πρὸ προσώπου σου ὁδῶ μὴ ἐξελεύσονται πρὸς σὲ καὶ ἐν ἑπτὰ ὁδοῖς φεύξονται ἀπὸ προσώπου σου
- 8 **Господь накаже Своему благословенню бути з тобою в коморах твоїх, та в усьому, чого доторкнеться рука твоя, і благословлятиме тебе в Краю, що Господь, Бог твій, дає тобі.**
The Lord will send his blessing on your store-houses and on everything to which you put your hand: his blessing will be on you in the land which the Lord your God is giving you.
 ἀποστέλλει κύριος ἐπὶ τὴν εὐλογίαν ἐν τοῖς ταμείοις σου καὶ ἐν πᾶσιν οὗ ἂν ἐπιβάλῃς τὴν χεῖρά σου ἐπὶ τῆς γῆς ἣς κύριος ὁ θεός σου δίδωσιν σοὶ
- 9 **Господь поставить тебе Собі за святий народ, як присягнув був тобі, коли ти будеш додержуватися заповідей Господа, Бога твого, і підеш дорогами Його.**
The Lord will keep you as a people holy to himself, as he has said to you in his oath, if you keep the orders of the Lord your God and go on walking in his ways.
 ἀναστήσει σε κύριος ὁ θεός σου ἑαυτῷ λαὸν ἅγιον ὃν τρόπον ὤμοσεν τοῖς πατράσιν σου ἐὰν εἰσακούσης τῆς φωνῆς κυρίου τοῦ θεοῦ σου καὶ πορευθῆς ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ
- 10 **І побачать усі народи землі, що Господні Ім'я кличеться на тобі, і будуть боятися тебе.**
And all the peoples of the earth will see that the name of the Lord is on you, and they will go in fear of you.
 καὶ ὄψονταί σε πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς ὅτι τὸ ὄνομα κυρίου ἐπικέκληται σοὶ καὶ φοβηθήσονται σε

- 11 **І Господь дасть тобі добрий приріст у плоді утроби твоєї, і в плоді худоби твоєї, і в плоді поля твого на тій землі, що Господь заприсягнув був батькам твоїм, щоб дати тобі.**
And the Lord will make you fertile in every good thing, in the fruit of your body, and the fruit of your cattle, and the fruit of your fields, in the land which the Lord, by his oath to your fathers, said he would give you.
καὶ πληθυνεῖ σε κύριος ὁ θεός σου εἰς ἀγαθὰ ἐπὶ τοῖς ἐκγόνοις τῆς κοιλίας σου καὶ ἐπὶ τοῖς γενήμασιν τῆς γῆς σου καὶ ἐπὶ τοῖς ἐκγόνοις τῶν κτηνῶν σου ἐπὶ τῆς γῆς ἧς ὁμοσεν κύριος τοῖς πατράσιν σου δοῦναι σοι
- 12 **Господь відчинить для тебе Свою добру скарбницю, небеса, щоб дати дощ для Краю твого в часі його, і щоб поблагословити всякий чин твоєї руки. І ти позичатимеш багатом народ ам, а сам не позичатимеш ні в кого.**
Opening his store-house in heaven, the Lord will send rain on your land at the right time, blessing all the work of your hands: other nations will make use of your wealth, and you will have no need of theirs.
ἀνοίξει σοι κύριος τὸν θησαυρὸν αὐτοῦ τὸν ἀγαθὸν τὸν οὐρανὸν δοῦναι τὸν ὑετὸν τῇ γῇ σου ἐπὶ καιροῦ αὐτοῦ εὐλογῆσαι πάντα τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σου καὶ δανιεῖς ἔθνεσιν πολλοῖς σὺ δὲ οὐ δανιῆ κ αὶ ἄρξεις σὺ ἔθνῶν πολλῶν σοῦ δὲ οὐκ ἄρξουσιν
- 13 **І вчинить тебе Господь головою, а не хвостом, і ти будеш тільки верхом, а не будеш долом, коли будеш слухатися заповідей Господа, Бога свого, що я сьогодні наказую тобі, щоб доде ржувати й виконувати,**
The Lord will make you the head and not the tail; and you will ever have the highest place, if you give ear to the orders of the Lord your God which I give you today, to keep and to do them;
καταστήσει σε κύριος ὁ θεός σου εἰς κεφαλὴν καὶ μὴ εἰς οὐρὰν καὶ ἔση τότε ἐπάνω καὶ οὐκ ἔση ὑποκάτω ἐὰν ἀκούσης τῶν ἐντολῶν κυρίου τοῦ θεοῦ σου ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαι σοι σήμερον φυλάσσειν καὶ ποιεῖν
- 14 **і не відступиш від усіх тих слів, що я сьогодні наказую вам, ані праворуч, ані ліворуч, щоб ходити за іншими богами й служити їм.**
Not turning away from any of the orders which I give you today, to the right hand or to the left, or going after any other gods to give them worship.
οὐ παραβήσῃ ἀπὸ πάντων τῶν λόγων ὧν ἐγὼ ἐντέλλομαι σοι σήμερον δεξιὰ οὐδὲ ἀριστερὰ πορεύεσθαι ὀπίσω θεῶν ἐτέρων λατρεύειν αὐτοῖς
- 15 **¶ Та станеться, коли ти не будеш слухатися голосу Господа, Бога свого, щоб додержувати виконання всіх Його заповідей та постанов Його, що я сьогодні наказую тобі, то прийдуть на тебе всі оці прокляття, і досягнуть тебе:**
But if you do not give ear to the voice of the Lord your God, and take care to do all his orders and his laws which I give you today, then all these curses will come on you and overtake you:
καὶ ἔσται ἐὰν μὴ εἰσακούσης τῆς φωνῆς κυρίου τοῦ θεοῦ σου φυλάσσειν καὶ ποιεῖν πάσας τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ ὅσας ἐγὼ ἐντέλλομαι σοι σήμερον καὶ ἐλεύσονται ἐπὶ σὲ πᾶσαι αἱ κατάραι αὐταὶ καὶ καταλήμψονται σε
- 16 **Проклятий ти в місті, і проклятий ти в полі!**
You will be cursed in the town and cursed in the field.
ἐπικατάρατος σὺ ἐν πόλει καὶ ἐπικατάρατος σὺ ἐν ἀγρῶ
- 17 **Проклятий кіш твоїй та діжа твоя!**
A curse will be on your basket and on your bread-basin.
ἐπικατάρατοι αἱ ἀποθήκαί σου καὶ τὰ ἐγκαταλείμματά σου
- 18 **Проклятий плід утроби твоєї та плід твоєї землі, порід биків твоїх та котіння отари твоєї!**
A curse will be on the fruit of your body, and on the fruit of your land, on the increase of your cattle, and the young of your flock.
ἐπικατάρατα τὰ ἔκγονα τῆς κοιλίας σου καὶ τὰ γενήματα τῆς γῆς σου τὰ βουκόλια τῶν βοῶν σου καὶ τὰ ποίμνια τῶν προβάτων σου
- 19 **Проклятий ти у вході своїм, і проклятий ти в виході своїм!**
You will be cursed when you come in and cursed when you go out.
ἐπικατάρατος σὺ ἐν τῷ ἐκπορεύεσθαι σε καὶ ἐπικατάρατος σὺ ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι σε
- 20 **Пошле Господь на тебе прокляття, і замішання, і нещастя на всякий почин твоєї руки, що ти зробиш, аж поки ти не будеш вигублений, і аж поки ти скоро не загинеш через зло твоїх чинів, що опустив ти Мене.**
The Lord will send on you cursing and trouble and punishment in everything to which you put your hand, till sudden destruction overtakes you; because of your evil ways in which you have been false to me.
ἐξαποστεῖλαι κύριός σοι τὴν ἔνδειαν καὶ τὴν ἐκλιμίαν καὶ τὴν ἀνάλωσιν ἐπὶ πάντα ὃ ἂν ἐπιβάλῃς τὴν χειρὰ σου ὅσα ἐὰν ποιήσης ἕως ἂν ἐξολεθρευθῇ σε καὶ ἕως ἂν ἀπολέσῃ σε ἐν τάχει διὰ τὰ πονηρὰ ἐπιτηδεύματά σου διότι ἐγκατέλιπες με
- 21 **Приліпить Господь до тебе моровицю, аж поки вона не вигубить тебе з-над землі, куди ти входиш посісти її.**
The Lord will send disease after disease on you, till you have been cut off by death from the land to which you are going.
προσκολλησάι κύριος εἰς σὲ τὸν θάνατον ἕως ἂν ἐξαναλώσῃ σε ἀπὸ τῆς γῆς εἰς ἣν σὺ εἰσπορεύῃ ἐκεῖ κληρονομήσαι αὐτήν

- 22 Ударить Господь тебе сухотами, і пропасницею, і запаленням, і гарячкою, і мечем, і посухою, і іржею, і вони будуть гнати тебе, аж поки ти не загинеш.
The Lord will send wasting disease, and burning pain, and flaming heat against you, keeping back the rain till your land is waste and dead; so will it be till your destruction is complete.
πατάξει σε κύριος ἀπορία καὶ πυρετῶ καὶ ῥίγει καὶ ἐρεθισμῶ καὶ φόνῳ καὶ ἀνεμοφθορία καὶ τῆ ὄχρα καὶ καταδιώξονται σε ἕως ἂν ἀπολέσωσίν σε
- 23 І стане небо твоє, що над твоєю головою, міддю, а земля, що під тобою, залізом.
And the heaven over your heads will be brass, and the earth under you hard as iron.
καὶ ἔσται σοι ὁ οὐρανὸς ὁ ὑπὲρ κεφαλῆς σου χαλκοῦς καὶ ἡ γῆ ἡ ὑποκάτω σου σιδηρᾶ
- 24 Дасть Господь замість дощу Красві твоему куряву, а порошок із неба буде сходити на тебе, аж поки не будеш ти вигублений.
The Lord will make the rain of your land powder and dust, sending it down on you from heaven till your destruction is complete.
δῶη κύριος τὸν ὑετὸν τῆ γῆ σου κονιορτόν καὶ χοῦς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβήσεται ἐπὶ σέ ἕως ἂν ἐκτρίψῃ σε καὶ ἕως ἂν ἀπολέσῃ σε
- 25 Віддасть тебе Господь на поразку твоїм ворогам. Однією дорогою ти вийдеш наперейми його, а сімома дорогами втікати ти перед ним, і будеш розпоршений по всіх царствах землі.
The Lord will let you be overcome by your haters: you will go out against them one way, and you will go in flight before them seven ways: you will be the cause of fear among all the kingdoms of the earth.
δῶη σε κύριος ἐπικολῆν ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν σου ἐν ὁδῶ μιᾷ ἐξελεύσῃ πρὸς αὐτοὺς καὶ ἐν ἑπτὰ ὁδοῖς φεύξῃ ἀπὸ προσώπου αὐτῶν καὶ ἔσῃ ἐν διασπορῇ ἐν πάσαις ταῖς βασιλείαις τῆς γῆς
- 26 І буде твій труп на їжу для всякого птаства небесного та для худоби земної, і не буде нікого, хто б їх пополошив.
Your bodies will be meat for all the birds of the air and the beasts of the earth; there will be no one to send them away.
καὶ ἔσονται οἱ νεκροὶ ὑμῶν κατὰβρωμα τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ καὶ τοῖς θηρίοις τῆς γῆς καὶ οὐκ ἔσται ὁ ἀποσοβῶν
- 27 Ударить тебе Господь египетським гнояком, гудзами, лишаями, струпами такими, що не зможеш їх виликувати.
The Lord will send on you the disease of Egypt, and other sorts of skin diseases which nothing will make well.
πατάξει σε κύριος ἐν ἔλκει αἰγυπτίῳ ἐν ταῖς ἕδραις καὶ ψώρα ἀγρία καὶ κνήφῃ ὥστε μὴ δύνασθαι σε ἰαθῆναι
- 28 Ударить тебе Господь божевіллям, і сліпотою, і туподумством.
He will make your minds diseased, and your eyes blind, and your hearts wasted with fear:
πατάξει σε κύριος παραπληξία καὶ ἀορασία καὶ ἐκστάσει διανοίας
- 29 І будеш ти мацати в південь, як мацає сліпий у темряві, і не матимеш поведження в дорогах своїх, і будеш ти по всі дні тільки утискуваний та грабований, та не буде кому боронити.
You will go feeling your way when the sun is high, like a blind man for whom all is dark, and nothing will go well for you: you will be crushed and made poor for ever, and you will have no saviour.
καὶ ἔσῃ ψηλαφῶν μεσημβρίας ὥσει ψηλαφήσαι ὁ τυφλὸς ἐν τῷ σκότει καὶ οὐκ εὐδοώσει τὰς ὁδοὺς σου καὶ ἔσῃ τότε ἀδικούμενος καὶ διαπραζόμενος πάσας τὰς ἡμέρας καὶ οὐκ ἔσται σοι ὁ βοηθῶν
- 30 Одружишся з жінкою, та хто інший лежатиме з нею. Хату збудуєш, та в ній не сидітимеш. Засадити виноградника, та не будеш користатися ним.
You will take a wife, but another man will have the use of her: the house which your hands have made will never be your resting-place: you will make a vine-garden, and never take the fruit of it.
γυναῖκα λήμψῃ καὶ ἀνὴρ ἕτερος ἔξει αὐτὴν οἰκίαν οἰκοδομήσεις καὶ οὐκ οἰκήσεις ἐν αὐτῇ ἀμπελῶνα φυτεύσεις καὶ οὐ τρυγήσεις αὐτόν
- 31 Заколений буде віл твій на очах твоїх, та їсти не будеш із нього. Твій осел буде заграбований перед тобою, і не вернеться до тебе. Отара твоя віддана буде ворогам твоїм, і не буде кому боронити тебе.
Your ox will be put to death before your eyes, but its flesh will not be your food: your ass will be violently taken away before your face, and will not be given back to you: your sheep will be given to your haters, and there will be no saviour for you.
ὁ μόσχος σου ἐσφαγμένος ἐναντίον σου καὶ οὐ φάγῃ ἐξ αὐτοῦ ὁ ὄνος σου ἠρπασμένος ἀπὸ σοῦ καὶ οὐκ ἀποδοθήσεται σοι τὰ πρόβατά σου δεδομένα τοῖς ἐχθροῖς σου καὶ οὐκ ἔσται σοι ὁ βοηθῶν
- 32 Сини твої та дочки твої будуть віддані іншому народові, а очі твої будуть бачити й гинути за ними цілий день, а твоя рука не матиме сили.
Your sons and your daughters will be given to another people, and your eyes will be wasted away with looking and weeping for them all the day: and you will have no power to do anything.
οἱ υἱοὶ σου καὶ αἱ θυγατέρες σου δεδομένα ἔθνη ἐτέρω καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ σου βλέψονται σφακελίζοντες εἰς αὐτά καὶ οὐκ ἰσχύσει ἡ χεὶρ σου
- 33 Плід твоєї землі та весь труд твоїх поїсть народ, якого ти не знав, а ти будеш тільки утискуваний та гноблений по всі дні.
The fruit of your land and all the work of your hands will be food for a nation which is strange to you and to your fathers; you will only be crushed down and kept under for ever:
τὰ ἐκφόρια τῆς γῆς σου καὶ πάντας τοὺς πόρους σου φάγεται ἔθνος ὃ οὐκ ἐπίστασαι καὶ ἔσῃ ἀδικούμενος καὶ τεθραυσμένος πάσας τὰς ἡμέρας
- 34 І ти збожеволієш від того, що бачитимуть очі твої.
So that the things which your eyes have to see will send you out of your minds.
καὶ ἔσῃ παράπληκτος διὰ τὰ ὀράματα τῶν ὀφθαλμῶν σου ἃ βλέψῃ

- 35 Ударить тебе Господь злим гнояком на колінах і на стегнах, від якого не зможеш вилікуватися, від стопи ніг твоїх і аж до черепа твого.
The Lord will send a skin disease, attacking your knees and your legs, bursting out from your feet to the top of your head, so that nothing will make you well.
 πατάξει σε κύριος ἐν ἔλκει πονηρῷ ἐπὶ τὰ γόνατα καὶ ἐπὶ τὰς κνήμας ὥστε μὴ δύνασθαι σε ἰαθῆναι ἀπὸ ἵχνους τῶν ποδῶν σου ἕως τῆς κορυφῆς σου
- 36 Відведе Господь тебе та царя твого, якого поставиш над собою, до народу, якого не знав ти та батьки твої, і ти будеш служити там іншим богам, дереву та каменеві.
And you, and the king whom you have put over you, will the Lord take away to a nation strange to you and to your fathers; there you will be servants to other gods of wood and stone.
 ἀπαγάγοι κύριος σε καὶ τοὺς ἄρχοντας σου οὓς ἐὰν καταστήσῃς ἐπὶ σεαυτὸν εἰς ἔθνος ὃ οὐκ ἐπίστασαι σὺ καὶ οἱ πατέρες σου καὶ λατρεύσεις ἐκεῖ θεοὺς ἑτέροις ξύλοις καὶ λίθοις
- 37 I станеш ти страхіттям, поговором та посміховищем серед усіх народів, куди відведе тебе Господь.
And you will become a wonder and a name of shame among all the nations where the Lord will take you.
 καὶ ἔσῃ ἐκεῖ ἐν αἰνίγματι καὶ παραβολῇ καὶ διηγήματι ἐν πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν εἰς οὓς ἂν ἀπαγάγῃ σε κύριος ἐκεῖ
- 38 Багато насіння винесеш на поле, та мало збереш, бо пожере його сарана.
You will take much seed out into the field, and get little in; for the locust will get it.
 σπέρμα πολὺ ἐξοίσεις εἰς τὸ πεδῖον καὶ ὀλίγα εἰσοίσεις ὅτι κατέδεται αὐτὰ ἡ ἀκρίς
- 39 Позасаджувш виноградники й будеш обробляти, та не будеш пити вина й не будеш збирати, бо пожере його черва.
You will put in vines and take care of them, but you will get no wine or grapes from them; for they will be food for worms.
 ἀμπέλωνα φυτεύσεις καὶ κατεργᾷ καὶ οἶνον οὐ πίσεις οὐδὲ εὐφρανθήσῃ ἐξ αὐτοῦ ὅτι καταφάγεται αὐτὰ ὁ σκόληξ
- 40 Будуть у тебе оливки по всім краї твоїм, та оливою не будеш маститися, бо поспадас оливка твоя.
Your land will be full of olive-trees, but there will be no oil for the comfort of your body; for your olive-tree will give no fruit.
 ἐλαῖαι ἔσονται σοὶ ἐν πᾶσι τοῖς ὀρίοις σου καὶ ἔλαιον οὐ χρίσῃ ὅτι ἐκρυήσεται ἡ ἐλαία σου
- 41 Ти породити синів і дочок, та не будуть для тебе вони, бо підуть у неволю.
You will have sons and daughters, but they will not be yours; for they will go away prisoners into a strange land.
 υἱοὺς καὶ θυγατέρας γεννήσεις καὶ οὐκ ἔσονται σοὶ ἀπελεύσονται γὰρ ἐν αἰχμαλωσίᾳ
- 42 Усяке твоє дерево та плід твоєї землі обсяде черва.
All your trees and the fruit of your land will be the locust's.
 πάντα τὰ ξύλινά σου καὶ τὰ γενήματα τῆς γῆς σου ἐξαναλώσει ἡ ἐρυσίβη
- 43 Приходько, що серед тебе, піднесеться понад тебе високо-високо, а ти зійдеш низько-низько.
The man from a strange land who is living among you will be lifted up higher and higher over you, while you go down lower and lower.
 ὁ προσήλυτος ὃς ἐστὶν ἐν σοὶ ἀναβήσεται ἐπὶ σὲ ἄνω ἄνω σὺ δὲ καταβήσῃ κάτω κάτω
- 44 Він тобі позичатиме, а ти йому не позичатимеш, він стане головою, а ти станеш хвостом.
He will let you have his wealth at interest, and will have no need of yours: he will be the head and you the tail.
 οὗτος δανιεῖ σοὶ σὺ δὲ τούτῳ οὐ δανιεῖς οὗτος ἔσται κεφαλὴ σὺ δὲ ἔσῃ οὐρά
- 45 ¶ I прийдуть на тебе всі ці прокляття, і будуть гнати тебе, і доженуть тебе, аж поки ти будеш вигублений, бо не слухав ти голосу Господа, Бога свого, щоб виконувати заповіді Його т а постанови Його, що Він наказав був тобі.
And all these curses will come after you and overtake you, till your destruction is complete; because you did not give ear to the voice of the Lord your God, or keep his laws and his orders which he gave you:
 καὶ ἐλεύσονται ἐπὶ σὲ πᾶσαι αἱ κατάραι αὐταὶ καὶ καταδιώξονται σε καὶ καταλήμψονται σε ἕως ἂν ἐξολεθρεύσῃ σε καὶ ἕως ἂν ἀπολέσῃ σε ὅτι οὐκ εἰσήκουσας τῆς φωνῆς κυρίου τοῦ θεοῦ σου φυλάξαι τὰς ἐντολάς αὐτοῦ καὶ τὰ δικαιώματα αὐτοῦ ὅσα ἐνετείλατό σοι
- 46 I будуть вони на тобі на ознаку та на доказ, та на насінні твоєму аж навіки.
These things will come on you and on your seed, to be a sign and a wonder for ever;
 καὶ ἔσται ἐν σοὶ σημεῖα καὶ τέρατα καὶ ἐν τῷ σπέρματί σου ἕως τοῦ αἰῶνος
- 47 За те, що не служив ти Господеві, Богові своєму, у радості та в добрі серця, із рясноти всього,
Because you did not give honour to the Lord your God, worshipping him gladly, with joy in your hearts on account of all your wealth of good things;
 ἀνθ' ὧν οὐκ ἐλάτρευσας κυρίῳ τῷ θεῷ σου ἐν εὐφροσύνῃ καὶ ἀγαθῇ καρδίᾳ διὰ τὸ πλῆθος πάντων

- 48 то будеш служити ворогові своєму, якого Господь пошле на тебе, у голоді, і в прагненні, і в наготі, і в недостатку всього, а він дасть залізне ярмо на твою шию, аж поки вигубить тебе.
For this cause you will become servants to those whom the Lord your God will send against you, without food and drink and clothing, and in need of all things: and he will put a yoke of iron on your neck till he has put an end to you.
 και λατρεύσεις τοῖς ἐχθροῖς σου οὐς ἐπαποστελεῖ κύριος ἐπὶ σέ ἐν λιμῷ και ἐν δίψει και ἐν γυμνότητι και ἐν ἐκλείψει πάντων και ἐπιθήσει κλοιὸν σιδηροῦν ἐπὶ τὸν τράχηλόν σου ἕως ἂν ἐξολεθρεύσῃ σε
- 49 Господь нанесет на тебе народ издалека, з кінця землі, так, як летить орел, народ, що мови його ти не розумієш,
The Lord will send a nation against you from the farthest ends of the earth, coming with the flight of an eagle; a nation whose language is strange to you;
 ἐπάξει κύριος ἐπὶ σέ ἔθνος μακρόθεν ἀπ' ἐσχάτου τῆς γῆς ὡσεὶ ὄρνις ἀετοῦ ἔθνος δὲ οὐκ ἀκούσῃ τῆς φωνῆς αὐτοῦ
- 50 народ жорстокий, що не зважатиме на старого, а для юнака не буде милостивий.
A hard-faced nation, who will have no respect for the old or mercy for the young:
 ἔθνος ἀναιδὲς προσώπῳ ὅστις οὐ θαυμάσει πρόσωπον πρεσβύτου και νέον οὐκ ἐλεήσει
- 51 І він буде жерти плід твоєї худоби та плід твоєї землі, аж поки вигубить тебе, і він не позоставить тобі збіжжя, ані виноградного соку, ані оливи, ані породу биків твоїх, ані котиння отари твоєї, аж поки вигубить тебе.
He will take the fruit of your cattle and of your land till death puts an end to you: he will let you have nothing of your grain or wine or oil or any of the increase of your cattle or the young of your flock, till he has made your destruction complete.
 και κατέδετα τὰ ἐκγονα τῶν κτηνῶν σου και τὰ γενήματα τῆς γῆς σου ὥστε μὴ καταλειπῆν σοι σίτον οἶνον ἔλαιον τὰ βουκόλια τῶν βοῶν σου και τὰ ποιμνία τῶν προβάτων σου ἕως ἂν ἀπολέσῃ σε
- 52 І він буде облягати тебе в усіх твоїх брамах, аж поки порозвалює по всім твоїм краї твої міцні і укріплені мурі, на які ти надіявся, і буде гнобити тебе в усіх твоїх брамах по всім твоїм краї, що дав тобі Господь, Бог твій.
Your towns will be shut in by his armies, till your high walls, in which you put your faith, have come down: his armies will be round your towns, through all your land which the Lord your God has given you.
 και ἐκτρίψῃ σε ἐν πάσαις ταῖς πόλεσίν σου ἕως ἂν καθαιρεθῶσιν τὰ τεῖχη σου τὰ ὑψηλὰ και τὰ ὀχυρά ἐφ' οἷς σὺ πέποιθας ἐπ' αὐτοῖς ἐν πάσῃ τῇ γῇ σου και θλίψει σε ἐν πάσαις ταῖς πόλεσίν σου αἷς ἔδωκέν σοι κύριος ὁ θεός σου
- 53 І будеш ти їсти плід утроби своєї, тіло синів своїх та дочок своїх, що дав тобі Господь, Бог твій, в облозі та в утиску, яким буде гнобити тебе твій ворог.
And your food will be the fruit of your body, the flesh of the sons and daughters which the Lord your God has given you; because of your bitter need and the cruel grip of your haters.
 και φάγῃ τὰ ἐκγονα τῆς κοιλίας σου κρέα υἱῶν σου και θυγατέρων σου ὅσα ἔδωκέν σοι κύριος ὁ θεός σου ἐν τῇ στενοχωρίᾳ σου και ἐν τῇ θλίψει σου ἢ θλίψει σε ὁ ἐχθρός σου
- 54 Кожен найлагідніший серед тебе й найбільше випещений, буде око його лихе на брата свого, і на жінку лоня свого, і на решту синів своїх, що позоставить їх ворог,
That man among you who is soft and used to comfort will be hard and cruel to his brother, and to his dear wife, and to of those his children who are still living;
 ὁ ἀπαλὸς ἐν σοὶ και ὁ τρυφερός σφόδρα βασκανεῖ τῷ ὀφθαλμῷ τῶν ἀδελφῶν και τὴν γυναῖκα τὴν ἐν τῷ κόλπῳ αὐτοῦ και τὰ καταλειμμένα τέκνα ἂν καταλειφθῇ
- 55 щоб не дати ані одному з них тіла синів своїх, що буде він їсти, бо йому не позостанеться нічого в облозі та в утискові, яким буде утискати тебе твій ворог по всіх твоїх брамах.
And will not give to any of them the flesh of his children which will be his food because he has no other; in the cruel grip of your haters on all your towns.
 ὥστε δοῦναι ἐνὶ αὐτῶν ἀπὸ τῶν σαρκῶν τῶν τέκνων αὐτοῦ ὃν ἂν κατέσθῃ διὰ τὸ μὴ καταλειφθῆναι αὐτῷ μηθὲν ἐν τῇ στενοχωρίᾳ σου και ἐν τῇ θλίψει σου ἢ ἂν θλίψωσιν σε οἱ ἐχθροὶ σου ἐν πάσαις ταῖς πόλεσίν σου
- 56 Найлагідніша між тобою й найбільше випещена, що через пешення та ніжність не пробувала ставити на землю стопи своєї ноги, зле буде око її на мужа лоня свого, і на сина свого, і на дочку свою,
The most soft and delicate of your women, who would not so much as put her foot on the earth, so delicate is she, will be hard-hearted to her husband and to her son and to her daughter;
 και ἡ ἀπαλὴ ἐν ὑμῖν και ἡ τρυφερὰ σφόδρα ἧς οὐχὶ πεῖραν ἔλαβεν ὁ ποὺς αὐτῆς βαίνειν ἐπὶ τῆς γῆς διὰ τὴν τρυφερότητα και διὰ τὴν ἀπαλότητα βασκανεῖ τῷ ὀφθαλμῷ αὐτῆς τὸν ἄνδρα αὐτῆς τὸν ἐν τῷ κόλπῳ αὐτῆς και τὸν υἱὸν και τὴν θυγατέρα αὐτῆς
- 57 і на послід, що виходить з-поміж ніг її при породі, і на дітей своїх, що породить, бо поїсть їх таємно через недостаток усього в облозі та в утиску, яким буде гнобити тебе твій ворог у брамах твоїх.
And to her baby newly come to birth, and to the children of her body; for having no other food, she will make a meal of them secretly, because of her bitter need and the cruel grip of your haters on all your towns.
 και τὸ χόριον αὐτῆς τὸ ἐξελθὸν διὰ τῶν μηρῶν αὐτῆς και τὸ τέκνον ὃ ἂν τέκη καταφάγεται γὰρ αὐτὰ διὰ τὴν ἔνδειαν πάντων κρυφῇ ἐν τῇ στενοχωρίᾳ σου και ἐν τῇ θλίψει σου ἢ θλίψει σε ὁ ἐχθρός σου ἐν πάσαις ταῖς πόλεσίν σου
- 58 Якщо ти не будеш додержувати, щоб виконувати всі слова цього Закону, написані в цій книзі, щоб боятися того славного й страшного Імення Господа, Бога твого,
If you will not take care to do all the words of this law, recorded in this book, honouring that name of glory and of fear, THE LORD YOUR GOD;
 ἐὰν μὴ εἰσακούσητε ποιεῖν πάντα τὰ ῥήματα τοῦ νόμου τοῦτου τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ φοβεῖσθαι τὸ ὄνομα τὸ ἐντιμον και τὸ θαυμαστὸν τοῦτο κύριον τὸν θεὸν σου

- 59 το Господь наведе надзвичайні порази на тебе, та порази на насіння твоє, порази великі та певні, і хвороби злі та постійні.
Then the Lord your God will make your punishment, and the punishment of your seed, a thing to be wondered at; great punishments and cruel diseases stretching on through long years.
καὶ παραδοξάσει κύριος τὰς πληγὰς σου καὶ τὰς πληγὰς τοῦ σπέρματός σου πληγὰς μεγάλας καὶ θαυμαστάς καὶ νόσους πονηρὰς καὶ πιστὰς
- 60 I наведе Він на тебе всякий єгипетський біль, якого боявся ти, а він пристане до тебе.
He will send on you again all the diseases of Egypt, which were a cause of fear to you, and they will take you in their grip.
καὶ ἐπιστρέψει ἐπὶ σέ πᾶσαν τὴν ὀδύνην αἰγύπτου τὴν πονηρὰν ἣν διευλαβοῦ ἀπὸ προσώπου αὐτῶν καὶ κολληθήσονται ἐν σοὶ
- 61 Також усяку хворобу та всяку поразу, що не написана в книзі цього Закону, наведе їх Господь на тебе, аж поки будеш ти вигублений.
And all the diseases and the pains not recorded in the book of this law will the Lord send on you till your destruction is complete.
καὶ πᾶσαν μαλακίαν καὶ πᾶσαν πληγὴν τὴν μὴ γεγραμμένην ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου τούτου ἐπάξει κύριος ἐπὶ σέ ἕως ἂν ἐξολεθρεύσῃ σε
- 62 I позостане вас мало, замість того, що були ви, щодо численности, як зорі небесні, бо ти не слухався голосу Господа, Бога свого.
And you will become a very small band, though your numbers were like the stars of heaven; because you did not give ear to the voice of the Lord your God.
καὶ καταλειφθήσεσθε ἐν ἀριθμῷ βραχεῖ ἀνθ' ὧν ὅτι ἦτε ὡσεὶ τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ τῷ πλήθει ὅτι οὐκ εἰσηκούσατε τῆς φωνῆς κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν
- 63 I станеться, як Господь радів був вами, коли робив вам добро, і коли розмножував вас, так буде радіти Господь вами, коли вигублятиме вас та коли винищуватиме вас, і ви будете вирвані з-над цієї землі, куди ти входиш посісти її.
And as the Lord took delight in doing you good and increasing you, so the Lord will take pleasure in cutting you off and causing your destruction, and you will be uprooted from the land which you are about to take as your heritage.
καὶ ἔσται ὃν τρόπον εὐφράνθη κύριος ἐφ' ὑμῖν εὖ ποιῆσαι ὑμᾶς καὶ πληθύναι ὑμᾶς οὕτως εὐφρανθήσεται κύριος ἐφ' ὑμῖν ἐξολεθρεῦσαι ὑμᾶς καὶ ἐξαρθήσεσθε ἀπὸ τῆς γῆς εἰς ἣν ὑμεῖς εἰσπορεύεσθε ἐκεῖ κληρονομήσαι αὐτήν
- 64 I розпорозить тебе Господь серед усіх народів від кінця землі й аж до кінця землі, і ти служитимеш там іншим богам, яких не знав ані ти, ані батьки твої, дереву та каменеві.
And the Lord will send you wandering among all peoples, from one end of the earth to the other: there you will be servants to other gods, of wood and stone, gods of which you and your fathers had no knowledge.
καὶ διασπερεῖ σε κύριος ὁ θεός σου εἰς πάντα τὰ ἔθνη ἀπ' ἄκρου τῆς γῆς ἕως ἄκρου τῆς γῆς καὶ δουλεύσεις ἐκεῖ θεοῖς ἐτέροις ξύλοις καὶ λίθοις οὓς οὐκ ἠπίστω σὺ καὶ οἱ πατέρες σου
- 65 I поміж цими народами не будеш ти спокійний, і не буде місця спочинку для стопи твоєї ніг. I Господь дасть тобі там серце тремтяче, і ослаблення очей, і омлівання душі.
And even among these nations there will be no peace for you, and no rest for your feet: but the Lord will give you there a shaking heart and wasting eyes and weariness of soul:
ἀλλὰ καὶ ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἐκείνοις οὐκ ἀναπαύσει σε οὐδ' οὐ μὴ γένηται στάσις τῷ ἴχνει τοῦ ποδός σου καὶ δώσει σοι κύριος ἐκεῖ καρδίαν ἀθυμοῦσαν καὶ ἐκλείποντας ὀφθαλμούς καὶ τηκομένην ψυχὴν
- 66 I буде життя твоє висіти на волоску перед тобою і ти боятимешся вдень та вночі, і не будеш певний свого життя.
Your very life will be hanging in doubt before you, and day and night will be dark with fears, and nothing in life will be certain:
καὶ ἔσται ἡ ζωὴ σου κρεμαμένη ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν σου καὶ φοβηθήσῃ ἡμέρας καὶ νυκτὸς καὶ οὐ πιστεύσεις τῇ ζωῇ σου
- 67 Уранці ти скажеш: О, якби вечір!, а ввечері скажеш: О, якби ранок! зо страху серця свого, що будеш боятися, та з видіння очей своїх, що будеш бачити.
In the morning you will say, If only it was evening! And at evening you will say, If only morning would come! Because of the fear in your hearts and the things which your eyes will see.
τὸ πρωὶ ἐρεῖς πῶς ἂν γένοιτο ἑσπέρα καὶ τὸ ἑσπέρας ἐρεῖς πῶς ἂν γένοιτο πρωὶ ἀπὸ τοῦ φόβου τῆς καρδίας σου ἢ φοβηθήσῃ καὶ ἀπὸ τῶν ὀραμάτων τῶν ὀφθαλμῶν σου ὧν ὄψῃ
- 68 I верне тебе Господь до Єгипту на кораблях тією дорогою, про яку я казав тобі, що вже більше не побачиш її, і там ви продаватиметеся ворогам своїм за рабів та за невільниць, та не буде покупця...
And the Lord will take you back to Egypt again in ships, by the way of which I said to you, You will never see it again: there you will be offering yourselves as men-servants and women-servants to your haters for a price, and no man will take you.
καὶ ἀποστρέψει σε κύριος εἰς αἰγύπτου ἐν πλοίοις καὶ ἐν τῇ ὁδῷ ἣ εἶπα οὐ προσθήσεσθε ἔτι ἰδεῖν αὐτήν καὶ πραθήσεσθε ἐκεῖ τοῖς ἐχθροῖς ὑμῶν εἰς παῖδας καὶ παιδίσκας καὶ οὐκ ἔσται ὁ κτόμενος
- 1 ¶ (28-69) Оце слова заповіту, що наказав був Господь Мойсєві скласти з Ізраїлевими синами в моавському краї, окрім того заповіту, що склав був із ними на Хориві.
These are the words of the agreement which Moses was ordered by the Lord to make with the children of Israel in the land of Moab, in addition to the agreement which he made with them in Horeb.
καὶ ἐκάλεσεν μουσῆς πάντας τοὺς υἱοὺς ἰσραὴλ καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς ὑμεῖς ἐωράκατε πάντα ὅσα ἐποίησεν κύριος ἐν γῇ αἰγύπτου ἐνώπιον ὑμῶν φαραῶ καὶ τοῖς θεράπουσιν αὐτοῦ καὶ πάσῃ τῇ γῇ αὐτοῦ
- 2 (29-1) I скликав Мойсєй усього Ізраїля та й сказав їм: Ви бачили все, що зробив був Господь на ваших очах в єгипетським краї фараонові, і всім рабам його та всьому його красві,
And Moses said in the hearing of all Israel, You have seen all the Lord did before your eyes in the land of Egypt to Pharaoh and to all his servants and all his land;
τοὺς πειρασμοὺς τοὺς μεγάλους οὓς ἐωράκασιν οἱ ὀφθαλμοὶ σου τὰ σημεῖα καὶ τὰ τέρατα τὰ μεγάλα ἐκεῖνα

- 3 (29-2) ті великі випробування, що бачили очі твої, ті великі ознаки та чуда,
The great tests which your eyes saw, and the signs and wonders:
 και οὐκ ἔδωκεν κύριος ὁ θεὸς ὑμῖν καρδίαν εἰδέναι καὶ ὀφθαλμοὺς βλέπειν καὶ ὅτα ἀκοῦειν ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης
- 4 (29-3) та не дав вам Господь серця, щоб пізнати, і очей, щоб бачити, і ушей, щоб слухати, аж до дня цього.
But even to this day the Lord has not given you a mind open to knowledge, or seeing eyes or hearing ears.
 και ἤγαγεν ὑμᾶς τεσσαράκοντα ἔτη ἐν τῇ ἐρήμῳ οὐκ ἐπαλαιώθη τὰ ἰμάτια ὑμῶν καὶ τὰ ὑποδήματα ὑμῶν οὐ κατετριβή ἀπὸ τῶν ποδῶν ὑμῶν
- 5 (29-4) І провадив я вас сорок літ пустинею, не зужилися одежі ваші на вас, а чобіт твоїх не зужився на твоїй нозі.
For forty years I have been your guide through the waste land: your clothing has not become old on your backs, or your shoes on your feet.
 ἄρτον οὐκ ἐφάγετε οἶνον καὶ σικερα οὐκ ἐπίετε ἵνα γνῶτε ὅτι οὗτος κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν
- 6 (29-5) Не їли ви хліба, і вина та п'яного напою не пили ви, щоб пізнати, що Я Господь, Бог ваш.
You have had no bread, or wine, or strong drink: so that you might see that I am the Lord your God.
 και ἤλαθε ἐξὸς τοῦ τόπου τούτου καὶ ἐξῆλθεν σηὼν βασιλεὺς εσεβων καὶ ογ βασιλεὺς τῆς βασαν εἰς συνάντησιν ἡμῖν ἐν πολέμῳ καὶ ἐπατάξαμεν αὐτοὺς
- 7 (29-6) А коли ви прийшли до цього місця, то вийшов був навперейми вас на війну Сигон, цар хешбонський, та Ог, цар башанський, і побили ми їх,
When you came to this place, Sihon, king of Heshbon, and Og, king of Bashan, came out to make war against us and we overcame them:
 και ἐλάβομεν τὴν γῆν αὐτῶν καὶ ἔδωκα αὐτὴν ἐν κλήρῳ τῷ ρουβην καὶ τῷ γαδδι καὶ τῷ ἡμίσει φυλῆς μανασση
- 8 (29-7) і забрали ми їхній край, та й дали його на спадок Рувимовим та Гадовим та половині племені Манасїїного.
And we took their land and gave it to the Reubenites and the Gadites and the half-tribe of Manasseh, for their heritage.
 και φυλάξεσθε ποιεῖν πάντα τοὺς λόγους τῆς διαθήκης ταύτης ἵνα συνῆτε πάντα ὅσα ποιήσετε
- 9 (29-8) Додержуй же слів цього заповіту, і виконуй їх, щоб мали ви поведження в усьому, що будете робити.
So keep the words of this agreement and do them, so that it may be well for you in everything you do.
 ὑμεῖς ἐστήκατε πάντες σήμερον ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν οἱ ἀρχιφύλοι ὑμῶν καὶ ἡ γερουσία ὑμῶν καὶ οἱ κριταὶ ὑμῶν καὶ οἱ γραμματοεισαγωγεῖς ὑμῶν πᾶς ἀνὴρ ἰσραηλ
- 10 ¶ (29-9) Ви стоїте сьогодні всі перед лицем Господа, Бога вашого: голови ваші, племена ваші, старші ваші та урядники ваші, усякий Ізраїлів муж,
You have come here today, all of you, before the Lord your God; the heads of your tribes, the overseers, and those who are in authority over you, with all the men of Israel,
 αἱ γυναῖκες ὑμῶν καὶ τὰ ἔκγονα ὑμῶν καὶ ὁ προσήλυτος ὁ ἐν μέσῳ τῆς παρεμβολῆς ὑμῶν ἀπὸ ξυλοκόπου ὑμῶν καὶ ἕως ὑδροφόρου ὑμῶν
- 11 (29-10) діти ваші, ваші жінки та твої прихосько, що посеред таборів твоїх від колія дров твоїх аж до черпача твоєї води,
And your little ones, your wives, and the men of other lands who are with you in your tents, down to the wood-cutter and the servant who gets water for you:
 παρελθεῖν ἐν τῇ διαθήκῃ κυρίου τοῦ θεοῦ σου καὶ ἐν ταῖς ἀραις αὐτοῦ ὅσα κύριος ὁ θεός σου διατίθεται πρὸς σὲ σήμερον
- 12 (29-11) щоб ти ввійшов у заповіт Господа, Бога свого, та в клятву Його, що Господь, Бог твоїй, сьогодні складає з тобою,
With the purpose of taking part in the agreement of the Lord your God, and his oath which he makes with you today:
 ἵνα στήσῃ σε αὐτῷ εἰς λαὸν καὶ αὐτὸς ἔσται σου θεός ὃν τρόπον εἶπέν σοι καὶ ὃν τρόπον ὤμοσεν τοῖς πατράσιν σου αβρααμ καὶ ἰσαακ καὶ ἰακωβ
- 13 (29-12) щоб поставити сьогодні тебе народом для Себе, а Він буде тобі Богом, як Він говорив був тобі, і як присягнув був батькам твоїм, Авраамові, Ісакові та Якову.
And so that he may make you his people today, and be your God, as he has said to you, and as he made an oath to your fathers, Abraham, Isaac, and Jacob.
 και οὐχ ὑμῖν μόνοις ἐγὼ διατίθεμαι τὴν διαθήκην ταύτην καὶ τὴν ἄρὰν ταύτην
- 14 (29-13) І не з вами самими я складаю цього заповіта та цю клятву,
And not with you only do I make this agreement and this oath;
 ἀλλὰ καὶ τοῖς ὄδε οὐσι μεθ' ἡμῶν σήμερον ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν καὶ τοῖς μὴ οὖσιν μεθ' ἡμῶν ὄδε σήμερον
- 15 (29-14) але теж і з тим, хто тут з нами сьогодні стоїть перед лицем Господа, Бога нашого, так і з тим, хто сьогодні не з нами тут.
But with everyone who is here with us today before the Lord our God, as well as with those who are not here:
 ὅτι ὑμεῖς οἴδατε ὡς κατῳκίσσαμεν ἐν γῇ αἰγύπτῳ καὶ παρήλθομεν ἐν μέσῳ τῶν ἐθνῶν οὐς παρήλθετε
- 16 (29-15) Бо ви знаєте, що ми сиділи були в єгипетському краї, і що ми проходили серед тих народів, які ви перейшли,
(For you have in mind how we were living in the land of Egypt; and how we came through all the nations which were on your way;
 και εἶδετε τὰ βδελύγματα αὐτῶν καὶ τὰ εἶδωλα αὐτῶν ξύλον καὶ λίθον ἀργύριον καὶ χρυσίον ἃ ἐστὶν παρ' αὐτοῖς

- 17 (29-16) I ви бачили їхні огиди та їхніх бовванів, дерево та камінь, срібло та золото, що з ними.
And you have seen their disgusting doings, and the images of wood and stone and silver and gold which were among them:
 μή τίς ἐστιν ἐν ὑμῖν ἀνὴρ ἢ γυνὴ ἢ πατριὰ ἢ φυλὴ τίνος ἢ διάνοια ἐξέκλινεν ἀπὸ κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν πορεύεσθαι λατρεύειν τοῖς θεοῖς τῶν ἐθνῶν ἐκείνων μή τίς ἐστιν ἐν ὑμῖν ῥίζα ἄνω φύουσα ἐν χολῇ καὶ πικρίᾳ
- 18 (29-17) Стережіться, щоб не був серед вас чоловік або жінка, або рід, або плем'я, що серце його сьогодні відвертається від Господа, Бога нашого, щоб піти служити богам цих народів, щоб не був серед вас корінь, що вирощує їдъ та полин,
So that there may not be among you any man or woman or family or tribe whose heart is turned away from the Lord our God today, to go after other gods and give them worship; or any root among you whose fruit is poison and bitter sorrow;
 καὶ ἔσται ἐν ἀκοῦσῃ τὰ ῥήματα τῆς ἀρχῆς ταύτης καὶ ἐπιφημίσηται ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ λέγων ὅσιά μοι γένοιτο ὅτι ἐν τῇ ἀποπλανήσει τῆς καρδίας μου πορεύσομαι ἵνα μὴ συναπολέσῃ ὁ ἁμαρτωλὸς τὸν ἀναμάρτητον
- 19 (29-18) щоб не було, що коли він почує слова цього прокляття, то поблагословиться в серці своїм, говорячи: Мир буде мені, хоч і ходитиму в сваволі свого серця. Тоді загине і напосни й, і спрагнений.
If such a man, hearing the words of this oath, takes comfort in the thought that he will have peace even if he goes on in the pride of his heart, taking whatever chance may give him:
 οὐ μὴ θελήσῃ ὁ θεὸς εὐλατεῦσαι αὐτῷ ἀλλ' ἢ τότε ἐκκαυθήσεται ὀργὴ κυρίου καὶ ὁ ζήλος αὐτοῦ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ἐκείνῳ καὶ κολληθήσονται ἐν αὐτῷ πάσαι αἱ αἰραὶ τῆς διαθήκης ταύτης αἱ γεγραμμέναι ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου τούτου καὶ ἐξαλείψει κύριος τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκ τῆς ὑπὸ τὸν οὐρανόν
- 20 (29-19) Не захоче Господь простити йому, бо тоді запалиться Господній гнів та лютьість Його на цього чоловіка, і буде лежати на ньому все прокляття, написане в цій книзі, і Господь витре ім'я його з-під неба.
The Lord will have no mercy on him, but the wrath of the Lord will be burning against that man, and all the curses recorded in this book will be waiting for him, and the Lord will take away his name completely from the earth.
 καὶ διαστελεῖ αὐτὸν κύριος εἰς κακὰ ἐκ πάντων τῶν υἰῶν ἰσραηλ κατὰ πάσας τὰς ἀρχὰς τῆς διαθήκης τὰς γεγραμμένας ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου τούτου
- 21 (29-20) I відділить його Господь на зло від усіх Ізраїлевих племен, згідно з усіма прокляттями заповіді, написаного в цій книзі Закону.
He will be marked out by the Lord, from all the tribes of Israel, for an evil fate, in keeping with all the curses of the agreement recorded in this book of the law.
 καὶ ἐροῦσιν ἡ γενεὰ ἢ ἑτέρα οἱ υἱοὶ ὑμῶν οἱ ἀναστήσονται μεθ' ὑμᾶς καὶ ὁ ἀλλότριος ὃς ἂν ἔλθῃ ἐκ γῆς μακρόθεν καὶ ὄψονται τὰς πληγὰς τῆς γῆς ἐκείνης καὶ τὰς νόσους αὐτῆς ἃς ἀπέστειλεν κύριος ἐπ' αὐτήν
- 22 (29-21) I скаже останнє покоління, ваші сини, що постануть за вами, і чужий, що прийде з далекої країни, і побачить порази цього Краю та його хвороби, які пошле Господь на нього:
And future generations, your children coming after you, and travellers from far countries, will say, when they see the punishments of that land and the diseases which the Lord has sent on it;
 θεῖον καὶ ἅλα κατακεκαυμένον πᾶσα ἡ γῆ αὐτῆς οὐ σπαρήσεται οὐδὲ ἀνατελεῖ οὐδὲ μὴ ἀναβῆ ἐπ' αὐτήν πᾶν χλωρόν ὥσπερ κατεστράφη σοδομα καὶ γομορρα αδαμα καὶ σεβωιμ ἃς κατέστρεψεν κύριος ἐν θυμῷ καὶ ὀργῇ
- 23 (29-22) сирка та сіль, погорілице уся земля його, не буде вона засіювана, і не пустить рослини, і не зійде на ній жодна трава, як по знищенні Содому та Гомори. Адми та Цевоїму, що по руйнував був Господь у гніві Своїм та в люті Своїй.
And that all the land is a salt and smoking waste, not planted or giving fruit or clothed with grass, but wasted like Sodom and Gomorrah, Admah and Zeboim, on which the Lord sent destruction in the heat of his wrath:
 καὶ ἐροῦσιν πάντα τὰ ἔθνη διὰ τί ἐποίησεν κύριος οὕτως τῇ γῇ ταύτῃ τίς ὁ θυμὸς τῆς ὀργῆς ὁ μέγας οὗτος
- 24 (29-23) I скажуть усі ті народи: Для чого Господь зробив так цьому Красві? Що то за горіння цього великого гніву?
Truly all the nations will say, Why has the Lord done so to this land? what is the reason for this great and burning wrath?
 καὶ ἐροῦσιν ὅτι κατελίποσαν τὴν διαθήκην κυρίου τοῦ θεοῦ τῶν πατέρων αὐτῶν ἃ διέθετο τοῖς πατράσιν αὐτῶν ὅτε ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἐκ γῆς αἰγύπτου
- 25 (29-24) I скажуть: За те, що вони покинули заповіта Господа, Бога своїх батьків, якого Він склав був із ними, коли виводив їх з єгипетського краю.
Then men will say, Because they gave up the agreement of the Lord, the God of their fathers, which he made with them when he took them out of the land of Egypt:
 καὶ πορευθέντες ἐλάτρευσαν θεοῖς ἑτέροις καὶ προσεκόνησαν αὐτοῖς οἷς οὐκ ἠπίσταντο οὐδὲ διένειμεν αὐτοῖς
- 26 (29-25) I вони пішли, і служили іншим богам, і вклонялися їм, богам, що не знали їх, і що Він не приділив їм.
And they went after other gods and gave them worship, gods who were strange to them, and whom he had not given them:
 καὶ ὠργίσθη θυμῷ κύριος ἐπὶ τὴν γῆν ἐκείνην ἐπαγαγεῖν ἐπ' αὐτήν κατὰ πάσας τὰς κατάρας τὰς γεγραμμένας ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου τούτου
- 27 (29-26) I запалився Господній гнів на цей Край, щоб навести на нього все прокляття, написане в цій книзі.
And so the wrath of the Lord was moved against this land, to send on it all the curse recorded in this book:
 καὶ ἐξῆρεν αὐτοὺς κύριος ἀπὸ τῆς γῆς αὐτῶν ἐν θυμῷ καὶ ὀργῇ καὶ παροξυσμῷ μεγάλῳ σφόδρα καὶ ἐξέβαλεν αὐτοὺς εἰς γῆν ἑτέραν ὡσεὶ νῦν

- 28 (29-27) I вирвав їх Господь з-над цієї землі в гніві, і в люті, і в великім обуренні, та й кинув їх до іншого краю, як цього дня.
Rooting them out of their land, in the heat of his wrath and passion, and driving them out into another land, as at this day.
 τὰ κρυπτὰ κυρίῳ τῷ θεῷ ἡμῶν τὰ δὲ φανερά ἡμῖν καὶ τοῖς τέκνοις ἡμῶν εἰς τὸν αἰῶνα ποιεῖν πάντα τὰ ῥήματα τοῦ νόμου τούτου
- 1 ¶ I станеться, коли прийдуть на тебе всі ці слова, благословення та прокляття, що я дав перед тобою, і ти візьмеш їх до свого серця серед усіх цих народів, куди закинув тебе Господь, Бог твій,
 Now when all these things have come on you, the blessing and the curse which I have put before you, if the thought of them comes back to your minds, when you are living among the nations where the Lord your God has sent you,
 καὶ ἔσται ὡς ἂν ἔλθωσιν ἐπὶ σὲ πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα ἡ εὐλογία καὶ ἡ κατάρα ἣν ἔδωκα πρὸ προσώπου σου καὶ δέξῃ εἰς τὴν καρδίαν σου ἐν πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν οὗ ἕάν σε διασκορπίσῃ κύριος ἐκεῖ
- 2 і ти навернешся до Господа, Бога свого, і будеш слухатися Його голосу в усьому, що я сьогодні тобі наказую, ти та сини твої, усім своїм серцем та всією своєю душею,
 And your hearts are turned again to the Lord your God, and you give ear to his word which I give you today, you and your children, with all your heart and with all your soul:
 καὶ ἐπιστραφήσῃ ἐπὶ κύριον τὸν θεόν σου καὶ ὑπακούσῃ τῆς φωνῆς αὐτοῦ κατὰ πάντα ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαι σοὶ σήμερον ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου
- 3 то поверне з неволі Господь, Бог твій, тебе, і змилюється над тобою, і знову позбирає тебе з усіх народів, куди розпорошив тебе Господь, Бог твій.
 Then the Lord will have pity on you, changing your fate, and taking you back again from among all the nations where you have been forced to go.
 καὶ ἰάσεται κύριος τὰς ἁμαρτίας σου καὶ ἐλεήσει σε καὶ πάλιν συνάξει σε ἐκ πάντων τῶν ἔθνων εἰς οὓς διεσκόρπισέν σε κύριος ἐκεῖ
- 4 Якщо буде твій вигнанець на кінці неба, то й звідти позбирає тебе Господь, Бог твій, і звідти Він візьме тебе.
 Even if those who have been forced out are living in the farthest part of heaven, the Lord your God will go in search of you, and take you back;
 ἕάν ᾤ ἡ διασπορά σου ἀπ' ἄκρου τοῦ οὐρανοῦ ἕως ἄκρου τοῦ οὐρανοῦ ἐκεῖθεν συνάξει σε κύριος ὁ θεός σου καὶ ἐκεῖθεν λήμψεται σε κύριος ὁ θεός σου
- 5 I введе тебе Господь, Бог твій, до Краю, що посіли батьки твої, і ти посядеш його, і Він учинить добро тобі, і розмножить тебе більше за батьків твоїх.
 Placing you again in the land of your fathers as your heritage; and he will do you good, increasing you till you are more in number than your fathers were.
 καὶ εἰσάξει σε κύριος ὁ θεός σου εἰς τὴν γῆν ἣν ἐκληρονόμησαν οἱ πατέρες σου καὶ κληρονομήσεις αὐτήν καὶ εὖ σε ποιήσει καὶ πλεοναστόν σε ποιήσει ὑπὲρ τοὺς πατέρας σου
- 6 I обріже Господь, Бог твій, серце твоє та серце насіння твого, щоб ти любив Господа, Бога свого, усім своїм серцем та всією душею своєю, щоб жити тобі.
 And the Lord your God will give to you and to your seed a circumcision of the heart, so that, loving him with all your heart and all your soul, you may have life.
 καὶ περικαθαρῆεῖ κύριος τὴν καρδίαν σου καὶ τὴν καρδίαν τοῦ σπέρματός σου ἀγαπᾶν κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου ἵνα ζῆς σὺ
- 7 I дасть Господь, Бог твій, усі ці прокляття на ворогів твоїх, та на тих, хто ненавидить тебе, хто гнав тебе.
 And the Lord your God will put all these curses on those who are against you, and on your haters who put a cruel yoke on you.
 καὶ δώσει κύριος ὁ θεός σου τὰς ἀρὰς ταύτας ἐπὶ τοὺς ἐχθρούς σου καὶ ἐπὶ τοὺς μισοῦντάς σε οἱ ἐδίωξαν σε
- 8 А ти вернешся, і будеш слухатися Господнього голосу, і будеш виконувати всі Його заповіді, які я сьогодні наказую тобі.
 And you will again give ear to the voice of the Lord, and do all his orders which I have given you today.
 καὶ σὺ ἐπιστραφήσῃ καὶ εἰσακούσῃ τῆς φωνῆς κυρίου τοῦ θεοῦ σου καὶ ποιήσεις τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ ὅσας ἐγὼ ἐντέλλομαι σοὶ σήμερον
- 9 I зробить Господь, Бог твій, що будеш ти мати надмір у кожному чині своєї руки, у плоді утроби своєї, і в плоді худоби своєї, і в плоді своєї землі на добре, бо Господь знову буде радити і тобою на добро, як радів був твоїми батьками,
 And the Lord your God will make you fertile in all good things, blessing the work of your hands, and the fruit of your body, and the fruit of your cattle, and the fruit of your land: for the Lord will have joy in you, as he had in your fathers:
 καὶ πολυωρήσει σε κύριος ὁ θεός σου ἐν παντὶ ἔργῳ τῶν χειρῶν σου ἐν τοῖς ἐκγόνις τῆς κοιλίας σου καὶ ἐν τοῖς γενήμασιν τῆς γῆς σου καὶ ἐν τοῖς ἐκγόνις τῶν κτηνῶν σου ὅτι ἐπιστρέψει κύριος ὁ θεός σου εὐφρανθῆναι ἐπὶ σὲ εἰς ἀγαθὰ καθότι ἠυφράνθη ἐπὶ τοῖς πατράσιν σου
- 10 коли будеш слухатися голосу Господа, Бога свого, щоб дотримувати заповіді Його та постанови Його, написані в цій книзі Закону, коли навернешся до Господа, Бога свого, усім серцем своїм та всією душею своєю,
 If you give ear to the voice of the Lord your God, keeping his orders and his laws which are recorded in this book of the law, and turning to the Lord your God with all your heart and with all your soul.
 ἕάν εἰσακούσῃς τῆς φωνῆς κυρίου τοῦ θεοῦ σου φυλάσσεσθαι καὶ ποιεῖν πάσας τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ καὶ τὰ δικαιώματα αὐτοῦ καὶ τὰς κρίσεις αὐτοῦ τὰς γεγραμμένας ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου τούτου ἕάν ἐπιστραφῆς ἐπὶ κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς σου
- 11 ¶ бо ця заповідь, що я сьогодні наказую тобі, не тяжка вона для тебе, і не далека вона.
 For these orders which I have given you today are not strange and secret, and are not far away.
 ὅτι ἡ ἐντολὴ αὕτη ἣν ἐγὼ ἐντέλλομαι σοὶ σήμερον οὐχ ὑπέρογκός ἐστιν οὐδὲ μακρὰν ἀπὸ σοῦ

- 12 Не на небі вона, щоб сказати: Хто зійде на небо для нас, та нам її візьме і нам оголосить, а ми будемо виконувати її?
They are not in heaven, for you to say, Who will go up to heaven for us and give us knowledge of them so that we may do them?
 οὐκ ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω ἐστὶν λέγων τίς ἀναβήσεται ἡμῖν εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ λήμψεται αὐτὴν ἡμῖν καὶ ἀκούσαντες αὐτὴν ποιήσομεν
- 13 І не по тім боці моря вона, щоб сказати: Хто піде для нас на той бік моря, і візьме її нам, і оголосить її нам, а ми будемо виконувати її?
And they are not across the sea, for you to say, Who will go over the sea for us and give us news of them so that we may do them?
 οὐδὲ πέραν τῆς θαλάσσης ἐστὶν λέγων τίς διαπεράσει ἡμῖν εἰς τὸ πέραν τῆς θαλάσσης καὶ λήμψεται ἡμῖν αὐτὴν καὶ ἀκουστήν ἡμῖν ποιήσει αὐτὴν καὶ ποιήσομεν
- 14 Бож дуже близька до тебе та річ, вона в устах твоїх та в серці твоїм, щоб виконувати її.
But the word is very near you, in your mouth and in your heart, so that you may do it.
 ἔστιν σου ἐγγὺς τὸ ῥῆμα σφόδρα ἐν τῷ στόματί σου καὶ ἐν τῇ καρδίᾳ σου καὶ ἐν ταῖς χερσίν σου αὐτὸ ποιεῖν
- 15 ¶ Дивися: я сьогодні дав перед тобою життя та добро, і смерть та зло.
See, I have put before you today, life and good, and death and evil;
 ἰδοὺ δέδωκα πρὸ προσώπου σου σήμερον τὴν ζωὴν καὶ τὸν θάνατον τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ κακόν
- 16 Бо я сьогодні наказую тобі любити Господа, Бога свого, ходити Його дорогами, та додержувати заповіді Його, і постанови Його, і закона Його, щоб ти жив, і розмножився, і поблагословить тебе Господь, Бог твоїй, у Краї, куди ти входиш на насліддя.
In giving you orders today to have love for the Lord your God, to go in his ways and keep his laws and his orders and his decisions, so that you may have life and be increased, and that the blessing of the Lord your God may be with you in the land where you are going, the land of your heritage.
 ἐὰν εἰσακούσης τὰς ἐντολὰς κυρίου τοῦ θεοῦ σου ἃς ἐγὼ ἐντέλλομαι σοι σήμερον ἀγαπᾶν κύριον τὸν θεόν σου πορεύεσθαι ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ φυλάσσεσθαι τὰ δικαιώματα αὐτοῦ καὶ τὰς κρίσεις αὐτοῦ καὶ ζήσεσθε καὶ πολλοὶ ἔσεσθε καὶ εὐλογήσει σε κύριος ὁ θεός σου ἐν πάσῃ τῇ γῆ εἰς ἣν εἰσπορεύῃ ἐκεῖ κληρονομήσαι αὐτήν
- 17 А якщо серце твоє відвернеться, і не будеш ти слухатися, і даси себе звести, і станеш вклонятися іншим богам, і будеш їм служити,
But if your heart is turned away and your ear is shut, and you go after those who would make you servants and worshippers of other gods:
 καὶ ἐὰν μεταστῇ ἡ καρδία σου καὶ μὴ εἰσακούσης καὶ πλανηθεῖς προσκυνήσης θεοῖς ἐτέροις καὶ λατρεύσης αὐτοῖς
- 18 я сьогодні представив вам, що конче погинете ви, недовго житимете на цій землі, до якої ти переходиш Йордан, щоб увійти туди на оволодіння її.
I give witness against you this day that destruction will certainly be your fate, and your days will be cut short in the land where you are going, the land of your heritage on the other side of Jordan.
 ἀναγγέλλω σοι σήμερον ὅτι ἀπολεία ἀπολείσθε καὶ οὐ μὴ πολυήμεροι γένησθε ἐπὶ τῆς γῆς ἧς κύριος ὁ θεός σου δίδωσιν σοι εἰς ἣν ἡμεῖς διαβαίνετε τὸν ἰορδάνην ἐκεῖ κληρονομήσαι αὐτήν
- 19 Сьогодні взяв я за свідків проти вас небо й землю, життя та смерть дав я перед вами, благословення та прокляття. І ти вибери життя, щоб жив ти та насіння твоє,
Let heaven and earth be my witnesses against you this day that I have put before you life and death, a blessing and a curse: so take life for yourselves and for your seed:
 διαμαρτύρομαι ὑμῖν σήμερον τὸν τε οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν τὴν ζωὴν καὶ τὸν θάνατον δέδωκα πρὸ προσώπου ὑμῶν τὴν εὐλογίαν καὶ τὴν κατάραν ἐκλεξάι τὴν ζωὴν ἵνα ζῆς σὺ καὶ τὸ σπέρμα σου
- 20 щоб любити Господа, Бога свого, щоб слухатися голосу Його та щоб линути до Нього, бож Він життя твоє, і довгота днів твоїх, щоб сидіти на цій землі, яку записягнув Господь батькам твоїм Авраамові, Ісакові та Якову, дати їм.
In loving the Lord your God, hearing his voice and being true to him: for he is your life and by him will your days be long: so that you may go on living in the land which the Lord gave by an oath to your fathers, Abraham, Isaac and Jacob.
 ἀγαπᾶν κύριον τὸν θεόν σου εἰσακούειν τῆς φωνῆς αὐτοῦ καὶ ἔχεσθαι αὐτοῦ ὅτι τοῦτο ἡ ζωὴ σου καὶ ἡ μακρότης τῶν ἡμερῶν σου κατοικεῖν σε ἐπὶ τῆς γῆς ἧς ὤμοσεν κύριος τοῖς πατράσιν σου ἀβραάμ καὶ ἰσαακ καὶ ἰακωβ δοῦναι αὐτοῖς
- 1 ¶ І пішов Мойсей, і промовляв до всього Ізраїля оці слова,
So Moses said all these things to Israel.
 καὶ συνετέλεσεν μουσῆς λαλῶν πάντα τοὺς λόγους τούτους πρὸς πάντα τοὺς υἱοὺς ἰσραὴλ
- 2 та й сказав їм: Я сьогодні віку ста й двадцяти літ. Не могу вже виходити та входити, і Господь сказав мені: Не перейдеш ти цього Йордану.
Then he said to them, I am now a hundred and twenty years old; I am no longer able to go out and come in: and the Lord has said to me, You are not to go over Jordan.
 καὶ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς ἑκατὸν καὶ εἴκοσι ἐτῶν ἐγὼ εἰμι σήμερον οὐ δυνήσομαι ἔτι εἰσπορεύεσθαι καὶ ἐκπορεύεσθαι κύριος δὲ εἶπεν πρὸς με οὐ διαβήσῃ τὸν ἰορδάνην τοῦτον
- 3 Господь, Бог твоїй, Він піде перед тобою, Він вигубить ці народи перед тобою, і ти заволодієш ними. Ісус перейде перед тобою, як говорив був Господь.
The Lord your God, he will go over before you; he will send destruction on all those nations, and you will take their land as your heritage: and Joshua will go over at your head as the Lord has said.
 κύριος ὁ θεός σου ὁ προπορευόμενος πρὸ προσώπου σου αὐτὸς ἐξολοθρεύσει τὰ ἔθνη ταῦτα ἀπὸ προσώπου σου καὶ κατακληρονομήσεις αὐτούς καὶ ἰησοῦς ὁ προπορευόμενος πρὸ προσώπου σου καὶ θὰ ἐλάλησεν κύριος

- 4 I зробить їм Господь, як зробив був Сигонові та Огові, аморейським царям та їхньому красві, яких вигубив Він.
The Lord will do to them as he did to Sihon and to Og, the kings of the Amorites, and to their land, whom he put to destruction.
 και ποιησει κύριος αυτοίς καθά ἐποίησεν σηων και ωγ τοίς δυσι βασιλευσιν τῶν αμορραίων οἱ ἦσαν πέραν τοῦ ιορδάνου και τῆ γῆ αὐτῶν καθότι ἐξωλέθρευσεν αὐτούς
- 5 I дасть їм Господь перед вас, а ви зробите їм згідно з усією заповіддю, що я вам наказав був.
The Lord will give them up into your hands, and you are to do to them as I have given you orders.
 και παρεδωκεν αὐτούς κύριος ὑμῖν και ποιήσετε αὐτοίς καθότι ἐνετειλάμην ὑμῖν
- 6 Будьте сильні та відважні, не бійтеся, не лякайтеся перед ними, бо Господь, Бог твій, Він Той хто ходить з тобою, не опустить Він тебе й не покине тебе.
Be strong and take heart, and have no fear of them: for it is the Lord your God who is going with you; he will not take away his help from you.
 ἀνδρίζου και ἰσχυε μη φοβοῦ μηδὲ δειλία μηδὲ πτοηθῆς ἀπὸ προσώπου αὐτῶν ὅτι κύριος ὁ θεός σου ὁ προπορευόμενος μεθ' ὑμῶν ἐν ὑμῖν οὐ μή σε ἀνή οὔτε μή σε ἐγκαταλίπη
- 7 I покликав Мойсей Ісуса, та й до нього сказав на очах усього Ізраїля: Будь сильний та відважний, бо ти ввійдеш з цим народом до того Краю, якого Господь заприсягнув їхнім батькам, щоб їм дати, і ти даси їм його на спадок.
Then Moses sent for Joshua, and before the eyes of all Israel said to him, Be strong and take heart: for you are to go with this people into the land which the Lord, by his oath to their fathers, has given them; by your help they will take it for their heritage.
 και ἐκάλεσεν μουσῆς ἰησοῦν και εἶπεν αὐτῷ ἔναντι παντὸς ἰσραηλ ἀνδρίζου και ἰσχυε σὺ γὰρ εἰσελεύσῃ πρὸ προσώπου τοῦ λαοῦ τούτου εἰς τὴν γῆν ἣν ὤμοσεν κύριος τοίς πατράσιν ἡμῶν δοῦναι αὐ τοίς και σὺ κατακληρονομήσεις αὐτὴν αὐτοίς
- 8 А Господь, Він Той, що піде перед тобою, не опустить тебе й не покине тебе, не бійся й не лякайся.
It is the Lord who goes before you; he will be with you, he will not take away his help from you or give you up: so have no fear.
 και κύριος ὁ συμπορευόμενος μετὰ σοῦ οὐκ ἀνήσει σε οὐδὲ μή ἐγκαταλίπη σε μη φοβοῦ μηδὲ δειλία
- 9 ¶ I написав Мойсей цього Закону, та й дав його до священників, Левієвих синів, що носять ковчега Господнього заповіту, та до всіх Ізраїлевих старших.
Then Moses put all this law in writing, and gave it to the priests, the sons of Levi, who take up the ark of the Lord's agreement, and to all the responsible men of Israel.
 και ἔγραψεν μουσῆς τὰ ῥήματα τοῦ νόμου τούτου εἰς βιβλίον και ἔδωκεν τοίς ἱερεῦσιν τοίς υἱοῖς λευι τοίς αἵρουσιν τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης κυρίου και τοίς πρεσβυτέρους τῶν υἱῶν ἰσραηλ
- 10 I наказав їм Мойсей, говорячи: У кінці семи літ, окресленого часу року відпущення, у свято Кучок,
And Moses said to them, At the end of every seven years, at the time fixed for the ending of debts, at the feast of tents,
 και ἐνετειλάτο αὐτοίς μουσῆς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ λέγων μετὰ ἐπτὰ ἔτη ἐν καιρῷ ἐνιαυτοῦ ἀφέσεως ἐν ἑορτῇ σκηνοπηγίας
- 11 коли прийде ввесь Ізраїль з'явитися перед лицем Господа, Бога свого, у місці, яке вибере Він, будеш читати цього Закону перед усім Ізраїлем до їхніх ушей.
When all Israel has come before the Lord your God in the place named by him, let a reading be given of this law in the hearing of all Israel.
 ἐν τῷ συμπορεύεσθαι πάντα ἰσραηλ ὀφθῆναι ἐνώπιον κυρίου τοῦ θεοῦ σου ἐν τῷ τόπῳ ᾧ ἂν ἐκλέξηται κύριος ἀναγνώσεσθε τὸν νόμον τούτον ἐναντίον παντὸς ἰσραηλ εἰς τὰ ὦτα αὐτῶν
- 12 Збери той народ, чоловіків, і жінок, і дітей, і прихोцька свого, що в твоїх брамах, щоб вони чули й щоб навчалися, і боялися Господа, Бога вашого, і додержували виконувати всі слова цього Закону.
Make all the people come together, men and women and children, and anyone from another country who is with you, so that hearing they may become wise in the fear of the Lord your God, and take care to do all the words of this law;
 ἐκκλησιάσας τὸν λαόν τοὺς ἀνδρας και τὰς γυναῖκας και τὰ ἔκγονα και τὸν προσήλυτον τὸν ἐν ταῖς πόλεσιν ὑμῶν ἵνα ἀκούσωσιν και ἵνα μάθωσιν φοβεῖσθαι κύριον τὸν θεὸν ὑμῶν και ἀκούσονται ποι εἶν πάντα τοὺς λόγους τοῦ νόμου τούτου
- 13 А їхні сини, що не знали, будуть чути та навчатися боятися Господа, Бога вашого, по всі дні, що ви житимете на цій землі, куди ви переходите Йордан, щоб посісти її.
And so that your children, to whom it is new, may give ear and be trained in the fear of the Lord your God, while you are living in the land which you are going over Jordan to take for your heritage.
 και οἱ υἱοὶ αὐτῶν οἱ οὐκ οἶδασιν ἀκούσονται και μαθήσονται φοβεῖσθαι κύριον τὸν θεὸν ὑμῶν πάσας τὰς ἡμέρας ὅσας αὐτοὶ ζῶσιν ἐπὶ τῆς γῆς εἰς ἣν ὑμεῖς διαβαίνετε τὸν ιορδάνην ἐκεῖ κληρονομήσατε αὐτήν
- 14 ¶ I сказав Господь до Мойсея: Отец приблизились дни твои до смерти. Поклич Ісуса, і станьте в скинії заповіту, а Я йому накажу. І пішов Мойсей та Ісус, і стали в скинії заповіту.
At that time the Lord said to Moses, The day of your death is near: send for Joshua, and come to the Tent of meeting so that I may give him his orders. So Moses and Joshua went to the Tent of meeting.
 και εἶπεν κύριος πρὸς μουσῆν ἰδοὺ ἤγγικασιν αἱ ἡμέραι τοῦ θανάτου σου κάλεσον ἰησοῦν και στήτε παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου και ἐντελοῦμαι αὐτῷ και ἐπορεύθη μουσῆς και ἰησοῦς εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου και ἔστησαν παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου

- 15 **I** **появився** Господь у скинії в стовпі хмари, і став той стовп хмари біля скинійного входу.
And the Lord was seen in the Tent in a pillar of cloud resting by the door of the Tent.
καὶ κατέβη κύριος ἐν νεφέλῃ καὶ ἔστη παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου καὶ ἔστη ὁ στῦλος τῆς νεφέλης παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς
- 16 **I** **сказав** Господь до Мойсея: **Ось** ти спочинеш з батьками своїми, а цей народ устане та й буде блудодіяти з богами того чужого Краю, куди він увиходить, щоб бути в середині його, і п окине Мене, і зламає заповіта Мого, що склав був Я з ним.
And the Lord said to Moses, Now you are going to rest with your fathers; and this people will be false to me, uniting themselves to the strange gods of the land where they are going; they will be turned away from me and will not keep the agreement I have made with them.
καὶ εἶπεν κύριος πρὸς μωυσῆν ἰδοὺ σὺ κοιμᾷ μετὰ τῶν πατέρων σου καὶ ἄναστὰς ὁ λαὸς οὗτος ἐκπορνεύσει ὀπίσω θεῶν ἄλλοτρίων τῆς γῆς εἰς ἣν οὗτος εἰσπορεύεται ἐκεῖ εἰς αὐτήν καὶ ἐγκαταλείψω υἱὸν με καὶ διασκεδάσουσιν τὴν διαθήκην μου ἣν διεθέμην αὐτοῖς
- 17 **I** **того** дня запалиться Мій гнів на нього, і Я покину їх, і сховаю Своє лице від них, а він буде знищений, і знайдуть його численні нещастя та утиски. **I** **скаже** він того дня: **Хіба** не через те, що нема в мене мого Бога, знайшли мене ці нещастя?
In that day my wrath will be moved against them, and I will be turned away from them, veiling my face from them, and destruction will overtake them, and unnumbered evils and troubles will come on them; so that in that day they will say, Have not these evils come on us because our God is not with us?
καὶ ὀργισθήσομαι θυμῷ εἰς αὐτοὺς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ καὶ καταλείψω αὐτοὺς καὶ ἀποστρέψω τὸ πρόσωπόν μου ἀπ' αὐτῶν καὶ ἔσται κατάβρωμα καὶ εὐρήσουσιν αὐτὸν κακὰ πολλὰ καὶ θλίψεις καὶ ἔρεϊ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ διότι οὐκ ἔστιν κύριος ὁ θεός μου ἐν ἐμοί εὐρόσάν με τὰ κακὰ ταῦτα
- 18 **А Я** **того** дня **конче** сховаю лице Своє через усе те зло, що зробив він, бо звернувся до інших богів.
Truly, my face will be turned away from them in that day, because of all the evil they have done in going after other gods.
ἐγὼ δὲ ἀποστροφῆ ἀποστρέψω τὸ πρόσωπόν μου ἀπ' αὐτῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ διὰ πάσας τὰς κακίας ἃς ἐποίησαν ὅτι ἐπέστρεψαν ἐπὶ θεοὺς ἄλλοτρίους
- 19 **А** **тепер** запишіть собі оцю пісню, і навчи її Ізраїлевих синів. **Вклади** її в їхні уста, щоб була мені ця пісня за свідка на Ізраїлевих синів.
Make then this song for yourselves, teaching it to the children of Israel: put it in their mouths, so that this song may be a witness for me against the children of Israel.
καὶ νῦν γράψατε τὰ ῥήματα τῆς ψῆδης ταύτης καὶ διδάξετε αὐτήν τοὺς υἱοὺς ἰσραὴλ καὶ ἐμβαλεῖτε αὐτήν εἰς τὸ στόμα αὐτῶν ἵνα γένηται μοι ἡ ψῆδὴ αὕτη εἰς μαρτύριον ἐν υἱοῖς ἰσραὴλ
- 20 **Коли Я** **введу** його до тієї землі, яку присягнув його батькам, що тече молоком та медом, і він буде їсти й насититься, і потовстіє, і звернеться до інших богів, і будуть служити їм, а **М** **не** кинуть з образою, і зламає він заповіта Мого,
For when I have taken them into the land named in my oath to their fathers, a land flowing with milk and honey, and they have made themselves full of food and are fat, then they will be turned to other gods and will give them worship, no longer honouring me or keeping my agreement.
εἰσάξω γὰρ αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν ἣν ὤμοσα τοῖς πατράσιν αὐτῶν δοῦναι αὐτοῖς γῆν ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι καὶ φάγονται καὶ ἐμπλησθέντες κορήσουσιν καὶ ἐπιστραφήσονται ἐπὶ θεοὺς ἄλλοτρίους καὶ λατρεύσουσιν αὐτοῖς καὶ παροξυνούσιν με καὶ διασκεδάσουσιν τὴν διαθήκην μου
- 21 **то** станеться, коли знайдуть його численні нещастя та утиски, що пісня ця стане проти нього за свідка, бо вона не забудеться з уст насіння його. **Бо Я** **знаю** наставлення серця його, **щ** **о** він чинить сьогодні, перше ніж введу його до того Краю, що Я присягнув.
Then when evils and troubles without number have overtaken them, this song will be a witness to them, for the words of it will be clear in the memories of their children: for I see the thoughts which are moving in their hearts even now, before I have taken them into the land of my oath.
καὶ ἀντικαταστήσεται ἡ ψῆδὴ αὕτη κατὰ πρόσωπον μαρτυροῦσα οὐ γὰρ μὴ ἐπιλησθῆ ἀπὸ στόματος αὐτῶν καὶ ἀπὸ στόματος τοῦ σπέρματος αὐτῶν ἐγὼ γὰρ οἶδα τὴν πονηρίαν αὐτῶν ὅσα ποιούσιν ὃ δε σήμερον πρὸ τοῦ εἰσαγαγεῖν με αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν ἣν ὤμοσα τοῖς πατράσιν αὐτῶν
- 22 **¶** **I** **написав** Мойсей ту пісню того дня, і навчив її Ізраїлевих синів.
So that same day Moses made this song, teaching it to the children of Israel.
καὶ ἔγραψεν μωυσῆς τὴν ψῆδὴν ταύτην ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ καὶ ἐδίδαξεν αὐτήν τοὺς υἱοὺς ἰσραὴλ
- 23 **I** **наказав** він Ісусові, Навиновому синові, та й сказав: **Будь** сильний та відважний, бо ти впровадиш Ізраїлевих синів до того Краю, що Я присягнув їм, а **Я** **буду** з тобою.
Then he gave orders to Joshua, the son of Nun, saying to him, Be strong and take heart: for you are to go at the head of the children of Israel into the land which I made an oath to give them; and I will be with you.
καὶ ἐνετείλατο μωυσῆς ἰησοὶ καὶ εἶπεν αὐτῷ ἀνδρίζου καὶ ἴσχυε σὺ γὰρ εἰσάξεις τοὺς υἱοὺς ἰσραὴλ εἰς τὴν γῆν ἣν ὤμοσεν κύριος αὐτοῖς καὶ αὐτὸς ἔσται μετὰ σοῦ
- 24 **I** **сталос**я, як Мойсей скінчив писати слова цього Закону до книги аж до кінця їх,
Now after writing all the words of this law in a book till the record of them was complete,
ἠνίκα δὲ συντέλεσεν μωυσῆς γράφων πάντας τοὺς λόγους τοῦ νόμου τούτου εἰς βιβλίον ἕως εἰς τέλος
- 25 **то** Мойсей наказав Левитам, що носять ковчега Господнього заповіту, говорячи:
Moses said to the Levites who were responsible for taking up the ark of the Lord's agreement,
καὶ ἐνετείλατο τοῖς λευίταις τοῖς αἴρουσιν τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης κυρίου λέγων

- 26 Візьміть книгу цього Закону, і покладіть її збоку ковчега заповіту Господа, Бога вашого, і вона буде там на тебе за свідка.
Take this book of the law and put it by the ark of the Lord's agreement, so that it may be a witness against you.
 λαβόντες τὸ βιβλίον τοῦ νόμου τούτου θήσετε αὐτὸ ἐκ πλαγίων τῆς κιβωτοῦ τῆς διαθήκης κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν καὶ ἔσται ἐκεῖ ἐν σοὶ εἰς μαρτύριον
- 27 Бо я знаю неслухняність твою та тверду твою шию. Бо ще сьогодні, коли я живу з вами, ви були неслухняні Господеві, а тим більш будете по смерті моїй!
For I have knowledge of your hard and uncontrolled hearts: even now, while I am still living, you will not be ruled by the Lord; how much less after my death!
 ὅτι ἐγὼ ἐπίσταμαι τὸν ἐρεθισμόν σου καὶ τὸν τράχηλόν σου τὸν σκληρόν ἐτι γὰρ ἐμοῦ ζῶντος μεθ' ὑμῶν σήμερον παραπικραίνοντες ἦτε τὰ πρὸς τὸν θεόν πῶς οὐχὶ καὶ ἔσχατον τοῦ θανάτου μου
- 28 Зберіть до мене всіх старших ваших племен та урядників ваших, а я буду промовляти до їхніх ушей ці слова, і покличу небо й землю на свідчення проти них.
Get together before me all those who are in authority in your tribes, and your overseers, so that I may say these things in their hearing, and make heaven and earth my witnesses against them.
 ἐκκλησιάσατε πρὸς με τοὺς φυλάρχους ὑμῶν καὶ τοὺς πρεσβυτέρους ὑμῶν καὶ τοὺς κριτὰς ὑμῶν καὶ τοὺς γραμματοεισαγωγεῖς ὑμῶν ἵνα λαλήσω εἰς τὰ ὦτα αὐτῶν πάντας τοὺς λόγους τούτους καὶ διαμαρτύρωμαι αὐτοῖς τὸν τε οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν
- 29 Бо я знаю, що по смерті моїй, псуючися, зіпсуєтеся ви, і відхилитесь з тієї дороги, яку я наказав вам, і в кінці днів спіткає вас нещастя, коли будете робити зло в Господніх очах, щоб гнівити Його чином своїх рук.
For I am certain that after my death you will give yourselves up to sin, wandering from the way which I have given you; and evil will overtake you in the end, because you will do evil in the eyes of the Lord, moving him to wrath by the work of your hands.
 οἶδα γὰρ ὅτι ἔσχατον τῆς τελευταίας μου ἀνομία ἀνομήσετε καὶ ἐκκλινεῖτε ἐκ τῆς ὁδοῦ ἧς ἐνετειλάμην ὑμῖν καὶ συναντήσεται ὑμῖν τὰ κακὰ ἔσχατον τῶν ἡμερῶν ὅτι ποιήσετε τὸ πονηρὸν ἐναντίον κυρίου παροργίσει αὐτὸν ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν ὑμῶν
- 30 І промовляв Мойсей до ушей всієї Ізраїлевої громади слова оцієї пісні аж до закінчення їх:
Then in the hearing of all the meeting of Israel, Moses said the words of this song, to the end.
 καὶ ἐλάλησεν μουσῆς εἰς τὰ ὦτα πάσης ἐκκλησίας Ἰσραηλ τὰ ῥήματα τῆς ψῆδης ταύτης ἕως εἰς τέλος
- 1 ¶ Слухай, небо, а я говоритиму, і хай почує земля мову уст моїх!
Give ear, O heavens, to my voice; let the earth take note of the words of my mouth:
 πρόσεχε οὐρανέ καὶ λαλήσω καὶ ἀκουέτω γῆ ῥήματα ἐκ στόματός μου
- 2 Нехай ллється наука моя, мов той дощ, хай тече, як роса, моя мова, як краплі дощу на траву, та як злива на зелень.
My teaching is dropping like rain, coming down like dew on the fields; like rain on the young grass and showers on the garden plants:
 προσδοκάσθω ὡς ὑετὸς τὸ ἀπόφθεγμα μου καὶ καταβήτω ὡς δρόσος τὰ ῥήματά μου ὡσεὶ ὄμβρος ἐπ' ἄγρωστων καὶ ὡσεὶ νιφετὸς ἐπὶ χόρτων
- 3 Як буду я кликати Ймення Господнє, то славу віддайте ви нашому Богові!
For I will give honour to the name of the Lord: let our God be named great.
 ὅτι ὄνομα κυρίου ἐκάλεσα δότε μεγαλοσύνην τῷ θεῷ ἡμῶν
- 4 Він Скаля, а діло Його досконале, всі бо дороги Його справедливі, Бог вірний, і кривди немає в Ньому, справедливий і праведний Він.
He is the Rock, complete is his work; for all his ways are righteousness: a God without evil who keeps faith, true and upright is he.
 θεὸς ἀληθινὸς τὰ ἔργα αὐτοῦ καὶ πάντα αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ κρίσις θεὸς πιστὸς καὶ οὐκ ἔστιν ἀδικία δίκαιος καὶ ὁσιος κύριος
- 5 Зіпсулись вони, не Його то сини, покоління невірне й покручене.
They have become false, they are not his children, the mark of sin is on them; they are an evil and hard-hearted generation.
 ἡμάρτησαν οὐκ αὐτῷ τέκνα μωμητὰ γενεὰ σκολιὰ καὶ διεστραμμένη
- 6 Чи тим віддасте Господеві, народе нікчемний й немудрий? Чи ж не Він Батько твій, твій Творець? Він тебе вчинив, і Він міцно поставив тебе.
Is this your answer to the Lord, O foolish people and unwise? Is he not your father who has given you life? He has made you and given you your place.
 ταῦτα κυρίῳ ἀνταποδίδοτε οὕτω λαὸς μωρὸς καὶ οὐχὶ σοφὸς οὐκ αὐτὸς οὗτός σου πατὴρ ἐκτίσατό σε καὶ ἐποίησέν σε καὶ ἐκτίσέν σε
- 7 ¶ Пам'ятай про дні давні, розважайте про роки усіх поколінь, запитай свого батька, і покаже тобі твоїх тих старших, а вони тобі скажуть.
Keep in mind the days of the past, give thought to the years of generations gone by: go to your father and he will make it clear to you, to the old men and they will give you the story.
 μνήσθητε ἡμέρας αἰῶνος σύνετε ἔτη γενεῶν γενεῶν ἐπερώτησον τὸν πατέρα σου καὶ ἀναγγελεῖ σοὶ τοὺς πρεσβυτέρους σου καὶ ἐροῦσίν σοι
- 8 Як Всевишній народам спадок давав, коли Він розділяв синів людських, Він поставив границі народам за числом Ізраїлевих синів.
When the Most High gave the nations their heritage, separating into groups the children of men, he had the limits of the peoples marked out, keeping in mind the number of the children of Israel.
 ὅτε διεμέριζεν ὁ ὕψιστος ἔθνη ὡς διέσπειρεν υἱοὺς ἀδὰμ ἔστησεν ὄρια ἔθνων κατὰ ἀριθμὸν ἀγγέλων θεοῦ

- 9 Бо частка Господня народ Його, Яків відміряний уділ спадщини Його.
For the Lord's wealth is his people; Jacob is the land of his heritage.
καὶ ἐγενήθη μερίς κυρίου λαὸς αὐτοῦ ἰακωβ σχοίνισμα κληρονομίας αὐτοῦ ἰσραηλ
- 10 Знайшов Він його на пустинній землі та в степу завивання пустельних гісн, та й його оточив, уважав Він за ним, зберігав Він його, як зиницю оту свого ока.
He came to him in the waste land, in the unpeopled waste of sand: putting his arms round him and caring for him, he kept him as the light of his eye.
αὐτάρκησεν αὐτὸν ἐν γῆ ἐρήμῳ ἐν δίψει καύματος ἐν ἀνδρῶ ἐκκύκλωσεν αὐτὸν καὶ ἐπαίδευσεν αὐτὸν καὶ διεφύλαξεν αὐτὸν ὡς κόραν ὀφθαλμοῦ
- 11 Як гніздо своє будить орел, як ширяє він понад своїми малютами, крила свої простягає, бере їх, та носить їх він на рамені крилатим своїм,
As an eagle, teaching her young to make their flight, with her wings outstretched over them, takes them up on her strong feathers:
ὡς ἀετὸς σκεπάσαι νοσσιὰν αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τοῖς νεοσσοῖς αὐτοῦ ἐπεπόθησεν διείς τὰς πτέρυγας αὐτοῦ ἐδέξατο αὐτοὺς καὶ ἀνέλαβεν αὐτοὺς ἐπὶ τῶν μεταφρένων αὐτοῦ
- 12 так Господь Сам провадив його, а бога чужого при нім не було.
So the Lord only was his guide, no other god was with him.
κύριος μόνος ἦγεν αὐτοὺς καὶ οὐκ ἦν μετ' αὐτῶν θεὸς ἀλλότριος
- 13 Він його садовив на висотах землі, і він їв польові врожаї, Він медом із скелі його годував, і оливою з скельного кременя,
He put him on the high places of the earth, his food was the increase of the field; honey he gave him out of the rock and oil out of the hard rock;
ἀνεβίβασεν αὐτοὺς ἐπὶ τὴν ἰσχὸν τῆς γῆς ἐψώμισεν αὐτοὺς γενήματα ἀγρῶν ἐθήλασαν μέλι ἐκ πέτρας καὶ ἔλαιον ἐκ σταρεῶς πέτρας
- 14 маслом з худоби великої та молоком від худоби дрібної, разом із лосм ягнят та баранів з Башану й козлів, разом з такою пшеницею, як лій на нирках, і кров виноградної ягоди пив ти вином.
Butter from his cows and milk from his sheep, with fat of lambs and sheep of Bashan, and goats, and the heart of the grain; and for your drink, wine from the blood of the grape.
βοῦτυρον βοῶν καὶ γάλα προβάτων μετὰ στέατος ἀρνῶν καὶ κριῶν υἰῶν ταύρων καὶ τράγων μετὰ στέατος νεφρῶν πυροῦ καὶ αἶμα σταφυλῆς ἐπιον οἶνον
- 15 ¶ I потовстів Єшурун та й брикатися став. I ти потовстів, погрубів, став гладкий. I покинув він Бога, що його створив, і Склею спасіння свого злегковажив.
But Jeshurun became fat and would not be controlled: you have become fat, you are thick and full of food: then he was untrue to the God who made him, giving no honour to the Rock of his salvation.
καὶ ἔφαγεν ἰακωβ καὶ ἐνεπλήσθη καὶ ἀπελάκτισεν ὁ ἡγαπημένος ἐλιπάνθη ἐπαχύνθη ἐπλατόνη καὶ ἐγκατέλιπεν θεὸν τὸν ποιήσαντα αὐτὸν καὶ ἀπέστη ἀπὸ θεοῦ σωτήρος αὐτοῦ
- 16 Чужими богами Його роздражили, Його розгнівили своїми гидотами.
The honour which was his they gave to strange gods; by their disgusting ways he was moved to wrath.
παρώξυνάν με ἐπ' ἀλλοτρίοις ἐν βδελύγμασιν αὐτῶν ἐξεπύκρυνάν με
- 17 Вони демонам жертви складали, не Богу, складали богам, що не відали їх, новим, що недавно прийшли, не лякалися їх батьки ваші!
They made offerings to evil spirits which were not God, to gods who were strange to them, which had newly come up, not feared by your fathers.
ἔθυσαν δαίμονιοις καὶ οὐ θεῷ θεοῖς οἷς οὐκ ἤδεισαν καινοὶ πρόσφατοι ἤκασιν οὓς οὐκ ἤδεισαν οἱ πατέρες αὐτῶν
- 18 Забувасш ти Склею, Яка породила тебе, і забувасш ти Бога, що тебе народив.
You have no thought for the Rock, your father, you have no memory of the God who gave you birth.
θεὸν τὸν γενήσαντά σε ἐγκατέλιπες καὶ ἐπελάθου θεοῦ τοῦ τρέφοντός σε
- 19 ¶ I побачив Господь, та й зненавидів їх, через гнів на синів Своїх і на дочок Своїх,
And the Lord saw with disgust the evil-doing of his sons and daughters.
καὶ εἶδεν κύριος καὶ ἐξήλωσεν καὶ παρωξύνθη δι' ὀργὴν υἰῶν αὐτοῦ καὶ θυγατέρων
- 20 та й сказав: Лице Я Своє заховаю від них, побачу, який їх кінець, бо вони покоління розбещене, діти, що в них нема віри.
And he said, My face will be veiled from them, I will see what their end will be: for they are an uncontrolled generation, children in whom is no faith.
καὶ εἶπεν ἀποστρέψω τὸ πρόσωπόν μου ἀπ' αὐτῶν καὶ δεῖξω τί ἔσται αὐτοῖς ἐπ' ἐσχάτων ὅτι γενεὰ ἐξεστραμμένη ἐστὶν υἰοὶ οἷς οὐκ ἔστιν πίστις ἐν αὐτοῖς
- 21 Роздражили Мене вони тим, хто не Бог, Мене розгнівили своїми марнотами, тому роздражню Я їх тим, хто не народ, нерозумним народом розгніваю їх.
They have given my honour to that which is not God, moving me to wrath with their false worship: I will give their honour to those who are not a people, moving them to wrath by a foolish nation,
αὐτοὶ παρεξήλωσάν με ἐπ' οὐ θεῷ παρώργισάν με ἐν τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν κἀγὼ παραζηλώσω αὐτοὺς ἐπ' οὐκ ἔθνη ἐπ' ἔθνη ἀσυνέτῳ παροργιῶ αὐτοὺς

- 22 **Bo** був загорівся огонь Мого гніву, і палився він аж до шеолу найглибшого, і він землю поїв та її врожай, і спалив був підвалини гір.
For my wrath is a flaming fire, burning to the deep parts of the underworld, burning up the earth with her increase, and firing the deep roots of the mountains.
 ὅτι πῦρ ἐκκέκασται ἐκ τοῦ θυμοῦ μου καυθήσεται ἕως ἤδου κάτω καταφάγεται γῆν καὶ τὰ γενήματα αὐτῆς φλέξει θεμέλια ὀρέων
- 23 **Я** на них нагромаджу нещастя, зуживу Свої стріли на них.
I will send a rain of troubles on them, my arrows will be showered on them.
 συνάξω εἰς αὐτοὺς κακὰ καὶ τὰ βέλη μου συντελέσω εἰς αὐτούς
- 24 Будуть виснажені вони голодом, і поїжені будуть огнем та заразою лютою, і зуба звірини нашлю Я на них, з отрутою плазунів по землі.
They will be wasted from need of food, and overcome by burning heat and bitter destruction; and the teeth of beasts I will send on them, with the poison of the worms of the dust.
 τηκόμενοι λιμῶ καὶ βρώσει ὀρνέων καὶ ὀπισθότονος ἀνίατος ὀδόντας θηρίων ἀποστελῶ εἰς αὐτοὺς μετὰ θυμοῦ συρόντων ἐπὶ γῆς
- 25 Надворі забиватиме меч, а в кімнатах страхіття, як юнака, так і дівчину, грудне немовля з чоловіком посивілим.
Outside they will be cut off by the sword, and in the inner rooms by fear; death will take the young man and the virgin, the baby at the breast and the grey-haired man.
 ἔξωθεν ἀτεκνώσει αὐτοὺς μάχαιρα καὶ ἐκ τῶν ταμιείων φόβος νεανίσκος σὺν παρθένῳ θηλάζων μετὰ καθεστηκότος πρεσβύτου
- 26 ¶ **Я** сказав: Повигублюю їх, відірву від людей їхню пам'ять,
I said I would send them wandering far away, I would make all memory of them go from the minds of men:
 εἶπα διασπερῶ αὐτούς παύσω δὴ ἐξ ἀνθρώπων τὸ μνημόσυνον αὐτῶν
- 27 та це Я відклав з-за ворожого гніву, щоб противники їх не згордилися, щоб вони не сказали: Піднеслася наша рука, і не Господь учинив усе це.
But for the fear that their haters, uplifted in their pride, might say, Our hand is strong, the Lord has not done all this.
 εἰ μὴ δι' ὀργὴν ἐχθρῶν ἵνα μὴ μακροχρονίσωσιν καὶ ἵνα μὴ συνεπιθῶνται οἱ ὑπεναντίοι μὴ εἴπωσιν ἢ χεῖρ ἡμῶν ἢ ὑψηλὴ καὶ οὐχὶ κύριος ἐποίησεν ταῦτα πάντα
- 28 Бо вони люд безрадний, і нема в них розумування.
For they are a nation without wisdom; there is no sense in them.
 ὅτι ἔθνος ἀπολωλεκὸς βουλήν ἔστιν καὶ οὐκ ἔστιν ἐν αὐτοῖς ἐπιστήμη
- 29 Коли б були мудрі вони, зрозуміли б оце, розсудили б були про кінець свій.
If only they were wise, if only this was clear to them, and they would give thought to their future!
 οὐκ ἐφρόνησαν συνίναи ταῦτα καταδεξάσθωσαν εἰς τὸν ἐπιόντα χρόνον
- 30 **Як** може один гнати тисячу, а два проганять десять тисяч, коли то не те, що їх продала їхня Скеля, і Господь видав їх?
How would it be possible for one to overcome a thousand, and two to send ten thousand in flight, if their rock had not let them go, if the Lord had not given them up?
 πῶς διώξεται εἷς χιλίους καὶ δύο μετακινήσουσιν μυριάδας εἰ μὴ ὁ θεὸς ἀπέδοτο αὐτοὺς καὶ κύριος παρέδωκεν αὐτούς
- 31 Не така бо їх скеля, як наша та Скеля, хай судять самі вороги.
For their rock is not like our Rock, even our haters themselves being judges.
 ὅτι οὐκ ἔστιν ὡς ὁ θεὸς ἡμῶν οἱ θεοὶ αὐτῶν οἱ δὲ ἐχθροὶ ἡμῶν ἀνόητοι
- 32 Бо їх виноград з винограду содомського та з піль тих гоморських, винні ягоди їхні отруйні то ягоди, вони грона гіркоти для них,
For their vine is the vine of Sodom, from the fields of Gomorrah: their grapes are the grapes of evil, and the berries are bitter:
 ἐκ γὰρ ἀμπέλου σοδομον ἢ ἀμπελος αὐτῶν καὶ ἡ κληματαὶς αὐτῶν ἐκ γομορρας ἢ σταφυλῆ αὐτῶν σταφυλὴ χολῆς βότρυς πικρίας αὐτοῖς
- 33 вино їхне зміїна отрута і гадюча погибельна їдь!
Their wine is the poison of dragons, the cruel poison of snakes.
 θυμὸς δρακόντων ὁ οἶνος αὐτῶν καὶ θυμὸς ἀσπίδων ἀνίατος
- 34 Чи замкнене в Мене не це, у скарбниціх Моїх запечатане?
Is not this among my secrets, kept safe in my store-house?
 οὐκ ἰδοὺ ταῦτα συνήκται παρ' ἐμοὶ καὶ ἐσφράγισται ἐν τοῖς θησαυροῖς μου
- 35 Моя пімста й відплата на час, коли їхня нога посковзветься, бо близький день погібелі їх, поспішає майбутнє для них.
Punishment is mine and reward, at the time of the slipping of their feet: for the day of their downfall is near, sudden will be their fate.
 ἐν ἡμέρᾳ ἐκδικήσεως ἀνταποδώσω ἐν καιρῷ ὅταν σφαλῇ ὁ ποὺς αὐτῶν ὅτι ἐγγὺς ἡμέρα ἀπωλείας αὐτῶν καὶ πάρεστιν ἔτοιμα ὑμῖν

- 36 **Bo rozsudить Господь Свій народ, і змилосердиться Він над Своїми рабами, як побачить, що їхня рука ослабіла, і нема ні невільного, ані вільного.**
For the Lord will be judge of his people, he will have pity for his servants; when he sees that their power is gone, there is no one, shut up or free.
 ὅτι κρινεῖ κύριος τὸν λαὸν αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τοῖς δούλοις αὐτοῦ παρακληθήσεται εἶδεν γὰρ παραλελυμένους αὐτοὺς καὶ ἐκλελοιπότας ἐν ἐπαγωγῇ καὶ παρειμένους
- 37 **I Він скаже тоді: Де їх боги, де скеля, що в ній поховались вони,**
And he will say, Where are their gods, the rock in which they put their faith?
 καὶ εἶπεν κύριος ποῦ εἰσὶν οἱ θεοὶ αὐτῶν ἐφ' οἷς ἐπεποίθεισαν ἐπ' αὐτοῖς
- 38 **що їли вони лій кривавих їх жертов, пили вино жертов їх литих? Нехай встануть і вам допоможуть, і хай будуть покровом для вас.**
Who took the fat of their offerings, and the wine of their drink offering? Let them now come to your help, let them be your salvation.
 ὦν τὸ στέαρ τῶν θυσιῶν αὐτῶν ἠσθίετε καὶ ἐπίνετε τὸν οἶνον τῶν σπονδῶν αὐτῶν ἀναστήτωσαν καὶ βοηθησάτωσαν ὑμῖν καὶ γενηθήτωσαν ὑμῖν σκεπασταί
- 39 **¶ Побачте тепер, що Я Я є Той, і Бога немає крім Мене. Побиваю й оживлюю Я, і не врятує ніхто від Моєї руки.**
See now, I myself am he; there is no other god but me: giver of death and life, wounding and making well: and no one has power to make you free from my hand.
 ἴδετε ἴδετε ὅτι ἐγὼ εἰμι καὶ οὐκ ἔστιν θεὸς πλὴν ἐμοῦ ἐγὼ ἀποκτενῶ καὶ ζῆν ποιήσω πατάξω κἀγὼ ἰάσομαι καὶ οὐκ ἔστιν ὅς ἐξελεῖται ἐκ τῶν χειρῶν μου
- 40 **Бо до неба підношу Я руку Свою та й кажу: Я навіки Живий!**
For lifting up my hand to heaven I say, By my unending life,
 ὅτι ἄρῶ εἰς τὸν οὐρανὸν τὴν χειρὰ μου καὶ ὁμοῦμαι τῇ δεξιᾷ μου καὶ ἐρῶ ζῶ ἐγὼ εἰς τὸν αἰῶνα
- 41 **Поправді кажу вам: Я вістря Свого меча нагострю, і рука Моя схопиться суду, тоді відімщу Я Своїм ворогам, і Своїм ненависникам Я відплачу.**
If I make sharp my shining sword, and my hand is outstretched for judging, I will give punishment to those who are against me, and their right reward to my haters.
 ὅτι παροξυνῶ ὡς ἀστραπὴν τὴν μάχαιράν μου καὶ ἀνθέξεται κρίματος ἡ χεὶρ μου καὶ ἀνταποδώσω δίκην τοῖς ἐχθροῖς καὶ τοῖς μισοῦσίν με ἀνταποδώσω
- 42 **Я стріли Свої понапоюю кров'ю, а Мій меч поїдатиме м'ясо, кров'ю забитого й бранця, головами кучматими ворога.**
I will make my arrows red with blood, my sword will be feasting on flesh, with the blood of the dead and the prisoners, of the long-haired heads of my haters.
 μεθύσω τὰ βέλη μου ἀφ' αἵματος καὶ ἡ μάχαιρά μου καταφάγεται κρέα ἀφ' αἵματος τραυματιῶν καὶ αἰχμαλωσίας ἀπὸ κεφαλῆς ἀρχόντων ἐχθρῶν
- 43 **Радійте, погани, з народом Його, бо Він відімститься за кров Своїх всіх рабів, і пімсту поверне Своїм ворогам, і викупить землю Свою, Свій народ.**
Be glad, O you his people, over the nations; for he will take payment for the blood of his servants, and will give punishment to his haters, and take away the sin of his land, for his people.
 εὐφράνθητε οὐρανοὶ ἅμα αὐτῷ καὶ προσκυνησάτωσαν αὐτῷ πάντες υἱοὶ θεοῦ εὐφράνθητε ἔθνη μετὰ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ καὶ ἐνισχυσάτωσαν αὐτῷ πάντες ἄγγελοι θεοῦ ὅτι τὸ αἷμα τῶν υἱῶν αὐτοῦ ἐκδι κᾶται καὶ ἐκδικήσει καὶ ἀνταποδώσει δίκην τοῖς ἐχθροῖς καὶ τοῖς μισοῦσιν ἀνταποδώσει καὶ ἐκκαθαριεῖ κύριος τὴν γῆν τοῦ λαοῦ αὐτοῦ
- 44 **¶ I прийшов Мойсей, і промовляв всі слова цієї пісні до ушей народу, він та Ісус, син Навинів.**
So Moses said all the words of this song in the hearing of the people, he and Hoshea, the son of Nun.
 καὶ ἔγραψεν μουσῆς τὴν ψῆδὴν ταύτην ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ καὶ ἐδίδαξεν αὐτὴν τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ καὶ εἰσήλθεν μουσῆς καὶ ἐλάλησεν πάντας τοὺς λόγους τοῦ νόμου τούτου εἰς τὰ ὦτα τοῦ λαοῦ αὐτῶς καὶ ἰησοῦς ὁ τοῦ ναυη
- 45 **А коли Мойсей скінчив промовляти всі ці слова до всього Ізраїля,**
And after saying all this to the people,
 καὶ συνετέλεσεν μουσῆς λαλῶν παντὶ Ἰσραὴλ
- 46 **то сказав він до них: Приложіть свої серця до всіх тих слів, які я сьогодні чинив свідками проти вас, що ви накажете їх своїм синам, щоб додержували виконувати всі слова цього Зак ону.**
Moses said to them, Let the words which I have said to you today go deep into your hearts, and give orders to your children to do every word of this law.
 καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς προσέχετε τῇ καρδίᾳ ἐπὶ πάντας τοὺς λόγους τούτους οὓς ἐγὼ διαμαρτύρομαι ὑμῖν σήμερον ἃ ἐντελεῖσθε τοῖς υἱοῖς ὑμῶν φυλάσσειν καὶ ποιεῖν πάντας τοὺς λόγους τοῦ νόμου τ ούτου
- 47 **Бо це для вас не слово порожнє, воно життя ваше, і цим словом ви продовжите дні на цій землі, куди ви переходите Йордан, щоб посісти її.**
And this is no small thing for you, but it is your life, and through this you may make your days long in the land which you are going over Jordan to take for your heritage.
 ὅτι οὐχὶ λόγος κενὸς οὗτος ὑμῖν ὅτι αὕτη ἡ ζωὴ ὑμῶν καὶ ἔνεκεν τοῦ λόγου τούτου μακροημερεύσετε ἐπὶ τῆς γῆς εἰς ἣν ὑμεῖς διαβαίνετε τὸν ἰορδάνην ἐκεῖ κληρονομήσα αὐτὴν
- 48 **I Господь промовляв до Мойсея того самого дня, говорячи:**
That same day the Lord said to Moses,
 καὶ ἐλάλησεν κύριος πρὸς μουσῆν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ λέγων

- 49 Вийди на ту гору Аварім, на гору Нево, що в моавському краї, що навпроти Єрихону, і побач ханаанський Край, що Я даю Ізраїлевим синам на володіння.
Go up into this mountain of Abarim, to Mount Nebo in the land of Moab opposite Jericho; there you may see the land of Canaan, which I am giving to the children of Israel for their heritage:
ἀνάβηθι εἰς τὸ ὄρος τὸ αβαραν τοῦτο ὄρος ναβου ὃ ἐστὶν ἐν γῆ μοαβ κατὰ πρόσωπον ιεριχω καὶ ἰδὲ τὴν γῆν χανααν ἣν ἐγὼ δίδωμι τοῖς υἱοῖς ἰσραηλ εἰς κατάσχεσιν
- 50 І вмири на горі, куди ти вийдеш, і долучися до своєї рідні, як помер був твій брат Аарон на Гор-горі, і долучився до своєї рідні,
And let death come to you on the mountain where you are going, and be put to rest with your people; as death came to Aaron, your brother, on Mount Hor, where he was put to rest with his people:
καὶ τελευτᾶ ἐν τῷ ὄρει εἰς ὃ ἀναβαίνεις ἐκεῖ καὶ προστέθητι πρὸς τὸν λαὸν σου ὃν τρόπον ἀπέθανεν ααρων ὁ ἀδελφός σου ἐν ὄρ τῷ ὄρει καὶ προσετέθη πρὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ
- 51 за те, що ви спроневірилися були Мені серед Ізраїлевих синів при воді Меріви в Кадешу на пустині Цін, за те, що ви не освятили Мене серед Ізраїлевих синів.
Because of your sin against me before the children of Israel at the waters of Meribath Kadesh in the waste land of Zin; because you did not keep my name holy among the children of Israel.
διότι ἠπειθήσατε τῷ ρήματί μου ἐν τοῖς υἱοῖς ἰσραηλ ἐπὶ τοῦ ὕδατος ἀντιλογίας καδης ἐν τῇ ἐρήμῳ σιν διότι οὐχ ἠγάσατέ με ἐν τοῖς υἱοῖς ἰσραηλ
- 52 Бо знавпроти побачиш ти той Край, та не ввійдеш туди, до того Краю, що Я даю Ізраїлевим синам.
So you will see the land before you, but you will not go into the land which I am giving to the children of Israel.
ὅτι ἀπέναντι ὄψη τὴν γῆν καὶ ἐκεῖ οὐκ εἰσελεύσῃ
- 1 ¶ А оце благословення, яким поблагословив Ізраїлевих синів Мойсей, чоловік Божий, перед своєю смертю,
Now this is the blessing which Moses, the man of God, gave to the children of Israel before his death.
καὶ αὕτη ἡ εὐλογία ἦν εὐλόγησεν μουσῆς ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ τοὺς υἱοὺς ἰσραηλ πρὸ τῆς τελευτῆς αὐτοῦ
- 2 та й сказав: Господь від Сінаю прибув, і зійшов від Сеїру до них, появився у світлі з Парану гори, і прийшов із Меріви Кадешу. По правіці Його огонь Закону для них.
He said, The Lord came from Sinai, dawning on them from Seir; shining out from Mount Paran, coming from Meribath Kadesh: from his right hand went flames of fire: his wrath made waste the peoples.
καὶ εἶπεν κύριος ἐκ σινα ἦκει καὶ ἐπέφανεν ἐκ σιρ ἡμῖν καὶ κατέσπευσεν ἐξ ὄρους φαραν σὺν μυριάσιν καδης ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ ἄγγελοι μετ' αὐτοῦ
- 3 Теж народи Він любить. Всі святії його у руці Твоїй, і вони припадають до ніг Твоїх, слухають мови Твоїї.
All his holy ones are at his hand; they go at his feet; they are lifted up on his wings.
καὶ ἐφείσατο τοῦ λαοῦ αὐτοῦ καὶ πάντες οἱ ἠγιασμένοι ὑπὸ τὰς χεῖράς σου καὶ οὗτοι ὑπὸ σέ εἰσιν καὶ ἐδέξατο ἀπὸ τῶν λόγων αὐτοῦ
- 4 Дав Мойсей нам Закона, спадщину зборові Якова.
Moses gave us a law, a heritage for the people of Jacob.
νόμον ὃν ἐνετείλατο ἡμῖν μουσῆς κληρονομίαν συναγωγᾶς ἰακωβ
- 5 І був Він царем в Єшуруні, як народній голови разом збирались, племена Ізраїлеві.
And there was a king in Jeshurun, when the heads of the people and the tribes of Israel came together.
καὶ ἔσται ἐν τῷ ἡγαπημένῳ ἄρχων συναχθέντων ἀρχόντων λαῶν ἅμα φυλαῖς ἰσραηλ
- 6 ¶ Рувим хай живе, і нехай не помре, і число люду його нехай буде велике.
Let life not death be Reuben's, let not the number of his men be small.
ζῆτω ρουβην καὶ μὴ ἀποθανέτω καὶ ἔστω πολὺς ἐν ἀριθμῷ
- 7 А це про Юду. І він сказав: Почуй, Господи, голосу Юди, і до народу його Ти впровадиш його. Йому воюватимуть руки його, а Ти будеш поміч йому на його ворогів.
And this is the blessing of Judah: he said, Give ear, O Lord, to the voice of Judah and make him one with his people: let your hands take up his cause, and be his help against his attackers.
καὶ αὕτη ἰουδα εἰσάκουσον κύριε φωνῆς ἰουδα καὶ εἰς τὸν λαὸν αὐτοῦ εἰσέλθοισαν αἱ χεῖρες αὐτοῦ διακρῖνοῦσιν αὐτῷ καὶ βοηθός ἐκ τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ ἔση
- 8 ¶ А про Левія сказав: Твій туммім і твій урім для чоловіка святого Твого, що його Ти був випробував у Массі, що суперечку з ним мав над водою Меріви,
And of Levi he said, Give your Thummim to Levi and let the Urim be with your loved one, whom you put to the test at Massah, with whom you were angry at the waters of Meribah;
καὶ τῷ λευι εἶπεν δότε λευι δῆλους αὐτοῦ καὶ ἀλήθειαν αὐτοῦ τῷ ἀνδρὶ τῷ ὀσίῳ ὃν ἐπέρασαν αὐτὸν ἐν πείρᾳ ἐλοιδόρησαν αὐτὸν ἐπὶ ὕδατος ἀντιλογίας
- 9 що каже про батька свого та про матір свою: Не бачив тебе, що братів своїх не пізнав, і не знає синів своїх, бо додержують слова Твого, і вони заповіту Твого стережуть.
Who said of his father, Who is he? and of his mother, I have not seen her; he kept himself separate from his brothers and had no knowledge of his children: for they have given ear to your word and kept your agreement.
ὁ λέγων τῷ πατρὶ καὶ τῇ μητρὶ οὐχ ἑώρακά σε καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ οὐκ ἐπέγνω καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ ἀπέγνω ἐφύλαξεν τὰ λόγια σου καὶ τὴν διαθήκην σου διετήρησεν

- 10 Навчають вони про права Твої Якова, а про Закона Твогого Ізраїля, приносять кадило Тобі та на жертівник Твій цілопалення.
They will be the teachers of your decisions to Jacob and of your law to Israel: the burning of perfumes before you will be their right, and the ordering of burned offerings on your altar.
δηλώσουσιν τὰ δικαιώματά σου τῷ ἰακωβ καὶ τὸν νόμον σου τῷ ἰσραηλ ἐπιθήσουσιν θυμίαμα ἐν ὀργῇ σου διὰ παντὸς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριόν σου
- 11 Поблагослови його силу, о Господи, а чин його рук уподобай Собі. Поламай стегна тим, що стають проти нього, та ненависть мають на нього, щоб більш не повстали вони!
Let your blessing, O Lord, be on his substance, may the work of his hands be pleasing to you: may those who take up arms against him and all who have hate for him, be wounded through the heart, never to be lifted up again.
εὐλόγησον κύριε τὴν ἰσχὴν αὐτοῦ καὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν αὐτοῦ δέξαι κατάξον ὅσφον ἐχθρῶν ἐπανεστηκότων αὐτῷ καὶ οἱ μισοῦντες αὐτὸν μὴ ἀναστήτωσαν
- 12 ¶ Про Веніаміна сказав: Він Господній улюбленець, перебуває безпечно при Ньому, а Він окриває його цілий день і в раменах Його спочиває.
And of Benjamin he said, Benjamin is the loved one of the Lord, he will be kept safe at all times; he will be covered by the Most High, resting between his arms.
καὶ τῷ βενιαμιν εἶπεν ἡγαπημένος ὑπὸ κυρίου κατασκηνώσει πεποιθώς καὶ ὁ θεὸς σκιάζει ἐπ' αὐτῷ πάσας τὰς ἡμέρας καὶ ἀνὰ μέσον τῶν ὤμων αὐτοῦ κατέπαυσε
- 13 А про Йосипа він сказав: Благословенний від Господа Край Його дарами з неба, з роси та з безодні, що долі лежить,
And of Joseph he said, Let the blessing of the Lord be on his land; for the good things of heaven on high, and the deep waters flowing under the earth,
καὶ τῷ ἰωσηφ εἶπεν ἅπ' εὐλογίας κυρίου ἡ γῆ αὐτοῦ ἀπὸ ὠρῶν οὐρανοῦ καὶ δρόσου καὶ ἀπὸ ἀβύσσων πηγῶν κάτωθεν
- 14 і з дару врожаїв від сонця, і з дару рослини від місяців,
And the good things of the fruits of the sun, and the good things of the growth of the moons,
καὶ καθ' ὥραν γενημάτων ἡλίου τροπῶν καὶ ἀπὸ συνόδων μηνῶν
- 15 і з верхів'я гір сходу, і з дару відвічних пагірків,
And the chief things of the oldest mountains, and the good things of the eternal hills,
καὶ ἀπὸ κορυφῆς ὄρεων ἀρχῆς καὶ ἀπὸ κορυφῆς βουνῶν ἀενάων
- 16 і з дару землі та її повноти. А милість Того, що в терновім куші пробував, нехай прийде на голову Йосипа та на тім'я вирізеного між братами своїми.
The good things of the earth and all its wealth, the good pleasure of him who was seen in the burning tree: may they come on the head of Joseph, on the head of him who was prince among his brothers.
καὶ καθ' ὥραν γῆς πληρώσεως καὶ τὰ δεκτὰ τῷ ὀφθέντι ἐν τῷ βάλῳ ἔλθοισαν ἐπὶ κεφαλὴν ἰωσηφ καὶ ἐπὶ κορυφῆς δοξασθεὶς ἐν ἀδελφοῖς
- 17 Величність його як вола його перворідного, а роги його роги буйвола, ними буде колоти народи всі разом, аж до кінців землі, а вони міріади Єфремові, а вони Манасіїні тисячі.
He is a young ox, glory is his; his horns are the horns of the mountain ox, with which all peoples will be wounded, even to the ends of the earth: they are the ten thousands of Ephraim and the thousands of Manasseh.
πρωτότοκος ταύρου τὸ κάλλος αὐτοῦ κέρατα μονοκέρωτος τὰ κέρατα αὐτοῦ ἐν αὐτοῖς ἔθνη κερατιεῖ ἅμα ἕως ἐπ' ἄκρον γῆς αὐται μυριάδες εφραιμ καὶ αὐται χιλιάδες μανασση
- 18 ¶ А про Завулону сказав: Радій, Завулоне, як будеш виходити, і ти, Иссахаре, у наметах своїх!
And of Zebulun he said, Be glad, Zebulun, in your going out; and, Issachar, in your tents.
καὶ τῷ ζαβουλων εἶπεν εὐφράνθητι ζαβουλων ἐν ἐξοδίᾳ σου καὶ ἰσσαχαρ ἐν τοῖς σκηνώμασιν αὐτοῦ
- 19 Вони кличуть народи на гори, приносять там праведні жертви, бо будуть вони споживати достаток морський та скарби, зариті в піску.
They will send out the word for the people to come to the mountain, taking there the offerings of righteousness: for the store of the seas will be theirs, and the secret wealth of the sand.
ἔθνη ἐξολεθρεύσουσιν καὶ ἐπικαλέσεσθε ἐκεῖ καὶ θύσετε θυσίαν δικαιοσύνης ὅτι πλοῦτος θαλάσσης θηλάσει σε καὶ ἐμπόρια παράλιον κατοικοῦντων
- 20 А про Гада сказав: Благословенний, хто Гада розширює! Він ліг, як левиця, і жере рам'я й череп.
Of Gad he said, A blessing be on him who makes wide the limits of Gad: he takes his rest like a she-lion, taking for himself the arm and the crown of the head.
καὶ τῷ γαδ εἶπεν εὐλογημένος ἐμπλατύνων γαδ ὡς λέων ἀνεπαύσατο συντρίψας βραχίονα καὶ ἄρχοντα
- 21 Забезпечив він частку для себе, бо там частка прихована від Праводавця, і прийшов із головами народу, виконав правду Господню і Його постанови з Ізраїлем.
He kept for himself the first part, for his was the ruler's right: he put in force the righteousness of the Lord, and his decisions for Israel.
καὶ εἶδεν ἀπαρχὴν αὐτοῦ ὅτι ἐκεῖ ἐμερίσθη γῆ ἀρχόντων συναγμένων ἅμα ἀρχηγοῖς λαῶν δικαιοσύνην κύριος ἐποίησεν καὶ κρίσιν αὐτοῦ μετὰ ἰσραηλ
- 22 ¶ А на Дана сказав: Дан левів левчук, що з Башану вискакує.
And of Dan he said, Dan is a young lion, springing out from Bashan.
καὶ τῷ δαν εἶπεν δαν σκύμνος λέοντος καὶ ἐκπηδήσεται ἐκ τοῦ βασαν

- 23 А на Нефталима сказав: Нефталим ситий милістю, і повен Господнього благословення, захід та південь посядь!
And of Naphtali he said, O Naphtali, made glad with grace and full of the blessing of the Lord: the sea and its fishes will be his.
 και τῷ νεφθαλι εἶπεν νεφθαλι πλησμονῇ δεκτῶν και ἐμπλησθήτω εὐλογίαν παρὰ κυρίου θάλασσαν και λίβα κληρονομήσει
- 24 А про Асира сказав: Асир благословенний найбільше з синів, уподобаний серед братів своїх, і в оливу вмочає він ногу свою.
And of Asher he said, Let Asher have the blessing of children; may he be pleasing to his brothers, and let his foot be wet with oil.
 και τῷ ασηρ εἶπεν εὐλογητὸς ἀπὸ τέκνων ασηρ και ἔσται δεκτὸς τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ βάψει ἐν ἐλαίῳ τὸν πόδα αὐτοῦ
- 25 Залізо та мідь то запора твоя, а сила твоя як усе твої дні.
Your shoes will be iron and brass; and as your days, so may your work be.
 σίδηρος και χαλκὸς τὸ ὑπόδημα αὐτοῦ ἔσται και ὡς αἱ ἡμέραι σου ἡ ισχύς σου
- 26 ¶ Немає такого, як Бог, Єшуруне, що їде по небу на поміч тобі, а Своєю величністю їде на хмарах.
No other is like the God of Jeshurun, coming on the heavens to your help, and letting his glory be seen in the skies.
 οὐκ ἔστιν ὡσπερ ὁ θεὸς τοῦ ἡγαπημένου ὁ ἐπιβαίνων ἐπὶ τὸν οὐρανὸν βοηθὸς σου και ὁ μεγαλοπρεπὴς τοῦ στερεώματος
- 27 Покрова твоя Бог Предвічний і ти в вічних раменах Його. І вигнав Він ворога перед тобою, і сказав: Повинищуй його!
The God of your fathers is your safe resting-place, and under you are his eternal arms: driving out the forces of your haters from before you, he said, Let destruction overtake them.
 και σκέπασις θεοῦ ἀρχῆς και ὑπὸ ισχὸν βραχιόνων ἀενάων και ἐκβαλεῖ ἀπὸ προσώπου σου ἐχθρὸν λέγων ἀπόλοιо
- 28 І перебуває Ізраїль безпечно, самотно, він Яковове джерело в Краї збіжжя й вина, а небо його силпе краплями росу.
And Israel is living in peace, the fountain of Jacob by himself, in a land of grain and wine, with dew dropping from the heavens.
 και κατασκηνώσει ισραηλ πεποιθὼς μόνος ἐπὶ γῆς ιακωβ ἐπὶ σίτῳ και οἴνῳ και ὁ οὐρανὸς αὐτῷ συννεφῆς δρόσῳ
- 29 Ти блаженний, Ізраїлю! Який інший народ, якого спасає Господь, як тебе? Він Щит допомоги твоєї, і Меч Він твоєї величності. І будуть твої вороги при тобі упокорюватись, а ти по в исотах їх будеш ступати.
Happy are you, O Israel: who is like you, a people whose saviour is the Lord, whose help is your cover, whose sword is your strength! All those who are against you will put themselves under your rule, and your feet will be planted on their high places.
 μακάριος σύ ισραηλ τίς ὁμοῖός σοι λαὸς σωζόμενος ὑπὸ κυρίου ὑπερασπιεῖ ὁ βοηθὸς σου και ἡ μάχηρα καύχημά σου και ψεύσονται σε οἱ ἐχθροὶ σου και σὺ ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτῶν ἐπιβήσῃ
- 1 ¶ І вийшов Мойсей із моавських степів на гору Нево, на верхів'я Пісгі, що навпроти Єрихону, а Господь дав йому побачити весь Край: Гілеад аж до Дану,
And Moses went up from the table-lands of Moab to Mount Nebo, to the top of Pisgah which is facing Jericho. And the Lord let him see all the land, the land of Gilead as far as Dan;
 και ἀνέβη μουσῆς ἀπὸ араβῶθ μοαβ ἐπὶ τὸ ὄρος ναβου ἐπὶ κορυφῆν φασα ἢ ἔστιν ἐπὶ προσώπου ιεριχω και ἔδειξεν αὐτῷ κύριος πᾶσαν τὴν γῆν γαλαад ἕως дан
- 2 і весь Нефталим, і край Єфрема та Манасії, і весь край Юди аж до Останнього моря,
And all Naphtali and the land of Ephraim and Manasseh, and all the land of Judah, as far as the Great Sea of the west;
 και πᾶσαν τὴν γῆν νεφθαλι και πᾶσαν τὴν γῆν εφραим και манаση και πᾶσαν τὴν γῆν ιουδα ἕως τῆς θαλάσσης τῆς ἐσχάτης
- 3 і південь, і рівнину долини Єрихону, пальмового міста аж до Цоару.
And the South, and the circle of the valley of Jericho, the town of palm-trees, as far as Zoar.
 και τὴν ἔρημον και τὰ περὶχωρα ιεριχω πόλιν φοινίκων ἕως σηωρ
- 4 І сказав Господь до нього: Оце той Край, що Я присягнув Авраамові, Ісакові та Якову, говорячи: Насінню твоєму Я дам його. Я вчинив, що ти бачиш його власними очима, та туди не перейдеш.
And the Lord said to him, This is the land about which I made an oath to Abraham, Isaac, and Jacob, saying, I will give it to your seed: now I have let you see it with your eyes, but you will not go in there.
 και εἶπεν κύριος πρὸς μουσῆν αὕτη ἡ γῆ ἦν ὁμοσα αβραам και ισαак και ιακωβ λέγων τῷ σπέρματι ὑμῶν δώσω αὐτὴν και ἔδειξα αὐτὴν τοῖς ὀφθαλμοῖς σου και ἐκεῖ οὐκ εἰσελεύσῃ
- 5 ¶ І впокоївся там Мойсей, Господній раб, у моавському краї на приказ Господа.
So death came to Moses, the servant of the Lord, there in the land of Moab, as the Lord had said.
 και ἐτελεύτησεν μουσῆς οἰκέτης κυρίου ἐν γῆ μοαβ διὰ ῥήματος κυρίου
- 6 І похований він у долині в моавському краї навпроти Бет-Пеору, і ніхто не знає гробу його аж до цього дня.
And the Lord put him to rest in the valley in the land of Moab opposite Beth-peor: but no man has knowledge of his resting-place to this day.
 και ἔθαψαν αὐτὸν ἐν γαι ἐν γῆ μοαβ ἐγγὺς οἴκου φογωρ και οὐκ οἶδεν οὐδεὶς τὴν ταφὴν αὐτοῦ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης

- 7 A Μωϋσεί βυϋ στα ἦν δωδεντὰ λίτ, κολι βῖν πομερ, та не затемнилось око його, і вологість його не зменшилась.
And Moses at his death was a hundred and twenty years old: his eye had not become clouded, or his natural force become feeble.
μουσης δε ἦν ἑκατὸν καὶ εἰκοσι ἑτῶν ἐν τῷ τελευτᾷ αὐτὸν οὐκ ἡμαυρώθησαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ οὐδὲ ἐφθάρησαν τὰ χελύνια αὐτοῦ
- 8 I оплакували Μωϋσεя Израїлеві сини в моавських степах тридцять день, та й покінчилися дні оплакування жалоби за Μωϋсеєм.
For thirty days the children of Israel were weeping for Moses in the table-lands of Moab, till the days of weeping and sorrow for Moses were ended.
καὶ ἐκλαυσαν οἱ υἱοὶ ἰσραηλ τὸν μουσην ἐν αραβῶθ μοαβ ἐπὶ τοῦ ἰορδάνου κατὰ ἰεριχω τριάκοντα ἡμέρας καὶ συνετελέσθησαν αἱ ἡμέραι πένθους κλαυθμοῦ μουση
- 9 ¶ A Ἰησους, син Навинів, був повний духа мудрости, бо Μωϋσεί поклав свої руки на нього. I слухали його Израїлеві сини, і робили, як Господь наказав був Μωϋсеєві.
And Joshua, the son of Nun, was full of the spirit of wisdom; for Moses had put his hands on him: and the children of Israel gave ear to him, and did as the Lord had given orders to Moses.
καὶ ἰησοῦς υἱὸς ναυη ἐνεπλήσθη πνεύματος συνέσεως ἐπέθηκεν γὰρ μουσης τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἐπ' αὐτὸν καὶ εἰσήκουσαν αὐτοῦ οἱ υἱοὶ ἰσραηλ καὶ ἐποίησαν καθότι ἐνετείλατο κύριος τῷ μουση
- 10 I не появился вже в Израїлі пророк, як Μωϋσεί, що знав його Господь обличчя-в-обличчя,
There has never been another prophet in Israel like Moses, whom the Lord had knowledge of face to face;
καὶ οὐκ ἀνέστη ἔτι προφήτης ἐν ἰσραηλ ὡς μουσης ὃν ἔγνω κύριος αὐτὸν πρόσωπον κατὰ πρόσωπον
- 11 щодо всіх ознак та чуд, що Господь послав його чинити в єгипетським краї фараонові й усім рабам його та всьому його красві,
In all the signs and wonders which the Lord sent him to do in the land of Egypt, to Pharaoh and to all his servants and all his land;
ἐν πᾶσι τοῖς σημείοις καὶ τέρασιν ὃν ἀπέστειλεν αὐτὸν κύριος ποιῆσαι αὐτὰ ἐν γῆ αἰγύπτω φαρωα καὶ τοῖς θεράπουσιν αὐτοῦ καὶ πάσῃ τῇ γῆ αὐτοῦ
- 12 і щодо всієї тієї сильної руки, і щодо всього того страху великого, що Μωϋсεί чинив на очах усього Израїля.
And in all the acts of power and fear which Moses did before the eyes of all Israel.
τὰ θαυμάσια τὰ μεγάλα καὶ τὴν χεῖρα τὴν κραταιάν ἃ ἐποίησεν μουσης ἐναντι παντὸς ἰσραηλ .
- 1 ¶ I сталося по смерті Μωϋсея, раба Божого, і сказав Господь до Ἰηсуа, сина Навиногого, Μωϋсеєвого слуги, говорячи:
Now after the death of Moses, the servant of the Lord, the word of the Lord came to Joshua, the son of Nun, Moses' helper, saying,
καὶ ἐγένετο μετὰ τὴν τελευτὴν μουση εἶπεν κύριος τῷ ἰησοῦ υἱῷ ναυη τῷ ὑπουργῷ μουση λέγων
- 2 Μωϋсеї, раб Мій, помер. А тепер уставай, перейди цей Йордан ти та весь народ цей до того Краю, що Я даю їм, Израїлевим синам.
Moses my servant is dead; so now get up! Go over Jordan, you and all this people, into the land which I am giving to them, to the children of Israel.
μουσης ὁ θεράπων μου τετελεύτηκεν νῦν οὖν ἀναστὰς διάβηθι τὸν ἰορδάνην σὺ καὶ πᾶς ὁ λαὸς οὗτος εἰς τὴν γῆν ἣν ἐγὼ δίδωμι αὐτοῖς
- 3 Кожне місце, що стопа ноги вашої ступить на ньому, Я дав вам, як Я говорив був Μωϋсеєві.
Every place on which you put your foot I have given to you, as I said to Moses.
πᾶς ὁ τόπος ἐφ' ὃν ἂν ἐπιβῆτε τῷ ἴχνει τῶν ποδῶν ὑμῶν ὑμῖν δώσω αὐτὸν ὃν τρόπον εἶρηκα τῷ μουση
- 4 Від пустині й цього Ливану й аж до Великої Річки, річки Єфрату, увесь край хіттеян, і аж до Великого моря на захід буде ваша границя.
From the waste land and this mountain Lebanon, as far as the great river, the river Euphrates, and all the land of the Hittites to the Great Sea, in the west, will be your country.
τὴν ἔρημον καὶ τὸν ἀντιλίβανον ἕως τοῦ ποταμοῦ τοῦ μεγάλου ποταμοῦ εὐφράτου καὶ ἕως τῆς θαλάσσης τῆς ἐσχάτης ἀφ' ἡλίου δυσμῶν ἔσται τὰ ὄρια ὑμῶν
- 5 Не встають ніхто перед тобою по всі дні життя твого. Як був Я з Μωϋсеєм, так буду з тобою, не залишу тебе й не покину тебе.
While you are living, all will give way before you: as I was with Moses, so I will be with you; I will not take away my help from you or give you up.
οὐκ ἀντιστήσεται ἄνθρωπος κατενόπιον ὑμῶν πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σου καὶ ὡσπερ ἦμην μετὰ μουση οὕτως ἔσομαι καὶ μετὰ σοῦ καὶ οὐκ ἐγκαταλείψω σε οὐδὲ ὑπερόψομαι σε
- 6 Будь сильний та відважний, бо ти зробиш, що народ цей посяде той Край, що Я присягнув був їхнім батькам дати їм.
Take heart and be strong; for you will give to this people for their heritage the land which I gave by an oath to their fathers.
ἴσχυε καὶ ἀνδρίζου σὺ γὰρ ἀποδιαστελεῖς τῷ λαῷ τοῦτω τὴν γῆν ἣν ὠμοσα τοῖς πατράσιν ὑμῶν δοῦναι αὐτοῖς
- 7 Тільки будь дуже сильний та відважний, щоб додержувати чинити за всім тим Законом, що наказав був тобі Μωϋсеї, Мій раб, не відхилишся від нього ні праворуч, ні ліворуч, щоб ш астило тобі в усьому, де ти будеш ходити.
Only take heart and be very strong; take care to do all the law which Moses my servant gave you, not turning from it to the right hand or to the left, so that you may do well in all your undertakings.
ἴσχυε οὖν καὶ ἀνδρίζου φυλάσσεσθαι καὶ ποιεῖν καθότι ἐνετείλατό σοι μουσης ὁ παῖς μου καὶ οὐκ ἐκκλινεῖς ἀπ' αὐτῶν εἰς δεξιὰ οὐδὲ εἰς ἀριστερά ἵνα συνῆς ἐν πᾶσιν οἷς ἐὰν πράσσης

- 8 Нехай книга цього Закону не відійде від твоїх уст, але будеш роздумувати про неї вдень та вночі, щоб додержувати чинити все, що написано в ній, бо тоді зробиш щасливими дороги твої, і тоді буде щастити тобі.
Let this book of the law be ever on your lips and in your thoughts day and night, so that you may keep with care everything in it; then a blessing will be on all your way, and you will do well.
 και οὐκ ἀποστήσεται ἡ βίβλος τοῦ νόμου τούτου ἐκ τοῦ στόματός σου καὶ μελετήσεις ἐν αὐτῷ ἡμέρας καὶ νυκτός ἵνα συνῆς ποιεῖν πάντα τὰ γεγραμμένα τότε εὐδοθήσῃ καὶ εὐδώσεις τὰς ὁδοὺς σου καὶ τότε συνήσεις
- 9 Чи ж не наказав Я тобі: будь сильний та відважний? Не бійся й не лякайся, бо з тобою Господь, Бог твій, у всьому, де ти будеш ходити.
Have I not given you your orders? Take heart and be strong; have no fear and do not be troubled; for the Lord your God is with you wherever you go,
 ἰδοὺ ἐντέταλμαί σοι ἰσχυρὲ καὶ ἀνδρίζου μὴ δειλιάσῃς μηδὲ φοβηθῆς ὅτι μετὰ σοῦ κύριος ὁ θεὸς σου εἰς πάντα οὗ ἂν πορεύῃ
- 10 ¶ I наказав Ісус урядникам народу, говорячи:
Then Joshua gave their orders to those who were in authority over the people, saying,
 καὶ ἐνετείλατο ἰησοῦς τοῖς γραμματεῦσιν τοῦ λαοῦ λέγων
- 11 Перейдіть посеред табору, і накажіть народові, говорячи: Приготуйте собі поживу на дорогу, бо по трьох днях ви переходите цей Йордан, щоб увійти посісти той Край, що Господь, Бог ваш, дає вам його на спадщину.
Go through the tents and give orders to the people, saying, Get ready a store of food; for in three days you are to go over this river Jordan and take for your heritage the land which the Lord your God is giving you.
 εἰσελάθατε κατὰ μέσον τῆς παρεμβολῆς τοῦ λαοῦ καὶ ἐντείλασθε τῷ λαῷ λέγοντες ἐτοιμάζεσθε ἐπισιτισμόν ὅτι ἔτι τρεῖς ἡμέραι καὶ ὑμεῖς διαβαίνετε τὸν ἰορδάνην τοῦτον εἰσελθόντες κατασχεῖν τὴν γῆν ἣν ἦν κύριος ὁ θεὸς τῶν πατέρων ὑμῶν δίδωσιν ὑμῖν
- 12 А Рувимовому й Гадовому та половині племені Манасііного Ісус сказав, говорячи:
And to the Reubenites and the Gadites and the half-tribe of Manasseh, Joshua said,
 καὶ τῷ ρουβην καὶ τῷ γαδ καὶ τῷ ἡμίσει φυλῆς μανασση εἶπεν ἰησοῦς
- 13 Пам'ятайте те слово, що вам наказав був Мойсей, раб Господній, говорячи: Господь, Бог ваш, що відпочинок дає вам, дав вам цей Край.
Keep in mind what Moses, the servant of the Lord, said to you, The Lord your God is sending you rest and will give you this land.
 μνήσθητε τὸ ῥῆμα κυρίου ὁ ἐνετείλατο ὑμῖν μουσῆς ὁ παῖς κυρίου λέγων κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν κατέπαυσεν ὑμᾶς καὶ ἔδωκεν ὑμῖν τὴν γῆν ταύτην
- 14 Ваші жінки, діти ваші та ваша худоба зостануться в Краї, що дав вам Мойсей по той бік Йордану, а ви перейдете озброєні перед вашими братами, усі сильні військові, і допоможете їм,
Your wives, your little ones, and your cattle will be kept here in the land which Moses gave you on this side of Jordan; but you, the fighting-men, are to go over before your brothers, armed, to give them help;
 αἱ γυναῖκες ὑμῶν καὶ τὰ παῖδιά ὑμῶν καὶ τὰ κτήνη ὑμῶν κατοικεῖτωσαν ἐν τῇ γῇ ἣ ἔδωκεν ὑμῖν ὑμεῖς δὲ διαβήσεσθε εὐζωνοὶ πρότεροι τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν πᾶς ὁ ἰσχύων καὶ συμμαχήσετε αὐτοῖς
- 15 аж поки Господь не дасть відпочинку вашим братам, як вам, і посядуть і вони той Край, що Господь, Бог ваш, дає їм. І ви вернетесь до Краю вашого спадку, і посядете його, що дав вам Мойсей, раб Господній, по той бік Йордану на схід сонця.
Till the Lord has given your brothers rest, as he has given it to you, and they have taken their heritage in the land which the Lord your God is giving them: then you will go back to the land of your heritage which Moses, the servant of the Lord, gave you on the east side of Jordan.
 ἕως ἂν καταπαύσῃ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν ὥσπερ καὶ ὑμᾶς καὶ κληρονομήσωσιν καὶ οὗτοι τὴν γῆν ἣν κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν δίδωσιν αὐτοῖς καὶ ἀπελεύσεσθε ἕκαστος εἰς τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ ἣν δέδωκεν ὑμῖν μουσῆς εἰς τὸ πέραν τοῦ ἰορδάνου ἀπ' ἀνατολῶν ἡλίου
- 16 ¶ А вони відповіли Ісусові, говорячи: Усе, що накажеш нам, ми зробимо, і до всього, куди пошлеш нас, підемо.
Then they said to Joshua in answer, Whatever you say to us we will do, and wherever you send us we will go.
 καὶ ἀποκριθέντες τῷ ἰησοῦ εἶπαν πάντα ὅσα ἂν ἐντείλῃ ἡμῖν ποιήσομεν καὶ εἰς πάντα τόπον οὗ ἂν ἀποστείλῃς ἡμᾶς πορευσόμεθα
- 17 Усе так, як слухалися ми Мойсея, так будемо слухатися тебе, тільки нехай буде Господь, Бог твій, з тобою, як був Він із Мойсеєм.
As we gave attention to Moses in all things, so we will give attention to you: and may the Lord your God be with you as he was with Moses.
 κατὰ πάντα ὅσα ἠκούσαμεν μουσῆ ἀκουσόμεθα σοῦ πλην ἔστω κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν μετὰ σοῦ ὡν τρόπον ἦν μετὰ μουσῆ
- 18 Кожен, хто буде неслухняний наказам твоїм, і не буде слухатися слів твоїх щодо всього, що накажеш йому, нехай буде вбитий. Тільки будь сильний та відважний!
Whoever goes against your orders, and does not give attention to all your words, will be put to death: only take heart and be strong.
 ὁ δὲ ἄνθρωπος ὃς ἂν ἀπειθήσῃ σοι καὶ ὅστις μὴ ἀκούσῃ τῶν ῥημάτων σου καθότι ἂν αὐτῷ ἐντείλῃ ἀποθανέτω ἀλλὰ ἰσχυρὲ καὶ ἀνδρίζου

- 1 ¶ I послав Ісус, син Навинів, із Ситтіму двох тасмних вивідувачів, говорячи: Ідїть, розгляньте цей Край та Єрихон. І вони пішли, і ввійшли до дому однієї блудниці, а ім'я її Рахав. І п ереночували вони там.
Then Joshua, the son of Nun, sent two men from Shittim secretly, with the purpose of searching out the land, and Jericho. So they went and came to the house of a loose woman of the town, named Rahab, where they took their rest for the night.
καὶ ἀπέστειλεν ἰησοῦς υἱὸς ναυη ἐκ σαττιν δύο νεανίσκους κατασκοπεῦσαι λέγων ἀνάβητε καὶ ἴδετε τὴν γῆν καὶ τὴν ἱερῖχω καὶ πορευθέντες εἰσῆλθοσαν οἱ δύο νεανίσκοι εἰς ἱερῖχω καὶ εἰσῆλθοσαν εἰς οἰκίαν γυναικὸς πόρνης ἧ ὄνομα ρααβ καὶ κατέλυσαν ἐκεῖ
- 2 I було донесено ерихонському цареві, говорячи: Ось цієї ночі прийшли сюди якісь люди з Ізраїлевих синів, щоб вивідати цей Край.
And it was said to the king of Jericho, See, some men have come here tonight from the children of Israel with the purpose of searching out the land.
καὶ ἀπηγγέλη τῷ βασιλεῖ ἱερῖχω λέγοντες εἰσπεπόρευνται ὧδε ἄνδρες τῶν υἱῶν ἰσραηλ κατασκοπεῦσαι τὴν γῆν
- 3 I послав ерихонський цар до Рахави, говорячи: Виведи тих людей, що до тебе прийшли, що ввійшли до твого дому, бо вони прийшли, щоб вивідати весь цей Край.
Then the king of Jericho sent to Rahab, saying, Send out the men who have come to you and are in your house; for they have come with the purpose of searching out all the land.
καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς ἱερῖχω καὶ εἶπεν πρὸς ρααβ λέγων ἐξάγαγε τοὺς ἄνδρας τοὺς εἰσπεπορευμένους εἰς τὴν οἰκίαν σου τὴν νύκτα κατασκοπεῦσαι γὰρ τὴν γῆν ἥκασιν
- 4 А та жінка взяла двох тих людей, та й сховала їх. І сказала: Так, приходили були до мене ті люди, та я не знала, звідки вони.
And the woman took the two men and put them in a secret place; then she said, Yes, the men came to me, but I had no idea where they came from;
καὶ λαβοῦσα ἡ γυνὴ τοὺς ἄνδρας ἐκρυψεν αὐτοὺς καὶ εἶπεν αὐτοῖς λέγουσα εἰσεληλύθασι πρὸς με οἱ ἄνδρες
- 5 А коли замикалася брама зо смерком, то ті люди вийшли. Не знаю, куди ті люди пішли. Швидко женіться за ними, то ви доженете їх.
And when it was the time for shutting the doors at dark, they went out; I have no idea where the men went: but if you go after them quickly, you will overtake them.
ὡς δὲ ἡ πύλη ἐκλείετο ἐν τῷ σκότει καὶ οἱ ἄνδρες ἐξῆλθον οὐκ ἐπίσταμαι ποῦ πεπόρευνται καταδιώξατε ὀπίσω αὐτῶν εἰ καταλήμψεσθε αὐτούς
- 6 А вона відвела їх на дах, та й сховала їх у жмутах льону, що були зложені в неї на даху.
But she had taken them up to the roof, covering them with the stems of flax which she had put out in order there.
αὐτὴ δὲ ἀνεβίβασεν αὐτοὺς ἐπὶ τὸ δῶμα καὶ ἐκρυψεν αὐτοὺς ἐν τῇ λινοκαλάμῃ τῇ ἐστοιβασμένη αὐτῇ ἐπὶ τοῦ δώματος
- 7 А ті люди погналися за ними йорданською дорогою аж до бродів; а браму замкнули, як тільки вийшла погоня за ними.
So the men went after them on the road to Jordan as far as the river-crossing: and when they had gone out after them, the door into the town was shut.
καὶ οἱ ἄνδρες κατεδίωξαν ὀπίσω αὐτῶν ὁδὸν τὴν ἐπὶ τοῦ ἰορδάνου ἐπὶ τὰς διαβάσεις καὶ ἡ πύλη ἐκλείσθη καὶ ἐγένετο ὡς ἐξῆλθοσαν οἱ διώκοντες ὀπίσω αὐτῶν
- 8 ¶ I поки вони лягли спати, то вона ввійшла до них на дах,
And before the men went to rest, she came up to them on the roof,
καὶ αὐτοὶ δὲ πρὶν ἢ κοιμηθῆναι αὐτοὺς καὶ αὐτὴ ἀνέβη ἐπὶ τὸ δῶμα πρὸς αὐτοὺς
- 9 і сказала до тих людей: Я знаю, що Господь дав вам цей Край, і що жах перед вами напав на нас, і що всі мешканці цього Краю умлівають зо страху перед вами.
And said to them, It is clear to me that the Lord has given you the land, and that the fear of you has come on us;
καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς ἐπίσταμαι ὅτι δέδωκεν ὑμῖν κύριος τὴν γῆν ἐπιπέτωκεν γὰρ ὁ φόβος ὑμῶν ἐφ' ἡμᾶς
- 10 Бо ми чули те, що Господь висушив воду Червоного моря перед вами, коли ви виходили з Єгипту, і що зробили ви обом аморейським царям, що по той бік Йордану, Сигонові та Огов і, яких ви вчинили закляттям.
For we have had news of how the Lord made the Red Sea dry before you when you came out of Egypt; and what you did to the two kings of the Amorites, on the other side of Jordan, to Sihon and Og, whom you gave up to the curse.
ἀκηκόσαμεν γὰρ ὅτι κατεξήρανε κύριος ὁ θεὸς τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν ἀπὸ προσώπου ὑμῶν ὅτε ἐξεπορεύεσθε ἐκ γῆς αἰγύπτου καὶ ὅσα ἐποίησεν τοῖς δυοῖ βασιλεῦσιν τῶν αμορραίων οἱ ἦσαν πέραν τοῦ ἰορδάνου τῷ σηων καὶ ὠγ οὓς ἐξωλεθρεύσατε αὐτούς
- 11 I чули ми це, і зомліло наше серце, і не стало вже духу в людини зо страху перед вами, бо Господь, Бог ваш, Він Бог на небесах угорі й на землі доли!
And because of this news, our hearts became like water, and there was no more spirit in any of us because of you; for the Lord your God is God in heaven on high and here on earth.
καὶ ἀκούσαντες ἡμεῖς ἐξέστημεν τῇ καρδίᾳ ἡμῶν καὶ οὐκ ἔστι ἐτι πνεῦμα ἐν οὐδενὶ ἡμῶν ἀπὸ προσώπου ὑμῶν ὅτι κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν θεὸς ἐν οὐρανῷ ἄνω καὶ ἐπὶ τῆς γῆς κάτω
- 12 А тепер присягніть мені Господом, що як я вчинила з вами милість, так зробіте й ви милість з домом батька мого, і дасте мені правдивого знака.
So now, will you give me your oath by the Lord, that, because I have been kind to you, you will be kind to my father's house,
καὶ νῦν ὁμόσατέ μοι κύριον τὸν θεόν ὅτι ποιῶ ὑμῖν ἔλεος καὶ ποιήσετε καὶ ὑμεῖς ἔλεος ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς μου

- 13 I зоставите при житті батька мого, і матір мою, і братів моїх, і сестер моїх, і все, що їхнє, і врятуєте наше життя від смерті.
And that you will keep safe my father and mother and my brothers and sisters and all they have, so that death may not come on us?
 και ζωγήσετε τον οίκον του πατρός μου και την μητέρα μου και τους αδελφούς μου και πάντα τον οίκόν μου και πάντα ὅσα ἐστὶν αὐτοῖς και ἐξελεῖσθε τὴν ψυχὴν μου ἐκ θανάτου
- 14 I сказали їй ті люди: Душа наша за вас нехай віддана буде на смерть, якщо ви не відкрите цієї нашої справи. I буде, коли Господь передаватиме нам оцеї Край, то ми вчинимо тобі м плість та правду.
And the men said to her, Our life for yours if you keep our business secret; and when the Lord has given us the land, we will keep faith and be kind to you.
 και εἶπαν αὐτῇ οἱ ἄνδρες ἡ ψυχὴ ἡμῶν ἀνθ' ὑμῶν εἰς θάνατον και αὐτὴ εἶπεν ὡς ἂν παραδῶ κύριος ὑμῖν τὴν πόλιν ποιήσετε εἰς ἐμὲ ἔλεος και ἀλήθειαν
- 15 I вона спустила їх шнуром через вікно, бо дим її був у стіні міського муру, і в мурі вона жила.
Then she let them down from the window by a cord, for the house where she was living was on the town wall.
 και κατεχάλασεν αὐτοὺς διὰ τῆς θυρίδος
- 16 I сказала вона їм: Ідїть на гору, щоб не спіткала вас погоня. I ховайтеся там три дні, аж поки не вернеться погоня, а потому підете своєю дорогою.
And she said to them, Get away into the hill-country, or the men who have gone after you will overtake you; keep yourselves safe there for three days, till the searchers have come back, and then go on your way.
 και εἶπεν αὐτοῖς εἰς τὴν ὄρεινὴν ἀπέλθετε μὴ συναντήσωσιν ὑμῖν οἱ καταδιώκοντες και κρυβήσεσθε ἐκεῖ τρεῖς ἡμέρας ἕως ἂν ἀποστρέψωσιν οἱ καταδιώκοντες ὀπίσω ὑμῶν και μετὰ ταῦτα ἀπελεύσθε εἰς τὴν ὁδὸν ὑμῶν
- 17 I сказали до неї ті люди: Ми будемо чисті від цієї присяги тобі, що ти заприсягла нас, якщо ти не вчиниш так.
And the men said to her, We will only be responsible for this oath which you have made us take,
 και εἶπαν οἱ ἄνδρες πρὸς αὐτὴν ἄθῳοὶ ἐσμεν τῷ ὄρκῳ σου τούτῳ
- 18 Оце, як ми будемо входить до Краю, то ти прив'яжеш шнурка з цієї нитки червені в вікні, що ти ним нас спустила. А батька свого, і матір свою, і братів своїх, і ввесь дим свого батька збереш до себе до дому.
If, when we come into the land, you put this cord of bright red thread in the window from which you let us down; and get your father and mother and your brothers and all your family into the house;
 ἰδοὺ ἡμεῖς εἰσπορευόμεθα εἰς μέρος τῆς πόλεως και θήσεις τὸ σημεῖον τὸ σπαρτίον τὸ κόκκινον τοῦτο ἐκδήσεις εἰς τὴν θυρίδα δι' ἧς κατεβίβασας ἡμᾶς δι' αὐτῆς τὸν δὲ πατέρα σου και τὴν μητέρα σου και τοὺς ἀδελφούς σου και πάντα τὸν οἶκον τοῦ πατρός σου συνάξεις πρὸς σεαυτὴν εἰς τὴν οἰκίαν σου
- 19 I буде, усі, хто вийде з дверей твого дому назовні, кров його на голові його, а ми чисті. А всі, хто буде в домі з тобою, кров його на голові нашій, якщо наша рука буде на ньому.
Then if anyone goes out of your house into the street, his blood will be on his head, we will not be responsible; but if any damage comes to anyone in the house, his blood will be on our heads.
 και ἔσται πᾶς ὃς ἂν ἐξέλθῃ τὴν θύραν τῆς οἰκίας σου ἕξω ἔνοχος ἑαυτῷ ἔσται ἡμεῖς δὲ ἄθῳοι τῷ ὄρκῳ σου τούτῳ και ὅσοι ἐν γένωνται μετὰ σοῦ ἐν τῇ οἰκίᾳ σου ἡμεῖς ἔνοχοι ἐσόμεθα
- 20 А коли ти відкрєш цю нашу справу, то ми будемо чисті від присяги тобі, якою ти заприсягла нас.
But if you say anything about our business here, then we will be free from the oath you have made us take.
 ἐὰν δὲ τις ἡμᾶς ἀδικήσῃ ἢ και ἀποκαλύψῃ τοὺς λόγους ἡμῶν τούτους ἐσόμεθα ἄθῳοι τῷ ὄρκῳ σου τούτῳ
- 21 А вона сказала: Як ви сказали, нехай буде воно так. I відпустила їх, а вони пішли. I вона прив'язала в вікні червоного суканого шнурка.
And she said, Let it be as you say. Then she sent them away, and they went; and she put the bright red cord in the window.
 και εἶπεν αὐτοῖς κατὰ τὸ ῥῆμα ὑμῶν οὕτως ἔστω και ἐξαπέστειλεν αὐτούς
- 22 ¶ I вони пішли, і вийшли на гору, та й сиділи там три дні, аж поки вернулася погоня. I шукала погоня по всій дорозі, та не знайшла їх.
And they went into the hill-country and were there three days, till the men who had gone after them had come back; and those who went after them were searching for them everywhere without coming across them.
 και ἐπορεύθησαν και ἤλθοσαν εἰς τὴν ὄρεινὴν και κατέμειναν ἐκεῖ τρεῖς ἡμέρας και ἐξεζήτησαν οἱ καταδιώκοντες πάσας τὰς ὁδοὺς και οὐχ εὔρισαν
- 23 I повернулися ті два мужі, і зійшли з гори, і перейшли Йордан, і прийшли до Исуса, сина Навиногого, та й розповіли йому все, що їх спіткало.
Then the two men came down from the hill-country and went over and came back to Joshua, the son of Nun; and they gave him a complete account of what had taken place.
 και ὑπέστρεψαν οἱ δύο νεανίσκοι και κατέβησαν ἐκ τοῦ ὄρους και διέβησαν πρὸς ἰησοῦν υἱὸν ναυη και διηγήσαντο αὐτῷ πάντα τὰ συμβεβηκότα αὐτοῖς
- 24 I сказали вони до Исуса: Справді Господь дав у нашу руку всю цю землю, а всі мешканці цього Краю омліли зо страху перед нами.
And they said to Joshua, Truly, the Lord has given all the land into our hands; and all the people of the land have become like water because of us.
 και εἶπαν πρὸς ἰησοῦν ὅτι παρέδωκεν κύριος πᾶσαν τὴν γῆν ἐν χειρὶ ἡμῶν και κατέπηκεν πᾶς ὁ κατοικῶν τὴν γῆν ἐκείνην ἅφ' ἡμῶν

- 1 ¶ I встав Исус рано вранці, і вони рушили з Ситтіму, та й прийшли аж до Йордану він та всі Ізраїлеві сини. I переночували вони там перше, ніж перейшли.
Then Joshua got up early in the morning, and, moving on from Shittim, he and all the children of Israel came to Jordan and were there for the night before going over.
καὶ ὄρθρισεν ἰησοῦς τὸ πρωὶ καὶ ἀπῆραν ἐκ σαττιν καὶ ἦλθσαν ἕως τοῦ ἰορδάνου καὶ κατέλυσαν ἐκεῖ πρὸ τοῦ διαβῆναι
- 2 I сталося по трьох днях, і перейшли урядники між табором,
And at the end of three days, the men in authority over the people went through the tents,
καὶ ἐγένετο μετὰ τρεῖς ἡμέρας διήλθον οἱ γραμματεῖς διὰ τῆς παρεμβολῆς
- 3 і наказали народові, говорячи: Коли ви побачите ковчега заповіді Господа, Бога вашого, та священників-Левитів, що несуть його, то ви рушите з вашого місця, і підете за ним.
Giving the people their orders, and saying, When you see the ark of the agreement of the Lord your God lifted up by the priests, the Levites, then get up from your places and go after it;
καὶ ἐνετείλαντο τῷ λαῷ λέγοντες ὅταν ἴδητε τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ τοὺς ἱερεῖς ἡμῶν καὶ τοὺς λευίτας αἶροντας αὐτὴν ἀπαρεῖτε ἀπὸ τῶν τόπων ὑμῶν καὶ πορεύεσθε ὁπίσω αὐτῆς
- 4 Тільки віддаль між вами та між ним буде мірою коло двох тисяч ліктів. Не наближайтеся до нього, щоб ви знали ту дорогу, якою підете, бо ви не ходили цією дорогою ані вчора, ані п озавчора.
But let there be a space between you and it of about two thousand cubits: come no nearer to it, so that you may see the way you have to go, for you have not been over this way before.
ἀλλὰ μακρὰν ἔστω ἀνὰ μέσον ὑμῶν καὶ ἐκείνης ὅσον δισχιλίους πήχεις στήσεσθε μὴ προσεγγίσητε αὐτῇ ἵν' ἐπίστησθε τὴν ὁδὸν ἣν πορεύεσθε αὐτὴν οὐ γὰρ πεπόρευσθε τὴν ὁδὸν ἀπ' ἐχθῆς καὶ τρίτης ἡμέρας
- 5 I сказав Исус до народу: Освятіться, бо Господь узавтра чинитиме чуда поміж вами.
And Joshua said to the people, Make yourselves holy, for tomorrow the Lord will do works of wonder among you.
καὶ εἶπεν ἰησοῦς τῷ λαῷ ἀγνίσασθε εἰς αὔριον ὅτι αὔριον ποιήσει ἐν ὑμῖν κύριος θαυμαστά
- 6 I сказав Исус до священників, говорячи: Понесіть ковчега заповіді, і перейдіть Йордан перед народом. I понесли вони ковчега заповіді, і пішли перед народом.
Then Joshua said to the priests, Take up the ark of the agreement and go over in front of the people. So they took up the ark of the agreement and went in front of the people.
καὶ εἶπεν ἰησοῦς τοῖς ἱερεῦσιν ἄρατε τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης κυρίου καὶ προπορεύεσθε τοῦ λαοῦ καὶ ἦραν οἱ ἱερεῖς τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης κυρίου καὶ ἐπορεύοντο ἐμπροσθεν τοῦ λαοῦ
- 7 ¶ I сказав Господь до Исуса: Цього дня розпічну Я звеличувати тебе на очах усього Ізраїля, який буде бачити, що як був Я з Мойсесем, так буду з тобою.
And the Lord said to Joshua, From now on I will give you glory in the eyes of all Israel, so that they may see that, as I was with Moses, so I will be with you.
καὶ εἶπεν κύριος πρὸς ἰησοῦν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ ἄρχομαι ὑψῶσαί σε κατενώπιον πάντων ἰσραηλ ἵνα γνῶσιν καθότι ἦμην μετὰ μουσῆ οὕτως ἔσομαι καὶ μετὰ σοῦ
- 8 А ти накажеш священникам, що носять ковчега заповіді, говорячи: Коли ви вийдете до краю води Йордану, станете в Йордані.
And you are to give orders to the priests who take up the ark of the agreement, and say, When you come to the edge of the waters of Jordan, go no further.
καὶ νῦν ἐντείλαι τοῖς ἱερεῦσιν τοῖς αἶρουσιν τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης λέγων ὡς ἂν εἰσέλθῃτε ἐπὶ μέρους τοῦ ὕδατος τοῦ ἰορδάνου καὶ ἐν τῷ ἰορδάνῃ στήσεσθε
- 9 I сказав Исус до Ізраїлевих синів: Підійдіть сюди, і послушайте слів Господа, Бога вашого.
And Joshua said to the children of Israel, Come to me here: and give ear to the words of the Lord your God.
καὶ εἶπεν ἰησοῦς τοῖς υἱοῖς ἰσραηλ προσαγάγετε ὧδε καὶ ἀκούσατε τὸ ῥῆμα κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν
- 10 I Исус сказав: По цьому пізнасте, що Бог Живий поміж вами, і хіттеянина, і хівтеянина, і хіввеянина, і періздеянина, і гіргашеянина, і свусеянина.
And Joshua said, By this you will see that the living God is among you, and that he will certainly send out from before you the Canaanite and the Hittite and the Hivite and the Perizzite and the Girgashite and the Amorite and the Jebusite.
ἐν τούτῳ γνώσεσθε ὅτι θεὸς ζῶν ἐν ὑμῖν καὶ ὀλεθρεύων ὀλεθρεύσει ἀπὸ προσώπου ἡμῶν τὸν χανααῖον καὶ τὸν χετταῖον καὶ τὸν φερεζαῖον καὶ τὸν εωαῖον καὶ τὸν αμορραῖον καὶ τὸν γεργεσαῖον καὶ τὸν ἰεβουσαῖον
- 11 Оце ковчег заповіді Владики всієї землі переходить перед вами через Йордан.
See, the ark of the agreement of the Lord of all the earth is going over before you into Jordan.
ἰδοὺ ἡ κιβωτὸς διαθήκης κυρίου πάσης τῆς γῆς διαβαίνει τὸν ἰορδάνην
- 12 А тепер візьміть собі дванадцять мужів з Ізраїлевих племен, по одному мужеві на плем'я.
So take twelve men out of the tribes of Israel, a man from every tribe.
προχειρίσασθε ὑμῖν δώδεκα ἀνδρας ἀπὸ τῶν υἱῶν ἰσραηλ ἕνα ἀφ' ἐκάστης φυλῆς

- 13 І станеться, коли спиняться стопи ніг священників, що носять ковчега Господа, Владики всієї землі, у воді Йордану, буде спинена вода, що тече зверху, і стане одним валом.
And when the feet of the priests who take up the ark of the Lord, the Lord of all the earth, come to rest in the waters of Jordan, the waters of Jordan will be cut off, all the waters flowing down from higher up, and will come together in a mass.
καὶ ἔσται ὡς ἂν καταπαύσῳσιν οἱ πόδες τῶν ἱερέων τῶν αἰρόντων τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης κυρίου πάσης τῆς γῆς ἐν τῷ ὕδατι τοῦ ἰορδάνου τὸ ὕδωρ τοῦ ἰορδάνου ἐκλείψει τὸ δὲ ὕδωρ τὸ καταβαίνον στήσεται
- 14 ¶ І сталося, коли рушив народ зо своїх наметів, щоб перейти Йордан, а священники, що несли ковчега заповіту перед народом,
So when the people went out from their tents to go over Jordan, the priests who took up the ark of the agreement were in front of the people;
καὶ ἀπῆρεν ὁ λαὸς ἐκ τῶν σκηνομάτων αὐτῶν διαβῆναι τὸν ἰορδάνην οἱ δὲ ἱερεῖς ἤρσαν τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης κυρίου πρότεροι τοῦ λαοῦ
- 15 і коли носії ковчегу прийшли до Йордану, а ноги священників, що несли ковчега, занурилися в воду скраю, а Йордан був повний по всі береги свої всі дні жнив,
And when those who took up the ark came to Jordan, and the feet of the priests who took up the ark were touching the edge of the water (for the waters of Jordan are overflowing all through the time of the grain-cutting),
ὡς δὲ εἰσπορεύοντο οἱ ἱερεῖς οἱ αἰρόντες τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης ἐπὶ τὸν ἰορδάνην καὶ οἱ πόδες τῶν ἱερέων τῶν αἰρόντων τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης κυρίου ἐβάφησαν εἰς μέρος τοῦ ὕδατος τοῦ ἰορδάνου ὁ δὲ ἰορδάνης ἐπλήρου καθ' ὅλην τὴν κρητίδα αὐτοῦ ὡσεὶ ἡμέραι θερισμοῦ πυρῶν
- 16 то спинилась вода, що зверху текла, стала одним валом, дуже далеко від міста Адама, що збоку Цортану, а та, що текла до степу, до Солоного моря, стекла зовсім, і була відділена, а н арод перейшов навпроти Єрихону.
Then the waters flowing down from higher up were stopped and came together in a mass a long way back at Adam, a town near Zarethan; and the waters flowing down to the sea of the Arabah, the Salt Sea, were cut off: and the people went across opposite Jericho.
καὶ ἔστη τὰ ὕδατα τὰ καταβαίνοντα ἄνωθεν ἔστη πῆγμα ἐν ἀφ᾽εστηκὸς μακρὰν σφόδρα σφοδρῶς ἕως μέρους καριαθιαριμ τὸ δὲ καταβαίνον κατέβη εἰς τὴν θάλασσαν араβα θάλασσαν ἄλός ἕως εἰς τὸ τέλος ἐξέλιπεν καὶ ὁ λαὸς εἰστήκει ἀπέναντι ἱεριχω
- 17 А священники, що несли ковчега заповіту Господнього, стали міцно на сухому посередині Йордану, і ввесь Ізраїль переходив по сухому, аж поки не скінчив переходити Йордан увесь н арод.
And the priests who took up the ark of the agreement of the Lord kept their places, with their feet on dry land in the middle of Jordan, while all Israel went over on dry land, till all the nation had gone over Jordan.
καὶ ἔστησαν οἱ ἱερεῖς οἱ αἰρόντες τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης κυρίου ἐπὶ ξηρᾶς ἐν μέσῳ τοῦ ἰορδάνου καὶ πάντες οἱ υἱοὶ ἰσραηλ διεβαίνον διὰ ξηρᾶς ἕως συνετέλεσεν πᾶς ὁ λαὸς διαβαίνων τὸν ἰορδάνην
- 1 ¶ І сталося, як увесь народ закінчив переходити Йордан, то сказав Господь до Ісуса, говорячи:
Now when all the nation had come to the other side of Jordan, the Lord said to Joshua,
καὶ ἐπεὶ συνετέλεσεν πᾶς ὁ λαὸς διαβαίνων τὸν ἰορδάνην καὶ εἶπεν κύριος τῷ ἰησοῖ λέγων
- 2 Візьміть собі з народу дванадцять мужів, по одному мужеві з племені.
Take twelve men from the people, a man for every tribe,
παραλαβὼν ἄνδρας ἀπὸ τοῦ λαοῦ ἕνα ἀφ' ἐκάστης φυλῆς
- 3 І накажете їм, говорячи: Винесіть звідси, із середини Йордану, із місця, де міцно стояли ноги священників, дванадцять каменів, і перенесете їх із собою, і покладете їх на нічлігу, що в н ьому будете почувати цієї ночі.
And say to them, Take up from the middle of Jordan, from the place where the feet of the priests were resting, twelve stones, and take them over with you and put them down in the place where you take your rest tonight.
σύνταξον αὐτοῖς λέγων ἀνέλεσθε ἐκ μέσου τοῦ ἰορδάνου ἐτοίμους δώδεκα λίθους καὶ τούτους διακομίσαντες ἅμα ὑμῖν αὐτοῖς θέτε αὐτοὺς ἐν τῇ στρατοπεδείᾳ ὑμῶν οὗ ἂν παρεμβάλητε ἐκεῖ τὴν νύκτα
- 4 І покликав Ісус тих дванадцятьох мужів, що настановив з Ізраїлевих синів, по одному мужеві з племені,
So Joshua sent for the twelve men, whom he had ready, one man out of every tribe of the children of Israel,
καὶ ἀνακαλεσάμενος ἰησοῦς δώδεκα ἄνδρας τῶν ἐνδόξων ἀπὸ τῶν υἱῶν ἰσραηλ ἕνα ἀφ' ἐκάστης φυλῆς
- 5 та й сказав їм Ісус: Підійте перед ковчегом Господа, Бога вашого, до середини Йордану, і підійміть собі кожен на плече своє одного каменя за числом племен Ізраїлевих синів,
And he said to them, Go over before the ark of the Lord your God into the middle of Jordan, and let every one of you take up a stone on his back, one for every tribe of the children of Israel:
εἶπεν αὐτοῖς προσαγάγετε ἔμπροσθέν μου πρὸ προσώπου κυρίου εἰς μέσον τοῦ ἰορδάνου καὶ ἀνελάμενος ἐκεῖθεν ἕκαστος λίθον ἁράτω ἐπὶ τῶν ὤμων αὐτοῦ κατὰ τὸν ἀριθμὸν τῶν δώδεκα φυλῶν τοῦ ἰσραηλ

- 6 щоб то було знаком між вами, коли взавтра запитають ваші сини, говорячи: Що це в вас за каміння?
So that this may be a sign among you; when your children say to you in time to come, What is the reason for these stones?
ἵνα ὑπάρχωσιν ὑμῖν οὗτοι εἰς σημεῖον κείμενον διὰ παντός ἵνα ὅταν ἐρωτᾷ σε ὁ υἱός σου αὐρίον λέγων τί εἰσιν οἱ λίθοι οὗτοι ὑμῖν
- 7 то скажете їм, що була відділена йорданська вода перед ковчегом Господнього заповіту, коли він переходив в Йордані, була відділена йорданська вода. І будуть ті каміння за пам'ятку для Ізраїлевих синів аж навіки.
Then you will say to them, Because the waters of Jordan were cut off before the ark of the Lord's agreement; when it went over Jordan the waters of Jordan were cut off: and these stones will be a sign for the children of Israel, keeping it in their memory for ever.
καὶ σὺ δηλώσεις τῷ υἱῷ σου λέγων ὅτι ἐξέλειπεν ὁ ἰορδάνης ποταμὸς ἀπὸ προσώπου κιβωτοῦ διαθήκης κυρίου πάσης τῆς γῆς ὡς διέβαινεν αὐτόν καὶ ἔσονται οἱ λίθοι οὗτοι ὑμῖν μνημόσυνον τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ ἕως τοῦ αἰῶνος
- 8 І зробили Ізраїлеві сини так, як наказав Ісус, і понесли вони дванадцять каменів із середини Йордану, як говорив Господь до Ісуса, за числом племен Ізраїлевих синів. І перенесли їх і з собою до нічлігу, та й поклали їх там.
So the children of Israel did as Joshua gave them orders, and took twelve stones from the middle of Jordan, as the Lord had said to Joshua, one for every tribe of the children of Israel; these they took across with them to their night's resting-place and put them down there.
καὶ ἐποίησαν οὕτως οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ καθότι ἐνετείλατο κύριος τῷ ἰησοῦ καὶ λαβόντες δώδεκα λίθους ἐκ μέσου τοῦ ἰορδάνου καθάπερ συνέταξεν κύριος τῷ ἰησοῦ ἐν τῇ συντελείᾳ τῆς διαβάσεως τῶν υἱῶν ἰσραὴλ καὶ διεκόμισαν ἅμα ἑαυτοῖς εἰς τὴν παρεμβολὴν καὶ ἀπέθηκαν ἐκεῖ
- 9 А інших дванадцять каменів поставив Ісус в середині Йордану на місці, де стояли ноги священників, що несли ковчега заповіту, і вони там аж до дня цього.
And Joshua put up twelve stones in the middle of Jordan, where the feet of the priests who took up the ark of the agreement had been placed: and there they are to this day.
ἔστησεν δὲ ἰησοῦς καὶ ἄλλους δώδεκα λίθους ἐν αὐτῷ τῷ ἰορδάνῃ ἐν τῷ γενομένῳ τόπῳ ὑπὸ τοὺς πόδας τῶν ἱερέων τῶν αἰρόντων τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης κυρίου καὶ εἰσιν ἐκεῖ ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας
- 10 ¶ А священники, що несли ковчега, стояли в середині Йордану аж до закінчення всього, що Господь наказав був Ісусові сказати народові, згідно з усім тим, що наказав був Мойсей Ісусові. А народ квапився і переходив.
For the priests who took up the ark kept there in the middle of Jordan till all the orders given to Joshua by Moses from the Lord had been done: then the people went over quickly.
εἰστήκεισαν δὲ οἱ ἱερεῖς οἱ αἰρόντες τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης ἐν τῷ ἰορδάνῃ ἕως οὗ συνετέλεσεν ἰησοῦς πάντα ἃ ἐνετείλατο κύριος ἀναγγεῖλαι τῷ λαῷ καὶ ἔσπευσεν ὁ λαὸς καὶ διέβησαν
- 11 І сталося, як увесь народ скінчив переходити, то перейшов Господній ковчег та священники перед народом.
And when all the people had come to the other side, the ark of the Lord went over, and the priests, before the eyes of the people.
καὶ ἐγένετο ὡς συνετέλεσεν πᾶς ὁ λαὸς διαβῆναι καὶ διέβη ἡ κιβωτὸς τῆς διαθήκης κυρίου καὶ οἱ λίθοι ἔμπροσθεν αὐτῶν
- 12 І перейшли Рувимові сини й сини Гадові та половина племені Манасіїного, озбросні до бою, перед Ізраїлевими силами, як Мойсей говорив був до них.
And the children of Reuben and the children of Gad and the half-tribe of Manasseh went over armed before the children of Israel as Moses had said to them:
καὶ διέβησαν οἱ υἱοὶ ρουβὴν καὶ οἱ υἱοὶ γαδ καὶ οἱ ἡμίσεις φυλῆς μανασση διεσκευασμένοι ἔμπροσθεν τῶν υἱῶν ἰσραὴλ καθάπερ ἐνετείλατο αὐτοῖς μωυσῆς
- 13 Коло сорока тисяч озбросних вояків перейшли перед Господнім лицем на війну до ерихонських степів.
About forty thousand armed for war went over before the Lord to the fight, to the lowlands of Jericho.
τετρακισμύριοι εὐζῶνοι εἰς μάχην διέβησαν ἐναντίον κυρίου εἰς πόλεμον πρὸς τὴν ἱεριχώ πόλιν
- 14 Того дня звеличив Господь Ісуса на очах усього Ізраїля, і стали боятися його, як боялися Мойсея по всі дні його життя.
That day the Lord made Joshua great in the eyes of all Israel; and all the days of his life they went in fear of him, as they had gone in fear of Moses.
ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἠξέσθη ἐν ἰσραὴλ κύριος τὸν ἰησοῦν ἐναντίον παντὸς τοῦ γένους ἰσραὴλ καὶ ἐφοβοῦντο αὐτόν ὡσπερ μωυσῆν ὅσον χρόνον ἔζη
- 15 І сказав Господь до Ісуса, говорячи:
Then the Lord said to Joshua,
καὶ εἶπεν κύριος τῷ ἰησοῦ λέγων
- 16 Накажи священникам, що носять ковчега заповіту, і нехай вони вийдуть з Йордану.
Give orders to the priests who take up the ark of witness, to come up out of Jordan.
ἐντείλαι τοῖς ἱερεῦσιν τοῖς αἰρούσιν τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης τοῦ μαρτυρίου κυρίου ἐκβῆναι ἐκ τοῦ ἰορδάνου
- 17 І наказав Ісус священникам, говорячи: Вийдіть з Йордану!
So Joshua gave orders to the priests, saying, Come up now out of Jordan.
καὶ ἐνετείλατο ἰησοῦς τοῖς ἱερεῦσιν λέγων ἐκβητε ἐκ τοῦ ἰορδάνου

- 18 I сталося, коли священники, що несли ковчега Господнього заповіту, вийшли з середини Йордану, а стопи ніг священників відірвалися від нього, щоб стати на сухому, то вода Йордану вернулася на своє місце, і пішла, як учора-позавчора, по всіх його берегах.
And when the priests who took up the ark of the Lord's agreement came up out of Jordan and their feet came out on to dry land, the waters of Jordan went back to their place, overflowing its edges as before.
 και ἐγένετο ὡς ἐξέβησαν οἱ ἱερεῖς οἱ αἰρωντες τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης κυρίου ἐκ τοῦ ἰορδάνου καὶ ἔθηκαν τοὺς πόδας ἐπὶ τῆς γῆς ὥρμησεν τὸ ὕδωρ τοῦ ἰορδάνου κατὰ χώραν καὶ ἐπορεύετο καθὰ ἔχθες καὶ τρίτην ἡμέραν δι' ὅλης τῆς κρηπίδος
- 19 А народ вийшов із Йордану десятого дня першого місяця, та й таборував у Гілгалі, на східньому боці Єрихону.
So on the tenth day of the first month the people came up out of Jordan, and put up their tents in Gilgal, on the east side of Jericho.
 καὶ ὁ λαὸς ἀνέβη ἐκ τοῦ ἰορδάνου δεκάτῃ τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου καὶ κατεστρατοπέδευσαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ἐν γαλγαλοῖς κατὰ μέρος τὸ πρὸς ἡλίου ἀνατολᾶς ἀπὸ τῆς ιεριχὼ
- 20 ¶ А дванадцять тих каменів, що взяли з Йордану, Ісус поставив у Гілгалі.
And the twelve stones which they took out of Jordan, Joshua put up in Gilgal.
 καὶ τοὺς δώδεκα λίθους τούτους οὗς ἔλαβεν ἐκ τοῦ ἰορδάνου ἔστησεν ἰησοῦς ἐν γαλγαλοῖς
- 21 I сказав він до Ізраїлевих синів, говорячи: Коли звазтра запитають вас ваші сини своїх батьків, говорячи: Що це за каміння?
And he said to the children of Israel, When your children say to their fathers in time to come, What is the reason for these stones?
 λέγων ὅταν ἐρωτῶσιν ὑμᾶς οἱ υἱοὶ ὑμῶν λέγοντες τί εἰσιν οἱ λίθοι οὗτοι
- 22 то познайомте ваших синів, говорячи: По сухому перейшов був Ізраїль цей Йордан,
Then give your children the story, and say, Israel came over this river Jordan on dry land.
 ἀναγγεῖλατε τοῖς υἱοῖς ὑμῶν ὅτι ἐπὶ ξηρᾶς διέβη ἰσραὴλ τὸν ἰορδάνην
- 23 бо Господь, Бог ваш, висушив воду Йордану перед вами, аж поки ви не перейшли, як зробив був Господь, Бог ваш, морю Червоному, яке Він висушив перед нами, аж поки ми не перейшли,
For the Lord your God made the waters of Jordan dry before you till you had gone across, as he did to the Red Sea, drying it up before us till we had gone across:
 ἀποξηράναντος κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν τὸ ὕδωρ τοῦ ἰορδάνου ἐκ τοῦ ἔμπροσθεν αὐτῶν μέχρι οὗ διέβησαν καθάπερ ἐποίησεν κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν ἣν ἀπεξήραναν κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν ἔμπροσθεν ἡμῶν ἕως παρήλθομεν
- 24 щоб усі народи землі пізнали руку Господню, що сильна вона, щоб боялися ви Господа, Бога вашого, по всі дні.
So that all the peoples of the earth may see that the hand of the Lord is strong; and that they may go in fear of the Lord your God for ever.
 ὅπως γνῶσιν πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς ὅτι ἡ δύναμις τοῦ κυρίου ἰσχυρά ἐστίν καὶ ἵνα ὑμεῖς σέβησθε κύριον τὸν θεὸν ὑμῶν ἐν παντὶ χρόνῳ
- 1 ¶ I сталося, як усі аморейські царі, що по той бік Йордану на захід, і всі ханаанські царі, що над морем, почули, що Господь висушив був воду Йордану перед Ізраїлевими синами, аж поки вони перейшли, то зомліло їхнє серце, і не було вже в них духу зо страху перед Ізраїлевими синами.
Now when the news came to all the kings of the Amorites on the west side of Jordan, and all the kings of the Canaanites living by the sea, how the Lord had made the waters of Jordan dry before the children of Israel, till they had gone across, their hearts became like water, and there was no more spirit in them, because of the children of Israel.
 και ἐγένετο ὡς ἤκουσαν οἱ βασιλεῖς τῶν ἀμορραίων οἱ ἦσαν πέραν τοῦ ἰορδάνου καὶ οἱ βασιλεῖς τῆς φοινίκης οἱ παρὰ τὴν θάλασσαν ὅτι ἀπεξήραναν κύριος ὁ θεὸς τὸν ἰορδάνην ποταμὸν ἐκ τῶν ἔμπροσθεν τῶν υἱῶν ἰσραὴλ ἐν τῷ διαβαίνειν αὐτούς καὶ ἐτάκησαν αὐτῶν αἱ διάνοιαι καὶ κατεπλάγησαν καὶ οὐκ ἦν ἐν αὐτοῖς φρόνησις οὐδεμία ἀπὸ προσώπου τῶν υἱῶν ἰσραὴλ
- 2 Того часу сказав Господь до Ісуса: Нароби собі камінних ножів, і пообрізуй Ізраїлевих синів знову, другий раз.
At that time the Lord said to Joshua, Make yourself stone knives and give the children of Israel circumcision a second time.
 ὑπὸ δὲ τούτου τὸν καιρὸν εἶπεν κύριος τῷ ἰησοῦ ποίησον σεαυτῷ μαχαίρας πετρίνας ἐκ πέτρας ἀκροτόμου καὶ καθίσας περίεμε τοὺς υἱοὺς ἰσραὴλ
- 3 I нароби собі Ісус камінних ножів, та й пообрізував Ізраїлевих синів при Гів'ат-Гааралоті.
So Joshua made stone knives and gave the children of Israel circumcision at Gibeath-ha-araloth.
 και ἐποίησεν ἰησοῦς μαχαίρας πετρίνας ἀκροτόμους καὶ περιέτεμε τοὺς υἱοὺς ἰσραὴλ ἐπὶ τοῦ καλουμένου τόπου βουνὸς τῶν ἀκροβυστιῶν
- 4 А оце та причина, чому Ісус пообрізував: увесь народ, що вийшов був із Єгипту, чоловічої статі, усі вояки, повмирили в пустині в дорозі, коли вийшли з Єгипту.
And this is the reason why Joshua did so: all the males of the people who came out of Egypt, all the fighting-men, had been overtaken by death in the waste land on the way, after they came out of Egypt.
 ὃν δὲ τρόπον περιεκάθαρεν ἰησοῦς τοὺς υἱοὺς ἰσραὴλ ὅσοι ποτὲ ἐγένοντο ἐν τῇ ὁδῷ καὶ ὅσοι ποτὲ ἀπερίμητοι ἦσαν τῶν ἐξεληλυθῶτων ἐξ αἰγύπτου
- 5 Бо був обрізаний увесь народ, що виходив, а всього народу, що народився в пустині в дорозі по виході з Єгипту, не обрізували.
All the people who came out had undergone circumcision; but all the people whose birth had taken place in the waste land on their journey from Egypt had not.
 πάντας τούτους περιέτεμεν ἰησοῦς

- 6 Бо сорок літ ходили Ізраїлеві сини в пустині, аж поки не вигинув увесь той народ, ті вояки, що вийшли були з Єгипту, що не слухалися Господнього голосу, що Господь заприсягнув був їм не показати їм того Краю, що Господь заприсягнув був їхнім батькам дати їм Край, який тече молоком та медом.
For the children of Israel were wandering in the waste land for forty years, till all the nation, that is, all the fighting-men, who had come out of Egypt, were dead, because they did not give ear to the voice of the Lord: to whom the Lord said, with an oath, that he would not let them see the land which the Lord had given his word to their fathers to give us, a land flowing with milk and honey.
τεσσαράκοντα γὰρ καὶ δύο ἔτη ἀνέστραπται ἰσραὴλ ἐν τῇ ἐρήμῳ τῇ μαδβαρίτιδι διὸ ἀπεριτμητοὶ ἦσαν οἱ πλεῖστοι αὐτῶν τῶν μαχίμων τῶν ἐξεληλυθότων ἐκ γῆς αἰγύπτου οἱ ἀπειθήσαντες τῶν ἐντολῶν τοῦ θεοῦ οἷς καὶ διώρισεν μὴ ἰδεῖν αὐτοὺς τὴν γῆν ἣν ὤμοσεν κύριος τοῖς πατράσιν αὐτῶν δοῦναι ἡμῖν γῆν ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι
- 7 А їхніх синів поставив замість них. Їх пообрізував Ісус, бо вони були необрізані, бо їх не обрізували в дорозі.
And their children, who came up in their place, now underwent circumcision by the hands of Joshua, not having had it before: for there had been no circumcision on the journey.
ἀντὶ δὲ τούτων ἀντικατέστησεν τοὺς υἱοὺς αὐτῶν οὗς ἰησοῦς περιέτεμεν διὰ τὸ αὐτοὺς γεγενῆσθαι κατὰ τὴν ὁδὸν ἀπεριτμήτους
- 8 І сталося, як увесь народ закінчив обрізуватися, то вони осіли в таборі на своїх місцях аж до видужання.
So when all the nation had undergone circumcision, they kept in their tents till they were well again.
περιτμηθέντες δὲ ἠσυχίαν εἶχον αὐτόθι καθήμενοι ἐν τῇ παρεμβολῇ ἕως ὑγιάσθησαν
- 9 І сказав Господь до Ісуса: Сьогодні Я зняв з вас єгипетську ганьбу. І назвав те місце ім'ям: Гілгал, і так є аж до цього дня.
And the Lord said to Joshua, Today the shame of Egypt has been rolled away from you. So that place was named Gilgal, to this day.
καὶ εἶπεν κύριος τῷ ἰησοῖ υἱῷ ναυῆ ἐν τῇ σήμερον ἡμέρᾳ ἀφεῖλον τὸν ὄνειδισμὸν αἰγύπτου ἀφ' ὧν καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου γαλγαλα
- 10 ¶ І таборували Ізраїлеві сини в Гілгалі, і справили Пасху ввечорі чотирнадцятого дня місяця на срихонських степах.
So the children of Israel put up their tents in Gilgal; and they kept the Passover on the fourteenth day of the month, in the evening, in the lowlands of Jericho.
καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ τὸ πάσχα τῇ τεσσαρεσκαίδεκάτῃ ἡμέρᾳ τοῦ μηνὸς ἀπὸ ἑσπέρας ἐπὶ δυσμῶν ἱεριχω ἐν τῷ πέραν τοῦ ἰορδάνου ἐν τῷ πεδίῳ
- 11 А назавтра по Пасці їли вони того самого дня з урожаю того Краю, опрісноки та пражене.
And on the day after the Passover, they had for their food the produce of the land, unleavened cakes and dry grain on the same day.
καὶ ἐφάγουν ἀπὸ τοῦ σίτου τῆς γῆς ἄζυμα καὶ νέα ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ
- 12 І перестала падати манна з другого дня, як вони їли з урожаю того Краю, і вже більше не було Ізраїлевим синам манни, і їли вони того року з урожаю ханаанського Краю.
And there was no more manna from the day after they had for their food the produce of the land; the children of Israel had manna no longer, but that year the produce of the land of Canaan was their food.
ἐξέλιπεν τὸ μαννα μετὰ τὸ βεβρωκέναι αὐτοὺς ἐκ τοῦ σίτου τῆς γῆς καὶ οὐκέτι ὑπῆρχεν τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ μαννα ἐκαρπίσαντο δὲ τὴν χώραν τῶν φοινίκων ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ἐκείνῳ
- 13 ¶ І сталося, коли Ісус був при Єрихоні, то звів очі свої та й побачив, аж ось стоїть навпроти нього чоловік, а витягнений його меч у руці його. І підійшов Ісус до нього, та й сказав йому у: Чи ти наш, чи наших ворогів?
Now when Joshua was near Jericho, lifting up his eyes he saw a man in front of him, with his sword uncovered in his hand: and Joshua went up to him and said, Are you for us or against us?
καὶ ἐγένετο ὡς ἦν ἰησοῦς ἐν ἱεριχω καὶ ἀναβλέψας τοῖς ὀφθαλμοῖς εἶδεν ἄνθρωπον ἐστηκότα ἐναντίον αὐτοῦ καὶ ἡ ῥομφαία ἐσπασμένη ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ καὶ προσελθὼν ἰησοῦς εἶπεν αὐτῷ ἡμέτερος εἶ ἢ τῶν ὑπεναντίων
- 14 А той відказав: Ні, бо я вождь Господнього війська, тепер я прийшов. І впав Ісус на обличчя своє до землі, і поклонився, та й сказав йому: Що говорить мій пан своєму рабові?
And he said, No; but I have come as captain of the armies of the Lord. Then Joshua, falling down with his face to the earth in worship, said, What has my lord to say to his servant?
ὁ δὲ εἶπεν αὐτῷ ἐγὼ ἀρχιστράτηγος δυνάμεως κυρίου νυνὶ παραγέγονα καὶ ἰησοῦς ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν καὶ εἶπεν αὐτῷ δέσποτα τί προστάσεις τῷ σῷ οἰκέτῃ
- 15 І сказав вождь Господнього війська до Ісуса: Скинь взуття своє з своїх ніг, бо це місце, на якому стоїш ти, святе воно! І зробив Ісус так.
And the captain of the Lord's army said to Joshua, Take off your shoes from your feet, for the place where you are is holy. And Joshua did so.
καὶ λέγει ὁ ἀρχιστράτηγος κυρίου πρὸς ἰησοῦν λῦσαι τὸ ὑπόδημα ἐκ τῶν ποδῶν σου ὃ γὰρ τόπος ἐφ' ᾧ σὺ ἕστηκας ἅγιός ἐστιν
- 1 ¶ А Єрихон замкнувся, і був замкнений зо страху перед Ізраїлевими синами, ніхто не виходив і не входив.
(Now Jericho was all shut up because of the children of Israel: there was no going out or coming in.)
καὶ ἱεριχω συγκεκλεισμένη καὶ ὠχυρωμένη καὶ οὐθεὶς ἐξεπορεύετο ἐξ αὐτῆς οὐδὲ εἰσπορεύετο
- 2 І сказав Господь до Ісуса: Ось, Я дав у твою руку Єрихон та царя його, сильних вояків.
And the Lord said to Joshua, See, I have given into your hands Jericho with its king and all its men of war.
καὶ εἶπεν κύριος πρὸς ἰησοῦν ἰδοὺ ἐγὼ παραδίδομι ὑποχείριόν σου τὴν ἱεριχω καὶ τὸν βασιλέα αὐτῆς τὸν ἐν αὐτῇ δυνατοὺς ὄντας ἐν ἰσχύϊ

- 3 I обійдете навколо це місто, всі вояки, обхід навколо міста один раз. Так зробиш шість день.
Now let all your fighting-men make a circle round the town, going all round it once. Do this for six days.
σὺ δὲ περίστησον αὐτῇ τοὺς μαχίμους κύκλῳ
- 5 I станеться, коли засурмить баранячий рог, коли ви почуєте голос тієї сурми, а весь народ крикне гучним криком, то мур цього міста впаде на своєму місці, а народ увійде кожен пер ед себе.
And at the sound of a long note on the horns, let all the people give a loud cry; and the wall of the town will come down flat, and all the people are to go straight forward.
καὶ ἔσται ὡς ἂν σαλπίσσητε τῇ σάλπιγγι ἀνακραγέτω πᾶς ὁ λαὸς ἅμα καὶ ἀνακραγόντων αὐτῶν πεσεῖται αὐτόματα τὰ τεῖχη τῆς πόλεως καὶ εἰσελεύσεται πᾶς ὁ λαὸς ὁρμήσας ἕκαστος κατὰ πρόσωπον εἰς τὴν πόλιν
- 6 ¶ I покликав Ісус, син Навинів, священників, та й сказав до них: Несіть ковчега заповіту, а сім священників будуть нести сім сурем із баранячих рогів перед Господнім ковчегом.
Then Joshua, the son of Nun, sent for the priests and said to them, Take up the ark of the agreement, and let seven priests take seven horns in their hands and go before the ark of the Lord.
καὶ εἰσήλθεν ἰησοῦς ὁ τοῦ ναυῆ πρὸς τοὺς ἱερεῖς
- 7 А до народу сказав: Підіть, обійдіть навколо це місто, а озбросний піде перед Господнім ковчегом.
And he said to the people, Go forward, circling the town, and let the armed men go before the ark of the Lord.
καὶ εἶπεν αὐτοῖς λέγων παραγγεῖλαιτε τῷ λαῷ περιελθεῖν καὶ κυκλώσαι τὴν πόλιν καὶ οἱ μάχιμοι παραπορευέσθωσαν ἐνωπλισμένοι ἐναντίον κυρίου
- 8 I сталося, як Ісус сказав це народові, то сім священників, що несли сім сурем із баранячих рогів, ішли та сурмили в ці сурми, а ковчег Господнього заповіту йшов за ними.
So after Joshua had said this to the people, the seven priests with their seven horns went forward before the Lord, blowing on their horns: and the ark of the Lord's agreement went after them.
καὶ ἑπτὰ ἱερεῖς ἔχοντες ἑπτὰ σάλπιγγας ἱερὰς παρελθέωσαν ὡσαύτως ἐναντίον τοῦ κυρίου καὶ σημαίνεωσαν εὐτόνωσ καὶ ἡ κιβωτὸς τῆς διαθήκης κυρίου ἐπακολουθεῖτω
- 9 А озбросні йшли перед священниками, що сурмили в роги, а військо задне йшло за ковчегом. І все сурмили в сурми.
And the armed men went before the priests who were blowing the horns, and the mass of the people went after the ark, blowing their horns.
οἱ δὲ μάχιμοι ἔμπροσθεν παραπορευέσθωσαν καὶ οἱ ἱερεῖς οἱ οὐραγοῦντες ὀπίσω τῆς κιβωτοῦ τῆς διαθήκης κυρίου πορευόμενοι καὶ σαλπίζοντες
- 10 А народові Ісус наказав, говорячи: Не будете кричати, і не дасте почути вашого голосу, і не виїде слово з ваших уст аж до дня, коли я скажу вам: Закричіть! І ви закричите.
And to the people Joshua gave an order, saying, You will give no cry, and make no sound, and let no word go out of your mouth till the day when I say, Give a loud cry; then give a loud cry.
τῷ δὲ λαῷ ἐνετείλατο ἰησοῦς λέγων μὴ βοᾷτε μηδὲ ἀκουσάτω μηδεὶς ὑμῶν τὴν φωνὴν ἕως ἂν ἡμέραν αὐτὸς διαγγεῖλη ἀναβοῆσαι καὶ τότε ἀναβοήσετε
- 11 І Господній ковчег пішов навколо міста, обійшов один раз. І ввійшли до табору, та й ночували в таборі.
So he made the ark of the Lord go all round the town once: then they went back to the tents for the night.
καὶ περιελθοῦσα ἡ κιβωτὸς τῆς διαθήκης τοῦ θεοῦ τὴν πόλιν εὐθέως ἀπῆλθεν εἰς τὴν παρεμβολὴν καὶ ἐκοιμήθη ἐκεῖ
- 12 І встав Ісус рано вранці, і понесли священники Господнього ковчега.
And early in the morning Joshua got up, and the priests took up the ark of the Lord.
καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ δευτέρᾳ ἀνέστη ἰησοῦς τὸ πρωὶ καὶ ἦραν οἱ ἱερεῖς τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης κυρίου
- 13 А сім священників, що несли сім сурем із баранячих рогів перед Господнім ковчегом, ішли та все сурмили в сурми, а озбросні йшли перед ними, а військо задне йшло за Господнім ковчегом. І все сурмили в сурми.
And the seven priests with their seven horns went on before the ark of the Lord, blowing their horns: the armed men went before them, and the mass of the people went after the ark of the Lord, blowing their horns.
καὶ οἱ ἑπτὰ ἱερεῖς οἱ φέροντες τὰς σάλπιγγας τὰς ἑπτὰ προεπορεύοντο ἐναντίον κυρίου καὶ μετὰ ταῦτα εἰσεπορεύοντο οἱ μάχιμοι καὶ ὁ λοιπὸς ὄχλος ὀπίσθε τῆς κιβωτοῦ τῆς διαθήκης κυρίου καὶ οἱ ἱερεῖς ἐσάλπισαν ταῖς σάλπιγγι καὶ ὁ λοιπὸς ὄχλος ἅπας περιεκύκλωσε τὴν πόλιν ἐγγύθεν
- 14 І обійшли навколо міста другого дня один раз, та й вернулися до табору. Так зробили шість день.
The second day they went all round the town once, and then went back to their tents: and so they did for six days.
καὶ ἀπῆλθεν ἄλλιν εἰς τὴν παρεμβολὴν οὕτως ἐποίει ἐπὶ ἕξ ἡμέρας
- 15 І сталося сьомого дня, і повставали вони рано вранці, як сходила рання зоря, і обійшли навколо міста за тим приписом сім раз. Тільки того дня обійшли місто навколо сім раз.
Then on the seventh day they got up early, at the dawn of the day, and went round the town in the same way, but that day they went round it seven times.
καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ ἀνέστησαν ὄρθρου καὶ περιήλθοσαν τὴν πόλιν ἑξάκις
- 16 І сталося, коли сьомого разу засурмили священники в сурми, то Ісус сказав до народу: Закричіть, бо Господь віддав вам це місто!
And the seventh time, at the sound of the priests' horns, Joshua said to the people, Now give a loud cry; for the Lord has given you the town.
καὶ τῇ περιόδῳ τῇ ἑβδόμῃ ἐσάλπισαν οἱ ἱερεῖς καὶ εἶπεν ἰησοῦς τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ κεκράξατε παρέδωκεν γὰρ κύριος ὑμῖν τὴν πόλιν

- 17 ¶ I станеться це місто закляттям, воно та все, що в ньому, для Господа. Тільки блудниця Рахав буде жити, вона та всі, хто з нею в домі, бо вона сховала була послів, яких ми посилали.
And the town will be put to the curse, and everything in it will be given to the Lord: only Rahab, the loose woman, and all who are in the house with her, will be kept safe, because she kept secret the men we sent.
καὶ ἔσται ἡ πόλις ἀνάθεμα αὐτῇ καὶ πάντα ὅσα ἐστὶν ἐν αὐτῇ κυρίῳ σαβαωθ πλὴν ρααβ τὴν πόρνην περιποιήσασθε αὐτὴν καὶ ὅσα ἐστὶν ἐν τῷ οἴκῳ αὐτῆς
- 18 Та тільки стережіться заклятого, щоб ви самі не стали закляттям, і не взяли з заклятого, і щоб тим не завели Ізраїлевого табору під закляття, і не довели його до нещастя.
And as for you, keep yourselves from the cursed thing, for fear that you may get a desire for it and take some of it for yourselves, and so be the cause of a curse and great trouble on the tents of Israel.
ἀλλὰ ὑμεῖς φυλάξασθε σφόδρα ἀπὸ τοῦ ἀναθέματος μήποτε ἐνθυμηθέντες ὑμεῖς αὐτοὶ λάβητε ἀπὸ τοῦ ἀναθέματος καὶ ποιήσητε τὴν παρεμβολὴν τῶν υἱῶν ἰσραηλ ἀνάθεμα καὶ ἐκτρίψητε ἡμᾶς
- 19 А все срібло та золото, і речі мідяні та залізні, це святість для Господа, воно ввійде до Господньої скарбниці.
But all the silver and gold and the vessels of brass and iron are holy to the Lord: they are to come into the store-house of the Lord.
καὶ πᾶν ἀργύριον ἢ χρυσίον ἢ χαλκὸς ἢ σίδηρος ἅγιον ἔσται τῷ κυρίῳ εἰς θησαυρὸν κυρίου εἰσενεχθήσεται
- 20 I закричав народ, і засурмили в сурми. I сталося, як народ почув голос сурми, і закричав народ гучним криком, то впав мур на своєму місці, а народ увійшов до міста, кожен перед себе. I здобули вони те місто.
So the people gave a loud cry, and the horns were sounded; and on hearing the horns the people gave a loud cry, and the wall came down flat, so that the people went up into the town, every man going straight before him, and they took the town.
καὶ ἐσάλπισαν ταῖς σάλπιγξιν οἱ ἱερεῖς ὡς δὲ ἤκουσεν ὁ λαὸς τὴν φωνὴν τῶν σαλπύγγων ἠλάλαξεν πᾶς ὁ λαὸς ἅμα ἀλαλαγμῷ μεγάλῳ καὶ ἰσχυρῷ καὶ ἔπεσεν ἅπαν τὸ τεῖχος κύκλῳ καὶ ἀνέβη πᾶς ὁ λαὸς εἰς τὴν πόλιν
- 21 I зробили вони закляттям усе, що в місті, від чоловіка й аж до жінки, від юнака й аж до старого, і аж до вола, і штуки дрібної худоби, і осла, усе знищили вістрям меча.
And they put everything in the town to the curse; men and women, young and old, ox and sheep and ass, they put to death without mercy.
καὶ ἀνεθεμάτισεν αὐτὴν ἰησοῦς καὶ ὅσα ἦν ἐν τῇ πόλει ἀπὸ ἀνδρὸς καὶ ἕως γυναικὸς ἀπὸ νεανίσκου καὶ ἕως πρεσβύτου καὶ ἕως μόσχου καὶ ὑποζυγίου ἐν στόματι ῥομφαίας
- 22 А до двох тих людей, що вивідували Край, Ісус сказав: Увійдіть до дому тієї жінки блудниці, і виведіть звідти ту жінку та все, що її, як ви заприсягли були їй.
Then Joshua said to the two men who had been sent to make a search through the land, Go into the house of the loose woman, and get her out, and all who are with her, as you gave her your oath.
καὶ τοῖς δυοῖν νεανίσκοις τοῖς κατασκοπεύσασιν εἶπεν ἰησοῦς εἰσέλθατε εἰς τὴν οἰκίαν τῆς γυναικὸς καὶ ἐξαγάγετε αὐτὴν ἐκεῖθεν καὶ ὅσα ἐστὶν αὐτῇ
- 23 I ввійшли юнаки, вивідувачі, і вивели Рахав, і батька її, і матір її, і братів її, і все, що її, і всі роди її вивели й умістили поза Ізраїлевим табором.
So the searchers went in and got out Rahab and her father and mother and her brothers and all she had, and they got out all her family; and they took them outside the tents of Israel.
καὶ εἰσῆλθον οἱ δύο νεανίσκοι οἱ κατασκοπεύσαντες τὴν πόλιν εἰς τὴν οἰκίαν τῆς γυναικὸς καὶ ἐξαγάγosan ρααβ τὴν πόρνην καὶ τὸν πατέρα αὐτῆς καὶ τὴν μητέρα αὐτῆς καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῆς καὶ ἅπαντα ὅσα ἦν αὐτῇ καὶ πᾶσαν τὴν συγγένειαν αὐτῆς καὶ κατέστησαν αὐτὴν ἔξω τῆς παρεμβολῆς ἰσραηλ
- 24 А місто та все, що в ньому, спалили огнем. Тільки срібло та золото, і речі мідяні та залізні дали до скарбниці Господнього дому.
Then, after burning up the town and everything in it, they put the silver and gold and the vessels of brass and iron into the store-house of the Lord's house.
καὶ ἡ πόλις ἐνεπρήσθη ἐμπυρισμῷ σὺν πᾶσιν τοῖς ἐν αὐτῇ πλὴν ἀργυρίου καὶ χρυσοῦ καὶ χαλκοῦ καὶ σιδήρου ἔδωκαν εἰς θησαυρὸν κυρίου εἰσενεχθῆναι
- 25 А блудницю Рахав, і дім її батька, і все, що її, Ісус позоставив при житті. I осіла вона серед Ізраїля, і так є аж до цього дня, бо сховала була послів, яких послав був Ісус вивідати Єрихон.
But Joshua kept Rahab, the loose woman, and her father's family and all she had, from death, and so she got a living-place among the children of Israel to this day; because she kept safe the men whom Joshua had sent to make a search through the land.
καὶ ρααβ τὴν πόρνην καὶ πάντα τὸν οἶκον τὸν πατρικὸν αὐτῆς ἐξώγησεν ἰησοῦς καὶ κατόκησεν ἐν τῷ ἰσραηλ ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας διότι ἔκρυψεν τοὺς κατασκοπεύσαντας οὓς ἀπέστειλεν ἰησοῦς κατασκοπεῦσαι τὴν ἱερὺ
- 26 I того часу заприсягнув Ісус, говорячи: Проклятий перед Господнім лицем кожен, хто встане й відбудус це місто Єрихон, на перворіднім своїм він заложить його, і на наймолодшим своїм поставить брами його.
Then Joshua gave the people orders with an oath, saying, Let that man be cursed before the Lord who puts his hand to the building up of this town: with the loss of his first son will he put the first stone of it in place, and with the loss of his youngest son he will put up its doors.
καὶ ὄρκισεν ἰησοῦς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐναντίον κυρίου λέγων ἐπικατάρατος ὁ ἄνθρωπος ὃς οἰκοδομήσει τὴν πόλιν ἐκείνην ἐν τῷ πρωτοτόκῳ αὐτοῦ θεμελιώσει αὐτὴν καὶ ἐν τῷ ἐλαχίστῳ αὐτοῦ ἐπιστήσει τὰς πύλας αὐτῆς καὶ οὕτως ἐποίησεν ὡς ἂν ὁ ἐκ βαβυλων ἐν τῷ ἀβιρων τῷ πρωτοτόκῳ ἐθεμελιώσεν αὐτὴν καὶ ἐν τῷ ἐλαχίστῳ διασωθέντι ἐπέστησεν τὰς πύλας αὐτῆς
- 27 I був Господь з Ісусом, а слава його розійшлася по всім Краї.
So the Lord was with Joshua; and news of him went through all the land.
καὶ ἦν κύριος μετὰ ἰησοῦ καὶ ἦν τὸ ὄνομα αὐτοῦ κατὰ πᾶσαν τὴν γῆν

- 1 ¶ I sproneviriliysi Izrailevi sini v zaklyatomu, Achan, sin Carmia, sina Zavidivogo, sina Zerahovogo, Yudinogo plameni, uzjav iz zaklyatogo. I zapalivysi Gospodnij gniv na Izrailevix sini v.
But the children of Israel did wrong about the cursed thing: for Achan, the son of Carmi, the son of Zabdi, the son of Zerah, of the family of Judah, took of the cursed thing, moving the Lord to wrath against the children of Israel.
καὶ ἐπλημμέλησαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ πλεμμέλειαν μεγάλην καὶ ἐνοσφίσαντο ἀπὸ τοῦ ἀναθέματος καὶ ἔλαβεν ἀχαρ υἱὸς χαρμι υἱοῦ ζαμβρι υἱοῦ ζαρα ἐκ τῆς φυλῆς ἰουδα ἀπὸ τοῦ ἀναθέματος καὶ ἐθυμώθη ὁ ῥρῆ κύριος τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ
- 2 I poslav Iycus mužjv z Srixonu v Ai, što pri Bet-Eveni, na sxid vid Bet-Ely, i skazav do nix, govoryachi: Piditʹ, i vividajte цей Край. I pišli ti mužj, i vividali той Ай.
Now Joshua sent men from Jericho to Ai, which is by the side of Beth-aven, on the east side of Beth-el, and said to them, Go up and make a search through the land. And the men went up and saw how Ai was placed.
καὶ ἀπέστειλεν ἰησοῦς ἀνδρας εἰς γαι ἣ ἐστιν κατὰ βαιθελ λέγων κατασκέψασθε τὴν γαι καὶ ἀνέβησαν οἱ ἀνδρες καὶ κατεσκέψαντο τὴν γαι
- 3 I vernulysi voni do Iycusa ta ij skazali do nʹogo: Nechai ne jde vvesʹ narod, kolo dvox tysjx loda abo kolo tʹyx tysjx loda nechai vijdutʹ, i pobʹjotʹ Ai. Ne tʹudi vsʹogo narodu tʹudi , bo ti vorogi neчислenni.
Then they came back to Joshua and said to him, Do not send all the people up, but let about two or three thousand men go up and make an attack on Ai; there is no need for all the people to be tired with the journey there, for it is only a small town.
καὶ ἀνέστρεψαν πρὸς ἰησοῦν καὶ εἶπαν πρὸς αὐτόν μὴ ἀναβῆτω πᾶς ὁ λαός ἀλλ' ὡς δισχίλιοι ἢ τρισχίλιοι ἀνδρες ἀναβήτωσαν καὶ ἐκπολιορκησάτωσαν τὴν πόλιν μὴ ἀναγάγῃς ἐκεῖ τὸν λαὸν πάντα ὅλ ἴγοι γάρ εἰσιν
- 4 I pišli tʹudi z narodu kolo tʹyx tysjx loda, ta voni povtikalysi перед айськими людьми.
So about three thousand of the people went up, and were sent in flight by the men of Ai.
καὶ ἀνέβησαν ὡσεὶ τρισχίλιοι ἀνδρες καὶ ἐφυγον ἀπὸ προσώπου τῶν ἀνδρῶν γαι
- 5 I айські люди повибивали z nix kolo tʹridjati ij šosti čolovika, ta ij gnali ix z-перед брами аж до Шеварim, i rozbili ix na uzbičči gori. I oxlyalo serce narodu, ta ij stalo jak voda.
The men of Ai put to death about thirty-six of them, driving them from before the town as far as the stoneworks, and overcoming them on the way down: and the hearts of the people became like water.
καὶ ἀπέκτειναν ἀπ' αὐτῶν ἀνδρες γαι εἰς τριάκοντα καὶ ἕξ ἀνδρας καὶ κατεδιόξαν αὐτοὺς ἀπὸ τῆς πόλης καὶ συνέτριψαν αὐτοὺς ἐπὶ τοῦ καταφεροῦς καὶ ἐπτοήθη ἡ καρδία τοῦ λαοῦ καὶ ἐγένετο ὡς пер ὕδωρ
- 6 ¶ I rozder Iycus odežu svoju, ta ij upav na obličjya svos na zemlju перед Господним ковчегом, i ležav аж до вечора vin ta Izrailevi starši, i posipalysi poroxom svoju golovu.
Then Joshua, in great grief, went down on the earth before the ark of the Lord till the evening, and all the chiefs of Israel with him, and they put dust on their heads.
καὶ διέρρηξεν ἰησοῦς τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ ἔπεσεν ἰησοῦς ἐπὶ τὴν γῆν ἐπὶ πρόσωπον ἐναντίον κυρίου ἕως ἑσπέρας αὐτὸς καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἰσραὴλ καὶ ἐπεβάλοντο χοῦν ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν
- 7 I skazav Iycus: Ax, Vladiko Gosподи, dla čogo. Ti konče pereprovadiv цей народ через Йордан, šob dati nas y ruku amorjany, šob вигубити нас? O, коли б ми були pozostalysi, i oc ili po той бик Йордану!
And Joshua said, O Lord God, why have you taken us over Jordan only to give us up into the hands of the Amorites for our destruction? If only it had been enough for us to keep on the other side of Jordan!
καὶ εἶπεν ἰησοῦς δέομαι κύριε ἵνα τί διεβίβασεν ὁ παῖς σου τὸν λαὸν τοῦτον τὸν ἰορδάνην παραδοῦναι αὐτὸν τῷ αμορραῖῳ ἀπολέσαι ἡμᾶς καὶ εἰ κατεμείναμεν καὶ κατωκίσθημεν παρὰ τὸν ἰορδάνην
- 8 O, Gosподи! Ščo я skажу po tomu, jak Izraïľ obrnuv potylicju перед своїми ворогами?
O Lord, what am I to say now that Israel have given way before their attackers?
καὶ τί ἐρῶ ἐπεὶ μετέβαλεν ἰσραὴλ αὐχένα ἀπέναντι τοῦ ἐχθροῦ αὐτοῦ
- 9 I počujotʹ xanaaneynini ta vsi meshkanci cʹogo Kraju, i zberutʹysi navkolo na nas, i zniščatʹ imʹja naše z zemli. I ščo Ti zʹrobiš Svosmu velikomu Imennju?
For when the news comes to the Canaanites and all the people of the land, they will come up, shutting us in and cutting off our name from the earth: and what will you do for the honour of your great name?
καὶ ἀκούσας ὁ χанаанαῖος καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν περικυκλώσουσιν ἡμᾶς καὶ ἐκτρίψουσιν ἡμᾶς ἀπὸ τῆς γῆς καὶ τί ποιήσεις τὸ ὄνομά σου τὸ μέγα
- 10 ¶ I skazav Gosподь do Iycusa: Ustanʹ, poščo to ti padasč na obličjya svos?
Then the Lord said to Joshua, Get up; what are you doing with your face to the earth?
καὶ εἶπεν κύριος πρὸς ἰησοῦν ἀνάστηθι ἵνα τί τοῦτο σὺ πέπτωκας ἐπὶ πρόσωπόν σου
- 11 Izraïľ zgršiv, i voni perestupilysi Mogo zapovita, ščo Я nakazav im, i vzjalysi z zaklyatogo, a takozh krali, i obmanovalysi, i klalysi pomij svoi reči.
Israel has done wrong, sinning against the agreement which I made with them: they have even taken of the cursed thing; acting falsely like thieves they have put it among their goods.
ἡμάρτηκεν ὁ λαός καὶ παρέβη τὴν διαθήκην ἣν διεθέμην πρὸς αὐτοὺς καὶ κλέψαντες ἀπὸ τοῦ ἀναθέματος ἐνέβαλον εἰς τὰ σκεῦῃ αὐτῶν

- 12 I не зможуть Ізраїлеві сини встояти перед своїми ворогами, вони обернуть спину перед ворогами своїми, бо стали закляттям. Не буду більше з вами, якщо не вигубите заклятого з-поміж себе!
For this reason the children of Israel have given way, turning their backs in flight before their attackers, because they are cursed: I will no longer be with you, if you do not put the cursed thing away from among you.
 οὐ μὴ δύνωνται οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ὑποστῆναι κατὰ πρόσωπον τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν αὐχένα ἐπιστρέψουσιν ἔναντι τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν ὅτι ἐγενήθησαν ἀνάθεμα οὐ προσθήσω ἔτι εἶναι μεθ' ὑμῶν ἐὰν μὴ ἐξάρητε τὸ ἀνάθεμα ἐξ ὑμῶν αὐτῶν
- 13 Устань, освяти народ та й скажеш: Освятіться на завтра, бо так сказав Господь, Бог Ізраїлів: Закляте серед тебе, Ізраїлю! Ти не зможеш устояти перед своїми ворогами, аж доки ви не викинете з-поміж себе того заклятого.
Up! make the people holy; say to them, Make yourselves holy before tomorrow, for the Lord, the God of Israel, has said, There is a cursed thing among you, O Israel, and you will give way before your attackers in the fight till the cursed thing has been taken away from among you.
 ἀναστὰς ἀγιάσον τὸν λαὸν καὶ εἰπὸν ἀγιασθῆναι εἰς αὔριον τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς ἰσραὴλ τὸ ἀνάθεμα ἐν ὑμῖν ἐστὶν οὐ δυνήσεσθε ἀντιστῆναι ἀπέναντι τῶν ἐχθρῶν ὑμῶν ἕως ἂν ἐξάρητε τὸ ἀνάθεμα ἐξ ὑμῶν
- 14 I підходьте рано вранці за вашими племенами. I станеться, те плем'я, що його виявить Господь, нехай підходить за родами; а рід, що його виявить Господь, підходитиме за домами, а дім, що його виявить Господь, підходитиме за мужчинами.
So in the morning you are to come near, tribe by tribe; and the tribe marked out by the Lord is to come near, family by family; and the family marked out by the Lord is to come near, house by house; and the house marked out by the Lord is to come near, man by man.
 καὶ συναχθήσεσθε πάντες τὸ πρωὶ κατὰ φυλάς καὶ ἔσται ἡ φυλὴ ἣν ἂν δείξῃ κύριος προσάξετε κατὰ δήμους καὶ τὸν δήμον ὃν ἐὰν δείξῃ κύριος προσάξετε κατ' οἶκον καὶ τὸν οἶκον ὃν ἐὰν δείξῃ κύριος προσάξετε κατ' ἄνδρα
- 15 I станеться, хто буде виявлений у заклятім, той буде спалений в огні, він та все, що його, бо переступив він заповідя Господнього, і вчинив безсоромне між Ізраїлем.
Then the man who is taken with the cursed thing is to be burned, with everything which is his; because he has gone against the agreement of the Lord and has done an act of shame in Israel.
 καὶ ὃς ἂν ἐνδείχθῃ κατακαυθήσεται ἐν πυρὶ καὶ πάντα ὅσα ἐστὶν αὐτῷ ὅτι παρέβη τὴν διαθήκην κυρίου καὶ ἐποίησεν ἀνόμημα ἐν ἰσραὴλ
- 16 ¶ I встав Ісус рано вранці, і привів Ізраїля за його племенами, і було виявлене Юдине плем'я.
So Joshua got up early in the morning, and made Israel come before him by their tribes; and the tribe of Judah was taken;
 καὶ ὄρθρισεν ἰησοῦς καὶ προσήγαγεν τὸν λαὸν κατὰ φυλάς καὶ ἐνεδείχθη ἡ φυλὴ ἰουδα
- 17 I привів він Юдині роди, і був виявлений рід Зархіїв. I привів він Зархіїв рід за родинами, і був виявлений Завдій.
Then he made Judah come forward, and the family of the Zerahites was taken; and he made the family of the Zerahites come forward man by man; and Zabdi was taken;
 καὶ προσήχθη κατὰ δήμους καὶ ἐνεδείχθη δῆμος ὁ ζαραϊ καὶ προσήχθη κατὰ ἄνδρα
- 18 I привів він його дім за мужчинами, і був виявлений Ахан, син Кармія, сина Завдія, сина Зераха з Юдиного племені.
Then the house of Zabdi came forward man by man, and Achan, the son of Carmi, the son of Zabdi, the son of Zerach, of the tribe of Judah, was taken.
 καὶ ἐνεδείχθη αχαρ υἱὸς ζαμβρι υἱοῦ ζαρα
- 19 I сказав Ісус до Ахана: Сину мій, воздай же славу для Господа, Бога Ізраїля, і признайся Йому, і подай мені, що ти зробив? Не скажи неправди передо мною!
And Joshua said to Achan, My son, give glory and praise to the Lord, the God of Israel; give me word now of what you have done, and keep nothing back from me.
 καὶ εἶπεν ἰησοῦς τῷ αχαρ δὸς δόξαν σήμερον τῷ κυρίῳ θεῷ ἰσραὴλ καὶ δὸς τὴν ἐξομολόγησιν καὶ ἀνάγγελόν μοι τί ἐποίησας καὶ μὴ κρύψῃς ἀπ' ἐμοῦ
- 20 I відповів Ахан до Ісуса та й сказав: Дійсно, згрішив я Господеві, Богові Ізраїля, і зробив так та так.
And Achan, answering, said to Joshua, Truly I have done wrong against the Lord, the God of Israel, and this is what I have done:
 καὶ ἀπεκρίθη αχαρ τῷ ἰησοῦ καὶ εἶπεν ἀληθῶς ἡμαρτον ἐναντίον κυρίου θεοῦ ἰσραὴλ οὕτως καὶ οὕτως ἐποίησα
- 21 I побачив я в здобичі одного доброго шін'арського плаща, і дві сотні шеклів срібла, і одного золотого зливка, п'ятдесят шеклів вага його, і забажав я їх, і взяв їх. I ось вони сховані в землі в середині намету мого, а срібло під ним.
When I saw among their goods a fair robe of Babylon and two hundred shekels of silver, and a mass of gold, fifty shekels in weight, I was overcome by desire and took them; and they are put away in the earth in my tent, and the silver is under it.
 εἶδον ἐν τῇ προνομῇ ψιλὴν ποικίλην καλὴν καὶ διακόσια διδραχμα ἀργυρίου καὶ γλώσσαν μίαν χρυσὴν πεντήκοντα διδράχμων καὶ ἐνθυμηθεὶς αὐτῶν ἔλαβον καὶ ἰδοὺ αὐτὰ ἐγκέκρυπται ἐν τῇ γῇ ἐν τῇ σκηνῇ μου καὶ τὸ ἀργύριον κέκρυπται ὑποκάτω αὐτῶν
- 22 I послав Ісус посланців, і побігли вони до намету, аж ось сховане воно в наметі, а срібло під ним.
So Joshua sent men quickly, and looking in his tent, they saw where the robe had been put away secretly with the silver under it.
 καὶ ἀπέστειλεν ἰησοῦς ἀγγέλους καὶ ἔδραμον εἰς τὴν σκηνὴν εἰς τὴν παρεμβολὴν καὶ ταῦτα ἦν ἐγκεκρυμμένα εἰς τὴν σκηνὴν καὶ τὸ ἀργύριον ὑποκάτω αὐτῶν

- 23 I забрали його з середини намету, і принесли його до Ісуса та до всіх Ізраїлевих синів, і поклали його перед Господнім лицем.
And they took them from the tent and came back with them to Joshua and the children of Israel, and put them before the Lord.
 και ἐξήνεγκαν αὐτὰ ἐκ τῆς σκηνῆς και ἦνεγκαν πρὸς ἰησοῦν και τοὺς πρεσβυτέρους ἰσραηλ και ἔθηκαν αὐτὰ ἐναντι κυρίου
- 24 I взяв Ісус Ахана, Зерахового сина, і те срібло, і того плаща, і того золотого зливка, і синів його, і дочок його, і вола його, і осла його, і отару його, і намета його, і все, що його, а весь Ізраїль із ним, та й повиводили їх до долини Ахор.
Then Joshua and all Israel took Achan, the son of Zerah, and the silver and the robe and the mass of gold, and his sons and his daughters and his oxen and his asses and his sheep and his tent and everything he had; and they took them up into the valley of Achor.
 και ἔλαβεν ἰησοῦς τὸν ἀχαρ υἱὸν ζερα και ἀνήγαγεν αὐτὸν εἰς φάραγγα ἀχωρ και τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ και τὰς θυγατέρας αὐτοῦ και τοὺς μόσχους αὐτοῦ και τὰ ὑποζύγια αὐτοῦ και πάντα τὰ πρόβατα αὐτοῦ και τὴν σκηνὴν αὐτοῦ και πάντα τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ και πᾶς ὁ λαὸς μετ' αὐτοῦ και ἀνήγαγεν αὐτοὺς εἰς ἐμεκαχωρ
- 25 I сказав Ісус: Нащо ти навів нещастя на нас? Нехай на тебе наведе це нещастя Господь цього дня! І вкаменували його, увесь Ізраїль, камінням. І попалили їх в огні, і вкаменували їх камінням.
And Joshua said, Why have you been a cause of trouble to us? Today the Lord will send trouble on you. And all Israel took part in stoning him; they had him stoned to death and then burned with fire.
 και εἶπεν ἰησοῦς τῷ ἀχαρ τί ὀλέθρευσας ἡμᾶς ἐξολεθρεύσαι σε κύριος καθὰ και σήμερον και ἐλιθοβόλησαν αὐτὸν λίθοις πᾶς ἰσραηλ.
- 26 I поставили над ним велику камінну могилу, що стоїть аж до цього дня. І спинив Господь лють Свого, тому назвав ім'я того місця: Ахор, аж до цього дня.
And over him they put a great mass of stones, which is there to this day; then the heat of the Lord's wrath was turned away. So that place was named, The Valley of Achor, to this day.
 και ἐπέστησαν αὐτῷ σωρὸν λίθων μέγαν και ἐπαύσατο κύριος τοῦ θυμοῦ τῆς ὀργῆς διὰ τοῦτο ἐπονόμασεν αὐτὸ ἐμεκαχωρ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης
- 1 ¶ I сказав Господь до Ісуса: Не бійся й не лякайся, візьми з собою весь військовий люд, та й устань, піди на Аї. Подивися: ось дав Я в руку твою айського царя, і народ його, і місто його, і край його.
Then the Lord said to Joshua, Have no fear and do not be troubled: take with you all the fighting-men and go up against Ai: for I have given into your hands the king of Ai and his people and his town and his land:
 και εἶπεν κύριος πρὸς ἰησοῦν μὴ φοβηθῆς μηδὲ δειλιάσης λαβὲ μετὰ σοῦ τοὺς ἄνδρας πάντας τοὺς πολεμιστὰς και ἀναστὰς ἀνάβηθι εἰς γαι ἰδοὺ δέδωκα εἰς τὰς χεῖράς σου τὸν βασιλέα γαι και τὴν γῆν αὐτοῦ
- 2 I зробив Асві, і цареві його, як ти зробив Єрихону та цареві його, тільки здобич його та худобу його заберете собі. Постав собі засідку на місто позад нього.
And you are to do to Ai and its king as you did to Jericho and its king: but their goods and their cattle you may take for yourselves: let a secret force be stationed to make a surprise attack on the town from the back.
 και ποιήσεις τὴν γαι ὃν τρόπον ἐποίησας τὴν ἱεριχω και τὸν βασιλέα αὐτῆς και τὴν προνομὴν τῶν κτηνῶν προνομεύσεις σεαυτῷ κατάστησον δὲ σεαυτῷ ἔνεδρα τῆ πόλει εἰς τὰ ὀπίσω
- 3 ¶ I встав Ісус та весь військовий люд, щоб іти на Аї. І вибрав Ісус тридцять тисяч чоловіка сильних вояків, та й послав їх уночі.
So Joshua and the fighting-men got ready to go up against Ai; and Joshua took thirty thousand men of war, and sent them out by night.
 και ἀνέστη ἰησοῦς και πᾶς ὁ λαὸς ὁ πολεμιστῆς ὥστε ἀναβῆναι εἰς γαι ἐπέλεξεν δὲ ἰησοῦς τριάκοντα χιλιάδας ἀνδρῶν δυνατοῦς ἐν ἰσχύι και ἀπέστειλεν αὐτοὺς νυκτός
- 4 I він наказав їм, говорячи: Глядіть, чатуйте на Аї з-позад міста, не віддаляйтеся дуже від міста, і будьте всі готові.
And he gave them their orders, saying, Go and take up your position secretly at the back of the town: do not go very far away, and let all of you be ready:
 και ἐνετείλατο αὐτοῖς λέγων ὑμεῖς ἐνεδρεύσατε ὀπίσω τῆς πόλεως μὴ μακρὰν γίνεσθε ἀπὸ τῆς πόλεως και ἔσεσθε πάντες ἔτοιμοι
- 5 А я та весь народ, що зо мною, прийдемо до міста. І станеться, коли вийдуть навперейми нам, як перше, то ми втечемо перед ними.
And I and all the people with me will come near the town, and when they come out against us as they did before, we will go in flight from them;
 και ἐγὼ και πάντες οἱ μετ' ἐμοῦ προσάξομεν πρὸς τὴν πόλιν και ἔσται ὡς ἂν ἐξέλθωσιν οἱ κατοικοῦντες γαι εἰς συνάντησιν ἡμῖν καθάπερ και πρόφην και φευζόμεθα ἀπὸ προσώπου αὐτῶν
- 6 І вийдуть вони за нами, а ми відтягнемо їх від міста, бо скажуть: Вони втікають перед нами, як перше. І ми втечемо перед ними.
And they will come out after us, till we have got them away from the town; for they will say, They have gone in flight from us as before; so we will go in flight before them;
 και ὡς ἂν ἐξέλθωσιν ὀπίσω ἡμῶν ἀποσπάσομεν αὐτοὺς ἀπὸ τῆς πόλεως και ἐροῦσιν φεύγουσιν οὗτοι ἀπὸ προσώπου ἡμῶν ὃν τρόπον και ἐμπροσθεν
- 7 А ви встанете з засідки, і здобудете те місто, і Господь, Бог ваш, дасть його вам у вашу руку.
Then you will get up from your secret position and take the town, for the Lord your God will give it up into your hands.
 ὑμεῖς δὲ ἐξαναστήσεσθε ἐκ τῆς ἐνέδρας και πορεύσεσθε εἰς τὴν πόλιν
- 8 І станеться, як ви візьмете місто, то підпалите місто огнем, зробіте за Господнім словом. Глядіть, я вам наказав.
And when you have taken the town, put fire to it, as the Lord has said: see, I have given you your orders.
 κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο ποιήσετε ἰδοὺ ἐντέταλμαι ὑμῖν

- 9 I послав їx Ісус, і пішли вони на засідку, та й засіли між Бет-Елом та між Асм, із заходу від Аю. А Ісус ночував тієї ночі серед народу.
So Joshua sent them out: and they took up a secret position between Beth-el and Ai, on the west side of Ai: but Joshua kept with the people that night.
καὶ ἀπέστειλεν αὐτοὺς ἰησοῦς καὶ ἐπορεύθησαν εἰς τὴν ἐνεδρὰν καὶ ἐνεκάθισαν ἀνὰ μέσον βαιθηλ καὶ ἀνὰ μέσον γαι ἀπὸ θαλάσσης τῆς γαι
- 10 I встав Ісус рано вранці, і переглянув народ, і пішов він та Ізраїлеві старші перед народом до Аю.
And early in the morning Joshua got up, and put the people in order, and he and the chiefs of Israel went up before the people to Ai.
καὶ ὀρθρίας ἰησοῦς τὸ πρωὶ ἐπεσκέψατο τὸν λαόν καὶ ἀνέβησαν αὐτὸς καὶ οἱ πρεσβύτεροι κατὰ πρόσωπον τοῦ λαοῦ ἐπὶ γαι
- 11 А всі вояки, що були з ним, пішли під гору, і підійшли, і прийшли навпроти того міста, і таборували з півночі Аю, а між ним та між Асм була долина.
And all the fighting-men who were with him went up and came near the town, and took up a position on the north side of Ai facing the town, with a valley between him and the town.
καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ πολεμιστῆς μετ' αὐτοῦ ἀνέβησαν καὶ πορευόμενοι ἦλθον ἐξ ἐναντίας τῆς πόλεως ἀπ' ἀνατολῶν
- 12 I взяв він коло п'яти тисяч чоловіка, і поставив їx як засідку між Бет-Елом та між Асм з заходу міста.
And taking about five thousand men, he put them in position for a surprise attack on the west side of Ai, between Beth-el and Ai.
καὶ τὰ ἑνεδρα τῆς πόλεως ἀπὸ θαλάσσης
- 14 I сталося, як побачив це айський цар, то люди того міста поспішили, і встали рано, і вийшли навперейми Ізраїля на бій, він та весь його народ, на означений час перед степ. А він не знав, що є засідка на нього з-позад міста.
Now when the king of Ai saw it, he got up quickly and went out to war against Israel, he and all his people, to the slope going down to the valley; but he had no idea that a secret force was waiting at the back of the town.
καὶ ἐγένετο ὡς εἶδεν βασιλεὺς γαι ἔσπευσεν καὶ ἐξῆλθεν εἰς συνάντησιν αὐτοῖς ἐπ' εὐθείας εἰς τὸν πόλεμον αὐτὸς καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ μετ' αὐτοῦ καὶ αὐτὸς οὐκ ᾔδει ὅτι ἑνεδρα αὐτῷ ἐστὶν ὀπίσω τῆς πόλεως
- 15 А Ісус та весь Ізраїль удавали, ніби побиті перед ними, і втікали дорогою на пустинню.
Then Joshua and all Israel, acting as if they were overcome before them, went in flight by way of the waste land.
καὶ εἶδεν καὶ ἀνεχώρησεν ἰησοῦς καὶ ἰσραηλ ἀπὸ προσώπου αὐτῶν
- 16 А ті скликали весь народ, що в місті, щоб гнатися за ними. І гналися вони за Ісусом, і віддалилися від міста.
And all the people in Ai came together to go after them; and they went after Joshua, moving away from the town.
καὶ κατεδίωξαν ὀπίσω τῶν υἱῶν ἰσραηλ καὶ αὐτοὶ ἀπέστησαν ἀπὸ τῆς πόλεως
- 17 I не полишився ніхто в Аї та в Бет-Елі, хто не погнався б за Ізраїлем. І позоставили вони місто відчиненим, та й гналися за Ізраїлем.
There was not a man in Ai and Beth-el who did not go out after Israel; and the town was open and unwatched while they went after Israel.
οὐ κατελείφθη οὐθεὶς ἐν τῇ γαι ὅς οὐ κατεδίωξεν ὀπίσω ἰσραηλ καὶ κατέλιπον τὴν πόλιν ἀνεωγμένην καὶ κατεδίωξαν ὀπίσω ἰσραηλ
- 18 I сказав Господь до Ісуса: Простягни списа, що в руці твоїй, до Аю, бо в руку твою його віддам. І простягнув Ісус списа, що в руці його, до міста.
And the Lord said to Joshua, Let your spear be stretched out against Ai; for I will give it into your hands. So Joshua took up his spear, stretching it out in the direction of the town.
καὶ εἶπεν κύριος πρὸς ἰησοῦν ἔκτεινον τὴν χειρά σου ἐν τῷ γαίῳ τῷ ἐν τῇ χειρὶ σου ἐπὶ τὴν πόλιν εἰς γὰρ τὰς χειράς σου παραδέδοκα αὐτὴν καὶ τὰ ἑνεδρα ἐξαναστήσονται ἐν τάχει ἐκ τοῦ τόπου αὐτῶν καὶ ἐξέτεινεν ἰησοῦς τὴν χεῖρα αὐτοῦ τὸν γαῖον ἐπὶ τὴν πόλιν
- 19 А засідка швидко встала зо свого місця, та й побігли, як він простягнув свою руку. І ввійшли вони до міста, і здобули його, і поквапилися та й підпалили те місто огнем.
Then the secret force came quickly from their place, and running forward when they saw his hand stretched out, went into the town and took it, and put fire to it straight away.
καὶ τὰ ἑνεδρα ἐξανέστησαν ἐν τάχει ἐκ τοῦ τόπου αὐτῶν καὶ ἐξήλθον ὅτε ἐξέτεινεν τὴν χεῖρα καὶ ἦλθον ἐπὶ τὴν πόλιν καὶ κατέλαβον αὐτὴν καὶ σπεύσαντες ἐνέπρησαν τὴν πόλιν ἐν πυρὶ
- 20 I обернулися айські люди позад себе, та й побачили, аж ось знявся дим міста до неба! І не було в них сили, щоб утікати ані сюди, ані туди... А народ, що втікав до пустині, обернувся н а тих, хто гнався за ним.
Then the men of Ai, looking back, saw the smoke of the town going up to heaven, and were unable to go this way or that: and the people who had gone in flight to the waste land were turned back on those who were coming after them.
καὶ περιβλέψαντες οἱ κάτοικοι γαι εἰς τὰ ὀπίσω αὐτῶν καὶ ἐθεώρουν καπνὸν ἀναβαίνοντα ἐκ τῆς πόλεως εἰς τὸν οὐρανόν καὶ οὐκέτι εἶχον ποῦ φύγωσιν ὧδε ἢ ὧδε
- 21 А Ісус та весь Ізраїль, як побачили, що засідка здобула те місто, і що знявся дим із міста, то вернулися, та й повбивали айських людей.
And when Joshua and all Israel saw that the town had been taken by the surprise attack, and that the smoke of the town had gone up, turning round they overcame the men of Ai.
καὶ ἰησοῦς καὶ πᾶς ἰσραηλ εἶδον ὅτι ἔλαβον τὰ ἑνεδρα τὴν πόλιν καὶ ὅτι ἀνέβη ὁ καπνὸς τῆς πόλεως εἰς τὸν οὐρανόν καὶ μεταβαλόμενοι ἐπάταξαν τοὺς ἀνδρας τῆς γαι

- 22 **A** τί повиходили з міста навперейми них, і опинилися серед Ізраїля: ті з цього боку, а ті з того. І повбивали їх, так що не позосталося з них нікого, хто врятувався б чи втік.
Then the other force came out of the town against them, so that they were being attacked on this side and on that: and Israel overcame them and let not one of them get away with his life.
 και οὔτοι ἐξήλθουσιν ἐκ τῆς πόλεως εἰς συνάντησιν και ἐγενήθησαν ἀνά μέσον τῆς παρεμβολῆς οὔτοι ἐντεῦθεν και οὔτοι ἐντεῦθεν και ἐπάταξαν ἕως τοῦ μὴ καταλειφθῆναι αὐτῶν σεσωσμένον και δι ἀπεφευγῶτα
- 23 ¶ **A** айського царя вони схопили живого, і привели його до Ісуса.
But the king of Ai they made prisoner, and took him to Joshua.
 και τὸν βασιλέα τῆς γαι συνέλαβον ζῶντα και προσήγαγον αὐτὸν πρὸς ἰησοῦν
- 24 **I** сталося, як покінчив Ізраїль забивати всіх айських мешканців на полі, у пустині, що гнали їх по ній, і попадали вони від вістря меча аж до останнього, то вернувся весь Ізраїль до Аю, і перебили його вістря меча.
Then, after the destruction of all the people of Ai in the field and in the waste land where they went after them, and when all the people had been put to death without mercy, all Israel went back to Ai, and put to death all who were in it without mercy.
 και ὡς ἐπαύσαντο οἱ υἱοὶ ἰσραηλ ἀποκτείνοντας πάντας τοὺς ἐν τῇ γαι τοὺς ἐν τοῖς πεδίοις και ἐν τῷ ὄρει ἐπὶ τῆς καταβάσεως οὗ κατεδίωξαν αὐτοὺς ἀπ' αὐτῆς εἰς τέλος και ἀπέστρεψεν ἰησοῦς εἰς γαι και ἐπάταξεν αὐτὴν ἐν στόματι ῥομφαίας
- 25 **I** було всіх, що впали того дня, від чоловіка й аж до жінки, дванадцять тисяч, усі айські мешканці.
On that day twelve thousand were put to death, men and women, all the people of Ai.
 και ἐγενήθησαν οἱ πεσόντες ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκεῖνῃ ἀπὸ ἀνδρῶν και ἕως γυναικῶν δώδεκα χιλιάδες πάντας τοὺς κατοικοῦντας γαι
- 27 Тільки худобу та здобич того міста позабирав собі Ізраїль за словом Господа, що наказав був Ісусові.
But the cattle and the goods from that town, Israel took for themselves, as the Lord had given orders to Joshua.
 πλην τῶν κτηνῶν και τῶν σκύλων τῶν ἐν τῇ πόλει πάντα ἃ ἐπρονώμευσαν οἱ υἱοὶ ἰσραηλ κατὰ πρόσταγμα κυρίου ὃν τρόπον συνέταξεν κύριος τῷ ἰησοῖ
- 28 **I** спалив Ісус Ай, і поклав його вічною руїною, пустою, і так є аж до цього дня.
So Joshua gave Ai to the flames, and made it a waste mass of stones for ever, as it is to this day.
 και ἐνεπύρσεν ἰησοῦς τὴν πόλιν ἐν πυρὶ χῶμα ἀοίκητον εἰς τὸν αἰῶνα ἔθηκεν αὐτὴν ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης
- 29 **A** айського царя повісив на дереві аж до вечірнього часу. **A** коли сонце заходило, Ісус наказав, і зняли його трупа з того дерева та й кинули його до входу брами міста. **I** накидали над ним велику камінну могилу, що стоїть аж до цього дня.
And he put the king of Ai to death, hanging him on a tree till evening: and when the sun went down, Joshua gave them orders to take his body down from the tree, and put it in the public place of the town, covering it with a great mass of stones, which is there to this day.
 και τὸν βασιλέα τῆς γαι ἐκρέμασεν ἐπὶ ξύλου διδύμου και ἦν ἐπὶ τοῦ ξύλου ἕως ἐσπέρας και ἐπιδύοντος τοῦ ἡλίου συνέταξεν ἰησοῦς και καθείλοσαν αὐτοῦ τὸ σῶμα ἀπὸ τοῦ ξύλου και ἔρριψαν αὐτὸν εἰς τὸν βόθρον και ἐπέστησαν αὐτῷ σωρὸν λίθων ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης
- 1 ¶ **I** сталося, коли це почули всі царі, що по той бік Йордану, на горі та на поділлі, та на всім березі Великого моря навпроти Ливану: хіттеянин, і амореянин, ханаанеянин, періздеянин, хіввеянин і свусеянин,
Now on hearing the news of these things, all the kings on the west side of Jordan, in the hill-country and the lowlands and by the Great Sea in front of Lebanon, the Hittites and the Amorites, the Canaanites, the Perizzites, the Hivites, and the Jebusites,
 ὡς δ' ἤκουσαν οἱ βασιλεῖς τῶν αμορραίων οἱ ἐν τῷ πέραν τοῦ ἰορδάνου οἱ ἐν τῇ ὄρεινῃ και οἱ ἐν τῇ πεδινῇ και οἱ ἐν πάσῃ τῇ παραλίᾳ τῆς θαλάσσης τῆς μεγάλης και οἱ πρὸς τῷ ἀντιλίβανῳ και οἱ χετταῖοι και οἱ χανααναῖοι και οἱ φερεζαῖοι και οἱ ευαῖοι και οἱ αμορραῖοι και οἱ γεργεσαῖοι και οἱ ιεβουσαῖοι
- 2 **то** вони зібралися разом, щоб однодушно воювати проти Ісуса та проти Ізраїля.
Came together with one purpose, to make war against Joshua and Israel.
 συνήλθουσιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἐκπολεμῆσαι ἰησοῦν και ἰσραηλ ἅμα πάντες [2α] τότε ἐκοδόμησεν ἰησοῦς θυσιαστήριον κυρίῳ τῷ θεῷ ἰσραηλ ἐν ὄρει γαιβαλ [2β] καθότι ἐνετείλατο μουσῆς ὁ θεράπων κυρίου τοῖς υἱοῖς ἰσραηλ καθὰ γέγραπται ἐν τῷ νόμῳ μουσῆ θυσιαστήριον λίθων ὀλοκλήρων ἐφ' οὓς οὐκ ἐπεβλήθη σίδηρος και ἀνεβίβασεν ἐκεῖ ὀλοκαυτώματα κυρίῳ και θυσίαν σωτηρίου [2ξ] και ἔργασεν ἰησοῦς ἐπὶ τῶν λίθων τὸ δευτερονόμιον νόμον μουσῆ ὃν ἔγραψεν ἐνώπιον υἱῶν ἰσραηλ [2δ] και πᾶς ἰσραηλ και οἱ πρεσβύτεροι αὐτῶν και οἱ δικασταὶ και οἱ γραμματεῖς αὐτῶν παρεπορεύοντο ἐνθεν και ἐνθεν τῆς κιβωτοῦ ἀπέναντι και οἱ ἱερεῖς και οἱ λευῖται ἤσαν τὴν κιβωτὸν τῆς διαθήκης κυρίου και ὁ προσήλυτος και ὁ ἀτόχθων οἱ ἦσαν ἡμισὸν πλησίον ὄρους γαρίζιν και οἱ ἦσαν ἡμισὸν πλησίον ὄρους γαιβαλ καθότι ἐνετείλατο μουσῆς ὁ θεράπων κυρίου εὐλογῆσαι τὸν λαὸν ἐν πρώτοις [2ε] και μετὰ ταῦτα οὕτως ἀνέγνω ἰησοῦς πάντα τὰ ῥήματα τοῦ νόμου τούτου τὰς εὐλογίας και τὰς κατάρας κατὰ πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ νόμῳ μουσῆ [2φ] οὐκ ἦν ῥῆμα ἀπὸ πάντων ὧν ἐνετείλατο μουσῆς τῷ ἰησοῖ ὁ οὐκ ἀνέγνω ἰησοῦς εἰς τὰ ὅσα πάσης ἐκκλησίας υἱῶν ἰσραηλ τοῖς ἀνδράσιν και ταῖς γυναῖξιν και τοῖς παιδίοις και τοῖς προσηλύτοις τοῖς προσπορευομένοις τῷ ἰσραηλ
- 3 ¶ **A** мешканці Гів'ону почули, що Ісус зробив Єрихоніві та Асві,
And the men of Gibeon, hearing what Joshua had done to Jericho and Ai,
 και οἱ κατοικοῦντες γαβαων ἤκουσαν πάντα ὅσα ἐποίησεν κύριος τῇ ιεριχω και τῇ γαι

- 4 то зробили й вони хитрість. І пішли вони, і забезпечились живністю на дорогу, і взяли повитирані мішки для ослів своїх, і бурдюки для вина повитирані, і потріскані, і пов'язані, **Acting with deceit, got food together as if for a long journey; and took old food-bags for their asses, and old and cracked wine-skins kept together with cord;** **καὶ ἐποίησαν καὶ γε αὐτοὶ μετὰ πανουργίας καὶ ἐλθόντες ἐπεσιτίσαντο καὶ ἠτοιμάσαντο καὶ λαβόντες σάκκους παλαιούς ἐπὶ τῶν ὄνων αὐτῶν καὶ ἀσκοὺς οἴνου παλαιούς καὶ κατερρωγῶτας ἀποδεδεμένους**
- 5 і взуття повитиране та полатане на їхніх ногах, і одежа на них поношена, а весь хліб їхньої поживи на дорогу був сухий, запліснілий. **And put old stitched-up shoes on their feet, and old clothing on their backs; and all the food they had with them was dry and broken up.** **καὶ τὰ κοῖλα τῶν ὑποδημάτων αὐτῶν καὶ τὰ σανδάλια αὐτῶν παλαιὰ καὶ καταπελεματωμένα ἐν τοῖς ποσὶν αὐτῶν καὶ τὰ ἰμάτια αὐτῶν πεπαλαιωμένα ἐπάνω αὐτῶν καὶ ὁ ἄρτος αὐτῶν τοῦ ἐπισιτισμοῦ ξηρὸς καὶ εὐρωτιῶν καὶ βεβρωμένος**
- 6 І пішли вони до Ісуса, до табору в Гілгалі, та й сказали до нього та до мужів Ізраїлевих: Ми прийшли з далекого краю, а ви тепер складіть з нами умову. **And they came to Joshua to the tent-circle at Gilgal, and said to him and to the men of Israel, We have come from a far country: so now make an agreement with us.** **καὶ ἦλθοσαν πρὸς ἰησοῦν εἰς τὴν παρεμβολὴν ἰσραηλ εἰς γαλγαλα καὶ εἶπαν πρὸς ἰησοῦν καὶ ἰσραηλ ἐκ γῆς μακρόθεν ἤκαμεν καὶ νῦν διάθεσθε ἡμῖν διαθήκην**
- 7 І сказали Ізраїлеві мужі до хіввеян: Може ви сидите поблизу нас, то як ми складемо з вами умову? **And the men of Israel said to the Hivites, It may be that you are living among us; how then may we make an agreement with you?** **καὶ εἶπαν οἱ υἱοὶ ἰσραηλ πρὸς τὸν χορραῖον ὄρα μὴ ἐν ἐμοὶ κατοικεῖς καὶ πῶς σοι διαθῶμαι διαθήκην**
- 8 І сказали вони до Ісуса: Ми твої раби. А Ісус сказав до них: Хто ви та звідки приходите? **And they said to Joshua, We are your servants. Then Joshua said to them, Who are you and where do you come from?** **καὶ εἶπαν πρὸς ἰησοῦν οἰκέται σου ἐσμεν καὶ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς ἰησοῦς πόθεν ἐστὲ καὶ πόθεν παραγεγόνατε**
- 9 І вони сказали йому: З дуже далекого краю прийшли твої раби до Ймення Господа, Бога твого, бо ми чули чутку про Нього, і все, що Він зробив був в Єгипті, **And they said to him, Your servants have come from a very far country, because of the name of the Lord your God: for the story of his great name, and of all he did in Egypt has come to our ears,** **καὶ εἶπαν ἐκ γῆς μακρόθεν σφόδρα ἤκασιν οἱ παῖδες σου ἐν ὀνόματι κυρίου τοῦ θεοῦ σου ἀκηκόαμεν γὰρ τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ ὅσα ἐποίησεν ἐν αἰγύπτῳ**
- 10 і все, що Він зробив двом аморейським царям, що по той бік Йордану, Сигоніві, цареві хешбонському, та Огові, цареві башанському, що в Аштароті. **And what he did to the two kings of the Amorites east of Jordan, to Sihon, king of Heshbon, and to Og, king of Bashan, at Ashtaroth.** **καὶ ὅσα ἐποίησεν τοῖς βασιλεῦσιν τῶν αμορραίων οἱ ἦσαν πέραν τοῦ ἰορδάνου τῷ σῳν βασιλεῖ εσεβων καὶ τῷ ωγ βασιλεῖ τῆς βασαν ὃς κατέκει ἐν ασταρωθ καὶ ἐν εδραῖν**
- 11 І сказали до нас наші старші та всі мешканці нашого краю, говорячи: Візьміть у свою руку поживу на дорогу, і йдіть навпроти них та й скажете їм: Ми ваші раби, а тепер складіть із нами умову. **So the responsible men and all the people of our country said to us, Take food with you for the journey and go to them, and say to them, We are your servants: so now make an agreement with us.** **καὶ ἀκούσαντες εἶπαν πρὸς ἡμᾶς οἱ πρεσβύτεροι ἡμῶν καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν ἡμῶν λέγοντες λάβετε ἐαυτοῖς ἐπισιτισμὸν εἰς τὴν ὁδὸν καὶ πορεύθητε εἰς συνάντησιν αὐτῶν καὶ ἐρεῖτε πρὸς αὐτοὺς οἰκέται σου ἐσμεν καὶ νῦν διάθεσθε ἡμῖν διαθήκην**
- 12 Оце наш хліб: теплим ми забезпечилися ним у поживу на дорогу з наших домів у день нашого виходу, щоб іти до вас, а тепер ось він висох і став запліснілий. **This bread which we have with us for our food, we took warm and new from our houses when starting on our journey to you; but now see, it has become dry and broken up.** **οὗτοι οἱ ἄρτοι θερμοὺς ἐφωδιάσθημεν αὐτοὺς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἣ ἐξήλθομεν παραγενέσθαι πρὸς ὑμᾶς νῦν δὲ ἐξηράνθησαν καὶ γεγόνασιν βεβρωμένοι**
- 13 А ці бурдюки вина, що понаповнювали ми нові, ось подерлися! А ось одежа наша та взуття наше повитиралося від цієї дуже далекої дороги. **And these wine-skins were new when we put the wine in them, and now they are cracked as you see; and our clothing and our shoes have become old because of our very long journey here.** **καὶ οὗτοι οἱ ἀσκοὶ τοῦ οἴνου ὃς ἐπλήσαμεν καινοὺς καὶ οὗτοι ἐρρωγασιν καὶ τὰ ἰμάτια ἡμῶν καὶ τὰ ὑποδήματα ἡμῶν πεπαλαιῶνται ἀπὸ τῆς πολλῆς ὁδοῦ σφόδρα**
- 14 І взяли люди з їхньої поживи на дорогу, а Господніх уст не питали. **And the men took some of their food, without requesting directions from the Lord.** **καὶ ἔλαβον οἱ ἄρχοντες τοῦ ἐπισιτισμοῦ αὐτῶν καὶ κύριον οὐκ ἐπηρώτησαν**
- 15 ¶ І вчинив їм Ісус мир, і склав з ними умову, щоб zostавити їх при житті, і присягнули їм начальники громади. **So Joshua made peace with them, and made an agreement with them that they were not to be put to death: and the chiefs of the people took an oath to them.** **καὶ ἐποίησεν ἰησοῦς πρὸς αὐτοὺς εἰρήνην καὶ διέθετο πρὸς αὐτοὺς διαθήκην τοῦ διασῶσαι αὐτοὺς καὶ ὤμοσαν αὐτοῖς οἱ ἄρχοντες τῆς συναγωγῆς**
- 16 І сталося по трьох днях по тому, як склали з ними умову, то почули, що близькі вони до нього, і сидять вони поміж ними. **Now three days after, when they had made this agreement with them, they had word that these men were their neighbours, living near them.** **καὶ ἐγένετο μετὰ τρεῖς ἡμέρας μετὰ τὸ διαθέσθαι πρὸς αὐτοὺς διαθήκην ἠκούσαν ὅτι ἐγγύθεν αὐτῶν εἰσιν καὶ ὅτι ἐν αὐτοῖς κατοικοῦσιν**

- 17 **I** рушили Ізраїлеві сини, і третього дня прибули до їхніх міст. А їхні міста: Гів'он, і Кефіра, і Беерот, і Кір'ят-Єарім.
And the children of Israel went forward on their journey, and on the third day came to their towns. Now their towns were Gibeon and Chephirah and Beeroth and Kiriath-jearim.
καὶ ἀπῆραν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ καὶ ἦλθον εἰς τὰς πόλεις αὐτῶν αἱ δὲ πόλεις αὐτῶν γαβαων καὶ κεφίρα καὶ βηρωθ καὶ πόλις ἱαριν
- 18 **I** не повбивали їх Ізраїлеві сини, бо начальники громади присягли були їм Господом, Богом Ізраїля. І нарікала вся громада на начальників.
And the children of Israel did not put them to death, because the chiefs of the people had taken an oath to them by the Lord, the God of Israel. And all the people made an outcry against the chiefs.
καὶ οὐκ ἐμαχέσαντο αὐτοῖς οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ὅτι ὠμόσαν αὐτοῖς πάντες οἱ ἄρχοντες κύριον τὸν θεὸν ἰσραὴλ καὶ διεγόγγυσαν πᾶσα ἡ συναγωγὴ ἐπὶ τοῖς ἄρχουσιν
- 19 **I** сказали всі начальники до всієї громади: Ми присягнули їм Господом, Богом Ізраїля, а тепер ми не можемо доторкнутися до них.
But all the chiefs said to the people, We have taken an oath to them by the Lord, the God of Israel, and so we may not put our hands on them.
καὶ εἶπαν οἱ ἄρχοντες πᾶσῃ τῇ συναγωγῇ ἡμεῖς ὠμόσαμεν αὐτοῖς κύριον τὸν θεὸν ἰσραὴλ καὶ νῦν οὐ δύνησόμεθα ἄψασθαι αὐτῶν
- 20 **Оце** зробимо їм, позоставимо їх при житті, і не буде на нас гніву за присягу, що ми присягнули їм.
This is what we will do to them: we will not put them to death, for fear that wrath may come on us because of our oath to them.
τοῦτο ποιήσομεν ζωοῦντες αὐτούς καὶ περιποιησόμεθα αὐτούς καὶ οὐκ ἔσται καθ' ἡμῶν ὀργὴ διὰ τὸν ὄρκον ὃν ὠμόσαμεν αὐτοῖς
- 21 **I** сказали до них начальники: Нехай вони живуть. І стали вони рубати дрова та носити воду для всієї громади, як говорили їм начальники.
Keep them living, and let them be servants, cutting wood and getting water for all the people. And all the people did as the chiefs had said to them.
ζήσονται καὶ ἔσονται ξυλοκόποι καὶ ὑδροφόροι πᾶσῃ τῇ συναγωγῇ καθάπερ εἶπαν αὐτοῖς οἱ ἄρχοντες
- 22 **¶** І покликав їх Ісус, і промовляв до них, говорячи: Чому ви обманили нас, говорячи: Ми дуже далекі від вас, а ви ось сидите серед нас?
Then Joshua sent for them, and said to them, Why have you been false to us, saying, We are very far from you, when you are living among us?
καὶ συνεκάλεσεν αὐτούς ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς διὰ τί παρελογίσασθέ με λέγοντες μακρὰν ἀπὸ σοῦ ἔσμεν σφόδρα ὑμεῖς δὲ ἐγχώριοί ἐστε τῶν κατοικούντων ἐν ἡμῖν
- 23 **А** тепер ви прокляті, і не переведеться з-посеред вас раб, і рубачі дров, і носії води для дому Бога мого.
Now because of this you are cursed, and you will for ever be our servants, cutting wood and getting water for the house of my God.
καὶ νῦν ἐπικατάρατοί ἐστε οὐ μὴ ἐκλίπῃ ἐξ ὑμῶν δοῦλος οὐδὲ ξυλοκόπος ἐμοὶ καὶ τῷ θεῷ μου
- 24 **А** вони відповіли Ісусові та й сказали: Бо справді виявлено рабам твоїм, що Господь, Бог твій, наказав Мойсеєві, Своєму рабові, дати вам увесь цей Край, і вигубити всіх мешканців цієї землі перед вами. І ми дуже налякалися за своє життя за страху перед вами, і зробили оцю річ.
And, answering Joshua, they said, Because it came to the ears of your servants that the Lord your God had given orders to his servant Moses to give you all this land, and to send destruction on all the people living in it, because of you; so, fearing greatly for our lives because of you, we have done this.
καὶ ἀπεκρίθησαν τῷ ἰησοῦ λέγοντες ἀνηγγέλη ἡμῖν ὅσα συνέταξεν κύριος ὁ θεός σου μουσῆϊ τῷ παιδί αὐτοῦ δοῦναι ὑμῖν τὴν γῆν ταύτην καὶ ἐξολοθρεῦσαι ἡμᾶς καὶ πάντας τοὺς κατοικοῦντας ἐπ' αὐτῆς ἀπὸ προσώπου ὑμῶν καὶ ἐφοβήθημεν σφόδρα περὶ τῶν ψυχῶν ἡμῶν ἀπὸ προσώπου ὑμῶν καὶ ἐποιήσαμεν τὸ πρᾶγμα τοῦτο
- 25 **А** тепер ми оце в руці твоїй: як добре, і як справедливо в очах твоїх учинити нам, учини.
And now we are in your hands: do to us whatever seems good and right to you.
καὶ νῦν ἰδοὺ ἡμεῖς ὑποχείριοι ὑμῖν ὡς ἀρέσκει ὑμῖν καὶ ὡς δοκεῖ ὑμῖν ποιήσατε ἡμῖν
- 26 **I** він зробив їм так, і врятував їх від руки Ізраїлевих синів, і не повбивали їх.
So he kept them safe from the children of Israel, and did not let them be put to death.
καὶ ἐποίησαν αὐτοῖς οὕτως καὶ ἐξεύλατο αὐτούς ἰησοῦς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐκ χειρῶν υἱῶν ἰσραὴλ καὶ οὐκ ἀνεῖλον αὐτούς
- 27 **I** дав їх Ісус того дня за рубачів дров та за носіїв води для громади й для Господнього жертвника, і так є аж до цього дня, до місця, яке він вибере.
And that day Joshua made them servants, cutting wood and getting water for the people and for the altar of the Lord, in the place marked out by him, to this day.
καὶ κατέστησεν αὐτούς ἰησοῦς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ξυλοκόπους καὶ ὑδροφόρους πᾶσῃ τῇ συναγωγῇ καὶ τῷ θυσιαστηρίῳ τοῦ θεοῦ διὰ τοῦτο ἐγένοντο οἱ κατοικοῦντες γαβαων ξυλοκόποι καὶ ὑδροφοροὶ τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ θεοῦ ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας καὶ εἰς τὸν τόπον ὃν ἐὰν ἐκλέξῃται κύριος
- 1 **¶** І сталося, як почув срусалимський цар Адоні-Цедек, що Ісус здобув Аї та вчинив його закляттям, і що як зробив Єрихонові й цареві його, так зробив Асві та цареві його, і що мешканці Гів'ону склали мир з Ізраїлем та були серед них,
Now when it came to the ears of Adoni-zedek, king of Jerusalem, that Joshua had taken Ai, and had given it up to the curse (for as he had done to Jericho and its king, so he had done to Ai and its king); and that the people of Gibeon had made peace with Israel and were living among them;
ὡς δὲ ἤκουσεν ἀδωνιβεζεεκ βασιλεὺς ἱερουσαλημ ὅτι ἔλαβεν ἰησοῦς τὴν γαὶ καὶ ἐξωλέθρευσεν αὐτήν ὃν τρόπον ἐποίησαν τὴν ἱεριχω καὶ τὸν βασιλέα αὐτῆς οὕτως ἐποίησαν τὴν γαὶ καὶ τὸν βασιλέα αὐτῆς καὶ ὅτι αὐτομόλησαν οἱ κατοικοῦντες γαβαων πρὸς ἰησοῦν καὶ πρὸς ἰσραὴλ

- 2 то дуже налякалися, бо Гів'он місто велике, як одне з міст царських, і що він більший за Ай, а всі люди його лицарі.
He was in great fear, because Gibeon was a great town, like one of the king's towns, greater than Ai, and all the men in it were men of war.
καὶ ἐφοβήθησαν ἐν αὐτοῖς σφόδρα ἦδει γὰρ ὅτι μεγάλη πόλις γαβαων ὡσεὶ μία τῶν μητροπόλεων καὶ πάντες οἱ ἄνδρες αὐτῆς ἰσχυροὶ
- 3 І послав єрусалимський цар Адоні-Цедек до хевронського царя Гогама, і до ярмутського царя Пір'ама, і до лахиського царя Яфії, і до еглонського царя Девіра, говорячи:
So Adoni-zedek, king of Jerusalem, sent to Hoham, king of Hebron, and to Piram, king of Jarmuth, and to Japhia, king of Lachish, and to Debir, king of Eglon, saying,
καὶ ἀπέστειλεν ἀδωνιβεζεκ βασιλεὺς ἱερουσαλημ πρὸς αἰλαμ βασιλέα χεβρων καὶ πρὸς φιδων βασιλέα ιερμουθ καὶ πρὸς ιερθα βασιλέα λαχис καὶ πρὸς δαβιρ βασιλέα οδολλαμ λέγων
- 4 Прийдіть до мене, і допоможіть мені, і ми поб'ємо Гів'она, бо він замирив з Ісусом та з Ізраїлевими синами.
Come up to me and give me help, and let us make an attack on Gibeon: for they have made peace with Joshua and the children of Israel.
δεῦτε ἀνάβητε πρὸς με καὶ βοηθήσατέ μοι καὶ ἐκπολεμήσωμεν γαβαων αὐτομόλησαν γὰρ πρὸς ἰησοῦν καὶ πρὸς τοὺς υἱοὺς ἰσραηλ
- 5 І вони зібралися, і пішли п'ять аморейських царів: цар єрусалимський, цар хевронський, цар ярмутський, цар лахиський, цар еглонський, вони та всі табори їхні, і розтабувалися при Гів'оні, і воювали проти них.
So the five kings of the Amorites, the king of Jerusalem, the king of Hebron, the king of Jarmuth, the king of Lachish, and the king of Eglon, were banded together, and went up with all their armies and took up their position before Gibeon and made war against it.
καὶ ἀνέβησαν οἱ πέντε βασιλεῖς τῶν ἰεβουσαίων βασιλεὺς ἱερουσαλημ καὶ βασιλεὺς χεβρων καὶ βασιλεὺς ιερμουθ καὶ βασιλεὺς λαχис καὶ βασιλεὺς οδολλαμ αὐτοὶ καὶ πᾶς ὁ λαὸς αὐτῶν καὶ περιεκάθισαν τὴν γαβαων καὶ ἐξεπολιόρκουν αὐτήν
- 6 І послали гів'онські люди до Ісуса та до табору в Гілгал, говорячи: Не стримуй своєї руки від своїх рабів! Прийди до нас скоро, і спаси нас та допоможи нам, бо зібралися на нас усі аморейські царі, що замешкують гори.
And the men of Gibeon sent to Joshua to the tent-circle at Gilgal, saying, Be not slow to send help to your servants; come up quickly to our support and keep us safe: for all the kings of the Amorites from the hill-country have come together against us.
καὶ ἀπέστειλαν οἱ κατοικοῦντες γαβαων πρὸς ἰησοῦν εἰς τὴν παρεμβολὴν ἰσραηλ εἰς γαλγαλα λέγοντες μὴ ἐκλύσης τὰς χεῖράς σου ἀπὸ τῶν παίδων σου ἀνάβηθι πρὸς ἡμᾶς τὸ τάχος καὶ ἐξελοῦ ἡμᾶς καὶ βοηθήσον ἡμῖν ὅτι συνηγμένοι εἰσὶν ἐφ' ἡμᾶς πάντες οἱ βασιλεῖς τῶν αμορραίων οἱ κατοικοῦντες τὴν ὄρεινὴν
- 7 ¶ І рушив Ісус із Гілгалу, він та з ним усі вояки й військові лицарі.
So Joshua went up from Gilgal with all his army and all his men of war.
καὶ ἀνέβη ἰησοῦς ἐκ γαλγαλων αὐτὸς καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ πολεμιστῆς μετ' αὐτοῦ πᾶς δυνατὸς ἐν ἰσχύι
- 8 І сказав Господь до Ісуса: Не бійся їх, бо Я відав їх у твою руку, ніхто з них не встоїть перед тобою.
And the Lord said to Joshua, Have no fear of them, for I have given them into your hands; they will all give way before you.
καὶ εἶπεν κύριος πρὸς ἰησοῦν μὴ φοβηθῆς αὐτούς εἰς γὰρ τὰς χεῖράς σου παραδέδωκα αὐτούς οὐχ ὑπολειφθήσεται ἐξ αὐτῶν οὐθεὶς ἐνώπιον ὑμῶν
- 9 І прибув до них Ісус зненацька, цілу ніч ішов із Гілгалу.
So Joshua, having come up from Gilgal all night, made a sudden attack on them.
καὶ ἐπιπαραγένετο ἐπ' αὐτούς ἰησοῦς ἄφνω ὅλην τὴν νύκτα εἰσεπορεύθη ἐκ γαλγαλων
- 10 І Господь навів на них замішання перед Ізраїлем, і побив їх великою поразкою в Гів'оні. І він гнав їх дорогою входу до Бет-Хорону, і бив їх аж до Азеки та аж до Маккеди.
And the Lord made them full of fear before Israel, and they put great numbers of them to death at Gibeon, and went after them by the way going up to Beth-horon, driving them back to Azekah and Makkedah
καὶ ἐξέστησεν αὐτούς κύριος ἀπὸ προσώπου τῶν υἱῶν ἰσραηλ καὶ συνέτριψεν αὐτούς κύριος σύντριψιν μεγάλην ἐν γαβαων καὶ κατεδίωξαν αὐτούς ὁδὸν ἀναβάσεως ὄρωνιν καὶ κατέκοπτον αὐτούς ἕως αζηκα καὶ ἕως μακηδα
- 11 І сталося, коли вони втікали перед Ізраїлем і були на сході від Бет-Хорону, то Господь кидав на них із неба велике каміння аж до Азеки, і вони вмирили. Тих, що повмирили від граду вого каміння, було більше від тих, що Ізраїлеві сини повбивали мечем.
And in their flight before Israel, on the way down from Beth-horon, the Lord sent down great stones from heaven on them all the way to Azekah, causing their death: those whose death was caused by the stones were more than those whom the children of Israel put to death with the sword.
ἐν τῷ δὲ φεύγειν αὐτούς ἀπὸ προσώπου τῶν υἱῶν ἰσραηλ ἐπὶ τῆς καταβάσεως ὄρωνιν καὶ κύριος ἐπέριψεν αὐτοῖς λίθους χαλάζης ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἕως αζηκα καὶ ἐγένοντο πλείους οἱ ἀποθανόντες ὁ ἢ τοὺς λίθους τῆς χαλάζης ἢ οὓς ἀπέκτειναν οἱ υἱοὶ ἰσραηλ μαχαίρα ἐν τῷ πολέμῳ
- 12 Тоді Ісус говорив Господеві того дня, коли Господь дав амореянина перед Ізраїлевих синів, та й сказав на очах Ізраїля: Стань, сонце, в Гів'оні, а ти, місяцю, ув айялонській долині!
It was on the day when the Lord gave up the Amorites into the hands of the children of Israel that Joshua said to the Lord, before the eyes of Israel, Sun, be at rest over Gibeon; and you, O moon, in the valley of Ajjalon.
τότε ἐλάλησεν ἰησοῦς πρὸς κύριον ἧ ἡμέρα παρέδωκεν ὁ θεὸς τὸν αμορραῖον ὑποχείριον ἰσραηλ ἠνίκα συνέτριψεν αὐτούς ἐν γαβαων καὶ συνετρίβησαν ἀπὸ προσώπου υἱῶν ἰσραηλ καὶ εἶπεν ἰησοῦς στήτω ὁ ἥλιος κατὰ γαβαων καὶ ἡ σελήνη κατὰ φάραγγα αλων

- 13 I сонце затрималося, а місяць спинився, аж поки народ відімстився своїм ворогам. Чи це не написано в книзі Праведного? I сонце стало на половині неба, і не поспішалося заходити м айже цілий день.
And the sun was at rest and the moon kept its place till the nation had given punishment to their attackers. (Is it not recorded in the book of Jashar?) So the sun kept its place in the middle of the heavens, and was waiting, and did not go down, for the space of a day.
 και ἔστη ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη ἐν στάσει ἕως ἡμῶν αὐτῶν ὁ θεὸς τοῦ ἐχθροῦ αὐτῶν καὶ ἔστη ὁ ἥλιος κατὰ μέσον τοῦ οὐρανοῦ οὐ προεπορεύετο εἰς δυσμὰς εἰς τέλος ἡμέρας μιᾶς
- 14 I не було такого, як день той, ані перед ним, ані по ньому, щоб Господь так слухав людського голосу, бо Господь воював для Ізраїля.
And there was no day like that, before it or after it, when the Lord gave ear to the voice of a man; for the Lord was fighting for Israel.
 και οὐκ ἐγένετο ἡμέρα τοιαύτη οὐδὲ τὸ πρότερον οὐδὲ τὸ ἔσχατον ὥστε ἐπακοῦσαι θεὸν ἀνθρώπου ὅτι κύριος συνεπολέμησεν τῷ Ἰσραὴλ
- 16 A ті п'ять царів повтікали, та й сховалися в печері в Маккеді.
But these five kings went in flight secretly to a hole in the rock at Makkedah.
 και ἔφυγον οἱ πέντε βασιλεῖς οὗτοι καὶ κατεκρύβησαν εἰς τὸ σπήλαιον τὸ ἐν μακκεδα
- 17 I було донесено Ісусові й сказано: Знайдені ті п'ять царів, сховані в печері в Маккеді.
And word was given to Joshua that the five kings had been taken in a hole in the rock at Makkedah.
 και ἀπηγγέλη τῷ Ἰησοῦ λέγοντες εὑρήνται οἱ πέντε βασιλεῖς κεκρυμμένοι ἐν τῷ σπηλαίῳ τῷ ἐν μακκεδα
- 18 A Ісус відказав: Приваліть велике каміння на отвір печери, і призначте до неї людей, щоб їх стерегти.
And Joshua said, Let great stones be rolled against the mouth of the hole, and let men keep watch by it:
 και εἶπεν Ἰησοῦς κυλίσατε λίθους ἐπὶ τὸ στόμα τοῦ σπηλαίου καὶ καταστήσατε ἄνδρας φυλάσσειν ἐπ' αὐτούς
- 19 A ви не стійте, женіться за своїми ворогами, і пониште їхні задні стежі, і не давайте їм входити до їхніх міст, бо Господь, Бог ваш, віддав їх у вашу руку.
But do you, without waiting, go after their army, attacking them from the back; do not let them get into their towns, for the Lord your God has given them into your hands.
 ὑμεῖς δὲ μὴ ἐστήκατε καταδιώκοντες ὀπίσω τῶν ἐχθρῶν ὑμῶν καὶ καταλάβετε τὴν οὐραγίαν αὐτῶν καὶ μὴ ἀφήτε εἰσελθεῖν εἰς τὰς πόλεις αὐτῶν παρέδωκεν γὰρ αὐτούς κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν εἰς τὰς χ εἶρας ἡμῶν
- 20 I сталося, як завдав їм Ісус та Ізраїлеві сини дуже велику поразку, так, що прийшов їм кінець, а врятовані повтікали від них, і повходили до твердинних міст,
Now when Joshua and the children of Israel had come to the end of their war of complete destruction, and had put to death all but a small band who had got safely into the walled towns,
 και ἐγένετο ὡς κατέπαυσεν Ἰησοῦς καὶ πᾶς υἱὸς Ἰσραὴλ κόπτοντες αὐτούς κοπήν μεγάλην σφόδρα ἕως εἰς τέλος καὶ οἱ διασφωζόμενοι διεσώθησαν εἰς τὰς πόλεις τὰς ὀχυράς
- 21 то весь народ у спокої вернувся до табору до Ісуса в Маккеді, і ніхто не поворушив язика свого проти кого з Ізраїлевих синів!
All the people went back to Joshua to the tent-circle at Makkedah in peace: and no one said a word against the children of Israel.
 και ἀπεστράφη πᾶς ὁ λαὸς πρὸς Ἰησοῦν εἰς μακκεδα ἡσυχίᾳ καὶ οὐκ ἔγρυξεν οὐθεὶς τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ τῇ γλώσσῃ αὐτοῦ
- 22 I сказав Ісус: Відчиніть отвір печери, і приведіть до мене з печери тих п'ятьох царів.
Then Joshua said, Take away the stones from the mouth of the hole in the rock, and make those five kings come out to me.
 και εἶπεν Ἰησοῦς ἀνοίξατε τὸ σπήλαιον καὶ ἐξαγάγετε τοὺς πέντε βασιλεῖς τούτους ἐκ τοῦ σπηλαίου
- 23 I вони зробили так, і вивели до нього з печери тих п'ятьох царів: царя срусалимського, царя хевронського, царя ярмутського, царя лахиського, царя еглонського.
And they did so, and made those five kings come out of the hole to him, the king of Jerusalem, the king of Hebron, the king of Jarmuth, the king of Lachish, and the king of Eglon.
 και ἐξήγαγον τοὺς πέντε βασιλεῖς ἐκ τοῦ σπηλαίου τὸν βασιλέα ἱερουσαλημ καὶ τὸν βασιλέα χεβρον καὶ τὸν βασιλέα ἱερμουθ καὶ τὸν βασιλέα λαχισ καὶ τὸν βασιλέα οδολλαμ
- 24 I сталося, як привели тих царів до Ісуса, то Ісус закликав усіх Ізраїлевих людей, і сказав військовим начальникам, що йшли з ним: Підійдіть, поставте свої ноги на шиї цих царів. I во ни поідходили, і поставили свої ноги на їхні шиї.
And when they had made those kings come out to Joshua, Joshua sent for all the men of Israel, and said to the chiefs of the men of war who had gone with him, Come near and put your feet on the necks of these kings. So they came near and put their feet on their necks.
 και ἐπεὶ ἐξήγαγον αὐτούς πρὸς Ἰησοῦν καὶ συνεκάλεσεν Ἰησοῦς πάντα Ἰσραὴλ καὶ τοὺς ἐναρχομένους τοῦ πολέμου τοὺς συμπορευομένους αὐτῷ λέγων αὐτοῖς προπορεύεσθε καὶ ἐπίθετε τοὺς πόδας ὑ μῶν ἐπὶ τοὺς τραχήλους αὐτῶν καὶ προσελθόντες ἐπέθηκαν τοὺς πόδας αὐτῶν ἐπὶ τοὺς τραχήλους αὐτῶν
- 25 I сказав до них Ісус: Не бійтеся й не лякайтеся, будьте сильні та відважні, бо Господь зробить так усім вашим ворогам, із якими ви воюєте.
And Joshua said to them, Have no fear and do not be troubled; be strong and take heart: for so will the Lord do to all against whom you make war.
 και εἶπεν πρὸς αὐτούς Ἰησοῦς μὴ φοβηθῆτε αὐτούς μηδὲ δειλιάσητε ἀνδρίζεσθε καὶ ἰσχύετε ὅτι οὕτως ποιήσει κύριος πᾶσι τοῖς ἐχθροῖς ὑμῶν οὓς ὑμεῖς καταπολεμεῖτε αὐτούς

- 26 А по цьому Ісус бив їх, і повбивав їх, і повісив їх на п'ятьох деревах. І висіли вони на тих деревах аж до вечора.
Then Joshua had them put to death, hanging them on five trees, where they were till evening.
καὶ ἀπέκτεινεν αὐτοὺς ἰησοῦς καὶ ἐκρέμασεν αὐτοὺς ἐπὶ πέντε ξύλων καὶ ἦσαν κρεμάμενοι ἐπὶ τῶν ξύλων ἕως ἑσπέρας
- 27 І сталося на час заходу сонця, Ісус наказав, і поздіймали їх із дерев, і покидали їх до печери, де вони були поховалися, і понаклали велике каміння на отвір печери, де воно аж до цього дня.
And when the sun went down, they were taken down from the trees, by Joshua's orders, and put into the hole where they had gone to be safe; and great stones were placed at the mouth of the hole, where they are to this day.
καὶ ἐγενήθη πρὸς ἡλίου δυσμᾶς ἐνετείλατο ἰησοῦς καὶ καθείλον αὐτοὺς ἀπὸ τῶν ξύλων καὶ ἔρριψαν αὐτοὺς εἰς τὸ σπήλαιον εἰς ὃ κατεφύγισαν ἐκεῖ καὶ ἐπεκύλισαν λίθους ἐπὶ τὸ σπήλαιον ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας
- 28 ¶ А Маккеду Ісус здобув того дня, і побив вістрям меча її та царя її, учинив закляттям їх та кожну особу, хто був у ній, не позоставив жодного врятованого в ній. І зробив він її цареві те саме, що зробив був цареві срихонському.
That day Joshua took Makkedah, and put it and its king to the sword; every soul in it he gave up to the curse without mercy: and he did to the king of Makkedah as he had done to the king of Jericho.
καὶ τὴν μακκεδα ἐλάβοσαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ καὶ ἐφόνευσαν αὐτὴν ἐν στόματι ξίφους καὶ ἐξωλέθρευσαν πᾶν ἔμπνέον ἐν αὐτῇ καὶ οὐ κατελείφθη ἐν αὐτῇ οὐδεὶς διασεσφισμένος καὶ διαπεφευγὸς καὶ ἐποίησαν τῷ βασιλεῖ μακκεδα ὃν τρόπον ἐποίησαν τῷ βασιλεῖ ιεριχω
- 29 А Ісус та весь Ізраїль із ним перейшов з Маккеди до Лівни, та й воював проти Лівни.
Then Joshua and all Israel with him went on from Makkedah and came to Libnah, and made an attack on it;
καὶ ἀπῆλθεν ἰησοῦς καὶ πᾶς ἰσραηλ μετ' αὐτοῦ ἐκ μακκεδα εἰς λεβνα καὶ ἐπολιόρκει λεβνα
- 30 І дав Господь в Ізраїлеву руку також її та царя її, і він побив вістрям меча її та кожну особу, що в ній, не позоставив жодного врятованого в ній. І зробив він цареві її, як зробив був цареві срихонському.
And again the Lord gave it and its king into the hands of Israel; and he put it and every person in it to the sword, till their destruction was complete; and he did to its king as he had done to the king of Jericho.
καὶ παρέδωκεν αὐτὴν κύριος εἰς χεῖρας ἰσραηλ καὶ ἔλαβον αὐτὴν καὶ τὸν βασιλεῖα αὐτῆς καὶ ἐφόνευσαν αὐτὴν ἐν στόματι ξίφους καὶ πᾶν ἔμπνέον ἐν αὐτῇ καὶ οὐ κατελείφθη ἐν αὐτῇ οὐδὲ εἷς διασεσφισμένος καὶ διαπεφευγὸς καὶ ἐποίησαν τῷ βασιλεῖ αὐτῆς ὃν τρόπον ἐποίησαν τῷ βασιλεῖ ιεριχω
- 31 І перейшов Ісус та весь Ізраїль із ним із Лівни до Лакішу, і таборював при ньому та воював проти нього.
Then Joshua and all Israel with him went on from Libnah to Lachish, and took up their position against it and made an attack on it,
καὶ ἀπῆλθεν ἰησοῦς καὶ πᾶς ἰσραηλ μετ' αὐτοῦ ἐκ λεβνα εἰς λαχис καὶ περιεκάθισεν αὐτὴν καὶ ἐπολιόρκει αὐτὴν
- 32 І дав Господь в Ізраїлеву руку Лакіш, і здобув він його другого дня, і побив вістрям меча його та кожну особу, що в ньому, усе так, як зробив був Лівні.
And the Lord gave Lachish into the hands of Israel, and on the second day he took it, putting it and every person in it to the sword without mercy, as he had done to Libnah.
καὶ παρέδωκεν κύριος τὴν λαχис εἰς τὰς χεῖρας ἰσραηλ καὶ ἔλαβεν αὐτὴν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ δευτέρᾳ καὶ ἐφόνευσαν αὐτὴν ἐν στόματι ξίφους καὶ ἐξωλέθρευσαν αὐτὴν ὃν τρόπον ἐποίησαν τὴν λεβνα
- 33 Тоді прийшов гезерський цар Горам допомогти Лакішу, та Ісус побив його й народ його, так що не позоставив жодного в ньому.
Then Horam, king of Gezer, came up to the help of Lachish; and Joshua overcame him and his people, putting all of them to death.
τότε ἀνέβη αἰλαμ βασιλεὺς γαζερ βοηθήσων τῇ λαχис καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν ἰησοῦς ἐν στόματι ξίφους καὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ ἕως τοῦ μὴ καταλειφθῆναι αὐτῶν σεσφισμένον καὶ διαπεφευγόντα
- 34 І перейшов Ісус та весь Ізраїль із ним з Лакішу до Еглону, і таборували при ньому та воювали з ним.
And Joshua and all Israel with him went on from Lachish to Eglon: and they took up their position against it and made an attack on it;
καὶ ἀπῆλθεν ἰησοῦς καὶ πᾶς ἰσραηλ μετ' αὐτοῦ ἐκ λαχис εἰς οδολλαμ καὶ περιεκάθισεν αὐτὴν καὶ ἐπολιόρκησεν αὐτὴν
- 35 І здобули його того дня, і побили його вістрям меча, а кожну особу, що в ньому, того дня зробили закляттям, усе так, як зробив був Лакішу.
And that day they took it, putting it and every person in it to the sword, as he had done to Lachish.
καὶ παρέδωκεν αὐτὴν κύριος ἐν χειρὶ ἰσραηλ καὶ ἔλαβεν αὐτὴν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ καὶ ἐφόνευσαν αὐτὴν ἐν στόματι ξίφους καὶ πᾶν ἔμπνέον ἐν αὐτῇ ἐφόνευσαν ὃν τρόπον ἐποίησαν τῇ λαχис
- 36 І пішов Ісус та весь Ізраїль із ним з Еглону до Хеврону, і воював із ним.
And Joshua and all Israel with him went up from Eglon to Hebron, and made an attack on it;
καὶ ἀπῆλθεν ἰησοῦς καὶ πᾶς ἰσραηλ μετ' αὐτοῦ εἰς χεβρων καὶ περιεκάθισεν αὐτὴν

- 37 I здобув його, і побив вістрям меча його та царя його, і всі міста його, і кожну особу, що в ньому, не позоставив жодного врятованого, усе так, як зробив був Еглонові. I зробив закляттям його та кожну особу, що в ньому була.
And took it, overcoming it and putting it and its king and its towns and every person in it to the sword: as he had done to Eglon, he put them all to death, and gave it up to the curse with every person in it.
 και ἐπάταξεν αὐτὴν ἐν στόματι ξίφους καὶ πᾶν ἐμπνέον ὅσα ἦν ἐν αὐτῇ οὐκ ἦν διασεσφασμένος ὄν τρόπον ἐποίησαν τὴν οδολλαμ ἐξωλέθρευσαν αὐτὴν καὶ ὅσα ἦν ἐν αὐτῇ
- 38 I вернувся Ісус та ввесь Ізраїль із ним до Девіру, і воював із ним.
And Joshua and all Israel with him went on to make an attack on Debir;
 και ἀπέστρεψεν ἰησοῦς καὶ πᾶς ἰσραηλ εἰς δαβὴρ καὶ περικαθίσαντες αὐτὴν
- 39 I він здобув його, і царя його, і всі міста його, і повбивали їх вістрям меча, та й зробив закляттям кожну душу, що в ньому, не позоставив жодного врятованого, як зробив був Хевроно ві, так зробив Девірові та цареві його, і як зробив був Лівні та цареві її.
And he took it, with its king and all its towns: and he put them to the sword, giving every person in it to the curse; all were put to death: as he had done to Hebron, so he did to Debir and its king.
 ἔλαβον αὐτὴν καὶ τὸν βασιλέα αὐτῆς καὶ τὰς κόμιας αὐτῆς καὶ ἐπάταξαν αὐτὴν ἐν στόματι ξίφους καὶ ἐξωλέθρευσαν αὐτὴν καὶ πᾶν ἐμπνέον ἐν αὐτῇ καὶ οὐ κατέλιπον αὐτῇ οὐδέναν διασεσφασμένον ὄν τρόπον ἐποίησαν τὴν χεβρων καὶ τῷ βασιλεῖ αὐτῆς οὕτως ἐποίησαν τῇ δαβὴρ καὶ τῷ βασιλεῖ αὐτῆς
- 40 I побив Ісус увесь Край: гору, і Негев і Шефелу, і узбіччя, і всіх їхніх царів, не зоставив жодного врятованого, а кожну особу зробив закляттям, як наказав був Господь, Бог Ізраїлів.
So Joshua overcame all the land, the hill-country and the South and the lowland and the mountain slopes, and all their kings; all were put to death: and every living thing he gave up to the curse, as the Lord, the God of Israel, had given him orders.
 και ἐπάταξεν ἰησοῦς πᾶσαν τὴν γῆν τῆς ὄρεινῆς καὶ τὴν ναγεβ καὶ τὴν πεδινὴν καὶ τὴν ασηδωθ καὶ τοὺς βασιλεῖς αὐτῆς οὐ κατέλιπον αὐτῶν σεσφασμένον καὶ πᾶν ἐμπνέον ζωῆς ἐξωλέθρευσεν ὄν τρόπον ἐνετείλατο κύριος ὁ θεὸς ἰσραηλ
- 41 I бив їх Ісус від Кадеш-Барнеа та аж до Аззи, і ввесь гошенський край, і аж до Гів'ону.
Joshua overcame them from Kadesh-barnea to Gaza, and all the land of Goshen as far as Gibeon.
 ἀπὸ καδης βαρνη ἕως γάζης πᾶσαν τὴν γοσομ ἕως τῆς γαβαων
- 42 А всіх тих царів та їхній край Ісус здобув одним разом, бо Господь, Бог Ізраїлів, воював для Ізраїля.
And all these kings and their land Joshua took at the same time, because the Lord, the God of Israel, was fighting for Israel.
 και πάντας τοὺς βασιλεῖς αὐτῶν καὶ τὴν γῆν αὐτῶν ἐπάταξεν ἰησοῦς εἰς ἅπας ὅτι κύριος ὁ θεὸς ἰσραηλ συνεπολέμει τῷ ἰσραηλ
- 1 ¶ I сталося, як почув це хацорський цар Явін, то послав до мадонського царя Йовава, і до царя шімонського, і до царя ахшафського,
Now Jabin, king of Hazor, hearing of these things, sent to Jobab, king of Madon, and to the king of Shimron, and to the king of Achshaph,
 ὡς δὲ ἤκουσεν ἰαβὴν βασιλεὺς ασορ ἀπέστειλεν πρὸς ἰωβαβ βασιλέα μαρρων καὶ πρὸς βασιλέα συμωων καὶ πρὸς βασιλέα αχιφ
- 2 і до царів, що з півночі на горі та в степу на південь Кінроту, і в Шефелі, і на верхах Дори з заходу,
And to the kings on the north in the hill-country, and in the Arabah south of Chinneroth, and in the lowland, and in the highlands of Dor on the west,
 και πρὸς τοὺς βασιλεῖς τοὺς κατὰ σιδῶνα τὴν μεγάλην εἰς τὴν ὄρεινὴν καὶ εἰς τὴν ραβα ἀπέναντι κενερωθ καὶ εἰς τὸ πεδῖον καὶ εἰς ναφεδδωρ
- 3 ханаанейнини зо сходу та з заходу, а амореяннини, і хіттеяннини, і періздеяннини, і свусеяннини, а хіввеяннини під Гермоном, у краї Міцпи.
And to the Canaanites on the east and on the west, and to the Amorites and the Hittites and the Perizzites, and the Jebusites in the hill-country, and the Hivites under Hermon in the land of Mizpah.
 και εἰς τοὺς παραλίους χανααῖους ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ εἰς τοὺς παραλίους αμορραῖους καὶ ευαῖους καὶ ἰεβουσαῖους καὶ φερεζαῖους τοὺς ἐν τῷ ὄρει καὶ τοὺς χετταῖους τοὺς ὑπὸ τὴν αερμων εἰς γῆν μασηφα
- 4 I вийшли вони та всі їхні табори з ними, народ, численний кількістю, як пісок, що на березі моря, і коней та колесниць дуже багато.
And they went out, they and all their armies with them, a great people, in number like the sand on the seaside, with horses and war-carriages in great number.
 και ἐξῆλθον αὐτοὶ καὶ οἱ βασιλεῖς αὐτῶν μετ' αὐτῶν ὡσπερ ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης τῷ πλήθει καὶ ἵπποι καὶ ἄρματα πολλὰ σφόδρα
- 5 I змовилися всі ці царі, і прийшли й таборували разом при озері Мером, щоб воювати з Ізраїлем.
And all these kings came together, and put their forces in position at the waters of Merom, to make war on Israel.
 και συνῆλθον πάντες οἱ βασιλεῖς οὗτοι καὶ παρεγένοντο ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ παρενέβαλον ἐπὶ τοῦ ὕδατος μαρρων πολεμήσαι τὸν ἰσραηλ

- 6 I сказав Господь до Исуса: Не бійся їх, бо взавтра коло цього часу Я покладу їх усіх трупами перед Ізраїлем; їхнім коням попідрізуєш жили ніг, а їхні колесниці попалиш в огні.
And the Lord said to Joshua, Have no fear of them: for tomorrow at this time I will give them all up dead before Israel; you are to have the leg-muscles of their horses cut and their war-carriages burned with fire.
 και ειπεν κυριος προς ιησουν μη φοβηθης απο προσωπου αυτων οτι αυριον ταυτην την ωραν εγω παραδιδομι τετροπωμενους αυτους εναντιον του ισραηλ τους ιππους αυτων νευροκοπησεις και τα αρματα αυτων κατακαυσεις εν πυρι
- 7 I вийшов на них зненацька Исус та всі вояки з ним при озері Мером, та й напали на них.
So Joshua and all the men of war with him came against them suddenly at the waters of Merom, and made an attack on them.
 και ηλθεν ιησους και πας ο λαος ο πολεμιστης επ' αυτους επι το υδωρ μαρρων εξαπινα και επεπεσαν επ' αυτους εν τη ορεινη
- 8 I дав їх Господь в Ізраїлеву руку, і вони повбивали їх, і гнали їх аж до Великого Сидону, і аж до Місрефот-Маїму, і аж до долини Міцпи на схід, і повибивали їх, так що не zostавили їм жодного врятованого.
And the Lord gave them up into the hands of Israel, and they overcame them driving them back to great Zidon and to Misrephoth-maim and into the valley of Mizpeh to the east; and they put them all to death, no man got away safely.
 και παρεδωκεν αυτους κυριος υποχειριους ισραηλ και κοπτοντες αυτους κατεδιωκον εως σιδωνος της μεγαλης και εως μασερων και εως των πεδιων μασσωα κατ' ανατολας και κατεκοψαν αυτους εως του μη καταλειθηναι αυτων διασεσφμενον
- 9 I зробив їм Исус, як сказав йому Господь: їхнім коням попідрізував жили, а їхні колесниці попалив ув огні.
And Joshua did to them as the Lord had said to him; he had the leg-muscles of their horses cut and their war-carriages burned with fire.
 και εποισεν αυτοις ιησους ον τροπον ενετειλατο αυτω κυριος τους ιππους αυτων ενευροκοπησεν και τα αρματα αυτων ενεπρησεν εν πυρι
- 10 ¶ I вернувся Исус того часу, і здобув Хацор, а його царя вбив мечем, бо Хацор перед тим був головою всіх тих царств.
At that time, Joshua went on to take Hazor and put its king to the sword: for in earlier times Hazor was the chief of all those kingdoms.
 και απεστραφη ιησους εν τω καιρω εκεινω και καταλαβετο ασωρ και τον βασιλεα αυτης ην δε ασωρ το προτερον αρχουσα πασων των βασιλειων τουτων
- 11 I вони повбивали вістря меча кожну особу, що в ньому, зробили їх закляттям, не позосталася жодна душа, а Хацора спалив огнем.
And they put every person in it to death without mercy, giving every living thing up to the curse, and burning Hazor.
 και απεκτειναν παν εμπνεον εν αυτη εν ξιφει και εξωλεθρευσαν παντας και ου καταλειφθη εν αυτη εμπνεον και την ασωρ ενεπρησεν εν πυρι
- 12 A всі царські міста та всіх їхніх царів Исус здобув, та й повбивав їх вістря меча, зробив їх закляттям, як наказав був Мойсей, раб Господній.
And all the towns of these kings, and all the kings, Joshua took, and put them to the sword: he gave them up to the curse, as Moses, the servant of the Lord, had said.
 και पासας τας πολεις των βασιλεων και τους βασιλεις αυτων ελαβεν ιησους και ανεilen αυτους εν στοματι ξιφους και εξωλεθρευσαν αυτους ον τροπον συνεταξεν μουσης ο παις κυριου
- 13 Тільки всі міста, що стоять на згір'ях своїх, не спалив їх Ізраїль, крім Хацору, одного його спалив Исус.
As for the towns made on hills of earth, not one was burned by Israel but Hazor, which was burned by Joshua.
 αλλα पासας τας πολεις τας κεχωματισμενας ουκ ενεπρησεν ισραηλ πλην ασωρ μονην ενεπρησεν ιησους
- 14 A всю здобич тих міст та худобу Ізраїлеві сини забрали собі; тільки кожну людину побили вістря меча, аж поки вони не вигубили їх, не позоставили жодної душі.
And all the goods taken from these towns, and their cattle, the children of Israel kept for themselves; but every man they put to death without mercy, till their destruction was complete, and there was no one living.
 και παντα τα σκδλα αυτης επρονόμευσαν εαυτοις οι υιοι ισραηλ αυτους δε παντας εξωλεθρευσαν εν στοματι ξιφους εως απωλεσεν αυτοους ου κατελιπον εξ αυτων ουδε εν εμπνεον
- 15 ¶ Як Господь наказав був Мойсесві, Свосму рабові, так Мойсей наказав Исусові, і так зробив Исус, не занехав ані слова зо всього, що Господь наказав був Мойсесві.
As the Lord had given orders to Moses his servant, so Moses gave orders to Joshua, and so Joshua did; every order which the Lord had given to Moses was done.
 ον τροπον συνεταξεν κυριος τω μουση τω παιδι αυτου και μουσης ωσαυτως ενετειλατο τω ιησοι και ουτως εποισεν ιησους ου παρεβη ουден απο παντων ον συνεταξεν αυτω μουσης
- 16 I взяв Исус весь той Край: гори Юди і весь Негев, і весь гошенський край, і Шефелу, і Араву, і гори Ізраїлеві, і їхню надморську низину,
So Joshua took all that land, the hill-country and all the South, and all the land of Goshen, and the lowland and the Arabah, the hill-country of Israel and its lowland;
 και ελαβεν ιησους πασαν την γην την ορεινην και πασαν την ναγεβ και πασαν την γην γοσομ και την πεδινην και την προς δυσμας και το ορος ισραηλ και τα ταπεινα
- 17 від гори Халак, що тягнеться до Сеїру, і аж до Баал-Гаду в ливанській долині під горою Гермон. А всіх їхніх царів він забрав, і бив їх, і повбивав їх.
From Mount Halak, which goes up to Seir, as far as Baal-gad in the valley of Lebanon under Mount Hermon: and all their kings he overcame and put to death.
 τα προς τω ορει απο ορους αχελ και ο προσαναβαίνει εις σηρ και εως βααλγαδ και τα πεδια του λιβανου υπο το ορος το αερμων και παντας τους βασιλεις αυτων ελαβεν και ανεilen αυτους και απεκτεινεν

- 18 Довгий час провадив Ісус війну зо всіма тими царями.
For a long time Joshua made war on all those kings.
καὶ πλείους ἡμέρας ἐποίησεν ἰησοῦς πρὸς τοὺς βασιλεῖς τούτους τὸν πόλεμον
- 19 Не було міста, що склало б мир з Ізраїлевими синами, окрім хіввеяннина, гів'онських мешканців, усе взяли війною.
Not one town made peace with the children of Israel, but only the Hivites of Gibeon: they took them all in war.
καὶ οὐκ ἦν πόλις ἣν οὐκ ἔλαβεν ἰσραηλ πάντα ἐλάβοσαν ἐν πολέμῳ
- 20 Бо від Господа було, щоб зробити запеклим їхнє серце на війну проти Ізраїля, щоб учинити їх закляттям, щоб не було для них милости, але щоб вигубити їх, як Господь наказав був Мойсєві.
For the Lord made them strong in heart to go to war against Israel, so that he might give them up to the curse without mercy, and that destruction might come on them, as the Lord had given orders to Moses.
ὅτι διὰ κυρίου ἐγένετο κατισχυᾶσαι αὐτῶν τὴν καρδίαν συναντᾶν εἰς πόλεμον πρὸς ἰσραηλ ἵνα ἐξολεθρευθῶσιν ὅπως μὴ δοθῆι αὐτοῖς ἔλεος ἀλλ' ἵνα ἐξολεθρευθῶσιν ὃν τρόπον εἶπεν κύριος πρὸς μου σὴν
- 21 І прийшов Ісус того часу, і вигубив велетнів із гори, з Хеврону, з Девіру, з Анаву, і з усіх Юдських гір, і з усіх Ізраїлевих гір, разом з їхніми містами Ісус зробив їх закляттям.
And Joshua came at that time and put an end to the Anakim in the hill-country, in Hebron, in Debir, in Anab, and in all the hill-country of Judah and Israel: Joshua gave them and their towns to the curse.
καὶ ἦλθεν ἰησοῦς ἐν τῷ καιρῷ ἐκεῖνῳ καὶ ἐξωλέθρευσεν τοὺς ενακιμ ἐκ τῆς ὄρεινῆς ἐκ χεβρων καὶ ἐκ δαβιρ καὶ ἐξ αναβωθ καὶ ἐκ παντὸς γένους ἰσραηλ καὶ ἐκ παντὸς ὄρους ἰουδα σὺν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν καὶ ἐξωλέθρευσεν αὐτοὺς ἰησοῦς
- 22 Не позоставив велетня в краї Ізраїлевих синів, вони позоставили тільки в Аззі, в Гаті та в Ашдоді.
Not one of the Anakim was to be seen in the land of the children of Israel: only in Gaza, in Gath, and in Ashdod, some were still living.
οὐ κατελείφθη τῶν ενακιμ ἀπὸ τῶν υἱῶν ἰσραηλ ἀλλὰ πλὴν ἐν γάζῃ καὶ ἐν γεθ καὶ ἐν ασεδωθ κατελείφθη
- 23 І взяв Ісус увесь Край, усе так, як говорив був Господь до Мойсея. І Ісус дав його Ізраїлеві на спадок, за їхнім поділом на їхні племена. А Край заспокоївся від війни.
So Joshua took all the land, as the Lord had said to Moses; and Joshua gave it to the children of Israel as their heritage, making division of it among them by their tribes. And the land had rest from war.
καὶ ἔλαβεν ἰησοῦς πᾶσαν τὴν γῆν καθότι ἐνετείλατο κύριος τῷ μουσῆι καὶ ἔδοκεν αὐτοὺς ἰησοῦς ἐν κληρονομίᾳ ἰσραηλ ἐν μερισμῷ κατὰ φυλὰς αὐτῶν καὶ ἡ γῆ κατέπαυσεν πολεμουμένη
- 1 ¶ А оце царі того Краю, яких побили Ізраїлеві сини, і посіли їхній Край по тім боці Йордану на схід сонця, від арнонського потоку аж до гори Гермон, та увесь степ на схід:
Now these are the kings of the land whom the children of Israel overcame, taking as their heritage their land on the east side of Jordan, from the valley of the Arnon to Mount Hermon, and all the Arabah to the east:
καὶ οὗτοι οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς οὓς ἀνέλιον οἱ υἱοὶ ἰσραηλ καὶ κατεκληρονόμησαν τὴν γῆν αὐτῶν πέραν τοῦ ἰορδάνου ἀφ' ἡλίου ἀνατολῶν ἀπὸ φάραγγος ἀρνων ἕως τοῦ ὄρους αερμων καὶ πᾶσαν τὴν γῆν ἀραβα ἀπ' ἀνατολῶν
- 2 Сигон, цар аморейський, що сидів у Хешбоні, що панував від Ароеру, що над берегом арнонського потоку, і середина потоку, і половина Гілеаду, і аж до потоку Яббоку, границі синів Аммонових,
Sihon, king of the Amorites, who was living in Heshbon, ruling from Aroer, which is on the edge of the valley of the Arnon, and the town in the middle of the valley, and half Gilead, as far as the river Jabbok, the limits of the children of Ammon;
σηων τὸν βασιλεῖα τῶν ἀμορραίων ὃς κατόκει ἐν εσεβон κυριεύων ἀπὸ ἀροερ ἢ ἐστὶν ἐν τῇ φάραγγι κατὰ μέρος τῆς φάραγγος καὶ τὸ ἡμισυ τῆς γαλααδ ἕως ἰαβок ὄρια υἱῶν ἀμμων
- 3 і степ аж до озера Кіннроту на схід, і аж до степового моря, моря Солоного на схід, дорогою на Бет-Гасшімот, і від Теману під узбіччями Пісгі.
And the Arabah to the sea of Chinneroth, to the east, and to the sea of the Arabah, that is the Salt Sea, to the east, the way to Beth-jeshimoth; and on the south, under the slopes of Pisgah:
καὶ ἀραβα ἕως τῆς θαλάσσης χενερεθ κατ' ἀνατολὰς καὶ ἕως τῆς θαλάσσης ἀραβα θάλασσαν τῶν ἁλῶν ἀπὸ ἀνατολῶν ὁδὸν τὴν κατὰ ἀσιμωθ ἀπὸ θαιμαν τὴν ὑπὸ ἀσηδωθ φασγα
- 4 І границя Ога, царя башанського, із остатку рефаїв, що сидів в Аштароті, і в Едреї,
And the land of Og, king of Bashan, of the rest of the Rephaim, who was living at Ashtaroth and at Edrei,
καὶ ὡγ βασιλεὺς βασαν ὑπελείφθη ἐκ τῶν γιγάντων ὁ κατοικῶν ἐν ἀσταρωθ καὶ ἐν εδραῖν
- 5 і що панував на горі Гермон, і на Салха, і на всім Башані аж до границі гешурейської та маахатеїської, і половина Гілеаду, границя Сигона, царя хешбонського.
Ruling in the mountain of Hermon, and in Salecah, and in all Bashan, as far as the limits of the Geshurites and the Maacathites, and half Gilead, to the land of Sihon, king of Heshbon.
ἄρχων ἀπὸ ὄρους αερμων καὶ ἀπὸ σελχα καὶ πᾶσαν τὴν βασαν ἕως ὀρίων γεσουρι καὶ τὴν μαχατι καὶ τὸ ἡμισυ γαλααδ ὀρίων σηων βασιλέως εσεβων

- 6 Μοϋσεϋ, ραβ Господній, та Ізраїлеві сини повбивали їх. І дав його Μοϋσεϋ ραβ Господній, на спадок Рувимовому та Гадовому та половині племени Манасїїного.
Moses, the servant of the Lord, and the children of Israel overcame them; and Moses, the servant of the Lord, gave their land for a heritage to the Reubenites, and the Gadites, and the half-tribe of Manasseh.
μουσης ο παϊς κυριου και οι υιοι ισραηλ επάταξαν αυτους και εδωκεν αυτην μουσης εν κληρονομια ρουβην και γαδ και τω ημισει φυλης μανασση
- 7 ¶ А оце царі того Краю, що повбивав Ісус та Ізраїлеві сини по той бік Йордану на захід від Баал-Гаду в ливанській долині аж до гори Халак, що підіймається до Сеїру, і Ісус віддав її Ізраїлевим племенам на спадок за їхнім поділом,
And these are the kings of the land whom Joshua and the children of Israel overcame on the west side of Jordan, from Baal-gad in the valley of Lebanon to Mount Halak, which goes up to Seir; and Joshua gave the land to the tribes of Israel for a heritage, in keeping with their divisions;
και ουτοι οι βασιλεις των αμορραιων ους ανελεν ιησους και οι υιοι ισραηλ εν τω περαν του ιορδανου παρα θαλασσαν βααλγαδ εν τω πεδιω του λιβανου και εως του ορους χελχα αναβαινοντων εις σην και εδωκεν αυτην ιησους ταϊς φυλαις ισραηλ κληρονομειν κατα κληρον αυτων
- 8 на горі, і в Шефілі, і в Араві, і на узбіччі, і в пустині, і на півдні, хіттеянина, амореянина, і ханаанеянина, періздеянина, хіввеянина й свусеянина:
In the hill-country, and in the lowland, and in the Arabah, and on the mountain slopes, and in the waste land, and in the South; the Hittites, the Amorites, and the Canaanites, the Perizzites, the Hivites, and the Jebusites.
εν τω ορει και εν τω πεδιω και εν αραβα και εν ασηδωθ και εν τη ερημω και εν ναγεβ τον χετταϊον και τον αμορραιον και τον χαναναϊον και τον φερεζαϊον και τον ευαϊον και τον ιεβουσαιον
- 9 цар срихонський один, цар гайський, що з боку Бет-Елу, один,
The king of Jericho, one; the king of Ai, which is near Beth-el, one;
τον βασιλεια ιεριχω και τον βασιλεια της γαι η εστιν πλησιον βαιθηλ.
- 10 цар срусалимський один, цар хевронський один,
The king of Jerusalem, one; the king of Hebron, one;
βασιλεια ιερουσαλημ βασιλεια χεβρων
- 11 цар ярмутський один, цар лахиський один,
The king of Jarmuth, one; the king of Lachish, one;
βασιλεια ιεριμουθ βασιλεια λαχισ
- 12 цар еглонський один, цар гезерський один,
The king of Eglon, one; the king of Gezer, one;
βασιλεια αιλαμ βασιλεια γαζερ
- 13 цар девірський один, цар гедерський один,
The king of Debir, one; the king of Geder, one;
βασιλεια δαβιρ βασιλεια γαδερ
- 14 цар хоремський один, цар арадський один,
The king of Hormah, one; the king of Arad, one;
βασιλεια ермаθ βασιλεια араθ
- 15 цар лівенський один, цар адулламський один,
The king of Libnah, one; the king of Adullam, one;
βασιλεια λεβνα βασιλεια οδολλαμ
- 16 цар маккедський один, цар бет-елський один,
The king of Makkedah, one; the king of Beth-el, one;
βασιλεια μακηδα
- 17 цар тапуахський один, цар хеферський один,
The king of Tappuah, one; the king of Hopher, one;
βασιλεια тафουγ βασιλεια οφερ
- 18 цар афекський один, цар шаронський один,
The king of Aphek, one; the king of Lasharon, one;
βασιλεια αφек της σαρων

- 19 цар мадонський один, цар хацорський один,
The king of Madon, one; the king of Hazor, one;
βασίλεα ασωρ
- 20 цар шімронський один, цар ахшафський один,
The king of Shimron-meron, one; the king of Achshaph, one;
βασίλεα συμωων βασίλεα μαρρων βασίλεα αζιφ
- 21 цар таанахський один, цар мегіддівський один,
The king of Taanach, one; the king of Megiddo, one;
βασίλεα καθης βασίλεα ταναχ
- 22 цар кедеський один, цар йокнеамський при Кармелі один,
The king of Kedesh, one; the king of Jokneam in Carmel, one;
βασίλεα μαγεδων βασίλεα ιεκωναμ του χερμελ
- 23 цар дорський при Нафат-Дорі один, цар гоїмський при Гілгалі один,
The king of Dor on the hill of Dor, one; the king of Goiim in Gilgal, one;
βασίλεα δωρ του ναφεδδωρ βασίλεα γωιμ της γαλιλαιας
- 24 цар тірцький один. Усіх царів тридцять і один.
The king of Tirzah, one; all the kings together were thirty-one.
βασίλεα θαρσα πάντες οὔτοι βασιλείς είκοσι έννέα
- 1 ¶ А Ісус постарівся й увійшов у дні. І сказав Господь до нього: Ти постарівся та увійшов у дні, а Краю позостається ще дуже багато, щоб посісти його.
Now Joshua was old and full of years; and the Lord said to him, You are old and full of years, and there is still very much land to be taken.
καὶ ἰησοῦς πρεσβύτερος προβεβηκὸς τῶν ἡμερῶν καὶ εἶπεν κύριος πρὸς ἰησοῦν σὺ προβέβηκας τῶν ἡμερῶν καὶ ἡ γῆ ὑπολείπεται πολλή εἰς κληρονομίαν
- 2 Оце позосталий Край: усі округи филистимські, і весь Гешуреї,
This is the land which is still to be taken: all the country of the Philistines, and all the Geshurites;
καὶ αὕτη ἡ γῆ ἢ καταλελειμμένη ὄρια φυλιστιμὶ ὁ γεσιρι καὶ ὁ χανααῖος
- 3 від Шіхору, що навпроти Єгипту, і аж до границі Екрону на північ, що до ханаанейнина залічений, п'ять филистимських князів: аззатський, ашдодський, ашкелонський, гаттійський і екронський, та аввеї.
From the Shihor, which is before Egypt, to the edge of Ekron to the north, which is taken to be Canaanite property: the five chiefs of the Philistines; the Gazites, and the Ashdodites, the Ashkelonites, the Gittites, and the Ekronites, as well as the Avvim;
ἀπὸ τῆς ἀοικίτου τῆς κατὰ πρόσωπον αἰγύπτου ἕως τῶν ὀρίων ακκαρων ἐξ εὐνόμων τῶν χανααίων προσλογίζεται ταῖς πέντε σατραπείαις τῶν φυλιστιμὶ τῷ γαζαίῳ καὶ τῷ ἀζωτίῳ καὶ τῷ ἀσκαλωνίτῃ καὶ τῷ γεθθαίῳ καὶ τῷ ακκαρωνίτῃ καὶ τῷ ευαίῳ
- 4 Від півдня вся ханаанська земля та Меара, що сидонська, аж до Афеки, аж до аморейської границі,
On the south: all the land of the Canaanites, and Mearah which is the property of the Zidonians, to Aphek, as far as the limit of the Amorites:
ἐκ θαμναν καὶ πάση γῆ χανααν ἐναντίον γάζης καὶ οἱ σιδώνιοι ἕως αφεκ ἕως τῶν ὀρίων τῶν αμορραίων
- 5 і гівлейська земля, і весь Ливан на схід сонця від Баал-Гаду під горою Гермон аж до входу до Хамату.
And the land of the Gebalites, and all Lebanon, looking east, from Baal-gad under Mount Hermon as far as Hamath:
καὶ πᾶσαν τὴν γῆν γαβλι φυλιστιμὶ καὶ πάντα τὸν λίβανον ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου ἀπὸ γαλγαλ ὑπὸ τὸ ὄρος τὸ αερμων ἕως τῆς εἰσόδου εμαθ
- 6 Усіх мешканців гір від Ливану аж до Місрефот-Маїму, усіх сидонян, Я повиганяю їх перед Ізраїлевими синами. Тільки поділи її жеребком на спадок Ізраїлеві, як Я наказав був тобі.
All the people of the hill-country from Lebanon to Misrephoth-maim, all the Zidonians; them will I send out from before the children of Israel: only make division of it to Israel for a heritage, as I have given you orders to do.
πᾶς ὁ κατοικῶν τὴν ὄρεινὴν ἀπὸ τοῦ λιβάνου ἕως τῆς μασερεφωθμαιμ πάντας τοὺς σιδωνίους ἐγὼ αὐτοὺς ἐξολεθρεύσω ἀπὸ προσώπου ἰσραηλ ἀλλὰ διάδος αὐτὴν ἐν κλήρῳ τῷ ἰσραηλ ὃν τρόπον σοὶ ἐνετείλάμην

- 7 ¶ Α тепер поділи цей Край на спадок дев'яти племенам та половині племені Манасїїному.
So now make division of this land for a heritage to the nine tribes, and the half-tribe of Manasseh.
 και νῦν μέρισον τὴν γῆν ταύτην ἐν κληρονομίᾳ ταῖς ἐννέα φυλαῖς και τῷ ἡμίσει φυλῆς μανασση ἀπὸ τοῦ ἰορδάνου ἕως τῆς θαλάσσης τῆς μεγάλης κατὰ δυσμὰς ἡλίου δώσεις αὐτὴν ἢ θάλασσα ἢ μεγ ἄλη ὄρει
- 8 Разом із ним Рувимові та Гадові взяли свій спадок що дав їм Мойсей по той бік Йордану на схід, як дав їм Мойсей, раб Господній,
With him the Reubenites and the Gadites have been given their heritage, which Moses gave them, on the east side of Jordan, as Moses, the servant of the Lord, gave them;
 ταῖς δὲ δύο φυλαῖς και τῷ ἡμίσει φυλῆς μανασση τῷ ρουβην και τῷ γαδ ἔδωκεν μουσῆς ἐν τῷ πέραν τοῦ ἰορδάνου κατ' ἀνατολὰς ἡλίου δέδωκεν αὐτὴν μουσῆς ὁ παῖς κυρίου
- 9 від Ароеру, що на березі арноньського потоку, і місто, що серед тієї долини, і вся медевська рівнина аж до Дівону,
From Aroer, on the edge of the valley of the Arnon, and the town in the middle of the valley, and all the table-land from Medeba to Dibon;
 ἀπὸ αροηρ ἢ ἐστὶν ἐπὶ τοῦ χεῖλους χειμάρρου αρνων και τὴν πόλιν τὴν ἐν μέσῳ τῆς φάραγγος και πᾶσαν τὴν μισωρ ἀπὸ μαιδαβα ἕως δαιβαν
- 10 і всі міста Сигона, царя аморейського, що царював у Хешбоні, аж до границі Аммонових синів,
And all the towns of Sihon, king of the Amorites, who was ruling in Heshbon, to the limits of the children of Ammon;
 πάσας τὰς πόλεις σηων βασιλέως αμορραίων ὃς ἐβασίλευσεν ἐν εσεβων ἕως τῶν ὀρίων υἱῶν αμμων
- 11 і Гілеад, і границя гешурейська та маахейська, і вся гора Гермон, і весь Башан аж до Салхи,
And Gilead, and the land of the Geshurites and the Maacathites, and all Mount Hermon, and all Bashan to Salecah;
 και τὴν γαλααδίτιδα και τὰ ὄρια γεσιρι και τοῦ μαχατι πᾶν ὄρος αερμων και πᾶσαν τὴν βασανίτιν ἕως σελχα
- 12 усе царство Ога в Башані, що царював в Аштароті та в Едрей, він позостався з останку рефаїв, а Мойсей повбивав їх та повиганяв їх.
All the kingdom of Og in Bashan, who was ruling in Ashtaroth and in Edrei (he was one of the last of the Rephaim); these did Moses overcome, driving them out of their country.
 πᾶσαν τὴν βασιλειαν ογ ἐν τῇ βασανίτιδι ὃς ἐβασίλευσεν ἐν ασταρωθ και ἐν εδραῖν οὔτος κατελείφθη ἀπὸ τῶν γιγάντων και ἐπάταξεν αὐτὸν μουσῆς και ἐξωλέθρευσεν
- 13 І не вигнали Ізраїлеві сини гешурянина, і маахатеянина, і сидів Гешур та Маахат серед Ізраїля, і так є аж до цього дня.
However, the people of Israel did not send out the Geshurites, or the Maacathites: but Geshur and Maacath are living among Israel to this day.
 και οὐκ ἐξωλέθρευσαν οἱ υἱοὶ ἰσραηλ τὸν γεσιρι και τὸν μαχατι και τὸν χαναναῖον και κατῴκει βασιλεὺς γεσιρι και ὁ μαχατι ἐν τοῖς υἱοῖς ἰσραηλ ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας
- 14 Тільки Левіському племені не дав він спадку, огняні жертви Господа, Бога Ізраїля, то спадок його, як Я говорив був йому.
Only to the tribe of Levi he gave no heritage; the offerings of the Lord, the God of Israel, made by fire are his heritage, as he said to him.
 πλην τῆς φυλῆς λευι οὐκ ἐδόθη κληρονομία κύριος ὁ θεὸς ἰσραηλ οὔτος αὐτῶν κληρονομία καθὰ εἶπεν αὐτοῖς κύριος και οὔτος ὁ καταμερισμός ὃν κατεμέρισεν μουσῆς τοῖς υἱοῖς ἰσραηλ ἐν араβωθ
 μοαβ ἐν τῷ πέραν τοῦ ἰορδάνου κατὰ ιεριχω
- 15 І дав Мойсей племені Рувимових синів спадок за їхніми родами.
And Moses gave their heritage to the tribe of Reuben by their families.
 και ἔδωκεν μουσῆς τῇ φυλῇ ρουβην κατὰ δήμους αὐτῶν
- 16 І була їм границя від Ароеру, що на березі арноньського потоку, і місто, що серед тієї долини, і вся рівнина при Медеві,
Their limit was from Aroer, on the edge of the valley of the Arnon, and the town in the middle of the valley, and all the table-land by Medeba;
 και ἐγενήθη αὐτῶν τὰ ὄρια ἀπὸ αροηρ ἢ ἐστὶν κατὰ πρόσωπον φάραγγος αρνων και ἡ πόλις ἢ ἐν τῇ φάραγγι αρνων και πᾶσαν τὴν μισωρ
- 17 Хешбон і всі міста його, що на рівнині, Дівон, і Бамот-Баал, і Бет-Баал-Меон,
Heshbon and all her towns in the table-land; Dibon, and Bamoth-baal, and Beth-baal-meon;
 ἕως εσεβων και πάσας τὰς πόλεις τὰς οὔσας ἐν τῇ μισωρ και δαιβων και βαμωθβαал και οἶκον βεελμων
- 18 і Ягца, і Кедемот, і Мефаат,
And Jahaz, and Kedemoth, and Merphaath;
 και ιασσα και κεδημωθ και μεφασθ
- 19 і Кір'ятаїм, і Сівма, і Церет-Гашшахар на горі Емеку,
And Kiriathaim, and Sibmah, and Zereth-shahar in the mountain of the valley;
 και καριαθαμ και σεβαμα και σεραδα και σωρ ἐν τῷ ὄρει εμακ

- 20 і Бет-Пеор, і узбіччя Пісгі, і Бет-Гасшімот,
And Beth-peor, and the slopes of Pisgah, and Beth-jeshimoth;
 και βαιθφογορ και ασηδωθ φασιγα και βαιθασιμωθ
- 21 і всі міста рівнини, і все царство Сигона, царя аморейського, що царював у Хешбоні, що Мойсей убив його та мідіянських начальників: Евія, і Рекема, і Цура, і Хура, і Реву, сигонови х князів, мешканців того краю.
And all the towns of the table-land, and all the kingdom of Sihon, king of the Amorites, who was ruling in Heshbon, whom Moses overcame, together with the chiefs of Midian, Evi, and Rekem, and Zur, and Hur, and Reba, the chiefs of Sihon, who were living in the land.
 και πάσας τὰς πόλεις τοῦ μισωρ και πᾶσαν τὴν βασιλείαν τοῦ σηων βασιλέως τῶν αμορραίων ὃν ἐπάταξεν μουσῆς αὐτὸν και τοὺς ἡγουμένους μαδιαμ και τὸν ευι και τὸν роκομ και τὸν σουр και τὸν ουр και τὸν роβε ἄρχοντας παρά σηων και τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν
- 22 А Валаама, Беороваго сина, чарівника, Израїлеві сини забили мечем серед інших, яких вони побили.
And Balaam, the son of Beor, the prophet, the children of Israel put to death with the sword.
 και τὸν βαλααμ τὸν τοῦ βεωρ τὸν μάντιν ἀπέκτειναν ἐν τῇ ῥοπή
- 23 І була границя Рувимових синів: Йордан і границя. Це спадок Рувимових синів за їхніми родами, їхні міста та їхні оселі.
And the limit of the children of Reuben was the edge of Jordan. This was the heritage of the children of Reuben by their families, with its towns and its unwalled places.
 ἐγένετο δὲ τὰ ὄρια ρουβην ιορδάνης ὄριον αὐτῆ ἢ κληρονομία υἱῶν ρουβην κατὰ δήμους αὐτῶν αἱ πόλεις αὐτῶν και αἱ ἐπαύλεις αὐτῶν
- 24 І дав Мойсей Гадовому племені, синам Гада за їхніми родами,
And Moses gave their heritage to the tribe of Gad by their families.
 ἔδωκεν δὲ μουσῆς τοῖς υἱοῖς γαδ κατὰ δήμους αὐτῶν
- 25 і була їм границя: Язер, і всі гілеадські міста, і половина краю аммонових синів аж до Ароеру, що навпроти Рабби,
And their limit was Jazer, and all the towns of Gilead, and half the land of the children of Ammon, to Aroer before Rabbah;
 και ἐγένετο τὰ ὄρια αὐτῶν ιαζηρ πᾶσαι αἱ πόλεις γαλαад και τὸ ἡμισυ γῆς υἱῶν αμμων ἕως αροηρ ἢ ἐστιν κατὰ πρόσωπον ραββα
- 26 А з Хешбону аж до Рамат Гамміціпі й Бетоніму, а від Маханаїму аж до границі Дебіру,
And from Heshbon to Ramath-mizpeh, and Betonim; and from Mahanaim to the edge of Debir;
 και ἀπὸ εσεβων ἕως ραμωθ κατὰ τὴν μασησηφ και βοτανιν και маανайн ἕως τῶν ὀρίων даβир
- 27 і в долині Бет-Гараму, і Бет-Ніра, і Суккот, і Цафон, останок царства Сигона, царя хешбонського, Йордан і границя аж до кінця озера Кіннерет по тім боці Йордану на схід.
And in the valley, Beth-haram, and Beth-nimrah, and Succoth, and Zaphon, the rest of the kingdom of Sihon, king of Heshbon, having Jordan for its limit, to the end of the sea of Chinnereth on the east side of Jordan.
 και ἐν εμεк βαιθараμ και βαιθанавра και сокχωθα και сафан και τὴν λοιπὴν βασιλείαν σηων βασιλέως εσεβων και ὁ ιορδάνης ὄρειε ἕως μέρους τῆς θαλάσσης χενερεθ πέραν τοῦ ιορδάνου ἀπ' ἀνατ ολῶν
- 28 Це спадок Гадових синів за їхніми родами, міста та їхні оселі.
This is the heritage of the children of Gad by their families, with its towns and its unwalled places
 αὐτῆ ἢ κληρονομία υἱῶν γαδ κατὰ δήμους αὐτῶν αἱ πόλεις αὐτῶν και αἱ ἐπαύλεις αὐτῶν
- 29 І дав Мойсей половині племені Манасїного, і воно було половині племені Манасїних синів за їхніми родами.
And Moses gave their heritage to the half-tribe of Manasseh by their families.
 και ἔδωκεν μουσῆς τῷ ἡμίσει φυλῆς манасση κατὰ δήμους αὐτῶν
- 30 І була їхня границя від Маханаїму, увесь Башан, усе царство Ога, царя башанського, і всі села Яїру, що в Башані, шістьдесят міст.
And their limit was from Mahanaim, all Bashan, all the kingdom of Og, king of Bashan, and all Havvoth-Jair, in Bashan, sixty towns;
 και ἐγένετο τὰ ὄρια αὐτῶν ἀπὸ маанайм και πᾶσα βασιλείа βασани και πᾶσα βασιλείа ωγ βασιλέως βασан και πάσας τὰς κόμας ιαῖρ αἱ εἰσιν ἐν τῇ βασανίτιδι ἐξήκοντα πόλεις
- 31 А половина Гілеаду, і Аштарот, і Едрея, міста Огового царства в Башані, синам Махіра, Манасїного сина, половині синів Махіра за їхніми родами.
And half Gilead, and Ashtaroth, and Edrei, towns of the kingdom of Og in Bashan, were for the children of Machir, the son of Manasseh, for half of the children of Machir by their families.
 και τὸ ἡμισυ τῆς γαλαад και ἐν астарωθ και ἐν едраῖν πόλεις βασιλείας ωγ ἐν βασανίτιδι και ἐδόθησαν τοῖς υἱοῖς махир υἱοῦ манасση και τοῖς ἡμίσεισιν υἱοῖς махир υἱοῦ манасση κατὰ δήμους αὐτῶν

- 32 **Оце те, що Мойсей дав на спадок в моавських степах по тім боці Йордану на схід.**
These are the heritages of which Moses made distribution in the lowlands of Moab, on the other side of Jordan in Jericho, to the east.
 οὗτοι οὐδς κατεκληρονόμησεν μουσῆς πέραν τοῦ ἰορδάνου ἐν ἀραβοθ μοαβ ἐν τῷ πέραν τοῦ ἰορδάνου κατὰ ἰερῶ ἀπὸ ἀνατολῶν
- 1 ¶ **А оце те, що посіли Ізраїлеві сини в ханаанському Краї, що дали їм на спадок священник Елеазар, і Ісус, син Навинів, та голови батьків племен Ізраїлевих синів.**
And these are the heritages which the children of Israel took in the land of Canaan, which Eleazar, the priest, and Joshua, the son of Nun, and the heads of the tribes of the children of Israel, gave out to them;
 καὶ οὗτοι οἱ κατακληρονομήσαντες υἱὸν ἰσραηλ ἐν τῇ γῆ χανααν οἷς κατεκληρονόμησεν αὐτοῖς ελεαζαρ ὁ ἱερεὺς καὶ ἰησοῦς ὁ τοῦ ναυη καὶ οἱ ἄρχοντες πατριῶν φυλῶν τῶν υἱῶν ἰσραηλ
- 2 **Жеребком приділили їхній спадок, як наказав був Господь через Мойсея, дев'яти племенам і половині племені.**
Their heritage by the Lord's decision, as he gave orders by Moses, for the nine tribes and the half-tribe.
 κατὰ κλήρους ἐκκληρονόμησαν ὃν τρόπον ἐνετείλατο κύριος ἐν χειρὶ ἰησοῦ ταῖς ἐννέα φυλαῖς καὶ τῷ ἡμίσει φυλῆς
- 3 **Бо дав Мойсей насліддя двох племен, та половини племені по той бік Йордану, а Левитам спадку не дав серед них.**
For Moses had given their heritage to the two tribes and the half-tribe on the other side of Jordan, but to the Levites he gave no heritage among them.
 ἀπὸ τοῦ πέραν τοῦ ἰορδάνου καὶ τοῖς λευίταις οὐκ ἔδωκεν κλῆρον ἐν αὐτοῖς
- 4 **Бо Йосипових синів було двоє поколінь, Манасія та Єфрем, а Левитам не дали спадку в Краю, а тільки міста на оселення та їхні пасовиська для їхньої худоби та для їхнього мастку.**
Because the children of Joseph were two tribes, Manasseh and Ephraim; and they gave the Levites no part in the land, only towns for their living-places, with the grass-lands for their cattle and for their property.
 ὅτι ἦσαν οἱ υἱοὶ ἰωσηφ δύο φυλαὶ μανασση καὶ εφραϊμ καὶ οὐκ ἐδόθη μερὶς ἐν τῇ γῆ τοῖς λευίταις ἀλλ' ἢ πόλεις κατοικεῖν καὶ τὰ ἀφορισμένα αὐτῶν τοῖς κτήνεσιν καὶ τὰ κτήνη αὐτῶν
- 5 **Як наказав був Господь Мойсесві, так зробили Ізраїлеві сини, та й поділили Край.**
As the Lord had given orders to Moses, so the people of Israel did, and they made division of the land.
 ὃν τρόπον ἐνετείλατο κύριος τῷ μουσῆϊ οὕτως ἐποίησαν οἱ υἱοὶ ἰσραηλ καὶ ἐμέρισαν τὴν γῆν
- 6 ¶ **І підійшли Юдині сини до Ісуса в Гілгалі, та й сказав до нього Калев, син Єфуннеїв, кеназзеянин: Ти знаєш те слово, що Господь говорив до Мойсея, Божого чоловіка, про мене та про тебе в Кадеш-Барнеа.**
Then the children of Judah went to Joshua in Gilgal; and Caleb, the son of Jephunneh the Kenizzite, said to him, You have knowledge of what the Lord said to Moses, the man of God, about me and about you in Kadesh-barnea.
 καὶ προσήλθοσαν οἱ υἱοὶ ἰουδα πρὸς ἰησοῦν ἐν γαλγαλ καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν χαλεβ ὁ τοῦ ιεφοννη ὁ кеназзаїος σὺ ἐπίστη τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησεν κύριος πρὸς μουσῆν ἄνθρωπον τοῦ θεοῦ περὶ ἐμοῦ καὶ σοῦ ἐν каδης барνη
- 7 **Я був віку сорока літ, коли Мойсей, раб Господній, послав мене з Кадеш-Барнеа вивідати той Край. І я доклав йому справу, як було в серці моїм.**
I was forty years old when Moses, the servant of the Lord, sent me from Kadesh-barnea to make a search through the land; and the account which I gave him was in keeping with his desire.
 τεσσαράκοντα γὰρ ἐτῶν ἤμην ὅτε ἀπέστειλὲν με μουσῆς ὁ παῖς τοῦ θεοῦ ἐκ каδης барνη κατασκοπεῦσαι τὴν γῆν καὶ ἀπεκρίθην αὐτῷ λόγον κατὰ τὸν νοῦν αὐτοῦ
- 8 **А мої браття, що ходили зо мною, знеслили були серце народу, а я обставав за Господом, Богом моїм.**
My brothers, however, who went up with me, made the heart of the people like water: but I was true to the Lord with all my heart.
 οἱ δὲ ἀδελφοί μου οἱ ἀναβάντες μετ' ἐμοῦ μετέστησαν τὴν καρδίαν τοῦ λαοῦ ἐγὼ δὲ προσετέθην ἐπακολουθῆσαι κυρίῳ τῷ θεῷ μου
- 9 **І присягнув Мойсей того дня, говорячи: Поправді кажу, той Край, що нога твоя ходила в ньому, буде на спадок тобі та синам твоїм аж навіки, бо ти обставав за Господом, Богом моїм.**
And on that day Moses took an oath, saying, Truly the land where your feet have been placed will become a heritage for you and your children for ever, because you have been true to the Lord your God with all your heart.
 καὶ ὄμοσεν μουσῆς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ λέγων ἡ γῆ ἐφ' ἣν ἐπέβης σοὶ ἔσται ἐν κλήρῳ καὶ τοῖς τέκνοις σου εἰς τὸν αἰῶνα ὅτι προσετέθης ἐπακολουθῆσαι ὀπίσω κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν
- 10 **А тепер оце Господь позоставив мене при житті, як говорив. Оце сорок і п'ять літ відтоді, як Господь говорив був це слово Мойсесві, коли Ізраїль ходив у пустині. А тепер ось я віку в осьмидесяти й п'яти літ.**
And now, as you see, the Lord has kept me safe these forty-five years, from the time when the Lord said this to Moses, while Israel was wandering in the waste land: and now I am eighty-five years old.
 καὶ νῦν διέθρεψεν με κύριος ὃν τρόπον εἶπεν τοῦτο τεσσαρακοστὸν καὶ πέμπτον ἔτος ἀφ' οὗ ἐλάλησεν κύριος τὸ ῥῆμα τοῦτο πρὸς μουσῆν καὶ ἐπορεύθη ἰσραηλ ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ νῦν ἰδοὺ ἐγὼ σήμερον ὀγδοήκοντα καὶ πέντε ἐτῶν

- 11 Сьогодні я ще сильний, як того дня, коли Мойсей послав мене, яка сила моя тоді, така сила моя й тепер, щоб воювати, і виходити, і приходити.
And still, I am as strong today as I was when Moses sent me out: as my strength was then, so is it now, for war and for all the business of life.
 ἐτι εἰμι σήμερον ἰσχύων ὡσεὶ ὅτε ἀπέστειλέν με μουσῆς ὡσαύτως ἰσχύω νῦν ἐξελθεῖν καὶ εἰσελθεῖν εἰς τὸν πόλεμον
- 12 А тепер дай же мені цей гористий край, про який Господь говорив того дня, бо ти чув того дня, що там велетні та великі укріплені міста. Може Господь буде зо мною, і я повиганяю їх, як говорив був Господь.
So now, give me this hill-country named by the Lord at that time; for you had an account of it then, how the Anakim were there, and great walled towns: it may be that the Lord will be with me, and I will be able to take their land, as the Lord said.
 καὶ νῦν αἰτοῦμαι σε τὸ ὄρος τοῦτο καθὰ εἶπεν κύριος τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ὅτι σὺ ἀκήκοας τὸ ῥῆμα τοῦτο τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ νυνὶ δὲ οἱ ἀνακὶ ἐκεῖ εἰσὶν πόλεις ὄχυραὶ καὶ μεγάλαι ἐὰν οὖν κύριος μετ' ἐμοῦ ἢ ἐξολοθρευσοῦ αὐτούς ὃν τρόπον εἶπέν μοι κύριος
- 13 І поблагословив його Ісус, і дав Калевові, синові Єфуннесовому, Хеврон за спадок.
And Joshua gave him his blessing; and he gave Hebron to Caleb, the son of Jephunneh, for his heritage.
 καὶ εὐλόγησεν αὐτὸν ἰησοῦς καὶ ἔδωκεν τὴν χεβρων τῷ χαλεβ υἱῷ ιεφονη υἱοῦ κενεζ ἐν κλήρῳ
- 14 Тому став Хеврон Калевові, синові Єфуннесовому, кеназезянинові, за спадок, і так є аж до цього дня, за те, що він обставав за Господом, Богом Ізраїля.
So Hebron became the heritage of Caleb, the son of Jephunneh the Kenizzite, to this day, because with all his heart he was true to the Lord, the God of Israel.
 διὰ τοῦτο ἐγενήθη ἡ χεβρων τῷ χαλεβ τῷ τοῦ ιεφονη τοῦ κενεζαίου ἐν κλήρῳ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης διὰ τὸ αὐτὸν ἐπακολουθῆσαι τῷ προστάγματι κυρίου θεοῦ ἰσραηλ.
- 15 А ім'я Хеврону давніше було Кір'ят-Арба, що між велетнів був найбільший чоловік. А Край заспокоївся від війни.
In earlier times the name of Hebron had been Kiriath-arba, named after Arba, the greatest of the Anakim. And the land had rest from war.
 τὸ δὲ ὄνομα τῆς χεβρων ἦν τὸ πρότερον πόλις ἀρβὸκ μητρόπολις τῶν ἀνακὶ αὕτη καὶ ἡ γῆ ἐκόπασεν τοῦ πολέμου
- 1 ¶ І був жеребок для племені Юдиних синів за їхніми родами: до едомської границі пустиня Цин, на південь від теманського краю.
Now the part of the land marked out for the children of Judah by families, went up to the edge of Edom, as far as the waste land of Zin to the south, to the farthest point of it on the south.
 καὶ ἐγένετο τὰ ὄρια φυλῆς ἰουδα κατὰ δήμους αὐτῶν ἀπὸ τῶν ὀρίων τῆς ἰδουμαίας ἀπὸ τῆς ἐρήμου σιν ἕως καθῆς πρὸς λίβα
- 2 І була їм південна границя від кінця Солоного моря, від затоки, зверненої на південь.
Their south limit was from the farthest part of the Salt Sea, from the inlet looking to the south:
 καὶ ἐγενήθη αὐτῶν τὰ ὄρια ἀπὸ λιβὸς ἕως μέρους τῆς θαλάσσης τῆς ἀλυκῆς ἀπὸ τῆς λοφιᾶς τῆς φερούσης ἐπὶ λίβα
- 3 І йде вона на південь від Маале-Акраббиму, і переходить до Цину, і підіймається з півдня, від Кадеш-Барнеа й переходить до Хецрону, і підіймається до Аддару й обертається до Кар до Каркаї.
From there it goes south of the slope up to Akrabhim, and on to Zin, then south past Kadesh-barnea, and on by Hezron and up to Addar, turning in the direction of Karka:
 καὶ διαπορεύεται ἀπέναντι τῆς προσαναβάσεως ἀκραβὶν καὶ ἐκπεριπορεύεται σεννα καὶ ἀναβαίνει ἀπὸ λιβὸς ἐπὶ καθῆς βαρνη καὶ ἐκπορεύεται ἀσωρον καὶ προσαναβαίνει εἰς ἀδδара καὶ περιπορεύεται τὴν κατὰ δυσμὰς καθῆς
- 4 І переходить вона до Адмону, і йде до єгипетського потоку, і границя закінчується на захід. Це буде для вас південна границя.
Then on to Azmon, ending at the stream of Egypt: and the end of the limit is at the sea; this will be your limit on the south.
 καὶ πορεύεται ἐπὶ ἀσεμωνα καὶ διεκβαλεῖ ἕως φάραγγος αἰγύπτου καὶ ἔσται αὐτοῦ ἡ διέξοδος τῶν ὀρίων ἐπὶ τὴν θάλασσαν τοῦτο ἐστὶν αὐτῶν ὄρια ἀπὸ λιβὸς
- 5 А границя на схід Солоне море аж до кінця Йордану. А границя у бік півночі: від морської затоки з кінця Йордану,
And the east limit is the Salt Sea as far as the end of Jordan. And the limit of the north part of the land is from the inlet of the sea at the end of Jordan:
 καὶ τὰ ὄρια ἀπὸ ἀνατολῶν πᾶσα ἡ θάλασσα ἡ ἀλυκὴ ἕως τοῦ ἰορδάνου καὶ τὰ ὄρια αὐτῶν ἀπὸ βορρᾶ καὶ ἀπὸ τῆς λοφιᾶς τῆς θαλάσσης καὶ ἀπὸ τοῦ μέρους τοῦ ἰορδάνου
- 6 і підіймається границя до Бет-Хогли й переходить на північ від Бет-Гаарови; і підіймається та границя до Евен-Боган-Бен-Рувена.
Then the line goes up to Beth-hoglah, past the north of Beth-arabah, and up to the stone of Bohan, the son of Reuben;
 ἐπιβαίνει τὰ ὄρια ἐπὶ βαιθαγλα καὶ παραπορεύεται ἀπὸ βορρᾶ ἐπὶ βαιθαραβα καὶ προσαναβαίνει τὰ ὄρια ἐπὶ λίθον βαιων υἱοῦ ρουβην
- 7 І підіймається та границя від ахорської долини, а на півночі звертається до Гілгалу, що навпроти Маале-Адумміму, що на південь від потоку. І переходить та границя до Ме-Ен-Шемешу, і закінчується при Ен-Рогелі.
Then the line goes up to Debir from the valley of Achor, and so to the north, in the direction of Gilgal, which is opposite the slope up to Adummim, on the south side of the river: and the line goes on to the waters of En-shemesh, ending at En-rogel:
 καὶ προσαναβαίνει τὰ ὄρια ἐπὶ τὸ τέταρτον τῆς φάραγγος ἀχωρ καὶ καταβαίνει ἐπὶ γαλγαλ ἢ ἐστὶν ἀπέναντι τῆς προσβάσεως ἀδδαμιν ἢ ἐστὶν κατὰ λίβα τῇ φάραγγι καὶ διεκβαλεῖ ἐπὶ τὸ ὕδωρ πηγῆς ἡλίου καὶ ἔσται αὐτοῦ ἡ διέξοδος πηγῆ ρωγηλ.

- 8 I підіймається та границя до Ге-Бен-Гінному побіч свусеянина з півдня, це Єрусалим. I підіймається та границя до верхів'я гори, що навпроти Ге-Гінному на захід, що в кінці Емек-Ре фаїму на північ.
Then the line goes up by the valley of the son of Hinnom to the south side of the Jebusite (which is Jerusalem): then up to the top of the mountain in front of the valley of Hinnom to the west, which is at the farthest point of the valley of Rephaim on the north:
καὶ ἀναβαίνει τὰ ὄρια εἰς φάραγγα ὀνομ ἐπὶ νότου ἰεβους ἀπὸ λιβός αὕτη ἐστὶν ἱερουσαλημ καὶ διεκβάλλει τὰ ὄρια ἐπὶ κορυφὴν ὄρους ἣ ἐστὶν κατὰ πρόσωπον φάραγγος ὀνομ πρὸς θαλάσσης ἣ ἐστὶν ἐκ μέρους γῆς ραφαὶν ἐπὶ βορρᾶ
- 9 I біжить та границя від верхів'я гори до джерела Ме-Нефтоаху, і йде до міст гори Ефрону; і біжить та границя до Баали, це Кір'ят-Єсарім.
And the limit is marked out from the top of the mountain to the fountain of the waters of Nephtoah, and out to the towns of Mount Ephron, as far as Baalah (which is Kiriath-jearim):
καὶ διεκβάλλει τὸ ὄριον ἀπὸ κορυφῆς τοῦ ὄρους ἐπὶ πηγὴν ὕδατος ναφθο καὶ διεκβάλλει εἰς τὸ ὄρος εφρων καὶ ἐξῆξει τὸ ὄριον εἰς βααλ. αὕτη ἐστὶν πόλις ἰαριμ
- 10 I обертається та границя з Баали на захід до гори Сеїр, і переходить до плеча гори Єсарім з півночі, це Кесалон; і сходить до Бет-Шемешу й переходить до Тімни.
Then turning west, the line goes from Baalah to Mount Seir, and on to the side of Mount Jearim (which is Chesalon) on the north, then down to Beth-shemesh, and on past Timnah:
καὶ περιελύσεται ὄριον ἀπὸ βααλ ἐπὶ θάλασσαν καὶ παρελεύσεται εἰς ὄρος ασσαρες ἐπὶ νότου πόλιν ἰαριμ ἀπὸ βορρᾶ αὕτη ἐστὶν χασλὼν καὶ καταβήσεται ἐπὶ πόλιν ἡλίου καὶ παρελεύσεται ἐπὶ λίβα
- 11 I йде та границя по край Екрону на північ, і біжить та границя до Шіккерону, і переходить до гори Баали, і йде до Явнеїлу. I границя закінчується при заході.
And out to the side of Ekron to the north: then it is marked out to Shikkeron and on to Mount Baalah, ending at Jabneel; the end of the line is at the sea.
καὶ διεκβαλεῖ τὸ ὄριον κατὰ νότου ακκαρων ἐπὶ βορρᾶν καὶ διεκβαλεῖ τὰ ὄρια εἰς σακχαρωνα καὶ παρελεύσεται ὄρος τῆς βαλα καὶ διεκβαλεῖ ἐπὶ ἰαβνηλ. καὶ ἔσται ἡ διέξοδος τῶν ὀρίων ἐπὶ θάλασσαν
- 12 A західня границя до Великого моря. A границя ця границя Юдиних синів навколо за їхніми родами.
And the limit on the west is the edge of the Great Sea. This is the line going round the land marked out for the children of Judah, by their families.
καὶ τὰ ὄρια αὐτῶν ἀπὸ θαλάσσης ἣ θάλασσα ἣ μεγάλη ὀριεῖ ταῦτα τὰ ὄρια υἰῶν ἰουδα κύκλω κατὰ δῆμους αὐτῶν
- 13 ¶ A Калеву, синові Єфуннеєвому, він дав частку серед Юдиних синів, за Господнім наказом до Ісуса, Кір'ят-Арби, батька велетнів, воно Хеврон.
And to Caleb, the son of Jephunneh, he gave a part among the children of Judah, as the Lord had given orders to Joshua, that is, Kiriath-arba, named after Arba, the father of Anak which is Hebron.
καὶ τῷ χαλεβ υἱῷ ἰεφοννη ἔδωκεν μερίδα ἐν μέσῳ υἰῶν ἰουδα διὰ προστάγματος τοῦ θεοῦ καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ἰησοῦς τὴν πόλιν αρβὸκ μητρόπολιν ενακ αὕτη ἐστὶν χεβρων
- 14 I Калев повиганяв звідти трьох велетнів: Шешая, і Ахімана, і Талмая, уроджених велетнів.
And the three sons of Anak, Sheshai and Ahiman and Talmai, the children of Anak, were forced out from there by Caleb.
καὶ ἐξώλεθρευσεν ἐκεῖθεν χαλεβ υἱὸς ἰεφοννη τοὺς τρεῖς υἱοὺς ενακ τὸν σουσι καὶ τὸν θολμι καὶ τὸν αχιμα
- 15 I пішов він звідти до девірських мешканців, а ім'я Девіра давніше Кір'ят-Сефер.
From there he went up against the people of Debir: (now the name of Debir before that was Kiriath-sepher.)
καὶ ἀνέβη ἐκεῖθεν χαλεβ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας δαβιρ τὸ δὲ ὄνομα δαβιρ ἦν τὸ πρότερον πόλις γραμμᾶτων
- 16 I сказав Калев: Хто поб'є Кір'ят-Сефер та здобуде його, то дам йому дочку мою Ахсу за жінку.
And Caleb said, I will give Achsah, my daughter, as wife to the man who overcomes Kiriath-sepher and takes it.
καὶ εἶπεν χαλεβ ὅς ἐάν λάβῃ καὶ ἐκκόψῃ τὴν πόλιν τῶν γραμμᾶτων καὶ κυριεύσῃ αὐτῆς δώσω αὐτῷ τὴν αχσαν θυγατέρα μου εἰς γυναῖκα
- 17 I здобув його Отніл, син Кеназів, брат Калевів. I він дав йому свою дочку Ахсу за жінку.
And Othniel, the son of Kenaz, Caleb's brother, took it: so he gave him his daughter Achsah for his wife.
καὶ ἔλαβεν αὐτὴν γοθονηλ υἱὸς κενεζ ἀδελφὸς χαλεβ ὁ νεώτερος καὶ ἔδωκεν αὐτῷ τὴν αχσαν θυγατέρα αὐτοῦ αὐτῷ γυναῖκα
- 18 I сталося, коли вона відходила, то намовила його жадати поля від її батька. I зійшла вона з осла, а Калев сказав їй: Що тобі?
Now when she came to him, he put into her mind the idea of requesting a field from her father: and she got down from her ass; and Caleb said to her, What is it?
καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι αὐτὴν καὶ συνεβουλεύσατο αὐτῷ λέγουσα αἰτήσομαι τὸν πατέρα μου ἀγρόν καὶ ἐβόησεν ἐκ τοῦ ὄνου καὶ εἶπεν αὐτῇ χαλεβ τί ἐστὶν σοι
- 19 I вона сказала: Дай мені дар благословення! Бо ти дав мені землю суху, то даси мені це й водні джерела. I він дав їй Гуллот горішній та Гуллот долишній.
And she said, Give me a blessing; because you have put me in dry south-land, now give me springs of water. So he gave her the higher spring and the lower spring.
καὶ εἶπεν αὐτῷ δός μοι εὐλογίαν ὅτι εἰς γῆν ναγεβ δέδωκάς με δός μοι τὴν γολαθμωιν καὶ ἔδωκεν αὐτῇ χαλεβ τὴν γολαθμωιν τὴν ἄνω καὶ τὴν γολαθμωιν τὴν κάτω
- 20 ¶ Оце спадок племені Юдиних синів за їхніми родами.
This is the heritage of the tribe of Judah, by their families.
αὕτη ἡ κληρονομία φυλῆς υἰῶν ἰουδα

- 21 **I** були ті міста від краю племені Юдиних синів до едомської границі на півдні: Кавцеїл, і Едер, і Ягур,
The farthest towns of the tribe of Judah in the direction of the limits of Edom to the south, were Kabzeel, and Eder, and Jagur;
 ἐγενήθησαν δὲ αἱ πόλεις αὐτῶν πόλις πρώτη φυλῆς υἰῶν ἰουδα ἐφ' ὁρίων εδωμ ἐπὶ τῆς ἐρήμου καιβαισελεηλ καὶ ара καὶ ασωρ
- 22 **і** Кіна, і Дімона, і Ад'ада,
And Kinah, and Dimonah, and Adadah;
 καὶ ικαμ καὶ ρεγμα καὶ αρουηλ
- 23 **і** Кедеш, і Хацор, і Їтнан,
And Kedesh, and Hazor, and Ithnan;
 καὶ каδης καὶ асорιωναιν
- 24 **Зіф, і** Телем, і Беалот,
Ziph, and Telem, and Bealoth;
 καὶ мαιναμ καὶ βαλμειναν καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν
- 25 **і** Хацор-Хадатта, і Керійот-Хецрон, це Хацор,
And Hazor-hadattah, and Keriioth-hezron (which is Hazor);
 καὶ αἱ πόλεις асерων αὕτη асор
- 26 **Амам, і** Шема, і Молада,
Amam, and Shema, and Moladah;
 καὶ σην καὶ салмаа καὶ мωлада
- 27 **і** Хацор-Гадда, і Хешмон, і Бет-Пелет,
And Hazar-gaddah, and Heshmon, and Beth-pelet;
 καὶ сери каὶ байфалад
- 28 **і** Хацар-Шуал, і Беер-Шева, і Бізіотія,
And Hazar-shual, and Beer-sheba, and Biziothiah;
 καὶ χολασεωла καὶ бηρсаβεε каὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν καὶ αἱ ἐπαύλειс αὐτῶν
- 29 **Баала, і** Іїм, і Ецем,
Baalah, and Iim, and Ezem;
 бала каὶ бакок каὶ асом
- 30 **і** Елтолад, і Хесіл, і Хорма,
And Eltolad, and Chesil, and Hormah;
 каὶ елβουδαд каὶ байηηл каὶ ерма
- 31 **і** Ціклаг, і Мадманна, і Сансанна,
And Ziklag, and Madmannah, and Sansannah;
 каὶ скелак каὶ махарим каὶ сеθενак
- 32 **і** Леваот, і Шілхім, і Аїн, і Ріммон. Усіх міст двадцять і дев'ять та їхні оселі.
And Lebaoth, and Shilhim, and Ain, and Rimmon; all the towns are twenty-nine, with their unwall'd places.
 каὶ лаβωс каὶ салη каὶ еромωθ πόλεις κθ# каὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν
- 33 **На** Шефалі: Ештаол, і Цор'а, і Ашна,
In the lowland, Eshtaol, and Zorah, and Ashnah;
 ἐν τῇ πεδινη̄ астаωл каὶ раа каὶ асса
- 34 **і** Заноах, і Ен-Ганнім, Тарпуах і Гаенам,
And Zanoah, and En-gannim, Tappuah, and Enam;
 каὶ рамен каὶ танω каὶ ιλουθωθ каὶ миаи

- 35 Ярмут, і Адуллам, Сохо й Азека,
Jarmuth, and Adullam, Socoh, and Azekah;
καὶ ἱερμουθ καὶ οδολλαμ καὶ μεμβρα καὶ σωχω καὶ ἀζηκα
- 36 і Шаараїм, і Адитаїм, і Гедера, і Гедеротаїм, чотирнадцять міст та їхні оселі.
And Shaaraim, and Adithaim, and Gederah, and Gederothaim; fourteen towns with their unwalled places.
καὶ σακαριμ καὶ γαθηρα καὶ αἱ ἐπαύλεις αὐτῆς πόλεις δέκα τέσσαρες καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν
- 37 Ценан, і Хадаша, і Мігдал-Гад,
Zenan, and Hadashah, and Migdal-gad;
σεννα καὶ ἀδασαν καὶ μαγαδαγαδ
- 38 і Діл'ан, і Міпхе, і Йоктеїл,
And Dilan, and Mizpeh, and Joktheel;
καὶ δαλαλ καὶ μασφα καὶ ιακαρηηλ
- 39 Лахїш, і Боцкат, і Еглон,
Lachish, and Bozkath, and Eglon;
καὶ λαχης καὶ βασηδωθ καὶ ιδεαδαλεα
- 40 і Каббон, і Лахмас, і Кітліш,
And Cabbon, and Lahmas, and Chithlish;
καὶ χαβρα καὶ μαχεз καὶ маχωз
- 41 і Гедерот, Бет-Дагон, і Наама, і Маккеда, шістнадцять міст та їхні оселі.
And Gederoth, Beth-dagon, and Naamah, and Makkedah; sixteen towns with their unwalled places.
καὶ γεδδωρ καὶ βγαδιηλ καὶ νομαν καὶ μακηδαν πόλεις δεκαεξ καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν
- 42 Лівна, і Етер, і Ашан,
Libnah, and Ether, and Ashan;
λεμνα καὶ ιθακ
- 43 і Івтах, і Ашна, і Неців,
And Iphtah, and Ashnah, and Nezib;
καὶ ανοχ καὶ ιανα καὶ νασιβ
- 44 і Кеїла, і Ахзів, і Мареша, дев'ять міст та їхні оселі.
And Keilah, and Achzib, and Mareshah; nine towns with their unwalled places.
καὶ кеїлам καὶ акиези καὶ кезиб καὶ βαθηсар καὶ αιλων πόλεις δέκα καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν
- 45 Екрон і підлегли міста його та оселі його.
Ekron, with her daughter-towns and her unwalled places;
ακκαρων καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς καὶ αἱ ἐπαύλεις αὐτῶν
- 46 Від Екрону й до моря усе, що при Ашдоді та їхні оселі.
From Ekron to the sea, all the towns by the side of Ashdod, with their unwalled places.
ἀπὸ ακκαρων γεμνα καὶ πᾶσαι ὅσαι εἰσὶν πλησίον ασηδωθ καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν
- 47 Ашдод, підлегли міста його та оселі його; Азза, підлегли міста її та оселі її до єгипетського потоку, і море Велике, і границя.
Ashdod, with her daughter-towns and her unwalled places; Gaza, with her daughter-towns and her unwalled places, to the stream of Egypt, with the Great Sea as a limit.
ασεδωθ καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς καὶ αἱ ἐπαύλεις αὐτῆς γάζα καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς καὶ αἱ ἐπαύλεις αὐτῆς ἕως τοῦ χειμάρρου αἰγύπτου καὶ ἡ θάλασσα ἡ μεγάλη διορίζει
- 48 І на горах: Шамір, і Яттїр, і Сохо,
And in the hill-country, Shamir, and Jattir, and Socoh;
καὶ ἐν τῇ ὄρεινῇ σαμιρ καὶ ιεθερ καὶ σοχα

- 49 i Данна, i Kip'ят-Санна, вин Девір,
And Dannah, and Kiriath-sannah (which is Debir);
καὶ ρέννα καὶ πόλις γραμμάτων αὐτῆ δαβιρ
- 50 i Анав, i Ештемо, i Аним,
And Anab, and Eshtemoh, and Anim;
καὶ ανων καὶ εσκαиμαν καὶ аисам
- 51 i Гoшен, i Холон, i Гило, одинадцять міст та їхні оселі.
And Goshen, and Holon, and Giloh; eleven towns with their unwalled places.
καὶ γοσομ καὶ χαλου καὶ χанна πόλεις ἕνδεκα καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν
- 52 Арав, i Дума, i Еш'ан,
Arab, and Dumah, and Eshan;
аирем καὶ реμνα καὶ сома
- 53 i Яним, i Бет-Тарпуах, i Афека,
And Janim, and Beth-tappuah, and Aphekah;
καὶ ιεμαῖν καὶ βαιθαχου καὶ φακουα
- 54 i Хумта, i Kip'ят-Арба, це Хеврон, i Циор, дев'ять міст та їхні оселі.
And Humtah, and Kiriath-arba (which is Hebron), and Zior; nine towns with their unwalled places.
καὶ еυμα καὶ πόλις арбок αὐτῆ ἐστὶν хевρων καὶ σωρθ πόλεις ἑννέα καὶ αἱ ἐπαύλεις αὐτῶν
- 55 Маон, Кармел, i Зиф, i Юта,
Maon, Carmel, and Ziph, and Jutah;
маор καὶ хермел καὶ озѣβ καὶ ιταν
- 56 Їзреїл, i Йокдеам, i Заноах,
And Jezreel, and Jokdeam, and Zanoah;
καὶ ιαριηλ καὶ ιαрикам καὶ ζακανаῖм
- 57 Каїн, Гів'а, i Тимна, десять міст та їхні оселі.
Kain, Gibeah, and Timnah; ten towns with their unwalled places.
καὶ γαβса καὶ θαμναθα πόλεις ἑννέα καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν
- 58 Халхул, Бет-Цур, i Гедор,
Halhul, Beth-zur, and Gedor;
αλουα καὶ βαιθсоур καὶ γεδδων
- 59 i Маарат, i Бет-Аног, i Елтекон, шість міст та їхні оселі.
And Maarath, and Beth-anoth, and Eltekon; six towns with their unwalled places.
καὶ магароθ καὶ βαιθанам καὶ θεкоум πόλεις ἕξ καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν [59a] θεкоу καὶ еφραθα αὐτῆ ἐστὶν βαιθлеем καὶ φαγωρ καὶ аитан καὶ коулон καὶ татам καὶ еωβης καὶ карем καὶ γалеμ καὶ θεθ
ηр καὶ моноχοу πόλεις ἕνδεκα καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν
- 60 Kip'ят-Баал, вин Kip'ят-Сарим, i Рабба, двоє міст та їхні оселі.
Kiriath-baal (which is Kiriath-jearim), and Rabbah; two towns with their unwalled places.
кариаθβαал αὐτῆ ἡ πόλις ιαριμ καὶ σωθηβα πόλεις δύο καὶ αἱ ἐπαύλεις αὐτῶν
- 61 На пустині: Бет-Гаарава, Міддин, i Сехаха,
In the waste land, Beth-arabah, Middin, and Secacah;
καὶ βαδδαργис καὶ θараβασαμ καὶ аινων καὶ аχιοζа
- 62 i Нівшан, i Ир-Гаммелах, i Ен-Геді, шість міст та їхні оселі.
And Nibshan, and the Town of Salt, and En-gedi; six towns with their unwalled places.
καὶ ναφлаζων καὶ αἱ πόλεις садоμ καὶ анкадης πόλεις ἑπτὰ καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν

- 63 А євусеян, мешканців Єрусалиму, Юдини сини не могли їх вигнати, і осів Євусеянин із Юдиними синами в Єрусалимі, і так є аж до цього дня,
And as for the Jebusites living in Jerusalem, the children of Judah were unable to make them go out; but the Jebusites are living with the children of Judah at Jerusalem, to this day.
 και ὁ ιεβουσαῖος κατόκει ἐν ἱερουσαλὴμ καὶ οὐκ ἠδυνάσθησαν οἱ υἱοὶ ἰουδα ἀπολέσαι αὐτούς καὶ κατόκησαν οἱ ιεβουσαῖοι ἐν ἱερουσαλὴμ ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης
- 1 ¶ I вийшов жеребок для Йосипових синів: від єрихонського Йордану до єрихонської води на схід пустиня, що тягнеться від Єрихону по горі до Бет-Елу.
And the limit of the land marked out for the children of Joseph went out from Jordan at Jericho, at the waters of Jericho on the east, in the waste land, going up from Jericho through the hill-country to Beth-el;
 και ἐγένετο τὰ ὄρια υἱῶν ἰωσηφ ἀπὸ τοῦ ἰορδάνου τοῦ κατὰ ἱερῖχω ἀπ' ἀνατολῶν καὶ ἀναβήσεται ἀπὸ ἱερῖχω εἰς τὴν ὄρεινὴν τὴν ἔρημον εἰς βαιθηλ λουζα
- 2 I виходить вона з Бет-Елу до Луз, і переходить до границі Арки до Атароту,
And it goes out from Beth-el to Luz, and on as far as the limit of the Archites to Ataroth;
 και ἐξελεύσεται εἰς βαιθηλ καὶ παρελεύσεται ἐπὶ τὰ ὄρια τοῦ χαταρωθι
- 3 і сходить на захід до границі яфлетської, аж до границі Бет-Хорону долишнього, і аж до Гезеру, і закінчується при морі.
And it goes down to the west to the limit of the Japhletites, to the limit of Beth-horon the lower, as far as Gezer; ending at the sea.
 και διελεύσεται ἐπὶ τὴν θάλασσαν ἐπὶ τὰ ὄρια αἰταλμ ἕως τῶν ὀρίων βαιθωρων τὴν κάτω καὶ ἔσται ἡ διεξοδος αὐτῶν ἐπὶ τὴν θάλασσαν
- 4 I посіли це Йосипові сини, Манасія та Єфрем.
And the children of Joseph, Manasseh and Ephraim, took their heritage.
 και ἐκληρονόμησαν οἱ υἱοὶ ἰωσηφ εφραιμ καὶ μανασση
- 5 ¶ I була границя Єфремових синів за їхніми родами, а границя їхнього спадку на схід була: Атрот-Аддар аж до горішнього Бет-Хорону.
And the limit of the land of the children of Ephraim by their families was marked out in this way: the limit of their heritage to the east was Ataroth-addar, to Beth-horon the higher;
 και ἐγενήθη ὄρια υἱῶν εφραιμ κατὰ δήμους αὐτῶν καὶ ἐγενήθη τὰ ὄρια τῆς κληρονομίας αὐτῶν ἀπὸ ἀνατολῶν αταρωθ καὶ εροκ ἕως βαιθωρων τὴν ἄνω καὶ γαζαρα
- 6 I виходить та границя до Міхметату з півночі, і повертається границя на схід до Таанат-Шіло, та й переходить його з сходу до Яноаху.
The line goes out to the west at Michmethath on the north; then turning to the east to Taanath-shiloh, going past it on the east of Janoah;
 και διελεύσεται τὰ ὄρια ἐπὶ τὴν θάλασσαν εἰς καισμῶν ἀπὸ βορρᾶ θερμα περιελεύσεται ἐπὶ ἀνατολᾶς εἰς θηνασα καὶ σελλησα καὶ παρελεύσεται ἀπ' ἀνατολῶν εἰς ιανωκα
- 7 I сходить вона з Яноаху до Атароту та до Наари, і дотикає Єрихону, і виходить до Йордану.
And from Janoah down to Ataroth, and to Naarah, and touching Jericho, it goes on to Jordan.
 και εἰς μαχῶ καὶ αταρωθ καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν καὶ ἐλεύσεται ἐπὶ ἱερῖχω καὶ διεκβαλεῖ ἐπὶ τὸν ἰορδάνην
- 8 А з Таппуаху границя йде на захід до потоку Кана, та й закінчується при морі. Це спадок племені Єфремових синів за їхніми родами.
From Tappuah the line goes on to the west to the river of Kanah; ending at the sea. This is the heritage of the children of Ephraim by their families;
 και ἀπὸ ταφου πορεύσεται τὰ ὄρια ἐπὶ θάλασσαν ἐπὶ χελкана καὶ ἔσται ἡ διεξοδος αὐτῶν ἐπὶ θάλασσαν αὕτη ἡ κληρονομία φυλῆς εφραιμ κατὰ δήμους αὐτῶν
- 9 I міста, віділені для Єфремових синів, були серед спадку Манасієвих синів, усі ті міста та їхні оселі.
Together with the towns marked out for the children of Ephraim in the heritage of Manasseh, all the towns with their unwalled places.
 και αἱ πόλεις αἱ ἀφορισθεῖσαι τοῖς υἱοῖς εφραιμ ἀνὰ μέσον τῆς κληρονομίας υἱῶν μανασση πᾶσαι αἱ πόλεις καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν
- 10 Та не вигнали вони ханаанейнина, що сидів у Гезері. I сидів ханаанейнин посеред Єфрема і так є аж до цього дня, і давав данину працюю.
And the Canaanites who were living in Gezer were not forced out; but the Canaanites have been living among Ephraim, to this day, as servants, doing forced work.
 και οὐκ ἀπόλεσεν εφραιμ τὸν χανααῖον τὸν κατοικοῦντα ἐν γαζερ καὶ κατόκει ὁ χανααῖος ἐν τῷ εφραιμ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης ἕως ἀνέβη φараω βασιλεὺς αἰγύπτου καὶ ἔλαβεν αὐτὴν καὶ ἐνέπρησεν αὐτὴν ἐν πυρὶ καὶ τοὺς χανααῖους καὶ τοὺς φερεζαῖους καὶ τοὺς κατοικοῦντας ἐν γαζερ ἐξεκέντησαν καὶ ἔδωκεν αὐτὴν φараω ἐν φερνῇ τῇ θυγατρὶ αὐτοῦ
- 1 ¶ I вийшов жеребок для Манасієвого племені, бо він первенець Йосипів, Махірові, Манасієвому первенцеві, Гілеadowому батькові, бо він був воєк, то був йому Гілеад та Башан.
And this was the part marked out for the tribe of Manasseh, because he was the oldest son of Joseph. As for Machir, the oldest son of Manasseh, the father of Gilead, because he was a man of war he had Gilead and Bashan.
 και ἐγένετο τὰ ὄρια φυλῆς υἱῶν μανασση ὅτι οὗτος πρωτότοκος τῷ ἰωσηφ τῷ μαχῖρ πρωτότοκῷ μανασση πατρὶ γαλααδ ἀνὴρ γὰρ πολεμιστῆς ἦν ἐν τῇ γαλααδίτιδι καὶ ἐν τῇ βασανίτιδι

- 2 I було для позосталих Манасіїних синів за їхніми родами: синам Авіезера, і синам Хелека, і синам Азріїла, і синам Шехема, і синам Хефера, і синам Шеміда. Оце сини Манасії, Йосипо вого сина, мужі, за їхніми родами.
 And as for the rest of the children of Manasseh, their heritage was given to them by families; for the children of Abiezer, and for the children of Helek, and for the children of Asriel, and for the children of Shechem, and for the children of Hephher, and for the children of Shemida: these were the male children of Manasseh, the son of Joseph, by their families.
 και ἐγενήθη τοῖς υἱοῖς μανασση τοῖς λοιποῖς κατὰ δῆμους αὐτῶν τοῖς υἱοῖς ιεζερ και τοῖς υἱοῖς κελεξ και τοῖς υἱοῖς ιεζιηλ και τοῖς υἱοῖς συχημ και τοῖς υἱοῖς συμαριμ και τοῖς υἱοῖς οφερ οὔτοι οι ἄρσ ενες κατὰ δῆμους αὐτῶν
- 3 А в Целофхада, сина Хефера, сина Гілеада, сина Махіра, сина Манасієного, не було в нього синів, а тільки дочки. А оце імена його дочок: Махла, і Ноа, і Хогла, Мілка та Тірца.
 But Zelophehad, the son of Hephher, the son of Gilead, the son of Machir, the son of Manasseh, had no sons, but only daughters; and these are the names of his daughters: Mahlah, and Noah, Hoglah, Milcah, and Tirzah.
 και τῷ σαλπααδ υἱῷ οφερ οὐκ ἦσαν αὐτῷ υἱοὶ ἀλλ' ἦ θυγατέρες και ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν θυγατέρων σαλπααδ μααλα και νοα και εγλα και μελχα και θερσα
- 4 I прийшли вони до священика Елеазара, і до Ісуса, Навиногового сина, та перед начальників, говорячи: Господь наказав був Мойсесві дати нам спадок серед наших братів. I дав їм на Господній наказ спадок серед братів їхнього батька.
 And they came before Eleazar the priest, and Joshua, the son of Nun, and before the chiefs, saying, The Lord gave orders to Moses to give us a heritage among our brothers: so in agreement with the orders of the Lord he gave them a heritage among their father's brothers.
 και ἔστησαν ἐναντίον ελεαζαρ τοῦ ἱερέως και ἐναντίον ἰησοῦ και ἐναντίον τῶν ἀρχόντων λέγουσαι ὁ θεὸς ἐνετείλατο διὰ χειρὸς μουσῆ δοῦναι ἡμῖν κληρονομίαν ἐν μέσῳ τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν και ἐδόθη αὐταῖς διὰ προστάγματος κυρίου κληρὸς ἐν τοῖς ἀδελφοῖς τοῦ πατρὸς αὐτῶν
- 5 I випало для Манасії десять наділів, окрім землі Гілеаду та Башану, що по той бік Йордану,
 And ten parts were given to Manasseh, in addition to the land of Gilead and Bashan, which is on the other side of Jordan;
 και ἔπεσεν ὁ σχοινισμὸς αὐτῶν ἀπὸ ανασσα και πεδιὸν λαβεῖν ἐκ τῆς γαλααδ ἣ ἐστὶν πέραν τοῦ ιορδάνου
- 6 бо Манасієні дочки посіли спадок серед синів його, а гілеадський край був для позосталих Манасієних синів.
 Because the daughters of Manasseh had a heritage among his sons, and the land of Gilead was the property of the other sons of Manasseh.
 ὅτι θυγατέρες υἱῶν μανασση ἐκληρονόμησαν κληρὸν ἐν μέσῳ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν ἣ δὲ γῆ γαλααδ ἐγενήθη τοῖς υἱοῖς μανασση τοῖς καταλελειμμένοις
- 7 ¶ I була Манасієна границя від Ашер-Гамміхметату, що навпроти Сигему, і йде та границя на південь до мешканців Ен-Татпуаху.
 And the limit of Manasseh's land was from Asher to Michmethath, which is before Shechem; the line goes on to the right hand, to the people of En-tappuah.
 και ἐγενήθη ὄρια υἱῶν μανασση δηλαναθ ἣ ἐστὶν κατὰ πρόσωπον υἱῶν αναθ και πορεύεται ἐπὶ τὰ ὄρια ἐπὶ ἱαμιν και ἱασσιβ ἐπὶ πηγὴν θαφθωθ
- 8 Для Манасії був край Татпуах, а місто Татпуах при Манасієній границі для Єфремових синів.
 The land of Tappuah was the property of Manasseh; but Tappuah on the edge of Manasseh was the property of the children of Ephraim.
 τῷ μανασση ἔσται και θαφεθ ἐπὶ τῶν ὀρίων μανασση τοῖς υἱοῖς εφραιμ
- 9 I сходять та границя до потоку Кана, на південь від потоку. Ці міста Єфремові серед Манасієних міст. А границя Манасії від півночі до потоку, а кінчалася при морі.
 And the limit goes down to the stream Kanah, to the south of the stream: these towns were Ephraim's among the towns of Manasseh; Manasseh's limit was on the north side of the stream, ending at the sea:
 και καταβήσεται τὰ ὄρια ἐπὶ φάραγμα карана ἐπὶ λίβα κατὰ φάραγμα ἱαριηλ терέμνθος τῷ εφραιμ ἀνὰ μέσον πόλεως μανασση και ὄρια μανασση ἐπὶ τὸν βορρᾶν εἰς τὸν χειμάρρουν και ἔσται αὐτοῦ ἣ διεξοδος θάλασσα
- 10 На південь Єфремове, а на північ Манасієне, а границею того було море. А в Асирі вони стикалися з півночі, а в Іссахарі зо сходу.
 To the south it is Ephraim's, and to the north it is Manasseh's, and the sea is his limit; and they are touching Asher on the north, and Issachar on the east.
 ἀπὸ λιβὸς τῷ εφραιμ και ἐπὶ βορρᾶν μανασση και ἔσται ἡ θάλασσα ὄρια αὐτοῖς και ἐπὶ ασηρ συνάψουσιν ἐπὶ βορρᾶν και τῷ ἱσσαχαρ ἀπ' ἀνατολῶν
- 11 I було для Манасії в Іссахарі та в Асирі: Бет-Шеан та його залежні міста, і Івлеам та його залежні міста, і мешканці Доару та його залежні міста, і мешканці Таанаху та його залежні міста, і мешканці Мегіддо та його залежні міста, три верховини.
 In Issachar and Asher, Manasseh had Beth-shean and its daughter-towns, and Ibleam and its daughter-towns, and the people of Dor and its daughter-towns, and the people of En-dor and its daughter-towns, and the people of Taanach and its daughter-towns, and the people of Megiddo and its daughter-towns, that is, the three hills.
 και ἔσται μανασση ἐν ἱσσαχαρ και ἐν ασηρ βαιθσαν και αἱ κῶμαι αὐτῶν και τοὺς κατοικοῦντας δωρ και τὰς κώμας αὐτῆς και τοὺς κατοικοῦντας μαγεδδω και τὰς κώμας αὐτῆς και τὸ τρίτον τῆς να φετα και τὰς κώμας αὐτῆς
- 12 Та Манасієні сини не могли повиганяти мешканців цих міст, і ханаанейнин продовжував сидіти в тому краї.
 But the children of Manasseh were not able to make the people of those towns go out; but the Canaanites would go on living in that land.
 και οὐκ ἠδυνάσθησαν οἱ υἱοὶ μανασση ἐξολεθρεῦσαι τὰς πόλεις ταύτας και ἤρχετο ὁ χαναναῖος κατοικεῖν ἐν τῇ γῇ ταύτῃ

- 13 I сталося, коли Ізраїлеві сини стали сильні, то дали ханаанейнина на данину, а вигнати не вигнали його.
And when the children of Israel had become strong, they put the Canaanites to forced work, in place of driving them out.
 και ἐγενήθη και ἐπεὶ κατίσχυσαν οἱ υἱοὶ ἰσραηλ και ἐποίησαν τοὺς χαναανίους ὑπηκόους ἐξολέθρευσαι δὲ αὐτοὺς οὐκ ἐξωλέθρευσαν
- 14 ¶ I говорили Йосипові сини з Ісусом, кажучи: Чому ти дав мені на спадок один жеребок та наділ один, а я ж народ численний, бо до цього часу благословив мене Господь.
Then the children of Joseph said to Joshua, Why have you given me only one part and one stretch of land for my heritage? For through the blessing given to me by the Lord up to now, I am a great people.
 ἀντείπαν δὲ οἱ υἱοὶ ἰωσηφ τῷ ἰησοῦ λέγοντες διὰ τί ἐκληρονόμησας ἡμᾶς κληρον ἓνα και σχοίνισμα ἕν ἐγὼ δὲ λαὸς πολὺς εἰμι και ὁ θεὸς εὐλόγησέν με
- 15 I сказав до них Ісус: Якщо ти народ численний, то піди до лісу, та й повикорчовуєш собі там у краї періздеянина та рефаїв, бо Єфремова гора стала тісна для тебе.
Then Joshua said to them, If you are such a great people, go up into the woodlands, clearing a place there for yourselves in the land of the Perizzites and the Rephaim, if the hill-country of Ephraim is not wide enough for you.
 και εἶπεν αὐτοῖς ἰησοῦς εἰ λαὸς πολὺς εἶ ἀνάβηθι εἰς τὸν δρυμὸν και ἐκκάθαρων σεαυτῷ εἰ στενοχωρεῖ σε τὸ ὄρος τὸ εφραϊμ
- 16 I сказали Йосипові сини: Не вистачить нам тієї гори, та й залізна колесниця в кожного ханаанейнина, що сидить у долині, як у того, що в Бет-Шеані та в його залежних містах, так і в того, що в долині Ізреельській.
And the children of Joseph said, The hill-country is not enough for us: and all the Canaanites living in the valley have iron war-carriages, those in Beth-shean and its towns as well as those in the valley of Jezreel.
 και εἶπαν οὐκ ἀρκέσει ἡμῖν τὸ ὄρος τὸ εφραϊμ και ἵππος ἐπιλεκτός και σίδηρος τῷ χανααίῳ τῷ κατοικοῦντι ἐν αὐτῷ ἐν βαιθσαν και ἐν ταῖς κόμαις αὐτῆς ἐν τῇ κοιλάδι ἰεζραελ
- 17 I сказав Ісус до Йосипового дому, до Єфрема та до Манасії, говорячи: Ти численний народ, і в тебе сила велика, не буде тобі один жеребок,
Then Joshua said to the children of Joseph, to Ephraim and Manasseh, You are a great people, and have great power: you are not to have one property only,
 και εἶπεν ἰησοῦς τοῖς υἱοῖς ἰωσηφ εἰ λαὸς πολὺς εἶ και ἰσχυρὸν μεγάλην ἔχεις οὐκ ἔσται σοι κληρὸς εἷς
- 18 але буде тобі гористий край; а що там ліс, то викорчуй його, і будуть тобі й його кінці. Бо ти виженеш ханаанейнина, хоч у нього колесниці залізні, хоч він сильний.
For the hill-country of Gilead will be yours ... the woodland and cut down ... its outskirts will be yours ... get the Canaanites out, for they have iron war-carriages ... strong.
 ὁ γὰρ δρυμὸς ἔσται σοι ὅτι δρυμὸς ἐστὶν και ἐκκαθαριεῖς αὐτὸν και ἔσται σοι και ὅταν ἐξολέθρευσης τὸν χαναανίον ὅτι ἵππος ἐπιλεκτός ἐστὶν αὐτῷ σὺ γὰρ ὑπερισχύεις αὐτοῦ
- 1 ¶ I була зібрана вся громада Ізраїлевих синів до Шіло, і вони помістили там скинію заповіді, а перед ними був здобутий Край.
And all the meeting of the children of Israel came together at Shiloh and put up the Tent of meeting there: and the land was crushed before them.
 και ἐξεκκλησιάσθη πᾶσα συναγωγὴ υἱῶν ἰσραηλ εἰς σηλω και ἐπήξαν ἐκεῖ τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου και ἡ γῆ ἐκρατήθη ὑπ' αὐτῶν
- 2 ¶ I позоставалося серед Ізраїлевих синів сім племен, що не поділили ще спадку свого.
But there were still seven tribes among the children of Israel who had not taken up their heritage.
 και κατελείφθησαν οἱ υἱοὶ ἰσραηλ οἱ οὐκ ἐκληρονόμησαν ἑπτὰ φυλαί
- 3 I сказав Ісус до Ізраїлевих синів: Аж доки ви будете лінуватися піти посісти той Край, що дав вам Господь, Бог ваших батьків?
Then Joshua said to the children of Israel, Why are you so slow to go in and take up your heritage in the land which the Lord, the God of your fathers, has given you?
 και εἶπεν ἰησοῦς τοῖς υἱοῖς ἰσραηλ ἕως τίνος ἐκλυθήσεσθε κληρονομήσαι τὴν γῆν ἣν ἔδωκεν κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν
- 4 Дайте від себе по три мужи на плем'я, і я пошлю їх. I вони встануть, і будуть ходити по Краю, і опишуть його за їхнім спадком, та й прийдуть до мене.
Take from among you three men from every tribe; and I will send them to go through the land and make a record of it for distribution as their heritage; then let them come back to me.
 δότε ἐξ ὑμῶν τρεῖς ἀνδρας ἐκ φυλῆς και ἀναστάντες διελθέτωσαν τὴν γῆν και διαγραφάτωσαν αὐτὴν ἐναντίον μου καθὰ δεήσει διελεῖν αὐτήν και ἦλθοσαν πρὸς αὐτόν
- 5 I вони поділять його собі на сім частин. Юда стане на своїй границі з півдня, а Йосипів дім стане на своїй границі з півночі.
And let them make division of it into seven parts: let Judah keep inside his limit on the south, and let the children of Joseph keep inside their limit on the north.
 και διεῖλεν αὐτοῖς ἑπτὰ μερίδας ἰουδας στήσεται αὐτοῖς ὄριον ἀπὸ λιβός και οἱ υἱοὶ ἰωσηφ στήσονται αὐτοῖς ἀπὸ βορρᾶ
- 6 А ви опишете той Край, сім частин, і принесете описа мені сюди, а я кину вам жеребка тут перед лицем Господа, Бога нашого.
And you are to have the land marked out in seven parts, and come back to me with the record; and I will make the distribution for you here by the decision of the Lord our God.
 ὁμοίως δὲ μερίσατε τὴν γῆν ἑπτὰ μερίδας και ἐνέγκατε πρὸς με ὅδε και ἐξοίσω ὑμῖν κληρὸν ἐναντι κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν

- 7 А Левитам нема частки поміж вами, бо священнодіяння Господнє спадщина його. А Гад, і Рувим, та половина Манасїїного племені взяли свій спадок по той бік Йордану на схід, що д ав їм Мойсей, раб Господній.
For the Levites have no part among you; to be the Lord's priests is their heritage; and Gad and Reuben and the half-tribe of Manasseh have had their heritage on the east side of Jordan, given to them by Moses, the servant of the Lord.
οὐ γάρ ἐστιν μερίς τοῖς υἱοῖς λευι ἐν ὑμῖν ἱερατεία γὰρ κυρίου μερίς αὐτοῦ καὶ γὰρ καὶ ρουβην καὶ τὸ ἡμισυ φυλῆς μανασση ἐλάβοσαν τὴν κληρονομίαν αὐτῶν πέραν τοῦ ἰορδάνου ἐπ' ἀνατολάς ἦν ἔ δοκεν αὐτοῖς μουσῆς ὁ παῖς κυρίου
- 8 І встали ті мужі й пішли. А Ісус наказав тим, що пішли описувати Край, говорячи: Ідїть і походїть по Краю, і опишіть його, та й вертайтеся до мене. А я кину вам жеребка тут перед Г осподнім лицем у Шїло.
So the men got up and went; and Joshua gave orders to those who went, to make a record of the land, saying, Go up and down through the land, and make a record of it and come back here to me, and I will make the distribution for you here by the decision of the Lord in Shiloh.
καὶ ἀναστάντες οἱ ἄνδρες ἐπορεύθησαν καὶ ἐνετείλατο ἰησοῦς τοῖς ἀνδράσιν τοῖς πορευομένοις χωροβατῆσαι τὴν γῆν λέγων πορεύεσθε καὶ χωροβατήσατε τὴν γῆν καὶ παραγενήθητε πρὸς με καὶ ὧδ ε ἐξοίσω ὑμῖν κλῆρον ἔναντι κυρίου ἐν σηλω
- 9 І пішли ті мужі, і перейшли по Краю, та й описали його за містами на сім частин у книжці. І прийшли вони до Ісуса до табору в Шїло.
So the men went, travelling through the land, and made a record of it by towns in seven parts in a book, and came back to Joshua to the tent-circle at Shiloh.
καὶ ἐπορεύθησαν καὶ ἐχωροβάτησαν τὴν γῆν καὶ εἶδοσαν αὐτὴν καὶ ἔγραψαν αὐτὴν κατὰ πόλεις αὐτῆς ἑπτὰ μερίδας εἰς βιβλίον καὶ ἤνεγκαν πρὸς ἰησοῦν
- 10 І кинув їм Ісус жеребка в Шїло перед Господнім лицем. І поділив там Ісус Край для Ізраїлевих синів за їхніми поділами.
And Joshua made the distribution for them in Shiloh by the decision of the Lord, marking out the land for the children of Israel by their divisions.
καὶ ἐνέβαλεν αὐτοῖς ἰησοῦς κλῆρον ἐν σηλω ἔναντι κυρίου
- 11 ¶ І вийшов жеребок для племен Венїяминових синів за їхніми родами, і вийшла границя їхнього жеребка між синами Юдиними та між синами Йосиповими.
And the first heritage came out for the tribe of Benjamin by their families: and the limit of their heritage went between the children of Judah and the children of Joseph.
καὶ ἐξῆλθεν ὁ κλῆρος φυλῆς βενιαμιν πρῶτος κατὰ δήμους αὐτῶν καὶ ἐξῆλθεν ὄρια τοῦ κλήρου αὐτῶν ἀνὰ μέσον ἰουδα καὶ ἀνὰ μέσον τῶν υἱῶν ἰωσηφ
- 12 І була їм границя на північну сторону від Йордану. І підіймається та границя до краю Єрихону з півночі, і підіймається на гору на захід, і закінчується при пустині Бет-Евен.
And their limit on the north was from the Jordan, and the line goes up to the side of Jericho on the north and through the hill-country to the west, ending at the waste land of Beth-aven.
καὶ ἐγενήθη αὐτῶν τὰ ὄρια ἀπὸ βορρᾶ ἀπὸ τοῦ ἰορδάνου προσαναβήσεται τὰ ὄρια κατὰ νότου περιχω ἀπὸ βορρᾶ καὶ ἀναβήσεται ἐπὶ τὸ ὄρος ἐπὶ τὴν θάλασσαν καὶ ἔσται αὐτοῦ ἡ διέξοδος ἡ μαδβαρι τις βαιθων
- 13 А звідти переходить та границя до Лузу, до краю Лузу на південь, це Бет-Ел. І сходить та границя до Атрот-Аддару на гору, що з півдня до долиньного Бет-Хорону.
And from there the line goes south to Luz, to the side of Luz (which is Beth-el), then down to Ataroth-addar, by the mountain to the south of Beth-horon the lower.
καὶ διελεύσεται ἐκεῖθεν τὰ ὄρια λουζα ἐπὶ νότου λουζα ἀπὸ λιβὸς αὐτῆ ἐστὶν βαιθηλ καὶ καταβήσεται τὰ ὄρια μααταρωθорех ἐπὶ τὴν ὄρεινὴν ἢ ἐστὶν πρὸς λίβα βαιθωρων ἡ κάτω
- 14 І тягнеться та границя, і повертається на західній бік, на південь від гори, що навпроти Бет-Хорону на південь, і закінчується при Кір'ят-Баалі, це Кір'ят-Єарім, місті Юдиних синів. Це західня сторона.
And the limit is marked as coming round to the south on the west side from the mountain which is south of Beth-horon, and ending at Kiriath-baal (which is Kiriath-jearim), a town of the children of Judah: this is the west part.
καὶ διελεύσεται τὰ ὄρια καὶ περιελεύσεται ἐπὶ τὸ μέρος τὸ βλέπον παρὰ θάλασσαν ἀπὸ λιβὸς ἀπὸ τοῦ ὄρους ἐπὶ πρόσωπον βαιθωρων λίβα καὶ ἔσται αὐτοῦ ἡ διέξοδος εἰς καριαθβαал αὕτη ἐστὶν καρ ιαθιαριν πόλις υἱῶν ἰουδα τοῦτό ἐστὶν τὸ μέρος τὸ πρὸς θάλασσαν
- 15 А південна сторона від кінця Кір'ят-Єаріму. І виходить та границя на захід, і виходить до джерела Ме-Нефтоаху.
And the south part is from the farthest point of Kiriath-jearim, and the line goes out to the west to the fountain of the waters of Nephtoah:
καὶ μέρος τὸ πρὸς λίβα ἀπὸ μέρους καριαθβαал καὶ διελεύσεται ὄρια εἰς γασιν ἐπὶ πηγὴν ὕδατος ναφτω
- 16 І сходить та границя до кінця гори, що навпроти Ге-Бен-Гіннома, що в долині Рефаїм на північ. І сходить Ге-Гінном побіч свусеянина на південь, і сходить до Ен-Рогелу,
And the line goes down to the farthest part of the mountain facing the valley of the son of Hinnom, which is on the north of the valley of Rephaim: from there it goes down to the valley of Hinnom, to the side of the Jebusite on the south as far as En-rogel;
καὶ καταβήσεται τὰ ὄρια ἐπὶ μέρους τοῦ ὄρους ὃ ἐστὶν κατὰ πρόσωπον νότης ονнам ὃ ἐστὶν ἐκ μέρους εμεκραφαῖν ἀπὸ βορρᾶ καὶ καταβήσεται γαιенна ἐπὶ νότου ιεβουσαι ἀπὸ λιβὸς καὶ καταβήσεται ἐπὶ πηγὴν ρωγηλ
- 17 і тягнеться вона з півночі, і виходить до Ен-Шемешу, і виходить до Гелілоту, що навпроти Маале-Адуммім. І сходить вона до Евен-Боган-Бен-Реувену.
And it goes to En-shemesh and on to Gelliloth, opposite the way up to Adummim, and it goes down to the stone of Bohan, the son of Reuben;
καὶ διελεύσεται ἐπὶ πηγὴν βαιθσαμυς καὶ παρελεύσεται ἐπὶ γαλιλωθ ἢ ἐστὶν ἀπέναντι πρὸς ἀνάβασιν αιθαμιν καὶ καταβήσεται ἐπὶ λίθον βαιων υἱῶν ρουβην

- 18 **I переходить побіч навпроти Арави на північ, та й сходить до Арави.**
And it goes on to the side facing the Arabah to the north, and down to the Arabah;
καὶ διελεύσεται κατὰ νότου βαιθαραβα ἀπὸ βορρᾶ καὶ καταβήσεται
- 19 **I переходить та границя побіч Бет-Хогли на північ, і закінчується границя при затоці Солоного моря на північ, до кінця Йордану з півдня. Це границя південна.**
And on to the north side of Beth-hoglah, ending at the north inlet of the Salt Sea at the south end of Jordan; this is their limit on the south.
ἐπὶ τὰ ὄρια ἐπὶ νότου βαιθαγλα ἀπὸ βορρᾶ καὶ ἔσται ἡ διέξοδος τῶν ὁρίων ἐπὶ λοφίαν τῆς θαλάσσης τῶν ἁλῶν ἐπὶ βορρᾶν εἰς μέρος τοῦ ἰορδάνου ἀπὸ λιβός ταῦτα τὰ ὄρια ἔστιν ἀπὸ λιβός
- 20 **А Йордан границить його зо східної сторони. Це спадок Веніяминових синів за границями його навколо, за родами його.**
And the limit of the east part is the Jordan. This is the heritage of the children of Benjamin, marked out for their families by these limits on all sides.
καὶ ὁ ἰορδάνης ὁριεῖ ἀπὸ μέρους ἀνατολῶν αὐτῆ ἡ κληρονομία υἱῶν βενιαμιν τὰ ὄρια αὐτῆς κύκλῳ κατὰ δήμους
- 21 **I були міста для племені Веніяминових синів за їхніми родами: Єрихон, і Бет-Хогла, і Емек-Кеціц,**
And the towns of the children of Benjamin, given to them in the order of their families, are Jericho and Beth-hoglah and Emek-kezziz
καὶ ἐγενήθησαν αἱ πόλεις τῶν υἱῶν βενιαμιν κατὰ δήμους αὐτῶν ιεριχω καὶ βαιθεγλιω καὶ αμεκασις
- 22 **і Бет-Гаарава, і Цемараїм, і Бет-Ел,**
And Beth-arabah and Zemaraim and Beth-el
καὶ βαιθαβара καὶ сара καὶ βηсана
- 23 **і Аввім, і Пара, і Офра,**
And Avvim and Parah and Ophrah
καὶ аив καὶ фара καὶ εφραθα
- 24 **і Кефар-Гааммоні, і Офні, і Гева, дванадцять міст та їхні оселі.**
And Chephar-Ammoni and Ophni and Geba; twelve towns with their unwallled places;
καὶ карафа καὶ кефара καὶ моні καὶ γαβαа πόλεις δέκα δύο καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν
- 25 **Гів'он, і Рама, і Беерот,**
Gibeon and Ramah and Beeroth
γавσων καὶ рама καὶ βηρωθα
- 26 **і Міцпе, і Кефіра, і Моца,**
And Mizpeh and Chephirah and Mozah
καὶ масσηма καὶ мрων καὶ амоקה
- 27 **і Рекем, і Ірпел, і Пар'ала,**
And Rekem and Irpeel and Taralah
καὶ фара καὶ кафан καὶ вакан καὶ селікан καὶ θареηла
- 28 **і Цела, Елеф, і Євусі, воно Єрусалим, Гів'ат, Кір'ят-Єарім, чотирнадцять міст та їхні оселі. Це спадок Веніяминових синів за їхніми родами.**
And Zela, Eleph and the Jebusite (which is Jerusalem), Gibeath and Kiriath; fourteen towns with their unwallled places. This is the heritage of the children of Benjamin by their families.
καὶ εβουσ αὐτῆ ἔστιν иерουσαλημ καὶ πόλεις καὶ γавσωθιαрим πόλεις τρεις καὶ δέκα καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν αὐτῆ ἡ κληρονομία υἱῶν βενιαμιν κατὰ δήμους αὐτῶν
- 1 **¶ А другий жеребок вийшов Симеонові, племені Симеонових синів за їхніми родами. І був їхній спадок серед спадку Юдиних синів.**
And the second heritage came out for the tribe of Simeon by their families; and their heritage was in the middle of the heritage of the children of Judah.
καὶ ἐξῆλθεν ὁ δεῦτερος κληρος τῶν υἱῶν симеων καὶ ἐγενήθη ἡ κληρονομία αὐτῶν ἀνά μέσον κλήρων υἱῶν иουδα
- 2 **І був їм у спадку: Беер-Шева, і Молада,**
And they had for their heritage Beer-sheba and Shema and Moladah
καὶ ἐγενήθη ὁ κληρος αὐτῶν βηрсавее καὶ самаа καὶ коладам
- 3 **і Хацар-Шуал, і Бала, і Ецем,**
And Hazar-shual and Balah and Ezem
καὶ арσωла καὶ βωла καὶ асом

- 4 і Елтолад, і Бетул, і Хорма,
And Eltolad and Bethul and Hormah
καὶ ελθουλα καὶ βουλα καὶ ερμα
- 5 і Ціклаг, і Бет-Гаммаркавот, і Хацар-Суса,
And Ziklag and Beth-marcaboth and Hazar-susah
καὶ σικελακ καὶ βαιθμαχερεβ καὶ σαρσουσιν
- 6 і Бет-Леваот, і Шарухен, тринадцять міст та їхні оселі.
And Beth-lebaoth and Sharuhen; thirteen towns with their unwalled places;
καὶ βαθαρωθ καὶ οἱ ἀγροὶ αὐτῶν πόλεις δέκα τρεῖς καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν
- 7 Аін, Ріммон, і Етер, і Ашан, чотири місті та їхні оселі.
Ain, Rimmon, and Ether and Ashan; four towns with their unwalled places;
ερεμμων καὶ θαλχα καὶ εθερ καὶ ασαν πόλεις τέσσαρες καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν
- 8 А всі оселі, що навколо тих міст аж до Баалат-Беер-Рамат-Негеву, це спадок племені Симеонових синів за їхніми родами.
And all the unwalled places round about these towns as far as Baalath-beer-ramah to the south. This is the heritage of the tribe of Simeon by their families.
κόκλω τῶν πόλεων αὐτῶν ἕως βαρεк πορευομένων βαμεθ κατὰ λίβα αὐτῆ ἢ κληρονομία φυλῆς υἰῶν συμεων κατὰ δήμους αὐτῶν
- 9 З наділу Юдиних синів спадок синів Симеонових, бо наділ Юдиних синів був численніший від них. І посила Симеонові сини в середині їхнього спадку.
The heritage of Simeon was taken out of Judah's stretch of land, for Judah's part was more than they had need of, so the heritage of the children of Simeon was inside their heritage.
ἀπὸ τοῦ κλήρου ἰουδα ἢ κληρονομία φυλῆς υἰῶν συμεων ὅτι ἐγενήθη ἢ μερὶς υἰῶν ἰουδα μείζων τῆς αὐτῶν καὶ ἐκληρονόμησαν οἱ υἱοὶ συμεων ἐν μέσῳ τοῦ κλήρου αὐτῶν
- 10 ¶ А третій жеребок вийшов Завулоновим синам за їхніми родами, і була границя їхнього спадку аж до Саріду.
And the third heritage came out for Zebulun by their families; the limit of their heritage was as far as Sarid;
καὶ ἐξῆλθεν ὁ κληρος ὁ τρίτος τῷ ζαβουλων κατὰ δήμους αὐτῶν ἔσται τὰ ὄρια τῆς κληρονομίας αὐτῶν εσεδεκ
- 11 І підіймається їхня границя до Яму та Мар'али, і стикається з Даббешетом, і стикається з потоком, що навпроти Йокнеаму,
And their limit goes up to the west to Maralah, stretching to Dabbesheth, and to the stream in front of Jokneam;
γῶλα ὄρια αὐτῶν ἢ θάλασσα καὶ μαραγελλα καὶ συνάψει ἐπὶ βαιθараβα εἰς τὴν φάραγγα ἢ ἔστιν κατὰ πρόσωπον ἰεκμαν
- 12 і вертається з Саріду на схід, до сходу сонця, на границю Кіслот-Фавору, і виходить до Доврату, і підіймається до Яфія.
Then turning east from Sarid to the limit of Chisloth-tabor, it goes out to Daberath, and up to Japhia;
καὶ ἀνέστρεψεν ἀπὸ σεδδουκ ἐξ ἐναντίας ἀπ' ἀνατολῶν βαιθсаμус ἐπὶ τὰ ὄρια χασελωθαι καὶ διελεύσεται ἐπὶ даβιρωθ καὶ проσαναβήσεται ἐπὶ φαгга
- 13 А звідти переходить на схід, на схід до Гат-Хефери, Ет-Каціну, до Ріммон-Гамметоару, до Неї.
And from there it goes on east to Gath-hepher, to Eth-kazin; ending at Rimmon which goes as far as Neah;
καὶ ἐκεῖθεν περιελεύσεται ἐξ ἐναντίας ἐπ' ἀνατολῆς ἐπὶ γεбере ἐπὶ πόλιν κατασερ καὶ διελεύσεται ἐπὶ реμμона амаθар аоца
- 14 І повертається його границя з півночі Ханнатону, і закінчується при Ге-Іфтах-Елі.
And the line goes round it on the north to Hannathon, ending at the valley of Iphtah-el;
καὶ περιελεύσεται ὄρια ἐπὶ βορρᾶν ἐπὶ аμωθ καὶ ἔσται ἢ διέξοδος αὐτῶν ἐπὶ γαιφαηλ
- 15 І Каттат, і Нагалал, і Шімрон, і Ід'ала, і Віфлєєм, дванадцять міст та їхні оселі.
And Kattath and Nahalal and Shimron and Idalah and Beth-lehem; twelve towns with their unwalled places.
καὶ катаναθ καὶ ναβαал καὶ сμροон καὶ ιερχω καὶ βαιθμαν
- 16 Це спадок Завулонових синів за їхніми родами, усі міста та їхні оселі.
This is the heritage of the children of Zebulun by their families, these towns with their unwalled places.
αὕτη ἢ κληρονομία φυλῆς υἰῶν ζαβουλων κατὰ δήμους αὐτῶν πόλεις καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν
- 17 ¶ Четвертий жеребок вийшов Іссахарові, Іссахаровим синам за їхніми родами.
For Issachar the fourth heritage came out, for the children of Issachar by their families;
καὶ τῷ ἰσσαхар ἐξῆλθεν ὁ κληρος ὁ τέταρτος

- 18 I була їхня границя: Їзреел, і Кесуллот, і Шунем,
And their limit was to Jezreel and Chesulloth and Shunem
καὶ ἐγενήθη τὰ ὄρια αὐτῶν ἰαζήλ καὶ χασαλωθ καὶ σουναν
- 19 і Хафараїм, і Шіон, і Анахарат,
And Hapharaim and Shion and Anaharath
καὶ αἰγιν καὶ σίωνα καὶ ρηρωθ καὶ αναχερεθ
- 20 і Раббіт, і Кішіон, Евес,
And Rabbith and Kishion and Ebez
καὶ δαβιρων καὶ κισων καὶ ρεβες
- 21 і Ремет, і Ен-Ганнім, і Ен-Хадда, і Бет-Паццец.
And Remeth and En-gannim and En-haddah and Beth-pazzez;
καὶ ρεμμας καὶ ιεων καὶ τομμαν καὶ αιμαрек καὶ βηρσαφης
- 22 I дотикається та границя до Фавору, і Шахаціми, і Бет-Шемету, і їхня границя закінчується при Йордані, шістнадцять міст та їхні оселі.
And their limit goes as far as Tabor and Shahazimah and Beth-shemesh, ending at Jordan; sixteen towns with their unwallled places.
καὶ συνάψει τὰ ὄρια ἐπὶ γαιθβωρ καὶ ἐπὶ σαλιμ κατὰ θάλασσαν καὶ βαιθσαμυς καὶ ἔσται αὐτοῦ ἡ διεξοδος τῶν ὀρίων ὁ ἰορδάνης
- 23 Оце спадок племені Іссахарових синів за їхніми родами, міста та їхні оселі.
This is the heritage of the tribe of the children of Issachar by their families, these towns with their unwallled places.
αὕτη ἡ κληρονομία φυλῆς υἱῶν ἰσσαχαρ κατὰ δήμους αὐτῶν αἱ πόλεις καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν
- 24 ¶ А п'ятий жеребок вийшов племені Асирових синів за їхніми родами.
And the fifth heritage came out for the tribe of Asher by their families.
καὶ ἐξῆλθεν ὁ κληρος ὁ πέμπτος ασηρ
- 25 I була їхня границя: Хелкат, і Халі, і Бетен, і Ахшат,
And their limit was Helkath and Hali and Beten and Achshaph
καὶ ἐγενήθη τὰ ὄρια αὐτῶν ἐξ ἐλεкеθ καὶ αλεφ καὶ βαιθοκ καὶ кеаф
- 26 і Алламелех, і Ам'ад, і Міш'ал, і дотикається Кармелю на захід та Шіхор-Лівнату,
And Alammelech and Amad and Mishal, stretching to Carmel on the west and Shihor-libnath;
καὶ ελμεлек καὶ αμηλ καὶ мааса καὶ συνάψει τῷ карμήλω κατὰ θάλασσαν καὶ τῷ σίων καὶ λαβанаθ
- 27 і вертається на схід сонця до Бет-Дагону, і дотикається Завулону та Ге-Їфтах-Елу, на північ Бет-Гаемеку та Ніелу, і виходить до Кавулу зліва.
Turning to the east to Beth-dagon and stretching to Zebulun and the valley of Iphtah-el as far as Beth-emek and Neiel to the north; on the left it goes as far as Cabul
καὶ ἐπιστρέψει ἀπ' ἀνατολῶν ἡλίου καὶ βαιθεγενεθ καὶ συνάψει τῷ ζαβουлон καὶ ἐκ γαι καὶ φθαιηλ κατὰ βορρᾶν καὶ εἰσελεύσεται ὄρια σαφθαιβαιθμε καὶ ιναηλ καὶ διελεύσεται εἰς χωβα маσομελ.
- 28 I Еврон, і Рехов, і Хаммон, і Кана аж до Сидону Великого.
And Ebron and Rehob and Hammon and Kanah, to great Zidon;
καὶ ελβон καὶ раав каὶ емеаон каὶ канθон ἕως сидῶνος τῆς μεγάλης
- 29 I вертається та границя до Рами та аж до міста Мівцар-Цору, і вертається границя до Хоси, і закінчується при заході від околиці Ахзіву,
And the limit goes round to Ramah and the walled town of Tyre and Hosah, ending at the sea by Heleb and Achzib;
καὶ ἀναστρέψει τὰ ὄρια εἰς рама καὶ ἕως пηγῆς масфасат καὶ τῶν туріон καὶ ἀναστρέψει τὰ ὄρια ἐπὶ ιασιφ καὶ ἔσται ἡ διεξοδος αὐτοῦ ἡ θάλασσα καὶ ἀπὸ λεβ καὶ εχοζοβ
- 30 і Умма, і Афек, і Рехов, двадцять і двоє міст та їхні оселі.
And Ummah and Aphek and Rehob; twenty-two towns with their unwallled places.
καὶ αρχωβ καὶ афек καὶ раав
- 31 Оце спадок племені Асирових синів за їхніми родами, ті міста та їхні оселі.
This is the heritage of the tribe of the children of Asher by their families, these towns with their unwallled places.
αὕτη ἡ κληρονομία φυλῆς υἱῶν ασηρ κατὰ δήμους αὐτῶν πόλεις καὶ αἱ κῶμαι αὐτῶν

- 32 ¶ Синам Нефталимовим вийшов шостий жеребок, для синів Нефталимових за їхніми родами.
For the children of Naphtali the sixth heritage came out, for the children of Naphtali by their families;
καὶ τῷ νεφθαλι ἐξῆλθεν ὁ κληρὸς ὁ ἕκτος
- 33 І була їхня границя: від Хелефу, від Елону при Цаананнімі, і Адамі Ганнекев, і Явнеїл аж до Лаккуму, і кінчалася вона при Йордані.
And their limit was from Heleph, from the oak-tree in Zaanannim, and Adami-hannekeb and Jabneel, as far as Lakkum, ending at Jordan;
καὶ ἐγενήθη τὰ ὄρια αὐτῶν μοολαμ καὶ μωλα καὶ βεσεμμιν καὶ арме καὶ ναβок καὶ ιεφθαμα ἕως δωδαμ καὶ ἐγενήθησαν αἱ διέξοδοι αὐτοῦ ὁ ιορδάνης
- 34 І повертається та границя на захід до Ашнот-Фавору, і виходить звідти до Хуккоку та дотикається Завулону з полудня, а Асира дотикається з заходу, а Юди при Йордані на схід сонця.
And turning west to Aznoth-tabor, the limit goes out from there to Hukkok, stretching to Zebulun on the south, and Asher on the west, and Judah at Jordan on the east.
καὶ ἐπιστρέφει τὰ ὄρια ἐπὶ θάλασσαν ἐναθ θαβωρ καὶ διελεύσεται ἐκεῖθεν ιακανα καὶ συνάψει τῷ ζαβουλων ἀπὸ νότου καὶ ασηρ συνάψει κατὰ θάλασσαν καὶ ὁ ιορδάνης ἀπ' ἀνατολῶν ἡλίου
- 35 А міста твердинні: Ціддім, Цер, і Хаммат, Раккат і Кіннерет,
And the walled towns are Ziddim, Zer, and Hammath, Rakkath, and Chinnereth
καὶ αἱ πόλεις τειχίρεις τῶν τυρίων τύρος καὶ ὠμαθα дакеθ καὶ кеvεpεθ
- 36 і Адама, і Рама, і Хацор,
And Adamah and Ramah and Hazor
καὶ арμαиθ καὶ араηλ καὶ асор
- 37 і Кедеш, і Едреї, і Ен-Хасор,
And Kedesh and Edrei and En-Hazor
καὶ каδες καὶ ассаpи каὶ ппγη асор
- 38 і Йр'он, і Мігдал-Ел, Хорем, і Бет-Анат, і Бет-Шамеш, дев'ятнадцять міст та їхні оселі.
And Iron and Migdal-el, Horem and Beth-anath and Beth-shemesh; nineteen towns with their unwallled places.
καὶ керωе каὶ мегала арм каὶ βαιθαμε каὶ θεσσαμυς
- 39 Оце спадок племені синів Нефталимових за їхніми родами, міста та їхні оселі.
This is the heritage of the tribe of the children of Naphtali by their families, these towns with their unwallled places.
αὕτη ἡ κληρονομία φυλῆς υἱῶν νεφθαλι
- 40 ¶ А племені Данових синів за їхніми родами вийшов сьомий жеребок.
For the tribe of Dan by their families the seventh heritage came out;
καὶ τῷ дан ἐξῆλθεν ὁ κληρὸς ὁ ἕβδομος
- 41 І була границя їхнього насліддя: Цор'а, і Ештаол, і Ир-Шемеш,
And the limit of their heritage was Zorah and Eshtaol and Ir-shemesh
καὶ ἐγενήθη τὰ ὄρια αὐτῶν сараθ каὶ аса πόλεις саμμaυς
- 42 і Шаалаббін, і Аїялон, і Йтла,
And Shaalabbin and Aijalon and Ithlah
καὶ салаβιν каὶ амμων каὶ итлаθa
- 43 і Елон, і Тімната, і Екрон,
And Elon and Timnah and Ekron
καὶ аλων каὶ таμnaθa каὶ аκкарων
- 44 і Елтеке, і Гіббетон, і Баалат,
And Eltekeh and Gibbethon and Baalath
καὶ алкаθa каὶ βεγεθон каὶ γεβεелaν
- 45 і Єгуд, і Бене-Берак, і Гат-Риммон,
And Jehud and Bene-berak and Gath-rimmon;
καὶ аζωp каὶ βaνaиβακαt каὶ γεθpеμμων

- 46 i Me-Яркон, i Раккон із границею навпроти Яфи.
And on the west was ... opposite Jorpa.
 και ἀπὸ θαλάσσης ιερικων ὄριον πλησίον ἰόππης
- 47 I вийшла границя Данових синів від них. А Данові сини пішли й воювали з Лешемом, і здобули його, і побили вістрям меча, і посіли його, та й осілися в ньому. I вони назвали Лешем у ім'я: Дан, як ім'я їхнього батька Дана.
(But the limit of the children of Dan was not wide enough for them; so the children of Dan went up and made war on Leshem and took it, putting it to the sword without mercy, and they took it for their heritage and made a place for themselves there, giving it the name of Leshem-dan, after the name of their father, Dan.)
 αὕτη ἡ κληρονομία φυλῆς υἰῶν δαν κατὰ δήμους αὐτῶν αἱ πόλεις αὐτῶν και αἱ κῶμαι αὐτῶν [47a] και οὐκ ἐξέθλιψαν οἱ υἱοὶ δαν τὸν αμορραῖον τὸν θλίβοντα αὐτοὺς ἐν τῷ ὄρει και οὐκ εἶον αὐτοὺς οἱ αμορραῖοι καταβῆναι εἰς τὴν κοιλάδα και ἐθλιψαν ἀπ' αὐτῶν τὸ ὄριον τῆς μερίδος αὐτῶν
- 48 Оце спадок племені Данових синів за їхніми родами, ті міста та їхні оселі.
This is the heritage of the tribe of the children of Dan by their families, these towns with their unwalled places.
 και ἐπορεύθησαν οἱ υἱοὶ ἰουδα και ἐπολέμησαν τὴν λαχис και κατελάβοντο αὐτὴν και ἐπάταξαν αὐτὴν ἐν στόματι μαχαίρας και κατόκησαν αὐτὴν και ἐκάλεσαν τὸ ὄνομα αὐτῆς λασενδακ [48a] και ὁ αμορραῖος ὑπέμεινε τοῦ κατοικεῖν ἐν ἐλωμ και ἐν σαλαμιν και ἐβαρύνθη ἡ χεὶρ τοῦ εφραιμ ἐπ' αὐτοὺς και ἐγένοντο αὐτοῖς εἰς φόρον
- 49 ¶ I скінчили вони посідати Край згідно з його границями. I дали Ізраїлеві сини спадок Ісусові, синові Навиновому, посеред себе.
So the distribution of the land and its limits was complete; and the children of Israel gave Joshua, the son of Nun, a heritage among them;
 και ἐπορεύθησαν ἐμβατεῦσαι τὴν γῆν κατὰ τὸ ὄριον αὐτῶν και ἔδωκαν οἱ υἱοὶ ἰσραηλ κληρὸν ἰησοῖ τῷ υἱῷ ναυη ἐν αὐτοῖς
- 50 На Господній наказ дали йому те місто, яке він жадав: Тимнат-Серах на Єфремовій горі. I збудував він місто, та й осівся в ньому.
By the orders of the Lord they gave him the town for which he made request, Timnath-serah in the hill-country of Ephraim: there, after building the town, he made his living-place.
 διὰ προστάγματος τοῦ θεοῦ και ἔδωκαν αὐτῷ τὴν πόλιν ἣν ἠτήσατο θαμνασαραχ ἣ ἐστὶν ἐν τῷ ὄρει εφραιμ και ἠκόδομησεν τὴν πόλιν και κατοίκει ἐν αὐτῇ
- 51 Оце той спадок, що священник Елезар і Ісус, син Навинів, та голови домів батьків давали племенам Ізраїлевих синів жеребком у Шіло перед Господнім лицем при вході до скинії запо віту. I покінчили вони ділити Край.
These are the heritages which Eleazar the priest and Joshua, the son of Nun, and the heads of families of the tribes of the children of Israel gave out at Shiloh, by the decision of the Lord, at the door of the Tent of meeting. So the distribution of the land was complete.
 αὗται αἱ διαρέσεις ἃς κατεκληρονόμησεν ελεαζαρ ὁ ἱερεὺς και ἰησοὺς ὁ τοῦ ναυη και οἱ ἄρχοντες τῶν πατριῶν ἐν ταῖς φυλαῖς ἰσραηλ κατὰ κληρὸν ἐν σηλω ἐναντίον κυρίου παρὰ τὰς θύρας τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου και ἐπορεύθησαν ἐμβατεῦσαι τὴν γῆν
- 1 ¶ I Господь промовляв до Ісуса, говорячи:
And the Lord said to Joshua,
 και ἐλάλησεν κύριος τῷ ἰησοῖ λέγων
- 2 Промовляй до Ізраїлевих синів, говорячи: Дайте собі міста на сховища, про які Я говорив вам через Мойсея,
Say to the children of Israel, Let certain towns be marked out as safe places, as I said to you by the mouth of Moses,
 λάλησον τοῖς υἱοῖς ἰσραηλ λέγων δοτε τὰς πόλεις τῶν φυγαδευτηρίων ἃς εἶπα πρὸς ὑμᾶς διὰ μουσῆ
- 3 щоб утікав туди убійник, що заб'є кого ненароком невмисне, і вони будуть для вас на місце сховища від месника за кров.
So that any man who in error and without design has taken the life of another, may go in flight to them: and they will be safe places for you from him who has the right of punishment for blood.
 φυγαδευτήριον τῷ φονεутῇ τῷ πατάξαντι ψυχὴν ἀκουσίως και ἔσονται ὑμῖν αἱ πόλεις φυγαδευτήριον και οὐκ ἀποθάνεται ὁ φονεутῆς ὑπὸ τοῦ ἀγγιστεύοντος τὸ αἷμα ἕως ἂν καταστῆ ἐναντίον τῆς σκηνῆς εἰς κρίσιν
- 7 ¶ I посвятили вони Кедеш в Галілі на Нефталимовій горі, і Сихем на Єфремовій горі та Кір'ят-Арбу, воно Ефрон, на горі Юдиній.
So they made selection of Kedesh in Galilee in the hill-country of Naphtali, and Shechem in the hill-country of Ephraim, and Kiriath-arba (which is Hebron) in the hill-country of Judah.
 και διέστειλεν τὴν καθὼς ἐν τῇ γαλιλαία ἐν τῷ ὄρει τῷ νεφθαλι και συχημ ἐν τῷ ὄρει τῷ εφραιμ και τὴν πόλιν αρβοκ αὕτη ἐστὶν χεβρων ἐν τῷ ὄρει τῷ ἰουδα
- 8 А по той бік срихонського Йордану на схід вони дали: Бецер на пустині, на рівнині, із Рувимового племені, і Рамот у Гілеаді з Гадового племені, і Галан у Башані з Манасїного племені.
And on the east side of Jordan at Jericho, they made selection of Bezer in the waste land, in the table-land, out of the tribe of Reuben, and Ramoth in Gilead out of the tribe of Gad, and Golan in Bashan out of the tribe of Manasseh.
 και ἐν τῷ πέραν τοῦ ἰορδάνου ἔδωκεν βοσορ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐν τῷ πεδίῳ ἀπὸ τῆς φυλῆς ρουβην και αρημωθ ἐν τῇ γαλααδ ἐκ τῆς φυλῆς γαδ και τὴν γαυλων ἐν τῇ βασανίτιδι ἐκ τῆς φυλῆς μανασση

- 9 Оце були міста призначення для всіх Ізраїлевих синів та для приходька, що мешкає чужинцем серед них, на сховище туди кожному, хто вб'є кого ненароком. І не помре він від руки м есника за кров, аж поки не стане перед громадою.
These were the towns marked out for all the children of Israel and for the man from a strange country living among them, so that anyone causing the death of another in error, might go in flight there, and not be put to death by him who has the right of punishment for blood till he had come before the meeting of the people.
αὗται αἱ πόλεις αἱ ἐπικλητοὶ τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ καὶ τῷ προσηλύτῳ τῷ προσκειμένῳ ἐν αὐτοῖς καταφυγεῖν ἐκεῖ παντὶ παῖοντι ψυχὴν ἀκουσίως ἵνα μὴ ἀποθάνῃ ἐν χειρὶ τοῦ ἀγγιστεύοντος τὸ αἷμα ἕως ἂν καταστή ἔναντι τῆς συναγωγῆς εἰς κρίσιν
- 1 ¶ І підійшли голови домів батьків Левієвих до священника Елеазара й до Іоуса, сина Навиногого, та до голів домів батьків племен Ізраїлевих синів,
Then the heads of the families of the Levites came to Eleazar the priest and Joshua, the son of Nun, and to the heads of families of the tribes of the children of Israel;
καὶ προσήλθοσαν οἱ ἀρχιπατριῶται τῶν υἰῶν λευι πρὸς ελεαζαρ τὸν ἱερέα καὶ πρὸς ἰησοῦν τὸν τοῦ ναυη καὶ πρὸς τοὺς ἀρχιφύλους πατριῶν ἐκ τῶν φυλῶν ἰσραὴλ
- 2 та й говорили до них у Шіло в ханаанському Краї, кажучи: Господь наказав був через Мойсея дати нам міста на сидіння, а їхні пасовиська для нашої худоби.
And said to them in Shiloh in the land of Canaan, The Lord gave orders by Moses that we were to have towns for living in, with their grass-lands for our cattle.
καὶ εἶπον πρὸς αὐτοὺς ἐν σὴλω ἐν γῇ χανααν λέγοντες ἐνετείλατο κύριος ἐν χειρὶ μουσῆ δοῦναι ἡμῖν πόλεις κατοικεῖν καὶ τὰ περισπῶρια τοῖς κτήνεσιν ἡμῶν
- 3 І дали Ізраїлеві сини Левитам зо свого наділу на наказ Господній ті міста та їхні пасовиська.
And the children of Israel gave of their heritage gave to the Levites these towns with their grass-lands, by the order of the Lord.
καὶ ἔδωκαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ τοῖς λευίταις ἐν τῷ κατακληρονομεῖν διὰ προσταγματος κυρίου τὰς πόλεις καὶ τὰ περισπῶρια αὐτῶν
- 4 І вийшов жеребок для родів кегатеянина. І були синам священника Аарона з Левитів від племен Юдиного, і від племен Симеонового, і від племен Веніяминового тринадцять міст.
And the heritage came out for the families of the Kohathites: the children of Aaron the priest, who were of the Levites, were given thirteen towns from the tribes of Judah, Simeon, and Benjamin.
καὶ ἐξῆλθεν ὁ κληρὸς τῷ δήμῳ καθ καὶ ἐγένετο τοῖς υἱοῖς ααρων τοῖς ἱερεῦσιν τοῖς λευίταις ἀπὸ φυλῆς ἰουδα καὶ ἀπὸ φυλῆς συμεων καὶ ἀπὸ φυλῆς βενιαμιν κληρωτὶ πόλεις δέκα τρεῖς
- 5 А Кегатовим синам, що позосталися з родів племен Єфремового й з племен Данового та з половини племен Манасїїного жеребком дісталосся десять міст.
The rest of the children of Kohath by their families were given ten towns from the tribes of Ephraim and Dan and the half-tribe of Manasseh.
καὶ τοῖς υἱοῖς καθ τοῖς καταλειμμένοις ἐκ τῆς φυλῆς εφραιμ καὶ ἐκ τῆς φυλῆς дан καὶ ἀπὸ τοῦ ἡμίσεως φυλῆς μανασση κληρωτὶ πόλεις δέκα
- 6 А для Гершонових синів від родів Іссахарового племені, і від Асирового племені, і від Нефталимового племені, і від половини Манасїїного племені в Башані жеребком дісталосся тринадцять міст.
The children of Gershon by their families were given thirteen towns from the tribes of Issachar and Asher and Naphtali and the half-tribe of Manasseh which was in Bashan.
καὶ τοῖς υἱοῖς γεδсон ἀπὸ τῆς φυλῆς ἰσσαχαρ καὶ ἀπὸ τῆς φυλῆς ασηρ καὶ ἀπὸ τῆς φυλῆς νεφθαλι καὶ ἀπὸ τοῦ ἡμίσεως φυλῆς μανασση ἐν τῷ βασαν πόλεις δέκα τρεῖς
- 7 Мерарієвим синам за їхніми родами дісталосся від племен Рувимового, і від племен Гадового, і від племен Завулонового дванадцять міст.
The children of Merari by their families were given twelve towns from the tribes of Reuben and Gad and Zebulun.
καὶ τοῖς υἱοῖς мерари κατὰ δήμους αὐτῶν ἀπὸ φυλῆς ρουβην καὶ ἀπὸ φυλῆς γαδ καὶ ἀπὸ φυλῆς ζαβουλων κληρωτὶ πόλεις δώδεκα
- 8 І дали Ізраїлеві сини Левитам ті міста та їхні пасовиська, як наказав був Господь через Мойсея, жеребком.
All these towns with their grass-lands the children of Israel gave by the decision of the Lord to the Levites, as the Lord had given orders by Moses.
καὶ ἔδωκαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ τοῖς λευίταις τὰς πόλεις καὶ τὰ περισπῶρια αὐτῶν ὃν τρόπον ἐνετείλατο κύριος τῷ μουσῆ κληρωτὶ
- 9 ¶ І дали вони з племен синів Юдиних та з племен синів Симеонових ті міста, що будуть нижче названі йменням своїм.
From the tribes of the children of Judah and the children of Simeon they gave these towns, listed here by name:
καὶ ἔδωκεν ἡ φυλὴ υἰῶν ἰουδα καὶ ἡ φυλὴ υἰῶν συμεων καὶ ἀπὸ τῆς φυλῆς υἰῶν βενιαμιν τὰς πόλεις καὶ ἐπεκλήθησαν
- 10 І було для Ааронових синів із родів кегатеянина, з Левієвих синів, бо їм був жеребок найперше.
These were for the children of Aaron among the families of the Kohathites, of the children of Levi: for they came first in the distribution.
τοῖς υἱοῖς ααρων ἀπὸ τοῦ δήμου τοῦ καθ τῶν υἰῶν λευι ὅτι τοῦτοις ἐγενήθη ὁ κληρὸς
- 11 І дали їм місто Кір'ят, батька велетнів Арби, воно Хеврон, на Юдиних горах, та його пасовиська навколо нього.
They gave them Kiriath-arba, the town of Arba, the father of Anak, (which is Hebron) in the hill-country of Judah, with its grass-lands.
καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς τὴν καριαθαρбок μητρόπολιν τῶν ενακ αὕτη ἐστὶν хеврон ἐν τῷ ὄρει ἰουδα τὰ δὲ περισπῶρια κύκλω αὐτῆς
- 12 А мійське поле та оселі його дали Калеву, синові Єфуннесовому, на власність його.
But the open country round the town, and its unwall'd places, they gave to Caleb, the son of Jephunneh, as his property.
καὶ τοὺς ἀγροὺς τῆς πόλεως καὶ τὰς κώμας αὐτῆς ἔδωκεν ἰησοῦς τοῖς υἱοῖς χαλεβ υἱοῦ ἰεφοννη ἐν κατασχέσει

- 27 А для Гершоновиx синів з Левієвих родів від половини Манасіїного племенi місто сховища вбійника: Голан у Башані та його пасовиська, і Беештера та її пасовиська, міст двос.
And to the children of Gershon, of the families of the Levites, they gave from the half-tribe of Manasseh, Golan in Bashan with its grass-lands, the town where the taker of life might be safe, and Ashtaroth with its grass-lands, two towns.
 και τοις υιοις γεδσων τοις λευιταις εκ του ημισους φυλης μανασση τας πόλεις τας αφωρισμενας τοις φονευσασι την γαυλων εν τη βασανιτιδι και τα αφωρισμενα αυτη και την βοσοραν και τα αφωρι σμενα αυτη πόλεις δύο
- 28 А від Иссахарового племенi: Кіш'йон та його пасовиська, Доврат та його пасовиська,
And from the tribe of Issachar, Kishion and Daberath with their grass-lands;
 και εκ της φυλης ισσαχαρ την κισων και τα αφωρισμενα αυτη και δεββα και τα αφωρισμενα αυτη
- 29 Ярмут та його пасовиська, Ен-Ганним та його пасовиська, міст четверо.
Jarmuth and En-gannim with their grass-lands, four towns.
 και την ρεμμαθ και τα αφωρισμενα αυτη και πηγην γραμμάτων και τα αφωρισμενα αυτη πόλεις τέσσαρες
- 30 А від Асирового племенi: Міш'ал та його пасовиська, Ардон та його пасовиська,
And from the tribe of Asher, Mishal and Abdon, with their grass-lands:
 και εκ της φυλης ασηρ την βασελλαν και τα αφωρισμενα αυτη και δαββон και τα αφωρισμενα αυτη
- 31 Хелкат та його пасовиська, Рехов та його пасовиська, міст четверо.
Helkath and Rehob with their grass-lands, four towns.
 και хелкат και τα αφωρισμενα αυτη και ρααβ και τα αφωρισμενα αυτη πόλεις τέσσαρες
- 32 А від Нефталимового племенi місто сховища вбійника: Кедеш у Галілі та його пасовиська, і Хаммот-Дор та його пасовиська, і Картан та його пасовиська, міст трос.
And from the tribe of Naphtali, Kedesh in Galilee with its grass-lands, the town where the taker of life might be safe, and Hammoth-dor and Kartan with their grass-lands, three towns.
 και εκ της φυλης νεφθαλι την πόλιν την αφωρισμενην τφ φονευσαντι την каδες εν τη γαλιλαιа και τα αφωρισμενα αυτη και την εμμαθ και τα αφωρισμενα αυτη και θεμμон και τα αφωρισμενα αυт η πόλεις τρεις
- 33 Усіх міст Гершоновиx за їхніми родами тринадцять міст та їхні пасовиська.
All the towns of the Gershonites with their families were thirteen with their grass-lands.
 πασαι αι πόλεις του γεδσων κατὰ δήμους αυτων πόλεις δέκα τρεις
- 34 А для родів Мерарієвих синів, Левітів, позосталих від племенi Завулонового: Йокнеам та його пасовиська, Карта та її пасовиська.
And to the rest of the Levites, that is, the families of the children of Merari, they gave from the tribe of Zebulun, Jokneam and Kartah with their grass-lands;
 και τφ δήμφ υιων мерари τοις λευιταις τοις λοιποις εκ της φυλης υιων ζαβουλων την маан και τα περισπόρια αυτης και την каδης και τα περισπόρια αυτης
- 35 Дімна та її пасовиська, Нагалал та його пасовиська, міст четверо.
Dimnah and Nahalal with their grass-lands, four towns.
 και δεμνα και τα περισπόρια αυτης και σελλα και τα περισπόρια αυτης πόλεις τέσσαρες
- 36 А від Рувимового племенi: Бецар та його пасовиська, і Ягца та її пасовиська,
And from the tribe of Reuben, Bezer and Jahaz with their grass-lands;
 και πέραν του ιорδάνου του κατὰ ιεριχω εκ της φυλης ρουβην την πόλιν τφ φυγαдеυτήριон του φονевсантос την βοσορ εν τη еρήμφ τη мисωρ και τα περισπόρια αυτης και την ιαζηρ και τα περισπό ρια αυτης
- 37 Кедемот та його пасовиська, і Мефаат та його пасовиська, міст четверо.
Kedemoth and Merhaath with their grass-lands, four towns.
 και την δεκμων και τα περισπόρια αυτης και την маφα και τα περισπόρια αυτης πόλεις τέσσαρες
- 38 А від Гадового племенi місто сховища вбійника: Рамот у Гілеаді та його пасовиська, і Маханаїм та його пасовиська,
And from the tribe of Gad, Ramoth in Gilead, the town where the taker of life might be safe, and Mahanaim with their grass-lands;
 και από της φυλης γαδ την πόλιν τφ φυγαдеυτήριон του φονевсантос την ραμωθ εν τη γαλααδ και τα περισπόρια αυτης και την каμн και τα περισπόρια αυτης
- 39 Хешбон та його пасовиська, Язер та його пасовиська, усіх міст четверо.
Heshbon and Jazer with their grass-lands, four towns.
 και την есеβон και τα περισπόρια αυτης και την ιαζηρ και τα περισπόρια αυτης αι πασαι πόλεις τέσσαρες

- 40 Усіх міст для Мерарієвих синів за їхніми родами, що позосталися з Левієвих родів, було за їхнім жеребком дванадцять міст.
All these towns were given to the children of Merari by their families, that is, the rest of the families of the Levites; and their heritage was twelve towns.
πᾶσαι πόλεις τοῖς υἱοῖς μερари κατὰ δῆμους αὐτῶν τῶν καταλειμμένων ἀπὸ τῆς φυλῆς λευι καὶ ἐγενήθη τὰ ὅρια πόλεις δέκα δύο
- 41 Усіх Левієвих міст серед власности Ізраїлевих синів сорок і вісім міст та їхні пасовиська.
All the towns of the Levites, among the heritage of the children of Israel, were forty-eight towns with their grass-lands.
πᾶσαι αἱ πόλεις τῶν λευιτῶν ἐν μέσῳ κατασχέσεως υἱῶν ἰσραηλ τεσσαράκοντα ὀκτὼ πόλεις καὶ τὰ περισπῶρια αὐτῶν
- 42 Будуть ті міста такі: кожне місто з пасовиськом його навколо нього, так для всіх тих міст.
Every one of these towns had grass-lands round it.
κύκλῳ τῶν πόλεων τούτων πόλις καὶ τὰ περισπῶρια κύκλῳ τῆς πόλεως πάσαις ταῖς πόλεσιν ταύταις [42a] καὶ συνετέλεσεν ἰησοῦς διαμερίσας τὴν γῆν ἐν τοῖς ὀρίοις αὐτῶν [42β] καὶ ἔδωκαν οἱ υἱοὶ ἰσραηλ μερίδα τῷ ἰησοῦ κατὰ πρόσταγμα κυρίου ἔδωκαν αὐτῷ τὴν πόλιν ἣν ἠτήσατο τὴν θαμνασαραχ ἔδωκαν αὐτῷ ἐν τῷ ὄρει εφραϊμ [42ξ] καὶ ὠκοδόμησεν ἰησοῦς τὴν πόλιν καὶ ὤκησεν ἐν αὐτῇ [42δ] καὶ ἔλαβεν ἰησοῦς τὰς μαχαίρας τὰς πετρίνας ἐν αἷς περιέτεμεν τοὺς υἱοὺς ἰσραηλ τοὺς γενομένους ἐν τῇ ὁδῷ ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ ἔθηκεν αὐτὰς ἐν θαμνασαραχ
- 43 ¶ I дав Господь Ізраїлеві весь той Край, що присягнув був дати його їхнім батькам, і вони посіли його та й осілися в ньому.
So the Lord gave to Israel all the land which he gave by oath to their fathers; so it became their heritage and their living-place.
καὶ ἔδωκεν κύριος τῷ ἰσραηλ πᾶσαν τὴν γῆν ἣν ὤμοσεν δοῦναι τοῖς πατράσιν αὐτῶν καὶ κατεκληρονόμησαν αὐτὴν καὶ κατόκησαν ἐν αὐτῇ
- 44 I Господь дал їм мир навколо, усе так, як присягнув був їхнім батькам. I ніхто зо всіх їхніх ворогів на встояв перед ними, усіх їхніх ворогів Господь дав у їхню руку.
And the Lord gave them peace on every side, as he had said to their fathers: all those who were against them gave way before them, for the Lord gave them all up into their hands.
καὶ κατέπαυσεν αὐτοὺς κύριος κυκλόθεν καθότι ὤμοσεν τοῖς πατράσιν αὐτῶν οὐκ ἀνέστη οὐθεὶς κατενόπιον αὐτῶν ἀπὸ πάντων τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν πάντας τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν παρέδωκεν κύριος εἰς τὰς χεῖρας αὐτῶν
- 45 Нічого не було невиконаного з усього того доброго слова, що Господь говорив до Ізраїлевого дому, усе збулося.
The Lord kept faith with the house of Israel about all the good which he said he would do for them, and all his words came true.
οὐ διέπεσεν ἀπὸ πάντων τῶν ῥημάτων τῶν καλῶν ὧν ἐλάλησεν κύριος τοῖς υἱοῖς ἰσραηλ πάντα παρεγένετο
- 1 ¶ Тоді покликав Ісус племено Рувимове та Гадове, та половину Манасїїного племені,
Then Joshua sent for the Reubenites and the Gadites and the half-tribe of Manasseh,
τότε συνεκάλεσεν ἰησοῦς τοὺς υἱοὺς ρουβην καὶ τοὺς υἱοὺς γαδ καὶ τὸ ἡμισυ φυλῆς μανασση
- 2 та й сказав їм: Ви виконували все, що вам наказав був раб Господній Мойсей, і ви слухалися голосу мого про все, що я вам наказував.
And said to them, You have kept all the orders of Moses, the Lord's servant, and have done everything I gave you orders to do:
καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὑμεῖς ἀκηκόατε πάντα ὅσα ἐνετείλατο ὑμῖν μωυσῆς ὁ παῖς κυρίου καὶ ἐπηκούσατε τῆς φωνῆς μου κατὰ πάντα ὅσα ἐνετείλαμην ὑμῖν
- 3 Ви оце не лишали братів своїх довгі дні аж до цього дня, і ви додержували виконання заповідей Господа, Бога вашого.
You have now been with your brothers for a long time; till this day you have been doing the orders of the Lord your God.
οὐκ ἐγκαταλείπατε τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν ταύτας τὰς ἡμέρας καὶ πλείους ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας ἐφυλάξασθε τὴν ἐντολὴν κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν
- 4 А тепер Господь, Бог ваш, дал мир вашим братам, як вам говорив був. I тепер поверніться, та й ідіть собі до наметів своїх, до краю вашої власности, що вам дав Мойсей, раб Господній ї, на тім боці Йордану.
And now the Lord your God has given your brothers rest, as he said: so now you may go back to your tents, to the land of your heritage, which Moses, the Lord's servant, gave to you on the other side of Jordan.
νῦν δὲ κατέπαυσεν κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν ὃν τρόπον εἶπεν αὐτοῖς νῦν οὖν ἀποστραφέντες ἀπέλθατε εἰς τοὺς οἴκους ὑμῶν καὶ εἰς τὴν γῆν τῆς κατασχέσεως ὑμῶν ἣν ἔδωκεν ὑμῖν μωυσῆς ἐν τῷ πέραν τοῦ ἰορδάνου
- 5 Тільки дуже пильнуйте виконувати заповідь та Закона, що наказав був вам Мойсей, раб Господній: любити Господа, Бога вашого, і ходити всіма Його дорогами, і додержувати Його заповіді, і линути до Нього, і служити Йому всім вашим серцем та всією вашою душею.
Only take great care to do the orders and the law which Moses, the Lord's servant, gave you; to have love for the Lord your God and to go in all his ways; and to keep his laws and to be true to him and to be his servants with all your heart and with all your soul.
ἀλλὰ φυλάξασθε ποιεῖν σφόδρα τὰς ἐντολάς καὶ τὸν νόμον ὃν ἐνετείλατο ἡμῖν ποιεῖν μωυσῆς ὁ παῖς κυρίου ἀγαπᾶν κύριον τὸν θεὸν ὑμῶν πορεύεσθαι πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ φυλάξασθαι τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ καὶ προσκεῖσθαι αὐτῷ καὶ λατρεύειν αὐτῷ ἐξ ὅλης τῆς διανοίας ὑμῶν καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς ὑμῶν
- 6 I поблагословив їх Ісус, та й послав їх, а вони пішли до наметів своїх.
Then Joshua gave them his blessing and sent them away: and they went back to their tents.
καὶ ἠλόγησεν αὐτοὺς ἰησοῦς καὶ ἐξᾶπέστειλεν αὐτοὺς καὶ ἐπορεύθησαν εἰς τοὺς οἴκους αὐτῶν

- 7 А половині Манасіїного племені Мойсей дав у Башані, а половині його дав Ісус з їхніми братами на цім боці Йордану на захід. І також, коли Ісус відпустив їх до їхніх наметів, то поблагословив їх,
Now to the one half of the tribe of Manasseh, Moses had given a heritage in Bashan; but to the other half, Joshua gave a heritage among their brothers on the west side of Jordan. Now when Joshua sent them away to their tents, he gave them his blessing.
καὶ τῷ ἡμίσει φυλῆς μανασση ἔδωκεν μουσῆς ἐν τῇ βασανίτιδι καὶ τῷ ἡμίσει ἔδωκεν ἰησοῦς μετὰ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ ἐν τῷ πέραν τοῦ ἰορδάνου παρὰ θάλασσαν καὶ ἡνίκα ἐξαπέστειλεν αὐτοὺς ἰησοῦς εἰς τοὺς οἴκους αὐτῶν καὶ εὐλόγησεν αὐτούς
- 8 та й сказав до них, говорячи: Верніться до своїх наметів із великими мастками та з дуже численною худобою, зо сріблом, і з золотом, і з міддю, і з залізом, і з дуже багатьома одежами. Поділіть здобич від ваших ворогів із вашими братами.
And said to them, Go back with much wealth to your tents, and with very much cattle, with silver and gold and brass and iron, and with a very great store of clothing; give your brothers a part of the goods taken in the war.
καὶ ἐν χρήμασιν πολλοῖς ἀπλήθυσαν εἰς τοὺς οἴκους αὐτῶν καὶ κτήνη πολλὰ σφόδρα καὶ ἀργύριον καὶ χρυσίον καὶ σίδηρον καὶ ἱματισμὸν πολὺν καὶ διεύλαντο τὴν προνομήν τῶν ἐχθρῶν μετὰ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν
- 9 І вернулись, і пішли сини Рувимові й сини Гадові та половина Манасіїного племені від Ізраїлевих синів, із Шіло, що в ханаанському Краї, щоб піти до краю Гілеад, до краю своєї властности, що посіли його на наказ Господній через Мойсея.
So Reuben and Gad and the half-tribe of Manasseh went back, parting from the children of Israel at Shiloh in the land of Canaan, to go to the land of Gilead, to the land of their heritage which had been given to them by the Lord's order to Moses.
καὶ ἐπορεύθησαν οἱ υἱοὶ ρουβην καὶ οἱ υἱοὶ γαδ καὶ τὸ ἡμισυ φυλῆς υἰῶν μανασση ἀπὸ τῶν υἰῶν ἰσραηλ ἐκ σηλω ἐν γῆ χανααν ἀπελθεῖν εἰς γῆν γαλααδ εἰς γῆν κατασχέσεως αὐτῶν ἣν ἐκληρονόμησαν αὐτὴν διὰ προστάγματος κυρίου ἐν χειρὶ μουσῆ
- 10 ¶ І прийшли до йорданських могил, що в ханаанському Краї, і збудували там сини Рувимові й сини Гадові та половина Манасіїного племені жертівника над Йорданом, жертівника великого на вид.
Now when they came to the country by Jordan in the land of Canaan, the children of Reuben and the children of Gad and the half-tribe of Manasseh put up there, by Jordan, a great altar, seen from far.
καὶ ἦλθον εἰς γαλααδ τοῦ ἰορδάνου ἣ ἐστὶν ἐν γῆ χανααν καὶ ᾠκοδόμησαν οἱ υἱοὶ γαδ καὶ οἱ υἱοὶ ρουβην καὶ τὸ ἡμισυ φυλῆς μανασση ἐκεῖ βωμὸν ἐπὶ τοῦ ἰορδάνου βωμὸν μέγαν τοῦ ἰδεῖν
- 11 І почули Ізраїлеві сини таке: Оце збудували сини Рувимові й сини Гадові та половина Манасіїного племені жертівника навпроти ханаанського Краю, при йорданських могилах, на боці Ізраїлевих синів.
And news came to the children of Israel, See, the children of Reuben and the children of Gad and the half-tribe of Manasseh have put up an altar opposite the land of Canaan, in the country by Jordan on the side which is Israel's.
καὶ ἤκουσαν οἱ υἱοὶ ἰσραηλ λεγόντων ἰδοὺ ᾠκοδόμησαν οἱ υἱοὶ γαδ καὶ οἱ υἱοὶ ρουβην καὶ τὸ ἡμισυ φυλῆς μανασση βωμὸν ἐφ' ὁρίων γῆς χανααν ἐπὶ τοῦ γαλααδ τοῦ ἰορδάνου ἐν τῷ πέραν υἰῶν ἰσραηλ
- 12 І почули це Ізраїлеві сини, і була зібрана вся громада Ізраїлевих синів до Шіло, щоб піти на них війною.
Then all the meeting of the children of Israel, hearing this, came together at Shiloh to go up against them to war.
καὶ συνηθροίσθησαν πάντες οἱ υἱοὶ ἰσραηλ εἰς σηλω ὥστε ἀναβάντες ἐκπολεμῆσαι αὐτούς
- 13 І послали Ізраїлеві сини до синів Рувимових і до синів Гадових та до половини Манасіїного племені гілеадського краю Пінхаса, сина священника Елеазара,
And the children of Israel sent Phinehas, the son of Eleazar the priest, to the children of Reuben and the children of Gad and the half-tribe of Manasseh, to the land of Gilead,
καὶ ἀπέστειλαν οἱ υἱοὶ ἰσραηλ πρὸς τοὺς υἰοὺς ρουβην καὶ πρὸς τοὺς υἰοὺς γαδ καὶ πρὸς τὸ ἡμισυ φυλῆς μανασση εἰς γῆν γαλααδ τὸν τε φινεεζ υἰὸν ελεαζαρ υἱοῦ ααρων τοῦ ἀρχιερέως
- 14 та з ним десять начальників, по одному начальникові для батькового дому з усіх Ізраїлевих племен; а кожен із них голова дому їхніх батьків, вони для тисяч Ізраїлевих.
And with him they sent ten chiefs, one for every tribe of the children of Israel, every one of them the head of his house among the families of Israel.
καὶ δέκα τῶν ἀρχόντων μετ' αὐτοῦ ἄρχων εἷς ἀπὸ οἴκου πατριᾶς ἀπὸ πασῶν φυλῶν ἰσραηλ ἄρχοντες οἴκων πατριῶν εἰσιν χιλίарχοι ἰσραηλ
- 15 І прийшли вони до синів Рувимових й до синів Гадових та до половини Манасіїного племені до гілеадського краю, та й говорили з ними, кажучи:
And they came to the children of Reuben and the children of Gad and the half-tribe of Manasseh, to the land of Gilead, and said to them,
καὶ παρεγένοντο πρὸς τοὺς υἰοὺς γαδ καὶ πρὸς τοὺς υἰοὺς ρουβην καὶ πρὸς τοὺς ἡμίσεις φυλῆς μανασση εἰς γῆν γαλααδ καὶ ἐλάλησαν πρὸς αὐτούς λέγοντες
- 16 Так сказала вся Господня громада: Що це за переступ, що ви спроневірилися ним проти Ізраїлевого Бога, щоб відвернутись сьогодні від Господа? Бо ви збудували собі жертівника, щоб об сьогодні збунтуватися проти Господа.
This is what all the meeting of the people of the Lord has said, What is this wrong which you have done against the God of Israel, turning back this day from the Lord and building an altar for yourselves, and being false to the Lord?
τάδε λέγει πᾶσα ἡ συναγωγὴ κυρίου τίς ἡ πλημμέλεια αὕτη ἣν ἐπλημμέλησατε ἐναντίον τοῦ θεοῦ ἰσραηλ ἀποστραφῆναι σήμερον ἀπὸ κυρίου οἰκοδομήσαντες ὑμῖν ἑαυτοῖς βωμὸν ἀποστάτας ὑμᾶς γενέσθαι ἀπὸ κυρίου

- 17 Чи нам мало Пеорового гріха, з якого ми не очистилися аж до цього дня, і була поразка в Господній громаді?
Was not the sin of Baal-peor great enough, from which we are not clear even to this day, though punishment came on the people of the Lord,
μη μικρόν ἡμῖν τὸ ἀμάρτημα φοῦρον ὅτι οὐκ ἔκαθαρίσθημεν ἀπ' αὐτοῦ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης καὶ ἐγενήθη πληγὴ ἐν τῇ συναγωγῇ κυρίου
- 18 А ви відвертаєтеся сьогодні від Господа. І станеться, ви збунтуєтеся сьогодні проти Господа, а Він узавтра розгнівається на всю Ізраїлеву громаду.
That now you are turned back from the Lord? and, because you are false to him today, tomorrow his wrath will be let loose on all the people of Israel.
καὶ ὑμεῖς ἀποστραφῆσθε σήμερον ἀπὸ κυρίου καὶ ἔσται ἐὰν ἀποστήτε σήμερον ἀπὸ κυρίου καὶ αὔριον ἐπὶ πάντα ἰσραὴλ ἔσται ἡ ὀργή
- 19 І справді, якщо край вашої посілости нечистий, перейдіть собі до Краю Господньої посілости, що там пробуває Господня скинія, і візьміть посілість серед нас, а на Господа не бунтуйтеся, і не бунтуйтеся проти нас вашим збудуванням собі жертівника, окрім жертівника Господа, Бога нашого.
But if the land you now have is unclean, come over into the Lord's land where his House is, and take up your heritage among us: but do not be false to the Lord and to us by building yourselves an altar in addition to the altar of the Lord our God.
καὶ νῦν εἰ μικρὰ ὑμῖν ἡ γῆ τῆς κατασχέσεως ὑμῶν διάβητε εἰς τὴν γῆν τῆς κατασχέσεως κυρίου οὐ κατασκηνοῖ ἐκεῖ ἡ σκηνὴ κυρίου καὶ κατακληρονομήσατε ἐν ἡμῖν καὶ μὴ ἀποστάται ἀπὸ θεοῦ γενήθητε καὶ μὴ ἀπόστητε ἀπὸ κυρίου διὰ τὸ οἰκοδομήσαι ὑμᾶς βωμὸν ἔξω τοῦ θυσιαστηρίου κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν
- 20 Чи ж не Ахан, син Зерахів, спроневірився був переступом у залятому, а гнів був на всю Ізраїлеву громаду? І він був єдиний чоловік, що не помер своєю смертю через свій гріх.
Did not Achan, the son of Zerah, do wrong about the cursed thing, causing wrath to come on all the people of Israel? And not on him only came the punishment of death.
οὐκ ἰδοὺ ἀχαρ ὁ τοῦ ζαρά πλημμελεῖα ἐπλημμέλησεν ἀπὸ τοῦ ἀναθέματος καὶ ἐπὶ πᾶσαν συναγωγὴν ἰσραὴλ ἐγενήθη ὀργή καὶ οὗτος εἰς μόνος ἦν μὴ μόνος οὗτος ἀπέθανεν τῇ ἑαυτοῦ ἀμαρτίᾳ
- 21 ¶ І відповіли сини Рувимові, сини Гадові та половина Манасїїного племені, і говорили з головами тисяч Ізраїлевих:
Then the children of Reuben and the children of Gad and the half-tribe of Manasseh said in answer to the heads of the families of Israel,
καὶ ἀπεκρίθησαν οἱ υἱοὶ ρουβὴν καὶ οἱ υἱοὶ γαδ καὶ τὸ ἡμισυ φυλῆς μανασση καὶ ἐλάλησαν τοῖς χιλιάρχοις ἰσραὴλ λέγοντες
- 22 Бог богів Господь, Бог богів Господь, Він знає, і Ізраїль він буде знати. Не пощади нас цього дня, якщо бунтом і якщо переступом проти Господа ми це зробили,
God, even God the Lord, God, even God the Lord, he sees, and Israel will see--if it is in pride or in sin against the Lord,
ὁ θεὸς θεὸς ἐστὶν κύριος καὶ ὁ θεὸς θεὸς κύριος αὐτὸς οἶδεν καὶ ἰσραὴλ αὐτὸς γνώσεται εἰ ἐν ἀποστασίᾳ ἐπλημμέλησαμεν ἔναντι τοῦ κυρίου μὴ ῥύσαιτο ἡμᾶς ἐν ταύτῃ
- 23 якщо ми збудували собі жертівника на відвернення від Господа; а якщо ми будували на принесення цілопалення та жертви хлібної, і якщо на спорядження на ньому мирних жертв,
to Господь Він відплатить,
That we have made ourselves an altar, being false to the Lord, keep us not safe from death this day; and if for the purpose of offering burned offerings on it and meal offerings, or peace-offerings, let the Lord himself send punishment for it;
καὶ εἰ ὀικοδομήσαμεν αὐτοῖς βωμὸν ὥστε ἀποστήναι ἀπὸ κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν ὥστε ἀναβιβάσαι ἐπ' αὐτὸν θυσίαν ὀλοκαυτωμάτων ἢ ὥστε ποιῆσαι ἐπ' αὐτοῦ θυσίαν σωτηρίου κύριος ἐκζητήσει
- 24 і якщо ми не зробили цього з обавою про таку річ, говорячи: Завтра скажуть ваші сини до наших синів, говорячи: Що вам до Господа, Бога Ізраїлевого?
And if we have not, in fact, done this designedly and with purpose, having in our minds the fear that in time to come your children might say to our children, What have you to do with the Lord, the God of Israel?
ἀλλ' ἔνεκεν εὐλαβείας ῥήματος ἐποιήσαμεν τοῦτο λέγοντες ἵνα μὴ εἰπῶσιν αὔριον τὰ τέκνα ὑμῶν τοῖς τέκνοις ἡμῶν τί ὑμῖν κύριε τῷ θεῷ ἰσραὴλ
- 25 Бо Господь дав границу поміж нами та поміж вами, сини Рувимові та сини Гадові, Йордан, нема вам наділу в Господі! І ваші сини відірвуть наших синів від боязні Господа.
For the Lord has made Jordan a line of division between us and you, the children of Reuben and the children of Gad; you have no part in the Lord: so your children will make our children give up fearing the Lord.
καὶ ὄρια ἔθηκεν κύριος ἀνὰ μέσον ἡμῶν καὶ ὑμῶν τὸν ἰορδάνην καὶ οὐκ ἔστιν ὑμῖν μερὶς κυρίου καὶ ἀπαλλοτριώσουσιν οἱ υἱοὶ ὑμῶν τοὺς υἱοὺς ἡμῶν ἵνα μὴ σέβωνται κύριον
- 26 Тож сказали ми: Зробім собі, збудуймо жертівника не на цілопалення й не на жертву,
So we said, Let us now make an altar for ourselves, not for burned offerings or for the offerings of beasts:
καὶ εἵπαμεν ποιῆσαι οὕτως τοῦ οἰκοδομήσαι τὸν βωμὸν τοῦτον οὐχ ἔνεκεν καρπωμάτων οὐδὲ ἔνεκεν θυσιῶν
- 27 але щоб він був свідком між нами та між вами, і між поколіннями нашими по нас, що ми служили служби Господні перед Його лицем нашими цілопаленнями, і нашими жертвами, і нашими жертвами мирними. І не скажуть ваші сини взавтра до наших синів: нема вам наділу в Господі!
But to be a witness between us and you, and between the future generations, that we have the right of worshipping the Lord with our burned offerings and our offerings of beasts and our peace-offerings; so that your children will not be able to say to our children in time to come, You have no part in the Lord.
ἀλλ' ἵνα ᾗ τοῦτο μαρτύριον ἀνὰ μέσον ἡμῶν καὶ ὑμῶν καὶ ἀνὰ μέσον τῶν γενεῶν ἡμῶν μεθ' ἡμᾶς τοῦ λατρεύειν λατρείαν κυρίῳ ἔναντιόν αὐτοῦ ἐν τοῖς καρπώμασιν ἡμῶν καὶ ἐν ταῖς θυσίαις ἡμῶν καὶ ἐν ταῖς θυσίαις τῶν σωτηρίων ἡμῶν καὶ οὐκ ἐροῦσιν τὰ τέκνα ὑμῶν τοῖς τέκνοις ἡμῶν αὔριον οὐκ ἔστιν ὑμῖν μερὶς κυρίου

- 28 **I** сказали ми: I станеться, коли так скажуть до нас та до наших поколінь узавтра, то ми скажемо: Подивіться на вигляд жертівника, що зробили були наші батьки не на цілопалення й не на жертву, але щоб був він свідком між нами та між вами.
For we said to ourselves, If they say this to us or to future generations, then we will say, See this copy of the Lord's altar which our fathers made, not for burned offerings or offerings of beasts, but for a witness between us and you.
 και εἶπαμεν ἐὰν γένηται ποτε καὶ λαλήσωσιν πρὸς ἡμᾶς καὶ ταῖς γενεαῖς ἡμῶν αὐριον καὶ ἐροῦσιν ἴδετε ὁμοίωμα τοῦ θυσιαστηρίου κυρίου ὃ ἐποίησαν οἱ πατέρες ἡμῶν οὐχ ἕνεκεν καρπομάτων οὐδ' ἕνεκεν θυσιῶν ἀλλὰ μαρτύριον ἔστιν ἀνὰ μέσον ὑμῶν καὶ ἀνὰ μέσον ἡμῶν καὶ ἀνὰ μέσον τῶν υἱῶν ἡμῶν
- 29 **Борони** нас, Боже, бунтуватися нам проти Господа, і відвертатися сьогодні від Господа, щоб будувати жертівника на цілопалення, і на жертву хлібну, і на жертву, окрім жертівника Господа, Бога нашого, що перед скинією Його.
Never let it be said that we were false to the Lord, turning back this day from him and building an altar for burned offerings and meal offerings and offerings of beasts, in addition to the altar of the Lord our God which is before his House.
 μὴ γένοιτο οὖν ἡμᾶς ἀποστραφῆναι ἀπὸ κυρίου ἐν ταῖς σήμερον ἡμέραις ἀποστῆναι ἀπὸ κυρίου ὥστε οἰκοδομησαί ἡμᾶς θυσιαστήριον τοῖς καρπώμασιν καὶ ταῖς θυσίαις σαλαμιν καὶ τῇ θυσίᾳ τοῦ σωτηρίου πλὴν τοῦ θυσιαστηρίου κυρίου ὃ ἔστιν ἐναντίον τῆς σκηνῆς αὐτοῦ
- 30 **¶** I почув священник Пинхас та начальники громади й голови тысяч Израїлевих, що були з ним, ті слова, що казали сини Рувимові й сини Гадові та сини Манасїїні, і було це добре в їхніх очах.
Then Phinehas the priest and the chiefs of the meeting and the heads of the families of Israel who were with him, hearing what the children of Reuben and the children of Gad and the children of Manasseh said, were pleased.
 και ἀκούσας φινεας ὁ ἱερεὺς καὶ πάντες οἱ ἄρχοντες τῆς συναγωγῆς ἰσραηλ οἱ ἦσαν μετ' αὐτοῦ τοὺς λόγους οὓς ἐλάλησαν οἱ υἱοὶ ρουβην καὶ οἱ υἱοὶ γαδ καὶ τὸ ἡμισυ φυλῆς μανασση καὶ ἤρεσεν αὐτοῖς
- 31 **I** сказав Пинхас, син священника Елеазара, до синів Рувимових, і до синів Гадових та до синів Манасїїних: Сьогодні ми пізнали, що Господь серед вас, що ви не спроневірилися Господу вийти тим переступом, тепер ви визволили Израїлевих синів від Господньої руки.
And Phinehas, the son of Eleazar the priest, said to the children of Reuben and the children of Gad and the children of Manasseh, Now we are certain that the Lord is among us, because you have not done this wrong against the Lord: and you have kept us from falling into the hands of the Lord.
 και εἶπεν φινεας ὁ ἱερεὺς τοῖς υἱοῖς ρουβην καὶ τοῖς υἱοῖς γαδ καὶ τῇ ἡμίσει φυλῆς μανασση σήμερον ἐγνώκαμεν ὅτι μεθ' ἡμῶν κύριος διότι οὐκ ἐπλημελήσατε ἐναντίον κυρίου πλημμέλειαν καὶ ὅτι ἐρρύσασθε τοὺς υἱοὺς ἰσραηλ ἐκ χειρὸς κυρίου
- 32 **I** вернувся Пинхас, син священника Елеазара, та начальники від синів Рувимових, і від синів Гадових з гїлеадського краю до Краю ханаанського до Израїлевих синів, і здали їм звіт.
Then Phinehas, the son of Eleazar the priest, and the chiefs went back from the land of Gilead, from the children of Reuben and the children of Gad, and came to the children of Israel in Canaan and gave them the news.
 και ἀπέστρεψεν φινεας ὁ ἱερεὺς καὶ οἱ ἄρχοντες ἀπὸ τῶν υἱῶν ρουβην καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν γαδ καὶ ἀπὸ τοῦ ἡμίσεως φυλῆς μανασση ἐκ γῆς γαλααδ εἰς γῆν χанаан πρὸς τοὺς υἱοὺς ἰσραηλ καὶ ἀπεκρίθησαν αὐτοῖς τοὺς λόγους
- 33 **I** була добра та річ в очах синів Израїлевих. I поблагословили Бога Израїлеві сини, і не сказали йти на них війською, щоб знищити край, що сини Рувимові та сини Гадові сидять у ньому.
And the children of Israel were pleased about this; and they gave praise to God, and had no more thought of going to war against the children of Reuben and the children of Gad for the destruction of their land.
 και ἤρεσεν τοῖς υἱοῖς ἰσραηλ καὶ ἐλάλησαν πρὸς τοὺς υἱοὺς ἰσραηλ καὶ εὐλόγησαν τὸν θεὸν υἱῶν ἰσραηλ καὶ εἶπαν μηκέτι ἀναβῆναι πρὸς αὐτοὺς εἰς πόλεμον ἐξολεθρεῦσαι τὴν γῆν τῶν υἱῶν ρουβην καὶ τῶν υἱῶν γαδ καὶ τοῦ ἡμίσεως φυλῆς μανασση καὶ κατόκησαν ἐπ' αὐτῆς
- 34 **I** назвали сини Рувимові та сини Гадові ім'я жертівникові: Ед, бо він свідок між нами, що Господь Він Бог.
And the children of Reuben and the children of Gad gave to that altar the name of Ed. For, they said, It is a witness between us that the Lord is God.
 και ἐπωνόμασεν ἰησοῦς τὸν βωμὸν τῶν ρουβην καὶ τῶν γαδ καὶ τοῦ ἡμίσεως φυλῆς μανασση καὶ εἶπεν ὅτι μαρτύριον ἔστιν ἀνὰ μέσον αὐτῶν ὅτι κύριος ὁ θεὸς αὐτῶν ἔστιν
- 1 **¶** I сталося по багатьох днях по тому, як Господь дав мир Израїлеві від усіх їхніх ворогів навколо, а Ісус постарів, увійшов у літа,
Now after a long time, when the Lord had given Israel rest from wars on every side, and Joshua was old and full of years,
 και ἐγένετο μεθ' ἡμέρας πλείους μετὰ τὸ καταπαῦσαι κύριον τὸν ἰσραηλ ἀπὸ πάντων τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν κυκλόθεν καὶ ἰησοῦς πρεσβύτερος προβεβηκὸς ταῖς ἡμέραις
- 2 **то** покликав Ісус усього Израїля, його старших, і голів його, і суддів його, і урядників його, та й сказав до них: Я постарів, увійшов у літа.
Joshua sent for all Israel, for their responsible men and their chiefs and their judges and their overseers, and said to them, I am old, and full of years:
 και συνεκάλεσεν ἰησοῦς πάντας τοὺς υἱοὺς ἰσραηλ καὶ τὴν γερουσίαν αὐτῶν καὶ τοὺς ἄρχοντας αὐτῶν καὶ τοὺς γραμματεῖς αὐτῶν καὶ τοὺς δικαστὰς αὐτῶν καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς ἐγὼ γεγήρακα καὶ προβέβηκα ταῖς ἡμέραις
- 3 **А** ви бачили все, що зробив був Господь, Бог ваш, усім цим людям для вас, бо Господь, Бог ваш, Він Той воюючий для вас!
You have seen everything the Lord your God has done to all these nations because of you; for it is the Lord your God who has been fighting for you.
 ὑμεῖς δὲ ἐωράκατε ὅσα ἐποίησεν κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν τούτοις ἀπὸ προσώπου ὑμῶν ὅτι κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν ὁ ἐκπολεμήσας ὑμῖν

- 4 Дивіться, ось я поділив вам жеребком цих позostalих людей на спадок для ваших племен від Йордану, і всі народи, що вигубив я, аж по море Велике, місце заходу сонця.
Now I have given to you, as the heritage of your tribes, all these nations which are still in the land, together with those cut off by me, from Jordan as far as the Great Sea on the west.
 ἴδετε ὅτι ἐπέρριφα ὑμῖν τὰ ἔθνη τὰ καταλειμμένα ὑμῖν ταῦτα ἐν τοῖς κλήροις εἰς τὰς φυλάς ὑμῶν ἀπὸ τοῦ ἰορδάνου πάντα τὰ ἔθνη ἃ ἐξωλέθρευσα καὶ ἀπὸ τῆς θαλάσσης τῆς μεγάλης ὀριεῖ ἐπὶ δυσ μὲς ἡλίου
- 5 А Господь, Бог ваш, Він пожене їх перед вами, і вижене їх перед вами, і ви посядете їхній Край, як говорив був Господь, Бог ваш, до вас.
The Lord your God will send them away by force, driving them out before you; and you are to take their land for your heritage, as the Lord your God said to you.
 κύριος δὲ ὁ θεὸς ὑμῶν οὗτος ἐξολεθρεύσει αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου ὑμῶν ἕως ἂν ἀπόλωνται καὶ ἀποστελεῖ αὐτοῖς τὰ θηρία τὰ ἄγρια ἕως ἂν ἐξολεθρευθῇ αὐτοὺς καὶ τοὺς βασιλεῖς αὐτῶν ἀπὸ προσώπου ὑμῶν καὶ κατακληρονομήσατε τὴν γῆν αὐτῶν καθὰ ἐλάλησεν κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν ὑμῖν
- 6 I ви будете дуже сильні, щоб виконувати й чинити все, написано в книзі Закону Мойсесового, щоб не відхилитися від нього ані праворуч, ані ліворуч,
So be very strong to keep and do whatever is recorded in the book of the law of Moses, not turning away from it to the right or to the left;
 κατισχύσατε οὖν σφόδρα φυλάσσειν καὶ ποιεῖν πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τοῦ νόμου μουσῆ ἵνα μὴ ἐκκλίνητε εἰς δεξιὰν ἢ εὐώνυμα
- 7 щоб ви не змішувалися з цими людьми, цими позostalими з вами, а ім'я їхніх богів ви не згадасте, і не будете записягати ними, і не будете служити їм, і не будете вклонитися їм,
Have nothing to do with these nations who still are living among you; let not their gods be named by you or used in your oaths; do not be their servants or give them worship:
 ὅπως μὴ εἰσέλθητε εἰς τὰ ἔθνη τὰ καταλειμμένα ταῦτα καὶ τὰ ὀνόματα τῶν θεῶν αὐτῶν οὐκ ὀνομασθήσεται ἐν ὑμῖν οὐδὲ μὴ προσκυνήσητε αὐτοῖς οὐδὲ μὴ λατρεύσητε αὐτοῖς
- 8 бо ви будете горнутися тільки до Господа, Бога вашого, як робили ви аж до цього дня.
But be true to the Lord your God as you have been till this day.
 ἀλλὰ κυρίῳ τῷ θεῷ ὑμῶν προσκολληθήσεσθε καθάπερ ἐποιήσατε ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης
- 9 I вигнав Господь перед вами народи великі та сильні, а ви не встояв ніхто перед вами аж до цього дня.
For the Lord has sent out from before you nations great and strong: and they have all given way before you till this day.
 καὶ ἐξωλέθρευσεν αὐτοὺς κύριος ἀπὸ προσώπου ὑμῶν ἔθνη μεγάλη καὶ ἰσχυρά καὶ ὑμῖν οὐθεὶς ἀντέστη κατενώπιον ὑμῶν ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης
- 10 Один чоловік із вас сам жене тисячу, бо Господь, Бог ваш Він той Вояк для вас, як говорив був Він вам.
One man of you is able to put to flight a thousand; for it is the Lord your God who is fighting for you, as he has said to you.
 εἷς ὑμῶν ἐδίωξεν χιλίους ὅτι κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν ἐξεπολέμει ὑμῖν καθάπερ εἶπεν ὑμῖν
- 11 ¶ I будете ви дуже пильнувати про свої душі, щоб любити Господа, Бога вашого.
So keep watch on yourselves, and see that you have love for the Lord your God.
 καὶ φυλάξασθε σφόδρα τοῦ ἀγαπᾶν κύριον τὸν θεὸν ὑμῶν
- 12 Бо якщо справді будете ви відвертатися й приліпитеся до решти цих народів, цих позostalих із вами, і будете свататися з ними, і будете змішуватися з ними, а вони з вами,
For if you go back, joining yourselves to the rest of these nations who are still among you, getting married to them and living with them and they with you:
 ἐὰν γὰρ ἀποστραφῆτε καὶ προσθῆσθε τοῖς ὑπολειφθεῖσιν ἔθνεσιν τούτοις τοῖς μεθ' ὑμῶν καὶ ἐπιγαμίαις ποιήσητε πρὸς αὐτοὺς καὶ συγκαταμιγῆτε αὐτοῖς καὶ αὐτοὶ ὑμῖν
- 13 то дійсно будете ви знати, що Господь, Бог ваш, більш не гнатиме ці народи перед вами, і вони стануть для вас сіткою й пасткою, та батогом на ваші боки, та терням на ваші очі, аж поки ви не вигинете з-над цієї доброї землі, яку дав вам Господь, Бог ваш.
Then you may be certain that the Lord your God will not go on driving these nations out from before you; but they will become a danger and a cause of sin to you, a whip for your sides and thorns in your eyes, till you are cut off from this good land which the Lord your God has given you.
 γινώσκετε ὅτι οὐ μὴ προσθῆ κύριος τοῦ ἐξολεθρευθῆσαι τὰ ἔθνη ταῦτα ἀπὸ προσώπου ὑμῶν καὶ ἔσονται ὑμῖν εἰς παγίδα καὶ εἰς σκάνδαλα καὶ εἰς ἥλους ἐν ταῖς πτέρναις ὑμῶν καὶ εἰς βολίδας ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς ὑμῶν ἕως ἂν ἀπόλησθε ἀπὸ τῆς γῆς τῆς ἀγαθῆς ταύτης ἣν ἔδωκεν ὑμῖν κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν
- 14 А я оце сьогодні відходжу дорогою всієї землі. А ви будете знати всім своїм серцем та всією своєю душею, що не відпало ані одне слово з того ані одне слово.
Now I am about to go the way of all the earth: and you have seen and are certain, all of you, in your hearts and souls, that in all the good things which the Lord said about you, he has kept faith with you; everything has come true for you.
 ἐγὼ δὲ ἀποτρέχω τὴν ὁδὸν καθὰ καὶ πάντες οἱ ἐπὶ τῆς γῆς καὶ γνώσεσθε τῇ καρδίᾳ ὑμῶν καὶ τῇ ψυχῇ ὑμῶν διότι οὐ διέπεσεν εἰς λόγος ἀπὸ πάντων τῶν λόγων ὧν εἶπεν κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν πρὸς πάντα τὰ ἀνήκοντα ὑμῖν οὐ διεφώνησεν ἐξ αὐτῶν

- 15 I станеться, отак, як збулося вам усе те добре слово, що про вас говорив був Господь, Бог ваш, так наведе Господь на вас усе те слово зле, аж поки Він вигубить вас з-над цієї доброї землі, яку вам дав Господь, Бог ваш.
And you will see that, as all the good things which the Lord your God undertook to do for you, have come to you, so the Lord will send down on you all the evil things till he has made your destruction complete, and you are cut off from the good land which the Lord your God has given you.
 και εσται ον τρόπον ηκει εφ' υμας παντα τα ρηματα τα καλα α ελαλησεν κυριος προς υμας ουτως επαξει κυριος ο θεος εφ' υμας παντα τα ρηματα τα πονηρα εως αν εξολεθρευση υμας απο της γης τ ης αγαθης ταυτης ης εδωκεν κυριος υμιν
- 16 Коли ви переступите заповіді Господа, Бога вашого, що Він наказав вам, і підете й будете служити іншим богам, і будете вклонятися їм, то запалиться гнів Господній на вас, і ви скорі погинете з того хорошого Краю, що його Він вам дав.
If the agreement of the Lord your God, which was given to you by his orders, is broken, and you become the servants of other gods and give them worship, then the wrath of the Lord will be burning against you, and you will quickly be cut off from the good land which he has given you.
 εν τω παραβηαι υμας την διαθηκην κυριου του θεου υμων ην ενετειλατο υμιν και πορευθεντες λατρευσητε θεοις ετεροις και προσκνησητε αυτοις
- 1 ¶ I зібрав Ісус усі Ізраїлеві племена до Сихему, і покликав Ізраїлевих старших, і голів його, і суддів його, і урядників його, і поставали вони перед Божим лицем.
Then Joshua got all the tribes of Israel together at Shechem; and he sent for the responsible men of Israel and their chiefs and their judges and their overseers; and they took their place before God.
 και συνηγαγεν ιησους πασας φυλας ισραηλ εις σηλω και συνεκαλεσεν τους πρεσβυτερους αυτων και τους γραμματεις αυτων και τους δικαστους αυτων και εστησεν αυτοους απεναντι του θεου
- 2 I сказав Ісус до всього народу: Так сказав Господь, Бог Ізраїлів: По тім боці Річки сиділи були ваші батьки від віків: Терах, батько Авраамів та батько Нахорів, і служили іншим богами.
And Joshua said to all the people, These are the words of the Lord, the God of Israel: In the past your fathers, Terah, the father of Abraham, and the father of Nahor, were living on the other side of the River: and they were worshipping other gods.
 και ειπεν ιησους προς παντα τον λαον ταδε λεγει κυριος ο θεος ισραηλ περαν του ποταμου κατρκησαν οι πατερες υμων το απ' αρχης θαρα ο πατηρ αβρααμ και ο πατηρ ναχωρ και ελατρευσαν θεοις ετεροις
- 3 I взяв Я вашого батька Авраама з того боку Річки, і вдовив його по всьому ханаанському Краї, і розмножив насіння його, і дав йому Ісаака.
And I took your father Abraham from the other side of the River, guiding him through all the land of Canaan; I made his offspring great in number, and gave him Isaac.
 και ελαβον τον πατερα υμων τον αβρααμ εκ του περαν του ποταμου και ωδηγησα αυτον εν παση τη γη και επληθυνα αυτοου σπερμα και εδωκα αυτω τον ισαακ
- 4 I дав Я Ісакові Якова та Ісава, і дав Ісакові гору Сеїр, щоб її посів, а Яків та сини його зійшли до Єгипту.
And to Isaac I gave Jacob and Esau: to Esau I gave Mount Seir, as his heritage; but Jacob and his children went down to Egypt.
 και τω ισαακ τον ιακωβ και τον ησαυ και εδωκα τω ησαυ το ορος το σηρ κληρονομησαι αυτω και ιακωβ και οι υιοι αυτοου κατεβησαν εις αιγυπτον και εγενοντο εκει εις εθνος μεγα και πολυ και κραταιον
- 5 I послав Я Мойсея та Аарона, та й ударив Єгипет, як зробив Я серед нього, а потому Я вивів вас.
And I sent Moses and Aaron, troubling Egypt by all the signs I did among them: and after that I took you out.
 και εκაკωσαν αυτοους οι αιγυπτιοι και επαταξεν κυριος την αιγυπτον εν οις εποισησεν αυτοις και μετα ταυτα εξηγαγεν υμας
- 6 I вивів Я ваших батьків із Єгипту, і ввійшли ви до моря, а Єгипет гнався за вашими батьками колесницями та верхівцями до Червоного моря.
I took your fathers out of Egypt: and you came to the Red Sea; and the Egyptians came after your fathers to the Red Sea, with their war-carriages and their horsemen.
 εξ αιγυπτου και εισηλθατε εις την θαλασσαν την ερυθραν και κατεδιωξαν οι αιγυπτιοι οπισω των πατερων υμων εν αρμασιν και εν ιπποις εις την θαλασσαν την ερυθραν
- 7 I кликали вони до Господа, і Він поклав темряву між вами та між Єгиптянином, і навів на нього море, і воно покрило його, і ваші очі бачили те, що зробив Я в Єгипті. I сиділи ви в пустині багато днів.
And at their cry, the Lord made it dark between you and the Egyptians, and made the sea go over them, covering them with its waters; your eyes have seen what I did in Egypt: then for a long time you were living in the waste land.
 και ανεβοησαμεν προς κυριον και εδωκεν νεφελην και γνοφον ανα μεσον ημων και ανα μεσον των αιγυπτιων και επηγαγεν επ' αυτοους την θαλασσαν και εκάλυψεν αυτοους και ειδοσαν οι οφθαλμοι υμων οσα εποισησεν κυριος εν γη αιγυπτω και ητε εν τη ερημω ημερας πλειους
- 8 I ввів я вас до краю аморейн, що сидять по тім боці Йордану, і вони воювали з вами, а Я дав їх у вашу руку. I ви посіли їхній край, і Я вигубив їх перед вами.
And I took you into the lands of the Amorites on the other side of Jordan; and they made war on you, and I gave them into your hands and you took their land; and I sent destruction on them before you.
 και ηγαγεν υμας εις γην αμορραιων των κατοικουντων περαν του ιορδανου και παρεταξαντο υμιν και παρεδωκεν αυτοους κυριος εις τας χειρας υμων και κατακληρονομησατε την γην αυτων και εξωλεθρευσατε αυτοους απο προσωπου υμων

- 9 **I** встав був Балак, син Циппорів, цар моавський, і воював з Ізраїлем. I він послав і покликав Валаама, Беорового сина, щоб проклясти вас.
Then Balak, the son of Zippor, king of Moab, went up to war against Israel; and he sent for Balaam, the son of Beor, to put a curse on you:
καὶ ἀνέστη βαλακ ὁ τοῦ σεπφωρ βασιλεὺς μοαβ καὶ παρετάξατο τῷ ἰσραὴλ καὶ ἀποστείλας ἐκάλεσεν τὸν βαλααμ ἀράσασθαι ὑμῖν
- 10 Та не хотів Я слухати Валаама, і він, благословляючи, поблагословив вас, і Я врятував вас від його руки.
But I did not give ear to Balaam; and so he went on blessing you; and I kept you safe from him.
καὶ οὐκ ἠθέλησεν κύριος ὁ θεὸς σου ἀπολέσαι σε καὶ εὐλογίαν εὐλόγησεν ὑμᾶς καὶ ἐξείλατο ὑμᾶς ἐκ χειρῶν αὐτῶν καὶ παρέδωκεν αὐτούς
- 11 I перейшли ви Йордан, і прийшли до Єрихону. I воювали з вами господарі Єрихону: перізеяннин, і ханаанейнин, і хіттеяннин, і гіргашейнин, і хіввейнин, і свусеяннин, а Я дав їх у вашу руку.
Then you went over Jordan and came to Jericho: and the men of Jericho made war on you, the Amorites and the Perizzites and the Canaanites and the Hittites and the Girgashites and the Hivites and the Jebusites: and I gave them up into your hands.
καὶ διέβητε τὸν ἰορδάνην καὶ παρεγενήθητε εἰς ἱεριχώ καὶ ἐπολέμησαν πρὸς ὑμᾶς οἱ κατοικοῦντες ἱεριχώ ὁ αμορραῖος καὶ ὁ χαναναῖος καὶ ὁ φερεζαῖος καὶ ὁ εσαῖος καὶ ὁ ιεβουσαῖος καὶ ὁ χετταῖος καὶ ὁ γεργεσαῖος καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς κύριος εἰς τὰς χεῖρας ὑμῶν
- 12 I послав Я перед вами шершня, і він вигнав їх перед вами, двох царів аморейських, не мечем твоїм і не луком твоїм.
And I sent the hornet before you, driving out the two kings of the Amorites before you, not with your sword and your bow.
καὶ ἐξαπέστειλεν протѣран ὑμῶν τὴν σφηκιάν καὶ ἐξέβαλεν αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου ὑμῶν δώδεκα βασιλεῖς τῶν αμορραίων οὐκ ἐν τῇ ῥομφαίᾳ σου οὐδὲ ἐν τῷ τόξῳ σου
- 13 I дав Я вам Край, що над ним ти не трудився, і міста, що їх ви не будували, і ви осілися в них; виноградники та оливки, яких ви не садили, ви їли.
And I gave you a land on which you had done no work, and towns not of your building, and you are now living in them; and your food comes from vine-gardens and olive-gardens not of your planting.
καὶ ἔδωκεν ὑμῖν γῆν ἐφ' ἣν οὐκ ἐκοπιάσατε ἐπ' αὐτῆς καὶ πόλεις ἃς οὐκ ἠκοδομήσατε καὶ κατωκίσθητε ἐν αὐταῖς καὶ ἀμπελῶνας καὶ ἐλαιῶνας οὓς οὐκ ἐφυντεύσατε ὑμεῖς ἔδεσθε
- 14 А тепер бійтеся Господа й служіть Йому в невинності та в правді, і повідкидайте богів, яким служили ваші батьки на тому боці Річки та в Єгипті, та й служіть Господеві.
So now, go in fear of the Lord, and be his servants with true hearts: put away the gods worshipped by your fathers across the River and in Egypt, and be servants of the Lord.
καὶ νῦν φοβήθητε κύριον καὶ λατρεύσατε αὐτῷ ἐν εὐθύτητι καὶ ἐν δικαιοσύνῃ καὶ περιέλεσθε τοὺς θεοὺς τοὺς ἀλλοτρίους οἷς ἐλάτρευσαν οἱ πατέρες ὑμῶν ἐν τῷ πέραν τοῦ ποταμοῦ καὶ ἐν αἰγύπτῳ καὶ λατρεύετε κυρίῳ
- 15 ¶ А якщо зле в очах ваших служити Господеві, виберіть собі сьогодні, кому будете служити, чи богам, яким служили ваші батьки, що по тому боці Річки, та чи богам аморейським, щ о ви сидите в їхньому краї. А я та дім мій будемо служити Господеві.
And if it seems evil to you to be the servants of the Lord, make the decision this day whose servants you will be: of the gods whose servants your fathers were across the River, or of the gods of the Amorites in whose land you are living: but I and my house will be the servants of the Lord.
εἰ δὲ μὴ ἀρέσκει ὑμῖν λατρεῖν κυρίῳ ἔλεσθε ὑμῖν ἑαυτοῖς σήμερον τίνοι λατρεύσητε εἴτε τοῖς θεοῖς τῶν πατέρων ὑμῶν τοῖς ἐν τῷ πέραν τοῦ ποταμοῦ εἴτε τοῖς θεοῖς τῶν αμορραίων ἐν οἷς ὑμεῖς κατοκεῖτε ἐπὶ τῆς γῆς αὐτῶν ἐγὼ δὲ καὶ ἡ οἰκία μου λατρεύσομεν κυρίῳ ὅτι ἅγιός ἐστιν
- 16 I відповів народ та й сказав: Борони, нас Боже, покинути Господа, щоб служити іншим богам!
Then the people in answer said, Never will we give up the Lord to be the servants of other gods;
καὶ ἀποκριθεὶς ὁ λαὸς εἶπεν μὴ γένοιτο ἡμῖν καταλιπεῖν κύριον ὥστε λατρεῖν θεοῖς ἑτέροις
- 17 Бо Господь, Бог наш, Він Той, що вивів нас та наших батьків з єгипетського краю, з дому рабства, і що зробив на наших очах ті великі знамена, і стеріг нас на всій дорозі, що нею ми ходили, і по всіх народах, що ми перейшли серед них.
For it is the Lord our God who has taken us and our fathers out of the land of Egypt, out of the prison-house, and who did all those great signs before our eyes, and kept us safe on all our journeys, and among all the peoples through whom we went:
κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν αὐτὸς θεὸς ἐστὶν αὐτὸς ἀνήγαγεν ἡμᾶς καὶ τοὺς πατέρας ἡμῶν ἐξ αἰγύπτου καὶ διεφύλαξεν ἡμᾶς ἐν πάσῃ τῇ ὁδῷ ἣ ἐπορεύθημεν ἐν αὐτῇ καὶ ἐν πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν οὓς παρήλθομεν δι' αὐτῶν
- 18 I повигаяв Господь усі народи та амореяннина, мешканця цього Краю, перед нами. I ми будемо служити Господеві, бо Він Бог наш.
And the Lord sent out from before us all the peoples, the Amorites living in the land: so we will be the servants of the Lord, for he is our God.
καὶ ἐξέβαλεν κύριος τὸν αμορραῖον καὶ πάντα τὰ ἔθνη τὰ κατοικοῦντα τὴν γῆν ἀπὸ προσώπου ἡμῶν ἁλλὰ καὶ ἡμεῖς λατρεύσομεν κυρίῳ οὗτος γὰρ θεὸς ἡμῶν ἐστὶν
- 19 I сказав Ісус до народу: Ви не здолієте служити Господеві, бо Він Бог святий, Бог заздрісний Він. Не простить Він вашу провину та ваших гріхів.
And Joshua said to the people, You are not able to be the servants of the Lord, for he is a holy God, a God who will not let his honour be given to another: he will have no mercy on your wrongdoing or your sins.
καὶ εἶπεν ἰησοῦς πρὸς τὸν λαόν οὐ μὴ δύνησθε λατρεῖν κυρίῳ ὅτι θεὸς ἅγιός ἐστὶν καὶ ζηλώσας οὗτος οὐκ ἀνήσει ὑμῶν τὰ ἁμαρτήματα καὶ τὰ ἀνομήματα ὑμῶν

- 20 **Κοιλι ви покинете Господа, i будете служити чужим богам, то Виn вернетъся, i зробить вам зло, i вигубить вас по тому, як робив був добро вам.**
If you are turned away from the Lord and become the servants of strange gods, then turning against you he will do you evil, cutting you off, after he has done you good.
 ἡνίκα ἐὰν ἐγκαταλίπητε κύριον καὶ λατρεύσητε θεοὺς ἑτέροις καὶ ἐπελθὼν κακώσει ὑμᾶς καὶ ἐξαναλώσει ὑμᾶς ἀνθ' ὃν εὖ ἐποίησεν ὑμᾶς
- 21 **I сказав народ до Иyса: Ни, таки Господевi будемо служити!**
And the people said to Joshua, No! But we will be the servants of the Lord.
 καὶ εἶπεν ὁ λαὸς πρὸς ἰησοῦν οὐχὶ ἀλλὰ κυρίῳ λατρεύσομεν
- 22 **I сказав Иyс до народу: Ви свидки на себе, що ви вибрали Господа служити Йому. I сказали вони: Свидки!**
And Joshua said to the people, You are witnesses against yourselves that you have made the decision to be the servants of the Lord. And they said, We are witnesses.
 καὶ εἶπεν ἰησοῦς πρὸς τὸν λαὸν μάρτυρες ὑμεῖς καθ' ὑμῶν ὅτι ὑμεῖς ἐξελέξασθε κύριον λατρεύειν αὐτῷ
- 23 **A тепер покиньте чужих богів, що серед вас, i прихилить свос серце до Господа, Бога Израїлевого.**
Then, he said, put away the strange gods among you, turning your hearts to the Lord, the God of Israel.
 καὶ νῦν περιέλεσθε τοὺς θεοὺς τοὺς ἄλλοτρίους τοὺς ἐν ὑμῖν καὶ εὐθύνετε τὴν καρδίαν ὑμῶν πρὸς κύριον θεὸν Ἰσραηλ
- 24 **I сказав народ до Иyса: Господевi, Богови нашому, ми будемо служити, a голосоу Його будемо слухатися!**
And the people said to Joshua, We will be the servants of the Lord our God, and we will give ear to his voice.
 καὶ εἶπεν ὁ λαὸς πρὸς ἰησοῦν κυρίῳ λατρεύσομεν καὶ τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκουσόμεθα
- 25 **I склав Иyс заповіта з народом того дня, i дав йому постанови та закони в Сихемi.**
So Joshua made an agreement with the people that day, and gave them a rule and a law in Shechem.
 καὶ διέθετο ἰησοῦς διαθήκην πρὸς τὸν λαὸν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ καὶ ἔδωκεν αὐτῷ νόμον καὶ κρίσιν ἐν σιλω ἐνώπιον τῆς σκηνῆς τοῦ θεοῦ Ἰσραηλ
- 26 **I написав Иyс ті слова в книзи Божого Закону, i взяв великого каменя, та й поставив його там під тим дубом, що в Господній святині.**
And Joshua put these words on record, writing them in the book of the law of God; and he took a great stone, and put it up there under the oak-tree which was in the holy place of the Lord.
 καὶ ἔγραψεν τὰ ῥήματα ταῦτα εἰς βιβλίον νόμον τοῦ θεοῦ καὶ ἔλαβεν λίθον μέγαν καὶ ἔστησεν αὐτὸν ἰησοῦς ὑπὸ τὴν τερέμινθον ἀπέναντι κυρίου
- 27 **I сказав Иyс до всього народу: Ось оцей камінь буде на нас на свідчення, бо він чув усі Господні слова, що Виn говорив з нами. I він буде на вас за свідка, щоб ви не виреклися вашого Бога.**
And Joshua said to all the people, See now, this stone is to be a witness against us; for all the words of the Lord have been said to us in its hearing; so it will be a witness against you if you are false to the Lord your God.
 καὶ εἶπεν ἰησοῦς πρὸς τὸν λαὸν ἰδοὺ ὁ λίθος οὗτος ἔσται ἐν ὑμῖν εἰς μαρτύριον ὅτι αὐτὸς ἀκήκοεν πάντα τὰ λεχθέντα αὐτῷ ὑπὸ κυρίου ὅτι ἐλάλησεν πρὸς ἡμᾶς σήμερον καὶ ἔσται οὗτος ἐν ὑμῖν εἰς μαρτύριον ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν ἡνίκα ἐὰν ψεύσησθε κυρίῳ τῷ θεῷ μου
- 28 **I відпустив Иyс народ, кожного до спадку його.**
Then Joshua let the people go away, every man to his heritage.
 καὶ ἀπέστειλεν ἰησοῦς τὸν λαὸν καὶ ἐπορεύθησαν ἕκαστος εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ
- 29 ¶ **I сталося по тих випадках, i вмер Иyс, син Навинів, раб Господній, віку ста й десяти літ.**
Now after these things, the death of Joshua, the son of Nun, the servant of the Lord, took place, he being then a hundred and ten years old.
 καὶ ἐλάτρευσεν Ἰσραηλ τῷ κυρίῳ πάσας τὰς ἡμέρας ἰησοῦ καὶ πάσας τὰς ἡμέρας τῶν πρεσβυτέρων ὅσοι ἐφείλικυσαν τὸν χρόνον μετὰ ἰησοῦ καὶ ὅσοι εἶδον πάντα τὰ ἔργα κυρίου ὅσα ἐποίησεν τῷ Ἰσραηλ
- 30 **I поховали його в границі спадку його, у Тімнат-Серахові, що в Єфремових горах, на північ від гори Гааш.**
And they put his body in the earth in the land of his heritage in Timnath-serah, in the hill-country of Ephraim, to the north of Mount Gaash.
 καὶ ἐγένετο μετ' ἐκεῖνα καὶ ἀπέθανεν ἰησοῦς υἱὸς ναυη δοῦλος κυρίου ἑκατὸν δέκα ἐτῶν
- 31 **I служив Израїль Господевi по всі дні Иyса та по всі дні старших, що продовжили дні свої по Иyси, i що знали всякий чин Господній, що зробив Виn Израїлеві.**
And Israel was true to the Lord all the days of Joshua, and all the days of the older men who were still living after Joshua's death, and had seen what the Lord had done for Israel.
 καὶ ἔθαψαν αὐτὸν πρὸς τοῖς ὀρίοις τοῦ κλήρου αὐτοῦ ἐν θαμναθασαχαρᾷ ἐν τῷ ὄρει τῷ εφραιμ ἀπὸ βορρᾶ τοῦ ὄρους γαας [31a] ἐκεῖ ἔθηκαν μετ' αὐτοῦ εἰς τὸ μνημα εἰς ὃ ἔθαψαν αὐτὸν ἐκεῖ τὰς μαχαιράς τὰς πετρίνας ἐν αἷς περιέτεμεν τοὺς υἱοὺς Ἰσραηλ ἐν γαλαγαλοῖς ὅτε ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἐξ αἰγύπτου καθὰ συνέταξεν αὐτοῖς κύριος καὶ ἐκεῖ εἰσιν ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας

- 32 **A Йосипові кості, які Ізраїлеві сини винесли були з Єгипту, поховали в Сихемі, на ділянці поля, що купив був Яків від синів Гамора, Сихемового батька, за сто кеситів.**
And the bones of Joseph, which the children of Israel had taken up from Egypt, they put in the earth in Shechem, in the property which Jacob had got from the sons of Hamor, the father of Shechem, for a hundred shekels: and they became the heritage of the children of Joseph.
καὶ τὰ ὀστά ἰωσηφ ἀνήγαγον οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ἐξ αἰγύπτου καὶ κατώρυξαν ἐν σικμοῖς ἐν τῇ μερίδι τοῦ ἀγροῦ οὗ ἐκτήσατο ἰακώβ παρὰ τῶν αμορραίων τῶν κατοικούντων ἐν σικμοῖς ἀμνάδων ἑκατὸν καὶ ἔδωκεν αὐτὴν ἰωσηφ ἐν μερίδι
- 33 **I Елезар, син Ааронів, умер, і поховали його на верхів'ї Пінхаса, його сина, яке було йому дане на Єфремовій горі.**
Then the death of Eleazar, the son of Aaron, took place; and his body was put in the earth in the hill of Phinehas his son, which had been given to him in the hill-country of Ephraim.
καὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα καὶ ελεάζαρ υἱὸς ααρὼν ὁ ἀρχιερεὺς ἐτελεύτησεν καὶ ἐτάφη ἐν γαββαθ φινεες τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ ἣν ἔδωκεν αὐτῷ ἐν τῷ ὄρει τῷ εφραϊμ [33α] ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ λαβόντες οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ περιεφέροντες ἐν ἑαυτοῖς καὶ φινεες ἱεράτευσεν ἀντὶ ελεάζαρ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἕως ἀπέθανεν καὶ κατωρύγη ἐν γαββαθ τῇ ἑαυτοῦ [33β] οἱ δὲ υἱοὶ ἰσραὴλ ἀπήλθοσαν ἔκαστος εἰς τὸν τόπον αὐτῶν καὶ εἰς τὴν ἑαυτῶν πόλιν καὶ ἐσέβοντο οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ τὴν ἀστάρτην καὶ ἀσταρωθ καὶ τοὺς θεοὺς τῶν ἐθνῶν τῶν κύκλῳ αὐτῶν καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς κύριος εἰς χεῖρας ἐγλωμ τῷ βασιλεῖ μοαβ καὶ ἐκυρίευσεν αὐτῶν ἔτη δέκα ὀκτώ .
- 1 **¶ I сталося по смерті Ісуса, і питалися Ізраїлеві сини Господа, говорячи: Хто з нас вийде спереду на ханаанейнина, щоб воювати з ним?**
Now after the death of Joshua, the children of Israel made request to the Lord, saying, Who is to go up first to make war for us against the Canaanites?
καὶ ἐγένετο μετὰ τὴν τελευτὴν ἰησοῦ καὶ ἐπρώτων οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ἐν κυρίῳ λέγοντες τίς ἀναβήσεται ἡμῖν πρὸς τὸν χαναναῖον ἀφηγούμενος τοῦ πολεμήσαι ἐν αὐτῷ
- 2 **I сказав Господь: Юда піде. Оте Я дав Край у його руку.**
And the Lord said, Judah is to go up: see, I have given the land into his hands.
καὶ εἶπεν κύριος ἰουδας ἀναβήσεται ἰδοὺ δέδωκα τὴν γῆν ἐν χειρὶ αὐτοῦ
- 3 **I сказав Юда до Симеона, свого брата: Иди со мною на мій жеребок, і будемо воювати з ханаанейнином, то піду й я з тобою на твій жеребок. I пішов із ним Симеон.**
Then Judah said to Simeon his brother, Come up with me into my heritage, so that we may make war against the Canaanites; and I will then go with you into your heritage. So Simeon went with him.
καὶ εἶπεν ἰουδας πρὸς симεων τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἀνάβηθι μετ' ἐμοῦ ἐν τῷ κλήρῳ μου καὶ πολεμήσωμεν ἐν τῷ χαναναίῳ καὶ πορεύσομαι καὶ γε ἐγὼ μετὰ σοῦ ἐν τῷ κλήρῳ σου καὶ ἐπορεύθῃ μετ' αὐτοῦ симεων
- 4 **I піднявся Юда, а Господь дав ханаанейнина та періззеянина в їхню руку. I вони побили їх у Безеку, десять тисяч чоловіка.**
And Judah went up; and the Lord gave the Canaanites and the Perizzites into their hands; and they overcame ten thousand of them in Bezek.
καὶ ἀνέβη ἰουδας καὶ ἔδωκεν κύριος τὸν χαναναῖον καὶ τὸν φερεζαῖον ἐν χειρὶ αὐτοῦ καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς ἐν βεζεκ δέκα χιλιάδας ἀνδρῶν
- 5 **I знайшли вони в Безеку Адоні-Безека, і воювали з ним, і побили ханаанейнина та періззеянина.**
And they came across Adoni-zedek, and made war on him; and they overcame the Canaanites and the Perizzites.
καὶ εὔρον τὸν αδωνιβεζεκ ἐν βεζεκ καὶ ἐπολέμησαν ἐν αὐτῷ καὶ ἐπάταξαν τὸν χαναναῖον καὶ τὸν φερεζαῖον
- 6 **I втікав Адоні-Безек, а вони гналися за ним, і зловили його, і повідрубували великі пальці його рук та його ніг.**
But Adoni-zedek went in flight; and they went after him and overtook him, and had his thumbs and his great toes cut off.
καὶ ἔφυγεν αδωνιβεζεκ καὶ κατεδίωξαν ὀπίσω αὐτοῦ καὶ ἔλαβον αὐτὸν καὶ ἀπέκοψαν τὰ ἄκρα τῶν χειρῶν αὐτοῦ καὶ τῶν ποδῶν αὐτοῦ
- 7 **I сказав Адоні-Безек: Сімдесят царів з відрубаними великими пальцями їхніх рук та їхніх ніг часто збирали поживу під столом моїм. Як робив я, так відплатив мені Бог!**
And Adoni-zedek said, Seventy kings, whose thumbs and great toes had been cut off, got broken meat under my table: as I have done, so has God done to me in full. And they took him to Jerusalem, and he came to his end there.
καὶ εἶπεν αδωνιβεζεκ ἐβδομηκοντα βασιλεῖς τὰ ἄκρα τῶν χειρῶν αὐτῶν καὶ τῶν ποδῶν αὐτῶν ἀποκεκομμένοι ἦσαν συλλέγοντες τὰ ὑποκάτω τῆς τραπέζης μου καθὼς οὖν ἐποίησα οὕτως ἀνταπέδωκέν μοι ὁ θεὸς καὶ ἤγαγον αὐτὸν εἰς ἱερουσαλημ καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ
- 8 **I воювали Юдині сини з Єрусалимом, і здобули його, і побили його вістря меча, а місто пустили з огнем.**
Then the children of Judah made an attack on Jerusalem, and took it, burning down the town after they had put its people to the sword without mercy.
καὶ ἐπολέμησαν οἱ υἱοὶ ἰουδα ἐν ἱερουσαλημ καὶ κατέλαβον αὐτὴν καὶ ἐπάταξαν αὐτὴν ἐν στόματι ῥομφαίας καὶ τὴν πόλιν ἐνέπρησαν ἐν πυρὶ
- 9 **¶ А потому Юдині сини зійшли воювати з ханаанейнином, мешканцем гори, і Hereву, і Шефелі.**
After that the children of Judah went down to make war on the Canaanites living in the hill-country and in the south and in the lowlands.
καὶ μετὰ ταῦτα κατέβησαν οἱ υἱοὶ ἰουδα πολεμήσαι ἐν τῷ χαναναίῳ τῷ κατοικοῦντι τὴν ὄρεινὴν καὶ τὸν νότον καὶ τὴν πεδινὴν

- 10 I пішов Юда до ханаанейнина, що сидить у Хевроні, а ім'я Хеврону було колись: Кір'ят-Арба, і побили Шешая, й Ахімана та Талмая.
And Caleb went against the Canaanites of Hebron: (now in earlier times Hebron was named Kiriath-arba:) and he put Sheshai and Ahiman and Talmai to the sword.
 και ἐπορεύθη ἰουδας πρὸς τὸν χαναανῖον τὸν κατοικοῦντα ἐν χεβρων καὶ ἐξήλθεν χεβρων ἐξ ἐναντίας τὸ δὲ ὄνομα χεβρων ἦν ἔμπροσθεν καριαθαρβοκσεφερ καὶ ἐπάταξεν τὸν σεσι καὶ τὸν ἀχιμαν καὶ τὸν θολμι γεννήματα τοῦ ἐνακ
- 11 А звідти пішов він до мешканців Девіру, а ім'я Девіру колись: Кір'ят-Сефер.
And from there he went up against the people of Debir. (Now the name of Debir in earlier times was Kiriath-sepher.)
 και ἐπορεύθησαν ἐκεῖθεν πρὸς τοὺς κατοικοῦντας δαβιρ καὶ τὸ ὄνομα δαβιρ ἦν ἔμπροσθεν πόλις γραμμιάτων
- 12 I сказав Калев: Хто поб'є Кір'ят-Сефер та здобуде його, то дам йому Ахсу, дочку мою, за жінку.
And Caleb said, I will give Achsah, my daughter, as wife to the man who overcomes Kiriath-sepher and takes it.
 και εἶπεν χαλεβ ὅς ἂν πατάξῃ τὴν πόλιν τῶν γραμμιάτων καὶ προκαταλάβηται αὐτὴν δώσω αὐτῷ τὴν ἀσχαν θυγατέρα μου εἰς γυναῖκα
- 13 I здобув його Отніл, син Кенезів, брат Калевів, молодший від нього. I він дав йому свою дочку Ахсу за жінку.
And Othniel, the son of Kenaz, Caleb's younger brother, took it; so he gave him his daughter Achsah for his wife.
 και προκατελάβετο αὐτὴν γοθονιηλ υἱὸς κενεζ ἀδελφὸς χαλεβ ὁ νεώτερος καὶ ἔδωκεν αὐτῷ τὴν ἀσχαν θυγατέρα αὐτοῦ εἰς γυναῖκα
- 14 I сталося, коли вона прийшла, то намовила його жадати поля від її батька. I зійшла вона з осла, а Калев сказав їй: Що тобі?
Now when she came to him, he put into her mind the idea of requesting a field from her father: and she got down from her ass; and Caleb said to her, What is it?
 και ἐγένετο ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι αὐτὴν καὶ ἐπέσειεν αὐτὴν αἰτῆσαι παρὰ τοῦ πατρὸς αὐτῆς τὸν ἀγρόν καὶ ἐγόγγυζεν ἐπάνω τοῦ ὑποζυγίου καὶ ἐκραξεν ἀπὸ τοῦ ὑποζυγίου εἰς γῆν νότου ἐκδέδοσαί μ ε καὶ εἶπεν αὐτῇ χαλεβ τί ἐστίν σοι
- 15 I вона сказала йому: Дай мені дара благословення! Бо ти дав мені землю суху, то дай мені водні джерела. I Калев дав їй Гуллот-горішній та Гуллот-долишній.
And she said to him, Give me a blessing; because you have put me in a dry south-land, now give me springs of water. So Caleb gave her the higher spring and the lower spring.
 και εἶπεν αὐτῷ ἀσχα δός μοι εὐλογίαν ὅτι εἰς γῆν νότου ἐκδέδοσαί με καὶ δώσεις μοι λύτρωσιν ὕδατος καὶ ἔδωκεν αὐτῇ χαλεβ κατὰ τὴν καρδίαν αὐτῆς τὴν λύτρωσιν μετεώρων καὶ τὴν λύτρωσιν τα πεινῶν
- 16 А сини Кенея, Мойсесового тестя, пішли з міста Пальм з Юдиними синами до Юдиної пустині, що на півдні Араду. I пішов він, і осівся з народом.
Now Hobab the Kenite, Moses' father-in-law, had come up out of the town of palm-trees, with the children of Judah, into the waste land of Arad; and he went and was living among the Amalekites;
 και οἱ υἱοὶ ἰωβαβ τοῦ κιναιου πενθεροῦ μουσῆ ἀνέβησαν ἐκ τῆς πόλεως τῶν φοινίκων πρὸς τοὺς υἱοὺς ἰουδα εἰς τὴν ἔρημον τὴν οὖσαν ἐν τῷ νότῳ ἐπὶ καταβάσεως арад καὶ ἐπορεύθη καὶ κατόκησεν ἐν μετὰ τοῦ λαοῦ
- 17 I пішов Юда з Симеоном, своїм братом, та й побили ханаанейнина, мешканця Цефату, і вчинили його закляттям. I назвав ім'я того міста: Хорма.
And Judah went with Simeon, his brother, and overcame the Canaanites living in Zephath, and put it under the curse; and he gave the town the name of Hormah.
 και ἐπορεύθη ἰουδας μετὰ συμειων τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ καὶ ἐπάταξαν τὸν χαναανῖον τὸν κατοικοῦντα σεφεθ καὶ ἀνεθεμάτισαν αὐτὴν καὶ ἐξωλέθρευσαν αὐτὴν καὶ ἐκάλεσαν τὸ ὄνομα τῆς πόλεως ἐξολ ἐθρευσις
- 18 I здобув Юда Аззу та границю її, й Ашкелон та границю його, і Екрон та границю його.
Then Judah took Gaza and its limit, and Ashkelon and its limit, and Ekron and its limit.
 και οὐκ ἐκληρονόμησεν ἰουδας τὴν γάζαν καὶ τὸ ὄριον αὐτῆς καὶ τὴν ἀσκαλώνα καὶ τὸ ὄριον αὐτῆς καὶ τὴν ἀκκαρων καὶ τὸ ὄριον αὐτῆς καὶ τὴν ἄζωτον καὶ τὰ περισπῶρια αὐτῆς
- 19 I був Господь з Юдою, і він повиганяв мешканців гори. Та не міг він повиганяти мешканців долини, бо вони мали залізні колесниці.
And the Lord was with Judah; and he took the hill-country for his heritage; but he was unable to make the people of the valley go out, for they had war-carriages of iron.
 και ἦν κύριος μετὰ ἰουδα καὶ ἐκληρονόμησεν τὸ ὄρος ὅτι οὐκ ἐδύνατο κληρονομησαί τοὺς κατοικοῦντας τὴν κοιλάδα ὅτι ρηχαβ διεστείλατο αὐτὴν
- 20 I дали Калевові Хеврон, як говорив був Мойсей, і він вигнав звідти трьох велетнів.
And they gave Hebron to Caleb, as Moses had said; and he took the land of the three sons of Anak, driving them out from there.
 και ἔδωκεν τῷ χαλεβ τὴν χεβρων καθὰ ἐλάλησεν μουσῆς καὶ ἐκληρονόμησεν ἐκεῖθεν τὰς τρεῖς πόλεις καὶ ἐξῆρεν ἐκεῖθεν τοὺς τρεῖς υἱοὺς ἐνακ
- 21 ¶ А свусеянина, мешканця Єрусалиму, не вигнали Веняминові сини, і осів свусеянин із Веняминівими синами в Єрусалимі, і сидять тут аж до цього дня.
And the children of Judah did not make the Jebusites who were living in Jerusalem go out; the Jebusites are still living with the children of Benjamin in Jerusalem.
 και τὸν ἰεβουσαῖον τὸν κατοικοῦντα ἐν ἱερουσαλημ οὐκ ἐξῆραν οἱ υἱοὶ βενιαμιν καὶ κατόκησεν ὁ ἰεβουσαῖος μετὰ τῶν υἱῶν βενιαμιν ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης

- 22 I пішов також дім Йосипів до Бет-Елу, а Господь був з ними.
And the family of Joseph went up against Beth-el, and the Lord was with them.
καὶ ἀνέβησαν οἱ υἱοὶ Ἰωσήφ καὶ γε αὐτοὶ εἰς βαιθηλ καὶ ἰουδας μετ' αὐτῶν
- 23 I вивідав Йосипів дім у Бет-Елі, а ім'я того міста колись було Луз.
So they sent men to make a search round Beth-el. (Now the name of the town in earlier times was Luz.)
καὶ παρενέβαλον οἶκος ἰσραηλ κατὰ βαιθηλ τὸ δὲ ὄνομα τῆς πόλεως ἦν ἔμπροσθεν λουζα
- 24 I побачили сторожі чоловіка, що виходив із того міста, та й сказали до нього: Покажи нам вхід до міста, а ми вчинимо тобі милість!
And the watchers saw a man coming out of the town, and said to him, If you will make clear to us the way into the town, we will be kind to you.
καὶ εἶδον οἱ φυλάσσοντες ἄνδρα ἐκπορευόμενον ἐκ τῆς πόλεως καὶ ἔλαβαν αὐτὸν καὶ εἶπον αὐτῷ δεῖξον ἡμῖν τὴν εἴσοδον τῆς πόλεως καὶ ποιήσομεν μετὰ σοῦ ἔλεος
- 25 I він показав їм вхід до міста, і вони побили те місто вістрям меча, а того чоловіка та весь його рід відпустили.
So he made clear to them the way into the town, and they put it to the sword; but they let the man and all his family get away safe.
καὶ ἔδειξεν αὐτοῖς τὴν εἴσοδον τῆς πόλεως καὶ ἐπάταξαν τὴν πόλιν ἐν στόματι ῥομφαίας τὸν δὲ ἄνδρα καὶ τὴν συγγένειαν αὐτοῦ ἐξαπέστειλαν
- 26 I пішов той чоловік до краю хіттеян, і збудував місто, та й назвав ім'я йому: Луз, воно ім'я його аж до цього дня.
And he went into the land of the Hittites, building a town there and naming it Luz: which is its name to this day.
καὶ ἀπῆλθεν ὁ ἀνὴρ εἰς γῆν χεττιμ καὶ ὑκοδόμησεν ἐκεῖ πόλιν καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτῆς λουζα τοῦτο ὄνομα αὐτῆς ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης
- 27 А Манасія не повиганяв мешканців Бет-Шеану та його залежних міст, і Таанаху та його залежних міст, і мешканців Дору та його залежних міст, і мешканців Івлеаму та його залежних міст, і мешканців Мігіддо та його залежних міст, і ханаанейнини волів сидіти в тому краї.
And Manasseh did not take away the land of the people of Beth-shean and its daughter-towns, or of Taanach and its daughter-towns, or of the people of Dor and its daughter-towns, or of the people of Ibleam and its daughter-towns, or of the people of Megiddo and its daughter-towns, driving them out; but the Canaanites would go on living in that land.
καὶ οὐκ ἐκκληρόνησεν μανασσῆς τὴν βαιθσαν ἢ ἐστὶν σκυθῶν πόλις οὐδὲ τὰς θυγατέρας αὐτῆς οὐδὲ τὰ περισπῶρια αὐτῆς οὐδὲ τὴν εκθανασαδ καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῆς οὐδὲ τοὺς κατοικοῦντας δωρ καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῆς καὶ τοὺς κατοικοῦντας βαλαам καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῆς καὶ τοὺς κατοικοῦντας μαγεδων καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῆς οὐδὲ τοὺς κατοικοῦντας ιεβλαам οὐδὲ τὰς θυγατέρας αὐτῆς καὶ ἡρξαστο ὁ χαναναῖος κατοικεῖν ἐν τῇ γῇ ταύτῃ
- 28 I сталося, коли Ізраїль зміцнився, то він наклав на ханаанейнина данину, але вигнати не вигнав його.
And whenever Israel became strong, they put the Canaanites to forced work, without driving them out completely.
καὶ ἐγένετο ὅτε ἐνίσχυσεν ἰσραηλ καὶ ἔθετο τὸν χαναναῖον εἰς φόρον καὶ ἐξαίρων οὐκ ἐξῆρεν αὐτόν
- 29 I Єфрем не вигнав ханаанейнина, що мешкає в Гезері, і осівся ханаанейнин серед нього в Гезері.
And Ephraim did not make the Canaanites who were living in Gezer go out; but the Canaanites went on living in Gezer among them.
καὶ εφραим οὐκ ἐξῆρεν τὸν χαναναῖον τὸν κατοικοῦντα ἐν γαζερ καὶ κατόκει ὁ χαναναῖος ἐν μέσῳ αὐτοῦ ἐν γαζερ καὶ ἐγένετο εἰς φόρον
- 30 Завулон не повиганяв мешканців Кітрону та мешканців Нагалолу, і осівся ханаанейнин серед нього, і став за данину.
Zebulun did not make the people of Kitron or the people of Nahalol go out; but the Canaanites went on living among them and were put to forced work.
καὶ ζαβουλων οὐκ ἐξῆρεν τοὺς κατοικοῦντας κεδρον καὶ τοὺς κατοικοῦντας ενααλα καὶ κατόκησεν ὁ χαναναῖος ἐν μέσῳ αὐτοῦ καὶ ἐγένετο εἰς φόρον
- 31 Асир не повиганяв мешканців Акко, і мешканців Сидону, і Ахлаву, і Ахзіву, і Хелби, і Афіку, і Рехову.
And Asher did not take the land of the people of Acco, or Zidon, or Ahlab, or Achzib, or Helbah, or Aphik, or Rehob, driving them out;
καὶ ασηρ οὐκ ἐξῆρεν τοὺς κατοικοῦντας ακχω καὶ ἐγένετο αὐτῷ εἰς φόρον καὶ τοὺς κατοικοῦντας δωρ καὶ τοὺς κατοικοῦντας σιδῶνα καὶ τοὺς κατοικοῦντας ααλαφ καὶ τὸν αχαζιβ καὶ τὴν χελβα καὶ τὴν αφек καὶ τὴν ροωβ
- 32 I осівся асирець серед ханаанейнина, мешканця того Краю, бо він не вигнав його.
But the Asherites went on living among the Canaanites, the people of the land, without driving them out.
καὶ κατόκησεν ασηρ ἐν μέσῳ τοῦ χαναναίου τοῦ κατοικοῦντος τὴν γῆν ὅτι οὐκ ἐδυνάσθη ἐξῆραι αὐτόν
- 33 Нефталим не повиганяв мешканців Бет-Шемешу, і мешканців Бет-Анату, і він осівся серед ханаанейнина, мешканця того Краю, а мешканці Бет-Шемешу та Бет-Анату стали їм за данину.
Naphtali did not take the land of the people of Beth-shemesh or of Beth-anath, driving them out; but he was living among the Canaanites in the land; however, the people of Beth-shemesh and Beth-anath were put to forced work.
καὶ νεφθαλι οὐκ ἐξῆρεν τοὺς κατοικοῦντας βαιθσαμυς οὐδὲ τοὺς κατοικοῦντας βαιθνεθ καὶ κατόκησεν ἰσραηλ ἐν μέσῳ τοῦ χαναναίου τοῦ κατοικοῦντος τὴν γῆν οἱ δὲ κατοικοῦντες βαιθσαμυς καὶ τὴν βαιθνεθ ἐγενήθησαν αὐτοῖς εἰς φόρον

- 34 I тиснув амореянин Данових синів на гору, бо не давав йому сходити на долину.
And the children of Dan were forced into the hill-country by the Amorites, who would not let them come down into the valley;
 και ἐξέθλιψεν ὁ αμορραῖος τοὺς υἱοὺς δαν εἰς τὸ ὄρος ὅτι οὐκ ἀφῆκεν αὐτὸν καταβῆναι εἰς τὴν κοιλάδα
- 35 I волів амореянин сидіти на горі Херес в Айялоні та в Шаалевімі, та стала сильною рука Йосипового дому, він став за данину.
For the Amorites would go on living in Mount Heres, in Aijalon, and in Shaalbim; but the children of Joseph became stronger than they, and put them to forced work.
 και ἤρξατο ὁ αμορραῖος κατοικεῖν ἐν τῷ ὄρει τοῦ μωρσινῶνος οὐ αἱ ἄρκοι και αἱ ἀλώπεκες και ἐβαρύνθη ἡ χεὶρ οἴκου ἰωσηφ ἐπὶ τὸν αμορραῖον και ἐγένετο εἰς φόρον
- 36 А граница аморейська від Маале-Акраббим, і від Сели та вище.
And the limit of the Edomites went from the slope of Akrabbim from Sela and up.
 και τὸ ὄριον τοῦ αμορραίου ὁ ἰδουμαῖος ἐπάνω ακραβιν ἐπὶ τῆς πέτρας και ἐπάνω
- 1 ¶ I прийшов Ангол Господній з Гілгалу до Бохіму, та й сказав: Я вивів вас із Єгипту до того Краю, що присягнув був вашим батькам. I сказав Я: не зламаю Свого заповіту з вами пові ки!
*Now the angel of the Lord came up from Gilgal to Bochim. And he said, *** I took you out of Egypt, guiding you into the land which I gave by an oath to your fathers; and I said, My agreement with you will never be broken by me:*
 και ἀνέβη ἄγγελος κυρίου ἀπὸ γαλγαλ ἐπὶ τὸν κλαυθμῶνα και ἐπὶ βαιηλ και ἐπὶ τὸν οἶκον ἰσραηλ και εἶπεν πρὸς αὐτοὺς κύριος κύριος ἀνεβίβασεν ὑμᾶς ἐξ αἰγύπτου και εἰσήγαγεν ὑμᾶς εἰς τὴν γῆν ἣν ὤμοσεν τοῖς πατράσιν ὑμῶν τοῦ δοῦναι ὑμῖν και εἶπεν ὑμῖν οὐ διασκεδάσω τὴν διαθήκην μου τὴν μεθ' ὑμῶν εἰς τὸν αἰῶνα
- 2 А ви не складете заповіту з мешканцями цього Краю, їхні жертівники порозбиваєте, та не слухали ви Мого голосу. Що це ви зробили?
And you are to make no agreement with the people of this land; you are to see that their altars are broken down: but you have not given ear to my voice: what have you done?
 και ὑμεῖς οὐ διαθήσεσθε διαθήκην τοῖς ἐγκαθημένοις εἰς τὴν γῆν ταύτην οὐδὲ τοῖς θεοῖς αὐτῶν οὐ μη προσκυνήσητε ἀλλὰ τὰ γλυπτὰ αὐτῶν συντρίψετε και τὰ θυσιαστήρια αὐτῶν κατασκάψετε και οὐκ εἰσηκούσατε τῆς φωνῆς μου ὅτε ταῦτα ἐποιήσατε
- 3 I Я теж сказав: Не прожену їх від вас, і вони стануть вам терням у боки, а їхні боги стануть вам пасткою.
And so I have said, I will not send them out from before you; but they will be a danger to you, and their gods will be a cause of falling to you.
 και ἐγὼ εἶπα οὐ προσθήσω τοῦ μετοικίσαι τὸν λαόν ὃν εἶπα τοῦ ἐξολεθρεῦσαι αὐτοὺς ἐκ προσώπου ὑμῶν και ἔσονται ὑμῖν εἰς συνοχάς και οἱ θεοὶ αὐτῶν ἔσονται ὑμῖν εἰς σκάνδαλον
- 4 I сталося, як Ангол Господній говорив ці слова до всіх Ізраїлевих синів, то народ підніс свій голос, та й заплакав.
Now on hearing these words which the angel of the Lord said to all the children of Israel, the people gave themselves up to loud crying and weeping.
 και ἐγένετο ὡς ἐλάλησεν ὁ ἄγγελος κυρίου τοὺς λόγους τούτους πρὸς πάντα ἰσραηλ και ἐπῆρεν ὁ λαὸς τὴν φωνὴν αὐτῶν και ἔκλαυσαν
- 5 I назвали ім'я того місця: Бохім, і приносили там жертви Господеві.
And they gave that place the name of Bochim, and made offerings there to the Lord.
 διὰ τοῦτο ἐκλήθη τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου κλαυθμών και ἔθυσαν ἐκεῖ τῷ κυρίῳ
- 6 ¶ A Ісус відпустив народ, і Ізраїлеві сини розійшлися кожен до свого спадку, щоб посісти той Край.
And Joshua let the people go away, and the children of Israel went, every man to his heritage, to take the land for themselves.
 και ἐξαπέστειλεν ἰησοῦς τὸν λαόν και ἀπῆλθαν οἱ υἱοὶ ἰσραηλ ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ και εἰς τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ τοῦ κατακληρονομήσαι τὴν γῆν
- 7 I служив народ Господеві по всі дні Ісуса та по всі дні старших, які продовжили дні свої по Ісусі, що бачили всякий великий чин Господа, якого зробив Він Ізраїлеві.
And the people were true to the Lord all the days of Joshua, and all the days of the responsible men who were still living after the death of Joshua, and had seen all the great work of the Lord which he had done for Israel.
 και ἐδούλευσεν ὁ λαὸς τῷ κυρίῳ πάσας τὰς ἡμέρας ἰησοῦ και πάσας τὰς ἡμέρας τῶν πρεσβυτέρων ὅσοι ἐμακροήμερουσαν μετὰ ἰησοῦν ὅσοι ἐγνώσαν πᾶν τὸ ἔργον κυρίου τὸ μέγα ὃ ἐποίησεν τῷ ἰσραηλ
- 8 I вмер Ісус, син Навинів, раб Господній, віку ста й десяти літ.
And death came to Joshua, the son of Nun, the servant of the Lord, he being a hundred and ten years old.
 και ἐτελεύτησεν ἰησοῦς υἱὸς ναυη δοῦλος κυρίου υἱὸς ἑκατὸν δέκα ἐτῶν
- 9 I поховали його в межах спадщини його, у Тімнат-Хересі, в Єфремових горах, на північ від гори Гааш.
And they put his body in the earth in the land of his heritage in Timnath-heres, in the hill-country of Ephraim to the north of Mount Gaash.
 και ἔθαψαν αὐτὸν ἐν ὀρίῳ τῆς κληρονομίας αὐτοῦ ἐν θαμναθαρες ἐν ὄρει εφραιμ ἀπὸ βορρᾶ τοῦ ὄρους γαας

- 10 I також усе це покоління було прилучене до батьків своїх, а по них настало інше покоління, що не знало Господа, а також тих діл, які чинив Він Ізраїлеві.
And in time death overtook all that generation; and another generation came after them, having no knowledge of the Lord or of the things which he had done for Israel.
 και πασα η γενεα εκεινη προσετέθησαν προς τους πατέρας αυτών και άνεστη γενεα έτερα μετ' αυτους οσσι ουκ εγνωσαν τον κύριον και το εργον ο έποίησεν τω Ισραηλ.
- 11 I Ізраїлеві сини чинили зло в Господніх очах, і служили Ваалам.
And the children of Israel did evil in the eyes of the Lord and became servants to the Baals;
 και έποίησαν οι υιοι Ισραηλ το πονηρόν εναντίον κυρίου και έλάτρευον τοις βααλιμ
- 12 I вони покинули Господа, Бога батьків своїх, що вивів їх із єгипетського краю, та й пішли за іншими богами, за богами тих народів, що були в їхніх околицях, і вклонялися їм, і гнівли Господа.
And they gave up the Lord, the God of their fathers, who had taken them out of the land of Egypt, and went after other gods, the gods of the peoples round about them, worshipping them and moving the Lord to wrath.
 και έγκατέλιπον τον κύριον θεόν των πατέρων αυτών τον εξαγαγόντα αυτους εκ γης αιγύπτου και έπορεύθησαν όπισω θεών έτέρων από των θεών των λαών των περικύκλω αυτών και προσεκύνησαν αυτοις και παρώργισαν τον κύριον
- 13 I покинули вони Господа, та й служили Ваалові та Астартам.
And they gave up the Lord, and became the servants of Baal and the Astartes.
 και έγκατέλιπον τον κύριον και έλάτρευσαν τη βααλ και ταϊς άσάρταις
- 14 I запалав Господній гнів на Ізраїля, і Він дав їх у руку грабіжників, і вони їх грабували. I Він передав їх у руку навколишніх їхніх ворогів, і вони не могли вже встояти перед своїми воюгами.
And the wrath of the Lord was burning against Israel, and he gave them up into the hands of those who violently took their property, and into the hands of their haters all round them, so that they were forced to give way before them.
 και ώργίσθη θυμω κύριος τω Ισραηλ και παρέδωκεν αυτους εν χειρι προνομευόντων και έπρονόμευσαν αυτους και απέδοτο αυτους εν χειρι των έχθρών αυτών κυκλόθεν και ουκ ηδυνάσθησαν άντι στήναι κατά πρόσωπον των έχθρών αυτών
- 15 У всьому, де вони ходили, Господня рука була проти них на зло, як говорив був Господь, і як заприсягнув їм Господь. I Він дуже їх тиснув.
Wherever they went out, the hand of the Lord was against them for evil, as the Lord had taken his oath it would be; and things became very hard for them.
 εν πασιν οις έπόρευον και χειρ κυρίου ην αυτοις εις κακά καθώς έλλάγησεν κύριος και καθώς όμοσεν κύριος και εξέθλιψεν αυτους σφόδρα
- 16 I поставив Господь суддів, і вони рятували їх від руки їхніх грабіжників.
Then the Lord gave them judges, as their saviours from the hands of those who were cruel to them.
 και ηγειρεν αυτοις κύριος κριτάς και έσωσεν αυτους εκ χειρός των προνομευόντων αυτους
- 17 Та вони не слухалися також своїх суддів, бо блудили за іншими богами, і вклонялися їм. Вони скоро відхилялися з тієї дороги, якою йшли їхні батьки, щоб слухатися Господніх наказів. Вони так не робили!
But still they would not give ear to their judges, but went after other gods and gave them worship; quickly turning from the way in which their fathers had gone, keeping the orders of the Lord; but they did not do so.
 και γε των κριτών αυτών ουκ έπήκουσαν ότι εξεπόρευσαν όπισω θεών έτέρων και προσεκύνησαν αυτοις και παρώργισαν τον κύριον και εξέκλιναν ταχυ εκ της όδοϋ ης έπορεύθησαν οι πατέρες αυτών του εισακούειν εντολās κυρίου ουκ έποίησαν ούτως
- 18 А коли Господь ставив їм суддів, то Господь був із суддею, і рятував їх із руки їхніх ворогів по всі дні того судді, бо Господь жалував їх через їхній стогін через тих, що їх переслідували та гнобили їх.
And whenever the Lord gave them judges, then the Lord was with the judge, and was their saviour from the hands of their haters all the days of the judge; for the Lord was moved by their cries of grief because of those who were cruel to them.
 και ότι ηγειρεν αυτοις κύριος κριτάς και ην κύριος μετὰ του κριτου και έσωσεν αυτους εκ χειρός των έχθρών αυτών πάσας τās ημέρας του κριτου ότι παρεκλήθη κύριος από του στεναγμου αυτών από προσώπου των πολιορκούντων αυτους και κακούντων αυτους
- 19 I бувало, як умирав той суддя, вони знову псувалися більше від своїх батьків, щоб їти за іншими богами, щоб їм служити та щоб їм вклонятися, і вони не кидали чинів своїх та своєї неслухняної дороги.
But whenever the judge was dead, they went back and did more evil than their fathers, going after other gods, to be their servants and their worshippers; giving up nothing of their sins and their hard-hearted ways.
 και έγένετο ως απέθνησεν ο κριτής και απέστρεψαν και πάλιν διέφθειραν ύπερ τους πατέρας αυτών πορευθήναι όπισω θεών έτέρων λατρευειν αυτοις και προσκυνειν αυτοις ουκ άπερριψαν τὰ επι τηδεύματα αυτών και ουκ άπέστησαν από της όδοϋ αυτών της σκληράς

- 20 I запалився Господній гнів на Ізраїля, і Він сказав: За те, що люд цей переступив Мого заповіта, що Я наказав був їхнім батькам, і не слухалися Мого голосу,
And the wrath of the Lord was burning against Israel, and he said, Because this nation has not been true to my agreement which I made with their fathers, and has not given ear to my voice;
 και ὀργίσθη θυμῷ κύριος ἐν τῷ ἰσραὴλ καὶ εἶπεν ἀνθ' ὧν ὅσα ἐγκατέλιπεν τὸ ἔθνος τοῦτο τὴν διαθήκην μου ἣν ἐνετείλαμην τοῖς πατράσιν αὐτῶν καὶ οὐχ ὑπήκουσαν τῆς φωνῆς μου
- 21 тож Я більше не виганятиму перед ними нікого з тих народів, що Ісус позоставив, умираючи,
From now on I will not go on driving out from before them any of the nations which at the death of Joshua were still living in this land;
 και ἐγὼ οὐ προσθήσω τοῦ ἐξῆραι ἄνδρα ἐκ προσώπου αὐτῶν ἀπὸ τῶν ἐθνῶν ὧν κατέλιπεν ἰησοῦς καὶ ἀφῆκεν
- 22 щоб випробувати ними Ізраїля, чи держатимуться вони Господньої дороги, щоб нею ходити, як держалися їхні батьки, чи ні.
In order to put Israel to the test, and see if they will keep the way of the Lord, walking in it as their fathers did, or not.
 τοῦ πειράσαι ἐν αὐτοῖς τὸν ἰσραὴλ εἰ φυλάσσονται τὴν ὁδὸν κυρίου πορεύεσθαι ἐν αὐτῇ ὃν τρόπον ἐφυλάξαντο οἱ πατέρες αὐτῶν ἢ οὐ
- 23 I Господь позоставив тих людей, щоб їх скоро не виганяти, і не дав їх у руку Ісусову.
So the Lord let those nations go on living in the land, not driving them out quickly, and did not give them up into the hands of Joshua.
 και ἀφῆκεν κύριος τὰ ἔθνη ταῦτα τοῦ μὴ ἐξῆραι αὐτὰ τὸ τάχος καὶ οὐ παρέδωκεν αὐτὰ ἐν χειρὶ ἰησοῦ
- 1 ¶ А оце ті народи, що Господь позоставив на випробування ними Ізраїля, усі ті, що не знали всіх війн ханаанських,
Now these are the nations which the Lord kept in the land for the purpose of testing Israel by them, all those who had had no experience of all the wars of Canaan;
 και ταῦτα τὰ ἔθνη ἀφῆκεν ἰησοῦς ὥστε πειράσαι ἐν αὐτοῖς τὸν ἰσραὴλ πάντας τοὺς μὴ ἐγνωκότας πάντας τοὺς πολέμους χανααν
- 2 тільки щоб пізнали покоління Ізраїлевих синів, щоб навчити їх війни, тільки таких, що перед тим не знали їх:
Only because of the generations of the children of Israel, for the purpose of teaching them war--only those who up till then had no experience of it;
 πλην διὰ τὰς γενεὰς τῶν υἱῶν ἰσραὴλ τοῦ διδάξει αὐτούς πόλεμον πλην οἱ ἔμπροσθεν αὐτῶν οὐκ ἔγνωσαν αὐτὰ
- 3 п'ять володарів филистимських, і всі ханаанеяни, і сидоняни, і хіввеяни, мешканці гори Ливану, від гори Баал-Гермон аж до виходу до Гамату.
The five chiefs of the Philistines, and all the Canaanites and the Zidonians and the Hivites living in Mount Lebanon, from the mountain Baal-hermon as far as Hamath:
 τὰς πέντε σατραπείας τῶν ἀλλοφύλων καὶ πάντα τὸν χαναανῖον καὶ τὸν σιδώνιον καὶ τὸν ευαῖον τὸν κατοικοῦντα τὸν λίβανον ἀπὸ τοῦ ὄρους τοῦ βαλαερμων ἕως λοβοθημα
- 4 I були вони залишені на випробування ними Ізраїля, щоб пізнати, чи будуть вони слухатися заповідей Господа, які Він наказав був їхнім батькам через Мойсея.
For the purpose of testing Israel by them, to see if they would give ear to the orders of the Lord, which he had given to their fathers by the hand of Moses.
 και ἐγένετο ὥστε πειράσαι ἐν αὐτοῖς τὸν ἰσραὴλ γνῶναι εἰ ἀκούσονται τὰς ἐντολὰς κυρίου ἃς ἐνετείλατο τοῖς πατράσιν αὐτῶν ἐν χειρὶ μουσῆ
- 5 А Ізраїлеві сини сиділи серед ханаанеянина, хіттеянина, і амореянина, і періздеянина, і хіввеянина, і свусеянина.
Now the children of Israel were living among the Canaanites, the Hittites, and the Amorites, and the Perizzites, and the Hivites, and the Jebusites:
 και οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ κατόκησαν ἐν μέσῳ τοῦ χαναανῖου καὶ τοῦ χετταίου καὶ τοῦ αμορραίου καὶ τοῦ φερεζαίου καὶ τοῦ ευαίου καὶ τοῦ ιεβουσαίου
- 6 I вони брали їхніх дочок собі за жінок, а своїх дочок давали їхнім синам, та служили їхнім богам.
And they took as wives the daughters of these nations and gave their daughters to their sons, and became servants to their gods.
 και ἔλαβον τὰς θυγατέρας αὐτῶν ἑαυτοῖς εἰς γυναῖκας καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῶν ἔδωκαν τοῖς υἱοῖς αὐτῶν καὶ ἐλάτρευσαν τοῖς θεοῖς αὐτῶν
- 7 I Ізраїлеві сини робили зло в Господніх очах, і забули Господа, Бога свого, та й служили Ваалам та Астартам.
And the children of Israel did evil in the eyes of the Lord, and put out of their minds the Lord their God, and became servants to the Baals and the Astartes.
 και ἐποίησαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ τὸ πονηρὸν ἐναντι κυρίου καὶ ἐπέλαθοντο κυρίου θεοῦ αὐτῶν καὶ ἐλάτρευσαν ταῖς βααλιμ καὶ τοῖς ἄλσεσιν
- 8 ¶ I запалився Господній гнів на Ізраїля, і Він передав їх у руку Кушан-Ріш'атаїма, царя Араму двох річок. I служили Ізраїлеві сини Кушан-Ріш'атаїмові вісім літ.
So the wrath of the Lord was burning against Israel, and he gave them up into the hands of Cushan-rishathaim, king of Mesopotamia; and the children of Israel were his servants for eight years.
 και ὀργίσθη θυμῷ κύριος ἐν τῷ ἰσραὴλ καὶ ἀπέδοτο αὐτούς εἰς χεῖρας χουσαρσαθωμ βασιλέως συρίας ποταμῶν καὶ ἐδούλευσαν αὐτῷ ὀκτὼ ἔτη
- 9 I кликали Ізраїлеві сини до Господа, і Господь поставив для Ізраїлевих синів рятівника, і він врятував їх, Отніїла, сина Кеназа, брата Калева, молодшого від нього.
And when the children of Israel made prayer to the Lord, he gave them a saviour, Othniel, the son of Kenaz, Caleb's younger brother.
 και ἐκέκραζαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ πρὸς κύριον καὶ ἠγειρεν κύριος σωτήρα τῷ ἰσραὴλ καὶ ἔσωσεν αὐτούς τὸν γοθονηλ υἱὸν κενεζ ἀδελφὸν χαλεβ τὸν νεώτερον αὐτοῦ καὶ εἰσήκουσεν αὐτοῦ

- 10 **I був на ньому Дух Господній, і судив він Ізраїля. І вийшов він на війну, і Господь дав у його руку Кушан-Риш'атаїма, царя араамського. І була сильна рука його над Кушан-Риш'атаїмо м.**
And the spirit of the Lord came on him and he became judge of Israel, and went out to war, and the Lord gave up Cushan-rishathaim, king of Mesopotamia, into his hands and he overcame him.
καὶ ἐγένετο ἐπ' αὐτὸν πνεῦμα κυρίου καὶ ἔκριεν τὸν ἰσραὴλ καὶ ἐξῆλθεν ἐπὶ τὸν πόλεμον καὶ παρέδωκεν κύριος ἐν χειρὶ αὐτοῦ τὸν χουσαρσαθὼμ βασιλέα συρίας καὶ ἐκραταιώθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἐπὶ τὸν χουσαρσαθὼμ
- 11 **I мав Край мир сорок літ, і помер Отніїл, син Кеназа.**
Then for forty years the land had peace, till the death of Othniel, the son of Kenaz.
καὶ ἡσύχασεν ἡ γῆ ἑτη πενήκοντα καὶ ἀπέθανεν γοθονιηλ υἱὸς κενεζ
- 12 **¶ А Ізраїлеві сини й далі чинили зло в Господніх очах, і Господь зміцнив Еглона, царя моавського, над Ізраїлем через те, що вони робили зло в Господніх очах.**
Then the children of Israel again did evil in the eyes of the Lord; and the Lord made Eglon, king of Moab, strong against Israel, because they had done evil in the Lord's eyes.
καὶ προσέθεντο οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐναντι κυρίου καὶ ἐνίσχυσεν κύριος τὸν εγλωμ βασιλέα μοαβ ἐπὶ τὸν ἰσραὴλ διὰ τὸ πεποιθῆναι αὐτοὺς τὸ πονηρὸν ἐναντι κυρίου
- 13 **I зібрав він до себе синів Аммонових та Амаликових, та й пішов і підбив Ізраїля. І вони посіли Місто Пальм.**
And Eglon got together the people of Ammon and Amalek, and they went and overcame Israel and took the town of palm-trees.
καὶ προσήγαγεν πρὸς αὐτὸν πάντας τοὺς υἱοὺς αμμὼν καὶ αμαληκ καὶ ἐπορεύθη καὶ ἐπάταξεν τὸν ἰσραὴλ καὶ ἐκληρονόμησεν τὴν πόλιν τῶν φοινίκων
- 14 **I служили Ізраїлеві сини Еглонові, цареві моавському, вісімнадцять літ.**
And the children of Israel were servants to Eglon, king of Moab, for eighteen years.
καὶ ἐδούλευσαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ τῷ εγλωμ βασιλεῖ μοαβ ἑτη δέκα ὀκτώ
- 15 **I кликали Ізраїлеві сини до Господа, і Господь поставив їм рятівника, Егуда, сина Герового, сина смінеянина, чоловіка лівшу, з безвладною правою рукою. І послали Ізраїлеві сини чез нього дарунка Еглонові, цареві моавському.**
Then when the children of Israel made prayer to the Lord, he gave them a saviour, Ehud, the son of Gera, the Benjamite, a left-handed man; and the children of Israel sent an offering by him to Eglon, king of Moab.
καὶ ἐκέκραξαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ πρὸς κύριον καὶ ἤγειρεν αὐτοῖς κύριος σωτήρα τὸν αωδ υἱὸν γηρα υἱοῦ τοῦ ἱεμενι ἀνδρα ἀμφοτεροδέξιον καὶ ἀπέστειλαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ δῶρα ἐν χειρὶ αὐτοῦ τῷ εγλωμ βασιλεῖ μοαβ
- 16 **I зробив собі Егуд меча, а в нього два вістря, гошед довжина його, він прип'яв його під своїм убранням на стегні своєї правиці.**
So Ehud made himself a two-edged sword, a cubit long, which he put on at his right side under his robe.
καὶ ἐποίησεν εαυτῷ αωδ μάχαιραν δίστομον σπιθαμῆς τὸ μήκος καὶ περιέζωσατο αὐτὴν ὑπὸ τὸν μανδύαν ἐπὶ τὸν μηρὸν τὸν δεξιὸν αὐτοῦ
- 17 **I приніс він того дарунка Еглонові, цареві моавському. А Еглон чоловік дуже товстий.**
And he took the offering to Eglon, king of Moab, who was a very fat man.
καὶ προσήνεγκεν τὰ δῶρα τῷ εγλωμ βασιλεῖ μοαβ καὶ εγλωμ ἀνὴρ ἀστεῖος σφόδρα
- 18 **I сталося, коли він скінчив підносити того дарунка, то відпустив тих, що несли того дарунка.**
And after giving the offering, he sent away the people who had come with the offering.
καὶ ἐγένετο ὡς συνετέλεσεν αωδ προσφέρων τὰ δῶρα καὶ ἐξαπέστειλεν τοὺς αἴροντας τὰ δῶρα
- 19 **А він вернувся від бовванів, що при Гілгалі, та й сказав: У мене тасмна справа до тебе, о царю! А той сказав: Тихо! І вийшли від нього всі, хто стояв при ньому.**
But he himself, turning back from the stone images at Gilgal, said, I have something to say to you in secret, O king. And he said, Let there be quiet. Then all those who were waiting before him went out.
καὶ εγλωμ ἀνέστρεψεν ἀπὸ τῶν γλυπτῶν μετὰ τῆς γαλγαλ καὶ εἶπεν αωδ λόγος μοι κρύφιος πρὸς σέ βασιλεῦ καὶ εἶπεν εγλωμ πᾶσιν ἐκ μέσου καὶ ἐξῆλθον ἀπ' αὐτοῦ πάντες οἱ παραστήκοντες αὐτῷ
- 20 **I Егуд увійшов до нього, а він сидить у прохолодній горниці, що була для нього самого. І сказав Егуд: Я маю Боже слово для тебе. І той устав із стільця.**
Then Ehud came in to him while he was seated by himself in his summer-house. And Ehud said, I have a word from God for you. And he got up from his seat.
καὶ αωδ εἰσῆλθεν πρὸς αὐτόν καὶ αὐτὸς ἐκάθητο ἐν τῷ ὑπερφῶ τῷ θερινῷ αὐτοῦ μονώτατος καὶ εἶπεν αωδ λόγος θεοῦ μοι πρὸς σέ βασιλεῦ καὶ ἐξανέστη ἀπὸ τοῦ θρόνου εγλωμ ἐγγὺς αὐτοῦ
- 21 **I простяг Егуд свою лівницю, і витяг меча з-над стегна своєї правиці, та й загнав його йому в живіт.**
And Ehud put out his left hand, and took the sword from his right side, and sent it into his stomach;
καὶ ἐγένετο ἅμα τοῦ ἀναστήναι ἐξέτεινεν αωδ τὴν χεῖρα τὴν ἀριστερὰν αὐτοῦ καὶ ἔλαβεν τὴν μάχαιραν ἀπὸ τοῦ μηροῦ τοῦ δεξιῶ αὐτοῦ καὶ ἐνέπηξεν αὐτὴν εἰς τὴν κοιλίαν εγλωμ

- 22 I ввійшла також ручка за вістря, а сало закрило за вістря, бо він не витягнув меча з його живота. I ввійшло вістря до міжкrotchчя.
And the hand-part went in after the blade, and the fat was joined up over the blade; for he did not take the sword out of his stomach. And he went out into the ...
καὶ ἐπεισήνευκεν καὶ γε τὴν λαβὴν ὀπίσω τῆς φλογός καὶ ἀπέκλεισεν τὸ στέαρ κατὰ τῆς φλογός ὅτι οὐκ ἐξέσπασεν τὴν μάχαιραν ἐκ τῆς κοιλίας αὐτοῦ
- 23 I вийшов Егуд до сіней, і зачинив за собою двері тієї горниці, та й замкнув.
Then Ehud went out into the covered way, shutting the doors of the summer-house on him and locking them.
καὶ ἐξῆλθεν αὐτὸς εἰς τὴν προστάδα καὶ ἀπέκλεισεν τὰς θύρας τοῦ ὑπερφύου ἐπ' αὐτὸν καὶ ἐσφῆνωσεν
- 24 I він вийшов. А царські раби ввійшли та й побачили, аж ось двері горниці замкнені. I вони сказали: Певне він для потреби своєї в прохолодному покої.
Now when he had gone, the king's servants came, and saw that the doors of the summer-house were locked; and they said, It may be that he is in his summer-house for a private purpose.
καὶ αὐτὸς ἐξῆλθεν καὶ οἱ παῖδες αὐτοῦ εἰσῆλθον καὶ εἶδον καὶ ἰδοὺ αἱ θύραι τοῦ ὑπερφύου ἀποκεκλεισμέναι καὶ εἶπαν μήποτε πρὸς δίφρους κάθηται ἐν τῇ ἀποχωρήσει τοῦ κοιτῶνος
- 25 I чекали вони аж допізна, а ото він не відчиняє дверей горниці. I взяли вони ключа, і відчинили, аж ось їхній пан лежить мертвий на землі!
And they went on waiting till they were shamed, but the doors were still shut; so they took the key, and, opening them, saw their lord stretched out dead on the floor.
καὶ προσέμεναν αἰσχυρόμενοι καὶ ἰδοὺ οὐκ ἦν ὁ ἀνοίγων τὰς θύρας τοῦ ὑπερφύου καὶ ἔλαβον τὴν κλεῖδα καὶ ἦνοιξαν καὶ ἰδοὺ ὁ κύριος αὐτῶν πεπτωκὼς ἐπὶ τὴν γῆν τεθνηκὼς
- 26 А Егуд утік, поки вони зволікались. I він перейшов ті боввани, і сховався втечею до Сеїру.
But Ehud had got away while they were waiting and had gone past the stone images and got away to Seirah.
καὶ αὐτὸς διεσώθη ἕως ἐθορρυβοῦντο καὶ οὐκ ἦν ὁ προσνοῶν αὐτῷ καὶ αὐτὸς παρήλθεν τὰ γλυπτά καὶ διεσώθη εἰς σεῖρωθα
- 27 I сталося, коли він прийшов, то засурмив у сурму на Єфремових горах. I Ізраїлеві сини зійшли з ним з гори, а він перед ними.
And when he came there, he had a horn sounded in the hill-country of Ephraim, and all the children of Israel went down with him from the hill-country, and he at their head.
καὶ ἐγένετο ἡνίκα ἦλθεν καὶ ἐσάλπισεν κερατίνῃ ἐν ὄρει εφραιμ καὶ κατέβησαν σὺν αὐτῷ οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ καὶ αὐτὸς ἔμπροσθεν αὐτῶν
- 28 I сказав він до них: Біжіть за мною, бо Господь дав у вашу руку ваших моавських ворогів! I зійшли вони за ним, і захопили йорданські переходи до Моаву, і не дали нікому перейти.
And he said to them, Come after me; for the Lord has given the Moabites, your haters, into your hands. So they went down after him and took the crossing-places of Jordan against Moab, and let no one go across.
καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς καταβαίνετε ὀπίσω μου ὅτι παρέδωκεν κύριος ὁ θεὸς τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν τὴν μοαβ ἐν χειρὶ ὑμῶν καὶ κατέβησαν ὀπίσω αὐτοῦ καὶ προκατελάβοντο τὰς διαβάσεις τοῦ ἰορδάνου τῆς μοαβ καὶ οὐκ ἀφήκαν ἄνδρα διαβῆναι
- 29 I побили вони Моава того часу, близько десяти тисяч чоловіка, кожного кремезного й кожного сильного чоловіка, і ніхто не втік.
At that time they put about ten thousand men of Moab to the sword, every strong man and every man of war; not a man got away.
καὶ ἐπάταξαν τὴν μοαβ ἐν τῷ καιρῷ ἐκεῖνῳ ὡσεὶ δέκα χιλιάδας ἀνδρῶν πάντας τοὺς μαχητὰς τοὺς ἐν αὐτοῖς καὶ πάντα ἄνδρα δυνάμεως καὶ οὐ διεσώθη ἄνθρωπος
- 30 I був того дня приборканий Моав під Ізраїлеву руку, а Край мав мир вісімдесят літ.
So Moab was broken that day under the hand of Israel. And for eighty years the land had peace.
καὶ ἐνετράπη μοαβ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ὑπὸ τὴν χεῖρα ἰσραὴλ καὶ ἠσύχασεν ἡ γῆ ὀγδοήκοντα ἔτη καὶ ἔκρινεν αὐτοὺς αὐτὸς ἕως οὗ ἀπέθανεν
- 31 ¶ А по ньому був Шамгар, син Аната. I побив він филистимлян шістсот чоловіка кием на худобу. I він теж урятував Ізраїля.
And after him came Shamgar, the son of Anath, who put to death six hundred Philistines with an ox-stick; and he was another saviour of Israel.
καὶ μετὰ τοῦτον ἀνέστη σαμεγὰρ υἱὸς ἀναθ καὶ ἐπάταξεν τοὺς ἀλλοφύλους εἰς ἑξακοσίους ἄνδρας ἐκτὸς μόσχων τῶν βοῶν καὶ ἔσωσεν αὐτὸς τὸν ἰσραὴλ
- 1 ¶ А Ізраїлеві сини ще більше чинили зло в Господніх очах, а Егуд умер.
And the children of Israel again did evil in the eyes of the Lord when Ehud was dead.
καὶ προσέθευτο οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐναντὶ κυρίου
- 2 I передав їх Господь у руку Явіна, царя ханаанського, що царював у Гацорі. А зверхником його війська був Сісера, і він сидів у Харошет-Гаггоїмі.
And the Lord gave them up into the hands of Jabin, king of Canaan, who was ruling in Hazor; the captain of his army was Sisera, who was living in Harosheth of the Gentiles.
καὶ ἀπέδοτο αὐτοὺς κύριος ἐν χειρὶ ἰαβὴν βασιλέως χанаαν ὃς ἐβασίλευσεν ἐν ασσορ καὶ ὁ ἄρχων τῆς δυνάμεως αὐτοῦ σισαρα καὶ αὐτὸς κατόκει ἐν αρισωθ τῶν ἐθνῶν
- 3 I кликали Ізраїлеві сини до Господа, бо той мав дев'ятесот залізних колесниць, і він сильно утискав Ізраїлевих синів двадцять літ.
Then the children of Israel made prayer to the Lord; for he had nine hundred iron war-carriages, and for twenty years he was very cruel to the children of Israel.
καὶ ἐκέκραζαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ πρὸς κύριον ὅτι ἐννακῶσια ἄρματα σιδηρᾶ ἦν αὐτῷ καὶ αὐτὸς ἐθλιψεν τὸν ἰσραὴλ κατὰ κράτος εἴκοσι ἔτη

- 4 ¶ Α Δεβора пророчица, жінка Лапπίдота, вона судила Ізраїля того часу.
Now Deborah, a woman prophet, the wife of Lapidoth, was judge of Israel at that time.
καὶ δεββωρα γυνὴ προφήτις γυνὴ λαφιδωθ αὐτὴ ἔκρινεν τὸν ἰσραηλ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ
- 5 I сиділа вона під Девориною Пальмою, між Рамою та між Бет-Елом в Єфремових горах, а Ізраїлеві сини приходили до неї на суд.
(And she had her seat under the palm-tree of Deborah between Ramah and Beth-el in the hill-country of Ephraim; and the children of Israel came up to her to be judged.)
καὶ αὐτὴ ἐκάθητο ὑπὸ φοίνικα δεββωρα ἀνὰ μέσον ραμα καὶ ἀνὰ μέσον βαιθηλ ἐν ὄρει εφραιμ καὶ ἀνέβαινον πρὸς αὐτὴν οἱ υἱοὶ ἰσραηλ ἐκεῖ τοῦ κρίνεσθαι
- 6 I вона послала й покликкала Барака, Авіноамового сина, з Кедешу Нефталімового. I сказала до нього: Ось наказав Господь, Бог Ізраїлів: Иди, зійдеш на гору Фавор, і візьмеш з собою десять тисяч чоловіка з синів Нефталімових та з синів Завулонових.
And she sent for Barak, the son of Abinoam, from Kedesh-naphtali, and said to him, Has not the Lord, the God of Israel, given orders saying, Go and get your force into line in Mount Tabor, and take with you ten thousand men of the children of Naphtali and of the children of Zebulun?
καὶ ἀπέστειλεν δεββωρα καὶ ἐκάλεσεν τὸν βαρὰκ υἱὸν ἀβινεεμ ἐκ κεδες νεφθαλι καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν οὐχὶ σοὶ ἐνετείλατο κύριος ὁ θεὸς ἰσραηλ καὶ ἀπελεύσει εἰς ὄρος θαβωρ καὶ λήμψη μετὰ σεαυτοῦ δέκα χιλιάδας ἀνδρῶν ἀπὸ τῶν υἱῶν νεφθαλι καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν ζαβουλων
- 7 А я приведу до тебе, до Кішонської долини, Сісеру, начальника Явінового війська, і колесниці його, і натовп його, та й дам його в твою руку.
And I will make Sisera, the captain of Jabin's army, with his war-carriages and his forces, come against you at the river Kishon, where I will give him into your hands.
καὶ ἀπάξω πρὸς σὲ εἰς τὸν χειμάρρου κισων τὸν σισαρα ἄρχοντα τῆς δυνάμεως ἰαβιν καὶ τὰ ἄρματα αὐτοῦ καὶ τὸ πλῆθος αὐτοῦ καὶ παραδώσω αὐτὸν ἐν τῇ χειρὶ σου
- 8 I сказав до неї Барак: Якщо ти підеш зо мною, то піду, а якщо не підеш зо мною, не піду.
And Barak said to her, If you will go with me then I will go; but if you will not go with me I will not go.
καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὴν βαρὰκ ἐὰν πορευθῆς μετ' ἐμοῦ πορεύσομαι καὶ ἐὰν μὴ πορευθῆς μετ' ἐμοῦ οὐ πορεύσομαι ὅτι οὐκ οἶδα τὴν ἡμέραν ἐν ἣ εὐδοοῖ κύριος τὸν ἄγγελον μετ' ἐμοῦ
- 9 А вона відказала: Піти піду з тобою, тільки не буде твоя слава на тій дорозі, якою ти підеш, бо в руку жінки Господь передасть Сісеру. I встала Девора, і пішла з Бараком до Кедешу.
And she said, I will certainly go with you: though you will get no honour in your undertaking, for the Lord will give Sisera into the hands of a woman. So Deborah got up and went with Barak to Kedesh.
καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν δεββωρα πορευομένη πορεύσομαι μετὰ σοῦ πλὴν γίνωσκε ὅτι οὐκ ἔσται τὸ προτέρημά σου εἰς τὴν ὁδὸν ἣν σὺ πορεύῃ ὅτι ἐν χειρὶ γυναικὸς ἀποδώσεται κύριος τὸν σισαρα καὶ ἀνέστη δεββωρα καὶ ἐπορεύθη μετὰ τοῦ βαρὰκ εἰς κεδες
- 10 ¶ I скликав Барак Завулону та Нефталіма до Кедешу, і пішло за ним десять тисяч чоловіка. I пішла з ним Девора.
Then Barak sent for Zebulun and Naphtali to come to Kedesh; and ten thousand men went up after him, and Deborah went up with him.
καὶ παρήγγειλεν βαρὰκ τῷ ζαβουλων καὶ τῷ νεφθαλι εἰς κεδες καὶ ἀνέβησαν κατὰ πόδας αὐτοῦ δέκα χιλιάδες ἀνδρῶν καὶ δεββωρα ἀνέβη μετ' αὐτοῦ
- 11 А кенеянин Хевер відділився від Каїна, з Ховавових синів, Мойсесового тестя, і розклав намета свого аж до Елону в Цаананімі, що при Кедеші.
Now Heber the Kenite, separating himself from the rest of the Kenites, from the children of Hobab, the brother-in-law of Moses, had put up his tent as far away as the oak-tree in Zaananim, by Kedesh.
καὶ οἱ πλησίον τοῦ κιναιου ἐχωρίσθησαν ἀπὸ τῶν υἱῶν ἰωβαβ γαμβροῦ μουσῆ καὶ ἐπηξεν τὴν σκηνὴν αὐτοῦ πρὸς δρῦν ἀναπαυομένων ἣ ἔστιν ἐχόμενα κεδες
- 12 I донесли Сісері, що Барак, син Авіноамів, зійшов на гору Фавор.
And word was given to Sisera that Barak, the son of Abinoam, had gone up to Mount Tabor.
καὶ ἀνήγγειλαν τῷ σισαρα ὅτι ἀνέβη βαρὰκ υἱὸς ἀβινεεμ ἐπ' ὄρος θαβωρ
- 13 I скликав Сісеру всі свої колесниці, дев'ятсот залізних колесниць, та весь народ, що з ним, з Харошет-Гагтоїму до кішонської долини.
So Sisera got together all his war-carriages, nine hundred war-carriages of iron, and all the people who were with him, from Harosheth of the Gentiles as far as the river Kishon.
καὶ ἐκάλεσεν σισαρα πάντα τὰ ἄρματα αὐτοῦ ὅτι ἐννακῶσια ἄρματα σιδηρᾶ ἦν αὐτῷ καὶ πάντα τὸν λαὸν τὸν μετ' αὐτοῦ ἀπὸ αρισωθ τῶν ἐθνῶν εἰς τὸν χειμάρρου κισων
- 14 I сказала Девора до Барака: Уставай, бо це той день, коли Господь дав Сісеру в твою руку. Ось Господь вийшов перед тобою. I зійшов Барак з гори Фавор, а за ним десять тисяч чоловіка.
Then Deborah said to Barak, Up! for today the Lord has given Sisera into your hands: has not the Lord gone out before you? So Barak went down from Mount Tabor and ten thousand men after him.
καὶ εἶπεν δεββωρα πρὸς βαρὰκ ἀνάστηθι ὅτι αὕτη ἡ ἡμέρα ἐν ἣ παρέδωκεν κύριος τὸν σισαρα ἐν χειρὶ σου οὐκ ἰδοῦ κύριος ἐλεύσεται ἔμπροσθέν σου καὶ κατέβη βαρὰκ ἀπὸ τοῦ ὄρους θαβωρ καὶ δέκα χιλιάδες ἀνδρῶν ὀπίσω αὐτοῦ

- 15 I Господь привів у замішання Сисера, і всі колесниці та увесь той табір вістрия меча перед Бараком. І зійшов Сисера з колесниці, і побіг пішки.
And the Lord sent fear on Sisera and all his war-carriages and all his army before Barak; and Sisera got down from his war-carriage and went in flight on foot.
 και ἐξέστησεν κύριος τὸν σισαρα καὶ πάντα τὰ ἄρματα αὐτοῦ καὶ πᾶσαν τὴν παρεμβολὴν αὐτοῦ ἐν στόματι ῥομφαίας ἐνώπιον βαρὰκ καὶ κατέβη σισαρα ἀπὸ τοῦ ἄρματος αὐτοῦ καὶ ἔφυγεν τοῖς ποσὶ ν αὐτοῦ
- 16 A Барак гнався за колесницями та за табором аж до Харошет-Гаггоїму. І вправ увесь табір Сисерин від вістрия меча, не позосталось ані одного.
But Barak went after the war-carriages and the army as far as Harosheth of the Gentiles; and all Sisera's army was put to the sword; not a man got away.
 και βαρὰκ διώκων ὀπίσω τῶν ἀρμάτων καὶ ὀπίσω τῆς παρεμβολῆς ἕως ὄρουμοῦ τῶν ἐθνῶν καὶ ἔπεσεν πᾶσα ἡ παρεμβολὴ σισαρα ἐν στόματι ῥομφαίας οὐ κατελείφθη ἕως ἐνός
- 17 ¶ A Сисера втік пішки до намету Яїли, жінки кенейнина Хевера, бо був мир між Явіном, царем Гацору, та між домом кенейнина Хевера.
But Sisera went in flight on foot to the tent of Jael, the wife of Heber the Kenite; for there was peace between Jabin, king of Hazor, and the family of Heber the Kenite.
 και σισαρα ἀνεχώρησεν τοῖς ποσὶν αὐτοῦ εἰς σκηνὴν ἰαηλ γυναικὸς χαβερ τοῦ κιναιοῦ ὅτι εἰρήνη ἦν ἀνὰ μέσον ἰαβιν βασιλέως ασωρ καὶ ἀνὰ μέσον οἴκου χαβερ τοῦ κιναιοῦ
- 18 I вийшла Яїл навпроти Сисери, і сказала до нього: Зайди, пане мій, зайди до мене, не бійся! І він зайшов до неї до намету, і вона накрила його килимом.
And Jael went out to Sisera, and said to him, Come in, my lord, come in to me without fear. So he went into her tent, and she put a cover over him.
 και ἐξῆλθεν ἰαηλ εἰς ἀπάντησιν σισαρα καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν ἔκνευσον κύριε μου ἔκνευσον πρὸς με μὴ φοβοῦ καὶ ἐξένευσεν πρὸς αὐτὴν εἰς τὴν σκηνὴν καὶ συνεκάλυψεν αὐτὸν ἐν τῇ δέρρει αὐτῆς
- 19 I сказав він до неї: Напий мене трохи водою, бо я спрагнений. І відкрила вона молочного бурдюка, і напоїла його, та й накрила його.
Then he said to her, Give me now a little water, for I have need of a drink. And opening a skin of milk, she gave him drink, and put the cover over him again.
 και εἶπεν σισαρα πρὸς αὐτὴν πότισόν με δὴ μικρὸν ὕδωρ ὅτι ἐδίψησα καὶ ἤνοιξεν τὸν ἀσκὸν τοῦ γάλακτος καὶ ἐπότισεν αὐτὸν καὶ συνεκάλυψεν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ
- 20 I сказав він до неї: Стань при вході намету. І якщо хто ввійде й запитас тебе та скаже: Чи є тут хто? то ти відповіси: Нема.
And he said to her, Take your place at the door of the tent, and if anyone comes and says to you, Is there any man here, say, No.
 και εἶπεν πρὸς αὐτὴν στήθι ἐν τῇ θύρᾳ τῆς σκηνῆς καὶ ἔσται ἐάν τις ἔλθῃ πρὸς σὲ καὶ ἐρωτήσῃ σε καὶ εἴπῃ σοι ἔστιν ἐνταῦθα ἀνὴρ καὶ ἐρεῖς οὐκ ἔστιν καὶ συνεκάλυψεν αὐτὸν ἐν τῇ δέρρει αὐτῆς
- 21 I взяла Яїл, жінка Хеверона, наметового кілка, і взяла в свою руку молотка, і підійшла тихо до нього, та й всадила того кілка в його скроню, аж у землю. А він спав, змучений, і він по мер.
Then Jael, Heber's wife, took a tent-pin and a hammer and went up to him quietly, driving the pin into his head, and it went through his head into the earth, for he was in a deep sleep from weariness; and so he came to his end.
 και ἔλαβεν ἰαηλ γυνὴ χαβερ τὸν πάσσαλον τῆς σκηνῆς καὶ ἔθηκεν τὴν σφύραν ἐν τῇ χειρὶ αὐτῆς καὶ εἰσῆλθεν πρὸς αὐτὸν ἡσυχῆ καὶ ἐνέκρουσεν τὸν πάσσαλον ἐν τῇ γνάθῳ αὐτοῦ καὶ διήλασεν ἐν τῇ γῆ καὶ αὐτὸς ἀπεσκόρπισεν ἀνὰ μέσον τῶν γονάτων αὐτῆς καὶ ἐξέψυξεν καὶ ἀπέθανεν
- 22 А ось Барак женеться за Сисерою. І вийшла Яїл навпроти нього й сказала йому: Иди, і я покажу тобі того чоловіка, що ти шукаєш. І ввійшов він до неї, а ось Сисера лежить мертвий, а кілок у скроні його!...
Then Jael went out, and meeting Barak going after Sisera, said to him, Come, and I will let you see the man you are searching for. So he came into her tent and saw, and there was Sisera stretched out dead with the tent-pin in his head.
 και ἰδοὺ βαρὰκ διώκων τὸν σισαρα καὶ ἐξῆλθεν ἰαηλ εἰς ἀπάντην αὐτοῦ καὶ εἶπεν αὐτῷ δεῦρο καὶ δεῖξω σοι τὸν ἄνδρα ὃν σὺ ζητεῖς καὶ εἰσῆλθεν πρὸς αὐτὴν καὶ ἰδοὺ σισαρα πεπτοκῶς νεκρὸς καὶ ὁ πάσσαλος ἐν τῇ γνάθῳ αὐτοῦ
- 23 Так приборкав Бог того дня Явіна, царя ханаанського, перед Ізраїлевими синами.
So that day God overcame Jabin, king of Canaan, before the children of Israel.
 και ἐταπεινώσεν κύριος ὁ θεὸς τὸν ἰαβιν βασιλέα χанаан ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐνώπιον υἱῶν ἰσραηλ
- 24 А рука Ізраїлевих синів була все тяжча над Явіном, царем ханаанським, аж поки вони вигубили Явіна, царя ханаанського.
And the power of the children of Israel went on increasing against Jabin, king of Canaan, till he was cut off.
 και ἐπορεύθη χεὶρ τῶν υἱῶν ἰσραηλ πορευομένη καὶ σκληρονομένη ἐπὶ ἰαβιν βασιλέα χанаан ἕως ἐξωλέθρευσαν αὐτὸν
- 1 ¶ I співала Девора й Барак, син Авіноамів, того дня, говорячи:
At that time Deborah and Barak, the son of Abinoam, made this song, saying:
 και ἦσεν δεββωρα καὶ βαρὰκ υἱὸς αβινεεμ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ καὶ εἶπεν
- 2 Що в Ізраїлі закиязювали князі, що народ себе жертвувати став, поблагословіте ви Господа!
Because of the flowing hair of the fighters in Israel, because the people gave themselves freely, give praise to the Lord.
 ἐν τῷ ἄρξασθαι ἀρχηγῶς ἐν ἰσραηλ ἐν προαιρέσει λαοῦ εὐλογεῖτε τὸν κύριον

- 3 Почуйте, царі, уші наставте, князі: я Господеві я буду співати, виспівувати буду Господа, Бога Ізраїля!
Give attention, O kings; give ear, O rulers; I, even I, will make a song to the Lord; I will make melody to the Lord, the God of Israel.
ἀκούσατε βασιλεῖς ἐνωτίζεσθε σατράπαι δυνατοὶ ἐγὼ τῷ κυρίῳ ᾄσομαι ψαλῶ τῷ θεῷ ἰσραηλ
- 4 Господи, як Ти йшов із Сеїру, як виходив із поля едомського, то тремтіла земля, також капало небо, і хмари дощили водою.
Lord, when you went out from Seir, moving like an army from the field of Edom, the earth was shaking and the heavens were troubled, and the clouds were dropping water.
κύριε ἐν τῇ ἐξόδῳ σου ἐκ σηρ ἐν τῷ ἀπαίρειν σε ἐξ ἀγροῦ ἐδομ γῆ ἐσεισθη καὶ ὁ οὐρανὸς ἐξεστάθη καὶ αἱ νεφέλαι ἔσταξαν ὕδωρ
- 5 Перед Господнім лицем розпливалися гори, цей Сінай перед Господом, Богом Ізраїля.
The mountains were shaking before the Lord, before the Lord, the God of Israel.
ὄρη ἐσαλεύθησαν ἀπὸ προσώπου κυρίου τοῦτο σιναι ἀπὸ προσώπου κυρίου θεοῦ ἰσραηλ
- 6 ¶ За днів Шамгара, сина Анатового, спорожніли дороги, подорожні ж ходили крутими дорогами.
In the days of Shamgar, the son of Anath, in the days of Jael, the highways were not used, and travellers went by side roads.
ἐν ἡμέραις σαμεγαρ υἱοῦ αναθ ἐν ἡμέραις ιαηλ ἐξέλιπον βασιλεῖς καὶ ἐπορεύθησαν τρίβους ἐπορεύθησαν ὁδοὺς διεστραμμένας
- 7 Не стало селянства в Ізраїлі, не стало, аж поки я не повстала, Девора, аж поки я не повстала, мати в Ізраїлі.
Country towns were no more in Israel, *** were no more, till you, Deborah, came up, till you came up as a mother in Israel.
ἐξέλιπεν φραζων ἐν τῷ ἰσραηλ ἐξέλιπεν ἕως οὗ ἐξανέστη δεββωρα ὅτι ἀνέστη μήτηρ ἐν τῷ ἰσραηλ
- 8 Коли вибрав нових він богів, тоді в брамах війна зачалась. Поправді кажу вам, небачений щит був і спис в сорок тисяч Ізраїля!
They had no one to make arms, there were no more armed men in the towns; was there a body-cover or a spear to be seen among forty thousand in Israel?
ἦρέτισαν θεοὺς καινοὺς ὡς ἄρτον κρίθινον σκέπην ἐὰν ἴδω σιρμαστῶν ἐν τεσσαράκοντα χιλιάσιν
- 9 Серце моє до Ізраїлевих тих начальників, що жертвуються для народу, поблагословіте ви Господа!
Come, you rulers of Israel, you who gave yourselves freely among the people: give praise to the Lord.
ἡ καρδία μου ἐπὶ τὰ διατεταγμένα τῷ ἰσραηλ οἱ δυνάσται τοῦ λαοῦ εὐλογεῖτε τὸν κύριον
- 10 Ті, хто їздить на білих ослицях, хто сидить на килимах та дорогою ходить, оповідайте!
Let them give thought to it, who go on white asses, and those who are walking on the road.
ἐπιβεβηκότες ἐπὶ ὑποζυγίων καθήμενοι ἐπὶ λαμπηνῶν
- 11 Через крик при діліни здобичі між місцями, де воду беруть, там виспівують правди Господні, правди селянства Його у Ізраїлі. Тоді то зійшов був до брам Господній народ.
Give ear to the women laughing by the water-springs; there they will give again the story of the upright acts of the Lord, all the upright acts of his arm in Israel.
φθέγγασθε φωνὴν ἀνακρουομένων ἀνὰ μέσον εὐφραينوμένων ἐκεῖ δώσουσιν δικαιοσύνην κυρίῳ δίκαιοι ἐνίσχυσαν ἐν τῷ ἰσραηλ τότε κατέβη εἰς τὰς πόλεις αὐτοῦ ὁ λαὸς κυρίου
- 12 ¶ Збудися, збудися, Деворо! Збудися, збудися, і пісню співай! Устань, Бараку, і візьми до неволі своїх полонених, сину Авіноамів!
Awake! awake! Deborah: awake! awake! give a song! Up! Barak, and take prisoner those who took you prisoner, O son of Abinoam.
ἐξεγείρου ἐξεγείρου δεββωρα ἐξεγείρον μυριάδας μετὰ λαοῦ ἐξεγείρου ἐξεγείρου λάλει μετ' ὧδῆς ἐνίσχυων ἐξανίστασο βαρὰκ καὶ ἐνίσχυσον δεββωρα τὸν βαρὰκ αἰχμαλώτιζε αἰχμαλωσίαν σου υἱὸς ἀβινεεμ
- 13 Тоді позосталий зійшов до потужних народу, проти хоробрих Господь був до мене зійшов.
Then the chiefs went down to the doors; the Lord's people went down among the strong ones.
πότε ἐμεγαλύνθη ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ κύριε ταπείνωσόν μοι τοὺς ἰσχυροτέρους μου
- 14 Від Єфрема прийшли були ті, що в Амаліку їх корень; Веніамин за тобою, серед народів твоїх; від Махіра зійшли були провідники; а від Завулону оті, хто веде пером писаря.
Out of Ephraim they came down into the valley; after you, Benjamin, among your tribesmen; from Machir came down the captains, and from Zebulun those in whose hand is the ruler's rod.
λαὸς εφραιμ ἐτιμωρήσατο αὐτοὺς ἐν κοιλάδι ἀδελφοῦ σου βενιαμιν ἐν λαοῖς σου ἐξ ἐμοῦ μαχίρ κατέβησαν ἐξερευνῶντες καὶ ἐκ ζαβουλων κύριος ἐπολέμει μοι ἐν δυνατοῖς ἐκεῖθεν ἐν σκίπτρῳ ἐνίσχυοντος ἡγήσεως
- 15 І князі Іссахарові разом з Деворою, і Іссахар, як Барак, був відпущений пішки в долину. Великі вивідуння у Рувимових відділах!
Your chiefs, Issachar, were with Deborah; and Naphtali was true to Barak; into the valley they went rushing out at his feet. In Reuben there were divisions, and great searchings of heart.
ἐν ἰσσαχαρ μετὰ δεββωρας ἐξαπέστειλεν πεζοὺς αὐτοῦ εἰς τὴν κοιλάδα ἵνα τί σὺ κατοικεῖς ἐν μέσῳ χειλέων ἐξέτεινε ἐν τοῖς ποσὶν αὐτοῦ ἐν διαιρέσειν ρουβην μεγάλοι ἀκριβασμοὶ καρδίας

- 16 **Чого ти усівсь між кошарами, щоб слухати мекання стад? Великі вивідування у Рувимових відділах!**
Why did you keep quiet among the sheep, hearing nothing but the watchers piping to the flocks?
 ἵνα τί μοι κάθησαι ἀνὰ μέσον τῶν μοσφαθαιμ τοῦ εἰσακούειν συρισμοὺς ἐξεγειρόντων τοῦ διελθεῖν εἰς τὰ τοῦ ρουβην μεγάλοι ἐξιχνιασμοὶ καρδίας
- 17 **Пробуває Гілеад на тім боці Йордану, а Дан чому на кораблях буде мешкати він? На березі моря осівся Асир, і при потоках своїх пробуває.**
Gilead was living over Jordan; and Dan was waiting in his ships; Asher kept in his place by the sea's edge, living by his inlets.
 γαλααδ ἐν τῷ πέραν τοῦ ἰορδάνου κατεσκήνωσεν καὶ δαν ἵνα τί παροικεῖ πλοίοις ἀσπρ παρῴκησεν παρ' αἰγιαλὸν θαλασσῶν καὶ ἐπὶ τὰς διακοπὰς αὐτοῦ κατεσκήνωσεν
- 18 **Завулон це народ, що прирік свою душу на смерть, а Нефталім на польових висотах.**
It was the people of Zebulun who put their lives in danger, even to death, with Naphtali on the high places of the field.
 ζαβουλων λαὸς ὀνειδίσας ψυχὴν αὐτοῦ εἰς θάνατον καὶ νεφθαλὶμ ἐπὶ ὕψη ἀγροῦ
- 19 **Царі прибули, воювали, тоді воювали царі ханаанські в Таанах при воді Мегідда, та здобичі срібла не взяли.**
The kings came on to the fight, the kings of Canaan were warring; in Taanach by the waters of Megiddo: they took no profit in money.
 ἦλθον βασιλεῖς καὶ παρετάξαντο τότε ἐπολέμησαν βασιλεῖς χανααν ἐν θενναχ ἐπὶ ὕδατος μαγεδδω πλεονεξίαν ἀργυρίου οὐκ ἔλαβον
- 20 **Із неба воювано, зорі з догір своїх битих воювали з Сисерою.**
The stars from heaven were fighting; from their highways they were fighting against Sisera.
 ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπολέμησαν ἀστέρες ἐκ τῆς τάξεως αὐτῶν ἐπολέμησαν μετὰ σισαρα
- 21 **Кішонський потік позмітав їх, потік стародавній, Кішонський потік. З силою будеш ступати, о душе моя!**
The river Kishon took them violently away, stopping their flight, the river Kishon. Give praise, O my soul, to the strength of the Lord!
 χειμάρρους κισων ἐξέβαλεν αὐτοὺς χειμάρρους καθήμιμ χειμάρρους κισων καταπατήσει αὐτοὺς ψυχὴ μου δυνατὴ
- 22 **Тоді стукотіли копита коня від бігу швидкого, від бігу його скакунів!**
Then loudly the feet of the horses were sounding with the stamping, the stamping of their war-horses.
 τότε ἀπεκόπησαν πτέρναι ἵππου αμαδαρωθ δυνατῶν αὐτοῦ
- 23 **Прокляніте Мероза, каже Ангол Господній, проклясти прокляніть його мешканців, бо вони не прийшли Господеві на поміч, Господеві на поміч з хоробрими!**
A curse, a curse on Meroz! said the angel of the Lord. A bitter curse on her townspeople! Because they came not to the help of the Lord, to the help of the Lord among the strong ones.
 καταράσασθε μαρωζ εἶπεν ὁ ἄγγελος κυρίου καταράσει καταράσασθε τοὺς ἐνοίκους αὐτῆς ὅτι οὐκ ἦλθοσαν εἰς τὴν βοήθειαν κυρίου βοηθὸς ἡμῶν κύριος ἐν μαχηταῖς δυνατός
- 24 **¶ Нехай буде благословенна між жінками Яїл, жінка кенанеянина Хевера, нехай буде благословенна вона між жінками в наметі.**
Blessings be on Jael, more than on all women! Blessings greater than on any in the tents!
 εὐλογηθεῖ ἐκ γυναικῶν ἰαηλ γυνὴ χαβερ τοῦ কিনαίου ἐκ γυναικῶν ἐν σκηνῇ εὐλογηθεῖ
- 25 **Води він просив подала молока, у царській чаші принесла п'янке молоко.**
His request was for water, she gave him milk; she put butter before him on a fair plate.
 ὕδωρ ἤτησεν αὐτήν καὶ γάλα ἔδωκεν αὐτῷ ἐν λακάνῃ ἰσχυρῶν προσήγγισεν βοῦτρον
- 26 **Ліву руку свою до кілка простягас, а правицю свою до молотка робітничого. І вгатила Сисеру, і розбила вона йому голову, і скроню розбила й пробила йому..**
She put out her hand to the tent-pin, and her right hand to the workman's hammer; and she gave Sisera a blow, crushing his head, wounding and driving through his brow.
 τὴν χεῖρα αὐτῆς τὴν ἀριστερὰν εἰς πάσσαλον ἐξέτεινεν τὴν δεξιὰν αὐτῆς εἰς ἀποτομὰς κατακόπων καὶ ἀπέτεμεν σισαρα ἀπέτριψεν τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ καὶ συνέθλασεν καὶ διήλασεν τὴν γνώθον αὐτοῦ
- 27 **Між ноги її він схилився, упав і лежав, між ноги її він схилився, упав, де схилився, там забитий упав.**
Bent at her feet he went down, he was stretched out; bent at her feet he went down; where he was bent down, there he went down in death.
 ἀνὰ μέσον τῶν ποδῶν αὐτῆς συγκάμψας ἔπεσεν ἐκοιμήθη μεταξύ ποδῶν αὐτῆς ἐν ᾧ ἔκαμψεν ἐκεῖ ἔπεσεν ταλαίπωρος
- 28 **Через вікно виглядала та голосила Сисерина мати кризь грати: Чому колесниця його припізнілась вернутись? Чому припізнілись колеса запряжок його?**
Looking out from the window she gave a cry, the mother of Sisera was crying out through the window, Why is his carriage so long in coming? When will the noise of his wheels be sounding?
 διὰ τῆς θυρίδος διέκυπτεν ἡ μήτηρ σισαρα διὰ τῆς δικτυωτῆς ἐπιβλέπουσα ἐπὶ τοὺς μεταστρέφοντας μετὰ σισαρα διὰ τί ἠσχάτισεν τὸ ἄρμα αὐτοῦ παραγενέσθαι διὰ τί ἐχρόνισαν ἴχνη ἀρμάτων αὐτοῦ

- 29 **Мудрі княгині їй дають відповідь їй, та й вона сама відповідає собі:**
Her wise women gave answer to her, yes, she made answer again to herself,
σοφαὶ ἀρχουσῶν αὐτῆς ἀνταπεκρίναντο πρὸς αὐτήν καὶ αὐτὴ ἀπεκρίνατο ἐν ῥήμασιν αὐτῆς
- 30 **Ось здобич знаходять та ділять вони, бранка, дві бранці на кожного мужа! А здобич із шат кольорових Сисери, здобич із шат кольорових, різнобарвна тканина, на два боки гаптована, жінці на шию.**
Are they not getting, are they not parting the goods among them: a young girl or two to every man; and to Sisera robes of coloured needlework, worked in fair colours on this side and on that, for the neck of the queen?
οὐχὶ εὐρήσουσιν αὐτὸν διαμερίζοντα σκῦλα φιλιάζων φίλοις εἰς κεφαλὴν δυνατοῦ σκῦλα βαμμάτων σισαρα σκῦλα βαμμάτων ποικιλίας βαφῆ ποικίλων περὶ τράχηλον αὐτοῦ σκῦλον
- 31 **Нехай отак згинуть усі вороги Твої, Господи! А хто любить Його, той як сонце, що сходить у силі своїй! І Край мав мир сорок літ.**
So may destruction come on all your haters, O Lord; but let your lovers be like the sun going out in his strength. And for forty years the land had peace.
οὕτως ἀπόλονται πάντες οἱ ἐχθροὶ σου κύριε καὶ οἱ ἀγαπῶντες αὐτὸν καθὼς ἡ ἀνατολὴ τοῦ ἡλίου ἐν δυναστείας αὐτοῦ καὶ ἡσύχασεν ἡ γῆ τεσσαράκοντα ἔτη
- 1 ¶ **А Ізраїлеві сини чинили зло в очах Господніх, і Господь дав їх у руку мідіянітян на сім літ.**
And the children of Israel did evil in the eyes of the Lord; and the Lord gave them up into the hand of Midian for seven years.
καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ ἰσραηλ τὸ πονηρὸν ἐναντι κυρίου καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς κύριος ἐν χειρὶ μαδιαμ ἔτη ἑπτὰ
- 2 **І зміцніла Мідіянова рука над Ізраїлем. Ізраїлеві сини поробили собі зо страху перед мідіянітянами проходи, що в горах, і печери, і твердині.**
And Midian was stronger than Israel; and because of the Midianites, the children of Israel made holes for themselves in the mountains, and hollows in the rocks, and strong places.
καὶ κατίσχυσεν χεὶρ μαδιαμ ἐπὶ ἰσραηλ καὶ ἐποίησαν ἑαυτοῖς οἱ υἱοὶ ἰσραηλ ἀπὸ προσώπου μαδιαμ μάνδρας ἐν τοῖς ὄρεσιν καὶ τοῖς σπηλαίοις καὶ τοῖς ὄχυρώμασιν
- 3 **І бувало, якщо посіяв Ізраїль, то підіймався Мідіян і Амалік та сини Кедему, і йшли на нього.**
And whenever Israel's grain was planted, the Midianites and the Amalekites and the people of the east came up against them;
καὶ ἐγένετο ὅταν ἔσπειρεν ἀνήρ ἰσραηλ καὶ ἀνέβαινεν μαδιαμ καὶ αμαληκ καὶ οἱ υἱοὶ ἀνατολῶν καὶ ἀνέβαινον ἐπ' αὐτόν
- 4 **І вони таборували в них, і нищили врожай землі аж до підходу до Гази. І не лишали вони в Ізраїлі ані поживи, ані штуки дрібної худоби, ані вола, ані осла,**
And put their army in position against them; and they took all the produce of the earth as far as Gaza, till there was no food in Israel, or any sheep or oxen or asses.
καὶ παρενέβαλλον ἐπ' αὐτοὺς καὶ διέφθειραν τὰ ἐκφόρια τῆς γῆς ἕως τοῦ ἐλθεῖν εἰς γάζαν καὶ οὐχ ὑπελείποντο ὑπόστασιν ζωῆς ἐν ἰσραηλ καὶ ποιμνιον καὶ μόσχον καὶ ὄνον
- 5 **бо вони й їхня худоба та їхні намети ходили, і приходили в такій кількості, як сарана, а їм та їхнім верблюдам не було числа. І вони приходили до Краю, щоб пустошити його.**
For they came up regularly with their oxen and their tents; they came like the locusts in number; they and their camels were without number; and they came into the land for its destruction.
ὅτι αὐτοὶ καὶ τὰ κτήνη αὐτῶν ἀνέβαινον καὶ τὰς σκηνὰς αὐτῶν παρέφερον καὶ παρεγίνοντο ὡς ἀκρίς εἰς πλῆθος καὶ αὐτοῖς καὶ ταῖς καμήλοις αὐτῶν οὐκ ἦν ἀριθμὸς καὶ παρεγίνοντο ἐν τῇ γῇ ἰσραηλ τοῦ διαφθεῖρειν αὐτήν
- 6 **І через Мідіяна Ізраїль дуже зубожів, і Ізраїлеві сини кликали до Господа.**
And Israel was in great need because of Midian; and the cry of the children of Israel went up to the Lord.
καὶ ἐπτώχευσεν ἰσραηλ σφόδρα ἀπὸ προσώπου μαδιαμ καὶ ἐκέκραξαν οἱ υἱοὶ ἰσραηλ πρὸς κύριον
- 7 ¶ **І сталося, коли Ізраїлеві сини кликали до Господа через Мідіяна,**
And when the cry of the children of Israel, because of Midian, came before the Lord,
καὶ ἐγένετο ἐπεὶ ἐκέκραξαν οἱ υἱοὶ ἰσραηλ πρὸς κύριον διὰ μαδιαμ
- 8 **то Господь послав до Ізраїлевих синів мужа пророка, а він сказав їм: Так сказав Господь, Бог Ізраїлів: Я вивів вас із Єгипту, і випровадив вас із дому рабства.**
The Lord sent a prophet to the children of Israel, who said to them, The Lord the God of Israel, has said, I took you up from Egypt, out of the prison-house;
καὶ ἐξαπέστειλεν κύριος ἄνδρα προφήτην πρὸς τοὺς υἱοὺς ἰσραηλ καὶ εἶπεν αὐτοῖς τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς ἰσραηλ ἐγὼ εἶμι ὁ ἀναβιβάσας ὑμᾶς ἐξ αἰγύπτου καὶ ἐξήγαγον ὑμᾶς ἐξ οἴκου δουλείας
- 9 **І Я спас вас з руки Єгипту, і з руки всіх, хто вас тиснув. І Я повиганяв їх перед вами, а їхній Край віддав вам.**
And I took you out of the hands of the Egyptians and out of the hands of all who were cruel to you, and I sent them out by force from before you and gave you their land;
καὶ ἐξελάμην ὑμᾶς ἐκ χειρὸς αἰγύπτου καὶ ἐκ χειρὸς πάντων τῶν θλιβόντων ὑμᾶς καὶ ἐξέβαλον αὐτοὺς ἐκ προσώπου ὑμῶν καὶ ἔδωκα ὑμῖν τὴν γῆν αὐτῶν
- 10 **І сказав Я до вас: Я Господь, Бог ваш! Не будете боятися аморейських богів, що в їхньому краї сидите ви. Та ви не послухалися Мого голосу!**
And I said to you, I am the Lord your God; you are not to give worship to the gods of the Amorites in whose land you are living, but you did not give ear to my voice.
καὶ εἶπα ὑμῖν ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν οὐ φοβηθήσεσθε τοὺς θεοὺς τοῦ αμορραίου ἐν οἷς ὑμεῖς ἐνοικεῖτε ἐν τῇ γῇ αὐτῶν καὶ οὐκ εἰσηκούσατε τῆς φωνῆς μου

- 11 ¶ I прийшов Ангол Господній, і всівся під дубом, що в Офрі, який належить аві-езріянину Йоашеві. А син його Гедеон молотив пшеницю в виноградному чавилі, щоб заховатися перед мідіянітянами.
Now the angel of the Lord came and took his seat under the oak-tree in Ophrah, in the field of Joash the Abiezrite; and his son Gideon was crushing grain in the place where the grapes were crushed, so that the Midianites might not see it.
καὶ ἦλθεν ἄγγελος κυρίου καὶ ἐκάθισεν ὑπὸ τὴν δρῦν τὴν οὖσαν ἐν εφραθα τὴν τοῦ ἰωασ πατρὸς αβιεζρι καὶ γεδεων ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἐρράβδιζεν πυροῦς ἐν ληνῶ τοῦ ἐκφυγεῖν ἐκ προσώπου μαδιαμ
- 12 I явився до нього Ангол Господній, і промовив йому: Господь з тобою, хоробрий мужу!
And the angel of the Lord came before his eyes, and said to him, The Lord is with you, O man of war.
καὶ ὤφθη αὐτῷ ἄγγελος κυρίου καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν κύριος μετὰ σοῦ δυνατὸς τῆ ἰσχύι
- 13 А Гедеон сказав до нього: О, Пане мій, якщо Господь з нами, то нащо прийшло на нас усе це? І де всі Його чуда, про які оповідали нам наші батьки, говорячи: Ось з Єгипту вивів нас Господь? А тепер Господь покинув нас, і віддав нас у руку Мідіяна.
Then Gideon said to him, O my lord, if the Lord is with us why has all this come on us? And where are all his works of power, of which our fathers have given us word, saying, Did not the Lord take us out of Egypt? But now he has given us up, handing us over to the power of Midian.
καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν γεδεων ἐν ἐμοὶ κύριε καὶ εἰ ἔστιν κύριος μεθ' ἡμῶν ἵνα τί εὗρεν ἡμᾶς πάντα τὰ κακὰ ταῦτα καὶ ποῦ ἔστιν πάντα τὰ θαυμάσια αὐτοῦ ὅσα διηγήσαντο ἡμῖν οἱ πατέρες ἡμῶν λέγοντες οὐχὶ ἐξ αἰγύπτου ἀνήγαγεν ἡμᾶς κύριος καὶ νῦν ἀπόσαστο ἡμᾶς καὶ παρέδωκεν ἡμᾶς ἐν χειρὶ μαδιαμ
- 14 I обернувся до нього Господь і сказав: Іди з цією своєю силою, і ти спасеш Ізраїля з мідіяньскої руки. Оце Я послав тебе.
And the Lord, turning to him, said, Go in the strength you have and be Israel's saviour from Midian: have I not sent you?
καὶ ἐπέβλεψεν πρὸς αὐτὸν ὁ ἄγγελος κυρίου καὶ εἶπεν αὐτῷ πορευοῦ ἐν τῇ ἰσχύι σου καὶ σώσεις τὸν ἰσραηλ καὶ ἰδοὺ ἐξαπέστειλά σε
- 15 I відказав Йому Гедеон: О, Господи мій, чим я спасу Ізраїля? Ось моя тисяча найнужденніша в Манасії, а я наймолодший у домі батька свого.
And he said to him, O Lord, how may I be the saviour of Israel? See, my family is the poorest in Manasseh, and I am the least in my father's house.
καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν γεδεων ἐν ἐμοὶ κύριε ἐν τίνι σώσω τὸν ἰσραηλ ἰδοὺ ἡ χιλιάς μου ταπεινότερα ἐν μανασση καὶ ἐγὼ εἰμι μικρὸς ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς μου
- 16 I сказав йому Господь: Але Я буду з тобою, і ти поб'єш мідіянітян, як одного чоловіка.
Then the Lord said to him, Truly, I will be with you, and you will overcome the Midianites as if they were one man.
καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν ὁ ἄγγελος κυρίου κύριος ἔσται μετὰ σοῦ καὶ πατάξεις τὴν μαδιαμ ὡσεὶ ἄνδρα ἓνα
- 17 А той до Нього сказав: Якщо знайшов я милість в очах Твоїх, то зроби мені ознаку, що Ти говориш зо мною.
So he said to him, If now I have grace in your eyes, then give me a sign that it is you who are talking to me.
καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν γεδεων καὶ εἰ εὗρον χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς σου καὶ ποιήσεις μοι σημεῖον ὅτι σὺ λαλεῖς μετ' ἐμοῦ
- 18 Не відходь же звідси, аж поки я не прийду до Тебе, і не принесу дарунка мого, і не покладу перед лицем Твоїм. А Той відказав: Я буду сидіти аж до твого повернення.
Do not go away till I come with my offering and put it before you. And he said, I will not go away before you come back.
μὴ κινηθῆς ἐντεῦθεν ἕως τοῦ ἐλθεῖν με πρὸς σέ καὶ οἶσῳ τὴν θυσίαν μου καὶ θήσω ἐνώπιόν σου καὶ εἶπεν ἐγὼ εἰμι καθήσομαι ἕως τοῦ ἐπιστρέψαι σε
- 19 I Гедеон увійшов до хати, і спорядив козеня, і опрісноків з ефи муки, м'ясо поклав до коша, а юшку влив до горщика. I приніс він до Нього під дуб, та й поставив перед Ним.
Then Gideon went in and made ready a young goat, and with an ephah of meal he made unleavened cakes: he put the meat in a basket and the soup in which it had been cooked he put in a pot, and he took it out to him under the oak-tree and gave it to him there.
καὶ γεδεων εἰσήλθεν καὶ ἐποίησεν ἔριφον αἰγῶν καὶ οἶφι ἀλεύρου ἄζυμα καὶ τὰ κρέα ἐπέθηκεν ἐπὶ τὸ κανοῦν καὶ τὸν ζωμὸν ἐνέχεεν εἰς χύτραν καὶ ἐξήνεγκεν πρὸς αὐτὸν ὑπὸ τὴν δρῦν καὶ προσεκύνησεν
- 20 I сказав до нього Ангол Божий: Візьми це м'ясо й ці опрісноки, та й поклади на оцю скелю, а юшку вилий. I той так зробив.
And the angel of God said to him, Take the meat and the unleavened cakes and put them down on the rock over there, draining out the soup over them. And he did so.
καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν ὁ ἄγγελος κυρίου λαβὲ τὰ κρέα καὶ τοὺς ἄρτους τοὺς ἀζύμους καὶ θές πρὸς τὴν πέτραν ἐκείνην καὶ τὸν ζωμὸν ἔκχεον καὶ ἐποίησεν οὕτως
- 21 I витягнув Ангол Господній кінець палиці, що в руці Його, і доторкнувся до м'яса та до опрісноків, і знявся зо скелі огонь, та й поїв те м'ясо та опрісноки, а Ангол Господній зник з його очей.
Then the angel of the Lord put out the stick which was in his hand, touching the meat and the cakes with the end of it; and a flame came up out of the rock, burning up the meat and the cakes: and the angel of the Lord was seen no longer.
καὶ ἐξέτεινεν ὁ ἄγγελος κυρίου τὸ ἄκρον τῆς ῥάβδου τῆς ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ καὶ ἤψατο τῶν κρεῶν καὶ τῶν ἀζύμων καὶ ἀνήφθη πῦρ ἐκ τῆς πέτρας καὶ κατέφαγεν τὰ κρέα καὶ τοὺς ἀζύμους καὶ ὁ ἄγγελος κυρίου ἀπῆλθεν ἐξ ὀφθαλμῶν αὐτοῦ

- 22 **I побачив Гедеон, що це Ангел Господній. I сказав Гедеон: Ах, Владико, Господи, бож я бачив Господнього Ангола обличчя в обличчя.**
Then Gideon was certain that he was the angel of the Lord; and Gideon said, I am in fear, O Lord God! for I have seen the angel of the Lord face to face.
και ειδεν γεδεων οτι αγγελος κυριου εστιν και ειπεν γεδεων α α κυριε κυριε οτι ειδον τον αγγελον κυριου προσωπον προς προσωπον
- 23 **I сказав йому Господь: Мир тобі, не бійся, не помреш!**
But the Lord said to him, Peace be with you; have no fear: you are in no danger of death.
και ειπεν αυτω κυριος ειρηνη σοι μη φοβου μη αποθανης
- 24 **I Гедеон збудував там жертівника для Господа, і назвав ім'я йому: Єгова-Шалом. Він іще с аж до цього дня в Офрі Авіезеровій.**
Then Gideon made an altar there to the Lord, and gave it the name Yahweh-shalom; to this day it is in Ophrah of the Abiezrites.
και οικοδομησεν εκει γεδεων θυσιαστηριον τω κυριω και εκαλεσεν αυτο ειρηνη κυριου εως της ημερας ταυτης ετι αυτου οντος εν εφραθα πατρος του εζρι
- 25 **¶ I сталося тієї ночі, і сказав йому Господь: Візьми бичка з волів батька свого, і другого бичка семилітнього, і розбий Ваалового жертівника батька свого, а святе дерево, що при ньому у, зрубай.**
The same night the Lord said to him, Take ten men of your servants and an ox seven years old, and after pulling down the altar of Baal which is your father's, and cutting down the holy tree by its side,
και εγενηθη τη νυκτι εκεινη και ειπεν αυτω κυριος λαβε τον μοσχον τον σιτευτον του πατρος σου μοσχον τον επταετη και καθελεις το θυσιαστηριον του βααλ ο εστιν του πατρος σου και το αλσος το επ' αυτω εκκοψεις
- 26 **I збудуєш жертівника Господеві, Богові своєму, на верху цієї твердині, у порядку. I візьмеш другого бичка, і принесеш цілопалення дровами з святого дерева, яке зрубася.**
Make an altar to the Lord your God on the top of this rock, in the ordered way and take the ox and make a burned offering with the wood of the holy tree which has been cut down.
και οικοδομησεις θυσιαστηριον κυριω τω θεω σου τω οφθεντι σοι επι της κορυφης του ορους μαωζ τουτου εν τη παραταξει και ληψη τον μοσχον και ανοισεις ολοκαυτωμα εν τοις ξυλοις του αλσος ος εκκοψεις
- 27 **I взяв Гедеон десять людей з своїх рабів, і зробив, як говорив до нього Господь. I сталося, через те, що боявся дому батька свого та людей того міста, щоб робити вдень, то зробив уночі.**
Then Gideon took ten of his servants and did as the Lord had said to him; but fearing to do it by day, because of his father's people and the men of the town, he did it by night.
και ελαβεν γεδεων τρεις και δεκα ανδρας απο των δουλων αυτου και εποίησεν καθω ελάλησεν προς αυτον κυριος και εγενετο ως εφοβηθη τον οικον του πατρος αυτου και τους ανδρας της πολεως μη ποιησαι ημερας και εποίησεν νυκτός
- 28 **I встали люди того міста рано вранці, аж ось жертівник Ваалів розбитий, а святе дерево, що при ньому, порубане, а другого бичка принесено в жертву на збудованому жертівнику.**
And the men of the town got up early in the morning, and they saw the altar of Baal broken down, and the holy tree which was by it cut down, and the ox offered on the altar which had been put up there.
και ωρθρισαν οι ανδρες της πολεως το πρωι και ιδου κατεσκαμμενον το θυσιαστηριον του βααλ και το αλσος το επ' αυτω εκκεκομμενον και ο μοσχος ο σιτευτος ανηνεγμενος εις ολοκαυτωμα επι το θυσιαστηριον το οικοδομημενον
- 29 **I говорили вони один одному: Хто зробив оцю річ? I вони вивідували й шукали, та й сказали: Гедеон, син Йоашів, зробив оцю річ.**
And they said to one another, Who has done this thing? And after searching with care, they said, Gideon, the son of Joash, has done this thing.
και ειπεν ανηρ προς τον πλησιον αυτου τις εποίησεν το πραγμα τουτο και ανηταζον και εξεζητουν και ειπαν γεδεων ο υιος ιωας εποίησεν το πραγμα τουτο
- 30 **I сказали люди того міста до Йоаша: Виведи сина свого, і нехай він помре, бо розбив Ваалового жертівника та порубав святе дерево, що при ньому.**
Then the men of the town said to Joash, Make your son come out to be put to death, for pulling down the altar of Baal and cutting down the holy tree which was by it.
και ειπαν οι ανδρες της πολεως προς ιωας εξαγαγε τον υιον σου και αποθανετω οτι κατεσκαψεν το θυσιαστηριον του βααλ και οτι εκοψεν το αλσος το επ' αυτω
- 31 **I сказав Йоаш до всіх, що стояли при ньому: Чи ви будете обставати за Ваалом? Чи ви допоможете йому? Хто буде обставати за ним, той буде забитий до ранку. Якшо він Бог, то нехай сам заступається за себе, коли той розбив його жертівника.**
But Joash said to all those who were attacking him, Will you take up the cause of Baal? will you be his saviour? Let anyone who will take up his cause be put to death while it is still morning: if he is a god, let him take up his cause himself because of the pulling down of his altar.
και ειπεν ιωας προς τους ανδρας τους εσταμενους επ' αυτον μη υμεις νυν δικαζεσθε περι του βααλ η υμεις σφζετε αυτον ος αντεδικησεν αυτον αποθανεϊται εως πρωι ει εστιν θεος αυτος εκδικησει α υτον οτι κατεσκαψεν το θυσιαστηριον αυτου
- 32 **I він назвав ім'я йому того дня: Єруббаал, говорячи: Нехай змагається з ним Ваал, бо він розбив його жертівника.**
So that day he gave him the name of Jerubbaal, saying, Let Baal take up his cause against him because his altar has been broken down.
και εκαλεσεν αυτο εν τη ημερα εκεινη δικαστηριον του βααλ οτι κατεσκαψεν το θυσιαστηριον αυτου

- 33 ¶ Α всі мідіяніти й амалекитяни та сини Кедему були зібрані разом, і перейшли Йордан, і таборували в долині Изреел.
Then all the Midianites and the Amalekites and the people of the east, banding themselves together, went over and put up their tents in the valley of Jezreel.
καὶ πᾶσα μαδιαμ καὶ αμαλικ καὶ υἱοὶ ἀνατολῶν συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ διέβησαν καὶ παρενέβαλον ἐν τῇ κοιλάδι ιεζραελ
- 34 Α Дух Господній зійшов на Гедеона, і він засурмив у сурму, і був скликаний Авіезер за ним.
But the spirit of the Lord came on Gideon; and at the sound of his horn all Abiezer came together after him.
καὶ πνεῦμα θεοῦ ἐνέδυσεν τὸν γεδεων καὶ ἐσάλπισεν ἐν κερατίνῃ καὶ ἐβόησεν ἀβιεζερ ὀπίσω αὐτοῦ
- 35 І він послав послів по всьому Манасії, і був скликаний за ним і він. І послав він послів до Асира, і до Завулونا, і до Нефталіма, і вони вийшли навперейми них.
And he sent through all Manasseh, and they came after him; and he sent to Asher and Zebulun and Naphtali, and they came up and were joined to the others.
καὶ ἀγγέλους ἐξαπέστειλεν ἐν παντὶ μανασση καὶ ἐβόησεν καὶ αὐτὸς ὀπίσω αὐτοῦ καὶ ἐξαπέστειλεν ἀγγέλους ἐν ασηρ καὶ ἐν ζαβουλων καὶ ἐν νεφθαλι καὶ ἀνέβησαν εἰς συνάντησιν αὐτοῦ
- 36 І сказав Гедеон до Бога: Якщо Ти спасеш Ізраїля мою рукою, як говорив,
Then Gideon said to God, If you are going to give Israel salvation by my hand, as you have said,
καὶ εἶπεν γεδεων πρὸς τὸν θεόν εἰ σφύζεις ἐν τῇ χειρὶ μου τὸν ἰσραηλ ὄν τρόπον ἐλάλησας
- 37 то ось я розстелю на тоці вовняне руно; якщо роса буде на самім руні, а на всій землі сухо, то я буду знати, що Ти спасеш Ізраїля мою рукою, як говорив!
See, I will put the wool of a sheep on the grain-floor; if there is dew on the wool only, while all the earth is dry, then I will be certain that it is your purpose to give Israel salvation by my hand as you have said.
ἰδοὺ ἐγὼ ἀπερείδομαι τὸν πόκον τῶν ἐρίων ἐν τῷ ἄλωνι καὶ ἐὰν δρόσος γένηται ἐπὶ τὸν πόκον μόνον καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν ξηρασία καὶ γνώσομαι ὅτι σφύζεις ἐν τῇ χειρὶ μου τὸν ἰσραηλ ὄν τρόπον ἐλάλησας
- 38 І сталося так. І встав він рано вввчтра, і розстелив руно, і вичавив росу з руна, повне горня води.
And it was so: for he got up early on the morning after, and twisting the wool in his hands, he got a basin full of water from the dew on the wool.
καὶ ἐγένετο οὕτως καὶ ὄρθρισεν γεδεων τῇ ἐπαύριον καὶ ἀπεπίασεν τὸν πόκον καὶ ἀπερρῦν ἡ δρόσος ἐκ τοῦ πόκου πλήρης λεκάνῃ ὕδατος
- 39 І сказав Гедеон до Бога: Нехай не запалиться гнів Твій на мене, нехай я скажу тільки цей раз, нехай но я спробую руном тільки цей раз: нехай буде сухо на самім руні, а на всій землі нехай буде роса.
Then Gideon said to God, Do not be moved to wrath against me if I say only this: let me make one more test with the wool; let the wool now be dry, while the earth is covered with dew.
καὶ εἶπεν γεδεων πρὸς τὸν θεόν μὴ ὀργισθῆτω ὁ θυμὸς σου ἐν ἐμοὶ καὶ λαλήσω ἔτι ἅπαξ καὶ πειράσω ἔτι ἅπαξ ἐν τῷ πόκῳ καὶ γενηθῆτω ξηρασία ἐπὶ τὸν πόκον μόνον ἐπὶ δὲ πᾶσαν τὴν γῆν γενηθῆτω δρόσος
- 40 І Бог зробив так тієї ночі, і було сухо на самім руні, а на всій землі була роса.
And that night God did so; for the wool was dry, and there was dew on all the earth round it.
καὶ ἐποίησεν ὁ θεὸς οὕτως ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ καὶ ἐγένετο ξηρασία ἐπὶ τὸν πόκον μόνον ἐπὶ δὲ πᾶσαν τὴν γῆν ἐγένετο δρόσος
- 1 ¶ І встав рано вранці Єруббаал, це Гедеон, та весь народ, що з ним, і таборували над Ен-Хародом. А мідіянітянський табір був із півночі від Гів'ат-Гамморев долині.
Then Jerubbaal, that is, Gideon, and all the people with him, got up early and put up their tents by the side of the water-spring of Harod; the tents of Midian were on the north side of him, under the hill of Moreh in the valley.
καὶ ὄρθρισεν ιεροβααλ αὐτὸς ἐστὶν γεδεων καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ μετ' αὐτοῦ καὶ παρενέβαλεν ἐπὶ τὴν γῆν αρωεδ καὶ παρεμβολὴ μαδιαμ καὶ αμαλικ ἦν αὐτῷ ἀπὸ βορρᾶ ἀπὸ τοῦ βουνοῦ τοῦ αβωρ ἐν τῇ κοιλάδι
- 2 І сказав Господь до Гедеона: Численний той народ, що з тобою, щоб Я дав мідіянітян в його руку, щоб не запишався надо Мною Ізраїль, говорячи: Рука моя спасла мене.
And the Lord said to Gideon, So great is the number of your people, that if I give the Midianites into their hands they will be uplifted in pride over me and will say, I myself have been my saviour.
καὶ εἶπεν κύριος πρὸς γεδεων πολὺς ὁ λαὸς ὁ μετὰ σοῦ ὥστε μὴ παραδοῦναι με τὴν μαδιαμ ἐν χειρὶ αὐτῶν μήποτε καυχῆσθαι ἰσραηλ ἐπ' ἐμὲ λέγων ἡ χεὶρ μου ἔσωσέν με
- 3 А тепер поклич до ушей люду, говорячи: Хто боїться й тремтить, нехай вернеться й відійде від гори Гілеад. І вернулося з народу двадцять і дві тисячі, а десять тисяч позосталось.
So now, let it be given out to the people that anyone who is shaking with fear is to go back from Mount Galud. So twenty-two thousand of the people went back, but there were still ten thousand.
καὶ εἶπεν κύριος πρὸς αὐτὸν λάλησον δὴ εἰς τὰ ὦτα τοῦ λαοῦ λέγων τίς δειλὸς καὶ φοβούμενος ἀποστραφῆτω καὶ ἐξώρμησαν ἀπὸ τοῦ ὄρους τοῦ γαλααδ καὶ ἀπεστράφησαν ἀπὸ τοῦ λαοῦ εἴκοσι καὶ δύο χιλιάδες καὶ δέκα χιλιάδες ὑπέλειφθησαν

- 4 I сказав Господь до Гедеона: Ще численний цей народ. Зведи їх до води, і Я там переберу його тобі. І буде, як Я скажу тобі: Цей піде з тобою, той піде з тобою, а кожен, що скажу тобі: Цей не піде з тобою, той не піде.
Then the Lord said to Gideon, There are still more people than is necessary; take them down to the water so that I may put them to the test for you there; then whoever I say is to go with you will go, and whoever I say is not to go will not go.
καὶ εἶπεν κύριος πρὸς γεδεων ἔτι ὁ λαὸς πολὺς κατάγαγε αὐτοὺς εἰς τὸ ὕδωρ καὶ δοκιμῶ αὐτούς σοι ἐκεῖ καὶ ἔσται ὃν ἐὰν εἶπω πρὸς σέ οὗτος πορεύσεται μετὰ σοῦ αὐτὸς πορεύσεται μετὰ σοῦ καὶ ὃν ἐὰν εἶπω σοι ὅτι οὐ πορεύσεται μετὰ σοῦ αὐτὸς οὐ πορεύσεται μετὰ σοῦ
- 5 I привів він народ до води. I сказав Господь до Гедеона: Кожен, хто буде хлєптати воду язиком своїм, як хлєпче пес, поставиш його окремо. А кожен, хто припаде на коліна свої, щоб пити, поставиш його окремо.
So he took the people down to the water; and the Lord said to Gideon, Put on one side by themselves all those drinking up the water with their tongues like a dog; and in the same way, all those who go down on their knees to the water while drinking.
καὶ κατεβίβασεν τὸν λαὸν εἰς τὸ ὕδωρ καὶ εἶπεν κύριος πρὸς γεδεων πᾶς ὃς ἂν λάσῃ τῇ γλῶσσῃ αὐτοῦ ἐκ τοῦ ὕδατος ὡς ἐὰν λάσῃ ὁ κύων στήσεις αὐτὸν κατὰ μόνας καὶ πᾶς ὃς ἂν κάμῃ ἐπὶ τὰ γόνατα αὐτοῦ τοῦ πιεῖν μεταστήσεις αὐτὸν καθ' αὐτόν
- 6 I було число тих, що хлєптали, носячи рукою своєю до уст своїх, три сотні чоловіка, а вся решта народу припали на коліна свої, щоб пити воду.
Now the number of those who took up the water with their tongues was three hundred; all the rest of the people went down on their knees to the water.
καὶ ἐγένετο πᾶς ὁ ἀριθμὸς τῶν λαψάντων ἐν τῇ γλῶσσῃ αὐτῶν τριακόσιοι ἄνδρες καὶ πᾶς ὁ ἐπίλοιπος τοῦ λαοῦ ἔκαμψαν ἐπὶ τὰ γόνατα αὐτῶν τοῦ πιεῖν ὕδωρ
- 7 I сказав Господь до Гедеона: Трьома сотнями мужів, що хлєптали, спасу тебе, і дам мідіянітян у твою руку, а весь народ піде кожен на своє місце.
And the Lord said to Gideon, By those three hundred who were drinking with their tongues I will give you salvation and give the Midianites into your hands; let the rest of the people go away, every man to his place.
καὶ εἶπεν κύριος πρὸς γεδεων ἐν τοῖς τριακοσίοις ἀνδράσιν τοῖς λάψασιν σώσω ὑμᾶς καὶ παραδώσω τὴν μαδιαμ ἐν χειρὶ σου καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀποτρεχέτω ἀνὴρ εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ
- 8 I взяли вони в свою руку поживу народу та свої сурми, а всіх інших ізраїльтян він відпустив, кожного до намету свого, а три сотні мужа затримав. А мідіянітянський табір був під ним у долині.
So they took the vessels of the people, and their horns from their hands, and he sent them away, every man to his tent, keeping only the three hundred; and the tents of Midian were lower down in the valley.
καὶ ἔλαβον τὸν ἐπισιτισμὸν τοῦ λαοῦ ἐν τῇ χειρὶ αὐτῶν καὶ τὰς κερατίνας αὐτῶν καὶ πάντα ἄνδρα ἰσραηλ ἐξαπέστειλεν ἄνδρα εἰς τὸ σκῆνωμα αὐτοῦ τῶν δὲ τριακοσίων ἀνδρῶν ἐκράτησεν ἡ δὲ παρεμβολὴ μαδιαμ ἣν ὑποκάτωθεν αὐτοῦ ἐν τῇ κοιλάδι
- 9 ¶ I сталося тієї ночі, і сказав до нього Господь: Устань, зійди до табору, бо Я дав його в руку твою.
The same night the Lord said to him, Up! go down now against their army, for I have given them into your hands.
καὶ ἐγενήθη ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν κύριος ἀνάστα κατὰβηθι τὸ τάχος ἐντεῦθεν εἰς τὴν παρεμβολὴν ὅτι παρέδωκα αὐτὴν ἐν τῇ χειρὶ σου
- 10 А якщо ти боїшся зійти, зійди ти та Пура, твій слуга, до табору.
But if you have fear of going down, take your servant Purah with you and go down to the tents;
εἰ δὲ φοβῆ ἡ σὺ καταβῆναι κατὰβηθι σὺ καὶ φара τὸ παιδάριόν σου εἰς τὴν παρεμβολὴν
- 11 I почувш, що вони говорять, а потім зміцняться твої руки, і ти зійдеш до табору. I зійшов він та Пура, слуга його, до краю озброєних у таборі.
And after hearing what they are saying, you will get strength to go down against the army. So he went down with his servant Purah to the outer line of the tents of the armed men.
καὶ ἀκούσῃ τί λαλοῦσιν καὶ μετὰ ταῦτα ἰσχύσουσιν αἱ χεῖρές σου καὶ καταβήσῃ ἐν τῇ παρεμβολῇ καὶ κατέβη αὐτὸς καὶ φара τὸ παιδάριον αὐτοῦ εἰς μέρος τῶν πεντήκοντα τῶν ἐν τῇ παρεμβολῇ
- 12 А мідіянітяни й амалекитяни та всі сини Кедему лежали в долині, як сарана, щодо численности. А верблюдам їх нема числа, як пісок на березі моря, щодо численности.
Now the Midianites and the Amalekites and all the people of the east were covering the valley like locusts; and their camels were like the sand by the seaside, without number.
καὶ μαδιαμ καὶ αμαλεκ καὶ πάντες οἱ υἱοὶ ἀνατολῶν παρεμβεβλήκεισαν ἐν τῇ κοιλάδι ὡς ἀκρίς εἰς πλῆθος καὶ ταῖς καμήλοις αὐτῶν οὐκ ἦν ἀριθμὸς ἀλλ' ἦσαν ὡσπερ ἡ ἄμμος ἡ ἐπὶ τὸ χεῖλος τῆς θαλάσσης εἰς πλῆθος
- 13 I прийшов Гедеон, аж ось один оповідає другові своєму сон. I він казав: Оце снився мені сон, а ото буханець ячмінного хліба котиться в мідіянітянському таборі. I докотився він аж до намету, та й ударив його, а той упав, і перевернув його догори, і намет той бухнув.
When Gideon came there, a man was giving his friend an account of his dream, saying, See, I had a dream about a cake of barley bread which, falling into the tents of Midian, came on to the tent, overturning it so that it was stretched out flat on the earth.
καὶ εἰσῆλθεν γεδεων καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἐξηγεῖτο τῷ πλησίον αὐτοῦ τὸ ἐνόπνιον καὶ εἶπεν ἰδοὺ τὸ ἐνόπνιον ὃ ἠνυπιάσθη καὶ ἰδοὺ μαγὶς ἄρτου κριθίνου κυλλιομένη ἐν τῇ παρεμβολῇ μαδιαμ καὶ ἤλθεν ἔως τῆς σκηνῆς μαδιαμ καὶ ἐπάταξεν αὐτὴν καὶ κατέστρεψεν αὐτὴν καὶ ἔπεσεν ἡ σκηνή

- 14 I відповів його друг та й сказав: Це ніщо інше, як меч Гедеона, Йоашового сина, мужа Ізраїльського, Бог дав у його руку мідіянітян та ввесь табір.
And his friend in answer said, This is certainly the sword of Gideon, the son of Joash, the men of Israel: into their hands God has given up all the army of Midian.
 και ἀπεκρίθη ὁ πλησίον αὐτοῦ καὶ εἶπεν οὐκ ἔστιν αὕτη ἀλλ' ἡ ῥομφαία γεδεων υἱοῦ ἰωασ ἀνδρὸς ἰσραηλ παρέδωκεν κύριος ἐν χειρὶ αὐτοῦ τὴν μαδιαμ καὶ πᾶσαν τὴν παρεμβολὴν
- 15 I сталося, як Гедеон почув оповідання про той сон та розгадку його, то вклонився, і вернувся до Ізраїлевого табору та й сказав: Уставайте, бо Господь дав у вашу руку мідіянітянськи й табір!
Then Gideon, hearing the story of the dream and the sense in which they took it, gave worship; then he went back to the tents of Israel, and said, Up! for the Lord has given the army of Midian into your hands.
 και ἐγένετο ὡς ἤκουσεν γεδεων τὴν διήγησιν τοῦ ἐνυπνίου καὶ τὴν σύγκρισιν αὐτοῦ καὶ προσεκύνησεν κύριον καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὴν παρεμβολὴν ἰσραηλ καὶ εἶπεν ἀνάστητε ὅτι παρέδωκεν κύριος ἐν χερσίν ὑμῶν τὴν παρεμβολὴν μαδιαμ
- 16 ¶ I поділив він три сотні тих мужів на три відділи, і дав у руку їх усіх сурми, і порожні глеки, та смолоскипи до середини тих глеків.
Then separating the three hundred men into three bands, he gave every man a horn, and a vessel in which was a flaming branch.
 και διείλεν τοὺς τριακοσίους ἀνδρας τρεῖς ἀρχὰς καὶ ἔδωκεν κερατίνας ἐν χειρὶ πάντων καὶ ὑδρίας κενὰς καὶ λαμπάδας ἐν μέσῳ τῶν ὑδριῶν
- 17 I сказав він до них: Що будете бачити від мене, то й ви так зробіте. А ось я піду до краю табору, і буде, як я зроблю, так зробіте й ви.
And he said to them, Keep your eyes on me, and do what I do; when I come to the outer line of tents, whatever I do, you are to do the same.
 και εἶπεν πρὸς αὐτοὺς ἀπ' ἐμοῦ ὄψεσθε καὶ οὕτως ποιήσετε καὶ ἰδοὺ ἐγὼ εἰσπορεύομαι ἐν μέσῳ τῆς παρεμβολῆς καὶ ἔσται ὡς ἐὰν ποιήσω οὕτως ποιήσετε
- 18 I засурмлю в сурму я та всі, що зо мною, то засурмите в сурми й ви навколо всього табору, та й скажете: меч за Господа та за Гедеона!
At the sound of my horn, and the horns of those who are with me, let your horns be sounded all round the tents, and say, For the Lord and for Gideon.
 και σαλπιῶ τῇ κερατίνῃ ἐγὼ καὶ πάντες οἱ μετ' ἐμοῦ καὶ σαλπιεῖτε ταῖς κερατίνας καὶ ὑμεῖς κύκλῳ τῆς παρεμβολῆς καὶ ἐρεῖτε τῷ κυρίῳ καὶ τῷ γεδεων
- 19 I прийшов Гедеон та сотня мужів, що з ним, до краю табору, на початку середньої сторожі, коли тільки но поставили сторожу. I засурмили вони в сурми, і побили глеки, що в їхніх руках.
So Gideon and the three hundred men who were with him came to the outer line of tents, at the start of the middle watch, when the watchmen had only then taken their stations; and the horns were sounded and the vessels broken.
 και εἰσῆλθεν γεδεων καὶ ἑκατὸν ἀνδρες μετ' αὐτοῦ ἐν μέρει τῆς παρεμβολῆς ἀρχομένης τῆς φυλακῆς τῆς μεσοῦσης πλὴν ἐγέρσει ἤγειρεν τοὺς φυλάσσοντας καὶ ἐσάλπισαν ταῖς κερατίνας καὶ ἐξέτιν ἀσαν τὰς ὑδρίας τὰς ἐν ταῖς χερσίν αὐτῶν
- 20 I засурмили три відділи в сурми, і поторощили глеки, і тримали рукою своєї лівиці смолоскипа, а рукою своєї правиці сурми, щоб сурмити. I кричали вони: Меч за Господа та за Гедеона!
So the three bands all gave a loud note on their horns, and when the vessels had been broken, they took the flaming branches in their left hands, and the horns in their right hands ready for blowing, crying out, For the Lord and for Gideon.
 και ἐσάλπισαν αἱ τρεῖς ἀρχαὶ ἐν ταῖς κερατίνας καὶ συνέτριψαν τὰς ὑδρίας καὶ ἐλάβοντο ἐν τῇ χειρὶ τῇ ἀριστερᾷ αὐτῶν τῶν λαμπάδων καὶ ἐν τῇ χειρὶ τῇ δεξιᾷ αὐτῶν αἱ κερατίναι τοῦ σαλπίζειν καὶ ἀνέκραζαν ῥομφαία τῷ κυρίῳ καὶ τῷ γεδεων
- 21 I стояли кожен на своїм місці навколо табору, а ввесь табір бігав, і вони кричали й утікали.
Then they made a line round the tents, every man in his place; and all the army, awaking from sleep, came running out, and with loud cries went in flight.
 και ἔστησαν ἕκαστος καθ' ἑαυτὸν κύκλῳ τῆς παρεμβολῆς καὶ ἔδραμον πᾶσα ἢ παρεμβολὴ καὶ ἐσήμαναν καὶ ἔφυγον
- 22 I засурмили три сотні сурем, а Господь обернув меча одного на одного та на ввесь табір. I табір побіг аж до Бет-Гашшїта до Церери, аж до Сефат-Авел-Мехоли при Таббатї.
And the three hundred gave a loud note on their horns, and every man's sword was turned by the Lord against his brother all through the army; and the army went in flight as far as Beth-shittah in the direction of Zeredah, to the edge of Abel-meholah by Tabbath.
 και ἐσάλπισαν αἱ τριακόσαι κερατίναι καὶ ἔθετο κύριος μάχαρην ἀνδρὸς ἐν τῷ πλησίον αὐτοῦ καὶ ἐν ὅλῃ τῇ παρεμβολῇ καὶ ἔφυγεν ἢ παρεμβολὴ ἕως τῆς βαιθασεττα καὶ συνηγμένη ἕως χειλούς αβ ελμουλα καὶ ἐπὶ ταβαθ
- 23 ¶ I були скликані ізраїльтяни з Нефталиму, і з Асиру, і з усього Манасїї, і вони гналися за мідіянітянами.
And the men of Israel came together from Naphtali and from Asher and all Manasseh, and went after Midian.
 και ἐβόησεν ἀνὴρ ἰσραηλ ἐκ νεφθαλιμ καὶ ἐξ ασηρ καὶ ἐκ παντὸς μανασση καὶ κατεδίωξαν ὀπίσω μαδιαμ

- 24 А по всіх Єфремових горах Гедеон послав послів, говорячи: Зійдіть навперейми мідіянітян, і заступіть їм воду аж до Бет-Бари та Йордан. І скликали всіх Єфремових людей, та й заступили воду аж до Бет-Бари та Йордан.
Then Gideon sent through all the hill-country of Ephraim saying, Come down against Midian, and keep the ways across Jordan before they come. So all the men of Ephraim, massing themselves together, kept the ways across Jordan.
καὶ ἀγγέλους ἐξαπέστειλεν γεδεων ἐν παντὶ ὁρίῳ εφραιμ λέγων κατάβητε εἰς συνάντησιν μαδιαμ καὶ καταλάβετε ἑαυτοῖς τὸ ὕδωρ ἕως βαιθβηρα καὶ τὸν ἰορδάνην καὶ ἐβόησεν πᾶς ἀνὴρ εφραιμ καὶ προκατελάβοντο τὸ ὕδωρ ἕως βαιθβηρα καὶ τὸν ἰορδάνην
- 25 І вони захопили двох мідіянітянських князів: Орева та Зеєва, і вбили Орева в Цур-Ореві, а Зеєва вбили в Екев-Зеєві. І гналися за мідіянітянами, а голови Орева та Зеєва перенесли до Гедеона на той бік Йордану.
And they took the two chiefs of Midian, Oreb and Zeeb; and they put Oreb to death at the rock of Oreb, and Zeeb they put to death at the place of the grape-crushing in Zeeb, and they went after Midian; but the heads of Oreb and Zeeb they took across Jordan to Gideon.
καὶ συνέλαβον τοὺς δύο ἄρχοντας μαδιαμ τὸν ὠρηβ καὶ τὸν ζηβ καὶ ἀπέκτειναν τὸν ὠρηβ ἐν σουριν καὶ τὸν ζηβ ἀπέκτειναν ἐν ιακεφζηβ καὶ κατεδίωξαν μαδιαμ καὶ τὴν κεφαλὴν ὠρηβ καὶ ζηβ ἦνεγκαν πρὸς γεδεων ἐκ τοῦ πέραν τοῦ ἰορδάνου
- 1 ¶ І сказали йому мужи Єфремові: Що це за річ зробив ти нам, що не покликав нас, коли йшов воювати з Мідіяном? І вони сильно сперечалися з ним.
And the men of Ephraim came and said to him, Why did you not send for us when you went to war against Midian? And they said sharp and angry words to him.
καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν ἀνὴρ εφραιμ τί τὸ ῥῆμα τοῦτο ἐποίησας ἡμῖν τοῦ μὴ καλέσαι ἡμᾶς ὅτε ἐξεπορεύου πολεμησαί ἐν τῇ μαδιαμ καὶ ἐκρίνοντο μετ' αὐτοῦ κραταιῶς
- 2 І сказав він до них: Що я зробив тепер таке, як ви? Чи не ліпше пізні виноградни Єфремові від авіезерового винобання?
And he said to them, What have I done in comparison with you? Is not that which Ephraim took up after the grape-cutting better than all the grapes which Abiezer got in from the grape-cutting?
καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς τί ἐποίησα νῦν καθὼς ὑμεῖς οὐχὶ κρείττω ἐπιφυλλίδες εφραιμ ἢ τρυγητὸς αβιεζερ
- 3 У вашу руку Бог дав мідіянітянських князів, Орева та Зеєва, і що міг я зробити, як ви? Тоді заспокоївся їхній дух проти нього, як він сказав оце слово.
God has given into your hands the chiefs of Midian, Oreb and Zeeb; what have I been able to do in comparison with you? And when he said this, their feeling about him became kinder.
ἐν χειρὶ ὑμῶν παρέδωκεν κύριος τοὺς ἄρχοντας μαδιαμ τὸν ὠρηβ καὶ τὸν ζηβ καὶ τί ἠδυνάσθην ποιῆσαι καθὼς ὑμεῖς καὶ κατέπαυσαν τότε ἀνῆκε τὸ πνεῦμα αὐτῶν ἀπ' αὐτοῦ ἐν τῷ λαλῆσαι αὐτὸν τὸν λόγον τοῦτον
- 4 ¶ І прийшов Гедеон до Йордану, і перейшов він та три сотні мужів, що з ним, змучені в погоні.
Then Gideon came to Jordan and went over it with his three hundred, overcome with weariness and in need of food.
καὶ ἦλθεν γεδεων ἐπὶ τὸν ἰορδάνην καὶ διέβη αὐτὸς καὶ οἱ τριακόσιοι ἄνδρες μετ' αὐτοῦ ὀλιγοψυχοῦντες καὶ πεινῶντες
- 5 І сказав він до людей Суккоту: Дайте по буханців хліба народові, що за мною, бо вони змучені, а я женуся за Зевахом та Цалмунною, царями мідіянітянськими.
And he said to the men of Succoth, Give bread cakes to my people, for they are overcome with weariness, and I am going on after Zebah and Zalmunna, the kings of Midian.
καὶ εἶπεν τοῖς ἀνδράσιν σοκχωθ δότε δὴ ἄρτους τῷ λαῷ τῷ μετ' ἐμοῦ ὅτι πεινῶσιν ἐγὼ δὲ διώκω ὀπίσω ζεβее καὶ σαλμανα βασιλέων μαδιαμ
- 6 І сказали суккотські князі: Чи рука Зеваха та Цалмунна вже в твоїй руці, щоб давати хліб твояму війську?
But the chiefs of Succoth said, Are the hands of Zebah and Zalmunna even now in your hand that we are to give bread to your army?
καὶ εἶπαν οἱ ἄρχοντες σοκχωθ μὴ χεῖρ ζεβее καὶ σαλμανα νῦν ἐν τῇ χειρὶ σου ὅτι δώσομεν τῇ στρατιᾷ σου ἄρτους
- 7 І сказав Гедеон: Тому то, коли Господь дасть у мою руку Зеваха та Цалмунну, то я буду молотити ваше тіло пустинними тернями та колочками!
Then Gideon said, Because of this, when the Lord has given Zebah and Zalmunna into my hands, I will have you stretched on a bed of thorns of the waste land and on sharp stems, and have you crushed as grain is crushed on a grain-floor.
καὶ εἶπεν γεδεων οὐχ οὕτως ἐν τῷ δοῦναι κύριον τὸν ζεβее καὶ σαλμανα ἐν τῇ χειρὶ μου καὶ καταξανῶ τὰς σάρκας ὑμῶν ἐν ταῖς ἀκάνθαις τῆς ἐρήμου καὶ ἐν ταῖς βαρκωννι
- 8 І пішов він звідти до Пенуїлу, і говорив до них те саме. А люди Пенуїлу відповіли йому, як відповіли люди Суккоту.
So he went up from there to Penuel and made the same request to the men of Penuel; but they gave him the same answer as the men of Succoth had given.
καὶ ἀνέβη ἐκεῖθεν εἰς φανουηλ καὶ ἐλάλησεν πρὸς αὐτούς κατὰ ταῦτα καὶ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ ἄνδρες φανουηλ ὃν τρόπον ἀπεκρίθησαν αὐτῷ οἱ ἄνδρες σοκχωθ
- 9 І він сказав також до людей Пенуїлу, говорячи: Коли я вертатимусь у мирі, розіб'ю оцю вежу.
So he said to the men of Penuel, When I come back in peace, I will have this tower broken down.
καὶ εἶπεν τοῖς ἀνδράσιν φανουηλ λέγων ἐν τῷ ἐπιστρέφειν με μετ' εἰρήνης κατασκάψω τὸν πύργον τοῦτον

- 10 Α Ζεвах та Цалмунна були в Каркорі, і з ними їхні табори, близько п'ятнадцяти тисяч, усі позостали з усього табору синів Кедему. А тих, що впали, було сто й двадцять тисяч чоловіка, що витягали меча.
Now Zebah and Zalmunna were in Karkor and their armies with them, about fifteen thousand men, those of all the army of the children of the east who were still living; for a hundred and twenty thousand of their swordsmen had been put to death.
καὶ ζεβее καὶ σαλμανα ἐν καρκαρ καὶ ἡ παρεμβολὴ αὐτῶν μετ' αὐτῶν ὡσεὶ πεντεκαίδεκα χιλιάδες οἱ καταλειφθέντες ἐν πάσῃ παρεμβολῇ υἰῶν ἀνατολῶν καὶ οἱ πεπτωκότες ἦσαν ἑκατὸν καὶ εἴκοσι χιλιάδες ἀνδρῶν ἐσπασμένων ῥομφαίαν
- 11 А Гедеон пішов дорогою Шехуне-Боголіму зо сходу до Коваху й Йогбеги. І розбив він табора, коли табір був безпечний.
And Gideon went up by the way used by the people living in tents on the east of Nobah and Jogbehah, and made an attack on the army when they had no thought of danger.
καὶ ἀνέβη γεδεων ὁδὸν κατοικούντων ἐν σιηναῖς ἀνατολῶν τῆς ναβεθ ἐξ ἐναντίας ζεβее καὶ ἐπάταξεν τὴν παρεμβολὴν ἣ δὲ παρεμβολὴ ἦν πεποιθυῖα
- 12 І втікали Зевах та Цалмунна, а він гнався за ними. І він схопив обох мідіянітянських царів, Зеваха та Цалмунну, а на весь табір нагнав жаху.
And Zebah and Zalmunna went in flight; and he went after them, and took the two kings of Midian, Zebah and Zalmunna, and put all the army to the curse.
καὶ ἔφυγεν ζεβее καὶ σαλμανα καὶ ἐδίωξεν ὀπίσω αὐτῶν καὶ ἐκράτησεν τοὺς δύο βασιλεῖς μαδιαμ τὸν ζεβее καὶ τὸν σαλμανα καὶ πᾶσαν τὴν παρεμβολὴν αὐτῶν ἐξέτριψεν
- 13 І вернувся Гедеон, син Йоашів, із війни з Маале-Гахересу.
Then Gideon, the son of Joash, went back from the fight:
καὶ ἀνέστρεψεν γεδεων υἱὸς ἰωας ἐκ τοῦ πολέμου ἀπὸ ἀναβάσεως αρες
- 14 І захопив він юнака з людей Суккоту, та й запитався його. І той написав йому ймення князів Суккоту та старших його, сімдесят і сім чоловіка.
And taking prisoner a young man of the people of Succoth, he got from him, in answer to his questions, a list of the chiefs of Succoth and the responsible men, seventy-seven men.
καὶ συνέλαβον παιδάριον ἐκ τῶν ἀνδρῶν σοκχωθ καὶ ἐπηρώτησεν αὐτόν καὶ ἀπεγράψατο πρὸς αὐτοὺς τοὺς ἄρχοντας σοκχωθ καὶ τοὺς πρεσβυτέρους αὐτῆς ἑβδομήκοντα ἐπτὰ ἀνδρας
- 15 І прийшов він до людей Суккоту та й сказав їм: Ось Зевах та Цалмунна, що ви ображали мене, говорячи: Чи рука Зеваха та Цалмунни тепер у твоїй руці, що дамо хліба твоїм змучен им людям?
So he came to the men of Succoth and said, Here are Zebah and Zalmunna, on account of whom you made sport of me, saying, Are the hands of Zebah and Zalmunna even now in your hand, that we are to give bread to your army who are overcome with weariness?
καὶ παρεγένετο γεδεων πρὸς τοὺς ἄρχοντας σοκχωθ καὶ εἶπεν αὐτοῖς ἰδοὺ ζεβее καὶ σαλμανα δι' οὓς ὀνειδίσατέ με λέγοντες μὴ χεῖρ ζεβее καὶ σαλμανα νῦν ἐν τῇ χειρὶ σου ὅτι δώσομεν τοῖς ἀνδράσιν σου τοῖς ἐκλελυμένοις ἄρτους
- 16 І схопив він старших того міста, і пустинне терня та колючки, і побив ними суккотських людей.
Then he took the responsible men of the town and had them crushed on a bed of thorns and sharp stems.
καὶ ἔλαβεν τοὺς ἄρχοντας καὶ τοὺς πρεσβυτέρους τῆς πόλεως καὶ κατέξανεν αὐτοὺς ἐν ταῖς ἀκάνθαις τῆς ἐρήμου καὶ ταῖς βαρακηνιμ καὶ κατέξανεν ἐν αὐτοῖς ἀνδρας σοκχωθ
- 17 А пенульську вежу розбив, і позабивав людей того міста.
And he had the tower of Penuel broken down and the men of the town put to death.
καὶ τὸν πύργον φανουηλ κατέσκαψεν καὶ ἀπέκτεινεν τοὺς ἀνδρας τῆς πόλεως
- 18 ¶ І сказав він до Зеваха та до Цалмунни: Які ті люди, що ви повбивали на Фаворі? А ті сказали: Як ти, так вони одне, мають вигляд царських синів.
Then he said to Zebah and Zalmunna, Where are the men whom you put to death at Tabor? And they gave answer, As you are, so were they; every one of them was like a king's son.
καὶ εἶπεν πρὸς ζεβее καὶ σαλμανα ποῦ οἱ ἀνδρες οὓς ἀπέκτείνετε ἐν θαβωρ καὶ εἶπαν ὡσεὶ σύ ὁμοιος σοὶ ὁμοιος αὐτῶν ὡς εἶδος μορφῆ υἰῶν βασιλέων
- 19 А він сказав: То брати мої, сини моєї матері. Як живий Господь, коли б ви були позоставили їх при житті, не повбивав би я вас!
And he said, They were my brothers, my mother's sons: by the life of the Lord, if you had kept them safe, I would not put you to death.
καὶ εἶπεν γεδεων ἀδελφοί μου καὶ υἱοὶ τῆς μητρός μου εἰσιν καὶ ὅμοσεν αὐτοῖς ζῆ κύριος εἰ ἐξωογονήσατε αὐτοὺς οὐκ ἂν ἀπέκτεινα ὑμᾶς
- 20 І сказав він до Стера, свого первенця: Устань, забий їх! Та той юнак не витяг свого меча, бо боявся, бо він був ще малий.
Then he said to Jether, his oldest son, Up! Put them to death. But the boy did not take out his sword, fearing because he was still a boy.
καὶ εἶπεν τῷ ἰεθερ τῷ πρωτοτόκῳ αὐτοῦ ἀναστάς ἀπόκτεινον αὐτοὺς καὶ οὐκ ἔσπασεν τὸ παιδάριον αὐτοῦ τὴν μάχαιραν αὐτοῦ ὅτι ἐφοβήθη ὅτι ἦν νεώτερος
- 21 І сказав Зевах та Цалмунна: Устань ти, і кинься на нас, бо по чоловікові сила його. І встав Гедеон, і вбив Зеваха та Цалмунну, і забрав оздобні місцяці, що були на шиях їхніх верблюдів.
Then Zebah and Zalmunna said, Up! Put an end to us yourself: for you have a man's strength. Then Gideon got up and put Zebah and Zalmunna to death and took the ornaments which were on their camels' necks.
καὶ εἶπεν ζεβее καὶ σαλμανα ἀνάστα δὴ σύ καὶ ἀπάντησον ἡμῖν ὅτι ὡς ἀνὴρ ἡ δύναμις αὐτοῦ καὶ ἀνέστη γεδεων καὶ ἀνείλεν τὸν ζεβее καὶ τὸν σαλμανα καὶ ἔλαβεν τοὺς μνησκους τοὺς ἐν τοῖς τραχήλοις τῶν καμήλων αὐτῶν

- 22 ¶ I сказали Израїлеві мужі до Гедеона: Пануй над нами і ти, і син твоїй, і син твого сина, бо ти спас нас від руки Мідіяна.
Then the men of Israel said to Gideon, Be our ruler, you and your son and your son's son after him; for you have been our saviour from the hands of Midian.
καὶ εἶπεν ἀνὴρ ἰσραηλ πρὸς γεδεων ἄρχε ἐν ἡμῖν σὺ καὶ οἱ υἱοὶ σου ὅτι σέσωκας ἡμᾶς ἐκ χειρὸς μαδιαμ
- 23 I сказав до них Гедеон: Не буду панувати над вами я, і не буде панувати над вами син мій, Господь пануватиме над вами.
But Gideon said to them, I will not be a ruler over you, and my son will not be a ruler over you: it is the Lord who will be ruler over you.
καὶ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς γεδεων οὐκ ἄρξω ἐγὼ ὑμῶν καὶ οὐκ ἄρξει ὁ υἱός μου ὑμῶν κύριος ἄρξει ὑμῶν
- 24 I сказав до них Гедеон: Попрошу від вас прохання, і дайте мені кожен носову сережку за своєї здобичі, бо в них, мідіянітян, були золоті носові сережки, бо ізмаїльтяни вони.
Then Gideon said to them, I have a request to make to you; let every man give me the ear-rings he has taken. (For they had gold ear-rings, because they were Ishmaelites.)
καὶ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς γεδεων αἰτήσομαι παρ' ὑμῶν αἰτήσιν καὶ δότε μοι ἀνὴρ ἐνώτιον τῶν σκύλων αὐτοῦ ὅτι ἐνώτια χρυσᾶ πολλὰ ἦν αὐτοῖς ὅτι ἰσμηλίται ἦσαν
- 25 I сказали вони: Дати дамо. І розтягнули одержу, і кидали туди кожен носову сережку за своєї здобичі.
And they gave answer, We will gladly give them. So they put down a robe, every man dropping into it the ear-rings he had taken.
καὶ εἶπαν διδόντες δώσομεν καὶ ἀνέπτυξεν τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ καὶ ἔρριψεν ἐκεῖ ἀνὴρ ἐνώτιον χρυσοῦν τῶν σκύλων αὐτοῦ
- 26 I була вага золотих носових сережок, що він просив, тисяча й сімсот шеклів золота, крім оздобних місяців, і сережок, і пурпурових шат, що були на мідіянітянських царях, і окрім на шийників, що на шиях їхніх верблюдів.
The weight of the gold ear-rings which he got from them was one thousand, seven hundred shekels of gold; in addition to the moon-ornaments and jewels and the purple robes which were on the kings of Midian, and the chains on their camels' necks.
καὶ ἐγενήθη ὁ σταθμὸς τῶν ἐνώτιων τῶν χρυσοῦν ὧν ἠτήσατο σίκλοι χίλιοι καὶ ἑπτακόσιοι χρυσοῦ πλὴν τῶν σιρώνων καὶ τῶν ὀρμίσκων ἐμφῶθ καὶ τῶν περιβολαίων τῶν πορφυρῶν τῶν ἐπὶ τοῖς βασιλεῦσιν μαδιαμ καὶ πλὴν τῶν κλοιῶν τῶν χρυσοῦν τῶν ἐν τοῖς τραχήλοις τῶν καμήλων αὐτῶν
- 27 А Гедеон зробив із того ефода, і поставив його у своєму місті, в Офрі. І за ним чинив там перелюб увесь Израїль, і це стало нашкою для Гедеона та для дому його.
And Gideon made an ephod from them and put it up in his town Ophrah; and all Israel went after it there and were false to the Lord; and it became a cause of sin to Gideon and his house.
καὶ ἐποίησεν αὐτὸ γεδεων εἰς εφοδὸν καὶ ἔστησεν αὐτὸ ἐν πόλει αὐτοῦ ἐν εφραθα καὶ ἐξεπόρνευσεν πᾶς ἰσραηλ ὀπίσω αὐτοῦ ἐκεῖ καὶ ἐγένετο τῷ γεδεων καὶ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ εἰς σκάνδαλον
- 28 I був упокорений Мідіян перед Израїлевими синами, і він більш не підіймав своєї голови. І Край мав мир сорок літ за Гедеонових днів.
So Midian was broken before the children of Israel and the Midianites never got back their strength. And the land had peace for forty years, in the days of Gideon.
καὶ ἐνετράπη μαδιαμ ἐνώπιον υἱῶν ἰσραηλ καὶ οὐ προσέεβεντο ἄρα κεφαλὴν αὐτῶν καὶ ἠσύχασεν ἡ γῆ ἔτη τεσσαράκοντα ἐν ἡμέραις γεδεων
- 29 ¶ I пішов Еруббаал, син Йоашів, та й осівся в своїм домі.
And Jerubbaal, the son of Joash, went back to his house and was living there.
καὶ ἐπορεύθη ἱεροβαал υἱὸς ἰωας καὶ κατέκησεν ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ
- 30 А в Гедеона було сімдесят синів, що походили за стегом його, бо він мав багато жінок.
Gideon had seventy sons, the offspring of his body; for he had a number of wives.
καὶ τῷ γεδεων ἦσαν ἑβδομήκοντα υἱοὶ ἐκπορευόμενοι ἐκ μηρῶν αὐτοῦ ὅτι γυναῖκες πολλαὶ ἦσαν αὐτῷ
- 31 А наложниця його, що в Сихемі, породила йому сина й вона, а він назвав ім'я йому: Авимелех.
And the servant-wife he had in Shechem had a son by him, to whom he gave the name Abimelech.
καὶ ἡ παλλακὴ αὐτοῦ ἣ ἐν σικμοῖς ἔτεκεν αὐτῷ καὶ γε αὐτῇ υἱόν καὶ ἐπέθηκεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἀβιμελεχ
- 32 I помер Гедеон, син Йоашів, у добрій сивизні, і був похований у гробі Йоаша, батька свого, в Офрі авіезеровій.
And Gideon, the son of Joash, came to his end when he was very old, and his body was put in the resting-place of Joash his father, in Ophrah of the Abiezrites.
καὶ ἀπέθανεν γεδεων υἱὸς ἰωας ἐν πολιᾷ ἀγαθῇ καὶ ἐτάφη ἐν τῷ τάφῳ ἰωας τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐν εφραθα πατρὸς ἀβιεζρι
- 33 I сталося, як помер Гедеон, то Израїлеві сини знову чинили перелюб із Ваалами, і поставили собі Ваал-Берита за бога.
And after the death of Gideon, the children of Israel again went after the gods of Canaan and were false to the Lord, and made Baal-berith their god.
καὶ ἐγενήθη ὡς ἀπέθανεν γεδεων καὶ ἀπεστράφησαν οἱ υἱοὶ ἰσραηλ καὶ ἐξεπόρνευσαν ὀπίσω τῶν βααλιμ καὶ ἔθεντο αὐτοῖς τὸν βααλβεριθ εἰς διαθήκην τοῦ εἶναι αὐτοῖς αὐτὸν εἰς θεόν
- 34 I Израїлеві сини не пам'ятали Господа, Бога свого, що спасав їх від руки всіх їхніх навколишніх ворогів.
And the children of Israel did not keep in their minds the Lord their God, who had been their saviour from all their haters on every side;
καὶ οὐκ ἐμνήθησαν οἱ υἱοὶ ἰσραηλ κυρίου τοῦ θεοῦ αὐτῶν τοῦ ῥυσαμένου αὐτοὺς ἐκ χειρὸς πάντων τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν κυκλόθεν

- 35 I не зробили вони милости з домом Єруббаала-Гедеона такої, як усе те добро, яке він зробив для Ізраїля.
And they were not kind to the house of Jerubbaal, that is, Gideon, in reward for all the good he had done to Israel.
 και οὐκ ἐποίησαν ἔλεος μετὰ τοῦ οἴκου ιεροβααλ γεδεον κατὰ πᾶσαν τὴν ἀγαθωσύνην ἣν ἐποίησεν μετὰ ἰσραηλ
- 1 ¶ I пішов Авимелех, син Єруббаалів, до Сихему, до братів своєї матері, і говорив до них та до всього роду батьківського дому своєї матері, кажучи:
Now Abimelech, the son of Jerubbaal, went to Shechem to his mother's family, and said to them and to all the family of his mother's father,
 και ἐπορεύθη αβιμελεχ υἱὸς ιεροβααλ εἰς σικιμα πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς τῆς μητρὸς αὐτοῦ και ἐλάλησεν πρὸς αὐτοὺς και πρὸς πᾶσαν τὴν συγγένειαν τοῦ οἴκου τῆς μητρὸς αὐτοῦ λέγων
- 2 Говоріть голосно до всіх сихемських господарів: Що ліпше для вас: чи панування над вами семидесяти мужів, усіх Єруббаалових синів, чи панування над вами мужа одного? I пам'ятуйте, що я кість ваша та тіло ваше.
Say now in the ears of all the townsmen of Shechem, Is it better for you to be ruled by all the seventy sons of Jerubbaal or by one man only? And keep in mind that I am your bone and your flesh.
 λαλήσατε δὴ ἐν ὧσιν τῶν ἀνδρῶν σικιμων ποῖον βέλτιον ἐστὶν τὸ ἄρχειν ὑμῶν ἐβδομήκοντα ἄνδρας πάντας υἱοὺς ιεροβααλ ἢ κυριεῦειν ὑμῶν ἄνδρα ἓνα και μνήσθητε ὅτι σὰρξ ὑμῶν και ὀστοῦν ὑμῶν ἐγὼ εἰμι
- 3 I говорили брати його матері про нього голосно до сихемських господарів усі ті слова, і їхнє серце схилилося до Авимелеха, бо вони сказали: Він наш брат.
So his mother's family said all this about him in the ears of all the townsmen of Shechem: and their hearts were turned to Abimelech, for they said, He is our brother.
 και ἐλάλησεν περὶ αὐτοῦ οἱ ἀδελφοὶ τῆς μητρὸς αὐτοῦ ἐν τοῖς ὧσιν πάντων τῶν ἀνδρῶν σικιμων πάντας τοὺς λόγους τούτους και ἐκλινεν καρδιά αὐτῶν ὀπίσω αβιμελεχ ὅτι εἶπαν ἀδελφὸς ἡμῶν ἐστὶν
- 4 I дали йому сімдесят шеклів срібла з дому Баал-Беріта, а Авимелех найняв за них пустих та легковажних людей, і вони пішли за ним.
And they gave him seventy shekels of silver from the house of Baal-berith, with which Abimelech got the support of a number of uncontrolled and good-for-nothing persons.
 και ἔδωκεν αὐτῷ ἐβδομήκοντα ἀργυρίου ἐκ τοῦ οἴκου βααλ διαθήκης και ἐμισθώσατο ἐν αὐτοῖς αβιμελεχ ἄνδρας κενοὺς και θαμβουμένους και ἐπορεύθησεν ὀπίσω αὐτοῦ
- 5 А він прийшов до дому свого батька в Офру, і повбивав своїх братів, синів Єруббаалових, сімдесят чоловіка на однім камені. I позостався тільки Йотама, син Єруббаалів, наймолодши й, бо сховався.
Then he went to his father's house at Ophrah, and put his brothers, the seventy sons of Jerubbaal, to death on the same stone; however, Jotham, the youngest, kept himself safe by going away to a secret place.
 και εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ εἰς οφραθα και ἀπέκτεινεν τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ υἱοὺς ιεροβααλ ἐβδομήκοντα ἄνδρας ἐπὶ λίθον ἓνα και ἀπελείφθη Ἰωθαμ υἱὸς ιεροβααλ ὁ νεώτερος ὅτι ἐκρύβη
- 6 I були зібрані всі сихемські господарі та весь Бет-Мілло, і вони пішли та й настановили Авимелеха за царя при Елон-Муццаві, що в Сихемі.
And all the townsmen of Shechem and all Beth-millo came together and went and made Abimelech their king, by the oak of the pillar in Shechem.
 και συνήχθησαν πάντες οἱ ἄνδρες σικιμων και πᾶς ὁ οἶκος μαλλων και ἐπορεύθησεν και ἐβασίλευσεν τὸν αβιμελεχ εἰς βασιλεία πρὸς τῇ βαλάνῳ τῆς στάσεως ἐν σικιμοις
- 7 ¶ I повідомили про це Йотама, і він пішов, і став на верхів'ї гори Гарізім, і підвишив свій голос, і закликав та й сказав їм: Почуйте мене, сихемські господарі, і хай почує вас Бог!
Now Jotham, on hearing of it, went to the top of Mount Gerizim, and crying out with a loud voice said to them, Give ear to me, you townsmen of Shechem, so that God may give ear to you.
 και ἀνήγγειλαν τῷ Ἰωθαμ και ἐπορεύθη και ἔστη ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους γαριζιν και ἐπήρην τὴν φωνὴν αὐτοῦ και ἐκάλεσεν και εἶπεν αὐτοῖς ἀκούσατέ μου ἄνδρες σικιμων και ἀκούσαι ὑμῶν ὁ θεός
- 8 Пішли були раз дерева, щоб помазати царя над собою, і сказали вони до оливки: Царюю ти над нами!
One day the trees went out to make a king for themselves; and they said to the olive-tree, Be king over us.
 πορευόμενα ἐπορεύθησεν τὰ ξύλα τοῦ χρῖσαι ἑαυτοῖς βασιλεία και εἶπον τῇ ἐλαίᾳ βασιλευσον ἐφ' ἡμῶν
- 9 А оливка сказала до них: Чи я загубила свій товщ, що Бога й людей ним шанують, і сторожити піду над деревами?
But the olive-tree said to them, Am I to give up my wealth of oil, by which men give honour to God, and go waving over the trees?
 και εἶπεν αὐτοῖς ἡ ἐλαία ἀφεῖσα τὴν πλῆθειά μου ἣν ἐν ἐμοὶ ἐδόξασεν ὁ θεὸς και ἄνθρωποι πορευθῶ ἄρχειν τῶν ξύλων
- 10 I сказали дерева до фіги: Иди ти, та й над нами царюй!
Then the trees said to the fig-tree, You come and be king over us.
 και εἶπαν τὰ ξύλα τῇ συκῇ δεῦρο βασιλευσον ἐφ' ἡμῶν
- 11 I сказала їм фіга: Чи я загубила свої солодощі та свій добрий врожай, і сторожити піду над деревами?
But the fig-tree said to them, Am I to give up my sweet taste and my good fruit and go waving over the trees?
 και εἶπεν αὐτοῖς ἡ συκῆ ἀφεῖσα τὴν γλυκύτητά μου και τὸ γένημά μου τὸ ἀγαθὸν πορευθῶ ἄρχειν ἐπὶ ξύλων

- 12 **I** дерева промовили до винограду: **Иди ти, та й над нами царюй!**
Then the trees said to the vine, You come and be king over us.
καὶ εἶπαν τὰ ξύλα τῇ ἀμπέλῳ δεῦρο βασιλευσον ἐφ' ἡμῶν
- 13 **I** промовив до них виноград: **Чи я загубив свого сока, що Бога й людей веселити, і сторожити піду над деревами?**
But the vine said to them, Am I to give up my wine, which makes glad God and men, to go waving over the trees?
καὶ εἶπεν αὐτοῖς ἡ ἀμπελος ἀφείσα τὸν οἶνόν μου τὴν εὐφροσύνην τὴν παρὰ τοῦ θεοῦ τῶν ἀνθρώπων πορευθῶ ἄρχειν ξύλων
- 14 **Тоді всі дерева сказали тернині: Иди ти, та й над нами царюй!**
Then all the trees said to the thorn, You come and be king over us.
καὶ εἶπαν τὰ ξύλα πρὸς τὴν ῥάμνον δεῦρο σὺ βασιλευσον ἐφ' ἡμῶν
- 15 **А тернина сказала деревьям: якщо справді мене на царя над собою помазусте, підійдіть, поховайтесь в тіні моїй! А як ні, то ось вийде огонь із тернини, та кедри ливанські поїсть!**
And the thorn said to the trees, If it is truly your desire to make me your king, then come and put your faith in my shade; and if not, may fire come out of the thorn, burning up the cedars of Lebanon.
καὶ εἶπεν ἡ ῥάμνος πρὸς τὰ ξύλα εἰ ἐν ἀληθείᾳ ὑμεῖς χριτέτε με εἰς βασιλέα ἐφ' ὑμῶν δεῦτε πεποιθατε ἐν τῇ σκέπῃ μου καὶ εἰ μὴ ἐξέλθοι πῦρ ἐκ τῆς ῥάμνου καὶ καταφάγοι τὰς κέδρους τοῦ λιβάνου
- 16 **А тепер, якщо на правду й у невинності зробили ви, що настановили Авимелеха царем, і якщо ви добре зробили з Єруббаалом та з домом його, і якщо ви зробили йому за заслугою рук його,**
So now, if you have done truly and uprightly in making Abimelech king, and if you have done well to Jerubbaal and his house in reward for the work of his hands;
καὶ νῦν εἰ ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἐν τελειότητι ἐποιήσατε καὶ ἐβασιλεύσατε τὸν ἀβιμελεχ καὶ εἰ καλῶς ἐποιήσατε μετὰ ιεροβααλ καὶ μετὰ τοῦ οἴκου αὐτοῦ καὶ εἰ κατὰ τὸ ἀνταπόδομα τῆς χειρὸς αὐτοῦ ἐποιήσατε αὐτῷ
- 17 **бо мій батько воював за вас, і кицув був життя своє на небезпеку, і врятував вас із руки Мідіяна,**
(For my father made war for you, and put his life in danger, and made you free from the hands of Midian;
ὡς ἐπολέμησεν ὁ πατήρ μου ὑπὲρ ὑμῶν καὶ ἔρριψεν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐξ ἐναντίας καὶ ἐξέϊλατο ὑμᾶς ἐκ χειρὸς μαδιαμ
- 18 **а ви сьогодні повстали на дім батька мого, та й повбивали синів його, сімдесят люда, на одному камені, і настановили царем Авимелеха, сина його невільниці, над сихемськими господами, бо він брат ваш,**
And you have gone against my father's family this day, and have put to death his sons, even seventy men on one stone, and have made Abimelech, the son of his servant-wife, king over the townsmen of Shechem because he is your brother;)
καὶ ὑμεῖς ἐπανάστητε ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς μου σήμερον καὶ ἀπεκτείνετε τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ ἑβδομήκοντα ἀνδρας ἐπὶ λίθον ἕνα καὶ ἐβασιλεύσατε τὸν ἀβιμελεχ υἱὸν τῆς παιδίσκης αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς ἀνδρας σικμίων ὅτι ἀδελφὸς ὑμῶν ἐστιν
- 19 **і якщо в правді й невинності зробили ви з Єруббаалом та з домом його цього дня, то радійте Авимелехом, і нехай і він радіє вами!**
If then you have done what is true and upright to Jerubbaal and his family this day, may you have joy in Abimelech, and may he have joy in you;
καὶ εἰ ἐν ἀληθείᾳ καὶ τελειότητι ἐποιήσατε μετὰ ιεροβααλ καὶ τοῦ οἴκου αὐτοῦ τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ εὐλογηθεῖτε ὑμεῖς καὶ εὐφρανθεῖτε ἐν ἀβιμελεχ καὶ εὐφρανθεῖτε καὶ αὐτὸς ἐν ὑμῖν
- 20 **А як ні, вийде огонь з Авимелеха, та й поїсть господарів Сихему й Бет-Мілло, і вийде огонь із господарів Сихему й з Бет-Мілло, та й з'їсть Авимелеха.**
But if not, may fire come out from Abimelech, burning up the townsmen of Shechem and Beth-millo; and may fire come out from the townsmen of Shechem and Beth-millo, for the destruction of Abimelech.
καὶ εἰ μὴ ἐξέλθοι πῦρ ἐξ ἀβιμελεχ καὶ καταφάγοι τοὺς ἀνδρας σικμίων καὶ τὸν οἶκον μααλων καὶ εἰ μὴ ἐξέλθοι πῦρ ἀπὸ ἀνδρῶν σικμίων καὶ ἐκ τοῦ οἴκου μααλων καὶ καταφάγοι τὸν ἀβιμελεχ
- 21 **І втік Йотам і збір, і пішов до Бееру, і сидів там перед братом своїм.**
Then Jotham straight away went in flight to Beer, and was living there for fear of his brother Abimelech.
καὶ ἀπέδρα ιωθαμ καὶ ἐπορεύθη ἐν ὁδοῦ καὶ ἐφυγεν εἰς βεερα καὶ κατόκησεν ἐκεῖ ἀπὸ προσώπου ἀβιμελεχ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ
- 22 **¶ I** володів Авимелех над Ізраїлем три роки.
So Abimelech was chief over Israel for three years.
καὶ ἦρξεν ἀβιμελεχ ἐπὶ ἰσραηλ τρία ἔτη
- 23 **І послав Господь злого духа між Авимелехом та між сихемськими господами, і зрадили сихемські господарі Авимелеха,**
And God sent an evil spirit between Abimelech and the townsmen of Shechem; and the townsmen of Shechem were false to Abimelech;
καὶ ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς πνεῦμα πονηρὸν ἀνὰ μέσον ἀβιμελεχ καὶ ἀνὰ μέσον τῶν ἀνδρῶν σικμίων καὶ ἠθέτησαν οἱ ἀνδρες σικμίων ἐν τῷ οἴκῳ ἀβιμελεχ

- 24 **шоб прийшла кривда семидесяти Сруббаалових синів, а їхня кров спала на Авимелеха, їхнього брата, що їх повбивав, та на сихемських господарів, що зміцнили його руки забити братів своїх.**
So that punishment for the violent attack made on the seventy sons of Jerubbaal, and for their blood, might come on Abimelech, their brother, who put them to death, and on the townsmen of Shechem who gave him their help in putting his brothers to death.
 του επαγαγειν την αδικιαν των εβδομηκοντα υιων ιεροβααλ και το αιμα αυτων επιθειναι επι αβιμελεχ τον αδελφον αυτων τον αποκτειναντα αυτοους και επι τους ανδρας σικμων τους κατισχυσαντας της χειρας αυτου ωστε αποκτειναι τους αδελφους αυτου
- 25 **І сихемські господарі поставили на верхів'ях гір чатівників на нього, і вони грабували все, що приходило до них на дорозі. І сказано про це Авимелеху.**
And the townsmen of Shechem put secret watchers on the tops of the mountains, and they made attacks on all who went by on the road and took their goods; and word of this came to Abimelech.
 και εθεντο αυτω οι ανδρες σικμων ενεδρα επι της κεφαλας των ορειων και ανηραζον παντας τους διαπορευομενους επ' αυτους εν τη οδω και απηγγελη τω αβιμελεχ
- 26 **І прийшов Гаал, Еведів син, та брати його, і вони прийшли до Сихему, і довірилися йому сихемські господарі.**
Then Gaal, the son of Ebed, came with his brothers, and went over to Shechem; and the men of Shechem put their faith in him.
 και ηλθεν γααλ υιος αβεδ και οι αδελφοι αυτου εις σικμα και ελεποισαν εν αυτω οι ανδρες σικμων
- 27 **І виходили вони в поле, і збирали виноград свій, і вичавлювали, і робили празник. І входили вони до дому свого бога, і їли й пили та проклинали Авимелеха.**
And they went out into their fields and got in the fruit of their vines, and when the grapes had been crushed, they made a holy feast and went into the house of their god, and over their food and drink they were cursing Abimelech.
 και ηλθον εις αγρον και ετρογησαν τους αμπελωνας αυτων και κατεπατουν και εποιησαν χορους και εισηλθον εις οικον θεου αυτων και εφαγον και επιον και κατηρωντο τον αβιμελεχ
- 28 **І говорив Гаал, син Еведів: Хто Авимелех і хто Сихем, що будемо служити йому? Чи ж він не син Сруббаалів, а Зевул начальник його? Служіть людям Гемора, батька Сихема, а чому ми будемо служити йому?**
And Gaal, the son of Ebed, said, Who is Abimelech and who is Shechem, that we are to be his servants? Is it not right for the son of Jerubbaal and Zebul his captain to be servants to the men of Hamor, the father of Shechem? But why are we to be his servants?
 και ειπεν γααλ υιος αβεδ τι εστιν αβιμελεχ και τις εστιν ο υιος συχημ οτι δουλευσομεν αυτω ουχ ουτος υιος ιεροβααλ και ζεβουλ επισκοπος αυτου δουλος αυτου συν τοις ανδρασιν εμωρ πατρος συχημ και τι οτι δουλευσομεν αυτω ημεις
- 29 **А хто дав би цього народа в мою руку, то я прогнав би Авимелеха. І він скаже до Авимелеха: Помнож своє військо, та й вийди!**
If only I had authority over this people! I would put Abimelech out of the way, and I would say to Abimelech, Make your army strong, and come out.
 και τις δεη τον λαον τουτον εν χειρι μου και μεταστησω τον αβιμελεχ και ερω τω αβιμελεχ πληθυνον την δυναμιν σου και εξελθε
- 30 **І почув Зевул, голова міста, слова Гаала, сина Еведового, і запалився його гнів.**
Now Zebul, the ruler of the town, hearing what Gaal, the son of Ebed, had said, was moved to wrath.
 και ηκουσεν ζεβουλ ο αρχων της πολεως τους λογους γααλ υιου αβεδ και εθυμωθη οργη
- 31 **І послав він послів до Авимелеха з хитрістю, говорячи: Ось Гаал, син Еведів, та брати його приходять до Сихему, і ось вони підбурюють місто проти тебе.**
And he sent to Abimelech at Arumah, saying, See, Gaal, the son of Ebed, and his brothers have come to Shechem, and they are working up the town against you.
 και απεστειлен αγγελους προς αβιμελεχ μετα δωρων λεγων ιδου γααλ υιος αβεδ και οι αδελφοι αυτου παραγεγονασιν εις σικμα και οϊδε πολιορκουσιν την πολιν επι σε
- 32 **А тепер устань уночі ти та той народ, що з тобою, і чатуй на полі.**
So now, get up by night, you and your people, and keep watch in the field secretly;
 και νυν αναστηθι νυκτος συ και ο λαος ο μετα σου και ενεδρευσον εν τω αγρω
- 33 **І буде, встанеш рано вранці, як сходитиме сонце, і нападеш на місто. І ось, він та народ той, що з ним, вийдуть до тебе, а ти зробиш йому, як знайде потрібним рука твоя.**
And in the morning, when the sun is up, get up early and make a rush on the town; and when he and his people come out against you, do to them whatever you have a chance to do.
 και εσται το πρωι αιμα τω ανατειλαι τον ηλιον και ορθρισεις και εκτενεις επι την πολιν και ιδου αυτους και ο λαος ο μετ' αυτου εκπορευονται προς σε και ποιησεις αυτω καθαπερ εν ευρη η χειρ σου
- 34 **І встав уночі Авимелех та весь народ, що з ним, та й чатували над Сихемом чотири відділи.**
So Abimelech and the people with him got up by night, in four bands, to make a surprise attack on Shechem.
 και ανεστη αβιμελεχ και πας ο λαος ο μετ' αυτου νυκτος και ενηδρευσαν επι σικμα τεσσαρας αρχας
- 35 **І вийшов Гаал, син Еведів, і став при вході міської брами. І встав Авимелех та народ, що з ним, із засідки.**
And Gaal, the son of Ebed, went out, and took his place at the doorway into the town; then Abimelech and his people got up from the place where they had been waiting.
 και εγενετο πρωι και εξηλθεν γααλ υιος αβεδ και εστη προς τη θυρα της πολης της πολεως και ανεστη αβιμελεχ και ο λαος ο μετ' αυτου εκ των ενεδρων

- 36 A Gaal pobachiv той народ, та й сказав до Зевула: **Ось народ сходить із верхів гір. І сказав до нього Зевул: Ти бачиш гірську тїнь, немов людей!**
And when Gaal saw the people, he said to Zebul, See! people are coming down from the tops of the mountains. And Zebul said to him, You see the shade of the mountains like men.
 και ειδεν γααλ υιός αβεδ τόν λαόν και ειπεν προς ζεβουλ ιδου λαός καταβαινων από των κορυφών των όρέων και ειπεν προς αυτόν ζεβουλ την σκιάν των όρέων συ όρας ως άνδρας
- 37 A Gaal далі говорив та казав: **Ось народ сходить з верхів'я, а один відділ приходить із дороги Елон-Меоненіму.**
And Gaal said again, See! people are coming down from the middle of the land, and one band is coming by way of the oak-tree of the Seers.
 και προσεθετο ετι γααλ του λαλησαι και ειπεν ιδου λαός καταβαινων κατα θάλασσαν από του εχόμενα του όμφαλου της γής και αρχη μία παραγίνεται από одου δρυος αποβλεπόντων
- 38 I сказав до нього Зевул: **Де тоді уста твої, що говорили: Хто Авимелех, що ми будем служити йому? А оце той народ, що ти погорджував ним. Виходь же тепер, та й воюй з ним!**
Then Zebul said to him, Now where is your loud talk when you said, Who is Abimelech that we are to be his servants? Is this not the people whom you were rating so low? Go out now, and make war on them.
 και ειπεν προς αυτόν ζεβουλ που εστιν νυν το στόμα σου το λεγον τις εστιν αβιμελεχ ότι δουλεύομεν αυτώ ουκ ιδου ούτός εστιν ο λαός όν εξουδένωσας εξελθε νυν και πολέμει προς αυτόν
- 39 I вийшов Гаал перед сихемськими господарями, та й воював з Авимелехом.
So Gaal went out at the head of the townsmen of Shechem and made war on Abimelech.
 και εξηλθεν γααλ από προσώπου των άνδρων σικμων και επολέμησεν εν αβιμελεχ
- 40 I Авимелех погнав його, і він побіг перед ним. I нападало багато трупів аж до входу до брами.
And Abimelech went after him and he went in flight before him; and a great number were falling by the sword all the way up to the town.
 και κατεδιώξεν αυτόν αβιμελεχ και εφυγεν από προσώπου αυτού και επесон τραυματία πολλοι εως θυρών της πόλεως
- 41 I осівся Авимелех в Арумї, а Зевул вигнав Гаала та братів його, щоб не сиділи в Сихемі.
Then Abimelech went back to Arumah; and Zebul sent Gaal and his brothers away and would not let them go on living in Shechem.
 και εκάθισεν αβιμελεχ εν αριμα και εξεβαλεν ζεβουλ τον γααλ και τους αδελφους αυτού του μη οικειν εν σικμοις
- 42 I сталося другого дня, і вийшов народ на поле, а Авимелеху донесли про це.
Now the day after, the people went out into the fields; and news of it came to Abimelech.
 και εγενήθη τη επάυριον και εξηλθεν ο λαός εις το πεδιον και απηγγελη τω αβιμελεχ
- 43 I взяв він людей, і поділив їх на три відділи, та й чатував на полі. I побачив він, аж ось народ виходить із міста, і встав він на них, та й побив їх.
And he took his people, separating them into three bands, and was waiting secretly in the field; and when he saw the people coming out of the town, he went up and made an attack on them.
 και παρελαβεν τον λαόν και διελεν αυτόν τρεις αρχάς και ενήδρευσεν εν αυτώ και ειδεν και ιδου λαός εξηλθεν εκ της πόλεως και επανέστη αυτοίς και επάταξεν αυτούς
- 44 A Авимелех та відділи, що з ним, напали й стали при вході міської брами, а два відділи напали на все, що в полі, та й повбивали їх.
And Abimelech with his band made a rush, and took up their position at the doorway into the town; and the other two bands made a rush on all those who were in the fields, and overcame them.
 και αβιμελεχ και αι αρχαι αι μετ' αυτού εξετάθησαν και εστησαν παρα την πύλην της πόλεως και αι δύο αρχαι εξεχύθησαν επι πάντας τους εν τω αγρω και επάταξεν αυτούς
- 45 I Авимелех воював із містом цілий той день, та й здобув місто, а народ, що був у ньому, позабивав. I зруйнував він те місто, та й обсіяв його сіллю.
And all that day Abimelech was fighting against the town; and he took it, and put to death the people who were in it, and had the town pulled down and covered with salt.
 και αβιμελεχ επολέμει εν τη πόλει όλην την ήμεραν εκείνην και κατελάβοντο την πόλιν και τον λαόν τον εν αυτη ανέilen και την πόλιν καθειλεν και εσπειρεν αυτην άλας
- 46 I почули про це всі, хто був у сихемській башті, і ввійшли до твердині, до дому бога Берїта.
Then all the townsmen of the tower of Shechem, hearing of it, went into the inner room of the house of El-berith.
 και ηκουσαν πάντες οι άνδρες πύργου σικμων και εισηλθον εις το όχύρωμα οίκου του βααλ διαθήκης
- 47 I було донесено Авимелехові, що зібралися всі господарі сихемської башти.
And word was given to Abimelech that all the men of the tower of Shechem were there together.
 και απηγγελη τω αβιμελεχ ότι συνήχθησαν πάντες οι άνδρες του πύργου σικμων
- 48 I вийшов Авимелех на гору Цалмон, він та весь народ, що з ним. I взяв Авимелех сокири в свою руку, та й настинав галуззя з дерева, і позносив його, і поклав на своє плече. I сказав він до народу, що з ним: **Що ви бачили, що зробив я, поспішно зробіть, як я.**
Then Abimelech went up to Mount Zalmon, with all his people; and Abimelech took an axe in his hand and, cutting down branches of trees, took them and put them on his back. And he said to the people who were with him, Be quick and do as you have seen me do.
 και άνεβη αβιμελεχ εις όρος σελμων αυτός και πας ο λαός ο μετ' αυτού και ελαβεν αβιμελεχ άξινην εν τη χειρι αυτού και εκοψεν φορτίον ζύλων και ελαβεν αυτό και επέθηκεν επι τους ώμους αυτού και ειπεν προς τον λαόν τον μετ' αυτού τί ειδετέ με ποιούντα ταχέως ποιήσατε ως και εγω

- 49 **I** настинав також увесь народ кожен галуззя собі, і пішли за Авимелехом, і поскладали над печерою, та й підпалили над ними ту печеру огнем. I повмирили всі люди сихемської вежі, б лизько тисячі чоловіків та жінок.
So all the people got branches, every man cutting down a branch, and they went with Abimelech at their head and, massing the branches against the inner room, put fire to the room over them; so all those who were in the tower of Shechem, about a thousand men and women, were burned to death with it.
 και ἔκοψαν καὶ αὐτοὶ ἕκαστος φορτίον καὶ ἦσαν καὶ ἐπορεύθησαν ὀπίσω ἀβιμελεχ καὶ ἐπέθηκαν ἐπὶ τὸ ὄχυρον καὶ ἐνέπρησαν ἐπ' αὐτοὺς τὸ ὄχυρον ἐν πυρὶ καὶ ἀπέθανον πάντες οἱ ἄνδρες πύργου ἢ σικμων ὡσεὶ χίλιοι ἄνδρες καὶ γυναῖκες
- 50 ¶ **I** пішов Авимелех до Тебецу, і таборував при Тебеці, та й здобув його.
Then Abimelech went to Thebez, and put his army in position against Thebez and took it.
 και ἐπορεύθη ἀβιμελεχ εἰς θεβες καὶ περιεκάθισεν ἐπ' αὐτὴν καὶ προκατέλαβeto αὐτήν
- 51 **A** в середині міста була міцна башта, і повтікали туди всі чоловіки й жінки та всі господарі міста, і замкнули за собою, та й вийшли на дах тієї башти.
But in the middle of the town there was a strong tower, to which all the men and women of the town went in flight and, shutting themselves in, went up to the roof of the tower.
 και πύργος ἦν ὄχυρος ἐν μέσῳ τῆς πόλεως καὶ ἔφυγον ἐκεῖ πάντες οἱ ἄνδρες καὶ αἱ γυναῖκες καὶ πάντες οἱ ἡγούμενοι τῆς πόλεως καὶ ἀπέκλεισαν ἐφ' ἑαυτοὺς καὶ ἀνέβησαν ἐπὶ τὸ δῶμα τοῦ πύργου
- 52 **I** прийшов Авимелех аж до башти, та й воював із нею. I підійшов він аж до входу башти, щоб спалити її огнем.
And Abimelech came to the tower and made an attack on it, and got near to the door of the tower for the purpose of firing it.
 και ἦλθεν ἀβιμελεχ ἕως τοῦ πύργου καὶ ἐξέπολέμησαν αὐτὸν καὶ ἤγγισεν ἀβιμελεχ ἕως τῆς θύρας τοῦ πύργου ἐμπρῆσαι αὐτὸν ἐν πυρὶ
- 53 **T**оді одна жінка кинула горішнього каменя від жорен на Авимелехову голову, та й розгоришила йому черепа.
But a certain woman sent a great stone, such as is used for crushing grain, on to the head of Abimelech, cracking the bone.
 και ἔρριψεν γυνὴ μία κλάσμα μύλου ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ἀβιμελεχ καὶ συνέθλασεν τὸ κρανίον αὐτοῦ
- 54 **I** він зараз кликнув до юнака, свого зброноші, та й сказав йому: Витягни свого меча, та й забий мене, щоб не сказали про мене: Його жінка забила! I його юнак проколов його, і він помер.
Then quickly crying out to his body-servant, he said to him, Take out your sword and put an end to me straight away, so that men may not say of me, His death was the work of a woman. So the young man put his sword through him, causing his death.
 και ἐβόησεν τὸ τάχος πρὸς τὸ παιδάριον τὸν αἰρὸντα τὰ σκεῆ αὐτοῦ καὶ εἶπεν αὐτῷ σπάσαι τὴν μάχαιράν σου καὶ θανάτωσόν με μήποτε εἴπωσιν γυνὴ ἀπέκτεινεν αὐτὸν καὶ ἐξεκέντησεν αὐτὸν τὸ παιδάριον αὐτοῦ καὶ ἀπέθανεν ἀβιμελεχ
- 55 **I** побачили ізраїльтяни, що Авимелех помер, та й порозходилися кожен на своє місце.
And when the men of Israel saw that Abimelech was dead, they went away, every man to his place.
 και εἶδεν ἀνὴρ ἰσραηλ ὅτι ἀπέθανεν ἀβιμελεχ καὶ ἀπῆλθον ἀνὴρ εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ
- 56 **I** Бог віддав Авимелехові зло, яке він зробив був своєму батькові, що повбивав сімдесят братів своїх.
In this way Abimelech was rewarded by God for the evil he had done to his father in putting his seventy brothers to death;
 και ἀπέστρεψεν ὁ θεὸς τὴν κακίαν ἀβιμελεχ ἣν ἐποίησεν τῷ πατρὶ αὐτοῦ ἀποκτεῖναι τοὺς ἑβδομήκοντα ἀδελφοὺς αὐτοῦ
- 57 **A** все зло сихемських людей Бог повернув на їхню голову, і прийшло на них прокляття Йотама, Єруббаалового сина.
And God sent back on to the heads of the men of Shechem all the evil they had done, and the curse of Jotham, the son of Jerubbaal, came on them.
 και πᾶσαν κακίαν ἀνδρῶν σικμων ἐπέστρεψεν ὁ θεὸς εἰς τὴν κεφαλὴν αὐτῶν καὶ ἐπῆλθεν ἐπ' αὐτοὺς ἡ κατάρα ἰωθαμ τοῦ υἱοῦ ἱεροβααλ
- 1 ¶ **I** став по Авимелехові на спасіння Ізраїля Тола, син Пуї, сина Додового, муж Іссахарів. I він сидів у Шамірі в Єфремових горах.
Now after Abimelech, Tola, the son of Puah, the son of Dodo, a man of Issachar, became the saviour of Israel; he was living in Shamir in the hill-country of Ephraim.
 και ἀνέστη μετὰ ἀβιμελεχ τοῦ σῶσαι τὸν ἰσραηλ θωλα υἱὸς φοῦα υἱὸς πατραδέλφου αὐτοῦ ἀνὴρ ἰσσαχαρ καὶ αὐτὸς κατῶκει ἐν σαμαρείᾳ ἐν ὄρει εφραιμ
- 2 **I** судив він Ізраїля двадцять і три роки, та й помер, і був похований в Шамірі.
He was judge over Israel for twenty-three years; and at his death his body was put to rest in the earth in Shamir.
 και ἔκρινεν τὸν ἰσραηλ εἴκοσι καὶ τρία ἔτη καὶ ἀπέθανεν καὶ ἐτάφη ἐν σαμαρείᾳ
- 3 **I** став по ньому Яір гілеадеянин, і судив Ізраїля двадцять і два роки.
And after him came Jair the Gileadite, who was judge over Israel for twenty-two years.
 και ἀνέστη μετ' αὐτὸν ἰαῖρ ὁ γαλααδίτης καὶ ἔκρινεν τὸν ἰσραηλ εἴκοσι καὶ δύο ἔτη

- 4 I було в нього тридцять синів, що їздили на тридцяти молодих ослах, а в них тридцять міст, їх кличуть аж до цього дня: Яірові села, що в гілеадському краї.
And he had thirty sons, who went on thirty young asses; and they had thirty towns in the land of Gilead, which are named Havvoth-Jair to this day.
 και ἐγένοντο αὐτῷ τριάκοντα καὶ δύο υἱοὶ ἐπιβεβηκότες ἐπὶ τριάκοντα καὶ δύο πόλους καὶ τριάκοντα καὶ δύο πόλεις αὐτοῖς καὶ ἐκάλεσεν αὐτὰς ἐπαύλεις ἰαῖρ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης αἱ εἰσιν ἐν τῇ γῆ γαλααδ
- 5 I помер Яір, і був похований в Камоні.
And at the death of Jair his body was put to rest in the earth in Kamon.
 και ἀπέθανεν ἰαῖρ καὶ ἐτάφη ἐν ραμμῶ
- 6 ¶ А Ізраїлеві сини й дали чинили зло в Господніх очах, і служили Ваалам та Астартам, і богам арамським, і богам сидонським, і богам моавським, і богам аммонських синів, і богам филистимським. І покинули вони Господа, і не служили Йому.
And again the children of Israel did evil in the eyes of the Lord, worshipping the Baals and Astartes, and the gods of Aram and the gods of Zidon and the gods of Moab and the gods of the children of Ammon and the gods of the Philistines; they gave up the Lord and were servants to him no longer.
 και προσέθεντο οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐναντὶ κυρίου καὶ ἐλάτρευσαν ταῖς βααλιμ καὶ ταῖς ασταρωθ καὶ τοῖς θεοῖς σιδῶνος καὶ τοῖς θεοῖς μοαβ καὶ τοῖς θεοῖς υἰῶν αμμων καὶ τοῖς θεοῖς τῶν ἀλλοφύλων καὶ ἐγκατέλιπον τὸν κύριον καὶ οὐκ ἐδούλευσαν αὐτῷ
- 7 I запалився Господній гнів на Ізраїля, і Він передав їх в руку филистимлян та в руку синів Аммонових.
And the wrath of the Lord was burning against Israel, and he gave them up into the hands of the Philistines and into the hands of the children of Ammon.
 και ἐθυμώθη ὀργῇ κύριος ἐν τῷ ἰσραὴλ καὶ ἀπέδοτο αὐτοὺς ἐν χειρὶ ἀλλοφύλων καὶ ἐν χειρὶ υἰῶν αμμων
- 8 I вони били й мучили Ізраїлевих синів від того року, і гнобили вісімнадцять років усіх Ізраїлевих синів, що по той бік Йордану в аморейському краї, що в Гілеаді.
And that year the children of Israel were crushed under their yoke; for eighteen years all the children of Israel on the other side of Jordan, in the land of the Amorites which is in Gilead, were cruelly crushed down.
 και ἐσάθρωσαν καὶ ἐθλάσαν τοὺς υἱοὺς ἰσραὴλ ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ἐκεῖνῳ ὀκτωκαίδεκα ἔτη πάντας τοὺς υἱοὺς ἰσραὴλ ἐν τῷ πέραν τοῦ ἰορδάνου ἐν τῇ γῆ τοῦ αμορραίου ἐν τῇ γαλααδίτιδι
- 9 I перейшли Аммонові сини Йордан, щоб воювати також з Юдою й з Веніяминою та з Єфремовим домом. І Ізраїлеві було дуже тісно!
And the children of Ammon went over Jordan, to make war against Judah and Benjamin and the house of Ephraim; and Israel was in great trouble.
 και διέβησαν οἱ υἱοὶ αμμων τὸν ἰορδάνην ἐκπολεμῆσαι καὶ ἐν τῷ ἰουδα καὶ βενιαμιν καὶ ἐν τῷ οἴκῳ εφραιμ καὶ ἐθλίβησαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ σφόδρα
- 10 ¶ І кликали Ізраїлеві сини до Господа, говорячи: Згрішили ми Тобі, бо ми покинули свого Бога, і служили Ваалам.
Then the children of Israel, crying out to the Lord, said, Great is our sin against you, for we have given up our God and have been servants to the Baals.
 και ἐκέκραξαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ πρὸς κύριον λέγοντες ἡμάρτομέν σοι ὅτι ἐγκατελίπομεν τὸν θεὸν ἡμῶν καὶ ἐλατρεύσαμεν ταῖς βααλιμ
- 11 I сказав Господь до Ізраїлевих синів: Чи ж не спас Я вас від Єгипту, і від амореянина, і від Аммонових синів, і від филистимлян?
And the Lord said to the children of Israel, Were not the Egyptians and the Amorites and the children of Ammon and the Philistines
 και εἶπεν κύριος πρὸς τοὺς υἱοὺς ἰσραὴλ οὐχὶ οἱ αἰγύπτιοι καὶ οἱ αμορραῖοι καὶ οἱ υἱοὶ αμμων καὶ μοαβ καὶ οἱ ἀλλόφυλοι
- 12 А сидоняни, і Амалік, і Маон гнобили вас, і ви кликали до Мене, і Я спас вас від їхньої руки.
And the Zidonians and Amalek and Midian crushing you down, and in answer to your cry did I not give you salvation from their hands?
 και σιδῶνιοι καὶ маδιαм καὶ αμαληк ἐξέθλιψαν ὑμᾶς καὶ ἐκεκράξατε πρὸς με καὶ ἔσωσα ὑμᾶς ἐκ χειρὸς αὐτῶν
- 13 А ви полишили Мене, і служили іншим богам, тому більше не спасатиму вас.
But, for all this, you have given me up and have been servants to other gods: so I will be your saviour no longer.
 και ὑμεῖς ἐγκατελίπετέ με καὶ ἐλατρεύσατε θεοῖς ἐτέροις διὰ τοῦτο οὐ προσθήσω τοῦ σῶσαι ὑμᾶς
- 14 Ідїть, і кличте до тих богів, що ви вибрали їх, вони спасуть вас у часі вашого утиску.
Go, send up your cry for help to the gods of your selection; let them be your saviours in the time of your trouble.
 βαδίζετε καὶ βοᾶτε πρὸς τοὺς θεοὺς οὓς ἐξελέξασθε ἑαυτοῖς καὶ αὐτοὶ σωσάτωσαν ὑμᾶς ἐν καιρῷ θλίψεως ὑμῶν
- 15 I сказали Ізраїлеві сини до Господа: Згрішили ми! Зроби Ти нам усе, як добре в очах Твоїх. Тільки спаси нас цього дня!
And the children of Israel said to the Lord, We are sinners; do to us whatever seems good to you: only give us salvation this day.
 και εἶπαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ πρὸς κύριον ἡμάρτομεν ποίησον σὺ ἡμῖν κατὰ πάντα ὅσα ἂν ἀρέσκῃ ἐνώπιόν σου πλὴν κύριε ἐξελοῦ ἡμᾶς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ
- 16 I повикидали вони з-поміж себе чужих богів, та й служили Господеві. І знетерпеливилась душа Його через Ізраїлеве страждання.
So they put away the strange gods from among them, and became the Lord's servants; and his soul was angry because of the sorrows of Israel.
 και μετέστησαν τοὺς θεοὺς τοὺς ἀλλοτρίους ἐκ μέσου αὐτῶν καὶ ἐλάτρευσαν τῷ κυρίῳ καὶ οὐκ εὐηρέστησεν ἐν τῷ λαῷ καὶ ὀλιγοψύχησεν ἐν τῷ κόπῳ ἰσραὴλ

- 17 **A Ammonoví sini були скликані, та й таборували в Гілеаді. І були зібрані Ізраїлеві сини, та й таборували в Міцпі.**
Then the children of Ammon came together and put their army in position in Gilead. And the children of Israel came together and put their army in position in Mizpah.
καὶ ἀνέβησαν οἱ υἱοὶ αμμων καὶ παρενέβαλον ἐν γαλααδ καὶ ἐξῆλθον οἱ υἱοὶ ἰσραηλ καὶ παρενέβαλον ἐν τῇ μασσηφα
- 18 **І сказали той народ та гілеадські князі, один до одного: Хто той чоловік, що зачне воювати з Аммоновими синами? Він стане головою для всіх гілеадських мешканців.**
And the people of Israel said to one another, Who will be the first to make an attack on the children of Ammon? We will make him head over all Gilead.
καὶ εἶπον οἱ ἄρχοντες τοῦ λαοῦ γαλααδ ἀνὴρ πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ τίς ἀνὴρ ὃς ἄρξεται πολεμῆσαι ἐν τοῖς υἱοῖς αμμων καὶ ἔσται εἰς κεφαλὴν πᾶσιν τοῖς κατοικοῦσιν γαλααδ
- 1 **¶ А гілеадянин Їфтах був хоробрий вояк. А він був син блудливої жінки, і з нею Гілеад породив Їфтаха.**
Now Jephthah the Gileadite was a great man of war; he was the son of a loose woman, and Gilead was his father.
καὶ ἰεφθαε ὁ γαλααδίτης δυνατὸς ἐν ἰσχύι καὶ αὐτὸς ἦν υἱὸς γυναικὸς πόρνῆς καὶ ἔτεκεν τῷ γαλααδ τὸν ἰεφθαε
- 2 **І породила Гілеадова жінка йому синів. І повиростали сини тієї жінки, та й вигнали Їфтаха, і сказали йому: Не будеш володіти в домі нашого батька, бо ти син іншої жінки!**
And Gilead's wife gave birth to sons, and when her sons became men, they sent Jephthah away, saying, You have no part in the heritage of our father's house, for you are the son of another woman.
καὶ ἔτεκεν ἡ γυνὴ γαλααδ αὐτῷ υἱοὺς καὶ ἠδρύνθησαν οἱ υἱοὶ τῆς γυναικὸς καὶ ἐξέβαλον τὸν ἰεφθαε καὶ εἶπον αὐτῷ οὐ κληρονομήσεις ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς ἡμῶν ὅτι γυναικὸς υἱὸς εταίρας εἶ σύ
- 3 **І втік Їфтах перед своїми братами, і осівся в краї Тов. І зібралися до Їфтаха гулящі люди, та й виходили з ним.**
So Jephthah went in flight from his brothers and was living in the land of Tob, where a number of good-for-nothing men, joining Jephthah, went out with him on his undertakings.
καὶ ἀπέδρα ἰεφθαε ἐκ προσώπου τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ καὶ κατόκησεν ἐν γῇ τωβ καὶ συνελέγοντο πρὸς τὸν ἰεφθαε ἄνδρες λιτοὶ καὶ συνεξεπορεύοντο μετ' αὐτοῦ
- 4 **¶ І сталося по часі, і воювали Аммонові сини з Ізраїлем.**
Now after a time the children of Ammon made war against Israel.
καὶ ἐγένετο μεθ' ἡμέρας καὶ ἐπολέμησαν οἱ υἱοὶ αμμων μετὰ ἰσραηλ.
- 5 **І сталося, як воювали Аммонові сини з Ізраїлем, то пішли гілеадські старші, щоб забрати Їфтаха з краю Тов.**
And when the children of Ammon made war against Israel, the responsible men of Gilead went to get Jephthah back from the land of Tob;
καὶ ἐγενήθη ἡνίκα ἐπολέμουν οἱ υἱοὶ αμμων μετὰ ἰσραηλ καὶ ἐπορεύθησαν οἱ πρεσβύτεροι γαλααδ παραλαβεῖν τὸν ἰεφθαε ἐν γῇ τωβ
- 6 **І сказали вони до Їфтаха: Іди ж, і будеш нам провідником, і будемо воювати з Аммоновими синами.**
And they said to Jephthah, Come and be our chief so that we may make war against the children of Ammon.
καὶ εἶπαν πρὸς ἰεφθαε δεῦρο καὶ ἔσῃ ἡμῖν εἰς ἡγούμενον καὶ πολεμήσωμεν ἐν τοῖς υἱοῖς αμμων
- 7 **І сказав Їфтах до гілеадських старших: Чи ж не ви зненавидили мене, і вигнали мене з дому мого батька? І чого ви прийшли до мене тепер, коли ви в біді?**
But Jephthah said to the responsible men of Gilead, Did you not, in your hate for me, send me away from my father's house? Why do you come to me now when you are in trouble?
καὶ εἶπεν ἰεφθαε τοῖς πρεσβυτέροις γαλααδ οὐχ ὑμεῖς ἐμισήσατέ με καὶ ἐξεβάλατέ με ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ πατρὸς μου καὶ ἐξαπεστείλατέ με ἀφ' ὑμῶν καὶ τί ὅτι ἤλθατε πρὸς με ἡνίκα ἐθλίβητε
- 8 **І сказали гілеадські старші до Їфтаха: Зате ми тепер вернулися до тебе! І ти піди з нами, і будемо воювати з Аммоновими синами, і станеш нам головою для всіх мешканців гілеадських.**
And the responsible men of Gilead said to Jephthah, That is the reason we have come back to you; so go with us and make war against the children of Ammon, and we will make you our head over all the people of Gilead.
καὶ εἶπαν οἱ πρεσβύτεροι γαλααδ πρὸς ἰεφθαε οὐχ οὕτως νῦν ἤλθομεν πρὸς σέ καὶ συμπορεύσῃ ἡμῖν καὶ πολεμήσωμεν ἐν τοῖς υἱοῖς αμμων καὶ ἔσῃ ἡμῖν εἰς κεφαλὴν πᾶσιν τοῖς κατοικοῦσιν γαλααδ
- 9 **І сказав Їфтах до гілеадських старших: Якщо ви мене вернете воювати з Аммоновими синами, і Господь дасть їх, щоб були побиті передо мною, то чи я стану вам головою?**
Then Jephthah said to the responsible men of Gilead, If you take me back to make war against the children of Ammon, and if with the help of the Lord I overcome them, will you make me your head?
καὶ εἶπεν ἰεφθαε πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους γαλααδ εἰ ἐπιστρέφετέ με ὑμεῖς πολεμήσαι ἐν τοῖς υἱοῖς αμμων καὶ παραδῶ κύριος αὐτοὺς ἐνώπιον ἐμοῦ ἐγὼ ὑμῖν ἔσομαι εἰς κεφαλὴν
- 10 **І сказали гілеадські старші до Їфтаха: Нехай Господь буде свідком поміж нами, що так, як слово твоє, так зробимо.**
And the responsible men of Gilead said to Jephthah, May the Lord be our witness: we will certainly do as you say.
καὶ εἶπαν οἱ πρεσβύτεροι γαλααδ πρὸς ἰεφθαε κύριος ἔσται ὁ ἀκούων ἀνὰ μέσον ἡμῶν εἰ μὴ κατὰ τὸ ῥῆμά σου οὕτως ποιήσωμεν
- 11 **І пішов Їфтах з гілеадськими старшими, і народ настановив його собі за голову та провідника, а Їфтах промовляв усі свої слова перед Господнім лицем у Міцпі.**
So Jephthah went with the responsible men of Gilead, and the people made him head and chief over them; and Jephthah said all these things before the Lord in Mizpah.
καὶ ἐπορεύθη ἰεφθαε μετὰ τῶν πρεσβυτέρων γαλααδ καὶ κατέστησαν αὐτὸν ἐπ' αὐτῶν εἰς κεφαλὴν εἰς ἡγούμενον καὶ ἐλάλησεν ἰεφθαε πάντας τοὺς λόγους αὐτοῦ ἐνώπιον κυρίου ἐν μασσηφα

- 12 ¶ I послав Їфтах послів до царів Аммонових синів, говорячи: Що тобі до мене, що ти прийшов до мене воювати з моїм краєм?
Then Jephthah sent men to the king of the children of Ammon, saying, What have you against me that you have come to make war against my land?
καὶ ἀπέστειλεν ιεφθαε ἀγγέλους πρὸς βασιλέα υἱῶν αμμων λέγων τί ἐμοὶ καὶ σοὶ ὅτι ἦκεις πρὸς με σὺ πολεμήσῃς με ἐν τῇ γῆ μου
- 13 I сказав цар Аммонових синів до Їфтахових послів: Бо Ізраїль забрав мій край, коли він виходив з Єгипту, від Арнону й аж до Яббоку та аж до Йордану. А тепер верни ж їх у мирі.
And the king of the children of Ammon said to the men sent by Jephthah, Because Israel, when he came up out of Egypt, took away my land, from the Arnon as far as the Jabbok and as far as Jordan: so now, give me back those lands quietly.
καὶ εἶπεν βασιλεὺς υἱῶν αμμων πρὸς τοὺς ἀγγέλους ιεφθαε διότι ἔλαβεν ἰσραηλ τὴν γῆν μου ἐν τῇ ἀναβάσει αὐτοῦ ἐξ αἰγύπτου ἀπὸ αρνων ἕως ιαβοκ καὶ ἕως τοῦ ιορδάνου καὶ νῦν ἐπίστρεψον αὐτὰς μετ' εἰρήνης
- 14 А Їфтах ще послав послів до царя Аммонових синів,
And Jephthah sent again to the king of the children of Ammon,
καὶ ἀπέστρεψαν οἱ ἀγγελοι πρὸς ιεφθαε καὶ ἀπέστειλεν ιεφθαε ἀγγέλους πρὸς τὸν βασιλέα υἱῶν αμμων
- 15 і сказав йому: Так сказав Їфтах: Не взяв Ізраїль краю Моавого та краю Аммонових синів,
And said to him, This is the word of Jephthah: Israel did not take away the land of Moab or the land of the children of Ammon;
λέγων τάδε λέγει ιεφθαε οὐκ ἔλαβεν ἰσραηλ τὴν γῆν μοαβ καὶ τὴν γῆν υἱῶν αμμων
- 16 бо коли йшли вони з Єгипту, то Ізраїль ішов по пустині аж до Червоного моря, і прийшов до Кадешу.
But when they came up from Egypt, Israel went through the waste land to the Red Sea and came to Kadesh;
ἐν τῇ ἀναβάσει αὐτῶν ἐξ αἰγύπτου ἀλλ' ἐπορεύθη ἰσραηλ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἕως θαλάσσης ἐρυθρᾶς καὶ ἦλθεν ἕως καδης
- 17 I послав Ізраїль послів до едомського царя, говорячи: Нехай я перейду твоїм краєм, та не послухав едомський цар. I послав він також до царя моавського, та й той не хотів. I осівся Ізраїль у Кадешу.
Then Israel sent men to the king of Edom saying, Let me now go through your land; but the king of Edom did not give ear to them. And in the same way he sent to the king of Moab, but he would not; so Israel went on living in Kadesh.
καὶ ἐξαπέστειλεν ἰσραηλ ἀγγέλους πρὸς βασιλέα εδωμ λέγων παρελεύσομαι διὰ τῆς γῆς σου καὶ οὐκ ἤκουσεν βασιλεὺς εδωμ καὶ γε πρὸς βασιλέα μοαβ ἀπέστειλεν καὶ οὐκ ἠθέλησεν καὶ ἐκάθισεν ἰσραηλ ἐν καδης
- 18 I пішов він пустинню, і обійшов край едомський та край моавський, і прийшов зо сходу сонця до моавського краю, та й таборували по тім боці Арнону, а в моавські границі не входи-ли, бо Арнон границя Моава.
Then he went on through the waste land and round the land of Edom and the land of Moab, and came by the east side of the land of Moab, and put up their tents on the other side of the Arnon; they did not come inside the limit of Moab, for the Arnon was the limit of Moab.
καὶ διῆλθεν ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ ἐκύκλωσεν τὴν γῆν εδωμ καὶ τὴν γῆν μοαβ καὶ παρεγένετο κατ' ἀνατολὰς ἡλίου τῆς γῆς μοαβ καὶ παρενέβαλον ἐν τῷ πέραν αρνων καὶ οὐκ εἰσῆλθον εἰς τὸ ὄριον μοαβ ὅτι αρνων ἦν ὄριον μοαβ
- 19 I послав Ізраїль послів до Сихона, царя аморейського, царя хешбонського, і сказав йому Ізраїль: Нехай ми перейдемо твоїм краєм аж до місця свого.
And Israel sent men to Sihon, king of the Amorites, the king of Heshbon; and Israel said to him, Let me now go through your land to my place.
καὶ ἀπέστειλεν ἰσραηλ ἀγγέλους πρὸς σηων βασιλέα εσεβон τὸν αμορραῖον καὶ εἶπεν αὐτῷ ἰσραηλ παρελεύσομαι διὰ τῆς γῆς σου ἕως τοῦ τόπου μου
- 20 I не вірив Сихон Ізраїлеві, щоб він мирно перейшов його границями. I зібрав Сихон увесь народ свій, та й таборували в Йохці, і воювали з Ізраїлем.
But Sihon would not give way and let Israel go through his land; and Sihon got together all his people, and put his army in position in Jahaz, and made war on Israel.
καὶ οὐκ ἠθέλησεν σηων διελθεῖν τὸν ἰσραηλ διὰ τῶν ὀρίων αὐτοῦ καὶ συνήγαγεν σηων πάντα τὸν λαὸν αὐτοῦ καὶ παρενέβαλεν εἰς ιασσα καὶ ἐπολέμησεν μετὰ ἰσραηλ
- 21 I дав Господь, Бог Ізраїля, Сихона та увесь народ його в Ізраїлеву руку, вони побили їх. I посів Ізраїль увесь край амореянина, мешканця того краю.
And the Lord, the God of Israel, gave Sihon and all his people into the hands of Israel, and they overcame them; so all the land of the Amorites, the people of that land, became Israel's.
καὶ παρέδωκεν κύριος ὁ θεὸς ἰσραηλ τὸν σηων καὶ πάντα τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐν χειρὶ ἰσραηλ καὶ ἐπάταξεν αὐτούς καὶ ἐκληρονόμησεν ἰσραηλ πᾶσαν τὴν γῆν τοῦ αμορραίου τοῦ κατοικοῦντος ἐν τῇ γῆ
- 22 I вони посіли всю аморейську країну від Арнону й аж до Яббоку, і від пустині та аж до Йордану.
All the limit of the Amorites was theirs, from the Arnon as far as the Jabbok and from the waste land even to Jordan.
καὶ ἐκληρονόμησεν πᾶν τὸ ὄριον τοῦ αμορραίου ἀπὸ αρνων καὶ ἕως τοῦ ιαβοκ καὶ ἀπὸ τῆς ἐρήμου καὶ ἕως τοῦ ιορδάνου
- 23 А тепер Господь, Бог Ізраїлів, вигнав Амореянина перед народом Своїм, Ізраїлем, а ти посядеш його?
So now the Lord, the God of Israel, has taken away their land from the Amorites and given it to his people Israel; are you then to have it?
καὶ νῦν κύριος ὁ θεὸς ἰσραηλ ἐξῆρεν τὸν αμορραῖον ἐκ προσώπου τοῦ λαοῦ αὐτοῦ ἰσραηλ καὶ σὺ κληρονόμησεις αὐτὸν ἐπὶ σοῦ

- 24 **Отуж, що дасть тобі на насліддя Кемош, бог твоїй, те ти посядеш, а все, де вигнав Господь, Бог наш, перед нами, те ми посядемо.**
Do you not keep the lands of those whom Chemosh your god sends out from before you? So we will keep all the lands of those whom the Lord our God sends out from before us.
 οὐχὶ ὅσα κατεκληρονόμησέν σοι χαμὼς ὁ θεὸς σου αὐτὰ κληρονομήσεις καὶ πάντα ὅσα κατεκληρονόμησεν κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν ἀπὸ προσώπου ἡμῶν αὐτὰ κληρονομήσομεν
- 25 **А тепер чи справді ти ліпший від Балака, Ціппорового сина, царя моавського? Чи сваритися сварився він з Ізраїлем? Чи воювати воював із ними?**
What! are you any better than Balak, the son of Zippor, king of Moab? Did he ever take up a cause against Israel or make war against them?
 καὶ νῦν μὴ κρείσσων εἶ σὺ τοῦ βαλακ υἱοῦ σεπφορ βασιλέως μοαβ μὴ μάχη ἐμαχέσατο μετὰ Ἰσραὴλ ἢ πολεμῶν ἐπολέμησεν αὐτοῖς
- 26 **Коли Ізраїль сидів у Хешбоні та в підлеглих містах його, і в Ар'орі та в підлеглих містах його, і по всіх містах, що над Арноном, три сотні літ, то чому не відібрали ви їх за той час?**
While Israel was living in Heshbon and its daughter-towns and in Aroer and its daughter-towns and in all the towns which are by the side of the Arnon, for three hundred years, why did you not get them back at that time?
 ἐν τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ ἐν εσεβὼν καὶ ἐν ταῖς θυγατράσιν αὐτῆς καὶ ἐν ἰαζηρ καὶ ἐν ταῖς θυγατράσιν αὐτῆς καὶ ἐν πάσαις ταῖς πόλεσιν ταῖς παρὰ τὸν ἰορδάνην τριακόσια ἔτη τί ὅτι οὐκ ἐρρύσαντο αὐτοὺς ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ
- 27 **А тобі я не згрішив, а ти робиш зо мною зло, щоб воювати зо мною. Нехай розсудить Господь, що судить сьогодні між Ізраїлевими синами та між синами Аммоновими.**
So I have done no wrong against you, but you are doing wrong to me in fighting against me: may the Lord, who is Judge this day, be judge between the children of Israel and the children of Ammon.
 καὶ ἐγὼ οὐχ ἡμαρτόν σοι καὶ σὺ ποιεῖς μετ' ἐμοῦ πονηρίαν τοῦ πολεμήσει ἐν ἐμοί κρίναι κύριος ὁ κρίνων σήμερον ἀνὰ μέσον υἱῶν Ἰσραὴλ καὶ ἀνὰ μέσον υἱῶν αμμων
- 28 **Та цар Аммонових синів не послухався слів Їфтах, що до нього посилав.**
The king of the children of Ammon, however, did not give ear to the words which Jephthah sent to him.
 καὶ οὐκ εἰσήκουσεν βασιλεὺς υἱῶν αμμων καὶ οὐκ εἰσήκουσεν τῶν λόγων ἰεφθαε ὃν ἀπέστειλεν πρὸς αὐτόν
- 29 **¶ І Дух Господній перебував на Їфтахові, і він перейшов Гілеад та Манасію, і перейшов гілеадську Міцпе, а з гілеадської Міцпе перейшов до Аммонових синів.**
Then the spirit of the Lord came on Jephthah, and he went through Gilead and Manasseh, and came to Mizpeh of Gilead; and from Mizpeh of Gilead he went over to the children of Ammon.
 καὶ ἐγενήθη ἐπὶ ἰεφθαε πνεῦμα κυρίου καὶ διέβη τὴν γῆν γαλααδ καὶ τὸν μανασση καὶ διέβη τὴν σκοπιὰν γαλααδ καὶ ἀπὸ σκοπιᾶς γαλααδ εἰς τὸ πέραν υἱῶν αμμων
- 30 **І обіцяв Їфтах обітницю Господеві й сказав: Якщо справді даси Ти Аммонових синів у мою руку,**
And Jephthah took an oath to the Lord, and said, If you will give the children of Ammon into my hands,
 καὶ ἠῤῥασατο ἰεφθαε εὐχὴν τῷ κυρίῳ καὶ εἶπεν ἐὰν παραδώσει παραδῶς μοι τοὺς υἱοὺς αμμων ἐν χειρὶ μου
- 31 **то станеться, виходячий, що вийде з дверей мого дому навпроти мене, коли я вертатимусь з миром від Аммонових синів, то буде він для Господа, і я принесу його в цілопалення.**
Then whoever comes out from the door of my house, meeting me when I come back in peace from the children of Ammon, will be the Lord's and I will give him as a burned offering.
 καὶ ἔσται ὃς ἂν ἐξέλθῃ ἐκ τῶν θυρῶν τοῦ οἴκου μου εἰς ἀπάντησίν μου ἐν τῷ ἐπιστρέψαι με ἐν εἰρήνῃ ἀπὸ τῶν υἱῶν αμμων καὶ ἔσται τῷ κυρίῳ καὶ ἀνοίσω αὐτὸν ὀλοκαύτωμα
- 32 **І прийшов Їфтах до Аммонових синів воювати з ними, а Господь дав їх у його руку.**
So Jephthah went over to the children of Ammon to make war on them; and the Lord gave them into his hands.
 καὶ διέβη ἰεφθαε πρὸς τοὺς υἱοὺς αμμων τοῦ πολεμήσει πρὸς αὐτούς καὶ παρέδωκεν αὐτούς κύριος ἐν χειρὶ αὐτοῦ
- 33 **І він побив їх дуже великою поразкою від Ароеру й аж туди, де йти до Мінніту, двадцять міст, і аж до Авел-Кераміму. І впокорилися Аммонові сини перед синами Ізраїлевими.**
And he made an attack on them from Aroer all the way to Minnith, overrunning twenty towns, as far as Abel-cheramim, and put great numbers to the sword. So the children of Ammon were crushed before the children of Israel.
 καὶ ἐπάταξεν αὐτούς ἀπὸ αροер καὶ ἕως τοῦ ἐλθεῖν εἰς σεμωιθ εἴκοσι πόλεις ἕως ἀβελ ἀμπελώνων πληγὴν μεγάλην σφόδρα καὶ ἐνετράπησαν οἱ υἱοὶ αμμων ἀπὸ προσώπου υἱῶν Ἰσραὴλ
- 34 **І прийшов Їфтах до Міцци до свого дому, аж ось виходить навпроти нього дочка його з бубнами та з танцями! А вона була в нього тільки одна, не було в нього, окрім неї, ані сина, ані дочки.**
Then Jephthah came back to his house in Mizpah, and his daughter came out, meeting him on his way with music and with dances; she was his only child; he had no other sons or daughters.
 καὶ ἦλθεν ἰεφθαε εἰς μασσηφα εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ καὶ ἰδοὺ ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ ἐξεπορεύετο εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ ἐν τυμπάνοις καὶ χοροῖς καὶ αὕτη μονογενὴς αὐτῷ ἀγαπητὴ καὶ οὐκ ἔστιν αὐτῷ πλὴν αὐτῆς υἱὸς ἢ θυγάτηρ
- 35 **І сталося, як він побачив її, то роздер одержу свою та й сказав: Ах, дочко моя! Ти справді повалила мене, і ти стала однією з тих, що нещасливлять мене. Бо я дав Господеві обіта, і не можу відмовитися від нього.**
And when he saw her he was overcome with grief, and said, Ah! my daughter! I am crushed with sorrow, and it is you who are the chief cause of my trouble; for I have made an oath to the Lord and I may not take it back.
 καὶ ἐγενήθη ἠνία εἶδεν αὐτήν καὶ διέρρηξεν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ εἶπεν οἴμοι θυγάτηρ μου ἐμπεποδοσάτῃκάς με εἰς σκῶλον ἐγένου ἐν ὀφθαλμοῖς μου ἐγὼ δὲ ἤνοιξα τὸ στόμα μου περὶ σοῦ πρὸς κύριον καὶ οὐ δυνήσομαι ἀποστρέψαι

- 36 А вона відказала йому: Батьку мій, ти дав обітницю Господеві, зроби мені, як вийшло з твоїх уст, коли Господь зробив тобі пімсту на твоїх ворогів, на Аммонових синів.
And she said to him, My father, you have made an oath to the Lord; do then to me whatever you have said; for the Lord has sent a full reward on your haters, on the children of Ammon.
 και ειπεν προς αυτον πατερ μου ει εν εμοι ηνοιξας το στομα σου προς κυριον ποιει μοι ον τροπον εξηλθεν εκ του στοματός σου ανθ' ον εποίησεν σοι κυριος εκδικήσεις εκ των έχθρών σου εκ των υιων αμμων
- 37 І сказала вона до свого батька: Нехай буде мені зроблена оця річ: відпусти мене на два місяці, і нехай я піду й зйїду на гору, і нехай оплачу дікування свос я та приятельки мої.
Then she said to her father, Only do this for me: let me have two months to go away into the mountains with my friends, weeping for my sad fate.
 και ειπεν προς τον πατέρα αυτης και ποιησον μοι το ρημα τουτο εασον με δυο μηνας και πορευσομαι και καταβησομαι επι τα ορη και κλαυσομαι επι τα παρθενία μου και εγω και αι συνεταιριδες μου
- 38 А він сказав: Іди! І послав її на два місяці. І пішла вона та її приятельки, і оплакувала дікування свос.
And he said, Go then. So he sent her away for two months; and she went with her friends to the mountains, weeping for her sad fate.
 και ειπεν πορευου και εξαπεστειλεν αυτην δυο μηνας και επορευθη αυτη και αι συνεταιριδες αυτης και εκλαυσεν επι τα παρθενία αυτης επι τα ορη
- 39 І сталося в кінці двох місяців, і вернулася вона до батька свого, а він учинив над нею свою обітницю, яку обіцяв був, і вона не пізнала мужа. І сталося це звичасм в Ізраїлі:
And at the end of two months she went back to her father, who did with her as he had said in his oath: and she had never been touched by a man. So it became a rule in Israel,
 και εγένετο μετα τέλος δυο μηνων και ανεκαμψεν προς τον πατέρα αυτης και επετέλεσεν ιεφθαε την ευχην αυτου ην ηύξατο και αυτη ουκ εγνω ανδρα και εγενήθη εις πρόσταγμα εν ισραηλ
- 40 рік-річно ходять Ізраїлеві дочки плакати за дочкою гїлеадянина Їфтах, чотири дні в році.
For the women to go year by year sorrowing for the daughter of Jephthah the Gileadite, four days in every year.
 εξ ημερων εις ημέρας συνεπορευοντο αι θυγατέρες ισραηλ θρηνειν την θυγατέρα ιεφθαε του γαλααδίτου τέσσαρας ημέρας εν τῷ ενιαυτῷ
- 1 ¶ І були скликані Єфремові люди, і перейшли на північ та й сказали до Їфтах: Чому перейшов ти Йордан, щоб воювати з Аммоновими синами, а нас не покликав піти з собою? Ми с палимо огнем твій дім із тобою.
Now the men of Ephraim came together and took up arms and went over to Zaphon; and they said to Jephthah, Why did you go over to make war against the children of Ammon without sending for us to go with you? Now we will put your house on fire over you.
 και συνήχθησαν οι υιοι εφραιμ και ηλθον εις σεφίνα και ειπον προς ιεφθαε τι οτι επορευθης πολεμειν εν τοις υιοις αμμων και ημας ου κекληκας πορευθηναι μετα σου τον οικόν σου εμπρήσομεν εν πυρί
- 2 І сказав їм Їфтах: Велику боротьбу мав я та народ мій з Аммоновими синами. І кликав я вас, та ви не спасли мене з його руки.
And Jephthah said to them, I and my people were in danger, and the children of Ammon were very cruel to us, and when I sent for you, you gave me no help against them.
 και ειπεν προς αυτους ιεφθαε ανηρ αντιδικων ημην εγω και ο λαός μου και οι υιοι αμμων εταπεινουν με σφόδρα και εβόησα προς υμας και ουκ εσωσατέ με εκ χειρὸς αυτων
- 3 І коли я побачив, що ви не спасете, то поклав я душу свою на небезпеку, і перейшов Йордан до Аммонових синів, а Господь дав їх у мою руку. І чого прийшли ви до мене цього дня, щоб воювати зо мною?
So when I saw that there was no help to be had from you, I put my life in my hand and went over against the children of Ammon, and the Lord gave them into my hands: why then have you come up to me this day to make war on me?
 και ειδον οτι ουκ ην ο σωζων και εθεμην την ψυχην μου εν τη χειρί μου και διεβην προς τους υιους αμμων και παρεδωκεν αυτους κυριος εν χειρί μου και ινα τι ανεβητε προς με τη ημέρα ταυτη του πολεμειν εν εμοι
- 4 І зібрав Їфтах усіх гїлеадських людей, та й воював з Єфремом. І побили гїлеадські люди Єфрема, бо ті сказали: Ви Єфремові втікачі, Гїлеад поміж Єфремом та поміж Манасією.
Then Jephthah got together all the men of Gilead and made war on Ephraim; and the men of Gilead overcame Ephraim.
 και συνήθροισεν ιεφθαε παντας τους ανδρας γαλααδ και επολεμει τον εφραιμ και επαταξαν ανδρες γαλααδ τον εφραιμ οτι ειπαν οι διασεσωσμένοι του εφραιμ υμεις γαλααδ εν μέσω εφραιμ και εν μέσω μανασση
- 5 І зайняв Гїлеад йорданські переходи до Єфрема. І сталося, коли говорили Єфремові втікачі: Нехай я перейду, то гїлеадські люди йому говорили: Чи ти єфремівець? Той казав: Ні.
And the Gileadites took the crossing-places of Jordan against the Ephraimites; and when any of the men of Ephraim who had gone in flight said, let me go over; the men of Gilead said to him, Are you an Ephraimite? And if he said, No;
 και προκατελάβοντο ανδρες γαλααδ τας διαβάσεις του ιορδάνου του εφραιμ και εγενήθη οτι ειπαν οι διασεσωσμένοι του εφραιμ διαβόμεν και ειπαν αυτοις οι ανδρες γαλααδ μη υμεις εκ του εφραιμ και ειπαν ουκ εσμεν
- 6 І казали йому: Скажи но шїбболет. А той казав: Сїбболет, бо не міг вимовити так. І хапали його, і різали при йорданським переході. І впало того часу в Єфрема сорок і дві тисячі.
Then they said to him, Now say Shibboleth; and he said Sibboleth, and was not able to say it in the right way; then they took him and put him to death at the crossing-places of Jordan; and at that time forty-two thousand Ephraimites were put to death.
 και ειπαν αυτοις ειπατε διη σύνθημα και ου κατηύθυναν του λαλησαι ούτως και επéλάβοντο αυτων και εσφαξαν αυτους επι τας διαβάσεις του ιορδάνου και επεσαν εξ εφραιμ εν τῷ καιρῷ εκείνῳ δυο τεσσαράκοντα χιλιάδες

- 7 I судив Їфтах Ізраїля шість років. I помер гілеадянин Їфтах, і був похований у місті Гілеаді.
Now Jephthah was judge of Israel for six years. And Jephthah the Gileadite came to his death, and his body was put to rest in his town, Mizpeh of Gilead.
καὶ ἔκρινεν ἰεφθαε τὸν ἰσραηλ ἕξ ἔτη καὶ ἀπέθανεν ἰεφθαε ὁ γαλααδίτης καὶ ἐτάφη ἐν τῇ πόλει αὐτοῦ γαλααδ
- 8 ¶ A по ньому Ізраїля судив Івцан з Вифлєсму.
And after him, Ibzan of Beth-lehem was judge of Israel.
καὶ ἔκρινεν μετ' αὐτὸν τὸν ἰσραηλ εσεβων ἐκ βαιθλεεμ
- 9 I було в нього тридцять синів, а тридцять дочок він відпустив заміж назовні, і тридцять дочок впровадив для синів своїх з-назовні. I судив він Ізраїля сім літ.
He had thirty sons, and thirty daughters whom he sent to other places, and he got thirty wives from other places for his sons. And he was judge of Israel for seven years.
καὶ ἐγένοντο αὐτῷ τριάκοντα υἱοὶ καὶ τριάκοντα θυγατέρες ἐξαπεσταλμένα ἕξω καὶ τριάκοντα γυναῖκας εἰσήγαγεν τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ ἕξωθεν καὶ ἔκρινεν τὸν ἰσραηλ ἑπτὰ ἔτη
- 10 I помер Івцан і був похований в Вифлєсмі.
And Ibzan came to his death and his body was put to rest at Beth-lehem.
καὶ ἀπέθανεν εσεβων καὶ ἐτάφη ἐν βηθλεεμ
- 11 A по ньому Ізраїля судив завулонівець Елон, і судив Ізраїля десять літ.
And after him, Elon the Zebulonite was judge of Israel; and he was judge of Israel for ten years.
καὶ ἔκρινεν μετ' αὐτὸν τὸν ἰσραηλ αἰλων ὁ ζαβουλωνίτης καὶ ἔκρινεν τὸν ἰσραηλ δέκα ἔτη
- 12 I помер завулонівець Елон, і був похований в Аїялоні, у Завулонівім краї.
And Elon the Zebulonite came to his death, and his body was put to rest in Aijalon in the land of Zebulun.
καὶ ἀπέθανεν αἰλων ὁ ζαβουλωνίτης ἐν αἰλιμ καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν γῆ ζαβουλων
- 13 A по ньому Ізраїля судив Авдон, син Гіллєла, пір'атонянин.
And after him, Abdon, the son of Hillel, the Pirathonite, was judge of Israel.
καὶ ἔκρινεν μετ' αὐτὸν τὸν ἰσραηλ λαβδων υἱὸς σελλημ ὁ φρααθωνίτης
- 14 I було в нього сорок синів та тридцять онуків, що їздили на семидесяти молодих ослах. I судив він Ізраїля вісім літ.
He had forty sons and thirty sons' sons who went on seventy young asses; and he was judge of Israel for eight years.
καὶ ἐγένοντο αὐτῷ τεσσαράκοντα υἱοὶ καὶ τριάκοντα υἱοὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ ἐπιβεβηκότες ἐπὶ ἑβδομήκοντα πόλους καὶ ἔκρινεν τὸν ἰσραηλ ὀκτὼ ἔτη
- 15 I помер Авдон, син Гіллєла, пір'атонянин, і був похований в Єфремівім краї, на горі амалікеянина.
And Abdon, the son of Hillel, came to his death, and his body was put to rest in Pirathon in the land of Ephraim, in the hill-country of the Amalekites.
καὶ ἀπέθανεν λαβδων υἱὸς σελλημ ὁ φρααθωνίτης καὶ ἐτάφη ἐν φρααθων ἐν γῆ εφραιμ ἐν ὄρει λαваκ
- 1 ¶ A Ізраїлеві сини й далі робили зло в Господніх очах. I Господь віддав їх у руку филистимлян на сорок літ.
And the children of Israel again did evil in the eyes of the Lord; and the Lord gave them into the hands of the Philistines for forty years.
καὶ προσέθετο οἱ υἱοὶ ἰσραηλ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐναντίον κυρίου καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς κύριος ἐν χειρὶ ἀλλοφύλων τεσσαράκοντα ἔτη
- 2 I був один чоловік з Цар'ї, данівець з роду, а ім'я йому Маноах. А жінка його була неплодна, і не родила.
Now there was a certain man of Zarah of the family of the Danites, and his name was Manoah; and his wife had never given birth to a child.
καὶ ἐγένετο ἀνὴρ ἐκ σαραα ἐκ τῆς φυλῆς τοῦ δαν καὶ ὄνομα αὐτῷ μανωε καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ στείρα καὶ οὐκ ἔτικτεν
- 3 I явився Ангел Господній до тієї жінки, та й промовив до неї: Ось ти неплодна, і не роджала, але ти зачнеш і породиш сина.
And the angel of the Lord came to the woman, and said to her, See now! though you have never given birth to children, you will be with child and give birth to a son.
καὶ ὤφθη ἄγγελος κυρίου πρὸς τὴν γυναῖκα καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὴν ἰδοὺ δὴ σὺ στείρα καὶ οὐ τέτοκας καὶ ἐν γαστρὶ ἔξεις καὶ τέξῃ υἱόν
- 4 A тепер стережись, і не пий вина та п'яного напою, і не їж нічого нечистого,
Now then take care to have no wine or strong drink and to take no unclean thing for food;
καὶ νῦν φύλαξαι καὶ μὴ πῖναι οἶνον καὶ σικερα καὶ μὴ φάγῃς πᾶν ἀκάθαρτον

- 5 **βο** ось ти зачнеш, і сина породити, і бритва не торкнеться його голови, бо дитя те буде Божим назореем від утроби, і він зачне спасати Ізраїля з руки филистимлян.
For you are with child and will give birth to a son; his hair is never to be cut, for the child is to be separate to God from his birth; and he will take up the work of freeing Israel from the hands of the Philistines.
ὅτι ἰδοὺ σὺ ἐν γαστρὶ ἐξείς καὶ τέξῃ υἴόν καὶ οὐκ ἀναθήσεται σίδηρος ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ὅτι ἡγιασμένον ναζιραῖον ἔσται τῷ θεῷ τὸ παιδάριον ἐκ τῆς γαστρὸς καὶ αὐτὸς ἄρξεται σφάζειν τὸν Ἰσραὴλ ἐκ χειρὸς ἀλλοφύλων
- 6 **Ἰ** прийшла та жінка, та й сказала до чоловіка свого, говорячи: Божий чоловік приходив до мене, а вигляд його як вигляд Божого Ангола, дуже грізний. І я не питала його, звідки він, а ймення свого він мені не сказав.
Then the woman came in, and said to her husband, A man came to me, and his form was like the form of a god, causing great fear; I put no question to him about where he came from, and he did not give me his name;
καὶ ἦλθεν ἡ γυνὴ καὶ εἶπεν τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς λέγουσα ὅτι ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ ἦλθεν πρὸς με καὶ ἡ ὄρασις αὐτοῦ ὡς ὄρασις ἀγγέλου τοῦ θεοῦ ἐπιφανῆς σφόδρα καὶ ἠρώτων πόθεν ἐστὶν καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ οὐκ ἀπήγγειλέν μοι
- 7 **Ἰ** сказав він мені: Ось ти зачнеш, і породити сина, а тепер не пий вина та п'яного напою, і не їж жодної нечистоти, бо дитя те буде Божим назореем від утроби аж до дня смерті своєї.
But he said to me, You are with child and will give birth to a son; and now do not take any wine or strong drink or let anything unclean be your food; for the child will be separate to God from his birth to the day of his death.
καὶ εἶπέν μοι ἰδοὺ σὺ ἐν γαστρὶ ἐξείς καὶ τέξῃ υἴόν καὶ νῦν μὴ πῖης οἶνον καὶ σικερα καὶ μὴ φάγῃς πᾶσαν ἀκαθαρσίαν ὅτι ναζιραῖον θεοῦ ἔσται τὸ παιδάριον ἀπὸ τῆς γαστρὸς ἕως ἡμέρας θανάτου αὐτοῦ
- 8 **¶** **Ἰ** благав Маноах Господа, та й сказав: О Господи, Божий чоловік, що його послав Ти, нехай прийде ще до нас, і нехай нас навчить, що ми зробимо для дитини, що народиться.
Then Manoah made prayer to the Lord, and said, O Lord, let the man of God whom you sent come to us again and make clear to us what we are to do for the child who is to come.
καὶ ἐδεήθη μανωῆ τοῦ κυρίου καὶ εἶπεν ἐν ἑμοί κύριε ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ ὃν ἀπέστειλας πρὸς ἡμᾶς ἐλθέτω δὴ πρὸς ἡμᾶς καὶ φωτισάτω ἡμᾶς τί ποιήσωμεν τῷ παιδαρίῳ τῷ τικτομένῳ
- 9 **Ἰ** вислухав Бог цей Маноахів голос, і прийшов Божий Ангол ще до цієї жінки. А вона сиділа на полі, і Маноаха, чоловіка її, не було з нею.
And God gave ear to the voice of Manoah; and the angel of God came to the woman again when she was seated in the field; but her husband Manoah was not with her.
καὶ ἐπήκουσεν ὁ θεὸς τῆς φωνῆς μανωῆ καὶ παρεγένετο ὁ ἄγγελος τοῦ θεοῦ ἔτι πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτῆς καθημένης ἐν τῷ ἀγρῷ καὶ μανωῆ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς οὐκ ἦν μετ' αὐτῆς
- 10 **Ἰ** поспішила та жінка, і побігла та й оповіла чоловікові своєму, і сказала до нього: Ось з'явився мені той чоловік, що приходив був того дня до мене.
So the woman, running quickly, gave her husband the news, saying, I have seen the man who came to me the other day.
καὶ ἐτάχυνεν ἡ γυνὴ καὶ ἐξέδραμεν καὶ ἀπήγγειλεν τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν ἰδοὺ ὤπται μοι ὁ ἀνὴρ ὁ ἐλθὼν πρὸς με τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ
- 11 **Ἰ** встав, і пішов Маноах за своєю жінкою, і прийшов до того чоловіка, та й сказав йому: Чи ти той чоловік, що говорив до цієї жінки? А той сказав: Я.
And Manoah got up and went after his wife, and came up to the man and said to him, Are you the man who was talking to this woman? And he said, I am.
καὶ ἀνέστη μανωῆ καὶ ἐπορεύθη ὀπίσω τῆς γυναίκος αὐτοῦ πρὸς τὸν ἄνδρα καὶ εἶπεν αὐτῷ εἰ σὺ εἶ ὁ ἀνὴρ ὁ λαλήσας πρὸς τὴν γυναῖκα καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος ἐγώ
- 12 **Ἰ** сказав Маноах: Тепер нехай сповниться слово твоє. Та як нам виховувати ту дитину, і що чинити з нею?
And Manoah said, Now when your words come true, what is to be the rule for the child and what will be his work?
καὶ εἶπεν μανωῆ νῦν δὴ ἐλθόντος τοῦ ῥήματός σου τί ἔσται τὸ κρίμα τοῦ παιδαρίου καὶ τὰ ἔργα αὐτοῦ
- 13 **Ἰ** сказав Ангол Господній до Маноаха: Усього, що сказав я жінці, нехай вона стережеться.
And the angel of the Lord said to Manoah, Let the woman take note of what I have said to her.
καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος κυρίου πρὸς μανωῆ ἀπὸ πάντων ὧν εἶπα πρὸς τὴν γυναῖκα φυλαξάσθω
- 14 **У**сього, що виходить із виноградного куща, не буде вона їсти, а вина та напою п'яного нехай не п'є, і нічого нечистого нехай не їсть. Нехай додержусь всього, що я наказав.
She is to have nothing which comes from the vine for her food, and let her take no wine or strong drink or anything which is unclean; let her take care to do all I have given her orders to do.
ἀπὸ πάντων ὅσα ἐκπορεύεται ἐξ ἀμπέλου οὐ φάγεται καὶ οἶνον καὶ σικερα μὴ πιέτω καὶ πᾶν ἀκάθαρτον μὴ φαγέτω πάντα ὅσα ἐνετειλάμην αὐτῇ φυλαξάσθω
- 15 **¶** **Ἰ** сказав Маноах до Ангола Господнього: Нехай ми задержимо тебе, і приготуємо для тебе козля.
And Manoah said to the angel of the Lord, Now let us keep you while we make ready a young goat for you.
καὶ εἶπεν μανωῆ πρὸς τὸν ἄγγελον κυρίου βιασώμεθα δὴ σε καὶ ποιήσωμεν ἐνώπιόν σου ἔριφον αἰγῶν
- 16 **Ἰ** сказав Ангол Господній до Маноаха: Якщо ти задержиш мене, я не буду їсти твого хліба. А якщо приготуєш цілопалення для Господа принесеш його. Бо Маноах не знав, що це Ангол Господній.
And the angel of the Lord said to Manoah, Though you keep me I will not take of your food; but if you will make a burned offering, let it be offered to the Lord. For it had not come into Manoah's mind that he was the angel of the Lord.
καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος κυρίου πρὸς μανωῆ ἐὰν βιάσῃ με οὐ φάγομαι τῶν ἄρτων σου καὶ ἐὰν ποιήσῃς ὀλοκαύτωμα κυρίῳ ἀνοίσεις αὐτό ὅτι οὐκ ἔγνων μανωῆ ὅτι ἄγγελος κυρίου ἐστίν

- 17 I сказав Маноах до Господнього Ангола: Яке ім'я твоє? Коли сповниться твоє слово, то ми вшануємо тебе.
Then Manoah said to the angel of the Lord, What is your name, so that when your words come true we may give you honour?
καὶ εἶπεν μανωε πρὸς τὸν ἄγγελον κυρίου τί ὄνομά σοι ἵνα ὅταν ἔλθῃ τὸ ῥῆμά σου δοξάσωμέν σε
- 18 I сказав йому Ангол Господній: Чому ти питаєшся про моє ім'я? Воно дивне.
But the angel of the Lord said to him, Why are you questioning me about my name, seeing that it is a wonder?
καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ ἄγγελος κυρίου ἵνα τί τοῦτο ἐρωτᾷς τὸ ὄνομά μου καὶ αὐτό ἐστιν θαυμαστόν
- 19 I взяв Маноах козля та жертву хлібну, і на скелі приніс Господеві. I Він учинив чудо, а Маноах та його жінка бачили те.
So Manoah took the young goat with its meal offering, offering it on the rock to the Lord, who did strange things.
καὶ ἔλαβεν μανωε τὸν ἔριφον τῶν αἰγῶν καὶ τὴν θυσίαν καὶ ἀνήνεγκεν ἐπὶ τὴν πέτραν τῷ κυρίῳ τῷ θαυμαστῷ ποιῶντι κυρίῳ καὶ μανωε καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἐθεώρουν
- 20 I сталося, коли полум'я підіймалося з-над жертівника до неба, то Ангол Господній вознісся в полум'ї жертівника. А Маноах та жінка його бачили це, та й попадали обличчям своїм на землю.
And when the flame went up to heaven from the altar, the angel of the Lord went up in the flame of the altar, while Manoah and his wife were looking on; and they went down on their faces to the earth.
καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἀναβῆναι τὴν φλόγα ἐπάνωθεν τοῦ θυσιαστηρίου εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἀνέβη ὁ ἄγγελος κυρίου ἐν τῇ φλογί καὶ μανωε καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἐθεώρουν καὶ ἔπεσον ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν ἐπὶ τὴν γῆν
- 21 I Ангол Господній більш уже не появлявся до Маноаха та до жінки його. Тоді Маноах пізнав, що це Ангол Господній.
But the angel of the Lord was seen no more by Manoah and his wife. Then it was clear to Manoah that he was the angel of the Lord.
καὶ οὐ προσέθηκεν ἔτι ὁ ἄγγελος κυρίου ὀφθῆναι πρὸς μανωε καὶ πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ τότε ἔγνω μανωε ὅτι ἄγγελος κυρίου ἐστίν
- 22 I сказав Маноах до своєї жінки: Ми справді помремо, бо ми бачили Бога.
And Manoah said to his wife, Death will certainly be our fate, for it is a god whom we have seen.
καὶ εἶπεν μανωε πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ θανάτῳ ἀποθανούμεθα ὅτι θεὸν ἐώρακαμεν
- 23 I сказала йому жінка його: Коли б Господь хотів був повбивати нас, не взяв би з нашої руки цілопалення та хлібної жертви, і не дав би нам побачити всього цього, і не об'явив би нам цього часу речі, як це.
But his wife said to him, If the Lord was purposing our death, he would not have taken our burned offering and our meal offering, or have given us such orders about the child.
καὶ εἶπεν αὐτῷ ἡ γυνὴ αὐτοῦ εἰ ἐβούλετο κύριος θανατώσει ἡμᾶς οὐκ ἂν ἐδέξατο ἐκ τῶν χειρῶν ἡμῶν ὀλοκαύτωμα καὶ θυσίαν καὶ οὐκ ἂν ἐφότισεν ἡμᾶς πάντα ταῦτα καὶ οὐκ ἂν ἀκουστὰ ἐποίησεν ἡμῖν ταῦτα
- 24 ¶ I породила та жінка сина, і назвала ім'я йому: Самсон. I виростав той хлопець, і Господь благословляв його.
So the woman gave birth to a son, and gave him the name Samson; and he became a man and the blessing of the Lord was on him.
καὶ ἔτεκεν ἡ γυνὴ υἱὸν καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ σαμψων καὶ ἠύλογησεν αὐτὸν κύριος καὶ ἠύξηθη τὸ παιδάριον
- 25 А Дух Господній почав діяти в ньому в Дановім таборі між Цор'а та між Ештаолом.
And the spirit of the Lord first came on him in Mahaneh-dan, between Zorah and Eshtaol.
καὶ ἦρξατο πνεῦμα κυρίου συμπορεύεσθαι αὐτῷ ἐν παρεμβολῇ δαν ἀνὰ μέσον сараа καὶ ἀνὰ μέσον εсθaоl
- 1 ¶ I зійшов Самсон до Тімни, і побачив у Тімні жінку з филистимських дочок.
Now Samson went down to Timnah, and saw a woman in Timnah, of the daughters of the Philistines;
καὶ κατέβη σαμψων εἰς θaμnαθa καὶ εἶδεν γυναῖκα ἐν θaμnαθa ἐκ τῶν θυγατέρων τῶν ἀλλοφύλων καὶ ἤρρεσεν ἐνώπιον αὐτοῦ
- 2 I пішов він, і розповів своєму батькові та своїй матері, та й сказав: Я нагледів у Тімні жінку з филистимських дочок, а тепер візьміть її мені за жінку.
And when he came back he said to his father and mother, I have seen a woman in Timnah, of the daughters of the Philistines: get her now for me for my wife.
καὶ ἀνέβη καὶ ἀπήγγειλεν τῷ πατρὶ αὐτοῦ καὶ τῇ μητρὶ αὐτοῦ καὶ εἶπεν γυναῖκα ἐώρακα ἐν θaμnαθa ἀπὸ τῶν θυγατέρων τῶν ἀλλοφύλων καὶ νῦν λάβετέ μοι αὐτὴν εἰς γυναῖκα
- 3 I сказав йому батько його та мати його: Чи ж нема жінки серед дочок братів твоїх та серед усього мого народу, що ти йдеш узяти жінку з необрізаних филистимлян? I сказав Самсон до свого батька: Візьми її мені, бо вона любя очам моїм.
Then his father and mother said to him, Is there no woman among the daughters of your relations or among all my people, that you have to go for your wife to the Philistines, who are without circumcision? But Samson said to his father, Get her for me, for she is pleasing to me.
καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ μὴ οὐκ ἐστὶν ἀπὸ τῶν θυγατέρων τῶν ἀδελφῶν σου καὶ ἐν παντὶ τῷ λαῷ μου γυνὴ ὅτι σὺ πορεύῃ λαβεῖν γυναῖκα ἐκ τῶν ἀλλοφύλων τῶν ἀπεριτιμῆτων καὶ εἶπεν σαμψων πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ ταύτην λάβε μοι ὅτι ἤρρεσεν ἐν ὀφθαλμοῖς μου

- 4 А батько його та мати його не знали, що це від Господа, бо він шукав зачіпки з филистимлянами. А того часу филистимляни панували над Ізраїлем.
Now his father and mother had no knowledge that this was the purpose of the Lord, who had the destruction of the Philistines in mind. Now the Philistines at that time were ruling over Israel.
καὶ ὁ πατήρ αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ οὐκ ἔγνωσαν ὅτι παρὰ κυρίου ἐστὶν ὅτι ἀνταπόδομα αὐτὸς ἐκζητεῖ ἐκ τῶν ἀλλοφύλων καὶ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀλλόφυλοι ἐκυρίευσαν τῶν υἱῶν Ἰσραηλ.
- 5 І зійшов Самсон і батько його та мати його до Тімни, і прийшли аж до тімненських виноградників, аж ось навпроти нього ричить левчук.
Then Samson went down to Timnah (and his father and his mother,) and came to the vine-gardens of Timnah; and a young lion came rushing out at him.
καὶ κατέβη σαμψων καὶ ὁ πατήρ αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ εἰς θαμναθα καὶ ἐξέκλινεν εἰς ἀμπελῶνα θαμναθα καὶ ἰδοὺ σκύμνος λεόντων ὠρυόμενος εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ
- 6 І зійшов на нього Дух Господній, і він розірвав того левчука, як розривають ягня, а в руці його не було нічого. І він не сказав своєму батькові та своїй матері, що зробив.
And the spirit of the Lord came on him with power, and, unarmed as he was, pulling the lion in two as one might do to a young goat, he put him to death; (but he said nothing to his father and mother of what he had done.)
καὶ κατηύθυνεν ἐπ' αὐτὸν πνεῦμα κυρίου καὶ διέσπασεν αὐτὸν ὡσεὶ διασπάσαι ἔριφον αἰγῶν καὶ οὐδὲν ἦν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ καὶ οὐκ ἀπήγγειλεν τῷ πατρὶ αὐτοῦ οὐδὲ τῇ μητρὶ ἃ ἐποίησεν
- 7 І він зійшов, і говорив до тієї жінки, і вона стала улюблена в Самсонових очах.
So he went down and had talk with the woman; and she was pleasing to Samson.
καὶ κατέβησαν καὶ ἐλάλησαν τῇ γυναικὶ καὶ ἤρεσεν ἐνώπιον σαμψων
- 8 А по часі він вертався забрати її, і звернув із дороги побачити падло лева, аж ось ріи бджіл у тілі того лева та мед.
Then after a time he went back to take her; and turning from the road to see the dead body of the lion, he saw a mass of bees in the body of the lion, and honey there.
καὶ ἐπέστρεψεν μεθ' ἡμέρας λαβεῖν αὐτήν καὶ ἐξέκλινεν ἰδεῖν τὸ πτώμα τοῦ λέοντος καὶ ἰδοὺ συστροφή μελισσῶν ἐν τῷ στόματι τοῦ λέοντος καὶ μέλι ἦν
- 9 І він вишкріб його на свою долою, і пішов, і їв та й їв. І він пішов до батька свого й до матері своєї, та й дав їм, і вони їли. І він не сказав їм, що той мед він зішкріб із тіла лева.
And he took the honey in his hand, and went on, tasting it on the way; and when he came to his father and mother he gave some to them; but did not say that he had taken the honey from the body of the lion.
καὶ ἐξεῖλεν αὐτὸ εἰς τὸ στόμα αὐτοῦ καὶ ἐπορεύθη πορευόμενος καὶ ἔσθων καὶ ἐπορεύθη πρὸς τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ πρὸς τὴν μητέρα αὐτοῦ καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς καὶ ἔφαγον καὶ οὐκ ἀπήγγειλεν αὐτοῖς ὅτι ἐκ τῆς ἔξεως τοῦ λέοντος ἐξεῖλεν τὸ μέλι
- 10 ¶ І зійшов його батько до тієї жінки, а Самсон справив там прийняття, бо так роблять юнаки.
Then Samson went down to the woman, and made a feast there, as was the way among young men.
καὶ κατέβη ὁ πατήρ αὐτοῦ πρὸς τὴν γυναῖκα καὶ ἐποίησεν ἐκεῖ σαμψων πότον ἡμέρας ἑπτὰ ὅτι οὕτως ἐποιοῦν οἱ νεανίσκοι
- 11 І сталося, коли вони побачили його, то взяли тридцатеро друзків, і були з ним.
And he took thirty friends, and they were with him.
καὶ ἐγένετο ἐν τῷ φοβεῖσθαι αὐτοὺς αὐτὸν προσκατέστησαν αὐτῷ ἑταίρους τριάκοντα καὶ ἦσαν μετ' αὐτοῦ
- 12 І сказав їм Самсон: Нехай но я загадаю вам загадку. Якщо справді розгадасте її мені за сім день прийняття, і відгадасте, то я дам тридцять лляних сорочок та тридцять змін одежі.
And Samson said, Now I have a hard question for you: if you are able to give me the answer before the seven days of the feast are over, I will give you thirty linen robes and thirty changes of clothing;
καὶ εἶπεν αὐτοῖς σαμψων προβάλω ὑμῖν πρόβλημα καὶ ἐὰν ἀπαγγεῖλητέ μοι τὸ πρόβλημα ἐν ταῖς ἑπτὰ ἡμέραις τοῦ πότου δώσω ὑμῖν τριάκοντα σινδόνας καὶ τριάκοντα στολὰς
- 13 А якщо не зможете розгадати мені, то ви мені дасте тридцять лляних сорочок та тридцять змін одежі. І вони сказали йому: Загадуй загадку свою, а ми послухасмо її.
But if you are not able to give me the answer, then you will have to give me thirty linen robes and thirty changes of clothing. And they said to him, Put your hard question and let us see what it is.
καὶ ἐὰν μὴ δυνασθῆτε ἀπαγγεῖλαι μοι καὶ δώσετε ὑμεῖς ἐμοὶ τριάκοντα σινδόνας καὶ τριάκοντα στολὰς ἱματίων καὶ εἶπαν αὐτῷ προβάλω τὸ πρόβλημά σου καὶ ἀκουσόμεθα αὐτοῦ
- 14 І він сказав їм: З їдчого вийшло їстивне, а з сильного вийшло солодке. І не могли вони розгадати за три дні.
And he said, Out of the taker of food came food, and out of the strong came the sweet. And at the end of three days they were still not able to give the answer.
καὶ εἶπεν αὐτοῖς ἐκ τοῦ ἔσθοντος ἐξῆλθεν βρώσις καὶ ἐξ ἰσχυροῦ ἐξῆλθεν γλυκὺ καὶ οὐκ ἠδυνάσθησαν ἀπαγγεῖλαι τὸ πρόβλημα ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας
- 15 І сталося сьомого дня, і сказали вони до Самсонові жінки: Намов свого чоловіка, і нехай він розгадає нам ту загадку, щоб ми не спалили огнем тебе та дім твого батька. Чи ви нас покликали, щоб посісти масток наш, чи ні?
So on the fourth day they said to Samson's wife, Get from your husband the answer to his question by some trick or other, or we will have you and your father's house burned with fire; did you get us here to take all we have?
καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τετάρτῃ καὶ εἶπαν τῇ γυναικὶ σαμψων ἀπάτησον δὴ τὸν ἄνδρα σου καὶ ἀπαγγεῖλάτω σοι τὸ πρόβλημα μήποτε ἐμπυρίσωμέν σε καὶ τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς σου ἐν πυρὶ ἢ πτωχεῦσαι ἐκαλέσατε ἡμᾶς

- 16 I плакала Самсонова жінка при ньому сім день і казала: Ти певне ненавидиш мене й не любиш мене. Ти загадав загадку синам мого народу, а мені не розгадав. А він їй сказав: Таж б атькові своєму та матері своїй не розгадав я, а розгадаю тобі?
Then Samson's wife, weeping over him, said, Truly you have no love for me but only hate; you have put a hard question to the children of my people and have not given me the answer. And he said to her, See, I have not given the answer even to my father or my mother; am I to give it to you?
καὶ ἔκλαυσεν ἡ γυνὴ σαμψων ἐπ' αὐτὸν καὶ εἶπεν αὐτῷ μερίσθηκάς με καὶ οὐκ ἠγάπηκάς με ὅτι τὸ πρόβλημα ὃ προσέβαλον τοῖς υἱοῖς τοῦ λαοῦ μου κάμοι οὐκ ἀπήγγειλας αὐτό καὶ εἶπεν αὐτῇ σαμψων ἰδοὺ τῷ πατρὶ μου καὶ τῇ μητρὶ μου οὐκ ἀπήγγειλα αὐτό καὶ σοὶ ἀπαγγεῖλω
- 17 A вона плакала при ньому сім день, коли в них було прийняття. І сталося сьомого дня, і він розгадав їй, бо вона докучала йому. А вона розгадала ту загадку синам свого народу.
And all the seven days of the feast she went on weeping over him; and on the seventh day he gave her the answer, because she gave him no peace; and she sent word of it to the children of her people.
καὶ ἔκλαυσεν ἐπ' αὐτὸν ἐπὶ τὰς ἑπτὰ ἡμέρας ἐν αἷς ἦν ἐν αὐταῖς ὁ πότος καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ καὶ ἀπήγγειλεν αὐτῇ ὅτι παρηνώχλησεν αὐτόν καὶ αὐτὴ ἀπήγγειλεν τοῖς υἱοῖς τοῦ λαοῦ αὐτῆς
- 18 I сказали йому люди того міста сьомого дня, поки зайшло сонце: Що солодше від меду, і що сильніше від лева? А він їм відказав: Якби ви не орали мосю телицею, то ви загадки не від гадали б мосі.
Then on the seventh day, before he went into the bride's room, the men of the town said to him, What is sweeter than honey? and what is stronger than a lion? And he said to them, If you had not been ploughing with my cow you would not have got the answer to my question.
καὶ εἶπαν αὐτῷ οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἑβδόμῃ πρὶν ὄναι τὸν ἥλιον τί γλυκύτερον μέλιτος καὶ τί ἰσχυρότερον λέοντος καὶ εἶπεν αὐτοῖς σαμψων εἰ μὴ κατεδαμάσατέ μου τὴν δάμαλιν οὐκ ἂν εὗρετε τὸ πρόβλημά μου
- 19 I зійшов на нього Дух Господній, і він пішов до Ашкелону, та й побив з них тридцятю чоловіка, і пороздягав їх, і віддав ті зміни одежі тим, що розгадали загадку. І запалився гнів його, і він пішов до дому батька свого.
And the spirit of the Lord came rushing on him, and he went down to Ashkelon and, attacking thirty men there, took their clothing from them, and gave it to the men who had given the answer to his hard question. Then, full of wrath, he went back to his father's house.
καὶ κατεῦθνε ἐπ' αὐτὸν πνεῦμα κυρίου καὶ κατέβη εἰς ἀσκαλῶνα καὶ ἔπαισεν ἐκεῖθεν τριάκοντα ἄνδρας καὶ ἔλαβεν τὰς στολὰς αὐτῶν καὶ ἔδωκεν τοῖς ἀπαγγεῖλαισιν τὸ πρόβλημα καὶ ἐθυμώθη ὄργῃ ἡ σαμψων καὶ ἀνέβη εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ
- 20 A Самсонова жінка досталася дружкові його, що приятелював із ним.
But Samson's wife was given to the friend who had been his best man.
καὶ συνώκησεν ἡ γυνὴ σαμψων τῷ νυμφαγωγῷ αὐτοῦ ὃς ἦν ἑταῖρος αὐτοῦ
- 1 ¶ А по часі сталося в днях жнив пшениці, і відвідав Самсон з козлям свою жінку та й сказав: Нехай увійду я до мосі жінки, до кімнати. Та батько її не дав йому ввійти.
Now a short time after, at the time of the grain-cutting, Samson, taking with him a young goat, went to see his wife; and he said, I will go in to my wife into the bride's room. But her father would not let him go in.
καὶ ἐγένετο μεθ' ἡμέρας ἐν ἡμέραις θερισμοῦ πυρῶν καὶ ἐπεσκέψατο σαμψων τὴν γυναῖκα αὐτοῦ φέρων ἔριφον αἰγῶν καὶ εἶπεν εἰσελεύσομαι πρὸς τὴν γυναῖκά μου εἰς τὸν κοιτῶνα καὶ οὐκ ἀφῆκεν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτῆς εἰσελθεῖν πρὸς αὐτήν
- 2 I сказав її батько: Я дійсно подумав був, що ти справді зненавидів її, а тому я дав її твому дружкові. Чи молодша сестра її не ліпша від неї? Нехай же вона буде тобі замість неї.
And her father said, It seemed to me that you had only hate for her; so I gave her to your friend: but is not her younger sister fairer than she? so please take her in place of the other.
καὶ εἶπεν ὁ πατὴρ αὐτῆς εἶπας εἶπα ὅτι μισῶν ἐμίσησας αὐτήν καὶ ἔδωκα αὐτήν τῷ συνεταίρῳ σου οὐκ ἰδοὺ ἡ ἀδελφὴ αὐτῆς ἡ νεωτέρα κρείσσων αὐτῆς ἐστὶν ἔστω δὴ σοὶ ἀντὶ αὐτῆς
- 3 I сказав їм Самсон: Цього разу я не буду винний перед филистимлянами, коли я зроблю їм зло.
Then Samson said to them, This time I will give payment in full to the Philistines, for I am going to do them great evil.
καὶ εἶπεν αὐτῷ σαμψων ἀθῶός εἰμι τὸ ἅπαξ ἀπὸ τῶν ἀλλοφύλων ὅτι ἐγὼ ποιῶ μεθ' ὑμῶν κακά
- 4 I пішов Самсон, та й зловив три сотні лисиць. І взяв він смолоскипи, і обернув хвоста до хвоста, і прив'язав одного смолоскипа всередині поміж два хвости.
So Samson went and got three hundred foxes and some sticks of fire-wood; and he put the foxes tail to tail with a stick between every two tails;
καὶ ἐπορεύθη σαμψων καὶ συνέλαβεν τριακοσίας ἀλώπεκας καὶ ἔλαβεν λαμπάδας καὶ συνέδησεν κέρκον πρὸς κέρκον καὶ ἔθηκεν λαμπάδα μίαν ἀνὰ μέσον τῶν δύο κέρκων ἐν τῷ μέσῳ
- 5 I запалив він огонь у тих смолоскипах, і пустив лисиць в филистимські жита. І попалив він стирти та жита, і оливкові сади.
Then firing the sticks, he let the foxes loose among the uncut grain of the Philistines, and all the corded stems as well as the living grain and the vine-gardens and the olives went up in flames.
καὶ ἐξῆψεν πῦρ ἐν ταῖς λαμπάσιν καὶ ἐξαπέστειλεν εἰς τὰ δράγματα τῶν ἀλλοφύλων καὶ ἐνεπύρισεν τοὺς στάχους καὶ τὰ προτεθερισμένα ἀπὸ στοιβῆς καὶ ἕως ἐστώτος καὶ ἕως ἀμπελῶνος καὶ ἐλαίας

- 6 I сказали филистимляни: Хто це зробив? А їм відказали: Самсон, зять тимнеянина, бо він забрав його жінку й віддав її дружкові його. I пішли филистимляни, та й спалили огнем її та батька її.
Then the Philistines said, Who has done this? And they said, Samson, the son-in-law of the Timnite, because he took his wife and gave her to his friend. So the Philistines came up and had her and her father's house burned.
καὶ εἶπαν οἱ ἀλλόφυλοι τίς ἐποίησεν ταῦτα καὶ εἶπαν σαμψων ὁ γαμβρὸς τοῦ θαμναθαίου ὅτι ἔλαβεν τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ ἔδωκεν αὐτὴν τῷ συνεταίρῳ αὐτοῦ καὶ ἀνέβησαν οἱ ἀλλόφυλοι καὶ ἐνεπύρισαν τὴν οἰκίαν τοῦ πατρὸς αὐτῆς καὶ αὐτὴν καὶ τὸν πατέρα αὐτῆς ἐν πυρὶ
- 7 I сказав їм Самсон: Хоч ви й зробили так, як це, та проте я конче пімщуся на вас, і аж тоді перестану.
And Samson said to them, If you go on like this, truly I will take my full payment from you; and that will be the end of it.
καὶ εἶπεν αὐτοῖς σαμψων ἐὰν ποιήσητε οὕτως οὐκ εὐδοκήσω ἀλλὰ τὴν ἐκδίκησίν μου ἐξ ἐνὸς καὶ ἐκάστου ὑμῶν ποιήσομαι
- 8 I він сильно побив їх дошкульною поразкою. I пішов він, і осівся в щілині скелі Етам.
And he made an attack on them, driving them in uncontrolled flight, and causing great destruction; then he went away to his safe place in the crack of the rock at Etam.
καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς ἐπὶ μὴρὸν πληγὴν μεγάλην καὶ κατέβη καὶ κατόκει παρὰ τῷ χειμάρρῳ ἐν τῷ σπηλαίῳ ἡταμ
- 9 ¶ I посходили филистимляни, і таборували в Юди, і розтяглися до Лехі.
Then the Philistines went and put up their tents in Judah, all round Lehi.
καὶ ἀνέβησαν οἱ ἀλλόφυλοι καὶ παρενεβάλοσαν ἐπὶ τὸν ἰουδαὶν καὶ ἐξερρίφθησαν ἐν λεχί
- 10 I сказали Юдині люди: Чого ви посходили проти нас? А ті відказали: Ми прийшли зв'язати Самсона, щоб зробити йому, як нам він зробив.
And the men of Judah said, Why have you come up against us? And they said, We have come up to take Samson, and to do to him as he has done to us.
καὶ εἶπαν αὐτοῖς πᾶς ἀνὴρ ἰουδαῖνα ἵνα τί ἀνέβητε ἐφ' ἡμᾶς καὶ εἶπαν οἱ ἀλλόφυλοι δῆσαι τὸν σαμψων καὶ ποιῆσαι αὐτῷ ὃν τρόπον ἐποίησεν ἡμῖν
- 11 I пішли три тисячі люда від Юди до щілини скелі Етам. I сказали вони Самсонові: Чи ти не знав, що над нами панують филистимляни? I що це ти нам учинив? А він їм сказав: Як во ни зробили мені, так я зробив їм.
Then three thousand of the men of Judah went down to the crack of the rock of Etam, and said to Samson, Is it not clear to you that the Philistines are our rulers? What is this you have done to us? And he said to them, I only did to them as they did to me.
καὶ κατέβησαν τρεῖς χιλιάδες ἀνδρῶν ἐξ ἰουδαῖνα ἐπὶ τὴν ὀπήν τῆς πέτρας ἡταμ καὶ εἶπαν πρὸς σαμψων οὐκ οἶδας ὅτι ἄρχουσιν ἡμῶν οἱ ἀλλόφυλοι καὶ ἵνα τί ταῦτα ἐποίησας ἡμῖν καὶ εἶπεν αὐτοῖς σαμψων καθὼς ἐποίησαν ἡμῖν οὕτως ἐποίησα αὐτοῖς
- 12 I сказали йому: Ми зійшли зв'язати тебе, щоб віддати тебе в руку филистимлян. I сказав їм Самсон: Присягни́ть мені, що ви не заб'єте мене.
Then they said to him, We have come down to take you and give you up into the hands of the Philistines. And Samson said to them, Give me your oath that you will not make an attack on me yourselves.
καὶ εἶπαν αὐτῷ τοῦ δῆσαι σε κατέβημεν καὶ παραδοῦναί σε εἰς χεῖρας ἀλλοφύλων καὶ εἶπεν αὐτοῖς σαμψων ὁμόσατέ μοι μὴ ἀποκτεῖναί με ὑμεῖς καὶ παράδοτέ με αὐτοῖς μήποτε ἀπαντήσητε ὑμεῖς ἐν ἐμοί
- 13 А вони сказали йому, говорячи: Ні, а тільки зв'яжемо тебе та дамо тебе в їхню руку, а забити не заб'ємо тебе. I зв'язали його двома новими шнурами, і звели його зо скелі.
And they said, No; we will take you and give you up into their hands, but truly we will not put you to death. So knotting two new cords round him they took him up from the rock.
καὶ ὁμόσαν αὐτῷ λέγοντες οὐχὶ ἀλλὰ δεσμῶ δῆσομέν σε καὶ παραδώσομέν σε εἰς χεῖρας αὐτῶν θανάτῳ δὲ οὐ θανατώσομέν σε καὶ ἔδησαν αὐτὸν δύο καλωδίους καινοῖς καὶ ἀνήγαγον αὐτὸν ἐκ τῆς πέτρας
- 14 Він прийшов аж до Лехі, а филистимляни зняли крик проти нього. I зійшов на нього Дух Господній, і стали ті сукані шнури, що на раменах його, як лляні, що перегоріли в огні, і пос падали з його рук пута його.
And when he came to Lehi, the Philistines came out, meeting him with loud cries; then the spirit of the Lord came rushing on him, and the cords on his arms became like grass which has been burned with fire, and the bands came falling off his hands.
καὶ αὐτὸς ἦλθεν ἕως σιαγόνης καὶ οἱ ἀλλόφυλοι ἠλάλαξαν εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ καὶ ἔδραμον εἰς συνάντησιν αὐτοῦ καὶ κατήθουθεν ἐπ' αὐτὸν πνεῦμα κυρίου καὶ ἐγένοντο τὰ καλώδια τὰ ἐν τοῖς βραχίουσιν αὐτοῦ ὡσεὶ στιλπνὸν ἡνίκα ἂν ὀσφρανθῆ πυρὸς καὶ διελύθησαν οἱ δεσμοὶ ἀπὸ τῶν βραχιόνων αὐτοῦ
- 15 I знайшов він свіжу ослячу щелепу, і простяг свою руку й узяв його, та й побив ним тисячу чоловіка.
And taking up the mouth-bone of an ass newly dead, which he saw by chance on the earth, he put to death a thousand men with it.
καὶ εὗρεν σιαγόνα ὄνου ἐρριμμένην ἐν τῇ ὁδῷ καὶ ἐξέτεινεν τὴν χεῖρα αὐτοῦ καὶ ἔλαβεν αὐτὴν καὶ ἐπάταξεν ἐν αὐτῇ χιλίους ἀνδρας
- 16 I сказав Самсон: Ослячою цією щелепою дійсно поклав їх на купу, ослячою цією щелепою тисячу люда побив я.
And Samson said, With a red ass's mouth-bone I have made them red with blood, with a red ass's mouth-bone I have sent destruction on a thousand men.
καὶ εἶπεν σαμψων ἐν σιαγόνῳ ὄνου ἐξαλείφω ἐξήλειψα αὐτούς ὅτι ἐν σιαγόνῳ ὄνου ἐπάταξα χιλίους ἀνδρας

- 17 I сталося, як скінчив він це говорити, то кинув ту щелепу зо своєї руки, і назвав ім'я тому місцю: Рамат-Лехі.
And having said these words, he let the mouth-bone go out of his hand; so that place was named Ramath-lehi.
 και ἐγένετο ἡνίκα συνετέλεσεν λαλῶν και ἔρριψεν τὴν σιαγόνα ἀπὸ τῆς χειρὸς αὐτοῦ και ἐκάλεσεν τὸν τόπον ἐκεῖνον ἀναίρεσις σιαγόνος
- 18 ¶ I сильно він спрагнув, і кликнув до Господа та й сказав: Ти дав у руку Свого раба це велике спасіння, а тепер я помру від прагнення, і впаду в руку необрізаних.
After this, he was in great need of water, and crying out to the Lord, he said, You have given this great salvation by the hand of your servant, and now need of water will be my death; and I will be given into the hands of this people who are without circumcision.
 και ἐδίψησεν σφόδρα και ἐβόησεν πρὸς κύριον και εἶπεν σὺ ἔδωκας ἐν χειρὶ τοῦ δούλου σου τὴν σωτηρίαν τὴν μεγάλην ταύτην και νῦν ἀποθανοῦμαι ἐν δίψει και ἐμπεσοῦμαι ἐν χειρὶ τῶν ἀπεριτμητῶν
- 19 I пробив Бог джерело, що в Лехі, і вийшла з нього вода, і він напився, і вернувся його дух, і він ожив. Тому назвав він ім'я йому: Ен-Гаккоре, що в Лехі, і так воно зветься аж до цього дня.
Then God made a crack in the hollow rock in Lehi and water came out of it; and after drinking, his spirit came back to him and he was strong again; so that place was named En-hakkore; it is in Lehi to this day.
 και ἤνοιξεν ὁ θεὸς τὸ τραῦμα τῆς σιαγόνος και ἐξῆλθεν ἐξ αὐτοῦ ὕδατα και ἐπιεν και ἐπέστρεψεν τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ και ἀνέψυξεν διὰ τοῦτο ἐκλήθη τὸ ὄνομα αὐτῆς πηγῆ ἐπίκλητος σιαγόνος ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης
- 20 I судив він Ізраїля за днів филистимлян двадцять літ.
And he was judge of Israel in the days of the Philistines for twenty years.
 και ἐκρινεν τὸν Ἰσραηλ ἐν ἡμέραις ἀλλοφύλων ἔτη εἴκοσι
- 1 ¶ I пішов Самсон до Гази, і побачив там жінку блудницю, і ввійшов до неї.
Now Samson went to Gaza, and there he saw a loose woman and went in to her.
 και ἐπορεύθη σαμψων ἐκεῖθεν εἰς γάζαν και εἶδεν ἐκεῖ γυναῖκα πόρνην και εἰσῆλθεν πρὸς αὐτήν
- 2 А азеянам донесли, говорячи: Самсон прийшов сюди! I оточили вони, і чатували на нього всю ніч у міській брамі. I вони тихо поводитися всю ніч, говорячи: Будемо чатувати аж до ранішнього світу, і заб'ємо його.
And it was said to the Gazites, Samson is here. So they went round, watching for him all day at the doorway of the town, but at night they kept quiet, saying, When daylight comes we will put him to death.
 και ἀπηγγέλη τοῖς γαζαίοις λέγοντες ἦκει σαμψων ἐνταῦθα και ἐκύκλωσαν και ἐνήδρευσαν αὐτὸν ὅλην τὴν νύκτα ἐπὶ τῆς πύλης τῆς πόλεως και ἐκώφευσαν ὅλην τὴν νύκτα λέγοντες ἕως φωτὸς πρῶ ἰ μείνωμεν και ἀποκτείνωμεν αὐτόν
- 3 I лежав Самсон аж до півночі. А опівночі встав, і схопив за двері міської брами та за обидва бічні одвірки, та й вирвав їх разом із засувом, і поклав на свої плечі, і виніс їх на верхів'я гори, що навпроти Хеврону.
And Samson was there till the middle of the night; then he got up, and took a grip on the doors of the town, pulling them up, together with their two supports and their locks, and put them on his back and took them up to the top of the hill in front of Hebron.
 και ἐκοιμήθη σαμψων ἕως τοῦ μεσονυκτίου και ἀνέστη περὶ τὸ μεσονύκτιον και ἐπελάβετο τῶν θυρῶν τῆς πύλης τῆς πόλεως και τῶν δύο σταθμῶν και ἀνεβάστασεν αὐτὰς σὺν τῷ μοχλῷ και ἐπέθη κεν ἐπὶ τῷ ὄμφῳ αὐτοῦ και ἀνήνεγκεν αὐτὰ ἐπὶ τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους ὃ ἐστὶν ἐπὶ πρόσωπον χερβρων και ἔθηκεν αὐτὰ ἐκεῖ
- 4 ¶ I сталося потому, і покохав він жінку в долині Сорек, а ім'я їй Деліла.
Now after this, he was in love with a woman in the valley of Sorek, named Delilah.
 και ἐγένετο μετὰ ταῦτα και ἠγάπησεν γυναῖκα ἐπὶ τοῦ χειμάρρου σωρηχ και ὄνομα αὐτῆ δαλιλα
- 5 I прийшли до неї филистимські володарі, та й сказали їй: Намов його та й побач, у чому його велика сила, і чим переможемо його та зв'яжемо його, щоб упокорити його? А ми кожен дамо тобі тисячу й сто шеклів срібла.
And the chiefs of the Philistines came up to her, and said to her, Make use of your power over him and see what is the secret of his great strength, and how we may get the better of him, and put bands on him, so that we may make him feeble; and every one of us will give you eleven hundred shekels of silver.
 και ἀνέβησαν πρὸς αὐτήν οἱ σατράπαι τῶν ἀλλοφύλων και εἶπαν αὐτῇ ἀπάτησον αὐτὸν και ἰδὲ ἐν τίνι ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ ἐστὶν ἢ μεγάλη και ἐν τίνι δυνασόμεθα πρὸς αὐτὸν και δήσομεν αὐτὸν ὥστε ταπεῖνωσαι αὐτόν και ἡμεῖς δώσομέν σοι ἀνὴρ χιλίους και ἑκατὸν ἀργυρίου
- 6 I сказала Деліла до Самсона: Розкажи мені, у чому твоя велика сила, і чим можна зв'язати, щоб упокорити тебе?
So Delilah said to Samson, Make clear to me now what is the secret of your great strength, and how you may be put in bands and made feeble.
 και εἶπεν δαλιλα πρὸς σαμψων ἀνάγγελόν μοι ἐν τίνι ἡ ἰσχὺς σου ἢ μεγάλη και ἐν τίνι δεθήσῃ τοῦ ταπεινωθῆναί σε

- 7 I сказав їй Самсон: Якщо зв'яжуть мене сімома мокрими шнурками, що ще не висушені, то ослабну та й стану, як кожен із людей.
And Samson said to her, If seven new bow-cords which have never been made dry are knotted round me, I will become feeble and will be like any other man.
καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὴν σαμψων ἐὰν δῆσοσίν με ἐν ἑπτὰ νευραῖς ὑγραῖς μὴ ἥρημομέναις καὶ ἀσθενήσω καὶ ἔσομαι ὡς εἰς τῶν ἀνθρώπων
- 8 I принесли їй филистимські володарі сім мокрих шнурів, що ще не були висушені, а вона зв'язала його ними.
So the chiefs of the Philistines gave her seven new bow-cords which had never been made dry, and she had them tightly knotted round him.
καὶ ἀνήνεγκαν αὐτῇ οἱ σατράπαι τῶν ἀλλοφύλων ἑπτὰ νευράς ὑγράς μὴ ἥρημομένας καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν αὐταῖς
- 9 А засідка сиділа в неї в іншій кімнаті. І вона сказала до нього: Филистимляни на тебе, Самсоне! І він розірвав ті шнури, як розривається нитка з ключця, коли понюхає огню. І не пізн ана була його сила.
Now she had men waiting secretly in the inner room; and she said to him, The Philistines are on you, Samson. And the cords were broken by him as a twist of thread is broken when touched by a flame. So the secret of his strength did not come to light.
καὶ τὸ ἔνεδρον αὐτοῦ ἐκάθητο ἐν τῷ ταμείῳ καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν ἀλλόφυλοι ἐπὶ σέ σαμψων καὶ διέρρηξεν τὰς νευράς ὄν τρόπον διασπᾶται κλώσμα τοῦ ἀποτινάγματος ἐν τῷ ὄσφρανθῆναι πυρός κ αὶ οὐκ ἐγνώσθη ἡ ἰσχύς αὐτοῦ
- 10 I сказала Деліла до Самсона: Оце ти обманив мене, і говорив мені лжу. Розкажи ж мені тепер, чим можна зв'язати тебе?
Then Delilah said to Samson, See, you have been making sport of me with false words; now, say truly how may you be put in bands?
καὶ εἶπεν δαλλια πρὸς σαμψων ἰδοὺ παρελογίσω με καὶ ἐλάλησας πρὸς με ψευδῆ νῦν οὖν ἀνάγγειλον δὴ μοι ἐν τίνι δεθήσῃ
- 11 А він їй сказав: Якщо справді зв'яжуть мене новими суканими шнурками, якими не робилася робота, то ослабну й стану, як кожен із людей.
And he said to her, If they only put round me new thick cords which have never been used, then I will become feeble and will be like any other man.
καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὴν ἐὰν δεσμῶ δῆσοσίν με ἐν ἑπτὰ καλωδίους καινοῖς ἐν οἷς οὐκ ἐγενήθη ἔργον καὶ ἀσθενήσω καὶ ἔσομαι ὡς εἰς τῶν ἀνθρώπων
- 12 I взяла Деліла нові шнури, та й зв'язала його ними, і сказала до нього: Филистимляни на тебе, Самсоне! А засідка сиділа в іншій кімнаті. І він зірвав їх за своїх плечей, немов нитку.
So Delilah took new thick cords, knotting them tightly round him, and said to him, The Philistines are on you, Samson. And men were waiting secretly in the inner room. And the cords were broken off his arms like threads.
καὶ ἔλαβεν αὐτῷ δαλλια καλωδία καινὰ καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν αὐτοῖς καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν οἱ ἀλλόφυλοι ἐπὶ σέ σαμψων καὶ τὸ ἔνεδρον ἐκάθητο ἐν τῷ ταμείῳ καὶ διέσπασεν αὐτὰ ἀπὸ τῶν βραχιόνων αὐτοῦ ὡς ράμμα
- 13 I сказала Деліла Самсонові: Досі ти обманював мене, і говорив мені лжу. Розкажи ж мені, чим можна зв'язати тебе? А він їй сказав: Якщо утчеш сім кучерів моєї голови з основою.
Then Delilah said to Samson, Up to now you have made sport of me with false words; now say truly, how may you be put in bands? And he said to her, If you get the seven twists of my hair worked into the cloth you are making and fixed with the pin, I will become feeble and will be like any other man.
καὶ εἶπεν δαλλια πρὸς σαμψων ἕως νῦν παρελογίσω με καὶ ἐλάλησας πρὸς με ψευδῆ ἀνάγγειλον δὴ μοι ἐν τίνι δεθήσῃ καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὴν ἐὰν ὑφάνῃς τὰς ἑπτὰ σειρὰς τῆς κεφαλῆς μου μετὰ τοῦ δι ἄσματος καὶ ἐγκρούσης ἐν τῷ πασσάλῳ εἰς τὸν τοῖχον καὶ ἔσομαι ἀσθενῆς ὡς εἰς τῶν ἀνθρώπων
- 14 I вона прибила їх ткацьким клинком, та й сказала до нього: Филистимляни на тебе, Самсоне! А він обудився за сну свого, та й вривав ткацького клинка тканини та основу.
So while he was sleeping she got the seven twists of his hair worked into her cloth and fixed with the pin, and said to him, The Philistines are on you, Samson. Then awaking from his sleep, he got up quickly, pulling up cloth and machine together.
καὶ ἐκοίμισεν αὐτὸν δαλλια καὶ ἐδιάσαστο τοὺς ἑπτὰ βοστρήχους τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ μετὰ τῆς ἐκτάσεως καὶ κατέκρουσεν ἐν τοῖς πασσάλοις εἰς τὸν τοῖχον καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν οἱ ἀλλόφυλοι ἐπὶ σέ σ αμψων καὶ ἐξηγέρθη ἐκ τοῦ ὕπνου αὐτοῦ καὶ ἐξέσπασεν τοὺς πασσάλους σὺν τῷ ὑφάσματι ἐκ τοῦ τοίχου καὶ τὸ διάσμα καὶ οὐκ ἐγνώσθη ἡ ἰσχύς αὐτοῦ
- 15 I сказала вона до нього: Як ти говориш: кохаю тебе, а серце твоє не за мною? Оце тричі обманив ти мене, і не розповів мені, у чому твоя велика сила.
And she said to him, Why do you say you are my lover when your heart is not mine? Three times you have made sport of me, and have not made clear to me the secret of your great strength.
καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν δαλλια πῶς ἔρεις ἡγάπηκά σε καὶ ἡ καρδία σου οὐκ ἔστιν μετ' ἐμοῦ τοῦτο τρίτον παρελογίσω με καὶ οὐκ ἀπήγγειλάς μοι ἐν τίνι ἡ ἰσχύς σου ἡ μεγάλη
- 16 I сталося, коли вона докучала йому своїми словами по всі дні, та напирала на нього, то знетерпеливилася душа його на смерть.
So day after day she gave him no peace, for ever questioning him till his soul was troubled to death.
καὶ ἐγένετο ὅτε κατειργάσαστο αὐτὸν τοῖς λόγοις αὐτῆς ὅλην τὴν νύκτα καὶ παρηνώχλησεν αὐτὸν καὶ ὠλιγοψύχησεν ἕως εἰς θάνατον
- 17 I виложив він їй усе серце своє, та й сказав їй: Бритва не торкалась моєї голови, бо я Божий назорей від утроби своєї матері. Якщо я буду оголений, то відступить від мене сила моя, і я ослабну, та й стану, як кожна людина.
And opening all his heart to her, he said to her, My head has never been touched by a blade, for I have been separate to God from the day of my birth: if my hair is cut off, then my strength will go from me and I will become feeble, and will be like any other man.
καὶ ἀπήγγειλεν αὐτῇ πάντα τὰ ἀπὸ καρδίας αὐτοῦ καὶ εἶπεν αὐτῇ ξυρὸν οὐκ ἀναβήσεται ἐπὶ τὴν κεφαλὴν μου ὅτι ναζιραῖος θεοῦ ἐγὼ εἰμι ἐκ κοιλίας μητρὸς μου καὶ ἐὰν ξυρήσωμαι ἀποστήσεται ἀπ ' ἐμοῦ ἡ ἰσχύς μου καὶ ἀσθενήσω καὶ ἔσομαι κατὰ πάντας τοὺς ἀνθρώπους

- 18 ¶ I побачила Деліла, що він розповів їй усе своє серце, і послала її покликала филистимських володарів, говорячи: Прийдіть і цим разом, бо він розповів мені все своє серце. I прийшли до неї филистимські володарі, і знесли срібло в своїй руці.
And when Delilah saw that he had let her see into his heart, she sent word to the chiefs of the Philistines saying, Come up this time, for he has let out all his heart to me. Then the chiefs of the Philistines came to her, with the money in their hands.
 και ειδεν δαλιλα οτι ανηγγειλεν αυτη παντα τα απο καρδιας αυτου και απεστειλεν και εκαλεσεν παντας τους σατραπας των αλλοφυλων λεγουσα αναβητε το απαξ οτι ανηγγειλεν μοι πασαν την καρδιαν αυτου και ανεβησαν προς αυτην πασαι αι σατραπια των αλλοφυλων και ηνεγκαν το αργυριον εν ταϊς χερσιν αυτων
- 19 A вона приспала його на колінах своїх, і покликала чоловіка та її наказала оголити сім кучерів його голови. I став він слабнути, і відступила від нього сила його.
And she made him go to sleep on her knees; and she sent for a man and had his seven twists of hair cut off; and while it was being done he became feeble and his strength went from him.
 και εκοιμισεν αυτον ανα μεσον των γονατων αυτης και εκαλεσεν τον κουρεα και εξωρησεν τους επτα βοστρυχους της κεφαλης αυτου και ηρξατο ταπεινουσθαι και απεστη η ισχυς αυτου απ' αυτου
- 20 I сказала вона: Филистимляни на тебе, Самсоне! I збудився він зо сну свого та її сказав: Вийду я, як раз-у-раз, і стрясуся. A він не знав, що Господь відступився від нього.
Then she said, The Philistines are on you, Samson. And awaking from his sleep, he said, I will go out as at other times, shaking myself free. But he was not conscious that the Lord had gone from him.
 και ειπεν αυτω δαλιλα οι αλλοφυλοι επι σε σαμψων και εξηγγερθη εκ του υπνου αυτου και ειπεν εξελευσομαι και ποιησω καθως αιει και αποτινάζομαι και αυτος ουκ εγνω οτι κυριος απεστη απ' αυτου
- 21 I взяли його филистимляни, та її вибрали очі йому. I вони звели його до Гази, і зв'язали його мідяними ланцюгами, і він молів у домі ув'язнених.
So the Philistines took him and put out his eyes; then they took him down to Gaza, and, chaining him with bands of brass, put him to work crushing grain in the prison-house.
 και επελαβοντο αυτου οι αλλοφυλοι και εξωρυσαν τους οφθαλμους αυτου και κατηγαγον αυτον εις γαζαν και εδησαν αυτον εν πεδαις χαλκαις και ην αληθων εν οικω της φυλακης
- 22 ¶ A волос голови його зачав рости по тому, як був він оголений.
But the growth of his hair was starting again after it had been cut off.
 και ηρξατο η θριξ της κεφαλης αυτου ανατεilai ηνικα εξυρηθη
- 23 A филистимські володарі зібралися, щоб принести велику жертву Дагонові, своєму богові, та повеселитися. I сказали вони: Наш бог передав у нашу руку Самсона, ворога нашого.
And the chiefs of the Philistines came together to make a great offering to Dagon their god, and to be glad; for they said, Our god has given into our hands Samson our hater.
 και οι σατραπαι των αλλοφυλων συνηχθησαν του θησαι θυσιαν μεγαλην δαγων τω θεω αυτων και του ευφρανθηναι και ειπαν παρεδωκεν ο θεος ημων εν χειρι ημων σαμψων τον εχθρον ημων
- 24 I бачив його народ, і хвалили своїх богів, і говорили: Наш бог передав у нашу руку нашого ворога та спустошителя нашого краю, який наші трупи намножив.
And when the people saw him, they gave praise to their god; for they said, Our god has given into our hands the one who was fighting against us, who made our country waste, and who put great numbers of us to death.
 και ειδεν αυτον ο λαος και ηνεσαν τους θεους αυτων και ειπαν παρεδωκεν ο θεος ημων τον εχθρον ημων εν χειρι ημων και τον εξερημουντα την γην ημων οστις επληθυνεν τους τραυματίας ημων
- 25 I сталося, коли їхнє серце звеселилося, то сказали вони: Покличте Самсона, і нехай він посмішить нас. I покликали Самсона з дому ув'язнених, і він витівав жарти перед ними, а вони поставили його поміж стовпами.
Now when their hearts were full of joy, they said, Send for Samson to make sport for us. And they sent for Samson out of the prison-house, and he made sport before them; and they put him between the pillars.
 και εγενετο οτε ηγαθονθη η καρδια αυτων και ειπαν καλεσατε τον σαμψων εξ οικου φυλακης και παιζατω ενοπιον ημων και εκαλεσαν τον σαμψων εξ οικου της φυλακης και ενεπαιζον αυτω και εστησαν αυτον ανα μεσον των δυο στυλων
- 26 I сказав Самсон юнакові, що держав його за руку: Пусти мене, і дай доторкнутися мені до тих стовпів, що на них цей дім стоїть міцно, і нехай я обіпруся на них.
And Samson said to the boy who took him by the hand, Let me put my hand on the pillars supporting the house, so that I may put my back against them.
 και ειπεν σαμψων προς το παιδαριον τον χειραγωγουντα αυτον επαναπανσον με δη και ποιησον ψηλαφησαι με επι τους στυλους εφ' ων ο οικος επεστηρικται επ' αυτων και επιστηρισομαι επ' αυτους ο δε παϊς εποησεν ουτως
- 27 A той дім був повен чоловіків та жінок, і туди зібралися всі филистимські володарі, а на даху було близько трьох тисяч чоловіків та жінок, що приглядалися до жартів Самсона.
Now the house was full of men and women; and all the lords of the Philistines were there; and about three thousand men and women were on the roof, looking on while Samson made sport.
 ο δε οικος ην πληρης ανδρων και γυναικων και εκει παντες οι σατραπαι των αλλοφυλων και επι του δωματος ωσει τρισχιλιοι ανδρες και γυναικες εμπλεκοντες εμπαιζομενον τον σαμψων
- 28 I кликнув Самсон до Господа, та її сказав: Владико Господи, згадай же про мене, та зміцни мене тільки цього разу, Боже, і нехай я пімшу филистимлянам одну пімсту за двос очей сво їх!
And Samson, crying out to the Lord, said, O Lord God, do have me now in mind, and do make me strong only this once, O God, so that I may take one last payment from the Philistines for my two eyes.
 και εβησεν σαμψων προς κυριον και ειπεν κυριε κυριε μηνθητι μου και ενισχυσον με δη πλην ετι το απαξ τουτο και εκδικησω εκδικησιν μιαν αντι των δυο οφθαλμων μου εκ των αλλοφυλων

- 29 **I обняв Самсон обидва серединні стовпи, що на них міцно стояв той дім, і оберся на них, на одного правцею своєю, а на одного лівцею своєю.**
Then Samson put his arms round the two middle pillars supporting the house, putting his weight on them, on one with his right hand and on the other with his left.
καὶ περιέλαβεν σαμψων τοὺς δύο στύλους τοὺς μέσους ἐφ' ὧν ὁ οἶκος ἐπεστήρικτο ἐπ' αὐτῶν καὶ ἐπεστηρίσατο ἐπ' αὐτοῖς ἓνα ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ καὶ ἓνα ἐν τῇ ἀριστερᾷ αὐτοῦ
- 30 **I сказав Самсон: Нехай помру я разом із филистимлянами! I він з великою силою сперся на стовпи, і впав той дім на володарів та на весь той народ, що в ньому... I були ті померлі, що він повбивав їх при своїй смерті, численніші за тих, що повбивав їх за свого життя.**
And Samson said, Let death overtake me with the Philistines. And he put out all his strength, and the house came down on the chiefs and on all the people who were in it. So the dead whom he sent to destruction by his death were more than all those on whom he had sent destruction in his life.
καὶ εἶπεν σαμψων ἀποθανέτω ἡ ψυχὴ μου μετὰ τῶν ἀλλοφύλων καὶ ἐκλινεν ἐν ἰσχύι καὶ ἔπεσεν ὁ οἶκος ἐπὶ τοὺς σατράπας καὶ ἐπὶ πάντα τὸν λαὸν τὸν ἐν αὐτῷ καὶ ἐγένοντο οἱ τεθνηκότες οὗς ἐθανάτωσαν σαμψων ἐν τῷ θανάτῳ αὐτοῦ πλείους ὑπὲρ οὗς ἐθανάτωσεν ἐν τῇ ζωῇ αὐτοῦ
- 31 **I зійшли його брати та весь дім його батька, і понесли його, і винесли та й поховали його між Цор'а та між Ештаолом у гробі Маноаха, батька його. А він судив Ізраїля двадцять літ.**
Then his brothers and his father's people came down and took him up and put his body to rest in the earth between Zorah and Eshtaol in the resting-place of Manoah his father. And he had been judge of Israel for twenty years.
καὶ κατέβησαν οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ πᾶς ὁ οἶκος τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ ἔλαβον αὐτὸν καὶ ἀνέβησαν καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἀνὰ μέσον σαραα καὶ ἀνὰ μέσον εσθαολ ἐν τῷ τάφῳ μανωε τοῦ πατρὸς αὐτοῦ κ αὐτὸς ἐκρίνεν τὸν ἰσραηλ εἴκοσι ἔτη
- 1 **¶ I був чоловік з Єфремових гір, а ім'я йому Миха.**
Now there was a man of the hill-country of Ephraim named Micah.
καὶ ἐγένετο ἀνὴρ ἐξ ὄρους εφραϊμ καὶ ὄνομα αὐτῷ μιχα
- 2 **I сказав він до своєї матері: Тисяча й сто шеклів срібла, що в тебе взяті, а ти прокляла за них, і також сказала це, щоб і я чув, ось те срібло зо мною, це я його взяв. I сказала мати його : Благословенний син мій у Господа!**
And he said to his mother, The eleven hundred shekels of silver which were taken from you, about which you took an oath and said in my hearing, I have given this silver to the Lord from my hand for myself, to make a pictured image and a metal image: see, I have the silver, for I took it: so now I will give it back to you. And his mother said, May the blessing of the Lord be on my son.
καὶ εἶπεν τῇ μητρὶ αὐτοῦ χιλίους καὶ ἑκατὸν ἀργυρίου τοὺς λημφθέντας σοι καὶ ἐξώρκισας καὶ εἶπας ἐν τοῖς ὧσιν μου ἰδοὺ τὸ ἀργύριον παρ' ἐμοὶ ἐγὼ ἔλαβον αὐτό καὶ εἶπεν ἡ μήτηρ αὐτοῦ εὐλογημένος ὁ υἱός μου τῷ κυρίῳ
- 3 **I він вернув ту тисячу й сто шеклів срібла своїй матері. I сказала його мати: Я справді посвятила те срібло Господеві з своєї руки за сина свого, щоб зробити боввана різьбленого та бо ввана литого. А тепер звертаю його тобі.**
And he gave back the eleven hundred shekels of silver to his mother, and his mother said, I have made the silver holy to the Lord from me for my son, to make a pictured image and a metal image.
καὶ ἀπέδωκεν τοὺς χιλίους καὶ ἑκατὸν τοῦ ἀργυρίου τῇ μητρὶ αὐτοῦ καὶ εἶπεν ἡ μήτηρ αὐτοῦ ἀγιασμῷ ἡγίασα τὸ ἀργύριον τῷ κυρίῳ ἐκ τῆς χειρὸς μου κατὰ μόνας τοῦ ποιῆσαι γλυπτὸν καὶ χωνευτὸν καὶ νῦν ἐπιστρέψω αὐτά σοι καὶ ἀποδώσω σοι αὐτό
- 4 **Та він вернув те срібло своїй матері. I взяла його мати дві сотні шеклів срібла та й дала його золотареві, а він зробив із нього боввана різьбленого та боввана литого; і було це в домі Миха.**
So he gave the silver back to his mother. Then his mother took two hundred shekels of silver and gave them to a metal-worker who made a pictured image and a metal image from them: and it was in the house of Micah.
καὶ ἀπέδωκεν τὸ ἀργύριον τῇ μητρὶ αὐτοῦ καὶ ἔλαβεν ἡ μήτηρ αὐτοῦ διακοσίους τοῦ ἀργυρίου καὶ ἔδωκεν αὐτὸ τῷ χωνευτῇ καὶ ἐποίησεν αὐτὸ γλυπτὸν καὶ χωνευτὸν καὶ ἐγένετο ἐν τῷ οἴκῳ μιχα
- 5 **А цей чоловік Миха мав удома божницю. I зробив він ефода та терафи, і висвятив одного з синів своїх, і він був йому за священника.**
And the man Micah had a house of gods; and he made an ephod and family gods and put one of his sons in the position of priest.
καὶ ὁ ἀνὴρ μιχα αὐτῷ οἶκος θεοῦ καὶ ἐποίησεν εφουδ καὶ θεραфин καὶ ἐνέπλησεν τὴν χεῖρα ἐνὸς τῶν υἱῶν αὐτοῦ καὶ ἐγενήθη αὐτῷ εἰς ἱερέα
- 6 **Того часу не було царя в Ізраїлі, кожен робив, що правдиве було в його очах.**
In those days there was no king in Israel: every man did as seemed right to him.
ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις οὐκ ἦν βασιλεὺς ἐν ἰσραηλ ἀνὴρ τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ ἐποίει
- 7 **¶ I був юнак із Вифлесму Юдиного, з Юдиного роду, а він Левит, і він був там прихोцько.**
Now there was a young man living in Beth-lehem-judah, of the family of Judah and a Levite, who was not a townsman of the place.
καὶ ἐγένετο παιδάριον ἐκ βηθλεεμ δήμου ἰουδα ἐκ τῆς συγγενείας ἰουδα καὶ αὐτὸς λευίτης καὶ αὐτὸς παρῳκεῖ ἐκεῖ
- 8 **I пішов той чоловік з того міста, із Вифлесму Юдиного, щоб часово пожити, де знайде. I прийшов він до Єфремових гір до дому Миха, щоб далі йти своєю дорогою.**
And he went away from the town of Beth-lehem-judah, looking for somewhere to make his living-place; and on his journey he came to the hill-country of Ephraim, to the house of Micah.
καὶ ἐπορεύθη ὁ ἀνὴρ ἐκ τῆς πόλεως ἰουδα ἐκ βηθλεεμ παρourkeῖν οὗ ἐὰν εὕρῃ καὶ ἐγενήθη εἰς ὄρος εφραϊμ ἕως οἴκου μιχα τοῦ ποιῆσαι τὴν ὁδὸν αὐτοῦ

- 9 I сказав йому Миха: Звідкіля ти приходиш? А той йому відказав: Я Левит із Вифлєсму Юдейського, а я йду, щоб часово пожити, де знайду.
And Micah said to him, Where do you come from? And he said to him, I am a Levite from Beth-lehem-judah, and I am looking for a living-place.
 και ειπεν αυτω μιχα ποθεν ερχη και ειπεν προς αυτον λευιτης εγω ειμι εκ βηθλεεμ ιουδα και εγω πορευομαι παροικειν ου εαν ευρω
- 10 I сказав йому Миха: Зоставайся ж зо мною, і будь мені за отця та за священика, а я дам тобі десять шеклів срібла на рік і потрібну одягу та поживу твою. I пішов той Левит до нього,
Then Micah said to him, Make your living-place with me, and be a father and a priest to me, and I will give you ten shekels of silver a year and your clothing and food.
 και ειπεν αυτω μιχα καθου μετ' εμου και γενου μοι εις πατερα και εις ιερεα και εγω δωσω σοι δεκα αργυριου εις ημερας και ζευγος ιματιων και τα προς το ζην σου και επορευθη ο λευιτης
- 11 і погодився Левит сидіти з тим чоловіком. I був той юнак йому, як один із синів його.
And the Levite said he would make his living-place with the man, and he became to him as one of his sons.
 και ηρξατο παροικειν παρα τω ανδρι και εγενηθη αυτω το παιδαριον ως εις των υιων αυτου
- 12 I Миха висвятив того Левита, і був йому той юнак за священика, і був у Михиному домі.
And Micah gave the position to the Levite, and the young man became his priest, and was in the house of Micah.
 και ανεπλησεν μιχα την χειρα του λευιτου και εγενηθη αυτω το παιδαριον εις ιερεα και ην εν τω οικω μιχα
- 13 I сказав Миха: Тепер я знаю, що Господь зробить добро мені, бо цей Левит став мені за священика.
Then Micah said, Now I am certain that the Lord will do me good, seeing that the Levite has become my priest.
 και ειπεν μιχα νυν εγνω οτι ηγαθοποιησεν με κυριος οτι εγενηθη μοι ο λευιτης εις ιερεα
- 1 ¶ Того часу не було царя в Ізраїлі, і того часу Данове плем'я шукало собі наділу на оселю, бо до того дня не випало йому жеребка на наділ серед Ізраїлевих племен.
In those days there was no king in Israel, and in those days the Danites were looking for a heritage for themselves, to be their living-place; for up to that time no distribution of land had been made to them among the tribes of Israel.
 εν ταϊς ημεραις εκειναις ουκ ην βασιλευς εν ισραηλ και εν ταϊς ημεραις εκειναις εζητει η φυλη του дан εαυτη κληρονομια του κατοικειν οτι ουκ επεσεν αυτη εως των ημερων εκεινων εν μεσω φυλων ισραηλ κληρονομια
- 2 I Данові сини послали зо свого роду п'ятеро люда з загалу людей військових, щоб вони вивідали Край та дослідили його. I сказали до них: Ідіть, дослідіть цей Край. I вони зійшли на Єфремові гори аж до Михиного дому, і переночували там.
So the children of Dan sent five men from among their number, strong men, from Zorah and from Eshtaol, to take a look at the land and make a search through it; and they said to them, Go and make a search through the land; and they came to the hill-country of Ephraim, to the house of Micah, where they made a stop for the night.
 και εξαπεστειλαν οι υιοι дан εκ των συγγενειων αυτων πεντε ανδρας απο μερους αυτων υιους δυναμειος εκ σαραα και εσθαολ του κατασκειψασθαι την γην και εξιχνιασαι αυτην και ειπαν προς αυτο υς πορευεσθε και εξεραυνησατε την γην και παρεγενοντο εις ορος εφραιμ εως οικου μιχα και κατεπαυσαν εκει
- 3 Коли вони були біля Михиного дому, то вони пізнали голос того юнака Левита, та й знайшли туди й сказали йому: Хто тебе привів сюди, і що ти тут робиш? I що ти тут маєш?
When they were near the house of Micah, hearing a voice which was not strange to them, that of the young Levite, they went out of their road to his place, and said to him, How did you come here? and what are you doing in this place? and why are you here?
 αυτων οντων παρα τω οικω μιχα και αυτοι επγνωσαν την φωνην του παιδαριου του νεωτερου του λευιτου και εξεκλιναν εκει και ειπαν αυτω τις ηγαγεν σε ωδε και τι ποιεις ενταυθα και τι σοι εστι ν ωδε
- 4 I сказав він до них: Так і так зробив мені Миха, і він найняв мене, і я став йому за священика.
And he said to them, This is what Micah did for me, and he gave me payment and I became his priest.
 και ειπεν προς αυτους ουτως και ουτως εποιησεν μοι μιχα και εμισθωσατο με και εγενηθην αυτω εις ιερεα
- 5 А вони сказали йому: Запитай же Бога, і нехай ми пізнаємо, чи пощаститься наша дорога, якою ми йдемо.
Then they said, Do get directions from God for us, to see if the journey on which we are going will have a good outcome.
 και ειπαν αυτω επερωτησον διη εν τω θεω και γνωσομεθα ει κατευοδοι η οδος ημων ην ημεις πορευομεθα επ' αυτην
- 6 I сказав їм священик: Ідіть із миром, перед Господом ваша дорога, якою ви підете.
And the priest said to them, Go in peace: your way is guided by the Lord.
 και ειπεν αυτοις ο ιερευς πορευεσθε εις ειρηνην ενωπιον κυριου η οδος υμων καθ' ην υμεις πορευεσθε εν αυτη

- 7 ¶ I пішли ті п'ятеро людей, і прийшли в Лаїш та й побачили той народ, що в ньому, він сидить безпечно, за звичаєм сидонян, спокійний та безпечний. І не було нікого, хто робив би їм щось зле в Краю, посів би владу над ними, і вони далеко від сидонян, і нема їм діла ні до кого.
Then the five men went on their way and came to Laish and saw the people who were there, living without thought of danger, like the Zidonians, quiet and safe; for they had everything on earth for their needs, and they were far from the Zidonians and had no business with Aram.
καὶ ἐπορεύθησαν οἱ πέντε ἄνδρες καὶ παρεγένοντο εἰς λαῖσα καὶ εἶδον τὸν λαὸν τὸν κατοικοῦντα ἐν αὐτῇ καθήμενον ἐν ἐλπίδι κατὰ τὴν σύγκρισιν τῶν σιδωνίων ἡσυχάζοντας ἐν ἐλπίδι καὶ μὴ δυναμῆς ἐνοῦς λαλῆσαι ῥήμα ὅτι μακρὰν εἰσιν ἀπὸ σιδῶνος καὶ λόγος οὐκ ἦν αὐτοῖς μετὰ συρίας
- 8 I прийшли вони до братів своїх у Цор'у та в Ештаол. І сказали їм брати їх: Що ви принесли?
So they came back to their brothers in Zorah and Eshtaol, and their brothers said to them, What news have you?
καὶ παρεγένοντο οἱ πέντε ἄνδρες πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν εἰς σαραα καὶ εσθαολ καὶ ἔλεγον αὐτοῖς οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν τί ὑμεῖς κάθησθε
- 9 А вони відказали: Устаньте, і підемо на них, бо ми бачили той Край, і ось дуже він добрий. А ви мовчите? Не лініться, щоб піти, щоб прийти та посісти той Край.
And they said, Up! and let us go against Laish; for we have seen the land, and it is very good: why are you doing nothing? Do not be slow to go in and take the land for your heritage.
καὶ εἶπαν ἀνάστητε καὶ ἀναβῶμεν ἐπ' αὐτούς ὅτι εἰσήλαμεν καὶ ἐνεπεριελατήσαμεν ἐν τῇ γῆ ἕως λαῖσα καὶ εἶδομεν τὸν λαὸν τὸν κατοικοῦντα ἐν αὐτῇ ἐν ἐλπίδι κατὰ τὸ σύγκριμα τῶν σιδωνίων καὶ μακρὰν ἀπέχοντες ἐκ σιδῶνος καὶ λόγος οὐκ ἦν αὐτοῖς μετὰ συρίας ἀλλὰ ἀνάστητε καὶ ἀναβῶμεν ἐπ' αὐτούς ὅτι εὗρήκαμεν τὴν γῆν καὶ ἰδοὺ ἀγαθὴ σφόδρα καὶ ὑμεῖς σιωπᾶτε μὴ ὀκνήσητε τοῦ πορεύθηναι τοῦ ἐλθεῖν καὶ κατακληρονομηῆσαι τὴν γῆν
- 10 Як ви підете, то ввійдете до народу безпечного, а Край той широкий, бо Бог дав його в вашу руку, це місце, що там нема недостачі жодної речі, що на землі.
When you come there you will come to a people living without thought of danger; and the land is wide, and God has given it into your hands: a place where there is everything on earth for man's needs.
ἡνίκα ἂν εἰσέλθητε ἤξετε πρὸς λαὸν πεποιθότα καὶ ἡ γῆ εὐρύχωρος ὅτι παρέδωκεν αὐτὴν ὁ θεὸς ἐν χειρὶ ὑμῶν τόπος οὗ οὐκ ἔστιν ἐκεῖ ὑστέρημα παντὸς ῥήματος ὅσα ἐν τῇ γῆ
- 11 I рушили звідти з Данового роду з Цор'и та з Ештаолу шістьсот чоловіка, оперезаних зброєю.
So six hundred men of the Danites from Zorah and Eshtaol went out armed with instruments of war.
καὶ ἀπῆραν ἕκ συγγενείας τοῦ δαν ἐκ σαραα καὶ εσθαολ ἑξακόσιοι ἄνδρες περιεζωσμένοι σκευὴ πολεμικὰ
- 12 I пішли вони й таборували в Кір'ят-Сарімі в Юді. Тому вони назвали ім'я тому місцю: Махане-Дан, і так воно зветься аж до цього дня, оце за Кір'ят-Сарімом.
And they went up and put up their tents in Kiriath-jearim in Judah: so that place is named Mahaneh-dan to this day. It is to the west of Kiriath-jearim.
καὶ ἀνέβησαν καὶ παρενεβόλλσαν ἐν καριαθιαριμ ἐν ἰουδα διὰ τοῦτο ἐκλήθη τῷ τόπῳ ἐκεῖνῳ παρεμβολὴ δαν ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης ἰδοὺ κατόπισθεν καριαθιαριμ
- 13 I перейшли вони звідти на Єфремові гори, і прийшли аж до Михиного дому.
From there they went on to the hill-country of Ephraim and came to the house of Micah.
παρῆλθαν ἐκεῖθεν καὶ ἦλθαν ἕως τοῦ ὄρους εφραιμ καὶ ἦλθον ἕως οἴκου μιχα
- 14 ¶ I відповіли п'ятеро тих мужів, що ходили вивідати той Край до Лаїшу, і сказали своїм братам: Чи ви знаєте, що в цих домах є ефод та терафи, і бовван різьблений та бовван литий? А тепер знайте, що зробіть.
Then the five men who had gone to make a search through the country of Laish, said to their brothers, Have you knowledge that in these houses there is an ephod and family gods and a pictured image and a metal image? So now you see what to do.
καὶ ἀπεκρίθησαν οἱ πέντε ἄνδρες οἱ πορευόμενοι κατασκέψασθαι τὴν γῆν καὶ εἶπαν πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν εἰ οἴδατε ὅτι ἐν τοῖς οἴκοις τούτοις εφουδ καὶ θεραфин καὶ γλυπτὸν καὶ χωνευτὸν καὶ νῦν γινώτε τί ποιήσετε
- 15 I вони зайшли туди до дому того юнака Левита, до Михиного дому, і запитали його про мир.
And turning from their road they came to the house of the young Levite, the house of Micah, and said to him, Is it well with you?
καὶ ἐξέκλιναν ἐκεῖ καὶ εἰσήλθσαν εἰς τὸν οἶκον τοῦ παιδαρίου τοῦ λευίτου εἰς τὸν οἶκον μιχα καὶ ἠσπᾶσαντο αὐτόν
- 16 А шість сотень мужа, що з Данових синів, оперезаних своєю зброєю, стояли при вході до брами.
And the six hundred armed men of the Danites took their places by the doorway.
καὶ οἱ ἑξακόσιοι ἄνδρες περιεζωσμένοι σκευὴ πολεμικὰ ἐστηλωμένοι παρὰ τὴν θύραν τοῦ πυλῶνος οἱ ἐκ τῶν υἱῶν δαν
- 17 I пішли п'ятеро тих мужів, що ходили вивідати той Край, увійшли туди, узяли різьбленого боввана, і ефода та терафи, і боввана литого. А при вході до брами стояв священник та шістьот мужа, оперезаних зброєю.
Then the five men who had gone to make a search through the land, went in and took the pictured image and the ephod and the family gods and the metal image; and the priest was by the doorway with the six hundred armed men.
καὶ ἀνέβησαν οἱ πέντε ἄνδρες οἱ πορευόμενοι κατασκέψασθαι τὴν γῆν ἐπελθόντες ἐκεῖ ἔλαβον τὸ γλυπτὸν καὶ τὸ εφουδ καὶ τὸ θεραфин καὶ τὸ χωνευτὸν καὶ ὁ ἱερεὺς ἐστηλωμένος παρὰ τῇ θύρᾳ τοῦ πυλῶνος καὶ οἱ ἑξακόσιοι ἄνδρες οἱ περιεζωσμένοι σκευὴ πολεμικὰ

- 18 I ті ввійшли до Михиного дому, і взяли різьбленого боввана, ефода й терафи та боввана литого. I сказав до них той священик: Що ви робите?
 And when they went into Micah's house and took out the pictured image and the ephod and the family gods and the metal image, the priest said to them, What are you doing?
 και οὔτοι εισήλθον εἰς οἶκον μιχα και ἔλαβον τὸ γλυπτὸν και τὸ εφουδ και τὸ θεραφιν και τὸ χωνευτὸν και εἶπεν πρὸς αὐτοὺς ὁ ἱερεὺς τί ὑμεῖς ποιεῖτε
- 19 A вони відказали йому: Мовчи! Поклади свою руку на уста свої та й іди з нами, і стань нам за отця та за священика. Чи тобі ліпше бути священиком дому одного чоловіка, чи бути то бі священиком для племені та для роду Ізраїлевого?
 And they said to him, Be quiet; say nothing, and come with us and be our father and priest; is it better for you to be priest to one man's house or to be priest to a tribe and a family in Israel?
 και εἶπαν πρὸς αὐτὸν κώφευσον ἐπίθεε τὴν χειρὰ σου ἐπὶ τὸ στόμα σου και ἔλθε μεθ' ἡμῶν και ἔσῃ ἡμῖν εἰς πατέρα και εἰς ἱερέα μη βέλτιον εἶναι σε ἱερέα οἴκου ἀνδρὸς ἐνὸς ἢ γίνεσθαι σε ἱερέα φυλῆς και συγγενείας ἐν ἰσραηλ
- 20 I стало добре на серці того священика, і він узяв ефода та терафи й різьбленого боввана, і ввійшов поміж народ.
 Then the priest's heart was glad, and he took the ephod and the family gods and the pictured image and went with the people.
 και ἡγαθύνθη ἡ καρδία τοῦ ἱερέως και ἔλαβεν τὸ εφουδ και τὸ θεραφιν και τὸ γλυπτὸν και τὸ χωνευτὸν και εισήλθεν ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ
- 21 I повернулися вони та й пішли, а дітей, і худобу, і тягар пустили перед себе.
 So they went on their way again, putting the little ones and the oxen and the goods in front of them.
 και ἐπέστρεψαν και ἀπῆλθαν και ἔταξαν τὴν πανοικίαν και τὴν κτήσιν αὐτοῦ τὴν ἔνδοξον ἔμπροσθεν αὐτῶν
- 22 Коли вони віддалилися від Михиного дому, то люди, що в домах, які разом із домом Михиним, були скликані, та й догнали Данових синів.
 When they had gone some way from the house of Micah, the men from the houses near Micah's house came together and overtook the children of Dan,
 αὐτῶν δὲ μεμακρυγκότων ἀπὸ τοῦ οἴκου μιχα και ἰδοὺ μιχα και οἱ ἄνδρες οἱ σὺν τῷ οἴκῳ μετὰ μιχα ἔκραζον κατοπίσω υἱῶν δαν
- 23 I кричали вони до Данових синів, а ті обернули обличчя свої та й сказали до Михи: Що тобі, що ти кричиш?
 Crying out to them. And the Danites, turning round, said to Micah, What is your trouble, that you have taken up arms?
 και ἐπέστρεψαν οἱ υἱοὶ δαν τὰ πρόσωπα αὐτῶν και εἶπαν πρὸς μιχα τί ἐστὶν σοι ὅτι ἔκραξας
- 24 I він сказав: Ви забрали бога мого, що я зробив, та священика, та й пішли. I що мені ще? I що то ви говорите мені: що тобі?
 And he said, You have taken my gods which I made, and my priest, and have gone away; what is there for me now? Why then do you say to me, What is your trouble?
 και εἶπεν μιχα ὅτι τὸ γλυπτὸν μου ὃ ἐποίησα ἐμαυτῷ ἐλάβετε και τὸν ἱερέα και ἀπῆλθατε και τί ἐμοὶ ἐτι και τί τοῦτο λέγετέ μοι τί τοῦτο κράζεις
- 25 I сказали до нього Данові сини: Мовчи, щоб не чути нам твого голосу, а то наші люди із злості нападуть на вас, і ти долучиш душу свою до своєї рідні.
 And the children of Dan said to him, Say no more, or men of bitter spirit may make an attack on you, causing loss of your life and the lives of your people.
 και εἶπον πρὸς αὐτὸν οἱ υἱοὶ δαν μη ἀκουσθήτω δὴ ἡ φωνὴ σου μεθ' ἡμῶν μήποτε ἀπαντήσωσιν ὑμῖν ἄνδρες κατώδουνοι ψυχῆ και προσθήσεις τὴν ψυχὴν σου και τὴν ψυχὴν τοῦ οἴκου σου
- 26 I Данові сини пішли на свою дорогу. I побачив Миха, що вони сильніші від нього, і обернувся, та й пішов до свого дому.
 Then the children of Dan went on their way; and when Micah saw that they were stronger than he, he went back to his house.
 και ἐπορεύθησαν οἱ υἱοὶ δαν εἰς τὴν ὁδὸν αὐτῶν και εἶδεν μιχα ὅτι ἰσχυρότεροὶ εἰσιν αὐτοῦ και ἐξένευσεν και ἀνέστρεψεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ
- 27 ¶ A вони взяли, що зробив був Миха, та священика, що був у нього, та й пішли на Лаїш, на народ спокійний та безпечний. I вони побили їх вістря меча, а місто спалили огнем.
 And they took that which Micah had made, and his priest, and came to Laish, to a people living quietly and without thought of danger, and they put them to the sword without mercy, burning down their town.
 και αὐτοὶ ἔλαβον ὅσα ἐποίησεν μιχα και τὸν ἱερέα ὃς ἦν αὐτῷ και ἦλθον ἕως λαισα ἐπὶ λαὸν ἡσυχάζοντα και πεποιθότα και ἐπάταξαν αὐτοὺς ἐν στόματι ῥομφαίας και τὴν πόλιν ἐνέπρησαν
- 28 A рятівника не було, бо далеке воно від Сидону, і не було в них діла ні з ким, і воно було в долині, що при Бет-Рехові. A вони збудували місто, та й осіли в ньому.
 And they had no saviour, because it was far from Zidon, and they had no business with Aram; and it was in the valley which is the property of Beth-rehob. And building up the town again they took it for their living-place.
 και οὐκ ἔστιν ἐξαιρούμενος ὅτι μακρὰν ἔστιν ἀπὸ σιδωνίων και λόγος οὐκ ἔστιν αὐτοῖς μετὰ ἀνθρώπων και αὐτὴ ἐν κοιλάδι ἣ ἔστιν τοῦ οἴκου ροοβ και ᾠκοδόμησαν τὴν πόλιν και κατέκησαν ἐν αὐτῇ
- 29 I вони назвали ім'я тому містові: Дан, іменем Дана, їхнього батька, що був уроджений Ізраїлеві, але напочатку ім'я того міста було Лаїш.
 And they gave the town the name of Dan, after Dan their father, who was the son of Israel: though the town had been named Laish at first.
 και ἐκάλεσαν τὸ ὄνομα τῆς πόλεως δαν κατὰ τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς αὐτῶν ὃς ἐγενήθη τῷ ἰσραηλ και ἦν λαις ὄνομα τῆ πόλει τὸ πρότερον

- 30 І поставили Данові сини того різьбленого боввана в себе, а Йонатан, син Гершома, Манасіїного сина, він та сини його були священиками для Данового племені аж до дня виходу на в
игнання того краю.
(And the children of Dan put up the pictured image for themselves; and Jonathan, the son of Gershom, the son of Moses, and his sons were priests for the tribe of the Danites till the day when the
ark was taken prisoner.)
καὶ ἀνέστησαν ἑαυτοῖς οἱ υἱοὶ τοῦ δαν τὸ γλυπτὸν μιχα καὶ ἰωναθαν υἱὸς γηρσωμ υἱοῦ μουσῆ αὐτὸς καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ἦσαν ἱερεῖς τῇ φυλῇ δαν ἕως τῆς ἡμέρας τῆς μετοικεσίας τῆς γῆς
- 31 І поклали вони в себе Михиного різьбленого боввана, що зробив він, і він був у них по всі дні буття Божого дому в Шіло.
And they put up for themselves the image which Micah had made, and it was there all the time that the house of God was in Shiloh.
καὶ ἔταξαν ἑαυτοῖς τὸ γλυπτὸν μιχα ὃ ἐποίησεν πάσας τὰς ἡμέρας ὅσας ἦν ὁ οἶκος τοῦ θεοῦ ἐν σιλω
- 1 ¶ І сталося тими днями, а царя в Ізраїлі не було і був один Левит прихосько на узбіччях Єфремових гір. І взяв він собі жінку наложницю з Юдиного Вифлєсму.
Now in those days, when there was no king in Israel, a certain Levite was living in the inmost parts of the hill-country of Ephraim, and he got for himself a servant-wife from Beth-lehem-judah.
καὶ ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις καὶ βασιλεὺς οὐκ ἦν ἐν ἰσραηλ καὶ ἐγένετο ἀνὴρ λευίτης παροικῶν ἐν μηροῖς ὄρους εφραιμ καὶ ἔλαβεν ὁ ἀνὴρ ἑαυτῷ γυναῖκα παλλακὴν ἐκ βηθλεεμ ἰουδα
- 2 А наложниця його чинила перелюб при ньому, та й пішла від нього до дому свого батька, до Вифлєсму Юдиного, і була там чотири місяці часу.
And his servant-wife was angry with him, and went away from him to her father's house at Beth-lehem-judah, and was there for four months.
καὶ ὠργίσθη αὐτῷ ἡ παλλακὴ αὐτοῦ καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ εἰς τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς αὐτῆς εἰς βηθλεεμ ἰουδα καὶ ἐγένετο ἐκεῖ ἡμέρας τετράμηνον
- 3 І встав її муж та й пішов за нею, щоб поговорити до серця її, щоб вернути її, а з ним був слуга його та пара ослів. І вона ввела його до дому батька свого. І побачив його батько тієї мо
лодої жінки, та й радісно вийшов назустріч йому.
Then her husband got up and went after her, with the purpose of talking kindly to her, and taking her back with him; he had with him his young man and two asses: and she took him into her
father's house, and her father, when he saw him, came forward to him with joy.
καὶ ἀνέστη ὁ ἀνὴρ αὐτῆς καὶ ἐπορεύθη κατόπισθεν αὐτῆς τοῦ λαλῆσαι ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῆς τοῦ διαλλάξαι αὐτὴν ἑαυτῷ καὶ ἀπαγαγεῖν αὐτὴν πάλιν πρὸς αὐτόν καὶ τὸ παιδάριον αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ
καὶ ζευγὸς ὑποζυγίων καὶ ἐπορεύθη ἕως οἴκου τοῦ πατρὸς αὐτῆς καὶ εἶδεν αὐτὸν ὁ πατὴρ τῆς νεάνιδος καὶ παρῆν εἰς ἀπάντησιν αὐτοῦ
- 4 І тримав його тесть його, батько тієї молоді жінки, і сидів із ним три дні, і їли й пили вони та ночували там.
And his father-in-law, the girl's father, kept him there for three days; and they had food and drink and took their rest there.
καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν ὁ γαμβρὸς αὐτοῦ ὁ πατὴρ τῆς νεάνιδος καὶ ἐκάθισεν μετ' αὐτοῦ ἡμέρας τρεῖς καὶ ἔφαγον καὶ ἔπιον καὶ ὑπνώσαν ἐκεῖ
- 5 І сталося четвертого дня, і повставали вони рано вранці, та й встали, щоб іти. І сказав батько тієї молоді жінки до зятя свого: Підкріпи своє серце кавалком хліба, а потім підете.
Now on the fourth day they got up early in the morning and he made ready to go away; but the girl's father said to his son-in-law, Take a little food to keep up your strength, and then go on your
way.
καὶ ἐγενήθη τῇ ἡμέρᾳ τῇ τετάρτῃ καὶ ὄρθρισαν τὸ πρωὶ καὶ ἀνέστη τοῦ ἀπελθεῖν καὶ εἶπεν ὁ πατὴρ τῆς νεάνιδος πρὸς τὸν γαμβρὸν αὐτοῦ στήρισον τὴν καρδίαν σου κλάσματι ἄρτου καὶ μετὰ τοῦτο
πορεύεσθε
- 6 І сіли вони, і об'єс разом їли та пили. А батько тієї молоді жінки сказав до того чоловіка: Зволь же й переночуй, і нехай буде добре тобі на серці!
So seating themselves they had food and drink, the two of them together; and the girl's father said to the man, If it is your pleasure, take your rest here tonight, and let your heart be glad.
καὶ ἐκάθισαν καὶ ἔφαγον ἀμφοτέρω ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ ἔπιον καὶ εἶπεν ὁ πατὴρ τῆς νεάνιδος πρὸς τὸν ἄνδρα ἀρξάμενος ἀλίσθητι καὶ ἀγαθουθήτω ἡ καρδία σου
- 7 Але встав той чоловік, щоб іти, а тесть його сильно просив його. І вернувся він, і переночував там.
And the man got up to go away, but his father-in-law would not let him go, so he took his rest there again for the night.
καὶ ἀνέστη ὁ ἀνὴρ ἀπελθεῖν καὶ ἐβιάσατο αὐτὸν ὁ γαμβρὸς αὐτοῦ καὶ πάλιν ἠύλισθη ἐκεῖ
- 8 І встав він рано вранці п'ятого дня, щоб іти, а батько тієї молоді жінки сказав: Підкріпи ж своє серце! І зволікали вони аж до схилку дня, і їли об'єс вони.
Then early on the morning of the fifth day he got up to go away; but the girl's father said, Keep up your strength; so the two of them had a meal, and the man and his woman and his servant did
not go till after the middle of the day.
καὶ ὄρθρισεν τὸ πρωὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ πέμπτῃ τοῦ ἀπελθεῖν καὶ εἶπεν ὁ πατὴρ τῆς νεάνιδος στήρισον τὴν καρδίαν σου ἄρτῳ καὶ στρατεύθητι ἕως κλίνῃ ἡ ἡμέρα καὶ ἔφαγον καὶ ἔπιον ἀμφοτέρω
- 9 І встав той чоловік, щоб іти, він та наложниця його та слуга його. І сказав йому тесть його, батько тієї молоді жінки: Ось день схилився на вечір, переночуй же! Ось день кладеться,
почуй тут, і нехай буде добре тобі на серці! І встанете взавтра рано, у дорогу свою, та й підеш до намету свого.
And when they got up to go away, his father-in-law, the girl's father, said to him, Now evening is coming on, so do not go tonight; see, the day is almost gone; take your rest here and let your heart
be glad, and tomorrow early, go on your way back to your house.
καὶ ἀνέστη ὁ ἀνὴρ τοῦ ἀπελθεῖν αὐτὸς καὶ ἡ παλλακὴ αὐτοῦ καὶ τὸ παιδάριον αὐτοῦ καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ γαμβρὸς αὐτοῦ ὁ πατὴρ τῆς νεάνιδος ἰδοὺ δὴ εἰς ἑσπέραν κέκλικεν ἡ ἡμέρα κατάλυσον ὧδε ἔτι
σήμερον καὶ ἀγαθουθήτω ἡ καρδία σου καὶ ὀρθριεῖτε αὔριον εἰς τὴν ὁδὸν ὑμῶν καὶ ἀπελεύση εἰς τὸ σκηνώμα σου

- 10 Та той чоловік не хотів ночувати. І встав він та й пішов, і прийшов навпроти Євсу, це Єрусалим. А з ним пара нав'ючених ослів, і його наложниця з ним.
But the man would not be kept there that night, and he got up and went away and came opposite to Jebus (which is Jerusalem); and he had with him the two asses, ready for travelling, and his woman.
καὶ οὐκ ἠθέλησεν ὁ ἀνὴρ ἀλισθῆναι καὶ ἀνέστη καὶ ἀπῆλθεν καὶ παρεγένοντο ἕως κατέναντι ἰεβους αὕτη ἐστὶν ἰερουσαλημ καὶ μετ' αὐτοῦ ζεῦγος ὑποζυγίων ἐπισεσαγμένων καὶ ἡ παλλακὴ αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ
- 11 Вони були при Євусі, а день дуже схилився. І сказав слуга до пана свого: Ходім, і зайдімо до цього євусейського міста, та й переночуємо в ньому.
When they got near Jebus the day was far gone; and the servant said to his master, Now let us go from our road into this town of the Jebusites and take our night's rest there.
ἐτι αὐτῶν ὄντων κατὰ ἰεβους καὶ ἡ ἡμέρα κεκλικυῖα σφόδρα καὶ εἶπεν τὸ παιδάριον πρὸς τὸν κύριον αὐτοῦ δεῦρο δὴ καὶ ἐκκλίνωμεν εἰς τὴν πόλιν τοῦ ἰεβουσαίου ταύτην καὶ ἀλισθῶμεν ἐν αὐτῇ
- 12 І сказав до нього пан його: Не заходьмо до міста чужинців, бо вони не з Ізраїлевих синів, а перейдімо до Гів'и.
But his master said to him, We will not go out of our way into a strange town, whose people are not of the children of Israel; but we will go on to Gibeah.
καὶ εἶπεν ὁ κύριος αὐτοῦ πρὸς αὐτόν οὐ μὴ ἐκκλίνω εἰς πόλιν ἀλλοτρίου ἢ οὐκ ἔστιν ἐκ τῶν υἱῶν ἰσραηλ καὶ παρελευσόμεθα ἕως γαβαα
- 13 І сказав він до слуги свого: Ходім, і прийдемо до одного з тих міст, і переночуємо в Гів'ї або в Рамі.
And he said to his servant, Come, let us go on to one of these places, stopping for the night in Gibeah or Ramah.
καὶ εἶπεν τῷ παιδαρίῳ αὐτοῦ δεῦρο καὶ εἰσελθῶμεν εἰς ἓνα τῶν τόπων καὶ ἀλισθῶμεν ἐν γαβαα ἢ ἐν ραμα
- 14 І перейшли вони та й пішли. А сонце зайшло їм при Гів'ї, що була Веніяминова.
So they went on their way; and the sun went down when they were near Gibeah in the land of Benjamin.
καὶ παρῆλθον καὶ ἀπῆλθον ἔδω γὰρ ὁ ἥλιος ἐχόμενα τῆς γαβαα ἢ ἐστὶν τοῦ βενιαμιν
- 15 І зійшли вони туди, щоб увійти переночувати в Гів'ї. І він увійшов та й сів на майдані того міста, та ніхто не брав їх до дому переночувати.
And they went off the road there with the purpose of stopping for the night in Gibeah; and he went in, seating himself in the street of the town, for no one took them into his house for the night.
καὶ ἐξέκλιναν ἐκεῖ τοῦ εἰσελθεῖν καταλῦσαι ἐν γαβαα καὶ εἰσῆλθον καὶ ἐκάθισαν ἐν τῇ πλατείᾳ τῆς πόλεως καὶ οὐκ ἔστιν ἀνὴρ ὁ συνάγων αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον καταλῦσαι
- 16 ¶ Аж ось старий чоловік іде ввечорі з поля з своєї роботи. А цей чоловік був з Єфремових гір, і він був приходить до Гів'ї. А люди того місця сини Веніяминові.
Now when it was evening they saw an old man coming back from his work in the fields; he was from the hill-country of Ephraim and was living in Gibeah: but the men of the place were Benjamites.
καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ πρεσβύτης εἰσῆλθεν ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἀγροῦ ἑσπέρας καὶ ὁ ἀνὴρ ἐξ ὄρους εφραϊμ καὶ αὐτὸς παρῴκει ἐν γαβαα καὶ οἱ ἄνδρες τοῦ τόπου υἱοὶ βενιαμιν
- 17 І звів він очі свої та й побачив того чоловіка мандрівника на міському майдані. І сказав той старий чоловік: Куди ти йдеш та звідки приходиш?
And when he saw the traveller in the street of the town, the old man said, Where are you going? and where do you come from?
καὶ ἀναβλέψας τοῖς ὀφθαλμοῖς εἶδεν τὸν ἄνδρα τὸν ὁδοιπόρον ἐν τῇ πλατείᾳ τῆς πόλεως καὶ εἶπεν ὁ ἀνὴρ ὁ πρεσβύτης τοῦ πορεύῃ καὶ πόθεν ἔρχῃ
- 18 А той до нього сказав: Ми переходимо з Юдиного Віфлему аж до узбіччя єфремових гір, звідти я. І ходив я аж до Юдиного Віфлему, і йду до Господнього дому, та нема нікого, хто ввечорі прийде до мене до дому.
And he said to him, We are on our way from Beth-lehem-judah to the inmost parts of the hill-country of Ephraim: I came from there and went to Beth-lehem-judah: now I am on my way back to my house, but no man will take me into his house.
καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν διαβαίνομεν ἡμεῖς ἐκ βηθλεεμ τῆς ἰουδα ἕως μηρῶν ὄρους τοῦ εφραϊμ ἐγὼ δὲ ἐκεῖθεν εἶμι καὶ ἐπορεύθην ἕως βηθλεεμ ἰουδα καὶ εἰς τὸν οἶκόν μου ἐγὼ ἀποτρέχω καὶ οὐκ ἔστιν ἀνὴρ συνάγων με εἰς τὴν οἰκίαν
- 19 Є й солома, і паша для наших ослів, є хліб та вино мені й невідьничі твої та слуги з твоїми рабами, не бракує жодної речі.
But we have dry grass and food for our asses, as well as bread and wine for me, and for the woman, and for the young man with us: we have no need of anything.
καὶ γε ἄχυρα καὶ χορτάσματα ὑπάρχει τοῖς ὄνοις ἡμῶν καὶ γε ἄρτος καὶ οἶνος ὑπάρχει μοι καὶ τῇ δούλῃ σου καὶ τῷ παιδαρίῳ τοῖς δούλοις σου οὐκ ἔστιν ὑστέρημα παντὸς πράγματος
- 20 І сказав той старий чоловік: Мир тобі, нехай уся недостача твоя на мені, тільки на майдані не ночуй!
And the old man said, Peace be with you; let all your needs be my care; only do not take your rest in the street.
καὶ εἶπεν ὁ ἀνὴρ ὁ πρεσβύτης εἰρήνη σοι πλὴν πᾶν τὸ ὑστέρημά σου ἐπ' ἐμέ πλὴν ἐν τῇ πλατείᾳ μὴ καταλύσης
- 21 І він увів його до свого дому, і дав ослам корму, а самі вони пообмивали ноги свої та й їли й пили.
So he took them into his house and gave the asses food; and after washing their feet they took food and drink.
καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ καὶ παρέβαλεν τοῖς ὑποζυγίοις αὐτοῦ καὶ ἐνίψαντο τοὺς πόδας αὐτῶν καὶ ἔφαγον καὶ ἔπιον

- 22 ¶ Коли вони звеселили серце своє, аж ось люди того міста, люди розпусні, оточили той дім та стукали в двері. І казали вони тому старому чоловікові, власникові того дому, говорячи: Виведи чоловіка, що ввійшов до дому твого, і ми пізнаєм його!
While they were taking their pleasure at the meal, the good-for-nothing men of the town came round the house, giving blows on the door; and they said to the old man, the master of the house, Send out that man who came to your house, so that we may take our pleasure with him.
αὐτῶν δὲ ἀγαθυνθέντων τῇ καρδίᾳ αὐτῶν καὶ ἰδοὺ οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως υἱοὶ παρανόμων περιεκύκλωσαν τὴν οἰκίαν καὶ ἔκρουσαν τὴν θύραν καὶ εἶπαν πρὸς τὸν ἄνδρα τὸν κύριον τῆς οἰκίας τὸν πρῶτον λέγοντες ἐξάγαγε τὸν ἄνδρα τὸν εἰσελθόντα εἰς τὴν οἰκίαν σου ἵνα γνῶμεν αὐτόν
- 23 І ввійшов до них той чоловік, власник того дому, та й сказав їм: Ні, мої браття, не робіть же ви зла! По тому, як увійшов цей чоловік до мого дому, не зробіть такої гидоти!
So the man, the master of the house, went out to them, and said, No, my brothers, do not this evil thing; this man has come into my house, and you are not to do him this wrong.
καὶ ἐξῆλθεν πρὸς αὐτοὺς ὁ ἄνθρωπος ὁ κύριος τῆς οἰκίας καὶ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς μηδαμῶς ἀδελφοί μὴ πονηρεύσηθε δὴ μετὰ τὸ εἰσεληλυθέναι τὸν ἄνδρα τοῦτον εἰς τὴν οἰκίαν μου μὴ ποιήσητε τὴν ἀφροσύνην ταύτην
- 24 Ось дочка моя дівчина, та його наложниця, я їх введу, а ви візьміть їх, і зробіть їм, що вам до вподоби, а тому чоловікові ви не зробіте цієї огидної речі!
See, here is my daughter, a virgin, and his servant-wife: I will send them out for you to take them and do with them whatever you will. But do no such thing of shame to this man.
ἰδοὺ ἡ θυγάτηρ μου ἡ παρθένος καὶ ἡ παλλακὴ αὐτοῦ ἐξῆλθον διὰ αὐτάς καὶ ταπεινώσατε αὐτάς καὶ ποιήσατε αὐταῖς τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς ὑμῶν καὶ τῷ ἀνδρὶ τούτῳ μὴ ποιήσητε τὸ ῥῆμα τῆς ἀφροσύνης ταύτης
- 25 Та ті люди не хотіли слухати його. І схопив той чоловік свою наложницю, і вивів до них назовні. І вони познали її, і безчестили її цілу ніч аж до ранку, і відпустили її, як зійшла рання зоря.
But the men would not give ear to him: so the man took his woman and sent her out to them; and they took her by force, using her for their pleasure all night till the morning; and when dawn came they let her go.
καὶ οὐκ ἠθέλησαν οἱ ἄνδρες ἀκοῦσαι αὐτοῦ καὶ ἐπελάβετο ὁ ἄνθρωπος τῆς παλλακῆς αὐτοῦ καὶ ἐξήγαγεν αὐτὴν πρὸς αὐτοὺς ἔξω καὶ ἔγνωσαν αὐτὴν καὶ ἐνέπαιζαν αὐτῇ ὅλην τὴν νύκτα ἕως τὸ πρωὶ καὶ ἐξαπέστειλαν αὐτὴν ἅμα τῷ ἀναβαίνειν τὸν ὄρθρον
- 26 І прийшла та жінка, як ранок вертався, та й упала, і лежала при вході дому того чоловіка, що пан її був там, аж до світу.
Then at the dawn of day the woman came, and, falling down at the door of the man's house where her master was, was stretched there till it was light.
καὶ ἦλθεν ἡ γυνὴ τὸ πρωὶ καὶ ἐπεσεν παρὰ τὴν θύραν τοῦ πυλῶνος τοῦ οἴκου τοῦ ἀνδρός οὗ ἦν ὁ κύριος αὐτῆς ἐκεῖ ἕως οὗ διέφαιεν
- 27 А пан її встав рано, і відчинив двері дому та й ввійшов, щоб іти своєю дорогою, аж ось та жінка, його наложниця, лежить при вході до дому, а руки її на порозі.
In the morning her master got up, and opening the door of the house went out to go on his way; and he saw his servant-wife stretched on the earth at the door of the house with her hands on the step.
καὶ ἀνέστη ὁ κύριος αὐτῆς τὸ πρωὶ καὶ ἤνοιξεν τὰς θύρας τοῦ οἴκου καὶ ἐξῆλθεν τοῦ ἀπελθεῖν τὴν ὁδὸν αὐτοῦ καὶ ἰδοὺ ἡ γυνὴ ἡ παλλακὴ αὐτοῦ πεπτωκυῖα παρὰ τὴν θύραν καὶ αἱ χεῖρες αὐτῆς ἐπὶ τὸ πρόθυρον
- 28 І сказав він до неї: Уставай і підемо! Та вона не відповіла, бо вмерла. І взяв він її на осла. І встав той чоловік, і пішов до свого місця.
And he said to her, Get up and let us be going; but there was no answer; so he took her up and put her on the ass, and went on his way and came to his house.
καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὴν ἀνάστηθι καὶ ἀπέλθωμεν καὶ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ ἀλλὰ τεθνήκει καὶ ἀνέλαβεν αὐτὴν ἐπὶ τὸ ὑποζύγιον καὶ ἀνέστη ὁ ἄνθρωπος καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ
- 29 І ввійшов він до дому свого, і взяв ножа, і схопив свою наложницю та й порізав її за костями її на дванадцять кусків, і порозсилав по всій Ізраїлевій країні.
And when he had come to his house, he got his knife, and took the woman, cutting her up bone by bone into twelve parts, which he sent through all Israel.
καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ καὶ ἔλαβεν τὴν μάχαιραν καὶ ἐπελάβετο τῆς παλλακῆς αὐτοῦ καὶ ἐμέλισεν αὐτὴν κατὰ τὰ ὀστά αὐτῆς εἰς δώδεκα μερίδας καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτάς εἰς πάσας τὰς φυλὰς Ἰσραὴλ
- 30 І сталося, кожен, хто це бачив, то говорив: Не бувало й не бачено такого, як це, від дня виходу Ізраїлевих синів з єгипетського краю аж до цього дня! Зверніть увагу на це, радьте та го воріть!
And he gave orders to the men whom he sent, saying, This is what you are to say to all the men of Israel, Has ever an act like this been done from the day when the children of Israel came out of Egypt to this day? Give thought to it, turning it over in your minds, and give your opinion of it.
καὶ ἐγένετο πᾶς ὁ ὄρων ἔλεγεν οὔτε ἐγενήθη οὔτε ὤφθη οὕτως ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἀναβάσεως υἱῶν Ἰσραὴλ ἐξ αἰγύπτου ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης καὶ ἐνετείλατο τοῖς ἀνδράσιν οἷς ἐξαπέστειλεν λέγων τάδε ἐρεῖτε πρὸς πάντα ἄνδρα Ἰσραὴλ εἰ γέγονεν κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἀναβάσεως υἱῶν Ἰσραὴλ ἐξ αἰγύπτου ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης θέσθε δὴ ἐαυτοῖς βουλὴν περὶ αὐτῆς καὶ λαλήσατε
- 1 ¶ І повиходили всі Ізраїлеві сини, і була зібрана громада, як один чоловік, від Дану аж до Беер-Шеви, а гілеадський край до Господа в Міцпу.
Then all the children of Israel took up arms, and the people came together like one man, from Dan to Beer-sheba, and the land of Gilead, before the Lord at Mizpah.
καὶ ἐξῆλθον πάντες οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ καὶ ἐξεκκλησιάσθη πᾶσα ἡ συναγωγὴ ὡς ἄνθρωπος εἰς ἀπὸ δαν καὶ ἕως βηρσαβее καὶ γῆ γαλααδ πρὸς κύριον εἰς μασσηφα

- 2 **I стали проводити всього того народу, усі Ізраїлеві племена, на зборах Божого народу, чотириста тисяч пішого люду, хто витягує меч.**
And the chiefs of the people, out of all the tribes of Israel, took their places in the meeting of the people of God, four hundred thousand footmen armed with swords.
καὶ ἔστη τὸ κλίμα παντὸς τοῦ λαοῦ πᾶσαι αἱ φυλαὶ Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ λαοῦ τοῦ θεοῦ τετρακόσαιο χιλιάδες ἀνδρῶν πεζῶν σπομένων ῥομφαίαν
- 3 **I почули Веніяминові сини, що Ізраїлеві сини ввійшли до Міцпи. I сказали Ізраїлеві сини: Скажіть, як сталося таке зло?**
(Now the children of Benjamin had word that the children of Israel had gone up to Mizpah.) And the children of Israel said, Make clear how this evil thing took place.
καὶ ἤκουσαν οἱ υἱοὶ βενιαμὴν ὅτι ἀνέβησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ πρὸς κύριον εἰς μασσηφα καὶ εἶπαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ λαλήσατε ποῦ ἐγένετο ἡ κακία αὕτη
- 4 **I відповів той чоловік Левит, чоловік тієї замордованої жінки, та й сказав: До Гів'и, що Веніяминова, увійшов я та наложниця моя, щоб почувати.**
Then the Levite, the husband of the dead woman, said in answer, I came to Gibeah in the land of Benjamin, I and my servant-wife, for the purpose of stopping there for the night.
καὶ ἀπεκρίθη ὁ ἀνὴρ ὁ λευίτης ὁ ἀνὴρ τῆς γυναίκος τῆς πεφονευμένης καὶ εἶπεν εἰς γαβαα τῆς βενιαμὴν ἦλθον ἐγὼ καὶ ἡ παλλακὴ μου καταλῦσαι
- 5 **I встали на мене господарі Гів'и, і вночі оточили через мене той дім. Мене замишляли забити, а наложницю мою збезчестили, і померла вона.**
And the townsmen of Gibeah came together against me, going round the house on all sides by night; it was their purpose to put me to death, and my servant-wife was violently used by them and is dead.
καὶ ἀνέστησαν ἐπ' ἐμὲ οἱ ἄνδρες οἱ παρὰ τῆς γαβαα καὶ περιεκύκλωσαν ἐπ' ἐμὲ τὴν οἰκίαν νυκτὸς καὶ ἐμὲ ἠθέλησαν ἀποκτεῖναι καὶ τὴν παλλακὴν μου ἐταπεινώσαν καὶ ἐνέπειζαν αὐτῇ καὶ ἀπέθανεν
- 6 **I схопив я наложницю, і порізав її, та й послав її по всьому полі Ізраїлевого володіння, бо вони вчинили розпусту та гидоту серед Ізраїля.**
So I took her, cutting her into parts which I sent through all the country of the heritage of Israel: for they have done an act of shame in Israel.
καὶ ἐπελάβομην τῆς παλλακῆς μου καὶ ἐμέλισα αὐτὴν καὶ ἐξαπέστειλα ἐν παντὶ ὀρίῳ κληρονομίας Ἰσραὴλ ὅτι ἐποίησαν ἀφροσύνην ἐν τῷ Ἰσραὴλ
- 7 **Ось ви всі Ізраїлеві сини, дайте собі тут слово та раду!**
Here you all are, you children of Israel; give now your suggestions about what is to be done.
ἰδοὺ πάντες ὑμεῖς οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ δότε ἑαυτοῖς λόγον καὶ βουλὴν
- 8 **I встав увесь народ, як один муж, говорячи: Не підемо ніхто до намету свого, і не знайдемо ніхто до дому свого!**
Then all the people got up as one man and said, Not one of us will go to his tent or go back to his house:
καὶ ἀνέστη πᾶς ὁ λαὸς ὡς ἀνὴρ εἰς λέγων οὐκ εἰσελευσόμεθα ἀνὴρ εἰς τὸ σκῆνωμα αὐτοῦ καὶ οὐκ ἐκκλινοῦμεν ἀνὴρ εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ
- 9 **А тепер оце та річ, що зробимо Гів'ї: підемо на неї за жеребком!**
But this is what we will do to Gibeah: we will go up against it by the decision of the Lord;
καὶ νῦν τοῦτο τὸ ῥῆμα ὃ ποιήσομεν τῇ γαβαα ἀναβησόμεθα ἐπ' αὐτὴν ἐν κλήρῳ
- 10 **I візьмемо десятеро людей на сотню, щодо всіх Ізраїлевих племен, і сотню на тисячу, і тисячу на десять тисяч, щоб узяти поживи для народу, щоб вони прийшли зробити Гів'ї Веніямина, згідно з усією гидотою, що він зробив Ізраїлеві.**
And we will take ten men out of every hundred, through all the tribes of Israel, a hundred out of every thousand, a thousand out of every ten thousand, to get food for the people, so that they may give to Gibeah of Benjamin the right punishment for the act of shame they have done in Israel.
καὶ ληψόμεθα δέκα ἀνδρας τοῖς ἑκατὸν καὶ ἑκατὸν τοῖς χιλίοις καὶ χιλίους τοῖς μυριοῖς λαβεῖν ἐπιστισμὸν τῷ λαῷ τοῖς εἰσπορευομένοις ἐπιτελέσαι τῇ γαβαα τοῦ βενιαμὴν κατὰ πᾶσαν τὴν ἀφροσύνην ἣν ἐποίησαν ἐν Ἰσραὴλ
- 11 **I був зібраний кожен ізраїльтянин до того міста разом, як один чоловік.**
So all the men of Israel were banded together against the town, united like one man.
καὶ συνήχθη πᾶς ἀνὴρ Ἰσραὴλ ἐκ τῶν πόλεων ὡς ἀνὴρ εἰς ἐρχόμενοι
- 12 **¶ I послали Ізраїлеві племена людей по всіх Веніяминітичних родах, говорячи: Що це за зло, що сталося між вами?**
And the tribes of Israel sent men through all the tribe of Benjamin saying, What is this evil which has been done among you?
καὶ ἐξαπέστειλαν αἱ φυλαὶ Ἰσραὴλ ἀνδρας ἐν πάσῃ φυλῇ βενιαμὴν λέγοντες τίς ἡ κακία αὕτη ἡ γενομένη ἐν ὑμῖν
- 13 **А тепер давайте тих людей, розпусних синів, що в Гів'ї, і ми повбивасмо їх, та й вигубимо зло з Ізраїля. Та не хотіли Веніяминові сини слухати голосу своїх братів, Ізраїлевих синів.**
Now give up those good-for-nothing persons in Gibeah so that we may put them to death, clearing away the evil from Israel. But the children of Benjamin would not give ear to the voice of their brothers, the children of Israel.
καὶ νῦν δότε τοὺς ἀνδρας τοὺς ἀσεβεῖς τοὺς ἐν γαβαα τοὺς υἱοὺς βελιαλ καὶ θανατώσομεν αὐτοὺς καὶ ἐξαροῦμεν κακίαν ἐξ Ἰσραὴλ καὶ οὐκ ἠθέλησαν οἱ υἱοὶ βενιαμὴν εἰσακοῦσαι τῆς φωνῆς τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ

- 14 І Веніяминові сини були зібрані з міст до Гів'ї, щоб піти на війну з Ізраїлевими синами.
And the children of Benjamin came together from all their towns to Gibeah, to go to war with the children of Israel.
καὶ συνήχθησαν οἱ υἱοὶ βενιαμιν ἐκ τῶν πόλεων αὐτῶν εἰς γαβαα ἐξελεθεῖν τοῦ πολεμῆσαι μετὰ υἱῶν ἰσραηλ
- 15 І Веніяминові сини з міст були перелічені того дня, двадцять і шість тисяч чоловіка, що витягують меча, окрім мешканців Гів'и, із них були перелічені сім сотень вибраного чоловіка.
And the children of Benjamin who came that day from the towns were twenty-six thousand men armed with swords, in addition to the people of Gibeah, numbering seven hundred of the best fighting-men,
καὶ ἐπεσκέπησαν οἱ υἱοὶ βενιαμιν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐκ τῶν πόλεων εἴκοσι καὶ πέντε χιλιάδες ἀνδρῶν σπωμένων ῥομφαίαν χωρὶς τῶν κατοικούντων τὴν γαβαα οὗτοι ἐπεσκέπησαν ἑπτακόσιοι ἀνδρες νεανίσκοι ἐκλεκτοὶ
- 16 З усього того народу було сім сотень вибраного чоловіка, із нечинною рукою правиці своєї, лівші, кожен той кидав каменем із праці на волос, і не схибував.
Who were left-handed, able to send a stone at a hair without error.
ἀμφοτεροδέξιοι πάντες οὗτοι σφενδονῆται βάλλοντες λίθους πρὸς τὴν τρίχα καὶ οὐ διαμαρτάνοντες
- 17 І були перелічені ізраїльтяни, окрім Веніямина, чотириста тисяч чоловіка, що витягують меча, кожен військовий.
And the men of Israel, other than Benjamin, were four hundred thousand in number, all armed with swords; they were all men of war.
καὶ πᾶς ἀνὴρ ἰσραηλ ἐπεσκέπησαν χωρὶς τῶν υἱῶν βενιαμιν τετρακόσιοι χιλιάδες ἀνδρῶν σπωμένων ῥομφαίαν πάντες οὗτοι ἀνδρες πολεμισταί
- 18 ¶ І встали вони, і ввійшли до Бет-Елу, і питалися Бога, та й сказали Ізраїлеві сини: Хто піде нам спереду на бій з Веніяминоними синами? І сказав Господь: Юда спереду.
And they got up and went up to Beth-el to get directions from God, and the children of Israel said, Who is to be the first to go up to the fight against the children of Benjamin? And the Lord said, Judah is to go up first.
καὶ ἀνέστησαν καὶ ἀνέβησαν εἰς βαιθηλ καὶ ἐπηρώτησαν ἐν τῷ θεῷ καὶ εἶπαν οἱ υἱοὶ ἰσραηλ τίς ἀναβήσεται ἡμῖν ἀφηγούμενος πολεμῆσαι μετὰ βενιαμιν καὶ εἶπεν κύριος ἰουδας ἀναβήσεται ἀφηγούμενος
- 19 І встали Ізраїлеві сини рано вранці, і таборували при Гів'ї.
So the children of Israel got up in the morning and put themselves in position against Gibeah.
καὶ ἀνέστησαν οἱ υἱοὶ ἰσραηλ καὶ παρενέβαλον ἐπὶ τὴν γαβαα
- 20 І ввійшов Ізраїльтянин на війну з Веніяминоном, і сточили ізраїльтяни з ними бій при Гів'ї.
And the men of Israel went out to war against Benjamin (and the men of Israel put their forces in fighting order against them at Gibeah).
καὶ ἐξῆλθεν πᾶς ἀνὴρ ἰσραηλ εἰς πόλεμον μετὰ βενιαμιν καὶ παρετάξαντο μετ' αὐτῶν εἰς πόλεμον ἀνὴρ ἰσραηλ πρὸς τὴν γαβαα
- 21 І ввійшли Веніяминові сини з Гів'и, та й повалили між Ізраїлем того дня двадцять і дві тисячі чоловіка на землю.
Then the children of Benjamin came out from Gibeah, cutting down twenty-two thousand of the Israelites that day.
καὶ ἐξῆλθον οἱ υἱοὶ βενιαμιν ἐκ τῆς πόλεως καὶ διέφθειραν ἐν ἰσραηλ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ δύο καὶ εἴκοσι χιλιάδας ἀνδρῶν ἐπὶ τὴν γῆν
- 22 І зміцнився народ, Ізраїлеві мужі, і точили бій далі в тому місці, де точили бій першого дня.
But the people, the men of Israel, taking heart again, put their forces in order and took up the same position as on the first day.
καὶ ἐνίσχυσεν ἀνὴρ ἰσραηλ καὶ προσέθεντο παρατάξασθαι πόλεμον ἐν τῷ τόπῳ ᾧ παρετάξαντο ἐκεῖ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ πρώτῃ
- 23 І ввійшли Ізраїлеві сини до Бет-Елу, та й плакали перед Господнім лицем аж до вечора. І питалися вони Господа, говорячи: Чи далі піду я на бій з синами Веніямина, мого брата? І сказав Господь: Ідїть на нього!
Now the children of Israel went up, weeping before the Lord till evening, requesting the Lord and saying, Am I to go forward again to the fight against the children of Benjamin my brother? And the Lord said, Go up against him.
καὶ ἀνέβησαν οἱ υἱοὶ ἰσραηλ καὶ ἐκλαυσαν ἐνώπιον κυρίου ἕως ἑσπέρας καὶ ἐπηρώτησαν ἐν κυρίῳ λέγοντες εἰ προσθῶ προσεγγίσει εἰς πόλεμον μετὰ βενιαμιν τοῦ ἀδελφοῦ μου καὶ εἶπεν κύριος ἀνάβητε πρὸς αὐτόν
- 24 І прийшли Ізраїлеві сини до Веніяминих синів дня другого.
So the children of Israel went forward against the children of Benjamin the second day.
καὶ προσήλθοσαν οἱ υἱοὶ ἰσραηλ πρὸς βενιαμιν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ δευτέρᾳ
- 25 А Веніямин ввійшов із Гів'ї другого дня навпроти них, та й повалив між Ізраїлевими синами на землю ще вісімнадцять тисяч чоловіка, усі ті, що витягають меча.
And the second day Benjamin went out against them from Gibeah, cutting down eighteen thousand men of the children of Israel, all swordsmen.
καὶ ἐξῆλθεν βενιαμιν εἰς ἀπάντησιν αὐτῶν ἐκ τῆς γαβαα ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ δευτέρᾳ καὶ διέφθειρεν ἐκ τοῦ λαοῦ ὀκτωκαίδεκα χιλιάδας ἀνδρῶν ἐπὶ τὴν γῆν πάντες οὗτοι ἐσπασμένοι ῥομφαίαν

- 26 ¶ І прийшли всі Ізраїлеві сини та весь народ, і ввійшли до Бет-Елу, та й плакали, і сиділи там перед Господнім лицем, і постили того дня аж до вечора. І принесли вони цілопалення та мирні жертви перед Господнім лицем.
Then all the children of Israel, and all the people, went up to Beth-el, weeping and waiting there before the Lord, going without food all day till evening, and offering burned offerings and peace-offerings before the Lord.
καὶ ἀνέβησαν πάντες οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ καὶ πᾶς ὁ λαὸς καὶ ἤλθοσαν εἰς βαιθηλ καὶ ἐκλαυσαν ἔναντι κυρίου καὶ ἐνήστευσαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ καὶ ἀνήνεγκαν ὀλοκαυτώματα σωτηρίου ἔναντι κυρίου
- 27 І питалися Ізраїлеві сини Господа (а за тих днів ковчег Божого заповіту був там.
And the children of Israel made request to the Lord, (for the ark of the agreement of the Lord was there in those days,
καὶ ἐπηρώτησαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ἐν κυρίῳ καὶ ἐκεῖ ἢ κιβωτὸς διαθήκης κυρίου ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις
- 28 А Пінхас, син Елеазара, Ааронового сина, стояв тими днями перед Його лицем), говорячи: Чи далі піду ще на бій з синами Веніямина, мого брата, чи спинося? А Господь сказав: Ідіть, бо завтра Я дам його в твою руку.
And Phinehas, the son of Eleazar, the son of Aaron, was in his place before the Lord, and said, Am I still to go on with the fight against the children of Benjamin my brother, or am I to give it up? And the Lord said, Go on; for tomorrow I will give him into your hands.
καὶ φινεας υἱὸς ελεαζαρ υἱοῦ ααρων παρεστηκὸς ἐνώπιον αὐτῆς ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις λέγων εἰ προσθῶ ἔτι ἐξελεῖν εἰς πόλεμον μετὰ υἱῶν βενιαμιν τοῦ ἀδελφοῦ μου ἢ κοπάσω καὶ εἶπεν κύριος ἀνάβητε ὅτι αὐριον παραδώσω αὐτὸν ἐν χειρὶ σου
- 29 І поставив Ізраїль засідку навколо Гів'ї.
So Israel put men secretly all round Gibeah to make a surprise attack on it.
καὶ ἔθηκεν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ἔνεδρα ἐν τῇ γαββα κύκλῳ
- 30 І пішли Ізраїлеві сини на синив Веніяминових третього дня, і сточили бій проти Гів'ї, як і раніш.
And the children of Israel went up against the children of Benjamin on the third day, and put themselves in fighting order against Gibeah as before.
καὶ ἔταξεν ἰσραὴλ πρὸς τὸν βενιαμιν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ καὶ παρετάξαντο πρὸς γαββα καθὼς ἅπαξ καὶ ἅπαξ
- 31 І вийшли Веніяминові сини навпроти народу, одірвалися від міста, і зачали класти трупи з народу, як раз-у-раз, на битих дорогах, що одна йде до Бет-Елу, а одна до Гів'ї, у полі, коло тридцяти чоловіка між Ізраїлем.
And the children of Benjamin went out against the people, moving away from the town; and as before, at their first attack, they put to death about thirty men of Israel on the highways, of which one goes up to Beth-el and the other to Gibeah, and in the open country.
καὶ ἐξῆλθον οἱ υἱοὶ βενιαμιν εἰς ἀπάντησιν τοῦ λαοῦ καὶ ἐξειλκύσθησαν ἐκ τῆς πόλεως καὶ ἤρξαντο τύπειν ἐκ τοῦ λαοῦ καθὼς ἅπαξ καὶ ἅπαξ ἐν ταῖς ὁδοῖς ἣ ἐστὶν μία ἀναβαίνουσα εἰς βαιθηλ καὶ μία ἀναβαίνουσα εἰς γαββα ἐν τῷ ἀγρῷ ὡσεὶ τριάκοντα ἀνδρας ἐν τῷ ἰσραὴλ
- 32 І сказали Веніяминові сини: Биті вони перед нами, як перше! А Ізраїлеві сини сказали: Утікаймо, і відірвемо їх від міста на дороги.
And the children of Benjamin said, They are giving way before us as at first. But the children of Israel said, Let us go in flight and get them away from the town, into the highways.
καὶ εἶπαν οἱ υἱοὶ βενιαμιν προσκόπτουσιν ἐνώπιον ἡμῶν καθὼς ἐμπροσθεν καὶ οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ εἶπαν φύγωμεν καὶ ἐκσπάσομεν αὐτοὺς ἐκ τῆς πόλεως εἰς τὰς ὁδοὺς
- 33 І кожен муж Ізраїля повстав із свого місця, і сточили бій у Баал-Тамарі, а Ізраїлева засідка рушила з свого місця, з Мааре-Гева.
So all the men of Israel got up and put themselves in fighting order at Baal-tamar: and those who had been waiting secretly to make a surprise attack came rushing out of their place on the west of Geba.
καὶ πᾶς ἀνὴρ ἰσραὴλ ἀνέστη ἐκ τοῦ τόπου αὐτοῦ καὶ παρετάξαντο ἐν βααλθαμαρ καὶ τὸ ἔνεδρον ἰσραὴλ ἐπάλαυν ἐκ τοῦ τόπου αὐτοῦ ἀπὸ δυσμῶν τῆς γαββα
- 34 І прийшли перед Гів'у десять тисяч чоловіка, вибраного з усього Ізраїля, і бій став тяжкий. А вони не знали, що суне на них те зло.
And they came in front of Gibeah, ten thousand of the best men in all Israel, and the fighting became more violent; but the children of Benjamin were not conscious that evil was coming on them.
καὶ παρεγένοντο ἐξ ἐναντίας τῆς γαββα δέκα χιλιάδες ἀνδρῶν ἐκλεκτῶν ἐκ παντὸς ἰσραὴλ καὶ ὁ πόλεμος ἐβαρύνθη καὶ αὐτοὶ οὐκ ἔγνωσαν ὅτι ἀφῆπται αὐτῶν ἡ κακία
- 35 І вдарив Господь Веніямина перед Ізраїлем, і Ізраїлеві сини повалили того дня між Веніямином двадцять і п'ять тисяч і сто чоловіка, усі ті, що витягають меча.
Then the Lord sent sudden fear on Benjamin before Israel; and that day the children of Israel put to death twenty-five thousand, one hundred men of Benjamin, all of them swordsmen.
καὶ ἐτρόπωσεν κύριος τὸν βενιαμιν κατὰ πρόσωπον ἰσραὴλ καὶ διέφθεραν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ἐν τῷ βενιαμιν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ εἴκοσι καὶ πέντε χιλιάδας καὶ ἑκατὸν ἀνδρας πάντες οὗτοι σπώμενοι ῥομφαίαν
- 36 І побачили Веніяминові сини, що побиті вони, а ізраїльтяни уступили місце Веніяминові, бо вірили засідці, яку поставили на Гів'у.
So the children of Benjamin saw that they were overcome: and the men of Israel had given way before Benjamin, putting their faith in the watchers who were to make the surprise attack on Gibeah.
καὶ εἶδεν βενιαμιν ὅτι τετρόπωται καὶ ἔδοκεν ἀνὴρ ἰσραὴλ τῷ βενιαμιν τόπον ὅτι ἤλπισαν ἐπὶ τὸ ἔνεδρον ὃ ἔταξαν πρὸς τὴν γαββα

- 37 А засідка поспішилася, і напала на Гів'у. І засідка вступилася, і побила все місто вістрям меча.
And the watchers, rushing on Gibeah and overrunning it, put all the town to the sword without mercy.
 και τὸ ἔνεδρον ὄρμησεν καὶ ἐξεχύθησαν πρὸς τὴν γαβαα καὶ ἐπορεύθη τὸ ἔνεδρον καὶ ἐπάταξαν ὅλην τὴν πόλιν ἐν στόματι ῥομφαίας
- 38 А Ізраїльтянин мав із засідкою умовленого знака, щоб із міста підняла великий дим.
Now the sign fixed between the men of Israel and those making the surprise attack was that when they made a pillar of smoke go up from the town,
 και ἡ συνταγή ἦν ἀνδρὶ ἰσραηλ πρὸς τὸ ἔνεδρον τοῦ ἀνεύρηκα αὐτοὺς πυρσὸν τοῦ καπνοῦ τῆς πόλεως
- 39 І відступили ізраїльтяни в бою, а Веніямин зачав класти трупи в Ізраїлі, близько тридцятеро люда, бо казали вони: Дійсно, справді побитий він перед нами, як за першого бою!
The men of Israel were to make a turn about in the fight. And Benjamin had overcome and put to death about thirty of the men of Israel, and were saying, Certainly they are falling back before us as in the first fight.
 και ἀνέστρεψαν ἀνὴρ ἰσραηλ ἐν τῷ πολέμῳ καὶ βενιαμιν ἤρκεται τοῦ τύπτειν τραυματίας ἐν τῷ ἀνδρὶ ἰσραηλ ὡσεὶ τριάκοντα ἀνδρας ὅτι εἶπαν πλὴν τροποῦμενος τροποῦται ἐναντίον ἡμῶν καθὼς ὁ πόλεμος ὁ ἔμπροσθεν
- 40 А з міста став підійматися стовп диму. І обернувся Веніямин позад себе, аж ось усе місто піднялося димом до неба!
Then the sign went up out of the town in the pillar of smoke, and the Benjamites, turning back, saw all the town going up in smoke to heaven.
 και ὁ πυρσὸς ἤρξατο ἀναβαίνειν ἐκ τῆς πόλεως στῦλος καπνοῦ καὶ ἐπέβλεψεν βενιαμιν ὀπίσω αὐτοῦ καὶ ἰδοὺ ἀνέβη συντέλεια τῆς πόλεως εἰς τὸν οὐρανόν
- 41 І обернувся Ізраїльтянин, а Веніямінівець перестрашився, бо побачив, що досягло його те зло.
And the men of Israel had made a turn about, and the men of Benjamin were overcome with fear, for they saw that evil had overtaken them.
 και ἀνὴρ ἰσραηλ ἀπέστρεψεν καὶ ἔσπευσεν ἀνὴρ βενιαμιν καὶ εἶδεν ὅτι ἤρται αὐτοῦ ἡ κακία
- 42 І обернулися вони перед Ізраїльтянином до дороги на пустиню, та бій досягав його, а ті, що з міст, валили його в середині його.
So turning their backs on the men of Israel, they went in the direction of the waste land; but the fight overtook them; and those who came out of the town were heading them off and putting them to the sword.
 και ἐκλιναν ἐνώπιον ἀνδρὸς ἰσραηλ εἰς τὴν ὁδὸν τῆς ἐρήμου καὶ ὁ πόλεμος κατέφθασεν αὐτὸν καὶ οἱ ἀπὸ τῶν πόλεων διέφθειραν αὐτὸν ἐν μέσῳ αὐτῶν
- 43 Вони оточили Веніямина, гнали його до Менухи, топтали його аж до Гів'ї зо сходу сонця.
And crushing Benjamin down, they went after them, driving them from Nohah as far as the east side of Gibeah.
 και ἔκοψαν τὸν βενιαμιν καταπαῦσαι αὐτὸν καταπαῦσαι καὶ κατεπάτησαν αὐτὸν ἕως ἐξ ἐναντίας τῆς γαβαα ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου
- 44 Полягло тоді з Веніямина вісімнадцять тисяч чоловіка, усе це люди хоробрі.
Eighteen thousand men of Benjamin came to their death, all strong men of war.
 και ἔπεσαν ἐκ τοῦ βενιαμιν ὀκτωκαίδεκα χιλιάδες ἀνδρῶν σὺν πᾶσιν τούτοις ἀνδρες δυνατοί
- 45 І повернулися вони, і втікли в пустиню до Села-Риммону. А ті побили поодиноких утікачів по дорогах, як дозбираються останній виноград, п'ять тисяч люда. І гналися за ними аж до Гід'ому, і побили з нього дві тисячі люда.
And turning, they went in flight to the rock of Rimmon in the waste land: and on the highways five thousand of them were cut off by the men of Israel, who, pushing on hard after them to Geba, put to death two thousand more.
 και ἐξέκλιναν καὶ ἔφυγον εἰς τὴν ἔρημον πρὸς τὴν πέτραν τὴν ρεμμων καὶ ἐκαλαμήσαντο ἐν ταῖς ὁδοῖς πέντε χιλιάδας ἀνδρῶν καὶ προσεκολλήθησαν ὀπίσω αὐτοῦ ἕως γαδααμ καὶ ἐπάταξαν ἐξ αὐτῶν δισχιλίους ἀνδρας
- 46 І було всіх, що впали того дня з Веніямина, двадцять і п'ять тисяч чоловіка, що витягають меча, усе це люди хоробрі.
So twenty-five thousand of the swordsmen of Benjamin came to their end that day, all strong men of war.
 και ἐγένοντο πάντες οἱ πεπτοκότες ἐν τῷ βενιαμιν εἴκοσι καὶ πέντε χιλιάδες ἀνδρῶν σπαωμένων ῥομφαίαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκεῖνῃ σὺν πᾶσι τούτοις ἀνδρες δυνατοί
- 47 І обернулися вони, і повтікали в пустиню до Села-Риммону, шістсот чоловіка. І сиділи вони в Села-Риммоні чотири місяці.
But six hundred men, turning back, went in flight to the rock of Rimmon in the waste land, and were living on the rock of Rimmon for four months.
 και ἐξέκλιναν καὶ ἔφυγον εἰς τὴν ἔρημον πρὸς τὴν πέτραν τὴν ρεμμων ἑξακόσιοι ἀνδρες καὶ ἐκάθισαν ἐν τῇ πέτρᾳ ρεμμων τετράμηνον
- 48 А ізраїльтяни вернулися до Веніяминових синів, та й повбивали їх вістрям меча, мужчин із міста, і худобу, і все знайдене. А всі міста, що знаходились по дорозі, пустили з огнем.
And the men of Israel, turning again against the children of Benjamin, put to the sword without mercy all the towns and the cattle and everything there was, burning every town which came into their hands.
 και ἀνὴρ ἰσραηλ ἀπέκλεισεν τοὺς υἱοὺς βενιαμιν καὶ ἐπάταξαν αὐτοὺς ἐν στόματι ῥομφαίας ἀπὸ πόλεως ἐξῆς ἕως κτήνους ἕως παντὸς τοῦ εὐρεθέντος εἰς πάσας τὰς πόλεις καὶ τὰς πόλεις τὰς εὐρεθεῖσας ἐξαπέστειλαν ἐν πυρὶ

- 1 ¶ I присягнув Ізраїльтянин в Міцпи, говорячи: Жоден із нас не дасть своєї дочки Веніямині за жінку!
Now the men of Israel had taken an oath in Mizpah, saying, Not one of us will give his daughter as a wife to Benjamin.
καὶ ἀνὴρ ἰσραηλ ὄμωσεν ἐν μασσηφα λέγων ἀνὴρ ἐξ ἡμῶν οὐ δώσει τὴν θυγατέρα αὐτοῦ τῷ βενιαμιν εἰς γυναῖκα
- 2 I посходився народ до Бет-Елу, та й сидів там аж до вечора перед Божим лицем. I піднесли вони голос свій, та й плакали плачем великим.
And the people came to Beth-el, waiting there till evening before God, and gave themselves up to bitter weeping.
καὶ παρεγένοντο πᾶς ὁ λαὸς εἰς μασσηφα καὶ βαιθελ καὶ ἐκάθισαν ἐκεῖ ἕως ἑσπέρας ἐνώπιον τοῦ θεοῦ καὶ ἐπήραν τὴν φωνὴν αὐτῶν καὶ ἐκλαυσαν κλαυθμὸν μέγαν
- 3 I сказали вони: Чому, Господи, Боже Ізраїлів, сталося це між Ізраїлем, щоб сьогодні бракувало з Ізраїля одне плем'я?
And they said, O Lord, the God of Israel, why has this fate come on Israel, that today one tribe has been cut off from Israel?
καὶ εἶπαν ἵνα τί κύριε ὁ θεὸς ἰσραηλ ἐγενήθη αὕτη ἐν τῷ ἰσραηλ τοῦ ἐπισκεπῆναι σήμερον ἐν τῷ ἰσραηλ φυλὴν μίαν
- 4 I сталося назавтра, і встав рано народ, та й збудували жертівника, і принесли цілопалення та мирні жертви.
Then on the day after, the people got up early and made an altar there, offering burned offerings and peace-offerings.
καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἐπαύριον καὶ ὄρθρισεν ὁ λαὸς καὶ ὠκοδόμησαν ἐκεῖ θυσιαστήριον καὶ ἀνένεγκαν ὀλοκαυτώματα σωτηρίου
- 5 I сказали Ізраїлеві сини: Хто зо всіх Ізраїлевих племен не ввійшов до зборів до Господа? Бо та присяга була велика на того, хто не прийшов до Господа, до Міцпи, говорячи: Такий бу де конче забитий.
And the children of Israel said, Who is there among all the tribes of Israel, who did not come up to the Lord at the meeting of all Israel? For they had taken a great oath that whoever did not come up to Mizpah to the Lord was to be put to death.
καὶ εἶπαν οἱ υἱοὶ ἰσραηλ τίς ὁ μὴ ἀναβὰς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ ἐκ πασῶν φυλῶν ἰσραηλ πρὸς κύριον ὅτι ὄρκος μέγας ἦν τῷ μὴ ἀναβάντι πρὸς κύριον εἰς μασσηφα λέγοντες θανάτῳ ἀποθανεῖται
- 6 I жалували Ізраїлеві сини за Веніямином, своїм братом, та й сказали: Сьогодні відрубане з Ізраїля одне плем'я!
And the children of Israel were moved with pity for Benjamin their brother, saying, Today one tribe has been cut off from Israel.
καὶ παρεκλήθησαν οἱ υἱοὶ ἰσραηλ περὶ βενιαμιν τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῶν καὶ εἶπαν ἀφήρηται σήμερον φυλὴ μία ἐξ ἰσραηλ
- 7 Що ми зробимо їм, позосталим, щодо жінок? А ми присягнули Господом, що не дамо їм із дочок наших за жінок.
What are we to do about wives for those who are still living? For we have taken an oath by the Lord that we will not give them our daughters for wives.
τί ποιήσωμεν αὐτοῖς τοῖς ὑπολειφθεῖσιν εἰς γυναῖκας καὶ ἡμεῖς ὠμόσαμεν ἐν κυρίῳ τοῦ μὴ δοῦναι αὐτοῖς ἀπὸ τῶν θυγατέρων ἡμῶν εἰς γυναῖκας
- 8 I сказали вони: Яке одне з Ізраїлевих племен не прийшло до Господа до Міцпи? Аж ось виявилось, що з Явешу гілеадського ніхто не приходив до табору на збори.
And they said, Which one of the tribes of Israel did not come up to Mizpah to the Lord? And it was seen that no one had come from Jabesh-gilead to the meeting.
καὶ εἶπαν τίς μία τῶν φυλῶν ἰσραηλ ἦτις οὐκ ἀνέβη πρὸς κύριον εἰς μασσηφα καὶ ἰδοὺ οὐκ ἦλθεν ἀνὴρ εἰς τὴν παρεμβολὴν ἀπὸ ἰαβис γαλαад εἰς τὴν ἐκκλησίαν
- 9 I був переглянений народ, а оце не було там нікого з мешканців Явешу гілеадського!
For when the people were numbered, not one man of the people of Jabesh-gilead was present.
καὶ ἐπεσκέπη ὁ λαὸς καὶ ἰδοὺ οὐκ ἔστιν ἐκεῖ ἀνὴρ ἀπὸ τῶν κατοικούντων ἰαβис γαλαад
- 10 I послала громада туди дванадцять тисяч чоловіка хоробрих людей, і наказали їм, говорячи: Ідіть, і повбивасте мешканців гілеадського Явешу вістрям меча, і жінок і дітей.
So they (the meeting) sent twelve thousand of the best fighting-men, and gave them orders, saying, Go and put the people of Jabesh-gilead to the sword without mercy, with their women and their little ones.
καὶ ἀπέστειλαν ἐκεῖ ἢ συναγωγὴ δώδεκα χιλιάδας ἀνδρῶν ἀπὸ τῶν υἰῶν τῆς δυνάμεως καὶ ἐνετείλαντο αὐτοῖς λέγοντες πορεύθητε καὶ πατάξατε πάντας τοὺς κατοικοῦντας ἰαβис γαλαад ἐν στόματι ῥομφαίας καὶ τὰς γυναῖκας καὶ τὸν λαόν
- 11 А це та річ, що ви зробите: Кожного чоловіка та кожну жінку, що пізнала чоловіка, зробіте закляттям.
And this is what you are to do: every male, and every woman who has had sex relations with a man, you are to put to the curse, but you are to keep safe the virgins. And they did so.
καὶ οὗτος ὁ λόγος ὃν ποιήσετε πᾶν ἄρσενικὸν καὶ πᾶσαν γυναῖκα γινώσκουσαν κοίτην ἄρσενος ἀναθεματιεῖτε
- 12 I знайшли вони з мешканців гілеадського Явешу чотири сотні дівчат паннів, що не пізнали чоловіка, і спровадили їх до табору в Шіло, що в ханаанському Краї.
Now there were among the people of Jabesh-gilead four hundred young virgins who had never had sex relations with a man; these they took to their tents in Shiloh in the land of Canaan.
καὶ εἶρον ἀπὸ τῶν κατοικούντων ἰαβис γαλαад τετρακοσίας νεάνιδας παρθένους αἱ οὐκ ἔγνωσαν ἄνδρα εἰς κοίτην ἄρσενος καὶ ἦγον αὐτάς εἰς τὴν παρεμβολὴν εἰς σιλω ἢ ἔστιν ἐν γῆ χαναан
- 13 I послала вся та громада, а ті говорили до Веніямині синів, що в Села-Ріммоні, та й кликнули їм: Мир!
And all the meeting sent to the men of Benjamin who were in the rock of Rimmon, offering them peace.
καὶ ἀπέστειλεν πᾶσα ἡ συναγωγὴ καὶ ἐλάλησαν πρὸς βενιαμιν τὸν ἐν τῇ πέτρᾳ ρεμμων καὶ ἐκάλεσαν αὐτοὺς εἰς εἰρήνην

- 14 **I** вернувся Беніямин того часу, і дали їм тих жінок, яких позоставили при житті, із жінок гілеадського Явешу. Та не знайшли їм досить.
Then Benjamin came back; and they gave them the women whom they had kept from death among the women of Jabesh-gilead: but still there were not enough for them.
καὶ ἀπέστρεψεν βενιαμιν πρὸς τοὺς υἱοὺς ἰσραὴλ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ καὶ ἔδωκαν αὐτοῖς τὰς γυναῖκας αἵτινες ἦσαν ἐκ τῶν γυναικῶν ἰαβις γαλααδ καὶ ἤρρεσαν αὐτοῖς οὕτως
- 15 **A** народ той жалував за Беніямином, бо Господь зробив пролома в Ізраїлевих племенах.
And the people were moved with pity for Benjamin, because the Lord had let his wrath loose on the tribes of Israel.
καὶ ὁ λαὸς παρεκλήθη τῷ βενιαμιν ὅτι ἐποίησεν κύριος διακοπὴν ἐν ταῖς φυλαῖς ἰσραὴλ
- 16 **¶** **I** сказали старші громади: Що ми зробимо позосталим щодо жінок? Бо вигублена жінка з Беніямина.
Then the responsible men of the meeting said, What are we to do about wives for the rest of them, seeing that the women of Benjamin are dead?
καὶ εἶπαν οἱ πρεσβύτεροι τῆς συναγωγῆς τί ποιήσωμεν τοῖς ἐπιλοίποις εἰς γυναῖκας ὅτι ἠφάνισται ἐκ τοῦ βενιαμιν γυνή
- 17 **I** сказали вони: Останки насліддя для Беніямина, і не буде витерте плем'я з Ізраїля.
And they said, How is the rest of Benjamin to be given offspring so that one tribe of Israel may not be put out of existence,
καὶ εἶπαν κληρονομία διασσεφωσμένη τῷ βενιαμιν καὶ οὐ μὴ ἐξαλειφθῆ φυλὴ ἐξ ἰσραὴλ
- 18 **A** ми не можемо дати їм жінок із наших дочок, бо Ізраїлеві сини присягли, говорячи: Проклятий, хто дає жінку Беніяминові!
Seeing that we may not give them our daughters as wives? For the children of Israel had taken an oath, saying, Cursed is he who gives a wife to Benjamin.
καὶ ἡμεῖς οὐ δυνησόμεθα δοῦναι αὐτοῖς γυναῖκας ἀπὸ τῶν θυγατέρων ἡμῶν ὅτι ὠμόσαμεν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ λέγοντες ἐπικατάρατος ὁ διδοὺς γυναῖκα τῷ βενιαμιν
- 19 **I** сказали вони: Ось буває рік-у-рік свято Господнє в Шіло, що на північ від Бет-Елу, на схід сонця від дороги, що провадить з Бет-Елу до Сихему, і з півдня від Левони.
And they said, See, every year there is a feast of the Lord in Shiloh, which is to the north of Beth-el, on the east side of the highway which goes up from Beth-el to Shechem, and on the south of Lebonah.
καὶ εἶπαν ἑορτὴ τῷ κυρίῳ ἐν σηλω ἀφ' ἡμερῶν εἰς ἡμέρας ἣ ἐστὶν ἀπὸ βορρᾶ τῆς βαιθηλ κατ' ἀνατολὰς ἡλίου ἐν τῇ ὁδῷ τῇ ἀναβαινοῦσῃ ἐκ βαιθηλ εἰς σικιμα καὶ ἀπὸ νότου τοῦ λιβάνου τῆς λεβωνα
- 20 **I** наказали вони Беніяминовим синам, говорячи: Ідїть, і будете чатувати в виноградниках.
And they said to the men of Benjamin, Go into the vine-gardens, waiting there secretly,
καὶ ἐνετεῖλαντο τοῖς υἱοῖς βενιαμιν λέγοντες διέλθατε καὶ ἐνεδρεύσατε ἐν τοῖς ἀμπελώσιν
- 21 **I** побачите, аж ось дочки Шіла вийдуть танцювати танці, то ви вийдете з виноградників, та й схопите собі кожен свою жінку з дочок Шіла, і підете в Беніяминів край.
And watching; and if the daughters of Shiloh come out to take part in the dances, then come from the vine-gardens and take a wife for every one of you from among the daughters of Shiloh, and go back to the land of Benjamin.
καὶ ὄψεσθε καὶ ἰδοὺ ὡς ἂν ἐξέλθωσιν αἱ θυγατέρες τῶν κατοικούντων σηλω ἐν σηλω χορεύσαι ἐν χοροῖς καὶ ἐξελεύσεσθε ἀπὸ τῶν ἀμπελώνων καὶ ἀρπάσετε ἀνὴρ ἑαυτῷ γυναῖκα ἀπὸ τῶν θυγατέρων σηλω καὶ ἀπελεύσεσθε εἰς γῆν βενιαμιν
- 22 **I** буде, коли їхні батьки або їхні брати прийдуть до нас сваритися, то ми скажемо їм: Змилуйтеся над ними, бо не взяли ми для кожного з них жінку на війні, і ви не дали їж, тому цього о часу ви винні.
And when their fathers or their brothers come and make trouble, you are to say to them, Give them to us as an act of grace; for we did not take them as wives for ourselves in war; and if you yourselves had given them to us you would have been responsible for the broken oath.
καὶ ἔσται ὅταν ἔλθωσιν οἱ πατέρες αὐτῶν ἢ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν κρίνεσθαι πρὸς ὑμᾶς καὶ ἐροῦμεν πρὸς αὐτούς ἐλεήσατε αὐτούς ὅτι οὐκ ἔλαβον ἀνὴρ γυναῖκα αὐτοῦ ἐν τῷ πολέμῳ οὐ γὰρ ὑμεῖς δεδώκατε αὐτοῖς κατὰ τὸν καιρὸν ἐπιημελήσατε
- 23 **I** зробили так Беніяминові сини, і взяли жінок за числом своїм із тих, що танцювали, що їх вони викрали. **I** пішли вони, і вернулися до наділу свого, і побудували міста, та й осілися в них.
So the men of Benjamin did this, and got wives for themselves for every one of their number, taking them away by force from the dance; then they went back to their heritage, building up their towns and living in them.
καὶ ἐποίησαν οὕτως οἱ υἱοὶ βενιαμιν καὶ ἔλαβον γυναῖκας κατὰ τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν ἀπὸ τῶν χορευουσῶν ἕως διήρπασαν καὶ ἀπῆλθον καὶ ἀπέστρεψαν ἐπὶ τὴν κληρονομίαν αὐτῶν καὶ ὠκοδόμησαν ἕα υἱοῖς πόλεις καὶ κατέκησαν ἐν αὐταῖς
- 24 **I** порозходилися звідти Ізраїлеві сини того часу кожен до племені свого та до роду свого, і пішли звідти кожен до спадку свого.
Then the children of Israel went away from there, every man to his tribe and his family, every man went back to his heritage.
καὶ περιεπάτησαν ἐκεῖθεν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀνὴρ εἰς τὴν φυλὴν αὐτοῦ καὶ εἰς τὴν συγγένειαν αὐτοῦ καὶ ἀπῆλθον ἐκεῖθεν ἀνὴρ εἰς τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ
- 25 **T**ого часу не було царя в Ізраїлі, кожен робив, що здавалося правдивим в його очах!
In those days there was no king in Israel: every man did what seemed right to him.
ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις οὐκ ἦν βασιλεὺς ἐν ἰσραὴλ ἀνὴρ ἕκαστος τὸ εὐθὲς ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ ἐποίει .

- 1 ¶ I сталося за часу, коли судді судили, то був голод у Краю. I пішов був чоловік з Юдиного Вифлєсму мешкати в моавських полях, він і жінка та двоє синів його.
Now there came a time, in the days of the judges, when there was no food in the land. And a certain man went from Beth-lehem-judah, he and his wife and his two sons, to make a living-place in the country of Moab.
καὶ ἐγένετο ἐν τῷ κρίνειν τοὺς κριτὰς καὶ ἐγένετο λιμὸς ἐν τῇ γῆ καὶ ἐπορεύθη ἀνὴρ ἀπὸ βαιθλεεμ τῆς ἰουδα τοῦ παροικῆσαι ἐν ἀγρῷ μοαβ αὐτὸς καὶ ἡ γυνὴ αὐτοῦ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ
- 2 A ім'я тому чоловікові Елімелех, а ім'я жінці його Ноомі; і ім'я двох синів його Махлон і Кілійон, ефратяни з Вифлєсму Юдиного. I прийшли вони на моавські поля, та й залишилися.
And the name of the man was Elimelech, and the name of his wife Naomi, and the name of his two sons Mahlon and Chilion, Ephrathites of Beth-lehem-judah. And they came into the country of Moab, and were there for some time.
καὶ ὄνομα τῷ ἀνδρὶ αβιμελεχ καὶ ὄνομα τῇ γυναικὶ αὐτοῦ νοεμιν καὶ ὄνομα τοῖς δυσὶν υἱοῖς αὐτοῦ μααλων καὶ χελαιων εφραθαῖοι ἐκ βαιθλεεμ τῆς ἰουδα καὶ ἦλθοσαν εἰς ἀγρὸν μοαβ καὶ ἦσαν ἐκεῖ
- 3 I помер Елімелех, муж Ноомі, і зосталася вона та два їхні сини.
And Elimelech, Naomi's husband, came to his end; and only her two sons were with her.
καὶ ἀπέθανεν αβιμελεχ ὁ ἀνὴρ τῆς νοεμιν καὶ κατελείφθη αὐτὴ καὶ οἱ δύο υἱοὶ αὐτῆς
- 4 I взяли вони собі за жінок моавітянок, ім'я одній Орпа, а ім'я другій Рут. I сиділи вони там близько десяти літ.
And they took two women of Moab as their wives: the name of the one was Orpah, and the name of the other Ruth; and they went on living there for about ten years.
καὶ ἐλάβοσαν ἑαυτοῖς γυναῖκας μοαβίτιδας ὄνομα τῇ μιᾷ ορφα καὶ ὄνομα τῇ δευτέρᾳ ρουθ καὶ κατῴκησαν ἐκεῖ ὡς δέκα ἔτη
- 5 I повмирили й вони обом, Махлон та Кілійон. I позосталася та жінка по двох дітях своїх та по чоловікові свосму.
And Mahlon and Chilion came to their end; and the woman was without her two sons and her husband.
καὶ ἀπέθανον καὶ γε ἀμφότεροι μααλων καὶ χελαιων καὶ κατελείφθη ἡ γυνὴ ἀπὸ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς καὶ ἀπὸ τῶν δύο υἱῶν αὐτῆς
- 6 ¶ I встала вона та невістки її, і вернулися з моавських піль, бо почувла на моавському полі, що Господь згадав про народ Свій, даючи їм хліба.
So she and her daughters-in-law got ready to go back from the country of Moab, for news had come to her in the country of Moab that the Lord, in mercy for his people, had given them food.
καὶ ἀνέστη αὐτὴ καὶ αἱ δύο νύμφαι αὐτῆς καὶ ἀπέστρεψαν ἐξ ἀγροῦ μοαβ ὅτι ἤκουσαν ἐν ἀγρῷ μοαβ ὅτι ἐπέσκεπται κύριος τὸν λαὸν αὐτοῦ δοῦναι αὐτοῖς ἄρτους
- 7 I вийшла вона з того місця, де була там, та обидві невістки з нею, та й пішли дорогою, щоб вернутися до Юдиного краю.
And she went out of the place where she was, and her two daughters-in-law with her; and they went on their way to go back to the land of Judah.
καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ τόπου οὗ ἦν ἐκεῖ καὶ αἱ δύο νύμφαι αὐτῆς μετ' αὐτῆς καὶ ἐπορεύοντο ἐν τῇ ὁδῷ τοῦ ἐπιστρέψαι εἰς τὴν γῆν ἰουδα
- 8 I сказала Ноомі до двох своїх невісток: Ідіть, верніться кожна до дому своєї матері. I нехай Господь зробіть із вами милість, як ви зробили з померлими та зо мною.
And Naomi said to her two daughters-in-law, Go back to your mothers' houses: may the Lord be good to you as you have been good to the dead and to me:
καὶ εἶπεν νοεμιν ταῖς νύμφαις αὐτῆς πορεύεσθε δὴ ἀποστράφητε ἐκάστη εἰς οἶκον μητρὸς αὐτῆς ποιῆσαι κύριος μεθ' ὑμῶν ἔλεος καθὼς ἐποιήσατε μετὰ τῶν τεθνηκότων καὶ μετ' ἐμοῦ
- 9 Нехай Господь дасть вам, і ви знайдете відпочинок кожна в домі свого мужа! I вона поцілувала їх, а вони підняли свій голос та плакали.
May the Lord give you rest in the houses of your husbands. Then she gave them a kiss; and they were weeping bitterly.
δῶψ κύριος ὑμῖν καὶ εὑροῖτε ἀνάπαυσιν ἐκάστη ἐν οἴκῳ ἀνδρὸς αὐτῆς καὶ κατεφίλησεν αὐτάς καὶ ἐπήραν τὴν φωνὴν αὐτῶν καὶ ἐκλαυσαν
- 10 I вони сказали до неї: Ні, з тобою ми вернемось до народу твого!
And they said to her, No, but we will go back with you to your people.
καὶ εἶπαν αὐτῇ μετὰ σοῦ ἐπιστρέφομεν εἰς τὸν λαὸν σου
- 11 A Ноомі сказала: Вертайтеся, дочки мої, чого ви підете зо мною? Чи я маю ще в утробі своїй синів, а вони стануть вам за чоловіків?
But Naomi said, Go back, my daughters; why will you come with me? Have I more sons in my body, to become your husbands?
καὶ εἶπεν νοεμιν ἐπιστρέφητε δὴ θυγατέρες μου καὶ ἵνα τί πορεύεσθε μετ' ἐμοῦ μὴ ἔτι μοι υἱοὶ ἐν τῇ κοιλίᾳ μου καὶ ἔσονται ὑμῖν εἰς ἀνδρας
- 12 Верніться, дочки мої, ідіть, бо я занадто стара, щоб бути для мужа. А коли б я й сказала: Маю надію, і коли б цієї ночі була з мужем, і також породила синів,
Go back, my daughters, and go on your way; I am so old now that I may not have another husband. If I said, I have hopes, if I had a husband tonight, and might have sons,
ἐπιστρέφητε δὴ θυγατέρες μου διότι γεγήρακα τοῦ μὴ εἶναι ἀνδρὶ ὅτι εἶπα ὅτι ἔστιν μοι ὑπόστασις τοῦ γεννηθῆναι με ἀνδρὶ καὶ τέξομαι υἱός
- 13 чи ж ви чекали б їх, аж поки повиростають? Чи ж ви зв'язалися б з ними, щоб не бути замужем? Ні, дочки мої, бо мені значно гірше, як вам, бо Господня рука знайшла мене.
Would you keep yourselves till they were old enough? would you keep from having husbands for them? No, my daughters; but I am very sad for you that the hand of the Lord is against me.
μὴ αὐτοὺς προσδέξεσθε ἕως οὗ ἀδρυνθῶσιν ἢ αὐτοῖς κατασχεθῆσεσθε τοῦ μὴ γενέσθαι ἀνδρὶ μὴ δὴ θυγατέρες μου ὅτι ἐπικράνηθαι μοι ὑπὲρ ὑμᾶς ὅτι ἐξῆλθεν ἐν ἐμοὶ χεῖρ κυρίου

- 14 **I** підняли вони голос свій, і заплакали ще. I поцілувала Орпа свою свекруху, а Рут пригорнулася до неї.
Then again they were weeping; and Orpah gave her mother-in-law a kiss, but Ruth would not be parted from her.
 και ἐπῆραν τὴν φωνὴν αὐτῶν καὶ ἐκλαυσαν ἔτι καὶ κατεφίλησεν ὄρφα τὴν πενθερὰν αὐτῆς καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὸν λαὸν αὐτῆς ρουθ δὲ ἠκολούθησεν αὐτῇ
- 15 **I** сказала Нооми: Ось зовиця твоя вернулася до народу свого та до богів своїх, вернися й ти за зовицею своєю!
And Naomi said, See, your sister-in-law has gone back to her people and to her gods: go back after your sister-in-law.
 και εἶπεν νοεμιν πρὸς ρουθ ἰδοὺ ἀνέστρεψεν ἡ σύννυμφός σου πρὸς λαὸν αὐτῆς καὶ πρὸς τοὺς θεοὺς αὐτῆς ἐπιστράφητι δὴ καὶ σὺ ὀπίσω τῆς συννύμφου σου
- 16 **A** Рут відказала: Не силуй мене, щоб я покинула тебе, щоб я вернулася від тебе, бо куди підеш ти, туди піду й я, а де житимеш ти, там житиму й я. Народ твій буде мій народ, а Бог твій мій Бог.
But Ruth said, Give up requesting me to go away from you, or to go back without you: for where you go I will go; and where you take your rest I will take my rest; your people will be my people, and your God my God.
 εἶπεν δὲ ρουθ μὴ ἀπαντήσαι ἐμοὶ τοῦ καταλιπεῖν σε ἢ ἀποστρέψαι ὀπισθὲν σου ὅτι σὺ ὅπου ἐὰν πορευθῆς πορεύσομαι καὶ οὗ ἐὰν ἀλισθῆς ἀλισθήσομαι ὁ λαός σου λαός μου καὶ ὁ θεός σου θεός μου
- 17 **Д**e помреш ти, там помру й я, і там буду похована. Нехай Господь зробить мені так, і так нехай додасть, і тільки смерть розлучить мене з тобою.
Wherever death comes to you, death will come to me, and there will be my last resting-place; the Lord do so to me and more if we are parted by anything but death.
 και οὗ ἐὰν ἀποθάνῃς ἀποθανοῦμαι κάκει ταφήσομαι τάδε ποιῆσαι μοι κύριος καὶ τάδε προσθεῖη ὅτι θάνατος διαστελεῖ ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ
- 18 **I** побачила Нооми, що вона настоює йти за нею, і перестала вговорювати її.
And when she saw that Ruth was strong in her purpose to go with her she said no more.
 ἰδοῦσα δὲ νοεμιν ὅτι κραταιοῦται αὐτῇ τοῦ πορεύεσθαι μετ' αὐτῆς ἐκόπασεν τοῦ λαλῆσαι πρὸς αὐτὴν ἔτι
- 19 **¶** I пішли вони вдвох, аж прийшли до Вифлєсму. I сталося, коли вони входили до Вифлєсму, то зашуміло все місто про них, і говорили: Чи це Нооми?
So the two of them went on till they came to Beth-lehem. And when they came to Beth-lehem all the town was moved about them, and they said, Is this Naomi?
 ἐπορεύθησαν δὲ ἀμφότεραι ἕως τοῦ παραγενέσθαι αὐτάς εἰς βαιθλεεμ καὶ ἤχησεν πᾶσα ἡ πόλις ἐπ' αὐταῖς καὶ εἶπον αὐτῇ ἐστὶν νοεμιν
- 20 **A** вона сказала їм: Не кличте мене: Нооми, кличте мене: Мара, бо велику гіркоту зробив мені Всемогутній.
And she said to them, Do not let my name be Naomi, but Mara, for the Ruler of all has given me a bitter fate.
 και εἶπεν πρὸς αὐτάς μὴ δὴ καλεῖτέ με νοεμιν καλέσατέ με πικράν ὅτι ἐπικράνθη ἐν ἐμοὶ ὁ ἰκανὸς σφόδρα
- 21 **Я** можливою пішла була, та порожньою вернув мене Господь. Чого кличете мене: Нооми, коли Господь свідчив проти мене, а Всемогутній послав мені горе?
I went out full, and the Lord has sent me back again with nothing; why do you give me the name Naomi, seeing that the Lord has given witness against me, and the Ruler of all has sent sorrow on me?
 ἐγὼ πλήρης ἐπορεύθην καὶ κενὴν ἀπέστρεψέν με ὁ κύριος καὶ ἴνα τί καλεῖτέ με νοεμιν καὶ κύριος ἐταπεινώσέν με καὶ ὁ ἰκανὸς ἐκάκωσέν με
- 22 **I** вернулася Нооми та з нею моавітянка Рут, невістка її, що верталася з моавських піль. I прийшли вони до Вифлєсму на початку жнив ячменю.
So Naomi came back out of the country of Moab, and Ruth the Moabitess, her daughter-in-law, with her; and they came to Beth-lehem in the first days of the grain-cutting.
 και ἐπέστρεψεν νοεμιν καὶ ρουθ ἡ μοαβίτις ἡ νόμφη αὐτῆς ἐπιστρέφουσα ἐξ ἀγροῦ μοαβ αὐταὶ δὲ παρεγενήθησαν εἰς βαιθλεεμ ἐν ἀρχῇ θερισμοῦ κριθῶν
- 1 **¶** **A** Нооми мала родича свого чоловіка, мужа багатого, з Елімєлєхового роду, а ім'я йому Боаз.
And Naomi had a relation of her husband, a man of wealth, of the family of Elimelech; and his name was Boaz.
 και τῇ νοεμιν ἀνὴρ γνῶριμος τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς ὁ δὲ ἀνὴρ δυνατὸς ἰσχύι ἐκ τῆς συγγενείας αβιμελεχ καὶ ὄνομα αὐτῷ βοος
- 2 **I** сказала моавітянка Рут до Нооми: Піду по я на поле, і назбираю колосся за тим, у кого в очах знайду милість. А та їй сказала: Іди, моя дочко!
And Ruth the Moabitess said to Naomi, Now let me go into the field and take up the heads of grain after him in whose eyes I may have grace. And she said to her, Go, my daughter.
 και εἶπεν ρουθ ἡ μοαβίτις πρὸς νοεμιν πορευθῶ δὴ εἰς ἀγρὸν καὶ συνάξω ἐν τοῖς στάχυσιν κατόπισθεν οὗ ἐὰν εὕρω χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ εἶπεν δὲ αὐτῇ πορεύου θυγάτηρ
- 3 **I** пішла вона, і прийшла та й збирала за жєнцями. А припадок навів її на ділянку поля Боаза, що з Елімєлєхового роду.
And she went, and came and took up the heads of grain in the field after the cutters; and by chance she went into that part of the field which was the property of Boaz, who was of the family of Elimelech.
 και ἐπορεύθη καὶ συνέλεξεν ἐν τῷ ἀγρῷ κατόπισθεν τῶν θερίζόντων καὶ περιέπεσεν περιπτώματι τῇ μερίδι τοῦ ἀγροῦ βοος τοῦ ἐκ συγγενείας αβιμελεχ
- 4 **¶** **A**ж ось прийшов із Вифлєсму Боаз, та й сказав до жєнців: Господь з вами! А вони відказали йому: Нехай поблагословить тебе Господь!
And Boaz came from Beth-lehem, and said to the grain-cutters, The Lord be with you. And they made answer, The Lord give you his blessing.
 και ἰδοὺ βοος ἦλθεν ἐκ βαιθλεεμ καὶ εἶπεν τοῖς θερίζουσιν κύριος μετ' ὑμῶν καὶ εἶπον αὐτῷ εὐλογησάτω σε κύριος

- 5 I said to Boaz, My servant who is in authority over the cutters, Whose girl is this?
 Then Boaz said to his servant who was in authority over the cutters, Whose girl is this?
 και ειπεν βοος τῷ παιδαρίῳ αὐτοῦ τῷ ἐφεστῶτι ἐπὶ τοὺς θερίζοντας τίνας ἢ νεάνις αὕτη
- 6 I answered to my servant who was in authority over the cutters, It is a Moabite girl who came back with Naomi out of the country of Moab;
 And the servant who was in authority over the cutters said, It is a Moabite girl who came back with Naomi out of the country of Moab;
 και ἀπεκρίθη τὸ παιδάριον τὸ ἐφεστὸς ἐπὶ τοὺς θερίζοντας και ειπεν ἡ παῖς ἡ μοαβίτις ἐστίν ἡ ἀποστραφεῖσα μετὰ νεεμιν ἐξ ἀγροῦ μοαβ
- 7 She said to me, Let me come into the grain-field and take up the grain after the cutters. So she came, and has been here from morning till now, without resting even for a minute.
 And she said to me, Let me come into the grain-field and take up the grain after the cutters. So she came, and has been here from morning till now, without resting even for a minute.
 και ειπεν συλλέξω δὴ και συνάξω ἐν τοῖς δράγμασιν ὅπισθεν τῶν θερίζοντων και ἦλθεν και ἔστη ἀπὸ πρωῒθεν και ἕως ἐσπέρας οὐ κατέπαυσεν ἐν τῷ ἀγρῷ μικρὸν
- 8 I said to Boaz, My daughter: do not go to take up the grain in another field, or go away from here, but keep here by my young women:
 Then said Boaz to Ruth, Give ear to me, my daughter: do not go to take up the grain in another field, or go away from here, but keep here by my young women:
 και ειπεν βοος πρὸς ρουθ οὐκ ἤκουσας θυγατερ μὴ πορευθῆς ἐν ἀγρῷ συλλέξαι ἐτέρῳ και σὺ οὐ πορεύσῃ ἐντεῦθεν ὧδε κολλήθητι μετὰ τῶν κορασιῶν μου
- 9 Keep your eyes on the field they are cutting, and go after them; have I not given orders to the young men not to put a hand on you? And when you are in need of drink go to the vessels and take of what the young men have put there.
 Keep your eyes on the field they are cutting, and go after them; have I not given orders to the young men not to put a hand on you? And when you are in need of drink go to the vessels and take of what the young men have put there.
 οἱ ὀφθαλμοί σου εἰς τὸν ἀγρὸν οὗ ἐὰν θερίζωσιν και πορεύσῃ κατόπισθεν αὐτῶν ἰδοὺ ἐνετειλάμην τοῖς παιδαρίοις τοῦ μὴ ἄψασθαί σου και ὃ τι διψήσεις και πορευθήσῃ εἰς τὰ σκεύη και πίεσαι ὅθεν ἂν ὑδρεύονται τὰ παιδάρια
- 10 I went down on my face to the earth, and said to him, Why have I grace in your eyes, that you give attention to me, seeing I am from a strange people?
 Then she went down on her face to the earth, and said to him, Why have I grace in your eyes, that you give attention to me, seeing I am from a strange people?
 και ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτῆς και προσεκύνησεν ἐπὶ τὴν γῆν και ειπεν πρὸς αὐτόν τί ὅτι εὗρον χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς σου τοῦ ἐπιγνῶναί με και ἐγὼ εἰμι ξένη
- 11 I answered Boaz, I have had news of everything you have done for your mother-in-law after the death of your husband; how you went away from your father and mother and the land of your birth, and came to a people who are strange to you.
 And Boaz answering said to her, I have had news of everything you have done for your mother-in-law after the death of your husband; how you went away from your father and mother and the land of your birth, and came to a people who are strange to you.
 και ἀπεκρίθη βοος και ειπεν αὐτῇ ἀπαγγελία ἀπηγγέλη μοι ὅσα πεποιήκας μετὰ τῆς πενθερᾶς σου μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν ἄνδρα σου και πῶς κατέλιπες τὸν πατέρα σου και τὴν μητέρα σου και τὴν γῆν γενέσεώς σου και ἐπορεύθης πρὸς λαὸν ὃν οὐκ ἤδεις ἐχθές και τρίτης
- 12 The Lord give you a reward for what you have done, and may a full reward be given to you by the Lord, the God of Israel, under whose wings you have come to take cover.
 The Lord give you a reward for what you have done, and may a full reward be given to you by the Lord, the God of Israel, under whose wings you have come to take cover.
 ἀποτεῖσαι κύριος τὴν ἐργασίαν σου και γένοιτο ὁ μισθός σου πλήρης παρὰ κυρίου θεοῦ ἰσραηλ πρὸς ὃν ἦλθες πεποιθέναί ὑπὸ τὰς πτέρυγας αὐτοῦ
- 13 She said to him, May I have grace in your eyes, my lord, for you have given me comfort, and you have said kind words to your servant, though I am not like one of your servants.
 Then she said, May I have grace in your eyes, my lord, for you have given me comfort, and you have said kind words to your servant, though I am not like one of your servants.
 ἡ δὲ ειπεν εὐροίμι χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς σου κύριε ὅτι παρεκάλεσάς με και ὅτι ἐλάλησας ἐπὶ καρδίαν τῆς δούλης σου και ἰδοὺ ἐγὼ ἔσομαι ὡς μία τῶν παιδισκῶν σου
- 14 I said to Boaz, My daughter: do not go to take up the grain in another field, or go away from here, but keep here by my young women:
 And at meal-time Boaz said to her, Come here, and take some of the bread, and put your bit into the wine. And she took her seat among the grain-cutters: and he gave her dry grain, and she took it, and there was more than enough for her meal.
 και ειπεν αὐτῇ βοος ἡδη ὥρα τοῦ φαγεῖν πρόσελθε ὧδε και φάγεσαι τῶν ἄρτων και βάψεις τὸν ψωμόν σου ἐν τῷ ὄξει και ἐκάθισεν ρουθ ἐκ πλαγίων τῶν θερίζοντων και ἐβούτισεν αὐτῇ βοος ἄλιφτον και ἔφαγεν και ἐνεπλήσθη και κατέλλπεν
- 15 I answered Boaz, My daughter: do not go to take up the grain in another field, or go away from here, but keep here by my young women:
 And when she got ready to take up the grain, Boaz gave his young men orders, saying, Let her take it even from among the cut grain, and say nothing to her.
 και ἀνέστη τοῦ συλλέγειν και ἐνετειλατο βοος τοῖς παιδαρίοις αὐτοῦ λέγων και γε ἀνὰ μέσον τῶν δραγμάτων συλλεγέτω και μὴ καταισχύνητε αὐτήν
- 16 I also let some heads of grain be pulled out of what has been corded up, and dropped for her to take, and let no sharp word be said to her.
 And let some heads of grain be pulled out of what has been corded up, and dropped for her to take, and let no sharp word be said to her.
 και βαστάζοντες βαστάξατε αὐτῇ και γε παραβάλλοντες παραβαλεῖτε αὐτῇ ἐκ τῶν βεβουμισμένων και ἄφετε και συλλέξει και οὐκ ἐπιτιμήσετε αὐτῇ

- 17 ¶ I збирала вона на полі аж до вечора, і вимолотила те, що назбирала, і було близько ефи ячменю.
So she went on getting together the heads of grain till evening; and after crushing out the seed it came to about an ephah of grain.
καὶ συνέλεξεν ἐν τῷ ἀγρῷ ἕως ἑσπέρας καὶ ἐρράβδισεν ἃ συνέλεξεν καὶ ἐγενήθη ὡς οἰφί κριθῶν
- 18 I понесла вона, і ввійшла до міста, і її свекруха побачила, що вона назбирала. А вона вийняла, і дала їй, що позоставила по своїй їжі.
And she took it up and went into the town; and she let her mother-in-law see what she had got, and after taking enough for herself she gave her the rest.
καὶ ἦρεν καὶ εἰσήλθεν εἰς τὴν πόλιν καὶ εἶδεν ἡ πενθερὰ αὐτῆς ἃ συνέλεξεν καὶ ἐξενέγκασα ρουθ ἔδωκεν αὐτῇ ἃ κατέλιπεν ἐξ ὧν ἐνεπλήσθη
- 19 I сказала їй свекруха її: Де ти збирала сьогодні, і де ти робила? Нехай буде благословенний, хто прийняв тебе! I вона розповіла своїй свекрусі, у кого працювала, та й сказала: Im'я тог о чоловіка, що я сьогодні робила в нього, Боаз.
And her mother-in-law said to her, Where did you take up the grain today, and where were you working? May a blessing be on him who gave such attention to you. And she gave her mother-in-law an account of where she had been working, and said, The name of the man with whom I was working today is Boaz.
καὶ εἶπεν αὐτῇ ἡ πενθερὰ αὐτῆς ποῦ συνέλεξας σήμερον καὶ ποῦ ἐποίησας εἴη ὁ ἐπιγνούς σε εὐλογημένος καὶ ἀπήγγειλεν ρουθ τῇ πενθερᾷ αὐτῆς ποῦ ἐποίησεν καὶ εἶπεν τὸ ὄνομα τοῦ ἀνδρός μεθ' οὗ ἐποίησα σήμερον βοος
- 20 I сказала Ноомі до невістки своєї: Благословенний він у Господа, що не позбавив милости своєї ані живих, ані померлих. I сказала їй Ноомі: Близький нам той чоловік, він із наших р одичів.
And Naomi said to her daughter-in-law, May the blessing of the Lord, who has at all times been kind to the living and to the dead, be on him. And Naomi said to her, The man is of our family, one of our near relations.
καὶ εἶπεν νοεμὶν τῇ νόμφῃ αὐτῆς εὐλογητός ἐστὶν τῷ κυρίῳ ὅτι οὐκ ἐγκατέλιπεν τὸ ἔλεος αὐτοῦ μετὰ τῶν ζώντων καὶ μετὰ τῶν τεθνηκότων καὶ εἶπεν αὐτῇ νοεμὶν ἐγγίξει ἡμῖν ὁ ἀνὴρ ἐκ τῶν ἀγγιστ εὐόντων ἡμᾶς ἐστὶν
- 21 I сказала моавітянка Рут: Він також сказав мені: Пристань до моїх слуг, аж поки не скінчать моїх жнив.
And Ruth the Moabitess said, Truly, he said to me, Keep near my young men till all my grain is cut.
καὶ εἶπεν ρουθ πρὸς τὴν πενθερὰν αὐτῆς καὶ γε ὅτι εἶπεν πρὸς με μετὰ τῶν παιδαρίων μου προσκολλήθητι ἕως ἂν τελέσωσιν ὅλον τὸν ἀμητόν ὃς ὑπάρχει μοι
- 22 I сказала Ноомі до своєї невістки Рут: Добре, дочко моя, що ти вийдеш з його служницями, щоб не чіпали тебе на іншому полі.
And Naomi said to Ruth, her daughter-in-law, It is better, my daughter, for you to go out with his servant-girls, so that no danger may come to you in another field.
καὶ εἶπεν νοεμὶν πρὸς ρουθ τὴν νόμφην αὐτῆς ἀγαθόν θύγατερ ὅτι ἐπορεύθης μετὰ τῶν κορασιῶν αὐτοῦ καὶ οὐκ ἀπαντήσονται σοι ἐν ἀγρῷ ἑτέρῳ
- 23 I вона пристала до Боазових служниць, щоб збирати аж до закінчення жнив ячменю та жнив пшениці. I вона жила з своєю свекрухою.
So she kept near the servant-girls of Boaz to take up the grain till the cutting of the early grain and the cutting of the late grain were ended; and she went on living with her mother-in-law.
καὶ προσεκολλήθη ρουθ τοῖς κορασίαις βοος συλλέγειν ἕως οὗ συνετέλεσεν τὸν θερισμὸν τῶν κριθῶν καὶ τῶν πυρῶν καὶ ἐκάθισεν μετὰ τῆς πενθερᾶς αὐτῆς
- 1 ¶ I сказала їй свекруха її Ноомі: Дочко моя, ось я пошукаю для тебе місця спочинку, що буде добре тобі.
And Naomi, her mother-in-law, said to her, My daughter, am I not to get you a resting-place where you may be in comfort?
εἶπεν δὲ αὐτῇ νοεμὶν ἡ πενθερὰ αὐτῆς θύγατερ οὐ μὴ ζητήσω σοι ἀνάπαυσιν ἵνα εὖ γένηται σοι
- 2 А тепер ось Боаз, наш родич, що була ти з його служницями, ось він цієї ночі буде віяти ячмінь на току.
And now, is there not Boaz, our relation, with whose young women you were? See, tonight he is separating the grain from the waste in his grain-floor.
καὶ νῦν οὐχὶ βοος γνώριμος ἡμῶν οὗ ἦς μετὰ τῶν κορασιῶν αὐτοῦ ἰδοὺ αὐτὸς λικμᾷ τὸν ἄλωνα τῶν κριθῶν ταύτη τῇ νυκτί
- 3 А ти вмийся, і намастися, і надягни на себе крашу одержу свою, та й зійди на тік. Але не показуйся на очі тому чоловікові, аж поки він не скінчить їсти та пити.
So take a bath, and, after rubbing your body with sweet oil, put on your best robe, and go down to the grain-floor; but do not let him see you till he has come to the end of his meal.
σὺ δὲ λούση καὶ ἀλείψῃ καὶ περιθήσεις τὸν ἱματισμὸν σου ἐπὶ σεαυτῇ καὶ ἀναβήσῃ ἐπὶ τὸν ἄλωνα μὴ γνωρισθῆς τῷ ἀνδρὶ ἕως οὗ συντελέσαι αὐτὸν πειν καὶ φαγεῖν
- 4 I станеться, коли він ляже, то ти зауваж те місце, де він лежить. I ти прийдеш, і відкрисш приніжжя його та й ляжеш, а він скаже тобі, що маєш робити.
But see to it, when he goes to rest, that you take note of the place where he is sleeping, and go in there, and, uncovering his feet, take your place by him; and he will say what you are to do.
καὶ ἔσται ἐν τῷ κοιμηθῆναι αὐτὸν καὶ γνώσῃ τὸν τόπον ὅπου κοιμᾶται ἐκεῖ καὶ ἐλεύσῃ καὶ ἀποκαλύψεις τὰ πρὸς ποδῶν αὐτοῦ καὶ κοιμηθήσῃ καὶ αὐτὸς ἀπαγγελεῖ σοι ἃ ποιήσεις
- 5 А та відказала до неї: Усе, що ти кажеш мені, я зроблю.
And she said, I will do all you say.
εἶπεν δὲ ρουθ πρὸς αὐτὴν πάντα ὅσα ἐὰν εἴπῃς ποιήσω

- 6 ¶ I зійшла вона на тік, і зробила все, як наказала їй свекруха її.
So she went down to the grain-floor and did all her mother-in-law had said to her.
καὶ κατέβη εἰς τὸν ἄλω καὶ ἐποίησεν κατὰ πάντα ὅσα ἐνετείλατο αὐτῇ ἡ πενθερὰ αὐτῆς
- 7 А Боаз з'їв та випив, та й стало весело йому на серці, і прийшов він покластися біля копиці. А вона тихо прийшла, і відкрила його приніжжя та й лягла.
Now when Boaz had taken meat and drink, and his heart was glad, he went to take his rest at the end of the mass of grain; then she came softly and, uncovering his feet, went to rest.
καὶ ἔφαγεν βοός καὶ ἠγαθύνθη ἡ καρδία αὐτοῦ καὶ ἦλθεν κοιμηθῆναι ἐν μερίδι τῆς στοιβῆς ἡ δὲ ἦλθεν κρυφῇ καὶ ἀπεκάλυψεν τὰ πρὸς ποδῶν αὐτοῦ
- 8 I сталося опівночі, і затремтів той чоловік, та й звівся, аж ось жінка лежить у приніжжі його!
Now in the middle of the night, the man awaking from his sleep in fear, and lifting himself up, saw a woman stretched at his feet.
ἐγένετο δὲ ἐν τῷ μεσονυκτίῳ καὶ ἐξέστη ὁ ἀνὴρ καὶ ἐταράχθη καὶ ἰδοὺ γυνὴ κοιμᾶται πρὸς ποδῶν αὐτοῦ
- 9 I він сказав: Хто ти? А вона відказала: Я невільниця твоя Рут. Простягни ж крило над своєю невільницею, бо ти мій родич.
And he said, Who are you? And she answering said, I am your servant Ruth: take your servant as wife, for you are a near relation.
εἶπεν δὲ τίς εἰ σὺ ἡ δὲ εἶπεν ἐγὼ εἰμι ρουθ ἡ δούλη σου καὶ περιβαλεῖς τὸ πτερύγιόν σου ἐπὶ τὴν δούλην σου ὅτι ἀγγιστεὺς εἶ σὺ
- 10 А він сказав: Благословенна ти в Господа, дочко моя! Твоя остання ласка до мене ліпша від першої, що не пішла ти за юнаками, чи вони бідні, чи вони багаті.
And he said, May the Lord give you his blessing, my daughter: even better than what you did at the first is this last kind act you have done, in not going after young men, with or without wealth.
καὶ εἶπεν βοός εὐλογημένη σὺ τῷ κυρίῳ θεῷ θύγατερ ὅτι ἠγάθυνας τὸ ἐλεός σου τὸ ἔσχατον ὑπὲρ τὸ πρῶτον τὸ μὴ πορευθῆναι σε ὀπίσω νεανίων εἴτοι πτωχὸς εἴτοι πλούσιος
- 11 А тепер, дочко моя, не бійся! Усе, що скажеш, я зроблю тобі, бо все місто народу мого знає, що ти жінка чесотна!
And now, my daughter, have no fear; I will do for you whatever you say: for it is clear to all my townspeople that you are a woman of virtue.
καὶ νῦν θύγατερ μὴ φοβοῦ πάντα ὅσα ἐὰν εἴπῃς ποιήσω σοι οἶδεν γὰρ πᾶσα φυλὴ λαοῦ μου ὅτι γυνὴ δυνάμεως εἶ σὺ
- 12 А тепер справді, що я родич, та є родич ще, ближчий від мене.
Now it is true that I am a near relation: but there is a relation nearer than I.
καὶ ὅτι ἀληθῶς ἀγγιστεὺς ἐγὼ εἰμι καὶ γε ἔστιν ἀγγιστεὺς ἐγγίον ὑπὲρ ἐμέ
- 13 Ночуй цю ніч, а ранком, якщо він викупить тебе добре, нехай викупить. А якщо він не схоче викупити тебе, то викуплю тебе я, як живий Господь! Лежи тут аж до ранку.
Take your rest here tonight; and in the morning, if he will do for you what it is right for a relation to do, very well, let him do so: but if he will not, then by the living Lord I myself will do so.
αὐλίσθητι τὴν νύκτα καὶ ἔσται τὸ πρωὶ ἐὰν ἀγγιστεύσῃ σε ἀγαθὸν ἀγγιστευέτω ἐὰν δὲ μὴ βούληται ἀγγιστεύσαι σε ἀγγιστεύσω σε ἐγὼ ζῆ κύριος κοιμήθητι ἕως πρωὶ
- 14 ¶ I лежала вона у приніжжі його аж до ранку, і встала, перше ніж можна розпізнати один одного. А він сказав: Нехай не пізнають, що жінка приходила на тік.
And she took her rest at his feet till the morning: and she got up before it was light enough for one to see another. And he said, Let it not come to anyone's knowledge that the woman came to the grain-floor.
καὶ ἐκοιμήθη πρὸς ποδῶν αὐτοῦ ἕως πρωὶ ἡ δὲ ἀνέστη πρὸ τοῦ ἐπιγνῶναι ἄνδρα τὸν πλησίον αὐτοῦ καὶ εἶπεν βοός μὴ γνωσθῆτω ὅτι ἦλθεν γυνὴ εἰς τὸν ἄλωνα
- 15 I він сказав: Дай хустку, що на тобі, і подерж її. I держала вона її, а він відміряв шість мір ячменю, і поклав на неї, та й пішов до міста.
And he said, Take your robe, stretching it out in your hands: and she did so, and he took six measures of grain and put them into it, and gave it her to take: and she went back to the town.
καὶ εἶπεν αὐτῇ φέρε τὸ περίζωμα τὸ ἐπάνω σου καὶ ἐκράτησεν αὐτό καὶ ἐμέτρησεν ἕξ κριθῶν καὶ ἐπέθηκεν ἐπ' αὐτήν καὶ εἰσήλθεν εἰς τὴν πόλιν
- 16 А вона прийшла до своєї свекрухи. А та сказала: Як справа, дочко моя? А вона розповіла їй усе, що зробив їй той чоловік.
And when she came back her mother-in-law said to her, How did it go with you, my daughter? And she gave her an account of all the man had done to her.
καὶ ρουθ εἰσηλθεν πρὸς τὴν πενθερὰν αὐτῆς ἡ δὲ εἶπεν τίς εἶ θύγατερ καὶ εἶπεν αὐτῇ πάντα ὅσα ἐποίησεν αὐτῇ ὁ ἀνὴρ
- 17 I сказала: Ці шість мір ячменю він дав мені, бо сказав: Не приходи порожньо до своєї свекрухи.
And she said, He gave me these six measures of grain, saying, Do not go back to your mother-in-law with nothing in your hands.
καὶ εἶπεν αὐτῇ τὰ ἕξ τῶν κριθῶν ταῦτα ἔδωκέν μοι ὅτι εἶπεν πρὸς με μὴ εἰσέλθῃς κενὴ πρὸς τὴν πενθερὰν σου
- 18 А та сказала: Почекай, моя дочко, аж поки довідаєшся, як випаде справа, бо той чоловік не заспокоїться, доки не викінчить цієї справи сьогодні.
Then she said, Do nothing now, my daughter, till you see what will come of this; for the man will take no rest till he has put this thing through.
ἡ δὲ εἶπεν κάθου θύγατερ ἕως τοῦ ἐπιγνῶναι σε πῶς οὐ πεσεῖται ῥῆμα οὐ γὰρ μὴ ἡσυχάσῃ ὁ ἀνὴρ ἕως ἂν τελέσῃ τὸ ῥῆμα σήμερον

- 1 ¶ Α Βοαζ прийшов до брами, та й сів там. Αζ ось проходить рoдич, про якого говорив був Βοαζ. Ι βίν сказав йому: Ζайди сюди, послухай, і сядь отут! Ι τοϊ зайшов і сів.
And Boaz went up to the public place of the town, and took his seat there: and the near relation of whom he had been talking came by; and Boaz, crying out to him by name, said, Come and be seated here. And he came and was seated.
 και βοος άνεβη επί την πόλην και έκάθισεν εκεί και ιδού ο άγγιστευτής παρεπορεύετο όν είπεν βοος και είπεν προς αυτόν βοος εκκλίνας κάθισον ώδε κρύφιε και έξέκλινεν και έκάθισεν
- 2 Α Βοαζ узяв десять мужа зo старших того міста та й сказав: Сідайте тут! Ι вони посідали.
Then he got ten of the responsible men of the town, and said, Be seated here. And they took their seats.
 και έλαβεν βοος δέκα άνδρας από των πρεσβυτέρων της πόλεως και είπεν καθίσατε ώδε και έκάθισαν
- 3 Ι сказав він до рoдича: Ділянку поля, що нашого брата Елімелеха, продала Ноомі, яка вернулася з моавського поля.
Then he said to the near relation, Naomi, who has come back from the country of Moab, is offering for a price that bit of land which was our brother Elimelech's:
 και είπεν βοος τῷ άγγιστεϊ την μερίδα του άγρου η έστιν του άδελφου ημών του αβιμελεχ η δέδοται νοεμιν τῆ επιστροφούση έξ άγρου μοαβ
- 4 Α я постановив: Подам тобі до ушей твоїх, говорячи: Купи при тих, що сидять тут, та при старших мого народу. Якщо викупиш викупи, а якщо не викупиш скажи мені, і нехай я знаю, бо окрім тебе нема кому викупити, а я за тобою. Α τοϊ сказав: Я викуплю.
And it was in my mind to give you the chance of taking it, with the approval of those seated here and of the responsible men of my people. If you are ready to do what it is right for a relation to do, then do it: but if you will not do it, say so to me now; for there is no one who has the right to do it but you, and after you myself. And he said, I will do it.
 κάγω είπα άποκαλύψω τὸ οὖς σου λέγον κτήσαι έναντίον των καθιμένων και έναντίον των πρεσβυτέρων του λαου μου ει άγγιστεύεις άγγίστευε ει δε μη άγγιστεύεις άνάγγελόν μοι και γνώσομαι ότ ι οὐκ έστιν πάρεξ σου του άγγιστευσαι κάγω είμι μετά σε ο δε είπεν εγω είμι άγγιστεύσω
- 5 Ι сказав Βοαζ: Того дня, коли набудеш поле з руки Ноомі, то набудеш також моавитянку Рут, жінку померлого, щоб поставити ім'я померлому на наділі його.
Then Boaz said, On the day when you take this field, you will have to take with it Ruth, the Moabitess, the wife of the dead, so that you may keep the name of the dead living in his heritage.
 και είπεν βοος έν ημέρα του κτήσασθαι σε τον άγρον εκ χειρός νοεμιν και παρά ρουθ της μοαβίτιδος γυναικός του τεθνηκότος και αυτήν κτήσασθαι σε δεϊ ώστε άναστήσαι τὸ όνομα του τεθνηκότος επί της κληρονομίας αυτού
- 6 Α рoдич сказав: Не можу я викупити собі, щоб не понищити свого наділу. Викупи собі мого викупа, бо я не можу викупити.
And the near relation said, I am not able to do the relation's part, for fear of damaging the heritage I have: you may do it in my place, for I am not able to do it myself.
 και είπεν ο άγγιστεύς ου δυνήσομαι άγγιστευσαι έμαυτῷ μήποτε διαφθείρω την κληρονομίαν μου άγγιστευσον σεαυτῷ την άγγιστείαν μου ότι ου δυνήσομαι άγγιστευσαι
- 7 Α оце було колись серед Ізраїля на викуп, і на заміну, і на ствердження кожної справи: чоловік здійсмав сандалю свою, і давав своєму ближньому, і це було свідомством серед Ізраїля.
Now, in earlier times this was the way in Israel when property was taken over by a near relation, or when there was a change of owner. To make the exchange certain one man took off his shoe and gave it to the other; and this was a witness in Israel.
 και τοῦτο τὸ δικαίωμα έμπροσθεν έν τῷ ισραηλ επί την άγγιστείαν και επί τὸ άντάλλαγμα του στήσαι πάν λόγον και υπελύετο ο άνήρ τὸ υπόδημα αυτού και έδίδου τῷ πλησίον αυτού τῷ άγγιστεύοντι την άγγιστείαν αυτού και τοῦτο ην μαρτύριον έν ισραηλ
- 8 Ι сказав рoдич до Βοаза: Купи собі! Ι зняв свою сандалю.
So the near relation said to Boaz, Take it for yourself. And he took off his shoe.
 και είπεν ο άγγιστεύς τῷ βοος κτήσαι σεαυτῷ την άγγιστείαν μου και υπελύσατο τὸ υπόδημα αυτού και έδωκεν αὐτῷ
- 9 ¶ Ι сказав Βοаζ до старших та до всього народу: Ви свідки сьогодні, що я набув усе, що Елімелехове, і все, що Кіліїонове та Махлонове з руки Ноомі.
Then Boaz said to the responsible men and to all the people, You are witnesses today that I have taken at a price from Naomi all the property which was Elimelech's, and everything which was Chilion's and Mahlon's.
 και είπεν βοος τοις πρεσβυτέροις και παντι τῷ λαῷ μάρτυρες υμεϊς σήμεραν ότι κέκτημαι πάντα τὰ του αβιμελεχ και πάντα όσα υπάρχει τῷ χελαιων και τῷ μααλων εκ χειρός νοεμιν
- 10 Α також моавітянку Рут, Махлонову жінку, набув я собі за жінку, щоб поставити ім'я померлому на спадкові його, і не буде знищене ім'я померлого між братами його та з брами його міста. Ви сьогодні свідки на це!
And, further, I have taken Ruth, the Moabitess, who was the wife of Mahlon, to be my wife, to keep the name of the dead man living in his heritage, so that his name may not be cut off from among his countrymen, and from the memory of his town: you are witnesses this day.
 και γε ρουθ την μοαβίτιν την γυναϊκα μααλων κέκτημαι έμαυτῷ εις γυναϊκα του άναστήσαι τὸ όνομα του τεθνηκότος επί της κληρονομίας αυτού και οὐκ έξολεθρευθήσεται τὸ όνομα του τεθνηκότος εκ των άδελφών αυτού και εκ της φυλης λαου αυτού μάρτυρες υμεϊς σήμεραν

- 11 I сказав увесь народ, що були в брамі, та старші, свідки: Нехай дасть Господь цю жінку, що входить до дому твого, як Рахиль та як Лію, що вони обидві збудували Ізраїлів дім. I розба гатій в Ефраті, і здобуть собі славне ім'я в Вифлєсмї.
And all the people who were in the public place, and the responsible men, said, We are witnesses. May the Lord make this woman, who is about to come into your house, like Rachel and Leah, which two were the builders of the house of Israel: and may you have wealth in Ephrathah, and be great in Beth-lehem;
 και ειπосαν πας ο λαος οι εν τη πόλη μαρτυρες και οι πρεσβυτεροι ειπосαν δεφη κύριος την γυναικά σου την εισπορευομένην εις τον οίκόν σου ως ραχηλ και ως λειαν αι φκοδόμησαν άμφοτερα τον οίκον ισραηλ και εποησαν δύναμιν εν εφραθα και εσται όνομα εν βαιθλεεμ
- 12 A з насиня, що Господь дасть тобі від цієї молодої жінки, нехай стане дім твоїй, як дім Переца, що Тамар породила була Юді.
May your family be like the family of Perez, the son whom Tamar gave to Judah, from the offspring which the Lord may give you by this young woman.
 και γένοιτο ο οίκός σου ως ο οίκος φαρες όν ετεκεν θαμαρ τφ ιουδα εκ του σπέρματος ου δώσει κύριός σοι εκ της παιδίσκης ταύτης
- 13 ¶ I взяв Боаз Рут, і вона стала йому за жінку. I він увійшов до неї, а Господь дав їй вагітність, і вона породила сина.
So Boaz took Ruth and she became his wife; and he went in to her, and the Lord made her with child and she gave birth to a son.
 και ελαβεν βοος την ρουθ και εγενηθη αυτη εις γυναика και εισηλθεν προς αυτην και εδοκεν αυτη κύριος κύησιν και ετεκεν υιόν
- 14 I сказали жінки до Ноомі: Благословенний Господь, що не позбавив тебе сьогодні родича! I буде славним ім'я його серед Ізраїля.
And the women said to Naomi, A blessing on the Lord, who has not let you be this day without a near relation, and may his name be great in Israel.
 και ειπαν αι γυναίκες προς νοεμιν ευλογητός κύριος δες ου κατέλυσέ σοι σημερον τον άγχιστέα και καλέσαι τδ όνομά σου εν ισραηλ
- 15 I він буде тобі потішителем душі та на виживлення твоєї сивини, бо породила його твоя невістка, що любить тебе, що ліпша тобі за сімох синів.
He will be a giver of new life to you, and your comforter when you are old, for your daughter-in-law, who, in her love for you, is better than seven sons, has given birth to him.
 και εсται σοι εις επιστρέφοντα ψυχήν και του διαθρέψαι την πολiάν σου ότι η нύμφη σου η αγαπήσασά σε ετεκεν αυтόν η εστιν αγαθή σοι υπεr επτά υιούς
- 16 I взяла Ноомі ту дитину, і поклала її на коліна свої, і була їй за няньку.
And Naomi took the child and put her arms round it, and she took care of it.
 και ελαβεν νοεμιν τδ παιδιόν και εθηκεν εις τον κόλπον αυτης και εγενηθη αυτη εις τιθηνόν
- 17 A сусідки назвали ім'я йому, говорячи: Народився син для Ноомі! I назвали ім'я йому: Овед. A він батько Ессея, Давидового батька.
And the women who were her neighbours gave it a name, saying, Naomi has a child; and they gave him the name of Obed: he is the father of Jesse, the father of David.
 και εκάλεσαν αυтου αι γείτονες όνομα λέγουσαι ετέχθη υιός τη νοεμιν και εκάλεσαν τδ όνομα αυтου ωβηδ ούτος πατήρ ιεσσαи παтρός даυид
- 18 A оце Перецові нащадки: Перец породив Гецрона,
Now these are the generations of Perez: Perez became the father of Hezron;
 και αυται αι γενέσεις φαρες φαρες εγέννησεν τον εсρων
- 19 a Гецрон породив Рама, a Рам породив Аммінадава;
And Hezron became the father of Ram, and Ram became the father of Amminadab;
 εсρων δε εγέννησεν τον арран και арран εγέννησεν τον аминадаβ
- 20 a Аммінадав породив Нахсона, a Нахшон породив Салмона;
And Amminadab became the father of Nahshon, and Nahshon became the father of Salmon;
 και аминадаβ εγέννησεν τον νασσων και νασσων εγέννησεν τον салμαν
- 21 a Салмон породив Боаза, a Боаз породив Оведа;
And Salmon became the father of Boaz, and Boaz became the father of Obed;
 και салμαν εγέννησεν τον βοос και βοос εγέννησεν τον ωβηδ
- 22 a Овед породив Ессея, a Ессеї породив Давида.
And Obed became the father of Jesse, and Jesse became the father of David.
 και ωβηδ εγέννησεν τον ιεσσαи και ιεσσαи εγέννησεν τον даυид .
- 1 ¶ I був один чоловік із Раматаїм-Цофиму, з Єфремових гір, a ім'я йому Елкана, син Єрохама, сина Ілія, сина Тоху, сина Цуфа, єфремлянин.
Now there was a certain man of Ramathaim, a Zuphite of the hill-country of Ephraim, named Elkanah; he was the son of Jeroham, the son of Elihu, the son of Tohu, the son of Zuph, an Ephraimite:
 άνθρωπος ην εξ αρμαθαи σифа εξ όρους εφραиμ και όνομα αυтφ елкана υιός ιερεμεηλ υιου ηλιου υιου τοке εν νасиβ еφραиμ

- 2 А він мав дві жінки, ім'я одній Анна, а ім'я другій Пеніна. І були в Пеніні діти, а в Анни дітей не було.
And he had two wives, one named Hannah and the other Peninnah: and Peninnah was the mother of children, but Hannah had no children.
καὶ τοῦτοϛ δύο γυναῖκες ὄνομα τῆ μιᾷ анна καὶ ὄνομα τῆ δευτέρᾳ φενнана καὶ ἦν τῆ φеннана παιδία καὶ τῆ анна οὐκ ἦν παιδίον
- 3 А той чоловік рік-у-рік ходив із свого міста до Шіло, щоб вклонитися та приносити жертви Господу Саваоту. А там два Ілієві сини, Гофні та Пінхас, були священиками для Господа.
Now this man went up from his town every year to give worship and to make offerings to the Lord of armies in Shiloh. And the two sons of Eli, Hophni and Phinehas, the priests of the Lord, were there.
καὶ ἀνέβαινεν ὁ ἄνθρωπος ἐξ ἡμερῶν εἰς ἡμέρας ἐκ πόλεως αὐτοῦ ἐξ αρμαθαи προσκυνεῖν καὶ θύειν τῷ κυρίῳ θεῷ σαβαωθ εἰς σιλω καὶ ἐκεῖ ἦλι καὶ οἱ δύο υἱοὶ αὐτοῦ офни καὶ φινεас ἱερεῖς τοῦ κυρίου
- 4 І як бував той день, і Елкана приносив жертви, то він давав своїй жінці Пеніні й усім синам її та дочкам її частини,
And when the day came for Elkanah to make his offering, he gave to Peninnah his wife, and to all her sons and daughters, their part of the feast:
καὶ ἐγενήθη ἡμέρα καὶ ἔθυσεν елкана καὶ ἔδωκεν τῆ φеннана γυναικὶ αὐτοῦ καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτῆς καὶ ταῖς θυγατράσιν αὐτῆς μερίδας
- 5 а Анні давав частину подвійну, бо любив її. Та Господь замкнув її утробу.
But to Hannah he gave one part, though Hannah was very dear to him, but the Lord had not let her have children.
καὶ τῆ анна ἔδωκεν μερίδα μίαν ὅτι οὐκ ἦν αὐτῆ παιδίον πλην ὅτι τὴν аннан ἡγάπα елкана ὑπὲρ ταῦτην καὶ κύριος ἀπέκλεισεν τὰ περὶ τὴν μήτραν αὐτῆς
- 6 А її суперниця розпалювала її гнів, щоб докучати їй, бо Господь замкнув її утробу.
And the other wife did everything possible to make her unhappy, because the Lord had not let her have children;
ὅτι οὐκ ἔδωκεν αὐτῆ κύριος παιδίον κατὰ τὴν θλίψιν αὐτῆς καὶ κατὰ τὴν ἀθυμίαν τῆς θλίψεως αὐτῆς καὶ ἠθύμει διὰ τοῦτο ὅτι συνέκλεισεν κύριος τὰ περὶ τὴν μήτραν αὐτῆς τοῦ μὴ δοῦναι αὐτῆ παιδίον
- 7 І так робив він рік-у-рік, коли вона входила до Господнього дому, а та так гнівила її. І вона плакала й не їла.
And year by year, whenever she went up to the house of the Lord, she kept on attacking her, so that Hannah gave herself up to weeping and would take no food.
οὕτωϛ ἐποίει ἐνιαυτὸν κατ' ἐνιαυτὸν ἐν τῷ ἀναβαίνειν αὐτὴν εἰς οἶκον κυρίου καὶ ἠθύμει καὶ ἐκλαιεν καὶ οὐκ ἤσθειεν
- 8 І сказав їй чоловік її Елкана: Анно, чого ти плачеш і чому не їси? І чого сумне твоє серце? Чи ж я не ліпший тобі за десятьох синів?
Then her husband Elkanah said to her, Hannah, why are you weeping? and why are you taking no food? why is your heart troubled? am I not more to you than ten sons?
καὶ εἶπεν αὐτῆ елкана ὁ ἀνὴρ αὐτῆς анна καὶ εἶπεν αὐτῷ ἰδοὺ ἐγὼ κύριε καὶ εἶπεν αὐτῆ τί ἐστίν σοι ὅτι κλαίεις καὶ ἵνα τί οὐκ ἐσθίεις καὶ ἵνα τί τύπτει σε ἡ καρδία σου οὐκ ἀγαθὸς ἐγὼ σοι ὑπὲρ δέκα τέκνα
- 9 ¶ І встала Анна по їді та по питті в Шіло, а священик Ілій сидів на стільці при бічному одвірку Господнього храму.
So after they had taken food and wine in the guest room, Hannah got up. Now Eli the priest was seated by the pillars of the doorway of the Temple of the Lord.
καὶ ἀνέστη анна μετὰ τὸ φαγεῖν αὐτοῦϛ ἐν σιλω καὶ κατέστη ἐνώπιον κυρίου καὶ ἦλι ὁ ἱερεὺς ἐκάθητο ἐπὶ τοῦ δίφρου ἐπὶ τῶν φλιῶν ναοῦ κυρίου
- 10 А вона була скорбна духом, і молилася до Господа та плакала гірко.
And with grief in her soul, weeping bitterly, she made her prayer to the Lord.
καὶ αὐτῆ κατώδυνος ψυχὴ καὶ προσηύξατο πρὸς κύριον καὶ κλαίουσα ἐκλαυσεν
- 11 І склала вона обітницю, та й сказала: Господи Саваоте, якщо дійсно споглянеш на біду Твоєї невільниці, і згадаєш мене, і не забудеш Своєї невільниці, і даси Своїй невільниці нащадка чоловічої статі, то я дам його Господеві на всі дні життя його, а бритва не торкнеться його голови.
And she made an oath, and said, O Lord of armies, if you will truly take note of the sorrow of your servant, not turning away from me but keeping me in mind, and will give me a man-child, then I will give him to the Lord all the days of his life, and his hair will never be cut.
καὶ ἠύξατο εὐχὴν κυρίῳ λέγουσα αἰδοῦμαι κύριε ελῶαι σαβαωθ ἐὰν ἐπιβλέπων ἐπιβλέψῃς ἐπὶ τὴν ταπείνωσιν τῆς δοῦλης σου καὶ μνησθῆς μου καὶ δῶς τῆ δοῦλῃ σου σπέρμα ἀνδρῶν καὶ δώσω αὐτὸν ἐνώπιόν σου δοτὸν ἕως ἡμέρας θανάτου αὐτοῦ καὶ οἶνον καὶ μέθυσμα οὐ πίεται καὶ σίδηρος οὐκ ἀναβήσεται ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ
- 12 І сталося, коли вона довго молилася перед Господнім лицем, то Ілій пильнував за її устами.
Now while she was a long time in prayer before the Lord, Eli was watching her mouth.
καὶ ἐγενήθη ὅτε ἐπλήθυνεν προσευχομένη ἐνώπιον κυρίου καὶ ἦλι ὁ ἱερεὺς ἐφύλαξεν τὸ στόμα αὐτῆς
- 13 А Анна вона говорила в серці своїм: тільки губи її порушувалися, а голос її не був чутий. І вважав її Ілій за п'яну.
For Hannah's prayer came from her heart, and though her lips were moving she made no sound: so it seemed to Eli that she was overcome with wine.
καὶ αὐτῆ ἐλάλει ἐν τῆ καρδίᾳ αὐτῆς καὶ τὰ χεῖλη αὐτῆς ἐκινεῖτο καὶ φωνὴ αὐτῆς οὐκ ἠκούετο καὶ ἐλογίσατο αὐτὴν ἦλι εἰς μεθύουσαν

- 14 I сказав до неї Ілії: Аж доки ти будеш п'яною? Витверезись зо свого вина!
And Eli said to her, How long are you going to be the worse for drink? Put away the effects of your wine from you.
καὶ εἶπεν αὐτῇ τὸ παιδάριον ἢ ἕως τότε μεθυσθήσῃ περιελοῦ τὸν οἶνόν σου καὶ πορεύου ἐκ προσώπου κυρίου
- 15 А Анна відповіла та й сказала: Ні, пане мій, я жінка скорбна духом, а вина та п'яного напою не пила я. І я вилила душу свою перед Господнім лицем.
And Hannah, answering him, said, No, my lord, I am a woman whose spirit is broken with sorrow: I have not taken wine or strong drink, but I have been opening my heart before the Lord.
καὶ ἀπεκρίθη анна καὶ εἶπεν οὐχὶ κύριε γυνή ἢ σκληρὰ ἡμέρα ἐγὼ εἰμι καὶ οἶνον καὶ μέθυσμα οὐ πέπωκα καὶ ἐκχέω τὴν ψυχὴν μου ἐνώπιον κυρίου
- 16 Не вважай своєї невірності за негідницю, бо я говорила аж доти з великої своєї скорботи та з туги своєї.
Do not take your servant to be a good-for-nothing woman: for my words have come from my stored-up sorrow and pain.
μὴ δῶς τὴν δούλην σου εἰς θυγατέρα λοιμῆν ὅτι ἐκ πλήθους ἀδολεσχίας μου ἐκτέτακα ἕως νῦν
- 17 I відповів Ілії та й сказав: Іди з миром! А Бог Ізраїлів дасть тобі бажання твоє, яке ти від Нього жадала.
Then Eli said to her, Go in peace: and may the God of Israel give you an answer to the prayer you have made to him.
καὶ ἀπεκρίθη ἢ καὶ εἶπεν αὐτῇ πορεύου εἰς εἰρήνην ὁ θεὸς ἰσραὴλ δῶῃ σοι πᾶν αἴτημά σου ὃ ἠτήσω παρ' αὐτοῦ
- 18 А вона сказала: Нехай невірниця твоя знайде милість в очах твоїх! І пішла та жінка своєю дорогою, та й їла, а обличчя її не було вже сумне.
And she said, May your servant have grace in your eyes. So the woman went away, and took part in the feast, and her face was no longer sad.
καὶ εἶπεν εἶδεν ἡ δούλη σου χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς σου καὶ ἐπορεύθη ἡ γυνὴ εἰς τὴν ὁδὸν αὐτῆς καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸ κατάλυμα αὐτῆς καὶ ἔφαγεν μετὰ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς καὶ ἔπιεν καὶ τὸ πρόσωπον αὐτῆς οὐ συνέπεσεν ἔτι
- 19 ¶ I встала вона рано вранці, і вклонилася перед Господнім лицем. І вернулися вони, і ввійшли до свого дому до Рами. І Елкана пізнав свою жінку Анну, а Господь згадав про неї.
And early in the morning they got up, and after worshipping before the Lord they went back to Ramah, to their house: and Elkanah had connection with his wife; and the Lord kept her in mind.
καὶ ὀρθρίζουσιν τὸ πρωὶ καὶ προσκυνοῦσιν τῷ κυρίῳ καὶ πορεύονται τὴν ὁδὸν αὐτῶν καὶ εἰσῆλθεν ελкана εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ αρμαθαμ καὶ ἔγνω τὴν анναν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ ἐμνήσθη αὐτῆς κύριος
- 20 I сталося по році, і завагітніла Анна, та й сина породила. І назвала вона ім'я йому: Самуїл, бо від Господа жадала його.
Now the time came when Hannah, being with child, gave birth to a son; and she gave him the name Samuel, because, she said, I made a prayer to the Lord for him.
καὶ συνέλαβεν καὶ ἐγενήθη τῷ καιρῷ τῶν ἡμερῶν καὶ ἔτεκεν υἱόν καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ σαμουὴλ καὶ εἶπεν ὅτι παρὰ κυρίου θεοῦ σαβαωθ ἠτησάμην αὐτόν
- 21 I пішов той чоловік Елкана та весь дім його вчинити для Господа річну жертву та обітницю свої.
And the man Elkanah with all his family went up to make the year's offering to the Lord, and to give effect to his oath.
καὶ ἀνέβη ὁ ἄνθρωπος ελкана καὶ πᾶς ὁ οἶκος αὐτοῦ θῆσαι ἐν σιλωμ τὴν θυσίαν τῶν ἡμερῶν καὶ τὰς εὐχὰς αὐτοῦ καὶ πάσας τὰς δεκάτας τῆς γῆς αὐτοῦ
- 22 А Анна не пішла, бо сказала до чоловіка свого: Аж коли буде відлучений цей хлопчик, то відведу його, і він з'явиться перед Господнім лицем, і назавжди позостанеться там!
But Hannah did not go, for she said to her husband, I will not go till the child has been taken from the breast, and then I will take him with me and put him before the Lord, where he may be for ever.
καὶ анна οὐκ ἀνέβη μετ' αὐτοῦ ὅτι εἶπεν τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς ἕως τοῦ ἀναβῆναι τὸ παιδάριον ἐν ἀπογαλακτίσῳ αὐτό καὶ ὀφθήσεται τῷ προσώπῳ κυρίου καὶ καθήσεται ἐκεῖ ἕως αἰῶνος
- 23 I сказав їй чоловік її Елкана: Роби те, що добре в очах твоїх! Залишайся, аж поки відлучиш його, тільки нехай виконає Господь Своє слово. І залишалась та жінка, і годувала свого сина, аж поки вона відлучила його.
And her husband Elkanah said to her, Do whatever seems right to you, but not till you have taken him from the breast; only may the Lord do as he has said. So the woman, waiting there, gave her son milk till he was old enough to be taken from the breast.
καὶ εἶπεν αὐτῇ ελкана ὁ ἀνὴρ αὐτῆς ποιεῖ τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς σου καθὼς ἕως ἂν ἀπογαλακτίσῃς αὐτό ἀλλὰ στήσαι κύριος τὸ ἐξελθὸν ἐκ τοῦ στόματός σου καὶ ἐκάθισεν ἡ γυνὴ καὶ ἐθῆλασεν τὸν υἱὸν αὐτῆς ἕως ἂν ἀπογαλακτίσῃ αὐτόν
- 24 А коли відлучила, то повела його з собою та з трьома бичками її одною ефою муки, і бурдюком вина, і привела його до Господнього дому до Шіло. А той хлопчик був ще малий.
Then when she had done so, she took him with her, with a three-year old ox and an ephah of meal and a skin full of wine, and took him to the house of the Lord at Shiloh: now the child was still very young.
καὶ ἀνέβη μετ' αὐτοῦ εἰς σιλωμ ἐν μόσχῳ τριετίζοντι καὶ ἄρτοις καὶ οἶφι σεμιδάλεως καὶ νεβελ οἶνον καὶ εἰσῆλθεν εἰς οἶκον κυρίου ἐν σιλωμ καὶ τὸ παιδάριον μετ' αὐτῶν
- 25 І зарізали бичка, і привели того хлопчика до Ілія.
And when they had made an offering of the ox, they took the child to Eli.
καὶ προσήγαγον ἐνώπιον κυρίου καὶ ἔφαξεν ὁ πατήρ αὐτοῦ τὴν θυσίαν ἣν ἔποιε ἐξ ἡμερῶν εἰς ἡμέρας τῷ κυρίῳ καὶ προσήγαγεν τὸ παιδάριον καὶ ἔφαξεν τὸν μόσχον καὶ προσήγαγεν анна ἡ μήτηρ τοῦ παιδαρίου πρὸς ἢ

- 26 **I** вона сказала: О, пане мій, як жива душа твоя, мій пане, я та жінка, що стояла з тобою отут, щоб молитися Господеві.
And she said, O my lord, as your soul is living, my lord, I am that woman who was making a prayer to the Lord here by your side:
 και ειπεν εν μοι κύριε ζή η ψυχή σου εγω ή γυνή ή καταστάσα ενώπιόν σου εν τῷ προσεύξασθαι πρὸς κύριον
- 27 **Я** молилася за дитину цю, і Господь дав мені жадання моє, що я просила від Нього.
My prayer was for this child; and the Lord has given him to me in answer to my request:
 ὑπὲρ τοῦ παιδαρίου τούτου προσηξάμην και εδωκεν μοι κύριος τὸ αἴτημά μου ὃ ἠήτησάμην παρ' αὐτοῦ
- 28 **А** тепер я віддаю його Господеві на всі дні, скільки він жаданий для Господа. І вклонилася там Господеві.
So I have given him to the Lord; for all his life he is the Lord's. Then he gave the Lord worship there.
 κάγω κιχρῶ αὐτὸν τῷ κυρίῳ πάσας τὰς ἡμέρας ἄς ζῆ αὐτός χρῆσιν τῷ κυρίῳ
- 1 **¶** **І** молилася Анна та й проказала: Звеселилося Господом серце моє, мій ріг став високим у Господі! Розкрилися уста мої на моїх ворогів, бо радію з спасіння Твого!
And Hannah, in prayer before the Lord, said, My heart is glad in the Lord, my horn is lifted up in the Lord: my mouth is open wide over my haters; because my joy is in your salvation.
 και ειπεν εστερεώθη η καρδιά μου εν κυρίῳ ὑψώθη κέρασ μου εν θεῷ μου ἐπλατύνθη ἐπὶ ἐχθροῦσ τὸ στόμα μου εὐφράνθην εν σωτηρία σου
- 2 **Немає** святого, подібного Господу, немає нікого, крім Тебе, і скелі немає, як Бог наш!
No other is holy as the Lord, for there is no other God but you: there is no Rock like our God.
 ὅτι οὐκ ἔστιν ἅγιος ὡс κύριος και οὐκ ἔστιν δίκαιος ὡс ὁ θεὸс ἡμῶν οὐκ ἔστιν ἅγιος πλὴν σοῦ
- 3 **Більше** не говоріть зарозуміло, нехай з ваших уст не виходить зухвальство, бо Господь Бог знання, і Він упряновує вчинки!
Say no more words of pride; let not uncontrolled sayings come out of your mouths: for the Lord is a God of knowledge, by him acts are judged.
 μὴ καυχᾶσθε και μὴ λαλεῖτε ὑψηλά μὴ ἐξεληθάτω μεγαλορρημοσύνη ἐκ τοῦ στόματος ὑμῶν ὅτι θεὸс γνώσεων κύριος και θεὸс ἐτοιμάζων ἐπιτηδεύματα αὐτοῦ
- 4 **Лук** сильних поламаний, а немічні оперезалися силою!
The bows of the men of war are broken, and the feeble are clothed with strength.
 τόξον δυνατῶν ἡσθένησεν και ἀσθενοῦντες περιεζώσαντο δύναμιν
- 5 **Наймаються** ситі за хліб, а голодні відпочивають, аж неплідна сімох породила, а многодітна знесиліла.
Those who were full are offering themselves as servants for bread; those who were in need are at rest; truly, she who had no children has become the mother of seven; and she who had a family is wasted with sorrow.
 πλήρεις ἄρτων ἠλαττώθησαν και οἱ πεινῶντες παρήκαν γῆν ὅτι στείρα ἔτεκεν ἐπτά και η πολλή εν τέκνοιс ἡσθένησεν
- 6 **Господь** побиває й оживлює, до шеолу зникає й підносить до неба.
The Lord is the giver of death and life: sending men down to the underworld and lifting them up.
 κύριος θανατοῖ και ζωογονεῖ κατάγει εις ᾗδου και ἀνάγει
- 7 **Господь** зубожує та збагачує, понижує Він та звеличує.
The Lord gives wealth and takes a man's goods from him: crushing men down and again lifting them up;
 κύριος πτωχίζει και πλουτίζει ταπεινοῖ και ἀνυψοῖ
- 8 **Підіймає** нужденного з пороху, підносить убогого зо смітників, щоб посадити з вельможами й престол слави їм дати на спадщину, бо Господні основи землі, і на них Він поставив вселенну.
Lifting the poor out of the dust, and him who is in need out of the lowest place, to give them their place among rulers, and for their heritage the seat of glory: for the pillars of the earth are the Lord's and he has made them the base of the world.
 ἀνιστᾶ ἀπὸ γῆс πένητα και ἀπὸ κοπρίας ἐγείρει πτωχὸν καθίσαι μετὰ δυναστώων λαῶν και θρόνον δόξης κατακληρονομῶν αὐτοῖс
- 9 **Він** ноги святих Своїх стереже, нечестиві ж погинуть у темряві, бо сильним не з сили стає чоловік.
He will keep the feet of his holy ones, but the evil-doers will come to their end in the dark night, for by strength no man will overcome.
 διδοῦс εὐχὴν τῷ εὐχομένῳ και εὐλόγησεν ἔτη δικαίου ὅτι οὐκ εν ισχύι δυνατὸс ἀνήρ

- 10 **Господь хай поламаєні будуть Його супротивники! У небі Господь загримить, і розсудить Він кінці землі! І Він подасть силу Своему цареві, і рога повищить Свого помазанця!**
Those who make war against the Lord will be broken; against them he will send his thunder from heaven: the Lord will be judge of the ends of the earth, he will give strength to his king, lifting up the horn of him on whom the holy oil has been put.
κύριος ἀσθενή ποιήσει ἀντίδικον αὐτοῦ κύριος ἅγιος μὴ καυχάσθω ὁ φρόνιμος ἐν τῇ φρονήσει αὐτοῦ καὶ μὴ καυχάσθω ὁ δυνατὸς ἐν τῇ δυνάμει αὐτοῦ καὶ μὴ καυχάσθω ὁ πλούσιος ἐν τῷ πλούτῳ αὐτοῦ ἀλλ' ἢ ἐν τούτῳ καυχάσθω ὁ καυχώμενος συνείναι καὶ γινώσκειν τὸν κύριον καὶ ποιεῖν κρίμα καὶ δικαιοσύνην ἐν μέσῳ τῆς γῆς κύριος ἀνέβη εἰς οὐρανοὺς καὶ ἐβρόντησεν αὐτὸς κρινεῖ ἄκρα γῆς καὶ αἰ δίδωσιν ἰσχύϊ τοῖς βασιλεῦσιν ἡμῶν καὶ ὑψώσει κέρασ χριστοῦ αὐτοῦ
- 11 **¶ І пішов Елкана до Рами, до дому свого. А той отрок служив Господеві при священникові Ілїї.**
Then Elkanah went to Ramah to his house. And the child became the servant of the Lord under the direction of Eli the priest.
καὶ κατέβη αὐτὸν ἐκεῖ ἐνώπιον κυρίου καὶ ἀπῆλθεν εἰς αρμαθαίμ καὶ τὸ παιδάριον ἦν λειτουργῶν τῷ προσώπῳ κυρίου ἐνώπιον ἡλὶ τοῦ ἱερέως
- 12 **А сини Ілія були люди негідні, вони не знали Господа,**
Now the sons of Eli were evil and good-for-nothing men, having no knowledge of the Lord.
καὶ οἱ υἱοὶ ἡλὶ τοῦ ἱερέως υἱοὶ λοιμοὶ οὐκ εἰδότες τὸν κύριον
- 13 **ані звичаю священничого з народом. Коли хто приносив жертву, то, як варилося м'ясо, приходив священників слуга, а в його руці тризубе видельце.**
And the priests' way with the people was this: when any man made an offering, the priest's servant came while the flesh was being cooked, having in his hand a meat-hook with three teeth;
καὶ τὸ δικαίωμα τοῦ ἱερέως παρὰ τοῦ λαοῦ παντὸς τοῦ θύοντος καὶ ἤρχετο τὸ παιδάριον τοῦ ἱερέως ὡς ἂν ἠψήθη τὸ κρέας καὶ κρεάγρια τριόδους ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ
- 14 **І він із гриюкотом стромляв до мідниці, або до кітла, або до горшка, або до горняти, і все, що витягне видельце, священник собі брав. Так вони робили всьому Ізраїлеві, що приходив ту ди до Шїло.**
This he put into the pot, and everything which came up on the hook the priest took for himself. This they did in Shiloh to all the Israelites who came there.
καὶ ἐπάταξεν αὐτὴν εἰς τὸν λέβητα τὸν μέγαν ἢ εἰς τὸ χαλκίον ἢ εἰς τὴν κύθραν πᾶν ὃ ἐὰν ἀνέβη ἐν τῇ κρεάγρια ἐλάμβανεν ἑαυτῷ ὁ ἱερεὺς κατὰ τάδε ἐποίουν παντὶ Ἰσραὴλ τοῖς ἐρχομένοις θῦσαι κυρίῳ ἐν σιλωμ
- 15 **Також поки палили лїй, то приходив священників слуга, та й говорив до чоловіка, що приносив жертву: Дай м'яса на печеню для священника, бо він не візьме від тебе м'яса вареного, а тільки сире!**
And more than this, before the fat was burned, the priest's servant would come and say to the man who was making the offering, Give me some of the flesh to be cooked for the priest; he has no taste for meat cooked in water, but would have you give it uncooked.
καὶ πρὶν θυμαθῆναι τὸ στέαρ ἤρχετο τὸ παιδάριον τοῦ ἱερέως καὶ ἔλεγεν τῷ ἀνδρὶ τῷ θύοντι δὸς κρέας ὁπτήσαι τῷ ἱερεὶ καὶ οὐ μὴ λάβω παρὰ σοῦ ἐφθὸν ἐκ τοῦ λέβητος
- 16 **А як той чоловік відповідав йому: Нехай перше спалить і той лїй, а ти потім візьми собі, скільки буде жадати душа твоя! А той говорив: Ні, таки зараз давай! А коли ні, візьму силою!**
And if the man said to him, First let the fat be burned, then take as much as you will; then the servant would say, No, you are to give it to me now, or I will take it by force.
καὶ ἔλεγεν ὁ ἀνὴρ ὁ θύων θυμαθῆτω πρῶτον ὡς καθήκει τὸ στέαρ καὶ λαβέ σεαυτῷ ἐκ πάντων ὧν ἐπιθυμεῖ ἢ ψυχῇ σου καὶ εἶπεν οὐχὶ ὅτι νῦν δώσεις καὶ ἐὰν μὴ λήμψομαι κραταιῶς
- 17 **І був гріх тих юнаків дуже великий перед Господнім лицем, бо ті люди безчестили Господню жертву.**
And the sin of these young men was very great before the Lord; for they gave no honour to the Lord's offerings.
καὶ ἦν ἡ ἁμαρτία τῶν παιδαρίων ἐνώπιον κυρίου μεγάλη σφόδρα ὅτι ἠθέτουσαν τὴν θυσίαν κυρίου
- 18 **А Самуїл служив перед Господнім лицем. Отрок був оперезаний лляним ефодом.**
But Samuel did the work of the Lord's house, while he was a child, dressed in a linen ephod.
καὶ σαμουηλ ἦν λειτουργῶν ἐνώπιον κυρίου παιδάριον περιζωσμένον εφουδ βαρ
- 19 **А малу верхню одежину робила йому його мати, і приносила йому з року на рік, коли приходила з своїм мужем приносити річну жертву.**
And his mother made him a little robe and took it to him every year when she came with her husband for the year's offering.
καὶ διπλοῖδα μικρὰν ἐποίησεν αὐτῷ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ ἀνέφερεν αὐτῷ ἐξ ἡμερῶν εἰς ἡμέρας ἐν τῷ ἀναβαίνειν αὐτὴν μετὰ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς θῦσαι τὴν θυσίαν τῶν ἡμερῶν
- 20 **А Ілїй поблагословив Елкану й його жінку та й сказав: Нехай Господь дасть тобі нащадків від цієї жінки, за відданого, що Господь узяв. І пішли вони на місце своє.**
And every year Eli gave Elkanah and his wife a blessing, saying, May the Lord give you offspring by this woman in exchange for the child you have given to the Lord. And they went back to their house.
καὶ εὐλόγησεν ἡλὶ τὸν ελкана καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ λέγων ἀποτείσαι σοι κύριος σπέρμα ἐκ τῆς γυναίκος ταύτης ἀντὶ τοῦ χρέους οὗ ἔχρησας τῷ κυρίῳ καὶ ἀπῆλθεν ὁ ἄνθρωπος εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ
- 21 **І Господь згадав про Анну, і вона завагітніла, та й породила трьох синів та дві дочки. А отрок Самуїл ріс із Господом.**
And the Lord had mercy on Hannah and she gave birth to three sons and two daughters. And the young Samuel became older before the Lord.
καὶ ἐπεσκέψατο κύριος τὴν ἀνναν καὶ ἔτεκεν ἔτι τρεῖς υἱοὺς καὶ δύο θυγατέρας καὶ ἐμεγαλύνθη τὸ παιδάριον σαμουηλ ἐνώπιον κυρίου

- 22 А Ілїй був дуже старий. І почув він усе, що сини його роблять усьому Ізраїлеві, і що вони злягаються з жінками, які відбувають службу при вході скинії заповідю.
Now Eli was very old; and he had news from time to time of what his sons were doing to all Israel.
καὶ ἤλι πρεσβύτης σφόδρα καὶ ἤκουσεν ἃ ἐποίουν οἱ υἱοὶ αὐτοῦ τοῖς υἱοῖς ἰσραηλ.
- 23 І він сказав їм: Нащо ви робите такі речі, про які я чую? Про ваші злі вчинки я чую від усього цього народу.
And he said to them, Why are you doing such things? for from all this people I get accounts of your evil ways.
καὶ εἶπεν αὐτοῖς ἵνα τί ποιεῖτε κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο ὃ ἐγὼ ἀκούω ἐκ στόματος παντὸς τοῦ λαοῦ κυρίου
- 24 Ні, сини мої, недобра та чутка, що я чую, ви відхиляєте Господній народ від Закону!
No, my sons, the account which is given me, which the Lord's people are sending about, is not good.
μὴ τέκνα ὅτι οὐκ ἀγαθὴ ἡ ἀκοή ἣν ἐγὼ ἀκούω μὴ ποιεῖτε οὕτως ὅτι οὐκ ἀγαθαὶ αἱ ἀκοαὶ ἅς ἐγὼ ἀκούω τοῦ μὴ δουλεύειν λαὸν θεῶ
- 25 Якщо хто згрішить супроти людини, то помоляться за неї перед Богом. А якщо людина згрішить супроти Господа, хто заступиться за неї? Та вони не слухали голосу батька свого, бо Господь постановив погубити їх.
If one man does wrong to another, God will be his judge: but if a man's sin is against the Lord, who will take up his cause? But they gave no attention to the voice of their father, for it was the Lord's purpose to send destruction on them.
ἐὰν ἀμαρτάνων ἀμάρτη ἀνὴρ εἰς ἄνδρα καὶ προσεύξονται ὑπὲρ αὐτοῦ πρὸς κύριον καὶ ἐὰν τῷ κυρίῳ ἀμάρτη τίς προσεύξεται ὑπὲρ αὐτοῦ καὶ οὐκ ἤκουον τῆς φωνῆς τοῦ πατρὸς αὐτῶν ὅτι βουλόμεν οὐ εἰσούλετο κύριος διαφθεῖραι αὐτούς
- 26 А отрок Самуїл усе ріс, та здобував ласку як у Господа, так і в людей.
And the young Samuel, becoming older, had the approval of the Lord and of men.
καὶ τὸ παιδάριον σαμουηλ ἐπορεύετο καὶ ἐμεγαλύνετο καὶ ἀγαθὸν καὶ μετὰ κυρίου καὶ μετὰ ἀνθρώπων
- 27 ¶ І прийшов Божий чоловік до Ілія, та й сказав йому: Так сказав Господь: Чи ж Я справді не об'явився домові твого батька, як були вони в Єгипті, у фараоновім домі?
And a man of God came to Eli and said to him, The Lord says, Did I let myself be seen by your father's people when they were in Egypt, servants in Pharaoh's house?
καὶ ἦλθεν ἄνθρωπος θεοῦ πρὸς ἤλι καὶ εἶπεν τάδε λέγει κύριος ἀποκαλυφθεὶς ἀπεκαλύφθη πρὸς οἶκον πατρὸς σου ὄντων αὐτῶν ἐν γῆ αἰγύπτῳ δούλων τῷ οἴκῳ φαραω
- 28 Я вибрав його Собі зо всіх Ізраїлевих племен за священника, щоб він входив до Мого жертівника, щоб кадив кадило, щоб носив ефода перед Моїм лицем. І дав Я домові твого батька всі жертви Ізраїлевих синів.
Did I take him out of all the tribes of Israel to be my priest and to go up to my altar to make the smoke of the offerings go up and to take up the ephod? Did I give to your father's family all the offerings made by fire by the children of Israel?
καὶ ἐξελεξάμην τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς σου ἐκ πάντων τῶν σκῆπτρων ἰσραηλ ἐμοὶ ἱερατεύειν καὶ ἀναβαίνειν ἐπὶ θυσιαστήριόν μου καὶ θυμῶν θυμίαμα καὶ αἶρεν εφουδ καὶ ἔδωκα τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς σου τὰ πάντα τοῦ πυρὸς υἱῶν ἰσραηλ εἰς βρώσιν
- 29 Чого ж ви берете під ноги Мою жертву та Мою жертву хлібну, що Я заповів для скинії? І ти шанував синів своїх більш, як Мене, щоб ви потовстіли від найкращих частин усякого Ізраїлевого дару перед лицем Моїм.
Why then are you looking with envy on my offerings of meat and of meal which were ordered by my word, honouring your sons before me, and making yourselves fat with all the best of the offerings of Israel, my people?
καὶ ἵνα τί ἐπέβλεψας ἐπὶ τὸ θυμίαμά μου καὶ εἰς τὴν θυσίαν μου ἀναιδεῖ ὀφθαλμῷ καὶ ἐδόξασας τοὺς υἱοὺς σου ὑπὲρ ἐμὲ ἐνευλογεῖσθαι ἀπαρχῆς πάσης θυσίας ἰσραηλ ἐμπροσθέν μου
- 30 Тому то слово Господа, Бога Ізраїлевого, таке: Говорячи, сказав Я: Дім твій та дім батька твого будуть ходити перед Моїм лицем аж навіки. А тепер слово Господнє: Не буде в Мене т акого, бо Я шаную тих, хто шанує Мене, а ті, хто зневажає Мене, будуть зневажені!
For this reason the Lord God of Israel has said, Truly I did say that your family and your father's people would have their place before me for ever: but now the Lord says, Let it not be so; I will give honour to those by whom I am honoured, and those who have no respect for me will be of small value in my eyes.
διὰ τοῦτο τάδε εἶπεν κύριος ὁ θεὸς ἰσραηλ εἶπα ὁ οἶκός σου καὶ ὁ οἶκος τοῦ πατρὸς σου διελεύσεται ἐνώπιόν μου ἕως αἰῶνος καὶ νῦν φησιν κύριος μηδαμῶς ἐμοὶ ὅτι ἀλλ' ἢ τοὺς δοξάζοντάς με δοξάσω καὶ ὁ ἐξουθενῶν με ἀτιμωθήσεται
- 31 Ось приходять дні, і Я відігну рамено твоє та рамено дому батька твого, щоб не було старого в домі твоєму.
See, the days are coming when your arm and the arm of your father's people will be cut off;
ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται καὶ ἐξολεθρεύσω τὸ σπέρμα σου καὶ τὸ σπέρμα οἴκου πατρὸς σου
- 32 І побачиш біду Мого мешкання, хоч у всьому Я добре чинив Ізраїлеві, і не буде старого в домі твоїм по всі дні.
And never again will there be an old man in your family.
καὶ οὐκ ἔσται σου πρεσβύτης ἐν οἴκῳ μου πάσας τὰς ἡμέρας

- 33 Я не витну в тебе всіх від Мого жертівника, щоб вибрати очі твої, і щоб зробити біль душі твоєї, та ввесь доріст твого дому повмирає в силі віку.
But one man of your family will not be cut off by my hand, and his eyes will be made dark, and grief will be in his heart: and all the offspring of your family will come to their end by the sword of men.
καὶ ἄνδρα οὐκ ἐξολοθρεύσω σοὶ ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου μου ἐκλιπεῖν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ καὶ καταρρεῖν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ καὶ πᾶς περισεύων οἴκου σου πεσοῦνται ἐν ῥομφαίᾳ ἀνδρῶν
- 34 А оце тобі ознака, що прийде на обох синів твоїх, на Хофні та Пінхаса, обидва вони помруть одного дня.
And this will be the sign to you, which will come on Hophni and Phinehas, your sons; death will overtake them on the same day.
καὶ τοῦτό σοι τὸ σημεῖον ὃ ἔξει ἐπὶ τοὺς δύο υἱοὺς σου τούτους οφνὶ καὶ φινεας ἐν ἡμέρᾳ μὴ ἀποθανοῦνται ἀμφοτέροι
- 35 А Я поставлю Собі священника вірного, він буде робити згідно з серцем Моїм та з Могою душею. І Я збудую йому тривалий дім, і він буде ходити перед Моїм помазанцем по всі дні.
And I will make a true priest for myself, one who will do what is in my heart and in my mind: and I will make for him a family which will not come to an end; and his place will be before my holy one for ever.
καὶ ἀναστήσω ἐμαυτῷ ἱερέα πιστόν ὃς πάντα τὰ ἐν τῇ καρδίᾳ μου καὶ τὰ ἐν τῇ ψυχῇ μου ποιήσει καὶ οἰκοδομήσω αὐτῷ οἶκον πιστόν καὶ διελεύσεται ἐνώπιον χριστοῦ μου πάσας τὰς ἡμέρας
- 36 І станеться, кожен, хто полишиться в домі твоїм, прийде вклонитися йому за агору срібла та за буханець хліба, і скаже: Долучи мене до одного з священництв, щоб їсти кавалок хліба.
Then it will be that the rest of your family, anyone who has not been cut off, will go down on his knees to him for a bit of silver or a bit of bread, and say, Be pleased to put me into one of the priest's places so that I may have a little food.
καὶ ἔσται ὁ περισεύων ἐν οἴκῳ σου ἔξει προσκυνεῖν αὐτῷ ὄβολοῦ ἀργυρίου λέγων παράρριψόν με ἐπὶ μίαν τῶν ἱερατειῶν σου φαγεῖν ἄρτον
- 1 ¶ А отрок Самуїл служив Господеві при Ілії. А Господнє слово було рідке за тих днів, видіння не було часте.
Now the young Samuel was the servant of the Lord before Eli. In those days the Lord kept his word secret from men; there was no open vision.
καὶ τὸ παιδάριον σαμουηλ ἦν λειτουργῶν τῷ κυρίῳ ἐνώπιον ἡλι τοῦ ἱερέως καὶ ῥῆμα κυρίου ἦν τίμιον ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις οὐκ ἦν ὄρασις διαστέλλουσα
- 2 І сталося того дня, коли Ілії лежав на своєму місці, а очі його стали затемнятися, він не міг бачити,
And at that time, when Eli was resting in his place, (now his eyes were becoming clouded so that he was not able to see,)
καὶ ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ καὶ ἡλι ἐκάθευδεν ἐν τῷ τόπῳ αὐτοῦ καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἤρξαντο βαρύνεσθαι καὶ οὐκ ἠδύνατο βλέπειν
- 3 і поки Божий світильник ще не погас, а Самуїл лежав у Господньому храмі, там, де Божий ковчег,
And the light of God was still burning, while Samuel was sleeping in the Temple of the Lord where the ark of God was,
καὶ ὁ λύχνος τοῦ θεοῦ πρὶν ἐπισκευασθῆναι καὶ σαμουηλ ἐκάθευδεν ἐν τῷ ναῷ οὗ ἡ κιβωτὸς τοῦ θεοῦ
- 4 то покликав Господь до Самуїла: Самуїле, Самуїле! А він відказав: Ось я!
The voice of the Lord said Samuel's name; and he said, Here am I.
καὶ ἐκάλεσεν κύριος σαμουηλ σαμουηλ καὶ εἶπεν ἰδοὺ ἐγώ
- 5 І побіг він до Ілія та й сказав: Ось я, бо ти кликав мене. А той відказав: Я не кликав .Вернися, лягай. І він пішов і ліг.
And running to Eli he said, Here am I, for you said my name. And Eli said, I did not say your name; go to your rest again. So he went back to his bed.
καὶ ἔδραμεν πρὸς ἡλι καὶ εἶπεν ἰδοὺ ἐγώ ὅτι κέκληκάς με καὶ εἶπεν οὐ κέκληκά σε ἀνάστρεφε κάθευδε καὶ ἀνάστρεψεν καὶ ἐκάθευδεν
- 6 А Господь далі покликав: Самуїле, Самуїле! І встав Самуїл, і пішов до Ілія та й сказав: Ось я, бо ти кликав мене. А той відказав: Не кликав я, сину мій. Вернися, лягай.
And again the Lord said, Samuel. And Samuel got up and went to Eli and said, Here am I; for you certainly said my name. But he said in answer, I said nothing, my son; go to your rest again.
καὶ προσέθετο κύριος καὶ ἐκάλεσεν σαμουηλ σαμουηλ καὶ ἐπορεύθη πρὸς ἡλι τὸ δεύτερον καὶ εἶπεν ἰδοὺ ἐγώ ὅτι κέκληκάς με καὶ εἶπεν οὐ κέκληκά σε ἀνάστρεφε κάθευδε
- 7 А Самуїл ще не пізнав голосу Господа, і ще не відкрилося йому Господнє слово.
Now at that time Samuel had no knowledge of the Lord, and the revelation of the word of the Lord had not come to him.
καὶ σαμουηλ πρὶν ἢ γνῶναι θεὸν καὶ ἀποκαλυφθῆναι αὐτῷ ῥῆμα κυρίου
- 8 А Господь далі покликав Самуїла третій раз. І він устав, і пішов до Ілія та й сказав: Ось я, бо ти кликав мене. І зрозумів Ілії, що то Господь кличе отрока.
And for the third time the Lord said Samuel's name. And he got up and went to Eli and said, Here am I; for you certainly said my name. Then it was clear to Eli that the voice which had said the child's name was the Lord's.
καὶ προσέθετο κύριος καλέσαι σαμουηλ ἐν τρίτῳ καὶ ἀνέστη καὶ ἐπορεύθη πρὸς ἡλι καὶ εἶπεν ἰδοὺ ἐγώ ὅτι κέκληκάς με καὶ ἐσοφίσατο ἡλι ὅτι κύριος κέκληκεν τὸ παιδάριον
- 9 І сказав Ілії до Самуїла: Иди, лягай. І якщо знову покличе тебе, то скажеш: Говори, Господи, бо раб Твій слухає Тебе! І пішов Самуїл, та й ліг на своє місце.
So Eli said to Samuel, Go back: and if the voice comes again, let your answer be, Say on, Lord; for the ears of your servant are open. So Samuel went back to his bed.
καὶ εἶπεν ἀνάστρεφε κάθευδε τέκνον καὶ ἔσται ἐὰν καλέσῃ σε καὶ ἐρεῖς λάλει κύριε ὅτι ἀκοεῖς ὁ δοῦλός σου καὶ ἐπορεύθη σαμουηλ καὶ ἐκοιμήθη ἐν τῷ τόπῳ αὐτοῦ

- 10 **I** ввійшов Господь, і став, і покликав, як перед тим: Самуїле, Самуїле! А Самуїл відказав: Говори, Господи, бо раб Твій слухас!
Then the Lord came and said as before, Samuel, Samuel. Then Samuel made answer, Say on, Lord; for the ears of your servant are open.
 και ἦλθεν κύριος και κατέστη και ἐκάλεσεν αὐτὸν ὡς ἄπαξ και ἄπαξ και εἶπεν σαμουηλ λάλει ὅτι ἀκούει ὁ δοῦλός σου
- 11 ¶ **I** сказав Господь до Самуїла: Ось Я зроблю таку річ серед Ізраїля, що в кожного, хто почує про неї, задзвенить в обох вухах його.
And the Lord said to Samuel, See, I will do a thing in Israel at which the ears of everyone hearing of it will be burning.
 και εἶπεν κύριος πρὸς σαμουηλ ἰδοὺ ἐγὼ ποιῶ τὰ ῥήματά μου ἐν ἰσραηλ ὥστε παντὸς ἀκούοντος αὐτὰ ἠχίσει ἀμφότερα τὰ ὄτα αὐτοῦ
- 12 Того дня Я виконаю над Ілієм все, що Я говорив про дім його, від початку й до кінця.
In that day I will do to Eli everything which I have said about his family, from first to last.
 ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐπεγερω̄ ἐπὶ ἡλι πάντα ὅσα ἐλάλησα εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ἄρξομαι και ἐπιτελέσω
- 13 **I** розповів йому, що Я суджу дім його навіки за гріх, про який він знав, що сини його богозневажають, та не спиняв їх.
And you are to say to him that I will send punishment on his family for ever, for the sin which he had knowledge of; because his sons have been cursing God and he had no control over them.
 και ἀνήγγελα αὐτῷ ὅτι ἐκδικῶ ἐγὼ τὸν οἶκον αὐτοῦ ἕως αἰῶνος ἐν ἀδικίας υἱῶν αὐτοῦ ὅτι κακολογοῦντες θεὸν υἱοὶ αὐτοῦ και οὐκ ἐνουθέτει αὐτοὺς και οὐδ' οὕτως
- 14 Тому присягнув Я домом Ілія, що не очиститься гріх Ілієвого дому жертвою та жертвою хлібною навіки.
So I have made an oath to the family of Eli that no offering of meat or of meal which they may make will ever take away the sin of his family.
 ὅμοσα τῷ οἴκῳ ἡλι εἰ ἐξιλασθήσεται ἀδικία οἴκου ἡλι ἐν θυμιάματι και ἐν θυσίαις ἕως αἰῶνος
- 15 **I** лежав Самуїл аж до ранку, і відчинив двері Господнього дому. А Самуїл боявся розповісти Ілієві про те видіння.
And Samuel kept where he was, not moving till the time came for opening the doors of the house of God in the morning. And fear kept him from giving Eli an account of his vision.
 και κοιμῶται σαμουηλ ἕως πρωὶ και ὄρθρισεν τὸ πρωὶ και ἤνοιξεν τὰς θύρας οἴκου κυρίου και σαμουηλ ἐφοβήθη ἀπαγγεῖλαι τὴν ὄρασιν τῷ ἡλι
- 16 **I** покликав Ілії Самуїла, та й сказав: Самуїле, сину мій! А той сказав: Ось я!
Then Eli said, Samuel, my son. And Samuel answering said, Here am I.
 και εἶπεν ἡλι πρὸς σαμουηλ σαμουηλ τέκνον και εἶπεν ἰδοὺ ἐγὼ
- 17 **I** сказав він: Що то за річ, про яку Він говорив до тебе? Не крий правди передо мною. Нехай Господь зробить тобі так, і нехай додасть, якщо ти скажеш неправду передо мною про що сь зо всього того, що говорив Він до тебе!
And he said, What did the Lord say to you? Do not keep it from me: may God's punishment be on you if you keep from me anything he said to you.
 και εἶπεν τί τὸ ῥῆμα τὸ λαληθὲν πρὸς σέ μη δὴ κρύψης ἀπ' ἐμοῦ τάδε ποιῆσαι σοι ὁ θεὸς και τάδε προσθεῖη ἐὰν κρύψης ἀπ' ἐμοῦ ῥῆμα ἐκ πάντων τῶν λόγων τῶν λαληθέντων σοι ἐν τοῖς ὡσίν σου
- 18 **I** розповів йому Самуїл все те, і не сказав неправди перед ним. А той сказав: Він Господь, нехай зробить те, що добре в очах Його!
Then Samuel gave him an account of everything, keeping nothing back. And he said, It is the Lord; let him do what seems good to him.
 και ἀπήγγειλεν σαμουηλ πάντα τοὺς λόγους και οὐκ ἔκρυψεν ἀπ' αὐτοῦ και εἶπεν ἡλι κύριος αὐτός τὸ ἀγαθὸν ἐνώπιον αὐτοῦ ποιῆσει
- 19 ¶ **I** виростав Самуїл, а Господь був із ним, і не опустив ані жодного зо всіх Його слів.
And Samuel became older, and the Lord was with him and let not one of his words be without effect.
 και ἐμεγαλύνθη σαμουηλ και ἦν κύριος μετ' αὐτοῦ και οὐκ ἔπεσεν ἀπὸ πάντων τῶν λόγων αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν
- 20 **I** ввесь Ізраїль, від Дана аж до Беер-Шеви, пізнав, що Самуїл вірний, як пророк Господній.
And it was clear to all Israel from Dan to Beer-sheba that Samuel had been made a prophet of the Lord.
 και ἐγνώσαν πᾶς ἰσραηλ ἀπὸ δαν και ἕως βηρσαβее ὅτι πιστὸς σαμουηλ εἰς προφήτην τῷ κυρίῳ
- 21 А Господь далі показувався в Шіло, бо Господь явився був у Шіло Самуїлові в слові Господньому.
And the Lord was seen again in Shiloh; for the Lord gave to Samuel in Shiloh the revelation of his word.
 και προσέθετο κύριος δηλωθῆναι ἐν σιλωμ ὅτι ἀπεκαλύφθη κύριος πρὸς σαμουηλ και ἐπιστεύθη σαμουηλ προφήτης γενέσθαι τῷ κυρίῳ εἰς πάντα ἰσραηλ ἀπ' ἄκρων τῆς γῆς και ἕως ἄκρων και ἡλι πρεσβύτες σφόδρα και οἱ υἱοὶ αὐτοῦ πορευόμενοι ἐπορεύοντο και πονηρὰ ἢ ὁδὸς αὐτῶν ἐνώπιον κυρίου
- 1 ¶ **I** було Самуїлове слово для всього Ізраїля. **I** ввійшов Ізраїль на війну проти филистимлян, та й таборував при Евен-Гаезері, а филистимляни таборували в Афеку.
Now at that time the Philistines came together to make war against Israel, and the men of Israel went out to war against the Philistines and took up their position at the side of Eben-ezer: and the Philistines put their forces in position in Aphek.
 και ἐγενήθη ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις και συναθροίζονται ἀλλόφυλοι εἰς πόλεμον ἐπὶ ἰσραηλ και ἐξῆλθεν ἰσραηλ εἰς ἀπάντησιν αὐτοῖς εἰς πόλεμον και παρεμβάλλουσιν ἐπὶ ἀβενεζερ και οἱ ἀλλόφυλοι παρεμβάλλουσιν ἐν ἀφεκ

- 2 I вишикувались филистимляни навпроти Ізраїля, а коли бій став тяжкий, то Ізраїль був побитий перед филистимлянами. I вони побили в босвому шикові на полі близько чотирьох тисяч чоловіка.
And the Philistines put their forces in order against Israel, and the fighting was hard, and Israel was overcome by the Philistines, who put to the sword about four thousand of their army in the field.
καὶ παρατάσσονται οἱ ἀλλόφυλοι εἰς πόλεμον ἐπὶ Ἰσραὴλ καὶ ἐκλινεν ὁ πόλεμος καὶ ἔπταισεν ἀνὴρ Ἰσραὴλ ἐνώπιον ἀλλοφύλων καὶ ἐπλήγησαν ἐν τῇ παρατάξει ἐν ἀγρῷ τέσσαρες χιλιάδες ἀνδρῶν
- 3 I прийшов народ до табору, а Ізраїлеві старші сказали: Чому вдарив нас Господь сьогодні перед филистимлянами? Візьмімо собі з Шіло ковчега Господнього заповіту, і нехай ввійде поміж нас, і нехай спасе нас із рук наших ворогів.
And when the people came back to their tents, the responsible men of Israel said, Why has the Lord let the Philistines overcome us today? Let us get the ark of the Lord's agreement here from Shiloh, so that it may be with us and give us salvation from the hands of those who are against us.
καὶ ἦλθεν ὁ λαὸς εἰς τὴν παρεμβολὴν καὶ εἶπαν οἱ πρεσβύτεροι Ἰσραὴλ κατὰ τί ἔπταισεν ἡμᾶς κύριος σήμερον ἐνώπιον ἀλλοφύλων λάβωμεν τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐκ σηλωμ καὶ ἐξελεύετο ἐν μέσσοις ἡμῶν καὶ σώσει ἡμᾶς ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν ἡμῶν
- 4 I послав народ до Шіло, і понесли звідти ковчега заповіту Господа Саваота, що сидить на херувимах. А там були двоє Ілієвих синів, Хофні та Пінхас, із ковчегом Божого заповіту.
So the people sent to Shiloh and got the ark of the agreement of the Lord of armies whose resting-place is between the winged ones; and Hophni and Phinehas, the two sons of Eli, were there with the ark of God's agreement.
καὶ ἀπέστειλεν ὁ λαὸς εἰς σηλωμ καὶ αἴρουσιν ἐκεῖθεν τὴν κιβωτὸν κυρίου καθημένου χερουβιμ καὶ ἀμφότεροι οἱ υἱοὶ ἡλὶ μετὰ τῆς κιβωτοῦ οφνὶ καὶ φινεεζ
- 5 I сталося, як ковчег заповіту Господнього прибув до табору, то увесь Ізраїль скрикнув великим окриком, аж застогнала земля!
And when the ark of the Lord's agreement came into the tent-circle, all Israel gave a great cry, so that the earth was sounding with it.
καὶ ἐγενήθη ὡς ἦλθεν κιβωτὸς κυρίου εἰς τὴν παρεμβολὴν καὶ ἀνέκραξεν πᾶς Ἰσραὴλ φωνῇ μεγάλῃ καὶ ἤχησεν ἡ γῆ
- 6 А филистимляни почули голос окрику, та й сказали: Що це за голос цього великого окрику в єврейському таборі? I довідалися вони, що Господній ковчег прибув до табору.
And the Philistines, hearing the noise of their cry, said, What is this great cry among the tents of the Hebrews? Then it became clear to them that the ark of the Lord had come to the tent-circle.
καὶ ἤκουσαν οἱ ἀλλόφυλοι τῆς κραυγῆς καὶ εἶπον οἱ ἀλλόφυλοι τίς ἡ κραυγὴ ἡ μεγάλη αὕτη ἐν παρεμβολῇ τῶν εβραίων καὶ ἔγνωσαν ὅτι κιβωτὸς κυρίου ἦκει εἰς τὴν παρεμβολὴν
- 7 I полякалися филистимляни, і говорили: Бог прибув до табору! I сказали вони: Біда нам, бо такого, як це, не було ще ніколи!
And the Philistines, full of fear, said, God has come into their tents. And they said, Trouble is ours! for never before has such a thing been seen.
καὶ ἐφοβήθησαν οἱ ἀλλόφυλοι καὶ εἶπον οὗτοι οἱ θεοὶ ἠκασιν πρὸς αὐτοὺς εἰς τὴν παρεμβολὴν οὐαὶ ἡμῖν ἐξελοῦ ἡμᾶς κύριε σήμερον ὅτι οὐ γέγονεν τοιαύτη ἐχθὲς καὶ τρίτην
- 8 Біда нам! Хто нас урятує від руки цих потужних богів? Оце вони, ті боги, що вдарили були Єгипет усякою поразою у пустині!
Trouble is ours! Who will give us salvation from the hands of these great gods? These are the gods who sent all sorts of blows on the Egyptians in the waste land.
οὐαὶ ἡμῖν τίς ἐξελεύεται ἡμᾶς ἐκ χειρὸς τῶν θεῶν τῶν στερεῶν τούτων οὗτοι οἱ θεοὶ οἱ πατάξαντες τὴν αἴγυπτον ἐν πάσῃ πληγῇ καὶ ἐν τῇ ἐρήμῳ
- 9 Зміцніться та будьте мужні, филистимляни, щоб ви не служили євреям, як вони служили вам. I будьте мужні, і воюйте!
Be strong, O Philistines, be men! Do not be servants to the Hebrews as they have been to you: go forward to the fight without fear.
κραταιοῦσθε καὶ γίνεσθε εἰς ἀνδρας ἀλλόφυλοι μήποτε δουλεύσητε τοῖς εβραίοις καθὼς ἐδούλευσαν ἡμῖν καὶ ἔσεσθε εἰς ἀνδρας καὶ πολεμήσατε αὐτούς
- 10 ¶ I воювали филистимляни. I був побитий Ізраїль, і кожен утікав до свого намету. I та поразка була дуже велика. I впало з Ізраїля тридцять тисяч піхоти.
So the Philistines went to the fight, and Israel was overcome, and every man went in flight to his tent: and great was the destruction, for thirty thousand footmen of Israel were put to the sword.
καὶ ἐπολέμησαν αὐτούς καὶ πταίει ἀνὴρ Ἰσραὴλ καὶ ἔφυγεν ἕκαστος εἰς σκηνώμα αὐτοῦ καὶ ἐγένετο πληγὴ μεγάλη σφόδρα καὶ ἔπεσαν ἐξ Ἰσραὴλ τριάκοντα χιλιάδες ταγματῶν
- 11 А Божий ковчег був узятий, і два Ілієві сини, Хофні та Пінхас, полягли...
And the ark of God was taken; and Hophni and Phinehas, the sons of Eli, were put to the sword.
καὶ κιβωτὸς θεοῦ ἐλήμφθη καὶ ἀμφότεροι υἱοὶ ἡλὶ ἀπέθανον οφνὶ καὶ φινεεζ
- 12 ¶ I побіг один беніяминівець із бою, і прибув того дня до Шіло; а одежа його була подерта, і порох на голові його.
And a man of Benjamin went running from the fight and came to Shiloh the same day with his clothing out of order and earth on his head.
καὶ ἔδραμεν ἀνὴρ ἰεμναῖος ἐκ τῆς παρατάξεως καὶ ἦλθεν εἰς σηλωμ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ διερρηγότα καὶ γῆ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ
- 13 I прибув він, аж ось Ілій сидить на стільці при дорозі й виглядає, бо серце йому тремтіло за Божого ковчега. А той чоловік прийшов, і розповів у місті, і закричало все місто!
And when he came, Eli was seated by the wayside watching; and in his heart was fear for the ark of God. And when the man came into the town and gave the news, there was a great outcry.
καὶ ἦλθεν καὶ ἰδοὺ ἡλὶ ἐκάθητο ἐπὶ τοῦ δόφρου παρὰ τὴν πύλιν σκοπεῖον τὴν ὁδόν ὅτι ἦν ἡ καρδία αὐτοῦ ἐξεστηκυῖα περὶ τῆς κιβωτοῦ τοῦ θεοῦ καὶ ὁ ἄνθρωπος εἰσηλθὼν εἰς τὴν πόλιν ἀπαγγεῖλαι καὶ ἀνεβόησεν ἡ πόλις

- 14 A Ιλὶὶ почув голос того крику та й сказав: **Що це за голос того натовпу? А той чоловік поспішив і прийшов, та й розповів Ілієві.**
And Eli, hearing the noise and the cries, said, What is the reason of this outcry? And the man came quickly and gave the news to Eli.
 καὶ ἤκουσεν ἡλὶ τὴν φωνὴν τῆς βοῆς καὶ εἶπεν τίς ἡ βοή τῆς φωνῆς ταύτης καὶ ὁ ἄνθρωπος σπεύσας εἰσῆλθεν καὶ ἀπήγγειλεν τῷ ἡλὶ
- 15 A Ιλὶὶ був віку дев'ятидесяти й восьми літ, а очі його померкли, і він не міг бачити.
Now Eli was ninety-eight years old, and his eyes were fixed so that he was not able to see.
 καὶ ἡλὶ υἱὸς ἐνενήκοντα ἐτῶν καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἐπανεστήσαν καὶ οὐκ ἔβλεπεν καὶ εἶπεν ἡλὶ τοῖς ἀνδράσιν τοῖς περιεστηκόσιν αὐτῷ τίς ἡ φωνὴ τοῦ ἤχους τούτου
- 16 I сказав той чоловік до Ілія: Я той, що прибіг із бою, і я втік сьогодні з бойових лав. I сказав Ілїї: **Що то сталося, мій сину?**
And the man said to Eli, I have come from the army and have come in flight today from the fight. And he said, How did it go, my son?
 καὶ ὁ ἄνθρωπος σπεύσας προσῆλθεν πρὸς ἡλὶ καὶ εἶπεν αὐτῷ ἐγὼ εἰμὶ ὁ ἤκων ἐκ τῆς παρεμβολῆς κατὰ πέφευγα ἐκ τῆς παρατάξεως σήμερον καὶ εἶπεν τί τὸ γεγονός ῥῆμα τέκνον
- 17 I відповів вісник і сказав: Ізраїль побіг перед филистимлянами, і сталась велика поразка в народі. I обидва сини твої, Хофні та Пінхас, полягли. A ковчег Божий узятий!
And the man said, Israel went in flight from the Philistines, and there has been great destruction among the people, and your two sons, Hophni and Phinehas, are dead, and the ark of God has been taken.
 καὶ ἀπεκρίθη τὸ παιδάριον καὶ εἶπεν πέφευγεν ἄνθρωπος ἰσραὴλ ἐκ προσώπου ἀλλοφύλων καὶ ἐγένετο πληγὴ μεγάλη ἐν τῷ λαῷ καὶ ἀμφότεροι οἱ υἱοὶ σου τεθνήκασιν καὶ ἡ κιβωτὸς τοῦ θεοῦ ἐλήμφθη
- 18 I сталося, як згадав він про Божого ковчега, то впав Ілїї зо стільця навznak при брамі, зламався карк йому, і він помер, бо той муж був старий та тяжкий. A він судив Ізраїля сорок літ.
And at these words about the ark of God, Eli, falling back off his seat by the side of the doorway into the town, came down on the earth so that his neck was broken and death overtook him, for he was an old man and of great weight. He had been judging Israel for forty years.
 καὶ ἐγένετο ὡς ἐμνήσθη τῆς κιβωτοῦ τοῦ θεοῦ καὶ ἐπεσεν ἀπὸ τοῦ δίφρου ὀπισθίως ἐχόμενος τῆς πόλης καὶ συνετρίβη ὁ νῶτος αὐτοῦ καὶ ἀπέθανεν ὅτι πρεσβύτης ὁ ἄνθρωπος καὶ βαρὺς καὶ αὐτὸς ἔκρινεν τὸν ἰσραὴλ εἴκοσι ἔτη
- 19 ¶ A невістка його, Пінхасова жінка, була важка, близька до родів. I як зачула вона ту звістку, що взятий Божий ковчег і помер тєсть її та чоловік її, то впала на коліна, та й породила , бо прийшли на неї породільні болі її.
And his daughter-in-law, the wife of Phinehas, was with child and near the time when she would give birth; and when she had the news that the ark of God had been taken and that her father-in-law and her husband were dead, her pains came on her suddenly and she gave birth.
 καὶ νόμφη αὐτοῦ γυνὴ φινεεσ συναληφύια τοῦ τεκεῖν καὶ ἤκουσεν τὴν ἀγγελίαν ὅτι ἐλήμφθη ἡ κιβωτὸς τοῦ θεοῦ καὶ ὅτι τέθνηκεν ὁ πενθερὸς αὐτῆς καὶ ὁ ἄνθρωπος αὐτῆς καὶ ὄκλασεν καὶ ἔτεκεν ὅτι ἐπ' ἐστράφησαν ἐπ' αὐτὴν ὠδίνες αὐτῆς
- 20 A як настав час смерти її, то казали ті, що стояли при нїї: Не бійся, бо ти породила сина! Та вона не відповіла, і не взяла цього до серця свого.
And when she was very near death the women who were with her said, Have no fear, for you have given birth to a son. But she made no answer and gave no attention to it.
 καὶ ἐν τῷ καιρῷ αὐτῆς ἀποθνήσκει καὶ εἶπον αὐτῇ αἱ γυναῖκες αἱ παρεστηκυῖαι αὐτῇ μή φοβοῦ ὅτι υἱὸν τέτοκας καὶ οὐκ ἀπεκρίθη καὶ οὐκ ἐνόησεν ἡ καρδία αὐτῆς
- 21 I вона назвала ім'я тому хлопцеві: Іхавод, кажучи: Відійшла Ізраїлева слава! Бо почула про взяття Божого ковчегу, і про тєстя свого та про мужа свого,
And she gave the child the name of Ichabod, saying, The glory has gone from Israel: because the ark of God was taken and because of her father-in-law and her husband.
 καὶ ἐκάλεσεν τὸ παιδάριον οὐαὶ βαρχαβωθ ὑπὲρ τῆς κιβωτοῦ τοῦ θεοῦ καὶ ὑπὲρ τοῦ πενθεροῦ αὐτῆς καὶ ὑπὲρ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς
- 22 та й сказала: Відійшла слава від Ізраїля, бо взятий Божий ковчег.
And she said, The glory is gone from Israel, for the ark of God has been taken.
 καὶ εἶπαν ἀπόκλιται δόξα ἰσραὴλ ἐν τῷ λημφθῆναι τὴν κιβωτὸν κυρίου
- 1 ¶ A филистимляни взяли Божого ковчєга, і принесли його з Евен-Гаезеру до Ашдоду.
Now the Philistines, having taken the ark of God, took it with them from Eben-ezer to Ashdod.
 καὶ ἀλλόφυλοι ἔλαβον τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ καὶ εἰσήνεγκαν αὐτὴν ἐξ αβεννεζερ εἰς ἄζωτον
- 2 I взяли филистимляни Божого ковчєга, і принесли його до Дагонового дому, і поставили його біля Дагона.
They took the ark of God into the house of Dagon and put it by the side of Dagon.
 καὶ ἔλαβον ἀλλόφυλοι τὴν κιβωτὸν κυρίου καὶ εἰσήνεγκαν αὐτὴν εἰς οἶκον δαγων καὶ παρέστησαν αὐτὴν παρὰ δαγων
- 3 A другого дня вранці повставали ашдодяни, аж ось Дагон лежить ницьма на землі перед Господнім ковчєгом! I взяли вони Дагона, і поставили його на його місце.
And when the people of Ashdod got up early on the morning after, they saw that Dagon had come down to the earth on his face before the ark of the Lord. And they took Dagon up and put him in his place again.
 καὶ ὄρθρισαν οἱ ἄζῳτιοι καὶ εἰσῆλθον εἰς οἶκον δαγων καὶ εἶδον καὶ ἰδοὺ δαγων πεπτωκὸς ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ ἐνώπιον κιβωτοῦ τοῦ θεοῦ καὶ ἤγειραν τὸν δαγων καὶ κατέστησαν εἰς τὸν τόπον αὐτὸν καὶ ἐβάρυνθη χεῖρ κυρίου ἐπὶ τοὺς ἄζῳτιους καὶ ἐβασάνισεν αὐτοὺς καὶ ἐπάταξεν αὐτούς εἰς τὰς ἕδρας αὐτῶν τὴν ἄζωτον καὶ τὰ ὄρια αὐτῆς

- 4 А наступного дня повставали вони рано, аж ось Дагон лежить ницьма на землі перед Господнім ковчегом! А Дагонова голова та обидві долони рук його лежать відтяти на порозі, тільки тулуб Дагонів позостав при ньому.
And when they got up early on the morning after, Dagon had come down to the earth on his face before the ark of the Lord; and his head and his hands were broken off on the doorstep; only the base was in its place.
 και ἐγένετο ὅτε ὄρθρισαν τὸ πρωὶ καὶ ἰδοὺ δαγων πεπτωκὸς ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ ἐνώπιον κιβωτοῦ διαθήκης κυρίου καὶ ἡ κεφαλὴ δαγων καὶ ἀμφότερα τὰ ἴχνη χειρῶν αὐτοῦ ἀφρημένα ἐπὶ τὰ ἐμ πρόσθια ἀμαφεθ ἕκαστον καὶ ἀμφότεροι οἱ καρποὶ τῶν χειρῶν αὐτοῦ πεπτωκότες ἐπὶ τὸ πρόθυρον πλὴν ἡ ῥάχις δαγων ὑπελείφθη
- 5 Тому то жерці та всі, хто входить до Дагонового дому, не ступають на Дагонів поріг у Ашдоді аж до цього дня.
So to this day no priest of Dagon, or any who come into Dagon's house, will put his foot on the doorstep of the house of Dagon in Ashdod.
 διὰ τοῦτο οὐκ ἐπιβαίνουσιν οἱ ἱερεῖς δαγων καὶ πᾶς ὁ εἰσπορευόμενος εἰς οἶκον δαγων ἐπὶ βαθμὸν οἴκου δαγων ἐν ἀζώτῳ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης ὅτι ὑπερβαίνοντες ὑπερβαίνουσιν
- 6 ¶ I стала тяжка Господня рука на ашдолян, і Він їх пустошив та бив їх болячками, Ашдод та довкілля його.
But the hand of the Lord was hard on the people of Ashdod and he sent disease on them through all the country of Ashdod.
 καὶ ἐβαρύνθη χεὶρ κυρίου ἐπὶ ἀζώτον καὶ ἐπῆγαγεν αὐτοῖς καὶ ἐξέξεσεν αὐτοῖς εἰς τὰς ναῦς καὶ μέσον τῆς χώρας αὐτῆς ἀνεφύησαν μύες καὶ ἐγένετο σύγχυσις θανάτου μεγάλης ἐν τῇ πόλει
- 7 I побачили ашдоляни, що так, та й сказали: Нехай не зостається з нами ковчег Ізраїлевого Бога, бо стала тяжкою Його рука на нас та на Дагона, бога нашого!
And when the men of Ashdod saw how it was, they said, Let not the ark of the God of Israel be with us, for his hand is hard on us and on Dagon our god.
 καὶ εἶδον οἱ ἄνδρες ἀζώτου ὅτι οὕτως καὶ λέγουσιν ὅτι οὐ καθίσταται κιβωτὸς τοῦ θεοῦ ἰσραηλ μεθ' ἡμῶν ὅτι σκληρὰ χεὶρ αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ δαγων θεὸν ἡμῶν
- 8 I послали вони, і збрали до себе всіх филистимських володарів, та й сказали: Що ми зробимо з ковчегом Ізраїлевого Бога? А ті відказали: Нехай ковчег Ізраїлевого Бога перейде до Г'ату. I вони перенесли ковчег Ізраїлевого Бога.
So they sent for all the lords of the Philistines to come together there, and said, What are we to do with the ark of the God of Israel? And their answer was, Let the ark of the God of Israel be taken away to Gath. So they took the ark of the God of Israel away.
 καὶ ἀποστέλλουσιν καὶ συνάγουσιν τοὺς σατράπας τῶν ἀλλοφύλων πρὸς αὐτοὺς καὶ λέγουσιν τί ποιήσωμεν κιβωτῷ θεοῦ ἰσραηλ καὶ λέγουσιν οἱ γεθθαῖοι μετελθέτω κιβωτὸς τοῦ θεοῦ πρὸς ἡμᾶς καὶ μετῆλθεν κιβωτὸς τοῦ θεοῦ εἰς γεθθα
- 9 I сталося по тому, як вони перенесли його, то Господня рука була проти міста, сталося дуже велике замішання. I вдарив Він людей того міста від малого й аж до великого, і появилис я на них болячки.
But after they had taken it away, the hand of the Lord was stretched out against the town for its destruction: and the signs of disease came out on all the men of the town, small and great.
 καὶ ἐγενήθη μετὰ τὸ μετελθεῖν αὐτὴν καὶ γίνεται χεὶρ κυρίου ἐν τῇ πόλει τάραχος μέγας σφόδρα καὶ ἐπάταξεν τοὺς ἄνδρας τῆς πόλεως ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς εἰς τὰς ἕδρας αὐτῶν καὶ ἐποίησαν ἑαυτοῖς οἱ γεθθαῖοι ἕδρας
- 10 I вони вислали Божого ковчегу до Екрону. I сталося, як Божий ковчег прибув до Екрону, то екроняни стали кричати, говорячи: Перенесли до нас ковчегу Ізраїлевого Бога, щоб вигуби нас та народ наш!
So they sent the ark of God to Ekron. And when the ark of God came to Ekron, the people of the town made an outcry, saying, They have sent the ark of the God of Israel to us for the destruction of us and of our people.
 καὶ ἐξαποστέλλουσιν τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ εἰς ἀσκαλῶνα καὶ ἐγενήθη ὡς εἰσῆλθεν κιβωτὸς θεοῦ εἰς ἀσκαλῶνα καὶ ἐβόησαν οἱ ἀσκαλωνῖται λέγοντες τί ἀπεστρέψατε πρὸς ἡμᾶς τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ ἰσραηλ θανατώσα ἡμᾶς καὶ τὸν λαὸν ἡμῶν
- 11 I послали вони, і збрали всіх филистимських володарів, та й говорили: Відшліть ковчегу Ізраїлевого Бога, нехай вернеться на місце своє, і нехай не поб'є нас та народа нашого, бо було смертельне замішання в усьому місті. I Божа рука стала там дуже тяжка.
So they sent and got together all the lords of the Philistines, and they said, Send away the ark of the God of Israel, and let it go back to its place, so that it may not be the cause of death to us and to our people: for there was a great fear of death through all the town; the hand of God was very hard on them there.
 καὶ ἐξαποστέλλουσιν καὶ συνάγουσιν τοὺς σατράπας τῶν ἀλλοφύλων καὶ εἶπον ἐξαποστείλατε τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ ἰσραηλ καὶ καθίστατε εἰς τὸν τόπον αὐτῆς καὶ οὐ μὴ θανατώσῃ ἡμᾶς καὶ τὸν λαὸν ἡμῶν ὅτι ἐγενήθη σύγχυσις θανάτου ἐν ὅλῃ τῇ πόλει βαρεῖα σφόδρα ὡς εἰσῆλθεν κιβωτὸς θεοῦ ἰσραηλ ἐκεῖ
- 12 А ті люди, хто не повмирав, були вдарені болячками, і зойк міста піднявся до неба!
And those men who were not overtaken by death were cruelly diseased: and the cry of the town went up to heaven.
 καὶ οἱ ζῶντες καὶ οὐκ ἀποθανόντες ἐπλήγησαν εἰς τὰς ἕδρας καὶ ἀνέβη ἡ κραυγὴ τῆς πόλεως εἰς τὸν οὐρανόν
- 1 ¶ I був Божий ковчег у филистимській землі сім місяців.
Now the ark of the Lord was in the country of the Philistines for seven months.
 καὶ ἦν ἡ κιβωτὸς ἐν ἀγγρῷ τῶν ἀλλοφύλων ἑπτὰ μῆνας καὶ ἐξέξεσεν ἡ γῆ αὐτῶν μύας

- 2 I покликали филистимляни жерців та ворожитів, говорячи: Що робити з Господнім ковчезом? Скажіть нам, як відіслати його на його місце?
And the Philistines sent for the priests and those who were wise in secret arts, and said to them, What are we to do with the ark of the Lord? How are we to send it away to its place?
 και καλοῦσιν ἀλλόφυλοι τοὺς ἱερεῖς καὶ τοὺς μάντις καὶ τοὺς ἐπαιοδοὺς αὐτῶν λέγοντες τί ποιήσωμεν τῇ κιβωτῷ κυρίου γνωρίσατε ἡμῖν ἐν τίνι ἀποστελοῦμεν αὐτὴν εἰς τὸν τόπον αὐτῆς
- 3 А ті сказали: Якщо ви відсилаєте ковчеза Ізраїлевого Бога, то не відсилайте його порожньо, але конче принесіть Йому жертву за провину, тоді будете вилікувані, і ви пізнаєте, чому н е відступас Його рука від вас.
And they said, If you send away the ark of the God of Israel, do not send it without an offering, but send him a sin-offering with it: then you will have peace again, and it will be clear to you why the weight of his hand has not been lifted from you.
 και εἶπαν εἰ ἐξαπεστελλετε ὑμεῖς τὴν κιβωτὸν διαθήκης κυρίου θεοῦ ἰσραηλ μὴ δὴ ἐξαποστεύλητε αὐτὴν κενὴν ἀλλὰ ἀποδιδόντες ἀπόδοτε αὐτῇ τῆς βασάνου καὶ τότε ἰαθήσεσθε καὶ ἐξίλασθήσεται ὁ μῖν μὴ οὐκ ἀποστή ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἀφ' ὑμῶν
- 4 I ті спитали: Яка ж та жертва за провину, що ми принесемо Йому? А ті відказали: За числом филистимських володарів п'ять золотих болячок та п'ять золотих мишей. Бо одна пораза для всіх вас та для ваших володарів.
Then they said, What sin-offering are we to send to him? And they said, Five gold images of the growths caused by your disease and five gold mice, one for every lord of the Philistines: for the same disease came on you and on your lords.
 και λέγουσιν τί τὸ τῆς βασάνου ἀποδώσωμεν αὐτῇ καὶ εἶπαν κατ' ἀριθμὸν τῶν σατραπῶν τῶν ἀλλοφύλων πέντε ἔδρας χρυσᾶς ὅτι πταῖσμα ἐν ὑμῖν καὶ τοῖς ἄρχουσιν ὑμῶν καὶ τῷ λαῷ
- 5 I зробіть подобі ваших болячок та подобі ваших мишей, що вигублюють землю, і воздайте славу Ізраїлевому Богові, може Він полегчить Свою руку з-над вас і з-над ваших богів та з-над вашого краю.
So make images of the growths caused by your disease and of the mice which are damaging your land; and give glory to the God of Israel: it may be that the weight of his hand will be lifted from you and from your gods and from your land.
 και μὲς χρυσοῦς ὁμοίωμα τῶν μυῶν ὑμῶν τῶν διαφθειρόντων τὴν γῆν καὶ δώσετε τῷ κυρίῳ δόξαν ὅπως κουφίση τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἀφ' ὑμῶν καὶ ἀπὸ τῶν θεῶν ὑμῶν καὶ ἀπὸ τῆς γῆς ὑμῶν
- 6 I чого ви будете робити запеклими свої серця, як робили запеклим серце своє Єгипет та фараон? Чи ж не тоді, як Він чинив дивні речі з ними, не відпустили їх, і вони пішли?
Why do you make your hearts hard, like the hearts of Pharaoh and the Egyptians? When he had made sport of them, did they not let the people go, and they went away?
 και ἵνα τί βαρύνετε τὰς καρδίας ὑμῶν ὡς ἐβάρυνεν αἴγυπτος καὶ φαραὼ τὴν καρδίαν αὐτῶν οὐχὶ ὅτε ἐνέπαιξεν αὐτοῖς ἐξαπέστειλαν αὐτοὺς καὶ ἀπῆλθον
- 7 А тепер візьміть, і зробіть одного нового воза, і візьміть дві дійні корови, що на них не накладалося ярма, і запряжіть ті корови до воза, а їхні телята відведете від них додому.
So now, take and make ready a new cart, and two cows which have never come under the yoke, and have the cows yoked to the cart, and take their young ones away from them:
 και νῦν λάβετε καὶ ποιήσατε ἅμαξαν καινὴν καὶ δύο βόας πρωτοτοκούσας ἄνευ τῶν τέκνων καὶ ζεύξατε τὰς βόας ἐν τῇ ἀμάξῃ καὶ ἀπαγάγετε τὰ τέκνα ἀπὸ ὀπισθεν αὐτῶν εἰς οἶκον
- 8 I візьмете Господнього ковчеза, та й поставите його на воза, а золоті речі, що ви принесете Йому жертвою за провину, покладете в скрині збоку її. I відпустите його, і він піде.
And put the ark of the Lord on the cart, and the gold images which you are sending as a sin-offering in a chest by its side; and send it away so that it may go.
 και λήψεσθε τὴν κιβωτὸν καὶ θήσετε αὐτὴν ἐπὶ τὴν ἅμαξαν καὶ τὰ σκευὰ τὰ χρυσὰ ἀποδώσετε αὐτῇ τῆς βασάνου καὶ θήσετε ἐν θέματι βερσεχθαν ἐκ μέρους αὐτῆς καὶ ἐξαποστελεῖτε αὐτὴν καὶ ἀπελάσατε αὐτὴν καὶ ἀπελεύσεται
- 9 I побачите: Якщо він увійде до Бет-Шемешу дорогою до своєї границі, він зробив нам це велике зло. А якщо ні, то пізнаємо, що не його рука доторкнулася нас, випадок то був нам.
If it goes by the land of Israel to Beth-shemesh, then this great evil is his work; but if not, then we may be certain that the evil was not his doing, but was the working of chance.
 και ὄψεσθε εἰ εἰς ὁδὸν ὁρίων αὐτῆς πορεύσεται κατὰ βαιθσαμυς αὐτὸς πεποιήκεν ἡμῖν τὴν κακίαν ταύτην τὴν μεγάλην καὶ ἐὰν μὴ καὶ γνωσόμεθα ὅτι οὐ χεὶρ αὐτοῦ ἦπται ἡμῶν ἀλλὰ σύμπτωμα τοῦ το γέγονεν ἡμῖν
- 10 ¶ I зробили ті люди так. I взяли вони дві дійні корови, і запрягли їх до воза, а їхніх телят замкнули вдома.
And the men did so; they took two cows, yoking them to the cart and shutting up their young ones in their living-place:
 και ἐποίησαν οἱ ἀλλόφυλοι οὕτως καὶ ἔλαβον δύο βόας πρωτοτοκούσας καὶ ἐζεύξαν αὐτὰς ἐν τῇ ἀμάξῃ καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν ἀπεκόλυσαν εἰς οἶκον
- 11 I поставили вони Господнього ковчеза на воза, і скриню, і золоті миші, і подобі їхніх болячок.
And they put the ark of the Lord on the cart and the chest with the gold images.
 και ἔθεντο τὴν κιβωτὸν ἐπὶ τὴν ἅμαξαν καὶ τὸ θέμα εργαθ καὶ τοὺς μὲς τοὺς χρυσοῦς
- 12 I корови пішли просто дорогою до Бет-Шемешу. Ішли вони однією битою дорогою та все ревли, і не відхилялися ні праворуч, ні ліворуч. А филистимські володарі йшли за ними аж д о границі Бет-Шемешу.
And the cows took the straight way, by the road to Beth-shemesh; they went by the highway, not turning to the right or to the left, and the sound of their voices was clear on the road; and the lords of the Philistines went after them as far as the edge of Beth-shemesh.
 και κατεῦθναν αἱ βόες ἐν τῇ ὁδῷ εἰς ὁδὸν βαιθσαμυς ἐν τρίβῳ ἐνὶ ἐπορεύοντο καὶ ἐκοπίων καὶ οὐ μεθίσταντο δεξιὰ οὐδὲ ἀριστερά καὶ οἱ σατράπαι τῶν ἀλλοφύλων ἐπορεύοντο ὀπίσω αὐτῆς ἕως ὁρίων βαιθσαμυς

- 13 А люди Бет-Шемешу жали пшеницю в долині. І звели вони очі свої та й побачили ковчега, і зраділи, що побачили!
And the people of Beth-shemesh were cutting their grain in the valley, and lifting up their eyes they saw the ark and were full of joy when they saw it.
 και οι εν βαιθσαμυς εθεριζον θερισμὸν πυρῶν ἐν κοιλάδι και ἦραν ὀφθαλμοὺς αὐτῶν και εἶδον κιβωτὸν κυρίου και ἠφρόνθησαν εἰς ἀπάντησιν αὐτῆς
- 14 А віз увійшов на поле бетшемешанина Ісуса, та й став там, а там був великий камінь. І вони накололи дров із воза, а корів принесли цілопаленням для Господа.
And the cart came into the field of Joshua the Beth-shemite, and came to a stop there by a great stone: and cutting up the wood of the cart they made a burned offering of the cows to the Lord.
 και ἡ ἄμαξα εἰσῆλθεν εἰς ἀγρὸν ὠσηε τὸν ἐν βαιθσαμυς και εστησαν ἐκεῖ παρ' αὐτῆ λίθον μέγαν και σχίζουσιν τὰ ξύλα τῆς ἀμάξης και τὰς βόας ἀνήνεγκαν εἰς ὀλοκαύτωσιν τῷ κυρίῳ
- 15 А Левити зняли Господнього ковчега та скриню, що була з ним, що в ній були золоті речі, та й поставили при великому камені. А люди Бет-Шемешу принесли цілопалення, і принос или того дня жертви для Господа.
Then the Levites took down the ark of the Lord and the chest in which were the gold images, and put them on the great stone: and the men of Beth-shemesh made burned offerings and gave worship that day before the Lord.
 και οι λευῖται ἀνήνεγκαν τὴν κιβωτὸν τοῦ κυρίου και τὸ θέμα εργαβ μετ' αὐτῆς και τὰ ἐπ' αὐτῆς σκευὴ τὰ χρυσᾶ και ἔθεντο ἐπὶ τοῦ λίθου τοῦ μεγάλου και οι ἄνδρες βαιθσαμυς ἀνήνεγκαν ὀλοκαυτ ὄσεις και θυσίας ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τῷ κυρίῳ
- 16 А пять филистимських володарів бачили це, і вернулися того дня до Екрону.
And the five lords of the Philistines, having seen it, went back to Ekron the same day.
 και οι πέντε σατραπάι τῶν ἀλλοφύλων ἐώρων και ἀνέστρεψαν εἰς ἀσκαλῶνα τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ
- 17 А оце ті золоті болячки, що филистимляни звернули Господеві жертвою за провину: одна за Ашдод, одна за Газу, одна за Ашкелон, одна за Гат, одна за Екрон.
Now these are the gold images which the Philistines sent as a sin-offering to the Lord; one for Ashdod, one for Gaza, one for Ashkelon, one for Gath, one for Ekron;
 και αὐται αἱ ἔδραι αἱ χρυσαῖ ὡς ἀπέδωκαν οι ἀλλόφυλοι τῆς βασιάνου τῷ κυρίῳ τῆς ἀζώτου μίαν τῆς γάζης μίαν τῆς ἀσκαλῶνος μίαν τῆς γεθ μίαν τῆς ακκαρων μίαν
- 18 А золоті миші були за числом усіх филистимських міст п'ятьох володарів, від міста твердинного й аж до безмурного села, і аж до великого каменя, що на ньому поставили Господнього о ковчега, і він знаходиться аж до цього дня на полі бет-шемешанина Ісуса.
And the gold mice, one for every town of the Philistines, the property of the five lords, walled towns as well as country places: and the great stone where they put the ark of the Lord is still in the field of Joshua the Beth-shemite to this day.
 και μῦς οι χρυσοὶ κατ' ἀριθμὸν πασῶν πόλεων τῶν ἀλλοφύλων τῶν πέντε σατραπῶν ἐκ πόλεως ἐστερεωμένης και ἕως κόμης τοῦ φερεζαίου και ἕως λίθου τοῦ μεγάλου οὗ ἐπέθηκαν ἐπ' αὐτοῦ τὴν κ ιβωτὸν διαθήκης κυρίου τοῦ ἐν ἀγρῷ ὠσηε τοῦ βαιθσαμισίτου
- 19 ¶ І вдарив Господь людей Бет-Шемешу, бо вони заглядали в Господній ковчег. І вибив Він між народом п'ятдесят тисяч чоловіка та сімдесят чоловіка. І був народ у жалобі, бо Господ ь ударив народ великою поразкою.
But the Lord sent destruction on seventy men of the people of Beth-shemesh for looking into the ark of the Lord; and great was the sorrow of the people for the destruction which the Lord had sent on them.
 και οὐκ ἤσμενισαν οι υιοι ιεχοניου ἐν τοῖς ἀνδράσιν βαιθσαμυς ὅτι εἶδαν κιβωτὸν κυρίου και ἐπάταξεν ἐν αὐτοῖς ἑβδομήκοντα ἄνδρας και πενήτηκοντα χιλιάδας ἀνδρῶν και ἐπέθησεν ὁ λαὸς ὅτι ἐπά ταξεν κύριος ἐν τῷ λαῷ πληγὴν μεγάλην σφόδρα
- 20 І сказали люди Бет-Шемешу: Хто зможе стати перед лицем Господа, Того Бога Святого? І до кого Він піде від нас?
And the men of Beth-shemesh said, Who is able to keep his place before the Lord, this holy God? and to whom may he go from us?
 και εἶπαν οι ἄνδρες οι ἐκ βαιθσαμυς τίς δυνήσεται διελθεῖν ἐνώπιον κυρίου τοῦ ἁγίου τούτου και πρὸς τίνα ἀναβήσεται κιβωτὸς κυρίου ἀφ' ἡμῶν
- 21 І вони послали послів до мешканців Кір'ят-Саріму, говорячи: Филистимляни вернули Господнього ковчега. Зійдіть, знесіть його до себе.
And they sent men to the people living in Kiriath-jearim, saying, The Philistines have sent back the ark of the Lord; come and take it up to your country.
 και ἀποστέλλουσιν ἀγγέλους πρὸς τοὺς κατοικοῦντας καριαθαρμ λέγοντες ἀπεστρόφασιν ἀλλόφυλοι τὴν κιβωτὸν κυρίου κατάρβητε και ἀναγάγετε αὐτὴν πρὸς ἑαυτοὺς
- 1 ¶ І поприходили люди Кір'ят-Саріму, та й підняли Господнього ковчега, і внесли його до Авінадавого дому на узгір'ї в Гів'ї, а сина його Елезара посвятили стерегти Господнього ков чега.
So the men of Kiriath-jearim came and took the ark of the Lord to the house of Abinadab in Gibeah, and they made his son Eleazar holy and put the ark in his care.
 και ἐρχονται οι ἄνδρες καριαθαρμ και ἀνάγουσιν τὴν κιβωτὸν διαθήκης κυρίου και εἰσάγουσιν αὐτὴν εἰς οἶκον αμιναδαβ τὸν ἐν τῷ βουνῷ και τὸν ελεαζαρ υἱὸν αὐτοῦ ἡγίασαν φυλάσσειν τὴν κιβω τὸν διαθήκης κυρίου
- 2 І сталося, від дня, коли ковчег полишився у Кір'ят-Сарімі, минуло багато часу, а було його двадцять літ. А весь Ізраїлів дим плакав за Господом.
And the ark was in Kiriath-jearim for a long time, as much as twenty years: and all Israel was searching after the Lord with weeping.
 και ἐγενήθη ἀφ' ἧς ἡμέρας ἦν ἡ κιβωτὸς ἐν καριαθαρμ ἐπλήθυναν αἱ ἡμέραι και ἐγένοντο εἴκοσι ἔτη και ἐπέβλεψεν πᾶς οἶκος ισραηλ ὀπίσω κυρίου

- 3 ¶ I сказав Самуїл до всього Ізраїлевого дому, говорячи: Якщо ви цілим вашим серцем вертаєтеся до Господа, повикідайте з-поміж себе чужих богів та Астарт, і міцно прихиліть свої серця до Господа, і служіть Самому Йому, і Він спасе вас із руки филистимлян.
Then Samuel said to all Israel, If with all your hearts you would come back to the Lord, then put away all the strange gods and the Astartes from among you, and let your hearts be turned to the Lord, and be servants to him only: and he will make you safe from the hands of the Philistines.
καὶ εἶπεν σαμουηλ πρὸς πάντα οἶκον ἰσραηλ λέγων εἰ ἐν ὅλῃ καρδίᾳ ὑμῶν ὑμεῖς ἐπιστρέφετε πρὸς κύριον περιέλετε τοὺς θεοὺς τοὺς ἄλλοτρίους ἐκ μέσου ὑμῶν καὶ τὰ ἄλλα καὶ ἐτοιμάσατε τὰς καρδίας ὑμῶν πρὸς κύριον καὶ δουλεύσατε αὐτῷ μόνῳ καὶ ἐξέλθῃται ὑμᾶς ἐκ χειρὸς ἄλλοφύλων
- 4 I повикідали Ізраїлеві сини Ваалів та Астарт, та й служили Господеві, Самому Йому.
So the children of Israel gave up the worship of Baal and Astarte, and became worshippers of the Lord only.
καὶ περιεῖλον οἱ υἱοὶ ἰσραηλ τὰς βααλιμ καὶ τὰ ἄλλα ἀσταρωθ καὶ ἐδούλευσαν κυρίῳ μόνῳ
- 5 I сказав Самуїл: Зберіть усього Ізраїля до Міцпи, а я буду молитися за вас до Господа!
Then Samuel said, Let all Israel come to Mizpah and I will make prayer to the Lord for you.
καὶ εἶπεν σαμουηλ ἀθροίσατε πάντα ἰσραηλ εἰς μασσηφαθ καὶ προσεύξομαι περὶ ὑμῶν πρὸς κύριον
- 6 I зібралися до Міцпи, і черпали воду та лили перед Господнім лицем, і постили того дня, та й казали там: Ми згрішили перед Господом! І судив Самуїл Ізраїлевих синів у Міцпи.
So they came together to Mizpah, and got water, draining it out before the Lord, and they took no food that day, and they said, We have done evil against the Lord. And Samuel was judge of the children of Israel in Mizpah.
καὶ συνήχθησαν εἰς μασσηφαθ καὶ ὕδρευοντα ὕδωρ καὶ ἐξέχεαν ἐνώπιον κυρίου ἐπὶ τὴν γῆν καὶ ἐνήστεισαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκεῖνῃ καὶ εἶπαν ἡμαρτήκαμεν ἐνώπιον κυρίου καὶ ἐδίκασεν σαμουηλ τοὺς υἱοὺς ἰσραηλ εἰς μασσηφαθ
- 7 ¶ I почули филистимляни, що Ізраїлеві сини зібралися до Міцпи, і піднялися филистимські володарі на Ізраїля. І почули про це Ізраїлеві сини, та й злякалися филистимлян.
Now when the Philistines had news that the children of Israel had come together at Mizpah, the lords of the Philistines went up against Israel. And the children of Israel, hearing of it, were full of fear.
καὶ ἤκουσαν οἱ ἄλλοφύλοι ὅτι συνθροίσθησαν πάντες οἱ υἱοὶ ἰσραηλ εἰς μασσηφαθ καὶ ἀνέβησαν σατράπαι ἄλλοφύλων ἐπὶ ἰσραηλ καὶ ἀκούουσιν οἱ υἱοὶ ἰσραηλ καὶ ἐφοβήθησαν ἀπὸ προσώπου ἄλλοφύλων
- 8 I сказали Ізраїлеві сини до Самуїла: Не переставай кликати за нас до Господа, нашого Бога, і нехай Він спасе нас від руки филистимлян.
And the children of Israel said to Samuel, Go on crying to the Lord our God for us to make us safe from the hands of the Philistines.
καὶ εἶπαν οἱ υἱοὶ ἰσραηλ πρὸς σαμουηλ μὴ παρασιωπήσης ἀφ' ἡμῶν τοῦ μὴ βοᾶν πρὸς κύριον θεόν σου καὶ σώσει ἡμᾶς ἐκ χειρὸς ἄλλοφύλων
- 9 I взяв Самуїл одне молочне ягня, і приніс його повним цілопаленням для Господа. І кликав Самуїл до Господа за Ізраїля, а Господь відповів йому.
And Samuel took a young lamb, offering all of it as a burned offering to the Lord; and Samuel made prayers to the Lord for Israel and the Lord gave him an answer.
καὶ ἔλαβεν σαμουηλ ἄρνα γαλαθινὸν ἓνα καὶ ἀνήνεγκεν αὐτὸν ὀλοκαύτωσιν σὺν παντὶ τῷ λαῷ τῷ κυρίῳ καὶ ἐβόησεν σαμουηλ πρὸς κύριον περὶ ἰσραηλ καὶ ἐπήκουσεν αὐτοῦ κύριος
- 10 I приносив Самуїл цілопалення, а филистимляни приступили до бою проти Ізраїля. І загримів Господь того дня сильним громом на филистимлян, та й привів їх у замішання, і були вони побиті перед Ізраїлем.
And while Samuel was offering the burned offering, the Philistines came near for the attack on Israel; but at the thunder of the Lord's voice that day the Philistines were overcome with fear, and they gave way before Israel.
καὶ ἦν σαμουηλ ἀναφέρων τὴν ὀλοκαύτωσιν καὶ ἄλλοφύλοι προσῆγον εἰς πόλεμον ἐπὶ ἰσραηλ καὶ ἐβρόντησεν κύριος ἐν φωνῇ μεγάλῃ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκεῖνῃ ἐπὶ τοὺς ἄλλοφύλους καὶ συνεχύθησαν καὶ ἔπτασαν ἐνώπιον ἰσραηλ
- 11 I повиходили Ізраїлеві люди з Міцпи, та й гнали филистимлян, і били їх аж під Бет-Кар.
And the men of Israel went out from Mizpah and went after the Philistines, attacking them till they came under Beth-car.
καὶ ἐξῆλθαν ἄνδρες ἰσραηλ ἐκ μασσηφαθ καὶ κατεδίωξαν τοὺς ἄλλοφύλους καὶ ἐπάταξαν αὐτοὺς ἕως ὑποκάτω τοῦ βαιθχωρ
- 12 I взяв Самуїл одного каменя, і поклав між Міцпою та між Шенам, та й назвав ім'я йому: Ебен-Єзер. І він сказав: Аж доти допоміг нам Господь.
Then Samuel took a stone and put it up between Mizpah and Jeshanah, naming it Eben-ezer, and saying, Up to now the Lord has been our help.
καὶ ἔλαβεν σαμουηλ λίθον ἓνα καὶ ἔστησεν αὐτὸν ἀνὰ μέσον μασσηφαθ καὶ ἀνὰ μέσον τῆς παλαιᾶς καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἀβενεζερ λίθος τοῦ βοηθοῦ καὶ εἶπεν ἕως ἐνταῦθα ἐβοήθησεν ἡμῖν κ κύριος
- 13 ¶ I були филистимляни переможені, і далі вже не входили в Ізраїлеві границі. І була Господня рука на филистимлянах за всі дні Самуїлові.
So the Philistines were overcome, and did not come into the country of Israel again: and all the days of Samuel the hand of the Lord was against the Philistines.
καὶ ἐταπεινώσεν κύριος τοὺς ἄλλοφύλους καὶ οὐ προσέθεντο ἔτι προσελθεῖν εἰς ὄριον ἰσραηλ καὶ ἐγενήθη χεῖρ κυρίου ἐπὶ τοὺς ἄλλοφύλους πάσας τὰς ἡμέρας τοῦ σαμουηλ

- 14 **I** вернулись до Израїля ті міста, що филистимляни забрали були від Израїля, від Екрону й аж до Гату, а їхню границю Израїль урятував від руки филистимлян. I був мир між Израїлем та між Аморейнином.
And the towns which the Philistines had taken were given back to Israel, from Ekron to Gath, and all the country round them Israel made free from the power of the Philistines. And there was peace between Israel and the Amorites.
 και ἀπεδόθησαν αἱ πόλεις ἅς ἔλαβον οἱ ἀλλόφυλοι παρὰ τῶν υἰῶν ἰσραηλ καὶ ἀπέδωκαν αὐτὰς τῷ ἰσραηλ ἀπὸ ἀσκαλῶνος ἕως αζοβ καὶ τὸ ὄριον ἰσραηλ ἀφείλαντο ἐκ χειρὸς ἀλλοφύλων καὶ ἦν εἰρήνη ἡ ἀνά μέσον ἰσραηλ καὶ ἀνά μέσον τοῦ αμορραίου
- 15 **I** судив Самуїл Израїля всі дні життя свого.
And Samuel was judge of Israel all the days of his life.
 και ἐδίκαζεν σαμουηλ τὸν ἰσραηλ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ
- 16 **I** ходив він рік-річно, і обходив Бет-Ел, і Гілгал, і Міцпу, і судив Израїля по всіх тих місцях.
From year to year he went in turn to Beth-el and Gilgal and Mizpah, judging Israel in all those places.
 και ἐπορεύετο κατ' ἐνιαυτὸν ἐνιαυτὸν καὶ ἐκύκλῳ βαιθελ καὶ τὴν γαλγαλα καὶ τὴν μασσηφωθ καὶ ἐδίκαζεν τὸν ἰσραηλ ἐν πᾶσι τοῖς ἡγιασμένοις τούτοις
- 17 **I** вертався до Рами, бо там був дім його, і там судив Израїля. I він збудував там жертівника для Господа.
And his base was at Ramah, where his house was; there he was judge of Israel and there he made an altar to the Lord.
 ἡ δὲ ἀποστροφή αὐτοῦ εἰς αρμαθαιμ ὅτι ἐκεῖ ἦν ὁ οἶκος αὐτοῦ καὶ ἐδίκαζεν ἐκεῖ τὸν ἰσραηλ καὶ ὠκοδόμησεν ἐκεῖ θυσιαστήριον τῷ κυρίῳ
- 1 **¶** I сталося, як Самуїл постарівся, то поставив синів своїх за суддів для Израїля.
Now when Samuel was old, he made his sons judges over Israel.
 και ἐγένετο ὡς ἐγήρασεν σαμουηλ καὶ κατέστησεν τοὺς υἰοὺς αὐτοῦ δικαστὰς τῷ ἰσραηλ
- 2 **I** було ім'я перворідного сина його Йоїл, а ім'я другого його Авїїа, судді в Беер-Шеві.
The name of his first son was Joel and the name of his second Abijah: they were judges in Beer-sheba.
 και ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν υἰῶν αὐτοῦ πρωτότοκος ἰωηλ καὶ ὄνομα τοῦ δευτέρου αβια δικασταὶ ἐν βηρσαβεε
- 3 **A** сини його не йшли його дорогою, і вхилились до зиску, і брали підкупа, і ламали Закона.
And his sons did not go in his ways, but moved by the love of money took rewards, and were not upright in judging.
 και οὐκ ἐπορεύθησαν οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ἐν ὁδῷ αὐτοῦ καὶ ἐξέκλιναν ὀπίσω τῆς συντελείας καὶ ἐλάμβανον δῶρα καὶ ἐξέκλινον δικαιώματα
- 4 **¶** I зібралися всі Израїлеві старші, і прийшли до Самуїла до Рами,
Then all the responsible men of Israel got together and went to Samuel at Ramah,
 και συναθροίζονται ἄνδρες ἰσραηλ καὶ παραγίνονται εἰς αρμαθαιμ πρὸς σαμουηλ
- 5 **та й** сказали до нього: Ось ти постарівся, а сини твої не йдуть дорогами твоїми. Тепер настанови нам царя, щоб судив нас, як у всіх народів.
And said to him, See now, you are old, and your sons do not go in your ways: give us a king now to be our judge, so that we may be like the other nations.
 και εἶπαν αὐτῷ ἰδοὺ σὺ γεγήρακας καὶ οἱ υἱοὶ σου οὐ πορεύονται ἐν τῇ ὁδῷ σου καὶ νῦν κατάστησον ἐφ' ἡμᾶς βασιλέα δικάζειν ἡμᾶς καθὰ καὶ τὰ λοιπὰ ἔθνη
- 6 **I** була та річ зла в Самуїлових очах, як вони сказали: Настанови нам царя, щоб судив нас. I молився Самуїл до Господа.
But Samuel was not pleased when they said to him, Give us a king to be our judge. And Samuel made prayer to the Lord.
 και ἦν πονηρὸν τὸ ῥῆμα ἐν ὀφθαλμοῖς σαμουηλ ὡς εἶπαν δὸς ἡμῖν βασιλέα δικάζειν ἡμᾶς καὶ προσήξατο σαμουηλ πρὸς κύριον
- 7 **I** сказав Господь до Самуїла: Послухай голосу того народу щодо всього, про що він сказав тобі, бо не тобою вони погордували, але Мною погордували, щоб Я не царював над ними.
And the Lord said to Samuel, Give ear to the voice of the people and what they say to you: they have not been turned away from you, but they have been turned away from me, not desiring me to be king over them.
 και εἶπεν κύριος πρὸς σαμουηλ ἄκουε τῆς φωνῆς τοῦ λαοῦ καθὰ ἂν λαλήσωσίν σοι ὅτι οὐ σὲ ἐξουθενήκασιν ἀλλ' ἢ ἐμὲ ἐξουθενόκασιν τοῦ μὴ βασιλεύειν ἐπ' αὐτῶν
- 8 **Як** усі ті діла, що вони чинили від дня, коли Я вивів їх з Єгипту, і аж до цього дня, і як вони кидали Мене й служили іншим богам, так вони чинять і тобі.
As they have done from the first, from the day when I took them out of Egypt till this day, turning away from me and worshipping other gods, so now they are acting in the same way to you.
 κατὰ πάντα τὰ ποιήματα ἃ ἐποίησάν μοι ἀφ' ἧς ἡμέρας ἀνήγαγον αὐτοὺς ἐξ αἰγύπτου ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης καὶ ἐγκατέλιπόν με καὶ ἐδούλευον θεοῖς ἑτέροις οὕτως αὐτοὶ ποιῶσιν καὶ σοί
- 9 **A** тепер послухай їхнього голосу, тільки конче остережеш їх, і розповіси їм право того царя, що буде царювати над ними.
Give ear now to their voice: but make a serious protest to them, and give them a picture of the sort of king who will be their ruler.
 και νῦν ἄκουε τῆς φωνῆς αὐτῶν πλὴν ὅτι διαμαρτυρόμενος διαμαρτύρη αὐτοῖς καὶ ἀπαγγελεῖς αὐτοῖς τὸ δικαίωμα τοῦ βασιλέως ὃς βασιλεύσει ἐπ' αὐτούς

- 10 I переказав Самуїл всі Господні слова до народу, що жадав від нього царя,
And Samuel said all these words of the Lord to the people who were desiring a king.
 και ειπεν σαμουηλ παν το ρημα κυριου προς τον λαον τους αιτουοντας παρ' αυτου βασιλεια
- 11 i сказав: Оце буде право царя, що царюватиме над вами: він візьме синів ваших i поставить собі в колесниці свої та серед їздців своїх, i вони будуть бігати перед колесницею його;
And he said, This is the sort of king who will be your ruler: he will take your sons and make them his servants, his horsemen, and drivers of his war-carriages, and they will go running before his war-carriages;
 και ειπεν τουτο εσται το δικαιομα του βασιλευος ος βασιλευσει εφ' υμας τους υιους υμων λημψεται και θησεται αυτοους εν αρμασιν αυτου και ιππευσιν αυτου και προτρεχοντας των αρματων αυτου
- 12 i щоб поставити собі тисячників та п'ятдесятників, i щоб орати орку його, i щоб жати жниво його, i щоб робити зброю військовою його та колесничні приладдя його.
And he will make them captains of thousands and of fifties; some he will put to work ploughing and cutting his grain and making his instruments of war and building his war-carriages.
 και θεσθαι αυτοους εαυτω χιλιαρχους και εκατονταρχους και θεριζειν θερισμον αυτου και τρυγαν τρυγητον αυτου και ποιειν σκευη πολεμικα αυτου και σκευη αρματων αυτου
- 13 А дочок ваших забере за мироварниць, i за кухарок, i за пекарок.
Your daughters he will take to be makers of perfumes and cooks and bread-makers.
 και тας θυγατερας υμων λημψεται εις μυρεψους και εις μαγειρισσας και εις πεσσοσας
- 14 I він позабирає поля ваші, i виноградники ваші, та кращі ваші оливки, i пороздає своїм слугам.
He will take your fields and your vine-gardens and your olive-gardens, all the best of them, and give them to his servants.
 και τους αγρους υμων και τους αμπελωνας υμων και τους ελαιωνας υμων τους αγαθους λημψεται και δωσει τοις δουλοις αυτου
- 15 А з вашого посіву та з ваших виноградників братиме десятину, i даватиме своїм евнухам та своїм слугам.
He will take a tenth of your seed and of the fruit of your vines and give it to his servants.
 και τα σπερματα υμων και τους αμπελωνας υμων αποδεκατωσει και δωσει τοις ευνουχοις αυτου και τοις δουλοις αυτου
- 16 I він забере рабів ваших, i ваших невілниць, i найліпших ваших юнаків, i ваших ослів, i буде вживати їх на роботу свою.
He will take your men-servants and your servant-girls, and the best of your oxen and your asses and put them to his work.
 και τους δουλους υμων και тας δουλας υμων και τα βουκόλια υμων та αγαθα και τους ονους υμων λημψεται και αποδεκατωσει εις τα εργα αυτου
- 17 Він братиме десятину з вашої отари, а ви станете йому за рабів.
He will take a tenth of your sheep: and you will be his servants.
 και τα ποιμνια υμων αποδεκατωσει και υμεις εσεσθε αυτω δουλοι
- 18 I ви будете кликати того дня проти вашого царя, якого собі вибрали, та не відповість вам Господь того дня!
Then you will be crying out because of your king whom you have taken for yourselves; but the Lord will not give you an answer in that day.
 και βοησεσθε εν τη ημερα εκεινη εκ προσωπου βασιλευος υμων οδ εξελεξασθε εαυτοις και ουκ επακουσεται κυριος υμων εν ταις ημεραις εκειναις οτι υμεις εξελεξασθε εαυτοις βασιλεια
- 19 Та народ відмовився слухати Самуїлового голосу, та й сказав: Ні, нехай тільки цар буде над нами!
But the people gave no attention to the voice of Samuel; and they said, No, but we will have a king over us,
 και ουκ ηβουλετο ο λαος ακουσαι του σαμουηλ και ειπαν αυτω ουχι αλλ' η βασιλευος εσται εφ' ημας
- 20 I будемо ми, як усі люди, i буде нас судити наш цар. I він ходитиме перед нами, i провадитиме наші війни.
So that we may be like the other nations, and so that our king may be our judge and go out before us to war.
 και εσομεθα και ημεις κατα παντα та εθνη και δικασει ημας βασιλευος ημων και εξελευσεται εμπροσθεν ημων και πολεμησει τον πολεμον ημων
- 21 I вислухав Самуїл усі слова народу, i переказав їх голосно Господеві.
Then Samuel, after hearing all the people had to say, went and gave an account of it to the Lord.
 και ηκουσεν σαμουηл παντας τους λογους του λαου και ελαλησεν αυτοους εις τα ωτα κυριου
- 22 А Господь сказав до Самуїла: Послухайся їхнього голосу, i постав ім царя! I сказав Самуїл до Ізраїлевих людей: Ідїть кожен до міста свого!
And the Lord said to Samuel, Give ear to their voice and make a king for them. Then Samuel said to the men of Israel, Let every man go back to his town.
 και ειπεν κυριος προς σαμουηл ακουε της φωνης αυτων και βασιλευσον αυτοις βασιλεια και ειπεν σαμουηл προς ανδρας ισραηλ αποτρεχετω εκαστος εις την πολιν αυτου
- 1 ¶ I був чоловік із Веніяминового племені, а ім'я йому Кіш, син Авїїла, сина Церорового, сина Бехоратового, сина Афіяхового, веніяминівець, людина заможна.
Now there was a man of Benjamin named Kish, the son of Abiel, the son of Zeror, the son of Becorath, the son of Aphiah, a Benjamite, a man of wealth.
 και ην ανηρ εξ υιων βενιαμιν και ονομα αυτω κισ υιος αβηιλ υιου σαρεδ υιου βαχир υιου αφек υιου ανδρος ιεμναιου ανηρ δυνατος

- 2 I був у нього син, а ім'я йому Саул, молодий та гарний. І з Ізраїлевих синів не було нікого вродливішого за нього, цілою головою він був вищий від кожного з усього народу.
He had a son named Saul, a specially good-looking young man; there was no one better-looking among the children of Israel: he was taller by a head than any other of the people.
καὶ τοῦτῳ υἱὸς καὶ ὄνομα αὐτῷ σαουλ εὐμεγέθης ἀνὴρ ἀγαθός καὶ οὐκ ἦν ἐν υἱοῖς ἰσραὴλ ἀγαθὸς ὑπὲρ αὐτὸν ὑπὲρ ὁμίαν καὶ ἐπάνω ὑψηλὸς ὑπὲρ πᾶσαν τὴν γῆν
- 3 ¶ I пропали були Кішові, Сауловому батькові, ослиці. І сказав Кіш до свого сина Саула: Візьми з собою одного із слуг, і встань, іди, пошукай ослиці!
Now the asses of Saul's father Kish had gone wandering away. And Kish said to his son Saul, Take one of the servants with you, and get up and go in search of the asses.
καὶ ἀπόλοντο αἱ ὄνοι κίς πατρὸς σαουλ καὶ εἶπεν κίς πρὸς σαουλ τὸν υἱὸν αὐτοῦ λαβὲ μετὰ σεαυτοῦ ἐν τῶν παιδαρίων καὶ ἀνάστητε καὶ πορεύθητε καὶ ζητήσατε τὰς ὄνους
- 4 I він перейшов Єфремові гори, і перейшов край Шаліша, та не знайшли. І перейшли вони край Шеаліму, та нема. І перейшов він край Веніямінів, та не знайшли.
So they went through the hill-country of Ephraim and through the land of Shalishah, but they saw no sign of them: then they went through the land of Shaalim, but they were not there: and they went through the land of the Benjamites, but they did not come across them.
καὶ διήλθον δι' ὄρους εφραϊμ καὶ διήλθον διὰ τῆς γῆς σελακ καὶ οὐχ εὔρον καὶ διήλθον διὰ τῆς γῆς εασακεμ καὶ οὐκ ἦν καὶ διήλθον διὰ τῆς γῆς ιακκμ καὶ οὐχ εὔρον
- 5 Увійшли вони до краю Цуф, і Саул сказав до свого слуги, що з ним: Давай вернімося, щоб не занехав батько ослиць, та не став журитися за нами!
And when they had come to the land of Zuph, Saul said to the servant who was with him, Come, let us go back, or my father may give up caring about the asses and be troubled about us.
αὐτῶν ἐλθόντων εἰς τὴν σιφ καὶ σαουλ εἶπεν τῷ παιδαρίῳ αὐτοῦ τῷ μετ' αὐτοῦ δεῦρο καὶ ἀναστρέψομεν μὴ ἀνείς ὁ πατήρ μου τὰς ὄνους φροντίζῃ περι ἡμῶν
- 6 А той відказав йому: Ось у цьому місті є чоловік Божий, а той чоловік шанований. Усе, що він говорить, конче справджується. Тепер сходимо туди, може він покаже нам нашу дорогу, що нею ми пішли б.
But the servant said to him, See now, in this town there is a man of God, who is highly honoured, and everything he says comes true: let us go there now; it may be that he will give us directions about our journey.
καὶ εἶπεν αὐτῷ τὸ παιδάριον ἰδοὺ δὴ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ καὶ ὁ ἄνθρωπος ἐνδοξος πᾶν ὃ ἐὰν λαλήσῃ παραγινόμενον παρέσται καὶ νῦν πορευθῶμεν ὅπως ἀπαγγεῖλῃ ἡμῖν τὴν ὁδὸν ἣ μὲν ἐφ' ἣν ἐπορεύθημεν ἐπ' αὐτῇ
- 7 І сказав Саул до свого слуги: Ось ми підемо, та що ми принесемо цьому чоловікові? Бо хліб вийшов із наших торб, а подарунка нема, щоб принести Божому чоловікові. Що ми масмо?
Then Saul said to his servant, But if we go, what are we to take the man? all our bread is gone, and we have no offering to take to the man of God: what are we to do?
καὶ εἶπεν σαουλ τῷ παιδαρίῳ αὐτοῦ τῷ μετ' αὐτοῦ καὶ ἰδοὺ πορευσόμεθα καὶ τί οἴσομεν τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ θεοῦ ὅτι οἱ ἄρτοι ἐκλελοίπασιν ἐκ τῶν ἀγγείων ἡμῶν καὶ πλεῖον οὐκ ἔστιν μεθ' ἡμῶν εἰσεν εγκεῖν τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ θεοῦ τὸ ὑπάρχον ἡμῖν
- 8 А той слуга далі відповідав Саулові та й сказав: Ось у руці моїй знаходиться чверть шекля срібла, і я дам Божому чоловікові, а він розповість нам про нашу дорогу.
But the servant said in answer, I have here a fourth part of a shekel of silver: I will give that to the man of God, and he will give us directions about our way.
καὶ προσέθετο τὸ παιδάριον ἀποκριθῆναι τῷ σαουλ καὶ εἶπεν ἰδοὺ εὔρηται ἐν τῇ χειρὶ μου τέταρτον σίκλου ἀργυρίου καὶ δώσεις τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ θεοῦ καὶ ἀπαγγελεῖ ἡμῖν τὴν ὁδὸν ἡμῶν
- 9 Колись в Ізраїлі, коли хто ходив питатися Бога, то так говорив: Давайте підемо до провидця. Бо що сьогодні, пророк, колись звалоя провидець.
(In the past in Israel, when a man went to get directions from God, he said, Come let us go to the Seer, for he who now is named Prophet was in those days given the name of Seer.)
καὶ ἐμπροσθεν ἐν ἰσραὴλ τότε ἔλεγεν ἕκαστος ἐν τῷ πορεύεσθαι ἐπερωτᾶν τὸν θεὸν δεῦρο πορευθῶμεν πρὸς τὸν βλέποντα ὅτι τὸν προφήτην ἐκάλει ὁ λαὸς ἐμπροσθεν ὁ βλέπων
- 10 І сказав Саул до свого слуги: Добре твоє слово. Давай підемо! І пішли вони до того міста, де був чоловік Божий.
Then Saul said to his servant, You have said well; come, let us go. So they went to the town where the man of God was.
καὶ εἶπεν σαουλ πρὸς τὸ παιδάριον αὐτοῦ ἀγαθὸν τὸ ῥῆμα δεῦρο καὶ πορευθῶμεν καὶ ἐπορεύθησαν εἰς τὴν πόλιν οὗ ἦν ἐκεῖ ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ
- 11 ¶ Коли вони підіймалися по узбіччях до міста, то знайшли дівчат, що вийшли були набрати води. І сказали вони до них: Чи є тут провидець?
And when they were on the way up to the town, they saw some young girls going out to get water and said to them, Is the seer here?
αὐτῶν ἀναβαινόντων τὴν ἀνάβασιν τῆς πόλεως καὶ αὐτοὶ εὐρίσκουσιν τὰ κοράσια ἐξεληλυθότα ὑδρεύσασθαι ὕδωρ καὶ λέγουσιν αὐταῖς εἰ ἔστιν ἐνταῦθα ὁ βλέπων
- 12 А ті відповіли їм та й сказали: Є, ось перед тобою! Поспіши тепер, бо сьогодні він прийшов до міста, бо сьогодні в народа жертва на пагірку.
And they said, He is; in fact he is before you: go quickly now, for he has come into the town today, for the people are making an offering in the high place today:
καὶ ἀπεκρίθη τὰ κοράσια αὐτοῖς καὶ λέγουσιν αὐτοῖς ἔστιν ἰδοὺ κατὰ πρόσωπον ὑμῶν νῦν διὰ τὴν ἡμέραν ἦκει εἰς τὴν πόλιν ὅτι θυσία σήμερον τῷ λαῷ ἐν βαμα
- 13 Як увійдете до міста, так знайдете його, поки він не вийде на пагірок їсти, бо народ не їсть аж до його приходу, бо він благословляє жертву, потім ідять покликани. А тепер увійдіть, бо зараз ви знайдете його.
When you come into the town you will see him straight away, before he goes up to the high place for the feast: the people are waiting for his blessing before starting the feast, and after that the guests will take part in it. So go up now and you will see him.
ὡς ἂν εἰσελθῆτε τὴν πόλιν οὕτως εὔρησατε αὐτὸν ἐν τῇ πόλει πρὶν ἀναβῆναι αὐτὸν εἰς βαμα τοῦ φαγεῖν ὅτι οὐ μὴ φάγῃ ὁ λαὸς ἕως τοῦ εἰσελθεῖν αὐτόν ὅτι οὗτος εὐλογεῖ τὴν θυσίαν καὶ μετὰ ταῦτα ἐσθίουσιν οἱ ξένοι καὶ νῦν ἀνάβητε ὅτι διὰ τὴν ἡμέραν εὔρησατε αὐτόν

- 14 **I** піднялися вони до міста. Як вони входили до середини того міста, аж ось Самуїл виходить навпроти них, щоб іти на пагірок.
So they went up to the town, and when they came inside the town, Samuel came face to face with them on his way to the high place.
 και ἀναβαίνουσιν τὴν πόλιν αὐτῶν εἰσπορευομένων εἰς μέσον τῆς πόλεως και ἰδοὺ σαμουηλ ἐξῆλθεν εἰς ἀπάντησιν αὐτῶν τοῦ ἀναβῆναι εἰς βαμα
- 15 **A** Господь, за день перед Сауловим приходом, виявив був Самуїлові, говорячи:
Now the day before Saul came, the word of God had come to Samuel, saying,
 και κύριος ἀπεκάλυψεν τὸ ὄτιον σαμουηλ ἡμέρα μᾶ ἔμπροσθεν τοῦ ἐλθεῖν πρὸς αὐτὸν σαουλ λέγων
- 16 **Ц**ього часу звাত্রа пошло до тебе чоловіка з Веніяминового краю, і ти помажеш його на володаря над Моїм Ізраїлевим народом, і він спасе народ Мій від руки филистимлян. Я бо зг лянувся на народ Мій, бо голосіння його дійшло до Мене!
Tomorrow about this time I will send you a man from the land of Benjamin, and on him you are to put the holy oil, making him ruler over my people Israel, and he will make my people safe from the hands of the Philistines: for I have seen the sorrow of my people, whose cry has come up to me.
 ὡς ὁ καιρὸς αὔριον ἀποστελῶ πρὸς σὲ ἄνδρα ἐκ γῆς βενιαμιν και χρίσεις αὐτὸν εἰς ἄρχοντα ἐπὶ τὸν λαόν μου ἰσραηλ και σώσει τὸν λαόν μου ἐκ χειρὸς ἀλλοφύλων ὅτι ἐπέβλεψα ἐπὶ τὴν ταπεινώσιν τ οῦ λαοῦ μου ὅτι ἦλθεν βοή αὐτῶν πρὸς με
- 17 **A** коли Самуїл побачив Саула, то Господь сказав йому: Оце той чоловік, що Я казав тобі, він володітиме народом Моїм.
And when Samuel saw Saul, the Lord said to him, This is the man of whom I gave you word! he it is who is to have authority over my people.
 και σαμουηλ εἶδεν τὸν σαουλ και κύριος ἀπεκρίθη αὐτῷ ἰδοὺ ὁ ἄνθρωπος ὃν εἶπά σοι οὗτος ἄρξει ἐν τῷ λαῷ μου
- 18 ¶ **I** підійшов Саул до Самуїла в середині брами та й сказав: Скажи мені, де тут дім провидця?
Then Saul came up to Samuel in the doorway of the town and said, Give me directions, if you will be so good, to the house of the seer.
 και προσήγαγεν σαουλ πρὸς σαμουηλ εἰς μέσον τῆς πόλεως και εἶπεν ἀπάγγελον δὴ ποῖος ὁ οἶκος τοῦ βλέποντος
- 19 **I** відповів Самуїл Саулові та й сказав: Я той провидець. Вийди перед мене на пагірок, і ви будете їсти зо мною сьогодні. А рано я відпушу тебе, і про все, що в серці твоїм, я розповім т обі.
Then Samuel said to Saul, I am the seer; go up before me to the high place and take food with me today: and in the morning I will let you go, after opening to you all the secrets of your heart.
 και ἀπεκρίθη σαμουηλ τῷ σαουλ και εἶπεν ἐγὼ εἰμι αὐτός ἀνάβηθι ἔμπροσθέν μου εἰς βαμα και φάγε μετ' ἐμοῦ σήμερον και ἐξαποστελῶ σε πρὸς πάντα τὰ ἐν τῇ καρδίᾳ σου ἀπαγγελῶ σοι
- 20 **A** щодо ослиць, що пропали тобі, сьогодні вже три дні, не журися за них, бо знайшлися вони. Та для кого все пожадане в Ізраїлі? Хіба ж не для тебе та для всього дому батька твого?
As for your asses which have been wandering for three days, give no thought to them, for they have come back. And for whom are all the desired things in Israel? are they not for you and your father's family?
 και περὶ τῶν ὄνων σου τῶν ἀπολωλυῶν σήμερον τριταίον μὴ θῆς τὴν καρδίαν σου αὐταῖς ὅτι εὔρηται και τίνοι τὰ ὄρατα τοῦ ἰσραηλ οὐ σοὶ και τῷ οἴκῳ τοῦ πατρός σου
- 21 **I** відповів Саул та й сказав: Чи ж я не веніямінівець, із найменших Ізраїлевих племен? А рід мій найменший з усіх родів Веніяминового племені. І чого ти говориш мені отаке слово?
And Saul said, Am I not a man of Benjamin, the smallest of all the tribes of Israel? and my family the least of the families of Benjamin? why then do you say these words to me?
 και ἀπεκρίθη σαουλ και εἶπεν οὐχὶ ἄνδρὸς υἱὸς βενιαμίνου ἐγὼ εἰμι τοῦ μικροῦ σκίπτρου φυλῆς ἰσραηλ και τῆς φυλῆς τῆς ἐλαχίστης ἐξ ὅλου σκίπτρου βενιαμιν και ἵνα τί ἐλάλησας πρὸς ἐμὲ κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο
- 22 **I** взяв Самуїл Саула та слугу його, і ввів їх до кімнати, і дав їм місце на чолі покликаних, а тих було близько тридцяти чоловіка.
Then Samuel took Saul and his servant into the guest room, and made them take the chief place among all the guests who were there, about thirty persons.
 και ἔλαβεν σαμουηλ τὸν σαουλ και τὸ παιδάριον αὐτοῦ και εἰσήγαγεν αὐτοὺς εἰς τὸ κατάλυμα και ἔθετο αὐτοῖς τόπον ἐν πρώτοις τῶν κεκλημένων ὡσει ἑβδομήκοντα ἀνδρῶν
- 23 **I** сказав Самуїл до кухаря: Дай же ту частку, що дав я тобі, що про неї я сказав тобі: Відклади її в себе!
And Samuel said to the cook, Give me that part which I gave you orders to keep by you.
 και εἶπεν σαμουηλ τῷ μαγειρῷ δός μοι τὴν μερίδα ἣν ἔδωκά σοι ἣν εἶπά σοι θεῖναι αὐτὴν παρὰ σοί
- 24 **I** подав кухар стегно та те, що на ньому, і поклав перед Саулом. А Самуїл сказав: Оце позоставлене! Поклади перед собою та їж, бо воно сховане для тебе на умовлений час, коли я ск азов: Покликав я народ. І Саул їв із Самуїлом того дня.
And the cook took up the leg with the fat tail on it, and put it before Saul. And Samuel said, This is the part which has been kept for you: take it as your part of the feast; because it has been kept for you till the right time came and till the guests were present. So that day Saul took food with Samuel.
 και ὑψώσεν ὁ μάγειρος τὴν κωλέαν και παρέθηκεν αὐτὴν ἐνώπιον σαουλ και εἶπεν σαμουηλ τῷ σαουλ ἰδοὺ ὑπόλειμμα παράθεσ αὐτὸ ἐνώπιόν σου και φάγε ὅτι εἰς μαρτύριον τέθειται σοι παρὰ τοὺς ἄλλους ἀπόκνιζε και ἔφαγεν σαουλ μετὰ σαμουηλ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκεῖνη
- 25 **I** зійшли вони з пагірка до міста, і він розмовляв із Саулом на даху свого дому.
And when they had come down from the high place into the town, where a bed was made ready for Saul, he went to rest.
 και κατέβη ἐκ τῆς βαμα ἐν τῇ πόλει και διέστρωσαν τῷ σαουλ ἐπὶ τῷ δώματι

- 26 І повставали вони рано вранці. І сталося, як зійшла рання зоря, то Самуїл кликнув до Саула на дах, говорячи: Уставай же, і я відпущу тебе! І встав Саул, і вони вийшли обом, він та Саул, на вулицю.
 And about dawn Samuel said to Saul on the roof, Get up so that I may send you away. So Saul got up, and he and Samuel went out together.
 και ἐκοιμήθη και ἐγένετο ὡς ἀνέβαινεν ὁ ὄρθρος και ἐκάλεσεν σαμουηλ τὸν σαουλ ἐπὶ τῷ δώματι λέγων ἀνάστα και ἐξαποστελῶ σε και ἀνέστη σαουλ και ἐξῆλθεν αὐτὸς και σαμουηλ ἕως ἔξω
- 27 Коли вони підходили на край міста, то Самуїл сказав до Саула: Скажи тому слугі, і нехай він іде перед нами. І той пішов. А ти зараз спинися, я оголошу тобі Боже слово!
 And on their way down to the end of the town, Samuel said to Saul, Give your servant orders to go on in front of us, (so he went on,) but you keep here, so that I may give you the word of God.
 αὐτῶν καταβαίνόντων εἰς μέρος τῆς πόλεως και σαμουηλ εἶπεν τῷ σαουλ εἰπὸν τῷ νεανίσκῳ και διελθέτω ἔμπροσθεν ἡμῶν και σὺ στήθι ὡς σήμερον και ἄκουσον ῥῆμα θεοῦ
- 1 ¶ І взяв Самуїл посудинку оливи, та й виляв на його голову, і поцілував його та й сказав: Чи це не помазав тебе Господь над спадком Своїм на володаря? (І будеш ти царювати над народом Господнім, і ти визволиш його від руки ворогів його навколо. І ось тобі ознака, що Господь помазав тебе над спадком Своїм на володаря.)
 Then Samuel took the bottle of oil, and put the oil on his head and gave him a kiss and said, Is not the Lord with the holy oil making you ruler over Israel, his people? and you will have authority over the people of the Lord, and you will make them safe from the hands of their attackers round about them, and this will be the sign for you:
 και ἔλαβεν σαμουηλ τὸν φακὸν τοῦ ἐλαίου και ἐπέχεεν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ και ἐφίλησεν αὐτὸν και εἶπεν αὐτῷ οὐχὶ κέχρικέν σε κύριος εἰς ἄρχοντα ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐπὶ Ἰσραηλ και σὺ ἄρξεις ἐν λαῷ κυρίου και σὺ σώσεις αὐτὸν ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν αὐτοῦ κυκλόθεν και τοῦτό σοι τὸ σημεῖον ὅτι ἐχρισέν σε κύριος ἐπὶ κληρονομίαν αὐτοῦ εἰς ἄρχοντα
- 2 Як підеш ти сьогодні від мене, то при Рахилинім гробі, у Веніяминівій країні в Целзаху, знайдеш двох людей, і вони скажуть тобі: Знайдені ті ослиці, яких ти шукати ходив. А оце бат ько твій занехав справи тих ослиць, та й зажурився за вас, говорячи: Що я зроблю для свого сина?
 When you have gone away from me today, you will see two men by the resting-place of Rachel's body, in the land of Benjamin at Zelzah; and they will say to you, The asses which you went in search of have come back, and now your father, caring no longer for the asses, is troubled about you, saying, What am I to do about my son?
 ὡς ἂν ἀπέλθῃς σήμερον ἀπ' ἐμοῦ και εὐρήσεις δύο ἄνδρας πρὸς τοῖς τάφοις ραχὴλ ἐν τῷ ὄρει βενιαμιν ἀλλομένους μεγάλα και ἐροῦσίν σοι εὐρηνηται αἱ ὄνοι ἅς ἐπορεύθητε ζητεῖν και ἰδοὺ ὁ πατήρ σου ἀποτετείνικται τὸ ῥῆμα τῶν ὄνων και ἐδαψιλεύσατο δι' ὑμᾶς λέγων τί ποιήσω ὑπὲρ τοῦ υἱοῦ μου
- 3 І перейдеш ти звідти й далі, і підеш аж до діброви Фаворської, а там знайдуть тебе три чоловіки, що йдуть до Бога до Бет-Елу, один несе трьох ягнят, а один несе три буханці хліба, а один несе бурдюка вина.
 Then you are to go on from there, and when you come to the oak-tree of Tabor, you will see three men going up to God to Beth-el, one having with him three young goats and another three cakes of bread and another a skin full of wine:
 και ἀτελεύσει ἐκεῖθεν και ἐπέκεινα ἤξεις ἕως τῆς δρυὸς θαβωρ και εὐρήσεις ἐκεῖ τρεῖς ἄνδρας ἀναβαίνοντας πρὸς τὸν θεὸν εἰς βαιθηλ ἓνα αἶροντα τρία αἰγίδια και ἓνα αἶροντα τρία ἄγγεῖα ἄρτων και αἱ ἓνα αἶροντα ἄσκον οἴνου
- 4 І запитають вони тебе про мир, та дадуть тобі два хліби, і ти візьмеш із їхньої руки.
 They will say, Peace be with you, and will give you two cakes of bread, which you are to take from them.
 και ἐρωτήσουσιν σε τὰ εἰς εἰρήνην και δώσουσιν σοι δύο ἄπαρχάς ἄρτων και λήμψη ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῶν
- 5 Потому вийдеш ти на Божий горбок, де намісники филистимські. І станеться, як ти ввійдеш там до міста, то стрінеш громаду пророків, що сходять з пагірка, а перед ними арфа, та бубон, та сопілка, та цитра, і вони пророкують.
 After that you will come to Gibeah, the hill of God, where an armed force of the Philistines is stationed: and when you come to the town, you will see a band of prophets coming down from the high place with instruments of music before them; and they will be acting like prophets:
 και μετὰ ταῦτα εἰσελεύσῃ εἰς τὸν βουνὸν τοῦ θεοῦ οὗ ἔστιν ἐκεῖ τὸ ἀνάστημα τῶν ἀλλοφύλων ἐκεῖ νασιβ ὁ ἀλλόφυλος και ἔσται ὡς ἂν εἰσέλθῃτε ἐκεῖ εἰς τὴν πόλιν και ἀπαντήσεις χορῶν προφητῶν και αταβαίνόντων ἐκ τῆς βεαμα και ἔμπροσθεν αὐτῶν νάβλα και τύμπανον και αὐλὸς και κινύρα και αὐτοὶ προφητεύοντες
- 6 І злине на тебе Дух Господній, і ти будеш з ними пророкувати, і станеш іншою людиною.
 And the spirit of the Lord will come on you with power, and you will be acting like a prophet with them, and will be changed into another man.
 και ἐφαλεῖται ἐπὶ σέ πνεῦμα κυρίου και προφητεύσεις μετ' αὐτῶν και στραφήσῃ εἰς ἄνδρα ἄλλον
- 7 І станеться, коли збудуться тобі ці ознаки, роби собі, що знайде рука твоя, бо Бог з тобою.
 And when these signs come to you, see that you take the chance which is offered you; for God is with you.
 και ἔσται ὅταν ἤξει τὰ σημεῖα ταῦτα ἐπὶ σέ ποίει πάντα ὅσα ἐὰν εὕρῃ ἡ χεὶρ σου ὅτι θεὸς μετὰ σοῦ
- 8 І зійдеш ти передо мною до Гілгалу, а я зійду до тебе, щоб принести цілопалення, щоб приносити мирні жертви. Сім день будеш чекати, аж поки прийду я до тебе, і завідомлю тебе, що будеш робити.
 Then you are to go down before me to Gilgal, where I will come to you, for the offering of burned offerings and peace-offerings: go on waiting there for seven days till I come to you and make clear to you what you have to do.
 και καταβήσῃ ἔμπροσθεν τῆς γαλαγα και ἰδοὺ καταβαίω πρὸς σέ ἀνενεγκεῖν ὀλοκαύτωσιν και θυσίας εἰρηνικὰς ἐπτὰ ἡμέρας διαλείψεις ἕως τοῦ ἔλθειν με πρὸς σέ και γνωρίσω σοι ἃ ποιήσεις

- 9 ¶ I сталося, як повернувся він, щоб йти від Самуїла, то Бог змінив йому серце на інше, а всі ті ознаки прийшли того дня.
And it came about, that when he went away from Samuel, God gave him a changed heart: and all those signs took place that day.
καὶ ἐγενήθη ὥστε ἐπιστραφεῖν αὐτῷ ὡς ἀπελθεῖν ἀπὸ σαμουηλ μετέστρεψεν αὐτῷ ὁ θεὸς καρδίαν ἄλλην καὶ ἦλθεν πάντα τὰ σημεῖα ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ
- 10 I прийшли вони туди до Гів'ї, аж ось громада пророків назустріч йому. I злинув на нього Дух Божий, і він пророкував серед них.
And when they came to Gibeah, a band of prophets came face to face with him; and the spirit of God came on him with power and he took his place among them as a prophet.
καὶ ἔρχεται ἐκεῖθεν εἰς τὸν βουνόν καὶ ἰδοὺ χορὸς προφητῶν ἐξ ἐναντίας αὐτοῦ καὶ ἦλατο ἐπ' αὐτὸν πνεῦμα θεοῦ καὶ ἐπροφήτευσεν ἐν μέσῳ αὐτῶν
- 11 I сталося, кожен, хто знав його віддавна, а тепер побачили, ось він пророкує разом із пророками, то казали один до одного: Що то сталося Кішовому синові? Чи й Саул між пророками?
Now when Saul's old friends saw him among the band of prophets, the people said to one another, What has come to Saul, the son of Kish? Is even Saul among the prophets?
καὶ ἐγενήθησαν πάντες οἱ εἰδότες αὐτὸν ἐχθῆς καὶ τρίτην καὶ εἶδον καὶ ἰδοὺ αὐτὸς ἐν μέσῳ τῶν προφητῶν καὶ εἶπεν ὁ λαὸς ἕκαστος πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ τί τοῦτο τὸ γεγονός τῷ υἱῷ κίς ἢ καὶ σαουλ ἐν προφήταις
- 12 I відповів чоловік звідти й сказав: А хто їнії батько? Тому то стало за приказку: Чи й Саул між пророками?
And one of the people of that place said in answer, And who is their father? So it became a common saying, Is even Saul among the prophets?
καὶ ἀπεκρίθη τις αὐτῶν καὶ εἶπεν καὶ τίς πατὴρ αὐτοῦ διὰ τοῦτο ἐγενήθη εἰς παραβολὴν ἢ καὶ σαουλ ἐν προφήταις
- 13 I перестав він пророкувати, і прийшов на пагірок.
Then going away from the prophets, he came to the house.
καὶ συνετέλεσεν προφητεύων καὶ ἔρχεται εἰς τὸν βουνόν
- 14 I сказав Саулів дядько до нього та до слуги його: Куди ви ходили? А той відказав: Шукати ослиць. I побачили ми, що нема, і прийшли до Самуїла.
And Saul's father's brother said to him and his servant, Where have you been? And he said, Searching for the asses: and when we saw no sign of them, we came to Samuel.
καὶ εἶπεν ὁ οἰκεῖος αὐτοῦ πρὸς αὐτὸν καὶ πρὸς τὸ παιδάριον αὐτοῦ ποῦ ἐπορεύθητε καὶ εἶπαν ζητεῖν τὰς ὄνους καὶ εἶδαμεν ὅτι οὐκ εἰσίν καὶ εἰσῆλθομεν πρὸς σαμουηλ
- 15 А дядько Саулів сказав: Скажи ж мені, що сказав вам Самуїл?
Then he said, And what did Samuel say to you?
καὶ εἶπεν ὁ οἰκεῖος πρὸς σαουλ ἀπάγγελον δὴ μοι τί εἶπέν σοι σαμουηλ
- 16 I сказав Саул до дядька свого: Справді розповів нам, що знайдені ті ослиці. А про справу царства, що говорив Самуїл, не розповів йому.
And Saul, answering him, said, He gave us word that the asses had come back. But he said nothing to him of Samuel's words about the kingdom.
καὶ εἶπεν σαουλ πρὸς τὸν οἰκεῖον αὐτοῦ ἀπήγγειλεν ἀπαγγέλλων μοι ὅτι εὑρήνται αἱ ὄνοι τὸ δὲ ῥῆμα τῆς βασιλείας οὐκ ἀπήγγειλεν αὐτῷ
- 17 ¶ I скликав Самуїл народ до Господа, до Міцпи,
Then Samuel sent for the people to come together before the Lord at Mizpah;
καὶ παρήγγειλεν σαμουηλ παντὶ τῷ λαῷ πρὸς κύριον εἰς μασσηφα
- 18 та й сказав до Ізраїлевих синів: Так сказав Господь, Бог Ізраїлів: Я вивів Ізраїля з Єгипту, і спас вас із руки Єгипту та з руки всіх царств, що гнобили вас.
And he said to the children of Israel, The Lord, the God of Israel, has said, I took Israel out of Egypt, and made you free from the hands of the Egyptians and from all the kingdoms which kept you down:
καὶ εἶπεν πρὸς υἱοὺς ἰσραηλ τάδε εἶπεν κύριος ὁ θεὸς ἰσραηλ λέγων ἐγὼ ἀνήγαγον τοὺς υἱοὺς ἰσραηλ ἐξ αἰγύπτου καὶ ἐξελάμην ὑμᾶς ἐκ χειρὸς φαραω βασιλέως αἰγύπτου καὶ ἐκ πασῶν τῶν βασιλειῶν τῶν θλιβουσῶν ὑμᾶς
- 19 А ви сьогодні погордували своїм Богом, що Він спасе вас з усіх нещасть ваших та утисків ваших. I ви сказали йому: Ні, таки царя постав над нами. А тепер ставайте перед Господнім лицем за вашими племенами та за вашими тисячами.
But today you are turned away from your God, who himself has been your saviour from all your troubles and sorrows; and you have said to him, Put a king over us. So now, take your places before the Lord by your tribes and by your thousands.
καὶ ὑμεῖς σήμερον ἐξουθενήκατε τὸν θεόν ὃς αὐτὸς ἐστὶν ὑμῶν σωτὴρ ἐκ πάντων τῶν κακῶν ὑμῶν καὶ θλίψεων ὑμῶν καὶ εἶπατε οὐχὶ ἀλλ' ἢ ὅτι βασιλέα στήσεις ἐφ' ἡμῶν καὶ νῦν κατάστητε ἐνώπιον κυρίου κατὰ τὰ σκῆπτρα ὑμῶν καὶ κατὰ τὰς φυλάς ὑμῶν
- 20 I привів Самуїл усі Ізраїлеві племена, і було виявлене Веніяминове плем'я.
So Samuel made all the tribes of Israel come near, and the tribe of Benjamin was taken.
καὶ προσήγαγεν σαμουηλ πάντα τὰ σκῆπτρα ἰσραηλ καὶ κατακληροῦται σκῆπτρον βενιαμιν

- 21 **I привів він Веніяминове плем'я за родами його, і був виявлений рід Матріїв. I привів він рід Матріїв за їхніми мужчинами, і був виявлений Саул, син Кішів. I шукали його, та не знаходили.**
Then he made the tribe of Benjamin come near by families, and the family of the Matrites was taken: and from them, Saul, the son of Kish, was taken: but when they went in search of him he was nowhere to be seen.
καὶ προσάγει βενιαμιν εἰς φυλάς καὶ κατακληροῦται φυλὴ ματταρι καὶ προσάγουσιν τὴν φυλὴν ματταρι εἰς ἄνδρας καὶ κατακληροῦται σαουλ υἱὸς κῆς καὶ ἐξήτει αὐτὸν καὶ οὐχ εὐρίσκειτο
- 22 **I питалися Господа ще: Чи прийде він ще сюди? А Господь відповів: Он він заховався між речами!**
So they put another question to the Lord, Is the man present here? And the answer of the Lord was, He is keeping himself from view among the goods.
καὶ ἐπηρώτησεν σαμουηλ ἐτι ἐν κυρίῳ εἰ ἔρχεται ὁ ἀνὴρ ἐνταῦθα καὶ εἶπεν κύριος ἰδοὺ αὐτὸς κέκρυπται ἐν τοῖς σκεύεσιν
- 23 **I вони побігли, і взяли його звідти. I він став серед народу, і був вищий від усього народу на цілу голову.**
So they went quickly and made him come out; and when he took his place among the people, he was taller by a head than any of the people.
καὶ ἔδραμεν καὶ λαμβάνει αὐτὸν ἐκεῖθεν καὶ κατέστησεν ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ καὶ ὑψώθη ὑπὲρ πάντα τὸν λαὸν ὑπὲρ ὀμίαν καὶ ἐπάνω
- 24 **I сказав Самуїл до всього народу: Чи бачите, кого вибрав Господь? Бо нема такого, як він, серед усього народу. I весь народ ізняв крик та й сказав: Хай живе цар!**
And Samuel said to all the people, Do you see the man of the Lord's selection, how there is no other like him among all the people? And all the people with loud cries said, Long life to the king!
καὶ εἶπεν σαμουηλ πρὸς πάντα τὸν λαὸν εἰ ἐοράκατε ὃν ἐκλέλεκται ἑαυτῷ κύριος ὅτι οὐκ ἔστιν αὐτῷ ὁμοῖος ἐν πᾶσιν ὑμῖν καὶ ἐγνωσαν πᾶς ὁ λαὸς καὶ εἶπαν ζήτω ὁ βασιλεὺς
- 25 **A Самуїл промовляв до народу про права царства, і записав те до книги, та й поклав перед Господнім лицем. I відпустив Самуїл увесь народ, кожного до дому свого.**
Then Samuel gave the people the laws of the kingdom, writing them in a book which he put in a safe place before the Lord. And Samuel sent all the people away, every man to his house.
καὶ εἶπεν σαμουηλ πρὸς τὸν λαὸν τὸ δικαίωμα τοῦ βασιλέως καὶ ἔγραψεν ἐν βιβλίῳ καὶ ἔθηκεν ἐνώπιον κυρίου καὶ ἐξαπέστειλεν σαμουηλ πάντα τὸν λαὸν καὶ ἀπῆλθεν ἕκαστος εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ
- 26 **I також Саул пішов до дому свого до Гів'ї, а з ним пішли ті вояки, що Господь діткнувся їхніх сердець.**
And Saul went to Gibeah, to his house; and with him went the men of war whose hearts had been touched by God.
καὶ σαουλ ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ εἰς γαβαа καὶ ἐπορεύθησαν υἱοὶ δυνάμεων ὃν ἤψατο κύριος καρδίας αὐτῶν μετὰ σαουλ
- 27 **A негідні сини говорили: Що, нас спасе отаким? I гордували ним, і не принесли йому дара. Та він мовчав.**
But certain good-for-nothing persons said, How is this man to be our saviour? And having no respect for him, they gave him no offering.
καὶ υἱοὶ λοιμοὶ εἶπαν τί σώσει ἡμᾶς οὗτος καὶ ἠτίμασαν αὐτὸν καὶ οὐκ ἤνεγκαν αὐτῷ δῶρα
- 1 **¶ I вийшов аммонітянин Нахаш, і таборував при гілеадському Явешу. I сказали всі явеські люди до Нахаша: Склади з нами умову, і ми будемо служити тобі!**
Then about a month after this, Nahash the Ammonite came up and put his forces in position for attacking Jabesh-gilead: and all the men of Jabesh said to Nahash, Make an agreement with us and we will be your servants.
καὶ ἐγενήθη ὡς μετὰ μῆνα καὶ ἀνέβη ναας ὁ αμμανίτης καὶ παρεμβάλλει ἐπὶ ἰαβις γαλαад καὶ εἶπον πάντες οἱ ἄνδρες ἰαβις πρὸς ναας τὸν αμμανίτην διάθου ἡμῖν διαθήκην καὶ δουλεύσομέν σοι
- 2 **I сказав до них аммонітянин Нахаш: Про це складу з вами умову, щоб кожному з вас вибрати праве око, і я вчиню це на ганьбу для всього Ізраїля.**
And Nahash the Ammonite said to them, I will make an agreement with you on this condition, that all your right eyes are put out; so that I may make it a cause of shame to all Israel.
καὶ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς ναας ὁ αμμανίτης ἐν ταύτῃ διαθήσομαι ὑμῖν διαθήκην ἐν τῷ ἐξορῶξαι ὑμῶν πάντα ὀφθαλμὸν δεξιόν καὶ θήσομαι ὄνειδος ἐπὶ ἰσραηλ
- 3 **I сказали до нього явеські старші: Зачекай нам сім день, і нехай ми пошлемо послів у всі Ізраїлеві краї. I якщо нема нам порятунку, то вийдемо до тебе.**
Then the responsible men of Jabesh said to him, Give us seven days, so that we may send men to every part of Israel: and then, if no one comes to our help, we will come out to you.
καὶ λέγουσιν αὐτῷ οἱ ἄνδρες ἰαβις ἄνες ἡμῖν ἑπτὰ ἡμέρας καὶ ἀποστελοῦμεν ἀγγέλους εἰς πᾶν ὄριον ἰσραηλ ἐὰν μὴ ἦ ὁ σφῶζον ἡμᾶς ἐξελευσόμεθα πρὸς ὑμᾶς
- 4 **I прийшли ті послі до Саулової Гів'ї, і говорили ті слова до ушей народу. I весь народ підніс свій голос, та й заплакав.**
So they sent representatives to Saul's town Gibeah, and these gave the news to the people: and all the people gave themselves to weeping.
καὶ ἔρχονται οἱ ἄγγελοι εἰς γαβαа πρὸς σαουλ καὶ λαλοῦσιν τοὺς λόγους εἰς τὰ ὄτα τοῦ λαοῦ καὶ ἤραν πᾶς ὁ λαὸς τὴν φωνὴν αὐτῶν καὶ ἐκλαυσαν
- 5 **¶ Аж ось Саул іде худобою з поля. I сказав Саул: Що народові, що плачуть? I розповіли йому слова явеських людей.**
Now Saul came from the field, driving the oxen before him; and he said, Why are the people weeping? And they gave him word of what the men of Jabesh had said.
καὶ ἰδοὺ σαουλ ἤρχετο μετὰ τὸ πρῶτὸ ἐξ ἀγροῦ καὶ εἶπεν σαουλ τί ὅτι κλαίει ὁ λαὸς καὶ διηγῶνται αὐτῷ τὰ ῥήματα τῶν υἱῶν ἰαβις
- 6 **I злинув Божий Дух на Саула, як слухав він ті слова, і дуже запалав його гнів!**
And at their words, the spirit of God came on Saul with power, and he became very angry.
καὶ ἐφῆλατο πνεῦμα κυρίου ἐπὶ σαουλ ὡς ἤκουσεν τὰ ῥήματα ταῦτα καὶ ἐθυμώθη ἐπ' αὐτοὺς ὀργὴ αὐτοῦ σφόδρα

- 7 I взяв він пару худобин, і порізав її, і порозсилав по всім Ізраїлевім Краї через послів, говорячи: Хто не вийде за Саулом та за Самуїлом, отак буде зроблено худобі його! I великий стр ах спав на людей, і вони повиходили, як один чоловік.
 And he took two oxen and, cutting them up, sent them through all the land of Israel by the hand of runners, saying, If any man does not come out after Saul and Samuel, this will be done to his oxen. And the fear of the Lord came on the people and they came out like one man.
 και ελαβεν δύο βόας και ἐμέλισεν αὐτάς και ἀπέστειλεν εἰς πᾶν ὄριον ἰσραηλ ἐν χειρὶ ἀγγέλων λέγων ὅς οὐκ ἔστιν ἐκπορευόμενος ὀπίσω σαουλ και ὀπίσω σαμουηλ κατὰ τάδε ποιήσουσιν τοῖς βουσίην αὐτοῦ και ἐπλήθεν ἔκστασις κυρίου ἐπὶ τὸν λαὸν ἰσραηλ και ἐβόησαν ὡς ἀνὴρ εἰς
- 8 I він перелічив їх у Безеку, і було Ізраїлевих синів триста тисяч, а Юдиних людей тридцять тисяч.
 And he had them numbered in Bezek: the children of Israel were three hundred thousand, and the men of Judah thirty thousand.
 και ἐπισκέπτεται αὐτοὺς ἀβιεζεκ ἐν βαμα πᾶν ἄνδρα ἰσραηλ ἐξακοσίας χιλιάδας και ἄνδρας ἰουδα ἐβδομήκοντα χιλιάδας
- 9 I сказали вони до послів, що прийшли: Так скажете мешканцям гілеадського Явешу: Узавтра, як пригріє сонце, буде вам порятунок. I прийшли ті послі, і розповіли явеським людям , і вони зраділи.
 Then he said to the representatives who had come, Say to the men of Jabesh-gilead, Tomorrow, by the time the sun is high, you will be made safe. And the representatives came and gave the news to the men of Jabesh; and they were glad.
 και εἶπεν τοῖς ἀγγέλοις τοῖς ἐρχομένοις τάδε ἐρεῖτε τοῖς ἀνδράσιν ἰαβις αὐριον ὑμῖν ἡ σωτηρία διαθερμάναντος τοῦ ἡλίου και ἦλθον οἱ ἀγγελοι εἰς τὴν πόλιν και ἀπαγγέλλουσιν τοῖς ἀνδράσιν ἰαβις και εὐφράνθησαν
- 10 I сказали явеські люди: Узавтра ми вийдемо до вас, а ви зробите нам усе, що добре в очах ваших.
 So the men of Jabesh said, Tomorrow we will come out to you, and you may do to us whatever seems good to you.
 και εἶπαν οἱ ἄνδρες ἰαβις πρὸς ναας τὸν αμμανίτην αὐριον ἐξελευσόμεθα πρὸς ὑμᾶς και ποιήσετε ἡμῖν τὸ ἀγαθὸν ἐνώπιον ὑμῶν
- 11 I сталося назавтра, і склав Саул із народу три відділи, і вони пройшли в середину табору за ранньої сторожі, та й біли Аммона аж до спекоти дня. I сталося, позосталі розбіглися, і не позосталося між ними двох разом.
 Now on the day after, Saul put the people into three bands, and in the morning watch they came to the tents of the Ammonites, and they went on attacking them till the heat of the day: and those who were not put to death were put to flight in every direction, so that no two of them were together.
 και ἐγενήθη μετὰ τὴν αὐριον και ἔθετο σαουλ τὸν λαὸν εἰς τρεῖς ἀρχάς και εἰσπορεύονται μέσον τῆς παρεμβολῆς ἐν φυλακῇ τῇ πρωινῇ και ἔτυπτον τοὺς υἱοὺς αμμων ἕως διεθερμάνθη ἡ ἡμέρα και ἐγενήθησαν οἱ ὑπολειμμένοι διεσπάρησαν και οὐχ ὑπελείφθησαν ἐν αὐτοῖς δύο κατὰ τὸ αὐτό
- 12 ¶ I сказав народ до Самуїла: Хто той, що запитував: Саул буде царювати над нами? Дайте тих людей, а ми їх повбивасмо!
 And the people said to Samuel, Who was it who said, Is Saul to be our king? give the men up, so that we may put them to death.
 και εἶπεν ὁ λαὸς πρὸς σαμουηλ τίς ὁ εἶπας ὅτι σαουλ οὐ βασιλεύσει ἡμῶν παράδος τοὺς ἄνδρας και θανατώσομεν αὐτούς
- 13 Та Саул сказав: Ніхто не буде забитий цього дня, бо Господь сьогодні зробив спасіння серед Ізраїля.
 And Saul said, Not a man is to be put to death today: for today the Lord has made Israel safe.
 και εἶπεν σαουλ οὐκ ἀποθάνεται οὐδεὶς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ ὅτι σήμερον κύριος ἐποίησεν σωτηρίαν ἐν ἰσραηλ
- 14 А Самуїл сказав до народу: Ходіть, і підємо в Гілгал, та й відновимо там царство!
 Then Samuel said to the people, Come, let us go to Gilgal and there make the kingdom strong in the hands of Saul.
 και εἶπεν σαμουηλ πρὸς τὸν λαὸν λέγων πορευθῶμεν εἰς γαλγαλα και ἐγκαίνισωμεν ἐκεῖ τὴν βασιλείαν
- 15 I пішов увесь народ до Гілгалу, і настановили царем там Саула перед Господнім лицем у Гілгалі, і приносили мирні жертви перед Господнім лицем. I дуже радів там Саул та всі Ізраїл еві мужі!
 So all the people went to Gilgal; and there in Gilgal they made Saul king before the Lord; and peace-offerings were offered before the Lord; and there Saul and all the men of Israel were glad with great joy.
 και ἐπορεύθη πᾶς ὁ λαὸς εἰς γαλγαλα και ἔχρισεν σαμουηλ ἐκεῖ τὸν σαουλ εἰς βασιλέα ἐνώπιον κυρίου ἐν γαλγαλοῖς και ἔθυσεν ἐκεῖ θυσίας και εἰρηνικὰς ἐνώπιον κυρίου και εὐφράνθη σαμουηλ και πᾶς ἰσραηλ ὥστε λίαν
- 1 ¶ I сказав Самуїл до всього Ізраїля: Ось я послухався вашого голосу в усьому, що ви говорили мені, і поставив над вами царя.
 And Samuel said to all Israel, You see that I have given ear to everything you said to me, and have made a king over you.
 και εἶπεν σαμουηλ πρὸς πάντα ἄνδρα ἰσραηλ ἰδοὺ ἤκουσα φωνῆς ὑμῶν εἰς πάντα ὅσα εἶπατέ μοι και ἐβασίλευσα ἐφ' ὑμᾶς βασιλέα
- 2 А тепер той цар ось ходить перед вами. А я постарів та посивів, а сини мої ось вони з вами. I я ходив перед вами від своєї молодости аж до цього дня.
 And now, see, the king is before you: and I am old and grey-headed, and my sons are with you: I have been living before your eyes from my early days till now.
 και νῦν ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς διαπορεύεται ἐνώπιον ὑμῶν καὶ γωὺ γεγῆρακα και καθήσομαι και οἱ υἱοὶ μου ἰδοὺ ἐν ὑμῖν καὶ γωὺ ἰδοὺ διελήλυθα ἐνώπιον ὑμῶν ἐκ νεότητός μου και ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης

- 3 **Ось! Свідкуйте проти мене перед Господом та перед Його помазанцем: чийого вола я взяв, чи осла чийого взяв я? А кого я гнобив, кому чинив насильство? І з чийі руки взяв я підкуп а, і відвернув свої очі від нього? І все це я поверну вам.**
Here I am: give witness against me before the Lord and before the man on whom he has put the holy oil: whose ox or ass have I taken? to whom have I been untrue? who has been crushed down by me? from whose hand have I taken a price for the blinding of my eyes? I will give it all back to you.
ἰδοὺ ἐγὼ ἀποκρίθητε κατ' ἐμοῦ ἐνώπιον κυρίου καὶ ἐνώπιον χριστοῦ αὐτοῦ μόσχον τίνος εἴληφα ἢ ὄνον τίνος εἴληφα ἢ τίνα κατεδυνάστευσα ὑμῶν ἢ τίνα ἐξεπίεσα ἢ ἐκ χειρὸς τίνος εἴληφα ἐξίλασμα καὶ ὑπόδημα ἀποκρίθητε κατ' ἐμοῦ καὶ ἀποδώσω ὑμῖν
- 4 **А вони сказали: Не гнобив ти нас, і не чинив нам насильства, і ні від кого нічого не брав.**
And they said, You have never been untrue to us or cruel to us; you have taken nothing from any man.
καὶ εἶπαν πρὸς σαμουηλ οὐκ ἠδίκησας ἡμᾶς καὶ οὐ κατεδυνάστευσας καὶ οὐκ ἔθλασας ἡμᾶς καὶ οὐκ εἴληφας ἐκ χειρὸς οὐδενὸς οὐδέν
- 5 **І він сказав: Господь свідок на вас, і свідок Його помазанець цього дня, що ви нічого не знайшли в моїй руці. А народ сказав: Свідок!**
Then he said, The Lord is witness against you, and the man on whom he has put the holy oil is witness this day that you have seen no wrong in me. And they said, He is witness.
καὶ εἶπεν σαμουηλ πρὸς τὸν λαὸν μάρτυς κύριος ἐν ὑμῖν καὶ μάρτυς χριστὸς αὐτοῦ σήμερον ἐν ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ ὅτι οὐχ εὐρήκατε ἐν χειρὶ μου οὐθέν καὶ εἶπαν μάρτυς
- 6 **¶ І сказав Самуїл до народу: Свідок Господь, що поставив Мойсея та Аарона, і що вивів наших батьків із єгипетського краю.**
And Samuel said to the people, The Lord is witness, who gave authority to Moses and Aaron, and who took your fathers up out of the land of Egypt.
καὶ εἶπεν σαμουηλ πρὸς τὸν λαὸν λέγων μάρτυς κύριος ὁ ποιήσας τὸν μουσῆν καὶ τὸν ααρων ὁ ἀναγαγὼν τοὺς πατέρας ἡμῶν ἐξ αἰγύπτου
- 7 **А тепер станьте, і я буду судитися з вами перед Господнім лицем про всі добродіїства Господні, які Він учинив із вами та з вашими батьками.**
Keep your places now, while I take up the argument with you before the Lord, and give you the story of the righteousness of the Lord, which he has made clear by his acts to you and to your fathers.
καὶ νῦν κατάστητε καὶ δικάσω ὑμᾶς ἐνώπιον κυρίου καὶ ἀπαγγελοῦ ὑμῖν τὴν πᾶσαν δικαιοσύνην κυρίου ἃ ἐποίησεν ἐν ὑμῖν καὶ ἐν τοῖς πατράσιν ὑμῶν
- 8 **Як Яків прийшов був до Єгипту, і батьки ваші кликали до Господа, то Господь послав Мойсея та Аарона, і вони вивели ваших батьків із Єгипту, і осадили їх у цьому місці.**
When Jacob and his sons had come into Egypt, and were crushed by the Egyptians, the prayers of your fathers came up to the Lord, and the Lord sent Moses and Aaron, who took your fathers out of Egypt, and he put them into this place.
ὡς εἰσῆλθεν Ἰακωβ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ εἰς αἰγύπτου καὶ ἐταπεινώσεν αὐτοὺς αἰγύπτιος καὶ ἐβόησαν οἱ πατέρες ἡμῶν πρὸς κύριον καὶ ἀπέστειλεν κύριος τὸν μουσῆν καὶ τὸν ααρων καὶ ἐξήγαγεν τοὺς πατέρας ἡμῶν ἐξ αἰγύπτου καὶ κατέκτισεν αὐτοὺς ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ
- 9 **Та вони забули Господа, Бога свого, і Він передав їх у руку Сисери, начальника хацорського війська, і в руку филистимлян та в руку моавського царя, і вони воювали проти них.**
But they were false to the Lord their God, and he gave them up into the hands of Sisera, captain of the army of Jabin, king of Hazor, and into the hands of the Philistines, and into the hands of the king of Moab, who made war against them.
καὶ ἐπελάθοντο κυρίου τοῦ θεοῦ αὐτῶν καὶ ἀπέδοτο αὐτοὺς εἰς χεῖρας σισαρα ἀρχιστρατήγου ἰαβιν βασιλέως ασωρ καὶ εἰς χεῖρας ἀλλοφύλων καὶ εἰς χεῖρας βασιλέως μοαβ καὶ ἐπολέμησαν ἐν αὐτοῖς
- 10 **І кликали вони до Господа та говорили: Згрішили ми, бо покинули Господа та й служили Ваалам та Астартам. А тепер урятуї нас із руки наших ворогів, і ми будемо служити Тобі.**
Then crying out to the Lord, they said, We have done evil, because we have been turned away from the Lord, worshipping the Baals and the Astartes: but now, make us safe from those who are against us and we will be your servants.
καὶ ἐβόησαν πρὸς κύριον καὶ ἔλεγον ἡμάρτομεν ὅτι ἐγκατελίπομεν τὸν κύριον καὶ ἐδουλεύσαμεν τοῖς βααλιμ καὶ τοῖς ἄλσεσιν καὶ νῦν ἐξελοῦ ἡμᾶς ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν ἡμῶν καὶ δουλεύσομεν σοι
- 11 **І послав Господь Єруббаала, і Бедана, і Йфтаху, і Самуїла, і врятував вас із руки докколишніх ваших ворогів, і ви сиділи безпечно.**
So the Lord sent Jerubbaal and Barak and Jephthah and Samuel and took you out of the power of those who were fighting against you on every side, and made you safe.
καὶ ἀπέστειλεν κύριος τὸν ιεροβααλ καὶ τὸν барак καὶ τὸν ιεφθαε καὶ τὸν σαμουηλ καὶ ἐξεύλατο ὑμᾶς ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν ὑμῶν τῶν κυκλόθεν καὶ κατωκείτε πεποιθότες
- 12 **А коли ви побачили, що Нахаш, цар аммонських синів, прийшов на вас, то сказали мені: Ні, нехай царює над нами цар! А Цар ваш Господь, Бог ваш.**
And when you saw that Nahash, the king of the Ammonites, was coming against you, you said to me, No more of this; we will have a king for our ruler: when the Lord your God was your king.
καὶ εἶδετε ὅτι ναας βασιλεὺς υἱῶν αμμων ἦλθεν ἐφ' ὑμᾶς καὶ εἶπατε οὐχὶ ἀλλ' ἢ ὅτι βασιλεὺς βασιλεύσει ἐφ' ἡμῶν καὶ κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν βασιλεὺς ἡμῶν
- 13 **А тепер ось той цар, якого ви вибрали, якого жадали, і ось дав Господь над вами царя.**
Here, then, is the king marked out by you: the Lord has put a king over you.
καὶ νῦν ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς ὃν ἐξελέξασθε καὶ ἰδοὺ δέδωκεν κύριος ἐφ' ὑμᾶς βασιλέα

- 14 **Якщо ви будете боятися Господа, і будете служити Йому, і будете слухатися Його голосу, і не будете непокірні до Господніх заповідей, то будете й ви, і цар, що царює над вами, ходити за Господом, Богом вашим.**
If in the fear of the Lord you are his servants, hearing his voice and not going against the orders of the Lord, but being true to the Lord your God, you and the king ruling over you, then all will be well:
 ἐὰν φοβηθῆτε τὸν κύριον καὶ δουλεύσητε αὐτῷ καὶ ἀκούσητε τῆς φωνῆς αὐτοῦ καὶ μὴ ἐρίσητε τῷ στόματι κυρίου καὶ ᾗτε καὶ ὑμεῖς καὶ ὁ βασιλεὺς ὁ βασιλεύων ἐφ' ὑμῶν ὅπισω κυρίου πορευόμενοι
- 15 **А якщо ви не будете слухатися Господнього голосу, і будете непокірні до Господніх заповідей, то Господня рука буде проти вас та проти ваших батьків!**
But if you do not give ear to the voice of the Lord, but go against his orders, then the hand of the Lord will be against you and against your king for your destruction, as it was against your fathers.
 ἐὰν δὲ μὴ ἀκούσητε τῆς φωνῆς κυρίου καὶ ἐρίσητε τῷ στόματι κυρίου καὶ ἔσται χεὶρ κυρίου ἐπὶ ὑμᾶς καὶ ἐπὶ τὸν βασιλέα ὑμῶν
- 16 **¶ I ось тепер станьте, і побачте ту велику річ, що Господь зробить на ваших очах.**
Now keep where you are and see this great thing which the Lord will do before your eyes.
 καὶ νῦν κατάστητε καὶ ἴδετε τὸ ῥῆμα τὸ μέγα τοῦτο ὃ ὁ κύριος ποιήσει ἐν ὀφθαλμοῖς ὑμῶν
- 17 **Чи ж сьогодні не жнива на пшеницю? Я покличу до Господа, і Він пошле грім та дощ, а ви пізнасте й побачите, що велике ваше зло, яке ви зробили в Господніх очах жаданням для себе царя.**
Is it not now the time of the grain cutting? My cry will go up to the Lord and he will send thunder and rain: so that you may see and be conscious of your great sin which you have done in the eyes of the Lord in desiring a king for yourselves.
 οὐχὶ θερισμὸς πυρῶν σήμερον ἐπικαλέσομαι κύριον καὶ δώσει φωνὰς καὶ ὑετὸν καὶ γνώτε καὶ ἴδετε ὅτι ἡ κακία ὑμῶν μεγάλη ἦν ἐποιήσατε ἐνώπιον κυρίου αἰτήσαντες ἑαυτοῖς βασιλέα
- 18 **І кликнув Самуїл до Господа, а Господь послав того дня грім та дощ. І весь народ сильно злякався Господа та Самуїла!**
So Samuel made prayer to the Lord; and the Lord sent thunder and rain that day: and all the people were in fear of the Lord and of Samuel.
 καὶ ἐπεκαλέσατο σαμουηλ τὸν κύριον καὶ ἔδωκεν κύριος φωνὰς καὶ ὑετὸν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ καὶ ἐφοβήθησαν πᾶς ὁ λαὸς τὸν κύριον σφόδρα καὶ τὸν σαμουηλ
- 19 **І сказав увесь народ до Самуїла: Помолися за своїх рабів до Господа, Бога твого, щоб нам не померти, бо понад усі наші гріхи додали ми ще й оце зло, що жадали для себе царя.**
And all the people said to Samuel, Make prayer for us to the Lord your God so that death may not overtake us: for in addition to all our sins we have done this evil, in desiring a king.
 καὶ εἶπαν πᾶς ὁ λαὸς πρὸς σαμουηλ πρόσευξαι ὑπὲρ τῶν δούλων σου πρὸς κύριον θεόν σου καὶ οὐ μὴ ἀποθάνωμεν ὅτι προστεθείκαμεν πρὸς πάσας τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν κακίαν αἰτήσαντες ἑαυτοῖς βασιλέα
- 20 **І сказав Самуїл до народу: Не бійтеся! Ви зробили все те зло, тільки не відступіть від Господа, і служіть Господеві всім серцем своїм!**
Then Samuel said to the people, Have no fear: truly you have done evil, but do not be turned away from the Lord; be his servants with all your heart;
 καὶ εἶπεν σαμουηλ πρὸς τὸν λαόν μὴ φοβεῖσθε ὑμεῖς πεποιήκατε τὴν πᾶσαν κακίαν ταύτην πλὴν μὴ ἐκκλίνητε ἀπὸ ὀπισθεν κυρίου καὶ δουλεύσατε τῷ κυρίῳ ἐν ὅλῃ καρδίᾳ ὑμῶν
- 21 **І не відступайте, і не йдіть за марнотами, які не допоможуть і які не врятують, бо марнота вони.**
And do not go from the right way turning to those false gods in which there is no profit and no salvation, for they are false.
 καὶ μὴ παραβῆτε ὀπίσω τῶν μηθὲν ὄντων οἱ οὐ περανοῦσιν οὐθέν καὶ οἱ οὐκ ἐξελοῦνται ὅτι οὐθέν εἰσιν
- 22 **Бо Господь не полишить народу Свого ради Свого великого Ймення, бо зволив Господь зробити вас народом Своїм.**
For the Lord will not give his people up, because of the honour of his name; for it was the Lord's pleasure to make of you a people for himself.
 ὅτι οὐκ ἀπόσεται κύριος τὸν λαὸν αὐτοῦ διὰ τὸ ὄνομα αὐτοῦ τὸ μέγα ὅτι ἐπιεικέως κύριος προσελάβετο ὑμᾶς αὐτῷ εἰς λαόν
- 23 **Також я, не дай мені, Боже, грішити проти Господа, щоб перестав я молитися за вас! І я буду наставляти вас на дорогу добру та просту.**
And as for me, never will I go against the orders of the Lord by giving up my prayers for you: but I will go on teaching you the good and right way.
 καὶ ἐμοὶ μηδαμῶς τοῦ ἀμαρτεῖν τῷ κυρίῳ ἀνιέναι τοῦ προσεύχεσθαι περὶ ὑμῶν καὶ δουλεύσω τῷ κυρίῳ καὶ δεῖξω ὑμῖν τὴν ὁδὸν τὴν ἀγαθὴν καὶ τὴν εὐθειαν
- 24 **Тільки бійтеся Господа, і служіть Йому правдиво всім вашим серцем, бо ви бачили, які великі діла вчинив Він із вами!**
Only go in the fear of the Lord, and be his true servants with all your heart, keeping in mind what great things he has done for you.
 πλὴν φοβεῖσθε τὸν κύριον καὶ δουλεύσατε αὐτῷ ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἐν ὅλῃ καρδίᾳ ὑμῶν ὅτι εἶδετε ἃ ἐμεγάλυνεν μεθ' ὑμῶν
- 25 **А якщо справді будете чинити зло, погинете й ви, і цар ваш!**
But if you still do evil, destruction will overtake you and your king.
 καὶ ἐὰν κακία κακοποιήσητε καὶ ὑμεῖς καὶ ὁ βασιλεὺς ὑμῶν προστεθήσεσθε

- 2 I вибрав собі Саул три тисячі з Ізраїля, дві тисячі були з Саулом у Міхмаші та на горі Бет-Елу, а тисяча були з Йонатаном у Веніаміновій Гів'ї. А решту народу відпустив він кожного до наметів своїх.
And Saul took for himself three thousand men of Israel, of whom he kept two thousand with him in Michmash and in the mountain of Beth-el, and a thousand were with Jonathan in Gibeah in the land of Benjamin: the rest of the people he sent back to their tents.
 και ἐκλέγεται σαουλ ἑαυτῷ τρεῖς χιλιάδας ἀνδρῶν ἐκ τῶν ἀνδρῶν ἰσραηλ καὶ ἦσαν μετὰ σαουλ δισχιλιοὶ ἐν μαχεμας καὶ ἐν τῷ ὄρει βαιθηλ χίλιοι ἦσαν μετὰ ἰωναθαν ἐν γαβее τοῦ βενιαμιν καὶ τὸ κατὰλοιπον τοῦ λαοῦ ἐξάπεστειλεν ἕκαστον εἰς τὸ σκηνώμα αὐτοῦ
- 3 I побив Йонатан филистимського намісника, що в Геві. I почули це филистимляни, а Саул засурмив у сурму по всьому Краю, говорячи: Нехай почують євреї!
And Jonathan made an attack on the armed force of the Philistines stationed at Gibeah; and news was given to the Philistines that the Hebrews were turned against them. And Saul had a horn sounded through all the land,
 και ἐπάταξεν ἰωναθαν τὸν νασιβ τὸν ἀλλόφυλον τὸν ἐν τῷ βουνῷ καὶ ἀκούουσιν οἱ ἀλλόφυλοι καὶ σαουλ σάλπιγγι σαλπίζει εἰς πᾶσαν τὴν γῆν λέγων ἠθετήκασιν οἱ δοῦλοι
- 4 A ввесь Ізраїль чув, говорячи: Саул побив филистимського намісника, і тим Ізраїль став ненависним серед филистимлян. I скликаний був народ за Саулом до Гілгалу.
And all Israel had the news that Saul had made an attack on the Philistines, and that Israel was bitterly hated by the Philistines. And the people came together after Saul to Gilgal.
 και πᾶς ἰσραηλ ἤκουσεν λεγόντων πέπαυκεν σαουλ τὸν νασιβ τὸν ἀλλόφυλον καὶ ἠσχύνθησαν ἰσραηλ ἐν τοῖς ἀλλοφύλοις καὶ ἀνεβόησαν ὁ λαὸς ὀπίσω σαουλ ἐν γαλγαλοῖς
- 5 A филистимляни були зібрані воевати з Ізраїлем, тридцять тисяч возів і шість тисяч верхівців, а народу, щодо численности, як піску на морському березі. I вийшли вони, і таборували в Міхмаші, на схід Бет-Авену.
And the Philistines came together to make war on Israel, three thousand war-carriages and six thousand horsemen and an army of people like the sands of the sea in number: they came up and took up their position in Michmash, to the east of Beth-aven.
 και οἱ ἀλλόφυλοι συνάγονται εἰς πόλεμον ἐπὶ ἰσραηλ καὶ ἀναβαίνουνσιν ἐπὶ ἰσραηλ τριάκοντα χιλιάδες ἀρμάτων καὶ ἕξ χιλιάδες ἰππέων καὶ λαὸς ὡς ἡ ἄμμος ἢ παρὰ τὴν θάλασσαν τῷ πλήθει καὶ ἀναβαίνουνσιν καὶ παρεμβάλλουσιν ἐν μαχεμας ἕξ ἐναντίας βαιθων κατὰ νότου
- 6 A Ізраїльтянин побачив, що скрутно йому, що народ був пригноблений, і народ ховався по печерах, і по щілинах, і по скелях, і по льохах та по ямах.
When the men of Israel saw the danger they were in, (for the people were troubled,) they took cover in cracks in the hillsides and in the woods and in rocks and holes and hollows.
 και ἀνὴρ ἰσραηλ εἶδεν ὅτι στενωὸς αὐτῷ μὴ προσάγειν αὐτόν καὶ ἐκρύβη ὁ λαὸς ἐν τοῖς σπηλαίοις καὶ ἐν ταῖς μάνδραις καὶ ἐν ταῖς πέτραις καὶ ἐν τοῖς βόθροις καὶ ἐν τοῖς λάκκοις
- 7 A інші євреї перейшли Йордан до краю Гада та до Гілеаду. А Саул був ще у Гілгалі, а ввесь народ із тривогию поснішав за ним.
And a great number of the people had gone over Jordan to the land of Gad and Gilead; but Saul was still in Gilgal, and all the people went after him shaking in fear.
 και οἱ διαβαίνοντες διέβησαν τὸν ἰορδάνην εἰς γῆν γαδ καὶ γαλααδ καὶ σαουλ ἔτι ἦν ἐν γαλγαλοῖς καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἐξέστη ὀπίσω αὐτοῦ
- 8 ¶ I чекав він сім день умовленого часу, що призначив Самуїл, та Самуїл не прийшов до Гілгалу, і народ став розбігатися від нього.
And he went on waiting there for seven days, the time fixed by Samuel: but Samuel did not come to Gilgal; and the people were starting to go away from him.
 και διέλιπεν ἑπτὰ ἡμέρας τῷ μαρτυρίῳ ὡς εἶπεν σαμουηλ καὶ οὐ παρεγένετο σαμουηλ εἰς γαλγαλα καὶ διεσπάρη ὁ λαὸς αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ
- 9 I сказав Саул: Приведіть до мене призначене на цілопалення та мирні жертви. I він приніс цілопалення.
Then Saul said, Come here and give me the burned offering and the peace-offerings. And he made a burned offering to the Lord.
 και εἶπεν σαουλ προσάγαγετε ὅπως ποιήσω ὀλοκαύτωσιν καὶ εἰρηνικάς καὶ ἀνήνεγκεν τὴν ὀλοκαύτωσιν
- 10 I сталося, як скінчив він приносити цілопалення, то ось приходить Самуїл. I вийшов Саул, щоб зустріти його, щоб привітати його.
And when the burned offering was ended, Samuel came; and Saul went out to see him and to give him a blessing.
 και ἐγένετο ὡς συνετέλεσεν ἀναφέρων τὴν ὀλοκαύτωσιν καὶ σαμουηλ παραγίνεται καὶ ἐξῆλθεν σαουλ εἰς ἀπάντησιν αὐτῷ εὐλογήσαι αὐτόν
- 11 I сказав Самуїл: Що ти зробив? А Саул відказав: Бо я бачив, що народ розбігається від мене, а ти не прийшов на умовлений час тих днів. А филистимляни зібралися в Міхмаші.
And Samuel said, What have you done? And Saul said, Because I saw that the people were going away from me, and you had not come at the time which had been fixed, and the Philistines had come together at Michmash;
 και εἶπεν σαμουηλ τί πεποίηκας καὶ εἶπεν σαουλ ὅτι εἶδον ὡς διεσπάρη ὁ λαὸς ἀπ' ἐμοῦ καὶ σὺ οὐ παρεγένου ὡς διετάξω ἐν τῷ μαρτυρίῳ τῶν ἡμερῶν καὶ οἱ ἀλλόφυλοι συνήχθησαν εἰς μαχεμας
- 12 I я сказав: Тепер филистимляни зйдуть до мене до Гілгалу, а Господнього лица я ще не вблагав. I я вирішив, і приніс цілопалення!
I said, Now the Philistines will come down on me at Gilgal, and I have made no prayer for help to the Lord: and so, forcing myself to do it, I made a burned offering.
 και εἶπα νῦν καταβήσονται οἱ ἀλλόφυλοι πρὸς με εἰς γαλγαλα καὶ τοῦ προσώπου τοῦ κυρίου οὐκ ἐδεήθην καὶ ἐνεκρατευσάμην καὶ ἀνήνεγκα τὴν ὀλοκαύτωσιν

- 2 A Саул сидів на кінці згір'я під гранатовим деревом, що в Мігроні. А народу, що з ним, було близько шости сотень чоловіка.
And Saul was still waiting in the farthest part of Geba, under the fruit-tree in Migron: there were about six hundred men with him;
 και σαουλ ἐκάθητο ἐπ' ἄκρου τοῦ βουνοῦ ὑπὸ τὴν ῥόαν τὴν ἐν μαγδων και ἦσαν μετ' αὐτοῦ ὡς ἑξακόσιοι ἄνδρες
- 3 A Ахійя, син Ахитува, брата Іхавода, сина Пінхаса, сина Ілія, священника в Шіло, носив ефода. А народ не знав, що пішов Йонатан.
And Ahijah, the son of Ahitub, brother of Ichabod, the son of Phinehas, the son of Eli, the priest of the Lord in Shiloh, who had the ephod. And the people had no idea that Jonathan had gone.
 και αχια υἱὸς αχιτωβ ἀδελφοῦ ιωχαβηδ υἱοῦ φινεες υἱοῦ ηλι ιερεὺς τοῦ θεοῦ ἐν σηλωμ αἴρων εφουδ και ὁ λαὸς οὐκ ᾔδει ὅτι πετόρευται ιωναθαν
- 4 А між тими переходами, що Йонатан хотів перейти до филистимської залози, була зубчаста скеля з цього боку переходу й зубчаста скеля з того боку переходу. А ім'я одній Боцец, а ім'я другій Сенне.
Now between the narrow roads over the mountains by which Jonathan was making his way to the Philistines' forces, there was a sharp overhanging rock on one side, and a sharp rock on the other side: one was named Bozez and the other Seneh.
 και ἀνὰ μέσον τῆς διαβάσεως οὗ ἐξήτει ιωναθαν διαβῆναι εἰς τὴν ὑπόστασιν τῶν ἀλλοφύλων και ἀκρωτήριον πέτρας ἐνθεν και ἀκρωτήριον πέτρας ἐνθεν ὄνομα τῷ ἐνὶ βαζες και ὄνομα τῷ ἄλλῳ σεννα
- 5 Один зуб скеля стовп із півночі, навпроти Міхмашу, а один із півдня, навпроти Геви.
The one rock went up on the north in front of Michmash and the other on the south in front of Geba.
 ἡ ὁδὸς ἢ μία ἀπὸ βορρᾶ ἐρχομένῳ μαχμας και ἡ ὁδὸς ἢ ἄλλη ἀπὸ νότου ἐρχομένῳ γαβεε
- 6 І сказав Йонатан до слуги, свого зброноші: Ходім, і перейдімо до сторожі тих необрізаних, може Господь зробить поміч для нас, бо Господеві нема перешкоди спасати через багатьох чи через небагатьох.
And Jonathan said to his young servant who had his arms, Come, let us go over to the armies of these men who have no circumcision: it may be that the Lord will give us help, for there is no limit to his power; the Lord is able to give salvation by a great army or by a small band.
 και εἶπεν ιωναθαν πρὸς τὸ παιδάριον τὸ αἴρων τὰ σκεύη αὐτοῦ δεῦρο διαβῶμεν εἰς μεσσαβ τῶν ἀπεριτιμήτων τούτων εἴ τι ποιήσαι ἡμῖν κύριος ὅτι οὐκ ἔστιν τῷ κυρίῳ συνεχόμενον σφάζειν ἐν πολλοῖς ἢ ἐν ὀλίγοις
- 7 І сказав йому його зброноша: Роби все, що на серці твоїм! Звертай собі, ось я з тобою, куди хоче серце твоє.
And his servant said to him, Do whatever is in your mind: see, I am with you in every impulse of your heart.
 και εἶπεν αὐτῷ ὁ αἴρων τὰ σκεύη αὐτοῦ ποιεῖ πᾶν ὃ ἐὰν ἢ καρδία σου ἐκκλίνῃ ἰδοὺ ἐγὼ μετὰ σοῦ ὡς ἢ καρδία σου καρδία μου
- 8 І сказав Йонатан: Ось ми приходимо до тих людей, і покажемося їм.
Then Jonathan said, Now we will go over to these men and let them see us.
 και εἶπεν ιωναθαν ἰδοὺ ἡμεῖς διαβαίνομεν πρὸς τοὺς ἄνδρας και κατακλισησόμεθα πρὸς αὐτούς
- 9 Якщо вони скажуть до нас так: Стійте тихо, аж ми прийдемо до вас, то ми станемо на своєму місці, і не підійдемо до них.
If they say to us, Keep quiet where you are till we come to you; then we will keep our places and not go up to them.
 ἐὰν τάδε εἴπωσιν πρὸς ἡμᾶς ἀπόστητε ἐκεῖ ἕως ἂν ἀπαγγείλωμεν ὑμῖν και στησόμεθα ἐφ' ἑαυτοῖς και οὐ μὴ ἀναβῶμεν ἐπ' αὐτούς
- 10 А якщо вони скажуть так: Підійміться до нас, то підійдемо, бо Господь дав їх у нашу руку. Це для нас буде знаком.
But if they say, Come up to us; then we will go up, for the Lord has given them into our hands: and this will be the sign to us.
 και ἐὰν τάδε εἴπωσιν πρὸς ἡμᾶς ἀνάβητε πρὸς ἡμᾶς και ἀναβησόμεθα ὅτι παραδέδωκεν αὐτούς κύριος εἰς τὰς χεῖρας ἡμῶν τοῦτο ἡμῖν τὸ σημεῖον
- 11 І вони обидва показалися филистимській сторожі. І сказали филистимляни: Ось виходять із щілин євреї, що поховалися там.
And they let the Philistine force see the two of them: and the Philistines said, Look! the Hebrews are coming out of the holes where they have taken cover.
 και εἰσήλθον ἀμφότεροι εἰς μεσσαβ τῶν ἀλλοφύλων και λέγουσιν οἱ ἀλλοφυλοι ἰδοὺ οἱ εβραῖοι ἐκπορεύονται ἐκ τῶν τρωγλῶν αὐτῶν οὗ ἐκρύβησαν ἐκεῖ
- 12 І люди залози відповіли Йонатанові та його зброноші та й сказали: Підіймися до нас, і ми вам щось скажемо! І сказав Йонатан зброноші своєму: Підіймайся за мною, бо Господь да в їх у Ізраїлеву руку!
And the armed men of the force gave Jonathan and his servant their answer, saying, Come up here to us, and we will let you see something. Then Jonathan said to his servant, Come up after me: for the Lord has given them up into the hands of Israel.
 και ἀπεκρίθησαν οἱ ἄνδρες μεσσαβ πρὸς ιωναθαν και πρὸς τὸν αἴρонта τὰ σκεύη αὐτοῦ και λέγουσιν ἀνάβητε πρὸς ἡμᾶς και γνωριοῦμεν ὑμῖν ῥῆμα και εἶπεν ιωναθαν πρὸς τὸν αἴρонта τὰ σκεύη αὐτοῦ ἀνάβηθι ὀπίσω μου ὅτι παρέδωκεν αὐτούς κύριος εἰς χεῖρας ἰσραηλ

- 13 I піднявся Йонатан на руках своїх та на ногах своїх, а за ним його зброшноша. I падали филистимляни перед Йонатаном, а його зброшноша добивав за ним.
And Jonathan went up, gripping with his hands and his feet, his servant going up after him; and the Philistines gave way before Jonathan when he made an attack on them, and his servant put them to death after him.
 και ανέβη ιωναθαν ἐπὶ τὰς χεῖρας αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ ὁ αἶρων τὰ σκεύη αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ καὶ ἐπέβλεψαν κατὰ πρόσωπον ιωναθαν καὶ ἐπάταξεν αὐτούς καὶ ὁ αἶρων τὰ σκεύη αὐτοῦ ἐπεδίδου ὀπίσω αὐτοῦ
- 14 I була перша поразка, що вдарив Йонатан та його зброшноша, близько двадцяти чоловіка, на половині скиби оброблюваного парою волів поля на день.
And at their first attack, Jonathan and his servant put to the sword about twenty men, all inside the space of half an acre of land.
 και ἐγενήθη ἡ πληγὴ ἢ πρώτη ἦν ἐπάταξεν ιωναθαν καὶ ὁ αἶρων τὰ σκεύη αὐτοῦ ὡς εἴκοσι ἄνδρες ἐν βολίσι καὶ ἐν πετροβόλοις καὶ ἐν κόχλαξιν τοῦ πεδίου
- 15 I стався сполох у таборі, на полі, та в усьому народі. Залога та нищителі затремтіли й вони. I задрижала земля, і знявся великий сполох!
And there was great fear in the tents and in the field and among all the men of the armed force, and the attackers were shaking with fear; even the earth was moved with a great shaking and there was a fear as from God.
 και ἐγενήθη ἐκστασις ἐν τῇ παρεμβολῇ καὶ ἐν ἀγρῷ καὶ πᾶς ὁ λαὸς οἱ ἐν μεσσαβ καὶ οἱ διαφθείροντες ἐξέστησαν καὶ αὐτοὶ οὐκ ἤθελον ποιεῖν καὶ ἐθάμβησεν ἡ γῆ καὶ ἐγενήθη ἐκστασις παρὰ κυρίου
- 16 ¶ I побачили Саулові вартівники в Веніяминовій Гів'ї, аж ось натовп розпливається, і біжить сюди та туди.
And the watchmen of Saul, looking out from Geba in the land of Benjamin, saw all the army flowing away and running here and there.
 και εἶδον οἱ σκοποὶ τοῦ σαουλ ἐν γαββε βενιαμιν καὶ ἰδοὺ ἡ παρεμβολὴ τεταραγμένη ἐνθεν καὶ ἐνθεν
- 17 I сказав Саул до народу, що був з ним: Перегляньте й побачте, хто пішов від нас? I переглянули, аж ось нема Йонатана та його зброшноші.
Then Saul said to the people who were with him, Let everyone be numbered and let us see who has gone from us. And when they had been numbered, it was seen that Jonathan and his servant were not there.
 και εἶπεν σαουλ τῷ λαῷ τῷ μετ' αὐτοῦ ἐπισκέψασθε δὴ καὶ ἴδετε τίς πεπόρευται ἐξ ὑμῶν καὶ ἐπεσκέψαντο καὶ ἰδοὺ οὐκ εὕρισκετο ιωναθαν καὶ ὁ αἶρων τὰ σκεύη αὐτοῦ
- 18 I сказав Саул до Ахійї: Принеси Божого ковчега! Бо Божий ковчег був того дня з Ізраїлевими синами.
And Saul said to Ahijah, Let the ephod come here. For he went before Israel with the ephod at that time.
 και εἶπεν σαουλ τῷ αχια προσάγαγε τὸ εφουδ ὅτι αὐτὸς ἦρεν τὸ εφουδ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐνόπιον ἰσραηλ
- 19 I сталося, коли Саул говорив до священника, то замішання в филистимському таборі все більшало та ширилось. I сказав Саул до священника: Спири свою руку!
Now while Saul was talking to the priest, the noise in the tents of the Philistines became louder and louder; and Saul said to the priest, Take back your hand.
 και ἐγενήθη ὡς ἐλάλει σαουλ πρὸς τὸν ἱερέα καὶ ὁ ἦχος ἐν τῇ παρεμβολῇ τῶν ἀλλοφύλων ἐπορεύετο πορευόμενος καὶ ἐπλήθυνεν καὶ εἶπεν σαουλ πρὸς τὸν ἱερέα συνάγαγε τὰς χεῖράς σου
- 20 I зібралися Саул та весь народ, що був із ним, і вони пішли аж до місця бою, аж ось меч кожного на його ближнього, замішання дуже велике!
And Saul and all the people with him came together and went forward to the fight: and every man's sword was turned against the man at his side, and there was a very great noise.
 και ἀνεβόησεν σαουλ καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ μετ' αὐτοῦ καὶ ἔρχονται ἕως τοῦ πολέμου καὶ ἰδοὺ ἐγένετο ῥομφαία ἀνδρὸς ἐπὶ τὸν πλησίον αὐτοῦ σύγχυσις μεγάλη σφόδρα
- 21 A між филистимлянами, як і давніш, були свреї, що поприходили з ними з табором, і вони теж перейшли, щоб бути з Ізраїлем, що був із Саулом та Йонатаном.
Then the Hebrews who had been with the Philistines for some time, and had gone up with them to their tents, turning round were joined to those who were with Saul and Jonathan.
 και οἱ δοῦλοι οἱ ὄντες ἐχθὲς καὶ τρίτην ἡμέραν μετὰ τῶν ἀλλοφύλων οἱ ἀναβάντες εἰς τὴν παρεμβολὴν ἐπεστράφησαν καὶ αὐτοὶ εἶναι μετὰ ἰσραηλ τῶν μετὰ σαουλ καὶ ιωναθαν
- 22 A всі ізраїльтяни, що ховалися в Єфремових горах, почули, що филистимляни втікають, і погналися за ними й вони до бою.
And all the men of Israel who had taken cover in the hill-country of Ephraim, hearing that the Philistines had been put to flight, went after them, attacking them.
 και πᾶς ἰσραηλ οἱ κρυπτόμενοι ἐν τῷ ὄρει εφραιμ καὶ ἤκουσαν ὅτι πεφεύγασιν οἱ ἀλλόφυλοι καὶ συνάπτουσιν καὶ αὐτοὶ ὀπίσω αὐτῶν εἰς πόλεμον
- 23 I спас Господь Ізраїля того дня. A біїй перейшов аж за Бет-Евен.
So the Lord made Israel safe that day: and the fight went over to Beth-aven.
 και ἔσωσεν κύριος ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τὸν ἰσραηλ καὶ ὁ πόλεμος διήλθεν τὴν βαιθων καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἦν μετὰ σαουλ ὡς δέκα χιλιάδες ἀνδρῶν καὶ ἦν ὁ πόλεμος διεσπαρμένος εἰς ὅλην τὴν πόλιν ἐν τῷ ὄρει εφραιμ
- 24 ¶ Та ізраїльтянини був пригноблений того дня. A Саул наклав клятву на народ, говорячи: Проклятий той чоловік, що буде їсти хліб до вечора, поки я пимщуся на своїх ворогах. I ввесь той народ не їв хліба.
And all the people were with Saul, about twenty thousand men, and the fight was general through all the hill-country of Ephraim; but Saul made a great error that day, by putting the people under an oath, saying, Let that man be cursed who takes food before evening comes and I have given punishment to those who are against me. So the people had not a taste of food.
 και σαουλ ἠγνόησεν ἄγνοιαν μεγάλην ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ καὶ ἀράται τῷ λαῷ λέγων ἐπικατάρατος ὁ ἄνθρωπος ὃς φάγεται ἄρτον ἕως ἐσπέρας καὶ ἐκδικήσω τὸν ἐχθρόν μου καὶ οὐκ ἐγεύσατο πᾶς ὁ λαὸς ἄρτου

- 25 **I** ввесь народ пішов до лісу, а там був мед на галявині.
And there was honey on the face of the field, and all the people came to the honey, the bees having gone from it;
καὶ πᾶσα ἡ γῆ ἤρίστα καὶ ἰασρ δρυμὸς ἦν μελισσῶνος κατὰ πρόσωπον τοῦ ἀγροῦ
- 26 **I** ввійшов народ до того лісу, аж ось струмок меду! Та ніхто не простяг своєї руки до уст своїх, бо народ боявся присяги.
But not a man put his hand to his mouth for fear of the curse.
καὶ εἰσῆλθεν ὁ λαὸς εἰς τὸν μελισσῶνα καὶ ἰδοὺ ἐπορεύετο λαλῶν καὶ ἰδοὺ οὐκ ἦν ἐπιστρέφων τὴν χεῖρα αὐτοῦ εἰς τὸ στόμα αὐτοῦ ὅτι ἐφοβήθη ὁ λαὸς τὸν ὄρκον κυρίου
- 27 **A** Йонатан не чув, коли батько його заприсягнув був народ. **I** простягнув він кінець кия, що був у руці його, і вмочив його в стільник меду, та й підніс руку свою до уст своїх. **I** роз'ясулися очі йому!
But Jonathan, having no knowledge of the oath his father had put on the people, stretching out the rod which was in his hand, put the end of it in the honey, and put it to his mouth; then his eyes were made bright.
καὶ ἰωναθαν οὐκ ἀκηκόει ἐν τῷ ὀρκίζειν τὸν πατέρα αὐτοῦ τὸν λαόν καὶ ἐξέτεινεν τὸ ἄκρον τοῦ σκῆπτρου αὐτοῦ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ καὶ ἔβαψεν αὐτὸ εἰς τὸ κηρίον τοῦ μέλιτος καὶ ἐπέστρεψεν τὴν χεῖρα αὐτοῦ εἰς τὸ στόμα αὐτοῦ καὶ ἀνέβλεψαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ
- 28 **A** на це один із народу промовив і сказав: **З**априсягаючи, **з**априсяг твій батько народ, говорячи: **П**роклятий той чоловік, що буде їсти хліб сьогодні! **I** змучився від цього народ.
Then one of the people said to him, Your father put the people under an oath, saying, Let that man be cursed who takes any food this day. And the people were feeble, needing food.
καὶ ἀπεκρίθη εἷς ἐκ τοῦ λαοῦ καὶ εἶπεν ὀρκίσας ὄρκισεν ὁ πατήρ σου τὸν λαὸν λέγων ἐπικατάρατος ὁ ἄνθρωπος ὃς φάγεται ἄρτον σήμερον καὶ ἐξελεύθη ὁ λαός
- 29 **I** сказав Йонатан: **З**нешасливив мій батько що землю! **П**одивіться но, як роз'яснилися очі мої, коли я скуштував трохи цього меду.
Then Jonathan said, My father has made trouble come on the land: now see how bright my eyes have become because I have taken a little of this honey.
καὶ ἔγνω ἰωναθαν καὶ εἶπεν ἀπῆλλαχεν ὁ πατήρ μου τὴν γῆν ἰδὲ δὴ ὅτι εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου ὅτι ἐγευσάμην βραχὺ τοῦ μέλιτος τούτου
- 30 **A** що, коли б народ сьогодні справді був їв зо здобичі своїх ворогів, що знайшов? **Ч**и тепер не збільшилася б поразка филистимлян?
How much more if the people had freely taken their food from the goods of those who were fighting against them! would there not have been much greater destruction among the Philistines?
ἀλλ' ὅτι εἰ ἔφαγεν ἔσθων ὁ λαός σήμερον τῶν σκύλων τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν ὧν εὔρεν ὅτι νῦν ἂν μείζων ἦν ἡ πληγὴ ἐν τοῖς ἀλλοφύλοις
- 31 **I** били вони того дня між филистимлянами від Міхмашу аж до Айялону. **A** народ дуже змучився.
That day they overcame the Philistines from Michmash to Aijalon: and the people were feeble from need of food.
καὶ ἐπάταξεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐκ τῶν ἀλλοφύλων ἐν μαχμασ καὶ ἐκοπίασεν ὁ λαός σφόδρα
- 32 **I** кинувся народ на здобич, і позабирали худобу дрібну й худобу велику та телят, та й різали на землю. **I** їв народ із кров'ю!
And rushing at the goods taken in the fight, the people took oxen and sheep and young oxen, and put them to death there on the earth, and had a meal, taking the flesh with the blood in it.
καὶ ἐκλίθη ὁ λαός εἰς τὰ σκύλα καὶ ἔλαβεν ὁ λαός ποίμνια καὶ βουκόλια καὶ τέκνα βοῶν καὶ ἔσφαξεν ἐπὶ τὴν γῆν καὶ ἤσθιεν ὁ λαός σὺν τῷ αἵματι
- 33 **I** розповіли Саулові, кажучи: **О**сь народ грішить проти Господа, їсть із кров'ю! **A** той відказав: **З**радили ви! **П**рикотіть до мене сьогодні великого каменя.
Then it was said to Saul, See, the people are sinning against the Lord, taking the blood with the flesh. And he said to those who gave him the news, Now let a great stone be rolled to me here.
καὶ ἀπηγγέλη τῷ σαουλ λέγοντες ἡμάρτηκεν ὁ λαός τῷ κυρίῳ φαγὼν σὺν τῷ αἵματι καὶ εἶπεν σαουλ ἐν γεθθεμ κυλίσατέ μοι λίθον ἐνταῦθα μέγαν
- 34 **I** сказав Саул: **Р**озійдіться між людьми, та й скажіть їм: **П**риведіть до нас кожен вола свого, і кожен штуку дрібної худобини, і заріжте тут. **I** будете їсти, і не згрішите проти Господа, я кщо не будете їсти з кров'ю. **I** поприводив увесь народ тієї ночі кожен вола свого своєю рукою, і порізали там.
And Saul said, Go about among the people and say to them, Let every man come here to me with his ox and his sheep, and put them to death here, and take his meal: do no sin against the Lord by taking the blood with the flesh. So all the people took their oxen with them that night and put them to death there.
καὶ εἶπεν σαουλ διασπάρητε ἐν τῷ λαῷ καὶ εἶπατε αὐτοῖς προσαγαγεῖν ἐνταῦθα ἕκαστος τὸν μόσχον αὐτοῦ καὶ ἕκαστος τὸ πρόβατον αὐτοῦ καὶ σφαζέτω ἐπὶ τούτου καὶ οὐ μὴ ἀμάρτητε τῷ κυρίῳ τὸ ἔσθιεν σὺν τῷ αἵματι καὶ προσῆγεν πᾶς ὁ λαός ἕκαστος τὸ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ καὶ ἔσφαζον ἐκεῖ
- 35 **I** збудував Саул жертівника для Господа; його першого зачав він будувати, як жертівника для Господа.
And Saul put up an altar to the Lord: this was the first altar which he put up to the Lord.
καὶ ὀκοδόμησεν ἐκεῖ σαουλ θυσιαστήριον τῷ κυρίῳ τοῦτο ἦρξατο σαουλ οἰκοδομῆσαι θυσιαστήριον τῷ κυρίῳ
- 36 ¶ **I** сказав Саул: **З**ійдімо вночі за филистимлянами, та й винищуймо їх аж до ранкового світла, і не полишімо між ними нікого. **A** вони сказали: **Р**оби все, що добре в очах твоїх. **A** священник сказав: **П**ритуємо тут до Бога!
And Saul said, Let us go down after the Philistines by night, attacking them till the morning, till there is not a man of them living. And they said, Do whatever seems right to you. Then the priest said, Let us come near to God.
καὶ εἶπεν σαουλ καταβῶμεν ὀπίσω τῶν ἀλλοφύλων τὴν νύκτα καὶ διαρπάσωμεν ἐν αὐτοῖς ἕως διαφύση ἡ ἡμέρα καὶ μὴ ὑπολίπωμεν ἐν αὐτοῖς ἄνδρα καὶ εἶπαν πᾶν τὸ ἀγαθὸν ἐνώπιόν σου ποίει καὶ εἶπεν ὁ ἱερεὺς προσέλθωμεν ἐνταῦθα πρὸς τὸν θεόν

- 37 I запитався Саул Бога: Чи зійти за филистимлянами? Чи даси їх в Ізраїлеву руку? Та Він не відповів йому того дня.
And Saul, desiring directions from God, said, Am I to go down after the Philistines? will you give them up into the hands of Israel? But he gave him no answer that day.
 και ἐπηρώτησεν σαουλ τὸν θεὸν εἰ καταβῶ ὀπίσω τῶν ἀλλοφύλων εἰ παραδώσεις αὐτούς εἰς χεῖρας ἰσραηλ και οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ
- 38 I сказав Саул: Зійдіться сюди всі видатні народу, і пізнайте та побачте, у чому стався той гріх сьогодні.
And Saul said, Come near, all you chiefs of the people, and let us get word from God and see in whom is this sin today.
 και εἶπεν σαουλ προσαγάγετε ἐνταῦθα πάσας τὰς γωνίας τοῦ ἰσραηλ και γνῶτε και ἴδετε ἐν τίνι γέγονεν ἡ ἁμαρτία αὐτῆ σήμερον
- 39 Бо як живий Господь, що допоміг Ізраїлеві, якщо він був хоча б на сині моїм Йонатані, то кінче помре він! Та ніхто не відповів йому з усього народу.
For, by the living Lord, the saviour of Israel, even if the sinner is Jonathan, my son, death will certainly be his fate. But not a man among all the people gave him any answer.
 ὅτι ζῆ κύριος ὁ σώσας τὸν ἰσραηλ ὅτι ἐὰν ἀποκριθῆ κατὰ ἰωναθαν τοῦ υἱοῦ μου θανάτῳ ἀποθανεῖται και οὐκ ἦν ὁ ἀποκρινόμενος ἐκ παντὸς τοῦ λαοῦ
- 40 I сказав він до всього Ізраїля: Ви станете на один бік, а я та син мій Йонатан на другий бік. I сказав той народ до Саула: Зроби, що добре в очах твоїх!
Then he said to all Israel, You be on one side, and I with Jonathan my son will be on the other side. And the people said to Saul, Do whatever seems good to you.
 και εἶπεν παντὶ ἰσραηλ ἡμεῖς ἔσεσθε εἰς δουλείαν και ἐγὼ και ἰωναθαν ὁ υἱὸς μου ἐσόμεθα εἰς δουλείαν και εἶπεν ὁ λαὸς πρὸς σαουλ τὸ ἀγαθὸν ἐνώπιόν σου ποιεῖ
- 41 I сказав Саул до Господа, Бога Ізраїля: Дай же тумім! I був виявлений жеребком Йонатан та Саул, а народ повиходив оправданим.
Then Saul said to the Lord, the God of Israel, Why have you not given me an answer today? If the sin is in me or in Jonathan my son, O Lord God of Israel, give Urim, and if it is in your people Israel, give Thummim. And by the decision of the Lord, Saul and Jonathan were marked out, and the people went free.
 και εἶπεν σαουλ κύριε ὁ θεὸς ἰσραηλ τί ὅτι οὐκ ἀπεκρίθης τῷ δούλῳ σου σήμερον εἰ ἐν ἐμοὶ ἢ ἐν ἰωναθαν τῷ υἱῷ μου ἢ ἀδικία κύριε ὁ θεὸς ἰσραηλ δὸς δῆλους και ἐὰν τάδε εἴπης ἐν τῷ λαῷ σου ἰσραηλ δὸς δὴ ὁσιότητα και κληροῦται ἰωναθαν και σαουλ και ὁ λαὸς ἐξῆλθεν
- 42 I сказав Саул: Киньте поміж мною та поміж сином моїм Йонатаном. I був виявлений Йонатан.
And Saul said, Give your decision between my son Jonathan and me. And Jonathan was taken.
 και εἶπεν σαουλ βάλετε ἀνὰ μέσον ἐμοῦ και ἀνὰ μέσον ἰωναθαν τοῦ υἱοῦ μου ὃν ἂν κατακληρώσῃται κύριος ἀποθανέτω και εἶπεν ὁ λαὸς πρὸς σαουλ οὐκ ἔστιν τὸ ῥῆμα τοῦτο και κατεκράτησεν σαουλ τοῦ λαοῦ και βάλλουσιν ἀνὰ μέσον αὐτοῦ και ἀνὰ μέσον ἰωναθαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ και κατακληροῦται ἰωναθαν
- 43 I сказав Саул до Йонатана: Розкажи мені, що ти зробив? I розповів йому Йонатан і сказав: Я справді скуштував кінцем кия, що був у руці моїй, трохи меду. Ось я помру за це!
Then Saul said to Jonathan, Give me an account of what you have done. And Jonathan gave him the story and said, Certainly I took a little honey on the end of my rod; and now death is to be my fate.
 και εἶπεν σαουλ πρὸς ἰωναθαν ἀπάγγειλόν μοι τί πεποίηκας και ἀπήγγειλεν αὐτῷ ἰωναθαν και εἶπεν γευσάμενος ἐγευσάμην ἐν ἄκρῳ τῷ σκήπτρῳ τῷ ἐν τῇ χειρὶ μου βραχὺ μέλι ἰδοὺ ἐγὼ ἀποθνήσκει
- 44 I сказав Саул: Так нехай зробіть Бог, і так нехай додасть, що кінче помреш, Йонатане!
And Saul said, May God's punishment be on me if death is not your fate, Jonathan.
 και εἶπεν αὐτῷ σαουλ τάδε ποιῆσαι μοι ὁ θεὸς και τάδε προσθεῖη ὅτι θανάτῳ ἀποθανῆ σήμερον
- 45 А народ сказав до Саула: Чи помирати Йонатанові, що зробив оце велике спасіння в Ізраїлі? Борони Боже! Як живий Господь, не спаде волосина з голови його на землю, бо з Богом р обив він цього дня! I визволив народ Йонатана, і він не помер.
And the people said to Saul, Is death to come to Jonathan, the worker of this great salvation for Israel? Let it not be so: by the living Lord, not one hair of his head is to be touched, for he has been working with God today. So the people kept Jonathan from death.
 και εἶπεν ὁ λαὸς πρὸς σαουλ εἰ σήμερον θανατωθήσεται ὁ ποιήσας τὴν σωτηρίαν τὴν μεγάλην ταύτην ἐν ἰσραηλ ζῆ κύριος εἰ πεσεῖται τῆς τριχὸς τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν ὅτι ὁ λαὸς τοῦ θεοῦ ἐποίησεν τὴν ἡμέραν ταύτην και προσηύξατο ὁ λαὸς περὶ ἰωναθαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ και οὐκ ἀπέθανεν
- 46 I відійшов Саул від филистимлян, а филистимляни пішли на своє місце.
Then Saul, turning back, went after the Philistines no longer: and the Philistines went back to their place.
 και ἀνέβη σαουλ ἀπὸ ὀπισθεν τῶν ἀλλοφύλων και οἱ ἀλλοφύλοι ἀπῆλθον εἰς τὸν τόπον αὐτῶν
- 47 ¶ I здобув Саул царювання над Ізраїлем, і воював навколо зо всіма своїми ворогами: з Моавом, і з синами Аммона, і з Едомом, і з царями Цови, і з филистимлянами. I скрізь, проти ко го він обертався, мав успіх.
Now when Saul had taken his place as ruler of Israel, he made war on those who were against him on every side, Moab and the Ammonites and Edom and the kings of Zobah and the Philistines: and whichever way he went, he overcame them.
 και σαουλ κατακληροῦται ἔργον ἐπὶ ἰσραηλ και ἐπολέμει κύκλῳ πάντας τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ εἰς τὸν μοαβ και εἰς τοὺς υἱοὺς αμμων και εἰς τοὺς υἱοὺς εδομ και εἰς τὸν βαιθεωρ και εἰς βασιλέα σουβ α και εἰς τοὺς ἀλλοφύλους οὓ ἂν ἐστράφη ἐσώζετο

- 48 **I** склав він військо, та й побив Амаліка, і врятував Ізраїля з руки грабіжника.
And he did great things, and overcame the Amalekites, and made Israel safe from the hands of their attackers.
 και ἐποίησεν δύναμιν και ἐπάταξεν τὸν ἀμάληκ και ἐξείλατο τὸν ἰσραηλ ἐκ χειρὸς τῶν καταπατούντων αὐτόν
- 49 **I** були в Саула сини: Йонатан, і Ішві, і Малкішуа; а ім'я двох дочок його: ім'я старшій Мерав, а ім'я молодшій Мелхола.
Now the sons of Saul were Jonathan and Ishvi and Malchi-shua; and these are the names of his daughters: the older was named Merab and the younger Michal;
 και ἦσαν υἱοὶ σαουλ ἰωνθαν και ἰεσσιου και μελχισα και ὀνόματα τῶν δύο θυγατέρων αὐτοῦ ὄνομα τῆ πρώτοτόκῳ μεροβ και ὄνομα τῆ δευτέρα μελχολ
- 50 **A** ім'я Саулової жінки: Ахіноам, дочка Ахімааца. А ім'я провідника його війська: Авнер, син Нера, Саулового дядька.
The name of Saul's wife was Ahinoam, the daughter of Ahimaaz; the captain of his army was Abner, the son of Ner, brother of Saul's father.
 και ὄνομα τῆ γυναικὶ αὐτοῦ ἀχίνοομ θυγάτηρ ἀχίμαας και ὄνομα τῷ ἀρχιστρατήγῳ ἀβεννηρ υἱὸς νηρ υἱοῦ οἰκείου σαουλ
- 51 **A** Кіш батько Саулів, а Нер батько Авнера, син Авїлів.
Kish, the father of Saul, and Ner, the father of Abner, were sons of Abiel.
 και κίς πατήρ σαουλ και νηρ πατήρ ἀβεννηρ υἱὸς ἰαμιν υἱοῦ ἀβιηλ
- 52 **I** була сильна війна на филистимлян за всіх Саулових днів. **I** коли Саул бачив якого чоловіка хороброго та якого сильного, то брав його до себе.
All through the life of Saul there was bitter war against the Philistines; and whenever Saul saw any strong man or any good fighting man, he kept him near himself.
 και ἦν ὁ πόλεμος κραταῖος ἐπὶ τοὺς ἀλλοφύλους πάσας τὰς ἡμέρας σαουλ και ἰδὼν σαουλ πάντα ἄνδρα δυνατὸν και πάντα ἄνδρα υἱὸν δυνάμεως και συνήγαγεν αὐτοὺς πρὸς αὐτόν
- 1 **¶** **I** сказав Самуїл до Саула: Господь послав був мене помазати тебе на царя над народом Його, над Ізраїлем. А тепер послухайся голосу Господніх слів.
And Samuel said to Saul, The Lord sent me to put the holy oil on you and to make you king over his people, over Israel: so give ear now to the words of the Lord.
 και εἶπεν σαμουηλ πρὸς σαουλ ἐμὲ ἀπέστειλεν κύριος χρισῖαι σε εἰς βασιλέα ἐπὶ ἰσραηλ και νῦν ἄκουε τῆς φωνῆς κυρίου
- 2 Так сказав Господь Саваот: Я згадаю, що зробив був Амалік Ізраїлеві, що клав йому перешкоду на дорозі, коли він виходив із Єгипту.
The Lord of armies says, I will give punishment to Amalek for what he did to Israel, fighting against him on the way when Israel came out of Egypt.
 τάδε εἶπεν κύριος σαβαωθ νῦν ἐκδικήσω ἃ ἐποίησεν ἀμάληκ τῷ ἰσραηλ ὡς ἀπήντησεν αὐτῷ ἐν τῇ ὁδῷ ἀναβαίνοντος αὐτοῦ ἐξ αἰγύπτου
- 3 Тепер іди, і поб'єш Амаліка, і вчиниш закляттям усе, що його, і не змилюєш над ним. **I** позабиваш усе, від чоловіка аж до жінки, від дитини й аж до немовляти, від вола й аж до оштуки дрібної худобини, від верблюда й аж до осла.
Go now and put Amalek to the sword, putting to the curse all they have, without mercy: put to death every man and woman, every child and baby at the breast, every ox and sheep, camel and ass.
 και νῦν πορεύου και πατάξεις τὸν ἀμάληκ και ἱεριμ και πάντα τὰ αὐτοῦ και οὐ περιποιήσῃ ἐξ αὐτοῦ και ἐξολοθρεύσεις αὐτόν και ἀναθεματιεῖς αὐτόν και πάντα τὰ αὐτοῦ και οὐ φείσῃ ἀπ' αὐτοῦ και ἀποκτενεῖς ἀπὸ ἀνδρὸς και ἑως γυναικὸς και ἀπὸ νηπίου ἑως θηλάζοντος και ἀπὸ μόσχου ἑως προβάτου και ἀπὸ καμήλου ἑως ὄνου
- 4 **I** Саул оповістив народ, і перелічив їх у Телаймі, і двісті тисяч піхоти та десять тисяч мужа Юди.
And Saul sent for the people and had them numbered in Telaim, two hundred thousand footmen and ten thousand men of Judah.
 και παρήγγειλεν σαουλ τῷ λαῷ και ἐπισκέπτεται αὐτοὺς ἐν γαλαγαῖς τετρακοσίας χιλιάδας ταγμάτων και τὸν ἰουδαν τριακόνα χιλιάδας ταγμάτων
- 5 **I** прийшов Саул аж до Амалікового міста, та й засів у долині.
And Saul came to the town of Amalek, and took up his position in the valley secretly.
 και ἦλθεν σαουλ ἑως τῶν πόλεων ἀμάληκ και ἐνήδρευσεν ἐν τῷ χειμάρρῳ
- 6 **I** сказав Саул кенеянам: **I**діть, відокремтесь, вийдіть з-поміж Амалікитянина, щоб я не долучив вас до них, бо ви зробили були милість усім ізраїльтянам, коли вони виходили з Єгипту. **I** відокремився Кенеянин з-поміж Амаліка.
And Saul said to the Kenites, Go away, take yourselves out from among the Amalekites, or destruction will overtake you with them: for you were kind to the children of Israel when they came out of Egypt. So the Kenites went away from among the Amalekites.
 και εἶπεν σαουλ πρὸς τὸν κιναιὸν ἀπέλθε και ἐκκλινον ἐκ μέσου τοῦ ἀμάληκίτου μὴ προσθῶ σε μετ' αὐτοῦ και σὺ ἐποίησας ἔλεος μετὰ τῶν υἱῶν ἰσραηλ ἐν τῷ ἀναβαίνειν αὐτοὺς ἐξ αἰγύπτου και ἐξέκλινεν ὁ κιναιὸς ἐκ μέσου ἀμάληκ
- 7 **A** Саул побив Амаліка від Хавіли аж до місця, де йдеш до Шуру, що навпроти Єгипту.
And Saul made an attack on the Amalekites from Havilah on the road to Shur, which is before Egypt.
 και ἐπάταξεν σαουλ τὸν ἀμάληκ ἀπὸ εὐλατ ἑως σουρ ἐπὶ προσόπου αἰγύπτου
- 8 **I** зловив він Агага, амалікського царя, живого, а весь народ зробив закляттям, та й побив вістрям меча.
He took Agag, king of the Amalekites, prisoner, and put all the people to the sword without mercy.
 και συνέλαβεν τὸν ἀγαγ βασιλέα ἀμάληκ ζῶντα και πάντα τὸν λαὸν ἱεριμ ἀπέκτεινεν ἐν στόματι ῥομφαίας

- 9 Та змилосердився Саул і народ над Агагом, і над найліпшим з його худоби дрібної й з худоби його великої та з товару вгодованого, і над вівцями, та над усім добром, і не хотіли зробити їх закляттям. А все маловарте й худе його зробили закляттям.
But Saul and the people did not put Agag to death, and they kept the best of the sheep and the oxen and the fat beasts and the lambs, and whatever was good, not desiring to put them to the curse: but everything which was bad and of no use they put to the curse.
каї περιποιήσατο σαουλ καї πᾶς ὁ λαός τὸν ἀγαγ ζῶντα καї τὰ ἀγαθὰ τῶν ποιμνίων καї τῶν βουκολίων καї τῶν ἐδεσμάτων καї τῶν ἀμπελώνων καї πάντων τῶν ἀγαθῶν καї οὐκ ἐβούλετο αὐτὰ ἐξολεθρεῖσαι καї πᾶν ἔργον ἠτιμωμένον καї ἐξουθενωμένον ἐξωλέθρευσαν
- 10 ¶ I було Господне слово до Самуїла й казало:
Then the Lord said to Samuel,
каї ἐγενήθη ῥῆμα κυρίου πρὸς σαμουηλ λέγων
- 11 Жалкую, що Я настановив Саула за царя, бо він відвернувся від Мене, а слів Моїх не виконав. І запалився гнів Самуїлів, і він кликав до Господа цілу ніч.
It is no longer my pleasure for Saul to be king; for he is turned back from going in my ways, and has not done my orders. And Samuel was very sad, crying to the Lord in prayer all night.
παρακέκλημαι ὅτι ἐβασίλευσα τὸν σαουλ εἰς βασιλεία ὅτι ἀπέστρεψεν ἀπὸ ὀπισθέν μου καї τοὺς λόγους μου οὐκ ἐτήρησεν καї ἠθύμησεν σαμουηλ καї ἐβόησεν πρὸς κύριον ὅλην τὴν νύκτα
- 12 А рано вранці Самуїл устав, і пішов назустріч Саулові. І Самуїлові донесли, говорячи: Саул прийшов до Кармелу, і ось ставить собі пам'ятника, а потому повернувся й пішов, і зійшо в до Гілгалу.
And early in the morning he got up and went to Saul; and word was given to Samuel that Saul had come to Carmel and put up a pillar, and had gone from there down to Gilgal.
каї ὄρθρισεν σαμουηλ καї ἐπορεύθη εἰς ἀπάντησιν ἰσραηλ πρωί καї ἀπηγγέλη τῷ σαμουηλ λέγοντες ἦκει σαουλ εἰς κάρμηλον καї ἀνέστακεν αὐτῷ χεῖρα καї ἐπέστρεψεν τὸ ἄρμα καї κατέβη εἰς γαλα πρὸς σαουλ καї ἰδοὺ αὐτὸς ἀνέφερεν ὀλοκαυτῶσιν τῷ κυρίῳ τὰ πρῶτα τῶν σκύλων ὧν ἠνεγκεν ἐξ ἀμαληκ
- 13 І прийшов Самуїл до Саула, а Саул сказав йому: Благословенний ти в Господа! Я виконав слово Господне.
And Samuel came to Saul; and Saul said to him, May the blessing of the Lord be with you: I have done what was ordered by the Lord.
каї παρεγένετο σαμουηλ πρὸς σαουλ καї εἶπεν αὐτῷ σαουλ εὐλογητὸς σὺ τῷ κυρίῳ ἔστησα πάντα ὅσα ἐλάλησεν κύριος
- 14 А Самуїл сказав: А що це за мекання цієї отари в ушах моїх, та рик великої худоби, що я чую?
And Samuel said, What then is this sound of the crying of sheep and the noise of oxen which comes to my ears?
каї εἶπεν σαμουηλ καї τίς ἡ φωνὴ τοῦ ποιμνίου τούτου ἐν τοῖς ὠσίν μου καї φωνὴ τῶν βοῶν ὧν ἐγὼ ἀκούω
- 15 І сказав Саул: Від Амаликитянина привели їх, бо народ змилосердився над найліпшим із худоби дрібної та з худоби великої, щоб зарізати в жертву для Господа, Бога твого, а позоста ле вчинили закляттям.
And Saul said, They have taken them from the Amalekites: for the people have kept the best of the sheep and of the oxen as an offering to the Lord your God; all the rest we have given up to destruction.
каї εἶπεν σαουλ ἐξ ἀμαληκ ἦνεγκα αὐτὰ ἃ περιποιήσατο ὁ λαός τὰ κράτιστα τοῦ ποιμνίου καї τῶν βοῶν ὅπως τυθῆ τῷ κυρίῳ θεῷ σου καї τὰ λοιπὰ ἐξωλέθρευσα
- 16 А Самуїл сказав до Саула: Покинь, а я розповім тобі, що Господь говорив мені цієї ночі. А той сказав йому: Говори.
Then Samuel said to Saul, Say no more! Let me give you word of what the Lord has said to me this night. And he said to him, Say on.
каї εἶπεν σαμουηλ πρὸς σαουλ ἄνεξ καї ἀπαγγελῶ σοι ἃ ἐλάλησεν κύριος πρὸς με τὴν νύκτα καї εἶπεν αὐτῷ ἀλήσον
- 17 І сказав Самуїл: Хоч ти малий був в очах своїх, чи ж ти не голова Ізраїлевих племен? Чи ж не помазав тебе Господь на царя над Ізраїлем?
And Samuel said, Though you may seem little to yourself, are you not head of the tribes of Israel? for the Lord with the holy oil made you king over Israel,
каї εἶπεν σαμουηλ πρὸς σαουλ οὐχὶ μικρὸς σὺ εἶ ἐνώπιον αὐτοῦ ἠγουόμενος σκῆπτρου φυλῆς ἰσραηλ καї ἔχρισέν σε κύριος εἰς βασιλεία ἐπὶ ἰσραηλ
- 18 І послав тебе Господь дорогою, і сказав: Иди, і вчиниш закляттям нечестивих амаликитян, і будеш воювати з ними, аж поки ти не вигубиш їх.
And the Lord sent you on a journey and said, Go and put to the curse those sinners, the Amalekites, fighting against them till every one is dead.
каї ἀπέστειλén σε κύριος ἐν ὁδῷ καї εἶπέν σοι πορεύθητι καї ἐξολεθρεύσον τοὺς ἁμαρτάνοντας εἰς ἐμέ τὸν ἀμαληκ καї πολεμῆσεις αὐτούς ἕως συντελέσης αὐτούς
- 19 І чому ти не послухався Господнього голосу, але кинувся на здобич, і зробив оце зло в Господніх очах?
Why then did you not do the orders of the Lord, but by violently taking their goods did evil in the eyes of the Lord?
каї τίνα τί οὐκ ἠκουσας τῆς φωνῆς κυρίου ἀλλ' ὄρμησας τοῦ θέσθαι ἐπὶ τὰ σκῦλα καї ἐποίησας τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου
- 20 І сказав Саул до Самуїла: Та я послухався Господнього голосу, і пішов дорогою, якою послав був мене Господь, і привів я Агага, царя амаликського, а Амалика зробив закляттям.
And Saul said, Truly, I have done the orders of the Lord and have gone the way the Lord sent me; I have taken Agag, the king of Amalek, and have given the Amalekites up to destruction.
каї εἶπεν σαουλ πρὸς σαμουηλ διὰ τὸ ἀκούσαι με τῆς φωνῆς τοῦ λαοῦ καї ἐπορεύθην ἐν τῇ ὁδῷ ἣ ἀπέστειλén με κύριος καї ἤγαγον τὸν ἀγαγ βασιλεία ἀμαληκ καї τὸν ἀμαληκ ἐξωλέθρευσα

- 21 А народ узяв зо здобичі худобу дрібну та худобу велику, як початок закляття, щоб приносити в жертву Господеві, Богові твоєму, в Гілгалі.
But the people took some of their goods, sheep and oxen, the chief of the things which were put to the curse, to make an offering of them to the Lord your God in Gilgal.
καὶ ἔλαβεν ὁ λαὸς τῶν σκύλων ποίμνια καὶ βουκόλια τὰ πρῶτα τοῦ ἐξολεθρευμένου θύσαι ἐνώπιον κυρίου θεοῦ ἡμῶν ἐν γαλγαλοῖς
- 22 І сказав Самуїл: Чи жадання Господа цілопалень та жертов таке, як послух Господньому голосу? Таж послух ліпший від жертви, покірливість краща від баранячого лою!
And Samuel said, Has the Lord as much delight in offerings and burned offerings as in the doing of his orders? Truly, to do his pleasure is better than to make offerings, and to give ear to him than the fat of sheep.
καὶ εἶπεν σαμουηλ εἰ θελητὸν τῷ κυρίῳ ὀλοκαυτώματα καὶ θυσία ὡς τὸ ἀκοῦσαι φωνῆς κυρίου ἰδοῦ ἀκοή ὑπὲρ θυσίαν ἀγαθὴ καὶ ἡ ἐπακρόασις ὑπὲρ στέαρ κριῶν
- 23 Бо непокірливість як гріх ворожитства, а свавільство як провинна та служба бовванам. Через те, що ти відкинув Господні слова, то Він відкинув тебе, щоб не був ти царем.
For to go against his orders is like the sin of those who make use of secret arts, and pride is like giving worship to images. Because you have put away from you the word of the Lord, he has put you from your place as king.
ὅτι ἀμαρτία οἰωνισμὰ ἐστὶν ὀδύνην καὶ πόνους θεραφιν ἐπάγουσιν ὅτι ἐξουδένωσας τὸ ῥῆμα κυρίου καὶ ἐξουδενώσει σε κύριος μὴ εἶναι βασιλέα ἐπὶ ἰσραηλ
- 24 ¶ І сказав Саул до Самуїла: Прогрішився я, бо переступив накази Господні та слова твої, бо я боявся народу, та послухався його голосу.
And Saul said to Samuel, Great is my sin: for I have gone against the orders of the Lord and against your words: because, fearing the people, I did what they said.
καὶ εἶπεν σαουλ πρὸς σαμουηλ ἡμάρτηκα ὅτι παρέβην τὸν λόγον κυρίου καὶ τὸ ῥῆμά σου ὅτι ἐφοβήθην τὸν λαὸν καὶ ἤκουσα τῆς φωνῆς αὐτῶν
- 25 А тепер прости ж мій гріх, і вернися зо мною, і я поклонюсь Господеві.
So now, let my sin have forgiveness, and go back with me to give worship to the Lord.
καὶ νῦν ἄρον δὴ τὸ ἀμάρτημά μου καὶ ἀνάστρεψον μετ' ἐμοῦ καὶ προσκυνήσω κυρίῳ τῷ θεῷ σου
- 26 Та Самуїл сказав до Саула: Не вернися з тобою, бо ти погордив Господнім словом, а Господь погордив тобою, щоб не був ти царем над Ізраїлем.
And Samuel said to Saul, I will not go back with you: for you have put away from you the word of the Lord, and the Lord has put you from your place as king over Israel.
καὶ εἶπεν σαμουηλ πρὸς σαουλ οὐκ ἀναστρέφω μετὰ σοῦ ὅτι ἐξουδένωσας τὸ ῥῆμα κυρίου καὶ ἐξουδενώσει σε κύριος τοῦ μὴ εἶναι βασιλέα ἐπὶ τὸν ἰσραηλ
- 27 І повернувся Самуїл, щоб піти, а Саул схопив полу плаща його, та й відірвав.
And when Samuel was turning round to go away, Saul took the skirt of his robe in his hand, and the cloth came away.
καὶ ἀπέστρεψεν σαμουηλ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ τοῦ ἀπελθεῖν καὶ ἐκράτησεν σαουλ τὸ πτερυγίου τῆς διπλοῖδος αὐτοῦ καὶ διέρρηξεν αὐτό
- 28 І сказав до нього Самуїл: Господь відірвав сьогодні від тебе Ізраїлеве царство, та й передав його твоєму ближньому, ліпшому від тебе!
And Samuel said to him, The Lord has taken away the kingdom of Israel from you this day by force, and has given it to a neighbour of yours who is better than you.
καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν σαμουηλ διέρρηξεν κύριος τὴν βασιλείαν ἰσραηλ ἐκ χειρὸς σου σήμερον καὶ δώσει αὐτὴν τῷ πλησίον σου τῷ ἀγαθῷ ὑπὲρ σέ
- 29 І також Ізраїлева Слава не скаже неправди та не буде каятися, бо Він не людина, щоб каятись.
And further, the Glory of Israel will not say what is false, and his purpose may not be changed: for he is not a man, whose purpose may be changed.
καὶ διαιεθήσεται ἰσραηλ εἰς δύο καὶ οὐκ ἀποστρέψει οὐδὲ μετανοήσει ὅτι οὐχ ὡς ἄνθρωπός ἐστιν τοῦ μετανοῆσαι αὐτός
- 30 А Саул сказав: Прогрішився я! Але вшануй й мене перед старшими мого народу та перед Ізраїлем, і вернися зо мною, а я поклонюся Господеві, Богові твоєму.
Then he said, Great is my sin: but still, give me honour now before the heads of my people and before Israel, and come back with me so that I may give worship to the Lord your God.
καὶ εἶπεν σαουλ ἡμάρτηκα ἀλλὰ δόξασόν με δὴ ἐνώπιον πρεσβυτέρων ἰσραηλ καὶ ἐνώπιον λαοῦ μου καὶ ἀνάστρεψον μετ' ἐμοῦ καὶ προσκυνήσω τῷ κυρίῳ θεῷ σου
- 31 І вернувся Самуїл за Саулом, і Саул поклонився Господеві.
So Samuel went back after Saul, and Saul gave worship to the Lord.
καὶ ἀνέστρεψεν σαμουηλ ὀπίσω σαουλ καὶ προσεκύνησεν τῷ κυρίῳ
- 32 ¶ І сказав Самуїл: Підведіть до мене Агага, царя амалікського. І пішов до нього Агаг весело. І сказав Агаг: Справді, відступилася гіркота смерті!
Then Samuel said, Make Agag, the king of the Amalekites, come here to me. And Agag came to him shaking with fear. And Agag said, Truly the pain of death is past.
καὶ εἶπεν σαμουηλ προσάγετέ μοι τὸν ἀγαγ βασιλέα ἀμαλῆκ καὶ προσῆλθεν πρὸς αὐτὸν ἀγαγ τρέμων καὶ εἶπεν ἀγαγ εἰ οὕτως πικρός ὁ θάνατος
- 33 А Самуїл сказав: Як твій меч позбавляв жінок дітей, так позбавиться дітей твоя мати між жінками. І посік Самуїл Агага перед Господнім лицем у Гілгалі.
And Samuel said, As your sword has made women without children, so now your mother will be without children among women. And Agag was cut up by Samuel, bone from bone, before the Lord in Gilgal.
καὶ εἶπεν σαμουηλ πρὸς ἀγαγ καθότι ἠτέκνωσεν γυναῖκας ἡ ῥομφαία σου οὕτως ἀτεκνωθήσεται ἐκ γυναικῶν ἡ μήτηρ σου καὶ ἔσφαξεν σαμουηλ τὸν ἀγαγ ἐνώπιον κυρίου ἐν γαλγαλ

- 34 I пішов Самуїл до Рами, а Саул зійшов до дому свого, до Саулової Гів'ї.
Then Samuel went to Ramah; and Saul went up to his house in Gibeah, in the land of Saul.
καὶ ἀπῆλθεν σαμουηλ εἰς αρμαθαμ καὶ σαουλ ἀνέβη εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ εἰς γαβαα
- 35 I більше не бачив Самуїл Саула аж до дня його смерти, та Самуїл сумував за Саулом. А Господь жалкував, що настановив був Саула царем над Ізраїлем.
And Samuel never saw Saul again till the day of his death; but Samuel was sorrowing for Saul: and it was no longer the Lord's pleasure for Saul to be king over Israel.
καὶ οὐ προσέθετο σαμουηλ ἔτι ἰδεῖν τὸν σαουλ ἕως ἡμέρας θανάτου αὐτοῦ ὅτι ἐπένθει σαμουηλ ἐπὶ σαουλ καὶ κύριος μετεμελήθη ὅτι ἐβασίλευσεν τὸν σαουλ ἐπὶ ἰσραηλ
- 1 ¶ I сказав Господь до Самуїла: Аж доки ти сумуватимеш за Саулом? Таж Я відкинув його, щоб не царював над Ізраїлем. Наповни рога свого оливою, та й іди, пошлю тебе до віфлєсм лянина Ессея, бо Я наглянув Собі царя між синами його.
And the Lord said to Samuel, How long will you go on sorrowing for Saul, seeing that I have put him from his place as king over Israel? Take oil in your vessel and go; I will send you to Jesse, the Beth-lehemit: for I have got a king for myself among his sons.
καὶ εἶπεν κύριος πρὸς σαμουηλ ἕως πότε σὺ πενθεῖς ἐπὶ σαουλ καὶ γὰρ ἐξουδένωκα αὐτὸν μὴ βασιλεύειν ἐπὶ ἰσραηλ πλησον τὸ κέρας σου ἐλαίου καὶ δεῦρο ἀποστείλω σε πρὸς ιεσσαί ἕως εἰς βηθλεεμ ὃ τι ἔορακα ἐν τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ ἐμοὶ βασιλεύειν
- 2 I сказав Самуїл: Як я піду? А почув Саул, то вб'є мене. А Господь сказав: Візьми в свою руку теля з великої худоби, та й скажеш: Я прийшов, щоб принести жертву для Господа.
And Samuel said, How is it possible for me to go? If Saul gets news of it he will put me to death. And the Lord said, Take a young cow with you and say, I have come to make an offering to the Lord.
καὶ εἶπεν σαμουηλ πῶς πορευθῶ καὶ ἀκούσεται σαουλ καὶ ἀποκτενεῖ με καὶ εἶπεν κύριος δάμαλιν βοῶν λαβὲ ἐν τῇ χειρὶ σου καὶ ἔρεῖς θῆσαι τῷ κυρίῳ ἤκω
- 3 I закличеш Ессея на жертву, а Я тобі дам знати, що масш робити, і помажеш Мені того, кого скажу тобі.
And send for Jesse to be present at the offering, and I will make clear to you what you are to do: and you are to put the holy oil on him whose name I give you.
καὶ καλέσεις τὸν ιεσσαί εἰς τὴν θυσίαν καὶ γνωριῶ σοι ἃ ποιήσεις καὶ χρίσεις ὃν ἐὰν εἶπω πρὸς σέ
- 4 I зробив Самуїл, що Господь говорив. I прийшов він до Віфлєсму, а старші міста вийшли йому назустріч із тремтінням. I сказали вони: Чи твій прихід то мир?
And Samuel did as the Lord said and came to Beth-lehem. And the responsible men of the town came out to him in fear and said, Do you come in peace?
καὶ ἐποίησεν σαμουηλ πάντα ἃ ἐλάλησεν αὐτῷ κύριος καὶ ἦλθεν εἰς βηθλεεμ καὶ ἐξέστησαν οἱ πρεσβύτεροι τῆς πόλεως τῇ ἀπαντήσει αὐτοῦ καὶ εἶπαν εἰρήνη ἢ εἰσοδός σου ὁ βλέπων
- 5 А він відказав: Мир! Я прийшов, щоб принести жертву Господеві. Освятіться, і прийдете зо мною до жертви. I освятив він Ессея та синів його, і покликав їх на жертву.
And he said, In peace: I have come to make an offering to the Lord: make yourselves clean and come with me to make the offering. And he made Jesse and his sons clean, and sent for them to be present at the offering.
καὶ εἶπεν εἰρήνη θῆσαι τῷ κυρίῳ ἤκω ἀγιάσθητε καὶ εὐφράνητε μετ' ἐμοῦ σήμερον καὶ ἡγίασεν τὸν ιεσσαί καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ καὶ ἐκάλεσεν αὐτοὺς εἰς τὴν θυσίαν
- 6 ¶ I сталося, як вони поприходили, то побачив він Еліява, та й сказав: Справді перед Господом помазанець Його!
Now when they came, looking at Eliab, he said, Clearly the man of the Lord's selection is before him.
καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ αὐτοῦ εἰσιεῖν καὶ εἶδεν τὸν ελιαβ καὶ εἶπεν ἀλλὰ καὶ ἐνώπιον κυρίου χριστὸς αὐτοῦ
- 7 Та Господь сказав Самуїлові: Не дивись на обличчя його та на високість зросту його, бо Я відкинув його Собі! Бо Бог бачить не те, що бачить людина: чоловік бо дивиться на лице, а Господь дивиться на серце.
But the Lord said to Samuel, Do not take note of his face or how tall he is, because I will not have him: for the Lord's view is not man's; man takes note of the outer form, but the Lord sees the heart.
καὶ εἶπεν κύριος πρὸς σαμουηλ μὴ ἐπιβλέψῃς ἐπὶ τὴν ὄψιν αὐτοῦ μηδὲ εἰς τὴν ἕξιν μεγέθους αὐτοῦ ὅτι ἐξουδένωκα αὐτόν ὅτι οὐχ ὡς ἐμβλέπεται ἄνθρωπος ὄψεται ὁ θεός ὅτι ἄνθρωπος ὄψεται εἰς πρόσωπον ὁ δὲ θεός ὄψεται εἰς καρδίαν
- 8 I покликав Ессеї Авинадава, і привів його перед Самуїла, та той сказав: Також цього не вибрав Господь!
Then Jesse sent for Abinadab and made him come before Samuel. And he said, The Lord has not taken this one.
καὶ ἐκάλεσεν ιεσσαί τὸν αμιναδαβ καὶ παρήλθεν κατὰ πρόσωπον σαμουηλ καὶ εἶπεν οὐδὲ τοῦτον ἐξελέξατο κύριος
- 9 I привів Ессеї Шамму, та Самуїл сказав: Також цього не вибрав Господь.
Then Jesse made Shammah come before him. And he said, The Lord has not taken this one.
καὶ παρήγαγεν ιεσσαί τὸν σαμα καὶ εἶπεν καὶ ἐν τούτῳ οὐκ ἐξελέξατο κύριος
- 10 I привів Ессеї сімох своїх синів перед Самуїла. I сказав Самуїл до Ессея: Цих не вибрав Господь.
And Jesse made his seven sons come before Samuel. And Samuel said to Jesse, The Lord has not taken any of these.
καὶ παρήγαγεν ιεσσαί τοὺς ἑπτὰ υἱοὺς αὐτοῦ ἐνώπιον σαμουηλ καὶ εἶπεν σαμουηλ οὐκ ἐξελέξατο κύριος ἐν τούτοις

- 11 I сказав Самуїл до Ессея: Чи то всі твої діти? А той відказав: Ще позостався найменший, він пасе отару. I сказав Самуїл до Ессея: Пошли ж привести його, бо не сядемо за стіл, аж пок и він не прийде сюди.
Then Samuel said to Jesse, Are all your children here? And he said, There is still the youngest, and he is looking after the sheep. And Samuel said to Jesse, Send and make him come here: for we will not take our seats till he is here.
καὶ εἶπεν σαμουηλ πρὸς ιεσσαὶ ἐκλελοίπασιν τὰ παιδάρια καὶ εἶπεν ἔτι ὁ μικρὸς ἰδοὺ ποιμαίνει ἐν τῷ ποιμνίῳ καὶ εἶπεν σαμουηλ πρὸς ιεσσαὶ ἀπόστειλον καὶ λαβὲ αὐτόν ὅτι οὐ μὴ κατακλιθῶμεν ἕως τοῦ ἔλθειν αὐτόν
- 12 I послав він, і привів його, а він рум'яний, із гарними очима та хорошого стану. А Господь сказав Самуїлові: Устань, помаж його, бо це він!
So he sent and made him come in. Now he had red hair and beautiful eyes and pleasing looks. And the Lord said, Come, put the oil on him, for this is he.
καὶ ἀπέστειλεν καὶ εἰσήγαγεν αὐτόν καὶ οὗτος πυρράκης μετὰ κάλλους ὀφθαλμῶν καὶ ἀγαθὸς ὁράσει κυρίῳ καὶ εἶπεν κύριος πρὸς σαμουηλ ἀνάστα καὶ χρίσον τὸν δαυιδ ὅτι οὗτος ἀγαθὸς ἐστίν
- 13 I взяв Самуїл рога оливи, та й помазав його серед братів його. I Дух Господній злинув на Давида, і був на ньому від того дня й далі. А Самуїл устав, і пішов до Рами.
Then Samuel took the bottle of oil, and put the oil on him there among his brothers: and from that day the spirit of the Lord came on David with power. So Samuel went back to Ramah.
καὶ ἔλαβεν σαμουηλ τὸ κέρασ τοῦ ἐλαίου καὶ ἔχριεν αὐτόν ἐν μέσῳ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ καὶ ἐφήλατο πνεῦμα κυρίου ἐπὶ δαυιδ ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ ἐπάνω καὶ ἀνέστη σαμουηλ καὶ ἀπῆλθεν εἰς αρμαθαμ
- 14 ¶ I Дух Господній відступився від Саула, а нанав його дух злий, посланий від Господа.
Now the spirit of the Lord had gone from Saul, and an evil spirit from the Lord was troubling him.
καὶ πνεῦμα κυρίου ἀπέστη ἀπὸ σαουλ καὶ ἐπνιγεν αὐτόν πνεῦμα πονηρὸν παρὰ κυρίου
- 15 I сказали раби Саула до нього: Оце злий дух від Бога нападає на тебе.
And Saul's servants said to him, See now, an evil spirit from God is troubling you.
καὶ εἶπαν οἱ παῖδες σαουλ πρὸς αὐτόν ἰδοὺ δὴ πνεῦμα κυρίου πονηρὸν πνίγει σε
- 16 Нехай скаже пан наш, раби твої пошукають тобі кого, хто вмє грати на гусли. I станеться, коли буде на тебе злий дух від Бога, то заграс той рукою своєю, і буде тобі добре.
Now give orders to your servants who are here before you to go in search of a man who is an expert player on a corded instrument: and it will be that when the evil spirit from God is on you, he will make music for you on his instrument, and you will get well.
εἰπάτωσαν δὴ οἱ δοῦλοι σου ἐνώπιόν σου καὶ ζητησάτωσαν τῷ κυρίῳ ἡμῶν ἄνδρα εἰδότα ψάλλειν ἐν κινύρῳ καὶ ἔσται ἐν τῷ εἶναι πνεῦμα πονηρὸν ἐπὶ σοὶ καὶ ψαλεῖ ἐν τῇ κινύρῳ αὐτοῦ καὶ ἀγαθὸν σοὶ ἔσται καὶ ἀναπαύσει σε
- 17 I сказав Саул до рабів своїх: Нагляньте мені кого, хто добре грас, і приведіть до мене.
And Saul said to his servants, Then get me a man who is an expert player, and make him come to me.
καὶ εἶπεν σαουλ πρὸς τοὺς παῖδας αὐτοῦ ἴδετε δὴ μοι ἄνδρα ὀρθῶς ψάλλοντα καὶ εἰσαγάγετε αὐτόν πρὸς ἐμέ
- 18 I відповів один із слуг, і сказав: Ось бачив я сина віфлєсмянина Ессея, що вмє грати, лицар та вояка, і розуміється на речах, і чоловік хорошої постави. I Господь із ним.
Then one of the servants in answer said, I have seen a son of Jesse, the Beth-lehemite, who is expert at playing, and a strong man and a man of war; and he is wise in his words, and pleasing in looks, and the Lord is with him.
καὶ ἀπεκρίθη εἷς τῶν παιδαρίων αὐτοῦ καὶ εἶπεν ἰδοὺ ἐόρακα υἱὸν τῷ ιεσσαὶ βηθλεεμίτην καὶ αὐτόν εἰδότα ψαλμόν καὶ ὁ ἀνὴρ συνετός καὶ ὁ ἀνὴρ πολεμιστής καὶ σοφὸς λόγῳ καὶ ἀνὴρ ἀγαθὸς τῷ εἶδει καὶ κύριος μετ' αὐτοῦ
- 19 I послав Саул послів до Ессея й сказав: Пошли до мене Давида, сина свого, що при отарі.
So Saul sent his servants to Jesse and said, Send me your son David who is with the sheep.
καὶ ἀπέστειλεν σαουλ ἀγγέλους πρὸς ιεσσαὶ λέγων ἀπόστειλον πρὸς με τὸν υἱὸν σου δαυιδ τὸν ἐν τῷ ποιμνίῳ σου
- 20 I взяв Ессей осла, наладованого хлібом, та бурдюка вина, та одне козя, і послав через сина свого Давида до Саула.
And Jesse took five cakes of bread and a skin of wine and a young goat and sent them to Saul by David.
καὶ ἔλαβεν ιεσσαὶ γομορ ἄρτων καὶ ἀσκὸν οἴνου καὶ ἔριφον αἰγῶν ἓνα καὶ ἐξαπέστειλεν ἐν χειρὶ δαυιδ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ πρὸς σαουλ
- 21 I прийшов Давид до Саула, та й став перед ним. I той сильно полюбив його, і він став йому збросношею.
And David came to Saul, waiting before him: and he became very dear to Saul, who made him his servant, giving him the care of his arms.
καὶ εἰσῆλθεν δαυид πρὸς σαουλ καὶ παρεϊστήκει ἐνώπιον αὐτοῦ καὶ ἠγάπησεν αὐτόν σφόδρα καὶ ἐγενήθη αὐτῷ αἶρων τὰ σκεῦα αὐτοῦ
- 22 I послав Саул до Ессея, говорячи: Нехай остасться Давид при мені, бо він знайшов ласку в очах моїх.
And Saul sent to Jesse saying, Let David be with me, for he is pleasing to me.
καὶ ἀπέστειλεν σαουλ πρὸς ιεσσαὶ λέγων παριστάσθω δὴ δαυид ἐνώπιον ἐμοῦ ὅτι εὗρεν χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς μου

- 23 I бувало, коли злий дух від Бога нападав на Саула, то Давид брав гусла, та й грав своєю рукою. I легшало Саулові, і ставало йому добре, і відступав від нього той злий дух.
And whenever the evil spirit from God came on Saul, David took his instrument and made music: so new life came to Saul, and he got well, and the evil spirit went away from him.
 και ἐγενήθη ἐν τῷ εἶναι πνεῦμα πονηρὸν ἐπὶ σαουλ καὶ ἐλάμβανεν δαυιδ τὴν κινύραν καὶ ἔψαλλεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ καὶ ἀνέψυχεν σαουλ καὶ ἀγαθὸν αὐτῷ καὶ ἀφίστατο ἀπ' αὐτοῦ τὸ πνεῦμα τὸ πονηρὸν
- 1 ¶ I зібрали филистимляни свої війська на війну. I зібралися вони до Сохо, що Юдине, і таборували між Сохо та між Азекією в Ефес-Даммімі.
Now the Philistines got their armies together for war, and came together at Socoh in the land of Judah, and took up their position between Socoh and Azekah in Ephes-dammim.
 και συνάγουσιν ἀλλόφυλοι τὰς παρεμβολὰς αὐτῶν εἰς πόλεμον καὶ συνάγονται εἰς σοκχωθ τῆς ἰουδαίας καὶ παρεμβάλλουσιν ἀνὰ μέσον σοκχωθ καὶ ἀνὰ μέσον ἀζηκα ἐν εφερμεμ
- 2 I зібралися Саул та ізраїльтяни, і таборували в долині Елі, і вставилися до бою проти филистимлян.
And Saul and the men of Israel came together and took up their position in the valley of Elah, and put their forces in order against the Philistines.
 και σαουλ καὶ οἱ ἄνδρες ἰσραηλ συνάγονται καὶ παρεμβάλλουσιν ἐν τῇ κοιλάδι αὐτοῦ παρατάσσονται εἰς πόλεμον ἐξ ἐναντίας ἀλλοφύλων
- 3 I стояли филистимляни на горі з того боку, а Ізраїль стояв на горі з цього боку, а поміж ними долина.
The Philistines were stationed on the mountain on one side and Israel on the mountain on the other side: and there was a valley between them.
 και ἀλλόφυλοι ἴστανται ἐπὶ τοῦ ὄρους ἐναυθα καὶ ἰσραηλ ἴστανται ἐπὶ τοῦ ὄρους ἐναυθα καὶ ὁ ἀλὼν ἀνὰ μέσον αὐτῶν
- 4 I вийшов із филистимських таборів одноборець, ім'я йому Голіат із Гату. Високий був шість ліктів і п'ять.
And a fighter came out from the tents of the Philistines, named Goliath of Gath; he was more than six cubits tall.
 και ἐξῆλθεν ἄνθρωπος δυνατὸς ἐκ τῆς παρατάξεως τῶν ἀλλοφύλων γολιαθ ὄνομα αὐτῷ ἐκ γεθ ὕψος αὐτοῦ τεσσάρων πήχων καὶ σπιθαμῆς
- 5 А на голові його мідяний шолом, і він одягнений був у панцера з луски; а вага того панцера п'ять тисяч шеклів міді.
And he had a head-dress of brass on his head, and he was dressed in a coat of metal, the weight of which was five thousand shekels of brass.
 και περικεφαλαία ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ καὶ θώρακα ἀλυσιδωτῶν αὐτὸς ἐνδεδικώς καὶ ὁ σταθμὸς τοῦ θώρακος αὐτοῦ πέντε χιλιάδες σίκλων χαλκοῦ καὶ σιδήρου
- 6 А на ногах його мідяні наголінники, а за плечима його мідяний спис.
His legs were covered with plates of brass and hanging on his back was a javelin of brass.
 και κνημίδες χαλκαὶ ἐπάνω τῶν σκελῶν αὐτοῦ καὶ ἀσπίς χαλκῆ ἀνὰ μέσον τῶν ὤμων αὐτοῦ
- 7 А держак списа його як ткацький вал, а вістря спису його шістсот шеклів заліза. А перед ним ходив щитоноша.
The stem of his spear was as long as a cloth-worker's rod, and its head was made of six hundred shekels' weight of iron: and one went before him with his body-cover.
 και ὁ κοντὸς τοῦ δόρατος αὐτοῦ ὡσεὶ μέσασκλον ὑφαινόντων καὶ ἡ λόγχη αὐτοῦ ἑξακοσίων σίκλων σιδήρου καὶ ὁ αἶρων τὰ ὄπλα αὐτοῦ προεπορεύετο αὐτοῦ
- 8 I став він, і кликнув до Ізраїлевих полків, та й сказав до них: Чого ви вийшли ставати до бою? Чи ж я не филистимлянин, а ви не раби Саулові? Оберіть собі кого, і нехай він зійде до мене.
He took up his position and in a loud voice said to the armies of Israel, Why have you come out to make war? Am I not a Philistine and you servants of Saul? Send out a man for yourselves and let him come down to me.
 και ἔστη καὶ ἀνεβόησεν εἰς τὴν παράταξιν ἰσραηλ καὶ εἶπεν αὐτοῖς τί ἐκπορεύεσθε παρατάξασθαι πολέμῳ ἐξ ἐναντίας ἡμῶν οὐκ ἐγὼ εἰμι ἀλλόφυλος καὶ ὑμεῖς εβραῖοι τοῦ σαουλ ἐκλέξασθε ἑαυτοῖς ἄνδρα καὶ καταβήτω πρὸς με
- 9 Якщо він зможе воювати зо мною, і вб'є мене, то ми станемо вам за рабів. А якщо я переможу його, і вб'ю його, то ви станете нам за рабів, і будете служити нам.
If he is able to have a fight with me and overcome me, then we will be your servants: but if I am able to overcome him, then you will be our servants and do work for us.
 και εἰν δυναθῆ πρὸς ἐμὲ πολεμῆσαι καὶ εἰν πατάξῃ με καὶ ἐσόμεθα ὑμῖν εἰς δούλους εἰν δὲ ἐγὼ δυναθῶ καὶ πατάξω αὐτὸν ἔσεσθε ἡμῖν εἰς δούλους καὶ δουλεύσετε ἡμῖν
- 10 I сказав филистимлянин: Я цього дня зневажив Ізраїлеві полки. Дайте мені чоловіка, і будемо битися вдвох.
And the Philistine said, I have put to shame the armies of Israel this day; give me a man so that we may have a fight together.
 και εἶπεν ὁ ἀλλόφυλος ἰδοὺ ἐγὼ ὠνειδίσα τὴν παράταξιν ἰσραηλ σήμερον ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ δότε μοι ἄνδρα καὶ μονομαχήσομεν ἀμφοτέροι
- 11 I чув Саул та весь Ізраїль ці слова филистимлянина, і вони перестрашилися та сильно налякалися.
And Saul and all Israel, hearing those words of the Philistine, were troubled and full of fear.
 και ἤκουσεν σαουλ καὶ πᾶς ἰσραηλ τὰ ῥήματα τοῦ ἀλλοφύλου ταῦτα καὶ ἐξέστησαν καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα
- 32 I сказав Давид до Саула: Хай не лякається нічье серце через нього. Раб твій піде, і буде битися з отим филистимлянином.
And David said to Saul, Let no man's heart become feeble because of him; I, your servant, will go out and have a fight with this Philistine.
 και εἶπεν δαυιδ πρὸς σαουλ μὴ δὴ συμπεσέτω ἡ καρδία τοῦ κυρίου μου ἐπ' αὐτὸν ὁ δοῦλός σου πορεύσεται καὶ πολεμήσει μετὰ τοῦ ἀλλοφύλου τούτου

- 33 I σκαζав Саул до Давида: Ти не можеш піти на того филистимлянина битися з ним, бо ти малий, а він вояк від своєї молодости.
And Saul said to David, You are not able to go out against this Philistine and have a fight with him: for you are only a boy, and he has been a man of war from his earliest days.
 και ειπεν σαουλ προς δαυιδ ου μη δυνηση πορευθηαι προς τον αλλοφυλον του πολεμειν μετ' αυτου οτι παιδαριον ει συ και αυτος ανηρ πολεμιστης εκ νεότητος αυτου
- 34 I σκαζав Давид до Саула: Твій раб був пастухом свого батька при отарі, і приходив лев, а також ведмідь, та й тягнув штуку дрібної худоби зо стада,
And David said to Saul, Your servant has been keeper of his father's sheep; and if a lion or a bear came and took a lamb from the flock,
 και ειπεν δαυιδ προς σαουλ ποιμαινων ην ο δουλος σου τω πατρι αυτου εν τω ποιμνιω και οταν ηρχετο ο λεων και η αρκος και ελαμβανεν προβατον εκ της αγελης
- 35 а я виходив за ним, і побивав його, і виривав те з пащі його. А як він ставав на мене, то я хапав його за його гриву, та й побивав його.
I went out after him, and overcame him, and took it out of his mouth: and if, turning on me, he came at me, I took him by the hair and overcame him and put him to death.
 και εξεπορευομην οπισω αυτου και επαταξα αυτον και εξεσπασα εκ του στοματος αυτου και ει επανιστατο επ' εμε και εκρατησα του φaryγγος αυτου και επαταξα και εθανατωσα αυτον
- 36 I лева, і ведмеда побивав твій раб. I цей необрізаний филистимлянин буде, як один із них, бо він зневажив полки Живого Бога!
Your servant has overcome lion and bear: and the fate of this Philistine, who is without circumcision, will be like theirs, seeing that he has put shame on the armies of the living God.
 και την αρκον ετυπεν ο δουλος σου και τον λεοντα και εσται ο αλλοφυλος ο απεριτμητος ως εν τούτων ουχι πορευσομαι και πατάξω αυτον και αφελω σήμερον ονειδος εξ ισραηλ διότι τις ο απεριτμητος ουτος ος ονειδισεν παράταξιν θεου ζώντος
- 37 I σκαζав Давид: Господь, що врятував мене з лапи лева та з лапи ведмеда, Він урятує мене з руки цього филистимлянина. I σκαζав Саул: Иди, і нехай Господь буде з тобою!
And David said, The Lord, who kept me safe from the grip of the lion and the bear, will be my saviour from the hands of this Philistine. And Saul said to David, Go! and may the Lord be with you.
 κύριος ος εξεϊλατό με εκ χειρός του λεοντος και εκ χειρός της αρκου αυτος εξελεϊται με εκ χειρός του αλλοφυλου του απεριτμητου τουτου και ειπεν σαουλ προς δαυιδ πορευου και εσται κύριος μετ' α σου
- 38 I зодягнув Саул Давида в свою одіж, і дав мідяного шолома на його голову, і надів на нього панцера.
Then Saul gave David his clothing of war, and put a head-dress of brass on his head and had him clothed with a coat of metal.
 και ενεδυσεν σαουλ τον δαυιδ μανδυαν και περικεφαλαιαν χαλκηνη περι την κεφαλην αυτου
- 39 I прип'яв Давид меча його на одержу свою, та й силкувався йти, бо він не звик був до того. I σκαζав Давид до Саула: Не могу в цьому ходити, бо я не звик! I покидав Давид їх із себе.
And David took Saul's sword and put the band round him over the metal coat, and was unable to go forward; for he was not used to them. Then David said to Saul, It is not possible for me to go out with these, for I am not used to them. So David took them off.
 και εξωσεν τον δαυιδ την ρομφαιαν αυτου επανω του μανδουου αυτου και εκοπισεν περιπατησας απαξ και δις και ειπεν δαυιδ προς σαουλ ου μη δυναμαι πορευθηαι εν τούτοις οτι ου πεπειραμαι κ αι αφαιρουσιν αυτα απ' αυτου
- 40 ¶ I взяв він кия свого в свою руку, і вибрав собі п'ять вигладжених камінців із потоку, і поклав їх у пастушу торбу, яку мав, та в торбину, а його праща у руці його. I він пішов до филистимлянина.
Then he took his stick in his hand, and got five smooth stones from the bed of the stream and put them in a bag such as is used by sheep-keepers; and in his hand was a leather band used for sending stones: and so he went in the direction of the Philistine.
 και ελαβεν την βακτηριαν αυτου εν τη χειρι αυτου και εξελεξατο εαυτω πεντε λιθους λειους εκ του χειμαρρου και εθετο αυτους εν τω каδιω τω ποιμενικω τω οντι αυτω εις συλλογην και σφενδονην αυτου εν τη χειρι αυτου και προσηλθεν προς τον ανδρα τον αλλοφυλον
- 42 I подивився филистимлянин, та й побачив Давида, і злегковажив його, бо той був ще хлопець, рум'яний юнак стрункої постави.
And when the Philistine, taking note, saw David, he had a poor opinion of him: for he was only a boy, red-haired and good-looking.
 και ειδεν γολιαδ τον δαυιδ και ητιμασεν αυτον οτι αυτος ην παιδαριον και αυτος πυρρακης μετα κάλλους οφθαλμων
- 43 I σκαζав филистимлянин до Давида: Чи я пес, що ти вийшов на мене з кием? I филистимлянин прокляв Давида своїми богами.
And the Philistine said to David, Am I a dog, that you come out to me with sticks? And the Philistine put curses on David by all his gods.
 και ειπεν ο αλλοφυλος προς δαυιδ ωσει κυων εγω ειμι οτι συ ερχη επ' εμε εν ραβδω και λιθοις και ειπεν δαυιδ ουχι αλλ' η χειρω κυνος και κατηρασατο ο αλλοφυλος τον δαυιδ εν τοις θεοις αυτου
- 44 I σκαζав филистимлянин до Давида: Ходи ж до мене, а я твоя тіло віддам птаству небесному та звірині польовій.
And the Philistine said to David, Come here to me, and I will give your flesh to the birds of the air and the beasts of the field.
 και ειπεν ο αλλοφυλος προς δαυιδ δευρο προς με και δωσω τας σαρκας σου τοις πετεινοις του ουρανου και τοις κτηνεσιν της γης
- 45 I σκαζав Давид до филистимлянина: Ти йдеш на мене з мечем і списом та ратищем, а я йду на тебе в Ім'я Господа Саваота, Бога військ Ізраїлевих, які ти зневажив.
Then David said to the Philistine, You come to me with a sword and a spear and a javelin: but I come to you in the name of the Lord of armies, the God of the armies of Israel on which you have put shame.
 και ειπεν δαυιδ προς τον αλλοφυλον συ ερχη προς με εν ρομφαια και εν δορατι και εν ασπιδι каγω πορευομαι προς σε εν ονόματι κυριου саваωθ θεου παρατάξεως ισραηλ ην ονειδισας σήμερον

- 46 Сьогодні віддасть тебе Господь у мою руку, і я поб'ю тебе, і відітну голову твою з тебе, і дня цього я дам падло филистимського табору птаству небесному та земній звірині. І пізнає вся земля, що є Бог Ізраїлів!
 This day the Lord will give you up into my hands, and I will overcome you, and take your head off you; and I will give the bodies of the Philistine army to the birds of the air and the beasts of the earth today, so that all the earth may see that Israel has a God;
 και αποκλεισει σε κυριος σημερον εις την χειρα μου και αποκτενω σε και αφελω την κεφαλην σου απο σου και δωσω τα κωλα σου και τα κωλα παρεμβολης αλλοφυλων εν ταυτη τη ημερα τοις πετε ινοις του ουρανου και τοις θηριοις της γης και γνωσεται πασα η γη οτι εστιν θεος εν ισραηλ
- 47 І пізнає вся громада те, що Господь спасє не мечем та списом, бо це війна Господа, і Він віддасть вас у нашу руку.
 And all these people who are here today may see that the Lord does not give salvation by sword and spear: for the fight is the Lord's, and he will give you up into our hands.
 και γνωσεται πασα η εκκλησια αυτη οτι ουκ εν ρομφαια και δορατι σφζει κυριος οτι του κυριου ο πολемоσ και παραδωσει κυριος ημας εις χειρας ημων
- 48 ¶ І сталося, коли филистимлянини устав і пішов, і зблизився до Давида, то Давид поспішив і побіг до лави навпроти филистимлянина.
 Now when the Philistine made a move and came near to David, David quickly went at a run in the direction of the army, meeting the Philistine face to face.
 και ανεστη ο αλλοφυλος και επορευθη εις συναντησιν δαυιδ
- 49 І простяг Давид руку свою до торби, і взяв звідти каменя, та й кинув із праці, і вдарив филистимлянина в чоло його. І той камінь втявся йому в чоло, і він упав на обличчя своє на землю.
 And David put his hand in his bag and took out a stone and sent it from his leather band straight at the Philistine, and the stone went deep into his brow, and he went down to the earth, falling on his face.
 και εξετεινεν δαυιδ την χειρα αυτου εις το καδιον και ελαβεν εκειθεν λιθον ενα και εσφενδονησεν και επαταξεν τον αλλοφυλον επι το μετωπον αυτου και διεδω ο λιθος δια της περικεφαλαιας εις το μετωπον αυτου και επεσεν επι προσωπον αυτου επι την γην
- 51 І підбіг Давид, і став на филистимлянина, і вихопив його меча, і витяг його з його піхви, та й убив його, відтяв ним йому голову! І побачили филистимляни, що помер їх силач, і стали втікати!
 So running up to the Philistine and putting his foot on him, David took his sword out of its cover, and put him to death, cutting off his head with it. And when the Philistines saw that their fighter was dead, they went in flight.
 και εδραμεν δαυιδ και επεστη επ' αυτον και ελαβεν την ρομφαιαν αυτου και εθανατωσεν αυτον και αφηλεν την κεφαλην αυτου και ειδον οι αλλοφυλοι οτι τεθηνηκεν ο δυνατοσ αυτων και εφυγον
- 52 А люди Ізраїлеві та Юдині схопилися, і зняли крик, та й погнали филистимляни аж доти, де йдеться до Гаю, і аж до брами Екрону. І падали трупи филистимляни по дорозі аж до Шаараїму, і аж до Гату, і аж до Екрону.
 And the men of Israel and of Judah got up, and gave a cry, and went after the Philistines as far as Gath and the town doors of Ekron. And the wounded of the Philistines were falling down by the road from Shaaraim all the way to Gath and Ekron.
 και ανιστανται ανδρες ισραηλ και ιουδα και ηλαλαξαν και κατεδιωξαν οπισω αυτων εως εισοδου γεθ και εως της πολης ασκαλωνοσ και επεσαν τραυματια των αλλοφυλων εν τη οδο των πυλων και ι εως γεθ και εως ακκαρων
- 53 І вернулися Ізраїлеві сини з погоні за филистимлянами, та й розграбували їхні табори.
 Then the children of Israel came back from going after the Philistines, and took their goods from the tents.
 και ανεστρεψαν ανδρες ισραηλ εκκλινοντες οπισω των αλλοφυλων και κατεπατουσ τας παρεμβολασ αυτων
- 54 А Давид узяв голову того филистимлянина, і приніс її до Єрусалиму, а зброю його склав у своєму наметі.
 And David took the head of the Philistine to Jerusalem, but the metal war-dress and the arms he put in his tent.
 και ελαβεν δαυιδ την κεφαλην του αλλοφυλου και ηνεγκεν αυτην εις ιερουσαλημ και τα σκευη αυτου εθηκεν εν τω σκηνωματι αυτου
- 6 ¶ І сталося, як вони йшли, коли Давид вертався, побивши филистимлянина, то повиходили жінки зо всіх Ізраїлевих міст, щоб співати та танцювати назустріч царя Саула, із бубнами, із радістю, та з цимбалами.
 Now on their way, when David came back after the destruction of the Philistine, the women came out of all the towns of Israel, with songs and dances, meeting David with melody and joy and instruments of music.
 και εξηλθον αι χορευουσαι εις συναντησιν δαυιδ εκ πασων πολεων ισραηλ εν τυμπανοις και εν χαρμοσונה και εν κυμβαλοις
- 7 І викрикували ті жінки, що грали, та й казали: Саул повбивав свої тисячі, а Давид десятки тисяч свої!
 And the women, answering one another in their song, said, Saul has put to death his thousands and David his tens of thousands.
 και εξηρχον αι γυναικεσ και ελεγον επαταξεν σαουλ εν χιλιασιν αυτου και δαυιδ εν μυριασιν αυτου

- 8 I дуже запалився Саулів гнів, і та річ була неприємна йому, і він сказав: Давидові дали десятки тисяч, а мені дали тисячі, йому бракує ще тільки царювання!
 And Saul was very angry and this saying was displeasing to him; and he said, They have given David credit for tens of thousands, and to me for only thousands: what more is there for him but the kingdom?
 καὶ πονηρὸν ἐφάνη τὸ ῥῆμα ἐν ὀφθαλμοῖς σαουλ περὶ τοῦ λόγου τούτου καὶ εἶπεν τῷ δαυιδ ἔδωκαν τὰς μυριάδας καὶ ἐμοὶ ἔδωκαν τὰς χιλιάδας
- 9 I від того дня й далі Саул дивився заздрісним оком на Давида.
 And from that day Saul was looking with envy on David.
 καὶ ἦν σαουλ ὑποβλεπόμενος τὸν δαυιδ ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ ἐπέκεινα
- 12 ¶ I боявся Саул Давида, бо з ним був Господь, а від Саула Він відступив.
 And Saul went in fear of David, because the Lord was with David and had gone away from Saul.
 καὶ ἐφοβήθη σαουλ ἀπὸ προσώπου δαυιδ
- 13 I віддалив його Саул від себе, і настановив його собі тисячником, і він виходив на війни, і вертався перед народом.
 So Saul sent him away, and made him a captain over a thousand; and he went about his business before the people.
 καὶ ἀπέστησεν αὐτὸν ἀπ' αὐτοῦ καὶ κατέστησεν αὐτὸν ἐαυτῷ χιλίαρχον καὶ ἐξεπορεύετο καὶ εἰσεπορεύετο ἔμπροσθεν τοῦ λαοῦ
- 14 I мав Давид поведження в усіх дорогах своїх, і з ним був Господь.
 And in all his undertakings David did wisely; and the Lord was with him.
 καὶ ἦν δαυιδ ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ συνίων καὶ κύριος μετ' αὐτοῦ
- 15 I побачив Саул, що той має велике поведження, і налякався його.
 And when Saul saw how wisely he did, he was in fear of him.
 καὶ εἶδεν σαουλ ὡς αὐτὸς συνίει σφόδρα καὶ εὐλαβεῖτο ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ
- 16 А ввесь Ізраїль та Юда любили Давида, бо він виходив на війни, і вертався перед ними.
 But David was loved by all Israel and Judah, for he went out and came in before them.
 καὶ πᾶς ἰσραηλ καὶ ἰουδας ἠγάπα τὸν δαυιδ ὅτι αὐτὸς ἐξεπορεύετο καὶ εἰσεπορεύετο πρὸ προσώπου τοῦ λαοῦ
- 20 а Давида покохала Мелхола, друга Саулова дочка. І розповіли про це Саулові, і ця річ була слухна в очах його.
 And Saul's daughter Michal was in love with David: and Saul had word of it and was pleased.
 καὶ ἠγάπησεν μελχολ ἡ θυγάτηρ σαουλ τὸν δαυιδ καὶ ἀπηγγέλη σαουλ καὶ ἠθύνθη ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ
- 21 I сказав Саул про себе: Дам я її йому, і нехай вона стане йому за пастку, і нехай буде на ньому рука филистимлян! А до Давида Саул сказав удруге: Посвоячишся сьогодні зо мною.
 And Saul said, I will give her to him, so that she may be a cause of danger to him, and so that the hands of the Philistines may be against him. So Saul said to David, Today you are to become my son-in-law for the second time.
 καὶ εἶπεν σαουλ δώσω αὐτὴν αὐτῷ καὶ ἔσται αὐτῷ εἰς σκάνδαλον καὶ ἦν ἐπὶ σαουλ χεῖρ ἀλλοφύλων
- 22 I наказав Саул своїм рабам: Промовляйте до Давида потику, говорячи: Ось цар уподобав тебе собі, а всі його раби полюбили тебе, а тепер ти посвоячишся з царем.
 And Saul gave his servants orders saying, Have talk with David secretly and say to him, See how the king has delight in you, and how you are loved by all his servants: then be the king's son-in-law.
 καὶ ἐνετείλατο σαουλ τοῖς παισὶν αὐτοῦ λέγων λαλήσατε ὑμεῖς λάθρα τῷ δαυιδ λέγοντες ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς θέλει ἐν σοὶ καὶ πάντες οἱ παῖδες αὐτοῦ ἀγαπῶσιν σε καὶ σὺ ἐπιγάμβρευσον τῷ βασιλεῖ
- 23 I Саулові раби говорили ці слова до Давидових ушей. А Давид сказав: Чи то легко в ваших очах посвоячитися з царем? Таж я людина вбога та маловажна!
 And Saul's servants said these things to David. And David said, Does it seem to you a small thing to be the king's son-in-law, seeing that I am a poor man, of no great name?
 καὶ ἐλάλησαν οἱ παῖδες σαουλ εἰς τὰ ὅτι δαυιδ τὰ ῥήματα ταῦτα καὶ εἶπεν δαυιδ εἰ κοφῶν ἐν ὀφθαλμοῖς ὑμῶν ἐπιγάμβρευσαι βασιλεῖ κἀγὼ ἀνὴρ ταπεινὸς καὶ οὐχὶ ἐνδοξος
- 24 I розповіли це раби Саула йому, говорячи: Отак говорив Давид.
 And the servants of Saul gave him an account of what David had said.
 καὶ ἀπήγγειλαν οἱ παῖδες σαουλ αὐτῷ κατὰ τὰ ῥήματα ταῦτα ἃ ἐλάλησεν δαυιδ
- 25 I сказав Саул: Так скажете Давидові: Не бажає цар заплати за молоду, а бажає тільки сто крайніх плотів филистимських, щоб пімститися на неприятелях царя. А Саул думав тим зро бити, щоб Давид попав до руки филистимлян.
 And Saul said, Then say to David, The king has no desire for any bride-price, but only for the private parts of a hundred Philistines so that the king may get the better of his haters. But it was in Saul's mind that David might come to his end by the hands of the Philistines.
 καὶ εἶπεν σαουλ τότε ἐρεῖτε τῷ δαυιδ οὐ βούλεται ὁ βασιλεὺς ἐν δόματι ἀλλ' ἢ ἐν ἑκατὸν ἀκροβυστίαις ἀλλοφύλων ἐκδικῆσαι εἰς ἐχθροὺς τοῦ βασιλέως καὶ σαουλ ἐλογίσατο αὐτὸν ἐμβαλεῖν εἰς χεῖρας τῶν ἀλλοφύλων

- 26 I його раби переказали ці слова Давидові, і ця річ була мила в Давидових очах, щоб посвоячитися з царем. I в недовгому часі
And when his servants said these words to David, he was well pleased to be the son-in-law of the king. And the days were still not past.
 και ἀπαγγέλλουσιν οἱ παῖδες σαουλ τῷ δαυιδ τὰ ῥήματα ταῦτα και εὐθύνθη ὁ λόγος ἐν ὀφθαλμοῖς δαυιδ ἐπιγαμβρεῦσαι τῷ βασιλεῖ
- 27 встав Давид, та й пішов він та його люди, і забив серед филистимлян двісті чоловіка. I Давид приніс їхні крайні плоті, і дав їх у повному числі цареві, щоб посвоячитися з царем. I Саул дав йому за жінку дочку свою Мелхолу.
So David and his men got up and went, and put to death two hundred of the Philistines; and David took their private parts and gave the full number of them to the king, so that he might be the king's son-in-law. And Saul gave him his daughter Michal for his wife.
 και ἀνέστη δαυιδ και ἐπορεύθη αὐτὸς και οἱ ἄνδρες αὐτοῦ και ἐπάταξεν ἐν τοῖς ἀλλοφύλοις ἑκατὸν ἄνδρας και ἀνήνεγκεν τὰς ἀκροβυστίας αὐτῶν τῷ βασιλεῖ και ἐπιγαμβρεύεται τῷ βασιλεῖ και δίδωσιν αὐτῷ τὴν μελχολ θυγατέρα αὐτοῦ αὐτῷ εἰς γυναῖκα
- 28 I побачив Саул, і пізнав, що Господь із Давидом, а Мелхола, Саулова дочка, полюбила його.
And it was clear to Saul that the Lord was with David; and he was loved by all Israel.
 και εἶδεν σαουλ ὅτι κύριος μετὰ δαυιδ και πᾶς ἰσραηλ ἠγάπα αὐτόν
- 29 А Саул ще й далі боявся Давида. I Саул ненавидів Давида по всі дні.
And Saul's fear of David became all the greater, and he went on hating him, day by day.
 και προσέθετο ἐδλαβεῖσθαι ἀπὸ δαυιδ ἔτι
- 1 ¶ I говорив Саул до свого сина Йонатана та до всіх своїх рабів, щоб убити Давида. Та Йонатан, син Саулів, дуже кохав Давида.
And Saul gave orders to his son Jonathan and to all his servants to put David to death. But Saul's son Jonathan had great delight in David.
 και ἐλάλησεν σαουλ πρὸς ἰωναθαν τὸν υἱὸν αὐτοῦ και πρὸς πάντας τοὺς παῖδας αὐτοῦ θανατῶσαι τὸν δαυιδ και ἰωναθαν υἱὸς σαουλ ἠρέιτο τὸν δαυιδ σφόδρα
- 2 I розповів Йонатан Давидові, говорячи: Батько мій Саул хоче вбити тебе. А тепер уранці стережися, сиди в укритті, і сховайся.
And Jonathan said to David, Saul, my father, is purposing your death: so now, take care in the morning, and keep yourself safe in a secret place:
 και ἀπήγγειλεν ἰωναθαν τῷ δαυιδ λέγων σαουλ ζητεῖ θανατῶσαι σε φύλαξαι οὖν αὐριον πρῶι και κρύβηθι και κάθισον κρυβῆ
- 3 А я вийду, і стану при свосму батькові на полі, де ти будеш, і я буду говорити про тебе до свого батька. I що побачу, те розповім тобі.
And I will go out and take my place by my father's side in the field near where you are; and I will get into talk with my father about you, and when I see how things are, I will give you word.
 και ἐγὼ ἐξελεύσομαι και στήσομαι ἐχόμενος τοῦ πατρὸς μου ἐν ἀγρῷ οὐ ἂν ἦς ἐκεῖ και ἐγὼ λαλήσω περὶ σοῦ πρὸς τὸν πατέρα μου και ὁμομα ὃ τι ἂν ἦ και ἀπαγγελω σοι
- 4 I говорив Йонатан свосму батькові Саулові добре про Давида, і сказав йому: Нехай не згрішить цар проти раба свого, проти Давида, бо не згрішив він проти тебе, а вчинки його дуже добрі для тебе.
And Jonathan gave his father Saul a good account of David, and said to him, Let not the king do wrong against his servant, against David; because he has done you no wrong, and all his acts have had a good outcome for you:
 και ἐλάλησεν ἰωναθαν περὶ δαυιδ ἀγαθὰ πρὸς σαουλ τὸν πατέρα αὐτοῦ και εἶπεν πρὸς αὐτόν μη ἁμαρτησάτω ὁ βασιλεὺς εἰς τὸν δοῦλόν σου δαυιδ ὅτι οὐχ ἡμάρτηκεν εἰς σέ και τὰ ποιήματα αὐτοῦ ἀγαθὰ σφόδρα
- 5 I наражав він на небезпеку життя своє, і вбив филистимлянина, і Господь учинив велике спасіння для всього Ізраїля. Ти це бачив та радів. I для чого згрішиш ти проти невинної крові, бажаючи вбити Давида безпричинно?
For he put his life in danger and overcame the Philistine, and the Lord gave all Israel salvation: you saw it and were glad: why then are you sinning against him who has done no wrong, desiring the death of David without cause?
 και ἔθετο τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ και ἐπάταξεν τὸν ἀλλόφυλον και ἐποίησεν κύριος σωτηρίαν μεγάλην και πᾶς ἰσραηλ εἶδον και ἐχάρησαν και ἵνα τί ἁμαρτάνεις εἰς αἷμα ἀθῶν θανατῶσαι τὸν δαυιδ δωρεάν
- 6 I послухався Саул Йонатанового голосу. I Саул присягнув: Як живий Господь, не буде той убитий!
And Saul gave ear to the voice of Jonathan, and said with an oath, By the living Lord, he is not to be put to death.
 και ἤκουσεν σαουλ τῆς φωνῆς ἰωναθαν και ὅμοσεν σαουλ λέγων ζῆ κύριος εἰ ἀποθανεῖται
- 7 I покликав Йонатан Давида, і переказав йому Йонатан усі ті слова. I привів Йонатан Давида до Саула, і він був перед ним, як давніше.
Then Jonathan sent for David and gave him word of all these things. And Jonathan took David to Saul, who kept him by his side as in the past.
 και ἐκάλεσεν ἰωναθαν τὸν δαυιδ και ἀπήγγειλεν αὐτῷ πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα και εἰσήγαγεν ἰωναθαν τὸν δαυιδ πρὸς σαουλ και ἦν ἐνώπιον αὐτοῦ ὡσεὶ ἐχθὲς και τρίτην ἡμέραν
- 8 ¶ А війна була далі. I вийшов Давид, воював з филистимлянами, та й завдав їм велику поразку, і вони повтікали перед ним.
And there was war again: and David went out fighting the Philistines, causing great destruction among them; and they went in flight before him.
 και προσέθετο ὁ πόλεμος γενέσθαι πρὸς σαουλ και κατίσχυσεν δαυιδ και ἐπολέμησεν τοὺς ἀλλοφύλους και ἐπάταξεν ἐν αὐτοῖς πληγὴν μεγάλην σφόδρα και ἔφυγον ἐκ προσώπου αὐτοῦ

- 9 А злий дух від Господа був на Саулі, і він сидів у своїм домі, і спис його в руці його, а Давид грав рукою.
And an evil spirit from the Lord came on Saul, when he was seated in his house with his spear in his hand; and David made music for him.
 και ἐγένετο πνεῦμα θεοῦ πονηρὸν ἐπὶ σαουλ καὶ αὐτὸς ἐν οἴκῳ καθεύδων καὶ δόρυ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ καὶ δαυὶδ ἔψαλλεν ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ
- 10 А Саул хотів ударити списом у Давида, прибити його до стіни, та відхилився той перед Саулом, і він увігнав списа в стіну, а Давид утік, і був урятований тієї ночі.
And Saul would have sent his spear through him, pinning him to the wall, but he got away and the spear went into the wall: and that night David went in flight and got away.
 και ἐξήτει σαουλ πατάξει τὸ δόρυ εἰς δαυὶδ καὶ ἀπέστη δαυὶδ ἐκ προσώπου σαουλ καὶ ἐπάταξεν τὸ δόρυ εἰς τὸν τοῖχον καὶ δαυὶδ ἀνεχώρησεν καὶ διεσώθη
- 11 ¶ I послав Саул посланців до Давидового дому, щоб стерегли його й щоб убили його вранці. І розповіла Давидові його жінка Мелхола, говорячи: Якщо ти не врятуєш свого життя цієї ночі, то взавтра ти будеш забитий.
Then in that night Saul sent men to David's house to keep watch on him so as to put him to death in the morning: and David's wife Michal said to him, If you do not go away to a safe place tonight you will be put to death in the morning.
 και ἐγενήθη ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ καὶ ἀπέστειλεν σαουλ ἀγγέλους εἰς οἶκον δαυὶδ φυλάξει αὐτὸν τοῦ θανατῶσαι αὐτὸν πρωὶ καὶ ἀπήγγειλεν τῷ δαυὶδ μελχολ ἡ γυνὴ αὐτοῦ λέγουσα ἐὰν μὴ σὺ σώσης τὴ ν ψυχὴν σαυτοῦ τὴν νύκτα ταύτην αὐριον θανατωθήσῃ
- 12 І Мелхола спустила Давида через вікно, і він пішов і втік, і врятувався.
So Michal let David down through the window, and he went in flight and got away.
 και κατάρχει ἡ μελχολ τὸν δαυὶδ διὰ τῆς θυρίδος καὶ ἀπῆλθεν καὶ ἔφυγεν καὶ σφύζεται
- 13 І взяла Мелхола домашнього божка, і поклала до ліжка, а подушку з козячого волосу поклала в головах його, та й прикрила плащем.
Then Michal took the image and put it in the bed, with a cushion of goat's hair at its head, and she put clothing over it.
 και ἔλαβεν ἡ μελχολ τὰ κενοτάφια καὶ ἔθετο ἐπὶ τὴν κλίνην καὶ ἦπαρ τῶν αἰγῶν ἔθετο πρὸς κεφαλῆς αὐτοῦ καὶ ἐκάλυπεν αὐτὰ ἱματίῳ
- 14 І послав Саул посланців, щоб узяти Давида, а вона сказала: Він хворий!
And when Saul sent men to take David, she said, He is ill.
 και ἀπέστειλεν σαουλ ἀγγέλους λαβεῖν τὸν δαυὶδ καὶ λέγουσιν ἐνοχλεῖσθαι αὐτόν
- 15 І послав Саул тих посланців побачити Давида, говорячи: Принесіть його в ліжку до мене, щоб забити його!
And Saul sent his men to see David, saying, Do not come back without him, take him in his bed, so that I may put him to death.
 και ἀποστέλλει ἐπὶ τὸν δαυὶδ λέγων ἀγάγετε αὐτὸν ἐπὶ τῆς κλίνης πρὸς με τοῦ θανατῶσαι αὐτόν
- 16 І ввійшли ті посланці, аж ось у ліжку домашній божок, а в головах його подушка з козячого волосу!
And when the men came in, there was the image in the bed, with the cushion of goat's hair at its head
 και ἔρχονται οἱ ἄγγελοι καὶ ἰδοὺ τὰ κενοτάφια ἐπὶ τῆς κλίνης καὶ ἦπαρ τῶν αἰγῶν πρὸς κεφαλῆς αὐτοῦ
- 17 І сказав Саул до Мелхоли: Нашо ти так обманяла мене, і відпустила мого ворога, і він урятувався? А Мелхола відказала Саулові: Він сказав мені: Відпусти мене, бо інакше вб'ю тебе!
And Saul said to Michal, why have you been false to me, letting my hater go and get safely away? And in answer Michal said to Saul, He said to me, Let me go, or I will put you to death.
 και εἶπεν σαουλ τῇ μελχολ ἵνα τί οὕτως παρελόγισα με καὶ ἐξαπέστειλας τὸν ἐχθρόν μου καὶ διεσώθη καὶ εἶπεν μελχολ τῷ σαουλ αὐτὸς εἶπεν ἐξαπόστειλόν με εἰ δὲ μὴ θανατώσω σε
- 18 ¶ А Давид утік і врятувався. І прийшов він до Самуїла до Рами, і розповів йому все, що зробив йому Саул. І пішов він та Самуїл, та й осілися в Найоті.
So David went in flight and got away and came to Ramah, to Samuel, and gave him an account of all Saul had done to him. And he and Samuel went and were living in Naioth.
 και δαυὶδ ἔφυγεν καὶ διεσώθη καὶ παραγίνεται πρὸς σαμουηλ εἰς αρμαθαμ καὶ ἀπαγγέλλει αὐτῷ πάντα ὅσα ἐποίησεν αὐτῷ σαουλ καὶ ἐπορεύθη δαυὶδ καὶ σαμουηλ καὶ ἐκάθισαν ἐν ναυαθ ἐν ραμα
- 19 І розповіджено Саулові, говорячи: Ось Давид у Найоті в Рамі.
And word was given to Saul that David was at Naioth in Ramah.
 και ἀπηγγέλη τῷ σαουλ λέγοντες ἰδοὺ δαυὶδ ἐν ναυαθ ἐν ραμα
- 20 І послав Саул посланців, щоб узяти Давида. І вони побачили громаду пророків, що пророкувала, а Самуїл стояв над ними. І на Саулових посланців злинув Дух Божий, і пророкували й вони.
And Saul sent men to take David; and when they saw the band of prophets at work, with Samuel in his place at their head, the spirit of God came on Saul's men, and they became like prophets.
 και ἀπέστειλεν σαουλ ἀγγέλους λαβεῖν τὸν δαυὶδ καὶ εἶδαν τὴν ἐκκλησίαν τῶν προφητῶν καὶ σαμουηλ εἰστήκει καθεστηκῶς ἐπ' αὐτῶν καὶ ἐγενήθη ἐπὶ τοὺς ἀγγέλους τοῦ σαουλ πνεῦμα θεοῦ καὶ πρ οφητεύουσιν
- 21 І розповіли про це Саулові. І послав він інших посланців, та пророкували також і вони. А Саул послав посланців ще третіх, та пророкували й вони.
And Saul, having news of this, sent other men, who in the same way became like prophets. And a third time Saul sent men, and they like the others became like prophets.
 και ἀπηγγέλη τῷ σαουλ καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους ἐτέρους καὶ ἐπροφήτευσαν καὶ αὐτοὶ καὶ προσέθετο σαουλ ἀποστέλλαι ἀγγέλους τρίτους καὶ ἐπροφήτευσαν καὶ αὐτοὶ

- 22 **I пішов і він до Рами, і прийшов аж до великої ями, що в Сеху, і запитав, і сказав: Де Самуїл та Давид? А запитаний відказав: Ось у Найоті в Рамі.**
Then he himself went to Ramah, and came to the great water-spring in Secu; and questioning the people he said, Where are Samuel and David? And one said, They are at Naioth in Ramah.
καὶ ἐθυμώθη ὀργῆ σαουλ καὶ ἐπορεύθη καὶ αὐτὸς εἰς αρμαθαμ καὶ ἔρχεται ἕως τοῦ φρέατος τοῦ ἄλω τοῦ ἐν τῷ σεφι καὶ ἠρώτησεν καὶ εἶπεν τοῦ σαμουηλ καὶ δαυιδ καὶ εἶπαν ἰδοὺ ἐν ναυαθ ἐν ραμ α
- 23 **I пішов він туди до Найоту в Рамі. І злинув Божий Дух також на нього, і він усе пророкував, аж поки не прийшов у Найот у Рамі.**
And he went on from there to Naioth in Ramah: and the spirit of God came on him, and he went on, acting like a prophet, till he came to Naioth in Ramah.
καὶ ἐπορεύθη ἐκεῖθεν εἰς ναυαθ ἐν ραμα καὶ ἐγενήθη καὶ ἐπ' αὐτῷ πνεῦμα θεοῦ καὶ ἐπορεύετο προφητεύων ἕως τοῦ ἐλθεῖν αὐτὸν εἰς ναυαθ ἐν ραμα
- 24 **І зняв і він одягу свою, і пророкував і він перед Самуїлом, і лежав нагий цілий той день та цілу ніч. Тому то й говорять: Чи й Саул між пророками?**
And he took off his clothing, acting like a prophet before Samuel, and falling down he was stretched out, without his clothing, all that day and all that night. This is the reason for the saying, Is even Saul among the prophets?
καὶ ἐξεδύσατο τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ ἐπροφήτευσεν ἐνώπιον αὐτῶν καὶ ἔπεσεν γυμνὸς ὅλην τὴν ἡμέραν ἐκείνην καὶ ὅλην τὴν νύκτα διὰ τοῦτο ἔλεγον εἰ καὶ σαουλ ἐν προφήταις
- 1 **¶ I втік Давид з Найоту в Рамі, і прийшов та й сказав перед Йонатаном: Що я зробив, яка провина моя й який мій гріх перед батьком твоїм, що він шукає моєї душі?**
And David went in flight from Naioth in Ramah and came to Jonathan and said, What have I done? What is my crime and my sin against your father that he is attempting to take my life?
καὶ ἀπέδρα δαυιδ ἐκ ναυαθ ἐν ραμα καὶ ἔρχεται ἐνώπιον ἰωναθαν καὶ εἶπεν τί πεποίηκα καὶ τί τὸ ἀδίκημά μου καὶ τί ἡμάρτηκα ἐνώπιον τοῦ πατρός σου ὅτι ἐπιζητεῖ τὴν ψυχὴν μου
- 2 **А той відказав: Боро́ни Бо́же, ти не помреш! Таж батько мій не робить жодної справи, великої чи справи малої, коли не відкривас на вухо мені, то чому мій батько заховає від мене цю справу? Цього не буде!**
And he said to him, Far be the thought: you will not be put to death: see, my father does nothing, great or small, without giving me word of it: would he keep this secret from me? It is not so.
καὶ εἶπεν αὐτῷ ἰωναθαν μηδαμῶς σοι οὐ μὴ ἀποθάνης ἰδοὺ οὐ μὴ ποιήσῃ ὁ πατήρ μου ῥῆμα μέγα ἢ μικρὸν καὶ οὐκ ἀποκαλύψει τὸ ὄτιόν μου καὶ τί ὅτι κρύψει ὁ πατήρ μου τὸ ῥῆμα τοῦτο οὐκ ἔστιν τοῦτο
- 3 **А Давид іще присягнув та й сказав: Добре пізнав твій батько, що я знайшов милість в очах твоїх. І сказав він: Нехай не довідається про те Йонатан, щоб не був він засмучений. Але як живий Господь і як жива душа твоя, між мною та смертю не більше кроку!**
But David took his oath again and said, Your father sees that I am dear to you; so he says to himself, Let Jonathan have no idea of this, for it will be a grief to him; but as the Lord is living, and as your soul is living, there is only a step between me and death.
καὶ ἀπεκρίθη δαυιδ τῷ ἰωναθαν καὶ εἶπεν γινώσκων οἶδεν ὁ πατήρ σου ὅτι εὔρηκα χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς σου καὶ εἶπεν μὴ γνώτω τοῦτο ἰωναθαν μὴ οὐ βούληται ἀλλὰ ζῆ κύριος καὶ ζῆ ἡ ψυχὴ σου ὅτι καθὼς εἶπον ἐμπέλησται ἀνὰ μέσον μου καὶ τοῦ θανάτου
- 4 **І сказав Йонатан до Давида: Що підкаже душа твоя, те зроблю тобі!**
Then Jonathan said to David, Whatever your desire is, I will do it for you.
καὶ εἶπεν ἰωναθαν πρὸς δαυιδ τί ἐπιθυμεῖ ἡ ψυχὴ σου καὶ τί ποιήσω σοι
- 5 **І сказав Давид до Йонатана: Ось узавтра новомісяччя, коли звичайно сиджу я з царем, щоб їсти з ним. Але ти відпусти мене, а я сховаюся в полі аж до третього вечора.**
And David said to Jonathan, Tomorrow is the new moon, and I will not be seated with the king at his table: but let me go to a safe place in the country till the evening.
καὶ εἶπεν δαυид πρὸς ἰωναθαν ἰδοὺ δὴ νεομηνία αὔριον καὶ ἐγὼ καθίσας οὐ καθήσομαι μετὰ τοῦ βασιλέως φαγεῖν καὶ ἔξαποστελεῖς με καὶ κρυβήσομαι ἐν τῷ πεδίῳ ἕως δείλης
- 6 **Якщо дійсно згадає про мене твій батько, то скажеш, що конче жадав від мене Давид, щоб йому забігти до свого міста Вифлему, бо там річна жертва для всього роду його.**
And if your father takes note of the fact that I am away, say, David made a request to me for himself that he might go to Beth-lehem, to his town: for it is the time when his family make their offering year by year.
ἐὰν ἐπισκεπτόμενος ἐπισκέψηταί με ὁ πατήρ σου καὶ ἐρεῖς παραιτούμενος παρητήσατο ἀπ' ἐμοῦ δαυид δραμεῖν ἕως εἰς βηθλεεμ τὴν πόλιν αὐτοῦ ὅτι θυσία τῶν ἡμερῶν ἐκεῖ ὅλη τῇ φυλῇ
- 7 **Якщо він скаже так: Добре! то мир твояму рабові. А якщо дійсно запалає йому гнів, то знай, що постановлене те зло від нього.**
If he says, It is well, your servant will be at peace: but if he is angry, then it will be clear to you that he has an evil purpose in mind against me.
ἐὰν τάδε εἴπῃ ἀγαθῶς εἰρήνη τῷ δούλῳ σου καὶ ἐὰν σκληρῶς ἀποκριθῇ σοι γνώθι ὅτι συντετέλεσται ἡ κακία παρ' αὐτοῦ
- 8 **І зробиш милість своєму рабові, бо ти ввів свого раба в Господній заповіт із собою. А якщо є на мені провина, убий мене ти, а до батька твого пощо мене вести?**
So, then, be kind to your servant; for you have been united with your servant in an agreement made before the Lord: but if there is any wrongdoing in me, put me to death yourself; why take me to your father?
καὶ ποιήσεις ἔλεος μετὰ τοῦ δούλου σου ὅτι εἰσήγαγες εἰς διαθήκην κυρίου τὸν δούλόν σου μετὰ σεαυτοῦ καὶ εἰ ἔστιν ἀδικία ἐν τῷ δούλῳ σου θανάτωσόν με σύ καὶ ἕως τοῦ πατρός σου ἵνα τί οὕτως εἰσάγεις με

- 9 ¶ I відказав Йонатан: Борони тебе, Боже! Бо якщо справді пізнаю, що в мого батька постановлене зло, щоб прийшло на тебе, чи ж того я не розкажу тобі?
And Jonathan said, Do not have such a thought: for if I saw that my father was designing evil against you, would I not give you word of it?
 και ειπεν ιωναθαν μηδαμῶς σοι ὅτι ἐὰν γινώσκων γινῶ ὅτι συντετέλεσται ἡ κακία παρὰ τοῦ πατρός μου τοῦ ἐλθεῖν ἐπὶ σέ και ἐὰν μὴ εἰς τὰς πόλεις σου ἐγὼ ἀπαγγελῶ σοι
- 10 I сказав Давид до Йонатана: Хто повідомить мене, якщо батько твій відповідь тобі жорстоке?
Then David said to Jonathan, Who will give me word if your father gives you a rough answer?
 και ειπεν δαυιδ πρὸς ιωναθαν τίς ἀπαγγελεῖ μοι ἐὰν ἀποκριθῆ ὁ πατήρ σου σκληρῶς
- 11 А Йонатан сказав до Давида: Ходи ж, і вийдемо на поле. I вийшли вони обидва на поле.
And Jonathan said to David, Come, let us go out into the country. And the two of them went out together into the open country.
 και ειπεν ιωναθαν πρὸς δαυιδ πορεύου και μένε εἰς ἀγρόν και ἐκπορεύονται ἀμφότεροι εἰς ἀγρόν
- 12 I сказав Йонатан до Давида: Свідок Господь, Бог Ізраїлів, що післязавтра цього часу вивідаю я батька свого. Нехай скарас мене Бог, якщо тоді не пошлю до тебе, і не сповіщу тебе,
And Jonathan said to David, May the Lord, the God of Israel, be witness; when I have had a chance of talking to my father, about this time tomorrow, if his feelings to David are good, will I not send and give you the news?
 και ειπεν ιωναθαν πρὸς δαυιδ κύριος ὁ θεὸς ἰσραηλ οἶδεν ὅτι ἀνακρινῶ τὸν πατέρα μου ὡς ἂν ὁ καιρὸς τρισσῶς και ἰδοῦ ἀγαθὸν ἢ περὶ δαυιδ και οὐ μὴ ἀποστειλῶ πρὸς σέ εἰς ἀγρόν
- 13 так нехай зробить Господь Йонатану, і так нехай додасть! А якщо моєму батькові вгодно зробити зло тобі, то сповіщу тебе, і відішлю тебе, і ти підеш у мирі, а Господь буде з тобою, як к Він був із моїм батьком.
May the Lord's punishment be on Jonathan, if it is my father's pleasure to do you evil and I do not give you word of it and send you away so that you may go in peace: and may the Lord be with you, as he has been with my father.
 τὰδε ποιῆσαι ὁ θεὸς τῷ ιωναθαν και τὰδε προσθεῖη ὅτι ἀνοίσω τὰ κακὰ ἐπὶ σέ και ἀποκαλύψω τὸ ὄτιόν σου και ἐξαποστελῶ σε και ἀπελεύσῃ εἰς εἰρήνην και ἔσται κύριος μετὰ σοῦ καθὼς ἦν μετὰ τοῦ πατρός μου
- 14 I ти, якщо я буду ще живий, хіба не зробиш зо мною Господньої милости? Коли ж я помру,
And may you, while I am still living, O may you be kind to me, as the Lord is kind, and keep me from death!
 και μὲν ἔτι μου ζῶντος και ποιήσεις ἔλεος μετ' ἐμοῦ και ἐὰν θανάτῳ ἀποθάνω
- 15 то не відбирай своєї милости від дому мого навіки, а навіть тоді, як Господь понищить усіх Давидових ворогів із поверхні землі.
And let not your mercy ever be cut off from my family, even when the Lord has sent destruction on all David's haters, cutting them off from the face of the earth.
 οὐκ ἐξαρεῖς ἔλεος σου ἀπὸ τοῦ οἴκου μου ἕως τοῦ αἰῶνος και εἰ μὴ ἐν τῷ ἐξαίρειν κύριον τοὺς ἐχθροὺς δαυιδ ἕκαστον ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς
- 16 I нехай пошукас Господь душі від Давидових ворогів! I склав Йонатан умову з Давидовим домом.
And if it comes about that the name of Jonathan is cut off from the family of David, the Lord will make David responsible.
 ἐξαρθῆναι τὸ ὄνομα τοῦ ιωναθαν ἀπὸ τοῦ οἴκου δαυιδ και ἐκζητήσαι κύριος ἐχθροὺς τοῦ δαυιδ
- 17 I Йонатан далі присягався Давидові в своїй любові до нього, бо він покохав його, як свою душу.
And Jonathan again took an oath to David, because of his love for him: for David was as dear to him as his very soul.
 και προσέθετο ἔτι ιωναθαν ὁμόσαι τῷ δαυιδ ὅτι ἠγάπησεν ψυχὴν ἀγαπῶντος αὐτόν
- 18 I сказав йому Йонатан: Узавтра новомісяччя, і ти будеш згаданий, бо буде порожнє твоє місце.
Then Jonathan said to him, Tomorrow is the new moon: and it will be seen that you are not present, for there will be no one in your seat.
 και ειπεν ιωναθαν αὔριον νοσημῖα και ἐπισκεπήσῃ ὅτι ἐπισκεπήσεται καθέδρα σου
- 19 А третього дня скоро зійдеш, і прийдеш до місця, де ти ховався у день твого чину, і сядеш при камені Азел.
And on the third day it will be specially noted, and you will go to the place where you took cover when the other business was in hand, waiting by the hill over there.
 και τρισσεύσεις και ἐπισκέψῃ και ἤξεις εἰς τὸν τόπον σου οὐ ἐκρόβης ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐργασίμῃ και καθήσῃ παρὰ τὸ ἐργαβ ἐκεῖνο
- 20 А я пушу три стріли набік, ніби стріляючи собі до мети.
And on the third day I will send arrows from my bow against its side as if at a mark.
 και ἐγὼ τρισσεύσω ταῖς σχίζαις ἀκοντίζων ἐκπέμπων εἰς τὴν αματταρι
- 21 I ось пошлю я слугу: Іди, знайди ті стріли! Якщо, говорячи, скажу я до хлопця: Он ті стріли тут перед тобою, візьми їх, то приходи, бо мир тобі, і нема нічого злого, як живий Господь!
And I will send my boy to have a look for the arrow. And if I say to him, See, the arrow is on this side of you; take it up! then you may come; for there is peace for you and no evil, by the living Lord.
 και ἰδοῦ ἀποστελῶ τὸ παιδάριον λέγων δεῦρο εὗρέ μοι τὴν σχίζαν ἐὰν εἶπω λέγων τῷ παιδαρίῳ ὧδε ἡ σχίζα ἀπὸ σοῦ και ὧδε λαβὲ αὐτὴν παραγίνου ὅτι εἰρήνη σοι και οὐκ ἔστιν λόγος ζῆ κύριος

- 22 А якщо я скажу до того юнака так: Он ті стріли з а тобою дали, то втікай, бо Господь відпускає тебе.
But if I say to the boy, See, the arrow has gone past you: then go on your way, for the Lord has sent you away.
ἐὰν τάδε εἶπω τῷ νεανίσκῳ ὅδε ἡ σχίζα ἀπὸ σοῦ καὶ ἐπέκεινα πορεύου ὅτι ἐξαπέσταλκέν σε κύριος
- 23 А та річ, що про неї говорили ми, я та ти, ось Господь буде свідком між мною та між тобою аж навіки!
As for what you and I were talking of, the Lord is between you and me for ever.
καὶ τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησαμεν ἐγὼ καὶ σὺ ἰδοὺ κύριος μάρτυς ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ ἕως αἰῶνος
- 24 ¶ I сховався Давид у полі. I було новомісяччя, а цар засів до їжі.
So David went to a secret place in the country: and when the new moon came, the king took his place at the feast.
καὶ κρύπτεται δαυὶδ ἐν ἀγρῷ καὶ παραγίνεται ὁ μὴν καὶ ἔρχεται ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὴν τράπεζαν τοῦ φαγεῖν
- 25 I сів цар на стільці своїм, як раз-у-раз, на стільці при стіні. I встав Йонатан, а Авнер сів збоку Саула, а Давидове місце було порожнє.
And the king took his seat, as at other times, by the wall: and Jonathan was in front, and Abner was seated by Saul's side, but there was no one in David's seat.
καὶ ἐκάθισεν ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὴν καθέδραν αὐτοῦ ὡς ἅπαξ καὶ ἅπαξ ἐπὶ τῆς καθέδρας παρὰ τοίχον καὶ προέφθασεν τὸν ἰωναθαν καὶ ἐκάθισεν ἀβεννηρ ἐκ πλαγίων σαουλ καὶ ἐπεσκέπη ὁ τόπος δαυὶδ
- 26 Та Саул нічого не говорив того дня, бо сказав собі: Це випадок, Давид не чистий, бо не очистився.
But Saul said nothing that day, for his thought was, Something has taken place making him unclean; it is clear that he is not clean.
καὶ οὐκ ἐλάλησεν σαουλ οὐδὲν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ὅτι εἶπεν σύμπτωμα φαίνεται μὴ καθαρὸς εἶναι ὅτι οὐ κεκαθάρισται
- 27 I сталося другого дня, на другий день новомісяччя, було порожнє Давидове місце. I сказав Саул до сина свого Йонатана: Чому не прийшов на хліб Єссеїв син і вчора, і сьогодні?
And on the day after the new moon, that is, the second day, there was still no one in David's seat: and Saul said to his son Jonathan, Why has the son of Jesse not come to the feast yesterday or today?
καὶ ἐγενήθη τῇ ἐπαύριον τοῦ μηνὸς τῇ ἡμέρᾳ τῇ δευτέρᾳ καὶ ἐπεσκέπη ὁ τόπος τοῦ δαυὶδ καὶ εἶπεν σαουλ πρὸς ἰωναθαν τὸν υἱὸν αὐτοῦ τί ὅτι οὐ παραγέγονεν ὁ υἱὸς ἰεσσαὶ καὶ ἐχθὲς καὶ σήμερον ἐπὶ τὴν τράπεζαν
- 28 I відповів Йонатан Саулові: Дійсно просився Давид у мене до Вифлєсму.
And answering Saul, Jonathan said, He made a request to me that he might go to Beth-lehem,
καὶ ἀπεκρίθη ἰωναθαν τῷ σαουλ καὶ εἶπεν αὐτῷ παρήτηται δαυὶδ παρ' ἐμοῦ ἕως εἰς βηθλεεμ τὴν πόλιν αὐτοῦ πορευθῆναι
- 29 I він говорив: Пусти мене, бо в тому місті для нас родова жертва, і запросив мене брат мій. А тепер, якщо знайшов я милість в очах твоїх, нехай я побіжу та побачу братів моїх. Тому н е прийшов він до царського столу.
Saying, Our family is making an offering in the town, and my brothers have given me orders to be there: so now, if I have grace in your eyes, let me go away and see my brothers. This is why he has not come to the king's table.
καὶ εἶπεν ἐξαπόστειλον δὴ με ὅτι θυσία τῆς φυλῆς ἡμῖν ἐν τῇ πόλει καὶ ἐνετείλαντο πρὸς με οἱ ἀδελφοί μου καὶ νῦν εἰ εὗρηκα χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς σου διασωθήσομαι δὴ καὶ ὄψομαι τοὺς ἀδελφούς μου διὰ τοῦτο οὐ παραγέγονεν ἐπὶ τὴν τράπεζαν τοῦ βασιλέως
- 30 I запалав Саулів гнів на Йонатана, і він сказав йому: Негідний і неслухняний сину! Чи ж не знаю я, що ти вибрав Єссєєвого сина на свій сором та на сором і неславу своєї матері?
Then Saul was moved to wrath against Jonathan, and he said to him, You son of an evil and uncontrolled woman, have I not seen how you have given your love to the son of Jesse, to your shame and the shame of your mother?
καὶ ἐθυμώθη ὀργῇ σαουλ ἐπὶ ἰωναθαν σφόδρα καὶ εἶπεν αὐτῷ υἱὲ κορασιῶν αὐτομολούντων οὐ γὰρ οἶδα ὅτι μέτοχος εἶ σὺ τῷ υἱῷ ἰεσσαὶ εἰς αἰσχύνην σου καὶ εἰς αἰσχύνην ἀποκαλύψεως μητρὸς σου
- 31 Бо всі дні, поки Єссеїв син живий на землі, не будеш міцно стояти ані ти, ані царство твоє. А тепер пошли, і приведи його до мене, бо він призначений на смерть.
For while the son of Jesse is living on the earth, your position is unsafe and your kingdom is in danger. So make him come here to me, for it is certainly right for him to be put to death.
ὅτι πάσας τὰς ἡμέρας ἄς ὁ υἱὸς ἰεσσαὶ ζῆ ἐπὶ τῆς γῆς οὐχ ἔτοιμασθήσεται ἡ βασιλεία σου νῦν οὖν ἀποστείλας λαβὲ τὸν νεανίαν ὅτι υἱὸς θανάτου οὗτος
- 32 I відповів Йонатан свосму батькові Саулові та й сказав йому: Чому він буде забитий? Що він зробив?
And Jonathan, answering his father Saul, said to him, Why is he to be put to death? What has he done?
καὶ ἀπεκρίθη ἰωναθαν τῷ σαουλ ἵνα τί ἀποθνήσκει τί πεποίηκεν
- 33 Тоді Саул кинув списа на нього, щоб убити його. I пізнав Йонатан, що то постановлене від батька, щоб убити Давида.
And Saul, pointing his spear at him, made an attempt to give him a wound: from which it was clear to Jonathan that his father's purpose was to put David to death.
καὶ ἐπῆρεν σαουλ τὸ δόρυ ἐπὶ ἰωναθαν τοῦ θανατώσαι αὐτόν καὶ ἔγνω ἰωναθαν ὅτι συντετέλεσται ἡ κακία αὐτῆ παρὰ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ θανατώσαι τὸν δαυὶδ

- 34 I встав Йонатан від столу, розпалений гнівом, і не їв хліба і другого дня новомісяччя, бо був засмучений за Давида, бо його образив його батько.
So Jonathan got up from the table, burning with wrath, and took no part in the feast the second day of the month, being full of grief for David because his father had put shame on him.
καὶ ἀνεπήδησεν ἰωναθαν ἀπὸ τῆς τραπέζης ἐν ὀργῇ θυμοῦ καὶ οὐκ ἔφαγεν ἐν τῇ δευτέρᾳ τοῦ μηνὸς ἄρτον ὅτι ἐθραύσθη ἐπὶ τὸν δαυιδ ὅτι συνετέλεσεν ἐπ' αὐτὸν ὁ πατήρ αὐτοῦ
- 35 ¶ I сталося вранці, і вийшов Йонатан на поле, на умовлений з Давидом час, а з ним був малий хлопець.
Now in the morning, Jonathan went out into the fields at the time he had said to David, and he had a little boy with him.
καὶ ἐγενήθη πρωὶ καὶ ἐξῆλθεν ἰωναθαν εἰς ἀγρόν καθὼς ἐτάξατο εἰς τὸ μαρτύριον δαυιδ καὶ παιδάριον μικρὸν μετ' αὐτοῦ
- 36 I сказав він до хлопця свого: Побіжи, знайди ті стріли, що я вистріляю. Хлопець побіг, а він пустив стрілу поза нього.
And he said to the boy, Go and get the arrow I let loose from my bow. And while the boy was running, he sent an arrow past him.
καὶ εἶπεν τῷ παιδαρίῳ δράμε εὐρέ μοι τὰς σχίζας ἐν αἷς ἐγὼ ἀκοντίζω καὶ τὸ παιδάριον ἔδραμε καὶ αὐτὸς ἠκόντιζε τῇ σχίζῃ καὶ παρήγαγεν αὐτήν
- 37 I прийшов хлопець до місця стріли, що пустив Йонатан, а Йонатан кликнув за хлопцем і сказав: Он та стріла за тобою дали!
And when the boy came to the place where the arrow was, Jonathan, crying out after the boy, said, Has it not gone past you?
καὶ ἦλθεν τὸ παιδάριον ἕως τοῦ τόπου τῆς σχίζης οὗ ἠκόντιζεν ἰωναθαν καὶ ἀνεβόησεν ἰωναθαν ὀπίσω τοῦ νεανίου καὶ εἶπεν ἐκεῖ ἡ σχίζα ἀπὸ σοῦ καὶ ἐπέκεινα
- 38 I кликнув Йонатан за хлопцем: Скоро, поспіши, не ставай! I зібрав Йонатанів хлопець стріли, та й прийшов до свого пана.
And Jonathan went on crying out after the boy, Be quick, do not keep waiting about, go quickly. And Jonathan's boy got the arrow and came back to his master.
καὶ ἀνεβόησεν ἰωναθαν ὀπίσω τοῦ παιδαρίου αὐτοῦ λέγων ταχύνας σπεύσον καὶ μὴ στης καὶ ἀνέλεξεν τὸ παιδάριον ἰωναθαν τὰς σχίζας πρὸς τὸν κύριον αὐτοῦ
- 39 А той хлопець нічого не знав, тільки Йонатан та Давид знали ту справу.
But the boy had no idea what was going on; only Jonathan and David had knowledge of it.
καὶ τὸ παιδάριον οὐκ ἔγνω οὐθέν πάρεξ ἰωναθαν καὶ δαυιδ ἔγνωσαν τὸ ῥῆμα
- 40 I віддав Йонатан свою зброю юнакові, якого мав, та й сказав йому: Иди, занеси це до міста!
And Jonathan gave his bow and arrows to the boy, and said to him, Take these and go back to the town.
καὶ ἰωναθαν ἔδωκεν τὰ σκεύη αὐτοῦ ἐπὶ τὸ παιδάριον αὐτοῦ καὶ εἶπεν τῷ παιδαρίῳ αὐτοῦ πορεύου εἰσελθε εἰς τὴν πόλιν
- 41 Той юнак пішов, а Давид устав із південного боку, і впав на обличчя своє на землю, та й поклонився три рази. I поцілували вони один одного, і оплакували один одного, а Давид гірко плакав.
And when the boy had gone, David came from his secret place by the hill, and falling to the earth went down on his face three times: and they gave one another a kiss, weeping together, till David's grief was the greater.
καὶ ὡς εἰσῆλθεν τὸ παιδάριον καὶ δαυιδ ἀνέστη ἀπὸ τοῦ εργαβ καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ τρίς καὶ κατεφύλησεν ἕκαστος τὸν πλησίον αὐτοῦ καὶ ἔκλαυσεν ἕκαστος τῷ πλησίον αὐτοῦ ἕως συντελείας μεγάλης
- 42 I сказав Йонатан до Давида: Иди з миром! А що присягнули ми двом в Господне Ім'я, говорячи: Господь нехай буде свідком між мною та між тобою, і між насінням моїм та насінням тв оїм, нехай буде аж навіки! (21-1) I встав Давид і пішов, а Йонатан пішов до міста.
And Jonathan said to David, Go in peace, for we two have taken an oath, in the name of the Lord, saying, The Lord will be between me and you, and between my seed and your seed for ever.
καὶ εἶπεν ἰωναθαν πορεύου εἰς εἰρήνην καὶ ὡς ὁμωμόκαμεν ἡμεῖς ἀμφοτέροι ἐν ὀνόματι κυρίου λέγοντες κύριος ἔσται μάρτυς ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σπέρματός μου καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ σπέρματός σου ἕως αἰῶνος
- 1 ¶ (21-2) I прийшов Давид до Нова, до священника Ахимелеха. А Ахимелех із тремтінням стрів Давида й сказав йому: Чому ти сам, і нікого немає з тобою?
Then David came to Nob, to Ahimelech the priest: and Ahimelech was full of fear at meeting David, and said to him, Why are you by yourself, having no man with you?
καὶ ἀνέστη δαυιδ καὶ ἀπῆλθεν καὶ ἰωναθαν εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν
- 2 (21-3) I сказав Давид до священника Ахимелеха: Цар наказав мені справу, і до мене сказав: Нехай ніхто не знає цього, тієї справи, за якою я посилаю тебе, і яку наказав тобі. А слуг я умовив на означене місце.
And David said to Ahimelech the priest, The king has given me orders and has said to me, Say nothing to anyone about the business on which I am sending you and the orders I have given you: and a certain place has been fixed to which the young men are to go.
καὶ ἔρχεται δαυιδ εἰς νομβὰ πρὸς ἀβιμελεχ τὸν ἱερέα καὶ ἐξέστη ἀβιμελεχ τῇ ἀπαντήσει αὐτοῦ καὶ εἶπεν αὐτῷ τί ὅτι σὺ μόνος καὶ οὐθεὶς μετὰ σοῦ
- 3 (21-4) А тепер, що є в тебе під рукою? П'ять хлібів дай у мою руку, або що знайдеться.
So now, if you have here five cakes of bread, give them into my hand, or whatever you have.
καὶ εἶπεν δαυид τῷ ἱερεὶ ὁ βασιλεὺς ἐντέταται μοι ῥῆμα σήμερον καὶ εἶπέν μοι μηδεὶς γνῶτω τὸ ῥῆμα περὶ οὗ ἐγὼ ἀποστέλλω σε καὶ ὑπὲρ οὗ ἐντέταμαι σοι καὶ τοῖς παιδαρίοις διαμεμαρτόρημα ἐν τῷ τόπῳ τῷ λεγομένῳ θεοῦ πίστις φελλανὶ ἀλεμωνι

- 4 (21-5) А священник відповів Давидові та й сказав: Нема в мене звичайного хліба під рукою, а є тільки хліб святий, якщо твої слуги здержалися від жінки.
And the priest, answering David, said, I have no common bread here but there is holy bread; if only the young men have kept themselves from women.
 και νυν ει εισιν υπο την χειρά σου πέντε ἄρτοι δὸς εις χειρά μου τὸ εὔρεθέν
- 5 (21-6) І відповів Давид священникові, та й сказав йому: Так, бо жінок не було при нас як учора, так і позавчора, відколи я вийшов, і тіла слуг були чисті. А то хліб звичайний, особливо коли сьогодні замість цього інший хліб у посудині стане святим.
And David in answer said to the priest, Certainly women have been kept from us; and as has been done before when I have gone out the arms of the young men were made holy, even though it was a common journey; how much more today will their arms be made holy.
 και ἀπεκρίθη ὁ ἱερεὺς τῷ δαυιδ και εἶπεν οὐκ εισιν ἄρτοι βέβηλοι ὑπὸ την χειρά μου ὅτι ἀλλ' ἢ ἄρτοι ἅγιοι εισιν ει πεφυλαγμένα τὰ παιδάριά ἐστιν ἀπὸ γυναικός και φάγεται
- 6 (21-7) І дав йому священник святе, бо не було там іншого хліба, крім хлібів показних, що були зняті з-перед Господнього лица, щоб покласти теплий хліб того дня, коли його забирають.
So the priest gave him the holy bread: there was no other, only the holy bread which had been taken from before the Lord, so that new bread might be put in its place on the day when it was taken away.
 και ἀπεκρίθη δαυιδ τῷ ἱερεὶ και εἶπεν αὐτῷ ἀλλὰ ἀπὸ γυναικός ἀπεσχήμεθα ἐχθὲς και τρίτην ἡμέραν ἐν τῷ ἐξελθεῖν με εις ὁδὸν γέγονε πάντα τὰ παιδάρια ἡγνισμένα και αὐτὴ ἡ ὁδὸς βέβηλος διότι ἁγιασθήσεται σήμερον διὰ τὰ σκευὴ μου
- 7 (21-8) А там того дня знаходився один із Саулових рабів перед Господнім лицем, а ім'я йому Доєг, ідумеянин, провідник пастухів, яких мав Саул.
Now a certain man of the servants of Saul was there that day, kept back before the Lord; his name was Doeg, an Edomite, the strongest of Saul's runners.
 και ἔδωκεν αὐτῷ αβιμελεχ ὁ ἱερεὺς τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως ὅτι οὐκ ἦν ἐκεῖ ἄρτος ὅτι ἀλλ' ἢ ἄρτοι τοῦ προσώπου οἱ ἀφηρημένοι ἐκ προσώπου κυρίου παρατεθῆναι ἄρτον θερμὸν ἢ ἡμέρα ἔλαβεν αὐτοῦς
- 8 (21-9) І сказав Давид до Ахімелеха: Чи нема тут у тебе під рукою списа або меча? Бо я не взяв до своєї руки ані меча свого, ані іншої зброї своєї, бо царська справа була нагла.
And David said to Ahimelech, Have you no sword or spear with you here? for I have come without my sword and other arms, because the king's business had to be done quickly.
 και ἐκεῖ ἦν ἐν τῶν παιδαρίων τοῦ σαουλ ἐν τῇ ἡμέρα ἐκεῖνη συνεχόμενος νεσσαραν ἐνώπιον κυρίου και ὄνομα αὐτῷ δωηκ ὁ σύρος νέμων τὰς ἡμιόνας σαουλ
- 9 (21-10) А священник сказав: Є меч филистимлянина Голіята, що ти вбив його в долині Ела, ось він за ефодом, загорнений одежею. Якщо візьмеш його собі, візьми, бо тут нема іншого, окрім нього. І сказав Давид: Нема іншого такого, як він, дай його мені!
And the priest said, The sword of Goliath the Philistine, whom you put to death in the valley of Elah, is here folded in a cloth at the back of the ephod: take that, if you will, for there is no other sword here. And David said, there is no other sword like that; give it to me.
 και εἶπεν δαυид πρὸς αβιμελεχ ἰδὲ ει ἐστιν ἐνταῦθα ὑπὸ την χειρά σου δόρυ ἢ ῥομφαία ὅτι την ῥομφαίαν μου και τὰ σκευὴ οὐκ εἴληφα ἐν τῇ χειρὶ μου ὅτι ἦν τὸ ῥῆμα τοῦ βασιλέως κατὰ σπουδῆν
- 10 ¶ (21-11) І встав Давид, і втікав того дня перед Саулом, і прибув до Ахіша, царя гатського.
Then David got up and went in flight that day for fear of Saul, and went to Achish, the king of Gath.
 και εἶπεν ὁ ἱερεὺς ἰδοὺ ἡ ῥομφαία γολιαθ τοῦ ἀλλοφύλου ὃν ἐπάταξας ἐν τῇ κοιλάδι ἡλα και αὐτὴ ἐνελημμένη ἐν ἱματίῳ ει ταύτην λήμψη σεαυτῷ λαβέ ὅτι οὐκ ἐστιν ἕτερα πάρεξ ταύτης ἐνταῦθα και εἶπεν δαυид ἰδοὺ οὐκ ἐστιν ὡσπερ αὐτὴ δὸς μοι αὐτὴν
- 11 (21-12) І сказали до нього Ахішеві раби: Чи ж не цей Давид цар Краю? Хіба ж не про нього співають у танцях, говорячи: Саул повбивав свої тисячі, а Давид десятки тисяч своїх.
And the servants of Achish said to him, Is not this David, the king of the land? did they not make songs about him in their dances, saying, Saul has put to death thousands, and David tens of thousands?
 και ἔδωκεν αὐτὴν αὐτῷ και ἀνέστη δαυид και ἔφυγεν ἐν τῇ ἡμέρα ἐκεῖνη ἐκ προσώπου σαουλ και ἦλθεν δαυид πρὸς αγγουσι βασιλέα γεθ
- 12 (21-13) І заховав Давид ті слова в своєму серці, і сильно боявся Ахіша, царя гатського.
And David took these words to heart, fearing Achish, the king of Gath.
 και εἶπαν οἱ παῖδες αγγουσι πρὸς αὐτόν οὐχι οὗτος δαυид ὁ βασιλεὺς τῆς γῆς οὐχι τούτῳ ἐξῆρχον αἱ χορεύουσαι λέγουσαι ἐπάταξεν σαουλ ἐν χιλασίν αὐτοῦ και δαυид ἐν μυριάσιν αὐτοῦ
- 13 (21-14) І змінив він свій розум на їхніх очах, і шалів при них, і бив по дверях брами, і пускав слину свою на свою бороду.
So changing his behaviour before them, he made it seem as if he was off his head, hammering on the doors of the town, and letting the water from his mouth go down his chin.
 και ἔθετο δαυид τὰ ῥήματα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ και ἐφοβήθη σφόδρα ἀπὸ προσώπου αγγουσι βασιλέως γεθ
- 14 (21-15) І сказав Ахіш до своїх рабів: Ось бачите чоловіка, що сходить із розуму. Нащо привели його до мене?
Then Achish said to his servants, Look! the man is clearly off his head; why have you let him come before me?
 και ἠλλοίωσεν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐνώπιον αὐτοῦ και προσελπίσαστο ἐν τῇ ἡμέρα ἐκεῖνη και ἐτυμπάνιζεν ἐπὶ ταῖς θύραις τῆς πόλεως και παρεφέρετο ἐν ταῖς χερσίν αὐτοῦ και ἐπιπτεν ἐπὶ τὰς θύρας τῆς πόλης και τὰ σῖελα αὐτοῦ κατέρρει ἐπὶ τὸν πάγονα αὐτοῦ

- 15 (21-16) Чи мені бракує безумних, що ви привели його, щоб сходити із розуму передо мною? Чи такий може входити до мого дому?
Are there not enough unbalanced men about me, that you have let this person come and do such tricks before me? is such a man to come into my house?
 και ειπεν αγχους προς τους παιδας αυτου ιδου ιδετε ανδρα επιλημπτον ινα τι εισηγαγετε αυτον προς με
- 1 ¶ I пішов Давид звідти, і втік до печери Адуллам. А брати його та весь дім батька його почули про це, та й посходилися до нього туди.
So David went away from there and took cover in a strong place at Adullam; and his brothers and all his father's people, hearing of it, went down to him there.
 και απηλθεν εκειθεν δαυιδ και διεσωθη και ερχεται εις το σπηλαιον το οδολλαμ και ακουουσιν οι αδελφοι αυτου και ο οικος του πατρος αυτου και καταβαινουσιν προς αυτον εκει
- 2 I позбиралися до нього кожен пригноблений, і кожен, хто був задовжений, і кожен огірчений в душі, і він став над ними провідником. I було їх із ним близько чотирьох сотень люда.
And everyone who was in trouble, and everyone who was in debt, and everyone who was bitter in soul, came together to him, and he became captain over them: about four hundred men were joined to him.
 και συνηγοντο προς αυτον πας εν αναγκη και πας υποχρεως και πας κατωδυνος ψυχη και ην επ' αυτων ηγουμενος και ησαν μετ' αυτου ως τετρακόσιοι ανδρες
- 3 I пішов Давид ізвідти до Моавської Міцпи, та й сказав до моавського царя: Нехай прийде батько мій та мати моя, і будуть із вами, аж поки я буду знати, що зробіть мені Бог.
And from there David went to Mizpeh in the land of Moab: and he said to the king of Moab, Let my father and mother come and make their living-place with you till it is clear to me what God will do for me.
 και απηλθεν δαυιδ εκειθεν εις μασηφα της μοαβ και ειπεν προς βασιλεα μοαβ γινεσθωσαν δη ο πατηρ μου και η μητηρ μου παρα σοι εως οτου γνω τι ποιησει μοι ο θεος
- 4 I він привів їх до моавського царя, і вони осілися з ним на всі дні Давидового перебування в твердині.
And he took them to the king of Moab and they went on living with him while David was in his safe place.
 και παρεκαλεσεν το προσωπον του βασιλεως μοαβ και κατωκουν μετ' αυτου πασας τας ημερας οντος του δαυιδ εν τη περιοχη
- 5 А пророк Гад сказав до Давида: Ти не будеш сидіти в твердині, іди, і перейдеш собі до Юдиного краю! I пішов Давид, і прийшов до лісу Херет.
And the prophet Gad said to David, Do not go on living in this place but go into the land of Judah. Then David went away and came to the woodland of Hereth.
 και ειπεν γαδ ο προφητης προς δαυιδ μη καθου εν τη περιοχη πορευου και ηξεις εις γην ιουδα και ε πορευθη δαυιδ και ηλθεν και εκαθισεν εν πολει σαριχ
- 6 ¶ I почув Саул, що пізнаний Давид та люди, хто з ним. А Саул сидів у Гів'ї під тамариском на узгір'ї, а спис його був у руці його, і всі його раби стояли при ньому.
And news was given to Saul that David had been seen, and the men who were with him: now Saul was in Gibeah, seated under the tree in the high place, with his spear in his hand, and all his servants were in their places before him.
 και ηκουσεν σαουλ οτι εγνωσται δαυιδ και οι ανδρες οι μετ' αυτου και σαουλ εκαθητο εν τω βουνω υπο την αρουραν την εν ραμα και το δορυ εν τη χειρι αυτου και παντες οι παιδες αυτου παρειστηκεισαν αυτω
- 7 I сказав Саул до слуг своїх, що стояли при ньому: Послухайте, беніямінівці! Чи вже ж Єссеїв син дасть усім вам поля та виноградники? Чи вже ж настановить усіх вас тисячниками та сотниками,
Then Saul said to his servants who were there about him, Give ear now, you Benjamites; will the son of Jesse give to every one of you fields and vine-gardens, will he make you all captains of hundreds and captains of thousands;
 και ειπεν σαουλ προς τους παιδας αυτου τους παρεστηκοτας αυτω και ειπεν αυτοις ακουσατε δη υιοι βενιαμιν ει αληθως πασιν υμιν δωσει ο υιος ιεσσαι αγρους και αμπελωνας και παντας υμας ταξε ι εκατονταρχους και χιλιαρχους
- 8 що всі ви змовилися на мене, і не донесли до вуха мого, що син мій склав умову з Єссєєвим сином, і ніхто з вас не змилосердився надо мною, і не відкрив мені, що син мій поставив мого раба чатувати на мене, і те діється і цього дня?
That all of you have made designs against me, and not one of you gave me word when my son made an agreement with the son of Jesse, and not one of you has pity for me or has made my eyes open to the fact that my servant has been moved by my son against me, as at this day?
 οτι συκεισθε παντες υμεις επ' εμε και ουκ εστιν ο αποκαλυπτων το ωτιον μου εν τω διαθεσθαι τον υιον μου διαθηκην μετα του υιου ιεσσαι και ουκ εστιν πονων περι εμου εξ υμων και αποκαλυπτων το ωτιον μου οτι επηγειρεν ο υιος μου τον δουλον μου επ' εμε εις εχθρον ως η ημερα αυτη
- 9 I відповів ідумеянин Доег, а він стояв при Саулових слугах, і сказав: Я бачив Єссєєвого сина, що приходив до Нова, до Ахімелеха, Ахітувового сина,
Then Doeg, the Edomite, who was by the side of the servants of Saul, in answer said, I saw the son of Jesse coming to Nob, to Ahimelech, the son of Ahitub.
 και αποκρινεται δωηκ ο συρος ο καθεστηκως επι τας ημιονους σαουλ και ειπεν εορακα τον υιον ιεσσαι παραγινόμενον εις νομβα προς αβιμελεχ υιον αχιτωβ τον ιερεα
- 10 і він питав для нього Господа, і дав йому поживи на дорогу, і дав йому меча филистимлянина Голіята.
And he got directions from the Lord for him, and gave him food, and put in his hand the sword of Goliath the Philistine.
 και ηρωτα αυτω δια του θεου και επισιτισμον εδωκεν αυτω και την ρομφαιαν γολιαδ του αλλοφολου εδωκεν αυτω

- 11 I послав цар покликати священника Ахімелеха, сина Ахітувового, та весь дім його батька, священників, що в Нові. I всі вони прибули до царя.
Then the king sent for Ahimelech the priest, the son of Ahitub, and for all the men of his father's family who were priests in Nob: and they all came to the king.
καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς καλέσαι τὸν ἀβιμελεχ υἱὸν ἀχιτωβ καὶ πάντας τοὺς υἱοὺς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ τοὺς ἱερεῖς τοὺς ἐν νομβᾷ καὶ παρεγένοντο πάντες πρὸς τὸν βασιλέα
- 12 A Саул сказав: Слухай но, сину Ахітувів! А той відказав: Ось я, мій пане!
And Saul said, Give ear now, O son of Ahitub. And answering he said, Here I am, my lord.
καὶ εἶπεν σαουλ ἄκουε δὴ υἱὲ ἀχιτωβ καὶ εἶπεν ἰδοὺ ἐγὼ λάλει κύριε
- 13 I сказав до нього Саул: Нашо ви змовилися на мене, ти та Ессеїв син, коли ти дав йому хліба та меча, і питав для нього Бога, щоб повстав він на мене й чигав, як цього дня?
And Saul said to him, Why have you made designs against me with the son of Jesse, giving him food and a sword and getting directions from the Lord for him, and helping him to take up arms against me, and to be on the watch to make a secret attack on me as he is doing now?
καὶ εἶπεν αὐτῷ σαουλ ἴνα τί συνέθεν κατ' ἐμοῦ σὺ καὶ ὁ υἱὸς ἰεσσαί δοῦναί σε αὐτῷ ἄρτον καὶ ῥομφαίαν καὶ ἐρωτᾶν αὐτῷ διὰ τοῦ θεοῦ θέσθαι αὐτὸν ἐπ' ἐμὲ εἰς ἐχθρὸν ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη
- 14 I відповів Ахімелех цареві та й сказав: А хто серед усіх рабів твоїх вірний, як Давид, царів зять, і має приступ до тайної ради, і шанований у твоєму домі?
Then Ahimelech answering said to the king, Who among all your servants is so true to you as David, who is the king's son-in-law, and is a captain of your armed men, and has a place of honour in your house?
καὶ ἀπεκρίθη τῷ βασιλεῖ καὶ εἶπεν καὶ τίς ἐν πᾶσιν τοῖς δούλοις σου ὡς δαυὶδ πιστὸς καὶ γαμβρὸς τοῦ βασιλέως καὶ ἄρχων παντὸς παραγγέλματός σου καὶ ἐνδοξὸς ἐν τῷ οἴκῳ σου
- 15 Хіба сьогодні зачав я питати для нього Бога? Борони мене Боже! Нехай цар не кладе закиду на раба свого та на весь дім батька мого, бо в усьому тому твій раб не знає нічого, ані ма лого, ані великого.
Is this the first time I have got directions from God for him? Far be the thought! let the king make no such statement against his servant or my father's family, for your servant has no knowledge, great or small, of this thing.
ἢ σήμερον ἤρξαμαι ἐρωτᾶν αὐτῷ διὰ τοῦ θεοῦ μηδαμῶς μὴ δότω ὁ βασιλεὺς κατὰ τοῦ δούλου αὐτοῦ λόγον καὶ ἐφ' ὅλον τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς μου ὅτι οὐκ ᾔδει ὁ δούλος ὁ σὸς ἐν πᾶσιν τούτοις ῥῆμα μικρὸν ἢ μέγα
- 16 A цар сказав: Конче помреш, Ахімелеху, ти та весь дім батька твого!
And the king said, You will certainly be put to death, Ahimelech, you and all your father's family.
καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς σαουλ θανάτῳ ἀποθανῆ ἀβιμελεχ σὺ καὶ πᾶς ὁ οἶκος τοῦ πατρὸς σου
- 17 I сказав цар слугам, що стояли при ньому: Підійдіть, і повбивайте Господніх священників, бо й їхня рука разом із Давидом, бо вони знали, що втікає він, та не донесли до вуха мого. Та не хотіли цареві раби простягнути свої руки, щоб діткнулися до Господніх священників.
Then the king said to the runners who were waiting near him, Put the priests of the Lord to death; because they are on David's side, and having knowledge of his flight, did not give me word of it. But the king's servants would not put out their hands to make an attack on the Lord's priests.
καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τοῖς παρατρέχουσιν τοῖς ἐφεστηκόσιν ἐπ' αὐτὸν προσάγαγετε καὶ θανατοῦτε τοὺς ἱερεῖς τοῦ κυρίου ὅτι ἡ χεὶρ αὐτῶν μετὰ δαυὶδ καὶ ὅτι ἐγνώσαν ὅτι φεύγει αὐτὸς καὶ οὐκ ἀπεκ ἄλυσαν τὸ ὄτιον μου καὶ οὐκ ἐβουλήθησαν οἱ παῖδες τοῦ βασιλέως ἐπενεγκεῖν τὰς χεῖρας αὐτῶν ἀπαντῆσαι εἰς τοὺς ἱερεῖς κυρίου
- 18 Тоді цар сказав до Доєга: Підійди ти, і вдар священників! I підійшов ідумєянин Доєг, та й ударив священників, і вбив того дня вісімдесят і п'ять чоловіка, що носять лляного ефода.
Then the king said to Doeg, You are to put the priests to death. And Doeg the Edomite, turning on the priests and attacking them, put to death that day eighty-five men who took up the ephod.
καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ δοῦκ ἐπιστρέφου σὺ καὶ ἀπάντα εἰς τοὺς ἱερεῖς καὶ ἐπεστράφη δοῦκ ὁ σύρος καὶ ἐθανάτωσεν τοὺς ἱερεῖς κυρίου ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τριακοσίους καὶ πέντε ἄνδρας πάντας α ἴροντας εφουδ
- 19 A Нов, священниче місто, цар побив вістрям меча все, від чоловіка й аж до жінки, від дитини й аж до немовляти, і вола, і осла, і дрібну худобину, усе побив вістрям меча.
And Nob, the town of the priests, he put to the sword, all the men and women, children and babies at the breast, and oxen and asses and sheep.
καὶ τὴν νομβᾷ τὴν πόλιν τῶν ἱερέων ἐπάταξεν ἐν στόματι ῥομφαίας ἀπὸ ἀνδρὸς ἕως γυναικός ἀπὸ νηπίου ἕως θηλάζοντος καὶ μόσχου καὶ ὄνου καὶ προβάτου
- 20 ¶ Та втік один син Ахімелеха, Ахітувового сина, а ім'я йому: Евіятар. I втік він до Давида.
And Abiathar, one of the sons of Ahimelech, the son of Ahitub, got away and went in flight after David;
καὶ διασφύζεται υἱὸς εἷς τῷ ἀβιμελεχ υἱῷ ἀχιτωβ καὶ ὄνομα αὐτῷ ἀβιαθαρ καὶ ἔφυγεν ὀπίσω δαυὶδ
- 21 I Евіятар доніс Давидові, що Саул повбивав Господніх священників.
And gave him the news of how Saul had put to death the Lord's priests.
καὶ ἀπήγγειλεν ἀβιαθαρ τῷ δαυὶδ ὅτι ἐθανάτωσεν σαουλ πάντας τοὺς ἱερεῖς τοῦ κυρίου
- 22 A Давид сказав до Евіятара: Я знав того дня, що там ідумєянин Доєг, який конче розповість Саулові. Я став причиною загибелі всіх душ дому твого батька!
And David said to Abiathar, I was certain that day, when Doeg the Edomite was there, that he would take the news to Saul: I am responsible for the lives of all your father's family.
καὶ εἶπεν δαυὶδ τῷ ἀβιαθαρ ἤδιδεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ὅτι δοῦκ ὁ σύρος ὅτι ἀπαγγέλλων ἀπαγγελεῖ τῷ σαουλ. ἐγὼ εἰμι αἴτιος τῶν ψυχῶν οἴκου τοῦ πατρὸς σου

- 23 Зостанься ж зо мною, не бійся, бо той, хто шукатиме моєї душі, шукатиме й душі твоєї, та ти будеш стережений у мене.
Keep here with me and have no fear; for he who has designs on my life has designs on yours: but with me you will be safe.
κάθου μετ' ἐμοῦ μὴ φοβοῦ ὅτι οὐ ἔάν ζητῶ τῆ ψυχῆ μου τόπον ζητήσω καὶ τῆ ψυχῆ σου ὅτι πεφύλαξα σὺ παρ' ἐμοί
- 1 ¶ I донесли Давидові, говорячи: Ось филистимляни облягли Кеїлу, і грабують клуні.
And they sent word to David, saying, The Philistines are fighting against Keilah and taking the grain from the grain-floors.
καὶ ἀπηγγέλη τῷ δαυιδ λέγοντες ἰδοὺ οἱ ἀλλόφυλοι πολεμοῦσιν ἐν τῇ κεῖλα καὶ αὐτοὶ διαρπάζουσιν καταπατοῦσιν τοὺς ἄλω
- 2 I запитав Давид Господа, говорячи: Чи піду й переможу тих филистимлян? А Господь сказав до Давида: Иди, і поб'єш филистимлян та спасеш Кеїлу.
So David, questioning the Lord, said, Am I to go and make an attack on these Philistines? And the Lord said to David, Go and make an attack on the Philistines so that Keilah may be kept from falling into their hands.
καὶ ἐπηρώτησεν δαυιδ διὰ τοῦ κυρίου λέγων εἰ πορευθῶ καὶ πατάξω τοὺς ἀλλοφύλους τούτους καὶ εἶπεν κύριος πορεύου καὶ πατάξεις ἐν τοῖς ἀλλοφύλοις τούτοις καὶ σώσεις τὴν κεῖλα
- 3 А Давидові люди сказали до нього: Ось ми боїмося тут у Юді, а що ж буде, коли підемо в Кеїлу, проти филистимських лав?
And David's men said to him, Even here in Judah we are full of fear: how much more then if we go to Keilah against the armies of the Philistines?
καὶ εἶπαν οἱ ἄνδρες τοῦ δαυιδ πρὸς αὐτόν ἰδοὺ ἡμεῖς ἐνταῦθα ἐν τῇ ἰουδαίᾳ φοβοῦμεθα καὶ πῶς ἔσται ἐὰν πορευθῶμεν εἰς κεῖλα εἰς τὰ σκῦλα τῶν ἀλλοφύλων εἰσπορευσόμεθα
- 4 А Давид ще далі питався Господа, і Господь відповів та сказав йому: Устань, зійди до Кеїли, бо Я даю филистимлян у твою руку.
Then David put the question to the Lord again, and the Lord answering said, Up! go down to Keilah; for I will give the Philistines into your hands.
καὶ προσέθετο δαυιδ ἐρωτησῆαι ἐτι διὰ τοῦ κυρίου καὶ ἀπεκρίθη αὐτῷ κύριος καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν ἀνάστηθι καὶ κατάβηθι εἰς κεῖλα ὅτι ἐγὼ παραδίδωμι τοὺς ἀλλοφύλους εἰς χεῖράς σου
- 5 I пішов Давид та люди його до Кеїли, та й воював із филистимлянами, і зайняв їхню худобу, і наніс їм велику поразку. I спас Давид мешканців Кеїли.
So David and his men went to Keilah, and had a fight with the Philistines, and took away their cattle, and put them to the sword with great destruction. So David was the saviour of the people of Keilah.
καὶ ἐπορεύθη δαυιδ καὶ οἱ ἄνδρες οἱ μετ' αὐτοῦ εἰς κεῖλα καὶ ἐπολέμησεν ἐν τοῖς ἀλλοφύλοις καὶ ἔφυγον ἐκ προσώπου αὐτοῦ καὶ ἀπήγαγεν τὰ κτήνη αὐτῶν καὶ ἐπάταξεν ἐν αὐτοῖς πληγὴν μεγάλην καὶ ἔσωσεν δαυιδ τοὺς κατοικοῦντας κεῖλα
- 6 I сталося, коли втік Авиятар, син Ахимелеха, до Давида в Кеїлу, то ефод був у його руці.
Now when Abiathar, the son of Ahimelech, went in flight to David, he came down to Keilah with the ephod in his hand.
καὶ ἐγένετο ἐν τῷ φυγεῖν ἀβιαθαρ υἱὸν ἀβιμελεχ πρὸς δαυιδ καὶ αὐτὸς μετὰ δαυιδ εἰς κεῖλα κατέβη ἔχων εφод ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ
- 7 ¶ А Саулові донесено, що Давид увійшов у Кеїлу. I сказав Саул: Бог віддав його в мою руку, бо він замкнув себе, коли ввійшов до міста з воротами та засувом.
And news was given to Saul that David had come to Keilah. And Saul said, Now God has given him into my hands; for by going into a walled town with locked doors, he has let himself be shut in.
καὶ ἀπηγγέλη τῷ σαουλ ὅτι ἦκε δαυид εἰς κεῖλα καὶ εἶπεν σαουλ πέπρακεν αὐτόν ὁ θεὸς εἰς χεῖράς μου ὅτι ἀποκλείεται εἰσελθὼν εἰς πόλιν θυρῶν καὶ μοχλῶν
- 8 I скликав Саул увесь народ на війну, щоб зійти до Кеїли облягти Давида та людей його.
And Saul sent for all the people to come to the fight, and go down to Keilah to make an attack on David and his men.
καὶ παρήγγειλεν σαουλ παντὶ τῷ λαῷ εἰς πόλεμον καταβαίνειν εἰς κεῖλα συνέχειν τὸν δαυид καὶ τοὺς ἄνδρας αὐτοῦ
- 9 I дізнався Давид, що Саул задумує лихо на нього, і сказав до священника Авиятара: Принеси ефода!
And it was clear to David that Saul had evil designs against him, and he said to Abiathar the priest, Come here with the ephod.
καὶ ἔγνω δαυид ὅτι οὐ παρασιωπᾷ σαουλ περὶ αὐτοῦ τὴν κακίαν καὶ εἶπεν δαυид πρὸς ἀβιαθαρ τὸν ἱερέα προσάγαγε τὸ εφод κυρίου
- 10 I Давид сказав: Господи, Боже Ізраїлів! Дослухуючися, чув Твій раб, що Саул хоче ввійти до Кеїли, щоб вигубити місто через мене.
Then David said, O Lord, the God of Israel, news has been given to your servant that it is Saul's purpose to come to Keilah and send destruction on the town because of me.
καὶ εἶπεν δαυид κύριε ὁ θεὸς ἰσραηλ ἀκούων ἀκήκοεν ὁ δούλός σου ὅτι ζητεῖ σαουλ ἐλθεῖν ἐπὶ κεῖλα διαφθεῖραι τὴν πόλιν δι' ἐμέ
- 11 Чи видадуть мене громадяни Кеїли в його руку? Чи зійде Саул, як чув твій раб? Господи, Боже Ізраїлів, розповіж же Своєму рабові! I сказав Господь: Зійде.
And now, is it true, as they have said to me, that Saul is coming? O Lord, the God of Israel, give ear to your servant, and say if these things are so. And the Lord said, He is coming down.
εἰ ἀποκλεισθήσεται καὶ νῦν εἰ καταβήσεται σαουλ καθὼς ἤκουσεν ὁ δούλός σου κύριε ὁ θεὸς ἰσραηλ ἀπάγγειλον τῷ δούλῳ σου καὶ εἶπεν κύριος ἀποκλεισθήσεται
- 13 I встав Давид та його люди, близько шости сотень чоловіка, та й вийшли з Кеїли, і ходили, де можна було ходити. А Саулові донесено, що Давид утік із Кеїли, і він занехає похід.
Then David and his men, about six hundred of them, went out of Keilah, and got away wherever they were able to go. And Saul, hearing that David had got away from Keilah, did not go there.
καὶ ἀνέστη δαυид καὶ οἱ ἄνδρες οἱ μετ' αὐτοῦ ὡς τετρακόσιοι καὶ ἐξῆλθον ἐκ κεῖλα καὶ ἐπορεύοντο οὐ ἔάν ἐπορεύθησαν καὶ τῷ σαουλ ἀπηγγέλη ὅτι διασέσωται δαυид ἐκ κεῖλα καὶ ἀνῆκεν τοῦ ἐξελεθ εἶν

- 14 ¶ I осівся Давид у пустині в твердинях, і осівся на горі в пустині Зіф. А Саул шукав його повсякденно, та Бог не дав його в руку йому.
And David kept in the waste land, in safe places, waiting in the hill-country in the waste land of Ziph. And Saul was searching for him every day, but God did not give him up into his hands.
καὶ ἐκάθησεν δαυὶδ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐν μασερεμ ἐν τοῖς στενοῖς καὶ ἐκάθητο ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐν τῷ ὄρει ζιφ ἐν τῇ γῇ τῇ ἀρχώδει καὶ ἐζήτει αὐτὸν σαουλ πάσας τὰς ἡμέρας καὶ οὐ παρέδωκεν αὐτὸν κύριος εἰς τὰς χεῖρας αὐτοῦ
- 15 I побачив Давид, що Саул виїшов шукати душі його, а Давид пробував у пустині Зіф у Хореші.
And David was full of fear, in the knowledge that Saul had come out to take his life; and David was in the waste land of Ziph, in Horesh.
καὶ εἶδεν δαυὶδ ὅτι ἐξέρχεται σαουλ τοῦ ζητεῖν τὸν δαυὶδ καὶ δαυὶδ ἐν τῷ ὄρει τῷ ἀρχώδει ἐν τῇ καινῇ ζιφ
- 16 I встав Йонатан, Саулін син, і пішов до Давида до Хорешу, і зміцнив його на дусі в Бозі,
And Saul's son Jonathan went to David in Horesh, and made his hands strong in God;
καὶ ἀνέστη ἰωναθαν υἱὸς σαουλ καὶ ἐπορεύθη πρὸς δαυὶδ εἰς καινὴν καὶ ἐκραταίωσε τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἐν κυρίῳ
- 17 та й сказав до нього: Не бійся, бо не знайде тебе рука мого батька Саула! I ти будеш царювати над Ізраїлем, а я буду тобі заступником. I це знає й батько мій Саул.
And said to him, Have no fear, for Saul my father will not get you into his power; and you will be king of Israel, and I will be by your side, and my father Saul is certain of this.
καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν μὴ φοβοῦ ὅτι οὐ μὴ εὔρη σε ἡ χεὶρ σαουλ τοῦ πατρὸς μου καὶ σὺ βασιλεύσεις ἐπὶ Ἰσραὴλ καὶ ἐγὼ ἔσομαι σοι εἰς δεῦτερον καὶ σαουλ ὁ πατήρ μου οἶδεν οὕτως
- 18 I вони обидва склали угоду перед Господнім лицем. I осівся Давид у Хорешу, а Йонатан пішов до свого дому.
And the two of them made an agreement before the Lord: and David went on living in Horesh, and Jonathan went back to his house.
καὶ διεθέεντο ἀμφότεροι διαθήκην ἐνώπιον κυρίου καὶ ἐκάθητο δαυὶδ ἐν καινῇ καὶ ἰωναθαν ἀπῆλθεν εἰς οἶκον αὐτοῦ
- 19 ¶ А зіфеяни прийшли до Саула до Гів'ї, говорячи: Ось Давид ховається в нас у твердинях у Хорешу, на взгір'ї Хахіла, що з півдня від Єшімону.
Then the Ziphites came up to Gibeah to see Saul, and said, Is not David living secretly among us in the strong places in Horesh, in the hill of Hachilah to the south of the waste land?
καὶ ἀνέβησαν οἱ ζιφαῖοι ἐκ τῆς ἀρχώδους πρὸς σαουλ ἐπὶ τὸν βουνὸν λέγοντες οὐκ ἰδοῦ δαυὶδ κέκρυπται παρ' ἡμῖν ἐν μεσσαρα ἐν τοῖς στενοῖς ἐν τῇ καινῇ ἐν τῷ βουνῷ τοῦ εχела τοῦ ἐκ δεξιῶν τοῦ ἰεσσαίμου
- 20 А тепер, за всім жаданням своєї душі, о царю, конче зійди, а нам хіба видати його в цареву руку.
So now, O king, have your soul's desire and come down, and we, for our part, will give him up into the king's hands.
καὶ νῦν πᾶν τὸ πρὸς ψυχὴν τοῦ βασιλέως εἰς κατάβασιν καταβαίνετω πρὸς ἡμᾶς κεκλείκασιν αὐτὸν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ βασιλέως
- 21 I сказав Саул: Благословенні ви в Господа, бо змілосердилися надо мною!
And Saul said, The Lord's blessing will be yours, for you have had pity on me.
καὶ εἶπεν αὐτοῖς σαουλ εὐλογημένοι ὑμεῖς τῷ κυρίῳ ὅτι ἐπονέσατε περὶ ἐμοῦ
- 22 Ідїть же, приготуйте ще, і розпізнайте, і побачте місце його, де буде нога його, хто його там бачив, бо казали мені: сильно хитрус він!
Go now, and take more steps, and see where he is living: for they say that he is expert in deceit.
πορεύθητε δὴ καὶ ἐτοιμάσατε ἔτι καὶ γνῶτε τὸν τόπον αὐτοῦ οὗ ἔσται ὁ ποὺς αὐτοῦ ἐν τάχει ἐκεῖ οὗ εἶπατε μήποτε πανουργεῖσθαι
- 23 I подивіться, і розізнайте всі схованки, де він ховається, і вернетесь до мене з певною звісткою, і я піду з вами. I буде, якщо він є в Краю, то пошукаю його по всіх Юдиних тисячах.
So take care to get knowledge of all the secret places where he is taking cover, and be certain to come back to me, and I will go with you: and without doubt, if he is anywhere in the land, I will get him, among all the families of Judah.
καὶ ἴδετε καὶ γνῶτε καὶ πορευσόμεθα μεθ' ὑμῶν καὶ ἔσται εἰ ἔστιν ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐξερευνήσω αὐτὸν ἐν πάσαις χιλιάσιν ἰουδα
- 24 I встали вони, і пішли в Зіф перед Саулом. А Давид та його люди були в Маонській пустині в Араві, на південь від Єшімону.
And they went back and came to Ziph before Saul: but David and his men were in the waste land of Maon, in the dry land south of the waste land.
καὶ ἀνέστησαν οἱ ζιφαῖοι καὶ ἐπορεύθησαν ἔμπροσθεν σαουλ καὶ δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ τῇ маан καθ' ἑσπέραν ἐκ δεξιῶν τοῦ ἰεσσαίμου
- 25 А Саул та його люди пішли шукати. I донесли про це Давидові, і він зійшов до Сели, і спинився в Маонській пустині. А Саул прочув, та й гнався за Давидом до Маонської пустині.
And Saul and his men went in search of him. And David had word of it, so he came down to the rock in the waste land of Maon. And Saul, hearing of this, went after David into the waste land of Maon.
καὶ ἐπορεύθη σαουλ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ ζητεῖν αὐτὸν καὶ ἀπήγγειλαν τῷ δαυὶδ καὶ κατέβη εἰς τὴν πέτραν τὴν ἐν τῇ ἐρήμῳ маан καὶ ἤκουσεν σαουλ καὶ κατεδίωξεν ὀπίσω δαυὶδ εἰς τὴν ἔρημον маан

- 26 I пішов Саул з цього боку гори, а Давид та його люди з того боку гори. I поспішав Давид відійти перед Саулом, а Саул та люди його оточували Давида та людей його, щоб схопити їх.
And Saul and his men went on one side of the mountain, and David and his men went on the other: and David's purpose was to get away as quickly as possible, for fear of Saul; for Saul and his men were making a circle round David and his men in order to take them.
 και πορεύονται σαουλ και οι άνδρες αυτού εκ μέρους του όρους τούτου και ήν δαυιδ και οι άνδρες αυτού εκ μέρους του όρους τούτου και ήν δαυιδ σκεπαζόμενος πορεύεσθαι από προσώπου σαουλ και σαουλ και οι άνδρες αυτού παρενέβαλον επί δαυιδ και τους άνδρας αυτού συλλαβεϊν αυτούς
- 27 I прийшов посланець до Саула, говорячи: Иди поспішно, бо филистимляни кинулися на Край!
But a man came to Saul saying, Be quick and come; for the Philistines have made an attack on the land.
 και άγγελος προς σαουλ ήλθεν λέγων σπευδε και δευρο ότι επέθεντο οι άλλόφυλοι επί την γήν
- 28 I вернувся Саул з погоні за Давидом, і пішов навперейми филистимлян. Тому то назвали ім'я тому місцю: Села-Гаммахлекот.
So turning back from going after David, Saul went against the Philistines: so that place was named Sela-hammah-lekoth.
 και άνέστρεψεν σαουλ μη καταδιώκειν όπισω δαυιδ και έπορεύθη εις συνάντησιν των άλλοφύλων δια τουτο επεκλήθη ό τόπος εκείνος πέτρα ή μερισθεισα
- 1 ¶ (24-2) I сталося, як вернувся Саул із погоні за филистимлянами, то донесли йому, говорячи: Ось Давид у пустині Ен-Геді.
¶23:29\And from there, David went up and took cover in the safe place of En-gedi.
 και άνέβη δαυιδ εκείθεν και εκάθισεν εν τοϊς στενοϊς εγγαδδι
- 2 (24-3) I взяв Саул три тисячі війська, вибраних з усього Ізраїля, і пішов шукати Давида та людей його на поверхні газельських скель.
¶24:1\Now when Saul came back from fighting the Philistines, news was given him that David was in the waste land of En-gedi.
 και έγενήθη ως άνέστρεψεν σαουλ από όπισθεν των άλλοφύλων και άπηγγέλη αυτόψ λεγόντων ότι δαυιδ εν τη έρήμω εγγαδδι
- 3 (24-4) I прийшов він до кошар на отари при дорозі, а там печера. I Саул увійшов туди для потреби, а по боках печери сиділи Давид та люди його.
¶24:2\Then Saul took three thousand of the best men out of all Israel, and went in search of David and his men on the rocks of the mountain goats.
 και έλαβεν μεθ' εαυτου τρεις χιλιάδας άνδρων εκλεκτους εκ παντος ισραηλ και έπορεύθη ζητειν τον δαυιδ και τους άνδρας αυτού επί πρόσωπον σαδαιεμ
- 4 (24-5) I сказали люди Давида до нього: Оце той день, що Господь говорив до тебе: Ось Я даю ворога твого в твою руку, і ти зробиш йому, як буде добре в твоїх очах. А Давид устав, і т ихο відтяв полу Саулового плаща.
¶24:3\And on the way he came to a place where sheep were kept, where there was a hollow in the rock; and Saul went in for a private purpose. Now David and his men were in the deepest part of the hollow.
 και ήλθεν εις τας άγέλας των ποιμνίων τας επί της όδοϋ και ήν εκει σπήλαιον και σαουλ εισήλθεν παρασκευάσασθαι και δαυιδ και οι άνδρες αυτού εσωτερου του σπηλαιου εκάθηnton
- 5 (24-6) I сталося потім, і серце Давидове все докоряло йому, що він відтяв полу Саулового плаща.
¶24:4\And David's men said to him, Now is the time when the Lord says to you, I will give up your hater into your hands to do with him whatever seems good to you. Then David, getting up, took the skirt of Saul's robe in his hand, cutting off the end of it without his knowledge.
 και ειπον οι άνδρες δαυιδ προς αυτόν ιδου ή ήμέρα αυτή ήν ειπεν κύριος προς σε παραδοϋναι τον έχθρόν σου εις τας χειράς σου και ποιήσεις αυτόψ ως αγαθόν εν όφθαλμοϊς σου και άνέστη δαυιδ και άφείλεν το πτερύγιον της διπλοΐδος της σαουλ λαθραϊως
- 6 (24-7) I сказав він до своїх людей: Борони мене, Господи, щоб зробити ту річ моему панові, Господньому помазанцеві, щоб простягнути руку свою на нього, бо він помазанець Господи ий!
¶24:5\And later, David was full of regret for cutting off Saul's skirt.
 και έγενήθη μετá ταυτα και επάταξεν καρδία δαυιδ αυτόν ότι άφείλεν το πτερύγιον της διπλοΐδος αυτού
- 7 (24-8) I Давид стримав цими словами людей своїх, і не дав їм повстати на Саула. А Саул устав із печери, і пішов дорогою.
¶24:6\And David said to his men, Before the Lord, never let it be said that my hand was lifted up against my lord, the man of the Lord's selection, for the Lord's holy oil has been put on him.
 και ειπεν δαυιδ προς τους άνδρας αυτού μηδαμώς μοι παρá κυριου ει ποιήσω τó ρήμα τουτο τψ κυριψ μου τψ χριστψ κυριου επενέγκαι χειρά μου επ' αυτόν ότι χριστός κυριου εστιν ούτος
- 8 (24-9) А потому Давид устав, і вийшов із печери, та й закричав за Саулом, говорячи: Пане мій, о царю! А Саул озирнувся назад, а Давид схилився обличчям до землі та й поклонився.
¶24:7\So with these words David kept his servants back, and did not let them make an attack on Saul. And Saul got up and went on his way.
 και επεισεν δαυιδ τους άνδρας αυτού εν λόγοις και ουκ εδωκεν αυτοις αναστάντας θανατΰσαι τον σαουλ και άνέστη σαουλ και κατέβη εις την όδόν
- 9 ¶ (24-10) I сказав Давид до Саула: Нашо ти слухаш слів того, хто каже: Давид хоче тобі зла?
¶24:8\And after that David came out of the hollow rock, and crying after Saul said, My lord the king. And when Saul gave a look back, David went down on his face and gave him honour.
 και άνέστη δαυιδ όπισω αυτού εκ του σπηλαιου και έβόησεν δαυιδ όπισω σαουλ λέγων κύριε βασιλεϋ και επέβλεψεν σαουλ εις τá όπισω αυτού και εκϋσεν δαυιδ επί πρόσωπον αυτού επί την γήν και ι προσεκύνησεν αυτόψ

- 10 (24-11) *Ось цього дня очі твої бачать те, що Господь дав був тебе сьогодні в мою руку в печері. І радили мені забити тебе, та я змилосердився над тобою й сказав: Не простягну своєї руки на свого пана, бо він помазанець Господній!*
 \24:9\And David said to Saul, Why do you give any attention to those who say that it is my desire to do you wrong?
 και ειπεν δαυιδ προς σαουλ ινα τι ακουεις των λογων του λαου λεγοντων ιδου δαυιδ ζητει την ψυχην σου
- 11 (24-12) *І подивися, батьку мій, і поглянь на полу плаща свого в моїй руці, бо коли я відрізував цю полу плаща твого, то я не забив тебе. Пізнай та побач, що в моїй руці нема зла та гриха, і не згрішив я проти тебе, а ти чигасш на душу мою, щоб забрати її!*
 \24:10\Look! you have seen today how the Lord gave you up into my hands even now in the hollow of the rocks: and some would have had me put you to death, but I had pity on you: for I said, Never will my hand be lifted up against my lord, who has been marked with the holy oil.
 ιδου εν τη ημερα ταυτη εορακασιν οι οφθαλμοι σου ως παρεδωκεν σε κυριος σημερον εις χειρα μου εν τω σπηλαιω και ουκ ηβουληθην αποκτειναι σε και εφεισαμην σου και ειπα ουκ εποισω χειρα μου επι κυριον μου οτι χριστος κυριου ουτως εστιν
- 12 (24-13) *Нехай розсудить Господь між мною та між тобою, і нехай пимститься Господь тобі за мене, а моя рука не буде на тобі!*
 \24:11\And see, my father, see the skirt of your robe in my hand: for the fact that I took off the skirt of your robe and did not put you to death is witness that I have no evil purpose, and I have done you no wrong, though you are waiting for my life to take it.
 και ιδου το πτερυγιον της διπλοιδος σου εν τη χειρι μου εγω αφηρηκα το πτερυγιον και ουκ απεκτακα σε και γνωθι και ιδε σημερον οτι ουκ εστιν κακια εν τη χειρι μου ουδε ασβεβια και αθετησις και ουχ ημαρτηκα εις σε και συ δεσμευεις την ψυχην μου λαβειν αυτην
- 13 (24-14) *Як говорить стародавня приказка: Від безбожних виходить безбожність, а моя рука не буде на тобі!*
 \24:12\May the Lord be judge between me and you, and may the Lord give me my rights against you, but my hand will never be lifted up against you.
 δικασαι κυριος ανα μεσον εμου και σου και εκδικησαι με κυριος εκ σου και η χειρ μου ουκ εσται επι σοι
- 14 (24-15) *За ким вийшов Ізраїлів цар? За ким ти ганяєшся? За мертвим псом, за однією блохою?*
 \24:13\There is an old saying, From the evil-doer comes evil: but my hand will never be lifted up against you.
 καθως λεγεται η παραβολη η αρχαια εξ ανομων εξελευσεται πλημμελεια και η χειρ μου ουκ εσται επι σε
- 15 (24-16) *І нехай буде Господь за суддю, і нехай Він розсудить між мною та між тобою. І побачить Він, і заступиться за мою справу, і висудить мене з твоєї руки.*
 \24:14\After whom has the king of Israel come out? for whom are you searching? for a dead dog, an insect.
 και νυν οπισω тινος συ εκπορευη βασιλευ ισραηλ οπισω тινος καταδιωκεις συ οπισω κυνος τεθηγκотος και οπισω φυλλου ενος
- 16 ¶ (24-17) *І сталося, як Давид скінчив говорити ці слова до Саула, то Саул сказав: Чи це твій голос, сину мій Давиде? І підняв Саул голос свій, та й заплакав.*
 \24:15\So let the Lord be judge, and give a decision between me and you, and see and give support to my cause, and keep me from falling into your hands.
 γενοιτο κυριος εις κριτην και δικαστην ανα μεσον εμου και ανα μεσον σου ιδοι κυριος και κριναι την κρίσιν μου και δικασαι μοι εκ χειρος σου
- 17 (24-18) *І сказав він до Давида: Справедливіший ти від мене, бо ти робив мені добро, а я робив тобі лихо.*
 \24:16\Now when David had said these words to Saul, Saul said, Is this your voice, David, my son? And Saul was overcome with weeping.
 και εγενετο ως συνετέλεσεν δαυιδ τα ρηματα ταυτα λαλων προς σαουλ και ειπεν σαουλ η φωνη σου αυτη τεκνον δαυιδ και ηρεν την φωνην αυτου σαουλ και εκλαυσεν
- 18 (24-19) *Бо ти сьогодні засвідчив, що зробив зо мною добро тим, що Господь видав мене в твою руку, а ти не вбив.*
 \24:17\And he said to David, You are right and I am wrong: for you have given me back good, but I have given you evil.
 και ειπεν σαουλ προς δαυιδ δικαιος συ υπερ εμε οτι συ ανταπεδωκας μοι αγαθα εγω δε ανταπεδωκα σοι κακα
- 19 (24-20) *Як чоловік знайде свого ворога, то хіба відпускає його доброю дорогою? І Господь відплатить тобі добром за те, що ти зробив мені цього дня.*
 \24:18\And you have made clear to me how good you have been to me today: because, when the Lord gave me up into your hands, you did not put me to death.
 και συ απηγγειλας μοι σημερον α εποιησας μοι αγαθα ως απεκλειсен με κυριος σημερον εις χειρας σου και ουκ απεκτεινας με
- 20 (24-21) *А тепер я ось пізнав, що дійсно будеш ти царювати, і стане в руці твоїй Ізраїлеве царство.*
 \24:19\If a man comes across his hater, will he let him get away safe? so may you be rewarded by the Lord for what you have done for me today.
 και οτι ει ευροιτο τις τον εχθρον αυτου εν θλιψει και εκπεμψαι αυτον εν οδω αγαθη και κυριος ανταποτεισει αυτω αγαθα καθως πεποιηκας σημερον
- 21 (24-22) *А тепер присягни мені Господом, що не вигубиш насіння мого по мені, і що не вигубиш імені мого з дому батька мого.*
 \24:20\And now I am certain that you will be king, and that the kingdom of Israel will be made strong under your authority.
 και νυν ιδου εγω γινωσκω οτι βασιλευων βασιλευσεις και στήσεται εν χερσιν σου βασιλεια ισραηλ

- 22 (24-23) I Давид заприсягнув Саулові. I пішов Саул до дому свого, а Давид та люди його ввійшли до твердині.
 \24:21\So give me your oath by the Lord, that you will not put an end to my seed after me or let my name be cut off from my father's family.
 και νυν ὁμοσόν μοι ἐν κυρίῳ ὅτι οὐκ ἐξολεθρευθεῖς τὸ σπέρμα μου ὀπίσω μου και οὐκ ἀφανιεῖς τὸ ὄνομά μου ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ πατρὸς μου
- 1 ¶ I вмер Самуїл, і зібрався весь Ізраїль, та й оплакував його, і поховали його в його домі в Рамі. А Давид устав, і пішов у пустиню Паран.
 And death came to Samuel; and all Israel came together, weeping for him, and put his body in its resting-place in his house at Ramah. Then David went down to the waste land of Maon.
 και ἀπέθανεν σαμουηλ και συναθροίζονται πᾶς Ἰσραηλ και κόπτονται αὐτὸν και θάπτουσιν αὐτὸν ἐν οἴκῳ αὐτοῦ ἐν αρμαθαμ και ἀνέστη δαυιδ και κατέβη εἰς τὴν ἔρημον μααν
- 2 ¶ I був чоловік у Маоні, а оселя його на Кармелі, і цей чоловік був дуже багатий, і мав три тисячі дрібної худоби та тисячу кіз. I був він на Кармелі, коли стригли отару його.
 Now there was a man in Maon whose business was in Carmel; he was a great man and had three thousand sheep and a thousand goats: and he was cutting the wool of his sheep in Carmel.
 και ἦν ἄνθρωπος ἐν τῇ μααν και τὰ ποιμνια αὐτοῦ ἐν τῷ καρμηλῳ και ὁ ἄνθρωπος μέγας σφόδρα και τούτῳ ποιμνια τρισχίλια και αἴγες χίλια και ἐγενήθη ἐν τῷ κείρειν τὸ ποιμνιον αὐτοῦ ἐν τῷ καρμηλῳ
- 3 А ім'я тому чоловікові Навал, а ім'я жінці його Авігаїл. А жінка та була доброго розуму та вродлива, чоловік же той був жорстокий та злочинний, із роду Калева.
 Now this man was named Nabal, and his wife's name was Abigail: she was a woman of good sense and pleasing looks: but the man was cruel and evil in his ways; he was of the family of Caleb.
 και ὄνομα τῷ ἀνθρώπῳ ναβαλ και ὄνομα τῇ γυναικί αὐτοῦ αβιγαια και ἡ γυνὴ αὐτοῦ ἀγαθὴ συνέσει και καλὴ τῷ εἶδει σφόδρα και ὁ ἄνθρωπος σκληρὸς και πονηρὸς ἐν ἐπιτηδεύμασιν και ὁ ἄνθρωπος οὐ κυνικός
- 4 А Давид почув у пустині, що Навал стриже свою отару.
 And David had word in the waste land that Nabal was cutting the wool of his sheep.
 και ἤκουσεν δαυιδ ἐν τῇ ἐρήμῳ ὅτι κείρει ναβαλ ὁ καρμηλιος τὸ ποιμνιον αὐτοῦ
- 5 I послав Давид десять хлопців. I сказав Давид до тих хлопців: Вийдіть на Кармел, і прийдете до Навала й запитасте його в мосму йменні про мир,
 And David sent ten young men, and said to them, Go up to Carmel and go to Nabal, and say kind words to him in my name;
 και δαυιδ ἀπέστειλεν δέκα παιδάρια και εἶπεν τοῖς παιδαρίοις ἀνάβητε εἰς κάρμηλον και ἀπέλθατε πρὸς ναβαλ και ἐρωτήσατε αὐτὸν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου εἰς εἰρήνην
- 6 та й скажете так братові мосму: I тобі мир, і дому твосму мир, і всьому, що твое, мир!
 And say this to my brother, May all be well for you: peace be to you and your house and all you have.
 και ἐρεῖτε τάδε εἰς ὄρας και σὺ ὑγιαίνων και ὁ οἶκός σου και πάντα τὰ σὰ ὑγιαίνοντα
- 7 А тепер почув я, що в тебе стрижуть. Пастухи твої були з нами, ми не кривдили їх, і нічого не пропало їм по всі дні перебування їх на Кармелі.
 I have had word that you have wool-cutters: now the keepers of your sheep have been with us, and we have done them no evil, and taken nothing of theirs while they were in Carmel.
 και νυν ἰδοὺ ἀκήκοα ὅτι κείρουσίν σοι νυν οἱ ποιμένες σου οἱ ἦσαν μεθ' ἡμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ και οὐκ ἀπεκόλωσαμεν αὐτοὺς και οὐκ ἐνετειλάμεθα αὐτοῖς οὐθὲν πάσας τὰς ἡμέρας ὄντων αὐτῶν ἐν καρμηλῳ
- 8 Запитай своїх слуг, і вони розповідать тобі. I нехай знайдуть в очах твоїх милість мої хлопці, бо доброго дня ми прийшли. Дай же рабам своїм та синові своєму Давидові, що знайде рука твоя!
 If your young men are questioned they will say the same thing. So now, let my young men have grace in your eyes, for we are come at a good time; please give anything you may have by you to your servants and to your son David.
 ἐρώτησον τὰ παιδάριά σου και ἀπαγγελοῦσίν σοι και εὐρέτωσαν τὰ παιδάρια χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς σου ὅτι ἐφ' ἡμέραν ἀγαθὴν ἤκομεν δὸς δὴ ὁ ἐὰν εὖρη ἡ χεὶρ σου τῷ υἱῷ σου τῷ δαυιδ
- 9 I прийшли Давидові хлопці, і промовили до Навала, в імені Давида, усі ці слова. I спинилися.
 And when David's young men came, they said all this to Nabal, in David's name, and said nothing more.
 και ἔρχονται τὰ παιδάρια και λαλοῦσιν τοὺς λόγους τούτους πρὸς ναβαλ κατὰ πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα ἐν τῷ ὀνόματι δαυιδ και ἀνεπήδησεν
- 10 I відповів Навал Давидовим рабам, і сказав: Хто такий Давид та хто Ессеїв син? Сьогодні намножилося рабів, що вириваються кожен від пана свого!
 And Nabal gave them his answer and said, Who is David? who is the son of Jesse? there are a number of servants in these days running away from their masters.
 και ἀπεκρίθη ναβαλ τοῖς παισὶν δαυιδ και εἶπεν τίς ὁ δαυιδ και τίς ὁ υἱὸς ἰεσσαὶ σήμερον πεπληθυσμένοι εἰσὶν οἱ δοῦλοι ἀναχωροῦντες ἕκαστος ἐκ προσώπου τοῦ κυρίου αὐτοῦ
- 11 I я візьму хліб свій і воду свою та зарізане, що нарізав я для своїх стрижів, та й дам людям, яких не знаю, звідки то вони?
 Am I to take my bread and my wine and the meat I have got ready for my wool-cutters and give it to men coming from I have no idea where?
 και λήψομαι τοὺς ἄρτους μου και τὸν οἶνόν μου και τὰ θύματά μου ἃ τέθεικα τοῖς κείρουσίν μου τὰ πρόβατα και δώσω αὐτὰ ἀνδράσιν οἷς οὐκ οἶδα πόθεν εἰσὶν
- 12 ¶ I Давидові хлопці пішли назад на свою дорогу, і вернулися, і прийшли, і розповіли йому всі ці слова.
 So David's young men, turning away, went back and gave him an account of everything he had said.
 και ἀπεστράφησαν τὰ παιδάρια δαυιδ εἰς ὁδὸν αὐτῶν και ἀνέστρεψαν και ἦλθον και ἀνήγγειλαν τῷ δαυιδ κατὰ τὰ ῥήματα ταῦτα

- 13 А Давид сказав до людей своїх: Приперезіть кожен меча свого! І приперезали кожен меча свого, і приперезав і Давид свого меча. І вийшло за Давидом близько чотирьох сотень чоловіка, а дві сотні осталися при речах.
And David said to his men, Put on your swords, every one of you. And every man put on his sword; and David did the same; and about four hundred men went up with David, and two hundred kept watch over their goods.
 και ειπεν δαυιδ τοις ανδρασιν αυτου ζωσασθε εκαστος την ρομφαιαν αυτου και ανεβησαν οπισω δαυιδ ως τετρακόσιοι ανδρες και οι διακόσιοι εκάθισαν μετά των σκευών
- 14 А один хлопець із Навалових слуг доніс Авігаїл, Наваловій жінці, говорячи: Ось Давид послав був із пустині посланців, щоб привітати нашого пана, а він кинувся на них.
But one of the young men said to Nabal's wife Abigail, David sent men from the waste land to say kind words to our master, and he gave them a rough answer.
 και τη αβιγαια γυναικι ναβαλ απήγγειλεν εν των παιδαριών λέγων ιδου δαυιδ απεστειλεν αγγελους εκ της ερήμου ευλογησαι τον κύριον ημών και εξέκλινεν απ' αυτών
- 15 А ті люди дуже добрі для нас, і не були ми покривджені, і нічого нам не пропало за всі дні, коли ми ходили з ними, як були ми на полі.
But these men have been very good to us; they did us no wrong and nothing of ours was touched while we were with them in the fields:
 και οι ανδρες αγαθοι ημιν σφοδρα ουκ απεκόλωσαν ημας ουδε εντειλαντο ημιν πασας τας ημέρας ως ημεν παρ' αυτοις και εν τω ειναι ημας εν αγρω
- 16 Муром були вони над нами і вночі, і вдень повсякчас, коли ми були з ними, як ми пасли отари.
But day and night they were like a wall round us while we were with them, looking after the sheep.
 ως τειχος ησαν περι ημας και την νυκτα και την ημέραν πασας τας ημέρας ως ημεθα παρ' αυτοις ποιμαίνοντες το ποιμνιον
- 17 А тепер пізнай та побач, що зробиш, бо дозріло зло на нашого пана та на весь дім його. А він негідний, із ним не можна говорити.
So now, give thought to what you are going to do; for evil is in store for our master and all his house: for he is such a good-for-nothing person that it is not possible to say anything to him.
 και νυν γνωθι και ιδε τι συ ποιησεις οτι συντετέλεσται η κακια εις τον κύριον ημών και εις τον οικον αυτου και ουτος υιός λοιμός και ουκ εστιν λαλησαι προς αυτον
- 18 ¶ Тоді Авігаїл поспішно взяла двісті хлібів, і два бурдюки вина, і п'ятеро приготовлених з отари, і п'ять сеїв пряженого зерна, а сто родзинок, та двісті сушених фіг. І склала це на осли в.
Then Abigail quickly took two hundred cakes of bread and two skins full of wine and five sheep ready for cooking and five measures of dry grain and a hundred parcels of dry grapes and two hundred cakes of figs, and put them on asses.
 και εспеуσεν αβιγαια και ελαβεν διακοσιους αρτους και δυο αγγεια οινου και πεντε πρόβατα πεποιημένα και πεντε οιβι αλφίτου και γομορ εν σταφίδος και διακοσίας παλάθας και εθετο επι τους ονουσ
- 19 І сказала вона до своїх слуг: Ідіть передо мною, а я ось піду за вами.
And she said to her young men, Go on in front of me and I will come after you. But she said nothing to her husband Nabal.
 και ειπεν τοις παιδαριος αυτης προπορευεσθε εμπροσθεν μου και ιδου εγω οπισω υμών παραγίνομαι και τω ανδρι αυτης ουκ απήγγειλεν
- 20 І сталося, як вона їхала на осли й спускалася в гірському укритті, аж ось Давид та люди його сходять навперейми їй. І вона стрінула їх.
Now while she was going down under cover of the mountain on her ass, David and his men came down against her, and suddenly she came face to face with them.
 και εγενήθη αυτης επιβεβηκυής επι την ονον και καταβαινούσης εν σκέπη του ορους και ιδου δαυιδ και οι ανδρες αυτου κατέβαινον εις συνάντησιν αυτης και απήντησεν αυτοις
- 21 А Давид сказав: Надармо ж пильнував я все, що належить тому чоловікові в пустині, і зо всього його нічого не пропало. Та він вернув мені злом за добро!
Now David had said, What was the use of my taking care of this man's goods in the waste land, so that there was no loss of anything which was his? he has only given me back evil for good.
 και δαυιδ ειπεν ισως εις αδικον πεφύλακα πάντα τα αυτου εν τη ερήμω και ουκ εντειλάμεθα λαβειν εκ πάντων των αυτου ουθεν και ανταπεδώκεν μοι πονηρά αντι αγαθών
- 22 Так нехай зробить Бог Давидовим ворогам, і так нехай додасть, якщо я позоставлю до ранку зо всього належного йому бодай те, що мочиться до стіни!
May God's punishment be on David, if when morning comes there is so much as one male of his people still living.
 τάδε ποιησαι ο θεός τω δαυιδ και τάδε προσθει ει υπολείψομαι εκ πάντων των του ναβαλ εως πρωι ουρουντα προς τοιχον
- 23 А Авігаїл побачила Давида, і поспішно зійшла з осла, і впала перед Давидом на обличчя своє, та й вклонилася до землі.
And when Abigail saw David, she quickly got off her ass, falling down on her face before him.
 και ειδεν αβιγαια τον δαυιδ και εспеуσεν και κατεπήδησεν από της ονου και επεσεν ενόπιον δαυιδ επι πρόσωπον αυτης και προσεκύνησεν αυτω επι την γην
- 24 І впала вона до ніг йому та й сказала: На мені самій, пане мій, ця провина! І дозволь говорити твоїй невільниці до ушей твоїх, а ти послухай слів своєї невільниці.
And falling at his feet she said, May the wrong be on me, my lord, on me: let your servant say a word to you, and give ear to the words of your servant.
 επι τους πόδας αυτου και ειπεν εν εμοι κύριέ μου η αδικια λαλησάτω δη η δούλη σου εις τα ωτά σου και ακουσον της δούλης σου λόγον

- 25 Нехай же пан мій не кладе свого серця на цього негідного чоловіка, на Навала, бо яке ім'я його, такий він: Навал ім'я йому, і глупота з ним! А я, невільниця твоя, не бачила хлопців мого пана, що ти послав.
Let my lord give no attention to Nabal, that good-for-nothing: for as his name is, so is he, a man without sense: but I, your servant, did not see the young men whom my lord sent.
 μη δὴ θέσθω ὁ κύριός μου καρδίαν αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἄνθρωπον τὸν λοιμὸν τοῦτον ὅτι κατὰ τὸ ὄνομα αὐτοῦ οὕτως ἐστὶν ναβαλ ὄνομα αὐτῷ καὶ ἀφροσύνη μετ' αὐτοῦ καὶ ἐγὼ ἡ δούλη σου οὐκ εἶδον τὰ παιδάριά σου ἃ ἀπέστειλας
- 26 А тепер, мій пане, як живий Господь і як жива душа твоя! Господь стримас тебе, щоб ти не ввійшов до пролиття крові, і щоб рука твоя не допомогла в цьому тобі! А тепер нехай стануть, як Навал, вороги твої та ті, що шукають зла на пана мого!
So now, my lord, by the living God and by your living soul, seeing that the Lord has kept you from the crime of blood and from taking into your hands the punishment for your wrongs, may all your haters, and those who would do evil to my lord, be like Nabal.
 καὶ νῦν κύριε ζῆ κύριος καὶ ζῆ ἡ ψυχὴ σου καθὼς ἐκόλυσέν σε κύριος τοῦ μὴ ἐλθεῖν εἰς αἷμα ἀθῶον καὶ σφάζειν τὴν χειρὰ σοῦ σοὶ καὶ νῦν γένοιτο ὡς ναβαλ οἱ ἐχθροὶ σου καὶ οἱ ζητοῦντες τῷ κυρίῳ μου κακά
- 27 А оце дарунок, якого принесла твоя невільниця своєму панові, буде даний хлопцям, що служать мосму панові.
And let this offering, which your servant gives to my lord, be given to the young men who are with my lord.
 καὶ νῦν λαβὲ τὴν εὐλογίαν ταύτην ἣν ἐνήνοχεν ἡ δούλη σου τῷ κυρίῳ μου καὶ δώσεις τοῖς παιδαρίοις τοῖς παρεστηκόσιν τῷ κυρίῳ μου
- 28 Прости ж провину невільниці своєї, бо конче зробить Господь мосму панові вірний дім, бо пан мій провадить війни Господні, і зло не буде знайдено в тобі за твоїх днів.
And may the sin of your servant have forgiveness: for the Lord will certainly make your family strong, because my lord is fighting in the Lord's war; and no evil will be seen in you all your days.
 ἄρον δὴ τὸ ἀνόμημα τῆς δούλης σου ὅτι ποιῶν ποιήσει κύριος τῷ κυρίῳ μου οἶκον πιστόν ὅτι πόλεμον κυρίου ὁ κύριός μου πολεμεῖ καὶ κακία οὐχ εὐρεθήσεται ἐν σοὶ πόποτε
- 29 І хоч повстане хто гнати тебе, і шукати твоєї душі, то буде душа мого пана зв'язана у в'язці живих із Господом, Богом твоїм, а душу ворогів твоїх нехай Він її кине, як із пращі!
And though a man has taken up arms against you, putting your life in danger, still the soul of my lord will be kept safe among the band of the living with the Lord your God; and the souls of those who are against you he will send violently away from him, like stones from a bag.
 καὶ ἀναστήσεται ἄνθρωπος καταδιώκων σε καὶ ζητῶν τὴν ψυχὴν σου καὶ ἔσται ἡ ψυχὴ κυρίου μου ἐνδεδεμένη ἐν δεσμῷ τῆς ζωῆς παρὰ κυρίῳ τῷ θεῷ καὶ ψυχὴν ἐχθρῶν σου σφενδονήσεις ἐν μέσῳ τῆς σφενδόνης
- 30 І станеться, коли Господь зробить мосму панові все добре, що говорив про тебе, і настановить тебе володарем над Ізраїлем,
And when the Lord has done for my lord all those good things which he has said he will do for you, and has made you a ruler over Israel;
 καὶ ἔσται ὅτι ποιήσει κύριος τῷ κυρίῳ μου πάντα ὅσα ἐλάλησεν ἀγαθὰ ἐπὶ σέ καὶ ἐντελεῖται σοὶ κύριος εἰς ἡγούμενον ἐπὶ Ἰσραὴλ
- 31 то це не буде тобі на спотикання та на спокусу серця мого пана, як коли б пролив ти надармо кров, і пан мій німстився сам. А коли Господь зробить добро мосму панові, то ти згадаєш про свою невільницю!
Then you will have no cause for grief, and my lord's heart will not be troubled because you have taken life without cause and have yourself given punishment for your wrongs: and when the Lord has been good to you, then give a thought to your servant.
 καὶ οὐκ ἔσται σοὶ τοῦτο βδελυγμὸς καὶ σκάνδαλον τῷ κυρίῳ μου ἐκχέαι αἷμα ἀθῶον δωρεὰν καὶ σῶσαι χειρὰ κυρίου μου αὐτῷ καὶ ἀγαθώσει κύριος τῷ κυρίῳ μου καὶ μνησθήσῃ τῆς δούλης σου ἀγὰ θῶσαι αὐτῇ
- 32 ¶ І сказав Давид до Авігаїл: Благословенний Господь, Бог Ізраїлів, що послав тебе на це навпроти мене!
And David said to Abigail, May the Lord, the God of Israel, be praised, who sent you to me today:
 καὶ εἶπεν δαυὶδ τῇ αβιγαῖα εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ ὃς ἀπέστειλὲν σε σήμερον ἐν ταύτῃ εἰς ἀπάντησίν μου
- 33 І благословенний розум твій, і благословенна ти, що стримала мене цього дня, щоб я не пішов на пролиття крові, і щоб рука моя не відімстила за мене.
A blessing on your good sense and on you, who have kept me today from the crime of blood and from taking into my hands the punishment for my wrongs.
 καὶ εὐλογητὸς ὁ τρόπος σου καὶ εὐλογημένη σὺ ἡ ἀποκώλυσασά με σήμερον ἐν ταύτῃ μὴ ἐλθεῖν εἰς αἵματα καὶ σῶσαι χειρὰ μου ἐμοί
- 34 Але живий Господь, Бог Ізраїлів, що стримав мене зробити тобі зло, бо коли б ти була не поспішила, і не прийшла назустріч мені, то до світла ранку Навалові не залишено б навіть тебе, що мочиться до стіни!
For truly, by the living Lord, the God of Israel, who has kept me from doing you evil, if you had not been so quick in coming to me and meeting me, by dawn there would not have been in Nabal's house so much as one male living.
 πλὴν ὅτι ζῆ κύριος ὁ θεὸς Ἰσραὴλ ὃς ἀπεκώλυσέν με σήμερον τοῦ κακοποιησαί σε ὅτι εἰ μὴ ἔσπευσας καὶ παρεγένου εἰς ἀπάντησίν μοι τότε εἶπα εἰ ὑπολειφθήσεται τῷ ναβαλ ἕως φωτὸς τοῦ πρωῖ οὐρόν πρός τοίχον
- 35 І взяв Давид із руки її те, що вона принесла йому, а її сказав: Іди з миром до свого дому! Бачиш, я послухався голосу твого, і простив тобі!
Then David took from her hands her offering; and he said to her, Go back to your house in peace; see, I have given ear to your voice, and taken your offering with respect.
 καὶ ἔλαβεν δαυὶδ ἐκ χειρὸς αὐτῆς πάντα ἃ ἔφερεν αὐτῷ καὶ εἶπεν αὐτῇ ἀνάβηθι εἰς εἰρήνην εἰς οἶκόν σου βλέπε ἤκουσα τῆς φωνῆς σου καὶ ἠρέτισα τὸ πρόσωπόν σου

- 36 ¶ I прийшла Авигаїл до Навала, аж ось у нього прийняття в його домі, немов прийняття царське! А Навалове серце було веселе в ньому, і він був дуже п'яний. I вона не розповіла йому нічого, ані малого, ані великого аж до світла ранку.
And Abigail went back to Nabal; and he was feasting in his house like a king; and Nabal's heart was full of joy, for he had taken much wine; so she said nothing to him till dawn came.
 και παρεγενήθη αβιγαια προς ναβαλ και ιδου αυτω ποτος εν οικω αυτου ως ποτος βασιλέως και η καρδια ναβαλ αγαθη επ' αυτον και αυτος μεθυσεν εως σφοδρα και ουκ απηγγειλεν αυτω ρημα μικρον η μεγα εως φωτος του πρωι
- 37 I сталося, вранці, коли Навал витверезився, то жінка його розповіла йому про цю справу. I завмерло йому серце в його середині, і він став, як камінь.
And in the morning, when the effect of the wine was gone, Nabal's wife gave him an account of all these things, and all the heart went out of him, and he became like stone.
 και εγενετο πρωι ως εξενηψεν απο του οινου ναβαλ απηγγειλεν αυτω η γυνη αυτου τα ρηματα ταυτα και εναπεθανεν η καρδια αυτου εν αυτω και αυτος γινεται ως λιθος
- 38 I сталося днів через десять, і вразив Господь Навала, і той помер.
And about ten days after, the Lord sent disease on Nabal and death came to him.
 και εγενετο ωσει δεκα ημεραι και επαταξεν κυριος τον ναβαλ και απεθανεν
- 39 I почув Давид, що Навал помер, і сказав: Благословенний Господь, що розсудив справу образи моєї від Навала, а раба Свого стримав від зла, зло Навала звернув Господь на його гол ову! I Давид послав, і говорив про Авигаїл, щоб узяти її собі за жінку.
And David, hearing that Nabal was dead, said, May the Lord be praised, who has taken up my cause against Nabal for the shame which he put on me, and has kept back his servant from evil, and has sent on Nabal's head the reward of his evil-doing. And David sent word to Abigail, desiring to take her as his wife.
 και ηκουσεν δαυιδ και ειπεν ευλογητος κυριος ος εκρινεν την κρισιν του ονειδισμού μου εκ χειρὸς ναβαλ και τον δοϋλον αυτου περιποιήσατο εκ χειρὸς κακων και την κακίαν ναβαλ απεστρεψεν κυριος εις κεφαλην αυτου και απεστειλεν δαυιδ και ελαλησεν περι αβιγαιας λαβειν αυτην εαυτω εις γυναικα
- 40 I прийшли Давидові раби до Авигаїл на Кармел, і промовляли до неї, говорячи: Давид послав нас до тебе, щоб узяти тебе йому за жінку.
And when David's servants came to Carmel, to Abigail, they said to her, David has sent us to you to take you to him as his wife.
 και ηλθον οι παιδες δαυιδ προς αβιγαιαν εις καρμηλον και ελαλησαν αυτη λεγοντες δαυιδ απεστειλεν ημας προς σε λαβειν σε αυτω εις γυναικα
- 41 А вона встала, і вклонилася лицем до землі, та й сказала: Ось твоя служниця готова стати невілницею, щоб мити ноги рабів пана мого!
And she got up, and going down on her face to the earth, said, See, I am ready to be a servant-girl, washing the feet of the servants of my lord.
 και ανεστη και προσεκυνησεν επι την γην επι προσωπον και ειπεν ιδου η δοϋλη σου εις παιδίσκην νιψαι ποδας των παιδων σου
- 42 I Авигаїл поспішно встала, і сіла на осла, а п'ятеро служанок її йшли при ногах її. I пішла вона за Давидовими посланцями, та й стала йому за жінку.
Then Abigail got up quickly and went on her ass, with five of her young women, after the men whom David had sent; and she became David's wife.
 και ανεστη αβιγαια και επεβη επι την ονον και πεντε κοράσια ηκολούθουν αυτη και επορευθη οπισω των παιδων δαυιδ και γινεται αυτη εις γυναικα
- 43 А Ахіноам узяв Давида з Їзреелу, і вони обидві стали йому за жінок.
And David had taken Ahinoam of Jezreel, to be his wife; these two were his wives.
 και την αχινααμ ελαβεν δαυιδ εξ ιεζραελ και αμφότεραι ησαν αυτω γυναικες
- 44 А Саул видав дочку свою Мелхолу, Давидову жінку, Палтісіви, Лаїшевому синові, що з Галліму.
Now Saul had given his daughter Michal, David's wife, to Palti the son of Laish of Gallim.
 και σαουλ εδωκεν μελχολ την θυγατέρα αυτου την γυναικα δαυιδ τω φαλι υιω λαις τω εκ ρομμα
- 1 ¶ I прийшли зифеяни до Саула до Гів'ї, говорячи: Он Давид ховається на взгір'ях Гахіли навпроти Єшімону!
And the Ziphites came to Saul at Gibeah, and said, Is not David waiting secretly near us in the hill of Hachilah, before the waste land?
 και ερχονται οι ζιφαιοι εκ της αυμώδους προς τον σαουλ εις τον βουνον λεγοντες ιδου δαυιδ σκεπαζεται μεθ' ημων εν τω βουνω του εχελα του κατη προσωπον του ιεσσαμου
- 2 I встав Саул, і зійшов у пустиню Зіф, а з ним три тисячі чоловіка, вибраних із Ізраїля, щоб шукати Давида в пустині Зіф.
Then Saul went down to the waste land of Ziph, taking with him three thousand of the best men of Israel, to make search for David in the waste land of Ziph.
 και ανεστη σαουλ και κατεβη εις την ερημον ζιφ και μετ' αυτου τρεις χιλιάδες ανδρων εκλεκτοι εξ ισραηλ ζητειν τον δαυιδ εν τη ερημω ζιφ
- 3 I таборував Саул на згір'ї Гахіли, що навпроти Єшімону, на дорозі. А Давид пробував у пустині, і побачив, що Саул вийшов за ним до пустині.
And Saul put up his tents on the hill of Hachilah, which is in front of the waste land on the road. But David was in the waste land, and he saw that Saul was coming after him.
 και παρενεβαλεν σαουλ εν τω βουνω του εχελα επι προσωπου του ιεσσαμου επι της οδου και δαυιδ εκάθισεν εν τη ερημω και ειδεν δαυιδ οτι ηκει σαουλ οπισω αυτου εις την ερημον
- 4 I послав Давид підглядачів, і довідався, що Саул дійсно прийшов.
And so David sent out watchers, and got word from them that Saul was certainly coming.
 και απεστειλεν δαυιδ κατασκοπους και εγνω οτι ηκει σαουλ ετοιμος εκ κεїλα

- 16 Не добра це річ, що ти зробив! Як живий Господь, ви повинні померти, бо не пильнували ви пана свого, Господнього помазанця! А тепер побач, де царів спис, та де горня води, що були в приголів'ї його?
 What you have done is not good. By the living Lord, death is the right fate for you, because you have not kept watch over your lord, the man on whom the Lord has put the holy oil. Now see, where is the king's spear, and the vessel of water which was by his head?
 και ουκ αγαθον το ρημα τουτο ο πεποιηκας ζη κυριος οτι υιοι θανατωσεως υμεις οι φυλασσοντες τον βασιλεα κυριον υμων τον χριστον κυριου και νυν ιδε δη το δορυ του βασιλεως και ο φακος του υδατος που εστιν τα προς κεφαλης αυτου
- 17 I пізнав Саул Давидів голос, та й сказав: Чи це твій голос, сину мій Давиде? А Давид сказав: Мій голос, пане мій, царю!
 And Saul, conscious that the voice was David's, said, Is that your voice, David, my son? And David said, It is my voice, O my lord king.
 και επεγνω σαουλ την φωνην του δαυιδ και ειπεν η φωνη σου αυτη τεκνον δαυιδ και ειπεν δαυιδ δουλος σου κυριε βασιλευ
- 18 I далі сказав: Нащо то пан мій ганяється за своїм рабом? Бо що я зробив, і яке зло в моїй руці?
 And he said, Why does my lord go armed against his servant? what have I done? or what evil is there in me?
 και ειπεν ινα τι τουτο καταδιωκει ο κυριος μου οπισω του δουλου αυτου οτι τι ημαρτηκα και τι ευρεθη εν εμοι αδικημα
- 19 А тепер нехай пан мій, цар, послухас слів свого раба. Якщо Господь намовив тебе проти мене, то нехай це станеться запашною жертвою, а якщо людські сини, прокляті вони перед Господнім лицем, бо вони відігнали мене сьогодні, щоб я не належав до Господнього спадку, говорячи: Иди, служи іншим богам!
 Let my lord the king give ear now to the words of his servant. If it is the Lord who is moving you against me, let him take an offering; but if it is the children of men, may they be cursed before the Lord, for driving me out today and keeping me from my place in the heritage of the Lord, saying, Go, be the servant of other gods.
 και νυν ακουσατω δη ο κυριος μου ο βασιλευς το ρημα του δουλου αυτου ει ο θεος επισειει σε επ' εμε οσφρανθειη θυσιас σου και ει υιοι ανθρωπων επικαταρατοι ουτοι ενωπιον κυριου οτι εξεβαλον με σημερον μη εστηρισθαι εν κληρονομια κυριου λεγοντες πορευου δουλευε θεοις ετεροις
- 20 А тепер нехай не проллється моя кров на землю перед Господнім лицем, бо вийшов Ізраїлів цар шукати однієї блохи, як женуть куропатву в горах!
 Then do not let my blood be drained out on the earth away from the face of the Lord: for the king of Israel has come out to take my life, like one going after birds in the mountains.
 και νυν μη πεσει το αιμα μου επι την γην εξ εναντιας προσωπου κυριου οτι εξεληλυθεν ο βασιλευς ισραηλ ζητειν την ψυχην μου καθως καταδιωκει ο νυκτικορας εν τοις ορεσιν
- 21 ¶ I сказав Саул: Прогрішив я! Вернися, сину мій, Давиде, бо не вчиню вже тобі зла за те, що дороге було моє життя в очах твоїх цього дня. Оце був я нерозумний, і дуже багато помилявся.
 Then Saul said, I have done wrong: come back to me, David my son: I will do you no more wrong, because my life was dear to you today truly, I have been foolish and my error is very great.
 και ειπεν σαουλ ημαρτηκα επιστρεφε τεκνον δαυιδ οτι ου κακοποιησω σε ανθ' ον εντιμος ψυχη μου εν οφθαλμοις σου εν τη σημερον μεματαιωμαι και ηγνοηκα πολλα σφοδρα
- 22 А Давид відповів та й сказав: Ось царів спис, і нехай прийде один із слуг, і нехай його візьме.
 Then David said, Here is the king's spear! let one of the young men come over and get it.
 και απεκριθη δαυιδ και ειπεν ιδου το δορυ του βασιλεως διεληθετω εις των παιδαριων και λαβετω αυτο
- 23 А Господь відплатить кожному за його справедливість та правду його, що Господь дав тебе сьогодні в руку мою, та я не хотів підіймати своєї руки на Господнього помазанця.
 And the Lord will give to every man the reward of his righteousness and his faith: because the Lord gave you into my hands today, and I would not put out my hand against the man who has been marked with the holy oil.
 και κυριος επιστρεψει εκαστω τας δικαιοσυνας αυτου και την πιστιν αυτου ως παρεδωκεν σε κυριος σημερον εις χειρας μου και ουκ ηθελησα επενεγκειν χειρα μου επι χριστον κυριου
- 24 I ось, яке велике було життя твоє цього дня в очах моїх, таке велике нехай буде моє життя в очах Господа, і нехай Він урятує мене від усякого утиску!
 And so, as your life was dear to me today, may my life be dear to the Lord, and may he make me free from all my troubles.
 και ιδου καθως εμεγαλυνθη η ψυχη σου σημερον εν ταυτη εν οφθαλμοις μου ουτως μεγαλυνθειη η ψυχη μου ενωπιον κυριου και σκεπασαι με και εξελειται με εκ πασης θλιψεως
- 25 I сказав Саул до Давида: Благословенний ти, сину мій Давиде! I ти дійсно зробиш, і дійсно зможеш ти! I пішов Давид на свою дорогу, а Саул вернувся на своє місце.
 Then Saul said to David, May a blessing be on you, David, my son; you will do great things and without doubt you will overcome. Then David went on his way, and Saul went back to his place.
 και ειπεν σαουλ προς δαυιδ ευλογημενος συ τεκνον και ποιων ποιησεις και δυναμενος δυνησει και απηλθεν δαυιδ εις την οδον αυτου και σαουλ ανεστρεψεν εις τον τον αυτου
- 1 ¶ I сказав Давид у серці своїм: Колись я попадуся в Саулову руку. Нема мені ліпшого, як, утікаючи, утечу до филистимського краю, і відмовиться від мене Саул, щоб шукати мене вже по всій Ізраїлевій країні, і я втечу від руки його.
 And David said to himself, Some day death will come to me by the hand of Saul: the only thing for me to do is to get away into the land of the Philistines; then Saul will give up hope of taking me in any part of the land of Israel: and so I may be able to get away from him.
 και ειπεν δαυιδ εν τη καρδια αυτου λεγων νυν προσεθησομαι εν ημερα μη εις χειρας σαουλ και ουκ εστιν μοι αγαθον εν αν μη σωθω εις γην αλλοφυλον και ανη σαουλ του ζητειν με εις παν οριον ισραηλ και σωθησομαι εκ χειρος αυτου

- 2 **І встав Давид, і перейшов він та шість сотень чоловіка, що з ним, до Ахіша, Маохового сина, гатського царя.**
So David and the six hundred men who were with him went over to Achish, the son of Maoch, king of Gath.
καὶ ἀνέστη δαυιδ καὶ οἱ τετρακόσιοι ἄνδρες μετ' αὐτοῦ καὶ ἐπορεύθη πρὸς αἰχουὺς υἱὸν αμμαχ βασιλεῖα γεθ
- 3 **І осівся Давид з Ахішем у Гаті, він та люди його, кожен із домом своїм, Давид та дві жінки його: ізреелітка Ахіноам та Авігаїл, колишня жінка Навалова, кармелітка.**
And David and his men were living with Achish at Gath; every man had his family with him, and David had his two wives, Achinoam of Jezreel, and Abigail of Carmel, who had been the wife of Nabal.
καὶ ἐκάθισεν δαυιδ μετὰ αἰχουὺς ἐν γεθ αὐτὸς καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ ἕκαστος καὶ ὁ οἶκος αὐτοῦ καὶ δαυιδ καὶ ἀμφότεραι αἱ γυναῖκες αὐτοῦ αχινασαμ ἡ ἐζρηλιτис καὶ αβιγαια ἡ γυνὴ ναβαλ τοῦ καρμηλίου
- 4 **І донесено Саулові, що Давид утік до Гату, і він більш уже не шукав його.**
And Saul, hearing that David had gone to Gath, went after him no longer.
καὶ ἀνηγγέλη τῷ σαουλ ὅτι πέφηνεν δαυιδ εἰς γεθ καὶ οὐ προσέθετο ἐτι ζητεῖν αὐτόν
- 5 **А Давид сказав до Ахіша: Якщо я знайшов милість в очах твоїх, нехай дадуть мені місце в одному з міст цієї землі, і нехай я осяду там. І чого сидітиме раб твій у місті твого царства р азом із тобою?**
Then David said to Achish, If now I have grace in your eyes, let me have a place in one of the smaller towns of your land, to be my living-place; for it is not right for your servant to be living with you in the king's town.
καὶ εἶπεν δαυид πρὸς αἰχουὺς εἰ δὴ εὗρηκεν ὁ δοῦλος σου χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς σου δότωσαν δὴ μοι τόπον ἐν μιᾷ τῶν πόλεων τῶν κατ' ἀγρὸν καὶ καθήσομαι ἐκεῖ καὶ ἵνα τί κάθηται ὁ δοῦλος σου ἐν πόλει βασιλευομένη μετὰ σοῦ
- 6 **І дав йому Ахіш того дня Ціклаг, чому належить Ціклаг Юдиним царям аж до цього дня.**
So Achish straight away gave him Ziklag: and for that reason Ziklag has been the property of the kings of Judah to this day.
καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τὴν σεκελακ διὰ τοῦτο ἐγενήθη σεκελακ τῷ βασιλεῖ τῆς ιουδαίας ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης
- 7 **А число днів, що Давид сидів на филистимській землі, було рік та чотири місяці.**
And David was living in the land of the Philistines for the space of a year and four months.
καὶ ἐγενήθη ὁ ἀριθμὸς τῶν ἡμερῶν ὧν ἐκάθισεν δαυид ἐν ἀγρῷ τῶν ἀλλοφύλων τέσσαρας μῆνας
- 8 **¶ І сходив Давид та люди його, і напали на Гешуреянина, і на Гірзеянина, і на Амаликитянина, бо вони мешканці цього краю відвіку, аж доти, як іти до Шуру, і аж до єгипетського краю.**
And David and his men went up and made attacks on the Geshurites and the Girzites and the Amalekites; for these were the people who were living in the land from Telam on the way to Shur, as far as Egypt.
καὶ ἀνέβαινεν δαυид καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ καὶ ἐπετίθεντο ἐπὶ πάντα τὸν γεσιри καὶ ἐπὶ τὸν αμαλικίτην καὶ ἰδοὺ ἡ γῆ κατοκεῖτο ἀπὸ ἀνηκόντων ἢ ἀπὸ γελαμψοῦρ τετειχησμένων καὶ ἕως γῆς αἰγύπτου
- 9 **І побивав Давид той край, і не лишав при житті ані чоловіка, ані жінки, і забирав худобу дрібну та худобу велику, і осли, і верблюди, і одежу, і вертався, і приходив до Ахіша.**
And David again and again made attacks on the land till not a man or a woman was still living; and he took away the sheep and the oxen and the asses and the camels and the clothing; and he came back to Achish.
καὶ ἐτυπτε τὴν γῆν καὶ οὐκ ἐξωογόνει ἄνδρα καὶ γυναῖκα καὶ ἐλάμβανεν ποίμνια καὶ βουκόλια καὶ ὄνους καὶ καμήλους καὶ ἱματισμόν καὶ ἀνέστρεψαν καὶ ἤρχοντο πρὸς αἰχουὺς
- 10 **І питався Ахіш: На кого нападали ви сьогодні? А Давид казав: На південь Юдин, і на південь Єрахмеелеянина, і на південь Кенеянина.**
And every time Achish said, Where have you been fighting today? David said, Against the South of Judah and the South of the Jerahmeelites and the South of the Kenites.
καὶ εἶπεν αἰχουὺς πρὸς δαυид ἐπὶ τίνα ἐπέθεσθε σήμερον καὶ εἶπεν δαυид πρὸς αἰχουὺς κατὰ νότον τῆς ιουδαίας καὶ κατὰ νότον ἱεσμαγα καὶ κατὰ νότον τοῦ кенеџи
- 11 **А Давид не лишав при житті ані чоловіка, ані жінки, щоб привести до Гату, говорячи: Щоб не донесли на нас, кажучи: Так зробив Давид, і такий його звичай по всі дні, коли сидів на филистимській землі.**
Not one living man or woman did David ever take back with him to Gath, fearing that they might give an account of what had taken place, and say, This is what David did, and so has he been doing all the time while he has been living in the land of the Philistines.
καὶ ἄνδρα καὶ γυναῖκα οὐκ ἐξωογόνησεν τοῦ εἰσαγαγεῖν εἰς γεθ λέγων μὴ ἀναγγείλωσιν εἰς γεθ καθ' ἡμῶν λέγοντες τάδε δαυид ποιεῖ καὶ τότε τὸ δικαίωμα αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας ἕς ἐκάθητο δαυид ἐν ἀγρῷ τῶν ἀλλοφύλων
- 12 **І вірив Ахіш Давидові, говорячи: Справді обриднув він своєму народові в Ізраїлі, і буде мені за вічного раба!**
And Achish had belief in what David said, saying, He has made himself hated by all his people Israel, and so he will be my servant for ever.
καὶ ἐπιστεῦθη δαυид ἐν τῷ αἰχουὺς σφόδρα λέγων ἤσχηνται αἰσχυρόμενος ἐν τῷ λαῷ αὐτοῦ ἐν ἰσραηλ καὶ ἔσται μοι δοῦλος εἰς τὸν αἰῶνα

- 1 ¶ I сталося тими днями, і зібрали филистимляни свої військові табори, щоб воювати з Ізраїлем. І сказав Ахіш до Давида: Щоб ти певно знав, що вийдеш зо мною в таборі, ти та люди твої.
Now in those days the Philistines got their forces together to make war on Israel. And Achish said to David, Certainly you and your men are to go out with me to the fight.
καὶ ἐγενήθη ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις καὶ συναθροίζονται ἀλλόφυλοι ἐν ταῖς παρεμβολαῖς αὐτῶν ἐξελεῖν πολεμῖν μετὰ Ἰσραηλ καὶ εἶπεν ἀγχους πρὸς δαυὶδ γινώσκων γνῶσει ὅτι μετ' ἐμοῦ ἐξελεύσει εἰς πόλεμον σὺ καὶ οἱ ἄνδρες σου
- 2 I сказав Давид до Ахіша: Тому тепер ти пізнаш, що зробить твій раб. А Ахіш сказав до Давида: Тому то зроблю тебе сторожем моєї голови по всі дні.
And David said to Achish, You will see now what your servant will do. And Achish said to David, Then I will make you keeper of my head for ever.
καὶ εἶπεν δαυὶδ πρὸς ἀγχους οὕτω νῦν γνῶσει ἂ ποιήσει ὁ δοῦλός σου καὶ εἶπεν ἀγχους πρὸς δαυὶδ οὕτως ἀρχισωματοφύλακα θήσομαι σε πάσας τὰς ἡμέρας
- 3 А Самуїл тоді помер, і оплакував його весь Ізраїль, і поховали його в Рамі, у його місті. А Саул повиганяв із Краю ворожитів та віщунів.
Now Samuel was dead, and all Israel, after weeping for him, had put his body in its last resting-place in Ramah, his town. And Saul had put away from the land all those who had control of spirits and who made use of secret arts.
καὶ σαμουηλ ἀπέθανεν καὶ ἐκόψαντο αὐτὸν πᾶς Ἰσραηλ καὶ θάπτουσιν αὐτὸν ἐν ἁρμαθαίμ ἐν πόλει αὐτοῦ καὶ σαουλ περιεῖλεν τοὺς ἐγγαστριμύθους καὶ τοὺς γνῶστας ἀπὸ τῆς γῆς
- 4 I зібралися филистимляни, і прийшли, і таборували в Шунемі. А Саул зібрав усього Ізраїля, і таборували в Гілбоа.
And the Philistines came together and put their forces in position in Shunem; and Saul got all Israel together and they took up their positions in Gilboa.
καὶ συναθροίζονται οἱ ἀλλόφυλοι καὶ ἔρχονται καὶ παρεμβάλλουσιν εἰς σομαν καὶ συναθροίζει σαουλ πάντα ἄνδρα Ἰσραηλ καὶ παρεμβάλλουσιν εἰς γελβουε
- 5 I побачив Саул филистимський табір та й злякався, і сильно затремтіло йому серце.
And when Saul saw the Philistine army he was troubled, and his heart was moved with fear.
καὶ εἶδεν σαουλ τὴν παρεμβολὴν τῶν ἀλλοφύλων καὶ ἐφοβήθη καὶ ἐξέστη ἡ καρδία αὐτοῦ σφόδρα
- 6 I питався Саул Господа, та не відповів йому Господь ані в снах, ані урімом, ані пророками.
And when Saul went for directions to the Lord, the Lord gave him no answer, by a dream or by the Urim or by the prophets.
καὶ ἐπηρώτησεν σαουλ διὰ κυρίου καὶ οὐκ ἀπεκρίθη αὐτῷ κύριος ἐν τοῖς ἐνυπνίοις καὶ ἐν τοῖς δῆλοις καὶ ἐν τοῖς προφήταις
- 7 ¶ I сказав Саул до своїх рабів: Пошукайте мені жінку ворожку, і я піду до неї, і запитаю її. I відповіли йому раби його: Ось жінка ворожка, в Ен-Дорі.
Then Saul said to his servants, Get me a woman who has control of a spirit so that I may go to her and get directions. And his servants said to him, There is such a woman at En-dor.
καὶ εἶπεν σαουλ τοῖς παισὶν αὐτοῦ ζητήσατέ μοι γυναῖκα ἐγγαστρίμυθον καὶ πορεύσομαι πρὸς αὐτήν καὶ ζητήσω ἐν αὐτῇ καὶ εἶπαν οἱ παῖδες αὐτοῦ πρὸς αὐτὸν ἰδοὺ γυνὴ ἐγγαστρίμυθος ἐν αενδωρ
- 8 I перебрався Саул, і надів іншу одежу, і пішов він та двоє людей з ним, і прийшли до тієї жінки вночі. А він сказав: Поворожи мені, і виклич мені того, кого скажу тобі.
So Saul, putting on other clothing, so that he might not be seen to be the king, took two men with him and went to the woman by night; and he said, Now, with the help of the spirit which you have, make the person whose name I will give you come up.
καὶ συνεκαλύψατο σαουλ καὶ περιεβάλετο ἱμάτια ἕτερα καὶ πορεύεται αὐτὸς καὶ δύο ἄνδρες μετ' αὐτοῦ καὶ ἔρχονται πρὸς τὴν γυναῖκα νυκτὸς καὶ εἶπεν αὐτῇ μάντευσαι δὴ μοι ἐν τῷ ἐγγαστριμύθῳ καὶ ἀνάγαγέ μοι ὃν ἐὰν εἴπω σοι
- 9 А та жінка відповіла йому: Ти ж знаєш, що зробив Саул, що в Краю він вигубив ворожитів та віщунів. I нащо ти важиш на мою душу, щоб забити її?
And the woman said to him, But you have knowledge of what Saul has done, how he has put away out of the land those who have control of spirits and the users of secret arts: why would you, by a trick, put me in danger of death?
καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ πρὸς αὐτὸν ἰδοὺ δὴ σὺ οἶδας ὅσα ἐποίησεν σαουλ ὡς ἐξωλέθρευσεν τοὺς ἐγγαστριμύθους καὶ τοὺς γνῶστας ἀπὸ τῆς γῆς καὶ ἵνα τί σὺ παγιδεύεις τὴν ψυχὴν μου θανατῶσαι αὐτήν
- 10 I Саул присягнув їй Господом, говорячи: Як живий Господь, не спіткає тебе вина за що річ!
And Saul made an oath to her by the Lord, saying, By the living Lord, no punishment will come to you for this.
καὶ ὅμοσεν αὐτῇ σαουλ λέγων ζῆ κύριος εἰ ἀπαντήσεται σοι ἀδικία ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ
- 11 I сказала та жінка: Кого я викличу тобі? А він відказав: Самуїла виклич мені.
Then the woman said, Who am I to let you see? And he said, Make Samuel come up for me.
καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ τίνα ἀναγάγω σοι καὶ εἶπεν τὸν σαμουηλ ἀνάγαγέ μοι
- 12 I побачила та жінка Самуїла, та й крикнула сильним голосом! I сказала та жінка до Саула, говорячи: Нащо ти обманив мене, таж ти Саул!
And the woman saw that it was Saul, and she gave a loud cry, and said to Saul, Why have you made use of deceit? for you are Saul.
καὶ εἶδεν ἡ γυνὴ τὸν σαμουηλ καὶ ἀνεβόησεν φωνῇ μεγάλῃ καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ πρὸς σαουλ ἵνα τί παρελογίσω με καὶ σὺ εἶ σαουλ

- 13 I сказав їй цар; Не бійся! Але що ти бачиш? А та жінка відказала Саулові: Я бачу ніби богів, що виходять із землі!
 And the king said to her, Have no fear: what do you see? And the woman said to Saul, I see a god coming up out of the earth.
 και ειπεν αυτη ο βασιλευς μη φοβου ειπον τινα εορακας και ειπεν αυτη θεου εορακα αναβαινοντα εκ της γης
- 14 I він їй сказав: Який його вид? А та відказала: Виходить старий чоловік, зодягнений у довгу одежу. I Саул пізнав, що то Самуїл, і схилив своє обличчя до землі, та й уклонився.
 And he said to her, What is his form? And she said, It is an old man coming up covered with a robe. And Saul saw that it was Samuel, and with his face bent down to the earth he gave him honour.
 και ειπεν αυτη τι εγνωσ και ειπεν αυτη ανδρα ορθιον αναβαινοντα εκ της γης και ουτος διπλοϊδα αναβεβλημενος και εγνω σαουλ οτι σαμουηλ ουτος και εκυψεν επι προσωπον αυτου επι την γην και προσεκυνησεν αυτη
- 15 ¶ I сказав Самуїл до Саула: Нащо ти непокоїш мене, мене викликаючи? А Саул сказав: Дуже тяжко мені, филистимляни воюють зо мною, а Бог відступився від мене, і не відповідає мені вже ані через пророків, ані в снах. I покликав я тебе, щоб ти навчив мене, що я маю робити.
 And Samuel said to Saul, Why have you made me come up, troubling my rest? And Saul in answer said, I am in great danger; for the Philistines are making war on me, and God has gone away from me and will no longer give me any answer, by the prophets or by dreams: so I have sent for you to make clear to me what I am to do.
 και ειπεν σαμουηλ ινα τι παρηγογησας μοι αναβηναι με και ειπεν σαουλ θλιβομαι σφοδρα και οι αλλοφυλοι πολεμουσιν εν εμοι και ο θεος αφεστηκεν απ' εμου και ουκ επακηκοεν μοι ετι και εν χειρι των προφητων και εν τοις ενυπνιοις και νυν κεκληκα σε γνωρισαι μοι τι ποιησω
- 16 I сказав Самуїл: I нащо ти питася мене, коли Господь відступився від тебе, і став із твоїм ворогом?
 And Samuel said, Why do you put your questions to me, seeing that God has gone away from you and is on the side of him who is against you?
 και ειπεν σαμουηλ ινα τι επερωτησ με και κυριος αφεστηκεν απο σου και γεγονεν μετα του πλησιον σου
- 17 I Господь зробив йому, як говорив був через мене, Господь узяв царство з твоєї руки, і дав його твому ближньому, Давидові.
 And the Lord himself has done what I said: the Lord has taken the kingdom out of your hand and given it to your neighbour David;
 και πεποιηκεν κυριος σοι καθως ελαλησεν εν χειρι μου και διαρρηξει κυριος την βασιλειαν σου εκ χειροσ σου και δωσει αυτην τη πλησιον σου τη δαυιδ
- 18 Як ти не слухався Господнього голосу, і не виконав полум'яного гніву Його на Амалика, тому Господь зробив тобі цю річ цього дня.
 Because you did not do what the Lord said, and did not give effect to his burning wrath against Amalek. So the Lord has done this thing to you today.
 διοτι ουκ ηκουσας φωνησ κυριου και ουκ εποιησας θυμον οργησ αυτου εν αμαλικ δια τουτου το ρημα εποιησεν κυριος σοι τη ημερα ταυτη
- 19 I Господь віддав із тобою також Ізраїля до руки филистимлян. А взавтра ти та сини твої будете разом зо мною; також Ізраїлевого табору віддасть Господь до руки филистимлян.
 And more than this, the Lord will give Israel up with you into the hands of the Philistines: and tomorrow you and your sons will be with me: and the Lord will give up the army of Israel into the hands of the Philistines.
 και παραδωσει κυριος τον ισραηλ μετα σου εις χειρασ αλλοφυλων και αυριον σδ και οι υιοι σου μετα σου πεσουνται και την παρεμβολην ισραηλ δωσει κυριος εις χειρασ αλλοφυλων
- 20 ¶ I Саул відразу повалився на землю всім своїм зростом, сильно він злякався Самуїлових слів, та й сили не було в ньому, бо не їв він хліба цілий той день та цілу ту ніч.
 Then Saul went down flat on the earth, and was full of fear because of Samuel's words: and there was no strength in him, for he had taken no food all that day or all that night.
 και εσπευσεν σαουλ και ελασεν εστηκωσ επι την γην και εφοβηθη σφοδρα απο των λογων σαμουηλ και ισχυσ εν αυτη ουκ ην ετι ου γαρ εφαγεν αρτον ολην την ημεραν και ολην την νυκτα εκεινην
- 21 I підійшла та жінка до Саула й побачила, що він дуже пригнічений. I сказала до нього: Ось невілница твоя послухалася твого голосу, і наразила життя своє на небезпеку, бо я послухалася слів твоїх, що ти говорив мені.
 And the woman came to Saul and saw that he was in great trouble, and said to him, See now, your servant has given ear to your words, and I have put my life in danger by doing what you said.
 και εισηλθεν η γυνη προς σαουλ και ειδεν οτι εσπευσεν σφοδρα και ειπεν προς αυτον ιδου δη ηκουσεν η δουλη σου της φωνησ σου και εθεμην την ψυχην μου εν τη χειρι μου και ηκουσα τουσ λογουσ ουσ ελαλησας μοι
- 22 А тепер ти послухай також голосу своєї невілници, я покладу перед тобою шматок хліба, а ти з'їж і буде в тобі сила, коли підеш дорогою.
 So now, give ear to the voice of your servant, and let me give you a little bread; and take some food to give you strength when you go on your way.
 και νυν ακουσον δη φωνησ της δουλησ σου και παραθησω ενωπιον σου ψωμον αρτου και φαγε και εσται εν σοι ισχυσ οτι πορευση εν οδω
- 23 А він відмовився й сказав: Не буду їсти! Та сильно просили його слуги його та тая жінка, і він послухався їхнього голосу. I звівся він із землі, і всівся на ліжку.
 But he would not, saying, I have no desire for food. But his servants, together with the woman, made him take food, and he gave way to them. So he got up from the earth, and took his seat on the bed.
 και ουκ εβουληθη φαγειν και παρεβιαζοντο αυτον οι παιδεσ αυτου και η γυνη και ηκουσεν της φωνησ αυτων και ανεστη απο της γησ και εκαθισεν επι τον διφρον
- 24 А та жінка мала в домі годоване теля, і поспішно зарізала його. I взяла вона муки й замісила, і спекла з того прісне.
 And the woman had in the house a young cow, made fat for food; and she put it to death straight away; and she took meal and got it mixed and made unleavened bread;
 και τη γυναικι ην δαμαλιс νομαс εν τη οικια και εσπευσεν και εθυσεν αυτην και ελαβεν αλευρα και εφωρασεν και επεψεν αζυμα

- 25 **I принесла те перед Саула та перед слуг його, і вони їли. Потім устали й пішли тієї ночі.**
And she put it before Saul and his servants, and they had a meal. Then they got up and went away the same night.
καὶ προσήγαγεν ἐνώπιον σαουλ καὶ ἐνώπιον τῶν παιδῶν αὐτοῦ καὶ ἔφαγον καὶ ἀνέστησαν καὶ ἀπῆλθον τὴν νύκτα ἐκείνην
- 1 **¶ I зібрали филистимляни всі свої війська до Афеку, а Ізраїль таборував в Аїні, що в Ізреелі.**
Now the Philistines got all their army together at Aphek: and the Israelites put their forces in position by the fountain in Jezreel.
καὶ συναθροίζουσιν ἄλλοφύλοι πάσας τὰς παρεμβολὰς αὐτῶν εἰς ἀφεκ καὶ ἰσραὴλ παρενέβαλεν ἐν αενδωρ τῇ ἐν ἰεζραελ
- 2 **А филистимські князі переходили за сотнями та за тисячами, Давид же та люди його ішли накінці разом з Ахішем.**
And the lords of the Philistines went on with their hundreds and their thousands, and David and his men came after with Achish.
καὶ σατράπαι ἄλλοφύλων παρεπορεύοντο εἰς ἑκατοντάδας καὶ χιλιάδας καὶ δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ παρεπορεύοντο ἐπ' ἐσχάτων μετὰ ἀγχους
- 3 **I казали филистимські князі: Що це за свреї? А Ахіш відказав филистимським князям: Таж це Давид, раб Саула, Ізраїлевого царя, що був зо мною певний час, чи то роки, а я не знай шов у ньому нічого злого від дня його приходу аж до дня цього.**
Then the rulers of the Philistines said, What are these Hebrews doing here? And Achish said to the rulers of the Philistines, Is this not David, the servant of Saul the king of Israel, who has been with me for a year or two, and I have never seen any wrong in him from the time when he came to me till now?
καὶ εἶπον οἱ σατράπαι τῶν ἄλλοφύλων τίνες οἱ διαπορευόμενοι οὗτοι καὶ εἶπεν ἀγχους πρὸς τοὺς στρατηγούς τῶν ἄλλοφύλων οὐχ οὗτος δαυὶδ ὁ δοῦλος σαουλ βασιλέως ἰσραὴλ γέγονεν μεθ' ἡμῶν ἡ μέρας τοῦτο δεῦτερον ἔτος καὶ οὐχ εὔρηκα ἐν αὐτῷ οὐθὲν ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐνέπεσεν πρὸς με καὶ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης
- 4 **I гнівалися на нього филистимські князі. I казали йому филистимські князі: Заверни того чоловіка, і нехай він вернеться до свого місця, де ти призначив йому, і нехай він не йде з нами на війну, і не стане нам противником на війні. I чим він може подобатися своєму панові? Хіба головами цих людей?**
But the rulers of the Philistines were angry with him, and said to him, Make the man go back to the place you have given him; do not let him go down with us to the fight, or he may be turned against us and be false to us: for how will this man make peace with his lord? will it not be with the heads of these men?
καὶ ἐλυπήθησαν ἐπ' αὐτῷ οἱ στρατηγοὶ τῶν ἄλλοφύλων καὶ λέγουσιν αὐτῷ ἀπόστρεψον τὸν ἄνδρα εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ οὗ κατέστησας αὐτὸν ἐκεῖ καὶ μὴ ἐρχέσθω μεθ' ἡμῶν εἰς τὸν πόλεμον καὶ μὴ γινέσθω ἐπίβουλος τῆς παρεμβολῆς καὶ ἐν τίνι διαλλαγῆσεται οὗτος τῷ κυρίῳ αὐτοῦ οὐχὶ ἐν ταῖς κεφαλαῖς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων
- 5 **Чи ж це не той Давид, що про нього співали в танцях, говорячи: Саул повбивав свої тисячі, а Давид десятки тисяч свої!**
Is this not David, who was named in their songs, when in the dance they said to one another, Saul has put to death thousands, and David tens of thousands?
οὐχ οὗτος δαυὶδ ὃ ἐξηρχον ἐν χοροῖς λέγοντες ἐπάταξεν σαουλ ἐν χιλιάσιν αὐτοῦ καὶ δαυὶδ ἐν μυριάσιν αὐτοῦ
- 6 **¶ I покликав Ахіш Давида, і сказав до нього: Як живий Господь, ти правдивий, і в моїх очах добрий твій вихід та вхід твій зо мною в таборі, бо я не знайшов у тобі зла від дня приходу твого до мене аж до цього дня. Та в очах князів ти не добрий.**
Then Achish sent for David and said to him, By the living Lord, you are upright, and everything you have done with me in the army has been pleasing to me: I have seen no evil in you from the day when you came to me till now: but still, the lords are not pleased with you.
καὶ ἐκάλεσεν ἀγχους τὸν δαυὶδ καὶ εἶπεν αὐτῷ ζῆ κύριος ὅτι εὐθὴς σὺ καὶ ἀγαθὸς ἐν ὀφθαλμοῖς μου καὶ ἡ ἐξοδός σου καὶ ἡ εἰσοδός σου μετ' ἐμοῦ ἐν τῇ παρεμβολῇ καὶ ὅτι οὐχ εὔρηκα κατὰ σοῦ κακίαν ἀφ' ἧς ἡμέρας ἤκεις πρὸς με ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας καὶ ἐν ὀφθαλμοῖς τῶν σατραπῶν οὐκ ἀγαθὸς σὺ
- 7 **А тепер вернися та йди в мирі, і не зробиш зла в очах филистимських князів.**
So now go back, and go in peace, so that you do not make the lords of the Philistines angry.
καὶ νῦν ἀνάστρεφε καὶ πορεύου εἰς εἰρήνην καὶ οὐ μὴ ποιήσεις κακίαν ἐν ὀφθαλμοῖς τῶν σατραπῶν τῶν ἄλλοφύλων
- 8 **А Давид сказав до Ахіша: Що ж зробив я? I що ти знайшов у своєму рабові від дня, коли став я перед твоїм обличчям, аж до цього дня, що я не вийду й не буду воювати з ворогами мо го пана, царя?**
And David said to Achish, But what have I done? what have you seen in your servant while I have been with you till this day, that I may not go and take up arms against those who are now making war on my lord the king?
καὶ εἶπεν δαυὶδ πρὸς ἀγχους τί πεποιήκά σοι καὶ τί εὔρες ἐν τῷ δούλῳ σου ἀφ' ἧς ἡμέρας ἤμην ἐνώπιόν σου καὶ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης ὅτι οὐ μὴ ἔλθω πολεμῆσαι τοὺς ἐχθροὺς τοῦ κυρίου μου τοῦ βασιλέως
- 9 **I відповів Ахіш і сказав до Давида: Знаю я, що ти добрий в очах моїх, немов Ангол Божий. Та филистимські князі казали: Нехай не йде він із нами на війну!**
And Achish in answer said, It is true that in my eyes you are good, like an angel of God: but still, the rulers of the Philistines have said, He is not to go up with us to the fight.
καὶ ἀπεκρίθη ἀγχους πρὸς δαυὶδ οἶδα ὅτι ἀγαθὸς σὺ ἐν ὀφθαλμοῖς μου ἀλλ' οἱ σατράπαι τῶν ἄλλοφύλων λέγουσιν οὐχ ἤξει μεθ' ἡμῶν εἰς πόλεμον

- 10 А тепер устань рано вранці ти та раби пана твого, що прийшли з тобою. І повставайте рано вранці, і як вам розсвіне, ідіть!
So get up early in the morning, with the servants of your lord who are with you, and go to the place I have given you, and have no evil design in your heart, for you are good in my eyes; but when there is light enough in the morning, go away.
 και νῦν ὀρθρῖσον τὸ πρωὶ σὺ καὶ οἱ παῖδες τοῦ κυρίου σου οἱ ἥκοντες μετὰ σοῦ καὶ πορεύεσθε εἰς τὸν τόπον οὗ κατέστησα ὑμᾶς ἐκεῖ καὶ λόγον λοιμὸν μὴ θῆς ἐν καρδίᾳ σου ὅτι ἀγαθὸς σὺ ἐνώπιόν μου καὶ ὀρθρῖσατε ἐν τῇ ὁδῷ καὶ φωτισάτω ὑμῖν καὶ πορεύθητε
- 11 І встав рано вранці Давид та люди його, щоб піти ранком і вернутися до филистимського краю. А филистимляни пішли до Ізраїля.
So David and his men got up early in the morning to go back to the land of the Philistines. And the Philistines went up to Jezreel.
 και ὀρθρῖσεν δαυὶδ αὐτὸς καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ ἀπελθεῖν καὶ φυλάσσειν τὴν γῆν τῶν ἀλλοφύλων καὶ οἱ ἀλλόφυλοι ἀνέβησαν πολεμεῖν ἐπὶ Ἰσραηλ
- 1 ¶ І сталося, коли Давид та люди його йшли до Ціклагу, третього дня, то амалікітяни вдерлися до півдня та до Ціклагу, і побили Ціклаг та спалили його огнем.
Now when David and his men came to Ziklag on the third day, the Amalekites had made an attack on the South and on Ziklag, and had overcome Ziklag and put it on fire;
 και ἐγενήθη εἰσελθόντος δαυὶδ καὶ τῶν ἀνδρῶν αὐτοῦ εἰς σεκεлак τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ καὶ αμαλικὴ ἐπέθετο ἐπὶ τὸν νότον καὶ ἐπὶ σεκεлак καὶ ἐπάταξεν τὴν σεκεлак καὶ ἐνεπύρσεν αὐτὴν ἐν πυρὶ
- 2 І позабирали вони до неволі жінок, що були в ньому, від малого аж до великого, нікого не забили, але забрали, та й пішли своєю дорогою.
And had made the women and all who were there, small and great, prisoners: they had not put any of them to death, but had taken them all away.
 και τὰς γυναῖκας καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῇ ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου οὐκ ἐθανάτωσαν ἄνδρα καὶ γυναῖκα ἀλλ' ἠχμαλώτευσαν καὶ ἀπῆλθον εἰς τὴν ὁδὸν αὐτῶν
- 3 І прийшов Давид та його люди до того міста, а воно спалене огнем! А їхні жінки, та сини їхні, та їхні дочки забрані в неволю.
And when David and his men came to the town, they saw that it had been burned down, and their wives and their sons and daughters had been made prisoners.
 και ἦλθεν δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ εἰς τὴν πόλιν καὶ ἰδοὺ ἐμπεπύρσται ἐν πυρὶ αἱ δὲ γυναῖκες αὐτῶν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν καὶ αἱ θυγατέρες αὐτῶν ἠχμαλωτευμένοι
- 4 І підніс Давид та народ, що з ним, свій голос, та й плакали, аж поки не стало їм сили плакати.
Then David and the people who were with him gave themselves up to weeping till they were able to go on weeping no longer.
 και ἦρεν δαυὶδ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ τὴν φωνὴν αὐτῶν καὶ ἐκλαυσαν ἕως οὗτου οὐκ ἦν ἐν αὐτοῖς ἰσχύς ἔτι κλαίειν
- 5 І були взяті до неволі обидві Давидові жінки: Ізреелітка Ахіноам та Авігаїл, колишня жінка кармелітянина Навала.
And David's two wives, Ahinoam of Jezreel and Abigail, the wife of Nabal of Carmel, had been made prisoners.
 και ἀμφότεραι αἱ γυναῖκες δαυὶδ ἠχμαλωτεύθησαν αχινοομ ἡ ἰεζραηλῖτις καὶ αβιγαα ἡ γυνὴ ναβαλ τοῦ καρμηλίου
- 6 І було Давидові дуже гірко, бо народ говорив, щоб його вкаменувати, бо засмутилася душа всього народу, кожен обурився за синів своїх та за дочок своїх. Та Давид зміцнився Господом, Богом, своїм.
And David was greatly troubled; for the people were talking of stoning him, because their hearts were bitter, every man sorrowing for his sons and his daughters: but David made himself strong in the Lord his God.
 και ἐθλίβη δαυὶδ σφόδρα ὅτι εἶπεν ὁ λαὸς λιθοβολῆσαι αὐτόν ὅτι κατώδυνος ψυχὴ παντὸς τοῦ λαοῦ ἐκάστου ἐπὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τὰς θυγατέρας αὐτοῦ καὶ ἐκραταιώθη δαυὶδ ἐν κυρίῳ θεῷ αὐτοῦ
- 7 ¶ І сказав Давид до священника Евиятара, Ахімелехового сина: Принеси до мене ефода! І Евиятар приніс ефода до Давида.
And David said to Abiathar the priest, the son of Ahimelech, Come here to me with the ephod. And Abiathar took the ephod to David.
 και εἶπεν δαυὶδ πρὸς αβιαθαρ τὸν ἱερέα υἱὸν αχιμελεχ προσάγαγε τὸ εφουδ
- 8 І запитав Давид Господа, говорячи: Чи мені гнатися за тією ордою, чи дожену її? А Він відказав йому: Женися, бо конче доженеш, і конче визволиш.
Then David, questioning the Lord, said, Am I to go after this band? will I be able to overtake them? And in answer he said, Go after them, for you will certainly overtake them, and get back everything.
 και ἐπηρώτησεν δαυὶδ διὰ τοῦ κυρίου λέγων εἰ καταδιώξω ὀπίσω τοῦ γεδδουρ τούτου εἰ καταλήμψομαι αὐτούς καὶ εἶπεν αὐτῷ καταδίωκε ὅτι καταλαμβάνων καταλήμψη καὶ ἐξαιρούμενος ἐξελεῖ
- 9 І пішов Давид, він та шість сотень люда, що з ним, і вони прийшли аж до потоку Бесор; а відстали спинилися.
So David went, and his six hundred men went with him, and they came to the stream Besor; and two hundred of them were overcome with weariness, and not able to go across the stream.
 και ἐπορεύθη δαυὶδ αὐτὸς καὶ οἱ ἑξακόσιοι ἄνδρες μετ' αὐτοῦ καὶ ἔρχονται ἕως τοῦ χειμάρρου βοσορ καὶ οἱ περισσοὶ ἐστησαν
- 10 І гнався Давид, він та чотири сотні чоловіка. А двісті люда спинилися, бо були слабі, щоб перейти потоку Бесор.
And David, with four hundred men, went on: but two hundred of them were overcome with weariness, and not able to go across the stream.
 και κατεδίωξεν ἐν τετρακόσις ἀνδράσιν ὑπέστησαν δὲ διακόσιοι ἄνδρες οἵτινες ἐκάθισαν πέραν τοῦ χειμάρρου τοῦ βοσορ

- 11 **I** **знайшли вони в полі єгиптянина, і привели його до Давида, і дали йому хліба, а він їв, і напоїли його водою.**
And in the fields they saw an Egyptian whom they took to David, and they gave him bread, and he had a meal, and they gave him water for drink;
καὶ εὐρίσκουσιν ἄνδρα αἰγύπτιον ἐν ἀγρῷ καὶ λαμβάνουσιν αὐτὸν καὶ ἄγουσιν αὐτὸν πρὸς δαυὶδ ἐν ἀγρῷ καὶ διδόνασιν αὐτῷ ἄρτον καὶ ἔφαγεν καὶ ἐπότισαν αὐτὸν ὕδωρ
- 12 **I** **дали йому половину грудки сушених фіг та дві в'язки родзинок. I** **він з'їв, і вернувся дух його до нього, бо він не їв хліба та не пив води три дні та три ночі.**
And they gave him part of a cake of figs and some dry grapes; and after the food, his spirit came back to him, for he had had no food or drink for three days and nights.
καὶ διδόνασιν αὐτῷ κλάσμα παλάθης καὶ ἔφαγεν καὶ κατέστη τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ ὅτι οὐ βεβρόκει ἄρτον καὶ οὐ πεπόκει ὕδωρ τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας
- 13 **I** **запитав його Давид: Чий ти та звідкіля ти? А той відказав: Я єгипетський юнак, раб амаликитянина. Та покинув мене пан мій, бо я захворів три дні тому.**
And David said to him, Whose man are you and where do you come from? And he said, I am a young man of Egypt, servant to an Amalekite; and my master went on without me because three days back I became ill.
καὶ εἶπεν αὐτῷ δαυὶδ τίνοσ σου εἶ καὶ πόθεν εἶ καὶ εἶπεν τὸ παιδάριον τὸ αἰγύπτιον ἐγὼ εἰμι δοῦλος ἀνδρὸς ἀμαληκίτου καὶ κατέλιπέν με ὁ κύριός μου ὅτι ἠνοχλήθην ἐγὼ σήμερον τριταῖος
- 14 **Ми** **були вдерлися на південь керетеїв, і на той, що Юдин, та на південь Калева. А Ціклаг ми спалили огнем.**
We made an attack on the south part of the country of the Cherethites, and on the land which is Judah's, and on the south of Caleb; and we put Ziklag on fire.
καὶ ἡμεῖς ἐπεθέμεθα ἐπὶ νότον τοῦ χολθι καὶ ἐπὶ τὰ τῆς ἰουδαίας μέρη καὶ ἐπὶ νότον χελουβ καὶ τὴν σεκελακ ἐνεπυρρίσαμεν ἐν πυρὶ
- 15 **I** **сказав йому Давид: Чи не заведеш мене до тієї орди? А той відповів: Присягни мені Богом, що не вб'єш мене, і що не видаси мене в руку мого пана, то спроваджу тебе до тієї орди.**
And David said to him, Will you take me down to this band? And he said, If you give me your oath that you will not put me to death or give me up to my master, I will take you to them.
καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν δαυὶδ εἰ κατὰξέεις με ἐπὶ τὸ γεδδουρ τοῦτο καὶ εἶπεν ὁμοσον δὴ μοι κατὰ τοῦ θεοῦ μὴ θανατώσῃς με καὶ μὴ παραδοῖνάι με εἰς χεῖρας τοῦ κυρίου μου καὶ κατὰξω σε ἐπὶ τὸ γεδδουρ τοῦτο
- 16 **I** **він спровадив його, аж ось вони розпорошені по поверхні всієї тієї землі, їдять та п'ють та святкують з приводу всієї тієї великої здобичі, що вони набрали з филистимського краю та з Краю Юдиного.**
And when he had taken him down, they saw them all, seated about on all sides, feasting and drinking among all the mass of goods which they had taken from the land of the Philistines and the land of Judah.
καὶ κατήγαγεν αὐτὸν ἐκεῖ καὶ ἰδοὺ οὗτοι διακεχυμένοι ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς ἐσθιοντες καὶ πίνοντες καὶ εορτάζοντες ἐν πᾶσι τοῖς σκύλοις τοῖς μεγάλοις οἷς ἔλαβον ἐκ γῆς ἀλλοφύλων καὶ ἐκ γῆς ἰουδα
- 17 **I** **бив їх Давид від ранку аж до вечора наступного дня, і не втік із них ніхто, крім чотирьохсот чоловіка хлонців, що повсідали на верблюдів, і повтікали.**
And David went on fighting them from evening till the evening of the day after; and not one of them got away but only four hundred young men who went in flight on camels.
καὶ ἦλθεν ἐπ' αὐτοὺς δαυὶδ καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς ἀπὸ ἑωσφόρου ἕως δείλης καὶ τῆ ἐπαύριον καὶ οὐκ ἐσώθη ἐξ αὐτῶν ἀνὴρ ὅτι ἀλλ' ἡ τετρακόσια παιδάρια ἃ ἦν ἐπιβεηκότα ἐπὶ τὰς καμήλους καὶ ἔφυγον
- 18 **I** **врятував Давид усе, що позабирав був Амалик. I** **обидві свої жінки Давид урятував.**
And David got back everything the Amalekites had taken; and he got back his two wives.
καὶ ἀφείλατο δαυὶδ πάντα ἃ ἔλαβον οἱ ἀμαληκίται καὶ ἀμφοτέρας τὰς γυναῖκας αὐτοῦ ἐξείλατο
- 19 **I** **не пропало їм нічого: усе, від малого й аж до великого, і аж до синів та дочок, і від здобичі, і аж до всього, що ті взяли були собі, усе вернув Давид!**
There was no loss of anything, small or great, sons or daughters or goods or anything which they had taken away: David got it all back.
καὶ οὐ διεφώνησεν αὐτοῖς ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου καὶ ἀπὸ τῶν σκύλων καὶ ἕως υἰῶν καὶ θυγατέρων καὶ ἕως πάντων ὧν ἔλαβον αὐτῶν τὰ πάντα ἐπέστρεψεν δαυὶδ
- 20 **I** **взяв Давид усю худобу дрібну та худобу велику, а ті, що йшли перед тією чередою, говорили: Це Давидова здобич!**
And they took all the flocks and herds, and driving them in front of him, said, These are David's.
καὶ ἔλαβεν δαυὶδ πάντα τὰ ποίμνια καὶ τὰ βοσκῶλια καὶ ἀπήγαγεν ἔμπροσθεν τῶν σκύλων καὶ τοῖς σκύλοις ἐκεῖνοις ἐλέγετο ταῦτα τὰ σκύλα δαυὶδ
- 21 **¶** **Потому прийшов Давид до тих двохсот людей, що були слабі, щоб іти за Давидом, і що їх він лишив був при потоці Бесор, а вони повиходили назустріч Давидові та назустріч народу ві, що з ним. I** **підійшов Давид до народу, і запитався їх про мир.**
And David came to the two hundred men, who because of weariness had not gone with him, but were waiting at the stream Besor: and they went out, meeting David and the people who were with him; and when they came near them, they said, How are you?
καὶ παραγίνεται δαυὶδ πρὸς τοὺς διακοσίους ἄνδρας τοὺς ἐκλυθέντας τοῦ πορεύεσθαι ὀπίσω δαυὶδ καὶ ἐκάθισεν αὐτοὺς ἐν τῷ χειμάρρῳ τῷ βοσορ καὶ ἐξῆλθον εἰς ἀπάντησιν δαυὶδ καὶ εἰς ἀπάντησιν τοῦ λαοῦ τοῦ μετ' αὐτοῦ καὶ προσήγαγεν δαυὶδ ἕως τοῦ λαοῦ καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν τὰ εἰς εἰρήνην

- 22 I стали говорити всі люди злі та негідні з тих людей, що ходили з Давидом, та й сказали: Вони не ходили з нами, тому не дамо їм зо здобичі, що ми відняли, бо кожному дамо тільки жінок його та синів його, нехай відведуть, і нехай ідуть!
Then the bad and good-for-nothing men among those who went with David said, Because they did not go with us, we will give them nothing of the goods which we have got back, but only to every man his wife and children, so that he may take them and go.
καὶ ἀπεκρίθη πᾶς ἀνὴρ λοιμὸς καὶ πονηρὸς τῶν ἀνδρῶν τῶν πολεμιστῶν τῶν πορευθέντων μετὰ δαυὶδ καὶ εἶπαν ὅτι οὐ κατεδίωξαν μεθ' ἡμῶν οὐ δόσομεν αὐτοῖς ἐκ τῶν σκύλων ὧν ἐξελάμεθα ὅτι ἄλλ' ἢ ἕκαστος τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ τὰ τέκνα αὐτοῦ ἀπαγέσθωσαν καὶ ἀποστρεφέτωσαν
- 23 A Давид сказав: Не робіть так, браття мої, з тим, що дав нам Господь, і пильнував нас, і дав орду, що йшла на нас, у нашу руку.
Then David said, You are not to do this, my brothers, after what the Lord has given us, who has kept us safe and given up the band which came against us into our hands.
καὶ εἶπεν δαυὶδ οὐ ποιήσετε οὕτως μετὰ τὸ παραδοῦναι τὸν κύριον ἡμῖν καὶ φυλάξαι ἡμᾶς καὶ παρέδωκεν κύριος τὸν γεδδοὺρ τὸν ἐπερχόμενον ἐφ' ἡμᾶς εἰς χεῖρας ἡμῶν
- 24 A хто послухас вас у такій речі? Бо яка частина того, хто ходив до бою, то така частина й того, хто сидів при речах, рівно поділять.
Who is going to give any attention to you in this question? for an equal part will be given to him who went to the fight and to him who was waiting by the goods: they are all to have the same.
καὶ τίς ὑπακούσεται ὑμῶν τῶν λόγων τούτων ὅτι οὐχ ἦττον ὑμῶν εἰσιν διότι κατὰ τὴν μερίδα τοῦ καταβαίνοντος εἰς πόλεμον οὕτως ἔσται ἡ μερίς τοῦ καθημένου ἐπὶ τὰ σκεύη κατὰ τὸ αὐτὸ μερισῶνται
- 25 I сталося від цього дня й далі, і зробив він це за постанову та за звичай для Ізраїля, і він існує аж до цього дня.
And so he made it a rule and an order for Israel from that day till now.
καὶ ἐγένεθη ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ ἐπᾶνω καὶ ἐγένετο εἰς πρόσταγμα καὶ εἰς δικαίωμα τῷ Ἰσραὴλ ἕως τῆς σήμερον
- 26 I прийшов Давид до Циклагу, і послав зо здобичі Юдиним старшим, приятелям своїм, говорячи: Оце вам подарок зо здобичі Господніх ворогів,
And when David came to Ziklag, he sent some of the goods to the responsible men of Judah, and to his friends, saying, Here is an offering for you from the goods of those who were fighting against the Lord;
καὶ ἦλθεν δαυὶδ εἰς σεκελακ καὶ ἀπέστειλεν τοῖς πρεσβυτέροις ἰουδα τῶν σκύλων καὶ τοῖς πλησίον αὐτοῦ λέγων ἰδοὺ ἀπὸ τῶν σκύλων τῶν ἐχθρῶν κυρίου
- 27 тим, що в Бет-Елі, і тим, що в Рамоті південнім, і тим, що в Яттері,
He sent to those who were in Beth-el, and in Ramah of the South, and in Jattir;
τοῖς ἐν βαιθσοὺρ καὶ τοῖς ἐν ραμα νότου καὶ τοῖς ἐν ιεθθορ
- 28 і тим, що в Ароері, і тим, що в Сіфмоті, і тим, що в Ештемоа,
And to those in Arara and Eshtemoa
καὶ τοῖς ἐν αροηρ καὶ τοῖς ἀμμαδι καὶ τοῖς ἐν саφι καὶ τοῖς ἐν εσθιε [28a] καὶ τοῖς ἐν γεθ καὶ τοῖς ἐν киван καὶ τοῖς ἐн сафек καὶ τοῖς ἐн θιμαθ
- 29 і тим, що в Рахалі, і тим, що в містах Єрахмелянина, і тим, що в містах Кенеянина,
and Carmel and in the towns of the Jerahmeelites, and in the towns of the Kenites;
καὶ τοῖς ἐн карμήλω καὶ τοῖς ἐн таῖς πόλεσιν τοῦ ιεραμηλι καὶ τοῖς ἐн таῖς πόλεσιν τοῦ кенеζи
- 30 і тим, що в Хормі, і тим, що в Бор-Ашані, і тим, що в Атаху,
And to those who were in Hormah and in Bor-ashan and in Athach;
καὶ τοῖς ἐн иερμουθ καὶ τοῖς ἐн βηρсаβεε καὶ τοῖς ἐн νοο
- 31 і тим, що в Хевроні, і до всіх тих місць, куди ходив Давид, він та люди його.
And in Hebron, and to all the places where David and his men had been living.
καὶ τοῖς ἐн χεβρων καὶ εἰς πάντας τοὺς τόπους οὓς διήλθεν δαυὶδ ἐκεῖ αὐτὸς καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ
- 1 ¶ А филистимляни воювали з Ізраїлем. І побігли Ізраїлеві мужі перед филистимлянами, і падали трупами на горі Гілбоа.
Now the Philistines were fighting against Israel: and the men of Israel went in flight before the Philistines, falling down wounded in Mount Gilboa.
καὶ οἱ ἀλλόφυλοι ἐπολέμουν ἐπὶ Ἰσραὴλ καὶ ἔφυγον οἱ ἄνδρες Ἰσραὴλ ἐκ προσώπου τῶν ἀλλοφύλων καὶ πίπτουσιν τραυματία ἐн τῷ ὄρει τῷ γελβове
- 2 І догнали филистимляни Саула та його синів. І повбивали филистимляни Йонатана й Авінадава та Малкі-Шуя, Саулових синів.
And the Philistines overtook Saul and his sons; and they put to death Jonathan and Abinadab and Malchi-shua, the sons of Saul.
καὶ συνάπτουσιν ἀλλόφυλοι τῷ σαουλ καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ καὶ τύπτουσιν ἀλλόφυλοι τὸν ἰωναθαν καὶ τὸν ἀμιναδαβ καὶ τὸν μελχισα υἱοὺς σαουλ
- 3 І став бій тяжкий для Саула, і його знайшли лучники, він був дуже поранений тими лучниками.
And the fight was going badly for Saul, and the archers came across him, and he was wounded by the archers.
καὶ βαρύνεται ὁ πόλεμος ἐπὶ σαουλ καὶ εὐρίσκουσιν αὐτὸν οἱ ἀκοντισταὶ ἄνδρες τοξόται καὶ ἐτραυματίσθη εἰς τὰ ὑποχόνδρια

- 4 I сказав Саул до свого зброєноші: Витягни меча свого, і пробий мене ним, щоб не прийшли ці необрізани, і не пробили мене, і не знущалися надо мною! Та не хотів зброєноша, бо дуже боявся. Тоді взяв Саул меча, та й упав на нього!
Then Saul said to the servant who had the care of his arms, Take out your sword and put it through me, before these men without circumcision come and make sport of me. But his servant, full of fear, would not do so. Then Saul took out his sword, and falling on it, put an end to himself.
καὶ εἶπεν σαουλ πρὸς τὸν αἰρώντα τὰ σκευὴ αὐτοῦ σπάσαι τὴν ῥομφαίαν σου καὶ ἀποκέντησόν με ἐν αὐτῇ μὴ ἔλθωσιν οἱ ἀπερίτμητοι οὗτοι καὶ ἀποκεντήσωσίν με καὶ ἐμπαίξωσίν μοι καὶ οὐκ ἐβούλετο ὁ αἶρων τὰ σκευὴ αὐτοῦ ὅτι ἐφοβήθη σφόδρα καὶ ἔλαβεν σαουλ τὴν ῥομφαίαν καὶ ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτήν
- 5 I побачив зброєноша, що помер Саул, і вправ і він на свого меча, та й помер із ним.
And when his servant saw that Saul was dead, he did the same, and was united with him in death.
καὶ εἶδεν ὁ αἶρων τὰ σκευὴ αὐτοῦ ὅτι τέθνηκεν σαουλ καὶ ἐπέπεσεν καὶ αὐτὸς ἐπὶ τὴν ῥομφαίαν αὐτοῦ καὶ ἀπέθανεν μετ' αὐτοῦ
- 6 I помер того дня Саул і троє синів його та зброєноша, також усі люди разом.
So death overtook Saul and his three sons and his servant on the same day.
καὶ ἀπέθανεν σαουλ καὶ οἱ τρεῖς υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ὁ αἶρων τὰ σκευὴ αὐτοῦ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ κατὰ τὸ αὐτό
- 7 А ізраїльтяни, що мешкали на тім боці долини й на тім боці Йордану, коли побачили, що повтікали ізраїльтяни, і що померли Саул та сини його, покидали ті міста й повтікали, а филистимляни поприходили й осілися в них.
And when the men of Israel across the valley and on the other side of Jordan saw that the army of Israel was in flight and that Saul and his sons were dead, they came out of their towns and went in flight; and the Philistines came and took them for themselves.
καὶ εἶδον οἱ ἄνδρες ἰσραηλ οἱ ἐν τῷ πέραν τῆς κοιλάδος καὶ οἱ ἐν τῷ πέραν τοῦ ἰορδάνου ὅτι ἔφυγον οἱ ἄνδρες ἰσραηλ καὶ ὅτι τέθνηκεν σαουλ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ καταλείπουσιν τὰς πόλεις αὐτῶν καὶ φεύγουσιν καὶ ἔρχονται οἱ ἀλλόφυλοι καὶ κατοικοῦσιν ἐν αὐταῖς
- 8 ¶ I сталося другого дня, і прийшли филистимляни, щоб пообдирати трупи, та й знайшли Саула та трьох синів його, що лежали на горі Гілбоа.
Now on the day after, when the Philistines came to take their goods from the dead, they saw Saul and his three sons dead on the earth in Mount Gilboa.
καὶ ἐγενήθη τῇ ἐπαύριον καὶ ἔρχονται οἱ ἀλλόφυλοι ἐκδιδύσκειν τοὺς νεκροὺς καὶ εὐρίσκουσιν τὸν σαουλ καὶ τοὺς τρεῖς υἱοὺς αὐτοῦ πεπτοκότας ἐπὶ τὰ ὄρη γελβουε
- 9 I вони стягли йому голову, і поздирали зброю його, і послали в филистимські краї навколо, щоб сповістити в домах їхніх божків та народові.
And cutting off his head and taking away his war-dress, they sent word into the land of the Philistines round about, to take the news to their gods and to the people.
καὶ ἀποστρέφουσιν αὐτὸν καὶ ἐξέδυσαν τὰ σκευὴ αὐτοῦ καὶ ἀποστέλλουσιν αὐτὰ εἰς γῆν ἀλλοφύλων κύκλῳ εὐαγγελίζοντες τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν καὶ τῷ λαῷ αὐτῶν
- 10 I вони поклали зброю його в домі Астарті, а тіло його прибили на мурі Бет-Шану.
His war-dress they put in the house of Astarte; and his body was fixed on the wall of Beth-shan.
καὶ ἀνέθηκαν τὰ σκευὴ αὐτοῦ εἰς τὸ ἀσταρτεῖον καὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ κατέπηζαν ἐν τῷ τείχει βαιθσαν
- 11 I почули мешканці гілеадського Явешу про те, що филистимляни зробили Саулові,
And when the people of Jabesh-gilead had news of what the Philistines had done to Saul,
καὶ ἀκούουσιν οἱ κατοικοῦντες ἰαβις τῆς γαλααδίτιδος ἃ ἐποίησαν οἱ ἀλλόφυλοι τῷ σαουλ
- 12 і встали всі хоробрі, і йшли всю ніч, і взяли Саулове тіло та тіла синів його з мурі Бет-Шану, і прийшли до Явешу, та й спалили їх там.
All the fighting men got up and, travelling all night, took Saul's body and the bodies of his sons from the wall of Beth-shan; and they came to Jabesh and had them burned there.
καὶ ἀνέστησαν πᾶς ἀνὴρ δυνάμεως καὶ ἐπορεύθησαν ὅλην τὴν νύκτα καὶ ἔλαβον τὸ σῶμα σαουλ καὶ τὸ σῶμα ἰωναθαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ ἀπὸ τείχους βαιθσαν καὶ φέρουσιν αὐτοὺς εἰς ἰαβις καὶ κατακαίουσιν αὐτοὺς ἐκεῖ
- 13 I взяли вони їхні кості, і поховали під тамариском в Явешу, та й постили сім день.
And their bones they put in the earth under a tree in Jabesh; and for seven days they took no food.
καὶ λαμβάνουσιν τὰ ὀστέα αὐτῶν καὶ θάπτουσιν ὑπὸ τὴν ἄρουραν τὴν ἰαβις καὶ νηστεύουσιν ἑπτὰ ἡμέρας .
- 1 ¶ I сталося по Сауловій смерті, коли Давид вернувся, розбивши Амаліка, то він сидів у Циклагу два дні.
Now after the death of Saul, when David, having come back from the destruction of the Amalekites, had been in Ziklag for two days;
καὶ ἐγένετο μετὰ τὸ ἀποθανεῖν σαουλ καὶ δαυὶδ ἀνέστρεψεν τόπτων τὸν ἀμαλικ καὶ ἐκάθισεν δαυὶδ ἐν σεκελακ ἡμέρας δύο
- 2 I сталося третього дня, аж ось прийшов чоловік із табору від Саула, а одяга його роздерта, і пороха на його голові. I сталося, як прийшов він до Давида, то впав на землю й поклонився.
On the third day a man came from Saul's tents, with his clothing out of order and earth on his head: and when he came to David, he went down on the earth and gave him honour.
καὶ ἐγενήθη τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἦλθεν ἐκ τῆς παρεμβολῆς ἐκ τοῦ λαοῦ σαουλ καὶ τὰ ἱμάτια αὐτοῦ διερρωγότα καὶ γῆ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἰσελθεῖν αὐτὸν πρὸς δαυὶδ καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὴν γῆν καὶ προσεκύνησεν αὐτῷ

- 3 I сказав йому Давид: Звідки це ти приходиш? А той відказав: Я втік з Ізраїлевого табору.
And David said to him, Where have you come from? And he said, I have come in flight from the tents of Israel.
καὶ εἶπεν αὐτῷ δαυὶδ πόθεν σὺ παραγίνῃ καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν ἐκ τῆς παρεμβολῆς ἰσραὴλ ἐγὼ διασέσωμαι
- 4 I сказав до нього Давид: Що це сталося, розкажи мені! А той відказав: Народ утік із бою, а також багато з народу попадало й помирало, і теж Саул та син його Йонатан померли.
And David said to him, How did things go? Give me the news. And in answer he said, The people have gone in flight from the fight, and a great number of them are dead; and Saul and his son Jonathan are dead.
καὶ εἶπεν αὐτῷ δαυὶδ τίς ὁ λόγος οὗτος ἀπαγγεῖλόν μοι καὶ εἶπεν ὅτι ἔφυγεν ὁ λαὸς ἐκ τοῦ πολέμου καὶ πεπτώκασιν πολλοὶ ἐκ τοῦ λαοῦ καὶ ἀπέθανον καὶ ἀπέθανεν καὶ σαουλ καὶ ἰωνθαν ὁ υἱὸς αὐτοῦ ὃ ἀπέθανεν
- 5 А Давид сказав юнакові, що розповідав йому: Як ти пізнав, що помер Саул та син його Йонатан?
And David said to the young man who gave him the news, Why are you certain that Saul and his son Jonathan are dead?
καὶ εἶπεν δαυὶδ τῷ παιδαρίῳ τῷ ἀπαγγέλλοντι αὐτῷ πῶς οἶδας ὅτι τέθνηκεν σαουλ καὶ ἰωνθαν ὁ υἱὸς αὐτοῦ
- 6 I сказав той юнак, що розповідав йому: Припадком натрапив я на горі Гілбоа, аж ось Саул, настромлений на списа свого, а колесниці та їзди доганяють його.
And the young man said, I came by chance to Mount Gilboa, and I saw Saul supporting himself on his spear; and the war-carriages and horsemen overtook him.
καὶ εἶπεν τὸ παιδάριον τὸ ἀπαγγέλλον αὐτῷ περιπτῶματι περιέπεσον ἐν τῷ ὄρει τῷ γελβουε καὶ ἰδοὺ σαουλ ἐπεστήρικτο ἐπὶ τὸ δόρυ αὐτοῦ καὶ ἰδοὺ τὰ ἄρματα καὶ οἱ ἰπάρχαι συνῆψαν αὐτῷ
- 7 I він обернувся до мене, і побачив мене, та й покликав мене. А я відповів: Ось я!
And looking back, he saw me and gave a cry to me. And answering him I said, Here am I.
καὶ ἐπέβλεψεν ἐπὶ τὰ ὀπίσω αὐτοῦ καὶ εἶδέν με καὶ ἐκάλεσέν με καὶ εἶπα ἰδοὺ ἐγὼ
- 8 I сказав він до мене: Хто ти? А я відказав йому: Я амаликитянин.
And he said to me, Who are you? And I said, I am an Amalekite.
καὶ εἶπέν μοι τίς εἶ σὺ καὶ εἶπα αμαληκίτης ἐγὼ εἰμι
- 9 I сказав він до мене: Стань надо мною, та й убий мене, бо схопив мене корч, а вся душа ще в мені!...
Then he said to me, Come here to my side, and put me to death, for the pain of death has me in its grip but my life is still strong in me.
καὶ εἶπεν πρὸς με στῆθι δὴ ἐπάνω μου καὶ θανάτωσόν με ὅτι κατέσχεν με σκότος δεινόν ὅτι πᾶσα ἡ ψυχὴ μου ἐν ἐμοί
- 10 I став я при ньому, та й убив його, бо я знав, що він не буде живий по упадку своїм. I взяв я вінця, що на голові його, та наплечника, що на плечі його, і приніс сюди до пана свого.
So I put my foot on him and gave him his death-blow, because I was certain that he would not go on living after his fall: and I took the crown from his head and the band from his arm, and I have them here for my lord.
καὶ ἐπέστην ἐπ' αὐτόν καὶ ἐθανάτωσα αὐτόν ὅτι ᾔδειν ὅτι οὐ ζήσεται μετὰ τὸ πεσεῖν αὐτόν καὶ ἔλαβον τὸ βασίλειον τὸ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ καὶ τὸν χλιδῶνα τὸν ἐπὶ τοῦ βραχίονος αὐτοῦ καὶ ἐνήνοχα αὐτὰ τῷ κυρίῳ μου ὧδε
- 11 ¶ I схопився Давид за одежі свої, та й роздер їх, і теж усі люди, що були з ним.
Then David gave way to bitter grief, and so did all the men who were with him:
καὶ ἐκράτησεν δαυὶδ τῶν ἱματίων αὐτοῦ καὶ διέρρηξεν αὐτὰ καὶ πάντες οἱ ἄνδρες οἱ μετ' αὐτοῦ διέρρηξαν τὰ ἱμάτια αὐτῶν
- 12 I голосили вони й плакали, та постили аж до вечора за Саулом та за сином його Йонатаном, і за народом Господнім та за Ізраїлевим домом, що попадали від меча.
And till evening they gave themselves to sorrow and weeping, and took no food, weeping for Saul and for Jonathan, his son, and for the people of the Lord and for the men of Israel; because they had come to their end by the sword.
καὶ ἐκόψαντο καὶ ἐκλαυσαν καὶ ἐνήστευσαν ἕως δεῖλης ἐπὶ σαουλ καὶ ἐπὶ ἰωνθαν τὸν υἱὸν αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τὸν λαὸν ἰουδα καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον ἰσραὴλ ὅτι ἐπλήγησαν ἐν ῥομφαίᾳ
- 13 I сказав Давид юнакові, що розповідав йому: Звідки ти? А той відказав: Я син одного прихोдька, амаликитянина.
And David said to the young man who had given him the news, Where do you come from? And he said, I am the son of a man from a strange land; I am an Amalekite.
καὶ εἶπεν δαυὶδ τῷ παιδαρίῳ τῷ ἀπαγγέλλοντι αὐτῷ πόθεν εἶ σὺ καὶ εἶπεν υἱὸς ἀνδρὸς παροίκου αμαληκίτου ἐγὼ εἰμι
- 14 I сказав йому Давид: Як ти не побоявся простягти руку свою, щоб убити Господнього помазанця?
And David said to him, Had you no fear of stretching out your hand to put to death the one marked with the holy oil?
καὶ εἶπεν αὐτῷ δαυὶδ πῶς οὐκ ἐφοβήθης ἐπενεγκεῖν χειρὰ σου διαφθεῖραι τὸν χριστὸν κυρίου
- 15 I покликав Давид одного з слуг своїх і сказав: Підійди, убий його! I той ударив його, і він помер.
And David sent for one of his young men and said, Go near and put an end to him. And he put him to death.
καὶ ἐκάλεσεν δαυὶδ ἐν τῶν παιδαρίων αὐτοῦ καὶ εἶπεν προσελθὼν ἀπάντησον αὐτῷ καὶ ἐπάταξεν αὐτόν καὶ ἀπέθανεν

- 16 I сказав до нього Давид: Кров твоя на голові твоїй, бо уста твої посвідчили проти тебе, говорячи: Я вбив Господнього помазанця.
And David said to him, May your blood be on your head; for your mouth has given witness against you, saying, I have put to death the man marked with the holy oil.
καὶ εἶπεν δαυὶδ πρὸς αὐτόν τὸ αἱμὰ σου ἐπὶ τὴν κεφαλὴν σου ὅτι τὸ στόμα σου ἀπεκρίθη κατὰ σοῦ λέγων ὅτι ἐγὼ ἐθανάτωσα τὸν χριστὸν κυρίου
- 17 ¶ I Давид заголосив за Саулом та за його сином Йонатаном такою жалобною піснюю,
Then David made this song of grief for Saul and Jonathan, his son:
καὶ ἐθρήνησεν δαυὶδ τὸν θρῆνον τοῦτον ἐπὶ σαουλ καὶ ἐπὶ ιωναθαν τὸν υἱὸν αὐτοῦ
- 18 та й сказав навчити Юдиних синів пісні про лука. Ось вона написана в книзі Праведного:
(It is recorded in the book of Jashar for teaching to the sons of Judah) and he said:
καὶ εἶπεν τοῦ διδάξει τοὺς υἱοὺς ἰουδα ἰδοὺ γέγραπται ἐπὶ βιβλίῳ τοῦ εὐθοῦς
- 19 О пишното Ізраїлева, побита із лука на згір'ях своїх, ой попадали лицарі!
The glory, O Israel, is dead on your high places! How have the great ones been made low!
στήλωσον ἰσραηλ ὑπὲρ τῶν τεθνηκότων ἐπὶ τὰ ὕψη σου τραυματιῶν πῶς ἔπεσαν δυνατοί
- 20 Не розказуйте в Гати про це, не сповіщайте на вулицях Ашкелону, щоб не тішилися филистимлянські дочки, щоб не раділи дочки необрізаних!
Give no news of it in Gath, let it not be said in the streets of Ashkelon; or the daughters of the Philistines will be glad, the daughters of men without circumcision will be uplifted in joy.
μὴ ἀναγγεῖλητε ἐν γαθ καὶ μὴ εὐαγγελίσθητε ἐν ταῖς ἐξόδοις ἀσκαλῶνος μήποτε εὐφρανθῶσιν θυγατέρες ἀλλοφύλων μήποτε ἀγαλλιάσονται θυγατέρες τῶν ἀπεριτιμῶτων
- 21 Гілбоавські гори, щоб на вас не було ні роси, ні дощу, ані поля для жертви принесення! Бо сплямлений там щит хоробрих, щит Саулів, як ніби оливою він не помазаний!
O mountains of Gilboa, let there be no dew or rain on you, you fields of death: for there the arms of the strong have been shamed, the arms of Saul, as if he had not been marked with the holy oil.
ὄρη τὰ ἐν γελβουε μὴ καταβῆ δρόσος καὶ μὴ ὑέτος ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἀγροὶ ἀπαρχῶν ὅτι ἐκεῖ προσωχθίσθη θυρεὸς δυνατῶν θυρεὸς σαουλ οὐκ ἐχρίσθη ἐν ἐλαίῳ
- 22 Від крові забитих, від лою хоробрих не відривався був лук Йонатанів, і не вертався меч Саулів напорожньо!
From the blood of the dead, from the fat of the strong, the bow of Jonathan was not turned back, the sword of Saul did not come back unused.
ἀφ' αἵματος τραυματιῶν ἀπὸ στέατος δυνατῶν τόξον ιωναθαν οὐκ ἀπεστράφη κενὸν εἰς τὰ ὀπίσω καὶ ῥομφαία σαουλ οὐκ ἀνέκαμψεν κενή
- 23 Саул та Йонатан, ці улюблені й милі за свого життя, і в смерті своїй нерозлучні, прудкіші були від орлів та сильніші від левів!
Saul and Jonathan were loved and pleasing; in their lives and in their death they were not parted; they went more quickly than eagles, they were stronger than lions.
σαουλ καὶ ιωναθαν οἱ ἡγαπημένοι καὶ ὄραιοι οὐ διακεχωρισμένοι εὐπρεπεῖς ἐν τῇ ζωῇ αὐτῶν καὶ ἐν τῷ θανάτῳ αὐτῶν οὐ διεχωρίσθησαν ὑπὲρ ἀετοῦς κοῦφοι καὶ ὑπὲρ λέοντα ἐκραταιώθησαν
- 24 Дочки Ізраїлеві, за Саулом заплачте, що вас зодягав у багрянлицю з прикрасами, що оздоблював золотом вашу одягу!
O daughters of Israel, have sorrow for Saul, by whom you were delicately clothed in robes of red, with ornaments of gold on your dresses.
θυγατέρες ἰσραηλ ἐπὶ σαουλ κλαύσατε τὸν ἐνδιδύσκοντα ἡμᾶς κόκκινα μετὰ κόσμου ἡμῶν τὸν ἀναφέροντα κόσμον χρυσοῦν ἐπὶ τὰ ἐνδύματα ἡμῶν
- 25 Ой, попадали лицарі посеред бою!... Йонатан на пагірках твоїх ось забитий!
How have the great ones been made low in the fight! Jonathan is dead on your high places.
πῶς ἔπεσαν δυνατοὶ ἐν μέσῳ τοῦ πολέμου ιωναθαν ἐπὶ τὰ ὕψη σου τραυματίας
- 26 Скорблю по тобі, Йонатане, мій брате! Ти для мене був вельми улюблений, кохання твое розкішніше для мене було від кохання жіночого!
I am full of grief for you, my brother Jonathan: very dear have you been to me: your love for me was a wonder, greater than the love of women.
ἀλγῶ ἐπὶ σοὶ ἀδελφέ μου ιωναθαν ὀραιώθη μοι σφόδρα ἐθαυμαστώθη ἡ ἀγάπησίς σου ἐμοὶ ὑπὲρ ἀγάπην γυναικῶν
- 27 Ой, попадали лицарі, і загинула зброя військова!...
How have the great ones been made low, and the arms of war broken!
πῶς ἔπεσαν δυνατοὶ καὶ ἀπόλοντο σκευὴ πολεμικὰ
- 1 ¶ I сталося потому, і запитався Давид Господа, говорячи: Чи йти мені в одне з Юдиних міст? А Господь відказав йому: Іди! I сказав Давид: Куди я піду? А Він відказав: У Хеврон!
Now after this, David, questioning the Lord, said, Am I to go up into any of the towns of Judah? And the Lord said to him, Go up. And David said, Where am I to go? And he said, To Hebron.
καὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα καὶ ἐπηρώτησεν δαυὶδ ἐν κυρίῳ λέγων εἰ ἀναβῶ εἰς μίαν τῶν πόλεων ἰουδα καὶ εἶπεν κύριος πρὸς αὐτόν ἀνάβηθι καὶ εἶπεν δαυὶδ ποῦ ἀναβῶ καὶ εἶπεν εἰς χεβρων
- 2 I ввійшов туди Давид, а також дві жінки його: їзреелітка Ахіноам та Авігаїл, колишня жінка кармелянина Навала.
So David went there, taking with him his two wives, Ahinoam of Jezreel, and Abigail, the wife of Nabal of Carmel.
καὶ ἀνέβη ἐκεῖ δαυὶδ εἰς χεβρων καὶ ἀμφότεραι αἱ γυναῖκες αὐτοῦ ἀχίνοομ ἡ ἰεζραηλίτις καὶ ἀβιγαῖα ἡ γυνὴ ναβαλ τοῦ καρμηλίου

- 3 І людей своїх, що були з ним, привів Давид кожного та дім його, і вони осілися по хевронських містах.
And David took all his men with him, every man with his family: and they were living in the towns round Hebron.
 και οι ανδρες οι μετ' αυτου εκαστος και ο οικος αυτου και κατοκου εν ταϊς πολεισιν χεβρων
- 4 І походилися Юдині мужі, і помазали там Давида царем над Юдиним домом. А Давидові розповіли, кажучи: Люди гілеадського Явешу поховали Саула.
And the men of Judah came there, and with the holy oil made David king over the people of Judah. And word came to David that it was the men of Jabesh-gilead who put Saul's body in its last resting-place.
 και ερχονται ανδρες της ιουδαϊας και χριουσιν τον δαυιδ εκει του βασιλευεν επι τον οικον ιουδα και απηγγειλαν τω δαυιδ λεγοντες οτι οι ανδρες ιαβις της γαλααδιτιδος εθαψαν τον σαουλ
- 5 І послав Давид людей до гілеадського Явешу, і сказав до них: Благословенні ви для Господа, що зробили цю милість із своїм паном, із Саулом, та поховали його!
And David sent to the men of Jabesh-gilead and said to them, May the Lord give you his blessing, because you have done this kind act to Saul your lord, and have put his body to rest!
 και απεστειλεν δαυιδ αγγελους προς τους ηγουμενους ιαβις της γαλααδιτιδος και ειπεν προς αυτους ευλογημενοι υμεις τω κυριω οτι πεποιηκατε το ελεος τουτο επι τον κυριον υμων επι σαουλ τον χριστον κυριου και εθαψατε αυτον και ιωναθαν τον υιον αυτου
- 6 А тепер нехай Господь зробить вам милість та правду, і я теж зроблю вам те добро за те, що ви зробили цю річ.
May the Lord be good and true to you: and I myself will see that your kind act is rewarded, because you have done this thing.
 και νυν ποιησαι κυριος μεθ' υμων ελεος και αληθειαν και γε εγω ποιησω μεθ' υμων τα αγαθα ταυτα οτι εποησατε το ρημα τουτο
- 7 А тепер нехай зміцняться ваші руки, і будьте мужні, бо помер пан ваш Саул, а також Юдин дім помазав мене царем над собою.
Then let your hands be strong, and have no fear: though Saul your lord is dead, the people of Judah have made me their king.
 και νυν κραταιουσθησαν αι χειρες υμων και γινεσθε εις υιους δυνατους οτι τεθηκεν ο κυριος υμων σαουλ και γε εμε κечρικεν ο οικος ιουδα εφ' εαυτους εις βασιλευα
- 8 ¶ А Авнер, Нерів син, провідник Саулового війська, узяв Іш-Бошета, Саулового сина, та й привів його до Маханаїму.
Now Abner, the son of Ner, captain of Saul's army, had taken Saul's son Ish-bosheth over to Mahanaim,
 και αβεννηρ υιος νηρ αρχιστρατηγος του σαουλ ελαβεν τον ιεβοσθε υιον σαουλ και ανεβιβασεν αυτον εκ της παρεμβολης εις μαναειμ
- 9 І він настановив його царем над Гілеадом, і над Ашуренином, і над Ізреелем, і над Єфремом, і над Веніямином, і над усім Ізраїлем.
And made him king over Gilead and the Asherites and over Jezreel and Ephraim and Benjamin, that is, over all Israel.
 και εβασιλευσεν αυτον επι την γαλααδιτιν και επι τον θασυρι και επι τον ιεζραελ και επι τον εφραιμ και επι τον βενιαμιν και επι παντα ισραηλ
- 10 Іш-Бошет, Саулів син, був віку сорока літ, коли зацарював над Ізраїлем, і царював два роки, тільки дім Юди був за Давидом.
(Saul's son Ish-bosheth was forty years old when he became king over Israel, and he was ruler for two years.) But Judah was on the side of David.
 τεσσαρακοντα ετων ιεβοσθε υιος σαουλ οτε εβασιλευσεν επι τον ισραηλ και δυο ετη εβασιλευσεν πλην του οικου ιουδα οι ησαν οπισω δαυιδ
- 11 А число днів, що Давид був царем у Хевроні над Юдиним домом, сім літ і шість місяців.
And the time when David was king in Hebron over the people of Judah was seven years and six months.
 και εγενοντο αι ημεραι ας δαυιδ εβασιλευσεν εν χεβρων επι τον οικον ιουδα επτα ετη και εξ μηνας
- 12 І вийшов Авнер, Нерів син, та слуги Іш-Бошета, Саулового сина, з Маханаїму до Гів'ону.
And Abner, the son of Ner, with the servants of Saul's son Ish-bosheth, went out from Mahanaim to Gibeon.
 και εξηλθεν αβεννηρ υιος νηρ και οι παιδες ιεβοσθε υιου σαουλ εκ μαναειμ εις γαβαων
- 13 А Йоав, син Церуї, та Давидові слуги вийшли й зустріли їх разом при гів'онському ставі. І засіли вони ті з того боку ставу, а ті з цього боку ставу.
And Joab, the son of Zeruiah, and the servants of David, went out and came face to face with them by the pool of Gibeon; and they took up their position, facing one another on opposite sides of the pool.
 και ιωαβ υιος σαρουιας και οι παιδες δαυιδ εξηλθοσαν εκ χεβρων και συναντωσιν αυτοις επι την κρηνην την γαβαων επι το αυτο και εκαθισαν ουτοι επι την κρηνην την γαβαων εντευθεν και ουτοι επι την κρηνην εντευθεν
- 14 І сказав Авнер до Йоава: Нехай встануть ці юнаки, і побавляться перед нами! І сказав Йоав: Нехай встануть.
And Abner said to Joab, Let the young men give a test of their strength before us. And Joab said, Let them do so.
 και ειπεν αβενнер προς ιωαβ αναστητωσαν δη τα παιδαρια και παιζατωσαν ενωπιον ημων και ειπεν ιωαβ αναστητωσαν
- 15 І встали, і перейшли в числі дванадцяти для Веніямина та для Іш-Бошета, Саулового сина, та дванадцять із Давидових слуг.
So they got up and went over by number: twelve for Benjamin and Ish-bosheth and twelve of the servants of David.
 και ανεστησαν και παρηλθον εν αριθμω των παιδων βενιαμιν δωδεκα των ιεβοσθε υιου σαουλ και δωδεκα εκ των παιδων δαυιδ

- 16 **I схопили один одного за голову, та й всадили свого меча до боку один одного, і попадали разом. I назвали ім'я тому місцю: Хелкат-Гаццурім, що в Гів'оні.**
And every one got the other by the head, driving his sword into the other's side, so they all went down together: and that place was named the Field of Sides, and it is in Gibeon.
καὶ ἐκράτησαν ἕκαστος τῆ χειρὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ πλησίον αὐτοῦ καὶ μάχαιρα αὐτοῦ εἰς πλευρὰν τοῦ πλησίον αὐτοῦ καὶ πίπτουσιν κατὰ τὸ αὐτό καὶ ἐκλήθη τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου μερὶς τῶν ἐπιβούλων ἣ ἐστὶν ἐν γαβῶν
- 17 **I знявся того дня дуже жорстокий бій, і був побитий Авнер та Ізраїлеві люди Давидовими слугами.**
And there was hard fighting that day; and Abner and the men of Israel gave way before the servants of David.
καὶ ἐγένετο ὁ πόλεμος σκληρὸς ὥστε λίαν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ καὶ ἔπαισεν ἀβεννηρ καὶ ἄνδρες ἰσραηλ ἐνώπιον παιδῶν δαυὶδ
- 18 **¶ I були там три сини Церуї: Йоав, і Авішай, і Асаїл. А Асаїл був легкий в ногах своїх, як польова та газеля.**
There were three sons of Zeruah there, Joab and Abishai and Asahel: and Asahel was as quick-footed as a roe of the fields.
καὶ ἐγένοντο ἐκεῖ τρεῖς υἱοὶ σαρουίας ἰωαβ καὶ ἀβεσσα καὶ ἀσαηλ καὶ ἀσαηλ κοῦφος τοῖς ποσὶν αὐτοῦ ὡσεὶ μία δορκὰς ἐν ἀγρῷ
- 19 **I гнався Асаїл за Авнером, і не збочував, ані праворуч, ані ліворуч із погоні за Авнером.**
Asahel went running after Abner, not turning to the right or to the left.
καὶ κατεδίωξεν ἀσαηλ ὀπίσω ἀβεννηρ καὶ οὐκ ἐξέκλινεν τοῦ πορευέσθαι εἰς δεξιὰ οὐδὲ εἰς ἀριστερὰ κατόπισθεν ἀβεννηρ
- 20 **I обернувся Авнер позад себе й сказав: Чи це ти, Асаїле? А той відказав: Я.**
Then Abner, looking back, said, Is it you, Asahel? And he said, It is I.
καὶ ἐπέβλεψεν ἀβεννηρ εἰς τὰ ὀπίσω αὐτοῦ καὶ εἶπεν εἰ σὺ εἶ αὐτὸς ἀσαηλ καὶ εἶπεν ἐγὼ εἰμι
- 21 **I сказав йому Авнер: Збоч собі на правицю свою чи на лівицю свою, і схопи собі одного із слуг, і візьми собі зброю його. Та не хотів Асаїл спинити погоні за ним.**
And Abner said, Then go to the right or to the left and put your hands on one of the fighting-men and take his arms. But Asahel would not be turned away from going after Abner.
καὶ εἶπεν αὐτῷ ἀβεννηρ ἐκκλινον σὺ εἰς τὰ δεξιὰ ἢ εἰς τὰ ἀριστερὰ καὶ κάτασχε σαυτῷ ἐν τῶν παιδαρίων καὶ λαβὲ σεαυτῷ τὴν πανοπλίαν αὐτοῦ καὶ οὐκ ἠθέλησεν ἀσαηλ ἐκκλίνειν ἐκ τῶν ὀπισθεν αὐτοῦ
- 22 **А Авнер знов говорив до Асаїла: Спинися в гонитві за мною! Нащо я вб'ю тебе? I як звезду я обличчя своє до брата твого Йоава?**
Then again Abner said to Asahel, Go to one side, do not keep on coming after me: why will you make me put an end to you? for then I will be shamed before your brother Joab.
καὶ προσέθετο ἔτι ἀβεννηρ λέγων τῷ ἀσαηλ ἀπόστηθι ἀπ' ἐμοῦ ἵνα μὴ πατάξω σε εἰς τὴν γῆν καὶ πῶς ἄρῳ τὸ πρόσωπόν μου πρὸς ἰωαβ καὶ ποῦ ἐστὶν ταῦτα ἐπίστρεφε πρὸς ἰωαβ τὸν ἀδελφόν σου
- 23 **А той відмовився спинитися. I вдарив його Авнер заднім кінцем списа в живіт, і спис вийшов іззаду його! I вняв він там, і помер на місці... I сталося, кожен, хто приходив до того місця, де впав Асаїл та помер, то спинявся.**
But still he did not go to one side: so Abner gave him a back blow in the stomach with his spear, so that the spear came out at his back; and he went down on the earth, wounded to death: and all those who came to the place where Asahel went down dead, came to a stop.
καὶ οὐκ ἐβούλετο τοῦ ἀποστήναι καὶ τύπτει αὐτὸν ἀβεννηρ ἐν τῷ ὀπίσω τοῦ δόρατος ἐπὶ τὴν ψῶαν καὶ διεξήλθεν τὸ δόρυ ἐκ τῶν ὀπίσω αὐτοῦ καὶ πίπτει ἐκεῖ καὶ ἀποθνήσκει ὑποκάτω αὐτοῦ καὶ ἐγένετο πᾶς ὁ ἐρχόμενος ἕως τοῦ τόπου οὗ ἔπεσεν ἐκεῖ ἀσαηλ καὶ ἀπέθανεν καὶ ὑφίστατο
- 24 **I гналися Йоав та Авішай за Авнером. I сонце зайшло, а вони прийшли до згір'я Амма, що навпроти Гіаху, на дорозі до Гів'онської пустині.**
But Joab and Abishai went after Abner: and the sun went down when they came to the hill of Ammah, which is to the east of the road through the waste land of Geba.
καὶ κατεδίωξεν ἰωαβ καὶ ἀβεσσα ὀπίσω ἀβεννηρ καὶ ὁ ἥλιος ἔδυνεν καὶ αὐτοὶ εἰσῆλθον ἕως τοῦ βουνοῦ ἀμμα ὃ ἐστὶν ἐπὶ προσώπου γαὶ ὁδὸν ἔρημον γαβῶν
- 25 **¶ I зібралися Веніяминові сини при Авнері, і склали один відділ, та й спинилися на верхів'ї одного взгір'я.**
And the men of Benjamin came together after Abner in one band, and took their places on the top of a hill.
καὶ συναθροίζονται υἱοὶ βενιαμιν οἱ ὀπίσω ἀβεννηρ καὶ ἐγενήθησαν εἰς συνάντησιν μίαν καὶ ἔστησαν ἐπὶ κεφαλὴν βουνοῦ ἐνός
- 26 **I кликнув Авнер до Йоава й сказав: Чи завжди меч буде жерти? Чи ти не знаєш, що гіркота буде наостанку? I аж доки ти не скажеш народові спинитися в гонитві за своїми братами?**
Then crying out to Joab, Abner said, Are fighting and destruction to go on for ever? do you not see that the end will only be bitter? how long will it be before you send the people back and make them give up attacking their countrymen?
καὶ ἐκάλεσεν ἀβεννηρ ἰωαβ καὶ εἶπεν μὴ εἰς νίκος καταφάγεται ἡ ρομφαία ἢ οὐκ οἶδας ὅτι πικρὰ ἔσται εἰς τὰ ἔσχατα καὶ ἕως πότε οὐ μὴ εἴπης τῷ λαῷ ἀναστρέφειν ἀπὸ ὀπισθεν τῶν ἀδελφῶν ἡμῶν
- 27 **А Йоав відказав: Як живий Бог, коли б ти не сказав був іншого, то ще від ранку народ був би перестав гнатися за братом своїм.**
And Joab said, By the living God, if you had not given the word, the people would have gone on attacking their countrymen till the morning.
καὶ εἶπεν ἰωαβ ζῆ κύριος ὅτι εἰ μὴ ἐλάλησας διότι τότε ἐκ πρωΐθεν ἀνέβη ὁ λαὸς ἕκαστος κατόπισθεν τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ

- 28 I засурмив Йоав у сурму, і спинився весь народ, і не гналися вже за Ізраїлем, і більше вже не воювали.
So Joab had a horn sounded, and all the people came to a stop, and gave up going after Israel and fighting them.
καὶ ἐσάλπισεν ἰωαβ τῇ σάλπιγγι καὶ ἀπέστησαν πᾶς ὁ λαὸς καὶ οὐ κατεδίωξαν ὀπίσω τοῦ ἰσραηλ καὶ οὐ προσέθεντο ἔτι τοῦ πολεμεῖν
- 29 А Авнер та люди його йшли степом усю ту ніч, і перейшли Йордан, і пройшли весь Бітрон, і прийшли до Маханаїму.
And all that night Abner and his men went through the Arabah; they went over Jordan and through all Bithron and came to Mahanaim.
καὶ αβεννηρ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ ἀπῆλθον εἰς δυσμὰς ὄλην τὴν νύκτα ἐκεῖνην καὶ διέβαιναν τὸν ἰορδάνην καὶ ἐπορεύθησαν ὄλην τὴν παρατείνουσαν καὶ ἔρχονται εἰς τὴν παρεμβολήν
- 30 I Йоав вернувся з погоні за Авнером, і зібрав увесь народ, і забракло з Давидових слуг дев'ятнадцяти чоловіка та Асаїла.
And Joab came back from fighting Abner: and when he had got all his men together, it was seen that nineteen of David's men, in addition to Asahel, were not with them.
καὶ ἰωαβ ἀνέστρεψεν ὀπισθεν ἀπὸ τοῦ αβεννηρ καὶ συνήθροισεν πάντα τὸν λαόν καὶ ἐπεσκέπησαν τῶν παίδων δαυὶδ ἔννεακαίδεκα ἄνδρες καὶ ασαηλ
- 31 А Давидові слуги побили з Беніямина та з людей Авнера, три сотні й шістдесят чоловіка, що померли.
But David's men had put to death three hundred and sixty of the men of Benjamin and of Abner's men
καὶ οἱ παῖδες δαυὶδ ἐπάταξαν τῶν υἱῶν βενιαμιν τῶν ἀνδρῶν αβεννηρ τριακοσίους ἐξήκοντα ἄνδρας παρ' αὐτοῦ
- 32 I винесли Асаїла, і поховали його в гробі батька його, що в Вифлєсі. I йшли цілу ніч Йоав та люди його, а розсвіло їм у Хевроні.
And they took Asahel's body and put it in the last resting-place of his father in Beth-lehem. And Joab and his men, travelling all night, came to Hebron at dawn.
καὶ αἴρουν τὸν ασαηλ καὶ θάπτουν αὐτὸν ἐν τῷ τάφῳ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐν βαιθλεεμ καὶ ἐπορεύθη ἰωαβ καὶ οἱ ἄνδρες οἱ μετ' αὐτοῦ ὄλην τὴν νύκτα καὶ διέφωσεν αὐτοῖς ἐν χεβρων
- 1 ¶ I була довга та війна між домом Сауловим та між домом Давидовим. А Давид усе зміцнювався, а Саулів дім усе слабнув.
Now there was a long war between Saul's people and David's people; and David became stronger and stronger, but those on Saul's side became more and more feeble.
καὶ ἐγένετο ὁ πόλεμος ἐπὶ πολλὰ ἡμέρας τοῦ οἴκου σαουλ καὶ ἡμέρας τοῦ οἴκου δαυὶδ καὶ ὁ οἶκος δαυὶδ ἐπορεύετο καὶ ἐκραταιοῦτο καὶ ὁ οἶκος σαουλ ἐπορεύετο καὶ ἡσθένει
- 2 I в Хевроні народилися Давидові сини, і був його первісток Амнон, від їзреелітки Ахіноам;
While David was in Hebron he became the father of sons: the oldest was Amnon, son of Ahinoam of Jezreel;
καὶ ἐτέχθησαν τῷ δαυὶδ υἱοὶ ἐν χεβρων καὶ ἦν ὁ πρωτότοκος αὐτοῦ αμνων τῆς αχινοομ τῆς ἰεζραηλίτιδος
- 3 а другий син його Кіл'ав від Авігаїл, колишньої жінки кармелянина Навала; а третій Авесалом, син Маахи, дочки Талмая, царя гешурського;
And the second, Chileab, whose mother was Abigail, the wife of Nabal the Carmelite; and the third, Absalom, son of Maacah, the daughter of Talmay, king of Geshur;
καὶ ὁ δεῦτερος αὐτοῦ δαλονια τῆς αβιγαιας τῆς καρμηλίας καὶ ὁ τρίτος αβεσσαλωμ υἱὸς μααχα θυγατρὸς θολμ βασιλέως γεσιρ
- 4 а четвертий Адонія, син Хаггіт, а п'ятий Шефатія, син Авітал,
And the fourth, Adonijah, the son of Haggith; and the fifth, Shephatiah, the son of Abital;
καὶ ὁ τέταρτος ορνια υἱὸς φεγγιθ καὶ ὁ πέμπτος σαβατια τῆς αβιταλ
- 5 а шостий Ітреам, від Еглі, Давидової жінки, оці народилися Давидові в Хевроні.
And the sixth, Ithream, whose mother was David's wife Eglah. These were the sons of David, whose birth took place in Hebron.
καὶ ὁ ἕκτος ιεθερααμ τῆς αηγλα γυναικὸς δαυὶδ οὗτοι ἐτέχθησαν τῷ δαυὶδ ἐν χεβρων
- 6 I сталося, коли була війна між домом Сауловим та домом Давидовим, то Авнер тримався Саулового дому.
Now while there was war between Saul's people and David's people, Abner was making himself strong among the supporters of Saul.
καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι τὸν πόλεμον ἡμέρας τοῦ οἴκου σαουλ καὶ ἡμέρας τοῦ οἴκου δαυὶδ καὶ αβεννηρ ἦν κρατὼν τοῦ οἴκου σαουλ
- 7 ¶ I мав Саул наложницю, а ім'я її Ріцпа, дочка Аїї. I сказав Іш-Бошет до Авнера: Чого ти прийшов до наложниці батька мого?
Now Saul had among his wives a woman named Rizpah, the daughter of Aiah: and Ish-bosheth said to Abner, Why have you taken my father's wife?
καὶ τῷ σαουλ παλλακὴ ρεσφα θυγάτηρ ἰαλ καὶ εἶπεν μεμφίβοσθε υἱὸς σαουλ πρὸς αβεννηρ τί ὅτι εἰσῆλθες πρὸς τὴν παλλακὴν τοῦ πατρὸς μου
- 8 I дуже запалився Авнерові гнів на слова Іш-Бошетові, і він сказав: Чи я псеяча юдська голова? Сьогодні я роблю ласку домові твого батька Саула, його братам та його приятелям, і не віддав тебе в Давидову руку, а ти сьогодні згадав на мені гріх цієї жінки?
And Abner was very angry at the words of Ish-bosheth, and he said, Am I a dog's head of Judah? I am this day doing all in my power for the cause of your father Saul and for his brothers and his friends, and have not given you up into the hands of David, and now you say I have done wrong with a woman.
καὶ ἐθυμώθη σφόδρα αβεννηρ περὶ τοῦ λόγου μεμφίβοσθε καὶ εἶπεν αβεννηρ πρὸς αὐτόν μὴ κεφαλὴ κυνὸς ἐγὼ εἰμι ἐποίησα ἔλεος σήμερον μετὰ τοῦ οἴκου σαουλ τοῦ πατρὸς σου καὶ περὶ ἀδελφῶν καὶ γνωρίμων καὶ οὐκ ἠτόμολησα εἰς τὸν οἶκον δαυὶδ καὶ ἐπιζητεῖς ἐπ' ἐμὲ ὑπὲρ ἀδικίας γυναικὸς σήμερον

- 9 **Нехай так зробіть Бог Авнерові, і нехай ще додасть йому, якщо я не зроблю Давидові так, як Господь присягнув був йому, May God's punishment be on Abner, if I do not for David as the Lord in his oath has said, τάδε ποιῆσαι ὁ θεὸς τῷ αβεννῆρ καὶ τάδε προσθεῖη αὐτῷ ὅτι καθὼς ὤμοσεν κύριος τῷ δαυὶδ ὅτι οὕτως ποιήσω αὐτῷ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ**
- 10 **щоб перенести царство від Саулового дому, і щоб поставити Давидів трон над Ізраїлем та над Юдою від Дану й аж до Беер-Шеви. And if I do not take away the kingdom from the family of Saul and make David ruler over Israel and Judah from Dan as far as Beer-sheba! περιελεῖν τὴν βασιλείαν ἀπὸ τοῦ οἴκου σαουλ καὶ τοῦ ἀναστήσαι τὸν θρόνον δαυὶδ ἐπὶ Ἰσραὴλ καὶ ἐπὶ τὸν ἰουδαὶν ἀπὸ δαν ἕως βηρσαβεε**
- 11 **І той не міг уже відповідати Авнерові ані слова, бо боявся його. And so great was Ish-bosheth's fear of Abner that he was not able to say a word in answer. καὶ οὐκ ἠδυνάσθη ἔτι μεμφιβοσθε ἀποκριθῆναι τῷ αβεννῆρ ῥῆμα ἀπὸ τοῦ φοβεῖσθαι αὐτόν**
- 12 **І послав Авнер замість себе послів до Давида сказати: Чия це земля? І ще сказати: Склади ж свою умову зо мною, і ось рука моя буде з тобою, щоб повернути до тебе всього Ізраїля. And Abner sent men to David at Hebron, saying, Make an agreement with me, and I will give you my support in getting all Israel on your side. καὶ ἀπέστειλεν αβεννῆρ ἀγγέλους πρὸς δαυὶδ εἰς θαιλαμ οὗ ἦν παραχρήμα λέγων διάθου διαθήκην σου μετ' ἐμοῦ καὶ ἰδοὺ ἡ χεὶρ μου μετὰ σοῦ τοῦ ἐπιστρέψαι πρὸς σέ πάντα τὸν οἶκον Ἰσραὴλ**
- 13 **А Давид відказав: Добре, я складу з тобою умову! Тільки однієї речі я жадаю від тебе, а саме: ти не побачиш обличчя мого, якщо ти не приведеш Мелхи, Саулової дочки, коли ти прийдеш побачити мене. And he said, It is well; I will make an agreement with you, but on one condition, which is, that when you come before me, Saul's daughter Michal is to come with you; till she comes you will not see my face. καὶ εἶπεν δαυὶδ ἐγὼ καλῶς διαθήσομαι πρὸς σέ διαθήκην πλὴν λόγον ἓνα ἐγὼ αἰτοῦμαι παρὰ σοῦ λέγων οὐκ ὄψει τὸ πρόσωπόν μου ἐὰν μὴ ἀγάγῃς τὴν μελχοὺ θυγατέρα σαουλ παραγινομένου σου ἰδ εἶν τὸ πρόσωπόν μου**
- 14 **І послав Давид послів до Іш-Бошета, Саулового сина, говорячи: Віддай жінку мою Мелху, яку я заручив був собі за сотню крайніх плотів филистимських. And David sent men to Saul's son Ish-bosheth, saying, Give me back Michal, my wife, whom I made mine for the price of the private parts of a hundred Philistines. καὶ ἐξαπέστειλεν δαυὶδ πρὸς μεμφιβοσθε υἱὸν σαουλ ἀγγέλους λέγων ἀπόδος μοι τὴν γυναῖκά μου τὴν μελχοὺ ἣν ἔλαβον ἐν ἑκατὸν ἀκροβυστίας ἀλλοφύλων**
- 15 **І послав Іш-Бошет, і взяв її від її чоловіка, від Палтіїла, сина Лаїша. So Ish-bosheth sent and took her from her husband Paltiel, the son of Laish. καὶ ἀπέστειλεν μεμφιβοσθε καὶ ἔλαβεν αὐτὴν παρὰ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς παρὰ φαλιτὴλ υἱοῦ σελλῆς**
- 16 **І пішов з нею чоловік її, і все плакав за нею аж до Бахуріму. І сказав до нього Авнер: Иди, вернися! І той вернувся. And her husband went with her as far as Bahurim, weeping while he went. Then Abner said to him, Go back. And he went back. καὶ ἐπορεύετο ὁ ἀνὴρ αὐτῆς μετ' αὐτῆς κλαίων ὀπίσω αὐτῆς ἕως βαρακιμ καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν αβενнῆρ πορεύου ἀνάστρεφε καὶ ἀνέστρεψεν**
- 17 **А Авнерове слово з Ізраїлевими старшими було таке: Ви вже давно бажасте мати Давида царем над собою. Then Abner had a talk with the chief men of Israel, saying, In the past it was your desire to make David your king: so now, do it: καὶ εἶπεν αβενнῆρ πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους Ἰσραὴλ λέγων ἐχθὲς καὶ τρίτην ἐζητεῖτε τὸν δαυὶδ βασιλεύειν ἐφ' ὑμῶν**
- 18 **А тепер зробіть це, бо Господь сказав був до Давида, говорячи: Рукою Мого раба Давида Я спасу народ Мій, Ізраїля, від руки филистимлян та від руки всіх ворогів його. For the Lord has said of David, By the hand of my servant David I will make my people Israel safe from the Philistines, and from all who are against them. καὶ νῦν ποιήσατε ὅτι κύριος ἐλάλησεν περὶ δαυὶδ λέγων ἐν χειρὶ τοῦ δούλου μου δαυὶδ σώσω τὸν Ἰσραὴλ ἐκ χειρὸς ἀλλοφύλων καὶ ἐκ χειρὸς πάντων τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν**
- 19 **І говорив Авнер також до ушей Веніяминових. І також пішов Авнер говорити до ушей Давидових у Хевроні, усе, що добре в очах Ізраїля та в очах усього дому Веніяминового. And Abner said the same things to Benjamin: and he went to David in Hebron to make clear to him what seemed good to Israel and to all the people of Benjamin. καὶ ἐλάλησεν αβενнῆρ ἐν τοῖς ὡσὶν βενιαμιν καὶ ἐπορεύεθη αβενнῆρ τοῦ λαλῆσαι εἰς τὰ ὄτια τοῦ δαυὶδ εἰς χεβρων πάντα ὅσα ἤρρεσεν ἐν ὀφθαλμοῖς Ἰσραὴλ καὶ ἐν ὀφθαλμοῖς παντὸς οἴκου βενιαμιν**
- 20 **І прийшов Авнер до Давида до Хеврону, а з ним двадцятєро люда. І Давид зробив прийняття Авнерові та людям, що з ним. So Abner, with twenty men, came to Hebron, to David. And David made a feast for Abner and the men who were with him. καὶ ἦλθεν αβενнῆρ πρὸς δαυὶδ εἰς χεβρων καὶ μετ' αὐτοῦ εἴκοσι ἄνδρες καὶ ἐποίησεν δαυὶδ τῷ αβενнῆρ καὶ τοῖς ἀνδράσιν τοῖς μετ' αὐτοῦ πότον**

- 21 I сказав Авнер до Давида: Нехай я встану й піду, і приведу до пана, царя мого, усього Ізраїля, а вони складуть із тобою умову, і ти будеш царювати над усім, чого буде жадати душа твоя. I відпустив Давид Авнера, і він пішов із миром.
And Abner said to David, Now I will go, and make all Israel come to my lord the king, so that they may make an agreement with you, and your kingdom may be as wide as your heart's desire. Then David sent Abner away and he went in peace.
καὶ εἶπεν αβεννηρ πρὸς δαυὶδ ἀναστήσομαι δὴ καὶ πορεύσομαι καὶ συναθροίσω πρὸς κύριόν μου τὸν βασιλέα πάντα ἰσραὴλ καὶ διαθήσομαι μετὰ σοῦ διαθήκην καὶ βασιλεύσεις ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐπιθυμῶ εἴ ἢ ψυχὴ σου καὶ ἀπέστειλεν δαυὶδ τὸν αβεννηρ καὶ ἐπορεύθη ἐν εἰρήνῃ
- 22 ¶ Аж ось прийшли слуги Давидові та Йоав із походу, і принесли з собою велику здобич. А Авнера не було з Давидом у Хевроні, бо він відпустив його, і той пішов із миром.
Now the servants of David and Joab had been out attacking a band of armed men, and they came back with a great store of goods taken in the fight: but Abner was no longer in Hebron with David, for he had sent him away and he had gone in peace.
καὶ ἰδοὺ οἱ παῖδες δαυὶδ καὶ ἰωαβ παρεγίνοντο ἐκ τῆς ἐξοδίας καὶ σκῦλα πολλὰ ἔφερον μετ' αὐτῶν καὶ αβεννηρ οὐκ ἦν μετὰ δαυὶδ εἰς χεβρων ὅτι ἀπεστάλκει αὐτὸν καὶ ἀπελήλυθει ἐν εἰρήνῃ
- 23 А Йоав та все військо, що було з ним, прийшли. I розповіли Йоаву, говорячи: Приходив Авнер, син Нерів, до царя, а він відпустив його, і той пішов із миром.
When Joab and his men came, news was given them that Abner, the son of Ner, had come to the king, who had let him go away again in peace.
καὶ ἰωαβ καὶ πᾶσα ἡ στρατιὰ αὐτοῦ ἤχθησαν καὶ ἀπηγγέλη τῷ ἰωαβ λέγοντες ἦκει αβεννηρ υἱὸς νηρ πρὸς δαυὶδ καὶ ἀπέσταλκεν αὐτὸν καὶ ἀπῆλθεν ἐν εἰρήνῃ
- 24 I прийшов Йоав до царя та й сказав: Що ти зробив? Ось приходив до тебе Авнер, нащо ти відпустив його, і він відійшов?
Then Joab came to the king, and said, What have you done? when Abner came to you why did you send him away and let him go?
καὶ εἰσῆλθεν ἰωαβ πρὸς τὸν βασιλέα καὶ εἶπεν τί τοῦτο ἐποίησας ἰδοὺ ἦλθεν αβεννηρ πρὸς σέ καὶ ἴνα τί ἐξαπέσταλκας αὐτὸν καὶ ἀπελήλυθεν ἐν εἰρήνῃ
- 25 Ти знаєш Авнера, Нерового сина, він приходив, щоб намовити тебе та щоб вивідати твоїй вихід та вхід твоїй, і щоб вивідати все, що ти робиш.
Is it not clear to you that Abner, the son of Ner, came with deceit to get knowledge of your going out and your coming in and of all you are doing?
ἢ οὐκ οἶδας τὴν κακίαν αβεννηρ υἱοῦ νηρ ὅτι ἀπατήσάι σε παρεγένετο καὶ γνῶναι τὴν ἐξοδὸν σου καὶ τὴν εἴσοδόν σου καὶ γνῶναι ἅπαντα ὅσα σὺ ποιεῖς
- 26 I вийшов Йоав від Давида, і послав посланців за Авнером, і вони завернули його з Бор-Гассіри, а Давид про те не знав.
And when Joab had come out from David, he sent men after Abner, and they overtook him at the water-spring of Sirah, and made him come back with them: but David had no knowledge of it.
καὶ ἀνέστρεψεν ἰωαβ ἀπὸ τοῦ δαυὶδ καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους ὀπίσω αβεννηρ καὶ ἐπιστρέφουσιν αὐτὸν ἀπὸ τοῦ φρέατος τοῦ σεῖραμ καὶ δαυὶδ οὐκ ᾔδει
- 27 I вернувся Авнер до Хеврону, а Йоав відвів його в середину брами, щоб поговорити з ним тасмно, та й ударив його там у живіт, і той помер за кров брата його Асаїла.
And when Abner was back in Hebron, Joab took him on one side by the doorway of the town to have a word with him quietly, and there he gave him a wound in the stomach, causing his death in payment for the death of his brother Asahel.
καὶ ἐπέστρεψεν αβεννηρ εἰς χεβρων καὶ ἐξέκλινεν αὐτὸν ἰωαβ ἐκ πλαγίων τῆς πόλης λαλήσαι πρὸς αὐτὸν ἐνεδρεῦον καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν ἐκεῖ ἐπὶ τὴν ψῶν καὶ ἀπέθανεν ἐν τῷ αἵματι ασαηλ τοῦ ἀδελφοῦ ἰωαβ
- 28 А потім почув про це Давид і сказав: Невинний я та царство моє перед Господом аж навіки в крові Авнера, Нерового сина.
And when David had word of it he said, May I and my kingdom be clear for ever in the eyes of the Lord from the blood of Abner, the son of Ner:
καὶ ἤκουσεν δαυὶδ μετὰ ταῦτα καὶ εἶπεν ἀθῶός εἰμι ἐγὼ καὶ ἡ βασιλεία μου ἀπὸ κυρίου ἕως αἰῶνος ἀπὸ τῶν αἱμάτων αβεννηρ υἱοῦ νηρ
- 29 Нехай вона спаде на голову Йоава та на весь дім його батька! I нехай не перестас в Йоавовому домі течивий, і прокажений, і той, хто опирається на кня, і хто падає від меча, і хто не має хліба!
May it come on the head of Joab and all his father's family: among the men of Joab's family may there ever be some who are diseased or lepers, or who do the work of women, or are put to the sword, or are wasted from need of food!
κατανησάτωσαν ἐπὶ κεφαλὴν ἰωαβ καὶ ἐπὶ πάντα τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ μὴ ἐκλείποι ἐκ τοῦ οἴκου ἰωαβ γονορρυῆς καὶ λεπρὸς καὶ κρατῶν σκυτάλης καὶ πίπτων ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐλασσοῦμενος ἄρτοις
- 30 А Йоав та брат його Авішай убили Авнера за те, що він забив їхнього брата Асаїла в Гів'оні в бою.
So Joab and Abishai his brother put Abner to death, because he had put to death their brother Asahel in the fight at Gibeon.
ἰωαβ δὲ καὶ αβεσσα ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ διεπαρηρῶντο τὸν αβεννηρ ἀνθ' ὧν ἐθανάτωσεν τὸν ασαηλ τὸν ἀδελφὸν αὐτῶν ἐν γαβων ἐν τῷ πολέμῳ
- 31 I сказав Давид до Йоава та до всього народу, що був з ним: Роздеріть вашу одежу, і опережіться веретищем, та й голосіть за Авнером! А цар Давид ішов за марами.
And David said to Joab and all the people who were with him, Go in grief and put haircloth about you, in sorrow for Abner. And King David went after the dead body.
καὶ εἶπεν δαυὶδ πρὸς ἰωαβ καὶ πρὸς πάντα τὸν λαὸν τὸν μετ' αὐτοῦ διαρρηξάτε τὰ ἱμάτια ὑμῶν καὶ περιζώσασθε σάκκους καὶ κόπτεσθε ἔμπροσθεν αβεννηρ καὶ ὁ βασιλεὺς δαυὶδ ἐπορεύετο ὀπίσω τῆς κλίνης

- 32 **I** поховали Авнера в Хевроні, а цар підніс свій голос та й плакав над Авнеровим гробом, і плакав увесь народ.
And they put Abner's body to rest in Hebron; and the king and all the people were weeping loudly by the resting-place of Abner's body.
καὶ θάπτουσιν τὸν ἀβεννηρ εἰς χεβρων καὶ ἦρεν ὁ βασιλεὺς τὴν φωνὴν αὐτοῦ καὶ ἐκλαυσεν ἐπὶ τοῦ τάφου αὐτοῦ καὶ ἐκλαυσεν πᾶς ὁ λαὸς ἐπὶ ἀβεννηρ
- 33 **I** заспівав цар жалобну пісню над Авнером та й сказав: Чи Авнер мав загинути смертю негідного?
And the king made a song of grief for Abner and said, Was the death of Abner to be like the death of a foolish man?
καὶ ἐθρήνησεν ὁ βασιλεὺς ἐπὶ ἀβεννηρ καὶ εἶπεν εἰ κατὰ τὸν θάνατον ναβαλ ἀποθανεῖται ἀβεννηρ
- 34 Твої руки були не пов'язані, не забиті були твої ноги в кайдани, ти впав, як від неправедних падають! **I** увесь народ ще більше плакав над ним.
Your hands were free, your feet were not chained: like the downfall of a man before evil men, so was your fall. And the weeping of the people over him went on again.
αἱ χεῖρές σου οὐκ ἐδέθησαν οἱ πόδες σου οὐκ ἐν πέδαις οὐ προσήγαγεν ὡς ναβαλ ἐνώπιον υἱῶν ἀδικίας ἔπεσας καὶ συνήχθη πᾶς ὁ λαὸς τοῦ κλαῦσαι αὐτόν
- 35 **I** прийшов увесь народ, щоб намовити Давида покріпитися хлібом ще того дня, та присягнув Давид, говорячи: Нехай так зробіть мені Бог, і нехай ще додасть, якщо я перед заходом с онця скуштую хліба або чогобудь!
And the people came to make David take food, while it was still day, but David with an oath said, May God's punishment be on me if I take a taste of bread or any other thing till the sun has gone down!
καὶ ἦλθεν πᾶς ὁ λαὸς περιδειπνήσαι τὸν δαυὶδ ἄρτοις ἔτι οὐσῆς ἡμέρας καὶ ὤμοσεν δαυὶδ λέγων τάδε ποιῆσαι μοι ὁ θεὸς καὶ τάδε προσθεῖη ὅτι ἐὰν μὴ δύῃ ὁ ἥλιος οὐ μὴ γεύσωμαι ἄρτου ἢ ἀπὸ παντ ὅς τινος
- 36 **A** увесь народ довідався про це, і це було добре в їхніх очах, як і все, що робив цар, було добре в очах усього народу.
And all the people took note of it and were pleased: like everything the king did, it was pleasing to the people.
καὶ ἔγνω πᾶς ὁ λαὸς καὶ ἠρεσεν ἐνώπιον αὐτῶν πάντα ὅσα ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς ἐνώπιον τοῦ λαοῦ
- 37 **I** того дня довідалися увесь народ та увесь Ізраїль, що то не було від царя, щоб забити Авнера, сина Нерового.
So it was clear to Israel and to all the people on that day that the king was not responsible for the death of Abner, the son of Ner.
καὶ ἔγνω πᾶς ὁ λαὸς καὶ πᾶς ἰσραηλ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ὅτι οὐκ ἐγένετο παρὰ τοῦ βασιλέως θανατῶσαι τὸν ἀβεννηρ υἱὸν νηρ
- 38 **I** сказав цар своїм слугам: Ото ж знайте, що вождь та великий муж упав цього дня!
And the king said to his servants, Do you not see that a chief and a great man has come to his end today in Israel?
καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς τοὺς παῖδας αὐτοῦ οὐκ οἴδατε ὅτι ἠγούμενος μέγας πέπτωκεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ ἐν τῷ ἰσραηλ
- 39 **A** я сьогодні слабий, хоч помазаний цар, а ті люди, сини Церуї, сильніші від мене. Нехай відплатить Господь злочинцеві за його зло!
While I, though I am crowned king, have little strength, and these men, the sons of Zeruah, are out of my control: may the Lord give to the evil-doer the reward of his evil-doing!
καὶ ὅτι ἐγὼ εἰμι σήμερον συγγενῆς καὶ καθεσταμένος ὑπὸ βασιλέως οἱ δὲ ἄνδρες οὗτοι υἱοὶ σαρουίας σκληρότεροί μου εἰσιν ἀνταποδῶ κύριος τῷ ποιῶντι πονηρὰ κατὰ τὴν κακίαν αὐτοῦ
- 1 ¶ **I** почув Саулів син, що помер Авнер у Хевроні, і опустили руки його, а увесь Ізраїль збентежився.
And when Saul's son Ish-bosheth had news that Abner was dead in Hebron, his hands became feeble, and all the Israelites were troubled.
καὶ ἤκουσεν μεμφιβοσθε υἱὸς σαουλ ὅτι τέθνηκεν ἀβεννηρ ἐν χεβρων καὶ ἐξελύθησαν αἱ χεῖρες αὐτοῦ καὶ πάντες οἱ ἄνδρες ἰσραηλ παρεΐθησαν
- 2 **A** Саулів син мав двох мужів, керівників відділів, ім'я одному Баана, а ім'я другому Рехав, сини бееротянина Ріммона, а Веніяминових синів, бо й Беерот залічений був на Веніямина.
And Saul's son had two men, captains of bands, one named Baanah and the other Rechab, sons of Rimmon the Beerothite, of the tribe of Benjamin; (for Beeroth was at one time taken to be part of Benjamin:
καὶ δύο ἄνδρες ἠγούμενοι συστρεμμάτων τῷ μεμφιβοσθε υἱῷ σαουλ ὄνομα τῷ ἐνὶ βαανα καὶ ὄνομα τῷ δευτέρῳ ρηχαβ υἱοὶ ρεμμων τοῦ βηρωθαίου ἐκ τῶν υἱῶν βενιαμιν ὅτι βηρωθ ἐλογίζετο τοῖς υἱοῖς βενιαμιν
- 3 Та повтікали бееротяни до Гіттаїму, і мешкали там приходьками, і так є аж до цього дня.
But the people of Beeroth had gone in flight to Gittaim, where they have been living to this day.)
καὶ ἀπέδρασαν οἱ βηρωθαῖοι εἰς γεθθαим καὶ ἦσαν ἐκεῖ παροικοῦντες ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης
- 4 **A** Йонатан, Саулів син, мав кульгавого сина; він був віку п'яти літ, коли прийшла звістка про Саула та Йонатана з Ізреелу. А нянька його несла його й утікала; і сталося, коли вона поспішно втікала, то він упав й окривів. А ім'я його Мефібошет.
Now Jonathan, Saul's son, had a son whose feet were damaged. He was five years old when news of the death of Saul and Jonathan came from Jezreel, and the woman who took care of him took him up and went in flight: and while she was getting him away as quickly as she was able, he had a fall and his feet were damaged. His name was Mephibosheth.
καὶ τῷ ἰωναθαν υἱῷ σαουλ υἱὸς πεπληγῶς τοὺς πόδας υἱὸς ἐτῶν πέντε οὗτος ἐν τῷ ἐλθεῖν τὴν ἀγγελίαν σαουλ καὶ ἰωναθαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ ἐξ ἰεζραελ καὶ ἦρεν αὐτὸν ἡ τιθηνὸς αὐτοῦ καὶ ἔφυγεν καὶ ἐγένετο ἐν τῷ σπεύδειν αὐτὴν καὶ ἀναχωρεῖν καὶ ἔπεσεν καὶ ἐχολάνθη καὶ ὄνομα αὐτῷ μεμφιβοσθε

- 5 I пішли сини бееротянина Ріммона, Рехав та Баана, і ввійшли, як була денна спекота, до Іш-Бошетового дому, а він лежав у південному спочинку.
And Rechab and Baanah, the sons of Rimmon the Beerothite, went out and came to the house of Ish-bosheth in the heat of the day, when he was resting in the middle of the day. Now the woman who kept the door was cleaning grain, and sleep overcame her.
 και ἐπορεύθησαν υἱοὶ ρεμμων τοῦ βηρωθαίου ρεχχα καὶ βαана καὶ εἰσῆλθον ἐν τῷ καύματι τῆς ἡμέρας εἰς οἶκον μεμφιβοσθε καὶ αὐτὸς ἐκάθευδεν ἐν τῇ κοίτῃ τῆς μεσημβρίας
- 6 I ото ввійшли вони аж до середини дому, ніби взяти пшениці, та й ударили його в живіт. I Рехав та брат його Баана втекли.
And Rechab and his brother Baanah got in without being seen.
 και ἰδοὺ ἡ θυρωρὸς τοῦ οἴκου ἐκάθαιρεν πυρὸς καὶ ἐνύσταξεν καὶ ἐκάθευδεν καὶ ρεχχα καὶ βαана οἱ ἀδελφοὶ διέλαθον
- 7 Отож, увійшли вони до дому, а він лежить на ліжку своїм у своїй спальні, і вони вдарили його, і вбили його, і зняли йому голову. I взяли вони його голову, і йшли степовою дорогою в сю ніч.
And when they came into the house, Ish-bosheth was stretched on his bed in his bedroom; and they made an attack on him and put him to death, and, cutting off his head, they took it with them and went by the road through the Arabah all night.
 και εἰσῆλθον εἰς τὸν οἶκον καὶ μεμφιβοσθε ἐκάθευδεν ἐπὶ τῆς κλίνης αὐτοῦ ἐν τῷ κοιτῶνι αὐτοῦ καὶ τύπτουσιν αὐτὸν καὶ θανατοῦσιν καὶ ἀφαιροῦσιν τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ καὶ ἔλαβον τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ καὶ ἀπήλθον ὁδὸν τὴν κατὰ δυσμᾶς ὄλην τὴν νύκτα
- 8 I принесли вони Іш-Бошетову голову до Давида в Хеврон, та й сказали цареві: Оце голова Іш-Бошета, Саулового сина, твого ворога, що шукав був твоєї душі. I дав Господь цього дня я панові мосму, цареві, пімсту над Саулом та над насінням його.
And they took the head of Ish-bosheth to David in Hebron, and said to the king, Here is the head of Ish-bosheth, the son of Saul your hater, who would have taken your life; the Lord has taken payment for the wrongs of my lord the king from Saul and his seed today.
 και ἤνεγκαν τὴν κεφαλὴν μεμφιβοσθε τῷ δαυιδ εἰς χεβρων καὶ εἶπαν πρὸς τὸν βασιλέα ἰδοὺ ἡ κεφαλὴ μεμφιβοσθε υἱοῦ σαουλ τοῦ ἐχθροῦ σου ὃς ἐζήτει τὴν ψυχὴν σου καὶ ἔδωκεν κύριος τῷ κυρίῳ βασιλεῖ ἐκδίκησιν τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη ἐκ σαουλ τοῦ ἐχθροῦ σου καὶ ἐκ τοῦ σπέρματος αὐτοῦ
- 9 ¶ I відповів Давид Рехавові та братові його Баані, синам бееротянина Ріммона, і сказав їм: Як живий Господь, що визволив душу мою від усякого утиску,
And David made answer to Rechab and his brother Baanah, the sons of Rimmon the Beerothite, and said to them, By the living Lord, who has kept me safe from all my trouble,
 και ἀπεκρίθη δαυιδ τῷ ρεχχα καὶ τῷ βαана ἀδελφῷ αὐτοῦ υἱοῦς ρεμμων τοῦ βηρωθαίου καὶ εἶπεν αὐτοῖς ζῆ κύριος ὃς ἐλυτρώσατο τὴν ψυχὴν μου ἐκ πάσης θλίψεως
- 10 коли того, хто розповів мені, кажучи: Ось помер Саул, а він був в очах своїх, як присмний вісник, я схопив його, і вбив його в Ціклагу, замість дати йому нагороду за звістку,
When one came to me with the news of Saul's death, in the belief that it would be good news, I took him and put him to death in Ziklag, which was the reward I gave him for his news:
 ὅτι ὁ ἀπαγγεῖλας μοι ὅτι τέθνηκεν σαουλ καὶ αὐτὸς ἦν ὡς εὐαγγελιζόμενος ἐνώπιόν μου καὶ κατέσχον αὐτὸν καὶ ἀπέκτεινα ἐν σεκελακ ᾧ ἔδει με δοῦναι εὐαγγέλια
- 11 тим більше, коли люди несправедливі вбили справедливого чоловіка в домі його на постелі його! А тепер чи я не пошукаю його крові з вашої руки, і не вигублю вас із Краю?
How much more, when evil men have put an upright person to death, in his house, sleeping on his bed, will I take payment from you for his blood, and have you cut off from the earth?
 και νῦν ἄνδρες πονηροὶ ἀπεκτάγασιν ἄνδρα δίκαιον ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ἐπὶ τῆς κοίτης αὐτοῦ καὶ νῦν ἐκζητήσω τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐκ χειρὸς ὑμῶν καὶ ἐξολεθρεύσω ὑμᾶς ἐκ τῆς γῆς
- 12 I Давид наказав слугам, і вони вбили їх, і відрубали їхні руки та їхні ноги, та й повісили над ставом у Хевроні. А Іш-Бошетову голову взяли й поховали в Авнеровім гробі в Хевроні.
And David gave orders to his young men and they put them to death, cutting off their hands and their feet and hanging them up by the side of the pool in Hebron. But they took the head of Ish-bosheth and put it in its last resting-place with Abner's body in Hebron.
 και ἐνετείλατο δαυιδ τοῖς παιδαρίοις αὐτοῦ καὶ ἀποκτένουσιν αὐτοὺς καὶ κολοβοῦσιν τὰς χεῖρας αὐτῶν καὶ τοὺς πόδας αὐτῶν καὶ ἐκρέμασαν αὐτοὺς ἐπὶ τῆς κρήνης ἐν χεβρων καὶ τὴν κεφαλὴν μεμφιβοσθε ἔθαψαν ἐν τῷ τάφῳ ἀβεννηρ υἱοῦ νηρ
- 1 ¶ I посходилися всі Ізраїлеві племена до Давида в Хеврон та й сказали йому: Оце ми кість твоя та тіло твоє ми!
Then all the tribes of Israel came to David in Hebron and said, Truly, we are your bone and your flesh.
 και παραγίνονται πᾶσαι αἱ φυλαὶ ἰσραηλ πρὸς δαυιδ εἰς χεβρων καὶ εἶπαν αὐτῷ ἰδοὺ ὀστά σου καὶ σάρκες σου ἡμεῖς
- 2 I давниш, коли Саул був царем над нами, ти водив Ізраїля на війну і приводив назад. I Господь тобі сказав: Ти будеш пасти народа Мого, Ізраїля, і ти будеш володарем над Ізраїлем.
In the past when Saul was king over us, it was you who went at the head of Israel when they went out or came in: and the Lord said to you, You are to be the keeper of my people Israel and their ruler.
 και ἐχθὲς καὶ τρίτην ὄντος σαουλ βασιλέως ἐφ' ἡμῖν σὺ ἦσθα ὁ ἐξάγων καὶ εἰσάγων τὸν ἰσραηλ καὶ εἶπεν κύριος πρὸς σέ σὺ ποιμανεῖς τὸν λαόν μου τὸν ἰσραηλ καὶ σὺ ἔσει εἰς ἡγούμενον ἐπὶ τὸν ἰσραηλ
- 3 I прийшли всі Ізраїлеві старші в Хеврон, а цар Давид склав із ними умову в Хевроні перед Господнім лицем. I помазали вони Давида царем над Ізраїлем.
So all the responsible men of Israel came to the king at Hebron; and King David made an agreement with them in Hebron before the Lord: and they put the holy oil on David and made him king over Israel.
 και ἔρχονται πάντες οἱ πρεσβύτεροι ἰσραηλ πρὸς τὸν βασιλέα εἰς χεβρων καὶ διέθετο αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς δαυιδ διαθήκη ἐν χεβρων ἐνώπιον κυρίου καὶ χρίουσιν τὸν δαυιδ εἰς βασιλέα ἐπὶ πάντα ἰσραηλ

- 4 Давид був віку тридцяти літ, коли став царювати, і сорок літ царював він.
David was thirty years old when he became king, and he was king for forty years,
υῖος τριάκοντα ἐτῶν δαυιδ ἐν τῷ βασιλευσαὶ αὐτὸν καὶ τεσσαράκοντα ἔτη ἐβασίλευσεν
- 5 У Хевроні царював він над Юдою сім літ і шість місяців, а в Єрусалимі царював тридцять і три роки над усім Ізраїлем та Юдою.
Ruling over Judah in Hebron for seven years and six months, and in Jerusalem, over all Israel and Judah, for thirty-three years.
ἐπτὰ ἔτη καὶ ἕξ μῆνας ἐβασίλευσεν ἐν χεβρων ἐπὶ τὸν ιουδαν καὶ τριάκοντα τρία ἔτη ἐβασίλευσεν ἐπὶ πάντα ἰσραηλ καὶ ιουδαν ἐν ιερουσαλημ
- 6 ¶ І пішов цар та люди його до Єрусалиму на Євусейнина, мешканця того Краю. А той сказав Давидові, говорячи: Ти не ввійдеш сюди, хіба повиганяєш сліпих та кривих! А це значит ь: Давид ніколи не ввійде сюди!
And the king and his men went to Jerusalem against the Jebusites, the people of the land: and they said to David, You will not come in here, but the blind and the feeble-footed will keep you out; for they said, David will not be able to come in here.
καὶ ἀπῆλθεν δαυιδ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ εἰς ιερουσαλημ πρὸς τὸν ιεβουσαιον τὸν κατοικοῦντα τὴν γῆν καὶ ἐρρέθη τῷ δαυιδ οὐκ εἰσελεύσει ὧδε ὅτι ἀντέστησαν οἱ τυφλοὶ καὶ οἱ χωλοὶ λέγοντες ὅτι οὐκ εἰσελεύσεται δαυιδ ὧδε
- 7 Та Давид здобув твердиню Сіон, він став Давидовим Містом.
But David took the strong place of Zion, which is the town of David.
καὶ κατελάβετο δαυιδ τὴν περιοχὴν σιων αὐτῆ ἡ πόλις τοῦ δαυιδ
- 8 І сказав Давид того дня: Кожен, хто заб'є свусейнина, нехай скине до каналу, а з ним і кривих та сліпих, зненавиджених для Давидової душі. Тому говорять: Сліпий та кривий не ввійде до дому!
And that day David said, Whoever makes an attack on the Jebusites, let him go up by the water-pipe, and put to death all the blind and feeble-footed who are hated by David. And this is why they say, The blind and feeble-footed may not come into the house.
καὶ εἶπεν δαυιδ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ πᾶς τύπτων ιεβουσαιον ἀπτέσθω ἐν παραξιφίδι καὶ τοὺς χωλοὺς καὶ τοὺς τυφλοὺς καὶ τοὺς μισοῦντας τὴν ψυχὴν δαυιδ διὰ τοῦτο ἐροῦσιν τυφλοὶ καὶ χωλοὶ οὐκ εἰσελεύσονται εἰς οἶκον κυρίου
- 9 І осівся Давид у твердині, і назвав ім'я їй: Давидове Місто. І будував Давид навколо від Мілло й усередині.
So David took the strong tower for his living-place, naming it the town of David. And David took in hand the building of the town all round, starting from the Millo.
καὶ ἐκάθισεν δαυιδ ἐν τῇ περιοχῇ καὶ ἐκλήθη αὐτῆ ἡ πόλις δαυιδ καὶ ὠκοδόμησεν τὴν πόλιν κύκλῳ ἀπὸ τῆς ἄκρας καὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ
- 10 І Давид ставав усе більшим, а Господь, Бог Саваот, був із ним.
And David became greater and greater; for the Lord, the God of armies, was with him.
καὶ ἐπορεύετο δαυιδ πορευόμενος καὶ μεγαλυνόμενος καὶ κύριος παντοκράτωρ μετ' αὐτοῦ
- 11 ¶ І послав Хирам, цар тирський, послів до Давида, та кедрового дерева, і теслів, і каменярів для стін, і вони збудували дім для Давида.
And Hiram, king of Tyre, sent men to David, with cedar-trees and woodworkers and stoneworkers: and they made David a house.
καὶ ἀπέστειλεν χирам βασιλεὺς τύρου ἀγγέλους πρὸς δαυιδ καὶ ξύλα κέδρινα καὶ τέκτονας ξύλων καὶ τέκτονας λίθων καὶ ὠκοδόμησαν οἶκον τῷ δαυιδ
- 12 І пересвідчився Давид, що Господь поставив його міцно царем над Ізраїлем, і що Він підніс царство його ради народу Свого Ізраїля.
And David saw that the Lord had made his position safe as king over Israel, and that he had made his kingdom great because of his people Israel.
καὶ ἔγνω δαυιδ ὅτι ἠτοίμασεν αὐτὸν κύριος εἰς βασιλεία ἐπὶ ἰσραηλ καὶ ὅτι ἐπῆρθη ἡ βασιλεία αὐτοῦ διὰ τὸν λαὸν αὐτοῦ ἰσραηλ
- 13 А Давид узяв ще наложниць та жінок з Єрусалиму по виході його з Хеврону, і народилися Давидові ще сини та дочки.
And David took more women and wives in Jerusalem, after he had come from Hebron: and he had more sons and daughters.
καὶ ἔλαβεν δαυид ἔτι γυναῖκας καὶ παλλακὰς ἐξ ιερουσαλημ μετὰ τὸ ἐλθεῖν αὐτὸν ἐκ χεβρων καὶ ἐγένοντο τῷ δαυид ἔτι υἱοὶ καὶ θυγατέρες
- 14 А оце імена народжених йому в Єрусалимі: Шаммуа, і Шовав, і Натан, і Соломон,
These are the names of those whose birth took place in Jerusalem: Shammua and Shobab and Nathan and Solomon
καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν γεννηθέντων αὐτῷ ἐν ιερουσαλημ σαμμους καὶ σοβαβ καὶ ναθαν καὶ σαλωμων
- 15 і Ївхар, і Елішуа, і Нафег, і Яфіа,
And Ibhar and Elishua and Nepheg and Japhia
καὶ εβхар καὶ елишους καὶ нафег καὶ яфияς

- 16 i Елишама, i Елиада, i Елифалет.
And Elishama and Eliada and Eliphelet.
 και ελισταμα και ελιδαε και ελιφαλαθ [16α] σαμαε ιεσσιβαθ ναθαν γαλαμααν ιεβαар θεησουε ελφαλατ ναγεδ ναφεκ ιαναθα λεασαμυε βααλιμαθ ελιφαλαθ
- 17 ¶ I почувли филистимляни, що Давида помазали царем над Израїлем, i вийшли всі филистимляни, щоб шукати Давида. I Давид почув про це, i зійшов до твердині.
And when the Philistines had news that David had been made king over Israel, they all went up in search of David; and David, hearing of it, went down to the strong place.
 και ηκουσαν αλλοφουλοι οτι κечρισται даυιδ βασιλευε επι ισραηλ και ανεβησαν παντες οι αλλοφουλοι ζητειν τον даυид και ηκουσεν даυид και κατεβη εις την περιοχην
- 18 A филистимляни прийшли та розташувалися в долині Рефаїм.
And when the Philistines came, they went in every direction in the valley of Rephaim.
 και οι αλλοφουλοι παραγινονται και συνεπεσαν εις την κοιλαδα των τιτανων
- 19 A Давид запитався Господа, говорячи: Чи виходити мені проти филистимлян? Чи даси їх у мою руку? I Господь відказав до Давида: Виходь, бо справді дам филистимлян у руку твою!
And David, desiring directions from the Lord, said, Am I to go up against the Philistines? will you give them up into my hands? And the Lord said, Go up, for I will certainly give up the Philistines into your hands.
 και ηρωτησεν даυид δια κυριου λεγων ει αναβω прοε тоε αλλοφουлуе και παραδωσειе аутоуе ειε тэе χειрае муе και ειπεν κυριуе прοе даυид анаβαινε οτι παραдидуе парадωσω тое αλλοφουлуе ειε тэе χειрае σου
- 20 I прийшов Давид до Баал-Пераціму. I побив їх там Давид та й сказав: Господь розірвав ворогів моїх передо мною, як розривають води. Тому він назвав ім'я тому місцю: Баал-Перацім.
And David went to Baal-perazim, and overcame them there; and he said, The Lord has let the forces fighting against me be broken before me as a wall is broken by rushing waters. So that place was named Baal-perazim.
 και ηλθεν даυид εκ των επануе διακοπων και εκοψεν тое αλλοφουлуе εκει και ειπεν даυид διεκοψεν κυριуе тое εχθρουе муе тое αλλοφουлуе ενωπιуе еμουе ωе διακοπτεται υδατα δια тоуто εκληθη то ονομα тоу топуе εκειнуе επануе διακοπων
- 21 I вони полишили там своїх божків, а їх забрав Давид та люди його.
And the Philistines, when they went in flight, did not take their images with them, and David and his men took them away.
 και καταλιμπануеσιν εκει тое θεουе ауτων και εлаβουеσιν аутоуе даυид και οι ανδρεе οι μετ' ауτουе
- 22 A филистимляни знову прийшли та розташувалися в долині Рефаїм.
And the Philistines came up again, and went in every direction in the valley of Rephaim.
 και προσεθεντο эти αλλοφουλοι тоу αναβηнай και συνεπεσαν εν τη κοιλαди των τιτανων
- 23 I запитався Давид Господа, а Він сказав: Не виходь, оточи їх з-позаду, i прийди до них від бальзамового ліска.
And when David went for directions to the Lord, he said, You are not to go up against them in front; but make a circle round them from the back and come on them opposite the spice-trees.
 και ετηρωτησεν даυид δια κυριуе και ειπεν κυριуе ουκ αναβησει ειε συνанτηсιν ауτων αποстрэфуе ап' ауτων και παρεσει аутоиε πληсiуе тоу клаυθμωнуе
- 24 I станеться, коли ти почуєш шелест кроку на верховіттях бальзамового ліска, тоді поспішися, бо то тоді вийшов Господь перед тобою, щоб побити филистимський табір.
Then at the sound of footsteps in the tops of the trees, go forward quickly, for the Lord has gone out before you to overcome the army of the Philistines.
 και εсται εν тф аκουσαι се την φωνην тоу συγκλειсμουе тоу алуесуе тоу клаυθμωнуе тоте катаβησει прοе аутоуе οτι тоте εхеλευεсεται κυριуе εμпрοεсθεν σου копτειн εν тф πολемуе των αλλοφουлуе
- 25 I Давид зробив так, як наказав йому Господь, i він побив филистимлян від Геви аж туди, кудюю йти до Гезера.
And David did as the Lord had said; and he overcame the Philistines, attacking them from Gibeon to near Gezer.
 και εпоиηсεν даυид кауоуе ενετειлаτο аутф κυριуе και епауахен тое αλλοφουлуе апо γαβαуеи εуе тηе γηе γαхηра
- 1 ¶ A Давид знову зібрав вибране військо в Израїлі, тридцять тисяч.
And David got together all the fighting-men of Israel to the number of thirty thousand;
 και συνηγαхен эти даυид панта νεανiан εхе ιсраηλ ωе εβдоμηкονта хиладае
- 2 I встав та й пішов Давид та весь народ, що був з ним з Юдиного Баалу, щоб винести звідти Божого ковчега, що над ним кличеться Ім'я, Ім'я Господа Саваота, що замешкує на херувиммах.
And David, and all the people who were with him, went to Baal of Judah to get the ark of God, over which the holy name is named, the name of the Lord of armies, whose place is between the winged ones.
 και ανεсται και епоρευθη даυид και пае о лаоуе о меτ' аутоуе апо των αρχонтуе иουδα ен анабасеи тоу анаγαхейн εκеиθεν την киуωтуе тоу θεουе еф' ηн еπεκλήθη то ονομα κυριуе των дунάμεуе каθη μέнуе епи των херουβин еп' аутие

- 3 I вони поставили Божого ковчега на нового воза, і винесли його з Авінадавового дому, що в Гів'ї. А Узза та Ахіо, сини Авінадавові, провадили того нового воза.
And they put the ark of God on a new cart and took it out of the house of Abinadab which was on the hill: and Uzzah and Ahio, the sons of Abinadab, were the drivers of the cart.
καὶ ἐπεβίβασεν τὴν κιβωτὸν κυρίου ἐφ' ἄμαξαν καινὴν καὶ ἦρεν αὐτὴν ἐξ οἴκου αμιναδαβ τοῦ ἐν τῷ βουνῷ καὶ οὔζα καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ υἱοὶ αμιναδαβ ἦγον τὴν ἄμαξαν
- 4 I несли його з Авінадавового дому, що в Гів'ї, і йшли з ковчегом Божим, а Ахіо йшов перед ковчегом.
And Uzzah went by the side of the ark, while Ahio went before it.
σὺν τῇ κιβωτῷ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐπορεύοντο ἐμπροσθεν τῆς κιβωτοῦ
- 5 А Давид та весь Ізраїлів дим грали перед Божим лицем усією силою та піснями, і на цитрах, і на арфах, і на бубнах, на гуслах, і на цимбалах.
And David and all the men of Israel made melody before the Lord with all their power, with songs and with corded instruments and instruments of brass.
καὶ δαυὶδ καὶ οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ παίζοντες ἐνώπιον κυρίου ἐν ὄργανοις ἡρμωσμένοις ἐν ἰσχύϊ καὶ ἐν ψαλμοῖς καὶ ἐν κινύραις καὶ ἐν νάβλαις καὶ ἐν τυμπάνοις καὶ ἐν κυμβάλοις καὶ ἐν αὐλοῖς
- 6 ¶ I прийшли вони аж до Горен-Нахону, а Узза простяг руку до Божого ковчегу, і схопив його, бо знорувилась була худоба.
And when they came to Nacon's grain-floor, Uzzah put his hand on the ark of God to keep it safe in its place, for the oxen were out of control.
καὶ παραγίνονται ἕως ἄλλο νοδαβ καὶ ἐξέτεινεν οὔζα τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ κατασχεῖν αὐτὴν καὶ ἐκράτησεν αὐτὴν ὅτι περιέσπασεν αὐτὴν ὁ μόσχος τοῦ κατασχεῖν αὐτήν
- 7 I запалився Господній гнів на Уззу, і Бог уразив його там за цю провину. I він помер там при Божому ковчезі.
And the wrath of the Lord, burning against Uzzah, sent destruction on him because he had put his hand on the ark, and death came to him there by the ark of God.
καὶ ἐθυμώθη κύριος τῷ οὔζα καὶ ἔπαισεν αὐτὸν ἐκεῖ ὁ θεὸς καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ παρὰ τὴν κιβωτὸν τοῦ κυρίου ἐνώπιον τοῦ θεοῦ
- 8 I запалився Давидів гнів за те, що Господь покарав Уззу, і він назвав ім'я тому місцю: Перец-Узза, і так воно зветься аж до цього дня.
And David was angry because of the Lord's outburst of wrath against Uzzah: and he gave that place the name Perez-uzzah, which is its name to this day.
καὶ ἠθύμησεν δαυὶδ ὑπὲρ οὗ διέκοψεν κύριος διακοπὴν ἐν τῷ οὔζα καὶ ἐκλήθη ὁ τόπος ἐκεῖνος διακοπὴ οὔζα ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης
- 9 I Давид злякався Господа того дня та й сказав: Як увійде до мене Господній ковчег?
And such was David's fear of the Lord that day, that he said, How may I let the ark of God come to me?
καὶ ἐφοβήθη δαυὶδ τὸν κύριον ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ λέγων πῶς εἰσελεύσεται πρὸς με ἡ κιβωτὸς κυρίου
- 10 I не хотів Давид переносити Господнього ковчеза до себе, до Давидового Міста, а скерував його Давид до дому гатянина Овед-Едома.
So David did not let the ark of the Lord come back to him to the town of David: but had it turned away and put into the house of Obed-edom the Gittite.
καὶ οὐκ ἐβούλετο δαυὶδ τοῦ ἐκκλῖναι πρὸς αὐτὸν τὴν κιβωτὸν διαθήκης κυρίου εἰς τὴν πόλιν δαυὶδ καὶ ἀπέκλινεν αὐτὴν δαυὶδ εἰς οἶκον αβεδδαρα τοῦ γεθθαίου
- 11 I пробував Господній ковчег у домі гатянина Овед-Едома три місяці, і Господь поблагословив Овед-Едома та весь його дім.
And the ark of the Lord was in the house of Obed-edom the Gittite for three months: and the Lord sent a blessing on Obed-edom and all his family.
καὶ ἐκάθισεν ἡ κιβωτὸς τοῦ κυρίου εἰς οἶκον αβεδδαρα τοῦ γεθθαίου μηνᾶς τρεῖς καὶ εὐλόγησεν κύριος ὅλον τὸν οἶκον αβεδδαρα καὶ πάντα τὰ αὐτοῦ
- 12 ¶ I донесено цареві Давидові, говорячи: Господь поблагословив дім Овед-Едома та все, що його, ради ковчезу Божого. I пішов Давид, і вінніс Божого ковчеза з дому Овед-Едома до Давидового Міста з радістю.
And they said to King David, The blessing of the Lord is on the family of Obed-edom and on all he has, because of the ark of God. And David went and took the ark of God from the house of Obed-edom into the town of David with joy.
καὶ ἀπηγγέλη τῷ βασιλεῖ δαυὶδ λέγοντες ἠεὺλόγησεν κύριος τὸν οἶκον αβεδδαρα καὶ πάντα τὰ αὐτοῦ ἕνεκεν τῆς κιβωτοῦ τοῦ θεοῦ καὶ ἐπορεύθη δαυὶδ καὶ ἀνήγαγεν τὴν κιβωτὸν τοῦ κυρίου ἐκ τοῦ οἴκου αβεδδαρα εἰς τὴν πόλιν δαυὶδ ἐν εὐφροσύνῃ
- 13 I сталося, коли ті, хто ніс Господнього ковчеза, ступали шість кроків, то він приносив у жертву вола та відгодовану штуку худоби.
And when those who were lifting the ark of the Lord had gone six steps, he made an offering of an ox and a fat young beast.
καὶ ἦσαν μετ' αὐτῶν αἴροντες τὴν κιβωτὸν ἑπτὰ χοροὶ καὶ θῆμα μόσχος καὶ ἄρνα
- 14 А Давид танцював перед Господнім лицем зо всієї сили. I Давид був оперезаний лляним ефодом.
And David, clothed in a linen ephod, was dancing before the Lord with all his strength.
καὶ δαυὶδ ἀνεκρούετο ἐν ὄργανοις ἡρμωσμένοις ἐνώπιον κυρίου καὶ ὁ δαυὶδ ἐνδεδουκῶς στολὴν ἑξαλλόν
- 15 I Давид та весь Ізраїлів дим несли Господнього ковчеза з окриком та з сурмленням сурми.
So David and all the men of Israel took up the ark of the Lord with cries of joy and sounding of horns.
καὶ δαυὶδ καὶ πᾶς ὁ οἶκος ἰσραὴλ ἀνήγαγον τὴν κιβωτὸν κυρίου μετὰ κραυγῆς καὶ μετὰ φωνῆς σάλπιγγος

- 16 I сталося, коли Господній ковчег увійшов до Давидового Міста, то Мелхола, Саулова дочка, виглядала через вікно, і побачила царя Давида, що танцював та скакав перед Господнім лицем. I вона погордила ним у серці своєму.
 And when the ark of the Lord came into the town of David, Michal, Saul's daughter, looking out of the window, saw King David dancing and jumping before the Lord; and to her mind he seemed foolish.
 καὶ ἐγένετο τῆς κιβωτοῦ παραγινόμενης ἕως πόλεως δαυιδ καὶ μελχολ ἡ θυγάτηρ σαουλ διέκυπτεν διὰ τῆς θυρίδος καὶ εἶδεν τὸν βασιλέα δαυιδ ὀρχούμενον καὶ ἀνακρουόμενον ἐνώπιον κυρίου καὶ ἐξουδένωσεν αὐτὸν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς
- 17 I принесли Господнього ковчеза, і поставили його на місці його серед намету, що для нього поставив Давид. I приніс Давид цілопалення перед Господнім лицем та жертву миру.
 And they took in the ark of the Lord, and put it in its place inside the tent which David had put up for it: and David made burned offerings and peace-offerings to the Lord.
 καὶ φέρουσιν τὴν κιβωτὸν τοῦ κυρίου καὶ ἀνέθηκαν αὐτὴν εἰς τὸν τόπον αὐτῆς εἰς μέσον τῆς σκηνῆς ἧς ἐπηξεν αὐτῇ δαυιδ καὶ ἀνήνεγκεν δαυιδ ὀλοκαυτώματα ἐνώπιον κυρίου καὶ εἰρηναίως
- 18 A коли Давид скінчив приносити цілопалення та мирні жертви, то він поблагословив народ Іменем Господа Саваота.
 And after David had made the burned offerings and the peace-offerings, he gave the people a blessing in the name of the Lord of armies.
 καὶ συνετέλεσεν δαυιδ συναφέρων τὰς ὀλοκαυτώσεις καὶ τὰς εἰρηναίως καὶ εὐλόγησεν τὸν λαὸν ἐν ὀνόματι κυρίου τῶν δυνάμεων
- 19 I він роздав для всього народу, для всього Ізраїлевого натовпу, від чоловіка й аж до жінки, для кожного по одному буханцеві хліба, по одному кавалкові печеного м'яса та по одному в иногородному калачеві. I пішов увесь народ кожен до дому свого.
 And he gave to every man and woman among all the people, among all the masses of Israel, a cake of bread and a measure of wine and a cake of dry grapes. Then all the people went away, every man to his house.
 καὶ διεμέρισεν παντὶ τῷ λαῷ εἰς πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦ ἰσραηλ ἀπὸ δαν ἕως βηρσαβεε ἀπὸ ἀνδρῶς ἕως γυναικὸς ἐκάστῳ κολλυρίδα ἄρτου καὶ ἐσαυρίτην καὶ λάγανον ἀπὸ τηγάνου καὶ ἀπῆλθεν πᾶς ὁ λαὸς ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ
- 20 ¶ I вернувся Давид, щоб поблагословити свій дім. I вийшла Мелхола, Саулова дочка, навпроти Давида й сказала: Який славний був сьогодні Ізраїлів цар, що обнажився сьогодні на очах невільниць своїх рабів, як обнажується який з пустунів!
 Then David came back to give a blessing to his family. And Michal, Saul's daughter, came out to him and said, How full of glory was the king of Israel today, who let himself be seen uncovered by his servant-girls like a foolish person uncovering himself without shame!
 καὶ ἐπέστρεψεν δαυιδ εὐλογεῖν τὸν οἶκον αὐτοῦ καὶ ἐξῆλθεν μελχολ ἡ θυγάτηρ σαουλ εἰς ἀπάντησιν δαυιδ καὶ εὐλόγησεν αὐτὸν καὶ εἶπεν τί δεδοξασται σήμερον ὁ βασιλεὺς ἰσραηλ ὃς ἀπεκαλύφθη σήμερον ἐν ὀφθαλμοῖς παιδισκῶν τῶν δούλων αὐτοῦ καθὼς ἀποκαλύπτεται ἀποκαλυφθεὶς εἰς τῶν ὀρχουμένων
- 21 I сказав Давид до Мелхоли: Перед лицем Господа, що вибрав мене над твого батька та над увесь дім його, і наказав мені бути володарем над Господнім народом, над Ізраїлем, буду вселитися перед Господнім лицем!
 And David said to Michal, I was dancing before the Lord, who put me over your father and all his sons, to make me a ruler over the people of the Lord, over his people Israel: and I will go on playing before the Lord;
 καὶ εἶπεν δαυιδ πρὸς μελχολ ἐνώπιον κυρίου ὀρχήσομαι εὐλογητὸς κύριος ὃς ἐξελέξατό με ὑπὲρ τὸν πατέρα σου καὶ ὑπὲρ πάντα τὸν οἶκον αὐτοῦ τοῦ καταστήσῃ με εἰς ἡγούμενον ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ ὃ ἐπὶ τὸν ἰσραηλ καὶ παιζομαι καὶ ὀρχήσομαι ἐνώπιον κυρίου
- 22 I коли я буду погорджений ще більш від того, і буду низький у своїх очах, то при невільницях, що ти говорила, і при них я буду шанований!
 And I will do even worse than this, and make myself even lower in your eyes: but the servant-girls of whom you were talking will give me honour.
 καὶ ἀποκαλυφθήσομαι ἔτι οὕτως καὶ ἔσομαι ἀχρεῖος ἐν ὀφθαλμοῖς σου καὶ μετὰ τῶν παιδισκῶν ὧν εἶπας με δοξασθῆναι
- 23 I в Мелхоли, Саулової дочки, по цьому не було їй дитини аж до дня смерті її.
 And Michal, Saul's daughter, had no child till the day of her death.
 καὶ τῇ μελχολ θυγατρὶ σαουλ οὐκ ἐγένετο παιδίον ἕως τῆς ἡμέρας τοῦ ἀποθανεῖν αὐτήν
- 1 ¶ I сталося, коли цар осів у своєму домі, а Господь дав йому відпочинути від усіх ворогів його навколо,
 Now when the king was living in his house, and the Lord had given him rest from war on every side;
 καὶ ἐγένετο ὅτε ἐκάθισεν ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ καὶ κύριος κατεκλήρονόμησεν αὐτὸν κύκλῳ ἀπὸ πάντων τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ τῶν κύκλῳ
- 2 то цар сказав до пророка Натана: Подивися, я сиджу в кедровому домі, а Божий ковчег знаходиться під завісою!
 The king said to Nathan the prophet, See now, I am living in a house of cedar, but the ark of God is housed inside the curtains of a tent.
 καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς ναθαν τὸν προφήτην ἰδοὺ δὴ ἐγὼ κατοικῶ ἐν οἴκῳ κεδρίνῳ καὶ ἡ κιβωτὸς τοῦ θεοῦ κάθηται ἐν μέσῳ τῆς σκηνῆς
- 3 I сказав Натан до царя: Усе, що в серці твоїм, іди й зроби, бо Господь з тобою.
 And Nathan said to the king, Go and do whatever is in your heart; for the Lord is with you.
 καὶ εἶπεν ναθαν πρὸς τὸν βασιλέα πάντα ὅσα ἂν ἐν τῇ καρδίᾳ σου βᾶδιζε καὶ ποιεὶ ὅτι κύριος μετὰ σοῦ

- 4 ¶ I сталося тієї ночі, і було Господнє слово до Натана, кажучи:
Now that night the word of the Lord came to Nathan, saying,
καὶ ἐγένετο τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ καὶ ἐγένετο ῥῆμα κυρίου πρὸς ναθαν λέγων
- 5 Иди й скажеш до раба Мого, до Давида: Так сказав Господь: Чи ти збудуєш Мені дім на Моє пробування?
Go and say to my servant David, The Lord says, Are you to be the builder of a house, a living-place for me?
πορεύου καὶ εἰπὸν πρὸς τὸν δοῦλόν μου δαυιδ τάδε λέγει κύριος οὐ σὺ οἰκοδομήσεις μοι οἶκον τοῦ κατοικῆσαί με
- 6 Бо Я не пробував у домі від дня виведення Мого Ізраїлевих синів з Єгипту й аж до цього дня, але ходив у наметі та в шатрі.
For from the day when I took the children of Israel up out of Egypt till this day, I have had no house, but have gone from place to place in a tent.
ὅτι οὐ κατώκηκα ἐν οἴκῳ ἀφ' ἧς ἡμέρας ἀνήγαγον ἐξ αἰγύπτου τοὺς υἱοὺς ἰσραηλ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης καὶ ἤμην ἐμπεριπατῶν ἐν καταλύματι καὶ ἐν σκηνῇ
- 7 Скрізь, де ходив Я поміж Ізраїлевими синами, чи промовив Я хоч слово з яким із Ізраїлевих племен, якому наказав Я пасти народа Мого, Ізраїля, говорячи: Чому не збудували ви Ме ні кедрового дому?
In all the places where I went with all the children of Israel, did I ever say to any of the judges of Israel, to whom I gave the care of my people Israel, Why have you not made me a house of cedar?
ἐν πᾶσιν οἷς διῆλθον ἐν παντὶ ἰσραηλ εἰ λαλῶν ἐλάλησα πρὸς μίαν φυλὴν τοῦ ἰσραηλ ᾧ ἐνετετεύχθη ποιμαίνειν τὸν λαόν μου ἰσραηλ λέγων τί ὅτι οὐκ ᾠκοδομήκατέ μοι οἶκον κέδρινον
- 8 А тепер так скажеш Моєму рабові Давидові: Так сказав Господь Саваот: Я взяв тебе з пасовиська, як ходив ти за отарою, щоб ти став володарем над народом Моїм, над Ізраїлем.
Then say these words to my servant David, The Lord of armies says, I took you from the fields, from keeping the sheep, so that you might be a ruler over my people, over my people Israel:
καὶ νῦν τάδε ἐρεῖς τῷ δούλῳ μου δαυιδ τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ ἔλαβόν σε ἐκ τῆς μάνδρας τῶν προβάτων τοῦ εἶναί σε εἰς ἡγούμενον ἐπὶ τὸν λαόν μου ἐπὶ τὸν ἰσραηλ
- 9 I був Я з тобою в усьому, де ти ходив, і вигубив Я всіх ворогів твоїх з-перед тебе, і зробив тобі велике ім'я, як ім'я великих на землі.
And I have been with you wherever you went, cutting off before you all those who were against you; and I will make your name great, like the name of the greatest ones of the earth.
καὶ ἤμην μετὰ σοῦ ἐν πᾶσιν οἷς ἐπορεύου καὶ ἐξωλέθρευσα πάντας τοὺς ἐχθρούς σου ἀπὸ προσώπου σου καὶ ἐποίησά σε ὀνομαστὸν κατὰ τὸ ὄνομα τῶν μεγάλων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς
- 10 I встановив Я місце для народу Мого, для Ізраїля, і він пробуватиме на своєму місці, і не буде вже непокошений, і кривдники не будуть більше гнобити його, як перед тим.
And I will make a resting-place for my people Israel, planting them there, so that they may be living in the place which is theirs, and never again be moved; and never again will they be troubled by evil men as they were at the first,
καὶ θήσομαι τόπον τῷ λαῷ μου τῷ ἰσραηλ καὶ καταφυτεύσω αὐτόν καὶ κατασκηνώσει καθ' ἑαυτὸν καὶ οὐ μεριμνήσει οὐκέτι καὶ οὐ προσθήσει υἱὸς ἀδικίας τοῦ ταπεινῶσαι αὐτόν καθὼς ἀπ' ἀρχῆς
- 11 А від того дня, як Я настановив суддів над народом Моїм, Ізраїлем, то Я дав тобі мир від усіх ворогів твоїх. І Господь об'являє тобі, що Господь побудує тобі дім.
From the time when I put judges over my people Israel; and I will give you peace from all who are against you. And the Lord says to you that he will make you the head of a line of kings.
ἀπὸ τῶν ἡμερῶν ὧν ἔταξα κριτὰς ἐπὶ τὸν λαόν μου ἰσραηλ καὶ ἀναπαύσω σε ἀπὸ πάντων τῶν ἐχθρῶν σου καὶ ἀπαγγελεῖ σοι κύριος ὅτι οἶκον οἰκοδομήσεις αὐτῷ
- 12 Коли виповняться твої дні, і ти ляжеш із своїми батьками, то Я поставлю по тобі насіння твоє, що вийде з утроби твоєї, і зміцню його царство.
And when the time comes for you to go to rest with your fathers, I will put in your place your seed after you, the offspring of your body, and I will make his kingdom strong.
καὶ ἔσται ἐν πληρωθῶσιν αἱ ἡμέραι σου καὶ κοιμηθήσῃ μετὰ τῶν πατέρων σου καὶ ἀναστήσῃ τὸ σπέρμα σου μετὰ σέ ὃς ἔσται ἐκ τῆς κοιλίας σου καὶ ἐτοιμάσω τὴν βασιλείαν αὐτοῦ
- 13 Він збудує дім для Ймення Мого, а Я зміцню престола його царства навіки.
He will be the builder of a house for my name, and I will make the seat of his authority certain for ever.
αὐτὸς οἰκοδομήσει μοι οἶκον τῷ ὀνόματί μου καὶ ἀνορθώσω τὸν θρόνον αὐτοῦ ἕως εἰς τὸν αἰῶνα
- 14 Я буду йому за Батька, а він буде Мені за сина. Коли він скривить дорогу свою, то Я покараю його людською палицею та поразами людських синів.
I will be to him a father and he will be to me a son: if he does wrong, I will give him punishment with the rod of men and with the blows of the children of men;
ἐγὼ ἔσομαι αὐτῷ εἰς πατέρα καὶ αὐτὸς ἔσται μοι εἰς υἱόν καὶ ἐὰν ἐλθῇ ἡ ἀδικία αὐτοῦ καὶ ἐλέγξω αὐτὸν ἐν ῥάβδῳ ἀνδρῶν καὶ ἐν ἀφαῖς υἱῶν ἀνθρώπων
- 15 Та милість Моя не відхилиться від нього, як відхилив Я її від Саула, якого Я відкинув перед Тобою.
But my mercy will not be taken away from him, as I took it from him who was before you.
τὸ δὲ ἔλεός μου οὐκ ἀποστήσω ἀπ' αὐτοῦ καθὼς ἀπέστησα ἀφ' ὧν ἀπέστησα ἐκ προσώπου μου
- 16 I буде певним твоїй дім та царство твоє аж навіки перед тобою. Престол твоїй буде міцно стояти аж навіки!
And your family and your kingdom will keep their place before me for ever: the seat of your authority will never be overturned.
καὶ πιστωθήσεται ὁ οἶκος αὐτοῦ καὶ ἡ βασιλεία αὐτοῦ ἕως αἰῶνος ἐνώπιον ἐμοῦ καὶ ὁ θρόνος αὐτοῦ ἔσται ἀνορθωμένος εἰς τὸν αἰῶνα

- 17 Як усі ці слова, як усе це видіння, так говорив Натан до Давида.
So Nathan gave David an account of all these words and this vision.
κατὰ πάντας τοὺς λόγους τούτους καὶ κατὰ πᾶσαν τὴν ὄρασιν ταύτην οὕτως ἐλάλησεν ναθαν πρὸς δαυιδ
- 18 ¶ Тоді прийшов цар Давид, і сів перед Господнім лицем та й сказав: Хто я, Господи Боже, і що мій дім, що Ти привів мене аж сюди?
Then David the king went in and took his seat before the Lord, and said, Who am I, O Lord God, and what is my family, that you have been my guide till now?
καὶ εἰσῆλθεν ὁ βασιλεὺς δαυιδ καὶ ἐκάθισεν ἐνώπιον κυρίου καὶ εἶπεν τίς εἰμι ἐγὼ κύριέ μου κύριε καὶ τίς ὁ οἶκός μου ὅτι ἠγάπηκάς με ἕως τούτων
- 19 Та й це ще було мале в очах Твоїх, Господи Боже, і Ти говорив також про Свого раба в будучині. А це за законом людським, Господи Боже!
And this was only a small thing to you, O Lord God; but your words have even been about the far-off future of your servant's family, O Lord God!
καὶ κατεσμικρύνθη μικρὸν ἐνώπιόν σου κύριέ μου κύριε καὶ ἐλάλησας ὑπὲρ τοῦ οἴκου τοῦ δούλου σου εἰς μακράν οὕτως δὲ ὁ νόμος τοῦ ἀνθρώπου κύριέ μου κύριε
- 20 І що ще більше говоритиме Давид Тобі? Та Ти знаєш Свого раба, Господи Боже!
What more may David say to you? for you have knowledge of your servant, O Lord God.
καὶ τί προσθήσει δαυιδ ἔτι τοῦ λαλῆσαι πρὸς σέ καὶ νῦν σὺ οἶδας τὸν δοῦλόν σου κύριέ μου κύριε
- 21 Ради слова Свого та за серцем Своїм Ти зробив усю цю величність, звичаючи це Своєму рабові.
Because of your word and from your heart, you have done all this great work, and let your servant see it.
διὰ τὸν λόγον σου πεποίηκας καὶ κατὰ τὴν καρδίαν σου ἐποίησας πᾶσαν τὴν μεγαλωσύνην ταύτην γνωρίσαι τῷ δούλῳ σου
- 22 Тому Ти великий, Господи Боже, бо немає такого, як Ти, і немає Бога, окрім Тебе, згідно з усім, що ми чули своїми ушима.
Truly you are great, O Lord God: there is no one like you and no other God but you, as is clear from everything which has come to our ears.
ἐνεκεν τοῦ μεγαλύναι σε κύριέ μου κύριε ὅτι οὐκ ἔστιν ὡς σὺ καὶ οὐκ ἔστιν θεὸς πλην σοῦ ἐν πᾶσιν οἷς ἠκούσαμεν ἐν τοῖς ὡσὶν ἡμῶν
- 23 А який є ще один люд на землі, як Твій народ, Ізраїль, щоб Бог приходив викупити його Собі за народ, і щоб установити йому Своє Ім'ення, і щоб учинити вам цю величність, та страшні речі для Свого Краю ради народу Свого, якого викупив Собі з Єгипту, від людей та від богів його?
And what other nation in the earth, like your people Israel, did a god go out to take for himself, to be his people, and to make a name for himself, and to do great and strange things for them, driving out a nation and its gods from before his people?
καὶ τίς ὡς ὁ λαὸς σου ἰσραηλ ἔθνος ἄλλο ἐν τῇ γῆ ὡς ὠδήγησεν αὐτὸν ὁ θεὸς τοῦ λυτρώσασθαι αὐτῷ λαὸν τοῦ θέσθαι σε ὄνομα τοῦ ποιῆσαι μεγαλωσύνην καὶ ἐπιφάνειαν τοῦ ἐκβαλεῖν σε ἐκ προσώπου τοῦ λαοῦ σου οὗ ἔλυτρώσω σεαυτῷ ἐξ αἰγύπτου ἔθνη καὶ σκηνώματα
- 24 І Ти зміцнив Собі народ Свій, Ізраїля, Собі за народ аж навіки, і Ти, Господи, став для них за Бога.
But you took and made strong for yourself your people Israel, to be your people for ever; and you, Lord, became their God.
καὶ ἠτοίμασας σεαυτῷ τὸν λαόν σου ἰσραηλ λαὸν ἕως αἰῶνος καὶ σὺ κύριε ἐγένου αὐτοῖς εἰς θεόν
- 25 А тепер, Господи Боже, затверди аж навіки те слово, що Ти говорив про Свого раба та про дім його, і вчини, як Ти говорив!
And now, O Lord God, may the word which you have said about your servant and about his family, be made certain for ever, and may you do as you have said!
καὶ νῦν κύριέ μου κύριε τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησας περὶ τοῦ δούλου σου καὶ τοῦ οἴκου αὐτοῦ πιστώσον ἕως αἰῶνος κύριε παντοκράτωρ θεὲ τοῦ ἰσραηλ καὶ νῦν καθὼς ἐλάλησας
- 26 Нехай буде великим Ім'я Твоє аж навіки, щоб говорити: Господь Саваот Бог над Ізраїлем! А дім Твого раба Давида буде міцно стояти перед лицем Твоїм!
And let your name be made great for ever, and let men say, The Lord of armies is God over Israel: and let the family of David your servant be made strong before you!
μεγαλυνθεῖη τὸ ὄνομά σου ἕως αἰῶνος
- 27 Бо Ти, Господи Саваоте, Боже Ізраїлів, об'явив Своєму рабові, говорячи: Збудую тобі дім, тому раб Твій здобувся на відвагу помолитися до Тебе цією молитвою!
For you, O Lord of armies, the God of Israel, have clearly said to your servant, I will make you the head of a family of kings: and so it has come into your servant's heart to make this prayer to you.
κύριε παντοκράτωρ θεὸς ἰσραηλ ἀπεκάλυψας τὸ ὄπιόν τοῦ δούλου σου λέγων οἶκον οἰκοδομήσω σοι διὰ τοῦτο εὗρεν ὁ δοῦλός σου τὴν καρδίαν ἑαυτοῦ τοῦ προσεύξασθαι πρὸς σέ τὴν προσευχὴν ταύτην
- 28 А тепер, Господи Боже, Ти Той Бог, а слова Твої будуть правдою, і Ти говорив Своєму рабові це добро.
And now, O Lord God, you are God and your words are true and you have said you will give your servant this good thing;
καὶ νῦν κύριέ μου κύριε σὺ εἶ ὁ θεός καὶ οἱ λόγοι σου ἔσονται ἀληθινοὶ καὶ ἐλάλησας ὑπὲρ τοῦ δούλου σου τὰ ἀγαθὰ ταῦτα

- 29 **A тепер зволь поблагословити дім Свого раба, щоб був навіки перед лицем Твоїм, бо Ти, Господи Боже, говорив це, і від Твого благословення буде поблагословлений навіки дім раба Твого!**
So may it be your pleasure to give your blessing to the family of your servant, so that it may go on for ever before you: (for you, O Lord God, have said it,) and may your blessing be on your servant's family line for ever!
καὶ νῦν ἄρξαι καὶ εὐλόγησον τὸν οἶκον τοῦ δούλου σου τοῦ εἶναι εἰς τὸν αἰῶνα ἐνώπιόν σου ὅτι σὺ εἶ κύριέ μου κύριε ἐλάλησας καὶ ἀπὸ τῆς εὐλογίας σου εὐλογηθήσεται ὁ οἶκος τοῦ δούλου σου εἰς τὸν αἰῶνα
- 1 **¶ I сталося по тому, і побив Давид филистимлян, і поконав їх. I взяв Давид керму влади з руки филистимлян.**
And it came about after this that David made an attack on the Philistines and overcame them; and David took the authority of the mother-town from the hands of the Philistines.
καὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα καὶ ἐπάταξεν δαυὶδ τοὺς ἀλλοφύλους καὶ ἐτροπώσατο αὐτούς καὶ ἔλαβεν δαυὶδ τὴν ἀφωρισμένην ἐκ χειρὸς τῶν ἀλλοφύλων
- 2 **I побив він Моава, і переміряв їх шнуром, поклав їх на землю, і відміряв два шнури на побиття, а повен шнур на позоставлення при житті. I стали моавитяни Давидовими рабами, які приносили йому данину.**
And he overcame the Moabites, and he had them measured with a line when they were stretched out on the earth; marking out two lines for death and one full line for life. So the Moabites became servants to David and gave him offerings.
καὶ ἐπάταξεν δαυὶδ τὴν μοαβ καὶ διεμέτρησεν αὐτούς ἐν σχοινίοις κοιμίσας αὐτούς ἐπὶ τὴν γῆν καὶ ἐγένετο τὰ δύο σχοινίσματα τοῦ θανατῶσαι καὶ τὰ δύο σχοινίσματα ἐξώγησεν καὶ ἐγένετο μοαβ τῷ δαυὶδ εἰς δούλους φέροντας ξένια
- 3 **I побив Давид Гадад'езера, сина Рехова, царя Цови, коли той ішов був відновити владу свою при річці Ефраті.**
And David overcame Hadadezer, the son of Rehob, king of Zobah, when he went to make his power seen by the River.
καὶ ἐπάταξεν δαυὶδ τὸν ἀδρααζαρ υἱὸν ρααβ βασιλέα σουβα πορευομένου αὐτοῦ ἐπιστήσαι τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ποταμὸν εὐφράτιν
- 4 **I здобув Давид від нього тисячу й сім сотень їздців та двадцять тисяч чоловіка пішого. А коням усіх тих колесниць Давид попідрізував жили, і позоставив із того сто колесниць.**
And David took from him one thousand, seven hundred horsemen and twenty thousand footmen: and David had the leg-muscles of the horses cut, only keeping enough of them for a hundred war-carriages.
καὶ προκατελάβετο δαυὶδ τῶν αὐτοῦ χίλια ἄρματα καὶ ἐπτὰ χιλιάδας ἰπέων καὶ εἴκοσι χιλιάδας ἀνδρῶν πεζῶν καὶ παρέλυσεν δαυὶδ πάντα τὰ ἄρματα καὶ ὑπέλιπετο ἐξ αὐτῶν ἑκατὸν ἄρματα
- 5 **I прийшов Арам дамаський, щоб допомогти Гадад'езерові, цареві Цови, та Давид побив в Арамі двадцять і дві тисячі чоловіка.**
And when the Aramaeans of Damascus came to the help of Hadadezer, king of Zobah, David put to the sword twenty-two thousand of the Aramaeans.
καὶ παραγίνεται συρία δαμασκού βοηθήσαι τῷ ἀδρααζαρ βασιλεῖ σουβα καὶ ἐπάταξεν δαυὶδ ἐν τῷ σύρῳ εἴκοσι δύο χιλιάδας ἀνδρῶν
- 6 **I настановив Давид залоги в дамаському Арамі, і став Арам для Давида за рабів, що приносили данину йому, а Господь допомагав Давидові в усьому, де він ходив.**
And David put armed forces in Aram of Damascus: and the Aramaeans became servants to David and gave him offerings. And the Lord made David overcome wherever he went.
καὶ ἔθετο δαυὶδ φρουρὰν ἐν συρίᾳ τῇ κατὰ δαμασκὸν καὶ ἐγένετο ὁ σῦρος τῷ δαυὶδ εἰς δούλους φέροντας ξένια καὶ ἔσωσεν κύριος τὸν δαυὶδ ἐν πᾶσιν οἷς ἐπορεύετο
- 7 **I забрав Давид золоті щити, що були в рабів Гадад'езера, і приніс їх до Єрусалиму.**
And David took their gold body-covers from the servants of Hadadezer and took them to Jerusalem.
καὶ ἔλαβεν δαυὶδ τοὺς χλιδῶνας τοὺς χρυσοῦς οἱ ἦσαν ἐπὶ τῶν παίδων τῶν ἀδρααζαρ βασιλέως σουβα καὶ ἤνεγκεν αὐτὰ εἰς ἱερουσαλημ καὶ ἔλαβεν αὐτὰ σουσακιμ βασιλεὺς αἰγύπτου ἐν τῷ ἀναβῆναι αὐτὸν εἰς ἱερουσαλημ ἐν ἡμέραις ροβοам υἱοῦ σολομώντος
- 8 **А з Бетаху та з Беротаю, міст Гадад'езерових, цар Давид узяв дуже багато міді.**
And from Tebah and Berothai, towns of Hadadezer, King David took a great store of brass.
καὶ ἐκ τῆς μασβακ ἐκ τῶν ἐκλεκτῶν πόλεων τοῦ ἀδρααζαρ ἔλαβεν ὁ βασιλεὺς δαυὶδ χαλκὸν πολλὸν σφόδρα ἐν αὐτῷ ἐποίησεν σαλωμων τὴν θάλασσαν τὴν χαλκῆν καὶ τοὺς στόλους καὶ τοὺς λουτήρας καὶ πάντα τὰ σκεύη
- 9 **¶ А коли почув Тої, цар Хамоту, що Давид побив усе військо Гадад'езера,**
And when Tou, king of Hamath, had news that David had overcome all the army of Hadadezer,
καὶ ἤκουσεν θεοῦ ὁ βασιλεὺς ημαθ ὅτι ἐπάταξεν δαυὶδ πᾶσαν τὴν δύναμιν ἀδρααζαρ
- 10 **то Тої послав свого сина Йораму до царя Давида, щоб повітати його, та щоб поблагословити його за те, що він завжди воював з Гадад'езером та побив його, бо Тої воював проти Гадад'езера. А в руці його були речі золоті, і речі срібні, і речі мідяні.**
He sent his son Hadoram to David, with words of peace and blessing, because he had overcome Hadadezer in the fight, for Hadadezer had wars with Tou; and Hadoram took with him vessels of silver and gold and brass:
καὶ ἀπέστειλεν θεοῦ ιεδδουραν τὸν υἱὸν αὐτοῦ πρὸς βασιλέα δαυὶδ ἐρωτήσαι αὐτὸν τὰ εἰς εἰρήνην καὶ εὐλογήσαι αὐτὸν ὑπὲρ οὗ ἐπολέμησεν τὸν ἀδρααζαρ καὶ ἐπάταξεν αὐτόν ὅτι ἀντικείμενος ἦν τῷ ἀδρααζαρ καὶ ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ ἦσαν σκεύη ἀργυρᾶ καὶ σκεύη χρυσᾶ καὶ σκεύη χαλκᾶ

- 11 Також їх присвятив цар Давид Господеві разом з сріблом та золотом, що він присвятив був із забраного в усіх народів, яких він здобув:
These King David made holy to the Lord, together with the silver and gold which he had taken from the nations he had overcome--
 και ταυτα ηγιασεν ο βασιλευς δαυιδ τῷ κυρίῳ μετὰ τοῦ ἀργυρίου και μετὰ τοῦ χρυσοῦ οὐ ηγιασεν ἐκ πασῶν τῶν πόλεων ὧν κατεδυνάστευσεν
- 12 з Араму, і з Моаву, і з синів Аммона, і з филистимлян, і з Амалика, і з здобичі Гадад'езера, сина Рехова, царя Цови.
The nations of Edom and Moab, and the children of Ammon and the Philistines and the Amalekites and the goods he had taken from Hadadezer, the son of Rehob, king of Zobah.
 ἐκ τῆς ιδουμαίας και ἐκ τῆς γῆς μοαβ και ἐκ τῶν υἱῶν αμμων και ἐκ τῶν ἀλλοφύλων και ἐξ αμαληκ και ἐκ τῶν σκύλων ἀδρααζαρ υἱοῦ ρααβ βασιλέως σουβα
- 13 І здобув Давид собі ім'я, коли він вернувся з побиття вісімнадцяти тисяч Араму в Бере-Мелах.
And David got great honour for himself, when he came back, by the destruction of Edom in the valley of Salt, to the number of eighteen thousand men.
 και ἐποίησεν δαυιδ ὄνομα και ἐν τῷ ἀνακάμπτειν αὐτὸν ἐπάταξεν τὴν ιδουμαίαν ἐν γαιμελε εἰς ὀκτωκαίδεκα χιλιάδας
- 14 І він поставив залоги в Едомі, в усьому Едомі поставив залоги. І став увесь Едом за рабів для Давида. І допомагав Господь Давидові в усьому, де він ходив.
And he put armed forces in Edom; all through Edom he had armed forces stationed, and all the Edomites became servants to David. And the Lord made David overcome wherever he went.
 και ἔθετο ἐν τῇ ιδουμαίᾳ φρουράν ἐν πάσῃ τῇ ιδουμαίᾳ και ἐγένοντο πάντες οἱ ιδουμαῖοι δοῦλοι τῷ βασιλεῖ και ἔσωσεν κύριος τὸν δαυιδ ἐν πᾶσιν οἷς ἐπορεύετο
- 15 ¶ І царював Давид над усім Ізраїлем, і чинив Давид суд та справедливість для всього народу свого.
And David was king over all Israel, judging and giving right decisions for all his people.
 και ἐβάσιλευσεν δαυιδ ἐπὶ ἰσραηλ και ἦν δαυιδ ποιῶν κρίμα και δικαιοσύνην ἐπὶ πάντα τὸν λαὸν αὐτοῦ
- 16 А Йоав, син Церуї, був над військом, а Йосафат, син Ахилудів, був канцлером.
And Joab, the son of Zeruiah, was chief of the army; and Jehoshaphat, the son of Ahilud, was keeper of the records;
 και ἰωαβ υἱὸς σαρουιας ἐπὶ τῆς στρατιᾶς και ἰωσαφατ υἱὸς αχια ἐπὶ τῶν ὑπομνημάτων
- 17 А Садок, син Ахигува, та Ахимелех, син Евиятара, були священники, Серая був писарем.
And Zadok and Abiathar, the son of Ahimelech, the son of Ahitub, were priests; and Seraiah was the scribe;
 και σαδδουκ υἱὸς αχιτωβ και αχιμελεχ υἱὸς αβιαθαρ ἱερεῖς και ασα ὁ γραμματεὺς
- 18 А Беная, син Сгояди, був над Керетянином та над Пелетянином. А Давидові сини були начальниками царського двору.
And Benaiah, the son of Jehoiada, was over the Cherethites and the Pelethites; and David's sons were priests.
 και βαναιας υἱὸς ἰωδαε σύμβουλος και ὁ χελεθθι και ὁ φελετти και υἱοὶ δαυιδ ἀνάρχαι ἦσαν
- 1 ¶ І сказав Давид: Чи є ще хто, хто позостався з Саулового дому? Я зроблю йому ласку ради Йонатана.
And David said, Is there still anyone of Saul's family living, so that I may be a friend to him, because of Jonathan?
 και εἶπεν δαυιδ εἰ ἔστιν ἔτι ὑπολειμμένος τῷ οἴκῳ σαουλ και ποιήσω μετ' αὐτοῦ ἔλεος ἕνεκεν ἰωναθαν
- 2 А при Сауловім домі був раб, а ім'я йому Ціва. І покликали його до Давида, а цар сказав йому: Чи ти Ціва? А той відказав: Раб твій!
Now there was of Saul's people a servant named Ziba, and they sent him to David; and the king said to him, Are you Ziba? And he said, I am.
 και ἐκ τοῦ οἴκου σαουλ παῖς ἦν και ὄνομα αὐτῷ σιβα και καλοῦσιν αὐτὸν πρὸς δαυιδ και εἶπεν πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλευς εἰ σὺ εἶ σιβα και εἶπεν ἐγὼ δοῦλος σός
- 3 І сказав цар: Чи нема вже кого з Саулового дому, щоб я зробив йому Божу ласку? І сказав Ціва до царя: Є ще син Йонатанів, кривий на ноги.
And the king said, Is there anyone of Saul's family still living, to whom I may be a friend in God's name? And Ziba said, There is a son of Jonathan, whose feet are damaged.
 και εἶπεν ὁ βασιλευς εἰ ὑπολείπεται ἐκ τοῦ οἴκου σαουλ ἔτι ἀνὴρ και ποιήσω μετ' αὐτοῦ ἔλεος θεοῦ και εἶπεν σιβα πρὸς τὸν βασιλέα ἔτι ἔστιν υἱὸς τῷ ἰωναθαν πεπληγὼς τοὺς πόδας
- 4 І сказав йому цар: Де він? А Ціва відказав цареві: Ось він у домі Махіра, Аммілового сина, в Ло-Деварі.
And the king said to him, Where is he? And Ziba said to the king, He is in the house of Machir, the son of Ammiel, in Lo-debar.
 και εἶπεν ὁ βασιλευς ποῦ οὗτος και εἶπεν σιβα πρὸς τὸν βασιλέα ἰδοὺ ἐν οἴκῳ махир υἱοῦ амμηл ἐκ τῆς ладаβαρ
- 5 І цар Давид послав, і взяв його з дому Махіра, Аммілового сина, із Ло-Девару.
Then King David sent, and had him taken from Lo-debar, from the house of Machir, the son of Ammiel.
 και ἀπέστειлен ὁ βασιλευς δαυид και ἔλαβεν αὐτὸν ἐκ τοῦ οἴκου махир υἱοῦ амμηл ἐκ τῆς ладаβαρ
- 6 І прийшов Мефивошет, син Йонатана, Саулового сина, до Давида, і впав на обличчя своє й поклонився. І Давид сказав: Мефивошете! А той відказав: Ось твій раб!
And Mephibosheth, the son of Jonathan, came to David, and falling down on his face, gave him honour. And David said, Mephibosheth. And answering he said, Your servant is here.
 και παραγίνεται μεμφιβοσθε υἱὸς ἰωναθαν υἱοῦ σαουλ πρὸς τὸν βασιλέα δαυид και ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ και προσεκύνησεν αὐτῷ και εἶπεν αὐτῷ δαυид μεμφιβοσθε και εἶπεν ἰδοὺ ὁ δοῦλός σου

- 7 I сказав йому Давид: Не бійся, бо справді зроблю тобі ласку ради батька твого Йонатана, і зверну тобі все поле твого батька Саула. А ти будеш завжди їсти хліб при моєму столі.
And David said to him, Have no fear: for truly I will be good to you, because of your father Jonathan, and I will give back to you all the land which was Saul's; and you will have a place at my table at all times.
καὶ εἶπεν αὐτῷ δαυὶδ μὴ φοβοῦ ὅτι ποιῶν ποιήσω μετὰ σοῦ ἔλεος διὰ ἰωνθαν τὸν πατέρα σου καὶ ἀποκαταστήσω σοὶ πάντα ἀγρὸν σαουλ πατρός τοῦ πατρός σου καὶ σὺ φάγη ἄρτον ἐπὶ τῆς τραπέζης μου διὰ παντός
- 8 А той уклонився й сказав: Що твій раб, що ти звернувся до такого мертвого пса, як я?
And he went down on his face before the king, and said, What is your servant, for you to take note of a dead dog such as I am?
καὶ προσεκύνησεν μεμφίβοσθε καὶ εἶπεν τίς εἰμι ὁ δοῦλός σου ὅτι ἐπέβλεψας ἐπὶ τὸν κύνα τὸν τεθνηκότα τὸν ὅμοιον ἐμοί
- 9 ¶ А цар кликнув до Циви, Саулового слуги, і до нього сказав: Усе, що було Саулове та всього його дому, я дав синові твого пана.
Then the king sent for Ziba, Saul's servant, and said to him, All the property of Saul and of his family I have given to your master's son.
καὶ ἐκάλεσεν ὁ βασιλεὺς σίβα τὸ παιδάριον σαουλ καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν πάντα ὅσα ἐστὶν τῷ σαουλ καὶ ὅλῳ τῷ οἴκῳ αὐτοῦ δέδωκα τῷ υἱῷ τοῦ κυρίου σου
- 10 I будеш працювати йому на землі ти й сини твої та раби твої. I будеш приносити з урожаю, і буде хліб для сина твого пана, і він буде його їсти. А Мefibosheth, син пана твого, буде завжди їсти хліб при моєму столі. А Ціва мав п'ятнадцять синів та двадцять рабів.
And you and your sons and your servants are to take care of the land for him, and get in the fruit of it, so that your master's son may have food: but Mephibosheth, your master's son, will have a place at my table at all times. Now Ziba had fifteen sons and twenty servants.
καὶ ἐργᾶ αὐτῷ τὴν γῆν σὺ καὶ οἱ υἱοὶ σου καὶ οἱ δοῦλοι σου καὶ εἰσίοσεις τῷ υἱῷ τοῦ κυρίου σου ἄρτους καὶ ἔδεται αὐτούς καὶ μεμφίβοσθε υἱὸς τοῦ κυρίου σου φάγεται διὰ παντός ἄρτον ἐπὶ τῆς τραπέζης μου καὶ τῷ σίβῃ ἦσαν πεντεκαίδεκα υἱοὶ καὶ εἴκοσι δοῦλοι
- 11 I сказав Ціва до царя: Усе, як накаже мій пан цар своєму рабові, так зробіть твій раб. А Мefibosheth сказав цар буде їсти при моєму столі, як один із царських синів.
Then Ziba said to the king, Every order which you have given to your servant will be done. As for Mephibosheth, he had a place at David's table, like one of the king's sons.
καὶ εἶπεν σίβα πρὸς τὸν βασιλέα κατὰ πάντα ὅσα ἐντέλλεται ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς τῷ δοῦλῳ αὐτοῦ οὕτως ποιήσει ὁ δοῦλός σου καὶ μεμφίβοσθε ἦσθιεν ἐπὶ τῆς τραπέζης δαυὶδ καθὼς εἷς τῶν υἱῶν τοῦ βασιλέως
- 12 А Мefibosheth мав малого сина, а ім'я йому Міха. I всі, хто мешкав у домі Циви, були раби для Мefibosheta.
And Mephibosheth had a young son named Mica. And all the people living in the house of Ziba were servants to Mephibosheth.
καὶ τῷ μεμφίβοσθε υἱὸς μικρὸς καὶ ὄνομα αὐτῷ μιχα καὶ πᾶσα ἡ κατοίκησις τοῦ οἴκου σίβα δοῦλοι τοῦ μεμφίβοσθε
- 13 А Мefibosheth сидів в Єрусалимі, бо він завжди їв при царському столі. I він був кривий на обидві свої ноги.
So Mephibosheth went on living in Jerusalem; for he took all his meals at the king's table; and he had not the use of his feet.
καὶ μεμφίβοσθε κατόκει ἐν ἱερουσαλὴμ ὅτι ἐπὶ τῆς τραπέζης τοῦ βασιλέως διὰ παντός ἦσθιεν καὶ αὐτὸς ἦν χωλὸς ἀμφοτέροις τοῖς ποσὶν αὐτοῦ
- 1 ¶ I сталося по тому, і помер цар аммонітський, а замість нього зацарював син його Ганун.
Now after this, death came to the king of the children of Ammon, and Hanun, his son, became king in his place.
καὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα καὶ ἀπέθανεν βασιλεὺς υἱῶν αμμων καὶ ἐβασίλευσεν αὐτῶν υἱὸς αὐτοῦ ἄντ' αὐτοῦ
- 2 I сказав Давид: Зроблю я ласку Гануну, Нахашевому синові, як батько його зробив був ласку мені. I послав Давид, щоб його порадувати, щодо батька його, через своїх рабів. I прибули Давидові раби до аммонітського краю.
And David said, I will be a friend to Hanun, the son of Nahash, as his father was a friend to me. So David sent his servants, to give him words of comfort on account of his father. And David's servants came into the land of the children of Ammon.
καὶ εἶπεν δαυὶδ ποιήσω ἔλεος μετὰ αὐτῶν υἱῶν νααθ δὲν τρόπον ἐποίησεν ὁ πατήρ αὐτοῦ μετ' ἐμοῦ ἔλεος καὶ ἀπέστειλεν δαυὶδ παρακαλέσαι αὐτὸν ἐν χειρὶ τῶν δούλων αὐτοῦ περὶ τοῦ πατρός αὐτοῦ καὶ παρεγένοντο οἱ παῖδες δαυὶδ εἰς τὴν γῆν υἱῶν αμμων
- 3 А аммонітські князі сказали до пана свого Гануна: Чи Давид шанує батька твого в очах твоїх тим, що послав тобі потішителей? Чи ж Давид послав до тебе своїх слуг не на те, щоб оглянули місто та щоб його вивідати, а потім знищити його?
But the chiefs of the children of Ammon said to Hanun their lord, Does it seem to you that David is honouring your father by sending comforters to you? has he not sent his servants to go through the town and make secret observation of it, and overcome it?
καὶ εἶπον οἱ ἄρχοντες υἱῶν αμμων πρὸς αὐτὸν τὸν κύριον αὐτῶν μὴ παρὰ τὸ δοξάζειν δαυὶδ τὸν πατέρα σου ἐνώπιόν σου ὅτι ἀπέστειλὲν σοὶ παρακαλοῦντας ἀλλ' οὐχὶ ὅπως ἐρευνησώσιν τὴν πόλιν καὶ αἰ κατασκοπήσωσιν αὐτήν καὶ τοῦ κατασκέψασθαι αὐτήν ἀπέστειλεν δαυὶδ τοὺς παῖδας αὐτοῦ πρὸς σέ
- 4 I взяв Ганун Давидових слуг, та й оголив половину їхньої бороди, та обрізав їхню одягу на половину, аж до сидіння їх, та й відпустив їх.
So Hanun took David's servants, and after cutting off half the hair on their chins, and cutting off the skirts of their robes up to the middle, he sent them away.
καὶ ἔλαβεν αὐτῶν τοὺς παῖδας δαυὶδ καὶ ἐξῆρξεν τοὺς πάγωνας αὐτῶν καὶ ἀπέκοψεν τοὺς μανδύας αὐτῶν ἐν τῷ ἡμίσει ἕως τῶν ἰσχιῶν αὐτῶν καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτούς

- 5 I донесли про це Давидові, а він послав назустріч їм, бо ті мужі були дуже осоромлені. I цар їм сказав: Сидіть в Єрихоні, аж поки відросте вам борода, потім повернетесь.
When David had news of it, he sent men out with the purpose of meeting them on their way, for the men were greatly shamed: and the king said, Go to Jericho till your hair is long again, and then come back.
καὶ ἀνήγγειλαν τῷ δαυὶδ ὑπὲρ τῶν ἀνδρῶν καὶ ἀπέστειλεν εἰς ἀπαντὴν αὐτῶν ὅτι ἦσαν οἱ ἄνδρες ἠτιμασμένοι σφόδρα καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς καθίσατε ἐν ιεριχω ἕως τοῦ ἀνατεῖλαι τοὺς πώγωνας ὑμῶν καὶ ἐπιστραφήσεσθε
- 6 ¶ I побачили аммонітяни, що вони зненавиджені в Давида. I аммонітяни послали й найняли Арам-Бет-Рехову й Арам-Цови, двадцять тисяч піхотинців, та царя Маахи, тисячу чоловіка, і тов'ян дванадцять тисяч чоловіка.
And when the children of Ammon saw that they had made themselves hated by David, they sent to the Aramaeans of Beth-rehob and Zobah, and got for payment twenty thousand footmen, and they got from the king of Maacah a thousand men, and from Tob twelve thousand.
καὶ εἶδαν οἱ υἱοὶ αμμων ὅτι κατησχύνθησαν ὁ λαὸς δαυὶδ καὶ ἀπέστειλαν οἱ υἱοὶ αμμων καὶ ἐμισθώσαντο τὴν συρίαν βαιθροωβ εἴκοσι χιλιάδας πεζῶν καὶ τὸν βασιλέα μααχα χιλίους ἄνδρας καὶ ἰστωβ δώδεκα χιλιάδας ἀνδρῶν
- 7 А коли Давид прочув про це, то послав Йоава та все лицарське військо.
And hearing of this, David sent Joab and all the army and the best fighting-men.
καὶ ἤκουσεν δαυὶδ καὶ ἀπέστειλεν τὸν ἰωαβ καὶ πᾶσαν τὴν δύναμιν τοῦς δυνατούς
- 8 I повиходили аммонітяни, і встановилися до бою при вході до брами. А Арам-Цова, і Рехов, і Тов'янин, і Мааха, вони самі були на полі.
And the children of Ammon came out and put their forces in position at the way into the town: and the Aramaeans of Zobah and of Rehob, with the men of Tob and Maacah, were by themselves in the field.
καὶ ἐξῆλθαν οἱ υἱοὶ αμμων καὶ παρετάξαντο πόλεμον παρὰ τῇ θύρᾳ τῆς πόλης καὶ συρία σουβα καὶ роωβ καὶ ἰστωβ καὶ мааха μόνοι ἐν ἀγρῷ
- 9 I побачив Йоав, що бойовий фронт звернений на нього спереду та позаду, то вибрав Ізраїлевих вибраних, та й установив їх навпроти Арама.
Now when Joab saw that their forces were in position against him in front and at his back, he took the best of the men of Israel and put them in line against the Aramaeans;
καὶ εἶδεν ἰωαβ ὅτι ἐγενήθη πρὸς αὐτὸν ἀντιπρόσωπον τοῦ πολέμου ἐκ τοῦ κατὰ πρόσωπον ἐξ ἐναντίας καὶ ἐκ τοῦ ὀπισθεν καὶ ἐπέλεξεν ἐκ πάντων τῶν νεανίσκων ἰσραηλ καὶ παρετάξαντο ἐξ ἐναντίας συρίας
- 10 А решту народу дав під руку свого брата Авшая, і встановив навпроти аммонітян,
And the rest of the people he put in position against the children of Ammon, with Abishai, his brother, at their head.
καὶ τὸ κατάλοιπον τοῦ λαοῦ ἔδωκεν ἐν χειρὶ ἀβессα τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ καὶ παρετάξαντο ἐξ ἐναντίας υἱῶν αμμων
- 11 і сказав: Якщо Арам буде сильніший від мене, то будеш мені на поміч, а якщо аммонітяни будуть сильніші від тебе, то я піду допомагати тобі.
And he said, If the Aramaeans are stronger and get the better of me, then you are to come to my help; but if the children of Ammon get the better of you, I will come to your help.
καὶ εἶπεν ἂν κραταιωθῇ συρία ὑπὲρ ἐμέ καὶ ἔσεσθέ μοι εἰς σωτηρίαν καὶ ἐὰν υἱοὶ αμμων κραταιωθῶσιν ὑπὲρ σέ καὶ ἐσόμεθα τοῦ σῶσαί σε
- 12 Будь мужній, і станьмо міцно за народ наш та за міста нашого Бога, а Господь нехай зробить, що добре в очах Його!
Take heart, and let us be strong for our people and for the towns of our God, and may the Lord do what seems good to him.
ἀνδρίζου καὶ κραταιωθῶμεν ὑπὲρ τοῦ λαοῦ ἡμῶν καὶ περὶ τῶν πόλεων τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ κύριος ποιήσει τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ
- 13 А коли Йоав та народ, що був із ним, підійшли на бій з Арамом, то ті повтікали перед ним.
Then Joab and the people with him went forward to the fight against the Aramaeans, and they went in flight before him.
καὶ προσῆλθεν ἰωαβ καὶ ὁ λαὸς αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ εἰς πόλεμον πρὸς συρίαν καὶ ἔφυγαν ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ
- 14 А аммонітяни побачили, що втік Арам, то й вони повтікали перед Авішасем, і ввійшли до міста. I вернувся Йоав від аммонітян і ввійшов до Єрусалиму.
And when the children of Ammon saw the flight of the Aramaeans, they themselves went in flight from Abishai, and came into the town. So Joab went back from fighting the children of Ammon and came to Jerusalem.
καὶ οἱ υἱοὶ αμμων εἶδαν ὅτι ἔφυγεν συρία καὶ ἔφυγαν ἀπὸ προσώπου ἀβессα καὶ εἰσῆλθαν εἰς τὴν πόλιν καὶ ἀνέστρεψεν ἰωαβ ἀπὸ τῶν υἱῶν αμμων καὶ παρεγένοντο εἰς ἱερουσαλημ
- 15 ¶ А коли побачив Арам, що він побитий Ізраїлем, то вони позбиралися разом.
And when the Aramaeans saw that Israel had overcome them, they got themselves together.
καὶ εἶδεν συρία ὅτι ἔπταισεν ἔμπροσθεν ἰσραηλ καὶ συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτό
- 16 I послав Гадад'езер, і ввів Арама, що з другого боку Річки, і ввійшли вони до Геламу. А Шовах, провідник Гадад'езерового війська, був перед ними.
And Hadadezer sent for the Aramaeans who were on the other side of the River: and they came to Helam, with Shobach, the captain of Hadadezer's army, at their head.
καὶ ἀπέστειλεν ἀδρααζαρ καὶ συνήγαγεν τὴν συρίαν τὴν ἐκ τοῦ πέραν τοῦ ποταμοῦ χαλαмак καὶ παρεγένοντο αἰλαμ καὶ σωβακ ἄρχων τῆς δυνάμεως ἀδρααζαρ ἔμπροσθεν αὐτῶν

- 17 I було донесено Давидові, і він зібрав усього Ізраїля, і перейшов Йордан, та прийшов до Геламу. А Арам установився навпроти Давида, і воював із ним.
 And word of this was given to David: and he got all Israel together and went over Jordan and came to Helam. And the Aramaeans put their forces in position against David, and made an attack on him.
 και ἀνηγγέλη τῷ δαυιδ και συνήγαγεν τὸν πάντα ἰσραηλ και διέβη τὸν ἰορδάνην και παρεγένοντο εἰς αἰλαμ και παρετάξατο συρία ἀπέναντι δαυιδ και ἐπολέμησαν μετ' αὐτοῦ
- 18 I побіг Арам перед Ізраїлем, а Давид повбивав з Араму сім сотень колесниць та сорок тисяч верхівців. I вбив він Шоваха, зверхника війська його, і той там помер.
 And the Aramaeans went in flight before Israel; and David put to the sword the men of seven hundred Aramaean war-carriages and forty thousand footmen, and Shobach, the captain of the army, was wounded, and came to his death there.
 και ἔφυγεν συρία ἀπὸ προσώπου ἰσραηλ και ἀνείλεν δαυιδ ἐκ τῆς συρίας ἑπτακόσια ἄρματα και τεσσαράκοντα χιλιάδας ἰπέων και τὸν σωβακ τὸν ἄρχοντα τῆς δυνάμεως αὐτοῦ ἐπάταξεν και ἀπέθα νεν ἐκεῖ
- 19 А коли всі царі, підлеглі Гадад'езера, побачили, що вони побиті Ізраїлем, то замирилися з Ізраїлем, і служили йому. I Арам уже боявся допомагати аммонітянам.
 And when all the kings who were servants of Hadadezer saw that they were overcome by Israel, they made peace with Israel and became their servants. So the Aramaeans, in fear, gave no more help to the children of Ammon.
 και εἶδαν πάντες οἱ βασιλεῖς οἱ δοῦλοι ἀδρααζαρ ὅτι ἔπταισαν ἔμπροσθεν ἰσραηλ και ἠτόμολησαν μετὰ ἰσραηλ και ἐδούλευσαν αὐτοῖς και ἐφοβήθη συρία τοῦ σώσαι ἔτι τοὺς υἱοὺς αμμων
- 1 ¶ I сталося по року, у час виходу царів на війну, то послав Давид Йоава й своїх слуг із ним, та всього Ізраїля, і вони вигубили аммонітян й облягли Раббу. А Давид сидів в Єрусалимі.
 Now in the spring, at the time when kings go out to war, David sent Joab and his servants and all Israel with him; and they made waste the land of the children of Ammon, and took up their position before Rabbah, shutting it in. But David was still at Jerusalem.
 και ἐγένετο ἐπιστρέψαντος τοῦ ἐνιαυτοῦ εἰς τὸν καιρὸν τῆς ἐξοδίας τῶν βασιλέων και ἀπέστειλεν δαυιδ τὸν ἰωαβ και τοὺς παῖδας αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ και τὸν πάντα ἰσραηλ και διέφθειραν τοὺς υἱοὺς αμμων και διεκάθισαν ἐπὶ ραββαθ και δαυιδ ἐκάθισεν ἐν ἱερουσαλημ
- 2 I сталося надвечір, і встав Давид із ложа свого, і проходжувався на даху царського дому. I побачив він із даху жінку, що купалася. А та жінка була дуже вродлива.
 Now one evening, David got up from his bed, and while he was walking on the roof of the king's house, he saw from there a woman bathing; and the woman was very beautiful.
 και ἐγένετο πρὸς ἔσπεραν και ἀνέστη δαυιδ ἀπὸ τῆς κοίτης αὐτοῦ και περιεπάτει ἐπὶ τοῦ δώματος τοῦ οἴκου τοῦ βασιλέως και εἶδεν γυναῖκα λουομένην ἀπὸ τοῦ δώματος και ἡ γυνὴ καλὴ τῷ εἶδει σ φόδρα
- 3 I послав Давид, і запитався про ту жінку. А посланий сказав: Таж то Вирсавія, Еліямова дочка, жінка хіттеянина Урії!
 And David sent to get knowledge who the woman was. And one said, Is this not Bath-sheba, the daughter of Eliam and wife of Uriah the Hittite?
 και ἀπέστειλεν δαυιδ και ἐζήτησεν τὴν γυναῖκα και εἶπεν οὐχὶ αὕτη βηρσαβε θυγάτηρ ελιαβ γυνὴ ουριου τοῦ χετταίου
- 4 I послав Давид посланців, і взяв її. I вона прийшла до нього, і він поклався з нею. А вона очистилася з нечистоти своєї, і вернулася до свого дому.
 And David sent and took her; and she came to him, and he took her to his bed: (for she had been made clean;) then she went back to her house.
 και ἀπέστειλεν δαυιδ ἀγγέλους και ἔλαβεν αὐτήν και εἰσῆλθεν πρὸς αὐτόν και ἐκοιμήθη μετ' αὐτῆς και αὐτὴ ἀμαζομένη ἀπὸ ἀκαθαρσίας αὐτῆς και ἀπέστρεψεν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς
- 5 I завагітніла та жінка. I послала вона, і донесла Давидові й сказала: Я завагітніла!
 And the woman became with child; and she sent word to David that she was with child.
 και ἐν γαστρὶ ἔλαβεν ἡ γυνὴ και ἀποστείλασα ἀπήγγειλεν τῷ δαυιδ και εἶπεν ἐγὼ εἰμι ἐν γαστρὶ ἔχω
- 6 ¶ А Давид послав до Йоава: Пошли мені хіттеянина Урію. I Йоав послав Урію до Давида.
 And David sent to Joab saying, Send Uriah the Hittite to me. And Joab sent Uriah to David.
 και ἀπέστειλεν δαυид πρὸς ἰωαβ λέγων ἀπόστειλον πρὸς με τὸν ουριαν τὸν χετταῖον και ἀπέστειλεν ἰωαβ τὸν ουριαν πρὸς δαυид
- 7 I прийшов Урія до нього, а Давид запитався про стан Йоава, і про стан народу, і про стан війни.
 And when Uriah came to him, David put questions to him about how Joab and the people were, and how the war was going.
 και παραγίνεται ουριας και εἰσῆλθεν πρὸς αὐτόν και ἐπηρώτησεν δαυид εἰς εἰρήνην ἰωαβ και εἰς εἰρήνην τοῦ λαοῦ και εἰς εἰρήνην τοῦ πολέμου
- 8 I сказав Давид до Урії: Іди до свого дому та обмий свої ноги. I вийшов Урія з царського дому, а за ним понесли гостинця царського.
 And David said to Uriah, Go down to your house and let your feet be washed. And Uriah went away from the king's house, and an offering from the king was sent after him.
 και εἶπεν δαυид τῷ ουρια κατάβηθι εἰς τὸν οἶκόν σου και νίψαι τοὺς πόδας σου και ἐξῆλθεν ουριας ἐξ οἴκου τοῦ βασιλέως και ἐξῆλθεν ὀπίσω αὐτοῦ ἄρσις τοῦ βασιλέως
- 9 Та Урія спав при вході до царського дому з усіма слугами пана свого, а до свого дому не пішов.
 But Uriah took his rest at the door of the king's house, with all the servants of his lord, and did not go down to his house.
 και ἐκοιμήθη ουριας παρὰ τῇ θύρᾳ τοῦ βασιλέως μετὰ τῶν δοῦλων τοῦ κυρίου αὐτοῦ και οὐ κατέβη εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ

- 10 I донесли Давидові, говорячи: Урія не пішов до дому свого. I сказав Давид до Урії: Чи ж не з дороги ти приходиш? Чому ти не пішов до свого дому?
 And when word was given to David that Uriah had not gone down to his house, David said to Uriah, Have you not come from a journey? why did you not go down to your house?
 και ἀνήγγειλαν τῷ δαυιδ λέγοντες ὅτι οὐ κατέβη ουριας εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ και εἶπεν δαυιδ πρὸς ουριαν οὐχι ἐξ ὁδοῦ σὺ ἔρχῃ τί ὅτι οὐ κατέβης εἰς τὸν οἶκόν σου
- 11 I сказав Урія до Давида: Ковчег і Ізраїль та Юда сидять у шатрах, а пан мій Йоав та раби мого пана таборують на голому полі. А я піду до свого дому, щоб їсти й пити та лежати зо своєю жінкою? Клянуся життям твоїм та життям душі твоєї, що не зроблю я такої речі!
 And Uriah said to David, Israel and Judah with the ark are living in tents, and my lord Joab and the other servants of my lord are sleeping in the open field; and am I to go to my house and take food and drink, and go to bed with my wife? By the living Lord, and by the life of your soul, I will not do such a thing.
 και εἶπεν ουριας πρὸς δαυιδ ἡ κιβωτὸς και ἰσραηλ και ἰουδας κατοικοῦσιν ἐν σκηναῖς και ὁ κύριός μου ἰωαβ και οἱ δοῦλοι τοῦ κυρίου μου ἐπὶ πρόσωπον τοῦ ἀγροῦ παρεμβάλλουσιν και ἐγὼ εἰσελεύσομαι εἰς τὸν οἶκόν μου φαγεῖν και πιεῖν και κοιμηθῆναι μετὰ τῆς γυναίκός μου πῶς ζῆ ἢ ψυχῆ σου εἰ ποιήσω τὸ ῥῆμα τοῦτο
- 12 I сказав Давид до Урії: Позостанься тут і сьогодні, а завтра я відпущу тебе. I позоставався Урія в Єрусалимі того дня та дня другого.
 And David said to Uriah, Be here today, and after that I will let you go. So Uriah was in Jerusalem that day and the day after.
 και εἶπεν δαυιδ πρὸς ουριαν κάθισον ἐνταῦθα και γε σήμερον και αὔριον ἐξαποστελῶ σε και ἐκάθισεν ουριας ἐν ἱερουσαλημ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ και τῇ ἐπαύριον
- 13 I покликав його Давид, і той їв та пив перед ним, а він підпоїв його. I вийшов він увечорі, щоб покластися на ложі своїм разом зо слугами пана свого, а до дому свого не пішов.
 And when David sent for him, he took meat and drink with him, and David made him the worse for drink: and when evening came, he went to rest on his bed with the servants of his lord, but he did not go down to his house.
 και ἐκάλεσεν αὐτὸν δαυιδ και ἔφαγεν ἐνώπιον αὐτοῦ και ἔπιεν και ἐμέθυσεν αὐτόν και ἐξῆλθεν ἐσπέρας τοῦ κοιμηθῆναι ἐπὶ τῆς κοίτης αὐτοῦ μετὰ τῶν δούλων τοῦ κυρίου αὐτοῦ και εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ οὐ κατέβη
- 14 ¶ I сталося ранком, і написав Давид листа до Йоава, і послав через Урію.
 Now in the morning, David gave Uriah a letter to take to Joab.
 και ἐγένετο πρωὶ και ἔγραψεν δαυιδ βιβλίον πρὸς ἰωαβ και ἀπέστειλεν ἐν χειρὶ ουριου
- 15 А в листі тому він написав так: Поставте Урію напереді найтяжчого бою, і відступіте від нього, щоб він був ударений, і помер.
 And in the letter he said, Take care to put Uriah in the very front of the line, where the fighting is most violent, and go back from him, so that he may be overcome and put to death.
 και ἔγραψεν ἐν τῷ βιβλίῳ λέγων εἰσάγαγε τὸν ουριαν ἐξ ἐναντίας τοῦ πολέμου τοῦ κραταιοῦ και ἀποστραφήσεσθε ἀπὸ ὀπισθεν αὐτοῦ και πληγήσεται και ἀποθανεῖται
- 16 I сталося, коли Йоав обложував місто, то поставив Урію на те місце, про яке знав, що там хоробрі мужі.
 So while Joab was watching the town, he put Uriah in the place where it was clear to him the best fighters were.
 και ἐγενήθη ἐν τῷ φυλάσσειν ἰωαβ ἐπὶ τὴν πόλιν και ἔθηκεν τὸν ουριαν εἰς τὸν τόπον οὗ ᾗδει ὅτι ἄνδρες δυνάμεως ἐκεῖ
- 17 I вийшли люди того міста, і воювали з Йоавом, і впали дехто з народу, із Давидових слуг, і повмирали, також хіттеянин Урія.
 And the men of the town went out and had a fight with Joab: and a number of David's men came to their death in the fight, and with them Uriah the Hittite.
 και ἐξῆλθον οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως και ἐπολέμουν μετὰ ἰωαβ και ἔπεσαν ἐκ τοῦ λαοῦ ἐκ τῶν δούλων δαυιδ και ἀπέθανεν και γε ουριας ὁ χετταῖος
- 18 I послав Йоав, і доніс Давидові про всі справи того бою.
 Then Joab sent David news of everything which had taken place in the war:
 και ἀπέστειλεν ἰωαβ και ἀπήγγειλεν τῷ βασιλεῖ πάντας τοὺς λόγους τοῦ πολέμου
- 19 I наказав він послові, говорячи: Як покінчиш ти оповідати цареві про всі справи того бою,
 And he gave orders to the man who took the news, saying, After you have given the king all the news about the war,
 και ἐνετείλατο τῷ ἀγγέλῳ λέγων ἐν τῷ συντελέσαι σε πάντας τοὺς λόγους τοῦ πολέμου λαλῆσαι πρὸς τὸν βασιλέα
- 20 і буде, якщо ти розгнівася царя, і він скаже тобі: Чого ви так близько підійшли до міста воювати? Чи ви не знали, що будуть кидати на вас з-над муру?
 If the king is angry and says, Why did you go so near the town for the fight? was it not certain that their archers would be on the wall?
 και ἔσται ἐὰν ἀναβῆ ὁ θυμὸς τοῦ βασιλέως και εἴπῃ σοι τί ὅτι ἤγγισατε πρὸς τὴν πόλιν πολεμῆσαι οὐκ ἦδειτε ὅτι τοξεύσουσιν ἀπάνωθεν τοῦ τείχους
- 21 Хто забив був Авимелеха, Єруббешетового сина? Чи не жінка кинула на нього горішнього каменя від жорен з муру, і він помер у Тебеці? Чого ви близько підійшли до муру? То ти скажеш: Помер також хіттеянин Урія.
 Who put Abimelech, the son of Jerubbaal, to death? did not a woman send a great stone down on him from the wall, putting him to death at Thebez? why did you go so near the wall? Then say to him, Your servant Uriah the Hittite is among the dead.
 τίς ἐπάταξεν τὸν ἀβιμελεχ υἱὸν ἱεροβααλ οὐχι γυνὴ ἔρριπεν ἐπ' αὐτὸν κλάσμα μύλου ἐπάνωθεν τοῦ τείχους και ἀπέθανεν ἐν θαμασι ἵνα τί προσηγάγετε πρὸς τὸ τεῖχος και ἐρεῖς και γε ουριας ὁ δοῦλός σου ὁ χετταῖος ἀπέθανεν

- 22 **I пішов посол і прийшов, і доніс Давидові все, що послав був Йоав.**
So the man went, and came to David, and gave him all the news which Joab had sent him to give; then David was angry with Joab and said, Why did you go so near the town for the fight? was it not certain that their archers would be on the wall? who put Abimelech, the son of Jerubbaal, to death? did not a woman send a great stone down on him from the wall, putting him to death at Thebez? why did you go so near the wall?
καὶ ἐπορεύθη ὁ ἄγγελος ἰωαβ πρὸς τὸν βασιλέα εἰς ἱερουσαλὴμ καὶ παρεγένετο καὶ ἀπήγγειλεν τῷ δαυὶδ πάντα ὅσα ἀπήγγειλεν αὐτῷ ἰωαβ πάντα τὰ ῥήματα τοῦ πολέμου καὶ ἐθυμώθη δαυὶδ πρὸς ἰωαβ καὶ εἶπεν πρὸς τὸν ἄγγελον ἵνα τί προσηγάγετε πρὸς τὴν πόλιν τοῦ πολεμήσαι οὐκ ἦδεται ὅτι πληγήσεσθε ἀπὸ τοῦ τείχους τίς ἐπάταξεν τὸν αβιμελεχ υἱὸν ἱεροβααλ οὐχὶ γυνὴ ἔρριπεν ἐπ' αὐτὸν κλάσμα μύλου ἀπὸ τοῦ τείχους καὶ ἀπέθανεν ἐν θαμνασί ἵνα τί προσηγάγετε πρὸς τὸ τείχος
- 23 **I сказав посол Давидові: Вони стали сильніші за нас, і вийшли проти нас на поле, та ми були переможцями над ними аж до входу в браму.**
And the man said to David, Truly the men got the better of us, and came out against us into the open country, but we sent them back to the very doors of the town.
καὶ εἶπεν ὁ ἄγγελος πρὸς δαυὶδ ὅτι ἐκραταίωσαν ἐφ' ἡμᾶς οἱ ἄνδρες καὶ ἐξῆλθαν ἐφ' ἡμᾶς εἰς τὸν ἀγρόν καὶ ἐγενήθημεν ἐπ' αὐτοὺς ἕως τῆς θύρας τῆς πόλεως
- 24 **А стрільці стріляли на твоїх рабів з муру, і померли дехто з царевих рабів, а також помер твій раб хіттеянин Урія.**
And the archers sent their arrows at your servants from the wall, and some of the king's servants are dead, and among them is your servant Uriah the Hittite.
καὶ ἐτόξευσαν οἱ τοξεύοντες πρὸς τοὺς παῖδάς σου ἀπάνωθεν τοῦ τείχους καὶ ἀπέθαναν τῶν παίδων τοῦ βασιλέως καὶ γε ὁ δοῦλός σου ουριας ὁ χετταῖος ἀπέθανεν
- 25 **I сказав Давид до посла: Так скажеш до Йоава: Нехай не буде злою в очах твоїх ця річ, бо меч пожирає то цього, то того. Підсиль війну свою проти міста, та й розвали його! І підбадьо р його, Йоава!**
Then David said to the man, Go and say to Joab, Do not let this be a grief to you; for one man may come to his death by the sword like another: put up an even stronger fight against the town, and take it: and do you put heart into him.
καὶ εἶπεν δαυὶδ πρὸς τὸν ἄγγελον τάδε ἐρεῖς πρὸς ἰωαβ μὴ πονηρὸν ἔστω ἐν ὀφθαλμοῖς σου τὸ ῥῆμα τοῦτο ὅτι ποτὲ μὲν οὕτως καὶ ποτὲ οὕτως φάγεται ἡ μάχαιρα κραταίωσον τὸν πόλεμόν σου πρὸς τὴν πόλιν καὶ κατασπασον αὐτήν καὶ κραταίωσον αὐτόν
- 26 **I прочула Уріява жінка, що помер її чоловік Урія, і голосила за своїм чоловіком.**
And when the wife of Uriah had news that her husband was dead, she gave herself up to weeping for him.
καὶ ἤκουσεν ἡ γυνὴ ουριαίου ὅτι ἀπέθανεν ουριας ὁ ἀνὴρ αὐτῆς καὶ ἐκόψατο τὸν ἀνδρα αὐτῆς
- 27 **А як минула жалоба, то Давид послав, і забрав її до свого дому, і вона стала йому за жінку, і породила йому сина. Та в Господніх очах була злою та річ, що оце зробив був Давид.**
And when the days of weeping were past, David sent for her, and took her into his house, and she became his wife and gave him a son. But the Lord was not pleased with the thing David had done.
καὶ διήλθεν τὸ πένθος καὶ ἀπέστειλεν δαυὶδ καὶ συνήγαγεν αὐτήν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ καὶ ἐγενήθη αὐτῷ εἰς γυναῖκα καὶ ἔτεκεν αὐτῷ υἱὸν καὶ πονηρὸν ἐφάνη τὸ ῥῆμα ὃ ἐποίησεν δαυὶδ ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου
- 1 ¶ **I послав Господь Натана до Давида, а він прийшов до нього та й сказав йому: Два чоловіки були в одному місті, один заможний, а один убогий.**
And the Lord sent Nathan to David. And Nathan came to him and said, There were two men in the same town: one a man of great wealth, and the other a poor man.
καὶ ἀπέστειλεν κύριος τὸν ναθαν τὸν προφήτην πρὸς δαυὶδ καὶ εἰσῆλθεν πρὸς αὐτὸν καὶ εἶπεν αὐτῷ δύο ἦσαν ἄνδρες ἐν πόλει μὴ εἷς πλούσιος καὶ εἷς πένης
- 2 **У заможного було дуже багато худоби дрібної та худоби великої.**
The man of wealth had great numbers of flocks and herds;
καὶ τῷ πλουσίῳ ἦν ποίμνια καὶ βοσκόλια πολλὰ σφόδρα
- 3 **А вбогий нічого не мав, окрім однієї малої овечки, яку він набув та утримував при житті. І росла вона з ним та з синами його разом, із кавалка хліба його їла й з Келіха його пила, та на лоні його лежала, і була йому як дочка.**
But the poor man had only one little she-lamb, which he had got and taken care of: from its birth it had been with him like one of his children; his meat was its food, and from his cup it took its drink, resting in his arms, and it was like a daughter to him.
καὶ τῷ πένητι οὐδὲν ἀλλ' ἢ ἁμνὰς μία μικρά ἦν ἐκτήσατο καὶ περιεποιήσατο καὶ ἐξέθρεψεν αὐτήν καὶ ἠδρύνθη μετ' αὐτοῦ καὶ μετὰ τῶν υἱῶν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἐκ τοῦ ἄρτου αὐτοῦ ἔσθιεν καὶ ἐκ τοῦ ὕδατος αὐτοῦ ἔπιεν καὶ ἐν τῷ κόλπῳ αὐτοῦ ἐκάθευδεν καὶ ἦν αὐτῷ ὡς θυγάτηρ
- 4 **І прийшов до багатого чоловіка подорожній, та той жалував узяти з худоби своєї дрібної чи з худоби своєї великої, щоб спорядити їжу для подорожнього, що до нього прийшов, і він уз яв овечку того вбогого чоловіка, і спорядив її для чоловіка, що до нього прийшов...**
Now a traveller came to the house of the man of wealth, but he would not take anything from his flock or his herd to make a meal for the traveller who had come to him, but he took the poor man's lamb and made it ready for the man who had come.
καὶ ἦλθεν πάροδος τῷ ἀνδρὶ τῷ πλουσίῳ καὶ ἐφείσατο λαβεῖν ἐκ τῶν ποιμνίων αὐτοῦ καὶ ἐκ τῶν βοσκάλων αὐτοῦ τοῦ ποιῆσαι τῷ ξένῳ ὄδοιπόρῳ ἐλθόντι πρὸς αὐτὸν καὶ ἔλαβεν τὴν ἁμνάδα τοῦ πένητος καὶ ἐποίησεν αὐτήν τῷ ἀνδρὶ τῷ ἐλθόντι πρὸς αὐτόν

- 5 I сильно запалав Давидів гнів на того чоловіка, і він сказав до Натана: Як живий Господь, вартій смерті той чоловік, що чинить таке.
And David was full of wrath against that man; and he said to Nathan, By the living Lord, death is the right punishment for the man who has done this:
καὶ ἐθυμώθη ὀργῇ δαυὶδ σφόδρα τῷ ἀνδρὶ καὶ εἶπεν δαυὶδ πρὸς ναθαν ζῆ κύριος ὅτι υἱὸς θανάτου ὁ ἀνὴρ ὁ ποιήσας τοῦτο
- 6 А овечку він оплатить чотирикратно, за те, що зробив таку річ, і за те, що не змілюсердився.
And he will have to give back four times the value of the lamb, because he has done this and because he had no pity.
καὶ τὴν ἀμνάδα ἀποτείσει ἑπταπλασίονα ἀνθ' ὧν ὅτι ἐποίησεν τὸ ῥῆμα τοῦτο καὶ περὶ οὗ οὐκ ἐφείσατο
- 7 I сказав Натан до Давида: Ти той чоловік! Так сказав Господь, Бог Ізраїлів: Я помазав тебе над Ізраїлем, і Я спас тебе з Саулової руки.
And Nathan said to David, You are that man. The Lord God of Israel says, I made you king over Israel, putting holy oil on you, and I kept you safe from the hands of Saul;
καὶ εἶπεν ναθαν πρὸς δαυὶδ σὺ εἶ ὁ ἀνὴρ ὁ ποιήσας τοῦτο τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς ἰσραηλ ἐγὼ εἰμι ἐχριστὰ σε εἰς βασιλέα ἐπὶ ἰσραηλ καὶ ἐγὼ εἰμι ἐρρυσάμην σε ἐκ χειρὸς σαουλ
- 8 I дав тобі дім твого пана, та жінок пана твого на лоно твое, і дав тобі дім Ізраїля та Юди, а якщо цього мало, то додам тобі ще цього та того.
I gave you your master's daughter and your master's wives for yourself, and I gave you the daughters of Israel and Judah; and if that had not been enough, I would have given you such and such things.
καὶ ἔδωκά σοι τὸν οἶκον τοῦ κυρίου σου καὶ τὰς γυναῖκας τοῦ κυρίου σου ἐν τῷ κόλπῳ σου καὶ ἔδωκά σοι τὸν οἶκον ἰσραηλ καὶ ἰουδα καὶ εἰ μικρὸν ἐστὶν προσθήσω σοι κατὰ ταῦτα
- 9 I чому ти зневажив Господнє слово, і вчинив це зло в очах Його? Хіттяєнина Урію вбив ти мечем, а його дружину взяв собі за жінку. А його вбив мечем Аммонових синів.
Why then have you had no respect for the word of the Lord, doing what is evil in his eyes? You have put Uriah the Hittite to death with the sword, and have taken his wife to be your wife; you have put him to death with the sword of the children of Ammon.
τί ὅτι ἐφάυλισας τὸν λόγον κυρίου τοῦ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ τὸν ουριαν τὸν χετταῖον ἐπάταξας ἐν ῥομφαίᾳ καὶ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ ἔλαβες σεαυτῷ εἰς γυναῖκα καὶ αὐτὸν ἀπέκτεινας ἐν ῥομφαίᾳ υἱῶν αμμων
- 10 А тепер не відступить меч від твого дому аж навіки за те, що зневажив ти Мене, і взяв дружину хіттяєника Урії, щоб була тобі за жінку.
So now the sword will never be turned away from your family; because you have had no respect for me, and have taken the wife of Uriah the Hittite to be your wife.
καὶ νῦν οὐκ ἀποστήσεται ῥομφαία ἐκ τοῦ οἴκου σου ἕως αἰῶνος ἀνθ' ὧν ὅτι ἐξουδένωσάς με καὶ ἔλαβες τὴν γυναῖκα τοῦ ουριου τοῦ χετταίου τοῦ εἶναι σοι εἰς γυναῖκα
- 11 Так сказав Господь: Ось Я наведу на тебе зло з твого дому, і заберу жінок твоїх на очах твоїх, і дам ближньому твоему, а він покладеться з жінками твоїми при світлі цього сонця.
The Lord says, From those of your family I will send evil against you, and before your very eyes I will take your wives and give them to your neighbour, and he will take your wives to his bed by the light of this sun.
τάδε λέγει κύριος ἰδοὺ ἐγὼ ἐξεγείρω ἐπὶ σὲ κακὰ ἐκ τοῦ οἴκου σου καὶ λήψομαι τὰς γυναῖκάς σου κατ' ὀφθαλμοῦς σου καὶ δώσω τῷ πλησίον σου καὶ κοιμηθήσεται μετὰ τῶν γυναικῶν σου ἐναντίον τοῦ ἡλίου τούτου
- 12 Хоч ти вчинив потасмно, а Я зроблю цю річ перед усім Ізраїлем та перед сонцем.
You did it secretly; but I will do this thing before all Israel and in the light of the sun.
ὅτι σὺ ἐποίησας κρυβῆ κάγω ποιήσω τὸ ῥῆμα τοῦτο ἐναντίον παντὸς ἰσραηλ καὶ ἀπέναντι τούτου τοῦ ἡλίου
- 13 I сказав Давид до Натана: Згрішив я перед Господом! А Натан сказав до Давида: I Господь зняв твій гріх, не помреш!
And David said to Nathan, Great is my sin against the Lord. And Nathan said to David, The Lord has put away your sin; death will not come on you.
καὶ εἶπεν δαυὶδ τῷ ναθαν ἡμάρτηκα τῷ κυρίῳ καὶ εἶπεν ναθαν πρὸς δαυὶδ καὶ κύριος παρεβίβασεν τὸ ἁμάρτημά σου οὐ μὴ ἀποθάνῃς
- 14 Та що ти спонукав зневаження Господа цією річчю, то син твій, народжений тобі, кінче помре.
But still, because you have had no respect for the Lord, death will certainly overtake the child who has newly come to birth.
πλὴν ὅτι παροξύνων παρώξυνας τοὺς ἐχθροὺς κυρίου ἐν τῷ ῥήματι τούτῳ καὶ γε ὁ υἱὸς σου ὁ τεχθεὶς σοι θανάτῳ ἀποθανεῖται
- 15 ¶ I пішов Натан до свого дому, а Господь уразив дитя, що Давидові породила Урієва жінка, і воно захворіло.
Then Nathan went back to his house. And the hand of the Lord was on David's son, the child of Uriah's wife, and it became very ill.
καὶ ἀπῆλθεν ναθαν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ καὶ ἔθραυσεν κύριος τὸ παιδίον ὃ ἔτεκεν ἡ γυνὴ ουριου τῷ δαυὶδ καὶ ἠρρώστησεν
- 16 А Давид молив Бога за дитинку, і постив Давид, і входив до кімнати, і ночував, поклавшись на землю.
So David made prayer to God for the child; and he took no food day after day, and went in and, stretching himself out on the earth, was there all night.
καὶ ἐζήτησεν δαυὶδ τὸν θεὸν περὶ τοῦ παιδαρίου καὶ ἐνήστευσεν δαυὶδ νηστείαν καὶ εἰσῆλθεν καὶ ἠύλισθη ἐν σάκκῳ ἐπὶ τῆς γῆς
- 17 I прийшли старші його дому до нього, щоб підняти його з землі, та він не хотів, і не підкріпився з ними хлібом.
And the chief men of his house got up and went to his side to make him get up from the earth, but he would not; and he would not take food with them.
καὶ ἀνέστησαν ἐπ' αὐτὸν οἱ πρεσβύτεροι τοῦ οἴκου αὐτοῦ τοῦ ἐγειραὶ αὐτὸν ἀπὸ τῆς γῆς καὶ οὐκ ἠθέλησεν καὶ οὐ συνέφαγεν αὐτοῖς ἄρτον

- 18 I сталося сьомого дня, і померло те дитя, а Давидові слуги боялися донести йому, що померло те дитя, бо казали: Ось як була та дитина живою, говорили ми до нього, та не слухав він нашого голосу; а як ми скажемо до нього: Померло це дитя, то ще вчинить щось лихе.
 And then on the seventh day the child's death took place. And David's servants were in fear of giving him the news of the child's death: for they said, Truly, while the child was still living he gave no attention when we said anything to him: what will he do to himself if we give him word that the child is dead?
 και ἐγένετο ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ και ἀπέθανε τὸ παιδάριον και ἐφοβήθησαν οἱ δοῦλοι δαυιδ ἀναγγεῖλαι αὐτῷ ὅτι τέθνηκεν τὸ παιδάριον ὅτι εἶπαν ἰδοὺ ἐν τῷ ἔτι τὸ παιδάριον ζῆν ἐλαλήσαμεν πρὸς αὐτὸν και οὐκ εἰσήκουσεν τῆς φωνῆς ἡμῶν και πῶς εἰπώμεν πρὸς αὐτὸν ὅτι τέθνηκεν τὸ παιδάριον και ποιήσει κακά
- 19 А Давид побачив, що слуги його шепочуться поміж собою, і зрозумів Давид, що померло те дитя. І сказав Давид до своїх слуг: Чи не померло те дитя? А ті відказали: Померло.
 But when David saw that his servants were talking together quietly, he was certain that the child was dead: and he said to his servants, Is the child dead? and they said, He is.
 και συνῆκεν δαυιδ ὅτι οἱ παῖδες αὐτοῦ ψιθυρίζουσιν και ἐνόησεν δαυιδ ὅτι τέθνηκεν τὸ παιδάριον και εἶπεν δαυιδ πρὸς τοὺς παῖδας αὐτοῦ εἰ τέθνηκεν τὸ παιδάριον και εἶπαν τέθνηκεν
- 20 I звівся Давид із землі, і помився, і намастився, і змінив свою одежу, і ввійшов до Господнього дому та й поклонився. Потому ввійшов до свого дому, і захотів їсти, і поклали йому хліб а, і він їв.
 Then David got up from the earth, and after washing and rubbing himself with oil and changing his clothing, he went into the house of the Lord and gave worship: then he went back to his house, and at his order they put food before him and he had a meal.
 και ἀνέστη δαυιδ ἐκ τῆς γῆς και ἐλούσατο και ἠλείψατο και ἠλλάξεν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ και εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ και προσεκύνησεν αὐτῷ και εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ και ἤτησεν ἄρτον φάγειν και παρέθηκεν αὐτῷ ἄρτον και ἔφαγεν
- 21 I сказали йому слуги його: Що це за річ, яку ти вчинив? Коли те дитя жило, ти постив та плакав; а як померло те дитя, ти встав та й їв хліб?
 Then his servants said to him, Why have you been acting in this way? you were weeping and going without food while the child was still living; but when the child was dead, you got up and had a meal.
 και εἶπαν οἱ παῖδες αὐτοῦ πρὸς αὐτὸν τί τὸ ῥῆμα τοῦτο ὃ ἐποίησας ἕνεκα τοῦ παιδαρίου ἔτι ζῶντος ἐνήστευες και ἐκλαιες και ἠγρόπνεις και ἠνίκα ἀπέθανεν τὸ παιδάριον ἀνέστης και ἔφαγες ἄρτον και πέπωκας
- 22 А він відказав: Коли те дитя ще жило, я постив та плакав, бо казав: Хто знає, може Господь учинить мені милість, і буде жити дитя те?
 And he said, While the child was still living I went without food and gave myself up to weeping: for I said, Who is able to say that the Lord will not have mercy on me and give the child life?
 και εἶπεν δαυιδ ἐν τῷ τὸ παιδάριον ἔτι ζῆν ἐνήστευσα και ἐκλαυσα ὅτι εἶπα τίς οἶδεν εἰ ἐλεήσει με κύριος και ζήσεται τὸ παιδάριον
- 23 А тепер, померло воно. Нащо то я б постив? Чи зможу ще повернути його? Я піду до нього, а воно не вернеться до мене...
 But now that the child is dead there is no reason for me to go without food; am I able to make him come back to life? I will go to him, but he will never come back to me.
 και νῦν τέθνηκεν ἵνα τί τοῦτο ἐγὼ νηστεύω μὴ δυνήσομαι ἐπιστρέψαι αὐτὸ ἔτι ἐγὼ πορεύσομαι πρὸς αὐτὸν και αὐτὸς οὐκ ἀναστρέψει πρὸς με
- 24 I потішив Давид жінку свою Вирсавію, і прийшов до неї, і ліг із нею. І вона вродила сина, а він назвав ім'я йому: Соломон. І Господь полюбив його,
 And David gave comfort to his wife Bath-sheba, and he went in to her and had connection with her: and she had a son to whom she gave the name Solomon. And he was dear to the Lord.
 και παρεκάλεσεν δαυιδ βηρσαβεε τὴν γυναῖκα αὐτοῦ και εἰσῆλθεν πρὸς αὐτήν και ἐκοιμήθη μετ' αὐτῆς και συνέλαβεν και ἔτεκεν υἱὸν και ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ σαλωμων και κύριος ἠγάπησεν αὐτόν
- 25 і послав пророка Натана, і той назвав ім'я йому: Сдід'я, ради Господа.
 And he sent word by Nathan the prophet, who gave him the name Jedidiah, by the word of the Lord.
 και ἀπέστειλεν ἐν χειρὶ ναθαν τοῦ προφήτου και ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἰδεδι ἕνεκεν κυρίου
- 26 ¶ А Йоав воював з Раббою аммонітян, і здобув царське місто.
 Now Joab was fighting against Rabbah, in the land of the children of Ammon, and he took the water-town.
 και ἐπολέμησεν ἰωαβ ἐν ραββαθ υἱῶν αμμων και κατέλαβεν τὴν πόλιν τῆς βασιλείας
- 27 І послав Йоав послів до Давида, і сказав: Воював я з Раббою, і здобув я місто води.
 And Joab sent men to David, saying, I have made war against Rabbah and have taken the water-town.
 και ἀπέστειλεν ἰωαβ ἀγγέλους πρὸς δαυιδ και εἶπεν ἐπολέμησα ἐν ραββαθ και κατελαβόμην τὴν πόλιν τῶν ὑδάτων
- 28 А тепер збери решту народу, і таборуї біля міста, та здобудь його, щоб не здобув те місто я, і щоб не було воно назване моїм ім'ям.
 So now, get the rest of the people together, and put them in position against the town and take it, for if I take it, it will be named after my name.
 και νῦν συνάγαγε τὸ κατάλοιπον τοῦ λαοῦ και παρέμβαλε ἐπὶ τὴν πόλιν και προκαταλαβοῦ αὐτήν ἵνα μὴ προκαταλάβωμαι ἐγὼ τὴν πόλιν και κληθῆ τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐτήν
- 29 І зібрав Давид увесь народ, і пішов до Рабби, і воював із нею, та й здобув її.
 Then David got all the people together and went to Rabbah and made war on it and took it.
 και συνήγαγεν δαυιδ πάντα τὸν λαὸν και ἐπορεύθη εἰς ραββαθ και ἐπολέμησεν ἐν αὐτῇ και κατέλαβετο αὐτήν

- 30 **I** взяв він корону з голови їхнього царя, а вага її талант золота, та дорогий камінь, і Давид поклав її на свою голову. I він виніс дуже багато здобичі з того міста.
And he took the crown of Milcom from his head; the weight of it was a talent of gold, and in it were stones of great price; and it was put on David's head. And he took a great store of goods from the town.
καὶ ἔλαβεν τὸν στέφανον μελχολ τοῦ βασιλέως αὐτῶν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ καὶ ὁ σταθμὸς αὐτοῦ τάλαντον χρυσοῦ καὶ λίθου τιμίου καὶ ἦν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς δαυιδ καὶ σκόλα τῆς πόλεως ἐξήνεγκεν πολλὰ σφόδρα
- 31 **A** народ, що був у ньому, він повиводив, і поклав їх під пилку, і під залізни долота та під залізни сокири, і позаганяв їх до цегельняної печі. I так робив він усім аммонітським містам. I вернувся Давид та весь народ до Єрусалиму.
And he took the people out of the town and put them to work with wood-cutting instruments, and iron grain-crushers, and iron axes, and at brick-making; this he did to all the towns of the children of Ammon. Then David and all the people went back to Jerusalem.
καὶ τὸν λαὸν τὸν ὄντα ἐν αὐτῇ ἐξήγαγεν καὶ ἔθηκεν ἐν τῷ πρίονι καὶ ἐν τοῖς τριβόλοις τοῖς σιδηροῖς καὶ διήγαγεν αὐτοὺς διὰ τοῦ πλινθείου καὶ οὕτως ἐποίησεν πάσαις ταῖς πόλεσιν υἰῶν αμμων καὶ ἐπέστρεψεν δαυιδ καὶ πᾶς ὁ λαὸς εἰς ἱερουσαλημ
- 1 ¶ **I** сталося по тому, мав Авесалом, син Давидів, уродливу сестру, а ім'я її Тамара. I покохав її Аммон, син Давидів.
Now after this, it came about that Absalom, David's son, had a beautiful sister, whose name was Tamar; and David's son Ammon was in love with her.
καὶ ἐγενήθη μετὰ ταῦτα καὶ τῷ αβεσσαλωμ υἱῷ δαυιδ ἀδελφή καλὴ τῷ εἶδει σφόδρα καὶ ὄνομα αὐτῇ θημαρ καὶ ἠγάπησεν αὐτὴν αμμων υἰὸς δαυιδ
- 2 **I** вболівав Аммон так, що він аж захворів через свою сестру Тамару, бо вона була дівчина, і Аммонові здавалося трудно щось її зробити.
And he was so deeply in love that he became ill because of his sister Tamar; for she was a virgin, and so it seemed hard to Ammon to do anything to her.
καὶ ἐθλίβετο αμμων ὥστε ἀρρωστεῖν διὰ θημαρ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ ὅτι παρθένος ἦν αὐτῇ καὶ ὑπέρογκον ἐν ὀφθαλμοῖς αμμων τοῦ ποιῆσαι τι αὐτῇ
- 3 **A** Аммон мав товариша, а ім'я йому Йонадав, син Шім'ї, Давидового брата. I Йонадав був чоловік дуже хитрий.
But Ammon had a friend whose name was Jonadab, the son of Shimeah, David's brother: and Jonadab was a very wise man.
καὶ ἦν τῷ αμμων ἐταῖρος καὶ ὄνομα αὐτῷ ἰωναδαβ υἰὸς σαμαα τοῦ ἀδελφοῦ δαυιδ καὶ ἰωναδαβ ἄνθρωπος σοφὸς σφόδρα
- 4 **I** він сказав йому: Чого ти, царевичу, такий марний щоранку? Чи ж не розповіси мені? I сказав йому Аммон: Я кохаю Тамару, сестру брата свого Авесалома.
And he said to him, O son of the king, why are you getting thinner day by day? will you not say what your trouble is? And Ammon said to him, I am in love with Tamar, my brother Absalom's sister.
καὶ εἶπεν αὐτῷ τί σοι ὅτι σὺ οὕτως ἀσθενῆς υἱὲ τοῦ βασιλέως τὸ πρωὶ πρωὶ οὐκ ἀπαγγελεῖς μοι καὶ εἶπεν αὐτῷ αμμων θημαρ τὴν ἀδελφὴν αβεσσαλωμ τοῦ ἀδελφοῦ μου ἐγὼ ἀγαπῶ
- 5 **I** сказав йому Йонадав: Ляж на ложі своєму, і вдавай хворого. А коли прийде твій батько, щоб побачити тебе, то скажи йому: Нехай прийде сестра моя Тамара, і нехай підкріпить мен е хлібом, і нехай зробить на моїх очах ту їжу, щоб я бачив та їв із руки її.
Then Jonadab said to him, Go to your bed, and let it seem that you are ill: and when your father comes to see you, say to him, Let my sister Tamar come and give me bread, and get the food ready before my eyes, so that I may see it and take it from her hand.
καὶ εἶπεν αὐτῷ ἰωναδαβ κοιμηθητι ἐπὶ τῆς κοίτης σου καὶ μαλακίσθητι καὶ εἰσελεύσεται ὁ πατήρ σου τοῦ ἰδεῖν σε καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτόν ἐλθέτω δὴ θημαρ ἡ ἀδελφή μου καὶ ψωμισάτω με καὶ ποιησάτω κατ' ὀφθαλμούς μου βρῶμα ὅπως ἴδω καὶ φάγω ἐκ τῶν χειρῶν αὐτῆς
- 6 **I** поклався Аммон, і вдавав хворого, а цар прийшов побачити його. I сказав Аммон до царя: Нехай прийде сестра моя Тамара, і нехай спече на моїх очах два млинці, і я попоїм з її рук н.
So Ammon went to bed and made himself seem ill: and when the king came to see him, Ammon said to the king, Please let my sister Tamar come and make me one or two cakes before my eyes, so that I may take food from her hand.
καὶ ἐκοιμήθη αμμων καὶ ἠρρώστησεν καὶ εἰσῆλθεν ὁ βασιλεὺς ἰδεῖν αὐτόν καὶ εἶπεν αμμων πρὸς τὸν βασιλέα ἐλθέτω δὴ θημαρ ἡ ἀδελφή μου πρὸς με καὶ κολλυρισάτω ἐν ὀφθαλμοῖς μου δύο κολλυρίδας καὶ φάγομαι ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῆς
- 7 **I** послав Давид до Тамари, до дому, говорячи: Иди до дому твого брата Аммона, і приготуй йому їжу.
Then David sent to the house for Tamar and said, Go now to your brother Ammon's house and get a meal for him.
καὶ ἀπέστειλεν δαυид πρὸς θημαρ εἰς τὸν οἶκον λέγων πορεύθητι δὴ εἰς τὸν οἶκον αμμων τοῦ ἀδελφοῦ σου καὶ ποιήσον αὐτῷ βρῶμα
- 8 **I** прийшла Тамара до дому свого брата Аммона, а він лежить. I взяла вона тіста, і замісила, і приготувала на очах його, та й спекла млинці.
So Tamar went to her brother Ammon's house; and he was in bed. And she took paste and made cakes before his eyes, cooking them over the fire.
καὶ ἐπορεύθη θημαρ εἰς τὸν οἶκον αμμων ἀδελφοῦ αὐτῆς καὶ αὐτὸς κοιμώμενος καὶ ἔλαβεν τὸ σταῖς καὶ ἐφόρασεν καὶ ἐκολλύρισεν κατ' ὀφθαλμούς αὐτοῦ καὶ ἤψησεν τὰς κολλυρίδας
- 9 **I** взяла вона сковорідку, і виложила перед ним, та він відмовився їсти. I сказав Аммон: Випровадь від мене всіх людей. I повиходили від нього всі люди.
And she took the cooking-pot, and put the cakes before him, but he would not take them. And Ammon said, Let everyone go away from me. So they all went out.
καὶ ἔλαβεν τὸ τήγανον καὶ κατεκένωσεν ἐνώπιον αὐτοῦ καὶ οὐκ ἠθέλησεν φαγεῖν καὶ εἶπεν αμμων ἐξαγάγετε πάντα ἄνδρα ἐπάνωθέν μου καὶ ἐξήγαγον πάντα ἄνδρα ἀπὸ ἐπάνωθεν αὐτοῦ

- 10 I said to Amnon: Bring the food to my room, and I will take it from your hand. So Tamar took the cakes she had made and went with them into her brother Amnon's bedroom.
 Then Amnon said to Tamar, Take the food and come into my bedroom, so that I may take it from your hand. So Tamar took the cakes she had made and went with them into her brother Amnon's bedroom.
 και εἶπεν αμνων πρὸς θημαρ εἰσένεγκε τὸ βρῶμα εἰς τὸ ταμίειον καὶ φάγομαι ἐκ τῆς χειρὸς σου καὶ ἔλαβεν θημαρ τὰς κολλυρίδας ἃς ἐποίησεν καὶ εἰσήνεγκεν τῷ αμνων ἀδελφῷ αὐτῆς εἰς τὸν κοιτῶνα
- 11 I when she took them to give them to him, he put his arms round her and said, Come to bed, my sister.
 And when she took them to give them to him, he put his arms round her and said, Come to bed, my sister.
 και προσήγαγεν αὐτῷ τοῦ φαγεῖν καὶ ἐπελάβετο αὐτῆς καὶ εἶπεν αὐτῇ δεῦρο κοιμήθητι μετ' ἐμοῦ ἀδελφῆ μου
- 12 A when he said to her, O my brother, do not put shame on me; it is not right for such a thing to be done in Israel: do not this evil thing.
 And answering him, she said, O my brother, do not put shame on me; it is not right for such a thing to be done in Israel: do not this evil thing.
 και εἶπεν αὐτῷ μὴ ἀδελφέ μου μὴ ταπεινώσης με διότι οὐ ποιηθήσεται οὕτως ἐν ἰσραηλ μὴ ποιήσης τὴν ἀφροσύνην ταύτην
- 13 I what will become of me in my shame? and as for you, you will be looked down on with disgust by all Israel. Now then, go and make your request to the king, for he will not keep me from you.
 What will become of me in my shame? and as for you, you will be looked down on with disgust by all Israel. Now then, go and make your request to the king, for he will not keep me from you.
 και ἐγὼ ποῦ ἀποίσω τὸ ὄνειδός μου καὶ σὺ ἔση ὡς εἷς τῶν ἀφρόνων ἐν ἰσραηλ καὶ νῦν λάλησον δὴ πρὸς τὸν βασιλέα ὅτι οὐ μὴ κωλύσῃ με ἀπὸ σοῦ
- 14 But he would not give attention to what she said: but being stronger than she, he took her by force, and had connection with her.
 But he would not give attention to what she said: but being stronger than she, he took her by force, and had connection with her.
 και οὐκ ἠθέλησεν αμνων τοῦ ἀκοῦσαι τῆς φωνῆς αὐτῆς καὶ ἐκραταίωσεν ὑπὲρ αὐτὴν καὶ ἐταπεινώσεν αὐτὴν καὶ ἐκοιμήθη μετ' αὐτῆς
- 15 I then Amnon was full of hate for her, hating her with a hate greater than his earlier love for her. And he said to her, Get up and be gone.
 Then Amnon was full of hate for her, hating her with a hate greater than his earlier love for her. And he said to her, Get up and be gone.
 και ἐμίσησεν αὐτὴν αμνων μῖσος μέγα σφόδρα ὅτι μέγα τὸ μῖσος ὃ ἐμίσησεν αὐτὴν ὑπὲρ τὴν ἀγάπην ἣν ἠγάπησεν αὐτὴν καὶ εἶπεν αὐτῇ αμνων ἀνάστηθι καὶ πορεύου
- 16 A when she said to him, Not so, my brother, for this great wrong in sending me away is worse than what you did to me before. But he gave no attention to her.
 And she said to him, Not so, my brother, for this great wrong in sending me away is worse than what you did to me before. But he gave no attention to her.
 και εἶπεν αὐτῷ θημαρ μὴ ἀδελφε ὅτι μεγάλη ἢ κακία ἢ ἐσχάτη ὑπὲρ τὴν πρώτην ἣν ἐποίησας μετ' ἐμοῦ τοῦ ἐξαποστεῖλαι με καὶ οὐκ ἠθέλησεν αμνων ἀκοῦσαι τῆς φωνῆς αὐτῆς
- 17 I then he gave a cry to the servant who was waiting on him and said, Put this woman out, and let the door be locked after her.
 Then he gave a cry to the servant who was waiting on him and said, Put this woman out, and let the door be locked after her.
 και ἐκάλεσεν τὸ παιδάριον αὐτοῦ τὸν προσετηκότα τοῦ οἴκου αὐτοῦ καὶ εἶπεν αὐτῷ ἐξαποστεῖλατε δὴ ταύτην ἀπ' ἐμοῦ ἔξω καὶ ἀπέκλεισον τὴν θύραν ὀπίσω αὐτῆς
- 18 A now she had on a long robe, such as in past times the king's virgin daughters were dressed in. Then the servant put her out, locking the door after her.
 Now she had on a long robe, such as in past times the king's virgin daughters were dressed in. Then the servant put her out, locking the door after her.
 και ἐπ' αὐτῆς ἦν χιτῶν καρπωτός ὅτι οὕτως ἐνεδιδύσκοντο αἱ θυγατέρες τοῦ βασιλέως αἱ παρθένοι τοὺς ἐπενδύτας αὐτῶν καὶ ἐξήγαγεν αὐτὴν ὁ λειτουργὸς αὐτοῦ ἔξω καὶ ἀπέκλεισον τὴν θύραν ὀπίσω αὐτῆς
- 19 A Tamar put dust on her head; and she put her hand on her head and went away crying loudly.
 And Tamar, in her grief, put dust on her head; and she put her hand on her head and went away crying loudly.
 και ἔλαβεν θημαρ σποδὸν καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῆς καὶ τὸν χιτῶνα τὸν καρπωτὸν τὸν ἐπ' αὐτῆς διέρρηξεν καὶ ἐπέθηκεν τὰς χεῖρας αὐτῆς ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῆς καὶ ἐπορεύθη πορευομένη καὶ κράζουσα
- 20 I said to her brother Absalom: Has your brother Amnon been with you? but now, let there be an end to your crying, my sister: he is your brother, do not take this thing to heart. So Tamar went on living uncomforted in her brother's house.
 And her brother Absalom said to her, Has your brother Amnon been with you? but now, let there be an end to your crying, my sister: he is your brother, do not take this thing to heart. So Tamar went on living uncomforted in her brother's house.
 και εἶπεν πρὸς αὐτὴν αβεσσαλωμ ὁ ἀδελφὸς αὐτῆς μὴ αμνων ὁ ἀδελφός σου ἐγένετο μετὰ σοῦ καὶ νῦν ἀδελφῆ μου κώφευσον ὅτι ἀδελφός σου ἐστὶν μὴ θῆς τὴν καρδίαν σου τοῦ λαλῆσαι εἰς τὸ ῥῆμα τοῦτο καὶ ἐκάθισεν θημαρ χηρεύουσα ἐν οἴκῳ αβεσσαλωμ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῆς
- 21 ¶ A when King David had news of all these things he was very angry; but he did not make trouble for Amnon his son, for he was dear to David, being his oldest son.
 But when King David had news of all these things he was very angry; but he did not make trouble for Amnon his son, for he was dear to David, being his oldest son.
 και ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς δαυὶδ πάντας τοὺς λόγους τούτους καὶ ἐθυμώθη σφόδρα καὶ οὐκ ἐλύπησεν τὸ πνεῦμα αμνων τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ ὅτι ἠγάπα αὐτόν ὅτι πρωτότοκος αὐτοῦ ἦν

- 22 **I не говорив Авесалом з Амноном ні про добре, ні про зле, бо Авесалом зненавидів Амнона за те, що той збещестив сестру його Тамару.**
But Absalom said nothing to his brother Amnon, good or bad: for he was full of hate for him, because he had taken his sister Tamar by force.
καὶ οὐκ ἐλάλησεν ἀβεσσαλωμ μετὰ ἀμνων ἀπὸ πονηροῦ ἕως ἀγαθοῦ ὅτι ἐμίσει ἀβεσσαλωμ τὸν ἀμνων ἐπὶ λόγου οὗ ἐταπείνωσεν θημαρ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ
- 23 **I сталося по двох роках, і мав Авесалом стриження овець у Баал-Хацорі, що при Єфремі, і Авесалом закликав усіх царських синів.**
Now after two full years, Absalom had men cutting the wool of his sheep in Baal-hazor, which is near Ephraim: and he sent for all the king's sons to come to his feast.
καὶ ἐγένετο εἰς διητηρίδα ἡμερῶν καὶ ἦσαν κείροντες τῷ ἀβεσσαλωμ ἐν βελασωρ τῇ ἐχόμενα εφραιμ καὶ ἐκάλεσεν ἀβεσσαλωμ πάντας τοὺς υἱοὺς τοῦ βασιλέως
- 24 **I прийшов Авесалом до царя та й сказав: Ось у раба твого стриження, нехай піде цар та раби його з твоїм рабом.**
And Absalom came to the king and said, See now, your servant is cutting the wool of his sheep; will the king and his servants be pleased to come?
καὶ ἦλθεν ἀβεσσαλωμ πρὸς τὸν βασιλέα καὶ εἶπεν ἰδοὺ δὴ κείρουσιν τῷ δούλῳ σου πορευθῆτω δὴ ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ παῖδες αὐτοῦ μετὰ τοῦ δούλου σου
- 25 **I сказав цар до Авесалома: Ні, сину мій, не підемо ж ми всі, щоб не бути тобі на тяготу. І той сильно просив його, та він не хотів піти, але поблагословив його.**
And the king said to Absalom, No, my son, let us not all go, or the number will be over-great for you. And he made his request again, but he would not go, but he gave him his blessing.
καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς ἀβεσσαλωμ μὴ δὴ υἱέ μου μὴ πορευθῶμεν πάντες ἡμεῖς καὶ οὐ μὴ καταβαρυνθῶμεν ἐπὶ σέ καὶ ἐβιάσατο αὐτόν καὶ οὐκ ἠθέλησεν τοῦ πορευθῆναι καὶ εὐλόγησεν αὐτόν
- 26 **I сказав Авесалом: А як ні, нехай піде з нами брат мій Аммон! І сказав йому цар: Чого від піде з тобою?**
Then Absalom said, If you will not go, then let my brother Amnon go with us. And the king said to him, Is there any reason for him to go with you?
καὶ εἶπεν ἀβεσσαλωμ καὶ εἰ μὴ πορευθῆτω δὴ μεθ' ἡμῶν ἀμνων ὁ ἀδελφός μου καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς ἴνα τί πορευθῆ μετὰ σοῦ
- 27 **Та Авесалом сильно просив його, і він послав з ним Амнона та всіх царських синів.**
But Absalom went on requesting him till he let Amnon and all the king's sons go with him. And Absalom made a great feast like a feast for a king.
καὶ ἐβιάσατο αὐτόν ἀβεσσαλωμ καὶ ἀπέστειλεν μετ' αὐτοῦ τὸν ἀμνων καὶ πάντας τοὺς υἱοὺς τοῦ βασιλέως καὶ ἐποίησεν ἀβεσσαλωμ πότον κατὰ τὸν πότον τοῦ βασιλέως
- 28 **А Авесалом загадав юнакам своїм, говорячи: Дивіться, як Аммон звеселіс на серці від вина, то скажу вам: Ударте Амнона! і ви вб'єте його. Не бійтеся, чи ж не я загадав вам? Будьте міцні та відважні!...**
Now Absalom had given orders to his servants, saying, Now take note when Amnon's heart is glad with wine; and when I say to you, Make an attack on Amnon, then put him to death without fear: have I not given you orders? be strong and without fear.
καὶ ἐνετείλατο ἀβεσσαλωμ τοῖς παιδαρίοις αὐτοῦ λέγων ἴδετε ὡς ἂν ἀγαθυνθῆ ἡ καρδία ἀμνων ἐν τῷ οἴνῳ καὶ εἶπω πρὸς ὑμᾶς πατάξατε τὸν ἀμνων καὶ θανατώσατε αὐτόν μὴ φοβηθῆτε ὅτι οὐχὶ ἐγὼ εἰμι ἐντέλλομαι ὑμῖν ἀνδρίζεσθε καὶ γίνεσθε εἰς υἱοὺς δυνάμεως
- 29 **І зробили Авесаломові юнаки Амнонові, як загадав був Авесалом. А царські сини повставали, і сіли верхи кожен на мула свого, та й повтікали.**
So Absalom's servants did to Amnon as Absalom had given them orders. Then all the king's sons got up, and every man got on his beast and went in flight.
καὶ ἐποίησαν τὰ παιδάρια ἀβεσσαλωμ τῷ ἀμνων καθὰ ἐνετείλατο αὐτοῖς ἀβεσσαλωμ καὶ ἀνέστησαν πάντες οἱ υἱοὶ τοῦ βασιλέως καὶ ἐπεκάθισαν ἀνὴρ ἐπὶ τὴν ἡμίονον αὐτοῦ καὶ ἔφυγαν
- 30 **¶ І сталося, були вони ще в дорозі, а вістка прийшла до Давида така: Авесалом повбивав усіх царських синів, і не позосталося з них ні одного...**
Now while they were on their way, news was given to David that Absalom had put to death all the sons of the king and that not one of them was still living.
καὶ ἐγένετο αὐτῶν ὄντων ἐν τῇ ὁδῷ καὶ ἡ ἀκοή ἦλθεν πρὸς δαυὶδ λέγων ἐπάταξεν ἀβεσσαλωμ πάντας τοὺς υἱοὺς τοῦ βασιλέως καὶ οὐ κατελείφθη ἐξ αὐτῶν οὐδὲ εἷς
- 31 **І цар устав, і роздер шати свої, та й упав на землю, і всі слуги його стояли при ньому з роздертими шатами.**
Then the king got up in great grief, stretching himself out on the earth: and all his servants were by his side, with their clothing parted.
καὶ ἀνέστη ὁ βασιλεὺς καὶ διέρρηξεν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ ἐκοιμήθη ἐπὶ τὴν γῆν καὶ πάντες οἱ παῖδες αὐτοῦ οἱ περιεστῶτες αὐτῷ διέρρηξαν τὰ ἱμάτια αὐτῶν
- 32 **І відповів Йонадав, син Шім'ї, Давидового брата, та й сказав: Нехай не каже мій пан: Усіх юнаків, царських синів, повбивали, бо помер тільки сам Аммон. Бо на наказ Авесалома це б уло вирішене від дня, як той збещестив сестру його Тамару.**
And Jonadab, the son of Shimeah, David's brother, said, Let not my lord have the idea that all the sons of the king have been put to death; for only Amnon is dead: this has been purposed by Absalom from the day when he took his sister Tamar by force.
καὶ ἀπεκρίθη ἰωναδαβ υἱὸς σαμαα ἀδελφοῦ δαυὶδ καὶ εἶπεν μὴ εἰπάτω ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς ὅτι πάντα τὰ παιδάρια τοὺς υἱοὺς τοῦ βασιλέως ἐθανάτωσεν ὅτι ἀμνων μονώτατος ἀπέθανεν ὅτι ἐπὶ σ τόματος ἀβεσσαλωμ ἦν κείμενος ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς ἐταπείνωσεν θημαρ τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ
- 33 **А тепер нехай мій пан цар не кладе на своє серце такого, говорячи: Усі царські сини повмирили, бо помер тільки сам Аммон.**
So now, let not my lord the king take this thing to heart, with the idea that all the king's sons are dead: for only Amnon is dead.
καὶ νῦν μὴ θέσθω ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ ῥῆμα λέγων πάντες οἱ υἱοὶ τοῦ βασιλέως ἀπέθαναν ὅτι ἀλλ' ἦ ἀμνων μονώτατος ἀπέθανεν

- 34 **I Absalom went in flight. And the young man who kept the watch, lifting up his eyes, saw that a great band of people was coming down the slope by the way of the Horons; and the watchman came and gave word to the king, saying, I saw men coming down by the way of the Horons, from the hillside.**
καὶ ἀπέδρα ἀβεσσαλωμ καὶ ἦρεν τὸ παιδάριον ὁ σκοπὸς τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ καὶ εἶδεν καὶ ἰδοὺ λαὸς πολλὸς πορευόμενος ἐν τῇ ὁδῷ ὅπισθεν αὐτοῦ ἐκ πλευρᾶς τοῦ ὄρους ἐν τῇ καταβάσει καὶ παρεγένετο ὁ σκοπὸς καὶ ἀπήγγειλεν τῷ βασιλεῖ καὶ εἶπεν ἄνδρα ἐξ ὁδοῦ τῆς ὄρωνος ἐκ μέρους τοῦ ὄρους
- 35 **I said to the king, See, the king's sons are coming; as your servant said, so it is.**
καὶ εἶπεν ἰωνάδαβ πρὸς τὸν βασιλέα ἰδοὺ οἱ υἱοὶ τοῦ βασιλέως πάρεσιν κατὰ τὸν λόγον τοῦ δούλου σου οὕτως ἐγένετο
- 36 **I said to the king, See, the king's sons are coming; as your servant said, so it is.**
καὶ εἶπεν ἰωνάδαβ πρὸς τὸν βασιλέα ἰδοὺ οἱ υἱοὶ τοῦ βασιλέως πάρεσιν κατὰ τὸν λόγον τοῦ δούλου σου οὕτως ἐγένετο
- 37 **I said to the king, See, the king's sons are coming; as your servant said, so it is.**
καὶ εἶπεν ἰωνάδαβ πρὸς τὸν βασιλέα ἰδοὺ οἱ υἱοὶ τοῦ βασιλέως πάρεσιν κατὰ τὸν λόγον τοῦ δούλου σου οὕτως ἐγένετο
- 38 **I said to the king, See, the king's sons are coming; as your servant said, so it is.**
καὶ εἶπεν ἰωνάδαβ πρὸς τὸν βασιλέα ἰδοὺ οἱ υἱοὶ τοῦ βασιλέως πάρεσιν κατὰ τὸν λόγον τοῦ δούλου σου οὕτως ἐγένετο
- 39 **I said to the king, See, the king's sons are coming; as your servant said, so it is.**
καὶ εἶπεν ἰωνάδαβ πρὸς τὸν βασιλέα ἰδοὺ οἱ υἱοὶ τοῦ βασιλέως πάρεσιν κατὰ τὸν λόγον τοῦ δούλου σου οὕτως ἐγένετο
- 1 **I said to the king, See, the king's sons are coming; as your servant said, so it is.**
καὶ εἶπεν ἰωνάδαβ πρὸς τὸν βασιλέα ἰδοὺ οἱ υἱοὶ τοῦ βασιλέως πάρεσιν κατὰ τὸν λόγον τοῦ δούλου σου οὕτως ἐγένετο
- 2 **I said to the king, See, the king's sons are coming; as your servant said, so it is.**
καὶ εἶπεν ἰωνάδαβ πρὸς τὸν βασιλέα ἰδοὺ οἱ υἱοὶ τοῦ βασιλέως πάρεσιν κατὰ τὸν λόγον τοῦ δούλου σου οὕτως ἐγένετο
- 3 **I said to the king, See, the king's sons are coming; as your servant said, so it is.**
καὶ εἶπεν ἰωνάδαβ πρὸς τὸν βασιλέα ἰδοὺ οἱ υἱοὶ τοῦ βασιλέως πάρεσιν κατὰ τὸν λόγον τοῦ δούλου σου οὕτως ἐγένετο
- 4 **I said to the king, See, the king's sons are coming; as your servant said, so it is.**
καὶ εἶπεν ἰωνάδαβ πρὸς τὸν βασιλέα ἰδοὺ οἱ υἱοὶ τοῦ βασιλέως πάρεσιν κατὰ τὸν λόγον τοῦ δούλου σου οὕτως ἐγένετο
- 5 **I said to the king, See, the king's sons are coming; as your servant said, so it is.**
καὶ εἶπεν ἰωνάδαβ πρὸς τὸν βασιλέα ἰδοὺ οἱ υἱοὶ τοῦ βασιλέως πάρεσιν κατὰ τὸν λόγον τοῦ δούλου σου οὕτως ἐγένετο
- 6 **I said to the king, See, the king's sons are coming; as your servant said, so it is.**
καὶ εἶπεν ἰωνάδαβ πρὸς τὸν βασιλέα ἰδοὺ οἱ υἱοὶ τοῦ βασιλέως πάρεσιν κατὰ τὸν λόγον τοῦ δούλου σου οὕτως ἐγένετο

- 7 Α ось увесь рід устав на невільницю твою та й кажуть: Видай убійника свого брата, і ми вб'ємо його за душу його брата, якого він убив, і вигубимо також спадкосмця. І погасять вони останню іскру мою, яка позсталася, щоб не лишити мосму чоловікові ані ймення, ані нащадків на поверхні землі...
 And now all the family is turned against me, your servant, saying, Give up him who was the cause of his brother's death, so that we may put him to death in payment for the life of his brother, whose life he took; and we will put an end to the one who will get the heritage: so they will put out my last burning coal, and my husband will have no name or offspring on the face of the earth.
 και ιδου επανεστη ολη η πατρια προς την δουλην σου και ειπαν οδς τον παισαντα τον αδελφον αυτοου θανατωσομεν αυτον αντι της ψυχης του αδελφου αυτοου ου απεκτηινεν και εξαροδμεν και γε τον κληρονομον υμων και σβεσουσιν τον ανθρακα μου τον καταλειφθεντα ωστε μη θεσθαι τω ανδρι μου καταλειμμα και ονομα επι προσωπου της γης
- 8 I сказав цар до тієї жінки: Іди до свого дому, а я накажу про тебе.
 And the king said to the woman, Go to your house and I will give orders about this.
 και ειπεν ο βασιλευς υγιαίνουσα βάδιζε εις τον οίκον σου κάγω εντελοῦμαι περι σου
- 9 I сказала та текоїтянка до царя: На мене, пане мій царю, той гріх, та на дім мого батька, а цар та трон його невинні.
 And the woman of Tekoa said to the king, My lord, O king, may the sin be on me and on my family, and may the king and the seat of his kingdom be clear of sin!
 και ειπεν η γωνη η θεκοιτις προς τον βασιλευα επ' εμε κυριε μου βασιλευ η ανομια και επι τον οικον του πατρος μου και ο βασιλευς και ο θρονος αυτοου αθωος
- 10 I сказав цар: Того, хто буде говорити на тебе, приведеш його до мене, і він більш уже не займе тебе.
 And the king said, If anyone says anything to you, make him come to me, and he will do you no more damage.
 και ειπεν ο βασιλευς τις ο λαλων προς σε και αξεις αυτον προς εμε και ου προσθησει επι ασσθαι αυτοου
- 11 Та вона відказала: Нехай згадає цар Господа, Бога свого, щоб не помножити на згубу месника за кров та щоб вони не погубили мого сина. А він відказав: Як живий Господь, не впаде на землю й волосина сина твого!
 Then she said, Let the king keep in mind the Lord your God, so that he who gives punishment for blood may be kept back from further destruction and that no one may send death on my son. And he said, By the living Lord, not a hair of your son's head will come to the earth.
 και ειπεν μνημονευσάτω δη ο βασιλευς τον κυριον θεον αυτοου πληθυνθηναι αγχιστεα του αιματος του διαφθειραι και ου μη εξαρωσιν τον υιον μου και ειπεν ζη κυριος ει πεσειται απο της τριχου του υιου σου επι την γην
- 12 I сказала та жінка: Нехай по невільниця твоя скаже слово до свого пана царя! А він відказав: Говори!
 Then the woman said, Will the king let his servant say one word more? And he said, Say on.
 και ειπεν η γωνη λαλησατω δη η δουλη σου προς τον κυριον μου τον βασιλευα ρημα και ειπεν λαλησον
- 13 I сказала та жінка: А чому ти так думаєш проти Божого народу? Бо цар, коли сказав таке слово, сам себе обвинуватив, бо цар не вертає свого вигнання.
 And the woman said, Why have you had such a thought about the people of God? (for in saying these very words the king has put himself in the wrong because he has not taken back the one whom he sent far away.)
 και ειπεν η γωνη ινα τι ελογισω τοιουτου επι λαον θεου η εκ στοματος του βασιλευως ο λογος ουτος ως πλημμελεια του μη επιστρέψαι τον βασιλευα τον εξωσμενον αυτοου
- 14 Бо ми конче помремо, і ми як та вода, вилита на землю, що її не зібрати. Та Бог не знищить душі, і Він задумав не відвернути від Себе відігнаного.
 For death comes to us all, and we are like water drained out on the earth, which it is not possible to take up again; and God will not take away the life of the man whose purpose is that he who has been sent away may not be completely cut off from him.
 οτι θανάτω αποθανούμεθα και ωσπερ το υδωρ το καταφερόμενον επι της γης ο ου συναχθήσεται και λήμψεται ο θεος ψυχήν και λογιζόμενος του εξωσαι απ' αυτοου εξωσμενον
- 15 I оце тепер прийшла я сказати панові мосму цареві оцю справу, бо той народ настрашив мене. I сказала твоя невільниця: Нехай скажу я цареві, може виконає цар слово своєї невільниці.
 And now it is my fear of the people which has made me come to say these words to my lord the king: and your servant said, I will put my cause before the king, and it may be that he will give effect to my request.
 και νυν ο ηλθον λαλησαι προς τον βασιλευα τον κυριον μου το ρημα τουτο οτι οψεται με ο λαος και ερει η δουλη σου λαλησατω δη προς τον βασιλευα ει πως ποιησει ο βασιλευς το ρημα της δουλης α του
- 16 Бо цар вислухас, щоб урятувати свою невільницю з руки того чоловіка, що хоче вигубити мене та мого сина разом із Божого спадку.
 For the king will give ear, and take his servant out of the power of the man whose purpose is the destruction of me and my son together from the heritage of God.
 οτι ακουσει ο βασιλευς ρυσσασθαι την δουλην αυτοου εκ χειρος του ανδρου του ζητουντος εξαραι με και τον υιον μου απο κληρονομιας θεου
- 17 I сказала твоя невільниця: Нехай станеться слово мого пана царя на втіху мені, бо мій пан цар як Ангел Божий, і розуміє добре та зло. А Господь, Бог твій, буде з тобою!
 Then your servant said, May the word of my lord the king give me peace! for my lord the king is as the angel of God in his hearing of good and bad: and may the Lord your God be with you!
 και ειπεν η γωνη ειη δη ο λογος του κυριου μου του βασιλευως εις θυσιαν οτι καθως αγγελος θεου ουτως ο κυριος μου ο βασιλευς του ακουειν το αγαθον και το πονηρον και κυριος ο θεος σου εσται μετα σου

- 18 **A цар відповів та й сказав до тієї жінки: Не заховай передо мною нічого, про що я питаю тебе. І сказала та жінка: Нехай же говорить пан мій цар!**
Then the king said to the woman, Now give me an answer to the question I am going to put to you; keep nothing back. And the woman said, Let my lord the king say on.
καὶ ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς καὶ εἶπεν πρὸς τὴν γυναῖκα μὴ δὴ κρύψῃς ἀπ' ἐμοῦ ῥῆμα ὃ ἐγὼ ἐπερωτῶ σε καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ λαλησάτω δὴ ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς
- 19 **І цар сказав: Чи не Йоавова рука з тобою в усьому цьому? І відповіла та жінка та й сказала: Як жива душа моя, пане мій царю, не можна відхилитися ані праворуч, ані ліворуч від усього, що говорив мій пан цар, бо твій раб Йоав він наказав мені це, і він уклав в уста твоєї невілїниці всі ці слова.**
And the king said, Is not the hand of Joab with you in all this? And the woman in answer said, By the life of your soul, my lord the king, it is not possible for anyone to go to the right hand or to the left from anything said by the king; your servant Joab gave me orders, and put all these words in my mouth:
καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς μὴ ἡ χεὶρ ἰωαβ ἐν παντὶ τούτῳ μετὰ σοῦ καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ τῷ βασιλεῖ ζῆ ἡ ψυχὴ σου κύριέ μου βασιλεῦ εἰ ἔστιν εἰς τὰ δεξιὰ ἢ εἰς τὰ ἀριστερὰ ἐκ πάντων ὧν ἐλάλησεν ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς ὅτι ὁ δοῦλός σου ἰωαβ αὐτὸς ἐνετείλατό μοι καὶ αὐτὸς ἔθετο ἐν τῷ στόματι τῆς δούλης σου πάντας τοὺς λόγους τούτους
- 20 **Щоб змінити вигляд тієї справи, раб твій Йоав зробив оцю річ. А пан мій мудрий, як мудрий Божий Ангол, щоб знати про все, що на землі.**
This he did, hoping that the face of this business might be changed; and my lord is wise, with the wisdom of the angel of God, having knowledge of everything on earth.
ἔνεκεν τοῦ περιελθεῖν τὸ πρόσωπον τοῦ ῥήματος τούτου ἐποίησεν ὁ δοῦλός σου ἰωαβ τὸν λόγον τούτον καὶ ὁ κύριός μου σοφὸς καθὼς σοφία ἀγγέλου τοῦ θεοῦ τοῦ γινῶναι πάντα τὰ ἐν τῇ γῆ
- 21 **¶ І сказав цар до Йоава: Ось зробив ти цю річ, тож піди, поверни того юнака, Авесалома!**
And the king said to Joab, See now, I will do this thing; go then and Come back with the young man Absalom.
καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς ἰωαβ ἰδοὺ δὴ ἐποίησά σοι κατὰ τὸν λόγον σου τούτον πορεύου ἐπιστρέψων τὸ παιδάριον τὸν ἀβεσσαλωμ
- 22 **І впав Йоав на обличчя своє на землю, і поклонився, та й поблагословив царя. І сказав Йоав: Сьогодні раб твій пізнав, що знайшов ласку в очах твоїх, пане мій царю, бо цар виконав прохання свого раба.**
Then Joab, falling down on his face on the earth, gave the king honour and blessing; and Joab said, Today it is clear to your servant that I have grace in your eyes, my lord king, because the king has given effect to the request of his servant.
καὶ ἐπεσεν ἰωαβ ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν καὶ προσεκύνησεν καὶ εὐλόγησεν τὸν βασιλέα καὶ εἶπεν ἰωαβ σήμερον ἔγνω ὁ δοῦλός σου ὅτι εὔρον χάριν ἐν ὀφθαλμοῖς σου κύριέ μου βασιλεῦ ὅτι ἐποίησεν ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς τὸν λόγον τοῦ δούλου αὐτοῦ
- 23 **І встав Йоав і пішов до Гешуру, і привів Авесалома до Єрусалиму.**
So Joab got up and went to Geshur and came back again to Jerusalem with Absalom.
καὶ ἀνέστη ἰωαβ καὶ ἐπορεύθη εἰς γεδσουρ καὶ ἤγαγεν τὸν ἀβεσσαλωμ εἰς ἱερουσαλημ
- 24 **А цар сказав: Нехай він вернеться до свого дому, але обличчя мого не побачить. І вернувся Авесалом до дому свого, та царського обличчя не бачив.**
And the king said, Let him go to his house, but let him not see my face. So Absalom went back to his house and did not see the face of the king.
καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς ἀποστραφῆτω εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ καὶ τὸ πρόσωπόν μου μὴ βλέπετω καὶ ἀπέστρεψεν ἀβεσσαλωμ εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ καὶ τὸ πρόσωπον τοῦ βασιλέως οὐκ εἶδεν
- 25 **А такого вродливого мужа, як Авесалом, не було в усьому Ізраїлі, щоб був так дуже хвалений, від стопи ноги його й аж до верху голови його не було в ньому вади.**
Now in all Israel there was no one so greatly to be praised for his beautiful form as Absalom: from his feet to the crown of his head he was completely beautiful.
καὶ ὡς ἀβεσσαλωμ οὐκ ἦν ἀνὴρ ἐν παντὶ ἰσραηλ αἰνετὸς σφόδρα ἀπὸ ἰχνους ποδὸς αὐτοῦ καὶ ἕως κορυφῆς αὐτοῦ οὐκ ἦν ἐν αὐτῷ μῶμος
- 26 **А коли він голив свою голову, а голив він щороку, бо тяжке було волосся на ньому, тому голив його то важив волосся голови своєї на двісті шеклів царської ваги.**
And when he had his hair cut, (which he did at the end of every year, because of the weight of his hair;) the weight of the hair was two hundred shekels by the king's weight.
καὶ ἐν τῷ κείρεσθαι αὐτὸν τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ καὶ ἐγένετο ἀπ' ἀρχῆς ἡμερῶν εἰς ἡμέρας ὡς ἂν ἐκείρετο ὅτι κατεβαρύνετο ἐπ' αὐτὸν καὶ κειρόμενος αὐτὴν ἔστησεν τὴν τρίχα τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ διακοσίους σίκλους ἐν τῷ σίκλῳ τῷ βασιλικῷ
- 27 **І народилися Авесаломові троє синів та одна дочка, а ім'я їй Тамара. Вона була жінка вродлива з вигляду.**
And Absalom was the father of three sons and of one daughter named Tamar, who was very beautiful.
καὶ ἐτέχθησαν τῷ ἀβεσσαλωμ τρεῖς υἱοὶ καὶ θυγάτηρ μία καὶ ὄνομα αὐτῇ θημαρ αὕτη ἦν γυνὴ καλὴ σφόδρα καὶ γίνεται γυνὴ τῷ ροβοαμ υἱῷ σαλωμων καὶ τίκτει αὐτῷ τὸν αβια
- 28 **¶ І сидів Авесалом в Єрусалимі два роки часу, а царського обличчя не бачив.**
For two full years Absalom was living in Jerusalem without ever seeing the face of the king.
καὶ ἐκάθισεν ἀβεσσαλωμ ἐν ἱερουσαλημ δύο ἔτη ἡμερῶν καὶ τὸ πρόσωπον τοῦ βασιλέως οὐκ εἶδεν
- 29 **І послав Авесалом до Йоава, щоб послати його до царя, та він не хотів прийти до нього. І послав він іще другий раз, та той не хотів прийти.**
Then Absalom sent for Joab to send him to the king, but he would not come to him: and he sent again a second time, but he would not come.
καὶ ἀπέστειλεν ἀβεσσαλωμ πρὸς ἰωαβ τοῦ ἀποστεῖλαι αὐτὸν πρὸς τὸν βασιλέα καὶ οὐκ ἠθέλησεν ἔλθειν πρὸς αὐτὸν καὶ ἀπέστειλεν ἐκ δευτέρου πρὸς αὐτὸν καὶ οὐκ ἠθέλησεν παραγενέσθαι

- 30 I сказав він до своїх слуг: Погляньте на Йоавову ділянку поля, що поруч мого, а в нього там ячмінь, ідіть і підпаліть його огнем. I Авесаломові слуги підпалили ту ділянку поля огнем.
So he said to his servants, See, Joab's field is near mine, and he has barley in it; go and put it on fire. And Absalom's servants put the field on fire.
 και ειπεν αβεσσαλωμ προς τους παιδας αυτου ιδετε η μερις εν αγρω του ιωαβ εχομενα μου και αυτω κριθαι εκει πορευεσθε και εμπρησατε αυτην εν πυρι και ενεπρησαν αυτας οι παιδες αβεσσαλωμ και παραγινονται οι δουλοι ιωαβ προς αυτον διερρηχотες τα ιματια αυτων και ειπαν ενεπυρισαν οι δουλοι αβεσσαλωμ την μεριδα εν πυρι
- 31 Тоді Йоав устав і прийшов до Авесалома до дому, та й сказав йому: Нашо слуги твої підпалили огнем ту мою ділянку поля?
Then Joab came to Absalom in his house and said to him, Why have your servants put my field on fire?
 και ανεστη ιωαβ και ηλθεν προς αβεσσαλωμ εις τον οικον και ειπεν προς αυτον ινα τι οι παιδες σου ενεπυρισαν την μεριδα την εμην εν πυρι
- 32 I сказав Авесалом до Йоава: Я ж посилав до тебе, говорячи: Прийди сюди, і нехай я пошлю тебе до царя сказати: Чого я прийшов із Гешуру? Добре було б мені ще лишатися там. А те пер нехай я побачу царське обличчя, а якщо є на мені гріх, то нехай уб'є мене...
And Absalom's answer was, See, I sent to you saying, Come here, so that I may send you to the king to say, Why have I come back from Geshur? it would be better for me to be there still: let me now see the king's face, and if there is any sin in me, let him put me to death.
 και ειπεν αβεσσαλωμ προς ιωαβ ιδου απεστειλα προς σε λεγων ηκε ωδε και αποστειλω σε προς τον βασιλευα λεγων ινα τι ηλθον εκ γεδσουρ αγαθον μοι ην του ετι ειναι με εκει και νυν ιδου το προσωπον του βασιλεως ουκ ειδον ει δε εστιν εν εμοι αδικια και θανατωσον με
- 33 I прийшов Йоав до царя, і розповів йому те. I покликав він Авесалома, а той прийшов до царя та й поклонився йому обличчям своїм до землі. А цар поцілував Авесалома...
So Joab went to the king and said these words to him: and when the king had sent for him, Absalom came, and went down on his face on the earth before the king: and the king gave him a kiss.
 και εισηλθεν ιωαβ προς τον βασιλευα και απηγγειλεν αυτω και εκαλεσεν τον αβεσσαλωμ και εισηλθεν προς τον βασιλευα και προσекυνησεν αυτω και επεσεν επι προσωπον αυτου επι την γην κατα προσσωπον του βασιλεως και κατεφιλησεν ο βασιλευς τον αβεσσαλωμ
- 1 ¶ I сталося по тому, і завів собі Авесалом повоза та коні, та п'ятдесят чоловіка, що бігали перед ним.
Now after this, Absalom got for himself a carriage and horses, and fifty runners to go before him.
 και εγενετο μετα ταυτα και εποισησεν εαυτω αβεσσαλωμ αρματα και ιππους και πεντηκοντα ανδρας παρατρεχειν εμπροσθεν αυτου
- 2 I вставав Авесалом рано, та й ставав при дорозі до брами. I, бувало, кожного чоловіка, що мав суперечку та йшов до царя на суд, то Авесалом кликав його та й питав: З якого ти міст а? I той говорив: З одного з Ізраїлевих племен твій раб.
And Absalom got up early, morning after morning, and took his place at the side of the public meeting-place: and when any man had a cause which had to come to the king to be judged, then Absalom, crying out to him, said, What is your town? and he would say, Your servant is of one of the tribes of Israel.
 και ωρθησεν αβεσσαλωμ και εστη ανα χειρα της οδοу της πολης και εγενετο πας ανηρ ω εγενετο крисис ηλθεν προς τον βασιλευα εις крисιν και εβοησεν προς αυτον αβεσσαλωμ και ελεγεν αυτω εκ ποοιας πολεωс су ει και ειπεν ο ανηρ εκ μιαс φυλων ισραηλ ο δουλδс σου
- 3 I говорив до нього Авесалом: Дивися, слова твої добрі та слухні, та в царя нема кому тебе вислухати.
And Absalom would say to him, See, your cause is true and right; but no man has been named by the king to give you a hearing.
 και ειπεν προς αυτον αβεσσαλωμ ιδου οι λογοι σου αγαθοι και ευκολοι και ακουων ουκ εστιν σοι παρα του βασιлеως
- 4 I говорив Авесалом: Коли б мене настановлено суддею в Краю, то до мене приходив би кожен чоловік, що мав би суперечку чи судову справу, а я виправдував би його.
And more than this, Absalom said, If only I was made judge in the land, so that every man who has any cause or question might come to me, and I would give a right decision for him!
 και ειπεν αβεσσαλωμ тис με καταστήσει критην εν τη γη και επ' εμε ελευсεται παс анηρ ω εν η ανυλογια και крисис και δικαιοσω αυτον
- 5 I, бувало, коли хто підходив поклонитися йому, то він простягав свою руку, і хапав його та цілував його.
And if any man came near to give him honour, he took him by the hand and gave him a kiss.
 και εγενετο εν τω εγγιζειν анδρα του προσκυνησαι αυτω και εξετεινεν την χειρα αυτου και επελαμβάνετο αυτου και κατεφιλησεν αυτον
- 6 I робив Авесалом, як ось це, усьому Ізраїлеві, хто приходив на суд до царя. I крав Авесалом серця Ізраїлевих людей!
And this Absalom did to everyone in Israel who came to the king to have his cause judged: so Absalom, like a thief, took away the hearts of the men of Israel.
 και εποισησεν αβεσσαλωμ κατα το ρημα τουτο παντι ισραηλ τοιс παραγινομενοιс ειс крисιν προς τον βασιλευα και ιδιοποιεиτο αβεσσαλωμ την καρδιαν ανδρων ισραηλ
- 7 ¶ I сталося в кінці сорока літ, і сказав Авесалом до царя: Піду я та виповню обігницю мою, що я обіцяв був Господеві в Хевроні.
Now at the end of four years, Absalom said to the king, Let me go to Hebron and give effect to the oath which I made to the Lord:
 και εγενετο απο τελουс τεσσαρακοντα ετων και ειπεν αβεσσαλωμ προς τον πατερα αυτου πορευομαι δη και αποτεισω тас ευχас μου αс ηδξамην τω κυριω εν хевроні
- 8 Бо раб твій, коли осів був у Гешури в Арамі, склав обігницю, говорячи: Якщо Господь справді поверне мене до Єрусалиму, то я буду служити Господеві.
For while I was living in Geshur in Aram, your servant made an oath, saying, If ever the Lord lets me come back to Jerusalem, I will give him worship in Hebron.
 оти ευχηн ηδξατο ο δουлδс σου εν τω οικειν με εν γεдсуρ εν сурия λεγων εан επιστρεφον επιστρεψη με κυριос ειс ιερουσαλημ και λατρευω τω κυριω

- 9 I сказал йому цар: Иди з миром! I той устав та й пішов до Хеврону.
And the king said to him, Go in peace. So he got up and went to Hebron.
 και ειπεν αυτω ο βασιλευς βαδιζε εις ειρηνην και αναστας επορευθη εις χεβρων
- 10 I порозсилав Авесалом вивідувачів по всіх Ізраїлевих племенах, говорячи: Коли ви почуєте сурмлення сурми, то скажете: Зацарював Авесалом у Хевроні!
But Absalom at the same time sent watchers through all the tribes of Israel to say, At the sound of the horn you are to say, Absalom is king in Hebron.
 και απεστειλεν αβεσσαλωμ κατασκοπους εν πασαις φυλαις ισραηλ λεγων εν τω ακουσαι υμας την φωνην της κερατινης και ερειτε βεβασιλευκεν βασιλευς αβεσσαλωμ εν χεβρων
- 11 А з Авесаломом пішли двісті чоловіка з Єрусалиму, що були покликані; а йшли вони в простоті своїй, і нічого не знали.
And with Absalom, at his request, went two hundred men from Jerusalem, who were completely unconscious of his designs.
 και μετα αβεσσαλωμ επορευθησαν διακοσιοι ανδρες εξ ιερουσαλημ κλητοι και πορευομενοι τη απλοτητι αυτων και ουκ εγνωσαν παν ρημα
- 12 I послав Авесалом покликати гілонянина Ахітофела, Давидового дорадника, з його міста з Гіло, як він мав приносити жертви. I був то сильний бунт, і народ все зможувався з Авесаломом.
And Absalom sent for Ahithophel the Gilonite, one of David's helpers, from Giloh his town, while he was making the offerings. And the design against David became strong, for more and more people were joined to Absalom.
 και απεστειλεν αβεσσαλωμ και εκαλεσεν τον σχιτοφελ τον γελωναιον τον συμβουλον давид εκ της πολεως αυτου εκ γωλα εν τω θυσιάζειν αυτον και εγενετο συστρεμμα ισχυρον και ο λαος πορευομενος και πολλος μετα αβεσσαλωμ
- 13 ¶ I прийшов вісник до Давида, говорячи: Серце ізраїльтян стало за Авесаломом.
And one came to David and said, The hearts of the men of Israel have gone after Absalom.
 και παρεγενετο ο απαγγελων προς давид λεγων εγενηθη η καρδια ανδρων ισραηλ οπισω αβεσσαλωμ
- 14 I сказал Давид до всіх своїх слуг, що були з ним в Єрусалимі: Уставайте і втікаймо, а то не зможемо втекти перед Авесаломом. Поспішіть відійти, щоб він не поспішив і не догнав нас, і щоб не було нам від нього лиха, і не побив цього міста вістря меча.
And David said to all his servants who were with him at Jerusalem, Come, let us go in flight, or not one of us will be safe from Absalom: let us go without loss of time, or he will overtake us quickly and send evil on us, and put the town to the sword.
 και ειπεν давид πανσιν τοις παισιν αυτου τοις μετ' αυτου τοις εν ιερουσαλημ αναστητε και φυγωμεν οτι ουκ εστιν ημιν σωτηρια απο προσωπου αβεσσαλωμ ταχυνате του πορευθηναι ινα μη ταχυνη και αι καταληβη ημας και εξωση εφ' ημας την κακιαν και παταξη την πολιν στοματι μαχαιρης
- 15 I сказали цареві царські раби: Усе, що вибере наш пан цар, то при тому твої раби!
And the king's servants said to the king, See, your servants are ready to do whatever the king says is to be done.
 και ειπον οι παιδες του βασιλεως προς τον βασιλευα κατα παντα οσα αιρειται ο κυριος ημων ο βασιλευς ιδου οι παιδες σου
- 16 I вийшов цар та весь його дім пішки, а цар позоставив десять жінок наложниць, щоб стерегли дім.
So the king went out, taking with him all the people of his house, but for ten of his women, who were to take care of the house.
 και εξηλθεν ο βασιλευς και πας ο οικος αυτου τοις ποσιν αυτων και αφηκεν ο βασιλευς δεκα γυναικας των παλλακων αυτου φυλασσειν τον οικον
- 17 I вийшов цар та весь народ пішки, і стали вони в Бет-Гамерхаку.
And the king went out, and all his servants went after him, and made a stop at the Far House.
 και εξηλθεν ο βασιλευς και παντες οι παιδες αυτου πεζη και εστησαν εν οικω τω μακран
- 18 А всі його слуги йшли перед ним, а також усі керетяни й усі пелетяни та всі гатяни, шість сотень чоловіка, що прийшли були пішки з Гату, ішли перед царем.
And all the people went on by his side; and all the Cherethites and all the Pelethites and all the men of Ittai of Gath, six hundred men who came after him from Gath, went on before the king.
 και παντες οι παιδες αυτου ανα χειρα αυτου парηγον και πας ο γετти και πας ο феλεтθи και εστησαν επι της ελαιας εν τη ерѣμω και πας ο лаос παρεπορευετο εχόμενος αυτου και παντες οι περι αυτον και παντες οι αδροι και παντες οι μαηται εξακοσιοι ανδρες και парησαν επι χειρα αυτου και πας ο χερεθθи και πας ο фелетθи και παντες οι γεθθαιоι εξακοσιοι ανδρες οι ελθόντες τοις ποσιν αυτον εκ γεθ πορευομενοι επι προσωπον του βασιλεως
- 19 А цар сказал до гатянина Иттая: Чого підеш і ти з нами? Вернися, і сиди з тим царем, бо ти чужий та й вигнанець зо свого місця.
Then the king said to Ittai the Gittite, Why are you coming with us? go back and keep with the king: for you are a man of another country, you are far from the land of your birth.
 και ειπεν ο βασιλευς προς εθθи τον γεθθαιон ινα τι πορευη και συ μεθ' ημων επιστρεφε και οικει μετα του βασιλεως οτι ξενος ει συ και οτι μετωκηκας συ εκ του топу σου

- 20 **Учора прийшов ти, а сьогодні я мав би турбувати тебе йти з нами? А я йду, куди піду, куди доведеться. Вернися, і забери братів своїх із собою. А Господь учинить тобі милість та правду!**
It was only yesterday you came to us; why then am I to make you go up and down with us? for I have to go where I may; go back then, and take your countrymen with you, and may the Lord's mercy and good faith be with you.
 εἰ ἐχθὲς παραγέγονας καὶ σήμερον κινήσω σε μεθ' ἡμῶν καὶ γε μεταναστήσεις τὸν τόπον σου ἐχθὲς ἢ ἐξέλευσίς σου καὶ σήμερον μετακινήσω σε μεθ' ἡμῶν τοῦ πορευθῆναι καὶ ἐγὼ πορεύσομαι οὐ ἂν ἐγὼ πορευθῶ ἐπιστρέφον καὶ ἐπίστρεψον τοὺς ἀδελφούς σου μετὰ σοῦ καὶ κύριος ποιήσει μετὰ σοῦ ἔλεος καὶ ἀλήθειαν
- 21 **І відповів Іттаї до царя та й сказав: Як живий Господь і живий мій пан цар, тільки в тому місці, в якому буде мій пан цар, чи то на смерть, чи то на життя, то там буде твій раб!**
And Ittai the Gittite in answer said, By the living Lord, and by the life of my lord the king, in whatever place my lord the king may be, for life or death, there will your servant be.
 καὶ ἀπεκρίθη εἰπὼν τῷ βασιλεῖ καὶ εἶπεν ζῆ κύριος καὶ ζῆ ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς ὅτι εἰς τὸν τόπον οὐ ἂν ἦ ὁ κύριός μου καὶ ἐὰν εἰς θάνατον καὶ ἐὰν εἰς ζωὴν ὅτι ἐκεῖ ἔσται ὁ δοῦλός σου
- 22 **І сказав Давид до Іттаї: Іди й перейди! І перейшов гатянин Іттаї та всі його люди, та всі діти, що були з ним.**
And David said to Ittai, Go forward, then. And Ittai the Gittite went on, with all his men and all the little ones he had with him.
 καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς εἰπὼν δεῦρο καὶ διάβαινε μετ' ἐμοῦ καὶ παρήλθεν εἰπὼν ὁ γεθησῶς καὶ πάντες οἱ παῖδες αὐτοῦ καὶ πᾶς ὁ ὄχλος ὁ μετ' αὐτοῦ
- 23 **А весь той Край плакав ревним голосом, і весь народ переходив. А цар переходив потік Кедрон, і весь народ переходив дорогою до пустині.**
And there was great weeping in all the country when all the people went through; and the king himself was waiting in the Kidron valley and all the people went by him in the direction of the olive-tree on the edge of the waste land.
 καὶ πᾶσα ἡ γῆ ἐκλαιεν φωνῇ μεγάλῃ καὶ πᾶς ὁ λαὸς παρεπορεύοντο ἐν τῷ χειμάρρῳ κεδρων καὶ ὁ βασιλεὺς διέβη τὸν χειμάρρον κεδρων καὶ πᾶς ὁ λαὸς καὶ ὁ βασιλεὺς παρεπορεύοντο ἐπὶ πρόσωπον ὁδοῦ τὴν ἐρημον
- 24 **¶ А ось ішли й Садок та всі Левити з ним, що несли ковчега Божого заповіді. І вони поставили Божого ковчега, а Евиятар приносив цілопалення, аж поки весь народ не вийшов із міста.**
Then Zadok came, and Abiathar, and with them the ark of God's agreement: and they put down the ark of God, till all the people from the town had gone by.
 καὶ ἰδοὺ καὶ γε σαδοκ καὶ πάντες οἱ λευῖται μετ' αὐτοῦ αἰρόντες τὴν κιβωτὸν διαθήκης κυρίου ἀπὸ βαιθαρ καὶ ἔστησαν τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ καὶ ἀνέβη αβιαθαρ ἕως ἐπαύσατο πᾶς ὁ λαὸς παρελθεῖν ἐκ τῆς πόλεως
- 25 **І сказав цар до Садока: Поверни Божого ковчега до міста. Якщо я знайду милість у Господніх очах, і Він поверне мене, то я побачу Його та мешкання Його.**
And the king said to Zadok, Take the ark of God back into the town: if I have grace in the eyes of the Lord, he will let me come back and see it and his House again:
 καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ σαδοκ ἀπόστρεψον τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ εἰς τὴν πόλιν ἐὰν εὕρω χάριον ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου καὶ ἐπιστρέψει με καὶ δεῖξει μοι αὐτὴν καὶ τὴν εὐπρέπειαν αὐτῆς
- 26 **А якщо Він скаже так: Не бажаю тебе, ось я: нехай зробить мені, як добре в очах Його.**
But if he says, I have no delight in you: then, here I am; let him do to me what seems good to him.
 καὶ ἐὰν εἴπῃ οὕτως οὐκ ἠθέληκα ἐν σοὶ ἰδοὺ ἐγὼ εἰμι ποιεῖτω μοι κατὰ τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ
- 27 **І сказав цар до священника Садока: Чи ти бачиш це все? Вернися з миром до міста, а син твій Ахімааз та син Евиятарів Йонатан, обидва ваші сини будуть із вами.**
The king said further to Zadok the priest, See, you and Abiathar are to go back to the town in peace, with your two sons, Ahimaaz, your son, and Jonathan, the son of Abiathar.
 καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ σαδοκ τῷ ἱερεῖ ἴδετε σὺ ἐπιστρέφεις εἰς τὴν πόλιν ἐν εἰρήνῃ καὶ αχимааз ὁ υἱός σου καὶ ιωναθαν ὁ υἱὸς αβιαθαρ οἱ δύο υἱοὶ ὑμῶν μεθ' ὑμῶν
- 28 **Глядіть, я буду проволікати в стінах цієї пустині, аж поки не прийде від вас слово, щоб повідомити мене.**
See, I will be waiting at the way across the river, in the waste land, till I get news from you.
 ἴδετε ἐγὼ εἰμι στρατεύομαι ἐν ἀραβῶν τῆς ἐρήμου ἕως τοῦ ἐλθεῖν ῥῆμα παρ' ὑμῶν τοῦ ἀπαγγεῖλαι μοι
- 29 **І повернув Садок та Евиятар Божого ковчега до Єрусалиму, та й осіли там.**
So Zadok and Abiathar took the ark of God back to Jerusalem, and did not go away from there.
 καὶ ἀπέστρεψεν σαδοκ καὶ αβιαθαρ τὴν κιβωτὸν εἰς ἱερουσαλημ καὶ ἐκάθισεν ἐκεῖ
- 30 **А Давид сходив узбіччям на гору Оливну, та все плакав. А голова його була покрита, і він ішов босий. А весь народ, що був із ним, усі позакривали голову свою, і все йшли та плакали...**
And David went up the slopes of the Mount of Olives weeping all the way, with his head covered and no shoes on his feet: and all the people who were with him, covering their heads, went up weeping.
 καὶ δαυιδ ἀνέβαινεν ἐν τῇ ἀναβάσει τῶν ἐλαιῶν ἀναβαίων καὶ κλαίων καὶ τὴν κεφαλὴν ἐπικεκαλυμμένος καὶ αὐτὸς ἐπορεύετο ἀνυπόδετος καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ μετ' αὐτοῦ ἐπεκάλυπεν ἀνήρ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ καὶ ἀνέβαινον ἀναβαίνοντες καὶ κλαίοντες

- 6 I він кидав камінням на Давида та на всіх рабів царя Давида, хоч увесь народ та всі лицарі були на правиці його та на лівиці його.
And he sent stones at David and at all the king's servants and at all the people and at all the men of war by his side, on the right hand and on the left.
 και λιθάζων ἐν λίθοις τὸν δαυιδ καὶ πάντας τοὺς παῖδας τοῦ βασιλέως δαυιδ καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἦν καὶ πάντες οἱ δυνατοὶ ἐκ δεξιῶν καὶ ἐξ ἐδωμόνων τοῦ βασιλέως
- 7 I отак говорив Шім'ї в прокльоні своїм: Иди, иди геть, кривавий переступнику та чоловіче негідний!
And Shimei said, with curses, Be gone, be gone, you man of blood, you good-for-nothing:
 και οὕτως ἔλεγεν σεμεϊ ἐν τῷ καταράσθαι αὐτὸν ἐξελθε ἐξελθε ἀνὴρ αἱμάτων καὶ ἀνὴρ ὁ παράνομος
- 8 Господь обернул на тебе всю кров Саулового дому, що зацарював ти замість нього. I віддав Господь царство в руку сина твого Авесалома, а ти ось у своєму злі, бо ти кривавий переступник!...
The Lord has sent punishment on you for all the blood of the family of Saul, whose kingdom you have taken; and the Lord has given the kingdom to Absalom, your son: now you yourself are taken in your evil, because you are a man of blood.
 ἐπέστρεψεν ἐπὶ σὲ κύριος πάντα τὰ αἵματα τοῦ οἴκου σαουλ ὅτι ἐβασίλευσας ἀντ' αὐτοῦ καὶ ἔδωκεν κύριος τὴν βασιλείαν ἐν χειρὶ ἀβεσσαλωμ τοῦ υἱοῦ σου καὶ ἰδοὺ σὺ ἐν τῇ κακίᾳ σου ὅτι ἀνὴρ αἱμάτων σὺ
- 9 I сказав до царя Авішай, син Церуї: Нашо проклинає цей мертвий пес мого пана царя? Піду я, і зигну йому голову!
Then Abishai, the son of Zeruiah, said to the king, Is this dead dog to go on cursing my lord the king? let me go over and take off his head.
 και εἶπεν ἀβεσσα υἱὸς σαρουιας πρὸς τὸν βασιλέα ἵνα τί καταράσθαι ὁ κύων ὁ τεθνηκὼς οὗτος τὸν κύριόν μου τὸν βασιλέα διαβήσομαι δὴ καὶ ἀφελῶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ
- 10 A цар відказав: Що обходить це мене та вас, сини Церуїні? Що він проклинає, то це Господь йому сказав: Прокляни Давида! А хто скаже: Нашо ти так зробиш?
And the king said, What have I to do with you, you sons of Zeruiah? Let him go on cursing, for the Lord has said, Put a curse on David, and who then may say, Why have you done so?
 και εἶπεν ὁ βασιλεύς τί ἐμοὶ καὶ ὑμῖν υἱοὶ σαρουιας ἄφετε αὐτὸν καὶ οὕτως καταράσθω ὅτι κύριος εἶπεν αὐτῷ καταράσθαι τὸν δαυιδ καὶ τίς ἐρεῖ ὡς τί ἐποίησας οὕτως
- 11 I сказав Давид до Авішай та до всіх своїх слуг: Ось син мій, що вийшов з утроби моєї, шукає моєї душі, а що вже говорити про цього веніяминівця! Дайте йому спокій, і нехай проклинає нас, бо так наказав йому зробити Господь!
And David said to Abishai and to all his servants, You see how my son, the offspring of my body, has made designs against my life: how much more then may this Benjamite do so? Let him be, and let him go on cursing; for the Lord has given him orders.
 και εἶπεν δαυιδ πρὸς ἀβεσσα καὶ πρὸς πάντας τοὺς παῖδας αὐτοῦ ἰδοὺ ὁ υἱός μου ὁ ἐξελθὼν ἐκ τῆς κοιλίας μου ζητεῖ τὴν ψυχὴν μου καὶ προσέτι νῦν ὁ υἱὸς τοῦ ιεμινι ἄφετε αὐτὸν καταράσθαι ὅτι εἶπεν αὐτῷ κύριος
- 12 Може зглянеться Господь над моєю бідюю, і поверне мені цього дня добром замість його прокляття...
It may be that the Lord will take note of my wrongs, and give me back good in answer to his cursing of me today.
 εἰ πως ἴδοι κύριος ἐν τῇ ταπεινώσει μου καὶ ἐπιστρέψει μοι ἀγαθὰ ἀντὶ τῆς κατάρας αὐτοῦ τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ
- 13 I йшов Давид та люди його дорогою, а Шім'ї йшов узбіччям гори навпроти нього. I він йшов та все проклинав, і кидав камінням на нього, та порошив порохом.
So David and his men went on their way: and Shimei went by the hillside parallel with them, cursing and sending stones and dust at him.
 και ἐπορεύθη δαυιδ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ ἐν τῇ ὁδῷ καὶ σεμεϊ ἐπορεύετο ἐκ πλευρᾶς τοῦ ὄρους ἐχόμενα αὐτοῦ πορευόμενος καὶ καταράμενος καὶ λιθάζων ἐν λίθοις ἐκ πλαγίων αὐτοῦ καὶ τῷ χοῖ πᾶσων
- 14 I прийшов цар та ввесь народ, що був із ним, змучені, і відіхнули там.
And the king and his people came tired to Jordan, and took their rest there.
 και ἦλθεν ὁ βασιλεύς καὶ πᾶς ὁ λαὸς αὐτοῦ ἐκλελυμένοι καὶ ἀνέψυξαν ἐκεῖ
- 15 ¶ А Авесалом та ввесь ізраїльський народ увійшли до Єрусалиму, а з ними Ахітофел.
And Absalom and the men of Israel came to Jerusalem, and Ahithophel was with him.
 και ἀβεσσαλωμ καὶ πᾶς ἀνὴρ ἰσραηλ εἰσῆλθον εἰς ἱερουσαλημ καὶ ἀχιτοφελ μετ' αὐτοῦ
- 16 I сталося, як прийшов аркеянни Хушай, Давидів товариш, до Авесалома, то сказав Хушай до Авесалома: Нехай живе цар, нехай живе цар!
Then Hushai the Archite, David's friend, came to Absalom and said, Long life to the king, long life to the king!
 και ἐγενήθη ἡνίκα ἦλθεν χουσι ὁ ἀρχι ἐταῖρος δαυιδ πρὸς ἀβεσσαλωμ καὶ εἶπεν χουσι πρὸς ἀβεσσαλωμ ζήτω ὁ βασιλεύς
- 17 I сказав Авесалом до Хушай: Це така ласка твоя з приятелем твоїм? Чому не пішов ти з своїм приятелем?
And Absalom said, Is this your love for your friend? why did you not go with your friend?
 και εἶπεν ἀβεσσαλωμ πρὸς χουσι τοῦτο τὸ ἔλεός σου μετὰ τοῦ ἐταίρου σου ἵνα τί οὐκ ἀπῆλθες μετὰ τοῦ ἐταίρου σου

- 18 I сказав Хушай до Авесалома: Ні, бо кого вибрав Господь та цей народ, та кожен Ізраїлів муж, то я буду його, і з ним позостануся.
And Hushai said to Absalom, Not so; I am for that man whom the Lord and this people and all the men of Israel have taken as king, and I will take my place with him.
 και ειπεν χουσι προς αβεσσαλωμ ουχι αλλα κατοπισθεν ου εξελεξατο κυριος και ο λαος ουτος και πας ανηρ ισραηλ αυτω εσομαι και μετ' αυτου καθησομαι
- 19 A подруге, кому я буду служити? Чи ж не синові його? Як служив я батькові твоєму, так буду й тобі.
And more than this! where is my place as a servant? is it not before his son? as I have been your father's servant, so will I be yours.
 και το δευτερον τινη εγω δουλευσω ουχι ενωπιον του υιου αυτου καθαπερ εδουλευσα ενωπιον του πατρος σου ουτως εσομαι ενωπιον σου
- 20 I сказав Авесалом до Ахітофела: Дайте пораду, що масмо робити.
Then Absalom said to Ahithophel, Give your opinion now, what are we to do?
 και ειπεν αβεσσαλωμ προς аχитофел φερετε εαυτοις βουλην τι ποιησωμεν
- 21 I сказав Ахітофел до Авесалома: Прийди до наложниць свого батька, яких він позоставив стерегти дім. I коли почує весь Ізраїль, що став ти зненавиджений у свого батька, то зміцніть руки всім, хто з тобою.
And Ahithophel said to Absalom, Go in to your father's women who are here looking after his house; then all Israel will have the news that you are hated by your father, and the hands of your supporters will be strong.
 και ειπεν аχитофел προς αβεσσαλωμ εισελθε προς τας παλλακας του πατρος σου ως κατελιπεν φυλασσειν τον οικον αυτου και ακουσεται πας ισραηλ οτι κατησχυνας τον πατερα σου και ενισχυσουσι ν αι χειρες παντων των μετα σου
- 22 I розтягли Авесаломові намета на даху, і Авесалом прийшов до наложниць батька свого на очах усього Ізраїля.
So they put up the tent for Absalom on the top of the house, and Absalom went in to his father's women before the eyes of all Israel.
 και επηξαν την σκηνην τω αβεσσαλωμ επι το δωμα και εισηλθεν αβεσσαλωμ προς τας παλλακας του πατρος αυτου κατ' οφθαλμοус παντος исраηλ
- 23 A Ахітофелова порада, яку він радив тими днями, була така певна, як питати про Боже слово, така була Ахітофелова порада і для Давида, і для Авесалома!
In those days the opinions of Ahithophel were valued as highly as if through him a man might get direction from God; so were they valued by David as much as by Absalom.
 και η βουλη аχитофел ην εβουλευσατο εν ταис ημεραιс таис πρωταιс ον τροπον еперωτηση εν λογω του θεου ουτως πασα η βουλη του аχитофел και γε τω даυид και γε τω αβεσσαλωμ
- 1 ¶ I сказав Ахітофел до Авесалома: Виберу я дванадцять тисяч чоловіка, і встану, і поженуся цієї ночі за Давидом.
Then Ahithophel said to Absalom, Let me take out twelve thousand men and this very night I will go after David:
 και ειπεν ачитофел προς αβεσσαλωμ επιλεξω δη εμαυτω δωδεκα χιλιαδας ανδρων και αναστησομαι και καταδιωξω οπισω даυид την νυκτα
- 2 I нападую на нього, а він змучений та слабосилий, і він затремтить, і повтікає весь народ, що з ним, а я вб'ю й самого царя.
And I will come up with him when he is tired and feeble, and make him full of fear: and all the people with him will go in flight; and I will make an attack on the king only:
 και еπελευσομαι επ' αυτον και αυτος κοπιων και εκλελυμενος χερσιν και εκστησω αυτον και φευξεται παс о λαос о μετ' αυτου και παταξω τον βασιλεα μονωτατον
- 3 I наверну я весь народ до тебе; як не буде чоловіка, якого душі ти шукаєш, то весь народ буде мати мир.
And I will make all the people come back to you as a bride comes back to her husband: it is the life of only one man you are going after; so all the people will be at peace.
 και επιστρεψω παντα τον λαон προς σε ον τροπον επιστρεφει η νυμφη προς τον анδρα αυτης πληн ψυχην ενдс анδрос сυ ζητειс και παντι τω λαω εсται ειρηνη
- 4 I була люба ця річ в очах Авесалома та в очах усіх Ізраїлевих старших.
And the saying was pleasing to Absalom and to the responsible men of Israel.
 και ευθηс о λογос εν οφθαλμοис αβεσσαλωμ και εν οφθαλμοис παντων των πρεσβυτερων исраηл
- 5 I сказав Авесалом: Поклич теж аркеянина Хушай, та нехай послухасмо, що в устах його, нехай скаже також він.
Then Absalom said, Now send for Hushai the Archite, and let us give ear to what he has to say.
 και ειπεν αβεσσαλωμ καλεσατε δη και γε τον χουσι τον арахи και ακουσωμεν τι εν τω στοματι αυτου και γε αυτου
- 6 I прийшов Хушай до Авесалома, а Авесалом сказав до нього, говорячи: Отак говорив Ахітофел. Чи виконаємо слова його? Якщо ні, говори ти.
And when Hushai came, Absalom said to him, This is what Ahithophel has said: are we to do as he says? if not, what is your suggestion?
 και εισηλθεν χουσι προς αβεσσαλωμ και ειπεν αβεσσαλωμ προς αυτον λεγων κατa τον ρημα τουτο ελαλησεν ачитофел ει ποιησωμεν κατa τον λογον αυτου ει δε μη су лalησον
- 7 I сказав Хушай до Авесалома: Не добра та рада, яку цього разу радив Ахітофел.
And Hushai said to Absalom, Ahithophel's idea is not a good one at this time.
 και ειπεν χουси προς αβεσσαλωμ ουκ αγαθη αυτη η βουλη ην εβουλευσατο ачитофел το παс τουτο

- 8 I сказав Хушай: Ти знаєш батька свого та людей його, що вони лицарі, та розлючені вони, як медведиця, позбавлена на полі дітей. А батько твоїй вояк, і не буде почувати з народом.
Hushai said further, You have knowledge of your father and his men, that they are men of war, and that their feelings are bitter, like those of a bear in the field whose young ones have been taken from her: and your father is a man of war, and will not take his night's rest with the people;
καὶ εἶπεν χουσι σὺ οἶδας τὸν πατέρα σου καὶ τοὺς ἄνδρας αὐτοῦ ὅτι δυνατοὶ εἰσιν σφόδρα καὶ κατάκροιο τῆ ψυχῆ αὐτῶν ὡς ἄρκος ἠτεκνωμένη ἐν ἀγρῷ καὶ ὡς ὅς τραχεῖα ἐν τῷ πεδίῳ καὶ ὁ πατήρ σου ἄνηρ πολεμιστῆς καὶ οὐ μὴ καταλύσῃ τὸν λαόν
- 9 Ось тепер він ховається в одній з ям, або в іншому місці. І коли б сталося, що хтось упаде серед них, нападаючих, напочатку, а хтобудь почус та скаже: Сталася поразка в народі, який за Авесаломом,
But he will certainly have taken cover now in some hole or secret place; and if some of our people, at the first attack, are overcome, then any hearing of it will say, There is destruction among the people who are on Absalom's side.
ἰδοὺ γὰρ αὐτὸς νῦν κέκρυπται ἐν ἐνὶ τῶν βουνῶν ἢ ἐν ἐνὶ τῶν τόπων καὶ ἔσται ἐν τῷ ἐπιπεσεῖν αὐτοῖς ἐν ἀρχῇ καὶ ἀκούσῃ ὁ ἀκούων καὶ εἴπῃ ἐγενήθη θραῦσις ἐν τῷ λαῷ τῷ ὀπίσω ἀβεσσαλωμ
- 10 а хоча б він і хоробрий, якого серце як серце лев'яче, то справді ослабне, бо весь Ізраїль знає, що батько твоїй лицар і хоробрий ті, що з ним.
Then even the strongest, whose heart is like the heart of a lion, will become like water; for all Israel is conscious that your father is a man of war, and those who are with him are strong and without fear.
καὶ γε αὐτὸς υἱὸς δυνάμεως οὗ ἢ καρδία καθὼς ἢ καρδία τοῦ λέοντος τηκομένη τακίηεται ὅτι οἶδεν πᾶς ἰσραηλ ὅτι δυνατὸς ὁ πατήρ σου καὶ υἱοὶ δυνάμεως οἱ μετ' αὐτοῦ
- 11 Тому раджу я: нехай конче збереться до тебе весь Ізраїль від Дана й аж до Беер-Шеви, многогою як пісок, що над морем, і ти сам підеш до бою.
But my suggestion is that all Israel, from Dan as far as Beer-sheba, comes together to you, a great army like the sands of the sea in number; and that you yourself go out among them.
ὅτι οὕτως συμβουλευόν ἐγὼ συνεβούλευσα καὶ συναγόμενος συναχθήσεται ἐπὶ σὲ πᾶς ἰσραηλ ἀπὸ δαν καὶ ἕως βηρσαβεε ὡς ἢ ἄμμος ἢ ἐπὶ τῆς θαλάσσης εἰς πλῆθος καὶ τὸ πρόσωπόν σου πορευόμενον ἐν μέσῳ αὐτῶν
- 12 I прийдемо ми проти нього в одне з місць, та й нападимо на нього, як падає роса на землю, і не позоставимо ані при нім, ані між усіма людьми, що з ним, ані одного.
Then we will come on him in some place, wherever he may be, falling on him as the dew comes on the earth: and of him and all the men who are with him not one will get away with his life.
καὶ ἤξομεν πρὸς αὐτὸν εἰς ἓνα τῶν τόπων οὗ ἐὰν εὕρωμεν αὐτὸν ἐκεῖ καὶ παρεμβαλοῦμεν ἐπ' αὐτὸν ὡς πίπτει ἢ δρόσος ἐπὶ τὴν γῆν καὶ οὐχ ὑπολειψόμεθα ἐν αὐτῷ καὶ τοῖς ἀνδράσιν τοῖς μετ' αὐτοῦ καὶ γε ἓνα
- 13 А якщо він збереться до якого міста, то весь Ізраїль занесе на те місто шнури, та й потягнемо його аж до потоку, так, що не залишиться там ані камінчика.
And if he has gone into some town, then let all Israel take strong cords to that town, and we will have it pulled into the valley, till not one small stone is to be seen there.
καὶ ἐὰν εἰς πόλιν συναχθῆ καὶ λήμψεται πᾶς ἰσραηλ πρὸς τὴν πόλιν ἐκείνην σχοινία καὶ συροῦμεν αὐτὴν ἕως εἰς τὸν χειμάρρον ὅπως μὴ καταλειφθῆ ἐκεῖ μηδὲ λίθος
- 14 I сказав Авесалом та всі Ізраїлеві мужи: Лїпша рада аркеяннина Хушай від ради Ахітофелової! Бо це Господь наказав зламати добру Ахітофелову раду, щоб Господь приніс зло на Авесалома.
Then Absalom and all the men of Israel said, Hushai's suggestion is better than that of Ahithophel. For it was the purpose of the Lord to make the wise designs of Ahithophel without effect, so that the Lord might send evil on Absalom.
καὶ εἶπεν ἀβεσσαλωμ καὶ πᾶς ἄνηρ ἰσραηλ ἀγαθὴ ἢ βουλὴ χουσι τοῦ ἀραχι ὑπὲρ τὴν βουλὴν ἀχιτοφελ καὶ κύριος ἐνετείλατο διασκεδάσαι τὴν βουλὴν ἀχιτοφελ τὴν ἀγαθὴν ὅπως ἂν ἐπαγάγῃ κύριος ἐπὶ ἀβεσσαλωμ τὰ κακὰ πάντα
- 15 ¶ I сказав Хушай до священників Садока та Евїятара: Так і так радив Ахітофел Авесаломові та Ізраїлевим старшим, а я радив так і так.
Then Hushai said to Zadok and Abiathar, the priests, This is the suggestion made by Ahithophel to Absalom and the responsible men of Israel, and this is what I said to them.
καὶ εἶπεν χουσι ὁ τοῦ ἀραχι πρὸς σαδοκ καὶ ἀβιαθαρ τοὺς ἱερεῖς οὕτως καὶ οὕτως συνεβούλευσεν ἀχιτοφελ τῷ ἀβεσσαλωμ καὶ τοῖς πρεσβυτέροις ἰσραηλ καὶ οὕτως καὶ οὕτως συνεβούλευσα ἐγὼ
- 16 А тепер швидко пошліть і донесіть Давидові, говорячи: Не ночуй цієї ночі в степах пустини, але конче перейди на той бік, щоб не був поглинутий цар та весь народ, що з ним.
So now send the news quickly to David, and say, Do not take your night's rest by the way across the river to the waste land, but be certain to go over; or the king and all the people with him will come to destruction.
καὶ νῦν ἀποστείλατε ταχὺ καὶ ἀναγγεῖλατε τῷ δαυιδ λέγοντες μὴ αὐλισθῆς τὴν νύκτα ἐν ἀραβῷ τῆς ἐρήμου καὶ γε διαβαίων σπεῦσον μήποτε καταπῆ τὸν βασιλέα καὶ πάντα τὸν λαὸν τὸν μετ' αὐτοῦ
- 17 А Йонатан та Ахімааз стояли в Ен-Рогелі. І пішла невільниця й розповіла їм, а вони пішли й донесли цареві Давидові, бо не могли ані показатися, ані ввійти до міста.
Now Jonathan and Ahimaaz were waiting by En-rogel; and a servant-girl went from time to time and gave them news and they went with the news to King David, for it was not wise for them to let themselves be seen coming into the town.
καὶ ἰωνθαν καὶ ἀχιμαας εἰστήκεισαν ἐν τῇ πηγῇ ρογηλ καὶ ἐπορεύθη ἢ παιδίσκη καὶ ἀνήγγειλεν αὐτοῖς καὶ αὐτοὶ πορεύονται καὶ ἀναγγέλλουσιν τῷ βασιλεῖ δαυιδ ὅτι οὐκ ἐδύναντο ὀφθῆναι τοῦ εἰσελθεῖν εἰς τὴν πόλιν

- 18 Τα ἴχ побачив один юнак та ἴ доніс Авесаломові. Ἴ вони обидвоє швидко пішли, та ἴ увійшли до дому чоловіка в Бахурімі, що мав колодезя на своім подвір'ї, ἴ спустилися туди.
But a boy saw them, and gave word of it to Absalom: so the two of them went away quickly, and came to the house of a man in Bahurim who had a water-hole in his garden, and they went down into it.
καὶ εἶδεν αὐτοὺς παιδάριον καὶ ἀπήγγειλεν τῷ αβεσσαλωμ καὶ ἐπορεύθησαν οἱ δύο ταχέως καὶ εἰσῆλθαν εἰς οἰκίαν ἀνδρὸς ἐν βαουριμ καὶ αὐτῷ λάκκος ἐν τῇ αὐλῇ καὶ κατέβησαν ἐκεῖ
- 19 А жінка тая взяла ἴ розтягла заслону на верху колодезя, ἴ розложила на ньому зерна, ἴ нічого не було пізнано.
And a woman put a cover over the hole, and put crushed grain on top of it, and no one had any knowledge of it.
καὶ ἔλαβεν ἡ γυνὴ καὶ διεπέτασεν τὸ ἐπικάλυμμα ἐπὶ πρόσωπον τοῦ λάκκου καὶ ἐψυξεν ἐπ' αὐτῷ αραφωθ καὶ οὐκ ἐγνώσθη ῥῆμα
- 20 Ἴ прийшли Авесаломові раби до тієї жінки до дому та ἴ сказали: Де Ахімаац та Йонатан? А жінка та ἴм сказала:
And Absalom's servants came to the woman at the house and said, Where are Ahimaaz and Jonathan? And the woman said to them, They have gone from here to the stream. And after searching for them, and seeing nothing of them, they went back to Jerusalem.
καὶ ἦλθαν οἱ παῖδες αβεσσαλωμ πρὸς τὴν γυναῖκα εἰς τὴν οἰκίαν καὶ εἶπαν ποῦ αχιμαας καὶ ιωναθαν καὶ εἶπεν αὐτοῖς ἡ γυνὴ παρήλθαν μικρὸν τοῦ ὕδατος καὶ ἐζήτησαν καὶ οὐκ εὔραν καὶ ἀνέστρεψαν εἰς ἱερουσαλημ
- 21 Ἴ сталося по їхньому відході, вони вийшли з колодезя, ἴ пішли та донесли Давидові. Ἴ сказали вони до Давида: Уставайте, ἴ переходьте швидко воду, бо отак радив на вас Ахітофел.
Then after the servants had gone away, they came up out of the water-hole and went to give King David the news; and they said, Get up and go quickly over the water, for such and such are Ahithophel's designs against you.
ἐγένετο δὲ μετὰ τὸ ἀπελθεῖν αὐτοὺς καὶ ἀνέβησαν ἐκ τοῦ λάκκου καὶ ἐπορεύθησαν καὶ ἀνήγγειλαν τῷ βασιλεῖ δαυιδ καὶ εἶπαν πρὸς δαυιδ ἀνάστητε καὶ διάβητε ταχέως τὸ ὕδωρ ὅτι οὗτος ἐβουλεύσεται ἀποπερὶ ὑμῶν αχιτοφελ
- 22 ¶ Ἴ повставали Давид та ввесь народ, що з ним, та до ранішнього світла перейшли Йордан, ἴ не позосталося ані одного, що не перейшов би Йордану.
So David and all the people who were with him went up over Jordan: when dawn came, every one of them had gone over Jordan.
καὶ ἀνέστη δαυιδ καὶ πᾶς ὁ λαὸς ὁ μετ' αὐτοῦ καὶ διέβησαν τὸν ἰορδάνην ἕως τοῦ φωτός τοῦ πρωῖ ἕως ἐνός οὐκ ἔλαθεν ὅς οὐ διήλθεν τὸν ἰορδάνην
- 23 А коли Ахітофел побачив, що порада його не виконана, то осідлав осла, ἴ встав та ἴ пішов до свого дому, до свого міста. Ἴ він зарядив про дим свій, та ἴ повисився, ἴ помер, ἴ був похований у гробі свого батька...
Now when Ahithophel saw that his suggestion was not acted on, he got his ass ready, and went back to his house, to the town where he came from, and having put his house in order, he put himself to death by hanging; so he came to his end and was put in the resting-place of his father.
καὶ αχιτοφελ εἶδεν ὅτι οὐκ ἐγενήθη ἡ βουλή αὐτοῦ καὶ ἐπέσαξεν τὴν ὄνον αὐτοῦ καὶ ἀνέστη καὶ ἀπῆλθεν εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ εἰς τὴν πόλιν αὐτοῦ καὶ ἐνετείλατο τῷ οἴκῳ αὐτοῦ καὶ ἀπήγγατο καὶ ἀπέθανεν καὶ ἐτάφη ἐν τῷ τάφῳ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ
- 24 А Давид прийшов до Маханаїму, а Авесалом перейшов Йордан, він та всі Ізраїлеві мужи із ним.
And David came to Mahanaim. And Absalom, with all the men of Israel, went over Jordan.
καὶ δαυιδ διήλθεν εἰς μαναῖμ καὶ αβεσσαλωμ διέβη τὸν ἰορδάνην αὐτὸς καὶ πᾶς ἀνὴρ ἰσραηλ μετ' αὐτοῦ
- 25 Ἴ Авесалом настановив над військом Амасу замість Йоава. А Амоса був син чоловіка, що ім'я йому Їтра, їзрееліт, який увійшов був до Авігаїл, дочки Нахашової, сестри Церуї, Йоавин ої матері.
And Absalom put Amasa at the head of the army in place of Joab. Now Amasa was the son of a man named Ithra the Ishmaelite, who had been the lover of Abigail, the daughter of Jesse, sister of Zeruah, Joab's mother.
καὶ τὸν αμεσσαῖ κατέστησεν αβεσσαλωμ ἀντὶ ἰωαβ ἐπὶ τῆς δυνάμεως καὶ αμεσσαῖ υἱὸς ἀνδρὸς καὶ ὄνομα αὐτῷ ἰθορ ὁ ἰσραηλίτης οὗτος εἰσῆλθεν πρὸς αβιγαιαν θυγατέρα ναας ἀδελφὴν σαρουιας μητρὸς ἰωαβ
- 26 Ἴ таборував Ізраїль та Авесалом у гілеадському краї.
And Israel and Absalom put up their tents in the land of Gilead.
καὶ παρενέβαλεν πᾶς ἰσραηλ καὶ αβεσσαλωμ εἰς τὴν γῆν γαλααδ
- 27 Ἴ сталося, коли Давид прийшов до Маханаїму, то Шові, Нахашів син з аммонітської Рабби, ἴ Махір, Аммієлів син з Ло-Девару, ἴ гілеадянин Барзіллаї з Рогеліму
Now when David had come to Mahanaim, Shobi, the son of Nahash of Rabbah, the Ammonite, and Machir, the son of Ammiel of Lo-debar, and Barzillai the Gileadite of Rogelim,
καὶ ἐγένετο ἡνῖκα ἦλθεν δαυιδ εἰς μαναῖμ ουεσβι υἱὸς ναας ἐκ ραββαθ υἱὸν αμμων καὶ μαχир υἱὸς αμιηλ ἐκ λοδαβαρ καὶ βερζελλι ὁ γαλααδίτης ἐκ ρωγελιμ
- 28 поприносили постелі, ἴ чаші, ἴ ганчарський посуд, ἴ пшениці, ἴ ячменю, ἴ муки, ἴ праженого зерна,
Came with beds and basins and pots, and grain and meal, and all sorts of dry foods,
ἦνεγκαν δέκα κοίτας καὶ ἀμφιτάπους καὶ λέβητας δέκα καὶ σκευὴν κεράμου καὶ πυρὸς καὶ κριθῶς καὶ ἄλευρον καὶ ἄλφιτον καὶ κύαμον καὶ φακὸν

- 29 і меду, і масла, і худобу дрібну, і товщу з худоби великої, для Давида та для народу, що з ним, щоб їли, бо сказали: Цей народ голодний і змучений та спрагнений у пустині.
And honey and butter and sheep and milk-cheeses, for David and his people: for they said, This people is in the waste land, needing food and drink and rest.
 και μέλι και βούτυρον και πρόβατα και σαφφωθ βοῶν και προσήνευκαν τῷ δαυιδ και τῷ λαῷ τῷ μετ' αὐτοῦ φαγεῖν ὅτι εἶπαν ὁ λαὸς πεινῶν και ἐκλελυμένος και διψῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ
- 1 ¶ А Давид переглянув народ, що з ним, і настановив над ними тисячників та сотників.
And David had the people who were with him numbered, and he put over them captains of thousands and captains of hundreds.
 και ἐπεσκέψατο δαυιδ τὸν λαὸν τὸν μετ' αὐτοῦ και κατέστησεν ἐπ' αὐτῶν χιλιάρχους και ἑκατοντάρχους
- 2 І послав Давид народ, третину під рукою Йоава, і третину під рукою Авішай, сина Церуї, Йоавового брата, а третину під рукою гатянина Іттая. І сказав цар до народу: Конче піду так ож і я з вами!
And David sent the people out, a third of them under the orders of Joab, and a third under the orders of Abishai, son of Zeruiah, Joab's brother, and a third under Ittai the Gittite. And the king said to the people, And I myself will certainly go out with you.
 και ἀπέστειλεν δαυιδ τὸν λαὸν τὸ τρίτον ἐν χειρὶ ἰωαβ και τὸ τρίτον ἐν χειρὶ ἀβεσσα υἱοῦ σαρουιας ἀδελφοῦ ἰωαβ και τὸ τρίτον ἐν χειρὶ εἰθι τοῦ γεθθαίου και εἶπεν δαυιδ πρὸς τὸν λαὸν ἐξελθὼν ἐξελεύσομαι και γε ἐγὼ μεθ' ὑμῶν
- 3 Та народ сказав: Ти не підеш! Бо якщо ми справді втечемо, вони не звернуть на нас уваги. І якщо половина нас повмирас, вони не звернуть на нас уваги, бо ти як нас десять тисяч. А тепер буде ліпше, як будеш допомагати нам із міста.
But the people said, It is better for you not to go out: for if we are put to flight, they will not give a thought to us, and if death overtakes half of us, it will be nothing to them: but you are of more value than ten thousand of us: so it is better for you to be ready to come to our help from this town.
 και εἶπαν οὐκ ἐξελεύσῃ ὅτι ἐὰν φυγῇ φύγωμεν οὐ θήσουσιν ἐφ' ἡμᾶς καρδίαν και ἐὰν ἀποθάνομεν τὸ ἡμισυ ἡμῶν οὐ θήσουσιν ἐφ' ἡμᾶς καρδίαν ὅτι σὺ ὡς ἡμεῖς δέκα χιλιάδες και νῦν ἀγαθὸν ὅτι ἐσὶ ἡμῖν ἐν τῇ πόλει βοήθεια τοῦ βοηθεῖν
- 4 І сказав до них цар: Що буде добре в очах ваших, зроблю. І став цар при брамі, а весь народ повиходив за сотнями та за тисячами.
And the king said to them, I will do whatever seems best to you. So the king took his place by the door of the town, and all the people went out by hundreds and by thousands.
 και εἶπεν πρὸς αὐτοὺς ὁ βασιλεὺς ὃ ἐὰν ἀρέσῃ ἐν ὀφθαλμοῖς ὑμῶν ποιήσω και ἔσθι ὁ βασιλεὺς ἀνὰ χεῖρα τῆς πόλης και πᾶς ὁ λαὸς ἐξεπορεύετο εἰς ἑκατοντάδας και εἰς χιλιάδας
- 5 А цар наказав Йоавові й Авішасві та Ітгасві, говорячи: Обережно будьте мені з моїм юнаком Авесаломом! А весь народ чув, як цар наказав усім провідникам про Авесалома.
And the king gave orders to Joab and Abishai and Ittai, saying, Because of me, be gentle to the young man Absalom. And this order about Absalom was given in the hearing of all the people.
 και ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς τῷ ἰωαβ και τῷ ἀβεσσα και τῷ εἰθι λέγων φείσασθέ μοι τοῦ παιδαρίου τοῦ ἀβεσσαλωμ και πᾶς ὁ λαὸς ἤκουσεν ἐντελλομένου τοῦ βασιλέως πᾶσιν τοῖς ἄρχουσιν ὑπὲρ ἀβεσσαλωμ
- 6 І вийшов народ на поле навперейми Ізраїля, і був бій в Єфремовому лісі.
So the people went out into the field against Israel, and the fight took place in the woods of Ephraim.
 και ἐξῆλθεν πᾶς ὁ λαὸς εἰς τὸν δρυμὸν ἐξ ἐναντίας ἰσραηλ και ἐγένετο ὁ πόλεμος ἐν τῷ δρυμῷ εφραιμ
- 7 І був побитий там Ізраїлів народ Давидовими рабами. І була там того дня велика поразка, полягло двадцять тисяч!
And the people of Israel were overcome there by the servants of David, and there was a great destruction that day, and twenty thousand men were put to the sword.
 και ἔπταισεν ἐκεῖ ὁ λαὸς ἰσραηλ ἐνώπιον τῶν παιδῶν δαυιδ και ἐγένετο ἡ θραῦσις μεγάλη ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ εἴκοσι χιλιάδες ἀνδρῶν
- 8 І поширився там бій по всій тій землі, і того дня більш народу пожер ліс, ніж поїв меч.
And the fighting went on over all the face of the country: and the woods were responsible for more deaths than the sword.
 και ἐγένετο ἐκεῖ ὁ πόλεμος διεσπαρμένος ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς και ἐπλέονασεν ὁ δρυμὸς τοῦ καταφαγεῖν ἐκ τοῦ λαοῦ ὑπὲρ οὗς κατέφαγεν ἐν τῷ λαῷ ἡ μάχαιρα ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ
- 9 ¶ І спіткався Авесалом із Давидовими рабами, а Авесалом їхав на мулі. І підбіг мул під гушавину великого дуба, а його волосся заплуталося в дубі, і він опинився між небом та між землею, а мул, що під ним, перебіг...
And Absalom came across some of David's men. And Absalom was seated on his mule, and the mule went under the thick branches of a great tree, and his head became fixed in the tree and he was lifted up between earth and heaven, and the beast under him went on.
 και συνήντησεν ἀβεσσαλωμ ἐνώπιον τῶν παιδῶν δαυιδ και ἀβεσσαλωμ ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ τοῦ ἡμίονου αὐτοῦ και εἰσῆλθεν ὁ ἡμίονος ὑπὸ τὸ δάσος τῆς δρυὸς τῆς μεγάλης και ἐκρεμάσθη ἡ κεφαλὴ αὐτοῦ ἐν τῇ δρυὶ και ἐκρεμάσθη ἀνὰ μέσον τοῦ οὐρανοῦ και ἀνὰ μέσον τῆς γῆς και ὁ ἡμίονος ὑποκάτω αὐτοῦ παρῆλθεν
- 10 І побачив це один чоловік, і доніс Йоаву та й сказав: Ось я бачив Авесалома, що висить на дубі.
And a certain man saw it and said to Joab, I saw Absalom hanging in a tree.
 και εἶδεν ἀνὴρ εἷς και ἀνήγγειλεν ἰωαβ και εἶπεν ἰδοὺ ἐώρακα τὸν ἀβεσσαλωμ κρεμᾶμενον ἐν τῇ δρυὶ

- 11 I сказав Йоав до чоловіка, що доносив йому: Ось ти бачив, а чому ти не вразив його там на землі, а я дав би був тобі десять шеклів срібла та одного пояса.
And Joab said to the man who had given him the news, If you saw this, why did you not put your sword through him, and I would have given you ten bits of silver and a band for your robe?
καὶ εἶπεν ἰωαβ τῷ ἀνδρὶ τῷ ἀπαγγέλλοντι καὶ ἰδοὺ ἐόρακας τί ὅτι οὐκ ἐπάταξας αὐτὸν εἰς τὴν γῆν καὶ ἐγὼ ἂν δεδώκειν σοὶ δέκα ἀργυρίου καὶ παραζώνην μίαν
- 12 I сказав той чоловік до Йоава: А коли б я важив на руці своєї навіть тисячу шеклів срібла, не простягну своєї руки на царського сина, бо ми чули на власні вуха, що цар наказав тобі й Авішасві та Ітгасві, говорячи: Збережіть мені мого юнака Авесалома!
And the man said to Joab, Even if you gave me a thousand bits of silver, I would not put out my hand against the king's son: for in our hearing the king gave orders to you and Abishai and Ittai, saying, Take care that the young man Absalom is not touched.
εἶπεν δὲ ὁ ἀνὴρ πρὸς ἰωαβ καὶ ἐγὼ εἰμι ἴστημι ἐπὶ τὰς χεῖράς μου χιλιούς σίκλους ἀργυρίου οὐ μὴ ἐπιβάλω χεῖρά μου ἐπὶ τὸν υἱὸν τοῦ βασιλέως ὅτι ἐν τοῖς ὤσιν ἡμῶν ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς σοὶ καὶ ἀβεσσα καὶ τῷ εἰθὶ λέγων φυλάξατέ μοι τὸ παιδάριον τὸν ἀβεσσαλωμ
- 13 Або коли б я допустився в душі своєї неправди, а всяка річ не затаїться перед царем! то й ти став би проти мене.
And if I had falsely put him to death (and nothing may be kept secret from the king), you would have had nothing to do with me.
μὴ ποιῆσαι ἐν τῇ ψυχῇ αὐτοῦ ἄδικον καὶ πᾶς ὁ λόγος οὐ λήσεται ἀπὸ τοῦ βασιλέως καὶ σὺ στήση ἐξ ἐναντίας
- 14 I сказав Йоав: Не буду отак зволікати з тобою! I він узяв три стріли в руку свою, і вбив їх у серце Авесалома, що ще живий висів на середині дуба...
Then Joab said, I would have made it safe for you. And he took three spears in his hand, and put them through Absalom's heart, while he was still living, in the branches of the tree.
καὶ εἶπεν ἰωαβ τοῦτο ἐγὼ ἄρξομαι οὐχ οὕτως μενῶ ἐνώπιόν σου καὶ ἔλαβεν ἰωαβ τρία βέλη ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ καὶ ἐνέπηξεν αὐτὰ ἐν τῇ καρδίᾳ ἀβεσσαλωμ ἐπὶ αὐτοῦ ζώντος ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς δρυὸς
- 15 I оточили його десять юнаків, Йоавові збрсноші, і вдарили Авесалома, та й убили його...
And ten young men, servants of Joab, came round Absalom and put an end to him.
καὶ ἐκύκλωσαν δέκα παιδάρια αἶροντα τὰ σκευὴ ἰωαβ καὶ ἐπάταξαν τὸν ἀβεσσαλωμ καὶ ἐθανάτωσαν αὐτόν
- 16 I засурмив Йоав у сурму, а народ повернувся з погони за Ізраїлем, бо Йоав стримав народ.
And Joab had the horn sounded, and the people came back from going after Israel, for Joab kept them back.
καὶ ἐσάλπισεν ἰωαβ ἐν κερατίνῃ καὶ ἀπέστρεψεν ὁ λαὸς τοῦ μὴ διώκειν ὀπίσω ἰσραὴλ ὅτι ἐφείδετο ἰωαβ τοῦ λαοῦ
- 17 I взяли вони Авесалома, та й кинули його в лісі до великої ями, і накидали над ним дуже велику могилу з каміння, а весь Ізраїль повтікав кожен до намету свого.
And they took Absalom's body and put it into a great hole in the wood, and put a great mass of stones over it: and every man of Israel went in flight to his tent.
καὶ ἔλαβεν τὸν ἀβεσσαλωμ καὶ ἔριψεν αὐτὸν εἰς χάσμα μέγα ἐν τῷ δρυμῷ εἰς τὸν βόθρον τὸν μέγαν καὶ ἐστήλωσεν ἐπ' αὐτὸν σωρὸν λίθων μέγαν σφόδρα καὶ πᾶς ἰσραὴλ ἔφυγεν ἀνὴρ εἰς τὸ σκῆνομα αὐτοῦ
- 18 А Авесалом узяв був і поставив собі ще за життя свого пам'ятника, що в царській долині, бо він казав: Нема в мене сина, щоб згадувати про ймення мого. I він назвав пам'ятникові ім'я на своє ім'я. I звалось його: Яд-Авесалом, і так зветься він аж до цього дня.
Now Absalom, before his death, had put up for himself a pillar in the king's valley, naming it after himself; for he said, I have no son to keep my name in memory: and to this day it is named Absalom's pillar.
καὶ ἀβεσσαλωμ ἐπὶ ζῶν καὶ ἔστησεν ἑαυτῷ τὴν στήλην ἐν ἧ ἐλήμφθη καὶ ἐστήλωσεν αὐτὴν λαβεῖν τὴν στήλην τὴν ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ βασιλέως ὅτι εἶπεν οὐκ ἔστιν αὐτῷ υἱὸς ἕνεκεν τοῦ ἀναμνήσαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ καὶ ἐκάλεσεν τὴν στήλην χεῖρ ἀβεσσαλωμ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης
- 19 ¶ А Ахімаац, Садоків син, сказав: Побіжу я й сповіщу цареві, що Господь визволив його від руки його ворогів.
Then Ahimaaz, the son of Zadok, said, Let me go and give the king news of how the Lord has done right in his cause against those who took up arms against him.
καὶ ἀχιμαας υἱὸς σαδοκ εἶπεν δράμω δὴ καὶ εὐαγγελιῶ τῷ βασιλεῖ ὅτι ἔκρινεν αὐτῷ κύριος ἐκ χειρὸς τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ
- 20 I сказав йому Йоав: Не ти вісник цього дня, а сповістиш іншого дня. А цього дня не сповістиш тому, що це ж царський син помер.
And Joab said, You will take no news today; another day you may give him the news, but you will take no news today, because the king's son is dead.
καὶ εἶπεν αὐτῷ ἰωαβ οὐκ ἀνὴρ εὐαγγελίας σὺ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ καὶ εὐαγγελιῇ ἐν ἡμέρᾳ ἄλλῃ ἐν δὲ τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ οὐκ εὐαγγελιῆ οὐ εἶνεκεν ὁ υἱὸς τοῦ βασιλέως ἀπέθανεν
- 21 I сказав Йоав до кушита: Иди, донеси цареві, що ти бачив. А кушит уклонився Йоавові, та й побіг.
Then Joab said to the Cushite, Go and give the king word of what you have seen. And the Cushite, making a sign of respect to Joab, went off running.
καὶ εἶπεν ἰωαβ τῷ χουσι βαδίσας ἀνάγγελον τῷ βασιλεῖ ὅσα εἶδες καὶ προσεκύνησεν χουσι τῷ ἰωαβ καὶ ἐξῆλθεν
- 22 А Ахімаац, син Садока, знову сказав до Йоава: А нехай буде, що буде! Побіжу я й за кушитом! Йоав же відказав: Пощо ти побіжиш, мій сину, коли нема доброї вістки?
Then Ahimaaz, the son of Zadok, said to Joab again, Whatever may come of it, let me go after the Cushite. And Joab said, Why have you a desire to go, my son, seeing that you will get no reward for your news?
καὶ προσέθετο ἔτι ἀχιμαας υἱὸς σαδοκ καὶ εἶπεν πρὸς ἰωαβ καὶ ἔστω ὅτι δράμω καὶ γε ἐγὼ ὀπίσω τοῦ χουσι καὶ εἶπεν ἰωαβ ἵνα τί τοῦτο τρέχεις υἱέ μου δεδρό οὐκ ἔστιν σοὶ εὐαγγελία εἰς ὠφέλειαν πορευομένῳ

- 23 Α νηхай буде, що буде, побіжу! І той сказав йому: Біжи! І побіг Ахімааз дорогою рівнини, і випередив кушита.
Whatever may come of it, he said, I will go. Then he said to him, Go. So Ahimaaz went running by the lowland road and overtook the Cushite.
και ειπεν τι γαρ εαν δραμομαι και ειπεν αυτω ιωαβ δραμε και εδραμεν αχιμαας οδον την του κεχαρ και υπερεβη τον χουσι
- 24 Α Давид сидів між двома брамами. А вартівник пішов на дах брами на мур, і звів свої очі та й побачив, аж ось біжить самітний чоловік.
Now David was seated between the two town doors; and the watchman went up to the roof of the doorways, on the wall, and, lifting up his eyes, saw a man running by himself.
και δαυιδ εκαθητο ανα μεσον των δυο πυλων και επορευθη ο σκοπος εις το δωμα της πυλης προς το τειχος και επηрен τους οφθαλμους αυτου και ειδεν και ιδου ανηρ τρεχων μονος ενωπιον αυτου
- 25 І кликнув вартівник, і доніс цареві. А цар сказав: Якщо він сам, вістка в устах його! А чоловік усе йшов та зближався.
And the watchman gave news of it to the king. And the king said, If he is coming by himself, then he has news. And the man was travelling quickly, and came near.
και ανεβोधεν ο σκοπος και απηγγειλεν τω βασιλει και ειπεν ο βασιλευς ει μονος εστιν ευαγγελια εν τω στοματι αυτου και επορευετο πορευόμενος και εγγιζων
- 26 І побачив вартівник іншого чоловіка, що біг. І кликнув вартівник до сторожа брами й сказав: Ось біжить самітний чоловік. А цар сказав: І цей зо звісткою!
Then the watchman saw another man running; and crying out in the direction of the door he said, Here is another man running by himself. And the king said, He, like the other, comes with news.
και ειδεν ο σκοπος анδρα ετερον тρεχοντα και εβोधен ο σκοπος προς τη πυλη και ειπεν ιδου ανηρ ετερος тρεχων μονος και ειπεν ο βασιλευς και γε ουτος ευαγγελιζόμενος
- 27 І сказав вартівник: Я бачу біг першого, як біг Ахімааца, Садокового сина. А цар сказав: То чоловік добрий, і приходить з доброю звісткою.
And the watchman said, It seems to me that the running of the first is like the running of Ahimaaz, the son of Zadok. And the king said, He is a good man, and his news will be good.
και ειπεν ο σκοπος εγω ορω τον δρομον του πρωτου ως δρομον αχιμαας υιου σαδωκ και ειπεν ο βασιλευς ανηρ αγαθος ουτος και γε εις ευαγγελιαν αγαθην ελευσεται
- 28 І кликнув Ахімаац, і сказав до царя: Мир! І вклонився він цареві своїм обличчям до землі та й сказав: Благословенний Господь, Бог твій, що видав людей, які піднесли були руку свою проти мого пана царя!
And Ahimaaz, crying out to the king, said, It is well. And falling down before the king, with his face to the earth, he said, May the Lord your God be praised, who has given up the men who took up arms against my lord the king!
και εβोधен αχιμαας και ειπεν προς τον βασιλεα ειρηνη και προσεκυνησεν τω βασιλει επι προσωπον αυτου επι την γην και ειπεν ευλογητος κυριος ο θεος σου ος απεκλεισεν τους ανδρας τους μισουντας την χειρα αυτων εν τω κυριω μου τω βασιλει
- 29 Α цар сказав: Чи гаразд із моїм юнаком Авесаломом? І сказав Ахімаац: Я бачив велике замішання, коли Йоав посилав царського раба та мене, твого раба, та я не знаю, що то...
And the king said, Is it well with the young man Absalom? And Ahimaaz said in answer, When Joab sent me, your servant, I saw a great outcry going on, but I had no knowledge of what it was.
και ειπεν ο βασιλευς ειρηνη τω παιδαριω τω αβεσσαλωμ και ειπεν αχιμαας ειδον το πληθος το μεγα του αποστειλαι τον δουλον του βασιλεως ιωαβ και τον δουλον σου και ουκ εγνων τι εκει
- 30 І сказав цар: Відійди набік, стань отут. І той відійшов набік та й став.
And the king said, Get back and take your place here. So turning to one side, he took his place there.
και ειπεν ο βασιλευς επιστρεψον στηλωθητι ωδε και επεστραφη και εστη
- 31 Αж ось приходить кушит. І сказав кушит: Нехай прийме звістку мій пан цар, бо сьогодні визволив тебе Господь від руки всіх повстаючих на тебе.
And then the Cushite came and said, I have news for my lord the king; today the Lord has done right in your cause against all those who took up arms against you.
και ιδου ο χουσι παρεγενετο και ειπεν τω βασιλει ευαγγελισθητω ο κυριος μου ο βασιλευς οτι εκρινεν σοι κυριος σημερον εκ χειρος παντων των επεγειρομενων επι σε
- 32 І сказав цар до кушита: Чи гаразд із моїм юнаком Авесаломом? І сказав кушит: Нехай станеться, як тому юнакові, ворогам мого пана царя та всім, що повстали на тебе на зло!...
And the king said to the Cushite, Is the young man Absalom safe? And the Cushite said in answer, May all the king's haters and those who do evil against the king, be as that young man is!
και ειπεν ο βασιλευς προς τον χουσι ει ειρηνη τω παιδαριω τω αβεσσαλωμ και ειπεν ο χουσι γεινοιτο ως το παιδαριον οι εχθροι του κυριου μου του βασιλεως και παντες οσοι επανестησαν επ' αυτο ν εις κακα
- 1 ¶ (19-2) Α Йоаву донесено: Ось цар плаче, і зачав жалобу по Авесаломові.
And word was given to Joab that the king was weeping and sorrowing for Absalom.
και εταραχθη ο βασιλευς και ανεβη εις το υπερωον της πυλης και εκλαυσεν και ουτως ειπεν εν τω πορευεσθαι αυτον υιε μου αβεσσαλωμ υιε μου υιε μου αβεσσαλωμ τις δωη τον θανατον μου αντι σ ου εγω αντι σου αβεσσαλωμ υιε μου υιε μου
- 2 (19-3) І того дня ця перемога обернулася на жалобу для всього народу, бо того дня народ почув, що казали: Засмутився цар за своїм сином!
And the salvation of that day was changed to sorrow for all the people: for it was said to the people, The king is in bitter grief for his son.
και ανηγγελη τω ιωαβ λεγοντες ιδου ο βασιλευς κλαιει και πενθει επι αβεσσαλωμ
- 3 (19-4) І прокрадався народ того дня, щоб увійти до міста, як прокрадається народ, засоромлений своєю втечею з бою...
And the people made their way back to the town quietly and secretly, as those who are shamed go secretly when they go in flight from the war.
και εγενετο η σωτηρια εν τη ημερα εκεινη εις пенθος παντι τω λαω οτι ηκουσεν ο λαος εν τη ημερα εκεινη λεγων οτι λυπειται ο βασιλευς επι τω υιω αυτου

- 4 (19-5) Α цар закрив своє обличчя. І голосив цар сильним голосом: Сину мій, Авесаломе! Авесаломе, сину мій! Сину мій!...
But the king, covering his face, gave a great cry, O my son Absalom, O Absalom, my son, my son!
 και διεκκέπτετο ὁ λαὸς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τοῦ εἰσελθεῖν εἰς τὴν πόλιν καθὼς διακλέπτεται ὁ λαὸς οἱ αἰσχυρόμενοι ἐν τῷ αὐτοῦ φεύγειν ἐν τῷ πολέμῳ
- 5 (19-6) І прийшов Йоав до дому царя, та й сказав: Сьогодні ти засоромив обличчя всіх своїх рабів, які сьогодні врятували життя твоє, і життя синів твоїх та дочок твоїх, і життя жінок твоїх, і життя наложниць твоїх,
And Joab came into the house to the king and said, Today you have put to shame the faces of all your servants who even now have kept you and your sons and your daughters and your wives and all your women safe from death;
 και ὁ βασιλεὺς ἔκρυψεν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ και ἔκραξεν ὁ βασιλεὺς φωνῇ μεγάλῃ λέγων υἱέ μου αβεσσαλωμ αβεσσαλωμ υἱέ μου
- 6 (19-7) через те, що ти любиш тих, хто тебе ненавидить, і ненавидиш тих, хто тебе любить, бо сьогодні ти виявив, що нема в тебе вождів ані слуг. Бо сьогодні я знаю, що коли б Авесалом був живий, а ми всі сьогодні були мертві, то тоді це було б любе в очах твоїх...
For your haters, it seems, are dear to you, and your friends are hated. For you have made it clear that captains and servants are nothing to you: and now I see that if Absalom was living and we had all been dead today, it would have been right in your eyes.
 και εἰσῆλθεν ἰωαβ πρὸς τὸν βασιλέα εἰς τὸν οἶκον και εἶπεν κατήσχυνας σήμερον τὸ πρόσωπον πάντων τῶν δούλων σου τῶν ἐξαιρουμένων σε σήμερον και τὴν ψυχὴν τῶν υἱῶν σου και τῶν θυγατέρων σου και τὴν ψυχὴν τῶν γυναικῶν σου και τῶν παλλακῶν σου
- 7 (19-8) А тепер устань, і говори до серця своїх рабів. Бо присягаю Господом, якщо ти не вийдеш, то цієї ночі ніхто не буде почувати з тобою, і це буде тобі гірше за всяке зло, що приходило на тебе від молодости твоєї аж дотепер!
So get up now, and go out and say some kind words to your servants; for, by the Lord, I give you my oath, that if you do not go out, not one of them will keep with you tonight; and that will be worse for you than all the evil which has overtaken you from your earliest years.
 τοῦ ἀγαπᾶν τοὺς μισοῦντάς σε και μισεῖν τοὺς ἀγαπῶντάς σε και ἀνήγγειλας σήμερον ὅτι οὐκ εἰσιν οἱ ἄρχοντές σου οὐδὲ παῖδες ὅτι ἐγνωκα σήμερον ὅτι εἰ αβεσσαλωμ ἐξῆ πάντες ἡμεῖς σήμερον νεκροὶ ὅτι τότε τὸ εὐθεὸς ἦν ἐν ὀφθαλμοῖς σου
- 8 (19-9) І цар устав та й засів у брамі, а всьому народові донесли, говорячи: Ось цар сидить у брамі! І походився весь народ перед царське обличчя, а Ізраїль повтікав кожен до своїх наметів.
Then the king got up and took his seat near the town-door. And word was given to all the people that the king was in the public place: and all the people came before the king. Now all the men of Israel had gone back in flight to their tents.
 και νῦν ἀναστὰς ἐξέλθε και λάλησον εἰς τὴν καρδίαν τῶν δούλων σου ὅτι ἐν κυρίῳ ὤμοσα ὅτι εἰ μὴ ἐκπορεύσῃ σήμερον εἰ αὐλισθήσεται ἀνὴρ μετὰ σοῦ τὴν νύκτα ταύτην και ἐπίγνωθι σεαυτῷ και κἀκόν σοι τοῦτο ὑπὲρ πάντων τὸ κακὸν τὸ ἐπελθόν σοι ἐκ νεότητός σου ἕως τοῦ νῦν
- 9 ¶ (19-10) І сперечався весь народ по всіх Ізраїлевих племенах, говорячи: Цар урятував нас від руки всіх наших ворогів, він же врятував нас із руки филистимлян, а тепер утік із краю перед Авесаломом.
And through all the tribes of Israel the people were having arguments, saying, The king made us safe from the hands of those who were against us and made us free from the hands of the Philistines; and now he has gone in flight from the land, because of Absalom.
 και ἀνέστη ὁ βασιλεὺς και ἐκάθισεν ἐν τῇ πόλει και πᾶς ὁ λαὸς ἀνήγγειλαν λέγοντες ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς κάθηται ἐν τῇ πόλει και εἰσῆλθεν πᾶς ὁ λαὸς κατὰ πρόσωπον τοῦ βασιλέως και ἰσραηλ ἔφυγεν ἀπὸ ἧρ εἰς τὰ σκηνώματα αὐτοῦ
- 10 (19-11) А Авесалом, якого ми помазали були над собою, помер на війні. А тепер чого ви зволікаєте щоб вернути царя?
And Absalom, whom we made a ruler over us, is dead in the fight. So now why do you say nothing about getting the king back? And word of what all Israel was saying came to the king.
 και ἦν πᾶς ὁ λαὸς κρινόμενος ἐν πάσαις φυλαῖς ἰσραηλ λέγοντες ὁ βασιλεὺς δαυὶδ ἐρρύσατο ἡμᾶς ἀπὸ πάντων τῶν ἐχθρῶν ἡμῶν και αὐτὸς ἐξείλατο ἡμᾶς ἐκ χειρὸς ἀλλοφύλων και νῦν πέφευγεν ἀπὸ τῆς γῆς και ἀπὸ τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἀπὸ αβεσσαλωμ
- 11 (19-12) І цар Давид послав до священників, до Садока та до Евиятара, говорячи: Говоріть так до Юдиних старших: Чого ви будете останніми, щоб вернути царя до його дому? А слово в сього Ізраїля прийшло вже до царя, до його дому.
And King David sent word to Zadok and Abiathar, the priests, Say to the responsible men of Judah, Why are you the last to take steps to get the king back to his house?
 και αβεσσαλωμ ὃν ἐχρίσαμεν ἐφ' ἡμῶν ἀπέθανεν ἐν τῷ πολέμῳ και νῦν ἵνα τί ὑμεῖς κωφεύετε τοῦ ἐπιστρέψαι τὸν βασιλέα και τὸ ῥῆμα παντὸς ἰσραηλ ἦλθεν πρὸς τὸν βασιλέα
- 12 (19-13) Ви браття мої, ви кість моя та тіло моє! І чого ви будете останніми, щоб вернути царя?
You are my brothers, my bone and my flesh; why are you the last to get the king back again?
 και ὁ βασιλεὺς δαυὶδ ἀπέστειλεν πρὸς σαδοκ και πρὸς αβιαθαρ τοὺς ἱερεῖς λέγων λαλήσατε πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους ἰουδα λέγοντες ἵνα τί γίνεσθε ἔσχατοι τοῦ ἐπιστρέψαι τὸν βασιλέα εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ και λόγος παντὸς ἰσραηλ ἦλθεν πρὸς τὸν βασιλέα
- 13 (19-14) А Амасі скажете: Чи ж ти не кість моя та не тіло моє? Нехай так зробить мені Бог, і нехай ще додасть, якщо ти не будеш у мене вождем війська по всі дні замість Йоава.
And say to Amasa, Are you not my bone and my flesh? May God's punishment be on me, if I do not make you chief of the army before me at all times in place of Joab!
 ἀδελφοί μου ὑμεῖς ὅσα μου και σάρκες μου ὑμεῖς και ἵνα τί γίνεσθε ἔσχατοι τοῦ ἐπιστρέψαι τὸν βασιλέα εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ

- 14 (19-15) I прихилив він серце всіх Юдиних мужів, як одного чоловіка. I послали вони до царя: Вернися ти та всі твої слуги!
And the hearts of the men of Judah were moved like one man; so that they sent to the king, saying, Come back, with all your servants.
 και τῷ αμεσσαὶ ἐρέετε οὐχὶ ὄστουν μου καὶ σάρξ μου σὺ καὶ νῦν τάδε ποιῆσαι μοι ὁ θεὸς καὶ τάδε προσθεῖη εἰ μὴ ἄρχων δυνάμεως ἔση ἐνώπιον ἐμοῦ πάσας τὰς ἡμέρας ἀντὶ ἰωαβ
- 15 (19-16) I вернувся цар, і прийшов аж до Йордану, а Юда прийшов до Гілгалу назустріч цареві, щоб перепровадити царя через Йордан.
So the king came back, and came as far as Jordan. And Judah came to Gilgal, meeting the king there, to take him back with them over Jordan.
 και ἐκλινεν τὴν καρδίαν παντὸς ἀνδρὸς ἰουδα ὡς ἀνδρὸς ἐνός καὶ ἀπέστειλαν πρὸς τὸν βασιλέα λέγοντες ἐπιστράφητι σὺ καὶ πάντες οἱ δοῦλοί σου
- 16 ¶ (19-17) А Шім'ї, Герин син, Веніяминівець, що з Бахуріму, поспішив і зійшов з Юдиними мужами на зустріч царя Давида.
And Shimei, the son of Gera, the Benjamite from Bahurim, got up quickly and went down with the men of Judah for the purpose of meeting King David;
 και ἐπέστρεψεν ὁ βασιλεὺς καὶ ἦλθεν ἕως τοῦ ἰορδάνου καὶ ἄνδρες ἰουδα ἦλθαν εἰς γαλγαλα τοῦ πορεύεσθαι εἰς ἀπαντὴν τοῦ βασιλέως διαβίβασαι τὸν βασιλέα τὸν ἰορδάνην
- 17 (19-18) I з ним було тисяча чоловіка з Веніямина, та Ціва, слуга Саулового дому, і п'ятнадцятеро синів його та двадцяттеро його рабів із ним. I вони перейшли Йордан перед царем.
And with him a thousand men of Benjamin, and Ziba, the servant of Saul, with his fifteen sons and twenty servants, came rushing to Jordan before the king,
 και ἐτάχυνεν σεμεὶ υἱὸς γηρα υἱοῦ τοῦ ἱεμενὶ ἐκ βαουριμ καὶ κατέβη μετὰ ἀνδρὸς ἰουδα εἰς ἀπαντὴν τοῦ βασιλέως δαυιδ
- 18 (19-19) I перейшов порон, щоб перепровадити царський дім та зробити, що було добре в очах його. А Шім'ї, Герин син, упав перед царем, як той переходив Йордан,
And kept going across the river to take the people of the king's house over, and to do whatever was desired by the king. And Shimei, the son of Gera, went down on his face in the dust before the king, when he was about to go over Jordan,
 και χίλιοι ἄνδρες μετ' αὐτοῦ ἐκ τοῦ βενιαμιν καὶ σίβα τὸ παιδάριον τοῦ οἴκου σαουλ καὶ δέκα πέντε υἱοὶ αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ καὶ εἴκοσι δοῦλοι αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ καὶ κατεῦθναν τὸν ἰορδάνην ἔμπροσθ ἐν τοῦ βασιλέως
- 19 (19-20) та й цареві сказав: Нехай пан не порохус мені переступу, і не пам'ятай, що раб твій провинився був того дня, коли мій пан цар вийшов був з Єрусалиму, щоб цар не поклав це до серця свого!
And said to him, Let me not be judged as a sinner in your eyes, O my lord, and do not keep in mind the wrong I did on the day when my lord the king went out of Jerusalem, or take it to heart.
 και ἐλειτούργησαν τὴν λειτουργίαν τοῦ διαβίβασαι τὸν βασιλέα καὶ διέβη ἢ διάβασις ἐξεγείραι τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως καὶ τοῦ ποιῆσαι τὸ εὐθὲς ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ καὶ σεμεὶ υἱὸς γηρα ἔπεσεν ἐπὶ πρόσσωπον αὐτοῦ ἐνώπιον τοῦ βασιλέως διαβαίνοντος αὐτοῦ τὸν ἰορδάνην
- 20 (19-21) Бо раб твій знає, що згрішив він, і ось я прийшов сьогодні з усього Йосипового дому перший, щоб вийти зустріти мого пана царя.
For your servant is conscious of his sin: and so, as you see, I have come today, the first of all the sons of Joseph, for the purpose of meeting my lord the king.
 και εἶπεν πρὸς τὸν βασιλέα μὴ διαλογισάσθω ὁ κύριός μου ἀνομίαν καὶ μὴ μνησθῆς ὅσα ἠδίκησεν ὁ παῖς σου ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἣ ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς ἐξεπορεύετο ἐξ ἱερουσαλημ τοῦ θέσθαι τὸν βασιλέα εἰς τὴν καρδίαν αὐτοῦ
- 21 (19-22) А Авишай, син Церуїн, відповів та й сказав: Чи ж не буде забитий Шім'ї за те, що проклинав Господнього помазанця?
But Abishai, the son of Zeruiah, said, Is not death the right fate for Shimei, because he has been cursing the one marked by the holy oil?
 ὅτι ἐγὼ ὁ δοῦλός σου ὅτι ἐγὼ ἤμαρτον καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἦλθον σήμερον πρότερος παντὸς οἴκου ἰωσηφ τοῦ καταβῆναι εἰς ἀπαντὴν τοῦ κυρίου μου τοῦ βασιλέως
- 22 (19-23) А Давид відказав: Що вам до мене, сини Церуїні, що ви сьогодні стасте мені за сатану? Чи сьогодні буде забитий хто в Ізраїлі? Хіба ж я не знаю, що сьогодні я цар над Ізраїлем?
And David said, What have I to do with you, you sons of Zeruiah, that you put yourselves against me today? is it right for any man in Israel to be put to death today? for I am certain today that I am king in Israel.
 και ἀπεκρίθη αβεσσα υἱὸς σαρουϊας καὶ εἶπεν μὴ ἀντὶ τούτου οὐ θανατωθήσεται σεμεὶ ὅτι κατηράσατο τὸν χριστὸν κυρίου
- 23 (19-24) А до Шім'ї цар сказав: Не помреш! I записягнув йому цар.
So the king said to Shimei, You will not be put to death. And the king gave him his oath.
 και εἶπεν δαυιδ τί ἐμοὶ καὶ ὑμῖν υἱοὶ σαρουϊας ὅτι γίνεσθέ μοι σήμερον εἰς ἐπιβουλον σήμερον οὐ θανατωθήσεται τις ἀνὴρ ἐξ ἰσραηλ ὅτι οὐκ οἶδα εἰ σήμερον βασιλεύω ἐγὼ ἐπὶ τὸν ἰσραηλ
- 24 ¶ (19-25) I зійшов спіткати царя й Мефівошет, онук Саулів. А він не оправляв ніг своїх і не оправляв вуса свого, і не оправляв своєї одежі від дня, як цар вийшов, аж до дня, коли він вернувся з миром.
And Mephibosheth, the son of Saul's son, came down for the purpose of meeting the king; his feet had not been cared for or his hair cut or his clothing washed from the day when the king went away till the day when he came back in peace.
 και εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς σεμεὶ οὐ μὴ ἀποθάνης καὶ ὤμοσεν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς

- 25 (19-26) I сталося, коли прийшов він до Єрусалиму зустріти царя, то сказав йому цар: Чому ти не пішов зо мною, Мефівосете?
Now when he had come from Jerusalem to see the king, the king said to him, Why did you not come with me, Mephibosheth?
 και μεμφιβοσθε υιός ιωναθαν υιού σαουλ κατέβη εις άπαντήν του βασιλέως και ούκ εθεράπευσεν τους πόδας αυτού ούδὲ όνουχισατο ούδὲ έποίησεν τον μύστακα αυτού και τὰ ιμάτια αυτού ούκ έπλυ νεν άπό της ήμέρας ής άπηλθεν ό βασιλεύς έως της ήμέρας ής αυτός παρεγένετο έν ειρήνη
- 26 (19-27) A той відказав: Пане мій царю, раб мій обманив мене! Бо я, раб твій, сказав: осідлаю собі осла, і сяду на нього, та й поїду з царем, бо раб твій кульгавий.
And he said in answer, Because of the deceit of my servant, my lord king: for I, your servant, said to him, You are to make ready an ass and on it I will go with the king, for your servant has not the use of his feet.
 και έγένετο ότε εισήλθεν εις ιερουσαλημ εις άπάντησιν του βασιλέως και ειπεν αυτός ό βασιλεύς τί ότι ούκ έπορεύθης μετ' έμου μεμφιβοσθε
- 27 (19-28) Та він очернив раба твого перед паном моїм царем. А мій пан цар, немов Божий Ангел, тому зроби, що добре в очах твоїх!
He has given you a false account of me: but my lord the king is like the angel of God: do then whatever seems good to you.
 και ειπεν προς αυτόν μεμφιβοσθε κύριέ μου βασιλεύ ό δοϋλός μου παρελογίσατό με ότι ειπεν ό παίς σου αυτός έπίσαζόν μοι την όνον και έπιβώ έπ' αυτήν και πορεύσομαι μετά του βασιλέως ότι χωλός ό δοϋλός σου
- 28 (19-29) Бож хіба ввесь дім батька мого не був вартий смерті перед моїм паном царем? Та ти вмістив раба свого серед їдців свого столу. І яке ж я маю право скаржитися перед царем?
For all my father's family were only dead men before my lord the king: and still you put your servant among those whose place is at the king's table. What right then have I to say anything more to the king?
 και μεθώδευσεν έν τῷ δοϋλῷ σου προς τον κύριόν μου τον βασιλέα και ό κύριός μου ό βασιλεύς ώς άγγελος του θεού και ποιήσον τὸ άγαθόν έν όφθαλμοίς σου
- 29 (19-30) I сказав йому цар: Пощо ти говориш іще оці свої слова? Я сказав: ти та Цива поділите поле.
And the king said, Say nothing more about these things. I say, Let there be a division of the land between Ziba and you.
 ότι ούκ ήν πᾶς ό οίκος του πατρός μου άλλ' ή ότι άνδρες θανάτου τῷ κυρίῳ μου τῷ βασιλεῖ και έθηκας τον δοϋλόν σου έν τοίς έσθίουσιν την τράπεζάν σου και τί έστιν μοι έτι δικαίωμα και του κεκ ραγέναι με έτι προς τον βασιλέα
- 30 (19-31) I сказав Мефівосет до царя: Нехай він візьме навіть усе по тому, коли мій пан, цар прийшов із миром до дому свого!.
And Mephibosheth said, Let him take it all, now that my lord the king has come back to his house in peace!
 και ειπεν αυτός ό βασιλεύς ίνα τί λαλεις έτι τους λόγους σου ειπον σύ και σιβα διελείσθε τον άγρόν
- 31 ¶ (19-32) А гілеадянин Барзіллай зійшов з Рогеліму, і перейшов з царем Йордан, щоб провести його за Йордан.
And Barzillai the Gileadite came down from Rogelim; and he went on as far as Jordan with the king to take him across Jordan.
 και ειπεν μεμφιβοσθε προς τον βασιλέα και γε τὰ πάντα λαβέτω μετά τὸ παραγενέσθαι τον κύριόν μου τον βασιλέα έν ειρήνη εις τον οίκον αυτού
- 32 (19-33) А Барзіллай був дуже старий, віку восьмидесяти літ. І він годував царя, як той сидів був у Маханаїмі, бо він був дуже заможна людина.
Now Barzillai was a very old man, as much as eighty years old: and he had given the king everything he had need of, while he was at Mahanaim, for he was a very great man.
 και βερζελλι ό γαλααδίτης κατέβη εκ ρωγελλιμ και διέβη μετά του βασιλέως τον ιορδάνην εκπέμψαι αυτόν τον ιορδάνην
- 33 (19-34) I сказав цар до Барзіллая: Перейди зо мною, і я буду годувати тебе при собі в Єрусалимі.
And the king said to Barzillai, Come over with me, and I will take care of you in Jerusalem.
 και βερζελλι άνήρ πρεσβύτερος σφόδρα υιός όγδοήκοντα έτων και αυτός διέθρεψεν τον βασιλέα έν τῷ οικείν αυτού έν μαναίμ ότι άνήρ μέγας έστιν σφόδρα
- 34 (19-35) I сказав Барзіллай до царя: Скільки ще часу життя мого, що я піду з царем до Єрусалиму?
And Barzillai said to the king, How much of my life is still before me, for me to go up to Jerusalem with the king?
 και ειπεν ό βασιλεύς προς βερζελλι σύ διαβήση μετ' έμου και διαθρένω τὸ γῆράς σου μετ' έμου έν ιερουσαλημ
- 35 (19-36) Я сьогодні віку восьмидесяти літ. Чи могу я розпізнавати між добрим та злим? Чи розкуштує твій раб, що буду їсти та що буду пити? Чи послухаю я ще голосу співаків та спів ачок? І пощо буде ще раб твій тягарем для свого пана царя?
I am now eighty years old: good and bad are the same to me; have meat and drink any taste for me now? am I able to take pleasure in the voices of men or women in song? why then am I to be a trouble to my lord the king?
 και ειπεν βερζελλι προς τον βασιλέα πόσαι ήμέραι έτων ζωής μου ότι αναβήσομαι μετά του βασιλέως εις ιερουσαλημ
- 36 (19-37) Трохи перейде твій раб із царем за Йордан. І чого цар висвідчує мені оце?
Your servant's desire was only to take the king over Jordan; why is the king to give me such a reward?
 υιός όγδοήκοντα έτων έχώ ειμι σήμερον μη γνώσομαι άνά μέσον άγαθού και κακού ή γεύσεται ό δοϋλός σου έτι ό φάγομαι ή πίομαι ή άκούσομαι έτι φωνήν άδόντων και άδουσών ίνα τί έσαι έτι ό δοϋλός σου εις φορτίον επί τον κύριόν μου τον βασιλέα

- 37 (19-38) Нехай раб твоїй вернеться, і нехай помре у своєму місті при гробі батька свого та своєї матері. А ось раб твоїй, син мій Кімган перейде з паном моїм, із царем, а ти зроби йому, що добре в очах твоїх.
 Let your servant now go back again, so that when death comes to me, it may be in my town and by the resting-place of my father and mother. But here is your servant Chimham: let him go with my lord the king, and do for him what seems good to you.
 ὡς βραχὺ διαβήσεται ὁ δοῦλός σου τὸν ιορδάνην μετὰ τοῦ βασιλέως καὶ ἵνα τί ἀνταποδώσιν μοι ὁ βασιλεὺς τὴν ἀνταπόδοσιν ταύτην
- 38 (19-39) I сказав цар: Кімган перейде зо мною, а я зроблю йому, що миле в очах твоїх. I все, що вибереш у мене, я зроблю тобі!
 And the king said in answer, Let Chimham go over with me, and I will do for him whatever seems good to you: and whatever your desire is, I will do it for you.
 καθισάτω δὴ ὁ δοῦλός σου καὶ ἀποθανοῦμαι ἐν τῇ πόλει μου παρὰ τῷ τάφῳ τοῦ πατρός μου καὶ τῆς μητρός μου καὶ ἰδοὺ ὁ δοῦλός σου χαμαὶ διαβήσεται μετὰ τοῦ κυρίου μου τοῦ βασιλέως καὶ ποιήσων αὐτῷ τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς σου
- 39 (19-40) I ввесь народ перейшов Йордан, перейшов і цар. I цар поцілував Барзіллая, та й поблагословив його, і той вернувся на своє місце.
 Then all the people went over Jordan, and the king went over: and the king gave Barzillai a kiss, with his blessing; and he went back to his place.
 καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς μετ' ἐμοῦ διαβήτω χαμαὶ κἀγὼ ποιήσω αὐτῷ τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς σου καὶ πάντα ὅσα ἐκλέξῃ ἐπ' ἐμοὶ ποιήσω σοι
- 40 ¶ (19-41) I перейшов цар до Гілгалу, а з ним перейшов Кімган та весь Юдин народ, і вони перепроводили царя, а також перейшла половина Ізраїлевого народу.
 So the king went over to Gilgal, and Chimham went with him: and all the people of Judah, as well as half the people of Israel, took the king on his way.
 καὶ διέβη πᾶς ὁ λαὸς τὸν ιορδάνην καὶ ὁ βασιλεὺς διέβη καὶ κατεφύλησεν ὁ βασιλεὺς τὸν βερζελλὶ καὶ εὐλόγησεν αὐτὸν καὶ ἐπέστρεψεν εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ
- 41 (19-42) Аж ось усі ізраїльтяни прийшли до царя. I сказали вони цареві: Чому вкрали тебе наші браття, люди Юдині, і перепроводили царя та його дім через Йордан, та всіх Давидових людей з ним?
 Then the men of Israel came to the king and said, Why have our countrymen of Judah taken you away in secret and come over Jordan with the king and all his family, because all his people are David's men?
 καὶ διέβη ὁ βασιλεὺς εἰς γαλαγα καὶ χαμαὶ διέβη μετ' αὐτοῦ καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἰουδα διαβαίνοντες μετὰ τοῦ βασιλέως καὶ γε τὸ ἡμῶν τοῦ λαοῦ ἰσραηλ
- 42 (19-43) I відповіли всі Юдині люди Ізраїлеві: Бо близький цар до нас! I чого то запалився тобі гнів на цю річ? Чи справді з'їли ми що в царя? Чи теж справді він роздав нам які дарунки?
 And all the men of Judah gave this answer to the men of Israel, Because the king is our near relation: why then are you angry about this? have we taken any of the king's food, or has he given us any offering?
 καὶ ἰδοὺ πᾶς ἀνὴρ ἰσραηλ παρεγένοντο πρὸς τὸν βασιλέα καὶ εἶπον πρὸς τὸν βασιλέα τί ὅτι ἐκλεψάν σε οἱ ἀδελφοὶ ἡμῶν ἀνὴρ ἰουδα καὶ διεβίβασαν τὸν βασιλέα καὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ τὸν ιορδάνην καὶ πάντες ἀνδρες δαυὶδ μετ' αὐτοῦ
- 43 (19-44) I відповіли ізраїльтяни юдеям та й сказали: Нас десять частин у царя, а також і в Давида ми ліпші від вас. Чому ж ви злегковажили нас? Хіба ж не нам було перше слово, щоб вернути царя? Але слово юдеїв було гостріше від слова ізраїльтян.
 And in answer to the men of Judah, the men of Israel said, We have ten parts in the king, and we are the first in order of birth: why did you make nothing of us? and were we not the first to make suggestions for getting the king back? And the words of the men of Judah were more violent than the words of the men of Israel.
 καὶ ἀπεκρίθη πᾶς ἀνὴρ ἰουδα πρὸς ἀνδρα ἰσραηλ καὶ εἶπαν διότι ἐγγίξει πρὸς με ὁ βασιλεὺς καὶ ἵνα τί οὕτως ἐθυμώθης περὶ τοῦ λόγου τούτου μὴ βρώσει ἐφάγαμεν ἐκ τοῦ βασιλέως ἢ δόμα ἐδωκεν ἢ ἄρσιν ἢ ρεν ἡμῖν
- 1 ¶ I трапився там негідний чоловік, а ім'я йому Шева, син Біхрі, вєніяминівець. I засурмив він у сурму та й сказав: Немає нам частки в Давиді, і нема нам спадщини у сина Єссеевого! Ізраїлю, усі до наметів своїх!
 Now by chance there was present a good-for-nothing person named Sheba, the son of Bichri, a Benjamite: and he, sounding the horn, said, We have no part in David, or any interest in the son of Jesse: let every man go to his tent, O Israel.
 καὶ ἐκεῖ ἐπικαλούμενος υἱὸς παράνομος καὶ ὄνομα αὐτῷ σαβее υἱὸς βοχορι ἀνὴρ ὁ ἰεμενὶ καὶ ἐσάλπισεν ἐν τῇ κερατίνῃ καὶ εἶπεν οὐκ ἔστιν ἡμῖν μερίς ἐν δαυὶδ οὐδὲ κληρονομία ἡμῖν ἐν τῷ υἱῷ ἰεσσαὶ ἀνὴρ εἰς τὰ σκηνώματά σου ἰσραηλ
- 2 I пішов кожен ізраїльтянин від Давида за Шевою, сином Біхрі, а юдеянин позостався при своєму цареві від Йордану й аж до Єрусалиму.
 So all the men of Israel, turning away from David, went after Sheba, the son of Bichri: but the men of Judah were true to their king, going with him from Jordan as far as Jerusalem.
 καὶ ἀνέβη πᾶς ἀνὴρ ἰσραηλ ἀπὸ ὀπισθεν δαυὶδ ὀπίσω σαβее υἱοῦ βοχορι καὶ ἀνὴρ ἰουδα ἐκολλήθη τῷ βασιλεῖ αὐτῶν ἀπὸ τοῦ ιορδάνου καὶ ἕως ἱερουσαλημ
- 3 I прийшов Давид до свого дому в Єрусалим. I взяв цар десять жінок паложниць, яких настановив був пильнувати дім, та й віддав їх до дому сторожі; і він їх годував, але до них не при ходив. I були вони ув'язнені аж до дня своєї смерти, удівство за життя чоловіка.
 And David came to his house at Jerusalem: and the king took the ten women to whom he had given the care of the house, and had them shut up, and gave them the necessaries of life, but did not go near them. So they were shut up till the day of their death, living as widows.
 καὶ εἰσῆλθεν δαυὶδ εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ εἰς ἱερουσαλημ καὶ ἔλαβεν ὁ βασιλεὺς τὰς δέκα γυναῖκας τὰς παλλακὰς αὐτοῦ ἃς ἀφῆκεν φυλάσσειν τὸν οἶκον καὶ ἔδωκεν αὐτάς ἐν οἴκῳ φυλακῆς καὶ διέθρεψεν αὐτάς καὶ πρὸς αὐτάς οὐκ εἰσῆλθεν καὶ ἦσαν συνεχόμεναι ἕως ἡμέρας θανάτου αὐτῶν χῆραι ζῶσαι

- 4 ¶ I сказав цар до Амаси: Сκληч мені юдеян у три дні, а ти стань отут!
Then the king said to Amasa, Get all the men of Judah together, and in three days be here yourself.
καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς αμессαΐ βόησόν μοι τὸν ἄνδρα ἰουδα τρεῖς ἡμέρας σὺ δὲ αὐτοῦ στῆθι
- 5 I пішов Амаса, щоб скликати Юду, та спізнився від означеного часу, про який він умовився.
So Amasa went to get all the men of Judah together, but he took longer than the time David had given him.
καὶ ἐπορεύθη αμессαΐ τοῦ βοῆσαι τὸν ἰουδαν καὶ ἐχρόνισεν ἀπὸ τοῦ καιροῦ οὗ ἐτάξατο αὐτῷ δαυιδ
- 6 I сказав Давид до Авішай: Тепер Шева, син Біхрі, зробить нам зло більше від Авесалома. Візьми ти слуг свого пана, та й поженися за ним, щоб він не знайшов собі твердинних міст, і не шез із наших очей.
And David said to Abishai, Sheba, the son of Bichri, will do us more damage than Absalom did; so take some of your lord's servants and go after him, before he makes himself safe in the walled towns, and gets away before our eyes.
καὶ εἶπεν δαυιδ πρὸς αβεσσα νῦν κακοποιήσει ἡμᾶς σαβее υἱὸς βοχορι ὑπὲρ αβεσσαλωμ καὶ νῦν σὺ λαβὲ μετὰ σεαυτοῦ τοὺς παῖδας τοῦ κυρίου σου καὶ καταδίωξον ὀπίσω αὐτοῦ μήποτε ἐαυτῷ εὕρη πόλεις ὄχυρὰς καὶ σικιάσει τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡμῶν
- 7 I вийшли за ним Йоавові люди, і керетянини, і пелетянини та всі лицарі, і повиходили вони з Єрусалиму, щоб гнатися за Шевою, сином Біхрі.
So there went after Abishai, Joab and the Cherethites and the Pelethites and all the fighting-men; they went out of Jerusalem to overtake Sheba, the son of Bichri.
καὶ ἐξῆλθον ὀπίσω αὐτοῦ οἱ ἄνδρες ἰωαβ καὶ ὁ χερεθθι καὶ ὁ φελεθθι καὶ πάντες οἱ δυνατοὶ καὶ ἐξῆλθον ἐξ ἱερουσαλημ διώξαι ὀπίσω σαβее υἱοῦ βοχορι
- 8 Вони були при великому камені, що в Гів'оні, а Амаса вийшов проти них. А Йоав був зодягнений в шату свою, а ній пояс із мечем, прип'ятим на стегні його в піхві, з якої легко виходив і входив.
When they were at the great stone which is in Gibeon, Amasa came face to face with them. Now Joab had on his war-dress, and round him a band from which his sword was hanging in its cover; and while he was walking, it came out, falling to the earth.
καὶ αὐτοὶ παρὰ τῷ λίθῳ τῷ μεγάλῳ τῷ ἐν γαβαων καὶ αμессαΐ εἰσῆλθεν ἐμπροσθεν αὐτῶν καὶ ἰωαβ περιεζωσμένος μανδῶαν τὸ ἐνδύμα αὐτοῦ καὶ ἐπ' αὐτῷ περιεζωσμένος μάχαιραν ἐξευγμένην ἐπὶ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ ἐν κολεῷ αὐτῆς καὶ ἡ μάχαιρα ἐξῆλθεν καὶ ἔπεσεν
- 9 I сказав Йоав до Амаси: Чи гаразд тобі, брате мій? I Йоав узяв правою рукою Амасу за бороду, щоб поцілувати його.
And Joab said to Amasa, Is it well, my brother? And with his right hand he took him by the hair of his chin to give him a kiss.
καὶ εἶπεν ἰωαβ τῷ αμессαΐ εἰ ὑγιαίνεις σὺ ἀδελφέ καὶ ἐκράτησεν ἡ χεὶρ ἡ δεξιὰ ἰωαβ τοῦ πώγωνος αμессαΐ τοῦ καταφιλησαι αὐτόν
- 10 А Амаса не остерігся меча, що був у Йоавовій руці. I той ударив його ним у живіт, і вилив нутро його на землю, і не повторив йому, а той помер... I Йоав та брат його Авішай гналися за Шевою, сином Біхрі.
But Amasa did not see danger from the sword which was now in Joab's left hand, and Joab put it through his stomach so that his inside came out on to the earth, and he did not give him another blow. So Joab and his brother Abishai went on after Sheba, the son of Bichri.
καὶ αμессαΐ οὐκ ἐφυλάξατο τὴν μάχαιραν τὴν ἐν τῇ χειρὶ ἰωαβ καὶ ἔπαισεν αὐτόν ἐν αὐτῇ ἰωαβ εἰς τὴν ψόαν καὶ ἐξεχύθη ἡ κοιλία αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν καὶ οὐκ ἔδευτέρωσεν αὐτῷ καὶ ἀπέθανεν καὶ ἰωαβ καὶ αβεσσα ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἐδίωξεν ὀπίσω σαβее υἱοῦ βοχορι
- 11 А один з Йоавових слуг став над ним та й говорив: Хто жадає Йоава, і хто за Давида, за Йоавом!
And one of Joab's young men, taking his place at Amasa's side, said, Whoever is for Joab and for David, let him go after Joab!
καὶ ἀνὴρ ἔστη ἐπ' αὐτόν τῶν παιδαρίων ἰωαβ καὶ εἶπεν τίς ὁ βουλόμενος ἰωαβ καὶ τίς τοῦ δαυιδ ὀπίσω ἰωαβ
- 12 А Амасу валявся в крові на середині битої дороги. I побачив той чоловік, що ввесь народ став, то стягнув Амасу з битої дороги на поле, і накинув на нього одежину, бо бачив, що кож ен приходив до нього та ставав.
And Amasa was stretched out in a pool of blood in the middle of the highway. And when the man saw that all the people were stopping, he took Amasa out of the highway and put him in a field, with a cloth over him, when he saw that everyone who went by came to a stop.
καὶ αμессαΐ πεφυρμένος ἐν τῷ αἵματι ἐν μέσῳ τῆς τρίβου καὶ εἶδεν ὁ ἀνὴρ ὅτι εἰστήκει πᾶς ὁ λαός καὶ ἀπέστρεψεν τὸν αμессαΐ ἐκ τῆς τρίβου εἰς ἀγρὸν καὶ ἐπέρριψεν ἐπ' αὐτόν ἱμάτιον καθότι εἶδεν πάντα τὸν ἐρχόμενον ἐπ' αὐτόν ἐστηκότα
- 13 Як був він стягнений з битої дороги, пішов кожен чоловік за Йоавом, щоб гнатися за Шевою, сином Біхрі.
When he had been taken off the road, all the people went on after Joab in search of Sheba, the son of Bichri.
ἠνίκα δὲ ἔφθασεν ἐκ τῆς τρίβου παρῆλθεν πᾶς ἀνὴρ ἰσραηλ ὀπίσω ἰωαβ τοῦ διώξαι ὀπίσω σαβее υἱοῦ βοχορι
- 14 ¶ А той перейшов серед усіх Ізраїлевих племен до Авелу та до Бет-Маахи, і серед усіх береян, і були вони зібрані, і теж пішли за ним.
And Sheba went through all the tribes of Israel, to Abel of Beth-maacah; and all the Bichrites came together and went in after him.
καὶ διῆλθεν ἐν πάσαις φυλαῖς ἰσραηλ εἰς αβελ καὶ εἰς βαιθμαχα καὶ πάντες ἐν χαρρι καὶ ἐξεκκλησιάσθησαν καὶ ἦλθον κατόπισθεν αὐτοῦ

- 15 А Йоавові люди прийшли й облягли його в Авелі Бет-Маахи, і насипали при місті вала, що стояв на передмур'ї. А весь народ, що був з Йоавом, заходився завалити мура.
And Joab and his men got him shut up in Abel of Beth-maacah, and put up an earthwork against the town: and all Joab's men did their best to get the wall broken down.
 και παρεγενθησαν και ε πολιορκουν επ' αυτον την αβελ και την βαιθμαχα και εξεχεαν προςχωμα προς την πολιν και εστη εν τω προτειγισματι και πας ο λαος ο μετα ιωαβ ενουσαν καταβαλειν το τειχος
- 16 І покликала мудра жінка з міста: Слухайте, слухайте, скажіть но Йоавові: Підійди сюди, й я буду говорити до тебе!
Then a wise woman got up on the wall, and crying out from the town, said, Give ear, give ear; say now to Joab, Come near, so that I may have talk with you.
 και εβोधεν γυνη σοφη εκ του τειχους και ειπεν ακουσατε ακουσατε ειπατε δη προς ιωαβ εγγισον εως ωδε και λαλησω προς αυτον
- 17 І він підійшов до неї, а та жінка сказала: Чи ти Йоав? А він відказав: Я. І вона сказала йому: Послухай слів своєї невільниці!. А він відказав: Я слухаю.
And he came near, and the woman said, Are you Joab? And he said in answer, I am. Then she said, Give ear to your servant's words. And he said, I am giving ear.
 και προσηγγισεν προς αυτην και ειπεν η γυνη ει συ ει ιωαβ ο δε ειπεν εγω ειπεν δε αυτω ακουσον τους λογους της δουλης σου και ειπεν ιωαβ ακουω εγω ειμι
- 18 І сказала вона, говорячи: Колись треба було переговорювати, а саме, конче запитатися в Авелі, і так закінчили б справу.
Then she said, In the old days, there was a saying, Let them put the question in Abel and in Dan, saying, Has what was ordered by men of good faith in Israel ever come to an end?
 και ειπεν λεγουσα λογον ελαλησαν εν πρωτοις λεγοντες ηρωτημενος ηρωτηθη εν τη αβελ και εν дан ει εξελπιον α εθεντο οι πιστοι του ισραηλ ερωτωντες επερωτησουσιν εν αβελ και ουτως ει εξελπιον
- 19 Я із спокійних та вірних міст Ізраїля, ти ж шукаєш погубити місто та матерів серед Ізраїля. Пощо ти нищиш спадщину Господню?
Your purpose is the destruction of a mother-town in Israel: why would you put an end to the heritage of the Lord?
 εγω ειμι ειρηνικα των στηριγματων ισραηλ συ δε ζητεις θανατωσαι πολιν και μητροπολιν εν ισραηλ ινα τι καταποντιζεις κληρονομιαν κυριου
- 20 А Йоав відповів та й сказав: Боро́ни Бо́же, боро́ни мене, Бо́же! Присягаю, що не знищу й не вигублю!
And Joab, answering her, said, Far, far be it from me to be a cause of death or destruction;
 και απекριθη ιωαβ και ειπεν υλεως μοι υλεως μοι ει καταποντιω και ει διαφθερω
- 21 Це не так, бо чоловік з Єфремових гір, Шева, син Біхрі, ім'я йому, підніс свою руку на царя на Давида. Дайте його самого, й я піду від міста. І сказала та жінка до Йоава: Ось голову його кинуть тобі через мур!
Not so: but a man of the hill-country of Ephraim, Sheba, son of Bichri, by name, has taken up arms against the king, against David: give up this man only, and I will go away from the town. And the woman said to Joab, His head will be dropped over the wall to you.
 ουχ ουτος ο λογος οτι ανηρ εξ ορους εφραιμ σαβее υιός βοχορι ονομα αυτου και επηρεν την χειρα αυτου επι τον βασιλεα δαυιδ δοτε αυτον μοι μονον και απελευσομαι απανωθεν της πολεως και ειπε ν η γυνη προς ιωαβ ιδου η κεφαλη αυτου ριφησεται προς σε δια του τειχους
- 22 І пішла та жінка до всього народу в своїй мудрості, і відрубали голову Шеви, сина Біхрі, та й кинули до Йоава. А той засурмив у сурму, і розійшлися від міста кожен до наметів своїх.
Then the woman in her wisdom had talk with all the town. And they had Sheba's head cut off and sent out to Joab. And he had the horn sounded, and sent them all away from the town, every man to his tent. And Joab went back to Jerusalem to the king.
 και εισηλθεν η γυνη προς παντα τον λαον και ελαλησεν προς πασαν την πολιν εν τη σοφια αυτης και αφειλεν την κεφαλην σαβее υιου βοχορι και εβαλεν προς ιωαβ και εσαλπισεν εν κερατινη και διεπαρησαν απο της πολεως ανηρ εις τα σκηνωματα αυτου και ιωαβ απεστρεψεν εις ιερουσαλημ προς τον βασιλεα
- 23 ¶ І став Йоав над усім Ізраїлевим військом, а Бенаїа, син Єгоїада, над керітянином та над пелетянином;
Now Joab was over all the army; and Benaiah, the son of Jehoiada, was at the head of the Cherethites and the Pelethites;
 και ιωαβ προς παση τη δυναμει ισραηλ και βαναїας υιός ιωδαе επι του χερεθθι και επι του фелεθθι
- 24 а Адорам над даниною, а Йоасафат, син Ахилудів, був канцлером;
And Adoram was overseer of the forced work; and Jehoshaphat, the son of Ahilud, was the recorder;
 και αδωνирам επι του форуу και ιωсафат υιός ахилουθ αναμμνησκων
- 25 а Сева писарем, а Садо́к та Евіятар священиками.
And Sheva was the scribe, and Zadok and Abiathar were priests;
 και σουса γραμματεус και садок και аβїаthар ιερεїс
- 26 А також яірянин Іра був священиком у Давида.
And in addition, Ira the Jairite was a priest to David.
 και γε ирас о иарин ην ιερεδс του даυид

- 1 ¶ I був голод за днів Давида три роки, рік за роком. I шукав Давид Господнього лица, а Господь сказав: Кров на Саула та на його дім за те, що повбивав він гів'онітян.
In the days of David they were short of food for three years, year after year; and David went before the Lord for directions. And the Lord said, On Saul and on his family there is blood, because he put the Gibeonites to death.
καὶ ἐγένετο λιμὸς ἐν ταῖς ἡμέραις δαυὶδ τρία ἔτη ἐνιαυτὸς ἐρχόμενος ἐνιαυτοῦ καὶ ἐζήτησεν δαυὶδ τὸ πρόσωπον τοῦ κυρίου καὶ εἶπεν κύριος ἐπὶ σαουλ καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ ἀδικία διὰ τὸ αὐτὸν θανάτῳ αἱμάτων περὶ οὗ ἐθανάτωσεν τοὺς γαβαωνίτας
- 2 I покликав цар гів'онітян та й сказав їм про це. А гів'онітяни, вони не з Ізраїлевих синів, а з останку амореянина, а Ізраїлеві сини були присягнули їм. Та Саул шукав, щоб повбивати їх через свою горливість для синів Ізраїля та Юди.
Then the king sent for the Gibeonites; (now the Gibeonites were not of the children of Israel, but were the last of the Amorites, to whom the children of Israel had given an oath; but Saul, in his passion for the children of Israel and Judah, had made an attempt on their lives):
καὶ ἐκάλεσεν ὁ βασιλεὺς δαυὶδ τοὺς γαβαωνίτας καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς καὶ οἱ γαβαωνίται οὐχ υἱοὶ Ἰσραὴλ εἰσὶν ὅτι ἄλλ' ἢ ἐκ τοῦ λείμματος τοῦ αμορραίου καὶ οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ὤμωσαν αὐτοῖς καὶ ἐζήτησεν σαουλ πατάξαι αὐτούς ἐν τῷ ζηλώσει αὐτὸν τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ καὶ ἰουδα
- 3 I сказав Давид до гів'онітян: Що я зроблю вам і чим надолужу, щоб ви поблагословили Господню спадщину?
So David said to the Gibeonites, What may I do for you? how am I to make up to you for your wrongs, so that you may give a blessing to the heritage of the Lord?
καὶ εἶπεν δαυὶδ πρὸς τοὺς γαβαωνίτας τί ποιήσω ὑμῖν καὶ ἐν τίνι ἐξιλάσσομαι καὶ εὐλογήσετε τὴν κληρονομίαν κυρίου
- 4 I сказали йому гів'онітяни: Не треба нам ані срібла, ані золота від Саула та від дому його, і не треба нам забивати чоловіка в Ізраїлі. А він сказав: Що ви скажете, зроблю вам.
And the Gibeonites said to him, It is not a question of silver and gold between us and Saul or his family; and it is not in our power to put to death any man in Israel. And he said, Say, then, what am I to do for you?
καὶ εἶπαν αὐτῷ οἱ γαβαωνίται οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἀργύριον καὶ χρυσίον μετὰ σαουλ καὶ μετὰ τοῦ οἴκου αὐτοῦ καὶ οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἀνὴρ θανατῶσαι ἐν Ἰσραὴλ καὶ εἶπεν τί ὑμεῖς λέγετε καὶ ποιήσω ὑμῖν
- 5 I сказали вони до царя: Чоловік той, що вигубив нас, і що замишляв на нас, щоб нас винищити, щоб ми не стали в усій Ізраїлевій границі,
And they said to the king, As for the man by whom we were wasted, and who made designs against us to have us completely cut off from the land of Israel,
καὶ εἶπαν πρὸς τὸν βασιλέα ὁ ἀνὴρ συνετέλεσεν ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐδίδωξεν ἡμᾶς ὡς παρελογίσαστο ἐξολοθρευεῖσαι ἡμᾶς ἀφανίσωμεν αὐτὸν τοῦ μὴ ἐστάναι αὐτὸν ἐν παντὶ ὀρίῳ Ἰσραὴλ
- 6 нехай буде нам дано семеро мужа з синів його, і ми повішасмо їх для Господа в Гів'аті Саула, Господнього вибранця. А цар сказав: Я дам.
Let seven men of his family be given up to us and we will put an end to them by hanging them before the Lord in Gibeon, on the hill of the Lord. And the king said, I will give them.
δότω ἡμῖν ἑπτὰ ἀνδρας ἐκ τῶν υἱῶν αὐτοῦ καὶ ἐξηλιάσωμεν αὐτούς τῷ κυρίῳ ἐν γαβαων σαουλ ἐκλεκτοὺς κυρίου καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς ἐγὼ δώσω
- 7 Та змилосердився цар над Мефівошетом, сином Йонатана, Саулового сина, через Господню присягу, що була поміж ними, між Давидом та між Йонатаном, Сауловим сином.
But the king did not give up Mephiboseth, the son of Saul's son Jonathan, because of the Lord's oath made between David and Jonathan, the son of Saul.
καὶ ἐφείσαστο ὁ βασιλεὺς ἐπὶ μεμφίβοσθε υἱὸν ἰωναθαν υἱοῦ σαουλ διὰ τὸν ὄρκον κυρίου τὸν ἀνὰ μέσον αὐτῶν ἀνὰ μέσον δαυὶδ καὶ ἀνὰ μέσον ἰωναθαν υἱοῦ σαουλ
- 8 I взяв цар двох синів Ріцци, дочки Аїї, яких вона породила Саулові, Армонія та Мефівошета, і п'ятьох синів Мелхоли, Саулової дочки, що вона породила Адріїлові, синові мехолатян ина Барзіллая,
But the king took Armoni and Mephiboseth, the two sons of Saul to whom Rizpah, the daughter of Aiah, had given birth; and the five sons of Saul's daughter Merab, whose father was Adriel, the son of Barzillai the Meholathite:
καὶ ἔλαβεν ὁ βασιλεὺς τοὺς δύο υἱοὺς ρεσφα θυγατρὸς αἰα οὓς ἔτεκεν τῷ σαουλ τὸν ἐρμωνι καὶ τὸν μεμφίβοσθε καὶ τοὺς πέντε υἱοὺς μιχαὺ θυγατρὸς σαουλ οὓς ἔτεκεν τῷ εσριηλ υἱῷ βερζελλι τῷ μοουλαθι
- 9 та й дав їх у руку гів'онітян, і вони повішали їх на горі перед Господнім лицем. I впали семеро разом, а були вони побиті в перших днях жнив, коли початок жнив ячменю.
And he gave them up to the Gibeonites, and they put them to death, hanging them on the mountain before the Lord; all seven came to their end together in the first days of the grain-cutting, at the start of the cutting of the barley.
καὶ ἔδωκεν αὐτούς ἐν χειρὶ τῶν γαβαωνιτῶν καὶ ἐξηλίασαν αὐτούς ἐν τῷ ὄρει ἐναντὶ κυρίου καὶ ἔπεσαν οἱ ἑπτὰ αὐτοὶ ἐπὶ τὸ αὐτό καὶ αὐτοὶ δὲ ἐθανατώθησαν ἐν ἡμέραις θερισμοῦ ἐν πρώτοις ἐν ἀρχῇ θερισμοῦ κριθῶν
- 10 ¶ А Ріцпа, дочка Аїїна, взяла веретище, і простягла його собі на скелі, і була там від початку жнив аж поки не зійшли на них води з неба, і не дала вона спочити на них птаству небесному вдень, а польовій звірині вночі...
And Rizpah, the daughter of Aiah, took haircloth, placing it on the rock as a bed for herself, from the start of the grain-cutting till rain came down on them from heaven; and she did not let the birds of the air come near them by day, or the beasts of the field by night.
καὶ ἔλαβεν ρεσφα θυγάτηρ αἰα τὸν σάκκον καὶ ἐπηξεν αὐτῇ πρὸς τὴν πέτραν ἐν ἀρχῇ θερισμοῦ κριθῶν ἕως ἑσταξεν ἐπ' αὐτούς ὕδωρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ οὐκ ἔδωκεν τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καταπαύσαι ἐπ' αὐτούς ἡμέρας καὶ τὰ θηρία τοῦ ἀγροῦ νυκτός

- 11 I було донесено Давидові, що зробила Ріцпа, Айїна дочка, Саулова наложниця.
 And news was given to David of what Rizpah, the daughter of Aiah, one of Saul's wives, had done.
 και ἀπηγγέλη τῷ δαυιδ ὅσα ἐποίησεν ρεσφα θυγάτηρ αἰα παλλακὴ σαουλ και ἐξελύθησαν και κατέλαβεν αὐτοὺς δαν υἱὸς ιωα ἐκ τῶν ἀπογόνων τῶν γιγάντων
- 12 A Давид пішов, і взяв кості Саула та кості сина його Йонатана від господарів гілеадського Явешу, що викрали були їх із майдану Бет-Шану що їх повісили там филистимляни того дня, коли филистимляни побили Саула в Гілбоа.
 And David went and took the bones of Saul and his son Jonathan from the men of Jabesh-gilead, who had taken them away secretly from the public place of Beth-shan, where the Philistines had put them, hanging up the bodies there on the day when they put Saul to death in Gilboa:
 και ἐπορεύθη δαυιδ και ἔλαβεν τὰ ὀστέα σαουλ και τὰ ὀστέα ιωναθαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ παρὰ τῶν ἀνδρῶν υἱῶν ιαβιθ γαλααδ οἱ ἐκλεψαν αὐτοὺς ἐκ τῆς πλατείας βαιθσαν ὅτι ἔστησαν αὐτοὺς ἐκεῖ οἱ ἄλλοφυλοι ἐν ἡμέρᾳ ἣ ἐπάταξαν οἱ ἄλλοφυλοι τὸν σαουλ ἐν γελβουε
- 13 I виніс він звідти кості Саула та кості сина його Йонатана, і зібравлі кості повішаних.
 And he took the bones of Saul and his son Jonathan from that place; and they got together the bones of those who had been put to death by hanging.
 και ἀνήνεγκεν ἐκεῖθεν τὰ ὀστέα σαουλ και τὰ ὀστέα ιωναθαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ και συνήγαγεν τὰ ὀστέα τῶν ἐξηλασμένων
- 14 I поховали кості Саула та сина його Йонатана в Веніяминовому краї, в Целі, в гробі батька його Кіша. I зробили все, що наказав був цар, і потому Бог був ублаганий Краєм.
 And they put them with the bones of Saul and his son Jonathan in the resting-place of Kish, his father, in Zela in the country of Benjamin; they did all the king had given them orders to do. And after that, God gave ear to their prayers for the land.
 και ἔθαψαν τὰ ὀστέα σαουλ και τὰ ὀστέα ιωναθαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ και τῶν ἠλιασθέντων ἐν γῆ βενιαμιν ἐν τῇ πλευρᾷ ἐν τῷ τάφῳ κίς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ και ἐποίησαν πάντα ὅσα ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς κ αι ἐπήκουσεν ὁ θεὸς τῇ γῆ μετὰ ταῦτα
- 15 ¶ I була ще війна филистимлян з Ізраїлем. I зійшов Давид та з ним слуги його, і воювали з филистимлянами. I змучився Давид.
 And the Philistines went to war again with Israel; and David went down with his people, and while they were at Gob they had a fight with the Philistines:
 και ἐγενήθη ἔτι πόλεμος τοῖς ἄλλοφύλοις μετὰ ἰσραηλ και κατέβη δαυιδ και οἱ παῖδες αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ και ἐπολέμησαν μετὰ τῶν ἄλλοφύλων και ἐξελόθη δαυιδ
- 16 I був Ішбі в Нові, що з нащадків Рафи, а вага його списа три сотні шеклів міді, і оперезаний він був новою зброєю. I він сказав, щоб забити Давида.
 And there came against David one of the offspring of the Rephaim, whose spear was three hundred shekels of brass in weight, and having a new sword, he made an attempt to put David to death.
 και ιεσβι δς ἦν ἐν τοῖς ἐκγόνοις τοῦ ραφα και ὁ σταθμὸς τοῦ δόρατος αὐτοῦ τριακοσίων σίκλων ὀγκῆ χαλκοῦ και αὐτὸς περιεζωσμένος κορύνην και διενοεῖτο πατάξαι τὸν δαυιδ
- 17 Та поміг йому Авішай, син Церуїн, і він ударив филистимлянина, та й забив його. Тоді Давидові люди присягли йому, говорячи: Ти не вийдеш уже з нами на війну, і не погасиш Ізраї левого світильника!
 But Abishai, the son of Zeruah, came to his help, and, turning on the Philistine, gave him his death-blow. Then David's men took an oath, and said, Never again are you to go out with us to the fight, so that you may not put out the light of Israel.
 και ἐβοήθησεν αὐτῷ αβεσσα υἱὸς σαρουιας και ἐπάταξεν τὸν ἄλλοφύλον και ἐθανάτωσεν αὐτὸν τότε ὤμοσαν οἱ ἄνδρες δαυιδ λέγοντες οὐκ ἐξελεύσῃ ἔτι μεθ' ἡμῶν εἰς πόλεμον και οὐ μὴ σβέσης τὸν λύχνον ἰσραηλ
- 18 I сталося потім, і була ще війна в Нові з филистимлянами. Тоді хушанин Сіббехай побив Сафа, що з нащадків Рафи.
 Now after this there was war with the Philistines again at Gob, and Sibbecai the Hushathite put to death Saph, one of the offspring of the Rephaim.
 και ἐγενήθη μετὰ ταῦτα ἔτι πόλεμος ἐν γεθ μετὰ τῶν ἄλλοφύλων τότε ἐπάταξεν σεβοχα ὁ αστατωθι τὸν σεφ τὸν ἐν τοῖς ἐκγόνοις τοῦ ραφα
- 19 I була ще війна в Нові з филистимлянами, і віфлесмець Елханан, син Яаре, і побив гатянина Голіята, а держак списа його був, як ткацький вал.
 And again there was war with the Philistines at Gob, and Elhanan, the son of Jair the Beth-lehemite, put to death Goliath the Gittite, the stem of whose spear was like a cloth-worker's rod.
 και ἐγένετο ὁ πόλεμος ἐν γοβ μετὰ τῶν ἄλλοφύλων και ἐπάταξεν ελεανан υἱὸς αριωργιμ ὁ βαιθλεεμίτης τὸν γολιαθ τὸν γεθθαῖον και τὸ ξύλον τοῦ δόρατος αὐτοῦ ὡς ἀντίον ὑφανόντων
- 20 I була ще війна в Гаті. А там чоловік великого зросту, що мав на руках та на ногах по шість пальців, числом двадцять і чотири. Також і він був народжений тому Рафі.
 And again there was war at Gath, where there was a very tall man, who had twenty-four fingers and toes, six fingers on his hands and six toes on his feet; he was one of the offspring of the Rephaim.
 και ἐγένετο ἔτι πόλεμος ἐν γεθ και ἦν ἀνὴρ μαδων και οἱ δάκτυλοι τῶν χειρῶν αὐτοῦ και οἱ δάκτυλοι τῶν ποδῶν αὐτοῦ ἕξ και ἕξ εἴκοσι τέσσαρες ἀριθμῷ και γε αὐτὸς ἐτέχθη τῷ ραφα
- 21 I зневажав він Ізраїля, та вбив його Йонатан, син Шім'ї, Давидового брата!
 And when he was purposing to put shame on Israel, Jonathan, the son of Shimei, David's brother, put him to death.
 και ὄνειδίσεν τὸν ἰσραηλ και ἐπάταξεν αὐτὸν ιωναθαν υἱὸς σεμεῖ ἀδελφοῦ δαυιδ
- 22 Четверо тих були народжені тому Рафі в Гаті, і попадали вони від руки Давида та від руки його слуг.
 These four were of the offspring of the Rephaim in Gath; and they came to their end by the hands of David and his servants.
 οἱ τέσσαρες οὗτοι ἐτέχθησαν ἀπόγονοι τῶν γιγάντων ἐν γεθ τῷ ραφα οἶκος και ἔπεσαν ἐν χειρὶ δαυιδ και ἐν χειρὶ τῶν δοῦλων αὐτοῦ

- 1 ¶ I промовив Давид до Господа слова оцієї пісні того дня, як Господь урятував був його з руки всіх його ворогів та з долони Саулової,
And David made a song to the Lord in these words, on the day when the Lord made him free from the hands of all his haters, and from the hand of Saul:
καὶ ἐλάλησεν δαυὶδ τῷ κυρίῳ τοὺς λόγους τῆς ψῆδης ταύτης ἐν ἡμέρᾳ ἐξέλιατο αὐτὸν κύριος ἐκ χειρὸς πάντων τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ καὶ ἐκ χειρὸς σαουλ.
- 2 ¶ та й сказав: Господь моя скеля й твердиня моя, і для мене Спаситель Він мій!
And he said, The Lord is my Rock, my walled town, and my saviour, even mine;
καὶ εἶπεν κύριε πέτρα μου καὶ ὀχύρωμά μου καὶ ἐξαιρούμενός με ἐμοί
- 3 Мій Бог моя скеля, сховаюсь я в ній, Він щит мій і риг, Він спасіння мого, Він башта моя та мє пристановище! Спасителю мій, Ти врятуєш мене від насилля!
My God, my Rock, in him will I put my faith; my breastplate, and the horn of my salvation, my high tower, and my safe place; my saviour, who keeps me safe from the violent man.
ὁ θεός μου φύλαξ ἔσται μου πεποιθώς ἔσομαι ἐπ' αὐτῷ ὑπερασπιστής μου καὶ κέρας σωτηρίας μου ἀντιλήπτωρ μου καὶ καταφυγή μου σωτηρίας μου ἐξ ἀδίκου σώσεις με
- 4 Я кличу: Преславний Господь, і я визволений від своїх ворогів!
I will send up my cry to the Lord, who is to be praised; so will I be made safe from those who are against me.
αἰνετὸν ἐπικαλέσομαι κύριον καὶ ἐκ τῶν ἐχθρῶν μου σωθήσομαι
- 5 Бо хвилі смертельні мене оточили, потоки велійяала лякають мене.
For the waves of death came round me, and the seas of evil put me in fear;
ὅτι περιέσχον με συντριμμοὶ θανάτου χεῖμαρροι ἀνομίας ἐθάμβησάν με
- 6 Тенета шеолу мене оточили, а пастки смертельні мене попередили!
The cords of hell were round me: the nets of death came on me.
ὠδίνες θανάτου ἐκύκλωσάν με προέφθασάν με σκληρότητες θανάτου
- 7 В тісноті своїй кличу до Господа, і до Бога свого я волаю, I Він почув мій голос із храму Свого, і в ушах Його зойк мій.
In my trouble my voice went up to the Lord, and my cry to my God: my voice came to his hearing in his holy Temple, and my prayer came to his ears.
ἐν τῷ θλίβεσθαι με ἐπικαλέσομαι κύριον καὶ πρὸς τὸν θεόν μου βοήσομαι καὶ ἐπακούσεται ἐκ ναοῦ αὐτοῦ φωνῆς μου καὶ ἡ κραυγή μου ἐν τοῖς ὠσίν αὐτοῦ
- 8 Захиталась земля й затремтіла, затряслися й хитались небесні підвалини, бо Він запалився від гніву!
Then the earth was moved with a violent shock; the bases of heaven were moved and shaking, because he was angry.
καὶ ἐταράχθη καὶ ἐσειέθη ἡ γῆ καὶ τὰ θεμέλια τοῦ οὐρανοῦ συνεταράχθησαν καὶ ἐσπαράχθησαν ὅτι ἐθυμώθη κύριος αὐτοῖς
- 9 з низдер Його бухнув дим, з Його ж уст пожирущий огонь, запалився жар від Нього!
There went up a smoke from his nose, and a fire of destruction from his mouth: coals were lighted by it.
ἀνέβη καπνός ἐν τῇ ὀργῇ αὐτοῦ καὶ πῦρ ἐκ στόματος αὐτοῦ κατέδετα ἄνθρακες ἐξεκαύθησαν ἀπ' αὐτοῦ
- 10 Він небо простяг і спустився, а хмара густа під ногами Його.
The heavens were bent, so that he might come down; and it was dark under his feet.
καὶ ἐκλινεν οὐρανοὺς καὶ κατέβη καὶ γνόφος ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ
- 11 Усівся Він на херувима й летів, і явився на вітряних крилах.
And he went through the air, seated on a storm-cloud: going quickly on the wings of the wind.
καὶ ἐπεκάθισεν ἐπὶ χερουβὶν καὶ ἐπέτάσθη καὶ ὤφθη ἐπὶ πτερύγων ἀνέμου
- 12 А навколо Себе поклав темряву, мов куріні, збір води, густі хмари високі.
And he made the dark his tent round him, a mass of waters, thick clouds of the skies.
καὶ ἔθετο σκότος ἀποκρυφῆν αὐτοῦ κύκλω αὐτοῦ ἢ σκηνῆ αὐτοῦ σκότος ὑδάτων ἐπάχυνεν ἐν νεφέλαις ἀέρος
- 13 Від блиску, що був перед Ним, запалилось вугілля горюче.
Before his shining light his dark clouds went past, raining ice and coals of fire.
ἀπὸ τοῦ φέγγους ἐναντίον αὐτοῦ ἐξεκαύθησαν ἄνθρακες πυρός
- 14 Господь заgrimів у небесах, і Свій голос Всевишній подав.
The Lord made thunder in the heavens, and the voice of the Highest was sounding out.
ἐβρόντησεν ἐξ οὐρανοῦ κύριος καὶ ὁ ὑψιστος ἔδωκεν φωνὴν αὐτοῦ

- 15 Він послав Свої стріли та їх розпоротив, послав блискавку й їх побентежив.
And he sent out his arrows, driving them in all directions; by his flames of fire they were troubled.
καὶ ἀπέστειλεν βέλη καὶ ἐσκόρπισεν αὐτούς ἀστραπὴν καὶ ἐξέστησεν αὐτούς
- 16 І показалися річища водні, і відкрились основи вселенної, від свару Твогого, о Господи, від подиху вітру із ніздер Його.
Then the deep beds of the sea were seen, and the bases of the world were uncovered, because of the Lord's wrath, because of the breath of his mouth.
καὶ ὤφθησαν ἀφέσεις θαλάσσης καὶ ἀπεκαλύφθη θεμέλια τῆς οἰκουμένης ἐν τῇ ἐπιτιμῇσει κυρίου ἀπὸ πνοῆς πνεύματος θυμοῦ αὐτοῦ
- 17 Він послав із високости, узяв Він мене, витяг мене з вод великих.
He sent from on high, he took me, pulling me out of great waters.
ἀπέστειλεν ἐξ ὕψους καὶ ἔλαβέν με εἵκυσέν με ἐξ ὕδάτων πολλῶν
- 18 Він мене врятував від мойого потужного ворога, від моїх ненависників, бо сильніші від мене вони.
He made me free from my strong hater, from those who were against me, because they were stronger than I.
ἐρρύσατό με ἐξ ἐχθρῶν μου ἰσχύος ἐκ τῶν μισούντων με ὅτι ἐκραταιώθησαν ὑπὲρ ἐμέ
- 19 Напали на мене вони в день нещастя мого, та Господь був моїм опертям.
They came on me in the day of my trouble: but the Lord was my support.
προέφθασάν με ἐν ἡμέρᾳ θλίψεώς μου καὶ ἐγένετο κύριος ἐπιστήριγμά μου
- 20 І на місце широке Він вивів мене, Він мене врятував, бо вподобав мене!
He took me out into a wide place; he was my saviour because he had delight in me.
καὶ ἐξήγαγέν με εἰς πλατυσμὸν καὶ ἐξεύλατό με ὅτι εὐδόκησεν ἐν ἐμοί
- 21 Нехай Господь зробить мені по моїй справедливості, хай заплатить мені згідно з чистістю рук моїх!
The Lord gives me the reward of my righteousness, because my hands are clean before him.
καὶ ἀνταπέδοκέν μοι κύριος κατὰ τὴν δικαιοσύνην μου κατὰ τὴν καθαριότητα τῶν χειρῶν μου ἀνταπέδοκέν μοι
- 22 Бо беріг я дороги Господні, і від Бога свогого я не відступив,
For I have kept the ways of the Lord; I have not been turned away in sin from my God.
ὅτι ἐφύλαξα ὁδοὺς κυρίου καὶ οὐκ ἠσέβησα ἀπὸ τοῦ θεοῦ μου
- 23 бо всі Його присуди передо мною, постанови ж Його, не вступлюся від них!
For all his decisions were before me, and I did not put away his laws from me.
ὅτι πάντα τὰ κρίματα αὐτοῦ κατεναντίον μου καὶ τὰ δικαιώματα αὐτοῦ οὐκ ἀπέστην ἀπ' αὐτῶν
- 24 І був я Йому непорочним, і стерігся своєї провини.
And I was upright before him, and I kept myself from sin.
καὶ ἔσομαι ἄμωμος αὐτῷ καὶ προφυλάξομαι ἀπὸ τῆς ἀνομίας μου
- 25 Господь заплатив був мені по моїй справедливості, за чистотою мою перед очима Його.
Because of this the Lord has given me the reward of my righteousness, because my hands are clean in his eyes.
καὶ ἀποδώσει μοι κύριος κατὰ τὴν δικαιοσύνην μου καὶ κατὰ τὴν καθαριότητα τῶν χειρῶν μου ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ
- 26 З справедливим Ти справедливо поводишся, із чесним по-чесному,
On him who has mercy you will have mercy; to the upright you will be upright;
μετὰ δόσιου ὀσιωθήσῃ καὶ μετὰ ἀνδρὸς τελείου τελειωθήσῃ
- 27 із чистим поводишся чисто, а з лукавим за лукавством його!
He who is holy will see that you are holy; but to the man whose way is not straight you will be a hard judge.
καὶ μετὰ ἐκλεκτοῦ ἐκλεκτὸς ἔσῃ καὶ μετὰ στρεβλοῦ στρεβλωθήσῃ
- 28 І народ із біди Ти спасєш, а очі Твої на зухвалих, яких Ти принижуєш.
For you are the saviour of those who are in trouble; but your eyes are on men of pride, to make them low.
καὶ τὸν λαὸν τὸν πτωχὸν σώσεις καὶ ὀφθαλμοὺς ἐπὶ μετεώρων ταπεινώσεις

- 29 **Бо світильник Ти, Господи, мій, і освітить Господь мою темряву!**
For you are my light, O Lord; and the Lord will make the dark bright for me.
 ὅτι σὺ ὁ λύχνος μου κύριε καὶ κύριος ἐκλάμψει μοι τὸ σκότος μου
- 30 **Бо з Тобою поб'ю я ворожого відділа, із Богом своїм проберусь через мур!**
By your help I have made a way through the wall which was shutting me in: by the help of my God I have gone over a wall.
 ὅτι ἐν σοὶ δραμοῦμαι μονόζωνος καὶ ἐν τῷ θεῷ μου ὑπερβήσομαι τεῖχος
- 31 **Бог непорочна дорога Його, слово Господнє очишене, щит Він для всіх, хто вдається до Нього!**
As for God, his way is all good: the word of the Lord is tested; he is a safe cover for all those who put their faith in him.
 ὁ ἰσχυρὸς ἄμωμος ἡ ὁδὸς αὐτοῦ τὸ ῥῆμα κυρίου κραταῖόν πεπυρωμένον ὑπερασπιστής ἐστιν πάνιν τοῖς πεποιθόσιν ἐπ' αὐτῷ
- 32 **Бо хто Бог, окрім Господа? І хто скеля, крім нашого Бога?**
For who is God but the Lord? and who is a Rock but our God?
 τίς ἰσχυρὸς πλὴν κυρίου καὶ τίς κτίστης ἔσται πλὴν τοῦ θεοῦ ἡμῶν
- 33 **Бог сильне мє пристановище, і дорогу мою Непорочний вивідував.**
God puts a strong band about me, guiding me in a straight way.
 ὁ ἰσχυρὸς ὁ κραταῖών με δυνάμει καὶ ἐξετίναξεν ἄμωμον τὴν ὁδόν μου
- 34 **Він чинить ноги мої, як оленячі, і ставить мене на висотах моїх,**
He makes my feet like roes' feet, and puts me on high places.
 τιθεὶς τοὺς πόδας μου ὡς ἐλάφων καὶ ἐπὶ τὰ ὕψη ἰστών με
- 35 **Мої руки навчас до бою, і на рамена мої лука мідяного напинає.**
He makes my hands expert in war, so that a bow of brass is bent by my arms.
 διδάσκων χειράς μου εἰς πόλεμον καὶ κατὰξας τόξον χαλκοῦν ἐν βραχίονί μου
- 36 **І дав Ти мені щит спасіння Свого, і чинить великим мене Твоя поміч!**
You have given me the breastplate of your salvation, and your mercy has made me great.
 καὶ ἔδωκάς μοι ὑπερασπισμὸν σωτηρίας μου καὶ ἡ ὑπακοή σου ἐπλήθυνέν με
- 37 **Ти чиниш широким мій крок під мною, і стопи мої не спіткнуться.**
You have made my steps wide under me, so that my feet make no slip.
 εἰς πλατυσμὸν εἰς τὰ διαβήματά μου ὑποκάτω μου καὶ οὐκ ἐσαλεύθησαν τὰ σκέλη μου
- 38 **Жену я своїх ворогів, і повигублюю їх, і не вернуся, аж поки не винищу їх!**
I go after my haters and overtake them; not turning back till they are all overcome.
 διώξω ἐχθρούς μου καὶ ἀφανῶ αὐτούς καὶ οὐκ ἀναστρέψω ἕως συντελέσω αὐτούς
- 39 **Я їх повигублюю й їх потрощу, і не встануть вони, і повпадають під ноги мої.**
I have sent destruction on them and given them wounds, so that they are not able to get up: they are stretched under my feet.
 καὶ θάσω αὐτούς καὶ οὐκ ἀναστήσονται καὶ πεσοῦνται ὑπὸ τοὺς πόδας μου
- 40 **Ти ж для бою мене підперізуєш силою, валниш під мене моїх ворохобників.**
For I have been armed by you with strength for the fight: you have made low under me those who came out against me.
 καὶ ἐνισχύσεις με δυνάμει εἰς πόλεμον κάμψεις τοὺς ἐπανιστανομένους μοι ὑποκάτω μου
- 41 **Повернув Ти плечима до мене моїх ворогів, моїх ненависників, й я їх понищу!**
By you their backs are turned in flight, so that my haters are cut off.
 καὶ τοὺς ἐχθρούς μου ἔδωκάς μοι νῶτον τοὺς μισοῦντάς με καὶ ἐθανάτωσας αὐτούς
- 42 **Озирались вони та немає спасителя, кликали до Господа і не відповів їм!**
They were crying out, but there was no one to come to their help: even to the Lord, but he gave them no answer.
 βοήσονται καὶ οὐκ ἔστιν βοηθὸς πρὸς κύριον καὶ οὐχ ὑπήκουσεν αὐτῶν

- 43 **І я їх зітру, як той порох землі, як болото на вулицях їх розітру й розтопчу їх!**
Then they were crushed as small as the dust of the earth, stamped down under my feet like the waste of the streets.
 και ἐλέαυα αὐτοὺς ὡς χοῦν γῆς ὡς πηλὸν ἐξόδων ἐλέπτυνα αὐτούς
- 44 **Ти ж від бунту народу могого мене бережеш, на голову люду мене стережеш, мені будуть служити народи, яких я й не знав!**
You have made me free from the fightings of my people; you have made me the head of the nations: a people of whom I had no knowledge will be my servants.
 και ῥύσῃ με ἐκ μάχης λαῶν φυλάξεις με εἰς κεφαλὴν ἔθνων λαὸς ὃν οὐκ ἔγνων ἐδοῦλευσάν μοι
- 45 **Передо мною чужинці підлещуются, на вістку про мене слухняні мені.**
Men of other countries will, with false hearts, put themselves under my authority: from the time when my name comes to their ears, they will be ruled by me.
 υἱοὶ ἀλλότριοι ἐψεύσαντό μοι εἰς ἀκοὴν ὧτίου ἤκουσάν μου
- 46 **В'януть чужинці, і тремтять у твердинях своїх.**
They will be wasted away, they will come out of their secret places shaking with fear.
 υἱοὶ ἀλλότριοι ἀπορριφήσονται και σφαλοῦσιν ἐκ τῶν συγκλεισμένων αὐτῶν
- 47 **Живий Господь, і благословенна будь, Скеле моя, і нехай піднесеться Бог скелі спасіння мого!**
The Lord is living; praise be to my Rock, and let the God of my salvation be honoured:
 ζῆ κύριος και εὐλογητὸς ὁ φύλαξ μου και ὑψωθήσεται ὁ θεὸς μου ὁ φύλαξ τῆς σωτηρίας μου
- 48 **Бог, що помсти за мене дас, і що народи під мене познижував,**
It is God who sends punishment on my haters, and puts peoples under my rule.
 ἰσχυρὸς κύριος ὁ διδοὺς ἐκδικήσεις ἐμοὶ παιδεύων λαοὺς ὑποκάτω μου
- 49 **що рятус мене від моїх ворогів, Ти звеличив мене над повстанців на мене, спасася мене від насильника!**
He makes me free from my haters: I am lifted up over those who come up against me: you have made me free from the violent man.
 και ἐξάγων με ἐξ ἐχθρῶν μου και ἐκ τῶν ἐπεχειρομένων μοι ὑψώσεις με ἐξ ἀνδρὸς ἀδικημάτων ῥύσῃ με
- 50 **Тому то хвалю Тебе, Господи, серед народів, Іменню Твоєму співаю!**
Because of this I will give you praise, O Lord, among the nations, and will make a song of praise to your name.
 διὰ τοῦτο ἐξομολογήσομαί σοι κύριε ἐν τοῖς ἔθνεσιν και ἐν τῷ ὀνόματί σου ψαλῶ
- 51 **Ти башта спасіння Свогого царя, і милість вчиняєш Своєму помазанцеві, Давиду й насінню його аж навіки!**
Great salvation does he give to his king; he has mercy on the king of his selection, David, and on his seed for ever.
 μεγαλύνων σωτηρίας βασιλέως αὐτοῦ και ποιῶν ἔλεος τῷ χριστῷ αὐτοῦ τῷ δαυιδ και τῷ σπέρματι αὐτοῦ ἕως αἰῶνος
- 1 ¶ **А оце останні Давидові слова: Слово Давида, сина Єссєєвого, і слово мужа високопоставленого, помазаного Богом Яковим, і солодкого піснотворця Ізраїлевого.**
Now these are the last words of David. David, the son of Jesse, says, the man who was lifted up on high, the man on whom the God of Jacob put the holy oil, the loved one of Israel's songs, says:
 και οὗτοι οἱ λόγοι δαυιδ οἱ ἔσχατοι πιστὸς δαυид υἱὸς ἰεσσαὶ και πιστὸς ἀνὴρ ὃν ἀνέστησεν κύριος ἐπὶ χριστὸν θεοῦ ἰακωβ και εὐπρεπεῖς ψαλμοὶ ἰσραηλ
- 2 **Дух Господній говорить в мені, а слово Його на моїм язичку!**
The spirit of the Lord had voice through me, his word was on my tongue.
 πνεῦμα κυρίου ἐλάλησεν ἐν ἐμοὶ και ὁ λόγος αὐτοῦ ἐπὶ γλώσσης μου
- 3 **Сказав Бог Ізраїлів, Скеля Ізраїлева говорила мені: пануючий серед людей, справедливий панус у Божім страху!**
The God of Israel said, the word of the Rock of Israel came to me: When an upright king is ruling over men, when he is ruling in the fear of God,
 λέγει ὁ θεὸς ἰσραηλ ἐμοὶ ἐλάλησεν φύλαξ ἰσραηλ παραβολὴν εἰπὼν ἐν ἀνθρώπῳ πῶς κραταιώσητε φόβον θεοῦ
- 4 **І він буде, як світло поранку безхмарного, коли сонце виходить уранці, як з блиску трава виростає з землі по доші!**
It is as the light of the morning, when the sun comes up, a morning without clouds; making young grass come to life from the earth.
 και ἐν θεῷ φωτὶ προϊας ἀνατεῖλαι ἥλιος τὸ πρωὶ οὐ παρήλθεν ἐκ φέγγους και ὡς ἐξ ὑετοῦ χλόης ἀπὸ γῆς
- 5 **Чи мій дім не такий перед Богом? Вічного бо заповіта в усьому мені там укладено і він стережеться, бо він усе спасіння моє й усе жадання! Хіба Він не дасть, щоб він виріс?**
For is not my house so with God? For he has made with me an eternal agreement, ordered in all things and certain: as for all my salvation and all my desire, will he not give it increase?
 οὐ γὰρ οὕτως ὁ οἶκός μου μετὰ ἰσχυροῦ διαθήκην γὰρ αἰώνιον ἔθετό μοι ἐτοίμην ἐν παντὶ καιρῷ πεφυλαγμένην ὅτι πᾶσα σωτηρία μου και πᾶν θέλημα ὅτι οὐ μὴ βλαστήσῃ ὁ παράνομος

- 6 А нечестивий, як терен, відкинений, і вони всі, бо рукою його не беруть.
But the evil-doers, all of them, will be like thorns to be pushed away, because they may not be gripped in the hand:
ὡσπερ ἄκανθα ἐξωσμένη πάντες αὐτοὶ ὅτι οὐ χειρὶ λημφθήσονται
- 7 А хто хоче до них доторкнутись, нехай запасеться залізом чи держаком списа, і на місці своїм огнем будуть попалені!
But anyone touching them has to be armed with iron and the rod of a spear; and they will be burned with fire, every one of them.
καὶ ἀνὴρ οὐ κοπιᾶσει ἐν αὐτοῖς καὶ πλήρες σιδήρου καὶ ξύλον δόρατος καὶ ἐν πυρὶ καύσει καθήσονται αἰσχρὴ αὐτῶν
- 8 ¶ А оце імена Давидових лицарів: Йшов-Башшевет, тахкемонець, голова гвардії, він вимахував своїм держаком одним разом на вісім сотень побитих.
These are the names of David's men of war: Ishbaal the Hachmonite, chief of the three; his axe was lifted up against eight hundred put to death at one time.
ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν δυνατῶν δαυὶδ ἰεβοσθε ὁ χαναναῖος ἄρχων τοῦ τρίτου ἐστὶν αἰδινῶν ὁ αἰσωναῖος οὗτος ἐσπάσατο τὴν ῥομφαίαν αὐτοῦ ἐπὶ ὀκτακοσίους τραυματίας εἰς ἅπαξ
- 9 По ньому Елезар, син Додо, сина Ахохі, був серед трьох лицарів з Давидом. Коли филистимляни зневажали ізраїльтян, що зібралися там на війну, і повтікали всі ізраїльтяни,
After him was Eleazar, the son of Dodai the Ahohite, one of the three great fighters, who was with David in Pas-dammim when the Philistines came together there for the fight; and when the men of Israel had gone in flight,
καὶ μετ' αὐτὸν ελεάζαρ υἱὸς πατραδέλφου αὐτοῦ υἱὸς σουσίτου ἐν τοῖς τρισὶν δυνατοῖς οὗτος ἦν μετὰ δαυὶδ ἐν σερραν καὶ ἐν τῷ ὀνειδίσει αὐτὸν ἐν τοῖς ἀλλοφύλοις συνήχθησαν ἐκεῖ εἰς πόλεμον καὶ ἀνέβησαν ἀνὴρ ἰσραηλ.
- 10 він устав, та й ударив на филистимлян, аж змучилася рука його, і приліпилася рука його до меча. І зробив Господь велике спасіння того дня, а народ вертався за ним тільки на грабу вання.
He was with David and went on fighting the Philistines till his hand became tired and stiff from gripping his sword: and that day the Lord gave a great salvation, and the people came back after him only to take the goods of the Philistines.
αὐτὸς ἀνέστη καὶ ἐπάταξεν ἐν τοῖς ἀλλοφύλοις ἕως οὗ ἔκοπίασεν ἡ χεὶρ αὐτοῦ καὶ προσεκολλήθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ πρὸς τὴν μάχαιραν καὶ ἐποίησεν κύριος σωτηρίαν μεγάλην ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ καὶ ὁ λαὸς ἐκάθητο ὀπίσω αὐτοῦ πλὴν ἐκδιδύσκειν
- 11 А по ньому Шамма, син Аге, гарарянин. І зібралися филистимляни до Лехи, а там була ділянка поля, повна сочевиці, а народ повтікав перед филистимлянами.
After him was Shammah, the son of Ela the Hararite. And the Philistines came together in Lehi, where there was a bit of land full of seed; and the people went in flight from the Philistines.
καὶ μετ' αὐτὸν σαμαῖα υἱὸς ασα ὁ αρουχαῖος καὶ συνήχθησαν οἱ ἀλλόφυλοι εἰς θηρία καὶ ἦν ἐκεῖ μερὶς τοῦ ἀγροῦ πλήρης φακοῦ καὶ ὁ λαὸς ἐφυγεν ἐκ προσώπου ἀλλοφύλων
- 12 І став він посередині тієї ділянки та й врятував її, а филистимлян побив. І зробив Господь велике спасіння.
But he kept his place in the middle of the bit of land, and kept back their attack and overcame the Philistines: and the Lord gave a great salvation.
καὶ ἐστηλώθη ἐν μέσῳ τῆς μερίδος καὶ ἐξείλατο αὐτὴν καὶ ἐπάταξεν τοὺς ἀλλοφύλους καὶ ἐποίησεν κύριος σωτηρίαν μεγάλην
- 13 І зійшли трое з тридцяти напочатку, і прийшли в жнива до Давида, до твердині Адуллам. А громада филистимлян таборувала в долині Рефаїм.
And three of the thirty went down at the start of the grain-cutting, and they came to David at the strong place of Adullam; and the band of Philistines had taken up their position in the valley of Rephaim.
καὶ κατέβησαν τρεῖς ἀπὸ τῶν τριάκοντα καὶ ἦλθον εἰς κασῶν πρὸς δαυὶδ εἰς τὸ σπῆλαιον ὀδολλαμ καὶ τάγμα τῶν ἀλλοφύλων παρενέβαλον ἐν τῇ κοιλάδι ραφαῖμ
- 14 Давид же тоді був у твердині, а залога филистимська була тоді в Вифлєсмі.
And at that time David had taken cover in the strong place, and an armed force of the Philistines was in Beth-lehem.
καὶ δαυὶδ τότε ἐν τῇ περιοχῇ καὶ τὸ ὑπόστημα τῶν ἀλλοφύλων τότε ἐν βαιθλεεμ
- 15 І спрагнув Давид та й сказав: Хто напоїть мене водою з криниці, що в брамі?
And David, moved by a strong desire, said, If only someone would give me a drink of water from the water-hole of Beth-lehem, by the doorway into the town!
καὶ ἐπεθύμησεν δαυὶδ καὶ εἶπεν τίς ποτιεῖ με ὕδωρ ἐκ τοῦ λάκκου τοῦ ἐν βαιθλεεμ τοῦ ἐν τῇ πόλῃ τὸ δὲ σύστημα τῶν ἀλλοφύλων τότε ἐν βαιθλεεμ
- 16 І продерлися ці три лицарі до филистимського табору, і зачерпнули води з вифлєсської криниці, що в брамі. І вони винесли, і принесли до Давида, та він не схотів її пити, і вилив її для Господа,
And the three men, forcing their way through the Philistine army, got water from the water-hole of Beth-lehem, by the doorway into the town, and took it back to David: but he would not take it, but, draining it out, made an offering of it to the Lord.
καὶ διέρρηξαν οἱ τρεῖς δυνατοὶ ἐν τῇ παρεμβολῇ τῶν ἀλλοφύλων καὶ ὕδρευσαντο ὕδωρ ἐκ τοῦ λάκκου τοῦ ἐν βαιθλεεμ τοῦ ἐν τῇ πόλῃ καὶ ἔλαβαν καὶ παρεγένοντο πρὸς δαυὶδ καὶ οὐκ ἠθέλησεν πιεῖν αὐτὸ καὶ ἐσπεισεν αὐτὸ τῷ κυρίῳ

- 17 та й сказав: **Борони мене, Господи, чинити таке! Чи я буду пити кров тих мужів, що ходили, наражаючи життям своїм? І не хотів він пити її... Оце зробили три ці лицарі.**
And he said, Far be it from me, O Lord, to do this; how may I take as my drink the life-blood of men who have put their lives in danger? So he would not take it. These things did the three great men of war.
καὶ εἶπεν Ἰεωὸς μοι κύριε τοῦ ποιῆσαι τοῦτο εἰ αἷμα τῶν ἀνδρῶν τῶν πορευθέντων ἐν ταῖς ψυχαῖς αὐτῶν πίομαι καὶ οὐκ ἠθέλησεν πειν αὐτό ταῦτα ἐποίησαν οἱ τρεῖς δυνατοὶ
- 18 А Авішай, брат Йоава, Церуїного сина, він голова цих тридцяти. І він вимахував своїм списом над трьома сотнями, що побив. І він мав славу серед тих трьох.
And Abishai, the brother of Joab, the son of Zeruah, was chief of the thirty. He put to death three hundred with his spear, and he got for himself a name among the thirty.
καὶ ἀβεσσα ἀδελφὸς ἰωαβ υἱὸς σαρουίας αὐτὸς ἄρχων ἐν τοῖς τρισίν καὶ αὐτὸς ἐξήγειρεν τὸ δόρυ αὐτοῦ ἐπὶ τριακοσίουσ τραυματίας καὶ αὐτῷ ὄνομα ἐν τοῖς τρισίν
- 19 Із тих тридцятьох він був найбільше поважаний, і став він їм за провідника. А до тих трьох не належав.
Was he not the noblest of the thirty? so he was made their captain: but he was not equal to the first three.
ἐκ τῶν τριῶν ἐκείνων ἐνδοξος καὶ ἐγένετο αὐτοῖς εἰς ἄρχοντα καὶ ἔως τῶν τριῶν οὐκ ἦλθεν
- 20 А Беная, син Єгоядин, син хороброго мужа, багаточинний, з Кавцеїлу, побив двох синів Арїла моавського. І він зійшов, і забив лева в середині ями сніжного дня.
And Benaiah the son of Jehoiada, a fighting man of Kabzeel, had done great acts; he put to death the two sons of Ariel of Moab: he went down into a hole and put a lion to death in time of snow:
καὶ βαναιας υἱὸς ἰωδαε ἀνὴρ αὐτὸς πολλοστός ἐργίος ἀπὸ καβεσειλ καὶ αὐτὸς ἐπάταξεν τοὺς δύο υἱοὺς αριηλ τοῦ μοαβ καὶ αὐτὸς κατέβη καὶ ἐπάταξε τὸν λέοντα ἐν μέσῳ τοῦ λάκκου ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς χιόνος
- 21 Також побив він одного єгиптянина, мужа поставного, а в руці цього єгиптянина був спис. І зійшов він до нього з кием, і видер списа з руки того єгиптянина, та й убив його списом й ого.
And he made an attack on an Egyptian, a tall man: and the Egyptian had a spear in his hand; but he went down to him with a stick, and pulling the spear out of the hands of the Egyptian, put him to death with that same spear.
αὐτὸς ἐπάταξεν τὸν ἄνδρα τὸν αἰγύπτιον ἄνδρα ὀρατόν ἐν δὲ τῇ χειρὶ τοῦ αἰγυπτίου δόρυ ὡς ξύλον διαβάθρας καὶ κατέβη πρὸς αὐτὸν ἐν ῥάβδῳ καὶ ἤρπασεν τὸ δόρυ ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ αἰγυπτίου καὶ ἀπέκτεινεν αὐτὸν ἐν τῷ δόρατι αὐτοῦ
- 22 Оце зробив Беная, син Єгоядин, і його слава була серед тих трьох лицарів.
These were the acts of Benaiah, the son of Jehoiada, who had a great name among the thirty men of war.
ταῦτα ἐποίησεν βαναιας υἱὸς ἰωδαε καὶ αὐτῷ ὄνομα ἐν τοῖς τρισίν τοῖς δυνατοῖς
- 23 З тих тридцяти він був поважніший, а до тих трьох не належав. І Давид призначив його до своєї таємної ради.
He was honoured over the rest of the thirty, but he was not equal to the first three. And David put him over the fighting men who kept him safe.
ἐκ τῶν τριῶν ἐνδοξος καὶ πρὸς τοὺς τρεῖς οὐκ ἦλθεν καὶ ἔταξεν αὐτὸν δαυιδ εἰς τὰς ἀκοὰς αὐτοῦ
- 24 Асаїл, Йоавів брат, серед тих тридцяти; Елханап, син Додів, із Віфлесму;
Asahel, the brother of Joab, was one of the thirty; and Elhanan, the son of Dodai, of Beth-lehem,
καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν δυνατῶν δαυιδ βασιλέως ασαηλ ἀδελφὸς ἰωαβ οὗτος ἐν τοῖς τριάκοντα ελεанан υἱὸς донди патраδέλφου αὐτοῦ ἐν βαιθлеем
- 25 Шамма хародянин, Еліка хародянин,
Shammah the Harodite, Elika the Harodite,
σμμα ὁ αρουδαῖος елика ὁ αρωδαῖος
- 26 Хелец палтянин; Іра, син Іквешів, текоїтянин;
Helez the Paltite, Ira, the son of Ikkesh the Tekoite,
ελληс ὁ φελωθι ιρασ υἱὸς еккас ὁ θεκωίτης
- 27 Авіезер аннототянин, Мевуннай хушатянин,
Abiezer the Anathothite, Sibbecai the Hushathite,
αβιεζερ ὁ αναθωθίτης ἐκ τῶν υἱῶν τοῦ ασωθίτου
- 28 Цалмон ахоянин, Магарай нетофатянин,
Zalmon the Ahohite, Maharai the Netophathite,
σελμων ὁ αωίτης μοορε ὁ νετοφαθίτης
- 29 Хелев, син Баанин, нетофатянин; Іттай, син Ріваїв, мігів'атянин, сини Веніяминові;
Heldai, the son of Baanah the Netophathite, Ittai, the son of Ribai of Gibeah of the children of Benjamin,
ελα υἱὸς βαана ὁ νετοφαθίτης εθθι υἱὸς ριβα ἐκ γαβαεθ υἱὸς βενιαμιν

- 30 **Беная пір'ятонанин, Гіддай з Нахале-Гаашу,
Benaiah the Pirathonite, Hiddai of the valleys of Gaash,
βαναϊας ὁ φαραθωνίτης ουρι ἐκ ναχαλγαιας**
- 31 **Аві-Алвон арватянин, Азмавет бархум'янин,
Abiel the Arbathite, Azmaveth of Bahurim,
αβιηλ υἱὸς τοῦ араβωθίτου αζμωθ ὁ βαρσαμίτης**
- 32 **Ел'яхба шаалвонянин, сини Яшемові, Йонатан,
Eliabha the Shaalbonite, Jashen the Gunite,
ελιασου ὁ σαλαβωνίτης υἱοὶ ιασαν ιωναθαν**
- 33 **Шамма гарарянин; Ахіам, син Шарарів, арарянин;
Jonathan, the son of Shammah the Hararite, Ahiam, the son of Sharar the Hararite,
σμμα ὁ αρωδίτης аχιαν υἱὸς сараδ ὁ араουρίτης**
- 34 **Еліфелет, син Ахасбаїв, сина маахатянина; Еліам, син Ахітофелів, гіллонянин;
Eliphelet, the son of Ahasbai the Maacathite, Eliam, the son of Ahithophel the Gilonite,
αλιφελεθ υἱὸς τοῦ ασβίτου υἱὸς τοῦ μααχατι ελιαβ υἱὸς аχитофел τοῦ γελωνίτου**
- 35 **Хецрав кармелянин, Паарай арб'янин,
Hezrai the Carmelite, Paarai the Archite,
асарай ὁ карμήλιος φараї ὁ ерчи**
- 36 **Їг'ал, син Натанів, з Цови; Бані гадянин,
Igal, the son of Nathan of Zobah, Bani the Gadite,
ιγααλ υἱὸς ναθαν ἀπὸ δυνάμεως υἱὸς γαδδι**
- 37 **Целек аммонянин; Нахарай бееротянин, збросноша Йоава, сина Церуїного;
Zelek the Ammonite, Naharai the Beerothite, who had the care of the arms of Joab, son of Zeruiah,
елие ὁ αμμανίτης γελωραι ὁ βηρωθαῖος αἴρων τὰ σκεύη ιωαβ υἱοῦ сарουιας**
- 38 **Іра їтрянин, Гарев їтрянин,
Ira the Ithrite, Gareb the Ithrite,
ираз ὁ ιεθιραῖος γαρηβ ὁ ιεθιραῖος**
- 39 **Урія хіттянин, усіх тридцять і сім.
Uriah the Hittite: thirty-seven in number.
ουριας ὁ χετταῖος πάντες τριάκοντα καὶ ἐπτά**
- 1 **¶ І знову запалився Господній гнів на Ізраїля, і намовив сатана Давида проти них, говорячи: Іди, перелічи Ізраїля та Юду!
Again the wrath of the Lord was burning against Israel, and moving David against them, he said, Go, take the number of Israel and Judah.
καὶ προσέθετο ὁργή κυρίου ἐκκαῖναι ἐν ἰσραηλ καὶ ἐπέσεισεν τὸν δαυιδ ἐν αὐτοῖς λέγων βάδιζε ἀριθμησον τὸν ἰσραηλ καὶ τὸν ιουδα**
- 2 **І сказав цар до Йоава, вождя війська, що з ним: Перемандруй серед усіх Ізраїлевих племен від Дану аж до Беер-Шеви, і перелічіть народ, і я пізнаю число цього народу.
And the king said to Joab and the captains of the army, who were with him, Go now through all the tribes of Israel, from Dan as far as Beer-sheba, and have all the people numbered, so that I may be certain of the number of the people.
καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς ιωαβ ἄρχοντα τῆς ἰσχύος τὸν μετ' αὐτοῦ διέλθε δὴ πάσας φυλὰς ἰσραηλ ἀπὸ дан καὶ ἕως βηρсаβее καὶ ἐπίσκεψαι τὸν λαὸν καὶ γνῶσσομαι τὸν ἀριθμὸν τοῦ λαοῦ**
- 3 **І сказав Йоав до царя: Нехай же Господь, Бог твій, додасть до народу в сто раз стільки, скільки є, а очі мого пана, царя, бачать. Та нащо пан мій, цар, уподобав собі таку річ?
And Joab said to the king, Whatever the number of the people, may the Lord make it a hundred times as much, and may the eyes of my lord the king see it: but why does my lord the king take pleasure in doing this thing?
καὶ εἶπεν ιωαβ πρὸς τὸν βασιλέα καὶ προσθεῖη κύριος ὁ θεός σου πρὸς τὸν λαὸν ὥσπερ αὐτοὺς καὶ ὥσπερ αὐτοὺς ἑκατονταπλασίονα καὶ ὀφθαλμοὶ τοῦ κυρίου μου τοῦ βασιλέως ὁρῶντες καὶ ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς ἵνα τί βοῦλεται ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ**

- 4 Τα царево слово до Ёоава та на військових провідників перемогло. І вийшов Ёоав та військові провідники від царя, щоб перелічити Ізраїлів народ.
But the king's order was stronger than Joab and the captains of the army. And Joab and the captains of the army went out from the king, to take the number of the children of Israel.
καὶ ὑπερίσχυεν ὁ λόγος τοῦ βασιλέως πρὸς ἰωαβ καὶ εἰς τοὺς ἄρχοντας τῆς δυνάμεως καὶ ἐξῆλθεν ἰωαβ καὶ οἱ ἄρχοντες τῆς ἰσχύος ἐνόπιον τοῦ βασιλέως ἐπισκέψασθαι τὸν λαὸν ἰσραηλ.
- 5 І перейшли вони Йордан, і таборували в Ароері, з правого боку міста, що лежить в середині долини Гаду та при Язері.
And they went over Jordan, and starting from Aroer, from the town which is in the middle of the valley, they went in the direction of the Gadites, and on to Jazer;
καὶ διέβησαν τὸν ἰορδάνην καὶ παρενέβαλον ἐν αροηρ ἐκ δεξιῶν τῆς πόλεως τῆς ἐν μέσῳ τῆς φάραγγος γαδ καὶ ἐλιξερ
- 6 І прийшли вони до Гілеаду та до краю Тахтім-Ходші. І прийшли до Дан-Яану, і навколо до Сидону.
Then they came to Gilead, and to the land of the Hittites under Hermon; and they came to Dan, and from Dan they came round to Zidon,
καὶ ἦλθον εἰς τὴν γαλααδ καὶ εἰς γῆν θαβασων ἣ ἐστὶν ἀδασαὶ καὶ παρεγένοντο εἰς δανιδαν καὶ οὐδαν καὶ ἐκύκλωσαν εἰς σιδῶνα
- 7 І прийшли вони до твердині Цор й до всіх міст хівейянина та ханаанейянина, і вийшли до Юдиного Негеву, до Беер-Шеви.
And to the walled town of Tyre, and to all the towns of the Hivites and the Canaanites: and they went out to the South of Judah at Beer-sheba.
καὶ ἦλθον εἰς μαψαρ τύρου καὶ πάσας τὰς πόλεις τοῦ εὐαίου καὶ τοῦ χαναναίου καὶ ἦλθον κατὰ νότον ἰουδα εἰς βηρσαββε
- 8 І мандрували вони по цілому краю, і прийшли в кінці дев'яти місяців та двадцяти днів до Єрусалиму.
So after going through all the land in every direction, they came to Jerusalem at the end of nine months and twenty days.
καὶ περιώδεδυσαν ἐν πάσῃ τῇ γῇ καὶ παρεγένοντο ἀπὸ τέλους ἐννέα μηνῶν καὶ εἴκοσι ἡμερῶν εἰς ἱερουσαλημ
- 9 І дав Ёоав цареві число переліку народу. І було Ізраїля вісімсот тисяч сильних мужів, що витягають меча, а Юдиного мужа п'ятьсот тисяч чоловіка.
And Joab gave the king the number of all the people: there were in Israel eight hundred thousand fighting men able to take up arms; and the men of Judah were five hundred thousand.
καὶ ἔδωκεν ἰωαβ τὸν ἀριθμὸν τῆς ἐπισκέψεως τοῦ λαοῦ πρὸς τὸν βασιλέα καὶ ἐγένετο ἰσραηλ ὀκτακόσια χιλιάδες ἀνδρῶν δυνάμεως σπωμένων ῥομφαίαν καὶ ἀνήρ ἰουδα πεντακόσια χιλιάδες ἀνδρῶν μαχητῶν
- 10 ¶ І збентежилося Давидове серце, як перелічив він народ. І сказав Давид до Господа: Я дуже згрішив, що зробив це! А тепер, Господи, відсунь же провину Свого раба, бо я дуже немудро вчинив!...
And after the people had been numbered, David's heart was troubled. And David said to the Lord, Great has been my sin in doing this; but now, O Lord, be pleased to take away the sin of your servant, for I have done very foolishly
καὶ ἐπάταξεν καρδία δαυιδ αὐτὸν μετὰ τὸ ἀριθμῆσαι τὸν λαὸν καὶ εἶπεν δαυιδ πρὸς κύριον ἡμαρτον σφόδρα ὃ ἐποίησα νῦν κύριε παραβίβασον δὴ τὴν ἀνομίαν τοῦ δούλου σου ὅτι ἐμωράνθην σφόδρα
- 11 І встав Давид рано вранці, а Господнє слово було до пророка Гада, Давидового прозорливця, говорячи:
And David got up in the morning; now the word of the Lord had come to the prophet Gad, David's seer, saying,
καὶ ἀνέστη δαυιδ τὸ πρωὶ καὶ λόγος κυρίου ἐγένετο πρὸς γαδ τὸν προφήτην τὸν ὀρῶντα δαυιδ λέγων
- 12 Іди, та й скажеш Давидові: Так сказав Господь: Три карі кладу Я на тебе, вибери собі одну з них, і Я зроблю її тобі.
Go and say to David, The Lord says, Three things are offered to you: say which of them you will have, and I will do it to you.
πορεύθητι καὶ ἀλάησον πρὸς δαυιδ λέγων τάδε λέγει κύριος τρία ἐγὼ εἰμι αἴρω ἐπὶ σέ καὶ ἐκλεξαι σεαυτῷ ἓν ἐξ αὐτῶν καὶ ποιήσω σοι
- 13 І прийшов Гад до Давида, і розповів йому та й до нього сказав: Чи прийдуть тобі сім літ голоду в твоїм краї, чи теж три місяці твого втікання перед ворогами твоїми, а вони тебе гнатимуть, чи теж буде три дні моровиця в твоїм Краї? Подумай тепер та й ріши, яке слово верну я Тому, Хто послав мене.
So Gad came to David, and gave him word of this and said to him, Are there to be three years when there is not enough food in your land? or will you go in flight from your haters for three months, while they go after you? or will you have three days of violent disease in your land? take thought and say what answer I am to give to him who sent me.
καὶ εἰσῆλθεν γαδ πρὸς δαυιδ καὶ ἀνήγγειλεν αὐτῷ καὶ εἶπεν αὐτῷ ἐκλεξαι σεαυτῷ γενέσθαι εἰ ἔλθῃ σοι τρία ἔτη λιμὸς ἐν τῇ γῇ σου ἢ τρεῖς μῆνας φεύγειν σε ἐμπροσθεν τῶν ἐχθρῶν σου καὶ ἔσονται διώκοντές σε ἢ γενέσθαι τρεῖς ἡμέρας θάνατον ἐν τῇ γῇ σου νῦν οὖν ὄν γνόθι καὶ ἰδὲ τί ἀποκριθῶ τῷ ἀποστείλαντί με ῥῆμα
- 14 І сказав Давид до Гада: Сильно скорблю я! Нехай же впадемо ми до Господньої руки, бо велике Ёгого милосердя, а в руку людську нехай я не впаду!...
And David said to Gad, This is a hard decision for me to make: let us come into the hands of the Lord, for great are his mercies: let me not come into the hands of men.
καὶ εἶπεν δαυιδ πρὸς γαδ στενά μοι πάντοθεν σφόδρα ἐστὶν ἐμπροσθαὶ δὴ ἐν χειρὶ κυρίου ὅτι πολλοὶ οἱ οἰκτιρμοὶ αὐτοῦ σφόδρα εἰς δὲ χεῖρας ἀνθρώπου οὐ μὴ ἐμπέσω καὶ ἐξελέξατο ἑαυτῷ δαυιδ τὸν θάνατον

- 15 I дав Господь моровицу в Израїлі від ранку й аж до часу умовлення, і померло з народу від Дану й аж до Беер-Шеви сімдесят тисяч чоловіка...
So David made selection of the disease; and the time was the days of the grain-cutting, when the disease came among the people, causing the death of seventy thousand men from Dan as far as Beer-sheba.
καὶ ἡμέραι θερισμοῦ πυρῶν καὶ ἔδωκεν κύριος ἐν ἰσραὴλ θάνατον ἀπὸ πρωΐθεν ἕως ὥρας ἀρίστου καὶ ἤρξατο ἡ θραῦσις ἐν τῷ λαῷ καὶ ἀπέθανεν ἐκ τοῦ λαοῦ ἀπὸ δαν καὶ ἕως βηρσαβεε ἐβδομήκοντα αὐτῶν χιλιάδες ἀνδρῶν
- 16 I простяг той Ангол свою руку на Єрусалима, щоб вигубити його, та Господь пожалував щодо того зла. I сказав Він до Ангола, що вигубляв серед народу: Забагато тепер, попусти свою руку! А Ангол Господній був при тоці свусеяннина Аравни.
And when the hand of the angel was stretched out in the direction of Jerusalem, for its destruction, the Lord had regret for the evil, and said to the angel who was sending destruction on the people, It is enough; do no more. And the angel of the Lord was by the grain-floor of Araunah the Jebusite.
καὶ ἐξέτεινεν ὁ ἄγγελος τοῦ θεοῦ τὴν χεῖρα αὐτοῦ εἰς ἱερουσαλημ τοῦ διαφθεῖραι αὐτήν καὶ παρεκλήθη κύριος ἐπὶ τῇ κακίᾳ καὶ εἶπεν τῷ ἀγγέλῳ τῷ διαφθεῖροντι ἐν τῷ λαῷ πολλὰ νῦν ἄνες τὴν χεῖρά σου καὶ ὁ ἄγγελος κυρίου ἦν παρὰ τῷ ἄλω ὀρνα τοῦ ιεβουσαίου
- 17 I сказав Давид до Господа, коли побачив того Ангола, що побивав серед народу, і проказав: Я ось згрішив, і пішов проти Закону. А ці вівці, що зробили вони? Нехай же рука Твоя буде на мені та на домі батька мого!...
And when David saw the angel who was causing the destruction of the people, he said to the Lord, Truly, the sin is mine; I have done wrong; but these are only sheep; what have they done? let your hand be against me and against my family.
καὶ εἶπεν δαυὶδ κύριον ἐν τῷ ἰδεῖν αὐτὸν τὸν ἄγγελον τύπτοντα ἐν τῷ λαῷ καὶ εἶπεν ἰδοὺ ἐγὼ εἰμι ἡδίκησα καὶ ἐγὼ εἰμι ὁ ποιμὴν ἐκακοποίησα καὶ οὗτοι τὰ πρόβατα τί ἐποίησαν γενέσθω δὴ ἡ χεὶρ σου ἐν ἐμοὶ καὶ ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς μου
- 18 ¶ I прийшов того дня Гад до Давида, та й сказав йому: Устань, постав Господеві жертівника на току свусеяннина Аравни.
And that day Gad came to David and said to him, Go up, and put up an altar to the Lord on the grain-floor of Araunah the Jebusite.
καὶ ἦλθεν γὰρ πρὸς δαυὶδ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ καὶ εἶπεν αὐτῷ ἀνάβηθι καὶ στήσον τῷ κυρίῳ θυσιαστήριον ἐν τῷ ἄλω ὀρνα τοῦ ιεβουσαίου
- 19 I пішов Давид за словами Гадовими, як наказав був Господь.
So David went up, as Gad had said and as the Lord had given orders.
καὶ ἀνέβη δαυὶδ κατὰ τὸν λόγον γὰρ καθ' ὃν τρόπον ἐνετείλατο αὐτῷ κύριος
- 20 I виглянув Аравна, і побачив царя та його слуг, що йдуть до нього. I вийшов Аравна, і вклонився цареві обличчям своїм до землі.
And Araunah, looking out, saw the king and his servants coming to him; and Araunah went out, and went down on his face to the earth before the king.
καὶ διέκυψεν ὀρνα καὶ εἶδεν τὸν βασιλέα καὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ παραπορευομένους ἐπάνω αὐτοῦ καὶ ἐξῆλθεν ὀρνα καὶ προσεκύνησεν τῷ βασιλεῖ ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν
- 21 I сказав Аравна: Чого прийшов пан мій, цар, до свого раба? А Давид відказав: Купити від тебе цього тока, щоб збудувати жертівника для Господа, і буде стримана зараза від народу.
And Araunah said, Why has my lord the king come to his servant? And David said, To give you a price for your grain-floor, so that I may put up an altar to the Lord, and the disease may be stopped among the people.
καὶ εἶπεν ὀρνα τί ὅτι ἦλθεν ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν δοῦλον αὐτοῦ καὶ εἶπεν δαυὶδ κτήσασθαί παρὰ σοῦ τὸν ἄλω ὀρνα τοῦ οἰκοδομῆσαι θυσιαστήριον τῷ κυρίῳ καὶ συσχεθῆ ἡ θραῦσις ἐπάνω τοῦ λαοῦ
- 22 I сказав Аравна до Давида: Нехай пан мій, цар, візьме, і нехай принесе жертву, що добре в очах його. Дивися, ось худоба на цілопалення, а молотілки та ярма на дрова.
And Araunah said to David, Let my lord the king take whatever seems right to him, and make an offering of it: see, here are the oxen for the burned offering, and the grain-cleaning instruments and the ox-yokes for wood:
καὶ εἶπεν ὀρνα πρὸς δαυὶδ λαβέτω καὶ ἀνεγκέτω ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς τῷ κυρίῳ τὰ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ ἰδοὺ οἱ βόες εἰς ὀλοκαύτωμα καὶ οἱ τροχοὶ καὶ τὰ σκεύη τῶν βοῶν εἰς ξύλα
- 23 Усе віддає Аравна, о царю, цареві. I сказав Аравна до царя: Господь, Бог твій, нехай уподобас Собі тебе!
All this does the servant of my lord the king give to the king. And Araunah said, May the Lord your God be pleased with your offering!
τὰ πάντα ἔδωκεν ὀρνα τῷ βασιλεῖ καὶ εἶπεν ὀρνα πρὸς τὸν βασιλέα κύριος ὁ θεός σου εὐλογήσαι σε
- 24 I сказав цар до Аравни: Ні, бо тільки куплю від тебе за ціну, і не принесу дармо цілопалень Господеві, Богові мосму. I купив Давид тока й худобу за срібло п'ятидесяти шеклів.
And the king said to Araunah, No, but I will give you a price for it; I will not give to the Lord my God burned offerings for which I have given nothing. So David got the grain-floor and the oxen for fifty shekels of silver.
καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς ὀρνα οὐχὶ ὅτι ἀλλὰ κτώμενος κτήσομαι παρὰ σοῦ ἐν ἀλλάγματι καὶ οὐκ ἀνοίσω τῷ κυρίῳ θεῷ μου ὀλοκαύτωμα δωρεάν καὶ ἐκτήσατο δαυὶδ τὸν ἄλω ὀρνα καὶ τοὺς βόας ἐν ἀργυρίῳ σικλῶν πενήκοντα

- 25 I Давид збудував там жертівника для Господа, і приніс цілопалення та мирні жертви. I Господь був ублаганий для Краю, і була стримана зараза від Ізраїля.
And there David put up an altar to the Lord, making burned offerings and peace-offerings. So the Lord gave ear to his prayer for the land, and the disease came to an end in Israel.
 και φικοδόμησεν ἐκεῖ δαυιδ θυσιαστήριον κυρίῳ και ἀνήνευγεν ὀλοκαυτώσεις και εἰρηνικὰς και προσέθηκεν σαλωμων ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ἐπ' ἐσχάτῳ ὅτι μικρὸν ἦν ἐν πρώτοις και ἐπήκουσεν κύριος τῆ γῆ και συνεσχέθη ἡ θραύσις ἐπάνωθεν ἰσραηλ .
- 1 ¶ A Давид постарів, увійшов у літа. I покривали його одежами, та не було йому тепло.
Now King David was old and far on in years; and though they put covers over him, his body was cold.
 και ὁ βασιλεὺς δαυιδ πρεσβύτερος προβεβηκὸς ἡμέραις και περιέβαλλον αὐτὸν ἱματίοις και οὐκ ἐθερμαίνετο
- 2 I сказали йому його раби: Нехай пошукають для пана царя молоду дівчину, і стане вона перед царем, і буде йому за доглядачку. I буде вона лежати при лоні твоїм, і буде тепло панові цареві!
So his servants said to him, Let search be made for a young virgin for my lord the king, to take care of him and be waiting on him; and you may take her in your arms, and so my lord the king will be warm.
 και εἶπον οἱ παῖδες αὐτοῦ ζητησάτωσαν τῷ κυρίῳ ἡμῶν τῷ βασιλεῖ παρθένον νεάνίδα και παραστήσεται τῷ βασιλεῖ και ἔσται αὐτὸν θάλπουσα και κοιμηθήσεται μετ' αὐτοῦ και θερμανθήσεται ὁ κύριος ἡμῶν ὁ βασιλεὺς
- 3 I шукали дівчину вродливу по всій Ізраїлевій границі, та й знайшли шунаммітку Авішаг, і привели її до царя.
So after searching through all the land of Israel for a fair young girl, they saw Abishag the Shunammite, and took her to the king.
 και ἐζήτησαν νεάνίδα καλὴν ἐκ παντὸς ὁρίου ἰσραηλ και εὗρον τὴν αβισακ τὴν σωμανίτιν και ἤνεγκαν αὐτὴν πρὸς τὸν βασιλέα
- 4 A та дівчина була дуже вродлива. I була вона цареві доглядачкою, і прислужувала йому, та цар не пізнав її.
Now she was very beautiful; and she took care of the king, waiting on him at all times; but the king had no connection with her.
 και ἡ νεάνις καλὴ ἔως σφόδρα και ἦν θάλπουσα τὸν βασιλέα και ἐλειτούργει αὐτῷ και ὁ βασιλεὺς οὐκ ἔγνω αὐτὴν
- 5 ¶ A Адонія, син Хаггітин, бундючився та говорив: Я буду царювати! I справив він собі повоза та верхівців, та п'ятдесят чоловіка бігунів перед собою.
Then Adonijah, the son of Haggith, lifting himself up in pride, said, I will become king; and he made ready his carriages of war and his horsemen, with fifty runners to go before him.
 και αδωνιας υἱὸς αγγιθ ἐπήρετο λέγων ἐγὼ βασιλεύσω και ἐποίησεν αὐτῷ ἄρματα και ἵππεῖς και πεντήκοντα ἄνδρας παρατρέχειν ἔμπροσθεν αὐτοῦ
- 6 A батько його ніколи його не засмучував, щоб сказати: Чому ти так робиш? A він також був дуже вродливий, і мати народила його по Авесаломі.
Now all his life his father had never gone against him or said to him, Why have you done so? and he was a very good-looking man, and younger than Absalom.
 και οὐκ ἀπεκόλωσεν αὐτὸν ὁ πατήρ αὐτοῦ οὐδέποτε λέγων διὰ τί σὺ ἐποίησας και γε αὐτὸς ὄραϊος τῆ ὄψει σφόδρα και αὐτὸν ἔτεκεν ὀπίσω αβεσσαλωμ
- 7 I мав він змову з Йоавом, сином Церуї, та з священником Евіятаром, і вони помагали Адонії.
And he had talk with Joab, the son of Zeruiah, and with Abiathar the priest; and they were on his side and gave him their support.
 και ἐγένοντο οἱ λόγοι αὐτοῦ μετὰ ιωαβ τοῦ υἱοῦ σαρουιας και μετὰ αβιαθαρ τοῦ ἱερέως και ἐβοήθουν ὀπίσω αδωνιου
- 8 A священник Садок, і Беная, син Єгоядин, і пророк Натан, і Шім'ї, і Реї та Давидові лицарі не були з Адонією.
But Zadok the priest, and Benaiah, the son of Jehoiada, and Nathan the prophet and Shimei and Rei, and David's men of war did not take the side of Adonijah.
 και σαδοκ ὁ ἱερεὺς και βαναιας υἱὸς ιωδαε και ναθαν ὁ προφήτης και σημεῖ και ρηι και οἱ δυνατοὶ τοῦ δαυιδ οὐκ ἦσαν ὀπίσω αδωνιου
- 9 I приніс Адонія в жертву худоби дрібної та худоби великої, та худоби ситої при Евен-Газзохелеті, що при Ен-Рогелі, і закликав усіх братів своїх, царських синів, та всіх Юдиних мужів, царських слуг.
Then Adonijah put to death sheep and oxen and fat beasts by the stone of Zoheleth, by En-rogel; and he sent for all his brothers, the king's sons, and all the men of Judah, the king's servants, to come to him:
 και ἐθυσίασεν αδωνιας πρόβατα και μόσχους και ἄρνας μετὰ λίθου τοῦ ζωελεθ ὃς ἦν ἐχόμενα τῆς πηγῆς ρωγηλ και ἐκάλεσεν πάντας τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ και πάντας τοὺς ἄδρους ιουδα παῖδας τοῦ βασιλέως
- 10 A пророка Натана, і Бенаю, і лицарів та брата свого Соломона він не покликав.
But he did not send for Nathan the prophet and Benaiah and the other men of war and Solomon his brother.
 και τὸν ναθαν τὸν προφήτην και βαναϊαν και τοὺς δυνατοὺς και τὸν σαλωμων ἀδελφὸν αὐτοῦ οὐκ ἐκάλεσεν
- 11 ¶ I сказав Натан до Вірсавії, Соломонової матері, говорячи: Чи ти не чула, що зацарював Адонія, син Хаггітин, а пан наш Давид не знає про те?
Then Nathan said to Bath-sheba, the mother of Solomon, Has it not come to your ears that Adonijah, the son of Haggith, has made himself king without the knowledge of David our lord?
 και εἶπεν ναθαν πρὸς βηρσαβεε μητέρα σαλωμων λέγων οὐκ ἤκουσας ὅτι ἐβασίλευσεν αδωνιας υἱὸς αγγιθ και ὁ κύριος ἡμῶν δαυιδ οὐκ ἔγνω

- 12 А тепер іди, я тобі пораджу, і рятуй життя своє та життя сина свого Соломона!
 So now, let me make a suggestion, so that you may keep your life safe and the life of your son Solomon.
 και νῦν δεῦρο συμβουλεύσω σοι δὴ συμβουλίαν καὶ ἐξελοῦ τὴν ψυχὴν σου καὶ τὴν ψυχὴν τοῦ υἱοῦ σου σαλωμων
- 13 Иди, і ввійдеш до царя Давида та й скажеш до нього: Чи ж не ти, пане мій царю, присягнув був своїй невільниці, говорячи: Син твій Соломон буде царювати по мені, і він буде сидіти на троні моїм. Чому ж зацарював Адонія?
 Come now, go to King David and say to him, Did you not, O my lord, take an oath to me, your servant, saying, Truly Solomon your son will be king after me, seated on the seat of my kingdom? why then is Adonijah acting as king?
 δεῦρο εἰσελθε πρὸς τὸν βασιλέα δαυιδ καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτὸν λέγουσα οὐχὶ σὺ κύριέ μου βασιλεῦ ὤμοσας τῇ δούλῃ σου λέγων ὅτι σαλωμων ὁ υἱός σου βασιλεύσει μετ' ἐμὲ καὶ αὐτὸς καθιεῖται ἐπὶ τοῦ θρόνου μου καὶ τί ὅτι ἐβασίλευσεν αδονιας
- 14 Ото, ти ще будеш говорити там із царем, а я ввійду за тобою, і потверджу слова твої.
 And while you are still talking there with the king, see, I will come in after you and say that your story is true.
 και ἰδοῦ ἐτι λαλοῦσης σου ἐκεῖ μετὰ τοῦ βασιλέως καὶ ἐγὼ εἰσελεύσομαι ὀπίσω σου καὶ πληρώσω τοὺς λόγους σου
- 15 І ввійшла Вирсавія до царя в кімнату, а цар був дуже старий, і шунаммітка Авшаг послуговувала цареві.
 Then Bath-sheba went into the king's room; now the king was very old, and Abishag the Shunammite was waiting on him.
 και εἰσήλθεν βηρσαβεε πρὸς τὸν βασιλέα εἰς τὸ ταμίειον καὶ ὁ βασιλεὺς πρεσβύτης σφόδρα καὶ αβισακ ἡ σωμανίτις ἦν λειτουργοῦσα τῷ βασιλεῖ
- 16 І похилилася Вирсавія, і вклонилася цареві до землі. А цар сказав: Що тобі?
 And Bath-sheba went down on her face on the earth before the king giving him honour. And he said, What is your desire?
 και ἔκυψεν βηρσαβεε καὶ προσεκύνησεν τῷ βασιλεῖ καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τί ἐστὶν σοι
- 17 І вона сказала йому: Пане мій, ти присягнув був своїй невільниці Господом, Богом своїм: Соломон, син твій, буде царювати по мені, і він сидітиме на троні моїм.
 And she said to him, My lord, you took an oath by the Lord your God and gave your word to your servant, saying, Truly, Solomon your son will be king after me, seated on the seat of my kingdom.
 ἡ δὲ εἶπεν κύριέ μου βασιλεῦ σὺ ὤμοσας ἐν κυρίῳ τῷ θεῷ σου τῇ δούλῃ σου λέγων ὅτι σαλωμων ὁ υἱός σου βασιλεύσει μετ' ἐμὲ καὶ αὐτὸς καθήσεται ἐπὶ τοῦ θρόνου μου
- 18 А тепер ось зацарював Адонія, а ти, пане мій царю, не знаєш про те...
 And now, see, Adonijah has made himself king without my lord's knowledge;
 και νῦν ἰδοῦ αδονιας ἐβασίλευσεν καὶ σὺ κύριέ μου βασιλεῦ οὐκ ἐγnows
- 19 І приніс він у жертву багато волів і худоби ситої та худоби дрібної, і покликав усіх царських синів, і священника Евятара та Йоава, вождя війська, а раба твого Соломона не покликав.
 And has put to death oxen and fat beasts and sheep in great numbers, and has sent for all the sons of the king, and Abiathar the priest, and Joab, the captain of the army; but he has not sent for Solomon your servant.
 και ἐθύσασεν μόσχους καὶ ἄρνας καὶ πρόβατα εἰς πλῆθος καὶ ἐκάλεσεν πάντας τοὺς υἱοὺς τοῦ βασιλέως καὶ αβιαθαρ τὸν ἱερέα καὶ ἰωαβ τὸν ἄρχοντα τῆς δυνάμεως καὶ τὸν σαλωμων τὸν δοῦλόν σου οὐκ ἐκάλεσεν
- 20 А ти, пане мій царю, очі всього Ізраїля на тобі, щоб ти сказав їм, хто буде сидіти на троні пана мого царя по ньому.
 And now, my lord the king, the eyes of all Israel are on you, waiting for you to say who is to take the place of my lord the king after him.
 και σὺ κύριέ μου βασιλεῦ οἱ ὀφθαλμοὶ παντὸς ἰσραηλ πρὸς σὲ ἀπαγγεῖλαι αὐτοῖς τίς καθήσεται ἐπὶ τοῦ θρόνου τοῦ κυρίου μου τοῦ βασιλέως μετ' αὐτόν
- 21 Інакше станеться, як спочине пан мій цар з батьками своїми, то буду я та син мій Соломон винними.
 For as things are, it will come about, when my lord the king is sleeping with his fathers, that I and Solomon my son will be made outlaws.
 και ἔσται ὡς ἂν κοιμηθῇ ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ καὶ ἔσομαι ἐγὼ καὶ ὁ υἱός μου σαλωμων ἄμαρτωλοί
- 22 І ось, ще вона говорила з царем, а прийшов пророк Натан.
 And while she was still talking with the king, Nathan the prophet came in.
 και ἰδοῦ ἐτι αὐτῆς λαλοῦσης μετὰ τοῦ βασιλέως καὶ ναθαν ὁ προφήτης ἦλθεν
- 23 І донесли цареві, говорячи: Ось пророк Натан! І ввійшов він перед цареве обличчя і впав перед царем обличчям своїм до землі.
 And they said to the king, Here is Nathan the prophet. And when he came in before the king, he went down on his face on the earth.
 και ἀνηγγέλη τῷ βασιλεῖ ἰδοῦ ναθαν ὁ προφήτης καὶ εἰσήλθεν κατὰ πρόσωπον τοῦ βασιλέως καὶ προσεκύνησεν τῷ βασιλεῖ κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν γῆν
- 24 І сказав Натан: Пане мій царю! Чи ти сказав: Адонія буде царювати по мені, і він буде сидіти на троні моїм?
 And Nathan said, O my lord king, have you said, Adonijah is to be king after me, seated on the seat of my kingdom?
 και εἶπεν ναθαν κύριέ μου βασιλεῦ σὺ εἶπας αδονιας βασιλεύσει ὀπίσω μου καὶ αὐτὸς καθήσεται ἐπὶ τοῦ θρόνου μου

- 25 Бо зійшов він сьогодні, і приніс у жертву багато волів і худоби ситої та худоби дрібної. І він покликав усіх царських синів, і провідників війська, і священника Евиятара, і ось вони йдуть та п'ють перед ним, і говорять: Нехай живе цар Адонія!
 Because today he has gone down and has put to death oxen and fat beasts and sheep in great numbers, and has sent for all the king's sons to come to him, with the captains of the army and Abiathar the priest; and they are feasting before him and crying, Long life to King Adonijah!
 ὅτι κατέβη σήμερον καὶ ἐθυσίασεν μόσχους καὶ ἄρνας καὶ πρόβατα εἰς πλῆθος καὶ ἐκάλεισεν πάντας τοὺς υἱοὺς τοῦ βασιλέως καὶ τοὺς ἄρχοντας τῆς δυνάμεως καὶ ἀβιαθαρ τὸν ἱερέα καὶ ἰδοὺ εἰσὶν ἐσθιοντες καὶ πίνοντες ἐνώπιον αὐτοῦ καὶ εἶπαν ζήτω ὁ βασιλεὺς ἀδωνιας
- 26 А мене я раб твій! і священника Садока, і Бенаю, сина Єгоядиного, та раба твого Соломона не покликав.
 But me, your servant, and Zadok the priest, and Benaiah, the son of Jehoiada, and your servant Solomon, he has not sent for.
 καὶ ἐμὲ αὐτὸν τὸν δοῦλόν σου καὶ σαδοκ τὸν ἱερέα καὶ βαναϊαν υἱὸν ἰωδαε καὶ σαλωμων τὸν δοῦλόν σου οὐκ ἐκάλεισεν
- 27 Чи ця річ була від пана мого царя, а ти не повідомив раба свого, хто буде сидіти на троні мого пана царя по ньому?
 Has this thing been done by my lord the king, without giving word to your servants who was to be placed on my lord the king's seat after him?
 εἰ διὰ τοῦ κυρίου μου τοῦ βασιλέως γέγονεν τὸ ῥῆμα τοῦτο καὶ οὐκ ἐγνώρισας τῷ δούλῳ σου τίς καθήσεται ἐπὶ τὸν θρόνον τοῦ κυρίου μου τοῦ βασιλέως μετ' αὐτόν
- 28 А цар Давид відповів та й сказав: Покличте мені Вирсавію! І прийшла вона перед царське обличчя, і стала перед царем.
 Then King David in answer said, Send for Bath-sheba to come to me. And she came in and took her place before the king.
 καὶ ἀπεκρίθη δαυιδ καὶ εἶπεν καλέσατέ μοι τὴν βηρσαβεε καὶ εἰσῆλθεν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως καὶ ἔστη ἐνώπιον αὐτοῦ
- 29 І присягнув цар та й сказав: Як живий Господь, що визволив душу мою від усякого лиха,
 And the king took an oath, and said, By the living Lord, who has been my saviour from all my troubles,
 καὶ ὤμοσεν ὁ βασιλεὺς καὶ εἶπεν ζῆ κύριος ὃς ἐλυτρώσατο τὴν ψυχὴν μου ἐκ πάσης θλίψεως
- 30 як присягнув я тобі Господом, Богом Ізраїля, говорячи: Син твій Соломон буде царювати по мені, і він буде сидіти на моєму троні замість мене, так я й зроблю цього дня!
 As I took an oath to you by the Lord, the God of Israel, saying, Certainly Solomon your son will become king after me, seated on my seat in my place; so will I do this day.
 ὅτι καθὼς ὤμοσά σοι ἐν κυρίῳ τῷ θεῷ ἰσραηλ λέγων ὅτι σαλωμων ὁ υἱός σου βασιλεύσει μετ' ἐμὲ καὶ αὐτὸς καθήσεται ἐπὶ τοῦ θρόνου μου ἀντ' ἐμοῦ ὅτι οὕτως ποιήσω τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ
- 31 І вклонилася Вирсавія обличчям своїм до землі, і впала перед царем та й сказала: Нехай живе пан мій, цар Давид, навіки!
 Then Bath-sheba went down on her face on the earth before the king giving him honour, and said, May my lord King David go on living for ever.
 καὶ ἐκυψεν βηρσαβεε ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν καὶ προσεκύνησεν τῷ βασιλεῖ καὶ εἶπεν ζήτω ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς δαυιδ εἰς τὸν αἰῶνα
- 32 ¶ І сказав цар Давид: Покличте мені священника Садока, і пророка Натана та Бенаю, сина Єгоядиного. І поприходили вони перед цареве обличчя.
 And King David said, Send for Zadok the priest, and Nathan the prophet, and Benaiah, the son of Jehoiada. And they came before the king.
 καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς δαυιδ καλέσατέ μοι σαδοκ τὸν ἱερέα καὶ ναθαν τὸν προφήτην καὶ βαναϊαν υἱὸν ἰωδαε καὶ εἰσῆλθον ἐνώπιον τοῦ βασιλέως
- 33 І сказав цар до них: Візьміть із собою слуг вашого пана, і посадить мого сина Соломона на мою мулицю, і зведіть його до Гіхону.
 And the king said to them, Take with you the servants of your lord, and put Solomon my son on my beast, yes, mine, and take him down to Gihon;
 καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς αὐτοῖς λάβετε τοὺς δούλους τοῦ κυρίου ὑμῶν μεθ' ὑμῶν καὶ ἐπιβιάσατε τὸν υἱὸν μου σαλωμων ἐπὶ τὴν ἡμίονον τὴν ἐμὴν καὶ καταγάγετε αὐτὸν εἰς τὸν γιων
- 34 А там помаже його священник Садок та пророк Натан на царя над Ізраїлем. І засурміть у сурму та й скрикнете: Нехай живе цар Соломон!
 And there let Zadok the priest and Nathan the prophet put the holy oil on him to make him king over Israel; and sounding the horn say, Long life to King Solomon!
 καὶ χρισάτω αὐτὸν ἐκεῖ σαδοκ ὁ ἱερεὺς καὶ ναθαν ὁ προφήτης εἰς βασιλεία ἐπὶ ἰσραηλ καὶ σαλπίατε κερατίνῃ καὶ ἐρεῖτε ζήτω ὁ βασιλεὺς σαλωμων
- 35 Потім підете за ним, а він увійде та й сяде на моєму троні, і він буде царювати замість мене, і йому наказав я бути володарем над Ізраїлем та над Юдою.
 Then come up after him and he will come in and take his place on the seat of my kingdom; for he is to be king in my place, and I have given orders that he is to be ruler over Israel and over Judah.
 καὶ καθήσεται ἐπὶ τοῦ θρόνου μου καὶ αὐτὸς βασιλεύσει ἀντ' ἐμοῦ καὶ ἐγὼ ἐνετείλαμην τοῦ εἶναι εἰς ἡγούμενον ἐπὶ ἰσραηλ καὶ ἰουδα
- 36 І відповів Беная, син Єгоядин, та й сказав: Аминь. Так нехай скаже Господь, Бог пана мого царя!
 And Benaiah, the son of Jehoiada, answering the king, said, So be it: and may the Lord, the God of my lord the king, say so.
 καὶ ἀπεκρίθη βαναϊας υἱὸς ἰωδαε τῷ βασιλεῖ καὶ εἶπεν γένοιτο οὕτως πιστώσαι κύριος ὁ θεὸς τοῦ κυρίου μου τοῦ βασιλέως
- 37 Як був Господь із паном моїм царем, так нехай буде з Соломоном, і нехай Він звеличить трон його над трона пана мого царя Давида!
 As the Lord has been with my lord the king, even so may he be with Solomon and make the seat of his authority greater than that of my lord King David.
 καθὼς ἦν κύριος μετὰ τοῦ κυρίου μου τοῦ βασιλέως οὕτως εἴη μετὰ σαλωμων καὶ μεγαλύναι τὸν θρόνον αὐτοῦ ὑπὲρ τὸν θρόνον τοῦ κυρίου μου τοῦ βασιλέως δαυιδ

- 38 **I пішов священник Садок та пророк Натан, і Беная, син Єгоядин, і керетянин, і пелетянин, і посадили Соломона на мулицю царя Давида, та й повели його до Гіхону.**
So Zadok the priest, and Nathan the prophet, and Benaiah, the son of Jehoiada, and the Cherethites and the Pelethites, went down and put Solomon on King David's beast and took him to Gihon.
καὶ κατέβη σαδοκ ὁ ἱερεὺς καὶ ναθαν ὁ προφήτης καὶ βαναιας υἱὸς ἰωδαε καὶ ὁ χερεθθι καὶ ὁ φελεθθι καὶ ἐπεκάθισαν τὸν σαλωμων ἐπὶ τὴν ἡμίονον τοῦ βασιλέως δαυιδ καὶ ἀπήγαγον αὐτὸν εἰς τὸν γιων
- 39 **I взяв священник Садок рога оливи із скинії, та й помазав Соломона. І засурмили в сурму, та й кричав увесь народ: Нехай живе цар Соломон!**
And Zadok the priest took the vessel of oil out of the Tent, and put the holy oil on Solomon. And when the horn was sounded, all the people said, Long life to King Solomon!
καὶ ἔλαβεν σαδοκ ὁ ἱερεὺς τὸ κέρασ τοῦ ἑλαίου ἐκ τῆς σκηνῆς καὶ ἔχρισεν τὸν σαλωμων καὶ ἐσάλπισεν τῇ κερατίνῃ καὶ εἶπεν πᾶς ὁ λαὸς ζήτω ὁ βασιλεὺς σαλωμων
- 40 **I піднявся за ним увесь народ. А народ грав на сопілках та радів великою радістю, аж земля розпадалася від їхнього голосу!**
And all the people came up after him, piping with pipes, and they were glad with great joy, so that the earth was shaking with the sound.
καὶ ἀνέβη πᾶς ὁ λαὸς ὀπίσω αὐτοῦ καὶ ἐχόρευον ἐν χοροῖς καὶ εὐφρανόμενοι εὐφροσύνην μεγάλην καὶ ἐρράγη ἡ γῆ ἐν τῇ φωνῇ αὐτῶν
- 41 **¶ I почув це Адонія та всі покликані, що були з ним, а вони тількищо скінчили їсти. І почув Йоав голос сурми та й сказав: Що це за крик та гамір у місті?**
And it came to the ears of Adonijah and all the guests who were with him, when their meal was ended. And Joab, hearing the sound of the horn, said, What is the reason of this noise as if the town was worked up?
καὶ ἤκουσεν αδωνιας καὶ πάντες οἱ κλητοὶ αὐτοῦ καὶ αὐτοὶ συνετέλεσαν φαγεῖν καὶ ἤκουσεν ἰωαβ τὴν φωνὴν τῆς κερατίνης καὶ εἶπεν τίς ἡ φωνὴ τῆς πόλεως ἠχοῦσης
- 42 **Ще він говорив, аж ось приходить Йоанатан, син священника Евятара. А Адонія сказав: Увійди, бо ти муж гідний, і звісти нам щось добре!**
And while the words were on his lips, Jonathan, the son of Abiathar the priest, came; and Adonijah said, Come in; for you are a man of good faith and the news which you have for us will be good.
ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος καὶ ἰδοὺ ἰωναθαν υἱὸς αβιαθαρ τοῦ ἱερέως ἦλθεν καὶ εἶπεν αδωνιας εἰσελθε ὅτι ἀνὴρ δυνάμεως εἶ σύ καὶ ἀγαθὰ εὐαγγέλισαι
- 43 **I відповів Йоанатан та й сказав до Адонії: Таж пан наш цар Давид настановив на царя Соломона!**
And Jonathan, answering, said to Adonijah, Not so, but our lord King David has made Solomon king;
καὶ ἀπεκρίθη ἰωναθαν καὶ εἶπεν καὶ μάλα ὁ κύριος ἡμῶν ὁ βασιλεὺς δαυιδ ἐβασίλευσεν τὸν σαλωμων
- 44 **I послав із ним цар священника Садока та пророка Натана, і Бенаю, Єгоядинового сина, і керетянина, і пелетянина, і вони посадили його на царську мулицю.**
And he sent with him Zadok the priest, and Nathan the prophet, and Benaiah, the son of Jehoiada, and the Cherethites and the Pelethites; and they put him on the king's beast;
καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς μετ' αὐτοῦ τὸν σαδοκ τὸν ἱερέα καὶ ναθαν τὸν προφήτην καὶ βαναιαν υἱὸν ἰωδαε καὶ τὸν χερεθθι καὶ τὸν φελεθθι καὶ ἐπεκάθισαν αὐτὸν ἐπὶ τὴν ἡμίονον τοῦ βασιλέως
- 45 **I помазали його в Гіхоні священник Садок та пророк Натан на царя. І повиходили вони звідти веселі, і зашуміло місто. Це той голос, що ви чули.**
And Zadok the priest and Nathan the prophet put the holy oil on him and made him king in Gihon; and they came back from there with joy, and the town was all worked up. This is the noise which has come to your ears.
καὶ ἔχρισαν αὐτὸν σαδοκ ὁ ἱερεὺς καὶ ναθαν ὁ προφήτης εἰς βασιλέα ἐν τῷ γιων καὶ ἀνέβησαν ἐκεῖθεν εὐφρανόμενοι καὶ ἤχησεν ἡ πόλις αὐτῆ ἡ φωνὴ ἣν ἠκούσατε
- 46 **I Соломон уже засів на троні царства.**
And now Solomon is seated on the seat of the kingdom.
καὶ ἐκάθισεν σαλωμων ἐπὶ θρόνον τῆς βασιλείας
- 47 **I також посходилися царські слуги, щоб поблагословити нашого пана царя Давида, говорячи: Нехай Бог твій учинить Соломонове ім'я славнішим від твого імені, і нехай звеличить його трон над трона твого! І поклонився цар на ложі своїм.**
And the king's servants came to our lord King David, blessing him and saying, May God make the name of Solomon better than your name, and the seat of his authority greater than your seat; and the king was bent low in worship on his bed.
καὶ εἰσῆλθον οἱ δοῦλοι τοῦ βασιλέως εὐλογῆσαι τὸν κύριον ἡμῶν τὸν βασιλέα δαυιδ λέγοντες ἀγαθῦναί ὁ θεὸς τὸ ὄνομα σαλωμων τοῦ υἱοῦ σου ὑπὲρ τὸ ὄνομά σου καὶ μεγαλῦναί τὸν θρόνον αὐτοῦ ὁ πῆρ τὸν θρόνον σου καὶ προσεκύνησεν ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὴν κοίτην αὐτοῦ
- 48 **I сказав цар так: Благословенний Господь, Бог Ізраїлів, що сьогодні дав сидячого на моїм троні, а мої очі те бачать!**
Then the king said, May the God of Israel be praised, who has given one of my seed to be king in my place this day and has let my eyes see it.
καὶ γε οὕτως εἶπεν ὁ βασιλεὺς εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς ἰσραηλ ὃς ἔδωκεν σήμερον ἐκ τοῦ σπέρματός μου καθήμενον ἐπὶ τοῦ θρόνου μου καὶ οἱ ὀφθαλμοί μου βλέπουσιν
- 49 **I затремтіли, і повставали всі покликані, що були з Адонією, і пішли кожен на дорогу свою...**
And all the guests of Adonijah got up in fear and went away, every man to his place.
καὶ ἐξέστησαν καὶ ἐξανέστησαν πάντες οἱ κλητοὶ τοῦ αδωνιου καὶ ἀπῆλθον ἀνὴρ εἰς τὴν ὁδὸν αὐτοῦ

- 50 А Адонія боявся Соломона. І встав він, і пішов, і схопився за роги жертівника.
And Adonijah himself was full of fear because of Solomon; and he got up and went to the altar, and put his hands on its horns.
 και αδωνιας εφοβηθη απο προσωπου σαλωμων και ανεστη και απηλθεν και ελελαβετο των κερατων του θυσιαστηριου
- 51 І донесено Соломонові, кажучи: Ось Адонія злякався царя Соломона, й ось він схопився за роги жертівника, кажучи: Нехай цар Соломон зараз присягне мені, що не вб'є свого раба м ечем!
And they gave Solomon word of it, saying, See, Adonijah goes in such fear of King Solomon, that he has put his hands on the horns of the altar, saying, Let King Solomon first give me his oath that he will not put his servant to death with the sword.
 και ανηγγελη τω σαλωμων λεγοντες ιδου αδωνιας εφοβηθη τον βασιλευα σαλωμων και κατεχει των κερατων του θυσιαστηριου λεγων ομοσατω μοι σημερον ο βασιλευς σαλωμων ει ου θανατωσει τoν δοϋλον αυτου εν ρομφαια
- 52 І сказав Соломон: Якщо він буде мужем чесним, ані волосина його не впаде на землю! А якщо знайдеться в ньому зло, то помре.
And Solomon said, If he is seen to be a man of good faith, not a hair of him will be touched; but if any wrongdoing is seen in him, he is to be put to death.
 και ειπεν σαλωμων εαν γενηται εις υιον δυναμεως ει πασειται των τριχων αυτου επι την γην και εαν κακια ευρεθη εν αυτω θανατωθησεται
- 53 І послав цар Соломон, і відвели його від жертівника. І прийшов він, і впав перед царем Соломоном, а Соломон йому сказав: Іди до свого дому!
So King Solomon sent, and they took him down from the altar. And he came and gave honour to King Solomon; and Solomon said to him, Go to your house.
 και απεστειλεν ο βασιλευς σαλωμων και κατηνεγκεν αυτον απανωθεν του θυσιαστηριου και εισηλθεν και προσεκυνησεν τω βασιλει σαλωμων και ειπεν αυτω σαλωμων δευρο εις τον οικον σου
- 1 ¶ І наблизилися Давидові дні до смерті, і він наказав своєму синові Соломонові, говорячи:
Now the time of David's death came near; and he gave orders to Solomon his son, saying,
 και ηγγισαν αι ημεραι δαυιδ αποθανειν αυτον και ενετειλατο τω σαλωμων υιω αυτου λεγων
- 2 Ось я йду дорогою всієї землі, а ти будеш міцний та станеш мужем.
I am going the way of all the earth: so be strong and be a man;
 εγω ειμι πορευομαι εν οδω πασης της γης και ισχυσεις και εση εις ανδρα
- 3 І будеш ти стерегти накази Господа, Бога свого, щоб ходити Його дорогами, щоб стерегти постанови Його, заповіді Його, та устави Його й свідчення Його, як писано в Мойсеєвім Законі, щоб тобі щастило в усьому, що будеш робити, і скрізь, куди звернешся,
And keep the orders of the Lord your God, walking in his ways, keeping his laws and his orders and his rules and his words, as they are recorded in the law of Moses; so that you may do well in all you do and wherever you go,
 και φυλαξεις την φυλακην κυριου του θεου σου του πορευεσθαι εν ταϊς οδοϊς αυτου φυλασσειν τας εντολας αυτου και τα δικαιωματα και τα κριματα τα γεγραμμενα εν νομω μουσεωσ ινα συνιης α ποιησεις κατα παντα οσα αν εντειλωμαι σοι
- 4 щоб виповнив Господь слово Своє, яке говорив мені, кажучи: Якщо сини твої будуть стерегти дороги свої, щоб ходити перед лицем Моїм у правді всім своїм серцем та всією душею своєю, то, сказав: Не буде переводу нікому від тебе на троні Ізраїлевім!
So that the Lord may give effect to what he said of me, If your children give attention to their ways, living uprightly before me with all their heart and their soul, you will never be without a man to be king in Israel.
 ινα στηση κυριος τον λογον αυτου ον ελαλησεν λεγων εαν φυλαξωσιν οι υιοι σου την οδον αυτων πορευεσθαι ενωπιον εμου εν αληθεια εν ολη καρδια αυτων και εν ολη ψυχη αυτων λεγων ουκ εξολε θρευθησεται σοι ανηρ επανωθεν θρονου ισραηλ
- 5 А також ти знаєш, що зробив мені Йоав, син Церуїа, що зробив він двом провідникам Ізраїлевих військ, Авнерові, Неровому синові, та Амасі, синові Єтеровому. Він повбивав їх, і пролив воєнну кров у час миру, і поплямив воєнною кров'ю свого пояса, що на стегнах його, та сандалі свої, що на ногах його.
Now you have knowledge of what Joab, the son of Zeruah, did to me, and to the two captains of the army of Israel, Abner, the son of Ner, and Amasa, the son of Jether, whom he put to death, taking payment for the blood of war in time of peace, and making the band of my clothing and the shoes on my feet red with the blood of one put to death without cause.
 και γε συ εγνωσ οσα εποησεν μοι ιωαβ υιοσ σαρουιασ οσα εποησεν τοις δυσιν αρχουσιν των δυναμεω ισραηλ τω αβεννηρ υιω νηρ και τω αμεσσαϊ υιω ιεθερ και απεκτεινεν αυτους και εταξεν τα αιματα πολεμου εν ειρηνη και εδωκεν αιμα αθων εν τη ζωνη αυτου τη εν τη οσφυι αυτου και εν τω υποδηματι αυτου τω εν τω ποδι αυτου
- 6 І ти зробиш за своєю мудрістю, і не даси знизитися сивині його мирно до шеолу.
So be guided by your wisdom, and let not his white head go down to the underworld in peace.
 και ποιησεις κατα την σοφιαν σου και ου καταξεις την πολιαν αυτου εν ειρηνη εις οδου
- 7 А синам гілеадянина Барзіллая зробиш ласку, і нехай вони будуть серед тих, що їдять за твоїм столом, бо вони отак прийшли до мене, коли я втік перед Авесаломом, твоїм братом.
But be good to the sons of Barzillai the Gileadite, and let them be guests at your table; for so they came to me when I went in flight from Absalom your brother.
 και τοις υιοις βερζελλι του γαλααδιτου ποιησεις ελεωσ και εσονται εν τοις εσθιουσιν την τραπεζαν σου οτι ουτως ηγγισαν μοι εν τω με αποδιδρασκειν απο προσωπου αβεσσαλωμ του αδελφου σου

- 8 Α ось з тобою Шім'ї, Герин син, веніаминівець із Бахуріму. А він прокляв був мене гострим прокляттям того дня, коли я йшов до Маханаїму. Та він прийшов до Йордану стрінуги менε, і я присягнув йому Господом, говорячи: Не заб'ю тебе мечем!
 Now you have with you Shimei, the son of Gera the Benjamite of Bahurim, who put a bitter curse on me on the day when I went to Mahanaim; but he came down to see me at Jordan, and I gave him my oath by the Lord, saying, I will not put you to death by the sword.
 και ιδου μετα σου σεμει υιός γηρα υιός του ιεμενι εκ βαουριμ και αυτος κατηράσατό με κατάραν οδουνηράν τῆ ἡμέρα ἣ ἐπορευόμην εἰς παρεμβολάς και αυτος κατέβη εἰς ἀπαντήν μου εἰς τὸν ιορδάν ην και ὁμοσα αυτῶ ἐν κυριῳ λέγων εἰ θανατώσω σε ἐν ῥομφαίᾳ
- 9 А тепер не прощай йому, бо ти муж мудрий, і знатимеш, що зробити йому, і ти сивину його зведеш у крові до шеолу.
 But do not let him be free from punishment, for you are a wise man; and it will be clear to you what you have to do with him; see that his white head goes down to the underworld in blood.
 και ου μη ἀφώσσης αυτόν οτι ἀνήρ σοφός εἶ σύ και γνώση ἃ ποιήσεις αυτῶ και κατάξεις τὴν πολιὰν αυτοῦ ἐν αἵματι εἰς ᾗδου
- 10 І спочив Давид з батьками своїми, і був похований у Давидовім Місті.
 Then David went to rest with his fathers, and his body was put into the earth in the town of David.
 και ἐκοιμήθη δαυιδ μετα των πατέρων αυτου και ἐτάφη ἐν πόλει δαυιδ
- 11 А дні, що Давид царював над Израїлем, сорок літ: у Хевроні царював він сім літ, а в Єрусалимі царював тридцять і три роки.
 David was king over Israel for forty years: for seven years he was king in Hebron and for thirty-three years in Jerusalem.
 και αι ἡμέραι ὡς ἐβασίλευσεν δαυιδ ἐπὶ τὸν ἰσραηλ τεσσαράκοντα ἐτη ἐν χεβρων ἐβασίλευσεν ἐτη ἐπτὰ και ἐν ιερουσαλημ τριάκοντα τρία ἐτη
- 12 ¶ І сів Соломон на троні Давида, батька свого, і його царювання було дуже міцне.
 And Solomon took his place on the seat of David his father, and his kingdom was made safe and strong.
 και σαλωμων ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ θρόνου δαυιδ τοῦ πατρός αυτου υιός ἐτῶν δώδεκα και ἠτοιμάσθη ἡ βασιλεία αυτου σφόδρα
- 13 І прийшов Адонія, син Гаггитин, до Вірсавії, Соломонової матері, а вона сказала: Чи прихід твій з миром? І він відказав: З миром.
 Then Adonijah, the son of Haggith, came to Bath-sheba, the mother of Solomon. And she said, Come you in peace? And he said, Yes, in peace.
 και εἰσήλθεν αδωνιας υιός αγγιθ πρὸς βηρσαβее μητέρα σαλωμων και προσεκύνησεν αυτῆ ἡ δὲ εἶπεν εἰρήνη ἡ εἰσοδός σου και εἶπεν εἰρήνη
- 14 І сказав: Справа в мене до тебе. А вона відказала: Говори!
 Then he said, I have something to say to you. And she said, Say on.
 λόγος μοι πρὸς σε και εἶπεν αυτῶ λάλησον
- 15 І він сказав: Ти знаєш, що моє було це царство, і на мене звернув увесь Израїль своє обличчя, щоб мені царювати. Та відійшло царство, і досталось мосму братові, бо від Господа це ст алось йому.
 And he said, You saw how the kingdom was mine, and all Israel had the idea that I would be their king; but now the kingdom is turned about, and has become my brother's, for it was given to him by the Lord.
 και εἶπεν αυτῆ σύ οἶδας οτι ἐμοὶ ἦν ἡ βασιλεία και ἐπ' ἐμὲ ἔθετο πᾶς ἰσραηλ τὸ πρόσωπον αυτου εἰς βασιλέα και ἐστράφη ἡ βασιλεία και ἐγενήθη τῶ ἀδελφῶ μου οτι παρὰ κυρίου ἐγένετο αυτῶ
- 16 А тепер одне бажання жадаю я від тебе: Не відмовляй мені! А вона сказала йому: Говори!
 Now I have one request to make to you, and do not say, No, to me. And she said to him, Say on.
 και νῦν αἴτησιν μίαν ἐγὼ αἰτοῦμαι παρὰ σου μη ἀποστρέψης τὸ πρόσωπόν σου και εἶπεν αυτῶ βηρσαβее λάλει
- 17 І він сказав: Скажи цареві Соломонові, бо він не відмовить тобі, щоб він дав мені шунаммітку Авішаг за жінку.
 Then he said, Will you go to Solomon the king (for he will not say, No, to you) and put before him my request that he will give me Abishag the Shunammite for a wife?
 και εἶπεν αυτῆ εἰπὸν δὴ πρὸς σαλωμων τὸν βασιλέα οτι ουκ ἀποστρέψει τὸ πρόσωπον αυτου ἀπὸ σου και δώσει μοι τὴν αβισακ τὴν σωμανίτιν εἰς γυναῖκα
- 18 І сказала Вірсавія: Добре, я скажу про тебе цареві.
 And Bath-sheba said, Good! I will make your request to the king.
 και εἶπεν βηρσαβее καλῶς ἐγὼ λαλήσω περὶ σου τῶ βασιλεῖ
- 19 І прийшла Вірсавія до царя Соломона, щоб сказати йому про Адонія. А цар устав назустріч їй, і вклонився їй, та й сів на своєму троні. І поставив він трона й для царевої матері, і вона а сіла по правині його.
 So Bath-sheba went to King Solomon to have talk with him on Adonijah's account. And the king got up to come to her, and went down low to the earth before her; then he took his place on the king's seat and had a seat made ready for the king's mother and she took her place at his right hand.
 και εἰσήλθεν βηρσαбее πρὸς τὸν βασιλέα σαλωμων λαλήσαι αυτῶ περὶ αδωνιου και ἐξανέστη ὁ βασιλεύς εἰς ἀπαντήν αυτῆ και κατεφίλησεν αυτήν και ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ θρόνου αυτου και ἐτέθη θρόνος τῆ μητρὶ τοῦ βασιλέως και ἐκάθισεν ἐκ δεξιῶν αυτου

- 20 **I** сказала вона: Одне мале жадання бажаю я від тебе, не відмов мені. I сказав їй цар: Жадай, мати моя, бо я не відмовлю тобі.
Then she said, I have one small request to make to you; do not say, No, to me. And the king said, Say on, my mother, for I will not say, No, to you.
 και ειπεν αυτω αιτησιν μιαν μικραν εγω αιτουμαι παρα σου μη αποστρεψης το προσωπον σου και ειπεν αυτη ο βασιλευς αιτησαι μητερ εμη οτι ουκ αποστρεψω σε
- 21 **I** сказала вона: Нехай шунаммітка Авішаг буде дана братові твому Адонії за жінку.
And she said, Let Abishag the Shunammite be given to Adonijah your brother for a wife.
 και ειπεν δοθητω δε αβισακ η σωμανιτις τω αδωνια τω αδελφω σου εις γυναικα
- 22 **I** відповів цар Соломон та й сказав своїй матері: I нащо ти просиш шунаммітку Авішаг для Адонії? Та попроси для нього й царства, бо він брат мій, старший від мене, і для нього, і для священника Евїятара, і для Йоава, Церуїного сина!...
Then King Solomon made answer and said to his mother, Why are you requesting me to give Abishag the Shunammite to Adonijah? Take the kingdom for him in addition, for he is my older brother, and Abiathar the priest and Joab, the son of Zeruah, are on his side.
 και απεκριθη σαλωμων ο βασιλευς και ειπεν τη μητρι αυτου και ινα τι συ ητησαι την αβισακ τω αδωνια και αιτησαι αυτω την βασιλειαν οτι ουτος αδελφος μου ο μεγας υπερ εμε και αυτω αβιαθαρ ο ιερευς και αυτω ιωαβ ο υιος σαρουιας ο αρχιστρατηγος εταϊρος
- 23 **I** присягнув цар Соломон Господом, говорячи: Так нехай зробіть мені Бог, і так нехай додасть, коли не на душу свою говорив Адонія це слово...
Then King Solomon took an oath by the Lord, saying, May God's punishment be on me if Adonijah does not give payment for these words with his life.
 και ωμοσεν ο βασιλευς σαλωμων κατα του κυριου λεγον таде ποιησαι μοι ο θεος και таде προσθειη οτι κατα της ψυχης αυτου ελαλησεν αδωνιας τον λογον τουτου
- 24 **A** тепер, як живий Господь, що міцно поставив мене й посадовив мене на троні мого батька Давида, і що зробив мені дім, як говорив був, сьогодні буде вбитий Адонія!
Now by the living Lord, who has given me my place on the seat of David my father, and made me one of a line of kings, as he gave me his word, truly Adonijah will be put to death this day.
 και νυν ζη κυριος ος ητοιμασεν με και εθετο με επι τον θρονον давид του πατρος μου και αυτος εποιησεν μοι οικον καθως ελαλησεν κυριος οτι σημερον θανατωθησεται αδωνιας
- 25 **I** послав цар Соломон через Бенаю, Стоядиного сина, і він уразив його, і той помер...
And King Solomon sent Benaiah, the son of Jehoiada, and he made an attack on him and put him to death.
 και εξαπεστειлен σαλωμων ο βασιλευς εν χειρι βαναиου υιου ιωδαε και ανεilen αυτον και απεθανεν αδωνιας εν τη ημερα εκεινη
- 26 ¶ **A** священникові Евїятарові цар сказав: Иди до Анатоту на поля свої, бо ти чоловік смерти, а цього дня не вб'ю тебе, бо носив ти ковчеза Владики Господа перед обличчям батька мого Давида, і що терпів ти в усьому, в чому терпів мій батько.
And to Abiathar the priest the king said, Go to Anathoth, to your fields; for death would be your right reward; but I will not put you to death now, because you took up the ark of the Lord God before David my father, and you were with him in all his troubles.
 και τω αβιαθαρ τω ιερει ειπεν ο βασιλευς απотρεχε συ εις αναθωθ εις αγρον σου οτι ανηρ θανάτου ει συ εν τη ημερα αυτη και ου θανατωσω σε οτι ηρας την κιβωτον της διαθηκης κυριου ενωπιον του πατρος μου και οτι εκακουχηθης εν απασιν οϊς εκακουχηθη ο πατηρ μου
- 27 **I** вигнав Соломон Евїятара, щоб не був священником для Господа, щоб виповнилося слово Господнє, яке говорив у Шіло на дім Ілїїв.
So Solomon let Abiathar be priest no longer, so that he might make the word of the Lord come true which he said about the sons of Eli in Shiloh.
 και εξεβαλεν σαλωμων τον αβιαθαρ του μη ειναι ιερεα του κυριου πληρωθηνα το ρημα κυριου ο ελαλησεν επι τον οικον ηλι εν шило
- 28 **A** звістка про це прийшла аж до Йоава, бо Йоав схилився до Адонії, а до Авесалома не схилився. I втік Йоав до Господньої скинії, і схопився за роги жертівника...
And news of this came to Joab; for Joab had been one of Adonijah's supporters, though he had not been on Absalom's side. Then Joab went in flight to the Tent of the Lord, and put his hands on the horns of the altar.
 και η ακοη ηλθεν εως ιωαβ του υιου σαρουιας οτι ιωαβ ην κεκλικως οπισω αδωνιου και οπισω σαλωμων ουκ εκλινεν και εφυγεν ιωαβ εις το σκηνωμα του κυριου και κατέσχεν των κεράτων του θυσιαστηριου
- 29 **I** донесено цареві Соломонові, що Йоав утік до скинії Господньої, і ось він при жертівнику. I послав Соломон Бенаю, Стоядиного сина, говорячи: Иди, урази його!
And they said to King Solomon, Joab has gone in flight to the Tent of the Lord and is by the altar. Then Solomon sent Benaiah, the son of Jehoiada, saying, Go, make an attack on him.
 και απηγγελη τω σαλωμων λεγοντες οτι εφυγεν ιωαβ εις την σκηνην του κυριου και ιδου κατεχει των κεράτων του θυσιαστηριου και απεστειлен σαλωμων προς ιωαβ λεγον τι γεγονεν σοι οτι πεφευγας εις το θυσιαστηριον και ειπεν ιωαβ οτι εφοβηθην απο προσωπου σου και εφυγον προς κυριον και απεστειлен σαλωμων ο βασιλευς τον βαναиου υιον ιωδαε λεγον πορευου και ανελε αυτον και θα ψон αυτον
- 30 **I** ввійшов Беная до Господньої скинії, та й сказав до нього: Так сказав цар: Вийди! A той відказав: Ні, я тут помру! I передав Беная цареві це слово, говорячи: Так сказав Йоав, і так відповів мені.
And Benaiah came to the Tent of the Lord and said to him, The king says, Come out. And he said, No; but let death come to me here. And Benaiah went back to the king and gave him word of the answer which Joab had given.
 και ηλθεν βαναиου υιος ιωδαε προς ιωαβ εις την σκηνην του κυριου και ειπεν αυτω таде λεγει ο βασιλευς εξελθε και ειπεν ιωαβ ουκ εκπορευομαι οτι ωδε αποθανομαι και απεστρεψεν βαναиас υιος ιωδαε και ειπεν τω βασιλει λεγων таде λελαληκεν ιωαβ και таде αποκεκριται μοι

- 31 **I** сказав йому цар: Зроби, як я говорив, і врази його. I поховасш його, і здіймеш невинну кров, що Йоав пролив був, з мене та з дому мого батька.
And the king said, Do as he has said and make an attack on him there, and put his body into the earth; so that you may take away from me and from my family the blood of one put to death by Joab without cause.
 και ειπεν αυτω ο βασιλευς πορευου και ποιησον αυτω καθως ειρηκεν και ανελε αυτον και θαναεις αυτον και εξαρεις σήμερον το αιμα ο δωρεαν εξεχεεν ιωαβ απ' εμου και απο του οικου του πατρος μου
- 32 **I** нехай оберне Господь його кров на його голову, що він уразив був двох мужів справедливих та ліпших від нього, і повбивав їх мечем, а батько мій Давид того не знав: Авнера, Нери його сина, провідника Ізраїлевого війська, та Амасу, сина Стеревого, провідника Юдиного війська.
And the Lord will send back his blood on his head, because of the attack he made on two men more upright and better than himself, putting them to the sword without my father's knowledge; even Abner, the son of Ner, captain of the army of Israel, and Amasa, the son of Jether, captain of the army of Judah.
 και απεστρεψεν κυριος το αιμα της αδικιας αυτου εις κεφαλην αυτου ως απηνητησεν τοις δυσιν ανθρωποις τοις δικαιοις και αγαθοις υπερ αυτων και απεκτεινεν αυτους εν ρομφαια και ο πατηρ μου ο αυιδ ουκ εγνω το αιμα αυτων τον αβενηρ υιον νηρ αρχιστρατηγον ισραηλ και τον αμεσσα υιον ιεθερ αρχιστρατηγον ιουδα
- 33 **I** нехай звернеться їхня кров на голову Йоава та на голову насіння його навіки. А Давидові й насінню його та дому його й трону його нехай буде мир від Господа аж навіки.
So their blood will be on the head of Joab, and on the head of his seed for ever; but for David and his seed and his family and the seat of his kingdom, there will be peace for ever from the Lord.
 και επεστραφη τα αιματα αυτων εις κεφαλην αυτου και εις κεφαλην του σπερματος αυτου εις τον αιωνα και τω δαυιδ και τω σπερματι αυτου και τω οικω αυτου και τω θρονω αυτου γενοιτο ειρηνη εως αιωνος παρα κυριου
- 34 **I** пішов Беная, Єгоядин син, і вразив його, та й убив його. I був він похований у своїм домі в пустині.
So Benaiah, the son of Jehoiada, went up, and falling on him, put him to death; and his body was put to rest in his house in the waste land.
 και απηνητησεν βαναιου υιου ιωδαε τω ιωαβ και εθανατωσεν αυτον και εθαψεν αυτον εν τω οικω αυτου εν τη ερημη
- 35 ¶ **A** цар, замість нього, настановив над військом Бенаю, Єгоядиною сина, а священника Садока цар настановив замість Евіятара.
And the king put Benaiah, the son of Jehoiada, in his place over the army; and Zadok the priest he put in the place of Abiathar.
 και εδωκεν ο βασιλευς τον βαναιου υιον ιωδαε αντ' αυτου επι την στρατηγιαν και η βασιλεια κατορθουτο εν ιερουσαλημ και τον σαδοκ τον ιερα εδωκεν ο βασιλευς εις ιερα πρωτον αντι αβιαθαρ [35α] και εδωκεν κυριος φρονησιν τω σαλωμων και σοφιαν πολλην σφοδρα και πλατος καρδιας ως η αμμος η παρα την θαλασσαν [35β] και επληθυνθη η φρονησις σαλωμων σφοδρα υπερ την φρονησιν παντων αρχαιων υιων και υπερ παντας φρονιμους αιγυπτου [35ξ] και ελαβεν την θυγατερα φαραω και εισηγαγεν αυτην εις την πολιν δαυιδ εως συντελεσαι αυτον τον οικον αυτου και τον οικον κυριου εν πρωτοις και το τειχος ιερουσαλημ κυκλωθεν εν επτα ετεσιν εποησεν και συνετελεσεν [35δ] και ην τω σαλωμων εβδομηκοντα χιλιαδες αιροντες αρσιν και ογδοηκοντα χιλιαδες λατομων εν τω ορει [35ε] και εποησεν σαλωμων την θαλασσαν και τα υποστηριγματα και τους λουτηρας τους μεγалους και τους στυλους και την κρηνην της αυλης και την θαλασσαν την χαλκην [35φ] και φκοδομησεν την ακραν και τας επαλξεις αυτης και διεκοψεν την πολιν δαυιδ ουτως θυγατηρ φαραω ανεβαινεν εκ της πολεωσ δαυιδ εις τον οικον αυτης ον φκοδομησεν αυτη τότε φκοδομησεν την ακραν [35γ] και σαλωμων ανεφερεν τρεις εν τω ενιαυτω ολοκαυτωσεις και ειρηνικας επι το θυσιαστηριον ο φκοδομησεν τω κυριω και εθυμια ενωπιον κυριου και συνετελεσεν τον οικον [35η] και ουτοι οι αρχοντες οι καθεσταμενοι επι τα εργα του σαλωμων τρεις χιλιαδες και εξακοσιοι επισταται του λαου των ποιουντων τα εργα [35ι] και φκοδομησεν την ασσουρ και την μαγδω και την γαζερ και αι την βαιθωρον την επανω και τα βααλαθ [35κ] πλην μετα το οικοδομησαι αυτον τον οικον του κυριου και το τειχος ιερουσαλημ κυκλω μετα ταυτα φκοδομησεν τας πολεις ταυτας [35λ] και εν τω ετι δαυιδ ζην ενετευλατο τω σαλωμων λεγων ιδου μετα σου σεμει υιουσ γηρα υιουσ σπερματος του ιεμινι εκ χειβρων [35μ] ουτως καταρασάτο με καταραν οδουνηραν εν η ημερα επορευομην εις παρεμβολας [35ν] και αυτουσ κατεβαινεν εις απαντην μοι επι τον ιορδανην και ωμοσα αυτω κατα του κυριου λεγων ει θανατωθησεται εν ρομφαια [35ο] και νυν μη αθωωσης αυτον οτι ανηρ φρονημοσ συ και γνωση η ποιησεις αυτω και καταξεις την πολιν αυτου εν αιματι εις υδου
- 36 **I** послав цар, і покликав Шім'ї та й сказав йому: Збудуй собі дім в Єрусалимі, й осядеш там, і не вийдеш звідти ani сюди, ani туди.
Then the king sent for Shimei, and said to him, Make a house for yourself in Jerusalem and keep there and go to no other place.
 και εκαλεσεν ο βασιλευς τον σεμει και ειπεν αυτω οικοδομησον σεαυτω οικον εν ιερουσαλημ και καθου εκει και ουκ εξελευση εκειθεν ουδαμου
- 37 **I** буде того дня, як ти вийдеш і перейдеш поток Кедрон, то щоб ти добре знав, що конче помреш. Кров твоя буде на голові твоїй!
For be certain that on the day when you go out and go over the stream Kidron, death will overtake you: and your blood will be on your head.
 και εσται εν τη ημερα της εξοδου σου και διαβηση τον χειμαρρον κεδρων γνωσκων γνωση οτι θανατω αποθανη το αιμα σου εσται επι την κεφαλην σου και ωρκισεν αυτον ο βασιλευς εν τη ημερα εκεινη
- 38 **I** сказав Шім'ї до царя: Добра це річ. Як наказав пан мій цар, так зробить раб твій. I сидів Шім'ї в Єрусалимі багато днів.
And Shimei said to the king, Very well! as my lord the king has said, so will your servant do. And for a long time Shimei went on living in Jerusalem.
 και ειπεν σεμει προς τον βασιλευα αγαθον το ρημα ο ελλαγησας κυριε μου βασιλευ ουτω ποιησει ο δουλος σου και εκαθισεν σεμει εν ιερουσαλημ τρια ετη
- 39 **I** сталося в кінці трьох років, і втекли двоє рабів Шім'ї до Ахіша, Маахіно сина, гатського царя. I донесли Шім'ї, говорячи: Ось раби твої в Гати!
But after three years, two of the servants of Shimei went in flight to Achish, son of Maacah, king of Gath. And word was given to Shimei that his servants had gone to Gath.
 και εγενηθη μετα τρια ετη και απεδρασαν δυο δουλοι του σεμει προς αγχουσ υιον μααχα βασιλευα γεθ και απηγγελη τω σεμει λεγοντες ιδου οι δουλοι σου εν γεθ

- 40 **I встав Шим'ї, и осидлав осла свого та и подався до Ахisha, щоб пошукати своїх рабів. I пішов Шим'ї, i привів своїх рабів з Гату.**
Then Shimei got up, and making ready his ass, he went to Gath, to Achish, in search of his servants; and he sent and got them from Gath.
και ανέστη σεμεϊ και επέσαξε την όνον αυτου και έπορεύθη εις γεθ προς αγχους του εκζητησαι τους δούλους αυτου και έπορεύθη σεμεϊ και ηγαγεν τους δούλους αυτου εκ γεθ
- 41 **A Соломонови донесено, що Шим'ї пішов з Єрусалиму в Гат і вернувся.**
And news was given to Solomon that Shimei had gone from Jerusalem to Gath and had come back again.
και απηγγελη τω σαλωμων λεγοντες οτι έπορεύθη σεμεϊ εξ ιερουσαλημ εις γεθ και απέστρεψεν τους δούλους αυτου
- 42 **I послав цар, і покликав Шим'ї та й сказав до нього: Чи ж я не заприсяг тебе Господом, і не взяв свідка проти тебе, говорячи: Того дня, коли ти вийдеш і підеш туди чи сюди, щоб ти д обре знав, що конче помреш? I ти сказав мені: Добра це річ, що я чув.**
Then the king sent for Shimei, and said to him, Did I not make you take an oath by the Lord, protesting to you and saying, Be certain that on the day when you go out from here, wherever you go, death will overtake you? and you said to me, Very well!
και απέστειλεν ο βασιλευς και εκάλεσεν τον σεμεϊ και ειπεν προς αυτον ουχι ωρκισα σε κατα του κυριου και επεμαρτυραμην σοι λεγων εν η αν ημερα εξελθης εξ ιερουσαλημ και πορευθης εις δεξια η εις αριστερα γινωσκων γνωση οτι θανατω αποθανη
- 43 **I чому ти не додержувався Господньої присяги та наказу, що я наказав був тобі?**
Why then have you not kept the oath of the Lord and the order which I gave you?
και τι οτι ουκ εφύλαξας τον ορκον κυριου και την εντολην ην ενετειλαμην κατα σου
- 44 **I сказав цар до Шим'ї: Ти знаєш усе те зло, і знало твоє серце, що зробив ти Давидові, батькові моєму. I поверне Господь твоє зло на твою голову.**
And the king said to Shimei, You have knowledge of all the evil which you did to David my father; and now the Lord has sent back your evil on yourself.
και ειπεν ο βασιλευς προς σεμεϊ συ οιδας πασαν την κακιαν σου ην εγνω η καρδια σου α εποιησας τω даυид τω πατρι μου και ανταπέδωκεν κυριος την κακιαν σου εις κεφαλην σου
- 45 **A цар Соломон благословенний, а Давидів трон буде стояти міцно перед Господнім лицем аж навіки.**
But a blessing will be on King Solomon, and the kingdom of David will keep its place before the Lord for ever.
και ο βασιλευς σαλωμων ηυλογημενος και ο θρονος даυид εσται ετοιμος ενωπιον κυριου εις τον αιωνα
- 46 **I цар наказав Бенаї, Єгоядиному синові, і той вийшов і вразив його, і він помер. I царство зміцніло в Соломоновій рущі.**
So the king gave orders to Benaiah, the son of Jehoiada; and he went out and, falling on him, put him to death. And Solomon's authority over the kingdom was complete.
και ενετειλατο ο βασιλευς σαλωμων τω βαναια υιω ιωδαε και εξηλθεν και ανευλεν αυτον και απεθανεν [46α] και ην ο βασιλευς σαλωμων φρόνιμος σφόδρα και σοφος και ιουδα και ισραηλ πολλοι σ φόδρα ως η άμμος η επί της θαλάσσης εις πληθος εσθιοντες και πινοντες και χαιροντες [46β] και σαλωμων ην αρχων εν πασαις ταϊς βασιλειαϊς και ησαν προσφεροντες δωρα και εδουλεον τω σαλω μων πασας τας ημερας της ζωης αυτου [46ξ] και σαλωμων ηρξατο διανοιγειν τα δυναστευματα του λιβανου [46δ] και αυτος ωκοδομησεν την θερμαι εν τη ερημω [46ε] και τουτο το αριστον τω сал оμων τριακοντα κόροι σεμιδάλεως και εξηκοντα κόροι αλεύρου κεκοπανισμένου δέκα μόσχοι εκλεκτοί και εικοσι βόες νομάδες και εκατον πρόβατα εκτός ελάφων και δορκάδων και όρνιθων εκλεκ τών νομάδων [46φ] ότι ην αρχων εν παντι πέραν του ποταμου από раφι έως γάζης εν πάσιν τοϊς βασιλευσιν πέραν του ποταμου [46γ] και ην αυτω ειρήνη εκ πάντων τών μερών αυτου κυκλόθεν και κατόκει ιουδα και ισραηλ πεποιθότες εκαστος υπό την άμπελον αυτου και υπό την συκην αυτου εσθιοντες και πινοντες από дан και έως βηρσαβεε πασας τας ημερας σαλωμων [46η] και ούτοι οι αρ χонτες του σαλωμων азарион υιός саδωк του ιερέως και орнион υιός ναθαν αρχων τών εφεστηκότων και εδραμ επί τον οϊκον αυτου και σουβα γραμματεус και βασα υιός аχιθαлам άναμνησκων к αι ави υιός ιωαβ αρχιστράτηγος και аχιре υιός едраї επί τας άρσεις και βαναиа υιός ιωδαе επί της αυλαρχίας και επί του πλινθείου και ζαχουρ υιός ναθαν ο σύμβουλος [46ι] και ησαν τω σαλωμων τ еσαράκοντα χιλιάδες τοκάδες ίπποι εις άρματα και δώδεκα χιλιάδες ίππέων [46к] και ην αρχων εν πάσιν τοϊς βασιλευσιν από του ποταμου και έως γης αλλοφύλων και έως όριων αιγύπτου [46λ] саλωμων υιός даυид εβασίλευσεν επί ισραηλ και ιουδα εν ιερουσαλημ
- 1 ¶ **I посвоячився Соломон із фараоном, єгипетським царем, і взяв фараонову дочку, і ввів її до Давидового Міста, ще доки він не закінчив будувати свого дому й храму Господнього, та муру навколо Єрусалиму.**
Solomon became the son-in-law of Pharaoh, king of Egypt, and took Pharaoh's daughter as his wife, keeping her in the town of David, till the house he was building for himself, and the house of the Lord and the wall round Jerusalem, were complete.
- 2 **Та народ приносив жертви на пагірках, бо не був ще збудований дім для Господнього Імени аж до тих днів.**
But all this time the people were making their offerings in the high places, because no house had been put up to the name of the Lord till those days.
πλην ο λαος ησαν θυμιωντες επί τοϊς ύψηλοϊς ότι ουκ ωκοδομηθη οϊκος τω όνόματι κυριου έως νυν
- 3 **I полюбив Соломон Господа, щоб ходити постановами свого батька Давида, тільки й він приносив жертви та кадив на пагірках.**
And Solomon, in his love for the Lord, kept the laws of David his father; but he made offerings and let them go up in smoke on the high places.
και ηγάπησεν σαλωμων τον κύριον πορευέσθαι εν τοϊς προστάγμασιν даυид του πατρος αυτου πλην εν τοϊς ύψηλοϊς εθυεν και εθυμία
- 4 **I пішов був цар до Гів'ону, щоб приносити там жертви, бо то найбільший пагірок. Тисячу цілопалень приніс Соломон на тому жертівникові.**
And the king went to Gibeon to make an offering there, because that was the chief high place: it was Solomon's way to make a thousand burned offerings on that altar.
και ανέστη και έπορεύθη εις γαβαων θυσαι εκει ότι αυτη ύψηλοτατη και μεγάλη χιλιαν ολοκαυτωσιν άνηνεγκεν σαλωμων επί το θυσιαστήριον εν γαβαων

- 5 ¶ У Гів'оні з'явився Господь до Соломона в нічному сні. І Бог сказав: Проси, що Я маю дати тобі!
In Gibeon, Solomon had a vision of the Lord in a dream by night; and God said to him, Say what I am to give you.
 και ὤφθη κύριος τῷ σαλωμων ἐν ὕπνῳ τὴν νύκτα καὶ εἶπεν κύριος πρὸς σαλωμων αἰτησαί τι αἴτημα σουτῷ
- 6 А Соломон відказав: Ти зробив був велику милість із рабом Своїм Давидом, батьком моїм, як він ходив перед лицем Твоїм правдою та праведністю, та простотою серця з Тобою. І зберег Ти йому ту велику милість, і дав йому сина, що сидить на його троні, як є й цього дня.
And Solomon said, Great was your mercy to David my father, as his life before you was true and upright and his heart was true to you; and you have kept for him this greatest mercy, a son to take his place this day.
 και εἶπεν σαλωμων σὺ ἐποίησας μετὰ τοῦ δούλου σου даυιδ τοῦ πατρός μου ἔλεος μέγα καθὼς διήλθεν ἐνώπιόν σου ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ἐν εὐθύτητι καρδίας μετὰ σοῦ καὶ ἐφύλαξας αὐτῷ τὸ ἔλεος τὸ μέγα τοῦτο δοῦναι τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη
- 7 А тепер, Господи, Боже, Ти вчинив Свого раба царем замість батька мого Давида, а я недоросток, не знаю виходу та входу.
And now, O Lord my God, you have made your servant king in the place of David my father; and I am only a young boy, with no knowledge of how to go out or come in.
 και νῦν κύριε ὁ θεός μου σὺ ἔδωκας τὸν δοῦλόν σου ἀντὶ даυιδ τοῦ πατρός μου καὶ ἐγὼ εἰμι παιδάριον μικρὸν καὶ οὐκ οἶδα τὴν ἐξοδὸν μου καὶ τὴν εἰσοδὸν μου
- 8 А раб Твій серед народу Твого, якого Ти вибрав, він народ численний, що його не можна ані злічити, ані зрахувати через многоту.
And your servant has round him the people of your selection, a people so great that they may not be numbered, and no account of them may be given.
 ὁ δὲ δοῦλός σου ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ σου ὃν ἐξελέξω λαὸν πολὺν ὃς οὐκ ἀριθμηθήσεται
- 9 Дай же Свосму рабові серце розумне, щоб судити народ Твій, щоб розрізняти добре від злого, бо хто потрапить керувати цим великим народом Твоїм?
Give your servant, then, a wise heart for judging your people, able to see what is good and what evil; for who is able to be the judge of this great people?
 και δώσεις τῷ δούλῳ σου καρδίαν ἀκούειν καὶ διακρίνειν τὸν λαὸν σου ἐν δικαιοσύνῃ τοῦ συνίειν ἀνὰ μέσον ἀγαθοῦ καὶ κακοῦ ὅτι τίς δυνησεται κρίνειν τὸν λαὸν σου τὸν βαρὺν τοῦτον
- 10 І була та річ приємна в Господніх очах, що Соломон попросив оцю річ.
Now these words and Solomon's request were pleasing to the Lord.
 και ἤρεσεν ἐνώπιον κυρίου ὅτι ἠτήσατο σαλωμων τὸ ῥῆμα τοῦτο
- 11 І сказав Бог до нього: За те, що просив ти цю річ, а не просив для себе днів довгих та багатства, і не просив душ ворогів своїх, а просив собі розуму, щоб уміти судити,
And God said to him, Because your request is for this thing, and not for long life for yourself or for wealth or for the destruction of your haters, but for wisdom to be a judge of causes;
 και εἶπεν κύριος πρὸς αὐτὸν ἀνθ' ὧν ἠτήσω παρ' ἐμοῦ τὸ ῥῆμα τοῦτο καὶ οὐκ ἠτήσω σουτῷ ἡμέρας πολλὰς καὶ οὐκ ἠτήσω πλοῦτον οὐδὲ ἠτήσω ψυχὰς ἐχθρῶν σου ἀλλ' ἠτήσω σουτῷ σύνεσιν τοῦ ἐσακοῦειν κρίμα
- 12 то ось зроблю Я за словом твоїм, ось Я даю тобі серце мудре та розумне, так що такого, як ти, не було перед тобою й не встане такий, як ти, по тобі.
I have done as you said: I have given you a wise and far-seeing heart, so that there has never been your equal in the past, and never will there be any like you in the future.
 ἰδοὺ πεποίηκα κατὰ τὸ ῥῆμά σου ἰδοὺ δέδωκά σοι καρδίαν φρονίμην καὶ σοφὴν ὡς σὺ οὐ γέγονεν ἔμπροσθέν σου καὶ μετὰ σέ οὐκ ἀναστήσεται ὁμοίός σοι
- 13 А також те, чого не просив ти, Я даю тобі: і багатство, і славу таку, що такого, як ти, не було перед тобою й не буде нікого серед царів усе життя твоє.
And with this I have given you what you made no request for: wealth and honour, so that no king was ever your equal.
 και ἃ οὐκ ἠτήσω δέδωκά σοι καὶ πλοῦτον καὶ δόξαν ὡς οὐ γέγονεν ἀνὴρ ὁμοίός σοι ἐν βασιλευσιν
- 14 А якщо ти ходитимеш Моїми дорогами, щоб дотримувати постанови Мої та заповіді Мої, як ходив був батько твій Давид, то продовжу дні твої!
And if you go on in my ways, keeping my laws and my orders as your father David did, I will give you a long life.
 και ἐὰν πορευθῆς ἐν τῇ ὁδῷ μου φυλάσσειν τὰς ἐντολάς μου καὶ τὰ προστάγματα μου ὡς ἐπορεύθη даυид ὁ πατήρ σου καὶ πληθυνῶ τὰς ἡμέρας σου
- 15 І прокинувся Соломон, аж ось це був сон. І ввійшов він до Єрусалиму, та й став перед ковчегом Господнього заповіту, і приніс цілопалення та вчинив жертви мирні. І зробив він гостину для всіх своїх слуг.
And Solomon, awakening, saw that it was a dream; then he came to Jerusalem, where he went before the ark of the agreement of the Lord, offering burned offerings and peace-offerings; and he made a feast for all his servants.
 και ἐξυπνίσθη σαλωμων καὶ ἰδοὺ ἐνύπνιον καὶ ἀνέστη καὶ παραγίνεται εἰς ἱερουσαλημ καὶ ἔστη κατὰ πρόσωπον τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ κατὰ πρόσωπον κιβωτοῦ διαθήκης κυρίου ἐν σιων καὶ ἀνήγαγεν ὀλοκαυτώσεις καὶ ἐποίησεν εἰρηναῖκὰς καὶ ἐποίησεν πότον μέγαν αὐτῷ καὶ πᾶσιν τοῖς παισιν αὐτοῦ
- 16 ¶ І прийшли до царя дві жінки блудниці, та й стали перед обличчям його.
Then two loose women of the town came and took their places before the king;
 τότε ὤφθησαν δύο γυναῖκες πόρναι τῷ βασιλεῖ καὶ ἔστησαν ἐνώπιον αὐτοῦ

- 17 I сказала одна жінка: Прошу, пане мій, я та ця жінка сидимо в одному домі. I породила я при ній у цьому домі.
 And one of them said, O my lord, I and this woman are living in the same house; and I gave birth to a child by her side in the house.
 και ειπεν η γυνη η μια εν εμοι κυριε εγω και η γυνη αυτη οικοουμεν εν οικω ενι και ετεκομεν εν τω οικω
- 18 I сталося третього дня по породі моїм, і породила теж оця жінка. А ми були разом, нікого чужого в домі з нами не було, тільки двоє нас було в домі.
 And three days after the birth of my child, this woman had a child: we were together, no other-person was with us in the house but we two only.
 και εγενηθη εν τη ημερα τη τριτη τεκουσης μου και ετεκεν και η γυνη αυτη και ημεις κατα το αυτο και ουκ εστιν ουεις μεθ' ημων παρεξ αμφοτερων ημων εν τω οικω
- 19 А вночі помер син цієї жінки, бо вона налягла на нього.
 In the night, this woman, sleeping on her child, was the cause of its death.
 και απεθανεν ο υιος της γυναικος ταυτης την νυκτα ως επεκοιμηθη επ' αυτον
- 20 I встала вона серед ночі, і взяла мого сина від мене, а невілница твоя спала, і поклала його при своєму лоні, а свого померлого сина поклала при лоні моїм...
 And she got up in the middle of the night and took my son from my side while your servant was sleeping; and she took it in her arms and put her dead child in my arms.
 και ανεστη μεσης της νυκτος και ελαβεν τον υιον μου εκ των αγκαλων μου και εκοιμισεν αυτον εν τω κολπω αυτης και τον υιον αυτης τον τεθνηκοτα εκοιμισεν εν τω κολπω μου
- 21 I встала я рано, щоб погодувати сина свого, аж ось помер він! I придивилася я до нього рано, а ото не був це син мій, що я породила...
 And when I got up to give my child the breast, I saw that it was dead; but in the morning, looking at it with care, I saw that it was not my son.
 και ανεστην το πρωι θηλασαι τον υιον μου και εκεινος ην τεθνηκος και ιδου κατενοησα αυτον πρωι και ιδου ουκ ην ο υιος μου ον ετεκεν
- 22 А інша жінка відказала: Ні, то мій син живий, а твій син мертвий! А та говорила: Ні, то твій син мертвий, а мій син живий! I так сперечались вони перед царем.
 And the other woman said, No; but the living child is my son and the dead one yours. But the first said, No; the dead child is your son and the living one mine. So they kept on talking before the king.
 και ειπεν η γυνη η ετερα ουχι αλλα ο υιος μου ο ζων ο δε υιος σου ο τεθνηκος και ελλαησαν ενωπιον του βασιλεως
- 23 I сказав цар: Ця говорить: Це мій син живий, а син твій мертвий, а та говорить: Ні, то син твій мертвий, а мій син живий.
 Then the king said, One says, The living child is my son, and yours is the dead: and the other says, Not so; but your son is the dead one and mine is the living.
 και ειπεν ο βασιλευς αυταις συ λεγεις ουτος ο υιος μου ο ζων και ο υιος ταυτης ο τεθνηκος και συ λεγεις ουχι αλλα ο υιος μου ο ζων και ο υιος σου ο τεθνηκος
- 24 I сказав цар: Подайте мені меча! I принесли меча перед цареви обличчя.
 Then he said, Get me a sword. So they went and put a sword before the king.
 και ειπεν ο βασιλευς λαβετε μοι μαχαيران και προσηνεγκαν την μαχαيران ενωπιον του βασιλεως
- 25 I сказав цар: Розігни це живе дитя надвоє, і дайте половину одній, а половину другій!...
 And the king said, Let the living child be cut in two and one half given to one woman and one to the other.
 και ειπεν ο βασιλευς διελετε το παιδιον το θηλαζον το ζων εις δυο και δοτε το ημισυ αυτου ταυτη και το ημισυ αυτου ταυτη
- 26 I сказала до царя жінка, що син її той живий, бо запалилася любов її до сина свого, і сказала вона: Прошу, пане мій, дайте її немовлятку живим, а забити не забивайте його!... А та каже: Хай не буде ні мені, ні тобі, розтнинайте!...
 Then the mother of the living child came forward, for her heart went out to her son, and she said, O my lord, give her the child; do not on any account put it to death. But the other woman said, It will not be mine or yours; let it be cut in two.
 και απεκριθη η γυνη ης ην ο υιος ο ζων και ειπεν προς τον βασιλεα οτι εταραχθη η μητρα αυτης επι τω υιω αυτης και ειπεν εν εμοι κυριε δοτε αυτη το παιδιον και θανατω μη θανατωσητε αυτον και ι αυτη ειπεν μητε εμοι μητε αυτη εστο διελετε
- 27 А цар відповів та й сказав: Дайте їй це живе немовлятко, а вбивати не вбивайте його. Вона його мати!
 Then the king made answer and said, Give her the child, and do not put it to death; she is the mother of it.
 και απεκριθη ο βασιλευς και ειπεν δοτε το παιδιον τη ειπουση δοτε αυτη αυτο και θανατω μη θανατωσητε αυτον αυτη η μητηρ αυτου
- 28 I почув увесь Єрусалим про той суд, що цар розсудив, і стали боятися царя, бо бачили, що в ньому Божа мудрість, щоб чинити суд.
 And news of this decision which the king had made went through all Israel; and they had fear of the king, for they saw that the wisdom of God was in him to give decisions.
 και ηκουσαν πας ισραηλ το κριμα τουτο ο εκρινεν ο βασιλευς και εφοβηθησαν απο προσωπου του βασιλεως οτι ειδον οτι φρονησις θεου εν αυτω του ποιειν δικαιομα
- 1 ¶ I був цар Соломон царем над усім Ізраїлем.
 Now Solomon was king over all Israel.
 και ην ο βασιλευς σαλωμων βασιλευον επι ισραηλ

- 2 А оце його провідники: Азарія, Садоків син, священник.
And these were his chief men: Azariah, the son of Zadok, was the priest;
 και οὗτοι οἱ ἄρχοντες οἱ ἦσαν αὐτοῦ αζαριου υἱος σαδωκ
- 3 Еліхорев та Ахійя, сини Шіші, писарі. Йосафат, син Ахилудів, канцлер.
Elihoreph and Ahijah, the sons of Shisha, were scribes; Jehoshaphat, the son of Ahilud, was the recorder;
 και ελιαρεφ και аchia υἱος саβα γραμματεῖς και ιωσαφατ υἱος аχιлиδ ὑπομνησκων
- 4 А Беная, Єгоядин син, над військом, а Садок та Евіатар священники.
Benaiah, the son of Jehoiada, was head of the army; Zadok and Abiathar were priests;
 και σαδουχ και аβιαθαρ ιереῖς
- 5 А Азарія, Натанів син, над намісниками, а Завуд, син Натанів священник, товариш царів.
Azariah, the son of Nathan, was over those in authority in the different divisions of the country; Zabud, the son of Nathan, was priest and the king's friend;
 και ορνια υἱος ναθαν ἐπὶ τῶν καθεσταμένων και ζαβουθ υἱος ναθαν ἐταῖρος τοῦ βασιλέως
- 6 А Ахішар над домом, а Адонірам, Авдин син над даниною.
Ahishar was controller of the king's house; Adoniram, the son of Abda, was overseer of the forced work.
 και аχιηλ οἰκονόμος και ελιαβ υἱος саф ἐπὶ τῆς πατριᾶς και адонирам υἱος ефра ἐπὶ τῶν φόρων
- 7 А в Соломона було дванадцять намісників над усім Ізраїлем, і вони годували царя та дім його, місяць на рік був на одного на годування.
And Solomon put twelve overseers over all Israel, to be responsible for the stores needed for the king and those of his house; every man was responsible for one month in the year.
 και τῷ салωμων δώδεκα καθεσταμένοι ἐπὶ πάντα ισραηλ χορηγεῖν τῷ βασιλεῖ και τῷ οἴκῳ αὐτοῦ мῆνα ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ἐγίνετο ἐπὶ τὸν ἕνα χορηγεῖν
- 8 А оце їхні імена: Бен-Гур в Єфремових горах,
And these are their names: ... the son of Hur in the hill country of Ephraim;
 και ταῦτα τὰ ὀνόματα αὐτῶν βενωρ ἐν ὄρει ефраим εἶς
- 9 Бен-Декер у Макаці, і в Шаалевімі, і в Бет-Шемеші, і в Елоні Бет-Ганану.
... the son of Deker in Makaz and Shaalbim and Beth-shemesh and Elonbeth-hanan;
 υἱος ρηχαβ ἐν μαχεμας και βηθαλαμιν και βαιθсаmυς και айлон εἰς βαιθανан εἶς
- 10 Бен-Гесед в Арубботі, йому належали: Сохо та весь край Хеферу.
... the son of Heseḏ in Arubboth; Socoh and all the land of Hephher were under his control;
 υἱος есωθ βηρβηθνεма лουσαμηγха και ρηсфара
- 11 Бен-Авінадав уся околиця Дору; Тафат, Соломонова дочка, була йому за жінку.
... the son of Abinadab in all Naphath-dor; his wife was Taphath, the daughter of Solomon.
 хинаадаβ και αναφαθι ἀνῆρ таβληθ θυγάτηρ салωμων ἦν αὐτῷ εἰς γυναῖκα εἶς
- 12 Баана, Ахилудів син Таанач і Мегіддо та весь Бет-Шеан, що при Цартані, нижче Ізреелу, від Бет-Шеану аж до Авел-Мехола, аж до того боку Йокмеаму.
Baana, the son of Ahilud, in Taanach and Megiddo, and all Beth-shean which is by the side of Zarethan, under Jezreel, from Beth-shean to Abel-meholah, as far as the far side of Jokmeam;
 бакха υἱος аχιлид θaanαχ και μεκεδω και πᾶς ὁ οἶκος сан ὁ παρὰ σεαθαν ὑποκάτω τοῦ есрае και ἐκ βαιсаφουδ еβелмаωла εἰς маеβερ лουкам εἶς
- 13 Бен-Гевер у гилеадському Рамоті, йому належали: оселі Яїра, сина Манасії, що в Гілеаді, йому околиця Аргову, що в Башані, шістьдесят міст великих, із муром та з мідяним засувом.
... the son of Geber in Ramoth-gilead; he had the towns of Jair, the son of Manasseh, which are in Gilead, and the country of Argob, which is in Bashan, sixty great towns with walls and locks of brass.
 υἱος γαβερ ἐν ρεμαθ γαλαад τούτῳ схоίνισμα ереγaba ἦ ἐν τῇ басан ἐξήκοντα πόλεις μεγάλαи τειχήρεις και μοχλοὶ χαλκοὶ εἶς
- 14 Ахінадав, син Іддо в Маханаїмі.
Ahinadab, the son of Iddo, in Mahanaim;
 ахинаадаβ υἱος ачел маанайн εἶς
- 15 Ахімааз в Нефтаїмі; також він узяв Босмат, Соломонову дочку, за жінку.
Ahimaaz in Naphtali; he took Basemath, the daughter of Solomon, as his wife;
 ахимaaз ἐν нефтали και οὔτος εἰλαβεν τὴν βασεμαθ θυγατέρα салωμων εἰς γυναῖκα εἶς

- 16 Баана, Хушаїв син, в Асирі та в Бе-Алоти.
Baana, the son of Hushai, in Asher and Aloth;
βαανα υἱὸς χουσι ἐν τῇ μααλαθ εἰς
- 17 Йосафат, Паруахив син, в Иссахарі.
Jehoshaphat, the son of Paruah, in Issachar;
σαμαα υἱὸς ἦλα ἐν τῷ βενιαμιν
- 18 Шим'ї, Елин син, у Веніяміні.
Shimei, the son of Ela, in Benjamin;
γαβερ υἱὸς αδαι ἐν τῇ γῆ γαδ γῆ σηων βασιλέως τοῦ εσεβон καὶ ωγ βασιλέως τοῦ βασан καὶ νασиф εἰς ἐν γῆ ἰουδα
- 19 Гевер, син Уріїв, у гілеадському краї, у краї Сигона, царя аморейського, та Ога, царя башанського. А один намісник, що в усьому Краї.
Geber, the son of Uri, in the land of Gilead, the country of Sihon, king of the Amorites, and Og, king of Bashan; and one overseer had authority over all the overseers who were in the land.
ιωσαφατ υἱὸς φουασουδ ἐν ισσαχαρ
- 1 ¶ (5-15) І послав Хірам, цар Тиру, своїх слуг до Соломона, бо почув, що його помазали на царя на місце батька його, бо Хірам був приятелем Давидовим по всі дні.
Now Hiram, king of Tyre, hearing that Solomon had been made king in place of his father, sent his servants to him; for Hiram had ever been a friend to David.
καὶ ἐχορήγουν οἱ καθεσταμένοι οὕτως τῷ βασιλεῖ σαλωμων καὶ πάντα τὰ διαγγέλματα ἐπὶ τὴν τράπεζαν τοῦ βασιλέως ἕκαστος μῆνα αὐτοῦ οὐ παραλλάσσουσιν λόγον καὶ τὰς κριθὰς καὶ τὸ ἄχυρον τ οἷς ἵπποις καὶ τοῖς ἄρμασιν ἦρον εἰς τὸν τόπον οὐ ἂν ἦ ὁ βασιλεὺς ἕκαστος κατὰ τὴν σύνταξιν αὐτοῦ
- 2 (5-16) І послав Соломон до Хірама, говорячи:
And Solomon sent back word to Hiram, saying,
καὶ ταῦτα τὰ δέοντα τῷ σαλωμων ἐν ἡμέρα μιᾷ τριάκοντα κόροι σμηδάλεως καὶ ἐξήκοντα κόροι ἀλεύρου κεκοπανισμένου
- 3 (5-17) Ти знаєш мого батька Давида, що не міг він збудувати дому для Імени Господа, Бога свого, через війни, що оточували його, аж поки Господь не віддав їх, ворогів, під стопи ніг його.
You have knowledge that David my father was not able to make a house for the name of the Lord his God, because of the wars which were round him on every side, till the Lord put all those who were against him under his feet.
καὶ δέκα μόσχοι ἐκλεκτοὶ καὶ εἴκοσι βόες νομάδες καὶ ἑκατὸν πρόβατα ἐκτὸς ἐλάφων καὶ δορκάδων καὶ ὄρνιθων ἐκλεκτῶν σιτευτά
- 4 (5-18) А тепер Господь, Бог мій, дав мені відпочинок навколо, нема противника, і нема злого випадку.
But now the Lord my God has given me rest on every side; no one is making trouble, and no evil is taking place.
ὅτι ἦν ἄρχων πέραν τοῦ ποταμοῦ καὶ ἦν αὐτῷ εἰρήνη ἐκ πάντων τῶν μερῶν κυκλόθεν
- 9 (5-23) Мої раби спустять із Ливану до моря, а я їх поскладаю в плоти, і відправлю морем аж до місця, про яке пошлеш мені звістку, і порозбиваю їх там, і ти забереш. А ти виконаєш м оє бажання, дати хліба для мого дому.
My men will take them down from Lebanon to the sea, where I will have them corded together to go by sea to whatever place you say, and I will have them cut up there so that you may take them away; as for payment, it will be enough if you give me food for my people.
καὶ ἔδωκεν κύριος φρόνησιν τῷ σαλωμων καὶ σοφίαν πολλὴν σφόδρα καὶ χύμα καρδίας ὡς ἡ ἄμμος ἢ παρὰ τὴν θάλασσαν
- 10 ¶ (5-24) І давав Хірам Соломонові дерева кедрові та дерева кипарисові, усе за бажанням його.
So Hiram gave Solomon all the cedar-wood and cypress-wood he had need of;
καὶ ἐπληθύνθη σαλωμων σφόδρα ὑπὲρ τὴν φρόνησιν πάντων ἀρχαίων ἀνθρώπων καὶ ὑπὲρ πάντας φρονίμους αἰγύπτου
- 11 (5-25) А Соломон давав Хірамові двадцять тисяч корів пшениці, живність для дому його, та двадцять тисяч корів товченої оливи. Так давав Соломон Хірамові рік-у-рік.
And Solomon gave Hiram twenty thousand measures of grain, as food for his people, and twenty measures of clear oil; this he did every year.
καὶ ἐσοφίσατο ὑπὲρ πάντας τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἐσοφίσατο ὑπὲρ γαιθαν τὸν εζραΐτην καὶ τὸν αμιαν καὶ τὸν χαλκαλ καὶ дарδα υἱὸς μαλ
- 12 (5-26) А Господь дав Соломонові мудрість, як обіцяв був йому. І був мир між Хірамом та між Соломоном, і обидва вони склали угоду.
Now the Lord had given Solomon wisdom, as he had said to him; and there was peace between Hiram and Solomon, and they made an agreement together.
καὶ ἐλάλησεν σαλωμων τρισχιλίας παραβολάς καὶ ἦσαν φῶδαι αὐτοῦ πεντακισχίλια

- 13 (5-27) Α Σολομών ζήτησε δанину робітників зо всього Ізраїля, і була та данина тридцять тисяч чоловіка.
Then King Solomon got together men for the forced work through all Israel, thirty thousand men in number;
 και ἐλάλησεν περὶ τῶν ξύλων ἀπὸ τῆς κέδρου τῆς ἐν τῷ λιβάνῳ καὶ ἕως τῆς ὑσσώπου τῆς ἐκπορευομένης διὰ τοῦ τοίχου καὶ ἐλάλησεν περὶ τῶν κτηνῶν καὶ περὶ τῶν πετεινῶν καὶ περὶ τῶν ἔρπετῶν καὶ περὶ τῶν ἰχθύων
- 14 (5-28) I він посилав їх до Ливану, по десять тисяч на місяць, напереміну: місяць були вони на Лівані, два місяці у домі своїм; а Адонірам доглядав над робітниками.
And sent them to Lebanon in bands of ten thousand every month: for a month they were working in Lebanon and for two months in their country, and Adoniram was in control of them.
 και παρεγίνοντο πάντες οἱ λαοὶ ἀκοῦσαι τῆς σοφίας σαλωμων καὶ ἐλάμβανεν δῶρα παρὰ πάντων τῶν βασιλέων τῆς γῆς ὅσοι ἤκουον τῆς σοφίας αὐτοῦ [14α] καὶ ἔλαβεν σαλωμων τὴν θυγατέρα φαραω ἑαυτῷ εἰς γυναῖκα καὶ εἰσήγαγεν αὐτὴν εἰς τὴν πόλιν δαυὶδ ἕως συντελέσαι αὐτὸν τὸν οἶκον κυρίου καὶ τὸν οἶκον ἑαυτοῦ καὶ τὸ τεῖχος ἱερουσαλημ [14β] τότε ἀνέβη φαραω βασιλεὺς αἰγύπτου καὶ αἰ προκατελάβετε τὴν γαζερ καὶ ἐνεπύρισεν αὐτὴν καὶ τὸν χανανίτην τὸν κατοικοῦντα ἐν μερῶν καὶ ἔδωκεν αὐτὰς φαραω ἀποστολὰς θυγατρὶ αὐτοῦ γυναῖκί σαλωμων καὶ σαλωμων ὀκοδόμησεν τὴν γαζερ
- 15 (5-29) I було в Соломона сімдесят тисяч тягарових носіїв та вісімдесят тисяч ламачів у горах,
Then he had seventy thousand for the work of transport, and eighty thousand stone-cutters in the mountains;
 και ἀπέστειλεν χιραμ βασιλεὺς τύρου τοὺς παῖδας αὐτοῦ χρῖσαι τὸν σαλωμων ἀντὶ δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ὅτι ἀγαπῶν ἦν χιραμ τὸν δαυὶδ πάσας τὰς ἡμέρας
- 16 (5-30) окрім трьох тисяч і трьох сотень керівників, що настановив Соломон над працею, вони правили над народом, що робили працю.
In addition to the chiefs of the responsible men put by Solomon to oversee the work, three thousand and three hundred in authority over the workmen.
 και ἀπέστειλεν σαλωμων πρὸς χιραμ λέγων
- 17 (5-31) I цар наказав, і вони ламали велике каміння, каміння дороге, щоб закласти дім із тесаного каміння.
By the king's orders great stones, stones of high price, were cut out, so that the base of the house might be made of squared stone.
 σὺ οἶδας δαυὶδ τὸν πατέρα μου ὅτι οὐκ ἐδύνατο οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ ὀνόματι κυρίου θεοῦ μου ἀπὸ προσώπου τῶν πολέμων τῶν κυκλωσάντων αὐτὸν ἕως τοῦ δοῦναι κύριον αὐτοῦς ὑπὸ τὰ ἰχνη τῶν ποδῶν αὐτοῦ
- 18 (5-32) I їх отесували будівничі Соломонові й будівничі Хирамові та гівлані, і наготовили дерева та каміння на збудування храму.
Solomon's builders and Hiram's builders did the work of cutting them, and put edges on them, and got the wood and the stone ready for the building of the house.
 και νῦν ἀνέπαυσε κύριος ὁ θεός μου ἐμοὶ κυκλόθεν οὐκ ἔστιν ἐπίβουλος καὶ οὐκ ἔστιν ἀπάντημα πονηρόν
- 1 ¶ I сталося, року чотирисотого й вісімдесятого по виході Ізраїлевих синів з єгипетського краю, четвертого року Соломонового царювання над Ізраїлем, місяця зива, почав він будувати той храм для Господа.
In the four hundred and eightieth year after the children of Israel came out of the land of Egypt, in the fourth year that Solomon was king of Israel, in the month Ziv, which is the second month, the building of the Lord's house was started.
 και ἐγενήθη ἐν τῷ τεσσαρακοστῷ καὶ τετρακοσιοστῷ ἔτει τῆς ἐξόδου υἱῶν ἱσραηλ ἐξ αἰγύπτου τῷ ἔτει τῷ τετάρτῳ ἐν μηνὶ τῷ δευτέρῳ βασιλεύοντος τοῦ βασιλέως σαλωμων ἐπὶ ἱσραηλ [1α] καὶ ἐν ετεῦατο ὁ βασιλεὺς καὶ αἴρουσιν λίθους μεγάλους τιμίους εἰς τὸν θεμέλιον τοῦ οἴκου καὶ λίθους ἀπελεκήτους [1β] καὶ ἐπελέκησαν οἱ υἱοὶ σαλωμων καὶ οἱ υἱοὶ χιραμ καὶ ἔβαλαν αὐτούς [1γ] ἐν τῷ ἔτει τῷ τετάρτῳ ἐθεμελίωσεν τὸν οἶκον κυρίου ἐν μηνὶ νισῶ τῷ δευτέρῳ μηνὶ [1δ] ἐν ἑνδεκάτῳ ἑνιαυτῷ ἐν μηνὶ βααλ οὗτος ὁ μῆν ὁ ὄγδοος συνετελέσθη ὁ οἶκος εἰς πάντα λόγον αὐτοῦ καὶ εἰς πᾶσαν ὁ ἰαταξιν αὐτοῦ
- 2 А той храм, що цар Соломон збудував для Господа, шістдесят ліктів довжина його, а двадцять ширина його, а тридцять ліктів вишина його.
The house which Solomon made for the Lord was sixty cubits long, twenty cubits wide and thirty cubits high.
 και ὁ οἶκος ὃν ὀκοδόμησεν ὁ βασιλεὺς σαλωμων τῷ κυρίῳ τεσσαράκοντα πήχεων μήκος αὐτοῦ καὶ εἴκοσι ἐν πήχει πλάτος αὐτοῦ καὶ πέντε καὶ εἴκοσι ἐν πήχει τὸ ὕψος αὐτοῦ
- 3 А притвор перед храмом цього дому двадцять ліктів довжина його, відповідно широкості храму, десять ліктів ширина його перед храмом.
The covered way before the Temple of the house was twenty cubits long, as wide as the house, and ten cubits wide in front of the house.
 και τὸ αἶλαμ κατὰ πρόσωπον τοῦ ναοῦ εἴκοσι ἐν πήχει μήκος αὐτοῦ εἰς τὸ πλάτος τοῦ οἴκου καὶ δέκα ἐν πήχει τὸ πλάτος αὐτοῦ κατὰ πρόσωπον τοῦ οἴκου καὶ ὀκοδόμησεν τὸν οἶκον καὶ συνετέλεσε ν αὐτόν
- 4 I зробив він для храму прозорі вікна, широкі знадвору й вузькі всередині.
And for the house he made windows, with network across.
 και ἐποίησεν τῷ οἴκῳ θυρίδας παρακλυτομένας κρυπτάς
- 5 А до стіни храму збудував він прибудівку навколо, зо стінами дому навколо храму та найсвятішого, і поробив бічні кімнати навколо.
And against the walls all round, and against the walls of the Temple and of the inmost room, he put up wings, with side rooms all round:
 και ἔδωκεν ἐπὶ τὸν τοίχον τοῦ οἴκου μέλαθρα κυκλόθεν τῷ ναῷ καὶ τῷ δαβιρ καὶ ἐποίησεν πλευρὰς κυκλόθεν

- 6 Долишня прибудівка ширина її п'ять ліктів, а середня шість ліктів ширина її, а третя сім ліктів ширина її, бо він дав навколо храму знадвору виступи, щоб не тримати їх у стінах храму.
The lowest line of them being five cubits wide, the middle six cubits wide and the third seven cubits; for there was a space all round the outside walls of the house so that the boards supporting the rooms did not have to be fixed in the walls of the house.
ἡ πλευρὰ ἢ ὑποκάτω πέντε πήχεων τὸ πλάτος αὐτῆς καὶ τὸ μέσον ἕξ καὶ ἡ τρίτῃ ἑπτὰ ἐν πήχει τὸ πλάτος αὐτῆς ὅτι διάστημα ἔδωκεν τῷ οἴκῳ κυκλόθεν ἔξωθεν τοῦ οἴκου ὅπως μὴ ἐπιλαμβάνονται τὸν τοίχων τοῦ οἴκου
- 7 А храм, коли був будований, будовався з викінченого каменя з каменоломні, а молотки та сокира, всяке залізне знаряддя не було чути в храмі, коли його будували.
(And the stones used in the building of the house were squared at the place where they were cut out; there was no sound of hammer or axe or any iron instrument while they were building the house.)
καὶ ὁ οἶκος ἐν τῷ οἰκοδομεῖσθαι αὐτὸν λίθοις ἀκροτόμοις ἀργοῖς ψκοδομήθη καὶ σφῆρα καὶ πέλεκυς καὶ πᾶν σκευὸς σιδηροῦν οὐκ ἠκούσθη ἐν τῷ οἴκῳ ἐν τῷ οἰκοδομεῖσθαι αὐτόν
- 8 Вхід до середньої бічної кімнати був з правого боку храму, а крученими сходами входили до середньої, а з середньої до третьої.
The door to the lowest side rooms was in the right side of the house; and they went up by twisting steps into the middle rooms, and from the middle into the third.
καὶ ὁ πυλὼν τῆς πλευρᾶς τῆς ὑποκάτωθεν ὑπὸ τὴν ὁμίαν τοῦ οἴκου τὴν δεξιάν καὶ ἑλκτὴ ἀνάβασις εἰς τὸ μέσον καὶ ἐκ τῆς μέσης ἐπὶ τὰ τριώροφα
- 9 І збудував він той храм та й покінчив його. І покрив він храм дошками та брусками кедрових дерев.
So he put up the house and made it complete, roofing it with boards of cedar-wood.
καὶ ψκοδόμησεν τὸν οἶκον καὶ συνετέλεσεν αὐτόν καὶ ἐκοιλοστάθησεν τὸν οἶκον κέδροις
- 10 І збудував він прибудівку на весь храм, п'ять ліктів вишина її, і вона трималася храму кедровими деревинами.
And he put up the line of side rooms against the walls of the house, fifteen cubits high, resting against the house on boards of cedar-wood.
καὶ ψκοδόμησεν τοὺς ἐνδέσμονας δι' ὅλου τοῦ οἴκου πέντε ἐν πήχει τὸ ὕψος αὐτοῦ καὶ συνέσχευεν τὸν ἐνδεσμον ἐν ξύλοις κεδρίνοις
- 15 ¶ І побудував він стіни храму зсередини з кедрових дощок, від підлоги храму аж до стін стропу покрив усередині деревом, а підлогу храму покрив кипарисовими дошками.
The walls of the house were covered inside with cedar-wood boards; from the floor to the roof of the house they were covered inside with wood; and the floor was covered with boards of cypress-wood.
καὶ ψκοδόμησεν τοὺς τοίχους τοῦ οἴκου διὰ ξύλων κεδρίνων ἀπὸ τοῦ ἐδάφους τοῦ οἴκου καὶ ἕως τῶν δοκῶν καὶ ἕως τῶν τοίχων ἐκοιλοστάθησεν συνεχόμενα ξύλοις ἔσωθεν καὶ περιέσχευεν τὸ ἔσω τοῦ οἴκου ἐν πλευραῖς πευκίνοις
- 16 І збудував тих двадцять ліктів стіни з-заду храму з кедрових дощок, від підлоги аж до стін стропу, і це збудував йому зсередини за девіра, за Святеє Святих.
And at the back of the house a further space of twenty cubits was shut in with boards of cedar-wood, for the inmost room.
καὶ ψκοδόμησεν τοὺς εἴκοσι πήχεις ἀπ' ἄκρου τοῦ οἴκου τὸ πλευρὸν τὸ ἐν ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἕως τῶν δοκῶν καὶ ἐποίησεν ἐκ τοῦ δαβιρ εἰς τὸ ἅγιον τῶν ἁγίων
- 17 А той храм був на сорок ліктів, він той, що перед девіром.
And the house, that is, the Temple, in front of the holy place was forty cubits long.
καὶ τεσσαράκοντα πήχων ἦν ὁ ναὸς κατὰ πρόσωπον
- 19 А найсвятіше він приготував усередині храму, щоб дати туди ковчега Господнього заповіді.
And he made ready an inmost room in the middle of the house, in which to put the ark of the agreement of the Lord.
τοῦ δαβιρ ἐν μέσῳ τοῦ οἴκου ἔσωθεν δοῦναι ἐκεῖ τὴν κιβωτὸν διαθήκης κυρίου
- 20 А середина найсвятішого двадцять ліктів довжина, і двадцять ліктів ширина, і двадцять ліктів вишина його, і він покрив його щирим золотом, і також покрив кедрового жертівника.
And the inmost room was twenty cubits square and twenty cubits high, plated over with clear gold, and he made an altar of cedar-wood, plating it with gold.
εἴκοσι πήχεις μῆκος καὶ εἴκοσι πήχεις πλάτος καὶ εἴκοσι πήχεις τὸ ὕψος αὐτοῦ καὶ περιέσχευεν αὐτὸν χρυσίῳ συγκεκλεισμένῳ καὶ ἐποίησεν θυσιαστήριον
- 21 І Соломон покрив той храм зсередини щирим золотом, а перед найсвятішим перетягнув золотими ланцюгами, та покрив його золотом.
Solomon had all the inside of the house covered with gold, and he put chains of gold across in front of the inmost room, which itself was covered with gold.
κατὰ πρόσωπον τοῦ δαβιρ καὶ περιέσχευεν αὐτὸ χρυσίῳ
- 22 І весь храм він покрив золотом аж до кінця всього храму і всього жертівника, що при найсвятішому, покрив золотом.
Plates of gold were put all through the house till it was covered completely (and the altar in the inmost room was all covered with gold).
καὶ ὅλον τὸν οἶκον περιέσχευεν χρυσίῳ ἕως συντελείας παντὸς τοῦ οἴκου

- 23 **I зробив у найсвятішому двох херувимів з оливкового дерева, десять ліктів вишина його.**
In the inmost room he made two winged beings of olive-wood, ten cubits high;
καὶ ἐποίησεν ἐν τῷ δαβὴρ δύο χερουβὶν δέκα πήχεων μέγεθος ἐσταθμωμένον
- 24 **I п'ять ліктів одне крило херувима, і п'ять ліктів друге крило херувима; десять ліктів від кінця одного його крила і аж до кінця другого його крила.**
With outstretched wings five cubits wide; the distance from the edge of one wing to the edge of the other was ten cubits.
καὶ πέντε πήχεων πτερυγίων τοῦ χερουβ τοῦ ἐνός καὶ πέντε πήχεων πτερυγίων αὐτοῦ τὸ δεῦτερον ἐν πήχει δέκα ἀπὸ μέρους πτερυγίου αὐτοῦ εἰς μέρος πτερυγίου αὐτοῦ
- 25 **I десять ліктів був і другий херувим, одна міра й один вид обом херувимам.**
The two winged ones were ten cubits high, of the same size and form.
οὕτως τῷ χερουβ τῷ δευτέρῳ ἐν μέτρῳ ἐνὶ συντέλεια μία ἀμφοτέρους
- 26 **Височина одного херувима десять ліктів, і так і другого херувима.**
The two of them were ten cubits high.
καὶ τὸ ὕψος τοῦ χερουβ τοῦ ἐνός δέκα ἐν πήχει καὶ οὕτως τὸ χερουβ τὸ δεῦτερον
- 27 **I дав він тих херувимів усередині внутрішнього храму. I херувими простягали свої крила, і торкалося крило одного однієї стіни, а крило другого херувима торкалося другої стіни. А їх ні внутрішні крила дотикалися крило до крила.**
These were placed inside the inner house, their outstretched wings touching the walls of the house, one touching one wall and one the other, while their other wings were touching in the middle.
καὶ ἀμφοτέρα τὰ χερουβὶν ἐν μέσῳ τοῦ οἴκου τοῦ ἐσωτάτου καὶ διεπέτασεν τὰς πτέρυγας αὐτῶν καὶ ἤπτετο πτέρυξ μία τοῦ τοίχου καὶ πτέρυξ ἤπτετο τοῦ τοίχου τοῦ δευτέρου καὶ αἱ πτέρυγες αὐτῶν αἱ ἐν μέσῳ τοῦ οἴκου ἤπτοντο πτέρυξ πτέρυγος
- 28 **I він покрит херувимів золотом.**
These winged ones were plated over with gold.
καὶ περιέσχεν τὰ χερουβὶν χρυσίῳ
- 29 **A всі стіни храму навколо приоздобив ритими різьбами херувимів і пальм та розкритих квітів, зсередини та від зовнішньої частини.**
And all the walls of the house inside and out were ornamented with forms of winged ones and palm-trees and open flowers.
καὶ πάντας τοὺς τοίχους τοῦ οἴκου κύκλῳ ἐγκολαπτὰ ἔγραψεν γραφίδι χερουβὶν καὶ φοίνικες τῷ ἐσωτέρῳ καὶ τῷ ἐξωτέρῳ
- 30 **A підлогу храму він покрит золотом для внутрішньої та для зовнішньої частини.**
And the floor of the house was covered with gold, inside and out.
καὶ τὸ ἔδαφος τοῦ οἴκου περιέσχεν χρυσίῳ τοῦ ἐσωτάτου καὶ τοῦ ἐξωτάτου
- 31 **A на вхід до найсвятішого зробив двері з оливкового дерева; стовп, бічні одвірки п'ятикутні.**
For the way into the inmost room he made doors of olive-wood, the arch and the door supports forming a five-sided opening.
καὶ τῷ θυρώματι τοῦ δαβὴρ ἐποίησεν θύρας ξύλων ἀρκευθίνων καὶ φλιας πενταπλῆς
- 32 **I двос дверей були з оливкового дерева, і на них були пороблені різьби херувимів і пальм та розкритих квітів, і покрит золотом; і обклав золотом тих херувимів та ті пальми.**
On the olive-wood doors were cut designs of winged ones and palm-trees and open flowers, all of them, with the doors, plated with gold.
καὶ δύο θύρας ξύλων πευκίνων καὶ ἐγκολαπτὰ ἐπ' αὐτῶν ἐγκεκολαμμένα χερουβὶν καὶ φοίνικας καὶ πέταλα διαπεπετασμένα καὶ περιέσχεν χρυσίῳ καὶ κατέβαιναν ἐπὶ τὰ χερουβὶν καὶ ἐπὶ τοὺς φοίνικας τὸ χρυσίον
- 33 **I так поробив і одвірки для входу до храму, з оливкового дерева, одвірки чотирикутні.**
Then he made pillars of olive-wood for the way into the Temple; the pillars were square:
καὶ οὕτως ἐποίησεν τῷ πυλῶνι τοῦ ναοῦ φλιαὶ ξύλων ἀρκευθίνων στοαὶ τετραπλῆς
- 34 **A двос дверей були з кипарисового дерева. Дві частині одних дверей та дві частині других дверей були рухомі.**
And two folding doors of cypress-wood, with two leaves.
καὶ ἐν ἀμφοτέραις ταῖς θύραις ξύλα πευκίνα δύο πτυχαὶ ἢ θύρα ἢ μία καὶ στροφεῖς αὐτῶν καὶ δύο πτυχαὶ ἢ θύρα ἢ δευτέρα στρεφόμενα
- 35 **I повірізував на них херувимів і пальми та розкриті квіти, і покрит золотом, викутим по різьбі.**
These were ornamented with designs of winged ones and palm-trees and open flowers, plated over with gold.
ἐγκεκολαμμένα χερουβὶν καὶ φοίνικες καὶ διαπεπετασμένα πέταλα καὶ περιεχόμενα χρυσίῳ καταγομένῳ ἐπὶ τὴν ἐκτόπωσιν

- 36 **I збудував він унутрішній двір, три ряди тесаного каменя та ряд стятого кедрового брусця.**
And the inner space was walled with three lines of squared stones and a line of cedar-wood boards.
 και ὀκοδόμησεν τὴν αὐλὴν τὴν ἐσωτάτην τρεῖς στίχους ἀπελεκήτων καὶ στίχος κατειργασμένης κέδρου κυκλόθεν [36a] καὶ ὀκοδόμησε καταπέτασμα τῆς αὐλῆς τοῦ αἰλαμ τοῦ οἴκου τοῦ κατὰ πρὸς ὠπὸν τοῦ ναοῦ
- 1 **¶ A свій дiм Соломон бдував тринадцять рокiв, та й скiнчив увесь свiй дiм.**
Solomon was thirteen years building a house for himself till it was complete.
 και ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς σαλωμων καὶ ἔλαβεν τὸν χιραμ ἐκ τύρου
- 2 **I збудував він дiм Ливанського Лiсу, сто лiктiв довжина його, i п'ятдесят лiктiв ширина його, i тридцять лiктiв вишина його, на чотирьох рядах кедрових стовпiв, а кедровi брусця на стовпах.**
And he made the house of the Woods of Lebanon, which was a hundred cubits long and fifty cubits wide and thirty cubits high, resting on four lines of cedar-wood pillars with cedar-wood supports on the pillars.
 υἰὸν γυναικὸς χήρας καὶ οὗτος ἀπὸ τῆς φυλῆς νεφθαλι καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἀνὴρ τύριος τέκτων χαλκοῦ καὶ πεπληρωμένος τῆς τέχνης καὶ συνέσεως καὶ ἐπιγνώσεως τοῦ ποιεῖν πᾶν ἔργον ἐν χαλκῷ καὶ εἰσήχθη πρὸς τὸν βασιλεῖα σαλωμων καὶ ἐποίησεν πάντα τὰ ἔργα
- 3 **I покритий він був кедриною зверху на бiчних кiмнатах, що на сорока й п'яти стовпах, по п'ятнадцять на ряд.**
And it was covered with cedar over the forty-five supports which were on the pillars, fifteen in a line.
 και ἐχώνευσεν τοὺς δύο στύλους τῷ αἰλαμ τοῦ οἴκου ὀκτωκαίδεκα πήχεις ὕψος τοῦ στύλου καὶ περίμετρον τέσσαρες καὶ δέκα πήχεις ἐκύκλου αὐτόν καὶ τὸ πάχος τοῦ στύλου τεσσάρων δακτύλων τὰ ἀκουλώματα καὶ οὕτως ὁ στῦλος ὁ δευτέρος
- 4 **A луткiв було три ряди, вiкно до вiкна три рази.**
There were three lines of window-frames, window facing window in every line.
 και δύο ἐπιθέματα ἐποίησεν δοῦναι ἐπὶ τὰς κεφαλὰς τῶν στύλων χωνευτὰ χαλκᾶ πέντε πήχεις τὸ ὕψος τοῦ ἐπιθέματος τοῦ ἐνός καὶ πέντε πήχεις τὸ ὕψος τοῦ ἐπιθέματος τοῦ δευτέρου
- 5 **A всi дверi та бiчні одвiрки чотирикутнi, з порогами, а навпроти вiкно до вiкна три рази.**
And all the doors and windows had square frames, with the windows facing one another in three lines.
 και ἐποίησεν δύο δίκτυα περικαλύψαι τὸ ἐπιθέμα τῶν στύλων καὶ δίκτυον τῷ ἐπιθέματι τῷ ἐνί καὶ δίκτυον τῷ ἐπιθέματι τῷ δευτέρῳ
- 6 **I зробив він сiни зо стовпiв, п'ятдесят лiктiв довжина їх та тридцять лiктiв ширина їх, i iншi сiни перед ними, i стовпи, i причiлок даху.**
And he made a covered room of pillars, fifty cubits long and thirty cubits wide, and ... with steps before it.
 και ἔργον κρεμαστὸν δύο στίχοι ῥοθῶν χαλκῶν δεδικτυωμένοι ἔργον κρεμαστὸν στίχος ἐπὶ στίχον καὶ οὕτως ἐποίησεν τῷ ἐπιθέματι τῷ δευτέρῳ
- 7 **I зробив він тронову залю, де судив, залю судову, i покритв кедриною вiд пiдлоги до стелi.**
Then he made a covered room for his high seat when he gave decisions; this was the covered room of judging; it was covered with cedar-wood from floor to roof.
 και ἔστησεν τοὺς στύλους τοῦ αἰλαμ τοῦ ναοῦ καὶ ἔστησεν τὸν στῦλον τὸν ἕνα καὶ ἐλεκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἰαχοум καὶ ἔστησεν τὸν στῦλον τὸν δεῦτερον καὶ ἐλεκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ βααζ
- 8 **A його дiм, де жив, на iншому дворi, зсередини сiней, був такий, як та робота. I зробив він дiм для фараоновоi дочкi, яку взяв Соломон, як тi сiни.**
And the house for his living-place, the other open square in the covered room, was made in the same way. And then he made a house like it for Pharaoh's daughter, whom Solomon had taken as his wife.
 και ἐπὶ τῶν κεφαλῶν τῶν στύλων ἔργον κρίνου κατὰ τὸ αἰλαμ τεσσάρων πηχῶν
- 9 **Усе це з дорогого камiння, тесаного за мiрою, обрiзаного пилкою зсередини та iззовнi, i вiд основи аж до стелi, а iззовнi аж до великого двора.**
All these buildings were made, inside and out, from base to crowning stone, and outside to the great walled square, of highly priced stone, cut to different sizes with cutting-instruments.
 και μέλαθρον ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν στύλων καὶ ἐπάνωθεν τῶν πλευρῶν ἐπιθέμα τὸ μέλαθρον τῷ πάχει
- 10 **A заснований він був на дорогих камiннях, камiннях великих, камiння десяти лiктiв та камiння восьми лiктiв.**
And the base was of great masses of highly priced stone, some ten cubits and some eight cubits square.
 και ἐποίησεν τὴν θάλασσαν δέκα ἐν πῆχει ἀπὸ τοῦ χεῖλους αὐτῆς ἕως τοῦ χεῖλους αὐτῆς στρογγύλον κύκλῳ τὸ αὐτὸ πέντε ἐν πῆχει τὸ ὕψος αὐτῆς καὶ συνηγμένοι τρεῖς καὶ τριάκοντα ἐν πῆχει ἐκύκλουν αὐτὴν
- 11 **A згори дорогi камiння, тесанi за мiрою, та кедрина.**
Overhead were highly priced stones cut to measure, and cedar-wood.
 και ὑποστηρίγματα ὑποκάτωθεν τοῦ χεῖλους αὐτῆς κυκλόθεν ἐκύκλουν αὐτὴν δέκα ἐν πῆχει κυκλόθεν ἀνιστᾶν τὴν θάλασσαν

- 12 А навколо великий двір, три ряди тесаного каміння та ряд стятого кедрового брусця; те саме й для внутрішнього двору Господнього храму та для сіней храму.
The great outer square all round was walled with three lines of squared stones and a line of cedar-wood boards, round about the open square inside the house of the Lord and the covered room of the king's house.
καὶ τὸ χεῖλος αὐτῆς ὡς ἔργον χεῖλους ποτηρίου βλαστὸς κρίνου καὶ τὸ πάχος αὐτοῦ παλαιστής
- 13 ¶ I послав цар Соломон, і взяв із Тиру Хірама,
Then King Solomon sent and got Hiram from Tyre.
καὶ δώδεκα βόες ὑποκάτω τῆς θαλάσσης οἱ τρεῖς ἐπιβλέποντες βορρᾶν καὶ οἱ τρεῖς ἐπιβλέποντες θάλασσαν καὶ οἱ τρεῖς ἐπιβλέποντες νότον καὶ οἱ τρεῖς ἐπιβλέποντες ἀνατολήν καὶ πάντα τὰ ὀπίσθια εἰς τὸν οἶκον καὶ ἡ θάλασσα ἐπ' αὐτῶν ἐπάνωθεν
- 14 це син однієї вдови, з племені Нефталимового, а батько його тирянин, що робив на міді. І був він наповнений мудрістю й розумом, та вмінням робити всяку роботу на міді. І прийшов він до царя Соломона, і зробив усю його роботу.
He was the son of a widow of the tribe of Naphtali, and his father was a man of Tyre, a worker in brass; he was full of wisdom and knowledge and an expert worker in brass. He came to King Solomon and did all his work for him.
καὶ ἐποίησεν δέκα μεχωνῶθ χαλκῶς πέντε πήχεις μήκος τῆς μεχωνῶθ τῆς μιᾶς καὶ τέσσαρες πήχεις πλάτος αὐτῆς καὶ ἕξ ἐν πήχει ὕψος αὐτῆς
- 15 І він відлив два мідяні стовпи, вісімнадцять ліктів височина одного стовпа, а шнур дванадцяти ліктів оточив би його; такий і стовп другий.
He it was who made the two brass pillars; the first pillar was eighteen cubits high, and a line of twelve cubits went round it; and the second was the same.
καὶ τοῦτο τὸ ἔργον τῶν μεχωνῶθ σύγκλειστον αὐτοῖς καὶ σύγκλειστον ἀνὰ μέσον τῶν ἐξεχομένων
- 16 І зробив він дві маковиці, щоб дати на верхи тих стовпів, відлив їх із міді; п'ять ліктів височина однієї маковиці, і п'ять ліктів височина маковиці другої.
And he made the two crowns to be put on the tops of the pillars, of brass made soft in the fire; the crowns were five cubits high.
καὶ ἐπὶ τὰ συγκλείσματα αὐτῶν ἀνὰ μέσον τῶν ἐξεχομένων λέοντες καὶ βόες καὶ χερουβιν καὶ ἐπὶ τῶν ἐξεχομένων οὕτως καὶ ἐπάνωθεν καὶ ὑποκάτωθεν τῶν λεόντων καὶ τῶν βοῶν χάραι ἔργον καταβάσεως
- 17 А на тих маковицях, що були на верхах стовпів, було мереживо плетеної роботи та шnurки роботою ланцюжків, сім на маковиці одній і сім на маковиці другій.
There were nets of open-work for the crowns on the tops of the pillars, a net of open-work for one and a net of open-work for the other.
καὶ τέσσαρες τροχοὶ χαλκοῖ τῇ μεχωνῶθ τῇ μιᾷ καὶ τὰ προσέχοντα χαλκᾷ καὶ τέσσαρα μέρη αὐτῶν ὁμίαι ὑποκάτω τῶν λουτήρων
- 18 І поробив він ті стовпи так, що два ряди гранатових яблук були навколо на одному мереживі, щоб покрити маковиці, що на верху; і так зробив і маковиці другій.
And he made ornaments of apples; and two lines of apples all round over the network, covering the crowns of the pillars, the two crowns in the same way.
καὶ χεῖρες ἐν τοῖς τροχοῖς ἐν τῇ μεχωνῶθ καὶ τὸ ὕψος τοῦ τροχοῦ τοῦ ἐνὸς πήχεος καὶ ἡμίσεος
- 19 А маковиці, що на верху тих стовпів, були зроблені як лілеї, на чотири лікті, у притворі.
The crowns on the tops of the pillars were ornamented with a design of flowers, and were four cubits across.
καὶ τὸ ἔργον τῶν τροχῶν ἔργον τροχῶν ἄρματος αἱ χεῖρες αὐτῶν καὶ οἱ νῶτοι αὐτῶν καὶ ἡ πραγματεία αὐτῶν τὰ πάντα χωνευτά
- 20 І маковиці на обох стовпах також зверху, навпроти випуклини, що з боку мережива. А тих гранатових яблук двісті, рядами навколо на маковиці другій.
And there were crowns on the two pillars near the round part by the network, and there were two hundred apples in lines round every crown.
αἱ τέσσαρες ὁμίαι ἐπὶ τῶν τεσσάρων γωνιῶν τῆς μεχωνῶθ τῆς μιᾶς ἐκ τῆς μεχωνῶθ οἱ ὅμοι αὐτῆς
- 21 І поставив він ті стовпи до притвору храму. І поставив він правого стовпа, і назвав ім'я йому: Яхін; і поставив стовпа лівого, і назвав ім'я йому: Боаз.
He put up the pillars at the doorway of the Temple, naming the one on the right Jachin, and that on the left Boaz.
καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς μεχωνῶθ ἡμισυ τοῦ πήχεος μέγεθος στρογγύλον κύκλω ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς μεχωνῶθ καὶ ἀρχὴ χειρῶν αὐτῆς καὶ τὰ συγκλείσματα αὐτῆς καὶ ἠνοίγετο ἐπὶ τὰς ἀρχὰς τῶν χειρῶν αὐτῆς
- 22 А на верху стовпів зроблено як лілеї. І була скінчена робота стовпів.
The tops of the pillars had a design of flowers; and the work of making the pillars was complete.
καὶ τὰ συγκλείσματα αὐτῆς χερουβιν καὶ λέοντες καὶ φοίνικες ἐστῶτα ἐχόμενον ἕκαστον κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ ἔσω καὶ τὰ κυκλόθεν
- 23 І зробив він лите море, десять ліктів від краю його аж до краю його, навколо круглясте, і п'ять ліктів височина його. А шнур на тридцять ліктів оточив би його навколо.
And he made a great metal water-vessel ten cubits across from edge to edge, five cubits high and thirty cubits round.
κατ' αὐτὴν ἐποίησεν πάσας τὰς δέκα μεχωνῶθ τάξιν μίαν καὶ μέτρον ἐν πάσαις

- 24 А здолу на краях його оточували його подоби огірків, по десять у лікті, вони оточували море навколо. Було два ряди тих огірків, вилитих при литті його.
And under the edge of it, circling it all round for ten cubits, were two lines of flower buds, made together with it from liquid metal.
 και ἐποίησεν δέκα χυτροκαύλους χαλκοῦς τεσσαράκοντα χοεῖς χωροῦντα τὸν χυτρόκαυλον τὸν ἕνα μετρήσει ὁ χυτρόκαυλος ὁ εἷς ἐπὶ τῆς μεχωνῶθ τῆς μιᾶς ταῖς δέκα μεχωνῶθ
- 25 Воно стояло на дванадцятьох волах, три обернені на північ, і три обернені на захід, і три обернені на південь, і три обернені на схід. А море на них зверху, а ввесь зад їх до нутра.
It was supported on twelve oxen, with their back parts turned to the middle of it, three of them facing to the north, three to the west, three to the south, and three to the east; the vessel was resting on top of them.
 και ἔθετο τὰς δέκα μεχωνῶθ πέντε ἀπὸ τῆς ὁμίας τοῦ οἴκου ἐκ δεξιῶν και πέντε ἀπὸ τῆς ὁμίας τοῦ οἴκου ἐξ ἀριστερῶν και ἡ θάλασσα ἀπὸ τῆς ὁμίας τοῦ οἴκου ἐκ δεξιῶν κατ' ἀνατολὰς ἀπὸ τοῦ κλ. ἴτους τοῦ νότου
- 26 А грубина його долоня, а краї його подібні до краю келиха, як квітки лілеї. Містило воно дві тисячі батів.
It was as thick as a man's open hand, and was curved like the edge of a cup, like the flower of a lily: it would take two thousand baths.
 και ἐποίησεν χιραμ τοὺς λέβητας και τὰς θερμάστρεις και τὰς φιάλας και συνετέλεσεν χιραμ ποιῶν πάντα τὰ ἔργα ἃ ἐποίησεν τῷ βασιλεῖ σαλωμων ἐν οἴκῳ κυρίου
- 27 І зробив він десять мідяних підстав, чотири лікті довжина однієї підстави, і чотири лікті ширина її, а три лікті вишина її.
And he made ten wheeled bases of brass; every one four cubits long, four cubits wide, and three cubits high.
 στύλους δύο και τὰ στρεπτά τῶν στύλων ἐπὶ τῶν κεφαλῶν τῶν στύλων δύο και τὰ δίκτυα δύο τοῦ καλύπτειν ἀμφότερα τὰ στρεπτά τῶν γλυφῶν τὰ ὄντα ἐπὶ τῶν στύλων
- 28 А оце робота підстави: у них лиштви, а ті лиштви поміж прутами.
And the bases were made in this way; their sides were square, fixed in a framework;
 τὰς ρόας τετρακοσίας ἀμφοτέροις τοῖς δικτύοις δύο στίχοι ρόων τῷ δικτύῳ τῷ ἐνὶ περικαλύπτειν ἀμφότερα τὰ στρεπτά ἐπ' ἀμφοτέροις τοῖς στύλοις
- 29 А на лиштвах, що між прутами, леви, воли та херувими. А на прутах зверху підніжки, а під левами та волами китиці, зроблені розложистими.
And on the square sides between the frames were lions, oxen, and winged ones; and the same on the frame; and over and under the lions and the oxen and the winged ones were steps.
 και τὰς μεχωνῶθ δέκα και τοὺς χυτροκαύλους δέκα ἐπὶ τῶν μεχωνῶθ
- 30 І чотири мідяні кола для однієї підстави та мідяні осі. А на чотирьох рогах їхні рамена, під мідницею рамена литі, з кожного боку китиці.
Every base had four wheels of brass, turning on brass rods, and their four angles had angle-plates under them; the angle-plates under the base were of metal, and there were ornaments at the side of every one.
 και τὴν θάλασσαν μίαν και τοὺς βόας δώδεκα ὑποκάτω τῆς θαλάσσης
- 31 А гирло його з нутра маковиці й вище лікоть; а гирло круглясте, роботи підніжка, лікоть і півліктя; і також на гирлі його різьби, а рамено їх квадратове, не круглясте.
The mouth of it inside the angle-plate was one cubit across; it was round like a pillar, a cubit and a half across; it had designs cut on it; the sides were square, not round.
 και τὸς λέβητας και τὰς θερμάστρεις και τὰς φιάλας και πάντα τὰ σκευῆ ἃ ἐποίησεν χιραμ τῷ βασιλεῖ σαλωμων τῷ οἴκῳ κυρίου και οἱ στύλοι τεσσαράκοντα και ὀκτὲ τοῦ οἴκου τοῦ βασιλέως και τοῦ οἴκου κυρίου πάντα τὰ ἔργα τοῦ βασιλέως ἃ ἐποίησεν χιραμ χαλκῶ ἄρην
- 32 І чотири ті кола були під лиштвами, а осі колес у підставі. А вишина одного кола лікоть і півліктя.
The four wheels were under the frames, and the rods on which the wheels were fixed were in the base; the wheels were a cubit and a half high.
 οὐκ ἦν σταθμὸς τοῦ χαλκοῦ οὐ ἐποίησεν πάντα τὰ ἔργα ταῦτα ἐκ πλήθους σφόδρα οὐκ ἦν τέρμα τῷ σταθμῷ τοῦ χαλκοῦ
- 33 А робота тих кіл як робота кола возового; їхні осі, і їхні обіддя, і їхні шпиці, і їхні маточини усе лите.
The wheels were made like carriage-wheels, the rods on which they were fixed, the parts forming their edges, their rods and the middle points of them, were all formed out of liquid metal.
 ἐν τῷ περιόκῳ τοῦ ιορδάνου ἐχώνευσεν αὐτὰ ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ πάχει τῆς γῆς ἀνὰ μέσον σοκχῶθ και ἀνὰ μέσον σира
- 34 І чотири рамена на чотирьох рогах однієї підстави; з підстави виходили рамена її.
And there were four angle-plates at the four angles of every base, forming part of the structure of the base.
 και ἔδωκεν ὁ βασιλεὺς σαλωμων τὰ σκευῆ ἃ ἐποίησεν ἐν οἴκῳ κυρίου τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν και τὴν τράπεζαν ἐφ' ἧς οἱ ἄρτοι τῆς προσφορᾶς χρυσοῦν
- 35 А на верху підстави було округле навкілля, півліктя вишини; а на верху підстави ручки її та лиштви її з неї.
And at the top of the base there was a round vessel, half a cubit high;
 και τὰς λυχνίας πέντε ἐκ δεξιῶν και πέντε ἐξ ἀριστερῶν κατὰ πρόσωπον τοῦ δαβιρ χρυσοῦς συγκλειομένας και τὰ λαμπάδια και τοὺς λύχνους και τὰς ἐπαρυστρίδας χρυσοῦς
- 36 І він повірізував на таблицях ручок її та на лиштвах її херувимів левів та пальми, на кожнім вільнім місці, та китиці навколо.
In the spaces of the flat sides and on the frames of them, he made designs of winged ones, lions, and palm-trees, with ornamented edges all round.
 και τὰ πρόθυρα και οἱ ἦλοι και αἱ φιάλαι και τὰ τρόβλια και αἱ θυίσκαι χρυσαῖ σύγκλειστα και τὰ θυρώματα τῶν θυρῶν τοῦ οἴκου τοῦ ἐσωτάτου ἀγίου τῶν ἀγίων και τὰς θύρας τοῦ οἴκου τοῦ ναοῦ χρυσοῦς

- 37 Як це, він зробив десять підстав, лиття одне, міра одна, одна робота для них усіх.
All the ten bases were made in this way, after the same design, of the same size and form.
 και ἀνεπληρώθη πᾶν τὸ ἔργον ὃ ἐποίησεν σαλωμων οἴκου κυρίου και εἰσήνεγκεν σαλωμων τὰ ἅγια δαυιδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ και πάντα τὰ ἅγια σαλωμων τὸ ἀργύριον και τὸ χρυσίον και τὰ σκεύη ἕδωκεν εἰς τοὺς θησαυροὺς οἴκου κυρίου
- 38 І зробив він десять мідяних умивальниць, сорок батів мала кожна вмивальниця; чотири лікті кожна вмивальниця; одна вмивальниця на одній підставі, так для десяти підстав.
And he made ten brass washing-vessels, everyone taking forty baths, and measuring four cubits; one vessel was placed on every one of the ten bases.
 και τὸν οἶκον αὐτοῦ ᾠκοδόμησεν σαλωμων τρισκαίδεκα ἔτεσιν
- 39 І дав ті підстави п'ять на боці храму з правниці, і п'ять на боці храму з лівиці його, а море дав на правому боці храму, наперед, навпроти полудня.
And he put the bases by the house, five on the right side and five on the left; and he put the great water-vessel on the right side of the house, to the east, facing south.
 και ᾠκοδόμησεν τὸν οἶκον δρυμῶ τοῦ λιβάνου ἑκατὸν πήχεις μήκος αὐτοῦ και πενήκοντα πήχεις πλάτος αὐτοῦ και τριάκοντα πηχῶν ὕψος αὐτοῦ και τριῶν στίχων στύλων κεδρίνων και ὁμίας κεδρίναι τοῖς στύλοις
- 40 І поробив Хірам умивальниці й лопатки та кропильниці. І покінчив Хірам робити всю ту роботу, що зробив цареві Соломонові для храму Господнього:
And Hiram made the pots and spades and the basins. So Hiram came to the end of all the work he did for King Solomon in the house of the Lord:
 και ἐφάτνωσεν τὸν οἶκον ἄνωθεν ἐπὶ τῶν πλευρῶν τῶν στύλων και ἀριθμὸς τῶν στύλων τεσσαράκοντα και πέντε δέκα και πέντε ὁ στίχος
- 41 два стовпи та дві голівки маковиць, що на верху стовпів, і два мережива на покриття двох голівок маковиць, що на верху стовпів;
The two pillars and the two cups of the crowns which were on the tops of the two pillars; and the network covering the two cups of the crowns on the tops of the pillars,
 και μέλαθρα τρία και χώρα ἐπὶ χώραν τρισσῶς
- 42 і чотири сотні гранатових яблук для двох мережив, два ряди гранатових яблук для одного мережива, на покриття обох голівок маковиць, що на верху стовпів;
And the four hundred apples for the network, two lines of apples for every network, covering the two cups of the crowns on the pillars;
 και πάντα τὰ θυρώματα και αἱ χώραι τετράγωνοι μεμελαθρωμένα και ἀπὸ τοῦ θυρώματος ἐπὶ θύραν τρισσῶς
- 43 і підстави десять, і вмивальниці десять;
And the ten bases, with the ten washing-vessels on them;
 και τὸ αἶλαμ τῶν στύλων πενήκοντα πηχῶν μήκος και τριάκοντα ἐν πλάτει ἐξυγωμένα αἶλαμ ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν και στύλοι και πάχος ἐπὶ πρόσωπον αὐτῆς τοῖς αἶλαμιν
- 44 і одне море, і воли дванадцять під морем;
And the great water-vessel, with the twelve oxen under it;
 και τὸ αἶλαμ τῶν θρόνων οὗ κρινεῖ ἐκεῖ αἶλαμ τοῦ κριτηρίου
- 45 і горнята, і лопатки, і кропильниці та всі ті речі, що Хірам поробив цареві Соломонові в Господньому домі, усе виполірована мідь.
And the pots and the spades and the basins; all the vessels which Hiram made for King Solomon, for the house of the Lord, were of polished brass.
 και οἶκος αὐτῶ ἐν ᾧ καθήσεται ἐκεῖ αὐλὴ μία ἐξελισσομένη τούτοις κατὰ τὸ ἔργον τοῦτο και οἶκον τῆ θυγατρὶ φαραω ἣν ἔλαβεν σαλωμων κατὰ τὸ αἶλαμ τοῦτο
- 46 На Йорданській рівнині повідливав їх цар у глибокій землі між Суккотом та між Царетаном.
He made them of liquid metal in the lowland of Jordan, at the way across the river, at Adama, between Succoth and Zarethan.
 πάντα ταῦτα ἐκ λίθων τιμίων κεκολαμμένα ἐκ διαστήματος ἔσθθεν και ἐκ τοῦ θεμελίου ἕως τῶν γεισῶν και ἔσθθεν εἰς τὴν αὐλὴν τὴν μεγάλην
- 47 І порозставляв Соломон усі ці речі; через дуже велику многоту їх не була справджена вага міді.
The weight of all these vessels was not measured, because there was such a number of them; it was not possible to get the weight of the brass.
 τὴν τεθεμελιωμένην ἐν τιμίοις λίθοις μεγάλοις λίθοις δεκαπήχεσιν και τοῖς ὀκταπήχεσιν
- 48 ¶ І поробив Соломон усі речі, що в Господньому храмі: золотого жертівника, і золотого стола, що на ньому хліб показний,
And Solomon had all the vessels made for use in the house of the Lord: the altar of gold and the gold table on which the holy bread was placed;
 και ἐπάνωθεν τιμίοις κατὰ τὸ μέτρον ἀπελεκήτων και κέδροις
- 49 і свічники, п'ять з правниці та п'ять з лівиці, перед найсвятішим, зо широкого золота; і квітки, і лямпачи, і щипчики, з золота;
And the supports for the lights, five on the right side and five on the left before the inmost room, of clear gold; and the flowers and the lights and all the instruments of gold;
 τῆς αὐλῆς τῆς μεγάλης κύκλω τρεῖς στίχοι ἀπελεκήτων και στίχος κεκολαμμένης κέδρου

- 50 і миски, і ножиці, і кропильниці, і ложки, і лопатки, золото щире; і чопи для дверей внутрішнього храму, для Святого Святих, для дверей дому для храму золото.
And the cups and the scissors and the basins and the spoons and the fire-trays, all of gold; and the pins on which the doors were turned, the doors of the inner house, the most holy place, and the doors of the Temple, all of gold.
καὶ συνετέλεσεν σαλωμων ὅλον τὸν οἶκον αὐτοῦ
- 1 ¶ Тоді Соломон зібрав усіх Ізраїлевих старших та голів племен, керівників батьківських домів Ізраїлевих синів, до царя Соломона до Єрусалиму, щоб перенести ковчега Господнього заповіду з Давидового Міста, воно Сіон.
Then Solomon sent for all the responsible men of Israel, and all the chiefs of the tribes, and the heads of families of the children of Israel, to come to him in Jerusalem to take the ark of the Lord's agreement up out of the town of David, which is Zion.
καὶ ἐγένετο ἐν τῷ συντελέσαι σαλωμων τοῦ οἰκοδομηῆσαι τὸν οἶκον κυρίου καὶ τὸν οἶκον ἑαυτοῦ μετὰ εἴκοσι ἔτη τότε ἐξεκκλησίασεν ὁ βασιλεὺς σαλωμων πάντας τοὺς πρεσβυτέρους ἰσραηλ ἐν σιων τοῦ ἀνενεγκεῖν τὴν κιβωτὸν διαθήκης κυρίου ἐκ πόλεως δαυιδ αὕτη ἐστὶν σιων
- 2 І були зібрані до царя Соломона всі ізраїльтяни в свято в місяці етанім, він місяць сьомий.
And all the men of Israel came together to King Solomon at the feast, in the month Ethanim, the seventh month.
ἐν μηνὶ αθανιν
- 3 І поприходили всі Ізраїлеві старші, а священники понесли ковчега.
And all the responsible men of Israel came, and the priests took up the ark.
καὶ ἦραν οἱ ἱερεῖς τὴν κιβωτὸν
- 4 І понесли вони Господнього ковчега, і скинію заповіду та всі святі речі, що в ковчезі; і понесли їх священники та Левити.
They took up the ark of the Lord, and the Tent of meeting, and all the holy vessels which were in the Tent; all these the priests and the Levites took up.
καὶ τὸ σκηνώμα τοῦ μαρτυρίου καὶ πάντα τὰ σκεύη τὰ ἅγια τὰ ἐν τῷ σκηνώματι τοῦ μαρτυρίου
- 5 А цар Соломон та вся Ізраїлева громада, що зібралися при ньому, були з ним перед ковчегом, і приносили в жертву худобу дрібну та худобу велику, що через многість не була вона ан і записувана, ані лічена.
And King Solomon and all the men of Israel who had come together there, were with him before the ark, making offerings of sheep and oxen more than might be numbered.
καὶ ὁ βασιλεὺς καὶ πᾶς ἰσραηλ ἔμπροσθεν τῆς κιβωτοῦ θύοντες πρόβατα καὶ βόας ἀναρίθμητα
- 6 І внесли священники ковчега Господнього заповіду до девіру храму, до Святого Святих, під крила херувимів.
And the priests took the ark of the agreement of the Lord and put it in its place in the inner room of the house, in the most holy place, under the wings of the winged ones.
καὶ εἰσφέρουσιν οἱ ἱερεῖς τὴν κιβωτὸν εἰς τὸν τόπον αὐτῆς εἰς τὸ δαβιρ τοῦ οἴκου εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων ὑπὸ τὰς πτέρυγας τῶν χερουβιν
- 7 Бо херувими простягали крила над місцем ковчегу, і затінювали херувими над ковчегом та над його держаками зверху.
For their wings were outstretched over the place where the ark was, covering the ark and its rods.
ὅτι τὰ χερουβιν διαπετασμένα ταῖς πτέρυξιν ἐπὶ τὸν τόπον τῆς κιβωτοῦ καὶ περιεκάλυπτον τὰ χερουβιν ἐπὶ τὴν κιβωτὸν καὶ ἐπὶ τὰ ἅγια αὐτῆς ἐπάνωθεν
- 8 А ті держаки були довгі, і головки тих держаків були видні з святині перед найсвятішим, а зназовні не були видні. І вони там аж до цього дня.
The rods were so long that their ends were seen from the holy place, in front of the inmost room; but they were not seen from outside: and there they are to this day.
καὶ ὑπερεῖχον τὰ ἡγιασμένα καὶ ἐνεβλέποντο αἱ κεφαλαὶ τῶν ἡγιασμένων ἐκ τῶν ἁγίων εἰς πρόσωπον τοῦ δαβιρ καὶ οὐκ ὠπτόντο ἔξω
- 9 У ковчезі не було нічого, тільки дві камінні таблиці, що поклав туди Мойсей на Хориві, коли Господь склав був заповіта з Ізраїлевими синами при виході їх з єгипетського краю.
There was nothing in the ark but the two flat stones which Moses put there at Horeb, where the Lord made an agreement with the children of Israel when they came out of the land of Egypt.
οὐκ ἦν ἐν τῇ κιβωτῷ πλὴν δύο πλάκες λίθιναι πλάκες τῆς διαθήκης ὡς ἔθηκεν ἐκεῖ μωυσῆς ἐν χωρηβ ἃ διέθετο κύριος μετὰ τῶν υἱῶν ἰσραηλ ἐν τῷ ἐκπορεύεσθαι αὐτοὺς ἐκ γῆς αἰγύπτου
- 10 І сталося, як священники виходили з святині, то хмара наповнила Господній храм.
Now when the priests had come out of the holy place, the house of the Lord was full of the cloud,
καὶ ἐγένετο ὡς ἐξῆλθον οἱ ἱερεῖς ἐκ τοῦ ἁγίου καὶ ἡ νεφέλη ἔπλησεν τὸν οἶκον
- 11 І не могли священники стояти й служити через ту хмару, бо слава Господня наповнила Господній храм!
So that the priests were not able to keep their places to do their work because of the cloud, for the house of the Lord was full of the glory of the Lord.
καὶ οὐκ ἠδύναντο οἱ ἱερεῖς στήναι λειτουργεῖν ἀπὸ προσώπου τῆς νεφέλης ὅτι ἔπλησεν δόξα κυρίου τὸν οἶκον
- 14 І повернув цар обличчя своє, та й поблагословив Ізраїлів збір, увесь же Ізраїлів збір стояв.
Then, turning his face about, the king gave a blessing to all the men of Israel; and they were all on their feet together.
καὶ ἀπέστρεψεν ὁ βασιλεὺς τὸ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ εὐλόγησεν ὁ βασιλεὺς πάντα ἰσραηλ καὶ πᾶσα ἐκκλησία ἰσραηλ εἰστήκει

- 15 I він сказав: Благословенний Господь, Бог Ізраїлів, що Своїми устами говорив був із моїм батьком Давидом, і рукою Своєю тепер виконав, говорячи:
And he said, Praise be to the Lord, the God of Israel, who himself gave his word to David my father, and with his strong hand has made his word come true, saying,
 και ειπεν ευλογητος κυριος ο θεος ισραηλ σημερον ος ελλαλησεν εν τῷ στόματι αὐτοῦ περι δαυιδ τοῦ πατρος μου και εν ταῖς χερσιν αὐτοῦ ἐπλήρωσεν λέγων
- 16 Від того дня, коли Я вивів Свій народ, Ізраїля, з Єгипту, Я не вибрав Собі міста зо всіх Ізраїлевих племен, щоб збудувати храм на пробування Мого Ймення там. I вибрав Я Давида, щ об був над Моїм Ізраїлевим народом.
From the day when I took my people Israel out of Egypt, no town in all the tribes of Israel has been marked out by me for the building of a house for the resting-place of my name; but I made selection of David to be king over my people Israel.
 ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐξήγαγον τὸν λαόν μου τὸν ισραηλ ἐξ αἰγύπτου οὐκ ἐξελεξάμην ἐν πόλει ἐν ἐνὶ σκήπτρῳ ισραηλ τοῦ οἰκοδομήσαι οἶκον τοῦ εἶναι τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ και ἐξελεξάμην ἐν ιερουσαλημ εἶνα ι τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ και ἐξελεξάμην τὸν δαυιδ τοῦ εἶναι ἐπὶ τὸν λαόν μου τὸν ισραηλ
- 17 I було на серці мого батька Давида збудувати храм для Ймення Господа, Бога Ізраїля.
Now it was in the heart of David my father to put up a house for the name of the Lord, the God of Israel.
 και ἐγένετο ἐπὶ τῆς καρδιας δαυιδ τοῦ πατρος μου οἰκοδομήσαι οἶκον τῷ ὀνόματι κυριου θεοῦ ισραηλ
- 18 Та сказав Господь до мого батька Давида: За те, що на твоєму серці було збудувати храм для Ймення Мого, ти зробив добре, що було тобі це на серці.
But the Lord said to David my father, You did well to have in your heart the desire to make a house for my name;
 και ειπεν κυριος προς δαυιδ τὸν πατέρα μου ἀνθ' ὧν ἦλθεν ἐπὶ τὴν καρδιαν σου τοῦ οἰκοδομήσαι οἶκον τῷ ὀνόματί μου καλωδς ἐποίησας ὅτι ἐγενήθη ἐπὶ τὴν καρδιαν σου
- 19 Тільки ти не збудуєш цього храму, але син твій, що вийде із стегон твоїх, він збудує цей дім для Ймення Мого!
But you yourself will not be the builder of my house; but your son, the offspring of your body, he it is who will put up a house for my name.
 πλην σὺ οὐκ οἰκοδομήσεις τὸν οἶκον ἀλλ' ἢ ὁ υἱός σου ὁ ἐξεληθὼν ἐκ τῶν πλευρῶν σου οὗτος οἰκοδομήσει τὸν οἶκον τῷ ὀνόματί μου
- 20 I виконав Господь Своє слово, що Він говорив. I став я на місце батька мого Давида, та й сів на Ізраїлевому троні, як говорив був Господь, і я збудував оцей храм для Ймення Господ а, Бога Ізраїлевого.
And the Lord has made his word come true; for I have taken my father David's place on the seat of the kingdom of Israel, as the Lord gave his word; and I have made a house for the name of the Lord, the God of Israel.
 και ἀνέστησεν κυριος τὸ ῥῆμα αὐτοῦ ὃ ἐλάλησεν και ἀνέστην ἀντὶ δαυιδ τοῦ πατρος μου και ἐκάθισα ἐπὶ τοῦ θρόνου ισραηλ καθὼς ἐλάλησεν κυριος και ὠκοδόμησα τὸν οἶκον τῷ ὀνόματι κυριου θε οῦ ισραηλ
- 21 I встановив я там місце для ковчега, де Господній заповіт, якого Він склав із нашими батьками, коли виводив їх з єгипетського краю.
In it I have made a place for the ark, in which is the agreement which the Lord made with our fathers, when he took them out of the land of Egypt.
 και ἐθέμην ἐκεῖ τόπον τῆ κιβωτῶ ἐν ἧ ἔστιν ἐκεῖ διαθήκη κυριου ἣν διέθετο κυριος μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν ἐν τῷ ἐξαγαγεῖν αὐτὸν αὐτοὺς ἐκ γῆς αἰγύπτου
- 22 ¶ I став Соломон перед Господнім жертівником навпроти всього Ізраїлевого збору, і простяг руки свої до неба та й сказав:
Then Solomon took his place before the altar of the Lord, all the men of Israel being present, and stretching out his hands to heaven,
 και ἔστη σαλωμων κατὰ πρόσωπον τοῦ θυσιαστηρίου κυριου ἐνώπιον πάσης ἐκκλησίας ισραηλ και διεπέτασεν τὰς χεῖρας αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν
- 23 Господи, Боже Ізраїлів! Нема подібного Тобі Бога на небесах угорі та на землі долі. Ти стережеш заповіта та милість для Своїх рабів, що ходять перед Твоїм лицем усім своїм серцем.
Said, O Lord, the God of Israel, there is no God like you in heaven or on the earth; keeping faith and mercy unchanging for your servants, while they go in your ways with all their hearts.
 και ειπεν κύριε ο θεος ισραηλ οὐκ ἔστιν ὡς σὺ θεος ἐν τῷ οὐρανῷ ἄνω και ἐπὶ τῆς γῆς κάτω φυλάσσων διαθήκην και ἔλεος τῷ δοῦλῳ σου τῷ πορευομένῳ ἐνώπιόν σου ἐν ὄλη τῆ καρδια αὐτοῦ
- 24 Ти додержав Своєму рабові, Давидові, батькові мосму, те, що говорив йому. I говорив Ти йому Своїми устами, а рукою Своєю виконав, як цього дня.
And you have kept the word which you gave to your servant David, my father; with your mouth you said it and with your hand you have made it come true this day.
 ἃ ἐφύλαξας τῷ δοῦλῳ σου δαυιδ τῷ πατρί μου και ἐλάλησας ἐν τῷ στόματί σου και ἐν χερσίν σου ἐπλήρωσας ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη
- 25 А тепер, Господи, Боже Ізраїлів, додерж для Свого раба Давида, мого батька, те, що говорив був йому, кажучи: Не буде в тебе переводу з-перед лица Мого нікому з тих, що сидітимуть на Ізраїлевім троні, якщо тільки сини твої будуть держатися своїх доріг, щоб ходити перед Моїм лицем, як ти ходив перед лицем Моїм.
So now, O Lord, the God of Israel, let your word to your servant David, my father, come true, when you said, You will never be without a man to take his place on the seat of the kingdom of Israel before me, if only your children give attention to their ways, walking before me as you have done.
 και νῦν κύριε ο θεος ισραηλ φύλαξον τῷ δοῦλῳ σου τῷ δαυιδ τῷ πατρί μου ἃ ἐλάλησας αὐτῷ λέγων οὐκ ἐξαρθησεται σου ἀνὴρ ἐκ προσώπου μου καθήμενος ἐπὶ θρόνου ισραηλ πλην ἐὰν φυλάζοντα ι τὰ τέκνα σου τὰς ὁδοὺς αὐτῶν τοῦ πορεύεσθαι ἐνώπιον ἐμοῦ καθὼς ἐπορεύθης ἐνώπιον ἐμοῦ
- 26 А тепер, Боже Ізраїлів, нехай буде запевнене слово Твоє, яке Ти говорив рабові Своєму Давидові, мосму батькові.
So now, O God of Israel, it is my prayer that you will make your word come true which you said to your servant David, my father.
 και νῦν κύριε ο θεος ισραηλ πιστωθήτω δὴ τὸ ῥῆμά σου τῷ δαυιδ τῷ πατρί μου

- 27 **Бо чи ж справді Бог сидить на землі? Ось небо та небо небес не обіймають Тебе, що ж тоді храм той, що я збудував?**
But is it truly possible that God may be housed on earth? see, heaven and the heaven of heavens are not wide enough to be your resting-place; how much less this house which I have made!
 ὅτι εἰ ἀληθῶς κατοικήσει ὁ θεὸς μετὰ ἀνθρώπων ἐπὶ τῆς γῆς εἰ ὁ οὐρανὸς καὶ ὁ οὐρανὸς τοῦ οὐρανοῦ οὐκ ἀρκέσουσιν σοὶ πλὴν καὶ ὁ οἶκος οὗτος ὃν ᾠκοδόμησα τῷ ὀνόματί σου
- 28 **Та ти зглянешся на молитву Свого раба та на його благання, Господи, Боже мій, щоб почути спів та молитву, якою раб твій молитесь перед лицем Твоїм сьогодні,**
Still, let your heart be turned to the prayer of your servant, O Lord God, and to his prayer for grace; give ear to the cry and the prayer which your servant sends up to you this day;
 καὶ ἐπιβλέψῃ ἐπὶ τὴν δέησίν μου κύριε ὁ θεὸς ἰσραὴλ ἀκούειν τῆς τέρψεως ἧς ὁ δοῦλός σου προσεύχεται ἐνώπιόν σου πρὸς σὲ σήμερον
- 29 **щоб очі Твої були відкриті на цей храм уночі та вдень, на те місце, про яке Ти сказав: Нехай буде Ім'ення Мос там, щоб почути молитву, якою буде молитися Твій раб на цьому місці!**
That your eyes may be open to this house night and day, to this place of which you have said, My name will be there; hearing the prayer which your servant may make, turning to this place.
 τοῦ εἶναι ὀφθαλμούς σου ἠνεωγμένους εἰς τὸν οἶκον τοῦτον ἡμέρας καὶ νυκτός εἰς τὸν τόπον ὃν εἶπας ἔσται τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ τοῦ εἰσακοῦειν τῆς προσευχῆς ἧς προσεύχεται ὁ δοῦλός σου εἰς τὸν τόπον τοῦτον ἡμέρας καὶ νυκτός
- 30 **І Ти будеш прислухатися до благання Свого раба, та Свого народу, Ізраїля, що будуть молитися на цьому місці. А Ти почуш на місці Свого пробування, на небесах, і почуш, і прост нш.**
Give ear to the prayers of your servant, and the prayers of your people Israel, when they make their prayers, turning to this place; give ear in heaven your living-place, and hearing, have mercy.
 καὶ εἰσακούσῃ τῆς δεήσεως τοῦ δούλου σου καὶ τοῦ λαοῦ σου ἰσραὴλ ἃ ἂν προσεύξωνται εἰς τὸν τόπον τοῦτον καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐν τῷ τόπῳ τῆς κατοικίσεώς σου ἐν οὐρανῷ καὶ ποιήσεις καὶ ἴλεως ἔσῃ
- 31 **Як згрішить людина проти свого ближнього, і вимагатимуть від нього клятви, щоб він поклявся, і для клятви прийдуть перед Твій жертівник у цьому храмі,**
If a man does wrong to his neighbour, and has to take an oath, and comes before your altar to take his oath in this house:
 ὅσα ἂν ἀμάρτη ἕκαστος τῷ πλησίον αὐτοῦ καὶ ἐὰν λάβῃ ἐπ' αὐτὸν ἀρὰν τοῦ ἀρᾶσθαι αὐτόν καὶ ἔλθῃ καὶ ἐξαγορεύσῃ κατὰ πρόσωπον τοῦ θυσιαστηρίου σου ἐν τῷ οἴκῳ τούτῳ
- 32 **то Ти почуш із небес, і зробиш, і розсудиш Своїх рабів, осудиш несправедливого, щоб дати його дорогу на його голову, і виправдиши праведного, щоб віддати йому за його справе дливістю.**
Then let your ear be open in heaven, and be the judge of your servants, giving your decision against the wrongdoer, so that punishment for his sins may come on his head; and, by your decision, keeping from evil him who has done no wrong.
 καὶ σὺ εἰσακούσει ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ποιήσεις καὶ κρινεῖς τὸν λαόν σου ἰσραὴλ ἀνομηθῆναι ἀνομον δοῦναι τὴν ὁδὸν αὐτοῦ εἰς κεφαλὴν αὐτοῦ καὶ τοῦ δικαίωςαι δίκαιον δοῦναι αὐτῷ κατὰ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ
- 33 **Коли Твій народ, Ізраїль, буде вдарений ворогом за те, що прогрішив Тобі, і коли вони звернуться до Тебе, і будуть славити Ім'я Твоє, і будуть молитися, і будуть благодати Тебе в цьому храмі,**
When your people Israel are overcome in war, because of their sin against you; if they are turned to you again, honouring your name, making prayers to you and requesting your grace in this house:
 ἐν τῷ πταίσει τὸν λαόν σου ἰσραὴλ ἐνώπιον ἐχθρῶν ὅτι ἀμαρτήσονται σοὶ καὶ ἐπιστρέψουσιν καὶ ἐξομολογήσονται τῷ ὀνόματί σου καὶ προσεύξονται καὶ δεηθήσονται ἐν τῷ οἴκῳ τούτῳ
- 34 **то Ти почуш із небес, і простиш гріх народу Свого, Ізраїля, і вернеш їх до землі, яку дав Ти їхнім батькам.**
Then give ear in heaven, and let the sin of your people Israel have forgiveness, and take them back again into the land which you gave to their fathers.
 καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἴλεως ἔσῃ ταῖς ἀμαρτίαις τοῦ λαοῦ σου ἰσραὴλ καὶ ἀποστρέψεις αὐτούς εἰς τὴν γῆν ἣν ἔδωκας τοῖς πατράσιν αὐτῶν
- 35 **Коли замкнеться небо й не буде дощу, бо прогрішаться Тобі, то коли знову вони помоляться на цьому місці, і будуть славити Ім'я Твоє, і від гріха свого відвернуться, бо Ти будеш їх в покоряти,**
When heaven is shut up and there is no rain, because of their sin against you; if they make prayers with their faces turned to this place, honouring your name and turning away from their sin when you send trouble on them:
 ἐν τῷ συσχεθῆναι τὸν οὐρανὸν καὶ μὴ γενέσθαι ὑετόν ὅτι ἀμαρτήσονται σοὶ καὶ προσεύξονται εἰς τὸν τόπον τοῦτον καὶ ἐξομολογήσονται τῷ ὀνόματί σου καὶ ἀπὸ τῶν ἀμαρτιῶν αὐτῶν ἀποστρέψουσιν ὅταν ταπεινώσῃς αὐτούς
- 36 **то Ти почуш на небесах, і простиш гріх Своїх рабів та народу Свого, Ізраїля, бо покажеш їм ту добру дорогу, якою вони підуть, і Ти даси дощ на Край Свій, якого Ти дав Свосму народу на спадщину.**
Then give ear in heaven, so that the sin of your servants, and of your people Israel, may have forgiveness, when you make clear to them the good way in which they are to go; and send rain on your land which you have given to your people for their heritage.
 καὶ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἴλεως ἔσῃ ταῖς ἀμαρτίαις τοῦ δούλου σου καὶ τοῦ λαοῦ σου ἰσραὴλ ὅτι δηλώσεις αὐτοῖς τὴν ὁδὸν τὴν ἀγαθὴν πορεύεσθαι ἐν αὐτῇ καὶ δώσεις ὑετόν ἐπὶ τὴν γῆν ἣν ἔδωκας τῷ λαῷ σου ἐν κληρονομίᾳ

- 37 Голод коли буде в Краю, моровиця коли буде, посуха, жовтачка, сарана, черва коли буде, коли його ворог стане тіснити його в краю міст його, коли буде яка поразка, яка хвороба, If there is no food in the land, or if there is disease, or if the fruits of the earth are damaged through heat or water, locust or worm; if their towns are shut in by their attackers; whatever trouble, whatever disease there may be:
 λιμός ἐὰν γένηται θάνατος ἐὰν γένηται ὅτι ἔσται ἐμπυρισμός βροῦχος ἐρυσίβη ἐὰν γένηται καὶ ἐὰν θλίψῃ αὐτὸν ἐχθρὸς αὐτοῦ ἐν μιᾷ τῶν πόλεων αὐτοῦ πᾶν συνάντημα πᾶν πόνον
- 38 усяка молитва, усяке благання, що буде від якої людини чи від усього народу Твого, Ізраїля, коли кожен почує рану свого серця, і простягне руки свої до цього храму, Whatever prayer or request for your grace is made by any man, or by all your people Israel, whatever his trouble may be, whose hands are stretched out to this house:
 πᾶσαν προσευχὴν πᾶσαν δέησιν ἐὰν γένηται παντὶ ἀνθρώπῳ ὡς ἂν γνῶσιν ἕκαστος ἀφὴν καρδίας αὐτοῦ καὶ διαπετάσῃ τὰς χεῖρας αὐτοῦ εἰς τὸν οἶκον τοῦτον
- 39 то Ти почуєш із небес, із місця постійного пробування Свого, і простиш, і зробиш, і даси кожному за всіма його дорогами, бо Ти Сам знаєш серце всіх людських синів, Give ear in heaven your living-place, acting in mercy; and give to every man whose secret heart is open to you, the reward of all his ways; for you, and you only, have knowledge of the hearts of all the children of men:
 καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐξ ἐτοίμου κατοικητηρίου σου καὶ ἴλεως ἔσῃ καὶ ποιήσεις καὶ δώσεις ἀνδρὶ κατὰ τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ καθὼς ἂν γνῶς τὴν καρδίαν αὐτοῦ ὅτι σὺ μονώτατος οἶδας τὴν καρδίαν πάντων υἱῶν ἀνθρώπων
- 40 щоб вони боялися Тебе по всі дні, доки вони житимуть на поверхні землі, яку Ти дав батькам нашим. So that they may give you worship all the days of their life in the land which you gave to our fathers.
 ὅπως φοβῶνται σε πάσας τὰς ἡμέρας ὡς αὐτοὶ ζῶσιν ἐπὶ τῆς γῆς ἧς ἔδωκας τοῖς πατράσιν ἡμῶν
- 41 Також і чужинця, що він не з народу Твого, Ізраїля, і він прийде з далекого краю ради Ймення Твого, And as for the man from a strange land, who is not of your people Israel; when he comes from a far country because of the glory of your name:
 καὶ τῷ ἀλλοτρίῳ ὃς οὐκ ἔστιν ἀπὸ λαοῦ σου οὗτος
- 42 бо почувуть і вони про велике Ім'я Твоє, і про сильну руку Твою та про витягнене рамено Твоє, і прийде він і помолиться в цьому храмі, (For they will have news of your great name and your strong hand and your out-stretched arm;) when he comes to make his prayer, turning to this house:
 καὶ ἤξουσιν καὶ προσεύξονται εἰς τὸν τόπον τοῦτον
- 43 Ти почувш це з небес, місця постійного пробування Свого, і зробиш усе, про що буде кликати до Тебе той чужинець, щоб усі народи землі пізнали Ім'я Твоє, щоб боялися Тебе, як нар од Твій, Ізраїль, і щоб пізнали вони, що Ім'ям Твоїм названо цей храм, що я збудував. Give ear in heaven your living-place, and give him his desire, whatever it may be; so that all the peoples of the earth may have knowledge of your name, worshipping you as do your people Israel, and that they may see that this house which I have put up is truly named by your name.
 καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐξ ἐτοίμου κατοικητηρίου σου καὶ ποιήσεις κατὰ πάντα ὅσα ἂν ἐπικαλέσηται σε ὁ ἀλλότριος ὅπως γνῶσιν πάντες οἱ λαοὶ τὸ ὄνομά σου καὶ φοβῶνται σε καθὼς ὁ λαός σου ἰσραὴλ καὶ γνῶσιν ὅτι τὸ ὄνομά σου ἐπικέκληται ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦτον ὃν ᾠκοδόμησα
- 44 Коли народ Твій вийде на війну на свого ворога, дорогою, якою Ти пошлеш їх, і помоляться вони до Господа в напрямі до міста, що Ти вибрав його, та храму, що я збудував для Ймення Твого, If your people go out to war against their attackers, by whatever way you may send them, if they make their prayer to the Lord, turning their faces to this town of yours and to this house which I have made for your name:
 ὅτι ἐξελεύσεται ὁ λαός σου εἰς πόλεμον ἐπὶ τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ ἐν ὁδῷ ἧ ἐπιστρέψεις αὐτούς καὶ προσεύξονται ἐν ὀνόματι κυρίου ὁδὸν τῆς πόλεως ἧς ἐξελέξω ἐν αὐτῇ καὶ τοῦ οἴκου οὗ ᾠκοδόμησα τῷ ὀνόματί σου
- 45 то почувш Ти з неба їхню молитву та їхнє благання, і вчиниш їм суд! Give ear in heaven to their prayer and their cry for grace, and see right done to them.
 καὶ εἰσακούσει ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τῆς δεήσεως αὐτῶν καὶ τῆς προσευχῆς αὐτῶν καὶ ποιήσεις τὸ δίκαιωμα αὐτοῖς
- 46 Коли вони згрішать Тобі, бо немає людини, щоб вона не згрішила, і Ти розгніваєшся на них, і віддаси їх ворогові, а їхні полонителі відведуть їх у неволю до ворожого краю далекого ч и близького, If they do wrong against you, (for no man is without sin,) and you are angry with them and give them up into the power of those who are fighting against them, so that they take them away as prisoners into a strange land, far off or near;
 ὅτι ἁμαρτήσονται σοὶ ὅτι οὐκ ἔστιν ἀνθρώπος ὃς οὐχ ἁμαρτήσεται καὶ ἐπάξεις ἐπ' αὐτούς καὶ παραδώσεις αὐτούς ἐνώπιον ἐχθρῶν καὶ αἰχμαλωτιοῦσιν αὐτούς οἱ αἰχμαλωτίζοντες εἰς γῆν μακρὰν καὶ ἰ ἐγγύς

- 47 і коли вони придуть до розуму в краю, куди взяті в неволю, і навернуться, і будуть благати Тебе в краю полонителів своїх, говорячи: Ми згрішили, і безбожне чинили, були ми винні ;
And if they take thought, in the land where they are prisoners, and are turned again to you, crying out in prayer to you in that land, and saying, We are sinners, we have done wrong, we have done evil;
καὶ ἐπιστρέψουσιν καρδίας αὐτῶν ἐν τῇ γῆ οὗ μετήχθησαν ἐκεῖ καὶ ἐπιστρέψουσιν καὶ δεηθῶσίν σου ἐν γῆ μετοικίας αὐτῶν λέγοντες ἡμάρτομεν ἠνομήσαμεν ἠδικήσαμεν
- 48 і коли вони навернуться до Тебе всім своїм серцем і всією душою своєю в краю ворогів своїх, що їх поневолили, і помоляться до Тебе в напрямі до свого краю, що Ти дав їхнім батькам, у напрямі міста, яке Ти вибрав, та храму, що я збудував для Імени Твого,
And with all their heart and soul are turned again to you, in the land of those who took them prisoners, and make their prayer to you, turning their eyes to this land which you gave to their fathers, and to the town which you took for yourself, and the house which I made for your name:
καὶ ἐπιστρέψουσιν πρὸς σέ ἐν ὅλῃ καρδίᾳ αὐτῶν καὶ ἐν ὅλῃ ψυχῇ αὐτῶν ἐν τῇ γῆ ἐχθρῶν αὐτῶν οὗ μετήγαγες αὐτούς καὶ προσεύχονται πρὸς σέ ὁδὸν γῆς αὐτῶν ἧς ἔδωκας τοῖς πατράσιν αὐτῶν τῆς πόλεως ἧς ἐξελέξω καὶ τοῦ οἴκου οὗ ἠκοδόμησα τῷ ὀνόματι σου
- 49 то Ти почуєш на небесах, постійному місті пробування Свого, їхню молитву та їхнє благання, і зробиш їм суд,
Then give ear to their prayer and to their cry in heaven your living-place, and see right done to them;
καὶ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐξ ἐτοίμου κατοικητηρίου σου
- 50 і пробачиш Своєму народові, що вони згрішили Тобі, і всі їхні провини, що завинили проти Тебе, і нахилиш до любови полонителів їхніх, і вони змилюються над ними,
Answering with forgiveness the people who have done wrong against you, and overlooking the evil which they have done against you; let those who made them prisoners be moved with pity for them, and have pity on them;
καὶ ὕεως ἔσῃ ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν αἷς ἡμαρτόν σοι καὶ κατὰ πάντα τὰ ἀθετήματα αὐτῶν ἃ ἠθέτησάν σοι καὶ δώσεις αὐτούς εἰς οἰκτιρμοὺς ἐνώπιον αἰχμαλωτευόντων αὐτούς καὶ οἰκτιρήσουσιν αὐτὸς οὐς
- 51 бо вони народ Твій та наділ Твій, яке Ти вивів з Єгипту, з середини залізної гутничої печі,
For they are your people and your heritage, which you took out of Egypt, out of the iron fireplace;
ὅτι λαὸς σου καὶ κληρονομία σου οὗς ἐξήγαγες ἐκ γῆς αἰγύπτου ἐκ μέσου χωνευτηρίου σιδήρου
- 52 щоб очі Твої були відкриті на благання Твого раба та на благання народу Твого, Ізраїля, щоб прислухуватися до них, коли вони кликатимуть до Тебе.
Let your eyes be open to your servant's prayer for grace and to the prayer of your people Israel, hearing them when their cry comes to you.
καὶ ἔστωσαν οἱ ὀφθαλμοὶ σου καὶ τὰ ὄτα σου ἠνεωγμένα εἰς τὴν δέησιν τοῦ δούλου σου καὶ εἰς τὴν δέησιν τοῦ λαοῦ σου ἰσραὴλ εἰσακούειν αὐτῶν ἐν πᾶσιν οἷς ἂν ἐπικαλέσωνταί σε
- 53 Бо Ти виділив їх зо всіх народів Собі на наділ, як говорив був через Мойсея, Свого раба, коли Ти виводив наших батьків із Єгипту, Владико мій, Господи!
For you made them separate from all the peoples of the earth, to be your heritage, as you said by Moses your servant, when you took our fathers out of Egypt, O Lord God.
ὅτι σὺ διέστειλας αὐτούς σαντῶ εἰς κληρονομίαν ἐκ πάντων τῶν λαῶν τῆς γῆς καθὼς ἐλάλησας ἐν χειρὶ δούλου σου μουσῆ ἐν τῷ ἐξαγαγεῖν σε τοὺς πατέρας ἡμῶν ἐκ γῆς αἰγύπτου κύριε κύριε [53a] τότε ἐλάλησεν σαλωμων ὑπὲρ τοῦ οἴκου ὡς συνετέλεσεν τοῦ οἰκοδομησαὶ αὐτόν ἡλίον ἐγνώρισεν ἐν οὐρανῷ κύριος εἶπεν τοῦ κατοικεῖν ἐν γνώφῃ οἰκοδόμησον οἶκόν μου οἶκον ἐκπρεπῆ σαντῶ τοῦ κατοικεῖν ἐπὶ καινότητος οὐκ ἰδοῦ αὕτη γέγραπται ἐν βιβλίῳ τῆς ψδῆς
- 54 ¶ I сталося, як Соломон скінчив цю молитву й благання до Господа, то він устав від Господнього жертівника, де він стояв на колінах своїх, а руки його були простягнені до неба.
Then Solomon, after making all these prayers and requests for grace to the Lord, got up from his knees before the altar of the Lord, where his hands had been stretched out in prayer to heaven;
καὶ ἐγένετο ὡς συνετέλεσεν σαλωμων προσευχόμενος πρὸς κύριον ὅλην τὴν προσευχὴν καὶ τὴν δέησιν ταύτην καὶ ἀνέστη ἀπὸ προσώπου τοῦ θυσιαστηρίου κυρίου ὀκλακῶς ἐπὶ τὰ γόνατα αὐτοῦ καὶ αἱ χεῖρες αὐτοῦ διαπεπτασμένα εἰς τὸν οὐρανόν
- 55 I встав він, і поблагословив усі Ізраїлеві збори, говорячи сильним голосом:
And, getting on his feet, he gave a blessing to all the men of Israel, saying with a loud voice,
καὶ ἔστη καὶ εὐλόγησεν πᾶσαν ἐκκλησίαν ἰσραὴλ φωνῇ μεγάλῃ λέγων
- 56 Благословенний Господь, що дав мир Своєму народові, Ізраїлеві, усе, як обіцяв був, не відпало ані одне слово зо всіх Його добрих слів, які Він говорив був через раба Свого Мойсея.
Praise be to the Lord who has given rest to his people Israel, as he gave them his word to do; every word of all his oath, which he gave by the hand of Moses his servant, has come true.
εὐλογητὸς κύριος σήμερον ὅς ἔδωκεν κατάπαυσιν τῷ λαῷ αὐτοῦ ἰσραὴλ κατὰ πάντα ὅσα ἐλάλησεν οὐ διεφώνησεν λόγος εἷς ἐν πᾶσιν τοῖς λόγοις αὐτοῦ τοῖς ἀγαθοῖς οἷς ἐλάλησεν ἐν χειρὶ μουσῆ δούλου αὐτοῦ
- 57 Нехай буде Господь, Бог наш, з нами, як був Він із нашими батьками, нехай Він не опустить нас, нехай Він не покине нас,
Now may the Lord our God be with us as he was with our fathers; let him never go away from us or give us up;
γένοιτο κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν μεθ' ἡμῶν καθὼς ἦν μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν μὴ ἐγκαταλίποιο ἡμᾶς μηδὲ ἀποστρέφοιτο ἡμᾶς

- 58 щоб прихилити наше серце до Себе, щоб ми ходили всіма Його дорогами, щоб ми дотримувалися наказів Його, і уставів Його та постанов Його, як і Він наказав був нашим батькам.
Turning our hearts to himself, guiding us to go in all his ways, to keep his orders and his laws and his decisions, which he gave to our fathers.
ἐπικλῖναι καρδίας ἡμῶν πρὸς αὐτὸν τοῦ πορεύεσθαι ἐν πάσαις ὁδοῖς αὐτοῦ καὶ φυλάσσειν πάσας τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ καὶ προστάγματα αὐτοῦ ἃ ἐνετείλατο τοῖς πατράσιν ἡμῶν
- 59 І нехай будуть оці слова мої, якими я благав перед Господнім лицем, близькі до Господа вдень та вночі, щоб чинити суд для раба Свого та суд для Свого народу, Ізраїля, день-у-день,
And may these my words, the words of my prayer to the Lord, be before the Lord our God day and night, so that he may see right done to his servant and to his people Israel, day by day as we have need.
καὶ ἔστωσαν οἱ λόγοι οὗτοι οὗς δεδέχημαι ἐνώπιον κυρίου θεοῦ ἡμῶν ἐγγίζοντες πρὸς κύριον θεὸν ἡμῶν ἡμέρας καὶ νυκτὸς τοῦ ποιεῖν τὸ δικαίωμα τοῦ δούλου σου καὶ τὸ δικαίωμα λαοῦ σου ἰσραηλ ῥῆμα ἡμέρας ἐν ἡμέρᾳ αὐτοῦ
- 60 щоб знали всі народи землі, що Господь Він Бог, і нема вже іншого!
So that all the peoples of the earth may see that the Lord is God, and there is no other.
ὅπως γνῶσιν πάντες οἱ λαοὶ τῆς γῆς ὅτι κύριος ὁ θεὸς αὐτὸς θεὸς καὶ οὐκ ἔστιν ἕτι
- 61 І нехай буде все серце ваше з Господом, Богом нашим, щоб ходити постановами його та щоб перестерігати заповіді Його, як цього дня!
Then let your hearts be without sin before the Lord our God, walking in his laws and keeping his orders as at this day.
καὶ ἔστωσαν αἱ καρδίαι ἡμῶν τέλειαι πρὸς κύριον θεὸν ἡμῶν καὶ ὁσίως πορεύεσθαι ἐν τοῖς προστάγμασιν αὐτοῦ καὶ φυλάσσειν ἐντολὰς αὐτοῦ ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη
- 62 ¶ А цар та весь Ізраїль з ним принесли жертву перед Господнім лицем.
Now the king, and all Israel with him, were making offerings before the Lord.
καὶ ὁ βασιλεὺς καὶ πάντες οἱ υἱοὶ ἰσραηλ ἔθυσαν θυσίαν ἐνώπιον κυρίου
- 63 І приніс Соломон жертву для мирних жертв, що приносив для Господа: двадцять і дві тисячі худоби великої, а худоби дрібної сто й двадцять тисяч. І виконали освячення Господнього го храму цар та всі Ізраїлеві сини.
And Solomon gave to the Lord for peace-offerings, twenty-two thousand oxen and a hundred and twenty thousand sheep. So the king and all the children of Israel kept the feast of the opening of the Lord's house.
καὶ ἔθυσεν ὁ βασιλεὺς σαλωμων τὰς θυσίας τῶν εἰρηλικῶν ἃς ἔθυσεν τῷ κυρίῳ βοῶν δύο καὶ εἴκοσι χιλιάδας καὶ προβάτων ἑκατὸν εἴκοσι χιλιάδας καὶ ἐνεκαίνισεν τὸν οἶκον κυρίου ὁ βασιλεὺς καὶ πάντες οἱ υἱοὶ ἰσραηλ
- 64 Того дня цар освятив середину двору, що перед храмом Господнім, бо приготував там цілопалення й хлібну жертву та лій мирних жертв, бо мідяний жертвіник, що перед Господнім лицем, був малий для прийняття цілопалення й хлібної жертви та лою мирних жертв.
The same day the king made holy the middle of the open square in front of the house of the Lord, offering there the burned offering and the meal offering and the fat of the peace-offerings; for there was not room on the brass altar of the Lord for the burned offerings and the meal offerings and the fat of the peace-offerings.
τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἠγάσεν ὁ βασιλεὺς τὸ μέσον τῆς αὐλῆς τὸ κατὰ πρόσωπον τοῦ οἴκου κυρίου ὅτι ἐποίησεν ἐκεῖ τὴν ὀλοκαύτωσιν καὶ τὰς θυσίας καὶ τὰ στέατα τῶν εἰρηλικῶν ὅτι τὸ θυσιαστήριον τὸ χαλκοῦν τὸ ἐνώπιον κυρίου μικρὸν τοῦ μὴ δύνασθαι τὴν ὀλοκαύτωσιν καὶ τὰς θυσίας τῶν εἰρηλικῶν ὑπενεγκεῖν
- 65 І вчинив Соломон того часу свято, і з ним увесь Ізраїль, збір великий, що зійшовся звідти, де йдеться до Гамату аж до єгипетського потоку, перед лицем Господа, нашого Бога, сім днів і сім днів, чотирнадцять днів.
So Solomon and all Israel with him, a very great meeting, (for the people had come together from the way into Hamath to the river of Egypt,) kept the feast at that time before the Lord our God, for two weeks, even fourteen days.
καὶ ἐποίησεν σαλωμων τὴν ἑορτὴν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ καὶ πᾶς ἰσραηλ μετ' αὐτοῦ ἐκκλησία μεγάλη ἀπὸ τῆς εἰσοδοῦ ἡμαθ ἕως ποταμοῦ αἰγύπτου ἐνώπιον κυρίου θεοῦ ἡμῶν ἐν τῷ οἴκῳ ᾧ ὠκοδόμησεν ἑσθίων καὶ πίνων καὶ εὐφραϊνόμενος ἐνώπιον κυρίου θεοῦ ἡμῶν ἑπτὰ ἡμέρας
- 66 Восьмого дня він відпустив народ, а вони поблагословили царя та й пішли до наметів своїх, радісні та веселосерді через усе те добро, що Господь учинив Своєму рабові Давидові та Свemu народові Ізраїлеві.
And on the eighth day he sent the people away, and, blessing the king, they went to their tents full of joy and glad in their hearts, because of all the good which the Lord had done to David his servant and to Israel his people.
καὶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ ἐξαπέστειλεν τὸν λαὸν καὶ εὐλόγησεν αὐτὸν καὶ ἀπῆλθον ἕκαστος εἰς τὰ σκηνώματα αὐτοῦ χαίροντες καὶ ἀγαθῆ καρδία ἐπὶ τοῖς ἀγαθοῖς οἷς ἐποίησεν κύριος τῷ δαυιδ δούλῳ αὐτοῦ καὶ τῷ ἰσραηλ λαῷ αὐτοῦ
- 1 ¶ І сталося, як Соломон покінчив будувати храм Господній та дім царський, та все, що було бажанням Соломона, що прагнув він зробити,
Now when Solomon came to the end of building the house of the Lord and the king's house, and all Solomon's desires, which he had in mind were effected;
καὶ ἐγενήθη ὡς συνετέλεσεν σαλωμων οἰκοδομεῖν τὸν οἶκον κυρίου καὶ τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως καὶ πᾶσαν τὴν πραγματείαν σαλωμων ἣσα ἠθέλησεν ποιῆσαι

- 2 το Господь явился Соломонові другий раз, як явився йому в Гів'оні.
The Lord came to him again in a vision, as he had done at Gibeon;
 και ὤφθη κύριος τῷ σαλωμων δεύτερον καθὼς ὤφθη ἐν γαβων
- 3 I сказав Господь до нього: Вислухав Я молитви твої та благання твої, якими благов ти перед лицем Моїм, Я освятив той храм, що ти збудував, щоб поклости Ім'я Моє там аж навіки.
 I будуть там Мої очі та серце Моє по всі дні.
And the Lord said to him, Your prayers and your requests for grace have come to my ears; I have made holy this house which you have made, and I have put my name there for ever; my eyes and my heart will be there at all times.
 και εἶπεν πρὸς αὐτὸν κύριος ἤκουσα τῆς φωνῆς τῆς προσευχῆς σου και τῆς δεήσεώς σου ἧς ἐδεήθης ἐνώπιον ἐμοῦ πεποικηκά σοι κατὰ πάσαν τὴν προσευχὴν σου ἡγίακα τὸν οἶκον τοῦτον ὃν ᾠκοδόμησας τοῦ θέσθαι τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ εἰς τὸν αἰῶνα και ἔσονται οἱ ὀφθαλμοί μου ἐκεῖ και ἡ καρδία μου πάσας τὰς ἡμέρας
- 4 А ти, якщо будеш ходити перед лицем Моїм, як ходив був батько твій Давид, у чистості серця та в правоті, щоб зробити все, що наказав Я тобі, якщо будеш дотримуватися уставів Моїх та постанов Моїх,
As for you, if you will go on your way before me, as David your father did, uprightly and with a true heart, doing what I have given you orders to do, keeping my laws and my decisions;
 και σὺ ἐὰν πορευθῆς ἐνώπιον ἐμοῦ καθὼς ἐπορεύθη δαυιδ ὁ πατήρ σου ἐν ὁσιότητι καρδίας και ἐν εὐθύτητι και τοῦ ποιεῖν κατὰ πάντα ἃ ἐνετειλάμην αὐτῷ και τὰ προστάγματά μου και τὰς ἐντολάς μου φυλάξης
- 5 то трона царства твого над Ізраїлем Я поставлю навіки, як Я говорив був батькові твоєму Давидові, кажучи: Не буде переводу нікому з нащадків твоїх на Ізраїлевім троні.
Then I will make the seat of your rule over Israel certain for ever, as I gave my word to David your father, saying, You will never be without a man to be king in Israel.
 και ἀναστήσω τὸν θρόνον τῆς βασιλείας σου ἐπὶ Ἰσραηλ εἰς τὸν αἰῶνα καθὼς ἐλάλησα τῷ δαυιδ πατρί σου λέγων οὐκ ἐξαρθήσεται σοι ἀνὴρ ἡγούμενος ἐν Ἰσραηλ
- 6 Якщо ж справді відвернетесь ви та ваші сини від Мене, і не будете дотримувати заповідей Моїх та уставів Моїх, що Я дав вам, і підете, і будете служити іншим богам, і буде те вклонятися їм,
But if you are turned from my ways, you or your children, and do not keep my orders and my laws which I have put before you, but go and make yourselves servants to other gods and give them worship:
 ἐὰν δὲ ἀποστραφέντες ἀποστραφῆτε ἡμεῖς και τὰ τέκνα ὑμῶν ἀπ' ἐμοῦ και μὴ φυλάξητε τὰς ἐντολάς μου και τὰ προστάγματά μου ἃ ἔδωκεν μουσῆς ἐνώπιον ὑμῶν και πορευθῆτε και δουλεύσητε θεοῖς ἑτέροις και προσκυνήσητε αὐτοῖς
- 7 то Я винищу Ізраїля з поверхні землі, яку дав їм, а цей храм, що Я освятив для Ймення Свого, відкину від лица Свого. І стане Ізраїль за приповідку та за посміховище серед усіх народів!
Then I will have Israel cut off from the land which I have given them; and this house, which I have made holy for myself, I will put away from before my eyes; and Israel will be a public example, and a word of shame among all peoples.
 και ἐξαρθῶ τὸν Ἰσραηλ ἀπὸ τῆς γῆς ἧς ἔδωκα αὐτοῖς και τὸν οἶκον τοῦτον ὃν ἡγίασα τῷ ὀνόματί μου ἀπορρίψω ἐκ προσώπου μου και ἔσται Ἰσραηλ εἰς ἀφανισμόν και εἰς λάλημα εἰς πάντας τοὺς λαοὺς
- 8 І храм цей найвищий, кожен, хто проходитьиме біля нього, скам'яніє та свисне від здивування. І скажуть: За що Господь зробив так цьому Красві та храмові цьому?...
And this house will become a mass of broken walls, and everyone who goes by will be overcome with wonder at it and make whistling sounds; and they will say, Why has the Lord done so to this land and to this house?
 και ὁ οἶκος οὗτος ὁ ὑψηλὸς πᾶς ὁ διαπορευόμενος δι' αὐτοῦ ἐκστήσεται και στυμῆι και ἐροῦσιν ἕνεκα τίνος ἐποίησεν κύριος οὕτως τῇ γῇ ταύτῃ και τῷ οἴκῳ τούτῳ
- 9 І відкажуть: За те, що вони покинули Господа, Бога свого, Який вивів їхніх батьків з єгипетського краю, і держалися міцно інших богів, і вклонялися їм, і служили їм, тому Господь и авів на них усе оце лихо!
And their answer will be, Because they were turned away from the Lord their God, who took their fathers out of the land of Egypt; they took for themselves other gods and gave them worship and became their servants: that is why the Lord has sent all this evil on them.
 και ἐροῦσιν ἀνθ' ὧν ἐγκατέλιπον κύριον θεὸν αὐτῶν ὃς ἐξήγαγεν τοὺς πατέρας αὐτῶν ἐξ αἰγύπτου ἐξ οἴκου δουλείας και ἀντέλαβον θεῶν ἀλλοτριῶν και προσεκύνησαν αὐτοῖς και ἐδούλευσαν αὐτοῖς διὰ τοῦτο ἐπήγαγεν κύριος ἐπ' αὐτοὺς τὴν κακίαν ταύτην [9a] τότε ἀνήγαγεν σαλωμων τὴν θυγατέρα φαραω ἐκ πόλεως δαυιδ εἰς οἶκον αὐτοῦ ὃν ᾠκοδόμησεν ἑαυτῷ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις
- 10 ¶ I сталося по двадцяти роках, коли Соломон збудував ті два доми, храм Господній та дім царський,
Now at the end of twenty years, in which time Solomon had put up the two houses, the house of the Lord and the king's house,
 εἴκοσι ἔτη ἐν οἷς ᾠκοδόμησεν σαλωμων τοὺς δύο οἴκους τὸν οἶκον κυρίου και τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως
- 11 а Хірам, цар тирський, доставчав Соломонові кедрові дерева й дерева кипарисові, та золото на кожне бажання його, тоді цар Соломон дав Хірамові двадцять міст у краї Галілі.
(Hiram, king of Tyre, had given Solomon cedar-trees and cypress-trees and gold, as much as he had need of.) King Solomon gave Hiram twenty towns in the land of Galilee.
 χιραμ βασιλεὺς τύρου ἀντέλαβετο τοῦ σαλωμων ἐν ξύλοις κεδρίνοις και ἐν ξύλοις πευκίνοις και ἐν χρυσῷ και ἐν παντὶ θελήματι αὐτοῦ τότε ἔδωκεν ὁ βασιλεὺς τῷ χιραμ εἴκοσι πόλεις ἐν τῇ γῇ τῇ γαλιλαίᾳ

- 12 **I** вийшов Хирам із Тиру, щоб побачити ті міста, які дав йому Соломон, і не вподобались йому вони.
But when Hiram came from Tyre to see the towns which Solomon had given him, he was not pleased with them.
 και ἐξῆλθεν χιραμ ἐκ τύρου καὶ ἐπορεύθη εἰς τὴν γαλιλαίαν τοῦ ἰδεῖν τὰς πόλεις ἃς ἔδωκεν αὐτῷ σαλωμων καὶ οὐκ ἤρεσαν αὐτῷ
- 13 **I** він сказав: Що це за міста, які ти дав мені, мій брате? **I** він назвав ім'я їм: Край Кавулу, і так вони звуться аж до цього дня.
And he said, What sort of towns are these which you have given me, my brother? So they were named the land of Cabul, to this day.
 και εἶπεν τί αἱ πόλεις αὐταὶ ἃς ἔδωκάς μοι ἀδελφέ καὶ ἐκάλεσεν αὐτάς ὄριον ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης
- 14 **I** послав Хирам цареві сто й двадцять талантів золота.
And Hiram sent the king a hundred and twenty talents of gold.
 και ἤνεγκεν χιραμ τῷ σαλωμων ἑκατὸν καὶ εἴκοσι τάλαντα χρυσοῦ
- 26 **I** цар Соломон наробив кораблів в Ецион-Гевері, що при Елоті на березі Червоного моря в едомському краї.
And King Solomon made a sea-force of ships in Ezion-geber, by Eloth, on the Red Sea, in the land of Edom.
 και ναῦν ὑπερ οὗ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς σαλωμων ἐν γασιωνγαβερ τὴν οὖσαν ἐχομένην αἰλαθ ἐπὶ τοῦ χειλούς τῆς ἐσχάτης θαλάσσης ἐν γῆ εδομ
- 27 **I** послав Хирам кораблями своїх рабів, моряків, що знають море, з рабами Соломоновими.
Hiram sent his servants, who were experienced seamen, in the sea-force with Solomon's men.
 και ἀπέστειλεν χιραμ ἐν τῇ νηὶ τῶν παίδων αὐτοῦ ἄνδρας ναυτικούς ἐλαύνειν εἰδότας θάλασσαν μετὰ τῶν παίδων σαλωμων
- 28 **I** прийшли вони до Офіру, і взяли звідти чотири сотні й двадцять талантів золота, та й привезли до царя Соломона.
And they came to Ophir, where they got four hundred and twenty talents of gold, and took it back to King Solomon.
 και ἦλθον εἰς σωφηρα καὶ ἔλαβον ἐκεῖθεν χρυσοῦ ἑκατὸν καὶ εἴκοσι τάλαντα καὶ ἤνεγκαν τῷ βασιλεῖ σαλωμων
- 1 ¶ **A** цариця Шеви, коли почула була про славу Соломона, щодо Господнього Імени, то прийшла випробувати його загадками.
Now the queen of Sheba, hearing great things of Solomon, came to put his wisdom to the test with hard questions.
 και βασιλίσσα σαβα ἤκουσεν τὸ ὄνομα σαλωμων καὶ τὸ ὄνομα κυρίου καὶ ἦλθεν πειράσαι αὐτὸν ἐν αἰνίγμασιν
- 2 **I** прийшла вона до Єрусалиму з дуже великим багатством, з верблюдами, що несли пахощі, і з дуже численним золотом, і з дорогим камінням. **I** прийшла вона до Соломона, і говорив а йому все, що було на серці її.
And she came to Jerusalem with a very great train, with camels weighted down with spices, and stores of gold and jewels: and when she came to Solomon she had talk with him of everything in her mind.
 και ἦλθεν εἰς ιερουσαλημ ἐν δυνάμει βαρεῖα σφόδρα καὶ κάμηλοι αἴρουσαι ἠδύσματα καὶ χρυσὸν πολλὸν σφόδρα καὶ λίθον τίμιον καὶ εἰσῆλθεν πρὸς σαλωμων καὶ ἐλάλησεν αὐτῷ πάντα ὅσα ἦν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς
- 3 **I** Соломон вияснив їй усі її слова, не було речі, незнаної цареві, якої не порішив би він їй.
And Solomon gave her answers to all her questions; there was no secret which the king did not make clear to her.
 και ἀπήγγειλεν αὐτῇ σαλωμων πάντας τοὺς λόγους αὐτῆς οὐκ ἦν λόγος παρεωραμένος παρὰ τοῦ βασιλέως ὃν οὐκ ἀπήγγειλεν αὐτῇ
- 4 **I** побачила цариця Шеви всю Соломонову мудрість, та дім, що він збудував,
And when the queen of Sheba had seen all the wisdom of Solomon, and the house which he had made,
 και εἶδεν βασιλίσσα σαβα πᾶσαν φρόνησιν σαλωμων καὶ τὸν οἶκον ὃν ἐκοδόμησεν
- 5 і їжу столу його, і мешкання рабів його, і поставу слуг його та їхні одежі, і напої його, і цілопалення, що він приносить у Господньому домі, і не могла вона з дива вийти!
And the food at his table, and all his servants seated there, and those who were waiting on him in their places, and their robes, and his wine-servants, and the burned offerings which he made in the house of the Lord, there was no more spirit in her.
 και τὰ βρώματα σαλωμων καὶ τὴν καθέδραν παίδων αὐτοῦ καὶ τὴν στάσιν λειτουργῶν αὐτοῦ καὶ τὸν ἱματισμὸν αὐτοῦ καὶ τοὺς οἰνοχόους αὐτοῦ καὶ τὴν ὀλοκαύτωσιν αὐτοῦ ἣν ἀνέφερεν ἐν οἴκῳ κυρίου καὶ ἐξ ἑαυτῆς ἐγένετο
- 6 **I** сказала вона до царя: Правдою було те, що я чула в своїм краї про твої діла та про твою мудрість.
And she said to the king, The account which was given to me in my country of your acts and your wisdom was true.
 και εἶπεν πρὸς τὸν βασιλέα σαλωμων ἀληθινὸς ὁ λόγος ὃν ἤκουσα ἐν τῇ γῆ μου περὶ τοῦ λόγου σου καὶ περὶ τῆς φρονήσεώς σου

- 7 I не повірила я тим словам, аж поки не прийшла та не побачили мої очі, і ось не була представлена мені й половина: ти перевищив мудрість та добро тієї слави, про яку я чула!
But I had no faith in what was said about you, till I came and saw for myself; and now I see that it was not half the story; your wisdom and your wealth are much greater than they said.
 και οὐκ ἐπίστευσα τοῖς λαλοῦσίν μοι ἕως οὗτο παρεγενόμενῃ και ἐώρακασιν οἱ ὀφθαλμοί μου και ἰδοὺ οὐκ ἔστιν τὸ ἥμισυ καθὼς ἀπήγγειλάν μοι προστέθεικας ἀγαθὰ πρὸς αὐτὰ ἐπὶ πᾶσαν τὴν ἀκοήν ἣν ἤκουσα ἐν τῇ γῆ μου
- 8 Щасливі люди твої, щасливі оці твої слуги, що завжди стоять перед обличчям твоїм, що слухають твою мудрість!
Happy are your wives, happy are these your servants whose place is ever before you, hearing your words of wisdom.
 μακάριαι αἱ γυναῖκές σου μακάριοι οἱ παῖδες σου οὗτοι οἱ παρεστηκότες ἐνώπιόν σου δι' ὅλου οἱ ἀκούοντες πᾶσαν τὴν φρόνησίν σου
- 9 Нехай буде благословенний Господь, Бог твій, що вподобав тебе, щоб посадити тебе на Ізраїлів трон, через Господню любов до Ізраїля навіки. І Він настановив тебе царем, щоб чинити право та справедливість.
May the Lord your God be praised, whose pleasure it was to put you on the seat of the kingdom of Israel; because the Lord's love for Israel is eternal, he has made you king, to be their judge in righteousness.
 γένοιτο κύριος ὁ θεός σου εὐλογημένος ὃς ἠθέλησεν ἐν σοὶ δοῦναι σε ἐπὶ θρόνον ἰσραηλ διὰ τὸ ἀγαπᾶν κύριον τὸν ἰσραηλ στήσαι εἰς τὸν αἰῶνα και ἔθετό σε βασιλέα ἐπ' αὐτοὺς τοῦ ποιεῖν κρίμα ἐν δικαιοσύνῃ και ἐν κρίμασιν αὐτῶν
- 10 I дала вона цареві сто й двадцять талантів золота, і дуже багато пахощів та дорогого каміння. Більш уже ніколи не приходило так багато, як оці пахощі, що цариця Шеви дала цареві Соломонові!
And she gave the king a hundred and twenty talents of gold, and a great store of spices and jewels: never again was such a wealth of spices seen as that which the queen of Sheba gave King Solomon.
 και ἔδωκεν τῷ σαλωμων ἑκατὸν εἴκοσι τάλαντα χρυσοῦ και ἡδύσματα πολλὰ σφόδρα και λίθον τίμιον οὐκ ἐληλύθει κατὰ τὰ ἡδύσματα ἐκεῖνα ἔτι εἰς πλήθος ἢ ἔδωκεν βασίλισσα σαβα τῷ βασιλεῖ σαλωμων
- 11 I також Хірамові кораблі, що довозили золото з Офіру, спроваджували з Офіру багато алмугового дерева та дороге каміння.
And the sea-force of Hiram, in addition to gold from Ophir, came back with much sandal-wood and jewels.
 και ἡ ναὺς χιραμ ἡ αἵρουσα τὸ χρυσοῦν ἐκ σουφίρ ἦνεγκεν ξύλα ἀπελέκητα πολλὰ σφόδρα και λίθον τίμιον
- 12 I поробив цар з алмугового дерева поруччя для Господнього храму та для дому царського, і гусла, і арфи для співаків. Ніколи не приходило так багато алмугового дерева, і не бачено аж до цього дня!
And from the sandal-wood the king made pillars for the house of the Lord, and for the king's house, and instruments of music for the makers of melody: never has such sandal-wood been seen to this day.
 και ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς τὰ ξύλα τὰ ἀπελέκητα ὑποστηρίγματα τοῦ οἴκου κυρίου και τοῦ οἴκου τοῦ βασιλέως και νάβλας και κινύρας τοῖς ᾠδοῖς οὐκ ἐληλύθει τοιαῦτα ξύλα ἀπελέκητα ἐπὶ τῆς γῆς οὐδὲ ὠφθησάν που ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης
- 13 А цар Соломон дав цариці Шеви на жадання її все, чого вона бажала, окрім того, що дав їй як царський дарунок Соломонів. І обернулася вона, та й пішла до свого краю, вона та слуги її.
And King Solomon gave the queen of Sheba all her desire, whatever she made request for, in addition to what he gave her freely from the impulse of his heart. So she went back to her country, she and her servants.
 και ὁ βασιλεὺς σαλωμων ἔδωκεν τῇ βασίλισσῃ σαβα πάντα ὅσα ἠθέλησεν ὅσα ἠτήσατο ἐκτὸς πάντων ὧν δεδώκει αὐτῇ διὰ χειρὸς τοῦ βασιλέως σαλωμων και ἀπεστράφη και ἦλθεν εἰς τὴν γῆν αὐτῆς και αὐτῆ και πάντες οἱ παῖδες αὐτῆς
- 14 ¶ I була вага того золота, що приходило для Соломона в одному році, шість сотень шістдесят і шість талантів золота,
Now the weight of gold which came to Solomon in one year was six hundred and sixty-six talents;
 και ἦν ὁ σταθμὸς τοῦ χρυσοῦ τοῦ ἐληλυθότος τῷ σαλωμων ἐν ἐνιαυτῷ ἐνὶ ἑξακόσια και ἐξήκοντα ἕξ τάλαντα χρυσοῦ
- 15 окрім того, що приходило від купців та з торгівлі ходячих, та від усіх царів Арабії та красвих намісників.
In addition to what came to him from the business of the traders, and from all the kings of the Arabians, and from the rulers of the country.
 χωρὶς τῶν φόρων τῶν ὑποτεταγμένων και τῶν ἐμπόρων και πάντων τῶν βασιλέων τοῦ πέραν και τῶν σατραπῶν τῆς γῆς
- 16 I зробив цар Соломон дві сотні великих щитів із кутого золота, шість сотень шеклів золота йшло на одного щита,
And Solomon made two hundred body-covers of hammered gold, every one having six hundred shekels of gold in it.
 και ἐποίησεν σαλωμων τριακόσια δόρατα χρυσᾶ ἐλάτῃ τριακόσιοι χρυσοὶ ἐπῆσαν ἐπὶ τὸ δόρυ τὸ ἐν
- 17 та три сотні щитів менших із кутого золота, три міни золота йшло на одного щита. І цар віддав їх до дому Ливанського Ліцу.
And he made three hundred smaller body-covers of hammered gold, with three pounds of gold in every cover: and the king put them in the house of the Woods of Lebanon.
 και τριακόσια ὀπλα χρυσᾶ ἐλάτῃ τρεῖς μναὶ χρυσοῦ ἐνήσαν εἰς τὸ ὄπλον τὸ ἐν και ἔδωκεν αὐτὰ εἰς οἶκον δρυμοῦ τοῦ λιβάνου

- 18 **I зробив цар великого трона зо слонової кости, і покритв його ширим золотом.**
Then the king made a great ivory seat, plated with the best gold.
 και ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς θρόνον ἐλεφάντινον μέγαν και περιεχρῶσεν αὐτὸν χρυσίῳ δοκίμῳ
- 19 **У трона було шість ступенів; а голова в трона кругляста позад його та поруччя з того й з того боку при місці сидіння, та два леви, що стояли при поруччях.**
There were six steps going up to it, and the top of it was round at the back, there were arms on the two sides of the seat, and two lions by the side of the arms;
 ἐξ ἀναβαθμοὶ τῷ θρόνῳ και προτομαὶ μόσχων τῷ θρόνῳ ἐκ τῶν ὀπίσω αὐτοῦ και χεῖρες ἔνθεν και ἔνθεν ἐπὶ τοῦ τόπου τῆς καθέδρας και δύο λέοντες ἐστηκότες παρὰ τὰς χεῖρας
- 20 **I дванадцять левів стояли там на шости ступенях із того й з того боку. По всіх царствах не було так зробленого!**
And twelve lions were placed on the one side and on the other side on the six steps: there was nothing like it in any kingdom.
 και δώδεκα λέοντες ἐστῶτες ἐπὶ τῶν ἐξ ἀναβαθμῶν ἔνθεν και ἔνθεν οὐ γέγονεν οὕτως πάση βασιλείᾳ
- 21 **I ввесь посуд на пиття царя Соломона золото, і всі речі дому Ливанського Лісу шире золото, нічого із срібла, воно за Соломонових днів не рахувалося за щось.**
And all King Solomon's drinking-vessels were of gold, and all the vessels of the house of the Woods of Lebanon were of the best gold; not one was of silver, for no one gave a thought to silver in the days of King Solomon.
 και πάντα τὰ σκεῦη τοῦ πότου σαλωμων χρυσᾶ και λουτήρες χρυσοὶ πάντα τὰ σκεῦη οἴκου ὄρυμοῦ τοῦ λιβάνου χρυσίῳ συγκεκλεισμένα οὐκ ἦν ἀργύριον ὅτι οὐκ ἦν λογιζόμενον ἐν ταῖς ἡμέραις σαλωμων
- 22 **Бо цар мав на морі таршіські кораблі разом із кораблями Хірамовими. Раз на три роки приходили таршіські кораблі, що довозили золото, і срібло, і слонову кість, і мавп, і пав.**
For the king had Tarshish-ships at sea with the ships of Hiram; once every three years the Tarshish-ships came with gold and silver and ivory and monkeys and peacocks.
 ὅτι ναὺς θαρσις τῷ βασιλεῖ ἐν τῇ θαλάσῃ μετὰ τῶν νηῶν χираμ μία διὰ τριῶν ἐτῶν ἦρχετο τῷ βασιλεῖ ναὺς ἐκ θαρσις χρυσοῦ και ἀργυρίου και λίθων τορευτῶν και πελεκητῶν [22α] αὕτη ἦν ἡ πραγματεία τῆς προνομῆς ἧς ἀνήνεγκεν ὁ βασιλεὺς σαλωμων οἰκοδομησαι τὸν οἶκον κυρίου και τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως και τὸ τεῖχος ιερουσαλημ και τὴν ἄκραν τοῦ περιφράξει τὸν φραγμὸν τῆς πόλεως δαυιδ και τὴν ασσουρ και τὴν μαγδαν και τὴν γαζερ και τὴν βαιθωρον τὴν ἀνωτέρω και τὴν ιεθερμαθ και πάσας τὰς πόλεις τῶν ἀρμάτων και πάσας τὰς πόλεις τῶν ἰπέων και τὴν πραγματείαν σαλωμων ἦν ἐπραγματεύσατο οἰκοδομησαι ἐν ιερουσαλημ και ἐν πάσῃ τῇ γῆ τοῦ μὴ κατάρξει αὐτοῦ [22β] πάντα τὸν λαὸν τὸν ὑπολελειμμένον ἀπὸ τοῦ χετταίου και τοῦ αμορραίου και τοῦ φερεζαίου και τοῦ χαναναίου και τοῦ ευαίου και τοῦ ιεβουσαίου και τοῦ γεργεσαίου τῶν μὴ ἐκ τῶν υἱῶν ισραηλ ὄντων τὰ τέκνα αὐτῶν τὰ ὑπολελειμμένα μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ γῆ οὗς οὐκ ἐδύναντο οἱ υἱοὶ ισραηλ ἐξολεθρεῦσαι αὐτοὺς και ἀνήγαγεν αὐτοὺς σαλωμων εἰς φόρον ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης [22ξ] και ἐκ τῶν υἱῶν ισραηλ οὐκ ἔδωκε σαλωμων εἰς πᾶρμα ὅτι αὐτοὶ ἦσαν ἄνδρες οἱ πολεμισταὶ και παῖδες αὐτοῦ και ἀρχοντες τῶν ἀρμάτων αὐτοῦ και ἱππεῖς αὐτοῦ
- 23 **I став цар Соломон найбільшим від усіх земних царів, щодо багатства та щодо мудрости.**
And King Solomon was greater than all the kings of the earth in wealth and in wisdom.
 και ἐμεγαλύνθη σαλωμων ὑπὲρ πάντας τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς πλούτῳ και φρονήσει
- 24 **I вся земля хотіла бачити Соломона, щоб послухати його мудрости, що Бог дав у його сердце.**
And from all over the earth they came to see Solomon and to give ear to his wisdom, which God had put in his heart.
 και πάντες βασιλεῖς τῆς γῆς ἐξήτουν τὸ πρόσωπον σαλωμων τοῦ ἀκοῦσαι τῆς φρονήσεως αὐτοῦ ἧς ἔδωκεν κύριος ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ
- 25 **I вони приносили кожен свого дара, речі срібні та речі золоті, й одержу, і зброю, і пахощі, коні та мули, із року в рік.**
And everyone took with him an offering, vessels of silver and vessels of gold, and robes, and coats of metal, and spices, and horses, and beasts of transport, regularly year by year.
 και αὐτοὶ ἔφερον ἕκαστος τὰ δῶρα αὐτοῦ σκεῦη χρυσᾶ και ἱματισμὸν στακτὴν και ἡδύσματα και ἵππους και ἡμιόνους τὸ κατ' ἐνιαυτὸν ἐνιαυτὸν
- 26 **I назбирав Соломон колесниць та верхівців, і було в нього тисяча й чотири сотні колесниць та дванадцять тисяч верхівців, і він порозміщував їх по колесничних містах та з царем в Єрусалимі.**
And Solomon got together war-carriages and horsemen; he had one thousand, four hundred carriages and twelve thousand horsemen, whom he kept, some in the carriage-towns and some with the king at Jerusalem.
 και ἦσαν τῷ σαλωμων τέσσαρες χιλιάδες θήλειαι ἵπποι εἰς ἄρματα και δώδεκα χιλιάδες ἰπέων και ἔθετο αὐτὰς ἐν ταῖς πόλεσι τῶν ἀρμάτων και μετὰ τοῦ βασιλέως ἐν ιερουσαλημ [26α] και ἦν ἡγοῦμενος πάντων τῶν βασιλέων ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ και ἕως γῆς ἀλλοφύλων και ἕως ὀρίων αἰγύπτου
- 27 **I Соломон наскладав в Єрусалимі срібла, як каміння, а кедрів наскладав, щодо численности, як сикомори, що в Шефелі!**
And the king made silver as common as stones in Jerusalem and cedars like the sycamore-trees of the lowlands in number.
 και ἔδωκεν ὁ βασιλεὺς τὸ χρυσίον και τὸ ἀργύριον ἐν ιερουσαλημ ὡς λίθους και τὰς κέδρους ἔδωκεν ὡς συκαμίνους τὰς ἐν τῇ πεδινῇ εἰς πληθὸς
- 28 **А коней, що були в Соломона, приводили з Єгипту та з Кеве; царські купці брали їх із Кеве за встановлені гроші.**
And Solomon's horses came from Egypt and from Kue; the king's traders got them at a price from Kue.
 και ἡ ἐξοδος τῶν ἵππων σαλωμων ἐξ αἰγύπτου και ἐκ θεκουε ἔμποροι τοῦ βασιλέως ἐλάμβανον ἐκ θεκουε ἐν ἀλλάγματι

- 29 I входила й виходила колесниця з Єгипту за шість сотень шеклів срібла, а кінь за сто й п'ятдесят. I так вони вивозили все це своєю рукою для всіх царів хіттійських та царям сирійським.
A war-carriage might be got from Egypt for six hundred shekels of silver, and a horse for a hundred and fifty; they got them at the same rate for all the kings of the Hittites and the kings of Aram.
καὶ ἀνέβαιναν ἢ ἑξῆς ἐξ αἰγύπτου ἄρμα ἀντὶ ἑκατὸν ἀργυρίου καὶ ἵππος ἀντὶ πενήκοντα ἀργυρίου καὶ οὕτω πᾶσιν τοῖς βασιλεῦσιν χεττιν καὶ βασιλεῦσιν συρίας κατὰ θάλασσαν ἐξεπορεύοντο
- 1 ¶ A цар Соломон покочав багато чужинних жінок: і дочку фараонову, моавітянок, аммонітянок, едомітянок, сидонянок, хіттіянок,
Now a number of strange women were loved by Solomon, women of the Moabites, Ammonites, Edomites, Zidonians, and Hittites:
καὶ ὁ βασιλεὺς σαλωμων ἦν φιλογύναιος καὶ ἦσαν αὐτῷ ἄρχουσαι ἑπτακόσαι καὶ παλλακαὶ τριακόσαι καὶ ἔλαβεν γυναῖκας ἀλλοτρίας καὶ τὴν θυγατέρα φαραω μωαβίτιδας αμμανίτιδας σύρας καὶ ἰδουμαίας χετταίας καὶ αμορραίας
- 2 із тих народів, що про них Господь сказав був Ізраїлевим синам: Не ввійде те між них, і вони не ввійдуть між вас, бо вони справді нахлять ваші серця до своїх богів. До них прихилився Соломон коханням.
The nations of which the Lord had said to the children of Israel, You are not to take wives from them and they are not to take wives from you; or they will certainly make you go after their gods: to these Solomon was united in love.
ἐκ τῶν ἐθνῶν ὧν ἀπέειπεν κύριος τοῖς υἱοῖς ἰσραηλ οὐκ εἰσελεύσεσθε εἰς αὐτούς καὶ αὐτοὶ οὐκ εἰσελεύσονται εἰς ὑμᾶς μὴ ἐκκλίνωσιν τὰς καρδίας ὑμῶν ὀπίσω εἰδώλων αὐτῶν εἰς αὐτούς ἐκολλήθη σ αλωμων τοῦ ἀγαπήσαι
- 4 I сталося на час Соломонової старости, жінки його прихилили його серце до інших богів; і серце його не було все з Господом, Богом, як серце його батька Давида.
For it came about that when Solomon was old, his heart was turned away to other gods by his wives; and his heart was no longer true to the Lord his God as the heart of his father David had been.
καὶ ἐγενήθη ἐν καιρῷ γήρους σαλωμων καὶ οὐκ ἦν ἡ καρδία αὐτοῦ τελεία μετὰ κυρίου θεοῦ αὐτοῦ καθὼς ἡ καρδία δαυιδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ ἐξέκλιναν αἱ γυναῖκες αἱ ἀλλότριά τὴν καρδίαν αὐτ οῦ ὀπίσω θεῶν αὐτῶν
- 5 I пішов Соломон за Астартою, богинею сидонською, та за Мілкомом, гидотою аммонітською.
For Solomon went after Ashtoreth, the goddess of the Zidonians, and Milcom, the disgusting god of the Ammonites.
τότε ἐκοδόμησεν σαλωμων ὑψηλὸν τῷ χαμοῦ εἰδώλῳ μωαβ καὶ τῷ βασιλεῖ αὐτῶν εἰδώλῳ υἱῶν αμμων
- 6 I робив Соломон зле в очах Господніх, і не йшов певно за Господом, як його батько Давид.
And Solomon did evil in the eyes of the Lord, not walking in the Lord's ways with all his heart as David his father did.
καὶ τῇ ἀστάρτη βδελύγματι σιδωνίων
- 7 Тоді Соломон збудував жертівника для Кемоша, моавської гидоти, на горі, що навпроти Єрусалиму, та для Молоха, гидоти аммонських синів.
Then Solomon put up a high place for Chemosh, the disgusting god of Moab, in the mountain before Jerusalem, and for Molech, the disgusting god worshipped by the children of Ammon.
καὶ οὕτως ἐποίησεν πάσαις ταῖς γυναῖξιν αὐτοῦ ταῖς ἀλλοτρίαις ἐθυμίον καὶ ἔθουον τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν
- 8 I так він зробив для всіх своїх чужинних жінок, що кадили та приносили жертви для своїх богів.
And so he did for all his strange wives, who made offerings with burning of perfumes to their gods.
καὶ ἐποίησεν σαλωμων τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου οὐκ ἐπορεύθη ὀπίσω κυρίου ὡς δαυιδ ὁ πατὴρ αὐτοῦ
- 9 ¶ I розгнівався Господь на Соломона, бо його серце відхилилося від Господа, Бога Ізраїлевого, що два рази йому являвся,
And the Lord was angry with Solomon, because his heart was turned away from the Lord, the God of Israel, who had twice come to him in a vision;
καὶ ὀργίσθη κύριος ἐπὶ σαλωμων ὅτι ἐξέκλινεν καρδίαν αὐτοῦ ἀπὸ κυρίου θεοῦ ἰσραηλ τοῦ ὀφθέντος αὐτῷ δις
- 10 і наказував йому про цю річ, щоб не ходити за іншими богами. Та не виконував він того, що наказав був Господь.
And had given him orders about this very thing, that he was not to go after other gods; but he did not keep the orders of the Lord.
καὶ ἐντειλαμένον αὐτῷ ὑπὲρ τοῦ λόγου τούτου τὸ παράπαν μὴ πορευθῆναι ὀπίσω θεῶν ἐτέρων καὶ φυλάξασθαι ποιῆσαι ἃ ἐνετείλατο αὐτῷ κύριος ὁ θεός
- 11 I сказав Господь до Соломона: Тому, що було це з тобою, і не виконував ти Мого заповіду та постанов Моїх, що Я наказав був тобі, Я конче відберу царство твоє, та й дам його твоєму рабові.
So the Lord said to Solomon, Because you have done this, and have not kept my agreement and my laws, which I gave you, I will take the kingdom away from you by force and will give it to your servant.
καὶ εἶπεν κύριος πρὸς σαλωμων ἀνθ' ὧν ἐγένετο ταῦτα μετὰ σοῦ καὶ οὐκ ἐφύλαξας τὰς ἐντολάς μου καὶ τὰ προστάγματά μου ἃ ἐνετείλαμην σοι διαρρήσων διαρρήξω τὴν βασιλείαν σου ἐκ χειρὸς σου καὶ δώσω αὐτὴν τῷ δούλῳ σου
- 12 Тільки за твоїх днів не зроблю того ради батька твого Давида, з руки сина твого відберу його!
I will not do it in your life-time, because of your father David, but I will take it from your son.
πλὴν ἐν ταῖς ἡμέραις σου οὐ ποιήσω αὐτὰ διὰ δαυιδ τὸν πατέρα σου ἐκ χειρὸς υἱοῦ σου λήψομαι αὐτήν

- 13 Та всього царства Я не відберу, одне племено Я дам синові твоєму ради раба Мого Давида та ради Єрусалиму, якого Я вибрав.
Still I will not take all the kingdom from him; but I will give one tribe to your son, because of my servant David, and because of Jerusalem, the town of my selection.
πλὴν ὅλην τὴν βασιλείαν οὐ μὴ λάβω σκῆπτρον ἐν δώσῳ τῷ υἱῷ σου διὰ δαυὶδ τὸν δοῦλόν μου καὶ διὰ ἱερουσαλὴμ τὴν πόλιν ἣν ἐξελεξάμην
- 14 ¶ I поставив Господь Соломонові за противника едомлянина Гадада, він із царського насіння в Едомі.
So the Lord sent Hadad the Edomite to make trouble for Solomon: he was of the king's seed in Edom.
καὶ ἤγειρεν κύριος σαταν τῷ σαλωμων τὸν ἀδερ τὸν ἰδουμαῖον καὶ τὸν εσρωμ υἱὸν ελιαδαε τὸν ἐν ραεμμαθ ἀδραζαρ βασιλέα σουβα κύριον αὐτοῦ καὶ συνηθοροίσθησαν ἐπ' αὐτὸν ἄνδρες καὶ ἦν ἄρχω ν συστρέμματος καὶ προκατελάβετο τὴν δαμασκ καὶ ἦσαν σαταν τῷ ἱσραηλ πάσας τὰς ἡμέρας σαλωμων καὶ ἀδερ ὁ ἰδουμαῖος ἐκ τοῦ σπέρματος τῆς βασιλείας ἐν ἰδουμαία
- 15 I сталося, коли Давид був з Едомом, коли Йоав, начальник війська, пішов поховати трупи, то він повбивав кожного чоловічої статі в Едомі.
And when David had sent destruction on Edom, and Joab, the captain of the army, had gone to put the dead into the earth, and had put to death every male in Edom;
καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐξολεθρευσα δαυὶδ τὸν εδωμ ἐν τῷ πορευθῆναι ἰωαβ ἄρχοντα τῆς στρατιάς θάπτειν τοὺς τραυματίας ἔκοψαν πᾶν ἀρσενικὸν ἐν τῇ ἰδουμαία
- 16 Бо шість місяців сидів там Йоав та весь Ізраїль, аж поки він не вигубив кожного чоловічої статі в Едомі.
(For Joab and all Israel were there six months till every male in Edom had been cut off);
ὅτι ἕξ μῆνας ἐνεκάθητο ἐκεῖ ἰωαβ καὶ πᾶς ἱσραηλ ἐν τῇ ἰδουμαία ἕως ὅτου ἐξολέθρευσεν πᾶν ἀρσενικὸν ἐκ τῆς ἰδουμαίας
- 17 I втік Гадад, він та з ним мужі едомські, зо слуг його батька, щоб піти до Єгипту; а Гадад був тоді малим хлопцем.
Hadad, being still a young boy, went in flight to Egypt, with certain Edomites, servants of his father;
καὶ ἀπέδρα ἀδερ αὐτὸς καὶ πάντες ἄνδρες ἰδουμαῖοι τῶν παίδων τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ καὶ εἰσῆλθον εἰς αἴγυπτον καὶ ἀδερ παιδάριον μικρόν
- 18 I встали вони з Мідіану й пішли до Парану; і набрали вони з собою людей з Парану, та й прийшли до Єгипту, до фараона, царя єгипетського, а той дав йому дім та призначив йому ут римання, і дав йому землю.
And they went on from Midian and came to Paran; and, taking men from Paran with them, they came to Egypt, to Pharaoh, king of Egypt, who gave him a house and gave orders for his food and gave him land.
καὶ ἀνίστανται ἄνδρες ἐκ τῆς πόλεως μαδιαμ καὶ ἔρχονται εἰς φαραν καὶ λαμβάνουσιν ἄνδρας μετ' αὐτῶν καὶ ἔρχονται πρὸς φαραῶ βασιλέα αἰγύπτου καὶ εἰσῆλθεν ἀδερ πρὸς φαραῶ καὶ ἔδωκεν αὐ τῷ οἴκον καὶ ἄρτους διέταξεν αὐτῷ
- 19 I знайшов Гадад велику милість у фараонових очах, і він дав йому за жінку сестру своєї жінки, сестру цариці Тахпенеси.
Now Hadad was very pleasing to Pharaoh, so that he gave him the sister of his wife, Tahpenes the queen, for his wife.
καὶ εὔρεν ἀδερ χάριν ἐναντίον φαραῶ σφόδρα καὶ ἔδωκεν αὐτῷ γυναῖκα ἀδελφῆν τῆς γυναικὸς αὐτοῦ ἀδελφῆν θεκεμινας τὴν μεΐζω
- 20 I породила йому сестра Тахпенеси сина його Генувата, а Тахпенеса виховала його в фараоновому домі. I був Генуват у фараоновому домі серед фараонових синів.
And the sister of Tahpenes had a son by him, Genubath, whom Tahpenes took care of in Pharaoh's house; and Genubath was living in Pharaoh's house among Pharaoh's sons.
καὶ ἔτεκεν αὐτῷ ἡ ἀδελφῆ θεκεμινας τῷ ἀδερ τὸν γανηβαθ υἱὸν αὐτῆς καὶ ἐξέθρεψεν αὐτὸν θεκεμινα ἐν μέσῳ υἱῶν φαραῶ καὶ ἦν γανηβαθ ἐν μέσῳ υἱῶν φαραῶ
- 21 I почув Гадад в Єгипті, що Давид спочив із своїми батьками, та що помер Йоав, начальник війська. I сказав Гадад до фараона: Відпусти мене, й я піду до свого Краю!
Now when Hadad had news in Egypt that David had been put to rest with his fathers, and that Joab, the captain of the army, was dead, he said to Pharaoh, Send me back to my country.
καὶ ἀδερ ἤκουσεν ἐν αἰγύπτῳ ὅτι κεκοίμηται δαυὶδ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ καὶ ὅτι τέθνηκεν ἰωαβ ὁ ἄρχων τῆς στρατιάς καὶ εἶπεν ἀδερ πρὸς φαραῶ ἐξαπόστειλόν με καὶ ἀποστρέψω εἰς τὴν γῆν μου
- 22 А фараон йому відказав: Чого тобі бракує при мені, що ти оце хочеш іти до свого краю? Та той сказав: Ні, таки конче відпусти мене!
But Pharaoh said to him, What have you been short of while you have been with me, that you are desiring to go back to your country? And he said, Nothing; but even so, send me back.
καὶ εἶπεν φαραῶ τῷ ἀδερ τί σοι ἐλάττωγῃ μετ' ἐμοῦ καὶ ἰδοὺ σοι ζητεῖς ἀπελθεῖν εἰς τὴν γῆν σου καὶ εἶπεν αὐτῷ ἀδερ ὅτι ἐξαποστέλλων ἐξαποστειλεῖς με καὶ ἀνέστρεψεν ἀδερ εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ
- 25 I був він противником для Ізраїля за всіх Соломонових днів, а це окрім того лиха, що чинив Гадад. I бривив він Ізраїлем, і запанував над Сирією.
He was a trouble to Israel all through the days of Solomon. And this is the damage Hadad did: he was cruel to Israel while he was ruler over Edom.
αὕτη ἡ κακία ἦν ἐποίησεν ἀδερ καὶ ἐβαρυθύμησεν ἐν ἱσραηλ καὶ ἐβασίλευσεν ἐν γῇ εδωμ
- 26 ¶ А Сровоам, син Неватів, сфремівець, із Цереди, а ім'я його матері Церуа, жінка вдова, був раб Соломонів. I підняв він руку на царя.
And there was Jeroboam, the son of Nebat, an Ephraimite from Zeredah, a servant of Solomon, whose mother was Zeruah, a widow; and his hand was lifted up against the king.
καὶ ἱεροβοαμ υἱὸς ναβατ ὁ εφραθι ἐκ τῆς σαριρα υἱὸς γυναικὸς χήρας δοῦλος σαλωμων
- 27 А оце та причина, що він підняв руку на царя: Соломон будував Мілло, і поправив пролім у Місті Давида, свого батька.
The way in which his hand came to be lifted up against the king was this: Solomon was building the Millo and making good the damaged parts of the town of his father David;
καὶ τοῦτο τὸ πρᾶγμα ὡς ἐπήρατο χεῖρας ἐπὶ βασιλέα σαλωμων φκοδόμησεν τὴν ἄκραν συνέκλεισεν τὸν φραγμὸν τῆς πόλεως δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ

- 28 А той муж Єровоам був відважний. І побачив Соломон цього юнака, що він роботящий, і призначив його над усіма носіями Йосипового дому.
And Jeroboam was an able and responsible man; and Solomon saw that he was a good worker and made him overseer of all the work given to the sons of Joseph.
 και ο άνθρωπος ιεροβοαμ ισχυρός δυνάμει και είδεν σαλωμων τὸ παιδάριον ὅτι ἀνὴρ ἔργων ἐστίν και κατέστησεν αὐτὸν ἐπὶ τὰς ἄρσεις οἴκου ιωσηφ
- 29 І сталося того часу, і вийшов Єровоам з Єрусалиму. І знайшов його на дорозі шілонянин Ахійя, пророк. Він був одягнений в нову одіж, й обидва вони були самі на полі.
Now at that time, when Jeroboam was going out of Jerusalem, the prophet Ahijah the Shilonite came across him on the road; now Ahijah had put on a new robe; and the two of them were by themselves in the open country.
 και ἐγενήθη ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ και ιεροβοαμ ἐξῆλθεν ἐξ ιερουσαλημ και εὔρεν αὐτὸν αχιας ὁ σηλωνίτης ὁ προφήτης ἐν τῇ ὁδῷ και ἀπέστησεν αὐτὸν ἐκ τῆς ὁδοῦ και ὁ αχιας περιβεβλημένος ἱματίῳ φ καινῷ και ἀμφότεροι ἐν τῷ πεδίῳ
- 30 І схопив Ахійя за ту нову одіж, що була на ньому, та й подер її на дванадцять кусків.
And Ahijah took his new robe in his hands, parting it violently into twelve.
 και ἐπελάβετο αχια τοῦ ἱματίου αὐτοῦ τοῦ καινοῦ τοῦ ἐπ' αὐτῷ και διέρρηξεν αὐτὸ δώδεκα ῥήγματα
- 31 І сказав він до Єровоама: Візьми собі десять кусків, бо так сказав Господь, Бог Ізраїля: Оце Я віддираю царство з Соломонової руки, і дам тобі десять племен.
And he said to Jeroboam, Take ten of the parts, for this is what the Lord has said: See, I will take the kingdom away from Solomon by force, and will give ten tribes to you;
 και εἶπεν τῷ ιεροβοαμ λαβὲ σεαυτῷ δέκα ῥήγματα ὅτι τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς ισραηλ ἰδοὺ ἐγὼ ῥήσω τὴν βασιλείαν ἐκ χειρὸς σαλωμων και δώσω σοι δέκα σκῆπτρα
- 32 А одне племено буде йому ради Мого раба Давида та ради Єрусалиму, міста, що Я вибрав його зо всіх Ізраїлевих племен.
(But one tribe will be his, because of my servant David, and because of Jerusalem, the town which, out of all the tribes of Israel, I have made mine.)
 και δύο σκῆπτρα ἔσονται αὐτῷ διὰ τὸν δοῦλόν μου δαυιδ και διὰ ιερουσαλημ τὴν πόλιν ἣν ἐξελεξάμην ἐν αὐτῇ ἐκ πασῶν φυλῶν ισραηλ
- 33 Це тому, що вони покинули Мене і вклонилися Астарті, сидонській богині, і Кемошеві, богові моавському, та Мілкомові, богові аммонітському, і не пішли Моїми дорогами, щоб виходити добре в Моїх очах, і постанови Мої та заповіді Мої, як батько його Давид.
Because they are turned away from me to the worship of Ashtoreth, the goddess of the Zidonians, and Chemosh, the god of Moab, and Milcom, the god of the Ammonites; they have not been walking in my ways or doing what is right in my eyes or keeping my laws and my decisions as his father David did.
 ἀνθ' ὧν κατέλιπέν με και ἐποίησεν τῇ ἀσάρτῃ βδελύγματι сидωνίων και τῷ χαμως και τοῖς εἰδώλοις μοαβ και τῷ βασιλεῖ αὐτῶν προσοχθίσματι υἰῶν αμμων και οὐκ ἐπορεύθη ἐν ταῖς ὁδοῖς μου τοῦ ποιῆσαι τὸ εὐθὲς ἐνώπιον ἐμοῦ ὡς δαυид ὁ πατήρ αὐτοῦ
- 34 Та не візьму Я всього царства з руки його, бо оставлю його володарем по всі дні життя його ради раба Мого Давида, що Я вибрав його, який додержував заповідів Моїх та постанов М оїх.
But I will not take the kingdom from him; I will let him be king all the days of his life, because of David my servant, in whom I took delight because he kept my orders and my laws.
 και οὐ μὴ λάβω ὅλην τὴν βασιλείαν ἐκ χειρὸς αὐτοῦ διότι ἀντιπασσόμενος ἀντιτάξομαι αὐτῷ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ διὰ δαυιδ τὸν δοῦλόν μου ὃν ἐξελεξάμην αὐτόν
- 35 І візьму Я царство з руки його сина, та й дам його тобі, оті десять племен.
But I will take the kingdom from his son, and give it to you.
 και λήψομαι τὴν βασιλείαν ἐκ χειρὸς τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ και δώσω σοι τὰ δέκα σκῆπτρα
- 36 А синові його дам одне племено, щоб позоставався світильник рабові Мосму Давидові, по всі дні перед лицем Моїм в Єрусалимі, місці, що Я вибрав Собі, щоб там перебувало Мос Йм ення.
And one tribe I will give to his son, so that David my servant may have a light for ever burning before me in Jerusalem, the town which I have made mine to put my name there.
 τῷ δὲ υἱῷ αὐτοῦ δώσω τὰ δύο σκῆπτρα ὅπως ἢ θέσις τῷ δούλῳ μου δαυид πάσας τὰς ἡμέρας ἐνώπιον ἐμοῦ ἐν ιερουσαλημ τῇ πόλει ἣν ἐξελεξάμην ἐμαυτῷ τοῦ θέσθαι ὄνομά μου ἐκεῖ
- 37 А тебе Я візьму, і ти будеш царювати над усім, чого пожадає душа твоя, і ти будеш царем над Ізраїлем.
And you I will take, and you will be king over Israel, ruling over whatever is the desire of your soul.
 και σὲ λήψομαι και βασιλεύσεις ἐν οἷς ἐπιθυμεῖ ἡ ψυχὴ σου και σὺ ἔσῃ βασιλεὺς ἐπὶ τὸν ισραηλ
- 38 І станеться, коли ти слухатимешся всього, що Я накажу тобі, і підеш Моїми дорогами, і робитимеш добре в очах Моїх, щоб виконувати постанови Мої та заповіді Мої, як робив раб М ій Давид, то Я буду з тобою, і побудую тобі міцний дім, як Я збудував був Давидові, і дам тобі Ізраїля.
And if you give attention to the orders I give you, walking in my ways and doing what is right in my eyes and keeping my laws and my orders as David my servant did; then I will be with you, building up for you a safe house, as I did for David, and I will give Israel to you.
 και ἔσται ἐὰν φυλάξης πάντα ὅσα ἂν ἐντείλωμαί σοι και πορευθῆς ἐν ταῖς ὁδοῖς μου και ποιήσης τὸ εὐθὲς ἐνώπιον ἐμοῦ τοῦ φυλάξασθαι τὰς ἐντολάς μου και τὰ προστάγματά μου καθὼς ἐποίησεν δ αυид ὁ δοῦλός μου και ἔσομαι μετὰ σοῦ και οἰκοδομήσω σοι οἶκον πιστόν καθὼς ὤκοδόμησα τῷ δαυид

- 40 **I шукав Соломон, щоб забити Єровоама. I встав Єровоам, i втік до Єгипту, до Шишака, єгипетського царя. I пробував він в Єгипті аж до Соломонової смерти.**
And Solomon was looking for a chance to put Jeroboam to death; but he went in flight to Egypt, to Shishak, king of Egypt, and was in Egypt till the death of Solomon.
καὶ ἐζήτησεν σαλωμων θανατῶσαι τὸν ιεροβοαμ καὶ ἀνέστη καὶ ἀπέδρα εἰς αἴγυπτον πρὸς σουσακιμ βασιλέα αἰγύπτου καὶ ἦν ἐν αἰγύπτῳ ἕως οὗ ἀπέθανεν σαλωμων
- 41 **¶ A решта Соломонових діл, i все, що він зробив був, та мудрість його, ото вони написані в книзі Соломонові діла.**
Now the rest of the acts of Solomon, and all he did, and his wisdom, are they not recorded in the book of the acts of Solomon?
καὶ τὰ λοιπὰ τῶν ῥημάτων σαλωμων καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν καὶ πᾶσαν τὴν φρόνησιν αὐτοῦ οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται ἐν βιβλίῳ ῥημάτων σαλωμων
- 42 **A днів, коли Соломон царював в Єрусалимі над усім Ізраїлем, було сорок літ.**
And the time Solomon was king in Jerusalem over all Israel was forty years.
καὶ αἱ ἡμέραι ἕς ἐβασίλευσεν σαλωμων ἐν ιερουσαλημ τεσσαράκοντα ἔτη
- 43 **I спочив Соломон зо своїми батьками, i був похований у Місті Давида, батька свого, а замість нього зацарював син його Рехав'ам.**
And Solomon went to rest with his fathers, and was put into the earth in the town of David his father: and Solomon went to rest with his fathers and Rehoboam his son became king in his place.
καὶ ἐκοιμήθη σαλωμων μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν πόλει δαυιδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ ἐγενήθη ὡς ἦκουσεν ιεροβοαμ υἱὸς ναβατ καὶ αὐτοῦ ἔτι ὄντος ἐν αἰγύπτῳ ὡς ἔφυγεν ἐκ προσώπου σαλωμων καὶ ἐκάθητο ἐν αἰγύπτῳ κατευθύνει καὶ ἔρχεται εἰς τὴν πόλιν αὐτοῦ εἰς τὴν γῆν σαριρα τὴν ἐν ὄρει εφραιμ καὶ ὁ βασιλεὺς σαλωμων ἐκοιμήθη μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ καὶ ἐβασίλευσεν ροβοαμ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ
- 1 **¶ I пішов Рехав'ам до Сихему, бо до Сихему зійшовся весь Ізраїль, щоб настановити його царем.**
And Rehoboam went to Shechem, where all Israel had come together to make him king,
καὶ πορεύεται βασιλεὺς ροβοαμ εἰς σικιμα ὅτι εἰς σικιμα ἤρχοντο πᾶς ἰσραηλ βασιλεύσαι αὐτόν
- 3 **I послали й покликали його. I прийшов Єровоам та всі Ізраїлеві збори, i вони говорили до Рехав'ама, кажучи:**
And all the men of Israel came to Rehoboam and said,
καὶ ἐλάλησεν ὁ λαὸς πρὸς τὸν βασιλέα ροβοαμ λέγοντες
- 4 **Твій батько вчинив був тяжким наше ярмо, а ти тепер полегли жорстоку роботу батька свого та тяжке його ярмо, що наклав він був на нас, i ми будемо служити тобі.**
Your father put a hard yoke on us: if you will make the conditions under which your father kept us down less cruel, and the weight of the yoke he put on us less hard, then we will be your servants.
ὁ πατήρ σου ἐβάρυνεν τὸν κλοιὸν ἡμῶν καὶ σὺ νῦν κούφισον ἀπὸ τῆς δουλείας τοῦ πατρὸς σου τῆς σκληρᾶς καὶ ἀπὸ τοῦ κλοιοῦ αὐτοῦ τοῦ βαρέος οὗ ἔδωκεν ἐφ' ἡμᾶς καὶ δουλεύσομεν σοι
- 5 **A він відказав їм: Ідїть ще на три дні, i верніться до мене. I пішов той народ.**
And he said to them, Go away for three days and then come back to me again. So the people went away.
καὶ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς ἀπέλθετε ἕως ἡμερῶν τριῶν καὶ ἀναστρέψατε πρὸς με καὶ ἀπήλθον
- 6 **I радився цар Рехав'ам зо старшими, що стояли перед обличчям його батька Соломона, коли був він живий, говорячи: Як ви радите відповісти цьому народові?**
Then King Rehoboam took the opinion of the old men who had been with Solomon his father when he was living, and said, In your opinion, what answer am I to give to this people?
καὶ παρήγγειλεν ὁ βασιλεὺς τοῖς πρεσβυτέροις οἳ ἦσαν παρεστώτες ἐνώπιον σαλωμων τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἔτι ζώντος αὐτοῦ λέγων πῶς ὑμεῖς βουλευέσθε καὶ ἀποκριθῶ τῷ λαῷ τούτῳ λόγον
- 7 **I вони говорили йому, кажучи: Якщо ти сьогодні будеш рабом цьому народові, i будеш служити їм, i відповіси їм, i говоритимеш їм добрі слова, то вони будуть тобі рабами по всі дні.**
And they said to him, If you will be a servant to this people today, caring for them and giving them a gentle answer, then they will be your servants for ever.
καὶ ἐλάλησαν πρὸς αὐτὸν λέγοντες εἰ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ ἔση δοῦλος τῷ λαῷ τούτῳ καὶ δουλεύσης αὐτοῖς καὶ λαλήσης αὐτοῖς λόγους ἀγαθοὺς καὶ ἔσονται σοι δοῦλοι πάσας τὰς ἡμέρας
- 8 **Та він відкинув пораду старших, що радили йому, i радився з молодиками, що вирости разом із ним, що стояли перед ним.**
But he gave no attention to the opinion of the old men, and went to the young men of his generation who were waiting before him:
καὶ ἐγκατέλιπεν τὴν βουλὴν τῶν πρεσβυτέρων ἃ συνεβουλεύσαντο αὐτῷ καὶ συνεβουλεύσατο μετὰ τῶν παιδαριῶν τῶν ἐκτραφέντων μετ' αὐτοῦ τῶν παρεστηκότων πρὸ προσώπου αὐτοῦ
- 9 **I сказав він до них: Що ви радите, i що відповімо цьому народові, який говорив мені, кажучи: Полегли ярмо, що твій батько наклав був на нас.**
And said to them, What is your opinion? What answer are we to give to this people who have said to me, Make less the weight of the yoke which your father put on us?
καὶ εἶπεν αὐτοῖς τί ὑμεῖς συμβουλευέτε καὶ τί ἀποκριθῶ τῷ λαῷ τούτῳ τοῖς λαλήσασιν πρὸς με λεγόντων κούφισον ἀπὸ τοῦ κλοιοῦ οὗ ἔδωκεν ὁ πατήρ σου ἐφ' ἡμᾶς
- 10 **I говорили до нього ті молодики, що вирости з ним, кажучи: Так скажеш тому народові, що промовляв до тебе, говорячи: Твій батько вчинив був тяжким наше ярмо, а ти дай полеги шу нам. Отак скажеш до них: Мій мизинець грубший за стегна мого батька!**
And the young men of his generation said to him, This is the answer to give to the people who came to you saying, Your father put a hard yoke on us; will you make it less? say to them, My little finger is thicker than my father's body;
καὶ ἐλάλησαν πρὸς αὐτὸν τὰ παιδάρια τὰ ἐκτραφέντα μετ' αὐτοῦ οἳ παρεστηκότες πρὸ προσώπου αὐτοῦ λέγοντες τάδε λαλήσεις τῷ λαῷ τούτῳ τοῖς λαλήσασιν πρὸς σέ λέγοντες ὁ πατήρ σου ἐβάρυνεν τὸν κλοιὸν ἡμῶν καὶ σὺ νῦν κούφισον ἀφ' ἡμῶν τάδε λαλήσεις πρὸς αὐτοὺς ἢ μικρότης μου παχύτερα τῆς ὀσφύος τοῦ πατρὸς μου

- 11 А тепер: мій батько наклав був на вас тяжке ярмо, а я додам до вашого ярма! Батько мій карав вас бичами, а я каратиму вас скорпіонами!
If my father put a hard yoke on you, I will make it harder: my father gave you punishment with whips, but I will give you blows with snakes.
 και νυν ο πατηρ μου επεσασετο υμας κλοιω βαρει καθω προσθησω επι τον κλοιον υμων ο πατηρ μου επιαιδευσεν υμας εν μαστιγξιν εγω δε παιδευσω υμας εν σκορπιοις
- 12 I прийшов Єровоам та весь народ до Рехав'ама третього дня, як цар говорив, кажучи: Верніться до мене третього дня.
So all the people came to Rehoboam on the third day, as the king had given orders, saying, Come back to me the third day.
 και παρεγενοντο πας ισραηλ προς τον βασιλεα ροβοαμ εν τη ημερα τη τριτη καθоти ελλαησεν αυτοις ο βασιλευς λεγων αναστραφητε προς με τη ημερα τη τριτη
- 13 I цар жорстоко відповів народові, і відкинув пораду старших, що радили йому.
And the king gave them a rough answer, giving no attention to the suggestion of the old men;
 και απεκριθη ο βασιλευς προς τον λαον σκληρα και εγκατελιπεν ροβοαμ την βουλην των πρεσβυτερων α συνεβουλευσαντο αυτω
- 14 I він говорив до них за порадою тих молодиків, кажучи: Мій батько вчинив був тяжким ваше ярмо, а я додам до вашого ярма. Батько мій карав вас бичами, а я каратиму вас скорпіо нами!...
But giving them the answer put forward by the young men, saying, My father made your yoke hard, but I will make it harder; my father gave you punishment with whips, but I will give it with snakes.
 και ελλαησεν προς αυτους κατα την βουλην των παιδαριων λεγων ο πατηρ μου εβαρυνεν τον κλοιον υμων καθω προσθησω επι τον κλοιον υμων ο πατηρ μου επιαιδευσεν υμας εν μαστιγξιν καθω παι δευσω υμας εν σκορπιοις
- 15 I не послухався цар народу, бо причина була від Господа, щоб справдилося слово Його, яке говорив був Господь через шілонянина Ахійю до Єровоама, Неватового сина.
So the king did not give ear to the people; and this came about by the purpose of the Lord, so that what he had said by Ahijah the Shilonite to Jeroboam, son of Nebat, might be effected.
 και ουκ ηκουσεν ο βασιλευς του λαου οτι ην μεταστροφη παρα κυριου οπως στηση το ρημα αυτου ο ελλαησεν εν χειρι αχια του σηλωνιτου περι ιεροβοαμ υιου ναβατ
- 16 ¶ I побачив увесь Ізраїль, що цар не послухався їх, і народ відповів цареві, кажучи: Яка нам частина в Давиді? I спадщини нема нам у сині Єссея! До наметів своїх, о Ізраїлю! Познай тепер дім свій, Давиде!... I пішов Ізраїль до наметів своїх.
And when all Israel saw that the king would give no attention to them, the people in answer said to the king, What part have we in David? what is our heritage in the son of Jesse? to your tents, O Israel; now see to your people, David. So Israel went away to their tents.
 και ειδον πας ισραηλ οτι ουκ ηκουσεν ο βασιλευς αυτων και απεκριθη ο λαος τω βασιλει λεγων τις ημιν μερις εν δαυιδ και ουκ εστιν ημιν κληρονομια εν υιω ιεσσαι αποτρεχε ισραηλ εις τα σκηνωμ ατα σου νυν βοσκε τον οικον σου δαυιδ και απηλθεν ισραηλ εις τα σκηνωματα αυτου
- 18 I послав цар Рехав'ам Адонірама, що був над даниною, та весь Ізраїль закидав його камінням, і він помер. А цар Рехав'ам поспішив сісти на колесницю та втекти до Єрусалиму.
Then King Rehoboam sent Adoniram, the overseer of the forced work; and he was stoned to death by all Israel. And King Rehoboam went quickly and got into his carriage to go in flight to Jerusalem.
 και απεστειλεν ο βασιλευς τον αδονιραμ τον επι του φορου και ελιθοβολησαν αυτον πας ισραηλ εν λιθοις και απεθανεν και ο βασιλευς ροβοαμ εφθασεν αναβηναι του φυγειν εις ιερουσαλημ
- 19 I збунтувався Ізраїль проти Давидового дому, і від нього відпав, і так є аж до цього дня.
So Israel was turned away from the family of David to this day.
 και ηθετησεν ισραηλ εις τον οικον δαυιδ εως της ημερας ταυτης
- 20 I сталося, як увесь Ізраїль почув, що вернувся Єровоам, то послали й покликали його на збори, та й настановили його царем над усім Ізраїлем. За домом Давида не було нікого, окрім одного Юдиного племені.
Now when all Israel had news that Jeroboam had come back, they sent for him to come before the meeting of the people, and made him king over Israel: not one of them was joined to the family of David but only the tribe of Judah.
 και εγενετο ως ηκουσεν πας ισραηλ οτι ανεκαμψεν ιεροβοαμ εξ αιγυπτου και απεστειλαν και εκαλεσαν αυτον εις την συναγωγην και εβασιλευσαν αυτον επι ισραηλ και ουκ ην οπισω οικου δαυιδ πα ρεξ σκηπτρου ιουδα και βενιαμιν μονοι
- 21 I прийшов Рехав'ам до Єрусалиму, і зібрав увесь Юдин дім та Веніяминове племено, сто й вісімдесят тисяч вибраних військових, щоб воювати з Ізраїлевим домом, щоб вернути царст во Рехав'амові, Соломоновому синові.
When Rehoboam came to Jerusalem, he got together all the men of Judah and the tribe of Benjamin, a hundred and eighty thousand of his best fighting-men, to make war against Israel and get the kingdom back for Rehoboam, the son of Solomon.
 και ροβοαμ εισηλθεν εις ιερουσαλημ και εξεκκλησιασεν την συναγωγην ιουδα και σκηπτρον βενιαμιν εκατον και εικοσι χιλιαδες νεανιων ποιουντων πολεμον του πολεμειν προς οικον ισραηλ επιστρ εψαι την βασιλειαν ροβοαμ υιω σαλωμων
- 22 I було Боже слово до Шемаї, чоловіка Божого, говорячи:
But the word of God came to Shemaiah, the man of God, saying,
 και εγενετο λογος κυριου προς самαιαν ανθρωπον του θεου λεγων

23 Скажи Рехав'амові, Соломоновому синові, цареві Юдиному, та всьому домові Юдиному й Веніяминовому, і решті народу, говорячи:

Say to Rehoboam, the son of Solomon, king of Judah, and to all the men of Judah and Benjamin and the rest of the people:

εἰπὼν τῷ ροβοαμ υἱῷ σαλωμων βασιλεῖ ἰουδα καὶ πρὸς πάντα οἶκον ἰουδα καὶ βενιαμιν καὶ τῷ καταλοίπῳ τοῦ λαοῦ λέγων

24 Так говорить Господь: Не идите и не войдите з своїми братами, Израїлевими синами! Верніться кожен до дому свого, бо ця річ сталася від Мене! І вони послухалися Господнього слова, і вернулися, щоб піти за Господнім словом.

The Lord has said, You are not to go to war against your brothers, the children of Israel; go back, every man to his house, because this thing is my purpose. So they gave ear to the word of the Lord, and went back, as the Lord had said.

τάδε λέγει κύριος οὐκ ἀναβήσεσθε οὐδὲ πολεμήσετε μετὰ τῶν ἀδελφῶν ' ὧν υἰὸν ἰσραηλ ἀναστρέφετο ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον ' υτοῦ ὅτι παρ' ἐμοῦ γέγονεν τὸ ῥῆμα τοῦτο καὶ ἤκουσαν τοῦ λόγου κυρίου καὶ κατέπαυσαν τοῦ πορευθῆναι κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου [24α] καὶ ὁ βασιλεὺς σαλωμων κοιμᾶται μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ καὶ θάπτεται μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει δαυιδ καὶ ἐβασίλευσεν ροβοαμ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ ἐν ἱερουσαλημ υἱὸς ὧν ' καὶ δέκα ἐτῶν ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν καὶ δώδεκα " ἡ ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλημ καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ νααναμ θυγάτηρ αναμ υἱοῦ ναασ βασιλέως υἰὸν αμμων καὶ ἐποίησεν τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου καὶ οὐκ ἐπορεύθη ἐν ὁδοῦ δαυιδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ [24β] καὶ ἦν ἄνθρωπος ἐξ ὄρους εφραιμ δούλος τῷ σαλωμων καὶ ὄνομα αὐτῷ ἱεροβοαμ καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ σαριρα γυνὴ πόρνη καὶ " ὡκεν αὐτὸν σαλωμων εἰς ἄρχοντα σκυτάλης ἐπὶ τὰς ἄρσεις οἴκου ἰωσηφ καὶ ἐκοδόμησεν τῷ σαλωμων τὴν σαριρα τὴν ἐν ὄρει εφραιμ καὶ ἦσαν αὐτῷ ἄρματα τριακόσια ἵππων οὗτος ἐκοδόμησεν τὴν ἄκραν ἐν ταῖς ἄρσεσιν οἴκου εφραιμ οὗτος συνέκλεισεν τὴν πόλιν δαυιδ καὶ ἦν ἐπαιρόμενος ἐπὶ τὴν βασιλείαν [24ξ] καὶ ἐξήτει σαλωμων ναθανάτσοι αὐτὸν καὶ ἐφοβήθη καὶ ἀπέδρα αὐτὸς πρὸς σουσακιμ βασιλέα αἰγύπτου καὶ ἦν μετ' αὐτοῦ ἕως ἀπέθανεν σαλωμων [24δ] καὶ ἤκουσεν ἱεροβοαμ ἐν αἰγύπτῳ ὅτι τέθνηκεν σαλωμων καὶ ἐλάλησεν εἰς τὰ ὅσα σουσακιμ βασιλέως αἰγύπτου λέγων ἐξαπέστειλόν με καὶ ἀπελεύσομαι ἐγὼ εἰς τὴν γῆν μου καὶ εἶπεν αὐτῷ σουσακιμ αἰτήσαι τι αἴτημα καὶ δώσω σοι [24ε] καὶ σουσακιμ " ὡκεν τῷ ἱεροβοαμ τὴν ἀνω ἀδελφὴν θεκεμιν τὴν πρεσβυτέραν τῆς γυναικὸς αὐτοῦ αὐτῷ εἰς γυναῖκα αὕτη ἦν μεγάλη ἐν μέσῳ τῶν θυγατέρων τοῦ βασιλέως καὶ " ἔκεν τῷ ἱεροβοαμ τὸν ἀβιὰ υἰὸν αὐτοῦ [24φ] καὶ εἶπεν ἱεροβοαμ πρὸς σουσακιμ ὄντως ἐξαπέστειλόν με καὶ ἀπελεύσομαι καὶ ἐξῆλθεν ἱεροβοαμ ἐξ αἰγύπτου καὶ ἦλθεν εἰς γῆν σαριρα τὴν ἐν ὄρει εφραιμ καὶ συνάγεται ἐκεῖ πᾶν σκῆπτρον εφραιμ καὶ ἐκοδόμησεν ἱεροβοαμ ἐκεῖ χάρακα [24γ] καὶ ἠρώστησε τὸ παιδάριον αὐτοῦ ἄρρωστίαν κραταιὰν σφόδρα καὶ ἐπορεύθη ἱεροβοαμ ἐπερωτῆσαι " ἔρ τοῦ παιδαρίου καὶ εἶπε πρὸς ἀνω τὴν γυναῖκα αὐτοῦ ἀνάστηθι καὶ πορεύου ἐπερωτήσον τὸν θεὸν " ἔρ τοῦ παιδαρίου εἰ ζήσεται ἐκ τῆς ἀρρωστίας αὐτοῦ [24η] καὶ ἄνθρωπος ἦν ἐν σιλω καὶ ὄνομα αὐτῷ αχια καὶ οὗτος ἦν υἱὸς ' ἦκοντα ἐτῶν καὶ ῥῆμα κυρίου μετ' αὐτοῦ καὶ εἶπεν ἱεροβοαμ πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ ἀνάστηθι καὶ λαβὲ εἰς τὴν χειρὰ σου τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ θεοῦ ἄρτους καὶ κολλύρια τοῖς τέκνοις αὐτοῦ καὶ σταφυλὴν καὶ στάμνον μέλιτος [24ι] καὶ ἀνέστη ἡ γυνὴ καὶ " ἀβεν εἰς τὴν χειρὰ αὐτῆς ἄρτους καὶ δύο κολλύρια καὶ σταφυλὴν καὶ στάμνον μέλιτος τῷ αχια καὶ ὁ ἄνθρωπος πρεσβύτερος καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἡμβλυόπον τοῦ βλέπειν [24κ] καὶ ἀνέστη ἐκ σαριρα καὶ πορεύεται καὶ ἐγένετο αὐτῷ ἱεροβοαμ ἐκ τῆς πόλιν πρὸς αχια τὸν σιλωνίτην καὶ εἶπεν αχια τῷ παιδαρίῳ αὐτοῦ " ελθε δὴ εἰς ἀπαντὴν ἀνω τῆς γυναικὶ ἱεροβοαμ καὶ ἐρεῖς αὐτῇ εἰσελθε καὶ μὴ στήῃ ὅτι τάδε λέγει κύριος σκληρὰ ἐγὼ ἐπαποστελῶ ἐπὶ σέ [24λ] καὶ εἰσῆλθεν ἀνω πρὸς τὸν ἄνθρωπον τοῦ θεοῦ καὶ εἶπεν αὐτῇ αχια ἴνα τί μοι ἐνήνοχος ἄρτους καὶ σταφυλὴν καὶ κολλύρια καὶ στάμνον μέλιτος τάδε λέγει κύριος ἰδοὺ σὺ ἀπελεύσῃ ἀπ' ἐμοῦ καὶ " ται εἰσελθούσης σου τὴν πόλιν εἰς σαριρα καὶ τὰ κοράσια σου ἐξελεύσονται σοι εἰς συνάντησιν καὶ ἐροῦσίν σοι τὸ παιδάριον τέθνηκεν [24μ] ὅτι τάδε λέγει κύριος ἰδοὺ ἐγὼ ἐξολεθρεύσω τὸ ἱεροβοαμ οὐρόντα πρὸς τοῖχον καὶ " ὄνται οἱ τεθνηκότες τοῦ ἱεροβοαμ ἐν τῇ πόλει καταφάγονται οἱ κύνες καὶ τὸν τεθνηκότα ἐν τῷ ἄγρῳ καταφάγεται τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τὸ παιδάριον κώπονται οὐαὶ κύριε ὅτι ε' ἐθῆ ἐν αὐτῷ ῥῆμα καλὸν περὶ τοῦ κυρίου [24ν] καὶ ἀπῆλθεν ἡ γυνὴ ὡς ἤκουσεν καὶ ἐγένετο ὡς εἰσῆλθεν εἰς τὴν σαριρα καὶ τὸ παιδάριον ἀπέθανεν καὶ ἐξῆλθεν ἡ κραυγὴ εἰς ἀπαντὴν [24ο] καὶ ἐπορεύθη ἱεροβοαμ εἰς σικιμα τὴν ἐν ὄρει εφραιμ καὶ συνήθροισεν ἐκεῖ τὰς φυλάς τοῦ ἰσραηλ καὶ ἀνέβη ἐκεῖ ροβοαμ υἱὸς σαλωμων καὶ λόγος κυρίου ἐγένετο πρὸς σαμιαν τὸν ἐλαμι λέγων λαβὲ σεαυτῷ ἱμάτιον καινὸν τὸ οὐκ εἰσεληλυθὸς εἰς ὕδωρ καὶ ῥῆξον αὐτὸ δώδεκα ῥήγματα καὶ δώσεις τῷ ἱεροβοαμ καὶ ἐρεῖς αὐτῷ τάδε λέγει κύριος λαβὲ σεαυτῷ δέκα ῥήγματα τοῦ περιβαλέσθαι σε καὶ " ἀβεν ἱεροβοαμ καὶ εἶπεν σαμιας τάδε λέγει κύριος ἐπὶ τὰς δέκα φυλάς τοῦ ἰσραηλ [24π] καὶ εἶπεν ὁ λαὸς πρὸς ροβοαμ υἰὸν σαλωμων ὁ πατήρ σου ἐβάρυνεν τὸν κλοιὸν αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐβάρυνεν τὰ βρώματα τῆς τραπέζης αὐτοῦ καὶ νῦν εἰ κουφιεῖς σὺ ἐφ' ἡμᾶς καὶ δουλεύσομέν σοι καὶ εἶπεν ροβοαμ πρὸς τὸν λαόν " ἰ τριῶν ἡμερῶν καὶ ἀποκριθήσομαι ' ἴν ῥῆμα [24θ] καὶ εἶπεν ροβοαμ εἰσαγάγετέ μοι τοὺς πρεσβυτέρους καὶ συμβουλευέσθε μετ' αὐτῶν τί ἀποκριθῶ τῷ λαῷ ῥῆμα ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ καὶ ἐλάλησεν ροβοαμ εἰς τὰ ὅσα αὐτῶν καθὼς ἀπέστειλεν ὁ λαὸς πρὸς αὐτὸν καὶ εἶπον οἱ πρεσβύτεροι τοῦ λαοῦ οὗτος ἐλάλησεν πρὸς σὲ ὁ λαός [24ρ] καὶ διεσκέδασεν ροβοαμ τὴν βουλὴν αὐτῶν καὶ οὐκ ἤρρεσεν ἐνώπιον αὐτοῦ καὶ ἀπέστειλεν καὶ εἰσῆγαγεν τοὺς συντρόφους αὐτοῦ καὶ ἐλάλησεν αὐτοῖς τὰ αὐτὰ καὶ ταῦτα ἀπέστειλεν πρὸς με λέγων ὁ λαός καὶ εἶπαν οἱ σύντροφοι αὐτοῦ οὕτως λαλήσεις πρὸς τὸν λαόν λέγων ἡ μικρότης μου παχύτερα ' ἔρ τὴν ὄσφον τοῦ πατρὸς μου ὁ πατήρ μου ἐμαστίγῳ ' ἄς μᾶστιγξιν ἐγὼ δὲ κατάρξω ' ὧν ἐν σκορπίοις [24σ] καὶ ἤρρεσεν τὸ ῥῆμα ἐνώπιον ροβοαμ καὶ ἀπεκρίθη τῷ λαῷ καθὼς συνεβούλευσαν αὐτῷ οἱ σύντροφοι αὐτοῦ τὰ παιδάρια [24τ] καὶ εἶπεν πᾶς ὁ λαὸς ὡς ἀνῆρ εἰς ἕκαστος τῷ πλησίον αὐτοῦ καὶ ἀνέκραζαν ἅπαντες λέγοντες οὐ μερὶς ἡμῖν ἐν δαυιδ οὐδὲ κληρονομία ἐν υἱῷ ἰεσσαὶ εἰς τὰ σκηνώματά σου ἰσραηλ ὅτι οὗτος ὁ ἄνθρωπος οὐκ εἰς ἄρχοντα οὐδὲ εἰς ἡγούμενον [24υ] καὶ διεσπάρη πᾶς ὁ λαὸς ἐκ σικιμων καὶ ἀπῆλθεν ἕκαστος εἰς τὸ σκηνώμα αὐτοῦ καὶ κατεκράτησεν ροβοαμ καὶ ἀπῆλθεν καὶ ἀνέβη ἐπὶ τὸ ἄρμα αὐτοῦ καὶ εἰσῆλθεν εἰς ἱερουσαλημ καὶ πορεύονται ὀπίσω αὐτοῦ πᾶν σκῆπτρον ἰουδα καὶ πᾶν σκῆπτρον βενιαμιν [24ζ] καὶ ἐγένετο ἐνισταμένου τοῦ ἐνιαυτοῦ καὶ συνήθροισεν ροβοαμ πάντα ἄνδρα ἰουδα καὶ βενιαμιν καὶ ἀνέβη τοῦ πολεμεῖν πρὸς ἱεροβοαμ εἰς σικιμα [24φ] καὶ ἐγένετο ῥῆμα κυρίου πρὸς σαμιαν ἄνθρωπον τοῦ θεοῦ λέγων εἰπὼν τῷ ροβοαμ βασιλεῖ ἰουδα καὶ πρὸς πάντα οἶκον ἰουδα καὶ βενιαμιν καὶ πρὸς τὸ κατάλειμμα τοῦ λαοῦ λέγων τάδε λέγει κύριος οὐκ ἀναβήσεσθε οὐδὲ πολεμήσετε πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς ' ὧν υἱὸς ἰσραηλ ἀναστρέφετε ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ὅτι παρ' ἐμοῦ γέγονεν τὸ ῥῆμα τοῦτο [24ξ] καὶ ἤκουσαν τοῦ λόγου κυρίου καὶ ἀνέσχον τοῦ πορευθῆναι κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου

25 ¶ I збудував Єровоам Сихема в Єфремових горах, та й осівся в ньому. І вийшов він звідти, і збудував Пенуїла.

Then Jeroboam made the town of Shechem in the hill-country of Ephraim a strong place, and was living there; and from there he went out and did the same to Penuel.

καὶ ἐκοδόμησεν ἱεροβοαμ τὴν σικιμα τὴν ἐν ὄρει εφραιμ καὶ κατοίκεν ἐν αὐτῇ καὶ ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν καὶ ἐκοδόμησεν τὴν φανουηλ

26 I сказав Єровоам у свосму серці: Тепер вернеться царство до Давидового дому!

And Jeroboam said in his heart, Now the kingdom will go back to the family of David:

καὶ εἶπεν ἱεροβοαμ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ ἰδοὺ νῦν ἐπιστρέψει ἡ βασιλεία εἰς οἶκον δαυιδ

- 27 Якщо народ цей буде ходити до Єрусалиму, щоб приносити жертви в Господньому домі, то вернеться серце цього народу до їхнього пана, до Рехав'ама, царя Юдиного. І вони заб'ють мене, та й вернуться до Рехав'ама, царя Юдиного.
If the people go up to make offerings in the house of the Lord at Jerusalem, their heart will be turned again to their lord, to Rehoboam, king of Judah; and they will put me to death and go back to Rehoboam, king of Judah.
ἐὰν ἀναβῆ ὁ λαὸς οὗτος ἀναφέρειν θυσίας ἐν οἴκῳ κυρίου εἰς ἱερουσαλημ καὶ ἐπιστραφήσεται καρδία τοῦ λαοῦ πρὸς κύριον καὶ κύριον αὐτῶν πρὸς ροβοαμ βασιλέα ἰουδα καὶ ἀποκτενοῦσίν με
- 28 І порадився цар, і зробив два золоті тельці, і сказав до народу: Досить вам ходити до Єрусалиму! Оце, Ізраїлю, боги твої, що вивели тебе з єгипетського краю.
So after taking thought the king made two oxen of gold; and he said to the people, You have been going up to Jerusalem long enough; see! these are your gods, O Israel, who took you out of the land of Egypt.
καὶ ἐβουλεύσατο ὁ βασιλεὺς καὶ ἐπορεύθη καὶ ἐποίησεν δύο δαμάλεις χρυσαῖς καὶ εἶπεν πρὸς τὸν λαόν ἰκανοῦσθω ὑμῖν ἀναβαίνειν εἰς ἱερουσαλημ ἰδοὺ θεοὶ σου ἰσραηλ οἱ ἀναγαγόντες σε ἐκ γῆς αἰγύπτου
- 29 І поставив він одного в Бет-Елі, а одного в Дані.
And he put one in Beth-el and the other in Dan.
καὶ ἔθετο τὴν μίαν ἐν βαιθηλ καὶ τὴν μίαν ἔδωκεν ἐν δαν
- 30 І була та річ на гріх, бо народ ходив до одного з них аж до Дану.
And this became a sin in Israel; for the people went to give worship to the one at Beth-el, and to the other at Dan.
καὶ ἐγένετο ὁ λόγος οὗτος εἰς ἁμαρτίαν καὶ ἐπορεύετο ὁ λαὸς πρὸ προσώπου τῆς μιᾶς ἕως δαν
- 31 І зробив він жертівне місце на пагірку, і настановив священників з усього народу, що не були з Левієвих синів.
And he made places for worship at the high places, and made priests, who were not Levites, from among all the people.
καὶ ἐποίησεν οἴκους ἐφ' ὑψηλῶν καὶ ἐποίησεν ἱερεῖς μέρος τι ἐκ τοῦ λαοῦ οἱ οὐκ ἦσαν ἐκ τῶν υἱῶν λευι
- 32 І встановив Єровоам свято в восьмому місяці, п'ятнадцятого дня місяця, подібне до свята, що в Юді, і приносив жертву на жертівнику. Так зробив він у Бет-Елі, щоб приносити в жертву тельцям, які він зробив. І настановив він у Бет-Елі священників пагірків, що поробив.
And Jeroboam gave orders for a feast in the eighth month, on the fifteenth day of the month, like the feast which is kept in Judah, and he went up to the altar. And in the same way, in Beth-el, he gave offerings to the oxen which he had made, placing in Beth-el the priests of the high places he had made.
καὶ ἐποίησεν ἱεροβοαμ ἑορτὴν ἐν τῷ μηνὶ τῷ ὀγδόῳ ἐν τῇ πεντεκαίδεκάτῃ ἡμέρᾳ τοῦ μηνὸς κατὰ τὴν ἑορτὴν τὴν ἐν γῇ ἰουδα καὶ ἀνέβη ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ὃ ἐποίησεν ἐν βαιθηλ τοῦ θύειν ταῖς δαμάλεις αἷς ἐποίησεν καὶ παρέστησεν ἐν βαιθηλ τοὺς ἱερεῖς τῶν ὑψηλῶν ὧν ἐποίησεν
- 33 І приносив він жертви на жертівнику, що зробив у Бет-Елі, п'ятнадцятого дня восьмого місяця, якого вимислив з свого серця. І вчинив він свято для Ізраїєвих синів, і підійшов до жертівника, щоб покадити...
He went up to the altar he had made in Beth-el on the fifteenth day of the eighth month, the month fixed by him at his pleasure; and he gave orders for a feast for the people of Israel, and went up to the altar, and there he made the smoke of his offerings go up.
καὶ ἀνέβη ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ὃ ἐποίησεν τῇ πεντεκαίδεκάτῃ ἡμέρᾳ ἐν τῷ μηνὶ τῷ ὀγδόῳ ἐν τῇ ἑορτῇ ἣ ἐπλάσατο ἀπὸ καρδίας αὐτοῦ καὶ ἐποίησεν ἑορτὴν τοῖς υἱοῖς ἰσραηλ καὶ ἀνέβη ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τοῦ ἐπιθῦσαι
- 1 ¶ А ось чоловік Божий прийшов за Господнім словом із Юди до Бет-Елу. А Єровоам стояв при жертівнику, щоб кадити.
Then a man of God came from Judah by the order of the Lord to Beth-el, where Jeroboam was by the altar, burning offerings.
καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ ἐξ ἰουδα παρεγένετο ἐν λόγῳ κυρίου εἰς βαιθηλ καὶ ἱεροβοαμ εἰστήκει ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τοῦ ἐπιθῦσαι
- 2 І кликнув чоловік Божий при жертівнику за словом Господнім і сказав: Жертівнику, жертівнику, так сказав Господь: Ось у Давидовому домі народиться син, Йосія ім'я йому, і він на тобі принесе в жертву священників пагірків, що на тобі кадять, і кості людські спаляться на тобі.
And by the order of the Lord he made an outcry against the altar, saying, O altar, altar, the Lord has said, From the seed of David will come a child, named Josiah, and on you he will put to death the priests of the high places, who are burning offerings on you, and men's bones will be burned on you.
καὶ ἐπεκάλεσεν πρὸς τὸ θυσιαστήριον ἐν λόγῳ κυρίου καὶ εἶπεν θυσιαστήριον θυσιαστήριον τάδε λέγει κύριος ἰδοὺ υἱὸς τίκτεται τῷ οἴκῳ δαυὶδ ἰωσίας ὄνομα αὐτῷ καὶ θύσει ἐπὶ σὲ τοὺς ἱερεῖς τῶν ὑψηλῶν τοὺς ἐπιθύοντας ἐπὶ σὲ καὶ ὀστά ἄνθρώπων καύσει ἐπὶ σὲ
- 3 І дасть він того дня чудо, говорячи: Оце те чудо, про яке говорив Господь: Ось цей жертівник розпадеться, і висиплеться попіл, що на ньому!...
The same day he gave them a sign, saying, This is the sign which the Lord has given: See, the altar will be broken and the burned waste on it overturned.
καὶ ἔδωκεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τέρας λέγων τοῦτο τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησεν κύριος λέγων ἰδοὺ τὸ θυσιαστήριον ῥήγνυται καὶ ἐκχυθήσεται ἡ πύλις ἣ ἐπ' αὐτῷ

- 4 I сталося, як цар почув слова цього Божого чоловіка, що кликав до жертівника в Бет-Елі, то Єровоам простяг руку свою від жертівника, говорячи: Схопіть його! І всохла рука йому, яку він простяг до нього, і він не міг вернути її до себе...
Then the king, hearing the man of God crying out against the altar at Beth-el, put out his hand from the altar, saying, Take him prisoner. And his hand, stretched out against him, became dead, and he had no power of pulling it back.
καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς ιεροβοὰμ τῶν λόγων τοῦ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ τοῦ ἐπικαλεσαμένου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ ἐν βαιθηλ καὶ ἐξέτεινεν ὁ βασιλεὺς τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου οὐ λέγων συλλάβετε αὐτὸν καὶ ἰδοὺ ἐξηράνθη ἡ χεὶρ αὐτοῦ ἣν ἐξέτεινεν ἐπ' αὐτόν καὶ οὐκ ἠδυνήθη ἐπιστρέψαι αὐτὴν πρὸς ἑαυτόν
- 5 A жертівник розпався, і попіл висипався з жертівника, за тим чудом, що дав Божий чоловік за словом Господнім...
And the altar was broken and the burned waste on it overturned; this was the sign which the man of God had given by the word of the Lord.
καὶ τὸ θυσιαστήριον ἐρράγη καὶ ἐσχύθη ἡ πύαξις ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου κατὰ τὸ τέρας ὃ ἔδωκεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ ἐν λόγῳ κυρίου
- 6 A цар відповів і сказав до Божого чоловіка: Умилостив лице Господа, Бога твого, і помолися за мене, і нехай вернеться рука моя до мене! І чоловік Божий умилостивив Господнє лице, і царська рука вернулася до нього, і була, як перед тим...
Then the king made answer and said to the man of God, Make a prayer now for the grace of the Lord your God, and for me, that my hand may be made well. And in answer to the prayer of the man of God, the king's hand was made well again, as it was before.
καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς ιεροβοὰμ τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ θεοῦ δεήθητι τοῦ προσώπου κυρίου τοῦ θεοῦ σου καὶ ἐπιστρέψάτω ἡ χεὶρ μου πρὸς με καὶ ἐδέηθη ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ τοῦ προσώπου κυρίου καὶ ἐπέστρεψεν τὴν χεῖρα τοῦ βασιλέως πρὸς αὐτόν καὶ ἐγένετο καθὼς τὸ πρότερον
- 7 I сказав цар до Божого чоловіка: Увійди зо мною до дому й попоїж, і я дам тобі дара!
And the king said to the man of God, Come with me to my house for food and rest, and I will give you a reward.
καὶ ἐλάλησεν ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν ἄνθρωπον τοῦ θεοῦ εἰσαλεθε μετ' ἐμοῦ εἰς οἶκον καὶ ἀρίστησον καὶ δώσω σοι δόμα
- 8 A чоловік Божий сказав до царя: Якщо ти даси мені пів дому свого, не ввійду я з тобою, і не їстиму хліба, і не питиму води в цьому місці!...
But the man of God said to the king, Even if you gave me half of all you have, I would not go in with you, and I would not take food or a drink of water in this place;
καὶ εἶπεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ πρὸς τὸν βασιλέα ἐάν μοι δῶς τὸ ἡμῖσιν τοῦ οἴκου σου οὐκ εἰσελεύσομαι μετὰ σου οὐδὲ μὴ φάγω ἄρτον οὐδὲ μὴ πίοω ὕδωρ ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ
- 9 Бо так наказано мені за словом Господнім, говорячи: Ти не їстимеш хліба, і не питимеш води, і не вернешся дорогою, якою пішов!
For so I was ordered by the word of the Lord, who said, You are not to take food or a drink of water, and you are not to go back the way you came.
ὅτι οὕτως ἐνετείλατό μοι ἐν λόγῳ κύριος λέγων μὴ φάγῃς ἄρτον καὶ μὴ πίνῃς ὕδωρ καὶ μὴ ἐπιστρέψῃς ἐν τῇ ὁδῷ ἣ ἐπορεύθης ἐν αὐτῇ
- 10 I пішов він іншою дорогою, і не вернувся тією дорогою, що нею прийшов був до Бет-Елу.
So he went another way, and not by the way he came to Beth-el.
καὶ ἀπῆλθεν ἐν ὁδῷ ἄλλῃ καὶ οὐκ ἀνέστρεψεν ἐν τῇ ὁδῷ ἣ ἦλθεν ἐν αὐτῇ εἰς βαιθηλ
- 11 ¶ A один старий пророк сидів у Бет-Елі. І прийшли його сини, і розповіли йому про весь чин, що зробив Божий чоловік сьогодні в Бет-Елі, про ті слова, що він говорив до царя, і оповіли їх своєму батькові.
Now there was an old prophet living in Beth-el; and one of his sons came and gave him word of all the man of God had done that day in Beth-el, and they gave their father an account of the words he had said to the king.
καὶ προφήτης εἷς πρεσβύτης κατόκει ἐν βαιθηλ καὶ ἔρχονται οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ διηγῆσαντο αὐτῷ ἅπαντα τὰ ἔργα ἃ ἐποίησεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐν βαιθηλ καὶ τοὺς λόγους οὓς ἐλάλησεν τῷ βασιλεῖ καὶ ἐπέστρεψαν τὸ πρόσωπον τοῦ πατρὸς αὐτῶν
- 12 I промовив до них їхній батько: Де ж та дорога, якою він пішов? А його сини бачили ту дорогу, якою пішов Божий чоловік, що прийшов був з Юди.
Then their father said to them, Which way did he go? Now his sons had seen which way the man of God who came from Judah had gone.
καὶ ἐλάλησεν πρὸς αὐτοὺς ὁ πατὴρ αὐτῶν λέγων ποία ὁδὸς πεπόρευται καὶ δεικνύουσιν αὐτῷ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ τὴν ὁδὸν ἐν ἣ ἀνῆλθεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ ὁ ἐλθὼν ἐξ ἰουδα
- 13 I сказав він до синів своїх: Осідлайте мені осла! І вони осідлали йому осла, і він сів на нього.
So the prophet said to his sons, Make ready an ass for me. So they made an ass ready, and he got on it,
καὶ εἶπεν τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ ἐπισάξατέ μοι τὸν ὄνον καὶ ἐπέσαζαν αὐτῷ τὸν ὄνον καὶ ἐπέβη ἐπ' αὐτόν
- 14 I поїхав він за Божим чоловіком, і знайшов його, як сидів під дубом. І сказав він до нього: Чи ти той Божий чоловік, що прийшов із Юди? А той відказав: Я.
And went after the man of God, and came up with him while he was seated under an oak-tree. And he said to him, Are you the man of God who came from Judah? And he said, I am.
καὶ ἐπορεύθη κατόπισθεν τοῦ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ καὶ εὗρεν αὐτὸν καθήμενον ὑπὸ δρυὸν καὶ εἶπεν αὐτῷ εἰ σὺ εἶ ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ ὁ ἐλλυθὼς ἐξ ἰουδα καὶ εἶπεν αὐτῷ ἐγώ
- 15 I сказав він до нього: Іди зо мною до дому та з'їж хліба!
Then he said to him, Come back to the house with me and have a meal.
καὶ εἶπεν αὐτῷ δεῦρο μετ' ἐμοῦ καὶ φάγε ἄρτον

- 29 **I підняв той пророк трупа Божого чоловіка, і поклав його на осла, та й вернув його. I ввійшов старий пророк до міста, щоб оплакати та поховати того.**
Then the prophet took up the body of the man of God and put it on the ass and took it back; and he came to the town to put the body to rest with weeping.
καὶ ἦρεν ὁ προφήτης τὸ σῶμα τοῦ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ καὶ ἐπέθηκεν αὐτὸ ἐπὶ τὸν ὄνον καὶ ἐπέστρεψεν αὐτὸν εἰς τὴν πόλιν ὃ προφήτης τοῦ θάψαι αὐτὸν
- 30 **I поклав він його в своїм гробі, і плакали над ним: Ой, брате мій!**
And he put the body in the resting-place made ready for himself, weeping and sorrowing over it, saying, O my brother!
ἐν τῷ τάφῳ ἑαυτοῦ καὶ ἐκόψαντο αὐτὸν οὐαὶ ἀδελφέ
- 31 **I сталося по його похороні, і сказав він до синів своїх, говорячи: Коли я помру, то поховасте мене в гробі, що в ньому похований цей Божий чоловік. При костях його покладіть мої кости!**
And when he had put it to rest, he said to his sons, When I am dead, then you are to put my body into the earth with the body of this man of God, and put me by his bones so that my bones may be kept safe with his bones.
καὶ ἐγένετο μετὰ τὸ κόψασθαι αὐτὸν καὶ εἶπεν τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ λέγων ἐὰν ἀποθάνω θάψατέ με ἐν τῷ τάφῳ τούτῳ οὐδ' ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ θέσπται ἐν αὐτῷ παρὰ τὰ ὀστά αὐτοῦ θέτε με ἵνα σωθῶσιν τὰ ὀστά μου μετὰ τῶν ὀστέων αὐτοῦ
- 32 **Бо конче збудеться те слово, що він кликнув був за Господнім словом над тим жертівником, що в Бет-Елі, та над усіма жертівниковими місцями на пагірках, що в містах самарійських.**
For the outcry he made by the word of the Lord against the altar in Beth-el and against all the houses of the high places in the towns of Samaria, will certainly come about.
ὅτι γινόμενον ἔσται τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησεν ἐν λόγῳ κυρίου ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ ἐν βαιθηλ καὶ ἐπὶ τοὺς οἴκους τοὺς ὑψηλοὺς τοὺς ἐν самарείᾳ
- 33 **По цій пригоді Єровоам не зійшов зо своєї злої дороги, і настановляв священників пагірків з усього народу, хто хотів, той призначався, і ставав священником пагірків.**
After this Jeroboam, not turning back from his evil ways, still made priests for his altars from among all the people; he made a priest of anyone desiring it, so that there might be priests of the high places.
καὶ μετὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο οὐκ ἐπέστρεψεν ιεροβοαμ ἀπὸ τῆς κακίας αὐτοῦ καὶ ἐπέστρεψεν καὶ ἐποίησεν ἐκ μέρους τοῦ λαοῦ ἱερεῖς ὑψηλῶν ὃ βουλόμενος ἐπλήρου τὴν χεῖρα αὐτοῦ καὶ ἐγένετο ἱερεὺς εἰς τὰ ὑψηλά
- 34 **I стала та річ гріхом для Єровоамового дому, і на вигублення, і на винищення з-над поверхні землі.**
And this became a sin in the family of Jeroboam, causing it to be cut off and sent to destruction from the face of the earth.
καὶ ἐγένετο τὸ ῥῆμα τοῦτο εἰς ἁμαρτίαν τῷ οἴκῳ ιεροβοαμ καὶ εἰς ὄλεθρον καὶ εἰς ἀφανισμόν ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς
- 21 **¶ А Рехав'ам, син Соломонів, царював у Юді. Рехав'ам був віку сорока й одного року, коли зацарював, а царював він сімнадцять літ в Єрусалимі, у тому місті, яке вибрав Господь зо всіх Ізраїлевих племен, щоб покласти там Своє Ймення. А ім'я його матері: аммонітка Наама.**
And Rehoboam, the son of Solomon, was king in Judah. Rehoboam was forty-one years old when he became king, and he was king for seventeen years in Jerusalem, the town which the Lord had made his out of all the tribes of Israel, to put his name there; his mother's name was Naamah, an Ammonite woman.
καὶ ροβοαμ υἱὸς σαλωμων ἐβασίλευσεν ἐπὶ ἰουδα υἱὸς τεσσαράκοντα καὶ ἐνὸς ἐνιαυτῶν ροβοαμ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν καὶ δέκα ἐπτὰ ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλημ τῇ πόλει ἣν ἐξελέξατο κύριος θέσθαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκεῖ ἐκ πασῶν φυλῶν τοῦ ἰσραηλ καὶ τὸ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ νααμα ἢ αμμανίτις
- 22 **А Юда робив зло в Господніх очах, і вони гнівили Його більш від усього того, що чинили їхні батьки своїм гріхом, яким грішили.**
And Judah did evil in the eyes of the Lord, and made him more angry than their fathers had done by their sins.
καὶ ἐποίησεν ροβοαμ τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου καὶ παρεζήλωσεν αὐτὸν ἐν πᾶσιν οἷς ἐποίησαν οἱ πατέρες αὐτοῦ καὶ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῶν αἷς ἡμαρτον
- 23 **I також вони будували собі жертівники на пагірках, і стовпи, і Астарті на кожному високому взгір'ї та під кожним зеленим деревом.**
For they made high places and upright stones and wood pillars on every high hill and under every green tree;
καὶ ὠκοδόμησαν ἑαυτοῖς ὑψηλά καὶ στήλας καὶ ἄλση ἐπὶ πάντα βουνὸν ὑψηλὸν καὶ ὑποκάτω παντὸς ξύλου συσκίου
- 24 **I також були блудодії в тому краї, вони чинили всю гидоту тих людей, що Господь прогнав їх від Ізраїлевого обличчя.**
And more than this, there were those in the land who were used for sex purposes in the worship of the gods, doing the same disgusting crimes as the nations which the Lord had sent out before the children of Israel.
καὶ σύνδεσμος ἐγενήθη ἐν τῇ γῇ καὶ ἐποίησαν ἀπὸ πάντων τῶν βδελυγμάτων τῶν ἐθνῶν ὧν ἐξῆρεν κύριος ἀπὸ προσώπου υἱῶν ἰσραηλ
- 25 **I сталося п'ятого року царя Рехав'ама, пішов Шушак, єгипетський цар, на Єрусалим.**
Now in the fifth year of King Rehoboam, Shishak, king of Egypt, came up against Jerusalem;
καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῷ πέμπτῳ βασιλεύοντος ροβοαμ ἀνέβη σουσακμ βασιλεὺς αἰγύπτου ἐπὶ ἱερουσαλημ

- 26 I позабирав він скарби Господнього дому та скарби дому царевого, і все забрав. I забрав він усі золоті щити, що Соломон поробив був.
And took away all the stored wealth from the house of the Lord, and from the king's house, and all the gold body-covers which Solomon had made.
 και ἔλαβεν πάντας τοὺς θησαυροὺς οἴκου κυρίου και τοὺς θησαυροὺς οἴκου τοῦ βασιλέως και τὰ δόρατα τὰ χρυσᾶ ἃ ἔλαβεν δαυιδ ἐκ χειρὸς τῶν παίδων ἀδρααζαρ βασιλέως σουβα και εἰσήνεγκεν αὐτὰ εἰς ἱερουσαλημ τὰ πάντα ἔλαβεν ὅπλα τὰ χρυσᾶ
- 27 A цар Рехав'ам поробив замість них мідяні щити, і віддав їх на руки провідників бігунів, що стерегли вхід до царського дому.
So in their place King Rehoboam had other body-covers made of brass, and gave them into the care of the captains of the armed men who were stationed at the door of the king's house.
 και ἐποίησεν ροβοαμ ὁ βασιλεὺς ὅπλα χαλκᾶ ἀντ' αὐτῶν και ἐπέθεντο ἐπ' αὐτὸν οἱ ἡγούμενοι τῶν παρατρεχόντων οἱ φυλάσσοντες τὸν πύλωνα οἴκου τοῦ βασιλέως
- 28 I бувало, як тільки цар ішов до Господнього дому, бігуни носили їх, а потім вертали їх до комори бігунів.
And whenever the king went into the house of the Lord, the armed men went with him taking the body-covers, and then took them back to their room.
 και ἐγένετο ὅτε εἰσπορεύετο ὁ βασιλεὺς εἰς οἶκον κυρίου και ἦρον αὐτὰ οἱ παρατρέχοντες και ἀπηρείδοντο αὐτὰ εἰς τὸ θεε τῶν παρατρεχόντων
- 29 A решта Рехав'амових діл та все, що він зробив, ось вони написані в Книзі Хроніки Юдиних царів.
Now the rest of the acts of Rehoboam, and all he did, are they not recorded in the book of the history of the kings of Judah?
 και τὰ λοιπὰ τῶν λόγων ροβοαμ και πάντα ἃ ἐποίησεν οὐκ ἰδοῦ ταῦτα γεγραμμένα ἐν βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν ἰουδα
- 30 A війна між Рехав'амом та між Єровоамом точилася по всі дні.
And there was war between Rehoboam and Jeroboam all their days.
 και πόλεμος ἦν ἀνὰ μέσον ροβοαμ και ἀνὰ μέσον ιεροβοαμ πάσας τὰς ἡμέρας
- 31 I спочив Рехав'ам зо своїми батьками, і був він похований зо своїми батьками в Давидовому Місті. А ім'я його матері аммонітянка Наама. А замість нього зацарював його син Авійя м.
And Rehoboam went to rest with his fathers, and was put into the earth with his fathers in the town of David; his mother's name was Naamah, an Ammonite woman. And Abijam his son became king in his place.
 και ἐκοιμήθη ροβοαμ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ και θάπτεται μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει δαυιδ και ἐβασίλευσεν αβιου υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ
- 1 ¶ A вісімнадцятого року царя Єровоама, Неватового сина, над Юдою зацарював Авійям.
Now in the eighteenth year of king Jeroboam, the son of Nebat, Abijam became king over Judah.
 και ἐν τῷ ὀκτωκαιδεκάτῳ ἔτει βασιλεύοντος ιεροβοαμ υἱοῦ ναβατ βασιλεύει αβιου υἱὸς ροβοαμ ἐπὶ ἰουδα
- 2 Три роки царював він в Єрусалимі. А ім'я його матері Мааха, Авесаломова дочка.
For three years he was king in Jerusalem: and his mother's name was Maacah, the daughter of Abishalom.
 και ἔξ ἔτη ἐβασίλευσεν και ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ μααχα θυγάτηρ αβεσσαλωμ
- 3 I він ходив в усіх гріхах свого батька, які той робив перед ним, і серце його не було все з Господом, Богом своїм, як серце його батька Давида.
And he did the same sins which his father had done before him: his heart was not completely true to the Lord his God, like the heart of David his father.
 και ἐπορεύθη ἐν ταῖς ἀμαρτίαις τοῦ πατρὸς αὐτοῦ αἷς ἐποίησεν ἐνώπιον αὐτοῦ και οὐκ ἦν ἡ καρδία αὐτοῦ τελεία μετὰ κυρίου θεοῦ αὐτοῦ ὡς ἡ καρδία δαυιδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ
- 4 Бо Господь, Бог його, ради Давида дав йому світильника в Єрусалимі, щоб поставити сина його по ньому та укріпити Єрусалим.
But because of David, the Lord gave him a light in Jerusalem, making his sons king after him, so that Jerusalem might be safe;
 ὅτι διὰ δαυид ἔδωκεν αὐτῷ κύριος κατάλειμμα ἵνα στήσῃ τέκνα αὐτοῦ μετ' αὐτὸν και στήσῃ τὴν ἱερουσαλημ
- 5 Бо Давид робив добре в Господніх очах, і не відступав від усього що Він наказав був йому, по всі дні життя свого, окрім справи хіттянина Урії.
Because David did what was right in the eyes of the Lord, and never in all his life went against his orders, but only in the question of Uriah the Hittite.
 ὡς ἐποίησεν δαυид τὸ εὐθεὺς ἐνώπιον κυρίου οὐκ ἐξέκλινεν ἀπὸ πάντων ὧν ἐνετείλατο αὐτῷ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ
- 7 A решта Авійямових діл та все, що він зробив, ось вони написані в Книзі Хроніки Юдиних царів. I війна точилася між Авійямом та між Єровоамом.
Now the rest of the acts of Abijam, and all he did, are they not recorded in the book of the history of the kings of Judah? And there was war between Abijam and Jeroboam.
 και τὰ λοιπὰ τῶν λόγων αβιου και πάντα ἃ ἐποίησεν οὐκ ἰδοῦ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν ἰουδα και πόλεμος ἦν ἀνὰ μέσον αβιου και ἀνὰ μέσον ιεροβοαμ
- 8 I спочив Авійям зо своїми батьками, і поховали його в Давидовому Місті, а замість нього зацарював син його Аса.
Then Abijam went to rest with his fathers, and they put him into the earth in the town of David: and Asa his son became king in his place.
 και ἐκοιμήθη αβιου μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν τῷ εἰκοστῷ και τετάρτῳ ἔτει τοῦ ιεροβοαμ και θάπτεται μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει δαυид και βασιλεύει ασα υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ

- 9 ¶ Α року двадцятого Єровоама, Ізраїлевого царя, зацарював Аса, цар Юдин.
In the twentieth year that Jeroboam was king of Israel, Asa became king over Judah.
ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῷ τετάρτῳ καὶ εἰκοστῷ τοῦ ιεροβοαμ βασιλέως ἰσραηλ βασιλεύει ασα ἐπὶ ἰουδαν
- 10 I він царював в Єрусалимі сорок і один рік. А ім'я його матері Мааха, Авесаломова дочка.
And he was king for forty-one years in Jerusalem; his mother's name was Maacah, the daughter of Abishalom.
καὶ τεσσαράκοντα καὶ ἓν ἔτος ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλημ καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ ἀνα θυγάτηρ ἀβεσσαλωμ
- 11 I робив Аса добре в Господніх очах, як батько його Давид.
Asa did what was right in the eyes of the Lord, as David his father did.
καὶ ἐποίησεν ασα τὸ εὐθὲς ἐνώπιον κυρίου ὡς δαυὶδ ὁ πατὴρ αὐτοῦ
- 12 I вигнав він блудодіїв із краю, і повикидав усіх божків, яких поробили були їхні батьки.
Those used for sex purposes in the worship of the gods he sent out of the country, and he took away all the images which his fathers had made.
καὶ ἀφεῖλεν τὰς τελετὰς ἀπὸ τῆς γῆς καὶ ἐξαπέστειλεν πάντα τὰ ἐπιτηδεύματα ἃ ἐποίησαν οἱ πατέρες αὐτοῦ
- 13 I навіть матір свою Мааху, і її він позбавив права бути царицею, бо вона зробила була ідола для Астарти. I Аса порубав ідола її, та й спалив у долині Кедрон.
And he would not let Maacah his mother be queen, because she had made a disgusting image for Asherah; and Asa had the image cut down and burned by the stream Kidron.
καὶ τὴν ἀνα τὴν μητέρα αὐτοῦ μετέστησεν τοῦ μὴ εἶναι ἡγουμένην καθὼς ἐποίησεν σύνοδον ἐν τῷ ἄλσει αὐτῆς καὶ ἐξέκοψεν ασα τὰς καταδύσεις αὐτῆς καὶ ἐνέπρησεν πυρὶ ἐν τῷ χειμάρρῳ κεδρον
- 14 А пагірки не минулися; тільки Асине серце було все з Господом по всі його дні.
The high places, however, were not taken away: but still the heart of Asa was true to the Lord all his life.
τὰ δὲ ὕψηλά οὐκ ἐξῆρην πλὴν ἡ καρδία ασα ἦν τελεία μετὰ κυρίου πάσας τὰς ἡμέρας αὐτοῦ
- 15 I вніс він до Господнього дому присвячені речі свого батька та присвячені речі свої, срібло, і золото, і посуд.
He took into the house of the Lord all the things which his father had made holy, and those which he himself had made holy, silver and gold and vessels.
καὶ εἰσήνεγκεν τοὺς κίονας τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ τοὺς κίονας αὐτοῦ εἰσήνεγκεν εἰς τὸν οἶκον κυρίου ἀργυροῦς καὶ χρυσοῦς καὶ σκεύη
- 16 А війна точилася між Асою та між Башою по всі їхні дні.
Now there was war between Asa and Baasha, king of Israel, all their days.
καὶ πόλεμος ἦν ἀνά μέσον ασα καὶ ἀνά μέσον βαασα βασιλέως ἰσραηλ πάσας τὰς ἡμέρας
- 17 I пішов Баша, цар Ізраїлів, на Юду, і будував Раму, щоб не дати нікому від Аси, царя Юдиного, виходити та входити.
And Baasha, king of Israel, went up against Judah, building Ramah, so that no one was able to go out or in to Asa, king of Judah.
καὶ ἀνέβη βαασα βασιλεὺς ἰσραηλ ἐπὶ ἰουδαν καὶ ὠκοδόμησεν τὴν ραμα τοῦ μὴ εἶναι ἐκπορευόμενον καὶ εἰσπορευόμενον τῷ ασα βασιλεῖ ἰουδα
- 18 I взяв Аса все срібло та золото, позостале в скарбницях храму Господнього та дому царевого, та й дав його до руки своїх слуг. I послав їх цар Аса до Бен-Гадада, сина Тавримонна, сина Хезіонового, сирійського царя, що сидів у Дамаску, говорячи:
Then Asa took all the silver and gold which was still stored in the Lord's house, and in the king's house, and sent them, in the care of his servants, to Ben-hadad, son of Tabrimmon, son of Rezon, king of Aram, at Damascus, saying,
καὶ ἔλαβεν ασα τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον τὸ εὐρεθὲν ἐν τοῖς θησαυροῖς τοῦ οἴκου τοῦ βασιλέως καὶ ἔδωκεν αὐτὰ εἰς χεῖρας παίδων αὐτοῦ καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτοὺς ὁ βασιλεὺς ασα πρὸς υἱὸν ἀδερ υἱὸν ταβερεμμαν υἱοῦ ἀζιν βασιλέως συρίας τοῦ κατοικοῦντος ἐν δαμασκῷ λέγων
- 19 Є умова між мною та між тобою, між батьком моїм та між батьком твоїм. Ось послав я тобі дара, срібла та золота, іди, зламай умову свою з Башею, царем Ізраїлевим, і нехай він відійде від мене.
Let there be an agreement between me and you as there was between my father and your father: see, I have sent you an offering of silver and gold; go and put an end to your agreement with Baasha, king of Israel, so that he may give up attacking me.
διάθου διαθήκη ἀνά μέσον ἐμοῦ καὶ ἀνά μέσον σοῦ καὶ ἀνά μέσον τοῦ πατρὸς μου καὶ τοῦ πατρὸς σου ἰδοὺ ἐξαπέσταλκά σοι δῶρα ἀργύριον καὶ χρυσίον δεῦρο διασκέδασον τὴν διαθήκη σου τὴν πρὸς βαασα βασιλέα ἰσραηλ καὶ ἀναβήσεται ἀπ' ἐμοῦ
- 20 I послухався Бен-Гаддад царя Аси, і послав провідників свого війська на Ізраїлеві міста, та й побив Ійїона, і Дана, і Авела, Бат-Мааху, і всього Кінерота та всю землю Нефталимов у.
So Ben-hadad did as King Asa said, and sent the captains of his armies against the towns of Israel, attacking Ijon and Dan and Abel-beth-maacah, and all Chinneroth as far as all the land of Naphtali.
καὶ ἠκούσεν υἱὸς ἀδερ τοῦ βασιλέως ασα καὶ ἀπέστειλεν τοὺς ἄρχοντας τῶν δυνάμεων τῶν αὐτοῦ ταῖς πόλεσιν τοῦ ἰσραηλ καὶ ἐπάταξεν τὴν αἰν καὶ τὴν δαν καὶ τὴν ἀβελμαα καὶ πᾶσαν τὴν χεζραθ ἕως πάσης τῆς γῆς νεφθαλι

- 21 І сталося, як Баша це почув, то перестав будувати Раму, й осівся в Тірці.
And Baasha, hearing of it, put a stop to the building of Ramah, and was living in Tirzah.
 καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν βαασα καὶ διέλιπεν τοῦ οἰκοδομεῖν τὴν ραμα καὶ ἀνέστρεψεν εἰς θερσα
- 22 А цар Аса закликав до послуху всього Юду, нікого не виключаючи, і вони повиносили каміння Рами та її дерево, що з них будував був Баша. І цар Аса збудував з того Веняминову Геву.
Then King Asa got all Judah together, making every man come; and they took away the stones and the wood with which Baasha was building Ramah, and King Asa made use of them for building Geba in the land of Benjamin, and Mizpah.
 καὶ ὁ βασιλεὺς аса παρήγγειλεν παντὶ ἰουδα εἰς ἀνακμὴ καὶ αἴρουν τούτους λίθους τῆς ραμα καὶ τὰ ξύλα αὐτῆς ἃ ὠκοδόμησεν βαασα καὶ ὠκοδόμησεν ἐν αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς аса πᾶν βουνὸν βενιαμιν καὶ τὴν σκοπιάν
- 23 А решта діл Аси та вся лицарськість його, і все, що він зробив був, і міста, які побудував, ось вони написані в Книзі Хроніки Юдиних царів; тільки на час старости своєї він заслаб був на свої ноги.
Now the rest of the acts of Asa, and his power, and all he did, and the towns of which he was the builder, are they not recorded in the book of the history of the kings of Judah? But when he was old he had a disease of the feet.
 καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων аса καὶ πᾶσα ἡ δυναστεία αὐτοῦ ἣν ἐποίησεν οὐκ ἰδοῦ ταῦτα γεγραμμένα ἐστὶν ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν ἰουδα πλὴν ἐν τῷ καιρῷ τοῦ γήρωος αὐτοῦ ἐπόνεσεν τούτους πόδας αὐτοῦ
- 24 І спочив Аса з батьками своїми, і був похований з батьками своїми в Місті Давида, свого батька. А замість нього зацарював його син Йосафат.
So Asa went to rest with his fathers and was put into the earth in the town of David his father: and Jehoshaphat his son became king in his place.
 καὶ ἐκοιμήθη аса καὶ θάπτεται μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει δαυιδ καὶ βασιλεύει ἰωσαφατ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ
- 25 ¶ А над Ізраїлем зацарював Надав, Єровоамів син, у другому році Аси, царя Юдиного, та й царював над Ізраїлем два роки.
Nadab, the son of Jeroboam, became king over Israel in the second year that Asa was king of Judah; and he was king of Israel for two years.
 καὶ ναδαβ υἱὸς ιεροβοам βασιλεύει ἐπὶ ἰσραηλ ἐν ἔτει δευτέρῳ τοῦ аса βασιλέως ἰουδα καὶ ἐβασίλευσεν ἐπὶ ἰσραηλ ἔτη δύο
- 26 І робив він зле в Господніх очах, і ходив дорогою батька свого та в гріху його, що вводив теж у гріх Ізраїля.
He did evil in the eyes of the Lord, copying the evil ways of his father, and the sin which he did and made Israel do.
 καὶ ἐποίησεν τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου καὶ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ ἐν ταῖς ἀμαρτίαις αὐτοῦ αἷς ἐξήμαρτεν τὸν ἰσραηλ
- 27 І змовився на нього Баша, син Ахїїї, з Іссахарового дому, та й побив його Баша в Гіббетоні филистимському. А Надав та весь Ізраїль облягали Гіббетон.
And Baasha, the son of Ahijah, of the family of Issachar, made a secret design against him, attacking him at Gibbethon, a town of the Philistines; for Nadab and the armies of Israel were making war on Gibbethon.
 καὶ περιεκάθισεν αὐτὸν βαασα υἱὸς аχια ἐπὶ τὸν οἶκον βελαан καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν ἐν γαβαθον τῇ τῶν ἀλλοφύλων καὶ ναδαβ καὶ πᾶς ἰσραηλ περιεκάθητο ἐπὶ γαβαθον
- 28 І бив його Баша в третьому році Аси, царя Юдиного, та й зацарював замість нього.
In the third year of the rule of Asa, king of Judah, Baasha put him to death, and became king in his place.
 καὶ ἐθανάτωσεν αὐτὸν βαασа ἐν ἔτει τρίτῳ τοῦ аса υἱοῦ аβιου βασιλέως ἰουδα καὶ ἐβασίλευσεν
- 29 І сталося, як зацарював він, то побив увесь Єровоамів дім, не позоставив Єровоамові жодної душі, аж поки не вигубив його, за словом Господа, що говорив через Свого раба шїлонянїна Ахїїю,
And straight away when he became king, he sent destruction on all the offspring of Jeroboam; there was not one living person of all the family of Jeroboam whom he did not put to death, so the word of the Lord, which he said by his servant Ahijah the Shilonite, came about;
 καὶ ἐγένετο ὡς ἐβασίλευσεν καὶ ἐπάταξεν τὸν οἶκον ιεροβοам καὶ οὐχ ὑπελίπετο πᾶσαν πνοὴν τοῦ ιεροβοам ἕως τοῦ ἐξολεθρευσαὶ αὐτὸν κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου ὃ ἐλάλησεν ἐν χειρὶ δούλου αὐτοῦ аχια τοῦ шιλωνίτου
- 30 за гріх Єровоама, що грішив сам і що вводив у гріх Ізраїля, через свій гнів, яким гнівив Господа, Бога Ізраїлевого.
Because of the sins which Jeroboam did and made Israel do, moving the Lord, the God of Israel, to wrath.
 περὶ τῶν ἀμαρτιῶν ιεροβοам ὡς ἐξήμαρτεν τὸν ἰσραηλ καὶ ἐν τῷ παροργισμῷ αὐτοῦ ᾧ παρώργισεν τὸν κύριον θεὸν τοῦ ἰσραηλ
- 31 А решта діл Надава та все, що він був зробив, ось вони написані в Книзі Хроніки Ізраїлевих царів.
Now the rest of the acts of Nadab, and all he did, are they not recorded in the book of the history of the kings of Israel?
 καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων ναδαβ καὶ πάντα ἃ ἐποίησεν οὐκ ἰδοῦ ταῦτα γεγραμμένα ἐστὶν ἐν βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν ἰσραηλ

- 33 Третього року Аси, царя Юдиного, зацарював Баша, син Ахіїїн, над усім Ізраїлем у Тірці, на двадцять і чотири роки.
In the third year of the rule of Asa, king of Judah, Baasha, the son of Ahijah, became king over all Israel in Tirzah, and was king for twenty-four years.
καὶ ἐν τῷ ἔτει τῷ τρίτῳ τοῦ ασα βασιλέως ἰουδα βασιλεύει βαασα υἱὸς αχια ἐπὶ ἰσραηλ ἐν θερσα εἴκοσι καὶ τέσσαρα ἔτη
- 34 І робив він зло в Господніх очах, і ходив дорогою Єровоама та в гріху його, що вводив у гріх Ізраїля.
He did evil in the eyes of the Lord, copying the evil ways of Jeroboam and the sin which he made Israel do.
καὶ ἐποίησεν τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου καὶ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ ἱεροβοαμ υἱοῦ ναβατ καὶ ἐν ταῖς ἀμαρτίαις αὐτοῦ ὡς ἐξήμαρτεν τὸν ἰσραηλ
- 1 ¶ І було Господнє слово до Єгу, Хананієвого сина, про Башу, говорячи:
And the word of the Lord came to Jehu, son of Hanani, protesting against Baasha and saying,
καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου ἐν χειρὶ ἰου υἱοῦ ἀνανι πρὸς βαασα
- 2 Тому, що Я підніс тебе з пороху, і настановив тебе володарем над Моїм народом, Ізраїлем, а ти пішов Єровоамовою дорогою та вводив у гріх народ Мій, Ізраїля, щоб гнівити Мене гріх ами їх,
Because I took you up out of the dust, and made you ruler over my people Israel; and you have gone in the ways of Jeroboam, and made my people Israel do evil, moving me to wrath by their sins;
ἀνθ' ὧν ὕψωσά σε ἀπὸ τῆς γῆς καὶ ἔδωκά σε ἡγούμενον ἐπὶ τὸν λαόν μου ἰσραηλ καὶ ἐπορεύθης ἐν τῇ ὁδῷ ἱεροβοαμ καὶ ἐξήμαρτες τὸν λαόν μου τὸν ἰσραηλ τοῦ παροργίσει με ἐν τοῖς ματαίοις αὐτῶν
- 3 то ось Я вигублю по Баші та по домі його, зроблю твоїй дім, як дім Єровоама, Неватового сина.
Truly, I will see that Baasha and all his family are completely brushed away; I will make your family like the family of Jeroboam, the son of Nebat.
ἰδοὺ ἐγὼ ἐξεγείρω ὀπίσω βαασα καὶ ὀπισθεν τοῦ οἴκου αὐτοῦ καὶ δώσω τὸν οἶκόν σου ὡς τὸν οἶκον ἱεροβοαμ υἱοῦ ναβατ
- 4 Померлого в Баші в місті з'їдять пси, а померлого йому на полі, поїсть птаство небесне.
Anyone of the family of Baasha who comes to death in the town, will become food for the dogs; and he to whom death comes in the open country, will be food for the birds of the air.
τὸν τεθνηκότα τοῦ βαασα ἐν τῇ πόλει καταφάγονται αὐτὸν οἱ κύνες καὶ τὸν τεθνηκότα αὐτοῦ ἐν τῷ πεδίῳ καταφάγονται αὐτὸν τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ
- 5 А решта діл Баші, і що він зробив був, і лицарськість його, ось вони написані в Книзі Хроніки Ізраїлевих царів.
Now the rest of the acts of Baasha, and what he did, and his power, are they not recorded in the book of the history of the kings of Israel?
καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων βαασα καὶ πάντα ἃ ἐποίησεν καὶ αἱ δυναστεῖαι αὐτοῦ οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γεγραμμένα ἐν βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων ἰσραηλ
- 6 І спочив Баша зо своїми батьками, і був похований в Тірці, а замість нього зацарював син його Ела.
And Baasha went to rest with his fathers, and was put into the earth at Tirzah; and Elah his son became king in his place.
καὶ ἐκοιμήθη βαασα μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ καὶ θάπτεται ἐν θερσα καὶ βασιλεύει ἡλα υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ ἐν τῷ εἰκοστῷ ἔτει βασιλέως ασα
- 7 І було слово Господнє через пророка Єгу, сина Хананієвого, до Баші та до дому його, а то через усе те зло, що коїв він у Господніх очах, щоб гнівити Його чином своїх рук, щоб бути, як Єровоамів дім, що Він побив його.
And the Lord sent his word against Baasha and his family by the mouth of the prophet Jehu, the son of Hanani, because of all the evil he did in the eyes of the Lord, moving him to wrath by the work of his hands, because he was like the family of Jeroboam, and because he put it to death.
καὶ ἐν χειρὶ ἰου υἱοῦ ἀνανι ἐλάλησεν κύριος ἐπὶ βαασα καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ πᾶσαν τὴν κακίαν ἣν ἐποίησεν ἐνώπιον κυρίου τοῦ παροργίσει αὐτὸν ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτοῦ τοῦ εἶναι κατὰ τὸν οἶκον ἱεροβοαμ καὶ ὑπὲρ τοῦ πατάξει αὐτόν
- 8 Двадцять і шостого року Аси, царя Юдиного, зацарював Ела, Башин син, над Ізраїлем у Тірці, на два роки.
In the twenty-sixth year that Asa was king of Judah, Elah, the son of Baasha, became king of Israel in Tirzah, and he was king for two years.
καὶ ἡλα υἱὸς βαασα ἐβασίλευσεν ἐπὶ ἰσραηλ δύο ἔτη ἐν θερσα
- 9 І змовився на нього його раб Зімрі, провідник половини колесниць. І коли він, п'яний, пив у домі Арци, що був над його домом у Тірці,
And his servant Zimri, captain of half his war-carriages, made secret designs against him: now he was in Tirzah, drinking hard in the house of Arza, controller of the king's house in Tirzah.
καὶ συνέστρεψεν ἐπ' αὐτὸν ζαμβρι ὁ ἄρχων τῆς ἡμίσεως τῆς ἵππου καὶ αὐτὸς ἦν ἐν θερσα πίνων μεθύων ἐν τῷ οἴκῳ ὡσα τοῦ οἰκονόμου ἐν θερσα
- 10 то прийшов Зімрі й убив його, і вбив його в двадцятому й сьомому році Аси, царя Юдиного, та й зацарював замість нього.
And Zimri went in and made an attack on him and put him to death, in the twenty-seventh year that Asa was king of Judah, and made himself king in his place.
καὶ εἰσῆλθεν ζαμβρι καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν καὶ ἐθανάτωσεν αὐτὸν καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ
- 11 І сталося, як він зацарював та сів на його троні, то він вибив увесь Башин дім, не позоставив навіть того, що мочить на стіну, ані рідних його, ані друзів його.
And straight away when he became king and took his place on the seat of the kingdom, he put to death all the family of Baasha: not one male child of his relations or his friends kept his life.
καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ βασιλεῦσαι αὐτὸν ἐν τῷ καθίσει αὐτὸν ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ καὶ ἐπάταξεν ὅλον τὸν οἶκον βαασα

- 12 **I вигубив Зімрі весь Башин дім, за словом Господа, що промовляв був до Баші через пророка Єгу,
So Zimri put to death all the family of Baasha, so that the word which the Lord said against him by the mouth of Jehu the prophet came about;
κατὰ τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησεν κύριος ἐπὶ τὸν οἶκον βαασα πρὸς ἰου τὸν προφήτην**
- 13 **за всі гріхи Баші та гріхи Елі, його сина, що грішили самі, і що вводили в гріх Ізраїля, щоб гнівити Господа, Бога Ізраїлевого, своїми гидотами.
Because of all the sins of Baasha, and the sins of Elah his son, which they did and made Israel do, moving the Lord, the God of Israel, to wrath by their foolish acts.
περὶ πασῶν τῶν ἁμαρτιῶν βαασα καὶ ἤλα τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ ὡς ἐξήμαρτεν τὸν ἰσραηλ τοῦ παροργίσει κύριον τὸν θεὸν ἰσραηλ ἐν τοῖς ματαίοις αὐτῶν**
- 14 **А решта діл Елі та все, що він робив, ось вони написані в Книзі Хроніки Ізраїлевих царів.
Now the rest of the acts of Elah, and all he did, are they not recorded in the book of the history of the kings of Israel?
καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων ἤλα καὶ πάντα ἃ ἐποίησεν οὐκ ἰδοῦ ταῦτα γεγραμμένα ἐν βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων ἰσραηλ**
- 15 **¶ У році двадцятому й сьомому Аси, царя Юдиного, зацарював Зімрі в Тірці на сім день, коли народ облягав филистимський Гіббетон.
In the twenty-seventh year of Asa, king of Judah, Zimri was king for seven days in Tirzah. Now the people were attacking Gibbethon in the land of the Philistines.
καὶ ζαμβρι ἐβασίλευσεν ἑπτὰ ἡμέρας ἐν θερσα καὶ ἡ παρεμβολὴ ἰσραηλ ἐπὶ γαβαθων τὴν τῶν ἀλλοφύλων**
- 16 **І почув народ, що облягав, таке: Змовився Зімрі та й убив царя! І весь Ізраїль настановив царем над Ізраїлем Омрі, провідника війська, того дня в таборі.
And news came to the people in the tents that Zimri had made a secret design and had put the king to death: so all Israel made Omri, the captain of the army, king that day in the tents.
καὶ ἤκουσεν ὁ λαὸς ἐν τῇ παρεμβολῇ λεγόντων συνεστράφη ζαμβρι καὶ ἔπαισεν τὸν βασιλέα καὶ ἐβασίλευσαν ἐν ἰσραηλ τὸν αμβρι τὸν ἡγούμενον τῆς στρατιᾶς ἐπὶ ἰσραηλ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐν τῇ παρεμβολῇ**
- 17 **І піднялися Омрі та весь Ізраїль із ним із Гіббетону, і облягли Тірцу.
Then Omri went up from Gibbethon, with all the army of Israel, and they made an attack on Tirzah, shutting in the town on every side.
καὶ ἀνέβη αμβρι καὶ πᾶς ἰσραηλ μετ' αὐτοῦ ἐκ γαβαθων καὶ περιεκάθισαν ἐπὶ θερσα**
- 18 **І сталося, як побачив Зімрі, що місто здобуте, то ввійшов до палацу царевого дому, та й спалив над собою царський дім огнем, і помер
And when Zimri saw that the town was taken, he went into the inner room of the king's house, and burning the house over his head, came to his end,
καὶ ἐγενήθη ὡς εἶδεν ζαμβρι ὅτι προκατείλημται αὐτοῦ ἡ πόλις καὶ εἰσπορεύεται εἰς ἄντρον τοῦ οἴκου τοῦ βασιλέως καὶ ἐνεπύρισεν ἐπ' αὐτὸν τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως ἐν πυρὶ καὶ ἀπέθανεν**
- 19 **за гріх свій, що грішив ним, щоб робити зло в Господніх очах, щоб ходити дорогою Сровоама та в гріху його, який він чинив, щоб вводити в гріх Ізраїля.
Because of his sin in doing evil in the eyes of the Lord, in going in the way of Jeroboam and in his sin which he made Israel do.
ὕπερ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτοῦ ὧν ἐποίησεν τοῦ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου πορευθῆναι ἐν ὁδῷ ἱεροβοαμ υἱοῦ ναβατ καὶ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις αὐτοῦ ὡς ἐξήμαρτεν τὸν ἰσραηλ**
- 20 **А решта діл Зімрі та змова його, що вчинив був, ось вони написані в Книзі Хроніки Ізраїлевих царів.
Now the rest of the acts of Zimri, and the secret design he made, are they not recorded in the book of the history of the kings of Israel?
καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων ζαμβρι καὶ τὰς συνάψεις αὐτοῦ ἅς συνῆψεν οὐκ ἰδοῦ ταῦτα γεγραμμένα ἐν βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων ἰσραηλ**
- 21 **Тоді Ізраїлів народ поділився пополювині: половина народу була за Тівні, Гінатового сина, щоб настановити його царем, а половина за Омрі.
Then there was a division among the people of Israel; half the people were for making Tibni, son of Ginath, king, and half were supporting Omri.
τότε μερίζεται ὁ λαὸς ἰσραηλ ἡμισυ τοῦ λαοῦ γίνεται ὀπίσω θαμνι υἱοῦ γωναθ τοῦ βασιλεῦσαι αὐτόν καὶ τὸ ἡμισυ τοῦ λαοῦ γίνεται ὀπίσω αμβρι**
- 22 **Та був сильніший народ, що стояв за Омрі, від народу, що був за Тівні, Гінатового сина. І помер Тівні, а зацарював Омрі.
But the supporters of Omri overcame those who were on the side of Tibni, the son of Ginath; and death came to Tibni and to his brother Joram at that time: and Omri became king in the place of Tibni.
ὁ λαὸς ὁ ὢν ὀπίσω αμβρι ὑπερεκράτησεν τὸν λαὸν τὸν ὀπίσω θαμνι υἱοῦ γωναθ καὶ ἀπέθανεν θαμνι καὶ ἰωραμ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ καὶ ἐβασίλευσεν αμβρι μετὰ θαμνι**
- 23 **У році тридцятому й першому Аси, царя Юдиного, над Ізраїлем зацарював на дванадцять літ Омрі. У Тірці царював він шість років.
In the thirty-first year of Asa, king of Judah, Omri became king over Israel, and he was king for twelve years; for six years he was ruling in Tirzah.
ἐν τῷ ἔτει τῷ τριακοστῷ καὶ πρώτῳ τοῦ βασιλέως ασα βασιλεύει αμβρι ἐπὶ ἰσραηλ δώδεκα ἔτη ἐν θερσα βασιλεύει ἕξ ἔτη**
- 24 **І купив він від Шемера гору Шомерон за два таланти срібла, і забудував гору, і назвав ім'я міста, яке збудував, іменем пана тієї гори: Шомерон.
He got the hill Samaria from Shemer for the price of two talents of silver, and he made a town there, building it on the hill and naming it Samaria, after Shemer the owner of the hill.
καὶ ἐκτήσατο αμβρι τὸ ὄρος τὸ σεμερων παρὰ σεμηρ τοῦ κυρίου τοῦ ὄρους δύο τάλάντων ἀργυρίου καὶ ὠκοδόμησεν τὸ ὄρος καὶ ἐπεκάλεσεν τὸ ὄνομα τοῦ ὄρους οὗ ὠκοδόμησεν ἐπὶ τῷ ὀνόματι σεμηρ τοῦ κυρίου τοῦ ὄρους σεμηρων**

- 25 **I робив Омрі зло в Господніх очах, і чинив зло більше від усіх, хто був перед ним.**
And Omri did evil in the eyes of the Lord, even worse than all those before him,
καὶ ἐποίησεν ἀμβρι τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου καὶ ἐπονηρεύσατο ὑπὲρ πάντας τοὺς γενομένους ἔμπροσθεν αὐτοῦ
- 26 **I ходив він усією дорогою Єровоама, сина Неватового, та в гріхах його, якими вводив у гріх Ізраїля, щоб гнівити Господа, Бога Ізраїля, гидотами своїми.**
Copying all the evil ways of Jeroboam, the son of Nebat, and all the sins he did and made Israel do, moving the Lord, the God of Israel, to wrath by their foolish ways.
καὶ ἐπορεύθη ἐν πάσῃ ὁδῷ ἱεροβοαμ υἱοῦ ναβατ καὶ ἐν ταῖς ἁμαρτίαις αὐτοῦ αἷς ἐξήμαρτεν τὸν ἰσραηλ τοῦ παροργίσει τὸν κύριον θεὸν ἰσραηλ ἐν τοῖς ματαίοις αὐτῶν
- 27 **А решта діл Омрі, що робив він, та лицарськість його, яку він чинив був, ото вони написані в Книзі Хроніки Ізраїлевих царів.**
Now the rest of the acts which Omri did, and his great power, are they not recorded in the book of the history of the kings of Israel?
καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων ἀμβρι καὶ πάντα ἃ ἐποίησεν καὶ ἡ δυναστεία αὐτοῦ οὐκ ἰδοῦ ταῦτα γεγραμμένα ἐν βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων ἰσραηλ
- 28 **I спочив Омрі з своїми батьками, і був похований у Самарії. А замість нього зацарював його син Ахав.**
So Omri went to rest with his fathers, and was put into the earth in Samaria; and Ahab his son became king in his place.
καὶ ἐκοιμήθη ἀμβρι μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ καὶ θάπτεται ἐν σαμαρείᾳ καὶ βασιλεύει ἀχααβ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ [28α] καὶ ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῷ ἑνδεκάτῳ τοῦ ἀμβρι βασιλεύει ἰωσαφατ υἱὸς ἀσα ἐτ ὄν τριάκοντα καὶ πέντε ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ καὶ εἴκοσι πέντε ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλὴμ καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ γαζουβα θυγάτηρ σελεῖ [28β] καὶ ἐπορεύθη ἐν τῇ ὁδῷ ἀσα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ οὐκ ἐξέκλινεν ἀπ' αὐτῆς τοῦ ποιεῖν τὸ εὐθὲς ἐνώπιον κυρίου πλὴν τῶν ὑψηλῶν οὐκ ἐξῆραν ἔθνον ἐν τοῖς ὑψηλοῖς καὶ ἐθυμίον [28ξ] καὶ ἃ συνέθετο ἰωσαφατ καὶ πᾶσα ἡ δυναστεία ἦν ἐποίησεν ἐν καὶ οὐδ' ἐπολέμησεν οὐκ ἰδοῦ ταῦτα γεγραμμένα ἐν βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων ἰουδα [28δ] καὶ τὰ λοιπὰ τῶν συμπλοκῶν ὡς ἐπέθετο ἐν ταῖς ἡμέραις ἀσα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐξῆραν ἃ πρὸ τῆς γῆς [28ε] καὶ βασιλεὺς οὐκ ἦν ἐν συρία νασιβ [28φ] καὶ ὁ βασιλεὺς ἰωσαφατ ἐποίησεν ναῦν εἰς θαρσις πορεύεσθαι εἰς σωφρ ἐπὶ τὸ χρυσίον καὶ οὐκ ἐπορεύθη ὅτι συνεντρίβη ἡ ναὺς ἐν γασιωνγ αβερ [28γ] τότε εἶπεν ὁ βασιλεὺς ἰσραηλ πρὸς ἰωσαφατ ἐξαποστελῶ τοὺς παῖδάς σου καὶ τὰ παιδάριά μου ἐν τῇ νηὶ καὶ οὐκ ἐβούλετο ἰωσαφατ [28η] καὶ ἐκοιμήθη ἰωσαφατ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ καὶ θάπτεται μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει δαυὶδ καὶ ἐβασίλευσεν ἰωραμ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ
- 29 **¶ Ахав, син Омрі, зацарював над Ізраїлем у році тридцятому й восьмому Аси, царя Юдиного. І царював Ахав, син Омрі, над Ізраїлем у Самарії двадцять і два роки.**
In the thirty-eighth year that Asa was king of Judah, Ahab, the son of Omri, became king over Israel; and Ahab was king in Samaria for twenty-two years.
ἐν ἔτει δευτέρῳ τῷ ἰωσαφατ βασιλεύει ἀχααβ υἱὸς ἀμβρι ἐβασίλευσεν ἐπὶ ἰσραηλ ἐν σαμαρείᾳ εἴκοσι καὶ δύο ἔτη
- 30 **I робив Ахав, син Омрі, зло в Господніх очах більше від усіх, хто був перед ним.**
And Ahab, the son of Omri, did evil in the eyes of the Lord, even worse than all who went before him.
καὶ ἐποίησεν ἀχααβ τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου ἐπονηρεύσατο ὑπὲρ πάντας τοὺς ἔμπροσθεν αὐτοῦ
- 31 **I було йому мало ходити в гріхах Єровоама, Неватового сина, і він узяв за жінку Єзавель, дочку Етбаала, сидонського царя. І він пішов, і служив Ваалові, і вклонявся йому.**
And as if copying the evil ways of Jeroboam, the son of Nebat, was a small thing for him, he took as his wife Jezebel, daughter of Ethbaal, king of Zidon, and became a servant and worshipper of Baal.
καὶ οὐκ ἦν αὐτῷ ἱκανὸν τοῦ πορεύεσθαι ἐν ταῖς ἁμαρτίαις ἱεροβοαμ υἱοῦ ναβατ καὶ ἔλαβεν γυναῖκα τὴν ἰεζαβελ θυγατέρα ἰεθεβααλ βασιλέως σιδωνίων καὶ ἐπορεύθη καὶ ἐδούλευσεν τῷ βααλ καὶ πρ οσεκόνησεν αὐτῷ
- 32 **I він поставив жертівника для Ваала в Вааловому домі, якого збудував у Шомероні.**
And he put up an altar for Baal in the house of Baal which he had made in Samaria.
καὶ ἔστησεν θυσιαστήριον τῷ βααλ ἐν οἴκῳ τῶν προσοχθισμάτων αὐτοῦ ὃν ᾠκοδόμησεν ἐν σαμαρείᾳ
- 33 **I зробив Ахав Ашарту. І Ахав далі чинив, щоб гнівити Господа, Бога Ізраїлевого, більше від усіх Ізраїлевих царів, що були перед ним.**
And Ahab made an image of Asherah and did more than all the kings of Israel before him to make the Lord, the God of Israel, angry.
καὶ ἐποίησεν ἀχααβ ἄλσος καὶ προσέθηκεν ἀχααβ τοῦ ποιῆσαι παροργίσματα τοῦ παροργίσει τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τοῦ ἐξολεθρευθῆναι ἑκακοποίησεν ὑπὲρ πάντας τοὺς βασιλεῖς ἰσραηλ τοὺς γενομένους ἔμπροσθεν αὐτοῦ
- 34 **За його днів Хїл з Бет-Елу відбудував Єрихона, на перворіднім своїм Авірамові він заклав його фундаменти, а на наймолодшім своїм Сегівові повставляв брами його, за словом Госп ода, що говорив через Ісуса, Навиного сина.**
In his days Hiel made Jericho; he put its base in position at the price of Abiram, his oldest son, and he put its doors in place at the price of his youngest son Segub; even as the Lord had said by Joshua, the son of Nun.
ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ ᾠκοδόμησεν ἀχιλ ὁ βαιθηλίτης τὴν ἱεριχω ἐν τῷ ἀβιρων τῷ πρωτοτόκῳ αὐτοῦ ἐθεμελίωσεν αὐτὴν καὶ τῷ σεγουβ τῷ νεωτέρῳ αὐτοῦ ἐπέστησεν θύρας αὐτῆς κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου ὃ ἐλάλησεν ἐν χειρὶ ἰησοῦ υἱοῦ ναυη

- 1 ¶ I сказав тішб'янин Ілля, з гілеадських мешканців, до Ахава: Як живий Господь, Бог Ізраїлів, що перед лицем Його я стою, цими роками не буде роси та дощу, але тільки за моїм словом!
And Elijah the Tishbite, of Tishbe in Gilead, said to Ahab, By the living Lord, the God of Israel, whose servant I am, there will be no dew or rain in these years, but only at my word.
καὶ εἶπεν ἠλίου ὁ προφήτης ὁ θεσβίτης ἐκ θεσβων τῆς γαλααδ πρὸς αχααβ ζῆ κύριος ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς ἰσραὴλ ὃ παρέστην ἐνώπιον αὐτοῦ εἰ ἔσται τὰ ἔτη ταῦτα δρόσος καὶ ὑετὸς ὅτι εἰ μὴ διὰ στόματος λόγου μου
- 2 I було до нього слово Господнє, говорячи:
Then the word of the Lord came to him, saying,
καὶ ἐγένετο ῥῆμα κυρίου πρὸς ἠλίου
- 3 Иди звідси, й обернешся собі на схід, і сховася при потоці Керіті, що навпроти Йордану.
Go from here in the direction of the east, and keep yourself in a secret place by the stream Cherith, east of Jordan.
πορεύου ἐντεῦθεν κατὰ ἀνατολὰς καὶ κρύβηθι ἐν τῷ χειμάρρῳ χορραθ τοῦ ἐπὶ προσώπου τοῦ ἰορδάνου
- 4 I станеться, будеш ти пити з потоку, а крукам наказав Я годувати тебе там.
The water of the stream will be your drink, and by my orders the ravens will give you food there.
καὶ ἔσται ἐκ τοῦ χειμάρρου πίσιαι ὕδωρ καὶ τοῖς κόραξιν ἐντελοῦμαι διατρέφειν σε ἐκεῖ
- 5 I він пішов, і зробив за Господнім словом: і пішов, й осівся при потоці Керіті, що навпроти Йордану.
So he went and did as the Lord said, living by the stream Cherith, east of Jordan.
καὶ ἐποίησεν ἠλίου κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου καὶ ἐκάθισεν ἐν τῷ χειμάρρῳ χορραθ ἐπὶ προσώπου τοῦ ἰορδάνου
- 6 А круки приносили йому хліба та м'яса вранці, і хліба та м'яса ввечорі, а з потоку він пив.
And the ravens took him bread in the morning and meat in the evening; and the water of the stream was his drink.
καὶ οἱ κόρακες ἔφερον αὐτῷ ἄρτους τὸ πρωὶ καὶ κρέα τὸ δειλῆς καὶ ἐκ τοῦ χειμάρρου ἔπινεν ὕδωρ
- 7 I сталося на кінці днів, і висох потік, бо в краю не було дощу.
Now after a time the stream became dry, because there was no rain in the land.
καὶ ἐγένετο μετὰ ἡμέρας καὶ ἐξηράνθη ὁ χειμάρρος ὅτι οὐκ ἐγένετο ὑετὸς ἐπὶ τῆς γῆς
- 8 ¶ I було Господнє слово до нього, говорячи:
Then the word of the Lord came to him, saying,
καὶ ἐγένετο ῥῆμα κυρίου πρὸς ἠλίου
- 9 Устань, іди до Сарепти сидонської, й осядеш там. Ось наказав Я там одній вдові, щоб годувала тебе.
Up! go now to Zarephath, in Zidon, and make your living-place there; I have given orders to a widow woman there to see that you have food.
ἀνάστηθι καὶ πορεύου εἰς σαρπητα τῆς σιδωνίας ἰδοὺ ἐντέταλμαι ἐκεῖ γυναικὶ χήρᾳ τοῦ διατρέφειν σε
- 10 I він устав та й пішов до Сарепти. I прибув він до входу міста, аж ось там збирає дрова одна вдова. I він кликнув до неї й сказав: Візьми мені трохи води до посудини, й я нап'юся.
So he got up and went to Zarephath; and when he came to the door of the town, he saw a widow woman getting sticks together; and crying out to her he said, Will you give me a little water in a vessel for my drink?
καὶ ἀνέστη καὶ ἐπορεύθη εἰς σαρπητα εἰς τὸν πυλῶνα τῆς πόλεως καὶ ἰδοὺ ἐκεῖ γυνὴ χήρα συνέλεγεν ξύλα καὶ ἐβόησεν ὀπίσω αὐτῆς ἠλίου καὶ εἶπεν αὐτῇ λαβὲ δὴ μοι ὀλίγον ὕδωρ εἰς ἄγγος καὶ πίωμαι
- 11 I пішла вона взяти. А він кликнув до неї й сказав: Візьми мені й шматок хліба в свою руку!
And when she was going to get it, he said to her, And get me with it a small bit of bread.
καὶ ἐπορεύθη λαβεῖν καὶ ἐβόησεν ὀπίσω αὐτῆς ἠλίου καὶ εἶπεν λήμψη δὴ μοι ψωμὸν ἄρτου ἐν τῇ χειρὶ σου
- 12 А та відказала: Як живий Господь, Бог твій, не маю я калача, а тільки повну пригорщу борошна в дзбанку та трохи олії в горнятї. А оце я назбираю дві полинці дров, і пиду, і приготую це собі та синові своєму. I з'їмо ми, та й помremo...
Then she said, By the life of the Lord your God, I have nothing but a little meal in my store, and a drop of oil in the bottle; and now I am getting two sticks together so that I may go in and make it ready for me and my son, so that we may have a meal before our death.
καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ ζῆ κύριος ὁ θεὸς σου εἰ ἔστιν μοι ἐγκρυφίας ἀλλ' ἢ ὅσον δρᾶξ ἀλεύρου ἐν τῇ ὕδρᾳ καὶ ὀλίγον ἔλαιον ἐν τῷ καψάκῃ καὶ ἰδοὺ ἐγὼ συλλέγω δύο ξυλάρια καὶ εἰσελεύσομαι καὶ ποιήσω αὐτὸ ἐμαυτῇ καὶ τοῖς τέκνοις μου καὶ φαγόμεθα καὶ ἀποθανούμεθα

- 13 I сказав до неї Ілля: Не бійся! Пиди, зроби за своїм словом. Тільки спочатку зроби мені з того малого калача, і винесеш мені, а для себе та для сина свого зробиш потім.
And Elijah said to her, Have no fear; go and do as you have said, but first make me a little cake of it and come and give it to me, and then make something for yourself and your son.
 και ειπεν προς αυτην ηλιου θαρσει εισελθε και ποιησον κατα το ρημα σου αλλα ποιησον εμοι εκειθεν εγκρυφιαν μικρον εν πρωτοις και εξοισεις μοι σαυτη δε και τοις τεκνοις σου ποιησεις επ' εσχατου
- 14 Бо так сказав Господь, Бог Израїлів: Дзбанок муки не скінчиться, і не забракне в горняті олії аж до дня, як Господь дасть дощу на поверхню землі.
For this is the word of the Lord, the God of Israel: The store of meal will not come to an end, and the bottle will never be without oil, till the day when the Lord sends rain on the earth.
 οτι ταδε λεγει κυριος η υδρια του αλευρου οук εκλειψει και ο καψακης του ελαιου οук ελαττωνησει εως ημερας του δοуна κυριον τον υετον επι της γης
- 15 I пішла вона, і зробила за словом Іллі, і їла вона й він та її дім довгі дні,
So she went and did as Elijah said; and she and he and her family had food for a long time.
 και επορευθη η γυνη και εποιησεν και ησθηεν αυτη και αυτος και τα τεκνα αυτης
- 16 дзбанок муки не скінчився, і не забракло в горняті олії, за словом Господа, що говорив через Іллю.
The store of meal did not come to an end, and the bottle was never without oil, as the Lord had said by the mouth of Elijah.
 και η υδρια του αλευρου οук εξαλειπεν και ο καψακης του ελαιου οук ελαττωνωθη κατα το ρημα κυριου ο ελαλησεν εν χειρι ηλιου
- 17 ¶ I сталося по тих пригодах, ослаб був син тієї жінки, господині того дому. I була його хвороба дуже тяжка, аж духу не позосталося в ньому.
Now after this, the son of the woman of the house became ill, so ill that there was no breath in him.
 και εγενετο μετα ταυτα και ηρρωστησεν ο υιος της γυναικος της κυριας του οικου και ην η αρρωστια αυτου κραταια σφοδρα εως ου οух υπελειφθη εν αυτω πνευμα
- 18 I сказала вона до Іллі: Що тобі до мене, чоловіче Божий? Прийшов ти до мене, щоб згадувати мій гріх та щоб убити мого сина!...
And she said to Elijah, What have I to do with you, O man of God? have you come to put God in mind of my sin, and to put my son to death?
 και ειπεν προς ηλιου τι εμοι και σοι ανθρωπε του θεου εισηλθες προς με του αναμνησαι τας αδικιας μου και θανατωσαι τον υιον μου
- 19 I сказав він до неї: Дай мені сина свого! I він узяв його з лоня її, і виніс його в горницю, де він сидів, і поклав його на своєму ліжку.
And he said to her, Give your son to me. And lifting him out of her arms, he took him up to his room and put him down on his bed.
 και ειπεν ηλιου προς την γυναικα δος μοι τον υιον σου και ελαβεν αυτον εκ του κολλου αυτης και ανηνεγκεν αυτον εις το υπερφον εν ω αυτος εκαθητο εκει και εκοιμισεν αυτον επι της κλινης αυτου
- 20 I кликнув він до Господа й сказав: Господи, Боже мій, чи й цієї удові, що я в неї мешкаю, учиниш зло, щоб убити її сина?
And crying to the Lord he said, O Lord my God, have you sent evil even on the widow whose guest I am, by causing her son's death?
 και ανεβोधен ηλιου και ειπεν οϊμοι κυριε ο μαρτυς της χηρας μεθ' ης εγω κατοικω μετ' αυτης συ κεκακωκας του θανατωσαι τον υιον αυτης
- 21 I витягся він тричі над дитиною, і кликав до Господа та казав: Господи, Боже мій, нехай вернеться душа цієї дитини в неї!
And stretching herself out on the child three times, he made his prayer to the Lord, saying, O Lord my God, be pleased to let this child's life come back to him again.
 και ενεφοσησεν τω παιδαριω τρις και επεκαλεσατο τον κυριον και ειπεν κυριε ο θεος μου επιστραφητω δε η ψυχη του παιδαριου τουτου εις αυτον
- 22 I вислухав Господь голоса Іллі, і вернулася душа дитини в неї, і вона ожила...
And the Lord gave ear to the voice of Elijah, and the child's spirit came into him again, and he came back to life.
 και εγενετο ουτως και ανεβोधен το παιδαριον
- 23 I взяв Ілля дитину, і зніс її з горниці додолу, і віддав її матері її. I сказав Ілля: Дивися, твій син живий!
And Elijah took the child down from his room into the house and gave him to his mother and said to her, See, your son is living.
 και κατηγαγεν αυτον απο του υπερφου εις τον οικον και εδωκεν αυτον τη μητρι αυτου και ειπεν ηλιου βλεπε ζη ο υιος σου
- 24 I сказала та жінка до Іллі: Тепер то я знаю, що ти Божий чоловік, а Господнє слово в устах твоїх правда!
Then the woman said to Elijah, Now I am certain that you are a man of God, and that the word of the Lord in your mouth is true.
 και ειπεν η γυνη προς ηλιου ιδου εγνωκα οτι ανθρωπος θεου ει συ και ρημα κυριου εν στοματι σου αληθινον
- 1 ¶ I минуло багато днів, і було Господнє слово до Іллі третього року, говорячи: Иди, покажися до Ахава, а Я дам дощ на поверхню землі.
Now after a long time, the word of the Lord came to Elijah, in the third year, saying, Go and let Ahab see you, so that I may send rain on the earth.
 και εγενετο μεθ' ημερας πολλας και ρημα κυριου εγενετο προς ηλιου εν τω ενιαυτω τω τριτω λεγων πορευθητι και οφθητι τω αχααβ και δωσω υετον επι προσωπον της γης
- 2 I пішов Ілля показатися до Ахава. А в Асирії був сильний голод.
So Elijah went to let Ahab see him. Now there was no food to be had in Samaria.
 και επορευθη ηλιου του οφθηναι τω αχααβ και η λιμος κραταια εν самарεια

- 3 **I** покликав Ахав Овдія, що був над домом, а Овдій був дуже богобійний.
And Ahab sent for Obadiah, the controller of the king's house. (Now Obadiah had the fear of the Lord before him greatly;
καὶ ἐκάλεσεν αχααβ τὸν αβδιου τὸν οἰκονόμον καὶ αβδιου ἦν φοβούμενος τὸν κύριον σφόδρα
- 4 **I** сталося, коли Єзавель вигублювала Господніх пророків, то Овдій узяв сотню пророків, та й сховав їх по п'ятидесяти чоловіка в печері, і годував їх хлібом та водою.
For when Jezebel was cutting off the prophets of the Lord, Obadiah took a hundred of them, and kept them secretly in a hole in the rock, fifty at a time, and gave them bread and water.)
καὶ ἐγένετο ἐν τῷ τύπτειν τὴν ιεζαβελ τοὺς προφήτας κυρίου καὶ ἔλαβεν αβδιου ἑκατὸν ἀνδρας προφήτας καὶ ἔκρυψεν αὐτοὺς κατὰ πεντήκοντα ἐν σπηλαίῳ καὶ διέτρεφεν αὐτοὺς ἐν ἄρτῳ καὶ ὕδατι
- 5 **I** сказав Ахав до Овдія: Иди по Краю до всіх водних джерел та до всіх потоків, може знайдемо трави, і позоставимо при житті коня та мула, і не вигубимо худоби..
And Ahab said to Obadiah, Come, let us go through all the country, to all the fountains of water and all the rivers, and see if there is any grass to be had for the horses and the transport beasts, so that we may be able to keep some of the beasts from destruction.
καὶ εἶπεν αχααβ πρὸς αβδιου δευρο καὶ διελθωμεν ἐπὶ τὴν γῆν ἐπὶ πηγὰς τῶν ὑδάτων καὶ ἐπὶ χειμάρρους ἕαν πως εὔρωμεν βοτάνην καὶ περιποιησώμεθα ἵππους καὶ ἡμίονους καὶ οὐκ ἐξολοθρευθήσονται ἀπὸ τῶν κτηνῶν
- 6 **I** поділили вони собі Край, щоб перейти по ньому, Ахав пішов однією дорогою сам, Овдій пішов сам другою дорогою.
So they went through all the country, covering it between them; Ahab went in one direction by himself, and Obadiah went in another by himself.
καὶ ἐμέρισαν ἑαυτοὺς τὴν ὁδὸν τοῦ διελθεῖν αὐτὴν αχααβ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ μιᾷ μόνος καὶ αβδιου ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ ἄλλῃ μόνος
- 7 **I** був Овдій у дорозі, аж ось Ілля назустріч йому. **I** пізнав він його, і впав на обличчя своє та й сказав: Чи то ти, пане мій Ілле?
And while Obadiah was on his way, he came face to face with Elijah; and seeing who it was, he went down on his face and said, Is it you, my lord Elijah?
καὶ ἦν αβδιου ἐν τῇ ὁδῷ μόνος καὶ ἦλθεν ηλιου εἰς συνάντησιν αὐτοῦ μόνος καὶ αβδιου ἔστεισεν καὶ ἔπεσεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ εἶπεν εἰ σὺ εἶ αὐτός κύριέ μου ηλιου
- 8 **A** той відказав йому: Я. Иди, скажи панові своєму: Ось тут Ілля!
And Elijah in answer said, It is I; now go and say to your lord, Elijah is here.
καὶ εἶπεν ηλιου αὐτῷ ἐγὼ πορεύου λέγε τῷ κυρίῳ σου ἰδοὺ ηλιου
- 9 **A** він сказав: Чим я прогрішив, що ти віддасш свого раба в Ахавову руку, щоб він убив мене?
And he said, What sin have I done, that you would give up your servant into the hand of Ahab, and be the cause of my death?
καὶ εἶπεν αβδιου τί ἡμάρτηκα ὅτι δίδως τὸν δοῦλόν σου εἰς χεῖρα αχααβ τοῦ θανατῶσαί με
- 10 **Як** живий Господь, Бог твій, немає народу та царства, що туди не послав би пан мій шукати тебе. **A** коли говорили: Нема його, то він записягав те царство та той народ, що знайдуть тебе.
By the life of the Lord your God, there is not a nation or kingdom where my lord has not sent in search of you; and when they said, He is not here; he made them take an oath that they had not seen you.
ζῆ κύριος ὁ θεός σου εἰ ἔστιν ἔθνος ἢ βασιλεία οὗ οὐκ ἀπέσταλκεν ὁ κύριός μου ζητεῖν σε καὶ εἶπον οὐκ ἔστιν καὶ ἐνέπρησεν τὴν βασιλείαν καὶ τὰς χώρας αὐτῆς ὅτι οὐχ εὔρηκέν σε
- 11 **A** тепер ти говориш: Иди, скажи своєму панові: Ось тут Ілля!
And now you say, Go, say to your lord, Elijah is here.
καὶ νῦν σὺ λέγεις πορεύου ἀνάγγελλε τῷ κυρίῳ σου ἰδοὺ ηλιου
- 12 **I** станеться, я піду від тебе, а Дух Господній понесе тебе на те місце, якого не знаю. **I** прийду я, щоб донести Ахаву, а коли він не знайде тебе, то вб'є мене. **A** раб твій боїться Господа від своєї молодости.
And straight away, when I have gone from you, the spirit of the Lord will take you away, I have no idea where, so that when I come and give word to Ahab, and he sees you not, he will put me to death: though I, your servant, have been a worshipper of the Lord from my earliest years.
καὶ ἔσται ἕαν ἐγὼ ἀπέλθω ἀπὸ σοῦ καὶ πνεῦμα κυρίου ἄρει σε εἰς γῆν ἣν οὐκ οἶδα καὶ εἰσελεύσομαι ἀπαγγεῖλαι τῷ αχααβ καὶ ἀποκτενεῖ με καὶ ὁ δοῦλός σου ἔστιν φοβούμενος τὸν κύριον ἐκ νεότητος αὐτοῦ
- 13 **Чи** ж не було сказано панові своєму те, що зробив я, коли Єзавель побивала Господніх пророків, а я сховав був із Господніх пророків сотню чоловіка, по п'ятидесяти чоловіка в печері, і годував їх хлібом та водою?
Has my lord not had word of what I did when Jezebel was putting the Lord's prophets to death? how I kept a hundred of them in a secret hole in the rock, fifty at a time, and gave them bread and water?
ἦ οὐκ ἀπηγγέλη σοι τῷ κυρίῳ μου οἷα πεποίηκα ἐν τῷ ἀποκτείνειν ιεζαβελ τοὺς προφήτας κυρίου καὶ ἔκρυψα ἀπὸ τῶν προφητῶν κυρίου ἑκατὸν ἀνδρας ἀνά πεντήκοντα ἐν σπηλαίῳ καὶ ἔθρεψα ἐν ἄρτοις καὶ ὕδατι

- 14 **A** теперь ти кажеш: Иди, скажи своему панові: Ось тут Ілля, і він мене вб'є!...
And now you say, Go and say to your Lord, Elijah is here; and he will put me to death.
 και νυν συ λέγεις μοι πορεύου λέγε τῷ κυρίῳ σου ἰδοὺ ἠλιου και ἀποκτενεῖ με
- 15 **Та Ілля відказав: Як живий Господь Саваот, що я стою перед Його лицем, сьогодні я покажуся йому!**
And Elijah said, By the life of the Lord of armies, whose servant I am, I will certainly let him see me today.
 και εἶπεν ἠλιου ζῆ κύριος τῶν δυνάμεων ᾧ παρέστην ἐνώπιον αὐτοῦ ὅτι σήμερον ὀφθήσομαι αὐτῷ
- 16 **І пішов Овдій назустріч Ахаву, та й доніс йому те. І пішов Ахав навпроти Іллі.**
So Obadiah went to Ahab and gave him the news; and Ahab went to see Elijah.
 και ἐπορεύθη αβδιου εἰς συναντήν τῷ αχααβ και ἀπήγγειλεν αὐτῷ και ἐξέδραμεν αχααβ και ἐπορεύθη εἰς συνάντησιν ἠλιου
- 17 **¶ І сталося, коли Ахав побачив Іллю, то Ахав сказав до нього: Чи це ти, що непокоїш Ізраїля?**
And when he saw Elijah, Ahab said to him, Is it you, you troubler of Israel?
 και ἐγένετο ὡς εἶδεν αχααβ τὸν ἠλιου και εἶπεν αχααβ πρὸς ἠλιου εἰ συ εἶ αὐτὸς ὁ διαστρέφων τὸν ἰσραηλ
- 18 **А той відказав: Не я внащасливив Ізраїля, а тільки ти та дім твого батька через ваше недотримання Господніх заповідей, та й ти пішов за Ваалами.**
Then he said in answer, I have not been troubling Israel, but you and your family; because, turning away from the orders of the Lord, you have gone after the Baals.
 και εἶπεν ἠλιου οὐ διαστρέφω τὸν ἰσραηλ ὅτι ἀλλ' ἢ συ και ὁ οἶκος τοῦ πατρός σου ἐν τῷ καταλιμπάνειν ὑμᾶς τὸν κύριον θεὸν ὑμῶν και ἐπορεύθης ὀπίσω τῶν βααλιμ
- 19 **А теперь пошли, збери до мене на гору Кармел усього Ізраїля та чотири сотні й п'ятдесят Ваалових пророків, та чотири сотні пророків Астарти, що їдять зо столу Єзавелі.**
Now send, and get Israel together before me at Mount Carmel, with the four hundred and fifty prophets of Baal who get their food at Jezebel's table.
 και νυν ἀπόστειλον συνάθροισον πρὸς με πάντα ἰσραηλ εἰς ὄρος τὸ καρμήλιον και τοὺς προφήτας τῆς αἰσχύνης τετρακοσίους και πενήκοντα και τοὺς προφήτας τῶν ἄλσων τετρακοσίους ἐσθίοντας τράπεζαν ιεζαβελ
- 20 **І послав Ахав по всіх Ізраїлевих синах, і зібрав пророків на гору Кармел.**
So Ahab sent for all the children of Israel, and got the prophets together at Mount Carmel.
 και ἀπέστειλεν αχααβ εἰς πάντα ἰσραηλ και ἐπισυνήγαγεν πάντας τοὺς προφήτας εἰς ὄρος τὸ καρμήλιον
- 21 **¶ І підійшов Ілля до всього народу й сказав: Чи довго ви будете скакати на двох галузках? Якщо Господь Бог, ідїть за Ним, а якщо Ваал ідїть за ним! Та не відповів йому народ ані сл ова.**
And Elijah came near to all the people and said, How long will you go on balancing between two opinions? if the Lord is God, then give worship to him; but if Baal, give worship to him. And the people said not a word in answer.
 και προσήγαγεν ἠλιου πρὸς πάντας και εἶπεν αὐτοῖς ἠλιου ἕως πότε ὑμεῖς χωλανεῖτε ἐπ' ἀμφοτέραις ταῖς ἰγνύαις εἰ ἔστιν κύριος ὁ θεός πορεύεσθε ὀπίσω αὐτοῦ εἰ δὲ ὁ βααλ αὐτός πορεύεσθε ὀπίσω αὐτοῦ και οὐκ ἀπεκρίθη ὁ λαὸς λόγον
- 22 **І сказав Ілля до народу: Я сам zostався Господній пророк, а пророків Ваалових чотири сотні й п'ятдесят чоловіка.**
Then Elijah said to the people, I, even I, am the only living prophet of the Lord; but Baal's prophets are four hundred and fifty men.
 και εἶπεν ἠλιου πρὸς τὸν λαὸν ἐγὼ ὑπολείμμαι προφήτης τοῦ κυρίου μονότατος και οἱ προφήται τοῦ βααλ τετρακόσιοι και πενήκοντα ἄνδρες και οἱ προφήται τοῦ ἄλσους τετρακόσιοι
- 23 **І нехай дадуть нам двох бичків, і нехай вони виберуть собі одного бичка, і нехай заріжуть його, і нехай покладуть на дрова, а огню не покладуть. І я приготую одного бичка, і дам на д рова, а огню не покладу.**
Now, let them give us two oxen; and let them take one for themselves, and have it cut up, and put it on the wood, but put no fire under it; I will get the other ox ready, and put it on the wood, and put no fire under it.
 δότωσαν ἡμῖν δύο βόας και ἐκλεξάσθωσαν ἑαυτοῖς τὸν ἕνα και μελισάτωσαν και ἐπιθέτωσαν ἐπὶ τῶν ξύλων και πῦρ μὴ ἐπιθέτωσαν και ἐγὼ ποιήσω τὸν βουὸν τὸν ἄλλον και πῦρ οὐ μὴ ἐπιθῶ
- 24 **І ви поклічете ім'я бога вашого, а я поклічу Ім'я Господа. І станеться, той Бог, що відповість огнем, Він Бог! І відповів той народ та й сказав: Це добре слово!**
And do you make prayers to your god, and I will make a prayer to the Lord: and it will be clear that the one who gives an answer by fire is God. And all the people in answer said, It is well said.
 και βοᾶτε ἐν ὀνόματι θεῶν ὑμῶν και ἐγὼ ἐπικαλέσομαι ἐν ὀνόματι κυρίου τοῦ θεοῦ μου και ἔσται ὁ θεός ὃς ἐάν ἐπακούσῃ ἐν πυρὶ οὗτος θεός και ἀπεκρίθησαν πᾶς ὁ λαὸς και εἶπον καλὸν τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησας
- 25 **І сказав Ілля до Ваалових пророків: Виберіть собі одного бичка, і приготуйте перші, бо ви численніші, і поклічте ім'я свого бога, і огню не покладете.**
Then Elijah said to the prophets of Baal, Take one ox for yourselves and get it ready first, for there are more of you; and make your prayers to your god, but put no fire under.
 και εἶπεν ἠλιου τοῖς προφήταις τῆς αἰσχύνης ἐκλεξασθε ἑαυτοῖς τὸν μόσχον τὸν ἕνα και ποιήσατε πρῶτοι ὅτι πολλοὶ ὑμεῖς και ἐπικαλέσασθε ἐν ὀνόματι θεοῦ ὑμῶν και πῦρ μὴ ἐπιθήτε

- 26 **I** взяли вони того бичка, що він дав їм, і вони приготували й кликали Ваалове ім'я від ранку й аж до полудня, говорячи: Ваале, почуй нас! Та не було ані голосу, ані відповіді. І скакали вони біля жертівника, що зробили.
So they took the ox which was given them, and made it ready, crying out to Baal from morning till the middle of the day, and saying, O Baal, give ear to us. But there was no voice and no answer. And they were jumping up and down before the altar they had made.
 και ἔλαβον τὸν μόσχον καὶ ἐποίησαν καὶ ἐπεκαλοῦντο ἐν ὀνόματι τοῦ βααλ ἐκ πρωΐθεν ἕως μεσημβρίας καὶ εἶπον ἐπάκουσον ἡμῶν ὁ βααλ ἐπάκουσον ἡμῶν καὶ οὐκ ἦν φωνὴ καὶ οὐκ ἦν ἀκρόασις καὶ οὐκ ἐδίετρεχον ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου οὐδ' ἐποίησαν
- 27 **I** сталося опівдні, і сміявся з них Ілля й говорив: Кличте голосом сильнішим, бо він бог! Може він роздумє, або відлучився, або в дорозі! Може він спить, то прокинеться!
And in the middle of the day, Elijah made sport of them, saying, Give louder cries, for he is a god; he may be deep in thought, or he may have gone away for some purpose, or he may be on a journey, or by chance he is sleeping and has to be made awake.
 και ἐγένετο μεσημβρία καὶ ἐμυκτήρισεν αὐτοὺς ἠλιου ὁ θεοβίτης καὶ εἶπεν ἐπικαλεῖσθε ἐν φωνῇ μεγάλῃ ὅτι θεός ἐστιν ὅτι ἀδολεσχία αὐτῷ ἐστιν καὶ ἅμα μήποτε χρηματίζει αὐτός ἢ μήποτε καθεύδει ἢ αὐτός καὶ ἐξαναστήσεται
- 28 **I** стали вони кликати голосом сильнішим, і кололися, за своїм звичасм, мечами та ратищами, аж лилася з них кров.
So they gave loud cries, cutting themselves with knives and swords, as was their way, till the blood came streaming out all over them.
 και ἐπεκαλοῦντο ἐν φωνῇ μεγάλῃ καὶ κατετέμνοντο κατὰ τὸν ἐθισμὸν αὐτῶν ἐν μαχαίραις καὶ σειρομάσταις ἕως ἐκχύσεως αἵματος ἐπ' αὐτοὺς
- 29 **I** сталося, як минувся південь, то вони пророкували аж до часу принесення хлібної жертви, та не було ані голосу, ані відповіді, ані слуху...
And from the middle of the day they went on with their prayers till the time of the offering; but there was no voice, or any answer, or any who gave attention to them.
 και ἐπροφήτευσον ἕως οὐ παρῆλθεν τὸ δειλινόν καὶ ἐγένετο ὡς ὁ καιρὸς τοῦ ἀναβῆναι τὴν θυσίαν καὶ οὐκ ἦν φωνὴ καὶ ἐλάλησεν ἠλιου ὁ θεοβίτης πρὸς τοὺς προφήτας τῶν προσοχισμάτων λέγων μετὰστῆτε ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἐγὼ ποιήσω τὸ ὀλοκαύτωμά μου καὶ μετέστησαν καὶ ἀπῆλθον
- 30 **I** сказав Ілля до всього народу: Підійдіть до мене! І підійшов увесь народ до нього, а він поправив розбитого Господнього жертівника.
Then Elijah said to all the people, Come near to me; and all the people came near. And he put up again the altar of the Lord which had been broken down.
 και εἶπεν ἠλιου πρὸς τὸν λαόν προσαγάγετε πρὸς με καὶ προσήγαγεν πᾶς ὁ λαὸς πρὸς αὐτόν
- 31 **I** взяв Ілля дванадцяті каміння, за числом племен синів Якова, до якого було слово Господнє, говорячи: Ізраїль буде ім'я твоє!
And Elijah took twelve stones, the number of the tribes of the sons of Jacob, to whom the Lord had said, Israel will be your name:
 και ἔλαβεν ἠλιου δώδεκα λίθους κατ' ἀριθμὸν φυλῶν τοῦ Ἰσραηλ ὡς ἐλάλησεν κύριος πρὸς αὐτόν λέγων Ἰσραηλ ἔσται τὸ ὄνομά σου
- 32 **і** збудував із того каміння жертівника в ім'я Господнє, і зробив рова, площею на дві саті насіння, навколо жертівника.
And with the stones he made an altar to the name of the Lord; and he made a deep drain all round the altar, great enough to take two measures of seed.
 και ὀκοδόμησεν τοὺς λίθους ἐν ὀνόματι κυρίου καὶ ἰάσατο τὸ θυσιαστήριον τὸ κατεσκαμμένον καὶ ἐποίησεν θαλάσσιον χωροῦσαν δύο μετρητὰς σπέρματος κυκλόθεν τοῦ θυσιαστηρίου
- 33 **I** наклав дров, і зарізавав бичка та й поклав на дровах.
And he put the wood in order, and, cutting up the ox, put it on the wood. Then he said, Get four vessels full of water and put it on the burned offering and on the wood. And he said, Do it a second time, and they did it a second time;
 και ἐστοίβασεν τὰς σχίδακας ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ὃ ἐποίησεν καὶ ἐμέλισεν τὸ ὀλοκαύτωμα καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τὰς σχίδακας καὶ ἐστοίβασεν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον
- 34 **I** він сказав: Наповніть чотири відрі води, і нехай виллють на цілопалення та на дрова. І сказав: Повторіть! І повторили. І сказав: Зробіть утретє! І зробили втретє.
And he said, Do it a third time, and they did it a third time.
 και εἶπεν λάβετε μοι τέσσαρας ὕδριας ὕδατος καὶ ἐπιχέετε ἐπὶ τὸ ὀλοκαύτωμα καὶ ἐπὶ τὰς σχίδακας καὶ ἐποίησαν οὕτως καὶ εἶπεν δευτερώσατε καὶ ἐδευτέρωσαν καὶ εἶπεν τρισσώσατε καὶ ἐτρίσσωσαν
- 35 **I** потекла вода навколо жертівника, а також рів наповнився водою.
And the water went all round the altar, till the drain was full.
 και διεπορεύετο τὸ ὕδωρ κύκλῳ τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τὴν θαλάσσιον ἐπλησαν ὕδατος
- 36 **I** сталося в час принесення хлібної жертви, що підійшов пророк Ілля та й сказав: Господи, Боже Авраамів, Ісаків та Ізраїлів! Сьогодні пізнають, що Ти Ізраїлів Бог, а я Твій раб, і що все оце я зробив Твоїм словом.
Then at the time of the offering, Elijah the prophet came near and said, O Lord, the God of Abraham, of Isaac, and of Israel, let it be seen this day that you are God in Israel, and that I am your servant, and that I have done all these things by your order.
 και ἀνεβόησεν ἠλιου εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ εἶπεν κύριε ὁ θεὸς ἀβρααμ καὶ ἰσαακ καὶ Ἰσραηλ ἐπάκουσόν μου κύριε ἐπάκουσόν μου σήμερον ἐν πυρὶ καὶ γνώτωσαν πᾶς ὁ λαὸς οὗτος ὅτι σὺ εἶ κύριος ὁ θεὸς Ἰσραηλ κἀγὼ δοῦλός σου καὶ διὰ σέ πεποίηκα τὰ ἔργα ταῦτα

- 37 **Вислухай мене, Господи, вислухай мене, і нехай пізнає цей народ, що Ти Господь, Бог, і Ти обернеш їхнє серце назад!**
Give me an answer, O Lord, give me an answer, so that this people may see that you are God, and that you have made their hearts come back again.
 ἐπάκουσόν μου κύριε ἐπάκουσόν μου ἐν πυρί καὶ γνώτω ὁ λαὸς οὗτος ὅτι σὺ εἶ κύριος ὁ θεὸς καὶ σὺ ἐστρεψας τὴν καρδίαν τοῦ λαοῦ τούτου ὀπίσω
- 38 **І спав Господній огонь, та й пожер цілопалення, і дрова, і каміння, і порошок, і вилизав воду, що в рові...**
Then the fire of the Lord came down, burning up the offering and the wood and the stones and the dust, and drinking up the water in the drain.
 καὶ ἐπεσεν πῦρ παρὰ κυρίου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ κατέφαγεν τὸ ὀλοκαύτωμα καὶ τὰς σχίδακας καὶ τὸ ὕδωρ τὸ ἐν τῇ θαλάσῃ καὶ τοὺς λίθους καὶ τὸν χοῦν ἐξέλιξεν τὸ πῦρ
- 39 **І побачили це всі люди, та й попадали на обличчя свої й говорили: Господь, Він Бог, Господь, Він Бог!**
And when the people saw it, they all went down on their faces, and said, The Lord, he is God, the Lord, he is God.
 καὶ ἐπεσεν πᾶς ὁ λαὸς ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν καὶ εἶπον ἀληθῶς κύριός ἐστιν ὁ θεός αὐτὸς ὁ θεός
- 40 **І сказав до них Ілля: Схопіть Ваалових пророків! Нехай ніхто не втече з них! І похапали їх, а Ілля звів їх до потоку Кішон, та й порізав їх...**
And Elijah said to them, Take the prophets of Baal, let not one of them get away. So they took them, and Elijah made them go down to the stream Kishon, and put them to death there.
 καὶ εἶπεν ἠλίου πρὸς τὸν λαόν συλλάβετε τοὺς προφήτας τοῦ βααλ μηθεὶς σωθῆτω ἐξ αὐτῶν καὶ συνέλαβον αὐτούς καὶ κατάγει αὐτοὺς ἠλιου εἰς τὸν χειμάρρουν κισων καὶ ἔσφαξεν αὐτοὺς ἐκεῖ
- 41 **¶ І сказав Ілля до Ахава: Увійди, їж і пий, бо ось чути шум дощу.**
Then Elijah said to Ahab, Up! take food and drink, for there is a sound of much rain.
 καὶ εἶπεν ἠλιου τῷ ἀχασβ ἀνάβηθι καὶ φάγε καὶ πίε ὅτι φωνὴ τῶν ποδῶν τοῦ ὕετοῦ
- 42 **І пішов Ахав, щоб їсти та пити, а Ілля зійшов на верхів'я Кармелу, і нахилився до землі, і поклав обличчя своє між свої коліна.**
So Ahab went up to have food and drink, while Elijah went up to the top of Carmel; and he went down on the earth, putting his face between his knees.
 καὶ ἀνέβη ἀχασβ τοῦ φαγεῖν καὶ πιεῖν καὶ ἠλιου ἀνέβη ἐπὶ τὸν κάρμηλον καὶ ἔκυψεν ἐπὶ τὴν γῆν καὶ ἔθηκεν τὸ πρόσωπον ἑαυτοῦ ἀνὰ μέσον τῶν γονάτων ἑαυτοῦ
- 43 **І сказав він до свого хлопця: Вийди, подивися в напрямі моря! І той вийшов і подивився та й сказав: Нема нічого. Та він відказав: Вернися сім раз!**
And he said to his servant, Go now, and take a look in the direction of the sea. And he went up, and after looking said, There is nothing. And he said, Go again seven times; and he went seven times.
 καὶ εἶπεν τῷ παιδαρίῳ αὐτοῦ ἀνάβηθι καὶ ἐπιβλεψον ὁδὸν τῆς θαλάσσης καὶ ἐπέβλεψεν τὸ παιδάριον καὶ εἶπεν οὐκ ἔστιν οὐθέν καὶ εἶπεν ἠλιου καὶ σὺ ἐπίστρεψον ἐπτὰκι καὶ ἐπέστρεψεν τὸ παιδάριον ἐπτὰκι
- 44 **І сталося сьомого разу, і він сказав: Ось мала хмара, немов долоня людська, підіймається з моря. А він сказав: Піді, скажи Ахавові: Запрягай і зійди, і не затримає тебе дощ.**
And the seventh time he said, I see a cloud coming up out of the sea, as small as a man's hand. Then he said, Go up and say to Ahab, Get your carriage ready and go down or the rain will keep you back.
 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἑβδόμῳ καὶ ἰδοὺ νεφέλη μικρὰ ὡς ἴχνος ἀνδρὸς ἀνάγουσα ὕδωρ καὶ εἶπεν ἀνάβηθι καὶ εἰπὸν τῷ ἀχασβ ζεῦξον τὸ ἄρμα σου καὶ κατάβηθι μὴ καταλάβῃ σε ὁ ὕετός
- 45 **І сталося по недовгому часі, і потемніло небо від хмар, і зірвався вітер, і пішов великий дощ. А Ахав сів на воза, та й відправився в Ізреел.**
And after a very little time, the heaven became black with clouds and wind, and there was a great rain. And Ahab went in his carriage to Jezreel.
 καὶ ἐγένετο ἕως ὅδε καὶ ὅδε καὶ ὁ οὐρανὸς συνεσκότασεν νεφέλαις καὶ πνεύματι καὶ ἐγένετο ὑετός μέγας καὶ ἔκλειεν καὶ ἐπορεύετο ἀχασβ εἰς ἰεζραελ
- 46 **А Господня рука була на Іллі. І він оперезав свої стегна, та й побіг перед Ахавом аж до самого Ізреелу.**
And the hand of the Lord was on Elijah; and he made himself strong, and went running before Ahab till they came to Jezreel.
 καὶ χεῖρ κυρίου ἐπὶ τὸν ἠλιου καὶ συνέσφιγγεν τὴν ὀσφὸν αὐτοῦ καὶ ἔτρεχεν ἔμπροσθεν ἀχασβ ἕως ἰεζραελ
- 1 **¶ А Ахав доніс Єзавелі все, що зробив був Ілля, і все те, що він повбивав усіх пророків мечем.**
Ahab gave Jezebel news of all Elijah had done, and how he had put all the prophets to death with the sword.
 καὶ ἀνήγγειλεν ἀχασβ τῇ ἰεζαβελ γυναικὶ αὐτοῦ πάντα ἃ ἐποίησεν ἠλιου καὶ ὡς ἀπέκτεινεν τοὺς προφήτας ἐν ῥομφαίᾳ
- 2 **І послала Єзавель посланця до Іллі, говорячи: Отак нехай зробилять мені боги, і так нехай додадуть, якщо цього часу взавтра я не зроблю душі твоєї, як зроблено душі кожного з них!**
Then Jezebel sent a servant to Elijah, saying, May the gods' punishment be on me if I do not make your life like the life of one of them by tomorrow about this time.
 καὶ ἀπέστειλεν ἰεζαβελ πρὸς ἠλιου καὶ εἶπεν εἰ σὺ εἶ ἠλιου καὶ ἐγὼ ἰεζαβελ τάδε ποιῆσαι μοι ὁ θεός καὶ τάδε προσθεῖη ὅτι ταύτην τὴν ὥραν αὐριον θήσομαι τὴν ψυχὴν σου καθὼς ψυχὴν ἑνὸς ἐξ αὐτῶν
- 3 **І побачив він це, і встав та й пішов, боячись за душу свою. І прийшов він до Юдиної Беер-Шеви, і позоставив там свого хлопця.**
And he got up, fearing for his life, and went in flight, and came to Beer-sheba in Judah, parting there from his servant;
 καὶ ἐφοβήθη ἠλιου καὶ ἀνέστη καὶ ἀπῆλθεν κατὰ τὴν ψυχὴν ἑαυτοῦ καὶ ἔρχεται εἰς βηρσαβεε τὴν ἰουδα καὶ ἀφήκεν τὸ παιδάριον αὐτοῦ ἐκεῖ

- 4 A сам пішов пустинею, дорогою одного дня, і сів під одним ялівцем, і зажадав собі смерті, і сказав: Досить тепер, Господи! Візьми душу мою, бо я не ліпший від батьків своїх!...
While he himself went a day's journey into the waste land, and took a seat under a broom-plant, desiring for himself only death; for he said, It is enough: now, O Lord, take away my life, for I am no better than my fathers.
καὶ αὐτὸς ἐπορεύθη ἐν τῇ ἐρήμῳ ὁδὸν ἡμέρας καὶ ἦλθεν καὶ ἐκάθισεν ὑπὸ ραθμὴν ἐν καὶ ἠτήσατο τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἀποθανεῖν καὶ εἶπεν ἰκανούσθω νῦν λαβὲ δὴ τὴν ψυχὴν μου ἀπ' ἐμοῦ κύριε ὅτι οὐκ ἔσθω ἐγὼ εἰμὶ ὑπὲρ τοὺς πατέρας μου
- 5 I поклався він, і заснув під одним ялівцем. Аж ось Ангол диткнувся його та й сказав йому: Устань та попоїж!
And stretching himself on the earth, he went to sleep under the broom-plant; but an angel, touching him, said to him, Get up and have some food.
καὶ ἐκοιμήθη καὶ ὕπνωσεν ἐκεῖ ὑπὸ φυτὸν καὶ ἰδοὺ τις ἦψατο αὐτοῦ καὶ εἶπεν αὐτῷ ἀνάστηθι καὶ φάγε
- 6 I глянув він, аж ось у його головах калач, спечений на вугіллі, та дзбанок води. I він їв та пив, і знову поклався.
And looking up, he saw by his head a cake cooked on the stones and a bottle of water. So he took food and drink and went to sleep again.
καὶ ἐπέβλεψεν ἡλιου καὶ ἰδοὺ πρὸς κεφαλῆς αὐτοῦ ἐγκρυφίας ὀλυρίτης καὶ καψάκης ὕδατος καὶ ἀνέστη καὶ ἔφαγεν καὶ ἔπιεν καὶ ἐπιστρέψας ἐκοιμήθη
- 7 I вернувся Ангол Господній удруге, і диткнувся його та й сказав: Устань, попоїж, бо дорога тяжка перед тобою.
And the angel of the Lord came again a second time, and touching him said, Get up and have some food, or the journey will be overmuch for your strength.
καὶ ἐπέστρεψεν ὁ ἄγγελος κυρίου ἐκ δευτέρου καὶ ἦψατο αὐτοῦ καὶ εἶπεν αὐτῷ ἀνάστα φάγε ὅτι πολλὴ ἀπὸ σοῦ ἡ ὁδός
- 8 I він устав, і попоїв та напися. I він шов, підкріплений тією їжею, сорок день та сорок ночей аж до Божої гори Хорив.
So he got up and took food and drink, and in the strength of that food he went on for forty days and nights, to Horeb, the mountain of God.
καὶ ἀνέστη καὶ ἔφαγεν καὶ ἔπιεν καὶ ἐπορεύθη ἐν τῇ ἰσχύϊ τῆς βρώσεως ἐκείνης τεσσαράκοντα ἡμέρας καὶ τεσσαράκοντα νύκτας ἕως ὄρους χωρηβ
- 9 ¶ I прибув він туди до печери, і переночував там, аж ось Господнє слово до нього. I сказав Він йому: Чого ти тут, Ілле?
And there he went into a hole in the rock for the night; then the word of the Lord came to him, saying, What are you doing here, Elijah?
καὶ εἰσῆλθεν ἐκεῖ εἰς τὸ σπήλαιον καὶ κατέλυσεν ἐκεῖ καὶ ἰδοὺ ῥῆμα κυρίου πρὸς αὐτὸν καὶ εἶπεν τί σὺ ἐνταῦθα ἡλιου
- 10 A той відказав: Я був дуже горливий для Господа, Бога Саваота, бо Ізраїлеві сини покинули заповіта Твого та порозбивали жертівники Твої, а пророків Твоїх повбивали мечем, і позо стався я сам. I шукали вони душу мою, щоб узяти її.
And he said, I have been burning for the honour of the Lord, the God of armies; for the children of Israel have not kept your agreement; they have made destruction of your altars, and have put your prophets to death with the sword: till I, even I, am the only one living; and now they are attempting to take away my life.
καὶ εἶπεν ἡλιου ζηλῶν ἐξήλωκα τῷ κυρίῳ παντοκράτορι ὅτι ἐγκατέλιπόν σε οἱ υἱοὶ ἰσραηλ τὰ θυσιαστήριά σου κατέσκαψαν καὶ τοὺς προφήτας σου ἀπέκτειναν ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ὑπολέλειμμα ἐγὼ μόνωτατος καὶ ζητοῦσι τὴν ψυχὴν μου λαβεῖν αὐτήν
- 11 A Він відказав: Вийди, і станеш на горі перед Господнім лицем. Аж ось переходитиме Господь, а перед Господнім лицем вітер великий та міцний, що зриває гори та скелі ламас. Та не в вітрі Господь. А по вітрі трус землі, та не в трусі Господь.
Then he said, Go out and take your place on the mountain before the Lord. Then the Lord went by, and mountains were parted by the force of a great wind, and rocks were broken before the Lord; but the Lord was not in the wind. And after the wind there was an earth-shock, but the Lord was not in the earth-shock.
καὶ εἶπεν ἐξελεύσῃ αὐριον καὶ στήσῃ ἐνώπιον κυρίου ἐν τῷ ὄρει ἰδοὺ παρελεύσεται κύριος καὶ πνεῦμα μέγα κραταῖον διαλῶν ὄρη καὶ συντριβὼν πέτρας ἐνώπιον κυρίου οὐκ ἐν τῷ πνεύματι κύριος καὶ μετὰ τὸ πνεῦμα συσσεισμός οὐκ ἐν τῷ συσσεισμῷ κύριος
- 12 A по трусі огонь, і не в огні Господь. А по огні тихий лагідний голос.
And after the earth-shock a fire, but the Lord was not in the fire. And after the fire, the sound of a soft breath.
καὶ μετὰ τὸν συσσεισμόν πῦρ οὐκ ἐν τῷ πυρὶ κύριος καὶ μετὰ τὸ πῦρ φωνὴ αὐρας λεπτῆς κάκεϊ κύριος
- 13 I сталося, як почув це Ілля, то закрив своє обличчя плащем своїм, та й вийшов, і став у входа печери. Аж ось до нього Голос, що говорив: Чого ти тут, Ілле?
And Elijah, hearing it, went out, covering his face with his robe, and took his place in the opening of the hole. And there a voice came to him saying, What are you doing here, Elijah?
καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ἡλιου καὶ ἐπεκάλυψεν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐν τῇ μηλωτῇ ἑαυτοῦ καὶ ἐστή ὑπὸ τὸ σπήλαιον καὶ ἰδοὺ πρὸς αὐτὸν φωνὴ καὶ εἶπεν τί σὺ ἐνταῦθα ἡλιου
- 14 A він відказав: Я був дуже горливий для Господа, Бога Саваота, бо Ізраїлеві сини покинули заповіта Твого та порозбивали жертівники твої, а пророків Твоїх повбивали мечем, і позо стався я сам. I шукали вони душу мою, щоб узяти її.
And he said, I have been burning for the honour of the Lord, the God of armies; for the children of Israel have not kept your agreement; they have had your altars broken down, and have put your prophets to death with the sword: till I, even I, am the only one living; and now they are attempting to take away my life.
καὶ εἶπεν ἡλιου ζηλῶν ἐξήλωκα τῷ κυρίῳ παντοκράτορι ὅτι ἐγκατέλιπον τὴν διαθήκην σου οἱ υἱοὶ ἰσραηλ τὰ θυσιαστήριά σου καθεῖλαν καὶ τοὺς προφήτας σου ἀπέκτειναν ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ὑπολέλειμμα ἐγὼ μόνωτατος καὶ ζητοῦσι τὴν ψυχὴν μου λαβεῖν αὐτήν

- 15 I сказал до нього Господь: Иди, вернися на свою дорогу на Дамаську пустиню. I прийдеши, і помажеш Хазаїла на царя над Сирією.
And the Lord said to him, Go back on your way through the waste land to Damascus; and when you come there, put the holy oil on Hazael to make him king over Aram;
 και ειπεν κυριος προς αυτον πορευου αναστρεφε εις την οδον σου και ηξεις εις την οδον ερημου δαμασκου και χρισεις τον αζαηλ εις βασιλεια της συριας
- 16 A Єгу, Німшієвого сина, помажеш на царя над Ізраїлем, а Єлисея, Шафатового сина з Авел-Мехоли, помажеш на пророка замість себе.
And on Jehu, son of Nimshi, making him king over Israel; and on Elisha, the son of Shaphat of Abel-meholah, to be prophet in your place.
 και τον ιου υιον ναμεσει χρισεις εις βασιλεια επι ισραηλ και τον ελισαιε υιον σαφατ απο αβελμαουλα χρισεις εις προφητην αντι σου
- 17 I станеться, хто втече від Хазаїлового меча, того вб'є Єгу, а хто втече від меча Єгу, того вб'є Єлисей.
And it will come about that the man who gets away safe from the sword of Hazael, Jehu will put to death; and whoever gets away safe from the sword of Jehu, Elisha will put to death.
 και εσται τον σφζομενον εκ ρομφαιας αζαηλ θανατωσει ιου και τον σφζομενον εκ ρομφαιας ιου θανατωσει ελισαιε
- 18 А в Ізраїлі Я позоставив сім тисяч, усі коліна, що не схилялися перед Ваалом, та всі уста, що не цілували його.
But I will keep safe seven thousand in Israel, all those whose knees have not been bent to Baal, and whose mouths have given him no kisses.
 και καταλειψεις εν ισραηλ επτα χιλιαδας ανδρων παντα γονατα α οук ωκλασαν γονυ τω βααλ και παν στομα ο ου προσεκυνησεν αυτω
- 19 ¶ I пішов він ізвідти, і знайшов Єлисея, Шафатового сина, а він оре. Дванадцять запрягів перед ним, а він при дванадцятому. I підійшов до нього Ілля та й кинув йому свого плаща.
So he went away from there and came across Elisha, the son of Shaphat, ploughing with twelve yoke of oxen, he himself walking with the twelfth; and Elijah went up to him and put his robe on him.
 και απηλθεν εκειθεν και ευρισκεи τον ελισαιε υιον σαφατ και αυτος ηροτρια εν βουσιν δωδεκα ζευγη βοων ενωπιον αυτου και αυτος εν τοις δωδεκα και επηλθεν επ' αυτον και επερριψε την μηλωτην αυτου επ' αυτον
- 20 I позоставив той волів, та й побіг за Іллею й сказав: Нехай поцілую я батька свого та свою матір, та й піду за тобою! А той відказав йому: Иди, але вернися, бо що я зробив тобі?
And letting the oxen be where they were, he came running after Elijah, and said, Only let me give a kiss to my father and mother, and then I will come after you. But he said to him, Go back again; for what have I done to you?
 και κατελιπεν ελισαιε τας βοας και κατεδραμεν οπισω ηλιου και ειπεν καταφυλησω τον πατερα μου και ακολουθησω οπισω σου και ειπεν ηλιου αναστρεφε οτι πεποιηκα σοι
- 21 I вернувся він від нього, і взяв запряга волів та й приніс його в жертву, а ярмами волів зварив його м'ясо, і дав народові, а ті їли. I він устав, і пішов за Іллею, та й служив йому.
And he went back, and took the oxen and put them to death, and cooking their flesh with the yokes of the oxen, he gave the people a feast. Then he got up and went after Elijah and became his servant.
 και ανεστρεψεν εξοπισθεν αυτου και ελαβεν τα ζευγη των βοων και εθυσεν και ηψησεν αυτα εν τοις σκευεσι των βοων και εδωκεν τω λαω και εφαγον και ανεστη και επορευθη οπισω ηλιου και ελει τουργει αυτω
- 1 ¶ А Бен-Гадад, цар сирійский, зібрав усе своє військо та тридцять і два царі з ним, і коні, і колесниці. I пішов він, і обліг Самарію та й воював проти неї.
Now Ben-hadad, king of Aram, got all his army together, and thirty-two kings with him, and horses and carriages of war; he went up and made war on Samaria, shutting it in.
 και αμπελων εις ην τω ναβουθαι τω ιεζραηλιτη παρα τω αλω αχααβ βασιλεωσ самарειας
- 2 I послав він послів до Ахава, царя Ізраїлевого, до міста,
And he sent representatives into the town to Ahab, king of Israel;
 και ελαλησεν αχααβ προς ναβουθαι λεγων δος μοι τον αμπελωνα σου και εсται μοι εις κηπον λαханων οτι εγγιον ουτος τω οικω μου και δωσω σοι αμπελωνα αλλον αγαθον υπер αυτον ει δε αρεскеи ενωπιον σου δωσω σοι αργυριον αντλλαγμα του αμπελωνос σου τουτου και εсται μοι εις κηπον λαханων
- 3 та й сказав йому: Так сказав Бен-Гадад: Срібло твоє та золото твоє моє воно, а жінки твої та сини твої, ці найліпші, мої вони!
And they said to him, Ben-hadad says, Your silver and your gold are mine; and your wives and children are mine.
 και ειπεν ναβουθαι προς αχααβ μη μοι γενοιτο παρα θεου μου δοуnai κληρονομιαν πατερων μου σοι
- 4 I відповів Ізраїлів цар та й сказав: Буде за словом твоїм, пане мій царю! Твій я та все, що моє!
And the king of Israel sent him an answer saying, As you say, my lord king, I am yours with all I have.
 και εγενετο το πνευμα αχααβ τεταραγμενον και εκομηθη επι της κλινης αυτου και συνεκαλυψεν το προσωπον αυτου και οук εφαγεν артон
- 5 I знову вернулися ті послі та й сказали: Так сказав Бен-Гадад, говорячи: Я посилав до тебе, говорячи: Ти даси мені срібло своє, і золото своє, і жінок своїх, і синів своїх.
Then the representatives came back again, and said, These are the words of Ben-hadad: I sent to you saying, Give up to me your silver and your gold, your wives and your children;
 και εισηλθεν ιεζαβελ η γωνη αυτου προς αυτον και ελαλησεν προς αυτον τι το πνευμα σου τεταραγμενον και οук ει су εсθιον артон

- 6 Α βзавтра цього часу пошло я своїх рабів до тебе, і вони перешукають дім твоїй та дома твоїх рабів. І станеться, на все, що сподобається їм, вони накладуть свої руки, та й заберуть...
But I will send my servants to you tomorrow about this time, to make a search through your house and the houses of your people, and everything which is pleasing in your eyes they will take away in their hands.
καὶ εἶπεν πρὸς αὐτήν ὅτι ἐλάλησα πρὸς ναβουθαι τὸν ἰεζραηλίτην λέγων δός μοι τὸν ἀμπελώνά σου ἀργυρίου εἰ δὲ βούλει δώσω σοι ἀμπελῶνα ἄλλον ἀντ' αὐτοῦ καὶ εἶπεν οὐ δώσω σοι κληρονομίαν πατέρων μου
- 7 I скликав Ізраїлів цар усіх старших Краю та й сказав: Довідайтеся й побачите, що він шукає зла, бо послав до мене по жінок моїх, і по синів моїх, і по срібло моє, і по золото моє, і я йю му не відмовив.
Then the king of Israel sent for all the responsible men of the land, and said, Now will you take note and see the evil purpose of this man: he sent for my wives and my children, my silver and my gold, and I did not keep them back.
καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν ἰεζαβελ ἡ γυνὴ αὐτοῦ σὺ νῦν οὕτως ποιεῖς βασιλέα ἐπὶ ἰσραηλ ἀνάστηθι φάγε ἄρτον καὶ σαυτοῦ γενουῦ ἐγὼ δώσω σοι τὸν ἀμπελῶνα ναβουθαι τοῦ ἰεζραηλίτου
- 8 I сказали до нього всі старші та весь народ: Не слухай, і не погоджуйся!
And all the responsible men and the people said to him, Do not give attention to him or do what he says.
καὶ ἔγραψεν βιβλίον ἐπὶ τῷ ὀνόματι αχασβ καὶ ἐσφραγίσαιτο τῇ σφραγίδι αὐτοῦ καὶ ἀπέστειλεν τὸ βιβλίον πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς ἐλευθέρους τοὺς κατοικοῦντας μετὰ ναβουθαι
- 9 I сказав він до послів Бен-Гадада: Скажіть мосму панові цареві: Усе, про що посилав ти до свого раба напочатку, я зроблю, а цієї речі зробити не можу. І пішли послі, і віднесли йому відповідь.
So he said to the representatives of Ben-hadad, Say to my lord the king, All the orders you sent the first time I will do; but this thing I may not do. And the representatives went back with this answer.
καὶ ἐγγράπητο ἐν τοῖς βιβλίοις λέγων νηστεύσατε νηστείαν καὶ καθίσατε τὸν ναβουθαι ἐν ἀρχῇ τοῦ λαοῦ
- 10 I послав до нього Бен-Гадад та й сказав: Нехай так зроблять мені боги, і нехай так додадуть, якщо самарійського порошу вистачить по жмені всьому народові, що стоїть при мені!...
Then Ben-hadad sent to him, saying, May the gods' punishment be on me if there is enough of the dust of Samaria for all the people at my feet to take some in their hands.
καὶ ἐγκαθίσαιτο δύο ἄνδρες υἱοὺς παρανόμων ἐξ ἐναντίας αὐτοῦ καὶ καταμαρτυρησάτωσαν αὐτοῦ λέγοντες ἠυλόγησεν θεὸν καὶ βασιλέα καὶ ἐξαγαγέτωσαν αὐτὸν καὶ λιθοβολησάτωσαν αὐτὸν καὶ ἀποθανέτω
- 11 I відповів Ізраїлів цар та й сказав: Кажіть: Хай не хвалиться той, хто меча припинає, а той, хто розв'язує!
And the king of Israel said in answer, Say to him, The time for loud talk is not when a man is putting on his arms, but when he is taking them off.
καὶ ἐποίησαν οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως αὐτοῦ οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ ἐλεύθεροι οἱ κατοικοῦντες ἐν τῇ πόλει αὐτοῦ καθὰ ἀπέστειλεν πρὸς αὐτοῦς ἰεζαβελ καθὰ γέγραπται ἐν τοῖς βιβλίοις οἷς ἀπέστειλεν πρὸς αὐτούς
- 12 ¶ I сталося, як почув він цю відповідь, а він пив, він та царі в шатрах, то сказав до своїх рабів: Пустіть тарани! І вони пустили тарани на місто.
Now when this answer was given to Ben-hadad, he was drinking with the kings in the tents, and he said to his men, Take up your positions. So they put themselves in position for attacking the town.
ἐκάλεσαν νηστείαν καὶ ἐκάθισαν τὸν ναβουθαι ἐν ἀρχῇ τοῦ λαοῦ
- 13 Аж ось один пророк підійшов до Ахава, Ізраїлевого царя, та й сказав: Так сказав Господь: Чи бачив ти весь оцей великий натовп? Ось Я даю його сьогодні в руку твою, і ти пізнаєш, що Я Господь!
Then a prophet came up to Ahab, king of Israel, and said, The Lord says, Have you seen all this great army? See, I will give it into your hands today, and you will see that I am the Lord.
καὶ ἦλθον δύο ἄνδρες υἱοὶ παρανόμων καὶ ἐκάθισαν ἐξ ἐναντίας αὐτοῦ καὶ καταμαρτύρησαν αὐτοῦ λέγοντες ἠυλόγηκας θεὸν καὶ βασιλέα καὶ ἐξήγαγον αὐτὸν ἐξω τῆς πόλεως καὶ ἐλιθοβόλησαν αὐτὸν λίθοις καὶ ἀπέθανεν
- 14 I сказав Ахав: Ким? А той відказав: Так сказав Господь: Слугами начальників округ. I сказав: Хто розпочне війну? А той відказав: Ти.
And Ahab said, By whom? And he said, The Lord says, By the servants of the chiefs who are over the divisions of the land. Then he said, By whom is the fighting to be started? And he made answer, By you.
καὶ ἀπέστειλεν πρὸς ἰεζαβελ λέγοντες λελιθοβόληται ναβουθαι καὶ τέθηκεν
- 15 I перелічив він слуг начальників судових округ, і було дві сотні й тридцять два. А по них перелічив увесь народ, усіх Ізраїлевих синів, сім тисяч.
Then he got together the servants of all the chiefs who were over the divisions of the land, two hundred and thirty-two of them; and after them, he got together all the people, all the children of Israel, seven thousand.
καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ἰεζαβελ καὶ εἶπεν πρὸς αχασβ ἀνάστα κληρονόμει τὸν ἀμπελῶνα ναβουθαι τοῦ ἰεζραηλίτου ὃς οὐκ ἔδωκέν σοι ἀργυρίου ὅτι οὐκ ἔστιν ναβουθαι ζῶν ὅτι τέθηκεν
- 16 I вийшли вони опівдні, а Бен-Гадад пив п'яний у шатрах, він та царі, тридцять і два царі, що допомагали йому.
And in the middle of the day they went out. But Ben-hadad was drinking in the tents with the thirty-two kings who were helping him.
καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν αχασβ ὅτι τέθηκεν ναβουθαι ὁ ἰεζραηλίτης καὶ διέρρηξεν τὰ ἱμάτια ἑαυτοῦ καὶ περιεβάλετο σάκκον καὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα καὶ ἀνέστη καὶ κατέβη αχασβ εἰς τὸν ἀμπελῶνα ναβουθαι τοῦ ἰεζραηλίτου κληρονομήσαι αὐτόν

- 17 **I** вийшли напочатку слуги начальників округ. I послав Бен-Гадад, і донесли йому, кажучи: Ось повиходили люди з Самарії.
And the servants of the chiefs who were over the divisions of the land went forward first; and when Ben-hadad sent out, they gave him the news, saying, Men have come out from Samaria.
 και ειπεν κυριος προς ηλιου τον θεσβιτην λεγων
- 18 **A** він відказав: Якщо на мир вийшли вони, схопіть їх живих, а якщо на війну повиходили, теж живими схопіть їх у неволю!
And he said, If they have come out for peace, take them living, and if they have come out for war, take them living.
 αναστηθι και καταβηθι εις απαντην αχααβ βασιλευος ισραηλ του εν σαμαρεια ιδου ουτος εν αμπελωνι ναβουθαι οτι καταβεβηκεν εκει κληρονομησαι αυτον
- 19 **A** то вийшли з міста слуги начальників округ та військо, що йшло за ними.
So the servants of the chiefs of the divisions of the land went out of the town, with the army coming after them.
 και λαλησεις προς αυτον λεγων ταδε λεγει κυριος ως σὺ ἐφόνευσας και ἐκληρονόμησας διὰ τοῦτο τάδε λεγει κυριος εν παντι τόπω ᾧ ἔλειξαν αἱ ὕες και οἱ κύνες τὸ αἷμα ναβουθαι εκει λειξουσιν οἱ κύνες τὸ αἷμά σου και αἱ πόρραι λούσονται εν τῷ αἱματί σου
- 20 **I** побивали вони один одного, і побігли сиріяни, а Ізраїль їх гнав. Та втік Бен-Гадад, сирійський цар, на коні та з верхівцями.
And every one of them put his man to death, and the Aramaeans went in flight with Israel after them; and Ben-hadad, king of Aram, got away safely on a horse with his horsemen.
 και ειπεν αχααβ προς ηλιου ει ευρηκας με ο εχθρος μου και ειπεν ευρηκα διοτι ματην πεπρασαι ποιησαι το πονηρον ενωπιον κυριου παροργισαι αυτον
- 21 **I** вийшов Ізраїлів цар, та й побив коні та колесниці, і завдав в Сирії великої поразки.
And the king of Israel went out and took the horses and the war-carriages, and made great destruction among the Aramaeans.
 ταδε λεγει κυριος ιδου εγω επαγω επι σε κακα και εκκαυσω οπισω σου και εξολεθρευσω του αχααβ ουροδντα προς τοιχον και συνεχομενον και εγκαταλειμμενον εν ισραηλ
- 22 **¶** I підійшов пророк до Ізраїлевого царя та й сказав йому: Иди, тримайся мужньо, і пізнай та побач, що ти зробиш, бо, як мине рік, сирійський цар знову піде на тебе.
Then the prophet came up to the king of Israel, and said to him, Now make yourself strong, and take care what you do, or a year from now the king of Aram will come up against you again.
 και δωσω τον οικον σου ως τον οικον ιεροβοαμ υιου ναβατ και ως τον οικον βαασα υιου αχια περι των παροργισματων ον παροργισας και εξημαρτες τον ισραηλ
- 23 **A** слуги сирійського царя сказали йому: Бог гір їхній Бог, тому вони були сильніші від нас. Але воюймо з ними на рівнині, присягаємо, що будемо сильніші від них!
Then the king of Aram's servants said to him, Their god is a god of the hills; that is why they were stronger than we: but if we make an attack on them in the lowlands, we will certainly be stronger than they.
 και τη ιεζαβελ ελαλησεν κυριος λεγων οἱ κύνες καταφάγονται αυτην εν τῷ προταιχισματι ιεζραελ
- 24 **I** зроби цю річ: Поскидай тих царів, кожного з його місця, і понаставляй намісників замість них.
This is what you have to do: take away the kings from their positions, and put captains in their places;
 τον τεθνηκота του αχααβ εν τη πόλει φάγονται οἱ κύνες και τον τεθνηκота αυτοου εν τῷ πεδιῳ φάγονται τὰ πετεινά του ουρανοου
- 25 **A** ти збереш собі військо, як те, що відпало від тебе, і коней, скільки було коней, і колесниць, скільки було колесниць, і будемо воювати з ними на рівнині. Присягаємо, що ми будемо сильніші від них! I він послухався їхнього голосу, і зробив так.
And get together another army like the one which came to destruction, horse for horse, and carriage for carriage; and let us make war on them in the lowlands, and certainly we will be stronger than they. And he gave ear to what they said, and did so.
 πλην ματαιως αχααβ ως επραθη ποιησαι το πονηρον ενωπιον κυριου ως μετεθηκεν αυτον ιεζαβελ η γυνη αυτοου
- 26 **I** сталося по році, і Бен-Гадад переглянув Сирію, і пішов до Афеку на війну з Ізраїлем.
So, a year later, Ben-hadad got the Aramaeans together and went up to Aphek to make war on Israel.
 και εβδελυχηθη σφοδρα πορευεσθαι οπισω των βδελυγματων κατα παντα η επιοιησεν ο αμορραϊος ον εξωλεθρευσεν κυριος απο προσωπου υιων ισραηλ
- 27 **A** Ізраїлеві сини були переглянені й забезпечені живністю, та й вийшли навпроти них. I таборували Ізраїлеві сини навпроти них, як дві отарі кіз, а сиріяни наповнили Край.
And the children of Israel got themselves together, and food was made ready and they went against them; the tents of the children of Israel were like two little flocks of goats before them, but all the country was full of the Aramaeans.
 και υπερ του λογου ως κατενύγη αχααβ απο προσωπου του κυριου και επορευετο κλαιων και διερρηξεν τον χιτωνα αυτοου και εξωσαστο σακκον επι το σωμα αυτοου και ενηστευσεν και περιεβαλετο σ ακκον εν τη ημερα η επαταξεν ναβουθαι τον ιεζραηλιτην
- 28 **I** підійшов Божий чоловік, і говорив до Ізраїлевого царя та й сказав: Так сказав Господь: Тому, що сказали сиріяни: Господь Бог гір, а не Бог долин Він, то дам увесь цей великий пат ови у твою руку, і ви пізнасте, що Я Господь!
And a man of God came up and said to the king of Israel, The Lord says, Because the Aramaeans have said, The Lord is a god of the hills and not of the valleys; I will give all this great army into your hands, and you will see that I am the Lord.
 και εγενετο ρημα κυριου εν χειρι δουλου αυτοου ηλιου περι αχααβ και ειπεν κυριος

- 29 **I таборували ті навпроти тих сім день. I сталося сьомого дня, і розпалився біій, і побили Ізраїлеві сини Сирію, сто тисяч піхоти, одного дня.**
Now the two armies kept their positions facing one another for seven days. And on the seventh day the fight was started; and the children of Israel put to the sword a hundred thousand Aramaean footmen in one day.
ἐδώρακας ὡς κατενύγη αχααβ ἀπὸ προσώπου μου οὐκ ἐπάξω τὴν κακίαν ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ ἀλλ' ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ ἐπάξω τὴν κακίαν
- 1 ¶ **I сталося по цих пригодах таке. У їзреелянина Навота, що в їзреелі, був виноградник при палаті Ахава, самарійського царя.**
Now Naboth the Jezreelite had a vine-garden in Jezreel, near the house of Ahab, king of Samaria.
καὶ συνήθροισεν υἱὸς ἀδερ πᾶσαν τὴν δύναμιν αὐτοῦ καὶ ἀνέβη καὶ περιεκάθισεν ἐπὶ σαμάρειαν καὶ τριάκοντα καὶ δύο βασιλεῖς μετ' αὐτοῦ καὶ πᾶς ἵππος καὶ ἄρμα καὶ ἀνέβησαν καὶ περιεκάθισαν ἐπὶ σαμάρειαν καὶ ἐπολέμησαν ἐπ' αὐτήν
- 2 **I говорив Ахав до Навота, кажучи: Дай мені свого виноградника, і він буде мені за яринного города, бо він близький до мого дому. А я дам тобі замість нього виноградника ліпшого в і д нього. Якщо це добре в очах твоїх, я дам тобі срібла, ціну його.**
And Ahab said to Naboth, Give me your vine-garden so that I may have it for a garden of sweet plants, for it is near my house; and let me give you a better vine-garden in exchange, or, if it seems good to you, let me give you its value in money.
καὶ ἀπέστειλεν πρὸς αχααβ βασιλεῖα ἰσραηλ εἰς τὴν πόλιν
- 3 **I сказав Навот до Ахава: Заборонено мені від Господа, щоб я дав тобі спадщину моїх батьків.**
But Naboth said to Ahab, By the Lord, far be it from me to give you the heritage of my fathers.
καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν τάδε λέγει υἱὸς ἀδερ τὸ ἀργύριόν σου καὶ τὸ χρυσίον σου ἐμὸν ἐστίν καὶ αἱ γυναῖκές σου καὶ τὰ τέκνα σου ἐμὰ ἐστίν
- 4 **I ввійшов Ахав до дому свого незадоволенний та гнівний через те слово, яке говорив йому їзреелянин Навот, бо той сказав: Не дам тобі спадщини батьків моїх! I ліг він на ліжку своїм , і відвернув свос обличчя, і не їв хліба.**
So Ahab came into his house bitter and angry because Naboth the Jezreelite had said to him, I will not give you the heritage of my fathers. And stretching himself on the bed with his face turned away, he would take no food.
καὶ ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς ἰσραηλ καὶ εἶπεν καθὼς ἐλάλησας κύριε βασιλεῦ σὸς ἐγὼ εἰμι καὶ πάντα τὰ ἐμὰ
- 5 ¶ **I прийшла до нього жінка його Єзавель та й сказала йому: Чого це твій дух сумний, і ти не їси хліба?**
But Jezebel, his wife, came to him and said, Why is your spirit so bitter that you have no desire for food?
καὶ ἀνέστρεψαν οἱ ἄγγελοι καὶ εἶπον τάδε λέγει υἱὸς ἀδερ ἐγὼ ἀπέσταλκα πρὸς σέ λέγων τὸ ἀργύριόν σου καὶ τὸ χρυσίον σου καὶ τὰς γυναῖκάς σου καὶ τὰ τέκνα σου δώσεις ἐμοί
- 6 **I сказав він до неї: Бо я говорив до їзреелянина Навота. I сказав я йому: Дай мені свого виноградника за срібло, або, якщо ти хочеш, дам тобі замість нього виноградника ліпшого. Та він відказав: Не дам тобі свого виноградника!**
And he said to her, Because I was talking to Naboth the Jezreelite, and I said to him, Let me have your vine-garden for a price, or, if it is pleasing to you, I will give you another vine-garden for it: and he said, I will not give you my vine-garden.
ὅτι ταύτην τὴν ὥραν αὐριον ἀποστελῶ τοὺς παῖδάς μου πρὸς σέ καὶ ἐρευνήσουσιν τὸν οἶκόν σου καὶ τοὺς οἴκους τῶν παίδων σου καὶ ἔσται τὰ ἐπιθυμήματα ὀφθαλμῶν αὐτῶν ἐφ' ἃ ἂν ἐπιβάλωσι τὰς χεῖρας αὐτῶν καὶ λήμψονται
- 7 **I сказала до нього його жінка Єзавель: Отепер ти зробишся царем над Ізраїлем. Устань, поїж хліба, і пехай буде веселе твос серце. А виноградника їзреелянина Навота дам тобі я.**
Then Jezebel, his wife, said, Are you now the ruler of Israel? Get up, take food, and let your heart be glad; I will give you the vine-garden of Naboth the Jezreelite.
καὶ ἐκάλεσεν ὁ βασιλεὺς ἰσραηλ πάντας τοὺς πρεσβυτέρους καὶ εἶπεν γινώτε δὴ καὶ ἴδετε ὅτι κακίαν οὗτος ζητεῖ ὅτι ἀπέσταλκεν πρὸς με περὶ τῶν γυναικῶν μου καὶ περὶ τῶν υἱῶν μου καὶ περὶ τῶν θυγατέρων μου τὸ ἀργύριόν μου καὶ τὸ χρυσίον μου οὐκ ἀπεκόλουσα ἀπ' αὐτοῦ
- 8 **I понаписувала вона листи в імені Ахава, і позапечатувала їх його печаткою, та й порозилала ті листи до старших та до вельможних, що були в його місті, що сиділи з Навотом.**
So she sent a letter in Ahab's name, stamped with his stamp, to the responsible men and the chiefs who were in authority with Naboth.
καὶ εἶπαν αὐτῷ οἱ πρεσβύτεροι καὶ πᾶς ὁ λαὸς μὴ ἀκούσης καὶ μὴ θελήσης
- 9 **А в тих листах вона понаписувала так: Оголосить піст, і посадить Навота на чолі народу.**
And in the letter she said, Let a time of public sorrow be fixed, and put Naboth at the head of the people;
καὶ εἶπεν τοῖς ἀγγέλοις υἱοῦ ἀδερ λέγετε τῷ κυρίῳ ὑμῶν πάντα ὅσα ἀπέσταλκας πρὸς τὸν δοῦλόν σου ἐν πρώτοις ποιήσω τὸ δὲ ῥῆμα τοῦτο οὐ δυνήσομαι ποιῆσαι καὶ ἀπήραν οἱ ἄνδρες καὶ ἐπέστρεψαν αὐτῷ λόγον
- 10 **I посадить двох негідних людей навпроти нього, нехай свідчать на нього, кажучи: Ти звеважив Бога й царя. I виведіть його, і вкаменуйте його, і нехай він помре...**
And get two good-for-nothing persons to come before him and give witness that he has been cursing God and the king. Then take him out and have him stoned to death.
καὶ ἀνταπέστειλεν πρὸς αὐτόν υἱὸς ἀδερ λέγων τάδε ποιῆσαι μοι ὁ θεὸς καὶ τάδε προσθεῖη εἰ ἐκποήσει ὁ ἄθεος σαμαρείας ταῖς ἀλώπεξιν παντὶ τῷ λαῷ τοῖς πεζοῖς μου

- 11 **I зробили мужі його міста, старші та вельможні, що сиділи в його місті, так, як послала до них Єзавель, як було написано в листах, які вона порозсилала до них.**
So the responsible men and the chiefs who were in authority in his town, did as Jezebel had said in the letter she sent them.
καὶ ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ καὶ εἶπεν ἰκανούσθω μὴ καυχάσθω ὁ κυρτὸς ὡς ὁ ῥηθὸς
- 12 **Оголосили вони піст, і посадили Навота на чолі народу.**
They gave orders for a day of public sorrow, and put Naboth at the head of the people.
καὶ ἐγένετο ὅτε ἀπεκρίθη αὐτῷ τὸν λόγον τοῦτον πίνων ἦν αὐτὸς καὶ πάντες οἱ βασιλεῖς μετ' αὐτοῦ ἐν σκηναῖς καὶ εἶπεν τοῖς παισὶν αὐτοῦ οἰκοδομήσατε χάρακα καὶ ἔθεντο χάρακα ἐπὶ τὴν πόλιν
- 13 **I прийшли два чоловіки негідні, і сіли навпроти нього. I ті негідні люди свідчили на нього, на Навота, перед народом, говорячи: Навот зневажив Бога й царя! I вивели його поза місто, та й укаменували його камінням, і він помер...**
And the two good-for-nothing persons came in and took their seats before him and gave witness against Naboth, in front of the people, saying, Naboth has been cursing God and the king. Then they took him outside the town and had him stoned to death.
καὶ ἰδοὺ προφήτης εἰς προσῆλθεν τῷ βασιλεῖ ἰσραὴλ καὶ εἶπεν τάδε λέγει κύριος εἰ ἐόρακας πάντα τὸν ὄχλον τὸν μέγαν τοῦτον ἰδοὺ ἐγὼ δίδωμι αὐτὸν σήμερον εἰς χεῖρας σὰς καὶ γνώση ὅτι ἐγὼ κύριος
- 14 **I послали вони до Єзавелі, говорячи: Навот укаменований і помер.**
And they sent word to Jezebel, saying, Naboth has been stoned and is dead.
καὶ εἶπεν αχααβ ἐν τίνι καὶ εἶπεν τάδε λέγει κύριος ἐν τοῖς παιδαρίοις τῶν ἀρχόντων τῶν χωρῶν καὶ εἶπεν αχααβ τίς συνάψει τὸν πόλεμον καὶ εἶπεν σύ
- 15 **I сталося, як почула Єзавель, що Навот укаменований і помер, то сказала Єзавель до Ахава: Устань, посядь виноградника їзреєлянина Навота, що відмовив дати його тобі за срібло, бо Навот не живий, а помер.**
Then Jezebel, hearing that Naboth had been stoned and was dead, said to Ahab, Get up and take as your heritage the vine-garden of Naboth the Jezreelite, which he would not give you for money, for Naboth is no longer living but is dead.
καὶ ἐπεσκέψατο αχααβ τὰ παιδάρια τῶν ἀρχόντων τῶν χωρῶν καὶ ἐγένοντο διακόσιοι καὶ τριάκοντα καὶ μετὰ ταῦτα ἐπεσκέψατο τὸν λαὸν πᾶν υἴὸν δυνάμεως ἐξήκοντα χιλιάδας
- 16 **I сталося, як почув Ахав, що Навот помер, то Ахав устав, щоб зійти до виноградника їзреєлянина Навота, щоб посісти його.**
So Ahab, hearing that Naboth was dead, went down to the vine-garden of Naboth the Jezreelite to take it as his heritage.
καὶ ἐξῆλθεν μεσημβρίας καὶ υἴος ἀδερ πίνων μεθῶν ἐν σοκῶθ αὐτὸς καὶ οἱ βασιλεῖς τριάκοντα καὶ δύο βασιλεῖς συμβοητοὶ μετ' αὐτοῦ
- 17 **¶ I було Господнє слово до тішб'янина Іллі, говорячи:**
And the word of the Lord came to Elijah the Tishbite, saying,
καὶ ἐξῆλθον παιδάρια ἀρχόντων τῶν χωρῶν ἐν πρώτοις καὶ ἀποστέλλουσιν καὶ ἀπαγγέλλουσιν τῷ βασιλεῖ συρίας λέγοντες ἄνδρες ἐξεληλύθασιν ἐκ самарείας
- 18 **Устань, зійди назустріч Ахава, Ізраїлевого царя, що в Сирії, ось він у Навотовому винограднику, куди зійшов, щоб посісти його.**
Go down to Ahab, king of Israel, in Samaria; see, he is in the vine-garden of Naboth the Jezreelite, where he has gone to take it as his heritage.
καὶ εἶπεν αὐτοῖς εἰ εἰς εἰρήνην οὗτοι ἐκπορεύονται συλλάβετε αὐτοὺς ζῶντας καὶ εἰ εἰς πόλεμον ζῶντας συλλάβετε αὐτούς
- 19 **I будеш говорити до нього, кажучи: Так сказав Господь: Ти вбив, а тепер хочеш посісти? I говоритимеш до нього, кажучи: Так сказав Господь: На тому місці, де пси лизали Навотову кров, пси лизатимуть і твою власну кров!**
Say to him, The Lord says, Have you put a man to death and taken his heritage? Then say to him, The Lord says, In the place where dogs have been drinking the blood of Naboth, there will your blood become the drink of dogs.
καὶ μὴ ἐξελάτωσαν ἐκ τῆς πόλεως τὰ παιδάρια ἀρχόντων τῶν χωρῶν καὶ ἡ δύναμις ὀπίσω αὐτῶν
- 20 **I сказав Ахав до Іллі: Ось ти знайшов мене, вороже мій! А той відказав: Знайшов, бо ти запродався чинити зло в Господніх очах.**
And Ahab said to Elijah, Have you come face to face with me, O my hater? And he said, I have come to you because you have given yourself up to do evil in the eyes of the Lord.
ἐπάταξεν ἕκαστος τὸν παρ' αὐτοῦ καὶ ἐδευτέρωσεν ἕκαστος τὸν παρ' αὐτοῦ καὶ ἔφηνεν συρία καὶ κατεδίωξεν αὐτοὺς ἰσραὴλ καὶ σφάζεται υἴος ἀδερ βασιλεὺς συρίας ἐφ' ἵππου ἰπέως
- 21 **Ось Я спроваджую на тебе лихо, і вигублю все за тобою, і вигублю Ахавові навіть те, що мочить на стіну, і невільного та вільного в Ізраїлі!**
See, I will send evil on you and put an end to you completely, cutting off from Ahab every male child, him who is shut up and him who goes free in Israel;
καὶ ἐξῆλθεν βασιλεὺς ἰσραὴλ καὶ ἔλαβεν πάντας τοὺς ἵππους καὶ τὰ ἄρματα καὶ ἐπάταξεν πληγὴν μεγάλην ἐν συρίᾳ
- 22 **I зроблю з твоїм домом, як із домом Єровоама, Неватового сина, й як із домом Баші, Ахісвого сина, за той гнів, яким розгнівив ти Мене та ввів у гріх Ізраїля.**
And I will make your family like the family of Jeroboam, the son of Nebat, and like the family of Baasha, the son of Ahijah, because you have made me angry, and have made Israel do evil.
καὶ προσῆλθεν ὁ προφήτης πρὸς βασιλέα ἰσραὴλ καὶ εἶπεν κραταιοῦ καὶ γνόθι καὶ ἰδὲ τί ποιήσεις ὅτι ἐπιστρέφοντος τοῦ ἐνιαυτοῦ υἴος ἀδερ βασιλεὺς συρίας ἀναβαίνει ἐπὶ σέ

- 23 I також до Єзавелі говорив Господь, кажучи: Пси з'їдять Єзавель на передмур'ї Їзреелу.
And of Jezebel the Lord said, Jezebel will become food for dogs in the heritage of Jezreel.
 και οι παιδες βασιλεως συριας ειπον θεος ορειων θεος ισραηλ και ου θεος κοιλαδων δια τουτο εκραταιωσεν υπερ ημας εαν δε πολεμησωμεν αυτους κατα' ευθυ ει μη κραταιωσομεν υπερ αυτους
- 24 Померлого в Ахава в місті поїдять пси, а померлого на полі поїсть птаство небесне.
Any man of the family of Ahab who comes to his death in the town will become food for the dogs; and he who comes to his death in the open country will be food for the birds of the air.
 και το ρημα τουτο ποιησον αποστησον τους βασιλεις εκαστον εις τον τον αυτων και του αντ' αυτων σατραπας
- 25 Бо ще не було такого, як Ахав, що запродався чинити зло в Господніх очах, що його намовила жінка його Єзавель.
(There was no one like Ahab, who gave himself up to do evil in the eyes of the Lord, moved to it by Jezebel his wife.
 και αλλαζομεν σοι δυναμιν κατα την δυναμιν την πεσουσαν απο σου και ιππον κατα την ιππον και αρματα κατα τα αρματα και πολεμησομεν προς αυτους κατα' ευθυ και κραταιωσομεν υπερ αυτους και ηκουσεν της φωνης αυτων και εποησεν ουτως
- 26 I він чинив дуже гидке, идучи за ідолами, усе так, як робили амореяни, що їх Господь повиганяв перед Ізраїлевими синами.
He did a very disgusting thing in going after false gods, doing all the things the Amorites did, whom the Lord sent out before the children of Israel.)
 και εγενετο επιστρεψαντος του εναντου και επισκεψατο υιου αδερ την συριαν και ανεβη εις αφεκα εις πολεμον επι ισραηλ
- 27 I сталося, як Ахав почув ці слова, то роздер він шати свої, і зодягнув на тіло своє веретище, і постив, і лежав у веретищі, і ходив сумовито...
Hearing these words, Ahab, in great grief, put haircloth on his flesh and went without food, sleeping in haircloth, and going about quietly.
 και οι υιοι ισραηλ επισκεπησαν και παρεγενοντο εις απαντην αυτων και παρενεβαλεν ισραηλ εξ εναντιας αυτων ωσει δυο ποιμνια αιγων και συρια επλησεν την γην
- 28 I було Господнє слово до тішб'янина Іллі, говорячи:
Then the word of the Lord came to Elijah the Tishbite, saying,
 και προσηλθεν ο ανθρωπος του θεου και ειπεν τω βασιλει ισραηλ ταδε λεγει κυριος ανθ' ων ειπεν συρια θεος ορειων κυριος ο θεος ισραηλ και ου θεος κοιλαδων αυτος και δωσω την δυναμιν την μεγαλην ταυτην εις χειρα σην και γνωση οτι εγω κυριος
- 29 Чи ти спостеріг, що Ахав упокорився перед лицем Моїм? За те, що він упокорився перед Моїм лицем, не наведу Я лиха за його днів, за днів його сина наведу Я те лихо на його дім.
Do you see how Ahab has made himself low before me? because he has made himself low before me, I will not send the evil in his life-time, but in his son's time I will send the evil on his family.
 και παρεμβаллоουσιν ουτοι απεναντι τουτων επτα ημερας και εγενετο εν τη ημερα τη εβδόμη και προσηγαγεν ο πολεμος και επαταξεν ισραηλ την συριαν εκατον χιλιάδας πεζων μια ημερα
- 1 ¶ I прожили вони три роки, і не було війни між Сирією та між Ізраїлем.
Now for three years there was no war between Aram and Israel.
 και εκαθισεν τρια ετη και ουκ ην πολεμος ανα μεσον συριας και ανα μεσον ισραηλ
- 2 I сталося третього року, і зійшов Йосафат, цар Юдин, до Ізраїлевого царя.
And it came about in the third year, that Jehoshaphat, king of Judah, came down to the king of Israel.
 και εγενηθη εν τω ενιαυτω τω τρίτω και κατεβη ιωσαφατ βασιλευς ιουδα προς βασιλεα ισραηλ
- 3 I сказав Ізраїлів цар до своїх слуг: Чи ви знаєте, що гілеадський Рамот наш? А ми мовчимо, замість того, щоб забрати його з руки сирійського царя.
And the king of Israel said to his servants, Do you not see that Ramoth-gilead is ours? and we are doing nothing to get it back from the hands of the king of Aram.
 και ειπεν βασιλευς ισραηλ προς τους παιδας αυτου ει οιδατε οτι ημιν ρεμμαθ γαλααδ και ημεις σιωπωνμεν λαβειν αυτην εκ χειρος βασιλεως συριας
- 4 I сказав він до Йосафата: Чи ти підеш зо мною на війну до гілеадського Рамоту? А Йосафат відказав: Я як ти, народ мій як народ твій, мої коні як твої коні!
And he said to Jehoshaphat, Will you go with me to Ramoth-gilead to make war? And Jehoshaphat said to the king of Israel, I am as you are: my people as your people, my horses as your horses.
 και ειπεν βασιλευς ισραηλ προς ιωσαφατ αναβηση μεθ' ημων εις ρεμμαθ γαλααδ εις πολεμον και ειπεν ιωσαφατ καθως εγω ουτως και συ καθως ο λαος μου ο λαος σου καθως οι ιπποι μου οι ιπποι σου
- 5 I сказав Йосафат до Ізраїлевого царя: Вивідай зараз слово Господнє!
Then Jehoshaphat said to the king of Israel, Let us now get directions from the Lord.
 και ειπεν ιωσαφατ βασιλευς ιουδα προς βασιλεα ισραηλ επερωτησατε δη σημερον τον κυριον

- 6 I зібрав Ізраїлів цар пророків, близько чотирьох сотень чоловіка, та й сказав до них: Чи йти мені на війну на гілеадський Рамот, чи занехати? А ті відказали: Иди, а Господь дасть його в цареву руку.
 So the king of Israel got all the prophets together, about four hundred men, and said to them, Am I to go to Ramoth-gilead to make war or not? And they said, Go up: for the Lord will give it into the hands of the king.
 καὶ συνήθροισεν ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ πάντας τοὺς προφῆτας ὡς τετρακοσίους ἀνδράς καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς εἰ πορευθῶ εἰς ρεμμαθ γαλααδ εἰς πόλεμον ἢ ἐπίσχω καὶ εἶπαν ἀνάβαινε καὶ διδοὺς δώσει κύριος εἰς χεῖρας τοῦ βασιλέως
- 7 I сказав Йосафат: Чи нема тут іще Господнього пророка, і вивідаємо від нього.
 But Jehoshaphat said, Is there no other prophet of the Lord here from whom we may get directions?
 καὶ εἶπεν ἰωσαφατ πρὸς βασιλέα ἰσραὴλ οὐκ ἔστιν ὧδε προφῆτης τοῦ κυρίου καὶ ἐπερωτήσομεν τὸν κύριον δι' αὐτοῦ
- 8 I сказав Ізраїлів цар до Йосафата: Є ще один муж, щоб від нього вивідати Господа. Та я ненавиджу його, бо він не пророкує на мене добре, а тільки зле. Це Міхей, син Імлині. А Йосафат відказав: Нехай цар не говорить так!
 And the king of Israel said to Jehoshaphat, There is still one man by whom we may get directions from the Lord, Micaiah, son of Imlah; but I have no love for him, for he is a prophet of evil to me and not of good. And Jehoshaphat said, Let not the king say so.
 καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ πρὸς ἰωσαφατ ἐτι ἔστιν ἀνὴρ εἰς τοῦ ἐπερωτήσαι τὸν κύριον δι' αὐτοῦ καὶ ἐγὼ μεμίσηκα αὐτόν ὅτι οὐ λαλεῖ περὶ ἐμοῦ καλὰ ἀλλ' ἢ κακὰ μίχαιας υἱὸς ἰεμλα καὶ εἶπεν ἰωσαφατ βασιλεὺς ἰουδα μὴ λεγέτω ὁ βασιλεὺς οὕτως
- 9 I покликав Ізраїлів цар одного свиха, і сказав: Приведи скоріш Міхея, Імлиного сина!
 Then the king of Israel sent for one of his unsexed servants and said, Go quickly and come back with Micaiah, the son of Imlah.
 καὶ ἐκάλεσεν ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ εὐνοῦχον ἓνα καὶ εἶπεν τάχος μίχαιαν υἱὸν ἰεμλα
- 10 I цар Ізраїлів та цар Юдин сиділи кожен на троні своїм, повбирані в шати при вході до брами Самарії, а всі пророки пророкували перед ними.
 Now the king of Israel and Jehoshaphat, the king of Judah, were seated on their seats of authority, dressed in their robes, by the doorway into Samaria; and all the prophets were acting as prophets before them.
 καὶ ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ καὶ ἰωσαφατ βασιλεὺς ἰουδα ἐκάθηντο ἀνὴρ ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ ἔνοπλοι ἐν ταῖς πύλαις σαμαρείας καὶ πάντες οἱ προφῆται ἐπροφήτευσαν ἐνώπιον αὐτῶν
- 11 А Седекія, Кенаанин син, зробив собі залізні роги й сказав: Так сказав Господь: Оцим будеш побивати сиріян аж до вигублення їх!
 And Zedekiah, the son of Chenaanah, made himself horns of iron and said, The Lord says, Pushing back the Aramaeans with these, you will put an end to them completely.
 καὶ ἐποίησεν ἑαυτῷ σεδεκίας υἱὸς χαναана κέρατα σιδηρᾶ καὶ εἶπεν τάδε λέγει κύριος ἐν τούτοις κερατιεῖς τὴν συρίαν ἕως συντελεσθῆ
- 12 I всі пророки пророкували так, говорячи: Виходь до гілеадського Рамоту, і пощастить тобі, і Господь дасть його в цареву руку.
 And all the prophets said the same thing, saying, Go up to Ramoth-gilead, and it will go well for you, for the Lord will give it into the hands of the king.
 καὶ πάντες οἱ προφῆται ἐπροφήτευσαν οὕτως λέγοντες ἀνάβαινε εἰς ρεμμαθ γαλααδ καὶ εὐδοώσει καὶ δώσει κύριος εἰς χεῖράς σου καὶ τὸν βασιλέα συρίας
- 13 А той посланець, що пішов покликати Міхея, говорив до нього, кажучи: Ось слова тих пророків, одноустро звіщають цареві добро. Нехай же буде слово твоє, як слово кожного з них, і ти говоритимеш добре.
 Now the servant who had gone to get Micaiah said to him, See now, all the prophets with one voice are saying good things to the king; so let your words be like theirs and say good things.
 καὶ ὁ ἄγγελος ὁ πορευθεὶς καλέσαι τὸν μίχαιαν ἐλάλησεν αὐτῷ λέγων ἰδοὺ δὴ λαλοῦσιν πάντες οἱ προφῆται ἐν στόματι ἐνὶ καλῷ περὶ τοῦ βασιλέως γίνου δὴ καὶ σὺ εἰς λόγους σου κατὰ τοὺς λόγους ἐνὸς τούτων καὶ λάλησον καλὰ
- 14 I сказав Міхей: Як живий Господь, те, що скаже мені Господь, я те говоритиму!
 And Micaiah said, By the living Lord, whatever the Lord says to me I will say.
 καὶ εἶπεν μίχαιας ζῆ κύριος ὅτι ἃ ἂν εἴπῃ κύριος πρὸς με ταῦτα λαλήσω
- 15 ¶ I прийшов він до царя, а цар сказав до нього: Міхею, чи підемо на війну до гілеадського Рамоту, чи занехасмо? А той відказав йому: Вийди, і пощастить тобі, і Господь дасть у цареву руку.
 When he came to the king, the king said to him, Micaiah, are we to go to Ramoth-gilead to make war or not? And in answer he said, Go up, and it will go well for you; and the Lord will give it into the hands of the king.
 καὶ ἦλθεν πρὸς τὸν βασιλέα καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς μίχαια εἰ ἀναβῶ εἰς ρεμμαθ γαλααδ εἰς πόλεμον ἢ ἐπίσχω καὶ εἶπεν ἀνάβαινε καὶ εὐδοώσει καὶ δώσει κύριος εἰς χεῖρα τοῦ βασιλέως
- 16 I сказав йому цар: Аж скільки разів я заприсягав тебе, що ти не говоритимеш мені нічого, тільки правду в Ім'я Господа?
 Then the king said to him, Have I not, again and again, put you on your oath to say nothing to me but what is true in the name of the Lord?
 καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς ποσάκις ἐγὼ ὀρκίζω σε ὅπως λαλήσης πρὸς με ἀλήθειαν ἐν ὀνόματι κυρίου

- 17 А той відказав: Я бачив усього Ізраїля, розпорошеного по горах, немов овець, що не мають пастуха. І сказав Господь: Немає в них пана, нехай вернуться з миром кожен до дому свого.
Then he said, I saw all Israel wandering on the mountains like sheep without a keeper; and the Lord said, These have no master: let them go back, every man to his house in peace.
καὶ εἶπεν μυχαιας οὐχ οὕτως ἐώρακα πάντα τὸν Ἰσραὴλ διεσπαρμένον ἐν τοῖς ὄρεσιν ὡς ποιμνιον ᾧ οὐκ ἔστιν ποιμὴν καὶ εἶπεν κύριος οὐ κύριος τούτοις ἀναστρέφτω ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ἐν εἰρήνῃ
- 18 І сказав Ізраїлів цар до Йосафата: Чи ж не казав я тобі, він не буде пророкувати мені доброго, а тільки лихе?
And the king of Israel said to Jehoshaphat, Did I not say that he would not be a prophet of good but of evil?
καὶ εἶπεν βασιλεὺς Ἰσραὴλ πρὸς ἰωσαφατ βασιλέα ἰουδα οὐκ εἶπα πρὸς σέ οὐ προφητεύει οὕτως μοι καλὰ διότι ἀλλ' ἢ κακὰ
- 19 А Міхей відказав: Тому послухай Господнього слова: Бачив я Господа, що сидів на престолі Своїм, а все небесне військо стояло при Ньому з правиці Його та з лівиці Його.
And he said, Give ear now to the word of the Lord: I saw the Lord seated on his seat of power, with all the army of heaven in their places round him at his right hand and at his left.
καὶ εἶπεν μυχαιας οὐχ οὕτως οὐκ ἐγὼ ἄκουε ῥῆμα κυρίου οὐχ οὕτως εἶδον τὸν κύριον θεὸν Ἰσραὴλ καθήμενον ἐπὶ θρόνον αὐτοῦ καὶ πᾶσα ἡ στρατιὰ τοῦ οὐρανοῦ εἰστήκει περὶ αὐτὸν ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ καὶ ἐξ ἐωνόμων αὐτοῦ
- 20 І сказав Господь: Хто намовить Ахава, і він вийде й упаде в гілеадському Рамоті? І говорив той так, а той говорив так.
And the Lord said, How may Ahab be tricked into going up to Ramoth-gilead to his death? And one said one thing and one another.
καὶ εἶπεν κύριος τίς ἀπατήσει τὸν αχααβ βασιλέα Ἰσραὴλ καὶ ἀναβήσεται καὶ πεσεῖται ἐν ρεμμαθ γαλααδ καὶ εἶπεν οὗτος οὕτως καὶ οὗτος οὕτως
- 21 І вийшов дух, і став перед Господнім лицем та й сказав: Я намовлю його! І сказав йому Господь: Чим?
Then a spirit came forward and took his place before the Lord and said, I will get him to do it by a trick.
καὶ ἐξῆλθεν πνεῦμα καὶ ἔστη ἐνώπιον κυρίου καὶ εἶπεν ἐγὼ ἀπατήσω αὐτὸν καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν κύριος ἐν τίνι
- 22 А той відказав: Я вийду й стану духом неправди в устах усіх його пророків. А Господь сказав: Ти намовиш, а також переможеш; вийди та й зроби так!
And the Lord said, How? And he said, I will go out and be a spirit of deceit in the mouth of all his prophets. And he said, Your trick will have its effect on him: go out and do so.
καὶ εἶπεν ἐξελεύσομαι καὶ ἔσομαι πνεῦμα ψευδὲς ἐν στόματι πάντων τῶν προφητῶν αὐτοῦ καὶ εἶπεν ἀπατήσεις καὶ γε δυνήσει ἐξελθε καὶ ποιήσον οὕτως
- 23 А тепер оце Господь дав духа неправди в уста всіх оцих пророків, а Господь говорив на тебе лихе...
And now, see, the Lord has put a spirit of deceit in the mouth of all these your prophets; and the Lord has said evil against you.
καὶ νῦν ἰδοὺ ἔδωκεν κύριος πνεῦμα ψευδὲς ἐν στόματι πάντων τῶν προφητῶν σου τούτων καὶ κύριος ἐλάλησεν ἐπὶ σέ κακὰ
- 24 І підійшов Седекія, Кенаанин син, і вдарив Міхея по щоці та й сказав: Кудою це перейшов Дух Господній від мене, щоб говорити з тобою?
Then Zedekiah, the son of Chenaanah, came near and gave Micaiah a blow on the side of the face, saying, Where is the spirit of the Lord whose word is in you?
καὶ προσῆλθεν σεδεкиου υἱὸς χαναана καὶ ἐπάταξεν τὸν μυχαιαν ἐπὶ τὴν σιαγόνα καὶ εἶπεν ποῖον πνεῦμα κυρίου τὸ λαλήσαν ἐν σοί
- 25 А Міхей сказав: Ось ти побачиш це, коли вбijiш до найдальшої кімнати, щоб сховатися.
And Micaiah said, Truly, you will see on that day when you go into an inner room to keep yourself safe.
καὶ εἶπεν μυχαιας ἰδοὺ σὺ ὄψη ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ὅταν εἰσέλθῃς ταμίειον τοῦ ταμείου τοῦ κρυβῆναι
- 26 І сказав Ізраїлів цар: Візьми Міхея, і відведи до Амона, начальника міста, та до Йоаша, царевого сина,
And the king of Israel said, Take Micaiah and send him back to Amon, the ruler of the town, and to Joash, the king's son;
καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς Ἰσραὴλ λάβετε τὸν μυχαιαν καὶ ἀποστρέψατε αὐτὸν πρὸς ἐμηρ τὸν ἄρχοντα τῆς πόλεως καὶ τῷ ἰωασ υἱῷ τοῦ βασιλέως
- 27 та й скажеш: Отак сказав цар: Посадіть оцього до в'язничного дому, і давайте йому їсти скупо хліба й скупо води, аж поки я не вернуся з миром.
And say, It is the king's order that this man is to be put in prison and given prison food till I come again in peace.
εἰπὸν θεσθαι τούτον ἐν φυλακῇ καὶ ἐσθιειν αὐτὸν ἄτρον θλίψεως καὶ ὕδωρ θλίψεως ἕως τοῦ ἐπιστρέψαι με ἐν εἰρήνῃ
- 28 А Міхей відказав: Якщо справді вернешся ти з миром, то не говорив Господь через мене! І до того сказав: Слухайте це, всі народи!
And Micaiah said, If you come back at all in peace, the Lord has not sent his word by me.
καὶ εἶπεν μυχαιας ἐὰν ἐπιστρέφω ἐπιστρέψῃς ἐν εἰρήνῃ οὐκ ἐλάλησεν κύριος ἐν ἐμοί
- 29 ¶ І вийшов Ізраїлів цар та Йосафат, цар Юдин, до гілеадського Рамоту.
So the king of Israel and Jehoshaphat, the king of Judah, went up to Ramoth-gilead.
καὶ ἀνέβη βασιλεὺς Ἰσραὴλ καὶ ἰωσαφατ βασιλεὺς ἰουδα μετ' αὐτοῦ εἰς ρεμμαθ γαλααδ

- 30 I сказав Ізраїлів цар до Йосафата: Я переберуся, і піду на бій, а ти вбери свої царські шати! I перебрався Ізраїлів цар, і пішов на бій.
 And the king of Israel said to Jehoshaphat, I will make a change in my clothing, so that I do not seem to be the king, and will go into the fight; but do you put on your robes. So the king of Israel made a change in his dress and went into the fight.
 και ειπεν βασιλευς ισραηλ προς ιωσαφατ βασιλεα ιουδα συγκαλυψομαι και εισελευσομαι εις τον πολεμον και συ ενδυσαι τον ιματισμον μου και συνεκαλυψατο ο βασιλευς ισραηλ και εισηλθεν εις τον πολεμον
- 31 A сирійський цар наказав керівникам своїх колесниць, тридцятьом і двом, говорячи: Не будете воювати з малим та з великим, а тільки з самим Ізраїлевим царем.
 Now the king of Aram had given orders to the thirty-two captains of his war-carriages, saying, Make no attack on small or great, but only on the king of Israel.
 και βασιλευς συριας ενετειλατο τοις αρχουσι των αρματων αυτου τριακοντα και δυσιν λεγων μη πολεμειτε μικρον και μεγαν αλλ' η τον βασιλεα ισραηλ μονοτατον
- 32 I сталося, як керівники колесниць побачили Йосафата, то вони сказали: Це дійсно Ізраїлів цар! I зайшли на нього, щоб воювати, а Йосафат закричав.
 So when the captains of the war-carriages saw Jehoshaphat, they said, Truly, this is the king of Israel; and turning against him, they came round him, but Jehoshaphat gave a cry.
 και εγενετο ως ειδον οι αρχοντες των αρματων τον ιωσαφατ βασιλεα ιουδα και αυτοι ειπον φαίνεται βασιλευς ισραηλ ουτος και εκυκλωσαν αυτον πολεμησαι και ανεκραξεν ιωσαφατ
- 33 I сталося, як керівники колесниць побачили, що це не Ізраїлів цар, то повернули від нього.
 And when the captains of the war-carriages saw that he was not the king of Israel, they went back from going after him.
 και εγενετο ως ειδον οι αρχοντες των αρματων οτι ουκ εστιν βασιλευς ισραηλ ουτος και απεστρεψαν απ' αυτου
- 34 A один чоловік знехотя натягнув лука, та й ударив Ізраїлевого царя між підв'язанням пояса та між панцерем. А той сказав свосму візникові: Поверни назад, і виведи мене з табору, бо я ранений...
 And a certain man sent an arrow from his bow without thought of its direction, and gave the king of Israel a wound where his breastplate was joined to his clothing; so he said to the driver of his war-carriage, Go to one side and take me away out of the army, for I am badly wounded.
 και ενετεινεν εις το τοξον ευστοχος και επαταξεν τον βασιλεα ισραηλ ανα μεσον του πνευμονος και ανα μεσον του θορακος και ειπεν τω ηνιοχω αυτου επιστρεψον τας χειρας σου και εξαγαγε με εκ του πολεμου οτι τετρωμαι
- 35 I знявся бій того дня, а цар був поставлений на колесниці проти Сирії, і помер увечорі. I кров із рани текла в колесницю.
 But the fight became more violent while the day went on; and the king was supported in his war-carriage facing the Aramaeans, and the floor of the carriage was covered with the blood from his wound, and by evening he was dead.
 και ετροπωθη ο πολεμος εν τη ημερα εκεινη και ο βασιλευς ην εστηκως επι του αρματος εξ εναντιας συριας απο προι εως εσπερας και απεχυννε το αιμα εκ της πληγης εις τον κολπον του αρματος και αι απεθανεν εσπερας και εξεπορευετο το αιμα της τροπης εως του κολπου του αρματος
- 36 А як сонце заходило, нісся крик у таборі такий: Кожен до міста свого, і кожен до краю свого!
 And about sundown a cry went up from all parts of the army, saying, Let every man go back to his town and his country, for the king is dead.
 και εστι ο στρατοκηρυξ δονοντος του ηλιου λεγων εκαστος εις την εαντου πολιν και εις την εαντου γην
- 37 I помер цар, і був привезений до Самарії. I поховали царя в Самарії.
 And they came to Samaria, and put the king's body to rest in Samaria.
 οτι τεθνηκεν ο βασιλευς και ηλθον εις самарειαν και εθαψαν τον βασιλεα εν самарεια
- 38 I полоскали колесницю над ставом у Самарії, і пси лизали його кров, а блудниці мили свос тіло, за словом Господнім, що Він говорив.
 And the war-carriage was washed by the pool of Samaria, which was the bathing-place of the loose women, and the dogs were drinking his blood there, as the Lord had said.
 και απενυψαν το αρμα επι την κρηνην самарειας και εξελειξαν αι υες και οι κυνες το αιμα και αι πορναι ελουσαντο εν τω αιματι κατα το ρημα κυριου ο ελαλησεν
- 39 А решта Ахавових діл, і все, що він зробив був, і дім зо слонової кости, що він збудував, і всі міста, які він побудував, отож вони написані в Книзі Хроніки Ізраїлевих царів.
 Now the rest of the acts of Ahab, and all he did, and his ivory house, and all the towns of which he was the builder, are they not recorded in the book of the history of the kings of Israel?
 και τα λοιπα των λεγων αχααβ και παντα η εποίησεν και οικον ελεφαντινον ον φκοδομησεν και πασας τας πολεις ως εποίησεν ουκ ιδου ταυτα γεγραπται εν βιβλιο λεγων των ημερων των βασιλεων ισραηλ
- 40 I спочив Ахав із батьками своїми, а замість нього зацарював син його Ахазія.
 So Ahab was put to rest with his fathers; and Ahaziah his son became king in his place.
 και εκομηθη αχααβ μετα των πατερων αυτου και εβασιλευσεν οχοζιας υιος αυτου αντ' αυτου
- 41 ¶ А Йосафат, Асин син, зацарював над Юдою в четвертому році Ахава, царя Ізраїлевого.
 And Jehoshaphat, the son of Asa, became king over Judah in the fourth year of Ahab's rule over Israel.
 και ιωσαφατ υιος ασα εβασιλευσεν επι ιουδα ετει τεταρτω τω αχααβ βασιλεως ισραηλ εβασιλευσεν

- 42 Йосафат був віку тридцяти й п'яти літ, коли він зацарював, і двадцять і п'ять літ царював в Єрусалимі. А ім'я його матері Азува, дочка Шілхи.
Jehoshaphat was thirty-five years old when he became king, and he was king for twenty-five years in Jerusalem. His mother's name was Azubah, the daughter of Shilhi.
 ιωσαφατ υἱὸς τριάκοντα καὶ πέντε ἐτῶν ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν καὶ εἴκοσι καὶ πέντε ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλὴμ καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ ἀζουβα θυγάτηρ σελεῖ
- 43 І ходив він усією дорогою батька свого Аси, і не збочував із неї, щоб чинити добре в Господніх очах. Тільки пагірки не були понижені, народ іще приносив жертви й кадив на пагірках.
He did as Asa his father had done, not turning away from it, but doing what was right in the eyes of the Lord;
 καὶ ἐπορεύθη ἐν πάσῃ ὁδῷ ασα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ οὐκ ἐξέκλινεν ἀπ' αὐτῆς τοῦ ποιῆσαι τὸ εὐθεὶς ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου
- 44 І Йосафат замирив з Ізраїлевим царем.
22:43\but the high places were not taken away: the people went on making offerings and burning them in the high places.
 πλὴν τῶν ὑψηλῶν οὐκ ἐξῆρεν ἔτι ὁ λαὸς ἐθυσίαζεν καὶ ἐθυμίον ἐν τοῖς ὑψηλοῖς
- 45 А решта Йосафатових діл та лицарськість його, що він чинив був та як воював, отож вони написані в Книзі Хроніки Юдиних царів.
22:44\And Jehoshaphat made peace with the king of Israel.
 καὶ εἰρήνευσεν ιωσαφατ μετὰ βασιλέως ἰσραηλ
- 46 А решту блудодіїв, що позоставалися за днів його батька Аси, він вигубив із Краю.
22:45\Now the rest of the acts of Jehoshaphat, and his great power, and how he went to war, are they not recorded in the book of the history of the kings of Judah?
 καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων ιωσαφατ καὶ αἱ δυναστεῖαι αὐτοῦ ὅσα ἐποίησεν οὐκ ἰδοῦ ταῦτα γεγραμμένα ἐν βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τῶν βασιλέων ἰουδα
- 51 Ахазія, Ахавів син, зацарював над Ізраїлем у Самарії, в сімнадцятому році Йосафата, Юдиного царя, і царював над Ізраїлем два роки.
22:50\Then Jehoshaphat went to rest with his fathers, and his body was put into the earth in the town of David his father; and Jehoram his son became king in his place.
 καὶ ἐκοιμήθη ιωσαφατ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ καὶ ἐτάφη παρὰ τοῖς πατράσιν αὐτοῦ ἐν πόλει δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ ἐβασίλευσεν ἰωραμ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ
- 52 І робив він лихе в Господніх очах, і ходив дорогою батька свого й дорогою своєї матері, та дорогою Єровоама, Неватового сина, що вводив у гріх Ізраїля.
22:51\Ahaziah, the son of Ahab, became king over Israel in Samaria in the seventeenth year of the rule of Jehoshaphat, the king of Judah, and he was king over Israel for two years.
 καὶ οχοζίας υἱὸς ἀχασβ ἐβασίλευσεν ἐπὶ ἰσραηλ ἐν самарείᾳ ἐν ἔτει ἐπτακαίδεκάτῳ ιωσαφατ βασιλεῖ ἰουδα καὶ ἐβασίλευσεν ἐν ἰσραηλ ἔτη δύο
- 53 І служив він Ваалові, і вклонявся йому, та й гнівив Господа, Бога Ізраїлевого, усе так, як робив його батько.
22:52\He did evil in the eyes of the Lord, going in the ways of his father and his mother, and in the ways of Jeroboam, the son of Nebat, who made Israel do evil.
 καὶ ἐποίησεν τὸ πονηρὸν ἐναντίον κυρίου καὶ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ ἀχασβ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ ἐν ὁδῷ ἰεζαβελ τῆς μητρὸς αὐτοῦ καὶ ἐν ταῖς ἀμαρτίαις οἴκου ἱεροβοαμ υἱοῦ ναβατ ὃς ἐξήμαρτεν τὸν ἰσραηλ
- 1 ¶ А по смерті Ахава збунтувався Моав на Ізраїля.
After the death of Ahab, Moab made itself free from the authority of Israel.
 καὶ ἠθέτησεν μοαβ ἐν ἰσραηλ μετὰ τὸ ἀποθανεῖν ἀχασβ
- 2 А Ахазія випав через грати в своїй горниці, що в Самарії, та й захворів. І послав він послів, і сказав до них: Ідіть, запитайте Ваал-Зевува, екронського бога, чи видужаю я з своєї ціці х вороби?
Now Ahaziah had a fall from the window of his room in Samaria, and was ill. And he sent men, and said to them, Put a question to Baal-zebub, the god of Ekron, about the outcome of my disease, to see if I will get well or not.
 καὶ ἔπεσεν οχοζίας διὰ τοῦ δικτυοτοῦ τοῦ ἐν τῷ ὑπερφῶ αὐτοῦ τῷ ἐν самарείᾳ καὶ ἠρρώστησεν καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς δεῦτε καὶ ἐπιζητήσατε ἐν τῇ βααλ μυῖαν θεὸν ἀκκαρων εἰ ζήσομαι ἐκ τῆς ἀρρωστίας μου ταύτης καὶ ἐπορεύθησαν ἐπερωτήσαι δι' αὐτοῦ
- 3 А Ангел Господній говорив до тішб'янина Іллі: Устань, виїди назустріч послів самарійського царя та й скажи їм: Чи через те, що нема в Ізраїлі Бога, ви йдете питатися Ваал-Зевува, екронського бога?
But the angel of the Lord said to Elijah the Tishbite, Go now, and meeting the men sent by the king of Samaria, say to them, Is it because there is no God in Israel, that you are going to get directions from Baal-zebub, the god of Ekron?
 καὶ ἄγγελος κυρίου ἐλάλησεν πρὸς ἡλίου τὸν θεσβίτην λέγων ἀναστὰς δεῦρο εἰς συνάντησιν τῶν ἀγγέλων οχοζίου βασιλέως самарείας καὶ λαλήσεις πρὸς αὐτούς εἰ παρὰ τὸ μὴ εἶναι θεὸν ἐν ἰσραηλ ὑμεῖς πορεύεσθε ἐπιζητήσαι ἐν τῇ βααλ μυῖαν θεὸν ἀκκαρων
- 4 Тому так сказав Господь: Із того ліжка, що на нього ти ліг, не встанеш із нього, бо напевно помреш!... І пішов Ілля.
Give ear then to the words of the Lord: You will never again get down from the bed on to which you have gone up, but death will certainly come to you. Then Elijah went away.
 καὶ οὐχ οὕτως ὅτι τάδε λέγει κύριος ἡ κλίνη ἐφ' ἧς ἀνέβης ἐκεῖ οὐ καταβήσῃ ἀπ' αὐτῆς ὅτι ἐκεῖ θανάτῳ ἀποθανῆ καὶ ἐπορεύθη ἡλίου καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς

- 5 **I** вернулись послы до царя, а він сказав до них: **Що це ви вернулись?**
And the men he had sent came back to the king; and he said to them, Why have you come back?
καὶ ἐπεστράφησαν οἱ ἄγγελοι πρὸς αὐτόν καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς τί ὅτι ἐπεστρέψατε
- 6 А вони відказали йому: Назустріч нам вийшов один чоловік, і сказав нам: Ідїть, вернїться до царя, що послав вас, і скажіть йому: Так сказав Господь: Чи через те, що нема в Ізраїлі Бога, ти посиласяш вивідати Ваал-Зевува, екронського бога? Тому те ложе, що на нього ти ліг, не встанеш із нього, бо напевно помреш...
And they said to him, On our way we had a meeting with a man who said, Go back to the king who sent you and say to him, The Lord says, Is it because there is no God in Israel that you send to put a question to Baal-zebub, the god of Ekron? For this reason, you will not come down from the bed on to which you have gone up, but death will certainly come to you.
καὶ εἶπαν πρὸς αὐτόν ἀνὴρ ἀνέβη εἰς συνάντησιν ἡμῶν καὶ εἶπεν πρὸς ἡμᾶς δεῦτε ἐπιστρέφητε πρὸς τὸν βασιλεῖα τὸν ἀποστείλαντα ὑμᾶς καὶ λαλήσατε πρὸς αὐτόν τάδε λέγει κύριος εἰ παρὰ τὸ μὴ εἶναι θεὸν ἐν Ἰσραὴλ σὺ πορεύῃ ζητήσαι ἐν τῇ βασιαὶ μυῖαν θεὸν ακκαρων οὐχ οὕτως ἢ κλίνη ἐφ' ἧς ἀνέβης ἐκεῖ οὐ καταβήσῃ ἀπ' αὐτῆς ὅτι θανάτῳ ἀποθανῆ
- 7 А він їм сказав: Якого вигляду той чоловік, що вийшов назустріч вас, і говорив вам оці слова?
And he said to them, What sort of a man was it who came and said these words to you?
καὶ ἐλάλησεν πρὸς αὐτούς λέγων τίς ἡ κρίσις τοῦ ἀνδρὸς τοῦ ἀναβάντος εἰς συνάντησιν ὑμῖν καὶ λαλήσαντος πρὸς ὑμᾶς τοὺς λόγους τούτους
- 8 Вони ж відказали: Це чоловік волохатий, а шкуряний пояс оперезаний на стегнах його. А він сказав: Це тішб'янин Ілля!
And they said in answer, He was a man clothed in a coat of hair, with a leather band about his body. Then he said, It is Elijah the Tishbite.
καὶ εἶπον πρὸς αὐτόν ἀνὴρ δασύς καὶ ζώνην δερματίνην περιεζωσμένος τὴν ὀσφὸν αὐτοῦ καὶ εἶπεν ἡλιου ὁ θεσβίτης οὗτός ἐστιν
- 9 ¶ I послав він до нього п'ятдесятника та його п'ятдесятку. I вийшов він до нього, аж ось він сидить на верхів'ї гори. I сказав він до нього: Чоловіче Божий, цар сказав: Зійди ж ізвідти!
Then the king sent to him a captain of fifty with his fifty men; and he went up to him where he was seated on the top of a hill, and said to him, O man of God, the king has said, Come down.
καὶ ἀπέστειλεν πρὸς αὐτόν ἡγοῦμενον πεντηκόνταρχον καὶ τοὺς πεντήκοντα αὐτοῦ καὶ ἀνέβη καὶ ἦλθεν πρὸς αὐτόν καὶ ἰδοὺ ἡλιου ἐκάθητο ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους καὶ ἐλάλησεν ὁ πεντηκόνταρχος πρὸς αὐτόν καὶ εἶπεν ἀνθρώπε τοῦ θεοῦ ὁ βασιλεὺς ἐκάλεσέν σε κατὰβηθι
- 10 А Ілля відповів і говорив до того п'ятдесятника: А якщо я Божий чоловік, нехай зійде з неба огонь, і нехай пожере тебе та п'ятдесятку твою! I зійшов із неба огонь, і пожер його та його о п'ятдесятку...
And Elijah in answer said to the captain of fifty, If I am a man of God, may fire come down from heaven on you and on your fifty men, and put an end to you. Then fire came down from heaven and put an end to him and his fifty men.
καὶ ἀπεκρίθη ἡλιου καὶ εἶπεν πρὸς τὸν πεντηκόνταρχον καὶ εἰ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ ἐγὼ καταβήσεται πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ καταφάγεται σε καὶ τοὺς πεντήκοντά σου καὶ κατέβη πῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ὃ καὶ κατέφαγεν αὐτόν καὶ τοὺς πενήκοντα αὐτοῦ
- 11 I цар знову послав до нього іншого п'ятдесятника та його п'ятдесятку. I він відповів і сказав до нього: Чоловіче Божий, отак сказав цар: Зійди ж скоро!
Then the king sent another captain of fifty with his fifty men; and he said to Elijah, O man of God, the king says, Come down quickly.
καὶ προσέθετο ὁ βασιλεὺς καὶ ἀπέστειλεν πρὸς αὐτόν ἄλλον πεντηκόνταρχον καὶ τοὺς πενήκοντα αὐτοῦ καὶ ἀνέβη καὶ ἐλάλησεν ὁ πεντηκόνταρχος πρὸς αὐτόν καὶ εἶπεν ἀνθρώπε τοῦ θεοῦ τάδε λέγει εἰ ὁ βασιλεὺς ταχέως κατὰβηθι
- 12 I відповів Ілля та й сказав до нього: Якщо я Божий чоловік, нехай зійде з неба огонь, і нехай пожере тебе та твою п'ятдесятку! I зійшов із неба Божий огонь, і пожер його та його п'ятд есятку...
And Elijah in answer said, If I am a man of God, may fire come down from heaven on you and on your fifty men, and put an end to you. And the fire of God came down from heaven, and put an end to him and his fifty men.
καὶ ἀπεκρίθη ἡλιου καὶ ἐλάλησεν πρὸς αὐτόν καὶ εἶπεν εἰ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ ἐγὼ εἰμι καταβήσεται пῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ καταφάγεται σε καὶ τοὺς πενήκοντά σου καὶ κατέβη пῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ὃ καὶ κατέφαγεν αὐτόν καὶ τοὺς πενήκοντα αὐτοῦ
- 13 I знову послав він третього п'ятдесятника та його п'ятдесятку. I вийшов, і прийшов третій п'ятдесятник, та й упав на коліна свої перед Іллею, і благав його та до нього говорив: Чоло віче Божий, нехай же буде дорога душа моя та душа твоїх рабів, тих п'ятидесяти, в очах твоїх!
Then he sent a third captain of fifty with his fifty men; and the third captain of fifty went up, and falling on his knees before Elijah, requesting mercy of him, said, O man of God, let my life and the life of these your fifty servants be of value to you.
καὶ προσέθετο ὁ βασιλεὺς ἐτι ἀποστείλα ἡγοῦμενον πεντηκόνταρχον τρίτον καὶ τοὺς πενήκοντα αὐτοῦ καὶ ἦλθεν πρὸς αὐτόν ὁ πεντηκόνταρχος ὁ τρίτος καὶ ἔκαμψεν ἐπὶ τὰ γόνατα αὐτοῦ κατέναντ ι ἡλιου καὶ ἐδεήθη αὐτοῦ καὶ ἐλάλησεν πρὸς αὐτόν καὶ εἶπεν ἀνθρώπε τοῦ θεοῦ ἐντιμωθήτω δὴ ἡ ψυχὴ μου καὶ ἡ ψυχὴ τῶν δούλων σου τούτων τῶν πενήκοντα ἐν ὀφθαλμοῖς σου
- 14 Ось зійшов був огонь із неба, та й пожер тих двох перших п'ятдесятників та їхні п'ятдесятки; а тепер нехай буде дорога душа моя в очах твоїх!
For fire came down from heaven and put an end to the first two captains of fifty and their fifties; but now let my life be of value in your eyes.
ἰδοὺ κατέβη пῦρ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ κατέφαγεν τοὺς δύο πεντηκοντάρχους τοὺς πρώτους καὶ τοὺς πενήκοντα αὐτῶν καὶ νῦν ἐντιμωθήτω δὴ ἡ ψυχὴ τῶν δούλων σου ἐν ὀφθαλμοῖς σου

- 15 Α Αγγελος κυρίου ειπεν καταβηθι μετ' αυτου μη φοβηθης απο προσωπου αυτων και ανεστη ηλιου και κατεβη μετ' αυτου προς τον βασιλευα
 Then the angel of the Lord said to Elijah, Go down with him; have no fear of him. So he got up and went down with him to the king.
 και ελαλησεν αγγελος κυριου προς ηλιου και ειπεν καταβηθι μετ' αυτου μη φοβηθης απο προσωπου αυτων και ανεστη ηλιου και κατεβη μετ' αυτου προς τον βασιλευα
- 16 Τα η ειπεν κυριου ειπεν ηλιου ταδε λεγει κυριος τι οτι απεστειλας αγγελους ζητησαι εν τη βααλ μυιαν θεον ακκαρων ουχ ουτως η κλινη εφ' ης ανεβης εκει ου καταβηση απ' αυτης οτι θαν ατφ αποθανη
 And he said to him, This is the word of the Lord: Because you sent men to put a question to Baal-zebub, the god of Ekron, for this reason you will never again get down from the bed on to which you have gone up, but death will certainly come to you.
 και ελαλησεν προς αυτον και ειπεν ηλιου ταδε λεγει κυριος τι οτι απεστειλας αγγελους ζητησαι εν τη βααλ μυιαν θεον ακκαρων ουχ ουτως η κλινη εφ' ης ανεβης εκει ου καταβηση απ' αυτης οτι θαν ατφ αποθανη
- 17 Ι τοι ποмер, за словом Господа, що говорив до Іллі, а замість нього зацарював Єгорам, другого року Єгорама, сина Йосафата, Юдиного царя, бо не було в нього сина.
 So death came to him, as the Lord had said by the mouth of Elijah. And Jehoram became king in his place in the second year of the rule of Jehoram, son of Jehoshaphat, king of Judah; because he had no son.
 και απεθανεν κατα το ρημα κυριου ο ελαλησεν ηλιου
- 18 А решта діл Ахазії, що він зробив був, ото вони написані в Книзі Хроніки Ізраїлевих царів.
 Now the rest of the acts of Ahaziah, are they not recorded in the book of the history of the kings of Israel?
 και τα λοιπα των λογων οχοζιου οσα εποιησεν ουκ ιδου ταυτα γεγραμενα επι βιβλιου λογων των ημερων τοις βασιλευσιν ισραηλ [18α] και ιωραμ υιος αχασβ βασιλευει επι ισραηλ εν σαμαρεια ετη δεκα δυο εν ετει οκτωκαιδεκατφ ιωσαφατ βασιλευος ιουδα [18β] και εποιησεν το πονηρον ενωπιον κυριου πλην ουχ ως οι αδελφοι αυτου ουδε ως η μητηρ αυτου [18ξ] και απεστησεν τας στηλας του βααλ ως εποιησεν ο πατηρ αυτου και συνετριψεν αυτας πλην εν ταις αμαρτιας οικου ιεροβοαμ ος εξημαρτεν τον ισραηλ εκολληθη ουκ απεστη απ' αυτων [18δ] και εθυμωθη οργη κυριος εις τον οικον αχασβ
- 1 ¶ I сталося, коли Господь мав узяти Іллію в вихрі на небо, то йшов Ілля та Єлісей із Гілгалу.
 Now when the Lord was about to take Elijah up to heaven in a great wind, Elijah went with Elisha from Gilgal.
 και εγενετο εν τφ αναγειν κυριον τον ηλιου εν συσεισμηφ ως εις τον ουρανον και επορευθη ηλιου και ελισαιε εκ γαλαλων
- 2 I сказав Ілля до Єлісея: Сиди тут, бо Господь послал мене аж до Бет-Еду. Та Єлісей відказав: Як живий Господь і жива душа твоя, я не залишу тебе! I зійшли вони до Бет-Еду.
 And Elijah said to Elisha, Come no farther for the Lord has sent me to Beth-el. But Elisha said, As the Lord is living and as your soul is living, I will not be parted from you. So they went down to Beth-el.
 και ειπεν ηλιου προς ελισαιε καθου δι ενταυθα οτι κυριος απεσταλкен με εως βαιθηλ και ειπεν ελισαιε ζη κυριος και ζη η ψυχη σου ει καταλειψω σε και ηλθον εις βαιθηλ
- 3 I повиходили бет-ельські пророчи сини до Єлісея та й сказали до нього: Чи ти знаєш, що сьогодні Господь бере пана твого від тебе? А він відказав: Я також знаю, мовчіть!
 And at Beth-el the sons of the prophets came out to Elisha and said, Has it been made clear to you that the Lord is going to take away your master from over you today? And he said, Yes, I have knowledge of it: say no more.
 και ηλθον οι υιοι των προφητων οι εν βαιθηλ προς ελισαιε και ειπον προς αυτον ει εγνωσ οτι κυριος σημερον λαμβανει τον κυριον σου επανωθεν της κεφαλης σου και ειπεν καγω εγνωκα σιωπατε
- 4 I сказав йому Ілля: Єлісею, сиди тут, бо Господь послал мене до Єрихону. Та той відказав: Як живий Господь і жива душа твоя, я не залишу тебе! I прийшли вони до Єрихону.
 Then Elijah said to him, Come no farther, for the Lord has sent me to Jericho. But he said, As the Lord is living and as your soul is living, I will not be parted from you. So they went on to Jericho.
 και ειπεν ηλιου προς ελισαιε καθου δι ενταυθα οτι κυριος απεσταλкен με εις ιεριχω και ειπεν ελισαιε ζη κυριος και ζη η ψυχη σου ει εγκαταλειψω σε και ηλθον εις ιεριχω
- 5 I підійшли єрихонські пророчи сини до Єлісея та й сказали до нього: Чи ти знаєш, що сьогодні Господь бере пана твого від тебе? А він відказав: Я також знаю, мовчіть!
 And at Jericho the sons of the prophets came up to Elisha and said to him, Has it been made clear to you that the Lord is going to take away your master from over you today? And he said in answer, Yes, I have knowledge of it: say no more.
 και ηγγισαν οι υιοι των προφητων οι εν ιεριχω προς ελισαιε και ειπαν προς αυτον ει εγνωσ οτι σημερον λαμβανει κυριος τον κυριον σου επανωθεν της κεφαλης σου και ειπεν και γε εγω εγνωσ σιωπατε
- 6 I сказав йому Ілля: Сиди тут, бо Господь послал мене до Йордану! Та той відказав: Як живий Господь і жива душа твоя, я не залишу тебе! I пішли вони обос.
 Then Elijah said to him, Come no farther, for the Lord has sent me to Jordan. But he said, As the Lord is living and as your soul is living, I will not be parted from you. So they went on together.
 και ειπεν ατφ ηλιου καθου δι οδε οτι κυριος απεσταλкен με εως του ιορδανου και ειπεν ελισαιε ζη κυριος και ζη η ψυχη σου ει εγκαταλειψω σε και επορευθησαν αμφοτεροι
- 7 I п'ятдесят чоловіка пророчих синів також пішли, і стали навпроти здалека, а вони обидва стали над Йорданом.
 And fifty men of the sons of the prophets went out and took their places facing them a long way off, while the two of them were by the edge of Jordan.
 και πενηκοντα ανδρες υιοι των προφητων και εστησαν εξ εναντιας μακροθεν και αμφοτεροι εστησαν επι του ιορδανου

- 8 **I** взяв Ілля плаща свого, і згорнув, і вдарив по воді, і вона розділилась пополювині туди та сюди...
Then Elijah took off his robe, and, rolling it up, gave the water a blow with it, and the waters were parted, flowing back this way and that, so that they went over on dry land.
καὶ ἔλαβεν ἡλιου τὴν μῆλωτὴν αὐτοῦ καὶ εἴλησεν καὶ ἐπάταξεν τὸ ὕδωρ καὶ διηρέθη τὸ ὕδωρ ἔνθα καὶ ἔνθα καὶ διέβησαν ἀμφότεροι ἐν ἐρήμῳ
- 9 ¶ **I** сталося, як вони перейшли, то Ілля сказав до Єлисея: Проси, що маю зробити тобі, поки я буду взятий від тебе! І сказав Єлисей: Нехай же буде на мені подвійний твій дух!
And when they had come to the other side, Elijah said to Elisha, Say what you would have me do for you before I am taken from you. And Elisha said, Be pleased to let a special measure of your spirit be on me.
καὶ ἐγένετο ἐν τῷ διαβῆναι αὐτοὺς καὶ ἡλιου εἶπεν πρὸς ἐλισαίη αἰτῆσαι τί ποιήσω σοι πρὶν ἢ ἀναλημφθῆναι με ἀπὸ σοῦ καὶ εἶπεν ἐλισαίη γενηθήτω δὴ διπλᾶ ἐν πνεύματί σου ἐπ' ἐμέ
- 10 **A** той відказав: Тяжкого зажадав ти! Якщо ти побачиш мене, що буду взятий від тебе, буде тобі так, а якщо ні не буде.
And he said, You have made a hard request: still, if you see me when I am taken from you, you will get your desire; but if not, it will not be so.
καὶ εἶπεν ἡλιου ἐσκήληρνας τοῦ αἰτήσασθαι ἐὰν ἴδῃς με ἀναλαμβάνομενον ἀπὸ σοῦ καὶ ἔσται σοι οὕτως καὶ ἐὰν μὴ οὐ μὴ γένηται
- 11 **I** сталося, як вони все йшли та говорили, аж ось появилася огняний віз та огняні коні, і розлучили їх одного від одного. І вознісся Ілля в вихрі на небо...
And while they went on their way, going on talking together, suddenly there were carriages and horses of fire separating them from one another and Elijah went up to heaven in a great wind.
καὶ ἐγένετο αὐτὸν πορευομένων ἐπορευόντο καὶ ἐλάλουν καὶ ἰδοὺ ἄρμα πυρὸς καὶ ἵπποι πυρὸς καὶ διέστειλαν ἀνὰ μέσον ἀμφοτέρων καὶ ἀνελήμφθη ἡλιου ἐν συσεισμῷ ὡς εἰς τὸν οὐρανὸν
- 12 **A** Єлисей це бачив, і він закричав: Батьку мій, батьку мій, возе Ізраїлів та верхівці його! Та вже не побачив його... І схопився він сильно за одягу свою та й роздер її на дві частини.
And when Elisha saw it he gave a cry, My father, my father, the carriages of Israel and its horsemen! And he saw him no longer; and he was full of grief.
καὶ ἐλισαίη ἐώρα καὶ ἐβόα πάτερ πάτερ ἄρμα ἰσραὴλ καὶ ἵππεδς αὐτοῦ καὶ οὐκ εἶδεν αὐτὸν ἔτι καὶ ἐτελάβετο τῶν ἱματίων αὐτοῦ καὶ διέρρηξεν αὐτὰ εἰς δύο ῥήγματα
- 13 ¶ **I** підняв він Іллевого плаща, що спав із нього, і вернувся, і став на березі Йордану.
Then he took up Elijah's robe, which had been dropped from him, and went back till he came to the edge of Jordan.
καὶ ὑψωσεν τὴν μῆλωτὴν ἡλιου ἣ ἐπεσεν ἐπάνωθεν ἐλισαίη καὶ ἐπέστρεψεν ἐλισαίη καὶ ἔστη ἐπὶ τοῦ χειλὸς τοῦ ἰορδάνου
- 14 **I** взяв він Іллевого плаща, що спав із нього, і вдарив по воді та сказав: Де Господь, Бог Іллі? І також він ударив по воді, і вона розділилась пополювині туди та сюди!...
And he took Elijah's robe, which had been dropped from him, and giving the water a blow with it, said, Where is the Lord, the God of Elijah? and at his blow the waters were parted this way and that; and Elisha went over.
καὶ ἔλαβεν τὴν μῆλωτὴν ἡλιου ἣ ἐπεσεν ἐπάνωθεν αὐτοῦ καὶ ἐπάταξεν τὸ ὕδωρ καὶ οὐκ εἶπεν καὶ εἶπεν ποῦ ὁ θεὸς ἡλιου αὐτοῦ καὶ ἐπάταξεν τὰ ὕδατα καὶ διερράγησαν ἔνθα καὶ ἔνθα καὶ διέβη ἐλισαίη
- 15 **I** побачили його навпроти срихонські пророчи сини, та й сказали: На Єлисеї спочив дух Іллі! І пішли вони назустріч йому, і попадали перед ним до землі,
And when the sons of the prophets who were facing him at Jericho saw him, they said, The spirit of Elijah is resting on Elisha. And they came out to him, and went down on the earth before him.
καὶ εἶδον αὐτὸν οἱ υἱοὶ τῶν προφητῶν οἱ ἐν ἱεριχῷ ἐξ ἐναντίας καὶ εἶπον ἐπαναπέπαιται τὸ πνεῦμα ἡλιου ἐπὶ ἐλισαίη καὶ ἦλθον εἰς συναντὴν αὐτοῦ καὶ προσεκύνησαν αὐτῷ ἐπὶ τὴν γῆν
- 16 та й сказали до нього: Ось із твоїми рабами с п'ятдесят чоловіка хоробрих, нехай вони підуть та пошукають твого пана, а ну ж забрав його Дух Господній, і кинув його на одну з гір або в одну з долин! А той відказав: Не посилайте!
And they said, Your servants have with us here fifty strong men; be pleased to let them go in search of Elijah; for it may be that the spirit of the Lord has taken him up and put him down on some mountain or in some valley. But he said, Do not send them.
καὶ εἶπον πρὸς αὐτὸν ἰδοὺ δὴ μετὰ τῶν παίδων σου πεντήκοντα ἄνδρες υἱοὶ δυνάμεως πορευθέντες δὴ ζητησάτωσαν τὸν κύριόν σου μήποτε ἦρεν αὐτὸν πνεῦμα κυρίου καὶ ἔρριπεν αὐτὸν ἐν τῷ ἰορδάνῃ ἢ ἐφ' ἐν τῶν ὀρέων ἢ ἐφ' ἓνα τῶν βουνῶν καὶ εἶπεν ἐλισαίη οὐκ ἀποστελεῖτε
- 17 Та вони сильно благали його, аж докучили йому, то він сказав: Посилайте! І послали вони п'ятдесят чоловіка, і шукали три дні, та не знайшли його.
But when they kept on requesting him, he was shamed and said, Send, then. So they sent fifty men; but after searching for three days, they came back without having seen him.
καὶ παρεβιάσαντο αὐτὸν ἕως οὗτο ἠσχύνετο καὶ εἶπεν ἀποστελεῖτε καὶ ἀπέστειλαν πεντήκοντα ἄνδρας καὶ ἐζήτησαν τρεῖς ἡμέρας καὶ οὐχ εὑρον αὐτόν
- 18 **I** вони вернулися до нього (а він мешкав в Срихоні). І сказав він до них: Чи ж не казав я вам: Не йдіть?
And they came back to him, while he was still at Jericho; and he said to them, Did I not say to you, Go not?
καὶ ἀνέστρεψαν πρὸς αὐτόν καὶ αὐτὸς ἐκάθητο ἐν ἱεριχῷ καὶ εἶπεν ἐλισαίη οὐκ εἶπον πρὸς ὑμᾶς μὴ πορευθῆτε
- 19 ¶ **I** сказали люди того міста Єлисеєві: Ось положення цього міста хороше, як пан бачить, та вода нехороша, а земля неплодінна.
Now the men of the town said to Elisha, You see that the position of this town is good; but the water is bad, causing the young of the cattle to come to birth dead.
καὶ εἶπον οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως πρὸς ἐλισαίη ἰδοὺ ἡ κατοίκησις τῆς πόλεως ἀγαθὴ καθὼς ὁ κύριος βλέπει καὶ τὰ ὕδατα πονηρὰ καὶ ἡ γῆ ἀτεκνουμένη

- 20 А він сказав: Подайте мені нового дзбанка, і покладіть туди соли. І вони подали йому.
So he said, Get me a new vessel, and put salt in it; and they took it to him.
каї εἶπεν ελίσαιε λάβετέ μοι ὑδρίσκην καινήν καὶ θέτε ἐκεῖ ἅλα καὶ ἔλαβον πρὸς αὐτόν
- 21 І він вийшов до джерела води, і кинув туди соли й сказав: Так сказав Господь: Уздоровив Я цю воду, не буде вже звідти смерти, ані неплоддя!
Then he went out to the spring from which the water came, and put salt in it, and said, The Lord says, Now I have made this water sweet; no longer will it be death-giving or unfertile.
каї ἐξῆλθεν ελίσαιε εἰς τὴν διεξοδὸν τῶν ὑδάτων καὶ ἔρριψεν ἐκεῖ ἅλα καὶ εἶπεν τάδε λέγει κύριος ἰάμαι τὰ ὕδατα ταῦτα οὐκ ἔσται ἔτι ἐκεῖθεν θάνατος καὶ ἀτεκνουμένη
- 22 І була вилікувана та вода, і так є аж до цього дня, за словом Єлисея, яке він говорив.
And the water was made sweet again to this day, as Elisha said.
каї ἰάθησαν τὰ ὕδατα ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης κατὰ τὸ ῥῆμα ελίσαιε ὃ ἐλάλησεν
- 23 І відійшов він звідти до Бет-Елу. А коли він ішов дорогою, то малі хлопці виходили з того міста й насміхалися з нього, і казали йому: Ходи, лисий! Ходи, лисий!
Then from there he went up to Beth-el; and on his way, some little boys came out from the town and made sport of him, crying, Go up, old no-hair! go up, old no-hair!
каї ἀνέβη ἐκεῖθεν εἰς βαιθηλ καὶ ἀναβαίνοντος αὐτοῦ ἐν τῇ ὁδῷ καὶ παιδάρια μικρὰ ἐξῆλθον ἐκ τῆς πόλεως καὶ κατέπαιζον αὐτοῦ καὶ εἶπον αὐτῷ ἀνάβαινε φαλακρέ ἀνάβαινε
- 24 І він обернувся назад і побачив їх, та й прокляв їх Іменем Господнім. І вийшли дві ведмедичі з лісу, і розірвали з них сорок і двос дітей...
And turning back, he saw them, and put a curse on them in the name of the Lord. And two she-bears came out of the wood and put forty-two of the children to death.
каї ἐξένευσεν ὀπίσω αὐτῶν καὶ εἶδεν αὐτὰ καὶ κατηράσατο αὐτοῖς ἐν ὀνόματι κυρίου καὶ ἰδοὺ ἐξῆλθον δύο ἄρκοι ἐκ τοῦ ὄρους καὶ ἀνέρρηξαν ἐξ αὐτῶν τεσσαράκοντα καὶ δύο παῖδας
- 25 А він пішов звідти до гори Кармел, а звідти вернувся до Самарії.
From there he went to Mount Carmel, and came back from there to Samaria.
каї ἐπορεύθη ἐκεῖθεν εἰς τὸ ὄρος τὸ καρμήλιον καὶ ἐκεῖθεν ἐπέστρεψεν εἰς σαμάρειαν
- 1 ¶ А Єгорам, Ахавів син, зацарював над Ізраїлем у Самарії, у вісімнадцятому році Йосафата, Юдиного царя, і царював дванадцять років.
And Jehoram, the son of Ahab, became king over Israel in Samaria in the eighteenth year of the rule of Jehoshaphat, king of Judah; and he was king for twelve years.
каї ἰωραμ υἱὸς ἀχααβ ἐβασίλευσεν ἐν ἰσραηλ ἐν ἔτει ὀκτωκαίδεκάτῳ ἰωσαφατ βασιλεῖ ἰουδα καὶ ἐβασίλευσεν δώδεκα ἔτη
- 2 І чинив він лихо в Господніх очах, тільки не так, як батько його та мати його, він викинув Ваалового боввана, що зробив був батько його.
He did evil in the eyes of the Lord; but not like his father and his mother, for he put away the stone pillar of Baal which his father had made.
каї ἐποίησεν τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου πλην οὐχ ὡς ὁ πατήρ αὐτοῦ καὶ οὐχ ὡς ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ μετέστησεν τὰς στήλας τοῦ βααλ ἃς ἐποίησεν ὁ πατήρ αὐτοῦ
- 3 Проте гріхів Єровоама, Неватового сина, що вводив у гріх Ізраїля, він тримався, і не відставав від них.
But still he did the same sins which Jeroboam, the son of Nebat, did and made Israel do; he went on in them.
πλην ἐν τῇ ἀμαρτίᾳ ἱεροβοαμ υἱοῦ ναβατ ὃς ἐξῆμαρτεν τὸν ἰσραηλ ἐκολλήθη οὐκ ἀπέστη ἀπ' αὐτῆς
- 4 А Меша, цар моавський, розводив дрібну худобу, і давав Ізраїлевому цареві сто тисяч ягнят та сто тисяч рунних баранів.
Now Mesha, king of Moab, was a sheep-farmer; and he gave regularly to the king of Israel the wool from a hundred thousand lambs and a hundred thousand sheep.
каї μωσα βασιλεὺς μοαβ ἦν νοκῆρ καὶ ἐπέστρεφεν τῷ βασιλεῖ ἰσραηλ ἐν τῇ ἐπαναστάσει ἑκατὸν χιλιάδας ἀρνῶν καὶ ἑκατὸν χιλιάδας κριῶν ἐπὶ πόκων
- 5 І сталося, як помер Ахав, то збунтувався моавський цар проти Ізраїлевого царя.
But when Ahab was dead, the king of Moab got free from the authority of the king of Israel.
каї ἐγένετο μετὰ τὸ ἀποθανεῖν ἀχααβ καὶ ἠθέτησεν βασιλεὺς μοαβ ἐν βασιλεῖ ἰσραηλ
- 6 ¶ І вийшов того дня цар Єгорам із Самарії, і перелічив усього Ізраїля.
At that time, King Jehoram went out from Samaria and got all Israel together in fighting order.
каї ἐξῆλθεν ὁ βασιλεὺς ἰωραμ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐκ σαμαρείας καὶ ἐπεσκέψατο τὸν ἰσραηλ
- 7 І пішов він, і послав до Йосафата, царя Юдиного, говорячи: Збунтувався проти мене цар моавський. Чи підеш зо мною на війну до Моаву? А той відказав: Вийду. Я як ти, мій народ як твій народ, мої коні як твої коні!
And he sent to Jehoshaphat, king of Judah, saying, The king of Moab has got free from my authority: will you go with me to make war on Moab? And he said, I will go with you: I am as you are, my people as your people, and my horses as your horses.
каї ἐπορεύθη καὶ ἐξαπέστειλεν πρὸς ἰωσαφατ βασιλέα ἰουδα λέγων βασιλεὺς μοαβ ἠθέτησεν ἐν ἐμοί εἰ πορεύῃ μετ' ἐμοῦ εἰς μοαβ εἰς πόλεμον καὶ εἶπεν ἀναβήσομαι ὁμοίός μοι ὁμοίός σοι ὡς ὁ λαός μου ὁ λαός σου ὡς οἱ ἵπποι μου οἱ ἵπποι σου

- 8 I сказав: Котрою дорогою підемо? А той відказав: Дорогою едомської пустині.
And he said, Which way are we to go? And he said in answer, By the waste land of Edom.
καὶ εἶπεν ποία ὁδὸν ἀναβῶν καὶ εἶπεν ὁδὸν ἔρημον εδωμ
- 9 I пішов цар Ізраїлів, і цар Юдин, і цар едомський, і йшли обхідною дорогою сім день. I не було води таборів та худобі, що була при них.
So the king of Israel went with the king of Judah and the king of Edom by a roundabout way for seven days: and there was no water for the army or for the beasts they had with them.
καὶ ἐπορεύθη ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ καὶ ὁ βασιλεὺς ἰουδα καὶ ὁ βασιλεὺς εδωμ καὶ ἐκύκλωσαν ὁδὸν ἐπτὰ ἡμερῶν καὶ οὐκ ἦν ὕδωρ τῇ παρεμβολῇ καὶ τοῖς κτήνεσιν τοῖς ἐν τοῖς ποσὶν αὐτῶν
- 10 I сказав Ізраїлів цар: Ах, Господь викликав трьох оцих царів, щоб віддати їх у руку Моава.
And the king of Israel said, Here is trouble: for the Lord has got these three kings together to give them into the hands of Moab.
καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ ὅτι κέκληκεν κύριος τοὺς τρεῖς βασιλεῖς παρερχομένους δοῦναι αὐτοὺς ἐν χειρὶ μοαβ
- 11 I сказав Йосафат: Чи нема тут Господнього пророка, щоб через нього вивідати слово Господа? I відповів один із слуг Ізраїлевого царя й сказав: Тут є Єлисей, Шафатів син, що служи в Іллі.
But Jehoshaphat said, Is there no prophet of the Lord here, through whom we may get directions from the Lord? And one of the king of Israel's men said in answer, Elisha, the son of Shaphat, is here, who was servant to Elijah.
καὶ εἶπεν ἰωσαφατ οὐκ ἔστιν ὧδε προφήτης τοῦ κυρίου καὶ ἐπιζητήσωμεν τὸν κύριον παρ' αὐτοῦ καὶ ἀπεκρίθη εἷς τῶν παίδων βασιλέως ἰσραὴλ καὶ εἶπεν ὧδε ἐλισαῖε υἱὸς σαφατ ὃς ἐπέχεεν ὕδωρ ἐπὶ χεῖρας ἡλίου
- 12 I сказав Йосафат: Слово Господнє з ним! I зійшли до нього цар Ізраїлів, і Йосафат, і цар едомський.
And Jehoshaphat said, The word of the Lord is with him. So the king of Israel and Jehoshaphat and the king of Edom went down to him.
καὶ εἶπεν ἰωσαφατ ἔστιν αὐτῷ ῥῆμα κυρίου καὶ κατέβη πρὸς αὐτὸν βασιλεὺς ἰσραὴλ καὶ ἰωσαφατ βασιλεὺς ἰουδα καὶ βασιλεὺς εδωμ
- 13 I сказав Єлисей до Ізраїлевого царя: Що тобі до мене? Иди до пророків батька свого та до пророків своєї матері! А Ізраїлів цар відказав йому: Ні, бо Господь покликав трьох цих царів, щоб віддати їх у руку Моава.
But Elisha said to the king of Israel, What have I to do with you? go to the prophets of your father and your mother. And the king of Israel said, No; for the Lord has got these three kings together to give them up into the hands of Moab.
καὶ εἶπεν ἐλισαῖε πρὸς βασιλέα ἰσραὴλ τί ἐμοὶ καὶ σοὶ δεῦρο πρὸς τοὺς προφήτας τοῦ πατρὸς σου καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ μὴ ὅτι κέκληκεν κύριος τοὺς τρεῖς βασιλεῖς τοῦ παραδοῦναι αὐτὸ ὃς εἰς χεῖρας μοαβ
- 14 I сказав Єлисей: Як живий Господь Саваот, що я стою перед лицем Його, коли б я не зважав на Йосафата, Юдиного царя, не споглянув би на тебе, і не побачив би я тебе.
Then Elisha said, By the life of the Lord of armies whose servant I am, if it was not for the respect I have for Jehoshaphat, king of Judah, I would not give a look at you, or see you.
καὶ εἶπεν ἐλισαῖε ζῆ κύριος τῶν δυνάμεων ᾧ παρέστην ἐνώπιον αὐτοῦ ὅτι εἰ μὴ πρόσωπον ἰωσαφατ βασιλέως ἰουδα ἐγὼ λαμβάνω εἰ ἐπέβλεψα πρὸς σέ καὶ εἶδόν σε
- 15 А тепер приведіть мені гусяра. I сталося, коли грав гусяра, то на Єлисеї була Господня рука,
But now, get me a player of music, and it will come about that while the man is playing, the hand of the Lord will come on me and I will give you the word of the Lord: and they got a player of music, and while the man was playing, the hand of the Lord was on him.
καὶ νυνὶ δὲ λαβέ μοι ψάλλοντα καὶ ἐγένετο ὡς ἔψαλλον ὁ ψάλλον καὶ ἐγένετο ἐπ' αὐτὸν χεῖρ κυρίου
- 16 і він сказав: Так сказав Господь: Накопайте на цій долині яму за ямою!
And he said, The Lord says, I will make this valley full of water-holes.
καὶ εἶπεν τάδε λέγει κύριος ποιήσατε τὸν χειμάρρον τοῦτον βοθύνους βοθύνους
- 17 Бо так сказав Господь: Не побачите вітру, і не побачите дощу, а потік цей буде наповнений водою. I будете пити ви, та череди ваші, та ваша худоба.
For the Lord says, Though you see no wind or rain, the valley will be full of water, and you and your armies and your beasts will have drink.
ὅτι τάδε λέγει κύριος οὐκ ὄψεσθε πνεῦμα καὶ οὐκ ὄψεσθε ὑετὸν καὶ ὁ χειμάρρος οὗτος πλησθήσεται ὕδατος καὶ πίεσθε ὑμεῖς καὶ αἱ κτήσεις ὑμῶν καὶ τὰ κτήνη ὑμῶν
- 18 Та буде цього мало в Господніх очах, і Він видасть і Моава в вашу руку.
And this will be only a small thing to the Lord: in addition he will give the Moabites into your hands.
καὶ κοῦφη αὕτη ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου καὶ παραδώσω τὴν μοαβ ἐν χειρὶ ὑμῶν
- 19 I ви поб'єте всяке укріплене місто та всяке місто вибране, і всяке добре дерево повалите, і всі водні джерела загатите, і всяку добру полеву ділянку завалите камінням.
And you are to put every walled town to destruction, cutting down every good tree, and stopping up every water-spring, and making all the good land rough with stones.
καὶ πατάξετε πᾶσαν πόλιν ὀχυρὰν καὶ πᾶν ζύλον ἀγαθὸν καταβαλεῖτε καὶ πάσας πηγὰς ὕδατος ἐμφράξετε καὶ πᾶσαν μερίδα ἀγαθὴν ἀχραιώσετε ἐν λίθοις

- 20 ¶ I сталося ранком, коли приноситься хлібна жертва, аж ось полилася вода з едомської дороги. I наповнилася земля водою.
Now in the morning, about the time when the offering was made, they saw water flowing from the direction of Edom till the country was full of water.
καὶ ἐγένετο τὸ πρωὶ ἀναβαινοῦσης τῆς θυσίας καὶ ἰδοὺ ὕδατα ἤρχοντο ἐξ ὁδοῦ εδωμ καὶ ἐπλήσθη ἡ γῆ ὕδατος
- 21 A весь Моав почув, що ті царі вийшли воювати з ними. I вони скликали всіх, хто носить пояса й старше, і поставали на границі.
Now all Moab, hearing that the kings had come to make war against them, got together all who were able to take up arms and went forward to the edge of the country.
καὶ πᾶσα μοαβ ἤκουσαν ὅτι ἀνέβησαν οἱ βασιλεῖς πολεμεῖν αὐτοῦς καὶ ἀνεβόησαν ἐκ παντὸς περιεζωσμένου ζώνῃ καὶ ἐπάνω καὶ ἔστησαν ἐπὶ τοῦ ὁρίου
- 22 I поставали вони рано вранці, і сонце засвітило над водою. I побачили моавляни навпроти воду, червону, як кров.
And early in the morning they got up, when the sun was shining on the water, and they saw the water facing them as red as blood.
καὶ ὄρθρισαν τὸ πρωὶ καὶ ὁ ἥλιος ἀνέτειλεν ἐπὶ τὰ ὕδατα καὶ εἶδεν μοαβ ἐξ ἐναντίας τὰ ὕδατα πυρρὰ ὡσεὶ αἷμα
- 23 I казали вони: Це кров, рубаючися, порубалися царі мечами, і позабивали один одного. A тепер на здобич, Моаве!
Then they said, This is blood: it is clear that destruction has come on the kings; they have been fighting one another: now come, Moab, let us take their goods.
καὶ εἶπαν αἷμα τοῦτο τῆς ῥομφαίας ἐμαχέσαντο οἱ βασιλεῖς καὶ ἐπάταξαν ἀνὴρ τὸν πλησίον αὐτοῦ καὶ νῦν ἐπὶ τὰ σκῶλα μοαβ
- 24 I прийшли вони до Ізраїлевого табору. I встав Ізраїль та й побив моавлян, і ті повтікали перед ними. I вони ввійшли до них, і били моавлян,
But when they came to the tents of Israel, the Israelites came out and made a violent attack on the Moabites, so that they went in flight before them; and they went forward still attacking them;
καὶ εἰσῆλθον εἰς τὴν παρεμβολὴν ἰσραηλ καὶ ἰσραηλ ἀνέστησαν καὶ ἐπάταξαν τὴν μοαβ καὶ ἔφυγον ἀπὸ προσώπου αὐτῶν καὶ εἰσῆλθον εἰσπορευόμενοι καὶ τύπτοντες τὴν μοαβ
- 25 а міста руйнували, і на всяку добру польову ділянку усі кидали свого каменя й закидали її, і всяке джерело води загачували, і валили всяке добре дерево, й аж тільки в Кір-Харешеті позоставили каміння його. I оточили тарани, та й били його.
Pulling down the towns, covering every good field with stones, stopping up all the water-springs, and cutting down all the good trees; they went on driving Moab before them till only in Kir-hareseth were there any Moabites; and the fighting-men went round the town raining stones on it.
καὶ τὰς πόλεις καθεῖλον καὶ πᾶσαν μερίδα ἀγαθὴν ἔρριψαν ἀνὴρ τὸν λίθον καὶ ἐνέπλησαν αὐτὴν καὶ πᾶσαν πηγὴν ὕδατος ἐνέφραξαν καὶ πᾶν ξύλον ἀγαθὸν κατέβαλον ἕως τοῦ καταλιπεῖν τοὺς λίθους τοῦ τοίχου καθηρημένους καὶ ἐκύκλευσαν οἱ σφενδονῆται καὶ ἐπάταξαν αὐτήν
- 26 I побачив моавський цар, що бій перемагає його, і взяв він сім сотень чоловіка, що орудують мечем, щоб продертися до едомського царя, та не зміг.
And when the king of Moab saw that the fight was going against him, he took with him seven hundred men armed with swords, with the idea of forcing a way through to the king of Aram, but they were not able to do so.
καὶ εἶδεν ὁ βασιλεὺς μοαβ ὅτι ἐκραταίωσεν ὑπὲρ αὐτὸν ὁ πόλεμος καὶ ἔλαβεν μεθ' αὐτοῦ ἑπτακοσίους ἄνδρας ἐσπασμένους ῥομφαίαν διακόψαι πρὸς βασιλέα εδωμ καὶ οὐκ ἠδυνήθησαν
- 27 I він узяв свого перворідного сина, що мав царювати замість нього, і приніс його цілопаленням на мурі... I повстав великий гнів на Ізраїля, і вони відступили від нього, і вернулися до свого краю.
Then he took his oldest son, who would have been king after him, offering him as a burned offering on the wall. So there was great wrath against Israel; and they went away from him, back to their country.
καὶ ἔλαβεν τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν πρωτότοκον ὃς ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ καὶ ἀνήνεγκεν αὐτὸν ὀλοκαύτωμα ἐπὶ τοῦ τείχους καὶ ἐγένετο μετάμελος μέγας ἐπὶ ἰσραηλ καὶ ἀπῆραν ἀπ' αὐτοῦ καὶ ἐπέστρεψαν εἰς τὴν γῆν
- 1 ¶ A одна з жінок пророчих синів кликала до Єлисея, говорячи: Помер раб твій, мій чоловік! A ти знаєш, що раб твій боявся Господа. A позичальник прийшов ось, щоб забрати собі дв ос дітей моїх за рабів...
Now a certain woman, the wife of one of the sons of the prophets, came crying to Elisha and said, Your servant my husband is dead; and to your knowledge he was a worshipper of the Lord; but now, the creditor has come to take my two children as servants in payment of his debt.
καὶ γυνὴ μία ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν προφητῶν ἐβόα πρὸς ελισαε λέγουσα ὁ δοῦλός σου ὁ ἀνὴρ μου ἀπέθανεν καὶ σὺ ἔγινωξ ὅτι δοῦλος ἦν φοβούμενος τὸν κύριον καὶ ὁ δανιστὴς ἦλθεν λαβεῖν τοὺς δύο υἱοὺς μου ἑαυτῷ εἰς δούλους
- 2 I сказав до неї Єлисей: Що я зроблю тобі? Розкажи мені, що є в тебе в домі. A та відказала: Нічого нема в домі твоєї невільниці, є тільки горня оливи.
Then Elisha said to her, What am I to do for you? say now, what have you in the house? And she said, Your servant has nothing in the house but a pot of oil.
καὶ εἶπεν ελισαε τί ποιήσω σοι ἀναγγεῖλόν μοι τί ἐστίν σοι ἐν τῷ οἴκῳ ἢ δὲ εἶπεν οὐκ ἔστιν τῇ δούλῃ σου οὐθέν ἐν τῷ οἴκῳ ὅτι ἀλλ' ἡ ὁ ἀλείψομαι ἔλαιον
- 3 A він сказав: Иди, позич собі насторони посуд від усіх сусідок твоїх, посуд порожній. Не бери мало!
Then he said, Go out to all your neighbours and get vessels, a very great number of them.
καὶ εἶπεν πρὸς αὐτήν δεῦρο αἴτησον σαυτῇ σκεύη ἔξωθεν παρὰ πάντων τῶν γειτόνων σου σκεύη κενὰ μὴ ὀλιγώσης

- 4 **I** ввійдеш, і замкнеш двері за собою та за синами своїми, і поналивася у всі ті посудини, а повні повідставляй.
Then go in, and, shutting the door on yourself and your sons, put oil into all these vessels, putting on one side the full ones.
 και εισελεῦθη και ἀποκλείσεις τὴν θύραν κατὰ σοῦ και κατὰ τῶν υἱῶν σου και ἀποχεῖς εἰς τὰ σκεῦη ταῦτα και τὸ πληρωθὲν ἀρείς
- 5 **I** пішла вона від нього, і замкнула двері за собою та за синами своїми. Вони подавали їй посуд, а вона наливала.
So she went away, and when the door was shut on her and her sons, they took the vessels to her and she put oil into them.
 και ἀπῆλθεν παρ' αὐτοῦ και ἐποίησεν οὕτως και ἀπέκλεισεν τὴν θύραν κατ' αὐτῆς και κατὰ τῶν υἱῶν αὐτῆς αὐτοὶ προσήγγιζον πρὸς αὐτήν και αὐτὴ ἐπέχεεν
- 6 **I** сталося, коли понаповнювано посуд, то сказала вона до сина свого: Подай мені ще посуду! А він відказав їй: Нема вже посуду. І спинилася олива.
And when all the vessels were full, she said to her son, Get me another vessel. And he said, There are no more. And the flow of oil was stopped.
 ἕως ἐπλήσθησαν τὰ σκεῦη και εἶπεν πρὸς τοῦς υἱοῦς αὐτῆς ἐγγίσατε ἐτι πρὸς με σκευος και εἶπον αὐτῇ οὐκ ἔστιν ἐτι σκευος και ἔστη τὸ ἔλαιον
- 7 **I** вона прийшла, і донесла Божому чоловікові. І він сказав: Иди, продай ту оливу, та й заплати свосму позичальникові. А ти та сини твої будете жити на позостале.
So she came to the man of God and gave him word of what she had done. And he said, Go and get money for the oil and make payment of your debt, and let the rest be for the needs of yourself and your sons.
 και ἦλθεν και ἀπήγγειλεν τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ θεοῦ και εἶπεν ελίσαιε δεῦρο και ἀπόδου τὸ ἔλαιον και ἀποτεῖσεις τοῦς τόκους σου και σὺ και οἱ υἱοὶ σου ζήσεσθε ἐν τῷ ἐπιλοίπῳ ἐλαίῳ
- 8 ¶ **I** сталося певного дня, і прийшов Єлисей до Шунаму, а там була багата жінка, і вона сильно просила його до себе поїсти хліба. І бувало, скільки разів приходив він, заходив туди їст и хліб.
Now there came a day when Elisha went to Shunem, and there was a woman of high position living there, who made him come in and have a meal with her. And after that, every time he went by, he went into her house for a meal.
 και ἐγένετο ἡμέρα και διέβη ελίσαιε εἰς σουμαν και ἐκεῖ γυνὴ μεγάλη και ἐκράτησεν αὐτὸν φαγεῖν ἄρτον και ἐγένετο ἀφ' ἱκανοῦ τοῦ εἰσπορεύεσθαι αὐτὸν ἐξέκλινεν τοῦ ἐκεῖ φαγεῖν
- 9 **I** сказала вона до чоловіка свого: Ось я познала, що Божий чоловік, який завжди приходить до нас, він святий.
And she said to her husband, Now I see that this is a holy man of God, who comes by day after day.
 και εἶπεν ἡ γυνὴ πρὸς τὸν ἄνδρα αὐτῆς ἰδοὺ δὴ ἔγνων ὅτι ἀνθρώπος τοῦ θεοῦ ἅγιος οὗτος διαπορεύεται ἐφ' ἡμᾶς διὰ παντός
- 10 Зробім же малу муровану горницю, і поставимо йому там ліжко, і стола, і стільця, і свічника. І коли він приходитиме до нас, то заходитиме туди.
So let us make a little room on the wall; and put a bed there for him, and a table and a seat and a light; so that when he comes to us, he will be able to go in there.
 ποιήσωμεν δὴ αὐτῷ ὑπερῶρον τόπον μικρὸν και θώμεν αὐτῷ ἐκεῖ κλίνην και τράπεζαν και δίφρον και λυχνίαν και ἔσται ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι πρὸς ἡμᾶς και ἐκκλινεῖ ἐκεῖ
- 11 **О**дного разу прийшов він туди, і зайшов до горниці та й ліг там.
Now one day, when he had gone there, he went into the little room and took his rest there.
 και ἐγένετο ἡμέρα και εἰσῆλθεν ἐκεῖ και ἐξέκλινεν εἰς τὸ ὑπερῶρον και ἐκοιμήθη ἐκεῖ
- 12 **I** сказав він до свого слуги Гехазі: Поклич оцю шунамітянку! І той покликав її, і вона стала перед ним.
And he said to Gehazi, his servant, Send for this Shunammite. So in answer to his voice she came before him.
 και εἶπεν πρὸς γιεζι τὸ παιδάριον αὐτοῦ κάλεσόν μοι τὴν σωμανίτιν αὐτήν και ἐκάλεσεν αὐτήν και ἔστη ἐνώπιον αὐτοῦ
- 13 **I** сказав він до нього: Скажи їй: Ось ти старанно піклувалася про всі наші потреби. Що зробити тобі за це? Чи є що, щоб сказати про тебе цареві або начальникові війська? А вона відказала: Ні, я сиджу серед народу свого!
And he said to him, Now say to her, See, you have taken all this trouble for us; what is to be done for you? will you have any request made for you to the king or the captain of the army? But she said, I am living among my people.
 και εἶπεν αὐτῷ εἰπὸν δὴ πρὸς αὐτήν ἰδοὺ ἐξέστησας ἡμῖν πᾶσαν τὴν ἔκστασιν αὐτήν τί δεῖ ποιῆσαι σοι εἰ ἔστιν λόγος σοι πρὸς τὸν βασιλέα ἢ πρὸς τὸν ἄρχοντα τῆς δυνάμεως ἢ δὲ εἶπεν ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ μου ἐγὼ εἰμι οἰκῶ
- 14 **I** сказав він: Що ж зробити їй? А Гехазі відказав: Та вона не має сина, а чоловік її старий.
So he said, What then is to be done for her? And Gehazi made answer, Still there is this, she has no son and her husband is old.
 και εἶπεν τί δεῖ ποιῆσαι αὐτῇ και εἶπεν γιεζι τὸ παιδάριον αὐτοῦ και μάλα υἱὸς οὐκ ἔστιν αὐτῇ και ὁ ἀνὴρ αὐτῆς πρεσβύτης
- 15 **А** він сказав: Поклич її. І він покликав її, і вона стала при вході.
Then he said, Send for her. And in answer to his voice she took her place at the door.
 και ἐκάλεσεν αὐτήν και ἔστη παρὰ τὴν θύραν

- 16 **I** він сказав: На цей означений час, коли саме цей час вернеться, ти обійматимеш сина! А вона відказала: Ні, пане, чоловіче Божий, не говори неправди своїй невілїниці!
And Elisha said, At this time in the coming year you will have a son in your arms. And she said, No, my lord, O man of God, do not say what is false to your servant.
 και ειπεν ελισαιε προς αυτην εις τον καιρον τουτον ως η ωρα ζωσα συ περιεληφουα υιον η δε ειπεν μη κυριε μου μη διαψεση την δουλην σου
- 17 Та зачала та жінка, і породила сина на той означений час, того саме часу, про який говорив до неї Єлисей.
Then the woman became with child and gave birth to a son at the time named, in the year after, as Elisha had said to her.
 και εν γαστρι ελαβεν η γυνη και ετεκεν υιον εις τον καιρον τουτον ως η ωρα ζωσα ως ελλαησεν προς αυτην ελισαιε
- 18 ¶ I росло те дитя. А одного разу вийшло воно до свого батька до женців.
Now one day, when the child was older, he went out to his father to where the grain was being cut.
 και ηδρυνθη το παιδαριον και εγενετο ηνικα εξηλθεν το παιδαριον προς τον πατερα αυτοу προς τους θεριζοντας
- 19 I сказало воно до свого батька: Голова моя, голова моя!... А той сказав слуги: Занеси його до його матері!
And he said to his father, My head, my head! And the father said to a servant, Take him in to his mother.
 και ειπεν προς τον πατερα αυτοу την κεφαλην μου την κεφαλην μου και ειπεν τω παιδαριω αρον αυτον προς την μητερα αυτοу
- 20 I той поніс його, і приніс його до його матері. I сиділо воно на її колінах аж до полудня, та й померло...
And he took him in to his mother, and she took him on her knees and kept him there till the middle of the day, when his life went from him.
 και ηρεν αυτον προς την μητερα αυτοу και εκοιμηθη επι των γονατων αυτης εως μεσημβριας και απεθανεν
- 21 I ввійшла вона, і поклала його на ліжко Божого чоловіка, і замкнула за ним двері та й ввійшла.
Then she went up and put him on the bed of the man of God, shutting the door on him, and went out.
 και ανηγγεκεν αυτον και εκοιμισεν αυτον επι την κλινην του ανθρωπου του θεου και απεκλεισεν κατ' αυτοу και εξηλθεν
- 22 I покликала вона свого чоловіка та й сказала: Пришли мені одного із слуг та одну з ослиць, і я поїду до Божого чоловіка й вернуся.
And she said to her husband, Send me one of the servants and one of the asses so that I may go quickly to the man of God and come back again.
 και εκαλεσεν τον ανδρα αυτης και ειπεν αποστειλον δη μοι εν των παιδαριων και μιαν των ονων και δραμουμαι εως του ανθρωπου του θεου και επιστρεψω
- 23 A він сказав: Чому ти їдеш до нього? Сьогодні не новомісяччя й не субота. А вона відказала: Добре!
And he said, Why are you going to him today? it is not a new moon or a Sabbath. But she said, It is well.
 και ειπεν τι οτι συ πορευη προς αυτον σημερον ου νεομηνια ουδε σαββατον η δε ειπεν ειρηνη
- 24 I осідлала вона ослицю, і сказала до свого слуги: Поганяй та йди. Не затримуй мені в їзді, аж поки не скажу тобі.
Then she made the ass ready and said to her servant, Keep driving on; do not make a stop without orders from me.
 και επεσαξεν την ονον και ειπεν προς το παιδαριον αυτης αγε πορευου μη επισχης μοι του επιβηαι οτι εαν ειπω σοι
- 25 I поїхала вона, і приїхала до Божого чоловіка, до гори Кармел. I сталося, як Божий чоловік побачив її здалека, то сказав до слуги свого Гехазі: Ось та шунамїтянка!
So she went, and came to Mount Carmel, to the man of God. And when the man of God saw her coming in his direction, he said to Gehazi, his servant, See, there is the Shunammite;
 δευρο και πορευση και ελευση προς τον ανθρωπον του θεου εις το ορος το καρμηλιον και εγενετο ως ειδεν ελισαιε ερχομενην αυτην και ειπεν προς γιεζι το παιδαριον αυτοу ιδου δη η σωμανιτις εκε ινη
- 26 Побіжи ж назустріч їй та й скажи їй: Чи все гаразд тобі, чи гаразд чоловікові твосму, чи гаразд дитині? А та відказала: Усе гаразд!
Go quickly to her, and on meeting her say to her, Are you well? and your husband and the child, are they well? And she said in answer, All is well.
 υν δραμε εις απαντην αυτης και ερεις ει ειρηνη σοι ει ειρηνη τω ανδρι σου ει ειρηνη τω παιδαριω η δε ειπεν ειρηνη
- 27 I прийшла вона до Божого чоловіка на гору, і сильно схопила за ноги його. А Гехазі підійшов, щоб відіхнути її, та Божий чоловік сказав: Позостав її, бо затурбована душа її, а Господь затаїв це передо мною й не сказав мені.
And when she came to where the man of God was on the hill, she put her hands round his feet; and Gehazi came near with the purpose of pushing her away; but the man of God said, Let her be, for her soul is bitter in her; and the Lord has kept it secret from me, and has not given me word of it.
 και ηλθεν προς ελισαιε εις το ορος και επελαβετο των ποδων αυτοу και ηγγισεν γιεζι απωσασθαι αυτην και ειπεν ελισαιε αφες αυτην οτι η ψυχη αυτης κατωδυνος αυτη και κυριος απεκρυψεν απ' ε μου και ουκ ανηγγειλεν μοι
- 28 А вона сказала: Чи я жадала сина від пана? Чи я не говорила: Не впроваджуй мене в обману?
Then she said, Did I make a request to my lord for a son? did I not say, Do not give me false words?
 η δε ειπεν μη ητησαμην υιον παρα του κυριου μου ουκ ειπα ου πλανησεις μετ' εμου

- 29 I він сказав до Gehazi: Опережи стегна свої, і візьми мою палицю в руку свою та й іди. Коли спіткаєш кого, не повітаєш його, а коли хто повітає тебе, не відповіси йому. I покладеш мою палицю на хлопцеве обличчя.
Then he said to Gehazi, Make yourself ready, and take my stick in your hand, and go: if you come across anyone on the way, give him no blessing, and if anyone gives you a blessing, give him no answer. And put my stick on the child's face.
καὶ εἶπεν ελισαῖε τῷ γιεζὶ ζῶσαι τὴν ὄσφυν σου καὶ λαβὲ τὴν βακτηρίαν μου ἐν τῇ χειρὶ σου καὶ δεῦρο ὅτι ἐὰν εὖρης ἄνδρα οὐκ εὐλογήσεις αὐτόν καὶ ἐὰν εὐλογήσῃ σε ἄνθρωπος οὐκ ἀποκριθήσῃ αὐτῷ καὶ ἐπιθήσεις τὴν βακτηρίαν μου ἐπὶ πρόσωπον τοῦ παιδαρίου
- 30 A мати того хлопця сказала: Як живий Господь і жива душа твоя, я не полишу тебе! I він устав і пішов за нею.
But the mother of the child said, As the Lord is living and as your soul is living, I will not go back without you. So he got up and went with her.
καὶ εἶπεν ἡ μήτηρ τοῦ παιδαρίου ζῆ κύριος καὶ ζῆ ἡ ψυχὴ σου εἰ ἐγκαταλείψω σε καὶ ἀνέστη ελισαῖε καὶ ἐπορεύθη ὀπίσω αὐτῆς
- 31 A Gehazi пішов перед ними, і поклав ту палицю на хлопцеве обличчя, та не було ані голосу, ані чуття. I вернувся він навпроти нього, і доніс йому, говорячи: Не збудився той хлопець!
And Gehazi went on before them and put the stick on the child's face; but there was no voice, and no one gave attention. So he went back, and meeting him gave him the news, saying, The child is not awake.
καὶ γιεζὶ διῆλθεν ἔμπροσθεν αὐτῆς καὶ ἐπέθηκεν τὴν βακτηρίαν ἐπὶ πρόσωπον τοῦ παιδαρίου καὶ οὐκ ἦν φωνὴ καὶ οὐκ ἦν ἀκρόασις καὶ ἐπέστρεψεν εἰς ἀπαντὴν αὐτοῦ καὶ ἀπήγγειλεν αὐτῷ λέγων ὅτι ἠγέρθη τὸ παιδάριον
- 32 I ввійшов Єлисей у дім, аж ось той хлопець лежить мертвий на ліжку його!...
And when Elisha came into the house he saw the child dead, stretched on his bed.
καὶ εἰσῆλθεν ελισαῖε εἰς τὸν οἶκον καὶ ἰδοὺ τὸ παιδάριον τεθνηκὸς κεκοιμισμένον ἐπὶ τὴν κλίνην αὐτοῦ
- 33 I ввійшов він, і замкнув двері за ними обома, та й молився до Господа.
So he went in, and shutting the door on the two of them, made prayer to the Lord.
καὶ εἰσῆλθεν ελισαῖε εἰς τὸν οἶκον καὶ ἀπέκλεισεν τὴν θύραν κατὰ τῶν δύο ἐναντῶν καὶ προσήύξατο πρὸς κύριον
- 34 I ввійшов він, і ліг на того хлопця, і поклав уста свої на уста його, а очі свої на очі його, і долони свої на долони його. I схилювся над ним, і стало тепле тіло тієї дитини!...
Then he got up on the bed, stretching himself out on the child, and put his mouth on the child's mouth, his eyes on his eyes and his hands on his hands; and the child's body became warm.
καὶ ἀνέβη καὶ ἐκοιμήθη ἐπὶ τὸ παιδάριον καὶ ἔθηκεν τὸ στόμα αὐτοῦ ἐπὶ τὸ στόμα αὐτοῦ καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ καὶ τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἐπὶ τὰς χεῖρας αὐτοῦ καὶ διέκαμψεν ἐπ' αὐτόν καὶ διεθερμάνθη ἡ σὰρξ τοῦ παιδαρίου
- 35 I він знову ходив по дому раз сюди, а раз туди. I ввійшов він, і знову схилювся над ним, і чхнув той хлопець аж до семи раз. I розплющив той хлопець очі свої.
Then he came back, and after walking once through the house and back, he went up, stretching himself out on the child seven times; and the child's eyes became open.
καὶ ἐπέστρεψεν καὶ ἐπορεύθη ἐν τῇ οἰκίᾳ ἔνθεν καὶ ἔνθεν καὶ ἀνέβη καὶ συνέκαμψεν ἐπὶ τὸ παιδάριον ἕως ἑπτάκις καὶ ἦνοιζεν τὸ παιδάριον τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ
- 36 I покликав він Gehazi та й сказав: Поклич ту шунамїтянку! I той покликав її. I прийшла вона до нього, і він сказав: Забери свого сина!
And he gave orders to Gehazi, and said, Send for the Shunammite. And she came in answer to his voice. And he said, Take up your son.
καὶ ἐξεβόησεν ελισαῖε πρὸς γιεζὶ καὶ εἶπεν κάλεσον τὴν σωμανίτιν ταύτην καὶ ἐκάλεσεν καὶ εἰσῆλθεν πρὸς αὐτόν καὶ εἶπεν ελισαῖε λαβὲ τὸν υἱόν σου
- 37 I ввійшла вона, і впала до його ніг, і вклонилася до землі. I взяла вона сина свого та й вийшла...
And she came in, and went down on her face to the earth at his feet; then she took her son in her arms and went out.
καὶ εἰσῆλθεν ἡ γυνὴ καὶ ἐπεσεν ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ προσεκύνησεν ἐπὶ τὴν γῆν καὶ ἔλαβεν τὸν υἱὸν αὐτῆς καὶ ἐξῆλθεν
- 38 ¶ I вернувся Єлисей до Гїлгалу. А в Краю був голод, і пророчі сини сиділи перед ним. I сказав він до свого хлопця: Пристав великого горшка, і звари їжу для пророчих синів.
And Elisha went back to Gilgal, now there was very little food in the land; and the sons of the prophets were seated before him. And he said to his servant, Put the great pot on the fire, and make soup for the sons of the prophets.
καὶ ελισαῖε ἐπέστρεψεν εἰς γαλαλα καὶ ὁ λιμὸς ἐν τῇ γῇ καὶ οἱ υἱοὶ τῶν προφητῶν ἐκάθηντο ἐνώπιον αὐτοῦ καὶ εἶπεν ελισαῖε τῷ παιδαρίῳ αὐτοῦ ἐπίστησον τὸν λέβητα τὸν μέγαν καὶ ἔψε ψεμα τοῖς υἱοῖς τῶν προφητῶν
- 39 I вийшов один на поле, щоб назбирати ярини, і знайшов там витку рослину, і назбирав із неї повну свою одежу диких огірків. I він прийшов, і накришив до горшка їжі, бо вони не знали того.
And one went out into the field to get green plants and saw a vine of the field, and pulling off the fruit of it till the fold of his robe was full, he came back and put the fruit, cut up small, into the pot of soup, having no idea what it was.
καὶ ἐξῆλθεν εἷς εἰς τὸν ἀγρὸν συλλέξαι αριωθ καὶ εὗρεν ἄμπελον ἐν τῷ ἀγρῷ καὶ συνέλεξεν ἀπ' αὐτῆς τολόπην ἀγρίαν πλήρης τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ καὶ ἐνέβαλεν εἰς τὸν λέβητα τοῦ ψεμάτος ὅτι οὐκ ἔγνωσαν

- 40 I поналивали вони людям їжі. I сталося, як вони їли ту їжу, то закричали й сказали: Смерть у горшку, чоловіче Божий! I не могли вони їсти...
Then they gave the men soup from the pot. And while they were drinking the soup, they gave a cry, and said, O man of God, there is death in the pot; and they were not able to take any more food.
καὶ ἐνέχει τοῖς ἀνδράσιν φαγεῖν καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐσθίειν αὐτοὺς ἐκ τοῦ ἐψήματος καὶ ἰδοὺ ἀνεβόησαν καὶ εἶπον θάνατος ἐν τῷ λέβητι ἀνθρώπε τοῦ θεοῦ καὶ οὐκ ἠδύναντο φαγεῖν
- 41 A він сказав: Дайте муки! I він всипав її до горшка і сказав: Наливай народові, і нехай їдять! I вже не було нічого злого в горшку.
But he said, Get some meal. And he put it into the pot, and said, Now give it to the people so that they may have food. And there was nothing bad in the pot.
καὶ εἶπεν λάβετε ἄλευρον καὶ ἐμβάλετε εἰς τὸν λέβητα καὶ εἶπεν ελισσάει πρὸς γεῖσι τὸ παιδάριον ἔρχει τῷ λαῷ καὶ ἐσθιέτωσαν καὶ οὐκ ἐγενήθη ἔτι ἐκεῖ ῥῆμα πονηρὸν ἐν τῷ λέβητι
- 42 I прийшов один чоловік із Баал-Шалішу, і приніс Божому чоловікові хліб первоплоду, двадцять ячмінних хлібців та зерна в колосках у своїй торбі. I сказав Єлисей: Дай народові, і нехай вони їдять!
Now a man came from Baal-shalishah with an offering of first-fruits for the man of God, twenty barley cakes and garden fruit in his bag. And he said, Give these to the people for food.
καὶ ἀνὴρ διῆλθεν ἐκ βαϊθσαριασ καὶ ἤνεγκεν πρὸς τὸν ἄνθρωπον τοῦ θεοῦ πρωτογενημάτων εἰκοσι ἄρτους κριθίνους καὶ παλάθας καὶ εἶπεν δότε τῷ λαῷ καὶ ἐσθιέτωσαν
- 43 A слуга його сказав: Що оце покладу я перед сотнею чоловіка? Та він відказав: Дай народові, і нехай їдять, бо так сказав Господь: Їжте й позоставте!
But his servant said, How am I to put this before a hundred men? But he said, Give it to the people for food; for the Lord says, There will be food for them and some over.
καὶ εἶπεν ὁ λειτουργὸς αὐτοῦ τί δῶ τοῦτο ἐνώπιον ἑκατὸν ἀνδρῶν καὶ εἶπεν δὸς τῷ λαῷ καὶ ἐσθιέτωσαν ὅτι τάδε λέγει κύριος φάγονται καὶ καταλείψουσιν
- 44 I він поклав перед ними, і вони їли й позоставили, за словом Господнім.
So he put it before them, and they had a meal and there was more than enough, as the Lord had said.
καὶ ἐφαγον καὶ κατέλιπον κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου
- 1 ¶ A Нааман, начальник війська сирійського царя, був муж великий перед своїм паном, вельмиповажаний, бо через нього Господь дав перемогу Сирії. I був це муж дуже хоробрий, але прокажений.
Now Naaman, chief of the army of the king of Aram, was a man of high position with his master, and greatly respected, because by him the Lord had given salvation to Aram; but he was a leper.
καὶ ναϊμαν ὁ ἄρχων τῆς δυνάμεως συρίας ἦν ἀνὴρ μέγας ἐνώπιον τοῦ κυρίου αὐτοῦ καὶ τεθραυσμασμένος προσώπῳ ὅτι ἐν αὐτῷ ἔδωκεν κύριος σωτηρίαν συρία καὶ ὁ ἀνὴρ ἦν δυνατὸς ἰσχύϊ λελεπτρωμ ἑνος
- 2 A сирійці вийшли були ордами, і взяли до неволі з Ізраїлевого краю малу дівчину, і вона usługовувала жінці Наамана.
Now the Aramaeans had gone out in bands, and taken prisoner from Israel a little girl, who became servant to Naaman's wife.
καὶ συρία ἐξῆλθον μονόζωνοι καὶ ἠχμαλώτευσαν ἐκ γῆς ἰσραηλ νεάνιδα μικράν καὶ ἦν ἐνώπιον τῆς γυναικὸς ναϊμαν
- 3 I сказала вона до своєї пані: Ох, коли б пан мій побував у того пророка, що в Самарії, то він виликував би його від прокази його!
And she said to her master's wife, If only my lord would go to the prophet in Samaria, he would make him well.
ἢ δὲ εἶπεν τῇ κυρία αὐτῆς ὄφελον ὁ κύριός μου ἐνώπιον τοῦ προφήτου τοῦ θεοῦ τοῦ ἐν σαμαρείᾳ τότε ἀποσυνάξει αὐτὸν ἀπὸ τῆς λέπρας αὐτοῦ
- 4 A Нааман прийшов, і доніс свосму панові, говорячи: Отак і отак говорила та дівчина, що з Ізраїлевого краю.
And someone went and said to his lord, This is what the girl from the land of Israel says.
καὶ εἰσῆλθεν καὶ ἀπήγγειλεν τῷ κυρίῳ αὐτοῦ καὶ εἶπεν οὕτως καὶ οὕτως ἐλάλησεν ἢ νεάνις ἢ ἐκ γῆς ἰσραηλ
- 5 I сказав сирійський цар: Тож піди, а я пошлю свого листа до Ізраїлевого царя. I той пішов, і взяв із собою десять талантів срібла та шість тисяч шеклів золота, і десять змін одежі.
So the king of Aram said, Go then; and I will send a letter to the king of Israel. And he went, taking with him ten talents of silver and six thousand shekels of gold, and ten changes of clothing.
καὶ εἶπεν βασιλεὺς συρίας πρὸς ναϊμαν δεῦρο εἴσελθε καὶ ἐξαποστελῶ βιβλίον πρὸς βασιλέα ἰσραηλ καὶ ἐπορεύθη καὶ ἔλαβεν ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ δέκα τάλαντα ἀργυρίου καὶ ἑξακισχιλίους χρυσοῦς καὶ ἰ δέκα ἀλλασσομένας στολάς
- 6 I він приніс до Ізраїлевого царя такого листа: Ось тепер, як прийде оцей лист до тебе, то знай: ото послав я до тебе свого раба Наамана, а ти виликуєш його від прокази його.
And he took the letter to the king of Israel, in which the king of Aram had said, See, I have sent my servant Naaman to you to be made well, for he is a leper.
καὶ ἤνεγκεν τὸ βιβλίον πρὸς τὸν βασιλέα ἰσραηλ λέγων καὶ νῦν ὡς ἂν ἔλθῃ τὸ βιβλίον τοῦτο πρὸς σέ ἰδοὺ ἀπέστειλα πρὸς σέ ναϊμαν τὸν δοῦλόν μου καὶ ἀποσυνάξεις αὐτὸν ἀπὸ τῆς λέπρας αὐτοῦ
- 7 I сталося, як Ізраїлів цар перечитав цього листа, то роздер свої шати й сказав: Чи я Бог, щоб убивати чи лишати при житті, що той послав до мене, щоб я виликував чоловіка від прокази його? Тож знайте й дивіться це він шукає проти мене заціпки.
But the king of Israel, after reading the letter, was greatly troubled and said, Am I God, to give death and life? why does this man send a leper to me to be made well? is it not clear that he is looking for a cause of war?
καὶ ἐγένετο ὡς ἀνέγνω βασιλεὺς ἰσραηλ τὸ βιβλίον διέρρηξεν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ εἶπεν μὴ θεὸς ἐγὼ τοῦ θανατώσαι καὶ ζωοποιῆσαι ὅτι οὗτος ἀποστέλλει πρὸς με ἀποσυνάξει ἄνδρα ἀπὸ τῆς λέπρας αὐτοῦ ὅτι πλὴν γινώτε δὴ καὶ ἴδετε ὅτι προφασίζεται οὗτός με

- 8 I сталося, як почув Єлисей, Божий чоловік, що Ізраїлів цар роздер шати свої, то послав до царя, говорячи: Нашо роздер ти шати свої? Нехай той прийде до мене, і пізнає, що є пророк ув Ізраїлі!
 Now Elisha, the man of God, hearing that the king of Israel had done this, sent to the king, saying, Why are you troubled? send the man to me, so that he may see that there is a prophet in Israel.
 και ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ελισαιε ὅτι διέρρηξεν ὁ βασιλεὺς ἰσραηλ τὰ ἱμάτια ἑαυτοῦ καὶ ἀπέστειλεν πρὸς τὸν βασιλέα ἰσραηλ λέγων ἵνα τί διέρρηξας τὰ ἱμάτιά σου ἐλθέτω δὴ πρὸς με ναϊμαν καὶ γνώτω ὅτι ἐστὶν προφήτης ἐν ἰσραηλ.
- 9 ¶ I прибув Нааман зо своїми кіньми та з колесницею своєю, і став при вході Єлисеєвого дому.
 So Naaman, with all his horses and his carriages, came to the door of Elisha's house.
 και ἦλθεν ναϊμαν ἐν ἵππῳ καὶ ἄρματι καὶ ἔστη ἐπὶ θύρας οἴκου ελισαιε
- 10 I послав Єлисей до нього посла, говорячи: Иди, і вимисся сім раз у Йордані, і вигоїться тіло твоє тобі, й очистишся.
 And Elisha sent a servant to him, saying, Go to Jordan, and after washing seven times in its waters your flesh will be well again and you will be clean.
 και ἀπέστειλεν ελισαιε ἄγγελον πρὸς αὐτὸν λέγων πορευθεὶς λούσαι ἐπτὰκις ἐν τῷ ἰορδάνῃ καὶ ἐπιστρέψει ἡ σὰρξ σου σοι καὶ καθαρισθήσῃ
- 11 I розгнівався Нааман, і пішов і сказав: Ось я подумав був: він виїде до мене, і стане, і закличе Ім'я Господа, Бога свого, і покладе свою руку на те місце, і виликєс прокаженого...
 But Naaman was angry and went away and said, I had the idea that he would come out to see such an important person as I am, and make prayer to the Lord his God, and with a wave of his hand over the place make the leper well.
 και ἐθυμώθη ναϊμαν καὶ ἀπῆλθεν καὶ εἶπεν ἰδοὺ δὴ ἔλεγον ὅτι ἐξελεύσεται πρὸς με καὶ στήσεται καὶ ἐπικαλέσεται ἐν ὀνόματι θεοῦ αὐτοῦ καὶ ἐπιθήσει τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τὸν τόπον καὶ ἀποσυνάξει τὸ λεπρόν
- 12 Чи ж не ліпші Авана та Парпар, дамаські річки, від усіх Ізраїлевих вод? Чи не міг я вимитися в них, і стати чистим? I повернувся він, і пішов у гнів.
 Are not Abana and Pharpar, rivers of Damascus, better than all the waters of Israel? may I not be washed in them and become clean? So turning, he went away in wrath.
 οὐχὶ ἀγαθὸς ἀβανα καὶ φαρφαρ ποταμοὶ δαμασκοῦ ὑπὲρ ἰορδάνῃν καὶ πάντα τὰ ὕδατα ἰσραηλ οὐχὶ πορευθεὶς λούσομαι ἐν αὐτοῖς καὶ καθαρισθήσομαι καὶ ἐξέκλινεν καὶ ἀπῆλθεν ἐν θυμῷ
- 13 I підійшли його раби, і говорили до нього, і сказали: Батьку мій, коли б велику річ говорив тобі той пророк, чи ж ти не зробив би? А що ж, коли він сказав тобі тільки: Умийся і буде ш чистий!
 Then his servants came to him and said, If the prophet had given you orders to do some great thing, would you not have done it? how much more then, when he says to you, Be washed and become clean?
 και ἤγγισαν οἱ παῖδες αὐτοῦ καὶ ἐλάλησαν πρὸς αὐτὸν μέγαν λόγον ἐλάλησεν ὁ προφήτης πρὸς σέ οὐχὶ ποιήσεις καὶ ὅτι εἶπεν πρὸς σέ λούσαι καὶ καθαρίσθητι
- 14 I зійшов він, і занурився в Йордані сім раз, за словом Божого чоловіка. I сталося тіло його, як тіло малого хлопця, і став він чистий!
 Then he went down seven times into the waters of Jordan, as the man of God had said; and his flesh became like the flesh of a little child again, and he was clean.
 και κατέβη ναϊμαν καὶ ἐβαπτίσατο ἐν τῷ ἰορδάνῃ ἐπτὰκι κατὰ τὸ ῥῆμα ελισαιε καὶ ἐπέστρεψεν ἡ σὰρξ αὐτοῦ ὡς σὰρξ παιδαρίου μικροῦ καὶ ἐκαθαρίσθη
- 15 ¶ I вернувся до Божого чоловіка він та ввесь табір його. I прийшов він, і став перед ним та й сказав: Оце пізнав я, що на всій землі нема Бога, а тільки в Ізраїлі! А тепер візьми дарун ка від свого раба.
 Then he went back to the man of God, with all his train, and, taking his place before him, said, Now I am certain that there is no God in all the earth, but only in Israel: now then, take an offering from me.
 και ἐπέστρεψεν πρὸς ελισαιε αὐτὸς καὶ πᾶσα ἡ παρεμβολὴ αὐτοῦ καὶ ἦλθεν καὶ ἔστη καὶ εἶπεν ἰδοὺ δὴ ἔγνωκα ὅτι οὐκ ἐστὶν θεὸς ἐν πάσῃ τῇ γῆ ὅτι ἄλλ' ἢ ἐν τῷ ἰσραηλ καὶ νῦν λαβὲ τὴν εὐλογίαν π ἀρὰ τοῦ δούλου σου
- 16 Та Єлисей відказав: Як живий Господь, що стою перед лицем Його, я не візьму! А той сильно просив його взяти, та він відмовився.
 But he said, By the life of the Lord whose servant I am, I will take nothing from you. And he did his best to make him take it but he would not.
 και εἶπεν ελισαιε ζῆ κύριος ᾧ παρέστην ἐνώπιον αὐτοῦ εἰ λήψομαι καὶ παρεβιάσατο αὐτὸν λαβεῖν καὶ ἠπειθήσεν
- 17 I сказав Нааман: А як ні, то нехай буде дано твоєму рабові землі, скільки понесуть два мули, бо твій раб не буде вже приносити цілопалення та жертву іншим богам, а тільки Господе ві!
 Then Naaman said, If you will not, then let there be given to your servant as much earth as two beasts are able to take on their backs; because from now on, your servant will make no offering or burned offering to other gods, but only to the Lord.
 και εἶπεν ναϊμαν καὶ εἰ μὴ δοθῆτω δὴ τῷ δούλῳ σου γόμος ζεύγους ἡμιόνων καὶ σύ μοι δώσεις ἐκ τῆς γῆς τῆς πυρραῆς ὅτι οὐ ποιήσει ἔτι ὁ δούλός σου ὀλοκαύτωμα καὶ θυσίασμα θεοῖς ἑτέροις ἄλλ' ἢ τῷ κυρίῳ μόνῳ

- 18 Тільки оцю річ нехай простить Господь твоєму рабові: коли мій пан прийде до Ріммонового дому, щоб там поклонитися, і опиратиметься на мою руку, то й я схилюся в Ріммоновім домі. Коли я кланятимуся в Ріммоновім домі, то нехай простить Господь твоєму рабові цю річ!
But may your servant have the Lord's forgiveness for this one thing: when my master goes into the house of Rimmon for worship there, supported on my arm, and my head is bent in the house of Rimmon; when his head is bent in the house of Rimmon, may your servant have the Lord's forgiveness for this thing.
 και ἰλάσεται κύριος τῷ δοῦλῳ σου ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι τὸν κύριόν μου εἰς οἶκον ρεμμαν προσκυνῆσαι αὐτὸν και ἐπαναπαύσεται ἐπὶ τῆς χειρὸς μου και προσκυνήσω ἐν οἴκῳ ρεμμαν ἐν τῷ προσκυνεῖν αὐτὸν ἐν οἴκῳ ρεμμαν και ἰλάσεται δὴ κύριος τῷ δοῦλῳ σου ἐν τῷ λόγῳ τούτῳ
- 19 А той відказав: Иди з миром! І відійшов від нього на невелику відстань.
And he said to him, Go in peace. And he went from him some distance.
 και εἶπεν ελισαιε πρὸς ναυμαν δεῦρο εἰς εἰρήνην και ἀπῆλθεν ἀπ' αὐτοῦ εἰς δεβραθα τῆς γῆς
- 20 ¶ I сказав Гехазі, слуга Єлисея, чоловіка Божого: Ось мій пан стримав цього сиріянина Наамана, щоб нічого не взяти з руки його, що він приніс. Як живий Господь, побіжу за ним і візьму щось від нього!...
But Gehazi, the servant of Elisha, the man of God, said, Now my master has taken nothing from Naaman, this Aramaean, of what he would have given him: by the living Lord, I will go after him and get something from him.
 και εἶπεν γιεζι τὸ παιδάριον ελισαιε ἰδοὺ ἐφείσατο ὁ κύριός μου τοῦ ναυμαν τοῦ σύρου τούτου τοῦ μὴ λαβεῖν ἐκ χειρὸς αὐτοῦ ἃ ἐνήνοχεν ζῆ κύριος ὅτι εἰ μὴ δραμοῦμαι ὀπίσω αὐτοῦ και λήψομαι παρ' αὐτοῦ τι
- 21 I погнався Гехазі за Нааманом. I побачив Нааман бігуна за собою, і зіскочив із воза навпроти нього й сказав: Чи все гаразд?
So Gehazi went after Naaman. And when Naaman saw him running after him, he got down from his carriage and went back to him and said, Is all well?
 και ἐδῶξε γιεζι ὀπίσω τοῦ ναυμαν και εἶδεν αὐτὸν ναυμαν τρέχοντα ὀπίσω αὐτοῦ και ἐπέστρεψεν ἀπὸ τοῦ ἄρματος εἰς ἀπαντήν αὐτοῦ
- 22 А той відказав: Гаразд! Пан мій послав мене, говорячи: Ось тепер прийшла до мене з Єфремових гір двос юнаків, пророчи сини. Дай їм талант срібла та дві зміни одежі!
And he said, All is well: but my master has sent me, saying, Even now, two young men of the sons of the prophets have come to me from the hill-country of Ephraim; will you give me a talent of silver and two changes of clothing for them?
 και εἶπεν εἰρήνη ὁ κύριός μου ἀπέστειλὲν με λέγων ἰδοὺ νῦν ἦλθον πρὸς με δύο παιδάρια ἐξ ὄρους εφραιμ ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν προφητῶν δὸς δὴ αὐτοῖς τάλαντον ἀργυρίου και δύο ἀλλασσομένας στολάς
- 23 А Нааман відказав: Будь ласкав, візьми два таланти! І він упрощував його. І зав'язав він два таланти срібла в дві торбі, та дві зміни одежі, і дав своїм слугам, а вони понесли перед ним.
And Naaman said, Be good enough to take two talents. And forcing him to take them, he put two talents of silver in two bags, with two changes of clothing, and gave them to his two servants to take before him.
 και εἶπεν ναυμαν λαβὲ διτάλαντον ἀργυρίου και ἔλαβεν ἐν δυοι θυλάκοις και δύο ἀλλασσομένας στολάς και ἔδωκεν ἐπὶ δύο παιδάρια αὐτοῦ και ἦσαν ἔμπροσθεν αὐτοῦ
- 24 I прийшов він до згір'я, і взяв з їхньої руки, і вмістив у домі, а тих людей відпустив, і вони пішли.
When he came to the hill, he took them from their hands, and put them away in the house; and he sent the men away, and they went.
 και ἦλθον εἰς τὸ σκοτεινόν και ἔλαβεν ἐκ τῶν χειρῶν αὐτῶν και παρέθετο ἐν οἴκῳ και ἐξαπέστειλεν τοὺς ἀνδρας
- 25 А він прийшов та й став перед паном своїм. І сказав до нього Єлисей: Звідки ти, Гехазі? А той відказав: Нікуди не ходив твій раб, ані туди, ані сюди...
Then he came in and took his place before his master. And Elisha said to him, Where have you come from, Gehazi? And he said, Your servant went nowhere.
 και αὐτὸς εἰσῆλθεν και παρεστήκει πρὸς τὸν κύριον αὐτοῦ και εἶπεν πρὸς αὐτὸν ελισαιε πόθεν γιεζι και εἶπεν γιεζι οὐ πεπόρευται ὁ δοῦλός σου ἐνθα και ἐνθα
- 26 I сказав Єлисей до нього: Чи моє серце не ходило з тобою, коли обернувся той муж зо свого воза назустріч тобі? Чи час брати срібло та брати одежі, і оливки, і виноградника, і худобу дрібну та худобу велику, і рабів, і невільниць?
And he said to him, Did not my heart go with you, when the man got down from his carriage and went back to you? Is this a time for getting money, and clothing, and olive-gardens and vine-gardens, and sheep and oxen, and men-servants and women-servants?
 και εἶπεν πρὸς αὐτὸν ελισαιε οὐχὶ ἡ καρδιά μου ἐπορεύθη μετὰ σοῦ ὅτε ἐπέστρεψεν ὁ ἀνήρ ἀπὸ τοῦ ἄρματος εἰς συναντήν σοι και νῦν ἔλαβες τὸ ἀργύριον και νῦν ἔλαβες τὰ ἱμάτια και λήμψη ἐν αὐτῷ κτήπος και ἐλαιῶνας και ἀμπελῶνας και πρόβατα και βόας και παῖδας και παιδίσκας
- 27 Тож Нааманова проказа нехай приліпиться до тебе та до насіння твого навіки! І той вийшов від нього прокажений, побілівши, як сніг!...
Because of what you have done, the disease of Naaman the leper will take you in its grip, and your seed after you, for ever. And he went out from before him a leper as white as snow.
 και ἡ λέπρα ναυμαν κολληθήσεται ἐν σοὶ και ἐν τῷ σπέρματί σου εἰς τὸν αἰῶνα και ἐξῆλθεν ἐκ προσώπου αὐτοῦ λελεπρομένος ὡσεὶ χιῶν
- 1 ¶ I сказали пророчи сини до Єлисея: Ось те місце, де ми сидимо перед тобою, затісне для нас.
Now the sons of the prophets said to Elisha, There is not room enough for us in the place where we are living under your care;
 και εἶπον οἱ υἱοὶ τῶν προφητῶν πρὸς ελισαιε ἰδοὺ δὴ ὁ τόπος ἐν ᾧ ἡμεῖς οἰκοῦμεν ἐνώπιόν σου στενὸς ἀφ' ἡμῶν

- 2 Ходім аж до Йордану, і візьмімо звідти кожен по одній деревині, і зробимо собі місце, щоб сидіти там. А він сказав: Ідіть.
So let us go to Jordan, and let everyone get to work cutting boards, and we will make a living-place for ourselves there. And he said to them, Go, then.
 πορευθῶμεν δὴ εἰς τοῦ ἰορδάνου καὶ λάβωμεν ἐκεῖθεν ἀνήρ εἰς δοκὸν μίαν καὶ ποιήσωμεν ἑαυτοῖς ἐκεῖ τοῦ οἰκεῖν ἐκεῖ καὶ εἶπεν δεῦτε
- 3 І сказав один: Будь же ласкавий, і ходи зо своїми рабами! А він сказав: Я піду.
And one of them said, Be pleased to go with your servants. And he said, I will go.
 καὶ εἶπεν ὁ εἰς ἐπιεικέως δεῦρο μετὰ τῶν δούλων σου καὶ εἶπεν ἐγὼ πορεύσομαι
- 4 І пішов він із ними, і вони прийшли до Йордану, і рубали дерево.
So he went with them. And when they came to Jordan, they got to work cutting down trees.
 καὶ ἐπορεύθη μετ' αὐτῶν καὶ ἦλθον εἰς τὸν ἰορδάνην καὶ ἔτεμον τὰ ξύλα
- 5 І сталося, коли один валив деревину, то впала сокира до води. А той скрикнув і сказав: Ох, пане мій, таж вона позичена!
But one of them, while cutting a board, let the head of his axe go into the water; and he gave a cry, and said, This is a bad business, my master, for it is another's.
 καὶ ἰδοὺ ὁ εἰς καταβάλλον τὴν δοκὸν καὶ τὸ σιδήριον ἐξέπεσεν εἰς τὸ ὕδωρ καὶ ἐβόησεν ὃ κύριε καὶ αὐτὸ κεχρημένον
- 6 І сказав Божий чоловік: Куди вона впала? А той показав йому те місце. І він відрубав кусок дерева й кинув туди, і випливла сокира!...
And the man of God said, Where did it go in? and when he saw the place where it had gone into the water, cutting a stick, he put it into the water, and the iron came up to the top of the water.
 καὶ εἶπεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ ποῦ ἔπεσεν καὶ ἔδειξεν αὐτῷ τὸν τόπον καὶ ἀπέκτισεν ξύλον καὶ ἔρριψεν ἐκεῖ καὶ ἐπέπλασεν τὸ σιδήριον
- 7 І він сказав: Витягни собі! А той простяг свою руку і взяв...
Then he said, Take it up. So he put out his hand and took it.
 καὶ εἶπεν ὕψωσον σαυτῷ καὶ ἐξέτεινεν τὴν χεῖρα αὐτοῦ καὶ ἔλαβεν αὐτό
- 8 ¶ Сирійський цар воював з Ізраїлем. І радився він зо слугами своїми, говорячи: На такому то й такому то місці буде моє таборвання.
At that time the king of Aram was making war against Israel; and he had a meeting with the chiefs of his army and said, I will be waiting in secret in some named place.
 καὶ βασιλεὺς συρίας ἦν πολεμῶν ἐν ἰσραηλ καὶ ἐβουλεύσατο πρὸς τοὺς παῖδας αὐτοῦ λέγων εἰς τὸν τόπον τόνδε τινὰ ἐλμῶν παρεμβαλῶ
- 9 А Божий чоловік послав до Ізраїлевого царя, говорячи: Стережися переходити оце місце, бо там сходяться сиріяни!
And the man of God sent to the king of Israel, saying, Take care to keep away from that place, for the Aramaeans are waiting there in secret.
 καὶ ἀπέστειлен εἰσαίε πρὸς τὸν βασιλέα ἰσραηλ λέγων φύλαξαι μὴ παρελθεῖν ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ ὅτι ἐκεῖ συρία κέκρυπται
- 10 І послав Ізраїлів цар до того місця, про яке говорив йому Божий чоловік та остерігав його; і він стерігся там не раз і не два.
So the king of Israel sent to the place where the man of God had said there was danger, and kept clear of it more than once.
 καὶ ἀπέστειлен ὁ βασιλεὺς ἰσραηλ εἰς τὸν τόπον ὃν εἶπεν αὐτῷ εἰσαίε καὶ ἐφυλάξατο ἐκεῖθεν οὐ μίαν οὐδὲ δύο
- 11 І сильно занепокоїлося серце сирійського царя про ту річ, і він покликав своїх слуг та й сказав до них: Чи не розповісте мені, хто з наших зраджус перед Ізраїльським царем?
And at this, the mind of the king of Aram was greatly troubled, and he sent for his servants and said to them, Will you not make clear to me which of us is helping the king of Israel?
 καὶ ἐξεκινήθη ἡ ψυχὴ βασιλέως συρίας περὶ τοῦ λόγου τούτου καὶ ἐκάλεσεν τοὺς παῖδας αὐτοῦ καὶ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς οὐκ ἀναγγελεῖτέ μοι τίς προδίδωσίν με βασιλεῖ ἰσραηλ
- 12 І сказав один з його слуг: Ні, пане мій царю, це не наш, а це Єлисей, той пророк, що в Ізраїлі, доносить Ізраїлевому цареві ті слова, що ти говориш у спальні своїй!...
And one of them said, Not one of us, my lord king; but Elisha, the prophet in Israel, gives the king of Israel news of the words you say even in your bedroom.
 καὶ εἶπεν εἰς τῶν παιδῶν αὐτοῦ οὐχὶ κύριέ μου βασιλεῦ ὅτι εἰσαίε ὁ προφήτης ὁ ἐν ἰσραηλ ἀναγγέλλει τῷ βασιλεῖ ἰσραηλ πάντας τοὺς λόγους οὓς ἐὰν λαλήσης ἐν τῷ ταμείῳ τοῦ κοιτῶνός σου
- 13 ¶ А він відказав: Ідіть, і подивіться, де він, і я пошлю й візьму його! І донесено йому, кажучи: Ось він у Дотані!
Then he said, Go and see where he is, so that I may send and get him. And news came to him that he was in Dothan.
 καὶ εἶπεν δεῦτε ἴδετε ποῦ οὗτος καὶ ἀποστείλας λήμψομαι αὐτόν καὶ ἀνήγγειλαν αὐτῷ λέγοντες ἰδοὺ ἐν δωθαίμ
- 14 І послав він туди коні, і колесниці та військо. І прийшли вони вночі й оточили те місто.
So he sent there horses and carriages and a great army; and they came by night, circling the town.
 καὶ ἀπέστειлен ἐκεῖ ἵππον καὶ ἄρμα καὶ δύναμιν βαρεῖαν καὶ ἦλθον νυκτὸς καὶ περιεκύκλωσαν τὴν πόλιν
- 15 А слуга Божого чоловіка встав рано і вийшов, аж ось військо оточує місто, і коні, і колесниці! І сказав його слуга до нього: Ох, пане мій, що будемо робити?
Now the servant of the man of God, having got up early and gone out, saw an army with horses and carriages of war all round the town. And the servant said to him, O my master, what are we to do?
 καὶ ὄρθρισεν ὁ λειτουργὸς εἰσαίε ἀναστῆναι καὶ ἐξῆλθεν καὶ ἰδοὺ δύναμις κυκλοῦσα τὴν πόλιν καὶ ἵππος καὶ ἄρμα καὶ εἶπεν τὸ παιδάριον πρὸς αὐτόν ὃ κύριε πῶς ποιήσωμεν

- 16 А той відказав: Не бійся, бо ті, що з нами, численніші від тих, що з ними.
 And he said in answer, Have no fear; those who are with us are more than those who are with them.
 και ειπεν ελισαιε μη φοβοῦ ὅτι πλείους οἱ μεθ' ἡμῶν ὑπὲρ τοὺς μετ' αὐτῶν
- 17 I молився Єлисей і говорив: Господи, розкрий йому очі, і нехай він побачить! I відкрив Господь очі того слуги, і він побачив, аж ось гора повна коней та огняних колесниць навколо Єлисея!...
 Then Elisha made a prayer to the Lord, saying, Lord, let his eyes be open so that he may see. And the Lord made the young man's eyes open; and he saw that all the mountain was full of horses and carriages of fire round Elisha.
 και προσεῦξάτο ελισαιε και ειπεν κυριε διάνοιξον τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ παιδαρίου και ιδέτω και διήνοιξεν κύριος τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ και εἶδεν και ιδου τὸ ὄρος πλήρες ἵππων και ἄρμα πυρὸς περικύκλω ελισαιε
- 18 I зійшли сирійці до нього, а Єлисей помолвився до Господа й сказав: Удар цей люд сліпотою! I Він ударив їх сліпотою за Єлисеєвим словом...
 Now when the Aramaeans came down to Elisha, he made a prayer to the Lord saying, Lord, make this people blind. And he made them blind at Elisha's request.
 και κατέβησαν πρὸς αὐτὸν και προσηύξατο ελισαιε πρὸς κύριον και ειπεν πάταξον δὴ τοῦτο τὸ ἔθνος ἄορασία και ἐπάταξεν αὐτοὺς ἄορασία κατὰ τὸ ῥῆμα ελισαιε
- 19 I сказав до них Єлисей: Це не та дорога й не те місто. Ідїть за мною, й я проведу вас до того чоловіка, якого ви шукасте. I він завів їх у Самарію.
 And Elisha said to them, This is not the way, and this is not the town: come after me so that I may take you to the man you are searching for. And he took them to Samaria.
 και ειπεν πρὸς αὐτοὺς ελισαιε οὐχ αὕτη ἡ πόλις και αὕτη ἡ ὁδός δεῦτε ὀπίσω μου και ἀπάξω ὑμᾶς πρὸς τὸν ἄνδρα ὃν ζητεῖτε και ἀπήγαγεν αὐτοὺς εἰς σαμάρειαν
- 20 I сталося, як прийшли вони до Самарії, то Єлисей сказав: Господи, відкрий оці очі, і нехай вони побачать! I Господь відкрив їхні очі, і вони побачили, аж ось вони в середині Самарії!...
 And when they had come into Samaria, Elisha said, Lord, let the eyes of these men be open so that they may see. And the Lord made their eyes open, and they saw that they were in the middle of Samaria.
 και ἐγένετο ὡς εἰσῆλθον εἰς σαμάρειαν και ειπεν ελισαιε ἄνοιξον δὴ κύριε τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν και ιδέτωσαν και διήνοιξεν κύριος τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν και εἶδον και ιδου ἦσαν ἐν μέσῳ σαμαρείας
- 21 I сказав Ізраїлів цар до Єлисея, коли побачив їх: Чи побити їх, чи побити, мій батьку?
 And the king of Israel, when he saw them, said to Elisha, My father, am I to put them to the sword?
 και ειπεν ὁ βασιλεὺς ἰσραηλ ὡς εἶδεν αὐτοὺς εἰ πατάξας πατάξω πάτερ
- 22 А той відказав: Не вбивай! Чи ти повбиваш тих, кого ти взяв до неволі своїм мечем та своїм списом? Поклади хлїб та воду перед ними, і нехай вони їдять та п'ють, і нехай ідуть до свого пана.
 But he said in answer, You are not to put them to death; have you any right to put to death those whom you have not taken prisoner with your sword and your bow? put bread and water before them, so that they may have food and drink and go to their master.
 και ειπεν οὐ πατάξεις εἰ μη οὗς ἠγματοτεύσας ἐν ῥομφαίᾳ σου και τόξῳ σου σὺ τύπτεις παράθες ἄρτους και ὕδωρ ἐνώπιον αὐτῶν και φαγέτωσαν και πιέτωσαν και ἀπελεύετωσαν πρὸς τὸν κύριον αὐτῶν
- 23 I справив цар для них велику гостину, і вони їли й пили; і він відпустив їх, і вони пішли до свого пана. I сирійські орди вже більш не входили до Ізраїлевого Краю.
 So he made ready a great feast for them, and when they had had food and drink, he sent them away and they went back to their master. And no more bands of Aramaeans came into the land of Israel.
 και παρέθηκεν αὐτοῖς παράθесιν μεγάλην και ἔφαγον και ἔπιον και ἀπέστειλεν αὐτοὺς και ἀπῆλθον πρὸς τὸν κύριον αὐτῶν και οὐ προσέθεντο ἔτι μονόζωνοι συρίας τοῦ ἐλθεῖν εἰς γῆν ἰσραηλ
- 24 ¶ I сталося по тому, і зібрав Бен-Гадад, сирійський цар, увесь свій табір, і він зійшов і обліг Самарію.
 Now after this, Ben-hadad, king of Aram, got together all his army and went up to make an attack on Samaria, shutting the town in on all sides with his forces.
 και ἐγένετο μετὰ ταῦτα και ἠθροισεν υἱὸς ἀδερ βασιλεὺς συρίας πᾶσαν τὴν παρεμβολὴν αὐτοῦ και ἀνέβη και περιεκάθισεν σαμάρειαν
- 25 I був великий голод у Самарії. I ось ті облягали їх, а осляча голова коштувала вісімдесят шеклів срібла, а чвертка каву голубиноного помету п'ять шеклів срібла.
 And they became very short of food in Samaria; for they kept it shut in till the price of an ass's head was eighty shekels of silver, and a small measure of doves' droppings was five shekels of silver.
 και ἐγένετο λιμὸς μέγας ἐν σαμαρείᾳ και ιδου περιεκάθητο ἐπ' αὐτὴν ἕως οὗ ἔγενήθη κεφαλὴ ὄνου πενήκοντα σίκλων ἀργυρίου και τέταρτον τοῦ κάβου κόπρου περιστερῶν πέντε σίκλων ἀργυρίου
- 26 I сталося, прохидив Ізраїлів цар по мурі, а одна жінка крикнула до нього, говорячи: Поможі, пане царю!
 And when the king of Israel was going by on the wall, a woman came crying out to him, and said, Help! my lord king.
 και ἦν ὁ βασιλεὺς ἰσραηλ διαπορευόμενος ἐπὶ τοῦ τείχους και γυνὴ ἐβόησεν πρὸς αὐτὸν λέγουσα σῶσον κύριε βασιλεῦ

- 27 **A він відказав: Як тобі не допоможе Господь, звідки я поможу тобі? Чи з току, або з чавила?**
And he said, If the Lord does not give you help, where am I to get help for you? from the grain-floor or the grape-crusher?
καὶ εἶπεν αὐτῇ μή σε σώσει κύριος πόθεν σώσω σε μὴ ἀπὸ τῆς ἄλωνος ἢ ἀπὸ τῆς ληνοῦ
- 28 **I сказав до неї цар: Що тобі? А та відказала: Оця жінка сказала мені: Дай свого сина, і ми з'їмо його сьогодні, а мого сина з'їмо ввечеря.**
And the king said to her, What is troubling you? And she said in answer, This woman said to me, Give your son to be our food today, and we will have my son tomorrow.
καὶ εἶπεν αὐτῇ ὁ βασιλεὺς τί ἐστίν σοι καὶ εἶπεν ἡ γυνὴ αὐτῆ εἶπεν πρὸς με δὸς τὸν υἱόν σου καὶ φαγόμεθα αὐτὸν σήμερον καὶ τὸν υἱόν μου καὶ φαγόμεθα αὐτὸν αὔριον
- 29 **I зварили ми мого сина та й з'їли його... I сказала я до неї другого дня: Дай сина свого, і ми з'їмо його, та вона сховала свого сина.**
So, boiling my son, we had a meal of him; and on the day after I said to her, Now give your son for our food; but she has put her son in a secret place.
καὶ ἠψήσαμεν τὸν υἱόν μου καὶ ἐφάγομεν αὐτόν καὶ εἶπον πρὸς αὐτὴν τῇ ἡμέρᾳ τῇ δευτέρᾳ δὸς τὸν υἱόν σου καὶ φάγομεν αὐτόν καὶ ἔκρυσεν τὸν υἱόν αὐτῆς
- 30 **I сталося, як цар почув слова цієї жінки, то роздер шати свої, і він ходив по мурі. I народ побачив, аж ось веретинце на тілі його зо споду!**
Then the king, hearing what the woman said, took his robes in his hands, violently parting them; and, while he was walking on the wall, the people, looking, saw that under his robe he had haircloth on his flesh.
καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς ἰσραηλ τοὺς λόγους τῆς γυναικὸς διέρρηξεν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ αὐτὸς διεπορεύετο ἐπὶ τοῦ τείχους καὶ εἶδεν ὁ λαὸς τὸν σάκκον ἐπὶ τῆς σαρκὸς αὐτοῦ ἔσωθεν
- 31 **I він сказав: Отак нехай зробіть мені Бог, і так нехай додасть, якщо позостанеться голова Єлисея, Шафатового сина, на ньому сьогодні!**
Then he said, May God's punishment come on me if Elisha, the son of Shaphat, keeps his head on his body after this day.
καὶ εἶπεν τὰδε ποιῆσαι μοι ὁ θεὸς καὶ τὰδε προσθεῖη εἰ στήσεται ἡ κεφαλὴ ἐλισαῖε ἐπ' αὐτῷ σήμερον
- 32 **A Єлисей сидів у своєму домі, а з ним сиділи старші. I послав цар чоловіка від себе. Поки прийшов посол до нього, то він сказав до старших: Чи ви бачите, що цей син убивника посла в зняти мою голову? Глядіть, як прийде цей посол, то замкніть двері, і притиснете його в дверях. Ось і шарудіння ніг пана його за ним.**
But Elisha was in his house, and the responsible men were seated there with him; and before the king got there, Elisha said to those who were with him, Do you see how this cruel and violent man has sent to take away my life?
καὶ ἐλισαῖε ἐκάθητο ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἐκάθηοντο μετ' αὐτοῦ καὶ ἀπέστειλεν ἄνδρα πρὸς προσώπου αὐτοῦ πρὶν ἐλθεῖν τὸν ἄγγελον πρὸς αὐτόν καὶ αὐτὸς εἶπεν πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους εἰ οἴδατε ὅτι ἀπέστειλεν ὁ υἱὸς τοῦ φονευτοῦ οὗτος ἀφελεῖν τὴν κεφαλὴν μου ἴδετε ὡς ἂν ἔλθῃ ὁ ἄγγελος ἀποκλείσατε τὴν θύραν καὶ παραθλίψατε αὐτόν ἐν τῇ θύρᾳ οὐχὶ φωνὴ τῶν ποδῶν τοῦ κυρίου αὐτοῦ κατόπισθεν αὐτοῦ
- 33 **Ще він говорив із ними, аж ось приходить до нього посланець. I він сказав: Отаке зло від Господа! Чого ще чекати від Господа?**
While he was still talking to them, the king came down and said, This evil is from the Lord; why am I to go on waiting any longer for the Lord?
ἔτι αὐτοῦ λαλοῦντος μετ' αὐτῶν καὶ ἰδοὺ ἄγγελος κατέβη πρὸς αὐτόν καὶ εἶπεν ἰδοὺ αὕτη ἡ κακία παρὰ κυρίου τί ὑπομείνω τῷ κυρίῳ ἔτι
- 1 **¶ I сказав Єлисей: Послухайте слово Господнє: Так сказав Господь: Цього часу ввечеря буде сея пшеничної муки за шекля, і дві сеї ячменю за шекля в брамі Самарії.**
Then Elisha said, Give ear to the word of the Lord: the Lord says, Tomorrow, about this time, a measure of good meal will be offered for the price of a shekel and two measures of barley for a shekel, in the market-place of Samaria.
καὶ εἶπεν ἐλισαῖε ἀκούσον λόγον κυρίου τὰδε λέγει κύριος ὡς ἡ ὥρα αὕτη αὔριον μέτρον σεμιδάλεως σίκλου καὶ δίμετρον κριθῶν σίκλου ἐν ταῖς πόλαις σαμαρείας
- 2 **I відповів Божому чоловікові вельможа царя, що він на його руку спирався, і сказав: Якби Господь поробив отвори в небі, чи сталася б ця річ? А той відказав: Ось ти побачиш своїми очима, та їсти звідти не будеш.**
Then the captain whose arm was supporting the king said to the man of God, Even if the Lord made windows in heaven, would such a thing be possible? And he said, Your eyes will see it, but you will not have a taste of the food.
καὶ ἀπεκρίθη ὁ τριστάτης ἐφ' ὃν ὁ βασιλεὺς ἐпанεπαύετο ἐπὶ τὴν χεῖρα αὐτοῦ τῷ ἐλισαῖε καὶ εἶπεν ἰδοὺ ποιήσει κύριος καταρράκτας ἐν οὐρανῷ μὴ ἔσται τὸ ῥῆμα τοῦτο καὶ ἐλισαῖε εἶπεν ἰδοὺ σὺ ὄψῃ τοῖς ὀφθαλμοῖς σου καὶ ἐκείθεν οὐ φάγη
- 3 **¶ I були при вході до брами чотири прокажені чоловіки. I сказали вони один до одного: Чого ми сидимо тут, аж поки не помремо?**
Now there were four lepers seated at the doorway into the town: and they said to one another, Why are we waiting here for death?
καὶ τέσσαρες ἄνδρες ἦσαν λεπροὶ παρὰ τὴν θύραν τῆς πόλεως καὶ εἶπεν ἄνθρωπος πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ τί ἡμεῖς καθήμεθα ὅδε ἕως ἀποθάνωμεν
- 4 **Якщо ми скажемо: Увійдімо до міста, а в місті голод, то помремо там; а якщо сидітимемо тут, то теж помремо. Отож, ходіть, і перейдімо до сирійського табору, якщо там позоставлять нас при житті, будемо жити, а якщо заб'ють нас, то помремо...**
If we say, We will go into the town, there is no food in the town, and we will come to our end there; and if we go on waiting here, death will come to us. Come then, let us give ourselves up to the army of Aram: if they let us go on living, then life will be ours; and if they put us to death, then death will be ours.
ἐὰν εἰπῶμεν εἰσελθόμεν εἰς τὴν πόλιν καὶ ὁ λιμὸς ἐν τῇ πόλει καὶ ἀποθανούμεθα ἐκεῖ καὶ ἐὰν καθίσωμεν ὅδε καὶ ἀποθανούμεθα καὶ νῦν δεῦτε καὶ ἐμπέσωμεν εἰς τὴν παρεμβολὴν συρίας ἐὰν ζωογονήσωσιν ἡμᾶς καὶ ζησόμεθα καὶ ἐὰν θανατώσωσιν ἡμᾶς καὶ ἀποθανούμεθα

- 5 I встали вони надвечір, щоб іти до сирійського табору. I прибули вони до краю сирійського табору, аж ось нема там нікого!
So in the half light they got up to go to the tents of Aram; but when they came to the outer line of tents, there was no one there.
 και ανέστησαν ἐν τῷ σκότει εἰσελθεῖν εἰς τὴν παρεμβολὴν συρίας και ἦλθον εἰς μέρος τῆς παρεμβολῆς συρίας και ἰδοὺ οὐκ ἔστιν ἀνὴρ ἐκεῖ
- 6 Бо Господь учинив, що сирійський табір почув стукотняву колесниць і іржання коней, та галас великого війська. I сказали вони один до одного: Ось Израїлів цар найняв на нас хітте йських царів та царів єгипетських, щоб пішли на нас!
For the Lord had made the sound of carriages and horses, and the noise of a great army, come to the ears of the Aramaeans, so that they said to one another, Truly, the king of Israel has got the kings of the Hittites and of the Egyptians for a price to make an attack on us.
 και κύριος ἀκουστήν ἐποίησεν τὴν παρεμβολὴν συρίας φωνὴν ἄρματος και φωνὴν ἵππου και φωνὴν δυνάμεως μεγάλης και εἶπεν ἀνὴρ πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ νῦν ἐμισθώσατο ἐφ' ἡμᾶς βασιλεὺς ἰσραηλ τοὺς βασιλεῖς τῶν χετταίων και τοὺς βασιλεῖς αἰγύπτου τοῦ ἐλθεῖν ἐφ' ἡμᾶς
- 7 I встали вони, і повтікали надвечір, і полишили свої намети, й осли свої, і табір, як він був, та й повтікали, спасаючи життя своє!
So they got up and went in flight, in the half light, without their tents or their horses or their asses or any of their goods; they went in flight, fearing for their lives.
 και ανέστησαν και ἀπέδρασαν ἐν τῷ σκότει και ἐγκατέλιπον τὰς σκηνὰς αὐτῶν και τοὺς ἵππους αὐτῶν και τοὺς ὄνους αὐτῶν ἐν τῇ παρεμβολῇ ὡς ἔστιν και ἔφυγον πρὸς τὴν ψυχὴν αὐτῶν
- 8 I прийшли ті прокажені аж до краю табору, і ввійшли до одного намету, і їли й пили, і повиносили звідти срібло й золото та вбрання, і пішли й заховали. I вони знову ввійшли до іншого намету, і повиносили звідти, і пішли та й сховали.
And when those lepers came to the outer line of tents, they went into one tent, and had food and drink, and took from it silver and gold and clothing, which they put in a secret place; then they came back and went into another tent from which they took more goods, which they put away in a secret place.
 και εἰσῆλθον οἱ λεπροὶ οὗτοι ἕως μέρους τῆς παρεμβολῆς και εἰσῆλθον εἰς σκηνὴν μίαν και ἔφαγον και ἔπιον και ἦραν ἐκεῖθεν ἀργύριον και χρυσίον και ἱματισμὸν και ἐπορεύθησαν και ἐπέστρεψαν και εἰσῆλθον εἰς σκηνὴν ἄλλην και ἔλαβον ἐκεῖθεν και ἐπορεύθησαν και κατέκρυψαν
- 9 I сказали вони один до одного: Неслушно ми робимо. Цей день він день доброї звістки, а ми мовчимо. Як ми будемо чекати аж до ранішнього світла, то впаде на нас провина. А тепер ходімо, і ввійдімо й донесімо царевому дому!
Then they said to one another, We are not doing right. Today is a day of good news, and we say nothing: if we go on waiting here till the morning, punishment will come to us. So let us go and give the news to those of the king's house.
 και εἶπεν ἀνὴρ πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ οὐχ οὕτως ἡμεῖς ποιοῦμεν ἡ ἡμέρα αὕτη ἡμέρα εὐαγγελίας ἔστιν και ἡμεῖς σιωπῶμεν και μένομεν ἕως φωτὸς τοῦ πρωῖ και εὐρήσομεν ἀνομίαν και νῦν δεῦρο και εἰσελθόμεν και ἀναγγεῖλωμεν εἰς τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως
- 10 I прийшли вони, і покликали міських воротарів, та й донесли їм, говорячи: Увійшли ми до сирійського табору, а там нема ані людини, ані людського голосу, а тільки поприв'язувані коні та поприв'язувані осли, та намети, як вони були!
So they came in, and, crying out to the door-keepers of the town, they gave them the news, saying, We came to the tents of the Aramaeans, and there was no one there and no voice of man, only the horses and the asses in their places, and the tents as they were.
 και εἰσῆλθον και ἐβόησαν πρὸς τὴν πόλιν τῆς πόλεως και ἀνήγγειλαν αὐτοῖς λέγοντες εἰσῆλθομεν εἰς τὴν παρεμβολὴν συρίας και ἰδοὺ οὐκ ἔστιν ἐκεῖ ἀνὴρ και φωνὴ ἀνθρώπου ὅτι εἰ μὴ ἵππος δεδεμένος και ὄνος και αἱ σκηναὶ αὐτῶν ὡς εἰσίν
- 11 I воротарі покликали, і донесли про це до самого царського дому.
Then the door-keepers, crying out, gave the news to those inside the king's house.
 και ἐβόησαν οἱ θυρωροὶ και ἀνήγγειλαν εἰς τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως ἔσω
- 12 ¶ I встав цар уночі й сказав своїм слугам: Розкажу я вам, що нам зробили сирійці. Вони знають, що ми голодні, і повиходили з табору, щоб сховатися на полі, говорячи: Коли ті повиходять із міста, то ми схопимо їх живих, та й увійдемо до міста!
Then the king got up in the night and said to his servants, This is my idea of what the Aramaeans have done to us. They have knowledge that we are without food; and so they have gone out of their tents, and are waiting secretly in the open country, saying, When they come out of the town, we will take them living and get into the town.
 και ἀνέστη ὁ βασιλεὺς νυκτὸς και εἶπεν πρὸς τοὺς παῖδας αὐτοῦ ἀναγγεῖλῶ δὴ ὑμῖν ἃ ἐποίησεν ἡμῖν συρία ἐγνωσαν ὅτι πεινώμεν ἡμεῖς και ἐξῆλθον ἐκ τῆς παρεμβολῆς και ἐκρύβησαν ἐν τῷ ἀγρῷ λέγοντες ὅτι ἐξελεύσονται ἐκ τῆς πόλεως και συλληψόμεθα αὐτοὺς ζῶντας και εἰς τὴν πόλιν εἰσελευσόμεθα
- 13 I відповів один із його слуг і сказав: Нехай візьмуть п'ятеро позосталих коней, що лишилися в ньому, у місті. Ось вони, (із усього війська Израїлевого тільки й лишилися, із усього війська Израїля, що згнуло), і пошлемо, і побачимо.
And one of his servants said in answer, Send men and let them take five of the horses which we still have in the town; if they keep their lives they will be the same as those of Israel who are still living here; if they come to their death they will be the same as all those of Israel who have gone to destruction: let us send and see.
 και ἀπεκρίθη εἷς τῶν παίδων αὐτοῦ και εἶπεν λαβέτωσαν δὴ πέντε τῶν ἵππων τῶν ὑπολειμμένων οἱ κατελείφθησαν ὅδε ἰδοὺ εἰσιν πρὸς πᾶν τὸ πλῆθος ἰσραηλ τὸ ἐκλείπον και ἀποστελοῦμεν ἐκεῖ και ὁψόμεθα

- 14 **I** взяли вони дві колесниці з кіньми, і цар послав їх услід за сирійським табором, говорячи: Ідіть і подивіться.
So they took two horsemen; and the king sent them after the army of the Aramaeans, saying, Go and see.
καὶ ἔλαβον δύο ἐπιβάτας ἵππων καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ ὀπίσω τοῦ βασιλέως συρίας λέγων δεῦτε καὶ ἴδετε
- 15 **I** пішли вони за ними аж до Йордану, аж ось уся дорога повна вбрання та речей, що покидали сирійці, як поспішали! **I** вернулися ці послани, і донесли цареві.
And they went after them as far as Jordan; and all the road was covered with clothing and vessels dropped by the Aramaeans in their flight. So those who were sent went back and gave the news to the king.
καὶ ἐπορεύθησαν ὀπίσω αὐτῶν ἕως τοῦ ἰορδάνου καὶ ἰδοὺ πάσα ἡ ὁδὸς πλήρης ἱματίων καὶ σκευῶν ὧν ἔρριψεν συρία ἐν τῷ θαμβεῖσθαι αὐτούς καὶ ἐπέστρεψαν οἱ ἄγγελοι καὶ ἀνήγγειλαν τῷ βασιλεῖ ἰ
- 16 **I** вийшов народ, і розграбували сирійський табір. **I** коштувала сея пшеничної муки по шеклю, і дві сеї ячменю по шеклю за словом Господнім!
Then the people went out and took the goods from the tents of the Aramaeans. So a measure of good meal was to be had for the price of a shekel, and two measures of barley for a shekel, as the Lord had said.
καὶ ἐξῆλθεν ὁ λαὸς καὶ διήρπασεν τὴν παρεμβολὴν συρίας καὶ ἐγένετο μέτρον σεμιδάλεως σίκλου καὶ δίμετρον κριθῶν σίκλου κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου
- 17 **I** цар призначив того вельможу, що на його руку він опирався, доглядати над брамою. Та затоптав його народ у брамі, і він помер, як казав був Божий чоловік, який говорив, коли пріходив до нього цар.
And the king gave authority to that captain, on whose arm he was supported, to have control over the doorway into the town; but he was crushed to death there under the feet of the people, as the man of God had said when the king went down to him.
καὶ ὁ βασιλεὺς κατέστησεν τὸν τριστάτην ἐφ' ὃν ὁ βασιλεὺς ἐπανεπαύετο ἐπὶ τῇ χειρὶ αὐτοῦ ἐπὶ τῆς πόλης καὶ συνεπάτησεν αὐτὸν ὁ λαὸς ἐν τῇ πόλει καὶ ἀπέθανεν καθὰ ἐλάλησεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ ὅς ἐλάλησεν ἐν τῷ καταβῆναι τὸν ἄγγελον πρὸς αὐτόν
- 18 **I** сталося, коли Божий чоловік говорив до царя, кажучи: Дві сеї ячменю по шеклю, і сея пшеничної муки по шеклю буде того часу взавтра в брамі Самарії,
So the words of the man of God came true, which he said to the king: Two measures of barley will be offered for the price of a shekel and a measure of good meal for a shekel, tomorrow about this time in the market-place of Samaria.
καὶ ἐγένετο καθὰ ἐλάλησεν εἰσαίει πρὸς τὸν βασιλέα λέγων δίμετρον κριθῆς σίκλου καὶ μέτρον σεμιδάλεως σίκλου καὶ ἔσται ὡς ἡ ὥρα αὐτῆ αὖριον ἐν τῇ πόλει σαμαρείας
- 19 то цей вельможа відповів Божому чоловікові й сказав: Якби Господь поробив отвори в небі, чи сталася б ця річ? А той відказав: Ось ти побачиш своїми очима, та їсти звідти не буде ш.
And that captain said to the man of God, Even if the Lord made windows in heaven, would such a thing be possible? And he said to him, Your eyes will see it, but you will not have a taste of the food.
καὶ ἀπεκρίθη ὁ τριστάτης τῷ εἰσαίει καὶ εἶπεν ἰδοὺ κύριος ποιεῖ καταρράκτας ἐν τῷ οὐρανῷ μὴ ἔσται τὸ ῥῆμα τοῦτο καὶ εἶπεν εἰσαίει ἰδοὺ ὄψη τοῖς ὀφθαλμοῖς σου καὶ ἐκεῖθεν οὐ φάγη
- 20 **I** сталося йому так, і затоптав його народ у брамі, і він помер...
And such was his fate; for he was crushed to death under the feet of the people, in the doorway into the town.
καὶ ἐγένετο οὕτως καὶ συνεπάτησεν αὐτὸν ὁ λαὸς ἐν τῇ πόλει καὶ ἀπέθανεν
- 1 ¶ А Єлисей говорив до жінки, що її сина він воскресив, кажучи: Устань та й іди ти та дім твій, і мешкай дебудь, бо Господь прикликав голод, і він прийшов до краю на сім літ.
Now Elisha had said to the woman whose son he had given back to life, Go now, with all the people of your house, and get a living-place for yourselves wherever you are able; for by the word of the Lord, there will be great need of food in the land; and this will go on for seven years.
καὶ εἰσαίει ἐλάλησεν πρὸς τὴν γυναῖκα ἧς ἐζωπύρησεν τὸν υἱὸν λέγων ἀνάστηθι καὶ δεῦρο σὺ καὶ ὁ οἶκός σου καὶ παροίκει οὗ ἐὰν παροικήσης ὅτι κέκληκεν κύριος λιμὸν ἐπὶ τὴν γῆν καὶ γε ἦλθεν ἐπὶ τὴν γῆν ἐπτὰ ἔτη
- 2 **I** встала та жінка, і зробила за словом Божого чоловіка. **I** пішла вона та її дім, і замешкала в филистимському краї сім літ.
So the woman got up and did as the man of God said; and she and the people of her house were living in the land of the Philistines for seven years.
καὶ ἀνέστη ἡ γυνὴ καὶ ἐποίησεν κατὰ τὸ ῥῆμα εἰσαίει καὶ ἐπορεύθη αὐτὴ καὶ ὁ οἶκος αὐτῆς καὶ παρῴκει ἐν γῇ ἀλλοφύλων ἐπτὰ ἔτη
- 3 **I** сталося наприкінці семи років, вернулася та жінка з филистимського краю, і пішла до царя благати за свій дім та за своє поле.
And when the seven years were ended, the woman came back from the land of the Philistines and went to the king with a request for her house and her land.
καὶ ἐγένετο μετὰ τὸ τέλος τῶν ἐπτὰ ἐτῶν καὶ ἐπέστρεψεν ἡ γυνὴ ἐκ γῆς ἀλλοφύλων εἰς τὴν πόλιν καὶ ἦλθεν βοῆσαι πρὸς τὸν βασιλέα περὶ τοῦ οἴκου ἑαυτῆς καὶ περὶ τῶν ἀγρῶν ἑαυτῆς
- 4 **A** цар говорив до Гехазі, слуги Божого чоловіка, кажучи: Розкажи мені про все те велике, що зробив Єлисей.
Now the king was talking with Gehazi, the servant of the man of God, saying, Now, give me an account of all the great things Elisha has done.
καὶ ὁ βασιλεὺς ἐλάλει πρὸς γεαζὶ τὸ παιδάριον εἰσαίει τοῦ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ λέγων διῆγησαι δὴ μοι πάντα τὰ μέγала ἃ ἐποίησεν εἰσαίει

- 5 I сталос̑я, як він оповідав цареві, що той воскресив померлого, аж ось та жінка, що він воскресив сина її, благас̑ царя за свій дім та за своє поле.
 And while he was giving the king the story of how Elisha had given life to the dead, the woman whose son had come back to life came to the king with a request for her house and her land. And Gehazi said, My lord king, this is the woman and this is her son, whose life Elisha gave back to him.
 και ἐγένετο αὐτοῦ ἐξηγουμένου τῷ βασιλεὶ ὡς ἐξωπύρησεν υἱὸν τεθνηκότα και ἰδοὺ ἡ γυνὴ ἧς ἐξωπύρησεν τὸν υἱὸν αὐτῆς εἰσαιε βοῶσα πρὸς τὸν βασιλέα περὶ τοῦ οἴκου ἐαυτῆς και περὶ τῶν ἀγρῶν ἐαυτῆς και εἶπεν γιεζι κύριε βασιλεὺ αὐτῆ ἡ γυνὴ και οὗτος ὁ υἱὸς αὐτῆς ὃν ἐξωπύρησεν εἰσαιε
- 6 I сказав Гехазі: Пане мій царю, оце та жінка, і це той син її, що воскресив Єлисей!
 And in answer to the king's questions, the woman gave him all the story. So the king gave orders to one of his unsexed servants, saying, Give her back all her property, and all the produce of her fields from the day when she went away from the land up till now.
 και ἐπηρώτησεν ὁ βασιλεὺς τὴν γυναῖκα και διηγήσατο αὐτῷ και ἔδωκεν αὐτῇ ὁ βασιλεὺς εὐνοῦχον ἕνα λέγων ἐπίστρεψον πάντα τὰ αὐτῆς και πάντα τὰ γενήματα τοῦ ἀγροῦ αὐτῆς ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς κατέλιπεν τὴν γῆν ἕως τοῦ νῦν
- 7 ¶ I прийшов Єлисей до Дамаску, а Бен-Гадад, сирійський цар, хворий. I донесено йому, кажучи: Божий чоловік прийшов аж сюди!
 And Elisha came to Damascus; and Ben-hadad, king of Aram, was ill; and they said to him, The man of God has come.
 και ἦλθεν εἰσαιε εἰς δαμασκόν και υἱὸς ἀδερ βασιλεὺς συρίας ἠρρώσκει και ἀνήγγειλαν αὐτῷ λέγοντες ἦκει ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ ἕως ὄδε
- 8 I сказав цар до Газаїла: Візьми в свою руку подарунка, та й іди зустріти чоловіка Божого. I запитайся Господа через нього, кажучи: Чи видужаю я від цієї хвороби?
 Then the king said to Hazael, Take an offering with you, and go to see the man of God and get directions from the Lord by him, saying, Am I going to get better from my disease?
 και εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς αζαηλ λαβὲ ἐν τῇ χειρὶ σου μανασ̑ και δεῦρο εἰς ἀπαντὴν τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ θεοῦ και ἐπιζητήσον τὸν κύριον παρ' αὐτοῦ λέγων εἰ ζήσομαι ἐκ τῆς ἀρρωστίας μου ταύτης
- 9 I пішов Газаїл спіткати його, і взяв подарунка в руку свою, та зо всього добра Дамаску тягару на сорок верблюдів. I прийшов, і став перед ним та й сказав: Син твій Бен-Гадад, цар сирійський, послав мене до тебе, питаючи: Чи видужаю я з цієї хвороби?
 So Hazael went to see him, taking with him forty camels with offerings on their backs of every sort of good thing from Damascus; and when he came before him, he said, Your son Ben-hadad, king of Aram, has sent me to you, saying, Will I get better from this disease?
 και ἐπορεύθη αζαηλ εἰς ἀπαντὴν αὐτοῦ και ἔλαβεν μανασ̑ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ και πάντα τὰ ἀγαθὰ δαμασκοῦ ἄρσιν τεσσαράκοντα καμήλων και ἦλθεν και ἔστη ἐνώπιον αὐτοῦ και εἶπεν πρὸς εἰσαιε ὁ υἱὸς σου υἱὸς ἀδερ βασιλεὺς συρίας ἀπέστειλὲν με πρὸς σὲ λέγων εἰ ζήσομαι ἐκ τῆς ἀρρωστίας μου ταύτης
- 10 I сказав до нього Єлисей: Іди, скажи йому: Жити житимеш, та Господь показав мені, що напевно помре він.
 And Elisha said to him, Go, say to him, You will certainly get better; but the Lord has made it clear to me that only death is before him.
 και εἶπεν εἰσαιε δεῦρο εἰπὸν αὐτῷ ζῶ ἢ ζήσῃ και ἔδειξέν μοι κύριος ὅτι θανάτῳ ἀποθανῆ
- 11 I наставив він обличчя своє на нього, і довго вдивлявся, аж той збентежився. I заплакав Божий чоловік.
 And he kept his eyes fixed on him till he was shamed, and the man of God was overcome with weeping.
 και παρέστη τῷ προσώπῳ αὐτοῦ και ἔθηκεν ἕως αἰσχύνῃς και ἐκλαυσεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ
- 12 А Газаїл сказав: Чого плаче мій пан? А той відказав: Бо знаю, що ти зробиш лихо Ізраїлевим синам: їхні твердині пустиш з огнем, і їхніх вояків позабиваш мечем, і дітей їхніх порозбиваш, а їхне вагітне посічеш...
 And Hazael said, Why is my lord weeping? Then he said in answer, Because I see the evil which you will do to the children of Israel: burning down their strong towns, putting their young men to death with the sword, smashing their little ones against the stones, and cutting open the women who are with child.
 και εἶπεν αζαηλ τί ὅτι ὁ κύριός μου κλαίει και εἶπεν ὅτι οἶδα ὅσα ποιήσεις τοῖς υἱοῖς ἰσραηλ κακά τὰ ὀχυρώματα αὐτῶν ἐξαποστελεῖς ἐν πυρὶ και τοὺς ἐκλεκτοὺς αὐτῶν ἐν ῥομφαίᾳ ἀποκτενεῖς και τὰ νήπια αὐτῶν ἐνσεισεις και τὰς ἐν γαστρὶ ἐχοῦσας αὐτῶν ἀναρρήξεις
- 13 А Газаїл сказав: Та що таке твій раб, цей пес, що зробить таку велику річ? I сказав Єлисей: Господь показав мені тебе царем над Сирією!
 And Hazael said, How is it possible that your servant, who is only a dog, will do this great thing? And Elisha said, The Lord has made it clear to me that you will be king over Aram.
 και εἶπεν αζαηλ τίς ἐστιν ὁ δοῦλός σου ὁ κύων ὁ τεθνηκὸς ὅτι ποιήσει τὸ ῥῆμα τοῦτο και εἶπεν εἰσαιε ἔδειξέν μοι κύριός σε βασιλεύοντα ἐπὶ συρίαν
- 14 I пішов він від Єлисея, і прийшов до свого пана. А той сказав йому: Що говорив тобі Єлисей? I він сказав: Говорив мені: жити житимеш!
 Then he went away from Elisha and came in to his master, who said to him, What did Elisha say to you? And his answer was, He said that you would certainly get well.
 και ἀπῆλθεν ἀπὸ εἰσαιε και εἰσηλθεν πρὸς τὸν κύριον αὐτοῦ και εἶπεν αὐτῷ τί εἶπέν σοι εἰσαιε και εἶπεν εἶπέν μοι ζῶ ἢ ζήσῃ
- 15 I сталос̑я другого дня, і взяв він покривало, і намочив у воді, і поклав на його обличчя, і той помер. I зацарював Газаїл замість нього.
 Now on the day after, Hazael took the bed-cover, and making it wet with water, put it over Ben-hadad's face, causing his death: and Hazael became king in his place.
 και ἐγένετο τῇ ἐπαύριον και ἔλαβεν τὸ μαχμα και ἔβαψεν ἐν τῷ ὕδατι και περιέβαλεν ἐπὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ και ἀπέθανεν και ἐβασίλευσεν αζαηλ ἀντ' αὐτοῦ

- 16 ¶ А п'ятого року Йорама, Ахавого сина, Израїлевого царя, за Йосафата, Юдиного царя, зацарював Єгорам, син Йосафатів, цар Юдин.
In the fifth year of Joram, the son of Ahab, king of Israel, Jehoram, the son of Jehoshaphat, king of Judah, became king.
ἐν ἔτει πέμπτῳ τῷ ιωραμ υἱῷ αχααβ βασιλεῖ ἰσραηλ ἐβασίλευσεν ιωραμ υἱὸς ιωσαφατ βασιλεὺς ἰουδα
- 17 Він був віку тридцяти й двох літ, коли зацарював, а царював вісім літ в Єрусалимі.
He was thirty-two years old when he became king; and he was ruling in Jerusalem for eight years.
υἱὸς τριάκοντα καὶ δύο ἐτῶν ἦν ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν καὶ ὀκτὼ ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλημ
- 18 І ходив він дорогою Израїлевих царів, як робив Ахавів дім, бо Ахавова дочка була йому за жінку. І робив він зло в Господніх очах.
He went in the ways of the kings of Israel, as the family of Ahab did: for the daughter of Ahab was his wife; and he did evil in the eyes of the Lord.
καὶ ἐπορεύθη ἐν ὁδοῖς βασιλέων ἰσραηλ καθὼς ἐποίησεν οἶκος αχααβ ὅτι θυγάτηρ αχααβ ἦν αὐτῷ εἰς γυναῖκα καὶ ἐποίησεν τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου
- 19 Та не хотів Господь погубити Юду ради раба Свого Давида, як обіцяв був йому дати світильника йому та синам його по всі дні.
But it was not the Lord's purpose to send destruction on Judah, because of David his servant, to whom he had given his word that he would have a light for ever.
καὶ οὐκ ἠθέλησεν κύριος διαφθεῖραι τὸν ἰουδαν διὰ δαυιδ τὸν δοῦλον αὐτοῦ καθὼς εἶπεν δοῦναι αὐτῷ λύχνον καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας
- 20 За його днів збунтувався був Едом, вийшли з-під Юдиної руки, і настановили над собою царя.
In his time, Edom made themselves free from the rule of Judah, and took a king for themselves.
ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ ἠθέτησεν ἐδομ ὑποκάτωθεν χειρὸς ἰουδα καὶ ἐβασίλευσαν ἐφ' ἑαυτοὺς βασιλεῖα
- 21 І пішов Йорам до Цаїру, а з ним усі колесниці. І сталося, коли він уночі встав і побив Едома, що оточив був його, і керівників колесниць, то народ повтікав до наметів своїх.
Then Joram went over to Zair, with all his war-carriages; ... made an attack by night on the Edomites, whose forces were all round him, ... the captains of the war-carriages; and the people went in flight to their tents.
καὶ ἀνέβη ιωραμ εἰς σιωρ καὶ πάντα τὰ ἄρματα μετ' αὐτοῦ καὶ ἐγένετο αὐτοῦ ἀναστάντος καὶ ἐπάταξεν τὸν ἐδομ τὸν κυκλώσαντα ἐπ' αὐτὸν καὶ τοὺς ἄρχοντας τῶν ἀρμάτων καὶ ἔφυγεν ὁ λαὸς εἰς τὰ σκηνώματα αὐτῶν
- 22 І збунтувався Едом, і вийшов з-під Юдиної руки, і так є аж до цього дня. Тоді того часу збунтувалася й Лівна.
So Edom made themselves free from the rule of Judah to this day. And at the same time, Libnah made itself free.
καὶ ἠθέτησεν ἐδομ ὑποκάτωθεν χειρὸς ἰουδα ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης τότε ἠθέτησεν λοβена ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ
- 23 А решта діл Йорама, та все, що він зробив, ось вони написані в Книзі Хроніки Юдиних царів.
Now the rest of the acts of Joram, and all he did, are they not recorded in the book of the history of the kings of Judah?
καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων ιωραμ καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν οὐκ ἰδοὺ ταῦτα γέγραπται ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν ἰουδα
- 24 І спочив Йорам із батьками своїми, і був похований із батьками своїми в Давидовому Місті, а замість нього зацарював син його Ахазія.
And Joram went to rest with his fathers and was put into the earth with his fathers in the town of David: and Ahaziah his son became king in his place.
καὶ ἐκοιμήθη ιωραμ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ καὶ ἐτάφη μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει δαυιδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ ἐβασίλευσεν οχοζιας υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ
- 25 ¶ У дванадцятому році Йорама, Ахавого сина, Израїлевого царя, зацарював Ахазія, син Єгорама, Юдиного царя.
In the twelfth year that Joram, the son of Ahab, was king of Israel, Ahaziah, the son of Jehoram, king of Judah, became king;
ἐν ἔτει δωδεκάτῳ τῷ ιωραμ υἱῷ αχααβ βασιλεῖ ἰσραηλ ἐβασίλευσεν οχοζιας υἱὸς ιωραμ
- 26 Ахазія був віку двадцяти і двох літ, коли він зацарював, і царював він один рік в Єрусалимі. А ім'я його матері Аталія, дочка Омрі, Израїлевого царя.
Ahaziah was twenty-two years old when he became king, and he was ruling in Jerusalem for one year. His mother's name was Athaliah, the daughter of Omri, king of Israel.
υἱὸς εἴκοσι καὶ δύο ἐτῶν οχοζιας ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν καὶ ἐνιαυτὸν ἓνα ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλημ καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ γοθολια θυγάτηρ αμβρι βασιλέως ἰσραηλ
- 27 І ходив він дорогою Ахавого дому, і робив зло в Господніх очах, як і Ахавів дім, бо він був зять Ахавого дому.
He went in the ways of the family of Ahab, and did evil in the eyes of the Lord as the family of Ahab did, for he was a son-in-law of the family of Ahab.
καὶ ἐπορεύθη ἐν ὁδοῖς οἴκου αχααβ καὶ ἐποίησεν τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου καθὼς ὁ οἶκος αχααβ
- 28 І пішов він з Йорамом, Ахавовим сином, на війну з Газаїлом, сирійським царем, до гілеадського Рамоту, та побили сиріяни Йорама.
He went with Joram, the son of Ahab, to make war on Hazael, king of Aram, at Ramoth-gilead: and Joram was wounded by the Aramaeans.
καὶ ἐπορεύθη μετὰ ιωραμ υἱοῦ αχααβ εἰς πόλεμον μετὰ αζαηλ βασιλέως ἀλλοφύλων ἐν ρεμμωθ γαλααδ καὶ ἐπάταξαν οἱ σύροι τὸν ιωραμ

- 29 **I** вернувся цар Йорам лікуватися в Ізреелі від тих ран, що вчинили йому сиріяни в Рамі, як він воював з Газаїлом, сирійським царем. А Ахазія, Єгорамів син, цар Юдин, зійшов побачити Йорама, Ахавового сина, в Ізреелі, бо той був слабий.
So King Joram went back to Jezreel to get well from the wounds which the bowmen had given him at Ramah, when he was fighting against Hazael, king of Aram. And Ahaziah, the son of Jehoram, king of Judah, went down to see Joram, the son of Ahab, in Jezreel, because he was ill.
καὶ ἐπέστρεψεν ὁ βασιλεὺς ἰωραμ τοῦ ἰατρευθῆναι ἐν ἰεζραελ ἀπὸ τῶν πληγῶν ὧν ἐπάταξαν αὐτὸν ἐν ρεμμωθ ἐν τῷ πολεμῆν αὐτὸν μετὰ ἀζαηλ βασιλέως συρίας καὶ οχοζίας υἱὸς ἰωραμ κατέβη τοῦ ἰδεῖν τὸν ἰωραμ υἱὸν ἀχααβ ἐν ἰεζραελ ὅτι ἠρρώσκει αὐτός
- 1 ¶ **A** пророк Елисей покликав одного з пророчих синів і сказав йому: Підпережи свої стегна, і візьми це горня оливи в свою руку, і йди до гілеадського Рамоту.
And Elisha the prophet sent for one of the sons of the prophets, and said to him, Make yourself ready for a journey, and take this bottle of oil in your hand, and go to Ramoth-gilead.
καὶ ἐλίσαιε ὁ προφήτης ἐκάλεσεν ἕνα τῶν υἱῶν τῶν προφητῶν καὶ εἶπεν αὐτῷ ζῶσαι τὴν ὀσφὺν σου καὶ λαβὲ τὸν φακὸν τοῦ ἐλαίου τούτου ἐν τῇ χειρὶ σου καὶ δεῦρο εἰς ρεμμωθ γαλααδ
- 2 **I** прийдеш туди, і побач там Єгу, сина Йосафата, Німшієвого сина. І ти ввійдеш, і візьмеш його з-між братів його, і введеш його до внутрішньої кімнати.
And when you get there, go in search of Jehu, the son of Jehoshaphat, the son of Nimshi; and go in and make him get up from among his brothers, and take him to an inner room.
καὶ εἰσελεύσῃ ἐκεῖ καὶ ὄψῃ ἐκεῖ ἰου υἱὸν ἰωσαφατ υἱοῦ ναμεσσι καὶ εἰσελεύσῃ καὶ ἀναστήσεις αὐτὸν ἐκ μέσου τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ καὶ εἰσάξεις αὐτὸν εἰς τὸ ταμίειον ἐν τῷ ταμίειῳ
- 3 **I** візьмеш горня цієї оливи, і виллеш на його голову та й скажеш: Так сказав Господь: Помазую тебе на царя над Ізраїлем! А по тому відчиниш двері й утечеш, і не будеш чекати.
Then take the bottle and put the oil on his head, and say, The Lord says, I have put the holy oil on you to make you king over Israel. Then, opening the door, go in flight, without waiting.
καὶ λήμψῃ τὸν φακὸν τοῦ ἐλαίου καὶ ἐπιχεεῖς ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ καὶ εἰπὸν τάδε λέγει κύριος κέχρικά σε εἰς βασιλεία ἐπὶ ἰσραηλ καὶ ἀνοίξεις τὴν θύραν καὶ φεύξῃ καὶ οὐ μενεῖς
- 4 **I** пішов той слуга, слуга пророка, до гілеадського Рамоту.
So the young prophet went to Ramoth-gilead.
καὶ ἐπορεύθη τὸ παιδάριον ὁ προφήτης εἰς ρεμμωθ γαλααδ
- 5 **I** прийшов він, аж ось сидять керівники війська. І він сказав: Слово мені до тебе, о керівнику! А Єгу відказав: До кого з усіх нас? І той сказав: До тебе, о керівнику!
And when he came, he saw the captains of the army seated together; and he said, I have something to say to you, O captain. And Jehu said, To which of us? And he said, To you, O captain.
καὶ εἰσῆλθεν καὶ ἰδοὺ οἱ ἄρχοντες τῆς δυνάμεως ἐκάθηντο καὶ εἶπεν λόγος μοι πρὸς σέ ὁ ἄρχων καὶ εἶπεν ἰου πρὸς τίνα ἐκ πάντων ἡμῶν καὶ εἶπεν πρὸς σέ ὁ ἄρχων
- 6 **I** він устав, і вийшов до дому, а той вилив оливу на його голову. І сказав він йому: Так сказав Господь, Бог Ізраїля: Помазую тебе на царя над народом Господнім, над Ізраїлем!...
And he got up and went into the house; then he put the holy oil on his head and said to him, The Lord, the God of Israel, says, I have made you king over the people of the Lord, over Israel.
καὶ ἀνέστη καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον καὶ ἐπέχεεν τὸ ἐλαίον ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ καὶ εἶπεν αὐτῷ τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς ἰσραηλ κέχρικά σε εἰς βασιλεία ἐπὶ λαὸν κυρίου ἐπὶ τὸν ἰσραηλ
- 7 **I** ти поб'єш дім Ахава, пана свого, і пометиш за кров Моїх рабів пророків, і за кров усіх Господніх рабів від руки Єзавелі.
You are to see that the family of Ahab your master is cut off, so that I may take from Jezebel payment for the blood of my servants the prophets, and for the blood of all the servants of the Lord.
καὶ ἐξολεθρεύσεις τὸν οἶκον ἀχααβ τοῦ κυρίου σου ἐκ προσώπου μου καὶ ἐκδικήσεις τὰ αἵματα τῶν δούλων μου τῶν προφητῶν καὶ τὰ αἵματα πάντων τῶν δούλων κυρίου ἐκ χειρὸς ἰεζαβελ
- 8 **I** згине весь Ахавів дім, і вигублю Ахавові навіть те, що мочиться на стіну, і невільного та вільного в Ізраїлі!
For the family of Ahab will come to an end; every male of Ahab's family will be cut off, he who is shut up and he who goes free in Israel.
καὶ ἐκ χειρὸς ὄλου τοῦ οἴκου ἀχααβ καὶ ἐξολεθρεύσεις τῷ οἴκῳ ἀχααβ οὐροῦντα πρὸς τοίχον καὶ συνεχόμενον καὶ ἐγκαταλειμμένον ἐν ἰσραηλ
- 9 **I** зроблю Ахавів дім, як дім Єровоама, Неватового сина, і як дім Баші, сина Ахїїїного.
I will make the family of Ahab like that of Jeroboam, the son of Nebat, and Baasha, the son of Ahijah.
καὶ δώσω τὸν οἶκον ἀχααβ ὡς τὸν οἶκον ἰεροβοαμ υἱοῦ ναβατ καὶ ὡς τὸν οἶκον βαασα υἱοῦ ἀχια
- 10 **A** Єзавелю з'їдять пси в Ізреелевій ділянці, і не буде, хто б її поховав. І відчинив він двері та й утік...
And Jezebel will become food for the dogs in the heritage of Jezreel, and there will be no one to put her body into the earth. Then, opening the door, he went in flight.
καὶ τὴν ἰεζαβελ καταφάγονται οἱ κύνες ἐν τῇ μερίδι ἰεζραελ καὶ οὐκ ἔστιν ὁ θάπτων καὶ ἠνοιξεν τὴν θύραν καὶ ἔφυγεν
- 11 ¶ **A** Єгу вийшов до слуг свого пана, і вони сказали йому: Чи все гаразд? Чого приходив той несамовитий до тебе? А він відказав: Ви знаєте того чоловіка та його мову.
Then Jehu came out again to the servants of his lord, and one said to him, Is all well? why did this man, who is off his head, come to you? And he said to them, You have knowledge of the man and of his talk.
καὶ ἰου ἐξῆλθεν πρὸς τοὺς παῖδας τοῦ κυρίου αὐτοῦ καὶ εἶπον αὐτῷ εἰ εἰρήνη τί ὅτι εἰσῆλθεν ὁ ἐπίλημπος οὗτος πρὸς σέ καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὑμεῖς οἴδατε τὸν ἄνδρα καὶ τὴν ἀδολεσχίαν αὐτοῦ
- 12 **A** вони відказали: Неправда! Розкажи ж нам! І той сказав: Отак і так сказав він до мене, говорячи: Так сказав Господь: Помазую тебе на царя над Ізраїлем!
And they said, That is not true; now give us his story. Then he said, This is what he said to me: The Lord says, I have made you king over Israel.
καὶ εἶπον ἄδικον ἀπάγγελον δὴ ἡμῖν καὶ εἶπεν ἰου πρὸς αὐτούς οὕτως καὶ οὕτως ἐλάλησεν πρὸς με λέγων τάδε λέγει κύριος κέχρικά σε εἰς βασιλεία ἐπὶ ἰσραηλ

- 13 А ті поспішно взяли кожен шати свої, і постелили під ним на верху сходів. І засурмили вони в сурму, і сказали: Зацарював Єгу!
Then straight away everyone took his robe and put it under him on the top of the steps, and, sounding the horn, they said, Jehu is king.
 και ἀκούσαντες ἔσπευσαν καὶ ἔλαβον ἕκαστος τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ καὶ ἔθηκαν ὑποκάτω αὐτοῦ ἐπὶ γαρεμ τῶν ἀναβαθμῶν καὶ ἐσάλπισαν ἐν κερατίνῃ καὶ εἶπον ἐβασίλευσεν ἰου
- 14 І змовився Єгу, син Йосафата, Німшієвого сина, проти Йорама. А Йорам стеріг гілеадського Рамота, він та ввесь Ізраїль перед Газаїлом, сирійським царем.
So Jehu, the son of Jehoshaphat, the son of Nimshi, made designs against Joram. (Now Joram and all the army of Israel were keeping watch on Ramoth-gilead because of Hazael, king of Aram:)
 και συνεστράφη ἰου υἱὸς ἰωσαφατ υἱοῦ ναμεσσι πρὸς ἰωραμ καὶ ἰωραμ αὐτὸς ἐφύλασσε ἐν ρεμμῶθ γαλααδ αὐτὸς καὶ πᾶς ἰσραηλ ἀπὸ προσώπου αζαηλ βασιλέως συρίας
- 15 І вернувся цар Єгорам лікуватися в Їзреелі від ран, що вчинили йому сиріяни, як він воював з Газаїлом, сирійським царем. І сказав Єгу: Якщо згода ваша на те, нехай не вийде жоден утікач із міста, щоб піти донести в Їзреелі.
But King Joram had gone back to Jezreel to get well from the wounds which the Aramaeans had given him when he was fighting against Hazael, king of Aram.) And Jehu said, If this is your purpose, then let no one get away and go out of the town to give news of it in Jezreel.
 και ἀπέστρεψεν ἰωραμ ὁ βασιλεὺς ἰατρευθῆναι ἐν ἰεζραελ ἀπὸ τῶν πληγῶν ὧν ἔπαισαν αὐτὸν οἱ σύροι ἐν τῷ πολεμῶν αὐτὸν μετὰ αζαηλ βασιλέως συρίας καὶ εἶπεν ἰου εἰ ἔστιν ἡ ψυχὴ ὑμῶν μετ' ἐμοῦ μὴ ἐξέλθῃτε ἐκ τῆς πόλεως διαπεφευγὼς τοῦ πορευθῆναι καὶ ἀπαγγεῖλαι ἐν ἰεζραελ
- 16 ¶ І сів верхи Єгу, і поїхав до Їзреелу, бо Йорам лежав там. А Ахазія, цар Юдин, зійшов побачити Йорама.
So Jehu got into his carriage and went to Jezreel, for Joram was ill in bed there; and Ahaziah, king of Judah, had come down to see Joram.
 και ἵππευσεν καὶ ἐπορεύθη ἰου καὶ κατέβη εἰς ἰεζραελ ὅτι ἰωραμ βασιλεὺς ἰσραηλ ἐθεραπεύετο ἐν ἰεζραελ ἀπὸ τῶν τοξευμάτων ὧν κατετόξευσαν αὐτὸν οἱ араμιν ἐν τῇ ραμμαθ ἐν τῷ πολέμῳ μετὰ αζαηλ βασιλέως συρίας ὅτι αὐτὸς δυνατὸς καὶ ἀνὴρ δυνάμεως καὶ οχοζίας βασιλεὺς ἰουδα κατέβη ἰδεῖν τὸν ἰωραμ
- 17 А на башті в Їзреелі стояв вартовий. І побачив він натовп Єгуїв, як він ішов, і сказав: Я бачу натовп! А Єгорам відказав: Візьми верхівця, і пошли назустріч їм, і нехай він скаже: Чи все гаразд?
And the watchman on the tower in Jezreel saw Jehu and his band coming, and said, I see a band of people. And Joram said, Send out a horseman to them, and let him say, Is it peace?
 και ὁ σκοπὸς ἀνέβη ἐπὶ τὸν πύργον ἐν ἰεζραελ καὶ εἶδεν τὸν κονιορτὸν ἰου ἐν τῷ παραγίνεσθαι αὐτὸν καὶ εἶπεν κονιορτὸν ἐγὼ βλέπω καὶ εἶπεν ἰωραμ λαβὲ ἐπιβάτην καὶ ἀπόστειλον ἔμπροσθεν αὐτῶν καὶ εἰπάτω εἰ εἰρήνῃ
- 18 І відправився верхівець назустріч йому, і сказав: Так сказав цар: Чи все гаразд? А Єгу відказав: Що тобі до того? Повертай за мною! І доніс вартовий, говорячи: Прийшов той посол аж до них, та не вернувся.
So a horseman went out to them and said, The king says, Is it peace? And Jehu said, What have you to do with peace? come after me. And the watchman gave them word, saying, The horseman went up to them, but has not come back.
 και ἐπορεύθη ἐπιβάτης ἵππου εἰς ἀπαντὴν αὐτῶν καὶ εἶπεν τάδε λέγει ὁ βασιλεὺς εἰ εἰρήνῃ καὶ εἶπεν ἰου τί σοι καὶ εἰρήνῃ ἐπίστρεφε εἰς τὰ ὀπίσω μου καὶ ἀπήγγειλεν ὁ σκοπὸς λέγων ἦλθεν ὁ ἄγγελος εἰς αὐτῶν καὶ οὐκ ἀνέστρεψεν
- 19 І послав він другого верхівця, і він прийшов до них та й сказав: Так сказав цар: Чи все гаразд? А Єгу відказав: Що тобі до гаразду? Повертай за мною!
Then he sent out a second horseman, who came up to them and said, The king says, Is it peace? And Jehu said in answer, What have you to do with peace? come after me.
 και ἀπέστειλεν ἐπιβάτην ἵππου δευτέρον καὶ ἦλθεν πρὸς αὐτὸν καὶ εἶπεν τάδε λέγει ὁ βασιλεὺς εἰ εἰρήνῃ καὶ εἶπεν ἰου τί σοι καὶ εἰρήνῃ ἐπιστρέφου εἰς τὰ ὀπίσω μου
- 20 І доніс вартовий, говорячи: Прийшов він аж до них, та не вернувся. А кінна їзда, як їзда Єгу, Німшієвого сина, бо їде несамовито.
And the watchman gave them word, saying, He went up to them and has not come back again; and the driving is like the driving of Jehu, son of Nimshi, for he is driving violently.
 και ἀπήγγειλεν ὁ σκοπὸς λέγων ἦλθεν ἔως αὐτῶν καὶ οὐκ ἀνέστρεψεν καὶ ὁ ἄγων ἦγεν τὸν ἰου υἱὸν ναμεσσιου ὅτι ἐν παραλλαγῇ ἐγένετο
- 21 І сказав Єгорам: Запрягай! І запряг його колесницю. І відправився Єгорам, Ізраїлів цар, та Ахазія, Юдин цар, кожен своєю колесницею, щоб зустріти Єгу, і спіткали його в ділянці Їзреєлянина Навота.
Then Joram said, Make ready. So they made his carriage ready; and Joram, king of Israel, with Ahaziah, king of Judah, went out in their carriages for the purpose of meeting Jehu; and they came face to face with him at the field of Naboth the Jezreelite.
 και εἶπεν ἰωραμ ζεῦσον καὶ ἐξευξεν ἄρμα καὶ ἐξήλθεν ἰωραμ βασιλεὺς ἰσραηλ καὶ οχοζίας βασιλεὺς ἰουδα ἀνὴρ ἐν τῷ ἄρματι αὐτοῦ καὶ ἐξήλθον εἰς ἀπαντὴν ἰου καὶ εὔρον αὐτὸν ἐν τῇ μερίδι ναβουθ αἰ τοῦ ἰεζραηλίτου
- 22 І сталося, як Єгорам побачив Єгу, то сказав: Чи все гаразд, Єгу? А той відказав: Який гаразд при перелюбі твоєї матері Єзавелі та її багатьох чарів?
Now when Joram saw Jehu he said, Is it peace, Jehu? And he said in answer, What peace is possible while all the land is full of the disgusting sins of your mother Jezebel, and her secret arts?
 και ἐγένετο ὡς εἶδεν ἰωραμ τὸν ἰου καὶ εἶπεν εἰ εἰρήνῃ ἰου καὶ εἶπεν ἰου τί εἰρήνῃ ἔτι αἰ πορνεῖαι ἰεζαβελ τῆς μητρὸς σου καὶ τὰ φάρμακα αὐτῆς τὰ πολλὰ
- 23 І обернув Єгорам руки свої та й утік. І сказав він Ахазії: Зрада, Ахазіє!
Then Joram, turning his horses in flight, said to Ahaziah, Broken faith, O Ahaziah!
 και ἐπέστρεψεν ἰωραμ τὰς χεῖρας αὐτοῦ τοῦ φυγεῖν καὶ εἶπεν πρὸς οχοζιαν δόλος οχοζια

- 24 А Єгу взяв лука в руку свою, і вдарив Єгорама між його раменами, і пробила стріла його серце, і він похилився на колесниці своїй...
Then Jehu took his bow in his hand, and with all his strength sent an arrow, wounding Joram between the arms; and the arrow came out at his heart, and he went down on his face in his carriage.
καὶ ἐπλησεν ἰου τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐν τῷ τόξῳ καὶ ἐπάταξεν τὸν ἰωραμ ἀνὰ μέσον τῶν βραχιόνων αὐτοῦ καὶ ἐξῆλθεν τὸ βέλος διὰ τῆς καρδίας αὐτοῦ καὶ ἔκαμψεν ἐπὶ τὰ γόνατα αὐτοῦ
- 25 І сказав Єгу до Бідкара, вельможі свого: Візьми, кинь його на ділянці поля їзреелянина Навота. Бо пам'ятай, я й ти їхали вдвох за Ахавом, батьком його, а Господь прорік на нього оц е пророцтво:
Then Jehu said to Bidkar, his captain, Take him up, and put him in the field of Naboth the Jezreelite: for is not that day in your memory when you and I together on our horses were going after Ahab, his father, and the Lord put this fate on him, saying:
καὶ εἶπεν ἰου πρὸς βαδεкар τὸν τριστάτην αὐτοῦ ῥίψον αὐτὸν ἐν τῇ μερίδι ἀγροῦ ναβουθαι τοῦ ιεζραηλίτου ὅτι μνημονεύω ἐγὼ καὶ σὺ ἐπιβεβηκότες ἐπὶ ζεύγῃ ὀπίσω αχααβ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ κύριος ἔλαβεν ἐπ' αὐτὸν τὸ λῆμμα τοῦτο λέγων
- 26 Поправді кажу, що бачив Я вчора кров Навота та кров синів його, говорить Господь, і відплачу тобі на цій же ділянці, говорить Господь. А тепер кинь його на цій ділянці за словом Г осподнім.
I saw the blood of Naboth and of his sons yesterday; and I will give you full payment in this field, says the Lord? So now, take him and put him in this field, as the Lord said.
εἰ μὴ μετὰ τῶν αἱμάτων ναβουθαι καὶ τὰ αἵματα τῶν υἱῶν αὐτοῦ εἶδὼν ἐχθές φησὶν κύριος καὶ ἀνταποδώσω αὐτῷ ἐν τῇ μερίδι ταύτῃ φησὶν κύριος καὶ νῦν ἄρας δὴ ῥίψον αὐτὸν ἐν τῇ μερίδι κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου
- 27 А Ахазія, Юдин цар, побачив це, і втікав дорогою на Бет-Гагган, а Єгу погнався за ним і сказав: Убийте й його на колесниці! І поранили його в Маале-Гурі, що при Ївлеамі, а він утік до Мегіддо та й помер там.
Now when Ahaziah, king of Judah, saw this, he went in flight by the way of the garden house. And Jehu came after him and said, Put him to death in the same way; and they gave him a death-wound in his carriage on the slope up to Gur, by Ibleam; and he went in flight to Megiddo, where death came to him.
καὶ οχοζιας βασιλεὺς ἰουδα εἶδεν καὶ ἐφυγεν ὁδὸν βαιθαγαν καὶ ἐδίωξεν ὀπίσω αὐτοῦ ἰου καὶ εἶπεν καὶ γε αὐτὸν καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν ἐν τῷ ἄρματι ἐν τῷ ἀναβαίνειν γαί ἢ ἐστὶν ιεβλααμ καὶ ἐφυγεν εἰς μαγεδδων καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ
- 28 А раби його відвезли його верхи до Єрусалиму, та й поховали його в його гробі з батьками його в Давидовому Місті.
And his servants took him in a carriage to Jerusalem, and put him into the earth with his fathers in the town of David.
καὶ ἐπεβίβασαν αὐτὸν οἱ παῖδες αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ἄρμα καὶ ἤγαγον αὐτὸν εἰς ἱερουσαλημ καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν τῷ τάφῳ αὐτοῦ ἐν πόλει δαυιδ
- 29 А в одинадцятому році Йорама, Ахавового сина, над Юдою зацарював Ахазія.
(In the eleventh year of the rule of Joram, the son of Ahab, Ahaziah became king over Judah.)
καὶ ἐν ἔτει ἑνδεκάτῳ ἰωραμ βασιλέως ἰσραηλ ἐβασίλευσεν οχοζιας ἐπὶ ἰουδαν
- 30 ¶ І прийшов Єгу до Їзрееля, а Єзавель почула про це, і нафарбувала очі свої, і прикрасила голову свою, та й виглянула через вікно.
And when Jehu came to Jezreel, Jezebel had news of it; and, painting her eyes and dressing her hair with ornaments, she put her head out of the window.
καὶ ἦλθεν ἰου εἰς ιεζραελ καὶ ιεζαβελ ἤκουσεν καὶ ἐστμίσατο τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῆς καὶ ἠγάθυνεν τὴν κεφαλὴν αὐτῆς καὶ διέκυψεν διὰ τῆς θυρίδος
- 31 А Єгу входить до брами. І сказала вона: Чи все гаразд, Зіпрі, убивце пана свого?
And when Jehu was coming into the town, she said, Is all well, O Zimri, taker of your master's life?
καὶ ἰου εἰσεπορεύετο ἐν τῇ πόλει καὶ εἶπεν εἰ εἰρήνη ζαμβρι ὁ φονευτῆς τοῦ κυρίου αὐτοῦ
- 32 І підняв він обличчя своє до вікна та й сказав: Хто зо мною, хто? І виглянули до нього два-три свнухи.
Then, looking up to the window, he said, Who is on my side, who? and two or three unsexed servants put out their heads.
καὶ ἐπῆρεν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ εἰς τὴν θυρίδα καὶ εἶδεν αὐτὴν καὶ εἶπεν τίς εἰ σύ κατάβηθι μετ' ἐμοῦ καὶ κατέκυψαν πρὸς αὐτὸν δύο εὐνοῦχοι
- 33 А він сказав: Скиньте її! І викинули її, бризнула кров її на стіну та на коні. І він топтав її...
And he said, Take her and put her out of the window. So they sent her down with force, and her blood went in a shower on the wall and on the horses; and she was crushed under their feet.
καὶ εἶπεν κυλίσατε αὐτὴν καὶ ἐκύλισαν αὐτὴν καὶ ἔρραντίσθη τοῦ αἵματος αὐτῆς πρὸς τὸν τοῖχον καὶ πρὸς τοὺς ἵππους καὶ συνεπάτησαν αὐτὴν
- 34 І він увійшов, і їв та пив, та й сказав: Підіть до тієї проклятої, і поховайте її, бо все ж таки вона царева дочка!
And he came in, and took food and drink; then he said, Now see to this cursed woman, and put her body into the earth, for she is a king's daughter.
καὶ εἰσῆλθεν ἰου καὶ ἔφαγεν καὶ ἔπιεν καὶ εἶπεν ἐπισκέψασθε δὴ τὴν κατηραμένην ταύτην καὶ θάψατε αὐτὴν ὅτι θυγάτηρ βασιλέως ἐστίν
- 35 І пішли поховати її, та не знайшли з неї нічого, а тільки черепа, та ноги, та долоні рук...
And they went out to put her body into the earth, but nothing of her was to be seen, only the bones of her head, and her feet, and parts of her hands.
καὶ ἐπορεύθησαν θάψαι αὐτὴν καὶ οὐχ εὗρον ἐν αὐτῇ ἄλλο τι ἢ τὸ κρανίον καὶ οἱ πόδες καὶ τὰ ἴχνη τῶν χειρῶν

- 36 **I вони вернулись, і донесли йому про це. А він відказав: Це слово Господа, що казав був через раба Свого тішб'янина Іллю, говорячи: В Ізреєлевій ділянці пси з'їдять Єзавелине тіло!**
So they came back and gave him word of it. And he said, This is what the Lord said by his servant Elijah the Tishbite, saying, In the heritage of Jezreel the flesh of Jezebel will become food for dogs;
καὶ ἐπέστρεψαν καὶ ἀνήγγειλαν αὐτῷ καὶ εἶπεν λόγος κυρίου ὃν ἐλάλησεν ἐν χειρὶ δούλου αὐτοῦ ἡλίου τοῦ θεσβίτου λέγων ἐν τῇ μερίδι ἰσραὲλ καταφάγονται οἱ κύνες τὰς σάρκας ἰεζαβελ.
- 37 **I буде Єзавелин труп, як погній на поверхні поля в Ізреєлевій ділянці, так що не скажуть: Це Єзавель...**
And the dead body of Jezebel will be like waste dropped on the face of the earth in the heritage of Jezreel; so that they will not be able to say, This is Jezebel.
καὶ ἔσται τὸ θνησιμαῖον ἰεζαβελ ὡς κοπρία ἐπὶ προσώπου τοῦ ἀγροῦ ἐν τῇ μερίδι ἰσραὲλ ὥστε μὴ εἰπεῖν αὐτοὺς ἰεζαβελ.
- 1 **¶ А Ахав мав сімдесят синів у Самарії. І понаписував Єгу листи, і порозсилав до Самарії, до провідників Ізреєлу, до старших і до виховників Ахавових синів, говорячи:**
Now there were in Samaria seventy of Ahab's sons. And Jehu sent letters to Samaria, to the rulers of the town, and to the responsible men, and to those who had the care of the sons of Ahab, saying,
καὶ τῷ αχααβ ἑβδομήκοντα υἱοὶ ἐν σαμαρείᾳ καὶ ἔγραψεν ἰου βιβλίον καὶ ἀπέστειλεν ἐν σαμαρείᾳ πρὸς τοὺς ἄρχοντας σαμαρείας καὶ πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους καὶ πρὸς τοὺς τιθνηοὺς υἱῶν αχααβ λέγων
- 2 **Як тільки прийде лист цей до вас, а з вами сини вашого пана, і з вами колесниці, і коні, і твердині, і зброя,**
Straight away, when you get this letter, seeing that your master's sons are with you, and that you have carriages and horses and a walled town and arms;
καὶ νῦν ὡς ἐὰν ἔλθῃ τὸ βιβλίον τοῦτο πρὸς ὑμᾶς μεθ' ὑμῶν οἱ υἱοὶ τοῦ κυρίου ὑμῶν καὶ μεθ' ὑμῶν τὸ ἄρμα καὶ οἱ ἵπποι καὶ πόλεις ὄχυραὶ καὶ τὰ ὅπλα
- 3 **то виберіть найліпшого та найвідповіднішого з синів вашого пана, і посадить його на трон вашого батька, та й воюйте за дім вашого пана!**
Take the best and most upright of your master's sons, and make him king in his father's place, and put up a fight for your master's family.
καὶ ὤψεσθε τὸν ἀγαθὸν καὶ τὸν εὐθὴ ἐν τοῖς υἱοῖς τοῦ κυρίου ὑμῶν καὶ καταστήσετε αὐτὸν ἐπὶ τὸν θρόνον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ πολεμεῖτε ὑπὲρ τοῦ οἴκου τοῦ κυρίου ὑμῶν
- 4 **А вони дуже-дуже налякалися й сказали: Ось два царі не встояли перед ним, якже встоїмо ми?**
But they were full of fear, and said, The two kings have gone down before him: how may we keep our place?
καὶ ἐφοβήθησαν σφόδρα καὶ εἶπον ἰδοὺ οἱ δύο βασιλεῖς οὐκ ἔστησαν κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ πῶς στησόμεθα ἡμεῖς
- 5 **І послали ті, що були над домом та над тим містом, і старші, і виховники до Єгу, говорячи: Ми раби твої, і зробимо все, що ти нам скажеш. Та ми не настановимо царем нікого, що до бре в очах твоїх, те роби!**
So the controller of the king's house, with the ruler of the town, and the responsible men, and those who had the care of Ahab's sons, sent to Jehu, saying, We are your servants and will do all your orders; we will not make any man king; do whatever seems best to you.
καὶ ἀπέστειλαν οἱ ἐπὶ τοῦ οἴκου καὶ οἱ ἐπὶ τῆς πόλεως καὶ οἱ πρεσβύτεροι καὶ οἱ τιθνηοὶ πρὸς ἰου λέγοντες παῖδες σου ἡμεῖς καὶ ὅσα ἐὰν εἴπῃς πρὸς ἡμᾶς ποιήσομεν οὐ βασιλεύσομεν ἄνδρα τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς σου ποιήσομεν
- 6 **А він написав до них другого листа, пишучи: Якщо ви мої, і слухняні моєму голосові, візьміть голови мужів, синів вашого пана, і прийдіть до мене цього часу зватра до Ізреєлу (а царських синів було сімдесят чоловіка, при міських вельможах, що виховали їх).**
Then he sent them a second letter, saying, If you are on my side, and if you will do my orders, come to me at Jezreel by this time tomorrow, with the heads of your master's sons. Now the king's seventy sons were with the great men of the town, who had the care of them.
καὶ ἔγραψεν πρὸς αὐτοὺς βιβλίον δεύτερον λέγων εἰ ἐμοὶ ὑμεῖς καὶ τῆς φωνῆς μου ὑμεῖς εἰσακούετε λάβετε τὴν κεφαλὴν ἀνδρῶν τῶν υἱῶν τοῦ κυρίου ὑμῶν καὶ ἐνέγκατε πρὸς με ὡς ἡ ὥρα αὐριον εἰς ἰσραὲλ καὶ οἱ υἱοὶ τοῦ βασιλέως ἦσαν ἑβδομήκοντα ἄνδρες οὗτοι ἄδροι τῆς πόλεως ἐξέτρεφον αὐτοὺς
- 7 **І сталося, як прийшов той лист до них, то побрали вони царських синів, та й позабивали сімдесят чоловіка. І поскладали вони їхні голови в кошики, та й послали до нього в Ізреєл...**
And when the letter came to them, they took the king's sons and put them to death, all the seventy, and put their heads in baskets and sent them to him at Jezreel.
καὶ ἐγένετο ὡς ἦλθεν τὸ βιβλίον πρὸς αὐτοὺς καὶ ἔλαβον τοὺς υἱοὺς τοῦ βασιλέως καὶ ἔσφαξαν αὐτοὺς ἑβδομήκοντα ἄνδρας καὶ ἔθηκαν τὰς κεφαλὰς αὐτῶν ἐν καρτάλλοις καὶ ἀπέστειλαν αὐτὰς πρὸς αὐτὸν εἰς ἰσραὲλ
- 8 **І прибув посол, і доніс йому, кажучи: Принесли голови царських синів! А він сказав: Покладіть їх на дві купи при вході до брами до ранку.**
And a man came and said to him, They have come with the heads of the king's sons. And he said, Put them down in two masses at the doorway of the town till the morning.
καὶ ἦλθεν ὁ ἄγγελος καὶ ἀπήγγειλεν λέγων ἦνεγκαν τὰς κεφαλὰς τῶν υἱῶν τοῦ βασιλέως καὶ εἶπεν θέτε αὐτὰς βουνοὺς δύο παρὰ τὴν θύραν τῆς πόλης εἰς πρωὶ
- 9 **І сталося вранці, і він вийшов і став, і сказав до всього народу: Ви невинні. Я вчинив змову на свого пана й убив його. А хто повбивав усіх цих?**
And in the morning he went out and, stopping, said to all the people there, You are upright men: it is true that I made designs against my master, and put him to death; but who is responsible for the death of all these?
καὶ ἐγένετο πρωὶ καὶ ἐξῆλθεν καὶ ἔστη ἐν τῷ πυλῶνι τῆς πόλεως καὶ εἶπεν πρὸς πάντα τὸν λαόν δίκαιοι ὑμεῖς ἰδοὺ ἐγὼ εἰμι συνεστράφην ἐπὶ τὸν κύριόν μου καὶ ἀπέκτεινα αὐτὸν καὶ τίς ἐπάταξεν πάντας τούτους

- 10 Знайте ж тепер, що з Господнього слова не проминеться нічого, що Господь говорив на Ахавів дім, і Господь зробив те, що говорив був через раба Свого Іллію.
You may be certain that nothing which the Lord has said about the family of Ahab will be without effect; for the Lord has done what he said by his servant Elijah.
їдете αφρω̄ ότι οῡ πεσειταῑ απο̄ τοῡ ρη̄ματος̄ κυριοῡ εις̄ την̄ γην̄ οῡ ε̄λαλησεν̄ κυριος̄ επῑ τον̄ οικον̄ αχασ̄β καῑ κυριος̄ ε̄ποιησεν̄ οσᾱ ε̄λαλησεν̄ εν̄ χειρῑ δουλοῡ αυτοῡ ηλιου
- 11 І Єгу повбивав усіх позоставих з Ахавового дому в Їзреелі, і всіх вельмож його, і знайомих його, і священників його, так, що не позоставив йому і врятованого!
So Jehu put to death all the rest of the seed of Ahab in Jezreel, and all his relations and his near friends and his priests, till there were no more of them.
καῑ ε̄παταξεν̄ ιοῡ παντας̄ τους̄ καταλειφθεντας̄ εν̄ τῳ̄ οικῳ̄ αχασ̄β εν̄ ιερσαλ̄ καῑ παντας̄ τους̄ αδρους̄ αυτοῡ καῑ τους̄ γνωστους̄ αυτοῡ καῑ τους̄ ιερείς αυτοῡ ω̄στε̄ μη̄ καταλειπειν̄ αυτοῡ καταλειμμα
- 12 І встав він і відійшов, і пішов до Самарії. А коли він був на дорозі при Бет-Екед-Гароїмі,
Then he got up and came to Samaria. And he was at the meeting-place of the keepers of sheep, by the way,
καῑ ανεστη̄ καῑ ε̄πορευθη̄ εις̄ σαμαρειαν̄ αυτος̄ εν̄ βαιθακαδ̄ των̄ ποιμενων̄ εν̄ τη̄ οδῳ̄
- 13 то спіткав братів Ахазії, Юдиного царя, і сказав: Хто ви? А ті відказали: Ми Ахазієві брати, а йдемо запитати про гаразд царевих синів та синів цариці!
When he came across the brothers of Ahaziah, king of Judah, and said, Who are you? And they said, We are the brothers of Ahaziah, king of Judah; we are going down to see the children of the king and of the queen.
καῑ ιοῡ εῡρεν̄ τους̄ αδελφους̄ οχο̄ζιοῡ βασιλεως̄ ιουδᾱ καῑ εῑπεν̄ τινες̄ ῡμεις̄ καῑ εῑπον̄ οῑ αδελφοῑ οχο̄ζιοῡ ῡμεις̄ καῑ κατεβημεν̄ εις̄ ειρηνην̄ των̄ υιων̄ τοῡ βασιλεως̄ καῑ των̄ υιων̄ της̄ δυναστευσης̄
- 14 А він сказав: Схопіть їх живих! І схопили їх живих, і позабивали їх до ями Бет-Екеду, сорок і два чоловіка, і він не позоставив ані одного з них!
And he said, Take them living. So they took them living, and put them to death in the water-hole of Beth-eked; of the forty-two men he put every one to death;
καῑ εῑπεν̄ συλλαβετε̄ αυτους̄ ζωντας̄ καῑ συνελαβον̄ αυτους̄ ζωντας̄ καῑ ε̄σφαζαν̄ αυτους̄ εις̄ βαιθακαδ̄ τεσσαρακοντᾱ καῑ δυο̄ ανδρας̄ οῡ κατελιπεν̄ ανδρᾱ εξ̄ αυτων̄
- 15 ¶ І пішов він ізвідти, і спіткав Єгонадава, Рехавового сина, що йшов навпроти нього, і привітав його та й сказав до нього: Чи твоє серце щире до мене, як моє серце до тебе? А Єгонад ав відказав: Так! Дай же свою руку! І той дав руку свою, і підняв його до себе до колесниці,
And when he had gone away from there, he came across Jehonadab, the son of Rechab: and he said good-day to him, and said to him, Is your heart true to mine, as mine is to yours? And Jehonadab in answer said, It is; and Jehu said, If it is, give me your hand. And he gave him his hand, and he made him come up into his carriage.
καῑ ε̄πορευθη̄ εκειθεν̄ καῑ εῡρεν̄ τον̄ ιωναδαβ̄ υιὸν̄ ρηχαβ̄ εν̄ τη̄ οδῳ̄ εις̄ απαντην̄ αυτοῡ καῑ εῡλογησεν̄ αυτον̄ καῑ εῑπεν̄ προς̄ αυτον̄ ιοῡ εῑ ε̄στιν̄ καρδιᾱ σοῡ μετᾱ καρδιας̄ μοῡ εῡθειᾱ καθως̄ η̄ καρδιᾱ μοῡ μετᾱ της̄ καρδιας̄ σοῡ καῑ εῑπεν̄ ιωναδαβ̄ ε̄στιν̄ καῑ εῑπεν̄ ιοῡ καῑ εῑ ε̄στιν̄ δος̄ την̄ χειρᾱ σοῡ καῑ ε̄δοκεν̄ την̄ χειρᾱ αυτοῡ καῑ ανεβιβασεν̄ αυτον̄ προς̄ αυτον̄ επῑ το̄ ἄρμα
- 16 і сказав: Іди ж зо мною, і приглянься до моєї запопадливости для Господа! І посадили його в колесницю його.
And he said, Come with me and see how I am on fire for the Lord's cause. So he made him go with him in his carriage.
καῑ εῑπεν̄ προς̄ αυτον̄ δευρο̄ μετ'̄ ε̄μοῡ καῑ ιδε̄ εν̄ τῳ̄ ζηλω̄σαῑ με̄ τῳ̄ κυριῳ̄ σαβαωθ̄ καῑ επεκαθισεν̄ αυτον̄ εν̄ τῳ̄ ἄρματῑ αυτοῡ
- 17 І прибув він до Самарії, і повбивав усіх позоставих в Ахава в Самарії, і вибив аж до кінця його, за словом Господа, що говорив до був Іллі.
And when he came to Samaria, he put to death all those of Ahab's family who were still in Samaria, till there were no more of them, as the Lord had said to Elijah.
καῑ εισηλθεν̄ εις̄ σαμαρειαν̄ καῑ ε̄παταξεν̄ παντας̄ τους̄ καταλειφθεντας̄ τοῡ αχασ̄β εν̄ σαμαρειᾱ ε̄ως̄ τοῡ αφανισαῑ αυτον̄ κατᾱ το̄ ρη̄μᾱ κυριοῡ ο̄ ε̄λαλησεν̄ προς̄ ηλιου
- 18 І зібрав Єгу весь народ і сказав до них: Ахав мало служив Ваалові, Єгу служитиме йому більше!
Then Jehu got all the people together and said to them, Ahab was Baal's servant in a small way, but Jehu will be his servant on a great scale.
καῑ συνηθροισεν̄ ιοῡ παντᾱ τον̄ λαον̄ καῑ εῑπεν̄ προς̄ αυτους̄ αχασ̄β̄ ε̄δουλευσεν̄ τῳ̄ βααλ̄ ολιγᾱ καῑ γε̄ ιοῡ δουλευσεῑ αυτῳ̄ πολλᾱ
- 19 А тепер покличте до мене всіх пророків Ваала, усіх, хто служить йому, та всіх священників. Нехай нікого не бракуватиме, бо в мене велика жертва для Ваала. Кожен, хто буде відсутній , не буде живий! А Єгу зробив це підступом, щоб вигубити тих, хто служить Ваалові.
Now send for all the prophets of Baal and all his servants and all his priests, to come to me; let no one keep away: for I have a great offering to make to Baal; anyone who is not present, will be put to death. This Jehu did with deceit, his purpose being the destruction of the servants of Baal.
καῑ νυν̄ παντες̄ οῑ προφηταῑ τοῡ βααλ̄ παντας̄ τους̄ δουλους̄ αυτοῡ καῑ τους̄ ιερείς αυτοῡ καλεσατε̄ προς̄ με̄ ανηρ̄ μη̄ επισκεπητω̄ οτῑ θυσιᾱ μεγαλη̄ μοῑ τῳ̄ βααλ̄ πας̄ ος̄ ε̄αν̄ επισκεπη̄ οῡ ζησεταῑ καῑ ιοῡ ε̄ποιησεν̄ εν̄ πτερνισμῳ̄ ἵνᾱ απολεση̄ τους̄ δουλους̄ τοῡ βααλ̄
- 20 І сказав Єгу: Оголосіть святочні збори для Ваала! І вони оголосили.
And Jehu said, Let there be a special holy meeting for the worship of Baal. So a public statement was made.
καῑ εῑπεν̄ ιοῡ αγιασατε̄ ιερειαν̄ τῳ̄ βααλ̄ καῑ εκηρυξαν̄

- 21 **I послав Єгу по всьому Израїлю. I посходилися всі, хто служить Ваалові, і не позостався ніхто, хто не прийшов би. I прибули вони до Ваалового дому, і переповнився Ваалів дім від входу до входу.**
And Jehu sent out through all Israel; and all the servants of Baal came, not one kept away. And they came into the house of Baal, so that it was full from end to end.
καὶ ἀπέστειλεν ἰου ἐν παντὶ ἰσραὴλ λέγων καὶ νῦν πάντες οἱ δοῦλοι τοῦ βααλ καὶ πάντες οἱ ἱερεῖς αὐτοῦ καὶ πάντες οἱ προφῆται αὐτοῦ μηδεὶς ἀπολειπέσθω ὅτι θυσίαν μεγάλην ποιῶ ὃς ἂν ἀπολειφθῆ οὐ ζήσεται καὶ ἦλθον πάντες οἱ δοῦλοι τοῦ βααλ καὶ πάντες οἱ ἱερεῖς αὐτοῦ καὶ πάντες οἱ προφῆται αὐτοῦ οὐ κατελείφθη ἀνὴρ ὃς οὐ παρεγένετο καὶ εἰσῆλθον εἰς τὸν οἶκον τοῦ βααλ καὶ ἐπλήσθη ὁ οἶκος τοῦ βααλ στόμα εἰς στόμα
- 22 **I сказав він тому, хто над царською шатнею: Винеси одягу для всіх тих, хто служить Ваалові. I той виніс їм ту одягу.**
And Jehu said to him who kept the robes, Get out robes for all the servants of Baal. So he got out robes for them.
καὶ εἶπεν ἰου τῷ ἐπὶ τοῦ οἴκου μεσθααλ ἐξάγαγε ἐνδύματα πᾶσι τοῖς δοῦλοις τοῦ βααλ καὶ ἐξήνεγκεν αὐτοῖς ὁ στολιστής
- 23 **I ввійшов Єгу та Єгонадав, Рехавів син, до Ваалового дому, і сказав до Ваалових служителів: Пошукайте й подивіться, щоб не був тут із вами ніхто з Господніх слуг, а тільки самі ті, хто служить Ваалові.**
And Jehu, with Jehonadab, the son of Rechab, went into the house of Baal; and he said to the servants of Baal, Make a search with care, to see that no servant of the Lord is with you, but only servants of Baal.
καὶ εἰσῆλθεν ἰου καὶ ἰωναδαβ υἱὸς ρηχαβ εἰς οἶκον τοῦ βααλ καὶ εἶπεν τοῖς δοῦλοις τοῦ βααλ ἐρευνήσατε καὶ ἴδετε εἰ ἔστιν μεθ' ὑμῶν τῶν δούλων κυρίου ὅτι ἀλλ' ἢ οἱ δοῦλοι τοῦ βααλ μονότατοι
- 24 **I ввійшли вони, щоб принести жертви та цілопалення. А Єгу поставив собі назовні вісімдесят чоловіка й сказав: Кожен, у кого втече хто з тих людей, що я ввів на ваші руки, життя й ого буде за життя того!**
Then they went in to make offerings and burned offerings. Now Jehu had put eighty men outside, and said to them, If any man whom I give into your hands gets away, the life of him who lets him go will be the price of his life.
καὶ εἰσῆλθεν τοῦ ποιῆσαι τὰ θύματα καὶ τὰ ὀλοκαυτώματα καὶ ἰου ἔταξεν ἐαυτῷ ἕξω ὀγδοήκοντα ἀνδρας καὶ εἶπεν ἀνὴρ ὃς ἐὰν διασωθῆ ἀπὸ τῶν ἀνδρῶν ὧν ἐγὼ ἀνάγω ἐπὶ χεῖρας ὑμῶν ἢ ψυχὴ αὐτοῦ οὐ ἀντὶ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ
- 25 **I сталося, як скінчив він приряджувати цілопалення, то Єгу сказав до бігунів та до старшин: Увійдіть, повбивайте їх, нехай ніхто не вийде!... I повбивали їх вістрям меча, і поскидали їх ті бігуни та старшини. Потому пішли до міста Ваалового дому.**
Then when the burned offering was ended, straight away Jehu said to the armed men and the captains, Go in and put them to death; let not one come out. So they put them to the sword; and, pulling the images to the earth, they went into the holy place of the house of Baal.
καὶ ἐγένετο ὡς συνετέλεσεν ποιῶν τὴν ὀλοκαυτῶσιν καὶ εἶπεν ἰου τοῖς παρατρέχουσιν καὶ τοῖς τριστάταις εἰσελθόντες πατάξατε αὐτούς ἀνὴρ μὴ ἐξελθάτω ἐξ αὐτῶν καὶ ἐπάταξαν αὐτούς ἐν στόματι ῥομφαίας καὶ ἔρριψαν οἱ παρατρέχοντες καὶ οἱ τριστάται καὶ ἐπορεύθησαν ἕως πόλεως οἴκου τοῦ βααλ
- 26 **I повиносили вони бовванів Ваалового дому, і попалили те.**
And they took out the image of Asherah from the house of Baal, and had it burned.
καὶ ἐξήνεγκαν τὴν στήλην τοῦ βααλ καὶ ἐνέπρησαν αὐτήν
- 27 **I розбили вони Ваалового боввана, і розбили Ваалів дім, та й зробили з нього нечисте місце, і так є аж до сьогодні.**
The altar of Baal was pulled down and the house of Baal was broken up and made an unclean place, as it is to this day.
καὶ κατέσπασαν τὰς στήλας τοῦ βααλ καὶ καθεῖλον τὸν οἶκον τοῦ βααλ καὶ ἔταξαν αὐτὸν εἰς λυτρώνας ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης
- 28 **I вигубив Єгу Ваала з Израїля.**
So Jehu put an end to the worship of Baal in Israel.
καὶ ἠφάνισεν ἰου τὸν βααλ ἐξ ἰσραὴλ
- 29 **¶ Тільки не відступив він від гріхів Єровоама, Неватового сина, що вводив у гріх Израїля, від золотих тельців, що в Бет-Елі та що в Дані.**
But Jehu did not keep himself from all the sins of Jeroboam, the son of Nebat, and the evil he made Israel do; the gold oxen were still in Beth-el and in Dan.
πλὴν ἁμαρτιῶν ἱεροβοαμ υἱοῦ ναβατ ὃς ἐξήμαρτεν τὸν ἰσραὴλ οὐκ ἀπέστη ἰου ἀπὸ ὀπισθεν αὐτῶν αἱ δαμάλεις αἱ χρυσαὶ ἐν βαιθηλ καὶ ἐν δαν
- 30 **I сказав Господь до Єгу: Тому, що ти добре зробив угодне в очах Моїх, зробив Ахавовому домові все, що було на серці Моєму, сидітимуть сини твої на Израїлевому троні аж до четвертого покоління.**
And the Lord said to Jehu, Because you have done well in doing what is right in my eyes and effecting all my purpose for the family of Ahab, your sons will be kings of Israel to the fourth generation.
καὶ εἶπεν κύριος πρὸς ἰου ἀνθ' ὧν ὅσα ἠγάθυνας ποιῆσαι τὸ εὐθὲς ἐν ὀφθαλμοῖς μου καὶ πάντα ὅσα ἐν τῇ καρδίᾳ μου ἐποίησας τῷ οἴκῳ αχααβ υἱοὶ τέταρτοι καθήσονται σοι ἐπὶ θρόνον ἰσραὴλ
- 31 **Та Єгу не пильнував ходити за Законом Господа, Бога Израїля, усім своїм серцем, не відступив від гріхів Єровоама, що вводив у гріх Израїля.**
But Jehu did not take care to keep the law of the Lord with all his heart: he did not keep himself from the sin which Jeroboam did and made Israel do.
καὶ ἰου οὐκ ἐφύλαξεν πορεύεσθαι ἐν νόμῳ κυρίου θεοῦ ἰσραὴλ ἐν ὅλῃ καρδίᾳ αὐτοῦ οὐκ ἀπέστη ἐπάνωθεν ἁμαρτιῶν ἱεροβοαμ υἱοῦ ναβατ ὃς ἐξήμαρτεν τὸν ἰσραὴλ

- 32 За тих днів розпочав Господь відрубувати від Ізраїля частини, і побив їх Газаїл в усій Ізраїлевій країні,
In those days the Lord was angry first with Israel; and Hazeel made attacks on all the land of Israel,
ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἤρξατο κύριος συγκόπτειν ἐν τῷ Ἰσραὴλ καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς ἀζαήλ ἐν παντὶ ὁρίῳ Ἰσραὴλ.
- 33 від Йордану на схід сонця, увесь край Гілеаду, Гадів, Рувимів та Манасіїн, від Ароєру, що над потоком Арнон, і Гілеад та Башан.
East of Jordan, in all the land of Gilead, the Gadites and the Reubenites and the Manassites, from Aroer by the valley of the Arnon, all Gilead and Bashan.
ἀπὸ τοῦ ἰορδάνου κατ' ἀνατολὰς ἡλίου πᾶσαν τὴν γῆν γαλααδ τοῦ γαδδί καὶ τοῦ ρουβην καὶ τοῦ μανασση ἀπὸ ἀρορη ἣ ἐστὶν ἐπὶ τοῦ χειλούς χειμάρρου ἀρνον καὶ τὴν γαλααδ καὶ τὴν βασαν
- 34 А решта діл Єгу, і все, що він зробив, і вся лицарськість його, ось вони написані в Книзі Хроніки Ізраїлевих царів.
Now the rest of the acts of Jehu, and all he did, and his great power, are they not recorded in the book of the history of the kings of Israel?
καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων ἰου καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν καὶ πᾶσα ἡ δυναστεία αὐτοῦ καὶ τὰς συνάψεις ἃς συνήψεν οὐχὶ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν Ἰσραὴλ.
- 35 І спочив Єгу з своїми батьками, і поховали його в Самарії, а замість нього зацарював син його Єгоахаз.
And Jehu went to rest with his fathers, and was put into the earth in Samaria. And Jehoahaz his son became king in his place.
καὶ ἐκοιμήθη ἰου μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν σαμαρείᾳ καὶ ἐβασίλευσεν ἰωαχὰς υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ
- 36 А дні, що царював Єгу над Ізраїлем у Самарії, були двадцять і вісім літ.
And the time of Jehu's rule over Israel in Samaria was twenty-eight years.
καὶ αἱ ἡμέραι ἃς ἐβασίλευσεν ἰου ἐπὶ Ἰσραὴλ εἴκοσι ὀκτὼ ἔτη ἐν σαμαρείᾳ
- 1 ¶ А коли Аталія, мати Ахазії, побачила, що помер її син, то встала та й вигубила все цареве насіння.
Now when Athaliah, the mother of Ahaziah, saw that her son was dead, she had all the rest of the seed of the kingdom put to death.
καὶ γοθολία ἡ μήτηρ ὀχοζίου εἶδεν ὅτι ἀπέθανον οἱ υἱοὶ αὐτῆς καὶ ἀπώλεσεν πᾶν τὸ σπέρμα τῆς βασιλείας
- 2 А Єгошева, дочка царя Йорама, сестра Ахазії, взяла Йоаша, сина Ахазії, та й викрала його з-поміж вбиваних царських синів, його та няньку його, і сховала в спальній кімнаті. І сховала його від Аталії, і він не був забитий.
But Jehosheba, the daughter of King Joram, sister of Ahaziah, secretly took Joash, the son of Ahaziah, with the woman who took care of him, away from among the king's sons who were put to death, and put him in the bedroom; and they kept him safe from Athaliah, so that he was not put to death.
καὶ ἔλαβεν ἰωσαβεε θυγάτηρ τοῦ βασιλέως ἰωραμ ἀδελφῆ ὀχοζίου τὸν ἰωὰς υἱὸν ἀδελφοῦ αὐτῆς καὶ ἔκλεψεν αὐτὸν ἐκ μέσου τῶν υἱῶν τοῦ βασιλέως τῶν θανατουμένων αὐτὸν καὶ τὴν τροφὸν αὐτοῦ ἐν τῷ ταμείῳ τῶν κλινῶν καὶ ἔκρυψεν αὐτὸν ἀπὸ προσώπου γοθολιας καὶ οὐκ ἐθανατώθη
- 3 І ховався він із нею в Господньому домі шість років, а Аталія царювала над красм.
And for six years she kept him safe in the house of the Lord, while Athaliah was ruling over the land.
καὶ ἦν μετ' αὐτῆς ἐν οἴκῳ κυρίου κρυβόμενος ἕξ ἔτη καὶ γοθολία βασιλεύουσα ἐπὶ τῆς γῆς
- 4 ¶ А сьомого року послав Єгоида, і взяв сотників із карійців та бігунів, і привів їх до себе до Господнього дому, і склав із ними умову, і заприсягнув їх у Господньому домі, і показав їм царського сина.
Then in the seventh year, Jehoiada sent for the captains of hundreds of the Carians, and the armed men, and taking them into the house of the Lord, made an agreement with them, and made them take an oath in the house of the Lord, and let them see the king's son.
καὶ ἐν τῷ ἔτει τῷ ἑβδόμῳ ἀπέστειλεν ἰωδαε ὁ ἱερεὺς καὶ ἔλαβεν τοὺς ἑκατοντάρχους τὸν χορρι καὶ τὸν ρασιμ καὶ ἀπήγαγεν αὐτοὺς πρὸς αὐτὸν εἰς οἶκον κυρίου καὶ διέθετο αὐτοῖς διαθήκην κυρίου καὶ ὄρκισεν αὐτοὺς ἐνώπιον κυρίου καὶ ἔδειξεν αὐτοῖς ἰωδαε τὸν υἱὸν τοῦ βασιλέως
- 5 І він наказав їм, говорячи: Оце та річ, яку зробите. Третина з вас, що приходите в суботу, будете виконувати сторожу царського дому.
And he gave them orders, saying, This is what you are to do: the third part of you, who come in on the Sabbath and keep the watch of the king's house,
καὶ ἐνετείλατο αὐτοῖς λέγων οὗτος ὁ λόγος ὃν ποιήσετε τὸ τρίτον ἐξ ὑμῶν εἰσελθέτω τὸ σάββατον καὶ φυλάξτε φυλακὴν οἴκου τοῦ βασιλέως ἐν τῷ πυλῶνι
- 6 А третина буде в брамі Сур, а третина у брамі за бігунами, і будете виконувати сторожу дому на зміну.
...
καὶ τὸ τρίτον ἐν τῇ πύλῃ τῶν ὀδῶν καὶ τὸ τρίτον τῆς πύλης ὀπίσω τῶν παρατρεχόντων καὶ φυλάξτε τὴν φυλακὴν τοῦ οἴκου
- 7 А дві частини з вас, усі, що відходять у суботу, будуть виконувати сторожу Господнього дому при цареві.
And the two divisions of you, who go out on the Sabbath and keep the watch of the house of the Lord,
καὶ δύο χεῖρες ἐν ὑμῖν πᾶς ὁ ἐκπορευόμενος τὸ σάββατον καὶ φυλάξουσιν τὴν φυλακὴν οἴκου κυρίου πρὸς τὸν βασιλέα

- 8 **I** оточите царя навколо, кожен із своєю зброєю в руці своїй; а хто ввійшов би до рядів, нехай буде забитий. I будете ви з царем при виході його та при вході його.
Will make a circle round the king, every man being armed; and whoever comes inside your lines is to be put to death; keep with the king, when he goes out and when he comes in.
 και κυκλώσατε ἐπὶ τὸν βασιλέα κύκλω ἀνὴρ καὶ τὸ σκευὸς αὐτοῦ ἐν χειρὶ αὐτοῦ καὶ ὁ εἰσπορευόμενος εἰς τὰ σαδηρωθ ἀποθανεῖται καὶ ἐγένετο μετὰ τοῦ βασιλέως ἐν τῷ ἐκπορεύεσθαι αὐτὸν καὶ ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι αὐτόν
- 9 I зробили сотники все, що наказав священник Єгояда. I взяли кожен людей своїх, що приходять у суботу та виходять у суботу, і прийшли до священника Єгояди.
And the captains of hundreds did as Jehoiada the priest gave them orders; every one took with him his men, those who came in and those who went out on the Sabbath, and they came in to Jehoiada the priest.
 και ἐποίησαν οἱ ἑκατόνταρχοι πάντα ὅσα ἐνετείλατο ἰωδᾶς ὁ συνετός καὶ ἔλαβεν ἀνὴρ τοὺς ἀνδρας αὐτοῦ τοὺς εἰσπορευομένους τὸ σάββατον μετὰ τῶν ἐκπορευομένων τὸ σάββατον καὶ εἰσῆλθεν πρὸς ἰωδᾶς τὸν ἱερέα
- 10 I дав священник сотникам списи та щити, що належали цареві Давидові, що були в Господньому домі.
And the priest gave to the captains of hundreds the spears and body-covers which had been King David's, and which were kept in the house of the Lord.
 και ἔδωκεν ὁ ἱερεὺς τοῖς ἑκατόνταρχαῖς τοὺς σειρομάστας καὶ τοὺς τρισσοὺς τοῦ βασιλέως δαυὶδ τοὺς ἐν οἴκῳ κυρίου
- 11 I поставали бігуни, кожен зо зброєю своєю в руці своїй, від правого боку дому аж до лівого боку дому, при жертівнику та при домі, навколо біля царя.
Then the armed men took up their positions, every man with his instruments of war in his hand, from the right side of the house to the left, round about the altar and the house.
 και ἔστησαν οἱ παρατρέχοντες ἀνὴρ καὶ τὸ σκευὸς αὐτοῦ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ὁμίας τοῦ οἴκου τῆς δεξιᾶς ἕως τῆς ὁμίας τοῦ οἴκου τῆς εὐωνύμου τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τοῦ οἴκου ἐπὶ τὸν βασιλέα κύκλω
- 12 A він вивів царевого сина, і поклав на нього корону та нарамники. I зробили вони його царем, і помазали його, і вдарили в долоні та й крикнули: Нехай живе цар!
Then he made the king's son come out, and put the crown on him and the arm-bands, and made him king, and put the holy oil on him; and they all, making sounds of joy with their hands, said, Long life to the king.
 και ἐξαπέστειλεν τὸν υἱὸν τοῦ βασιλέως καὶ ἔδωκεν ἐπ' αὐτὸν τὸ νεζερ καὶ τὸ μαρτύριον καὶ ἐβασιλευσεν αὐτὸν καὶ ἔχρισεν αὐτόν καὶ ἐκρότησαν τῇ χειρὶ καὶ εἶπαν ζήτω ὁ βασιλεὺς
- 13 ¶ I почула Аталія голос бігунів та народу, і прийшла до народу до Господнього дому.
Now Athaliah, hearing the noise made by the people, came to the people in the house of the Lord;
 και ἤκουσεν γοθολία τὴν φωνὴν τῶν τρεχόντων τοῦ λαοῦ καὶ εἰσῆλθεν πρὸς τὸν λαὸν εἰς οἶκον κυρίου
- 14 I побачила вона, аж ось цар стоїть за звичасм на помості, а при царі зверхники та сурми, а весь народ краю тішиться та сурмить у сурми. I роздерла Аталія шати свої та й крикнула : Зрада, зрада!
And looking, she saw the king in his regular place by the pillar, and the captains and the horns near him; and all the people of the land giving signs of joy and sounding the horns. Then Athaliah, violently parting her robes, gave a cry, saying, Broken faith, broken faith!
 και εἶδεν καὶ ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς εἰσῆλκει ἐπὶ τοῦ στόλου κατὰ τὸ κρίμα καὶ οἱ ὀδοὶ καὶ αἱ σάλπιγγες πρὸς τὸν βασιλέα καὶ πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς χαίρων καὶ σαλπίζων ἐν σάλπιγγιν καὶ διέρρηξεν γοθολία τὰ ἱμάτια ἑαυτῆς καὶ ἐβόησεν σύνδεσμος σύνδεσμος
- 15 A священник Єгояда наказав сотникам, поставленим над військом, і сказав до них: Випровадьте її поза ряди, а хто піде за нею, того забийте мечем! Бо священник сказав: Нехай вона не буде забита в Господньому домі!
Then Jehoiada the priest gave orders to those who were placed in authority over the army, saying, Take her outside the lines, and let anyone who goes after her be put to death with the sword, for he said, Let her not be put to death in the house of the Lord.
 και ἐνετείλατο ἰωδᾶς ὁ ἱερεὺς τοῖς ἑκατόνταρχαῖς τοῖς ἐπισκόποις τῆς δυνάμεως καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς ἐξαγάγετε αὐτήν ἔσωθεν τῶν σαδηρωθ καὶ ὁ εἰσπορευόμενος ὀπίσω αὐτῆς θανάτῳ θανατωθήσεται ῥομφαίᾳ ὅτι εἶπεν ὁ ἱερεὺς καὶ μὴ ἀποθάνῃ ἐν οἴκῳ κυρίου
- 16 I зробили їй прохід, і вона прийшла Кінським входом до царського дому, і там була забита.
So they put their hands on her, and she went to the king's house by the doorway of the horses, and there she was put to death.
 και ἐπέθηκαν αὐτῇ χεῖρας καὶ εἰσῆλθεν ὁδὸν εἰσόδου τῶν ἵπων οἴκου τοῦ βασιλέως καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ
- 17 ¶ I склав Єгояда заповіта між Господом та між царем і між народом, щоб був народом Господнім, і між царем та між народом.
And Jehoiada made an agreement between the Lord and the king and the people, that they would be the Lord's people; and in the same way between the king and the people.
 και διέθετο ἰωδᾶς διαθήκην ἀνὰ μέσον κυρίου καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ βασιλέως καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ λαοῦ τοῦ εἶναι εἰς λαὸν τῷ κυρίῳ καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ βασιλέως καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ λαοῦ

- 18 **I** ввійшов увесь народ Краю до Ваалового дому, та й порозбивали його та жертівники його, і бовванів його зовсім поламали, а Маттана, Ваалового священика, убили перед жертівник ами. А при Господньому домі священик поставив варти.
Then all the people of the land went to the house of Baal and had it pulled down: its altars and images were all broken to bits, and Mattan, the priest of Baal, they put to death before the altars. And the priest put overseers over the Lord's house.
καὶ εἰσῆλθεν πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς εἰς οἶκον τοῦ βααλ καὶ κατέσπασαν αὐτὸν καὶ τὰ θυσιαστήρια αὐτοῦ καὶ τὰς εἰκόνας αὐτοῦ συνέτριψαν ἀγαθῶς καὶ τὸν ματθαν τὸν ἱερέα τοῦ βααλ ἀπέκτειναν κατὰ πρόσωπον τῶν θυσιαστηρίων καὶ ἔθηκεν ὁ ἱερεὺς ἐπισκόπους εἰς τὸν οἶκον κυρίου
- 19 **I** взяв він сотників і карійців, і бігунів та ввесь народ краю, і вивели царя з Господнього дому. I ввійшли вони через браму бігунів до царського дому, і той сів на царському троні.
Then he took the captains of hundreds, and the Carians, and the armed men, and all the people of the land; and they came down with the king from the house of the Lord, through the doorway of the armed men, to the king's house. And he took his place on the seat of the kings.
καὶ ἔλαβεν τοὺς ἑκατοντάρχους καὶ τὸν χορρι καὶ τὸν ρασμι καὶ πάντα τὸν λαὸν τῆς γῆς καὶ κατήγαγον τὸν βασιλέα ἐξ οἴκου κυρίου καὶ εἰσῆλθεν ὁδὸν πύλης τῶν παρατρεχόντων οἴκου τοῦ βασιλέως καὶ ἐκάθισαν αὐτὸν ἐπὶ τοῦ θρόνου τῶν βασιλέων
- 20 **I** тішився ввесь народ краю, а місто заспокоїлось. А Аталію вбили мечем у царському домі.
So all the people of the land were glad, and the town was quiet; and they had put Athaliah to death with the sword at the king's house.
καὶ ἐχάρη πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς καὶ ἡ πόλις ἡσύχασεν καὶ τὴν γοθολιαν ἐθανάτωσαν ἐν ῥομφαίᾳ ἐν οἴκῳ τοῦ βασιλέως
- 1 **¶** (12-2) Сьомого року Єгу зацарював Єгоаш, і сорок років царював він в Єрусалимі. А ім'я його матері Ців'я, з Беер-Шевн.
In the seventh year of Jehu's rule, Jehoash became king; and he was ruling for forty years in Jerusalem; his mother's name was Zibiah of Beer-sheba.
υἱὸς ἐτῶν ἑπτὰ ἰωας ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτόν
- 2 (12-3) **I** робив Єгоаш угодне в Господніх очах по всі дні, коли вказував йому священик Єгояда.
Jehoash did what was right in the eyes of the Lord all his days, because he was guided by the teaching of Jehoiada the priest.
ἐν ἔτει ἐβδόμῳ τῷ ἰου ἐβασίλευσεν ἰωας καὶ τεσσαράκοντα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλημ καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ αβια ἐκ τῆς βηρσαβее
- 3 (12-4) Тільки пагірки не були понишені, народ ще приносив жертви та кадив на пагірках.
But the high places were not taken away; the people went on making offerings and burning them in the high places.
καὶ ἐποίησεν ἰωας τὸ εὐθὲς ἐνώπιον κυρίου πάσας τὰς ἡμέρας ἃς ἐφώτισεν αὐτὸν ἰωδαε ὁ ἱερεὺς
- 4 **¶** (12-5) **I** сказав Єгоаш до священика: Усе посвячене срібло, що буде внесене до Господнього дому, срібло перелічених людей, срібло за душі за вартістю їх, усе срібло, скільки людині спаде на серце принести до Господнього дому,
And Jehoash said to the priests, All the money of the holy things, which comes into the house of the Lord, (the amount fixed for every man's payment,) and all the money given by any man freely from the impulse of his heart,
πλὴν τῶν ὑψηλῶν οὐ μετεστάθησαν καὶ ἐκεῖ ἔτι ὁ λαὸς ἐθυσίαζεν καὶ ἐθυμίων ἐν τοῖς ὑψηλοῖς
- 5 (12-6) візьмуть собі священики, кожен від знайомого свого, і вони зроблять напругу Господнього дому в усьому, що буде знайдено там на напругу.
Let the priests take, every man from his friends and neighbours, to make good what is damaged in the house, wherever it is to be seen.
καὶ εἶπεν ἰωας πρὸς τοὺς ἱερεῖς πᾶν τὸ ἀργύριον τῶν ἀγίων τὸ εἰσοδιαζόμενον ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου ἀργύριον συντιμήσεως ἀνὴρ ἀργύριον λαβὼν συντιμήσεως πᾶν ἀργύριον ὃ ἐὰν ἀναβῆ ἐπὶ καρδίαν ἀ νόρδος ἐνεγκεῖν ἐν οἴκῳ κυρίου
- 6 (12-7) **I** сталося двадцятого й третього року царя Єгоаша, священики не направили ушкодження храму.
But in the twenty-third year of King Jehoash, the priests had not made good the damaged parts of the house.
λαβέτωσαν ἑαυτοῖς οἱ ἱερεῖς ἀπὸ τῆς πράσεως αὐτῶν καὶ αὐτοὶ κρατήσουσιν τὸ βεδек τοῦ οἴκου εἰς πάντα οὗ ἐὰν εὐρεθῆ ἐκεῖ βεδек
- 7 (12-8) **I** покликав цар Єгоаш священика Єгояду й священиків, та й сказав їм: Чому ви не направляєте ушкодження храму? А тепер не беріть срібла від ваших знайомих, а на напругу ушкодження храму віддасте його.
Then King Jehoash sent for Jehoiada the priest, and the other priests, and said to them, Why have you not made good what is damaged in the house? now take no more money from your neighbours, but give it for the building up of the house.
καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ εἰκοστῷ καὶ τρίτῳ ἔτει τῷ βασιλεῖ ἰωας οὐκ ἐκραταίωσαν οἱ ἱερεῖς τὸ βεδек τοῦ οἴκου
- 8 (12-9) **I** погодилися священики не брати срібла від народу, і не направляти ушкодження храму.
So the priests made an agreement to take no more money from the people, and not to make good what was damaged in the house.
καὶ ἐκάλεσεν ἰωας ὁ βασιλεὺς ἰωδαε τὸν ἱερέα καὶ τοὺς ἱερεῖς καὶ εἶπεν πρὸς αὐτούς τί ὅτι οὐκ ἐκραταίωτε τὸ βεδек τοῦ οἴκου καὶ νῦν μὴ λάβητε ἀργύριον ἀπὸ τῶν πράσεων ὑμῶν ὅτι εἰς τὸ βεδек τοῦ οἴκου δώσετε αὐτό

- 9 (12-10) I взяв священник Єгояда одну скриньку, і продовбав дірку на віку її, і поставив її при жертівнику праворуч, як входити до Господнього дому. I давали туди священники, що стергли порога, усе срібло, що приносилось до Господнього дому.
But Jehoiada the priest took a chest, and making a hole in the cover of it, put it by the altar, on the right side when one comes into the house of the Lord; and the priests who kept the door put in it regularly all the money which was taken into the house of the Lord.
καὶ συνεφώνησαν οἱ ἱερεῖς τοῦ μὴ λαβεῖν ἀργύριον παρὰ τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ μὴ ἐνισχύσαι τὸ βεдек τοῦ οἴκου
- 10 (12-11) I бувало, як вони бачили, що намножилося те срібло в скрині, то приходив царський писар та великий священник, і вони в'язали в мішки та рахували срібло, знайдене в Господньому домі.
And when they saw that there was much money in the chest, the king's scribe and the high priest came and put it in bags, noting the amount of all the money there was in the house of the Lord.
καὶ ἔλαβεν ἰωδαεὶς ὁ ἱερεὺς κιβωτῶν μίαν καὶ ἔτρησεν τρώγλην ἐπὶ τῆς σανίδος αὐτῆς καὶ ἔδωκεν αὐτὴν παρὰ ἰαμβὶν ἐν τῷ οἴκῳ ἀνδρὸς οἴκου κυρίου καὶ ἔδωκαν οἱ ἱερεῖς οἱ φυλάσσοντες τὸν σταθμὸν πᾶν τὸ ἀργύριον τὸ εὑρεθὲν ἐν οἴκῳ κυρίου
- 11 (12-12) I давали те перелічене срібло на руки робітникам праці, поставленим до Господнього дому, а вони давали його теслям та будівничим, що робили в Господньому домі.
And the money which was measured out they gave regularly to those who were responsible for overseeing the work, and these gave it in payment to the woodworkers and the builders who were working on the house of the Lord,
καὶ ἐγένετο ὡς εἶδον ὅτι πολὺ τὸ ἀργύριον ἐν τῇ κιβωτῷ καὶ ἀνέβη ὁ γραμματεὺς τοῦ βασιλέως καὶ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας καὶ ἔσφιγξαν καὶ ἠρίθμησαν τὸ ἀργύριον τὸ εὑρεθὲν ἐν οἴκῳ κυρίου
- 12 (12-13) I мулярам, і каменярам, і на закуп дерева та тесаного каменя, та на напорушкодження Господнього дому, та на все, що йшло на храм для направи.
And to the wall-builders and the stone-cutters, and to get wood and cut stone for building up the broken parts of the house of the Lord, and for everything needed to put the house in good order.
καὶ ἔδωκαν τὸ ἀργύριον τὸ ἐτοιμασθὲν ἐπὶ χειρᾶς ποιούντων τὰ ἔργα τῶν ἐπισκόπων οἴκου κυρίου καὶ ἐξέδοσαν τοῖς τέκτοσιν τῶν ξύλων καὶ τοῖς οἰκοδόμοις τοῖς ποιούσιν ἐν οἴκῳ κυρίου
- 13 (12-14) Тільки не робилися для Господнього дому срібні чаші, ножиці, кропильниці, сурми, усяка річ золота та річ срібна з того срібла, що приносилось до Господнього дому,
But the money was not used for making silver cups or scissors or basins or wind-instruments or any vessels of gold or silver for the house of the Lord;
καὶ τοῖς τευχισταῖς καὶ τοῖς λατόμοις τῶν λίθων τοῦ κτήσασθαι ξύλα καὶ λίθους λατομητοῦς τοῦ κατασκευεῖν τὸ βεдек οἴκου κυρίου εἰς πάντα ὅσα ἐξωδιάσθη ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ κραταιώσαι
- 14 (12-15) бо його давали робітникам праці та направляли ним дім Господній.
But it was all given to the workmen who were building up the house.
πλὴν οὐ ποιηθήσεται οἴκῳ κυρίου θύραι ἀργυραὶ ἤλοι φιάλαι καὶ σάλπιγγες πᾶν σκευὸς χρυσοῦν καὶ σκευὸς ἀργυροῦν ἐκ τοῦ ἀργυρίου τοῦ εἰσενεχθέντος ἐν οἴκῳ κυρίου
- 15 (12-16) I не облічували тих людей, яким давали те срібло до їхніх рук, щоб вони давали робітникам праці, бо ті робили чесно.
And they did not get any statement of accounts from the men to whom the money was given for the workmen, for they made use of it with good faith.
ὅτι τοῖς ποιούσιν τὰ ἔργα δώσουσιν αὐτό καὶ ἐκραταίωσαν ἐν αὐτῷ τὸν οἶκον κυρίου
- 16 (12-17) Срібло ж жертви за провину та жертв за гріх не вносилось до Господнього дому, воно було для священників.
The money of the offerings for error and the sin-offerings was not taken into the house of the Lord; it was the priests'.
καὶ οὐκ ἐξελογίζοντο τοὺς ἀνδρας οἷς ἐδίδουν τὸ ἀργύριον ἐπὶ χειρᾶς αὐτῶν δοῦναι τοῖς ποιούσιν τὰ ἔργα ὅτι ἐν πίστει αὐτῶν ποιούσιν
- 17 ¶ (12-18) Вийшов тоді Газаїл, сирійський цар, та й воював з Гатом, і здобув його. I намірився Газаїл іти на Єрусалим.
Then Hazael, king of Aram, went up against Gath and took it; and his purpose was to go up to Jerusalem.
ἀργύριον περὶ ἀμαρτίας καὶ ἀργύριον περὶ πλημμελείας ὃ τι εἰσηνέχθη ἐν οἴκῳ κυρίου τοῖς ἱερεῦσιν ἐγένετο
- 18 (12-19) I взяв Єгоаш, Юдин цар, усі святі речі, що присвятили були Йосафат, і Єгорам, і Ахазія, батьки його, царі Юдині, та святі речі свої, і все золото, що знайшлося в скарбниціх Господнього дому та дому царського, та й послав Газаїлові, цареві сирійському, і той відійшов від Єрусалиму...
Then Jehoash, king of Judah, took all the holy things which Jehoshaphat and Jehoram and Ahaziah his fathers, the kings of Judah, had given to the Lord, together with the things he himself had given, and all the gold in the Temple store and in the king's house, and sent it to Hazael, king of Aram; and he went away from Jerusalem.
τότε ἀνέβη αζαηλ βασιλεὺς συρίας καὶ ἐπολέμησεν ἐπὶ γεθ καὶ προκατέλαβετο αὐτὴν καὶ ἔταξεν αζαηλ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἀναβῆναι ἐπὶ ἱερουσαλημ
- 19 (12-20) А решта діл Йоаша, і все, що він зробив, он вони написані в Книзі Хроніки Юдиних царів.
Now the rest of the acts of Joash, and all he did, are they not recorded in the book of the history of the kings of Israel?
καὶ ἔλαβεν ἰωας βασιλεὺς ἰουδα πάντα τὰ ἅγια ὅσα ἠγάσεν ἰωσαφατ καὶ ἰωραμ καὶ οχοζίας οἱ πατέρες αὐτοῦ καὶ βασιλεῖς ἰουδα καὶ τὰ ἅγια αὐτοῦ καὶ πᾶν τὸ χρυσιὸν τὸ εὑρεθὲν ἐν θησαυροῖς οἴκου κυρίου καὶ οἴκου τοῦ βασιλέως καὶ ἀπέστειλεν τῷ αζαηλ βασιλεῖ συρίας καὶ ἀνέβη ἀπὸ ἱερουσαλημ
- 20 (12-21) I встали його слуги, і вчинили змову, та й забили Йоаша в Бет-Мілло, де йдеться до Сілли.
And his servants made a secret design and put Joash to death at the house of Millo on the way down to Silla.
καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων ἰωας καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν οὐκ ἰδοῦ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν ἰουδα

- 21 (12-22) Йозахар, Шім'атів син, та Єгозавад, Шомерів син, його слуги, забили його, і він помер. І поховали його з батьками його в Давидовім Місті, а замість нього зацарював син його Амація.
 And Jozacar, the son of Shimeath, and Jehozabad, the son of Shomer, his servants, came to him and put him to death; and they put him into the earth with his fathers in the town of David; and Amaziah his son became king in his place.
 και ἀνέστησαν οἱ δοῦλοι αὐτοῦ καὶ ἔδησαν πάντα σύνδεσμον καὶ ἐπάταξαν τὸν ἰωας ἐν οἴκῳ μαλλῶ τῷ ἐν γααλλα
- 1 ¶ Двадцятого й третього року Йоаша, сина Ахазії, Юдиного царя, зацарював над Ізраїлем у Самарії Єгоахаз, син Єгу, на сімнадцять літ.
 In the twenty-third year of Joash, the son of Ahaziah, king of Judah, Jehoahaz, the son of Jehu, became king over Israel in Samaria, ruling for seventeen years.
 ἐν ἔτει εἰκοστῷ καὶ τρίτῳ ἔτει τῷ ἰωας υἱῷ οὐχοζίου βασιλεὶ ἰουδα ἐβασίλευσεν ἰωαχας υἱὸς ἰου ἐν σαμαρείᾳ ἑπτακαίδεκα ἔτη
- 2 І робив він зло в Господніх очах, і ходив у гріхах Єровоама, Неватового сина, що вводив у гріх Ізраїля, і не відхилявся від того.
 He did evil in the eyes of the Lord, copying the sins of Jeroboam, the son of Nebat, which he did and made Israel do; he did not keep himself from them.
 και ἐποίησεν τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου καὶ ἐπορεύθη ὀπίσω ἀμαρτιῶν ἱεροβοαμ υἱοῦ ναβατ ὃς ἐξήμαρτεν τὸν ἰσραηλ οὐκ ἀπέστη ἀπ' αὐτῶν
- 3 І запалився гнів Господа на Ізраїля, і Він дав їх у руку Газаїла, царя сирійського, та в руку Бен-Гадада, Газаїлового сина, на всі ті дні.
 So the wrath of the Lord was burning against Israel, and he gave them up into the power of Hazael, king of Aram, and into the power of Ben-hadad, the son of Hazael, again and again.
 και ὠργίσθη θυμῷ κύριος ἐν τῷ ἰσραηλ καὶ ἔδωκεν αὐτοὺς ἐν χειρὶ ἀζαηλ βασιλέως συρίας καὶ ἐν χειρὶ υἱοῦ ἀδερ υἱοῦ ἀζαηλ πάσας τὰς ἡμέρας
- 4 Та вблагав Єгоахаз лице Господнє, і Господь його вислухав, бо бачив Він горе Ізраїля, бо тиснув їх сирійський цар.
 Then Jehoahaz made prayer to the Lord, and the Lord gave ear to him, for he saw how cruelly Israel was crushed by the king of Aram.
 και ἐδεήθη ἰωαχας τοῦ προσώπου κυρίου καὶ ἐπήκουσεν αὐτοῦ κύριος ὅτι εἶδεν τὴν θλίψιν ἰσραηλ ὅτι ἐθλίψεν αὐτοὺς βασιλεὺς συρίας
- 5 І дав Господь Ізраїлеві спасителя, і вони вийшли з-під руки Сирії. І сиділи Ізраїлеві сини в своїх наметах, як давніш.
 (And the Lord gave Israel a saviour, so that they became free from the hands of the Aramaeans; and the children of Israel were living in their tents as in the past.
 και ἔδωκεν κύριος σωτηρίαν τῷ ἰσραηλ καὶ ἐξήλθεν ὑποκάτωθεν χειρὸς συρίας καὶ ἐκάθισαν οἱ υἱοὶ ἰσραηλ ἐν τοῖς σκηνώμασιν αὐτῶν καθὼς ἐχθὲς καὶ τρίτης
- 6 Тільки не відійшли вони з гріхів дому Єровоама, що вводив у гріх Ізраїля, і сам у тому ходив, і Астарта стояла в Самарії.
 But still they did not give up the sin of Jeroboam, which he made Israel do, but went on with it; and there was an image of Asherah in Samaria.)
 πλην οὐκ ἀπέστησαν ἀπὸ ἀμαρτιῶν οἴκου ἱεροβοαμ ὃς ἐξήμαρτεν τὸν ἰσραηλ ἐν αὐταῖς ἐπορεύθησαν καὶ γε τὸ ἄλσος ἐστάθη ἐν σαμαρείᾳ
- 7 А Сирія не позоставила Єгоахазові народу, як тільки п'ятдесят верхівців та десять возів, та десять тисяч піхоти, бо їх вигубив сирійський цар, і зробив їх порохом на топтання.
 For out of all his army, Jehoahaz had only fifty horsemen and ten carriages and ten thousand footmen; the king of Aram had given them up to destruction, crushing them like dust.
 ὅτι οὐχ ὑπελείφθη τῷ ἰωαχας λαὸς ἀλλ' ἦ πεντήκοντα ἵππεις καὶ δέκα ἄρματα καὶ δέκα χιλιάδες πεζῶν ὅτι ἀπόλεσεν αὐτοὺς βασιλεὺς συρίας καὶ ἔθεντο αὐτοὺς ὡς χοῦν εἰς καταπάτησιν
- 8 А решта діл Єгоахаза, і все, що він робив, та його лицарськість, он вони написані в Книзі Ізраїлевих царів.
 Now the rest of the acts of Jehoahaz, and all he did, and his great power, are they not recorded in the book of the history of the kings of Israel?
 και τὰ λοιπὰ τῶν λόγων ἰωαχας καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν καὶ αἱ δυναστεῖαι αὐτοῦ οὐχὶ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν ἰσραηλ
- 9 І спочив Єгоахаз з батьками своїми, і поховали його в Самарії, а замість нього зацарював син його Йоаш.
 And Jehoahaz went to rest with his fathers, and was put into the earth in Samaria; and Joash his son became king in his place.
 και ἐκοιμήθη ἰωαχας μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ καὶ ἔθαψαν αὐτὸν μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν σαμαρείᾳ καὶ ἐβασίλευσεν ἰωας υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ
- 10 ¶ Тридцятого й сьомого року Йоаша, Юдиного царя, зацарював над Ізраїлем у Самарії Йоаш, Єгоахазів син, на шістнадцять літ.
 In the thirty-seventh year of the rule of Joash, king of Judah, Joash, the son of Jehoahaz, became king over Israel in Samaria, ruling for sixteen years.
 ἐν ἔτει τριακοστῷ καὶ ἑβδόμῳ ἔτει τῷ ἰωας βασιλεὶ ἰουδα ἐβασίλευσεν ἰωας υἱὸς ἰωαχας ἐπὶ ἰσραηλ ἐν σαμαρείᾳ ἑκκαίδεκα ἔτη
- 11 І робив він зло в Господніх очах, і не відходив від усіх гріхів Єровоама, Неватового сина, що вводив у гріх Ізраїля, і в тому ходив.
 He did evil in the eyes of the Lord, not turning away from the sin of Jeroboam, the son of Nebat, which he did and made Israel do, but he went on with it.
 και ἐποίησεν τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου οὐκ ἀπέστη ἀπὸ πάσης ἀμαρτίας ἱεροβοαμ υἱοῦ ναβατ ὃς ἐξήμαρτεν τὸν ἰσραηλ ἐν αὐταῖς ἐπορεύθη
- 12 А решта діл Йоаша, і все, що він робив, і лицарськість його, як він воював з Амацією, Юдиним царем, он вони написані в Книзі Хроніки Ізраїлевих царів.
 Now the rest of the acts of Joash, and all he did, and the force with which he went to war against Amaziah, king of Judah, are they not recorded in the book of the history of the kings of Israel?
 και τὰ λοιπὰ τῶν λόγων ἰωας καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν καὶ αἱ δυναστεῖαι αὐτοῦ ὡς ἐποίησεν μετὰ ἀμεσσιου βασιλέως ἰουδα οὐχὶ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν ἰσραηλ

- 13 I спочив Йоаш з батьками своїми, а Єровоам сів на троні його. I був похований Йоаш у Самарії, з Ізраїлевими царями.
And Joash went to rest with his fathers and Jeroboam took his place as king; and Joash was put into the earth in Samaria with the kings of Israel.
 και ἐκοιμήθη ἰωας μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ καὶ ιεροβοαμ ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ ἐν σαμαρείᾳ μετὰ τῶν υἱῶν ἰσραηλ
- 14 A Єлисей заслаб на недугу, що з неї й помер. I зійшов до нього Йоаш, Ізраїлів цар, і плакав над ним і говорив: Батьку мій, батьку мій, колеснице Ізраїлева та верхівці його!
Now Elisha became ill with the disease which was the cause of his death: and Joash, king of Israel, came down to him, and weeping over him said, My father, my father, the war-carriages of Israel and its horsemen!
 και ἐλισαιε ἠρρώστησεν τὴν ἀρρωστίαν αὐτοῦ δι' ἣν ἀπέθανεν καὶ κατέβη πρὸς αὐτὸν ἰωας βασιλεὺς ἰσραηλ καὶ ἔκλαυσεν ἐπὶ προσώπου αὐτοῦ καὶ εἶπεν πάτερ πάτερ ἄρμα ἰσραηλ καὶ ἰπτεὺς αὐτοῦ
- 15 I сказав йому Єлисей: Візьми лука та стріли. I приніс той до нього лука та стріли.
Then Elisha said to him, Take bow and arrows: and he took bow and arrows.
 και εἶπεν αὐτῷ ἐλισαιε λαβὲ τόξον καὶ βέλη καὶ ἔλαβεν πρὸς αὐτὸν τόξον καὶ βέλη
- 16 A він сказав Ізраїлевому цареві: Поклади свою руку на лука! I той поклав свою руку. A Єлисей поклав свої руки на руки цареві.
And he said to the king of Israel, Put your hand on the bow: and he put his hand on it; and Elisha put his hands on the king's hands.
 και εἶπεν τῷ βασιλεῖ ἐπιβίβασον τὴν χειρὰ σου ἐπὶ τὸ τόξον καὶ ἐπεβίβασεν ἰωας τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τὸ τόξον καὶ ἐπέθηκεν ἐλισαιε τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἐπὶ τὰς χεῖρας τοῦ βασιλέως
- 17 I він сказав: Відчини вікно на схід! I той відчинив. I сказав Єлисей: Стрільай! I той вистрілив, а він сказав: Стріла спасіння Господнього, і стріла спасіння проти Сирії. I поб'єш ти Сирію в Афеку аж до кінця!
Then he said; Let the window be open to the east: and he got it open. Then Elisha said, Let the arrow go; and he let it go. And he said, The Lord's arrow of salvation, of salvation over Aram; for you will overcome the Aramaeans in Aphek and put an end to them.
 και εἶπεν ἄνοιξον τὴν θυρίδα κατ' ἀνατολὰς καὶ ἦνοιξεν καὶ εἶπεν ἐλισαιε τόξου σου καὶ ἐτόξουσεν καὶ εἶπεν βέλος σωτηρίας τῷ κυρίῳ καὶ βέλος σωτηρίας ἐν συρίᾳ καὶ πατάξεις τὴν συρίαν ἐν ἀφεκ ἕως συντελείας
- 18 I він сказав: Візьми стріли! I той узяв, а він сказав до Ізраїлевого царя: Удар по землі! I він ударив три рази та й став.
And he said, Take the arrows: and he took them. And he said to the king of Israel, Send them down into the earth; and he did so three times and no more.
 και εἶπεν αὐτῷ ἐλισαιε λαβὲ τόξα καὶ ἔλαβεν καὶ εἶπεν τῷ βασιλεῖ ἰσραηλ πάταξον εἰς τὴν γῆν καὶ ἐπάταξεν ὁ βασιλεὺς τρίς καὶ ἔστη
- 19 I розгнівався на нього Божий чоловік і сказав: Щоб ти був ударив п'ять або шість раз, тоді побив би Сирію аж до кінця! A тепер тільки три рази поб'єш ти Сирію.
Then the man of God was angry with him and said, If you had done it five or six times, then you would have overcome Aram completely; but now you will only overcome them three times.
 και ἐλυπήθη ἐπ' αὐτῷ ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ καὶ εἶπεν εἰ ἐπάταξας πεντάκις ἢ ἑξάκις τότε ἂν ἐπάταξας τὴν συρίαν ἕως συντελείας καὶ νῦν τρίς πατάξεις τὴν συρίαν
- 20 ¶ I спочив Єлисей, і поховали його. A моавські орди прийшли до Краю наступного року.
And death came to Elisha and they put his body into the earth. Now in the spring of the year, armed bands of Moabites frequently came, overrunning the land.
 και ἀπέθανεν ἐλισαιε καὶ ἔθαψαν αὐτόν καὶ μονόζωνοι μωαβ ἦλθον ἐν τῇ γῇ ἐλθόντος τοῦ ἐνιαυτοῦ
- 21 I сталося, як ховали одного чоловіка, то погребальники побачили ті орди, та й кинули того чоловіка до Єлисеєвого гробу. A коли впав і доторкнувся той чоловік до Єлисеєвих костей, то воскрес, і встав на ноги свої...
And while they were putting a dead man into the earth, they saw a band coming; and they put the man quickly into the place where Elisha's body was; and the dead man, on touching Elisha's bones, came to life again, and got up on his feet.
 και ἐγένετο αὐτὸν θαπτόντων τὸν ἄνδρα καὶ ἰδοὺ εἶδον τὸν μονόζωνον καὶ ἔρριψαν τὸν ἄνδρα ἐν τῷ τάφῳ ἐλισαιε καὶ ἐπορεύθη καὶ ἦψατο τῶν ὀστέων ἐλισαιε καὶ ἐξῆσεν καὶ ἀνέστη ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτοῦ
- 22 A Газаїл, сирійський цар, тиснув Ізраїля всі дні Єгоахаза.
And Israel was crushed under the power of Hazael, king of Aram, all the days of Jehoahaz.
 και αζαηλ ἐξέθλιψεν τὸν ἰσραηλ πάσας τὰς ἡμέρας ἰωαχας
- 23 Та Господь був милостивий до них, і змилювався над ними, і звернувся до них ради заповіта Свого з Авраамом, Ісаком та Яковом, і не хотів вигубити їх, і не відкинув їх від Свого лиця аж дотепер.
But the Lord was kind to them and had pity on them, caring for them, because of his agreement with Abraham, Isaac, and Jacob; he would not put them to destruction or send them away from before his face till now.
 και ἠλέησεν κύριος αὐτοὺς καὶ οἰκτίρησεν αὐτοὺς καὶ ἐπέβλεψεν πρὸς αὐτοὺς διὰ τὴν διαθήκην αὐτοῦ τὴν μετὰ αβρααμ καὶ ἰσαακ καὶ ἰακωβ καὶ οὐκ ἠθέλησεν κύριος διαφθεῖραι αὐτοὺς καὶ οὐκ ἀπέρριψεν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ προσώπου αὐτοῦ

- 24 **I** спочив Газаїл, сирійський цар, а замість нього зацарював син його Бен-Гадад.
Then Hazael, king of Aram, came to his end; and Ben-hadad his son became king in his place.
 και ἀπέθανεν αζαηλ βασιλεὺς συρίας και ἐβασίλευσεν υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ
- 25 **I** Йоаш, Єгоахазів син, узяв назад ті міста з руки Бен-Гадада, Газаїлового сина, що взяв був із руки Єгоахаза, свого батька, у війні. Три рази побив його Йоаш, і вернув Ізраїлеві міста.
And Jehoash, the son of Jehoahaz, took again from Ben-hadad, the son of Hazael, the towns which he had taken from Jehoahaz his father in war. Three times Jehoash overcame him and got back the towns of Israel.
 και ἐπέστρεψεν ιωαχας υἱὸς ιωαχας και ἔλαβεν τὰς πόλεις ἐκ χειρὸς υἱοῦ αὐτοῦ αζαηλ ὡς ἔλαβεν ἐκ χειρὸς ιωαχας τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐν τῷ πολέμῳ τρις ἐπάταξεν αὐτὸν ιωαχ και ἐπέστρεψεν τὰς πόλεις ἰσραηλ
- 1 ¶ Другого року Йоаша, Йоахазового сина, Ізраїлевого царя, зацарював Амація, Йоашів син, цар Юдин.
In the second year of Joash, son of Joahaz, king of Israel, Amaziah, the son of Joash, became king of Judah.
 ἐν ἔτει δευτέρῳ τῷ ιωαχ υἱῷ ιωαχας βασιλεὶ ἰσραηλ και ἐβασίλευσεν αμεσσιας υἱὸς ιωαχ βασιλεὺς ἰουδα
- 2 **Він** був віку двадцяти й п'яти літ, коли зацарював, і царював в Єрусалимі двадцять і дев'ять років. А ім'я його матері Єгоаддан, з Єрусалиму.
He was twenty-five years old when he became king; and he was ruling in Jerusalem for twenty-nine years; his mother's name was Jehoaddin of Jerusalem.
 υἱὸς εἴκοσι και πέντε ἐτῶν ἦν ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν και εἴκοσι και ἑννέα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλημ και ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ ιωαδιν ἐξ ἱερουσαλημ
- 3 **I** робив він угодне в Господніх очах, тільки не так, як його батько Давид, він робив усе, що робив його батько Йоаш.
He did what was right in the eyes of the Lord, though not like David his father; he did as Joash his father had done.
 και ἐποίησεν τὸ εὐθὲς ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου πλην οὐχ ὡς δαυιδ ὁ πατήρ αὐτοῦ κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν ιωαχ ὁ πατήρ αὐτοῦ ἐποίησεν
- 4 Тільки пагірки не були знищені, народ приносив жертву та кадив на пагірках.
But still the high places were not taken away; the people went on making offerings and burning them in the high places.
 πλην τὰ ὑψηλὰ οὐκ ἐξῆρεν ἔτι ὁ λαὸς ἐθυσίαζεν και ἐθυμίῳν ἐν τοῖς ὑψηλοῖς
- 5 **I** сталося, як зміцнилося царство в руці його, то він повбивав своїх слуг, що забили його батька царя.
Now when he became strong in the kingdom, straight away he put to death those servants who had taken the life of the king his father;
 και ἐγένετο ὅτε κατήσχυσεν ἡ βασιλεία ἐν χειρὶ αὐτοῦ και ἐπάταξεν τοὺς δούλους αὐτοῦ τοὺς πατάζοντας τὸν πατέρα αὐτοῦ
- 6 А синів убійників він не позабивав, як написано в Книзі Мойсєвого Закону, що наказав був Господь, говорячи: Не будуть забиті батьки за синів, а сини не будуть забиті за батьків, а тільки кожен за гріх свій буде забитий.
But he did not put their children to death; for the orders of the Lord recorded in the book of the law of Moses say, The fathers are not to be put to death for the children, or the children for their fathers; but a man is to be put to death for the sin which he himself has done.
 και τοὺς υἱοὺς τῶν πατάζαντων οὐκ ἐθανάτωσεν καθὼς γέγραπται ἐν βιβλίῳ νόμων μουσῆ ὡς ἐνετείλατο κύριος λέγων οὐκ ἀποθανοῦνται πατέρες ὑπὲρ υἱῶν και υἱοὶ οὐκ ἀποθανοῦνται ὑπὲρ πατέρων ὅτι ἄλλ' ἢ ἕκαστος ἐν ταῖς ἀμαρτίαις αὐτοῦ ἀποθάνεται
- 7 **Він** побив Едома в Солянній долині, десять тисяч, і взяв у війні Селу, і назвав ім'я її: Йоктеїл, і так вона зветься аж до цього дня.
He put to the sword twelve thousand men of Edom in the Valley of Salt, and took Sela in war, naming it Joktheel, as it is to this day.
 αὐτὸς ἐπάταξεν τὸν εδομ ἐν γαιμελε δεκά χιλιάδας και συνέλαβε τὴν πέτραν ἐν τῷ πολέμῳ και ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτῆς καθοηλ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης
- 8 ¶ Тоді Амація послав послів до Йоаша, сина Єгоахаза, сина Єгу, Ізраїлевого царя, говорячи: Иди ж, помірятьсясь!
Then Amaziah sent representatives to Jehoash, the son of Jehoahaz, son of Jehu, king of Israel, saying, Come, let us have a meeting face to face.
 τότε ἀπέστειλεν αμεσσιας ἀγγέλους πρὸς ιωαχ υἱὸν ιωαχας υἱοῦ ἰου βασιλεὺς ἰσραηλ λέγων δεῦρο ὀφθῶμεν προσώποις
- 9 **I** послав Йоаш, Ізраїлів цар, до Амації, Юдиного царя, говорячи: Терен, що на Ливані, послав до кедрини, що на Ливані, кажучи: Дай же дочку свою мосму синові за жінку! Та перейшла польова звірина, що на Ливані, і витоптала той терен.
And Jehoash, king of Israel, sent to Amaziah, king of Judah, saying, The thorn-tree in Lebanon sent to the cedar in Lebanon, saying, Give your daughter to my son for a wife: and a beast from the woodland in Lebanon went by, crushing the thorn under his feet.
 και ἀπέστειλεν ιωαχ βασιλεὺς ἰσραηλ πρὸς αμεσσιαν βασιλέα ἰουδα λέγων ὁ ακαν ὁ ἐν τῷ λιβάνῳ ἀπέστειλεν πρὸς τὴν κέδρον τὴν ἐν τῷ λιβάνῳ λέγων δὸς τὴν θυγατέρα σου τῷ υἱῷ μου εἰς γυναῖκα και διῆλθον τὰ θηρία τοῦ ἀγροῦ τὰ ἐν τῷ λιβάνῳ και συνεπάτησαν τὸν ακανα
- 10 **Побити** побив ти Едома, і піднесло тебе твоє серце. Пишайся собі та сиди в своїм домі! І пощо будеш ти дрочитися зо злом, бо впадеш ти та Юда з тобою?
It is true that you have overcome Edom and your heart is uplifted; let that glory be enough for you, and keep in your country; why do you make causes of trouble, putting yourself, and Judah with you, in danger of downfall?
 τῦπτον ἐπάταξας τὴν ἰδουμαίαν και ἐπήρην σε ἡ καρδία σου ἐνδοξάσθητι καθήμενος ἐν τῷ οἴκῳ σου και ἵνα τί ἐρίζεις ἐν κακία σου και πεσῆ σὺ και ἰουδας μετὰ σοῦ

- 11 Та не послухався Амація. І вийшов Йоаш, Ізраїлів цар, і помірялися він та Амація, цар Юдин, у Юдиному Бет-Шемеші.
But Amaziah gave no attention. So Jehoash, king of Israel, went up, and he and Amaziah, king of Judah, came face to face at Beth-shemesh, which is in Judah.
καὶ οὐκ ἤκουσεν αμεσσίας καὶ ἀνέβη ὁ βασιλεὺς ἰσραὴλ καὶ ὄφθησαν προσώποις αὐτὸς καὶ αμεσσίας βασιλεὺς ἰουδα ἐν βαιθσαμυς τῆ τοῦ ἰουδα
- 12 І був розбитий Юда Ізраїлем, і повтікали кожен до намету свого.
And Judah was overcome before Israel, so that they went in flight, every man to his tent.
καὶ ἐπταίσεν ἰουδας ἀπὸ προσώπου ἰσραὴλ καὶ ἐφυγεν ἀνὴρ εἰς τὸ σκῆνωμα αὐτοῦ
- 13 А Йоаш, цар Ізраїлів, схопив Амацію, Юдиного царя, сина Йоаша, сина Ахазії, у Бет-Шемеші, і прибув до Єрусалиму, і зруйнував єрусалимський мур від Єфремової брами аж до брам и наріжної, чотири сотні ліктів.
And Jehoash, king of Israel, made Amaziah, king of Judah, the son of Jehoash, son of Ahaziah, prisoner at Beth-shemesh, and came to Jerusalem, and had the wall of Jerusalem pulled down from the doorway of Ephraim to the door in the angle, four hundred cubits.
καὶ τὸν αμεσσιαν υἱὸν ἰωας υἱοῦ οὐχοῦ βασιλέα ἰουδα συνέλαβεν ἰωας υἱὸς ἰωαχας βασιλεὺς ἰσραὴλ ἐν βαιθσαμυς καὶ ἦλθεν εἰς ἱερουσαλημ καὶ καθεῖλεν ἐν τῷ τείχει ἱερουσαλημ ἐν τῇ πόλει εφραι μ ἕως πόλης τῆς γωνίας τετρακοσίους πήχεις
- 14 І забрав він усе золото й срібло, та весь посуд, що знаходився в Господньому домі та в скарбниціх дому царевого, та запоручників, і вернувся в Самарію.
And he took all the gold and silver and all the vessels which were in the house of the Lord and in the store-house of the king, together with those whose lives would be the price of broken faith, and went back to Samaria.
καὶ ἔλαβεν τὸ χρυσοῦν καὶ τὸ ἀργύριον καὶ πάντα τὰ σκεύη τὰ εὐρεθέντα ἐν οἴκῳ κυρίου καὶ ἐν θησαυροῖς οἴκου τοῦ βασιλέως καὶ τοὺς υἱοὺς τῶν συμμίξεων καὶ ἀπέστρεψεν εἰς σαμάρειαν
- 15 ¶ А решта діл Йоаша, що зробив він, та лицарськість його, і як воював з Амацією, Юдиним царем, ось вони написані в Книзі Хроніки Ізраїлевих царів.
Now the rest of the acts of Jehoash, and his power, and how he went to war with Amaziah, king of Judah, are they not recorded in the book of the history of the kings of Israel?
καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων ἰωας ὅσα ἐποίησεν ἐν δυναστείᾳ αὐτοῦ ἃ ἐπολέμησεν μετὰ αμεσσιου βασιλέως ἰουδα οὐχὶ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν ἰσραὴλ
- 16 І спочив Йоаш зо своїми батьками, і був похований у Самарії з Ізраїлевими царями, а замість нього зацарював син його Єровоам.
And Jehoash went to rest with his fathers, and was put into the earth in Samaria with the kings of Israel; and Jeroboam his son became king in his place.
καὶ ἐκοιμήθη ἰωας μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ καὶ ἐτάφη ἐν σαμαρείᾳ μετὰ τῶν βασιλέων ἰσραὴλ καὶ ἐβασίλευσεν ἱεροβοαμ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ
- 17 І жив Амація, Йоашів син, цар Юдин, по смерті Йоаша, Єгоахазового сина, Ізраїлевого царя, п'ятнадцять літ.
Amaziah, the son of Joash, king of Judah, went on living for fifteen years after the death of Jehoash, son of Jehoahaz, king of Israel.
καὶ ἔζησεν αμεσσίας υἱὸς ἰωας βασιλεὺς ἰουδα μετὰ τὸ ἀποθανεῖν ἰωας υἱὸν ἰωαχας βασιλέα ἰσραὴλ πεντεκαίδεκα ἔτη
- 18 А решта діл Амації, ось вони написані в Книзі Хроніки Юдиних царів.
And the rest of the acts of Amaziah, are they not recorded in the book of the history of the kings of Judah?
καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων αμεσσιου καὶ πάντα ἃ ἐποίησεν οὐχὶ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν ἰουδα
- 19 І вчинили на нього змову в Єрусалимі, та він утік до Лахішу. І послали за ним до Лахішу, і вбили його там.
Now they made a secret design against him in Jerusalem; and he went in flight to Lachish, but they sent after him to Lachish and put him to death there.
καὶ συνεστράφησαν ἐπ' αὐτὸν σύστημα ἐν ἱερουσαλημ καὶ ἐφυγεν εἰς λαχис καὶ ἀπέστειλαν ὀπίσω αὐτοῦ εἰς λαχис καὶ ἐθανάτωσαν αὐτὸν ἐκεῖ
- 20 І повезли його на конях, і він був похований з батьками своїми в Давидовому Місті.
And they took his body on horseback and put it into the earth with his fathers in Jerusalem, the town of David.
καὶ ἦραν αὐτὸν ἐφ' ἵππων καὶ ἐτάφη ἐν ἱερουσαλημ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει δαυιδ
- 21 І взяв весь Юдин народ Азарію, а він був віку шістнадцяти літ, і настановили його царем замість батька його Амації.
Then all the people of Judah took Azariah, who was sixteen years old, and made him king in place of his father Amaziah.
καὶ ἔλαβεν πᾶς ὁ λαὸς ἰουδα τὸν αζαριαν καὶ αὐτὸς υἱὸς ἑκκαίδεκα ἐτῶν καὶ ἐβασίλευσαν αὐτὸν ἀντὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ αμεσσιου
- 22 Він збудував Елат, і вернув його Юді, як цар спочив зо своїми батьками.
He was the builder of Elath, which he got back for Judah after the death of the king.
αὐτὸς ὠκοδόμησεν τὴν αἰλωθ καὶ ἐπέστρεψεν αὐτὴν τῷ ἰουδα μετὰ τὸ κοιμηθῆναι τὸν βασιλέα μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ
- 23 ¶ П'ятнадцятого року Амації, сина Йоаша, Юдиного царя, зацарював Єровоам, син Йоаша, Ізраїлевого царя, у Самарії, на сорок і один рік.
In the fifteenth year of the rule of Amaziah, son of Joash, king of Judah, Jeroboam, the son of Joash, king of Israel, became king in Samaria, ruling for forty-one years.
ἐν ἔτει πεντεκαίδεκάτῳ τοῦ αμεσσιου υἱοῦ ἰωας βασιλέως ἰουδα ἐβασίλευσεν ἱεροβοαμ υἱὸς ἰωας ἐπὶ ἰσραὴλ ἐν σαμαρείᾳ τεσσαράκοντα καὶ ἓν ἔτος

- 24 **I** робив він зло в Господніх очах, не відступався від усіх гріхів Єровоама, Неватового сина, що вводив у гріх Ізраїля.
He did evil in the eyes of the Lord, not turning away from the sin which Jeroboam, the son of Nebat, did and made Israel do.
 και ἐποίησεν τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου οὐκ ἀπέστη ἀπὸ πασῶν ἁμαρτιῶν ιεροβοαμ υἱοῦ ναβατ ὃς ἐξήμαρτεν τὸν ἰσραηλ
- 25 **Він** вернув Ізраїлеву границю відти, де йдеться до Гамату, аж до степового моря, за словом Господа, Бога Ізраїля, що говорив через раба Свого Йону, сина пророка Амміттая, що з Гат-Гахеферу,
He got back the old limits of Israel from the way into Hamath to the sea of the Arabah, as the Lord had said by his servant Jonah, the son of Amittai, the prophet of Gath-hepher.
 αὐτὸς ἀπέστησεν τὸ ὄριον ἰσραηλ ἀπὸ εἰσόδου αἰμαθ ἕως τῆς θαλάσσης τῆς араβα κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου θεοῦ ἰσραηλ ὃ ἐλάλησεν ἐν χειρὶ δούλου αὐτοῦ ιωνα υἱοῦ αμαθι τοῦ προφήτου τοῦ ἐκ γαθ-гахеферу
- 26 **бо** Господь побачив Ізраїлеву біду, дуже гірку, і не було вже невіЛЬНОГО та вільного, і не було помічника Ізраїлеві.
For the Lord saw how bitter was the trouble of Israel, and that everyone was cut off, he who was shut up and he who went free, and that Israel had no helper.
 ὅτι εἶδεν κύριος τὴν ταπεινώσιν ἰσραηλ πικρὰν σφόδρα καὶ ὀλιγοστούς συνεχόμενους καὶ ἐσπανισμένους καὶ ἐγκαταλειμμένους καὶ οὐκ ἦν ὁ βοηθῶν τῷ ἰσραηλ
- 27 **Та** не говорив Господь знищити Ізраїлеве ім'я з-під неба, і споміг їх рукою Єровоама, Йоашового сина.
And the Lord had not said that the name of Israel was to be taken away from the earth; but he gave them a saviour in Jeroboam, the son of Joash.
 και οὐκ ἐλάλησεν κύριος ἐξαιλεῖσθαι τὸ σπέρμα ἰσραηλ ὑποκάτωθεν τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἔσωσεν αὐτοὺς διὰ χειρὸς ιεροβοαμ υἱοῦ ιωας
- 28 **А** решта діл Єровоама та лицарськість його, як воював, і як вернув Юді Дамаск та Хамат в Ізраїлі, ось вони написані в Книзі Хроніки Ізраїлевих царів.
Now the rest of the acts of Jeroboam, and all he did, and his power, and how he went to war with Damascus, causing the wrath of the Lord to be turned away from Israel, are they not recorded in the book of the history of the kings of Israel?
 και τὰ λοιπὰ τῶν λόγων ιεροβοαμ καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν καὶ αἱ δυναστεῖαι αὐτοῦ ὅσα ἐπολέμησεν καὶ ὅσα ἐπέστρεψεν τὴν δαμασκὸν καὶ τὴν αἰμαθ τῷ ἰουδα ἐν ἰσραηλ οὐχὶ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν ἰσραηλ
- 29 **І** спочив Єровоам із батьками своїми та з Ізраїлевими царями, а замість нього зацарював син його Захарій.
And Jeroboam went to rest with his fathers, and was put into the earth with the kings of Israel; and Zechariah his son became king in his place.
 και ἐκοιμήθη ιεροβοαμ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ μετὰ βασιλέων ἰσραηλ καὶ ἐβασίλευσεν αζαριας υἱὸς αμεσσιου ἀντὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ
- 1 ¶ Двадцятого й сьомого року Єровоама, Ізраїлевого царя, зацарював Азарія, син Амаці, Юдиного царя.
In the twenty-seventh year of the rule of Jeroboam, king of Israel, Azariah, son of Amaziah, became king of Judah.
 ἐν ἔτει εἰκοστῷ καὶ ἐβδόμῳ τῷ ιεροβοαμ βασιλεῖ ἰσραηλ ἐβασίλευσεν αζαριας υἱὸς αμεσσιου βασιλέως ἰουδα
- 2 **Він** був віку шістнадцяти літ, коли зацарював, і царював в Єрусалимі п'ятдесят і два роки. А ім'я його матері Єколія, з Єрусалиму.
He was sixteen years old when he became king, and he was ruling in Jerusalem for fifty-two years; his mother's name was Jecoliah of Jerusalem.
 υἱὸς ἑκκαίδεκα ἐτῶν ἦν ἐν τῷ βασιλεῦειν αὐτὸν καὶ πενήντα καὶ δύο ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλημ καὶ ὄνομα τῆ μητρὶ αὐτοῦ χαλια ἐξ ἱερουσαλημ
- 3 **І** робив він угодне в Господніх очах, усе так, як робив його батько Амація.
And he did what was right in the eyes of the Lord, as his father Amaziah had done.
 και ἐποίησεν τὸ εὐθὲς ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν αμεσσιας ὁ πατὴρ αὐτοῦ
- 4 **Тільки** пагірки не були знищені, народ ще приносив жертву та кадів на пагірках.
But he did not take away the high places, and the people still went on making offerings and burning them in the high places.
 πλην τῶν ὑψηλῶν οὐκ ἐξῆρεν ἐπὶ ὁ λαὸς ἐθυσίαζεν καὶ ἐθυμίων ἐν τοῖς ὑψηλοῖς
- 5 **І** вдарив Господь царя, і він був прокажений аж до дня своєї смерті, і сидів ув осібному домі. А над домом був Йотам, царів син, він судив народ Краю.
And the Lord sent disease on the king and he became a leper, and to the day of his death he was living separately in his private house. And Jotham his son was over his house, judging the people of the land.
 και ἦψατο κύριος τοῦ βασιλέως καὶ ἦν λελεπρωμένος ἕως ἡμέρας θανάτου αὐτοῦ καὶ ἐβασίλευσεν ἐν οἴκῳ ἀφορυσθῶ καὶ ἰωθαμ υἱὸς τοῦ βασιλέως ἐπὶ τῷ οἴκῳ κρίνων τὸν λαὸν τῆς γῆς
- 6 **А** решта діл Азарії та все, що він робив, ось вони написані в Книзі Хроніки Юдиних царів.
Now the rest of the acts of Azariah, and all he did, are they not recorded in the book of the history of the kings of Judah?
 και τὰ λοιπὰ τῶν λόγων αζαριου καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν οὐκ ἰδοῦ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν ἰουδα
- 7 **І** спочив Азарія з своїми батьками, і його поховали з його батьками в Давидовому Місті, а замість нього зацарював син його Йотам.
And Azariah went to rest with his fathers and was put into the earth with his fathers in the town of David; and Jotham his son became king in his place.
 και ἐκοιμήθη αζαριας μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ καὶ ἔθαψαν αὐτὸν μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει δαυιδ καὶ ἐβασίλευσεν ἰωθαμ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ

- 8 ¶ Тридцятого й восьмого року Азарії, Юдиного царя, зацарював над Ізраїлем у Самарії Захарій, син Єровоама, на шість місяців.
In the thirty-eighth year of Azaliah, king of Judah, Zechariah, son of Jeroboam, was king over Israel for six months.
ἐν ἔτει τριακοστῷ καὶ ὀγδόῳ τῷ αζαρια βασιλεῖ ἰουδα ἐβασίλευσεν ζαχαρίας υἱὸς ἱεροβοαμ ἐπὶ ἰσραηλ ἐν σαμαρείᾳ ἑξάμηνον
- 9 І робив він зле в Господніх очах, як робили батьки його, не відступився від гріхів Єровоама, Наватового сина, що вводив у гріх Ізраїля.
And he did evil in the eyes of the Lord, as his father had done, not turning away from the sin which Jeroboam, the son of Nebat, did and made Israel do.
καὶ ἐποίησεν τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου καθὰ ἐποίησαν οἱ πατέρες αὐτοῦ οὐκ ἀπέστη ἀπὸ ἁμαρτιῶν ἱεροβοαμ υἱοῦ ναβατ ὃς ἐξήμαρτεν τὸν ἰσραηλ
- 10 І вчинив змову на нього Шаллум, Яवेशів син, і бив його перед народом і вбив його, і зацарював замість нього.
And Shallum, the son of Jabesh, made a secret design against him, and, attacking him in Ibleam, put him to death and became king in his place.
καὶ συνεστράφησαν ἐπ' αὐτὸν σελλουμ υἱὸς ἰαβις καὶ κεβλααμ καὶ ἐπάταξαν αὐτὸν καὶ ἐθανάτωσαν αὐτὸν καὶ σελλουμ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ
- 11 А решта діл Захарія, ось вони написані в Книзі Хроніки Ізраїлевих царів.
Now the rest of the acts of Zechariah are recorded in the book of the history of the kings of Israel.
καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων ζαχαρίου ἰδοῦ ἐστὶν γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν ἰσραηλ
- 12 Оце Господнє слово, що Він промовляв до Єгу, говорячи: Сини чотирьох поколінь будуть сидіти тобі на Ізраїлевому троні. І сталося так.
This was what the Lord had said to Jehu, Your sons to the fourth generation will be kings of Israel. And so it came about.
ὁ λόγος κυρίου ὃν ἐλάλησεν πρὸς ἰου λέγων υἱοὶ τέταρτοι καθήσονται σοι ἐπὶ θρόνου ἰσραηλ καὶ ἐγένετο οὕτως
- 13 Шаллум, Яवेशів син, зацарював тридцятого й дев'ятого року Уззії, Юдиного царя, і царював місяць часу в Самарії.
Shallum, the son of Jabesh, became king in the thirty-ninth year of Uzziah, king of Judah; and he was ruling in Samaria for the space of one month.
καὶ σελλουμ υἱὸς ἰαβις ἐβασίλευσεν καὶ ἐν ἔτει τριακοστῷ καὶ ἐνάτῳ αζαρια βασιλεῖ ἰουδα ἐβασίλευσεν σελλουμ μῆνα ἡμερῶν ἐν σαμαρείᾳ
- 14 І пішов Менахем, Гадїїв син, з Тірци, і прибув у Самарію, та й побив Шаллума, Яवेशового сина, в Самарії, і вбив його, і зацарював замість нього.
Then Menahem, the son of Gadi, went up from Tirzah and came to Samaria, and attacking Shallum, son of Jabesh, in Samaria, put him to death and made himself king in his place.
καὶ ἀνέβη μαναημ υἱὸς γαδδι ἐκ θαρсила καὶ ἦλθεν εἰς σαμάρειαν καὶ ἐπάταξεν τὸν σελλουμ υἱὸν ἰαβις ἐν σαμαρείᾳ καὶ ἐθανάτωσεν αὐτόν
- 15 А решта днів Шаллума та змова його, яку він учинив був, ото вони написані в Книзі Хроніки Ізраїлевих царів.
Now the rest of the acts of Shallum, and the secret design which he made, are recorded in the book of the history of the kings of Israel.
καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων σελλουμ καὶ ἡ συστροφή αὐτοῦ ἦν συνεστράφη ἰδοῦ εἰσιν γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν ἰσραηλ
- 16 Тоді побив Менахем місто Тіфсах та все, що в ньому, і границі його від Тірци, бо не відчинило воно брами. І він вибив його, а все вагітне повитинав.
Then Menahem sent destruction on Tappuah and all the people in it, and its limits, from Tirzah, because they would not let him come in; and he had all the women who were with child cut open.
τότε ἐπάταξεν μαναημ τὴν θερσα καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῇ καὶ τὰ ὄρια αὐτῆς ἀπὸ θερσα ὅτι οὐκ ἤνοιξαν αὐτῷ καὶ ἐπάταξεν αὐτὴν καὶ τὰς ἐν γαστρὶ ἐχούσας ἀνέρρηξεν
- 17 Тридцятого й дев'ятого року Азарії, Юдиного царя, зацарював над Ізраїлем у Самарії Менахем, Гадїїв син, на десять літ.
In the thirty-ninth year of Azariah, king of Judah, Menahem, the son of Gadi, became king over Israel, and was ruling in Samaria for ten years.
ἐν ἔτει τριακοστῷ καὶ ἐνάτῳ αζαρια βασιλεῖ ἰουδα καὶ ἐβασίλευσεν μαναημ υἱὸς γαδδι ἐπὶ ἰσραηλ δέκα ἔτη ἐν σαμαρείᾳ
- 18 І робив він зле в Господніх очах, не вступився від гріхів Єровоама, Наватового сина, що вводив у гріх Ізраїля. За його днів
He did evil in the eyes of the Lord; he did not keep himself from the sin which Jeroboam, the son of Nebat, did and made Israel do.
καὶ ἐποίησεν τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου οὐκ ἀπέστη ἀπὸ πασῶν ἁμαρτιῶν ἱεροβοαμ υἱοῦ ναβατ ὃς ἐξήμαρτεν τὸν ἰσραηλ
- 19 прийшов Пул, асирійський цар, на край. І дав Менахем Пулові тисячу талантів срібла, щоб його руки були з ним, щоб зміцнити царство в його руці.
In his day, Pul, the king of Assyria, came up against the land; and Menahem gave Pul a thousand talents of silver so that he might let him keep the kingdom.
ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ ἀνέβη φουλ βασιλεὺς ἀσσυρίων ἐπὶ τὴν γῆν καὶ μαναημ ἔδωκεν τῷ φουλ χίλια τάλαντα ἀργυρίου εἶναι τὴν χεῖρα αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ
- 20 А Менахем розклав це срібло на Ізраїля, на всіх вояків, щоб дати асирійському цареві, по п'ятдесят шеклів срібла від кожного чоловіка. І вернувся асирійський цар, і не стояв там у Краю.
And Menahem got the money from Israel, from all the men of wealth, fifty silver shekels from every man, to give to the king of Assyria. So the king of Assyria went back without stopping in the land.
καὶ ἐξήνεγκεν μαναημ τὸ ἀργύριον ἐπὶ τὸν ἰσραηλ ἐπὶ πᾶν δυνατὸν ἰσχύϊ δοῦναι τῷ βασιλεῖ τῶν ἀσσυρίων πεντήκοντα σίκλους τῷ ἀνδρὶ τῷ ἐνὶ καὶ ἀπέστρεψεν βασιλεὺς ἀσσυρίων καὶ οὐκ ἔστη ἐκεῖ ἰ ἐν τῇ γῇ

- 21 А решта діл Менахема та все, що він робив, ото вони написані в Книзі Хроніки Ізраїлевих царів.
Now the rest of the acts of Menahem, and all he did, are they not recorded in the book of the history of the kings of Israel?
καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων μαναημ καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν οὐκ ἰδοῦ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν ἰσραηλ.
- 22 І спочив Менахем з батьками своїми, а замість нього зацарював син його Пекахія.
And Menahem went to rest with his fathers; and Pekahiah his son became king in his place.
καὶ ἐκοιμήθη μαναημ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ καὶ ἐβασίλευσεν φακεΐας υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ
- 23 П'ятдесятого року Азарії, Юдиного царя, зацарював над Ізраїлем у Самарії Пекахія, син Менахемів, на два роки.
In the fiftieth year of Azariah king of Judah, Pekahiah, the son of Menahem, became king over Israel in Samaria, ruling for two years.
ἐν ἔτει πεντηκοστῷ τοῦ αζαριου βασιλέως ἰουδα ἐβασίλευσεν φακεΐας υἱὸς μαναημ ἐπὶ ἰσραηλ ἐν σαμαρείᾳ δύο ἔτη
- 24 І робив він зло в Господніх очах, не відступався від гріхів Єровоама, Неватового сина, що вводив у гріх Ізраїля.
He did evil in the eyes of the Lord, not turning from the sin which Jeroboam, the son of Nebat, did and made Israel do.
καὶ ἐποίησεν τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου οὐκ ἀπέστη ἀπὸ ἁμαρτιῶν ἱεροβοαμ υἱοῦ ναβατ ὃς ἐξήμαρτεν τὸν ἰσραηλ.
- 25 І вчинив на нього змову Пеках, син Ремалії, старшина його, і забив його в палаті царського дому, з Арговом та з Ар'ем, а з ним було п'ятдесят чоловіка з Гілеадян. І він убив його, і зацарював замість нього.
And Pekah, the son of Remaliah, his captain, made a secret design against him, attacking him in the king's great house in Samaria; and with him were fifty men of Gilead; and he put him to death and became king in his place.
καὶ συνεστράφη ἐπ' αὐτὸν φακεε υἱὸς ρομελιου ὁ τριστάτης αὐτοῦ καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν ἐν σαμαρείᾳ ἐναντίον οἴκου τοῦ βασιλέως μετὰ τοῦ αργοβ καὶ μετὰ τοῦ αρια καὶ μετ' αὐτοῦ πενήκοντα ἄνδρες ἀπὸ τῶν τετρακοσίων καὶ ἐθανάτωσεν αὐτὸν καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ
- 26 А решта діл Пекахії та все, що він робив, ото вони написані в Книзі Хроніки Ізраїлевих царів.
Now the rest of the acts of Pekahiah, and all he did, are recorded in the book of the history of the kings of Israel.
καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων φακεΐου καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν ἰδοῦ εἰσιν γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν ἰσραηλ.
- 27 П'ятдесятого й другого року Азарії, Юдиного царя, зацарював у Самарії над Ізраїлем Пеках, син Ремалії, на двадцять років.
In the fifty-second year of Azariah, king of Judah, Pekah, the son of Remaliah, became king over Israel in Samaria, ruling for twenty years.
ἐν ἔτει πεντηκοστῷ καὶ δευτέρῳ τοῦ αζαριου βασιλέως ἰουδα ἐβασίλευσεν φακεε υἱὸς ρομελιου ἐπὶ ἰσραηλ ἐν σαμαρείᾳ εἴκοσι ἔτη
- 28 І робив він зло в Господніх очах, ні відступався від гріхів Єровоама, Неватового сина, що вводив у гріх Ізраїля.
He did evil in the eyes of the Lord, not turning from the sin which Jeroboam, the son of Nebat, did and made Israel do.
καὶ ἐποίησεν τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου οὐκ ἀπέστη ἀπὸ πασῶν ἁμαρτιῶν ἱεροβοαμ υἱοῦ ναβατ ὃς ἐξήμαρτεν τὸν ἰσραηλ.
- 29 За днів Пекаха, Ізраїлевого царя, прийшов Тіглат-Піл'есер, цар асирійський, взяв Ійїона, і Авел-Бет-Мааху, і Йїноаха, і Кедеша, і Хацора, і Гілеада, і Галіла, увесь край Нефталімів, та й вигнав їх до Асирії.
In the days of Pekah, king of Israel, Tiglath-pileser, king of Assyria, came and took Ijon and Abel-beth-maacah and Janoah and Kedesh and Hazor and Gilead and Galilee and all the land of Naphtali; and he took the people away to Assyria.
ἐν ταῖς ἡμέραις φακεε βασιλέως ἰσραηλ ἦλθεν θαλασφρασσαρ βασιλεὺς ἀσσυρίων καὶ ἔλαβεν τὴν αιν καὶ τὴν ἀβελβαιθμααχα καὶ τὴν ἰανοχ καὶ τὴν κενεζ καὶ τὴν ασωρ καὶ τὴν γαλααδ καὶ τὴν γαλιλαίαν πᾶσαν γῆν νεφθαλι καὶ ἀπόκισεν αὐτοὺς εἰς ἀσσυρίους
- 30 А Осія, син Елин, склав змову на Пекаха, сина Ремалії, і вдарив його та й убив його, і зацарював замість нього двадцятого року Йотама, Уззїїного сина.
And Hoshea, the son of Elah, made a secret design against Pekah, the son of Remaliah, and, attacking him, put him to death and became king in his place, in the twentieth year of Jotham, the son of Uzziah.
καὶ συνέστρεψεν σύστρεμμα ὠσηε υἱὸς ἠλα ἐπὶ φακεε υἱὸν ρομελιου καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν καὶ ἐθανάτωσεν αὐτὸν καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ ἐν ἔτει εἰκοστῷ ἰωθαμ υἱοῦ αζαριου
- 31 А решта діл Пекаха та все, що він зробив, ото вони написані в Книзі Хроніки Ізраїлевих царів.
Now the rest of the acts of Pekah, and all he did, are recorded in the book of the history of the kings of Israel.
καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων φακεε καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν ἰδοῦ ἐστὶν γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν ἰσραηλ.
- 32 ¶ Другого року Пекаха, сина Ремалії, Ізраїлевого царя, зацарював Йотам, син Уззїї, Юдиного царя.
In the second year of Pekah, the son of Remaliah, king of Israel, Jotham, the son of Uzziah, became king of Judah.
ἐν ἔτει δευτέρῳ φακεε υἱοῦ ρομελιου βασιλέως ἰσραηλ ἐβασίλευσεν ἰωθαμ υἱὸς αζαριου βασιλέως ἰουδα

- 33 Він був віку двадцяти й п'яти років, коли зацарював, і шістнадцять літ царював в Єрусалимі. А ім'я його матері Єруша, Садокова дочка.
He was twenty-five years old when he became king, and he was ruling for sixteen years in Jerusalem; and his mother's name was Jerusha, the daughter of Zadok.
υἱὸς εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν ἦν ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν καὶ ἑκκαίδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλὴμ καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ ἱερουσα θυγάτηρ σαδοκ
- 34 І робив він угодне в Господніх очах, усе, що робив був його батько Уззія, робив він.
And he did what was right in the eyes of the Lord, as his father Uzziah had done.
καὶ ἐποίησεν τὸ εὐθὲς ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν οὖζιας ὁ πατὴρ αὐτοῦ
- 35 Тільки пагірки не були знищені, народ іще приносив жертви та кадив на пагірках. Він збудував горішню браму Господнього дому.
But he did not take away the high places, and the people still went on making offerings and burning them in the high places. He was the builder of the higher doorway of the house of the Lord.
πλὴν τὰ ὕψηλά οὐκ ἐξῆρεν ἔτι ὁ λαὸς ἐθυσίαζεν καὶ ἐθυσία ἐν τοῖς ὕψηλοις αὐτὸς ὠκοδόμησεν τὴν πύλην οἴκου κυρίου τὴν ἐπάνω
- 36 А решта діл Йотама та все, що він зробив, ото вони написані в Книзі Хроніки Юдиних царів.
Now the rest of the acts of Jotham, and all he did, are they not recorded in the book of the history of the kings of Judah?
καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων ἰωθαμ καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν οὐχὶ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεύειν ἰουδα
- 37 За тих днів зачав Господь посилати на Юду Реціна, сирійського царя, та Пекаха, сина Ремалії.
In those days the Lord first sent against Judah, Rezin, the king of Aram, and Pekah, the son of Remaliah.
ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἤρξατο κύριος ἐξαποστέλλειν ἐν ἰουδα τὸν ραασσῶν βασιλέα συρίας καὶ τὸν φακεε υἱὸν ρομελιου
- 38 І спочив Йотам із своїми батьками, і був похований з батьками своїми в Місті Давида, свого батька, а замість нього зацарював син його Ахаз.
And Jotham went to rest with his fathers, and was put into the earth in the town of David his father; and Ahaz his son became king in his place.
καὶ ἐκοιμήθη ἰωθαμ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ καὶ ἐτάφη μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει δαυιδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ ἐβασίλευσεν αχαζ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ
- 1 ¶ Сімнадцятого року Пекаха, сина Ремалії, зацарював Ахаз, син Йотама, Юдиного царя.
In the seventeenth year of Pekah, the son of Remaliah, Ahaz, the son of Jotham, became king of Judah.
ἐν ἔτει ἑπτακαδεκάτῳ φακεε υἱοῦ ρομελιου ἐβασίλευσεν αχαζ υἱὸς ἰωθαμ βασιλέως ἰουδα
- 2 Ахаз був віку двадцяти літ, коли він зацарював, і царював в Єрусалимі шістнадцять років, і не робив угодного в очах Господа, Бога свого, як батько його Давид.
Ahaz was twenty years old when he became king; he was ruling for sixteen years in Jerusalem. He did not do what was right in the eyes of the Lord his God, as David his father did.
υἱὸς εἴκοσι ἐτῶν ἦν αχαζ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν καὶ ἑκκαίδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλὴμ καὶ οὐκ ἐποίησεν τὸ εὐθὲς ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου θεοῦ αὐτοῦ πιστῶς ὡς δαυιδ ὁ πατὴρ αὐτοῦ
- 3 І ходив він дорогою Ізраїлевих царів, і навіть сина свого провів через огонь для Молоха, за гидотою тих народів, що Господь вигнав їх перед Ізраїлевими синами.
But he went in the ways of the kings of Israel, and even made his son go through the fire, copying the disgusting ways of the nations whom the Lord had sent out of the land before the children of Israel.
καὶ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ ἱεροβοαμ υἱοῦ ναβατ βασιλέως ἰσραηλ καὶ γε τὸν υἱὸν αὐτοῦ διῆγεν ἐν πυρὶ κατὰ τὰ βδελύγματα τῶν ἐθνῶν ὧν ἐξῆρεν κύριος ἀπὸ προσώπου τῶν υἱῶν ἰσραηλ
- 4 І приносив він жертву та кадив на пагірках, і на згір'ях, та під усяким зеленим деревом.
And he made offerings, burning them in the high places and on the hills and under every green tree.
καὶ ἐθυσίαζεν καὶ ἐθυσία ἐν τοῖς ὕψηλοις καὶ ἐπὶ τῶν βουνῶν καὶ ὑποκάτω παντὸς ξύλου ἁλσώδους
- 5 ¶ Тоді прийшов Рецін, сирійський цар, та Пеках, син Ремалії, Ізраїлів цар, на війну до Єрусалиму. І облягли вони Ахаза, та не змогли звоювати.
Then Rezin, king of Aram, and Pekah, son of Remaliah, king of Israel, came up to Jerusalem to make war; and they made an attack on Ahaz, shutting him in, but were not able to overcome him.
τότε ἀνέβη ραασσῶν βασιλεὺς συρίας καὶ φακεε υἱὸς ρομελιου βασιλεὺς ἰσραηλ εἰς ἱερουσαλὴμ εἰς πόλεμον καὶ ἐπολιόρκουν ἐπὶ αχαζ καὶ οὐκ ἐδύναντο πολεμεῖν
- 6 Того часу Рецін, сирійський цар, вернув Едомові Елата, і вигнав юдеїв з Елоту. І едомляни прибули до Елату, й осілися там, і живуть тут аж до цього дня.
At that time the king of Edom got Elath back for Edom, and sent the Jews out of Elath; and the Edomites came back to Elath where they are living to this day.
ἐν τῷ καιρῷ ἐκεῖνῳ ἐπέστρεψεν ραασσῶν βασιλεὺς συρίας τὴν αἰλαθ τῇ συρία καὶ ἐξέβαλεν τοὺς ἰουδαίους ἐξ αἰλαθ καὶ ἰδουμαῖοι ἦλθον εἰς αἰλαθ καὶ κατώκησαν ἐκεῖ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης
- 7 І послав Ахаз послів до Тіглат-Пелесера, асирійського царя, говорячи: Я твій раб та син твій, виїди й спаси мене з руки сирійського царя та з руки царя Ізраїлевого, що повстають на мене.
So Ahaz sent representatives to Tiglath-pileser, king of Assyria, saying, I am your servant and your son; come to my help against the kings of Aram and Israel who have taken up arms against me.
καὶ ἀπέστειλεν αχαζ ἀγγέλους πρὸς θαλαθφελλασαρ βασιλέα ἀσσυρίων λέγων δοῦλός σου καὶ υἱός σου ἐγὼ ἀνάβηθι καὶ σῶσόν με ἐκ χειρὸς βασιλέως συρίας καὶ ἐκ χειρὸς βασιλέως ἰσραηλ τῶν ἐπ' ἀνισταμένων ἐπ' ἐμέ

- 8 I взяв Ахаз срібло та золото, знайдене в Господньому домі та в скарбницях дому царевого, і послав дарунка до асирійського царя.
And Ahaz took the silver and gold which were in the house of the Lord and in the king's store-house, and sent them as an offering to the king of Assyria.
 και ἔλαβεν ἀχαζ τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον τὸ εὑρεθὲν ἐν θησαυροῖς οἴκου κυρίου καὶ οἴκου τοῦ βασιλέως καὶ ἀπέστειλεν τῷ βασιλεῖ δῶρα
- 9 I послухав його асирійський цар. I пішов асирійський цар на Дамаск і взяв його, а його мешканців вигнав до Кіру, а Реціна вбив.
And the king of Assyria, in answer to his request, went up against Damascus and took it, and took its people away as prisoners to Kir, and put Rezin to death.
 και ἤκουσεν αὐτοῦ βασιλεὺς ἀσσυρίων καὶ ἀνέβη βασιλεὺς ἀσσυρίων εἰς δαμασκὸν καὶ συνέλαβεν αὐτήν καὶ ἀπόκτισεν αὐτήν καὶ τὸν ραασσων ἐθανάτωσεν
- 10 ¶ I пішов цар Ахаз назустріч Тіглат-Пил'есера, асирійського царя, до Дамаску, і побачив дамаського жертівника. I послав цар Ахаз до священника Урії подобу жертівника та взір його всієї його будови.
Then King Ahaz went to Damascus for a meeting with Tiglath-pileser, king of Assyria; and there he saw the altar which was at Damascus; and King Ahaz sent to Urijah the priest a copy of the altar, giving the design of it and all the details of its structure.
 και ἐπορεύθη βασιλεὺς ἀχαζ εἰς ἀπαντὴν τῷ θαυλαθφελλασσαρ βασιλεῖ ἀσσυρίων εἰς δαμασκὸν καὶ εἶδεν τὸ θυσιαστήριον ἐν δαμασκῷ καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς ἀχαζ πρὸς ουριαν τὸν ἱερέα τὸ ὅμοιον τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τὸν ῥυθμὸν αὐτοῦ εἰς πᾶσαν ποιήσιν αὐτοῦ
- 11 I збудував священник Урія жертівника, як усе, що послав був цар Ахаз із Дамаску, так зробив священник Урія до приходу царя Ахаза з Дамаску.
And from the copy King Ahaz sent from Damascus, Urijah made an altar and had it ready by the time King Ahaz came back from Damascus.
 και ἠκοδόμησεν ουριας ὁ ἱερεὺς τὸ θυσιαστήριον κατὰ πάντα ὅσα ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς ἀχαζ ἐκ δαμασκοῦ
- 12 I прибув цар із Дамаску, і побачив цар того жертівника, і приступив цар до жертівника, і приніс на ньому жертву.
And when the king came from Damascus, he saw the altar; and he went up on it and made an offering on it.
 και εἶδεν ὁ βασιλεὺς τὸ θυσιαστήριον καὶ ἀνέβη ἐπ' αὐτὸ
- 13 I спалив він свос цілопалення та свою жертву хлібну, і вилив свою ливну жертву, і покропив кров'ю своїх мирних жертв того жертівника.
He made his burned offering and his meal offering and his drink offering there, draining out the blood of his peace-offerings on the altar.
 και ἐθυμίασεν τὴν ὀλοκαύτωσιν αὐτοῦ καὶ τὴν θυσίαν αὐτοῦ καὶ τὴν σπονδὴν αὐτοῦ καὶ προσέχεεν τὸ αἷμα τῶν εἰρηλικῶν τῶν αὐτοῦ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον
- 14 А мідяного жертівника, що перед Господнім лицем, він переставив із переднього боку храму, з-поміж жертівника та з-поміж Господнього дому, і поставив його на бік жертівника на північ.
And the brass altar, which was before the Lord, he took from the front of the house, from between his altar and the house of the Lord, and put it on the north side of his altar.
 και τὸ θυσιαστήριον τὸ χαλκοῦν τὸ ἀπέναντι κυρίου καὶ προσήγαγεν ἀπὸ προσώπου τοῦ οἴκου κυρίου ἀπὸ τοῦ ἀνα μέσον τοῦ θυσιαστηρίου καὶ ἀπὸ τοῦ ἀνα μέσον τοῦ οἴκου κυρίου καὶ ἔδωκεν αὐτὸ ἐπὶ μὴρὸν τοῦ θυσιαστηρίου κατὰ βορρᾶν
- 15 I наказав цар Ахаз священникові Урії, говорячи: На великому жертівнику пали ранішнє цілопалення та вечірню хлібну жертву, і цілопалення цареве та хлібну його жертву, і цілопалення всього народу Краю та хлібну їхню жертву, і їхні ливні жертви. I всю кров цілопалення та всю кров жертви покропиш на нього. А щодо мідяного жертівника, то я розважу.
And King Ahaz gave orders to Urijah the priest, saying, Make the morning burned offering and the evening meal offering and the king's burned offering and meal offering, with the burned offerings of all the people and their meal offerings and drink offerings, on the great altar, and put on it all the blood of the burned offerings and of the beasts which are offered; but the brass altar will be for my use to get directions from the Lord.
 και ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς ἀχαζ τῷ ουρια τῷ ἱερεῖ λέγων ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ μέγα πρόσφερε τὴν ὀλοκαύτωσιν τὴν πρωινὴν καὶ τὴν θυσίαν τὴν ἑσπερινὴν καὶ τὴν ὀλοκαύτωσιν τοῦ βασιλέως καὶ τὴν θυσίαν αὐτοῦ καὶ τὴν ὀλοκαύτωσιν παντὸς τοῦ λαοῦ καὶ τὴν θυσίαν αὐτῶν καὶ τὴν σπονδὴν αὐτῶν καὶ πᾶν αἷμα ὀλοκαυτώσεως καὶ πᾶν αἷμα θυσίας ἐπ' αὐτὸ προσχεεῖς καὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χαλκοῦν ἔσται μοι εἰς τὸ πρῶν
- 16 I зробив священник Урія все так, як наказав був цар Ахаз.
So Urijah the priest did everything as the king said
 και ἐποίησεν ουριας ὁ ἱερεὺς κατὰ πάντα ὅσα ἐνετείλατο αὐτῷ ὁ βασιλεὺς ἀχαζ
- 17 ¶ А цар Ахаз повідрубав рами підстав, і відсунув із них умивальницю, і зняв море з мідяних волів, що під ним, і поставив його на камінну підлогу.
And King Ahaz took off the sides of the wheeled bases, and took down the great water-vessel from off the brass oxen which were under it and put it on a floor of stone.
 και συνέκοψεν ὁ βασιλεὺς ἀχαζ τὰ συγκλείσματα τῶν μεχωνῶθ καὶ μετῆρεν ἀπ' αὐτῶν τὸν λουτήρα καὶ τὴν θάλασσαν καθεῖλεν ἀπὸ τῶν βοῶν τῶν χαλκῶν τῶν ὑποκάτω αὐτῆς καὶ ἔδωκεν αὐτήν ἐπὶ βάσιν λιθίνην
- 18 I закритий суботній перехід, що збудували при храмі, і зовнішній царський вхід він обернув до Господнього дому задля асирійського царя.
***** the house of the Lord, because of the king of Assyria.**
 και τὸν θεμέλιον τῆς καθέδρας ἠκοδόμησεν ἐν οἴκῳ κυρίου καὶ τὴν εἰσόδον τοῦ βασιλέως τὴν ἔξω ἐπέστρεψεν ἐν οἴκῳ κυρίου ἀπὸ προσώπου βασιλέως ἀσσυρίων

- 19 А решта діл Ахаза, що він зробив, ото вони написані в Книзі Хроніки Юдиних царів.
Now the rest of the things which Ahaz did, are they not recorded in the book of the history of the kings of Judah?
καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων αχαζ ὅσα ἐποίησεν οὐχὶ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν ἰουδα
- 20 І спочив Ахаз із батьками своїми, і був похований з батьками своїми в Давидовому Місті, а замість нього зацарював син його Хізкіїя.
And Ahaz went to rest with his fathers, and was put into the earth with his fathers in the town of David; and Hezekiah his son became king in his place.
καὶ ἐκοιμήθη αχαζ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ καὶ ἐτάφη ἐν πόλει δαυιδ καὶ ἐβασίλευσεν ἐζεκιας υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ
- 1 ¶ Дванадцятого року Ахаза, Юдиного царя, зацарював над Ізраїлем у Самарії Осія, син Елин, на дев'ять років.
In the twelfth year of Ahaz, king of Judah, Hoshea, the son of Elah, became king over Israel in Samaria, ruling for nine years.
ἐν ἔτει δωδεκάτῳ τῷ αχαζ βασιλεῖ ἰουδα ἐβασίλευσεν ὠσηε υἱὸς ἠλα ἐν самарείᾳ ἐπὶ ἰσραηλ ἐννέα ἔτη
- 2 І робив він зле в Господніх очах, тільки не так, як ті Ізраїлеві царі, що були перед ним.
He did evil in the eyes of the Lord, though not like the kings of Israel before him.
καὶ ἐποίησεν τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου πλὴν οὐχ ὡς οἱ βασιλεῖς ἰσραηλ οἳ ἦσαν ἔμπροσθεν αὐτοῦ
- 3 На нього вийшов Салманасар, цар асирійський, і Осія став йому за раба, і давав йому данину.
Against him came up Shalmaneser, king of Assyria, and Hoshea became his servant and sent him offerings.
ἐπ' αὐτὸν ἀνέβη σαλμανασαρ βασιλεὺς ἀσσυρίων καὶ ἐγενήθη αὐτῷ ὠσηε δοῦλος καὶ ἐπέστρεψεν αὐτῷ μαναα
- 4 Та асирійський цар знайшов в Осії змову, що він посилав послів до Со, єгипетського царя, та не приносив асирійському цареві данини, як рік-у-рік те робив був. І замкнув його асирійський цар, і зв'язав його в в'язничому домі.
But Hoshea's broken faith became clear to the king of Assyria because he had sent representatives to So, king of Egypt, and did not send his offering to the king of Assyria, as he had done year by year: so the king of Assyria had him shut up in prison and put in chains.
καὶ εὔρεν βασιλεὺς ἀσσυρίων ἐν τῷ ὠσηε ἀδικίαν ὅτι ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸς σηγορ βασιλέα αἰγύπτου καὶ οὐκ ἤνεγκεν μαναα τῷ βασιλεῖ ἀσσυρίων ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ἐκείνῳ καὶ ἐπολιόρησεν αὐτὸν ὁ βασιλεὺς ἀσσυρίων καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν οἴκῳ φυλακῆς
- 5 І вийшов асирійський цар на увесь Край, і прийшов до Самарії, й облягав її три роки.
Then the king of Assyria went through all the land and came up to Samaria, shutting it in with his forces for three years.
καὶ ἀνέβη ὁ βασιλεὺς ἀσσυρίων ἐν πάσῃ τῇ γῆ καὶ ἀνέβη εἰς самάρειαν καὶ ἐπολιόρησεν ἐπ' αὐτὴν τρία ἔτη
- 6 Дев'ятого року Осії асирійський цар здобув Самарію, та й вигнав Ізраїля до Асирії, і осадив їх у Халаху, і в Хаворі над річкою Гозан, і в містах Мідії.
In the ninth year of Hoshea, the king of Assyria took Samaria, and took Israel away to Assyria, placing them in Halah and in Habor on the river Gozan, and in the towns of the Medes.
ἐν ἔτει ἐνάτῳ ὠσηε συνέλαβεν βασιλεὺς ἀσσυρίων τὴν самάρειαν καὶ ἀπόκισεν τὸν ἰσραηλ εἰς ἀσσυρίους καὶ κατέκισεν αὐτοὺς ἐν ἀλαε καὶ ἐν αβωρ ποταμοῖς γωζαν καὶ ὀρη μῆδον
- 7 ¶ І сталося, коли Ізраїлеві сини грішили проти Господа, Бога свого, що випровадив їх з єгипетського краю з руки фараона, єгипетського царя, і боялися інших богів,
And the wrath of the Lord came on Israel because they had done evil against the Lord their God, who took them out of the land of Egypt from under the yoke of Pharaoh, king of Egypt, and had become worshippers of other gods,
καὶ ἐγένετο ὅτι ἡμαρτον οἱ υἱοὶ ἰσραηλ τῷ κυρίῳ θεῷ αὐτῶν τῷ ἀναγαγόντι αὐτοὺς ἐκ γῆς αἰγύπτου ὑποκάτωθεν χειρὸς φαραω βασιλέως αἰγύπτου καὶ ἐφοβήθησαν θεοὺς ἐτέρους
- 8 і ходили уставами тих народів, що Господь повиганяв їх перед Ізраїлевими синами, та Ізраїлевих царів, які вони встановили,
Living by the rules of the nations whom the Lord had sent out from before the children of Israel.
καὶ ἐπορεύθησαν τοῖς δικαιομασιν τῶν ἐθνῶν ὧν ἐξῆρεν κύριος ἀπὸ προσώπου υἱῶν ἰσραηλ καὶ οἱ βασιλεῖς ἰσραηλ ὅσοι ἐποίησαν
- 9 а Ізраїлеві сини вимішляли на Господа, Бога свого, слова, що не були слушні, і будували собі пагірки по всіх своїх містах, від вартової башти аж до твердинного міста,
And the children of Israel did secretly against the Lord their God things which were not right, building high places for themselves in all their towns, from the tower of the watchmen to the walled town.
καὶ ὅσοι ἡμίψεσαντο οἱ υἱοὶ ἰσραηλ λόγους οὐχ οὕτως κατὰ κυρίου θεοῦ αὐτῶν καὶ ὠκοδόμησαν ἑαυτοῖς ὑψηλὰ ἐν πάσαις ταῖς πόλεσιν αὐτῶν ἀπὸ πύργου φυλασσόντων ἕως πόλεως ὄχυρᾶς
- 10 і ставили собі стовпи для богів та Астарті на кожному високому взгір'ї та під усяким зеленим деревом,
They put up pillars of stone and wood on every high hill and under every green tree:
καὶ ἐστήλωσαν ἑαυτοῖς στήλας καὶ ἄλση ἐπὶ παντὶ βουνῷ ὑψηλῷ καὶ ὑποκάτω παντὸς ξύλου ἁλσώδους
- 11 і кадили там на всіх пагірках, як ті люди, що Господь повиганяв перед ними, і робили злі речі, щоб гнівити Господа,
Burning their offerings in all the high places, as those nations did whom the Lord sent away from before them; they did evil things, moving the Lord to wrath;
καὶ ἐθυμίασαν ἐκεῖ ἐν πᾶσιν ὑψηλοῖς καθὼς τὰ ἔθνη ἃ ἀπόκισεν κύριος ἐκ προσώπου αὐτῶν καὶ ἐποίησαν κοινωνοὺς καὶ ἐχάραξαν τοῦ παροργίσει τὸν κύριον

- 12 і служили бовванам, про яких Господь говорив їм: Не будете робити цієї речі,
And they made themselves servants of disgusting things, though the Lord had said, You are not to do this.
 και ἐλάτρευσαν τοῖς εἰδώλοις οἷς εἶπεν κύριος αὐτοῖς οὐ ποιήσετε τὸ ῥῆμα τοῦτο κυρίῳ
- 13 то Господь засвідчив в Ізраїлі та в Юді через усіх Своїх пророків та всіх прозорливців, говорячи: Верніться з ваших злих доріг, і додержуйте Моїх заповідей, уставів Моїх, згідно зо всім Законом, якого Я наказав був вашим батькам, і якого послав до вас через Моїх рабів пророків.
And he gave witness to Israel and Judah, by every prophet and seer, saying, Come back from your evil ways, and do my orders and keep my rules, and be guided by the law which I gave to your fathers and sent to you by my servants the prophets.
 και διεμαρτύρατο κύριος ἐν τῷ Ἰσραὴλ καὶ ἐν τῷ Ἰουδα ἐν χειρὶ πάντων τῶν προφητῶν αὐτοῦ παντὸς ὁρῶντος λέγων ἀποστράφητε ἀπὸ τῶν ὁδῶν ὑμῶν τῶν πονηρῶν καὶ φυλάξατε τὰς ἐντολάς μου καὶ τὰ δικαιώματά μου καὶ πάντα τὸν νόμον ὃν ἐνετείλαμην τοῖς πατράσιν ὑμῶν ὅσα ἀπέστειλα αὐτοῖς ἐν χειρὶ τῶν δούλων μου τῶν προφητῶν
- 14 Та не слухали вони, і робили твердо свою шию, як шия їхніх батьків, що не вірили в Господа, Бога свого.
And they did not give ear, but became stiff-necked, like their fathers who had no faith in the Lord their God.
 και οὐκ ἤκουσαν καὶ ἐσκήρυναν τὸν νότον αὐτῶν ὑπὲρ τὸν νότον τῶν πατέρων αὐτῶν
- 15 І нехтували вони постанови Його, і заповіта Його, що склав з їхніми батьками, і свідoctва Його, що засвідчив на них, і пішли за гидотою її марнотами, та за народами, що були навколо них, про яких Господь наказав був їм не робити, як вони.
And they went against his rules, and the agreement which he made with their fathers, and his laws which he gave them; they gave themselves up to things without sense or value, and became foolish like the nations round them, of whom the Lord had said, Do not as they do.
 και τὰ μαρτύρια αὐτοῦ ὅσα διεμαρτύρατο αὐτοῖς οὐκ ἐφύλαξαν καὶ ἐπορεύθησαν ὀπίσω τῶν ματαίων καὶ ἐματαιώθησαν καὶ ὀπίσω τῶν ἐθνῶν τῶν περικύκλω αὐτῶν ὃν ἐνετείλατο αὐτοῖς τοῦ μὴ ποιῆσαι κατὰ ταῦτα
- 16 І полишили вони всі заповіді Господа, Бога свого, і зробили собі литого боввана, двох телят, і зробили Астарту, і вклонялися всьому небесному військові та служили Ваалові.
And turning their backs on all the orders which the Lord had given them, they made for themselves images of metal, and the image of Asherah, worshipping all the stars of heaven and becoming servants to Baal.
 ἐγκατέλιπον τὰς ἐντολάς κυρίου θεοῦ αὐτῶν καὶ ἐποίησαν ἑαυτοῖς χώνευμα δύο δαμάλεις καὶ ἐποίησαν ἄσση καὶ προσεκύνησαν πάσῃ τῇ δυνάμει τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἐλάτρευσαν τῷ βααλ
- 17 І вони переводили через огонь своїх синів та дочок своїх, і чарували чарами, і ворожили, і віддавалися робити зло в Господніх очах, щоб гнівити Його.
And they made their sons and their daughters go through the fire, and they made use of secret arts and unnatural powers, and gave themselves up to doing evil in the eyes of the Lord, till he was moved to wrath.
 και διῆγον τοὺς υἱοὺς αὐτῶν καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῶν ἐν πυρὶ καὶ ἐμαντεύοντο μαντείας καὶ οἰωνίζοντο καὶ ἐπράθησαν τοῦ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου παροργίσει αὐτὸν
- 18 І сильно розгнівався Господь на Ізраїля, і відкинув їх від Свого лица, не позостало нікого, тільки саме Юдине плем'я.
So the Lord was very angry with Israel, and his face was turned away from them: only the tribe of Judah kept its place.
 και ἐθυμώθη κύριος σφόδρα ἐν τῷ Ἰσραὴλ καὶ ἀπέστησεν αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ προσώπου αὐτοῦ καὶ οὐχ ὑπελείφθη πλὴν φυλῆ Ἰουδα μονωτάτη
- 19 Та й Юда не додержував заповідей Господа, Бога свого, і ходили вони Ізраїлевими постановами, які вони встановили.
(But even Judah did not keep the orders of the Lord their God, but were guided by the rules which Israel had made.
 και γε Ἰουδας οὐκ ἐφύλαξεν τὰς ἐντολάς κυρίου τοῦ θεοῦ αὐτῶν καὶ ἐπορεύθησαν ἐν τοῖς δικαιώμασιν Ἰσραὴλ οἷς ἐποίησαν
- 20 І відвернувся Господь від усього Ізраїлевого насіння, і впокоряв їх, і давав їх у руку грабіжників, аж поки не кинув їх від лица Свого,
So the Lord would have nothing to do with all the offspring of Israel, and sent trouble on them, and gave them up into the hands of their attackers, till he had sent them away from before his face.)
 και ἀπεώσαντο τὸν κύριον ἐν παντὶ σπέρματι Ἰσραὴλ καὶ ἐσάλευσεν αὐτοὺς καὶ ἔδωκεν αὐτοὺς ἐν χειρὶ διαρπαζόντων αὐτοὺς ἕως οὗ ἀπέρριψεν αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ
- 21 бо Ізраїль розірвав з Давидовим домом, і вони зробили царем Єровоама, Неватового сина, а Єровоам відвернув Ізраїля від Господа, і ввводив їх у великий гріх.
For Israel was broken off from the family of David, and they made Jeroboam, the son of Nebat, king, who, driving them away from the laws of the Lord, made them do a great sin.
 ὅτι πλὴν Ἰσραὴλ ἐπάνωθεν οἴκου δαυὶδ καὶ ἐβασίλευσαν τὸν ἱεροβοὰμ υἱὸν ναβατ καὶ ἐξέωσεν ἱεροβοὰμ τὸν Ἰσραὴλ ἐξόπισθεν κυρίου καὶ ἐξήμαρτεν αὐτοὺς ἁμαρτίαν μεγάλην
- 22 І ходили Ізраїлеві сини в усіх Єровоамових гріхах, які він робив, не відступалися з того,
And the children of Israel went on with all the sins which Jeroboam did; they did not keep themselves from them;
 και ἐπορεύθησαν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἐν πάσῃ ἁμαρτίᾳ ἱεροβοὰμ ἧ ἐποίησεν οὐκ ἀπέστησαν ἀπ' αὐτῆς
- 23 аж поки Господь не відкинув Ізраїля від лица Свого, як говорив був через усіх Своїх рабів пророків. І пішов Ізраїль на вигнання з своєї землі до Асирії, і він там аж до цього дня.
Till the Lord put Israel away from before his face, as he had said by all his servants the prophets. So Israel was taken away from their land to Assyria, to this day.
 ἕως οὗ μετέστησεν κύριος τὸν Ἰσραὴλ ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ καθὼς ἐλάλησεν κύριος ἐν χειρὶ πάντων τῶν δούλων αὐτοῦ τῶν προφητῶν καὶ ἀποκίσθη Ἰσραὴλ ἐπάνωθεν τῆς γῆς αὐτοῦ εἰς ἀσσυρίους ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης

- 24 ¶ I спровадив асирійський цар людей з Вавилону, і з Кути, і з Авви, і з Гамоту, і з Сефарваїму, й оселив по містах Самарії замість Ізраїлевих синів. I посіли вони Самарію, й осілися по містах її.
Then the king of Assyria took men from Babylon and from Cuthah and Avva and Hamath and Sepharvaim, and put them in the towns of Samaria in place of the children of Israel; so they got Samaria for their heritage, living in its towns.
καὶ ἤγαγεν βασιλεὺς ἀσσυρίων ἐκ βαβυλωνῶνος τὸν ἐκ χουθα καὶ ἀπὸ αἰα καὶ ἀπὸ αἰμαθ καὶ σεφαρουαῖν καὶ κατῳκίσθησαν ἐν πόλεσιν σαμαρείας ἀντὶ τῶν υἱῶν ἰσραὴλ καὶ ἐκκληρονόμησαν τὴν σαμάρειαν καὶ κατῳκίσθησαν ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῆς
- 25 I сталося, на початку пробування їх там не боялися вони Господа, і Господь послав на них левів, і вони нищили їх.
Now when first they were living there they did not give worship to the Lord. So the Lord sent lions among them, causing the death of some of them.
καὶ ἐγένετο ἐν ἀρχῇ τῆς καθέδρας αὐτῶν οὐκ ἐφοβήθησαν τὸν κύριον καὶ ἀπέστειλεν κύριος ἐν αὐτοῖς τοὺς λέοντας καὶ ἦσαν ἀποκτίνοντες ἐν αὐτοῖς
- 26 I сказали вони до асирійського царя, говорячи: Ті люди, яких ти вигнав та оселив по містах Самарії, не знають прав Бога цього Краю, і Він послав на них оцих левів, і ось вони нищать їх, бо вони не знають права Бога цього Краю.
So they said to the king of Assyria, The nations whom you have taken as prisoners and put in the towns of Samaria, have no knowledge of the way of the god of the land: so he has sent lions among them, causing their death, because they have no knowledge of his way.
καὶ εἶπον τῷ βασιλεῖ ἀσσυρίων λέγοντες τὰ ἔθνη ἃ ἀπέκτισας καὶ ἀντεκάθισας ἐν πόλεσιν σαμαρείας οὐκ ἔγνωσαν τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ τῆς γῆς καὶ ἀπέστειλεν εἰς αὐτοὺς τοὺς λέοντας καὶ ἰδοὺ εἰσιν θανατοῦντες αὐτοὺς καθότι οὐκ οἶδασιν τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ τῆς γῆς
- 27 I наказав асирійський цар, говорячи: Відведіть туди одного зо священників, яких вигнали звідти, і підуть, і осядуть там, і він навчатиме їх права Бога цього краю.
Then the king of Assyria gave orders, saying, Send there one of the priests whom you took away, and let him be living there and teaching the people the way of the god of the land.
καὶ ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς ἀσσυρίων λέγων ἀπάγετε ἐκεῖθεν καὶ πορευέσθωσαν καὶ κατοικεῖτωσαν ἐκεῖ καὶ φωτισοῦσιν αὐτοὺς τὸ κρίμα τοῦ θεοῦ τῆς γῆς
- 28 I прибув один із священників, яких вигнали з Самарії, й осівся в Бет-Елі, і він навчав їх, як мають боятися Господа.
So one of the priests whom they had taken away as a prisoner from Samaria came back, and, living in Beth-el, became their teacher in the worship of the Lord.
καὶ ἤγαγον ἓνα τῶν ἱερέων ὧν ἀπέκτισαν ἀπὸ σαμαρείας καὶ ἐκάθισεν ἐν βαιθελ καὶ ἦν φωτίζων αὐτοὺς πῶς φοβηθῶσιν τὸν κύριον
- 29 Та крім того кожен народ робив свого бога, і ставили їх у пагірковому місці, що робили попередні самаряни, кожен народ по своїх містах, де вони сиділи.
And every nation made gods for themselves, and put them in the houses of the high places which the Samaritans had made, every nation in the towns where they were living.
καὶ ἦσαν ποιῶντες ἔθνη ἔθνη θεοὺς αὐτῶν καὶ ἔθηκαν ἐν οἴκῳ τῶν ὑψηλῶν ὧν ἐποίησαν οἱ σαμαρίται ἔθνη ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτῶν ἐν αἷς κατῳκούν ἐν αὐταῖς
- 30 А вавилоняни зробили Сукот-Бенота, а кутяни зробили Нергала, а гаматяни зробили Ашіму,
The men of Babylon made Succoth-benoth, and the men of Cuth made Nergal, and the men of Hamath made Ashima,
καὶ οἱ ἄνδρες βαβυλωνῶνος ἐποίησαν τὴν σοκχωθβαινιθ καὶ οἱ ἄνδρες χουθ ἐποίησαν τὴν νηριγελ καὶ οἱ ἄνδρες αἰμαθ ἐποίησαν τὴν ασιμαθ
- 31 а авв'яни зробили Нівхаз та Тартака, а мешканці Сефарваїму палили синів своїх ув огні Адраммелехові й Анаммелехові, сефарваїмським богам.
The Avvites made Nibhaz and Tartak, and the Sepharvites gave their children to be burned in the fire to Adrammelech and Anammelech, the gods of Sepharvaim.
καὶ οἱ εὐαῖοι ἐποίησαν τὴν ἐβλασερ καὶ τὴν θαρтак καὶ οἱ σεφαρουαῖν κατέκαον τοὺς υἱοὺς αὐτῶν ἐν πυρὶ τῷ ἀδραμελεχ καὶ ἀνημελεχ θεοῖς σεφαρουαῖν
- 32 I при тому вони боялися Господа, і настановили собі з-серед себе священників пагірків, і вони приносили їм жертви в пагірковому місці.
So they went on worshipping the Lord, and made for themselves, from among all the people, priests for the high places, to make offerings for them in the houses of the high places.
καὶ ἦσαν φοβούμενοι τὸν κύριον καὶ κατῳκίσαν τὰ βδελύγματα αὐτῶν ἐν τοῖς οἴκοις τῶν ὑψηλῶν ἃ ἐποίησαν ἐν σαμαρείᾳ ἔθνος ἔθνος ἐν πόλει ἐν ἣ κατῳκούν ἐν αὐτῇ καὶ ἦσαν φοβούμενοι τὸν κύριον καὶ ἐποίησαν ἑαυτοῖς ἱερεῖς τῶν ὑψηλῶν καὶ ἐποίησαν ἑαυτοῖς ἐν οἴκῳ τῶν ὑψηλῶν
- 33 Вони боялися Господа, і богам своїм служили за правом тих народів, звідки повиганяли їх.
They gave worship to the Lord, but they gave honour to their gods like the nations did from whom they had been taken as prisoners.
τὸν κύριον ἐφοβοῦντο καὶ τοῖς θεοῖς αὐτῶν ἐλάτρευον κατὰ τὸ κρίμα τῶν ἐθνῶν ὅθεν ἀπέκτισεν αὐτοὺς ἐκεῖθεν
- 34 Аж до цього дня вони роблять за колишнім правом, вони не бояться Господа, і не роблять за уставами своїми та за правом своїм, ані за Законом, ані за заповіддю, як наказав був Господь синам Якова, якому дав ім'я Ізраїля.
So to this day they go on in their old ways, not worshipping the Lord or keeping his orders or his ways or the law and the rule which the Lord gave to the children of Jacob, to whom he gave the name Israel;
ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης αὐτοὶ ἐποιοῦν κατὰ τὸ κρίμα αὐτῶν αὐτοὶ φοβοῦνται καὶ αὐτοὶ ποιοῦσιν κατὰ τὰ δικαιώματα αὐτῶν καὶ κατὰ τὴν κρίσιν αὐτῶν καὶ κατὰ τὸν νόμον καὶ κατὰ τὴν ἐντολὴν ἣν ἐνετείλατο κύριος τοῖς υἱοῖς ἰακωβ οὗ ἔθηκεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἰσραὴλ

- 35 **I склав Господь із ними заповіді, і наказав їм, говорячи: Не будете боятися інших богів, і не будете вклонятися їм, і не будете служити їм, і не будете приносити жертв їм, And the Lord made an agreement with them and gave them orders, saying, You are to have no other gods; you are not to give worship to them or be their servants or make them offerings: και διέθετο κύριος μετ' αὐτῶν διαθήκην και ἐνετείλατο αὐτοῖς λέγων οὐ φοβηθήσεσθε θεοὺς ἐτέρους και οὐ προσκυνήσετε αὐτοῖς και οὐ λατρεύσετε αὐτοῖς και οὐ θυσιάσετε αὐτοῖς**
- 36 **а тільки Господа, що вивів вас із єгипетського краю великою силою та витягненим раменом, Його будете боятися, і Йому будете вклонятися, і Йому будете приносити жертви. But the Lord, who took you out of the land of Egypt with his great power and his outstretched arm, he is your God, to whom you are to give worship and make offerings: ὅτι ἀλλ' ἢ τῷ κυρίῳ ὃς ἀνήγαγεν ὑμᾶς ἐκ γῆς αἰγύπτου ἐν ἰσχύι μεγάλῃ και ἐν βραχίονι ὑψηλῷ αὐτὸν φοβηθήσεσθε και αὐτῷ προσκυνήσετε και αὐτῷ θύσετε**
- 37 **I устави, і права, і Закона, і заповідь, які написав вам, будете додержувати, щоб виконувати по всі дні, а богів інших не будете боятися. And the rules and the orders and the law which he put in writing for you, you are to keep and do for ever; you are to have no other gods. και τὰ δικαιώματα και τὰ κρίματα και τὸν νόμον και τὰς ἐντολάς ὡς ἔγραψεν ὑμῖν φυλάσσετε ποιεῖν πάσας τὰς ἡμέρας και οὐ φοβηθήσεσθε θεοὺς ἐτέρους**
- 38 **А заповіді, що Я склав із вами, не забудете, і не будете боятися інших богів, And you are to keep in memory the agreement which I have made with you; and you are to have no other gods. και τὴν διαθήκην ἣν διέθετο μεθ' ὑμῶν οὐκ ἐπιλήσεσθε και οὐ φοβηθήσεσθε θεοὺς ἐτέρους**
- 39 **а тільки Господа, Бога вашого, будете боятися, і Він вирятусь вас із руки всіх ваших ворогів. And you are to give worship to the Lord your God; for it is he who will give you salvation from the hands of all who are against you. ὅτι ἀλλ' ἢ τὸν κύριον θεὸν ὑμῶν φοβηθήσεσθε και αὐτὸς ἐξελεῖται ὑμᾶς ἐκ πάντων τῶν ἐχθρῶν ὑμῶν**
- 40 **Та не послухали вони, бо все робили за своїм попереднім звичасм. But they gave no attention, but went on in their old way. και οὐκ ἀκούσεσθε ἐπὶ τῷ κρίματι αὐτῶν ὃ αὐτοὶ ποιοῦσιν**
- 41 **I ті народи все боялися Господа, але служили бовванам своїм. Так само сини їхні та сини їхніх синів, як робили батьки їхні, так роблять вони аж до цього дня. So these nations, worshipping the Lord, still were servants to the images they had made; their children and their children's children did the same; as their fathers did, so do they, to this day. και ἦσαν τὰ ἔθνη ταῦτα φοβούμενοι τὸν κύριον και τοῖς γλυπτοῖς αὐτῶν ἦσαν δουλεύοντες και γε οἱ υἱοὶ και οἱ υἱοὶ τῶν υἱῶν αὐτῶν καθὰ ἐποίησαν οἱ πατέρες αὐτῶν ποιοῦσιν ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης**
- 1 **¶ I сталося третього року Осії, сина Елиного, Ізраїлевого царя, зацарював Єзекія, син Ахазів, цар Юдин. Now in the third year of Hoshea, son of Elah, king of Israel, Hezekiah, the son of Ahaz, became king of Judah. και ἐγένετο ἐν ἔτει τρίτῳ τῷ ὧσῃ υἱῷ ἡλα βασιλεῖ ἰσραηλ ἐβασίλευσεν ἐζεκιᾶς υἱὸς ἀχαζ βασιλέως ἰουδα**
- 2 **Він був віку двадцяти й п'яти літ, коли зацарював, і царював в Єрусалимі двадцять і дев'ять літ. А ім'я його матері Аві, дочка Захарія. He was twenty-five years old when he became king, ruling in Jerusalem for twenty-nine years; his mother's name was Abi, the daughter of Zechariah. υἱὸς εἴκοσι και πέντε ἐτῶν ἦν ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν και εἴκοσι και ἑννέα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλὴμ και ὄνομα τῆ μητρὶ αὐτοῦ ἀβου θυγάτηρ ζαχαρίου**
- 3 **I робив він угодне в Господніх очах, усе так, як робив був його батько Давид. He did what was right in the eyes of the Lord as David his father had done. και ἐποίησεν τὸ εὐθὲς ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν δαυὶδ ὁ πατὴρ αὐτοῦ**
- 4 **Він понищив пагірки, і поламав стовпи для богів, і стяг Ашарту, і розбив мідяного змія, якого зробив був Мойсей, бо аж до цих днів Ізраїлеві сини все кадили йому й кликали його: Нехуштан. He had the high places taken away, and the stone pillars broken to bits, and the Asherah cut down; and the brass snake which Moses had made was crushed to powder at his order, because in those days the children of Israel had offerings burned before it, and he gave it the name Nehushtan. αὐτὸς ἐξήρην τὰ ὑψηλὰ και συνέτριψεν πάσας τὰς στήλας και ἐξωλέθρευσεν τὰ ἄλση και τὸν ὄφιν τὸν χαλκοῦν ὃν ἐποίησεν μωυσῆς ὅτι ἕως τῶν ἡμερῶν ἐκείνων ἦσαν οἱ υἱοὶ ἰσραηλ θυμῶντες αὐτῷ και ἐκάλεσεν αὐτὸν νεσθαν**
- 5 **Він надіявся на Господа, Бога Ізраїля, і такого, як він, не було між усіма царями Юдиними, ані між тими, що були перед ним. He had faith in the Lord, the God of Israel; so that there was no one like him among all the kings of Judah who were before him. ἐν κυρίῳ θεῷ ἰσραηλ ἤλπισεν και μετ' αὐτὸν οὐκ ἐγενήθη ὁμοιος αὐτῷ ἐν βασιλείσιν ἰουδα και ἐν τοῖς γενομένοις ἐμπροσθεν αὐτοῦ**
- 6 **I міцно тримався він Господа, не відступався від Нього, і додержував заповіді Його, що наказав був Господь Мойсесві. For his heart was fixed on the Lord, not turning from his ways, and he did his orders which the Lord gave to Moses. και ἐκολλήθη τῷ κυρίῳ οὐκ ἀπέστη ὀπισθεν αὐτοῦ και ἐφύλαξεν τὰς ἐντολάς αὐτοῦ ὅσας ἐνετείλατο μωυσῆ**

- 7 **I був Господь із ним, у всьому, куди він ходив, він мав поведження. I збунтувався він на асирійського царя, і не служив йому.**
And the Lord was with him; he did well in all his undertakings: and he took up arms against the king of Assyria and was his servant no longer.
καὶ ἦν κύριος μετ' αὐτοῦ ἐν πᾶσιν οἷς ἐποίει συνήκεν καὶ ἠθέτησεν ἐν τῷ βασιλείᾳ ἀσσυρίων καὶ οὐκ ἐδούλευσεν αὐτῷ
- 8 **Він побив филистимлян аж до Аззи та границі її від вартової башти аж до твердинного міста.**
He overcame the Philistines as far as Gaza and its limits, from the tower of the watchman to the walled town.
αὐτὸς ἐπάταξεν τοὺς ἀλλοφύλους ἕως γάζης καὶ ἕως ὁρίου αὐτῆς ἀπὸ πύργου φυλασσόντων καὶ ἕως πόλεως ὄχυρᾶς
- 9 **¶ I сталося четвертого року царя Єзекиї, це сьомий рік Осії, Елиного сина, Ізраїлевого царя, пішов Салманасар, цар асирійський, на Самарію, та її обліг її.**
Now in the fourth year of King Hezekiah, which was the seventh year of Hoshea, son of Elah, king of Israel, Shalmaneser, king of Assyria, came up against Samaria, shutting it in with his armies.
καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἔτει τῷ τετάρτῳ βασιλεῖ ἐζεκια αὐτὸς ἐνιαυτὸς ὁ ἕβδομος τῷ ὡσηε υἱῷ ἡλα βασιλεῖ ἰσραηλ ἀνέβη σαλαμανασαρ βασιλεὺς ἀσσυρίων ἐπὶ σαμάρειαν καὶ ἐπολιόρκει ἐπ' αὐτήν
- 10 **I здобув він її по трьох роках: шостого року Єзекиї, це дев'ятий рік Осії, Ізраїлевого царя, була здобута Самарія.**
And at the end of three years they took it; in the sixth year of Hezekiah's rule, which was the ninth year of Hoshea, king of Israel, Samaria was taken.
καὶ κατελάβετο αὐτήν ἀπὸ τέλους τριῶν ἐτῶν ἐν ἔτει ἕκτῳ τῷ ἐζεκια αὐτὸς ἐνιαυτὸς ἑναυτοῦ τῷ ὡσηε βασιλεῖ ἰσραηλ καὶ συνελήμφθη σαμάρεια
- 11 **I вигнав асирійський цар Ізраїля до Асирії, і попровадив їх у Халах, і в Хавор, над річку Газан, та до мідійських міст.**
And the king of Assyria took Israel away as prisoners into Assyria, placing them in Halah and in Habor on the river Gozan, and in the towns of the Medes;
καὶ ἀπόκισεν βασιλεὺς ἀσσυρίων τὴν σαμάρειαν εἰς ἀσσυρίους καὶ ἔθηκεν αὐτοὺς ἐν αλαε καὶ ἐν αβωρ ποταμῷ γωζαν καὶ ὄρη μῆδων
- 12 **Це за те, що не слухалися вони голосу Господа, Бога свого, і переступали заповіта Його; усього, що наказав був Мойсей, раб Господній, вони ані не слухали, ані не робили.**
Because they did not give ear to the voice of the Lord their God, but went against his agreement, even against everything ordered by Moses, the servant of the Lord, and they did not give ear to it or do it.
ἀνθ' ὧν οὐκ ἤκουσαν τῆς φωνῆς κυρίου θεοῦ αὐτῶν καὶ παρέβησαν τὴν διαθήκην αὐτοῦ πάντα ὅσα ἐνετείλατο μωυσῆς ὁ δοῦλος κυρίου καὶ οὐκ ἤκουσαν καὶ οὐκ ἐποίησαν
- 13 **A чотирнадцятого року царя Єзекиї прийшов Санхерів, цар асирійський, на всі укріплені Юдині міста, та її захопив їх.**
Now in the fourteenth year of king Hezekiah, Sennacherib, king of Assyria, came up against all the walled towns of Judah and took them.
καὶ τῷ τεσσαρεσκαίδεκάτῳ ἔτει βασιλεῖ ἐζεкиου ἀνέβη σενναχηριμ βασιλεὺς ἀσσυρίων ἐπὶ τὰς πόλεις ἰουδα τὰς ὄχυρᾶς καὶ συνέλαβεν αὐτάς
- 14 **I послав Єзекиа, цар Юдин, до царя асирійського, до Лакішу, говорячи: Згрішив я! Відійди від мене, а що накладеш на мене, понесу. I наклав асирійський цар на Єзекию, Юдиного царя, три сотні талантів срібла та тридцять талантів золота.**
And Hezekiah, king of Judah, sent to Lachish, to the king of Assyria, saying, I have done wrong; give up attacking me, and whatever you put on me I will undergo. And the payment he was to make was fixed by the king of Assyria at three hundred talents of silver and thirty talents of gold.
καὶ ἀπέστειλεν ἐζεκιας βασιλεὺς ἰουδα ἀγγέλους πρὸς βασιλέα ἀσσυρίων εἰς λαχίς λέγων ἡμάρτηκα ἀποστράφητι ἀπ' ἐμοῦ ὁ ἐὰν ἐπιθῆς ἐπ' ἐμέ βαστάσω καὶ ἐπέθηκεν ὁ βασιλεὺς ἀσσυρίων ἐπὶ ἐζεкиαν βασιλέα ἰουδα τριακόσια τάλαντα ἀργυρίου καὶ τριάκοντα τάλαντα χρυσίου
- 15 **I віддав Єзекиа все срібло, знайдене в Господньому домі та в царевих скарбницях.**
So Hezekiah gave him all the silver in the house of the Lord, and in the king's store-house.
καὶ ἔδωκεν ἐζεκιας πᾶν τὸ ἀργύριον τὸ εὑρεθὲν ἐν οἴκῳ κυρίου καὶ ἐν θησαυροῖς οἴκου τοῦ βασιλέως
- 16 **Того часу Єзекиа відрубав золото з дверей Господнього дому та зов стовпів, що покрив був Єзекиа, Юдин цар, золотом, і дав його асирійському цареві.**
And at that time Hezekiah had the gold from the doors of the Lord's house, and from the door-pillars plated by him, cut off and gave it to the king of Assyria.
ἐν τῷ καιρῷ ἐκεῖνῳ συνέκοψεν ἐζεκιας τὰς θύρας ναοῦ κυρίου καὶ τὰ ἐστηριγμένα ἃ ἐχρῶσασεν ἐζεκιας βασιλεὺς ἰουδα καὶ ἔδωκεν αὐτὰ βασιλεῖ ἀσσυρίων
- 17 **¶ A асирійський цар послав із Лакішу до царя Єзекиї головного командувача, і великого свнуха та великого чашника з великим військом до Єрусалиму. I пішли вони, і прийшли та її стали над водотягом горішнього ставу, що на битій дорозі до поля Валюшників.**
Then the king of Assyria sent the Tartan and the Rab-saris and the Rab-shakeh from Lachish to Jerusalem, to King Hezekiah, with a strong force. And they went up and came to Jerusalem, and took up their position by the stream of the higher pool, by the highway of the washerman's field.
καὶ ἀπέστειλεν βασιλεὺς ἀσσυρίων τὸν θαρθαν καὶ τὸν ραφис καὶ τὸν ραφακην ἐκ λαχίς πρὸς τὸν βασιλέα ἐζεкиαν ἐν δυνάμει βαρεῖα ἐπὶ ἱερουσαλημ καὶ ἀνέβησαν καὶ ἦλθον εἰς ἱερουσαλημ καὶ ἔστησαν ἐν τῷ ὕδραγωγῷ τῆς κολυμβήθρας τῆς ἄνω ἣ ἐστὶν ἐν τῇ ὁδῷ τοῦ ἀγροῦ τοῦ γναφέως
- 18 **I кликнули вони до царя, і до них вийшов Еліяким, син Хілкїї, начальник палати, і писар Шевна, та Йоах, син Асафів, канцлер.**
And they sent for the king, and Eliakim, the son of Hilkiah, who was over the house, and Shebna the scribe, and Joah, the son of Asaph, the recorder, came out to them.
καὶ ἐβόησαν πρὸς ἐζεкиαν καὶ ἐξῆλθον πρὸς αὐτὸν ελιακим υἱὸς χελкиου ὁ οἰκονόμος καὶ σομνας ὁ γραμματεὺς καὶ ιωας υἱὸς ασαφ ὁ ἀναμνησκῶν

- 19 I сказав до них великий чашник: Скажіть Єзекії: Отак сказав великий цар, цар асирійський: Що це за надія, на яку ти надієся?
And the Rab-shakeh said to them, Say now to Hezekiah, These are the words of the great king, the king of Assyria: In what are you placing your hope?
 και ειπεν προς αυτους ραφακης ειπατε δη προς εξεκιαν ταδε λεγει ο βασιλευς ο μεγας βασιλευς ασσυριων τις η πεποιθησις αυτη ην πεποιθας
- 20 Чи думаш ти, що слово уст, то вже рада та сила до війни? На кого тепер надієся, що збунтувався проти мене?
You say you have a design, and strength for war, but these are only words. Now to whom are you looking for support, that you have gone against my authority?
 ειπας πλην λογοι χειλεων βουλη και δυναμις εις πολεμον νυν ουν τινι πεποιθως ηθετησας εν εμοι
- 21 Тепер оце ти надієся собі опертися на оту поламану очеретину, на Єгипет, що коли хто опирається на неї, то вона входить у долоню йому й продірявлює її. Отакий фараон, цар єгипетський, для всіх, хто надіється на нього.
See, now, you are basing your hope on that broken rod of Egypt, which will go through a man's hand if he makes use of it for a support; for so is Pharaoh, king of Egypt, to all who put their faith in him.
 νυν ιδου πεποιθας σαντω επι την ραβδον την καλαμινην την τεθλασμενην ταυτην επ' αιγυπτον ος αν στηριχθη ανηρ επ' αυτην και εισελευσεται εις την χειρα αυτου και τρησει αυτην οτως φαραω βασιλευς αιγυπτου πανσιν τοις πεποιθοσιν επ' αυτον
- 22 А коли ви скажете мені: Ми надіємось на Господа, Бога нашого, то чи ж Він не Той, що Єзекія понищив пагірки Його та жертівники Його, і сказав Юді та Єрусалимові: перед оцим тільки жертівником будете вклонятися в Єрусалимі?
And if you say to me, Our hope is in the Lord our God: is it not he, whose high places and altars Hezekiah has taken away, saying to Judah and Jerusalem that worship may only be given before this altar in Jerusalem?
 και οτι ειπας προς με επι κυριον θεον πεποιθαμεν ουχι αυτος ουτος ος απεστησεν εξεκιας τα υψηλα αυτου και τα θυσιαστήρια αυτου και ειπεν τω ιουδα και τη ιερουσαλημ ενοπιον του θυσιαστηριου τουτου προσκυνησετε εν ιερουσαλημ
- 23 А тепер піди в заклад із моїм паном, асирійським царем, і я дам тобі дві тисячі коней, якщо ти зможеш собі дати на них верхівців.
And now, take a chance with my master, the king of Assyria, and I will give you two thousand horses, if you are able to put horsemen on them.
 και νυν μιχθητε δη τω κυριω μου βασιλει ασσυριων και δωσω σοι διαχιλιους ιππους ει δυνηση δοуnai σεαυτω επιβατας επ' αυτους
- 24 І як же ти проженеш хоч одного намісника з найменших слуг мого пана? А ти собі надієся на Єгипет ради колесниць та верхівців!
How then may you put to shame the least of my master's servants? and you have put your hope in Egypt for war-carriages and horsemen:
 και πως αποστρεψεις το προσωπον τοπαρχου ενος των δουλων του κυριου μου των ελαχιστων και ηλπισας σαντω επ' αιγυπτον εις αρματα και ιππεις
- 25 Тепер же, чи без Господа прийшов я на це місце, щоб знищити його? Господь сказав був мені: Піди на той край та знищ його!
And have I now come up to send destruction on this place without the Lord's authority? It was the Lord himself who said to me, Go up against this land and make it waste.
 και νυν μη ανευ κυριου ανεβημεν επι τον тоπον τουτον του διαφθειραι αυτον κυριος ειπεν προς με αναβηθι επι την γην ταυτην και διαφθειρον αυτην
- 26 I сказав Еліяким, син Хілкії, і Шевна та Йоах до великого чашника: Говори до своїх рабів по-арамейському, бо ми розуміємо, і не говори з нами по-юдейському в слух тих людей, що на мурі.
Then Eliakim, the son of Hilkiyah, and Shebna and Joah said to the Rab-shakeh, Will you kindly make use of the Aramaean language in talking to your servants, for we are used to it, and do not make use of the Jews' language in the hearing of the people on the wall.
 και ειπεν еλιακιμ υιος χελκιου και σομνας και ιωας προς ραφακην λαλησον δη προς τους παιδας σου συριστι οτι ακουομεν ημεις και ου λαλησεις μεθ' ημων ιουδαιστι και ινα τι λαλεις εν τοις ωσιν τ ου λαου του επι του τειχους
- 27 I сказав до них великий чашник: Чи пан мій послав мене говорити ці слова до твого пана та до тебе? Хіба не до цих людей, що сидять на мурі, щоб із вами їсти свій кал та пити свою сечу?
But the Rab-shakeh said to them, Is it to your master or to you that my master has sent me to say these words? has he not sent me to the men seated on the wall? for they are the people who will be short of food with you when the town is shut in.
 και ειπεν προς αυτους ραφακης μη επι τον κυριον σου και προς σε απεστειлен με ο κυριος μου λαλησαι τους λογους τουτους ουχι επι τους ανδρας τους καθημενους επι του τειχους του φαγειν την κοпрон αυτων και πειν το ουρον αυτων μεθ' υμων αμα
- 28 I став великий чашник, і кликнув гучним голосом по-юдейському, і говорив і сказав: Послухайте слово великого царя, царя асирійського:
Then the Rab-shakeh got up and said with a loud voice in the Jews' language, Give ear to the words of the great king, the king of Assyria;
 και εστη ραφακης και εβόησεν φωνη μεγαλη ιουδαιστι και ελαλησεν και ειπεν ακουσατε τους λογους του μεγαλου βασιλευς ασσυριων
- 29 Так сказав цар: Нехай не дурить вас Єзекія, бо він не зможе врятувати вас від руки його!
This is what the king says: Do not be tricked by Hezekiah, for there is no salvation for you in him.
 таде λεγει ο βασιλευς μη επαирετω υμας εξεκιας λογοις οτι ου μη δυνηται υμας εξελεσθαι εκ χειρος μου

- 30 **І нехай не запевняє вас Єзекія Господом, говорячи: Рятуючи, врятує вас Господь, і не буде дано цього міста в руку царя асирійського.**
And do not let Hezekiah make you put your faith in the Lord, saying, The Lord will certainly keep us safe, and this town will not be given into the hands of the king of Assyria.
καὶ μὴ ἐπελπίζετω ὑμᾶς ἐξεκίας πρὸς κύριον λέγων ἐξαίρουμένους ἐξελεῖται ἡμᾶς κύριος οὐ μὴ παραδοθῆ ἡ πόλις αὕτη ἐν χειρὶ βασιλέως ἀσσυρίων
- 31 **Не слухайте Єзекії, бо так сказав цар асирійський: Примиріться зо мною, та й вийдіть до мене, та й їжте кожен свій виноград та кожен фігу свою, і пийте кожен воду зо своєї копанки,**
Do not give ear to Hezekiah, for this is what the king of Assyria says: Make peace with me and come out to me; and everyone will be free to take the fruit of his vine and of his fig-tree, and the water of his spring;
μὴ ἀκούετε ἐζεκιου ὅτι τάδε λέγει ὁ βασιλεὺς ἀσσυρίων ποιήσατε μετ' ἐμοῦ εὐλογίαν καὶ ἐξέλθατε πρὸς με καὶ πίεται ἀνὴρ τὴν ἄμπελον αὐτοῦ καὶ ἀνὴρ τὴν συκὴν αὐτοῦ φάγεται καὶ πίεται ὕδωρ τὸ ὕδωρ τοῦ λάκκου αὐτοῦ
- 32 **аж поки я не прийду й не візьму вас до краю такого ж, як ваш Край, до краю збіжжя та виноградного соку, до краю хліба та виноградників, до краю оливки, оливного соку та меду, щ об ви жили й не вмирили! І не слухайте Єзекії, коли він намовляє вас, говорячи: Господь порятус нас!**
Till I come and take you away to a land like yours, a land of grain and wine, a land of bread and vine-gardens, a land of oil-giving olives and of honey, so that life and not death may be your fate.
Give no attention to Hezekiah when he says to you, The Lord will keep us safe.
ἕως ἔλθω καὶ λάβω ὑμᾶς εἰς γῆν ὡς γῆ ὑμῶν γῆ σίτου καὶ οἴνου καὶ ἄρτου καὶ ἀμπελώνων γῆ ἐλαιᾶς ἐλαίου καὶ μέλιτος καὶ ζήσετε καὶ οὐ μὴ ἀποθάνητε καὶ μὴ ἀκούετε ἐζεκιου ὅτι ἀπατᾷ ὑμᾶς λέγων κύριος ῥύσεται ἡμᾶς
- 33 **Чи справді врятували боги тих народів, кожен свій край від руки асирійського царя?**
Has any one of the gods of the nations kept his land from falling into the hands of the king of Assyria?
μὴ ῥυόμενοι ἐρρύσαντο οἱ θεοὶ τῶν ἐθνῶν ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ χώραν ἐκ χειρὸς βασιλέως ἀσσυρίων
- 34 **Де боги Гамату та Арпаду? Де боги Сефарваїму, Гени та Івви? Чи врятували вони Самарію від моєї руки?**
Where are the gods of Hamath and of Arpad? where are the gods of Sepharvaim, of Hena and Ivvah? have they kept Samaria out of my hands?
ποῦ ἐστὶν ὁ θεὸς αἰμαθ καὶ αρπαδ ποῦ ἐστὶν ὁ θεὸς σεφαρουαϊν καὶ ὅτι ἐξεΐλαντο σαμάρειαν ἐκ χειρὸς μου
- 35 **Котрий з-поміж усіх богів цих країв урятував свій край від моєї руки, то неже ж Господь урятує Єрусалим від моєї руки?**
Who among all the gods of these countries have kept their country from falling into my hands, to give cause for the thought that the Lord will keep Jerusalem from falling into my hands?
τίς ἐν πᾶσιν τοῖς θεοῖς τῶν γαιῶν οἱ ἐξεΐλαντο τὰς γὰς αὐτῶν ἐκ χειρὸς μου ὅτι ἐξελεῖται κύριος τὴν ἱερουσαλημ ἐκ χειρὸς μου
- 36 **І мовчав той народ, і не відповів йому ані слова, бо це був наказ царя, що сказав: Не відповідайте йому!**
But the people kept quiet and gave him no answer: for the king's order was, Give him no answer.
καὶ ἐκόφευσαν καὶ οὐκ ἀπεκρίθησαν αὐτῷ λόγον ὅτι ἐντολὴ τοῦ βασιλέως λέγων οὐκ ἀποκριθήσεσθε αὐτῷ
- 37 **І прийшов Еліаким, син Хілкїї, начальник палати, і писар Шевна, і Йоах, Асафів син, канцлер, із роздертими шатами, до Єзекії, і донесли йому слова великого чашника.**
Then Eliakim, the son of Hilkiah, who was over the house, and Shebna the scribe, and Joah, the son of Asaph, the recorder, came to Hezekiah, with their clothing parted as a sign of grief, and gave him an account of what the Rab-shakeh had said.
καὶ εἰσῆλθεν ελιακιμ υἱὸς χελκιου ὁ οἰκονόμος καὶ σομνας ὁ γραμματεὺς καὶ ιωας υἱὸς ασαφ ὁ ἀναμνησκων πρὸς ἐζεκιαν διερρηχότες τὰ ἱμάτια καὶ ἀνήγγειλαν αὐτῷ τοὺς λόγους ραψακου
- 1 **¶ І сталося, як почув це цар Єзекія, то роздер свої шати та накрився веретою, і ввійшов до Господнього дому.**
And on hearing it, King Hezekiah took off his robe, and put on haircloth, and went into the house of the Lord.
καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς ἐζεκίας καὶ διέρρηξεν τὰ ἱμάτια ἑαυτοῦ καὶ περιεβάλετο σάκκον καὶ εἰσῆλθεν εἰς οἶκον κυρίου
- 2 **І послав він Еліакима, начальника палати, і писаря Шевну, та старших із священників, покритих веретами, до пророка Ісаї, Амосового сина.**
And he sent Eliakim, who was over the house, and Shebna the scribe, and the chief priests, dressed in haircloth, to Isaiah the prophet, the son of Amoz.
καὶ ἀπέστειλεν ελιακιμ τὸν οἰκονόμον καὶ σομναν τὸν γραμματεᾶ καὶ τοὺς πρεσβυτέρους τῶν ἱερέων περιβεβλημένους σάκκους πρὸς ἠσαιαν τὸν προφήτην υἱὸν αμοζ
- 3 **І сказали вони до нього: Так сказав Єзекія: Цей день це день горя й картання та наруги! Бо підійшли діти аж до виходу утроби, та немає сили породити!**
And they said to him, Hezekiah says, This day is a day of trouble and punishment and shame; for the children are ready to come to birth, but there is no strength to give birth to them.
καὶ εἶπον πρὸς αὐτὸν τάδε λέγει ἐζεκίας ἡμέρα θλίψεως καὶ ἐλεγμοῦ καὶ παροργισμοῦ ἡ ἡμέρα αὕτη ὅτι ἤλθον υἱοὶ ἕως ὠδίνων καὶ ἰσχύς οὐκ ἐστὶν τῇ τικτούσῃ
- 4 **Може почує Господь, Бог твій, всі слова великого чашника, що його послав асирійський цар, пан його, на образі Живого Бога, і Господь, Бог твій, покарає за слова, які чув, а ти при несеши молитву за рештку, що ще знаходиться.**
It may be that the Lord your God will give ear to the words of the Rab-shakeh, whom the king of Assyria, his master, sent to say evil things against the living God, and will make his words come to nothing: so then make your prayer for the rest of the people.
εἰ πως εἰσακούσεται κύριος ὁ θεὸς σου πάντα τοὺς λόγους ραψακου ὃν ἀπέστειλεν αὐτὸν βασιλεὺς ἀσσυρίων ὁ κύριος αὐτοῦ ὄνειδίζεν θεὸν ζῶντα καὶ βλασφημεῖν ἐν λόγοις οἷς ἤκουσεν κύριος ὁ θεὸς σου καὶ λήμνη προσευχῆν περὶ τοῦ λείμματος τοῦ εὑρισκομένου

- 5 **I прийшли раби царя Єзекії до Ісаї.**
So the servants of King Hezekiah came to Isaiah.
καὶ ἦλθον οἱ παῖδες τοῦ βασιλέως ἐζεκιου πρὸς ἠσαιαν
- 6 **I сказав їм Ісаї: Так скажете вашому панові: Так сказав Господь: Не бійся тих слів, що почув ти, якими ображали Мене слуги асирійського царя!**
And Isaiah said to them, This is what you are to say to your master: The Lord says, Be not troubled by the words which the servants of the king of Assyria have said against me in your hearing.
καὶ εἶπεν αὐτοῖς ἠσαιας τάδε ἐρεῖτε πρὸς τὸν κύριον ὑμῶν τάδε λέγει κύριος μὴ φοβηθῆς ἀπὸ τῶν λόγων ὧν ἤκουσας ὧν ἐβλασφήμησαν τὰ παιδάρια βασιλέως ἀσσυρίων
- 7 **Ось Я дам в нього духа, і він почув звістку, і вернеться до свого краю. І Я вражу його мечем у його краї.**
See, I will put a spirit into him, and bad news will come to his ears, and he will go back to his land; and there I will have him put to death by the sword.
ἰδοὺ ἐγὼ δίδωμι ἐν αὐτῷ πνεῦμα καὶ ἀκούσεται ἀγγελίαν καὶ ἀποστραφήσεται εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ καὶ καταβαλῶ αὐτὸν ἐν ῥομφαίᾳ ἐν τῇ γῇ αὐτοῦ
- 8 **¶ I вернувся великий чашник, і знайшов асирійського царя, що воював проти Лівни, бо почув, що той рушив із Лакішу.**
So the Rab-shakeh went back, and when he got there the king of Assyria was making war against Libnah, for it had come to his ears that he had gone away from Lachish.
καὶ ἐπέστρεψεν ραψακης καὶ εὔρεν τὸν βασιλέα ἀσσυρίων πολεμοῦντα ἐπὶ λουνα ὅτι ἤκουσεν ὅτι ἀπῆρεν ἀπὸ λαχισ
- 9 **А коли він почув про Тиргаку, царя етіопського, таке: Ось він ввійшов воювати з тобою! то вернувся, і послав послів до Єзекії, говорячи:**
And when news came to him that Tirhakah, king of Ethiopia, had made an attack on him, he sent representatives to Hezekiah again, saying,
καὶ ἤκουσεν περὶ θαρακα βασιλέως αἰθιοπίων λέγων ἰδοὺ ἐξῆλθεν πολεμεῖν μετὰ σοῦ καὶ ἐπέστρεψεν καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸς ἐζεκιαν λέγων
- 10 **Так скажете до Єзекії, Юдиного царя, говорячи: Нехай не зводить тебе Бог твій, що ти надієся на Нього, кажучи: Не буде даний Єрусалим у руку асирійського царя.**
This is what you are to say to Hezekiah, king of Judah: Let not your God, in whom is your faith, give you a false hope, saying, Jerusalem will not be given into the hands of the king of Assyria.
μὴ ἐπαίρητο σε ὁ θεὸς σου ἐφ' ᾧ σὺ πέποιθας ἐπ' αὐτῷ λέγων οὐ μὴ παραδοθῆ ἱερουσαλημ εἰς χεῖρας βασιλέως ἀσσυρίων
- 11 **Ось ти чув, що зробили асирійські царі всім краям, щоб учинити їх закляттям, а ти будеш урятований?**
No doubt the story has come to your ears of what the kings of Assyria have done to all lands, putting them to the curse; and will you be kept safe?
ἰδοὺ σὺ ἤκουσας πάντα ὅσα ἐποίησαν βασιλεῖς ἀσσυρίων πάσαις ταῖς γαῖς τοῦ ἀναθεματίσαι αὐτάς καὶ σὺ ῥυσθήσῃ
- 12 **Чи врятували їх боги тих народів, яких понищили батьки мої: Гозана, і Харана, і Рецефа, і синів Едена, що в Телассарі?**
Did the gods of the nations keep safe those on whom my fathers sent destruction, Gozan and Haran and Rezech and the children of Eden who were in Telassar?
μὴ ἐξεΐλαντο αὐτοὺς οἱ θεοὶ τῶν ἐθνῶν οὓς διέφθειραν οἱ πατέρες μου τὴν τε γωζαν καὶ τὴν харран καὶ ραφес καὶ υἱὸς едеμ τοὺς ἐν θαεσθεν
- 13 **Де він, цар Гамату, і цар Арпаду, і цар міста Сефарваїму, Гени та Івви?**
Where is the king of Hamath, and the king of Arpad, and the king of the town of Sepharvaim, of Hena and of Ivvah?
ποῦ ἐστιν ὁ βασιλεὺς αμαθ καὶ ὁ βασιλεὺς αρπαδ καὶ ποῦ ἐστιν σεφαρουαιμ ανα καὶ ανα
- 14 **І взяв Єзекія ті листи з руки послів, і прочитав їх, і ввійшов у Господній дім. І Єзекія розгорнув одного листа перед Господнім лицем.**
And Hezekiah took the letter from the hands of those who had come with it; and after reading it, Hezekiah went up to the house of the Lord, opening the letter there before the Lord.
καὶ ἔλαβεν ἐζεκιας τὰ βιβλία ἐκ χειρὸς τῶν ἀγγέλων καὶ ἀνέγνω αὐτά καὶ ἀνέβη εἰς οἶκον κυρίου καὶ ἀνέπτυξεν αὐτὰ ἐζεκιας ἐναντίον κυρίου
- 15 **І Єзекія молився перед Господнім лицем і сказав: Господи, Боже Ізраїлів, що сидиш на херувимах! Ти Той єдиний Бог для всіх царств землі, Ти створив небеса та землю!**
And Hezekiah made his prayer to the Lord, saying, O Lord, the God of Israel, seated between the winged ones, you only are the God of all the kingdoms of the earth; you have made heaven and earth.
καὶ εἶπεν κύριε ὁ θεὸς ἰσραηλ ὁ καθήμενος ἐπὶ τῶν χερουβιν σὺ εἶ ὁ θεὸς μόνος ἐν πάσαις ταῖς βασιλείαις τῆς γῆς σὺ ἐποίησας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν
- 16 **Нахили, Господи, ухо Своє та й почув! Відкрий, Господи, очі Свої та й побач, і почув слова Санхеріва, що прислав ображати Живого Бога!**
Let your ear be turned to us, O Lord, and let your eyes be open, O Lord, and see; take note of all the words of Sennacherib who has sent men to say evil against the living God.
κλῖνον κύριε τὸ οὖς σου καὶ ἄκουσον ἄνοιξον κύριε τοὺς ὀφθαλμοὺς σου καὶ ἰδὲ καὶ ἄκουσον τοὺς λόγους σενναχηριμ οὓς ἀπέστειλεν ὀνειδίξειν θεὸν ζῶντα
- 17 **Справді, Господи, асирійські царі попустили ті народи та їхній край.**
Truly, O Lord, the kings of Assyria have made waste the nations and their lands,
ὅτι ἀληθεία κύριε ἠρήμωσαν βασιλεῖς ἀσσυρίων τὰ ἔθνη
- 18 **І кинули вони їхніх богів на огонь, бо не боги вони, а тільки чин людських рук, дерево та камінь, і понищили їх.**
And have given their gods to the fire; for they were no gods, but wood and stone, the work of men's hands; so they have given them to destruction.
καὶ ἔδωκαν τοὺς θεοὺς αὐτῶν εἰς τὸ πῦρ ὅτι οὐ θεοὶ εἰσιν ἀλλ' ἢ ἔργα χειρῶν ἀνθρώπων ξύλα καὶ λίθοι καὶ ἀπόλεσαν αὐτούς

- 19 **A тепер, Господи, Боже наш, спаси нас від руки його, і нехай знають усі царства землі, що Ти Господь, Бог єдиний!**
But now, O Lord our God, give us salvation from his hands, so that it may be clear to all the kingdoms of the earth that you and only you, O Lord, are God.
καὶ νῦν κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν σώσον ἡμᾶς ἐκ χειρὸς αὐτοῦ καὶ γνώσονται πᾶσαι αἱ βασιλεῖαι τῆς γῆς ὅτι σὺ κύριος ὁ θεὸς μόνος
- 20 **¶ I послав Ісаїя, Амосів син, до Єзекїї, говорячи: Так сказав Господь, Бог Ізраїлів: Я почув те, про що ти молився до Мене, про Санхеріва, царя асирійського.**
Then Isaiah, the son of Amoz, sent to Hezekiah, saying, The Lord, the God of Israel, says, The prayer which you have made to me against Sennacherib, king of Assyria, has come to my ears.
καὶ ἀπέστειλεν Ἡσαΐας υἱὸς ἀμὼς πρὸς ἐζεκιαν λέγων τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς Ἰσραὴλ ἃ προσηύξω πρὸς με περὶ σενναχηριμ βασιλέως ἀσσυρίων ἤκουσα
- 21 **Ось те слово, яке Господь говорив про нього: Гордус тобою, сміється із тебе дівиця, сїонська дочка, вслід тобі головою хитас дочка Єрусалиму!**
This is the word which the Lord has said about him: In the eyes of the virgin daughter of Zion you are shamed and laughed at; the daughter of Jerusalem has made sport of you.
οὗτος ὁ λόγος ὃν ἐλάλησεν κύριος ἐπ' αὐτόν ἐξουδένησέν σε καὶ ἐμυκτήρισέν σε παρθένος θυγάτηρ σιων ἐπὶ σοὶ κεφαλὴν αὐτῆς ἐκίνησεν θυγάτηρ ἱερουσαλημ
- 22 **Кого лаяв ти та ображав, і на кого повишив ти голос та вгору підніс свої очі? На Святого Ізраїлевого!**
Against whom have you said evil and bitter things? against whom has your voice been loud and your eyes lifted up? even against the Holy One of Israel.
τίνα ὠνειδίσας καὶ ἐβλασφήμησας καὶ ἐπὶ τίνα ὑψώσας φωνήν καὶ ἤρας εἰς ὕψος τοὺς ὀφθαλμοὺς σου εἰς τὸν ἅγιον τοῦ Ἰσραὴλ
- 23 **Через послів своїх Господа ти ображав та казав: Із безліччю своїх колесниць я вийшов на гори високі, на боки Ливану, і позрубую кедри високі його, добірні його кипариси, і вийду а ж на вершок його на нічліг, у гущину його саду.**
You have sent your servants with evil words against the Lord, and have said, With all my war-carriages I have come up to the top of the mountains, to the inmost parts of Lebanon; its tall cedars will be cut down, and the best trees of its woods; I will come up into his highest places, into his thick woods.
ἐν χειρὶ ἀγγέλων σου ὠνειδίσας κύριον καὶ εἶπας ἐν τῷ πλήθει τῶν ἀρμάτων μου ἐγὼ ἀναβήσομαι εἰς ὕψος ὀρέων μηρῶν τοῦ λιβάνου καὶ ἔκοψα τὸ μέγεθος τῆς κέδρου αὐτοῦ τὰ ἐκλεκτὰ κυπαρίσσων αὐτοῦ καὶ ἦλθον εἰς μέλον τέλους αὐτοῦ δρυμοῦ καρμήλου αὐτοῦ
- 24 **Я копаю та п'ю чужу воду, і стопою своєї ноги повисушую я всі єгипетські ріки!**
I have made water-holes and taken their waters, and with my foot I have made all the rivers of Egypt dry.
ἐγὼ ἔψυξα καὶ ἔπιον ὕδατα ἀλλότρια καὶ ἐξηρήμωσα τῷ ἴχνει τοῦ ποδός μου πάντας ποταμοὺς περιοχῆς
- 25 **Хіба ти не чув, що віддавна зробив Я оце, що за днів стародавніх Я це був створив? Тепер же спровадив Я це, що ти нищиш міста поукріплені, на купу румовищ обертаєш їх...**
Has it not come to your ears how I did it long before, purposing it in times long past? Now I have given effect to my design, so that by you strong towns might be turned into masses of broken walls.
ἔπλασα αὐτὴν νῦν ἠγάγον αὐτὴν καὶ ἐγενήθη εἰς ἐπάρσεις ἀποικεσιῶν μαχίμων πόλεις ὄχυράς
- 26 **А мешканці їхні безсилі, настрашені та побентежені. Вони стали, як зілля оте польове, мов трава зеленіюча, як трава на дахах, як попалене збіжжя, яке не доспіло...**
This is why their townsmen had no power, they were broken and put to shame; they were like the grass of the field and the green plant, like grass on the house-tops.
καὶ οἱ ἐνοικοῦντες ἐν αὐταῖς ἠσθένησαν τῇ χειρὶ ἔπτηξαν καὶ κατησχύνθησαν ἐγένοντο χόρτος ἀγροῦ ἢ χλωρὰ βοτάνη γλῶη δωμάτων καὶ πάτημα ἀπέναντι ἐστηκότος
- 27 **І сидіння твоя, і твій вихід та вхід твій Я знаю, і твоя проти Мене обурення.**
But I have knowledge of your getting up and your resting, of your going out and your coming in.
καὶ τὴν καθέδραν σου καὶ τὴν ἐξόδόν σου καὶ τὴν εἰσοδόν σου ἔγνων καὶ τὸν θυμόν σου ἐπ' ἐμέ
- 28 **За твоя проти Мене обурення, що гордія твоя надійшла до ушей Моїх, то на ніздрі твої Я серезку привішу, а вудило Моє в твої уста, і тебе поверну Я тією дорогою, якою прийшов ти!**
Because your wrath against me and your words of pride have come up to my ears, I will put my hook in your nose and my cord in your lips, and I will make you go back by the way you came.
διὰ τὸ ὀργισθῆναί σε ἐπ' ἐμέ καὶ τὸ στρήνός σου ἀνέβη ἐν τοῖς ὤσίν μου καὶ θήσω τὰ ἀγκιστρά μου ἐν τοῖς μυκτήρσίν σου καὶ χαλινὸν ἐν τοῖς χεῖλεσίν σου καὶ ἀποστρέψω σε ἐν τῇ ὁδῷ ἣ ἦλθες ἐν αὐτῇ
- 29 **А оце тобі знак: їжте цього року збіжжя самосійне, а другого року саморосле, а третього року сійте та жніть, і садіть виноградники, та й їжте їх плід.**
And this will be the sign to you: you will get your food this year from what comes up of itself; and in the second year from the produce of the same; and in the third year you will put in your seed and get in the grain and make vine-gardens and take of their fruit.
καὶ τοῦτό σοι τὸ σημεῖον φάγη τοῦτον τὸν ἐνιαυτὸν αὐτόματα καὶ τῷ ἔτει τῷ δευτέρῳ τὰ ἀνατέλλοντα καὶ ἔτι τρίτῳ σπορὰ καὶ ἄμητος καὶ φυτεῖα ἀμπελώνων καὶ φάγεσθε τὸν καρπὸν αὐτῶν
- 30 **А врятоване Юдиного дому, що лишилося, пустить коріння додолу, і свого плода дасть угору.**
And those of Judah who are still living will again take root in the earth and give fruit.
καὶ προσθήσει τὸ διασσεφωσμένον οἴκου ἰουδα τὸ ὑπολειφθὲν ῥίζαν κάτω καὶ ποιήσει καρπὸν ἄνω

- 31 **Bo з Єрусалиму вийде позостале, а рештки від гори Сіону. Ревність Господа Саваота зробить це!**
For from Jerusalem those who have been kept safe will go out, and those who are still living will go out of Mount Zion: by the fixed purpose of the Lord of armies this will be done.
ὅτι ἐξ ἱερουσαλημ ἐξελεύσεται κατάλειμμα καὶ ἀνασφζόμενος ἐξ ὄρους σιων ὁ ζῆλος κυρίου τῶν δυνάμεων ποιήσει τοῦτο
- 32 **Тому так сказав Господь про асирійського царя: Він не ввійде до міста оцього, і туди він не кине стріли, і щитом її не попередить, і вала на нього не висипле!**
For this cause the Lord says about the king of Assyria, He will not come into this town, or send an arrow against it; he will not come before it with arms, or put up an earthwork against it;
οὐχ οὕτως τάδε λέγει κύριος πρὸς βασιλέα ἀσσυρίων οὐκ εἰσελεύσεται εἰς τὴν πόλιν ταύτην καὶ οὐ τοξεύσει ἐκεῖ βέλος καὶ οὐ προφθάσει αὐτὴν θυρεὸς καὶ οὐ μὴ ἐκχέῃ πρὸς αὐτὴν πρόσχωμα
- 33 **Якою дорогою прийде, то нею повернеться, у місто ж оце він не ввійде, говорить Господь!**
By the way he came he will go back, and he will not get into this town, says the Lord.
τῇ ὁδῷ ἣ ἦλθεν ἐν αὐτῇ ἀποστραφήσεται καὶ εἰς τὴν πόλιν ταύτην οὐκ εἰσελεύσεται λέγει κύριος
- 34 **І це місто Я обороню на спасіння його ради Себе та ради Давида, Могого раба!**
For I will keep this town safe, for my honour, and for the honour of my servant David.
καὶ ὑπερασπιῶ ὑπὲρ τῆς πόλεως ταύτης δι' ἐμὲ καὶ διὰ δαυιδ τὸν δοῦλόν μου
- 35 **¶ І сталося тієї ночі, і вийшов Ангел Господній, і забив в асирійському таборі сто й вісімдесят і п'ять тисяч. І повставали вони рано вранці, аж ось усі мертві трупи!...**
And that night the angel of the Lord went out and put to death in the army of the Assyrians a hundred and eighty-five thousand men; and when the people got up early in the morning, there was nothing to be seen but dead bodies.
καὶ ἐγένετο ἕως νυκτὸς καὶ ἐξῆλθεν ἄγγελος κυρίου καὶ ἐπάταξεν ἐν τῇ παρεμβολῇ τῶν ἀσσυρίων ἑκατὸν ὀγδοήκοντα πέντε χιλιάδας καὶ ὄρθρισαν τὸ πρωὶ καὶ ἰδοὺ πάντες σώματα νεκρά
- 36 **А Санхерів, асирійський цар, рушив та й пішов, і вернувся й осівся в Ніневії.**
So Sennacherib, king of Assyria, went back to his place at Nineveh.
καὶ ἀπῆρεν καὶ ἐπορεύθη καὶ ἀπέστρεψεν σennaχηριμ βασιλεὺς ἀσσυρίων καὶ ὤκησεν ἐν νινευη
- 37 **І сталося, коли він молився в домі Нісроха, свого бога, то Адраммелех та Шар'ецер убили його мечем, а самі втекли до краю Арарат. А замість нього зацарював син його Есар-Хаддон.**
And it came about, when he was worshipping in the house of Nisroch his god, that his sons Adrammelech and Sharezer put him to death with the sword; and they went in flight into the land of Ararat. And Esar-haddon his son became king in his place.
καὶ ἐγένετο αὐτοῦ προσκυνούντος ἐν οἴκῳ νεσεραχ θεοῦ αὐτοῦ καὶ ἀδραμελεχ καὶ сарасар οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ἐπάταξαν αὐτὸν ἐν μαχαίρᾳ καὶ αὐτοὶ ἐσώθησαν εἰς γῆν арарат καὶ ἐβασίλευσεν асордан ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ
- 1 **¶ Тими днями смертельно захворів був Єзекія. І прийшов до нього Ісая, Амосів син, пророк, і сказав до нього: Так сказав Господь: Заряди своїм домом, бо ти вмреш, а не видужаш.**
In those days Hezekiah was ill and near death. And Isaiah the prophet, the son of Amoz, came to him, and said to him, The Lord says, Put your house in order, for your death is near.
ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἠρρώστησεν ἐζεκιας εἰς θάνατον καὶ εἰσῆλθεν πρὸς αὐτὸν ἠσαιας υἱὸς αμωσ ὁ προφήτης καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν τάδε λέγει κύριος ἐντειλαὶ τῷ οἴκῳ σου ὅτι ἀποθνήσκεις σὺ κ αὶ οὐ ζήσῃ
- 2 **А той відвернув обличчя своє до стіни, і помолився до Господа, говорячи:**
Then, turning his face to the wall, he made his prayer to the Lord, saying,
καὶ ἀπέστρεψεν ἐζεκιας τὸ πρόσωπον αὐτοῦ πρὸς τὸν τοῖχον καὶ ἠῤῥατο πρὸς κύριον λέγων
- 3 **О, Господи, згадай же, що я ходив перед лицем Твоїм правдою та цілим серцем, і робив я добре в очах Твоїх. І заплакав Єзекія ревним плачем...**
O Lord, keep in mind how I have been true to you with all my heart, and have done what is good in your eyes. And Hezekiah gave way to bitter weeping.
ὃ δὴ κύριε μνησθητι δὴ ὅσα περιπάτησα ἐνώπιόν σου ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἐν καρδίᾳ πλήρῃ καὶ τὸ ἀγαθὸν ἐν ὀφθαλμοῖς σου ἐποίησα καὶ ἐκλαυσεν ἐζεκιας κλαυθμῷ μεγάλῳ
- 4 **І сталося, Ісая не вийшов ще з середини міста, а до нього було Господнє слово, говорячи:**
Now before Isaiah had gone out of the middle of the town, the word of the Lord came to him, saying,
καὶ ἦν ἠσαιας ἐν τῇ ἀλλῇ τῇ μέσῃ καὶ ῥῆμα κυρίου ἐγένετο πρὸς αὐτὸν λέγων
- 5 **Вернися, і скажеш до Єзекії, володаря Мого народу: Так сказав Господь, Бог батька твого Давида: Почув Я молитву твою, побачив Я слезу твою! Ось Я вилікую тебе, третього дня зі їдеш ти до Господнього дому!**
Go back and say to Hezekiah, the ruler of my people, The Lord, the God of David your father, says, Your prayer has come to my ears, and I have seen your weeping; see, I will make you well: on the third day you will go up to the house of the Lord.
ἐπίστρεψον καὶ ἐρεῖς πρὸς ἐζεкиαν τὸν ἡγούμενον τοῦ λαοῦ μου τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς δαυιδ τοῦ πατρὸς σου ἤκουσα τῆς προσευχῆς σου εἶδον τὰ δάκρυά σου ἰδοὺ ἐγὼ ἰάσομαί σε τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ἀναβήσῃ εἰς οἶκον κυρίου

- 6 I до днів твоїх Я додаю п'ятнадцять літ, і з руки асирійського царя врятую тебе та це місто, й обороню це місто ради Себе та ради раба Свого Давида.
I will give you fifteen more years of life; and I will keep you and this town safe from the hands of the king of Assyria; I will keep this town safe, for my honour, and for the honour of my servant David.
καὶ προσθήσω ἐπὶ τὰς ἡμέρας σου πέντε καὶ δέκα ἔτη καὶ ἐκ χειρὸς βασιλέως ἀσσυρίων σώσω σε καὶ τὴν πόλιν ταύτην καὶ ὑπερασπιῶ ὑπὲρ τῆς πόλεως ταύτης δι' ἐμὲ καὶ διὰ δαυὶδ τὸν δοῦλόν μου
- 7 A Ісаія сказав: Візьміть грудку фіг. І взяли й поклали на того гнояка, і він видужав...
Then Isaiah said, Take a cake of figs. So they took it and put it on his wound, and he got better.
καὶ εἶπεν λαβέτωσαν παλάθην σύκων καὶ ἐπιθέτωσαν ἐπὶ τὸ ἔλκος καὶ ὑγιαίνει
- 8 I сказав Єзекія до Ісаї: Який знак, що Господь мене вилікує, і що я третього дня зйду до Господнього дому?
And Hezekiah said to Isaiah, What is to be the sign that the Lord will make me well, and that I will go up to the house of the Lord on the third day?
καὶ εἶπεν ἐζεкиας πρὸς ἠσαϊαν τί τὸ σημεῖον ὅτι ἰάσεται με κύριος καὶ ἀναβήσομαι εἰς οἶκον κυρίου τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ
- 9 I сказав Ісаія: Ось тобі знак той від Господа, що Господь зробить ту річ, про яку говорив: Чого хочеш, щоб пішла тинь уперед на десять ступенів, чи щоб вернулася на десять ступенів?
And Isaiah said, This is the sign the Lord will give you, that he will do what he has said; will the shade go forward ten degrees or back?
καὶ εἶπεν ἠσαϊας τοῦτο τὸ σημεῖον παρὰ κυρίου ὅτι ποιήσει κύριος τὸν λόγον ὃν ἐλάλησεν πορεύεται ἡ σκιά δέκα βαθμοῦς ἔαν ἐπιστρέφῃ δέκα βαθμοῦς
- 10 I сказав Єзекія: Легко тині похилитися вперед на десять ступенів; ні, а нехай тинь вернеться назад на десять ступенів!
And Hezekiah said in answer, It is a simple thing for the shade to go forward; but let it go back ten degrees.
καὶ εἶπεν ἐζεкиας κοῦφον τὴν σκιάν κλίνει δέκα βαθμοῦς οὐχὶ ἀλλ' ἐπιστραφήτω ἡ σκιά δέκα βαθμοῦς εἰς τὰ ὀπίσω
- 11 I кликнув пророк Ісаія до Господа, і Він завернув тинь на ступенях, де вона спускалася на ступені Ахазові, на десять ступенів...
Then Isaiah the prophet made prayer to the Lord, and he made the shade go back ten degrees from its position on the steps of Ahaz.
καὶ ἐβόησεν ἠσαϊας ὁ προφήτης πρὸς κύριον καὶ ἐπέστρεψεν ἡ σκιά ἐν τοῖς ἀναβαθμοῖς εἰς τὰ ὀπίσω δέκα βαθμοῦς
- 12 ¶ Того часу послав Беродах-Бал'адан, син Бал'аданів, вавилонський цар, листа та дарунка до Єзекії, бо почув був, що Єзекія захворів.
At that time, Merodach-baladan, the son of Baladan, king of Babylon, sent letters with an offering to Hezekiah, because he had news that Hezekiah had been ill.
ἐν τῷ καιρῷ ἐκεῖνῳ ἀπέστειλεν μαρωδαχβαλαδαν υἱὸς βαλαδαν βασιλεὺς βαβυλῶνος βιβλία καὶ μαναὰ πρὸς ἐζεκιαν ὅτι ἤκουσεν ὅτι ἠρρώστησεν ἐζεкиας
- 13 I вислухав їх Єзекія, і показав їм усю скарбницю свою, і срібло, і золото, і пахощі, і добру оливу, і всю збройню свою, і все, що знаходилося в його скарбницях. Не було речі, якої не показав би їм Єзекія в домі своїм та в усім володінні своїм.
And Hezekiah was glad at their coming and let them see all his store of wealth, the silver and the gold and the spices and the oil of great price, and the house of his arms, and everything there was in his stores; there was nothing in all his house or his kingdom which Hezekiah did not let them see.
καὶ ἐχάρη ἐπ' αὐτοῖς ἐζεкиας καὶ ἔδειξεν αὐτοῖς ὅλον τὸν οἶκον τοῦ νεφωθα τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον τὰ ἀρώματα καὶ τὸ ἔλαιον τὸ ἀγαθόν καὶ τὸν οἶκον τῶν σκευῶν καὶ ὅσα ἠυρέθη ἐν τοῖς θησαυροῖς αὐτοῦ οὐκ ἦν λόγος ὃν οὐκ ἔδειξεν αὐτοῖς ἐζεкиας ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ καὶ ἐν πάσῃ τῇ ἐξουσίᾳ αὐτοῦ
- 14 I прийшов пророк Ісаія до царя Єзекії та й сказав до нього: Що говорили ці люди? І звідки вони прийшли до тебе? А Єзекія сказав: Вони прийшли з далекого краю, з Вавилону.
Then Isaiah the prophet came to King Hezekiah and said to him, What did these men say and where did they come from? And Hezekiah said, They came from a far country, even from Babylon.
καὶ εἰσῆλθεν ἠσαϊας ὁ προφήτης πρὸς τὸν βασιλέα ἐζεκιαν καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν τί ἐλάλησαν οἱ ἄνδρες οὗτοι καὶ πόθεν ἦκασιν πρὸς σέ καὶ εἶπεν ἐζεкиας ἐκ γῆς πόρρωθεν ἦκασιν πρὸς με ἐκ βαβυλῶνος
- 15 I той сказав: Що вони бачили в домі твоїм? I Єзекія сказав: Усе, що в домі моїм, вони бачили, не було речі, якої не показав би я їм у скарбницях своїх.
And he said, What have they seen in your house? And Hezekiah said in answer, They saw everything in my house: there is nothing among my stores which I did not let them see.
καὶ εἶπεν τί εἶδον ἐν τῷ οἴκῳ σου καὶ εἶπεν πάντα ὅσα ἐν τῷ οἴκῳ μου εἶδον οὐκ ἦν ἐν τῷ οἴκῳ μου ὃ οὐκ ἔδειξα αὐτοῖς ἀλλὰ καὶ τὰ ἐν τοῖς θησαυροῖς μου
- 16 I сказав Ісаія до Єзекії: Послухай Господнього слова:
And Isaiah said to Hezekiah, Give ear to the word of the Lord.
καὶ εἶπεν ἠσαϊας πρὸς ἐζεκιαν ἄκουσον λόγον κυρίου
- 17 Ось приходять дні, і все, що в домі твоєму, і що були зібрали батьки твої аж до цього дня, буде винесене до Вавилону. Нічого не позостанеться, говорить Господь!
Truly, days are coming when everything in your house, and whatever your fathers have put in store till this day, will be taken away to Babylon: all will be gone, says the Lord.
ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται καὶ λημφθήσεται πάντα τὰ ἐν τῷ οἴκῳ σου καὶ ὅσα ἐθησαύρισαν οἱ πατέρες σου ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης εἰς βαβυλῶνα καὶ οὐχ ὑπολειφθήσεται ῥῆμα ὃ εἶπεν κύριος
- 18 А з синів твоїх, що вийдуть із тебе, яких ти породиш, декого заберуть, і вони будуть свнухами в палатах вавилонського царя!
And your sons, the offspring of your body, they will take away to be unsexed servants in the house of the king of Babylon.
καὶ οἱ υἱοὶ σου οἱ ἐξελεύσονται ἐκ σοῦ οὗς γεννήσεις λήμψεται καὶ ἔσονται εὐνοῦχοι ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ βασιλέως βαβυλῶνος

- 19 I сказав Єзекиа до Ісаї: Добре Господнє слово, яке ти сказав! I подумав собі: Так, мир та безпека буде за моїх днів!
Then Hezekiah said to Isaiah, Good is the word of the Lord which you have said. Then he said, ... if in my time there is peace and righteousness?
καὶ εἶπεν ἐζεκιας πρὸς ἠσαϊαν ἀγαθὸς ὁ λόγος κυρίου ὃν ἐλάλησεν ἔστω εἰρήνη ἐν ταῖς ἡμέραις μου
- 20 A решта діл Єзекиї та вся лицарськість його, і як він зробив става та водотяга, і впровадив воду до міста, ото вони написані в Книзі Хроніки Юдиних царів.
Now the rest of the acts of Hezekiah, and his power, and how he made the pool and the stream, to take water into the town, are they not recorded in the book of the history of the kings of Judah?
καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων ἐζεκιαίου καὶ πᾶσα ἡ δυναστεία αὐτοῦ καὶ ὅσα ἐποίησεν τὴν κρήνην καὶ τὸν ὑδραγωγὸν καὶ εἰσήνεγκεν τὸ ὕδωρ εἰς τὴν πόλιν οὐχὶ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμῶν τοῖς βασιλεῦσιν ἰουδα
- 21 I спочив Єзекиа зo своїми батьками, а замість нього зацарював син його Манасія.
And Hezekiah went to rest with his fathers; and Manasseh his son became king in his place.
καὶ ἐκοιμήθη ἐζεκιας μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ καὶ ἐτάφη ἐν πόλει δαυὶδ καὶ ἐβασίλευσεν μανασσῆς υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ
- 1 ¶ Манасія був віку дванадцяти літ, коли він зацарював, і царював в Єрусалимі п'ятдесят і п'ять літ. А ім'я його матері Хевці-Ваг.
Manasseh was twelve years old when he became king; for fifty-five years he was ruling in Jerusalem; and his mother's name was Hephzi-bah.
υἱὸς δώδεκα ἐτῶν μανασσῆς ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν καὶ πενήκοντα καὶ πέντε ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλὴμ καὶ ὄνομα τῆ μητρὶ αὐτοῦ οὐφβα
- 2 I робив він зло в Господніх очах, за гидотою тих народів, яких Господь повиганяв з-перед обличчя Ізраїлевих синів.
He did evil in the eyes of the Lord, copying the disgusting ways of those nations whom the Lord had sent out before the children of Israel.
καὶ ἐποίησεν τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου κατὰ τὰ βδελύγματα τῶν ἐθνῶν ὧν ἐξῆρεν κύριος ἀπὸ προσώπου τῶν υἱῶν ἰσραηλ
- 3 I він знову побудував пагірки, що їх винищив був його батько Єзекиа, і понаставляв жертівників Ваалові, і зробив Астарту, як зробив був Ахав, Ізраїлів цар, і вклонявся всім небесним світилам та служив їм.
He put up again the high places which had been pulled down by Hezekiah his father; he made altars for Baal, and an Asherah, as Ahab, king of Israel, had done; he was a worshipper and servant of all the stars of heaven.
καὶ ἐπέστρεψεν καὶ ᾠκοδόμησεν τὴ ὑψηλὰ ἃ κατέσπασεν ἐζεκιας ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἀνέστησεν θυσιαστήριον τῆ βααλ καὶ ἐποίησεν ἄλση καθὼς ἐποίησεν ἀχάαβ βασιλεὺς ἰσραηλ καὶ προσεκύνησεν πάσῃ τῇ δυνάμει τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἐδούλευσεν αὐτοῖς
- 4 I побудував він жертівники в Господньому домі, про якого сказав був Господь: В Єрусалимі покладу Я Ім'я Своє!
And he put up altars in the house of the Lord, of which the Lord had said, In Jerusalem will I put my name.
καὶ ᾠκοδόμησεν θυσιαστήριον ἐν οἴκῳ κυρίου ὡς εἶπεν ἐν ἱερουσαλὴμ θήσω τὸ ὄνομά μου
- 5 I побудував він жертівники для всіх небесних світил на обох подвір'ях Господнього дому.
And he put up altars for all the stars of heaven in the two outer squares of the house of the Lord.
καὶ ᾠκοδόμησεν θυσιαστήριον πάσῃ τῇ δυνάμει τοῦ οὐρανοῦ ἐν ταῖς δυσὶν αὐλαῖς οἴκου κυρίου
- 6 I він перепровадив свого сина через огонь, і гадав, і ворожив, і настановив викликувачів духів померлих та духів віщих, і багато робив зла в очах Господа, щоб гнівити Його.
And he made his son go through the fire, and made use of secret arts and signs for reading the future; he gave positions to those who had control of spirits and to wonder-workers; he did much evil in the eyes of the Lord, moving him to wrath.
καὶ διῆγεν τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ ἐν πυρὶ καὶ ἐκληδονίζετο καὶ οἰωνίζετο καὶ ἐποίησεν θελητὴν καὶ γνώστας ἐπλήθυνεν τοῦ ποιεῖν τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου παροργίσει αὐτόν
- 7 I поставив він боввана Астартги, якого зробив, у домі, про якого Господь сказав був до Давида та до сина його Соломона: У цьому домі та в Єрусалимі, що його Я вибрав зo всіх Ізраїлевих племен, покладу Я Ім'я Своє навіки!
He put the image of Asherah which he had made in the house of which the Lord had said to David and to Solomon his son, In this house, and in Jerusalem, the town which I have made mine out of all the tribes of Israel, I will put my name for ever.
καὶ ἔθηκεν τὸ γλυπτὸν τοῦ ἄλσεως ἐν τῷ οἴκῳ ᾧ εἶπεν κύριος πρὸς δαυὶδ καὶ πρὸς σαλωμῶν τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἐν τῷ οἴκῳ τούτῳ καὶ ἐν ἱερουσαλὴμ ἣ ἐξελεξάμην ἐκ πασῶν φυλῶν ἰσραηλ καὶ θήσω τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ εἰς τὸν αἰῶνα
- 8 I більше не мандруватиме Ізраїлева нога з тієї землі, яку Я дав їм батькам, якщо тільки вони будуть пильнувати робити все так, як наказав Я їм, та ввесь Закон, що наказав їм Мій раб Мойсей.
And never again will I send the feet of Israel wandering from the land which I gave to their fathers; if only they will take care to do all my orders, and keep all the law which my servant Moses gave them.
καὶ οὐ προσθήσω τοῦ σαλεῦσαι τὸν πόδα ἰσραηλ ἀπὸ τῆς γῆς ἧς ἔδωκα τοῖς πατράσιν αὐτῶν οἵτινες φυλάξουσιν πάντα ὅσα ἐνετείλάμην κατὰ πᾶσαν τὴν ἐντολὴν ἣν ἐνετείλατο αὐτοῖς ὁ δοῦλός μου μουσῆς

- 9 Та не послухалися вони. І Манасія звів їх до того, щоб робити гірше від тих народів, яких Господь вигубив з-перед обличчя Ізраїлевих синів.
But they did not give ear; and Manasseh made them do more evil than those nations did, whom the Lord gave up to destruction before the children of Israel.
καὶ οὐκ ἤκουσαν καὶ ἐπλάνησεν αὐτοὺς μανασσης τοῦ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου ὑπὲρ τὰ ἔθνη ἃ ἠφάνισεν κύριος ἐκ προσώπου υἱῶν ἰσραηλ
- 10 ¶ І говорив Господь через Своїх рабів пророків, кажучи:
And the Lord said, by his servants the prophets,
καὶ ἐλάλησεν κύριος ἐν χειρὶ δούλων αὐτοῦ τῶν προφητῶν λέγων
- 11 За те, що Манасія, цар Юдин, зробив ці гидоти, учинив гірше від усього, що робили були амореяни, що були перед ним, і ввів у гріх також Юду божками своїми,
Because Manasseh, king of Judah, has done these disgusting things, doing more evil than all the Amorites before him, and making Judah do evil with his false gods,
ἀνθ' ὧν ὅσα ἐποίησεν μανασσης ὁ βασιλεὺς ἰουδα τὰ βδελύγματα ταῦτα τὰ πονηρὰ ἀπὸ πάντων ὧν ἐποίησεν ὁ αμορραῖος ὁ ἐμπροσθεν καὶ ἐξήμαρτεν καὶ γε ἰουδα ἐν τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν
- 12 тому так сказав Господь, Бог Ізраїлів: Ось Я наводжу таке зло на Єрусалим та на Юду, що в кожного, хто почує про це, задзвенить в обох вухах!...
For this cause, says the Lord, the God of Israel, I will send such evil on Jerusalem and Judah that the ears of all to whom the news comes will be burning.
οὐχ οὕτως τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς ἰσραηλ ἰδοὺ ἐγὼ φέρω κακὰ ἐπὶ ἱερουσαλημ καὶ ἐπὶ ἰουδα ὥστε παντὸς ἀκούοντος ἠχῆσει ἀμφοτέρα τὰ ὦτα αὐτοῦ
- 13 І протягну Я на Єрусалим мірку Самарії, та вагу Ахавого дому, і витру Єрусалим, як витирають миску: витер і перевернув її догори дном!
And over Jerusalem will be stretched the line of Samaria and the weight of Ahab; Jerusalem will be washed clean as a plate is washed, and turned over on its face.
καὶ ἐκτενῶ ἐπὶ ἱερουσαλημ τὸ μέτρον σαμαρείας καὶ τὸ στάθμιον οἴκου αχααβ καὶ ἀπαλείψω τὴν ἱερουσαλημ καθὼς ἀπαλείφεται ὁ ἀλάβαστρος ἀπαλειφόμενος καὶ καταστρέφεται ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ
- 14 І Я покину останок наділу Мого, і дам їх у руку їхнім ворогам, і вони будуть на грабіж та на здобич для всіх їхніх ворогів,
And I will put away from me the rest of my heritage, and give them up into the hands of their haters, who will take their property and their goods for themselves;
καὶ ἀπόσωμαι τὸ ὑπόλειμμα τῆς κληρονομίας μου καὶ παραδώσω αὐτοὺς εἰς χεῖρας ἐχθρῶν αὐτῶν καὶ ἔσονται εἰς διαρπαγὴν καὶ εἰς προνομίην πᾶσιν τοῖς ἐχθροῖς αὐτῶν
- 15 тому, що вони робили зло в Моїх очах, і все гнівили Мене від дня, коли вийшли їхні батьки з Єгипту, й аж до дня цього...
Because they have done evil in my eyes, moving me to wrath, from the day when their fathers came out of Egypt till this day.
ἀνθ' ὧν ὅσα ἐποίησαν τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς μου καὶ ἦσαν παροργίζοντές με ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς ἐξήγαγον τοὺς πατέρας αὐτῶν ἐξ αἰγύπτου καὶ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης
- 16 А також Манасія пролив дуже багато невинної крові, аж наповнив нею Єрусалим від входу до входу, окрім свого гріха, що ввів у гріх Юду, щоб чинити зло в Господніх очах.
More than this, Manasseh took the lives of upright men, till Jerusalem from one end to the other was full of blood; in addition to his sin in making Judah do evil in the eyes of the Lord.
καὶ γε αἷμα ἀθῶνον ἐξέχεεν μανασσης πολὺ σφόδρα ἕως οὗ ἐπλησεν τὴν ἱερουσαλημ στόμα εἰς στόμα πλὴν τῶν ἀμαρτιῶν αὐτοῦ ὧν ἐξήμαρτεν τὸν ἰουδαῖν τοῦ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου
- 17 А решта діл Манасії, та все, що він зробив, і гріх його, яким він грішив, ото вони написані в Книзі Хроніки Юдиних царів.
Now the rest of the acts of Manasseh, and all he did, and his sins, are they not recorded in the book of the history of the kings of Judah?
καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων μανασση καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν καὶ ἡ ἀμαρτία αὐτοῦ ἦν ἡμαρτεν οὐχὶ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν ἰουδα
- 18 І спочив Манасія з батьками своїми, і був похований в садку свого дому, в Уззиному садку, а замість нього зацарював син його Амон.
So Manasseh went to rest with his fathers, and was put into the earth in the garden of his house, in the garden of Uzza; and Amon his son became king in his place.
καὶ ἐκοιμήθη μανασσης μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ καὶ ἐτάφη ἐν τῷ κήπῳ τοῦ οἴκου αὐτοῦ ἐν κήπῳ οὔζα καὶ ἐβασίλευσεν αμων υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ
- 19 ¶ Амон був віку двадцяти й двох років, коли він зацарював, і царював він в Єрусалимі два роки. А ім'я його матері Мешуллетет, дочка Харуца з Йотви.
Amon was twenty-two years old when he became king, ruling in Jerusalem for two years; his mother's name was Meshullemeth, the daughter of Haruz of Jotbah.
υἱὸς εἴκοσι καὶ δύο ἐτῶν αμων ἐν τῷ βασιλεῦσιν αὐτὸν καὶ δύο ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλημ καὶ ὄνομα τῆ μητρὶ αὐτοῦ μεσολλαμ θυγάτηρ αρουσ ἐξ ἰεθεβα
- 20 І робив він зло в Господніх очах, як робив його батько Манасія.
He did evil in the eyes of the Lord, as Manasseh his father had done.
καὶ ἐποίησεν τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου καθὼς ἐποίησεν μανασσης ὁ πατὴρ αὐτοῦ
- 21 І ходив він усією тією дорогою, якою ходив його батько, і служив тим бовванам, яким служив батько його, і вклонявся їм.
He went in all the ways of his father, being a servant and worshipper of the false gods to which his father had been a servant;
καὶ ἐπορεύθη ἐν πάσῃ ὁδῷ ἧς ἐπορεύθη ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἐλάτρευσεν τοῖς εἰδώλοις οἷς ἐλάτρευσεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ προσεκύνησεν αὐτοῖς

- 22 **І покинув він Господа, Бога батьків своїх, і не ходив Господньою дорогою.**
Turning away from the Lord, the God of his fathers, and not walking in his ways.
καὶ ἐγκατέλιπεν τὸν κύριον θεὸν τῶν πατέρων αὐτοῦ καὶ οὐκ ἐπορεύθη ἐν ὁδῷ κυρίου
- 23 **І вчинили змову слуги Амона на нього, і вбили царя в його домі.**
And the servants of Amon made a secret design against him, and put the king to death in his house.
καὶ συνεστράφησαν οἱ παῖδες αμὼν πρὸς αὐτὸν καὶ ἐθανάτωσαν τὸν βασιλέα ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ
- 24 **Та народ Краю перебив усіх змовників на царя Амона. І народ настановив царем Краю замість нього сина його Йосію.**
But the people of the land put to death all those who had taken part in the design against the king, and made Josiah his son king in his place.
καὶ ἐπάταξεν πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς πάντας τοὺς συστραφέντας ἐπὶ τὸν βασιλέα αμὼν καὶ ἐβασίλευσεν ὁ λαὸς τῆς γῆς τὸν ἰωσιαν υἱὸν αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ
- 25 **А решта діл Амона, усе, що робив він, ото вони написані в Книзі Хроніки Юдиних царів.**
Now the rest of the acts which Amon did, are they not recorded in the book of the history of the kings of Judah?
καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων αμὼν ὅσα ἐποίησεν οὐκ ἰδοῦ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν ἰουδα
- 26 **І поховали його в його гробі в Уззиному садку, а замість нього зацарював син його Йосія.**
He was put in his last resting-place in the garden of Uzza, and Josiah his son became king in his place.
καὶ ἐθαψαν αὐτὸν ἐν τῷ τάφῳ αὐτοῦ ἐν τῷ κήπῳ οὗ καὶ ἐβασίλευσεν ἰωσίας υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ
- 1 **¶ Йосія був віку восьми літ, коли він зацарював, і царював в Єрусалимі тридцять і один рік. А ім'я його матері Єдида, дочка Адаї з Бозкату.**
Josiah was eight years old when he became king; and he was ruling in Jerusalem for thirty-one years; his mother's name was Jedidah, daughter of Adaiah of Bozkath.
υἱὸς ὀκτὼ ἐτῶν ἰωσίας ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν καὶ τριάκοντα καὶ ἓν ἔτος ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλὴμ καὶ ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ ἰεδίδα θυγάτηρ ἐδεΐα ἐκ βασουρωθ
- 2 **І робив він угодне в Господніх очах, і ходив усією дорогою свого батька Давида, і не вступався ані праворуч, ані ліворуч.**
He did what was right in the eyes of the Lord, walking in the ways of David his father, without turning to the right hand or to the left.
καὶ ἐποίησεν τὸ εὐθὲς ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου καὶ ἐπορεύθη ἐν πάσῃ ὁδῷ δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ οὐκ ἀπέστη δεξιὰ ἢ ἀριστερά
- 3 **І сталося вісімнадцятого року царя Йосії, послав цар Шафана, сина Ацалії, Мешулламового сина, писаря, до Господнього дому, говорячи:**
Now in the eighteenth year after he became king, Josiah sent Shaphan, the son of Azaliah, the son of Meshullam, the scribe, to the house of the Lord, saying to him,
καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ ὀκτωκαιδεκάτῳ ἔτει τῷ βασιλεῖ ἰωσια ἐν τῷ μηνὶ τῷ ὀγδόῳ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς τὸν σαφφαν υἱὸν ἐσελίου υἱοῦ μεσολλάμ τὸν γραμματέα οἴκου κυρίου λέγων
- 4 **Піди до Хілкїї, первосвященника, і нехай перелічить те срібло, що знесене до Господнього дому, що зібрані від народу сторожі порога.**
Go up to Hilkiyah, the chief priest, and let him give out the money which is taken into the house of the Lord, which the keepers of the door have got together from the people;
ἀνάβηθι πρὸς χελκίαν τὸν ἱερέα τὸν μέγαν καὶ σφράγισον τὸ ἀργύριον τὸ εἰσενεχθὲν ἐν οἴκῳ κυρίου ὃ συνήγαγον οἱ φυλάσσοντες τὸν σταθμὸν παρὰ τοῦ λαοῦ
- 5 **І нехай дадуть його на руку виконавцям роботи, поставленим у Господньому домі, а ті нехай дадуть його тим, хто працює в Господньому домі, щоб направляти ушкодження храму,**
And let it be given to the overseers of the work of the Lord's house, to give to the workmen who are making good what was damaged in the house of the Lord;
καὶ δότωσαν αὐτὸ ἐπὶ χεῖρα ποιούντων τὰ ἔργα τῶν καθεσταμένων ἐν οἴκῳ κυρίου καὶ ἔδοκεν αὐτὸ τοῖς ποιούσιν τὰ ἔργα τοῖς ἐν οἴκῳ κυρίου τοῦ κατισχύσαι τὸ βεдек τοῦ οἴκου
- 6 **теслярам, і будівничим, і мулярам, щоб купувати дерево та тесане каміння на направу храму.**
To the woodworkers and the builders and the stone-cutters; and for getting wood and cut stones for the building up of the house.
τοῖς τέκτοσιν καὶ τοῖς οἰκοδόμοις καὶ τοῖς τειχισταῖς καὶ τοῦ κτήσασθαι ξύλα καὶ λίθους λατομητοῦς τοῦ κραταιῶσαι τὸ βεдек τοῦ οἴκου
- 7 **Тільки нехай не облічуються з ними про те срібло, що дане на їхню руку, бо чесно вони роблять.**
They did not have to give any account of the money which was handed to them, for they made use of it with good faith.
πλὴν οὐκ ἐξελογίζοντο αὐτοὺς τὸ ἀργύριον τὸ διδόμενον αὐτοῖς ὅτι ἐν πίστει αὐτοὶ ποιοῦσιν
- 8 **І сказав Хілкїїя, первосвященик, до писаря Шафана: Я знайшов у Господньому домі Книгу Закону! І дав Хілкїїя ту Книгу Шафанові, і той перечитав її.**
Then Hilkiyah, the chief priest, said to Shaphan the scribe, I have made discovery of the book of the law in the house of the Lord. So Hilkiyah gave it to Shaphan;
καὶ εἶπεν χελκίας ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας πρὸς σαφφαν τὸν γραμματέα βιβλίον τοῦ νόμου εὑρον ἐν οἴκῳ κυρίου καὶ ἔδοκεν χελκίας τὸ βιβλίον πρὸς σαφφαν καὶ ἀνέγνω αὐτὸ

- 9 **I** ввійшов писар Шафан до царя, і приніс цареві вістку, і сказав: Раби твої висипали те срібло, що знайдене в домі, і дали його на руку виконавцям роботи, поставленим у Господньому у домі.
Then, after reading it, Shaphan the scribe went in to the king and gave him an account of what had been done, saying, Your servants have given out the money which was in the house, and have given it to the overseers of the work of the Lord.
καὶ εἰσήνεγκεν πρὸς τὸν βασιλέα ἰωσὴαν καὶ ἐπέστρεψεν τῷ βασιλεῖ ῥῆμα καὶ εἶπεν ἔχόνουσεν οἱ δοῦλοι σου τὸ ἀργύριον τὸ εὑρεθὲν ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου καὶ ἔδωκαν αὐτὸ ἐπὶ χεῖρα ποιούντων τὰ ἔργα αὐτῶν καθεσταμένων ἐν οἴκῳ κυρίου
- 10 **I** доніс писар Шафан цареві, говорячи: Священик Хілкїя дав мені книгу. **I** Шафан перечитав її перед царем.
Then Shaphan the scribe said to the king, Hilkiah the priest has given me a book; and he was reading it before the king.
καὶ εἶπεν σαφφάν ὁ γραμματεὺς πρὸς τὸν βασιλέα λέγων βιβλίον ἔδωκέν μοι χειρὸς ὁ ἱερεὺς καὶ ἀνέγνω αὐτὸ σαφφάν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως
- 11 ¶ **I** сталося, як цар почув слова Книги Закону, то роздер свої шати...
And the king, hearing the words of the book of the law, took his robe in his hands, violently parting it as a sign of his grief;
καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς τοὺς λόγους τοῦ βιβλίου τοῦ νόμου καὶ διέρρηξεν τὰ ἱμάτια ἑαυτοῦ
- 12 **I** наказав цар священикові Хілкїї, і Ахікамові, Шафановому синові, і Ахборові, Міхаїному синові, і писареві Шафанові, і Асаї, царевому слугі, говорячи:
And he gave orders to Hilkiah the priest, and Ahikam, the son of Shaphan, and Achbor, the son of Micaiah, and Shaphan the scribe, and Asaiah the king's servant, saying,
καὶ ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς τῷ χειρὸς τῷ ἱερεῖ καὶ τῷ ἀχικαμ υἱῷ σαφφάν καὶ τῷ ἀχόβωρ υἱῷ μιχαίου καὶ τῷ σαφφάν τῷ γραμματεῖ καὶ τῷ ἀσαια δούλῳ τοῦ βασιλέως λέγων
- 13 **I**діть, зверніться до Господа про мене й про народ, та про всього Юду, про слова цієї знайденої книги. Великий бо гнів Господній, що запалився на нас за те, що батьки наші не слухалися слів цієї книги, щоб робити все, що написано про нас.
Go and get directions from the Lord for me and for the people and for all Judah, about the words of this book which has come to light; for great is the wrath of the Lord which is burning against us, because our fathers have not given ear to the words of this book, to do all the things which are recorded in it.
δεῦτε ἐκζητήσατε τὸν κύριον περὶ ἐμοῦ καὶ περὶ παντὸς τοῦ λαοῦ καὶ περὶ παντὸς τοῦ ἰουδα περὶ τῶν λόγων τοῦ βιβλίου τοῦ εὑρεθέντος τούτου ὅτι μεγάλη ἡ ὀργὴ κυρίου ἢ ἐκκεκαυμένη ἐν ἡμῖν ὅτι ἔρ οὐ οὐκ ἤκουσαν οἱ πατέρες ἡμῶν τῶν λόγων τοῦ βιβλίου τούτου τοῦ ποιεῖν κατὰ πάντα τὰ γεγραμμένα καθ' ἡμῶν
- 14 **I** пішов священик Хілкїя, і Ахікам, і Ахбор, і Шафан, і Асая до пророчиці Хулди, жінки Шаллума, сина Тікви, сина Хархасового, сторожа шат, вона сиділа в Єрусалимі, на Новому М'істі, і говорили до неї.
So Hilkiah the priest, and Ahikam and Achbor and Shaphan and Asaiah, went to Huldah the woman prophet, the wife of Shallum, the son of Tikvah, the son of Harhas, keeper of the robes, (now she was living in Jerusalem, in the second part of the town;) and they had talk with her.
καὶ ἐπορεύθη χειρὸς ὁ ἱερεὺς καὶ ἀχικαμ καὶ ἀχόβωρ καὶ σαφφάν καὶ ἀσαιας πρὸς οὐδαν τὴν προφῆτιν γυναῖκα σελλημ υἱοῦ θεκουε υἱοῦ ἀραας τοῦ ἱματιοφύλακος καὶ αὐτὴ κατόκει ἐν ἱερουσαλὴμ ἐν τῇ μασενα καὶ ἐλάλησαν πρὸς αὐτήν
- 15 **A** вона сказала до них: Так говорить Господь, Бог Ізраїлів: Скажіть чоловікові, що послав вас до мене:
And she said to them, The Lord, the God of Israel, says, Say to the man who sent you to me,
καὶ εἶπεν αὐτοῖς τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς ἰσραηλ εἶπατε τῷ ἀνδρὶ τῷ ἀποστείλαντι ὑμᾶς πρὸς με
- 16 Так говорить Господь: **Ось Я** наведу лиху на оце місце та на мешканців його, усі слова тієї книги, що читав Юдин цар,
These are the words of the Lord: See, I will send evil on this place and on its people, even everything which the king of Judah has been reading in the book;
τάδε λέγει κύριος ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω κακὰ ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον καὶ ἐπὶ τοὺς ἐνοικοῦντας αὐτὸν πάντας τοὺς λόγους τοῦ βιβλίου οὗς ἀνέγνω βασιλεὺς ἰουδα
- 17 за те, що вони покинули Мене, і кадили іншим богам, щоб гнівити Мене всім ділом своїх рук. **I** розпалився Мій гнів на це місце, і він не погасне!
Because they have given me up, burning offerings to other gods and moving me to wrath by all the work of their hands; so my wrath will be on fire against this place, and will not be put out.
ἀνθ' ὧν ἐγκατέλιπόν με καὶ ἐθυμίον θεοὺς ἑτέροις ὅπως παροργίσωσιν με ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτῶν καὶ ἐκκαυθήσεται ὁ θυμὸς μου ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ καὶ οὐ σβεσθήσεται
- 18 **A** Юдиному цареві, що послав вас звернутися до Господа, скажете йому так: Так говорить Господь, Бог Ізраїлів, ті слова, які ти чув:
But to the king of Judah who sent you to get directions from the Lord, say, This is what the Lord, the God of Israel, has said: As to the words which have come to your ears,
καὶ πρὸς βασιλέα ἰουδα τὸν ἀποστείλαντα ὑμᾶς ἐπιζητήσαι τὸν κύριον τάδε ἐρεῖτε πρὸς αὐτὸν τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς ἰσραηλ οἱ λόγοι οὗς ἤκουσας
- 19 За те, що зм'якло твоє серце, і ти впокорився перед Господнім лицем, коли почув, що Я говорив про це місце та про мешканців його, що вони стануть спустошенням та прокляттям, і що ти роздер шати свої та плакав перед Моїм лицем, то Я також почув, говорить Господь.
Because your heart was soft, and you made yourself low before me, when you had word of what I said against this place and its people, that they would become a waste and a curse, and you gave signs of grief, weeping before me: truly, I have given ear to you, says the Lord.
ἀνθ' ὧν ὅτι ἠπαλύνθη ἡ καρδία σου καὶ ἐνετράπης ἀπὸ προσώπου κυρίου ὡς ἤκουσας ὅσα ἐλάλησα ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον καὶ ἐπὶ τοὺς ἐνοικοῦντας αὐτὸν τοῦ εἶναι εἰς ἀφανισμόν καὶ εἰς κατάραν καὶ διέρρηξας τὰ ἱμάτια σου καὶ ἐκλαυσας ἐνώπιον ἐμοῦ καὶ γὰρ ἐγὼ ἤκουσα λέγει κύριος

- 20 **Τому то Я прилучу тебе до батьків твоїх, і ти будеш прилучений до гробів своїх у мирі, і очі твої не побачать усього того лиха, що Я наводжу на оце місце. І вони принесли цю вістку ц ареві.**
For this cause I will let you go to your fathers and be put in your last resting-place in peace, and your eyes will not see all the evil which I will send on this place. So they took this news back to the king.
οὐχ οὕτως ἰδοῦ ἐγὼ προστίθμι σε πρὸς τοὺς πατέρας σου καὶ συναχθήσῃ εἰς τὸν τάφον σου ἐν εἰρήνῃ καὶ οὐκ ὀφθήσεται ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς σου ἐν πᾶσιν τοῖς κακοῖς οἷς ἐγὼ εἰμι ἐπάγω ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον καὶ ἐπέστρεψαν τῷ βασιλεῖ τὸ ῥῆμα
- 1 **¶ А цар послав, і зібрали до нього всіх старших Юди та Єрусалиму.**
Then the king sent and got together all the responsible men of Judah and of Jerusalem.
καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς καὶ συνήγαγεν πρὸς ἑαυτὸν πάντας τοὺς πρεσβυτέρους ἰουδα καὶ ἱερουσαλημ
- 2 **І ввійшов до Господнього дому цар та кожен муж Юди, а з ним усі мешканці Єрусалиму, і священники, і пророки, і весь народ від малого й аж до великого, і він прочитав до їхніх уше й усі слова Книги Заповіту, знайденої в Господньому домі.**
And the king went up to the house of the Lord, with all the men of Judah and all the people of Jerusalem, and the priests and the prophets and all the people, small and great; and they were present at his reading of the book of the law which had come to light in the house of the Lord.
καὶ ἀνέβη ὁ βασιλεὺς εἰς οἶκον κυρίου καὶ πᾶς ἀνὴρ ἰουδα καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐν ἱερουσαλημ μετ' αὐτοῦ καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ προφῆται καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀπὸ μικροῦ καὶ ἕως μεγάλου καὶ ἀνέγνω ἐν ὧσιν αὐτῶν πάντας τοὺς λόγους τοῦ βιβλίου τῆς διαθήκης τοῦ εὐρεθέντος ἐν οἴκῳ κυρίου
- 3 **І став цар на підвищенні, і склав заповіта перед Господнім лицем, щоб ходити за Господом та додержувати заповіді Його, і свідчення Його, і постанови Його всім серцем та всією душею, щоб виконати слова того заповіту, що написані в тій книзі. І весь народ пристав до заповіту.**
And the king took his place by the pillar, and made an agreement before the Lord, and keep his orders and his decisions and his rules with all his heart and all his soul, and to keep the words of the agreement recorded in the book; and all the people gave their word to keep the agreement.
καὶ ἔστη ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν στῦλον καὶ διέθετο διαθήκην ἐνώπιον κυρίου τοῦ πορεύεσθαι ὀπίσω κυρίου καὶ τοῦ φυλάσσειν τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ καὶ τὰ μαρτύρια αὐτοῦ καὶ τὰ δικαίωματα αὐτοῦ ἐν πάσῃ καρδίᾳ καὶ ἐν πάσῃ ψυχῇ τοῦ ἀναστήσαι τοὺς λόγους τῆς διαθήκης ταύτης τὰ γεγραμμένα ἐπὶ τῷ βιβλίῳ τοῦτου καὶ ἔστη πᾶς ὁ λαὸς ἐν τῇ διαθήκῃ
- 4 **¶ І наказав цар Хілкїї, великому священникові, й іншим священникам та сторожам порога, щоб повиносили з Господнього храму всі речі, зроблені для Ваала та для Астарти, та для всіх небесних світил. І він попалив їх поза Єрусалимом на кедронських полях, а їхній порох відніс до Бет-Елу.**
Then the king gave orders to Hilkiah, the chief priest, and to the priests of the second order, and to the keepers of the door, to take out of the house of the Lord all the vessels made for Baal and for the Asherah and for all the stars of heaven; and he had them burned outside Jerusalem in the fields of Kidron, and took the dust of them to Beth-el.
καὶ ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς τῷ χελκίᾳ τῷ ἱερεῖ τῷ μεγάλῳ καὶ τοῖς ἱερεῦσιν τῆς δευτερώσεως καὶ τοῖς φυλάσσουσιν τὸν σταθμὸν τοῦ ἐξαγαγεῖν ἐκ τοῦ ναοῦ κυρίου πάντα τὰ σκευὴ τὰ πεποιημένα τῷ βααλ καὶ τῷ ἄλσει καὶ πάσῃ τῇ δυνάμει τοῦ οὐρανοῦ καὶ κατέκαυσεν αὐτὰ ἔξω ἱερουσαλημ ἐν σαδημῳθ кеδρων καὶ ἔλαβεν τὸν χοῦν αὐτῶν εἰς βαιθел
- 5 **І він покидав жерців, що їх понаставляли були Юдині царі, і що вони кадили на пагірках по Юдиних містах та в околицях Єрусалиму, і кадили для Ваала, і для сонця, і для місяця, і для планет, і для всіх небесних світил.**
And he put an end to the false priests, who had been put in their positions by the kings of Judah to see to the burning of offerings in the high places in the towns of Judah and the outskirts of Jerusalem, and all those who made offerings to Baal and to the sun and the moon and the twelve signs and all the stars of heaven.
καὶ κατέπαυσεν τοὺς χωμαριμ οὓς ἔδωκαν βασιλεῖς ἰουδα καὶ ἔθυμιόν ἐν τοῖς ὑψηλοῖς καὶ ἐν ταῖς πόλεσιν ἰουδα καὶ τοῖς περικύκλῳ ἱερουσαλημ καὶ τοὺς θυμιῶντας τῷ βααλ καὶ τῷ ἡλίῳ καὶ τῇ σελήνῃ καὶ τοῖς μαζουρωθ καὶ πάσῃ τῇ δυνάμει τοῦ οὐρανοῦ
- 6 **І він виніс Астарту з Господнього дому поза Єрусалим до кедронської долини, та й спалив її в кедронській долині, і стер на порох, а її порох кинув на гроби звичайних людей.**
And he took the Asherah from the house of the Lord, outside Jerusalem to the stream Kidron, burning it by the stream and crushing it to dust, and he put the dust on the place where the bodies of the common people were put to rest.
καὶ ἐξήνεγκεν τὸ ἄλσει οἴκου κυρίου ἔξωθεν ἱερουσαλημ εἰς τὸν χειμάρρον кеδρων καὶ κατέκαυσεν αὐτὸν ἐν τῷ χειμάρρῳ кеδρων καὶ ἐλέπτυνεν εἰς χοῦν καὶ ἔρριψεν τὸν χοῦν αὐτοῦ εἰς τὸν τάφον τῶν υἱῶν τοῦ λαοῦ
- 7 **І він порозбивав доми культу блудодійників, що були при Господньому домі, де жінки ткали завісу для Астарти.**
And he had the houses pulled down of those who were used for sex purposes in the house of the Lord, where women were making robes for the Asherah.
καὶ καθεῖλεν τὸν οἶκον τῶν καθησιμ τῶν ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου οὓς αἱ γυναῖκες ὑφαινον ἐκεῖ χεττιν τῷ ἄλσει
- 8 **І він випровадив усіх священників з Юдиних міст, і опоганив пагірки, де священники кадили, від Геви аж до Беер-Шеви, і порозбивав пагірки брам, що були при вході брами Ісуса, звер хника міста, що ліворуч тому, хто входив до брами міста.**
And he made all the priests from the towns of Judah come into Jerusalem, and he made unclean the high places where the priests had been burning offerings, from Geba to Beer-sheba; and he had the high places of the evil spirits pulled down which were by the doorway of Joshua, the ruler of the town, on the left side of the way into the town.
καὶ ἀνήγαγεν πάντας τοὺς ἱερεῖς ἐκ πόλεων ἰουδα καὶ ἐμίανεν τὰ ὑψηλά οὓς ἔθυμιάσαν ἐκεῖ οἱ ἱερεῖς ἀπὸ γαβαα καὶ ἕως βηρσαβεε καὶ καθεῖλεν τὸν οἶκον τῶν πυλῶν τὸν παρὰ τὴν θύραν τῆς πόλης ἰησου ἄρχοντος τῆς πόλεως τῶν ἐξ ἀριστερῶν ἀνδρῶς ἐν τῇ πύλῃ τῆς πόλεως

- 9 Але священники пагірків не входили до Господнього жертівника в Єрусалимі, а тільки їли прісне серед своїх братів.
Still the priests of the high places never came up to the altar of the Lord in Jerusalem; but they took their food of unleavened bread among their brothers.
πλὴν οὐκ ἀνέβησαν οἱ ἱερεῖς τῶν ὑψηλῶν πρὸς τὸ θυσιαστήριον κυρίου ἐν ἱερουσαλὴμ ὅτι εἰ μὴ ἔφαγον ἄζυμα ἐν μέσῳ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν
- 10 І він опоганив місце ставлення на огні, що в долині Гінномового сина, щоб ніхто не переводив через огонь сина свого та дочку свою для Молоха.
And Topheth, in the valley of the sons of Hinnom, he made unclean, so that no man might make his son or his daughter go through the fire to Molech.
καὶ ἐμίανεν τὸν ταφεθ τὸν ἐν φάραγγι υἱοῦ εννομ τοῦ διάγειν ἄνδρα τὸν υἱὸν αὐτοῦ καὶ ἄνδρα τὴν θυγατέρα αὐτοῦ τῷ μολοχ ἐν πυρί
- 11 І він повідставляв коні, яких давали Юдині царі для сонця, від входу до Господнього дому, при кімнаті свнуха Нетан-Мелеха, що був у Парварімі, а колесниці сонця попалив ув огні.
And he took away the horses which the kings of Judah had given to the sun, at the way into the house of the Lord, by the room of Nathan-melech, the unsexed servant, which was in the outer part of the building, and the carriages of the sun he put on fire.
καὶ κατέπαυσεν τοὺς ἵππους οὓς ἔδωκαν βασιλεῖς ἰουδα τῷ ἡλίῳ ἐν τῇ εἰσόδῳ οἴκου κυρίου εἰς τὸ γαζοφυλάκιον ναθαν βασιλέως τοῦ εὐνούχου ἐν φαρουριμ καὶ τὸ ἄρμα τοῦ ἡλίου κατέκαυσεν πυρί
- 12 А жертівники, що були на даху Ахазової горниці, що поробили Юдині царі, та жертівники, що поробив Манасія на двох подвір'ях Господнього дому, цар порозбивав. І він звідти побіг , і кинув їхній порох до кедронського потоку.
And the altars on the roof of the high room of Ahaz, which the kings of Judah had made, and the altars which Manasseh had made in the two outer squares of the house of the Lord, were pulled down and crushed to bits, and the dust of them was put into the stream Kidron.
καὶ τὰ θυσιαστήρια τὰ ἐπὶ τοῦ δόματος τοῦ ὑπερώου αχαζ ἃ ἐποίησαν βασιλεῖς ἰουδα καὶ τὰ θυσιαστήρια ἃ ἐποίησεν μανασσης ἐν ταῖς δυσὶν αὐλαῖς οἴκου κυρίου καὶ καθεῖλεν ὁ βασιλεὺς καὶ κατέσπασεν ἐκεῖθεν καὶ ἔρριπεν τὸν χοῦν αὐτῶν εἰς τὸν χειμάρρον кедрων
- 13 А пагірки, що навпроти Єрусалиму, праворуч гори Згуби, які побудував був Соломон, Ізраїлів цар, для Астарти, гидоти сидонської, і для Кемота, гидоти моавської, і для Мілкома, ги доти Аммонових синів, цар попоганиював.
And the high places before Jerusalem, on the south side of the mountain of destruction, which Solomon, king of Israel, had made for Ashtoreth, the disgusting god of the Zidonians, and for Chemosh, the disgusting god of Moab, and for Milcom, the disgusting god of the children of Ammon, the king made unclean.
καὶ τὸν οἶκον τὸν ἐπὶ πρόσωπον ἱερουσαλὴμ τὸν ἐκ δεξιῶν τοῦ ὄρους τοῦ ἰοσοαθ ὃν ὠκοδόμησεν σαλωμων βασιλεὺς ἰσραηλ τῇ ἀσάρτη προσοχθίσματι сидωνίων καὶ τῷ χαμωσ προσοχθίσματι μοαβ καὶ τῷ μολχολ βδελύγματι υἱῶν αμμων ἐμίανεν ὁ βασιλεὺς
- 14 І він порозбивав стовпи для богів, і постинав посвячені дерева, а їхнє місце наповнив людськими кістками.
The stone pillars were broken to bits and the wood pillars cut down, and the places where they had been were made full of the bones of the dead.
καὶ συνέτριψεν τὰς στήλας καὶ ἐξωλέθρευσεν τὰ ἄλση καὶ ἐπλησεν τοὺς τόπους αὐτῶν ὀστέων ἀνθρώπων
- 15 А також жертівника, що в Бет-Елі, пагірка, що зробив був Єровоам, син Неватів, що ввів у гріх Ізраїля, також жертівника цього та цього пагірка він розбив, і спалив того пагірка та с тер на порох, і Астарту спалив.
And the altar at Beth-el, and the high place put up by Jeroboam, the son of Nebat, who made Israel do evil, that altar and that high place were pulled down; and the high place was burned and crushed to dust and the Asherah was burned.
καὶ γε τὸ θυσιαστήριον τὸ ἐν βαιθηλ τὸ ὑψηλὸν ὃ ἐποίησεν ιεροβοαμ υἱὸς ναβατ ὃς ἐξήμαρτεν τὸν ἰσραηλ καὶ γε τὸ θυσιαστήριον ἐκεῖνο καὶ τὸ ὑψηλὸν κατέσπασεν καὶ συνέτριψεν τοὺς λίθους αὐτοῦ καὶ ἐλέπτυνεν εἰς χοῦν καὶ κατέκαυσεν τὸ ἄλσοσ
- 16 І обернувся Йосія, та й побачив гроби, що були там на горі. І послав він, і позабирав кості з гробів, і попалив на жертівнику, і опоганив його, за словом Господнім, яке кликав був Божий чоловік, що прорікав оці речі.
Then Josiah, turning round, saw on the mountain the places of the dead, and he sent and had the bones taken out of their places and burned on the altar, so making it unclean, as the Lord had said by the man of God when Jeroboam was in his place by the altar on that feast-day. And he, turning his eyes to the resting-place of the man of God who had given word of these things, said:
καὶ ἐξένευσεν ἰωσιασ καὶ εἶδεν τοὺς τάφους τοὺς ὄντας ἐκεῖ ἐν τῇ πόλει καὶ ἀπέστειλεν καὶ ἔλαβεν τὰ ὀστᾶ ἐκ τῶν τάφων καὶ κατέκαυσεν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον καὶ ἐμίανεν αὐτὸ κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου ὃ ἐλάλησεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ ἐν τῷ ἐστάναι ιεροβοαμ ἐν τῇ ἑορτῇ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον καὶ ἐπιστρέψας ἤρεν τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ἐπὶ τὸν τάφον τοῦ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ τοῦ λαλήσαντος τοὺς λόγους τούτους
- 17 І сказав цар: Що це за надгробок, що я бачу? А люди того міста сказали йому: Це надгробок Божого чоловіка, що прийшов з Юдеї й прорік оці речі, які зробив ти на жертівнику в Бет-Елі.
What is that headstone I see over there? And the men of the town said to him, It is the resting-place of the man of God who came from Judah and gave word of all these things which you have done to the altar of Beth-el.
καὶ εἶπεν τί τὸ σκόπελον ἐκεῖνο ὃ ἐγὼ ὀρῶ καὶ εἶπον αὐτῷ οἱ ἄνδρες τῆς πόλεως ὃ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ ἐστὶν ὃ ἐξεληλυθὼς ἐξ ἰουδα καὶ ἐπικαλεσάμενος τοὺς λόγους τούτους οὓς ἐπεκαλέσατο ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον βαιθηλ
- 18 А він сказав: Дайте йому спокій, нехай ніхто не рухає костей його. І зберегли його кості, кості того пророка, що прийшов був із Самарії.
So he said, Let him be; let not his bones be moved. So they let his bones be with the bones of the prophet who came from Samaria.
καὶ εἶπεν ἄφετε αὐτὸ ἄνηρ μὴ κινησάτω τὰ ὀστᾶ αὐτοῦ καὶ ἐρρύσθησαν τὰ ὀστᾶ αὐτοῦ μετὰ τῶν ὀστέων τοῦ προφήτου τοῦ ἦκοντος ἐκ σαμαρείας

- 19 А також усі доми пагірків, що по самарійських містах, що поробили були Ізраїлеві царі, щоб гнівити Господа, Йосія понищив, і зробив з ними те саме, що зробив у Бет-Елі.
Then Josiah took away all the houses of the high places in the towns of Samaria, which the kings of Israel had put up, moving the Lord to wrath, and he did with them as he had done in Beth-el.
καὶ γε εἰς πάντας τοὺς οἴκους τῶν ὑψηλῶν τοὺς ἐν ταῖς πόλεσιν σαμαρείας οὓς ἐποίησαν βασιλεῖς ἰσραὴλ παροργίζεῖν κύριον ἀπέστησεν ἰωσίας καὶ ἐποίησεν ἐν αὐτοῖς πάντα τὰ ἔργα ἃ ἐποίησεν ἐν βεθ-ελ.
- 20 І поріза́в він усіх священників пагірків, що були там, на жертівниках, і попалив на них людські кості, та й вернувся до Єрусалиму.
And all the priests of the high places there he put to death on the altars, burning the bones of the dead on them; and then he went back to Jerusalem.
καὶ ἐθυσίασεν πάντας τοὺς ἱερεῖς τῶν ὑψηλῶν τοὺς ὄντας ἐκεῖ ἐπὶ τῶν θυσιαστηρίων καὶ κατέκαυσεν τὰ ὀστά τῶν ἀνθρώπων ἐπ' αὐτά καὶ ἐπεστράφη εἰς ἱερουσαλημ
- 21 І наказав цар усьому народові, говорячи: Справте Пасху для Господа, вашого Бога, як написано в оцій Книзі Заповіту.
And the king gave orders to all the people, saying, Keep the Passover to the Lord your God, as it says in this book of the law.
καὶ ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς παντὶ τῷ λαῷ λέγων ποιήσατε τὸ πασχα τῷ κυρίῳ θεῷ ἡμῶν καθὼς γέγραπται ἐπὶ βιβλίου τῆς διαθήκης ταύτης
- 22 Бо не справлялася ця Пасха від днів суддів, що судили Ізраїля, по всі дні царів Ізраїлевих та царів Юдиних.
Truly, such a Passover had not been kept in all the days of the judges of Israel or of the kings of Israel or the kings of Judah;
ὅτι οὐκ ἐγενήθη τὸ πασχα τοῦτο ἀφ' ἡμερῶν τῶν κριτῶν οἱ ἔκρινον τὸν ἰσραὴλ καὶ πάσας τὰς ἡμέρας βασιλέων ἰσραὴλ καὶ βασιλέων ἰουδα
- 23 І тільки вісімнадцятого року царя Йосії справлялася Пасха для Господа в Єрусалимі.
In the eighteenth year of the rule of King Josiah this Passover was kept to the Lord in Jerusalem.
ὅτι ἀλλ' ἢ τῷ ὀκτωκαιδεκάτῳ ἔτει τοῦ βασιλέως ἰωσία ἐγενήθη τὸ πασχα τῷ κυρίῳ ἐν ἱερουσαλημ
- 24 А також викликачів духів померлих, і духів віщих, і домових божків, і бовванів, і всякі гидоти, що появилися в Юдинім краї та в Єрусалимі, повиннищував Йосія, щоб поставити слов а Закону, написані в книзі, що знайшов священник Хілкія в Господньому домі.
And all those who had control of spirits, and the wonder-workers, and the images, and the false gods, and all the disgusting things which were seen in the land of Judah and in Jerusalem, Josiah put away, so that he might give effect to the words of the agreement recorded in the book which Hilkiah the priest made discovery of in the house of the Lord.
καὶ γε τοὺς θελητὰς καὶ τοὺς γνωριστὰς καὶ τὰ θεραφιν καὶ τὰ εἰδωλα καὶ πάντα τὰ προσοχθίσματα τὰ γερονότα ἐν γῆ ἰουδα καὶ ἐν ἱερουσαλημ ἐξῆρεν ὁ βασιλεὺς ἰωσίας ἵνα στήσῃ τοὺς λόγους τοῦ νόμου τοὺς γεγραμμένους ἐπὶ τοῦ βιβλίου οὗ εὑρεν χελκίας ὁ ἱερεὺς ἐν οἴκῳ κυρίου
- 25 ¶ А такого царя, як він, не було перед ним, що навернувся б до Господа всім своїм серцем, і всією душею своєю, і всією силою своєю, за всім Мойсесвим Законом, і по ньому не повстав ав такий, як він.
Never before had there been a king like him, turning to the Lord with all his heart and with all his soul and with all his power, as the law of Moses says; and after him there was no king like him.
ὁμοιος αὐτῷ οὐκ ἐγενήθη ἐμπροσθεν αὐτοῦ βασιλεὺς ὃς ἐπέστρεψεν πρὸς κύριον ἐν ὅλῃ καρδίᾳ αὐτοῦ καὶ ἐν ὅλῃ ψυχῇ αὐτοῦ καὶ ἐν ὅλῃ ἰσχύϊ αὐτοῦ κατὰ πάντα τὸν νόμον μουσῆ καὶ μετ' αὐτὸν οὐκ ἀνέστη ὁμοιος αὐτῷ
- 26 Тільки не спинився Господь від ревности Свого великого гніву, яким запалився Його гнів на Юду за всі огірчення, якими гнівив Його Манасія.
But still the heat of the Lord's wrath was not turned back from Judah, because of all Manasseh had done in moving him to wrath.
πλὴν οὐκ ἀπεστράφη κύριος ἀπὸ θυμοῦ ὀργῆς αὐτοῦ τοῦ μεγάλου οὗ ἐθιμώθη ὀργῇ αὐτοῦ ἐν τῷ ἰουδα ἐπὶ τοὺς παροργισμοὺς οὓς παρόργισεν αὐτὸν μανασσης
- 27 І сказав Господь: Також Юду відкину Я від лица Свого, як відкинув Я Ізраїля, і відкину це місто, яке вибрав, Єрусалим, та цей храм, про який Я сказав: Ім'я Мос буде там!
And the Lord said, I will send Judah away from before my face, as I have sent Israel; I will have nothing more to do with this town, which I had made mine, even Jerusalem, and the holy house of which I said, My name will be there.
καὶ εἶπεν κύριος καὶ γε τὸν ἰουδα ἀποστήσω ἀπὸ τοῦ προσώπου μου καθὼς ἀπέστησα τὸν ἰσραὴλ καὶ ἀπόσομαι τὴν πόλιν ταύτην ἣν ἐξελεξάμην τὴν ἱερουσαλημ καὶ τὸν οἶκον οὗ εἶπον ἔσται τὸ ὄνομα μου ἐκεῖ
- 28 А решта діл Йосії та все, що він робив, ото вони написані в Книзі Хроніки Юдиних царів.
Now the rest of the acts of Josiah, and all he did, are they not recorded in the book of the history of the kings of Judah?
καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων ἰωσίου καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν οὐχὶ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν ἰουδα
- 29 За його днів пішов фараон Нехо, єгипетський цар, на асирійського царя, на річку Єфрат. І вийшов цар Йосія навпроти нього, та той убив його в Мегіддо, коли він побачив його...
In his days, Pharaoh-necoh, king of Egypt, sent his armies against the king of Assyria to the river Euphrates; and King Josiah went out against him; and he put him to death at Megiddo, when he had seen him.
ἐν δὲ ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ ἀνέβη φαραω νεχω βασιλεὺς αἰγύπτου ἐπὶ βασιλέα ἀσσυρίων ἐπὶ ποταμὸν εὐφράτην καὶ ἐπορεύθη ἰωσίας εἰς ἀπαντὴν αὐτοῦ καὶ ἐθανάτωσεν αὐτὸν νεχω ἐν μαγεδδῷ ἐν τῷ ἰδεῖν αὐτόν

- 30 **I його раби повезли його мертвого з Мегіддо, і привезли його до Єрусалиму, і поховали його в гробівці його. А народ Краю взяв Єгоахаза, сина Йосії, і помазали його, та й настановил и його царем замість його батька.**
And his servants took his body in a carriage from Megiddo to Jerusalem, and put him into the earth there. And the people of the land took Jehoahaz, the son of Josiah, and put the holy oil on him and made him king in place of his father.
 και ἐπεβίβασαν αὐτὸν οἱ παῖδες αὐτοῦ νεκρὸν ἐκ μαγεδδω καὶ ἤγαγον αὐτὸν εἰς ἱερουσαλημ καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν τῷ τάφῳ αὐτοῦ ἐν πόλει δαυιδ καὶ ἔλαβεν ὁ λαὸς τῆς γῆς τὸν ἰωαχας υἱὸν ἰωσίου κ αὶ ἔχρισαν αὐτὸν καὶ ἐβασίλευσαν αὐτὸν ἀντὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ
- 31 ¶ **Єгоахаз був віку двадцяти й трьох літ, коли він зацарював, і царював в Єрусалимі три місяці. А ім'я його матері Хамуталь, дочка Єремїї, з Лівни.**
Jehoahaz was twenty-three years old when he became king, ruling in Jerusalem for three months; his mother's name was Hamutal, the daughter of Jeremiah of Libnah.
 υἱὸς εἴκοσι καὶ τριῶν ἐτῶν ἦν ἰωαχας ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν καὶ τρίμηνον ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλημ καὶ ὄνομα τῆ μητρὶ αὐτοῦ αμιταλ θυγάτηρ ἱερεμιου ἐκ λεβνα
- 32 **I робив він зло в Господніх очах, усе так, як робили його батьки.**
He did evil in the eyes of the Lord, as his fathers had done.
 και ἐποίησεν τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησαν οἱ πατέρες αὐτοῦ
- 33 **I фараон Нехо зв'язав його в Рівлі, в гаматському краї, щоб він не царював в Єрусалимі, і наклав кару на цей край, сто талантів срібла та талант золота.**
And Pharaoh-necoh put him in chains at Riblah in the land of Hamath, so that he might not be king in Jerusalem; and took from the land a tax of a hundred talents of silver and a talent of gold.
 και μετέστησεν αὐτὸν φαραω νεχω ἐν δεβλαθα ἐν γῆ εμαθ τοῦ μη βασιλεύειν ἐν ἱερουσαλημ καὶ ἔδωκεν ζημίαν ἐπὶ τὴν γῆν ἑκατὸν τάλαντα ἀργυρίου καὶ ἑκατὸν τάλαντα χρυσίου
- 34 **А царем настановив фараон Нехо Ел'якіма, сина Йосії, замість батька його Йосії, і змінив ім'я його на Єгояким. А Єгоахаза він узяв, і той прибув до Єгипту та й помер там.**
Then Pharaoh-necoh made Eliakim, the son of Josiah, king in place of Josiah his father, changing his name to Jehoiakim; but Jehoahaz he took away to Egypt, where he was till his death.
 και ἐβασίλευσεν φαραω νεχω ἐπ' αὐτοὺς τὸν ελιακιμ υἱὸν ἰωσίου βασιλέως ἰουδα ἀντὶ ἰωσίου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ ἐπέστρεψεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἰωακιμ καὶ τὸν ἰωαχας ἔλαβεν καὶ εἰσήνεγκεν εἰς α ἴγυπτον καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ
- 35 **I Єгояким давав фараонові срібла та золота; тільки розклав це на Край, щоб давати те срібло на фараонів наказ, він стягав те срібло та золото з народу Краю за оцінкою землі кожного, щоб віддати фараонові Нехо.**
And Jehoiakim gave the silver and gold to Pharaoh, taxing the land by his orders to get the money; the people of the land had to give silver and gold, everyone as he was taxed, to make the payment to Pharaoh-necoh.
 και τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον ἔδωκεν ἰωακιμ τῷ φαραω πλὴν ἐτιμογράφησεν τὴν γῆν τοῦ δοῦναι τὸ ἀργύριον ἐπὶ στόματος φαραω ἀνὴρ κατὰ τὴν συντίμησιν αὐτοῦ ἔδωκαν τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρ υσίον μετὰ τοῦ λαοῦ τῆς γῆς δοῦναι τῷ φαραω νεχω
- 36 **Єгояким був віку двадцяти й п'яти літ, коли він зацарював, і одинадцять років царював в Єрусалимі. А ім'я його матері Зевуда, дочка Педаї, з Руми.**
Jehoiakim was twenty-five years old when he became king; he was ruling in Jerusalem for eleven years; his mother's name was Zebidah, the daughter of Pedaiah of Rumah.
 υἱὸς εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν ἰωακιμ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν καὶ ἑνδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλημ καὶ ὄνομα τῆ μητρὶ αὐτοῦ ιελδαφ θυγάτηρ φεδεία ἐκ ρουμα
- 37 **I робив він зло в Господніх очах, усе так, як робили батьки його.**
He did evil in the eyes of the Lord as his fathers had done.
 και ἐποίησεν τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησαν οἱ πατέρες αὐτοῦ
- 1 ¶ **За його днів прийшов Навуходоносор, цар вавилонський, а Єгояким був йому три роки невільником, та потому збунтувався на нього.**
In his days, Nebuchadnezzar, king of Babylon, came up and Jehoiakim was his servant for three years; then he took up arms against him.
 ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ ἀνέβη ναβουχοδοносор βασιλεὺς βαβυλωνος καὶ ἐγενήθη αὐτῷ ἰωακιμ δοῦλος τρία ἔτη καὶ ἐπέστρεψεν καὶ ἠθέτησεν ἐν αὐτῷ
- 2 **А Господь послав на нього орди халдеїв, і орди сирійські, і орди моавські, та орди синів Аммона. І він послав їх на Юду, щоб вигубити їх за словом Господа, що Він говорив через рабі в Своїх пророків.**
And the Lord sent against him bands of the Chaldaeans and of the Edomites and of the Moabites and of the children of Ammon; sending them against Judah for its destruction, as he had said by his servants the prophets.
 και ἀπέστειλεν αὐτῷ τοὺς μονοζώνους τῶν χαλδαίων καὶ τοὺς μονοζώνους συρίας καὶ τοὺς μονοζώνους μοαβ καὶ τοὺς μονοζώνους υἱῶν αμμων καὶ ἐξαπέστειλεν αὐτοὺς ἐν τῇ γῇ ἰουδα τοῦ κατασχευσαι κατὰ τὸν λόγον κυρίου ὃν ἐλάλησεν ἐν χειρὶ τῶν δούλων αὐτοῦ τῶν προφητῶν
- 3 **Тільки на наказ Господа сталося це на Юду, щоб відкинути його від лица Його за гріхи Манасїї, за все, що він робив,**
Only by the word of the Lord did this fate come on Judah, to take them away from before his face; because of the sins of Manasseh and all the evil he did;
 πλὴν ἐπὶ τὸν θυμὸν κυρίου ἦν ἐν τῷ ἰουδα ἀποστήσαι αὐτὸν ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ ἐν ἀμαρτίας μανασση κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν

- 4 а також за неповинну кров, яку він пролив, і наповнив Єрусалим неповинною кров'ю; і не хотів Господь простити.
And because of the death of those who had done no wrong, for he made Jerusalem full of the blood of the upright; and the Lord had no forgiveness for it.
καὶ γὰρ αἷμα ἀθῶνον ἐξέχεεν καὶ ἐπλήσεν τὴν ἱερουσαλημ αἵματος ἀθῶνου καὶ οὐκ ἠθέλησεν κύριος ἴλασθῆναι
- 5 А решта Єгоякимових діл, та все, що він робив, ото вони описані в Книзі Хроніки Юдиних царів.
Now the rest of the acts of Jehoiakim, and all he did, are they not recorded in the book of the history of the kings of Judah?
καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων ἰωακὶμ καὶ πάντα ὅσα ἐποίησεν οὐκ ἰδοῦ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν ἰουδα
- 6 І спочив Єгояким зо своїми батьками, а замість нього зацарював син його Єгояхін.
So Jehoiakim went to rest with his fathers; and Jehoiachin his son became king in his place.
καὶ ἐκοιμήθη ἰωακὶμ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ καὶ ἐβασίλευσεν ἰωακὶμ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ
- 7 І більше вже не виходив єгипетський цар зо свого краю, бо вавилонський цар забрав усе від Єгипетського потоку аж до річки Єфрату, усе, що належало єгипетському цареві.
And the king of Egypt did not come out of his land again, for the king of Babylon had taken all his country, from the stream of Egypt to the river Euphrates.
καὶ οὐ προσέθετο ἐτι βασιλεὺς αἰγύπτου ἐξελεῖν ἐκ τῆς γῆς αὐτοῦ ὅτι ἔλαβεν βασιλεὺς βαβυλῶνος ἀπὸ τοῦ χειμάρρου αἰγύπτου ἕως τοῦ ποταμοῦ εὐφράτου πάντα ὅσα ἦν τοῦ βασιλέως αἰγύπτου
- 8 ¶ Єгояхін був віку вісімнадцяти літ, коли він зацарював, і царював в Єрусалимі три місяці. А ім'я його матері Нехушта, дочка Елнатана, з Єрусалиму.
Jehoiachin was eighteen years old when he became king, he was ruling in Jerusalem for three months, and his mother's name was Nehushta, the daughter of Elnathan of Jerusalem.
υἱὸς ὀκτωκαίδεκα ἐτῶν ἰωακὶμ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν καὶ τρίμηνον ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλημ καὶ ὄνομα τῆ μητρὶ αὐτοῦ νεσθα θυγάτηρ ἐλλαθαν ἐξ ἱερουσαλημ
- 9 І робив він зло в Господніх очах, усе так, як робив його батько.
He did evil in the eyes of the Lord, as his father had done.
καὶ ἐποίησεν τὸ πονηρὸν ἐν ὀφθαλμοῖς κυρίου κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν ὁ πατὴρ αὐτοῦ
- 10 Того часу прийшли до Єрусалиму раби Навуходоносора, царя вавилонського, і місто попало в облогу.
At that time the armies of Nebuchadnezzar came up to Jerusalem and the town was shut in on every side.
ἐν τῷ καιρῷ ἐκεῖνῳ ἀνέβη ναβουχοδονοσορ βασιλεὺς βαβυλῶνος εἰς ἱερουσαλημ καὶ ἤλθεν ἡ πόλις ἐν περιοχῇ
- 11 І прийшов Навуходоносор, вавилонський цар, на місто, а його раби облягали його.
And Nebuchadnezzar, king of Babylon, came there, while his servants were shutting in the town;
καὶ εἰσῆλθεν ναβουχοδονοσορ βασιλεὺς βαβυλῶνος εἰς τὴν πόλιν καὶ οἱ παῖδες αὐτοῦ ἐπολιόρκουν ἐπ' αὐτήν
- 12 І вийшов Єгояхін, цар Юдин, до вавилонського царя, він та мати його, і слуги його, і князі його, і свнухи його, і вавилонський цар узяв його восьмого року свого царювання.
Then Jehoiachin, king of Judah, went out to the king of Babylon, with his mother and his servants and his chiefs and his unsexed servants; and in the eighth year of his rule the king of Babylon took him.
καὶ ἐξῆλθεν ἰωακὶμ βασιλεὺς ἰουδα ἐπὶ βασιλέα βαβυλῶνος αὐτὸς καὶ οἱ παῖδες αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτοῦ καὶ οἱ εὐνούχοι αὐτοῦ καὶ ἔλαβεν αὐτὸν βασιλεὺς βαβυλῶνος ἐν ἔτει ὀγδόῳ τῆς βασιλείας αὐτοῦ
- 13 І позабирав він звідти всі скарби Господнього дому та скарби дому царевого, і повідрубубав всі золоті речі, які поробив був Соломон, цар Ізраїлів, у Господньому храмі, як говорив Го сподь.
And he took away all the stored wealth of the Lord's house, and the goods from the king's store-house, cutting up all the gold vessels which Solomon, king of Israel, had made in the house of the Lord, as the Lord had said.
καὶ ἐξήνεγκεν ἐκεῖθεν πάντα τοὺς θησαυροὺς οἴκου κυρίου καὶ τοὺς θησαυροὺς οἴκου τοῦ βασιλέως καὶ συνέκοψεν πάντα τὰ σκεῦῃ τὰ χρυσᾶ ἃ ἐποίησεν σαλωμων βασιλεὺς ἰσραηλ ἐν τῷ ναφ̄ κυρὶ ου κατὰ τὸ ῥῆμα κυρίου
- 14 І повиводив він увесь Єрусалим, і всіх князів, і всіх лицарів військових, десять тисяч пішло до неволі, і всіх теслів та ковалів. Не позоставив нікого, окрім нужденного народу Краю...
And he took away all the people of Jerusalem and all the chiefs and all the men of war, ten thousand prisoners; and all the expert workmen and the metal-workers; only the poorest sort of the people of the land were not taken away.
καὶ ἀπόκισεν τὴν ἱερουσαλημ καὶ πάντας τοὺς ἄρχοντας καὶ τοὺς δυνατοὺς ἰσχύι αἰχμαλωσίας δέκα χιλιάδας αἰχμαλωτίσας καὶ πᾶν τέκτονα καὶ τὸν συγκλείοντα καὶ οὐχ ὑπελείφθη πλὴν οἱ πτωχοὶ τῆς γῆς
- 15 І він вивів до Вавилону Єгояхіна та цареву матір, і царських жінок, і його свнухів, і видатних у Краї, усіх випровадив у неволю з Єрусалиму до Вавилону.
He took Jehoiachin a prisoner to Babylon, with his mother and his wives and his unsexed servants and the great men of the land; he took them all as prisoners from Jerusalem to Babylon.
καὶ ἀπόκισεν τὸν ἰωακὶμ εἰς βαβυλῶνα καὶ τὴν μητέρα τοῦ βασιλέως καὶ τὰς γυναῖκας τοῦ βασιλέως καὶ τοὺς εὐνούχους αὐτοῦ καὶ τοὺς ἰσχυροὺς τῆς γῆς ἀπήγαγεν ἀποκεισῖαν ἐξ ἱερουσαλημ εἰς βαβυλῶνα

- 16 **I** всіх військових, сім тисяч, і теслів та ковалів тисячу, усіх лицарів, що займалися війною, вивів їх вавилонський цар у неволю до Вавилону.
And all the men of war, seven thousand of them, and a thousand expert workmen and metal-workers, all of them strong and able to take up arms, the king of Babylon took away as prisoners into Babylon.
καὶ πάντας τοὺς ἄνδρας τῆς δυνάμεως ἑπτακισχιλίους καὶ τὸν τέκτονα καὶ τὸν συγκλείοντα χιλίους πάντες δυνατοὶ ποιοῦντες πόλεμον καὶ ἤγαγεν αὐτοὺς βασιλεὺς βαβυλῶνος μετοικεσίαν εἰς βαβυλῶνα
- 17 **A** царем настановив вавилонський цар Маттанію, дядька Єгояхіна, замість нього, і перемінив ім'я його на Седекію.
And the king of Babylon made Mattaniah, his father's brother, king in place of Jehoiachin, changing his name to Zedekiah.
καὶ ἐβασίλευσεν βασιλεὺς βαβυλῶνος τὸν μαθθανιαν υἱὸν αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ καὶ ἐπέθηκεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ σεδεκία
- 18 **Седекія** був віку двадцяти й одного року, коли він зацарював, і він царював в Єрусалимі одинадцять років. **A** ім'я його матері Хамуталь, дочка Єремії з Лівни.
Zedekiah was twenty-one years old when he became king, and he was king in Jerusalem for eleven years; his mother's name was Hamutal, daughter of Jeremiah of Libnah.
υἱὸς εἴκοσι καὶ ἐνὸς ἐνιαυτοῦ σεδεκίας ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν καὶ ἑνδεκά ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλὴμ καὶ ὄνομα τῆ μητρὶ αὐτοῦ αμιταλ θυγάτηρ ἱερεμίου
- 19 **I** робив він зло в Господніх очах, усе так, як робив був Єгояким.
He did evil in the eyes of the Lord, as Jehoiakim had done.
καὶ ἐποίησεν τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν ἰωακὶμ
- 20 **Бо** за Господній гнів сталося це на Єрусалим та на Юду, і Він відкинув їх від Свого лица. **I** Седекія збунтувався проти вавилонського царя.
And because of the wrath of the Lord, this came about in Jerusalem and Judah, till he had sent them all away from before him: and Zedekiah took up arms against the king of Babylon.
ὅτι ἐπὶ τὸν θυμὸν κυρίου ἦν ἐπὶ ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν τῷ ἰουδα ἕως ἀπέρριπεν αὐτοὺς ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ καὶ ἠθέτησεν σεδεκίας ἐν τῷ βασιλεῖ βαβυλῶνος
- 1 **¶** **I** сталося дев'ятого року його царювання, десятого місяця, десятого дня місяця, прийшов Навуходоносор, цар вавилонський, він та все військо його, на Єрусалим, і розтаборився проти нього, і побудували проти нього вала навколо.
Now in the ninth year of his rule, on the tenth day of the tenth month, Nebuchadnezzar, king of Babylon, came against Jerusalem with all his army and took up his position before it, building earthworks all round the town.
καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ ἔτει τῷ ἐνάτῳ τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἐν τῷ μηνὶ τῷ δεκάτῳ ἦλθεν ναβουχοδοносор βασιλεὺς βαβυλῶνος καὶ πᾶσα ἡ δύναμις αὐτοῦ ἐπὶ ἱερουσαλὴμ καὶ παρενέβαλεν ἐπ' αὐτὴν καὶ ὠκοδόμησεν ἐπ' αὐτὴν περίτειχος κύκλω
- 2 **I** було місто в облозі аж до одинадцятого року царя Седекії.
And the town was shut in by their forces till the eleventh year of King Zedekiah.
καὶ ἦλθεν ἡ πόλις ἐν περιοχῇ ἕως τοῦ ἑνδεκάτου ἔτους τοῦ βασιλέως σεδεκίου
- 3 **Дев'ятого** дня місяця настав сильний голод у місті, і не було хліба для народу Краю.
Now on the ninth day of the fourth month, the store of food in the town was almost gone, so that there was no food for the people of the land.
ἐνάτῃ τοῦ μηνὸς καὶ ἐνίσχυσεν ὁ λιμὸς ἐν τῇ πόλει καὶ οὐκ ἦσαν ἄρτοι τῷ λαῷ τῆς γῆς
- 4 **I** пробитий був пролім у мурі міста, і всі вояки повтікали вночі дорогою брами між двома мурами, що при царському садку, бо халдеї були при місті навколо. **A** цар утік дорогою в степ.
So an opening was made in the wall of the town, and all the men of war went in flight by night through the doorway between the two walls which was by the king's garden; (now the Chaldeans were stationed round the town:) and the king went by the way of the Arabah.
καὶ ἐρράγη ἡ πόλις καὶ πάντες οἱ ἄνδρες τοῦ πολέμου ἐξῆλθον νυκτὸς ὁδὸν πύλης τῆς ἀνα μέσον τῶν τειχέων αὕτη ἢ ἐστὶν τοῦ κήπου τοῦ βασιλέως καὶ οἱ χалδαῖοι ἐπὶ τὴν πόλιν κύκλω καὶ ἐπορεύθη ὁδὸν τὴν ἀραβα
- 5 **A** халдейське військо погналося за царем, та й догнали його в срихонських степах, а все його військо розпоршилося від нього.
But the Chaldaean army went after the king, and overtook him in the lowlands of Jericho, and all his army went in flight from him in every direction.
καὶ ἐδίωξεν ἡ δύναμις τῶν χалδαίων ὀπίσω τοῦ βασιλέως καὶ κατέλαβον αὐτὸν ἐν ἀραβῶθ περιχω καὶ πᾶσα ἡ δύναμις αὐτοῦ διεσπάρη ἐπάνωθεν αὐτοῦ
- 6 **I** схопили царя, і відвели його до вавилонського царя до Рівли, і там його той засудив.
And they made the king a prisoner and took him up to the king of Babylon at Riblah to be judged.
καὶ συνέλαβον τὸν βασιλέα καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς τὸν βασιλέα βαβυλῶνος εἰς δεβλαθα καὶ ἐλάλησεν μετ' αὐτοῦ κρίσιν
- 7 **A** синів Седекії зарізали на його очах, а очі Седекії він вибрав, і скував його двома мідяними кайданами, та й відвів його до Вавилону...
And they put the sons of Zedekiah to death before his eyes, and then they put out his eyes, and chaining him with iron bands, took him to Babylon.
καὶ τοὺς υἱοὺς σεδεκίου ἐσφαξεν κατ' ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς σεδεκίου ἐξετόφλωσεν καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν πέδαις καὶ ἤγαγεν αὐτὸν εἰς βαβυλῶνα

- 8 ¶ А п'ятого місяця, сьомого дня місяця, це дев'ятнадцятий рік царя Навуходоносора, вавилонського царя, прийшов до Єрусалиму Невузар'адан, начальник царської сторожі, слуга вавилонського царя.
Now in the fifth month, on the seventh day of the month, in the nineteenth year of Nebuchadnezzar, king of Babylon, Nebuzaradan, the captain of the armed men, a servant of the king of Babylon, came to Jerusalem;
καὶ ἐν τῷ μηνὶ τῷ πέμπτῳ ἑβδόμῃ τοῦ μηνὸς αὐτὸς ἐνιαυτὸς ἑνεακαιδέκατος τῷ ναβουχοδοносор βασιλεὶ βαβυλῶνος ἦλθεν ναβουζαρδαν ὁ ἀρχιμάγειρος ἐστὼς ἐνώπιον βασιλέως βαβυλῶνος εἰς ἱερουσαλημ
- 9 I він спалив дім Господній та дім царевий, і всі доми в Єрусалимі, і кожен великий дім спалив огнем.
And he had the house of the Lord and the king's house and all the houses of Jerusalem, even every great house, burned with fire;
καὶ ἐνέπρησεν τὸν οἶκον κυρίου καὶ τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως καὶ πάντας τοὺς οἴκους ἱερουσαλημ καὶ πᾶν οἶκον ἐνέπρησεν
- 10 I мури навколо Єрусалиму порозбивало все халдейське військо, що було з начальником царської сторожі.
And the walls round Jerusalem were broken down by the Chaldaean army which was with the captain.
ὁ ἀρχιμάγειρος
- 11 А решту народу, що позостався в місті, і тих, що перебігли до вавилонського царя, і решту простого люду повиганяв Невузар'адан, начальник царської сторожі.
And the rest of the people who were still in the town, and all those who had given themselves up to the king of Babylon, and all the rest of the workmen, Nebuzaradan, the captain of the armed men, took away as prisoners;
καὶ τὸ περισσὸν τοῦ λαοῦ τὸ καταλειφθὲν ἐν τῇ πόλει καὶ τοὺς ἐμπεπτωκότας οἱ ἐνέπεσον πρὸς βασιλέα βαβυλῶνος καὶ τὸ λοιπὸν τοῦ στηρίγματος μετήρεν ναβουζαρδαν ὁ ἀρχιμάγειρος
- 12 А з бідноти Краю начальник царської сторожі позоставив декого за винарив та за рільників.
But he let the poorest of the land go on living there, to take care of the vines and the fields.
καὶ ἀπὸ τῶν πτωχῶν τῆς γῆς ὑπέλιπεν ὁ ἀρχιμάγειρος εἰς ἀμπελοουργοὺς καὶ εἰς γαβιν
- 13 А мідяні стовпи, що в Господньому домі, і підстави, і мідяне море, що в Господньому домі, халдеї поламали, і віднесли їхню мідь до Вавилону.
And the brass pillars in the house of the Lord, and the wheeled bases, and the great brass water-vessel in the house of the Lord, were broken up by the Chaldaeans, who took the brass to Babylon.
καὶ τοὺς στύλους τοὺς χαλκοῦς τοὺς ἐν οἴκῳ κυρίου καὶ τὰς μεχωνῶθ καὶ τὴν θάλασσαν τὴν χαλκῆν τὴν ἐν οἴκῳ κυρίου συνέτριψαν οἱ χалδαῖοι καὶ ἤραν τὸν χαλκὸν αὐτῶν εἰς βαβυλῶνα
- 14 I горнята, і лопатки, і ножі, і ложки, і весь мідяний посуд, що вживається при службі, позабирали.
And the pots and the spades and the scissors for the lights and the spoons, and all the brass vessels used in the Lord's house, they took away.
καὶ τοὺς λέβητας καὶ τὰ ἱαμιν καὶ τὰς φιάλας καὶ τὰς θυίσκας καὶ πάντα τὰ σκεῦᾶ τὰ χαλκᾶ ἐν οἷς λειτουργοῦσιν ἐν αὐτοῖς ἔλαβεν
- 15 I кадильніці, і чаші, усе, що було золоте забрав золотом, а що було срібне сріблом взяв начальник царської сторожі.
And the fire-trays and the basins; the gold of the gold vessels and the silver of the silver vessels, were all taken away by the captain of the armed men.
καὶ τὰ πυρεῖα καὶ τὰς φιάλας τὰς χρυσᾶς καὶ τὰς ἀργυρᾶς ἔλαβεν ὁ ἀρχιμάγειρος
- 16 Два стовпи, одне море та ті підстави, що Соломон поробив був для Господнього дому, не було й ваги для всіх цих речей!
The two pillars, the great water-vessel and the wheeled bases, which Solomon had made for the house of the Lord: the brass of all these vessels was without weight.
στύλους δύο ἢ θάλασσα ἢ μία καὶ τὰ μεχωνῶθ ἃ ἐποίησεν σαλωμων τῷ οἴκῳ κυρίου οὐκ ἦν σταθμὸς τοῦ χαλκοῦ πάντων τῶν σκευῶν
- 17 Вісімнадцять ліктів високість одного стовпа й одна мідяна маковниця, а високість маковниці три лікті, та мережка, і гранатові яблука на маковниці навколо, усе мідь. I для другого стовпа з мережкою так само.
One of the pillars was eighteen cubits high, with a crown of brass on it; the crown was three cubits high, circled with a network and apples all of brass; and the second pillar had the same.
ὀκτωκαίδεκα πήχεων ὕψος τοῦ στύλου τοῦ ἐνός καὶ τὸ χῶθαρ ἐπ' αὐτοῦ τὸ χαλκοῦν καὶ τὸ ὕψος τοῦ χῶθαρ τριῶν πήχεων σαβαχα καὶ ῥοαὶ ἐπὶ τοῦ χῶθαρ κύκλῳ τὰ πάντα χαλκᾶ καὶ κατὰ τὰ αὐτὰ τῷ στύλῳ τῷ δευτέρῳ ἐπὶ τῷ σαβαχα
- 18 I начальник царської сторожі взяв Сераю, первосвященника, і Цефанию, другого священника, та трьох сторожів порога.
And the captain of the armed men took Seraiah, the chief priest, and Zephaniah, the second priest, and the three door-keepers;
καὶ ἔλαβεν ὁ ἀρχιμάγειρος τὸν σαριαν ἱερέα τὸν πρῶτον καὶ τὸν σοφονιαν υἱὸν τῆς δευτερώσεως καὶ τοὺς τρεῖς τοὺς φυλάσσοντας τὸν σταθμὸν
- 19 А з міста взяв він одного свнуха, що був начальником над військовими, та п'ять чоловіка з тих, що бачать цареві обличчя, що були знайдені в місті, і писаря, зверхника військових відділів, що записував народ Краю до військових відділів, і шістьдесят чоловіка з народу Краю, що знаходилися в місті.
And from the town he took the unsexed servant who was over the men of war, and five of the king's near friends who were in the town, and the scribe of the captain of the army, who was responsible for getting the people of the land together in military order, and sixty men of the people of the land who were in the town.
καὶ ἐκ τῆς πόλεως ἔλαβεν εὐνοῦχον ἕνα ὃς ἦν ἐπιστάτης ἐπὶ τῶν ἀνδρῶν τῶν πολεμιστῶν καὶ πέντε ἀνδρας τῶν ὀρώντων τὸ πρόσωπον τοῦ βασιλέως τοὺς εὐρεθέντας ἐν τῇ πόλει καὶ τὸν γραμματέα τοῦ ἄρχοντος τῆς δυνάμεως τὸν ἐκτάσσοντα τὸν λαὸν τῆς γῆς καὶ ἐξήκοντα ἀνδρας τοῦ λαοῦ τῆς γῆς τοὺς εὐρεθέντας ἐν τῇ πόλει

- 20 **I позабирав їх Невузар'адан, начальник царської сторожі, і відвів їх до вавилонського царя, до Рівлі.**
These Nebuzaradan, the captain of the armed men, took with him to the king of Babylon at Riblah.
καὶ ἔλαβεν αὐτοὺς ναβουζαρδαν ὁ ἀρχιμάγειρος καὶ ἀπήγαγεν αὐτοὺς πρὸς τὸν βασιλέα βαβυλῶνος εἰς δεβλαθα
- 21 **I вдарив їх вавилонський цар, і повбивав їх у Рівлі, у гаматовому краї. I пішов Юда на вигнання з своєї землі.**
And the king of Babylon put them to death at Riblah in the land of Hamath. So Judah was taken away prisoner from his land.
καὶ ἐπαισεν αὐτοὺς βασιλεὺς βαβυλῶνος καὶ ἐθανάτωσεν αὐτοὺς ἐν δεβλαθα ἐν γῆ αιμαθ καὶ ἀποκίσθη ἰουδας ἐπάνωθεν τῆς γῆς αὐτοῦ
- 22 ¶ **A народ, що позостався в Юдиному краї, якого позоставив Навуходоносор, вавилонський цар, то настановив над ним Гедалію, сина Ахікама, Шафанового сина.**
As for the people who were still living in the land of Judah, whom Nebuchadnezzar, king of Babylon, did not take away, he made Gedaliah, the son of Ahikam, the son of Shaphan, ruler over them.
καὶ ὁ λαὸς ὁ καταλειφθεὶς ἐν γῆ ἰουδα οὗς κατέλιπεν ναβουχοδονοσορ βασιλεὺς βαβυλῶνος καὶ κατέστησεν ἐπ' αὐτῶν τὸν γοδολιαν υἱὸν αχικαμ υἱοῦ σαφαν
- 23 **I почули всі військові зверхники, вони та люди, що вавилонський цар настановив Гедалію, то поприходили до Гедалії до Міцпи і Ізмаїл, син Нетанії, і Йоханан, син Кареахів, і Серая, син нетофатянина Танхумета, і Язаниа, син маахатянина, вони та їхні люди.**
Now the captains of the armed forces, hearing that the king of Babylon had made Gedaliah ruler, came with their men to Gedaliah at Mizpah; Ishmael, the son of Nethaniah, and Johanan, the son of Kareah, and Seraiah, the son of Tanhumeth the Netophathite, and Jaazaniah, the son of the Maacathite, came with all their men.
καὶ ἤκουσαν πάντες οἱ ἄρχοντες τῆς δυνάμεως αὐτοῦ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτῶν ὅτι κατέστησεν βασιλεὺς βαβυλῶνος τὸν γοδολιαν καὶ ἦλθον πρὸς γοδολιαν εἰς μασσηφαθ καὶ ἰσμαηλ υἱὸς ναθανιου καὶ ἰωαναν υἱὸς καρρη καὶ σαριας υἱὸς θανεμαθ ὁ νετοφαθίτης καὶ ιεζονιας υἱὸς τοῦ μαχαθὶ αὐτοῦ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτῶν
- 24 **I присягнув Гедалія їм та їхнім людям, і сказав їм: Не бійтеся бути підданими халдейцям, осядьте в Краї та служіть вавилонському цареві, і буде вам добре!**
Then Gedaliah gave his oath to them and their men, saying, Have no fear because of the servants of the Chaldeans; go on living in the land under the rule of the king of Babylon, and all will be well.
καὶ ὄμοσεν γοδολιας αὐτοῖς καὶ τοῖς ἀνδράσιν αὐτῶν καὶ εἶπεν αὐτοῖς μὴ φοβεῖσθε πάροδον τῶν χалδαίων καθίσατε ἐν τῇ γῇ καὶ δουλεύσατε τῷ βασιλεῖ βαβυλῶνος καὶ καλῶς ἔσται ὑμῖν
- 25 **I сталося сьомого місяця, прийшов Ізмаїл, син Нетанії, Елішамового сина, з царського насіння, та десять мужів із ним, і вдарили вони Гедалію, і він помер, і юдеїв, і халдеїв, що були з ними в Міцпи.**
But in the seventh month, Ishmael, the son of Nethaniah, the son of Elishama, of the king's seed, came with ten men and made an attack on Gedaliah, causing his death and the death of the Jews and the Chaldeans who were with him at Mizpah.
καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ ἑβδόμῳ μηνὶ ἦλθεν ἰσμαηλ υἱὸς ναθανιου υἱοῦ ελισταμα ἐκ τοῦ σπέρματος τῶν βασιλέων καὶ δέκα ἄνδρες μετ' αὐτοῦ καὶ ἐπάταξεν τὸν γοδολιαν καὶ ἀπέθανεν καὶ τοὺς ἰουδαίους καὶ αὐτοὺς χалδαίους οἱ ἦσαν μετ' αὐτοῦ εἰς μασσηφαθ
- 26 **I знявся ввесь народ, від малого й аж до великого, та зверхники військ, і пішов до Єгипту, бо боявся халдеїв.**
Then all the people, small and great, and the captains of the forces, got up and went away to Egypt, for fear of the Chaldeans.
καὶ ἀνέστη πᾶς ὁ λαὸς ἀπὸ μικροῦ καὶ ἕως μεγάλου καὶ οἱ ἄρχοντες τῶν δυνάμεων καὶ εἰσῆλθον εἰς αἴγυπτον ὅτι ἐφοβήθησαν ἀπὸ προσώπου τῶν χалδαίων
- 27 **I сталося тридцятого й сьомого року неволі Єгояхіна, Юдиного царя, дванадцятого місяця, двадцять сьомого дня місяця, Евіл-Меродах, цар вавилонський, у році свого зацарювання, змілувався над Єгояхіном, Юдиним царем, і вивів його з дому ув'язнення.**
And in the thirty-seventh year after Jehoiachin, king of Judah, had been taken prisoner, in the twelfth month, on the twenty-seventh day of the month, Evil-merodach, king of Babylon, in the first year of his rule, took Jehoiachin, king of Judah, out of prison;
καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ τριακοστῷ καὶ ἑβδόμῳ ἔτει τῆς ἀποικεσίας τοῦ ἰωακὴμ βασιλέως ἰουδα ἐν τῷ δωδεκάτῳ μηνὶ ἑβδόμῳ καὶ εἰκάδι τοῦ μηνὸς ὕψωσεν ευλιμαρωδαχ βασιλεὺς βαβυλῶνος ἐν τῷ ἔνιαι τῷ τῆς βασιλείας αὐτοῦ τὴν κεφαλὴν ἰωακὴμ βασιλέως ἰουδα καὶ ἐξήγαγεν αὐτὸν ἐξ οἴκου φυλακῆς αὐτοῦ
- 28 **I він говорив із ним ласкаво, і поставив трона його понад трона царів, що були з ним у Вавилоні.**
And said kind words to him, and put his seat higher than the seats of the other kings who were with him in Babylon.
καὶ ἐλάλησεν μετ' αὐτοῦ ἀγαθὰ καὶ ἔδωκεν τὸν θρόνον αὐτοῦ ἐπάνωθεν τῶν θρόνων τῶν βασιλέων τῶν μετ' αὐτοῦ ἐν βαβυλῶνι
- 29 **I змінив в'язничну одягу його, і він завжди їв хліб перед ним по всі дні свого життя.**
And his prison clothing was changed, and he was a guest at the king's table every day for the rest of his life.
καὶ ἠλλοίωσεν τὰ ἱμάτια τῆς φυλακῆς αὐτοῦ καὶ ἦσθιεν ἄρτον διὰ παντὸς ἐνώπιον αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ
- 30 **A їжа його, їжа стала, видавалася йому від царя, щоденне щоденно, по всі дні його життя.**
And for his food, the king gave him a regular amount every day for the rest of his life.
καὶ ἡ ἐστιατορία αὐτοῦ ἐστιατορία διὰ παντὸς ἐδόθη αὐτῷ ἐξ οἴκου τοῦ βασιλέως λόγον ἡμέρας ἐν τῇ ἡμέρᾳ αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ .

- 1 ¶ Адам 121, Сиф 8352, Енош 583,
Adam, Seth, Enosh;
αδαμ σηθ ενως
- 2 Кенан 7018, Магалел'л 4111, Яред 3382,
Kenan, Mahalalel, Jared,
καιναν μαλελεηλ ιαρεδ
- 3 Енох 2585, Метушелах 4968, Ламех 3929,
Enoch, Methuselah, Lamech;
ενωχ μαθουσαλα λαμεχ
- 4 Ной 5146, Сим 8035, Хам 2526 та Яфет 3315.
Noah, Shem, Ham, and Japheth.
νωε υιοι νωε σημ хам ιαφεθ
- 5 Сии 1121 Яфетові 3315: Гомер 1586, і Магор 4031, і Мадай 4074, і Яван 3120, і Тувал 8422, і Мешех 4902, і Тирас 8494.
The sons of Japheth: Gomer and Magog and Madai and Javan and Tubal and Meshech and Tiras.
υιοι ιαφεθ γαμερ μαγωγ мадаи ιωван ελιστα θοβελ μοσοх και θиρασ
- 6 А сии 1121 Гомерові 1586: Ашкеназ 813 і Дифат 7384, і Тогарма 8425.
And the sons of Gomer: Ashkenaz and Diphath and Togarmah.
και υιοι γαμερ ασχαναζ και ριφαθ και θοργαма
- 7 А сии 1121 Яванові 3120: Еліша 473 й Таршіша 8659, кіттиани 3794 й роданіани 1721.
And the sons of Javan: Elishah and Tarshish, Kittim and Rodanim.
και υιοι ιωван ελιστα και θαρσις китиои και ροδίοи
- 8 Сии 1121 Хамові 2526: Куш 3568 і Міцраїм 4714, Пут 6316 і Ханаан 3667.
The sons of Ham: Cush and Egypt, Put and Canaan.
και υιοι хам хουs και μεστραи φουδ και ханаан
- 9 А сии 1121 Кушеві 3568: Шева 5434, і Хавіла 2341, і Савта 5454, і Раама 7484, і Савтеха 5455. А сии 1121 Рамині 7484: Шева 7614 й Дедан 1719.
And the sons of Cush: Seba and Havilah and Sabta and Raama and Sabteca. And the sons of Raamah: Sheba and Dedan.
και υιοι хουs сава και ευιλαт και саваθa και ρεγμα και σεβεкаθa και υιοι ρεγμα сава και ουδαδαν
- 10 А Куш 3568 породив 3205 8804 Німрода 5248, він зачав 2490 8689 бути велетом 1368 на землі 776.
And Cush was the father of Nimrod: he was the first to be a great man in the earth.
και хουs εγέννησεν τον νεβρωδ ουτος ηρξατο του εїναι γίγας κυνηγος еπi тїs γїs
- 17 Сии Симові: Елам, і Ашшур, і Арпахшад, і Луд, і Арам. Сии Арамові: і Уц, і Хул, і Гетер, і Мешех.
The sons of Shem: Elam and Asshur and Arpachshad and Lud and Aram and Uz and Hul and Gether and Meshech.
υιοι σημ алаи και ассουρ και арпахζαδ
- 24 Сим, Арпахшад, Шеллах,
Shem, Arpachshad, Shelah,
сала
- 25 Пелег, Реу,
Eber, Peleg, Reu,
εβερ φαλεκ ραγαν
- 26 Серуг, Нахор, Терах,
Serug, Nahor, Terah,
сероух нахор тера

- 27 **Аврам, він же Авраам.**
Abram (that is Abraham).
αβρααμ
- 28 **¶ Сини Авраамові: Ісаак та Ізмаїл.**
The sons of Abraham: Isaac and Ishmael.
υιοι δε αβρααμ ισαακ και ισμαηλ
- 29 **Оце їхні нащадки: первороджений Ізмаїлів Невайот, і Кедар, і Адбеїл, і Мівсам,**
These are their generations: the oldest son of Ishmael, Nebaioth; then Kedar and Adbeel and Mibsam,
αυται δε αι γενεσεις πρωτοτοκου ισμαηλ ναβαιωθ και κηдар ναβδεηλ μαβσαν
- 30 **Мішма, і Дума, Масса, Хадад, і Тема,**
Mishma and Dumah, Massa, Hadad and Tema,
μασμα ιδουμα μασση χοδδαδ θαιμαν
- 31 **Єтур, Нафіш, і Кедема, оце вони сини Ізмаїлові.**
Jetur, Naphish, and Kedemah. These are the sons of Ishmael.
ιεττουρ ναφες και кеδμα ουτοι εισιν υιοι ισμαηλ
- 32 **А сини Кетури, Авраамової наложниці: вона породила Зімрана, і Йокшана, і Медана, і Мідіяна, і Їшбака, і Шуаха. А Йокшанові сини: Шева й Дедан.**
And the sons of Keturah, Abraham's servant-wife: she was the mother of Zimran and Jokshan and Medan and Midian and Ishbak and Shuah. And the sons of Jokshan: Sheba and Dedan.
και υιοι χεττουρας παλλακης αβρααμ και ετεκεν αυτω τον ζεμβραν ιεξαν маδαν маδιαм σοβακ σωε και υιοι ιεξαν саβα και дайдан
- 33 **А Мідіянові сини: Ефа, і Ефер, і Ханох, і Авіда, і Елдаа, ці всі сини Кетури.**
And the sons of Midian: Ephah and Epher and Hanoah and Abida and Eldaah. All these were the sons of Keturah.
και υιοι мадиам γαιφα και офер και енох και авида και елдаа παντες ουτοι υιοι χεττουρας
- 34 **А Авраам породив Ісака. Ісакові сини: Ісав і Ізраїль.**
And Abraham was the father of Isaac. The sons of Isaac: Esau and Israel.
και εγεννησεν αβρααμ τον ισαак και υιοι ισαак ησαν και ιαков
- 35 **Ісавові сини: Еліфаз, Реуїл, і Єуш, і Йалам, і Кора.**
The sons of Esau: Eliphaz, Reuel and Jeush and Jalam and Korah.
υιοι ησαν елиφаз και раγουηλ και ιεουλ και ιεγлом και коре
- 36 **Сини Еліфазові: Теман і Омар, Цефі й Гатам, Кеназ і Тімна, і Амалік.**
The sons of Eliphaz: Teman and Omar, Zephi and Gatam, Kenaz and Timna and Amalek.
υιοι елиφаз θαιμαν και омар σωфар και γοоθам και кенез και тїс θамна амалїк
- 37 **Сини Реуїлові: Нахат, Зерах, Шамма й Мізза.**
The sons of Reuel: Nahath, Zerah, Shammah and Mizzah.
και υιοι раγουηλ ναχεθ ζаре соме και μοζε
- 38 **А сини Сеїрові: Лотан, і Шовал, і Ців'он, і Ана, і Дішон, і Ецер, і Дішан.**
And the sons of Seir: Lotan and Shobal and Zibeon and Anah and Dishon and Ezer and Dishan.
υιοι шїр λωταν σωβαλ. сеβεγων ανα δησων осар дайсов
- 39 **А сини Лотанові: Хорі, і Гомам, і Ахот, Лотан, Тімна.**
And the sons of Lotan: Hori and Homam; and Timna was Lotan's sister.
και υιοι λωταν χορρι και аман και алаθ και вамна
- 40 **Сини Шовалові: Ал'ян, і Манахат, і Евал, Шефі, і Онам. А сини Ців'онові: Айя й Ана.**
The sons of Shobal: Alian and Manahath and Ebal, Shephi and Onam. And the sons of Zibeon: Aiah and Anah.
υιοι σωβαλ γωлам манахат γαιβηλ σωβ και онам υιοι δε сеβεγων аиа και ана

- 41 А сини Анині: Дішон. А сини Дішонови: Хамран, і Ешбан, і Їтран, і Керан.
The sons of Anah: Dishon. And the sons of Dishon: Hamran and Eshban and Ithran and Cheran.
 υιοὶ ἀνα δαισων υἱοὶ δὲ δησων ἐμερων καὶ ἐσεβαν καὶ ἰεθραν καὶ χαρραν
- 42 Сини Ецерові: Білган, і Зааван, Яакан. Сини Дішонови: Уз та Аран.
The sons of Ezer: Bilhan and Zaavan, Jaakan. The sons of Dishan: Uz and Aran.
 καὶ υἱοὶ ἔσαρ βαλαан καὶ ζουκαν καὶ ἰωκαν υἱοὶ δαισων ὡς καὶ αρραν
- 43 А оце царі, що царювали в Едомовому краї перед зацарюванням царя в Ізраїлевих синів: Бела, Беорів син, а ім'я його міста Дінгава.
Now these are the kings who were ruling in the land of Edom, before there was any king over Israel: Bela, the son of Beor; his town was named Dinhabah.
 καὶ οὗτοι οἱ βασιλεῖς αὐτῶν βαλακ υἱὸς βεωρ καὶ ὄνομα τῆ πόλει αὐτοῦ δεναβα
- 44 І помер Бела, а замість нього зацарював Йовав, Зерахів син з Боцри.
At his death, Jobab, the son of Zerah of Bozrah, became king in his place.
 καὶ ἀπέθανεν βαλακ καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ ἰωβαβ υἱὸς ζαρα ἐκ βοσορρας
- 45 І помер Йовав, а замість нього зацарював Хушам із краю теманянина.
At the death of Jobab, Husham, from the land of the Temanites, became king in his place.
 καὶ ἀπέθανεν ἰωβαβ καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ ασομ ἐκ τῆς γῆς θαμιανων
- 46 І помер Хушам, а замість нього зацарював Гадад, Бедадів син, що побив був Мідіяна на Моавському полі, а ім'я місту його Авіт.
And at the death of Husham, Hadad, the son of Bedad, who overcame Midian in the field of Moab, became king; his town was named Avith.
 καὶ ἀπέθανεν ασομ καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ αδαδ υἱὸς βαραδ ὁ πατάζας μαδιαμ ἐν τῷ πεδίῳ μωαβ καὶ ὄνομα τῆ πόλει αὐτοῦ γεθθαμ
- 47 І помер Гадад, а замість нього зацарював Самла з Масреки.
And at the death of Hadad, Samlah of Masrekah became king in his place.
 καὶ ἀπέθανεν αδαδ καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ σαμα ἐκ масеккас
- 48 І помер Самла, а замість нього зацарював Саул з Рехевот-Ганнагару.
And at the death of Samlah, Shaul of Rehoboth by the river became king in his place,
 καὶ ἀπέθανεν σαμα καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ σαουλ ἐκ ροωβωθ τῆς παρὰ ποταμόν
- 49 І помер Саул, а замість нього зацарював Баал-Ханан, син Ахборів.
And at the death of Shaul, Baal-hanan, the son of Achbor, became king in his place.
 καὶ ἀπέθανεν σαουλ καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ βαλαεννων υἱὸς αχοβωρ
- 50 І помер Баал-Ханан, а замість нього зацарював Гадад, а ім'я його міста Раї, а ім'я жінки його Мегетав'їл, дочка Матреда, дочки Ме-Загавої.
And at the death of Baal-hanan, Hadad became king in his place; his town was named Pai, and his wife's name was Mehetabel, the daughter of Matred, the daughter of Me-zahab.
 καὶ ἀπέθανεν βαλαεννων υἱὸς αχοβωρ καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ αδαδ υἱὸς βαραд καὶ ὄνομα τῆ πόλει αὐτοῦ φογωρ
- 51 І помер Гадад. І були потому провідники Едому: провідник Тімна, провідник Ал'я, провідник Єтет,
And Hadad came to his end. Now the chiefs of Edom were: the chief of Timna, the chief of Aliah, the chief of Jetheth,
 καὶ ἀπέθανεν αδαд καὶ ἦσαν ἡγεμόνες εδωμ ἡγεμόν θαμανα ἡγεμόν γωλα ἡγεμόν ιεθετ
- 52 провідник Оголівама, провідник Ела, провідник Пінон,
The chief of Oholibamah, the chief of Elah, the chief of Pinon,
 ἡγεμόν ελιβамас ἡγεμόν ηλας ἡγεμόν φινων
- 53 провідник Кеназ, провідник Теман, провідник Мівцар,
The chief of Kenaz, the chief of Teman, the chief of Mibzar,
 ἡγεμόν кенез ἡγεμόн θαμαν ἡγεμόн мабсар
- 54 провідник Магдіїл, провідник Ірам, оце провідники Едому.
The chief of Magdiel, the chief of Iram. These are the chiefs of Edom.
 ἡγεμόн мегеδιηλ ἡγεμόн ирам οὗτοι ἡγεμόνες εδωμ

- 1 ¶ Ουοε Ιζραΐλεβί ϑννι: Ρυβιμ, Σιμεον, Λεβί, ι Юда, Ιϑϑαχαρ, ι Ζαβυλον,
These are the sons of Israel: Reuben, Simeon, Levi and Judah, Issachar and Zebulun;
 ταυτα τα ονόματα τών υϊών ιϑραηλ ρουβην ϑυμεων λευι ιουδα ιϑϑαχαρ ζαβουλον
- 2 Δαν, Йοϑιπ, Βενϊαμιν, Νεφταλιμ, Γад ι Αϑιρ.
Dan, Joseph and Benjamin, Naphtali, Gad and Asher.
 δαν ιωϑηφ βενιαμιν νεφθαλι γαδ αϑηρ
- 3 Юдинι ϑννι: Ερ, ι Οναν, ι ΢ελα, τροϑ ναροδιλιϑι йομυ βιδ ханаанеянки Βατ-΢υϊ. Ι βυβ Ερ, Юдин πηρворοδιжений, ηεχηϑιβιυ ι βοαη Γοϑποδα, ι Βιν ζαβιβ йογο.
The sons of Judah: Er and Onan and Shelah; these three were his sons by Bathshua, the Canaanite woman. And Er, Judah's oldest son, did evil in the eyes of the Lord; and he put him to death.
 υιοι ιουδα ηρ αυναν ϑηλων τρειϑ εγεννηθηϑαν αυτω εκ τηϑ θυγατροϑ ϑαυαϑ τηϑ χαναανιτιδοϑ και ην ηρ ο πρωτοτοκοϑ ιουδα πονηροϑ εναντιον κυριου και απεκτεινεν αυτον
- 4 Α Ταμαρ, ηεβιϑτκα йογο, πηροδιλα йομυ Πηρεца та Ζεβαха, υειх Юдинιη ϑννιυ π'ητερο.
And Tamar, his daughter-in-law, had Perez and Zerah by him. All the sons of Judah were five.
 και θαμαρ η νυμφη αυτου ετεκεν αυτω τον φαρεϑ και τον ζαρα παντεϑ υιοι ιουδα πεντε
- 5 ϑννι Πηρεцовι: Ηϑζρον та Χαμυλ.
The sons of Perez: Hezron and Hamul.
 υιοι φαρεϑ αρϑων και ιεμουηλ
- 6 Α ϑννι Ζεραховι: Ζιμρι, ι Εταν, ι Γεμαν, ι Καλκολ, ι Δερα, υειх ιх π'ητερο.
And the sons of Zerah: Zimri and Ethan and Heman and Calcol and Dara; five of them.
 και υιοι ζαρα ζαμβρι και αιθαν και αιμαν και χαλχαλ και δαρα παντεϑ πεντε
- 7 Α Καρμιϑι ϑννι: Αχαρ, ϑο νηρवादив βιδυ ηα Ιζραΐλη, ϑο ϑπρηνεβιρивϑα β ζακляτι.
And the sons of Carmi: Achan, the troubler of Israel, who did wrong about the cursed thing.
 και υιοι χαρμι αχαρ ο εμποδοϑτατηϑ ιϑραηλ οϑ ιθητηϑεν ειϑ το αναθημα
- 8 Α ϑννι Ετανовι: Αζαρια.
And the son of Ethan: Azariah.
 και υιοι αιθαν αζαρια
- 9 Α ϑννι Ηϑζροновι, ϑο νηροδιλιϑι йομυ: ΢ραημεϑλ, ι Ραμ, ι Κελυβαι.
And the sons of Hezron, the offspring of his body: Jerahmeel and Ram and Chelubai.
 και υιοι εϑερων οι ετεχθηϑαν αυτω ο ιραμηηλ και ο ραμ και ο χαλεβ και αραμ
- 10 Α Ραμ πηροδιυ Αμμιναδαβα, α Αμμιναδαβ πηροδιυ Ναηϑϑονα, ηαηαληηκηα ϑννιυ Юдинιη.
And Ram was the father of Amminadab; and Amminadab was the father of Nahshon, chief of the children of Judah;
 και αραμ εγεννηϑεν τον αμνιναδαβ και αμνιναδαβ εγεννηϑεν τον ναϑϑϑωντα του οικου ιουδα
- 11 Α Ναηϑϑον πηροδιυ ϑαλμυ, α ϑαλμα πηροδιυ Βοαза,
And Nahshon was the father of Salma, and Salma was the father of Boaz,
 και ναϑϑϑων εγεννηϑεν τον ϑαλμων και ϑαλμων εγεννηϑεν τον βοοϑ
- 12 α Βοαζ πηροδιυ Οведа, α Οвед πηροδιυ Εϑϑея.
And Boaz was the father of Obed, and Obed was the father of Jesse,
 και βοοϑ εγεννηϑεν τον ωβηδ και ωβηδ εγεννηϑεν τον ιϑϑα
- 13 Α Εϑϑея πηροδιυ ϑυγο πηρворοδιженого Ελιαβα, ι Αβιναδαβα другого, ι ΢ηιμ'υ τρητογο,
And Jesse was the father of Eliab, his oldest son, and Abinadab, the second, and Shimea, the third,
 και ιϑϑα εγεννηϑεν τον πρωτοτοκον αυτου ελιαβ αμνιναδαβ ο δευτεροϑ ϑαμαα ο τρητοϑ
- 14 Ναηανηηλ ηεηερτογο, Ραδδαι π'ητογο,
Nethanel, the fourth, Raddai, the fifth,
 ναηαναηλ ο τεηαρτοϑ ραδδαι ο πεμπτοϑ

- 15 **Οцема шостого, Давида сьомого.**
Ozem, the sixth, David, the seventh;
ασομ ὁ ἕκτος δαυὶδ ὁ ἕβδομος
- 16 **А їхні сестри: Церуя й Авідаїл. А Церуїні сини: Авшай, і Йоав, і Аса-Ел, усіх трое.**
And their sisters were Zeruiah and Abigail. And Zeruiah had three sons: Abishai and Joab and Asahel.
καὶ ἀδελφὴ αὐτῶν σαρουα καὶ αβιγαια καὶ υἱοὶ σαρουα αβεσσα καὶ ιωαβ καὶ ασαηλ τρεῖς
- 17 **А Авігаїл породила Амасу, а батько Амасин ішмеелянин Єтер.**
And Abigail was the mother of Amasa; and the father of Amasa was Jether the Ishmaelite.
καὶ αβιγαια ἐγέννησεν τὸν αμεσσα καὶ πατὴρ αμεσσα ιοθορ ὁ ισμαηλίτης
- 18 **¶ А Калев, Хецронів син, породив зо своєю жінкою Азувою та з Ериот дітей. А оце сини її: Єшер, і Шовав, і Ардон.**
And Caleb, the son of Hezron, had children by Azubah his wife, the daughter of Jerioth; and these were her sons: Jeshur and Shobab and Ardon.
καὶ χαλεβ υἱὸς εσερων ἐγέννησεν τὴν γαζουβα γυναῖκα καὶ τὴν ιεριωθ καὶ οὗτοι υἱοὶ αὐτῆς ιωσαφ καὶ σωβαβ καὶ орна
- 19 **І померла Азува, а Калев узяв собі Ефрату, і вона породила йому Хура.**
And after the death of Azubah, Caleb took as his wife Ephrath, who was the mother of Hur.
καὶ ἀπέθανεν γαζουβα καὶ ἔλαβεν αὐτῷ χαλεβ τὴν εφραθ καὶ ἔτεκεν αὐτῷ τὸν ωρ
- 20 **А Хур породив Урі, а Урі породив Бецаїїла.**
And Hur was the father of Uri; and Uri was the father of Bezalel.
καὶ ωρ ἐγέννησεν τὸν ουρι καὶ ουρι ἐγέννησεν τὸν βεσελεηλ
- 21 **А потому прийшов Хецрон до дочки Махіра, Гілеадового батька, і він узяв її, а він був віку шестидесяти років, і вона породила йому Сегуба.**
And after that, Hezron had connection with the daughter of Machir, the father of Gilead, whom he took as his wife when he was sixty years old; and she had Segub by him.
καὶ μετὰ ταῦτα εἰσῆλθεν εσερων πρὸς τὴν θυγατέρα маχир πατρὸς γαλαад καὶ οὗτος ἔλαβεν αὐτὴν καὶ αὐτὸς ἐξήκοντα ἦν ἐτῶν καὶ ἔτεκεν αὐτῷ τὸν сегуб
- 22 **А Сегуб породив Яїра, і він мав двадцять і три місті в гілеадському краї.**
And Segub was the father of Jair, who had twenty-three towns in the land of Gilead.
καὶ сегуб ἐγέννησεν τὸν иair καὶ ἦσαν αὐτῷ εἴκοσι τρεῖς πόλεις ἐν τῇ γαλαад
- 23 **Але Гешур та Арам забрали від них Яїрові оселі, Кенат та залежні від нього міста, шістдесят міст. Усе це сини Махіра, Гілеадового батька.**
And Geshur and Aram took the tent-towns of Jair from them, with Kenath and the small places round it, even sixty towns. All these were the sons of Machir, the father of Gilead.
καὶ ἔλαβεν γεδсour καὶ араm τὰς κόμας иair ἐξ αὐτῶν τὴν канаθ καὶ τὰς κόμας αὐτῆς ἐξήκοντα πόλεις πᾶσαι αὗται υἱῶν махир πατρὸς γαλαад
- 24 **А по Хецроновій смерті прийшов Калев до Єфрати, і Хецронова жінка Авія породила йому Ашхура, батька Текої.**
And after the death of Hezron, Caleb had connection with Ephrath, his father Hezron's wife, and she gave birth to his son Asshur, the father of Tekoa.
καὶ μετὰ τὸ ἀποθανεῖν εσερων ἦλθεν χαλεβ εἰς εφραθα καὶ ἡ γυνὴ εσερων αβια καὶ ἔτεκεν αὐτῷ τὸν ασχωд πατέρα θεкоа
- 25 **А сини Єрахмеїла, Хецронового первородженого, були: первороджений Рам, і Буна, і Орен, і Оцем, Ахія.**
And the sons of Jerahmeel, the oldest son of Hezron, were Ram, the oldest, and Bunah and Oren and Ozem and Ahijah.
καὶ ἦσαν υἱοὶ иереμehл прототόκου εσερων ὁ прототόκος раm καὶ βaна каὶ араn καὶ аsoм ἀδελφὸς αὐτοῦ
- 26 **І була в Єрахмеїла інша жінка, а ім'я її Атара, вона мати Онама.**
And Jerahmeel had another wife, whose name was Atarah: she was the mother of Onam.
καὶ ἦν γυνὴ ἐτέρα τῷ иереμehл καὶ ὄνομα αὐτῇ атара αὕτη ἐστὶν μήτηρ оzоm
- 27 **А сини Рама, Єрахмеїлового первородженого, були: Маац, і Ямін, і Екер.**
And the sons of Ram, the oldest son of Jerahmeel, were Maaz and Jamin and Eker.
καὶ ἦσαν υἱοὶ раm прототόκου иереμehл маас καὶ иамин καὶ аkor
- 28 **А сини Онамові були: Шаммай, і Яда. А сини Шаммая: Надав та Авішур.**
And the sons of Onam were Shammai and Jada; and the sons of Shammai: Nadab and Abishur.
καὶ ἦσαν υἱοὶ оzоm саmаи καὶ иаdае καὶ υἱοὶ саmаи ναdαβ καὶ αβисour

- 29 **A ім'я Авішуровій жінці Авіхаїл, і вона породила йому Ахбана та Моліда.**
And the name of Abishur's wife was Abihail; and she had Abban and Molid by him.
καὶ ὄνομα τῆς γυναίκος αβισουρ αβιχαιλ καὶ ἔτεκεν αὐτῷ τὸν ἀχαβαρ καὶ τὸν μολιδ
- 30 **A сини Надавові: Селед та Аппаїм, а Селед помер без дітей.**
And the sons of Nadab: Seled and Appaim; but Seled came to his end without sons.
υἱοὶ ναδαβ σαλαδ καὶ αφφαμι καὶ ἀπέθανεν σαλαδ οὐκ ἔχων τέκνα
- 31 **A сини Аппаїмові: Їш'ї. А сини Їш'ї: Шешан. А сини Шешанові: Ахлай.**
And the sons of Appaim: Ishi. And the sons of Ishi: Sheshan. And the sons of Sheshan: Ahlai.
καὶ υἱοὶ αφφαμι ισεμηλ καὶ υἱοὶ ισεμηλ σωσαν καὶ υἱοὶ σωσαν αχлай
- 32 **A сини Яди, Шаммасвого брата: Єтер і Йонатан. І помер Єтер без дітей.**
And the sons of Jada, the brother of Shammai: Jether and Jonathan; and Jether came to his end without sons.
καὶ υἱοὶ ιαδαε аχισамаι ιεθερ ιωναθαν καὶ ἀπέθανεν ιεθερ οὐκ ἔχων τέκνα
- 33 **A Йонатанові сини: Пелет, і Заза, оце були сини Єрахмеїлові.**
And the sons of Jonathan: Peleth and Zaza. These were the sons of Jerahmeel.
καὶ υἱοὶ ιωναθαν φαλεθ καὶ οζαζα οὗτοι ἦσαν υἱοὶ ιερεμεηλ
- 34 **A в Шешана не було синів, а тільки дочки. Був у Шешана раб єгиптянин, а ім'я йому Ярха.**
Now Sheshan had no sons, but only daughters. And Sheshan had an Egyptian servant, whose name was Jarha.
καὶ οὐκ ἦσαν τῷ σωσαν υἱοὶ ἀλλ' ἦ θυγατέρες καὶ τῷ σωσαν παῖς αἰγύπτιος καὶ ὄνομα αὐτῷ ιωχηλ
- 35 **І дав Шешан рабові своєму Ярсі свою дочку за жінку, і вона породила йому Аттая.**
And Sheshan gave his daughter to Jarha, his servant, as a wife; and she had Attai by him.
καὶ ἔδωκεν σωσαν τὴν θυγατέρα αὐτοῦ τῷ ιωχηλ παιδι αὐτοῦ εἰς γυναῖκα καὶ ἔτεκεν αὐτῷ τὸν εθθι
- 36 **A Аттай породив Натана, а Натан породив Завада,**
And Attai was the father of Nathan, and Nathan was the father of Zabad,
καὶ εθθι ἐγέννησεν τὸν ναθαν καὶ ναθαν ἐγέννησεν τὸν ζαβεδ
- 37 **A Завад породив Ефлала, а Ефлал породив Оведа.**
And Zabad was the father of Ephlal, and Ephlal was the father of Obed,
καὶ ζαβεδ ἐγέννησεν τὸν αφαληλ καὶ αφαληλ ἐγέννησεν τὸν ωβηδ
- 38 **A Овед породив Єгу, а Єгу породив Азарію,**
And Obed was the father of Jehu, and Jehu was the father of Azariah,
καὶ ωβηδ ἐγέννησεν τὸν ιηου καὶ ιηου ἐγέννησεν τὸν азариαν
- 39 **а Азарія породив Хелеца, а Хелец породив Ел'асу.**
And Azariah was the father of Helez, and Helez was the father of Eleasah,
καὶ азариас ἐγέννησεν τὸν χελλης καὶ χελλης ἐγέννησεν τὸν ελεаса
- 40 **A Ел'аса породив Сісмая, а Сісмай породив Шаллума.**
And Eleasah was the father of Sismai, and Sismai was the father of Shallum,
καὶ ελεаса ἐγέννησεν τὸν σοσομαι καὶ σοσομαι ἐγέννησεν τὸν σαλουμ
- 41 **A Шаллум породив Єкамію, а Єкамія породив Елішаму.**
And Shallum was the father of Jekamiah, and Jekamiah was the father of Elishama.
καὶ σαλουμ ἐγέννησεν τὸν ιεχεμιαν καὶ ιεχεμιас ἐγέννησεν τὸν елисама
- 42 **A сини Калева, Єрахмеїлового брата: Меша, його первороджений, він батько Зіфа. І сини Мареші, Хевронового батька.**
And the sons of Caleb, the brother of Jerahmeel, were Mareshah, his oldest son, who was the father of Ziph and Hebron.
καὶ υἱοὶ χαλεβ ἀδελφοῦ ιερεμεηλ μαρισα ὁ πρωτότοκος αὐτοῦ οὗτος πατήρ ζιφ καὶ υἱοὶ μαρισα πατρὸς χεβρων

- 43 А Хевронові сини: Корах, і Таппуах, і Рекем, і Шама.
And the sons of Hebron: Korah and Tappuah and Rekem and Shema.
 και υιοι χεβρων κορε και θαπουс και реком και σεμα
- 44 А Шама породив Рахама, Єракеамового батька, а Рекем породив Шаммая.
And Shema was the father of Raham, the father of Jorkeam, and Rekem was the father of Shammai.
 και σεμα εγεννησεν τον ραεμ πατέρα ιερкаан και ιερкаан εγεννησεν τον шамай
- 45 А сини Шаммасві: Маон, а Маон був основник Бет-Цуру.
And the son of Shammai was Maon; and Maon was the father of Beth-zur.
 και υιος αυτου μαων και μαων πατηρ βαιθσουρ
- 46 А Ефа, наложниця Калева, породила Харана, і Моцу, і Газеза. А Харан породив Газеза.
And Ephah, Caleb's servant-wife, had Haran and Moza and Gazez; and Haran was the father of Gazez.
 και γαιφα η παλλακη χαλεβ εγεννησεν τον αρран και τον мωса και τον γεζουе και арран εγεννησεν τον γεζουе
- 47 А сини Єгдасві: Регем, і Йотам, і Гешан, і Фелет, і Ефа, і Шааф.
And the sons of Jahdai: Regem and Jotham and Geshan and Pelet and Ephah and Shaaph.
 και υιοι ιαδαι ραгем και ιωθαm και гηрсωm και φαлет και γαιφα και сагаφ
- 48 Калєвова наложниця Мааха породила Шевера та Тірхату.
Maacah, Caleb's servant-wife, was the mother of Sheber and Tirhanah,
 και η παλλακη χαλεβ мωχα εγεννησεν τον сабер και τον θарχна
- 49 І породила вона Шаафа, батька Мадманны, Шєву, батька Махбєни, та батька Гів'и. А дочка Калєвова Ахса.
And Shaaph, the father of Madmannah, Sheva, the father of Machbena and the father of Gibe; and Caleb's daughter was Achsah. These were the sons of Caleb.
 και εγεννησεν сагаφ πατέρα μαrμηνα και τον саου πατέρα махаβhна και πατέρα γαιβαа και θυγάτηr χαλεб асха
- 50 Оце були сини Калєва, сина Гура, первородженого Ефрати: Шовал, батько Кір'ят-Єаріму,
The sons of Hur, the oldest son of Ephrathah; Shobal, the father of Kiriath-jearim,
 ουτοι ησαν υιοι χαλεб υιοι ωr πρωτοτόκου εφραθα σωβαλ πατηρ карιαθιαριμ
- 51 Салма, батько Вєфлєсма, Гарєф, батько Бє-Гадєру.
Salma, the father of Beth-lehem, Hareph, the father of Beth-gader.
 салωμων πατηρ βαιθлаεm арим πατηρ βαιθгедωr
- 52 У Шовала, батька Кір'ят-Єаріму, були сини: Гарє, Хаці-Гамменухот.
And Shobal, the father of Kiriath-jearim, had sons: Haroeh, half of the Manahathites.
 και ησαν υιοι τω σωβαλ πατρι карιαθιαριμ араа еси амманιθ
- 53 А роди Кір'ят-Єаріма: їтрянни, путяни, шуматяни, мішраїни, від них пішли цор'атяни та єсшауляни.
And the families of Kiriath-jearim: the Ithrites and the Ithrites and the Puthites and the Shumathites and the Mishraitites; from them came the Zorathites and the Eshtaolites.
 εμοσφωс πόλιс ιαїr αιθαλιm και мифιθιm και ηсамθιm και ηсамсарιm εκ τουτων εξηλθοσαν οι сараθαїοι και οι есθωωлаїοι
- 54 Сини Салміні: Бєт-Лєхам, і нєтофалїани, Атрот, Бєт-Йоав, і хаці-гаммонахтяни, цоряни.
The sons of Salma: Beth-lehem and the Netophathites, Atroth-beth-Joab and half of the Manahathites, the Zorites.
 υιοι салωμων βαιθлаεm νετοφαθι атарωθ οїκου ιωαβ και ημισυ τηс маναθι ηсарεї
- 55 А роди писарів, мешканців Ябєцу, тір'атяни, шім'атяни, сучатяни, вони кіняни, що походять від Хамата, батька Бєт-Рєхавового.
And the families of scribes who were living at Jabez: the Tirathites, the Shimeathites, the Sucathites. These are the Kenites, the offspring of Hammath, the father of the family of Rechab.
 πατριαї γραμματέωn κατοικουδнτες ιαβєс θарγαθιm самαθιm сωκαθιm ουτοι οι кинаїοι οι ελθόντες εκ μεσηма πατρōс οїκου ρηχαβ
- 1 ¶ А оце були Давидові сини, що народилися йому в Хевроні: первороджений Амнон, від їзреелїтанки Ахіноам; другий Даниїл, від кармелїтанки Авїгаїл;
Now these were David's sons, whose birth took place in Hebron: the oldest Amnon, by Ahinoam of Jezreel; the second Daniel, by Abigail the Carmelite woman;
 και ουτοι ησαν υιοι даυїд οι τεχθέντες αυτω εν χεβρων ο πρωτότοκος αμνων τη аχинаам τη ιεζραηλιτιδι ο δευτερος даυιηλ τη авигаиа τη карμηλια

- 2 третій Авесалом, син Маахи, дочки Талмая, царя гешурського; четвертий Адонія, син Хаггіт;
The third Absalom, the son of Maacah, the daughter of Talmai, king of Geshur; the fourth Adonijah, the son of Haggith;
 ὁ τρίτος αβεσσαλωμ υἱὸς μοχα θυγατρὸς θολμαι βασιλέως γεδσουρ ὁ τέταρτος αδωνια υἱὸς αγγιθ
- 3 п'ятий Шефатія, від Авітал; шостий Їтреам, від жінки його Егли;
The fifth Shephatiah, by Abital; the sixth Ithream, by Eglah his wife.
 ὁ πέμπτος σαφατια τῆς αβιταλ ὁ ἕκτος ιεθραам τῆ αγλα γυναικι αὐτοῦ
- 4 шестеро народжено йому в Хевроні. І царював він там сім років і шість місяців, а тридцять і три роки царював в Єрусалимі.
He had six sons in Hebron; he was ruling there for seven years and six months, and in Jerusalem for thirty-three years.
 ἕξ ἐγεννήθησαν αὐτῷ ἐν γεβρων καὶ ἐβασίλευσεν ἐκεῖ ἐπτὰ ἔτη καὶ ἑξάμηνον καὶ τριάκοντα καὶ τρία ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ιερουσαλημ
- 5 А оці народилися йому в Єрусалимі: Шім'а, і Шовав, і Натан, і Соломон, четверо від Вірсавії, Аммілової дочки,
And in Jerusalem he had four sons, Shimea and Shobab and Nathan and Solomon, by Bath-shua, the daughter of Ammiel;
 καὶ οὗτοι ἐτέχθησαν αὐτῷ ἐν ιερουσαλημ σαμαα σωβαβ ναθαν καὶ σαλωμων τέσσαρες τῆ βηρσαβεε θυγατρί αμιηλ
- 6 і Ївхар, і Елішама, і Еліфалет,
And Ibhar and Elishama and Eliphelet
 καὶ ιβαар καὶ елисама καὶ елифалет
- 7 і Ногар, і Нефег, і Яфія,
And Nogah and Nepheg and Japhia
 καὶ ναγε καὶ ναφαγ καὶ ιανουε
- 8 і Елішама, і Еліада, і Еліфалет, дев'ятеро.
And Elishama and Eliada and Eliphelet, nine.
 καὶ елисама καὶ елиада καὶ елифалет ἐννέα
- 9 Усе це Давидові сини, окрім синів наложниць та сестри їх Тамари.
All these were the sons of David, in addition to the sons of his servant-wives; and Tamar was their sister.
 πάντες υἱοὶ δαυιδ πλὴν τῶν υἱῶν τῶν παλλακῶν καὶ θημαρ ἀδελφὴ αὐτῶν
- 10 ¶ А син Соломонів Рехав'ам, його син Авія, його син Аса, його син Йосафат,
And Solomon's son was Rehoboam, Abijah was his son, Asa his son, Jehoshaphat his son,
 υἱοὶ σαλωμων ροβοам αβια υἱὸς αὐτοῦ аса υἱὸς αὐτοῦ ιωсафат υἱὸς αὐτοῦ
- 11 його син Йорам, його син Ахазія, його син Йоаш,
Joram his son, Ahaziah his son, Joash his son,
 ιωрам υἱὸς αὐτοῦ οχοζια υἱὸς αὐτοῦ ιωас υἱὸς αὐτοῦ
- 12 його син Амація, його син Азарія, його син Йотам,
Amaziah his son, Azariah his son, Jotham his son,
 амаσιαс υἱὸς αὐτοῦ азариа υἱὸς αὐτοῦ ιωathan υἱὸς αὐτοῦ
- 13 його син Ахаз, його син Хізкія, його син Манасія,
Ahaz his son, Hezekiah his son, Manasseh his son,
 ахаз υἱὸς αὐτοῦ езекиас υἱὸς αὐτοῦ манасσης υἱὸς αὐτοῦ
- 14 його син Амон, його син Йосія.
Amon his son, Josiah his son.
 амон υἱὸς αὐτοῦ ιωσια υἱὸς αὐτοῦ
- 15 А сини Йосії: первороджений Йоханан, другий Єгояким, третій Седекія, четвертий Шаллум.
And the sons of Josiah: the oldest Johanan, the second Jehoiakim, the third Zedekiah, the fourth Shallum.
 καὶ υἱοὶ ιωσια πρωτότοκος ιωναν ὁ δεῦτερος ιωακιμ ὁ τρίτος σεдекия ὁ τέταρτος салουμ

- 16 А сини Єгоякимові: Єхонія син його, та син його Седекія.
And the sons of Jehoiakim: Jeconiah his son, Zedekiah his son.
 και υιοι ιωακιμ ιεχονιας υιός αὐτοῦ σεδεκιας υιός αὐτοῦ
- 17 А сини Єхонії: Асир, Шеал'тіл, син його,
And the sons of Jeconiah, who was taken prisoner: Shealtiel his son,
 και υιοι ιεχονια-ασιρ σαλαθιηλ υιός αὐτοῦ
- 18 і Малкірам, і Педая, і Шен'аццар, Єкам'я, Гошама, і Недав'я.
And Malchiram and Pedaiah and Shenazzar, Jekamiah, Hoshama and Nedabiah.
 μελχιραμ και φαδαιας και σανεσαρ και ιεκεμια και ωσαμω και δενεθι
- 19 А сини Педая: Зоровавель і Шім'ї. А сини Зоровавеля: Мешуллам, і Хананія, і сестра їхня Шеломіт,
And the sons of Pedaiah: Zerubbabel and Shimei; and the sons of Zerubbabel: Meshullam and Hananiah; and Shelomith was their sister;
 και υιοι σαλαθιηλ ζοροβαβελ και σεμει και υιοι ζοροβαβελ μοσολλαμος και ανανια και σαλωμιθ αδελφη αυτων
- 20 і Хашуба, і Огел, і Верех'я, і Хасад'я, Юшав-Хесед, п'ятеро.
And Hashubah and Ohel and Berechiah and Hasadiah, Jushab-hesed, five.
 και ασουβε και оол και барахиа και асадиа και асоваесд пέντε
- 21 А сини Хананії: Пелатія та Єшая, сини Рефаї, сини Арнонові, сини Овадії, сини Шеханії.
And the sons of Hananiah: Pelatiah and Jeshaiah; the sons of Rephaiah, the sons of Arnan, the sons of Obadiah, the sons of Shecaniah.
 και υιοι ανανια φαλλετια και ισαια υιός αὐτοῦ ραφαια υιός αὐτοῦ ορνα υιός αὐτοῦ αβδια υιός αὐτοῦ σεχενια υιός αὐτοῦ
- 22 А сини Шеханії: Шемая. А сини Шемаї: Хаттиш, і Їг'ал, і Баріах, і Непарія, і Шафат, шестеро.
And the sons of Shecaniah: Shemaiah; and the sons of Shemaiah: Hattush and Igal and Bariah and Neariah and Shaphat, six.
 και υιός σεχενια σαмаια και υιοι самаиа хатτους και ιωηλ και μαρι και νοαδια και саφαθ εξ
- 23 А сини Непарії: Ел'їоенаї, і Хізкіїя, і Азрікам, трое.
And the sons of Neariah: Elioenai and Hizkiah and Azrikam, three.
 και υιοι νοαδια ελιθεναν και εζεκια και εζρικαμ τρεις
- 24 А сини Ел'їоенасі: Годав'я, і Ел'яшів, і Пелая, і Аккув, і Йоханан, і Делая, і Анані, семеро.
And the sons of Elioenai: Hodaviah and Eliashib and Pelaiah and Akkub and Johanan and Delaiah and Anani, seven.
 και υιοι ελιθεναν οδουια και ελιασιβ και φαλαια και ακουν και ιωαναν και δαλαια και ανани επτά
- 1 ¶ Сини Юдині: Перец, Хецрон, і Кармі, і Хур, і Шовал.
The sons of Judah: Perez, Hezron and Carmi and Hur and Shobal.
 και υιοι ιουδα φαρес αρσων και χαρμι και ωρ σουβαλ
- 2 А Реая, син Шовалів, породив Яхата, а Яхат породив Ахумая та Лахада, оце роди цор'атян.
And Reaiah, the son of Shobal, was the father of Jahath; and Jahath was the father of Ahumai and Lahad. These are the families of the Zorathites.
 και ραια υιός αὐτοῦ και σουβαλ ἐγέννησεν τὸν ιεθ και ιεθ ἐγέννησεν τὸν αχμι και τὸν λααδ αὐται αι γενέσεις τοῦ σαραθι
- 3 А оці Аві-Етамові: Їзреел, і Їшма, і Ідбаш, а ім'я їхній сестрі Гаццелелпони.
And these were the sons of Hur, the father of Etam: Jezreel and Ishma and Idbash, and the name of their sister was Hazzelelponi;
 και οὔτοι υιοι αιταμ ιεζραηλ και ραγμα και ιαβας και ονομα αδελφης αυτων εσηλεββων
- 4 А Пенуїл батько Гедора, а Езер батько Хуші. Оце сини Хура, Єфремового первородженого, батька Віфлему.
And Penuel, the father of Gedor, and Ezer, the father of Hushah. These are the sons of Hur, the oldest son of Ephrathah, the father of Beth-lehem.
 και φανουηλ πατηρ γεδωρ και αζηρ πατηρ ωσαν οὔτοι υιοι ωρ του πρωτοτόκου εφραθα πατρὸς βαιθλαεμ
- 5 А в Ашхура, батька Текої, були дві жінки: Хел'а та Наара.
And Ashhur, the father of Tekoa, had two wives, Helah and Naarah.
 και τῷ σαουρ πατρι θεκωε ἦσαν δύο γυναῖκες αωδα και θοαδα

- 6 I породила йому Наара Ахуззама, і Хефера, і Темені, і Ахаштари, оце сини Наарині.
And Naarah had Ahuzzam by him, and Hopher and Temeni and Haahashtari. These were the sons of Naarah.
 και ἔτεκεν αὐτῷ αὐδα τὸν ὠχαζαμ καὶ τὸν ἠφαδ καὶ τὸν θαιμαν καὶ τὸν ασθηραν πάντες οὗτοι υἱοὶ αὐδας
- 7 А сини Хел'ині: Церет, і Цохар, і Етнаи.
And the sons of Helah were Zereth, Izhar and Ethnan.
 και υἱοὶ θοαδα сареθ καὶ сарр καὶ εθнан
- 8 А Коц породив Анува, і Гацповеву, і роди Ахархела, сина Гарумового.
And Koz was the father of Anub and Zobebah, and the families of Aharhel the son of Harum.
 και κως ἐγέννησεν τὸν ενωβ καὶ τὸν саβηβα καὶ γεννήσεις ἀδελφοῦ ρηзаβ υἱοῦ ιари
- 9 А Ябец був поважаний більше від своїх братів, і мати його назвала йому ім'я Ябец, говорячи: Я породила його в болісті.
And Jabez was honoured more than his brothers; but his mother had given him the name Jabez, saying, Because I gave birth to him with sorrow.
 και ἦν ιγавης ἐνδοξος ὑπὲρ τοῦς ἀδελφοῦς αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ ιγавης λέγουσα ἔτεκεν ὡς γавης
- 10 кликнув Ябец до Бога Израїлевого, говорячи: Коли б Ти, благословляючи, поблагословив мене, і побільшив границу мою, і рука Твоя була зо мною, і зробив охорону від лиха, щоб не засмучувати мене! І Бог послав, чого він просив.
And Jabez made a prayer to the God of Israel, saying, If only you would truly give me a blessing, and make wider the limits of my land, and let your hand be with me, and keep me from evil, so that I may not be troubled by it! And God gave him his desire.
 και ἐπεκαλέσατο ιγавης τὸν θεὸν ισραηλ λέγων ἐὰν εὐλογῶν εὐλογήσης με καὶ πληθύνης τὰ ὄριά μου καὶ ἡ ἡ χεῖρ σου μετ' ἐμοῦ καὶ ποιήσεις γνώσιν τοῦ μὴ ταπεινώσαι με καὶ ἐπήγαγεν ὁ θεὸς πάντα α ὅσα ἠτήσατο
- 11 ¶ А Келув, брат Шухи, породив Мехіра, він батько Ештона.
And Chelub, the brother of Shuhah, was the father of Mehir, who was the father of Eshton.
 και χαλεβ πατήρ ασχα ἐγέννησεν τὸν μαχир οὗτος πατήρ ασσαθων
- 12 А Ештон породив Бет-Рафу, і Пасеаха, і Техинну, батька міста Нахаша. Це люди Рехи.
And Eshton was the father of Bethrapha and Paseah and Tehinnah, the father of Ir-nahash. These are the men of Recah.
 και ασσαθων ἐγέννησεν τὸν βαθρεφαν καὶ τὸν φεσσηε καὶ τὸν θана πατέρα πόλεως ναας ἀδελφοῦ еσελων τοῦ кенеζи οὗτοι ἄνδρες ρηφα
- 13 А сини Кеназа: Отніїл та Серая. А сини Отніїлови: Хатат.
And the sons of Kenaz: Othniel and Seraiah; and the sons of Othniel: Hathath.
 και υἱοὶ кенеζ γοθонηл καὶ сараиа καὶ υἱοὶ γοθонηл аθат
- 14 А Меонотай породив Офру, а Серая породив Ява, батька Ремісничої Долини, бо вони були ремісники.
And Meonothai was the father of Ophrah; and Seraiah was the father of Joab, the father of Ge-harashim; they were expert workmen.
 και манаθι ἐγέννησεν τὸν γοфера καὶ сараиа ἐγέννησεν τὸν ιωαβ πατέρα αγεαδδαῖρ ὅτι τέκτονες ἦσαν
- 15 А сини Калева, Єфуннесового сина: Иру, Ела та Наам. А Елин син Кеназ.
And the sons of Caleb, the son of Jephunneh: Iru, Elah, and Naam; and the son of Elah: Kenaz.
 και υἱοὶ χαλεβ υἱοῦ ιεφοννη ηρα ала καὶ нооm καὶ υἱοὶ ала кенеζ
- 16 А сини Єгаллел'тлови: Зіф і Зіфа, Тір'я й Асар'їл.
And the sons of Jehallelel: Ziph and Ziphah, Tiria and Asarel.
 και υἱὸς αὐτοῦ γεσεηл амηаχι καὶ ζафа καὶ ζаира καὶ есераηл
- 17 А сини Езри: Єтер, і Меред, і Ефер, і Ялон. А оце сини Біг'ї, фараонової дочки, що взяв Меред; і вона зачала й породила Мір'яма, і Шаммая, і Їшбаха, батька Ештемої.
And the sons of Ezra: Jether and Mered and Ephar and Jalon; and these are the sons of Bithiah, the daughter of Pharaoh, the wife of Mered. And she became the mother of Miriam and Shammai and Ishbah, the father of Eshtemoa.
 και υἱοὶ есри ιεθер мораδ καὶ афер καὶ ιαλων καὶ ἐγέννησεν ιεθер τὸν марων καὶ τὸν семаи καὶ τὸν мареθ πατέρα есθемоа
- 18 А жінка його юдеянка породила Єреда, батька Гедору, і Хевера, батька Сохо, і Єкутіїла, батька Заноаха.
And his wife, a woman of the tribe of Judah, became the mother of Jered, the father of Gedor, and Heber, the father of Soco, and Jekuthiel, the father of Zanoah.
 και ἡ γυνὴ αὐτοῦ αὐτη адиа ἔτεκεν τὸν ιаред πατέρα γεδор καὶ τὸν аβер πατέρα сохон καὶ τὸν ιекθιηл πατέρα ζанω καὶ οὗτοι υἱοὶ γελια θυγατρὸς φараω ἦν ἔλαβεν мωρηδ

- 19 А сини жінки Годіїї, сестри Нахама, батька гарм'янина Кеїли та маахатянина Ештемоа,
And the sons of the wife of Hodiah, the sister of Naham, were the father of Keilah the Garmite, and Eshtemoa the Maacathite.
 και υιοι γυναικος της ιδουιας αδελφης ναχεμ και δαλια πατηρ κεϊλα και σεμειων πατηρ ιωμαν και υιοι ναημ πατρος κεϊλα αγαρμι και εσθεμοη μαχαθι
- 20 а сини Симеонови: Амнон, і Рінна, Бен-Ханан, і Тілон. А сини Їш'ї: Зохет та Бен-Зохет.
And the sons of Shimon: Amnon and Rinnah, Ben-hanan and Tilon. And the sons of Ishi: Zoheth; and the son of Zoheth. ...
 και υιοι σεμειων αμνων και ρανα υιος αναν και θιλων και υιοι ισεϊ ζωαθ και υιοι ζωαθ
- 21 Сини Шели, Юдиного сина: Ер, батько Лехи, і Лада, батько Мареші, і роди дому робітників віссону, з дому Ашбеа.
The sons of Shelah, the son of Judah: Er, the father of Lecah, and Laadah, the father of Mareshah, and the families of those who made delicate linen, of the family of Ashbea;
 υιοι σηλωμ υιου ιουδα ηρ πατηρ ληχα και λααδα πατηρ μαρησα και γενεσεις οικιων εφραθ αβακ τω οικω εσοβα
- 22 І Йокін, і люди Козеви, і Йоаш, і Сараф, що володіли Моавом, і Яшуві-Лехем. Та це справи стародавні.
And Jokim, and the men of Cozeba, and Joash and Saraph, who were rulers in Moab, and went back to Beth-lehem. And the records are very old.
 και ιωακμ και ανδρες χωζηβα και ιωασ και сараф οι κατακτησαν εν μοαβ και απεστρεψεν αυτους αβεδηριν αθουкув
- 23 Вони були ганчарі, і замешкували садки та городи; вони жили там у царя для його роботи.
These were the potters, and the people living among planted fields with walls round them; they were there to do the king's work.
 ουτοι κεραμεις οι κατοικοунτες εν ναταιμ και γαδηρα μετα του βασιλεωс εν τη βασιλεια αυτου ενισχυσαν και κατακτησαν εκει
- 24 ¶ Сини Симеонови: Немуїл, і Ямім, Ярів, Зерах, Саул,
The sons of Simeon: Nemuel and Jamin, Jarib, Zerah, Shaul;
 υιοι сμειων ναμουηλ και ιαμιν ιαριβ ζαρε саουλ
- 25 його син Шаллум, його син Мівсам, його син Мішма.
Shallum his son, Mibsam his son, Mishma his son.
 σαλεμ υιος αυτου μαβασαμ υιος αυτου μασμα υιος αυτου
- 26 А сини Мішми: Хаммуїл син його, його син Заккур, його син Шім'ї.
And the sons of Mishma: Hammuel his son, Zaccur his son, Shimei his son.
 αμουηλ υιος αυτου σαβουδ υιος αυτου ζακχουρ υιος αυτου σεμει υιος αυτου
- 27 А в Шім'ї було шістнадцять синів та шість дочок, а брати його не мали багатьох синів, і не помножили весь свій рід так, як сини Юдині.
And Shimei had sixteen sons and six daughters, but his brothers had only a small number of children, and their family was not as fertile as the children of Judah.
 και τω σεμει υιοι εκκαϊδεκα και θυγατερες τρεις και τοις αδελφοις αυτων ουκ ησαν υιοι πολλοι και πασα αι πατριαι αυτων ουκ επλεονασαν ως υιοι ιουδα
- 28 І осілися вони в Беер-Шеві, і в Моладі, і в Хацар-Шуалі,
And they were living at Beer-sheba and Moladah and Hazar-shual,
 και κατακτησαν εν βηρσαβее και сама και мωλαδα και εσηρσουαλ
- 29 і в Білзі, і в Ецемі, і в Толаді,
And at Bilhah, and at Ezem, and at Tolad,
 και εν βαλαα και βοασομ και θουλαδ
- 30 і в Бетуїлі, і в Хормі, і в Ціклагу,
And at Bethuel, and at Hormah, and at Ziklag,
 και βαθουηλ και ерма και σεκлаг
- 31 і в Бет-Маркавоті, і в Хацар-Сусімі, і в Бет-Бір'ї, і в Шаараїмі, оце їхні міста аж до зацарювання Давидового.
And at Beth-marcaboth, and at Hazarsusim, and at Beth-biri, and at Shaaraim. These were their towns till David became king.
 και βαιθμαρχαβωθ και ημισυ σωсμ και οικον βαρουμσεωριμ αυται πόλεις αυτων εως βασιλεωс даυιδ
- 32 А їхні осаді: Етам, і Аїн, Ріммон, і Тохен, і Ашан, п'ятеро міст.
And their small towns were Etam, Ain, Rimmon, and Tochen and Ashan, five towns;
 και επαυλεις αυτων αιταμ και ηγρεμμων και θοκкан και айсан πόλεις πέντε

- 33 Α veί tήnι ocαδι, ocο nαvκολο τηc μίcτ, αcο δο Βααλυ; ce μίcιαc tήc ocελennηc τα ροδoβoδι tήc πρo νηc.
 And all the small places round these towns, as far as Baalath-beer, the high place of the South. These were their living-places, and they have lists of their generations.
 καὶ πᾶσαι αἱ ἐπαύλειc αὐτῶν κύκλω τῶν πόλεων τούτων ἕωc βααλ αὐτῆ ἢ κατὰcχειc αὐτῶν καὶ ὁ καταλογιcμὸc αὐτῶν
- 34 Α Μεcοβαβ, ἰ Ямлех, ἰ Йоша, cин Амацїї,
 And Meshobab and Jamlech and Joshah, the son of Amaziah,
 καὶ μoσoβaβ καὶ ιεμoλoχ καὶ ιoσια υἱὸc αμaσια
- 35 ἰ Йoїл, ἰ Cγy, cин Йoшів'ї, cина Cεpaї, cина Аcїїлoвoгo,
 And Joel and Jehu, the son of Joshibiah, the son of Seraiah, the son of Asiel,
 καὶ ιoηλ καὶ oὔτοc υἱὸc ιcαβια υἱὸc cαpaia υἱὸc acиηλ
- 36 ἰ Елїoенaй, ἰ Якoвa, ἰ Шоxая, ἰ Аcaя, ἰ Адїїл, ἰ Ccимїїл, ἰ Бenaя,
 And Elioenai and Jaakobah and Jeshohaiah and Asaiah and Adiel and Jesimiel and Benaiah,
 καὶ ελїoηnaй καὶ ιaкaβa καὶ ιacиoиa καὶ acaиa καὶ eδιηλ καὶ ιcμaηλ καὶ бaнaиa
- 37 ἰ Зїзa, cин Шїф'ї, cина Аллoна, cина Cдаї, cина Шїмpї, cина Шemaї.
 And Ziza, the son of Shiphi, the son of Allon, the son of Jedaiah, the son of Shimri, the son of Shemaiah;
 καὶ зoуzα υἱὸc ceφeї υἱὸῦ αλλoн υἱὸῦ ιedia υἱὸῦ cαμapи υἱὸῦ cαmaиoυ
- 38 Цe тї, ocο вxoдятъ в їмeнa князїв у cвoї ρoди, a дїм cвoїx бaтькїв cильнo ρoзмнoжили.
 These, whose names are given, were chiefs in their families, and their families became very great in number.
 oὔтoι oι διελθόνтeс ἐн ὀνόμαcиn ἀρχόνтoν ἐн таїc γeнέceciн αὐтῶн καὶ ἐн oїκοиc παтpиῶн αὐтῶн ἐπληθύνθηcан ειc πλῆθoс
- 39 ἰ πїшли вoни до Meвo-Гeдoρy, αcο до cхїднoгo бoкy долини, ocοб пoшyкaти пacовиcьcкa для cвoїx oтap.
 And they went to the opening into Gedor, as far as the east side of the valley, in search of grass-land for their flocks.
 καὶ ἐποpeῦθηcан ἕωc τοῦ ἐλθeїн γepapa ἕωc τῶн ἀνατολῶн τῆc γaι τοῦ ζηтῆcαι νομᾶc τοїc κтῆнecин αὐтῶн
- 40 ἰ знaйшли вoни пacовиcьcкo cитe та дoбpe, a тoй кpай бyв пpocтopий, ἰ тixий та cпoкїїний, бo вїд Хaмa пoхoδιли тї, ocο cидїли там κοιcιcь.
 And they came to some good fertile grass-land, in a wide quiet country of peace-loving people; for the people who were living there before were of the offspring of Ham.
 καὶ εὔpон νομᾶc πїoнac καὶ ἀγαθᾶc καὶ ἡ γῆ πλαтeїa ἐνανтїoн αὐтῶн καὶ ειpῆнη καὶ ἡcυχїa ὅтι ἐк τῶн υἱῶн γaм τῶн κατοικoύνтoн ἐκεῖ ἐμπpocθεν
- 41 ἰ πїшли цї, зaπїcанї їмeнaми зa днїв Cзекїї, цapя Юдиногo, ἰ ρoзбїли tήnι нaмeтї там, ἰ пoбїли мeїнїтїв, ocο бyли знaйденї там, ocο tήc yчїнїли зaкляттям αcο до цoгo дня, й ocїлиcь зaмї cть нηc, бo там пacовиcьcкo для tήнoї дpїбнoї xυδoби.
 And these whose names are given came in the days of Hezekiah, king of Judah, and made an attack on the Meunim who were living there, and put an end to them to this day, and took their place, because there was grass there for their flocks.
 καὶ ἦλθoсan oὔтoι oι γεγpαμμeнoι ἐπ' ὀνόμαтoс ἐн ἡмeρaиc εζεкиoυ βαcιλeῶc иoυδα καὶ ἐπάтаξαν τοῦc oїκουc αὐтῶн καὶ τοῦc μιναїoυc oῦc εὔpocан ἐκεῖ καὶ ἀνεθεμάτισан αὐтoῦc ἕωc τῆc ἡмeρac таῦтῆc καὶ ὤκηcан ἀντ' αὐтῶн ὅтι νομaι τοїc κтῆнecин αὐтῶн ἐκεῖ
- 42 Α з нηc, з Cимeонoвїx cинїв, πїшли на гoρy Ceїp п'ять cοтeнь чoлoвїкa, a Пeлатїя, ἰ Нeapїя, ἰ Рефaя, ἰ Уззїїл, cини Йш'ї, бyли на чoлї tήc.
 And some of them, five hundred of the sons of Simeon, went to the hill-country of Seir, with Pelatiah and Neariah and Rephaiah and Uzziel, the sons of Ishi, at their head.
 καὶ ἐξ αὐтῶн ἀπὸ τῶн υἱῶн cυμeων ἐποpeῦθηcан ειc ὄpoc cпῆp ἀνδpεc пeнτακόcιoι καὶ φαлеттa καὶ νoαδїa καὶ pαφaиa καὶ oзїηλ υἱoι ιeσι ἀρχoнтeс αὐтῶн
- 43 ἰ вoни пoбїли oσaнoк yρaтoвaнїx Амaлїкa, й ocїлиcь там αcο до цoгo дня.
 And they put to death the rest of the Amalekites who had got away safely, and made it their living-place to this day.
 καὶ ἐπάтаξαν τοῦc καταλoїπoυc τοῦc καταλειφθένтaс τοῦ αμaлїк καὶ καтῶкηcан ἐκεῖ ἕωc τῆc ἡмeρac таῦтῆc
- 1 ¶ Α cини Рyвїмa, ἰcραїлeвoгo πepвopοδжeнoгo, бo вїн пepвopοджeнїй, та зa збeзчeцennя нїм лoжa cвoгo бaтькя пepвopїдcтвo бyлo данe cиnam Йocиnα, cина ἰcραїлeвoгo, та вoни нe мoг лї πpипїcатїcь до пepвopїдcтвa.
 And the sons of Reuben, the oldest son of Israel, (for he was the oldest son, but, because he made his father's bride-bed unclean, his birthright was given to the sons of Joseph, the son of Israel; but he is not to be given the place of the oldest.
 καὶ υἱoι ρoυβῆн πpωтoтoкoυ ιcραηλ ὅтι oὔтoс ὁ πpωтoтoкoс καὶ ἐн τῷ ἀναβῆнaй eπї τῆн κοїтῆн τοῦ παтpὸc αὐтoῦ εδῶκεн εὔлoγїan αὐтoῦ τῷ υἱῷ αὐтoῦ ιoсeφ υἱῷ ιcραηλ καὶ oὔк eγeνεαλoγῆтῆ ειc πpωтoтoкїa

- 2 **Бо Юда став найсильнішим серед братів своїх, і князем, сильнішим від нього, а перворідство дісталоя Йосипові.**
Though Judah became stronger than his brothers, and from him came the ruler, the birthright was Joseph's:)
 ὅτι ἰουδας δυνατὸς ἰσχύϊ καὶ ἐν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ καὶ εἰς ἠγοούμενον ἐξ αὐτοῦ καὶ ἡ εὐλογία τοῦ ἰωσηφ
- 3 **Сини Рувима, Израїлевого первородженого: Ханох і Паллу, Хецрон і Кармі.**
The sons of Reuben, the oldest son of Israel: Hanoch and Pallu, Hezron and Carmi.
 υἱοὶ ρουβην πρωτοτόκου ἰσραηλ ἐνωχ καὶ φαλλους ἀρσων καὶ χαρμι
- 4 **Йоїлови сини: Шемайя син його, його син Гог, син його Шим'ї,**
The sons of Joel: Shemaiah his son, Gog his son, Shimei his son,
 υἱοὶ ἰωηλ σεμεὶ καὶ βαναϊα υἱὸς αὐτοῦ καὶ υἱοὶ γογ υἱοῦ σεμεὶ
- 5 **син його Міха, син його Реая, син його Баал,**
Micah his son, Reaiah his son, Baal his son,
 υἱὸς αὐτοῦ μιχα υἱὸς αὐτοῦ ρηχα υἱὸς αὐτοῦ βαал
- 6 **син його Беера, якого вигнав Тіллегат-Пілнеесер, цар асирійський. Він був начальником Рувимівців.**
Beerah his son, whom Tiglath-pileser, king of Assyria, took away as a prisoner: he was chief of the Reubenites.
 υἱὸς αὐτοῦ βεηρα ὃν μετόπισεν θαγλαθφαλνασαρ βασιλεὺς ἀσσοῦρ οὗτος ἄρχων τῶν ρουβην
- 7 **А брати його, за його родами, у приписуванні за потомством їх, були: голова Сїл, і Захарій,**
And his brothers by their families, when the list of their generations was made up: the chief, Jeiel, and Zechariah,
 καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ τῇ πατριᾷ αὐτοῦ ἐν τοῖς καταλογοῖς αὐτῶν κατὰ γενέσεις αὐτῶν ὁ ἄρχων ἰωηλ καὶ ζαχαρια
- 8 **і Бела, син Азаза, сина Шема, Йоїлового сина, він сидів в Ароері й аж по Нево та Баал-Меон.**
And Bela, the son of Azaz, the son of Shema, the son of Joel, who was living in Aroer, as far as Nebo and Baal-meon;
 καὶ βαлек υἱὸς οζουζ υἱὸς сама υἱὸς ἰωηλ οὗτος κατόκησεν ἐν ароерη καὶ ἐπὶ ναβон καὶ беεлмаων
- 9 **А на схід він сидів аж до виходу на пустинню від річки Ефрат, бо їхні череди в гілеадському краї стали численні.**
And to the east his limits went as far as the starting point of the waste land, ending at the river Euphrates, because their cattle were increased in number in the land of Gilead.
 καὶ πρὸς ἀνατολὰς κατόκησεν ἕως ἐρχομένου τῆς ἐρήμου ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ εὐφράτου ὅτι κτήνη αὐτῶν πολλὰ ἐν γῆ γαλαад
- 10 **А за Саулових днів вони провадили війну з агарянами, і ті впали в їхні руки, а вони сиділи в їхніх наметах на всім просторі на схід від Гілеаду.**
And in the days of Saul they made war on the Hagarites, and overcame them; and they put up their tents through all the land east of Gilead.
 καὶ ἐν ἡμέραις σαουλ ἐποίησαν πόλεμον πρὸς τοὺς παροίκους καὶ ἔπεσον ἐν χερσίν αὐτῶν κατοικοῦντες ἐν σκηναῖς ἕως πάντες κατ' ἀνατολὰς τῆς γαλαад
- 11 **А Гадові сини сиділи навпроти них у башанському краї аж до Салхи.**
And the sons of Gad were living opposite to them, in the land of Bashan as far as Salecah:
 υἱοὶ γαδ κατέναντι αὐτῶν κατόκησαν ἐν τῇ βασαν ἕως σελχα
- 12 **Йоїл голова, а Шафам другий, і Янай, і Шафат у Башані.**
Joel the chief, and Shapham the second, and Janai and Shaphat in Bashan;
 ἰωηλ ὁ πρωτότοκος καὶ сафам ὁ δεῦτερος καὶ янαι ὁ γραμματεὺς ἐν βασαν
- 13 **А їхні браття за домами своїх батьків: Михаїл, і Мешуллам, і Шева, і Йорай, і Якан, і Зія, і Евер, семеро.**
And their brothers, the men of their family: Michael and Meshullam and Sheba and Jorai and Jacan and Zia and Eber, seven of them.
 καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν μιχαηλ мосоλλαμ καὶ сеβее καὶ ιωрее καὶ ιαхан καὶ ζουе καὶ ωβηδ ἑπτὰ
- 14 **Оце сини Авїхаїла, сина Хурі, сина Яроаха, сина Гілеада, сина Михаїла, сина Єшішая, сина Єхдо, сина Буза.**
These were the sons of Abihail, the son of Huri, the son of Jaroah, the son of Gilead, the son of Michael, the son of Jeshishai, the son of Jahdo, the son of Buz;
 οὗτοι υἱοὶ αβιχαил υἱοῦ ουри υἱοῦ ἰδαι υἱοῦ γαλαад υἱοῦ μιχαηλ υἱοῦ ἰσαι υἱοῦ ιουри υἱοῦ ζαβουχαμ
- 15 **Ахі, син Авдіїла, сина Гунієвого, голови дому батьків їх.**
Ahi, the son of Abdiel, the son of Guni, head of their families.
 υἱοῦ αβδιηλ υἱοῦ гוניи ἄρχων οἴκου πατριῶν

- 16 I сиділи вони в Гілеаді, в Башані та в залежних від нього містах, та в усіх пасовиськах Шарону, на місцях виходу їх.
And they were living in Gilead in Bashan, in its small towns and in all the grass-land of Sirion as far as its limits.
 κατόκουν ἐν γαλααδ ἐν βασαν καὶ ἐν ταῖς κόμαις αὐτῶν καὶ πάντα τὰ περίχωρα σαρων ἕως ἐξόδου
- 17 Усі вони були переписані в днях Йотама, Юдиного царя, та в днях Сровоама, царя Ізраїлевого.
All these were listed under the names of their families, in the time of Jotham, king of Judah, and in the time of Jeroboam, king of Israel.
 πάντων ὁ καταλοχισμὸς ἐν ἡμέραις ἰωθαμ βασιλέως ἰουδα καὶ ἐν ἡμέραις ιεροβοαμ βασιλέως ἰσραηλ
- 18 ¶ Синів Рувима, і гадян, і половини Манасїїного племені, людей військових, що носять щита й меча та натягують лука, та випрактикуваних у війні було сорок і чотири тисячі і сім с отень і шістдесят, що виходили з військом.
There were forty-four thousand, seven hundred and sixty of the sons of Reuben and of the Gadites and of the half-tribe of Manasseh, all strong men, expert in the use of the body-cover, the sword, and the bow, and in the art of war, all able to take up arms.
 υἱοὶ ρουβην καὶ γαδ καὶ ἡμισυ φυλῆς μανασση ἐξ υἰῶν δυνάμεως ἄνδρες αἰρόντες ἀσπίδας καὶ μάχαιραν καὶ τείνοντες τόξον καὶ δεδιδαγμένοι πόλεμον τεσσαράκοντα καὶ τέσσαρες χιλιάδες καὶ ἑπτα κόσιοι καὶ ἐξήκοντα ἔκπορευόμενοι εἰς παράταξιν
- 19 I провадили вони війну з агарянами, і з Ітуром, і з Нафішем, і з Нодавом.
And they went to war against the Hagarites, with Jetur and Naphish and Nodab.
 καὶ ἐποιοῦν πόλεμον μετὰ τῶν ἀγαρηνῶν καὶ ἰτουραίων καὶ ναφισαίων καὶ ναδαβαίων
- 20 І дана була їм поміч на них, і віддані були в їхню руку ті агаряни та всі, що з ними, бо вони кликали до Бога в бою, і Він був ублаганий, бо вони надіялися на Нього.
And they were helped against them, so that the Hagarites, and those with them, were given into their power. For they sent up prayers to God in the fight, and he gave ear to them, because they put their faith in him.
 καὶ κατήσχυσαν ἐπ' αὐτῶν καὶ ἐδόθησαν εἰς χεῖρας αὐτῶν οἱ ἀγαραῖοι καὶ πάντα τὰ σκηνώματα αὐτῶν ὅτι πρὸς τὸν θεὸν ἐβόησαν ἐν τῷ πολέμῳ καὶ ἐπήκουσεν αὐτοῖς ὅτι ἤλπισαν ἐπ' αὐτόν
- 21 I вони зайняли їхні череди: їхніх верблюдів п'ятдесят тисяч, і дрібної худоби двісті й п'ятдесят тисяч, і ослів дві тисячі, а людських душ сто тисяч.
And they took away their cattle: fifty thousand camels, two hundred and fifty thousand sheep, and two thousand asses, and a hundred thousand men.
 καὶ ἠχμαλώτευσαν τὴν ἀποσκευὴν αὐτῶν καμήλους πεντακισχιλίας καὶ προβάτων διακοσίας πενήκοντα χιλιάδας ὄνων δισχιλίους καὶ ψυχὰς ἀνδρῶν ἑκατὸν χιλιάδας
- 22 Бо трупів попадало багато, бо від Бога була ця війна. I сиділи вони на своєму місці аж до неволі.
And a very great number went to their death, because the war was God's purpose. And they went on living in their place till they were taken away as prisoners.
 ὅτι τραυματῖαι πολλοὶ ἔπεσον ὅτι παρὰ τοῦ θεοῦ ὁ πόλεμος καὶ κατόκησαν ἀντ' αὐτῶν ἕως τῆς μετουκείας
- 23 А сини половини Манасїїного племені сиділи в краю від Башану аж до Баал-Хермону й Сеніру та гори Хермону. Вони розмножилися.
And the men of the half-tribe of Manasseh were living in the land: and their numbers were increased till all the land from Bashan to Baal-hermon and Senir and the mountain Hermon was theirs.
 καὶ οἱ ἡμίσεις φυλῆς μανασση κατόκησαν ἐν τῇ γῇ ἀπὸ βασαν ἕως βααλερμων καὶ санир καὶ ὄρος αερμων καὶ ἐν τῷ λιβάῳ αὐτοῦ ἐπλεονάσθησαν
- 24 А оце голови домів їхніх батьків: і Ефер, і Іш'ї, і Еліїл, і Азріїл, і Ірмея, і Годавія, і Яхдїл, мужі відважні, мужі славні, голови домів їхніх батьків.
And these were the heads of their families: Ephraim and Ishi and Eliel and Azriel and Jeremiah and Hodaviah and Jahdiel, men of war, of great name, heads of families.
 καὶ οὗτοι ἀρχηγοὶ οἴκου πατριῶν αὐτῶν ὀφερ καὶ ἰσεὶ καὶ ἐλιηλ καὶ ἐσδριηλ καὶ ιερμια καὶ ὠδονια καὶ ἰεδιηλ ἄνδρες ἰσχυροὶ δυνάμει ἄνδρες ὀνομαστοὶ ἀρχόντες τῶν οἴκων πατριῶν αὐτῶν
- 25 Та спроневірилися вони Богові своїх батьків, і блудили за богами народів Краю, яких Бог вигубив перед ними.
And they did evil against the God of their fathers, worshipping the gods of the land, whom God had put to destruction before them.
 καὶ ἠθέτησαν ἐν θεῷ πατέρων αὐτῶν καὶ ἐπόρνευσαν ὀπίσω θεῶν λαῶν τῆς γῆς οὓς ἐξῆρεν ὁ θεὸς ἀπὸ προσώπου αὐτῶν
- 26 І Бог Ізраїлів збудив духа Пула, царя асирійського, і духа Тігленат-Піл'несера, царя асирійського, і він виселив їх, Рувимівців і Гадівців та половину Манасїїного племені, і запровад ив їх у Халах, і Хавор, і Хару, та до річки Гозан, і вони там аж до цього дня.
And the God of Israel put an impulse into the heart of Pul, king of Assyria, and of Tiglath-pileser, king of Assyria, who took them away as prisoners, all the Reubenites and the Gadites and the half-tribe of Manasseh, to Halah and Habor and Hara and to the river of Gozan, to this day.
 καὶ ἐπήγειρεν ὁ θεὸς ἰσραηλ τὸ πνεῦμα φαλωχ βασιλέως ασσουρ καὶ τὸ πνεῦμα θαγλαθφαλναсар βασιλέως ασσουρ καὶ μετόκισεν τὸν ρουβην καὶ τὸν γαδι καὶ τὸ ἡμισυ φυλῆς μανασση καὶ ἤγαγεν αὐτοὺς εἰς χαλαχ καὶ хавор καὶ ἐπὶ ποταμὸν γωζан ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης
- 1 ¶ (5-27) Левієві сини: Гершон, Кегат і Мерарі.
The sons of Levi: Gershon, Kohath, and Merari.
 υἱοὶ λευι γεδσον καθ καὶ мерарι

- 2 (5-28) А сини Кегатові: Амрам, Іцхар, Хеврон, і Уззіл.
And the sons of Kohath: Amram, Izhar, Hebron, and Uzziel.
 καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν υἱῶν γεδσον λοβени καὶ σεμεῖ
- 3 (5-29) А сини Амрамові: Аарон, і Мойсей, і Міріям. А сини Ааронові: Надав і Авігу, Елезар і Ітамар.
And the sons of Amram: Aaron and Moses and Miriam. And the sons of Aaron: Nadab and Abihu, Eleazar and Ithamar.
 υἱοὶ καθ αμβραμ καὶ ισσααρ χεβρων καὶ οζιηλ
- 4 (5-30) Елезар породив Пінхаса, Пінхас породив Авішуя,
Eleazar was the father of Phinehas; Phinehas was the father of Abishua;
 υἱοὶ μεραри μοоли καὶ оμουси καὶ αὔται αἱ πατριαὶ τοῦ леви κατὰ πατριας αὐτῶν
- 5 (5-31) а Авішуя породив Буккі, а Буккі породив Уззі.
And Abishua was the father of Bukki, and Bukki was the father of Uzzi,
 τῷ γεδсон τῷ λοбени υἱῷ αὐτοῦ ιεθ υἱὸς αὐτοῦ ζεμμα υἱὸς αὐτοῦ
- 6 (5-32) А Уззі породив Зерахію, а Зерахія породив Мерайота.
And Uzzi was the father of Zerachiah, and Zerachiah was the father of Meraioth;
 ιωαχ υἱὸς αὐτοῦ αδди υἱὸς αὐτοῦ ζαα υἱὸς αὐτοῦ ιεθρι υἱὸς αὐτοῦ
- 7 (5-33) Мерайот породив Амарію, а Амарія породив Ахітува.
Meraioth was the father of Amariah, and Amariah was the father of Ahitub,
 υἱοὶ καθ αμιναδαβ υἱὸς αὐτοῦ κορε υἱὸς αὐτοῦ асир υἱὸς αὐτοῦ
- 8 (5-34) А Ахітув породив Садока, а Садок породив Ахімааца.
And Ahitub was the father of Zadok, and Zadok was the father of Ahimaaz,
 елкава υἱὸς αὐτοῦ καὶ аβιαсаф υἱὸς αὐτοῦ асир υἱὸς αὐτοῦ
- 9 (5-35) А Ахімаац породив Азарію, а Азарія породив Йоханана.
And Ahimaaz was the father of Azariah, and Azariah was the father of Johanan,
 θααθ υἱὸς αὐτοῦ ουρηл υἱὸς αὐτοῦ оζια υἱὸς αὐτοῦ саουλ υἱὸς αὐτοῦ
- 10 (5-36) А Йоханан породив Азарію, це той, що був священником у Господньому домі, якого вибудував Соломон в Єрусалимі.
And Johanan was the father of Azariah, (he was priest in the house which Solomon put up in Jerusalem:)
 καὶ υἱοὶ елкава амаси καὶ аχμωθ
- 11 (5-37) І Азарія породив Амарію, а Амарія породив Ахітува.
And Azariah was the father of Amariah, and Amariah was the father of Ahitub,
 елкава υἱὸς αὐτοῦ σουфи υἱὸς αὐτοῦ καὶ ναаθ υἱὸς αὐτοῦ
- 12 (5-38) А Ахітув породив Садока, а Садок породив Шаллума.
And Ahitub was the father of Zadok, and Zadok was the father of Shallum,
 елааб υἱὸς αὐτοῦ ιδαер υἱὸς αὐτοῦ елкава υἱὸς αὐτοῦ
- 13 (5-39) А Шаллум породив Хілкію, а Хілкія породив Азарію.
And Shallum was the father of Hilkiah, and Hilkiah was the father of Azariah,
 υἱοὶ саμουηл ὁ протότοκος сани καὶ аβια
- 14 (5-40) А Азарія породив Сераю, а Серая породив Єгоцадака.
And Azariah was the father of Seraiah, and Seraiah was the father of Jehozadak;
 υἱοὶ μεραри μοоли λοбени υἱὸς αὐτοῦ семеῖ υἱὸς αὐτοῦ оза υἱὸς αὐτοῦ
- 15 (5-41) А Єгоцадак пішов до неволі, коли Господь вивів Юду та Єрусалим через Навуходоносора.
And Jehozadak went as a prisoner when the Lord took away Judah and Jerusalem by the hand of Nebuchadnezzar.
 сомеа υἱὸς αὐτοῦ аγγια υἱὸς αὐτοῦ асаиа υἱὸς αὐτοῦ

- 16 (6-1) Сини Левієві: Гершом, Кегат та Мерарі.
The sons of Levi; Gershom, Kohath, and Merari.
 και οὗτοι οὖς κατέστησεν δαυιδ ἐπὶ χεῖρας ᾄδόντων ἐν οἴκῳ κυρίου ἐν τῇ καταπαύσει τῆς κιβωτοῦ
- 17 (6-2) А оце ймення Гершомових синів: Лівні та Шім'ї.
And these are the names of the sons of Gershom: Libni and Shimei.
 και ἦσαν λειτουργοῦντες ἐναντίον τῆς σκηνῆς οἴκου μαρτυρίου ἐν ὀργάνοις ἕως οὗ ᾠκοδόμησεν σαλωμων τὸν οἶκον κυρίου ἐν ιερουσαλημ και ἔστησαν κατὰ τὴν κρίσιν αὐτῶν ἐπὶ τὰς λειτουργίας αὐτῶν
- 18 (6-3) А сини Кегатові: Амрам, і Їцхар, і Хеврон, і Уззіл.
And the sons of Kohath were Amram, Izhar, Hebron, and Uzziel.
 και οὗτοι οἱ ἔστηκότες και οἱ υἱοὶ αὐτῶν ἐκ τῶν υἱῶν τοῦ καθ' αμραν ὁ ψαλτωδὸς υἱὸς ιωηλ υἱοῦ σαμουηλ
- 19 (6-4) Сини Мерарієві: Махлі та Муші. А оце Левієві роди за їхніми батьками:
The sons of Merari: Mahli and Mushi. And these are the families of the Levites listed by the names of their fathers.
 υἱοῦ ελкана υἱοῦ ηδαδ υἱοῦ εληλ υἱοῦ θιε
- 20 (6-5) у Гершома: Лівні його син, син його Яхат, його син Зімма,
Of Gershom: Libni his son, Jahath his son, Zimmah his son,
 υἱοῦ σουφ υἱοῦ ελкана υἱοῦ μεθ υἱοῦ амаσιου
- 21 (6-6) його син Йоах, його син Іддо, його син Зерах, його син Єатрай.
Joah his son, Iddo his son, Zerah his son, Jeatherai his son.
 υἱοῦ ελкана υἱοῦ ιωηλ υἱοῦ азариа υἱοῦ сафанια
- 22 (6-7) Сини Кегатові: Аммінадав син його, його син Корах, син його Ассір,
The sons of Kohath: Amminadab his son, Korah his son, Assir his son,
 υἱοῦ θααθ υἱοῦ асир υἱοῦ аβιαсаφ υἱοῦ коре
- 23 (6-8) син його Елкана, син його Ев'ясаф, син його Ассір,
Elkanah his son, and Ebiasaph his son, and Assir his son,
 υἱοῦ ισσαар υἱοῦ καθ υἱοῦ леви υἱοῦ ιсραηλ
- 24 (6-9) син його Тахат, син його Уріл, син його Уззія та Саул син його.
Tahath his son, Uriel his son, Uziah his son, and Shaul his son.
 και ἀδελφὸς αὐτοῦ асаф ὁ ἔστηκὼς ἐν δεξιᾷ αὐτοῦ асаф υἱὸς βαραχиа υἱοῦ самаа
- 25 (6-10) А сини Елкани: Амасай та Ахімот.
And the sons of Elkanah: Amasai and Ahimoth.
 υἱοῦ мχαηλ υἱοῦ маасиа υἱοῦ мелχиа
- 26 (6-11) Елкана його син, Цофай син його, і Нахат син його,
Elkanah his son: Zophai his son, and Nahath his son,
 υἱοῦ аθани υἱοῦ ζарαι υἱοῦ адиа
- 27 (6-12) Еліав син його, Єрохам син його, Елкана син його.
Eliab his son, Jeroham his son, Elkanah his son, Samuel his son.
 υἱοῦ айван υἱοῦ ζαμμα υἱοῦ сеμεї
- 28 (6-13) А Самуїлові сини: первороджений Йоїл, а другий Авія.
And the sons of Samuel: the oldest Joel, and the second Abiah.
 υἱοῦ ηχα υἱοῦ γεδσων υἱοῦ леви
- 29 (6-14) Сини Мерарієві: Махлі, його син Лівні, його син Шім'ї, його син Узза,
The sons of Merari: Mahli, Libni his son, Shimei his son, Uzzah his son,
 και υἱοὶ мерари ἀδελφῶν αὐτῶν ἐξ ἀριστερῶν айван υἱὸς кисаи υἱοῦ абди υἱοῦ малωχ

- 30 (6-15) син його Шім'а, син його Хаггійя, син його Асая.
Shimea his son, Haggiah his son, Asaiah his son.
 υιοῦ ἀσεβι υἱοῦ ἀμεσσια υἱοῦ χελκιου
- 31 ¶ (6-16) А оце ті, яких Давид поставив для співання в Господньому домі, від часу миру ковчега.
And these are those whom David made responsible for the music in the house of the Lord, after the ark had rest.
 υιοῦ ἀμασαι υἱοῦ βανι υἱοῦ σεμμηρ
- 32 (6-17) І вони служили перед скинією, скинією заповіту, піснею, аж поки Соломон не збудував Господнього дому в Єрусалимі. І вони ставали, за уставом своїм, на свою службу.
They gave worship with songs before the House of the Tent of meeting, till Solomon put up the house of the Lord in Jerusalem; and they took their places for their work in their regular order.
 υιοῦ μοоли υἱοῦ μουσι υἱοῦ мерари υἱοῦ левι
- 33 (6-18) А оце ті, що стояли, та їхні сини: співак Геман, син Йоїла, сина Самуїла,
And these are those who did this work, and their sons. Of the sons of the Kohathites: Heman, who made melody, the son of Joel, the son of Samuel,
 καὶ ἀδελφοὶ αὐτῶν κατ' οἴκουσ πατριῶν αὐτῶν οἱ λευῖται δεδομένοι εἰς πᾶσαν ἐργασίαν λειτουργίας σκηνῆς οἴκου τοῦ θεοῦ
- 34 (6-19) сина Елкани, сина Єрохама, сина Еліїла, сина Тоаха,
The son of Elkanah, the son of Jeroham, the son of Eliel, the son of Toah,
 καὶ ααρων καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ θυμῶντες ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τῶν ὀλοκαυτωμάτων καὶ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τῶν θυμιαμάτων εἰς πᾶσαν ἐργασίαν ἅγια τῶν ἁγίων καὶ ἐξιλάσκεσθαι περὶ ἰσραηλ κατὰ πᾶντα ὅσα ἐνετείλατο μουσῆς παῖς τοῦ θεοῦ
- 35 (6-20) сина Цуфа, сина Елкани, сина Махата, сина Амасая,
The son of Zuph, the son of Elkanah, the son of Mahath, the son of Amasai,
 καὶ οὗτοι υἱοὶ ααρων ελεαζαρ υἱὸς αὐτοῦ φινеес υἱὸς αὐτοῦ аβисου υἱὸς αὐτοῦ
- 36 (6-21) сина Елкани, сина Йоїла, сина Азарїї, сина Цефанїї,
The son of Elkanah, the son of Joel, the son of Azariah, the son of Zephaniah,
 βοкаι υἱὸς αὐτοῦ ози υἱὸς αὐτοῦ ζараиа υἱὸς αὐτοῦ
- 37 (6-22) сина Тахата, сина Ассїра, сина Ев'ясафа, сина Кораха,
The son of Tahath, the son of Assir, the son of Ebiasaph, the son of Korah,
 мариηλ υἱὸς αὐτοῦ амариа υἱὸς αὐτοῦ аχитωβ υἱὸς αὐτοῦ
- 38 (6-23) сина Їцхара, сина Кегата, сина Леви, сина Ізраїля.
The son of Izhar, the son of Kohath, the son of Levi, the son of Israel.
 садох υἱὸς αὐτοῦ аχмаас υἱὸς αὐτοῦ
- 39 (6-24) А брат його Асаф, що стояв на правиці його: Асаф був сином Берехїї, сина Шім'ї,
And his brother Asaph, whose place was at his right hand, Asaph, the son of Berechiah, the son of Shimea,
 καὶ αὗται αἱ κατοικίαι αὐτῶν ἐν ταῖς κόμαις αὐτῶν ἐν τοῖς ὀρίοις αὐτῶν τοῖς υἱοῖς ααρων τῇ πατριᾷ τοῦ καθι ὅτι αὐτοῖς ἐγένετο ὁ κληρος
- 40 (6-25) сина Михаїла, сина Баасеї, сина Малкіїї,
The son of Michael, the son of Baaseiah, the son of Malchijah,
 καὶ ἔδωκαν αὐτοῖς τὴν χεβρων ἐν γῇ ἰουδα καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς κύκλῳ αὐτῆς
- 41 (6-26) сина Етні, сина Зераха, сина Адаї,
The son of Ethni, the son of Zerah, the son of Adaiah,
 καὶ τὰ πεδία τῆς πόλεως καὶ τὰς κόμας αὐτῆς ἔδωκαν τῷ χαλεб υἱῷ ιεφонνη
- 42 (6-27) сина Етана, сина Зіммі, сина Шім'ї,
The son of Ethan, the son of Zimmah, the son of Shimei,
 καὶ τοῖς υἱοῖς ααρων ἔδωκαν τὰς πόλεις τῶν φυγαδευτηρίων τὴν χεβρων καὶ τὴν λοβна καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς καὶ τὴν селна καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς καὶ τὴν есθамω καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς
- 43 (6-28) сина Ёахага, сина Гершома, сина Леви.
The son of Jahath, the son of Gershom, the son of Levi.
 καὶ τὴν ιεθсар καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς καὶ τὴν даβир καὶ τὰ περισπόρια αὐτῆς

- 44 (6-29) Α σινι Мерарі, брати їхні на лівиці: Етам, син Кіші, сина Авді, сина Маллуха,
And on the left their brothers, the sons of Merari: Ethan, the son of Kishi, the son of Abdi, the son of Malluch,
 και την ασαν και τα περισπόρια αυτής και την ατταν και τα περισπόρια αυτής και την βασамυς και τα περισπόρια αυτής
- 45 (6-30) сина Хашав'ї, сина Амації, сина Хілкіїї,
The son of Hashabiah, the son of Amaziah, the son of Hilkiiah,
 και εκ φυλης βениамин την γαβее και τα περισπόρια αυτής και την γαλεμεθ και τα περισπόρια αυτής και την αγχωх και τα περισπόρια αυτής πάσαι αι πόλεις αυτών τρισκαίδεκα πόλεις κατά πατριάς αυτών
- 46 (6-31) сина Амці, сина Бани, сина Шамери
The son of Amzi, the son of Bani, the son of Shemer,
 και τοις υιοις καθ τοις καταλοιποις εκ των πατριων εκ της φυλης εκ του ημισους φυλης мανασση κλήρω πόλεις δέκα
- 47 (6-32) сина Махті, сина Муші, сина Мерарі, сина Леви.
The son of Mahli, the son of Mushi, the son of Merari, the son of Levi.
 και τοις υιοις γεδσων κατά πατριάς αυτών εκ φυλης ισαхар εκ φυλης аσηр εκ φυλης νεφθαλι εκ φυλης мανασση εν τη βασан πόλεις τρισκαίδεκα
- 48 (6-33) Α брати їх Левити дані на всяку роботу скинії Божого дому.
And their brothers the Levites were responsible for all the work of the Tent of the house of God.
 και τοις υιοις мерари κατά πατριάς αυτών εκ φυλης ρουβην εκ φυλης γαδ εκ φυλης ζαβουλων κλήρω πόλεις δέκα δύο
- 49 (6-34) Α Αарон та сини його палили на жертівнику цілопалення та на кадильному жертівнику, і були на всяку роботу Святого Святих, та на очищення Ізраїля, згідно зо всім тим, що наказав був Мойсей, раб Божий.
But Aaron and his sons made offerings on the altar of burned offering, and on the altar of perfume, for all the work of the most holy place, and to take away the sin of Israel, doing everything ordered by Moses, the servant of God.
 και εδωκαν οι υιοι ισραηλ τοις λευιταις τας πόλεις και τα περισπόρια αυτών
- 50 (6-35) Α оце Ааронові сини: Елезар син його, його син Пінхас, його син Авішуя,
And these are the sons of Aaron: Eleazar his son, Phinehas his son, Abishua his son,
 και εδωκαν εν κλήρω εκ φυλης υιών ιουδα και εκ φυλης υιών συμевон τας πόλεις ταύτας ης εκάλεσεν αυτάς επ' ονόματος
- 51 (6-36) його син Буккі, його син Уззі, його син Зерахія,
Bukki his son, Uzzi his son, Zerachiah his son,
 και από των πατριών υιών καθ και έγινοντο πόλεις των όριων αυτών εκ φυλης εφραим
- 52 (6-37) його син Мерайот, його син Амарія, його син Ахитув,
Meraioth his son, Amariah his son, Ahitub his son,
 και εδωκαν αυτω τας πόλεις των φυγαδευτηριών την συχεμ και τα περισπόρια αυτής εν όρει εφραим και την γαζερ και τα περισπόρια αυτής
- 53 (6-38) його син Садок, його син Ахімаац.
Zadok his son, Ahimaaz his son.
 και την ιεκμαам και τα περισπόρια αυτής και την βαιθωρον και τα περισπόρια αυτής
- 54 ¶ (6-39) Α оце місце їхнього сидіння за їхніми осадами, в їхніх границях, синам Аароновим, з роду Кеґатівців, бо для них був такий жеребок.
Now these are their living-places, the limits inside which they were to put up their tents: to the sons of Aaron, of the families of the Kohathites, because they had the first selection,
 και την εглам και τα περισπόρια αυτής και την γεθреμμων και τα περισπόρια αυτής
- 55 (6-40) І дали їм Хеврон в Юдиному краї, та пасовиська його навколо нього.
To them they gave Hebron and its outskirts in the land of Judah;
 και από του ημισους φυλης мανασση την αναρ και τα περισπόρια αυτής και την ιεβλαам και τα περισπόρια αυτής κατά πατριάν τοις υιοις καθ τοις καταλοιποις
- 56 (6-41) Α міське поле та осаді його дали Калеу, синові Ефунне.
But the open country of the town, and the small places round it, they gave to Caleb, the son of Jephunneh.
 τοις υιοις γεδσων από πατριών ημισους φυλης мανασση την γωλαν εκ της βασан και τα περισπόρια αυτής και την аσηρωθ και τα περισπόρια αυτής

- 57 (6-42) Α Ααρωνοβιμ σинам дали міста сховища: Хеврон, і Лівну та її пасовиська, і Яттїр, і Ештемоа та пасовиська його,
And to the sons of Aaron they gave Hebron, the town to which men might go in flight and be safe, and Libnah with its outskirts, and Jattir, and Eshtemoa with its outskirts,
 και εκ φυλης ισσαχαρ την κεδες και τα περισπόρια αυτης και την δεβερι και τα περισπόρια αυτης
- 58 (6-43) і Хілен та пасовиська його, Девїр та пасовиська його,
And Hilen with its outskirts, Debir with its outskirts,
 και την δαβωρ και τα περισπόρια αυτης και την αναμ και τα περισπόρια αυτης
- 59 (6-44) і Ашон та пасовиська його, і Бет-Шемеш та пасовиська його.
And Ashan with its outskirts, and Beth-shemesh with its outskirts;
 και εκ φυλης аσηρ την масал και τα περισπόρια αυτης και την аваран και τα περισπόρια αυτης
- 60 (6-45) Α з племені Венїяминовогo: Гебу та пасовиська її, і Алемет та пасовиська його, і Анатот та пасовиська його, усіх їхніх міст в їхніх родах тринадцять міст.
And from the tribe of Benjamin: Geba with its outskirts, and Alemeth with its outskirts, and Anathoth with its outskirts. All their towns among their families were thirteen towns.
 και την ικακ και τα περισπόρια αυτης και την ροωβ και τα περισπόρια αυτης
- 61 (6-46) Α Кегатовим синам, позосталим із роду племені, дано з половини племені, племені Манасїиногo, жеребком десять міст.
And to the rest of the sons of Kohath there were given by the Lord's decision ten towns out of the families of the tribe of Ephraim and out of the tribe of Dan and out of the half-tribe of Manasseh.
 και απο φυλης νεφθαλι την κεδες εν τη γαλιλαια και τα περισπόρια αυτης και την χαμωθ και τα περισπόρια αυτης και την καριαθαιμ και τα περισπόρια αυτης
- 62 (6-47) Α Гершомовим синам, за їхніми родами, з племені Іссахарового, і з племені Асирового, і з племені Нефталимового, і з племені Манасїиногo в Башані дано тринадцять міст.
And to the sons of Gershom, by their families, out of the tribe of Issachar, and out of the tribe of Asher, and out of the tribe of Naphtali, and out of the tribe of Manasseh in Bashan, thirteen towns.
 τοις υιοις μεραρι τοις καταλοιποις εκ φυλης ζαβουλων την ρεμμων και τα περισπόρια αυτης και την θαχχια και τα περισπόρια αυτης
- 63 (6-48) Синам Мерарїсвим за родами їх із племені Рувимового, і з племені Гадового, і з племені Завулонового дано за жеребком дванадцять міст.
And to the sons of Merari, by their families, twelve towns were given by the Lord's decision, out of the tribe of Reuben, and out of the tribe of Gad, and out of the tribe of Zebulun.
 και εκ του περαν του ιορδανου ιεριχω κατa δυσμας του ιορδανου εκ φυλης ρουβην την βοσορ εν τη ερημω και τα περισπόρια αυτης και την ιασα και τα περισπόρια αυτης
- 64 (6-49) І дали Ізраїлеві сини Левитам ті міста та їхні пасовиська.
And the children of Israel gave to the Levites the towns with their outskirts.
 και την каδημωθ και τα περισπόρια αυτης και την мωφασθ και τα περισπόρια αυτης
- 65 (6-50) Вони дали жеребком із племені Юдиних синів, і з племені Симеонових синів, і з племені Венїяминових синів ті міста, що їх вони назвали іменами.
And they gave by the Lord's decision out of the tribe of the children of Judah, and out of the tribe of the children of Simeon, and out of the tribe of the children of Benjamin, these towns whose names are given.
 και εκ φυλης γαδ την ραμωθ γαλαад και τα περισπόρια αυτης και την маанайм και τα περισπόρια αυτης
- 66 (6-51) Α щодо тих, що з родів Кегатових синів, то міста границь їх були від Єфремового племені.
And to the families of the sons of Kohath were given towns by the Lord's decision out of the tribe of Ephraim.
 και την εσεβων και τα περισπόρια αυτης και την ιαζηρ και τα περισπόρια αυτης
- 1 ¶ Α Ιссахарові сини: Тола, і Пуа, Яшув і Шїмрон, четверо.
And of the sons of Issachar: Tola and Puah, Jashub and Shimron, four.
 και τοις υιοις ισσαχαρ θωλα και φουа και ιασουβ και σεμερων τέσσαρες
- 2 Α Толїні сини: Уззі, і Рефая, і Єрїїл, і Яхмаї, і Ївсам, і Самуїл, голови їхніх батьківських домів Толи, хоробрі вояки своїх родів. Число їх за Давидових днів двадцять і дві тисячі і шість сотень.
And the sons of Tola: Uzzi and Rephaiah and Jeriel and Jahmai and Ibsam and Shemuel, heads of their families; they were men of war; in the record of their generations their number in the time of David was twenty-two thousand, six hundred.
 και υιοι θωλα οζι και ραφαα και ιεριηλ και ιεμου και ιεβασαμ και саμουηλ αρχонτες οϊκων πατριων αυτων τϕ θωλα ισχυροι δυναμει κατa γενεσεις αυτων ο αριθμος αυτων εν ημεραις даυιδ εικοσι και δυο χιλιαδες και εξακοσιοι
- 3 Α сини Уззі: Їзрахїя. Α сини Їзрахїї: Михаїл, і Овадія, і Їїоїл, Їшшія, п'ятеро, вони всі голови.
And the sons of Uzzi: Izrahiah. And the sons of Izrahiah: Michael and Obadiah and Joel and Isshiah, five; all of them chiefs.
 και υιοι οζι ιεζρια και υιοι ιεζρια μιχαηλ και οβδια και ιωηλ και ιεσια πεντε αρχонτες παντες

- 4 А в них, за їхніми нащадками, за домом їхніх батьків, були бойові військові ватаги, тридцять і шість тисяч, бо вони мали багато жінок та синів.
And with them, recorded in generations by their families, were bands of fighting-men, thirty-six thousand of them, for they had a great number of wives and sons.
 και ἐπ' αὐτῶν κατὰ γενέσεις αὐτῶν κατ' οἴκους πατρικῶς αὐτῶν ἰσχυροὶ παρατάξασθαι εἰς πόλεμον τριάκοντα καὶ ἕξ χιλιάδες ὅτι ἐπλήθυναν γυναῖκας καὶ υἱούς
- 5 А їхніх братів по всіх Іссахарових родах, хоробрих вояків, було вісімдесят і сім тисяч, усі вони переписані.
And there were recorded among all the families of Issachar, great men of war, eighty-seven thousand.
 και ἀδελφοὶ αὐτῶν εἰς πάσας πατριὰς ἰσσαχαρ ἰσχυροὶ δυνάμει ὀγδοήκοντα καὶ ἐπτὰ χιλιάδες ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν τῶν πάντων
- 6 **Веніамин: Бела, і Бекер, і Єдіяїл, трое.**
The sons of Benjamin: Bela and Becher and Jediael, three.
 βενιαμιν βαλε καὶ βαχир καὶ ιαδιηλ τρεῖς
- 7 А сини Белині: Ецфон, і Уззі, і Уззіїл, і Єрімот, і Ірі, п'ятеро голів батьківських домів, хоробрі вояки. А в родоходах їх двадцять і дві тисячі тридцять і чотири.
And the sons of Bela: Ezbon and Uzzi and Uzziel and Jerimoth and Iri, five; heads of their families, great men of war; there were twenty-two thousand and thirty-four of them recorded by their families.
 και υἱοὶ βαλε ασεβων καὶ οζι καὶ οζηηλ καὶ ιεριμωθ καὶ ουρι πέντε ἄρχοντες οἴκων πατρικῶν ἰσχυροὶ δυνάμει καὶ ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν εἴκοσι καὶ δύο χιλιάδες καὶ τριάκοντα τέσσαρες
- 8 А сини Бехерові: Земіра, і Йоаш, і Еліезер, і Еліоенаї, і Омрі, і Єремот, і Авійя, і Анатот, і Алемет, усе це Бехерові сини.
And the sons of Becher: Zemirah and Joash and Eliezer and Elioenai and Omri and Jerimoth and Abijah and Anathoth and Alemeth. All these were the sons of Becher.
 και υἱοὶ βαχир ζαμαριας καὶ ιωας καὶ ελιεζερ καὶ ελιθεναν καὶ αμαρια καὶ ιεριμωθ καὶ αβιου καὶ αναθωθ καὶ γεμεθ πάντες οὗτοι υἱοὶ βαχир
- 9 А в родоходах їх, за їхніми нащадками, головами дому їхніх батьків, хоробрих вояків, двадцять тисяч і двісті.
And they were recorded by their generations, heads of their families, great men of war, twenty thousand, two hundred.
 και ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν κατὰ γενέσεις αὐτῶν ἄρχοντες οἴκων πατριῶν αὐτῶν ἰσχυροὶ δυνάμει εἴκοσι χιλιάδες καὶ διακόσιοι
- 10 А сини Єдіяїлові: Білган. А сини Білганові: Суш, і Веніамин, і Егуд, і Кенаана, і Зетан, і Таршіш, і Ахішахар.
And the sons of Jediael: Bilhan; and the sons of Bilhan: Jeush and Benjamin and Ehud and Chenaanah and Zethan and Tarshish and Ahishahar.
 και υἱοὶ ιαδιηλ βαλαан καὶ υἱοὶ βαλαан ιαους καὶ βενιαμιν καὶ αωθ καὶ χαναана καὶ ζαιθαν καὶ ραμεσσαи καὶ аχishaар
- 11 Усіх цих Єдіяїлових синів, за головами дому батьків, хоробрих вояків, було сімнадцять тисяч і двісті, що виходили з військовим відділом на війну.
All these were the sons of Jediael, by the heads of their families, seventeen thousand, two hundred men of war, able to go out with the army for war.
 πάντες οὗτοι υἱοὶ ιαδιηλ ἄρχοντες τῶν πατριῶν ἰσχυροὶ δυνάμει ἐπτακαίδεκα χιλιάδες καὶ διακόσιοι ἐκπορευόμενοι δυνάμει τοῦ πολεμεῖν
- 12 **І Шуппим, і Хуппим, сини Іра, Хушім син Ахера.**
And Shuppin and Huppin. The sons of Dan, Hushim his son, one.
 και σαπφιν καὶ αφφιν καὶ υἱοὶ ραωμ υἱὸς αὐτοῦ αερ
- 13 **Сини Нефталімові: Яхціїл, і Гуні, і Єцер, і Шаллум, сини Білги.**
The sons of Naphtali: Jahziel and Guni and Jezer and Shallum, the sons of Bilhah.
 υἱοὶ νεφθαλι ιασηηλ καὶ γωνи καὶ ισσηηρ καὶ σαλωμ υἱοὶ βαλαа
- 14 **Сини Манасїїні: Асріїл, якого породила його наложниця арамітка; вона породила й Махіра, Гілеадового батька.**
The sons of Manasseh by his servant-wife, the Aramaean woman: she gave birth to Machir, the father of Gilead;
 υἱοὶ манаσσαη асериηηλ ὃν ἔτεκεν ἡ παλλακὴ αὐτοῦ ἡ σύρα ἔτεκεν τὸν махир πατέρα γαλααδ
- 15 А Махір узяв жінку для Хуппима та Шуппима, а ім'я його сестри Мааха, а ім'я другому Целофхад. А в Целофхада були тільки дочки.
(And Gilead took a wife, whose name was Maacah, and his sister's name was Hammoleketh;) and the name of his brother was Zelophehad, who was the father of daughters.
 και махир ἔλαβεν γυναῖκα τῷ αφφин καὶ маффин καὶ ὄνομα ἀδελφῆς αὐτοῦ μοωχα καὶ ὄνομα τῷ δευτέρῳ σαλпασαδ καὶ ἐγεννήθησαν τῷ σαлпασαδ θυγατέρες
- 16 **І породила Мааха, Махірова жінка, сина, і назвала ім'я йому Переш, а ім'я братові його Шереш. А його сини Улам і Рекем.**
And Maacah, the wife of Gilead, gave birth to a son to whom she gave the name Peresh; and his brother was named Sheresh; and his sons were Ulam and Rakem.
 και ἔτεκεν μοωχα γυνὴ махир υἱὸν καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ фарес καὶ ὄνομα ἀδελφοῦ αὐτοῦ шорос υἱὸς αὐτοῦ оулам
- 17 А Уламові сини: Бедан. Оце сини Гілеада, сина Махіра, сина Манасїїного.
And the son of Ulam: Bedan. These were the sons of Gilead, the son of Machir the son of Manasseh.
 και υἱοὶ оулам βадан οὗτοι υἱοὶ γαλααδ υἱοῦ махир υἱοῦ манаσσαη

- 18 А сестра його Молахет породила Ішгода, і Авіезера, і Махлу.
And his sister Hammoleketh was the mother of Ishhod and Abiezer and Mahlah.
 και ἀδελφὴ αὐτοῦ ἡ μαλεχεθ ἔτεκεν τὸν ισαδεκ καὶ τὸν αβιεζερ καὶ τὸν μαελα
- 19 А сини Шеміди були: Ахіян, і Шехем, і Лікхі, і Аніям.
And the sons of Shemida were Ahian and Shechem and Likhi and Aniam.
 και ἦσαν υἱοὶ σεμιρα ιααμ καὶ συχημ καὶ λακεῖ καὶ аνιαμ
- 20 ¶ А сини Єфремові: Шутелах, і Веред, син його, і син його Тахат, і син його Ел'ада, і син його Тахат,
And the sons of Ephraim: Shuthelah and Bered his son, and Tahath his son, and Eleadah his son, and Tahath his son,
 και υἱοὶ εφραим σωθαλα και βαрад υἱὸς αὐτοῦ και θααθ υἱὸς αὐτοῦ ελεаδα υἱὸς αὐτοῦ νομεе υἱὸς αὐτοῦ
- 21 і син його Завад, і син його Шутелах, і Езер, і Ел'ад. І повбивали їх люди Гату, народжені в Краю, бо вони зійшли були забрати їхні череди.
And Zabad his son, and Shuthelah his son, and Ezer and Elead, whom the men of Gath, who had been living in the land from their birth, put to death, because they came down to take away their cattle.
 ζαβεδ υἱὸς αὐτοῦ σωθελε υἱὸς αὐτοῦ και εζер και ελεад και ἀπέκτειναν αὐτοὺς ἄνδρες γεθ οἱ τεχθέντες ἐν τῇ γῆ ὅτι κατέβησαν λαβεῖν τὰ κτήνη αὐτῶν
- 22 І був у жалобі їх батько Єфрем численні дні, а брати його приходили розважати його.
And for a long time Ephraim their father went on weeping for them, and his brothers came to give him comfort.
 και ἐπένθησεν εφραим πατήρ αὐτῶν ἡμέρας πολλὰς και ἦλθον ἀδελφοὶ αὐτοῦ τοῦ παρακαλέσαι αὐτόν
- 23 І ввійшов він до жінки своєї, і зачала вона, і породила сина, а він назвав ім'я йому: Берія, бо зло було в домі його.
After that, he had connection with his wife, and she became with child and gave birth to a son, to whom his father gave the name of Beriah, because trouble had come on his family.
 και εἰσῆλθεν πρὸς τὴν γυναῖκα αὐτοῦ και ἔλαβεν ἐν γαστρὶ και ἔτεκεν υἱόν και ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ βαραγα ὅτι ἐν κατοῖς ἐγένετο ἐν οἴκῳ μου
- 24 А дочка його Шеера. І вона збудувала Бет-Хорон долишній і горішній та Уззен-Шееру.
And his daughter was Sheerah, the builder of Beth-horon the lower and the higher, and Uzzen-sheerah.
 και ἐν ἐκείνοις τοῖς καταλοιποῖς και ὠκοδόμησεν βαιθωρον τὴν κάτω και τὴν ἄνω και υἱοὶ οζан сешра
- 25 І син його Рефах, і Решеф, і син його Телах, і син його Тахан,
And Rephah was his son, and Resheph; his son was Telah, and his son was Tahan;
 και ραφη υἱοὶ αὐτοῦ ρασεφ και θαλε υἱοὶ αὐτοῦ θавн υἱὸς αὐτοῦ
- 26 син його Ладан, син його Аммігуд, син його Елішама,
Ladan was his son, Ammihud his son, Elishama his son,
 τῷ λαадан υἱῷ αὐτοῦ аμμιουδ υἱὸς αὐτοῦ елисама υἱὸς αὐτοῦ
- 27 син його Нон, син його Ісус.
Nun his son, Joshua his son.
 нонм υἱὸς αὐτοῦ ιησουе υἱὸς αὐτοῦ
- 28 А їхня посілість та місця їхнього оселення Бет-Ел та належні йому міста, а на схід Нааран, а на захід Гезер та належні йому міста, і Сихем та належні йому міста, аж до Аїї та належні х йому міст.
Their heritage and their living-places were Beth-el and its daughter-towns, and Naaran to the east, and Gezer to the west, with its daughter-towns, as well as Shechem and its daughter-towns as far as Azzah and its daughter-towns;
 και κατάσχεσις αὐτῶν και κατοικία αὐτῶν βαιθηλ και αἱ κῶμαι αὐτῆς κατ' ἀνατολὰς ναаран πρὸς δυσμαῖς γεζер και αἱ κῶμαι αὐτῆς και συχημ και αἱ κῶμαι αὐτῆς ἕως γαιαν και αἱ κῶμαι αὐτῆς
- 29 А на руки Манасієвих синів: Бет-Шеан та належні йому міста, Танах та належні йому міста, Мегіддо та належні йому міста, Дор та належні йому міста, у них сиділи сини Йосипа, Ізраїлевого сина.
And by the limits of the children of Manasseh, Beth-shean and its daughter-towns, Taanach, Megiddo, and Dor, with their daughter-towns. In these the children of Joseph, the son of Israel, were living.
 και ἕως ὁρίων υἱῶν манасση βαιθсаан και αἱ κῶμαι αὐτῆς θαанах και αἱ κῶμαι αὐτῆς και βαλαд και αἱ κῶμαι αὐτῆς μαγεδдо και αἱ κῶμαι αὐτῆς дор και αἱ κῶμαι αὐτῆς ἐν ταῦταις κατόκησαν οἱ υἱοὶ ιωσηφ υἱοῦ ισραηλ

- 30 Сини Асирові: Їмна, і Їшва, і Їшві, і Берія, та сестра їх Серах.
The sons of Asher: Imnah and Ishvah and Ishvi and Beriah and Serah, their sister.
υἱοὶ ἀσηρ ἰεμνα καὶ ἰσουα καὶ ἰσουι καὶ βεριγα καὶ σορε ἀδελφὴ αὐτῶν
- 31 А сини Берїїні: Хевер і Малкіїл, він батько Бірзаїта.
And the sons of Beriah: Heber and Malchiel, who was the father of Birzaith.
καὶ υἱοὶ βεριγα χαβερ καὶ μελχιηλ οὗτος πατὴρ берзаѿт
- 32 А Хевер породив Яфлета, і Шомера, і Хотам, і сестру їх Шую.
And Heber was the father of Japhlet and Shomer and Hotham and Shua, their sister.
καὶ χαβερ ἐγέννησεν τὸν ἰαφαληт καὶ τὸν самηρ καὶ τὸν хωθαμ καὶ τὴν сола ἀδελφὴν αὐτῶν
- 33 А сини Яфлетові: Пасах, і Бімхал, і Ашват, оце сини Яфлетові.
And the sons of Japhlet: Pasach and Bimhal and Ashvath. These are the sons of Japhlet.
καὶ υἱοὶ ἰαφαληт φεσηχι βαмаηλ καὶ ашѿт οὗτοι υἱοὶ ἰафаληт
- 34 А сини Шемерові: Ахі і Рогага, Яхебба та Арам.
And the sons of Shomer: Ahi and Rohgah, Jehubbah and Aram.
καὶ υἱοὶ сеμμηρ ахиουраога καὶ оѿа καὶ араμ
- 35 А сини Гелема, його брата: Цофах, і Їмна, і Шелеш, і Амал.
And the sons of Hotham, his brother: Zophah and Imna and Shelesh and Amal.
καὶ βανηελαμ ἀδελφοὶ αὐτοῦ софа καὶ ιμана καὶ сеλληс καὶ амаλ
- 36 Сини Цофахові: Суах, і Харнефер, і Шуал, і Бері, і Їмра,
The sons of Zophah: Suah and Harnepher and Shual and Beri and Imrah,
υἱοὶ софа хουχι арнафар καὶ соуал καὶ βари каὶ ιμαρη
- 37 Бецер, і Год, і Шамма, і Шілша, і Їтран, і Беера.
Bezer and Hod and Shamma and Shilshah and Ithran and Beera.
соβαλ каὶ оѿ каὶ сеμμα каὶ салиса каὶ ιεθран каὶ βεηра
- 38 А сини Єтерові: Єфунне, і Піспа, і Ара.
And the sons of Jether: Jephunneh and Pispah and Ara.
καὶ υἱοὶ ιεθер ιφινα каὶ φасфа каὶ ара
- 39 А сини Улли: Арах, і Ханніїл, і Різія.
And the sons of Ulla: Arah and Hanniel and Rizia.
καὶ υἱοὶ ола орег аηηλ каὶ ρазіа
- 40 Усе це Асирові сини, голови батьківських домів, вибрані лицарі вояки, голови начальників. А в родовідних книгах військових записано, число їхніх людей було двадцять і шість тисяч.
All these were the children of Asher, heads of their families, specially strong men of war, chiefs of the rulers. They were recorded in the army for war, twenty-six thousand men in number.
пάντες οὗτοι υἱοὶ ἀσηρ πάντες ἄρχοντες πατριῶν ἐκλεκτοὶ ἰσχυροὶ δυνάμει ἄρχοντες ἡγούμενοι ἀριθμὸς αὐτῶν εἰς παράταξιν τοῦ πολεμῆν ἀριθμὸς αὐτῶν ἄνδρες εἴκοσι ἕξ χιλιάδες
- 1 ¶ А Веніямин породив первородженого свого Беду, другого Ашбелу, і третього Ахраха,
And Benjamin was the father of Bela his oldest son, Ashbel the second, and Aharah the third,
καὶ βενιαμιν ἐγέννησεν τὸν βαλε πρωτότοκον αὐτοῦ καὶ ασβηλ τὸν δεῦτερον аара τὸν τρίτον
- 2 четвертого Наху, і п'ятого Рафу.
Nohah the fourth, and Rapha the fifth.
νοа τὸν τέταρτον καὶ ραφη τὸν πέμπτον
- 3 А в Бели були сини: Аддар, і Гера, і Авігуд,
And Bela had sons, Addar and Gera, the father of Ehud,
καὶ ἦσαν υἱοὶ τῷ βαλε αδερ καὶ гηра каὶ аѿиуд

- 4 i Авішуя, i Нааман, i Ахоах,
And Abishua and Naaman and Ahoah
καὶ ἀβίσουε καὶ νοομα καὶ ἀχια
- 5 i Гера, i Шефуфан, i Хурам.
And Gera and Shephuphan and Huram.
καὶ γηρα καὶ σωφαρφακ καὶ ωи
- 6 A оце сини Ехудові, вони були голови дому батьків, мешканців Геви, та переселено їх до Манахату:
And these are the sons of Ehud, heads of families of those living in Geba: Iglaam and Alemeth
οὗτοι υἱοὶ εὐδ οὗτοί εἰσιν ἄρχοντες πατριῶν τοῖς κατοικοῦσιν γαβее καὶ μετόκισαν αὐτοὺς εἰς манахати
- 7 i Нааман, i Ахія, i Гера, він їх переселив, i породив Уззу та Ахихуда.
And Naaman and Ahijah and Gera; and Iglaam was the father of Uzza and Ahihud.
καὶ νοομα καὶ ἀχια καὶ γηρα οὗτος γλαам καὶ ἐγέννησεν τὸν ναана καὶ τὸν ἀχιχуд
- 8 A Шахараїм породив дітей на моавському полі по тому, як він відіслав своїх жінок Хушім та Баару.
And Shaharaim became the father of children in the country of the Moabites after driving out Hushim and Beerah his wives;
καὶ σαарηи ἐγέννησεν ἐν τῷ πεδίῳ μοαβ μετὰ τὸ ἀποστεῖλαι αὐτὸν ωσιμ καὶ τὴν βαада γυναῖκα αὐτοῦ
- 9 I породив він від Ходеш, своєї жінки: Йовава, i Цівію, i Мешу, i Малкам,
And by Hodesh his wife he became the father of Jobab and Zibia and Mesha and Malcam.
καὶ ἐγέννησεν ἐκ τῆς ἀδα γυναῖκός αὐτοῦ τὸν ιωβαβ καὶ τὸν σεβια καὶ τὸν миса καὶ τὸν мелгам
- 10 i Суц, i Сохію, i Мірму, це сини його, голови батьківських домів.
And Jeuz and Shachia and Mirmah. These were his sons, heads of families.
καὶ τὸν ιαωс καὶ τὸν саβια καὶ τὸν марма οὗτοι ἄρχοντες πατριῶν
- 11 A від Хушім він породив Авітува та Елпаала.
And Hushim became the father of Abitub and Elpaal.
καὶ ἐκ τῆς ωсиμ ἐγέννησεν τὸν абитωб καὶ τὸν алпаал
- 12 A сини Елпаалові: Евер, i Міш'ам, i Шемер, він збудував Оно й Лод та належні йому міста.
And the sons of Elpaal: Eber and Misham and Shemed (he was the builder of Ono and Lod and their daughter-towns);
καὶ υἱοὶ алпаал ωβηδ мессаам сеμηр οὗτος ἐκοδόμησεν τὴν онω καὶ τὴν лод καὶ τὰς κόμας αὐτῆς
- 13 A Берія та Шема вони голови дому батьків, мешканців Айялону; вони вигнали мешканців Гату.
And Beriah and Shema, who were heads of the families of those who were living in Aijalon, who put to flight the people living in Gath;
καὶ берига καὶ сама οὗτοι ἄρχοντες τῶν πατριῶν τοῖς κατοικοῦσιν аилам καὶ οὗτοι ἐξεδίωξαν τοὺς κατοικοῦντας γεθ
- 14 A Ахію, Шашак i Єремот,
And their brothers Shashak and Jeremoth.
καὶ ἀδελφός αὐτοῦ σωσηк καὶ иаримωθ
- 15 i Зевадія, i Арад, i Адер,
And Zebadiah and Arad and Eder
καὶ ζαβαдиа καὶ ωρηр καὶ ωδηδ
- 16 i Михаїл, i Їшпа, i Йоха сини Берії.
And Michael and Ishpah and Joha, the sons of Beriah;
καὶ михаηλ καὶ иεфа καὶ иωха υἱοὶ барига
- 17 A Зевадія, i Мешуллам, i Хізкі, i Хевер,
And Zebadiah and Meshullam and Hizki and Heber
καὶ ζαβαдиа καὶ мосоλλαμ καὶ азаки καὶ абар

- 18 і Ішмерай, і Ізлія, і Йовав, сини Елпаалові.
And Ishmerai and Izliah and Jobab, the sons of Elpaal;
 και ισαμαρι και ιεζλια και ιωβαβ υιοι ελφρααλ
- 19 А Яким, і Зіхрі, і Завді,
And Jakim and Zichri and Zabdi
 και ιακιμ και ζεχρι και ζαβδι
- 20 і Еліенай, і Ціллетай, і Еліїл,
And Elienai and Zillethai and Eliel
 και ελιωηναι και σαлθι και елиηли
- 21 і Адая, і Берая, і Шімрат, сини Шімеїсві.
And Adayah and Beraiah and Shimrath, the sons of Shimei;
 και адаиа και βαραια και самараθ υιοι самαῑ
- 22 А Ішпан, і Евер, і Еліїл,
And Ishpan and Eber and Eliel
 και ισфан και ωβηδ και елелл
- 23 і Авдон, і Зіхрі, і Ханан,
And Abdon and Zichri and Hanan
 και αβαδων και ζεχρι και αναη
- 24 і Хананія, і Елам, і Анототія,
And Hananiah and Elam and Anathothijah
 και αναηια και амври και аилаη και αναθωθια
- 25 і Іфдея, і Пенуїл, сини Шашакові.
And Iphdeiah and Penuel, the sons of Shashak;
 και аθην και ιεφερια και фелιηл υιοι шωσηк
- 26 А Шамшерай, і Шехарія, і Аталія,
And Shamsherai and Shehariah and Athaliah
 και самсариа και саариа και оγοθολια
- 27 і Яарешія, і Еліія, і Зіхрі, сини Єрохамові.
And Jaareshiah and Elijah and Zichri, the sons of Jeremoth.
 και ιαρασια και ηλια και ζεχρι υιοι ιραση
- 28 Оте голови дому батьків за їхніми нащадками, голови, що вони сиділи в Єрусалимі.
These were heads of families in their generations; chief men: these were living in Jerusalem.
 ουτοι αρχοντες πατριων κατα γενεσεις αυτων αρχοντες ουτοι κατѳκησαν εν ιερουσαλημ
- 29 А в Гів'оні сиділи: батько Гів'ону, а ім'я його жінці Мааха,
And in Gibeon was living the father of Gibeon, Jeiel, whose wife's name was Maacah;
 και εν γαβαων κατѳκησεν πατηρ γαβαων και ονομα γουαικι αυτου μααχα
- 30 і первороджений син його Авдон, і Цур, і Кіш, і Баал, і Надав,
And his oldest son Abdon, and Zur and Kish and Baal and Ner and Nadab
 και υιος αυτης ο πρωτοτοκος αβαδων και σουρ και кир και βαал και νηρ και ναδαβ
- 31 і Гедор, і Ахіо, і Зехер.
And Gedor and Ahio and Zechariah and Mikloth.
 και γεδουρ και αδελφος αυτου και ζαχουρ και μακαλωθ

- 32 А Міклот породив Шім'у. І вони теж сиділи в Єрусалимі, при братах своїх, зо своїми братами.
And Mikloth was the father of Shimeah. And they were living with their brothers in Jerusalem opposite their brothers.
 και μακαλωθ ἐγέννησεν τὸν σεμαα και γὰρ οὗτοι κατέναντι τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν κατόκησαν ἐν ἱερουσαλημ μετὰ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν
- 33 ¶ А Нер породив Кіша. А Кіш породив Саула, а Саул породив Йонатана, і Малкі-Шуя, і Авінадава, і Ешбаала.
And Ner was the father of Abner, and Kish was the father of Saul, and Saul was the father of Jonathan and Malchi-shua and Abinadab and Eshbaal.
 και νηρ ἐγέννησεν τὸν κισ και κισ ἐγέννησεν τὸν σαουλ και σαουλ ἐγέννησεν τὸν ιωναθαν και τὸν μελχισουε και τὸν αμιναδαβ και τὸν ασαβαλ
- 34 А син Йонатанів Мерів-Баал, а Мерів-Баал породив Міху.
And the son of Jonathan was Merib-baal; and Merib-baal was the father of Micah.
 και υἱοὶ ιωναθαν μεριβαал και μεριβαал ἐγέννησεν τὸν миха
- 35 А сини Міхи: Пітон, і Мелех, і Тареа, і Ахаз.
And the sons of Micah: Pithon and Melech and Tarea and Ahaz.
 και υἱοὶ миха фиθων και мелхл και थेреее και ахаз
- 36 А Ахаз породив Єгоадду, а Єгоадда породив Алемета, і Азмавета, і Зімрі: а Зімрі породив Моцу.
And Ahaz was the father of Jehoaddah; and Jehoaddah was the father of Alemeth and Azmaveth and Zimri; and Zimri was the father of Moza;
 και ахаз ἐγέννησεν τὸν ιωιαδα και ιωιαδα ἐγέννησεν τὸν γαλεмаθ και τὸν асмωθ και τὸν ζамбри και ζамбри ἐγέννησεν τὸν мαιса
- 37 А Моца породив Бін'ю, його син Рафа, його син Ел'аса, його син Ацел.
And Moza was the father of Binea: Raphah was his son, Eleasah his son, Azel his son;
 και мαιса ἐγέννησεν τὸν баана рафаиа υἱὸς αὐτοῦ еласа υἱὸς αὐτοῦ еσηл υἱὸς αὐτοῦ
- 38 А в Ацела було шестеро синів, а оце їхні імена: Азрікам, Бохеру, і Ізмаїл, і Шеар'я, і Овадія, і Ханан, усі вони сини Ацелові.
And Azel had five sons, whose names are: Azrikam, his oldest, and Ishmael and Sheariah and Obadiah and Hanan. All these were the sons of Azel.
 και τῷ еσηл ἕξ υἱοὶ και ταῦτα τὰ ὀνόματα αὐτῶν азрикам πρωτότοκος αὐτοῦ και исмаил και шариаа και аβдиа και анан πάντες οὗτοι υἱοὶ еσηл
- 39 А сини Ешека, брата його: первороджений його Улам, другий Єуш, третій Еліфелет.
And the sons of Eshek his brother: Ulam his oldest son, Jeush the second, and Eliphelet the third.
 και υἱοὶ аσηл ἀδελφοῦ αὐτοῦ аилам πρωτότοκος αὐτοῦ και иас ὁ δεῦτερος елиφαлет ὁ τρίτος
- 40 А Уламові сини були мужі хоробрі вояки, що натягували лука й що мали багато синів та онуків, сотню й п'ятдесят. Усі вони з Веніяминових синів.
And the sons of Ulam were men of war, bowmen, and had a great number of sons and sons' sons, a hundred and fifty. All these were the sons of Benjamin.
 και ἦσαν υἱοὶ аилам ισχυροὶ ἄνδρες δυνάμει τείνοντες τόξων και πληθύνοντες υἱοὺς και υἱοὺς τῶν υἱῶν ἑκατὸν πενήκοντα πάντες οὗτοι ἐξ υἱῶν βениαμιν
- 1 ¶ А ввесь Израїль був переписаний, й ось вони були записані в книзі Израїлевих царів. А Юда був переселений до Вавилону за своє спроневірення.
So all Israel was listed by their families; and, truly, they are recorded in the book of the kings of Israel. And Judah was taken away as prisoners to Babylon because of their sin.
 και πᾶς исраηл ὁ συλλοχισμὸς αὐτῶν και οὗτοι καταγεγραμμένοι ἐν βιβλίῳ τῶν βασιλέων исраηл και ιουδα μετὰ τῶν ἀποικισθέντων εἰς βαβυλῶνα ἐν ταῖς ἀνομίαις αὐτῶν
- 2 А перші мешканці, що сиділи в своїй посілості, по своїх містах, були: Израїль, священики, Левити та слуги храму.
Now the first to take up their heritage in their towns were: Israel, the priests, the Levites, and the Nethinim.
 και οἱ κατοικοῦντες πρότερον ἐν ταῖς κατασχέσεσιν αὐτῶν ἐν ταῖς πόλεσιν исраηл οἱ ἱερεῖς οἱ леυῖται και οἱ δεδομένοι
- 3 А в Єрусалимі сиділи з Юдиних синів, і з Веніяминових синів, і з синів Єфремових та Манасїїних:
And in Jerusalem there were living some of the sons of Judah, and of Benjamin, and of Ephraim and Manasseh;
 και ἐν ἱερουσαλημ κατόκησαν ἀπὸ τῶν υἱῶν ιουδα και ἀπὸ τῶν υἱῶν βениαμιν και ἀπὸ τῶν υἱῶν ефраим και манасση
- 4 Утай, син Аммігуда, сина Омрі, сина Імрі, сина Бані, з синів Переца, Юдиного сина.
Uthai, the son of Ammihud, the son of Omri, the son of Imri, the son of Bani, of the sons of Perez, the son of Judah.
 γωθι υἱὸς аммиуд υἱοῦ амри υἱὸν υἱῶν фарез υἱοῦ ιουδα
- 5 А з шілонян: первороджений Асая та сини його.
And of the Shilonites: Asaiah the oldest, and his sons.
 και ἐκ τῶν шилони асаиа πρωτότοκος αὐτοῦ και υἱοὶ αὐτοῦ

- 6 А з синів Зерахових: Суїл, та брати їх, шість сотень і дев'ятдесят.
And of the sons of Zerah: Jeuel, and their brothers, six hundred and ninety.
 ἐκ τῶν υἱῶν ζαρα ιηλ καὶ ἀδελφοὶ αὐτῶν ἑξακόσιοι καὶ ἐνενήκοντα
- 7 А з синів Веніяминових: Саллу, син Мешуллама, сина Годавії, сина Сенуї,
And of the sons of Benjamin: Sallu, the son of Meshullam, Judah, the son of Hassenuah,
 καὶ ἐκ τῶν υἱῶν βενιαμιν σαλω υἱὸς μοσολлам υἱοῦ ὠδοουα υἱοῦ санаа
- 8 і Ївнея, син Єрохамів; і Ела, син Уззі, сина Міхрі, і Мешуллам, син Шефатії, сина Реуїла, сина Ївнійї,
And Ibneiah, the son of Jeroham, and Elah, the son of Uzzi, the son of Michri, and Meshullam, the son of Shephatiah, the son of Reuel, the son of Ibnijah;
 καὶ ιβанаа υἱὸς ιραам καὶ οὗτοι υἱοὶ οὔζι υἱοῦ махрї καὶ маσσαлям υἱὸς сафатїа υἱοῦ рагорул υἱοῦ βанаїа
- 9 і брати їхні за їхніми пашадками, дев'ять сотень і п'ятдесят і шість. Усі ці мужі голови батьків, дому батьків своїх.
And their brothers, in the list of their generations, nine hundred and fifty-six. All these men were heads of families, listed by the names of their fathers.
 καὶ ἀδελφοὶ αὐτῶν κατὰ γενέσεις αὐτῶν ἐννακόσιοι πενήκοντα ἕξ πάντες οἱ ἄνδρες ἄρχοντες πατριῶν κατ' οἶκους πατριῶν αὐτῶν
- 10 А із священників: Єдая, і Єгоярів, і Яхін.
And of the priests: Jedaiah and Jehoiarib and Jachin
 καὶ ἀπὸ τῶν ἱερέων ιωδαε καὶ ιωарїм καὶ ιαχїν
- 11 А Азарія, син Хілкїїї, сина Мешуллама, сина Садока, сина Мерайота, сина Ахітава, управитель Божого дому;
And Azariah, the son of Hilkiah, the son of Meshullam, the son of Zadok, the son of Meraioth, the son of Ahitub, the ruler of the house of God;
 καὶ азарїа υἱὸς хелкїа υἱοῦ мосоллам υἱοῦ садок υἱοῦ марїаѠ υἱοῦ ахїтѠβ ἡγούμενος οἴκου τοῦ θεοῦ
- 12 і Адая, син Єрохама, сина Пашхура, сина Малкїїї; і Масай, син Адїїла, сина Яхзери, сина Мешуллама, сина Мешіллемїта, сина Іммера;
And Adaiah, the son of Jeroham, the son of Pashhur, the son of Malchijah, and Maasai, the son of Adiel, the son of Jahzerah, the son of Meshullam, the son of Meshillemith, the son of Immer;
 καὶ адаїа υἱὸς ιραам υἱοῦ πασхѠр υἱοῦ малхїа καὶ массаїа υἱὸς адїл υἱοῦ їаїа υἱοῦ мосоллам υἱοῦ маселмѠѠ υἱοῦ їммер
- 13 і брати їх, голови дому своїх батьків тисяча й сім сотень і шістдесят, дуже добрі мужі на працю в ділі Божого дому.
And their brothers, heads of their families, a thousand and seven hundred and sixty: able men, doing the work of the house of God.
 καὶ ἀδελφοὶ αὐτῶν ἄρχοντες οἴκων πατριῶν χίλιοι ἑπτακόσιοι ἑξήκοντα ἰσχυροὶ δυνάμει εἰς ἐργασίαν λειτουργίας οἴκου τοῦ θεοῦ
- 14 ¶ А з Левитів: Шемаїя, син Хассува, сина Азрікама, сина Хашав'ї, з синів Мерарї;
And of the Levites: Shemaiah, the son of Hasshub, the son of Azrikam, the son of Hashabiah, of the sons of Merari;
 καὶ ἐκ τῶν λευιτῶν самаїа υἱὸς асѠв υἱοῦ асрїкам υἱοῦ асабїа ἐκ τῶν υἱῶν мерарї
- 15 і Бакбаккар, Хереш, і Балал, і Маттанія, син Міхи, сина Зїхрі, сина Асафа;
And Bakbakkar, Heresh, and Galal, and Mattaniah, the son of Mica, the son of Zichri, the son of Asaph;
 καὶ бакбаккар καὶ ареш καὶ галал καὶ манθанїас υἱὸς мїха υἱοῦ зехрї υἱοῦ асаф
- 16 і Авадія, син Шемаї, сина Галала, сина Єдутуна; і Берехія, син Аси, сина Елкани, що сидів в осадах нетоф'ян.
And Obadiah, the son of Shemaiah, the son of Galal, the son of Jeduthun, and Berechiah, the son of Asa, the son of Elkanah, who were living in the small towns of the Netophathites.
 καὶ абдїа υἱὸς самаїа υἱοῦ галал υἱοῦ їдѠѠн καὶ берехїа υἱὸς асса υἱοῦ елкана ὁ κατοικῶν ἐν ταῖς κόμαις γεѠφатї
- 17 А придверні: Шаллум, і Аккув, і Талмон, і Ахіман, і брати їхні; Шаллум був голова.
And the door-keepers: Shallum and Akkub and Talmon and Ahiman and their brothers: Shallum was the chief.
 οἱ πύλωροὶ салѠм καὶ акув каὶ талман каὶ аїман каὶ ἀδελφοὶ αὐτῶν салѠм ὁ ἄρχѠн
- 18 І аж дотепер вони в царській брамі на схід, вони придверні таборів Левієвих синів.
Up till then they had been at the king's door to the east. They were door-keepers for the tents of the sons of Levi.
 καὶ ἕως ταῦτης ἐν τῇ πόλει τοῦ βασιλέως κατ' ἀνατολάς αὐταὶ αἱ πύλαι τῶν παρεμβολῶν υἱῶν леυї

- 19 А Шаллум, син Коре, сина Ев'ясафа, сина Кораха, і брати його з дому його батька, коравівці, на праці служби, стерегли пороги скинії, а їхні батьки були над Господнім табором, стерегли вхід.
And Shallum, the son of Kore, the son of Ebiasaph, the son of Korah, and his brothers, of his family, the Korahites, were responsible for everything which had to be done in connection with the order of worship, keepers of the doors of the Tent; their fathers had had the care of the tents of the Lord, being keepers of the doorway.
 και σαλωμ υιός κορη υιού αβιασαφ υιού κορε και οι αδελφοι αυτου εις οικον πατρος αυτου οι κοριται επι των εργων της λειτουργιας φυλάσσοντες τας φυλακας της σκηνης και πατερες αυτων επι της παρεμβολης κυριου φυλάσσοντες την εισοδον
- 20 І Пінхас, син Елеазарів, був над ними колись зверхником, і Господь був із ним.
In the past Phinehas, the son of Eleazar, had been ruler over them; may the Lord be with him!
 και φινεες υιός ελεαζαρ ηγουμενος ην επ' αυτων εμπροσθεν και ουτοι μετ' αυτου
- 21 Захаріій, син Мешелемії, був придверний при вході скинії заповідю.
Zechariah, the son of Meshelemiah, was keeper of the door of the Tent of meeting.
 ζαχαριας υιός μασαλαμ πυλωρός της θύρας της σκηνης του μαρτυριου
- 22 Усіх їх, вибраних на придверних при порогах, було двісті й дванадцять. Вони переписані по своїх осадах. Їх поставив Давид та прозорливець Самуїл за їх вірність.
There were two hundred and twelve whose business it was to keep the doorway. These were listed by families in the country places where they were living, whom David and Samuel the seer put in their responsible positions.
 παντες οι εκλεκτοι ταϊς πυλαις εν ταϊς πυλαις διακοσιοι και δεκα δυο ουτοι εν ταϊς αυλαις αυτων ο καταλογισμος αυτων τουτους εστησεν δαυιδ και σαμουηλ ο βλεπων τη πιστει αυτων
- 23 І вони та їхні сини були при брамах Господнього дому, дому скинії, за вартами.
So they and their sons had the care of the doors of the house of the Lord, the house of the Tent, as watchers.
 και ουτοι και οι υιοι αυτων επι των πυλων εν οικω κυριου εν οικω της σκηνης του φυλασσειν
- 24 На чотири боки були придверні: на схід, на захід, на північ, на південь.
There were keepers of the doors on the four sides, to the east, west, north, and south.
 κατα τους τεσσαρας ανεμους ησαν αι πυλαι κατα ανατολας θαλασσαν βορραν νότον
- 25 А брати їхні були по селах, мусіли приходити на сім день, від часу до часу, щоб бути з ними на службі,
And their brothers, in the country places where they were living, were to come in every seven days to be with them from time to time.
 και αδελφοι αυτων εν ταϊς αυλαις αυτων του εισπορευεσθαι κατα επτα ημερας απο καιρου εις καιρον μετα τουτου
- 26 бо в службі були чотири перші придверні, вони Левити; вони ж доглядали помешкань та скарбів Божого дому.
For the four chief door-keepers, who were Levites, had a special position, looking after the rooms and the store-houses of the house of God.
 οτι εν πιστει εισιν τεσσαρες δυνατοι των πυλων οι λευιται ησαν επι των παστοφοριων και επι των θησαυρων οικου του θεου
- 27 І вони всю ніч перебували навколо Божого дому, бо на них був обов'язок варти, і вона щоранку відмикали двері.
Their sleeping-rooms were round the house of God, for they had the care of it, and were responsible for opening it morning by morning.
 και περικυκλω οικου του θεου παρεβαλουσιν οτι επ' αυτοις φυλακη και ουτοι επι των κλειδων το πρωι πρωι ανοιγειν τας θύρας του ιερου
- 28 І з них були дехто коло службового посуду, бо за числом його приносили, і за числом його виносили.
Certain of them had the care of the vessels used in worship, to keep an account of them when they came in and when they were taken out again.
 και εξ αυτων επι τα σκευη της λειτουργιας οτι εν αριθμω εισοισουσιν αυτα και εν αριθμω εξοισουσιν αυτα
- 29 І з них дехто були призначені до посуду та до всяких святих речей: і над пшеничною мукою, і над вином, і над оливою, і над ладаном, і над пахощами.
And some of them were responsible for the holy things and for the vessels of the holy place, and the meal and the wine and the oil and the perfume and the spices.
 και εξ αυτων καθεσταμενοι επι τα σκευη και επι παντα τα σκευη τα αγια και επι της σεμιδαλεως του οινου του ελαιου του λιβανωτου και των αρωματων
- 30 А з священничих синів були ті, що мішали запашне на кадило.
And some of the sons of the priests were responsible for crushing the spices.
 και απο των υιων των ιερεων ησαν μυρεψοι του μυρου και εις τα αρωματα
- 31 А Маттітія з Левитів, він первороджений коравівця Шаллума, був у службі над справою сковорід.
And Mattithiah, one of the Levites, the oldest son of Shallum the Korahite, was responsible for cooking the flat cakes.
 και ματταθιας εκ των λευιτων ουτος ο πρωτοτοκος τω σαλωμ τω κοριτη εν τη πιστει επι τα εργα της θυσιας του τηγανου του μεγάλου ιερεως

- 32 А з синів кеґатівців, з їхніх братів, були над хлібом показним, щоб приготувати щосуботи.
And some of their brothers, sons of the Kohathites, were responsible for the holy bread which was put in order before the Lord, to get it ready every Sabbath.
 και βαναιας ο κααθιτης εκ των αδελφων αυτων επι των αρτων της προθεσεως του ετοιμασαι σαββατον κατα σαββατον
- 33 А оце співаки, голови батьківських домів Левитів, по кімнатах, були вільні від іншої праці, бо вдень та вночі були вони при своїй роботі.
And these were those who had the ordering of the music and songs, heads of families of the Levites, who were living in the rooms, and were free from other work, for their work went on day and night.
 και ουτοι ψαλτωδοι αρχοντες των πατριων των λευιτων διατεταγμενα εφημερια οτι ημερα και νυξ επ' αυτοις εν τοις εργοις
- 34 Оце голови батьківських домів Левитів за їхніми нащадками, голови, що сиділи в Єрусалимі.
These were heads of families of the Levites in their generations, chief men; they were living at Jerusalem.
 ουτοι αρχοντες των πατριων των λευιτων κατα γενεσεις αυτων αρχοντες ουτοι κατοκησαν εν ιερουσαλημ
- 35 ¶ А в Гів'оні сиділи: батько Гів'ону Єїл, а ім'я його жінці Мааха,
And in Gibeon was living the father of Gibeon, Jeiel, whose wife's name was Maacah;
 και εν γαβαων κατοκησεν πατηρ γαβαων ηηλ και ονομα γυναικος αυτου μοωχα
- 36 і первороджений син його Авдон, і Цур, і Кіш, і Баал, і Нер, і Надав,
And Abdon his oldest son, and Zur and Kish and Baal and Ner and Nadab
 και υιος αυτου ο πρωτοτοκος αβαδων και σур και кис και βαал και νηρ και ναδαβ
- 37 і Гедор, і Ахіо, і Захарій, і Міклот.
And Gedor and Ahio and Zechariah and Mikloth
 και γεδουρ και αδελφος και ζαχαρια και μακελλωθ
- 38 А Міклот породив Шім'ама. І вони теж сиділи в Єрусалимі при братах своїх, зо своїми братами.
Mikloth was the father of Shimeam. They were living with their brothers in Jerusalem opposite their brothers.
 και μακελλωθ εγεννησεν τον σαμαα και ουτοι εν μεσφ των αδελφων αυτων κατοκησαν εν ιερουσαλημ μετα των αδελφων αυτων
- 39 А Нер породив Кіша, а Кіш породив Саула, а Саул породив Йонатана, і Малкі-Шую, і Авінадава, і Ешбаала.
And Ner was the father of Kish; and Kish was the father of Saul; and Saul was the father of Jonathan and Malchi-shua and Abinadab and Eshbaal.
 και νηρ εγεννησεν τον кис και кис εγεννησεν τον саουλ και саουλ εγεννησεν τον ιωναθαν και τον мелχисουе και τον аминадаβ και τον ιсβαал
- 40 А син Йонатанів Мерів-Баал, а Мерів-Баал породив Міху.
And the son of Jonathan was Merib-baal; and Merib-baal was the father of Michu.
 και υιος ιωναθαν μαριβαал και μαριβαал εγεννησεν τον миха
- 41 А сини Міхи: Пігон, і Мелех, і Тахрея.
And the sons of Micah: Pithon and Melech and Tahrea and Ahaz.
 και υιοι миха фαιθων και малах και тарах
- 42 А Ахаз породив Яру, а Яра породив Алмета, і Азмавета, і Зімірі. А Зімірі породив Моцу.
And Ahaz was the father of Jarah; and Jarah was the father of Alemeth and Azmaveth and Zimri; and Zimri was the father of Moza.
 και аhаз εγεννησεν τον ιαδα και ιаδα εγεννησεν τον γαλεμεθ και τον γαζμωθ και τον ζαμβри και ζαμβри εγεννησεν τον маса
- 43 А Моца породив Бін'ю, його син Рефая, його син Ел'аса, його син Азел.
And Moza was the father of Binea; and Rephaiah was his son, Eleasah his son, Azel his son.
 και маса εγεννησεν τον баана рафаиа υιος αυτου елааса υιος αυτου еσηл υιος αυτου
- 44 А в Ацела було шестеро синів, а оце їхні імена: Азрікам, Бохеру, і Ізмаїл, і Шеар'я, і Овадія, і Ханан, оце сини Ацелові.
And Azel had five sons, whose names are: Azrikam, his oldest son, and Ishmael and Sheariah and Obadiah and Hanan: these were the sons of Azel.
 και τφ еσηл εх υιοι και ταυτα та ονόματα αυτων есδрикам πρωτοτοκος αυτου ιсмаηл και сариа και аβдиа και аhан ουτοι υιοι еσηл
- 1 ¶ А филистимляни воювали з Ізраїлем. І побігли Ізраїлеві мужі перед филистимлянами, і падали трупами на горі Гілбоа.
Now the Philistines were fighting against Israel; and the men of Israel went in flight before the Philistines, falling down wounded in Mount Gilboa.
 και αλλόφυλοι επολέμησαν προς ιсраηл και εφυγον απο προσопου αλλοφύλων και επεσον τραυματια εν ορει γελβουе

- 2 **I гналися филистимляни за Саулом та за його синами. I повбивали филистимляни Йонатана, i Авинадава, i Малкі-Шуя, Саулових синів...**
And the Philistines went hard after Saul and his sons, and put to death Jonathan and Abinadab and Malchi-shua, the sons of Saul.
καὶ κατεδίωξαν ἀλλόφυλοι ὀπίσω σαουλ καὶ ὀπίσω υἱῶν αὐτοῦ καὶ ἐπάταξαν ἀλλόφυλοι τὸν ἰωναθαν καὶ τὸν ἀμιναδαβ καὶ τὸν μελχισουε υἱοὺς σαουλ
- 3 **I став бій тяжкий для Саула, i лучники кинулися на нього, i він злякався тих лучників.**
And the fight was going against Saul, and the archers came across him, and he was wounded by the archers.
καὶ ἐβαρύνθη ὁ πόλεμος ἐπὶ σαουλ καὶ εὗρον αὐτὸν οἱ τοξόται ἐν τοῖς τόξοις καὶ πόνοις καὶ ἐπόνεσεν ἀπὸ τῶν τόξων
- 4 **I сказав Саул до свого зброєноші: Витягни меча свого, i пробий мене ним, щоб не прийшли ці необрізани, i не знущалися надо мною! Та не хотів зброєноша, бо дуже боявся. Тоді взяв Саул меча та й упав на нього...**
Then Saul said to the servant who had the care of his arms, Take your sword and put it through me, before these men without circumcision come and make sport of me. But his servant, full of fear, would not do so. Then Saul took out his sword, falling on it himself.
καὶ εἶπεν σαουλ τῷ αἵρωντι τὰ σκεύη αὐτοῦ σπάσαι τὴν ῥομφαίαν σου καὶ ἐκκέντησόν με ἐν αὐτῇ μὴ ἔλθωσιν οἱ ἀπερίτμητοι οὗτοι καὶ ἐμπαίζωσίν μοι καὶ οὐκ ἐβούλετο ὁ αἵρων τὰ σκεύη αὐτοῦ ὅτι ἐφοβεῖτο σφόδρα καὶ ἔλαβεν σαουλ τὴν ῥομφαίαν καὶ ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτήν
- 5 **I побачив зброєноша, що помер Саул, i впав i він на меча, та й помер...**
And when his servant saw that Saul was dead, he did the same, and came to his death.
καὶ εἶδεν ὁ αἵρων τὰ σκεύη αὐτοῦ ὅτι ἀπέθανεν σαουλ καὶ ἔπεσεν καὶ γε αὐτὸς ἐπὶ τὴν ῥομφαίαν αὐτοῦ καὶ ἀπέθανεν
- 6 **I помер Саул i трое синів його, та весь його дім померли разом.**
So death overtook Saul and his three sons; all his family came to an end together.
καὶ ἀπέθανεν σαουλ καὶ τρεῖς υἱοὶ αὐτοῦ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ καὶ πᾶς ὁ οἶκος αὐτοῦ ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἀπέθανεν
- 7 **I побачили всі ізраїльтяни, що мешкали в долині, що всі втікають, та що помер Саул та сини його, то покидали свої міста й повтікали, а филистимляни поприходили, й осілися в них ...**
And when all the men of Israel who were in the valley saw that the men of Israel had gone in flight and that Saul and his sons were dead, they went in flight away from their towns; and the Philistines came and took them for themselves.
καὶ εἶδεν πᾶς ἀνὴρ ἰσραηλ ὃ ἐν τῷ αὐλῶνι ὅτι ἐφυγεν ἰσραηλ καὶ ὅτι ἀπέθανεν σαουλ καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ κατέλιπον τὰς πόλεις αὐτῶν καὶ ἐφυγον καὶ ἦλθον ἀλλόφυλοι καὶ κατώκησαν ἐν αὐταῖς
- 8 **¶ I сталося другого дня, i прийшли филистимляни, щоб пообдирати трупи, та й знайшли Саула та синів його, що лежали на горі Гілбоа.**
Now the day after, when the Philistines came to take their goods from the dead, they saw Saul and his sons dead in Mount Gilboa.
καὶ ἐγένετο τῇ ἐχομένῃ καὶ ἦλθον ἀλλόφυλοι τοῦ σκυλευῖν τοὺς τραυματίας καὶ εὗρον τὸν σαουλ καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ πεπτωκότας ἐν τῷ ὄρει γελβουε
- 9 **I вони пообдирали його, i понесли голову його та зброю його, i послали в филистимські краї навколо, щоб сповістити в домах своїх божків та народові.**
And they took everything off him, and took his head and his war-dress, and sent word into the land of the Philistines round about to give the news to their gods and to the people.
καὶ ἐξέδυσαν αὐτὸν καὶ ἔλαβον τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ καὶ ἀπέστειλαν εἰς γῆν ἀλλοφύλων κύκλῳ τοῦ εὐαγγελίσασθαι τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν καὶ τῷ λαῷ
- 10 **I вони поклали зброю його в домі свого бога, а голову його прибили в домі Дагона.**
And they put his war-dress in the house of their gods, and put up his head in the house of Dagon.
καὶ ἔθηκαν τὰ σκεύη αὐτοῦ ἐν οἴκῳ θεοῦ αὐτῶν καὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ ἔθηκαν ἐν οἴκῳ δαγῶν
- 11 **I почув увесь гілеадський Явеш про все, що филистимляни зробили Саулові,**
And when the news came to Jabesh-gilead of what the Philistines had done to Saul,
καὶ ἤκουσαν πάντες οἱ κατοικοῦντες γαλααδ ἅπαντα ἃ ἐποίησαν ἀλλόφυλοι τῷ σαουλ καὶ τῷ ἰσραηλ
- 12 **i встали всі хоробрі, i понесли Саулове тіло та тіла синів його, i принесли до Явешу, та й поховали їхні кості під дубом в Явеші, i постили сім день.**
All the fighting-men came up and took away Saul's body and the bodies of his sons, and took them to Jabesh, and put their bones to rest under the oak-tree in Jabesh, and took no food for seven days.
καὶ ἠγέρθησαν ἐκ γαλααδ πᾶς ἀνὴρ δυνατὸς καὶ ἔλαβον τὸ σῶμα σαουλ καὶ τὸ σῶμα τῶν υἱῶν αὐτοῦ καὶ ἤνεγκαν αὐτὰ εἰς ἰαβις καὶ ἔθαψαν τὰ ὀστᾶ αὐτῶν ὑπὸ τὴν δρῦν ἐν ἰαβις καὶ ἐνήστευσαν ἑπτὰ ἡμέρας
- 13 **I помер Саул за своє беззаконня, що він ним спроневірився проти Господа через Господнє слово, якого не тримався, а також через те, що питався віщого духа, щоб вивідати,**
So death came to Saul because of the sin which he did against the Lord, that is, because of the word of the Lord which he kept not; and because he went for directions to one who had an evil spirit,
καὶ ἀπέθανεν σαουλ ἐν ταῖς ἀνομίαις αὐτοῦ αἷς ἠνόμησεν τῷ κυρίῳ κατὰ τὸν λόγον κυρίου διότι οὐκ ἐφύλαξεν ὅτι ἐπηρώτησεν σαουλ ἐν τῷ ἐγγαστριμύθῳ τοῦ ζητῆσαι καὶ ἀπεκρίνατο αὐτῷ σαμουηλ ὁ προφήτης

- 14 a не вивідував від Господа. І Він убив його, а царство його передав Давидові, Сесесвому синові.
And not to the Lord: for this reason, he put him to death and gave the kingdom to David, the son of Jesse.
 και οὐκ ἐζήτησεν κύριον και ἀπέκτεινεν αὐτὸν και ἐπέστρεψεν τὴν βασιλείαν τῷ δαυιδ υἱῷ ιεσσαί
- 1 ¶ I зібрався ввесь Ізраїль до Давида в Хеврон, говорячи: Оце ми кість твоя та тіло твоє!
Then all Israel came together to David at Hebron, and said, Truly, we are your bone and your flesh.
 και ἦλθεν πᾶς ἰσραηλ πρὸς δαυιδ ἐν χεβρων λέγοντες ἰδοὺ ὀστά σου και σάρκες σου ἡμεῖς
- 2 I давниш, коли Саул був царем, ти водив та приводив Ізраїля на війну. І сказав Господь, Бог твій, тобі: Ти будеш пасти народа Мого, Ізраїля, і ти будеш князем над народом Моїм, Ізраїлем.
In the past, when Saul was king, it was you who went at the head of Israel when they went out or came in; and the Lord your God said to you, You are to be the keeper of my people Israel, and their ruler.
 και ἐχθὲς και τρίτην ὄντος σαουλ βασιλέως σὺ ἦσθα ὁ ἐξάγων και εἰσάγων τὸν ἰσραηλ και εἶπεν κύριος ὁ θεός σου σοι σὺ ποιμανεῖς τὸν λαὸν μου τὸν ἰσραηλ και σὺ ἔση εἰς ἡγούμενον ἐπὶ ἰσραηλ
- 3 I прийшли всі Ізраїлеві старші в Хеврон, а Давид склав із ними умову в Хевроні перед Господнім лицем. І помазали вони Давида царем над Ізраїлем, за Господнім словом через Самуїла.
So all the responsible men of Israel came to the king at Hebron; and David made an agreement with them in Hebron before the Lord; and they put the holy oil on David and made him king over Israel, as the Lord had said by Samuel.
 και ἦλθον πάντες πρεσβύτεροι ἰσραηλ πρὸς τὸν βασιλέα εἰς χεβρων και διέθετο αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς δαυιδ διαθήκη ἐν χεβρων ἐναντίον κυρίου και ἔχρισαν τὸν δαυιδ εἰς βασιλέα ἐπὶ ἰσραηλ κατὰ τὸν λόγον κυρίου διὰ χειρὸς σαμουηλ
- 4 I пішов Давид та ввесь Ізраїль до Єрусалиму, він Євус, і там були євусеяни, мешканці того краю.
Then David and all Israel went to Jerusalem (which is Jebus); and the Jebusites, the people of the land, were there.
 και ἐπορεύθη ὁ βασιλεὺς και ἄνδρες ἰσραηλ εἰς ἱερουσαλημ αὕτη ἰεβους και ἐκεῖ οἱ ἰεβουσαῖοι οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν
- 5 I сказали мешканці Євусу до Давида: Ти не ввійдеш сюди! Та здобув Давид твердиню Сіон, він Місто Давида.
And the people of Jebus said to David, You will not come in here. But still, David took the strong place of Zion, which is the town of David.
 εἶπαν δὲ οἱ κατοικοῦντες ἰεβους τῷ δαυιδ οὐκ εἰσελεύσῃ ὧδε και προκατελάβετο τὴν περιοχὴν σιων αὕτη ἡ πόλις δαυιδ
- 6 I сказав Давид: Кожен, хто найперше поб'є євусеянина, той стане за голову та за зверхника. І ввійшов найперше Йоав, син Церуїн, і став за голову.
And David said, The first to overcome the Jebusites will be chief and captain. And Joab, the son of Zeruiah, went up first, and became chief.
 και εἶπεν δαυιδ πᾶς τύπτων ἰεβουσαῖον ἐν πρώτοις και ἔσται εἰς ἄρχοντα και εἰς στρατηγὸν και ἀνέβη ἐπ' αὐτὴν ἐν πρώτοις ἰωαβ υἱὸς σαρουια και ἐγένετο εἰς ἄρχοντα
- 7 I осівся Давид у твердині, тому назвав ім'я її: Давидове Місто.
And David took the strong tower for his living-place, so it was named the town of David.
 και ἐκάθισεν δαυιδ ἐν τῇ περιοχῇ διὰ τοῦτο ἐκάλεσεν αὐτὴν πόλιν δαυιδ
- 8 I він збудував місто навколо, від Мілло й аж навколо, а Йоав відновив решту міста.
And he took in hand the building of the town all round, starting from the Millo; and Joab put the rest of the town in order.
 και ὠκοδόμησεν τὴν πόλιν κύκλῳ και ἐπολέμησεν και ἔλαβεν τὴν πόλιν
- 9 I Давид ставав усе більшим, а Господь Саваот був із ним.
And David became greater and greater in power, because the Lord of armies was with him.
 και ἐπορεύετο δαυιδ πορευόμενος και μεγαλυνόμενος και κύριος παντοκράτωρ μετ' αὐτοῦ
- 10 ¶ А оце голови Давидових лицарів, що хоробро трудилися з ним у його царстві, з усім Ізраїлем, щоб настановити його царем, за Господнім словом, над Ізраїлем.
Now these are the chief of David's men of war who were his strong supporters in the kingdom, and, with all Israel, made him king, as the Lord had said about Israel.
 και οὗτοι οἱ ἄρχοντες τῶν δυνατῶν οἱ ἦσαν τῷ δαυιδ οἱ κατισχύοντες μετ' αὐτοῦ ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ μετὰ παντὸς ἰσραηλ τοῦ βασιλεύσαι αὐτὸν κατὰ τὸν λόγον κυρίου ἐπὶ ἰσραηλ
- 11 А оце число Давидових лицарів: Яшов'ам, син Гахмоні, голова тридцяти, він махнув своїм списом і побив за один раз три сотні!
This is the list of David's men of war: Ishbaal, the son of a Hachmonite, the chief of the three: he put to death three hundred at one time with his spear.
 και οὗτος ὁ ἀριθμὸς τῶν δυνατῶν τοῦ δαυιδ ιεσεβααλ υἱὸς αχαμανι πρῶτος τῶν τριάκοντα οὗτος ἐσπάσατο τὴν ῥομφαίαν αὐτοῦ ἅπαξ ἐπὶ τριακοσίους τραυματίας ἐν καιρῷ ἐνί
- 12 А за ним Елеазар, син Додо, ахох'янин, він один із трьох лицарів.
And after him was Eleazar, the son of Dodo the Ahohite, who was one of the three great fighters.
 και μετ' αὐτὸν ελεαζαρ υἱὸς δωδαί ὁ αχωχι οὗτος ἦν ἐν τοῖς τρισὶν δυνατοῖς

- 13 Він був із Давидом у Пас-Дамімі, а филистимляни зібралися там на бій. І була там ділянка поля, повна ячменю, а народ утікав перед филистимлянами.
He was with David at Pas-dammim, where the Philistines had come together for the fight, near a bit of land full of barley; and the people went in flight before the Philistines.
οὗτος ἦν μετὰ δαυιδ ἐν φασοδομῖν καὶ οἱ ἀλλόφυλοι συνήχθησαν ἐκεῖ εἰς πόλεμον καὶ ἦν μερὶς τοῦ ἀγροῦ πλήρης κριθῶν καὶ ὁ λαὸς ἔφυγεν ἀπὸ προσώπου ἀλλοφύλων
- 14 Та вони стали посеред ділянки, і врятували її та й побили филистимлян. І Господь подав велику перемогу!
And he took up his position in the middle of the bit of land, and kept back their attack, and overcame the Philistines; and the Lord gave a great salvation.
καὶ ἔστη ἐν μέσῳ τῆς μερίδος καὶ ἔσωσεν αὐτήν καὶ ἐπάταξεν τοὺς ἀλλοφύλους καὶ ἐποίησεν κύριος σωτηρίαν μεγάλην
- 15 І зійшли трое з тих тридцяти на переді на скелю до Давида, до печери Адуллам. А филистимський табір таборував у долині Рефаїм.
And three of the thirty went down to David, to the rock, into the strong place of Adullam; and the army of the Philistines had taken up their position in the valley of Rephaim.
καὶ κατέβησαν τρεῖς ἐκ τῶν τριάκοντα ἀρχόντων εἰς τὴν πέτραν πρὸς δαυιδ εἰς τὸ σπήλαιον οδολλαμ καὶ παρεμβολὴ τῶν ἀλλοφύλων παρεμβεβλήκει ἐν τῇ κοιλάδι τῶν γιγάντων
- 16 Давид же був тоді в твердині, а филистимська залога була тоді в Вифлєсмї.
At that time David had taken cover in the strong place, and an armed force of the Philistines was in Beth-lehem.
καὶ δαυιδ τότε ἐν τῇ περιοχῇ καὶ τὸ σύστημα τῶν ἀλλοφύλων τότε ἐν βαιθλεεμ
- 17 І спрагнув Давид та й сказав: Хто напоїть мене водою з вифлєсмської криниці, що в брамі?
And David, moved by a strong desire, said, If only someone would give me a drink of the water from the water-hole of Beth-lehem by the doorway into the town!
καὶ ἐπεθύμησεν δαυιδ καὶ εἶπεν τίς ποτιεῖ με ὕδωρ ἐκ τοῦ λάκκου βαιθλεεμ τοῦ ἐν τῇ πύλῃ
- 18 І продерлися ці трое до филистимського табору, і зачерпнули води з вифлєсмської криниці, що в брамі. І вони винесли й принесли до Давида, та Давид не схотів її пити, і вилив її для Господа,
So the three, forcing a way through the Philistine army, got water from the water-hole of Beth-lehem, by the doorway into the town, and took it back to David; but David would not take it, but made an offering of it, draining it out to the Lord,
καὶ διέρρηξαν οἱ τρεῖς τὴν παρεμβολὴν τῶν ἀλλοφύλων καὶ ὕδρευσαντο ὕδωρ ἐκ τοῦ λάκκου τοῦ ἐν βαιθλεεμ ὃς ἦν ἐν τῇ πύλῃ καὶ ἔλαβον καὶ ἤλθον πρὸς δαυιδ καὶ οὐκ ἠθέλησεν δαυιδ τοῦ πιεῖν αὐτὸ καὶ ἔσπεισεν αὐτὸ τῷ κυρίῳ
- 19 та й сказав: Борони мене, Боже мій, чинити таке! Чи я буду пити кров цих мужів, що ходили, наражаючи життя своє? Бо життям своїм вони принесли її! І не хотів він пити її. Оце зро били трое цих лицарів.
Saying, By my God, far be it from me to do this! How may I take as drink the life-blood of these men who have put their lives in danger? so he did not take it. These things did the three great men of war.
καὶ εἶπεν Ἰεεὺς μοι ὁ θεὸς τοῦ ποιῆσαι τὸ ῥῆμα τοῦτο εἰ αἷμα ἀνδρῶν τούτων πίομαι ἐν ψυχαῖς αὐτῶν ὅτι ἐν ψυχαῖς αὐτῶν ἤνεγκαν αὐτὸ καὶ οὐκ ἐβούλετο πιεῖν αὐτὸ ταῦτα ἐποίησαν οἱ τρεῖς δυνατ οἱ
- 20 А Авшай, Йоавів брат, він голова тих трьох. І він махнув своїм списом і побив три сотні! І він мав найславніше ім'я серед трьох.
And Abishai, the brother of Joab, was chief of the thirty, for he put to death three hundred with his spear, but he had not a name among the three.
καὶ ἀβεσσα ἀδελφὸς ἰωαβ οὗτος ἦν ἄρχων τῶν τριῶν οὗτος ἐσπάσατο τὴν ῥομφαίαν αὐτοῦ ἐπὶ τριακοσίους τραυματίας ἐν καρφῷ ἐνὶ καὶ οὗτος ἦν ὀνομαστὸς ἐν τοῖς τρισίν
- 21 З тих трьох серед двох він був найшановніший, і став їм за провідника. А до тих трьох не досяг.
Of the thirty, he was the noblest, and was made their captain, but he was not equal to the first three.
ἀπὸ τῶν τριῶν ὑπὲρ τοὺς δύο ἐνδοξος καὶ ἦν αὐτοῖς εἰς ἄρχοντα καὶ ἕως τῶν τριῶν οὐκ ἦρχετο
- 22 Беная, син Єгоядин, син хороброго мужа, великий у ділах, з Кавцеїду, він побив двох синів Арїла моавського. І він зійшов і забив лева в середині ями сніжного дня.
Benaiah, the son of Jehoiada, a fighting-man of Kabzeel, had done great acts; he put to death two young lions going into their secret place; and he went down into a hole and put a lion to death in time of snow.
καὶ βαναϊας υἱὸς ἰωδαε υἱὸς ἀνδρὸς δυνατοῦ πολλὰ ἔργα αὐτοῦ ὑπὲρ καβασαη οὗτος ἐπάταξεν τοὺς δύο ἀριηλ μωαβ καὶ οὗτος κατέβη καὶ ἐπάταξεν τὸν λέοντα ἐν τῷ λάκκῳ ἐν ἡμέρᾳ χιόνος
- 23 І він побив одного єгиптянина, мужа поставного, на п'ять ліктів, а в руці єгиптянина був спис, як ткацький вал. І зійшов він до нього з кием, і вирвав списа з руки того єгиптянина, т а й його забив його списом.
And he made an attack on an Egyptian, a very tall man about five cubits high, armed with a spear like a cloth-worker's rod; he went down to him with a stick, and pulling his spear out of the hand of the Egyptian, put him to death with that same spear.
καὶ οὗτος ἐπάταξεν τὸν ἄνδρα τὸν αἰγυπτίον ἄνδρα ὀρατὸν πεντάπηχον καὶ ἐν χειρὶ τοῦ αἰγυπτίου δόρυ ὡς ἀντίον ὑφαινότων καὶ κατέβη ἐπ' αὐτὸν βαναϊας ἐν ῥάβδῳ καὶ ἀφείλατο ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ αἰγυπτίου τὸ δόρυ καὶ ἀπέκτεινεν αὐτὸν ἐν τῷ δόρατι αὐτοῦ

- 24 **Оце зробив Беная, син Єгоядин, і його ім'я було серед тих трьох хоробрих.**
These were the acts of Benaiah, the son of Jehoiada, who had a great name among the thirty men of war.
 ταῦτα ἐποίησεν βαναίας υἱὸς ἰωδαε καὶ τοῦτο ὄνομα ἐν τοῖς τρισὶν τοῖς δυνατοῖς
- 25 **З тих тридцяти він був найповажніший, а до тих трьох не досяг. І Давид призначив його до своєї приборної сторожі.**
He was honoured over the thirty, but he was not equal to the first three: and David put him over his servants.
 ὑπὲρ τοὺς τριάκοντα ἐνδοξος οὗτος καὶ πρὸς τοὺς τρεῖς οὐκ ἤρχετο καὶ κατέστησεν αὐτὸν δαυὶδ ἐπὶ τὴν πατριὰν αὐτοῦ
- 26 **А хоробрі мужі були ці: Асаїл, Йоавів брат, Елханан, син Додо, із Віфлєсму,**
And these were the great men of war: Asahel, the brother of Joab, Elhanan, the son of Dodo of Beth-lehem,
 καὶ δυνατοὶ τῶν δυνάμεων ασαηλ ἀδελφὸς ἰωαβ ελεαναν υἱὸς δωδω ἐκ βαιθλαεμ
- 27 **гарор'янин Шаммот, пелонянин Хелес,**
Shammoth the Harodite, Helez the Pelonite,
 σαμμωθ ὁ ἀδι χελλης ὁ φελωνι
- 28 **Іра, син Іккешів, текоянин, антояннин Авіезер,**
Ira, the son of Ikkesh the Tekoite, Abiezer the Anathothite,
 ωραι υἱὸς εκκης ὁ θεκωι αβιεζερ ὁ αναθωθι
- 29 **хушатянин Сіббехай, ахох'янин Ілай,**
Sibbecai the Hushathite, Ilai the Ahohite,
 σοβοχαι ὁ ασωθι ηλι ὁ αχωι
- 30 **нетофатянин Магарай, Хелед, син Баанин, нетофатянин,**
Maharai the Netophathite, Heled, the son of Baanah the Netophathite,
 μοοραι ὁ νετωφαθι χολωδ υἱὸς νοοζα ὁ νετωφαθι
- 31 **Ітай, син Ріваїв, з Гів'ї Веніамінової, пір'атонянин Беная,**
Ithai, the son of Ribai of Gibeah, of the children of Benjamin, Benaiah the Pirathonite,
 αιθι υἱὸς ριβαι ἐκ βουνοῦ βενιαμιν βαναίας ὁ φαραθωνι
- 32 **Хурай з Нахале-Гаашу, арв'янин Авїл,**
Hurai of Nahale-gaash, Abiel the Arbathite,
 ουρι ἐκ ναχαλιγασ αβηλ ὁ γαραβεθθι
- 33 **бахарум'янин Азмавет, шаалвонянин Ел'яхба,**
Azmaveth of Bahurim, Eliahba the Shaalbonite,
 αζμωθ ὁ βεερμ ελιαβα ὁ σαλαβωνι
- 34 **сини гізонянина Гашема, Йонатан, син Шагє, гарар'янин,**
The sons of Hashem the Gizonite, Jonathan, the son of Shage the Hararite,
 βενναας οσομ ὁ γεννουσι ιωναθαν υἱὸς σωλα ὁ αρари
- 35 **Ахійям, син Сахарів, гарар'янин, Еліфал, син Урїв,**
Ahiam, the son of Sacar the Hararite, Eliphai, the son of Ur,
 ачим υἱὸς сахар ὁ арари елфал υἱὸς ουр
- 36 **мехар'янин Хефер, пелонянин Ахїя,**
Nepher the Mecherathite, Ahijah the Pelonite,
 офар ὁ μοχοραθι аchia ὁ фелωνι
- 37 **кармелянин Хіцро, Наарай, син Езлаїв,**
Hezro the Carmelite, Naarai, the son of Ezbai,
 ησεραι ὁ χαρμαλι ναарαι υἱὸς азωбай

- 38 Йоїл, брат Натанів, Мівхар, син Гагри,
Joel, the brother of Nathan, Mibhar, the son of Hagri,
ιωηλ ἀδελφὸς ναθαν μεβααρ υἱὸς αἰαρι
- 39 аммонітянин Целек, беротянин Нахрай, збросноша Йоава, Церуїного сина,
Zelek the Ammonite, and Naharai the Berothite, the servant who had the care of the arms of Joab, the son of Zeruiah;
σεληκ ὁ ἀμμωνι ναχωρ ὁ βερθι αἱρων σκευὴ ἰωαβ υἱοῦ σαρουα
- 40 їтрянин Іра, їтрянин Гарев,
Ira the Ithrite, Gareb the Ithrite,
ира ὁ ιεθρι γαρηβ ὁ ιεθρι
- 41 хіттеянин Урійя, Завад, син Ахлая,
Uriah the Hittite, Zabad, the son of Ahlai,
ουριας ὁ χεττι ζαβητ υἱὸς αχλια
- 42 Адіна, син Шізин, Рувимівець, голова Рувимівців і над тридцятьма,
Adina, the son of Shiza the Reubenite, a chief of the Reubenites, and thirty with him;
αδινα υἱὸς σαιζα τοῦ ρουβην ἄρχων καὶ ἐπ' αὐτῷ τριάκοντα
- 43 Ханан, син Маахин, і мітнянин Йосафат,
Nanan, the son of Maacah, and Joshaphat the Mithnite,
αναη υἱὸς μοαχα καὶ ἰωσαφατ ὁ βαιθανι
- 44 аштерянин Уззія, Шама, і Еуїл, сини ароерянина Хотама,
Uzzia the Ashterathite, Shama and Jeiel, the sons of Hotham the Aroerite,
οζια ὁ ασταρωθι σαμμα καὶ ιηλ υἱοὶ χωθαν τοῦ αραρι
- 45 Єдіаїл, син Шіпрі, і Йоха, його брат, тіцянин,
Jediael, the son of Shimri, and Joha his brother, the Tizite,
ιεδιηλ υἱὸς σαμερι καὶ ἰωζαε ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ ὁ ιεασι
- 46 махав'янин Еліїл, і Єривай, і Йошав'я, сини Ел'наамові, і моавітянин Ітма,
Eliel the Mahavite, and Jeribai and Joshaviah, the sons of Elnaam, and Ithmah the Moabite,
ελιηλ ὁ μι καὶ ιαριβι καὶ ἰωσια υἱὸς αὐτοῦ ελναам καὶ ιεθεμα ὁ μοαβίτης
- 47 Етїїл, і Овед, і Яасїїл із Цови.
Eliel and Obed, and Jaasiel the Mezobaite.
αλιηλ καὶ ωβηδ καὶ ιεσιηλ ὁ μισαβια
- 1 ¶ А це ті, що поприходили до Давида в Ціклаг, коли він ще ховався перед Саулом, сином Кішевим, і вони були серед лицарів, що допомагали в війні,
Now these are the men who came to David at Ziklag, while he was still shut up, because of Saul, the son of Kish; they were among the strong men, his helpers in war.
καὶ οὗτοι οἱ ἐλθόντες πρὸς δαυιδ εἰς σοκλαγ ἔτι συνεχόμενου ἀπὸ προσώπου σαουλ υἱοῦ κισ καὶ οὗτοι ἐν τοῖς δυνατοῖς βοηθοῦντες ἐν πολέμῳ
- 2 що були озброєні луком, що кидали правицею та лівицею каміння та стріли з лука, з Саулових братів, від Веніямина:
They were armed with bows, and were able to send stones, and arrows from the bow, with right hand or left: they were Saul's brothers, of Benjamin.
καὶ τόξῳ ἐκ δεξιῶν καὶ ἐξ ἀριστερῶν καὶ σφενδονῆται ἐν λίθοις καὶ τόξοις ἐκ τῶν ἀδελφῶν σαουλ ἐκ βενιαμιν
- 3 голова Ахієзер та Йоаш, сини гів'янина Шемаї, і Єзіїл та Пелет, Азмаветові сини, і Бераха, і аннетотянин Єгу,
Ahiezer was their chief, then Joash, the sons of Shemaah the Gibeathite; and Jeziel and Pelet, the sons of Azmaveth; and Beracah and Jehu the Anathothite;
ὁ ἄρχων αχιεζερ καὶ ἰωας υἱὸς ασμα τοῦ γεβωθίτου καὶ ἰωηλ καὶ ἰωφαλητ υἱοὶ ασμωθ καὶ βερχα καὶ ἰηουλ ὁ αναθωθι
- 4 і гів'онянин Ішмаїа, лицар серед тридцятьох та старший над тридцятьма, і Їрмея, і Яхазїїл, і Йоханан, і гедерянин Йозавад,
And Ishmaiah the Gibeonite, a great man among the thirty, and their chief; and Jeremiah and Jehaziel and Johanan and Jozabad the Gederathite;
καὶ σαμαιας ὁ γαβαонίτης δυνατὸς ἐν τοῖς τριάκοντα καὶ ἐπὶ τῶν τριάκοντα

- 5 Ел'узай, і Єрімот, і Беал'я, і Шемарія, і гаріф'янин Шефатія,
Eluzai and Jerimoth and Bealiah and Shemariah and Shephatiah the Haruphite;
 ιερμιας και ιεζηλ και ιωαναν και ιωζαβαδ ο γαδαραθι
- 6 Елкана, і Ішшія, і Азарел, і Йоезер, і Яхов'ам, хорх'яни,
Elkanah and Isshiah and Azarel and Joezer and Jashobeam, the Korahites;
 ελιαζαι και ιαρμουθ και βααλια και саμαρια και саφατια ο χαραιφι
- 7 і Йоїла та Зевадія, сини Єрохамові, з Гедору.
And Joelah and Zebadiah, the sons of Jeroham of Gedor.
 ηλκανα και ιησουни και οζρηλ και ιωζαρ και ιεσβοам οи κοριται
- 8 А з гадян відділилися до Давида до твердині в пустиню лицарі вояки, мужі відважні, на війні, озброєні великим щитом та списом. А їхні обличчя то обличчя лев'ячі, а щодо швидкості вони були, як сарни на горах.
And some of the Gadites, siding with David, went to his strong place in the waste land, great and strong men, trained for war, expert in the use of arms, whose faces were like the faces of lions, and they were quick-footed like roes on the mountains;
 και ελλα και ζαβαδια υιοι ιραам υιοι του γεδωρ
- 9 Голова Езер, другий Овадія, третій Еліав,
Ezer their chief, Obadiah the second, Eliab the third,
 και απο του γαδδι εχωρισθησαν προς давид απο της ερημου ισχυροι δυνατοι ανδρες παρατάξεως πολέμου айροντες θυρεους και δόρατα και πρόσωπον λέοντος πρόσωπα αυτών και κουφοι ως δορκά δεσ επι των ορέων τῷ τάχει
- 10 четвертий Мішманна, п'ятий Ірмея,
Mishmannah the fourth, Jeremiah the fifth,
 азер ο αρχων αβδια ο δευτερος ελιαβ ο τρίτος
- 11 шостий Аттай, сьомий Еліїл,
Attai the sixth, Eliel the seventh,
 масεμαννη ο τέταρτος ιερμια ο πέμπτος
- 12 восьмий Йоханан, дев'ятий Елзавад,
Johanah the eighth, Elzabad the ninth,
 εθθι ο έκτος ελιαβ ο έβδομος
- 13 десятий Єремія, одинадцятий Махбанай.
Jeremiah the tenth, Machbannai the eleventh.
 ιωαναν ο ογδοος ελιαζερ ο ένατος
- 14 Оці були з Гадових синів, голови військових відділів, малий один на сотню, а великий на тисячу.
These Gadites were captains of the army; the least of them was captain over a hundred men, and the greatest over a thousand.
 ιερμια ο δέκατος μαχαβανнай ο ένδέκατος
- 15 Це ті, що перейшли Йордан першого місяця, коли він був переповнений понад усі береги свої, і порозганяли всіх мешканців долин на схід та на захід.
It was they who went over Jordan in the first month, when the river was overflowing, and put to flight all the people of the valleys, to the east and to the west.
 ούτοι εκ των υιών γαδ αρχонτες της στρατιάς εις τοις εκατον μικρός και μέγας τοις χιλίοις
- 16 І прийшли з синів Веніяминових та Юдиних аж до твердині до Давида.
And some of the children of Benjamin and Judah came to David in his strong place.
 ούτοι οι διαβάντες τον ιορδάνην εν τῷ μηνι τῷ πρώτῳ και ούτος πεπληρωκώς επι πάσαν κρηπίδα αυτού και εξεδίωξαν πάντας τοις κατοικούντας αὐλωναs απο ανατολῶν εως δυσμῶν
- 17 А Давид вийшов перед них, і, відповідаючи, сказав їм: Якщо ви прийшли до мене з миром, щоб допомагати мені, буде моє серце з вами за одне, а якщо зрадите мене супроти ворогів моїх, коли нема обмани в руках моїх, то побачить це Бог наших батьків, і покарає!
And David went out to them, and said to them, If you have come in peace to give me help, my heart will be united with yours; but if you have come to give me up to those who would take my life, though my hands are clean from wrongdoing, then may the God of our fathers see it and give you punishment.
 και ηλθον απο των υιών βενιαμιν και ιουδα εις βοήθειαν του давид

- 18 **I зійшов Дух на Амасая, голову тридцяти, і він проказав: Мир, Давиде, тобі, і з тобою, о сину Ессеїв! Мир тобі, і мир тому, хто тобі помагає, бо тобі помагає твій Бог! I прийняв їх Давид, і поставив на чолі війська.**
Then the spirit came on Amasaï, who was chief of the captains, and he said, We are yours, David, we are on your side, O son of Jesse: may peace be with you and peace be with your helpers; for God is your helper. Then David took them into his army and made them captains of the band.
каї даυιδ ἐξῆλθεν εἰς ἀπάντησιν αὐτῶν καὶ εἶπεν αὐτοῖς εἰ εἰς εἰρήνην ἦκατε πρὸς με εἴη μοι καρδιά καθ' ἐαυτὴν ἐφ' ὑμᾶς καὶ εἰ τοῦ παραδοῦναι με τοῖς ἐχθροῖς μου οὐκ ἐν ἀληθείᾳ χειρὸς ἴδιοι ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν καὶ ἐλέγξατο
- 19 **I з Манасії перебігли до Давида, коли він ішов із филистимлянами проти Саула на війну, а він не поміг їм, бо филистимські князі, порадившись, відіслали його, говорячи: За ціну на ших голів він хоче перейти до свого пана Саула!**
And some of the men of Manasseh came over to David, when he went with the Philistines to the war against Saul, but he gave them no help: for the lords of the Philistines, after discussion, sent him away, saying, He will go back to his master Saul, at the price of our lives.
каї πνεῦμα ἐνέδωσε τὸν αμασαι ἄρχοντα τῶν τριάκοντα καὶ εἶπεν πορεύου καὶ ὁ λαὸς σου δαυιδ υἱὸς ἰεσσαί εἰρήνην εἰρήνην σοι καὶ εἰρήνην τοῖς βοηθοῖς σου ὅτι ἐβοήθησέν σοι ὁ θεὸς σου καὶ προσεδέξατο αὐτοὺς δαυιδ καὶ κατέστησεν αὐτοὺς ἄρχοντας τῶν δυνάμεων
- 20 **Коли він ішов до Ціклагу, збігли до нього з Манасії: Аднах, і Йозавад, і Єдіаїл, і Михаїл, і Йозавад, і Елігу, і Ціллетай, голови Манасіїних тисячок.**
Then when he went back to Ziklag, there came over to him, of the men of Manasseh, Adnah and Jozabad and Jediael and Michael and Jozabad and Elihu and Zillethai, captains of thousands from the armies of Manasseh.
каї ἀπὸ μανασση προσεχώρησαν πρὸς δαυιδ ἐν τῷ ἐλθεῖν τοὺς ἀλλοφύλους ἐπὶ σαουλ εἰς πόλεμον καὶ οὐκ ἐβοήθησεν αὐτοῖς ὅτι ἐν βουλῇ ἐγένετο παρὰ τῶν στρατηγῶν τῶν ἀλλοφύλων λεγόντων ἐν ταῖς κεφαλαῖς τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων ἐπιστρέψει πρὸς τὸν κύριον αὐτοῦ σαουλ
- 21 **I вони допомагали Давидові проти юрби, бо вони всі хоробрі вояки, і поставали провідниками військових відділів.**
And they gave David help against the armed bands, for they were all great men of war, and captains in the army.
ἐν τῷ πορευθῆναι αὐτὸν εἰς σοκλαγ προσεχώρησαν αὐτῷ ἀπὸ μανασση εδνα καὶ ἰωσαβαθ καὶ ἰωδιηλ καὶ μιχαηλ καὶ ἰωσαβεθ καὶ ελιμουθ καὶ σελαθι ἄρχηγοὶ χιλιάδων εἰσὶν τοῦ μανασση
- 22 **Бо день-у-день приходили вони до Давида помагати йому, аж став табір великий, як табір Божий.**
And from day to day more supporters came to David, till he had a great army like the army of God.
каї αὐτοὶ συνεμάχησαν τῷ δαυιδ ἐπὶ τὸν γεδδουρ ὅτι δυνατοὶ ἰσχύος πάντες καὶ ἦσαν ἡγούμενοι ἐν τῇ στρατιᾷ ἐν τῇ δυνάμει
- 23 **¶ А оце число головних озброєних військових відділів, вони прийшли до Давида в Хеврон, щоб передати Саулове царство йому, за Господнім словом:**
These are the numbers of the chiefs of the armed men, ready for war, who came to David at Hebron, to give the kingdom of Saul into his hands, as the Lord had said.
ὅτι ἡμέραν ἐξ ἡμέρας ἦρχοντο πρὸς δαυιδ εἰς δύναμιν μεγάλην ὡς δύναμις θεοῦ
- 24 **Юдинних синів, що носили великого щита та списа, шість тисяч і вісім сотень озброєного війська.**
There were six thousand, eight hundred spearmen of the children of Judah, armed for war;
каї ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν ἀρχόντων τῆς στρατιᾶς οἱ ἐλθόντες πρὸς δαυιδ εἰς χεβρων τοῦ ἀποστρέψαι τὴν βασιλείαν σαουλ πρὸς αὐτὸν κατὰ τὸν λόγον κυρίου
- 25 **З Симеонових синів хоробрих вояків військогового відділу сім тисяч і сто.**
Seven thousand, one hundred of the children of Simeon, great men of war;
υἱοὶ ἰουδα θυρεοφόροι καὶ δορατοφόροι ἐξ χιλιάδες καὶ ὀκτακόσιοι δυνατοὶ παρατάξεως
- 26 **З Левієвих синів чотири тисячі й шість сотень.**
Of the children of Levi, four thousand, six hundred.
τῶν υἱῶν σιμεων δυνατοὶ ἰσχύος εἰς παράταξιν ἑπτὰ χιλιάδες καὶ ἑκατόν
- 27 **I Сгояда, проводир синів Ааронових, а з ним три тисячі й сім сотень.**
And Jehoiada, chief of the family of Aaron, and with him three thousand, seven hundred men;
τῶν υἱῶν λευι τετρακισχίλιοι ἑξακόσιοι
- 28 **I юнак Садок, хоробрий вояк, та дїм його батька, зверхників двадцять і два.**
And Zadok, a young man, great and strong in war, with twenty-two captains from his father's people.
каї ἰωαδαε ὁ ἡγούμενος τῷ ααρων καὶ μετ' αὐτοῦ τρεῖς χιλιάδες καὶ ἑπτακόσιοι
- 29 **А з Веняминових синів, Саулових братів, три тисячі, а більша частина їх аж дотепер трималися Саулового дому.**
And of the children of Benjamin, the brothers of Saul, three thousand; for up to that time the greater part of them had been true to Saul.
каї σαδωκ νέος δυνατὸς ἰσχύι καὶ τῆς πατρικῆς οἰκίας αὐτοῦ ἄρχοντες εἴκοσι δύο

- 30 А з Єфремових синів двадцять тисяч і вісім сотень хоробрих вояків, мужів славних дому їхніх батьків.
And of the children of Ephraim, twenty thousand, eight hundred great men of war, men of great name in their families.
 και εκ των υιων βενιαμιν των αδελφων σαουλ τρεις χιλιάδες και ετι το πλειστον αυτων απεσκοπει την φυλακην οικου σαουλ
- 31 А з половини Манасїїного племені вісімнадцять тисяч, що були докладно зазначені за іменем, щоб прийти настановити Давида царем.
And from the half-tribe of Manasseh, eighteen thousand, listed by name, came to make David king.
 και απο υιων εφραμ εικοσι χιλιάδες και οκτακόσιοι δυνατοι ισχυι ανδρες ονομαστοι κατ' οικους πατριων αυτων
- 32 А з Іссахарових синів, що мали розуміння часу, щоб знати, що буде робити Ізраїль, їх голів було двісті, а всі їхні брати робили за їхнім наказом.
And of the children of Issachar, there were two hundred chiefs, men who had expert knowledge of the times and what it was best for Israel to do, and all their brothers were under their orders.
 και απο του ημισους φυλης μανασση δεκα οκτω χιλιάδες οι ονομάσθησαν εν ονόματι του βασιλευσαι τον δαυιδ
- 33 Із Завулону тих, що виходять на війну, що ставляться в бойовому порядку зo всякими військовими речами, п'ятдесят тисяч, щоб допомагати з цілим серцем.
Of Zebulun, there were fifty thousand men, who went out with the army, expert in ordering the fight, to give help with all sorts of arms; true-hearted men.
 και απο των υιων ισσαχαρ γινώσκοντες σύνεσιν εις τους καιρους γινώσκοντες τι ποιησαι ισραηλ εις τας αρχας αυτων διακόσιοι και πάντες αδελφοι αυτων μετ' αυτων
- 34 А з Нефталиму тисяча зверхників, а при них зo щитом та списом тридцять і сім тисяч.
And of Naphtali, a thousand captains with thirty-seven thousand spearmen.
 και απο ζαβουλων εκπορευόμενοι εις παράταξιν πολέμου εν πάνσιν σκεύεσιν πολεμικοις πενήτην χιλιάδες βοηθησαι τῷ δαυιδ ουχ ετεροκλινωσ
- 35 А з Данян тих, що ставляться в бойовому порядку двадцять і вісім тисяч і шість сотень.
And of the Danites, twenty-eight thousand, six hundred, expert in ordering the fight.
 και απο νεφθαλι αρχοντες χιλιοι και μετ' αυτων εν θυρεοις και δόρασιν τριάκοντα επτά χιλιάδες
- 36 А з Асира тих, що виходять на війну, щоб ставитися в бойовім порядку, сорок тисяч.
And of Asher, forty thousand who went out with the army, expert in ordering the fight.
 και απο των δανιτων παρατασόμενοι εις πόλεμον εικοσι οκτω χιλιάδες και οκτακόσιοι
- 37 А з того боку Йордану з Рувимівців, і Гадівців, і з половини Манасїї, зo всякими військовими знярядями для бою сто й двадцять тисяч.
From the other side of Jordan, there were a hundred and twenty thousand of the Reubenites and the Gadites and the men of the half-tribe of Manasseh, armed with every sort of instrument of war.
 και απο του ασηρ εκπορευόμενοι βοηθησαι εις πόλεμον τεσσαράκοντα χιλιάδες
- 38 Усі ці люди військові, що ставилися в бойовому порядку, цілим серцем поприходили до Хеврону, щоб настановити Давида царем над усім Ізраїлем. Та й решта Ізраїля були односерді, щоб настановити Давида царем.
All these men of war, expert in ordering the fight, came to Hebron with the full purpose of making David king over all Israel; and all the rest of Israel were united in their desire to make David king.
 και εκ περαν του ιορδανου απο ρουβην και γαδδι και απο του ημισους φυλης μανασση εν πάνσιν σκεύεσιν πολεμικοις εκατον εικοσι χιλιάδες
- 39 І були вони там із Давидом три дні, їли та пили, бо їхні брати наготовили їм.
For three days they were there with David, feasting at his table, for their brothers had made ready food for them.
 πάντες ουτοι ανδρες πολεμισται παρατασόμενοι παράταξιν εν ψυχῃ ειρηνικῃ και ηλθον εις χεβρων του βασιλευσαι τον δαυιδ επι πάντα ισραηλ και ο καταλοιπος ισραηλ ψυχη μια του βασιλευσαι τον δαυιδ
- 40 А також ті, що були близькі до них, аж до Іссахара, і Завулону, і Нефталима, спроваджували хліб ослами, і верблюдами, і мулами, і худобою великою, їжу мучну, спресовані фігі, і родзинки, і вино, і оливу, і худобу велику, і худобу дрібну, дуже багато, бо радість була в Ізраїлі.
And those who were near, as far as Issachar and Zebulun and Naphtali, came with food on asses and camels and mules and oxen, with meal for food and cakes of figs and masses of grapes, and wine and oil and oxen and sheep in great numbers, for there was joy in Israel.
 και ησαν εκει ημερας τρεις εσθιοντες και πινοντες οτι ητοιμασαν αυτοις οι αδελφοι αυτων
- 1 ¶ І радився Давид із тисячниками та з сотниками, зo всіма значними.
Then David had discussions with the captains of thousands and the captains of hundreds and with every chief.
 και εβουλεύσατο δαυιδ μετὰ των χιλιάρχων και των εκατοντάρχων παντι ηγουμένῳ

- 2 I сказав Давид до всієї Ізраїлевої громади: Якщо вам це добре, а від Господа, Бога нашого вподобане, пошлімо до наших братів, позоставих по всіх Ізраїлевих краях, а з ними до священиків та Левитів, по містах та по їхніх пасовиськах, і нехай зберуться до нас.
And David said to all the men of Israel who had come together there, If it seems good to you and if it is the purpose of the Lord our God, let us send to all the rest of our brothers, everywhere in the land of Israel, and to the priests and the Levites in their towns and the country round them, and get them to come together here to us;
 και ειπεν δαυιδ τη παση εκκλησια ισραηλ ει εφ' υμιν αγαθον και παρα κυριου θεου ημων ευδοθη αποστειλωμεν προς τους αδελφους ημων τους υπολειμμενους εν παση γη ισραηλ και μετ' αυτων οι ιερεις οι λευιται εν πολεσιν κατασχεσεως αυτων και συναχθησονται προς ημας
- 3 I вернімо ковчега нашого Бога до нас, бо не зверталися ми до нього за Саулових днів.
And let us get back for ourselves the ark of our God: for in the days of Saul we did not go to it for directions.
 και μετενεγκωμεν την κιβωτον του θεου ημων προς ημας οτι ουκ εξητησαν αυτην αφ' ημερων σαουλ
- 4 I сказала вся громада, щоб зробити так, бо слухна була та річ в очах усього народу.
And all the people said they would do so, for it seemed right to them.
 και ειπεν πασα η εκκλησια του ποιησαι ουτως οτι ευθης ο λογος εν οφθαλμοις παντος του λαου
- 5 I зібрав Давид усього Ізраїля від єгипетського Шіхору й аж туди, де йдеться до Хамату, щоб спровадити Божого ковчега з Кір'ят-Єаріму.
So David sent for all Israel to come together, from Shihor, the river of Egypt, as far as the way into Hamath, to get the ark of God from Kiriath-jearim.
 και εξεκκλησιασεν δαυιδ τον παντα ισραηλ απο οριων αιγυπτου και εως εισόδου ημαθ του εισενεγκαι την κιβωτον του θεου εκ πόλεως ιαρμ
- 6 I пішов Давид та весь Ізраїль у Баалу, в Юдин Кір'ят-Єарім, щоб винести звідти ковчега Бога, Господа, що сидить на херувимах, що ім'я Його прикликається.
And David went up, with all Israel, to Baalah, that is, to Kiriath-jearim in Judah, to get up from there the ark of God, over which the holy Name is named, the name of the Lord whose place is between the winged ones.
 και ανηγαγεν αυτην δαυιδ και πας ισραηλ ανεβη εις πολιν δαυιδ η ην του ιουδα του αναγαγειν εκειθεν την κιβωτον του θεου κυριου καθημενου επι χερουβιν ου επεκληθη ονομα αυτου
- 7 I повезли Божого ковчега на новому возі з Авінадавового дому, а Узза та Ахіо провадили того воза.
And they put the ark of God on a new cart, and took it out of the house of Abinadab; and Uzza and Ahio were the drivers of the cart.
 και επεθηκαν την κιβωτον του θεου επι αμαξαν καινην εξ οικου αμιναδαβ και οζα και οι αδελφοι αυτου ηγον την αμαξαν
- 8 А Давид та весь Ізраїль грали перед Божим лицем з усієї сили, і з піснями, і на цитрах, і на арфах, і на дубнах, і на цимбалах, і на сурмах.
Then David and all Israel made melody before God with all their strength, with songs and corded instruments of music, and with brass instruments and horns.
 και δαυιδ και πας ισραηλ παιζοντες εναντιον του θεου εν παση δυναμει και εν ψαλμοδοις και εν κινυραις και εν νάβλαις εν τυμπάνοις και εν κυμβάλοις και εν σάλπιγγιν
- 9 ¶ I прийшли вони аж до Кідонового току, і простяг Узза свою руку, щоб підхопити ковчега, бо воли нахилили його.
And when they came to the grain-floor of Chidon, Uzza put out his hand to keep the ark in its place, for the oxen were slipping.
 και ηλθοσαν εως της αλωνος και εξετεινεν οζα την χειρα αυτου του κατασχειν την κιβωτον οτι εξεκλινεν αυτην ο μοσχος
- 10 I запалився на Уззу гнів Господній, і Він убив його за те, що простяг руку свою до ковчега. I помер він там перед Господнім лицем...
And the wrath of the Lord, burning against Uzza, sent destruction on him because he had put his hand on the ark, and death came to him there before God.
 και εθυμωθη οργη κυριος επι οζα και επαταξεν αυτον εκει δια το εκτειναι την χειρα αυτου επι την κιβωτον και απεθανεν εκει απεναντι του θεου
- 11 I зажурився Давид тим, що Господь убив Уззу, і він назвав ім'я тому місцю: Перец-Узза, і так воно зветься аж до цього дня.
And David was angry because of the Lord's outburst of wrath against Uzza, and he gave that place the name Perez-uzza, to this day.
 και ηθυμησεν δαυιδ οτι διεκοψεν κυριος διακοπην εν οζα και εκάλεσεν τον τονον εκεινον διακοπη οζα εως της ημερας ταυτης
- 12 I того дня Давид злякався Бога, говорячи: Як я внесу до себе Божого ковчега?
And so great was David's fear of God that day, that he said, How may I let the ark of God come to me?
 και εφοβηθη δαυιδ τον θεον εν τη ημερα εκεινη λεγων πως εισοισω προς εμαυτον την κιβωτον του θεου
- 13 I не повіз Давид ковчег до себе, до Давидового Міста, а направив його до дому гатянина Овед-Едома.
So David did not let the ark come back to him to the town of David, but had it turned away and put into the house of Obed-edom the Gittite.
 και ουκ απεστρεψεν δαυιδ την κιβωτον προς εαυτον εις πολιν δαυιδ και εξεκλινεν αυτην εις οικον αβεδδαρα του γεθθαίου
- 14 I пробував Божий ковчег із домом Овед-Едома в його домі три місяці. А Господь поблагословив дім Овед-Едома, та все, що було його.
And the ark of God was in the house of Obed-edom for three months; and the Lord sent a blessing on the house of Obed-edom and on all he had.
 και εκάθισεν η κιβωτος του θεου εν οικω αβεδδαρα τρεις μηνας και ευλόγησεν ο θεος αβεδδαραм και παντα τα αυτου

- 1 ¶ Α Χίραμ, цар тирський, послав до Давида послів, і кедрового дерева, каменярів та теслярів, щоб збудувати йому дім.
And Hiram, king of Tyre, sent men to David with cedar-trees, and stoneworkers and woodworkers for the building of his house.
καὶ ἀπέστειλεν χιραμ βασιλεὺς τύρου ἀγγέλους πρὸς δαυιδ καὶ ξύλα κέδρινα καὶ οἰκοδόμους τοίχων καὶ τέκτονας ξύλων τοῦ οἰκοδομῆσαι αὐτῷ οἶκον
- 2 I пізнав Давид, що Господь міцно поставив його царем над Ізраїлем, бо царство його було піднесене високо ради народу його, Ізраїля.
And David saw that the Lord had made his position safe as king over Israel, lifting up his kingdom on high because of his people Israel.
καὶ ἔγνω δαυιδ ὅτι ἡτοίμησεν αὐτὸν κύριος ἐπὶ Ἰσραηλ ὅτι ἠῤῥῆθη εἰς ὕψος ἡ βασιλεία αὐτοῦ διὰ τὸν λαὸν αὐτοῦ Ἰσραηλ
- 3 I взяв Давид іще жінок в Єрусалимі, і Давид породив іще синів та дочок.
And while he was living in Jerusalem, David took more wives and became the father of more sons and daughters.
καὶ ἔλαβεν δαυιδ ἔτι γυναῖκας ἐν ἱερουσαλημ καὶ ἐτέχθησαν δαυιδ ἔτι υἱοὶ καὶ θυγατέρες
- 4 А оце імена народжених йому в Єрусалимі: Шаммуа і Шовав, Натаи і Соломон,
These are the names of the children he had in Jerusalem: Shammua and Shobab, Nathan and Solomon
καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα αὐτῶν τῶν τεχθέντων οἱ ἦσαν αὐτῷ ἐν ἱερουσαλημ σαμμα ἰσοβαам ναθαν σαλωμων
- 5 і Ївхар, і Елішуя, і Елпелет,
And Ibhar and Elishua and Elpelet
καὶ ἰβαар καὶ ἐλῖσαε καὶ ἐλιφαλετ
- 6 і Ногах, і Нефег, і Яфія,
And Nogah and Nepheg and Japhia
καὶ ναγε καὶ ναφαγ καὶ ιανουου
- 7 і Елішама, і Ел'яда, і Еліфелет.
And Elishama and Beeliada and Eliphelet.
καὶ ἐλῖσαмаε καὶ βαλεγδαе καὶ ἐλιφαλετ
- 8 ¶ I почули филистимляни, що Давид був помазаний на царя над усім Ізраїлем, і піднялися всі филистимляни, щоб шукати Давида. А Давид почув про це, і вийшов проти них.
And when the Philistines had news that David had been made king over all Israel, they went up in search of David, and David, hearing of it, went out against them.
καὶ ἤκουσαν ἀλλόφυλοι ὅτι ἐχρίσθη δαυид βασιλεὺς ἐπὶ πάντα Ἰσραηλ καὶ ἀνέβησαν πάντες οἱ ἀλλόφυλοι ζητῆσαι τὸν δαυид καὶ ἤκουσεν δαυид καὶ ἐξῆλθεν εἰς ἀπάντησιν αὐτοῖς
- 9 А филистимляни прийшли й стали таборами в долині Рефаїм.
Now the Philistines had come, and had gone out in every direction in the valley of Rephaim.
καὶ ἀλλόφυλοι ἦλθον καὶ συνέπεσον ἐν τῇ κοιλάδι τῶν γιγάντων
- 10 I питався Давид у Бога, говорячи: Чи виходити на филистимлян, і чи даси Ти їх в руку мою? I відказав йому Господь: Вийди, і Я дам їх у руку твою.
And David, desiring directions from God, said, Am I to go up against the Philistines? and will you give them into my hands? And the Lord said, Go up; for I will give them into your hands.
καὶ ἠρώτησεν δαυид διὰ τοῦ θεοῦ λέγων εἰ ἀναβῶ ἐπὶ τοὺς ἀλλοφύλους καὶ δώσεις αὐτοὺς εἰς τὰς χεῖράς μου καὶ εἶπεν αὐτῷ κύριος ἀνάβηθι καὶ δώσω αὐτοὺς εἰς τὰς χεῖράς σου
- 11 I зійшли вони до Баал-Перазіму, і Давид побив їх там. I сказав Давид: Розбив Бог ворогів моїх рукою моею, як прорив води! Тому назвали ім'я того місця: Баал-Перазім!
So they went up to Baal-perazim, and David overcame them there, and David said, God has let the forces fighting against me be broken by my hand, as a wall is broken down by rushing water; so they gave that place the name of Baal-perazim.
καὶ ἀνέβη εἰς βαалφараσιν καὶ ἐπάταξεν αὐτοὺς ἐκεῖ δαυид καὶ εἶπεν δαυид διέκοψεν ὁ θεὸς τοὺς ἐχθροὺς μου ἐν χειρὶ μου ὡς διακοπήν ὕδατος διὰ τοῦτο ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου διακοπή φараσιν
- 12 А вони позоставили там богів своїх, і Давид наказав, і вони були спалені в огні.
And the Philistines did not take their images with them in their flight; and at David's orders they were burned with fire.
καὶ ἐγκατέλιπον ἐκεῖ τοὺς θεοὺς αὐτῶν καὶ εἶπεν δαυид κατακαῦσαι αὐτοὺς ἐν πυρὶ
- 13 А филистимляни ще отаборилися в долині.
Then the Philistines again went out in every direction in the valley.
καὶ προσέθεντο ἔτι ἀλλόφυλοι καὶ συνέπεσαν ἔτι ἐν τῇ κοιλάδι τῶν γιγάντων

- 14 А Давид іше питався Бога, і Бог йому сказав: Не підеш за ними, а поверни від них, і прибудеш до них з-навпроти бальзамового ліска.
And David went for directions to God; and God said to him, You are not to go up after them; but, turning away from them, come face to face with them opposite the spice-trees.
 και ηρώτησεν δαυιδ ετι εν θεω και ειπεν αυτω ο θεος ου πορεύση οπισω αυτων αποστρέφου απ' αυτων και παρέση αυτοις πλησιον των άπιων
- 15 І станеться, як ти почуєш шелест ніби кроків на верховіттях бальзамових дерев, тоді вийдеш на бій, бо то вийшов Бог перед тебе, щоб побити филистимський табір.
And at the sound of footsteps in the tops of the trees, go out to the fight, for God has gone out before you to overcome the army of the Philistines.
 και εσται εν τω ακουσαι σε την φωνην του συσεισμου των ακρων των άπιων τότε εξελεύση εις τον πολεμον οτι εξηλθεν ο θεος εμπροσθεν σου του πατάξει την παρεμβολην των αλλοφύλων
- 16 І зробив Давид так, як наказав йому Бог, і вони побили филистимський табір від Гів'ону аж до Гезеру.
And David did as the Lord had said; and they overcame the army of the Philistines, attacking them from Gibeon as far as Gezer.
 και εποίησεν καθως εντειλατο αυτω ο θεος και επάταξεν την παρεμβολην των αλλοφύλων απο γαβαων εως γαζαρα
- 17 І неслося Давидове ім'я по всіх краях, а Господь дав, що всі народи боялись його.
And David's name was honoured in all lands; and the Lord put the fear of him on all nations.
 και εγένετο ονομα δαυιδ εν πάση τη γη και κύριος εδωκεν τον φόβον αυτου επι πάντα τα εθνη
- 1 ¶ І поробив він собі доми в Давидовому Місті, і приготував місце на Божого ковчега, і розтягнув для нього скинію.
And David made houses for himself in the town of David; and he got ready a place for the ark of God, and put up a tent for it.
 και εποίησεν αυτω οικιας εν πόλει δαυιδ και ήτοιμασεν τον τόπον τη κιβωτω του θεου και εποίησεν αυτη σκηνήν
- 2 Тоді Давид сказав, щоб ніхто не носив Божого ковчега, окрім Левитів, бо їх вибрав Господь носити ковчега Господа та служити Йому аж навіки.
Then David said, The ark of God may not be moved by any but the Levites, for they have been marked out by God to take the ark of God, and to do his work for ever.
 τότε ειπεν δαυιδ ουκ εστιν αραи την κιβωτον του θεου αλλ' η τους λευιτας οτι αυτους εξελέξατο κύριος αιρειν την κιβωτον κυριου και λειτουργειν αυτω εως αιωνος
- 3 І Давид зібрав усього Ізраїля до Єрусалиму, щоб винести Господнього ковчега на його місце, яке приготував йому він.
And David made all Israel come together at Jerusalem, to take the ark of the Lord to its place, which he had got ready for it.
 και εξεκκλησίασεν δαυιδ τον πάντα ισραηλ εις ιερουσαλημ του ανενέγκαι την κιβωτον κυριου εις τον τόπον ον ήτοιμασεν αυτη
- 4 І зібрав Давид Ааронових синів та Левитів.
And David got together the sons of Aaron, and the Levites;
 και συνήγαγεν δαυιδ τους υιους ααρων και τους λευιτας
- 5 Від Кегатових синів: зверхник Уріл, а братів його сотня й двадцять.
Of the sons of Kohath: Uriel the chief, and his brothers, a hundred and twenty;
 των υιων καθ ουρηλ ο αρχων και οι αδελφοι αυτου εκατον εικοσι
- 6 Від синів Мерарі: зверхник Асаї, а братів його двісті й двадцять.
Of the sons of Merari: Asaiah the chief, and his brothers, two hundred and twenty;
 των υιων μεραρι ασαια ο αρχων και οι αδελφοι αυτου διακόσιοι πενήκοντα
- 7 Від Гершомових синів: зверхник Йоїл, а братів його сотня й тридцять.
Of the sons of Gershon: Joel the chief, and his brothers, a hundred and thirty;
 των υιων γηρσαμ ιωηλ ο αρχων και οι αδελφοι αυτου εκατον πενήκοντα
- 8 Від Еліцафанових синів: зверхник Шемя, а братів його двісті.
Of the sons of Elizaphan: Shemaiah the chief, and his brothers, two hundred;
 των υιων ελισαφαν σαμαιας ο αρχων και οι αδελφοι αυτου διακόσιοι
- 9 Від Хевронових синів: зверхник Еліл, а братів його вісімдесят.
Of the sons of Hebron: Eliel the chief, and his brothers, eighty;
 των υιων χεβρων ελιηλ ο αρχων και οι αδελφοι αυτου ογδοήκοντα
- 10 Від Уззіїлових синів: зверхник Аммінадав, а братів його сотня й дванадцять.
Of the sons of Uzziel: Amminadab the chief, and his brothers, a hundred and twelve.
 των υιων οζιηλ αμιναδαβ ο αρχων και οι αδελφοι αυτου εκατον δεκα δύο

- 11 **I** покликав Давид священників Садока та Евіятара, та Левитів: Уріїла, Асаю, і Йоїла, Шемаю і Еліїла, і Аммінадава
And David sent for Zadok and Abiathar the priests, and for the Levites, Uriel, Asaiah and Joel, Shemaiah and Eliel and Amminadab,
καὶ ἐκάλεσεν δαυιδ τὸν σαδοκ καὶ αβιαθαρ τοὺς ἱερεῖς καὶ τοὺς λευίτας τὸν ουριηλ ασαια ιωηλ σαμαϊαν ελιηλ αμιναδαβ
- 12 **та й сказав до них: Ви голови родів Левитів. Освятіться ви та ваші брати, і перенесете ковчега Господа, Бога Ізраїлевого, до місця, яке приготував я йому.**
And said to them, You are the heads of the families of the Levites: make yourselves holy, you and your brothers, so that you may take the ark of the Lord, the God of Israel, to the place which I have made ready for it.
καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὑμεῖς ἄρχοντες πατριῶν τῶν λευιτῶν ἁγνίσθητε ὑμεῖς καὶ οἱ ἀδελφοὶ ὑμῶν καὶ ἀνοίσετε τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ ἰσραηλ οὗ ἡτοίμασα αὐτῇ
- 13 **Бо через те, що спочатку не ви це робили, то вдарив нас Господь, Бог наш, бо ми не шукали Його так, як належало.**
For because you did not take it at the first, the Lord our God sent punishment on us, because we did not get directions from him in the right way.
ὅτι οὐκ ἐν τῷ πρότερον ὑμᾶς εἶναι διέκοψεν ὁ θεὸς ἡμῶν ἐν ἡμῖν ὅτι οὐκ ἐζητήσαμεν ἐν κρίματι
- 14 **I** освятилися священники та Левити, щоб перенести ковчега Господа, Бога Ізраїлевого.
So the priests and the Levites made themselves holy to take up the ark of the Lord, the God of Israel.
καὶ ἡγνίσθησαν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται τοῦ ἀνεύγκαι τὴν κιβωτὸν θεοῦ ἰσραηλ
- 15 **I** понесли сини Левитів Божого ковчега, як наказав був Мойсей за Господнім словом, на плечах своїх, на держаках, на собі.
And the sons of the Levites took up the ark of God, lifting it by its rods, as the Lord had said to Moses.
καὶ ἔλαβον οἱ υἱοὶ τῶν λευιτῶν τὴν κιβωτὸν τοῦ θεοῦ ὡς ἐνετείλατο μουσῆς ἐν λόγῳ θεοῦ κατὰ τὴν γραφὴν ἐν ἀναφορεῦσιν ἐπ' αὐτούς
- 16 **I** сказав Давид зверхникам Левитів, щоб поставили своїх братів співаків на приладдях пісні, на цитрах, арфах, та тих, що грають на цимбалах, щоб піднести голос на радість.
And David gave orders to the chief of the Levites to put their brothers the music-makers in position, with instruments of music, corded instruments and brass, with glad voices making sounds of joy.
καὶ εἶπεν δαυιδ τοῖς ἄρχουσιν τῶν λευιτῶν στήσατε τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν τοὺς ψαλτωδοὺς ἐν ὀργάνοις φθῶν νόβλαις καὶ κινύραις καὶ κυμβάλαις τοῦ φωνῆσαι εἰς ὕψος ἐν φωνῇ εὐφροσύνης
- 17 **I** поставили Левити Гемана, Йоїлового сина, а з братів його Асафа, сина Берехія, а з синів Мерарі, їхніх братів Етана, сина Кушаї.
So Heman, the son of Joel, and, of his brothers, Asaph, the son of Berechiah; and of the sons of Merari their brothers, Ethan, the son of Kushaiah, were put in position by the Levites;
καὶ ἔστησαν οἱ λευῖται τὸν αιμαν υἱὸν ιωηλ ἐκ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ ασαφ υἱὸς βαραχια καὶ ἐκ τῶν υἱῶν μεραρι ἀδελφῶν αὐτοῦ αιθαν υἱὸς κισαιου
- 18 **А з ними їхніх братів других: Захарія, і Язіїла, і Шемірамота, і Єхіїла, і Унні, Еліава, і Бенаю, і Маасею, і Маттітію, і Еліфлея, і Мікнею, і Овед-Едома, і Єїла, придверних.**
And with them their brothers of the second order, Zechariah, Bani and Jaaziel and Shemiramoth and Jehiel and Unni, Eliab and Benaiah and Maaseiah and Mattithiah and Eliphehu and Mikneiah, and Obed-edom and Jeiel, the door-keepers.
καὶ μετ' αὐτῶν ἀδελφοὶ αὐτῶν οἱ δεῦτεροὶ ζαχαριας καὶ οζιηλ καὶ σεмираμωθ καὶ ιηλ καὶ ονι καὶ ελιαβ καὶ βαναиа καὶ маасаиа καὶ ματταθια καὶ елиφалиа καὶ макеνια καὶ абдедом καὶ ιηλ καὶ оζιας οἱ πύλωροι
- 19 **А співаків: Гемана, Асафа та Етана грати на мідяних цимбалах.**
So those who made melody, Heman, Asaph, and Ethan, were put in position, with brass instruments, sounding loudly;
καὶ οἱ ψαλτωδοὶ αιμαν ασαφ καὶ αιθαν ἐν κυμβάλαις χαλκοῖς τοῦ ἀκουσθῆναι ποιῆσαι
- 20 **А Захарія, і Азіїла, і Шемірамота, і Єхіїла, і Унні, і Еліава, і Маасею, і Бенаю на цитрах, на аламот.**
And Zechariah and Aziel and Shemiramoth and Jehiel, Unni and Eliab and Maaseiah and Benaiah, with corded instruments put to Alamothe.
ζαχαριας καὶ οζιηλ σεмираμωθ ιηλ они еλιαβ маасаиас баниаиас ἐν νόβλαις ἐπὶ αλαιμωθ
- 21 **А Маттітію, і Еліфелегу, і Мікнею, і Овед-Едома, і Єїла, і Азазію на арфах, на октаві, щоб починати гру.**
And Mattithiah and Eliphehu and Mikneiah and Obed-edom and Jeiel and Azaziah, with corded instruments on the octave, to give the first note of the song.
καὶ ματταθιας καὶ елиφалиас καὶ макениас καὶ абдедом καὶ ιηλ καὶ оζиас ἐν κινύραις амасениθ τοῦ ἐνισχῶσαι
- 22 **А Кенанію, зверхника Левитів, над ношенням; він навчав носити, бо вмів того.**
And Chenaniah, chief of the Levites, was master of the music: he gave directions about the song, because he was expert.
καὶ χωνениа ἄρχων τῶν λευιτῶν ἄρχων τῶν φθῶν ὅτι συνετὸς ἦν
- 23 **А Берехія та Елкана придверні при ковчезі.**
And Berechiah and Elkanah were door-keepers for the ark.
καὶ βαραχια καὶ ηλкана πύλωροι τῆς κιβωτοῦ

- 24 А Шеванія, і Йосафат, і Натанаїл, і Амасай, і Захарій, і Беная, і Еліезер, священники, сурмили в сурми перед Божим ковчегом, а Овед-Едом та Схійя придверні для ковчеза.
And Shebaniah and Josphath and Nethanel and Amasai and Zechariah and Benaiah and Eliezer, the priests, made music on the horns before the ark of God; and Obed-edom and Jehiah were door-keepers for the ark.
 και σοβνια και ιωσαφατ και ναθανηλ και αμασαι και ζαχαρια και βαναи και елиεζερ οι ιερείς σαλπίζοντες ταις σάλπιγξιν εμπροσθεν της κιβωτου του θεου και αβδεομ και ια πυλωροι της κιβωτου του θεου
- 25 ¶ І пішов Давид і Ізраїлеві старші та тисячники, щоб перенести ковчеза Господнього заповіту з Овед-Едомового дому з радістю.
So David, and the responsible men of Israel, and the captains over thousands, went with joy to get the ark of the agreement of the Lord out of the house of Obed-edom.
 και ην даυид και οι πρεσβυτεροι ισραηλ και οι χιλιαρχοι οι πορευόμενοι του αναγαγειν την κιβωτον της διαθηκης κυριου εξ οικου αβδεομ εν ευφροσύνη
- 26 І сталося, коли Бог допомагав Левитам, що несли ковчеза Господнього заповіту, то вони принесли в жертву сім биків та сім баранів.
And when God gave help to the Levites who were lifting up the ark of the agreement of the Lord, they made an offering of seven oxen and seven sheep.
 και εγένετο εν τῷ κατισχυσαι τον θεον τους λευιτας айροντας την κιβωτον της διαθηκης κυριου και εθυσαν επτά μόσχους και επτά κριούς
- 27 А Давид був зодягнений в одержу з вісону, як і всі Левити, що несли ковчеза, і співаки, і Кенанія, зверхник ношення і співаків, а на Давиді був ще й льняний ефод.
And David was clothed with a robe of fair linen, as were all the Levites who took up the ark, and those who made melody, and Chenaniah the master of those who made melody; and David had on a linen ephod;
 και даυид περιεζωσμένος εν στολή βυσσίνη και πάντες οι λευιται айροντες την κιβωτον διαθηκης κυριου και οι ψαλτωδοι και χωνενιας ο αρχων των ψδων των αδόντων και еpi даυид στολή βυσσίν η
- 28 І ввесь Ізраїль ніс ковчеза Господнього заповіту з радісним криком, і зо звуком рога, і з сурмами, і з цимбалами, граючи на цитрах та на арфах.
So all Israel took up the ark of the agreement of the Lord, with loud cries and with horns and brass and corded instruments sounding loudly.
 και πās ισραηλ а́наγοντες την κιβωτον διαθηκης κυριου εν σημασία και εν φωνή σωφερ και εν σάλπιγξιν και εν κυμβάλοις а́ναφωνουντες νάβλαις και εν κινύραις
- 29 І сталося, коли ковчез Господнього заповіту прийшов аж до Давидового Міста, то Мелхола, Саулова дочка, виглядала через вікно. І побачила вона царя Давида, що танцював та грав , і зневажила його в своєму серці.
And when the ark of the agreement of the Lord came into the town of David, Michal, the daughter of Saul, looking out of the window, saw King David dancing and playing; and to her mind he seemed foolish.
 και εγένετο κιβωτός διαθηκης κυριου και ηλθεν εως πόλεως даυид και μελχολ θυγάτηρ σαουλ παρέκυψεν διά της θυρίδος και είδεν τον βασιλέα даυид όρχούμενον και παίζοντα και εξουδένωσεν αυ τον εν τη ψυχῃ αυτής
- 1 ¶ І принесли вони Божого ковчеза, і поставили його в середині скинії, що розтягнув для нього Давид, і принесли цілопалення та мирні жертви перед Божим лицем.
Then they took in the ark of God and put it inside the tent which David had put up for it; and they made offerings, burned offerings and peace-offerings before God.
 και εισήνεγκαν την κιβωτον του θεου και а́ηηρείσαντο αυτήν εν μέσφ της σκηνης ης επηξεν αυτή даυид και προσήνεγκαν όλοκαυτώματα και σωτηρίου εναντίον του θεου
- 2 І покінчив Давид приносити цілопалення та мирні жертви, та й поблагословив народ Ім'ям Господнім.
And when David had come to an end of making the burned offerings and peace-offerings, he gave the people a blessing in the name of the Lord.
 και συνетέλεσεν даυид а́ναφέρων όλοκαυτώματα και σωτηρίου και ελόγησεν τον λαον εν όνόματι κυριου
- 3 І він поділив для всякого Ізраїлевого мужа, від чоловіка й аж до жінки, кожному по буханцеві хліба, і по кавалкові м'яса та по виноградному калачеві.
And he gave to everyone, every man and woman of Israel, a cake of bread, some meat, and a cake of dry grapes.
 και διεμέρισεν παντι άνδρι ισραηλ από άνδρός και εως γυναικός τῷ άνδρι ἄρτον ένα άρτοκοπικόν και άμορίτην
- 4 І він попризначував перед Господнім ковчезом із Левитів служачих, щоб вони визнавали, і прославляли, і хвалили Господа, Бога Ізраїлевого:
And he put some of the Levites before the ark of the Lord as servants, to keep the acts of the Lord in memory, and to give worship and praise to the Lord, the God of Israel:
 και εταξεν κατά πρόσωπον της κιβωτου διαθηκης κυριου εκ των λευιτων λειτουργουντας а́ναφωνουντας και εξομολογεΐσθαι και айνεΐν κύριον τον θεον ισραηλ
- 5 Асаф був головою, а другий по ньому Захарій, Єїл, і Шемірамот, і Хїл, і Маттітія, і Еліав, і Беная, і Овед-Едом, і Єїл на знарядях цитр та на арфах, а Асаф голосно грав на цимбалах .
Asaph the chief, and second to him Zechariah, Uzziel and Shemiramoth and Jehiel and Mattithiah and Eliab and Benaiah and Obed-edom and Jeiel, with corded instruments of music; and Asaph, with brass instruments sounding loudly;
 асаф ο ήγούμενος και δευτερευων αυτῷ ζαχαριας иηλ σεμιραμωθ иηλ ματταθιας еλιαβ και βαναιας και αβδεομ και иηλ εν όργάνοις νάβλαις και κινύραις και асаф εν κυμβάλοις а́ναφωνων
- 6 А священники Беная та Яхазїл на сурмах, завжди перед ковчезом Божого заповіту.
And Benaiah and Jahaziel the priests, blowing horns all the time before the ark of the agreement of God.
 και βαναιας και οζиηλ οι ιερείς εν ταις σάλπιγξιν διά παντός εναντίον της κιβωτου της διαθηκης του θεου

- 7 ¶ Τόγο дня, тоді Давид дав уперше псалма на подяку Господеві через Асафа та братів його:
Then on that day David first made the giving of praise to the Lord the work of Asaph and his brothers.
ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τότε ἔταξεν δαυιδ ἐν ἀρχῇ τοῦ αἰνεῖν τὸν κύριον ἐν χειρὶ ασαφ καὶ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ
- 8 Дякуйте Господу, кличте Ім'я Його, серед народів звіщайте про вчинки Його!
O give praise to the Lord; give honour to his name, talking of his doings among the peoples.
ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ ἐπικαλεῖσθε αὐτὸν ἐν ὀνόματι αὐτοῦ γνωρίσατε ἐν λαοῖς τὰ ἐπιτηδεύματα αὐτοῦ
- 9 Співайте Йому, грайте Йому, говоріть про всі чуда Його!
Let your voice be sounded in songs and melody; let all your thoughts be of the wonder of his works.
ῥσατε αὐτῷ καὶ ὑμνήσατε αὐτῷ διηγήσασθε πᾶσιν τὰ θαυμάσια αὐτοῦ ἃ ἐποίησεν κύριος
- 10 Хваліться святим Його Іменням, хай тішитись серце шукаючих Господа!
Have glory in his holy name; let the hearts of those who are searching after the Lord be glad.
αἰνεῖτε ἐν ὀνόματι ἁγίῳ αὐτοῦ εὐφρανθήσεται καρδία ζητοῦσα τὴν εὐδοκίαν αὐτοῦ
- 11 Пошукуйте Господа й силу Його, лице Його завжди шукайте!
Let your search be for the Lord and for his strength; let your hearts ever be turned to him.
ζητήσατε τὸν κύριον καὶ ἰσχύσατε ζητήσατε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ διὰ παντός
- 12 Пам'ятайте про чуда Його, які Він учинив, про ознаки Його та про присуди уст Його
Keep in mind the great works which he has done; his wonders, and the decisions of his mouth;
μνημονεύετε τὰ θαυμάσια αὐτοῦ ἃ ἐποίησεν τέρατα καὶ κρίματα τοῦ στόματος αὐτοῦ
- 13 ви, насіння Ізраїля, раба Його, сини Яковові, вибранці Його!
O you seed of Israel his servant, you children of Jacob, his loved ones.
σπέρμα ἰσραηλ παῖδες αὐτοῦ υἱοὶ ἰακωβ ἐκλεκτοὶ αὐτοῦ
- 14 Він Господь, Бог наш, по цілій землі Його присуди!
He is the Lord our God: he is judge of all the earth.
αὐτὸς κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν ἐν πάσῃ τῇ γῆ τὰ κρίματα αὐτοῦ
- 15 Пам'ятайте навіки Його заповіта, слово, яке наказав Він на тисячу родів,
He has kept his agreement in mind for ever, the word which he gave for a thousand generations;
μνημονεύων εἰς αἶῶνα διαθήκης αὐτοῦ λόγον αὐτοῦ ὃν ἐνετείλατο εἰς χιλιάς γενεάς
- 16 що склав Він Його з Авраамом, і присягу Його для Ісака.
The agreement which he made with Abraham, and his oath to Isaac;
ὃν διέθετο τῷ αβρααμ καὶ τὸν ὄρκον αὐτοῦ τῷ ἰσαακ
- 17 І Він поставив його за Закона для Якова, Ізраїлеві заповітом навіки,
And he gave it to Jacob for a law, and to Israel for an eternal agreement;
ἔστησεν αὐτὸν τῷ ἰακωβ εἰς πρόσταγμα τῷ ἰσραηλ διαθήκην αἰώνιον
- 18 говорячи: Дам тобі край ханаанський, як наділ спадщини для вас!
Saying, To you will I give the land of Canaan, the measured line of your heritage:
λέγων σοὶ δώσω τὴν γῆν χανααν σχοίνισμα κληρονομίας ὑμῶν
- 19 Тоді їх було невелике число, нечисленні були та приходьки на іншій землі,
When you were still small in number, and strange in the land;
ἐν τῷ γενέσθαι αὐτοὺς ὀλιγοστοὺς ἀριθμῷ ὡς ἐσμικρύνθησαν καὶ παρῳκησαν ἐν αὐτῇ
- 20 і від народу ходили вони до народу, і від царства до іншого люду.
When they went about from one nation to another, and from one kingdom to another people;
καὶ ἐπορεύθησαν ἀπὸ ἔθνους εἰς ἔθνος καὶ ἀπὸ βασιλείας εἰς λαὸν ἕτερον

- 21 Не дозволив нікому Він кривдити їх, і за них Він царям докоряв:
He would not let anyone do them wrong; he even kept back kings because of them,
οὐκ ἀφήκεν ἄνδρα τοῦ δυναστεῦσαι αὐτοὺς καὶ ἤλεγξεν περὶ αὐτῶν βασιλεῖς
- 22 Не доторкуйтеся до Моїх помазанців, а пророкам Моїм не робіте лихого!
Saying, Put not your hand on those who have been marked with my holy oil, and do my prophets no wrong.
μὴ ἀψησθε τῶν χριστῶν μου καὶ ἐν τοῖς προφήταις μου μὴ πονηρεῦσεθε
- 23 Господеві співайте, вся земле, з дня-на-день сповіщайте спасіння Його!
Make songs to the Lord, all the earth; give the good news of his salvation day by day.
ῥάσατε τῷ κυρίῳ πᾶσα ἡ γῆ ἀναγγεῖλατε ἐξ ἡμέρας εἰς ἡμέραν σωτηρίαν αὐτοῦ
- 25 Бо великий Господь і прославлений вельми, і Він найгрізніший над богами усіх!
For the Lord is great, and greatly to be praised; and he is more to be feared than all other gods.
ὅτι μέγας κύριος καὶ αἰνετὸς σφόδρα φοβερός ἐστὶν ἐπὶ πάντας τοὺς θεοὺς
- 26 Бо всі боги народів божки, а Господь небеса сотворив!
For all the gods of the nations are false gods; but the Lord made the heavens.
ὅτι πάντες οἱ θεοὶ τῶν ἐθνῶν εἰδῶλα καὶ ὁ θεὸς ἡμῶν οὐρανὸν ἐποίησεν
- 27 Слава та велич перед лицем Його, сила та радість на місці Його.
Honour and glory are before him: strength and joy are in his holy place.
δόξα καὶ ἔπαινος κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ ἰσχύς καὶ καύχημα ἐν τόπῳ αὐτοῦ
- 28 Дайте Господу, роди народів, дайте Господу славу та силу,
Give to the Lord, O you families of the peoples, give to the Lord glory and strength.
δότε τῷ κυρίῳ πατριαὶ τῶν ἐθνῶν δότε τῷ κυρίῳ δόξαν καὶ ἰσχύον
- 29 дайте Господу славу Ймення Його, приносьте дарунка й приходьте перед лице Його! Кланяйтеся Господеві в величчі святому!
Give to the Lord the glory of his name; take with you an offering and come before him; give worship to the Lord in holy robes.
δότε τῷ κυρίῳ δόξαν ὀνόματος αὐτοῦ λάβετε δῶρα καὶ ἐνέγκατε κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ προσκυνήσατε τῷ κυρίῳ ἐν ἀλαῖς ἀγίας αὐτοῦ
- 30 Перед лицем Його затремти, уся земле, бо міцно поставлений всевіт, щоб не захитався!
Be in fear before him, all the earth: the world is ordered so that it may not be moved.
φοβηθήτω ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ πᾶσα ἡ γῆ κατορθωθήτω ἡ γῆ καὶ μὴ σαλευθήτω
- 31 Хай небо радіє, і хай веселиться земля, і хай серед народів говорять: Царює Господь!
Let the heavens have joy and let the earth be glad; let them say among the nations, The Lord is King.
εὐφρανθήτω ὁ οὐρανός καὶ ἀγαλλιάσθω ἡ γῆ καὶ εἰπάτωσαν ἐν τοῖς ἔθνεσιν κύριος βασιλεὺς
- 32 Нехай гримить море й його повнота, нехай поле радіє та все, що на ньому!
Let the sea be thundering with all its waters; let the field be glad, and everything which is in it;
βομβήσει ἡ θάλασσα σὺν τῷ πληρώματι καὶ ζῶλον ἄγρου καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτῷ
- 33 Тоді перед Господнім лицем дерева лісні заспівають, бо землю судити йде Він.
Then let all the trees of the wood be sounding with joy before the Lord, for he is come to be the judge of the earth.
τότε εὐφρανθήσεται τὰ ξύλα τοῦ δρυμοῦ ἀπὸ προσώπου κυρίου ὅτι ἦλθεν κρίναι τὴν γῆν
- 34 Дякуйте Господу, добрий бо Він, бо навіки Його милосердя!
O give praise to the Lord, for he is good: for his mercy is unchanging for ever.
ἐξομολογήεσθε τῷ κυρίῳ ὅτι ἀγαθὸν ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ
- 35 І промовте: Спаси нас, о Боже спасіння нашого, і збери нас, і нас урятуй від народів, щоб дякувати Йменню святому Твоєму, щоб Твою хвалитися славою!
And say, Be our saviour, O God of our salvation, and let us come back, and give us salvation from the nations, so that we may give honour to your holy name and have glory in your praise.
καὶ εἶπατε σῶσον ἡμᾶς ὁ θεὸς τῆς σωτηρίας ἡμῶν καὶ ἐξελοῦ ἡμᾶς ἐκ τῶν ἐθνῶν τοῦ αἰνεῖν τὸ ὄνομα τὸ ἅγιόν σου καὶ καυχᾶσθαι ἐν ταῖς αἰνέσεσίν σου

- 36 **Благословенний Господь, Бог Израїлів, від віку й навіки! А народ увесь сказав: Амінь і Хвала Господеві!**
Praise be to the Lord, the God of Israel, for ever and for ever. And all the people said, So be it; and gave praise to the Lord.
 εὐλογημένος κύριος ὁ θεὸς ἰσραὴλ ἀπὸ τοῦ αἰῶνος καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος καὶ ἔρεϊ πᾶς ὁ λαὸς ἀμην καὶ ἤνεσαν τῷ κυρίῳ
- 37 **¶ І Давид позоставив там перед ковчегом Господнього заповіду Асафа та братів його, щоб завжди служили перед ковчегом, що в якій день треба було,**
So he made Asaph and his brothers keep their places there before the ark of the agreement of the Lord, to do whatever had to be done before the ark at all times day by day:
 καὶ κατέλιπον ἐκεῖ ἐναντὶ τῆς κιβωτοῦ διαθήκης κυρίου τὸν ἀσαφ καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ τοῦ λειτουργεῖν ἐναντίον τῆς κιβωτοῦ διὰ παντὸς τὸ τῆς ἡμέρας εἰς ἡμέραν
- 38 **і Овед-Едома та братів його, шістдесят і вісьмох; а Овед-Едома, Єдутунового сина, та Хоса за придверних;**
And Obed-edom, the son of Jeduthun, and Hosah, with their brothers, sixty-eight of them, to be door-keepers:
 καὶ ἀβδεδομ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐξήκοντα καὶ ὀκτώ καὶ ἀβδεδομ υἱὸς ἰδιθων καὶ ὄσσα εἰς πυλῶρους
- 39 **а священника Садока та братів його священників перед Господнім наметом на пагірку, що в Гів'оні,**
And Zadok the priest, with his brothers the priests, before the House of the Lord in the high place at Gibeon;
 καὶ τὸν σαδοκ τὸν ἱερέα καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ τοὺς ἱερεῖς ἐναντίον σκηνῆς κυρίου ἐν βαμα τῇ ἐν γαβαων
- 40 **щоб приносити цілопалення для Господа на жертівнику цілопалення, завжди ранком та ввечорі, та на все інше, що написано в Законі Господа, що наказав був Израїлеві.**
To give burned offerings to the Lord on the altar of burned offerings morning and evening, every day, as it is ordered in the law of the Lord which he gave to Israel;
 τοῦ ἀναφέρειν ὀλοκαυτώματα τῷ κυρίῳ ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου τῶν ὀλοκαυτωμάτων διὰ παντὸς τὸ πρωὶ καὶ τὸ ἑσπέρας καὶ κατὰ πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν νόμῳ κυρίου ὅσα ἐνετείλατο ἐφ' υἱοῖς ἰσραὴλ ἐν χειρὶ μουσῆ τοῦ θεράποντος τοῦ θεοῦ
- 41 **А з ними Геман та Єдутун, та решта вибраних, що були докладно зазначені поіменно, щоб Дякувати Господеві, бо навіки Його милосердя!**
And with them Heman and Jeduthun, and the rest who were marked out by name to give praise to the Lord, for his mercy is unchanging for ever;
 καὶ μετ' αὐτοῦ ἀμιан καὶ ἰδιθων καὶ οἱ λοιποὶ ἐκλεγέντες ἐπ' ὀνόματος τοῦ αἰνεῖν τὸν κύριον ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ
- 42 **А з ними сурми та цимбали для тих, що грають, та зняряддя для Божої пісні. А сини Єдутунові сторожі до брами.**
And Heman and Jeduthun had horns and brass instruments sounding loudly, and instruments of music for the songs of God; and the sons of Jeduthun were to be at the door.
 καὶ μετ' αὐτῶν σάλπγγες καὶ κύμβαλα τοῦ ἀναφωνεῖν καὶ ὄργανα τῶν ψῳδῶν τοῦ θεοῦ υἱοὶ ἰδιθων εἰς τὴν πύλην
- 43 **І порозходився ввесь народ, кожен до дому свого. А Давид вернувся, щоб поблагословити свій дім.**
And all the people went away, every man to his house; and David went back to give a blessing to his family.
 καὶ ἐπορεύθη ἅπας ὁ λαὸς ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ καὶ ἐπέστρεψεν давид τοῦ εὐλογῆσαι τὸν οἶκον αὐτοῦ
- 1 **¶ І сталося, як Давид сидів був у домі своїм, то сказав Давид до пророка Натана: Ось я сиджу в кедровому домі, а ковчег Господнього заповіду під занавісами!...**
Now when David was living in his house, he said to Nathan the prophet, See, I am living in a house of cedar-wood, but the ark of the Lord's agreement is under the curtains of a tent.
 καὶ ἐγένετο ὡς κατόκησεν давид ἐν οἴκῳ αὐτοῦ καὶ εἶπεν давид πρὸς ναθαν τὸν προφήτην ἰδοὺ ἐγὼ κατοικῶ ἐν οἴκῳ кедрίνῳ καὶ ἡ κιβωτὸς διαθήκης κυρίου ὑποκάτω δέρρεων
- 2 **І сказав Натан до Давида: Зроби все, що в серці твосму, бо Бог із тобою!**
And Nathan said to David, Do whatever is in your heart, for God is with you.
 καὶ εἶπεν ναθαν πρὸς давид πᾶν τὸ ἐν τῇ ψυχῇ σου ποίει ὅτι ὁ θεὸς μετὰ σοῦ
- 3 **І сталося тієї ночі, і було Боже слово до Натана, говорячи:**
But that same night, the word of God came to Nathan, saying,
 καὶ ἐγένετο ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς ναθαν λέγων
- 4 **Іди, і скажеш Мосму рабові Давидові: Так сказав Господь: Не ти збудуш Мені цього храма на перебування.**
Go and say to David my servant, The Lord says, You are not to make me a house for my living-place:
 πορευοῦ καὶ εἰπὸν πρὸς давид τὸν παῖδά μου οὕτως εἶπεν κύριος οὐ σὺ οἰκοδομήσεις μοι οἶκον τοῦ κατοικῆσαί με ἐν αὐτῷ
- 5 **Бо Я не сидів у храмі від дня, коли вивів Израїля, аж до дня цього, і ходив від шатра до шатра, і від намету до намету.**
For from the day when I took Israel up, till this day, I have had no house, but have gone from tent to tent, and from living-place to living-place.
 ὅτι οὐ κατόκησα ἐν οἴκῳ ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς ἀνήγαγον τὸν ἰσραὴλ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης καὶ ἤμην ἐν σκηνῇ καὶ ἐν καταλύματι
- 6 **Скрізь, де тільки ходив Я між усім Израїлем, чи сказав Я хоч слово котрому з Израїлевих суддів, яким наказав Я пасти народа Мого: Чому ви не збудували Мені кедрового храма?**
In all the places where I have gone with all Israel, did I ever say to any of the judges of Israel, whom I made the keepers of my people, Why have you not made for me a house of cedar?
 ἐν πᾶσιν οἷς διῆλθον ἐν παντὶ ἰσραὴλ εἰ λαλῶν ἐλάλησα πρὸς μίαν φυλὴν ἰσραὴλ τοῦ ποιμαίνειν τὸν λαόν μου λέγων ὅτι οὐκ ὠκοδομήκατέ μοι οἶκον кедрινον

- 7 А тепер так скажеш рабові Мосму Давидові: Так сказав Господь Саваот: Я взяв тебе з пасовиська від отари, щоб став ти володарем над Моїм народом, Ізраїлем.
So now, say to my servant David, The Lord of armies says, I took you from the fields, from keeping sheep, so that you might be a ruler over my people Israel;
καὶ νῦν οὕτως ἐρεῖς τῷ δοῦλῳ μου δαυὶδ τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ ἔλαβόν σε ἐκ τῆς μάνδρας ἐξόπισθεν τῶν ποιμνίων τοῦ εἶναι εἰς ἡγούμενον ἐπὶ τὸν λαόν μου ἰσραὴλ.
- 8 І був Я з тобою скрізь, де ти ходив, і винишив Я всіх ворогів Твоїх перед тобою, і зробив Я тобі ім'я, як ім'я тих великих, що на землі.
And I have been with you wherever you went, cutting off before you all those who were against you; and I will make your name like the name of the greatest ones of the earth.
καὶ ἦμην μετὰ σοῦ ἐν πᾶσιν οἷς ἐπορεύθης καὶ ἐξωλέθρευσα πάντας τοὺς ἐχθρούς σου ἀπὸ προσώπου σου καὶ ἐποίησά σοι ὄνομα κατὰ τὸ ὄνομα τῶν μεγάλων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς
- 9 І дав Я місце Мосму народові Ізраїлеві, і посадив його так, що він перебуватиме на тому самому місці. І він уже не тремтітиме, а кривдники не будуть нищити його, як перше.
And I will make a resting-place for my people Israel, planting them there, so that they may be in the place which is theirs and never again be moved; and never again will they be made waste by evil men, as they were at first,
καὶ θήσομαι τόπον τῷ λαῷ μου ἰσραὴλ καὶ καταφυτεύσω αὐτόν καὶ κατασκηνώσει καθ' ἐαυτὸν καὶ οὐ μεριμνήσει ἔτι καὶ οὐ προσθήσει ἀδικία τοῦ ταπεινώσει αὐτόν καθὼς ἀπ' ἀρχῆς
- 10 А від днів, коли Я настановив суддів над Своїм народом, Ізраїлем, то понизив усіх ворогів твоїх. І звіщаю тобі, що Господь збудує тобі дім.
From the time when I put judges over my people Israel; and I will overcome all those who are against you; and I will make you great and the head of a line of kings.
καὶ ἀφ' ἡμερῶν ὧν ἔταξα κριτὰς ἐπὶ τὸν λαόν μου ἰσραὴλ καὶ ἐταπεινώσα ἅπαντας τοὺς ἐχθρούς σου καὶ αὐξήσω σε καὶ οἶκον οἰκοδομήσει σοι κύριος
- 11 І станеться, коли виповняться твої дні, щоб піти до батьків своїх, то Я поставлю по тобі твоє насіння, що буде з синів твоїх, і поставлю міцно його царство.
And when the time comes for you to go to your fathers, I will put in your place your seed after you, one of your sons, and I will make his kingdom strong.
καὶ ἔσται ὅταν πληρωθῶσιν αἱ ἡμέραι σου καὶ κοιμηθῆσῃ μετὰ τῶν πατέρων σου καὶ ἀναστήσω τὸ σπέρμα σου μετὰ σέ ὃς ἔσται ἐκ τῆς κοιλίας σου καὶ ἐτοιμάσω τὴν βασιλείαν αὐτοῦ
- 12 Він збудує Мені храм, а Я поставлю його трона міцно аж навіки.
He will be the builder of my house, and I will make the seat of his authority certain for ever.
αὐτὸς οἰκοδομήσει μοι οἶκον καὶ ἀνορθώσω τὸν θρόνον αὐτοῦ ἕως αἰῶνος
- 13 Я буду йому за батька, а він буде Мені за сина, а милости Своєї Я не відійму від нього, як відняв Я від того, що був перед тобою.
I will be to him a father and he will be to me a son; and I will not take my mercy away from him as I took it from him who was before you;
ἐγὼ ἔσομαι αὐτῷ εἰς πατέρα καὶ αὐτὸς ἔσται μοι εἰς υἱόν καὶ τὸ ἔλεός μου οὐκ ἀποστήσω ἀπ' αὐτοῦ ὡς ἀπέστησα ἀπὸ τῶν ὄντων ἔμπροσθέν σου
- 14 І поставлю його в храмі Своїм та в царстві Своїм аж навіки, і трон його буде міцно стояти навіки.
But I will make his place in my house and in my kingdom certain for ever; and the seat of his authority will never be overturned.
καὶ πιστώσω αὐτὸν ἐν οἴκῳ μου καὶ ἐν βασιλείᾳ αὐτοῦ ἕως αἰῶνος καὶ ὁ θρόνος αὐτοῦ ἔσται ἀνωρθωμένος ἕως αἰῶνος
- 15 За всіма цими словами, за всім цим видінням, так говорив Натан до Давида.
So Nathan gave David an account of all these words and this vision.
κατὰ πάντας τοὺς λόγους τούτους καὶ κατὰ πᾶσαν τὴν ὄρασιν ταύτην οὕτως ἐλάλησεν ναθαν πρὸς δαυὶδ
- 16 ¶ І прийшов цар Давид, і сів перед Господнім лицем та й промовив: Хто я, Господи, Боже, і що таке дім мій, що Ти довів мене аж сюди?
Then David the king went in and took his seat before the Lord, and said, Who am I, O Lord God, and what is my family, that you have been my guide till now?
καὶ ἦλθεν ὁ βασιλεὺς δαυὶδ καὶ ἐκάθισεν ἀπέναντι κυρίου καὶ εἶπεν τίς εἰμι ἐγὼ κύριε ὁ θεός καὶ τίς ὁ οἶκός μου ὅτι ἠγάπησάς με ἕως αἰῶνος
- 17 Та й це було мале в очах Твоїх, Боже, і Ти говорив про дім Свого раба на майбутнє, і Ти показав мені покоління людське, і підніс мене, Господи Боже!
And this was only a small thing to you, O God; but your words have even been about the far-off future of your servant's family, looking on me as on one of high position, O Lord God.
καὶ ἐσμικρύνθη ταῦτα ἐνώπιόν σου ὁ θεός καὶ ἐλάλησας ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ παιδός σου ἐκ μακρῶν καὶ ἐπείδες με ὡς ὄρασις ἀνθρώπου καὶ ὑψώσας με κύριε ὁ θεός
- 18 Що Давид додасть ще до Твого навшанування Твого раба? А Ти Свого раба знаєш!
What more may David say to you? for you have knowledge of your servant.
τί προσθήσει ἔτι δαυὶδ πρὸς σέ τοῦ δοξάσαι καὶ σὺ τὸν δοῦλόν σου οἶδας
- 19 Господи, ради Свого раба та за серцем Своїм зробив Ти все це велике, щоб завітати про всі ті великі речі.
O Lord, because of your servant, and from your heart, you have done all these great things and let them be seen.
καὶ κατὰ τὴν καρδίαν σου ἐποίησας τὴν πᾶσαν μεγαλωσύνην
- 20 Господи, нема Такого, як Ти, і нема Бога, окрім Тебе, за всім тим, що ми чули своїми ушима.
O Lord, there is no one like you, and no other God but you, as is clear from everything which has come to our ears.
κύριε οὐκ ἔστιν ὅμοιός σοι καὶ οὐκ ἔστιν πλὴν σοῦ κατὰ πάντα ὅσα ἠκούσαμεν ἐν ὠσίν ἡμῶν

- 21 I який є ще один люд на землі, як Твій народ, Ізраїль, щоб Бог приходив викупити його Собі за народа, і щоб установити Собі ймення великих та страшних речей, щоб вигнати народ і перед народом Своїм, якого Ти викупив із Єгипту?
And what other nation in the earth, like your people Israel, did a god go out to take for himself, to be his people, making his name great and to be feared, driving out the nations from before your people whom you made free and took out of Egypt?
 και οὐκ ἔστιν ὡς ὁ λαὸς σου ἰσραηλ ἔθνος ἐτι ἐπὶ τῆς γῆς ὡς ὠδήγησεν αὐτὸν ὁ θεὸς τοῦ λυτρώσασθαι ἑαυτῷ λαὸν τοῦ θέσθαι ἑαυτῷ ὄνομα μέγα καὶ ἐπιφανὲς τοῦ ἐκβαλεῖν ἀπὸ προσώπου λαοῦ σου οὓς ἐλυτρώσω ἐξ αἰγύπτου ἔθνη
- 22 I зробив Ти народ Свій, Ізраїля, Собі за народа аж навіки, і Ти, Господи, став йому за Бога!
For your people Israel you made yours for ever; and you, Lord, became their God.
 και ἔδοκας τὸν λαὸν σου ἰσραηλ σεαυτῷ λαὸν ἕως αἰῶνος καὶ σύ κύριε αὐτοῖς εἰς θεόν
- 23 А тепер, Господи, нехай стане певним аж навіки те слово, яке говорив Ти про Свого раба, і зроби, як говорив!
And now, Lord, let your words about your servant and about his family be made certain for ever, and do as you have said.
 και νῦν κύριε ὁ λόγος σου ὃν ἐλάλησας πρὸς τὸν παιδᾶ σου καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ πιστωθῆτω ἕως αἰῶνος
- 24 А Твоє Ім'я нехай буде міцне, і нехай буде велике аж навіки, щоб казали: Господь Саваот, Бог Ізраїлів Бог для Ізраїля, а дім Твого раба Давида поставлений міцно перед лицем Твоїм.
So let your words be made certain and your name be made great, when men say, The Lord of armies is the God of Israel; and when the family of David your servant is made strong before you.
 λεγόντων κύριε κύριε παντοκράτωρ θεὸς ἰσραηλ καὶ ὁ οἶκος δαυὶδ παιδὸς σου ἀνωρθωμένος ἐναντίον σου
- 25 Бо Ти, Боже мій, об'явив Своєму рабові, що Ти збудуєш йому дім, тому раб Твій знайшов потребу молитися перед лицем Твоїм.
For you, O my God, have let your servant see that you will make him head of a line of kings; and so it has come into your servant's heart to make his prayer to you.
 ὅτι σύ κύριε ἠνοιξας τὸ οὖς τοῦ παιδὸς σου τοῦ οἰκοδομῆσαι αὐτῷ οἶκον διὰ τοῦτο εὗρεν ὁ παῖς σου τοῦ προσεύξασθαι κατὰ πρόσωπόν σου
- 26 А тепер, Господи, Ти Той Бог, і сказав про Свого раба оце добре.
And now, O Lord, you are God, and you have said you will give this good thing to your servant:
 και νῦν κύριε σύ εἶ αὐτὸς ὁ θεὸς καὶ ἐλάλησας ἐπὶ τὸν δοῦλόν σου τὰ ἀγαθὰ ταῦτα
- 27 А тепер був Ти ласкавий поблагословити дім Свого раба, щоб бути навіки перед лицем Твоїм, бо Ти, Господи, поблагословив, і він поблагословлений навіки!
And now you have been pleased to give your blessing to the family of your servant, so that it may go on for ever before you; you, O Lord, have given your blessing, and a blessing will be on it for ever.
 και νῦν ἤρξω τοῦ εὐλογῆσαι τὸν οἶκον τοῦ παιδὸς σου τοῦ εἶναι εἰς τὸν αἰῶνα ἐναντίον σου ὅτι σύ κύριε εὐλόγησας καὶ εὐλόγησον εἰς τὸν αἰῶνα
- 1 ¶ I сталося по тому, і побив Давид филистимлян та поконав їх; і взяв він Гат та належні йому міста з руки филистимлян.
And it came about after this that David made an attack on the Philistines and overcame them, and took Gath with its daughter-towns out of the hands of the Philistines.
 και ἐγένετο μετὰ ταῦτα καὶ ἐπάταξεν δαυὶδ τοὺς ἀλλοφύλους καὶ ἐτροπώσατο αὐτοὺς καὶ ἔλαβεν τὴν γαθ καὶ τὰς κόμας αὐτῆς ἐκ χειρὸς ἀλλοφύλων
- 2 I побив він Моава, і стали моавітяни Давидовими рабами, що приносили дари.
And he overcame Moab, and the Moabites became his servants and gave him offerings.
 και ἐπάταξεν τὴν μοαβ καὶ ἦσαν μοαβ παῖδες τῷ δαυὶδ φέροντες δῶρα
- 3 I побив Давид Гадад'езера, царя цовського, в Хаматі, коли той ішов, щоб поставити владу свою на річці Ефраті.
Then David overcame Hadadezer, king of Zobah, near Hamath, when he was going to make his power seen by the river Euphrates.
 και ἐπάταξεν δαυὶδ τὸν ἀδρααζαρ βασιλέα σουβα ημαθ πορευομένου αὐτοῦ ἐπιστῆσαι χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ ποταμὸν εὐφράτην
- 4 I здобув Давид від нього тисячі колесниць і сім тисяч верхівців та двадцять тисяч пішого люду. I попідрзував Давид жили коням усіх колесниць, і позоставив із них тільки сотню для колесниць.
And David took from him a thousand war-carriages and seven thousand horsemen and twenty thousand footmen: and he had the leg-muscles of all the horses cut, keeping only enough of them for a hundred war-carriages.
 και προκατελάβετο δαυὶδ αὐτῶν χίλια ἄρματα καὶ ἐπτὰ χιλιάδας ἵππων καὶ εἴκοσι χιλιάδας ἀνδρῶν πεζῶν καὶ παρέλυσεν δαυὶδ πάντα τὰ ἄρματα καὶ ὑπελίπετο ἐξ αὐτῶν ἑκατὸν ἄρματα
- 5 I прийшов Арам із Дамаску на поміч Гадад'езерові, цареві цовському, та Давид вибив серед сиріян двадцять і дві тисячі чоловіка.
And when the Aramaeans of Damascus came to the help of Hadadezer, king of Zobah, David put to the sword twenty-two thousand Aramaeans.
 και ἦλθεν σύρος ἐκ δαμασκού βοηθῆσαι ἀδρααζαρ βασιλεὶ σουβα καὶ ἐπάταξεν δαυὶδ ἐν τῷ σύρῳ εἴκοσι καὶ δύο χιλιάδας ἀνδρῶν

- 6 I поставив Давид у Сирії Дамаській залогу, і сиріяни стали для Давида рабами, що приносили дари. А Господь допомагав Давидові скрізь, де він ходив.
Then David put armed forces in Damascus, and the Aramaeans became his servants and gave him offerings. And the Lord made David overcome wherever he went.
καὶ ἔθετο δαυιδ φρουράν ἐν συρία τῇ κατὰ δαμασκόν καὶ ἦσαν τῷ δαυιδ εἰς παῖδας φέροντας δώρα καὶ ἔσφζεν κύριος τὸν δαυιδ ἐν πᾶσιν οἷς ἐπορεύετο
- 7 I позабрав Давид золоті щити, що були на Гадад'езерових рабах, і позносив їх до Єрусалиму.
And the gold body-covers of the servants of Hadadezer, David took to Jerusalem.
καὶ ἔλαβεν δαυιδ τοὺς κλιθοὺς τοὺς χρυσοῦς οἱ ἦσαν ἐπὶ τοὺς παῖδας ἀδρααζαρ καὶ ἤνεγκεν αὐτοὺς εἰς ἱερουσαλημ
- 8 А з Тівхату та з Куну, Гадад'езерових міст, позабрав Давид дуже багато міді, з неї поробив Соломон мідяне море й стовпи, та мідяні речі.
And from Tibhath and from Cun, towns of Hadadezer, David took a great store of brass, of which Solomon made the great brass water-vessel and the brass pillars and vessels.
καὶ ἐκ τῆς μεταβηχας καὶ ἐκ τῶν ἐκλεκτῶν πόλεων τῶν ἀδρααζαρ ἔλαβεν δαυιδ χαλκὸν πολὺν σφόδρα ἐξ αὐτοῦ ἐποίησεν σαλωμων τὴν θάλασσαν τὴν χαλκῆν καὶ τοὺς στύλους καὶ τὰ σκεύη τὰ χαλκᾶ
- 9 ¶ I прочув Тоу, цар хамотський, що Давид побив усе військо Гадад'езера, царя цовського.
Now when Tou, king of Hamath, had news that David had overcome all the army of Hadadezer, king of Zobah,
καὶ ἤκουσεν θωα βασιλεὺς ημαθ ὅτι ἐπάταξεν δαυιδ τὴν πᾶσαν δύναμιν ἀδρααζαρ βασιλέως σουβα
- 10 I послав він сина свого Гадорама до царя Давида, щоб привітати його, та щоб поблагословити його за те, що воював із Гадад'езером та й побив його, бо Гадад'езер провадив війну з Тоу, а з ним послав всякі речі золоті, і срібні, і мідяні.
He sent his son Hadoram to King David, to give him words of peace and blessing, because he had overcome Hadadezer in the fight, for Hadadezer had been at war with Tou; and he gave him all sorts of vessels of gold and silver and brass.
καὶ ἀπέστειλεν τὸν ἰδουραμ υἱὸν αὐτοῦ πρὸς τὸν βασιλέα δαυιδ τοῦ ἐρωτῆσαι αὐτὸν τὰ εἰς εἰρήνην καὶ τοῦ εὐλογῆσαι αὐτὸν ὑπὲρ οὗ ἐπολέμησεν τὸν ἀδρααζαρ καὶ ἐπάταξεν αὐτόν ὅτι ἀνὴρ πολέμου ἦν θωα ἦν τῷ ἀδρααζαρ καὶ πάντα τὰ σκεύη ἀργυρᾶ καὶ χρυσᾶ
- 11 I Давид присвятив їх Господеві разом із тим сріблом та золотом, що повиносив від усіх народів з Едому, і з Моаву, і від Аммонових синів та від Амаліка.
These King David made holy to the Lord, together with the silver and gold he had taken from all nations; from Edom and Moab and from the children of Ammon and from the Philistines and from Amalek.
καὶ ταῦτα ἡγίασεν δαυιδ τῷ κυρίῳ μετὰ τοῦ ἀργυρίου καὶ τοῦ χρυσοῦ οὗ ἔλαβεν ἐκ πάντων τῶν ἐθνῶν ἐξ ἰδουμαίας καὶ μοαβ καὶ ἐξ υἱῶν αμμων καὶ ἐκ τῶν ἀλλοφύλων καὶ ἐξ αμαληκ
- 12 А Авшай, син Церуїн, побив Едома в Солянній долині, вісімнадцять тисяч.
And when he came back from putting to the sword eighteen thousand of the Edomites in the Valley of Salt,
καὶ αβεσσα υἱὸς σαρουα ἐπάταξεν τὴν ἰδουμαίαν ἐν κοιλάδι τῶν ἁλῶν ὀκτὼ καὶ δέκα χιλιάδας
- 13 I поставив він в Едомі залогу, і став увесь Едом Давидовими рабами. А Господь допомагав Давидові скрізь, де він ходив.
David put armed forces in all the towns of Edom; and all the Edomites became servants to David. The Lord made David overcome wherever he went.
καὶ ἔθετο ἐν τῇ κοιλάδι φρουράς καὶ ἦσαν πάντες οἱ ἰδουμαῖοι παῖδες δαυιδ καὶ ἔσφζεν κύριος τὸν δαυιδ ἐν πᾶσιν οἷς ἐπορεύετο
- 14 I царював Давид над усім Ізраїлем, і чинив суд та справедливість усьому своєму народові.
So David was king over all Israel, judging and giving right decisions for all his people.
καὶ ἐβασίλευσεν δαυιδ ἐπὶ πάντα ἰσραηλ καὶ ἦν ποιῶν κρίμα καὶ δικαιοσύνην τῷ παντὶ λαῷ αὐτοῦ
- 15 А Йоав, син Церуїн, був над військом, а Йосафат, син Ахилудів, канцлер.
And Joab, the son of Zeruiah, was chief of the army; and Jehoshaphat, son of Ahilud, was keeper of the records.
καὶ ιωαβ υἱὸς σαρουα ἐπὶ τῆς στρατιᾶς καὶ ιωσαφατ υἱὸς αχιλουδ ὑπομηματογράφος
- 16 А Садок, син Ахитувів, та Авимелех, син Ев'ятарів, були священники, а Шавша писар.
And Zadok, the son of Ahitub; and Ahimelech, the son of Abiathar, were priests; and Shavsha was the scribe;
καὶ σαδοκ υἱὸς αχιτωβ καὶ αχιμελεχ υἱὸς αβιαθαρ ἱερεῖς καὶ σουσα γραμματεὺς
- 17 А Беная, син Єгоядин, був над керетянином та над пелетянином, а Давидові сини перші при царевій руці.
And Benaiah, the son of Jehoiada, was over the Cherethites and the Pelethites; and the sons of David were chief of those whose places were at the king's side.
καὶ βαναиас υἱὸς ιωδαε ἐπὶ τοῦ χειρεθθι καὶ τοῦ φελεθθι καὶ υἱοὶ δαυιδ οἱ πρῶτοι διάδοχοι τοῦ βασιλέως
- 1 ¶ I сталося по тому, і помер Нахаш, цар аммонітський, а замість нього зацарював син його Ханун.
Now it came about after this that death came to Nahash, the king of the children of Ammon, and his son became king in his place.
καὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα ἀπέθανεν ναас βασιλεὺς υἱῶν αμμων καὶ ἐβασίλευσεν анан υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ

- 2 I сказав Давид: Зроблю я милість Ханунові, Нахашевому синові, як батько його зробив був милість мені. I Давид послав послів, щоб потішити його за його батька. I прибули Давидові раби до аммонітського краю, до Хануна, щоб потішити його.
And David said, I will be a friend to Hanun, the son of Nahash, because his father was a friend to me. So David sent men to him, to give him words of comfort on account of his father. And the servants of David came to Hanun, to the land of the children of Ammon, offering him comfort.
καὶ εἶπεν δαυὶδ ποιήσω ἔλεος μετὰ ἀναν υἱοῦ νααθ ὡς ἐποίησεν ὁ πατήρ αὐτοῦ μετ' ἐμοῦ ἔλεος καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους δαυὶδ τοῦ παρακαλέσαι αὐτὸν περὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ ἦλθον παῖδες δαυὶδ εἰς γῆν υἱῶν ἀμμων τοῦ παρακαλέσαι αὐτόν
- 3 A начальники аммонітян сказали до Хануна: Чи Давид шанує батька твого в очах твоїх тим, що послав тобі потішителей? Чи ж раби його прийшли до тебе не на те, щоб вивідати, і щ об знищити, і щоб вишпигувати край?
But the chiefs of the children of Ammon said to Hanun, Does it seem to you that David is honouring your father, by sending comforters to you? is it not clear that these men have only come to go through the land and to make secret observation of it so that they may overcome it?
καὶ εἶπον ἄρχοντες ἀμμων πρὸς ἀναν μὴ δοξάζων δαυὶδ τὸν πατέρα σου ἐναντίον σου ἀπέστειλέν σοι παρακαλοῦντας οὐχ ὅπως ἐξερευνήσωσιν τὴν πόλιν τοῦ κατασκοπεῖσαι τὴν γῆν ἣλθον παῖδες αὐτοῦ πρὸς σέ
- 4 I взяв Ханун Давидових рабів та й оголив їх, й обрізав їхню одежу в половині аж до сидіння, та й відпустив їх...
So Hanun took David's servants, and cutting off their hair and the skirts of their robes up to the middle, sent them away.
καὶ ἔλαβεν ἀναν τοὺς παῖδας δαυὶδ καὶ ἐξόρρησεν αὐτοὺς καὶ ἀφείλεν τῶν μανδύων αὐτῶν τὸ ἥμισυ ἕως τῆς ἀναβολῆς καὶ ἀπέστειλεν αὐτούς
- 5 I пішли й донесли Давидові про тих мужів, а він послав навпроти них, бо ті мужи були дуже осоромлені. I цар їм сказав: Сидіть в Єрихоні, аж поки відросте вам борода, потім повернет есь.
Then certain men went and gave David word of what had been done to them. And he sent out with the purpose of meeting them; for the men were greatly shamed. And the king said, Keep where you are at Jericho till your hair is long again, and then come back.
καὶ ἦλθον ἀπαγγεῖλαι τῷ δαυὶδ περὶ τῶν ἀνδρῶν καὶ ἀπέστειλεν εἰς ἀπάντησιν αὐτοῖς ὅτι ἦσαν ἠτιμωμένοι σφόδρα καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς καθίσατε ἐν ιεριχω ἕως τοῦ ἀνατεῖλαι τοὺς πώγωνας ὑμῶν καὶ ἀνακάμψατε
- 6 ¶ I побачили аммонітяни, що вони зненавиджені в Давида. I послав Ханун та аммонітяни тисячу талантів срібла, щоб винайти собі колесниці та верхівці з Араму двох річок і з Араму Маахи та з Цови.
And when the children of Ammon saw that they had made themselves hated by David, Hanun and the children of Ammon sent a thousand talents of silver as payment for war-carriages and horsemen from Mesopotamia and Aram-maacah and Zobah.
καὶ εἶδον οἱ υἱοὶ ἀμμων ὅτι ἠσχύνθη λαὸς δαυὶδ καὶ ἀπέστειλεν ἀναν καὶ οἱ υἱοὶ ἀμμων χίλια τάλαντα ἀργυρίου τοῦ μισθώσασθαι ἑαυτοῖς ἐκ συρίας μεσοποταμίας καὶ ἐκ συρίας μοοχα καὶ ἐκ σωβα ἄρματα καὶ ἵππεῖς
- 7 I найняли вони собі тридцять і дві тисячі колесниць, і царя Маахи та народ його, і прийшли й таборували перед Медевою. Також аммонітяни зібралися зо своїх міст і прийшли до бою.
So with this money they got thirty-two thousand war-carriages, and the help of the king of Maacah and his people, who came and took up their position in front of Medeba. And the children of Ammon came together from their towns for the fight.
καὶ ἐμισθώσαντο ἑαυτοῖς δύο καὶ τριάκοντα χιλιάδας ἀρμάτων καὶ τὸν βασιλέα μοχα καὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ καὶ ἦλθον καὶ παρενέβαλον κατέναντι μαιδαβα καὶ οἱ υἱοὶ ἀμμων συνήχθησαν ἐκ τῶν πόλεων αὐτῶν καὶ ἦλθον εἰς τὸ πολεμῆσαι
- 8 A коли Давид прочув про це, то послав Йоава та все військо лицарів.
And David, hearing of it, sent Joab with all the army of fighting-men.
καὶ ἤκουσεν δαυὶδ καὶ ἀπέστειλεν τὸν ἰωαβ καὶ πᾶσαν τὴν στρατιὰν τῶν δυνατῶν
- 9 I повиходили аммонітяни, і вставилися до бою при вході до міста. A царі, що прийшли, вони самі були на полі.
So the children of Ammon came out and put their forces in position on the way into the town; and the kings who had come were stationed by themselves in the field.
καὶ ἐξῆλθον οἱ υἱοὶ ἀμμων καὶ παρατάσσονται εἰς πόλεμον παρὰ τὸν πυλῶνα τῆς πόλεως καὶ οἱ βασιλεῖς οἱ ἐλθόντες παρενέβαλον καθ' ἑαυτοὺς ἐν τῷ πεδίῳ
- 10 I побачив Йоав, що бойовий фронт став на нього спереду та позаду, то вибрав зо всього вибраного в Ізраїлі, та й установив їх навпроти сиріян.
Now when Joab saw that their forces were in position against him in front and at his back, he took all the best men of Israel, and put them in line against the Aramaeans;
καὶ εἶδεν ἰωαβ ὅτι γεγόνασιν ἀντιπρόσωποι τοῦ πολεμῆσιν πρὸς αὐτὸν κατὰ πρόσωπον καὶ ἐξόπισθεν καὶ ἐξελέξατο ἐκ παντὸς νεανίου ἐξ ἰσραηλ καὶ παρετάξαντο ἐναντίον τοῦ σύρου
- 11 A решту народу дав під руку свого брата Ав'шая, й їх установили навпроти аммонітян,
And the rest of the people he put in position against the children of Ammon with Abishai, his brother, at their head.
καὶ τὸ κατάλοιπον τοῦ λαοῦ ἔδωκεν ἐν χειρὶ ἀβεσσα ἀδελφοῦ αὐτοῦ καὶ παρετάξαντο ἐξ ἐναντίας υἱῶν ἀμμων

- 12 і сказав: Якщо сиріяни будуть сильніші від мене, то будеш мені на поміч, а якщо аммонітяни будуть сильніші від тебе, то допоможу тобі.
And he said, If the Aramaeans are stronger and get the better of me, then come to my help; and if the children of Ammon get the better of you, I will come to your help.
 και ειπεν εαν κρατηση υπερ εμε συρος και εση μοι εις σωτηριαν και εαν υιοι αμμων κρατησωσιν υπερ σε και σωσω σε
- 13 Будь мужній, і стіймо міцно за народ наш та за міста нашого Бога, а Господь нехай зробить, що добре в очах Його!
Take heart, and let us be strong for our people and for the towns of our God; and may the Lord do what seems good to him.
 ανδριζου και ενισχυσωμεν περι του λαου ημων και περι των πολεων του θεου ημων και κυριος το αγαθον εν οφθαλμοις αυτου ποιησει
- 14 А коли Йоав та народ, що був із ним, підійшов перед сиріян до бою, то ті повтікали перед ним.
So Joab and the people who were with him went forward into the fight against the Aramaeans, and they went in flight before him.
 και παρετάξατο ιωαβ και ο λαος ο μετ' αυτου κατέναντι συρων εις πολεμον και εφυγον απ' αυτου
- 15 А аммонітяни побачили, що повтікали сиріяни, то й вони повтікали перед братом його Ав'шасм, і ввійшли до міста, а Йоав прибув до Єрусалиму.
And when the children of Ammon saw the flight of the Aramaeans, they themselves went in flight from Abishai, his brother, and came into the town. Then Joab came back to Jerusalem.
 και οι υιοι αμμων ειδον οτι εφυγον συροι και εφυγον και αυτοι απο προσωπου ιωαβ και απο προσωπου αβεσσα του αδελφου αυτου και ηλθον εις την πολιν και ηλθεν ιωαβ εις ιερουσαλημ
- 16 А коли побачили сиріяни, що вони побиті Ізраїлем, то послали послів, і привели сиріян, що з другого боку Річки, а Шофах, зверхник Гадад'езерового війська, був перед ними.
And when the Aramaeans saw that Israel had overcome them, they sent men to get the Aramaeans who were on the other side of the River, with Shophach, the captain of Hadadezer's army, at their head.
 και ειδεν συρος οτι ετροπωσατο αυτον ισραηλ και απεστειλεν αγγελους και εξηγαγον τον συρον εκ του περαν του ποταμου και σωφαχ αρχιστρατηγος δυναμεως αδρααζαρ εμπροσθεν αυτων
- 17 І було донесено Давидові, і він зібрав усього Ізраїля, і перейшов Йордан та прийшов до них, і вставився проти них. І встановився Давид на бії проти сиріян, і вони воювали з ним.
And word of this was given to David; and he got all Israel together and went over Jordan and came to Helam and put his forces in position against them. And when David's forces were in position against the Aramaeans, the fight was started.
 και απηγγελη τω δαυιδ και συνηγαγεν τον παντα ισραηλ και διεβη τον ιορδανην και ηλθεν επ' αυτους και παρετάξατο επ' αυτους και παρατάσσεται συρος εξ εναντίας δαυιδ και επολεμησαν αυτον
- 18 І побігли сиріяни перед Ізраїлем, а Давид повбивав із сиріян сім тисяч колесниць та сорок тисяч пішого люду. І вбив він Шофаха, зверхника війська...
And the Aramaeans went in flight before Israel; and David put to the sword the men of seven thousand Aramaean war-carriages and forty thousand footmen, and put to death Shophach, the captain of the army.
 και εφυγεν συρος απο προσωπου δαυιδ και απεκτεινεν δαυιδ απο του συρου επτα χιλιαδας αρματων και τεσσαρακοντα χιλιαδας πεζων και τον σωφαχ αρχιστρατηγον δυναμεως απεκτεινεν
- 19 А коли Гадад'езерові раби побачили, що вони побиті Ізраїлем, то замирилися з Давидом і служили йому. І сиріяни вже не хотіли допомагати аммонітянам.
And when the servants of Hadadezer saw that they were overcome by Israel, they made peace with David and became his servants: and the Aramaeans would give no more help to the children of Ammon.
 και ειδον παιδες αδρααζαρ οτι επαικασιν απο προσωπου ισραηλ και διεθεντο μετα δαυιδ και εδουλευσαν αυτω και ουκ ηθελησεν συρος του βοηθησαι τοις υιοις αμμων ετι
- 1 ¶ І сталося по році, того часу, як царі виходили на війну, то Йоав повів військову силу, та й нищив аммонітський край. І прийшов він і обліг Раббу, а Давид сидів в Єрусалимі. І поби в Йоав Раббу, і зруйнував її.
Now in the spring, at the time when kings go out to war, Joab went out at the head of the armed forces and made waste all the land of the Ammonites and put his men in position before Rabbah, shutting it in. But David was still at Jerusalem. And Joab took Rabbah and made it waste.
 και εγενετο εν τω επιοντι ετει εν τη εξοδοω των βασιλεων και ηγαγεν ιωαβ πασαν την δυναμιν της στρατιας και εφθειραν την χωραν υιων αμμων και ηλθεν και περιεκαθισεν την ραββα και δαυιδ εκαθητο εν ιερουσαλημ και επαταξεν ιωαβ την ραββα και κατεσκαψεν αυτην
- 2 І зняв Давид корону їхнього царя з голови його, і знайшов, що вага її талант золота, а на ній каміння дорогоцінне, і була покладена вона на голову Давидову! І він виніс дуже багато з добичі з того міста.
And David took the crown of Milcom from off his head; its weight was a talent of gold and it had stones of great price in it; and it was put on David's head, and he took a great store of goods from the town.
 και ελαβεν δαυιδ τον στεφανον μοιχοι βασιλεωσ αυτων απο της κεφαλης αυτου και ευρεθη ο σταθμοσ αυτου ταλαντον χρυσιου και εν αυτω λιθοσ τιμιος και ην επι την κεφαλην δαυιδ και σκυλα της πολεωσ εξηνεγκεν πολλα σφοδρα
- 3 А народ, що був у ньому, повиводив, і перетинав їх пилками, і забивав залізними долотами та сокирами... І так робив Давид усім аммонітським містам. І вернувся Давид та ввесь нар од до Єрусалиму.
And he took the people out of the town and put them to work with wood-cutting instruments, and iron grain-crushers, and axes. And this he did to all the towns of the children of Ammon. Then David and all the people went back to Jerusalem.
 και τον λαον τον εν αυτη εξηγαγεν και διεπρισεν πριουσιν και εν σκεπαρνοις σιδηροις και ουτως εποίησεν δαυιδ τοις πασιν υιοις αμμων και ανεστρεψεν δαυιδ και πασ ο λαοσ αυτου εις ιερουσαλημ

- 4 ¶ I сталося по тому, і була війна в Гезері з филистимлянами. Тоді хушанин Сіббехай убив Сіппая, з Рефасвих нащадків, і вони були поконані.
Now after this there was war with the Philistines at Gezer; then Sibbecai the Hushathite put to death Sippai, one of the offspring of the Rephaim; and they were overcome.
καὶ ἐγένετο μετὰ ταῦτα καὶ ἐγένετο ἔτι πόλεμος ἐν γαζερ μετὰ τῶν ἀλλοφύλων τότε ἐπάταξεν σοβοχαὶ ὁ οὐσαθὶ τὸν σαφου ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν γιγάντων καὶ ἐταπείνωσεν αὐτόν
- 5 I була ще війна з филистимлянами, і Елханан, син Яірів, побив Лахмі, брата гатянина Голіята, а держак списа його був, як ткацький вал!
And again there was war with the Philistines; and Elhanan, the son of Jair, put to death Lahmi, the brother of Goliath the Gittite, the stem of whose spear was like a cloth-worker's rod.
καὶ ἐγένετο ἔτι πόλεμος μετὰ τῶν ἀλλοφύλων καὶ ἐπάταξεν ελλαναν υἱὸς ἰαῖρ τὸν λεεμι ἀδελφὸν γολιαθ τοῦ γεθθαίου καὶ ξύλον δόρατος αὐτοῦ ὡς ἀντίον ὑφανόντων
- 6 I була ще війна в Гаті. А там був чоловік великого зросту, що мав по шість пальців, усього двадцять і чотири. I він також був із нащадків Рефая.
And again there was war at Gath, where there was a very tall man, who had twenty-four fingers and toes, six fingers on his hands and six toes on his feet; he was one of the offspring of the Rephaim.
καὶ ἐγένετο ἔτι πόλεμος ἐν γεθ καὶ ἦν ἀνὴρ ὑπερμεγέθης καὶ δάκτυλοι αὐτοῦ ἕξ καὶ ἕξ εἴκοσι τέσσαρες καὶ οὗτος ἦν ἀπόγονος γιγάντων
- 7 I зневажав він Ізраїля, та забив його Йонатан, син Шім'ї, Давидового брата.
And when he put shame on Israel, Jonathan, the son of Shimea, David's brother, put him to death.
καὶ ὠνεΐδισεν τὸν ἰσραηλ καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν ἰωναθαν υἱὸς σαμια ἀδελφοῦ δαυιδ
- 8 Ці також походили від Рефая в Гаті, і попадали вони від руки Давида та від руки його слуг.
These were of the offspring of the Rephaim in Gath; they came to their death by the hands of David and his servants.
οὗτοι ἐγένοντο ραφα ἐν γεθ πάντες ἦσαν τέσσαρες γίγαντες καὶ ἔπεσον ἐν χειρὶ δαυιδ καὶ ἐν χειρὶ παίδων αὐτοῦ
- 1 ¶ I повстав сатана на Ізраїля, і намовив Давида перелічити Ізраїля.
Now Satan, designing evil against Israel, put into David's mind the impulse to take the number of Israel.
καὶ ἔστη διάβολος ἐν τῷ ἰσραηλ καὶ ἐπέσεισεν τὸν δαυιδ τοῦ ἀριθμῆσαι τὸν ἰσραηλ
- 2 I сказав Давид до Йоава та до начальників народу: Ідїть, перелічіть Ізраїля від Беер-Шеви й аж до Дану, і донесіть мені, і я знатиму число їх!
And David said to Joab and the captains of the people, Now let all Israel, from Beer-sheba to Dan, be numbered; and give me word so that I may be certain of their number.
καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς δαυιδ πρὸς ἰωαβ καὶ πρὸς τοὺς ἀρχοντας τῆς δυνάμεως πορεύθητε ἀριθμήσατε τὸν ἰσραηλ ἀπὸ βηρσαβεε καὶ ἕως дан καὶ ἐνέγκατε πρὸς με καὶ γνώσομαι τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν
- 3 I сказав Йоав: Нехай Господь додасть до народу Свого в сто раз стільки, скільки є! Чи не всі вони, пане мій царю, раби мого пана? Нашо буде шукати цього пан мій, нащо це буде за провину для Ізраїля?
And Joab said, May the Lord make his people a hundred times more in number than they are; but, my lord king, are they not all my lord's servants? why would my lord have this done? why will he become a cause of sin to Israel?
καὶ εἶπεν ἰωαβ προσθεῖη κύριος ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ ὡς αὐτοὶ ἑκατονταπλασίως καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ κυρίου μου τοῦ βασιλέως βλέποντες πάντες τῷ κυρίῳ μου παῖδες ἵνα τί ζητεῖ ὁ κύριός μου τοῦτο ἵνα μὴ γένηται εἰς ἁμαρτίαν τῷ ἰσραηλ
- 4 Та цареве слово перемогло Йоава. I вийшов Йоав, і ходив по всьому Ізраїлі, і вернувся до Єрусалиму.
But the king's word was stronger than Joab's. So Joab went out and went through all Israel and came to Jerusalem.
τὸ δὲ ῥῆμα τοῦ βασιλέως ἐκραταιώθη ἐπὶ τῷ ἰωαβ καὶ ἐξῆλθεν ἰωαβ καὶ διήλθεν ἐν παντὶ ὀρίῳ ἰσραηλ καὶ ἦλθεν εἰς ἱερουσαλημ
- 5 I дав Йоав Давидові число переліку народу. I було всього Ізраїля тисяча тисяч і сто тисяч чоловіка, що витягають меча, а Юди чотири сотні й сімдесят тисяч чоловіка, що витягають меча.
And Joab gave David the number of all the people; all the men of Israel, able to take up arms, were one million, one hundred thousand men; and those of Judah were four hundred and seventy thousand men, able to take up arms.
καὶ ἔδωκεν ἰωαβ τὸν ἀριθμὸν τῆς ἐπισκέψεως τοῦ λαοῦ τῷ δαυιδ καὶ ἦν πᾶς ἰσραηλ χίλια χιλιάδες καὶ ἑκατὸν χιλιάδες ἀνδρῶν ἐσπασμένων μάχαιραν καὶ ἰουδας τετρακόσιοι καὶ ὀγδοήκοντα χιλιάδες ἀνδρῶν ἐσπασμένων μάχαιραν
- 6 А Левія та Венямина він не перерахував серед них, бо царське слово було огидою для Йоава...
But Levi and Benjamin were not numbered among them, for Joab was disgusted with the king's order.
καὶ τὸν λευι καὶ τὸν βενιαμιν οὐκ ἠρίθμησεν ἐν μέσῳ αὐτῶν ὅτι κατίσχυσεν λόγος τοῦ βασιλέως τὸν ἰωαβ
- 7 ¶ I було зло в Божих очах на ту річ, і Він ударив Ізраїля!
And God was not pleased with this thing; so he sent punishment on Israel.
καὶ πονηρὸν ἐφάνη ἐναντίον τοῦ θεοῦ περὶ τοῦ πράγματος τούτου καὶ ἐπάταξεν τὸν ἰσραηλ

- 8 I сказав Давид до Бога: Я дуже згрішив, що зробив оцю річ! А тепер прости ж гріх Свого раба, бо я зробив дуже нерозумно!...
Then David said to God, Great has been my sin in doing this; but now, be pleased to take away the sin of your servant, for I have done very foolishly.
καὶ εἶπεν δαυὶδ πρὸς τὸν θεόν ἡμάρτηκα σφόδρα ὅτι ἐποίησα τὸ πᾶγμα τοῦτο καὶ νῦν περιέλε δὴ τὴν κακίαν παιδός σου ὅτι ἐματαιώθην σφόδρα
- 9 I сказав Господь до Гада, Давидового прозорливця, говорячи:
Then the word of the Lord came to Gad, David's seer, saying,
καὶ ἐλάλησεν κύριος πρὸς γαδ ὁρῶντα δαυὶδ λέγων
- 10 Иди, і будеш говорити Давидові, кажучи: Так говорить Господь: Три карі кладу Я на тебе, вибери собі одну з них, і Я зроблю тобі.
Go and say to David, The Lord says, Three things are offered to you: say which of them you will have, so that I may do it to you.
πορεύου καὶ λάλησον πρὸς δαυὶδ λέγων οὕτως λέγει κύριος τρία αἴρω ἐγὼ ἐπὶ σέ ἐκλεξαι σεαυτῷ ἓν ἐξ αὐτῶν καὶ ποιήσω σοι
- 11 I прийшов Гад до Давида та й сказав йому: Так сказав Господь: Вибери собі:
So Gad came to David and said to him, The Lord says, Take whichever you will:
καὶ ἦλθεν γαδ πρὸς δαυὶδ καὶ εἶπεν αὐτῷ οὕτως λέγει κύριος ἐκλεξαι σεαυτῷ
- 12 чи три роки голоду, чи теж три місяці твого втікання перед ворогами твоїми, а меч ворогів твоїх доганятиме тебе, чи три дні Господнього меча та моровиці в Краю, і Ангол Господній буде нищити по всій Ізраїлевій границі. А тепер розваж, яке слово верну Я Тому, Хто послав мене...
Three years when there will not be enough food; or three months of war, when you will go in flight before your haters, being in great danger of the sword; or three days of the sword of the Lord, disease in the land, and the angel of the Lord taking destruction through all the land of Israel. Now give thought to the answer I am to take back to him who sent me.
ἢ τρία ἔτη λιμοῦ ἢ τρεῖς μῆνας φεύγειν σε ἐκ προσώπου ἐχθρῶν σου καὶ μάχαιραν ἐχθρῶν σου τοῦ ἐξολεθρευσαὶ ἢ τρεῖς ἡμέρας ῥομφαίαν κυρίου καὶ θάνατον ἐν τῇ γῇ καὶ ἄγγελος κυρίου ἐξολεθρεῖ ὅσον ἐν πάσῃ κληρονομίᾳ ἰσραηλ καὶ νῦν ἰδὲ τί ἀποκριθῶ τῷ ἀποστεύσαντί με λόγον
- 13 I сказав Давид до Гада: Тяжко мені дуже! Нехай же впаду я в руку Господа, бо дуже велике Його милосердя, а в руку людську нехай я не впаду!...
And David said to Gad, This is a hard decision for me to make: let me come into the hands of the Lord, for great are his mercies: let me not come into the hands of men.
καὶ εἶπεν δαυὶδ πρὸς γαδ στενά μοι καὶ τὰ τρία σφόδρα ἐμπροσθεῖμαι δὴ εἰς χεῖρας κυρίου ὅτι πολλοὶ οἱ οἰκτιρμοὶ αὐτοῦ σφόδρα καὶ εἰς χεῖρας ἀνθρώπων οὐ μὴ ἐμπέσω
- 14 I дав Господь моровицю в Ізраїлі, і впало з Ізраїля сімдесят тисяч чоловіка!
So the Lord sent disease on Israel, causing the death of seventy thousand men.
καὶ ἔδωκεν κύριος θάνατον ἐν ἰσραηλ καὶ ἔπεσον ἐξ ἰσραηλ ἑβδομήκοντα χιλιάδες ἀνδρῶν
- 15 I послав Бог Ангола до Єрусалиму, щоб знищити його. А коли він нищив, Господь побачив і пожалував про це лихо. I сказав Він до Ангола, що вигублював: Забагато тепер! Попусти свою руку! А Ангол Господній стояв при тоці свусеянина Орнана.
And God sent an angel to Jerusalem for its destruction: and when he was about to do so, the Lord saw, and had regret for the evil, and said to the angel of destruction, It is enough; do no more.
Now the angel of the Lord was by the grain-floor of Ornan the Jebusite.
καὶ ἀπέστειλεν ὁ θεὸς ἄγγελον εἰς ἱερουσαλημ τοῦ ἐξολεθρευσαὶ αὐτήν καὶ ὡς ἐξωλέθρευσεν εἶδεν κύριος καὶ μετεμελήθη ἐπὶ τῇ κακίᾳ καὶ εἶπεν τῷ ἀγγέλῳ τῷ ἐξολεθρεύοντι ἱκανούσθω σοι ἄνες τὴν χεῖρά σου καὶ ὁ ἄγγελος κυρίου ἐστῶς ἐν τῷ ἄλφ ὄρνα τοῦ ιβουσαίου
- 16 I підняв Давид очі свої та й побачив Господнього Ангола, що стояв між землею та між небом, а в руці його був витягнений меч, скерований на Єрусалим. I впав Давид та ті старші, по криті веретами, на обличчя свої...
And David, lifting up his eyes, saw the angel of the Lord there between earth and heaven, with an uncovered sword in his hand stretched out over Jerusalem. Then David and the responsible men, clothed in haircloth, went down on their faces.
καὶ ἐπῆρεν δαυὶδ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ καὶ εἶδεν τὸν ἄγγελον κυρίου ἐστῶτα ἀνὰ μέσον τῆς γῆς καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἡ ῥομφαία αὐτοῦ ἐσπασμένη ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ ἐκτεταμένη ἐπὶ ἱερουσαλημ καὶ ἔπεσεν δαυὶδ καὶ οἱ πρεσβύτεροι περιβεβλημένοι ἐν σάκκοις ἐπὶ πρόσωπον αὐτῶν
- 17 I сказав Давид до Бога: Чи ж не я сказав рахувати в народі? I я той, хто згрішив, і вчинити зло я вчинив зло, а ці вівці що зробили вони, Господи, Боже мій? Нехай же рука Твоя буде на мені та на домі батька мого, а не на народі Твоєму, щоб погубити його...
And David said to God, Was it not I who gave the order for the people to be numbered? It is I who have done the sin and the great wrong; but these are only sheep; what have they done? let your hand, O Lord God, be lifted up against me and against my family, but not against your people to send disease on them.
καὶ εἶπεν δαυὶδ πρὸς τὸν θεόν οὐκ ἐγὼ εἶπα τοῦ ἀριθμησαὶ ἐν τῷ λαῷ καὶ ἐγὼ εἰμι ὁ ἁμαρτῶν κακοποιῶν ἐκακοποίησα καὶ ταῦτα τὰ πρόβατα τί ἐποίησαν κύριε ὁ θεὸς γεννηθῆτω ἡ χεῖρ σου ἐν ἐμοὶ καὶ ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς μου καὶ μὴ ἐν τῷ λαῷ σου εἰς ἀπόλειαν κύριε
- 18 ¶ А Ангол Господній говорив до Гада, сказати Давидові, щоб Давид пішов поставити жертвіника для Господа на току свусеянина Орнана.
Then the angel of the Lord gave orders to Gad to say to David that he was to go and put up an altar to the Lord on the grain-floor of Ornan the Jebusite.
καὶ ἄγγελος κυρίου εἶπεν τῷ γαδ τοῦ εἰπεῖν πρὸς δαυὶδ ἵνα ἀναβῆ τῷ στησαι θυσιαστήριον τῷ κυρίῳ ἐν ἄλφ ὄρνα τοῦ ιβουσαίου

- 19 I пішов Давид за словом Гада, що говорив в Господньому Імені.
And David went up, as Gad had said in the name of the Lord.
καὶ ἀνέβη δαυὶδ κατὰ τὸν λόγον γὰρ ὃν ἐλάλησεν ἐν ὀνόματι κυρίου
- 20 I обернувся Орнан, і побачив Ангола, а чотири сини його, що були з ним, поховалися. А Орнан молотив пшеницю.
And Ornan, turning back, saw the angel, and his four sons who were with him went to a secret place. Now Ornan was crushing his grain.
καὶ ἐπέστρεψεν ορνα καὶ εἶδεν τὸν βασιλέα καὶ τέσσαρες υἱοὶ αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ μεθαχαβιν καὶ ορνα ἦν ἀλοῶν πυροῦς
- 21 I прийшов Давид до Орнана. I виглянув Орнан, і побачив Давида, і вийшов із току, і поклонився Давидові обличчям до землі.
And when David came, Ornan, looking, saw him, and came out from the grain-floor and went down on his face to the earth before him.
καὶ ἦλθεν δαυὶδ πρὸς ορναν καὶ ορνα ἐξῆλθεν ἐκ τῆς ἄλω καὶ προσεκύνησεν τῷ δαυὶδ τῷ προσώπῳ ἐπὶ τὴν γῆν
- 22 I сказав Давид до Орнана: Дай же мені місце цього току, й я збудую на ньому жертівника для Господа. Дай мені його за срібло повної ваги, і буде стримана моровиця від народу.
Then David said to Ornan, Give me the place where this grain-floor is, so that I may put up an altar here to the Lord: let me have it for its full price; so that this disease may be stopped among the people.
καὶ εἶπεν δαυὶδ πρὸς ορνα δός μοι τὸν τόπον σου τῆς ἄλω καὶ οἰκοδομήσω ἐπ' αὐτῷ θυσιαστήριον τῷ κυρίῳ ἐν ἀργυρίῳ ἀξίῳ δός μοι αὐτόν καὶ παύσεται ἡ πληγὴ ἐκ τοῦ λαοῦ
- 23 I сказав Орнан до Давида: Візьми собі, і нехай зробить мій пан цар, що добре в очах його. Дивися, я даю цю худобу на цілопалення, а молотарки на дрова, а пшеницю на хлібну жертв у. Усе я даю!
And Ornan said to David, Take it, and let my lord the king do what seems right to him. See, I give you the oxen for burned offerings and the grain-cleaning instruments for fire-wood, and the grain for the meal offering; I give it all.
καὶ εἶπεν ορνα πρὸς δαυὶδ λαβὲ σεαυτῷ καὶ ποιησάτω ὁ κύριός μου ὁ βασιλεὺς τὸ ἀγαθὸν ἐναντίον αὐτοῦ ἰδε δέδωκα τοὺς μόσχους εἰς ὀλοκαύτωσιν καὶ τὸ ἄροτρον καὶ τὰς ἀμάξας εἰς ξύλα καὶ τὸν σῖτον εἰς θυσίαν τὰ πάντα δέδωκα
- 24 I сказав цар Давид до Орнана: Ні, бо купуючи, куплю за срібло повної ваги, бо не піднесу твого в жертві для Господа, і не спалю цілопалення дармо!
And King David said to Ornan, No; I will certainly give you the full price for it, because I will not take for the Lord what is yours, or give a burned offering without payment.
καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς δαυὶδ τῷ ορνα οὐχὶ ὅτι ἀγοράζων ἀγοράζω ἐν ἀργυρίῳ ἀξίῳ ὅτι οὐ μὴ λάβω ἃ ἐστὶν σοι κυρίῳ τοῦ ἀνενέγκαι ὀλοκαύτωσιν δωρεὰν κυρίῳ
- 25 I дав Давид Орнанові за місце золота вагою шість сотень шеклів.
So David gave Ornan six hundred shekels of gold by weight for the place.
καὶ ἔδωκεν δαυὶδ τῷ ορνα ἐν τῷ τόπῳ αὐτοῦ σίκλους χρυσοῦ ὀκτῆς ἑξακοσίους
- 26 I збудував там Давид жертівника для Господа, і приніс цілопалення та мирні жертви. I кликнув він до Господа, і Він відповів йому огнем із небес на жертівник цілопалення.
And David put up an altar there to the Lord, offering burned offerings and peace-offerings with prayers to the Lord; and he gave him an answer from heaven, sending fire on the altar of burned offering.
καὶ ὠκοδόμησεν δαυὶδ ἐκεῖ θυσιαστήριον κυρίῳ καὶ ἀνήγειρεν ὀλοκαυτώματα καὶ σωτηρίου καὶ ἐβόησεν πρὸς κύριον καὶ ἐπήκουσεν αὐτῷ ἐν πυρὶ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τῆς ὀλοκαυτώσεως καὶ κατανάλωσεν τὴν ὀλοκαύτωσιν
- 27 I сказав Господь до Ангола, і він уклав меч свого до піхов його.
Then the Lord gave orders to the angel, and he put back his sword into its cover.
καὶ εἶπεν κύριος πρὸς τὸν ἄγγελον καὶ κατέθηκεν τὴν ῥομφαίαν εἰς τὸν κολεόν
- 28 Того часу, як Давид побачив, що Господь відповів йому на току свусеянина Орнана, то приносив там жертву.
At that time, when David saw that the Lord had given him an answer on the grain-floor of Ornan the Jebusite, he made an offering there.
ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐν τῷ ἰδεῖν τὸν δαυὶδ ὅτι ἐπήκουσεν αὐτῷ κύριος ἐν τῷ ἄλῳ ορνα τοῦ ιεβουσαίου καὶ ἐθυσίασεν ἐκεῖ
- 29 А Господня скинія, яку зробив був Мойсей у пустині, та жертівник цілопалення були того часу на пагірку в Гів'оні.
For the House of the Lord, which Moses had made in the waste land, and the altar of burned offerings, were at that time in the high place at Gibeon.
καὶ σκηνὴ κυρίου ἦν ἐποίησεν μουσῆς ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ θυσιαστήριον τῶν ὀλοκαυτωμάτων ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐν βαμα ἐν γαβαων
- 30 Та не міг Давид піти перед нього, щоб запитатися в Бога, бо настрашився меч Господнього Ангола.
But David was not able to go before it to get directions from the Lord, so great was his fear of the sword of the angel of the Lord.
καὶ οὐκ ἠδύνατο δαυὶδ τοῦ πορευθῆναι ἔμπροσθεν αὐτοῦ τοῦ ζητήσαι τὸν θεόν ὅτι κατέσπευσεν ἀπὸ προσώπου τῆς ῥομφαίας ἀγγέλου κυρίου

- 1 ¶ I Давид сказав: Це той дім Господа Бога, і це жертівник на цілопалення для Ізраїля!
Then David said, This is the house of the Lord God, and this is the altar for Israel's burned offerings.
καὶ εἶπεν δαυιδ οὗτός ἐστιν ὁ οἶκος κυρίου τοῦ θεοῦ καὶ τοῦτο τὸ θυσιαστήριον εἰς ὀλοκαύτωσιν τῷ ἰσραηλ
- 2 I сказав Давид, щоб зібрати прихоськів, що були в Ізраїлевому Краї, і поставив каменярів тесати брили каміння, щоб збудувати Божого дома.
And David gave orders to get together all the men from strange lands who were in the land of Israel; and he put stone-cutters to work, cutting stones for building the house of God.
καὶ εἶπεν δαυιδ συναγαγεῖν πάντας τοὺς προσηλύτους ἐν γῇ ἰσραηλ καὶ κατέστησεν λατόμους λατομήσαι λίθους ξυστοὺς τοῦ οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ θεῷ
- 3 I заготовив Давид силу заліза на цвяхи для брамних дверей та на клямри, і таку силу міді, що їй не було ваги,
And he got together a great store of iron, for the nails for the doors and for the joins; and brass, more in weight than might be measured;
καὶ σίδηρον πολὺν εἰς τοὺς ἥλους τῶν θυρωμάτων καὶ τῶν πυλῶν καὶ τοὺς στροφεῖς ἠτοίμασεν δαυιδ καὶ χαλκὸν εἰς πλῆθος οὐκ ἦν σταθμός
- 4 і кедрового дерева без числа, бо сидоняни та тиряни спровадили Давидові силу кедрового дерева.
And cedar-trees without number, for the Zidonians and the men of Tyre came with a great amount of cedar-trees for David.
καὶ ξύλα κέδρινα οὐκ ἦν ἀριθμός ὅτι ἐφέροσαν οἱ σιδῶνιοι καὶ οἱ τύριοι ξύλα κέδρινα εἰς πλῆθος τῷ δαυιδ
- 5 I сказав Давид: Мій син Соломон ще юнак та тендітний, приготую ж йому все на цей храм на збудування для Господа, щоб піднести його високо на славу та на велич для всіх країв. П
риготую ж я все для нього! I Давид заготовив безліч усього перед своєю смертю.
And David said, Solomon my son is young and untested, and the house which is to be put up for the Lord is to be very great, a thing of wonder and glory through all countries; so I will make ready what is needed for it. So David got ready a great store of material before his death.
καὶ εἶπεν δαυιδ σαλωμων ὁ υἱός μου παιδάριον ἀπαλόν καὶ ὁ οἶκος τοῦ οἰκοδομῆσαι τῷ κυρίῳ εἰς μεγαλωσύνην ἄνω εἰς ὄνομα καὶ εἰς δόξαν εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐτοιμάσω αὐτῷ καὶ ἠτοίμασεν δαυιδ εἰς πλῆθος ἔμπροσθεν τῆς τελευτῆς αὐτοῦ
- 6 ¶ I він покликав сина свого Соломона, і наказав йому збудувати храм для Господа, Бога Ізраїля.
Then he sent for his son Solomon, and gave him orders for the building of a house for the Lord, the God of Israel.
καὶ ἐκάλεσεν σαλωμων τὸν υἱὸν αὐτοῦ καὶ ἐνετείλατο αὐτῷ τοῦ οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον τῷ κυρίῳ θεῷ ἰσραηλ
- 7 I сказав Давид до Соломона: Сину мій, я мав на свосму серці вибудувати храм для Ймення Господа, Бога мого.
And David said to Solomon, My son, it was my desire to put up a house for the name of the Lord my God.
καὶ εἶπεν δαυιδ σαλωμων τέκνον ἐμοὶ ἐγένετο ἐπὶ ψυχῇ τοῦ οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ ὀνόματι κυρίου θεοῦ
- 8 Та було про мене Господнє слово, кажучи: Безліч крови пролив ти та війни великі провадив. Не збудуєш ти храма для Мого Ймення, бо багато крови пролив ти на землю перед лицем Моїм!
But the word of the Lord came to me saying, You have taken lives without number and made great wars; I will not let you be the builder of a house for my name, because of the lives you have taken on the earth before my eyes.
καὶ ἐγένετο ἐπ' ἐμοὶ λόγος κυρίου λέγων αἵμα εἰς πλῆθος ἐξέχεας καὶ πολέμους μεγάλους ἐποίησας οὐκ οἰκοδομήσεις οἶκον τῷ ὀνόματί μου ὅτι αἵματα πολλὰ ἐξέχεας ἐπὶ τῆς γῆς ἐναντίον μου
- 9 Ось народиться тобі син, він буде муж мирний, і Я дам йому мир від усіх ворогів його навколо, бо Соломон буде ім'я йому, і Я дам на Ізраїля за його днів мир та тишу.
But you will have a son who will be a man of rest; and I will give him rest from wars on every side. His name will be Solomon, and in his time I will give Israel peace and quiet;
ἰδοὺ υἱὸς τίκτεται σοι οὗτος ἔσται ἀνὴρ ἀναπαύσεως καὶ ἀναπαύσω αὐτὸν ἀπὸ πάντων τῶν ἐχθρῶν κυκλόθεν ὅτι σαλωμων ὄνομα αὐτῷ καὶ εἰρήνην καὶ ἡσυχίαν δώσω ἐπὶ ἰσραηλ ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ
- 10 Він збудує храм для Мого Ймення, і він буде Мені за сина, а Я йому за Батька, і Я міцно поставлю трона царства його над Ізраїлем аж навіки!
He will be the builder of a house for my name; he will be to me a son, and I will be to him a father; and I will make the seat of his rule over Israel certain for ever.
οὗτος οἰκοδομήσει οἶκον τῷ ὀνόματί μου καὶ οὗτος ἔσται μοι εἰς υἱὸν κἀγὼ αὐτῷ εἰς πατέρα καὶ ἀνορθώσω θρόνον βασιλείας αὐτοῦ ἐν ἰσραηλ ἕως αἰῶνος
- 11 Тепер, сину мій, нехай Господь буде з тобою, і буде щастити тобі, і збудуєш ти дім для Господа, Бога свого, як говорив Він про тебе.
Now, my son, may the Lord be with you; and may you do well, and put up the house of the Lord your God, as he has said of you.
καὶ νῦν υἱέ μου ἔσται μετὰ σοῦ κύριος καὶ εὐδοώσει καὶ οἰκοδομήσεις οἶκον τῷ κυρίῳ θεῷ σου ὡς ἐλάλησεν περὶ σοῦ
- 12 Тільки нехай дасть тобі Господь розум та розважність, і нехай поставить тебе над Ізраїлем, і ти будеш стерегти Закон Господа, Бога свого.
Only may the Lord give you wisdom, and knowledge of his orders for Israel, so that you may keep the law of the Lord your God.
ἀλλ' ἢ δόξη σοι σοφίαν καὶ σύνεσιν κύριος καὶ κατισχύσαι σε ἐπὶ ἰσραηλ καὶ τοῦ φυλάσσεσθαι καὶ τοῦ ποιεῖν τὸν νόμον κυρίου τοῦ θεοῦ σου

- 13 Тоді буде щастити тобі, якщо будеш додержувати, щоб чинити устави та права, які наказав був Господь Мойсесві про Ізраїля. Будь сильний та міцний, не бійся й не страхайся!
And all will go well for you, if you take care to keep the laws and the rules which the Lord gave to Moses for Israel: be strong and take heart; have no fear and do not be troubled.
 τότε εὐδοώσει ἐὰν φυλάξης τοῦ ποιεῖν τὰ προστάγματα καὶ τὰ κρίματα ἃ ἐνετείλατο κύριος τῷ μουσῆ ἐπὶ ἰσραὴλ ἀνδρίζου καὶ ἴσχυε μὴ φοβοῦ μηδὲ πτοηθῆς
- 14 І ось я в скудоті своїй заготовив для Господнього дому сто тисяч талантів золота та тисячу тисяч талантів срібла, а для міді та для заліза нема ваги, бо безліч того; і дерева, і каміння заготовив я, а ти до них додаси.
Now see, poor though I am, I have got ready for the house of the Lord a hundred thousand talents of gold and a million talents of silver; and a weight of brass and iron greater than may be measured; and wood and stone have I made ready, and you may put more to it.
 καὶ ἰδοὺ ἐγὼ κατὰ τὴν πτωχείαν μου ἠτοίμασα εἰς οἶκον κυρίου χρυσοῦ ταλάντων ἑκατὸν χιλιάδας καὶ ἀργυρίου ταλάντων χιλίας χιλιάδας καὶ χαλκὸν καὶ σίδηρον οὗ οὐκ ἔστιν σταθμὸς ὅτι εἰς πλῆθος ἔστιν καὶ ξύλα καὶ λίθους ἠτοίμασα καὶ πρὸς ταῦτα πρόσθετες
- 15 А в тебе безліч робітників для праці, теслярів і каменярів та дереворубів, та всяких здібних на всяку роботу.
And you have a great number of workmen, cutters and workers of stone and wood, and experts in every sort of work,
 καὶ μετὰ σοῦ εἰς πλῆθος ποιούντων ἔργα τεχνῖται καὶ οἰκοδόμοι λίθων καὶ τέκτονες ξύλων καὶ πᾶς σοφὸς ἐν παντὶ ἔργῳ
- 16 Золоту, сріблу, і міді та залізу нема числа. Стань і зроби, і нехай Господь буде з тобою!
In gold and silver and brass and iron more than may be numbered. Up! then, and to work; and may the Lord be with you.
 ἐν χρυσῷ ἐν ἀργυρῷ ἐν χαλκῷ καὶ ἐν σιδήρῳ οὐκ ἔστιν ἀριθμὸς ἀνάστηθι καὶ ποίει καὶ κύριος μετὰ σοῦ
- 17 ¶ І наказав Давид усім Ізраїлевим князям, щоб допомагали синові його Соломонові:
Then David gave orders to all the chiefs of Israel to give their help to Solomon his son, saying,
 καὶ ἐνετείλατο δαυὶδ τοῖς πᾶσιν ἄρχουσιν ἰσραὴλ ἀντιλαβέσθαι τῷ σαλωμων υἱῷ αὐτοῦ
- 18 Чи Господь, Бог ваш, не з вами? І Він дав вам мир навколо, бо дав у мою руку мешканців цієї землі, і була здобута ця земля перед лицем Господа та перед народом Його.
Is not the Lord your God with you? and has he not given you rest on every side? for the Lord has given the people of the land into my hands, and the land is overcome before the Lord and before his people.
 οὐχὶ κύριος μεθ' ὑμῶν καὶ ἀνέπαυσεν ὑμᾶς κυκλόθεν ὅτι ἔδωκεν ἐν χερσίν τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν καὶ ὑπετάγη ἡ γῆ ἐναντίον κυρίου καὶ ἐναντίον λαοῦ αὐτοῦ
- 19 Тепер прихиліть серце ваше та душу вашу, щоб шукати Господа, Бога вашого. І встаньте, і збудуйте святиню Господа Бога, щоб перенести ковчега Господнього заповіту та святі Божі речі до храму, збудованого для Господнього Імення.
Now give your heart and soul to the worship of the Lord your God; and get to work on the building of the holy place of the Lord God, so that you may put the ark of the Lord's agreement and the holy vessels of God in the house which is to be made for the name of the Lord.
 νῦν δότε καρδίας ὑμῶν καὶ ψυχὰς ὑμῶν τοῦ ζητήσαι τῷ κυρίῳ θεῷ ὑμῶν καὶ ἐγέρθητε καὶ οἰκοδομήσατε ἅγιασμα κυρίῳ τῷ θεῷ ὑμῶν τοῦ εἰσενεγκεῖν τὴν κιβωτὸν διαθήκης κυρίου καὶ σκεῦῃ τὰ ἅγια τοῦ θεοῦ εἰς οἶκον τὸν οἰκοδομούμενον τῷ ὀνόματι κυρίου
- 1 ¶ А коли Давид постарів і наситився днями, то він поставив царем над Ізраїлем сина свого Соломона.
Now David was old and full of days; and he made his son Solomon king over Israel.
 καὶ δαυὶδ πρεσβύτης καὶ πλήρης ἡμερῶν καὶ ἐβασίλευσεν σαλωμων τὸν υἱὸν αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ ἐπὶ ἰσραὴλ
- 2 І зібрав він усіх Ізраїлевих князів, і священників та Левитів.
And he got together all the chiefs of Israel, with the priests and the Levites.
 καὶ συνήγαγεν τοὺς πάντας ἄρχοντας ἰσραὴλ καὶ τοὺς ἱερεῖς καὶ τοὺς λευίτας
- 3 І були перелічені Левити від віку тридцяти років і вище, і було число їх, за їхніми головами, за мужчинами тридцять і вісім тисяч.
And the Levites, all those of thirty years old and over, were numbered; and the number of them, by heads, man by man, was thirty-eight thousand.
 καὶ ἠριθμήθησαν οἱ λευῖται ἀπὸ τριακονταετοῦς καὶ ἐπάνω καὶ ἐγένετο ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν κατὰ κεφαλὴν αὐτῶν εἰς ἄνδρας τριάκοντα καὶ ὀκτὼ χιλιάδας
- 4 Із них для керування над роботою Господнього дому двадцять і чотири тисячі, а урядників та суддів шість тисяч,
Of these, twenty-four thousand were to be overseers of the work of the house of the Lord, and six thousand were judges and men of authority;
 ἀπὸ τούτων ἐργοδιῶκται ἐπὶ τὰ ἔργα οἴκου κυρίου εἴκοσι τέσσαρες χιλιάδες καὶ γραμματεῖς καὶ κριταὶ ἑξακισχίλιοι
- 5 і чотири тисячі придверних, і чотири тисячі тих, що славлять Господа на музичних знаряддях, які я зробив на славлення.
Four thousand were door-keepers; and four thousand gave praise to the Lord with the instruments which I made, said David, for giving praise.
 καὶ τέσσαρες χιλιάδες πυλῶροι καὶ τέσσαρες χιλιάδες αἰνούντες τῷ κυρίῳ ἐν τοῖς ὀργάνοις οἷς ἐποίησεν τοῦ αἰνεῖν τῷ κυρίῳ

- 6 **I поділив їх Давид на черги за синами Левія, для Герсона, Кегата та Мерарі.**
And David put them into divisions under the names of the sons of Levi: Gershon, Kohath, and Merari.
 και διεἴλεν αὐτοὺς δαυὶδ ἐφημερίας τοῖς υἱοῖς λευὶ τῷ γεδσον καθ μεραρι
- 7 **З Гершонівців Ладан і Шім'ї.**
Of the Gershonites: Ladan and Shimei.
 και τῷ παροσωμ τῷ εδαν και τῷ σεμεῖ
- 8 **Ладанові сини: голова Єгіл, і Зетам, і Йоїл, трое.**
The sons of Ladan: Jehiel the chief, and Zetham and Joel, three.
 υἱοὶ τῷ εδαν ὁ ἄρχων υηλ και ζεθομ και ιωηλ τρεῖς
- 9 **Сини Шім'ї: Шеломіт, і Хазаїл, і Гарап, трое, вони голови батьківських домів Ладана.**
The sons of Shimei: Shelomoth and Haziell and Haran, three; these were the heads of the families of Ladan.
 υἱοὶ σεμεῖ σαλωμωθ και υηλ και αιδαν τρεῖς οὗτοι ἄρχοντες τῶν πατριῶν τῷ εδαν
- 10 **А сини Шім'ї: Яхат, Зіза, і Єуш, і Берія, оце сини Шім'ї, четверо.**
And the sons of Shimei: Jahath, Zizah and Jeush and Beriah; these four were the sons of Shimei.
 και τοῖς υἱοῖς σεμεῖ ιεθ και ζιζα και ιωας και βερια οὗτοι υἱοὶ σεμεῖ τέσσαρες
- 11 **І був Яхат головою, а Зіза другим, а Єуш та Берія не мали багато синів, і стали за один батьківський дім при переліченні.**
Jahath was the chief and Zizah the second; but Jeush and Beriah had only a small number of sons, so they were grouped together as one family.
 και ἦν ιεθ ὁ ἄρχων και ζιζα ὁ δεύτερος και ιωας και βερια οὐκ ἐπλήθυναν υἱοὺς και ἐγένοντο εἰς οἶκον πατριᾶς εἰς ἐπίσκεψιν μίαν
- 12 **Кегатові сини: Амрам, Іцгар, Хеврон та Уззіл, четверо.**
The sons of Kohath: Amram, Izhar, Hebron, and Uzziel, four.
 υἱοὶ καθ αμβραμ ισσααρ χεβρων οζιηλ τέσσαρες
- 13 **Амрамові сини: Аарон та Мойсей. І був відділений Аарон, щоб посвятити його до Святого Святих, його та синів його аж навіки, щоб кадити перед лицем Господа, щоб служити Йому та щоб благословляти Ім'ям Його аж навіки.**
The sons of Amram: Aaron and Moses; and Aaron was made separate and holy, he and his sons for ever, for the care of the most holy things and the burning of offerings before the Lord, to do his work and give blessings in his name for ever.
 υἱοὶ αμβραμ ααρων και μουσης και διεστάλη ααρων τοῦ ἁγιασθῆναι ἅγια ἁγίων αὐτὸς και οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ἕως αἰῶνος τοῦ θυμιᾶν ἐναντίον τοῦ κυρίου λειτουργεῖν και ἐπεύχεσθαι ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ἕως αἰῶνος
- 14 **А Мойсей Божий чоловік, сини його полічені до Левієвого племені.**
And the sons of Moses, the man of God, were put into the list of the tribe of Levi.
 και μουσης ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ υἱοὶ αὐτοῦ ἐκλήθησαν εἰς φυλὴν τοῦ λευι
- 15 **Сини Мойсєві: Гершом та Елієзер.**
The sons of Moses: Gershom and Eliezer.
 υἱοὶ μουση γηρσαμ και ελιεζερ
- 16 **Сини Гершомові: Шевуїл, голова.**
The sons of Gershom: Shebuel the first.
 υἱοὶ γηρσαμ σουβαηλ ὁ ἄρχων
- 17 **А сини Елієзерові були: Рехавія, голова; і не було в Елієзера інших синів, а сини Рехавії сильно помножились.**
And the sons of Eliezer: Rehabiah the first; and Eliezer had no other sons, but Rehabiah had a great number.
 και ἦσαν υἱοὶ τῷ ελιεζερ ρααβια ὁ ἄρχων και οὐκ ἦσαν τῷ ελιεζερ υἱοὶ ἕτεροι και υἱοὶ ρααβια ηὐξήθησαν εἰς ὕψος
- 18 **Сини Іцгарові: Шеломіт, голова.**
The sons of Izhar: Shelomith the first.
 υἱοὶ ισσααρ σαλωμωθ ὁ ἄρχων

- 19 Сини Хевронови: Єріїа голова, Амарія другий, Яхазііл третій, і Скам'ам четвертий.
The sons of Hebron: Jeriah the first, Amariah the second, Jahaziel the third, and Jekameam the fourth.
 υιοὶ χεβρων ιδουδ ὁ ἄρχων αμαδια ὁ δεύτερος οζιηλ ὁ τρίτος ικεμιας ὁ τέταρτος
- 20 Сини Уззіілови: Міхал голова, а Ішшіія другий.
The sons of Uzziel: Micah the first, and Isshiah the second.
 υιοὶ οζιηλ μιχας ὁ ἄρχων καὶ ισια ὁ δεύτερος
- 21 Сини Мерарісві: Махлі й Муші. Сини Махлі: Елеазар і Кіш.
The sons of Merari: Mahli and Mushi; the sons of Mahli: Eleazar and Kish.
 υιοὶ μερари μοоли καὶ μουσι υιοὶ μοоли ελεαζар καὶ кис
- 22 І помер Елеазар, і не було в нього синів, бо тільки дочки, і їх побрали собі Кішові сини, їхні брати.
And at his death Eleazar had no sons, but only daughters, and their relations, the sons of Kish, took them as wives.
 καὶ ἀπέθανεν ελεαζар καὶ οὐκ ἦσαν αὐτῷ υιοὶ ἀλλ' ἦ θυγατέρες καὶ ἔλαβον αὐτάς υιοὶ кис ἀδελφοὶ αὐτῶν
- 23 Сини Мушісві: Махлі, і Едер, і Єремот, трое.
The sons of Mushi: Mahli and Eder and Jeremoth, three.
 υιοὶ μουσι μοоли καὶ едер καὶ ιарμωθ τρεῖς
- 24 ¶ Оце сини Левісві за домом батьків їх, голови дому батьків за перегляненням їхнім, числом імен за особами їх, що чинили роботу для будови Господнього дому, від віку двадцяти років і вище.
These were the sons of Levi, grouped by families, the heads of the families of those who were numbered by name, by heads, all those of twenty years old and over who did the work of the house of the Lord.
 οὗτοι υιοὶ λευι κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν ἄρχοντες τῶν πατριῶν αὐτῶν κατὰ τὴν ἐπίσκεψιν αὐτῶν κατὰ τὸν ἀριθμὸν ὀνομάτων αὐτῶν κατὰ κεφαλὴν αὐτῶν ποιῶντες τὰ ἔργα λειτουργίας οἴκου κυρίου ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω
- 25 Бо Давид сказав: Господь, Бог Ізраїля, дав мир Своєму народові, і він осівся в Єрусалимі аж навіки.
For David said, The Lord, the God of Israel, has given his people rest, and he has made his resting-place in Jerusalem for ever;
 ὅτι εἶπεν даυид κατέπαυσεν κύριος ὁ θεὸς ἰσραηλ τῷ λαῷ αὐτοῦ καὶ κατεσκήνωσεν ἐν ιερουσαλημ ἕως αἰῶνος
- 26 І також Левітам не треба носити скинії та всіх речей її для служби їй,
And from now, there will be no need for the House of the Lord, and the vessels used in it, to be moved about by the Levites.
 καὶ οἱ λευῖται οὐκ ἦσαν αἰρונτες τὴν σκηνὴν καὶ τὰ πάντα σκευὴ αὐτῆς εἰς τὴν λειτουργίαν αὐτῆς
- 27 бо за останніми наказами Давида вони становлять число Левісвих синів від віку двадцяти літ і вище.
So among the last acts of David was the numbering of the sons of Levi, from twenty years old and over.
 ὅτι ἐν τοῖς λόγοις даυид τοῖς ἐσχάτοις ἐστὶν ὁ ἀριθμὸς υἱῶν λευι ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ ἐπάνω
- 28 Бо їхнє становище при руці Ааронових синів для служби Господнього дому над подвір'ями, і над кімнатами, і над чистістю усіх святощів та роботи служби Господнього дому,
Their place was by the side of the sons of Aaron in all the work of the house of the Lord, in the open spaces and in the rooms, in the making clean of all the holy things, in doing all the work of the house of the Lord,
 ὅτι ἐστήσεν αὐτοὺς ἐπὶ χεῖρα ααρων τοῦ λειτουργεῖν ἐν οἴκῳ κυρίου ἐπὶ τὰς αὐλάς καὶ ἐπὶ τὰ παστοφόρια καὶ ἐπὶ τὸν καθαρισμὸν τῶν πάντων ἁγίων καὶ ἐπὶ τὰ ἔργα λειτουργίας οἴκου τοῦ θεοῦ
- 29 і при хлібї виставнім, і при пшеничній муці на хлібну жертву та на прісні коржі, і при сковородах, і при пражениї, і при всякій мірі ваги та мірі довжини.
The holy bread was in their care, and the crushed grain for the meal offering, of unleavened cakes or meal cooked over the fire or in water; they had control of all sorts of weights and measures;
 εἰς τοὺς ἄρτους τῆς προθέσεως εἰς τὴν σμηδαλιν τῆς θυσίας καὶ εἰς τὰ λάγανα τὰ ἄζυμα καὶ εἰς τήγανον καὶ εἰς τὴν πεφυραμένην καὶ εἰς πᾶν μέτρον
- 30 І щоб ставати щоранку на подяку та на хвалу Господа, і так і на вечір.
They had to take their places every morning to give praise and make melody to the Lord, and in the same way at evening;
 καὶ τοῦ στήναι πρωὶ τοῦ αἰνεῖν ἐξομολογεῖσθαι τῷ κυρίῳ καὶ οὕτως τὸ ἐσπέρας
- 31 І при всякому спаленні цілопалень для Господа на суботи, на молодики, і на свята в числі за правом на них, завжди перед лицем Господнім.
At every offering of burned offerings to the Lord, on Sabbaths, and at the new moons, and on the regular feasts, in the number ordered by the law, at all times before the Lord;
 καὶ ἐπὶ πάντων τῶν ἀναφερομένων ὀλοκαυτωμάτων τῷ κυρίῳ ἐν τοῖς σαββάτοις καὶ ἐν ταῖς νεομηνίαις καὶ ἐν ταῖς ἑορταῖς κατὰ ἀριθμὸν κατὰ τὴν κρίσιν ἐπ' αὐτοῖς διὰ παντὸς τῷ κυρίῳ

- 32 **I** чинили вони охорону скинії заповіту, і сторожу святині, і охорону Ааронових синів, своїх братів, при службі Господнього дому.
And they had the care of the Tent of meeting and the holy place, under the direction of the sons of Aaron their brothers, for the work of the house of the Lord.
καὶ φυλάξουσιν τὰς φυλακὰς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου καὶ τὰς φυλακὰς υἱῶν ααρων ἀδελφῶν αὐτῶν τοῦ λειτουργεῖν ἐν οἴκῳ κυρίου
- 1 ¶ **A** в Ааронових синів такі їхні черги: Ааронові сини: Надав і Авігу, Елеазар і Ітамар.
Now the divisions into which the sons of Aaron were grouped were these: the sons of Aaron, Nadab and Abihu, Eleazar and Ithamar.
καὶ τοῖς υἱοῖς ααρων διαίρέσεις υἱοὶ ααρων ναδαβ καὶ αβιουδ ελεαζαρ καὶ ιθαμαρ
- 2 Та повмирали Надав та Авігу за життя їхнього батька, і не мали вони синів, тому священнодіяли Елеазар та Ітамар.
But Nadab and Abihu came to their end before their father, and had no children; so Eleazar and Ithamar did the work of priests.
καὶ ἀπέθανεν ναδαβ καὶ αβιουδ ἐναντίον τοῦ πατρὸς αὐτῶν καὶ υἱοὶ οὐκ ἦσαν αὐτοῖς καὶ ἱεράτευσεν ελεαζαρ καὶ ιθαμαρ υἱοὶ ααρων
- 3 **I** поділив їх Давид і Садок, з Елеазарових синів, та Ахімелех, з Ітамарових синів, за їхнім урядом в їхній службі.
And David, with Zadok of the sons of Eleazar, and Ahimelech of the sons of Ithamar, made distribution of them into their positions for their work.
καὶ διεῖλεν αὐτοὺς δαυιδ καὶ σαδοκ ἐκ τῶν υἱῶν ελεαζαρ καὶ αχμελεχ ἐκ τῶν υἱῶν ιθαμαρ κατὰ τὴν ἐπίσκεψιν αὐτῶν κατὰ τὴν λειτουργίαν αὐτῶν κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν
- 4 **I** були знайдені Елеазарові сини численнішими, щодо голів чоловіків, від синів Ітамарових. **I** вони поділили їх: для Елеазарових синів голів дому батьків було шістнадцять, а для Ітамарових синів для дому батьків їх вісім.
And there were more chiefs among the sons of Eleazar than among the sons of Ithamar; and this is how they were grouped: of the sons of Eleazar there were sixteen, all heads of families; and of the sons of Ithamar, heads of families, there were eight.
καὶ εὗρέθησαν υἱοὶ ελεαζαρ πλείους εἰς ἄρχοντας τῶν δυνατῶν παρὰ τοὺς υἱοὺς ιθαμαρ καὶ διεῖλεν αὐτοὺς τοῖς υἱοῖς ελεαζαρ ἄρχοντας εἰς οἴκους πατριῶν ἕξ καὶ δέκα καὶ τοῖς υἱοῖς ιθαμαρ ὀκτὸ κατ' οἴκους πατριῶν
- 5 **I** поділили їх жеребками, тих з тими, бо головними в святині та головними перед Богом були з синів Елеазарових та серед синів Ітамарових.
So they were put into groups, by the Lord's decision, one with another; for there were rulers of the holy place and rulers of the house of God among the sons of Eleazar and the sons of Ithamar.
καὶ διεῖλεν αὐτοὺς κατὰ κλήρους τούτους πρὸς τούτους ὅτι ἦσαν ἄρχοντες τῶν ἁγίων καὶ ἄρχοντες κυρίου ἐν τοῖς υἱοῖς ελεαζαρ καὶ ἐν τοῖς υἱοῖς ιθαμαρ
- 6 **I** записав їх Шемаїа, син Натанаїлів, писар із Левитів, перед царем, і головними, і священником Садоком, і Ахімелехом, сином Евїатаровим, і головами дому батьків священників та Левитів. Один батьківський дім був узятий для Елеазара, а один був узятий для Ітамара.
And Shemaiah, the son of Nethanel the scribe, who was a Levite, put down their names in writing, the king being present with the rulers, and Zadok the priest, and Ahimelech, the son of Abiathar, and the heads of families of the priests and the Levites; one family being taken for Eleazar and then one for Ithamar, and so on.
καὶ ἔγραψεν αὐτοὺς σαμαϊας υἱὸς ναθαναηλ ὁ γραμματεὺς ἐκ τοῦ λευι κατέναντι τοῦ βασιλέως καὶ τῶν ἀρχόντων καὶ σαδοκ ὁ ἱερεὺς καὶ αχμελεχ υἱὸς αβιαθαρ καὶ ἄρχοντες τῶν πατριῶν τῶν ἱερέων καὶ τῶν λευιτῶν οἴκου πατριᾶς εἰς εἰς τῷ ελεαζαρ καὶ εἰς εἰς τῷ ιθαμαρ
- 7 **I** вийшов перший жеребок для Єгоярїва, другий для Єдаї,
Now the first name to come out was that of Jehoiarib; the second Jedaiah,
καὶ ἐξῆλθεν ὁ κλήρος ὁ πρῶτος τῷ ιαριβ τῷ ιδεία ὁ δεῦτερος
- 8 третій для Харїма, четвертий для Сеорїма,
The third Harim, the fourth Seorim,
τῷ харим ὁ τρίτος τῷ сеорим ὁ τέταρτος
- 9 п'ятий для Малкїїї, шостий для Мїйяміна,
The fifth Malchijah, the sixth Mijamin,
τῷ мелхїа ὁ πέμπτος τῷ миамин ὁ ἕκτος
- 10 сьомий для Гаккоца, восьмий для Авїїї,
The seventh Hakkoz, the eighth Abijah,
τῷ κωс ὁ ἕβδομος τῷ αβїа ὁ ὄγδοος
- 11 дев'ятий для Єшуйї, десятий для Шеханїї,
The ninth Jeshua, the tenth Shecaniah,
τῷ иησοῦ ὁ ἕνατος τῷ σεχενїа ὁ δέκατος

- 12 одинадцятий для Ел'яшіва, дванадцятий для Якіма,
The eleventh Eliashib, the twelfth Jakim,
 τῷ ελιασιβ ὁ ἑνδέκατος τῷ ιακιμ ὁ δωδέκατος
- 13 тринадцятий для Хуппи, чотирнадцятий для Єшев'ава,
The thirteenth Huppah, the fourteenth Jeshebeab,
 τῷ οχχοφφα ὁ τρισκαίδέκατος τῷ ισβααλ ὁ τεσσαρεσκαίδέκατος
- 14 п'ятнадцятий для Білги, шістнадцятий для Іммера,
The fifteenth Bilgah, the sixteenth Immer,
 τῷ βελγα ὁ πεντεκαίδέκατος τῷ εμμηρ ὁ ἑκκαίδέκατος
- 15 сімнадцятий для Хезіра, вісімнадцятий для Гаппіцеца,
The seventeenth Hezir, the eighteenth Hapizzez,
 τῷ χηζιρ ὁ ἑπτακαίδέκατος τῷ αφεσση ὁ ὀκτωκαίδέκατος
- 16 дев'ятнадцятий для Петах'ї, двадцятий для Єхезкела,
The nineteenth Pethahiah, the twentieth Jehezekel,
 τῷ φεταια ὁ ἑννεακαίδέκατος τῷ εζεκηλ ὁ εικοστός
- 17 двадцять і перший для Яхіна, двадцять і другий для Ґамула,
The twenty-first Jachin, the twenty-second Gamul,
 τῷ ιαχιν ὁ εἷς καὶ εικοστός τῷ γαμουл ὁ δεύτερος καὶ εικοστός
- 18 двадцять і третій для Делаї, двадцять і четвертий для Маазїї.
The twenty-third Delaiah, the twenty-fourth Maaziah.
 τῷ δαλαια ὁ τρίτος καὶ εικοστός τῷ μασσαи ὁ τέταρτος καὶ εικοστός
- 19 Оце порядок їхньої служби, щоб приходити до Господнього дому за їхньою постановою через Аарона, їхнього батька, як йому наказав був Господь, Бог Ізраїлів.
So they were put into their different groups, to take their places in the house of the Lord, in agreement with the rules made by Aaron their father, as the Lord, the God of Israel, had given him orders.
 αὕτη ἡ ἐπίσκεψις αὐτῶν κατὰ τὴν λειτουργίαν αὐτῶν τοῦ εἰσπορεύεσθαι εἰς οἶκον κυρίου κατὰ τὴν κρίσιν αὐτῶν διὰ χειρὸς ααρων πατρὸς αὐτῶν ὡς ἐνετείλατο κύριος ὁ θεὸς ἰσραηλ.
- 20 ¶ А від позосталих Левієвих синів: від Амрамових синів Шуваїл, від синів Шуваїлових Єхедїя.
And of the rest of the sons of Levi: of the sons of Amram, Shubael; of the sons of Shubael, Jehdeiah.
 καὶ τοῖς υἱοῖς λευι τοῖς καταλοιποῖς τοῖς υἱοῖς αμβραμ σουβαηλ τοῖς υἱοῖς σουβαηλ ιαδια
- 21 Від Рехавїї, від синів Рехавїї: голова Ішшія.
Of Rehabiah; of the sons of Rehabiah, Isshiah the chief.
 τῷ ρααβια ὁ ἄρχων ιεσιας
- 22 Від Іцгарівців: Шеломот, від Шеломотових синів: Яхат.
Of the Izharites, Shelomoth; of the sons of Shelomoth, Jahath.
 καὶ τῷ ισσαρι σαλωμωθ τοῖς υἱοῖς σαλωμωθ ιαθ
- 23 А сини Хевронові: Єрїя, другий Амарія, третій Яхазїїл, четвертий Єкам'ам.
And the sons of Hebron: Jeriah the chief, Amariah the second, Jahaziel the third, Jekameam the fourth.
 υἱοὶ ἰεδιου αμαδια ὁ δεύτερος ιαζηλ ὁ τρίτος ιοκομ ὁ τέταρτος
- 24 Сини Уззіїлови: Міха, сини Міхїні: Шамір.
The sons of Uzziel, Micah; of the sons of Micah, Shamir.
 υἱοὶ οζιηλ μιχα υἱοὶ μιχα σαμηρ
- 25 Брат Міхи Ішшіїя, сини Ішшіїїні Захарїй.
The brother of Micah, Isshiah; of the sons of Isshiah, Zechariah.
 ἀδελφὸς μιχα ιεια υἱοὶ ιεια ζαχαρια

- 26 **Сини Мерарієві: Махлі та Муші, сини Яззіїї Бено.**
The sons of Merari: Mahli and Mushi; the sons of Jaaziah.
υιοι μεραρι μοολι και μουσι υιοι οζια υιοι βοнови
- 27 **Сини Мерарієві, від Яззіїї: Бено, і Шогам, і Заккур, і Іври.**
The sons of Merari: of Jaaziah, Shoham and Zaccur and Ibri.
υιοι μεραρι τῷ οζια υιοι αὐτοῦ ισοαμ και ζακχουρ και ιβδι
- 28 **У Махлі: Елеазар, у нього не було синів.**
Of Mahli: Eleazar, who had no sons.
τῷ μοολι ελεαζαρ και ιθαμαρ και ἀπέθανεν ελεαζαρ και οὐκ ἦσαν αὐτῷ υιοί
- 29 **Від Кіша, сини Кішові: Єрахмеїл.**
Of Kish: the sons of Kish, Jerahmeel.
τῷ κиз υιοι τοῦ κиз ιραμαηλ
- 30 **А сини Мушієві: Махлі, і Едер, і Єрімот. Оце сини Левитів, за домом їхніх батьків.**
And the sons of Mushi: Mahli and Eder and Jerimoth. These were the sons of the Levites by their families.
και υιοι τοῦ μουσι μοολι και едер και ιαριμωθ οὔτοι υιοι τῶν λευιτῶν κατ' οἴκουз πατριῶν αὐτῶν
- 31 **І кидали жеребки і вони відповідно до братів своїх, Ааронових синів, перед царем Давидом, і Садоком, і Ахімелехом, і головами дому батьків священників та Левитів, голови родин нар івні зо своїм меншим братом.**
Selection was made of these in the same way as of their brothers the sons of Aaron, David the king being present, with Zadok, and Ahimelech, and the heads of families of the priests and of the Levites; the families of the chief in the same way as those of his younger brother.
και ἔλαβον και αὐτοὶ κλήρους καθὼς οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν υιοι ααρων ἐναντίον τοῦ βασιλέωз και садок και ачимелеχ και ἀρχόντων πατριῶν τῶν ιερέων και τῶν λευιτῶν πατριάρχαι арааβ καθὼς οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ οἱ νεώτεροι
- 1 ¶ **І відділив Давид та зверхники війська на службу синів Асафа, і Гемана, і Єдутуна, що провіщували на цитрах, і на арфах, і на цимбалах. А число їх, людей праці до служби, було так е:**
Further, David and the chiefs of the servants of the holy place made selection of certain of the sons of Asaph and of Heman and of Jeduthun for the work of prophets, to make melody with corded instruments and brass; and the number of the men for the work they had to do was:
και ἐστησεν даυιδ ὁ βασιλεὺз και οἱ ἀρχοντες τῆз дυνάμewз ειз τὰ ἐργα τοὺз υιοὺз асаф και аимап και ιδιθων τοὺз ἀποφθεγγομένουз ἐп кινύραιз και ἐп νάβλαιз και ἐп κυμβάλοιз και ἐγένετο ὁ ἀριθμὺз αὐτῶн κατὰ κεφαλὴп αὐτῶн ἐργαζομένων ἐп τοιз ἐργоиз αὐτῶн
- 2 **від Асафових синів: Заккур, і Йосип, і Нетанія, і Асар'їла, Асафові сини, при Асафі, що пророкував при царі.**
Of the sons of Asaph: Zaccur and Joseph and Nethaniah and Asharelah, sons of Asaph; under the direction of Asaph, acting as a prophet under the orders of the king;
υιοι асаф ζακχουρ και ιωσηφ και νεθανιαз και ераηλ υιοι асаф ἐχόμενοι асаф τοῦ προφήτου ἐχόμενοι τοῦ βασιλέωз
- 3 **Від Єдутуна, Єдутунові сини: Гедалія, і Цері, і Ісая, Хашавія, і Маттітія, шестеро при своєму батькові Єдутуні, що пророкував на цитрі на дяку та на хвалу Господеві.**
Of Jeduthun: the six sons of Jeduthun, Gedaliah and Zeri and Jeshaiiah, Hashabiah and Mattithiah; under the direction of their father Jeduthun who, acting as a prophet, with corded instruments gave praise and glory to the Lord.
τῷ ιδιθων υιοι ιδιθων γοδολια και σουρι και ιсаia και сеμει και асаβia και ματταθιαз ἐξ μετὰ τὸн πατέρα αὐτῶн ιδιθων ἐп кινύρα ἀνακρουόμενοι ἐξομολόγησιν και айнесин τῷ κυρίῳ
- 4 **Від Гемана, Геманові сини: Буккійя, Маттанія, Уззіл, Шевуїл, і Єрімот, Хананія, Ханані, Еліата, Гіддалті, і Ромамті, Езер, Йошбекаша, Маллоті, Готір, Махазіот.**
Of Heman, the sons of Heman: Bukkiah, Mattaniah, Uzziel, Shebuel and Jerimoth, Hananiah, Hanani, Eliathah, Giddalti and Romamti-ezer, Joshbekashah, Mallothi, Hothir, Mahazioth;
τῷ аимап υιοι аимап βουкиаз και манθανιαз και азараηл και σουβηлл και ιεριμωθ και ананιαз και анап και ηλιαθα και γοδολλαθп και ρωμεмтп-еδ και ιεσβαкаса και маллθп и και оθпρι και меаз ωθ
- 5 **Усі ці сини Гемана, царського прозорливця в Божих словах, щоб підвищувати силу. І дав Бог Геманові чотирнадцять синів та три дочки.**
All these were sons of Heman, the king's seer in the words of God. And to make great his power God gave Heman fourteen sons and three daughters.
πάντες οὔτοι υιοι τῷ аимап τῷ ἀνακρουομένῳ τῷ βασιλεῖ ἐп λόγоиз θεου ὑψῶσαι кέρας και ἔδωκεп ὁ θεὸз τῷ аимап υιοὺз δέκα τέσσαραз και θυγατέραз τρεῖз
- 6 **Усі вони були при своєму батькові, на співі Господнього дому, на цимбалах, на арфах та цитрах для служби в Божому домі; при царі Асаф, Єдутун та Геман.**
All these, under the direction of their father, made music in the house of the Lord, with brass and corded instruments, for the worship of the house of God; Asaph, Jeduthun, and Heman being under the orders of the king.
πάντες οὔτοι μετὰ τοῦ πατρὸз αὐτῶн ὑμνωδοῦнτες ἐп οἴκῳ κυρίου ἐп κυμβάλοιз και ἐп νάβλαιз και ἐп кινύραιз ἐχόμενα τοῦ βασιλέωз και асаф και ιδιθων και аимап

- 7 I було їхнє число з їхніми братами, вивченими співу для Господа, усіх розуміючих, двісті й вісімдесят і вісім.
And the number of them, with their brothers who were trained and expert in making melody to the Lord, was two hundred and eighty-eight.
 και ἐγένετο ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν μετὰ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν δεδιδαγμένοι ἄδειν κυρίῳ πᾶς συνίων διακόσιοι ὀγδοήκοντα και ὀκτώ
- 8 ¶ I кинули вони жеребки, черга відповідно черзі, як малий, так і великий, учитель з учнем.
And selection was made of them for their special work, all having equal chances, small as well as great, the teacher as the learner.
 και ἔβαλον και αὐτοὶ κλήρους ἐφημεριῶν κατὰ τὸν μικρὸν και κατὰ τὸν μέγαν τελείων και μανθανόντων
- 9 I вийшов перший жеребок від Асафа для Йосипа, другий Гедалія, він і брати його та сини його, дванадцять.
Now of the group of Asaph, the first name to come out was Joseph; the second Gedaliah; he and his brothers and sons were twelve?
 και ἐξῆλθεν ὁ κλῆρος ὁ πρῶτος υἱῶν αὐτοῦ και ἀδελφῶν αὐτοῦ τῷ ασαφ τῷ ιωσηφ γοδολια ὁ δευτερος ηγια ἀδελφοὶ αὐτοῦ και υἱοὶ αὐτοῦ δέκα δύο
- 10 Третій Заккур, сини його та брати його, дванадцять.
The third Zaccur, with his sons and his brothers, twelve;
 ὁ τρίτος ζακχουρ υἱοὶ αὐτοῦ και ἀδελφοὶ αὐτοῦ δέκα δύο
- 11 Четвертий для Іцрі, сини його та брати його, дванадцять.
The fourth Izri, with his sons and his brothers, twelve;
 ὁ τέταρτος ιεσδρι υἱοὶ αὐτοῦ και ἀδελφοὶ αὐτοῦ δέκα δύο
- 12 П'ятий Нетанія, сини його та брати його, дванадцять.
The fifth Nethaniah, with his sons and his brothers, twelve;
 ὁ πέμπτος ναθανιας υἱοὶ αὐτοῦ και ἀδελφοὶ αὐτοῦ δέκα δύο
- 13 Шостий Буккійя, сини його та брати його, дванадцять.
The sixth Bukkiah, with his sons and his brothers, twelve;
 ὁ ἕκτος βουκιας υἱοὶ αὐτοῦ και ἀδελφοὶ αὐτοῦ δέκα δύο
- 14 Сьомий Ссар'їла, сини його та брати його, дванадцять.
The seventh Jesharelah, with his sons and his brothers, twelve;
 ὁ ἕβδομος ισερηλ υἱοὶ αὐτοῦ και ἀδελφοὶ αὐτοῦ δέκα δύο
- 15 Восьмий Ісая, сини його та брати його, дванадцять.
The eighth Jeshaiiah, with his sons and his brothers, twelve;
 ὁ ὄγδοος ιωσια υἱοὶ αὐτοῦ και ἀδελφοὶ αὐτοῦ δέκα δύο
- 16 Дев'ятий Маттанія, сини його та брати його, дванадцять.
The ninth Mattaniah, with his sons and his brothers, twelve;
 ὁ ἕνατος μανθανιας υἱοὶ αὐτοῦ και ἀδελφοὶ αὐτοῦ δέκα δύο
- 17 Десятий Шім'ї, сини його та брати його, дванадцять.
The tenth Shimei, with his sons and his brothers, twelve;
 ὁ δέκατος σεμεῖ υἱοὶ αὐτοῦ και ἀδελφοὶ αὐτοῦ δέκα δύο
- 18 Одинадцятий Азарїл, сини його та брати його, дванадцять.
The eleventh Azarel, with his sons and his brothers, twelve;
 ὁ ἐνδέκατος αζαρια υἱοὶ αὐτοῦ και ἀδελφοὶ αὐτοῦ δέκα δύο
- 19 Дванадцятий для Хашав'ї, сини його та брати його, дванадцять.
The twelfth Hashabiah, with his sons and his brothers, twelve;
 ὁ δωδέκατος ασαβια υἱοὶ αὐτοῦ και ἀδελφοὶ αὐτοῦ δέκα δύο
- 20 Тринадцятий для Шуваїла, сини його та брати його, дванадцять.
The thirteenth Shubael, with his sons and his brothers, twelve;
 ὁ τρισκαιδέκατος σουβαηλ υἱοὶ αὐτοῦ και ἀδελφοὶ αὐτοῦ δέκα δύο

- 21 **Чотирнадцятий для Маттії, сини його та брати його, дванадцять.**
The fourteenth Mattithiah, with his sons and his brothers, twelve;
 ὁ τεσσαρεσκαίδέκατος ματταθιας υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ δέκα δύο
- 22 **П'ятнадцятий для Єремота, сини його та брати його, дванадцять.**
The fifteenth Jeremoth, with his sons and his brothers, twelve;
 ὁ πεντεκαίδέκατος ιερμιωθ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ δέκα δύο
- 23 **Шістнадцятий для Хананії, сини його брати його, дванадцять.**
The sixteenth Hananiah, with his sons and his brothers, twelve;
 ὁ ἕκκαίδέκατος ανανιας υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ δέκα δύο
- 24 **Сімнадцятий для Йошбекаші, сини його та брати його, дванадцять.**
The seventeenth Joshbekashah, with his sons and his brothers, twelve;
 ὁ ἑπτακαίδέκατος ιεσβακασα υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ δέκα δύο
- 25 **Вісімнадцятий для Ханані, сини його та брати його, дванадцять.**
The eighteenth Hanani, with his sons and his brothers, twelve;
 ὁ ὀκτωκαίδέκατος ανανι υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ δέκα δύο
- 26 **Дев'ятнадцятий для Маллоті, сини його та брати його, дванадцять.**
The nineteenth Mallothi, with his sons and his brothers, twelve;
 ὁ ἔννεκακαίδέκατος μελληθι υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ δέκα δύο
- 27 **Двадцятий для Елійяти, сини його та брати його, дванадцять.**
The twentieth Eliathah, with his sons and his brothers, twelve;
 ὁ εἰκοστὸς ελιαθα υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ δέκα δύο
- 28 **Двадцять і перший для Готіра, сини його та брати його, дванадцять.**
The twenty-first Hothir, with his sons and his brothers, twelve;
 ὁ εἰκοστὸς πρῶτος ηθιρ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ δέκα δύο
- 29 **Двадцять і другий для Гіддалті, сини його та брати його, дванадцять.**
The twenty-second Giddalti, with his sons and his brothers, twelve;
 ὁ εἰκοστὸς δεῦτερος γοδολλαθι υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ δέκα δύο
- 30 **Двадцять і третій для Махазіота, сини його та брати його, дванадцять.**
The twenty-third Mahazioth, with his sons and his brothers, twelve;
 ὁ τρίτος καὶ εἰκοστὸς μεαζωθ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ δέκα δύο
- 31 **Двадцять і четвертий для Ромамті-Езера, сини його та брати його, дванадцять.**
The twenty-fourth Romamti-ezer, with his sons and his brothers, twelve.
 ὁ τέταρτος καὶ εἰκοστὸς ρομεμηθι-ωδ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ δέκα δύο
- 1 ¶ **Черги придверних, від Корахівців: Мешелемія, син Коре, з Асафових синів.**
For the divisions of the door-keepers: of the Korahites, Meshelemiah, the son of Kore, of the sons of Ebiasaph.
 εἰς διαίρεσεις τῶν πυλῶν υἱοῖς κορεῖμ μοσολλαμια υἱὸς κωρη ἐκ τῶν υἱῶν αβιασαφ
- 2 **А в Мешелемії сини: первороджений Захарії, другий Єдіаїл, третій Зевадія, четвертий Ятніїл,**
And Meshelemiah had sons: Zechariah the oldest, Jediael the second, Zebadiah the third, Jathniel the fourth,
 καὶ τῷ μοσολλαμια υἱοὶ ζαχαριας ὁ πρωτότοκος ἰδηλ ὁ δεῦτερος ζαβαδιας ὁ τρίτος ιεθνουηλ ὁ τέταρτος
- 3 **п'ятий Елам, шостий Єгоханан, сьомий Ел'єгоенаї.**
Elam the fifth, Jehohanan the sixth, Eliehoenai the seventh.
 ωλαμ ὁ πέμπτος ιωναν ὁ ἕκτος ελιωηнай ὁ ἕβδομος

- 4 А в Овед-Едома сини: первороджений Шемяя, другий Єгозавад, третій Йоах, четвертий Сахар, і п'ятий Натанаїл,
And Obed-edom had sons: Shemaiah the oldest, Jehozabad the second, Joah the third, and Sacar the fourth, and Nethanel the fifth,
καὶ τῷ ἀβδεδομ υἱοὶ σαμαίας ὁ πρωτότοκος ἰωζαβαδ ὁ δευτερος ἰωα ὁ τρίτος σοχαρ ὁ τέταρτος ναθαναηλ ὁ πέμπτος
- 5 шостий Амміл, сьомий Иссахар, восьмий Пеуллетай, бо поблагословив його Бог.
Ammiel the sixth, Issachar the seventh, Peullethai the eighth; for the blessing of God was on him.
αμμηλ ὁ ἕκτος ἰσσαχαρ ὁ ἕβδομος φολλαθι ὁ ὄγδοος ὅτι εὐλόγησεν αὐτὸν ὁ θεός
- 6 У сина його Шемаї народилися сини, що панували над домом їхнього батька, бо вони хоробрі вояки.
And Shemaiah his son had sons, rulers over the family of their father, for they were able men.
καὶ τῷ σαμαια υἱῷ αὐτοῦ ἐτέχθησαν υἱοὶ τοῦ πρωτοτόκου ρωσαι εἰς τὸν οἶκον τὸν πατρικὸν αὐτοῦ ὅτι δυνατοὶ ἦσαν
- 7 Сини Шемаї: Отні, і Рефаїл, і Овед, Елзавад; його брати, мужі хоробрі, Елігу та Шемахія.
The sons of Shemaiah: Othni and Rephael and Obed, Elzabad, whose brothers were great men of war, Elihu and Semachiah.
υἱοὶ σαμαια ᾠθνι καὶ ραφαηλ καὶ ὠβηδ καὶ ελζαβαδ καὶ αχίου υἱοὶ δυνατοὶ ελιου καὶ σαβχια καὶ ἰσβακωμ
- 8 Усі ці з Оведових синів; вони й сини та брати їхні кожен хоробрый муж у силі до праці, шістдесят і два для Овед-Едома.
All these were sons of Obed-edom: they and their sons and their brothers, able men and strong for the work; sixty-two sons of Obed-edom.
πάντες ἀπὸ τῶν υἱῶν ἀβδεδομ αὐτοὶ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν καὶ υἱοὶ αὐτῶν ποιοῦντες δυνατῶς ἐν τῇ ἐργασίᾳ οἱ πάντες ἐξήκοντα δύο τῷ ἀβδεδομ
- 9 А в Мешелемії було синів та братів, мужів хоробрих, вісімнадцять.
Meshelemiah had sons and brothers, eighteen able men.
καὶ τῷ μοσολλαμια υἱοὶ καὶ ἀδελφοὶ δέκα καὶ ὀκτὼ δυνατοὶ
- 10 А в Хоси, з синів Мерарі, сини: голова Шімірі, бо хоч не був він первороджений, та батько його настановив його за голову:
And Hosah, a son of the children of Merari, had sons: Shimri the chief (for though he was not the oldest, his father made him chief);
καὶ τῷ ὠσα τῶν υἱῶν μεραρι υἱοὶ φυλάσσοντες τὴν ἀρχὴν ὅτι οὐκ ἦν πρωτότοκος καὶ ἐποίησεν αὐτὸν ὁ πατήρ αὐτοῦ ἄρχοντα
- 11 другий Хілкїя, третій Тевалія, четвертий Захарїй; усіх синів та братів у Хоси тринадцять.
Hilkiah the second, Tebaliah the third, Zechariah the fourth: Hosah had thirteen sons and brothers.
τῆς διαίρεσεως τῆς δευτέρας ταβλαι ὁ τρίτος ζαχαριας ὁ τέταρτος πάντες οὗτοι υἱοὶ καὶ ἀδελφοὶ τῷ ὠσα τρισκαίδεκα
- 12 У цих були черги придверних, за головами мужчин, черги відповідно до їхніх братів на служення в Господньому домі.
Of these were the divisions of the door-keepers, men of authority, having responsible positions like their brothers to be servants in the house of the Lord.
τοῦτοις αἱ διαίρεσεις τῶν πυλῶν τοῖς ἄρχουσι τῶν δυνατῶν ἐφημερία καθὼς οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν λειτουργεῖν ἐν οἴκῳ κυρίου
- 13 І кинули вони жеребки, як малий, так і великий, за домом їхніх батьків, для кожної брами.
And the families were taken by the decision of the Lord for every door; the small family had the same chance as the great.
καὶ ἔβαλον κλήρους κατὰ τὸν μικρὸν καὶ κατὰ τὸν μέγαν κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν εἰς πυλῶνα καὶ πυλῶνα
- 14 І впав жеребок на схід для Шелемії. І кинули жеребки для сина його Захарія, мудрого дорадника, і вийшов жеребок його на північ,
And the care of the door on the east came out for Shelemiah. Then the name of Zechariah his son, a man wise in discussion, came out, and the door on the north was given to him.
καὶ ἔπεσεν ὁ κλῆρος τῶν πρὸς ἀνατολὰς τῷ σαλαμια καὶ ζαχαρια υἱοὶ ὠσας τῷ μελχια ἔβαλον κλήρους καὶ ἐξῆλθεν ὁ κλῆρος βορρᾶ
- 15 для Овед-Едома, на південь, а для синів його комори.
To Obed-edom, that on the south; and to his sons, the store-house.
τῷ ἀβδεδομ νότον κατέναντι οἴκου εσεφιν
- 16 Для Шуппіма та для Хоси на захід, разом із брамою Шаллехет, де підіймається битий шлях, варта навпроти варти.
To Hosah, the door on the west, by the door of Shallecheth, at the footway which goes up, watch by watch.
εἰς δευτερον τῷ ὠσα πρὸς δυσμαῖς μετὰ τὴν πύλην παστοφορίου τῆς ἀναβάσεως φυλακῆ κατέναντι φυλακῆς
- 17 На схід шість Левитів, на північ четверо на день, на південь четверо на день, а для комори по двом.
On the east were six Levites a day, and on the north and the south four a day, and for the store-house two and two.
πρὸς ἀνατολὰς ἕξ τὴν ἡμέραν βορρᾶ τῆς ἡμέρας τέσσαρες νότον τῆς ἡμέρας τέσσαρες καὶ εἰς τὸ εσεφιν δύο

- 18 Для Парбару на захід четверо для битого шляху, двоє для Парбару.
For the pillared way, on the west, four at the footway and two at the pillared way itself.
εἰς διαδεχομένους καὶ πρὸς δυσμαῖς τέσσαρες καὶ εἰς τὸν τρίβον δύο διαδεχομένους
- 19 Оте черги придверних із синів Корахівців та з синів Мерарі.
These were the divisions of door-keepers, of the sons of the Korahites and of the sons of Merari.
αὐται αἱ διαιρέσεις τῶν πυλῶρῶν τοῖς υἱοῖς κορε καὶ τοῖς υἱοῖς μεραρι
- 20 ¶ А Левити: Ахійя був над скарбами Божого дому та до скарбів святині.
And the Levites their brothers were responsible for the stores of the house of God and the holy things.
καὶ οἱ λευῖται ἀδελφοὶ αὐτῶν ἐπὶ τῶν θησαυρῶν οἴκου κυρίου καὶ ἐπὶ τῶν θησαυρῶν τῶν καθηγιασμένων
- 21 Сини Ладана, сини Гершонівців, від Ладана, голови дому батьків, від Ладана Гершонівця: Єхїлі.
The sons of Ladan: sons of the Gershonites of the family of Ladan, heads of families of Ladan the Gershonite, Jehieli.
υἱοὶ λαδαν υἱοὶ τῷ γηρῶνι τῷ λαδαν ἄρχοντες πατριῶν τῷ λαδαν τῷ γηρῶνι υἱλ
- 22 Сини Єхїлі: Зетам та Йоїл, брат його, над скарбами Господнього дому.
The sons of Jehieli: Zetham and Joel, his brother, had the care of the stores of the house of the Lord.
καὶ υἱοὶ υἱλ ζεθωμ καὶ ωηλ οἱ ἀδελφοὶ ἐπὶ τῶν θησαυρῶν οἴκου κυρίου
- 23 Для Амрамівців, для Іцгарівців, для Хевронівців, для Аззілівців:
Of the Amramites, of the Izharites, of the Hebronites, of the Uzzielites:
τῷ αμβραμ καὶ ἰσσαρ χεβρων καὶ οζιηλ
- 24 Шевуїл, син Гершома, сина Мойсея, володар над скарбами.
And Shebuel, the son of Gershom, the son of Moses, was controller of the stores.
καὶ σουβαηλ ὁ τοῦ γηρσαμ τοῦ μουσῆ ἡγούμενος ἐπὶ τῶν θησαυρῶν
- 25 А брати його від Еліезера: його син Рехавія, і його син Ісая, і його син Йорам, і його син Зіхрі, і його син Шеломїт.
And his brothers: of Eliezer, Rehabiah his son, and Jeshaiiah his son, and Joram his son, and Zichri his son, and Shelomoth his son.
καὶ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ τῷ ελιεζερ ραβιας υἱὸς καὶ ἰσσαιας καὶ ἰωραμ καὶ ζεχρι καὶ σαλωμοθ
- 26 Цей Шеломїт та брати його були над усіма скарбами святині, які посвятив цар Давид та голови дому батьків, і тисячники, і сотники та зверхники війська,
Shelomoth and his brothers were responsible for all the store of holy things which David the king and the heads of families, the captains of thousands and of hundreds, and the captains of the army, had given to the Lord.
αὐτὸς σαλωμοθ καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἐπὶ πάντων τῶν θησαυρῶν τῶν ἁγίων οὓς ἠγίασεν даυид ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ ἄρχοντες τῶν πατριῶν χιλίαρχοι καὶ ἑκατόνταρχοι καὶ ἄρχηγοὶ τῆς δυνάμεως
- 27 з воєн та зо здобичі вони присвячували на підтримання Господнього дому,
From the goods taken in war, they gave, as a holy offering, materials for the building of the house of the Lord.
ἃ ἔλαβεν ἐκ τῶν πολέμων καὶ ἐκ τῶν λαφύρων καὶ ἠγίασεν ἀπ' αὐτῶν τοῦ μὴ καθυστερῆσαι τὴν οἰκοδομὴν τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ
- 28 і все, що посвятив прозорливець Самуїл, і Саул, син Кішів, і Авнер, син Нерів, і Йоав, син Церуїн, усе посвячене було в руці Шеломїта та братів його.
And everything Samuel the prophet and Saul, the son of Kish, and Abner, the son of Ner, and Joab, the son of Zeruiah, had made holy; whatever anyone had given, it was under the care of Shelomoth and his brothers.
καὶ ἐπὶ πάντων τῶν ἁγίων σαμουηλ τοῦ προφήτου καὶ σαουλ τοῦ κισ καὶ αβενнер τοῦ νηρ καὶ ἰωαβ τοῦ σαρουια πᾶν ὃ ἠγίασαν διὰ χειρὸς σαλωμοθ καὶ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ
- 29 ¶ Від Іцгарівців: Кенанія та сини його на зовнішню роботу над Ізраїлем, на писарів та на суддів.
Of the Izharites, Chenaniah and his sons had to do all the public business of Israel, in relation to judges and men in authority.
τῷ ἰσσαρι χωνενια καὶ υἱοὶ αὐτοῦ τῆς ἐργασίας τῆς ἔξω ἐπὶ τὸν ἰσραηλ τοῦ γραμματεῦεν καὶ διακρίνειν
- 30 Від Хевронівців: Хашавія та брати його, мужі хоробрі, тисяча й сім сотень, над переглядом Ізраїля з другого боку Йордану на захід, для всякої Господньої праці та для роботи царсько ї.
Of the Hebronites, Hashabiah and his brothers, seventeen hundred able men, were overseers of Israel on the other side of the Jordan, to the west, being responsible for all the work of the Lord's house and for the work done by the king's servants.
τῷ χεβρωνι ασαβιας καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ υἱοὶ δυνατοὶ χίλιοι καὶ ἑπτακόσιοι ἐπὶ τῆς ἐπισκέψεως τοῦ ἰσραηλ πέραν τοῦ ἰορδάνου πρὸς δυσμαῖς εἰς πᾶσαν λειτουργίαν κυρίου καὶ ἐργασίαν τοῦ βασιλ. ἕως

- 31 Від Хевронівців: Єрїя голова для Хевронівця, для його нащадків, за домом батьків. У сороковому році Давидового царювання вони були досліджені, і серед них знайдено хоробрих м ужив в гілеадському Язері.
Of the Hebronites, Jerijah was the chief of all the Hebronites, in their generations by families. In the fortieth year of the rule of David a search was made, and able men were seen among them at Jazer of Gilead.
τοῦ χεβρωνι ιουδίας ὁ ἄρχων τῶν χεβρωνι κατὰ γενέσεις αὐτῶν κατὰ πατριάς ἐν τῷ τεσσαρακοστῷ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἐπεσκέπησαν καὶ εὗρεθη ἀνὴρ δυνατὸς ἐν αὐτοῖς ἐν ιαζηρ τῆς γαλααδίτιδος
- 32 А брати його мужі хоробрі, дві тисячі й сім сотень, голови дому батьків. І цар Давид настановив їх над Рувимівцями і над Гадівцями та над половиною племені Манасїїного для всякої ї Божої справи та справи царської.
And his brothers were two thousand, seven hundred able men, heads of families, whom King David made overseers over the Reubenites and the Gadites and the half-tribe of Manasseh, in everything to do with God, and for the king's business.
καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ υἱοὶ δυνατοὶ διασχίλιοι ἑπτακόσιοι ἄρχοντες πατριῶν καὶ κατέστησεν αὐτοὺς δαυιδ ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τοῦ ρουβηγι καὶ γαδδι καὶ ἡμίσεος φυλῆς μανασση εἰς πᾶν πρόσταγμα κυρίου καὶ λόγον βασιλέως
- 1 ¶ А Ізраїлеві сини, за їхнім числом, голови батьківських родів і тисячники, і сотники та їхні урядники служили цареві щодо всякої справи відділів, що приходив та відходив місяць у місяць для всіх місяців року; один відділ мав двадцять і чотири тисячі.
Now the number of the children of Israel, that is, the heads of families, and the captains of thousands and of hundreds, and the men in authority who were servants of the king in anything to do with the divisions which came in and went out month by month through all the months of the year, in every division were twenty-four thousand.
καὶ υἱοὶ ἰσραηλ κατ' ἀριθμὸν αὐτῶν ἄρχοντες τῶν πατριῶν χιλίαρχοι καὶ ἑκατόνταρχοι καὶ γραμματεῖς οἱ λειτουργοῦντες τῷ λαῷ καὶ εἰς πᾶν λόγον τοῦ βασιλέως κατὰ διαίρεσεις εἰς πᾶν λόγον τοῦ εἰσπορευομένου καὶ ἐκπορευομένου μηνῶν ἐκ μηνὸς εἰς πάντας τοὺς μηνᾶς τοῦ ἐνιαυτοῦ διαίρεσεις μία εἴκοσι καὶ τέσσαρες χιλιάδες
- 2 Над першим відділом, на перший місяць Яшов'ам, син Завдіїл, а на відділ його двадцять і чотири тисячі.
Over the first division for the first month was Ishbaal, the son of Zabdiel; and in his division were twenty-four thousand.
καὶ ἐπὶ τῆς διαίρεσεως τῆς πρώτης τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου ιεσβααμ ὁ τοῦ ζαβδιηλ καὶ ἐπὶ τῆς διαίρεσεως αὐτοῦ εἴκοσι καὶ τέσσαρες χιλιάδες
- 3 Він був з Перецових синів, голова всіх військових зверхників на перший місяць.
He was of the sons of Perez, and the chief of all the captains of the army for the first month.
ἀπὸ τῶν υἱῶν φαρес ἄρχων πάντων τῶν ἀρχόντων τῆς δυνάμεως τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου
- 4 А над відділом другого місяця Ахохівець Додай, а володар його відділу Міклот; а на його відділ ішло двадцять і чотири тисячі.
And over the division for the second month was Eleazar, the son of Dodai the Ahohite, the ruler; and in his division were twenty-four thousand.
καὶ ἐπὶ τῆς διαίρεσεως τοῦ μηνὸς τοῦ δευτέρου δωδια ὁ εχωχι καὶ ἐπὶ τῆς διαίρεσεως αὐτοῦ εἴκοσι καὶ τέσσαρες χιλιάδες ἄρχοντες δυνάμεως
- 5 Третій зверхник війська на третій місяць священник Беная, голова, а на його відділ двадцять і чотири тисячі.
The third captain of the army for the third month was Benaiah, the son of Jehoiada the priest; and in his division were twenty-four thousand.
ὁ τρίτος τὸν μῆνα τὸν τρίτον βαναϊας ὁ τοῦ ιωδαε ὁ ἱερεὺς ὁ ἄρχων καὶ ἐπὶ τῆς διαίρεσεως αὐτοῦ τέσσαρες καὶ εἴκοσι χιλιάδες
- 6 Цей Беная лицар із тридцяти й над тридцятьма; а над його відділом був син його Аммізавад.
This is the same Benaiah who was the great man of the thirty, chief of the thirty; and in his division was Ammizabad his son.
αὐτὸς βαναϊας δυνατώτερος τῶν τριάκοντα καὶ ἐπὶ τῶν τριάκοντα καὶ ἐπὶ τῆς διαίρεσεως αὐτοῦ αμιζαβαθ υἱὸς αὐτοῦ
- 7 Четвертий на місяць четвертий Асаїл, брат Йоавів, а по ньому син його Зевадія; а на його відділ двадцять і чотири тисячі.
The fourth captain for the fourth month was Asahel, the brother of Joab, and Zebadiah his son after him; and in his division were twenty-four thousand.
ὁ τέταρτος εἰς τὸν μῆνα τὸν τέταρτον ασαηλ ὁ ἀδελφὸς ιωβα καὶ ζαβδιας ὁ υἱὸς αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοὶ καὶ ἐπὶ τῆς διαίρεσεως αὐτοῦ τέσσαρες καὶ εἴκοσι χιλιάδες
- 8 П'ятий на місяць п'ятий зверхник ізрах'янин Шамут, а на його відділ двадцять і чотири тисячі.
The fifth captain for the fifth month was Shamhuth the Izrahite; and in his division were twenty-four thousand.
ὁ πέμπτος τῷ μηνὶ τῷ πέμπτῳ ὁ ἡγούμενος σαμωθ ὁ ιεσραε καὶ ἐπὶ τῆς διαίρεσεως αὐτοῦ εἴκοσι τέσσαρες χιλιάδες
- 9 Шостий на місяць шостий Іра, син текояннина Іккеша, а на його відділ двадцять і чотири тисячі.
The sixth captain for the sixth month was Ira, the son of Ikkeshe the Tekoite; and in his division were twenty-four thousand.
ὁ ἕκτος τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ οδοуиас ὁ τοῦ еккеш ὁ θεκωίτης καὶ ἐπὶ τῆς διαίρεσεως αὐτοῦ τέσσαρες καὶ εἴκοσι χιλιάδες
- 10 Сьомий на місяць сьомий пелонянин Хелец з Єфремових синів, а на його відділ двадцять і чотири тисячі.
The seventh captain for the seventh month was Helez the Pelonite, of the sons of Ephraim; and in his division were twenty-four thousand.
ὁ ἕβδομος τῷ μηνὶ τῷ ἕβδομῳ хеллеш ὁ ἐκ φαλλους ἀπὸ τῶν υἱῶν еφραιμ καὶ ἐπὶ τῆς διαίρεσεως αὐτοῦ τέσσαρες καὶ εἴκοσι χιλιάδες

- 11 **Восьмий на місяць восьмий хушанин Сіббехай з Зерахівців, а на його відділ двадцять і чотири тисячі.**
The eighth captain for the eighth month was Sibbecai the Hushathite, of the Zerahites; and in his division were twenty-four thousand.
 ὁ ὄγδοος τῷ μηνὶ τῷ ὀγδόῳ σοβοχαὶ ὁ ἰσαθὶ τῷ ζαραΐ καὶ ἐπὶ τῆς διαίρέσεως αὐτοῦ τέσσαρες καὶ εἴκοσι χιλιάδες
- 12 **Дев'ятий на місяць дев'ятий анатонянин Авіезер з Веніямінівців, а на його відділ двадцять і чотири тисячі.**
The ninth captain for the ninth month was Abiezer the Anathothite, of the Benjamites; and in his division were twenty-four thousand.
 ὁ ἑνάτος τῷ μηνὶ τῷ ἐνάτῳ αβιεζεὶρ ὁ ἐξ αναθῶθ ἐκ γῆς βενιαμὶν καὶ ἐπὶ τῆς διαίρέσεως αὐτοῦ τέσσαρες καὶ εἴκοσι χιλιάδες
- 13 **Десятий на місяць десятий нетоф'янин Магарай з Зерахівців, а на його відділ двадцять і чотири тисячі.**
The tenth captain for the tenth month was Maharai the Netophathite, of the Zerahites; and in his division were twenty-four thousand.
 ὁ δέκατος τῷ μηνὶ τῷ δεκάτῳ μεηρα ὁ ἐκ νετουφατ τῷ ζαραΐ καὶ ἐπὶ τῆς διαίρέσεως αὐτοῦ τέσσαρες καὶ εἴκοσι χιλιάδες
- 14 **Одинадцятий на одинадцятий місяць пір'атонянин Беная з Єфремових синів, а на його відділ двадцять і чотири тисячі.**
The eleventh captain for the eleventh month was Benaiah the Pirathonite, of the sons of Ephraim; and in his division were twenty-four thousand.
 ὁ ἐνδέκατος τῷ μηνὶ τῷ ἐνδεκάτῳ βαναϊας ὁ ἐκ φαραθῶν τῶν υἱῶν εφραιμ καὶ ἐπὶ τῆς διαίρέσεως αὐτοῦ τέσσαρες καὶ εἴκοσι χιλιάδες
- 15 **Дванадцятий на дванадцятий місяць нетоф'янин Хелдай з Отніїла, а на його відділ двадцять і чотири тисячі.**
The twelfth captain for the twelfth month was Heldai the Netophathite, of Othniel; and in his division were twenty-four thousand.
 ὁ δωδέκατος εἰς τὸν μῆνα τὸν δωδέκατον χολδαὶ ὁ νετοφατὶ τῷ γοθονηλ καὶ ἐπὶ τῆς διαίρέσεως αὐτοῦ τέσσαρες καὶ εἴκοσι χιλιάδες
- 16 **¶ А над Ізраїлевими племенами були: для Рувимівців володар Еліезер, син Зіхрі; для Симеонівців Шефатія, син Маахи.**
And over the tribes of Israel: the ruler of the Reubenites was Eliezer, the son of Zichri; of the Simeonites, Shephatiah, the son of Maacah;
 καὶ ἐπὶ τῶν φυλῶν ἰσραηλ τῷ ρουβην ἡγούμενος ελιεζεὶρ ὁ τοῦ ζεχρι τῷ симεων сафатιας ὁ τοῦ мааха
- 17 **Для Левія Хашавія, син Кемуїла, для Аарона Садок.**
Of Levi, Hashabiah, the son of Kemuel; of Aaron, Zadok;
 τῷ λευι ασαβιας ὁ τοῦ каμουηλ τῷ аарων садоκ
- 18 **Для Юди Елігу, з Давидових братів, для Іссахара Омрі, син Михаїлів.**
Of Judah, Elihu, one of the brothers of David; of Issachar, Omri, the son of Michael;
 τῷ ιουδα ελιαβ τῶν ἀδελφῶν δαυιδ τῷ ισσαχαρ амври ὁ τοῦ михаηλ
- 19 **Для Завуллона Ішмаїя, син Овадії, для Нефталіма Єрімот син Азріїлів.**
Of Zebulun, Ishmaiah, the son of Obadiah; of Naphtali, Jerimoth, the son of Azriel;
 τῷ ζαβουλων самаιας ὁ τοῦ абдиου τῷ νεφθαλι ιεριμωθ ὁ τοῦ есриηλ
- 20 **Для Єфремових синів Осія, син Азазії, для половини Манасїїного племені Йіол, син Педай.**
Of the children of Ephraim, Hoshea, the son of Azaziah; of the half-tribe of Manasseh, Joel, the son of Pedaiah;
 τῷ еφραιμ ωση ὁ τοῦ оζιου τῷ ἡμίσει φυλῆς манасση ιωηλ ὁ τοῦ φαδαια
- 21 **Для половини Манасїї в Гілеаді Іддо, син Захарія, для Веніяміна Яасїїл, син Авнерів.**
Of the half-tribe of Manasseh in Gilead, Iddo, the son of Zechariah; of Benjamin, Jaasiel, the son of Abner;
 τῷ ἡμίσει φυλῆς манасση τῷ ἐν τῇ γαλααδ ιαδдаὶ ὁ τοῦ ζαβдиου τοῖς υἱοῖς βενιαμιν аσιηλ ὁ τοῦ абенνηр
- 22 **Для Дана Азарїїл, син Єрохамів. Оце зверхники Ізраїлевих племен.**
Of Dan, Azarel, the son of Jeroham. These were the captains of the tribes of Israel.
 τῷ дан азараηλ ὁ τοῦ ιωραμ οὔτοι πατριάρχαι τῶν φυλῶν ἰсραηλ
- 23 **А Давид не перелічив їхнього числа від віку двадцяти літ і нижче, бо Господь сказав був, що розмножить Ізраїля, як зорі небесні.**
But David did not take the number of those who were under twenty years old, for the Lord had said that he would make Israel like the stars of heaven in number.
 καὶ οὐκ ἔλαβεν δαυιδ τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν ἀπὸ εἰκοσαετοῦς καὶ κάτω ὅτι κύριος εἶπεν πληθῆναι τὸν ἰсραηλ ὡς τοὺς ἀστέρας τοῦ οὐρανοῦ
- 24 **Йіоав, син Церуїн, зачав був лічити, та не скінчив. І був за те гнів на Ізраїля, і не ввійшло те число в число хроніки царя Давида.**
The numbering was started by Joab, the son of Zeruiah, but he did not go on to the end; and because of it, wrath came on Israel and the number was not recorded in the history of King David.
 καὶ ιωαβ ὁ τοῦ сарουиа ἤρξατο ἀριθμεῖν ἐν τῷ λαῷ καὶ οὐ συνετέλεσεν καὶ ἐγένετο ἐν τούτοις ὀργὴ ἐπὶ τὸν ἰсραηλ καὶ οὐ κατεχωρίσθη ὁ ἀριθμὸς ἐν βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῦ βασιλέως δαυιδ

- 25 А над скарбами царськими Азмавет, Адїїлів син, а над скарбами на полі, у містах, і в селах та в баштах Єгонатан, син Уззіїї.
And Azmaveth, the son of Adiel, was controller of the king's property; Jonathan, the son of Uzziah, had control of all store-houses in country places and in the towns and little towns and strong places;
 και ἐπὶ τῶν θησαυρῶν τοῦ βασιλέως ασμωθ ὁ τοῦ ὠδιηλ και ἐπὶ τῶν θησαυρῶν τῶν ἐν ἀγρῷ και ἐν ταῖς κόμαις και ἐν τοῖς ἐπουκίαις και ἐν τοῖς πύργοις ιωναθαν ὁ τοῦ οἰου
- 26 А над тими, що робили польову роботу, для праці, на землі Езрі, син Келувів.
Ezri, the son of Chelub, had authority over the field-workers and farmers;
 ἐπὶ δὲ τῶν γεωργούντων τὴν γῆν τῶν ἐργαζομένων εσδρι ὁ τοῦ χολουβ
- 27 А над виноградниками рам'янин Шім'ї, а над тим, що в виноградниках для запасів вина шефам'янин Завді.
Shimei the Ramathite was responsible for the vine-gardens; Zabdi the Shiphmite was responsible for the produce of the vine-gardens and for all the stores of wine;
 και ἐπὶ τῶν χωρίων σεμεῖ ὁ ἐκ ραμα και ἐπὶ τῶν θησαυρῶν τῶν ἐν τοῖς χωρίοις τοῦ οἴνου ζαχρι ὁ τοῦ σεφνι
- 28 А над оливками та над сикоморами, що в Шефелі, гедерянин Баал-Ханан; а над скарбами оливи Йоаш.
Baal-hanan the Gederite was responsible for the olive-trees and the sycamore-trees in the lowlands; and Joash for the stores of oil;
 και ἐπὶ τῶν ἐλαιῶνων και ἐπὶ τῶν συκαμίνων τῶν ἐν τῇ πεδινῇ βαλανας ὁ γεδωρίτης ἐπὶ δὲ τῶν θησαυρῶν τοῦ ἐλαίου ιωας
- 29 А над великою худобою, що пасеться в Шароні, шаронянин Шітраї, а над великою худобою в долинах Шафат, син Адлаїв.
And Shitrai the Sharonite was responsible for the herds in the grass-lands of Sharon, and Shaphat, the son of Adlai, for those in the valleys;
 και ἐπὶ τῶν βοῶν τῶν νομάδων τῶν ἐν τῷ ασιδων σατραις ὁ шаронίτης και ἐπὶ τῶν βοῶν τῶν ἐν τοῖς αὐλώσιν σωφατ ὁ τοῦ адла
- 30 А над верблюдами їзмаїльтянин Обіл, а над ослицями меронотянин Схедея.
Obil the Ishmaelite had control of the camels and Jehdeiah the Meronothite of the she-asses;
 ἐπὶ δὲ τῶν καμήλων ωβιλ ὁ ισμαηλίτης ἐπὶ δὲ τῶν ὄνων ιαδιας ὁ ἐκ μεραθων
- 31 А над дрібною худобою гагрянин Язиз. Усі оці зверхники мастку, що мав цар Давид.
The flocks were in the care of Jaziz the Hagarite. All these were the controllers of King David's property.
 και ἐπὶ τῶν προβάτων ιαζις ὁ αγαρίτης πάντες οὔτοι προστάται ὑπαρχόντων даυид τοῦ βασιλέως
- 32 А Йонатан, Давидів дядько, був радник, він чоловік розумний та писар. А Схїїл, син Нахмонїїв, був із царськими синами.
Now Jonathan, David's father's brother, expert in discussion, and a man of good sense, was a scribe; and Jehiel the son of Hachmoni, had the care of the king's sons;
 και ιωναθαν ὁ πατράδελφος даυид σύμβουλος ἄνθρωπος συνετὸς και γραμματεὺς αὐτός και ιηλ ὁ τοῦ ахамани μετὰ τῶν υἱῶν τοῦ βασιλέως
- 33 А Ахітофель радник цареві, а арк'янин Хушай приятель царів.
And Ahithophel was the king's expert in discussion and Hushai the Archite was the king's friend.
 και ахитофел σύμβουλος τοῦ βασιλέως και χουси прѳотос φίλος τοῦ βασιλέως
- 34 А по Ахітофелю Єгояда, син Бенаї, та Евїятар, а зверхник царського війська Йоав.
After Ahithophel was Jehoiada, the son of Benaiah, and Abiathar; and the captain of the king's army was Joab.
 και μετὰ τοῦτον ахитофел ἐχόμενος ιωдае ὁ τοῦ банаиου και абиаθар και ιωаβ ἀρχιστράτηγος τοῦ βασιλέως
- 1 ¶ І зібрав Давид усіх Ізраїлевих князів, зверхників племен, і зверхників відділів, що служать цареві, і тисячників, і сотників, і зверхників усякого мастку та добутку царя та синів його разом з евнухами та лицарями, та всякого хороброго вояка до Єрусалиму.
And David got together at Jerusalem all the rulers of Israel, the chiefs of the tribes and the captains of the divisions waiting on the king in turn, and the captains of thousands and the captains of hundreds and the controllers of all the goods and property of the king and his sons, with the unsexed servants and the great men of war.
 και ἐξεκκλησίασεν даυид πάντας τοὺς ἄρχοντας ισραηλ ἄρχοντας τῶν κριτῶν και τοὺς ἄρχοντας τῶν ἐφημεριῶν τῶν περὶ τὸ σῶμα τοῦ βασιλέως και ἄρχοντας τῶν χιλιάδων και τῶν ἑκατοντάδων και αἱ τοὺς γαζοφύλακας και τοὺς ἐπὶ τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῦ και τοὺς δυνάστας και τοὺς μαχητὰς τῆς στρατιᾶς ἐν иерουσαλημ
- 2 І встав цар Давид на ноги свої та й сказав: Послухайте мене, брати мої та народе мій! Я серцем своїм був за те, щоб збудувати храм миру для ковчега Господнього заповіту та на підніжок нїг нашого Бога, й я приготував потрібне на збудування.
Then David the king got up and said, Give ear to me, my brothers and my people; it was my desire to put up a house, a resting-place for the ark of the Lord's agreement, and for the foot-rest of our God; and I had got material ready for the building of it.
 και ἔστη даυид ἐν μέσῳ τῆς ἐκκλησίας και εἶπεν ἀκούσατέ μου ἀδελφοὶ και λαός μου ἐμοὶ ἐγένετο ἐπὶ καρδίαν οἰκοδομῆσαι οἶκον ἀναπαύσεως τῆς κιβωτοῦ διαθήκης κυρίου και στάσιν ποδῶν κυρίου ἡμῶν και ἡτοίμασα τὰ εἰς τὴν κατασκήνωσιν ἐπιτήδεια

- 3 А Бог сказав мені: Ти не збудуєш храма для Мого Ймення, бо ти муж воєн і кров проливав.
But God said to me, You are not to be the builder of a house for my name, because you are a man of war and have taken life;
καὶ ὁ θεὸς εἶπεν οὐκ οἰκοδομήσεις ἐμοὶ οἶκον τοῦ ἐπονομάσαι τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐτῷ ὅτι ἄνθρωπος πολεμιστῆς εἶ σὺ καὶ αἵματα ἐξέχεας
- 4 Та вибрав Господь, Бог Ізраїлів, мене з усього дому батька мого, щоб бути царем над Ізраїлем навіки, бо Юду вибрав Він на володаря, а серед Юдиного дому дім батька мого, а серед синів мого батька мене уподобав Собі, щоб настановити царем над усім Ізраїлем.
Though the Lord, the God of Israel, took me out of all my father's family, to be king over Israel for ever, marking out Judah to be chief, and, of the people of Judah, my father's family; and among the sons of my father he was pleased to make me king over all Israel;
καὶ ἐξελέξατο κύριος ὁ θεὸς ἰσραηλ ἐν ἐμοὶ ἀπὸ πάντων οἴκου πατρὸς μου εἶναι βασιλέα ἐπὶ ἰσραηλ εἰς τὸν αἰῶνα καὶ ἐν ἰουδα ἠρέτικεν τὸ βασίλειον καὶ ἐξ οἴκου ἰουδα τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς μου καὶ ἐν τοῖς υἱοῖς τοῦ πατρὸς μου ἐν ἐμοὶ ἠθέλησεν τοῦ γενέσθαι με βασιλέα ἐπὶ τῷ παντὶ ἰσραηλ.
- 5 А зовсім моїх синів, бо багатьох синів дав мені Господь то Він вибрав сына мого Соломона, щоб сидів на троні Господнього царства над Ізраїлем.
And of all my sons (for the Lord has given me a great number of sons) he has made selection of Solomon to take his place on the seat of the kingdom of the Lord over Israel.
καὶ ἀπὸ πάντων τῶν υἱῶν μου ὅτι πολλοὺς υἱοὺς ἔδωκεν μοὶ κύριος ἐξελέξατο ἐν σαλωμων τῷ υἱῷ μου καθῆσαι αὐτὸν ἐπὶ θρόνου βασιλείας κυρίου ἐπὶ τὸν ἰσραηλ.
- 6 І Він сказав мені: Соломон, син твій, він збудує храма Мого та двори Мої, бо його Я вибрав Собі за сына, а Я буду йому за Отця.
And he said to me, Solomon your son will be the builder of my house and the open spaces round it; for I have taken him to be my son, and I will be his father.
καὶ εἶπέν μοι ὁ θεὸς σαλωμων ὁ υἱὸς σου οἰκοδομήσει τὸν οἶκόν μου καὶ τὴν αὐλήν μου ὅτι ἠρέτικα ἐν αὐτῷ εἶναι μου υἱόν κάγω ἔσομαι αὐτῷ εἰς πατέρα
- 7 І міцно поставлю Я царство його аж навіки, якщо він буде сильний, щоб виконувати заповіді Мої та постанови Мої, як цього дня.
I will keep his kingdom in its place for ever, if he is strong at all times to do my orders and keep my rules, as at this day.
καὶ κατορθώσω τὴν βασιλείαν αὐτοῦ ἕως αἰῶνος ἐὰν ἰσχύσῃ τοῦ φυλάσσει τὰς ἐντολάς μου καὶ τὰ κρίματά μου ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη
- 8 А тепер на очах усього Ізраїля, Господнього збору, та в ушах нашого Бога говорю вам: Додержуйте й досліджуйте всі заповіді Господа, Бога вашого, щоб ви посіли цей добрий Край і віддали його в спадщину по собі синам вашим аж навіки.
So now, before the eyes of all Israel, the people of the Lord, and in the hearing of our God, keep and be true to the orders of the Lord your God; so that you may have this good land for yourselves and give it for a heritage to your children after you for ever.
καὶ νῦν κατὰ πρόσωπον πάσης ἐκκλησίας κυρίου καὶ ἐν ὧσιν θεοῦ ἡμῶν φυλάξασθε καὶ ζητήσατε πάσας τὰς ἐντολάς κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἵνα κληρονομήσητε τὴν γῆν τὴν ἀγαθὴν καὶ κατακληρονομήσητε τοῖς υἱοῖς ὑμῶν μεθ' ὑμᾶς ἕως αἰῶνος
- 9 А тепер, сину мій Соломоне, знай Бога, Отця твого, і служи Йому всім серцем та всією душею, бо Господь вивідує всі серця та знає всякий витвір думок. Якщо будеш шукати Його, то ти знайдеш Його, а якщо залишиш Його, Він залишить тебе назавжди.
And you, Solomon my son, get knowledge of the God of your father, and be his servant with a true heart and with a strong desire, for the Lord is the searcher of all hearts, and has knowledge of all the designs of men's thoughts; if you make search for him, he will be near you; but if you are turned away from him, he will give you up for ever.
καὶ νῦν σαλωμων υἱέ μου γνῶθι τὸν θεὸν τῶν πατέρων σου καὶ δοῦλευε αὐτῷ ἐν καρδίᾳ τελείᾳ καὶ ψυχῇ θελούσῃ ὅτι πάσας καρδίας ἐτάζει κύριος καὶ πᾶν ἐνθύμημα γινώσκει ἐὰν ζητήσης αὐτόν εἰ ὑρεθήσεται σοὶ καὶ ἐὰν καταλείψῃς αὐτόν καταλείψει σε εἰς τέλος
- 10 Тепер дивися, що Господь вибрав тебе збудувати дім на святиню. Будь міцний та роби!
Now then, take note; for the Lord has made selection of you to be the builder of a house for the holy place. Be strong and do it.
ιδὲ τοῖνον ὅτι κύριος ἠρέτικέν σε οἰκοδομήσαι αὐτῷ οἶκον εἰς ἀγίασμα ἰσχυε καὶ ποίει
- 11 ¶ І Давид дав своєму синові Соломонові взори Господнього дому: притвору, і домів його, і скарбниць його, і горниць його, і кімнат його внутрішніх, і дому для ковчегу,
Then David gave to his son Solomon the design of the doorway of the house of God and of its houses and its store-houses, and the higher rooms and the inner rooms and the place for the mercy-seat;
καὶ ἔδωκεν δαυιδ σαλωμων τῷ υἱῷ αὐτοῦ τὸ παράδειγμα τοῦ ναοῦ καὶ τῶν οἴκων αὐτοῦ καὶ τῶν ζακχῶ αὐτοῦ καὶ τῶν ὑπερέφων καὶ τῶν ἀποθηκῶν τῶν ἐσωτέρων καὶ τοῦ οἴκου τοῦ ἐξίλασμοῦ
- 12 і взір усього, що було в душі його для подвір'я Господнього дому, і для всіх кімнат навколо, для скарбів Божого дому та для скарбів святині,
And the design of all he had in his heart for the outer squares of the house of the Lord, and for the rooms all round it, and for the store-houses of the house of the Lord, and for the store-houses for the holy things;
καὶ τὸ παράδειγμα ὃ εἶχεν ἐν πνεύματι αὐτοῦ τῶν αὐλῶν οἴκου κυρίου καὶ πάντων τῶν παστοφορίων τῶν κύκλῳ τῶν εἰς τὰς ἀποθήκας οἴκου κυρίου καὶ τῶν ἀποθηκῶν τῶν ἁγίων
- 13 і для відділів священників та Левитів, і для всякої праці служби Господнього дому, і для всяких речей для служби Господнього дому.
And for the divisions of the priests and Levites, and for all the work in connection with the worship of the house of the Lord, and all the vessels used in the house of the Lord;
καὶ τῶν καταλυμάτων τῶν ἐφημερίων τῶν ἱερέων καὶ τῶν λευιτῶν εἰς πᾶσαν ἐργασίαν λειτουργίας οἴκου κυρίου καὶ τῶν ἀποθηκῶν τῶν λειτουργησίων σκευῶν τῆς λατρείας οἴκου κυρίου

- 14 I дав він золота вагою для золота, для всіх речей кожної служби; і срібла для всіх срібних речей вагою, для всіх речей кожної служби;
Of gold, by weight, for the vessels of gold, for all the vessels of different uses; and silver for all the vessels of silver by weight, for vessels of different uses;
καὶ τὸν σταθμὸν τῆς ὀλκῆς αὐτῶν τῶν τε χρυσῶν καὶ ἀργυρῶν
- 15 і вагу для золотих свічників та золотих їхніх лямподок, вагою кожного свічника та лямподок його, і для срібних свічників, вагою для свічника та лямподок його, за роботою кожного свічника.
And gold by weight for the light-supports and the vessels for the lights, the weight of gold needed for every support and every vessel for lights; and for the silver light-supports, the weight of silver needed for every support and for the different vessels as every one was to be used;
λυχνιῶν τὴν ὀλκὴν ἔδωκεν αὐτῷ καὶ τῶν λύχνων
- 16 I дав золота вагою для столів хлібів показних, для кожного столу і срібла для срібних столів,
And gold by weight for the tables for the holy bread for every table, and silver for the silver tables;
ἔδωκεν αὐτῷ ὁμοίως τὸν σταθμὸν τῶν τραπέζων τῆς προθέσεως ἐκάστης τραπέζης χρυσῆς καὶ ὡσαύτως τῶν ἀργυρῶν
- 17 і видельця, і кропильниці, і чарки чисте золото, і для золотих келіхів вагою для кожного келіха, і для келіхів срібних, вагою для кожного келіха.
Clear gold for the meat-hooks and the basins and the cups; for the gold basins, gold enough by weight for every basin; and silver by weight for every silver basin;
καὶ τῶν κρεαγρῶν καὶ σπονδειῶν καὶ τῶν φιαλῶν τῶν χρυσῶν καὶ τὸν σταθμὸν τῶν χρυσῶν καὶ τῶν ἀργυρῶν κεφφουρε ἐκάστου σταθμοῦ
- 18 А для кадильного жертівника дав очишеного золота вагою, і на подобу воза, для золотих херувимів, що простягають крила свої й покривають над ковчегом Господнього заповіту.
And the best gold for the altar of perfumes; and gold for the design of the carriage, for the winged ones whose wings were outstretched covering the ark of the Lord's agreement.
καὶ τὸν τοῦ θυσιαστηρίου τῶν θυμιαμάτων ἐκ χρυσοῦ δοκίμου σταθμὸν ὑπέδειξεν αὐτῷ καὶ τὸ παράδειγμα τοῦ ἄρματος τῶν χερουβιν τῶν διαπετασμένων ταῖς πτέρυξιν καὶ σκιαζόντων ἐπὶ τῆς κιβωτοῦ διαθήκης κυρίου
- 19 Усе це він зрозумів із письма з Господньої руки, що була над ним, усі роботи взору.
All this, said David, the design for all these things, has been made dear to me in writing by the hand of the Lord.
πάντα ἐν γραφῇ χειρὸς κυρίου ἔδωκεν δαυὶδ σαλωμων κατὰ τὴν περιγενηθεῖσαν αὐτῷ σύνεσιν τῆς κατεργασίας τοῦ παραδείγματος
- 20 I сказав Давид до сина свого Соломона: Будь сильний і будь відважний, і роби, не бійся та не лякайся, бо Господь Бог, Бог мій, з тобою, Він не покине тебе й не позоставить тебе аж до закінчення всієї праці роботи Господнього дому...
And David said to his son Solomon, Be strong and of a good heart and do your work; have no fear and do not be troubled, for the Lord God, my God, is with you; he will not give you up, and his face will not be turned away from you, till all the work necessary for the house of the Lord is complete.
καὶ εἶπεν δαυὶδ σαλωμων τῷ υἱῷ αὐτοῦ ἴσχυε καὶ ἀνδρίζου καὶ ποίει μὴ φοβοῦ μηδὲ πτοηθῆς ὅτι κύριος ὁ θεός μου μετὰ σοῦ οὐκ ἀνήσει σε καὶ οὐ μὴ σε ἐγκαταλίπη ἕως τοῦ συντελέσαι σε πᾶσαν ἐργασίαν λειτουργίας οἴκου κυρίου
- 21 А оце черги священників та Левитів для всякої служби Божого дому. I будуть з тобою в усякій праці ревні люди, здібні на всяку службу, а начальники та весь народ, на всі накази твої.
And see, there are the divisions of the priests and Levites for all the work of the house of God; and every trained and expert workman will be ready to do for you whatever is needed; and the captains and the people will be under your orders in everything.
καὶ ἰδοὺ αἱ ἐφημερίαι τῶν ἱερέων καὶ τῶν λευιτῶν εἰς πᾶσαν λειτουργίαν οἴκου τοῦ θεοῦ καὶ μετὰ σοῦ ἐν πάσῃ πραγματείᾳ καὶ πᾶς πρόθυμος ἐν σοφίᾳ κατὰ πᾶσαν τέχνην καὶ οἱ ἄρχοντες καὶ πᾶς ὁ λαὸς εἰς πάντας τοὺς λόγους σου
- 1 ¶ I сказав цар Давид до всього збору: Син мій Соломон, що його одного Бог вибрав, ще молодий та тендітний, а ця праця велика, бо не для людини ця будова, а для Господа Бога.
And David the king said to all the people, Solomon my son, the only one who has been marked out by God, is still young and untested, and the work is great, for this great house is not for man, but for the Lord God.
καὶ εἶπεν δαυὶδ ὁ βασιλεὺς πάσῃ τῇ ἐκκλησίᾳ σαλωμων ὁ υἱός μου εἰς ὃν ἠρέτικεν ἐν αὐτῷ κύριος νέος καὶ ἀπαλός καὶ τὸ ἔργον μέγα ὅτι οὐκ ἀνθρώπων ἡ οἰκοδομή ἀλλ' ἡ κυρίῳ θεῷ
- 2 А Я всією своєю силою приготував для храму свого Бога золото на золоті речі, і срібло на срібні, і мідь на мідяні, і залізо на залізні, і дерево на дерев'яні, каміння шогамське та до опр ав, каміння нофехське та кольорове, і всякий дорогий камінь та безліч мармурового каміння.
Now as far as I am able, I have made ready what is needed for the house of my God; the gold for the things of gold, and the silver for the silver things, and the brass for the brass things, iron for the things of iron, and wood for the things of wood; beryls and jewels to be framed, and stones of different colours for ornament; all sorts of stones of great price, and polished building-stone, as much as is needed and more.
κατὰ πᾶσαν τὴν δύναμιν ἠτοίμακα εἰς οἶκον θεοῦ μου χρυσίον ἀργύριον χαλκόν σίδηρον ξύλα λίθους σοομ καὶ πληρώσεως καὶ λίθους πολυτελεῖς καὶ ποικίλους καὶ πάντα λίθον τίμιον καὶ πάριον πολύν

- 3 I ще, через моє замилювання до дому Бога мого, є в мене скарб власного золота та срібла, і його я віддав для дому свого Бога, понад усе, що я заготовив для святого храму:
And because this house of God is dear to me, I give my private store of gold and silver to the house of my God, in addition to all I have got ready for the holy house;
 και ἐτι ἐν τῷ εὐδόκησαί με ἐν οἴκῳ θεοῦ μου ἔστιν μοι ὃ περιπεποίημαι χρυσίον και ἀργύριον και ἰδοὺ δέδωκα εἰς οἶκον θεοῦ μου εἰς ὕψος ἐκτὸς ὧν ἠτοίμακα εἰς τὸν οἶκον τῶν ἁγίων
- 4 три тисячі талантів золота, офірського золота, і сім тисяч очищеного срібла на покриття стін тих домів;
Even three thousand talents of gold of Ophir and seven thousand talents of the best silver, for plating the walls of the house:
 τρισχίλια τάλαντα χρυσοῦ τοῦ ἐκ σουφίρ και ἐπτακισχίλια τάλαντα ἀργυρίου δοκίμου ἐξαλειφθῆναι ἐν αὐτοῖς τοὺς τοίχους τοῦ ἱεροῦ
- 5 на кожну золоту річ та на кожну срібну, і на всяку працю рукою майстрів. І хто ще жертвує, щоб сьогодні наповнити свою руку пожертвою для Господа?
Gold for the gold things, and silver for the silver things, and for every sort of work to be done by the expert workmen. Who then will come forward, offering himself this day for the Lord's work?
 διὰ χειρὸς τεχνιτῶν και τίς ὁ προθυμούμενος πληρῶσαι τὰς χεῖρας αὐτοῦ σήμερον κυρίῳ
- 6 І стали жертвувати начальники батьківських родів та начальники Ізраїлевих племен, і тисячники та сотники, і начальники праці для царя.
Then the heads of families and the chiefs of the tribes of Israel, and the captains of thousands and of hundreds, with the controllers of the king's business, freely gave themselves;
 και προεθυμήθησαν ἄρχοντες τῶν πατριῶν και οἱ ἄρχοντες τῶν υἰῶν Ἰσραὴλ και οἱ χιλιάρχοι και οἱ ἑκατόνταρχοι και οἱ προστάται τῶν ἔργων και οἱ οἰκονόμοι τοῦ βασιλέως
- 7 І дали вони на роботу Божого дому золота п'ять тисяч талантів та десять тисяч дарейків, і срібла десять тисяч талантів, і міді десять тисяч і вісім тисяч талантів, а заліза сто тисяч та лантів.
And they gave for the use of the house of the Lord, five thousand talents and ten thousand darics of gold, and ten thousand talents of silver, and eighteen thousand talents of brass, and a hundred thousand talents of iron.
 και ἔδωκαν εἰς τὰ ἔργα οἴκου κυρίου χρυσίον τάλαντα πεντακισχίλια και χρυσοῦς μυρίους και ἀργυρίου ταλάντων δέκα χιλιάδας και χαλκοῦ τάλαντα μύρια ὀκτακισχίλια και σιδήρου ταλάντων χιλιάδας ἑκατόν
- 8 А в кого знайшлося при ньому дорогоцінне каміння, ті дали його до скарбниці Господнього дому, до руки Гершонівця Єхіїла.
And those who had stones of great price gave them to the store of the house of the Lord, under the care of Jehiel the Gershonite.
 και οἷς εὗρέθη παρ' αὐτοῖς λίθος ἔδωκαν εἰς τὰς ἀποθήκας οἴκου κυρίου διὰ χειρὸς υἱοῦ τοῦ γηρσωνι
- 9 І радів народ за їхню жертву, бо вони жертвували Господеві з цілого серця, а також цар Давид радів великою радістю.
Then the people were glad because their offerings were freely given, for with a true heart they freely gave what they had to the Lord; and David the king was full of joy.
 και εὐφράνθη ὁ λαὸς ὑπὲρ τοῦ προθυμηθῆναι ὅτι ἐν καρδίᾳ πλήρει προεθυμήθησαν τῷ κυρίῳ και δαυὶδ ὁ βασιλεὺς εὐφράνθη μεγάλως
- 10 ¶ І поблагословив Давид Господа на очах усього збору. І сказав Давид: Благословенний Ти, Господи, Боже Ізраїля, нашого батька, від віку й аж до віку!
So David gave praise to the Lord before all the people; and David said, Praise be to you, O Lord the God of Israel, our father for ever and ever.
 και εὐλόγησεν ὁ βασιλεὺς δαυὶδ τὸν κύριον ἐνώπιον τῆς ἐκκλησίας λέγων εὐλογητὸς εἶ κύριε ὁ θεὸς Ἰσραὴλ ὁ πατὴρ ἡμῶν ἀπὸ τοῦ αἰῶνος και ἕως τοῦ αἰῶνος
- 11 Твоя, Господи, могутність і сила, і велич, і вічність, і слава, і все на небесах та на землі! Твої, Господи, царства, і Ти піднесений над усім за Голову!
Yours, O Lord, is the strength and the power and the glory, and the authority and the honour: for everything in heaven and on earth is yours; yours is the kingdom, O Lord, and you are lifted up as head over all.
 σοὶ κύριε ἡ μεγαλωσύνη και ἡ δύναμις και τὸ καύχημα και ἡ νίκη και ἡ ἰσχὺς ὅτι σὺ πάντων τῶν ἐν τῷ οὐρανῷ και ἐπὶ τῆς γῆς δεσπόζεις ἀπὸ προσώπου σου ταράσσεται πᾶς βασιλεὺς και ἔθνος
- 12 І багатство та слава від Тебе, і Ти пануєш над усім, і в руці Твоїй сила та хоробрість, і в руці Твоїй побільшити та зміцнити все.
Wealth and honour come from you, and you are ruler over all, and in your hand is power and strength; it is in your power to make great, and to give strength to all.
 παρὰ σοῦ ὁ πλοῦτος και ἡ δόξα σὺ πάντων ἄρχεις κύριε ὁ ἄρχων πάσης ἀρχῆς και ἐν χειρὶ σου ἰσχὺς και δυναστεία και ἐν χειρὶ σου παντοκράτωρ μεγαλῶναι και κατισχύσαι τὰ πάντα
- 13 А тепер, Боже наш, ми дякуємо Тобі, і славимо Ім'я Твоє величі.
So now, our God, we give you praise, honouring the glory of your name.
 και νῦν κύριε ἐξομολογούμεθά σοι και αἰνοῦμεν τὸ ὄνομα τῆς καυχῆσεώς σου
- 14 І хто бо я, і хто народ мій, що маємо силу так жертвувати, як це? Бо все це від Тебе, і з Твоєї руки дали ми Тобі.
But who am I and what is my people, that we have power to give so freely in this way? for all things come from you, and what we have given you is yours.
 και τίς εἰμι ἐγὼ και τίς ὁ λαὸς μου ὅτι ἰσχύσαμεν προθυμηθῆναι σοι κατὰ ταῦτα ὅτι σὺ τὰ πάντα και ἐκ τῶν σῶν δεδώκαμέν σοι
- 15 Бо ми приходьки перед лицем Твоїм та чужинці, як усі наші батьки! Наші дні на землі мов та тінь, і немає тривалого!
For we, as all our fathers were, are like men from a strange country before you, who have got a place for a time in the land; our days on the earth are like a shade, and there is no hope of going on.
 ὅτι πάροικοι ἔσμεν ἐναντίον σου και παροικοῦντες ὡς πάντες οἱ πατέρες ἡμῶν ὡς σκιά αἱ ἡμέραι ἡμῶν ἐπὶ γῆς και οὐκ ἔστιν ὑπομονή

- 16 Господи, Боже наш, уся ця безліч, яку ми наготовили на збудування Тобі храму для Ймення Твоєї святости, із Твоєї руки вона, і все це Твоє!
O Lord our God, all this store, which we have made ready for the building of a house for your holy name, comes from your hand and is yours.
 κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν πᾶν τὸ πλῆθος τοῦτο ὃ ἠτοιμάκα οἰκοδομηθῆναι οἶκον τῷ ὀνόματι τῷ ἁγίῳ σου ἐκ χειρὸς σοῦ ἐστὶν καὶ σοὶ τὰ πάντα
- 17 Я знаю, Боже мій, що Ти вивідуєш серце й любиш щирість. У щирості серця свого я пожертвував це все, а тепер бачу я з радістю народ Твій, який знаходиться тут, що жертвує себе Тобі.
And I am conscious, my God, that you are the searcher of hearts, taking pleasure in righteousness. As for me, with an upright heart I have freely given all these things; and I have seen with joy your people who are here to make their offerings freely to you.
 καὶ ἐγὼν κύριε ὅτι σὺ εἶ ὁ ἐτάζων καρδίας καὶ δικαιοσύνην ἀγαπᾶς ἐν ἀπλότητι καρδίας προεθυμήθην πάντα ταῦτα καὶ νῦν τὸν λαόν σου τὸν εὐρεθέντα ὧδε εἶδον ἐν εὐφροσύνῃ προθυμηθέντα σοι
- 18 Господи, Боже Авраама, Исаака та Якова, наших батьків, збережи ж навіки цей напрямок думок серця народу Твого, і міцно скеруй їхнє серце до Себе!
O Lord, the God of Abraham, of Isaac, and of Israel, our fathers, keep this for ever in the deepest thoughts of your people, and let their hearts be fixed and true to you;
 κύριε ὁ θεὸς ἀβραὰμ καὶ ἰσαακ καὶ ἰσραὴλ τῶν πατέρων ἡμῶν φύλαξον ταῦτα ἐν διανοίᾳ καρδίας λαοῦ σου εἰς τὸν αἰῶνα καὶ κατεύθυνον τὰς καρδίας αὐτῶν πρὸς σέ
- 19 А мому синові Соломонові дай серце ціле, щоб виконувати заповіді Твої, свідоцтва Твої та устави Твої, і щоб чинити все, і щоб збудувати цю твердиню, яку я приготував!
And give to Solomon my son a true heart, to keep your orders, your rules, and your laws, and to do all these things, and to put up this great house for which I have made ready.
 καὶ σαλωμῶν τῷ υἱῷ μου δὸς καρδίαν ἀγαθὴν ποιεῖν τὰς ἐντολάς σου καὶ τὰ μαρτύριά σου καὶ τὰ προστάγματά σου καὶ τοῦ ἐπὶ τέλος ἀγαγεῖν τὴν κατασκευὴν τοῦ οἴκου σου
- 20 І сказав Давид до всього збору: Поблагословіть же Господа, вашого Бога! І весь збір поблагословив Господа, Бога своїх батьків, і нахилилися, і вклонилися всі до землі Господеві й цареві!
And David said to all the people, Now give praise to the Lord your God. And all the people gave praise to the Lord, the God of their fathers, with bent heads worshipping the Lord and the king.
 καὶ εἶπεν δαυὶδ πᾶσιν τῇ ἐκκλησίᾳ εὐλογήσατε κύριον τὸν θεὸν ὑμῶν καὶ εὐλόγησεν πᾶσα ἡ ἐκκλησία κύριον τὸν θεὸν τῶν πατέρων αὐτῶν καὶ κάμψαντες τὰ γόνατα προσεκύνησαν τῷ κυρίῳ καὶ τῷ βασιλεῖ
- 21 І принесли вони для Господа жертви, і спалили цілопалення для Господа другого дня від того дня, тисячу бичків, тисячу баранів, тисячу овечок, і ливні їхні жертви, і безліч жертв за всього Ізраїля.
And they made offerings to the Lord, and gave burned offerings to the Lord, on the day after, a thousand oxen, a thousand sheep, and a thousand lambs, with their drink offerings, and a great wealth of offerings for all Israel.
 καὶ ἔθυσεν δαυὶδ τῷ κυρίῳ θυσίας καὶ ἀνήνεγκεν ὀλοκαυτώματα τῷ θεῷ τῇ ἐπαύριον τῆς πρώτης ἡμέρας μόσχους χιλίους κριοὺς χιλίους ἄρνας χιλίους καὶ τὰς σπονδὰς αὐτῶν καὶ θυσίας εἰς πλῆθος παντὶ τῷ ἰσραὴλ
- 22 І вони їли й пили перед Господом того дня з великою радістю, і вдруге настановили Соломона, Давидового сина, і помазали його Господеві на володаря, а Садока на священника.
And with great joy they made a feast before the Lord that day. And they made Solomon, the son of David, king a second time, putting the holy oil on him to make him holy to the Lord as ruler, and on Zadok as priest.
 καὶ ἔφαγον καὶ ἔπιον ἐναντίον κυρίου ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ μετὰ χαρᾶς καὶ ἐβασίλευσαν ἐκ δευτέρου τὸν σαλωμῶν υἱὸν δαυὶδ καὶ ἔχρισαν αὐτὸν τῷ κυρίῳ εἰς βασιλέα καὶ σαδοκ εἰς ἱερωσύνην
- 23 ¶ І сів Соломон на Господньому троні за царя на місці свого батька Давида, і шастило йому, і його слухався весь Ізраїль.
So Solomon was put on the seat of the Lord as king in place of his father David, and everything went well for him; and all Israel was under his authority.
 καὶ ἐκάθισεν σαλωμῶν ἐπὶ θρόνου δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ εὐδόκηθη καὶ ἐπήκουσαν αὐτοῦ πᾶς ἰσραὴλ
- 24 І всі князі та лицарі, а також усі сини царя Давида піддалися під Соломона.
And all the chiefs and the men of war and all the sons of King David put themselves under the authority of Solomon the king.
 οἱ ἄρχοντες καὶ οἱ δυνάσται καὶ πάντες υἱοὶ τοῦ βασιλέως δαυὶδ πατρὸς αὐτοῦ ὑπετάγησαν αὐτῷ
- 25 І Господь високо звеличив Соломона на очах усього Ізраїля, і дав на нього величність царства, якої не було перед ним ані на жодному цареві над Ізраїлем.
And the Lord made Solomon great in the eyes of all Israel, clothing him with glory and honour such as no other king in Israel had had before him.
 καὶ ἐμεγάλυνεν κύριος τὸν σαλωμῶν ἐπάνωθεν ἐναντίον παντὸς ἰσραὴλ καὶ ἔδωκεν αὐτῷ δόξαν βασιλείως ὃ οὐκ ἐγένετο ἐπὶ παντὸς βασιλέως ἔμπροσθεν αὐτοῦ
- 26 І Давид, син Ессеїв, царював над усім Ізраїлем.
Now David, the son of Jesse, was king over all Israel.
 καὶ δαυὶδ υἱὸς ἰεσσαὶ ἐβασίλευσεν ἐπὶ ἰσραὴλ
- 27 А дні, що він царював над Ізраїлем, були сорок літ: у Хевроні царював він сім років, а в Єрусалимі царював тридцять і три.
For forty years he was ruling as king over Israel, seven years in Hebron and thirty-three years in Jerusalem.
 ἔτη τεσσαράκοντα ἐν χεβρων ἔτη ἑπτὰ καὶ ἐν ἱερουσαλημ ἔτη τριάκοντα τρία

- 28 I помер він у добрій сивині, ситий днями, багатством та славою, а замість нього зацарював син його Соломон.
 And he came to his end after a long life, full of days and great wealth and honour; and Solomon his son became king in his place.
 και ἐτελεύτησεν ἐν γῆρην καλῶ πλήρης ἡμερῶν πλοῦτος καὶ δόξη καὶ ἐβασίλευσεν σαλωμων υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ
- 29 А діла царя Давида, перші й останні, ось вони описані в історії провидця Самуїла, і в історії пророка Натана, і в історії прозорливця Гада,
 Now all the acts of David, first and last, are recorded in the words of Samuel the seer, and the words of Nathan the prophet, and the words of Gad the seer;
 οἱ δὲ λοιποὶ λόγοι τοῦ βασιλέως δαυιδ οἱ πρότεροι καὶ οἱ ὕστεροι γεγραμμένοι εἰσὶν ἐν λόγοις σαμουηλ τοῦ βλέποντος καὶ ἐπὶ λόγων ναθαν τοῦ προφήτου καὶ ἐπὶ λόγων γαδ τοῦ βλέποντος
- 30 разом з усім царством його, і лицарськістю його та часами, що перейшли над ним і над Ізраїлем, та над усіма царствами тих країв.
 Together with all his rule and his power, and the events which took place in his time, in Israel and in all the kingdoms of other lands.
 περὶ πάσης τῆς βασιλείας αὐτοῦ καὶ τῆς δυναστείας αὐτοῦ καὶ οἱ καιροὶ οἱ ἐγένοντο ἐπ' αὐτῶ καὶ ἐπὶ τὸν ἰσραηλ καὶ ἐπὶ πάσας βασιλείας τῆς γῆς .
- 1 ¶ I зміцнився Соломон, син Давидів, над царством своїм, а Господь, Бог його, був із ним та високо звеличив його.
 And Solomon, the son of David, made himself strong in his kingdom, and the Lord his God was with him, and made him very great.
 και ἐνίσχυσεν σαλωμων υἱὸς δαυιδ ἐπὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ καὶ κύριος ὁ θεὸς αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ καὶ ἐμεγάλυνεν αὐτὸν εἰς ὕψος
- 2 I сказав Соломон до всього Ізраїля, до тисячників та сотників, і до суддів, і до всіх начальників, до всього Ізраїля, до голів батьківських родів.
 And Solomon sent word to all Israel, to the captains of thousands and of hundreds and to the judges and to every chief in all Israel, heads of their families.
 και εἶπεν σαλωμων πρὸς πάντα ἰσραηλ τοῖς χιλιάρχοις καὶ τοῖς ἑκατοντάρχοις καὶ τοῖς κριταῖς καὶ πᾶσιν τοῖς ἄρχουσιν ἐναντίον ἰσραηλ τοῖς ἄρχουσι τῶν πατριῶν
- 3 I пішли Соломон та весь збір із ним до пагірка, що в Гів'оні, бо там була скинія Божого заповіту, яку зробив Мойсей, раб Господній, у пустині.
 Then Solomon, and all the men of Israel with him, went to the high place at Gibeon, because the Tent of meeting of God, which Moses, the servant of the Lord, had made in the waste land, was there.
 και ἐπορεύθη σαλωμων καὶ πᾶσα ἡ ἐκκλησία μετ' αὐτοῦ εἰς τὴν ὑψηλὴν τὴν ἐν γαβαων οὗ ἐκεῖ ἦν ἡ σκηνὴ τοῦ μαρτυρίου τοῦ θεοῦ ἣν ἐποίησεν μουσῆς παῖς κυρίου ἐν τῇ ἐρήμῳ
- 4 Але Божого ковчега Давид переніс із Кір'ят-Єаріму туди, де приготував йому місце Давид, бо він поставив йому скинію в Єрусалимі.
 But the ark of God had been moved by David from Kiriath-jearim to the place which he had made ready for it, for he had put up a tent for it at Jerusalem.
 ἀλλὰ κιβωτὸν τοῦ θεοῦ ἀνήνεγκεν δαυιδ ἐκ πόλεως καριαθαρим ὅτι ἠτοίμασεν αὐτῇ σκηνὴν εἰς ἱερουσαλημ
- 5 А мідяного жертівника, що зробив був Веселііл, син Урії, сина Хурового, він поставив перед скинією Господньою. I звертався до нього Соломон та збір.
 And the altar of brass which Bezalel, the son of Uri, the son of Hur, had made, was there before the Tent of the Lord; and Solomon and all the people went to give worship there.
 και τὸ θυσιαστήριον τὸ χαλκοῦν ὃ ἐποίησεν βεσελεηλ υἱὸς ουριου υἱοῦ ωρ ἐκεῖ ἦν ἐναντι τῆς σκηνῆς κυρίου καὶ ἐξεζήτησεν αὐτὸ σαλωμων καὶ ἡ ἐκκλησία
- 6 I зійшов Соломон туди перед Господнє лице на мідяний жертівник, що належав до скинії заповіту, і приніс на ньому тисячу цілопалень.
 And Solomon went up there to the brass altar before the Lord at the Tent of meeting, offering on it a thousand burned offerings.
 και ἀνήνεγκεν ἐκεῖ σαλωμων ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χαλκοῦν ἐνώπιον κυρίου τὸ ἐν τῇ σκηνῇ καὶ ἀνήνεγκεν ἐπ' αὐτὸ ὀλοκαύτωσιν χιλίαν
- 7 Тієї ночі явився Бог Соломонові та й сказав йому: Загадай, чого дати тобі!
 In that night God came to Solomon in a vision, and said to him, Say what I am to give you.
 ἐν τῇ νυκτὶ ἐκείνῃ ὤφθη ὁ θεὸς τῷ σαλωμων καὶ εἶπεν αὐτῷ αἰτῆσαι τί σοι δῶ
- 8 I сказав Соломон до Бога: Ти зробив був велику милість з батьком моїм Давидом, і настановив царем мене замість нього.
 And Solomon said to God, Great was your mercy to David my father, and you have made me king in his place.
 και εἶπεν σαλωμων πρὸς τὸν θεόν σὺ ἐποίησας μετὰ δαυιδ τοῦ πατρός μου ἔλεος μέγα καὶ ἐβασίλευσάς με ἀντ' αὐτοῦ
- 9 Тепер, Господи, Боже, нехай буде виповнене слово Твоє до батька мого Давида, бо Ти настановив мене царем над народом численним, як порох землі.
 Now, O Lord God, let your word to David my father come true; for you have made me king over a people like the dust of the earth in number.
 και νῦν κύριε ὁ θεὸς πιστωθήτω τὸ ὄνομά σου ἐπὶ δαυιδ πατέρα μου ὅτι σὺ ἐβασίλευσάς με ἐπὶ λαὸν πολὺν ὡς ὁ χοῦς τῆς γῆς
- 10 Дай тепер мені мудрість та знання, щоб умів я виходити й входити перед цим народом, бо хто зможе судити цей великий Твій народ?
 Give me now wisdom and knowledge, so that I may go out and come in before this people: for who is able to be the judge of this great people of yours?
 νῦν σοφίαν καὶ σύνεσιν δός μοι καὶ ἐξελεύσομαι ἐνώπιον τοῦ λαοῦ τούτου καὶ εἰσελεύσομαι ὅτι τίς κρινεῖ τὸν λαόν σου τὸν μέγαν τοῦτον

- 11 I сказав Бог до Соломона: За те, що оце було на серці твоїм, і ти не жадав багатства, мастків та слави, ані душі ворогів своїх, а також довгих днів не жадав ти, а жадав для себе мудрости та знання, щоб судити народ Мій, над яким Я настановив тебе царем,
And God said to Solomon, Because this was in your heart, and you did not make request for money, property, or honour, or for the destruction of your haters, or for long life; but you have made request for wisdom and knowledge for yourself, so that you may be the judge of my people over whom I have made you king:
 και ειπεν ο θεος προς σαλωμων ανθ' ον εγενετο τουτο εν τη καρδια σου και ουκ ητησω πλουτον χρηματων ουδε δόξαν ουδε την ψυχην των υπεναντιων και ημερας πολλας ουκ ητησας σε αυτη σοφίαν και σύνεσιν όπως κρίνης τον λαόν μου εφ' ον εβασίλευσά σε επ' αυτόν
- 12 то дасться тобі мудрість та знання, а багатство, і мастки та славу Я дам тобі такі, яких не було між царями перед тобою, і по тобі не буде таких!
Wisdom and knowledge are given to you; and I will give you wealth and honour, such as no king has had before you or ever will have after you.
 την σοφίαν και την σύνεσιν διδομι σοι και πλουτον και χρηματα και δόξαν δώσω σοι ως ουκ εγενηθη ομοιος σοι εν τοις βασιλευσι τοις εμπροσθε σου και μετα σε ουκ εσται ουτως
- 13 ¶ I прийшов Соломон із пагірка, що в Гів'оні, до Єрусалиму, від скинії заповіту, і зацарював над Ізраїлем.
So Solomon went back from the high place at Gibeon, from before the Tent of meeting, to Jerusalem; and he was king over Israel.
 και ηλθεν σαλωμων εκ βαμα της εν γιβων εις ιερουσαλημ απο προσопου σκηνης μαρτυριου και εβασίλευσεν επι ισραηλ
- 14 I зібрав Соломон колесниць та верхівців, і було в нього тисяча й чотири сотні колесниць та дванадцять тисяч верхівців, і він порозміщував їх по колесничних містах та при царі в Єрусалимі.
And Solomon got together war-carriages and horsemen; he had one thousand, four hundred carriages and twelve thousand horsemen, which he kept, some in the carriage-towns and some with the king at Jerusalem.
 και συνήγαγεν σαλωμων αρματα και ιππεις και εγενοντο αυτη χίλια και τετρακόσια αρματα και δώδεκα χιλιάδες ιππέων και κατέλιπεν αυτα εν πόλεσιν των αρμάτων και ο λαος μετα του βασιλέως εν ιερουσαλημ
- 15 I цар зібрав в Єрусалимі срібла та золота, мов каміння, а кедрів зібрав, щодо численности, як сикомор, що в Шефелі.
And the king made silver and gold as common as stones in Jerusalem, and cedar like the sycamore-trees of the lowland in number.
 και εθηκεν ο βασιλευς το χρυσιον και το αργυριον εν ιερουσαλημ ως λίθους και τας κέδρους εν τη ιουδαία ως συκαμίνους τας εν τη πεδινη εις πληθος
- 16 А коней, що були в Соломона, приводили з Єгипту та з Кеве; царські купці купували їх з Кеве.
And Solomon's horses came out of Egypt; the king's traders got them from Kue at a price.
 και η εξοδος των ιππων των σαλωμων εξ αιγυπτου και η τιμη των εμπόρων του βασιλέως εμπορεύεσθαι ηγόραζον
- 17 I ходили вони, і вивозили з Єгипту колесницю за шість сотень срібла, а коня за сотню й п'ятдесят. I так вони вивозили все це своєю рукою для всіх царів хіттійських та царів сирійських их.
A war-carriage might be got from Egypt for six hundred shekels of silver, and a horse for a hundred and fifty; they got them at the same rate for all the kings of the Hittites and the kings of Aram.
 και ανεβαινον και εξηγον εξ αιγυπτου αρμα εν εξακοσίω αργυριου και ιππον εκατον και πενήκοντα και ουτως πασιν τοις βασιλευσιν των χετταίων και βασιλευσιν συρίας εν χερσιν αυτών εφερον
- 1 ¶ (1-18) I Соломон наказав будувати дім для Господнього Ймення та дім царський для себе.
Now it was Solomon's purpose to put up a house for the name of the Lord and a house for himself as king.
 και συνήγαγεν σαλωμων εβδομήκοντα χιλιάδας ανδρων και ογδοήκοντα χιλιάδας λατόμων εν τη θρει και οι επιστάται επ' αυτών τρισχίλιοι εξακόσιοι
- 2 (2-1) I відлічив Соломон сімдесят тисяч чоловіка носіїв та вісімдесят тисяч чоловіка каменотесів у горах, а керівників над ними три тисячі й шість сотень.
And Solomon had seventy thousand men numbered for transport, and eighty thousand for cutting stone in the mountains, and three thousand, six hundred as overseers.
 και απέστειλεν σαλωμων προς χирам βασιλέα τυρου λέγων ως εποίησας μετα του πατρός μου δαυιδ και απέστειλας αυτη κέδρους του οικοδομησαι εαυτη οικον κατοικησαι εν αυτη
- 3 (2-2) I послав Соломон до Хірама, царя тирського, говорячи: Як зробив ти з батьком моїм Давидом, і послав був йому кедрі на будову дому його, щоб сидіти в ньому, так зроби й мені .
And Solomon sent to Hiram, king of Tyre, saying, As you did for my father David, sending him cedar-trees for the building of his house,
 και ιδου εγω ο υιος αυτου οικοδομω οικον τη ονόματι κυριου θεου μου αγάσαι αυτον αυτη του θυμιαν απέναντι αυτου θυμίαμα και πρόθειςιν δια παντός και του αναφέρειν ολοκαυτώματα δια παντός το πρωι και το δείλης και εν τοις σαββάτοις και εν ταϊς νομηνιαϊς και εν ταϊς εορταϊς του κυριου θεου ημών εις τον αιωνα τουτο επι τον ισραηλ
- 4 (2-3) Ось я будую храм для Ймення Господа, Бога мого, щоб присвятити Йому, щоб кадити перед Його лицем запашне кадило, і для постійного покладення хліба та для цілопалення н а ранок і на вечір, на суботи й на молодики та на свята Господа, Бога нашого. Навіки це над Ізраїлем!
See! I am building a house for the name of the Lord my God, to be made holy to him, where perfumes of sweet spices will be burned before him, and the holy bread will be placed at all times, and burned offerings will be offered morning and evening, on the Sabbaths and at the new moons, and on the regular feasts of the Lord our God. This is a law for ever to Israel.
 και ο οικος ον εγω οικοδομω μέγας οτι μέγας ο θεος ημών παρη πάντας τους θεους

- 5 (2-4) А храм, якого я будую, великий, бо Бог наш більший від усіх богів!
And the house which I am building is to be great, for our God is greater than all gods.
 και τις ισχυσει οικοδομησαι αυτω οικον οτι ο ουρανός και ο ουρανός του ουρανού ου φέρουσιν αυτου την δόξαν και τις εγω οικοδομών αυτω οικον οτι αλλ' η του θυμιάν κατέναντι αυτου
- 6 (2-5) А хто має силу збудувати Йому храма, коли небо й небеса небес не обіймають Його? І хто я, що збудую Йому храма? Хіба тільки на кадіня перед лицем Його!
But who may have strength enough to make a house for him, seeing that the heaven and the heaven of heavens are not wide enough to be his resting-place? who am I then to make a house for him? But I am building it only for the burning of perfume before him.
 και νυν αποστειλον μοι ανδρα σοφον και ειδота του ποιησαι εν τω χρυσιω και εν τω αργυριω και εν τω χαλκω και εν τω σιδηρω και εν τη πορφυρα και εν τω κοκκινω και εν τη υακινθω και επιστα μενον γλυψαι γλυφην μετα των σοφων των μετ' εμου εν ιουδα και εν ιερουσαλημ ων ητοιμασεν δαυιδ ο πατηρ μου
- 7 (2-6) А тепер пошли мені чоловіка, здібного до роботи в золоті, і в сріблі, і в міді, і в залізі, і в пурпурі, і в червені, і в блакиті, і що вмiє вирізувати різьби, разом із тими мистцями, що з мною в Юді та в Єрусалимі, яких приготував батько мій Давид.
So now send me an expert worker in gold and silver and brass and iron? in purple and red and blue, and in the cutting of all sorts of ornament, to be with the expert workmen who are here in Judah and in Jerusalem, whom my father David got together.
 και αποστειλον μοι ξυλα κεδρινα και αρκευθινα και πευκινα εκ του λιβανου οτι εγω οйда ως οι δουλοι σου οιδασιν κοπτειν ξυλα εκ του λιβανου και ιδου οι παιδες σου μετα των παιδων μου
- 8 (2-7) І пошли мені з Ливану дерева кедрового, кипарисового та сандалового, бо я знаю, що твої раби вмiють рубати дерева ливанські. І оце мої раби будуть рабами твоїми,
And send me cedar-trees, cypress-trees and sandal-wood from Lebanon, for, to my knowledge, your servants are expert wood-cutters in Lebanon; and my servants will be with yours, πορευονται ετοιμασαι μοι ξυλα εις πληθος οτι ο οικος ον εγω οικοδομω μεγας και ενδοξος
- 9 (2-8) щоб наготовити мені безліч дерева, бо цей храм, що я будую, буде великий та пишній!
To get trees for me in great numbers, for the house which I am building is to be great and a wonder.
 και ιδου τοις εργαζομενοις τοις κοππουσιν ξυλα εις βρωματα δεδωκα σιτον εις δοματα τοις παισιν σου κορων εικοσι χιλιαδας και κριθων κορων εικοσι χιλιαδας και οινου μετρων εικοσι χιλιαδας και ι ελαιου μετρων εικοσι χιλιαδας
- 10 (2-9) А ось дереворубам, що стинають дерева, рабам твоїм, дав я пшениці, як поживи, двадцять тисяч корів, та ячменю двадцять тисяч корів, і вина двадцять тисяч батів, і оливи два дцять тисяч батів.
And I will give as food to your servants, the wood-cutters, twenty thousand measures of grain, and twenty thousand measures of barley and twenty thousand measures of wine and twenty thousand measures of oil.
 και ειπεν χирам βασιλεδς τυρου εν γραφη και απεστειлен προς σαλωμων εν τω αγαπησαι κυριον τον λαον αυτου εδωκεν σε επ' αυτους εις βασιλεια
- 11 ¶ (2-10) І сказав Хірам, цар тирський, листом і послав до Соломона: Через любов Господа до народу Свого поставив Він тебе над ними за царя.
Then Hiram, king of Tyre, sent Solomon an answer in writing, saying, Because of his love for his people the Lord has made you king over them.
 και ειπεν χирам ευλογητος κυριος ο θεδς ισραηλ ος εποίησεν τον ουρανόν και την γην ος εδωκεν τω δαυιδ τω βασιλει υιον σοφόν και επιστάμενον σύνεσιν και επιστήμην ος οικοδομήσει οικον τω κυριω και οικον τη βασιλεια αυτου
- 12 (2-11) І сказав Хірам: Благословенний Господь, Бог Ізраїлів, що вчинив небеса та землю, що дав цареві Давидові сина мудрого, який має розум та багатий на знання, що збудує дім Го сподній та дім царський для себе!
And Hiram said, Praise be to the Lord, the God of Israel, maker of heaven and earth, who has given to David the king a wise son, full of wisdom and good sense, to be the builder of a house for the Lord and a house for himself as king.
 και νυν απεσταλκα σοι ανδρα σοφον και ειδота σύνεσιν τον χирам τον πατερα μου
- 13 (2-12) А тепер я посилаю мудрого чоловіка, що має знання, Хурам-Аві,
And now I am sending you a wise and expert man, Hiram who is as my father,
 η μητηρ αυτου απο θυγατερον δαν και ο πατηρ αυτου ανηρ τυριος ειδота ποιησαι εν χρυσιω και εν αργυριω και εν χαλκω και εν σιδηρω εν λιθοις και ξυλοις και υφαινειν εν τη πορφυρα και εν τη υ ακινθω και εν τη βυσσω και εν τω κοκκινω και γλυψαι γλυφας και διανοεισθαι πασαν διανόησιν οσα αν δως αυτω μετα των σοφων σου και σοφων δαυιδ κυριου μου πατρος σου
- 14 (2-13) сина жінки з Данових дочок, а батько його тирянин, що вмiє робити в золоті та в сріблі, в міді, в залізі, в каміннях та в деревах, у пурпурі й у блакиті, і в віссоні, і в червені, і різати всяку різьбу, і виконувати всяку думку, що буде дана йому з мистцями твоїми та з мистцями пана мого Давида, батька твого.
The son of a woman of the daughters of Dan, whose father was a man of Tyre, an expert worker in gold and silver and brass and iron, in stone and wood, in purple and blue and fair linen and red, trained in the cutting of every sort of ornament and the invention of every sort of design; let him be given a place among your expert workmen and those of my lord, your father David.
 και νυν τον σιτον και την κριθην και το ελαιον και τον οινον η ειπεν ο κυριός μου αποστειλατω τοις παισιν αυτου
- 15 (2-14) А тепер пшеницю й ячмінь, оливу та вино, про які казав мій пан, нехай посилас своїм рабам.
So now let my lord send to his servants the grain and the oil and the wine as my lord has said;
 και ημεις κοφωμεν ξυλα εκ του λιβανου κατα πασαν την χρεиαν σου και αζομεν αυτα σχεδιας επι θάλασσαν ιόπηης και сδ αζειс αυτα εις ιερουσαλημ

- 16 (2-15) А ми нарубаємо дерев із Ливану за всякою твосою потребою, і спровадимо їх тобі плотами морем до Яфи, а ти спровадиш їх до Єрусалиму.
And we will have wood cut from Lebanon, as much as you have need of, and will send it to you on flat boats by sea to Joppa, and from there you may take it up to Jerusalem.
 και συνήγαγεν σαλωμων πάντας τοὺς ἄνδρας τοὺς προσηλύτους ἐν γῆ Ἰσραὴλ μετὰ τὸν ἀριθμὸν ὃν ἠρίθμησεν αὐτοὺς δαυὶδ ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ εὐρέθησαν ἑκατὸν πενήκοντα χιλιάδες καὶ τρισχίλιοι ἑξακόσιοι
- 17 (2-16) І перелічив Соломон усіх людей прихोждьків, що в Ізраїлевому Краї, за переліком, що перелічив був їх його батько Давид, і було знайдено їх сто й п'ятдесят тисяч і три тисячі й шість сотень.
Then Solomon took the number of all the men from strange lands who were living in Israel, as his father David had done; there were a hundred and fifty-three thousand, six hundred.
 και ἐποίησεν ἐξ αὐτῶν ἑβδομήκοντα χιλιάδας νωτοφόρων καὶ ὀγδοήκοντα χιλιάδας λατόμων καὶ τρισχιλίους ἑξακοσίους ἐργοδιώκτας ἐπὶ τὸν λαόν
- 1 ¶ І зачав Соломон будувати Господній дім в Єрусалимі на горі Моріія, що вказана була батькові його Давидові, на місці, яке приготував Давид на тоці свусеянина Орнана.
Then Solomon made a start at building the house of the Lord on Mount Moriah in Jerusalem, where the Lord had been seen by his father David, in the place which David had made ready in the grain-floor of Ornan the Jebusite.
 και ἤρξατο σαλωμων τοῦ οἰκοδομεῖν τὸν οἶκον κυρίου ἐν ἱερουσαλημ ἐν ὄρει τοῦ ἀμορια οὗ ὄφθη κύριος τῷ δαυὶδ πατρὶ αὐτοῦ ἐν τῷ τόπῳ ᾧ ἠτοίμασεν δαυὶδ ἐν ἄλφ ορνα τοῦ ἰεβουσαίου
- 2 І зачав він будувати другого місяця, другого дня, четвертого року свого царювання.
The building was started in the second month in the fourth year of his rule.
 και ἤρξατο οἰκοδομῆσαι ἐν τῷ μηνὶ τῷ δευτέρῳ ἐν τῷ ἔτει τῷ τετάρτῳ τῆς βασιλείας αὐτοῦ
- 3 А це основа будови Божого дому: довжина шістдесят ліктів старою мірою, а ширина двадцять ліктів.
And Solomon put the base of the house of God in position; by the older measure it was sixty cubits long and twenty cubits wide.
 και ταῦτα ἤρξατο σαλωμων τοῦ οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ μήκος πῆχεων ἢ διαμέτρησης ἢ πρώτη πῆχεων ἑξήκοντα καὶ εὔρος πῆχεων εἴκοσι
- 4 А притвор, щодо довжини, був за шириною храму, двадцять ліктів, а вишина сто й двадцять. І покрив він його зсередини чистим золотом.
And the covered way in front of the house was twenty cubits long, as wide as the house, and a hundred and twenty cubits high, all plated inside with the best gold.
 και αἰλαμ κατὰ πρόσωπον τοῦ οἴκου μήκος ἐπὶ πρόσωπον πλάτους τοῦ οἴκου πῆχεων εἴκοσι καὶ ὕψος πῆχεων ἑκατὸν εἴκοσι καὶ κατεχρύσωσεν αὐτὸν ἔσωθεν χρυσίῳ καθαρῷ
- 5 А великий храм він покрив кипарисовим деревом, і покрив його добрим золотом, і нароби́в на ньому пальм та ланцюгів.
And the greater house was roofed with cypress-wood, plated with the best gold and ornamented with designs of palm-trees and chains.
 και τὸν οἶκον τὸν μέγαν ἐξόλωσεν ξύλοις κεδρίνοις καὶ κατεχρύσωσεν χρυσίῳ καθαρῷ καὶ ἐγλυψεν ἐπ' αὐτοῦ φοίνικας καὶ χαλαστά
- 6 І покрив він той храм дорогим каменем на оздобу, а золото золото було з Парваїму.
And the house was made beautiful with stones of great value, and the gold was gold of Parvaim.
 και ἐκόσμησεν τὸν οἶκον λίθοις τιμίαις εἰς δόξαν καὶ χρυσίῳ χρυσοῦ τοῦ ἐκ φαρουαϊμ
- 7 І покрив він золотом храм, балки, пороги, і стіни його та його двері, а на стінах повірізував херувимів.
All the house was plated with gold, the supports, the steps, the walls and the doors; and the walls were ornamented with designs of winged ones.
 και ἐchrύσωσεν τὸν οἶκον καὶ τοὺς τοίχους καὶ τοὺς πυλώνας καὶ τὰ ὀροφώματα καὶ τὰ θυρώματα χρυσίῳ καὶ ἐγλυψεν χερουβιν ἐπὶ τῶν τοίχων
- 8 І зробив дім Святого Святих: довжина його за шириною храму двадцять ліктів, і ширина його двадцять ліктів. І покрив він його добрим золотом, на таланти шість сотень.
And he made the most holy place; it was twenty cubits long, and twenty cubits wide, like the greater house, and was plated all over with the best gold; six hundred talents were used for it.
 και ἐποίησεν τὸν οἶκον τοῦ ἁγίου τῶν ἁγίων μήκος αὐτοῦ ἐπὶ πρόσωπον πλάτους πῆχεων εἴκοσι καὶ τὸ εὔρος πῆχεων εἴκοσι καὶ κατεχρύσωσεν αὐτὸν χρυσίῳ καθαρῷ εἰς χερουβιν εἰς τάλαντα ἑξακόσια
- 9 А вага цвяхів на шеклі золота п'ятдесят; і горниці покрив золотом.
And fifty shekels weight of gold was used for the nails. He had all the higher rooms plated with gold.
 και ὀλκῆ τῶν ἡλίων ὀλκῆ τοῦ ἐνὸς πενήκοντα σίκλοι χρυσοῦ καὶ τὸ ὑπερφῶν ἐchrύσωσεν χρυσίῳ
- 10 ¶ І зробив він у домі Святого Святих двох херувимів різьб'яною роботою, і покрив їх золотом.
And in the most holy place he made images of two winged beings, covering them with gold.
 και ἐποίησεν ἐν τῷ οἴκῳ τῷ ἁγίῳ τῶν ἁγίων χερουβιν δύο ἔργων ἐκ ξύλων καὶ ἐchrύσωσεν αὐτὰ χρυσίῳ
- 11 А крила херувимів: довжина їх двадцять ліктів, крило одного на п'ять ліктів, дотикалося стіни храму, а крило інше п'ять ліктів, дотикалося крила другого херувима.
Their outstretched wings were twenty cubits across; one wing, five cubits long, touching the wall of the house, and the other, of the same size, meeting the wing of the other winged one.
 και αἱ πτέρυγες τῶν χερουβιν τὸ μήκος πῆχεων εἴκοσι καὶ ἡ πτέρυξ ἢ μία πῆχεων πέντε ἀπτομένη τοῦ τοίχου τοῦ οἴκου καὶ ἡ πτέρυξ ἢ ἕτερα πῆχεων πέντε ἀπτομένη τῆς πτέρυγος τοῦ χερουβ τοῦ ἐξ ἄρου

- 12 А крило другого херувима п'ять ліктів, дотикалося стіни храму, а крило інше п'ять ліктів, прилягало до крила іншого херувима.
And in the same way, the wings of the other, five cubits long, were stretched out, one touching the wall and the other meeting the wing of the first winged one.
καὶ ἡ πτέρυξ τοῦ χερουβ τοῦ ἐνὸς πήχεων πέντε ἀπτομένη τοῦ τοίχου τοῦ οἴκου καὶ ἡ πτέρυξ ἡ ἕτερα πήχεων πέντε ἀπτομένη τοῦ πτέρυγος τοῦ χερουβ τοῦ ἑτέρου
- 13 Розтягнені крила цих херувимів двадцять ліктів; і вони стояли на ногах своїх, а їхні обличчя до храму.
Their outstretched wings were twenty cubits across; they were placed upright on their feet, facing the inner part of the house.
καὶ αἱ πτέρυγες τῶν χερουβιν διαπετασμένοι πήχεων εἴκοσι καὶ αὐτὰ ἐστηκότα ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτῶν καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν εἰς τὸν οἶκον
- 14 І зробив він завісу, блакить, і пурпур, і червень, і виссон, і наробив на ній херувимів.
And he made the veil of blue and purple and red, of the best linen, worked with winged ones.
καὶ ἐποίησεν τὸ καταπέτασμα ἐξ ὑακίνθου καὶ πορφύρας καὶ κοκκίνου καὶ βύσσου καὶ ὕφανεν ἐν αὐτῷ χερουβιν
- 15 І зробив він перед храмом два стовпи, тридцять і п'ять ліктів завдовжки, а маковиці, що на верху його, п'ять ліктів.
And in front of the house he made two pillars, thirty-five cubits high, with crowns on the tops of them, five cubits high.
καὶ ἐποίησεν ἔμπροσθεν τοῦ οἴκου στύλους δύο πήχεων τριάκοντα πέντε τὸ ὕψος καὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν πήχεων πέντε
- 16 І поробив ланцюги, як у девірі, і дав їх на верхи тих стовпів. І зробив сотню гранатових яблук, і дав на ланцюги.
And he made chains, like neck ornaments, and put them on the tops of the pillars, and a hundred apples on the chains.
καὶ ἐποίησεν σερεσερωθ ἐν τῷ δαβιρ καὶ ἔδωκεν ἐπὶ τῶν κεφαλῶν τῶν στύλων καὶ ἐποίησεν ροῖσκους ἑκατὸν καὶ ἐπέθηκεν ἐπὶ τῶν χαλαστῶν
- 17 І поставив стовпи перед храмом, один з правиці, а один з лівиці. І назвав ім'я правому: Яхін, а ім'я лівому Боаз.
He put up the pillars in front of the Temple, one on the right side and one on the left, naming the one on the right Jachin and that on the left Boaz.
καὶ ἔστησεν τοὺς στύλους κατὰ πρόσωπον τοῦ ναοῦ ἓνα ἐκ δεξιῶν καὶ τὸν ἓνα ἐξ εὐωνύμων καὶ ἐκάλεσεν τὸ ὄνομα τοῦ ἐκ δεξιῶν κατόρθωσις καὶ τὸ ὄνομα τοῦ ἐξ ἀριστερῶν ἰσχὺς
- 1 ¶ І зробив мідяного жертівника, двадцять ліктів довжина йому і двадцять ліктів ширина йому, і десять ліктів височина йому.
Then he made a brass altar, twenty cubits long, twenty cubits wide and ten cubits high.
καὶ ἐποίησεν τὸ θυσιαστήριον χαλκοῦν πήχεων εἴκοσι μήκος καὶ τὸ εὖρος πήχεων εἴκοσι ὕψος πήχεων δέκα
- 2 І зробив він лите море, десять на міру ліктем від краю його до краю його, навколо круглясте, і п'ять на міру ліктем височина йому. А шнур тридцять на міру ліктем оточував його на вколо.
And he made the great water-vessel of metal, round in form, measuring ten cubits across from edge to edge; it was five cubits high and thirty cubits round.
καὶ ἐποίησεν τὴν θάλασσαν χυτὴν πήχεων δέκα τὴν διαμέτρησιν στρογγύλῃν κυκλόθεν καὶ πήχεων πέντε τὸ ὕψος καὶ τὸ κύκλωμα πήχεων τριάκοντα
- 3 А під ним постать волів, що зо всіх сторін оточують його, на десять ліктів на міру ліктем оточують море навколо; два ряди волів відліті при відливанні його.
And under it was a design of flowers all round it, ten to a cubit, circling the water-vessel in two lines; they were made from liquid metal at the same time as the water-vessel.
καὶ ὁμοίωμα μόσχων ὑποκάτωθεν αὐτῆς κύκλῳ κυκλοῦσιν αὐτὴν πήχεις δέκα περιέχουσιν τὸν λουτήρα κυκλόθεν δύο γένη ἐχώνευσαν τοὺς μόσχους ἐν τῇ χωνεύσει αὐτῶν
- 4 Воно стояло на дванадцятьох волах, три обернені на північ, і три обернені на захід, і три обернені на південь, і три обернені на схід. А море на них зверху, а всі зади їх до нутра.
It was supported on twelve oxen, three facing to the north, three to the west, three to the south, and three to the east, the water-vessel resting on top of them; their back parts were all turned to the middle of it.
ἢ ἐποίησαν αὐτοὺς δώδεκα μόσχους οἱ τρεῖς βλέποντες βορρᾶν καὶ οἱ τρεῖς βλέποντες δυσμὰς καὶ οἱ τρεῖς βλέποντες νότον καὶ οἱ τρεῖς βλέποντες κατ' ἀνατολὰς καὶ ἡ θάλασσα ἐπ' αὐτῶν ἄνω ἦσαν τὰ ὀπίσθια αὐτῶν ἔσω
- 5 А грубина його долоня, а край його як робота краю келіха, квітки лілеї. Містило воно три тисячі батів.
It was as thick as a man's open hand, and the edge of it was curved like the edge of a cup, like a lily flower; it would take three thousand baths.
καὶ τὸ πάχος αὐτῆς παλαιστής καὶ τὸ χεῖλος αὐτῆς ὡς χεῖλος ποτηρίου διαγεγλυμμένα βλαστοὺς κρίνου χωροῦσαν μετρητὰς τρισχιλίους καὶ ἐξετέλεσεν
- 6 І зробив десять умивальниць, і поставив п'ять з правиці, а п'ять з лівиці, щоб мити в них, приготвлене на цілопалення полощуть у них, а море для священників, щоб митися в ньому.
And he made ten washing-vessels, putting five on the right side and five on the left; such things as were used in making the burned offering were washed in them; but the great water-vessel was to be used by the priests for washing themselves.
καὶ ἐποίησεν λουτήρας δέκα καὶ ἔθηκεν τοὺς πέντε ἐκ δεξιῶν καὶ τοὺς πέντε ἐξ ἀριστερῶν τοῦ πλύνειν ἐν αὐτοῖς τὰ ἔργα τῶν ὀλοκαυτωμάτων καὶ ἀποκλύζειν ἐν αὐτοῖς καὶ ἡ θάλασσα εἰς τὸ νίπτεσθαι τοὺς ἱερεῖς ἐν αὐτῇ
- 7 І зробив десять золотих свічників, як належалося, і поставив їх у храмі п'ять з правиці, а п'ять з лівиці.
And he made the ten gold supports for the lights, as directions had been given for them, and he put them in the Temple, five on the right side and five on the left.
καὶ ἐποίησεν τὰς λυχνίας τὰς χρυσαῖς δέκα κατὰ τὸ κρίμα αὐτῶν καὶ ἔθηκεν ἐν τῷ ναῷ πέντε ἐκ δεξιῶν καὶ πέντε ἐξ ἀριστερῶν

- 8 I зробив десять столів, і поставив у храмі, п'ять з правиці, а п'ять з лівиці. I зробив сто золотих кропильниць.
He made ten tables, and put them in the Temple, five on the right side and five on the left. And he made a hundred gold basins.
καὶ ἐποίησεν τραπέζας δέκα καὶ ἔθηκεν ἐν τῷ ναῷ πέντε ἐκ δεξιῶν καὶ πέντε ἐξ εὐωνύμων καὶ ἐποίησεν φιάλας χρυσοῦς ἑκατὸν
- 9 I зробив священниче подвір'я та подвір'я велике, і двері до подвір'я, і їхні двері покрити міддю.
Then he made the open space for the priests, and the great open space and its doors, plating the doors with brass.
καὶ ἐποίησεν τὴν αὐλὴν τῶν ἱερέων καὶ τὴν αὐλὴν τὴν μεγάλην καὶ θύρας τῇ αὐλῇ καὶ θυρώματα αὐτῶν κατακεχαλκωμένα χαλκῷ
- 10 А море поставив з правого боку на південний схід.
He put the great water-vessel on the right side of the house to the east, facing south.
καὶ τὴν θάλασσαν ἔθηκεν ἀπὸ γωνίας τοῦ οἴκου ἐκ δεξιῶν ὡς πρὸς ἀνατολὰς κατέναντι
- 11 ¶ I поробив Хурам горнята, і лопатки, і кропильниці. I покінчив Хурам робити працю, яку зробив для царя Соломона в Божому домі:
And Hiram made all the pots and the spades and the basins. So he came to the end of all the work he did for King Solomon in the house of God:
καὶ ἐποίησεν χιραμ τὰς κρεάγρας καὶ τὰ πυρεῖα καὶ τὴν ἐσχάραν τοῦ θυσιαστηρίου καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτοῦ καὶ συνετέλεσεν χιραμ ποιῆσαι πᾶσαν τὴν ἐργασίαν ἣν ἐποίησεν σαλωμων τῷ βασιλεῖ ἐν οἴκῳ τοῦ θεοῦ
- 12 два стовпи, і кулі, і дві маковиці на верху тих стовпів, і дві мережки на покриття обидвох куль маковиць, що на верхах стовпів,
The two pillars, and the two crowns on the tops of the pillars, and the network covering the two cups of the crowns on the tops of the pillars;
στόλους δύο καὶ ἐπ' αὐτῶν γωλαθ τῇ χωθαρεθ ἐπὶ τῶν κεφαλῶν τῶν στόλων δύο καὶ δίκτυα δύο συγκαλύψαι τὰς κεφαλὰς τῶν χωθαρεθ ἃ ἔστιν ἐπὶ τῶν κεφαλῶν τῶν στόλων
- 13 і чотири сотні гранатових яблук для обох мережок, два ряди гранатових яблук для однієї мережки, щоб покрити обидві кулі маковиць, що на переді тих стовпів.
And the four hundred apples for the network, two lines of apples for the network covering the two cups of the crowns on the pillars.
καὶ κόδωνας χρυσοῦς τετρακοσίους εἰς τὰ δύο δίκτυα καὶ δύο γένη ῥοίσκων ἐν τῷ δικτύῳ τῷ ἐνὶ τοῦ συγκαλύψαι τὰς δύο γωλαθ τῶν χωθαρεθ ἃ ἔστιν ἐπάνω τῶν στόλων
- 14 I поробив підстави, і поробив умивальниці на тих підставах,
And he made the ten bases and the ten washing-vessels which were on the bases;
καὶ τὰς μεχωνῶθ ἐποίησεν δέκα καὶ τοὺς λουτήρας ἐποίησεν ἐπὶ τῶν μεχωνῶθ
- 15 одне море, і дванадцять волів під ним,
The great water-vessel with the twelve oxen under it.
καὶ τὴν θάλασσαν μίαν καὶ τοὺς μόσχους τοὺς δώδεκα ὑποκάτω αὐτῆς
- 16 і горнята, і лопатки, і видельця, і всі їхні речі поробив Хурам-Авів цареві Соломонові для Господнього дому з виполіруваної міді.
All the pots and the spades and the meat-hooks and their vessels, which Hiram, who was as his father, made for King Solomon for the house of the Lord, were of polished brass.
καὶ τοὺς ποδιστήρας καὶ τοὺς ἀναληπτῆρας καὶ τοὺς λέβητας καὶ τὰς κρεάγρας καὶ πάντα τὰ σκεύη αὐτῶν ἃ ἐποίησεν χιραμ καὶ ἀνήνεγκεν τῷ βασιλεῖ σαλωμων ἐν οἴκῳ κυρίου χαλκοῦ καθαροῦ
- 17 На Йорданській рівнині повідливав їх цар у глинистій землі між Суккотом та між Цередою.
The king made them of liquid metal in the lowland of Jordan, in the soft earth between Succoth and Zeredah.
ἐν τῷ περιχώρῳ τοῦ ἰορδάνου ἐχόρευσεν αὐτὰ ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ πάχει τῆς γῆς ἐν οἴκῳ σοκχωθ καὶ ἀνὰ μέσον σαρδαθα
- 18 I наробив Соломон усіх цих речей дуже багато, бо не досліджена була вага міді.
So Solomon made all these vessels, a very great store of them, and the weight of the brass used was not measured.
καὶ ἐποίησεν σαλωμων πάντα τὰ σκεύη ταῦτα εἰς πλῆθος σφόδρα ὅτι οὐκ ἐξέλιπεν ὀγκὴ τοῦ χαλκοῦ
- 19 I поробив Соломон усі речі, що в Божому домі, та золотого жертівника й столи, а на них хліб показний,
And Solomon made all the vessels used in the house of God, the gold altar and the tables on which the holy bread was placed,
καὶ ἐποίησεν σαλωμων πάντα τὰ σκεύη οἴκου κυρίου καὶ τὸ θυσιαστήριον τὸ χρυσοῦν καὶ τὰς τραπέζας καὶ ἐπ' αὐτῶν ἄρτοι προθέσεως
- 20 і свічники, і їхні лямпадки, щоб запалювати їх за постановою перед девіром, з широкого золота.
And the supports for the lights with their lights, to be burning in the regular way in front of the inmost room, of the best gold;
καὶ τὰς λυχνίας καὶ τοὺς λύχνους τοῦ φωτὸς κατὰ τὸ κρίμα καὶ κατὰ πρόσωπον τοῦ δαβιρ χρυσοῦ καθαροῦ
- 21 А квіткі, і лямпадки, і щипчики із золота, з досконалого золота.
The flowers and the vessels for the lights and the instruments used for them, were all of gold; it was the best gold.
καὶ λαβίδες αὐτῶν καὶ οἱ λύχνοι αὐτῶν καὶ τὰς φιάλας καὶ τὰς θυίσκας καὶ τὰ πυρεῖα χρυσοῦ καθαροῦ

- 22 А ножиці, і кропильниці, і ложки, і кадильниці зо широкого золота; а вхід до дому, його внутрішні двері до Святого Святих та двері до храму із золота.
The scissors and the basins and the spoons and the fire-trays, of the best gold; and the inner doors of the house, opening into the most holy place, and the doors of the Temple, were all of gold.
καὶ ἡ θύρα τοῦ οἴκου ἡ ἐσωτέρα εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων εἰς τὰς θύρας τοῦ οἴκου τοῦ ναοῦ χρυσαῖς
- 1 ¶ I була закінчена вся праця, яку зробив Соломон для Господнього дому. I Соломон повносив освячені речі свого батька Давида, і срібло, і золото, і всі ці речі дав до скарбниці Божого дому.
So all the work which Solomon did for the house of the Lord was complete. And Solomon took the holy things which David his father had given, the silver and the gold and all the vessels, and put them in the store-houses of the house of God.
καὶ συνετελέσθη πᾶσα ἡ ἐργασία ἣν ἐποίησεν σαλωμων ἐν οἴκῳ κυρίου καὶ εἰσήνεγκεν σαλωμων τὰ ἅγια δαυιδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον καὶ τὰ σκεῦῃ ἔδωκεν εἰς θησαυρὸν οἴκου κυρίου
- 2 Тоді Соломон зібрав до Єрусалиму Ізраїлевих старших, і всіх голів племен, начальників батьківських родів Ізраїлевих синів, щоб перенести ковчега Господнього заповіту з Давидового Міста, воно Сіон.
Then Solomon sent for all the responsible men of Israel, all the chiefs of the tribes and the heads of families of the children of Israel, to come to Jerusalem and take the ark of the Lord's agreement up out of the town of David, which is Zion.
τότε ἐξεκκλησίασεν σαλωμων τοὺς πρεσβυτέρους ἰσραηλ καὶ πάντας τοὺς ἄρχοντας τῶν φυλῶν τοὺς ἡγουμένους πατριῶν υἱῶν ἰσραηλ εἰς ἱερουσαλημ τοῦ ἀνενέγκαι κιβωτὸν διαθήκης κυρίου ἐκ πύλου δαυιδ αὐτῆ σιων
- 3 I були зібрані до царя всі ізраїльтяни в свято, воно сьомого місяця.
And all the men of Israel came together to the king at the feast in the seventh month.
καὶ ἐξεκκλησίασθησαν πρὸς τὸν βασιλέα πᾶς ἀνὴρ ἰσραηλ ἐν τῇ ἑορτῇ οὗτος ὁ μὴν ἕβδομος
- 4 I поприходили всі Ізраїлеві старші, і Левити понесли ковчега.
All the responsible men of Israel came, and the Levites took up the ark.
καὶ ἦλθον πάντες οἱ πρεσβύτεροι ἰσραηλ καὶ ἔλαβον πάντες οἱ λευῖται τὴν κιβωτὸν
- 5 I понесли ковчега та скинію заповіту, і всі святі речі, що в скинії, несли їх священики та Левити.
They took up the ark and the Tent of meeting and all the holy vessels which were in the Tent; all these the priests, the Levites, took up.
καὶ ἀνήνεγκαν τὴν κιβωτὸν καὶ τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου καὶ πάντα τὰ σκεῦῃ τὰ ἅγια τὰ ἐν τῇ σκηνῇ καὶ ἀνήνεγκαν αὐτὴν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται
- 6 А цар Соломон та вся Ізраїлева громада, що збиралася при ньому перед ковчегом, приносили в жертву худобу дрібну та худобу велику, що через многоту не була ані записувана, ані лічена!
And King Solomon and all the men of Israel who had come together there with him, were before the ark, making offerings of sheep and oxen more than might be numbered.
καὶ ὁ βασιλεὺς σαλωμων καὶ πᾶσα συναγωγὴ ἰσραηλ καὶ οἱ φοβούμενοι καὶ οἱ ἐπισυνηγμένοι αὐτῶν ἔμπροσθεν τῆς κιβωτοῦ θύοντες μόσχους καὶ πρόβατα οἳ οὐκ ἀριθμηθήσονται καὶ οἳ οὐ λογισθήσονται ἀπὸ τοῦ πλήθους
- 7 I священики внесли ковчега Господнього заповіту до його місця, до девіру дому, до Святого Святих, під крила херувимів.
And the priests took the ark of the Lord's agreement and put it in its place, in the inner room of the house, in the most holy place, under the wings of the winged ones.
καὶ εἰσήνεγκαν οἱ ἱερεῖς τὴν κιβωτὸν διαθήκης κυρίου εἰς τὸν τόπον αὐτῆς εἰς τὸ δαβὴρ τοῦ οἴκου εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων ὑποκάτω τῶν πτερυγῶν τῶν χερουβιν
- 8 А херувими простягали крила над місцем ковчега, і затінювали херувими над ковчегом та над його держакими зверху.
For their wings were outstretched over the place where the ark was, covering the ark and its rods.
καὶ ἦν τὰ χερουβιν διαπεπετακότα τὰς πτέρυγας αὐτῶν ἐπὶ τὸν τόπον τῆς κιβωτοῦ καὶ συνεκάλυπτεν τὰ χερουβιν ἐπὶ τὴν κιβωτὸν καὶ ἐπὶ τοὺς ἀναφορεῖς αὐτῆς ἐπάνωθεν
- 9 А ті держакі були довгі, і головки тих держаків були видні з ковчегу, що перед девіром, а назовні не були видні. I були вони там аж до цього дня.
The rods were so long that their ends were seen from the holy place before the inmost room; but they were not seen from outside; and there they are to this day.
καὶ ὑπερέιχον οἱ ἀναφορεῖς καὶ ἐβλέποντο αἱ κεφαλαὶ τῶν ἀναφορέων ἐκ τῶν ἁγίων εἰς πρόσωπον τοῦ δαβὴρ οὐκ ἐβλέποντο ἔξω καὶ ἦσαν ἐκεῖ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης
- 10 У ковчезі не було нічого, тільки дві таблиці, що поклав Мойсей на Хориві, коли Господь склав був заповіта з Ізраїлевими синами при виході їх із Єгипту.
Nothing was in the ark but the two flat stones which Moses put there at Horeb, where the Lord made an agreement with the children of Israel when they came out of Egypt.
οὐκ ἦν ἐν τῇ κιβωτῷ πλὴν δύο πλάκες ἃς ἔθηκεν μουσῆς ἐν χωρηβ ἃ διέθετο κύριος μετὰ τῶν υἱῶν ἰσραηλ ἐν τῷ ἐξελθεῖν αὐτοὺς ἐκ γῆς αἰγύπτου
- 11 ¶ I сталося, як священики виходили із святині, а всі священики, що були там, освятилися, без додержання черг,
Now when the priests had come out of the holy place, (for all the priests who were present had made themselves holy, not keeping to their divisions;
καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐξελθεῖν τοὺς ἱερεῖς ἐκ τῶν ἁγίων ὅτι πάντες οἱ ἱερεῖς οἱ εὐρεθέντες ἡγάσθησαν οὐκ ἦσαν διατεταγμένοι κατ' ἐφημερίαν

- 12 а Левити співаки, усі вони, аж до Асафа, Гемана, Едутуна, і синів їхніх та братів їхніх, убрані в віссон, з цимбалами, із арфами та з цитрами, стояли на схід від жертівника, а з ними ст о й двадцять священиків, що сурмили на сурмах,
And the Levites who made the music, all of them, Asaph, Heman, Jeduthun, and their sons and brothers, robed in fair linen, were in their places with their brass and corded instruments at the east side of the altar, and with them a hundred and twenty priests blowing horns;
 και οι λευιται οι ψαλτωδοι παντες τοις υιοις ασαφ τῷ αιμαν τῷ ιδιθουν και τοις υιοις αυτων και τοις αδελφοις αυτων των ενδεδυμενων στολας βυσσινας εν κυμβαλοις και εν ναβλαις και εν κινυραις εστηκοτες κατεναντι του θυσιαστηριου και μετ' αυτων ιερεις εκατον εικοσι σαλπιζοντες ταϊς σαλπιγξιν
- 13 і було воно для сурмачів та співаків як одне, щоб подати один голос на хвалу та дяку Господеві, і як заgrimів голос на сурмах, і на цимбалах, і на музичних знаряддях, і як хвалили Го спода: Добрий бо Він, бо навіки Його милосердя! то дім, дім Господній наповнився хмарою!...
And when the players on horns, and those who made melody in song, with one voice were sounding the praise and glory of the Lord; with loud voices and with wind instruments, and brass and corded instruments of music, praising the Lord and saying, He is good; his mercy is unchanging for ever: then the house was full of the cloud of the glory of the Lord,
 και εγενετο μια φωνη εν τῷ σαλπιζειν και εν τῷ ψαλτωδειν και εν τῷ αναφωνειν φωνη μιᾶ του εξομολογεισθαι και αινειν τῷ κυριῳ και ὡς ὑψωσαν φωνην εν σαλπιγξιν και εν κυμβαλοις και εν ὀργανοις των ῥῳδων και ελεγον εξομολογεισθε τῷ κυριῳ ὅτι αγαθον ὅτι εις τον αιωνα το ελεος αυτου και ο οικος ενεπλησθη νεφελης δοξης κυριου
- 14 І не могли священики стояти й служити через ту хмару, бо слава Господня наповнила дім Божий!...
So that the priests were not able to keep their places to do their work because of the cloud; for the house of God was full of the glory of the Lord.
 και οὐκ ηδυναντο οι ιερεις του στηναι λειτουργειν απο προσωπου της νεφελης ὅτι ενεπλησεν δοξα κυριου τον οικον του θεου
- 1 ¶ Тоді Соломон проказав: Промовив Господь, що Він пробуватиме в мряці.
Then Solomon said, O Lord, to the sun you have given the heaven for a living-place, but your living-place was not seen by men,
 тоτε ειπεν σαλωμων κυριος ειπεν του κατασκηνωσαι εν γνῳφῳ
- 2 А я збудував храм оселі Твоєї, і місце Твого перебування навіки!
So I have made for you a living-place, a house in which you may be for ever present.
 και εγω ὑκοδομηκα οικον τῷ ὀνοματι σου ἁγιον σοι και ετοιμον του κατασκηνωσαι εις τους αιωνας
- 3 І повернув цар обличчя своє, та й поблагословив увесь Ізраїлів збір, увесь же Ізраїлів збір стояв.
Then, turning his face about, the king gave a blessing to all the men of Israel; and they were all on their feet together.
 και επεστρεψεν ο βασιλευς το προσωπον αυτου και ευλογησεν την πασαν εκκλησιαν ισραηλ και πασα εκκλησια ισραηλ παρεισηκει
- 4 А він сказав: Благословенний Господь, Бог Ізраїлів, що Своїми устами говорив був із моїм батьком Давидом, і руками Своїми виконав, кажучи:
And he said, Praise be to the Lord, the God of Israel, who himself gave his word to my father David, and with his strong hand has made his word come true, saying,
 και ειπεν ευλογητος κυριος ὁ θεος ισραηλ ὃς ελαλησεν εν στοματι αυτου προς δαυιδ τον πατερα μου και εν χερσιν αυτου επληρωσεν λεγων
- 5 Від того дня, коли Я вивів Свій народ з єгипетського краю, Я не вибрав Собі міста зо всіх Ізраїлевих племен, щоб збудувати храм на пробування Мого Імени там. І не вибрав Я нікого , щоб був володарем над народом Моїм, Ізраїлем.
From the day when I took my people out of the land of Egypt, no town in all the tribes of Israel has been marked out by me for the building of a house for the resting-place of my name; and I took no man to be a ruler over my people Israel;
 απο της ημερας ης ανηγαγον τον λαον μου εκ γης αιγυπτου οὐκ εξελεξαμην εν πολει απο πασων φυλων ισραηλ του οικοδομησαι οικον του ειναι ὀνομα μου εκει και οὐκ εξελεξαμην εν ανδρι του ειναι εις ηγουμενον επι τον λαον μου ισραηλ
- 6 Та вибрав Я Єрусалим на пробування Мого Імени там, і вибрав Я Давида, щоб був над народом Моїм, Ізраїлем.
But now I have made selection of Jerusalem, that my name might be there, and of David, to be over my people Israel.
 και εξελεξαμην εν ιερουσαλημ γενεσθαι το ὀνομα μου εκει και εξελεξαμην εν δαυιδ ὥστε ειναι επανω του λαου μου ισραηλ
- 7 І було на серці мого батька Давида збудувати храм для Ймення Господа, Бога Ізраїлевого.
Now it was in the heart of my father David to put up a house for the name of the Lord, the God of Israel.
 και εγενετο επι καρδιαν δαυιδ του πατρος μου του οικοδομησαι οικον τῷ ὀνοματι κυριου θεου ισραηλ
- 8 Та сказав Господь до мого батька Давида: За те, що на твоєму серці було збудувати храм для Ймення Мого, ти зробив добре, що було тобі на серці.
But the Lord said to David my father, You did well to have in your heart the desire to make a house for my name:
 και ειπεν κυριος προς δαυιδ πατερα μου διοτι εγενετο επι καρδιαν σου του οικοδομησαι οικον τῷ ὀνοματι μου καλωσ εποησας ὅτι εγενετο επι καρδιαν σου
- 9 Тільки ти не збудуєш цього храму, але син твій, що вийде із стегон твоїх, він збудує цей храм для Ймення Мого!
But you yourself will not be the builder of the house; but your son, the offspring of your body, he it is who will put up a house for my name.
 πλην συ οὐκ οικοδομησεις τον οικον ὅτι ο υιος σου ὃς εξελευσεται εκ της σφυρας σου ουτος οικοδομησει τον οικον τῷ ὀνοματι μου

- 10 I сповнив Господь Своє слово, що Він говорив. I став я замість батька свого Давида та й сів на Ізраїлевому троні, як говорив був Господь, і я збудував оцей храм для Ймення Господа, Бога Ізраїлевого.
 And the Lord has kept his word; for I have taken my father David's place on the seat of the kingdom of Israel, as the Lord gave his word; and I have made the house for the name of the Lord the God of Israel.
 και ἀνέστησεν κύριος τὸν λόγον αὐτοῦ ὃν ἐλάλησεν καὶ ἐγενήθη ἐντὶ δαυὶδ πατρός μου καὶ ἐκάθισα ἐπὶ τὸν θρόνον ἰσραὴλ καθὼς ἐλάλησεν κύριος καὶ ἠκοδόμησα τὸν οἶκον τῷ ὀνόματι κυρίου θεοῦ ἰσραὴλ
- 11 I поставив я там ковчега, що в ньому Господній заповіт, якого Він склав з Ізраїлевими синами.
 And there I have put the ark, in which is the agreement of the Lord, which he made with the people of Israel.
 και ἔθηκα ἐκεῖ τὴν κιβωτὸν ἐν ἧ ἔκει διαθήκη κυρίου ἣν διέθετο τῷ ἰσραὴλ
- 12 ¶ I став він перед Господнім жертівником навпроти всього Ізраїлевого збору, і простяг свої руки.
 Then he took his place in front of the altar of the Lord, all the men of Israel being present,
 και ἔστη κατέναντι τοῦ θυσιαστηρίου κυρίου ἐναντι πάσης ἐκκλησίας ἰσραὴλ καὶ διεπέτασεν τὰς χεῖρας αὐτοῦ
- 13 A Соломон зробив був мідяне стояло, і поставив його на середину подвір'я, п'ять ліктів довжина йому, і п'ять ліктів ширина йому, а три лікті вишина йому. I став він на ньому, і став на коліна свої навпроти всього Ізраїлевого збору, і простяг свої руки до неба,
 (For Solomon had made a brass stage, five cubits long, five cubits wide and three cubits high, and had put it in the middle of the open space; on this he took his place and went down on his knees before all the meeting of Israel, stretching out his hands to heaven.)
 ὅτι ἐποίησεν σαλωμων βάσιν χαλκῆν καὶ ἔθηκεν αὐτὴν ἐν μέσῳ τῆς αὐλῆς τοῦ ἱεροῦ πέντε πηγῶν τὸ μήκος αὐτῆς καὶ πέντε πήχεων τὸ εὖρος αὐτῆς καὶ τριῶν πήχεων τὸ ὕψος αὐτῆς καὶ ἔστη ἐπ' αὐτῆς καὶ ἔπεσεν ἐπὶ τὰ γόνατα ἐναντι πάσης ἐκκλησίας ἰσραὴλ καὶ διεπέτασεν τὰς χεῖρας αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανὸν
- 14 та й сказав: Господи, Боже Ізраїлів! Нема подібного Тобі Бога на небі та на землі! Ти стережеш заповіта та милість для Своїх рабів, що ходять перед Твоїм лицем усім своїм серцем.
 And he said, O Lord, the God of Israel, there is no God like you in heaven or on earth; keeping faith and mercy unchanging for your servants, while they go in your ways with all their hearts;
 και εἶπεν κύριε ὁ θεὸς ἰσραὴλ οὐκ ἔστιν ὁμοίός σοι θεὸς ἐν οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς γῆς φυλάσσω τὴν διαθήκην καὶ τὸ ἔλεος τοῖς παισίν σου τοῖς πορευομένοις ἐναντίον σου ἐν ὅλῃ καρδίᾳ
- 15 Ти сповнив Своєму рабові Давидові, батькові мосму, те, що говорив йому. I говорив Ти йому Своїми устами, а рукою Своєю виповнив, як цього дня.
 For you have kept the word which you gave to your servant David, my father; with your mouth you said it and with your hand you have made it come true this day.
 ἃ ἐφύλαξας τῷ παιδί σου δαυὶδ τῷ πατρί μου ἃ ἐλάλησας αὐτῷ λέγων καὶ ἐλάλησας ἐν στόματί σου καὶ ἐν χερσίν σου ἐπλήρωσας ὡς ἡμέρα αὕτη
- 16 A тепер, Господи, Боже Ізраїлів, сповни для Свого раба Давида, мого батька, те, що говорив Ти йому, кажучи: Не переведеться з-перед лица Мого ніхто з тих, що мають сидіти на Ізраїлевому троні, якщо тільки сини твої будуть додержувати своїх доріг, щоб ходити в Законі Моїм, як ти ходив перед лицем Моїм.
 So now, O Lord, the God of Israel, let your word to your servant David, my father, come true, when you said, You will never be without a man to take his place before me on the seat of the kingdom of Israel; if only your children give attention to their ways, walking in my law, as you have done before me.
 και νῦν κύριε ὁ θεὸς ἰσραὴλ φυλάξον τῷ παιδί σου τῷ δαυὶδ τῷ πατρί μου ἃ ἐλάλησας αὐτῷ λέγων οὐκ ἐκλείψει σοὶ ἀνὴρ ἀπὸ προσώπου μου καθημένος ἐπὶ θρόνου ἰσραὴλ πλην ἐὰν φυλάξωσιν οἱ υἱοὶ σου τὴν ὁδὸν αὐτῶν τοῦ πορεύεσθαι ἐν τῷ νόμῳ μου ὡς ἐπορεύθης ἐναντίον μου
- 17 A тепер, Господи, Боже Ізраїлів, нехай буде запевнене слово Твоє, яке Ти говорив рабові Своєму Давидові.
 So now, O Lord, the God of Israel, make your word come true which you said to your servant David.
 και νῦν κύριε ὁ θεὸς ἰσραὴλ πιστωθήτω δὴ τὸ ῥῆμά σου ὃ ἐλάλησας τῷ παιδί σου τῷ δαυὶδ
- 18 Бо чи ж справді Бог сидить з людиною на землі? Ось небо та небо небес не обіймають Тебе, що ж тоді храм цей, що я збудував?
 But is it truly possible that God may be housed with men on earth? see, heaven and the heaven of heavens are not wide enough to be your resting-place: how much less this house which I have made:
 ὅτι εἰ ἀληθῶς κατοικήσει θεὸς μετὰ ἀνθρώπων ἐπὶ τῆς γῆς εἰ ὁ οὐρανὸς καὶ ὁ οὐρανὸς τοῦ οὐρανοῦ οὐκ ἀρκέσουσιν σοὶ καὶ τίς ὁ οἶκος οὗτος ὃν ἠκοδόμησα
- 19 I Ти звернешя до молитви Свого раба та до його благання, Господи, Боже мій, щоб почувти поклик та молитву, якою раб Твій молитися перед лицем Твоїм,
 Still, let your heart be turned to the prayer of your servant and to his prayer for grace, O Lord my God, and give ear to the cry and the prayer which your servant makes before you;
 και ἐπιβλέψη ἐπὶ τὴν προσευχὴν παιδός σου καὶ ἐπὶ τὴν δέησίν μου κύριε ὁ θεὸς τοῦ ἐπακοῦσαι τῆς δεήσεως καὶ τῆς προσευχῆς ἧς ὁ παῖς σου προσεύχεται ἐναντίον σου σήμερον
- 20 щоб очі Твої були відкриті на цей храм удень та вночі, на те місце, про яке Ти сказав, що покладеш Ім'я Своє там, щоб почувти молитву, якою буде молитися Твій раб на цьому місці.
 That your eyes may be open to this house day and night, to this place of which you have said that you would put your name there; to give ear to the prayer which your servant may make, turning to this place.
 τοῦ εἶναι ὀφθαλμούς σου ἀνεφγμένους ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦτον ἡμέρας καὶ νυκτός εἰς τὸν τόπον τοῦτον ὃν εἶπας ἐπικληθῆναι τὸ ὄνομά σου ἐκεῖ τοῦ ἀκοῦσαι τῆς προσευχῆς ἧς ὁ παῖς σου προσεύχεται εἰς τὸν τόπον τοῦτον

- 21 **I** Ти будеш прислухатися до благань Свого раба та Свого народу, Ізраїля, що будуть молитися на цьому місці. **I** Ти почуєш із місця Свого пробування, із небес і почуєш, і пробачиш.
And give ear to the prayers of your servant and of your people Israel, when they make their prayers, turning to this place; give ear from heaven your living-place; and hearing have mercy.
καὶ ἀκούσῃ τῆς δεήσεως τοῦ παιδός σου καὶ λαοῦ σου ἰσραὴλ ἃ ἂν προσεύξονται εἰς τὸν τόπον τοῦτον καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐν τῷ τόπῳ τῆς κατοικησεώς σου ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἀκούσῃ καὶ ἴλεως ἔσῃ
- 22 **Якщо** згрішить людина про ти свого ближнього, і буде примушена принести клятву, щоб присягнути, і клятва прийде перед Твоїм жертвником у цьому храмі,
If a man does wrong to his neighbour and has to take an oath, and comes before your altar to take his oath in this house:
ἐὰν ἀμάρτη ἀνὴρ τῷ πλησίον αὐτοῦ καὶ λάβῃ ἐπ' αὐτὸν ἄραν τοῦ ἀρᾶσθαι αὐτόν καὶ ἔλθῃ καὶ ἀράσῃται κατέναντι τοῦ θυσιαστηρίου ἐν τῷ οἴκῳ τούτῳ
- 23 **то** Ти почуєш із небес, і зробиш, і розсудиш Своїх рабів, обвинуватиш несправедливого, щоб дати його дорогу на його голову, й усправедливиш справедливого, щоб дати йому за його справедливість.
Then let your ear be open in heaven, and be the judge of your servants, giving punishment to the wrongdoer, so that his sin may come on his head; and, by your decision, keeping from evil him who has done no wrong.
καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ποιήσεις καὶ κρινεῖς τοὺς δούλους σου τοῦ ἀποδοῦναι τῷ ἀνόμῳ καὶ ἀποδοῦναι ὁδοὺς αὐτοῦ εἰς κεφαλὴν αὐτοῦ τοῦ δικαιοῦσαι δίκαιον τοῦ ἀποδοῦναι αὐτῷ κατὰ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ
- 24 **А якщо** Твій народ, Ізраїль, буде вдарений ворогом, бо прогрішив Тобі, і коли вони звернуться, і будуть хвалити Ім'я Твоє, і будуть молитися, і будуть благодіяти Тебе в цьому храмі,
And if your people Israel are overcome in war, because of their sin against you; if they are turned to you again, honouring your name, making prayers and requesting your grace in this house:
καὶ ἐὰν θρασυθῇ ὁ λαός σου ἰσραὴλ κατέναντι τοῦ ἐχθροῦ ἐὰν ἀμάρτωσιν σοὶ καὶ ἐπιστρέψωσιν καὶ ἐξομολογήσονται τῷ ὀνόματί σου καὶ προσεύξονται καὶ δεηθῶσιν ἐναντίον σου ἐν τῷ οἴκῳ τούτῳ
- 25 **то** Ти почуєш із небес, і простиш гріх народу Свого, Ізраїля, і вернеш їх до землі, яку дав Ти їм та їхнім батькам!
Then give ear from heaven, and let the sin of your people Israel have forgiveness, and take them back again to the land which you gave to them and to their fathers.
καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἴλεως ἔσῃ ταῖς ἀμαρτίαις λαοῦ σου ἰσραὴλ καὶ ἀποστρέψεις αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν ἣν ἔδωκας αὐτοῖς καὶ τοῖς πατράσιν αὐτῶν
- 26 **Коли** затримається небо, і не буде дощу, бо прогрішається Тобі, то вони помоляться на цьому місці, і будуть славити Ім'я Твоє, і з гріха свого навернуться, бо Ти будеш їх впокоряти,
When heaven is shut up and there is no rain, because of their sin against you: if they make prayers with their faces turned to this place, honouring your name and turning away from their sin when you send trouble on them:
ἐν τῷ συσχεθῆναι τὸν οὐρανὸν καὶ μὴ γενέσθαι ὑετὸν ὅτι ἀμαρτήσονται σοὶ καὶ προσεύξονται εἰς τὸν τόπον τοῦτον καὶ αἰνέσουσιν τὸ ὄνομά σου καὶ ἀπὸ τῶν ἀμαρτιῶν αὐτῶν ἐπιστρέψουσιν ὅτι ταπείνωσας αὐτούς
- 27 **то** Ти почуєш на небесах, і пробачиш гріх Своїх рабів та народу Свого, Ізраїля, бо покажеш їм ту добру дорогу, якою вони підуть, і Ти даси дощ на Край Свій, якого Ти дав Своєму на родові на спадщину!
Then give ear from heaven, so that the sin of your servants and the sin of your people Israel may have forgiveness, when you make clear to them the good way in which they are to go; and send rain on your land which you have given to your people for their heritage.
καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἴλεως ἔσῃ ταῖς ἀμαρτίαις τῶν παίδων σου καὶ τοῦ λαοῦ σου ἰσραὴλ ὅτι δηλώσεις αὐτοῖς τὴν ὁδὸν τὴν ἀγαθὴν ἐν ἣ πορεύονται ἐν αὐτῇ καὶ δώσεις ὑετὸν ἐπὶ τὴν γῆν σου ἣν ἔδωκας τῷ λαῷ σου εἰς κληρονομίαν
- 28 **Голод** коли буде в Краю, моровиця коли буде, посуха, жовтячка, сарана, черва коли буде, коли його вороги гнобитимуть його в Краї міст його, коли буде яка поразка, яка хвороба,
If there is no food in the land, if there is disease, if the fruits of the earth are damaged by heat or water, locust or worm; if their towns are shut in by their attackers: whatever trouble or whatever disease there may be:
λιμὸς ἐὰν γένηται ἐπὶ τῆς γῆς θάνατος ἐὰν γένηται ἀνεμοφθορία καὶ ἱκτερος ἀκρίς καὶ βροῦχος ἐὰν γένηται ἐὰν θλίψῃ αὐτὸν ὁ ἐχθρὸς κατέναντι τῶν πόλεων αὐτῶν κατὰ πᾶσαν πληγὴν καὶ πᾶν πόνον
- 29 **усяка** молитва, усяке благання, що буде від якої людини чи від усього народу Твого, Ізраїля, коли кожен буде знати поразку свою та горе своє, і простягне руки свої до цього храму,
Whatever prayer or request for your grace is made by any man, or by all your people Israel, whatever his trouble may be, whose hands are stretched out to this house:
καὶ πᾶσα προσευχὴ καὶ πᾶσα δέησις ἣ ἐὰν γένηται παντὶ ἀνθρώπῳ καὶ παντὶ λαῷ σου ἰσραὴλ ἐὰν γνῶ ἀνθρώπος τὴν ἀφῆν αὐτοῦ καὶ τὴν μαλακίαν αὐτοῦ καὶ διαπετάσῃ τὰς χεῖρας αὐτοῦ εἰς τὸν οἶκον τοῦτον
- 30 **то** Ти почуєш із небес, із місця постійного пробування Свого, і пробачиш, і даси тому чоловікові за всіма його дорогами, бо Ти знаєш серце його, бо Ти один знаєш серце людських синів,
Then give ear from heaven your living-place, answering with forgiveness, and give to every man, whose secret heart is open to you, the reward of all his ways; (for you, and you only, have knowledge of the hearts of the children of men;)
καὶ σὺ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐξ ἐτοιμοῦ κατοικητηρίου σου καὶ ἰλάσῃ καὶ δώσεις ἀνδρὶ κατὰ τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ ὡς ἂν γνῶς τὴν καρδίαν αὐτοῦ ὅτι μόνος γινώσκεις τὴν καρδίαν υἰῶν ἀνθρώπων

- 31 щоб вони боялися Тебе, і ходили Твоїми дорогами по всі дні, які вони житимуть на поверхні землі, яку Ти дав батькам нашим!
So that they may give you worship, walking in your ways, as long as they are living in the land which you gave to our fathers.
 ὅπως φοβῶνται τὰς ὁδοὺς σου πάσας τὰς ἡμέρας ἕς αὐτοὶ ζῶσιν ἐπὶ προσώπου τῆς γῆς ἧς ἔδωκας τοῖς πατράσιν ἡμῶν
- 32 Також і чужинця, який не з народу Твого, Ізраїля, і він прийде з далекого краю ради Ймення Твого великого, і руки Твої Сильної та рамена Твого витягнутого, і прийде, і помолиться в цьому храмі,
And as for the man from a strange land, who is not of your people Israel but comes from a far country because of the glory of your name and your strong hand and your outstretched arm; when he comes to make his prayer, turning to this house:
 καὶ πᾶς ἀλλότριος ὃς οὐκ ἐκ τοῦ λαοῦ σου Ἰσραὴλ ἐστὶν αὐτὸς καὶ ἔλθῃ ἐκ γῆς μακρόθεν διὰ τὸ ὄνομά σου τὸ μέγα καὶ τὴν χειρὰ σου τὴν κραταίαν καὶ τὸν βραχίονά σου τὸν ὑψηλὸν καὶ ἔλθωσιν καὶ προσεύξονται εἰς τὸν τόπον τοῦτον
- 33 то Ти почувш це з небес, місця постійного пробування Свого, і зробиш усе, про що буде кликати до Тебе той чужинець, щоб усі народи землі пізнали Ім'я Твоє, та щоб боялися Тебе, як народ Твій, Ізраїль, і щоб пізнали вони, що Ім'я Твоє покликане над усім храмом, що я збудував!
Then give ear from heaven your living-place, and give him his desire, whatever it may be; so that all the peoples of the earth may have knowledge of your name, worshipping you as do your people Israel, and may see that this house which I have made is truly named by your name.
 καὶ εἰσακούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐξ ἐτοίμου κατοικητηρίου σου καὶ ποιήσεις κατὰ πάντα ὅσα ἐὰν ἐπικαλέσηταί σε ὁ ἀλλότριος ὅπως γνῶσιν πάντες οἱ λαοὶ τῆς γῆς τὸ ὄνομά σου καὶ τοῦ φοβεῖσθαί σε ὡς ὁ λαός σου Ἰσραὴλ καὶ τοῦ γνῶναι ὅτι ἐπικέκληται τὸ ὄνομά σου ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦτον ὃν ᾠκοδόμησα
- 34 Коли народ Твій вийде на війну на своїх ворогів, дорогою, якою Ти пошлеш їх, і помоляться вони до Тебе в напрямі до цього міста, що Ти вибрав його, та храму, що я збудував для Ймення Твого,
If your people go out to war against their attackers, by whatever way you may send them, if they make their prayers to you turning their faces to this town of yours and to this house which I have put up for your name:
 ἐὰν δὲ ἐξέλθῃ ὁ λαός σου εἰς πόλεμον ἐπὶ τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ ἐν ὁδῷ ἢ ἀποστελεῖς αὐτούς καὶ προσεύξονται πρὸς σέ κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς πόλεως ταύτης ἢ ἐξελέξω ἐν αὐτῇ καὶ οἴκου οὗ ᾠκοδόμησα τῷ ὀνόματί σου
- 35 то почувш Ти з небес їхню молитву та їхнє благання, і вчиниш їм суд!
Then give ear from heaven to their prayer and their cry for grace, and see right done to them.
 καὶ ἀκούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ τῆς δεήσεως αὐτῶν καὶ τῆς προσευχῆς αὐτῶν καὶ ποιήσεις τὸ δίκαιωμα αὐτῶν
- 36 Коли вони згрішать Тобі, бо немає людини, щоб вона не згрішила, і Ти розгнівася на них, і даси їх ворогові, а їхні поневільники візьмуть їх до неволі до краю далекого чи близького,
If they do wrong against you, (for no man is without sin,) and you are angry with them, and give them up into the power of those who are fighting against them, so that they take them away prisoners to a land far off or near;
 ὅτι ἀμαρτήσονται σοι ὅτι οὐκ ἔσται ἄνθρωπος ὃς οὐχ ἀμαρτήσεται καὶ πατάξεις αὐτούς καὶ παραδώσεις αὐτούς κατὰ πρόσωπον ἐχθρῶν καὶ αἰχμαλωτεύσουσιν οἱ αἰχμαλωτεύοντες αὐτούς εἰς γῆν ἐχθρῶν εἰς γῆν μακρὰν ἢ ἐγγύς
- 37 і коли вони прийдуть до розуму в краю, куди взяті до неволі, і навернуться, і будуть благодіяти Тебе в краю своєї неволі, говорячи: Ми згрішили, скривили дорогу свою, і були ми несправедливі,
And if they take thought, in the land where they are prisoners, turning again to you, crying out in prayer to you in that land, and saying, We are sinners, we have done wrong, we have done evil;
 καὶ ἐπιστρέψωσιν καρδίαν αὐτῶν ἐν τῇ γῇ αὐτῶν οὗ μετήχθησαν ἐκεῖ καὶ γε ἐπιστρέψωσιν καὶ δεηθῶσιν σου ἐν τῇ αἰχμαλωσίᾳ αὐτῶν λέγοντες ἡμάρτομεν ἠδικήσαμεν ἠνομήσαμεν
- 38 і коли вони навернуться до Тебе всім своїм серцем і всією душею своєю в краю своєї неволі, куди їх поневілили, і помоляться в напрямі до свого Краю, що Ти дав їхнім батькам, і в напрямі міста, яке Ти вибрав, та храму, що я збудував для Ймення Твого,
If with all their heart and soul they are turned again to you, in the land where they are prisoners, the land where they have been taken, and make their prayers, turning their eyes to their land which you gave to their fathers, and to the town which you took for yourself, and the house which I have made for your name:
 καὶ ἐπιστρέψωσιν πρὸς σέ ἐν ὅλῃ καρδίᾳ καὶ ἐν ὅλῃ ψυχῇ αὐτῶν ἐν γῇ αἰχμαλωτευσάντων αὐτούς καὶ προσεύξονται ὁδὸν γῆς αὐτῶν ἧς ἔδωκας τοῖς πατράσιν αὐτῶν καὶ τῆς πόλεως ἧς ἐξελέξω καὶ τοῦ οἴκου οὗ ᾠκοδόμησα τῷ ὀνόματί σου
- 39 то Ти почувш із небес, із постійного місця пробування Свого, їхню молитву та їхні благання, і вчиниш їм суд, і простиш Своєму народові, що вони згрішили Тобі!
Then give ear from heaven your living-place to their prayer and their cry, and see right done to them, answering with forgiveness your people who have done wrong against you.
 καὶ ἀκούσῃ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἐξ ἐτοίμου κατοικητηρίου σου τῆς προσευχῆς αὐτῶν καὶ τῆς δεήσεως αὐτῶν καὶ ποιήσεις κρίματα καὶ ἴλεως ἔσῃ τῷ λαῷ τῷ ἀμαρτάντι σοι
- 40 Тепер, Боже мій, благаю, нехай будуть очі Твої відкриті, а уші Твої наставлені на слухання молитви цього місця!
Now, O my God, may your eyes be open and your ears awake to the prayers made in this place.
 νῦν κύριε ἔστωσαν δὴ οἱ ὀφθαλμοὶ σου ἀνεφγμένοι καὶ τὰ ὦτά σου ἐπήκου εἰς τὴν δέησιν τοῦ τόπου τούτου

- 41 А тепер, Устань же, о Господи, Боже, на Свій відпочинок, Ти й ковчег сили Твоєї! Священники Твої, о Господи Боже, нехай у спасіння зодягнуться, а побожні Твої хай добром веселять ся!
Up! now, O Lord God, come back to your resting-place, you and the ark of your strength: let your priests, O Lord God, be clothed with salvation, and let your saints be glad in what is good.
καὶ νῦν ἀνάστηθι κύριε ὁ θεός εἰς τὴν κατὰπαυσίν σου σὺ καὶ ἡ κιβωτὸς τῆς ἰσχύος σου οἱ ἱερεῖς σου κύριε ὁ θεός ἐνδύσαιντο σωτηρίαν καὶ οἱ υἱοὶ σου εὐφρανθήτωσαν ἐν ἀγαθοῖς
- 42 Господи Боже, не відвертай лица від Свого помазанця, згадай же про милість Своему рабові Давиду!
O Lord God, let him whom you have taken for yourself never be given up by you: keep in mind your mercies to David your servant.
κύριε ὁ θεός μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπον τοῦ χριστοῦ σου μνήσθητι τὰ ἔλεη δαυὶδ τοῦ δούλου σου
- 1 ¶ А коли Соломон закінчив молитися, то зійшов огонь із небес, поїв цілопалення та жертви, а слава Господня наповнила храм той!
Now when Solomon's prayers were ended, fire came down from heaven, burning up all the offerings; and the house was full of the glory of the Lord.
καὶ ὡς συνετέλεσεν σαλωμων προσευχόμενος καὶ τὸ πῦρ κατέβη ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ κατέφαγεν τὰ ὀλοκαυτώματα καὶ τὰς θυσίας καὶ δόξα κυρίου ἔπλησεν τὸν οἶκον
- 2 І священники не могли ввійти до Господнього дому, бо слава Господня наповнила дім Господній!
And the priests were not able to go into the house of the Lord, for the Lord's house was full of the glory of the Lord.
καὶ οὐκ ἠδύναντο οἱ ἱερεῖς εἰσελθεῖν εἰς τὸν οἶκον κυρίου ἐν τῷ καιρῷ ἐκεῖνῳ ὅτι ἔπλησεν δόξα κυρίου τὸν οἶκον
- 3 А всі Ізраїлеві сини бачили, як сходив огонь та Господня слава на храм той, і вони попадали обличчям до землі на підлогу з камінних плит, і вклонилися до землі, і дякували Господе ві: Добрий бо Він, бо навіки Його милосердя!
And all the children of Israel were looking on when the fire came down, and the glory of the Lord was on the house; and they went down on their knees, with their faces to the earth, worshipping and praising the Lord, and saying, He is good; for his mercy is unchanging for ever.
καὶ πάντες οἱ υἱοὶ ἰσραηλ ἑώραν καταβαῖνον τὸ πῦρ καὶ ἡ δόξα κυρίου ἐπὶ τὸν οἶκον καὶ ἔπεσον ἐπὶ πρόσωπον ἐπὶ τὴν γῆν ἐπὶ τὸ λιθόστρωτον καὶ προσεκύνησαν καὶ ἤνουν τῷ κυρίῳ ὅτι ἀγαθόν ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ
- 4 А цар та весь народ приносили жертву перед Господнім лицем.
Then the king and all the people made offerings before the Lord.
καὶ ὁ βασιλεὺς καὶ πᾶς ὁ λαὸς θύοντες θύματα ἔναντι κυρίου
- 5 І приніс цар Соломон на жертву худоби великої двадцять і дві тисячі, а худоби дрібної сто й двадцять тисяч. І виконали обряд освячення Божого дому цар та весь народ.
King Solomon made an offering of twenty-two thousand oxen, and a hundred and twenty thousand sheep. So the king and all the people kept the feast of the opening of the house of God.
καὶ ἔθυσασεν σαλωμων τὴν θυσίαν μόσχων εἴκοσι καὶ δύο χιλιάδας καὶ βοσκημάτων ἑκατὸν καὶ εἴκοσι χιλιάδας καὶ ἐνεκαίνισεν τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ ὁ βασιλεὺς καὶ πᾶς ὁ λαός
- 6 А священники стояли на вартах своїх, а Левити зо зняряддями Господньої пісні, що поробив цар Давид на подяку Господеві, Бо навіки Його милосердя, коли Давид хвалив ними; і священники сурмили навпроти них, а весь Ізраїль стояв...
And the priests were in their places, and the Levites with their instruments of music for the Lord's song, which David the king had made for the praise of the Lord whose mercy is unchanging for ever, when David gave praise by their hand; and the priests were sounding horns before them; and all Israel were on their feet.
καὶ οἱ ἱερεῖς ἐπὶ τὰς φυλακὰς αὐτῶν ἑστηκότες καὶ οἱ λευῖται ἐν ὄργανοις ψῶδῶν κυρίου τοῦ δαυὶδ τοῦ βασιλέως τοῦ ἐξομολογεῖσθαι ἔναντι κυρίου ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἐν ὕμνοις δαυὶδ δὲ ἰὰ χειρὸς αὐτῶν καὶ οἱ ἱερεῖς σαλπίζοντες ταῖς σάλπιγξιν ἐναντίον αὐτῶν καὶ πᾶς ἰσραηλ ἑστηκός
- 7 І посвятив Соломон середину подвір'я, що перед Господнім домом, бо приніс там цілопалення та лій мирних жертв, бо мідяний жертвіник, якого зробив Соломон, не міг умістити ціло палення й хлібної жертви та лою.
Then Solomon made holy the middle of the open square in front of the house of the Lord, offering the burned offerings there, and the fat of the peace-offerings; for there was not room on the brass altar which Solomon had made for all the burned offerings and the meal offerings and the fat.
καὶ ἡγίασεν σαλωμων τὸ μέσον τῆς αὐλῆς τῆς ἐν οἴκῳ κυρίου ὅτι ἐποίησεν ἐκεῖ τὰ ὀλοκαυτώματα καὶ τὰ στέατα τῶν σωτηρίων ὅτι τὸ θυσιαστήριον τὸ χαλκοῦν ὃ ἐποίησεν σαλωμων οὐκ ἐξέποιε δὲ ἐξασθαι τὰ ὀλοκαυτώματα καὶ τὰ μαννα καὶ τὰ στέατα
- 8 І справив Соломон того часу те свято на сім день, а весь Ізраїль був з ним, дуже великий збір, що зійшовся звідти, де йдеться до Хамату, аж до єгипетського потоку.
So Solomon kept the feast at that time for seven days, and all Israel with him, a very great meeting, for the people had come together from the way into Hamath and from as far as the river of Egypt.
καὶ ἐποίησεν σαλωμων τὴν ἑορτὴν ἐν τῷ καιρῷ ἐκεῖνῳ ἐπτὰ ἡμέραις καὶ πᾶς ἰσραηλ μετ' αὐτοῦ ἐκκλησία μεγάλη σφόδρα ἀπὸ εἰσόδου αἰμαθ καὶ ἕως χειμάρρου αἰγύπτου
- 9 А восьмого дня справили віддання свята, бо обряд освячення жертвіника справляли сім день, і свято сім день.
And on the eighth day they had a holy meeting; the offerings for making the altar holy went on for seven days, and the feast for seven days.
καὶ ἐποίησεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ ἐξόδιον ὅτι ἐγκαινισμὸν τοῦ θυσιαστηρίου ἐποίησεν ἐπτὰ ἡμέρας ἑορτὴν

- 10 А дня двадцятого й третього сьомого місяця відпустив він народ до їхніх наметів, радісних та веселосердих через усе те добро, що Господь учинив Давидові й Соломонові, та народові Свому Ізраїлеві.
And on the twenty-third day of the seventh month, he sent the people away to their tents, full of joy and glad in their hearts, because of all the good which the Lord had done to David and to Solomon and to Israel his people.
 και εν τη τρίτῃ τοῦ μήνης τοῦ ἑβδόμου ἀπέστειλεν τὸν λαὸν εἰς τὰ σκηνώματα αὐτῶν εὐφραينوμένους καὶ ἀγαθῆ καρδίᾳ ἐπὶ τοῖς ἀγαθοῖς οἷς ἐποίησεν κύριος τῷ δαυὶδ καὶ τῷ σαλωμων καὶ τῷ ἰσραηλ λαφ̄ αὐτοῦ
- 11 І закінчив Соломон дім Господній та дім царський, та все, що приходило Соломонові на серце, щоб зробити в Господньому домі та в домі свосму, пощатило йому.
So Solomon came to the end of building the house of the Lord and the king's house; and everything which it was in his mind to make in the house of the Lord and for himself had been well done.
 και συνετέλεσεν σαλωμων τὸν οἶκον κυρίου καὶ τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως καὶ πάντα ὅσα ἠθέλησεν ἐν τῇ ψυχῇ σαλωμων τοῦ ποιῆσαι ἐν οἴκῳ κυρίου καὶ ἐν οἴκῳ αὐτοῦ εὐοδόθη
- 12 ¶ І явився Господь Соломонові вночі та й сказав йому: Вислухав Я молитви твої, та вибрав оце місце для Себе на храм жертви.
Now the Lord came to Solomon in a vision by night, and said to him, I have given ear to your prayer, and have taken this place for myself as a house where offerings are to be made.
 και ὤφθη ὁ θεὸς τῷ σαλωμων τὴν νύκτα καὶ εἶπεν αὐτῷ ἤκουσα τῆς προσευχῆς σου καὶ ἐξελεξάμην ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ ἐμαυτῷ εἰς οἶκον θυσίας
- 13 Якщо Я замкну небеса, і не буде дощу, і якщо накажу сарані поїсти землю, і якщо нашлю моровицю на народ Мій,
If, at my word, heaven is shut up, so that there is no rain, or if I send locusts on the land for its destruction, or if I send disease on my people;
 ἐὰν συσχω̄ τὸν οὐρανὸν καὶ μὴ γένηται ὑετός καὶ ἐὰν ἐντείλωμαι τῇ ἀκρίδι καταφαγεῖν τὸ ζῦλον καὶ ἐὰν ἀποστείλω θάνατον ἐν τῷ λαφ̄ μου
- 14 і впокоряться люди Мої, що над ними кличеться Ім'я Мос, і помоляться, і будуть шукати Ім'я Мого, і повернуть зо злих своїх доріг, то Я вислухаю з небес, і прощу їхній гріх, та й вилікую їхній Край!
If my people, on whom my name is named, make themselves low and come to me in prayer, searching for me and turning from their evil ways; then I will give ear from heaven, overlooking their sin, and will give life again to their land.
 και ἐὰν ἐντραπῆ ὁ λαός μου ἐφ' οὗς τὸ ὄνομά μου ἐπικέκληται ἐπ' αὐτούς καὶ προσεύξονται καὶ ζητήσωσιν τὸ πρόσωπόν μου καὶ ἀποστρέψωσιν ἀπὸ τῶν ὁδῶν αὐτῶν τῶν πονηρῶν καὶ ἐγὼ εἰσακούσομαι ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἴλωμαι ἕσσομαι ταῖς ἁμαρτίαις αὐτῶν καὶ ἴασσομαι τὴν γῆν αὐτῶν
- 15 Тепер очі Мої будуть відкриті, а уші Мої наставлені на слухання молитви цього місця.
Now my eyes will be open and my ears awake to the prayers made in this place.
 νῦν οἱ ὀφθαλμοί μου ἔσονται ἀνεφωγμένοι καὶ τὰ ὄτιά μου ἐπήκουα τῇ προσευχῇ τοῦ τόπου τούτου
- 16 І тепер Я вибрав, і освятив цей храм, щоб Ім'я Мос було там аж навіки, Мої ж очі та серце Мос будуть там по всі дні.
For I have taken this house for myself and made it holy, so that my name may be there for ever; and my eyes and my heart will be there at all times.
 και νῦν ἐξελεξάμην καὶ ἡγίασα τὸν οἶκον τούτου τοῦ εἶναι ὄνομά μου ἐκεῖ ἕως αἰῶνος καὶ ἔσονται οἱ ὀφθαλμοί μου καὶ ἡ καρδία μου ἐκεῖ πάσας τὰς ἡμέρας
- 17 А тепер, якщо будеш ходити перед лицем Моїм, як ходив був батько твоїй Давид, щоб зробити все, що наказав Я тобі, і якщо будеш дотримуватися уставів Моїх та прав Моїх,
And as for you, if you will go on your way before me as David your father did, doing whatever I have given you orders to do and keeping my laws and my decisions:
 και σὺ ἐὰν πορευθῆς ἐναντίον μου ὡς δαυὶδ ὁ πατήρ σου καὶ ποιήσης κατὰ πάντα ἃ ἐνετείλάμην σοι καὶ τὰ προστάγματά μου καὶ τὰ κρίματά μου φυλάξῃ
- 18 то поставлю певно трона царства твого, як склав Я заповіта з батьком твоїм Давидом, говорячи: Не буде в тебе переводу нікому з пануючих в Ізраїлі!
Then I will make strong the seat of your kingdom, as I gave my word to David your father, saying, You will never be without a man to be ruler in Israel.
 και ἀναστήσω τὸν θρόνον τῆς βασιλείας σου ὡς διεθέμην δαυὶδ τῷ πατρί σου λέγων οὐκ ἐξαρθήσεται σοι ἀνὴρ ἡγούμενος ἐν ἰσραηλ.
- 19 А якщо ви відвернетеся та покинете устами Мої й заповіді Мої, що Я дав вам, і підете, і будете служити іншим богам, і будете вклонятися їм,
But if you are turned away from me, and do not keep my orders and my laws which I have put before you, but go and make yourselves servants to other gods, giving them worship:
 και ἐὰν ἀποστρέψητε ὑμεῖς καὶ ἐγκαταλίπητε τὰ προστάγματά μου καὶ τὰς ἐντολάς μου ἃς ἔδωκα ἐναντίον ὑμῶν καὶ πορευθῆτε καὶ λατρεύσητε θεοῖς ἐτέροις καὶ προσκυνήσητε αὐτοῖς
- 20 то Я повіриваю їх з Мосї землі, яку дав їм, а цей храм, що Я освятив для Ймення Свого, відкину від лица Свого, і дам його за приповістку та за посміховище серед усіх народів!
Then I will have this people uprooted out of my land which I have given them; and this house, which I have made holy for my name, I will put away from before my eyes, and make it an example and a word of shame among all peoples.
 και ἐξαρῶ ὑμᾶς ἀπὸ τῆς γῆς ἧς ἔδωκα αὐτοῖς καὶ τὸν οἶκον τούτου ὃν ἡγίασα τῷ ὀνόματί μου ἀποστρέψω ἐκ προσώπου μου καὶ δώσω αὐτὸν εἰς παραβολὴν καὶ εἰς διήγημα ἐν πάσιν τοῖς ἔθνεσιν
- 21 А храм цей, що був найвищий, кожен, хто пройдёт біля нього, скам'яніє та й скаже: За що Господь зробив так цьому Красві та храмові цьому?...
And this house will become a mass of broken walls, and everyone who goes by will be overcome with wonder, and will say, Why has the Lord done so to this land and to this house?
 και ὁ οἶκος οὗτος ὁ ὑψηλός πᾶς ὁ διαπορευόμενος αὐτὸν ἐκστήσεται καὶ ἐρεῖ χάριν τίνος ἐποίησεν κύριος τῇ γῇ ταύτῃ καὶ τῷ οἴκῳ τούτῳ

- 22 **I відкажуть: За те, що вони покинули Господа, Бога батьків своїх, Який вивів їх з єгипетського краю, і держалися міцно інших богів, і вклонялися їм, і служили їм, тому Він навів на них усе оце лихо!...**
And their answer will be, Because they were turned away from the Lord, the God of their fathers, who took them out of the land of Egypt, and took for themselves other gods and gave them worship and became their servants: that is why he has sent all this evil on them.
καὶ ἐροῦσιν διότι ἐγκατέλιπον κύριον τὸν θεὸν τῶν πατέρων αὐτῶν τὸν ἐξαγαγόντα αὐτοὺς ἐκ γῆς αἰγύπτου καὶ ἀντελάβοντο θεῶν ἐτέρων καὶ προσεκύνησαν αὐτοῖς καὶ ἐδούλευσαν αὐτοῖς διὰ τοῦτο ὁ ἐπήγαγεν ἐπ' αὐτοὺς πᾶσαν τὴν κακίαν ταύτην
- 1 ¶ **I сталося по двадцятьох роках, коли Соломон будував дім Господній та свій дім,**
Now at the end of twenty years, in which time Solomon had put up the house of the Lord and a house for himself,
καὶ ἐγένετο μετὰ εἴκοσι ἔτη ἐν οἷς ᾠκοδόμησεν σαλωμων τὸν οἶκον κυρίου καὶ τὸν οἶκον ἑαυτοῦ
- 2 **то міста, які дав Хурам Соломонові, Соломон розбудував їх, і осадив там Ізраїлевих синів.**
He took in hand the building up of the towns which Hiram had given him, causing the children of Israel to make living-places for themselves there.
καὶ τὰς πόλεις ἃς ἔδωκεν χираμ τῷ σαλωμων ᾠκοδόμησεν αὐτὰς σαλωμων καὶ κατοίκησεν ἐκεῖ τοὺς υἱοὺς ἰσραηλ
- 3 **I пішов Соломон до Хават-Цови, і переміг її.**
And Solomon went to Hamath-zobah and overcame it.
καὶ ἦλθεν σαλωμων εἰς αἰμαθ σοβα καὶ κατίσχυσεν αὐτήν
- 4 **I збудував він Тадмора в пустині, та всі міста для запасів, що побудував у Хаматі.**
And he put up the buildings of Tadmor in the waste land, and of all the store-towns in Hamath;
καὶ ᾠκοδόμησεν τὴν θεδмор ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ πάσας τὰς πόλεις τὰς ὀχυράς ἃς ᾠκοδόμησεν ἐν ἡμαθ
- 5 **I побудував він Бет-Хорон горішній та Бет-Хорон долишній, твердинні міста, мури, двері та засуви,**
And of Beth-horon the higher and the lower, walled towns with walls and doorways and locks;
καὶ ᾠκοδόμησεν τὴν βαιθωρων τὴν ἄνω καὶ τὴν βαιθωρων τὴν κάτω πόλεις ὀχυράς τεῖχη πύλαι καὶ μοχλοί
- 6 **і Баалат, і всі міста для запасів, що були в Соломона, і всі міста для колесниць, і міста для верхівців, і всяке пожадання Соломона, що жадав він збудувати в Єрусалимі й на Ливані, та в усьому Краї його панування.**
And of Baalath, and all the store-towns which Solomon had, and the towns where he kept his war-carriages and his horse men, and everything which it was his pleasure to put up in Jerusalem and in Lebanon and in all the land under his rule.
καὶ τὴν βααλαθ καὶ πάσας τὰς πόλεις τὰς ὀχυράς αἱ ἦσαν τῷ σαλωμων καὶ πάσας τὰς πόλεις τῶν ἁρμάτων καὶ τὰς πόλεις τῶν ἰπέων καὶ ὅσα ἐπεθύμησεν σαλωμων κατὰ τὴν ἐπιθυμίαν τοῦ οἰκοδομοῦ ἦσαι ἐν ἱερουσαλημ καὶ ἐν τῷ λιβάνῳ καὶ ἐν πάσῃ τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ
- 7 **Увесь народ, позосталий з хиттеян, і з амореян, і з періззеян, і з хіввеян, і з свусеян, що вони не з Ізраїля,**
As for all the rest of the Hittites and the Amorites and the Perizzites and the Hivites and the Jebusites, who were not of Israel:
πᾶς ὁ λαὸς ὁ καταλειφθεὶς ἀπὸ τοῦ χετταίου καὶ τοῦ αμορραίου καὶ τοῦ φερεζαίου καὶ τοῦ ευαίου καὶ τοῦ ιβουσαιου οἱ οὐκ εἰσιν ἐκ τοῦ ἰσραηλ
- 8 **з їхніх синів, що zostалися по них у Краї, що їх не повигублювали Ізраїлеві сини, то їх Соломон узяв на данину, і це позосталося аж до цього дня.**
Their men who were still living in the land, and whom the children of Israel had not put an end to, these Solomon put to forced work, as is done to this day;
ἦσαν ἐκ τῶν υἱῶν αὐτῶν τῶν καταλειφθέντων μετ' αὐτοὺς ἐν τῇ γῇ οὓς οὐκ ἐξωλέθρευσαν οἱ υἱοὶ ἰσραηλ καὶ ἀνήγαγεν αὐτοὺς σαλωμων εἰς φόρον ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης
- 9 **А Ізраїлевих синів Соломон не робив рабами для своєї праці, але вони були військові, і зверхники сторожі його, і зверхники колесниць його та його верхівців.**
But Solomon did not make use of the children of Israel as servants for his work; they were men of war, his chiefs and his captains, and captains of his war-carriages and his horsemen.
καὶ ἐκ τῶν υἱῶν ἰσραηλ οὐκ ἔδωκεν σαλωμων εἰς παιδᾶς τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ ὅτι αὐτοὶ ἄνδρες πολεμισταὶ καὶ ἄρχοντες καὶ δυνατοὶ καὶ ἄρχοντες ἁρμάτων καὶ ἰπέων
- 10 **I оце вони були зверхники-намісники царя Соломона, двісті і п'ятдесят, що панували над народом.**
Now these were the chief men in authority whom King Solomon had: two hundred and fifty of them, in authority over the people.
καὶ οὗτοι ἄρχοντες τῶν προστατῶν βασιλέως σαλωμων πενήκοντα καὶ διακόσιοι ἐργοδιωκτοῦντες ἐν τῷ λαῷ
- 11 **А фараонову дочку перевів Соломон із Давидового Міста до дому, що збудував для неї, як сказав: Не буде сидіти мені жінка в домі Давида, Ізраїлевого царя, бо святий він, бо Господні й ковчег увійшов у нього.**
Then Solomon made Pharaoh's daughter come up from the town of David to the house which he had made for her; for he said, I will not have my wife living in the house of David, king of Israel, because those places where the ark of the Lord has come are holy.
καὶ τὴν θυγατέρα φαραω σαλωμων ἀνήγαγεν ἐκ πόλεως δαυιδ εἰς τὸν οἶκον ὃν ᾠκοδόμησεν αὐτῇ ὅτι εἶπεν οὐ κατοικήσει ἡ γυνὴ μου ἐν πόλει δαυιδ τοῦ βασιλέως ἰσραηλ ὅτι ἅγιός ἐστιν οὗ εἰσῆλθεν ἐκεῖ κιβωτὸς κυρίου

- 12 ¶ Τоді Соломон приніє цілопалення для Господа на Господньому жертівнику, якого він збудував перед притвором,
Then Solomon made burned offerings to the Lord on the altar of the Lord which he had put up in front of the covered way,
τότε ἀνήνεγκεν σαλωμων ὀλοκαυτώματα τῷ κυρίῳ ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον ὃ ᾠκοδόμησεν ἀπέναντι τοῦ ναοῦ
- 13 щоб за потребою кожного дня приносити жертву за Мойсесвим наказом, на суботи, і на молодики, і на свята три рази в році: в свято Опрісноків, і в свято Тижнів, і в свято Кучок.
Offering every day what had been ordered by Moses, on the Sabbaths and at the new moon and at the regular feasts three times a year, that is at the feast of unleavened bread, the feast of weeks, and the feast of tents.
καὶ κατὰ τὸν λόγον ἡμέρας ἐν ἡμέρᾳ τοῦ ἀναφέρειν κατὰ τὰς ἐντολάς μουσῆ ἐν τοῖς σαββάτοις καὶ ἐν τοῖς μηνῶν καὶ ἐν ταῖς ἑορταῖς τρεῖς καιροῦς τοῦ ἐνιαυτοῦ ἐν τῇ ἑορτῇ τῶν ἀζύμων καὶ ἐν τῇ ἑορτῇ τῶν ἑβδομάδων καὶ ἐν τῇ ἑορτῇ τῶν σκηνῶν
- 14 І поставив він, за розпорядком Давида, батька свого, черги священників на їхню службу, і Левитів на їхніх вартах на хвалу та на службу відповідно до священників за потребою кожного дня, і придверних в їхніх чергах для кожної брами, бо такий був наказ Давида, Божого чоловіка.
And he gave the divisions of the priests their places for their work, as ordered by his father David, and to the Levites he gave their work of praise and waiting on the priests, to do what was needed day by day; and he gave the door-keepers their places in turn at every door; for so David, the man of God, had given orders.
καὶ ἔστησεν κατὰ τὴν κρίσιν δαυιδ τὰς διαίρεσεις τῶν ἱερέων κατὰ τὰς λειτουργίας αὐτῶν καὶ οἱ λευῖται ἐπὶ τὰς φυλακὰς αὐτῶν τοῦ αἰνεῖν καὶ λειτουργεῖν κατέναντι τῶν ἱερέων κατὰ τὸν λόγον ἡμῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ καὶ οἱ πυλωροὶ κατὰ τὰς διαίρεσεις αὐτῶν εἰς πύλην καὶ πύλην ὅτι οὕτως ἐντολαὶ δαυιδ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ
- 15 І не відступали вони від наказів царя про священників та Левитів, щодо всякої речі й щодо скарбів.
All the orders given by the king to the priests and Levites, in connection with any business or stores, were done with care.
οὐ παρήλθον τὰς ἐντολάς τοῦ βασιλέως περὶ τῶν ἱερέων καὶ τῶν λευιτῶν εἰς πάντα λόγον καὶ εἰς τοὺς θησαυροὺς
- 16 І була зроблена вся Соломонова праця аж до цього дня, від заложення Господнього дому й аж до закінчення його, коли був закінчений дім Господній.
And all the work of Solomon was complete, from the day when he put the base of the Lord's house in position, till Solomon had come to the end of building the Lord's house.
καὶ ἠτοιμάσθη πᾶσα ἡ ἐργασία ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐθεμελιώθη ἕως οὗ ἔτελείωσεν σαλωμων τὸν οἶκον κυρίου
- 17 Тоді пішов Соломон до Еційн-Геверу та до Елоту над морським берегом в едомському краї.
Then Solomon went to Ezion-geber and to Eloth by the sea in the land of Edom.
τότε ᾤχετο σαλωμων εἰς γασιωνγαβερ καὶ εἰς τὴν αἰλαθ τὴν παραθαλασσίαν ἐν γῇ ἰδουμαία
- 18 І прислав йому Хурам через своїх рабів кораблі та рабів, що знали море. І прийшли вони з Соломоновими рабами до Офіру, і взяли звідти чотири сотні й п'ятдесят талантів золота, і привезли до царя Соломона.
And Hiram sent him, by his servants, ships and experienced seamen, who went with the servants of Solomon to Ophir and came back with four hundred and fifty talents of gold, which they took to King Solomon.
καὶ ἀπέστειλεν χирам ἐν χειρὶ παίδων αὐτοῦ πλοῖα καὶ παῖδας εἰδότες θάλασσαν καὶ ᾤχοντο μετὰ τῶν παίδων σαλωμων εἰς σόφρα καὶ ἔλαβον ἐκεῖθεν τετρακόσια καὶ πενήκοντα τάλαντα χρυσοῦ καὶ ἦλθον πρὸς τὸν βασιλέα σαλωμων
- 1 ¶ А царица Шеви почула була про славу Соломонову, і прийшла випробувати Соломона загадками в Єрусалимі. Прийшла вона з дуже великим багатством, із верблюдами, що несли пахощі та безліч золота й дорогого каміння. І прийшла вона до Соломона, і говорила з ним про все, що було на серці її.
Now the queen of Sheba, hearing great things of Solomon, came to Jerusalem to put his wisdom to the test with hard questions; and with her came a very great train, and camels weighted down with spices, and great stores of gold and jewels: and when she came to Solomon she had talk with him of everything in her mind.
καὶ βασίλισσα σαβα ἤκουσεν τὸ ὄνομα σαλωμων καὶ ἦλθεν τοῦ πειράσαι σαλωμων ἐν αἰνίγμασιν εἰς ἱερουσαλημ ἐν δυνάμει βαρεῖα σφόδρα καὶ κάμηλοι αἴρουσαι ἀρώματα καὶ χρυσίον εἰς πλῆθος καὶ αἱ λίθον τίμων καὶ ἦλθεν πρὸς σαλωμων καὶ ἐλάλησεν πρὸς αὐτὸν πάντα ὅσα ἐν τῇ ψυχῇ αὐτῆς
- 2 І Соломон вияснив їй усі її запити, і не було запиту, незнаного Соломонові, якого не порішив би він її.
And Solomon gave her answers to all her questions; there was no secret which he did not make clear to her.
καὶ ἀνήγγειλεν αὐτῇ σαλωμων πάντας τοὺς λόγους αὐτῆς καὶ οὐ παρήλθεν λόγος ἀπὸ σαλωμων ὃν οὐκ ἀπήγγειλεν αὐτῇ
- 3 І побачила царица Шеви всю Соломонову мудрість та дім, що він збудував,
And when the queen of Sheba had seen the wisdom of Solomon, and the house which he had made,
καὶ εἶδεν βασίλισσα σαβα τὴν σοφίαν σαλωμων καὶ τὸν οἶκον ὃν ᾠκοδόμησεν

- 4 і їжу столу його, і мешкання рабів його, і поставу слуг його та їхні одежі, і чашників його, та їхні одежі, і вхід його, яким він уходить до Господнього дому, і не могла вона з дива вийти !
And the food at his table, and all his servants seated there, and those who were waiting on him in their places, and their robes, and his wine-servants and their robes, and the burned offerings which he made in the house of the Lord, there was no more spirit in her.
 καὶ τὰ βρώματα τῶν τραπεζῶν καὶ καθέδραν παίδων αὐτοῦ καὶ στάσις λειτουργῶν αὐτοῦ καὶ ἱματισμὸν αὐτῶν καὶ οἰνοχόους αὐτοῦ καὶ στολισμὸν αὐτῶν καὶ τὰ ὀλοκαυτώματα ἃ ἀνέφερεν ἐν οἴκῳ κυρίου καὶ ἐξ ἑαυτῆς ἐγένετο
- 5 І сказала вона до царя: Правдою було те, що я чула в своїм краї про твої діла та про твою мудрість.
And she said to the king, The account which was given to me in my country of your acts and your wisdom was true.
 καὶ εἶπεν πρὸς τὸν βασιλέα ἀληθινὸς ὁ λόγος ὃν ἤκουσα ἐν τῇ γῆ μου περὶ τῶν λόγων σου καὶ περὶ τῆς σοφίας σου
- 6 І не повірила я їхнім словам, аж поки сама не прийшла та не побачили мої очі, і ось не була представлена мені й половина великості твоєї мудрости: ти перевищив славу, про яку я чула!
But I had no faith in what was said about you, till I came and saw for myself; and truly, word was not given me of half your great wisdom; you are much greater than they said.
 καὶ οὐκ ἐπίστευσα τοῖς λόγοις ἕως οὗ ἦλθον καὶ εἶδον οἱ ὀφθαλμοί μου καὶ ἰδοὺ οὐκ ἀπηγγέλη μοι ἡμισυ τοῦ πλήθους τῆς σοφίας σου προσέθηκας ἐπὶ τὴν ἀκοήν ἣν ἤκουσα
- 7 Щасливі люди твої, і щасливі оці твої слуги, що завжди стоять перед обличчям твоїм та слухають твою мудрість!
Happy are your wives and happy these your servants whose place is ever before you, hearing your words of wisdom.
 μακάριοι οἱ ἄνδρες μακάριοι οἱ παῖδες σου οὗτοι οἱ παρεστηκότες σοὶ διὰ παντὸς καὶ ἀκούουσιν σοφίαν σου
- 8 Нехай буде благословенний Господь, Бог твій, що вподобав тебе, щоб посадити тебе на Свого трона за царя у Господа, Бога твого, через любов Бога твого до Ізраїля, щоб утвердити його навіки. І Він настановив тебе над ними царем, щоб чинити право та справедливість!
Praise be to the Lord your God whose pleasure it was to put you on the seat of his kingdom to be king for the Lord your God: because, in his love for Israel, it was the purpose of your God to make them strong for ever, he made you king over them, to be their judge in righteousness.
 ἔστω κύριος ὁ θεὸς σου ὑψολογημένος ὃς ἠθέλησέν σοι τοῦ δοῦναι σε ἐπὶ θρόνον αὐτοῦ εἰς βασιλεία τῷ κυρίῳ θεῷ σου ἐν τῷ ἀγαπῆσαι κύριον τὸν θεόν σου τὸν ἰσραηλ τοῦ στήσαι αὐτὸν εἰς αἰῶνα καὶ ἔδωκέν σε ἐπ' αὐτοὺς εἰς βασιλεία τοῦ ποιῆσαι κρίμα καὶ δικαιοσύνην
- 9 І дала вона цареві сто й двадцять талантів золота, і дуже багато пахоців та дороге каміння. І більш уже не було таких пахоців, як ті, що цариця Шеви дала цареві Соломонові!
And she gave the king a hundred and twenty talents of gold, and a great store of spices and jewels: never had such spices been seen as the queen of Sheba gave to Solomon.
 καὶ ἔδωκεν τῷ βασιλεῖ ἑκατὸν εἰκοσι τάλαντα χρυσοῦ καὶ ἀρώματα εἰς πλῆθος πολὺ καὶ λίθον τίμιον καὶ οὐκ ἦν κατὰ τὰ ἀρώματα ἐκεῖνα ἃ ἔδωκεν βασίλισσα σαβα τῷ βασιλεῖ σαλωμων
- 10 І також Хурамові раби та раби Соломонові, що довозили золото з Офіру, спроваджували алмугове дерево та дороге каміння.
And the servants of Hiram and the servants of Solomon, in addition to gold from Ophir, came back with sandal-wood and jewels.
 καὶ οἱ παῖδες σαλωμων καὶ οἱ παῖδες χυραμ ἔφερον χρυσοῦν τῷ σαλωμων ἐκ σουφир καὶ ξύλα πεύκινα καὶ λίθον τίμιον
- 11 І поробив цар з алмугового дерева сходи для Господнього дому та для дому царського, і гусла, і арфи для співаків. І такі речі, як вони, не бачені перед тим в юдейському Краї!
And with the sandal-wood the king made steps for the house of the Lord and for the king's house, and instruments of music for the makers of melody; never before had such been seen in the land of Judah.
 καὶ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς τὰ ξύλα τὰ πεύκινα ἀναβάσεις τῷ οἴκῳ κυρίου καὶ τῷ οἴκῳ τοῦ βασιλέως καὶ κιθάρας καὶ νάβλας τοῖς ψδοῖς καὶ οὐκ ὄφθησαν τοιαῦτα ἔμπροσθεν ἐν γῆ ἰουδα
- 12 А цар Соломон дав цариці Шеви все бажання її, чого вона бажала, окрім такого, що вона привезла до царя. І пішла вона назад до свого краю, вона та слуги її.
And King Solomon gave the queen of Sheba all her desire, whatever she made request for, in addition to what she had taken to the king. So she went back to her country with her servants.
 καὶ ὁ βασιλεὺς σαλωμων ἔδωκεν τῇ βασιλίσση σαβα πάντα τὰ θελήματα αὐτῆς ἃ ἤτησεν ἐκτὸς πάντων ὧν ἠνεγκεν τῷ βασιλεῖ σαλωμων καὶ ἀπέστρεψεν εἰς τὴν γῆν αὐτῆς
- 13 ¶ І була вага того золота, що приходило для Соломона в одному році, шість сотень і шістдесят і шість талантів золота,
Now the weight of gold which came to Solomon in one year was six hundred and sixty-six talents;
 καὶ ἦν ὁ σταθμὸς τοῦ χρυσοῦ τοῦ ἐνεχθέντος τῷ σαλωμων ἐν ἑνιαυτῷ ἐνὶ ἑξακόσια ἐξήκοντα ἕξ τάλαντα χρυσοῦ
- 14 окрім того, що приходило від купців та з торгівлі ходячих. І всі царі арабські та намісники Краю довозили золото й срібло Соломонові.
And in addition to what he got from traders of different sorts, all the kings of Arabia and the rulers of the country gave gold and silver to Solomon.
 πλὴν τῶν ἀνδρῶν τῶν ὑποτεταγμένων καὶ τῶν ἐμπορευομένων ὧν ἔφερον καὶ πάντων τῶν βασιλέων τῆς ἀραβίας καὶ σατραπῶν τῆς γῆς ἔφερον χρυσοῦν καὶ ἀργύριον τῷ βασιλεῖ σαλωμων
- 15 І зробив цар Соломон дві сотні великих щитів із кутого золота, шість сотень шеклів кутого золота йшло на одного щита,
And King Solomon made two hundred body-covers of hammered gold, every one having six hundred shekels of gold in it.
 καὶ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς σαλωμων διακοσίους θυρεοὺς χρυσοῦς ἐλατοῦς ἑξακόσιοι χρυσοῖ καθαροὶ τῷ ἐνὶ θυρεῷ ἑξακόσιοι χρυσοῖ ἐπήσαν ἐπὶ τὸν ἕνα θυρεόν

- 16 та три сотні щитів менших із кутюго золота, три сотні шеклів золота йшло на одного щита. І цар віддав їх до дому Ливанського Лісу.
 And he made three hundred smaller body-covers of hammered gold, using three hundred shekels of gold for every cover, and the king put them in the house of the Woods of Lebanon.
 και τριακοσίας ἀσπίδας ἐλάτους χρυσᾶς τριακοσίων χρυσῶν ἀνεφέρετο ἐπὶ τὴν ἀσπίδα ἐκάστην και ἔδωκεν αὐτάς ὁ βασιλεὺς ἐν οἴκῳ δρυμοῦ τοῦ λιβάνου
- 17 І зробив цар великого трона зо слонової кости, і покритв його чистим золотом.
 Then the king made a great ivory seat, plated with the best gold.
 και ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς θρόνον ἐλεφάντινον ὀδόντων μέγαν και κατεχρῶσασεν αὐτὸν χρυσίῳ δοκίμῳ
- 18 У трона було шість східців та підніжжя з золота позад трону, та поруччя з цього й з того боку при місці сидіння, та два леви, що стояли при поруччях.
 There were six steps up to it, and a foot-rest of gold fixed to it, and arms on the two sides of the seat, with two lions at the side of the arms.
 και ἐξ ἀναβαθμοῖ τῷ θρόνῳ ἐνδεδεμένοι χρυσίῳ και ἀγκῶνες ἔνθεν και ἔνθεν ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς καθέδρας και δύο λέοντες ἐστηκότες παρὰ τοὺς ἀγκῶνας
- 19 І дванадцять левів стояли там на шости ступенях з того й з того боку. По всіх царствах не було так зробленого!
 And twelve lions were placed on one side and on the other side on the six steps: there was nothing like it in any kingdom.
 και δώδεκα λέοντες ἐστηκότες ἐκεῖ ἐπὶ τῶν ἐξ ἀναβαθμῶν ἔνθεν και ἔνθεν οὐκ ἐγενήθη οὕτως ἐν πάσῃ βασιλείᾳ
- 20 І ввесь посуд на пиття царя Соломона золото, і всі речі дому Ливанського Лісу шире золото, нічого з срібла, воно за Соломонових днів не рахувалося за щось.
 All King Solomon's drinking-vessels were of gold, and all the vessels of the house of the Woods of Lebanon were of the best gold: no one gave a thought to silver in the days of Solomon.
 και πάντα τὰ σκευὴ τοῦ βασιλέως σαλωμων χρυσοῦ και πάντα τὰ σκευὴ οἴκου δρυμοῦ τοῦ λιβάνου χρυσίῳ κατελιημένα οὐκ ἦν ἀργύριον λογιζόμενον ἐν ἡμέραις σαλωμων εἰς οὐθέν
- 21 Бо цареві кораблі ходили до Таршішу з Хурамовими рабами. Раз на три роки приходили таршіські кораблі, що довозили золото та срібло, слонову кість, і мавп та пав.
 For the king had Tarshish-ships sailing with the servants of Hiram: once every three years the Tarshish-ships came back with gold and silver, ivory and monkeys and peacocks.
 ὅτι ναὺς τῷ βασιλεῖ ἐπορεύετο εἰς θαρσις μετὰ τῶν παίδων χιραμ ἅπαξ διὰ τριῶν ἐτῶν ἤρχετο πλοῖα ἐκ θαρσις τῷ βασιλεῖ γέμοντα χρυσοῦ και ἀργυρίου και ὀδόντων ἐλεφαντίνων και πιθήκων
- 22 І став цар Соломон найбільшим від усіх земних царів, щодо багатства та щодо мудрости.
 And King Solomon was greater than all the kings of the earth in wealth and in wisdom.
 και ἐμεγαλύνθη σαλωμων ὑπὲρ πάντας τοὺς βασιλεῖς και πλούτῳ και σοφίᾳ
- 23 І всі земні царі хотіли бачити Соломона, щоб послухати його мудрости, що Бог дав у його серце.
 And all the kings of the earth came to see Solomon and to give ear to his wisdom, which God had put into his heart.
 και πάντες οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ἐζήτουν τὸ πρόσωπον σαλωμων ἀκοῦσαι τῆς σοφίας αὐτοῦ ἧς ἔδωκεν ὁ θεὸς ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ
- 24 І вони приносили кожен свого дара, речі срібні та речі золоті, й одержу, зброю та пахощі, коні та мули, що на рік припадало.
 And everyone took with him an offering, vessels of silver and vessels of gold, and robes, and coats of metal, and spices, and horses and beasts for transport, regularly year by year.
 και αὐτοὶ ἔφερον ἕκαστος τὰ δῶρα αὐτοῦ σκευὴ ἀργυρᾶ και σκευὴ χρυσᾶ και ἱματισμὸν στακτὴν και ἡδύσματα ἵππων και ἡμιόνους τὸ κατ' ἐνιαυτὸν ἐνιαυτόν
- 25 І було в Соломона чотири тисячі кінських жолобів та колесниць, і дванадцять тисяч верхівців, і він порозміщував їх по колесничних містах та при царі в Єрусалимі.
 Solomon had four thousand buildings for his horses and his war-carriages, and twelve thousand horsemen whom he kept, some in the carriage-towns and some with the king in Jerusalem.
 και ἦσαν τῷ σαλωμων τέσσαρες χιλιάδες θήλειαι ἵπποι εἰς ἄρματα και δώδεκα χιλιάδες ἰππέων και ἔθετο αὐτοὺς ἐν πόλεσιν τῶν ἀρμάτων και μετὰ τοῦ βασιλέως ἐν ιερουσαλημ
- 26 І він панував над усіма царями від Річки й аж до краю филистимлян, і аж до єгипетської границі.
 And he was ruler over all the kings from the River to the land of the Philistines, as far as the limit of Egypt.
 και ἦν ἡγοῦμενος πάντων τῶν βασιλέων ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ και ἕως γῆς ἀλλοφύλων και ἕως ὀρίου αἰγύπτου
- 27 І Соломон наскладав в Єрусалимі срібла, мов того каміння, а кедрів наскладав, щодо численности, як сикомори, що в Шефелі!
 The king made silver as common as stones in Jerusalem and cedars like the sycamore-trees of the lowlands in number.
 και ἔδωκεν ὁ βασιλεὺς τὸ χρυσίον και τὸ ἀργύριον ἐν ιερουσαλημ ὡς λίθους και τὰς κέδρους ὡς συκαμίνους τὰς ἐν τῇ πεδινῇ εἰς πλῆθος
- 28 А коней приводили Соломонові з Єгипту та з усіх країв.
 They got horses for Solomon from Egypt and from every land.
 και ἡ ἕξοδος τῶν ἵππων ἐξ αἰγύπτου τῷ σαλωμων και ἐκ πάσης τῆς γῆς

- 29 А решта Соломонових діл, перших та останніх, ото вони описані в історії пророка Натана, і в пророцтві шілояннина Ахіїї, і в видіннях прозорливця Єді на Єровоама, Неватового сина.
Now the rest of the acts of Solomon, first and last, are they not recorded in the history of Nathan the prophet, and in the words of Ahijah the prophet of Shiloh, and in the visions of Iddo the seer about Jeroboam, the son of Nebat?
καὶ οἱ κατάλοιποι λόγοι σαλωμων οἱ πρώτοι καὶ οἱ ἔσχατοι ἰδοὺ γεγραμμένοι ἐπὶ τῶν λόγων ναθαν τοῦ προφήτου καὶ ἐπὶ τῶν λόγων αχια τοῦ σιλωνίτου καὶ ἐν ταῖς ὁράσεσιν ἰωηλ τοῦ ὀρώντος περὶ ἱεροβοαμ υἱοῦ ναβατ
- 30 І царював Соломон в Єрусалимі над усім Ізраїлем сорок літ.
Solomon was king over Israel in Jerusalem for forty years.
καὶ ἐβασίλευσεν σαλωμων ὁ βασιλεὺς ἐπὶ πάντα ἰσραηλ τεσσαράκοντα ἔτη
- 31 І спочив Соломон за своїми батьками, і поховали його в Місті Давида, батька його, а замість нього зацарював син його Рехав'ам.
And Solomon went to rest with his fathers, and was put into the earth in the town of David his father; and Rehoboam his son became king in his place.
καὶ ἐκοιμήθη σαλωμων καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν πόλει δαυιδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ ἐβασίλευσεν ροβοαμ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ
- 1 ¶ І пішов Рехав'ам до Сихему, бо до Сихему зійшовся весь Ізраїль, щоб настановити його царем.
And Rehoboam went to Shechem, where all Israel had come together to make him king.
καὶ ἦλθεν ροβοαμ εἰς συχημ ὅτι εἰς συχημ ἦρχετο πᾶς ἰσραηλ βασιλεῦσαι αὐτόν
- 2 І сталося, як почув це Єровоам, Неватів син, він був в Єгипті, куди втік від царя Соломона, то вернувся Єровоам з Єгипту.
And when Jeroboam, the son of Nebat, had news of it, (for he was in Egypt where he had gone in flight from King Solomon,) he came back from Egypt.
καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ἱεροβοαμ υἱὸς ναβατ καὶ αὐτὸς ἐν αἰγύπτῳ ὡς ἐφυγεν ἀπὸ προσώπου σαλωμων τοῦ βασιλέως καὶ κατέφκησεν ἱεροβοαμ ἐν αἰγύπτῳ καὶ ἀπέστρεψεν ἱεροβοαμ ἐξ αἰγύπτου
- 3 І послали й покликали його. І прийшов Єровоам та весь Ізраїль, і вони говорили до Рехав'ама, кажучи:
And they sent for him; and Jeroboam and all Israel came to Rehoboam and said,
καὶ ἀπέστειλαν καὶ ἐκάλεσαν αὐτόν καὶ ἦλθεν ἱεροβοαμ καὶ πᾶσα ἡ ἐκκλησία ἰσραηλ πρὸς ροβοαμ λέγοντες
- 4 Твій батько вчинив був тяжким наше ярмо, а ти полегши жорстоку роботу батька свого та тяжке його ярмо, що наклав він був на нас, і ми будемо служити тобі.
Your father put a hard yoke on us: if you will make the conditions under which your father kept us down less cruel, and the weight of the yoke he put on us less hard, then we will be your servants.
ὁ πατήρ σου ἐσκήρυνεν τὸν ζυγὸν ἡμῶν καὶ νῦν ἄφες ἀπὸ τῆς δουλείας τοῦ πατρὸς σου τῆς σκληρᾶς καὶ ἀπὸ τοῦ ζυγοῦ αὐτοῦ τοῦ βαρέος οὗ ἔδωκεν ἐφ' ἡμᾶς καὶ δουλεύσομέν σοι
- 5 А він відказав їм: Ідіть ще на три дні, і верніться до мене. І пішов той народ.
And he said to them, Come to me again after three days. So the people went away.
καὶ εἶπεν αὐτοῖς πορεύεσθε ἕως τριῶν ἡμερῶν καὶ ἔρχεσθε πρὸς με καὶ ἀπῆλθεν ὁ λαός
- 6 І радився цар Рехав'ам з старшими, що стояли перед обличчям його батька Соломона, коли він був живий, говорячи: Як ви радите відповісти цьому народові?
Then King Rehoboam took the opinion of the old men who had been with Solomon his father when he was living, and said, In your opinion, what answer am I to give to this people?
καὶ συνήγαγεν ὁ βασιλεὺς ροβοαμ τοὺς πρεσβυτέρους τοὺς ἐστηκότας ἐναντίον σαλωμων τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐν τῷ ζῆν αὐτὸν λέγων πῶς ὑμεῖς βουλευέσθε τοῦ ἀποκριθῆναι τῷ λαῷ τούτῳ λόγον
- 7 І вони говорили йому, кажучи: Якщо ти будеш добрим для цього народу, і зробиш за волею їх, і говоритимеш їм добрі слова, то вони будуть тобі рабами по всі дні.
And they said to him, If you are kind to this people, pleasing them and saying good words to them, then they will be your servants for ever.
καὶ ἐλάλησαν αὐτῷ λέγοντες ἐὰν ἐν τῇ σήμερον γένη εἰς ἀγαθὸν τῷ λαῷ τούτῳ καὶ εὐδοκίᾳς καὶ λαλήσης αὐτοῖς λόγους ἀγαθοῦς καὶ ἔσονται σοι παῖδες πάσας τὰς ἡμέρας
- 8 Та він відкинув пораду старших, що радили йому, і радився з молодиками, що вирости разом із ним, що стояли перед ним.
But he gave no attention to the opinion of the old men, but went to the young men of his generation who were waiting before him.
καὶ κατέλιπεν τὴν βουλὴν τῶν πρεσβυτέρων οἱ συνεβουλεύσαντο αὐτῷ καὶ συνεβουλεύσατο μετὰ τῶν παιδαρίων τῶν συνεκτραφέντων μετ' αὐτοῦ τῶν ἐστηκότων ἐναντίον αὐτοῦ
- 9 І сказав він до них: Що ви радите, і що відповімо цьому народові, який говорив мені, кажучи: Полегши ярмо, яке твій батько наклав був на нас.
And he said to them, What is your opinion? What answer are we to give to this people who have said to me, Make less the weight of the yoke which your father put on us?
καὶ εἶπεν αὐτοῖς τί ὑμεῖς βουλευέσθε καὶ ἀποκριθήσομαι λόγον τῷ λαῷ τούτῳ οἱ ἐλάλησαν πρὸς με λέγοντες ἄνευ ἀπὸ τοῦ ζυγοῦ οὗ ἔδωκεν ὁ πατήρ σου ἐφ' ἡμᾶς

- 10 I говорили з ним ті молодики, що вирости з ним, кажучи: Так скажеш тому народові, що промовляв до тебе, говорячи: Твій батько вчинив був тяжким наше ярмо, а ти дай полегшу нам. Отак скажеш до них: Мій мизинець грубший за стегна мого батька!
 And the young men of his generation said to him, This is the answer to give to the people who came to you saying, Your father put a hard yoke on us, but will you make it less; say to them, My little finger is thicker than my father's body;
 και ἐλάλησαν αὐτῷ τὰ παιδάρια τὰ ἐκτραφέντα μετ' αὐτοῦ οὕτως λαλήσεις τῷ λαῷ τῷ λαλήσαντι πρὸς σέ λέγων ὁ πατήρ σου ἐβάρυνεν τὸν ζυγὸν ἡμῶν καὶ σὺ ἄφες ἀφ' ἡμῶν οὕτως ἔρεῖς ὁ μικρὸς δ' ἀκτυλὸς μου παχύτερος τῆς ὀσφύος τοῦ πατρὸς μου
- 11 A тепер: мій батько наклав був на вас тяжке ярмо, а я добавлю до вашого ярма! Батько мій карав вас бичами, а я битиму скорпіонами...
 If my father put a hard yoke on you, I will make it harder: my father gave you punishment with whips, but I will give you blows with snakes.
 καὶ νῦν ὁ πατήρ μου ἐπαίδευσεν ὑμᾶς ζυγῷ βαρεῖ καὶ ἐγὼ προσθήσω ἐπὶ τὸν ζυγὸν ἡμῶν ὁ πατήρ μου ἐπαίδευσεν ὑμᾶς ἐν μάστιγι καὶ ἐγὼ παιδεύσω ὑμᾶς ἐν σκορπίοις
- 12 ¶ I прийшов Єровоам та весь народ до Рехав'ама третього дня, як цар говорив, кажучи: Верніться до мене третього дня.
 So Jeroboam and all the people came to Rehoboam on the third day, as the king had given orders, saying, Come to me again on the third day.
 καὶ ἦλθεν ιεροβοαμ καὶ πᾶς ὁ λαὸς πρὸς ροβοαμ τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ὡς ἐλάλησεν ὁ βασιλεὺς λέγων ἐπιστρέψατε πρὸς με τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ
- 13 I цар жорстоко відповів їм. I відкинув цар Рехав'ам пораду старших,
 And the king gave them a rough answer. So King Rehoboam gave no attention to the suggestion of the old men,
 καὶ ἀπεκρίθη ὁ βασιλεὺς σκληρὰ καὶ ἐγκατέλιπεν ὁ βασιλεὺς ροβοαμ τὴν βουλὴν τῶν πρεσβυτέρων
- 14 I говорив до них за порадою тих молодиків, кажучи: Мій батько вчинив був тяжким ваше ярмо, а я добавлю до нього! Батько мій карав вас бичами, а я скорпіонами!...
 But gave them the answer put forward by the young men, saying, My father made your yoke hard, but I will make it harder; my father gave you punishment with whips, but I will give it with snakes.
 καὶ ἐλάλησεν πρὸς αὐτοὺς κατὰ τὴν βουλὴν τῶν νεωτέρων λέγων ὁ πατήρ μου ἐβάρυνεν τὸν ζυγὸν ἡμῶν καὶ ἐγὼ προσθήσω ἐπ' αὐτόν ὁ πατήρ μου ἐπαίδευσεν ὑμᾶς ἐν μάστιγι καὶ ἐγὼ παιδεύσω ὑμᾶς ἐν σκορπίοις
- 15 I не послухався цар народу, бо це спричинене було від Бога, щоб справдити Господеві слово Своє, яке Він говорив був через шилоянина Ахійю, Неватового сина.
 So the king did not give ear to the people; for this came about by the purpose of God, so that the Lord might give effect to his word which he had said by Ahijah the Shilonite to Jeroboam, the son of Nebat.
 καὶ οὐκ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς τοῦ λαοῦ ὅτι ἦν μεταστροφή παρὰ τοῦ θεοῦ λέγων ἀνέστησεν κύριος τὸν λόγον αὐτοῦ ὃν ἐλάλησεν ἐν χειρὶ αχια τοῦ σηλωνίτου περὶ ιεροβοαμ υἱοῦ ναβατ
- 16 I побачив увесь Ізраїль, що цар не послухався їх, і народ відповів цареві, кажучи: Яка нам частина в Давиді? I спадщини нема нам у сині Єссея! Усі до наметів своїх, о Ізраїлю! Позна й тепер дім свій, Давиде! I пішов увесь Ізраїль до наметів своїх...
 And when all Israel saw that the king would give no attention to them, the people in answer said to the king, What part have we in David? what is our heritage in the son of Jesse? every man to your tents, O Israel; now see to your house, David. So all Israel went to their tents.
 καὶ παντὸς ἰσραηλ ὅτι οὐκ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς αὐτῶν καὶ ἀπεκρίθη ὁ λαὸς πρὸς τὸν βασιλέα λέγων τίς ἡμῖν μερίς ἐν δαυιδ καὶ κληρονομία ἐν υἱῷ ἰεσσαί εἰς τὰ σκηνώματά σου ἰσραηλ νῦν βλέπε τὸν οἶκόν σου δαυιδ καὶ ἐπορεύθη πᾶς ἰσραηλ εἰς τὰ σκηνώματα αὐτοῦ
- 17 A Ізраїлеві сини, що сиділи в Юдиних містах, то над ними зацарював Рехав'ам.
 But Rehoboam was still king over those of the children of Israel who were living in the towns of Judah.
 καὶ ἄνδρες ἰσραηλ οἱ κατοικοῦντες ἐν πόλεσιν ἰουδα καὶ ἐβασίλευσεν ἐπ' αὐτῶν ροβοαμ
- 18 I послав цар Рехав'ам Гадорама, що був над даниною, та Ізраїлеві сини закидали його камінням, і він помер. А цар Рехав'ам поспішив сісти на колесницю та втекти до Єрусалиму...
 Then Rehoboam sent Adoniram, the overseer of the forced work; and he was stoned to death by all Israel. And King Rehoboam went quickly and got into his carriage to go in flight to Jerusalem.
 καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς ροβοαμ τὸν αδωνираμ τὸν ἐπὶ τοῦ φόρου καὶ ἐλιθοβόλησαν αὐτὸν οἱ υἱοὶ ἰσραηλ λίθοις καὶ ἀπέθανεν καὶ ὁ βασιλεὺς ροβοαμ ἔσπευσεν τοῦ ἀναβῆναι εἰς τὸ ἄρμα τοῦ φυγεῖν εἰς ἱερουσαλημ
- 19 I відпав Ізраїль від Давидового дому, і так є аж до цього дня.
 So Israel was turned away from the family of David to this day.
 καὶ ἠθέτησεν ἰσραηλ ἐν τῷ οἴκῳ δαυιδ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης
- 1 ¶ I прийшов Рехав'ам до Єрусалиму, і зібрав дім Юдин та Веняминів, сто й вісімдесят тисяч вибраних військових, щоб воювати з Ізраїлем, щоб вернути царство Рехав'амові.
 And Rehoboam came to Jerusalem, and got together the men of Judah and Benjamin, a hundred and eighty thousand of his best fighting-men, to make war against Israel and get the kingdom back for Rehoboam.
 καὶ ἦλθεν ροβοαμ εἰς ἱερουσαλημ καὶ ἐξεκκλησίασεν τὸν ἰουδαν καὶ βενιαμιν ἑκατὸν ὀγδοήκοντα χιλιάδας νεανίσκων ποιούντων πόλεμον καὶ ἐπολέμει πρὸς ἰσραηλ τοῦ ἐπιστρέψαι τὴν βασιλείαν τῷ ροβοαμ

- 2 I було Господнє слово до Шемаї, чоловіка Божого, говорячи:
But the word of the Lord came to Shemaiah, the man of God, saying,
 και ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς σαμαϊαν ἄνθρωπον τοῦ θεοῦ λέγων
- 3 Скажи Рехав'амові, Соломонову синові, цареві Юдиному, та всьому Ізраїлеві в Юді та в Веніяміні, говорячи:
Say to Rehoboam, the son of Solomon, king of Judah, and to all Israel in Judah and Benjamin,
 εἰπὸν πρὸς ροβοαμ τὸν τοῦ σαλωμων και πρὸς πάντα ιουδαν και βενιαμιν λέγων
- 4 Так сказав Господь: Не йдїть і не воюйте з своїми братами! Вернїться кожен до дому свого, бо ця рїч сталася від Мене! І вони послухалися Господніх слів, і вернулися з походу на Єровоама.
The Lord has said, You are not to go to war against your brothers: let every man go back to his house, for this thing is my purpose. So they gave ear to the words of the Lord and were turned back from fighting against Jeroboam.
 τάδε λέγει κύριος οὐκ ἀναβήσεσθε και οὐ πολεμήσετε πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν ἀποστρέφετε ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ὅτι παρ' ἐμοῦ ἐγένετο τὸ ῥῆμα τοῦτο και ἐπήκουσαν τοῦ λόγου κυρίου και ἀπεστράφησαν τοῦ μὴ πορευθῆναι ἐπὶ ιεροβοαμ
- 5 І осївся Рехав'ам в Єрусалимі, і побудував твердинні міста в Юді.
Now Rehoboam kept in Jerusalem, building walled towns in Judah.
 και κατέκτισεν ροβοαμ εἰς ιερουσαλημ και ἔκοδόμησεν πόλεις τειχήρεις ἐν τῇ ιουδαίᾳ
- 6 І збудував він Вїфлєсма, і Етама, і Текою,
He was the builder of Beth-lehem and Etam and Tekoa
 και ἔκοδόμησεν τὴν βαιθλεεμ και τὴν αιταμ και τὴν θεκωε
- 7 і Бет-Цура, і Сохо, і Адуллама,
And Beth-zur and Soco and Adullam
 και τὴν βαιθσουρα και τὴν σοκχωθ και τὴν οδολλαμ
- 8 і Гата, і Марешу, і Зїфа,
And Gath and Mareshah and Ziph
 και τὴν γεθ και τὴν μαρισαν και τὴν ζιφ
- 9 і Адораїма, і Ляхїша, і Азеку,
And Adoraim and Lachish and Azekah
 και τὴν αδωραим και τὴν λαχис και τὴν азика
- 10 і Цор'у, і Аїялона, і Хеврона, що в Юді та в Веніяміні, міста твердинні.
And Zorah and Aijalon and Hebron, walled towns in Judah and Benjamin.
 και τὴν сарсаα και τὴν αιαλων και τὴν хевρων ἣ ἔστιν τοῦ ιουδα και βενιαμιν πόλεις τειχήρεις
- 11 І зміцнив він ті твердині, і дав у них начальників, і запаси, і оливи, і вина,
And he made the walled towns strong, and he put captains in them and stores of food, oil, and wine.
 και ὠχύρωσεν αὐτὰς τείχεσιν και ἔδωκεν ἐν αὐταῖς ἡγουμένους και παραθέσεις βρωμάτων ἔλαιον και οἶνον
- 12 а до кожного окремого міста великі щити та ратища, і дуже сильно їх позміцнював. І був його Юда та Веніямин.
And in every town he put stores of body-covers and spears, and made them very strong. And Judah and Benjamin were his.
 κατὰ πόλιν και κατὰ πόλιν θυρεοὺς και δόρατα και κατίσχυσεν αὐτὰς εἰς πλῆθος σφόδρα και ἦσαν αὐτῷ ιουδα και βενιαμιν
- 13 ¶ А священники та Левити, що були в усьому Ізраїлі, зїбралися до нього з усієї їхньої границі.
And the priests and Levites who were in all Israel came together to him from every part of their country.
 και οἱ ιερεῖς και οἱ λευῖται οἱ ἦσαν ἐν παντὶ ισραηλ συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν ἐκ πάντων τῶν ὁρίων
- 14 Бо Левити кидали пасовиська свої та власність свою, і приходили до Юди та до Єрусалиму, бо Єровоам та сини його усунули їх від священничого служіння Господеві,
For the Levites gave up their living-places and their property, and came to Judah and Jerusalem; for Jeroboam and his sons had sent them away, not letting them be priests to the Lord;
 ὅτι ἐγκατέλιπον οἱ λευῖται τὰ σκηνώματα τῆς κατασχέσεως αὐτῶν και ἐπορευθῆσαν πρὸς ιουδαν εἰς ιερουσαλημ ὅτι ἐξέβαλεν αὐτοὺς ιεροβοαμ και οἱ υἱοὶ αὐτοῦ τοῦ μὴ λειτουργεῖν κυρίῳ

- 15 і понаставляли собі священників для пагірків та демонів, та для тельців, що він понароблював.
And he himself made priests for the high places, and for the images of he-goats and oxen which he had made.
 και κατέστησεν αὐτῷ ἱερεῖς τῶν ὑψηλῶν καὶ τοῖς εἰδώλοις καὶ τοῖς ματαίοις καὶ τοῖς μόσχους ἃ ἐποίησεν ἱεροβοαμ
- 16 А за ними, зо всіх Ізраїлевих племен ті, що віддавали своє серце шукати Господа, Бога Ізраїля, приходили до Єрусалиму приносити жертви Господеві, Богові батьків своїх.
And after them, from all the tribes of Israel, all those whose hearts were fixed and true to the Lord, the God of Israel, came to Jerusalem to make offerings to the Lord, the God of their fathers.
 και ἐξέβαλεν αὐτοὺς ἀπὸ φυλῶν ἰσραηλ οἱ ἔδωκαν καρδίαν αὐτῶν τοῦ ζητῆσαι κύριον θεὸν ἰσραηλ καὶ ἦλθον εἰς ἱερουσαλημ θῦσαι κυρίῳ θεῷ τῶν πατέρων αὐτῶν
- 17 І зміцнили вони Юдине царство, і підсилили Рехав'ама, Соломонового сина, на три роки, бо вони ходили три роки дорогою Давида та Соломона.
So they went on increasing the power of the kingdom of Judah, and made Rehoboam, the son of Solomon, strong for three years; and for three years they went in the ways of David and Solomon.
 και κατίσχυσαν τὴν βασιλείαν ἰουδα καὶ κατίσχυσαν ροβοαμ τὸν τοῦ σαλωμων εἰς ἔτη τρία ὅτι ἐπορεύθη ἐν ταῖς ὁδοῖς δαυιδ καὶ σαλωμων ἔτη τρία
- 18 І взяв собі Рехав'ам жінку Махалат, дочку Єрімота, Давидового сина, та Авихаїл, дочку Еліава, Ісасвого сина.
And Rehoboam took as his wife Mahalath, the daughter of Jerimoth, the son of David and of Abihail, the daughter of Eliab, the son of Jesse;
 και ἔλαβεν αὐτῷ ροβοαμ γυναῖκα τὴν μολλαθ θυγατέρα ἱεριμουθ υἱοῦ δαυιδ αβιαιαν θυγατέρα ελιαβ τοῦ ἰεσσαί
- 19 І вона породила йому синів: Єуша, і Шемарію, Загама.
And she had sons by him, Jeush, Shemariah, and Zaham.
 και ἔτεκεν αὐτῷ υἱοὺς τὸν ἰαουσ καὶ τὸν σαμαριαν καὶ τὸν ρολλαμ
- 20 А по ній він узяв Мааху, дочку Авесалому, і вона породила йому Авійю, і Аттяя, і Зізу, і Шеломіта.
And after her he took Maacah, the daughter of Absalom; and she had Abijah and Attai and Ziza and Shelomith by him.
 και μετὰ ταῦτα ἔλαβεν αὐτῷ τὴν μααχα θυγατέρα αβεσσαλωμ καὶ ἔτεκεν αὐτῷ τὸν αβια καὶ τὸν ιεθθι καὶ τὸν ζιζα καὶ τὸν εμμοθ
- 21 І покохав Рехав'ам Мааху, Авесалому дочку, над усіх жінок своїх та наложниць своїх, бо він узяв вісімнадцять жінок та шістьдесят наложниць, і породив двадцять і вісім синів та шістдесят дочок.
Maacah, the daughter of Absalom, was dearer to Rehoboam than all his wives and his servant-wives: (for he had eighteen wives and sixty servant-wives, and was the father of twenty-eight sons and sixty daughters.)
 και ἠγάπησεν ροβοαμ τὴν μααχαν θυγατέρα αβεσσαλωμ ὑπὲρ πάσας τὰς γυναῖκας αὐτοῦ καὶ τὰς παλλακὰς αὐτοῦ ὅτι γυναῖκας δέκα ὀκτὼ εἶχεν καὶ παλλακὰς τριάκοντα καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς εἴκοσι ὀκτὼ καὶ θυγατέρας ἑξήκοντα
- 22 А за голову Рехав'ам поставив Авійю, Маахиного сина, за володаря серед братів його, бо він хотів настановити його царем.
Rehoboam made Abijah, the son of Maacah, chief and ruler among his brothers, for it was his purpose to make him king.
 και κατέστησεν εἰς ἄρχοντα ροβοαμ τὸν αβια τὸν τῆς μααχα εἰς ἠγούμενον ἐν τοῖς ἀδελφοῖς αὐτοῦ ὅτι βασιλεύσει διενεοῖτο αὐτόν
- 23 І мудро він чинив, і порозсилав усіх синів своїх до всіх країв Юди й Веніямина, до всіх твердинних міст, і дав їм багато утримання, і підшукав їм багато жінок.
And in his wisdom he had his sons stationed in every walled town through all the lands of Judah and Benjamin; and he gave them a great store of food, and took wives for them.
 και ἠόξήθη παρὰ πάντας τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ ἐν πάσιν τοῖς ὀρίοις ἰουδα καὶ βενιαμιν καὶ ἐν ταῖς πόλεσιν ταῖς ὄχυραῖς καὶ ἔδωκεν αὐταῖς τροφὰς πλῆθος πολὺ καὶ ἠτήσατο πλῆθος γυναικῶν
- 1 ¶ І сталося, як зміцніло Рехав'амове царство й став він сильний, то покинув він, і ввесь Ізраїль із ним, Господнього Закона.
Now when Rehoboam's position as king had been made certain, and he was strong, he gave up the law of the Lord, and all Israel with him.
 και ἐγένετο ὡς ἠτοιμάσθη ἡ βασιλεία ροβοαμ καὶ ὡς κατεκρατήθη ἐγκατέλιπεν τὰς ἐντολὰς κυρίου καὶ πᾶς ἰσραηλ μετ' αὐτοῦ
- 2 І сталося п'ятого року царя Рехав'ама, пішов Шишак, єгипетський цар, на Єрусалим, бо вони спроневірилися Господеві,
Now in the fifth year of King Rehoboam, Shishak, king of Egypt, came up against Jerusalem, because of their sin against the Lord,
 και ἐγένετο ἐν τῷ πέμπτῳ ἔτει τῆς βασιλείας ροβοαμ ἀνέβη σουσακιμ βασιλεὺς αἰγύπτου ἐπὶ ἱερουσαλημ ὅτι ἤμαρτον ἐναντίον κυρίου
- 3 з тисячею й двомастами колесниць та з шістьдесятьма тисячами верхівців: і не було числа для народу, що прийшов із ним з Єгипту, лівіанам, суккійянам та кушанам.
With twelve hundred war-carriages and sixty thousand horsemen: and the people who came with him out of Egypt were more than might be numbered: Lubim and Sukkiim and Ethiopians.
 ἐν χιλίοις καὶ διακοσίοις ἄρμασιν καὶ ἑξήκοντα χιλιάσιν ἵππων καὶ οὐκ ἦν ἀριθμὸς τοῦ πλῆθους τοῦ ἐλθόντος μετ' αὐτοῦ ἐξ αἰγύπτου λίβυες τρωγλοδῦται καὶ αἰθίοπες
- 4 І здобув він твердинні міста, що в Юді, і прийшов аж до Єрусалиму.
And he took the walled towns of Judah, and came as far as Jerusalem.
 και κατεκράτησαν τῶν πόλεων τῶν ὄχυρῶν αἱ ἦσαν ἐν ἰουδα καὶ ἦλθεν εἰς ἱερουσαλημ

- 5 А пророк Шемаїа прийшов до Рехав'ама та Юдиних зверхників, що зібралися до Єрусалиму, утікаючи перед Шішаком, та й сказав до них: Так сказав Господь: Ви залишили Мене, а т ому Я залишив вас і видав у Шішакову руку!
Now Shemaiah the prophet came to Rehoboam and the chiefs of Judah, who had come together in Jerusalem because of Shishak, and said to them, The Lord has said, Because you have given me up, I have given you up into the hands of Shishak.
καὶ σαμιαῖος ὁ προφήτης ἦλθεν πρὸς ροβοάμ καὶ πρὸς τοὺς ἄρχοντας ἰουδα τοὺς συναχθέντας εἰς ἱερουσαλήμ ἀπὸ προσώπου σουσακιμ καὶ εἶπεν αὐτοῖς οὕτως εἶπεν κύριος ὑμεῖς ἐγκατέλιπέτε με καὶ γὰρ ἐγκαταλείψω ὑμᾶς ἐν χειρὶ σουσακιμ
- 6 І впокорилися Ізраїлеві зверхники та цар і сказали: Справедливий Господь!
Then the chiefs of Israel and the king made themselves low and said, The Lord is upright.
καὶ ἠσχύνθησαν οἱ ἄρχοντες ἰσραηλ καὶ ὁ βασιλεὺς καὶ εἶπαν δίκαιος ὁ κύριος
- 7 А коли Господь побачив, що вони впокорилися, то було Господнє слово до Шемаї, говорячи: Упокорилися вони, не нищитиму їх, але дам їм трохи людей на порятунок, і не виллється гнів Мій на Єрусалим через Шішака.
And the Lord, seeing that they had made themselves low, said to Shemaiah, They have made themselves low: I will not send destruction on them, but in a short time I will give them salvation, and will not let loose my wrath on Jerusalem by the hand of Shishak.
καὶ ἐν τῷ ἰδεῖν κύριον ὅτι ἐνετράπησαν καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς σαμιαῖαν λέγων ἐνετράπησαν οὐ καταφθερῶ αὐτούς καὶ δώσω αὐτούς ὡς μικρὸν εἰς σωτηρίαν καὶ οὐ μὴ στάξῃ ὁ θυμὸς μου ἐν ἱερουσαλήμ
- 8 Бо вони стануть йому за рабів, та й пізнають тоді службу Мені та службу царствам земним.
But still they will become his servants, so that they may see how different my yoke is from the yoke of the kingdoms of the lands.
ὅτι ἔσονται εἰς παῖδας καὶ γνώσονται τὴν δουλείαν μου καὶ τὴν δουλείαν τῆς βασιλείας τῆς γῆς
- 9 І вийшов Шішак, єгипетський цар, на Єрусалим, і забрав скарби Господнього дому та скарби дому царевого, і все позабирав. І забрав він золоті щити, що Соломон поробив був.
So Shishak, king of Egypt, came up against Jerusalem and took away all the stored wealth of the house of the Lord and the king's house: he took everything away, and with the rest the gold body-covers which Solomon had made.
καὶ ἀνέβη σουσακιμ βασιλεὺς αἰγύπτου καὶ ἔλαβεν τοὺς θησαυροὺς τοὺς ἐν οἴκῳ κυρίου καὶ τοὺς θησαυροὺς τοὺς ἐν οἴκῳ τοῦ βασιλέως τὰ πάντα ἔλαβεν καὶ ἔλαβεν τοὺς θυρεοὺς τοὺς χρυσοῦς οὓς ἐποίησεν σαλωμων
- 10 А цар Рехав'ам поробив замість них мідяні щити, і склав їх на руки зверхника сторожів, що стерегли вхід до царського дому.
And in their place King Rehoboam had other body-covers made of brass and gave them into the care of the captains of the armed men who were stationed at the door of the king's house.
καὶ ἐποίησεν ροβοάμ θυρεοὺς χαλκοῦς ἀντ' αὐτῶν καὶ κατέστησεν ἐπ' αὐτὸν σουσακιμ ἄρχοντας παρατρεχόντων τοὺς φυλάσσοντας τὸν πυλῶνα τοῦ βασιλέως
- 11 І бувало, як тільки цар ішов до Господнього дому, приходили бігуни, та й носили їх, а потім вертали їх до комори бігунів.
And whenever the king went into the house of the Lord, the armed men went with him taking the body-covers, and then took them back to their room.
καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἰσελθεῖν τὸν βασιλέα εἰς οἶκον κυρίου εἰσελορευόντο οἱ φυλάσσοντες καὶ οἱ παρατρέχοντες καὶ οἱ ἐπιστρέφοντες εἰς ἀπάντησιν τῶν παρατρεχόντων
- 12 А коли він впокорився, то відвернувся від нього Господній гнів, і не знищив його аж до вигублення. Та й у Юдеї були ще справи добрі.
And when he made himself low, the wrath of the Lord was turned back from him, and complete destruction did not come on him, for there was still some good in Judah.
καὶ ἐν τῷ ἐντραπήναι αὐτὸν ἀπεστράφη ἀπ' αὐτοῦ ὀργὴ κυρίου καὶ οὐκ εἰς καταφθορὰν εἰς τέλος καὶ γὰρ ἐν ἰουδα ἦσαν λόγοι ἀγαθοί
- 13 ¶ І зміцнився цар Рехав'ам в Єрусалимі й царював. А Рехав'ам був віку сорока й одного року, коли зацарював, і царював він сімнадцять літ в Єрусалимі, у тому місті, яке вибрав Господь зо всіх Ізраїлевих племен, щоб покласти там Своє Ім'ення. А ім'я його матері аммонітка Наама.
So King Rehoboam made himself strong in Jerusalem and was ruling there. Rehoboam was forty-one years old when he became king, and he was ruling for seventeen years in Jerusalem, the town which the Lord had made his out of all the tribes of Israel, to put his name there; and his mother's name was Naamah, an Ammonite woman.
καὶ κατίσχυσεν ροβοάμ ἐν ἱερουσαλήμ καὶ ἐβασίλευσεν καὶ τεσσαράκοντα καὶ ἐνὸς ἐτῶν ροβοάμ ἐν τῷ βασιλεύσει αὐτὸν καὶ ἑπτακαίδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλήμ ἐν τῇ πόλει ἣ ἐξελέξατο κύριος ἐπονομάσαι τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐκεῖ ἐκ πασῶν φυλῶν υἰῶν ἰσραηλ καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ νοομα ἢ αμμανίτις
- 14 І робив він лихе, бо не схиляв свого серця, щоб звертатися до Господа.
And he did evil because his heart was not true to the Lord.
καὶ ἐποίησεν τὸ πονηρὸν ὅτι οὐ κατεύθυνεν τὴν καρδίαν αὐτοῦ ἐκζητῆσαι τὸν κύριον
- 15 А Рехав'амові діла, перші й останні, ото вони описані в історії пророка Шемаїа та прозорливця Іддо: Родословні книги. І точилися війни поміж Рехав'амом та Єровоамом по всі дні.
Now the acts of Rehoboam, first and last, are they not recorded in the words of Shemaiah the prophet and Iddo the seer? And there were wars between Rehoboam and Jeroboam all their days.
καὶ λόγοι ροβοάμ οἱ πρῶτοι καὶ οἱ ἔσχατοι οὐκ ἰδοῦ γεγραμμένοι ἐν τοῖς λόγοις σαμιαῖα τοῦ προφήτου καὶ ἰδδοῦ τοῦ ὀράντος καὶ πράξεις αὐτοῦ καὶ ἐπολέμει ροβοάμ τὸν ἱεροβοάμ πάσας τὰς ἡμέρας

- 16 I спочив Рехав'ам зо своїми батьками, і був він похований у Давидовому Місті, а замість нього зацарював його син Авійя.
And Rehoboam went to rest with his fathers, and was put into the earth in the town of David; and Abijah his son became king in his place.
καὶ ἀπέθανεν ροβοαμ καὶ ἐτάφη μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ καὶ ἐτάφη ἐν πόλει δαυιδ καὶ ἐβασίλευσεν αβια υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ
- 1 ¶ Вісімнадцятого року царя Єровоама та зацарював Авійя над Юдою.
In the eighteenth year of King Jeroboam, Abijah became king over Judah.
ἐν τῷ ὀκτωκαιδεκάτῳ ἔτει τῆς βασιλείας ιεροβοαμ ἐβασίλευσεν αβια ἐπὶ ιουδαν
- 2 Три роки царював він в Єрусалимі. А ім'я його матері Міхая, дочка Урїїла з Гів'ї. І війна точилася між Авійєю та між Єровоамом.
He was king in Jerusalem for three years; his mother's name was Maacah, the daughter of Uriel of Gibeah. And there was war between Abijah and Jeroboam.
ἔτη τρία ἐβασίλευσεν ἐν ιερουσαλημ καὶ ὄνομα τῆ μητρὶ αὐτοῦ μααχα θυγάτηρ ουρηηλ ἀπὸ γαβαων καὶ πόλεμος ἦν ἀνὰ μέσον αβια καὶ ἀνὰ μέσον ιεροβοαμ
- 3 І зачав Авійя війну з військом хоробрих вояків, чотири сотні тисяч вибраних мужів, а Єровоам приготувався до війни з ним з вісьмома сотнями тисяч вибраних мужів, хоробрих вояків.
And Abijah went out to the fight with an army of men of war, four hundred thousand of his best men; and Jeroboam put his forces in line against him, eight hundred thousand of his best men of war.
καὶ παρετάξατο αβια τὸν πόλεμον ἐν δυνάμει πολεμισταῖς δυνάμεως τετρακοσῖαις χιλιάσιν ἀνδρῶν δυνατῶν καὶ ιεροβοαμ παρετάξατο πρὸς αὐτὸν πόλεμον ἐν ὀκτακοσῖαις χιλιάσιν δυνατοὶ πολεμιστοὶ δυνάμεως
- 4 І встав Авійя з-над гори Цемараїм, що в Єфремових горах, та й сказав: Послухайте мене, Єровоаме, та ввесь Ізраїлю!
And Abijah took up his position on Mount Zemaraim, in the hill-country of Ephraim, and said, Give ear to me, O Jeroboam and all Israel:
καὶ ἀνέστη αβια ἀπὸ τοῦ ὄρους σομορων ὃ ἐστὶν ἐν τῷ ὄρει εφραιμ καὶ εἶπεν ἀκούσατε ιεροβοαμ καὶ πᾶς ισραηλ
- 5 Чи ж не вам знати, що Господь, Бог Ізраїлів, дав Давидові царство над Ізраїлем навіки, йому та синам його, соляною умовою?
Is it not clear to you that the Lord, the God of Israel, gave the rule over Israel to David and to his sons for ever, by an agreement made with salt?
οὐχ ὑμῖν γνῶναι ὅτι κύριος ὁ θεὸς ισραηλ ἔδωκεν βασιλείαν ἐπὶ τὸν ισραηλ εἰς τὸν αἰῶνα τῷ δαυιδ καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ διαθήκην ἀλάς
- 6 Та встав Єровоам, Неватів син, раб Соломона, Давидового сина, і збунтувався на пана свого.
But Jeroboam, the son of Nebat, the servant of Solomon, the son of David, took up arms against his lord.
καὶ ἀνέστη ιεροβοαμ ὁ τοῦ ναβατ ὁ παῖς σαλωμων τοῦ δαυιδ καὶ ἀπέστη ἀπὸ τοῦ κυρίου αὐτοῦ
- 7 І зібралися до нього люди пусті, нікчемні, і стали міцніші від Рехав'ама, Соломонового сина. А Рехав'ам був юнак та м'якосердий, і не був сильним проти них.
And certain foolish and good-for-nothing men were joined with him, and made themselves strong against Rehoboam, the son of Solomon, when he was young and untested and not able to keep them back.
καὶ συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν ἄνδρες λοιμοὶ υἱοὶ παράνομοι καὶ ἀντέστη πρὸς ροβοαμ τὸν τοῦ σαλωμων καὶ ροβοαμ ἦν νεώτερος καὶ δειλὸς τῆ καρδίᾳ καὶ οὐκ ἀντέστη κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ
- 8 А тепер ви говорите, щоб бути сильними проти Господнього царства в руці Давидових синів, а вас велика кількість, і з вами золоті тельці, яких Єровоам понароблював вам за богів.
And now it is your purpose to put yourselves against the authority which the Lord has put into the hands of the sons of David, and you are a very great number, and you have with you the gold oxen which Jeroboam made to be your gods.
καὶ νῦν λέγετε ὑμεῖς ἀντιστῆναι κατὰ πρόσωπον βασιλείας κυρίου διὰ χειρὸς υἱῶν δαυιδ καὶ ὑμεῖς πλῆθος πολὺ καὶ μεθ' ὑμῶν μόσχοι χρυσοὶ οὓς ἐποίησεν ὑμῖν ιεροβοαμ εἰς θεοὺς
- 9 Чи ж ви не повиганяли Господніх священиків, Ааронових синів, та Левитів? І понаставляли ви собі священиків, як ставлять народи цих країв, кожен, хто прийде, щоб посвятитися м олодим бичком та сімома баранами, то стає священиком для того, що не є Богом.
And after driving out the priests of the Lord, the sons of Aaron and the Levites, have you not made priests for yourselves as the people of other lands do? so that anyone who comes to make himself priest by offering an ox or seven sheep, may be a priest of those who are no gods.
ἢ οὐκ ἐξεβάλετε τοὺς ἱερεῖς κυρίου τοὺς υἱοὺς ααρων καὶ τοὺς λευίτας καὶ ἐποιήσατε ἑαυτοῖς ἱερεῖς ἐκ τοῦ λαοῦ τῆς γῆς πᾶς ὁ προσπορευόμενος πληρῶσαι τὰς χεῖρας ἐν μόσχῳ ἐκ βοῶν καὶ κριοῖς ἐπὶ τὰ καὶ ἐγένετο εἰς ἱερεῖα τῷ μὴ ὄντι θεῷ
- 10 А ми, Бог наш Господь, і ми не полишили Його, а наші священики, що служать Господеві, це Ааронові сини, а Левити при службі.
But as for us, the Lord is our God, and we have not been turned away from him; we have priests who do the work of the Lord, even the sons of Aaron and the Levites in their places;
καὶ ἡμεῖς κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν οὐκ ἐγκατελίπομεν καὶ οἱ ἱερεῖς αὐτοῦ λειτουργοῦσιν τῷ κυρίῳ οἱ υἱοὶ ααρων καὶ οἱ λευῖται ἐν ταῖς ἑφημερίαις αὐτῶν

- 11 I ми приносимо Господеві цілопалення кожного ранку та кожного вечора, і запашне кадило, і укладання хліба на чистому столі, і золотий свічник та лямпади його, щоб запалювати кожного вечора, бо ми стережемо службу Господа, нашого Бога, а ви полишили Його!
 By whom burned offerings and perfumes are sent up in smoke before the Lord every morning and every evening; and they put out the holy bread on its table and the gold support for the lights with its lights burning every evening; for we keep the orders given to us by the Lord our God, but you have gone away from him.
 θυμῶσιν τῷ κυρίῳ ὀλοκαυτώματα πρωὶ καὶ δεῖλης καὶ θυμίαμα συνθέσεως καὶ προθέσεις ἄρτων ἐπὶ τῆς τραπέζης τῆς καθαρᾶς καὶ ἡ λυχνία ἡ χρυσεὴ καὶ οἱ λυχνιοὶ τῆς καύσεως ἀνάψαι δεῖλης ὅτι φυλάσσομεν ἡμεῖς τὰς φυλακὰς κυρίου τοῦ θεοῦ τῶν πατέρων ἡμῶν καὶ ὑμεῖς ἐγκατελίπετε αὐτόν
- 12 I ось з нами на чолі Бог, і священники Його, і голосні сурми, щоб сурмити на вас. Ізраїлеві сини, не воюйте з Господом, Богом вашим, бо вам не поведеться!
 And now God is with us at our head, and his priests with their loud horns sounding against you. O children of Israel, do not make war on the Lord, the God of your fathers, for it will not go well for you.
 καὶ ἰδοὺ μεθ' ἡμῶν ἐν ἀρχῇ κύριος καὶ οἱ ἱερεῖς αὐτοῦ καὶ αἱ σάλπιγγες τῆς σημασίας τοῦ σημαίνειν ἐφ' ὑμᾶς οἱ υἱοὶ τοῦ ἰσραὴλ πολεμήσετε πρὸς κύριον θεὸν τῶν πατέρων ἡμῶν ὅτι οὐκ εὐδοθήσεται ὑμῖν
- 13 ¶ A Єровоам вирядив засідку, щоб пішла позад них, і були вони перед Юдою, а засідка позад них.
 But Jeroboam had put some of his men to make a surprise attack on them from the back, so some were facing Judah and others were stationed secretly at their back.
 καὶ ἱεροβοὰμ ἀπέστρεψεν τὸ ἐνεδρὸν ἔλθεῖν αὐτῶν ἐκ τῶν ὀπισθεν καὶ ἐγένετο ἐμπροσθεν ἰουδα καὶ τὸ ἐνεδρὸν ἐκ τῶν ὀπισθεν
- 14 I обернулися юдеї, аж ось у них бії спереду та ззаду! І кликали вони до Господа, а священники сурмили в сурми...
 And Judah, turning their faces, saw that they were being attacked in front and at the back; and they gave a cry for help to the Lord, while the priests were sounding their horns.
 καὶ ἀπέστρεψεν ἰουδας καὶ ἰδοὺ αὐτοῖς ὁ πόλεμος ἐκ τῶν ἐμπροσθεν καὶ ἐκ τῶν ὀπισθεν καὶ ἐβόησαν πρὸς κύριον καὶ οἱ ἱερεῖς ἐσάλπισαν ταῖς σάλπιγγιν
- 15 I закричали юдеї. І сталося, як юдеї закричали, то Бог ударив Єровоама та всього Ізраїля перед Авійєю та перед Юдою.
 And the men of Judah gave a loud cry; and at their cry, God put fear into Jeroboam and all Israel before Abijah and Judah.
 καὶ ἐβόησαν ἄνδρες ἰουδα καὶ ἐγένετο ἐν τῷ βοᾷν ἄνδρας ἰουδα καὶ κύριος ἐπάταξεν τὸν ἱεροβοὰμ καὶ τὸν ἰσραὴλ ἐναντίον αβια καὶ ἰουδα
- 16 I повтікали ізраїльтяни перед Юдою, і Бог дав їм в їхню руку.
 And the children of Israel went in flight before Judah, and God gave them up into their hands.
 καὶ ἐφύγον οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ἀπὸ προσώπου ἰουδα καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς κύριος εἰς τὰς χεῖρας αὐτῶν
- 17 I вдарили в них Авійя та народ його великою поразою, і попадали трупи з Ізраїля, п'ять сотень тисяч вибраних мужів!
 And Abijah and his people put them to death with great destruction: five hundred thousand of the best of Israel were put to the sword.
 καὶ ἐπάταξεν ἐν αὐτοῖς αβια καὶ ὁ λαὸς αὐτοῦ πληρὴν μεγάλην καὶ ἔπεσον τραυματῖαι ἀπὸ ἰσραὴλ πεντακόσιοι χιλιάδες ἄνδρες δυνατοί
- 18 I впокорилися Ізраїлеві сини того часу, а Юдині сини зміцніли, бо опиралися на Господа, Бога їхніх батьків.
 So at that time the children of Israel were overcome, and the children of Judah got the better of them, because they put their faith in the Lord, the God of their fathers.
 καὶ ἐταπεινώθησαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ καὶ κατίσχυσαν οἱ υἱοὶ ἰουδα ὅτι ἤλπισαν ἐπὶ κύριον θεὸν τῶν πατέρων αὐτῶν
- 19 I гнався Авійя за Єровоамом, і здобув від нього міста: Бет-Ел та залежні його міста, і Єшану та залежні її міста, і Ефрон та залежні його міста.
 And Abijah went after Jeroboam and took some of his towns, Beth-el with its small towns and Jeshanah with its small towns and Ephron with its small towns.
 καὶ κατεδίωξεν αβια ὀπίσω ἱεροβοὰμ καὶ προκατέλαβετο παρ' αὐτοῦ πόλεις τὴν βαιθηλ καὶ τὰς κόμας αὐτῆς καὶ τὴν ἰσανα καὶ τὰς κόμας αὐτῆς καὶ τὴν εφρων καὶ τὰς κόμας αὐτῆς
- 20 I Єровоам не затримав сили вже за днів Авійї. І вдарив його Господь, і він помер.
 And Jeroboam did not get back his power again in the life-time of Abijah; and the Lord sent death on him.
 καὶ οὐκ ἔσχεν ἰσχὸν ἱεροβοὰμ ἔτι πάσας τὰς ἡμέρας αβια καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν κύριος καὶ ἐτελεύτησεν
- 21 I зміцнився Авійя, і взяв собі чотирнадцять жінок, і породив двадцять і двос синів та шістнадцятеро дочок.
 But Abijah became great, and had fourteen wives, and became the father of twenty-two sons and sixteen daughters.
 καὶ κατίσχυσεν αβια καὶ ἔλαβεν ἑαυτῷ γυναῖκας δέκα τέσσαρας καὶ ἐγέννησεν υἱοὺς εἴκοσι δύο καὶ θυγατέρας δέκα ἕξ
- 22 А решта Авійєвих діл, і дороги його та слова його описані в історії пророка Ідо.
 And the rest of the acts of Abijah, and his ways and his sayings, are recorded in the account of the prophet Iddo.
 καὶ οἱ λοιποὶ λόγοι αβια καὶ αἱ πράξεις αὐτοῦ καὶ οἱ λόγοι αὐτοῦ γεγραμμένοι ἐπὶ βιβλίῳ τοῦ προφήτου ἰδδο
- 1 ¶ (13-23) I спочив Авійя зо своїми батьками, і поховали його в Давидовому Місті, а замість нього зацарював син його Аса. За його днів заспокоївся Край на десять літ.
 So Abijah went to rest with his fathers, and they put him into the earth in the town of David, and Asa his son became king in his place; in his time the land was quiet for ten years.
 καὶ ἐποίησεν τὸ καλὸν καὶ τὸ εὐθὲς ἐνώπιον κυρίου θεοῦ αὐτοῦ

- 2 (14-1) I ροβιv Аса добре та вгодне в очах Господа, Бога свого.
And Asa did what was good and right in the eyes of the Lord his God;
 και ἀπέστησεν τὰ θουσιαστήρια τῶν ἀλλοτρίων και τὰ ὕψηλά και συνέτριψεν τὰς στήλας και ἐξέκοψεν τὰ ἄλση
- 3 (14-2) I повсував він жертівники чужих богів та пагірки, і порозбивав камінні стовпи для божків, і постинав святі дерева.
For he took away the altars of strange gods and the high places, and had the upright stones broken and the wood pillars cut down;
 και εἶπεν τῷ ιουδα ἐκζητῆσαι τὸν κύριον θεὸν τῶν πατέρων αὐτῶν και ποιῆσαι τὸν νόμον και τὰς ἐντολάς
- 4 (14-3) I наказав він Юді звертатися до Господа, Бога батьків своїх, і виконувати Його Закона та заповідь.
And he made Judah go after the Lord, the God of their fathers, and keep his laws and his orders.
 και ἀπέστησεν ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων ιουδα τὰ θουσιαστήρια και τὰ εἶδωλα και εἰρήνευσεν
- 5 (14-4) I повсував він зо всіх Юдиних міст пагірки та подоби сонця. I заспокоїлося царство при ньому.
And he took away the high places and the sun-images from all the towns of Judah; and the kingdom was quiet under his rule.
 πόλεις τευχῆρεις ἐν γῆ ιουδα ὅτι εἰρήνευσεν ἡ γῆ και οὐκ ἦν αὐτῷ πόλεμος ἐν τοῖς ἔτεσιν τούτοις ὅτι κατέπαυσεν αὐτῷ κύριος
- 6 (14-5) I побудував він твердинні міста в Юді, бо заспокоївся Край, і не було на нього війни за тих років, бо Господь дав йому мир.
He made walled towns in Judah, for the land was quiet and there were no wars in those years, because the Lord had given him rest.
 και εἶπεν τῷ ιουδα οἰκοδομήσωμεν τὰς πόλεις ταύτας και ποιήσωμεν τεῖχη και πύργους και πύλας και μοχλοὺς ἐν ᾧ τῆς γῆς κυριεύσομεν ὅτι καθὼς ἐξεζητήσαμεν κύριον θεὸν ἡμῶν ἐξεζήτησεν ἡμᾶς και κατέπαυσεν ἡμᾶς κυκλόθεν και εὐδόωσεν ἡμῖν
- 7 (14-6) I сказав він до Юди: Побудуймо ці міста, й оточимо муром та баштами, ворітьми та засувами. Ще він, цей Край, наш, бо зверталися ми до Господа, нашого Бога. Зверталися ми , і Він дав нам мир навколо. I побудували, і їм щастило.
He said to Judah, Let us make these towns, building walls round them with towers and doors and locks. The land is still ours, because we have been true to the Lord our God; we have been true to him and he has given us rest on every side. So they went on building and all went well for them.
 και ἐγένετο τῷ аса δύναμις ὀπλοφόρων αἰρόντων θυρεοὺς και δόρατα ἐν γῆ ιουδα τριακόσiai χιλιάδες και ἐν γῆ βενιαμιν πελτασται και τοξόται διακόσiai και πεντήκοντα χιλιάδες πάντες οὗτοι πολ. εμισται δυνάμεως
- 8 (14-7) I було в Аси військо: носіїв великих щитів та ратиц з Юди три сотні тисяч, а з Веніямина таких, що носять малого щита, та лучників двісті й вісімдесят тисяч. Усі вони хоробрі вояки.
And Asa had an army of three hundred thousand men of Judah armed with body-covers and spears, and two hundred and eighty thousand of Benjamin armed with body-covers and bows; all these were men of war.
 και ἐξῆλθεν ἐπ' αὐτοὺς ζαρε ὁ αἰθίοψ ἐν δυνάμει ἐν χιλίαις χιλιάσιν και ἄρμασιν τριακοσίοις και ἦλθεν ἕως μαρισα
- 9 ¶ (14-8) I вийшов на них кушеянни Зерах із військом у тисячу тисяч та з трьома сотнями колесниць, і прибув аж до Мареші.
And Zerah the Ethiopian, with an army of a million, and three hundred war-carriages, came out against them to Mareshah.
 και ἐξῆλθεν аса εἰς συνάντησιν αὐτῷ και παρετάξατο πόλεμον ἐν τῇ φάραγγι κατὰ βορρᾶν μαρισης
- 10 (14-9) I вийшов Аса проти нього, і вони всталися до бою в долині Цефат при Мареші.
And Asa went out against him, and they put their forces in position in the valley north of Mareshah.
 και ἐβόησεν аса πρὸς κύριον θεὸν αὐτοῦ και εἶπεν κύριε οὐκ ἄδυναται παρὰ σοὶ σφῆζειν ἐν πολλοῖς και ἐν ὀλίγοις κατίσχυσον ἡμᾶς κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν ὅτι ἐπὶ σοὶ πεποιθαμεν και ἐπὶ τῷ ὀνόματι σου ἦλθαμεν ἐπὶ τὸ πλήθος τὸ πολὺ τοῦτο κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν μὴ κατισχυσάτω πρὸς σὲ ἄνθρωπος
- 11 (14-10) I кликнув Аса до Господа. Бога свого, та й сказав: Господи, нема кому, крім Тебе, допомогти численному або безсилому. Допоможи нам, Господи, Боже наш, бо ми на Тебе опи раємося, і в Им'я Твоє ми прийшли на цю безліч. Господи, Ти Бог наш, нехай людина не має сили проти Тебе!
And Asa made prayer to the Lord his God and said, Lord, you only are able to give help against the strong to him who has no strength; come to our help, O Lord our God, for our hope is in you, and in your name we have come out against this great army. O Lord, you are our God; let not man's power be greater than yours.
 και ἐπάταξεν κύριος τοὺς αἰθίοπας ἐναντίον ιουδα και ἔφυγον οἱ αἰθίοπες
- 12 (14-11) I побив Господь кушеян перед Асою та перед Юдою, і кушеяни повтікали.
So the Lord sent fear on the Ethiopians before Asa and Judah; and the Ethiopians went in flight.
 και κατεδιώξεν аса και ὁ λαὸς αὐτοῦ ἕως γεδωρ και ἔπεσον αἰθίοπες ὥστε μὴ εἶναι ἐν αὐτοῖς περιποίησιν ὅτι συνετρίβησαν ἐνώπιον κυρίου και ἐναντίον τῆς δυνάμεως αὐτοῦ και ἐσκύλευσαν σκύλα πολλὰ

- 13 (14-12) І гнав їх Аса та народ, що був з ним, аж до Герару. І попадало з кушеян багато, так що ніхто з них не залишився живий, бо вони були поторошені перед Господнім лицем та пер ед табором Його. І понесли вони дуже багато здобичі.
And Asa and the people who were with him went after them as far as Gerar; and so great was the destruction among the Ethiopians that they were not able to get their army together again, for they were broken before the Lord and before his army; and they took away a great amount of their goods.
 και ἐξέκοψαν τὰς κόμας αὐτῶν κύκλῳ γεδωρ ὅτι ἐγενήθη ἔκστασις κυρίου ἐπ' αὐτούς και ἐσκόλευσαν πάσας τὰς πόλεις αὐτῶν ὅτι πολλὰ σκῦλα ἐγενήθη αὐτοῖς
- 14 (14-13) І побили вони всі міста навколо Герару, бо Господній страх був на них. І пограбували вони всі ті міста, бо в них було багато здобичі.
And they overcame all the towns round Gerar, because the Lord sent fear on them; and they took away their goods from the towns, for there were stores of wealth in them.
 και γε σκηνὰς κτήσεων τοὺς αμαζονεῖς ἐξέκοψαν και ἔλαβον πρόβατα πολλὰ και καμήλους και ἐπέστρεψαν εἰς ιερουσαλημ
- 1 ¶ А Азарія, син Оведів, злинув на нього Дух Божий.
And the spirit of God came on Azariah, the son of Oded;
 και αζαριας υἱὸς ὠδηδ ἐγένετο ἐπ' αὐτὸν πνεῦμα κυρίου
- 2 І вийшов він перед Асу та й сказав йому: Послухайте мене, Асо та весь Юдо й Веніяміне! Господь з вами, якщо будете з Ним, і якщо будете Його шукати, дасть вам знайти Себе. А якщо ви полишите Його, полишить Він вас!
And he came face to face with Asa and said to him, Give ear to me, Asa and all Judah and Benjamin: the Lord is with you while you are with him; if your heart's desire is for him, he will be near you, but if you give him up, he will give you up.
 και ἐξῆλθεν εἰς ἀπάντησιν ασα και παντὶ ιουδα και βενιαμιν και εἶπεν ἀκούσατέ μου ασα και πᾶς ιουδα και βενιαμιν κύριος μεθ' ὑμῶν ἐν τῷ εἶναι ὑμᾶς μετ' αὐτοῦ και ἐὰν ἐκζητήσητε αὐτὸν εὐρεθή σεται ὑμῖν και ἐὰν ἐγκαταλίπητε αὐτὸν ἐγκαταλείψει ὑμᾶς
- 3 У Ізраїля було багато днів, коли був він без правдивого Бога, і без священника-вчителя та без Закону.
Now for a long time Israel has been without the true God, and without a teaching priest and without the law;
 και ἡμέραι πολλαὶ τῷ ἰσραηλ ἐν οὐ θεῷ ἀληθινῷ και οὐχ ἱερέως ὑποδεικνύοντος και ἐν οὐ νόμῳ
- 4 І вернувся він в утиску своєму до Господа, Бога Ізраїлевого, і вони шукали Його, і Він дав їм знайти Себе.
But when in their trouble they were turned to the Lord, the God of Israel, searching after him, he let their search be rewarded.
 και ἐπιστρέψει ἐπὶ κύριον θεὸν ἰσραηλ και εὐρεθήσεται αὐτοῖς
- 5 А тими часами не було спокою ані тому, хто виходить, ані тому, хто входить, бо були великі неспокої в усіх мешканців Краю.
In those times there was no peace for him who went out or for him who came in, but great trouble was on all the people of the lands.
 και ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ οὐκ ἔστιν εἰρήνη τῷ ἐκπορευομένῳ και τῷ εἰσπορευομένῳ ὅτι ἔκστασις κυρίου ἐπὶ πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὰς χώρας
- 6 І воював народ проти народу та місто проти міста, бо Бог побентежив їх усяким лихом.
And they were broken by divisions, nation against nation and town against town, because God sent all sorts of trouble on them.
 και πολεμήσει ἔθνος πρὸς ἔθνος και πόλις πρὸς πόλιν ὅτι ὁ θεὸς ἐξέστησεν αὐτοὺς ἐν πάσῃ θλίψει
- 7 А ви будьте міцні, і нехай не слабнуть ваші руки, бо є нагорода для вашої чинности!
But be you strong and let not your hands be feeble, for your work will be rewarded.
 και ὑμεῖς ἰσχύσατε και μὴ ἐκλυέσθωσαν αἱ χεῖρες ὑμῶν ὅτι ἔστιν μισθὸς τῇ ἐργασίᾳ ὑμῶν
- 8 ¶ А коли Аса почув оці слова та пророцтво, яке говорив пророк Азарія, син Оведів, то зміцнився, і покидавав поганські гидоти зо всього краю Юдиного та Веніяминового, та з міст, які він здобув з Єфремових гір, і відновив Господнього жертівника, що перед Господнім притвором.
And Asa, hearing these words of Azariah, the son of Oded the prophet, took heart and put away all the disgusting things out of all the land of Judah and Benjamin, and out of the towns which he had taken from the hill-country of Ephraim; and he made new again the altar of the Lord in front of the covered way of the Lord's house.
 και ἐν τῷ ἀκοῦσαι τοὺς λόγους τούτους και τὴν προφητείαν ἀδαδ τοῦ προφήτου και κατίσχυσεν και ἐξέβαλεν τὰ βδελύγματα ἀπὸ πάσης τῆς γῆς ιουδα και βενιαμιν και ἀπὸ τῶν πόλεων ὧν κατέσχευ ἐν ὄρει εφραιμ και ἐνεκαίνισεν τὸ θυσιαστήριον κυρίου ὃ ἦν ἐμπροσθεν τοῦ ναοῦ κυρίου
- 9 І зібрав він усього Юдоу й Веніямина та тих, що мешкали часово з ними з Єфрему, і з Манасії, і з Симеона, бо дуже багато поперебігали до нього з Ізраїля, коли побачили, що з ним Господь, його Бог.
And he got together all Judah and Benjamin and those of Ephraim and Manasseh and Simeon who were living with them; for numbers of them came to him out of Israel when they saw that the Lord his God was with him.
 και ἐξεκκλησίασεν τὸν ιουδαν και βενιαμιν και τοὺς προσηλύτους τοὺς παροικοῦντας μετ' αὐτοῦ ἀπὸ εφραιμ και ἀπὸ μανασση και ἀπὸ симеон ὅτι προσετέθησαν πρὸς αὐτὸν πολλοὶ τοῦ ἰσραηλ ἐν τῷ εἶδεν αὐτοὺς ὅτι κύριος ὁ θεὸς αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ

- 10 **I вони зібралися до Єрусалиму третього місяця, п'ятнадцятого року царювання Аси.**
So they came together at Jerusalem in the third month, in the fifteenth year of the rule of Asa.
καὶ συνήχθησαν εἰς ἱερουσαλημ ἐν τῷ μηνὶ τῷ τρίτῳ ἐν τῷ πεντεκαίδεκάτῳ ἔτει τῆς βασιλείας ασα
- 11 **I принесли вони того дня в жертву для Господа зо здобичі, яку поприводили: худоби великої сім сотень, а худоби дрібної сім тисяч.**
And that day they made offerings to the Lord of the things they had taken in war, seven hundred oxen and seven thousand sheep.
καὶ ἔθυσεν τῷ κυρίῳ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἀπὸ τῶν σκύλων ὧν ἦνεγκαν μόσχους ἑπτακοσίους καὶ πρόβατα ἑπτακισχίλια
- 12 **I ввійшли вони в умову, щоб звертатися до Господа, Бога їхніх батьків, усім своїм серцем та всією своєю душею.**
And they made an agreement to be true to the Lord, the God of their fathers, with all their heart and all their soul;
καὶ διῆλθεν ἐν διαθήκῃ ζητήσαι κύριον θεὸν τῶν πατέρων αὐτῶν ἐξ ὅλης τῆς καρδίας καὶ ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς
- 13 **А кожен, хто не буде звертатися до Господа, Бога Ізраїля, буде забитий від малого й аж до великого, від чоловіка й аж до жінки.**
And that anyone, small or great, man or woman, who was not true to the Lord, the God of Israel, would be put to death.
καὶ πᾶς ὃς ἐὰν μὴ ἐκζητήσῃ κύριον θεὸν ἰσραηλ ἀποθάνεῖται ἀπὸ νεωτέρου ἕως πρεσβυτέρου ἀπὸ ἀνδρὸς ἕως γυναικὸς
- 14 **I заприсяглися вони Господеві голосом сильним, і окликом, і сурмами, і рогами.**
And they made an oath to the Lord, with a loud voice, sounding wind-instruments and horns.
καὶ ὤμοσαν ἐν τῷ κυρίῳ ἐν φωνῇ μεγάλῃ καὶ ἐν σάλπιγγιν καὶ ἐν κερατίναις
- 15 **I тішися весь Юда тією присягою, бо вони заприсяглися всім серцем своїм, і всією своєю волею шукали Його, і Він дав їм знайти Себе. I Господь дав їм мир навколо.**
And all Judah was glad because of the oath, for they had taken it with all their heart, turning to the Lord with all their desire; and he was with them and gave them rest on every side.
καὶ ἠψφράνθησαν πᾶς ἰουδα περὶ τοῦ ὄρκου ὅτι ἐξ ὅλης τῆς ψυχῆς ὤμοσαν καὶ ἐν πάσῃ θελήσει ἐζήτησαν αὐτόν καὶ εὐρέθη αὐτοῖς καὶ κατέπαυσεν αὐτοῖς κύριος κυκλόθεν
- 16 **I навіть Мааху, матір царя Аси, й її він позбавив права бути царицею, бо вона зробила була ідола Астарті. I Аса порубав боввана її, і розтер, і спалив у долині Кедрон.**
And Asa would not let Maacah, his mother, be queen, because she had made a disgusting image for Asherah; and Asa had her image cut down and broken up and burned by the stream Kidron.
καὶ τὴν μααχα τὴν μητέρα αὐτοῦ μετέστησεν τοῦ μὴ εἶναι τῇ ἀστάρτῃ λειτουργοῦσαν καὶ κατέκοψεν τὸ εἶδωλον καὶ κατέκαυσεν ἐν χειμάρρῳ κεδρων
- 17 **Та пагірки не минулися в Ізраїля, але Асине серце було все з Господом по всі його дні.**
But the high places were not taken away out of Israel; but still the heart of Asa was true to the Lord all his life.
πλὴν τὰ ὑψηλὰ οὐκ ἀπέστησαν ἔτι ὑπῆρχεν ἐν τῷ ἰσραηλ ἀλλ' ἡ καρδία ασα ἐγένετο πλήρης πάσας τὰς ἡμέρας αὐτοῦ
- 18 **I вніс він до Божого дому святі речі свого батька та святі речі свої, срібло, і золото, і посуд.**
He took into the house of God all the things which his father had made holy and those which he himself had made holy, silver and gold and vessels.
καὶ εἰσήνεγκεν τὰ ἅγια δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ τὰ ἅγια οἴκου κυρίου τοῦ θεοῦ ἀργύριον καὶ χρυσίον καὶ σκεύη
- 19 **А війни не було аж до тридцять й п'ятого року царювання Аси.**
And there was no more war till the thirty-fifth year of the rule of Asa.
καὶ πόλεμος οὐκ ἦν μετ' αὐτοῦ ἕως τοῦ πέμπτου καὶ τριακοστοῦ ἔτους τῆς βασιλείας ασα
- 1 **¶ Тридцятого й шостого року царювання Аси пішов Баша, Ізраїлів цар, проти Юди, і будував Раму, щоб не дати нікому від Аси, царя Юдиного, виходити та входити.**
In the thirty-sixth year of the rule of Asa, Baasha, king of Israel, went up against Judah, building Ramah so that no one was able to go out or in to Asa, king of Judah.
καὶ ἐν τῷ ὀγδόῳ καὶ τριακοστῷ ἔτει τῆς βασιλείας ασα ἀνέβη βαασα βασιλεὺς ἰσραηλ ἐπὶ ἰουδαν καὶ ὠκοδόμησεν τὴν ραμα τοῦ μὴ δοῦναι ἔξοδον καὶ εἰσοδὸν τῷ ασα βασιλεῖ ἰουδα
- 2 **I виніс Аса срібло та золото із скарбниць Господнього дому та дому царевого, і послав до Бен-Гадада, царя сирійського, що сидів у Дамаску, говорячи:**
Then Asa took silver and gold out of the stores of the Lord's house and of the king's store-house, and sent to Ben-hadad, king of Aram, at Damascus, saying,
καὶ ἔλαβεν ασα χρυσίον καὶ ἀργύριον ἐκ θησαυρῶν οἴκου κυρίου καὶ οἴκου τοῦ βασιλέως καὶ ἀπέστειλεν πρὸς τὸν υἱὸν τοῦ ἀδερ βασιλέως συρίας τὸν κατοικοῦντα ἐν δαμασκῷ λέγων
- 3 **Є умова між мною та між тобою, і між батьком моїм та батьком твоїм. Ось послав я тобі срібла та золота, іди, зламай умову свою з Башею, царем Ізраїлевим, і нехай він відійде від мене.**
Let there be an agreement between me and you as there was between my father and your father: see, I have sent you silver and gold; go and put an end to your agreement with Baasha, king of Israel, so that he may give up attacking me.
διάθου διαθήκην ἀνὰ μέσον ἐμοῦ καὶ σοῦ καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ πατρὸς μου καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ πατρὸς σου ἰδοὺ ἀπέσταλκά σοι χρυσίον καὶ ἀργύριον δεῦρο καὶ διασκέδασον ἀπ' ἐμοῦ τὸν βαασα βασιλέα ἰσραηλ καὶ ἀπελθέτω ἀπ' ἐμοῦ

- 4 I послухався Бен-Гадад царя Аси, і послав зверхників свого війська на Ізраїлеві міста, і вони поруйнували Іїйона, і Дана, і Авел-Маїма та всі запаси міст Нефталимових.
And Ben-hadad did as King Asa said, and sent the captains of his armies against the towns of Israel, attacking Ijon and Dan and Abel-maim, and all the store-towns of Naphtali.
καὶ ἤκουσεν υἱὸς ἀδερ τοῦ βασιλέως ασα καὶ ἀπέστειλεν τοὺς ἄρχοντας τῆς δυνάμεως αὐτοῦ ἐπὶ τὰς πόλεις ἰσραηλ καὶ ἐπάταξεν τὴν ἰων καὶ τὴν δαν καὶ τὴν ἀβελμαιν καὶ πάσας τὰς περιχώρους νε φθαλι
- 5 I сталося, як Баша це почув, то перестав будувати Раму, і спинив свою працю.
Then Baasha, hearing of it, put a stop to the building of Ramah, and let his work come to an end.
καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἀκοῦσαι βαασα ἀπέλιπεν τοῦ μηκέτι οἰκοδομεῖν τὴν ραμα καὶ κατέπαυσεν τὸ ἔργον αὐτοῦ
- 6 А цар Аса взяв усього Юду, і вони повиносили каміння Рами та її дерево, що з них будував був Баша, і побудував з того Геву та Міцпу.
Then King Asa, with all Judah, took away the stones and wood with which Baasha was building Ramah, and he made use of them for building Geba and Mizpah.
καὶ ασα ὁ βασιλεὺς ἔλαβεν πάντα τὸν ἰουδαὶν καὶ ἔλαβεν τοὺς λίθους τῆς ραμα καὶ τὰ ξύλα αὐτῆς ἃ ᾠκοδόμησεν βαασα καὶ ᾠκοδόμησεν ἐν αὐτοῖς τὴν γαβαε καὶ τὴν μασφα
- 7 ¶ А того часу прийшов прозорливець Ханані до Аси, Юдиного царя, та й сказав до нього: Через те, що ти спирався на сирійського царя, а не сперся на Господа, Бога свого, тому втек ло з твоєї руки військо сирійського царя.
At that time Hanani the seer came to Asa, king of Judah, and said to him, Because you have put your faith in the king of Aram and not in the Lord your God, the army of the king of Aram has got away out of your hands.
καὶ ἐν τῷ καιρῷ ἐκεῖνῳ ἦλθεν ἀνανι ὁ προφήτης πρὸς ασα βασιλέα ἰουδα καὶ εἶπεν αὐτῷ ἐν τῷ πεποιθέναί σε ἐπὶ βασιλέα συρίας καὶ μὴ πεποιθέναί σε ἐπὶ κύριον θεόν σου διὰ τοῦτο ἐσώθη δύναμις συρίας ἀπὸ τῆς χειρὸς σου
- 8 Чи ж не були кушеяни та ливіяни військом дуже великим, колесницями й верхівцями дуже численними? Та коли ти сперся на Господа, Він дав їх у твою руку.
Were not the Ethiopians and the Lubim a very great army, with war-carriages and horsemen more than might be numbered? but because your faith was in the Lord, he gave them up into your hands.
οὐχ οἱ αἰθίοπες καὶ λίβυες ἦσαν εἰς δυνάμιν πολλὴν εἰς θάρσος εἰς ἰπτεῖς εἰς πλῆθος σφόδρα καὶ ἐν τῷ πεποιθέναί σε ἐπὶ κύριον παρέδωκεν εἰς τὰς χεῖράς σου
- 9 Бо очі Господні дивляться по всій землі, щоб зміцнити тих, у кого все їхнє серце до Нього. Тому зробив ти нерозумно, бо відтепер будуть у тебе війни!
For the eyes of the Lord go this way and that, through all the earth, letting it be seen that he is the strong support of those whose hearts are true to him. In this you have done foolishly, for from now you will have wars.
ὅτι οἱ ὀφθαλμοὶ κυρίου ἐπιβλέπουσιν ἐν πάσῃ τῇ γῆ κατισχύσαι ἐν πάσῃ καρδίᾳ πλήρει πρὸς αὐτόν ἠγγόνιας ἐπὶ τούτῳ ἀπὸ τοῦ νῦν ἔσται μετὰ σοῦ πόλεμος
- 10 I розгнівався Аса на прозорливця, і дав його до в'язниці, бо був у гніві на нього за це. І Аса тиснув декого з народу того часу.
Then Asa was angry with the seer, and put him in prison, burning with wrath against him because of this thing. And at the same time Asa was cruel to some of the people.
καὶ ἐθυμώθη ασα τῷ προφήτῃ καὶ παρέθετο αὐτὸν εἰς φυλακὴν ὅτι ὠργίσθη ἐπὶ τούτῳ καὶ ἐλυμήνατο ασα ἐν τῷ λαῷ ἐν τῷ καιρῷ ἐκεῖνῳ
- 11 I оце Асині діла, перші та останні, ось вони описані в книзі Юдиних та Ізраїлевих царів.
Now the acts of Asa, first and last, are recorded in the book of the kings of Judah and Israel.
καὶ ἰδοὺ οἱ λόγοι ασα οἱ πρότοι καὶ οἱ ἔσχατοι γεγραμμένοι ἐν βιβλίῳ βασιλέων ἰουδα καὶ ἰσραηλ
- 12 I занедужав Аса тридцятого й дев'ятого року свого царювання на свої ноги, і хвороба його була тяжка. Та й у хворобі своїй не звертався він до Господа, але до лікарів.
In the thirty-ninth year of his rule, Asa had a very bad disease of the feet; but he did not go to the Lord for help in his disease, but to medical men.
καὶ ἐμαλακίσθη ασα ἐν τῷ ἐνάτῳ καὶ τριακοστῷ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτοῦ τοὺς πόδας ἕως σφόδρα ἐμαλακίσθη καὶ ἐν τῇ μαλακίᾳ αὐτοῦ οὐκ ἐζήτησεν κύριον ἀλλὰ τοὺς ἰατροὺς
- 13 I спочив Аса з своїми батьками, і помер сорокового й першого року свого царювання.
So Asa went to rest with his fathers, and death came to him in the forty-first year of his rule.
καὶ ἐκοιμήθη ασα μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ καὶ ἐτελεύτησεν ἐν τῷ ἐνάτῳ καὶ τριακοστῷ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτοῦ
- 14 I поховали його в його гробниціях, які він викопав собі в Давидовому Місті. І поклали його на ложі, що він наповнив пахощами та різними, по-містецькому зробленими, мастями. І сп алили йому дуже велике паління.
And they put him into the resting-place which he had made for himself in the town of David, in a bed full of sweet perfumes of all sorts of spices, made by the perfumer's art, and they made a great burning for him.
καὶ ἐθαψαν αὐτὸν ἐν τῷ μνήματι ᾧ ὥρυξεν ἑαυτῷ ἐν πόλει δαυιδ καὶ ἐκοίμισαν αὐτὸν ἐπὶ τῆς κλίνης καὶ ἐπλησαν ἀρωμάτων καὶ γένη μύρων μυρεψῶν καὶ ἐποίησαν αὐτῷ ἐκφορὰν μεγάλην ἕως σφ ὄδρα
- 1 ¶ А замість нього зацарював син його Йосафат, та зміцнився над Ізраїлем.
And Jehoshaphat his son became king in his place, and made himself strong against Israel.
καὶ ἐβασίλευσεν ἰωσαφατ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ καὶ κατίσχυσεν ἰωσαφατ ἐπὶ τὸν ἰσραηλ

- 2 I поставив він військо по всіх укріплених Юдиних містах, і дав залоги в Юдиному краї та в Єфремових містах, які був здобув його батько Аса.
He put forces in all the walled towns of Judah, and responsible chiefs in the land of Judah and in the towns of Ephraim, which Asa his father had taken.
 και ἔδωκεν δύναμιν ἐν πάσαις ταῖς πόλεσιν ἰουδα ταῖς ὀχυραῖς καὶ κατέστησεν ἡγουμένους ἐν πάσαις ταῖς πόλεσιν ἰουδα καὶ ἐν πόλεσιν εφραιμ ὡς προκατελάβετο ασα ὁ πατήρ αὐτοῦ
- 3 I був Господь з Йосафатом, бо він ходив першими дорогами батька свого Давида, і не шукав Ваалів.
And the Lord was with Jehoshaphat, because he went in the early ways of his father, not turning to the Baals,
 και ἐγένετο κύριος μετὰ ἰωσαφατ ὅτι ἐπορεύθη ἐν ὁδοῖς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ταῖς πρώταις καὶ οὐκ ἐξεζήτησεν τὰ εἰδωλα
- 4 Бо він звертався до Бога свого батька, і ходив за Його заповідями, а не за чином Ізраїля.
But turning to the God of his father and keeping his laws, and not doing as Israel did.
 ἀλλὰ κύριον τὸν θεὸν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐξεζήτησεν καὶ ἐν ταῖς ἐντολαῖς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐπορεύθη καὶ οὐχ ὡς τοῦ ἰσραηλ τὰ ἔργα
- 5 I Господь зміцнив його царство в руці його, і вся Юдея давала дарунка Йосафатові, і було в нього багато багатства та слави.
So the Lord made his kingdom strong; and all Judah gave offerings to Jehoshaphat, and he had great wealth and honour.
 και κατηύθυνεν κύριος τὴν βασιλείαν ἐν χειρὶ αὐτοῦ καὶ ἔδωκεν πᾶς ἰουδα δῶρα τῷ ἰωσαφατ καὶ ἐγένετο αὐτῷ πλοῦτος καὶ δόξα πολλή
- 6 I повищилось серце його на Господніх дорогах, і він іще повсовував пагірки та Астарті з Юди.
His heart was lifted up in the ways of the Lord; and he went so far as to take away the high places and the wood pillars out of Judah.
 και ὑψώθη καρδία αὐτοῦ ἐν ὁδῷ κυρίου καὶ ἔτι ἐξῆρεν τὰ ὑψηλὰ καὶ τὰ ἄλση ἀπὸ τῆς γῆς ἰουδα
- 7 А третього року свого царювання послав він до своїх зверхників, до Бен-Хаїла, і до Овадії, і до Захарія, і до Натанаїла, і до Міхаї, щоб вони навчали в Юдиних містах.
In the third year of his rule he sent Benhail and Obadiah and Zechariah and Nethanel and Micaiah, his captains, as teachers into the towns of Judah;
 και ἐν τῷ τρίτῳ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἀπέστειλεν τοὺς ἡγουμένους αὐτοῦ καὶ τοὺς υἱοὺς τῶν δυνατῶν τὸν αβδιαν καὶ ζαχαριαν καὶ ναθανηλ καὶ μιχαϊαν διδάσκειν ἐν πόλεσιν ἰουδα
- 8 А з ними були Левити: Шемяя, і Натанія, і Зевадія, і Асаїл, і Шемірамот, і Єгонатан, і Адонія, і Товія, і Тов-Адонія, Левити, а з ними Елішама та Єгорам, священники.
And with them, Shemaiah and Nathaniah and Zebadiah and Asahel and Shemiramoth and Jehonathan and Adonijah and Tobijah and Tob-adonijah, the Levites; and Elishama and Jehoram the priests.
 και μετ' αὐτῶν οἱ λευῖται σαμουιας καὶ ναθανιας καὶ ζαβδιας καὶ ασηλ καὶ σεμιραμοθ καὶ ἰωναθαν καὶ αδωνιας καὶ τωβιας οἱ λευῖται καὶ μετ' αὐτῶν ελισταμα καὶ ἰωραμ οἱ ἱερεῖς
- 9 I навчали вони в Юдеї, а з ними була книга Закону Господнього. I ходили вони довкола по всіх Юдиних містах, і навчали серед народу.
And they gave teaching in Judah and had the book of the law of the Lord with them; they went through all the towns of Judah teaching the people.
 και ἐδίδασκον ἐν ἰουδα καὶ μετ' αὐτῶν βύβλος νόμου κυρίου καὶ διήλθον ἐν ταῖς πόλεσιν ἰουδα καὶ ἐδίδασκον τὸν λαόν
- 10 ¶ I був страх Господній на всіх царствах краю, що навколо Юди, і вони не воювали з Йосафатом.
And the fear of the Lord was on all the kingdoms of the lands round Judah, so that they made no wars against Jehoshaphat.
 και ἐγένετο ἔκστασις κυρίου ἐπὶ πάσαις ταῖς βασιλείαις τῆς γῆς ταῖς κύκλῳ ἰουδα καὶ οὐκ ἐπολέμουν πρὸς ἰωσαφατ
- 11 А від филистимлян приносили Йосафатові дари та срібло данини; також араби приводили йому дрібну худобу: сім тисяч і сім сотень баранів та сім тисяч і сім сотень козлів.
And some of the Philistines took offerings to Jehoshaphat, and made him payments of silver; and the Arabians gave him flocks, seven thousand, seven hundred sheep, and seven thousand, seven hundred he-goats.
 και ἀπὸ τῶν ἀλλοφύλων ἔφερον τῷ ἰωσαφατ δῶρα καὶ ἀργύριον καὶ δόματα καὶ οἱ ἄραβες ἔφερον αὐτῷ κριοὺς προβάτων ἑπτακισχίλιους ἑπτακοσίους
- 12 I Йосафат усе зростав угору. I побудував він в Юді твердині та міста на запаси.
Jehoshaphat became greater and greater, and made strong towers and store-towns in Judah.
 και ἦν ἰωσαφατ πορευόμενος μεῖζων ἕως εἰς ὕψος καὶ φικοδόμησεν οἰκῆσεις ἐν τῇ ἰουδαίᾳ καὶ πόλεις ὀχυράς
- 13 I мав він багато добра по Юдиних містах, і мужів військових, хоробрих вояків в Єрусалимі.
He had much property in the towns of Judah; he had forces of armed men, great and strong, in Jerusalem.
 και ἔργα πολλὰ ἐγένετο αὐτῷ ἐν τῇ ἰουδαίᾳ καὶ ἄνδρες πολεμισταὶ δυνατοὶ ἰσχύοντες ἐν ἱερουσαλημ
- 14 А оце їхній перегляд, за домами їхніх батьків. Від Юди тисячники: зверхник Адна, а з ним три сотні тисяч хоробрих вояків.
This is the number of them, listed by their families, the captains of thousands of Judah: Adnah, the captain, and with him three hundred thousand men of war;
 και οὗτος ἀριθμὸς αὐτῶν κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν τῷ ἰουδα χιλιαρχοι εδνας ὁ ἄρχων καὶ μετ' αὐτοῦ υἱοὶ δυνατοὶ δυνάμεως τριακόσαιοι χιλιάδες

- 15 А при ньому зверхник Сгоханан, а з ним двісті й вісімдесят тисяч.
Second to him Jehohanan, the captain, and with him two hundred and eighty thousand;
 και μετ' αὐτὸν ἰωαναν ὁ ἡγούμενος και μετ' αὐτοῦ διακόσμαι ὀγδοήκοντα χιλιάδες
- 16 А при ньому Амасія, син Зіхрі, що присвятив себе Господеві, а з ним двісті тисяч хоробрих вояків.
After him Amasiah, the son of Zichri, who freely gave himself to the Lord, and with him two hundred thousand men of war;
 και μετ' αὐτὸν αμασιας ὁ τοῦ ζαχρι ὁ προθυμούμενος τῷ κυρίῳ και μετ' αὐτοῦ διακόσμαι χιλιάδες δυνατοὶ δυνάμεως
- 17 А від Беніямина: хоробрий вояк Ел'яда, а з ним двісті тисяч узбросних луком та щитом.
And the captains of Benjamin: Eliada, a great man of war, and with him two hundred thousand armed with bows and body-covers;
 και ἐκ τοῦ βενιαμιν δυνατὸς δυνάμεως ελιαδα και μετ' αὐτοῦ τοξόται και πελτασται διακόσμαι χιλιάδες
- 18 А при ньому Сгозавад, а з ним сто й вісімдесят тисяч узбросного війська.
And after him Jehozabad, and with him a hundred and eighty thousand trained for war.
 και μετ' αὐτὸν ἰωζαβαδ και μετ' αὐτοῦ ἑκατὸν ὀγδοήκοντα χιλιάδες δυνατοὶ πολέμου
- 19 Оці служили цареві, окрім тих, яких цар умістив по твердинних містах по всьому Юді.
These were the men who were waiting on the king, in addition to those placed by the king in the walled towns through all Judah.
 οὗτοι οἱ λειτουργοῦντες τῷ βασιλεῖ ἐκτὸς ὧν ἔδωκεν ὁ βασιλεὺς ἐν ταῖς πόλεσιν ταῖς ὀχυραῖς ἐν πάσῃ τῇ ἰουδαίᾳ
- 1 ¶ I було в Йосафата багато багатства та слави, і він посвоячився з Ахавом.
Now Jehoshaphat had great wealth and honour, and his son was married to Ahab's daughter.
 και ἐγενήθη τῷ ἰωσαφατ ἔτι πλοῦτος και δόξα πολλή και ἐπεγαμβρεύσατο ἐν οἴκῳ αχααβ
- 2 А по кількох роках пішов він до Ахава до Самарії. І Ахав нарівав багато худоби дрібної та худоби великої йому та народові, що з ним, і намовив його піти на гілеадський Рамот.
And after some years he went down to Samaria to see Ahab. And Ahab made a feast for him and the people who were with him, putting to death great numbers of sheep and oxen; and he got Jehoshaphat to go with him to Ramoth-gilead.
 και κατέβη διὰ τέλους ἐτῶν πρὸς αχααβ εἰς самάρειαν και ἔθυσεν αὐτῷ αχααβ πρόβατα και μόσχους πολλοὺς και τῷ λαῷ τῷ μετ' αὐτοῦ και ἡπάτα αὐτὸν τοῦ συναναβῆναι μετ' αὐτοῦ εἰς ραμωθ τῆς γαλααδίτιδος
- 3 І сказав Ахав, цар Ізраїлів, до Йосафата, царя Юдиного: Чи підеш зо мною до гілеадського Рамоту? А той відказав йому: Я як ти, народ мій як твій народ, і буду з тобою на війні.
For Ahab, king of Israel, said to Jehoshaphat, king of Judah, Will you go with me to Ramoth-gilead? And he said, I am as you are, and my people as your people; we will be with you in the war.
 και εἶπεν αχααβ βασιλεὺς ἰσραηλ πρὸς ἰωσαφατ βασιλέα ἰουδα πορεύση μετ' ἐμοῦ εἰς ραμωθ τῆς γαλααδίτιδος και εἶπεν αὐτῷ ὡς ἐγὼ οὕτως και σύ ὡς ὁ λαὸς σου και ὁ λαὸς μου μετὰ σοῦ εἰς πόλεμον
- 4 ¶ I сказав Йосафат до Ізраїлевого царя: Вивідай зараз слово Господнє!
Then Jehoshaphat said to the king of Israel, Let us now get directions from the Lord.
 και εἶπεν ἰωσαφατ πρὸς βασιλέα ἰσραηλ ζήτησον δὴ σήμερον τὸν κύριον
- 5 І зібрав Ізраїлів цар пророків, чотири сотні чоловіка, та й сказав до них: Чи йти нам на війну на гілеадський Рамот, чи занехати? А ті сказали: Іди, і Бог дасть його в цареву руку!
So the king of Israel got together all the prophets, four hundred men, and said to them, Am I to go to Ramoth-gilead to make war or not? And they said, Go up: for God will give it into the hands of the king.
 και συνήγαγεν ὁ βασιλεὺς ἰσραηλ τοὺς προφήτας τετρακοσίους ἀνδρας και εἶπεν αὐτοῖς εἰ πορευθῶ εἰς ραμωθ γαλααδ εἰς πόλεμον ἢ ἐπίσχω και εἶπαν ἀνάβαινε και δώσει ὁ θεὸς εἰς τὰς χεῖρας τοῦ βασιλέως
- 6 І сказав Йосафат: Чи нема тут іще Господнього пророка, і звернімось до нього.
But Jehoshaphat said, Is there no other prophet of the Lord here from whom we may get directions?
 και εἶπεν ἰωσαφατ οὐκ ἔστιν ἕδε προφήτης τοῦ κυρίου ἔτι και ἐπιζητήσομεν παρ' αὐτοῦ
- 7 І сказав Ізраїлів цар до Йосафата: Є ще один муж, щоб через нього звернутися до Господа. Та я ненавиджу його, бо він не пророкує на мене добре, а по всі дні свої тільки лихе. Це Міх ей, син Імли. А Йосафат відказав: Нехай цар не говорить таке!
And the king of Israel said to Jehoshaphat, There is still one man by whom we may get directions from the Lord, but I have no love for him, because he has never been a prophet of good to me, but only of evil: he is Micaiah, the son of Imla. And Jehoshaphat said, Let not the king say so.
 και εἶπεν βασιλεὺς ἰσραηλ πρὸς ἰωσαφατ ἔτι ἀνὴρ εἷς τοῦ ζητῆσαι τὸν κύριον δι' αὐτοῦ και ἐγὼ ἐμίσησα αὐτόν ὅτι οὐκ ἔστιν προφητεύων περὶ ἐμοῦ εἰς ἀγαθὰ ὅτι πᾶσαι αἱ ἡμέραι αὐτοῦ εἰς κακά οὗτος μυχιας υἱὸς ἰεμλα και εἶπεν ἰωσαφατ μὴ λαλείτω ὁ βασιλεὺς οὕτως

- 8 I покликав Ізраїлів цар одного евнуха й сказав: Приведи скоріше Міхея, Їмлиного сина!
Then the king of Israel sent for one of his unsexed servants and said, Go quickly and come back with Micaiah, the son of Imla.
καὶ ἐκάλεσεν ὁ βασιλεὺς ἰσραηλ εὐνοῦχον ἕνα καὶ εἶπεν τάχος μυχαιαν υἱὸν ἰεμλα
- 9 А цар Ізраїлів та Йосафат, цар Юдин, сиділи кожен на троні своїм, повбирані в шати; а сиділи вони при вході брами Самарії, а всі пророки пророкували перед ними.
Now the king of Israel and Jehoshaphat, the king of Judah, were seated on their seats of authority, dressed in their robes, by the doorway into Samaria; and all the prophets were acting as prophets before them.
καὶ βασιλεὺς ἰσραηλ καὶ ἰωσαφατ βασιλεὺς ἰουδα καθήμενοι ἕκαστος ἐπὶ θρόνου αὐτοῦ καὶ ἐνδεδυμένοι στολὰς καθήμενοι ἐν τῷ εὐρυχώρῳ θύρας πόλης σαμαρείας καὶ πάντες οἱ προφῆται ἐπροφήτεον ἐναντίον αὐτῶν
- 10 А Цідкія, Кенаанин син, зробив собі залізні роги й сказав: Так сказав Господь: Оцим будеш бодати сиріяни аж до вигублення їх!
And Zedekiah, the son of Chenaanah, made himself iron horns and said, The Lord says, Pushing back the Aramaeans with these, you will put an end to them completely.
καὶ ἐποίησεν ἐναντῷ σεδεκίας υἱὸς χαναана κέρατα σιδηρᾶ καὶ εἶπεν τάδε λέγει κύριος ἐν τούτοις κερατιεῖς τὴν συρίαν ἕως ἂν συντελεσθῇ
- 11 I всі пророки пророкували так, говорячи: Виходь до гілеадського Рамоту, і май успіх, і Господь дасть його в цареву руку!
And all the prophets said the same thing, saying, Go up to Ramoth-gilead, and it will go well for you, for the Lord will give it into the hands of the king.
καὶ πάντες οἱ προφῆται ἐπροφήτεον οὕτως λέγοντες ἀνάβαινε εἰς ραμωθ γαλααδ καὶ εὐδοθήσῃ καὶ δώσει κύριος εἰς χεῖρας τοῦ βασιλέως
- 12 А той посланець, що пішов покликати Міхея, говорив до нього, кажучи: Ось слова тих пророків, односно звіщають цареві добро. Нехай же буде слово твоє таке, як кожного з них, і ти говориш добре.
Now the servant who had gone to get Micaiah said to him, See now, all the prophets with one voice are saying good things to the king; so let your words be like theirs, and say good things.
καὶ ὁ ἀγγελὸς ὁ πορευθεὶς τοῦ καλέσαι τὸν μυχαιαν ἐλάλησεν αὐτῷ λέγων ἰδοὺ ἐλάλησαν οἱ προφῆται ἐν στόματι ἐνὶ ἀγαθῷ περὶ τοῦ βασιλέως καὶ ἔστωσαν δὴ οἱ λόγοι σου ὡς ἐνός αὐτῶν καὶ λαλήσῃς εἰς ἀγαθὰ
- 13 I сказав Міхей: Як живий Господь, те, що скаже Господь, тільки те говоритиму!
And Micaiah said, By the living Lord, whatever the Lord says to me I will say.
καὶ εἶπεν μυχαιας ζῆ κύριος ὅτι ὁ ἐὰν εἴπῃ ὁ θεὸς πρὸς με αὐτὸ λαλήσω
- 14 I прийшов він до царя, а цар сказав до нього: Міхею, чи йти на війну до гілеадського Рамоту, чи занехати? А той відказав: Вийдіть, і будете мати успіх, і вони будуть дані в вашу руку.
When he came to the king, the king said to him, Micaiah, are we to go to Ramoth-gilead to make war or not? And he said, Go up, and it will go well for you; and they will be given up into your hands.
καὶ ἦλθεν πρὸς τὸν βασιλέα καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς μυχαια εἰ πορευθῶ εἰς ραμωθ γαλααδ εἰς πόλεμον ἢ ἐπίσχω καὶ εἶπεν ἀνάβαινε καὶ εὐδοήσεις καὶ δοθήσονται εἰς χεῖρας ὑμῶν
- 15 I сказав йому цар: Аж скільки разів я заприсягав тебе, що ти не говориш мені нічого, тільки правду в Ім'я Господа?
And the king said to him, Have I not, again and again, put you on your oath to say nothing to me but what is true in the name of the Lord?
καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς ποσάκις ὀρκίζω σε ἵνα μὴ λαλήσῃς πρὸς με πλὴν ἀλήθειαν ἐν ὀνόματι κυρίου
- 16 А той відказав: Я бачив усього Ізраїля, розпорошеного по горах, немов вівці, що не мають пастуха. I сказав Господь: Немає в них пана, нехай вернуться з миром кожен до дому свого!
Then he said, I saw all Israel wandering on the mountains like sheep without a keeper; and the Lord said, These have no master: let them go back, every man to his house in peace.
καὶ εἶπεν εἶδὼν τὸν ἰσραηλ διεσπαρμένους ἐν τοῖς ὄρεσιν ὡς πρόβατα οἷς οὐκ ἔστιν ποιμὴν καὶ εἶπεν κύριος οὐκ ἔχουσιν ἡγούμενον ἀναστρεφέτωσαν ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ἐν εἰρήνῃ
- 17 I сказав Ізраїлів цар до Йосафата: Чи ж не казав я тобі, він не буде пророкувати мені доброго, а тільки лихе?
And the king of Israel said to Jehoshaphat, Did I not say that he would not be a prophet of good to me, but of evil?
καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς ἰσραηλ πρὸς ἰωσαφατ οὐκ εἶπά σοι ὅτι οὐ προφητεύει περὶ ἐμοῦ ἀγαθὰ ἀλλ' ἢ κακὰ
- 18 А Міхей відказав: Тому послушайте Господнього слова: Бачив я Господа, що сидів на престолі Своїм, а все небесне військо стояло по правиці Його та по лівиці Його.
Then he said, Give ear now to the word of the Lord: I saw the Lord seated on his seat of power, and all the army of heaven in their places, at his right hand and at his left.
καὶ εἶπεν οὐχ οὕτως ἀκούσατε λόγον κυρίου εἶδὼν τὸν κύριον καθήμενον ἐπὶ θρόνου αὐτοῦ καὶ πᾶσα δύναμις τοῦ οὐρανοῦ εἰστήκει ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ καὶ ἐξ ἀριστερῶν αὐτοῦ
- 19 I сказав Господь: Хто намовить Ахава, Ізраїлевого царя, і він вийде й упаде в гілеадському Рамоті? I говорили: той говорив так, а той говорив так.
And the Lord said, How may Ahab, king of Israel, be tricked into going up to Ramoth-gilead to his death? And one said one thing and one another.
καὶ εἶπεν κύριος τίς ἀπατήσῃ τὸν αχααβ βασιλέα ἰσραηλ καὶ ἀναβήσεται καὶ πεσεῖται ἐν ραμωθ γαλααδ καὶ εἶπεν οὗτος οὕτως καὶ οὗτος εἶπεν οὕτως

- 20 **I** вийшов дух, і став перед Господнім лицем та й сказав: Я намовлю його! І сказав йому Господь: Чим?
Then a spirit came forward and took his place before the Lord and said, I will get him to do it by a trick. And the Lord said to him, How?
καὶ ἐξῆλθεν τὸ πνεῦμα καὶ ἔστη ἐνώπιον κυρίου καὶ εἶπεν ἐγὼ ἀπατήσω αὐτόν καὶ εἶπεν κύριος ἐν τίνι
- 21 **A** той відказав: Я вийду й стану духом неправди в устах усіх його пророків. А Господь сказав: Ти намовиш, а також переможеш; вийди та й зроби так!
And he said, I will go out and be a spirit of deceit in the mouth of all his prophets. And the Lord said, Your trick will have its effect on him: go out and do so.
καὶ εἶπεν ἐξελεύσομαι καὶ ἔσομαι πνεῦμα ψευδὲς ἐν στόματι πάντων τῶν προφητῶν αὐτοῦ καὶ εἶπεν ἀπατήσεις καὶ δυνήσῃ ἐξελεθε καὶ ποιήσον οὕτως
- 22 **A** тепер оце Господь дав духа неправди в уста оцих твоїх пророків, і Господь говорив на тебе недобре...
And now, see, the Lord has put a spirit of deceit in the mouth of these prophets of yours; and the Lord has said evil against you.
καὶ νῦν ἰδοὺ ἔδωκεν κύριος πνεῦμα ψευδὲς ἐν στόματι πάντων τῶν προφητῶν σου τούτων καὶ κύριος ἐλάλησεν ἐπὶ σὲ κακά
- 23 **I** підійшов Цідкїйя, Кенаанин син, і вдарив Міхея по щоці та й сказав: Кудюю це перейшов Дух Господній від мене, щоб говорити з тобою?
Then Zedekiah, the son of Chenaanah, came near and gave Micaiah a blow on the side of his face, saying, Where is the spirit of the Lord whose word is in you?
καὶ ἤγγισεν σεδεκίας υἱὸς χανανα καὶ ἐπάταξεν τὸν μιχαϊαν ἐπὶ τὴν σιαγόνα καὶ εἶπεν αὐτῷ ποία τῇ ὁδῷ παρῆλθεν πνεῦμα κυρίου παρ' ἐμοῦ τοῦ λαλήσαι πρὸς σέ
- 24 **A** Міхей відказав: Ось ти побачиш це того дня, коли ввійдеш до внутрішньої кімнати, щоб сховатися...
And Micaiah said, Truly, you will see on that day when you go into an inner room to keep yourself safe.
καὶ εἶπεν μιχαϊας ἰδοὺ ὄψῃ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐν ἣ εἰσελεύσῃ ταμίειον ἐκ ταμείου τοῦ κατακρυβῆναι
- 25 **I** сказав Ізраїлів цар: Візьміть Міхея, і відведіть його до Амона, зверхника міста, та до Йоаша, царевого сина,
And the king of Israel said, Take Micaiah and send him back to Amon, the ruler of the town, and to Joash, the king's son;
καὶ εἶπεν βασιλεὺς ἰσραηλ λάβετε τὸν μιχαϊαν καὶ ἀποστρέψατε πρὸς ἐμὴν ἄρχοντα τῆς πόλεως καὶ πρὸς ἰωας ἄρχοντα υἱὸν τοῦ βασιλέως
- 26 **т**а й скажете: Отак сказав цар: Посадіть оцього до в'язничного дому, і давайте йому їсти скупо хліба й скупо води, аж поки я не вернуся з миром.
And say, By the king's order this man is to be put in prison, and given prison food till I come back in peace.
καὶ ἐρεῖς οὕτως εἶπεν ὁ βασιλεὺς ἀπόθεσθε τοῦτον εἰς οἶκον φυλακῆς καὶ ἐσθιέτω ἄρτον θλίψεως καὶ ὕδωρ θλίψεως ἕως τοῦ ἐπιστρέψαι με ἐν εἰρήνῃ
- 27 **A** Міхей відказав: Якщо справді вернешся ти з миром, то не говорив Господь через мене. І до того сказав: Слухайте це, усі люди!
And Micaiah said, If you come back at all in peace, the Lord has not sent his word by me.
καὶ εἶπεν μιχαϊας ἐὰν ἐπιστρέφω ἐπιστρέψῃς ἐν εἰρήνῃ οὐκ ἐλάλησεν κύριος ἐν ἐμοί ἀκούσατε λαοὶ πάντες
- 28 ¶ **I** вийшов Ізраїлів цар та Йосафат, цар Юдин, до гїлеадського Рамоту.
So the king of Israel and Jehoshaphat, the king of Judah, went up to Ramoth-gilead.
καὶ ἀνέβη βασιλεὺς ἰσραηλ καὶ ἰωσαφατ βασιλεὺς ἰουδα εἰς ραμωθ γαλααδ
- 29 **I** сказав Ізраїлів цар до Йосафата: Я переберуся й піду на бій, а ти вбери свої шати! І перебрався Ізраїлів цар, і пішли на бій.
And the king of Israel said to Jehoshaphat, I will make a change in my clothing, so that I do not seem to be the king, and will go into the fight; but do you put on your robes. So the king of Israel made a change in his dress, and they went to the fight.
καὶ εἶπεν βασιλεὺς ἰσραηλ πρὸς ἰωσαφατ κατακαλύψομαι καὶ εἰσελεύσομαι εἰς τὸν πόλεμον καὶ σὺ ἔνδυσαι τὸν ἱματισμόν μου καὶ συνεκαλύψατο βασιλεὺς ἰσραηλ καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὸν πόλεμον
- 30 **A** сирійський цар наказав зверхникам своїх колесниць, говорячи: Не воюйте ні з малим, ні з великим, а тільки з самим Ізраїлевим царем!
Now the king of Aram had given orders to the captains of his war-carriages, saying, Make no attack on small or great, but only on the king of Israel.
καὶ βασιλεὺς συρίας ἐνετείλατο τοῖς ἄρχουσιν τῶν ἁρμάτων τοῖς μετ' αὐτοῦ λέγων μὴ πολεμεῖτε τὸν μικρὸν καὶ τὸν μέγαν ἀλλ' ἢ τὸν βασιλέα ἰσραηλ μόνον
- 31 **I** сталося, як зверхники колесниць побачили Йонатана, то вони сказали: Це Ізраїлів цар! І вони оточили його, щоб воювати. І закричав Йосафат, і Господь допоміг йому, і Бог звабив їх від нього.
So when the captains of the war-carriages saw Jehoshaphat, they said, It is the king of Israel. And turning about, they came round him, but Jehoshaphat gave a cry, and the Lord came to his help, and God sent them away from him.
καὶ ἐγένετο ὡς εἶδον οἱ ἄρχοντες τῶν ἁρμάτων τὸν ἰωσαφατ καὶ αὐτοὶ εἶπαν βασιλεὺς ἰσραηλ ἐστίν καὶ ἐκύκλωσαν αὐτὸν τοῦ πολεμεῖν καὶ ἐβόησεν ἰωσαφατ καὶ κύριος ἔσωσεν αὐτόν καὶ ἀπέστρεψεν ἐν αὐτοῖς ὁ θεὸς ἀπ' αὐτοῦ
- 32 **I** сталося, як зверхники колесниць побачили, що це не Ізраїлів цар, то повернули від нього.
Now when the captains of the war-carriages saw that he was not the king of Israel, they went back from going after him.
καὶ ἐγένετο ὡς εἶδον οἱ ἄρχοντες τῶν ἁρμάτων ὅτι οὐκ ἦν βασιλεὺς ἰσραηλ καὶ ἀπέστρεψαν ἀπ' αὐτοῦ

- 33 А один чоловік знехотя натягнув лука, та й ударив Ізраїлевого царя між підв'язанням пояса та між панцерем. А той сказав візникові: Заверни назад, і випровадь мене від війська, бо я ранений...
 And a certain man sent an arrow from his bow without thought of its direction, and gave the king of Israel a wound where his breastplate was joined to his clothing; so he said to the driver of his war-carriage, Go to one side and take me away out of the army, for I am badly wounded.
 και ανηρ ενετεινεν τозон εδοστωχος και επαταξεν τον βασιλεα ισραηλ ανα μεσον του πνευμονος και ανα μεσον του θωρακος και ειπεν τω ηνιοχω επιστρεφε την χειρα σου και εξαγαγε με εκ του πολεμου οτι επονεσα
- 34 І збільшився бій того дня, а Ізраїлів цар був поставлений на колесниці проти сиріяні аж до вечора. І помер він під час заходу сонця...
 But the fight became more violent while the day went on; and the king of Israel was supported in his war-carriage facing the Aramaeans till the evening; and by sundown he was dead.
 και ετροπωθη ο πολεμος εν τη ημερα εκεινη και ο βασιλευς ισραηλ ην εστηκως επι του αρματος εως εσπερας εξ εναντιας συριας και απεθανεν δυνοντος του ηλιου
- 1 ¶ І вернувся Йосафат, цар Юдин, із миром до дому свого до Єрусалиму.
 And Jehoshaphat, king of Judah, went back to his house in Jerusalem in peace.
 και απεστρεψεν ιωσαφατ βασιλευς ιουδα εις τον οικον αυτου εν ειρηνη εις ιερουσαλημ
- 2 І вийшов перед нього прозорливець Єгу, син Ханані, та й сказав до царя Йосафата: Чи будеш допомагати несправедливому, а тих, хто ненавидить Господа, будеш любити? І за це на т обі гнів від Господнього лица.
 And Jehu, the son of Hanani the seer, went to King Jehoshaphat and said to him, Is it right for you to go to the help of evil-doers, loving the haters of the Lord? because of this, the wrath of the Lord has come on you.
 και εξηλθεν εις απαντησιν αυτου ιου ο του ανανι ο προφητης και ειπεν αυτω βασιλευ ιωσαφατ ει αμαρτωλω συ βοηθεις η μισουμενω υπο κυριου φιλαςεις δια τουτο εγενετο επι σε οργη παρα κυριου
- 3 Але й добрі речі знайшлися при тобі, бо ти повигублював Астарті з Краю, і нахилив своє серце, щоб шукати Господа.
 But still there is some good in you, for you have put away the wood pillars out of the land, and have given your heart to the worship of God.
 αλλ' η λογοι αγαθοι ηυρεθησαν εν σοι οτι εξηρας τα αλση απο της γης ιουδα και κατηυθυνας την καρδιαν σου εκζητησαι τον κυριον
- 4 І осівся Йосафат в Єрусалимі, і він знову виходив між народ від Беер-Шеви аж до Єфремових гір, і навертав їх до Господа, Бога їхніх батьків.
 And Jehoshaphat was living in Jerusalem; and he went out again among the people, from Beer-sheba to the hill-country of Ephraim, guiding them back to the Lord, the God of their fathers.
 και κατωκισεν ιωσαφατ εν ιερουσαλημ και παν εν εξηλθεν εις τον λαον απο βηρσαβεε εως ορους εφραим και επεστρεψεν αυτους επι κυριον θεον των πατερων αυτων
- 5 ¶ І понаставляв він суддів у Краю, по всіх укріплених Юдиних містах, для кожного міста.
 And he put judges through all the land, in every walled town of Judah,
 και κατεστησεν κριτας εν πασαις ταϊς πολεσιν ιουδα ταϊς οχυραις εν πολει και πολει
- 6 І сказав він до суддів: Дивіться, що ви робите, бо не для людини ви судите, але для Господа, і Він з вами в справі суду.
 And said to the judges, Take care what you do, for you are judging not for man but for the Lord, and he is with you in the decisions you give.
 και ειπεν τοις κριταις ιδετε τι υμεις ποιειτε οτι ουκ ανθρωπω υμεις κρινετε αλλ' η τω κυριω και μεθ' υμων λογοι της κρισεωσ
- 7 А тепер нехай буде Господній страх на вас. Стережіться й робіть, бо нема в Господа, Бога нашого, кривди, ані огляду на особу, ані брання дарунка.
 So now let the fear of the Lord be in you; do your work with care; for in the Lord our God there is no evil, or respect for high position, or taking of payment to do wrong.
 και νυν γενεσθω φοβος κυριου εφ' υμας και φυλασσετε και ποιησετε οτι ουκ εστιν μετα κυριου θεου ημων αδικια ουδε θαυμασαι προσωπον ουδε λαβειν δωρα
- 8 А також в Єрусалимі понаставляв Йосафат з Левитів і з священників та з голів батьківських домів Ізраїля для Господнього суду та для суперечок. І вернулися вони до Єрусалиму.
 Then in Jerusalem he gave authority to certain of the Levites and the priests and the heads of families of Israel to give decisions for the Lord, and in the causes of those living in Jerusalem.
 και γαρ εν ιερουσαλημ κατεστησεν ιωσαφατ των ιερεων και των λευιτων και των πατριαρχων ισραηλ εις κρισιν κυριου και κρινειν τους κατοικοუნτας εν ιερουσαλημ
- 9 І він наказав їм, говорячи: Отак чиніть у страху Господньому, вірністю та цілим серцем.
 And he gave them their orders, saying, You are to do your work in the fear of the Lord, in good faith and with a true heart.
 και ενετειλατο προς αυτους λεγων ουτως ποιησετε εν φοβω κυριου εν αληθεια και εν πληρει καρδια
- 10 А щодо всякої суперечки, що прийде до вас від ваших братів, що сидять по містах своїх, де треба розсудити чи то за кров, чи то за Закон, чи то за заповідь, устави, чи за права, то остережете їх, і вони не згрішать Господеві, і не буде гніву на вас та на ваших братів. Так робіть, і не згрішите!
 And if any cause comes before you from your brothers living in their towns, where the death punishment is in question, or where there are questions of law or order, or rules or decisions, make them take care that they are not in the wrong before the Lord, so that wrath may not come on you and on your brothers; do this and you yourselves will not be in the wrong.
 πασ ανηρ κρισιν την ελθουσαν εφ' υμας των αδελφων υμων των κατοικουντων εν ταϊς πολεσιν αυτων ανα μεσον αιματος αιμα και ανα μεσον προσταγματος και εντολης και δικαιωματα και κριματα και διαστελεισθε αυτοις και οχ αμαρτησονται τω κυριω και ουκ εσται εφ' υμας οργη και επι τους αδελφους υμων ουτως ποιησετε και οχ αμαρτησεσθε

- 11** А ось священник Амарія голова над вами до всяких Господніх речей, а Завадія, син Ізмаїлів, володар Юдиного дому, до всякої царевої речі, і писарі Левити перед вами. Будьте міцні й зробіть, і нехай буде Господь з добрим!
And now, Amariah, the chief priest, is over you in all questions to do with the Lord; and Zebadiah the son of Ishmael, the head of the family of Judah, in everything to do with the king's business; and the Levites will be overseers for you. Be strong to do the work; and may the Lord be with the upright.
 καὶ ἰδοὺ αμαριας ὁ ἱερεὺς ἠγοούμενος ἐφ' ὑμᾶς εἰς πᾶν λόγον κυρίου καὶ ζαβδιας υἱὸς ἰσμαηλ ὁ ἠγοούμενος εἰς οἶκον ἰουδα πρὸς πᾶν λόγον βασιλέως καὶ οἱ γραμματεῖς καὶ οἱ λευῖται πρὸ προσώπου ὑμῶν ἰσχύσατε καὶ ποιήσατε καὶ ἔσται κύριος μετὰ τοῦ ἀγαθοῦ
- 1** ¶ І сталося по тому, пішли моавітяни та аммонітяни, а з ними деякі з меунян, проти Йосафата на війну.
Now after this, the children of Moab and the children of Ammon, and with them some of the Meunim, made war against Jehoshaphat.
 καὶ μετὰ ταῦτα ἦλθον οἱ υἱοὶ μοαβ καὶ οἱ υἱοὶ αμμων καὶ μετ' αὐτῶν ἐκ τῶν μιναιῶν πρὸς ἰωσαφατ εἰς πόλεμον
- 2** І прийшли, і донесли Йосафатові, говорячи: Прийшла на тебе сила силенна з того боку моря, з Сирії, і ось вони в Хацзон-Тамарі, воно Ен-Геді.
And they came to Jehoshaphat with the news, saying, A great army is moving against you from Edom across the sea; and now they are in Hazazon-tamar (which is En-gedi).
 καὶ ἦλθον καὶ ὑπέδειξαν τῷ ἰωσαφατ λέγοντες ἦκει ἐπὶ σέ πλῆθος πολλὸν ἐκ πέραν τῆς θαλάσσης ἀπὸ συρίας καὶ ἰδοὺ εἰσιν ἐν ασασανθαμαρ αὕτη ἐστὶν ἐνγαδδι
- 3** І злякався Йосафат, і постановив звернутися до Господа. І він проголосив піст на всю Юдею.
Then Jehoshaphat, in his fear, went to the Lord for directions, and gave orders all through Judah for the people to go without food.
 καὶ ἐφοβήθη καὶ ἔδωκεν ἰωσαφατ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐκζητῆσαι τὸν κύριον καὶ ἐκήρυξεν νηστείαν ἐν παντὶ ἰουδα
- 4** І зібралися юдеяни просити допомоги від Господа, також поприходили зо всіх Юдиних міст просити Господа.
And Judah came together to make prayer for help from the Lord; from every town of Judah they came to give worship to the Lord.
 καὶ συνήχθη ἰουδας ἐκζητῆσαι τὸν κύριον καὶ ἀπὸ πασῶν τῶν πόλεων ἰουδα ἦλθον ζητῆσαι τὸν κύριον
- 5** І став Йосафат у зборі Юдиному та срусалимському в Господньому домі, перед новим подвір'ям,
And Jehoshaphat took his place in the meeting of Judah and Jerusalem, in the house of the Lord in front of the new open space,
 καὶ ἀνέστη ἰωσαφατ ἐν ἐκκλησίᾳ ἰουδα ἐν ἱερουσαλὴμ ἐν οἴκῳ κυρίου κατὰ πρόσωπον τῆς ἀυλῆς τῆς καινῆς
- 6** та й сказав: Господи, Боже батьків наших! Чи ж не Ти Бог на небесах? І Ти пануєш над усіма царствами народів, і в руці Твоїй сила та міць, і немає такого, хто б став проти Тебе!
And said, O Lord, the God of our fathers, are you not God in heaven? are you not ruler over all the kingdoms of the nations? and in your hands are power and strength so that no one is able to keep his place against you.
 καὶ εἶπεν κύριε ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν οὐχὶ σὺ εἶ θεὸς ἐν οὐρανῷ καὶ σὺ κυριεύεις πασῶν τῶν βασιλειῶν τῶν ἐθνῶν καὶ ἐν τῇ χειρὶ σου ἰσχύς δυναστείας καὶ οὐκ ἔστιν πρὸς σέ ἀντιστῆναι
- 7** Чи ж не Ти, Боже наш, повиганяв мешканців цього Краю перед народом Твоїм, Ізраїлем, і дав його Авраамовому насінню, Твоєму приятелеві навіки?
Did you not, O Lord our God, after driving out the people of this land before your people Israel, give it to the seed of Abraham, your friend, for ever?
 οὐχὶ σὺ εἶ ὁ κύριος ὁ ἐξολοθρεύσας τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν ταύτην ἀπὸ προσώπου τοῦ λαοῦ σου ἰσραηλ καὶ ἔδωκας αὐτὴν σπέρματι αβρααμ τῷ ἠγαπημένῳ σου εἰς τὸν αἰῶνα
- 8** І вони осілися в ньому, і збудували Тобі в ньому святиню для Ймення Твого, говорячи:
And they made it their living-place, building there a holy house for your name, and saying,
 καὶ κατοίκησαν ἐν αὐτῇ καὶ ᾠκοδόμησαν ἐν αὐτῇ ἁγίασμα τῷ ὀνόματί σου λέγοντες
- 9** Якщо прийде на нас зло, меч укарання, чи моровиця, чи голод, то ми станемо перед цим храмом та перед лицем Твоїм, бо Ім'я Твоє в цьому храмі, і будемо кликати до Тебе з нашого утиску, і Ти почувеш, і спасеш.
If evil comes on us, the sword, or punishment, or disease, or need of food, we will come to this house and to you, (for your name is in this house,) crying to you in our trouble, and you will give us salvation in answer to our cry.
 ἐὰν ἐέλθῃ ἐφ' ἡμᾶς κακὰ ῥομφαία κρίσις θάνατος λιμός στησόμεθα ἐναντίον τοῦ οἴκου τούτου καὶ ἐναντίον σου ὅτι τὸ ὄνομά σου ἐπὶ τῷ οἴκῳ τούτῳ καὶ βοησόμεθα πρὸς σέ ἀπὸ τῆς θλίψεως καὶ ἀκούση καὶ σώσεις
- 10** А тепер ось сини Аммонові й Моавові та мешканці гори Сеїр, що через них Ти не дав ізраїльтянам іти, коли вони виходили були з єгипетського краю, і вони минули їх, і не вигубили їх,
And now, see, the children of Ammon and Moab and the people of Mount Seir, whom you kept Israel from attacking when they came out of Egypt, so that turning to one side they did not send destruction on them:
 καὶ νῦν ἰδοὺ υἱοὶ αμμων καὶ μοαβ καὶ ὄρος σηρ εἰς οὓς οὐκ ἔδωκας τῷ ἰσραηλ διελθεῖν δι' αὐτῶν ἐξελεθόντων αὐτῶν ἐκ γῆς αἰγύπτου ὅτι ἐξέκλιναν ἀπ' αὐτῶν καὶ οὐκ ἐξολέθρευσαν αὐτούς
- 11** і оце вони відплачують нам навалою, щоб вигнати нас із спадку Твого, який Ти віддав нам.
See now, how as our reward they have come to send us out of your land which you have given us as our heritage.
 καὶ νῦν ἰδοὺ αὐτοὶ ἐπιχειροῦσιν ἐφ' ἡμᾶς ἐξελεθεῖν ἐκβαλεῖν ἡμᾶς ἀπὸ τῆς κληρονομίας ἡμῶν ἧς ἔδωκας ἡμῖν

- 12 **Боже наш, чи ж Ти не осудиш їх? Нема бо в нас сили перед цією силою силенною, що приходить на нас, і ми не знаємо, що зробимо, бо наші очі на Тебе!**
O our God, will you not be their judge? for our strength is not equal to this great army which is coming against us; and we are at a loss what to do: but our eyes are on you.
 κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν οὐ κρινεῖς ἐν αὐτοῖς ὅτι οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἰσχύς τοῦ ἀντιστήναι πρὸς τὸ πλῆθος τὸ πολὺ τοῦτο τὸ ἐλθὼν ἐφ' ἡμᾶς καὶ οὐκ οἶδαμεν τί ποιήσωμεν αὐτοῖς ἀλλ' ἢ ἐπὶ σοὶ οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν
- 13 **А всі юдеями стояли перед Господнім лицем, також діти їхні, жінки їхні та їхні сини.**
And all Judah were waiting before the Lord, with their little ones, their wives, and their children.
 καὶ πᾶς ἰουδαίας ἐστηκὼς ἐναντὶ κυρίου καὶ τὰ παῖδια αὐτῶν καὶ αἱ γυναῖκες
- 14 **¶ А Яхазїл, син Захаря, сина Бенаї, Сїїла, сина Маттанїї, Левит із Асафових синів, був на ньому Дух Господній серед збору,**
Then, before all the meeting, the spirit of the Lord came on Jahaziel, the son of Zechariah, son of Benaiah, son of Jeiel, son of Mattaniah, a Levite and one of the family of Asaph;
 καὶ τῷ οὔζιλι τῷ τοῦ ζαχαρίου τῶν υἱῶν βαναίου τῶν υἱῶν ἐλεήλ τοῦ μανθανίου τοῦ λευίτου ἀπὸ τῶν υἱῶν ασαφ ἐγένετο ἐπ' αὐτὸν πνεῦμα κυρίου ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ
- 15 **і він сказав: Послухайте, весь Юдо й мешканці Єрусалиму та царю Йосафате! Так говорить до вас Господь: Не бійтеся та не жахайтеся перед цією силенною силою, бо не ваша ця війна, але Божа!**
And he said, Give ear, O Judah, and you people of Jerusalem, and you, King Jehoshaphat: the Lord says to you, Have no fear and do not be troubled on account of this great army; for the fight is not yours but God's.
 καὶ εἶπεν ἀκούσατε πᾶς ἰουδα καὶ οἱ κατοικοῦντες ἱερουσαλημ καὶ ὁ βασιλεὺς ἰωσαφατ τάδε λέγει κύριος ὑμῖν αὐτοῖς μὴ φοβεῖσθε μὴδὲ πτοηθῆτε ἀπὸ προσώπου τοῦ ὄχλου τοῦ πολλοῦ τούτου ὅτι οὐχ ὑμῖν ἔστιν ἡ παράταξις ἀλλ' ἢ τῷ θεῷ
- 16 **Узавтра зйдїть на них, ось вони входять збїччям Цїцу, і ви їх знайдете на кінці долини, навпроти пустинї Єруїл.**
Go down against them tomorrow: see, they are coming up by the slope of Ziz; at the end of the valley, before the waste land of Jeruel, you will come face to face with them.
 αὔριον κατάρβητε ἐπ' αὐτούς ἰδοὺ ἀναβαίνουσιν κατὰ τὴν ἀνάβασιν ασαφ καὶ εὔρησετε αὐτούς ἐπ' ἄκρου ποταμοῦ τῆς ἐρήμου ἱεριήλ
- 17 **Не вам воювати в цьому, поставтеся й станьте, і побачите, що Господнє спасіння з вами, Юдо й Єрусалиме! Не бійтеся й не жахайтеся, узавтра виходьте перед них, а Господь буде з вами!**
There will be no need for you to take up arms in this fight; put yourselves in position, and keep where you are, and you will see the salvation of the Lord with you, O Judah and Jerusalem: have no fear and do not be troubled: go out against them tomorrow, for the Lord is with you.
 οὐχ ὑμῖν ἔστιν πολεμῆσαι ταῦτα σῦντε καὶ ἴδετε τὴν σωτηρίαν κυρίου μεθ' ὑμῶν ἰουδα καὶ ἱερουσαλημ μὴ φοβεῖσθε μὴδὲ πτοηθῆτε αὔριον ἐξελθεῖν εἰς ἀπάντησιν αὐτοῖς καὶ κύριος μεθ' ὑμῶν
- 18 **І вклонився Йосафат обличчям до землі, а весь Юда та мешканці Єрусалиму попадали перед Господнім лицем, щоб уклонитися Господеві.**
Then Jehoshaphat went down with his face to the earth, and all Judah and the people of Jerusalem gave worship to the Lord, falling down before him.
 καὶ κύψας ἰωσαφατ ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ καὶ πᾶς ἰουδα καὶ οἱ κατοικοῦντες ἱερουσαλημ ἔπεσαν ἐναντὶ κυρίου προσκυνῆσαι κυρίῳ
- 19 **І встали Левити з синів Кегатівців та з синів Корахівців, щоб хвалити Господа, Бога Израїлевого сильним голосом, високим.**
And the Levites, the children of the Kohathites and the Korahites, got to their feet and gave praise to the Lord, the God of Israel, with a loud voice.
 καὶ ἀνέστησαν οἱ λευῖται ἀπὸ τῶν υἱῶν καθ καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν κοραε αἰνεῖν κυρίῳ θεῷ ἰσραηλ ἐν φωνῇ μεγάλῃ εἰς ὕψος
- 20 **¶ І повставали вони рано вранці, і вийшли до пустинї Текоя. А як вони виходили, став Йосафат та й сказав: Послухайте мене, Юда та мешканці Єрусалиму! Віруйте в Господа, вашого Бога, і будете запевнені, вірте пророкам Його, і пощаститься вам!**
And early in the morning they got up and went out to the waste land of Tekoa: and when they were going out, Jehoshaphat took his station and said to them, Give ear to me, O Judah and you people of Jerusalem: have faith in the Lord your God and you will be safe; have faith in his prophets and all will go well for you.
 καὶ ὄρθρισαν πρῶι καὶ ἐξῆλθον εἰς τὴν ἐρημον θεκωε καὶ ἐν τῷ ἐξελθεῖν ἔστη ἰωσαφατ καὶ ἐβόησεν καὶ εἶπεν ἀκούσατέ μου ἰουδα καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐν ἱερουσαλημ ἐμπιστεύσατε ἐν κυρίῳ θεῷ ὁ μὸν καὶ ἐμπιστευθήσεσθε ἐμπιστεύσατε ἐν προφήτῃ αὐτοῦ καὶ εὐδοθήσεσθε
- 21 **І радився він з народом, і поставив співаків для Господа, і вони хвалили величність святости, коли йшли перед озброченими, і говорили: Дякуйте Господу, бо навіки Його милосердя!**
And after discussion with the people, he put in their places those who were to make melody to the Lord, praising him in holy robes, while they went at the head of the army, and saying, May the Lord be praised, for his mercy is unchanging for ever.
 καὶ ἐβουλευσατο μετὰ τοῦ λαοῦ καὶ ἔστησεν ψαλτῳδοὺς καὶ αἰνῶντας ἐξομολογεῖσθαι καὶ αἰνεῖν τὰ ἅγια ἐν τῷ ἐξελθεῖν ἐμπροσθεν τῆς δυνάμεως καὶ ἔλεγον ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ
- 22 **А того часу, коли зачали вони співати та хвалити, дав Господь засідку на синів Аммонових і Моавових та на мешканців гори Сеїр, що прийшли були проти Юди, і були вони побиті,**
And at the first notes of song and praise the Lord sent a surprise attack against the children of Ammon and Moab and the people of Mount Seir, who had come against Judah; and they were overcome.
 καὶ ἐν τῷ ἄρξασθαι τῆς αἰνέσεως αὐτοῦ τῆς ἐξομολογήσεως ἔδωκεν κύριος πολεμῖν τοὺς υἱοὺς αμμων ἐπὶ μοαβ καὶ ὄρος σηρ τοὺς ἐξελθόντας ἐπὶ ἰουδαν καὶ ἐτροπώθησαν

- 23 бо повстали аммонітjани та моавітjани на мешканцїв гори Сеїр, щоб учинити їх закляттям, і щоб вигубити. А коли вони покінчили це з мешканцями Сеїру, стали помагати один прот и одного, щоб вигубити себе.
And the children of Ammon and Moab made an attack on the people of Mount Seir with a view to their complete destruction; and when they had put an end to the people of Seir, everyman's hand was turned against his neighbour for his destruction.
και ανέστησαν οί υιοί αμμων και μοαβ επί τούς κατοικοῦντας ὄρος σηρ ἐξολεθρεῦσαι και ἐκτρίψαι και ὡς συνετέλεσαν τούς κατοικοῦντας σηρ ἀνέστησαν εἰς ἀλλήλους τοῦ ἐξολεθρευθῆναι
- 24 І коли Юда прийшов на вартівню до пустині, і поглянули вони на натовп, аж ось трупи, що попадали на землю, і не було урятованого!
And Judah came to the watchtower of the waste land, and looking in the direction of the army, they saw only dead bodies stretched on the earth; no living man was to be seen.
και ιουδας ἦλθεν ἐπὶ τὴν σκοπιὰν τῆς ἐρήμου και ἐπέβλεψεν και εἶδεν τὸ πλῆθος και ἰδοὺ πάντες νεκροὶ πεπτωκότες ἐπὶ τῆς γῆς οὐκ ἦν σφζόμενος
- 25 І прийшов Йосафат та народ його, щоб пограбувати їхню здобич, і знайшли серед них дуже багато і мастку, і одежі, і коштовностей, і понабирали собі стільки, що не могли нести. І во ни три дні все грабували ту здобич, бо численна була вона!
And when Jehoshaphat and his people came to take their goods from them, they saw beasts in great numbers, and wealth and clothing and things of value, more than they were able to take away; all this they took for themselves, and they were three days getting it away, there was so much.
και ἦλθεν ιωσαφατ και ὁ λαὸς αὐτοῦ σκυλευσαι τὰ σκῦλα αὐτῶν και εὔρον κτήνη πολλὰ και ἀποσκευὴν και σκῦλα και σκεῦῃ ἐπιθυμητὰ και ἐσκύλευσαν ἑαυτοῖς και ἐγένοντο ἡμέραι τρεῖς σκυλευόν των αὐτῶν τὰ σκῦλα ὅτι πολλὰ ἦν
- 26 А четвертого дня зібралися вони до долини Бераха, бо там благословляли Господа; тому назвали ім'я тому місцю: долина Бераха, і так воно зветься аж до сьогодні.
On the fourth day they all came together in the Valley of Blessing, and there they gave blessing to the Lord; for which cause that place has been named the Valley of Blessing to this day.
και τῇ ἡμέρῃ τῇ τετάρτῃ ἐπισυνήχθησαν εἰς τὸν αὐλῶνα τῆς εὐλογίας ἐκεῖ γὰρ ἠυλόγησαν τὸν κύριον διὰ τοῦτο ἐκάλεσαν τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου κοιλάς εὐλογίας ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης
- 27 І вернулися всі юдеєни та єрусалимляни, а Йосафат на чолі їх, щоб вернутися до Єрусалиму з радістю, бо звеселив їх Господь спасінням від їхніх ворогів.
Then all the men of Judah and Jerusalem went back, with Jehoshaphat at their head, coming back to Jerusalem with joy; for the Lord had made them glad over their haters.
και ἐπέστρεψεν πᾶς ἀνὴρ ιουδα εἰς ιερουσαλημ και ιωσαφατ ἠγούμενος αὐτῶν ἐν εὐφροσύνῃ μεγάλῃ ὅτι εὐφρανεν αὐτοὺς κύριος ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν
- 28 І прибули вони до Єрусалиму з арфами й з цитрами та сурмами до Господнього дому.
So they came to Jerusalem with corded instruments and wind-instruments into the house of the Lord.
και εἰσῆλθον εἰς ιερουσαλημ ἐν νάβλαις και ἐν κινύραις και ἐν σάλπιγγιν εἰς οἶκον κυρίου
- 29 І був Божий страх на всі царства країв, коли вони почули, що Господь воював з Ізраїлевими ворогами...
And the fear of God came on all the kingdoms of the lands, when they had news of how the Lord made war on those who came against Israel.
και ἐγένετο ἔκστασις κυρίου ἐπὶ πάσας τὰς βασιλείας τῆς γῆς ἐν τῷ ἀκοῦσαι αὐτοὺς ὅτι ἐπολέμησεν κύριος πρὸς τούς ὑπεναντίους ισραηλ
- 30 І заспокоїлося Йосафатове царство, і дав йому його Бог мир навколо.
So the kingdom of Jehoshaphat was quiet, for the Lord gave him rest on every side.
και εἰρήνευσεν ἡ βασιλεία ιωσαφατ και κατέπαυσεν αὐτῷ ὁ θεὸς αὐτοῦ κυκλόθεν
- 31 ¶ І царював Йосафат над Юдою. Він був віку тридцяти й п'яти років, коли зацарював, а двадцять і п'ять літ царював в Єрусалимі. А ім'я його матері Азува, дочка Шілхи.
And Jehoshaphat was king over Judah: he was thirty-five years old when he became king, and he was ruling for twenty-five years in Jerusalem: his mother's name was Azubah, the daughter of Shilhi.
και ἐβασίλευσεν ιωσαφατ ἐπὶ τὸν ιουδαν ἐτῶν τριάκοντα πέντε ἐν τῷ βασιλευσαι αὐτὸν και εἴκοσι πέντε ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ιερουσαλημ και ὄνομα τῇ μητρὶ αὐτοῦ αζουβα θυγάτηρ σαλι
- 32 І ходив він дорогою свого батька Аси, і не уступався з неї, щоб робити вгодне в Господніх очах.
He went in the ways of his father Asa, not turning away, but doing right in the eyes of the Lord.
και ἐπορεύθη ἐν ταῖς ὁδοῖς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ασα και οὐκ ἐξέκλινεν τοῦ ποιῆσαι τὸ εὐθεὸς ἐνώπιον κυρίου
- 33 Тільки пагірки не минулися, і народ іще не вчинив свого серця міцним для Бога своїх батьків.
The high places, however, were not taken away, and the hearts of the people were still not true to the God of their fathers.
ἀλλὰ τὰ ὕψηλὰ ἔτι ὑπῆρχεν και ἔτι ὁ λαὸς οὐ κατεύθυνεν τὴν καρδίαν πρὸς κύριον θεὸν τῶν πατέρων αὐτῶν
- 34 А решта Йосафатових діл, перші й останні, ото вони описані в записях Єгу, сина Ханані, що внесене до книги Ізраїлевих царів.
Now as for the rest of the acts of Jehoshaphat, first and last, they are recorded in the words of Jehu, the son of Hanani, which were put in the book of the kings of Israel.
και οἱ λοιποὶ λόγοι ιωσαφατ οἱ πρῶτοι και οἱ ἔσχατοι ἰδοὺ γεγραμμένοι ἐν λόγοις ιου τοῦ ανανι ὃς κατέγραψεν βιβλίον βασιλέων ισραηλ

- 35 А по тому поєднався Йосафат, цар Юдин, з Ахазією, Ізраїлевим царем, що робив несправедливо.
After this Jehoshaphat, king of Judah, became friends with Ahaziah, king of Israel, who did much evil:
καὶ μετὰ ταῦτα ἐκοιμώνησεν ἰωσαφατ βασιλεὺς ἰουδα πρὸς οχοζιαν βασιλέα ἰσραηλ καὶ οὗτος ἠνόμησεν
- 36 І поєднався він із ним, щоб поробити кораблі, щоб ходити до Таршішу. І поробили вони кораблі в Еціон-Гевері.
Together they made ships to go to Tarshish, building them in Ezion-geber.
ἐν τῷ ποιῆσαι καὶ πορευθῆναι πρὸς αὐτὸν τοῦ ποιῆσαι πλοῖα τοῦ πορευθῆναι εἰς θαρσις καὶ ἐποίησεν πλοῖα ἐν γασιωνγαβερ
- 37 Та Елієзер, син Додави, з Мареші, пророкував на Йосафата, говорячи: За те, що ти поєднався з Ахазією, поруйнував Господь чини твої! І порозбивалися ті кораблі, і не могли йти до Таршішу...
Then the word of Eliezer the prophet, the son of Dodavahu of Mareshah, came against Jehoshaphat, saying, Because you have let yourself be joined with Ahaziah, the Lord has sent destruction on your works. And the ships were broken and were not able to go to Tarshish.
καὶ ἐπροφήτευσεν ἐλιεζερ ὁ τοῦ δωδία ἀπὸ μαρισης ἐπὶ ἰωσαφατ λέγων ὡς ἐφιλίασας τῷ οχοζία ἐθραυσεν κύριος τὸ ἔργον σου καὶ συνετρίβη τὰ πλοῖά σου καὶ οὐκ ἐδυνάσθη τοῦ πορευθῆναι εἰς θαρσις
- 1 ¶ І спочив Йосафат із своїми батьками. І був він похований із своїми батьками в Давидовому Місті, а замість нього зацарював син його Єгорам.
And Jehoshaphat went to rest with his fathers, and his body was put into the earth in the town of David. And Jehoram his son became king in his place.
καὶ ἐκοιμήθη ἰωσαφατ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ καὶ ἐτάφη παρὰ τοῖς πατράσιν αὐτοῦ ἐν πόλει δαυιδ καὶ ἐβασίλευσεν ἰωραμ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ
- 2 І були в нього брати, Йосафатові сини: Азарія, і Єхіїл, і Захарій, і Азарія, і Михаїл, і Шефатія, усі вони сини Йосафата, Ізраїлевого царя.
And he had brothers, sons of Jehoshaphat, Azariah, Jehiel, Zechariah, Azariah, Michael, and Shephatiah; all these were sons of Jehoshaphat, king of Israel.
καὶ αὐτῷ ἀδελφοὶ υἱοὶ ἰωσαφατ ἕξ ἀζαριας καὶ ἰηλ καὶ ζαχαριας καὶ ἀζαριας καὶ μιχαηλ καὶ σαφατιας πάντες οὗτοι υἱοὶ ἰωσαφατ βασιλέως ἰουδα
- 3 І дав їм їхній батько великі подарунки срібла, і золота, і коштовності з твердинними містами в Юді, а царство дав Єгорамові, бо він первороджений.
And their father gave them much silver and gold and things of great value, as well as walled towns in Judah; but the kingdom he gave to Jehoram, because he was the oldest.
καὶ ἔδωκεν αὐτοῖς ὁ πατήρ αὐτῶν δόματα πολλὰ ἀργύριον καὶ χρυσίον καὶ ὄπλα μετὰ πόλεων τετεχισμένων ἐν ἰουδα καὶ τὴν βασιλείαν ἔδωκεν τῷ ἰωραμ ὅτι οὗτος ὁ πρωτότοκος
- 4 І став Єгорам на царстві батька. І зміцнився він, і позабивав усіх братів своїх мечем, а також декого з Ізраїлевих зверхників.
Now when Jehoram had taken his place over his father's kingdom, and had made his position safe, he put all his brothers to death with the sword, as well as some of the princes of Israel.
καὶ ἀνέστη ἰωραμ ἐπὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ καὶ ἐκραταιώθη καὶ ἀπέκτεινεν πάντας τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἀπὸ τῶν ἀρχόντων ἰσραηλ
- 5 Єгорам був віку тридцяти й двох літ, коли зацарював, і царював вісім літ в Єрусалимі.
Jehoram was thirty-two years old when he became king; and he was ruling in Jerusalem for eight years.
ὄντος αὐτοῦ τριάκοντα καὶ δύο ἐτῶν κατέστη ἰωραμ ἐπὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ καὶ ὀκτὼ ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλημ
- 6 І ходив він дорогою Ізраїлевих царів, як робив Ахавів дім, бо Ахавова дочка була йому за жінку. І робив він зло в Господніх очах.
He went in the ways of the kings of Israel, and did as the family of Ahab did, for the daughter of Ahab was his wife; and he did evil in the eyes of the Lord.
καὶ ἐπορεύθη ἐν ὁδοῖς βασιλέων ἰσραηλ ὡς ἐποίησεν οἶκος ἀχααβ ὅτι θυγάτηρ ἀχααβ ἦν αὐτοῦ γυνὴ καὶ ἐποίησεν τὸ πονηρὸν ἐναντίον κυρίου
- 7 Та не хотів Господь погубити Давидів дім ради заповіту, що склав був із Давидом, і як говорив дати світильника йому та синам його по всі дні.
But it was not the Lord's purpose to send destruction on the family of David, because of the agreement he had made with David, when he said he would give to him and to his sons a light for ever.
καὶ οὐκ ἐβούλετο κύριος ἐξολεθρεῦσαι τὸν οἶκον δαυιδ διὰ τὴν διαθήκην ἣν διέθετο τῷ δαυιδ καὶ ὡς εἶπεν αὐτῷ δοῦναι αὐτῷ λύχον καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας
- 8 За його днів відпав був Едом з-під Юдиної руки, і настановили над собою царя.
In his time Edom made themselves free from the rule of Judah, and took a king for themselves.
ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἀπέστη ἐδομ ἀπὸ τοῦ ἰουδα καὶ ἐβασίλευσαν ἐφ' ἑαυτοὺς βασιλέα
- 9 І пішов Єгорам зо своїми зверхниками, і всі колесниці з ним. І сталося, що він устав уночі та й побив Едома, що оточив був його, та зверхників колесниць.
Then Jehoram went over with his captains and all his war-carriages ... made an attack by night on the Edomites, whose forces were all round him ... on the captains of the war-carriages.
καὶ ὄχθητο ἰωραμ μετὰ τῶν ἀρχόντων καὶ πᾶσα ἡ ἵππος μετ' αὐτοῦ καὶ ἐγένετο καὶ ἠγέρθη νυκτὸς καὶ ἐπάταξεν ἐδομ τὸν κυκλοῦντα αὐτὸν καὶ τοὺς ἄρχοντας τῶν ἀρμάτων καὶ ἐφυγεν ὁ λαὸς εἰς τὰ σκηνώματα αὐτῶν
- 10 І відпав Едом з-під Юдиної руки, і так є аж до цього дня. Тоді того часу відпала й Лівна з-під руки його, бо він покинув Господа, Бога своїх батьків.
So Edom made themselves free from the rule of Judah, to this day: and at the same time Libnah made itself free from his rule; because he was turned away from the Lord, the God of his fathers.
καὶ ἀπέστη ἀπὸ ἰουδα ἐδομ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης τότε ἀπέστη λωμνα ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἀπὸ χειρὸς αὐτοῦ ὅτι ἐγκατέλιπεν κύριον θεὸν τῶν πατέρων αὐτοῦ

- 11 Також він наробив пагірків по Юдиних містах, і вчинив перелюбами єрусалимських мешканців, а Юду звів.
And more than this, he made high places in the mountains of Judah, teaching the people of Jerusalem to go after false gods, and guiding Judah away from the true way.
 και γὰρ αὐτὸς ἐποίησεν ὑψηλὰ ἐν πόλεσιν ἰουδα καὶ ἐξεπόρνευσεν τοὺς κατοικοῦντας ἐν ἱερουσαλημ καὶ ἀπεπλάνησεν τὸν ἰουδαν
- 12 ¶ I прийшов до нього лист від пророка Іллі такого змісту: Так говорить Господь, Бог Давида, твого батька: За те, що не ходив ти дорогами Йосафата, свого батька, і дорогами Аси, Юдиного царя,
And a letter came to him from Elijah the prophet, saying, The Lord, the God of your father David, says, Because you have not kept to the ways of your father Jehoshaphat or the ways of Asa, king of Judah,
 και ἦλθεν αὐτῷ ἐγγραφὴ παρὰ ἡλίου τοῦ προφήτου λέγων τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς δαυὶδ τοῦ πατρὸς σου ἀνθ' ὧν οὐκ ἐπορεύθης ἐν ὁδοῖς ἰωσαφατ τοῦ πατρὸς σου καὶ ἐν ὁδοῖς ἀσα βασιλέως ἰουδα
- 13 а ходив дорогою Ізраїлевого царя, і вчинив перелюбниками Юду та мешканців Єрусалиму, як чинив перелюбниками дім Ахавів, а також братів своїх, дім свого батька, ліпших від тебе, ти позабирав,
But have gone in the way of the kings of Israel, and have made Judah and the people of Jerusalem go after false gods, as the family of Ahab did: and because you have put to death your father's sons, your brothers, who were better than yourself:
 και ἐπορεύθης ἐν ὁδοῖς βασιλέων ἰσραηλ καὶ ἐξεπόρνευσας τὸν ἰουδαν καὶ τοὺς κατοικοῦντας ἐν ἱερουσαλημ ὡς ἐξεπόρνευσεν οἶκος ἀχααβ καὶ τοὺς ἀδελφοὺς σου υἱοὺς τοῦ πατρὸς σου τοὺς ἀγαθοὺς ὑπὲρ σε ἀπέκτεινας
- 14 то ось ударить Господь великою поразою в народі твоїм, і в синах твоїх, і в жінках твоїх, і в усьому мастьку твому.
Now, truly, the Lord will send a great destruction on your people and your children and your wives and everything which is yours:
 ἰδοὺ κύριος πατάξει σε πληγὴν μεγάλην ἐν τῷ λαῷ σου καὶ ἐν τοῖς υἱοῖς σου καὶ ἐν γυναῖξίν σου καὶ ἐν πάσῃ τῇ ἀποσκευῇ σου
- 15 А ти будеш у великих хворобах, у хворобі нутра свого, аж вийдуть нутроші твої через довгочасну хворобу.
And you yourself will undergo the cruel pains of a disease in your stomach, so that day by day your inside will be falling out because of the disease.
 και σὺ ἐν μαλακίᾳ πονηρᾷ ἐν νόσῳ κοιλίας ἕως οὗ ἐξέλθῃ ἡ κοιλία σου μετὰ τῆς μαλακίας ἐξ ἡμερῶν εἰς ἡμέρας
- 16 І збудив Господь на Єгорама духа филистимлян та арабів, що при етіопях.
Then the Philistines and the Arabians, who are by Ethiopia, were moved by the Lord to make war on Jehoram;
 και ἐπήγειρεν κύριος ἐπὶ ἰωραμ τοὺς ἀλλοφύλους καὶ τοὺς ἄραβας καὶ τοὺς ὁμόρους τῶν αἰθίοπων
- 17 І вийшли вони на Юду, і ввірвалися до нього, і позабирали ввесь масток, що знаходився в царському домі, а також синів його та жінок його. І не позосталося в нього сина, окрім Єгоахаза, наймолодшого з синів його.
And they came up against Judah, forcing a way into it, and took away all the goods in the king's house, as well as his sons and his wives; so that he had no son but only Jehoahaz, the youngest.
 και ἀνέβησαν ἐπὶ ἰουδαν καὶ κατεδυνάστευον καὶ ἀπέστρεψαν πᾶσαν τὴν ἀποσκευὴν ἣν εὔρον ἐν οἴκῳ τοῦ βασιλέως καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ καὶ τὰς θυγατέρας αὐτοῦ καὶ οὐ κατελείφθη αὐτῷ υἱὸς ἄλλ' ἢ οὐχοῦστος ὁ μικρότατος τῶν υἱῶν αὐτοῦ
- 18 А по всьому тому вдарив його Господь у нутрошах його невидужною хворобою.
And after all this the Lord sent on him a disease of the stomach from which it was impossible for him to be made well.
 και μετὰ ταῦτα πάντα ἐπάταξεν αὐτὸν κύριος εἰς τὴν κοιλίαν μαλακίᾳ ἐν ἣ οὐκ ἔστιν ἰατρεία
- 19 І сталося по певному часі, коли надійшов кінець двох років, вийшли його нутроші від хвороби його, і він помер у тяжких болях. А народ його не зробив для нього спалення пахоців, як робили спалення батькам його.
And time went on, and after two years, his inside falling out because of the disease, he came to his death in cruel pain. And his people made no burning for him like the burning made for his fathers.
 και ἐγένετο ἐξ ἡμερῶν εἰς ἡμέρας καὶ ὡς ἦλθεν καιρὸς τῶν ἡμερῶν ἡμέρας δύο ἐξῆλθεν ἡ κοιλία αὐτοῦ μετὰ τῆς νόσου καὶ ἀπέθανεν ἐν μαλακίᾳ πονηρᾷ καὶ οὐκ ἐποίησεν ὁ λαὸς αὐτοῦ ἐκφορὰν καθὼς ἐκφορὰν πατέρων αὐτοῦ
- 20 Він був віку тридцяти й двох літ, коли зацарював, а царював вісім літ в Єрусалимі. І відійшов він, і ніхто за ним не жалював; і поховали його в Давидовому Місті, та не в царських гробах.
He was thirty-two years old when he became king, and he was ruling in Jerusalem for eight years: and at his death he was not regretted; they put his body into the earth in the town of David, but not in the resting-place of the kings.
 ἦν τριάκοντα καὶ δύο ἐτῶν ὅτε ἐβασίλευσεν καὶ ὀκτὼ ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλημ καὶ ἐπορεύθη ἐν οὐκ ἐπαίνῳ καὶ ἐτάφη ἐν πόλει δαυὶδ καὶ οὐκ ἐν τάφοις τῶν βασιλέων

- 1 ¶ Α мешканці Єрусалиму настановили царем замість нього Ахазію, його найменшого сина, бо всіх перших позабивала та ватага, що приходила з арабами на табір. І зацарював Ахазія, син Єгорама, Юдиного царя.
And the people of Jerusalem made Ahaziah, his youngest son, king in his place, for the band of men who came with the Arabians to the army had put all the older sons to death. So Ahaziah, the son of Jehoram, became king.
 καὶ ἐβασίλευσαν οἱ κατοικοῦντες ἐν ἱερουσαλὴμ τὸν οὐνοῦ υἱὸν αὐτοῦ τὸν μικρὸν ἀντ' αὐτοῦ ὅτι πάντας τοὺς πρεσβυτέρους ἀπέκτεινεν τὸ ληστήριον τὸ ἐπελθὼν ἐπ' αὐτούς οἱ ἄραβες καὶ οἱ ἀλμαζονεῖς καὶ ἐβασίλευσεν οὐνοῦ υἱὸς ἰωραμ βασιλέως ἰουδα
- 2 Ахазія був віку сорока й двох літ, коли зацарював, і царював він в Єрусалимі один рік. А ім'я його матері Аталія, дочка Омрієва.
Ahaziah was twenty-two years old when he became king, and he was ruling in Jerusalem for one year. His mother's name was Athaliah, the daughter of Omri.
 ὃν εἴκοσι ἐτῶν οὐνοῦ υἱὸς ἐβασίλευσεν καὶ ἑνιαυτὸν ἕνα ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλὴμ καὶ ὄνομα τῆ μητρὶ αὐτοῦ γοθολία θυγάτηρ ἀμβρι
- 3 Також він ходив дорогою Ахавового дому, бо його мати була йому дорадниця, щоб чинити беззаконня.
He went in the ways of the family of Ahab, for his mother was his teacher in evil-doing.
 καὶ οὕτως ἐπορεύθη ἐν ὁδοῦ οἴκου ἀχάβ ὅτι μήτηρ αὐτοῦ ἦν σύμβουλος τοῦ ἀμαρτάνειν
- 4 І чинив він зло в Господніх очах, як Ахавів дід, бо вони були йому дорадниками по смерті його батька, на погибіль йому.
And he did evil in the eyes of the Lord, as the family of Ahab did; for after the death of his father they were his guides to his destruction.
 καὶ ἐποίησεν τὸ πονηρὸν ἐναντίον κυρίου ὡς οἶκος ἀχάβ ὅτι αὐτοὶ ἦσαν αὐτῷ μετὰ τὸ ἀποθανεῖν τὸν πατέρα αὐτοῦ σύμβουλοι τοῦ ἐξολεθρεῦσαι αὐτόν
- 5 Також за їхньою порадою він ходив. І пішов він з Єгорамом, сином Ахава, Ізраїлевого царя, на війну на Хазаїла, сирійського царя, в гілеадський Рамот. І побили сиріяни Йорама.
Acting on their suggestion, he went with Jehoram, son of Ahab, king of Israel, to make war on Hazael, king of Aram, at Ramoth-gilead: and Joram was wounded by the bowmen.
 καὶ ἐν ταῖς βουλαῖς αὐτῶν ἐπορεύθη καὶ ἐπορεύθη μετὰ ἰωραμ υἱοῦ ἀχάβ εἰς πόλεμον ἐπὶ ἀζαηλ βασιλέα συρίας εἰς ραμα γαλααδ καὶ ἐπάταξαν οἱ τοξῶται τὸν ἰωραμ
- 6 І вернувся він лікуватися в Ізреелі від тих ран, що завдали йому в Рамі, як він воював із Хазаїлом, сирійським царем. А Азарія, Єгорамів син, цар Юдин, зійшов побачити Єгорама, Ахавового сина, в Ізреелі, бо він був слабий.
And he went back to Jezreel to get well from the wounds which they had given him at Ramah when he was fighting against Hazael, king of Aram. And Ahaziah, the son of Jehoram, king of Judah, went down to Jezreel to see Jehoram, the son of Ahab, because he was ill.
 καὶ ἐπέστρεψεν ἰωραμ τοῦ ἰατρευθῆναι εἰς ἰσραὴλ ἀπὸ τῶν πληγῶν ὃν ἐπάταξαν αὐτὸν οἱ σύροι ἐν ραμα ἐν τῷ πολεμεῖν αὐτὸν πρὸς ἀζαηλ βασιλέα συρίας καὶ οὐνοῦ υἱὸς ἰωραμ βασιλέως ἰουδα κἀτέβη θεάσασθαι τὸν ἰωραμ υἱὸν ἀχάβ εἰς ἰσραὴλ ὅτι ἠρρώσκει
- 7 І від Бога було на погибіль Ахазії, щоб прийти до Єгорама, бо як прийшов, вийшов з Єгорамом на Єгу, сина Німші, що Господь помазав його вигубити Ахавів дід.
Now by the purpose of God, Ahaziah's journey to see Jehoram was the cause of his downfall: for when he came there, he went out with Jehoram against Jehu, the son of Nimshi, who had been marked out by the Lord for the destruction of the family of Ahab.
 καὶ παρὰ τοῦ θεοῦ ἐγένετο καταστροφή οὐνοῦ υἱὸς εἰσελθεῖν πρὸς ἰωραμ καὶ ἐν τῷ εἰσελθεῖν αὐτὸν ἐξῆλθεν μετ' αὐτοῦ ἰωραμ πρὸς ἰου υἱὸν ναμεσσι χριστὸν κυρίου τὸν οἶκον ἀχάβ
- 8 І сталося, коли Єгу чинив суд над Ахавовим домом, то знайшов він Юдиних зверхників та синів Ахазієвих братів, що служили Ахазієві, і позабивав їх.
Now when Jehu was effecting the punishment of the family of Ahab, he came to the princes of Judah and the sons of Ahaziah's brothers, the servants of Ahaziah, and put them to death.
 καὶ ἐγένετο ὡς ἐξεδίκησεν ἰου τὸν οἶκον ἀχάβ καὶ εὗρεν τοὺς ἀρχοντας ἰουδα καὶ τοὺς ἀδελφοὺς οὐνοῦ υἱὸς λειτουργοῦντας τῷ οὐνοῦ υἱὸς καὶ ἀπέκτεινεν αὐτούς
- 9 І відшукав він Ахазію, і схопили його, а він ховався в Самарії. І привели його до Єгу та й забили його; і поховали його, бо сказали: Він син Йосафата, що всім серцем своїм звертався до Господа. І не було в домі Ахазії нікого, хто мав би силу царювати.
And he went in search of Ahaziah; and when they came where he was, (for he was in a secret place in Samaria,) they took him to Jehu and put him to death; then they put his body to rest in the earth, for they said, He is the son of Jehoshaphat, whose heart was true to the Lord. So the family of Ahaziah had no power to keep the kingdom.
 καὶ εἶπεν τοῦ ζητῆσαι τὸν οὐνοῦ υἱὸς καὶ κατέλαβον αὐτὸν ἰατρευόμενον ἐν σαμαρείᾳ καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς ἰου καὶ ἀπέκτεινεν αὐτόν καὶ ἔθαψαν αὐτόν ὅτι εἶπαν υἱὸς ἰωσαφατ ἐστὶν ὃς ἐζήτησεν τὸν κύριον ἐν ὅλῃ καρδίᾳ αὐτοῦ καὶ οὐκ ἦν ἐν οἴκῳ οὐνοῦ υἱὸς κατισχύσαι δυνάμιν περὶ τῆς βασιλείας
- 10 ¶ Α коли Аталія, мати Ахазії, побачила, що помер її син, то встала й вигубила все цареве насіння Юдиного дому...
Now when Athaliah, the mother of Ahaziah, saw that her son was dead, she had all the rest of the seed of the kingdom of Judah put to death.
 καὶ γοθολία ἡ μήτηρ οὐνοῦ υἱὸς εἶδεν ὅτι τέθνηκεν αὐτῆς ὁ υἱὸς καὶ ἠγέρθη καὶ ἀπόλεσεν πᾶν τὸ σπέρμα τῆς βασιλείας ἐν οἴκῳ ἰουδα
- 11 А Єгосав'ат, дочка царя, взяла Йоаша, сина Ахазії, та й викрала його з-поміж вбиваних царських синів, і дала його та няньку його до спальної кімнати. І сховала його Єгосав'ат, дочка царя Єгорама, жінка священника Єгояди, бо вона була сестра Ахазії, перед Аталією, і та не забила його.
But Jehoshabeath, the daughter of the king, secretly took Joash, the son of Ahaziah, away from among the king's sons who were put to death, and put him and the woman who took care of him in a bedroom. So Jehoshabeath, the daughter of King Jehoram, the wife of Jehoiada the priest and sister of Ahaziah, kept him safe from Athaliah, so that she did not put him to death.
 καὶ ἔλαβεν ἰωσαβεθ ἡ θυγάτηρ τοῦ βασιλέως τὸν ἰωασ υἱὸν οὐνοῦ υἱὸς καὶ ἔκλεψεν αὐτὸν ἐκ μέσου υἱῶν τοῦ βασιλέως τῶν θανατοῦμένων καὶ ἔδωκεν αὐτόν καὶ τὴν τροφὸν αὐτοῦ εἰς ταμίειον τῶν κλινῶν καὶ ἔκρυπεν αὐτὸν ἰωσαβεθ θυγάτηρ τοῦ βασιλέως ἰωραμ ἀδελφῆ οὐνοῦ υἱὸς γυνὴ ἰωδαε τοῦ ἱερέως καὶ ἔκρυπεν αὐτὸν ἀπὸ προσώπου γοθολιας καὶ οὐκ ἀπέκτεινεν αὐτόν

- 12 **I** він був з ними в Божому домі, ховаючися шість років, а Аталія царювала над Краєм.
And she kept him safe with her in the house of God for six years, while Athaliah was ruling the land.
καὶ ἦν μετ' αὐτῆς ἐν οἴκῳ τοῦ θεοῦ κατακεκρυμμένος ἕξ ἔτη καὶ γοθολία ἐβασίλευσεν ἐπὶ τῆς γῆς
- 1 ¶ **A** сьомого року зміцнився Єгояда й прийняв сотників: Азарію, Єрохамового сина, і Ізмаїла, сина Єгохананового, і Азарію, сина Оведового, і Маасею, сина Адаї, і Елісафата, сина Зіхрієвого, в умову з собою.
In the seventh year, Jehoiada made himself strong, and made an agreement with the captains of hundreds, Azariah, the son of Jeroham, Ishmael, the son of Jehohanan, Azariah, the son of Obed, Maaseiah, the son of Adaiah, and Elishaphat, the son of Zichri.
καὶ ἐν τῷ ἔτει τῷ ἕβδόμῳ ἐκραταίωσεν ἰωδαε καὶ ἔλαβεν τοὺς ἑκατοντάρχους τὸν ἀζαριαν υἱὸν ἰωραμ καὶ τὸν ἰσμαηλ υἱὸν ἰωαναν καὶ τὸν ἀζαριαν υἱὸν ὠβηδ καὶ τὸν μασσαϊαν υἱὸν ἀδαϊα καὶ τὸν ἐλῖσαφαν υἱὸν ζαχαρια μετ' αὐτοῦ εἰς οἶκον
- 2 **I** обійшли вони Юду, і зібрали зо всіх Юдиних міст Левитів та голів Ізраїлевих домів, і прийшли до Єрусалиму.
And they went through Judah, getting together the Levites and the heads of families in Israel from all the towns of Judah, and they came to Jerusalem.
καὶ ἐκύκλωσαν τὸν ἰουδαϊκὸν καὶ συνέγαγον τοὺς λευίτας ἐκ πασῶν τῶν πόλεων ἰουδα καὶ ἄρχοντας πατριῶν τοῦ ἰσραηλ καὶ ἦλθον εἰς ἱερουσαλημ
- 3 **I** весь збір склав у Божому домі умову з царем. І сказав їм Єгояда: Оце царський син буде царювати, як говорив Господь про Давидових синів.
And all the people made an agreement with the king in the house of God. And he said to them, Truly, the king's son will be king, as the Lord has said about the sons of David.
καὶ διέθεντο πᾶσα ἐκκλησία ἰουδα διαθήκη ἐν οἴκῳ τοῦ θεοῦ μετὰ τοῦ βασιλέως καὶ ἔδειξεν αὐτοῖς τὸν υἱὸν τοῦ βασιλέως καὶ εἶπεν αὐτοῖς ἰδοὺ ὁ υἱὸς τοῦ βασιλέως βασιλευσάτω καθὼς ἐλάλησεν κύριος ἐπὶ τὸν οἶκον δαυὶδ
- 4 **O**це та річ, яку зробіте: третина з вас, що приходите в суботу, із священників та з Левитів, будете за придверних біля порогів.
This is what you are to do: let a third of you, of the priests and Levites, who come in on the Sabbath, keep the doors;
νῦν ὁ λόγος οὗτος ὃν ποιήσετε τὸ τρίτον ἐξ ὑμῶν εἰσπορευέσθησαν τὸ σάββατον τῶν ἱερέων καὶ τῶν λευιτῶν καὶ εἰς τὰς πύλας τῶν εἰσόδων
- 5 **A** третина при царському домі, а третина при брамі Єсод, а весь народ у подвір'ях Господнього дому.
And a third are to be stationed at the king's house; and a third at the doorway of the horses: while all the people are waiting in the open spaces round the house of the Lord.
καὶ τὸ τρίτον ἐν οἴκῳ τοῦ βασιλέως καὶ τὸ τρίτον ἐν τῇ πύλῃ τῇ μέσῃ καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἐν ἀυλαῖς οἴκου κυρίου
- 6 **I** нехай не входить до Господнього йому ніхто, окрім священників та тих, хто прислугує із Левитів, вони ввійдуть, бо освячені вони, а весь народ буде пильнувати Господньої сторожі.
But let no one come into the house of the Lord but only the priests and those of the Levites who have work to do there; they may go in for they are holy; but the rest of the people are to keep the orders of the Lord.
καὶ μὴ εἰσελθέτω εἰς οἶκον κυρίου ἐὰν μὴ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται καὶ οἱ λειτουργοῦντες τῶν λευιτῶν αὐτοῖ εἰσελεύσονται ὅτι ἅγιοι εἰσιν καὶ πᾶς ὁ λαὸς φυλασσέτω φυλακὰς κυρίου
- 7 **I** оточать Левити царя навколо, кожен із своєю зброєю в руці своїй; а хто чужий увійшов би до дому, нехай буде забитий! І будете ви з царем при вході його та при виході його.
And the Levites are to make a circle round the king, every man being armed; and any man who comes into the house is to be put to death; you are to keep with the king when he comes in and when he goes out.
καὶ κυκλώσουσιν οἱ λευῖται τὸν βασιλέα κύκλῳ ἀνδρὸς σκεδὸς ἐν χειρὶ αὐτοῦ καὶ ὁ εἰσπορευόμενος εἰς τὸν οἶκον ἀποθάνεται καὶ ἔσονται μετὰ τοῦ βασιλέως εἰσπορευομένου καὶ ἐκπορευομένου
- 8 **I** зробили Левити та весь Юда все, що наказав священник Єгояда. І взяли кожен людей своїх, що приходять у суботу та відходять у суботу, бо священник Єгояда не звільнив черг.
So the Levites and all Judah did as Jehoiada the priest had given them orders: every one took with him his men, those who were to come in and those who were to go out on the Sabbath; for Jehoiada had not sent away the divisions.
καὶ ἐποίησαν οἱ λευῖται καὶ πᾶς ἰουδα κατὰ πάντα ὅσα ἐνετείλατο ἰωδαε ὁ ἱερεὺς καὶ ἔλαβον ἕκαστος τοὺς ἀνδρας αὐτοῦ ἀπ' ἀρχῆς τοῦ σαββάτου ἕως ἐξόδου τοῦ σαββάτου ὅτι οὐ κατέλυσεν ἰωδαε τὰς ἐφημερίας
- 9 **I** дав священник Єгояда сотникам ратища, і малі щити, і інші щити, що належали цареві Давидові, що були в Божому домі.
Then Jehoiada the priest gave to the captains of hundreds the spears and body-covers which had been King David's and which were kept in the house of God.
καὶ ἔδωκεν τὰς μαχαίρας καὶ τοὺς θυρεοὺς καὶ τὰ ὄπλα ἃ ἦν τοῦ βασιλέως δαυὶδ ἐν οἴκῳ τοῦ θεοῦ
- 10 **I** поставив він увесь народ, а кожен мав свою зброю в руці своїй, від правого боку дому аж до лівого боку дому, при жертівнику та при домі, навколо біля царя.
And he put all the people in position, every man with his instruments of war in his hand, from the right side of the house to the left, by the altar and the house and all round the king.
καὶ ἔστησεν πάντα τὸν λαὸν ἕκαστον ἐν τοῖς ὅπλοις αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ὀμίας τοῦ οἴκου τῆς δεξιᾶς ἕως τῆς ὀμίας τῆς ἀριστερᾶς τοῦ θυσιαστηρίου καὶ τοῦ οἴκου ἐπὶ τὸν βασιλέα κύκλῳ

- 11 **I вивели вони царського сина, і поклали на нього корону та звої Закону. I зробили вони його царем, і помазали його Єгояда та сини його, та й крикнули: Нехай живе цар!**
Then they made the king's son come out, and they put the crown on his head and gave him the arm-bands and made him king; and Jehoiada and his sons put the holy oil on him and said, Long life to the king.
καὶ ἐξήγαγεν τὸν υἱὸν τοῦ βασιλέως καὶ ἔδωκεν ἐπ' αὐτὸν τὸ βασιλεῖον καὶ τὰ μαρτύρια καὶ ἐβασίλευσαν καὶ ἔχρισαν αὐτὸν ἰωδαε καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ εἶπαν ζήτω ὁ βασιλεὺς
- 12 **¶ I почула Аталія голос народу, що бігав та славив царя, і прийшла до народу до Господнього дому.**
Now Athaliah, hearing the noise of the people running and praising the king, came to the people in the house of the Lord:
καὶ ἤκουσεν γοθολια τὴν φωνὴν τοῦ λαοῦ τῶν τρεχόντων καὶ ἐξομολογουμένων καὶ αἰνούντων τὸν βασιλέα καὶ εἰσῆλθεν πρὸς τὸν βασιλέα εἰς οἶκον κυρίου
- 13 **I побачила вона, аж ось цар стоїть на помості своїм при вході, а при царі зверхники та сурми, а весь народ Краю радіє та сурмить у сурми, а співаки з музичними знаряддями, що по давали до відома знаки на хвалу. I роздерла Аталія шати свої та й крикнула: Змова, змова!**
And looking, she saw the king in his place by the pillar at the doorway, and the captains and the horns by his side; and all the people of the land were giving signs of joy and sounding the horns; and the makers of melody were playing on instruments of music, taking the chief part in the song of praise. Then Athaliah, violently parting her robes, said, Broken faith, broken faith!
καὶ εἶδεν καὶ ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τῆς στάσεως αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τῆς εἰσόδου οἱ ἄρχοντες καὶ αἱ σάλπιγγες περὶ τὸν βασιλέα καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἠυφράνθη καὶ ἐσάλπισαν ἐν ταῖς σάλπιγγιν καὶ οἱ ἄδοντες ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ κυρίου καὶ ὕμνουντες αἶνον καὶ διεύρρξεν γοθολια τὴν στολὴν αὐτῆς καὶ ἐβόησεν καὶ εἶπεν ἐπιτιθέμενοι ἐπιτίθεσθε
- 14 **А священник Єгояда наказав сотникам, поставленим над військом, і сказав до них: Виведіть її поміж шереди, а хто інший піде за нею, нехай буде забитий мечем! Бо священник сказав: Не заб'єте її в Господньому домі!**
Then Jehoiada the priest gave orders to the captains of hundreds who had authority over the army, saying, Take her outside the lines, and let anyone who goes after her be put to death with the sword. For the priest said, Let her not be put to death in the house of the Lord.
καὶ ἐξῆλθεν ἰωδαε ὁ ἱερεὺς καὶ ἐνετείλατο ἰωδαε ὁ ἱερεὺς τοῖς ἑκατοντάρχους καὶ τοῖς ἀρχηγοῖς τῆς δυνάμεως καὶ εἶπεν αὐτοῖς ἐκβάλετε αὐτὴν ἐκτὸς τοῦ οἴκου καὶ εἰσέλθατε ὀπίσω αὐτῆς καὶ ἀποθάνετω μαχαίρῃ ὅτι εἶπεν ὁ ἱερεὺς μὴ ἀποθάνετω ἐν οἴκῳ κυρίου
- 15 **I зробили їй прохід, і вона вийшла входом Кінської брами до царського дому, і там забили її.**
So they put their hands on her, and she went to the king's house by the doorway of the king's horses; and there she was put to death.
καὶ ἔδωκαν αὐτῇ ἄνεσιν καὶ διῆλθεν διὰ τῆς πύλης τῶν ἵππῶν τοῦ οἴκου τοῦ βασιλέως καὶ ἐθανάτωσαν αὐτὴν ἐκεῖ
- 16 **I склав Єгояда умову між собою й між усім народом та між царем, щоб бути народом Господнім.**
And Jehoiada made an agreement between the Lord and all the people and the king, that they would be the Lord's people.
καὶ διέθετο ἰωδαε διαθήκην ἀνὰ μέσον αὐτοῦ καὶ τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ βασιλέως εἶναι λαὸν τῷ κυρίῳ
- 17 **I ввійшов увесь народ до Ваалового дому, та й порозбивали його та жертівники його, і бовванів його зовсім поламали, а Маттана, Ваалового священника, убили перед жертівниками.**
Then all the people went to the house of Baal and had it pulled down, and its altars and images broken up; and Mattan, the priest of Baal, they put to death before the altars.
καὶ εἰσῆλθεν πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς εἰς οἶκον βααλ καὶ κατέσπασαν αὐτὸν καὶ τὰ θυσιαστήρια καὶ τὰ εἶδωλα αὐτοῦ ἐλέπτυναν καὶ τὸν ματθαν ἱερέα τῆς βααλ ἐθανάτωσαν ἐναντίον τῶν θυσιαστηρίων αὐτοῦ
- 18 **А в Господньому домі Єгояда віддав уряди на руку священників та Левитів, яких поділив Давид над Господнім домом, щоб приносити Господні цілопалення, як написано в Мойсєєвим Законі, з радістю та зо співом, за уставом Давидовим.**
And Jehoiada put the work and the care of the house of the Lord into the hands of the priests and the Levites, who had been grouped in divisions by David to make burned offerings to the Lord, as it is recorded in the law of Moses, with joy and song as David had said.
καὶ ἐνεχείρησεν ἰωδαε ὁ ἱερεὺς τὰ ἔργα οἴκου κυρίου διὰ χειρὸς ἱερέων καὶ λευιτῶν καὶ ἀνέστησεν τὰς ἐφημερίας τῶν ἱερέων καὶ τῶν λευιτῶν ἃς διέστειλεν δαυιδ ἐπὶ τὸν οἶκον κυρίου καὶ ἀνεῆγκα ἰὸλοκαντώματα κυρίῳ καθὼς γέγραπται ἐν νόμῳ μουσῆ ἐν εὐφροσύνῃ καὶ ἐν ψαλμοῖς διὰ χειρὸς δαυιδ
- 19 **А при брамах Господнього дому поставив він придверних, щоб не ввійшов хто будь-чим нечистий.**
And he put door-keepers at the doors of the Lord's house, to see that no one who was unclean in any way might come in.
καὶ ἔστησαν οἱ πυλῶροι ἐπὶ τὰς πύλας οἴκου κυρίου καὶ οὐκ εἰσελεύσεται ἀκάθαρτος εἰς πᾶν πρᾶγμα
- 20 **I взяв він сотників, і вельмож, і тих, що старшинують над народом, та весь народ Краю, і відвели царя з Господнього дому. I ввійшли вони через горішню браму до царського дому, і посадили царя на троні царства.**
Then he took the captains of hundreds and the chiefs and the rulers of the people and all the people of the land, and they came down with the king from the house of the Lord through the higher doorway into the king's house, and put the king on the seat of the kingdom.
καὶ ἔλαβεν τοὺς πατριάρχας καὶ τοὺς δυνατοὺς καὶ τοὺς ἄρχοντας τοῦ λαοῦ καὶ πάντα τὸν λαὸν τῆς γῆς καὶ ἀνεβίβασαν τὸν βασιλέα εἰς οἶκον κυρίου καὶ εἰσῆλθεν διὰ τῆς πύλης τῆς ἐσωτέρας εἰς τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως καὶ ἐκάθισαν τὸν βασιλέα ἐπὶ τὸν θρόνον τῆς βασιλείας

- 21 **I** радів увесь народ Краю, а місто заспокоїлося. А Аталію вбили мечем.
So all the people of the land were glad and the town was quiet, for they had put Athaliah to death with the sword.
 και ηϋφράνθη πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς και ἡ πόλις ἠσύχασεν και τὴν γοθολιαν ἐθανάτωσαν μαχαίρα
- 1 **¶** Йоаш був віку семи років, коли зацарював, і сорок років царював він в Єрусалимі. А ім'я його матері Цівія, з Беер-Шеви.
Joash was seven years old when he became king, and he was ruling for forty years in Jerusalem: his mother's name was Zibiah of Beer-sheba.
 ὦν ἐπτὰ ἐτῶν ἰωᾶς ἐν τῷ βασιλευσῶν αὐτὸν και τεσσαράκοντα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλημ και ὄνομα τῆ μητρὶ αὐτοῦ σαβια ἐκ βηρσαβее
- 2 **I** робив Йоаш вгодне в Господніх очах по всі дні священника Єгояди.
And Joash did what was right in the eyes of the Lord as long as Jehoiada the priest was living.
 και ἐποίησεν ἰωᾶς τὸ εὐθὲς ἐνώπιον κυρίου πάσας τὰς ἡμέρας ἰωδαε τοῦ ἱερέως
- 3 **I** взяв йому Єгояда дві жінки, а той породив синів та дочок.
And Jehoiada took two wives for him, and he became the father of sons and daughters.
 και ἔλαβεν αὐτῷ ἰωδαε γυναῖκας δύο και ἐγέννησεν υἱοὺς και θυγατέρας
- 4 **I** сталося по тому, було в Йоашевому серці відновити Господній дім.
Now after this Joash had a desire to put the house of the Lord into good order again;
 και ἐγένετο μετὰ ταῦτα και ἐγένετο ἐπὶ καρδίαν ἰωᾶς ἐπισκευᾶσαι τὸν οἶκον κυρίου
- 5 **I** зібрав він священників та Левитів, і сказав до них: Підіть по Юдиних містах, і збирайте з усього Ізраїля срібло на направу храму вашого Бога рік-річно, і ви будете спішити в цій справі! Та не спішилися Левити.
And getting together the priests and Levites, he said to them, Go out into the towns of Judah year by year, and get from all Israel money to keep the house of your God in good condition; and see that this is done without loss of time. The Levites, however, were slow in doing so.
 και συνήγαγεν τοὺς ἱερεῖς και τοὺς λευῖτας και εἶπεν αὐτοῖς ἐξέλθατε εἰς τὰς πόλεις ἰουδα και συναγάγετε ἀπὸ παντὸς ἰσραηλ ἀργύριον κατισχύσαι τὸν οἶκον κυρίου ἐνιαυτὸν κατ' ἐνιαυτὸν και σπεύσατε λαλῆσαι και οὐκ ἔσπευσαν οἱ λευῖται
- 6 **I** покликав цар Єгояду, голову священників, і сказав до нього: Чому ти не жадасш від Левитів, щоб приносили з Юди та з Єрусалиму дарунки, за постановою Мойсея, раба Господнього о, та Ізраїлевого збору на скинню свідочтва?
Then the king sent for Jehoiada, the chief priest, and said to him, Why have you not given the Levites orders that the tax fixed by Moses, the servant of the Lord, and by the meeting of Israel, for the Tent of witness, is to be got in from Judah and Jerusalem and handed over?
 και ἐκάλεσεν ὁ βασιλεὺς ἰωᾶς τὸν ἰωδαε τὸν ἄρχοντα και εἶπεν αὐτῷ διὰ τί οὐκ ἐπεσκέψω περὶ τῶν λευιτῶν τοῦ εἰσενέγκαι ἀπὸ ἰουδα και ἱερουσαλημ τὸ κεκριμένον ὑπὸ μουσῆ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ ὅτε ἐξεκκλησίασεν τὸν ἰσραηλ εἰς τὴν σκηνὴν τοῦ μαρτυρίου
- 7 **Бо** сини нечестивої Аталії вломилися були до Божого дому, і всі святощі Господнього дому вжили для Ваалів.
For the house of the Lord had been broken up by Athaliah, that evil woman, and her sons; and all its holy things they had given to the Baals.
 ὅτι γοθολια ἦν ἡ ἄνομος και οἱ υἱοὶ αὐτῆς κατέσπασαν τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ και γὰρ τὰ ἅγια οἴκου κυρίου ἐποίησαν ταῖς βααλιμ
- 8 **I** сказав цар, і зробили одну скриньку, і поставили її в брамі Господнього дому назовні.
So at the king's order they made a chest and put it outside the doorway of the house of the Lord.
 και εἶπεν ὁ βασιλεὺς γενηθήτω γλωσσόκομον και τεθήτω ἐν πύλῃ οἴκου κυρίου ἐξω
- 9 **I** проголосили в Юді та в Єрусалимі приносити для Господа даток, що його встановив на Ізраїля в пустині Мойсей, Божий раб.
And an order was sent out through all Judah and Jerusalem that payment was to be made to the Lord of the tax which Moses, the servant of God, had put on Israel in the waste land.
 και κηρυξάτωσαν ἐν ἰουδα και ἐν ἱερουσαλημ εἰσενέγκαι κυρίῳ καθὼς εἶπεν μουσῆς ταῖς τοῦ θεοῦ ἐπὶ τὸν ἰσραηλ ἐν τῇ ἐρήμῳ
- 10 **I** раділи всі зверхники та весь народ, і приносили й кидали до скриньки, аж поки вона наповнилася.
And all the chiefs and all the people came gladly and put their money into the chest, till they had all given.
 και ἔδωκαν πάντες ἄρχοντες και πᾶς ὁ λαὸς και εἰσέφερον και ἐνέβαλλον εἰς τὸ γλωσσόκομον ἕως οὗ ἐπληρώθη
- 11 **I** бувало того часу, коли Левити приносили скриньку на царський перегляд, і як вони бачили, що численне те срібло, то приходив царський писар та призначений від священника-гол ови, і вони випорожнювали скриньку. Потім відносили її, і повертали її на її місце. Так робили вони день-у-день, і збирали дуже багато срібла.
So when the chest was taken to the king's servants by the Levites, and they saw that there was much money in it, the king's scribe and the chief priest's servant took the money out, and put the chest back in its place. They did this day by day, and got together a great amount of money.
 και ἐγένετο ὡς εἰσέφερον τὸ γλωσσόκομον πρὸς τοὺς προστάτας τοῦ βασιλέως διὰ χειρὸς τῶν λευιτῶν και ὡς εἶδον ὅτι ἐπλεόνασεν τὸ ἀργύριον και ἦλθεν ὁ γραμματεὺς τοῦ βασιλέως και ὁ προστάτης τοῦ ἱερέως τοῦ μεγάλου και ἐξεκένωσαν τὸ γλωσσόκομον και κατέστησαν εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ οὕτως ἐποίουν ἡμέραν ἐξ ἡμέρας και συνήγαγον ἀργύριον πολὺ

- 12 А цар та Єгояда давали його тим, що робили працю роботи Господнього дому, і все наймали каменярів та теслів, щоб відновлювати дім Господній, а також тим, що обробляли залізо та мідь на зміцнення Господнього дому.
Then the king and Jehoiada gave it to those who were responsible for getting the work done on the Lord's house, and with it they got wall-builders and woodworkers and metal-workers to put the house of the Lord in good order again.
καὶ ἔδωκεν αὐτὸ ὁ βασιλεὺς καὶ ἰωδὰς ὁ ἱερεὺς τοῖς ποιοῦσιν τὰ ἔργα εἰς τὴν ἐργασίαν οἴκου κυρίου καὶ ἐμισθοῦντο λατόμους καὶ τέκτονας ἐπισκευάσαι τὸν οἶκον κυρίου καὶ χαλκεῖς σιδήρου καὶ χάλκοῦ ἐπισκευάσαι τὸν οἶκον κυρίου
- 13 І працювали робітники, і чинилася направа працею їхньої руки. І поставили вони Божий дім на міру його, і зміцнили його.
So the workmen did their work, making good what was damaged and building up the house of God till it was strong and beautiful again.
καὶ ἐποίουν οἱ ποιῶντες τὰ ἔργα καὶ ἀνέβη μήκος τῶν ἔργων ἐν χερσὶν αὐτῶν καὶ ἀνέστησαν τὸν οἶκον κυρίου ἐπὶ τὴν στάσιν αὐτοῦ καὶ ἐνίσχυσαν
- 14 А коли покінчили, вони принесли перед царя та Єгояду решту срібла. І поробили вони з нього речі для Господнього дому, речі для служби та для жертвоприношення, і ложки, і посуд золотий та срібний. І приносили цілопалення в Господньому домі завжди, по всі дні Єгояди.
And when the work was done, they took the rest of the money to the king and Jehoiada, and it was used for making the vessels for the house of the Lord, all the vessels needed for the offerings, the spoons and the vessels of gold and silver. And as long as Jehoiada was living, the regular burned offerings were offered in the house of the Lord.
καὶ ὡς συνετέλεσαν ἤνεγκαν πρὸς τὸν βασιλέα καὶ πρὸς ἰωδὰς τὸ κατάλοιπον τοῦ ἀργυρίου καὶ ἐποίησαν σκεῦη εἰς οἶκον κυρίου σκεῦη λειτουργικὰ ὀλοκαυτωμάτων καὶ θύσκακας χρυσαῖς καὶ ἀργυρᾶς καὶ ἀνήνεγκαν ὀλοκαυτώσεις ἐν οἴκῳ κυρίου διὰ παντὸς πάσας τὰς ἡμέρας ἰωδαε
- 15 ¶ І постарів Єгояда, і наситився днями й помер. Він був віку ста й тридцять літ, коли помер.
But Jehoiada became old and full of days, and he came to his end; he was a hundred and thirty years old at the time of his death.
καὶ ἐγήρασεν ἰωδαε πλήρης ἡμερῶν καὶ ἐτελεύτησεν ὢν ἑκατὸν καὶ τριάκοντα ἔτων ἐν τῷ τελευτᾶν αὐτόν
- 16 І поховали його в Давидовому Місті з царями, бо робив він добро в Ізраїлі і для Бога, і для Його храму.
And they put him into his last resting-place in the town of David, among the kings, because he had done good in Israel for God and for his house.
καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν πόλει δαυὶδ μετὰ τῶν βασιλέων ὅτι ἐποίησεν ἀγαθοσύνην μετὰ ἰσραὴλ καὶ μετὰ τοῦ θεοῦ καὶ τοῦ οἴκου αὐτοῦ
- 17 А по Єгоядиній смерті прийшли князі Юдині, і поклонилися цареві. Тоді цар їх послухав.
Now after the death of Jehoiada, the chiefs of Judah came and went down on their faces before the king. Then the king gave ear to them.
καὶ ἐγένετο μετὰ τὴν τελευτὴν ἰωδαε εἰσῆλθον οἱ ἄρχοντες ἰουδα καὶ προσεκύνησαν τὸν βασιλέα τότε ἐπήκουσεν αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς
- 18 І покинули вони дім Господа, Бога своїх батьків, та й служили Астартам та божкам. І був Божий гнів на Юду та Єрусалим за цю їхню провину.
And they gave up the house of the Lord God of their fathers, and became worshippers of pillars of wood and of the images; and because of this sin of theirs, wrath came on Judah and Jerusalem.
καὶ ἐγκατέλιπον τὸν κύριον θεὸν τῶν πατέρων αὐτῶν καὶ ἐδούλευον ταῖς ἀσάρταις καὶ τοῖς εἰδώλοις καὶ ἐγένετο ὀργὴ ἐπὶ ἰουδαν καὶ ἐπὶ ἱερουσαλὴμ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ταύτῃ
- 19 І послав Він між них пророків, щоб привернути їх до Господа, і вони свідчили проти них, та ті не слухались.
And the Lord sent them prophets to make them come back to him; and they gave witness against them, but they would not give ear.
καὶ ἀπέστειλεν πρὸς αὐτοὺς προφῆτας ἐπιστρέψαι πρὸς κύριον καὶ οὐκ ἤκουσαν καὶ διεμαρτύραντο αὐτοῖς καὶ οὐκ ἤκουσαν
- 20 А Дух Господній огорнув Захарія, сина священника Єгояди, і він став перед народом та й сказав до них: Так сказав Бог: Чому ви переступаєте Господні заповіді? Ви не матимете успіху, бо ви покинули Господа, то й Він покинув вас!...
Then the spirit of God came on Zechariah, the son of Jehoiada the priest, and, getting up before the people, he said to them, God has said, Why do you go against the orders of the Lord, so that everything goes badly for you? because you have given up the Lord, he has given you up.
καὶ πνεῦμα θεοῦ ἐνέδυσεν τὸν αζαριαν τὸν τοῦ ἰωδαε τὸν ἱερέα καὶ ἀνέστη ἐπάνω τοῦ λαοῦ καὶ εἶπεν τάδε λέγει κύριος τί παραπορεύεσθε τὰς ἐντολὰς κυρίου καὶ οὐκ εὐδοθήσεσθε ὅτι ἐγκατελίπετε τὸν κύριον καὶ ἐγκαταλείψει ὑμᾶς
- 21 І змовилися вони на нього, і закидали його камінням з царського наказу в подвір'ї Господнього дому...
But when they had made a secret design against him, he was stoned with stones, by the king's order, in the outer square of the Lord's house.
καὶ ἐπέθεντο αὐτῷ καὶ ἐλιθοβόλησαν αὐτὸν δι' ἐντολῆς ἰωαε τοῦ βασιλέως ἐν αὐλῇ οἴκου κυρίου
- 22 І не пам'ятав цар Йоаш тієї милости, яку зробив був із ним батько того Єгояди, але вбив сина його. А як той умирав, то сказав: Нехай побачить Господь, і нехай покарає!...
So King Joash did not keep in mind how good Jehoiada his father had been to him, but put his son to death. And in the hour of his death he said, May the Lord see it and take payment!
καὶ οὐκ ἐμνήσθη ἰωαε τοῦ ἐλέους οὗ ἐποίησεν μετ' αὐτοῦ ἰωδαε ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἐθανάτωσεν τὸν υἱὸν αὐτοῦ καὶ ὡς ἀπέθνησκεν εἶπεν ἴδοι κύριος καὶ κρινάτω

- 23 I сталося наприкінці року, прийшло на нього сирійське військо, і прибули до Юди та до Єрусалиму, і позабивали всіх зверхників народу, а всю здобич із них послали цареві в Дамаск.
Now in the spring, the army of the Aramaeans came up against him; they came against Judah and Jerusalem, putting to death all the great men of the people and sending all the goods they took from them to the king of Damascus.
καὶ ἐγένετο μετὰ τὴν συντέλειαν τοῦ ἐνιαυτοῦ ἀνέβη ἐπ' αὐτὸν δύναμις συρίας καὶ ἦλθεν ἐπὶ ἰουδαὶν καὶ ἐπὶ ἱερουσαλὴμ καὶ κατέφθειραν πάντας τοὺς ἄρχοντας τοῦ λαοῦ ἐν τῷ λαῷ καὶ πάντα τὰ σκῦλα αὐτῶν ἀπέστειλαν τῷ βασιλεῖ δαμασκοῦ
- 24 Хоч з малою кількістю людей прийшло сирійське військо, проте Господь дав в їхню руку дуже велику силу, бо ті покинули Господа, Бога батьків своїх. А над Йоашем вони виконали присуд.
For though the army of Aram was only a small one, the Lord gave a very great army into their hands, because they had given up the Lord, the God of their fathers. So they put into effect the punishment of Joash.
ὅτι ἐν ὀλίγοις ἀνδράσιν παρεγένετο δύναμις συρίας καὶ ὁ θεὸς παρέδωκεν εἰς τὰς χεῖρας αὐτῶν δύναμιν πολλὴν σφόδρα ὅτι ἐγκατέλιπον κύριον θεὸν τῶν πατέρων αὐτῶν καὶ μετὰ ἰωᾶ ἐποίησεν κρίματα
- 25 А коли вони відійшли від нього, позоставивши його в тяжких хворобах, змовилися на нього його раби за кров синів священика Єгояди, і забили його на ліжку його, і він помер... І поховали його в Давидовому Місті, та не поховали його в гробах царських.
And when they had gone away from him, (for he was broken with disease,) his servants made a secret design against him because of the blood of the son of Jehoiada the priest, and they put him to death on his bed; and they put his body into the earth in the town of David, but not in the resting-place of the kings.
καὶ μετὰ τὸ ἀπελθεῖν αὐτοὺς ἀπ' αὐτοῦ ἐν τῷ ἐγκαταλιπεῖν αὐτὸν ἐν μαλακίας μεγάλης καὶ ἐπέθετο αὐτῷ οἱ παῖδες αὐτοῦ ἐν αἵμασιν υἱοῦ ἰωδαε τοῦ ἱερέως καὶ ἐθανάτωσαν αὐτὸν ἐπὶ τῆς κλίνης αὐτοῦ καὶ ἀπέθανεν καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν πόλει δαυὶδ καὶ οὐκ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν τῷ τάφῳ τῶν βασιλέων
- 26 А оце змовники на нього: Завад, син аммонітянки Шім'ат, і Єгозавад, син моавітянки Шімрїт.
Those who made designs against him were Zabad, the son of Shimeath, an Ammonite woman, and Jehozabad, the son of Shimrith, a Moabite woman.
καὶ οἱ ἐπιθέμενοι ἐπ' αὐτὸν ζαβεδ ὁ τοῦ σαμαθ ὁ αμμανίτης καὶ ἰωζαβεδ ὁ τοῦ σομαρωθ ὁ μοαβίτης
- 27 А сини його, і великість тягару, покладеного на нього, і відбудова Божого дому, ото вони описані в викладі Книги Царів. А замість нього зацарював син його Амація.
Now the story of his sons, and all the words said by the prophet against him, and the building up again of the Lord's house, are recorded in the account in the book of the kings. And Amaziah his son became king in his place.
καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ πάντες καὶ προσῆλθον αὐτῷ οἱ πέντε καὶ τὰ λοιπὰ ἰδοὺ γεγραμμένα ἐπὶ τὴν γραφὴν τῶν βασιλέων καὶ ἐβασίλευσεν αμασιας υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ
- 1 ¶ У віці двадцяти й п'яти літ зацарював Амація, і двадцять і п'ять літ царював він в Єрусалимі. А ім'я його матері Єгоаддан, з Єрусалиму.
Amaziah was twenty-five years old when he became king, and he was ruling in Jerusalem for twenty-nine years; his mother's name was Jehoaddan of Jerusalem.
ὦν πέντε καὶ εἴκοσι ἔτων ἐβασίλευσεν αμασιας καὶ εἴκοσι ἐννέα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλὴμ καὶ ὄνομα τῆ μητρὶ αὐτοῦ ἰωαδεν ἀπὸ ἱερουσαλὴμ
- 2 I робив він угодне в Господніх очах, тільки не з цілим серцем.
He did what was right in the eyes of the Lord, but his heart was not completely true to the Lord.
καὶ ἐποίησεν τὸ εὐθὲς ἐνώπιον κυρίου ἀλλ' οὐκ ἐν καρδίᾳ πλήρει
- 3 I сталося, як зміцнилося царство за ним, то він повбивав своїх рабів, що забили царя свого, його батька.
Now when he became strong in the kingdom, he put to death those men who had taken the life of the king his father.
καὶ ἐγένετο ὡς κατέστη ἡ βασιλεία ἐν χειρὶ αὐτοῦ καὶ ἐθανάτωσεν τοὺς παῖδας αὐτοῦ τοὺς φονεύσαντας τὸν βασιλέα πατέρα αὐτοῦ
- 4 А синів їх він не позабивав, як написано в книзі Мойсесового Закону, що наказав був Господь, говорячи: Не помруть батьки за синів, а сини не помруть за батьків, бо кожен за гріх свій помре.
But he did not put their children to death, for he kept the orders of the Lord recorded in the book of the law of Moses, saying, The fathers are not to be put to death for their children or the children for their fathers, but a man is to be put to death for the sin which he himself has done.
καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτῶν οὐκ ἀπέκτεινεν κατὰ τὴν διαθήκην τοῦ νόμου κυρίου καθὼς γέγραπται ὡς ἐνετείλατο κύριος λέγων οὐκ ἀποθανοῦνται πατέρες ὑπὲρ τέκνων καὶ υἱοὶ οὐκ ἀποθανοῦνται ὑπὲρ πατέρων ἀλλ' ἢ ἕκαστος τῆ ἑαυτοῦ ἁμαρτίᾳ ἀποθανοῦνται
- 5 I зібрав Амація Юду, і поставив їх за домом їхніх батьків, за тисячниками та за сотниками для всього Юди та Веніямина; і він перелічив їх від віку двадцяти років і вище, і знайшов їх три сотні тисяч вибраного, здатного до війська, хто тримає ратище та великого щита.
Then Amaziah got all Judah together and put them in order by their families, even all Judah and Benjamin, under captains of thousands and captains of hundreds: and he had those of twenty years old and over numbered, and they came to three hundred thousand of the best fighting-men, trained for war and in the use of the spear and the body-cover.
καὶ συνήγαγεν αμασιας τὸν οἶκον ἰουδα καὶ ἀνέστησεν αὐτοὺς κατ' οἴκους πατριῶν αὐτῶν εἰς χιλιάρχους καὶ ἑκατοντάρχους ἐν παντὶ ἰουδα καὶ ἱερουσαλὴμ καὶ ἠρίθμησεν αὐτοὺς ἀπὸ εικοσαετοῦς καὶ ἐπάνω καὶ εὔρεν αὐτοὺς τριακοσίας χιλιάδας δυνατοὺς ἐξελθεῖν εἰς πόλεμον κρατοῦντας δόρυ καὶ θυρεὸν

- 6 I найняв він із Ізраїля сотню тисяч хоробрих вояків за сотню талантів срібла.
And for a hundred talents of silver, he got a hundred thousand fighting-men from Israel.
καὶ ἐμισθώσατο ἀπὸ ἰσραηλ ἑκατὸν χιλιάδας δυνατοῦς ἰσχύι ἑκατὸν τάλαντων ἀργυρίου
- 7 I прийшов до нього Божий чоловік, говорячи: О царю, нехай не виходить з тобою Ізраїлеве військо, бо Господь не з Ізраїлем, ні з жодним із синів Єфрема.
But a man of God came to him, saying, O king, let not the army of Israel go with you; for the Lord is not with Israel, that is, the children of Ephraim.
καὶ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ ἦλθεν πρὸς αὐτὸν λέγων βασιλεῦ οὐ πορεύσεται μετὰ σοῦ δύναμις ἰσραηλ ὅτι οὐκ ἔστιν κύριος μετὰ ἰσραηλ πάντων τῶν υἱῶν εφραϊμ
- 8 Але йди тільки ти, роби, будь відважний на війні! Інакше вчинить Бог, що ти спіткнешся перед ворогом, бо в Бога є сила допомагати, або робити, щоб спіткнутися.
But go yourself, and be strong in war; God will not let you go down before those who are fighting against you; for God has power to give help or to send you down before your attackers.
ὅτι ἐὰν ὑπολάβῃς κατισχύσαι ἐν τούτοις καὶ τροπώσεται σε κύριος ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν ὅτι ἔστιν παρὰ κυρίου καὶ ἰσχύσαι καὶ τροπώσασθαι
- 9 I сказав Амація до Божого чоловіка: А що робити з тією сотнею талантів, що я дав Ізраїлевому війську? А Божий чоловік відказав: Господь може дати тобі більше від цього!
Then Amaziah said to the man of God, But what is to be done about the hundred talents which I have given for the armed band of Israel? And the man of God in answer said, God is able to give you much more than this.
καὶ εἶπεν αμασιας τῷ ἀνθρώπῳ τοῦ θεοῦ καὶ τί ποιήσω τὰ ἑκατὸν τάλαντα ἃ ἔδωκα τῇ δυνάμει ἰσραηλ καὶ εἶπεν ὁ ἄνθρωπος τοῦ θεοῦ ἔστιν τῷ κυρίῳ δοῦναί σοι πλεῖστα τούτων
- 10 I відділив Амація їх, те військо, що прийшло з краю Єфремового, щоб йшло на своє місце. І дуже запалився їхній гнів на Юду, і вони вернулися на своє місце в запаленому гніві.
So Amaziah, separating the armed band which had come to him from Ephraim, sent them back again; which made them very angry with Judah, and they went back burning with wrath.
καὶ διεχώρισεν αμασιας τῇ δυνάμει τῇ ἐλθούσῃ πρὸς αὐτὸν ἀπὸ εφραϊμ ἀπελθεῖν εἰς τὸν τόπον αὐτῶν καὶ ἐθυμώθησαν σφόδρα ἐπὶ ἰουδαν καὶ ἐπέστρεψαν εἰς τὸν τόπον αὐτῶν ἐν ὀργῇ θυμοῦ
- 11 А Амація зміцнився, і попровадив свій народ, і пішов до Соляної долини, і побив десять тисяч Сеїрових синів,
Then Amaziah took heart, and went out at the head of his people and came to the Valley of Salt, where he put to death ten thousand of the children of Seir;
καὶ αμασιας κατίσχυσεν καὶ παρέλαβεν τὸν λαὸν αὐτοῦ καὶ ἐπορεύθη εἰς τὴν κοιλάδα τῶν ἁλῶν καὶ ἐπάταξεν ἐκεῖ τοὺς υἱοὺς σηρ δέκα χιλιάδας
- 12 а десять тисяч живих узяли Юдині сини до неволі. І привели їх на верхів'я скелі, і поскидали їх з верхів'я тієї скелі, і всі вони позабивалися...
And ten thousand more the children of Israel took living, and made them go up to the top of the rock, pushing them down from the top of the rock so that their bodies were broken by the fall.
καὶ δέκα χιλιάδας ἐζώγησαν οἱ υἱοὶ ἰουδα καὶ ἔφερον αὐτοὺς ἐπὶ τὸ ἄκρον τοῦ κρημοῦ καὶ κατεκρήμνιζον αὐτοὺς ἀπὸ τοῦ ἄκρου τοῦ κρημοῦ καὶ πάντες διερρήγγυντο
- 13 А люди того війська, що Амація вернув, щоб не йшли з ним на війну, розсипалися по Юдиних містах від Самарії й аж до Бет-Хорону, і повбивали з них три тисячі, і пограбували велику здобич.
But the men of the band which Amaziah sent back and did not take with him to the fight, made attacks on the towns of Judah from Samaria to Beth-horon, putting to death three thousand of their people and taking away a great store of their goods.
καὶ οἱ υἱοὶ τῆς δυνάμεως οὗς ἀπέστρεψεν αμασιας τοῦ μὴ πορευθῆναι μετ' αὐτοῦ εἰς πόλεμον καὶ ἐπέθεντο ἐπὶ τὰς πόλεις ἰουδα ἀπὸ σαμαρείας ἕως βαιθωρων καὶ ἐπάταξαν ἐν αὐτοῖς τρεῖς χιλιάδας καὶ ἐσκύλευσαν σκόλα πολλὰ
- 14 ¶ I сталося по тому, як прийшов Амація, побивши едомлян, то він приніс богів Сеїрових синів, і поставив їх собі за богів, і перед ними вклонявся, і їм кадив.
Now when Amaziah came back from the destruction of the Edomites, he took the gods of the children of Seir and made them his gods, worshipping them and burning offerings before them.
καὶ ἐγένετο μετὰ τὸ ἐλθεῖν αμασιαν πατάξαντα τὴν ἰδομαϊαν καὶ ἤνεγκεν πρὸς αὐτοὺς τοὺς θεοὺς υἱῶν σηρ καὶ ἔστησεν αὐτοὺς ἑαυτῷ εἰς θεοὺς καὶ ἐναντίον αὐτῶν προσεκύνει καὶ αὐτοὺς αὐτὸς ἔθυεν
- 15 I запалився Господній гнів на Амацію, і Він послав до нього пророка, а той сказав йому: Нащо ти звертався до богів цього народу, богів, що не врятували народу свого від твоєї руки?
And so the wrath of the Lord was moved against Amaziah, and he sent a prophet to him, who said, Why have you gone after the gods of the people who have not given their people salvation from your hands?
καὶ ἐγένετο ὀργὴ κυρίου ἐπὶ αμασιαν καὶ ἀπέστειλεν αὐτῷ προφήτας καὶ εἶπαν αὐτῷ τί ἐζήτησας τοὺς θεοὺς τοῦ λαοῦ οἱ οὐκ ἐξείλαντο τὸν λαὸν αὐτῶν ἐκ χειρὸς σου
- 16 I сталося, як він говорив це до нього, сказав йому цар: Чи я поставив тебе за царєвого дорадника? Перестань собі, нащо вбивати тебе? І перестав той пророк, але сказав: Я знаю, що Бог постановив погубити тебе, бо зробив ти це, і не слухав моєї поради...
But while he was talking to him the king said to him, Have we made you one of the king's government? say no more, or it will be the cause of your death. Then the prophet gave up protesting, and said, It is clear to me that God's purpose is your destruction, because you have done this and have not given ear to my words.
καὶ ἐγένετο ἐν τῷ λαλῆσαι αὐτῷ καὶ εἶπεν αὐτῷ μὴ συμβουλον τοῦ βασιλέως δέδωκά σε πρόσεχε μὴ μαστιγωθῆς καὶ ἐσιώπησεν ὁ προφήτης καὶ εἶπεν ὅτι γινώσκω ὅτι ἐβούλετο ἐπὶ σοὶ τοῦ καταφθεῖραι σε ὅτι ἐποίησας τούτο καὶ οὐκ ἐπήκουσας τῆς συμβουλίας μου
- 17 ¶ I радився Амація, цар Юдин, і послав до Йоаша, сина Єгоахаза, сина Єгу, Ізраїлевого царя, говорячи: Иди по, поміряємось!
Then Amaziah, king of Judah, acting on the suggestion of his servants, sent to Joash, the son of Jehoahaz, the son of Jehu, king of Israel, saying, Come, let us have a meeting face to face.
καὶ ἐβουλεύσατο αμασιας καὶ ἀπέστειλεν πρὸς ἰωαζ υἱὸν ἰωαχαζ υἱοῦ ἰου βασιλέα ἰσραηλ λέγων δεῦρο ὀφθῶμεν προσώποις

- 18 I послав Йоаш, Израїлів цар, до Амації, Юдиного царя, говорячи: Тернина, що на Ливані, послала до кедрини, що на Ливані, кажучи: Дай но дочку свою мосму синові за жінку! Та перейшла польова звірина, що на Ливані, і витоптала ту тернинуу...
 And Joash, king of Israel, sent to Amaziah, king of Judah, saying, The thorn-tree in Lebanon sent to the cedar in Lebanon, saying, Give your daughter to my son for a wife: and a beast from the woodland in Lebanon went by, crushing the thorn under his feet.
 και ἀπέστειλεν ἰωας βασιλεὺς ἰσραηλ πρὸς αμασιαν βασιλέα ἰουδα λέγων ὁ ἀρχοῦ ὁ ἐν τῷ λιβάνῳ ἀπέστειλεν πρὸς τὴν κέδρον τὴν ἐν τῷ λιβάνῳ λέγων δὸς τὴν θυγατέρα σου τῷ υἱῷ μου εἰς γυναῖκα και ἰδοὺ ἐλεσεται τὰ θηρία τοῦ ἀγροῦ τὰ ἐν τῷ λιβάνῳ και ἦλθαν τὰ θηρία και κατεπάτησαν τὸν ἀρχοῦ
- 19 Ти сказав: Ось побив ти Едома, і піднесло тебе серце твоє, щоб пишатися. Тепер сиди ж у своєму домі. Нашо будеш дрочитися зо злом, і впадеш ти та Юда з тобою?
 You say, See, I have overcome Edom; and your heart is lifted up with pride: now keep in your country; why do you make causes of trouble, putting yourself, and Judah with you, in danger of downfall?
 εἶπας ἰδοὺ ἐπάταξας τὴν ἰδουμαίαν και ἐπαίρει σε ἡ καρδία ἢ βαρεῖα νῦν κάθησο ἐν οἴκῳ σου και ἴνα τί συμβάλλεις ἐν κακία και πεσῆ σὺ και ἰουδας μετὰ σοῦ
- 20 Та не послухався Амація, бо від Бога було це, щоб віддати їх у руку ворога, бо зверталися вони до едомських богів.
 But Amaziah gave no attention; and this was the purpose of God, so that he might give them up into the hands of Joash, because they had gone after the gods of Edom.
 και οὐκ ἤκουσεν αμασιας ὅτι παρὰ κυρίου ἐγένετο τοῦ παραδοῦναι αὐτὸν εἰς χεῖρας ὅτι ἐξεζήτησεν τοὺς θεοὺς τῶν ἰδουμαίων
- 21 I вийшов Йоаш, Израїлів цар, і зустрілися він та Амація, цар Юдин, у Юдиному Бет-Шемеші.
 And so Joash, king of Israel, went up; and he and Amaziah, king of Judah, came face to face at Beth-shemesh in Judah.
 και ἀνέβη ἰωας βασιλεὺς ἰσραηλ και ὄφθησαν ἀλλήλοις αὐτὸς και αμασιας βασιλεὺς ἰουδα ἐν βαιθσαμυς ἢ ἐστιν τοῦ ἰουδα
- 22 I був побитий Юда перед Израїлем, і повтікали кожен до намету свого.
 And Judah was overcome before Israel, and they went in flight, every man to his tent.
 και ἐτροπώθη ἰουδας κατὰ πρόσωπον ἰσραηλ και ἔφυγεν ἕκαστος εἰς τὸ σκῆνωμα
- 23 А Йоаш, цар Израїлів, схопив Амацію, Юдиного царя, сина Йоаша, сина Єгоахаза, у Бет-Шемеші, і привів його до Єрусалиму, і зробив пролім в єрусалимському мурі, від Єфремової бр ами аж до брами Наріжної, чотири сотні ліктів.
 And Joash, king of Israel, made Amaziah, king of Judah, the son of Joash, the son of Jehoahaz, prisoner at Beth-shemesh, and took him to Jerusalem; and he had the wall of Jerusalem pulled down from the doorway of Ephraim to the doorway in the angle, four hundred cubits.
 και τὸν αμασιαν βασιλέα ἰουδα τὸν τοῦ ἰωας κατέλαβεν ἰωας βασιλεὺς ἰσραηλ ἐν βαιθσαμυς και εἰσήγαγεν αὐτὸν εἰς ἱερουσαλημ και κατέσπασεν ἀπὸ τοῦ τείχους ἱερουσαλημ ἀπὸ πύλης εφραιμ ἕως πύλης γωνίας τετρακοσίους πήχεις
- 24 I забрав він усе золото й срібло, та весь посуд, що знаходився в Божому домі в Овед-Едома, та скарби царевого дому, та закладників, і вернувся в Самарію.
 And he took all the gold and silver and all the vessels which were in the house of the Lord, under the care of Obed-edom, and all the wealth from the king's house, as well as those whose lives would be the price of broken faith, and went back to Samaria.
 και πᾶν τὸ χρυσίον και τὸ ἀργύριον και πάντα τὰ σκεῦή τὰ εὐρεθέντα ἐν οἴκῳ κυρίου και παρὰ τῷ ἀβδεδομ και τοὺς θησαυροὺς οἴκου τοῦ βασιλέως και τοὺς υἱοὺς τῶν συμμίζεων και ἐπέστρεψεν εἰς σαμάρειαν
- 25 I жив Амація, Йоашів син, цар Юдин, по смерті Йоаша, Єгоахазового сина, Израїлевого царя, п'ятнадцять літ.
 Amaziah, son of Joash, king of Judah, went on living for fifteen years after the death of Joash, the son of Jehoahaz, king of Israel.
 και ἔζησεν αμασιας ὁ τοῦ ἰωας βασιλεὺς ἰουδα μετὰ τὸ ἀποθανεῖν ἰωας τὸν τοῦ ἰωαχαζ βασιλέα ἰσραηλ ἔτη δέκα πέντε
- 26 А решта діл Амації, перші та останні, ото вони написані в Книзі Царів Юдиних та Израїлевих.
 Now the rest of the acts of Amaziah, first and last, are they not recorded in the book of the kings of Judah and Israel?
 και οἱ λοιποὶ λόγοι αμασιου οἱ πρῶτοι και οἱ ἔσχατοι οὐκ ἰδοὺ γεγραμμένοι ἐπὶ βιβλίου βασιλέων ἰουδα και ἰσραηλ
- 27 А від часу, коли Амація відступив від Господа, то склали на нього змову в Єрусалимі, та він утік до Лакішу. І послали за ним до Лакішу, і вбили його там.
 Now from the time when Amaziah gave up worshipping the Lord, they made secret designs against him in Jerusalem; and he went in flight to Lachish: but they sent to Lachish after him and put him to death there.
 και ἐν τῷ καιρῷ ᾧ ἀπέστη αμασιας ἀπὸ κυρίου και ἐπέθεντο αὐτῷ ἐπίθεσιν και ἔφυγεν ἀπὸ ἱερουσαλημ εἰς λαχис και ἀπέστειλαν κατόπισθεν αὐτοῦ εἰς λαχис και ἐθανάτωσαν αὐτὸν ἐκεῖ
- 28 I повезли його на конях, і поховали його з батьками його в Давидовому Місті.
 And they took his body on horseback and put it into the earth with his fathers in the town of David.
 και ἀνέλαβον αὐτὸν ἐπὶ τῶν ἵππων και ἔθαψαν αὐτὸν μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ ἐν πόλει δαυιδ

- 1 ¶ I взяв увесь Юдин народ Уззію, а він був шістнадцяти літ, і настановили його царем замість батька його Амації.
Then all the people of Judah took Uzziah, who was sixteen years old, and made him king in place of his father Amaziah.
каї ελαβεν πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς τὸν οὐζιαν καὶ αὐτὸς δέκα καὶ ἕξ ἐτῶν καὶ ἐβασίλευσαν αὐτὸν ἀντὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ αμασιου
- 2 Він збудував Елота, і вернув його Юді, як цар спочив за своїми батьками.
He was the builder of Eloth, which he got back for Judah after the death of the king.
αὐτὸς ᾠκοδόμησεν τὴν αἰλαθ αὐτὸς ἐπέστρεψεν αὐτὴν τῷ ἰουδα μετὰ τὸ κοιμηθῆναι τὸν βασιλέα μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ
- 3 Уззія був віку шістнадцяти літ, коли він зацарював, а п'ятдесят і два роки царював в Єрусалимі. А ім'я його матері Єхолія, з Єрусалиму.
Uzziah was sixteen years old when he became king, and he was ruling in Jerusalem for fifty-two years; his mother's name was Jechiliah of Jerusalem.
υἱὸς δέκα ἕξ ἐτῶν ἐβασίλευσεν οὐζιας καὶ πεντήκοντα καὶ δύο ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλημ καὶ ὄνομα τῆ μητρὶ αὐτοῦ χαλια ἀπὸ ἱερουσαλημ
- 4 I робив він угодне в Господніх очах, усе, що робив батько його Амація.
He did what was right in the eyes of the Lord, as his father Amaziah had done.
καὶ ἐποίησεν τὸ εὐθὲς ἐνώπιον κυρίου κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν αμασιαις ὁ πατὴρ αὐτοῦ
- 5 I став він звертатися до Бога за днів Захарія, що розумів Божі видіння. А за днів, коли він звертався до Господа, Бог давав йому успіх.
He gave himself to searching after God in the days of Zechariah, who made men wise in the fear of God; and as long as he was true to the Lord, God made things go well for him.
καὶ ἦν ἐκζητῶν τὸν κύριον ἐν ταῖς ἡμέραις ζαχαριου τοῦ συνιόντος ἐν φόβῳ κυρίου καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ ἐζήτησεν τὸν κύριον καὶ εὐδόωσεν αὐτῷ κύριος
- 6 I він вийшов, і воював із филистимлянами, і поруйнував мур міста Гату, і мур Явне, і мур Асдоду, і побудував міста в Асдоді та в филистимлян.
He went out and made war against the Philistines, pulling down the walls of Gath and Jabneh and Ashdod, and building towns in the country round Ashdod and among the Philistines.
καὶ ἐξῆλθεν καὶ ἐπολέμησεν πρὸς τοὺς ἀλλοφύλους καὶ κατέσπασεν τὰ τεῖχη γεθ καὶ τὰ τεῖχη ἰαβνη καὶ τὰ τεῖχη ἀζώτου καὶ ᾠκοδόμησεν πόλεις ἀζώτου καὶ ἐν τοῖς ἀλλοφύλοις
- 7 I допомиг йому Бог над филистимлянами, і над арабами, що живуть у Гур-Баалі, та над мецнітами.
And God gave him help against the Philistines, and against the Arabians living in Gur-baal, and against the Meunim.
καὶ κατίσχυσεν αὐτὸν κύριος ἐπὶ τοὺς ἀλλοφύλους καὶ ἐπὶ τοὺς ἄραβας τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς πέτρας καὶ ἐπὶ τοὺς μιναιούς
- 8 I давали аммонітани данину для Уззії, а ім'я його пронеслося аж туди, де йдеться до Єгипту, бо він сильно зміцнився.
The Ammonites gave offerings to Uzziah; and news of him went out as far as the limit of Egypt; for he became very great in power.
καὶ ἔδωκαν οἱ μιναιοὶ δῶρα τῷ οὐζια καὶ ἦν τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἕως εἰσόδου αἰγύπτου ὅτι κατίσχυσεν ἕως ἄνω
- 9 I збудував Уззія башту в Єрусалимі над брамою Пінна, і над брамою Гай, і над Мікцоа, і позміцнював їх.
Uzziah made towers in Jerusalem, at the doorway in the angle and at the doorway in the valley and at the turn of the wall, arming them.
καὶ ᾠκοδόμησεν οὐζιας πύργους ἐν ἱερουσαλημ καὶ ἐπὶ τὴν πόλιν τῆς γωνίας καὶ ἐπὶ τὴν πόλιν τῆς φάραγγος καὶ ἐπὶ τῶν γωνιῶν καὶ κατίσχυσεν
- 10 I побудував він башти в пустині, і повисікував багато ям для води, бо мав великі череди і на долині, і на рівнині, рільників, і виноградарів у горах, і садки, бо він любив хліборобство.
And he put up towers in the waste land and made places for storing water, for he had much cattle, in the low hills and in the table land; and he had farmers and vine-keepers in the mountains and in the fertile land, for he was a lover of farming.
καὶ ᾠκοδόμησεν πύργους ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ ἐλάτῳμησεν λάκκους πολλοὺς ὅτι κτήνη πολλὰ ὑπῆρχεν αὐτῷ ἐν σεφίλα καὶ ἐν τῇ πεδινῇ καὶ ἀμπελοурγοὶ ἐν τῇ ὄρεινῇ καὶ ἐν τῷ καρμῆλῳ ὅτι φιλογεωργὸς ἦν
- 11 I було в Уззії військо, що провадило війну, яке виходило на війну відділом за числом їхнього переліку через писаря Сїла та урядника Маасею, під рукою Хананії з царевих зверхники в.
In addition, Uzziah had an army of fighting-men who went out to war in bands, as they had been listed by Jeiel the scribe and Maaseiah the ruler, under the authority of Hananiah, one of the king's captains.
καὶ ἐγένετο τῷ οὐζια δυνάμεις ποιοῦσαι πόλεμον καὶ ἐκπορευόμεναι εἰς παράταξιν εἰς ἀριθμὸν καὶ ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν διὰ χειρὸς υἱοῦ τοῦ γραμματέως καὶ μαασαιου τοῦ κριτοῦ διὰ χειρὸς ἀνανιου τοῦ διαδόχου τοῦ βασιλέως
- 12 Усе число голів батьківських родів, хоробрих вояків, дві тисячі й шість сотень.
The heads of families, the strong men of war, were two thousand, six hundred.
πᾶς ὁ ἀριθμὸς τῶν πατριαρχῶν τῶν δυνατῶν εἰς πόλεμον δισχιλιοὶ ἑξακόσιοι
- 13 А при них військо, три сотні тисяч і сім тисяч і п'ять сотень тих, що провадять війну великою силою, щоб допомагати цареві на ворога.
And under their orders was a trained army of three hundred and seven thousand, five hundred, of great strength in war, helping the king against any who came against him.
καὶ μετ' αὐτῶν δύναμις πολεμικῆ τριακόσιοι χιλιάδες καὶ ἑπτακισχιλιοὶ πεντακόσιοι οὗτοι οἱ ποιοῦντες πόλεμον ἐν δυνάμει ἰσχύος βοηθῆσαι τῷ βασιλεῖ ἐπὶ τοὺς ὑπεναντίους

- 14 I наготовив для них Уззія для всього війська щити малі й ратиша, і шоломи, і панцери, і луки, і пращного каміння.
 And Uzziah had all these forces armed with body-covers and spears and head-covers and coats of metal and bows and stones for sending from leather bands.
 και ήτοιμάζεν αυτοίς οζίας πάση τή δυνάμει θυρεούδς και δόρατα και περικεφαλαίας και θώρακας και τόξα και σφενδόνας εις λίθους
- 15 I наробив він в Єрусалимі військових машин, майстерно придуманих, щоб були вони на баштах і на рогах на стріляння стрілами та великим камінням. I пронеслося ім'я його аж над то далеко, бо він дивно зробив, щоб допомогти собі, так що став сильним.
 And in Jerusalem he made machines, the invention of expert men, to be placed on the towers and angles of the walls for sending arrows and great stones. And his name was honoured far and wide; for he was greatly helped till he was strong.
 και έποίησεν έν ιερουσαλημ μηχανάς μεμηχανευμένας λογιστού τοῦ εἶναι επί τῶν πύργων και επί τῶν γωνιῶν βάλλειν βέλεισιν και λίθοις μεγάλοις και ήκούσθη ή κατασκευή αὐτῶν έως πόρρω ότι έ θαυμαστώθη τοῦ βοηθηθῆναι έως οὔ κατίσχυσεν
- 16 ¶ А як він зміцнів, запишалося його серце аж до зпесуття, і він спроневірився Господеві, Богові своєму. I ввійшов він до храму Господнього, щоб кадити на кадильному жертівнику.
 But when he had become strong, his heart was lifted up in pride, causing his destruction; and he did evil against the Lord his God; for he went into the Temple of the Lord for the purpose of burning perfumes on the altar of perfumes.
 και ως κατίσχυσεν ὑψώθη ή καρδιά αὐτοῦ τοῦ καταφθεῖραι και ήδίκησεν έν κυρίῳ θεῷ αὐτοῦ και εισήλθεν εις τὸν ναὸν κυρίου θυμιάσαι επί τὸ θυσιαστήριον τῶν θυμιαμάτων
- 17 А за ним пішов священник Азарія, а з ним Господні священники, вісімдесят хоробрих мужів.
 And Azariah the priest went in after him, with eighty of the Lord's priests, who were strong men;
 και εισήλθεν ὀπίσω αὐτοῦ αζαριας ὁ ιερεὺς και μετ' αὐτοῦ ιερεῖς τοῦ κυρίου ὀγδοήκοντα υἱοὶ δυνατοὶ
- 18 I стали вони проти царя Уззія та й сказали йому: Не тобі, Уззіє, кадити для Господа, а священникам, синам Аароновим, посвяченим на кадіння... Вийди зо святині, бо ти спроневірився, і не за честь це буде тобі від Господа Бога!
 And they made protests to Uzziah the king, and said to him, The burning of perfumes, Uzziah, is not your business but that of the priests, the sons of Aaron, who have been made holy for this work: go out of the holy place, for you have done wrong, and it will not be to your honour before God.
 και ἔστησαν επί οζιαν τὸν βασιλέα και εἶπαν αὐτῷ οὐ σοὶ οζια θυμιάσαι τῷ κυρίῳ ἀλλ' ή τοῖς ιερεῦσιν υἱοῖς ααρων τοῖς ήγιασμένοις θυμιάσαι ἔξελθε εκ τοῦ ἁγιάσματος ότι ἀπέστης ἀπὸ κυρίου και οὐκ ἔσται σοι τοῦτο εις δόξαν παρὰ κυρίου θεοῦ
- 19 I розгнівався Уззія, а в руці його була кадильниця на кадіння. А коли він розгнівався на священників, то на чолі його показалася проказа, перед священниками в Господньому домі, при кадильному жертівнику...
 Then Uzziah was angry; and he had in his hand a vessel for burning perfume; and while his wrath was bitter against the priests, the mark of the leper's disease came out on his brow, before the eyes of the priests in the house of the Lord by the altar of perfumes.
 και ἔθυμώθη οζίας και έν τή χειρὶ αὐτοῦ τὸ θυμιατήριον τοῦ θυμιάσαι έν τῷ ναῷ και έν τῷ θυμωθῆναι αὐτὸν πρὸς τοὺς ιερεῖς και ή λέπρα ἀνέτειλεν έν τῷ μετώπῳ αὐτοῦ ἑναντίον τῶν ιερέων έν οἴκῳ κυρίου ἑπάνω τοῦ θυσιαστηρίου τῶν θυμιαμάτων
- 20 I глянув на нього первосвященник Азарія та всі священники, аж ось він прокажений на чолі своїм! I вони поспішно вигнали його звідти, та й сам він поспішив вийти, бо вразив його Го сподь!
 And Azariah, the chief priest, and all the priests, looking at him, saw the mark of the leper on his brow, and they sent him out quickly and he himself went out straight away, for the Lord's punishment had come on him.
 και επέστρεψεν επ' αὐτὸν ὁ ιερεὺς ὁ πρῶτος και οἱ ιερεῖς και ἰδοὺ αὐτὸς λεπρὸς έν τῷ μετώπῳ και κατέσπευσαν αὐτὸν ἐκεῖθεν και γάρ αὐτὸς ἔσπευσεν ἔξελθεῖν ότι ήλεγξεν αὐτὸν κύριος
- 21 I був цар Уззія прокажений аж до дня своєї смерти, і сидів в осібному домі прокажений, бо був вилучений від Господнього дому. А над царським домом був син його Йотам, він судив народ Краю.
 So King Uzziah was a leper till the day of his death, living separately in his private house; for he was cut off from the house of God; and Jotham his son was ruling over his house, judging the people of the land.
 και ήν οζίας ὁ βασιλεὺς λεπρὸς έως ήμέρας τῆς τελευτῆς αὐτοῦ και έν οἴκῳ ἀφουσῶθ ἑκάθητο λεπρὸς ότι ἀπεσχίσθη ἀπὸ οἴκου κυρίου και ιωθαμ ὁ υἱὸς αὐτοῦ επί τῆς βασιλείας αὐτοῦ κρίνων τὸν λαὸν τῆς γῆς
- 22 А решту діл Уззіяї, перші й останні, описав пророк Ісая, син Амосів.
 Now the rest of the acts of Uzziah, first and last, were recorded by Isaiah the prophet, the son of Amoz.
 και οἱ λοιποὶ λόγοι οζιου οἱ πρῶτοι και οἱ ἔσχατοι γεγραμμένοι ὑπὸ ιεσσαίου τοῦ προφήτου
- 23 I спочив Уззія з своїми батьками, і поховали його з батьками його на погребовому царському полі, бо сказали: Він прокажений. А замість нього зацарював син його Йотам.
 So Uzziah went to rest with his fathers; and they put his body into the earth in the field used for the resting-place of the kings, for they said, He is a leper: and Jotham his son became king in his place.
 και ἔκοιμήθη οζίας μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ και ἔθαψαν αὐτὸν μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ έν τῷ πεδίῳ τῆς ταφῆς τῶν βασιλέων ότι εἶπαν ότι λεπρὸς ἔστιν και ἔβασίλευσεν ιωθαμ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ

- 1 ¶ Йотам був віку двадцяти й п'яти років, коли зацарював, і шістнадцять літ царював в Єрусалимі. А ім'я його матері Єруша, Садокова дочка.
Jotham was twenty-five years old when he became king; and he was ruling in Jerusalem for sixteen years; and his mother's name was Jerushah, the daughter of Zadok.
υἱὸς εἴκοσι πέντε ἐτῶν ἰωαθαμ ἐν τῷ βασιλεῦσαι αὐτὸν καὶ δέκα ἐξ ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλὴμ καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ ἱερουσα θυγάτηρ σαδοκ
- 2 I робив він угодне в Господніх очах, усе, що робив був його батько Уззія. Тільки він не входив до Господнього храму, та народ іще грішив.
He did what was right in the eyes of the Lord, as his father Uzziah had done; but he did not go into the Temple of the Lord. And the people still went on in their evil ways.
καὶ ἐποίησεν τὸ εὐθὲς ἐνώπιον κυρίου κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν οὐζίας ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἀλλ' οὐκ εἰσῆλθεν εἰς τὸν ναὸν κυρίου καὶ ἐτι ὁ λαὸς κατεφθείρετο
- 3 Він збудував горішню браму Господнього дому, і багато побудував на мури Офел.
He put up the higher doorway of the house of the Lord, and did much building on the wall of the Ophel.
αὐτὸς ὠκοδόμησεν τὴν πύλην οἴκου κυρίου τὴν ὑψηλὴν καὶ ἐν τείχει τοῦ οφλα ὠκοδόμησεν πολλὰ
- 4 I побудував він міста в Юдиних горах, а в лісах побудував твердині та башти.
In addition, he made towns in the hill-country of Judah, and strong buildings and towers in the woodlands.
καὶ πόλεις ὠκοδόμησεν ἐν ὄρει ἰουδα καὶ ἐν τοῖς δρυμοῖς καὶ οἰκίσεις καὶ πύργους
- 5 I він воював з царем аммонітян, і був сильніший від них. I дали йому аммонітяни того року сотню талантів срібла, і десять тисяч корів пшениці та десять тисяч ячменю. Це давали йо му аммонітяни й року другого та третього.
He went to war with the king of the children of Ammon and overcame them. That year, the children of Ammon gave him a hundred talents of silver, and ten thousand measures of grain and ten thousand measures of barley. And the children of Ammon gave him the same amount the second year and the third.
αὐτὸς ἐμαχέσατο πρὸς βασιλέα υἱῶν αμμων καὶ κατίσχυσεν ἐπ' αὐτόν καὶ ἐδίδουν αὐτῷ οἱ υἱοὶ αμμων κατ' ἑνιαυτὸν ἑκατὸν τάλαντα ἀργυρίου καὶ δέκα χιλιάδας κόρων πυροῦ καὶ κριθῶν δέκα χιλιάδας ταῦτα ἔφερεν αὐτῷ βασιλεὺς αμμων κατ' ἑνιαυτὸν ἐν τῷ πρώτῳ ἔτει καὶ τῷ δευτέρῳ καὶ τῷ τρίτῳ
- 6 I став сильний Йотам, бо поправив дороги свої перед лицем Господа, Бога свого.
So Jotham became strong, because in all his ways he made the Lord his guide.
καὶ κατίσχυσεν ἰωαθαμ ὅτι ἠτοίμασεν τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ ἔναντι κυρίου θεοῦ αὐτοῦ
- 7 А решта Йотамових діл, і всі війни його та дороги його, ось вони описані в Книзі Царів Ізраїлевих та Юдиних.
Now the rest of the acts of Jotham, and all his wars and his ways, are recorded in the book of the kings of Israel and Judah.
καὶ οἱ λοιποὶ λόγοι ἰωαθαμ καὶ ὁ πόλεμος καὶ αἱ πράξεις αὐτοῦ ἰδοὺ γεγραμμένοι ἐπὶ βιβλίῳ βασιλέων ἰουδα καὶ ἰσραηλ
- 9 I спочив Йотам із своїми батьками, і поховали його в Давидовому Місті, а замість нього зацарював син його Ахаз.
And Jotham went to rest with his fathers, and they put his body into the earth in the town of David; and Ahaz his son became king in his place.
καὶ ἐκοιμήθη ἰωαθαμ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ καὶ ἐτάφη ἐν πόλει δαυὶδ καὶ ἐβασίλευσεν αχαζ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ
- 1 ¶ Ахаз був віку двадцяти літ, коли він зацарював, і шістнадцять літ царював в Єрусалимі.
Ahaz was twenty years old when he became king, and he was ruling in Jerusalem for sixteen years; he did not do what was right in the eyes of the Lord, like David his father:
υἱὸς εἴκοσι ἐτῶν αχαζ ἐν τῷ βασιλεῦσαι αὐτὸν καὶ δέκα ἐξ ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλὴμ καὶ οὐκ ἐποίησεν τὸ εὐθὲς ἐνώπιον κυρίου ὡς δαυὶδ ὁ πατὴρ αὐτοῦ
- 2 I ходив він дорогами Ізраїлевих царів, а також робив литих бовванів Ваалів.
But he went in the ways of the kings of Israel and made images of metal for the Baals.
καὶ ἐπορεύθη κατὰ τὰς ὁδοὺς βασιλέων ἰσραηλ καὶ γὰρ γλυπτὰ ἐποίησεν τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν
- 3 I він кадив у долині Бен-Гіннома, і палив своїх синів огнем за гидотами тих народів, що Господь повиганяв їх перед Ізраїлевими синами.
More than this, he had offerings burned in the valley of the son of Hinnom, and made his children go through fire, copying the disgusting ways of the nations whom the Lord had sent out of the land before the children of Israel.
καὶ ἔθυσεν ἐν γαιβενεομ καὶ διῆγεν τὰ τέκνα αὐτοῦ διὰ πυρὸς κατὰ τὰ βδελύγματα τῶν ἐθνῶν ὧν ἐξωλέθρευσεν κύριος ἀπὸ προσώπου υἱῶν ἰσραηλ
- 4 I він приносив жертви та кадив на пагірках і на висотах, та під кожним зеленим деревом.
And he made offerings and had perfumes burned in the high places and on the hills and under every green tree.
καὶ ἔθυμία ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν καὶ ἐπὶ τῶν δομάτων καὶ ὑποκάτω παντὸς ξύλου ἀλσώδους

- 5 I дав його Господь, Бог його, в руку сирійського царя, і вони повбивали з його війська та взяли до неволі від нього багатьох полонених, і спровадили до Дамаску. Крім того, він був в иданий і в руку Ізраїлевого царя, і той уразив його великою поразою.
 So the Lord his God gave him up into the hands of the king of Aram; and they overcame him, and took away a great number of his people as prisoners to Damascus. Then he was given into the hands of the king of Israel, who sent great destruction on him.
 και παρέδωκεν αὐτὸν κύριος ὁ θεὸς αὐτοῦ διὰ χειρὸς βασιλέως συρίας καὶ ἐπάταξεν ἐν αὐτῷ καὶ ἠχμαλώτευσεν ἐξ αὐτῶν αἰχμαλωσίαν πολλήν καὶ ἤγαγεν εἰς δαμασκὸν καὶ γὰρ εἰς τὰς χεῖρας βασιλέως ἰσραὴλ παρέδωκεν αὐτὸν καὶ ἐπάταξεν ἐν αὐτῷ πληγὴν μεγάλην
- 6 ¶ I побив Пеках, син Ремалії, в Юді сто й двадцять тисяч одного дня, все мужів хоробрих, за те, що залишили вони Господа, Бога їхніх батьків.
 For Pekah, the son of Remaliah, in one day put to death a hundred and twenty thousand men of Judah, all of them good fighting-men; because they had given up the Lord, the God of their fathers.
 και ἀπέκτεινεν φακεε ὁ τοῦ ρομελια βασιλεὺς ἰσραὴλ ἐν ἰουδα ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἑκατὸν εἴκοσι χιλιάδας ἀνδρῶν δυνατῶν ἰσχύϊ ἐν τῷ αὐτοῦ καταλείπει τὸν κύριον θεὸν τῶν πατέρων αὐτῶν
- 7 A Зіхрі, лицар Єфремів, забив Маасею, царського сина, й Азрікама, володаря дому, й Елкану, другого по царі.
 And Zichri, a great fighting-man of Ephraim, put to death Maaseiah, the king's son, and Azrikam, the controller of his house, and Elkanah, who was second in authority to the king.
 και ἀπέκτεινεν εζεκρι ὁ δυνατὸς τοῦ εφραιμ τὸν μαασαιαν τὸν υἱὸν τοῦ βασιλέως καὶ τὸν εσδρικαμ ἠγούμενον τοῦ οἴκου αὐτοῦ καὶ τὸν ελκανα τὸν διάδοχον τοῦ βασιλέως
- 8 I Ізраїлеві сини взяли до неволі зо своїх братів двісті тисяч жінок, синів та дочок, а також пограбували від них велику здобич, і спровадили ту здобич до Самарії.
 And the children of Israel took away as prisoners from their brothers, two hundred thousand, women and sons and daughters, and a great store of their goods, and took them to Samaria.
 και ἠχμαλώτισαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ἀπὸ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν τριακοσίας χιλιάδας γυναῖκας υἱοὺς καὶ θυγατέρας καὶ σκῦλα πολλὰ ἐσκύλευσαν ἐξ αὐτῶν καὶ ἤνεγκαν τὰ σκῦλα εἰς σαμάρειαν
- 9 A там був Господній пророк, Овед ім'я йому. I він вийшов перед військо, що входило до Самарії, та й сказав їм: Ось Господь, Бог ваших батьків, у гніві на Юду, віддав їх у вашу руку, а ви повибивали між ними з лютістю, яка досягла аж до небес.
 But a prophet of the Lord was there, named Oded; and he went out in front of the army which was coming into Samaria and said to them, Truly, because the Lord, the God of your fathers, was angry with Judah, he gave them up into your hands, and you have put them to death in an outburst of wrath stretching up to heaven.
 και ἐκεῖ ἦν ὁ προφήτης τοῦ κυρίου ὠδηδ ὄνομα αὐτῷ καὶ ἐξῆλθεν εἰς ἀπάντησιν τῆς δυνάμεως τῶν ἐρχομένων εἰς σαμάρειαν καὶ εἶπεν αὐτοῖς ἰδοὺ ὀργὴ κυρίου θεοῦ τῶν πατέρων ὑμῶν ἐπὶ τὸν ἰουδα ἄν καὶ παρέδωκεν αὐτοὺς εἰς τὰς χεῖρας ὑμῶν καὶ ἀπεκτείνετε ἐν αὐτοῖς ἐν ὀργῇ ἕως τῶν οὐρανῶν ἔφθακεν
- 10 A тепер ви задумсте здобути собі за рабів та за невільниць дітей Юди та Єрусалиму. Чи ж за вами самими нема провин проти Господа, Бога вашого?
 And now your purpose is to keep the children of Judah and Jerusalem as men-servants and women-servants under your yoke: but are there no sins against the Lord your God to be seen among yourselves?
 και νῦν υἱοὺς ἰουδα καὶ ἱερουσαλημ ὑμεῖς λέγετε κατακτήσασθαι εἰς δούλους καὶ δούλας οὐκ ἰδοὺ εἰμι μεθ' ὑμῶν μαρτυρῆσαι κυρίῳ θεῷ ὑμῶν
- 11 Отож, послухайте мене тепер, і верніть тих полонених, яких взяли ви до неволі з ваших братів, бо на вас ревність Господнього гніву!
 And now give ear to me, and send back the prisoners whom you have taken from your brothers: for the wrath of the Lord is burning against you.
 και νῦν ἀκούσατέ μου καὶ ἀποστρέψατε τὴν αἰχμαλωσίαν ἣν ἠχμαλωτεύσατε τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν ὅτι ὀργὴ θυμοῦ κυρίου ἐφ' ὑμῖν
- 12 I встали дехто з голів Єфремових синів: Азарія, син Єгоханана, Берехія, син Мешіллемотів, і Схізікійя, син Шаллумів, і Амаса, син Хадлаїв, проти тих, що приходили з війська,
 Then certain of the heads of the children of Ephraim, Azariah, the son of Johanan, Berechiah, the son of Meshillemoth Jehizkiah, the son of Shallum, and Amasa the son of Hadlai, put themselves against those who had come from the war,
 και ἀνέστησαν ἄρχοντες ἀπὸ τῶν υἱῶν εφραιμ οὐδία ὁ τοῦ ἰωανου καὶ βαραχιας ὁ τοῦ μοσολαμοθ καὶ εζεκιας ὁ τοῦ σελλημ καὶ αμασιας ὁ τοῦ χοδλι ἐπὶ τοὺς ἐρχομένους ἀπὸ τοῦ πολέμου
- 13 та й сказали до них: Не приводьте цих полонених сюди, бо на провину нам проти Господа ви задумсте додати це до наших гріхів та до нашої провини. Бо велика наша провинна та жа р гніву Господнього на Ізраїля!
 And said to them, You are not to let these prisoners come here; for what you are designing to do will be a cause of sin against the Lord to us, making even greater our sin and our wrongdoing, which now are great enough, and his wrath is burning against Israel.
 και εἶπαν αὐτοῖς οὐ μὴ εἰσαγάγητε τὴν αἰχμαλωσίαν ὅδε πρὸς ἡμᾶς ὅτι εἰς τὸ ἁμαρτάνειν τῷ κυρίῳ ἐφ' ἡμᾶς ὑμεῖς λέγετε προσθεῖναι ἐπὶ ταῖς ἁμαρτίαις ἡμῶν καὶ ἐπὶ τὴν ἄγνοιαν ὅτι πολλὴ ἡ ἁμαρτία ἡμῶν καὶ ὀργὴ θυμοῦ κυρίου ἐπὶ τὸν ἰσραὴλ
- 14 I озброєні покинули тих полонених та ту здобич перед зверхниками та всім збором.
 So the armed men gave up the prisoners and the goods they had taken to the heads and the meeting of the people.
 και ἀφήκαν οἱ πολεμισταὶ τὴν αἰχμαλωσίαν καὶ τὰ σκῦλα ἐναντίον τῶν ἀρχόντων καὶ πάσης τῆς ἐκκλησίας

- 15 **I** встали ті мужі, що були означені іменами, і взяли полонених, і всіх їхніх нагих позодягали зо здобичі, і зодягнули їх, і обули їх, і нагодували їх, і напоїли їх, і намастили їх, і кожного с лабого з них повезли на ослах. I припровадили їх до Єрихону, міста пальм, до їхніх братів, а самі вернулися до Самарії.
And those men who have been named went up and took the prisoners, clothing those among them who were uncovered, with things from the goods which had been taken in the war, and putting robes on them and shoes on their feet; and they gave them food and drink and oil for their bodies, and seating all the feeble among them on asses, they took them to Jericho, the town of palm-trees, to their people, and then went back to Samaria.
καὶ ἀνέστησαν ἄνδρες οἱ ἐπεκλήθησαν ἐν ὀνόματι καὶ ἀντελάβοντο τῆς αἰχμαλωσίας καὶ πάντας τοὺς γυμνοὺς περιέβαλον ἀπὸ τῶν σκύλων καὶ ἐνέδυσαν αὐτοὺς καὶ ὑπέδησαν αὐτοὺς καὶ ἔδωκαν φαγεῖν καὶ ἀλείψασθαι καὶ ἀντελάβοντο ἐν ὑποζυγίοις παντὸς ἀσθενούντος καὶ κατέστησαν αὐτοὺς εἰς ιερὴν πόλιν φοινίκων πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν καὶ ἐπέστρεψαν εἰς σαμάρειαν
- 16 ¶ **T**ого часу послав цар Ахаз до асирійських царів, щоб допомогли йому.
At that time King Ahaz sent for help to the king of Assyria.
ἐν τῷ καιρῷ ἐκεῖνῳ ἀπέστειλεν ἀχάζ πρὸς βασιλέα ἀσσοῦρ βοηθῆσαι αὐτῷ
- 17 **П**рийшли ще й едомляни, і побили багатьох між Юдою, і взяли до неволі полонених.
For the Edomites had come again, attacking Judah and taking away prisoners.
καὶ ἐν τούτῳ ὅτι ἰδοῦμαῖοι ἐπέθεντο καὶ ἐπάταξαν ἐν ἰουδα καὶ ἠχμαλώτισαν αἰχμαλωσίαν
- 18 **А** филистимляни розсипалися по містах Шефелі та Юдиного Негеву, і здобули Бет-Шемеш, і Аїялон, і Гедерот, і Сохо та залежні міста його, і Тімну та залежні міста її, і Гімзо та залежні міста її, і осілися там.
And the Philistines, forcing their way into the towns of the lowlands and the south of Judah, had taken Beth-shemesh and Aijalon and Gederoth and Soco, with their daughter-towns, as well as Timnah and Gimzo and their daughter-towns, and were living there.
καὶ οἱ ἀλλόφυλοι ἐπέθεντο ἐπὶ τὰς πόλεις τῆς πεδινῆς καὶ ἀπὸ λιβὸς τοῦ ἰουδα καὶ ἔλαβον τὴν βαιθσαμυς καὶ τὴν αἰλων καὶ τὴν γαδρωθ καὶ τὴν σοχω καὶ τὰς κόμας αὐτῆς καὶ τὴν θамна καὶ τὰς κόμας αὐτῆς καὶ τὴν γαμζω καὶ τὰς κόμας αὐτῆς καὶ κατόκησαν ἐκεῖ
- 19 **Б**о Господь принизив Юду через Ахаза, Израїлевого царя, бо завільно поступав він щодо Юди, і спроневірився великим гріхом проти Господа.
For the Lord made Judah low, because of Ahaz, king of Israel; for he had given up all self-control in Judah, sinning greatly against the Lord.
ὅτι ἐταπεινώσεν κύριος τὸν ἰουδαν δι' ἀχάζ βασιλέα ἰουδα ὅτι ἀπέστη ἀποστάσει ἀπὸ κυρίου
- 20 **І** прийшов на нього Тіглат Пілнеесер, цар асирійський, й утискав його, і не допоміг йому.
Then Tiglath-pileser, king of Assyria, came to him, but was a cause of trouble and not of strength to him.
καὶ ἦλθεν ἐπ' αὐτὸν θαγλαθφелласар βασιλεὺς ἀσσοῦρ καὶ ἐπάταξεν αὐτόν
- 21 **Б**о Ахаз пограбував був Господній дім, і дім царів, і зверхників, і дав це асирійському цареві, та не було це на поміч йому.
For Ahaz took a part of the wealth from the house of the Lord, and from the house of the king and of the great men, and gave it to the king of Assyria; but it was no help to him.
καὶ ἔλαβεν ἀχάζ τὰ ἐν οἴκῳ κυρίου καὶ τὰ ἐν οἴκῳ τοῦ βασιλέως καὶ τῶν ἀρχόντων καὶ ἔδωκεν τῷ βασιλεῖ ἀσσοῦρ καὶ οὐκ εἰς βοήθειαν αὐτῷ
- 22 **А** в часі утиску його, то продовжував спроневірюватися Господеві він, той цар Ахаз.
And in the time of his trouble, this same King Ahaz did even more evil against the Lord.
ἀλλ' ἢ τῷ θλιβῆναι αὐτὸν καὶ προσέθηκεν τοῦ ἀποστήναι ἀπὸ κυρίου καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς
- 23 **І** приносив він жертви дамаським богам, що його побили, і говорив: Через те, що боги сирійських царів допомагають їм, то буду приносити їм жертви, вони будуть допомагати мені! А вони були йому на те, щоб спотикався він та ввесь Израїль!
For he made offerings to the gods of Damascus, who were attacking him, and said, Because the gods of the kings of Aram are giving them help, I will make offerings to them so that they may give me help. But they were the cause of his downfall, and of that of all Israel.
ἐκζητήσω τοὺς θεοὺς δαμαскоῦ τοὺς τύπτοντάς με καὶ εἶπεν ὅτι θεοὶ βασιλέως συρίας αὐτοὶ κατισχύσουσιν αὐτοὺς αὐτοῖς τοῖνυν θύσω καὶ ἀντιλήμψονταί μου καὶ αὐτοὶ ἐγένοντο αὐτῷ εἰς σκόλον καὶ παντὶ ἰσραηλ
- 24 **І** Ахаз зібрав посуд Божого дому, і порубав посуд Божого дому. I позамикав він двері Господнього дому, і поробив собі жертвники в кожному куті в Єрусалимі...
And Ahaz got together the vessels of the house of God, cutting up all the vessels of the house of God, and shutting the doors of the Lord's house; and he made altars in every part of Jerusalem.
καὶ ἀπέστησεν ἀχάζ τὰ σκεῦη οἴκου κυρίου καὶ κατέκοψεν αὐτὰ καὶ ἐκλεισεν τὰς θύρας οἴκου κυρίου καὶ ἐποίησεν ἐαυτῷ θυσιαστήρια ἐν πάσῃ γωνίᾳ ἐν ἱερουσαλημ
- 25 **І** в кожному місті Юдиному поробив він пагірки, щоб кадити іншим богам, і розгнівав Господа, Бога батьків своїх.
And in every town of Judah he made high places where perfumes were burned to other gods, awaking the wrath of the Lord, the God of his fathers.
καὶ ἐν πάσῃ πόλει καὶ πόλει ἐν ἰουδα ἐποίησεν ὑψηλὰ θυμῶν θεοῖς ἀλλοτρίοις καὶ παρώργισαν κύριον τὸν θεὸν τῶν πατέρων αὐτῶν

- 26 А решта його діл та всі дороги його, перші й останні, ото вони описані в Книзі Царів Юдиних та Ізраїлевих.
Now the rest of his acts and all his ways, first and last, are recorded in the book of the kings of Judah and Israel.
καὶ οἱ λοιποὶ λόγοι αὐτοῦ καὶ αἱ πράξεις αὐτοῦ αἱ πρώται καὶ αἱ ἔσχαται ἰδοὺ γεγραμμένοι ἐπὶ βιβλίῳ βασιλέων ἰουδα καὶ ἰσραηλ.
- 27 І спочив Ахаз зо своїми батьками, і поховали його в місті, в Єрусалимі, бо не внесли його до гробів Ізраїлевих царів, а замість нього зацарював син його Єзекія.
And Ahaz went to rest with his fathers, and they put his body into the earth in Jerusalem; but they did not put him in the resting-place of the kings of Israel: and Hezekiah his son became king in his place.
καὶ ἐκοιμήθη αχας μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ καὶ ἐτάφη ἐν πόλει δαυιδ ὅτι οὐκ εἰσήνεγκαν αὐτὸν εἰς τοὺς τάφους τῶν βασιλέων ἰσραηλ καὶ ἐβασίλευσεν ἐζεκιας υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ
- 1 ¶ Єзекія зацарював у віці двадцяти й п'яти літ, а двадцять і дев'ять літ царював він в Єрусалимі. А ім'я його матері Авія, дочка Захарії.
Hezekiah became king when he was twenty-five years old; and he was king in Jerusalem for twenty-nine years; and his mother's name was Abijah, the daughter of Zechariah.
καὶ ἐζεκιας ἐβασίλευσεν ὢν εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν καὶ εἴκοσι καὶ ἑννέα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλημ καὶ ὄνομα τῆ μητρὶ αὐτοῦ αββα θυγάτηρ ζαχαρια
- 2 І робив він угодне в Господніх очах, як усе, що робив був його батько Давид.
He did what was right in the eyes of the Lord, as his father David had done.
καὶ ἐποίησεν τὸ εὐθὲς ἐνώπιον κυρίου κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν δαυιδ ὁ πατὴρ αὐτοῦ
- 3 Він першого року свого царювання, місяця першого відчинив двері Господнього дому, і поправив їх.
In the first year of his rule, in the first month, opening the doors of the Lord's house, he made them strong.
καὶ ἐγένετο ὡς ἔστη ἐπὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἐν τῷ πρώτῳ μηνὶ ἀνέφωξεν τὰς θύρας οἴκου κυρίου καὶ ἐπεσκεύασεν αὐτάς
- 4 І привів він священників та Левитів, і зібрав їх на східню площу,
And he sent for the priests and the Levites, and got them together in the wide place on the east side,
καὶ εἰσήγαγεν τοὺς ἱερεῖς καὶ τοὺς λευίτας καὶ κατέστησεν αὐτοὺς εἰς τὸ κλίτος τὸ πρὸς ἀνατολάς
- 5 та й сказав їм: Послухайте мене, Левити! Освятіться тепер, і освятить дім Господа, Бога ваших батьків, і винесіть нечисть із святині.
And said to them, Give ear to me, O Levites: now make yourselves holy, and make holy the house of the Lord, the God of your fathers, and take away everything unclean from the holy place.
καὶ εἶπεν αὐτοῖς ἀκούσατε οἱ λευῖται νῦν ἀγνίσθητε καὶ ἀγνίσατε τὸν οἶκον κυρίου θεοῦ τῶν πατέρων ὑμῶν καὶ ἐκβάλετε τὴν ἀκαθαρσίαν ἐκ τῶν ἁγίων
- 6 Бо наші батьки спроневірилися, і робили лихе в очах Господа, Бога нашого, і залишили Його, і відвернули своє обличчя від Господньої скинії, й обернулися спиною до неї.
For our fathers have done evil, sinning in the eyes of the Lord our God, and have given him up, turning away their faces from the house of the Lord, and turning their backs on him.
ὅτι ἀπέστησαν οἱ πατέρες ἡμῶν καὶ ἐποίησαν τὸ πονηρὸν ἐναντίον κυρίου καὶ ἐγκατέλιπον αὐτὸν καὶ ἀπέστρεψαν τὸ πρόσωπον ἀπὸ τῆς σκηνῆς κυρίου καὶ ἔδωκαν ἀχένα
- 7 Також замкнули вони двері притвору, і погасили лямпадки, а кадила не кадили, і цілопалення не приносили в святині для Ізраїлевого Бога.
The doors of his house have been shut and the lights put out; no perfumes have been burned or offerings made to the God of Israel in his holy place.
καὶ ἀπέκλεισαν τὰς θύρας τοῦ ναοῦ καὶ ἔσβεσαν τοὺς λύχνους καὶ θυμίαμα οὐκ ἐθυμίασαν καὶ ὀλοκαυτώματα οὐ προσήνεγκαν ἐν τῷ ἁγίῳ θεῷ ἰσραηλ
- 8 І був Господній гнів на Юду та на Єрусалим, і Він дав їх на ганьбу, і на спустошення, і на посміховище, як ви бачите своїми очима.
And so the wrath of the Lord has come on Judah and Jerusalem, and he has given them up to be a cause of fear and wonder and shame, as your eyes have seen.
καὶ ὠργίσθη ὀργῇ κύριος ἐπὶ τὸν ἰουδαν καὶ ἐπὶ τὴν ἱερουσαλημ καὶ ἔδωκεν αὐτοὺς εἰς ἔκστασιν καὶ εἰς ἀφανισμόν καὶ εἰς συρισμόν ὡς ὑμεῖς ὁρᾶτε τοῖς ὀφθαλμοῖς ὑμῶν
- 9 І ось попадали наші батьки від меча, а наші сини, і наші дочки, і жінки наші в неволі за це!
For see, our fathers have been put to death with the sword, and our sons and daughters and wives have been taken away prisoners because of this.
καὶ ἰδοὺ πεπλήγησιν οἱ πατέρες ὑμῶν μαχαίρᾳ καὶ οἱ υἱοὶ ὑμῶν καὶ αἱ θυγατέρες ὑμῶν καὶ αἱ γυναῖκες ὑμῶν ἐν αἰχμαλωσίᾳ ἐν γῇ οὐκ αὐτῶν ὃ καὶ νῦν ἐστίν
- 10 Тепер на мосму серці лежить скласти заповіта з Господом, Ізраїлевим Богом, і нехай Він відверне від нас жар гніву Свого.
Now it is my purpose to make an agreement with the Lord, the God of Israel, so that the heat of his wrath may be turned away from us.
ἐπὶ τούτοις νῦν ἐστίν ἐπὶ καρδίας διαθέσθαι διαθήκην κυρίου θεοῦ ἰσραηλ καὶ ἀποστρέψει τὴν ὀργὴν θυμοῦ αὐτοῦ ἀφ' ἡμῶν
- 11 Сини мої, не будьте недбалі тепер, бо вас Господь вибрав ставати перед лицем Його на службу Йому, та щоб служити Йому й кадити Йому!
My sons, take care now: for you have been marked out by the Lord to come before him and to be his servants, burning offerings to him.
καὶ νῦν μὴ διαλίπητε ὅτι ἐν ὑμῖν ἠρέτικεν κύριος στήναι ἐναντίον αὐτοῦ λειτουργεῖν καὶ εἶναι αὐτῷ λειτουργοῦντας καὶ θυμιῶντας

- 12 ¶ I встали Левити: Махат, син Амасаїв, і Йіол, син Азарії, від синів Кегатових; а від синів Мерарієвих: Кіш, син Авдіїв, і Азарія, син Єгаллел'їлів; а від Гершонівців: Йоах, син Зіммин, і Еден, син Йоахів;
 Then the Levites took their places; Mahath, the son of Amasai, and Joel, the son of Azariah, among the Kohathites; and of the sons of Merari, Kish, the son of Abdi, and Azariah, the son of Jehallelel; and of the Gershonites, Joah, the son of Zimmah, and Eden, the son of Joah;
 και ανέστησαν οἱ λευῖται μααθ ὁ τοῦ αμασι καὶ ιωηλ ὁ τοῦ αζαριου ἐκ τῶν υἱῶν καθ καὶ ἐκ τῶν υἱῶν μεραρι κισ ὁ τοῦ αβδι καὶ αζαριας ὁ τοῦ ιαλλεληλ καὶ ἀπὸ τῶν υἱῶν γεδσωνι ιωα ὁ τοῦ ζεμμαθ καὶ ιωδαν ὁ τοῦ ιωαχα
- 13 а від синів Еліцафанових: Шімрі, і Єїл; а від синів Асафових: Захарій та Маттанія.
 And of the sons of Elizaphan, Shimri and Jeuel; and of the sons of Asaph, Zechariah and Mattaniah;
 και τῶν υἱῶν ελισταфан шамври καὶ иηλ καὶ τῶν υἱῶν асаф ζαχαριας καὶ μαθθανιας
- 14 А від Геманових синів: Єхїл, і Шім'ї; а від синів Єдутунових: Шемая та Уззіл.
 And of the sons of Heman, Jehuel and Shimei; and of the sons of Jeduthun, Shemaiah and Uzziel.
 και τῶν υἱῶν аман иηλ καὶ шемеї каὶ τῶν υἱῶν идуθун шемаиас каὶ озиηл
- 15 I зібрали вони братів своїх, і освятилися, і пішли за наказом царським у справах Господніх, щоб очистити Господній дім.
 And they got their brothers together and made themselves holy, and went in, as the king had said by the word of the Lord, to make the house of the Lord clean.
 και συνήγαγον τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν καὶ ἡγνίσθησαν κατὰ τὴν ἐντολὴν τοῦ βασιλέως διὰ προσταγματος κυρίου καθαρίσαι τὸν οἶκον κυρίου
- 16 I походили священники до середини Господнього дому на очищення. I повиносили вони всю нечистість, яку знайшли в Господньому храмі, до подвір'я Господнього дому, а Левити взяли це, щоб винести назовні до долини Кедрон.
 And the priests went into the inner part of the house of the Lord to make it clean, and everything unclean which was to be seen in the Temple of the Lord they took out into the outer square of the Lord's house, and the Levites got it together and took it away to the stream Kidron.
 και εισήλθον οἱ ιερεῖς ἔσω εἰς τὸν οἶκον κυρίου ἀγνίσαι καὶ ἐξέβαλον πᾶσαν τὴν ἀκαθαρσίαν τὴν εὐρεθεῖσαν ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου καὶ εἰς τὴν αὐλὴν οἴκου κυρίου καὶ ἐδέξαντο οἱ λευῖται ἐκβαλεῖν εἰς τὸν χειμάρρον кедрон ἔξω
- 17 I зачали вони першого дня першого місяця освящати, а восьмого дня того місяця ввійшли до Господнього притвору. I освятили вони Господній дім за вісім день, а шістнадцятого дня першого місяця закінчили.
 On the first day of the first month the work of making the house holy was started, and on the eighth day they came to the covered way of the Lord; in eight days they made the Lord's house holy, and on the sixteenth day of the first month the work was done.
 και ἤρξαντο τῇ ἡμέρᾳ τῇ πρώτῃ νουμνία τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου ἀγνίσαι καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ὀγδόῃ τοῦ μηνὸς εισήλθαν εἰς τὸν ναὸν κυρίου καὶ ἡγνισαν τὸν οἶκον κυρίου ἐν ἡμέραις ὀκτὼ καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐκκαιδεκάτῃ τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου συνετέλεσαν
- 18 I ввійшли вони в середину дому до царя Єзекїї та й сказали: Очистили ми весь Господній дім, і жертівника цілопалення, та всі його речі, і стіл укладання хлібів та всі його речі.
 Then they went in to King Hezekiah and said, We have made all the house of the Lord clean, as well as the altar of burned offerings with all its vessels, and the table for the holy bread, with all its vessels.
 και εισήλθαν ἔσω πρὸς εζεκιαν τὸν βασιλέα καὶ εἶπαν ἡγνίσαμεν πάντα τὰ ἐν οἴκῳ κυρίου τὸ θυσιαστήριον τῆς ὀλοκαυτώσεως καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ καὶ τὴν τράπεζαν τῆς προθέσεως καὶ τὰ σκεύη αὐτῆς
- 19 А всі ті речі, які цар Ахаз занехав був за свого царювання, коли спроневірився, ми приготували та освятили, і ось вони перед Господнім жертівником.
 And all the vessels which were turned out by King Ahaz in his sin while he was king, we have put in order and made holy, and now they are in their places before the altar of the Lord.
 και πάντα τὰ σκεύη ἃ ἐμίανεν ахаз ὁ βασιλεὺς ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ ἐν τῇ ἀποστασίᾳ αὐτοῦ ἠτοιμάκαμεν καὶ ἡγνίκαμεν ἰδοὺ ἐστὶν ἐναντίον τοῦ θυσιαστηρίου κυρίου
- 20 ¶ I встав рано цар Єзекія, і зібрав зверхників міста та й увійшов до Господнього дому.
 Then Hezekiah the king got up early, and got together the great men of the town, and went up to the house of the Lord.
 και ὄρθρισεν εζεκιας ὁ βασιλεὺς καὶ συνήγαγεν τοὺς ἄρχοντας τῆς πόλεως καὶ ἀνέβη εἰς οἶκον κυρίου
- 21 I привели вони сім биків, і сім баранів, і сім овечок, і сім козлів на жертву за гріх: за царство, і за святиню, і за Юду, а він звелів Аароновим синам, священникам, принести це в жертву на Господньому жертівнику.
 And they took with them seven oxen and seven male sheep and seven lambs and seven he-goats as a sin-offering for the kingdom and for the holy house and for Judah. And he gave orders to the sons of Aaron, the priests, that these were to be offered on the altar of the Lord.
 και ἀνήνεγκεν μόσχους ἑπτὰ κριοὺς ἑπτὰ ἀμνοὺς ἑπτὰ χιμάρους αἰγῶν ἑπτὰ περὶ ἀμαρτίας περὶ τῆς βασιλείας καὶ περὶ τῶν ἁγίων καὶ περὶ ἰσραηλ καὶ εἶπεν τοῖς υἱοῖς ααρων τοῖς ιερεῦσιν ἀναβαίνειν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κυρίου

- 22 I порізали ту велику худобу, а священники прийняли кров і покропили на жертівника; і порізали баранів, і покропили ту кров на жертівника; і порізали овечок, і покропили ту кров на жертівника.
So they put the oxen to death and their blood was given to the priests to be drained out against the altar; then they put the male sheep to death, draining out their blood against the altar, and they put the lambs to death, draining out their blood against the altar.
καὶ ἔθυσαν τοὺς μόσχους καὶ ἐδέξαντο οἱ ἱερεῖς τὸ αἷμα καὶ προσέχεον ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον καὶ ἔθυσαν τοὺς κριοὺς καὶ προσέχεον τὸ αἷμα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον καὶ ἔθυσαν τοὺς ἀμνοὺς καὶ περιέχεον τὸ αἷμα τῷ θυσιαστηρίῳ
- 23 I привели козлів жертви за гріх перед царя та збори, і вони поклали свої руки на них.
Then they took the he-goats for the sin-offering, placing them before the king and the meeting of the people, and they put their hands on them:
καὶ προσήγαγον τοὺς χιμάρους τοὺς περὶ ἁμαρτίας ἐναντίον τοῦ βασιλέως καὶ τῆς ἐκκλησίας καὶ ἐπέθηκαν τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐπ' αὐτούς
- 24 I зарізали їх священники, а їхньою кров'ю очистили жертівника, щоб очистити всього Ізраїля, бо за всього Ізраїля звелів цар принести це цілопалення та цю жертву за гріх.
And the priests put them to death, and made a sin-offering with their blood on the altar, to take away the sin of all Israel: for the king gave orders that the burned offering and the sin-offering were for all Israel.
καὶ ἔθυσαν αὐτούς οἱ ἱερεῖς καὶ ἐξιλιάσαντο τὸ αἷμα αὐτῶν πρὸς τὸ θυσιαστήριον καὶ ἐξιλιάσαντο περὶ παντὸς ἰσραηλ ὅτι περὶ παντὸς ἰσραηλ εἶπεν ὁ βασιλεὺς ἡ ὀλοκαύτωσις καὶ τὰ περὶ ἁμαρτίας
- 25 I поставив він Левитів Господнього дому з цимбалами, з арфами та з цитрами, за наказом Давида та Гада, царевого прозорливця, та пророка Натана, бо в руці Господа наказ, що йде через пророків Його.
Then he put the Levites in their places in the house of the Lord, with brass and corded instruments of music as ordered by David and Gad, the king's seer, and Nathan the prophet: for the order was the Lord's, given by his prophets.
καὶ ἔστησεν τοὺς λευῖταις ἐν οἴκῳ κυρίου ἐν κυμβάλοις καὶ ἐν νάβλαις καὶ ἐν κινύραις κατὰ τὴν ἐντολὴν δαυὶδ τοῦ βασιλέως καὶ γὰρ τοῦ ὀρόντος τῷ βασιλεῖ καὶ ναθαν τοῦ προφήτου ὅτι δι' ἐντολῆς κυρίου τὸ πρόσταγμα ἐν χειρὶ τῶν προφητῶν
- 26 I поставали Левити з Давидовим знаряддям, а священники із сурмами.
So the Levites took their places with David's instruments, and the priests with their horns.
καὶ ἔστησαν οἱ λευῖται ἐν ὀργάνοις δαυὶδ καὶ οἱ ἱερεῖς ταῖς σάλπιγγιν
- 27 I сказав Єзекия принести цілопалення на жертівника. А коли розпочали цілопалення, зачався спів Господеві та звуки сурем і музичного знаряддя Давида, Ізраїлевого царя.
And Hezekiah gave the word for the burned offering to be offered on the altar. And when the burned offering was started, then the song of the Lord was started, with the blowing of horns and with all the instruments of David, king of Israel.
καὶ εἶπεν ἐζεκιας ἀνεγέγκαι τὴν ὀλοκαύτωσιν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον καὶ ἐν τῷ ἄρξασθαι ἀναφέρειν τὴν ὀλοκαύτωσιν ἤρξαντο ἄδειν κυρίῳ καὶ αἱ σάλπιγγες πρὸς τὰ ὄργανα δαυὶδ βασιλέως ἰσραηλ
- 28 I ввесь збір вклонився, і співаки співали, а сурми сурмили, це все аж до кінця цілопалення!
And all the people gave worship, to the sound of songs and the blowing of horns; and this went on till the burned offering was ended.
καὶ πᾶσα ἡ ἐκκλησία προσεκύνη καὶ οἱ ψαλτφοδοὶ ἄδοντες καὶ αἱ σάλπιγγες σαλπίζουσαι ἕως οὗ συνετελέσθη ἡ ὀλοκαύτωσις
- 29 А як скінчили приносити жертву, попадали навколішки цар та всі, що були з ним, і вклонилися.
And at the end of the offering, the king and all who were present with him gave worship with bent heads.
καὶ ὡς συνετέλεσαν ἀναφέροντες ἕκαμψεν ὁ βασιλεὺς καὶ πάντες οἱ εὐρεθέντες καὶ προσεκύνησαν
- 30 I сказав цар Єзекия та зверхники до Левитів, щоб вони хвалили Господа словами Давида та прозорливця Асафа, і вони хвалили з великою радістю, і схилялися, і вклонялися до землі.
Then King Hezekiah and the captains gave orders to the Levites to give praise to God in the words of David and Asaph the seer. And they made songs of praise with joy, and with bent heads gave worship.
καὶ εἶπεν ἐζεκιας ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ ἄρχοντες τοῖς λευῖταις ὑμνεῖν τὸν κύριον ἐν λόγοις δαυὶδ καὶ ασαφ τοῦ προφήτου καὶ ὑμνοῦν ἐν εὐφροσύνῃ καὶ ἔπεσον καὶ προσεκύνησαν
- 31 I відповів Єзекия й сказав: Тепер ви освячені для Господа. Підійдіть, і приведіть жертви та приноси вдячні для Господнього дому. I привів збір жертви та приноси вдячні, і кожен, хто мав жертвенне серце, приносив цілопалення.
Then Hezekiah made answer and said, Now that you have given yourselves to the Lord, come near and take offerings and praise-offerings into the house of the Lord. So all the people took in offerings and praise-offerings: and those whose hearts were moved, took in burned offerings.
καὶ ἀπεκρίθη ἐζεκιας καὶ εἶπεν νῦν ἐπληρώσατε τὰς χεῖρας ὑμῶν κυρίῳ προσάγετε καὶ φέρετε θυσίας καὶ αἰνέσεως εἰς οἶκον κυρίου καὶ ἀνήνεγκεν ἡ ἐκκλησία θυσίας καὶ αἰνέσεως εἰς οἶκον κυρίου καὶ πᾶς πρόθυμος τῇ καρδίᾳ ὀλοκαυτώσει
- 32 I було число цілопалення, що спровадив збір: худоби великої сімдесят, баранів сотня, овечок двісті, для цілопалення Господеві все це.
The number of burned offerings which the people took in was seventy oxen, a hundred male sheep, and two hundred lambs: all these were for burned offerings to the Lord.
καὶ ἐγένετο ὁ ἀριθμὸς τῆς ὀλοκαυτώσεως ἧς ἀνήνεγκεν ἡ ἐκκλησία μόσχοι ἑβδομήκοντα κριοὶ ἑκατὸν ἀμνοὶ διακόσιοι εἰς ὀλοκαύτωσιν κυρίῳ πάντα ταῦτα

- 33 А для святости: худоби великої шість сотень, а худоби дрібної три тисячі.
And the holy things were six hundred oxen and three thousand sheep.
 και οι ηγιασμενοι μοσχοι εξακόσιοι πρόβατα τρισχίλια
- 34 Тільки священників було мало, і не могли вони обдирати шкур зо всіх цілопалень; і допомагали їм їхні брати Левити аж до скінчення праці, і поки освятилися священники, бо Левити були простосердїші на освячення, аніж священники.
There were not enough priests for the work of cutting up all the burned offerings; so their brothers the Levites gave them help till the work was done and the priests had made themselves holy: for the Levites were more upright in heart to make themselves holy than the priests.
 ἀλλ' η οι ιερεις ολιγοι ησαν και ουκ εδυναντο δειραι την ολοκαυτωσιν και αντελαβοντο αυτων οι αδελφοι αυτων οι λευιται εως ου συνετελεσθη το εργον και εως ου ηγγισθησαν οι ιερεις οτι οι λευιται προθυμως ηγγισθησαν παρα τους ιερεις
- 35 І також було багато палень серед мирних жертв і серед жертв литих до цілопалення. І так була відновлена служба Господнього дому.
And there was a great amount of burned offerings, with the fat of the peace-offerings and the drink offerings for every burned offering. So the work of the Lord's house was put in order.
 και η ολοκαυτωσις πολλη εν τοις στευσιν της τελειωσης του σωτηριου και των σπονδων της ολοκαυτωσεως και κατορθωθη το εργον εν οικω κυριου
- 36 І радів Єзекія та весь народ тим, що Бог приготував для народу, бо та річ сталася несподівано!
And Hezekiah and all the people were full of joy, because God had made the people ready: for the thing was done suddenly.
 και ηυφρανθη εζεκιας και πας ο λαος δια το ητοιμακεναι τον θεον τω λαω οτι εξαπινα εγενετο ο λογος
- 1 ¶ І послав Єзекія по всьому Ізраїлю та по Юдеї, а також написав листи до країв Єфрема та Манасії, щоб прийшли до Господнього дому в Єрусалимі, щоб справити Пасху для Господа, Ізраїлевого Бога.
Then Hezekiah sent word to all Israel and Judah, and sent letters to Ephraim and Manasseh, requesting them to come to the house of the Lord at Jerusalem, to keep the Passover to the Lord, the God of Israel.
 και απεστειλεν εζεκιας επι παντα ισραηλ και ιουδαν και επιστολας εγραψεν επι τον εφραιμ και μανασση ελθειν εις οικον κυριου εις ιερουσαλημ ποιησαι το φαсек τω κυριω θεω ισραηλ
- 2 І радився цар і зверхники його та весь збір в Єрусалимі, щоб справити Пасху другого місяця.
For the king, after discussion with his chiefs and all the body of the people in Jerusalem, had made a decision to keep the Passover in the second month.
 και εβουλεύσατο ο βασιλευς και οι αρχοντες και πασα η εκκλησια η εν ιερουσαλημ ποιησαι το φαсек τω μηνι τω δευτερω
- 3 Бо не могли справити її того часу, бо священники не освятилися в потрібному числі, а народ не зібрався до Єрусалиму.
It was not possible to keep it at that time, because not enough priests had made themselves holy, and the people had not come together in Jerusalem.
 ου γαρ ηδυνασθησαν αυτο ποιησαι εν τω καιρω εκεινω οτι οι ιερεις ουχ ηγγισθησαν ικανοι και ο λαος ου συνηχθη εις ιερουσαλημ
- 4 І була вгодна та річ в очах царевих та в очах усього збору.
And the thing was right in the eyes of the king and all the people.
 και ηρεσεν ο λογος εναντιον του βασιλευς και εναντιον της εκκλησιας
- 5 І вони постановили оголосити по всьому Ізраїлю від Беер-Шеви й аж до Дана, щоб приходили справити Пасху для Господа, Ізраїлевого Бога, в Єрусалим, бо не часто робили її так, як написано.
So it was ordered that word was to be sent out through all Israel, from Beer-sheba to Dan, that they were to come to keep the Passover to the Lord, the God of Israel, at Jerusalem: because they had not kept it in great numbers in agreement with the law.
 και εστησαν λογον διελθειν κηρυγμα εν παντι ισραηλ απο βηρσαβει εως дан ελθοντας ποιησαι το φαсек κυριω θεω ισραηλ εν ιερουσαλημ οτι πληθος ουκ εποηισεν κατα την γραφήν
- 6 І пішли бігуни з листами від царя та його зверхників по всьому Ізраїлі та Юдеї, та за наказом царя говорили: Ізраїлеві сини, верніться до Господа, Бога Авраамового, Ісакового та Ізраїлевого, і Він повернеться до останку, позосталого вам із руки асирійських царів.
So runners went with letters from the king and his chiefs through all Israel and Judah, by the order of the king, saying, O children of Israel, come back again to the Lord, the God of Abraham, Isaac, and Israel, so that he may come again to that small band of you which has been kept safe out of the hands of the kings of Assyria.
 και επορευθησαν οι τρεχοντες συν ταις επιστολαις παρα του βασιλευς και των αρχοντων εις παντα ισραηλ και ιουδαν κατα το προσταγμα του βασιλευς λεγοντες υιοι ισραηλ επιστρεψατε προς θεον αβρααμ και ισαακ και ισραηλ και επιστρεψει τους ανασεωσμενους τους καταλειφθεντας απο χειρδς βασιλευς ασσουρ
- 7 І не будьте такі, як ваші батьки та як ваші брати, що спроневірилися Господеві, Богові їхніх батьків, і Він дав їх на спустошення, як ви бачите.
Do not be like your fathers and your brothers, who were sinners against the Lord, the God of their fathers, so that he made them a cause of fear, as you see.
 και μη γινεσθε καθως οι πατερες υμων και οι αδελφοι υμων οι απεστησαν απο κυριου θεου πατερων αυτων και παρεδωκεν αυτοδς εις ερημωσιν καθως υμεις ορατε

- 8 Тепер не будьте твердошії, як ваші батьки. Покоріться Господеві, і ввійдіть до святині Його, яку Він освятив навіки, і служіть Господеві, Богові вашому, і Він відверне від вас жар гни іву Свого.
Now do not be hard-hearted, as your fathers were; but give yourselves to the Lord, and come into his holy place, which he has made his for ever, and be the servants of the Lord your God, so that the heat of his wrath may be turned away from you.
καὶ νῦν μὴ σκληρόνητε τοὺς τραχήλους ὑμῶν δότε δόξαν κυρίῳ τῷ θεῷ καὶ εἰσέλθατε εἰς τὸ ἅγισμα αὐτοῦ ὃ ἡγίασεν εἰς τὸν αἰῶνα καὶ δουλεύσατε τῷ κυρίῳ θεῷ ὑμῶν καὶ ἀποστρέψει ἀφ' ὑμῶν θ ὑμὸν ὀργῆς
- 9 Бо як ви навернетесь до Господа, то брати ваші та ваші сини знайдуть милосердя в своїх поневільників, і зможуть вернутися до цього Краю, бо милостивий і милосердний Господь, Бог ваш, і Він не відверне лица від вас, якщо ви навернетесь до Нього.
For if you come back to the Lord, those who took away your brothers and your children will have pity on them, and let them come back to this land: for the Lord your God is full of grace and mercy, and his face will not be turned away from you if you come back to him.
ὅτι ἐν τῷ ἐπιστρέφειν ὑμᾶς πρὸς κύριον οἱ ἀδελφοὶ ὑμῶν καὶ τὰ τέκνα ὑμῶν ἔσονται ἐν οἰκτιρμοῖς ἔναντι πάντων τῶν αἰχμαλωτισάντων αὐτούς καὶ ἀποστρέψει εἰς τὴν γῆν ταύτην ὅτι ἐλεήμων καὶ οἰκτίρμων κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν καὶ οὐκ ἀποστρέψει τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἀφ' ἡμῶν ἐὰν ἐπιστρέψωμεν πρὸς αὐτόν
- 10 І сторожі все переходили з міста до міста по краю Єфремовому та Манасіюному й аж до Завулону. Та люди глузували з них, і висміювали їх.
So the runners went from town to town through all the country of Ephraim and Manasseh as far as Zebulun: but they were laughed at and made sport of.
καὶ ἦσαν οἱ τρέχοντες διαπορευόμενοι πόλιν ἐκ πόλεως ἐν τῷ ὄρει εφραιμ καὶ μανασση καὶ ἕως ζαβουλων καὶ ἐγένοντο ὡς καταγελῶντες αὐτῶν καὶ καταμωκόμενοι
- 11 Тільки люди з Асира, і Манасії та з Завулону впокорилися, і поприходили до Єрусалиму.
However, some of Asher and Manasseh and Zebulun put away their pride and came to Jerusalem.
ἀλλὰ ἄνθρωποι ασηρ καὶ ἀπὸ μανασση καὶ ἀπὸ ζαβουλων ἐνετράτησαν καὶ ἦλθον εἰς ἱερουσαλημ
- 12 Також в Юдеї була Божя рука, щоб дати їм одне серце для виконання наказу царя та зверхників за Господнім словом.
And in Judah the power of God gave them one heart to do the orders of the king and the captains, which were taken as the word of the Lord.
καὶ ἐν ἰουδα ἐγένετο χεὶρ κυρίου δοῦναι αὐτοῖς καρδίαν μίαν ἐλθεῖν τοῦ ποιῆσαι κατὰ τὸ πρόσταγμα τοῦ βασιλέως καὶ τῶν ἀρχόντων ἐν λόγῳ κυρίου
- 13 ¶ І зібрався до Єрусалиму численний народ, щоб справити свято Опрісноків другого місяця, збір дуже численний.
So a very great number of people came together at Jerusalem to keep the feast of unleavened bread in the second month.
καὶ συνήχθησαν εἰς ἱερουσαλημ λαὸς πολὺς τοῦ ποιῆσαι τὴν ἑορτὴν τῶν ἀζύμων ἐν τῷ μηνὶ τῷ δευτέρῳ ἐκκλησία πολλὴ σφόδρα
- 14 І встали вони, і повикидали ідолські жертівники, що були в Єрусалимі, і повикидали всі кадильниці, та й повкидали до долини Кедрон.
And they got to work and took away all the altars in Jerusalem, and they put all the vessels for burning perfumes into the stream Kidron.
καὶ ἀνέστησαν καὶ καθεῖλαν τὰ θυσιαστήρια τὰ ἐν ἱερουσαλημ καὶ πάντα ἐν οἷς ἐθυμῶσαν τοῖς ψευδέσιν κατέσπασαν καὶ ἔρριψαν εἰς τὸν χειμάρρον κεδρον
- 15 І зарізали пасхальне ягня чотирнадцятого дня другого місяця, а священники та Левити засоромилися й освятилися, і принесли цілопалення до Господнього дому.
Then on the fourteenth day of the second month they put the Passover lambs to death: and the priests and the Levites were shamed, and made themselves holy and took burned offerings into the house of the Lord.
καὶ ἔθυσαν τὸ φασεκ τῇ τεσσαρεσκαίδεκάτῃ τοῦ μηνὸς τοῦ δευτέρου καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται ἐνετράτησαν καὶ ἡγνίσθησαν καὶ εἰσήνεγκαν ὀλοκαυτώματα εἰς οἶκον κυρίου
- 16 І поставали вони на своєму місці за їхнім правом, за Законом Мойсея, чоловіка Божого. Священники кропили кров, беручи з руки Левитів.
And they took their places in their right order, as it was ordered in the law of Moses, the man of God: the priests draining out on the altar the blood given them by the Levites.
καὶ ἔστησαν ἐπὶ τὴν στάσιν αὐτῶν κατὰ τὸ κρίμα αὐτῶν κατὰ τὴν ἐντολὴν μουσῆ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ καὶ οἱ ἱερεῖς ἐδέχοντο τὰ αἵματα ἐκ χειρὸς τῶν λευιτῶν
- 17 Багато бо було в зборі, що не освятилися, тому Левити були для різання пасхальних ягнят за кожного нечистого, щоб посвятити для Господа.
For there were still a number of the people there who had not made themselves holy: so the Levites had to put Passover lambs to death for those who were not clean, to make them holy to the Lord.
ὅτι πλῆθος τῆς ἐκκλησίας οὐκ ἡγνίσθη καὶ οἱ λευῖται ἦσαν τοῦ θύειν τὸ φασεκ παντὶ τῷ μὴ δυναμένῳ ἡγνίσθηναί τῷ κυρίῳ
- 18 Бо безліч народу, багато з Єфрема та Манасії, Иссахара та Завулону не очистилися, але їли Пасху, не так, як написано. Та Єзекія молився за них, говорячи: Добрий Господь простить кожному,
For a great number of the people from Ephraim and Manasseh, Issachar and Zebulun, had not made themselves clean, but they took the Passover meal, though not in the right way. For Hezekiah had made prayer for them, saying, May the good Lord have mercy on everyone
ὅτι τὸ πλεῖστον τοῦ λαοῦ ἀπὸ εφραιμ καὶ μανασση καὶ ἰσσαχαρ καὶ ζαβουλων οὐκ ἡγνίσθησαν ἀλλὰ ἔφαγον τὸ φασεκ παρὰ τὴν γραφὴν καὶ προσήξατο ἐζεκιας περὶ αὐτῶν λέγων κύριος ὁ ἀγαθὸς ἐξ ἰλασάσθω ὑπὲρ

- 19 хто все своє серце міцно встановив, щоб звертатися до Бога, Господа, Бога батьків своїх, хоч не зробив він за правилами чистоти святині.
Who, with all his heart, is turned to God the Lord, the God of his fathers, even if he has not been made clean after the rules of the holy place.
πάσης καρδίας κατευθυνούσης ἐκζητήσαι κύριον τὸν θεὸν τῶν πατέρων αὐτῶν καὶ οὐ κατὰ τὴν ἀγνείαν τῶν ἁγίων
- 20 І послухав Господь Єзекію, і простив народ.
And the Lord gave ear to Hezekiah, and made the people well.
καὶ ἐπήκουσεν κύριος τῷ ἐζεκια καὶ ἴασατο τὸν λαόν
- 21 ¶ І справляли Ізраїлеві сини, що знаходилися в Єрусалимі, свято Опрісноків сім день з великою радістю, а Левити та священники день-у-день славили Господа всією силою.
So the children of Israel who were present in Jerusalem kept the feast of unleavened bread for seven days with great joy: and the Levites and the priests gave praise to the Lord day by day, making melody to the Lord with loud instruments.
καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ ἰσραηλ οἱ εὐρεθέντες ἐν ἱερουσαλημ τὴν ἑορτὴν τῶν ἀζύμων ἑπτὰ ἡμέρας ἐν εὐφροσύνῃ μεγάλη καὶ καθυμνοῦντες τῷ κυρίῳ ἡμέραν καθ' ἡμέραν καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται ἐν ὄργανοις τῷ κυρίῳ
- 22 І промовляв Єзекія до серця всіх Левитів, що мали добре розуміння для Господа. І їли святкову жертву сім день, і приносили мирні жертви, і сповідалися Господеві, Богові батьків своїх.
And Hezekiah said kind words to the Levites who were expert in the ordering of the worship of the Lord: so they kept the feast for seven days, offering peace-offerings and praising the Lord, the God of their fathers.
καὶ ἐλάλησεν ἐζεκιας ἐπὶ πᾶσαν καρδίαν τῶν λευιτῶν καὶ τῶν συνιόντων σύνεσιν ἀγαθὴν τῷ κυρίῳ καὶ συνετέλεσαν τὴν ἑορτὴν τῶν ἀζύμων ἑπτὰ ἡμέρας θύοντας θυσίας σωτηρίου καὶ ἐξομολογούμενοι τῷ κυρίῳ θεῷ τῶν πατέρων αὐτῶν
- 23 І ввесь збір нарадився справити свято ще другі сім день, і справляли сім день в радості.
And by the desire of all the people, the feast went on for another seven days, and they kept the seven days with joy.
καὶ ἐβουλεύσατο ἡ ἐκκλησία ἅμα ποιῆσαι ἑπτὰ ἡμέρας ἄλλας καὶ ἐποίησαν ἑπτὰ ἡμέρας ἐν εὐφροσύνῃ
- 24 Бо Єзекія, цар Юдин, дав для збору тисячу биків і сім тисяч худоби дрібної, а зверхники дали для збору тисячу биків і десять тисяч худоби дрібної. І освятилося багато священників.
For Hezekiah, king of Judah, gave to the people for offerings, a thousand oxen and seven thousand sheep; and the rulers gave a thousand oxen and ten thousand sheep; and a great number of priests made themselves holy.
ὅτι ἐζεκιας ἀπήρξατο τῷ ἰουδα τῇ ἐκκλησίᾳ μόσχους χιλίους καὶ ἑπτακισχίλια πρόβατα καὶ οἱ ἄρχοντες ἀπήρξαντο τῷ λαῷ μόσχους χιλίους καὶ πρόβατα δέκα χιλιάδας καὶ τὰ ἅγια τῶν ἱερέων εἰς πλῆθος
- 25 І радів увесь Юдин збір, і священники та Левити, і ввесь збір, що прийшов з Ізраїля, і приходьки, що поприходили з Ізраїлевого Краю, та ті, що сиділи в Юдеї.
And all the people of Judah, with the priests and the Levites, and those who had come from Israel, and men from other lands who had come from Israel or who were living in Judah, were glad with great joy.
καὶ ἠεὐφράνθη πᾶσα ἡ ἐκκλησία οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται καὶ πᾶσα ἡ ἐκκλησία ἰουδα καὶ οἱ εὐρεθέντες ἐξ ἰσραηλ καὶ οἱ προσήλυτοι οἱ ἐλθόντες ἀπὸ γῆς ἰσραηλ καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐν ἰουδα
- 26 І була велика радість в Єрусалимі, бо від днів Соломона, Давидового сина, Ізраїлевого царя, не було такого, як оце в Єрусалимі!
So there was great joy in Jerusalem: for nothing like this had been seen in Jerusalem from the time of Solomon, the son of David, king of Israel.
καὶ ἐγένετο εὐφροσύνῃ μεγάλη ἐν ἱερουσαλημ ἀπὸ ἡμερῶν σαλωμων υἱοῦ δαυιδ βασιλέως ἰσραηλ οὐκ ἐγένετο τοιαύτη ἑορτὴ ἐν ἱερουσαλημ
- 27 І встали священники та Левити, і благословили народ. І почутий був їхній голос, а їхня молитва дійшла до оселі святости Його, до небес!
Then the priests and the Levites gave the people a blessing: and the voice of their prayer went up to the holy place of God in heaven.
καὶ ἀνέστησαν οἱ ἱερεῖς οἱ λευῖται καὶ ἠλόγησαν τὸν λαόν καὶ ἐπήκουσθη ἡ φωνὴ αὐτῶν καὶ ἦλθεν ἡ προσευχὴ αὐτῶν εἰς τὸ κατοικητήριον τὸ ἅγιον αὐτοῦ εἰς τὸν οὐρανόν
- 1 ¶ А коли це все скінчилося, вийшов увесь Ізраїль, що знаходився там, до Юдиних міст, і поламали стовпи для божків, і постинали посвячені дерева, і порозбивали пагірки та жертівники в усьому Юді й Веніяміні, і в Сфремі та Манасії аж до кінця. Потому вернулися всі Ізраїлеві сини, кожен до своєї посілости, до своїх міст.
Now when all this was over, all the men of Israel who were present went out into the towns of Judah, causing the stone pillars to be broken up and the wood pillars to be cut down, pulling down the high places and the altars in all Judah and Benjamin, as well as in Ephraim and Manasseh, till all were gone. Then all the children of Israel went back to their towns, every man to his property.
καὶ ὡς συνετέλεσθη πάντα ταῦτα ἐξῆλθεν πᾶς ἰσραηλ οἱ εὐρεθέντες ἐν πόλεσιν ἰουδα καὶ συνέτριψαν τὰς στήλας καὶ ἐξέκοψαν τὰ ἄλση καὶ κατέσπασαν τὰ ὑψηλὰ καὶ τοὺς βωμοὺς ἀπὸ πάσης τῆς ἰουδαίας καὶ βενιαμιν καὶ ἐξ εφραим καὶ ἀπὸ μανασση ἕως εἰς τέλος καὶ ἐπέστρεψαν πᾶς ἰσραηλ ἕκαστος εἰς τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ καὶ εἰς τὰς πόλεις αὐτῶν

- 2 I Єзекія поставив черги священників та Левитів за їхніми відділами, кожного за його служенням, зо священників та з Левитів, на цілопалення, і на мирні жертви, на служення й на подяку, і на хвалу в брамах Господніх таборів.
Then Hezekiah put in order the divisions of the priests and Levites, every man in his division, in relation to his work, for the burned offerings and peace-offerings, and for the ordering of worship and for giving praise at the doors of the Lord's house.
καὶ ἔταξεν ἐζεκιᾶς τὰς ἑφημερίας τῶν ἱερέων καὶ τῶν λευιτῶν καὶ τὰς ἑφημερίας ἐκάστου κατὰ τὴν ἑαυτοῦ λειτουργίαν τοῖς ἱερεῦσιν καὶ τοῖς λευίταις εἰς τὴν ὀλοκαύτωσιν καὶ εἰς τὴν θυσίαν τοῦ σωτηρίου καὶ αἰνεῖν καὶ ἐξομολογεῖσθαι καὶ λειτουργεῖν ἐν ταῖς πόλαις ἐν ταῖς αὐλαῖς οἴκου κυρίου
- 3 А царева частка зо здобутку його приділена була на цілопалення: на цілопалення ранішні та вечірні, і на цілопалення на суботи й на молодики та на свята, як написано в Законі Господньому.
And he gave the king's part of his private property for the burned offerings, that is, for the morning and evening offerings, and the offerings for the Sabbath and the new moons and the regular feasts, as it is recorded in the law of the Lord.
καὶ μερὶς τοῦ βασιλέως ἐκ τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῦ εἰς τὰς ὀλοκαυτώσεις τὴν πρωινήν καὶ τὴν δειληνὴν καὶ ὀλοκαυτώσεις εἰς σάββατα καὶ εἰς τὰς νομηνίας καὶ εἰς τὰς ἑορτὰς τὰς γεγραμμένας ἐν τῷ νόμῳ κυρίου
- 4 I наказав він народові, мешканцям Єрусалиму, давати частку священнику та левитську, щоб вони були ревними з Законі Господньому.
In addition, he gave orders to the people of Jerusalem to give to the priests and Levites that part which was theirs by right, so that they might be strong in keeping the law of the Lord.
καὶ εἶπεν τῷ λαῷ τοῖς κατοικοῦσιν ἐν ἱερουσαλημ δοῦναι τὴν μερίδα τῶν ἱερέων καὶ τῶν λευιτῶν ὅπως κατισχύσωσιν ἐν τῇ λειτουργίᾳ οἴκου κυρίου
- 5 А як поширився той наказ, поназносили Ізраїлеві сини багато первоплодів збіжжя, виноградного соку, і нової оливи, і меду, і всякого полевого врожаю; і як десятину того всього багато поназносили.
And when the order was made public, straight away the children of Israel gave, in great amounts, the first-fruits of their grain and wine and oil and honey, and of the produce of their fields; and they took in a tenth part of everything, a great store.
καὶ ὡς προσέταξεν τὸν λόγον ἐπλεόνασαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ ἀπαρχὴν σίτου καὶ οἴνου καὶ ἐλαίου καὶ μέλιτος καὶ πᾶν γένημα ἀγροῦ καὶ ἐπιδέκατα πάντα εἰς πλήθος ἤνεγκαν
- 6 А Ізраїлеві та Юдині сини, що сиділи по Юдиних містах, також вони поприносили десятину худоби великої та худоби дрібної, і десятину святих речей, посвячених Господеві, їхньому Богові, і надавали того багато куп.
And the children of Israel and Judah, who were living in the towns of Judah came with the tenth part of their oxen and sheep, and a tenth of all the holy things which were to be given to the Lord their God, and put them in great masses.
οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ καὶ ἰουδα καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐν ταῖς πόλεσιν ἰουδα καὶ αὐτοὶ ἤνεγκαν ἐπιδέκατα μόσχων καὶ προβάτων καὶ ἐπιδέκατα αἰγῶν καὶ ἡγίασαν τῷ κυρίῳ θεῷ αὐτῶν καὶ εἰσήνεγκαν καὶ ἔθηκαν σωροὺς σωροῦς
- 7 Третього місяця зачали складати ті купи, а місяця сьомого закінчили.
The first store of things was put down in the third month, and in the seventh month the masses were complete.
ἐν τῷ μηνὶ τῷ τρίτῳ ἤρξαντο οἱ σωροὶ θεμελιοῦσθαι καὶ ἐν τῷ ἑβδόμῳ μηνὶ συνετελέσθησαν
- 8 I прийшли Єзекія та зверхники, і побачили ті купи, і поблагословили Господа та народ Його, Ізраїля.
And when Hezekiah and the rulers came and saw all the store of goods, they gave praise to the Lord and to his people Israel.
καὶ ἦλθεν ἐζεκιᾶς καὶ οἱ ἄρχοντες καὶ εἶδον τοὺς σωροὺς καὶ ἠλόγησαν τὸν κύριον καὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ ἰσραὴλ
- 9 I вивідував Єзекія священників та Левитів про ті купи.
Then Hezekiah put questions to the priests and Levites about the store of goods.
καὶ ἐπυνθάνετο ἐζεκιᾶς τῶν ἱερέων καὶ τῶν λευιτῶν ὑπὲρ τῶν σωρῶν
- 10 I говорив до нього священник Азарія, голова Садокового дому, і сказав: Відколи зачали приносити приношення до Господнього дому, ми їли й були ситі, і багато позосталося, бо Господь поблагословив народ Свій. А з останків складено оцю многоту.
And Azariah, the chief priest, of the family of Zadok, said in answer, From the time when the people first came with their offerings into the house of the Lord, we have had food enough, and more than enough: for the blessing of the Lord is on his people; and there is this great store which has not been used.
καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν ἀζαριᾶς ὁ ἱερεὺς ὁ ἄρχων εἰς οἶκον σαδοκ καὶ εἶπεν ἐξ οὗ ἤρκαται ἡ ἀπαρχὴ φέρεσθαι εἰς οἶκον κυρίου ἐφάγομεν καὶ ἐπίομεν καὶ κατελίπομεν ὅτι κύριος ἠλόγησεν τὸν λαὸν αὐτοῦ καὶ κατελίπομεν ἔτι τὸ πλήθος τοῦτο
- 11 ¶ Тоді Єзекія наказав приготувати комори в Господньому домі, і приготували.
Then Hezekiah said that store-rooms were to be made ready in the house of the Lord; and this was done.
καὶ εἶπεν ἐζεκιᾶς ἐτοιμάσαι παστοφόρια εἰς οἶκον κυρίου καὶ ἠτοίμασαν

- 12 І вірно перенесли туди приношення, і десятину, і святощі, а над ними володарем був Левит Конанія, а брат його Шім'ї другим.
And in them they put all the offerings and the tenths and the holy things, keeping nothing back, and over them was Conaniah the Levite, with Shimei his brother second to him.
 και εισήνεγκαν εκεί τὰς ἀπαρχὰς καὶ τὰ ἐπιδέκατα ἐν πίστει καὶ ἐπ' αὐτῶν ἐπιστάτης χωνενίας ὁ λευίτης καὶ σεμεὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ διαδεχόμενος
- 13 А Схіл, і Азазія, і Нахат, і Асагел, і Єрімот, і Йозавад, і Еліл, і Ісмахія, і Махат, і Беная були урядовцями під рукою Конанії та брата його Шім'ї, призначені царем та Азарієм, володар ем при Божому домі.
And Jehiel and Azaziah and Nahath and Asahel and Jerimoth and Jozabad and Eliel and Ismachiah and Mahath and Benaiah were overseers, under the directions of Conaniah and Shimei his brother, by the order of Hezekiah the king and Azariah, the ruler of the house of God.
 και ιηλ και οζαζιας και ναεθ και ασαηλ και ιεριωθ και ιωζαβαθ και εληλ και σαμαχια και μααθ και βαναιας και οι υιοι αὐτοῦ καθισταμένοι διὰ χωνενιου και σεμεὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ καθὼς προ σέταξεν ὁ βασιλεὺς εζεκιας και αζαριας ὁ ἡγουόμενος οἴκου κυρίου
- 14 А Коре, син Імни, Левит, придверний зо східнього боку, був над добровільними жертвами Богові, щоб видавати Господні приношення та речі найсвятіші.
And Kore, the son of Imnah the Levite, the keeper of the east door, had control of the offerings freely given to God, and the distribution of the offerings of the Lord and the most holy things.
 και κορη ὁ τοῦ ιεμα ὁ λευίτης ὁ πολωρὸς κατὰ ἀνατολὰς ἐπὶ τῶν δομάτων δοῦναι τὰς ἀπαρχὰς κυρίῳ καὶ τὰ ἅγια τῶν ἁγίων
- 15 А при ньому були: Еден, і Мін'ямін, і Єшуа, і Шемая, Амарія, і Шеханія по священничих містах, щоб вірно роздавати їхнім братам за чергами, як великому, так і малому,
And under him were Eden and Miniamin and Jeshua and Shemaiah and Amariah and Shecaniah, in the towns of the priests, who were made responsible for giving it to all their brothers, by divisions, to small and great:
 διὰ χειρὸς οδομ και βενιαμιν και ιησοῦς και σεμεὶ και αμαριας και σεχωνιας διὰ χειρὸς τῶν ιερέων ἐν πίστει δοῦναι τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῶν κατὰ τὰς ἐφημερίας κατὰ τὸν μέγαν και τὸν μικρὸν
- 16 окрім їхніх позаписуваних: для мужчин від віку трьох літ і вище, для кожного, хто приходив до Господнього дому на щоденне діло, на їхнє служення, за їхніми сторожами та за їхніми чергами,
As well as to all the males, of three years old and over, listed by their families, who went into the house of the Lord to do what was needed day by day, for their special work with their divisions.
 ἐκτὸς τῆς ἐπιγονῆς τῶν ἀρσενικῶν ἀπὸ τριετοῦς και ἐπάνω παντὶ τῷ εἰσπορευομένῳ εἰς οἶκον κυρίου εἰς λόγον ἡμερῶν εἰς ἡμέραν εἰς λειτουργίαν ἐφημερίας διατάξεως αὐτῶν
- 17 і приписаним священникам до дому їхніх батьків, та Левитам від віку двадцяти літ і вище, у сторожах їхніх та в чергах їхніх,
And the families of the priests were listed by their fathers' names, but the Levites, of twenty years old and over, were listed in relation to their work in their divisions;
 οὗτος ὁ καταλοχισμὸς τῶν ιερέων κατ' οἴκους πατριῶν και οι λευῖται ἐν ταῖς ἐφημερίαις αὐτῶν ἀπὸ εἰκοσαετοῦς και ἐπάνω ἐν διατάξει
- 18 і їхнім приписаним з усіма їхніми дітьми, їхніми жінками, і їхніми синами, і їхніми дочками, для всього збору, бо вони в вірності своїй посвящаються на святість.
And in the lists were all their little ones and their wives and their sons and daughters, through all the people: they made themselves holy in the positions which they were given.
 ἐν καταλοχίαις ἐν πάσῃ ἐπιγονῇ υἱῶν αὐτῶν και θυγατέρων αὐτῶν εἰς πᾶν τὸ πλῆθος ὅτι ἐν πίστει ἤγνισαν τὸ ἅγιον
- 19 А синам священника Аарона, на полях пасовиська їхніх міст, у кожному місті поставлені були мужі, що зазначені поіменно, щоб давати частки кожному чоловікові серед священників та всякому приписаному серед Левитів.
And as for the sons of Aaron, the priests, living in the country on the outskirts of their towns, every different town there were men, marked out by name, to give their part of the goods to all the males among the priests, and to all who were listed among the Levites.
 τοῖς υἱοῖς ααρων τοῖς ιερατεύουσιν και οι ἀπὸ τῶν πόλεων αὐτῶν ἐν πάσῃ πόλει και πόλει ἄνδρες οἱ ὀνομάσθησαν ἐν ὀνόματι δοῦναι μερίδα παντὶ ἀρσενικῷ ἐν τοῖς ιερεῦσιν και παντὶ καταριθμουμ ἐνφ ἐν τοῖς λευίταις
- 20 І зробив Єзекія так, як це, по всій Юдеї. І робив він добре й угодне та справедливе перед лицем Господа, Бога свого.
This Hezekiah did through all Judah; he did what was good and right and true before the Lord his God.
 και ἐποίησεν οὕτως εζεκιας ἐν παντὶ ιουδα και ἐποίησεν τὸ καλὸν και τὸ εὐθεὺς ἐναντίον τοῦ κυρίου θεοῦ αὐτοῦ
- 21 І в усякому ділі, яке він зачинав, у роботі Божого дому, і в Законі, і в заповіді, щоб звертатися до Бога свого, робив він усім своїм серцем, і мав успіх.
And for everything he undertook, in connection with the work of the house of God and his law and orders, he got directions from God and did it with serious purpose; and things went well for him.
 και ἐν παντὶ ἔργῳ ἐν ᾧ ἤρξατο ἐν ἐργασίᾳ ἐν οἴκῳ κυρίου και ἐν τῷ νόμῳ και ἐν τοῖς προστάγμασιν ἐξεζήτησεν τὸν θεὸν αὐτοῦ ἐξ ὅλης ψυχῆς αὐτοῦ και ἐποίησεν και εὐοδόθη
- 1 ¶ По цих справах та по цій вірності прийшов Санхерів, цар асирійський, і ввійшов в Юдею, і розклався табором проти укріплених міст, і думав здобути їх собі.
Now after these things and this true-hearted work, Sennacherib, king of Assyria, came into Judah, and put his army in position before the walled towns of Judah, designing to make his way into them by force.
 και μετὰ τοὺς λόγους τούτους και τὴν ἀλήθειαν ταύτην ἦλθεν σενναχηριμ βασιλεὺς ἀσσυρίων και ἦλθεν ἐπὶ ιουδαν και παρενέβαλεν ἐπὶ τὰς πόλεις τὰς τειχίρεις και εἶπεν προκαταλαβέσθαι αὐτάς
- 2 І побачив Єзекія, що прийшов Санхерів, і що він задумує війну на Єрусалим,
And when Hezekiah saw that Sennacherib had come for the purpose of fighting against Jerusalem,
 και εἶδεν εζεκιας ὅτι ἴκει σενναχηριμ και τὸ πρόσωπον αὐτοῦ τοῦ πολεμήσαι ἐπὶ ιερουσαλημ

- 3 **to** він нарадився зо своїми зверхниками та своїми лицарями позатикати джерельні води, що назовні міста. І вони допомогли йому.
He took up with his rulers and men of war the question of stopping up the water-springs outside the town; and they gave him their support.
καὶ ἐβουλεύσατο μετὰ τῶν πρεσβυτέρων αὐτοῦ καὶ τῶν δυνατῶν ἐμφράζει τὰ ὕδατα τῶν πηγῶν ἃ ἦν ἔξω τῆς πόλεως καὶ συνεπίσχυσαν αὐτῷ
- 4 **І** було зібрано багато народу, і вони позатикали всі джерела й потік, що плив у Краю, говорячи: Нащо б мали так багато води асирійські царі, коли придуть?
So they got together a great number of people, and had all the water-springs and the stream flowing through the land stopped up, saying, Why let the kings of Assyria come and have much water?
καὶ συνήγαγεν λαὸν πολλὸν καὶ ἐνέφραξεν τὰ ὕδατα τῶν πηγῶν καὶ τὸν ποταμὸν τὸν διορίζοντα διὰ τῆς πόλεως λέγων μὴ ἔλθῃ βασιλεὺς ἀσσοῦρ καὶ εὗρῃ ὕδωρ πολλὸν καὶ κατισχύσῃ
- 5 **І** він підбадьорився, і забудував увесь виломаний мур, і поставив на нього башту, а поза тим муром інший мур, і зміцнив Мілло в Давидовому Місті, і набрав багато ратнищ та щитів.
Then he took heart, building up the wall where it was broken down, and making its towers higher, and building another wall outside; and he made strong the Millo in the town of David, and got together a great store of all sorts of instruments of war.
καὶ κατίσχυσεν ἐξεκίας καὶ ὀκοδόμησεν πᾶν τὸ τεῖχος τὸ κατεσκαμμένον καὶ πύργους καὶ ἔξω προτείχιμα ἄλλο καὶ κατίσχυσεν τὸ ἀνάλημμα πόλεως δαυὶδ καὶ κατεσκεύασεν ὄπλα πολλὰ
- 6 **І** понаставляв він над народом військових зверхників, і зібрав їх до себе, на майдан біля міської брами, і промовляв до їхнього серця, говорячи:
And he put war chiefs over the people, and sent for them all to come together to him in the wide place at the doorway into the town, and to give them heart he said to them,
καὶ ἔθετο ἄρχοντας τοῦ πολέμου ἐπὶ τὸν λαόν καὶ συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν εἰς τὴν πλατεῖαν τῆς πόλης τῆς φάραγγος καὶ ἐλάλησεν ἐπὶ καρδίαν αὐτῶν λέγων
- 7 **Будьте** міцні та будьте мужні, не бійтеся й не жахайтеся перед асирійським царем та перед усім тим натовпом, що з ним, бо з нами більше, ніж із ним.
Be strong and take heart; have no fear, and do not be troubled on account of the king of Assyria and all the great army with him: for there is a greater with us.
ισχύσατε καὶ ἀνδρίζεσθε μὴ πτοηθῆτε ἀπὸ προσώπου βασιλέως ἀσσοῦρ καὶ ἀπὸ προσώπου παντὸς τοῦ ἔθνους τοῦ μετ' αὐτοῦ ὅτι μεθ' ἡμῶν πλείονες ἢ μετ' αὐτοῦ
- 8 **З** ним рамено тілесне, а з нами Господь, Бог наш, щоб допомагати нам та воювати наші війни! І оперся народ на слова Єзекиї, Юдиного царя.
With him is an arm of flesh; but we have the Lord our God, helping us and fighting for us. And the people put their faith in what Hezekiah, king of Judah, said.
μετ' αὐτοῦ βραχίονες σάρκινοι μεθ' ἡμῶν δὲ κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν τοῦ σφῆξιν καὶ τοῦ πολεμεῖν τὸν πόλεμον ἡμῶν καὶ κατεθάρσησεν ὁ λαὸς ἐπὶ τοῖς λόγοις ἐζεкиου βασιλέως ἰουδα
- 9 ¶ **По** цьому послав Санхерів, асирійський цар, своїх рабів до Єрусалиму, а він сам таборував проти Лахішу, і вся сила його була з ним, до Єзекиї, Юдиного царя, і до всього Юди, що в Єрусалимі, сказати:
After this, Sennacherib, king of Assyria, sent his servants to Jerusalem (at that time he was stationed with all his army in front of Lachish), to say to Hezekiah and all the men of Judah in Jerusalem,
καὶ μετὰ ταῦτα ἀπέστειλεν σενναχηριμ βασιλεὺς ἀσσυρίων τοὺς παῖδας αὐτοῦ ἐπὶ ἱερουσαλημ καὶ αὐτὸς ἐπὶ λαχис καὶ πᾶσα ἡ στρατιὰ μετ' αὐτοῦ καὶ ἀπέστειλεν πρὸς ἐζεкиαν βασιλέα ἰουδα καὶ πρὸς πάντα ἰουδαν τὸν ἐν ἱερουσαλημ λέγων
- 10 **Так** говорить Санхерів, цар асирійський: На що ви сподіваєтесь і сидите в облозі в Єрусалимі?
Sennacherib, king of Assyria, says, In what are you placing your hope, waiting here in the walled town of Jerusalem?
οὕτως λέγει σενναχηριμ ὁ βασιλεὺς ἀσσυρίων ἐπὶ τίνι ὑμεῖς πεποιθατε καὶ κάθησθε ἐν τῇ περιοχῇ ἐν ἱερουσαλημ
- 11 **Оце** Єзекия намовляє вас, щоб дати вас на смерть від голоду та від спраги, кажучи: Господь, Бог наш, урятує нас від руки асирійського царя.
Is it not Hezekiah who has got you to do it, causing your death from need of food and water, by saying, The Lord our God will give us salvation out of the hands of the king of Assyria?
οὐχὶ ἐζεкиας ἀπατᾷ ὑμᾶς τοῦ παραδοῦναι ὑμᾶς εἰς θάνατον καὶ εἰς λιμὸν καὶ εἰς δίψαν λέγων κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν σώσει ἡμᾶς ἐκ χειρὸς βασιλέως ἀσσοῦρ
- 12 **Чи** ж не він, Єзекия, поруїнував пагірки його та жертівники його, і сказав до Юди та до Єрусалиму, говорячи: Перед одним жертівником будете вклонятися й на ньому будете кадити ?
Has not this same Hezekiah taken away his high places and his altars, saying to Judah and Jerusalem, Give worship before one altar only, burning offerings on it?
οὐχ οὗτός ἐστιν ἐζεкиας ὃς περιεῖλεν τὰ θυσιαστήρια αὐτοῦ καὶ τὰ ὑψηλὰ αὐτοῦ καὶ εἶπεν τῷ ἰουδα καὶ τοῖς κατοικοῦσιν ἱερουσαλημ λέγων κατέναντι τοῦ θυσιαστηρίου τούτου προσκυνήσετε καὶ ἐπ' αὐτῷ θυμιάσετε
- 13 **Чи** ж ви не знаєте, що зробив я та батьки мої всім народом земель? Чи справді могли боги народів тих країв урятувати свій край від моєї руки?
Have you no knowledge of what I and my fathers have done to all the peoples of every land? were the gods of the nations of those lands able to keep their land from falling into my hands?
οὐ γνώσεσθε ὃ τι ἐποίησα ἐγὼ καὶ οἱ πατέρες μου πᾶσι τοῖς λαοῖς τῶν χωρῶν μὴ δυνάμενοι ἠδύναντο θεοὶ τῶν ἔθνῶν πάσης τῆς γῆς σώσαι τὸν λαὸν αὐτῶν ἐκ χειρὸς μου
- 14 **Хто** з-поміж усіх богів цих народів, яких мої батьки вчинили закляттям, міг урятувати свій народ від моєї руки? Як зможе Бог ваш урятувати вас від моєї руки?
Who was there among all the gods of those nations, which my fathers put to destruction, who was able to keep his people safe from my hands? and is it possible that your God will keep you safe from my hands?
τίς ἐν πᾶσι τοῖς θεοῖς τῶν ἔθνῶν τούτων οὓς ἐξωλέθρευσαν οἱ πατέρες μου μὴ ἠδύναντο σώσαι τὸν λαὸν αὐτῶν ἐκ χειρὸς μου ὅτι δυνήσεται ὁ θεὸς ὑμῶν σώσαι ὑμᾶς ἐκ χειρὸς μου

- 15 А тепер нехай не обманює вас Єзекія, і нехай не зводить вас, як оце. І не вірте йому, бо не зміг жоден бог жодного народу та царства врятувати свого народу від моєї руки та від руки б атьків моїх, то тим більше ваші боги не врятують вас від моєї руки!
So do not be tricked by Hezekiah or let him get you to do this, and do not put any faith in what he says: for no god of any nation or kingdom has been able to keep his people safe from my hands, or the hands of my fathers: how much less will your God keep you safe from my hands!
 νὺν μὴ ἀπατάτω ὑμᾶς ἐζεκιᾶς καὶ μὴ πεποιθέναί ὑμᾶς ποιεῖτω κατὰ ταῦτα καὶ μὴ πιστεύετε αὐτῷ ὅτι οὐ μὴ δύνηται ὁ θεὸς παντὸς ἔθνους καὶ βασιλείας τοῦ σῶσαι τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐκ χειρὸς μου καὶ ἐκ χειρὸς πατέρων μου ὅτι ὁ θεὸς ὑμῶν οὐ μὴ σώσει ὑμᾶς ἐκ χειρὸς μου
- 16 І ще говорили його раби на Господа, Бога, та на Його раба Єзекію.
And his servants said even more against the Lord God and against his servant Hezekiah.
 καὶ ἔτι ἐλάλησαν οἱ παῖδες αὐτοῦ ἐπὶ κύριον θεὸν καὶ ἐπὶ ἐζεκιᾶν παῖδα αὐτοῦ
- 17 І писав він листи з лайкою на Господа, Ізраїлевого Бога, і говорив на Нього таке: Як боги народів тих країв не спасли свого народу від моєї руки, так не спасе Єзекіян Бог народу Свого від моєї руки!
And he sent letters, in addition, to put shame on the Lord, the God of Israel, and to say evil against him, saying, As the gods of the nations of other lands have not been able to keep their people safe from my hands, no more will the God of Hezekiah keep his people safe from my hands.
 καὶ βιβλίον ἔγραψεν ὀνειδίζειν τὸν κύριον θεὸν Ἰσραὴλ καὶ εἶπεν περὶ αὐτοῦ λέγων ὡς θεοὶ τῶν ἐθνῶν τῆς γῆς οὐκ ἐξείλαντο τοὺς λαοὺς αὐτῶν ἐκ χειρὸς μου οὕτως οὐ μὴ ἐξέλῃται ὁ θεὸς ἐζεκιᾶν λαὸν αὐτοῦ ἐκ χειρὸς μου
- 18 І кликали вони сильним голосом по-юдейському до єрусалимського народу, що був на мурі, щоб настрашити їх та налякати їх, щоб здобути місто.
These things they said, crying out with a loud voice in the Jews' language, to the people of Jerusalem who were on the wall, with the purpose of troubling them and putting fear into them, so that they might take the town;
 καὶ ἐβόησεν φωνῇ μεγάλῃ ἰουδαῖστί ἐπὶ λαὸν ἱερουσαλὴμ τὸν ἐπὶ τοῦ τείχους τοῦ φοβῆσαι αὐτοὺς καὶ κατασπάσαι ὅπως προκαταλάβονται τὴν πόλιν
- 19 І говорили вони на Бога єрусалимського, як на богів землі, чин людських рук.
Talking of the God of Jerusalem as if he was like the gods of the peoples of the earth, the work of men's hands.
 καὶ ἐλάλησεν ἐπὶ θεὸν ἱερουσαλὴμ ὡς καὶ ἐπὶ θεοῦς λαῶν τῆς γῆς ἔργα χειρῶν ἀνθρώπων
- 20 І молився цар Єзекія та пророк Ісаїя, син Амосів, про це, і кликали до неба.
And Hezekiah the king, and Isaiah the prophet, the son of Amoz, made prayer because of this, crying out to heaven.
 καὶ προσηύξατο ἐζεκιᾶς ὁ βασιλεὺς καὶ ἠσαιᾶς υἱὸς ἀμὼς ὁ προφήτης περὶ τούτων καὶ ἐβόησαν εἰς τὸν οὐρανόν
- 21 І послав Господь Ангола, і він вигубив кожного хороброго вояка, і володаря, і зверхника в таборі царя асирійського, і той вернувся з соромом обличчя до краю свого. А коли він прийшов до дому бога свого, то дехто з тих, що вийшли з нутра його, вбили його там мечем...
And the Lord sent an angel who put to death all the men of war and the chiefs and the captains in the army of the king of Assyria. So he went back to his country in shame. And when he came into the house of his god, his sons, the offspring of his body, put him to death there with the sword.
 καὶ ἀπέστειλεν κύριος ἄγγελον καὶ ἐξέτριψεν πᾶν δυνατὸν πολεμιστὴν καὶ ἄρχοντα καὶ στρατηγὸν ἐν τῇ παρεμβολῇ βασιλέως ἀσσοῦρ καὶ ἀπέστρεψεν μετὰ αἰσχύνῃς προσώπου εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ καὶ ἵηλθεν εἰς οἶκον τοῦ θεοῦ αὐτοῦ καὶ τῶν ἐξεληθόντων ἐκ κοιλίας αὐτοῦ κατέβαλον αὐτὸν ἐν ῥομφαίᾳ
- 22 І спас Господь Єзекію та єрусалимських мешканців від руки Санхерива, царя асирійського, та від руки всякого, і дав їм мир навколо.
So the Lord gave Hezekiah and the people of Jerusalem salvation from the power of Sennacherib, the king of Assyria, and from all others, giving them rest on every side.
 καὶ ἔσωσεν κύριος ἐζεκιᾶν καὶ τοὺς κατοικοῦντας ἐν ἱερουσαλὴμ ἐκ χειρὸς σενναχηριμ βασιλέως ἀσσοῦρ καὶ ἐκ χειρὸς πάντων καὶ κατέπαυσεν αὐτοὺς κυκλόθεν
- 23 І багато-хто приносили дара для Господа до Єрусалиму та дорогі речі для Єзекії, Юдиного царя. І він по цьому піднісся в очах усіх народів!
And great numbers came to Jerusalem with offerings for the Lord, and things of great price for Hezekiah, king of Judah: so that he was honoured among all nations from that time.
 καὶ πολλοὶ ἔφερον δῶρα τῷ κυρίῳ εἰς ἱερουσαλὴμ καὶ δόματα τῷ ἐζεκιᾶ βασιλεῖ ἰουδα καὶ ὑπερήρθη κατ' ὀφθαλμοὺς πάντων τῶν ἐθνῶν μετὰ ταῦτα
- 24 ¶ Тими днями занедужав Єзекія смертельно. І він молився до Господа, і Він відповів йому, і дав йому знака.
In those days Hezekiah was ill and near death; and he made prayer to the Lord, and the Lord in answer gave him a sign.
 ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἠρρώστησεν ἐζεκιᾶς ἕως θανάτου καὶ προσηύξατο πρὸς κύριον καὶ ἐπήκουσεν αὐτοῦ καὶ σημεῖον ἔδωκεν αὐτῷ
- 25 Та Єзекія не віддав так, як було зроблено йому, бо запишилося серце його. І був гнів Божий на нього, і на Юдею, та на Єрусалим.
But Hezekiah did not do as had been done to him; for his heart was lifted up in pride; and so wrath came on him and on Judah and Jerusalem.
 καὶ οὐ κατὰ τὸ ἀνταπόδομα ὃ ἔδωκεν αὐτῷ ἀνταπέδωκεν ἐζεκιᾶς ἀλλὰ ὑψώθη ἡ καρδία αὐτοῦ καὶ ἐγένετο ἐπ' αὐτὸν ὀργὴ καὶ ἐπὶ ἰουδα καὶ ἱερουσαλὴμ

- 26 Але впокорився Єзекиа в пишноті серця свого, він та мешканці Єрусалиму, і не прийшов на них Господній гнів за днів Єзекиї.
But then, Hezekiah, in sorrow for what he had done, put away his pride; and he and all Jerusalem made themselves low, so that the wrath of the Lord did not come on them in Hezekiah's life-time.
καὶ ἐταπεινώθη εζεκιας ἀπὸ τοῦ ὕψους τῆς καρδίας αὐτοῦ καὶ οἱ κατοικοῦντες ἱερουσαλημ καὶ οὐκ ἐπῆλθεν ἐπ' αὐτοὺς ὀργὴ κυρίου ἐν ταῖς ἡμέραις εζεκιου
- 27 І було в Єзекиї дуже багато багатства та слави, і він поробив собі скарбниці на срібло й на золото, та на камінь дорогий, і на пахощі, і на щити, і на всякі дорогі речі,
And Hezekiah had very great wealth and honour; and he made himself store-houses for his gold and silver and jewels and spices, and for body-covers and all sorts of beautiful vessels.
καὶ ἐγένετο τῷ εζεκια πλοῦτος καὶ δόξα πολλή σφόδρα καὶ θησαυροὺς ἐποίησεν ἑαυτῷ ἀργυρίου καὶ χρυσοῦ καὶ τοῦ λίθου τοῦ τιμίου καὶ εἰς τὰ ἀρώματα καὶ ὀπλοθήκας καὶ εἰς σκευὴ ἐπιθυμητὰ
- 28 і клуні на врожай збіжжя, і виноградного соку, і свіжої оливи, і жолоби для всякої худоби, і жолоби для черід.
And store-houses for the produce of grain and wine and oil; and buildings for all sorts of beasts and flocks.
καὶ πόλεις εἰς τὰ γενήματα σίτου καὶ ἐλαίου καὶ οἴνου καὶ φάτνας παντὸς κτήνους καὶ μάνδρας εἰς τὰ ποίμνια
- 29 І побудував він собі міста, і мав великий набуток худоби дрібної та худоби великої, бо Бог дав йому дуже великий масток.
And he made towns for himself, and got together much property in flocks and herds: for God had given him great wealth.
καὶ πόλεις ἅς ὠκοδόμησεν αὐτῷ καὶ ἀποσκευὴν προβάτων καὶ βοῶν εἰς πλῆθος ὅτι ἔδωκεν αὐτῷ κύριος ἀποσκευὴν πολλήν σφόδρα
- 30 І він, Єзекиа, заткнув вихід води горішнього Гіхону, і вивів її в долину на захід від Давидового Міста. І мав Єзекиа успіх в усіх своїх ділах.
It was Hezekiah who had the higher spring of the water of Gihon stopped, and the water taken down on the west side of the town of David. In everything he undertook, Hezekiah did well.
αὐτὸς εζεκιας ἐνέφραξεν τὴν ἔξοδον τοῦ ὕδατος γίων τὸ ἄνω καὶ κατηύθυνεν αὐτὰ κάτω πρὸς λίβα τῆς πόλεως δαυιδ καὶ εὐδοῶθη εζεκιας ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις αὐτοῦ
- 31 Тільки при послах вавилонських зверхників, посланих до нього, щоб вивідати про чудо, що було в Краю, залишив був його Бог, щоб випробувати його, щоб пізнати все в його серці.
However, in the business of the representatives sent by the rulers of Babylon to get news of the wonder which had taken place in the land, God gave up guiding him, testing him to see what was in his heart.
καὶ οὕτως τοῖς πρεσβυταιῖς τῶν ἀρχόντων ἀπὸ βαβυλῶνος τοῖς ἀποσταλεῖσιν πρὸς αὐτὸν πυθέσθαι παρ' αὐτοῦ τὸ τέρας ὃ ἐγένετο ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐγκατέλιπεν αὐτὸν κύριος τοῦ πειράσαι αὐτὸν εἰδέναι τὰ ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ
- 32 А решта діл Єзекиї та його чесноти, ото вони описані в видіннях пророка Ісаї, Амосового сина, у Книзі Царів Юдиних та Ізраїлевих.
Now the rest of the acts of Hezekiah, and the good he did, are recorded in the vision of Isaiah the prophet, the son of Amoz, and in the book of the kings of Judah and Israel.
καὶ τὰ κατάλοιπα τῶν λόγων εζεκιου καὶ τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἰδοὺ γέγραπται ἐν τῇ προφητεῖᾳ Ἡσαιου υἱοῦ αμωσ τοῦ προφήτου καὶ ἐπὶ βιβλίου βασιλέων ἰουδα καὶ ἰσραηλ
- 33 І спочив Єзекиа з батьками своїми, і поховали його на узбіччя гробів Давидових синів, і віддали йому честь по смерті його, уся Юдея та мешканці Єрусалиму. А замість нього зацарював син його Манасія.
So Hezekiah went to rest with his fathers, and they put his body into the higher part of the resting-places of the sons of David: and all Judah and the people of Jerusalem gave him honour at his death. And Manasseh his son became king in his place.
καὶ ἐκοιμήθη εζεκιας μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν ἀναβάσει τάφων υἱῶν δαυιδ καὶ δόξαν καὶ τιμὴν ἔδωκαν αὐτῷ ἐν τῷ θανάτῳ αὐτοῦ πᾶς ἰουδα καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐν ἱερουσαλημ καὶ ἐβασίλευσεν μανασσης υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ
- 1 ¶ Манасія був віку дванадцяти літ, коли він зацарював, і царював в Єрусалимі п'ятдесят і п'ять літ.
Manasseh was twelve years old when he became king, and he was ruling for fifty-five years in Jerusalem.
ὦν δέκα δύο ἐτῶν μανασσης ἐν τῷ βασιλεῦσαι αὐτὸν καὶ πεντήκοντα πέντε ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλημ
- 2 І робив він лихе в Господніх очах, за поганською гидотою тих народів, яких вигнав Господь з-перед Ізраїлевих синів.
He did evil in the eyes of the Lord, copying the disgusting ways of the nations whom the Lord had sent out of the land before the children of Israel.
καὶ ἐποίησεν τὸ πονηρὸν ἐναντίον κυρίου ἀπὸ πάντων τῶν βδελυγμάτων τῶν ἐθνῶν οὓς ἐξωλέθρευσεν κύριος ἀπὸ προσώπου τῶν υἱῶν ἰσραηλ
- 3 І він знову побудував пагірки, які порозбивав був його батько Єзекиа, і понаставляв жертівники для Ваалів, і поробив Астарті, і вклонявся всім небесним силам, і служив їм.
For he put up again the high places which had been pulled down by his father Hezekiah; and he made altars for the Baals, and pillars of wood, and was a worshipper and servant of all the stars of heaven;
καὶ ἐπέστρεψεν καὶ ὠκοδόμησεν τὰ ὑψηλά ἃ κατέσπασεν εζεκιας ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἔστησεν στήλας ταῖς βααλιμ καὶ ἐποίησεν ἄλση καὶ προσεκύνησεν πάσῃ τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἐδοῦλευσεν αὐτοῖς
- 4 І побудував він жертівники в Господньому домі, про якого сказав був Господь: В Єрусалимі буде Ім'я Мос навіки!
And he made altars in the house of the Lord, of which the Lord had said, In Jerusalem will my name be for ever.
καὶ ὠκοδόμησεν θυσιαστήρια ἐν οἴκῳ κυρίου οὗ εἶπεν κύριος ἐν ἱερουσαλημ ἔσται τὸ ὄνομά μου εἰς τὸν αἰῶνα

- 5 I побудував він жертівники для всіх небесних сил на обох подвір'ях Господнього дому.
And he made altars for all the stars of heaven in the two outer squares of the house of the Lord.
 και φικοδόμησεν θυσιαστήρια πάση τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ ἐν ταῖς δυοῖν ἀυλαῖς οἴκου κυρίου
- 6 I він перепроваджував своїх синів через огонь у долині Гінномового сина, і гадав, і ворожив, і чарував, і настановляв викликувачів духів померлих і духів віщих, і багато робив зла в очі Господа, щоб гнівити Його.
More than this, he made his children go through the fire in the valley of the son of Hinnom; and he made use of secret arts, and signs for reading the future, and unnatural powers, and gave positions to those who had control of spirits and to wonder-workers: he did much evil in the eyes of the Lord, moving him to wrath.
 και αὐτὸς διήγαγεν τὰ τέκνα αὐτοῦ ἐν πυρὶ ἐν γαι-βαναι-ενομ και ἐκλιδονίζετο και οἰωνίζετο και ἐφαρμακεῖτο και ἐποίησεν ἐγγαστριμύθους και ἐπαιδοῦς ἐπλήθυνεν τοῦ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ἐναντίον κυρίου τοῦ παροργίσει αὐτόν
- 7 I поставив він різаного боввана, якого зробив, у Божому домі, про якого Бог сказав був до Давида та до сина його Соломона: У цьому домі та в Єрусалимі, що його Я вибрав зовсім усіх племен Ізраїлевих, покладу Я ім'я Своє навіки!
And he put the image he had made in the house of God, the house of which God had said to David and to Solomon his son, In this house, and in Jerusalem, the town which I have made mine out of all the tribes of Israel, will I put my name for ever:
 και ἐθηκεν τὸ γλυπτὸν και τὸ χωνευτὸν εἰκόνα ἣν ἐποίησεν ἐν οἴκῳ θεοῦ οὗ εἶπεν ὁ θεὸς πρὸς δαυὶδ και πρὸς σαλωμων υἱὸν αὐτοῦ ἐν τῷ οἴκῳ τούτῳ και ἱερουσαλημ ἣν ἐξελεξάμην ἐκ πασῶν φυλῶν Ἰσραηλ θήσω τὸ ὄνομά μου εἰς τὸν αἰῶνα
- 8 I більше не виступить Ізраїлева нога з тієї землі, яку Я дав вашим батькам, якщо тільки вони будуть пильнувати робити все так, як наказав Я їм, увесь Закон, і устами, і постанови, дані через Мойсея.
And never again will I let the feet of Israel be moved out of the land which I have given to their fathers; if only they will take care to do all my orders, even all the law and the orders and the rules given to them by Moses.
 και οὐ προσθήσω σαλευσαι τὸν πόδα Ἰσραηλ ἀπὸ τῆς γῆς ἧς ἔδωκα τοῖς πατράσιν αὐτῶν πλην ἐὰν φυλάσσονται τοῦ ποιῆσαι πάντα ἃ ἐνετειλάμην αὐτοῖς κατὰ πάντα τὸν νόμον και τὰ προστάγματα και τὰ κρίματα ἐν χειρὶ μουσῆ
- 9 Та Манасія робив блудливими Юдею та мешканців Єрусалиму, щоб робити гірше від тих народів, яких Господь вигубив з-перед Ізраїлевих синів.
And Manasseh made Judah and the people of Jerusalem go out of the true way, so that they did more evil than those nations whom the Lord gave up to destruction before the children of Israel.
 και ἐπλάνησεν манасσης τὸν Ἰουδα και τοὺς κατοικοῦντας ἐν ἱερουσαλημ τοῦ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν ὑπὲρ πάντα τὰ ἔθνη ἃ ἐξῆρεν κύριος ἀπὸ προσώπου υἱῶν Ἰσραηλ
- 10 I говорив Господь до Манасії та до народу його, та не слухались вони.
And the word of the Lord came to Manasseh and his people, but they gave no attention.
 και ἐλάλησεν κύριος ἐπὶ манасση και ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ και οὐκ ἐπήκουσαν
- 11 ¶ I Господь навів на них зверхників війська асирійського царя, а вони схопили Манасію на повід, і скували його мідяними кайданами та й повели його до Вавилону.
So the Lord sent against them the captains of the army of Assyria, who made Manasseh a prisoner and took him away in chains to Babylon.
 και ἤγαγεν κύριος ἐπ' αὐτοὺς τοὺς ἄρχοντας τῆς δυνάμεως βασιλέως ἀσσοῦρ και κατέλαβον τὸν манасση ἐν δεσμοῖς και ἔδησαν αὐτὸν ἐν πέδαις και ἤγαγον εἰς βαβυλῶνα
- 12 А як був він утискуваний, благав він лице Господа, Бога свого, і дуже впокорився перед лицем Бога своїх батьків.
And crying out to the Lord his God in his trouble, he made himself low before the God of his fathers,
 και ὡς ἐθλίβη ἐζήτησεν τὸ πρόσωπον κυρίου τοῦ θεοῦ αὐτοῦ και ἐταπεινώθη σφόδρα ἀπὸ προσώπου θεοῦ τῶν πατέρων αὐτοῦ
- 13 I молився він до Нього, і Він був ублаганий, і вислухав благання його, і вернув його до Єрусалиму, до царства його. I пізнав Манасія, що Господь Він Бог!
And made prayer to him; and in answer to his prayer God let him come back to Jerusalem and to his kingdom. Then Manasseh was certain that the Lord was God.
 και προσηύξατο πρὸς αὐτόν και ἐπήκουσεν αὐτοῦ και ἐπήκουσεν τῆς βοῆς αὐτοῦ και ἐπέστρεψεν αὐτόν εἰς ἱερουσαλημ ἐπὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ και ἔγνω манасσης ὅτι κύριος αὐτὸς ἐστὶν ὁ θεός
- 14 По цьому збудував він зовнішній мур для Давидового Міста на захід від Гіхону, в долині, до входу в Рибну браму, й оточив Офела й дуже високо підняв його. I понаставляв він військ ових зверхників по всіх укріплених містах Юдеї.
After this he made an outer wall for the town of David, on the west side of Gihon in the valley, as far as the way into the town by the fish doorway; and he put a very high wall round the Ophel; and he put captains of the army in all the walled towns of Judah.
 και μετὰ ταῦτα φικοδόμησεν τεῖχος ἔξω τῆς πόλεως δαυὶδ ἀπὸ λιθὸς κατὰ γων ἐν τῷ χειμάρρῳ και ἐκπορευομένων τὴν πόλιν τὴν κυκλόθεν και εἰς τὸ οφλα και ὕψωσεν σφόδρα και κατέστησεν ἄρχοντας τῆς δυνάμεως ἐν πάσαις ταῖς πόλεσιν ταῖς τειχιῦρεσιν ἐν Ἰουδα
- 15 I повикидав він чужих богів та подобу боввана з Господнього дому, і всі жертівники, що він побудував був на горі Господнього дому та в Єрусалимі, і викинув те поза місто.
He took away the strange gods and the image out of the house of the Lord, and all the altars he had put up on the hill of the Lord's house and in Jerusalem, and put them out of the town.
 και περιεἶλεν τοὺς θεοὺς τοὺς ἀλλοτρίους και τὸ γλυπτὸν ἐξ οἴκου κυρίου και πάντα τὰ θυσιαστήρια ἃ φικοδόμησεν ἐν ὄρει οἴκου κυρίου και ἐν ἱερουσαλημ και ἔξω τῆς πόλεως

- 16 **I збудував він Господнього жертівника, і приніс на ньому жертви приносів мирних та вдячних, і звелів юдеям служити Господеві, Богові Ізраїлевому.**
And he put the altar of the Lord in order, offering peace-offerings and praise-offerings on it, and said that all Judah were to be servants of the Lord, the God of Israel.
καὶ κατόρθωσεν τὸ θυσιαστήριον κυρίου καὶ ἐθυσίασεν ἐπ' αὐτὸ θυσίαν σωτηρίου καὶ αἰνέσεως καὶ εἶπεν τῷ Ἰουδᾶ τοῦ δουλεύειν κυρίῳ θεῷ Ἰσραηλ.
- 17 **Але народ приносив жертви ще на пагірках, тільки вже Господеві, Богові своєму.**
However, the people still made offerings in the high places, but only to the Lord their God.
πλὴν ὁ λαὸς ἐτι ἐπὶ τῶν ὑψηλῶν πλὴν κύριος ὁ θεὸς αὐτῶν
- 18 **А решта діл Манасії, і його молитва до Бога його, і слова прозорливців, що говорили до нього Ім'ям Господа, Бога Ізраїлевого, ото вони описані в історії Ізраїлевих царів.**
Now the rest of the acts of Manasseh, and his prayer to his God, and the words which the seers said to him in the name of the Lord, the God of Israel, are recorded among the acts of the kings of Israel.
καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων μανασση καὶ ἡ προσευχὴ αὐτοῦ ἢ πρὸς τὸν θεὸν καὶ λόγοι τῶν ὀρώντων λαλοῦντων πρὸς αὐτὸν ἐπ' ὀνόματι κυρίου θεοῦ Ἰσραηλ ἰδοὺ ἐπὶ λόγων
- 19 **А молитва його, і як Він був убоганий, і ввесь його гріх та його спроневірнення, і місця, що побудував на них пагірки й поставив Астарті та боввани перед своїм упокоренням, ось во ни описані в словах його прозорливців.**
And the prayer which he made to God, and how God gave him an answer, and all his sin and his wrongdoing, and the places where he made high places and put up pillars of wood and images, before he put away his pride, are recorded in the history of the seers.
προσευχῆς αὐτοῦ καὶ ὡς ἐπήκουσεν αὐτοῦ καὶ πᾶσαι αἱ ἁμαρτίαι αὐτοῦ καὶ αἱ ἀποστάσεις αὐτοῦ καὶ οἱ τόποι ἐφ' οἷς ἠκοδόμησεν τὰ ὑψηλὰ καὶ ἔστησεν ἐκεῖ ἄλση καὶ γλυπτὰ πρὸ τοῦ ἐπιστρέψαι ἰδοὺ γέγραπται ἐπὶ τῶν λόγων τῶν ὀρώντων
- 20 **I спочив Манасія з батьками своїми, і поховали його в домі його, а замість нього зацарював син його Амон.**
So Manasseh went to rest with his fathers, and they put his body to rest in his house, and Amon his son became king in his place.
καὶ ἐκοιμήθη μανασσης μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ καὶ ἔθαψαν αὐτὸν ἐν παραδείσῳ οἴκου αὐτοῦ καὶ ἐβασίλευσεν ἀντ' αὐτοῦ ἀμων υἱὸς αὐτοῦ
- 21 **¶ Амон був віку двадцяти й двох років, коли він зацарював, і царював він в Єрусалимі два роки.**
Amon was twenty-two years old when he became king; and he was ruling for two years in Jerusalem.
ὦν εἴκοσι καὶ δύο ἐτῶν ἀμων ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν καὶ δύο ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλὴμ
- 22 **I робив він зло Господніх очах, як робив його батько Манасія. А всім бовванам, яких нароби́в його батько Манасія, Амон приносив жертви та служив їм.**
He did evil in the eyes of the Lord, as Manasseh his father had done; and Amon made offerings to all the images which his father Manasseh had made, and was their servant.
καὶ ἐποίησεν τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου ὡς ἐποίησεν μανασσης ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ πᾶσιν τοῖς εἰδώλοις οἷς ἐποίησεν μανασσης ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἔθυσεν ἀμων καὶ ἐδούλευσεν αὐτοῖς
- 23 **I не впокорився він перед Господнім лицем, як упокорився був його батько Манасія, і він, Амон, побільшив провину.**
He did not make himself low before the Lord, as his father Manasseh had done, but went on sinning more and more.
καὶ οὐκ ἐταπεινώθη ἐναντίον κυρίου ὡς ἐταπεινώθη μανασσης ὁ πατὴρ αὐτοῦ ὅτι υἱὸς αὐτοῦ ἀμων ἐπλήθυνεν πλημμέλειαν
- 24 **I змовилися раби його на нього, і забили його в його домі.**
And his servants made a secret design against him, and put him to death in his house.
καὶ ἐπέθεντο αὐτῷ οἱ παῖδες αὐτοῦ καὶ ἐπάταξαν αὐτὸν ἐν οἴκῳ αὐτοῦ
- 25 **Та народ Краю перебив усіх змовників на царя Амона. I настановив народ Краю царем замість нього сина його Йосію.**
But the people of the land put to death all those who had taken part in the design against King Amon, and made his son Josiah king in his place.
καὶ ἐπάταξεν ὁ λαὸς τῆς γῆς τοὺς ἐπιθεμένους ἐπὶ τὸν βασιλεῖα ἀμων καὶ ἐβασίλευσεν ὁ λαὸς τῆς γῆς τὸν ἰωσιαν υἱὸν αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ
- 1 **¶ Йосія був віку восьми літ, коли він зацарював, і царював в Єрусалимі тридцять і один рік.**
Josiah was eight years old when he became king; he was ruling in Jerusalem for thirty-one years.
ὦν ὀκτώ ἐτῶν ἰωσιас ἐν τῷ βασιλεύσει αὐτὸν καὶ τριάκοντα ἐν ἔτος ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλὴμ
- 2 **I робив він угодне в Господніх очах, і ходив дорогами свого батька Давида, і не вступався ані праворуч, ані ліворуч.**
And he did what was right in the eyes of the Lord, walking in the ways of his father David, without turning to the right hand or to the left.
καὶ ἐποίησεν τὸ εὐθὲς ἐναντίον κυρίου καὶ ἐπορεύθη ἐν ὁδοῖς δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ οὐκ ἐξέκλινεν δεξιὰ καὶ ἀριστερά

- 3 I восьмого року царювання свого, будши ще юнаком, розпочав він звертатися до Бога батька свого Давида, а дванадцятого року розпочав очищати Юду та Єрусалим від пагірків, і Астарт, і бовванів різаних та литих.
In the eighth year of his rule, while he was still young, his heart was first turned to the God of his father David; and in the twelfth year he undertook the clearing away of all the high places and the pillars and the images of wood and metal from Judah and Jerusalem.
 και εν τῷ ὀγδόῳ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτοῦ καὶ αὐτὸς ἐτι παιδάριον ἤρξατο τοῦ ζητῆσαι κύριον τὸν θεὸν δαυὶδ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ ἐν τῷ δωδεκάτῳ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἤρξατο τοῦ καθαρῶσαι τὸν ἰουδαὶν καὶ τὴν ἱερουσαλημ ἀπὸ τῶν ὑψηλῶν καὶ τῶν ἄλλων καὶ ἀπὸ τῶν χωνευτῶν
- 4 I порозбивали перед ним Ваалові жертівники, а стовпи сонця, що були на них, він повирубубав, а Астарті, і боввани різані та литі поламав і розтер, і розкидав на гроби тих, хто прин осив їм жертви.
He had the altars of the Baals broken down, while he himself was present; and the sun-images which were placed on high over them he had cut down; and the pillars of wood and the metal images he had broken up and crushed to dust, dropping the dust over the resting-places of the dead who had made offerings to them.
 και κατέσπασεν κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ τὰ θυσιαστήρια τῶν βασιμ καὶ τὰ ὑψηλὰ τὰ ἐπ' αὐτῶν καὶ ἔκοψεν τὰ ἄλλα καὶ τὰ γλυπτὰ καὶ τὰ χωνευτὰ συνέτριψεν καὶ ἐλέπτυνεν καὶ ἔρριψεν ἐπὶ πρόσωπον τῶν μνημάτων τῶν θυσιαζόντων αὐτοῖς
- 5 A kosti жерців попалив на їхніх жертівниках, і очистив Юдею та Єрусалим.
And he had the bones of the priests burned on their altars, and so he made Judah and Jerusalem clean.
 και ὅσα ἱερέων κατέκαυσεν ἐπὶ τὰ θυσιαστήρια καὶ ἐκαθάρισεν τὸν ἰουδαὶν καὶ τὴν ἱερουσαλημ
- 6 A по містах Манасії, і Єфрема, і Симеона, і аж до Нефталіма по їхніх руїнах навколо
And in all the towns of Manasseh and Ephraim and Simeon as far as Naphtali, he made waste their houses round about.
 και ἐν πόλεσιν εφραϊμ καὶ μανασση καὶ συμεων καὶ νεφθαλι καὶ τοῖς τόποις αὐτῶν κύκλῳ
- 7 порозбивав жертівники та Астарті, і потовк боввани на порошок, а всі ідоли сонця повирубубав в усьому Ізраїлевому краї, і вернувся до Єрусалиму.
He had the altars and the pillars of wood pulled down and the images crushed to dust, and all the sun-images cut down, through all the land of Israel, and then he went back to Jerusalem.
 και κατέσπασεν τὰ ἄλλα καὶ τὰ θυσιαστήρια καὶ τὰ εἰδῶλα κατέκοψεν λεπτὰ καὶ πάντα τὰ ὑψηλὰ ἔκοψεν ἀπὸ πάσης τῆς γῆς ἰσραηλ καὶ ἀπέστρεψεν εἰς ἱερουσαλημ
- 8 ¶ A вісімнадцятого року царювання його, по очищенні Краю та Божого дому, послав він Шафана, сина Ацалії, і Маасею, зверхника міста, та Йоаха, та канцлера Йоаха, сина Йоазового, щоб направити дім Господа, Бога його.
Now in the eighteenth year of his rule, when the land and the house had been made clean, he sent Shaphan, the son of Azaliah, and Maaseiah, the ruler of the town, and Joah, the son of Joahaz, the recorder, to make good what was damaged in the house of the Lord his God.
 και ἐν τῷ ὀκτωκαιδεκάτῳ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτοῦ τοῦ καθαρῶσαι τὴν γῆν καὶ τὸν οἶκον ἀπέστειλεν τὸν σαφαν υἱὸν εσελια καὶ τὸν μασσιαν ἄρχοντα τῆς πόλεως καὶ τὸν ἰουαχ υἱὸν ἰωαχὰς τὸν ὄποι νηματογράφου αὐτοῦ κραταῖῶσαι τὸν οἶκον κυρίου τοῦ θεοῦ αὐτοῦ
- 9 I прийшли вони до первосвященника Хілкіїї, і дали срібло, що було знесене до Господнього дому, яке зібрали Левити, що стерегли порога, з руки Манасії й Єфрема, та з усієї решти Ізраїля, і з усього Юди й Веніямина та мешканців Єрусалиму.
And they came to Hilkiah, the chief priest, and gave him all the money which had been taken into the house of God, which the Levites, the keepers of the door, had got from Manasseh and Ephraim and those of Israel who had not been taken away as prisoners, and from all Judah and Benjamin and the people of Jerusalem.
 και ἦλθον πρὸς χελκιαν τὸν ἱερέα τὸν μέγαν καὶ ἔδωκαν τὸ ἀργύριον τὸ εἰσενεχθὲν εἰς οἶκον θεοῦ ὃ συνέγαγον οἱ λευῖται φυλάσσοντες τὴν πύλιν ἐκ χειρὸς μανασση καὶ εφραϊμ καὶ τῶν ἀρχόντων καὶ ἀπὸ παντὸς καταλοῖπου ἐν ἰσραηλ καὶ υἰῶν ἰουδα καὶ βενιαμιν καὶ οἰκούντων ἐν ἱερουσαλημ
- 10 I дали на руку робітників праці, приставлених до Господнього дому, а робітники тієї праці, що робили в Господньому домі, віддали на відбудову та на направу Божого дому.
And they gave it to the overseers of the work of the Lord's house, and the overseers gave it to the workmen working in the house, for building it up and making good what was damaged;
 και ἔδωκαν αὐτὸ ἐπὶ χεῖρα ποιούντων τὰ ἔργα οἱ καθεσταμένοι ἐν οἴκῳ κυρίου καὶ ἔδωκαν αὐτὸ ποιῶσι τὰ ἔργα οἱ ἐποίουν ἐν οἴκῳ κυρίου ἐπισκευάσαι κατισχύσαι τὸν οἶκον
- 11 I дали вони теслям, і будівничим, щоб купувати тесане каміння та дерева на зв'язування та на покриття домів, що їх понищили Юдині царі.
Even to the woodworkers and builders to get cut stone and wood for joining the structure together and for making boards for the houses which the kings of Judah had given up to destruction.
 και ἔδωκαν τοῖς τέκτοσι καὶ τοῖς οἰκοδόμοις ἀγοράσαι λίθους τετραπέδους καὶ ξύλα εἰς δοκοὺς στεγᾶσαι τοὺς οἴκους οὓς ἐξωλέθρευσαν βασιλεῖς ἰουδα
- 12 A ті люди чесно виконували працю, а над ними були поставлені Яхат та Овадія, Левити з синів Мерарієвих, і Захарій та Мешуллам із синів Кегатівців для керування. А всі ті Левіти, що розумілися на музичних званнях,
And the men did the work well; and those who had authority over them were Jahath and Obadiah, Levites of the sons of Merari, and Zechariah and Meshullam, of the sons of the Kohathites, who were to be responsible for seeing that the work was done; and others of the Levites, who were expert with instruments of music,
 και οἱ ἄνδρες ἐν πίστει ἐπὶ τῶν ἔργων καὶ ἐπ' αὐτῶν ἐπίσκοποι ιεθ καὶ αβδιας οἱ λευῖται ἐξ υἰῶν μεραρι καὶ ζαχαριας καὶ μοσολлам ἐκ τῶν υἰῶν καθθ ἐπισκοπεῖν καὶ πᾶς λευίτης πᾶς συνίων ἐν ὄργα τοῖς ψαλμοῖς

- 13 **були над носіями, і керували всіма робітниками на кожну роботу; а з Левитів були писарі й урядники та придверні.**
Had authority over the transport workers, giving directions to all who were doing any sort of work; and among the Levites there were scribes and overseers and door-keepers.
καὶ ἐπὶ τῶν φορηφόρων καὶ ἐπὶ πάντων τῶν ποιούντων τὰ ἔργα ἐργασία καὶ ἐργασία καὶ ἀπὸ τῶν λευιτῶν γραμματεῖς καὶ κριταὶ καὶ πυλωροὶ
- 14 **¶ А коли вони виймали срібло, принесене до Господнього дому, священник Хілкїя знайшов книгу Господнього Закону, даного через Мойсея.**
Now when they were taking out the money which had come into the Lord's house, Hilkiyah the priest came across the book of the law of the Lord, which he had given by the mouth of Moses.
καὶ ἐν τῷ ἐκφέρειν αὐτοὺς τὸ ἀργύριον τὸ εἰσοδιασθέν εἰς οἶκον κυρίου εὗρεν χεικίας ὁ ἱερεὺς βιβλίον νόμου κυρίου διὰ χειρὸς μουσῆ
- 15 **І відповів Хілкїя й сказав до писаря Шафана: Я знайшов у Господньому домі книгу Закону! І дав Хілкїя ту книгу Шафанові.**
Then Hilkiyah said to Shaphan the scribe, I have made discovery of the book of the law in the house of the Lord. And Hilkiyah gave the book to Shaphan.
καὶ ἀπεκρίθη χεικίας καὶ εἶπεν πρὸς σαφαν τὸν γραμματέα βιβλίον νόμου εὔρον ἐν οἴκῳ κυρίου καὶ ἔδωκεν χεικίας τὸ βιβλίον τῷ σαφαν
- 16 **І приніс Шафан ту книгу до царя, і приніс цареві ще відповідь, говорячи: Усе, що дано через твоїх рабів, вони роблять.**
And Shaphan took the book to the king; and he gave him an account of what had been done, saying, Your servants are doing all they have been given to do;
καὶ εἰσήνεγκεν σαφαν τὸ βιβλίον πρὸς τὸν βασιλέα καὶ ἀπέδωκεν ἐτι τῷ βασιλεῖ λόγον πάν τὸ δοθὲν ἀργύριον ἐν χειρὶ τῶν παίδων σου τῶν ποιούντων τὸ ἔργον
- 17 **І вони висипали те срібло, що знайдене в Господньому домі, і дали його на руку приставлених та на руку робітників праці.**
They have taken out all the money which was in the Lord's house and have given it to the overseers and to the workmen.
καὶ ἐχώνευσαν τὸ ἀργύριον τὸ εὔρεθὲν ἐν οἴκῳ κυρίου καὶ ἔδωκαν ἐπὶ χεῖρα τῶν ἐπισκόπων καὶ ἐπὶ χεῖρα τῶν ποιούντων ἐργασίαν
- 18 **І доніс писар Шафан цареві, говорячи: Священик Хілкїя дав мені книгу. І Шафан перечитав з неї перед царем.**
Then Shaphan the scribe said to the king, Hilkiyah the priest has given me a book; and he made a start at reading some of it to the king.
καὶ ἀπήγγειλεν σαφαν ὁ γραμματεὺς τῷ βασιλεῖ λέγων βιβλίον ἔδωκεν μοι χεικίας ὁ ἱερεὺς καὶ ἀνέγνω αὐτὸ σαφαν ἐναντίον τοῦ βασιλέως
- 19 **І сталося, як цар почув слова книги Закону, то роздер свої шати...**
And the king, hearing the words of the law, took his robe in his hands, violently parting it as a sign of his grief.
καὶ ἐγένετο ὡς ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς τοὺς λόγους τοῦ νόμου καὶ διέρρηξεν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ
- 20 **І наказав цар Хілкїї, і Ахікамові, Шафановому синові, і Авдонові, Міхиному синові, і писареві Шафанові, і Асаї, царевому рабові, говорячи:**
And he gave orders to Hilkiyah and to Ahikam, the son of Shaphan, and Abdon, the son of Micah, and Shaphan the scribe and Asaiah, the king's servant, saying,
καὶ ἐνετείλατο ὁ βασιλεὺς τῷ χεικία καὶ τῷ αχикаμ υἱῷ σαφαν καὶ τῷ αβδων υἱῷ μιχαиа καὶ τῷ σαфан τῷ γραμματεῖ καὶ τῷ аasia παιδι τοῦ βασιλέως λέγων
- 21 **Ідїть, зверніться до Господа про мене та про позоставих в Ізраїлі та в Юдеї, про слова цієї книги, що знайдена. Великий бо гнів Господній, що вилився на нас за те, що батьки наші це дотримували Господнього слова, щоб робити все, як написано в цій книзі.**
Go and get directions from the Lord for me and for those who are still in Israel and for Judah, about the words of this book which has come to light; for great is the wrath of the Lord which has been let loose on us, because our fathers have not kept the word of the Lord or done what is recorded in this book.
πορεύθητε ζητήσατε τὸν κύριον περὶ ἐμοῦ καὶ περὶ παντὸς τοῦ καταλειφθέντος ἐν ἰσραηλ καὶ ἰουδα περὶ τῶν λόγων τοῦ βιβλίου τοῦ εὔρεθέντος ὅτι μέγας ὁ θυμὸς κυρίου ἐκκέκασται ἐν ἡμῖν διότι οὐκ εἰσήκουσαν οἱ πατέρες ἡμῶν τῶν λόγων κυρίου τοῦ ποιῆσαι κατὰ πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ
- 22 **І пішов Хілкїя та ті, кому звелів цар, до пророкиці Хулди, жінки Шаллума, сина Токегата, сина Хасринога, сторожа шат, а вона сиділа в Єрусалимі на Новому Місті, і говорили до неї про це.**
So Hilkiyah, and those whom the king sent, went to Huldah the woman prophet, the wife of Shallum, the son of Tokhath, the son of Hasrah, the keeper of the robes (now she was living in Jerusalem, in the second part of the town); and they had talk with her about this thing.
καὶ ἐπορεύθη χειкίας καὶ οἷς εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς ολδαν τὴν προφητιν γυναῖκα σελλημ υἱοῦ θακουαθ υἱοῦ χειλλης φυλάσσουσαν τὰς στολάς καὶ αὕτη κατῴκει ἐν ἱερουσαλημ ἐν масана καὶ ἐλάλησεν αὐτῇ κατὰ ταῦτα
- 23 **А вона сказала до них: Так говорить Господь, Бог Ізраїлів: Скажіть чоловікові, що послав вас до мене:**
And she said to them, The Lord, the God of Israel, has said, Say to the man who sent you to me,
καὶ εἶπεν αὐτοῖς οὕτως εἶπεν κύριος ὁ θεὸς ἰσραηλ εἶπατε τῷ ἀνδρὶ τῷ ἀποστείλαντι ὑμᾶς πρὸς με
- 24 **Так говорить Господь: Ось Я наведу лихо на оце місце та на мешканців його, усі ті прокляття, що написані в книзі, яку читали перед Юдиним царем,**
These are the words of the Lord: See, I will send evil on this place and on its people, even all the curses in the book which they have been reading before the king of Judah;
οὕτως λέγει κύριος ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω κακὰ ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον τοὺς πάντας λόγους τοὺς γεγραμμένους ἐν τῷ βιβλίῳ τῷ ἀνεγνωσμένῳ ἐναντίον τοῦ βασιλέως ἰουδα

- 25 за те, що вони покинули Мене й кадили іншим богам, щоб гнівити Мене всіма ділами своїх рук. І вилився гнів Мій на це місце, і він не погасне...
Because they have given me up, burning offerings to other gods and moving me to wrath by all the works of their hands; so my wrath is let loose on this place and will not be put out.
ἀνθ' ὧν ἐγκατέλιπόν με καὶ ἐθυμίασαν θεοὶς ἀλλοτρίοις ἵνα παροργίσωσίν με ἐν πᾶσιν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτῶν καὶ ἐξεκαύθῃ ὁ θυμὸς μου ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ καὶ οὐ σβεσθήσεται
- 26 А Юдиному цареві, що послав вас звернутися до Господа, скажете йому так: Так говорить Господь, Бог Ізраїлів, про ті слова, які ти чув:
But to the king of Judah who sent you to get directions from the Lord, say, This is what the Lord, the God of Israel, has said: Because you have given ear to my words,
καὶ ἐπὶ βασιλέα ἰουδα τὸν ἀποστειλάντα ὑμᾶς τοῦ ζητῆσαι τὸν κύριον οὕτως ἐρεῖτε αὐτῷ οὕτως λέγει κύριος ὁ θεὸς ἰσραηλ τοὺς λόγους οὓς ἤκουσας
- 27 За те, що зм'якло твоє серце, і ти впокорився перед лицем Бога свого, коли ти почув слова Його на це місце та на мешканців його, і ти впокорився перед лицем Моїм, і роздер свої ша ти та плакав перед Моїм лицем, то Я також почув, говорить Господь.
And your heart was soft, and you made yourself low before God, on hearing his words about this place and its people, and with weeping and signs of grief have made yourself low before me, I have given ear to you, says the Lord God.
καὶ ἐνετράπη ἡ καρδία σου καὶ ἐταπεινώθης ἀπὸ προσώπου μου ἐν τῷ ἀκοῦσαί σε τοὺς λόγους μου ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον καὶ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας αὐτὸν καὶ ἐταπεινώθης ἐναντίον μου καὶ διέρρηξας τὰ ἱμάτια σου καὶ ἐκλάυσας καταναντίον μου καὶ ἐγὼ ἤκουσά φησιν κύριος
- 28 Ось Я прилучу тебе до батьків твоїх, і ти будеш прилучений до гробів своїх у спокої, і очі твої не побачать усього того лиха, що Я наведу на оце місце та на мешканців його! І вони пр принесли відповідь цареві.
See, I will let you go to your fathers, and be put in your last resting-place in peace, and your eyes will not see all the evil which I will send on this place and on its people. So they took this news back to the king.
ἰδοὺ προστίθημί σε πρὸς τοὺς πατέρας σου καὶ προστεθήσῃ πρὸς τὰ μνήματά σου ἐν εἰρήνῃ καὶ οὐκ ὄψονται οἱ ὀφθαλμοί σου ἐν πᾶσιν τοῖς κακοῖς οἷς ἐγὼ ἐπάγω ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον καὶ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας αὐτόν καὶ ἀπέδωκαν τῷ βασιλεῖ λόγον
- 29 ¶ А цар послав, і зібрав усіх старших Юдеї та Єрусалиму.
Then the king sent and got together all the responsible men of Judah and of Jerusalem.
καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς καὶ συνήγαγεν τοὺς πρεσβυτέρους ἰουδα καὶ ἱερουσαλημ
- 30 І ввійшов до Господнього дому цар, і кожен муж Юдеї, і мешканці Єрусалиму, і священники, і Левити, і весь народ від великого й аж до малого, і він прочитав у голос слова книги Заповіту, знайденої в Господньому домі.
And the king went up to the house of the Lord, with all the men of Judah and the people of Jerusalem, and the priests and the Levites and all the people, small and great; and they were present at his reading of the book of the law which had come to light in the house of the Lord.
καὶ ἀνέβη ὁ βασιλεὺς εἰς οἶκον κυρίου καὶ πᾶς ἰουδα καὶ οἱ κατοικοῦντες ἱερουσαλημ καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀπὸ μεγάλου ἕως μικροῦ καὶ ἀνέγνω ἐν ὧσιν αὐτῶν τοὺς πάντας λόγους βιβλίου τῆς διαθήκης τοῦ εὐρεθέντος ἐν οἴκῳ κυρίου
- 31 І став цар на своєму місці, і склав заповіта перед Господнім лицем, щоб ходити за Господом та додержувати заповіді Його, і свідчення Його, і устави Його всім серцем своїм та всім життям своїм, щоб виконувати слова того заповіту, що написані в тій книзі.
Then the king, taking his place by the pillar, made an agreement before the Lord, to go in the way of the Lord, and to keep his orders and his decisions and his rules with all his heart and with all his soul, and to keep the words of the agreement recorded in this book.
καὶ ἔστη ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τὸν στῦλον καὶ διέθετο διαθήκην ἐναντίον κυρίου τοῦ πορευθῆναι ἐνώπιον κυρίου τοῦ φυλάσσειν τὰς ἐντολάς αὐτοῦ καὶ μαρτύρια αὐτοῦ καὶ προστάγματα αὐτοῦ ἐν ὅλῃ καρδίᾳ καὶ ἐν ὅλῃ ψυχῇ τοὺς λόγους τῆς διαθήκης τοὺς γεγραμμένους ἐπὶ τῷ βιβλίῳ τούτῳ
- 32 І наставив він кожного, хто знаходився в Єрусалимі та в Веніяміні, до того. І мешканці Єрусалиму робили за заповітом Бога, Бога своїх батьків.
And he made all the people in Jerusalem and Benjamin give their word to keep it. And the people of Jerusalem kept the agreement of God, the God of their fathers.
καὶ ἔστησεν πάντας τοὺς εὐρεθέντας ἐν ἱερουσαλημ καὶ βενιαμιν καὶ ἐποίησαν οἱ κατοικοῦντες ἱερουσαλημ διαθήκην ἐν οἴκῳ κυρίου θεοῦ πατέρων αὐτῶν
- 33 І Йосія повикидав усі поганські гидоти з усіх країв, що в Ізраїлевих синів, і змусив кожного, хто знаходився в Ізраїлі, служити Господеві, їхньому Богові. За всіх днів його вони не відступали від Господа, Бога своїх батьків.
Josiah took away all the disgusting things out of all the lands of the children of Israel, and made all who were in Israel servants of the Lord their God. And as long as he was living they were true to the Lord, the God of their fathers.
καὶ περιεῖλεν ἰωσίας τὰ πάντα βδελύγματα ἐκ πάσης τῆς γῆς ἣ ἦν υἰὸν ἰσραηλ καὶ ἐποίησεν πάντας τοὺς εὐρεθέντας ἐν ἱερουσαλημ καὶ ἐν ἰσραηλ τοῦ δουλεῦεν κυρίῳ θεῷ αὐτῶν πάσας τὰς ἡμέρας αὐτοῦ οὐκ ἐξέκλινεν ἀπὸ ὀπισθεν κυρίου θεοῦ πατέρων αὐτοῦ
- 1 ¶ І справив Йосія в Єрусалимі Пасху для Господа, і зарізали пасхальне ягня чотирнадцятого дня першого місяця.
And Josiah kept a Passover to the Lord in Jerusalem; on the fourteenth day of the first month they put the Passover lamb to death.
καὶ ἐποίησεν ἰωσίας τὸ φασεχ τῷ κυρίῳ θεῷ αὐτοῦ καὶ ἔθυσαν τὸ φασεχ τῇ τεσσαρεσκαίδεκάτῃ τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου

- 2 I поставив він священників на їхні становища, і підбадьорував їх на службу Господнього дому.
And he gave the priests their places, making them strong for the work of the house of God.
 και ἔστησεν τοὺς ἱερεῖς ἐπὶ τὰς φυλακὰς αὐτῶν καὶ κατήσχυσεν αὐτοὺς εἰς τὰ ἔργα οἴκου κυρίου
- 3 I сказав він Левитам, наставникам усього Ізраїля, посвяченим для Господа: Дайте святого ковчега до храму, що його збудував Соломон, син Давидів, цар Ізраїлів. Нема пощо вам носити його на раменах, служіть тепер Господеві, вашому Богові, та Його народові, Ізраїлеві.
And he said to the Levites, the teachers of all Israel, who were holy to the Lord, See, the holy ark is in the house which Solomon, the son of David, king of Israel, made; it will no longer have to be transported on your backs: now be the servants of the Lord your God and his people Israel,
 και εἶπεν τοῖς λευίταις τοῖς δυνατοῖς ἐν παντὶ ἰσραηλ τοῦ ἁγιασθῆναι αὐτοὺς τῷ κυρίῳ καὶ ἔθηκαν τὴν κιβωτὸν τὴν ἁγίαν εἰς τὸν οἶκον ὃν ἠκοδόμησεν σαλωμων υἱὸς δαυιδ τοῦ βασιλέως ἰσραηλ καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς οὐκ ἔστιν ὑμῖν ἄραι ἐπ' ὤμων οὐθὲν νῦν οὐδὲν λειτουργήσατε τῷ κυρίῳ θεῷ ὑμῶν καὶ τῷ λαῷ αὐτοῦ ἰσραηλ
- 4 I приготуйтеся за родом ваших батьків, за вашими чергами, за писанням Давида, Ізраїлевого царя, та за писанням його сина Соломона.
And make yourselves ready in your divisions, by your families, as it is ordered in the writings of David, king of Israel, and of Solomon his son;
 και ἐτοιμάσθητε κατ' οἴκου πατριῶν ὑμῶν καὶ κατὰ τὰς ἐφημερίας ὑμῶν κατὰ τὴν γραφὴν δαυιδ βασιλέως ἰσραηλ καὶ διὰ χειρὸς σαλωμων υἱοῦ αὐτοῦ
- 5 I станьте в святині за відділами батьківських родів ваших братів, синів народу, а поділ за батьківськими домами в Левитів.
And take your positions in the holy place, grouped in the families of your brothers, the children of the people, and for every division let there be a part of a family of the Levites.
 και στήτε ἐν τῷ οἴκῳ κατὰ τὰς διαίρεσεις οἴκων πατριῶν ὑμῶν τοῖς ἀδελφοῖς ὑμῶν υἱοῖς τοῦ λαοῦ καὶ μερὶς οἴκου πατριᾶς τοῖς λευίταις
- 6 I заріжте пасхальне ягня, й освятіться, і приготуйте для ваших братів, щоб робити за Господнім словом, даним через Мойсея.
And put the Passover lamb to death, and make yourselves holy, and make it ready for your brothers, so that the orders given by the Lord through Moses may be done.
 και θύσατε τὸ φασεχ καὶ τὰ ἅγια ἐτοιμάσατε τοῖς ἀδελφοῖς ὑμῶν τοῦ ποιῆσαι κατὰ τὸν λόγον κυρίου διὰ χειρὸς μουσῆ
- 7 I дав Йосія для людських синів худоби дрібної, овечок та молодих кіз, це все на пасхальне ягня для кожного, хто знаходився в Єрусалимі, числом тридцять тисяч, а худоби великої трі тисячі. Це з набутку царевого.
And Josiah gave lambs and goats from the flock as Passover offerings for all the people who were present, to the number of thirty thousand, and three thousand oxen: these were from the king's private property.
 και ἀπῆρξατο ἰωσίας τοῖς υἱοῖς τοῦ λαοῦ πρόβατα καὶ ἄμνοὺς καὶ ἐρίφους ἀπὸ τῶν τέκνων τῶν αἰγῶν πάντα εἰς τὸ φασεχ εἰς πάντας τοὺς εὐρεθέντας εἰς ἀριθμὸν τριάκοντα χιλιάδας καὶ μόσχων τρεῖς χιλιάδας τὰῦτα ἀπὸ τῆς ὑπάρξεως τοῦ βασιλέως
- 8 А його зверхники дали на жертву для народу, для священників та для Левитів: Хілкїя, і Захарїй, і Єхіл, старші в Божому домі, дали священникам на пасхальні жертви дві тисячі й шість сотень худоби дрібної, а худоби великої три тисячі.
And his captains freely gave an offering to the people, the priests, and the Levites. Hilkiyah and Zechariah and Jehiel, the rulers of the house of God, gave to the priests for the Passover offerings two thousand, six hundred small cattle and three hundred oxen.
 και οἱ ἄρχοντες αὐτοῦ ἀπῆρξαντο τῷ λαῷ καὶ τοῖς ἱερεῦσιν καὶ λευίταις ἔδωκεν χελκίας καὶ ζαχαρίας καὶ ιηλ οἱ ἄρχοντες οἴκου τοῦ θεοῦ τοῖς ἱερεῦσιν καὶ ἔδωκεν εἰς τὸ φασεχ πρόβατα καὶ ἄμνοὺς καὶ ἐρίφους δισχίλια ἑξακόσια καὶ μόσχους τριακοσίους
- 9 А Конанія, і Шемяя, і брат його Натанаїл, і Хашавія, і Єїл, і Йозавад, зверхники Левитів, дали для Левитів на пасхальні жертви п'ять тисяч худоби дрібної, а худоби великої п'ять сотень.
And Conaniah and Shemaiah and Nethanel, his brothers, and Hashabiah and Jeiel and Jozabad, the chiefs of the Levites, gave to the Levites for the Passover offerings five thousand small cattle and five hundred oxen.
 και χωνενας καὶ βαναιας καὶ σαμιας καὶ ναθαναηλ ἀδελφὸς αὐτοῦ καὶ ασαβια καὶ ιηλ καὶ ιωζαβαδ ἄρχοντες τῶν λευιτῶν ἀπῆρξαντο τοῖς λευίταις εἰς τὸ φασεχ πρόβατα πεντακισχίλια καὶ μόσχους πεντακοσίους
- 10 I була міцно встановлена служба, і стали священники на своїм становищі, а Левити при своїх чергах, за наказом царя.
So everything was made ready and the priests took their places with the Levites in their divisions, as the king had said.
 και κατορθώθη ἡ λειτουργία καὶ ἔστησαν οἱ ἱερεῖς ἐπὶ τὴν στάσιν αὐτῶν καὶ οἱ λευῖται ἐπὶ τὰς διαίρεσεις αὐτῶν κατὰ τὴν ἐντολὴν τοῦ βασιλέως
- 11 I різали пасхальне ягня, а священники кропили кров'ю, беручи з їхньої руки, а Левити здирали шкуру.
And they put the Passover lambs to death, the blood being drained out by the priests when it was given to them, and the Levites did the skinning.
 και ἔθυσαν τὸ φασεχ καὶ προσέχεαν οἱ ἱερεῖς τὸ αἷμα ἐκ χειρὸς αὐτῶν καὶ οἱ λευῖται ἐξέδειραν

- 12 **I відділили, що було на цілопалення, щоб дати їх за відділами, по батьківських домах синам народу на приношення Господеві, як написано в Мойсєєвій книзі. I так зробили й з худоб ою великою.**
And they took away the burned offerings, so that they might give them to be offered to the Lord for the divisions of the families of the people, as it is recorded in the book of Moses. And they did the same with the oxen.
καὶ ἠτοίμασαν τὴν ὀλοκαυτῶσιν παραδοῦναι αὐτοῖς κατὰ τὴν διαίρεσιν κατ' οἴκους πατριῶν τοῖς υἱοῖς τοῦ λαοῦ τοῦ προσάγειν τῷ κυρίῳ ὡς γέγραπται ἐν βιβλίῳ μουσῆ καὶ οὕτως εἰς τὸ πρῶν
- 13 **I пекли пасхальне ягня на огні, за постановою, а святі жертви варили в горшках, і в котлах, і в горнятах, і швидко несли всім синам народу.**
And the Passover lamb was cooked over the fire, as it says in the law; and the holy offerings were cooked in pots and basins and vessels, and taken quickly to all the people.
καὶ ὥπτησαν τὸ φασεχ ἐν πυρὶ κατὰ τὴν κρίσιν καὶ τὰ ἅγια ἤψησαν ἐν τοῖς χαλκείοις καὶ ἐν τοῖς λέβησιν καὶ εὐδοῶθη καὶ ἔδραμον πρὸς πάντας τοὺς υἱοὺς τοῦ λαοῦ
- 14 **А потім наварили собі та священникам, бо священники, Ааронові сини, були зайняті приношенням цілопалення та лою аж до ночі, то Левити наготовили їжі собі та священникам, Аарон овим синам.**
And after that, they made ready for themselves and for the priests; for the priests, the sons of Aaron, were offering the burned offerings and the fat till night; so the Levites made ready what was needed for themselves and for the priests, the sons of Aaron.
καὶ μετὰ τὸ ἐτοιμάσαι αὐτοῖς καὶ τοῖς ἱερεῦσιν ὅτι οἱ ἱερεῖς ἐν τῷ ἀναφέρειν τὰ στέατα καὶ τὰ ὀλοκαυτώματα ἕως νυκτός καὶ οἱ λευῖται ἠτοίμασαν αὐτοῖς καὶ τοῖς ἀδελφοῖς αὐτῶν υἱοῖς ααρων
- 15 **А співаки, Асафові сини, були на своїх місцях за наказом Давида, і Асафа, і Гемана, і Єдутуна, царєвого прозорливця, а придверні були при кожній брамі, їм не треба було відходити в ід своїх робіт, бо їхні брати Левити наготовили їм.**
And the sons of Asaph, the makers of melody, were in their places, as ordered by David and Asaph and Heman and Jeduthun, the king's seer; and the door-keepers were stationed at every door: there was no need for them to go away from their places, for their brothers the Levites made ready for them.
καὶ οἱ ψαλτῶδοι υἱοὶ ασαφ ἐπὶ τῆς στάσεως αὐτῶν κατὰ τὰς ἐντολὰς δαυὶδ καὶ ασαφ καὶ αμιαν καὶ ἰδιθῶν οἱ προφῆται τοῦ βασιλέως καὶ οἱ ἄρχοντες καὶ οἱ πυλῶροὶ πύλης καὶ πύλης οὐκ ἦν αὐτοῖς κινεῖσθαι ἀπὸ τῆς λειτουργίας ἁγίων ὅτι οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν οἱ λευῖται ἠτοίμασαν αὐτοῖς
- 16 **I була міцно встановлена вся Господня служба того дня, щоб справити Пасху й принести цілопалення на Господньому жертівнику, за наказом царя Йосії.**
So everything needed for the worship of the Lord was made ready that same day, for the keeping of the Passover and the offering of burned offerings on the altar of the Lord, as King Josiah had given orders.
καὶ κατορθώθη καὶ ἠτοιμάσθη πᾶσα ἡ λειτουργία κυρίου ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τοῦ ποιῆσαι τὸ φασεχ καὶ ἐνεγκεῖν τὰ ὀλοκαυτώματα ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κυρίου κατὰ τὴν ἐντολὴν τοῦ βασιλέως ἰωσια
- 17 **I Израїлеві сини, що знаходилися там, справляли того часу Пасху та свято Опрісноків сім день.**
And all the children of Israel who were present kept the Passover and the feast of unleavened bread at that time for seven days.
καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ ἰσραηλ οἱ εὐρεθέντες τὸ φασεχ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ καὶ τὴν ἑορτὴν τῶν ἀζύμων ἑπτὰ ἡμέρας
- 18 **I не справлялася Пасха, як ця, в Израїлі від днів пророка Самуїла, а всі Израїлеві царі не справляли такої, як ця Пасха, що справив Йосія, і священники, і Левити, і весь Юда та Израїль , що знаходився там, та мешканці Єрусалиму.**
No Passover like it had been kept in Israel from the days of Samuel the prophet; and not one of the kings of Israel had ever kept a Passover like the one kept by Josiah and the priests and the Levites and all those of Judah and Israel who were present, and the people of Jerusalem.
καὶ οὐκ ἐγένετο φασεχ ὅμοιον αὐτῷ ἐν ἰσραηλ ἀπὸ ἡμερῶν σαμουηλ τοῦ προφήτου καὶ πάντες βασιλεῖς ἰσραηλ οὐκ ἐποίησαν ὡς τὸ φασεχ ὃ ἐποίησεν ἰωσιας καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται καὶ πᾶς ἰουδα καὶ ἰσραηλ ὃ εὐρεθεῖς καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐν ἱερουσαλημ τῷ κυρίῳ
- 19 **Вісімнадцятого року царювання Йосії справлялася ця Пасха.**
In the eighteenth year of the rule of Josiah this Passover was kept.
τῷ ὀκτωκαιδεκάτῳ ἔτει τῆς βασιλείας ἰωσια [19α] καὶ τοὺς ἐγγαστριμύθους καὶ τοὺς γνώστας καὶ τὰ θαραφιν καὶ τὰ εἰδῶλα καὶ τὰ καρασὶμ ἃ ἦν ἐν γῆ ἰουδα καὶ ἐν ἱερουσαλημ ἐνεπύρισεν ὁ βασιλεὺς ἰωσιας ἵνα στήσῃ τοὺς λόγους τοῦ νόμου τοὺς γεγραμμένους ἐπὶ τοῦ βιβλίου οὗ εὔρεν χελκίας ὁ ἱερεὺς ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου [19β] ὅμοιος αὐτῷ οὐκ ἐγενήθη ἐμπροσθεν αὐτοῦ ὡς ἐπέστρεψεν πρὸς κύριον ἐν ὅλῃ καρδίᾳ αὐτοῦ καὶ ἐν ὅλῃ ψυχῇ αὐτοῦ καὶ ἐν ὅλῃ ἰσχύϊ αὐτοῦ κατὰ πάντα τὸν νόμον μουσῆ καὶ μετ' αὐτὸν οὐκ ἀνέστη ὅμοιος αὐτῷ [19ξ] πλὴν οὐκ ἀπεστράφη κύριος ἀπὸ ὀργῆς θυμοῦ αὐτοῦ τοῦ μεγάλου οὗ ὤργισθη θυμῷ κύριος ἐν τῷ ἰουδα ἐπὶ πάντα τὰ παροργίσματα ἃ παρόργισεν μανασσης [19δ] καὶ εἶπεν κύριος καὶ γε τὸν ἰουδαν ἀποστήσω ἀπὸ προσώπου μου καθὼς ἀπέστησεν αὐτὸν ἰσραηλ καὶ ἀποσάμην τὴν πόλιν ἣν ἐξελεξάμην τὴν ἱερουσαλημ καὶ τὸν οἶκον ὃν εἶπα ἔσται τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ
- 20 **¶ По всьому цьому, коли Йосія приготував дім Божий, прийшов Нехо, цар єгипетський, щоб воювати в Каркеміші над Ефратом, а Йосія вийшов навпроти нього.**
After all this, and after Josiah had put the house in order, Neco, king of Egypt, went up to make war at Carchemish by the river Euphrates; and Josiah went out against him.
καὶ ἀνέβη φαραω νεχω βασιλεὺς αἰγύπτου ἐπὶ τὸν βασιλεῦα ἀσσυρίων ἐπὶ τὸν ποταμὸν εὐφράτην καὶ ἐπορεύθη ὁ βασιλεὺς ἰωσιας εἰς συνάντησιν αὐτῷ

- 21 I послав той до нього послів, говорячи: Що мені до тебе, царю Юдин? Не проти тебе приходжу я сьогодні, але проти дому, що воює зо мною. А Бог наказав мені спішити. Не протився Богові, що зо мною, і нехай Він не знищить тебе!
But he sent representatives to him, saying, What have I to do with you, O king of Judah? I have not come against you this day, but against those with whom I am at war; and God has given me orders to go forward quickly: keep out of God's way, for he is with me, or he will send destruction on you.
καὶ ἀπέστειλεν πρὸς αὐτὸν ἀγγέλους λέγων τί ἐμοὶ καὶ σοὶ βασιλεῦ ἰουδα οὐκ ἐπὶ σέ ἦκω σήμερον πόλεμον ποιῆσαι καὶ ὁ θεὸς εἶπεν κατασπεῦσαι με πρόσεχε ἀπὸ τοῦ θεοῦ τοῦ μετ' ἐμοῦ μὴ καταφθεῖρη σε
- 22 Та Йосія не відвернувся від нього, але перебрався, щоб воювати з ним, і не послухався слів Нехо, що були з Божого наказу, і прийшов воювати в долині Мегідо.
However, Josiah would not go back; but keeping to his purpose of fighting against him, and giving no attention to the words of Neco, which came from God, he went forward to the fight in the valley of Megiddo.
καὶ οὐκ ἀπέστρεψεν ἰωσίας τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ ἀλλ' ἦ πολεμεῖν αὐτὸν ἐκραταιώθη καὶ οὐκ ἤκουσεν τῶν λόγων νεχω διὰ στόματος θεοῦ καὶ ἦλθεν τοῦ πολεμῆσαι ἐν τῷ πεδίῳ μαγεδων
- 23 I вистрілили стрільці на царя Йосію. І сказав цар до своїх рабів: Відведіть мене, бо я сильно ранений...
And the bowmen sent their arrows at King Josiah, and the king said to his servants, Take me away, for I am badly wounded.
καὶ ἐτόξευσαν οἱ τοξόται ἐπὶ βασιλέα ἰωσιαν καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τοῖς παισὶν αὐτοῦ ἐξαγάγετέ με ὅτι ἐπόνεσα σφοδρά
- 24 І перевели його його раби з військової колесниці на його другий повіз, і відвезли його до Єрусалиму. І помер він, і був похований у гробах своїх батьків, а вся Юдея та Єрусалим були в жалобі по Йосії.
So his servants took him out of the line of war-carriages, and put him in his second carriage and took him to Jerusalem, where he came to his end, and they put his body in the resting-place of his fathers. And in all Judah and Jerusalem there was great weeping for Josiah.
καὶ ἐξήγαγον αὐτὸν οἱ παῖδες αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ἄρματος καὶ ἀνεβίβασαν αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἄρμα τὸ δευτερεῖον ὃ ἦν αὐτῷ καὶ ἤγαγον αὐτὸν εἰς ἱερουσαλημ καὶ ἀπέθανεν καὶ ἐτάφη μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ καὶ πᾶς ἰουδα καὶ ἱερουσαλημ ἐπένησαν ἐπὶ ἰωσιαν
- 25 І Сремія співав жалобну пісню по Йосії. А всі співаки та співачки оповідали в жалобних своїх піснях про Йосію, і так є аж до сьогодні, і дали їх за уставу для Ізраїля, і ось вони написані в Жалобних Піснях.
And Jeremiah made a song of grief for Josiah; and to this day Josiah is named by all the makers of melody, men and women, in their songs of grief; they made it a rule in Israel; and the songs are recorded among the songs of grief.
καὶ ἐθρήνησεν ἱερεμίας ἐπὶ ἰωσιαν καὶ εἶπαν πάντες οἱ ἄρχοντες καὶ αἱ ἄρχουσαι θρήνον ἐπὶ ἰωσιαν ἕως τῆς σήμερον καὶ ἔδωκαν αὐτὸν εἰς πρόσταγμα ἐπὶ ἰσραηλ καὶ ἰδοὺ γέγραπται ἐπὶ τῶν θρήνων
- 26 А решта діл Йосії та його чесноти, за написаним у Господнім Законі,
Now the rest of the acts of Josiah, and the good he did, in keeping with what is recorded in the law of the Lord,
καὶ ἦσαν οἱ λόγοι ἰωσια καὶ ἡ ἐλπίς αὐτοῦ γεγραμμένα ἐν νόμῳ κυρίου
- 27 і дії його перші та останні, ото вони описані в Книзі Царів Ізраїлевих та Юдиних.
And all his acts, first and last, are recorded in the book of the kings of Israel and Judah.
καὶ οἱ λόγοι αὐτοῦ οἱ πρῶτοι καὶ οἱ ἔσχατοι ἰδοὺ γεγραμμένοι ἐπὶ βιβλίῳ βασιλέων ἰσραηλ καὶ ἰουδα
- 1 ¶ А народ Краю взяв Йоахаза, сина Йосії, і настановив його царем в Єрусалимі замість батька його.
Then the people of the land took Jehoahaz, the son of Josiah, and made him king in Jerusalem in place of his father.
καὶ ἔλαβεν ὁ λαὸς τῆς γῆς τὸν ἰωαχαζ υἱὸν ἰωσιου καὶ ἔχρισαν αὐτὸν καὶ κατέστησαν αὐτὸν εἰς βασιλέα ἀντὶ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐν ἱερουσαλημ
- 2 Йоахаз був віку двадцяти й трьох літ, коли він зацарював, і царював в Єрусалимі три місяці.
Jehoahaz was twenty-three years old when he became king; he was ruling in Jerusalem for three months.
υἱὸς εἴκοσι καὶ τριῶν ἐτῶν ἰωαχαζ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν καὶ τρίμηνον ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλημ [2α] καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ αμιταλ θυγάτηρ ἱερεμιου ἐκ λοβена [2β] καὶ ἐποίησεν τὸ πονηρὸν ἐν ἑνώπιον κυρίου κατὰ πάντα ἃ ἐποίησαν οἱ πατέρες αὐτοῦ [2ξ] καὶ ἔδησεν αὐτὸν φαραω νεχω ἐν δεβλαθα ἐν γῆ εμαθ τοῦ μὴ βασιλεύειν αὐτὸν ἐν ἱερουσαλημ
- 3 І скинув його єгипетський цар в Єрусалимі, і наклав кару на цей Край, сто талантів срібла та талант золота.
Then the king of Egypt took the kingdom from him in Jerusalem, and put on the land a tax of a hundred talents of silver and a talent of gold.
καὶ μετήγαγεν αὐτὸν ὁ βασιλεὺς εἰς αἴγυπτον καὶ ἐπέβαλεν φόρον ἐπὶ τὴν γῆν ἑκατὸν τάλαντα ἀργυρίου καὶ τάλαντον χρυσοῦ
- 4 І єгипетський цар настановив царем над Юдеєю та Єрусалимом брата його Ел'якіма, і змінив ім'я йому на Єгоякім. А брата його Йоахаза узяв Нехо й відвів його до Єгипту.
And the king of Egypt made Eliakim his brother king over Judah and Jerusalem, changing his name to Jehoiakim. And Neco took his brother Jehoahaz away to Egypt.
καὶ κατέστησεν φαραω νεχω τὸν ελιακιμ υἱὸν ἰωσιου βασιλέα ἰουδα ἀντὶ ἰωσιου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ μετέστρεψεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἰωακιμ καὶ τὸν ἰωαχαζ ἀδελφὸν αὐτοῦ ἔλαβεν φαραω νεχω καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν εἰς αἴγυπτον καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖ [4α] καὶ τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον ἔδωκαν τῷ φαραω τότε ἤρξατο ἡ γῆ φορολογεῖσθαι τοῦ δοῦναι τὸ ἀργύριον ἐπὶ στόμα φαραω καὶ ἕκαστος κατὰ δόναμιν ἀπῆτει τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον παρὰ τοῦ λαοῦ τῆς γῆς δοῦναι τῷ φαραω νεχω

- 5 Сгояким був віку двадцяти й п'яти літ, коли він зацарював, і одинадцять років царював в Єрусалимі. І робив він зло в очах Господа, Бога свого.
Jehoiakim was twenty-five years old when he became king; he was ruling in Jerusalem for eleven years, and he did evil in the eyes of the Lord his God.
 ὦν εἴκοσι καὶ πέντε ἐτῶν ἰωακὶμ ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν καὶ ἕνδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλὴμ καὶ ὄνομα τῆς μητρὸς αὐτοῦ ζεχωρα θυγάτηρ νηριου ἐκ ραμα καὶ ἐποίησεν τὸ πονηρὸν ἐναντίον κυρίου κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησαν οἱ πατέρες αὐτοῦ [5α] ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ ἦλθεν ναβουχοδοносор βασιλεὺς βαβυλῶνος εἰς τὴν γῆν καὶ ἦν αὐτῷ δουλεύων τρία ἔτη καὶ ἀπέστη ἀπ' αὐτοῦ [5β] καὶ ἀπέστειλεν κύριος ἐπ' αὐτοὺς τοὺς χαλδαίους καὶ ληστήρια σύρων καὶ ληστήρια μοαβιτῶν καὶ υἱὸν αμμων καὶ τῆς σαμαρείας καὶ ἀπέστησεν μετὰ τὸν λόγον τοῦτον κατὰ τὸν λόγον κυρίου ἐν χειρὶ τῶν παίδων αὐτοῦ τῶν προφητῶν [5ξ] πλὴν θυμὸς κυρίου ἦν ἐπὶ ἰουδαὶν τοῦ ἀποστῆσαι αὐτὸν ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ διὰ τὰς ἁμαρτίας μανασση ἐν πᾶσιν οἷς ἐποίησεν [5δ] καὶ ἐν αἵματι ἀθῶφ ὃ ἐξέχεεν ἰωακὶμ καὶ ἐπλήσεν τὴν ἱερουσαλὴμ αἵματος ἀθῶφ καὶ οὐκ ἠθέλησεν κύριος ἐξολεθρεῦσαι αὐτούς
- 6 На нього пішов Навуходоносор, цар вавилонський, і він закував його в мідяні кайдани, щоб відвести його до Вавилону.
Nebuchadnezzar, king of Babylon, came up against him, and took him away in chains to Babylon.
 καὶ ἀνέβη ἐπ' αὐτὸν ναβουχοδοносор βασιλεὺς βαβυλῶνος καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν χαλκαῖς πέδαις καὶ ἀπήγαγεν αὐτὸν εἰς βαβυλῶνα
- 7 А дещо з посуду Господнього дому Навуходоносор відправив до Вавилону, і дав його до храму свого в Вавилоні.
And Nebuchadnezzar took away some of the vessels of the Lord's house, and put them in the house of his god in Babylon.
 καὶ μέρος τῶν σκευῶν οἴκου κυρίου ἀπήνεγκεν εἰς βαβυλῶνα καὶ ἔθηκεν αὐτὰ ἐν τῷ ναῷ αὐτοῦ ἐν βαβυλῶνι
- 8 А решта Сгоякимових діл та гидоти його, які він робив, і що знайдено проти нього, ото вони описані в Книзі Царів Ізраїлевих та Юдиних. А замість нього зацарював син його Сгояхін.
Now the rest of the acts of Jehoiakim and the disgusting things he did, and all there is to be said against him, are recorded in the book of the kings of Israel and Judah; and Jehoiachin his son became king in his place.
 καὶ τὰ λοιπὰ τῶν λόγων ἰωακὶμ καὶ πάντα ἃ ἐποίησεν οὐκ ἰδοῦ ταῦτα γεγραμμένα ἐπὶ βιβλίῳ λόγων τῶν ἡμερῶν τοῖς βασιλεῦσιν ἰουδα καὶ ἐκοιμήθη ἰωακὶμ μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ καὶ ἐτάφη ἐν γανοζα μετὰ τῶν πατέρων αὐτοῦ καὶ ἐβασίλευσεν ιεχонιας υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ
- 9 Сгояхін був віку восьми літ, коли він зацарював, і царював в Єрусалимі три місяці й десять день. І робив він лихе в Господніх очах.
Jehoiachin was eighteen years old when he became king; he was ruling in Jerusalem for three months and ten days, and he did evil in the eyes of the Lord.
 υἱὸς ὀκτωκαίδεκα ἐτῶν ιεχонιας ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν καὶ τρίμηνον καὶ δέκα ἡμέρας ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλὴμ καὶ ἐποίησεν τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου
- 10 А по році послав цар Навуходоносор, і привів його до Вавилону з дорогим посудом Господнього дому, а царем над Юдеею та Єрусалимом настановив брата його Седекію.
In the spring of the year King Nebuchadnezzar sent and took him away to Babylon, with the beautiful vessels of the house of the Lord, and made Zedekiah, his father's brother, king over Judah and Jerusalem.
 καὶ ἐπιστρέφοντος τοῦ ἐνιαυτοῦ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς ναβουχοδοносор καὶ εἰσήνεγκεν αὐτὸν εἰς βαβυλῶνα μετὰ τῶν σκευῶν τῶν ἐπιθυμητῶν οἴκου κυρίου καὶ ἐβασίλευσεν σεдекиαν ἀδελφὸν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐπὶ ἰουδαὶν καὶ ἱερουσαλὴμ
- 11 ¶ Седекія був віку двадцяти й одного року, коли він зацарював, і він царював в Єрусалимі одинадцять років.
Zedekiah was twenty-one years old when he became king; he was ruling in Jerusalem for eleven years.
 ἐτῶν εἴκοσι ἐνὸς σεδεкиας ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν καὶ ἕνδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλὴμ
- 12 І робив він зло в очах Господа, Бога свого, не впокорився перед пророком Єремією, що говорив із наказу Господнього.
He did evil in the eyes of the Lord, and did not make himself low before Jeremiah the prophet who gave him the word of the Lord.
 καὶ ἐποίησεν τὸ πονηρὸν ἐνώπιον κυρίου θεοῦ αὐτοῦ οὐκ ἐνετράπη ἀπὸ προσώπου ιερεμίου τοῦ προφήτου καὶ ἐκ στόματος κυρίου
- 13 І він також відкинувся від царя Навуходоносора, що був заприсягнув його Господом, і вчинив твердою свою шию, і став запеклим, щоб не навертатися до Господа, Бога Ізраїлевого.
And he took up arms against King Nebuchadnezzar, though he had made him take an oath by God; but he made his neck stiff and his heart hard, turning away from the Lord, the God of Israel.
 ἐν τῷ τὰ πρὸς τὸν βασιλέα ναβουχοδοносор ἀθετήσῃ ἃ ὄρκισεν αὐτὸν κατὰ τοῦ θεοῦ καὶ ἐσκλήρυνεν τὸν τράχηλον αὐτοῦ καὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ κατίσχυσεν τοῦ μὴ ἐπιστρέψαι πρὸς κύριον θεὸν ἰσραηλ
- 14 Також усі зверхники священників та народу ще більше грішили, шануючи гидоти поган, і вони занечистили Господній дім, якого Він освятив в Єрусалимі.
And more than this, all the great men of Judah and the priests and the people made their sin great, turning to all the disgusting ways of the nations; and they made unclean the house of the Lord which he had made holy in Jerusalem.
 καὶ πάντες οἱ ἔνδοξοι ἰουδα καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ ὁ λαὸς τῆς γῆς ἐπλήθυναν τοῦ ἀθετήσῃ ἀθετήματα βδελυγμάτων ἔθνῶν καὶ ἐμίαναν τὸν οἶκον κυρίου τὸν ἐν ἱερουσαλὴμ
- 15 А Господь, Бог їхніх батьків, усе посилав до них через Своїх послів слова остороги, бо Він змилювався над народом Своїм та над оселею Своєю.
And the Lord, the God of their fathers, sent word to them by his servants, sending early and frequently, because he had pity on his people and on his living-place;
 καὶ ἐξαπέστειλεν κύριος ὁ θεὸς τῶν πατέρων αὐτῶν ἐν χειρὶ προφητῶν ὀρθρίζων καὶ ἀποστέλλων τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ ὅτι ἦν φειδόμενος τοῦ λαοῦ αὐτοῦ καὶ τοῦ ἀγιάσματος αὐτοῦ

- 16 Τα вони соромили Божих послів, і погорджували їхніми словами, і насміхалися з Його пророків, аж поки не піднісся гнів Господа на народ Його так, що не було вже ліку.
But they put shame on the servants of God, making sport of his words and laughing at his prophets, till the wrath of God was moved against his people, till there was no help.
καὶ ἦσαν μωκτηρίζοντες τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ καὶ ἐξουδενούντες τοὺς λόγους αὐτοῦ καὶ ἐμπαίζοντες ἐν τοῖς προφήταις αὐτοῦ ἕως ἀνέβη ὁ θυμὸς κυρίου ἐν τῷ λαῷ αὐτοῦ ἕως οὐκ ἦν ἴαμα
- 17 I Він навів на них халдейського царя, і той позабивав мечем їхніх вибраних у домі їхньої святині, і не змілосердився ані над юнаком, ані над дівчиною, ані над старим, ані над старези
им, усе дав в його руку...
So he sent against them the king of the Chaldaeans, who put their young men to death with the sword in the house of their holy place, and had no pity for any, young man or virgin, old man or white-haired: God gave them all into his hands.
καὶ ἤγαγεν ἐπ' αὐτοὺς βασιλεῖα χалδαίων καὶ ἀπέκτεινεν τοὺς νεανίσκους αὐτῶν ἐν ῥομφαίᾳ ἐν οἴκῳ ἀγιάσματος αὐτοῦ καὶ οὐκ ἐφείσατο τοῦ σεδεκιου καὶ τὰς παρθένους αὐτῶν οὐκ ἤλεψαν καὶ τοὺς πρεσβυτέρους αὐτῶν ἀπήγαγον τὰ πάντα παρέδωκεν ἐν χερσίν αὐτῶν
- 18 I всі речі Божого дому, великі та малі, і скарби дому Господнього та дому царя й його зверхників, усе переніс до Вавилону.
And all the vessels of the house of God, great and small, and the stored wealth of the Lord's house and the wealth of the king and his chiefs, he took away to Babylon.
καὶ πάντα τὰ σκεῦη οἴκου θεοῦ τὰ μεγάλα καὶ τὰ μικρὰ καὶ τοὺς θησαυροὺς καὶ πάντας τοὺς θησαυροὺς βασιλέως καὶ μεγιστάνων πάντα εἰσήνεγκεν εἰς βαβυλῶνα
- 19 I спалили вони Божий дім, і порозбивали мур Єрусалиму, і всі палати його попалили огнем, а всі дорогі речі його понищили...
And the house of God was burned and the wall of Jerusalem broken down; all its great houses were burned with fire and all its beautiful vessels given up to destruction.
καὶ ἐνέπρησεν τὸν οἶκον κυρίου καὶ κατέσκαψεν τὸ τεῖχος ἱερουσαλημ καὶ τὰς βάρεις αὐτῆς ἐνέπρησεν ἐν πυρὶ καὶ πᾶν σκεῦος ὥραϊον εἰς ἀφανισμόν
- 20 I пішло на вигнання до Вавилону позостале від меча, і стали йому та синам його за рабів аж до зацарювання перського царства,
And all who had not come to death by the sword he took away prisoners to Babylon; and they became servants to him and to his sons till the kingdom of Persia came to power:
καὶ ἀπέκτισεν τοὺς καταλοίπους εἰς βαβυλῶνα καὶ ἦσαν αὐτῷ καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ εἰς δούλους ἕως βασιλείας μῆδων
- 21 щоб виповнилося Господнє слово, проречене Єремїїними устами, аж поки вподобає собі земля свої суботи, по всі дні її спустошення святкувала вона суботи, щоб сповнилися сімдесят літ.
So that the words of the Lord, which he said by the mouth of Jeremiah, might come true, till the land had had pleasure in her Sabbaths; for as long as she was waste the land kept the Sabbath, till seventy years were complete.
τοῦ πληρωθῆναι λόγον κυρίου διὰ στόματος ἱερεμιου ἕως τοῦ προσδέξασθαι τὴν γῆν τὰ σάββατα αὐτῆς σαββατῖσαι πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ἐρημώσεως αὐτῆς ἐσαββατίσειν εἰς συμπλήρωσιν ἐτῶν ἑβδὸμῆκοντα
- 22 ¶ А першого року Кіра, царя перського, коли сповнилось слово Господнє, проречене устами Єремїїними, збудив Господь духа Кіра, царя перського, і він оголосив по всьому царству с
восму, а також на письмі, говорячи:
Now in the first year of Cyrus, king of Persia, in order that the words which the Lord had said by the mouth of Jeremiah might come true, the spirit of Cyrus, king of Persia, was moved by the Lord, and he made a public statement and had it given out through all his kingdom and put in writing, saying,
ἔτους πρώτου κύρου βασιλέως περσῶν μετὰ τὸ πληρωθῆναι ῥῆμα κυρίου διὰ στόματος ἱερεμιου ἐξήγειρεν κύριος τὸ πνεῦμα κύρου βασιλέως περσῶν καὶ παρήγγειλεν κηρῶσαι ἐν πάσῃ τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ ἐν γραπτῷ λόγῳ
- 23 Так говорить Кір, цар перський: Усі земні царства дав мені Господь, Бог Небесний, і Він наклав на мене збудувати Йому храма в Єрусалимі, що в Юдеї. Хто між вами з усього Його н
ароду, нехай буде Господь, Бог його, з ним, і нехай він іде до Єрусалиму!
Cyrus, king of Persia, has said, All the kingdoms of the earth have been given to me by the Lord, the God of heaven; and he has made me responsible for building a house for him in Jerusalem, which is in Judah. Whoever there is among you of all his people, may the Lord his God be with him and let him go up.
τάδε λέγει κύριος βασιλεὺς περσῶν πάσας τὰς βασιλείας τῆς γῆς ἔδωκεν μοι κύριος ὁ θεὸς τοῦ οὐρανοῦ καὶ αὐτὸς ἐνετείλατό μοι οἰκοδομησαὶ αὐτῷ οἶκον ἐν ἱερουσαλημ ἐν τῇ ἰουδαίᾳ τίς ἐξ ὑμῶν ἐκ παντὸς τοῦ λαοῦ αὐτοῦ ἔσται ὁ θεὸς αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ καὶ ἀναβήτω .
- 1 ¶ А першого року Кіра, царя перського, щоб сповнилось слово Господнє, проречене устами Єремїїними, збудив Господь духа Кіра, царя перського, і він оголосив по всьому царству св
осму, а також на письмі, говорячи:
Now in the first year of Cyrus, king of Persia, in order that the word of the Lord given by the mouth of Jeremiah might come true, the spirit of Cyrus, king of Persia, was moved by the Lord, so that he made a public statement through all his kingdom, and put it in writing, saying,
καὶ ἤγαγεν ἰωσίας τὸ πασχα ἐν ἱερουσαλημ τῷ κυρίῳ αὐτοῦ καὶ ἔθυσεν τὸ πασχα τῇ τεσσαρεσκαίδεκάτῃ ἡμέρᾳ τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου
- 2 Так говорить Кір, цар перський: Усі земні царства дав мені Господь, Бог Небесний, і Він наказав мені збудувати Йому храма в Єрусалимі, що в Юдеї.
These are the words of Cyrus, king of Persia: The Lord God of heaven has given me all the kingdoms of the earth; and he has made me responsible for building a house for him in Jerusalem, which is in Judah.
στήσας τοὺς ἱερεῖς κατ' ἑφημερίας ἐστολισμένους ἐν τῷ ἱερῷ τοῦ κυρίου

- 3 Хто між вами з усього Його народу, нехай буде Бог його з ним, і нехай він іде до Єрусалиму, що в Юдеї, і нехай буде дім Господа, Бога Ізраїлевого. Це той Бог, що в Єрусалимі.
Whoever there is among you of his people, may his God be with him, and let him go up to Jerusalem, which is in Judah, and take in hand the building of the house of the Lord, the God of Israel; he is the God who is in Jerusalem.
καὶ εἶπεν τοῖς λευίταις ἱεροδοῦλοις τοῦ ἰσραὴλ ἁγιάσαι ἑαυτοὺς τῷ κυρίῳ ἐν τῇ θέσει τῆς ἁγίας κιβωτοῦ τοῦ κυρίου ἐν τῷ οἴκῳ ᾧ ᾠκοδόμησεν σαλωμων ὁ τοῦ δαυὶδ ὁ βασιλεὺς οὐκ ἔσται ὑμῖν ἄρα ἐπ' ὧμων αὐτήν
- 4 А кожному позostalому по всіх тих містах, хто мешкає там, нехай допоможуть йому люди його місця сріблом, і золотом, і мастком, і худобою, з добровільною жертвою для дому Божого, що в Єрусалимі.
And whoever there may be of the rest of Israel, living in any place, let the men of that place give him help with offerings of silver and gold and goods and beasts, in addition to the offering freely given for the house of God in Jerusalem.
καὶ νῦν λατρεύετε τῷ κυρίῳ θεῷ ὑμῶν καὶ θεραπεύετε τὸ ἔθνος αὐτοῦ ἰσραὴλ καὶ ἐτοιμάσατε κατὰ τὰς πατριὰς καὶ τὰς φυλὰς ὑμῶν κατὰ τὴν γραφὴν δαυὶδ βασιλέως ἰσραὴλ καὶ κατὰ τὴν μεγαλειότητα σαλωμων τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ
- 5 ¶ І повставали голови батьківських родів Юди та Веніямина, і священники, і Левити, аж до всякого, що Бог збудив духа його, щоб піти будувати дім Господа, що в Єрусалимі.
Then the heads of families of Judah and Benjamin, with the priests and the Levites, got ready, even all those whose spirits were moved by God to go up and take in hand the building of the Lord's house in Jerusalem.
καὶ στάντες ἐν τῷ ἱερῷ κατὰ τὴν μεριδαρχίαν τὴν πατρικὴν ὑμῶν τῶν λευιτῶν τῶν ἔμπροσθεν τῶν ἀδελφῶν ὑμῶν υἱῶν ἰσραὴλ ἐν τάξει
- 6 А все їхнє довкілля зміцнило їм руки речами срібними та золотими, мастком, і худобою, і коштовностями, окрім того, що хто пожертвував був добровільно.
And all their neighbours gave them help with offerings of vessels of silver and gold and goods and beasts and things of great value, in addition to what was freely offered.
θύσατε τὸ πασχα καὶ τὰς θυσίας ἐτοιμάσατε τοῖς ἀδελφοῖς ὑμῶν καὶ ποιήσατε τὸ πασχα κατὰ τὸ πρόσταγμα τοῦ κυρίου τὸ δοθὲν τῷ μουσῇ
- 7 А цар Кір повиносив речі Господнього дому, які забрав був Навуходоносор з Єрусалиму, і дав їх до дому бога свого,
And Cyrus the king got out the vessels of the house of the Lord which Nebuchadnezzar had taken from Jerusalem and put in the house of his gods;
καὶ ἔδωρήσατο ἰωσίας τῷ λαῷ τῷ εὐρεθέντι ἀρνῶν καὶ ἐρίφων τριάκοντα χιλιάδας μόσχους τρισχιλίους ταῦτα ἐκ τῶν βασιλικῶν ἐδόθη κατ' ἐπαγγελίαν τῷ λαῷ καὶ τοῖς ἱερεῦσιν καὶ λευίταις
- 8 і повиносив їх Кір, цар перський, рукою скарбника Мітредата, а той відрахував їх Шешбазцарові, Юдиному начальникові.
Even these Cyrus made Mithredath, the keeper of his wealth, get out, and he gave them, after numbering them, to Sheshbazzar, the ruler of Judah.
καὶ ἔδωκεν χελκίας καὶ ζαχαρίας καὶ ησηλος οἱ ἐπιστάται τοῦ ἱεροῦ τοῖς ἱερεῦσιν εἰς πασχα πρόβατα δισχίλια ἑξακόσια μόσχους τριακοσίους
- 9 І оце їхнє число: мисок золотих тридцять, мисок срібних тисяча, ножів двадцять і дев'ять,
And this is the number of them: there were thirty gold plates, a thousand silver plates, twenty-nine knives,
καὶ ἰχονίας καὶ σαμαίας καὶ ναθαναὴλ ὁ ἀδελφὸς καὶ ασαβίας καὶ οχηλὸς καὶ ἰωραμ χιλίαρχοι ἔδωκαν τοῖς λευίταις εἰς πασχα πρόβατα πεντακισχίλια μόσχους ἑπτακοσίους
- 10 келіхів золотих тридцять, келіхів срібних подвійних чотири сотні й десять, посуду іншого тисяча.
Thirty gold basins, four hundred and ten silver basins, and a thousand other vessels.
καὶ ταῦτα τὰ γενόμενα εὐπρεπῶς ἔστησαν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται
- 11 Усього золотого й срібного посуду п'ять тисяч і чотири сотні. Усе це завів Шешбазцар, коли вигнанці верталися з Вавилону до Єрусалиму.
There were five thousand, four hundred gold and silver vessels. All these were taken back by Sheshbazzar, when those who had been taken prisoner went up from Babylon to Jerusalem.
ἔχοντες τὰ ἄζυμα κατὰ τὰς φυλὰς
- 1 ¶ А оце виходьки з округи, що прийшли з полону вигнання, яких вигнав був Навуходоносор, цар вавилонський, до Вавилону, і вони повернулися до Єрусалиму та Юдеї, кожен до місця свого,
Now these are the people of the divisions of the kingdom, among those who had been made prisoners by Nebuchadnezzar, king of Babylon, and taken away to Babylon, who went back to Jerusalem and Judah, everyone to his town;
βασιλεύοντος κύρου περσῶν ἔτους πρώτου εἰς συντέλειαν ῥήματος κυρίου ἐν στόματι ἱερεμιου ἠγείρεν κύριος τὸ πνεῦμα κύρου βασιλέως περσῶν καὶ ἐκήρυξεν ἐν ὅλῃ τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ καὶ ἅμα διὰ γραπτῶν λέγων
- 2 ті, що прийшли були з Зоровавелем, Іусом, Несмією, Сераєю, Рееласю, Мордехаєм, Білшаном, Міспаром, Бігваєм, Рехумом, Бааною. Число людей Ізраїлевого народу:
Who went with Zerubbabel, Jeshua, Nehemiah, Seraiah, Reelaiah, Mordecai, Bilshan, Mispar, Bigvai, Rehum, Baanah, The number of the men of the people of Israel:
τάδε λέγει ὁ βασιλεὺς περσῶν κύρος ἐμὲ ἀνέδειξεν βασιλεῖα τῆς οἰκουμένης ὁ κύριος τοῦ ἰσραὴλ κύριος ὁ ὑψιστος καὶ ἐσήμηνέν μοι οἰκοδομησαὶ αὐτῷ οἶκον ἐν ἱερουσαλημ τῇ ἐν τῇ ἰουδαίᾳ

- 3 **σινίβ Пар'ошових дві тисячі сто сімдесят і два,**
The children of Parosh, two thousand, one hundred and seventy-two.
 εἶ τίς ἐστὶν οὖν ὑμῶν ἐκ τοῦ ἔθνους αὐτοῦ ἔστω ὁ κύριος αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ καὶ ἀναβὰς εἰς τὴν ἱερουσαλὴμ τὴν ἐν τῇ ἰουδαίᾳ οἰκοδομεῖτω τὸν οἶκον τοῦ κυρίου τοῦ Ἰσραὴλ οὗτος ὁ κύριος ὁ κατασκευαστὴς ἐν ἱερουσαλὴμ
- 4 **σινίβ Шефатїних три сотні сімдесят і два,**
The children of Shephatiah, three hundred and seventy-two.
 ὅσοι οὖν κατὰ τόπους οἰκοῦσιν βοηθεῖτωσαν αὐτῷ οἱ ἐν τῷ τόπῳ αὐτοῦ ἐν χρυσίῳ καὶ ἐν ἀργυρίῳ ἐν δόσεσιν μεθ' ἵππων καὶ κτηνῶν σὺν τοῖς ἄλλοις τοῖς κατ' εὐχὰς προστεθειμένοις εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ κυρίου τὸ ἐν ἱερουσαλὴμ
- 5 **σινίβ Арахових сім сотень сімдесят і п'ять,**
The children of Arah, seven hundred and seventy-five.
 καὶ καταστάντες οἱ ἀρχιφυλοὶ τῶν πατριῶν τῆς ἰουδα καὶ βενιαμιν φυλῆς καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται καὶ πάντων ὧν ἤγειρεν κύριος τὸ πνεῦμα ἀναβῆναι οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ κυρίῳ τὸν ἐν ἱερουσαλὴμ
- 6 **σινίβ Пахат-Моавових, із синіів Ісусових та Йоавових дві тисячі вісім сотень і дванадцять,**
The children of Pahath-moab, of the children of Jeshua and Joab, two thousand, eight hundred and twelve.
 καὶ οἱ περικύκλω αὐτῶν ἐβοήθησαν ἐν πάσιν ἀργυρίῳ καὶ χρυσίῳ ἵπποις καὶ κτήνεσιν καὶ εὐχαῖς ὡς πλείσταις πολλῶν ὧν ὁ νοῦς ἠγέρθη
- 7 **σινίβ Еламових тисяча двісті п'ятдесят і чотири,**
The children of Elam, a thousand, two hundred and fifty-four.
 καὶ ὁ βασιλεὺς κύριος ἐξήνεγκεν τὰ ἱερὰ σκεῦη τοῦ κυρίου ἃ μετήγαγεν ναβουχοδοносор ἐξ ἱερουσαλὴμ καὶ ἀπηρεῖαστο αὐτὰ ἐν τῷ ἑαυτοῦ εἰδωλίῳ
- 8 **σινίβ Заттусвих дев'ять сотень і сорок і п'ять,**
The children of Zattu, nine hundred and forty-five.
 ἐξενέγκας δὲ αὐτὰ κύριος ὁ βασιλεὺς περσῶν παρέδωκεν αὐτὰ μιθριδάτῃ τῷ ἑαυτοῦ γαζοφύλακι διὰ δὲ τούτου παρεδόθησαν σαναβασάρῳ προστάτῃ τῆς ἰουδαίας
- 9 **σινίв Заккесвих сім сотень і шістдесят,**
The children of Zaccai, seven hundred and sixty.
 ὁ δὲ τούτων ἀριθμὸς ἦν σπονδεῖα χρυσᾶ χίλια σπονδεῖα ἀργυρᾶ χίλια θύσκακα ἀργυραῖ εἴκοσι ἐννέα
- 10 **σινίв Банієвих шість сотень сорок і два,**
The children of Bani, six hundred and forty-two.
 φιάλαι χρυσαῖ τριάκοντα ἀργυραῖ δισχίλια τετρακόσια δέκα καὶ ἄλλα σκεῦη χίλια
- 11 **σινίв Бебасвих шість сотень двадцять і три,**
The children of Bebai, six hundred and twenty-three.
 τὰ δὲ πάντα σκεῦη διεκομίσθη χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ πεντακισχίλια τετρακόσια ἐξήκοντα ἐννέα ἀνηνέχθη δὲ ὑπὸ σαναβασάρου ἅμα τοῖς ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας ἐκ βαβυλῶνος εἰς ἱεροσόλυμα
- 12 **σινίв Азгадових тисяча двісті двадцять і два,**
The children of Azgad, a thousand, two hundred and twenty-two.
 ἐν δὲ τοῖς ἐπὶ ἀρταξέρξου τοῦ περσῶν βασιλέως χρόνοις κατέγραψεν αὐτῷ κατὰ τῶν κατοικούντων ἐν τῇ ἰουδαίᾳ καὶ ἱερουσαλὴμ βεσλεμος καὶ μιθραδάτης καὶ ταβελλιος καὶ ραουμος καὶ βεελτέεμος καὶ σαμσαῖος ὁ γραμματεὺς καὶ οἱ λοιποὶ οἱ τούτοις συντασσόμενοι οἰκοῦντες δὲ ἐν σαμαρείᾳ καὶ τοῖς ἄλλοις τόποις τὴν ὑπογεγραμμένην ἐπιστολήν
- 13 **σινίв Адонікамових шість сотень шістдесят і шість,**
The children of Adonikam, six hundred and sixty-six.
 βασιλεῖ ἀρταξέρξῃ κυρίῳ οἱ παῖδες σου ραουμος ὁ τὰ προσπίπτοντα καὶ σαμσαῖος ὁ γραμματεὺς καὶ οἱ ἐπίλοιποι τῆς βουλῆς αὐτῶν κριταὶ οἱ ἐν κοίλῃ συρία καὶ φοινίκη
- 14 **σινίв Бігвасвих дві тисячі п'ятдесят і шість,**
The children of Bigvai, two thousand and fifty-six.
 καὶ νῦν γνωστὸν ἔστω τῷ κυρίῳ βασιλεῖ διότι οἱ ἰουδαῖοι ἀναβάντες παρ' ὑμῶν πρὸς ἡμᾶς ἐλθόντες εἰς ἱερουσαλὴμ τὴν πόλιν τὴν ἀποστάτιν καὶ πονηρὰν οἰκοδομοῦσιν τάς τε ἀγορὰς αὐτῆς καὶ τὰ τείχη θεραπεύουσιν καὶ ναὸν ὑποβάλλονται
- 15 **σινίв Адінових чотири сотні п'ятдесят і чотири,**
The children of Adin, four hundred and fifty-four.
 ἐὰν οὖν ἡ πόλις αὕτη οἰκοδομηθῇ καὶ τὰ τεῖχη συντελεσθῇ φορολογίαὶν οὐ μὴ ὑπομείνωσιν δοῦναι ἀλλὰ καὶ βασιλεῦσιν ἀντιστήσονται

- 16 **σινίβ Ατεροβιχ, від Єзекії дев'ятдесят і вісім,
The children of Ater, of Hezekiah, ninety-eight.**
καὶ ἐπεὶ ἐνεργεῖται τὰ κατὰ τὸν ναὸν καλῶς ἔχειν ὑπολαμβάνομεν μὴ ὑπεριδεῖν τὸ τοιοῦτο ἀλλὰ προσφωνῆσαι τῷ κυρίῳ βασιλεῖ ὅπως ἂν φαίνηταί σοι ἐπισκεφθῆ ἔν τοις ἀπὸ τῶν πατέρων σου βιβλί
οις
- 17 **σινίβ Бецасвих три сотні двадцять і три,
The children of Bezai, three hundred and twenty-three.**
καὶ εὐρήσεις ἐν τοῖς ὑπομνηματισμοῖς τὰ γεγραμμένα περὶ τούτων καὶ γνώση ὅτι ἡ πόλις ἦν ἐκείνη ἀποστάτις καὶ βασιλεῖς καὶ πόλεις ἐνοχλοῦσα καὶ οἱ ἰουδαῖοι ἀποστάται καὶ πολιορκίας συνιστάμ
ενοι ἐν αὐτῇ ἔτι ἐξ αἰῶνος δι' ἣν αἰτίαν καὶ ἡ πόλις αὕτη ἠρημώθη
- 18 **σινίβ Йориних сто й дванадцять,
The children of Jorah, a hundred and twelve.**
νῦν οὖν ὑποδεικνυμέν σοι κύριε βασιλεῦ διότι ἐὰν ἡ πόλις αὕτη οἰκοδομηθῆ καὶ τὰ ταύτης τείχη ἀνασταθῆ κἀθοδός σοι οὐκέτι ἔσται εἰς κοίλην συρίαν καὶ φοινίκην
- 19 **σινίβ Хашумових двісті двадцять і три,
The children of Hashum, two hundred and twenty-three.**
τότε ἀντέγραψεν ὁ βασιλεὺς ραούμφ τῷ γράφοντι τὰ προσπίπτοντα καὶ βεελετέμφ καὶ σαμσαίφ γραμματεῖ καὶ τοῖς λοιποῖς τοῖς συντασσομένοις καὶ οἰκοῦσιν ἐν τῇ σαμαρείᾳ καὶ συρίᾳ καὶ φοινίκη
τὰ ὑπογεγραμμένα
- 20 **σινίβ Гіббарових дев'ятдесят і п'ять,
The children of Gibbar, ninety-five.**
ἀνέγων τὴν ἐπιστολὴν ἦν πεπόμφατε πρὸς με
- 21 **виходьків з Вифлєсму сто двадцять і три,
The children of Beth-lehem, a hundred and twenty-three.**
ἐπέταξα οὖν ἐπισκέψασθαι καὶ εὐρέθη ὅτι ἐστὶν ἡ πόλις ἐκείνη ἐξ αἰῶνος βασιλεῦσιν ἀντιπαρατάσσουσα καὶ οἱ ἄνθρωποι ἀποστάσεις καὶ πολέμους ἐν αὐτῇ συντελοῦντες
- 22 **людей з Нєтофи п'ятдесят і шість,
The men of Netophah, fifty-six.**
καὶ βασιλεῖς ἰσχυροὶ καὶ σκληροὶ ἦσαν ἐν ἱερουσαλὴμ κυριεύοντες καὶ φορολογοῦντες κοίλην συρίαν καὶ φοινίκην
- 23 **людей з Анатоту сто двадцять і вісім,
The men of Anathoth, a hundred and twenty-eight.**
νῦν οὖν ἐπέταξα ἀποκωλῶσαι τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους τοῦ οἰκοδομῆσαι τὴν πόλιν
- 24 **виходьків з Азмавету сорок і два,
The children of Azmaveth, forty-two.**
καὶ προνοηθῆναι ὅπως μὴθὲν παρὰ ταῦτα γένηται καὶ μὴ προβῆ ἐπὶ πλεῖον τὰ τῆς κακίας εἰς τὸ βασιλεῖς ἐνοχλῆσαι
- 25 **виходьків з Кір'ят-Арімү, Кефіри та Бееротү сім сотень і сорок і три,
The children of Kiriath-arim, Chephirah, and Beeroth, seven hundred and forty-three.**
τότε ἀναγνώσθέντων τῶν παρὰ τοῦ βασιλέως ἀρταξέρξου γραφέντων ὁ ραουμοῦ καὶ σαμσαῖος ὁ γραμματεὺς καὶ οἱ τούτοις συντασσομένοι ἀναξεύξαντες κατὰ σπουδὴν εἰς ἱερουσαλὴμ μεθ' ἵππου κα
ὶ ὄχλου παρατάξεως ἤρξαντο κωλύειν τοὺς οἰκοδομοῦντας
- 26 **виходьків з Рами та Гєви: шість сотень двадцять і один,
The children of Ramah and Geba, six hundred and twenty-one.**
καὶ ἤρχει ἡ οἰκοδομὴ τοῦ ἱεροῦ τοῦ ἐν ἱερουσαλὴμ μέχρι τοῦ δευτέρου ἔτους τῆς βασιλείας δαρείου τοῦ περσῶν βασιλέως
- 1 ¶ **А коли настав сьомий місяць, і Ізраїлеві сини були по містах, то зібрався народ, як один чоловік, до Єрусалиму.
And when the seventh month came, and the children of Israel were in the towns, the people came together like one man to Jerusalem.**
καὶ βασιλεὺς δαρείος ἐποίησεν δοχὴν μεγάλην πᾶσιν τοῖς ὑπ' αὐτὸν καὶ πᾶσιν τοῖς οἰκογενέσιν αὐτοῦ καὶ πᾶσιν τοῖς μεγιστάσιν τῆς μηδίας καὶ τῆς περσίδος

- 2 І встав Ісус, син Йоцадаків, та брати його священники, і Зоровавель, син Шеалтіїлів, та брати його, і збудували жертівника Бога Ізраїля, щоб приносити на ньому цілопалення, як написано в Законі Мойсея, Божого чоловіка.
Then Jeshua, the son of Jozadak, and his brothers the priests, and Zerubbabel, the son of Shealtiel, with his brothers, got up and made the altar of the God of Israel for burned offerings as is recorded in the law of Moses, the man of God.
καὶ πᾶσιν τοῖς σατραπαῖς καὶ στρατηγοῖς καὶ τοπάρχαις τοῖς ὑπ' αὐτὸν ἀπὸ τῆς ἰνδικῆς μέχρι τῆς αἰθιοπίας ἐν ταῖς ἑκατὸν εἰκοσι ἐπτὰ σατραπείαις
- 3 І поставили міцно жертівника на його основі, бо були вони в страху від народів країв, і приносили на ньому цілопалення для Господа, цілопалення на ранок та на вечір.
They put the altar on its base; for fear was on them because of the people of the countries: and they made burned offerings on it to the Lord, even burned offerings morning and evening.
καὶ ἐφάγοσαν καὶ ἐπίοσαν καὶ ἐμπλησθέντες ἀνέλυσαν ὁ δὲ δαρείος ὁ βασιλεὺς ἀνέλυσεν εἰς τὸν κοιτῶνα καὶ ἐκοιμήθη καὶ ἐξυπνος ἐγένετο
- 4 І справили свято Кучок, як написано, і щоденні цілопалення в кількості за постановою щодо жертв на кожен день,
And they kept the feast of tents, as it is recorded, making the regular burned offerings every day by number, as it is ordered; for every day what was needed.
τότε οἱ τρεῖς νεανίσκοι οἱ σωματοφύλακες οἱ φυλάσσοντες τὸ σῶμα τοῦ βασιλέως εἶπαν ἕτερος πρὸς τὸν ἕτερον
- 5 а по тому цілопалення стали, і на молодики, і на всі присвячені Господеві свята, і для кожного, хто жертвує добровільну жертву для Господа.
And after that, the regular burned offering and the offerings for the new moons and all the fixed feasts of the Lord which had been made holy, and the offering of everyone who freely gave his offering to the Lord.
εἶπομεν ἕκαστος ἡμῶν ἓνα λόγον ὅς ὑπερισχύσει καὶ οὗ ἂν φανῆ τὸ ῥῆμα αὐτοῦ σοφώτερον τοῦ ἐτέρου δώσει αὐτῷ δαρείος ὁ βασιλεὺς δωρεάς μεγάλας καὶ ἐπινίκια μεγάλα
- 6 Від першого дня сьомого місяця зачали приносити цілопалення для Господа. А під Господній храм не були ще покладені основи.
From the first day of the seventh month they made a start with the burned offerings, but the base of the Temple of the Lord had still not been put in its place.
καὶ πορφύραν περιβάλῃσθαι καὶ ἐν χρυσώμασιν πίνειν καὶ ἐπὶ χρυσῷ καθεῦδειν καὶ ἄρμα χρυσοχάλινον καὶ κίδαριν βυσσίνην καὶ μανιάκην περὶ τὸν τράχηλον
- 7 І дали срібла каменярам та теслям, і їжі, і питва та оливи, сидонянам та тирянам, щоб доставляли кедрові дерева з Ливану до Яфського моря за дозволом їм Кіра, царя перського.
And they gave money to the stoneworkers and woodworkers; and meat and drink and oil to the people of Zidon and of Tyre, for the transport of cedar-trees from Lebanon to the sea, to Joppa, as Cyrus, king of Persia, had given them authority to do.
καὶ δεῦτερος καθεῖται δαρείου διὰ τὴν σοφίαν αὐτοῦ καὶ συγγενῆς δαρείου κληθήσεται
- 8 ¶ А другого року по своєму приході до Божого дому до Єрусалиму, другого місяця, почали робити Зоровавель, син Шеалтіїлів, і Ісус, син Йоцадаків, і решта їхніх братів, священники та Левити, і всі, хто поприходив з неволі в Єрусалим, а Левитів від віку двадцяти років і вище поставили керувати над працею Господнього дому.
Now in the second year of their coming into the house of God in Jerusalem, in the second month, the work was taken in hand by Zerubbabel, the son of Shealtiel, and Jeshua, the son of Jozadak, and the rest of their brothers the priests and the Levites, and all those who had come from the land where they were prisoners to Jerusalem: and they made the Levites, of twenty years old and over, responsible for overseeing the work of the house of the Lord.
καὶ τότε γράψαντες ἕκαστος τὸν ἑαυτοῦ λόγον ἐσφραγίσαντο καὶ ἔθηκαν ὑπὸ τὸ προσκεφάλαιον δαρείου τοῦ βασιλέως καὶ εἶπαν
- 9 І став Ісус, сини його та брати його, Кадміл та сини його, сини Юдині, як один чоловік, на догляд над робітниками праці в Божому домі, сини Хенададові, сини їх та їхні брати, Левити.
Then Jeshua with his sons and his brothers, Kadmiel with his sons, the sons of Hodaviah, together took up the work of overseeing the workmen in the house of God: the sons of Henadad with their sons and their brothers, the Levites.
ὅταν ἐγερθῆ ὁ βασιλεὺς δώσουσιν αὐτῷ τὸ γράμμα καὶ ὃν ἂν κρίνῃ ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ τρεῖς μεγιστᾶνες τῆς περσίδος ὅτι ὁ λόγος αὐτοῦ σοφώτερος αὐτῷ δοθήσεται τὸ νίκος καθὼς γέγραπται
- 10 А коли кляли основу Господнього храму, то поставили облачених священників із сурмами, а Левитів, Асафових синів, із цимбалами, щоб славити Господа за уставом Давида, Ізраїлевого царя.
And when the builders put in position the base of the Temple of the Lord, the priests, dressed in their robes, took their places with horns, and the Levites, the sons of Asaph, with brass instruments, to give praise to the Lord in the way ordered by David, king of Israel.
ὁ εἷς ἔγραψεν ὑπερισχύει ὁ οἶνος
- 11 І відповіли вони хвалою та подякою Господеві, Добрий бо Він, бо навіки Його милосердя на Ізраїля. А весь народ викликував гучним покликком, славлячи Господа за основу Господнього дому!
And they gave praise to the Lord, answering one another in their songs and saying, For he is good, for his mercy to Israel is eternal. And all the people gave a great cry of joy, when they gave praise to the Lord, because the base of the Lord's house was put in place.
ὁ ἕτερος ἔγραψεν ὑπερισχύει ὁ βασιλεὺς

- 12 А багато-хто зо священників і Левитів та з голів батьківських родів, старші, що бачили перший храм, при заснуванні його, того храму, своїми очима, плакали ревним голосом, а багат о-хто покликували піднесеним голосом у радості...
But a number of the priests and Levites and the heads of families, old men who had seen the first house, when the base of this house was put down before their eyes, were overcome with weeping; and a number were crying out with joy:
ὁ τρίτος ἔγραψεν ὑπερισχύουσιν αἱ γυναῖκες ὑπὲρ δὲ πάντα νικᾷ ἡ ἀλήθεια
- 13 І не міг народ розпізнати голосу поклику радості від голосу плачу народу, бо народ сильно викликував, а голос був чутий аж далеко...
So that in the ears of the people the cry of joy was mixed with the sound of weeping; for the cries of the people were loud and came to the ears of those who were a long way off.
καὶ ὅτε ἐξηγέρθη ὁ βασιλεὺς λαβόντες τὸ γράμμα ἔδωκαν αὐτῷ καὶ ἀνέγνω
- 1 ¶ І почули Юдині та Веніяминові вороги, що вигнанці будують храма Господеві, Богові Ізраїля.
Now news came to the haters of Judah and Benjamin that the people who had come back were building a Temple to the Lord, the God of Israel;
καὶ ἤρξατο ὁ δευτέρως λαλεῖν ὁ εἶπας περὶ τῆς ἰσχύος τοῦ βασιλέως
- 2 І прийшли вони до Зоровавеля та до голів батьківських родів, та й сказали їм: І ми будемо будувати з вами, бо ми звертаємось, як ви, до вашого Бога, і ми приносимо Йому жертви від днів Есар-Хаддона, царя асирійського, що привів нас сюди.
Then they came to Zerubbabel and to the heads of families, and said to them, Let us take part in the building with you; for we are servants of your God, even as you are; and we have been making offerings to him from the days of Esar-haddon, king of Assyria, who put us here.
ὃ ἄνδρες οὐχ ὑπερισχύουσιν οἱ ἄνθρωποι τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν κατακρατοῦντες καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς
- 3 І сказав їм Зоровавель і Ісус, та решта голів батьківських родів Ізраїлевих: Не вам і нам разом будувати храм для Бога! Самі бо ми будемо будувати для Господа, Бога Ізраїлевого, як наказав нам цар Кір, цар перський.
But Zerubbabel and Jeshua and the rest of the heads of families in Israel said to them, You have no part with us in the building of a house for our God; we ourselves will do the work together for the Lord, the God of Israel, as Cyrus, king of Persia, has given us orders.
ὁ δὲ βασιλεὺς ὑπερισχύει καὶ κυριεῖ αὐτῶν καὶ δεσπόζει αὐτῶν καὶ πᾶν ὃ ἐὰν εἴπῃ αὐτοῖς ἐνακούουσιν
- 4 І став народ тієї землі ослаблювати руки Юдиного народу та страхати їх при будованні.
Then the people of the land made the hands of the people of Judah feeble, troubling them with fear in their building;
ἐὰν εἴπῃ αὐτοῖς ποιῆσαι πόλεμον ἕτερος πρὸς τὸν ἕτερον ποιῶσιν ἐὰν δὲ ἐξαποστείλῃ αὐτοὺς πρὸς τοὺς πολεμίους βαδίζουσιν καὶ κατεργάζονται τὰ ὄρη καὶ τὰ τεῖχη καὶ τοὺς πύργους
- 5 І підкуплювали вони проти них дорадників царських, щоб заламати їхній задум, по всі дні Кіра, царя перського, й аж до царювання Дарія, царя перського.
And they gave payment to men who made designs against them and kept them from effecting their purpose, all through the time of Cyrus, king of Persia, till Darius became king.
φονεύουσιν καὶ φονεύονται καὶ τὸν λόγον τοῦ βασιλέως οὐ παραβαίνουσιν ἐὰν δὲ νικήσωσιν τῷ βασιλεῖ κομίζουσιν πάντα καὶ ὅσα ἐὰν προνομήσωσιν καὶ τὰ ἄλλα πάντα
- 6 ¶ А за царя Ахашвероша, на початку його царювання, написали вони оскарження на мешканців Юдеї та Єрусалиму.
And in the time of Ahasuerus, when he first became king, they put on record a statement against the people of Judah and Jerusalem.
καὶ ὅσοι οὐ στρατεύονται οὐδὲ πολεμοῦσιν ἀλλὰ γεωργοῦσιν τὴν γῆν πάλιν ὅταν σπειρώσιν θερίσαντες ἀναφέρουσιν τῷ βασιλεῖ καὶ ἕτερος τὸν ἕτερον ἀναγκάζοντες ἀναφέρουσι τοὺς φόρους τῷ βασιλεῖ
- 7 А за днів Артаксеркса написав Бішлам, Мітредат, Товейл та решта товаришів його до Артаксеркса, царя перського. А лист був написаний по-арамейськи, а перекладений по-перськи.
And in the time of Artaxerxes, Bishlam, Mithredath, Tabeel, and the rest of his friends, sent a letter to Artaxerxes, king of Persia, writing it in the Aramaean writing and language.
καὶ αὐτὸς εἷς μόνος ἐστὶν ἐὰν εἴπῃ ἀποκτεῖναι ἀποκτείνουσιν εἶπεν ἀφεῖναι ἀφίουσιν
- 8 Начальник Рехум та писар Шімай написали одного листа проти Єрусалиму до царя Артаксеркса отак.
Rehum, the chief ruler, and Shimshai the scribe, sent a letter against Jerusalem, to Artaxerxes the king;
εἶπε πατάξει τύπτουσιν εἶπεν ἐρημῶσαι ἐρημοῦσιν εἶπεν οἰκοδομῆσαι οἰκοδομοῦσιν
- 9 Тоді начальник Рехум та писар Шімай та решта товаришів його, судді й урядники, писарчуки, писарі, аркев'яни, вавилоняни, шушаняни, цебто еламїти,
The letter was sent by Rehum, the chief ruler, and Shimshai the scribe and their friends; the Dinaites and the Apharsathchites, the Tarpelites, the Apharsites, the Archevites, the Babylonians, the Shushanchites, the Dehaites, the Elamites,
εἶπεν ἐκκόψαι ἐκκόπτουσιν εἶπεν φυτεῦσαι φυτεύουσιν
- 10 та решта народів, яких повиганяв Аснаппар, великий та славний, й осадив їх у місті Самарії та в решті Заріччя.
And the rest of the nations which the great and noble Osnappar took over and put in Samaria and the rest of the country over the river:
καὶ πᾶς ὁ λαὸς αὐτοῦ καὶ αἱ δυνάμεις αὐτοῦ ἐνακούουσιν

- 11 **Оце відпис листа, що послали до нього: До царя Артаксеркса твої раби, люди Заріччя. І ось**
This is a copy of the letter which they sent to Artaxerxes the king: Your servants living across the river send these words:
 πρὸς δὲ τοῦτοις αὐτὸς ἀνάκειται ἐσθίει καὶ πίνει καὶ καθεῖδει αὐτοὶ δὲ τηροῦσιν κύκλω περὶ αὐτὸν καὶ οὐ δύνανται ἕκαστος ἀπελθεῖν καὶ ποιεῖν τὰ ἔργα αὐτοῦ οὐδὲ παρακούουσιν αὐτοῦ
- 12 **щоб було відоме цареві, що Юдеї, які вийшли від тебе до нас, прибули до Єрусалиму. Вони будують місто бунтівниче та шкідливе, і вдосконалюють мури, а підвалини поліпшили.**
We give news to the king that the Jews who came from you have come to us at Jerusalem; they are building up again that uncontrolled and evil town; the walls are complete and they are joining up the bases.
 ὃ ἄνδρες πῶς οὐχ ὑπερῖσχύει ὁ βασιλεὺς ὅτι οὕτως ἐπακουστός ἐστὶν καὶ ἐσίγησεν
- 13 **А тепер щоб було відоме цареві, що коли тільки це місто буде збудоване, а мури закінчатся, вони не будуть давати ані данини, ані податку, ані мита, а це буде шкодити царському прибуткові.**
The king may be certain that when the building of this town and its walls is complete, they will give no tax or payment in goods or forced payments, and in the end it will be a cause of loss to the kings.
 ὁ δὲ τρίτος ὁ εἶπας περὶ τῶν γυναικῶν καὶ τῆς ἀληθείας οὗτός ἐστιν ζοροβαβελ ἡρξάτο λαλεῖν
- 14 **І ото, беручи на увагу, що сіль царського палацу сіль наша, а царський сором не випадає нам бачити, тому ми послаємо й завідомаємо царя,**
Now because we are responsible to the king, and it is not right for us to see the king's honour damaged, we have sent to give the king word of these things,
 ἄνδρες οὐ μέγας ὁ βασιλεὺς καὶ πολλοὶ οἱ ἄνθρωποι καὶ ὁ οἶνος ἰσχύει τίς οὖν ὁ δεσπότης αὐτῶν ἢ τίς ὁ κυριεύων αὐτῶν οὐχ αἱ γυναῖκες
- 15 **щоб пошукали в книзі споминів батьків твоїх, і ти знайдеш у книзі споминів, і знатимеш, що місто це місто бунтівниче та шкідливе царям та округам, і що в ньому підіймали бунт від правіку, чому місто це було зруйноване.**
So that search may be made in the book of the records of your fathers: and you will see in the book of the records that this town has been uncontrolled, and a cause of trouble to kings and countries, and that there were outbursts against authority there in the past: for which reason the town was made waste.
 αἱ γυναῖκες ἐγέννησαν τὸν βασιλέα καὶ πάντα τὸν λαόν ὃς κυριεῦει τῆς θαλάσσης καὶ τῆς γῆς
- 16 **Ми сповіщаємо царя, що коли тільки місто це буде добудоване, а мури закінчатся, то через те не буде тобі частки в Заріччі.**
We give you word, that if the building of this town and its walls is made complete, there will be an end of your power in the country across the river.
 καὶ ἐξ αὐτῶν ἐγένοντο καὶ αὐταὶ ἐξέθρεψαν αὐτοὺς τοὺς φυτεύοντας τοὺς ἀμπελώνας ἐξ ὧν ὁ οἶνος γίνετα
- 17 ¶ **Цар послав відповідь: Начальникові Рехумові, і писареві Шімшасві, та решті їхніх товаришів, що сидять у Самарії, і решта Заріччя: Мир вам! А тепер,**
Then the king sent an answer to Rehum, the chief ruler, and Shimshai the scribe, and their friends living in Samaria, and to the rest of those across the river, saying, Peace to you:
 καὶ αὐταὶ ποιοῦσιν τὰς στολὰς τῶν ἀνθρώπων καὶ αὐταὶ ποιοῦσιν δόξαν τοῖς ἀνθρώποις καὶ οὐ δύνανται οἱ ἄνθρωποι εἶναι χωρὶς τῶν γυναικῶν
- 18 **лист, якого ви послали до нас, виразно прочитаний передо мною.**
And now the sense of the letter which you sent to us has been made clear to me,
 ἐὰν δὲ συναγάγῃσιν χρυσίον καὶ ἀργύριον καὶ πᾶν πρᾶγμα ὥραϊον καὶ ἴδωσιν γυναῖκα μίαν καλὴν τῷ εἶδει καὶ τῷ κάλλει
- 19 **І був виданий від мене наказ, і шукали та й знайшли, що місто це з давніх-давен підіймалося на царів, і повстання та бунт робилися в ньому.**
And I gave orders for a search to be made, and it is certain that in the past this town has made trouble for kings, and that outbursts against authority have taken place there.
 καὶ ταῦτα πάντα ἀφέντες εἰς αὐτὴν ἐγκέχησαν καὶ χάσκοντες τὸ στόμα θεωροῦσιν αὐτὴν καὶ πάντες αὐτὴν αἰρετίζουσιν μᾶλλον ἢ τὸ χρυσίον καὶ τὸ ἀργύριον καὶ πᾶν πρᾶγμα ὥραϊον
- 20 **І могутні царі були над Єрусалимом, і панували в усьому Заріччі, а данина, податок та мито давалися їм.**
Further, there have been great kings in Jerusalem, ruling over all the country across the river, to whom they gave taxes and payments in goods and forced payments.
 ἄνθρωπος τὸν ἑαυτοῦ πατέρα ἐγκαταλείπει ὃς ἐξέθρεψεν αὐτὸν καὶ τὴν ἰδίαν χώραν καὶ πρὸς τὴν ἰδίαν γυναῖκα κολλᾷται
- 21 **А тепер видайте наказа, щоб спинилися ці люди, а місто це не будувалося, поки від мене не буде виданий новий наказ.**
Give an order now, that these men are to do nothing more, and that the building of the town is to be stopped, till I give an order.
 καὶ μετὰ τῆς γυναικὸς ἀφίησι τὴν ψυχὴν καὶ οὔτε τὸν πατέρα μέμνηται οὔτε τὴν μητέρα οὔτε τὴν χώραν
- 22 **І будьте бережні, щоб через це не зробити помилки. Нащо ростиме зло на шкоду царям?**
Be certain to do this with all care: do not let trouble be increased to the king's damage.
 καὶ ἐντεῦθεν δεῖ ὑμᾶς γινῶναι ὅτι αἱ γυναῖκες κυριεῖουσιν ὑμῶν οὐχὶ πονεῖτε καὶ μοχθεῖτε καὶ πάντα ταῖς γυναῖξιν δίδοτε καὶ φέρετε

- 23 Тоді, як тільки був прочитаний відпис листа царя Артаксеркса перед Рехумом і писарем Шімшаєм та їхніми товаришами, пішли вони поспішно до Єрусалиму, і спинили роботу їх зброєю та насиллям!
Then, after reading the king's letter, Rehum and Shimshai the scribe and their friends went quickly to Jerusalem, to the Jews, and had them stopped by force.
καὶ λαμβάνει ἄνθρωπος τὴν ῥομφαίαν αὐτοῦ καὶ ἐκπορεύεται ἐξοδεύειν καὶ ληστεύειν καὶ κλέπτειν καὶ εἰς τὴν θάλασσαν πλεῖν καὶ ποταμούς
- 24 Тим спинилася робота Божого дому, що в Єрусалимі, і спинилася вона аж до другого року царювання Дарія, царя перського...
So the work of the house of God at Jerusalem came to an end; so it was stopped, till the second year of the rule of Darius, king of Persia.
καὶ τὸν λέοντα θεωρεῖ καὶ ἐν σκότει βαδίζει καὶ ὅταν κλέψῃ καὶ ἀρπάσῃ καὶ λωποδύτῃ τῇ ἐρωμένη ἀποφέρει
- 1 ¶ І пророкував пророк Огій та Захарій, син Іддо, пророки, на юдеїв, що в Юдеї та в Єрусалимі, в Ім'я Бога Ізраїля, що над ними.
Now the prophets Haggai and Zechariah, the son of Iddo, were preaching to the Jews in Judah and Jerusalem in the name of the God of Israel.
μετὰ δὲ ταῦτα ἐξελέγησαν ἀναβήται ἀρχηγοὶ οἴκου πατριῶν κατὰ φυλὰς αὐτῶν καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν καὶ οἱ υἱοὶ καὶ αἱ θυγατέρες καὶ οἱ παῖδες αὐτῶν καὶ αἱ παιδίσκαι καὶ τὰ κτήνη αὐτῶν
- 2 Тоді встали Зоровавель, син Шеалтіїлїв, та Іеус, син Йоцадакїв, і зачали будувати Божий дїм, що в Єрусалимі, а з ними Божі пророки, що допомагали їм.
Then Zerubbabel, the son of Shealtiel, and Jeshua, the son of Jozadak, got up and made a start at building the house of God at Jerusalem: and the prophets of God were with them, helping them.
καὶ δαρείος συναπέστειλεν μετ' αὐτῶν ἱππεῖς χιλίους ἕως τοῦ ἀποκαταστήσαι αὐτοὺς εἰς ἱερουσαλημ μετ' εἰρήνης καὶ μετὰ μουσικῶν τυμπάνων καὶ αὐλῶν
- 3 ¶ Того часу прийшов до них Таттенай, намісник Заріччя, і Шетар-Бозенаї та їхні товариші, і сказали їм так: Хто видав вам наказа будувати цей храм і кінчати цю будову?
At the same time, Tattenai, ruler of the land across the river, and Shethar-bozenai, and their men, came to them and said, Who gave you orders to go on building this house and this wall?
καὶ πάντες οἱ ἀδελφοὶ αὐτῶν παίζοντες καὶ ἐποίησεν αὐτοὺς συναναβήται μετ' ἐκείνων
- 4 Тоді ми сказали їм імена тих мужів, що будують цього будинка.
Then they said these words to them: What are the names of the men who are at work on this building?
καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα τῶν ἀνδρῶν τῶν ἀναβαινόντων κατὰ πατριὰς αὐτῶν εἰς τὰς φυλὰς ἐπὶ τὴν μεριдарχίαν αὐτῶν
- 5 Та око їхнього Бога було на юдейських старших, і вони не спинили їх, аж поки не піде донесення до Дарія, і тоді дадуть писемну відповідь про це.
But the eye of their God was on the chiefs of the Jews, and they did not make them give up working till the question had been put before Darius and an answer had come by letter about it.
οἱ ἱερεῖς υἱοὶ φινεεζ υἱοῦ ααρων ἱησοῦς ὁ τοῦ ιωσεδεκ τοῦ σαραιου καὶ ιωακὴμ ὁ τοῦ ζοροβαβελ τοῦ σαλαθιηλ ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ δαυιδ ἐκ τῆς γενεᾶς φαρες φυλῆς δὲ ιουδα
- 6 Ось відпис листа, що послав Таттенай, намісник Заріччя, і Шетар-Бозенаї, та товариство його, і перси, що в Заріччі, до царя Дарія,
This is a copy of the letter which Tattenai, the ruler of the land across the river, and Shethar-bozenai and his friends the Apharsachites, living across the river, sent to Darius the king:
ὃς ἐλάλησεν ἐπὶ δαρείου τοῦ βασιλέως περσῶν λόγους σοφοῦς ἐν τῷ δευτέρῳ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτοῦ μηνὶ νισαν τοῦ πρώτου μηνός
- 7 вони послали йому донесення, а в ньому писано так: Цареві Дарієві усякого миру!
They sent him a letter saying, To Darius the king, all peace:
εἰσὶν δὲ οὗτοι ἐκ τῆς ἰουδαίας οἱ ἀναβάντες ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας τῆς παρούσας οὗς μετόπισεν ναβουχοδονοσορ βασιλεὺς βαβυλῶνος εἰς βαβυλῶνα
- 8 Щоб було відоме цареві, що ми ходили до Юдейської округи, до дому великого Бога, а він будується з великого каменя, і дерево кладеться в стіни. А робота та робиться докладно, і усе піх у їхній руці.
This is to give the king word that we went into the land of Judah, to the house of the great God, which is made of great stones, and has its walls supported with wood, and the work is going on with industry, and they are doing it well.
καὶ ἐπέστρεψαν εἰς ἱερουσαλημ καὶ τὴν λοιπὴν ἰουδαίαν ἕκαστος εἰς τὴν ἰδίαν πόλιν οἱ ἐλθόντες μετὰ ζοροβαβελ καὶ ἱησοῦ νεεμιου ζαραιου ρησαιου ἐνηνιος μαρδοχαιου βεελσαρου ασφαρασου βορ ολιου ροῖμου βαανα τῶν προηγουμένων αὐτῶν
- 9 Тоді ми питалися тих старших, і сказали їм так: Хто видав вам наказа будувати цей храм і кінчати цю святиню?
Then we said to the men responsible, who gave you authority for the building of this house and these walls?
ἀριθμὸς τῶν ἀπὸ τοῦ ἔθνους καὶ οἱ προηγούμενοι αὐτῶν υἱοὶ φορος δύο χιλιάδες καὶ ἑκατὸν ἑβδομήκοντα δύο
- 10 А також питалися ми їх про їхні імена, щоб повідомити тебе, що запишемо ім'я тих мужів, які за голову в них.
And we made request for their names, so that we might send you word, and give you the names of the men at the head of them.
υἱοὶ σαφατ τετρακόσιοι ἑβδομήκοντα δύο υἱοὶ αρεε ἑπτακόσιοι πενήκοντα ἕξ

- 11 А вони так відповіли нам та сказали: Ми то раби Бога небес та землі, і будуємо храма, що був збудований за багато літ перед цим, а збудував його й докінчив його великий Ізраїлів цар.
And they made answer to us, saying, We are the servants of the God of heaven and earth, and we are building the house which was put up in times long past and was designed and made complete by a great king of Israel.
νιοὶ φαθαμωαβ εἰς τοὺς υἱοὺς ἰησοῦ καὶ ωαβ δισχίλιοι ὀκτακόσιοι δέκα δύο
- 12 Але згодом, коли наші батьки розгнівали були Бога небес, Він віддав їх у руку Навуходоносора, царя вавилонського, халдея, а храм той він зруйнував його, а народ вигнав до Вавилону.
But when the God of heaven was moved to wrath by our fathers, he gave them up into the hands of Nebuchadnezzar, king of Babylon, the Chaldaean, who sent destruction on this house and took the people away into Babylon.
νιοὶ ωλαμου χίλιοι διακόσιοι πενήκοντα τέσσαρες υἱοὶ ζατου ἑννακόσιοι τεσσαράκοντα πέντε υἱοὶ χορβε ἑπτακόσιοι πέντε υἱοὶ βανι ἑξακόσιοι τεσσαράκοντα ὀκτώ
- 13 Але першого року Кіра, царя вавилонського, цар Кір видав наказа будувати цей дім Божий.
But in the first year of Cyrus, king of Babylon, Cyrus the king gave an order for the building of this house of God;
νιοὶ βηβαι ἑξακόσιοι εἴκοσι τρεῖς υἱοὶ ασαγδ χίλιοι τριακόσιοι εἴκοσι δύο
- 14 А також посуд Божого дому, золотий та срібний, що Навуходоносор був виніс із єрусалимського храму й заніс його до храму вавилонського, виніс його цар Кір із вавилонського храму й дав мужеві, ім'я його Шешбацар, якого він настановив намісником.
And the gold and silver vessels of the house of God, which Nebuchadnezzar took from the Temple which was in Jerusalem, and put into the house of his god in Babylon, these Cyrus the king took from the house of his god in Babylon, and gave to one named Sheshbazzar, whom he had made ruler;
νιοὶ αδωνικαμ ἑξακόσιοι ἐξήκοντα ἑπτὰ υἱοὶ βαγοι δισχίλιοι ἐξήκοντα ἕξ υἱοὶ αδινου τετρακόσιοι πενήκοντα τέσσαρες
- 15 І сказав він йому: Візьми цей посуд, іди, віднеси його до храму, що в Єрусалимі, а дім Божий нехай будеться на своєму місці.
And he said to him, Go, take these vessels, and put them in the Temple in Jerusalem, and let the house of God be put up again in its place.
νιοὶ ατηρ εξεκίου ἐνεήκοντα δύο υἱοὶ κιλαν καὶ αζητας ἐξήκοντα ἑπτὰ υἱοὶ αζουρου τετρακόσιοι τριάκοντα δύο
- 16 Тоді той Шешбацар прийшов, заклав підвалини Божого дому в Єрусалимі, і відтоді й аж до цього часу він будеться, і не скінчений.
Then this same Sheshbazzar came and put the house of God in Jerusalem on its bases: and from that time till now the building has been going on, but it is still not complete.
νιοὶ αννιας ἑκατὸν εἰς υἱοὶ αρομ υἱοὶ βασσαι τριακόσιοι εἴκοσι τρεῖς υἱοὶ αριφου ἑκατὸν δέκα δύο
- 17 І ось, якщо це цареві добре, нехай пошукасться в домі царських скарбів там, у Вавилоні, чи справді від царя Кіра виданий був наказ будувати цей Божий дім в Єрусалимі, а царську волю про це нехай пошлють до нас.
So now, if it seems good to the king, let search be made in the king's store-house at Babylon, to see if it is true that an order was given by Cyrus the king for the building of this house of God at Jerusalem, and let the king send us word of his pleasure in connection with this business.
νιοὶ βαιτηρους τρισχίλιοι πέντε υἱοὶ ἐκ βαιθλωμων ἑκατὸν εἴκοσι τρεῖς
- 1 Тоді цар Дарій видав наказа, і шукали в домі, де складають скарби книжок у Вавилоні.
Then Darius the king gave an order and a search was made in the house of the records, where the things of value were stored up in Babylon.
ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ ἔτει τῆς τοῦ δαρείου βασιλείας ἐπροφήτευσεν αγγαιος καὶ ζαχαριас ὁ τοῦ εδδι οἱ προφήται ἐπὶ τοὺς ιουδαίους τοὺς ἐν τῇ ιουδαίᾳ καὶ ιερουσαλημ ἐπὶ τῷ ὀνόματι κυρίου θεοῦ ισραηλ ἐπ' αὐτούς
- 2 І був знайдений один звій в замку Ахметі, що в мідійській окрузі, а в ньому написано так: На пам'ять.
And at Achmetha, in the great house of the king in the land of Media, they came across a roll, in which this statement was put on record:
τότε σταὺς ζοροβαβελ ὁ τοῦ σαλαθηλ καὶ ἰησοῦς ὁ τοῦ ιωσεδεκ ἤρξαντο οἰκοδομεῖν τὸν οἶκον τοῦ κυρίου τὸν ἐν ιερουσαλημ συνόντων τῶν προφητῶν τοῦ κυρίου βοηθούτων αὐτοῖς
- 3 Першого року царя Кіра цар Кір видав наказа: Дім Божий в Єрусалимі дім той нехай будеться на місці, де приносять жертви, а його підвалини заложені. Вишина його шістдесят ліктів, ширина його шістдесят ліктів.
In the first year of Cyrus the king, Cyrus the king made an order: In connection with the house of God at Jerusalem, let the house be put up, the place where they make offerings, and let the earth for the bases be put in place; let it be sixty cubits high and sixty cubits wide;
ἐν αὐτῷ τῷ χρόνῳ παρήν πρὸς αὐτοὺς σισίνης ὁ ἑπαρχος συρίας καὶ φοινίκης καὶ σαθραβουζάνης καὶ οἱ συνέταιροι καὶ εἶπαν αὐτοῖς
- 4 Три ряди з великого каменю, й один ряд з дерева, а видатки будуть дані з царського дому.
With three lines of great stones and one line of new wood supports; and let the necessary money be given out of the king's store-house;
τίνος ἤμιν συντάξαντος τὸν οἶκον τοῦτον οἰκοδομεῖτε καὶ τὴν στέγην ταύτην καὶ τὰλλα πάντα ἐπιτελεῖτε καὶ τίνες εἰσὶν οἱ οἰκοδόμοι οἱ ταῦτα ἐπιτελοῦντες

- 5 А посуд Божого дому, золотий та срібний, що Навуходоносор виніс був із храму, що в Єрусалимі, і переніс до Вавилону, нехай повернуть, і нехай він піде до храму, що в Єрусалимі, на своє місце, і покладеш те в Божому домі...
 And let the gold and silver vessels from the house of God, which Nebuchadnezzar took from the Temple at Jerusalem to Babylon, be given back and taken again to the Temple at Jerusalem, every one in its place, and put them in the house of God.
 και ἔσχωσαν χάριν ἐπισκοπῆς γενομένης ἐπὶ τὴν αἰχμαλωσίαν παρὰ τοῦ κυρίου οἱ πρεσβύτεροι τῶν ἰουδαίων
- 6 Тепер же ти, Таттенау, наміснику Заріччя, ти, Шетор-Бозенау з товаришами своїми, перси, що в Заріччі, віддаліться звідти!
 So now, Tattenai, ruler of the land across the river, and Shethar-bozenai and your people the Apharsachites across the river, keep far from that place:
 και οὐκ ἐκωλύθησαν τῆς οἰκοδομῆς μέχρι τοῦ ὑποσημανθῆναι δαρεῖω περὶ αὐτῶν και προσφωνηθῆναι
- 7 Позоставте працю цього Божого дому, юдейський намісник та юдейські старші збудують той Божий дім на його місці.
 Let the work of this house of God go on; let the ruler of the Jews and their responsible men put up this house of God in its place.
 ἀντίγραφον ἐπιστολῆς ἧς ἔγραψεν δαρεῖω και ἀπέστειλεν σισιάνης ὁ ἐπαρχος συρίας και φοινίκης και σαθραβουζάνης και οἱ συνῆταιροι οἱ ἐν συρίᾳ και φοινίκῃ ἡγεμόνες
- 8 А від мене даний наказ про те, що ви будете робити з тими юдейськими старшими, щоб збудувати цей Божий дім, а з царського добра, з данини Заріччя, нехай докладно дасться видаток тим людям, щоб не спиняти роботи.
 Further, I give orders as to what you are to do for the responsible men of the Jews in connection with the building of this house of God: that from the king's wealth, that is, from the taxes got together in the land over the river, the money needed is to be given to these men readily, so that their work may not be stopped.
 βασιλεῖ δαρεῖω χαίρειν πάντα γνωστὸ ἔστω τῷ κυρίῳ ἡμῶν τῷ βασιλεῖ ὅτι παραγενόμενοι εἰς τὴν χώραν τῆς ἰουδαίας και ἐλθόντες εἰς ἱερουσαλημ τὴν πόλιν κατελάβομεν τῆς αἰχμαλωσίας τοὺς πρεσβυτέρους τῶν ἰουδαίων ἐν ἱερουσαλημ τῇ πόλει οἰκοδομοῦντας οἶκον τῷ κυρίῳ μέγαν καινὸν διὰ λίθων ζυστῶν πολυτελῶν ζόλων τιθεμένων ἐν τοῖς τοίχοις
- 9 А що буде потрібне, чи телят, чи баранів, чи овечок на принесення Небесному Богові, пшеницю, сіль, вино та оливу, що скажуть священники, які в Єрусалимі, щоб без омани видавалося їм день-у-день,
 And whatever they have need of, young oxen and sheep and lambs, for burned offerings to the God of heaven, grain, salt, wine, and oil, whatever the priests in Jerusalem say is necessary, is to be given to them day by day regularly:
 και τὰ ἔργα ἐκεῖνα ἐπὶ σπουδῆς γιγνόμενα και εὐοδοούμενον τὸ ἔργον ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν και ἐν πάσῃ δόξῃ και ἐπιμελείᾳ συντελούμενα
- 10 щоб вони завжди приносили пахощі в жертву Небесному Богові та молилися за життя царя та синів його.
 So that they may make offerings of a sweet smell to the God of heaven, with prayers for the life of the king and of his sons.
 τότε ἐπυνθανόμεθα τῶν πρεσβυτέρων τούτων λέγοντες τίνοις ὑμῖν προστάξαντος οἰκοδομεῖτε τὸν οἶκον τούτον και τὰ ἔργα ταῦτα θεμελιούτε
- 11 А від мене виданий наказ, що коли який чоловік змінить це моє слово, то буде вирване дерево з дому його, і буде поставлене, а він буде прибитий на ньому, а дім його буде обернений за це в руїну!
 And I have given orders that if anyone makes any change in this word, one of the supports is to be pulled out of his house, and he is to be lifted up and fixed to it; and his house is to be made waste for this;
 ἐπιρωτήσαμεν οὖν αὐτοὺς εἵνεκεν τοῦ γνωρίσαι σοι και γράψαι σοι τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ἀφηγουμένους και τὴν ὀνοματογραφίαν ἡτοῦμεν αὐτοὺς τῶν προκαθηγουμένων
- 12 А Бог, що вчинив, щоб там пробувало Ім'я Його, знищить кожного царя та народ, що простягне свою руку, щоб змінити це, щоб ушкодити той Божий дім, що в Єрусалимі! Я, Дарій, в ідав цього наказу, нехай він докладно буде виконаний!
 And may the God who has made it a resting-place for his name send destruction on all kings and peoples whose hands are outstretched to make any change in this or to do damage to this house of God at Jerusalem. I, Darius, have given this order, let it be done with all care.
 οἱ δὲ ἀπεκρίθησαν ἡμῖν λέγοντες ἡμεῖς ἐσμεν παῖδες τοῦ κυρίου τοῦ κτίσαντος τὸν οὐρανὸν και τὴν γῆν
- 13 ¶ Тоді Таттенай, намісник Заріччя, Шетар-Бозенай та їхні товариші докладно зробили згідно з тим, як послав цар Дарій.
 Then Tattenai, the ruler across the river, and Shethar-bozenai and their people, because of the order given by King Darius, did as he had said with all care.
 και ᾠκοδόμητο ὁ οἶκος ἔμπροσθεν ἐτῶν πλειόνων διὰ βασιλέως τοῦ ἰσραηλ μεγάλου και ἰσχυροῦ και ἐπετελέσθη
- 14 А юдейські старші будували, і щастило їм за пророцтвом пророка Огія та Захарія, сина Іддо. І вони збудували й закінчили з наказу Бога Ізраїлевого та з наказу Кіра, і Дарія, і Артаксеркса, царя перського.
 And the responsible men of the Jews went on with their building, and did well, helped by the teaching of Haggai the prophet and Zechariah, the son of Iddo. They went on building till it was complete, in keeping with the word of the God of Israel, and the orders given by Cyrus, and Darius, and Artaxerxes, king of Persia.
 και ἐπει οἱ πατέρες ἡμῶν παραπικράναντες ἡμάρτον εἰς τὸν κύριον τοῦ ἰσραηλ τὸν οὐράνιον παρέδωκεν αὐτοὺς εἰς χεῖρας ναβουχοδοносор βασιλέως βαβυλῶνος βασιλέως τῶν χαλδαίων
- 15 І закінчений був цей храм до третього місяця адара, що він місяць дванадцятий, шостого року царювання царя Дарія.
 And the building of this house was complete on the third day of the month Adar, in the sixth year of the rule of Darius the king.
 τὸν τε οἶκον καθελόντες ἐνεπύρισαν και τὸν λαὸν ἡχμαλώτευσαν εἰς βαβυλῶνα

- 16 **I справили Ізраїлеві сини, священники й Левити та решта вигнанців свято відновлення того Божого дому з радістю.**
And the children of Israel, the priests and the Levites, and the rest of those who had come back, kept the feast of the opening of this house of God with joy.
 ἐν δὲ τῷ πρώτῳ ἔτει βασιλεύοντος κύρου χώρας βαβυλωνίας ἔγραψεν ὁ βασιλεὺς κύρος οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον τοῦτον
- 17 **I принесли в жертву на свято відновлення того Божого дому: волів сотню, баранів двісті, ягнят чотири сотні, а козлят у жертву за гріх за всього Ізраїля дванадцять, за числом Ізраїлевих племен.**
And they gave as offerings at the opening of this house of God a hundred oxen, two hundred sheep, four hundred lambs; and for a sin-offering for all Israel, twelve he-goats, being the number of the tribes of Israel.
 καὶ τὰ ἱερὰ σκευὴ τὰ χρυσᾶ καὶ τὰ ἀργυρᾶ ἃ ἐξήνεγκεν ναβουχοδοносор ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ ἐν ἱερουσαλημ καὶ ἀπηρεύσατο αὐτὰ ἐν τῷ ἑαυτοῦ ναῶ ἄλλιν ἐξήνεγκεν αὐτὰ κύρος ὁ βασιλεὺς ἐκ τοῦ ναοῦ τοῦ ἐν βαβυλωνίᾳ καὶ παρεδόθη ζοροβαβελ· καὶ συναβασάρῳ τῷ ἐπάρχῳ
- 18 **I поставили священників за їхніми частинами, а Левитів за чергами їхніми на службу Божого дому, що в Єрусалимі, як написано в книзі Мойсея.**
And they put the priests in their divisions and the Levites in their order, for the worship of God at Jerusalem; as it is recorded in the book of Moses.
 καὶ ἐπετάγη αὐτῷ ἀπενέγκαντι πάντα τὰ σκευὴ ταῦτα ἀποθεῖναι ἐν τῷ ναῶ τῷ ἐν ἱερουσαλημ καὶ τὸν ναὸν τοῦ κυρίου τοῦτον οἰκοδομηθῆναι ἐπὶ τοῦ τόπου
- 19 **А поверненці справили Пасху чотирнадцятого дня першого місяця,**
And the children of Israel who had come back kept the Passover on the fourteenth day of the first month.
 τότε ὁ συναβάσαρος ἐκεῖνος παραγενόμενος ἐνεβάλετο τοὺς θεμελίους τοῦ οἴκου κυρίου τοῦ ἐν ἱερουσαλημ καὶ ἄλ' ἐκεῖνου μέχρι τοῦ νῦν οἰκοδομούμενος οὐκ ἔλαβεν συντέλειαν
- 20 **бо очистилися священники та Левити, як один, усі вони чисті. I вони зарізали пасхальне ягня для всіх поверненців, для своїх братів священників та для себе.**
For the priests and the Levites had made themselves clean together; they were all clean: and they put the Passover lamb to death for all those who had come back, and for their brothers the priests and for themselves.
 νῦν οὖν εἰ κρίνεται βασιλεὺς ἐπισκεπήτω ἐν τοῖς βασιλικαῖς βιβλιοφυλακίαις τοῦ κυρίου βασιλέως τοῖς ἐν βαβυλωνίᾳ
- 21 **I Іли Ізраїлеві сини, що вернулися з вигнання, і також усі, хто відділився до них від нечистоти народів землі, щоб звертатися до Господа, Бога Ізраїлевого,**
And the children of Israel, who had come back, and all those who were joined to them, after separating themselves from the evil ways of the people of the land to become the servants of the Lord, the God of Israel, took food together,
 καὶ ἐὰν εὐρίσκηται μετὰ τῆς γνώμης κύρου τοῦ βασιλέως γενομένην τὴν οἰκοδομὴν τοῦ οἴκου κυρίου τοῦ ἐν ἱερουσαλημ καὶ κρίνηται τῷ κυρίῳ βασιλεῖ ἡμῶν προσφωνησάτω ἡμῖν περὶ τούτων
- 22 **I справляли вони свято Опрісноків сім день у радості, бо Господь їх потішив і обернув до них серце асирійського царя, щоб зміцнити їхні руки при праці дому Бога, Бога Ізраїлевого.**
And kept the feast of unleavened bread for seven days with joy: for the Lord had made them full of joy, by turning the heart of the king of Assyria to them to give them help in the work of the house of God, the God of Israel.
 τότε ὁ βασιλεὺς δαρείος προσέταξεν ἐπισκέψασθαι ἐν τοῖς βασιλικαῖς βιβλιοφυλακίαις τοῖς κειμένοις ἐν βαβυλωνίᾳ καὶ εὐρέθη ἐν ἐκβατάνοις τῇ βάρει τῇ ἐν μηδίᾳ χώρα τόμος εἷς ἐν ᾧ ὑπενημίτιστος τάδε
- 1 ¶ **А по цих пригодах, за царювання Артаксеркса, царя перського, Ездра, син Азарії, сына Хийлкії,**
Now after these things, when Artaxerxes was king of Persia, Ezra, the son of Seraiah, the son of Azariah, the son of Hilkiah,
 τότε σισίννης ὁ ἐπαρχος κοίλης συρίας καὶ φοινίκης καὶ σαθραβουζάνης καὶ οἱ συνέταροι κατακολουθήσαντες τοῖς ὑπὸ τοῦ βασιλέως δαρείου προσταγεῖσιν
- 2 **сына Шаллуна, сына Садока, сына Ахитуви,**
The son of Shallum, the son of Zadok, the son of Ahitub,
 ἐπεστάτων τῶν ἱερῶν ἔργων ἐπιμελέστερον συνεργοῦντες τοῖς πρεσβυτέροις τῶν ἰουδαίων καὶ ἱεροστάταις
- 3 **сына Амарії, сына Азарії, сына Мерайота,**
The son of Amariah, the son of Azariah, the son of Meraioth,
 καὶ εὐδοα ἐγίνετο τὰ ἱερὰ ἔργα προφητευόντων αγγαιου καὶ ζαχαριου τῶν προφητῶν
- 4 **сына Захарія, сына Уззи, сына Букки,**
The son of Zerariah, the son of Uzzi, the son of Bukki,
 καὶ συνετέλεσαν ταῦτα διὰ προσταγματος τοῦ κυρίου θεοῦ ἰσραηλ
- 5 **сына Авিশуї, сына Пинхаса, сына Елеазара, сына Аарона, первосвященника,**
The son of Abishua, the son of Phinehas, the son of Eleazar, the son of Aaron the chief priest:
 καὶ μετὰ τῆς γνώμης κύρου καὶ δαρείου καὶ ἀρταξέρξου βασιλέως περσῶν συνετελέσθη ὁ οἶκος ὁ ἅγιος ἕως τρίτης καὶ εἰκάδος μηνὸς ἀδαρ τοῦ ἕκτου ἔτους βασιλέως δαρείου

- 4 **3 Παхат-Моавових синів: Ел'сгоенай, син Зерахїи, а з ним двісті мужчин.**
Of the sons of Pahath-moab, Eliehoenai, the son of Zerariah; and with him two hundred males.
καὶ ἔδωκεν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς δόξαν εὐρόντος χάριν ἐναντίον αὐτοῦ ἐπὶ πάντα τὰ ἀξιώματα αὐτοῦ
- 5 **3 синів Затту: Шеханія, син Яхазїлїв, а з ним три сотні мужчин.**
Of the sons of Shecaniah, the son of Jahaziel; and with him three hundred males.
καὶ συνανέβησαν ἐκ τῶν υἱῶν ἰσραὴλ καὶ τῶν ἱερέων καὶ λευιτῶν καὶ ἱεροψαλτῶν καὶ θυρωρῶν καὶ ἱεροδοῦλων εἰς ἱεροσόλυμα ἔτους ἑβδόμου βασιλεύοντος ἀρταξέρξου ἐν τῷ πέμπτῳ μηνί οὗτος ἐνιαυτός ἑβδομος τῷ βασιλεῖ
- 6 **А з Адїнових синів: Евед, син Йонатанів, а з ним п'ятдесят мужчин.**
And of the sons of Adin, Ebed, the son of Jonathan; and with him fifty males.
ἐξεληθόντες γὰρ ἐκ βαβυλῶνος τῇ νουμνїя τοῦ πρώτου μηνὸς ἐν τῇ νουμнїя τοῦ πέμπτου μηνὸς παρεγένοντο εἰς ἱεροσόλυμα κατὰ τὴν δοθεῖσαν αὐτοῖς εὐοδίαν παρὰ τοῦ κυρίου ἐπ' αὐτῷ
- 7 **А з Еламових синів: Єшая, син Аталїи, а з ним сімдесят мужчин.**
And of the sons of Elam, Jeshaiiah; the son of Athaliah; and with him seventy males.
ὁ γὰρ εσδρας πολλὴν ἐπιστїμην περιεῖχεν εἰς τὸ μηδὲν παραλείπει τῶν ἐκ τοῦ νόμου κυρίου καὶ ἐκ τῶν ἐντολῶν διδάξαι τὸν πάντα ἰσραὴλ πάντα τὰ δικαιώματα καὶ τὰ κρίματα
- 8 **А з Шефатїиных синів: Зевадія, син Михаїлїв, а з ним вісімдесят мужчин.**
And of the sons of Shephatiah, Zebadiah, the son of Michael; and with him eighty males.
προσπεσόντος δὲ τοῦ γραφέντος προστάγματος παρὰ ἀρταξέρξου τοῦ βασιλέως πρὸς εσδραν τὸν ἱερέα καὶ ἀναγνώστην τοῦ νόμου κυρίου οὗ ἔστιν ἀντίγραφον τὸ ὑποκείμενον
- 9 **3 Йоавових синів: Овадія, син Єгїлїв, а з ним двісті й вісімнадцять мужчин.**
Of the sons of Joab, Obadiah, the son of Jehiel; and with him two hundred and eighteen males.
βασιλεὺς ἀρταξέρξου εсδρα τῷ ἱερεῖ καὶ ἀναγνώστη τοῦ νόμου κυρίου χαίρειν
- 10 **А з синів Бани: Шеломїт, син Йосїфїи, а з ним сотня й шістдесят мужчин.**
And of the sons of Shelomith, the son of Josiphiah; and with him a hundred and sixty males.
καὶ τὰ φίλάνθρωπα ἐγὼ κρίνας προσέταξα τοὺς βουλομένους ἐκ τοῦ ἔθνους τῶν ἰουδαίων αἰρετίζοντας καὶ τῶν ἱερέων καὶ τῶν λευιτῶν καὶ τῶν δὲ ἐν τῇ ἡμετέρῃ βασιλείᾳ συμπορεύεσθαι σοι εἰς ἱερουσαλημ
- 11 **А з Бебасвих синів: Захарїй, син Бебай, а з ним двадцять і вісім мужчин.**
And of the sons of Bebai, Zechariah, the son of Bebai; and with him twenty-eight males.
ὅσοι οὖν ἐνθυμοῦνται συνεξορμάτωσαν καθάπερ δέδοκται ἐμοί τε καὶ τοῖς ἐπτά φίλοις συμβουλευταῖς
- 12 **А з Азгадових синів: Йоханан, син Катанів, а з ним сотня й десять мужчин.**
And of the sons of Azgad, Johanan, the son of Hakkatan; and with him a hundred and ten males.
ὅπως ἐπισκέψονται τὰ κατὰ τὴν ἰουδαίαν καὶ ἱερουσαλημ ἀκολούθως ᾧ ἔχει ἐν τῷ νόμῳ τοῦ κυρίου
- 13 **А з Адоникамових синів останні, а оце їхні імена: Еліфелет, Єїл, і Шемая, а з ними шістдесят мужчин.**
And of the sons of Adonikam, the last, whose names were Eliphelet, Jeuel, and Shemaiah; and with them sixty males.
καὶ ἀπενεγκεῖν δῶρα τῷ κυρίῳ τοῦ ἰσραὴλ ἃ ἠξάμην ἐγὼ τε καὶ οἱ φίλοι εἰς ἱερουσαλημ καὶ πᾶν χρυσίον καὶ ἀργύριον ὃ ἐὰν εὑρεθῇ ἐν τῇ χώρᾳ τῆς βαβυλωνίας τῷ κυρίῳ εἰς ἱερουσαλημ σὺν τῷ δεδωρημένῳ ὑπὸ τοῦ ἔθνους εἰς τὸ ἱερὸν τοῦ κυρίου αὐτῶν τὸ ἐν ἱερουσαλημ
- 14 **А з Бігвасвих синів: Утай і Завбуд, а з ними сімдесят мужчин.**
And of the sons of Bigvai, Uthai and Zabbud; and with them seventy males.
συναχθῆναι τὸ τε χρυσίον καὶ ἀργύριον εἰς ταύρους καὶ κριοὺς καὶ ἄρνας καὶ τὰ τούτοις ἀκόλουθα
- 15 **І зібрав я їх до річки, що впаде до Агави, і ми таборували там три дні. І переглянув я народ та священників, і не знайшов там нікого з Левїєвих синів.**
And I made them come together by the river flowing to Ahava; and we were there in tents for three days: and after viewing the people and the priests I saw that no sons of Levi were there.
ὥστε προσενεγκεῖν θυσίας ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τοῦ κυρίου αὐτῶν τὸ ἐν ἱερουσαλημ
- 16 **І послав я по Еліезера, по Арїла, по Шемаїа, по Елнатана, і по Ярїва, і по Елнатана, і по Натана, і по Захарїя, і по Мешуллама, голів, і по Йоїарїва, і по Елнатана, учителей.**
Then I sent for Eliezer and Ariel and Shemaiah and Elnathan Jarib and Elnathan and Nathan and Zechariah and Meshullam, all responsible men; and for Joiarib and Elnathan, who were wise men.
καὶ πάντα ὅσα ἂν βούλῃ μετὰ τῶν ἀδελφῶν σου ποιῆσαι χρυσίῳ καὶ ἀργυρίῳ ἐπιτέλει κατὰ τὸ θέλημα τοῦ θεοῦ σου

- 17 I відправив я їх до Іддо, голови в місцевості Касіф'я, і вклав в їхні уста слова, щоб говорити до Іддо та братів його, підданих у місцевості Касіф'я, щоб вони привели нам служителів для дому нашого Бога.
And I sent them to Iddo the chief at the place Casiphia, and gave them orders what to say to Iddo and his brothers the Nethinim at the place Casiphia, so that they might come back to us with men to do the work of the house of our God.
 και τὰ ἱερὰ σκευὴ τοῦ κυρίου τὰ διδόμενά σοι εἰς τὴν χρεῖαν τοῦ ἱεροῦ τοῦ θεοῦ σου τοῦ ἐν ἱερουσαλημ
- 18 I привели вони нам, бо рука нашого Бога була добра до нас, чоловіка розумного з синів Махлі, сина Левія, Ізраїлевого сина, та Шеревею й синів його та братів його, вісімнадцять,
And by the help of our God they got for us Ish-sechel, one of the sons of Mahli, the son of Levi, the son of Israel; and Sherebiah with his sons and brothers, eighteen;
 και τὰ λοιπὰ ὅσα ἂν ὑποπίπτη σοι εἰς τὴν χρεῖαν τοῦ ἱεροῦ τοῦ θεοῦ σου δώσεις ἐκ τοῦ βασιλικοῦ γαζοφυλακίου
- 19 та Хашавію, а з ним Єшау, з синів Мерарісвих, братів його та синів його двадцять,
And Hashabiah, and with him Jeshaiiah of the sons of Merari, his brothers and their sons, twenty;
 κάγω δὲ ἄρταξέρξης ὁ βασιλεὺς προσέταξα τοῖς γαζοφύλαξι συρίας καὶ φοινίκης ἵνα ὅσα ἂν ἀποστείλῃ εσδρας ὁ ἱερεὺς καὶ ἀναγνώστης τοῦ νόμου τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου ἐπιμελῶς διδῶσιν αὐτῷ ἕως ἀργυρίου ταλάντων ἑκατὸν
- 20 а з підданців храму, яких дав Давид та зверхники на роботу Левитам, двісті й двадцять підданців: усі вони були означені поіменно.
And of the Nethinim, to whom David and the captains had given the work of helping the Levites, two hundred and twenty Nethinim, all of them specially named.
 ὁμοίως δὲ καὶ ἕως πυροῦ κόρων ἑκατὸν καὶ οἴνου μετρητῶν ἑκατὸν καὶ ἅλα ἐκ πλήθους
- 21 ¶ I проголосив я там піст, над річкою Агавою, щоб упокоритися нам перед лицем нашого Бога, щоб просити від Нього щасливої дороги для нас і для дітей наших та для всього нашого мастку,
Then I gave orders for a time of going without food, there by the river Ahava, so that we might make ourselves low before our God in prayer, requesting from him a straight way for us and for our little ones and for all our substance.
 πάντα τὰ κατὰ τὸν τοῦ θεοῦ νόμον ἐπιτελεσθήτω ἐπιμελῶς τῷ θεῷ τῷ ὑψίστῳ ἕνεκα τοῦ μὴ γενέσθαι ὀργὴν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ βασιλέως καὶ τῶν υἱῶν
- 22 бо я соромився просити від царя війська та верхівців, щоб помагали нам у дорозі проти ворога, бо сказали ми цареві, говорячи: Рука нашого Бога на добро для всіх, хто шукає Його, а сила Його та гнів Його на всіх, хто кидає Його!
For I would not, for shame, make request to the king for a band of armed men and horsemen to give us help against those who might make attacks on us on the way: for we had said to the king, The hand of our God is on his servants for good, but his power and his wrath are against all those who are turned away from him.
 και ἡμῖν δὲ λέγεται ὅπως πᾶσι τοῖς ἱερεῦσιν καὶ τοῖς λευίταις καὶ ἱεροψάλταις καὶ θυρωροῖς καὶ ἱεροδοῦλοις καὶ πραγματικοῖς τοῦ ἱεροῦ τούτου μηδεμίαν φορολογία μηδὲ ἄλλη ἐπιβολὴ γίγνηται καὶ ἐξουσίαν μηδένα ἔχειν ἐπιβαλεῖν τι τούτοις
- 23 I постили ми, і просили нашого Бога про це, і Він дав нам убагати Себе.
So we went without food, requesting our God for this: and his ear was open to our prayer.
 και σὺ εσδρα κατὰ τὴν σοφίαν τοῦ θεοῦ ἀνάδειξον κριτὰς καὶ δικαστὰς ὅπως δικάζωσιν ἐν ὅλῃ συρίᾳ καὶ φοινίκῃ πάντας τοὺς ἐπισταμένους τὸν νόμον τοῦ θεοῦ σου καὶ τοὺς μὴ ἐπισταμένους δὲ διδῶσαι
- 24 ¶ I я відділив із священничих зверхників дванадцять до Шеревеї, Хашавії, і до десятиох їхніх братів з ними.
So I put on one side twelve of the chiefs of the priests, Sherebiah, Hashabiah, and ten of their brothers with them,
 και πάντες ὅσοι ἐὰν παραβαίνοσι τὸν νόμον τοῦ θεοῦ σου καὶ τὸν βασιλικὸν ἐπιμελῶς κολασθήσονται ἐάν τε καὶ θανάτῳ ἐάν τε καὶ τιμωρίᾳ ἢ ἀργυρικῇ ζημίᾳ ἢ ἀπαγωγῇ
- 25 I відважив я їм срібло й золото та посуд принесення нашого Божого дому, що принесли цар, і його дорадники, і його зверхники та весь Ізраїль, що знаходився там.
And gave to them by weight the silver and the gold and the vessels, all the offering for the house of our God which the king and his wise men and his captains and all Israel there present had given:
 εὐλογητὸς μόνος ὁ κύριος ὁ δοὺς ταῦτα εἰς τὴν καρδίαν τοῦ βασιλέως δοξάσαι τὸν οἶκον αὐτοῦ τὸν ἐν ἱερουσαλημ
- 26 I відважив я на їхню руку шість сотень і п'ятдесят талантів срібла, а срібних речей сто талантів, золота сто талантів,
Measuring into their hands six hundred and fifty talents of silver, and silver vessels, a hundred talents' weight, and a hundred talents of gold,
 και ἐμὲ ἐτίμησεν ἔναντι τοῦ βασιλέως καὶ τῶν συμβουλευόντων καὶ πάντων τῶν φίλων καὶ μεγιστάνων αὐτοῦ
- 27 а золотих чаш двадцять на тисячу дарейків, а посудин з золоченої й доброї міді дві, дорогі, як золото.
And twenty gold basins, of a thousand darics, and two vessels of the best bright brass, equal in value to gold.
 και ἐγὼ εὐθαρσῆς ἐγενόμην κατὰ τὴν ἀντίληψιν κυρίου τοῦ θεοῦ μου καὶ συνήγαγον ἐκ τοῦ ἱσραηλ ἄνδρας ὅστε συναβῆναι μοι
- 28 I сказав я до них: Ви святість для Господа, і цей посуд святість, а те срібло та золото добровільна жертва для Господа, Бога ваших батьків.
And I said to them, You are holy to the Lord and the vessels are holy: and the silver and the gold are an offering freely given to the Lord, the God of your fathers.
 και οὗτοι οἱ προηγούμενοι κατὰ τὰς πατριὰς αὐτῶν καὶ τὰς μεριδαρχίας οἱ ἀναβάντες μετ' ἐμοῦ ἐκ βαβυλῶνος ἐν τῇ βασιλείᾳ ἄρταξέρξου τοῦ βασιλέως

- 29 Пильнуйте й бережіть це, аж поки не відважите його перед зверхниками священників і Левитів та зверхниками батьківських родів Ізраїлевих в Єрусалимі до кімнат Господнього дому.
Take care of them and keep them, till you put them on the scales before the chiefs of the priests and the Levites and the chiefs of the families of Israel, in Jerusalem, in the rooms of the house of the Lord.
ἐκ τῶν υἱῶν φινεες γαρσομος ἐκ τῶν υἱῶν ιεταμαρου γαμηλος ἐκ τῶν υἱῶν δαυιδ αττους ὁ σεχениου
- 30 І прийняли священники та Левити вагу того срібла та золота та того посуду, щоб віднести до Єрусалиму, до дому нашого Бога.
So the priests and the Levites took the weight of silver and gold and the vessels, to take them to Jerusalem into the house of our God.
ἐκ τῶν υἱῶν φορος ζαχαριας καὶ μετ' αὐτοῦ ἀπὸ γραφῆς ἄνδρες ἑκατὸν πενήκοντα
- 31 ¶ І рушили ми з річки Агави двадцятого дня першого місяця, щоб іти до Єрусалиму. А рука нашого Бога була над нами, і Він урятував нас з руки ворога та чатівника на дорозі.
Then we went away from the river of Ahava on the twelfth day of the first month, to go to Jerusalem; and the hand of our God was on us, and he gave us salvation from our haters and those who were waiting to make an attack on us by the way.
ἐκ τῶν υἱῶν φασθμοαβ ελιαωνιας ζαριαου καὶ μετ' αὐτοῦ ἄνδρες διακόσιοι
- 32 І прийшли ми до Єрусалиму, і сиділи там три дні.
And we came to Jerusalem and were there for three days.
ἐκ τῶν υἱῶν ζαθοης σεχениας ιεζηλου καὶ μετ' αὐτοῦ ἄνδρες τριακόσιοι ἐκ τῶν υἱῶν αδινου βην-ιωναθου καὶ μετ' αὐτοῦ ἄνδρες διακόσιοι πενήκοντα
- 33 А четвертого дня відважили ми те срібло й золото та той посуд у домі нашого Бога на руку священника Меремота, сина Урійїного, а з ним був Елезар, син Пінхасів, а з ними Йозавад, син Єшуїн, та Ноадія, син Біннуїв, Левити,
And on the fourth day, the silver and the gold and the vessels were measured out by weight in the house of our God into the hands of Meremoth, the son of Uriah, the priest; and with him was Eleazar, the son of Phinehas; and with them were Jozabad, the son of Jeshua, and Noadiah, the son of Binnui, the Levites;
ἐκ τῶν υἱῶν ηλαμ ιεσιας γοθολιου καὶ μετ' αὐτοῦ ἄνδρες ἑβδομήκοντα
- 34 за числом, за вагою на все. І того часу була записана вся та вага.
All was handed over by number and by weight: and the weight was put on record at that time.
ἐκ τῶν υἱῶν σαφατιου ζαριαας μιχαηλου καὶ μετ' αὐτοῦ ἄνδρες ἑβδομήκοντα
- 35 Ті, що прийшли з полону, сини вигнання, принесли цілопалення для Бога Ізраїля: дванадцять биків за всього Ізраїля, дев'ятдесят і шість баранів, сімдесят і сім овець, дванадцять козлів на жертву за гріх, це все цілопалення для Господа.
And those who had been prisoners, who had come back from a strange land, made burned offerings to the God of Israel, twelve oxen for all Israel, ninety-six male sheep, seventy-seven lambs, twelve he-goats for a sin-offering: all this was a burned offering to the Lord.
ἐκ τῶν υἱῶν ιωαβ αβαδιας ιεζηλου καὶ μετ' αὐτοῦ ἄνδρες διακόσιοι δέκα δύο
- 36 І віддали цареві накази царським сатрапам та намісникам Заріччя, а ті підтримували народ та Божий дім.
And they gave the king's orders to the king's captains and the rulers across the river, and they gave the people and the house of God the help which was needed.
ἐκ τῶν υἱῶν βани ассаλμωθ ιωсаφιου καὶ μετ' αὐτοῦ ἄνδρες ἑκατὸν ἐξήκοντα
- 1 ¶ А як скінчилося це, підійшли до мене зверхники, говорячи: Цей народ, Ізраїль, і священники та Левити не відділилися від народів цих країв з їхніми гидотами, від хананеян, періздеян, свусеян, аммонейян, моавітян, сгінтян та амореян,
Now after these things were done, the captains came to me and said, The people of Israel and the priests and Levites have not kept themselves separate from the people of the lands, but have taken part in the disgusting ways of the Canaanites, the Hittites, the Perizzites, the Jebusites, the Ammonites, the Moabites, the Egyptians, and the Amorites.
καὶ ἀναστὰς εσδρας ἀπὸ τῆς ἀλλῆς τοῦ ἱεροῦ ἐπορεύθη εἰς τὸ παστοφόριον ιωαναν τοῦ ελιασιβου
- 2 бо побрали з їхніх дочок собі та своїм синам, змішалася святе насіння з народами цих країв, а рука зверхників та представників була перша в цьому спроневеренні.
For they have taken their daughters for themselves and for their sons, so that the holy seed has been mixed with the peoples of the lands; and in fact the captains and rulers have been the first to do this evil.
καὶ αὐλισθεῖς ἐκεῖ ἄρτου οὐκ ἐγευσато οὐδὲ ὕδωρ ἐπιεν πενθὼν ὑπὲρ τῶν ἀνομιῶν τῶν μεγάλων τοῦ πλήθους
- 3 А коли я почув це слово, то роздер я одержу свою та плаща свого, і рвав волосся з голови своєї та з бороди своєї, і сидів остовпілий...
And hearing this, with signs of grief and pulling out the hair of my head and my chin, I took my seat on the earth deeply troubled.
καὶ ἐγένετο κήρυγμα ἐν ὅλῃ τῇ ιουδαίᾳ καὶ ιερουσαλημ πᾶσι τοῖς ἐκ τῆς αἰχμαλωσιας συναχθῆναι εἰς ιερουσαλημ

- 4 I зібралися до мене всі тремтячі перед словами Бога Ізраїлевого за спроневірення поверненців, а я сидів остовпілий аж до жертви вечірньої.
Then everyone who went in fear of the words of the God of Israel, because of the sin of those who had come back, came together to me; and I kept where I was, overcome with grief, till the evening offering.
καὶ ὅσοι ἂν μὴ ἀπαντήσωσιν ἐν δυσὶν ἢ τρισὶν ἡμέραις κατὰ τὸ κρίμα τῶν προκαθημένων πρεσβυτέρων ἀνιερωθήσονται τὰ κτήνη αὐτῶν καὶ αὐτοὶ ἀλλοτριωθήσεται ἀπὸ τοῦ πλήθους τῆς αἰχμαλωσίας
- 5 ¶ А за вечірньої жертви встав я з упокорення свого, і, роздерши шату свою та плаща свого, упав я на коліна свої, і простягнув руки свої до Господа, Бога мого...
And at the evening offering, having made myself low before God, I got up, and with signs of grief, falling down on my knees, with my hands stretched out to the Lord my God,
καὶ ἐπισυνήχθησαν οἱ ἐκ τῆς φυλῆς ἰουδα καὶ βενιαμὴν ἐν τρισὶν ἡμέραις εἰς ἱερουσαλημ οὗτος ὁ μὴν ἕνατος τῆ εἰκάδι τοῦ μηνός
- 6 I сказав я: Боже мій, соромлюся я та стидаюся піднести, Боже мій, обличчя своє до Тебе, бо беззаконня наші помножилися понад голову, а наша провина виросла аж до неба!...
I said, O my God, shame keeps me from lifting up my face to you, my God: for our sins are increased higher than our heads and our evil-doing has come up to heaven.
καὶ συνεκάθισαν πᾶν τὸ πλῆθος ἐν τῇ εὐρυχώρῳ τοῦ ἱεροῦ τρέμοντες διὰ τὸν ἐνεστώτα χειμῶνα
- 7 Від днів наших батьків ми в великій провині аж до дня цього, а за наші беззаконня були віддані ми, наші царі, наші священники в руку царів цих країв на меч, на полон, і на грабіж, і на посоромлення обличчя, як цього дня.
From the days of our fathers till this day we have been great sinners; and for our sins, we and our kings and our priests have been given up into the hands of the kings of the lands, to the sword and to prison and to loss of goods and to shame of face, as it is this day.
καὶ ἀναστάς εἶπεν αὐτοῖς ὑμεῖς ἠνομήσατε καὶ συνώκισατε γυναῖκας ἀλλογενεῖς τοῦ προσθεῖναι ἁμαρτίαν τῷ ἰσραηλ
- 8 А тепер на малу хвилю сталася нам милість від Господа, Бога нашого, щоб позоставити нам останок, і дати нам затвердитися на місці святині Його, щоб освітити очі наші, Боже наш, і дати нам трохи ожити в нашій неволі!
And now for a little time grace has come to us from the Lord our God, to let a small band of us get free and to give us a nail in his holy place, so that our God may give light to our eyes and a measure of new life in our prison chains.
καὶ νῦν δότε ὁμολογίαν δόξαν τῷ κυρίῳ θεῷ τῶν πατέρων ἡμῶν
- 9 Бо раби ми, та в нашій неволі не покинув нас Бог наш, і прихилив до нас милість перед перськими царями, щоб дати нам ожити, щоб піднести дім нашого Бога й щоб відбудувати руїни його, та щоб дати нам захист в Юдеї та в Єрусалимі.
For we are servants; but our God has not been turned away from us in our prison, but has had mercy on us before the eyes of the kings of Persia, to give us new strength to put up again the house of our God and to make fair its waste places, and to give us a wall in Judah and Jerusalem.
καὶ ποιήσατε τὸ θέλημα αὐτοῦ καὶ χωρίσθητε ἀπὸ τῶν ἐθνῶν τῆς γῆς καὶ ἀπὸ τῶν γυναικῶν τῶν ἀλλογενῶν
- 10 А тепер що скажемо, Боже наш, по цьому? Бо ми покинули заповіді Твої,
And now, O our God, what are we to say after this? for we have not kept your laws,
καὶ ἐφώνησαν ἅπαν τὸ πλῆθος καὶ εἶπον μεγάλη τῇ φωνῇ οὕτως ὡς εἴρηκας ποιήσομεν
- 11 які Ти наказав через Своїх рабів пророків, говорячи: Цей Край, що ви йдете посісти, він край нечистий через нечистість народу цих країв, через їхні гидоти, що наповнили його від краю до краю своєю нечистістю.
Which you gave to your servants the prophets, saying, The land into which you are going, to take it for a heritage, is an unclean land, because of the evil lives of the peoples of the land and their disgusting ways, which have made the land unclean from end to end.
ἀλλὰ τὸ πλῆθος πολὺ καὶ ἡ ὥρα χειμερινή καὶ οὐκ ἰσχύομεν στήναι αἴθριοι καὶ οὐχ εὐρομεν καὶ τὸ ἔργον ἡμῖν οὐκ ἔστιν ἡμέρας μίας οὐδὲ δύο ἐπὶ πλεῖον γὰρ ἡμάρτομεν ἐν τούτοις
- 12 А тепер дочок своїх не давайте їхнім синам, а їхніх дочок не беріть для своїх синів, і не питайте їх про мир та про добро їх аж навіки, щоб ви стали сильні, та споживали добро цієї землі, і віддали на спадок вашим синам аж навіки.
So now do not give your daughters to their sons or take their daughters for your sons or do anything for their peace or well-being for ever; so that you may be strong, living on the good of the land, and handing it on to your children for a heritage for ever.
στήτωσαν δὲ οἱ προηγούμενοι τοῦ πλήθους καὶ πάντες οἱ ἐκ τῶν κατοικιῶν ἡμῶν ὅσοι ἔχουσιν γυναῖκας ἀλλογενεῖς παραγενηθήτωσαν λαβόντες χρόνον
- 13 А по тому всьому, що прийшло на нас за наші злі чини та за нашу велику провину, бо Ти, Боже наш, стримав кару більше від гріха нашого, і дав нам таку рештку,
And after everything which has come on us because of our evil-doing and our great sin, and seeing that the punishment which you, O God, have given us, is less than the measure of our sins, and that you have kept from death those of us who are here;
καὶ ἐκάστου δὲ τόπου τοὺς πρεσβυτέρους καὶ τοὺς κριτὰς ἕως τοῦ λῦσαι τὴν ὀργὴν τοῦ κυρίου ἀφ' ἡμῶν τοῦ πράγματος τούτου

- 14 чи знову ми ламатимемо заповіді Твої, і будемо посвоячуватися з оцими мерзотними народами? Чи ж Ти не розгніваєшся на нас аж до вигублення нас, так що ніхто не позостався б і не врятувався?
 Are we again to go against your orders, taking wives from among the people who do these disgusting things? would you not be angry with us till our destruction was complete, till there was not one who got away safe?
 ιωναθας αζαηλου και ιεζιας θοκανου επεδέξαντο κατὰ ταῦτα και μοσολλαμος και λευις και σαββαταιος συνεβράβευσαν αὐτοῖς
- 15 Господи, Боже Ізраїлів, Ти праведний, бо ми позоставилися останком, як цього дня. Ось ми в провині своїй перед лицем Твоїм, бо не встояти нам за це перед лицем Твоїм!...
 O Lord God of Israel, righteousness is yours; we are only a small band which has been kept from death, as at this day: see, we are before you in our sin; for no one may keep his place before you because of this.
 και ἐποίησαν κατὰ πάντα ταῦτα οἱ ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας
- 1 ¶ Слова Неемії, Гахалїїного сина: І сталося в місяці кіслеві двадцятого року, і був я в замку Шушан.
 The history of Nehemiah, the son of Hacaliah. Now it came about, in the month Chislev, in the twentieth year, when I was in Shushan, the king's town,
 και ἐν τῷ πρώτῳ ἔτει κύρου τοῦ βασιλέως περσῶν τοῦ τελεσθῆναι λόγον κυρίου ἀπὸ στόματος ιερεμιου ἐξήγειρεν κύριος τὸ πνεῦμα κύρου βασιλέως περσῶν και παρήγγειλεν φωνὴν ἐν πάσῃ βασιλείᾳ αὐτοῦ και γε ἐν γραπτῷ λέγων
- 2 І прийшов Хананї, один із братів моїх, він та люди з Юдеї. І запитався я їх про юдеїв, що врятувалися, що позоставили від полону, та про Єрусалим.
 That Hanani, one of my brothers, came with certain men from Judah; and in answer to my request for news of the Jews who had been prisoners and had got away, and of Jerusalem, οὕτως εἶπεν κύρος βασιλεὺς περσῶν πάσας τὰς βασιλείας τῆς γῆς ἔδωκεν μοι κύριος ὁ θεὸς τοῦ οὐρανοῦ και αὐτὸς ἐπεσκέψατο ἐπ' ἐμὲ τοῦ οἰκοδομῆσαι αὐτῷ οἶκον ἐν ιερουσαλημ τῇ ἐν τῇ ιουδαίᾳ
- 3 А вони сказали мені: Позоставі, що лишилися з полону, там в окозі, живуть у великій біді та в ганьбі, а мур Єрусалиму поруйнований, а брами його попалені огнем...
 They said to me, The small band of Jews now living there in the land are in great trouble and shame: the wall of Jerusalem has been broken down, and its doorways burned with fire.
 τίς ἐν ὑμῖν ἀπὸ παντὸς τοῦ λαοῦ αὐτοῦ και ἔσται ὁ θεὸς αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ και ἀναβήσεται εἰς ιερουσαλημ τὴν ἐν τῇ ιουδαίᾳ και οἰκοδομησάτω τὸν οἶκον θεοῦ ισραηλ αὐτὸς ὁ θεὸς ὁ ἐν ιερουσαλημ
- 4 І сталося, як почув я ці слова, сів я та й плакав, і був у жалобі кілька днів, і постив, і молився перед лицем Небесного Бога.
 Then, after hearing these words, for some days I gave myself up to weeping and sorrow, seated on the earth; and taking no food I made prayer to the God of heaven,
 και πᾶς ὁ καταλειπόμενος ἀπὸ πάντων τῶν τόπων οὗ αὐτὸς παροικεῖ ἐκεῖ και λήψονται αὐτὸν ἄνδρες τοῦ τόπου αὐτοῦ ἐν ἀργυρίῳ και χρυσίῳ και ἀποσκευῇ και κτήνεσιν μετὰ τοῦ ἐκουσίου εἰς οἶκον τοῦ θεοῦ τοῦ ἐν ιερουσαλημ
- 5 ¶ І сказав я: Молю Тебе, Господи, Боже Небесний, Боже великий та грізний, що дотримуєш заповіді та милість для тих, хто любить Тебе та дотримуватиме заповіді Свої,
 And said, O Lord, the God of heaven, the great God, greatly to be feared, keeping faith and mercy with those who have love for him and are true to his laws:
 και ἀνέστησαν ἄρχοντες τῶν πατριῶν τῷ ιουδα και βενιαμιν και οἱ ιερεῖς και οἱ λευῖται πάντων ὧν ἐξήγειρεν ὁ θεὸς τὸ πνεῦμα αὐτῶν τοῦ ἀναβῆναι οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον κυρίου τὸν ἐν ιερουσαλημ
- 6 нехай же буде ухо Твоє чутке, а очі Твої відкриті, щоб прислухуватися до молитви раба Твого, якою я молюся сьогодні перед Твоїм лицем день та ніч за Ізраїлевих синів, Твоїх рабів, і сповідаюся в гріхах Ізраїлевих синів, якими грішили ми проти Тебе, і я і дїм батька мого грішили!
 Let your ear now take note and let your eyes be open, so that you may give ear to the prayer of your servant, which I make before you at this time, day and night, for the children of Israel, your servants, while I put before you the sins of the children of Israel, which we have done against you: truly, I and my father's people are sinners.
 και πάντες οἱ κυκλόθεν ἐνίσχυσαν ἐν χερσίν αὐτῶν ἐν σκεύεσιν ἀργυρίου ἐν χρυσῷ ἐν ἀποσκευῇ και ἐν κτήνεσιν και ἐν ξενίοις πάρεξ τῶν ἐκουσίων
- 7 Ми сильно провинилися перед Тобою, і не дотримували заповідей, і уставів, і прав, які наказав Ти Мойсесві, рабові Своему.
 We have done great wrong against you, and have not kept the orders, the rules, and the decisions, which you gave to your servant Moses.
 και ὁ βασιλεὺς κύρος ἐξήνεγκεν τὰ σκεῦη οἴκου κυρίου ἃ ἔλαβεν ναβουχοδονοσορ ἀπὸ ιερουσαλημ και ἔδωκεν αὐτὰ ἐν οἴκῳ θεοῦ αὐτοῦ
- 8 Пам'ятай же те слово, що Ти наказав був Мойсесві, Своему рабові, говорячи: як ви спроневіряться, Я розпорошу вас поміж народами!
 Keep in mind, O Lord, the order you gave your servant Moses, saying, If you do wrong I will send you wandering among the peoples:
 και ἐξήνεγκεν αὐτὰ κύρος βασιλεὺς περσῶν ἐπὶ χεῖρα μιθραδάτου γασβαρηνου και ἠρίθμησεν αὐτὰ τῷ σασαβασαρ ἄρχοντι τοῦ ιουδα
- 9 Та коли навернетесь до Мене, і будете дотримувати заповіді Мої й виконувати їх, то якщо будуть ваші вигнанці на краю небес, то й звідти позбираю їх, і приведу до того місця, яке Я вибрав, щоб там перебувало Ім'я Моє!
 But if you come back to me and keep my orders and do them, even if those of you who have been forced out are living in the farthest parts of heaven, I will get them from there, and take them back to the place marked out by me for the resting-place of my name.
 και οὗτος ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν ψυκτῆρες χρυσοῖ τριάκοντα και ψυκτῆρες ἀργυροῖ χίλιοι παρηλλαγμένα ἐννέα και εἴκοσι

- 10 А вони раби Твої та народ Твій, якого Ти викупив Своєю великою силою та міцною Своєю рукою.
Now these are your servants and your people, whom you have made yours by your great power and by your strong hand.
κεφφουρη χρυσοῖ τριάκοντα καὶ ἀργυροῖ διακόσιοι καὶ σκευὴ ἕτερα χίλια
- 11 Молю Тебе, Господи, нехай же буде ухо Твоє чутке до молитви Твогого раба та до молитви Твоїх рабів, що прагнуть боятися Ймення Твого! І дай же сьогодні успіху Своему рабові, і дай знайти милосердя перед оцим мужем! А я був чашником царевим.
O Lord, let your ear take note of the prayer of your servant, and of the prayers of your servants, who take delight in worshipping your name: give help, O Lord, to your servant this day, and let him have mercy in the eyes of this man. (Now I was the king's wine-servant.)
πάντα τὰ σκευὴ τῷ χρυσῷ καὶ τῷ ἀργύρῳ πεντακισχίλια καὶ τετρακόσια τὰ πάντα ἀναβαίοντα μετὰ σασαβασαρ ἀπὸ τῆς ἀποικίας ἐκ βαβυλῶνος εἰς ἱερουσαλημ
- 1 ¶ І сталося в місяці нісані, двадцятого року царя Артаксеркса, було раз вино перед ним. І взяв я те вино й дав цареві. І я, здавалося, не був сумний перед ним.
And it came about in the month Nisan, in the twentieth year of Artaxerxes the king, when wine was before him, that I took up the wine and gave it to the king. Now I had never before been sad when the king was present.
καὶ οὗτοι οἱ υἱοὶ τῆς χώρας οἱ ἀναβαίνοντες ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας τῆς ἀποικίας ἧς ἀπέκτισεν ναβουχοδοносор βασιλεὺς βαβυλῶνος εἰς βαβυλῶνα καὶ ἐπέστρεψαν εἰς ἱερουσαλημ καὶ ἰουδα ἀνὴρ εἰς πόλιν αὐτοῦ
- 2 Та сказав мені цар: Чому обличчя твоє сумне, чи ти не хворий? Це не інше що, як тільки сум серця... І я вельми сильно злякався!
And the king said to me, Why is your face sad, seeing that you are not ill? this is nothing but sorrow of heart. Then I was full of fear;
οἱ ἦλθον μετὰ ζοροβαβελ ἰησοῦς νεεμιας σαραιας ρεελιας μαρδοχαιος βαλασαν μασфар βαγουи ρεουи βαана ἀνδρῶν ἀριθμὸς λαοῦ ἰσραηλ
- 3 І сказав я до царя: Нехай цар живе навіки! Чому не буде сумне обличчя моє, коли місто дому гробів батьків моїх поруйноване, а брами його попалені огнем!...
And said to the king, May the king be living for ever: is it not natural for my face to be sad, when the town, the place where the bodies of my fathers are at rest, has been made waste and its doorways burned with fire?
υἱοὶ φορος δισχιλιοι ἑκατὸν ἑβδομήκοντα δύο
- 4 І сказав мені цар: Чого ж ти просиш? І я помолвився до Небесного Бога,
Then the king said to me, What is your desire? So I made prayer to the God of heaven.
υἱοὶ σαφατια τριακόσιοι ἑβδομήκοντα δύο
- 5 і сказав цареві: Якщо це цареві вгодне, і якщо раб твій уподобаний перед обличчям твоїм, то пошли мене до Юдеї, до міста гробів батьків моїх, і я відбудую його!
And I said to the king, If it is the king's pleasure, and if your servant has your approval, send me to Judah, to the town where the bodies of my fathers are at rest, so that I may take in hand the building of it.
υἱοὶ ἠρα ἑπτακόσιοι ἑβδομήκοντα πέντε
- 6 І сказав мені цар (а цариця сиділа при ньому): Скільки часу буде дорога твоя, і коли ти повернешся? І сподобалось це цареві, і він послав мене, а я призначив йому час.
And the king said to me (the queen being seated by his side), How long will your journey take, and when will you come back? So the king was pleased to send me, and I gave him a fixed time.
υἱοὶ φααθμωαβ τοῖς υἱοῖς ἠσαβε ιωαβ δισχιλιοι ὀκτακόσιοι δέκα δύο
- 7 І сказав я цареві: Якщо це цареві вгодне, нехай дадуть мені листи до намісників Заріччя, щоб провадили мене, аж поки не прийду до Юдеї,
Further, I said to the king, If it is the king's pleasure, let letters be given to me for the rulers across the river, so that they may let me go through till I come to Judah;
υἱοὶ αιλαμ χιλιοι διακόσιοι πεντήκοντα τέσσαρες
- 8 і листа до Асафа, дозорця царевого лісу, щоб дав мені дерева на брусся для замкових брам, що належать до Божого дому, і для міського муру, і для дому, що до нього ввійду. І дав мені цар в міру того, як добра була Божя рука надо мною.
And a letter to Asaph, the keeper of the king's park, so that he may give me wood to make boards for the doors of the tower of the house, and for the wall of the town, and for the house which is to be mine. And the king gave me this, for the hand of my God was on me.
υἱοὶ ζαθουα ἐννακόσιοι τεσσαράκοντα πέντε
- 9 ¶ І прибув я до намісників Заріччя, і дав їм цареві листи. А цар послав зо мною зверхників війська та верхівців.
Then I came to the rulers of the lands across the river and gave them the king's letters. Now the king had sent with me captains of the army and horsemen.
υἱοὶ ζαχου ἐπτακόσιοι ἐξήκοντα
- 10 І почув про це хоронянин Санваллат та раб аммонітянин Товія, і було їм прикро, дуже прикро, що прийшов чоловік клопотатися про добро для Ізраїлевих синів.
And Sanballat the Horonite and Tobiah the servant, the Ammonite, hearing of it, were greatly troubled because a man had come to the help of the children of Israel.
υἱοὶ βανουи ἐξακόσιοι τεσσαράκοντα δύο

- 11 I прийшов я до Єрусалиму, і був там три дні.
So I came to Jerusalem and was there three days.
υιοι βαβι εξακοσιοι εικοσι τρεις
- 12 I встав я вночі, я та трохи людей зо мною, і не розповів я нікому, що Бог мій дав до мого серця зробити для Єрусалиму. А худоби не було зо мною, окрім тієї худоби, що я нею їздив.
And in the night I got up, taking with me a small band of men; I said nothing to any man of what God had put into my heart to do for Jerusalem: and I had no beast with me but the one on which I was seated.
υιοι ασυαδ τρισυλλοι διακοσιοι εικοσι δυο
- 13 I вийшов я Долинною брамою вночі, і пішов до джерела Танин, і до брами Смітникової. І я докладно оглянув мури Єрусалиму, що були поруйновані, а брами його були попалені огнем.
And I went out by night, through the doorway of the valley, and past the dragon's water-spring as far as the place where waste material was put, viewing the walls of Jerusalem which were broken down, and the doorways which had been burned with fire.
υιοι αδωνικαμ εξακοσιοι εξηκοντα εξ
- 14 I перейшов я до Джерельної брами та до царського ставу, та там не було місця для переходу худоби, що була підо мною.
Then I went on to the door of the fountain and to the king's pool: but there was no room for my beast to get through.
υιοι βαγοι δυσυλλοι πεντηκοντα εξ
- 15 I йшов я долиною вночі, і докладно оглядав мура. Потім я вернувся, і ввійшов Долинною брамою, і вернувся.
Then in the night, I went up by the stream, viewing the wall; then turning back, I went in by the door in the valley, and so came back.
υιοι αδιν τετρακοσιοι πεντηκοντα τεσσαρες
- 16 А заступники не знали, куди я пішов та що я роблю, а юдеям, і священникам, і шляхті, і заступникам, і решті тих, що робили працю, я доти нічого не розповідав.
And the chiefs had no knowledge of where I had been or what I was doing; and I had not then said anything to the Jews or to the priests or the great ones or the chiefs or the rest of those who were doing the work.
υιοι ατηρ τω εξεκια ενενηκοντα οκτω
- 17 I сказав я до них: Ви бачите біду, що ми в ній, що Єрусалим зруйнований, а брами його попалені огнем. Ідьте, і збудуйте мура Єрусалиму, і вже не будемо ми ганьбою!...
Then I said to them, You see what a bad condition we are in; how Jerusalem is a waste, and its doorways burned with fire: come, let us get to work, building up the wall of Jerusalem, so that we may no longer be put to shame.
υιοι βασου τριακοσιοι εικοσι τρεις
- 18 I розповів я їм про руку Бога мого, що вона добра до мене, а також слова царя, які сказав він мені. І сказали вони: Станемо й збудуємо! І зміцнили вони руки свої на добре діло.
Then I gave them an account of how the hand of my God was on me, helping me; and of the king's words which he had said to me. And they said, Let us get to work on the building. So they made their hands strong for the good work.
υιοι ιωρα εκατον δεκα δυο
- 19 I почув це хоронянин Санваллат та аммонітянин раб Товія, і араб Гешем, і сміялися з нас, і погорджували нами й говорили: Що це за річ, яку ви робите? Чи проти царя ви бунтуєтесь?
But Sanballat the Horonite and Tobiah the servant, the Ammonite, and Geshem the Arabian, hearing of it, made sport of us, laughing at us and saying, What are you doing? will you go against the king?
υιοι ασεμ διακοσιοι εικοσι τρεις
- 20 А я їм відповів і сказав до них: Небесний Бог Він дасть нам успіх, а ми, Його раби, станемо й збудуємо! А вам нема ані частки, ані права, ані пам'ятки в Єрусалимі!
Then answering them I said, The God of heaven, he will be our help; so we his servants will go on with our building: but you have no part or right or any name in Jerusalem.
υιοι γαβερ ενενηκοντα πεντε
- 1 ¶ I встав Еліашів, первосвященик, та брати його священники, і збудували Овечу браму. Вони освятили її, і повставляли її двері, й аж до башти Меа освятили її, аж до башти Ханан'їла.
Then Eliashib, the chief priest, got up with his brothers the priests, and took in hand the building of the sheep doorway; they made it holy and put its doors in position; as far as the tower of Hammeah they made it holy, even to the tower of Hananel.
και εφθασεν ο μην ο εβδομος και οι υιοι ισραηλ εν πολεσιν αυτων και συνηχθη ο λαος ως ανηρ εις εις ιερουσαλημ

- 2 А поруч нього будували срихоняни, а поруч них будував Заккур, син Имріїв.
And by his side the men of Jericho were building. And after them, Zaccur, the son of Imri.
 και ἀνέστη ἰησοῦς ὁ τοῦ ἰωσεδεκ και οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἱερεῖς και ζοροβαβελ ὁ τοῦ σαλαθιηλ και οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ και ὠκοδόμησαν τὸ θυσιαστήριον θεοῦ ἰσραηλ τοῦ ἀνεγέγκαι ἐπ' αὐτὸ ὀλοκαυτῶς εἰς κατὰ τὰ γεγραμμένα ἐν νόμῳ μουσῆ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ
- 3 А браму Рибну збудували сини Сенаїні, і вони покрили її бруссями, і повставляли двері її, замки її та засуви її.
The sons of Hassenaaah were the builders of the fish doorway; they put its boards in place and put up its doors, with their locks and rods.
 και ἠτοιμάσαν τὸ θυσιαστήριον ἐπὶ τὴν ἑτοιμασίαν αὐτοῦ ὅτι ἐν καταπλήξει ἐπ' αὐτοὺς ἀπὸ τῶν λαῶν τῶν γαιῶν και ἀνέβη ἐπ' αὐτὸ ὀλοκαυτῶσις τῷ κυρίῳ τὸ πρῶν και εἰς ἐσπέραν
- 4 А поруч них направляв Меремот, син Урії, Коцового сина, а поруч них направляв Мешуллам, син Берехії, Мешав'їлового сина, а поруч них направляв Садок, Баанин син.
By their side Meremoth, the son of Uriah, the son of Hakkoz, was making good the walls. Then Meshullam, the son of Berechiah, the son of Meshezabel; and by him, Zadok, the son of Baana.
 και ἐποίησαν τὴν ἑορτὴν τῶν σκηνῶν κατὰ τὸ γεγραμμένον και ὀλοκαυτῶσις ἡμέραν ἐν ἡμέρᾳ ἐν ἀριθμῷ ὡς ἡ κρίσις λόγον ἡμέρας ἐν ἡμέρᾳ αὐτοῦ
- 5 А поруч них направляли текояни, але їхні вельможі не схилили своєї шиї в службу свого Господа.
Near them, the Tekoites were at work; but their chiefs did not put their necks to the work of their Lord.
 και μετὰ τοῦτο ὀλοκαυτῶσις ἐνδεδεχισμοῦ και εἰς τὴς νομηνίας και εἰς πάσας ἑορτὰς τὰς ἡγιασμένας και παντὶ ἐκουσιαζομένῳ ἐκούσιον τῷ κυρίῳ
- 6 А браму Стару направляли Йюда, син Пасеахів, та Мешуллам, син Бесодейн, вони покривали бруссями, і вставляли двері її, і замки її та засуви її.
Joiada, the son of Paseah, and Meshullam, the son of Besodeiah, made good the old doorway; they put its boards in place and put up its doors, with their locks and rods.
 ἐν ἡμέρᾳ μιᾶ τοῦ μηνὸς τοῦ ἐβδόμου ἤρξαντο ἀναφέρειν ὀλοκαυτῶσις τῷ κυρίῳ και ὁ οἶκος κυρίου οὐκ ἐθεμελιώθη
- 7 А поруч них направляв Гів'онянин Мелатія та меронотейанин Ядон, люди Гів'ону та Міцпи, що належали до володіння намісника Заріччя.
By their side were working Melatiah the Gibeonite and Jadon the Meronothite, the men of Gibeon and of Mizpah from the seat of the ruler across the river.
 και ἔδωκαν ἀργύριον τοῖς λατόμοις και τοῖς τέκτοσιν και βρώματα και ποτὰ και ἔλαιον τοῖς σηδανιν και τοῖς σωριν ἐνέγκαι ξύλα κέδρινα ἀπὸ τοῦ λιβάνου πρὸς θάλασσαν ἰόπης κατ' ἐπιχώρησιν κ' ὕρου βασιλέως περσῶν ἐπ' αὐτούς
- 8 Поруч нього направляв Уззіл, син Хархаїн, з золотарів, а поруч нього направляв Хананія, син Раккахімів, і вони відновили Єрусалима аж до Широкого муру.
Near them was working Uzziel, the son of Harhaiah, the gold-worker. And by him was Hananiah, one of the perfume-makers, building up Jerusalem as far as the wide wall.
 και ἐν τῷ ἔτει τῷ δευτέρῳ τοῦ ἐλθεῖν αὐτοὺς εἰς οἶκον τοῦ θεοῦ εἰς ἱερουσαλημ ἐν μηνὶ τῷ δευτέρῳ ἤρξατο ζοροβαβελ ὁ τοῦ σαλαθιηλ και ἰησοῦς ὁ τοῦ ἰωσεδεκ και οἱ κατάλοιποι τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν οἱ ἱερεῖς και οἱ λεῦται και πάντες οἱ ἐρχόμενοι ἀπὸ τῆς αἰχμαλωσίας εἰς ἱερουσαλημ και ἔστησαν τοὺς λεῦτας ἀπὸ εἰκοσαετοῦς και ἐπάνω ἐπὶ τοὺς ποιοῦντας τὰ ἔργα ἐν οἴκῳ κυρίου
- 9 А поруч нього направляв Рефая, син Хурів, зверхник половини єрусалимської округи.
Near them was working Rephaiah, the son of Hur, the ruler of half Jerusalem.
 και ἔστη ἰησοῦς και οἱ υἱοὶ αὐτοῦ και οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ каδμηл και οἱ υἱοὶ αὐτοῦ υἱοὶ ἰουδα ἐπὶ τοὺς ποιοῦντας τὰ ἔργα ἐν οἴκῳ τοῦ θεοῦ υἱοὶ ἠναδαδ υἱοὶ αὐτῶν και ἀδελφοὶ αὐτῶν οἱ λεῦται
- 10 А поруч нього направляв Єдая, син Харумафів, а то навпроти дому свого, а при його руці направляв Хаттуш, син Хашавнейн.
By his side was Jedaiah, the son of Harumaph, opposite his house. And by him was Hattush, the son of Hashabneiah.
 και ἐθεμελιώσαν τοῦ οἰκοδομήσαι τὸν οἶκον κυρίου και ἔστησαν οἱ ἱερεῖς ἐστολισμένοι ἐν σάλπιγγιν και οἱ λεῦται υἱοὶ ασαφ ἐν κυμβάλοις τοῦ αἰνεῖν τὸν κύριον ἐπὶ χεῖρας даυид βασιλέως ἰσραηл
- 11 Другу міру направляв Малкіїя, син Харімів, та Хашшув, син Пахат-Моавів, та башту Печей.
Malchijah, the son of Harim, and Hasshub, the son of Pahath-moab, were working on another part, and the tower of the ovens.
 και ἀπεκρίθησαν ἐν αἴφῳ και ἀνθομολογήσει τῷ κυρίῳ ὅτι ἀγαθόν ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἐπὶ ἰσραηл και πᾶς ὁ λαὸς ἐσήμαινον φωνὴν μεγάλην αἰνεῖν τῷ κυρίῳ ἐπὶ θεμελιώσει οἴκου κυρίου
- 12 А поруч нього направляв Шаллум, син Лохеша, зверхник половини єрусалимської округи, він та дочка його.
Near them was Shallum, the son of Hallohesh, the ruler of half Jerusalem, with his daughters.
 και πολλοὶ ἀπὸ τῶν ἱερέων και τῶν λευιτῶν και ἄρχοντες τῶν πατριῶν οἱ πρεσβύτεροι οἱ εἶδον τὸν οἶκον τὸν πρῶτον ἐν θεμελιώσει αὐτοῦ και τοῦτον τὸν οἶκον ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτῶν ἔκλειον φωνὴ μεγάλη και ὄχλος ἐν σημασίᾳ μετ' εὐφροσύνης τοῦ ὑψῶσαι ὧδήν
- 13 Браму Долину направляв Ханун та мешканці Заноаху, вони збудували її, і повставляли двері її, замки її та засуви її, і тисячу ліктів у мурі аж до Смітнікової брами.
Hanun and the people of Zanoah were working on the doorway of the valley; they put it up and put up its doors, with their locks and rods, and a thousand cubits of wall as far as the doorway where the waste material was placed.
 και οὐκ ἦν ὁ λαὸς ἐπιγινώσκων φωνὴν σημασίας τῆς εὐφροσύνης ἀπὸ τῆς φωνῆς τοῦ κλαυθοῦ τοῦ λαοῦ ὅτι ὁ λαὸς ἐκράυγασεν φωνὴν μεγάλην και ἡ φωνὴ ἠκούετο ἕως ἀπὸ μακρόθεν

- 1 ¶ (3-33) I сталося, як почув Санваллат, що ми будусмо того мура, то він запалився гнівом, і дуже розгнівався, і сміявся з юдеїв.
Now, Sanballat, hearing that we were building the wall, was very angry, and in his wrath made sport of the Jews.
καὶ ἤκουσαν οἱ θλιβόντες ἰουδα καὶ βενιαμιν ὅτι οἱ υἱοὶ τῆς ἀποικίας οἰκοδομοῦσιν οἶκον τῷ κυρίῳ θεῷ ἰσραηλ
- 2 (3-34) I говорив він перед своїми братами та самарійським військом і сказав: Що це роблять ці мізерні юдеї? Чи їм це позоставлять? Чи будуть вони приносити жертву? Чи закінчать цього дня? Чи оживлять вони ці каміння з куп пороху, а вони ж попалені?
And in the hearing of his countrymen and the army of Samaria he said, What are these feeble Jews doing? will they make themselves strong? will they make offerings? will they get the work done in a day? will they make the stones which have been burned come again out of the dust?
καὶ ἤγγισαν πρὸς ζοροβαβελ καὶ πρὸς τοὺς ἄρχοντας τῶν πατριῶν καὶ εἶπαν αὐτοῖς οἰκοδομήσομεν μεθ' ὑμῶν ὅτι ὡς ὑμεῖς ἐκζητοῦμεν τῷ θεῷ ὑμῶν καὶ αὐτῷ ἡμεῖς θυσιάζομεν ἀπὸ ἡμερῶν ασαραδὸν βασιλέως ασσουρ τοῦ ἐνέγκαντος ἡμᾶς ὧδε
- 3 (3-35) A аммонітянин Товіія був при ньому й сказав: Та й що вони будують? Якщо вийде лисиця, то вона зробить дірку в їхній камінній стіні!...
Now Tobiah the Ammonite was by him, and he said, Such is their building that if a fox goes up it, their stone wall will be broken down.
καὶ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς ζοροβαβελ καὶ ἰησοῦς καὶ οἱ κατάλοιποι τῶν ἀρχόντων τῶν πατριῶν τοῦ ἰσραηλ οὐχ ἡμῖν καὶ ὑμῖν τοῦ οἰκοδομῆσαι οἶκον τῷ θεῷ ἡμῶν ὅτι ἡμεῖς αὐτοὶ ἐπὶ τὸ αὐτὸ οἰκοδομήσομεν τῷ κυρίῳ θεῷ ἡμῶν ὡς ἐνετείλατο ἡμῖν κύριος ὁ βασιλεὺς περσῶν
- 4 (3-36) Почуй, Боже наш, що ми стали погордою, і поверни їхню ганьбу на голову їхню, і дай їм на здобич у край полону!
Give ear, O our God, for we are looked down on: let their words of shame be turned back on themselves, and let them be given up to wasting in a land where they are prisoners:
καὶ ἦν ὁ λαὸς τῆς γῆς ἐκλύων τὰς χεῖρας τοῦ λαοῦ ἰουδα καὶ ἐνεπόδιζον αὐτοὺς τοῦ οἰκοδομεῖν
- 5 (3-37) I не закрий їхньої провини, а їхній гріх нехай не буде стертий з-перед лица Твого, бо вони образили будівничих!
Let not their wrongdoing be covered or their sin washed away from before you: for they have made you angry before the builders.
καὶ μισθοῦμενοι ἐπ' αὐτοὺς βουλευόμενοι τοῦ διασκεδάσαι βουλὴν αὐτῶν πάσας τὰς ἡμέρας κύριος βασιλεὺς περσῶν καὶ ἕως βασιλείας δαρείου βασιλέως περσῶν
- 6 (3-38) I збудували ми того мура, і був пов'язаний увесь той мур аж до половини його. А серце народу було, щоб далі робити!
So we went on building the wall; and all the wall was joined together half-way up: for the people were working hard.
καὶ ἐν βασιλείᾳ ασσουηρου ἐν ἀρχῇ βασιλείας αὐτοῦ ἔγραψαν ἐπιστολὴν ἐπὶ οἰκοῦντας ἰουδα καὶ ἱερουσαλημ
- 7 ¶ (4-1) I сталося, як почув Санваллат, і Товіія, і араби, і аммонітяни, і ашдоїяни, що направляється єрусалимський мур, що виломи в стіні стали затарасовуватися, то дуже запалили ся гнівом.
But when it came to the ears of Sanballat and Tobiah and the Arabians and the Ammonites and the Ashdodites, that the building of the walls of Jerusalem was going forward and the broken places were being made good, they were full of wrath;
καὶ ἐν ἡμέραις αρθασασθα ἔγραψεν ἐν εἰρήνῃ μιθραδάτῃ ταβεηλ σὺν καὶ τοῖς λοιποῖς συνδούλοις αὐτοῦ πρὸς αρθασασθα βασιλέα περσῶν ἔγραψεν ὁ φορολόγος γραφὴν συριστι καὶ ἡρμηνευμένην
- 8 (4-2) I змовилися вони всі разом, щоб їти воювати з Єрусалимом, та щоб учинити йому замішання.
And they made designs, all of them together, to come and make an attack on Jerusalem, causing trouble there.
ραουμ βααλταμ καὶ σαμσαι ὁ γραμματεὺς ἔγραψαν ἐπιστολὴν μίαν κατὰ ἱερουσαλημ τῷ αρθασασθα βασιλεῖ
- 9 (4-3) I ми молилися до нашого Бога, і поставили проти них сторожу вдень та вночі, перед ними.
But we made our prayer to God, and had men on watch against them day and night because of them.
τάδε ἔκρινεν ραουμ βααλταμ καὶ σαμσαι ὁ γραμματεὺς καὶ οἱ κατάλοιποι σύνδουλοι ἡμῶν διναῖοι αφαρσαθαχαῖοι ταφαλλαῖοι αφαρσαῖοι αρχαῖοι βαβυλώνιοι σουσαναχαῖοι οἱ εἰσιν ηλαμαῖοι
- 10 (4-4) I сказав Юда: Ослабла сила носія, а звалищ багато, і ми не зможемо далі будувати мура!...
And Judah said, The strength of the workmen is giving way, and there is much waste material; it is impossible for us to put up the wall.
καὶ οἱ κατάλοιποι ἐθνῶν ὧν ἀπέκτισεν ασενναфар ὁ μέγας καὶ ὁ τίμιος καὶ κατέκτισεν αὐτοὺς ἐν πόλεσιν τῆς σομορων καὶ τὸ κατάλοιπον πέραν τοῦ ποταμοῦ
- 11 (4-5) А наші ненависники говорили: Вони не знатимуть і не побачать, як ми прийдемо до середини їх, і позабивасмо їх, та й спинимо працю!
And those who were against us said, Without their knowledge and without their seeing us, we will come among them and put them to death, causing the work to come to a stop.
αὕτη ἡ διαταγὴ τῆς ἐπιστολῆς ἧς ἀπέστειλαν πρὸς αὐτόν πρὸς αρθασασθα βασιλέα παῖδές σου ἄνδρες πέραν τοῦ ποταμοῦ
- 12 (4-6) I сталося, як приходили ті юдеїяни, що сиділи при них, то говорили нам про це разів десять, зо всіх місць, де вони пробували.
And it came about that when the Jews who were living near them came, they said to us ten times, From all directions they are coming against us.
γνωστὸν ἔστω τῷ βασιλεῖ ὅτι οἱ ἰουδαῖοι ἀναβάντες ἀπὸ σοῦ ἐφ' ἡμᾶς ἤλθοσαν εἰς ἱερουσαλημ τὴν πόλιν τὴν ἀποστάτιν καὶ πονηρὰν οἰκοδομοῦσιν καὶ τὰ τεῖχη αὐτῆς κατηρτισμένοι εἰσὶν καὶ θεμελίους αὐτῆς ἀνώψωσαν

- 13 (4-7) Тоді поставив я сторожу здолу того місця за муром у печерах. І поставив я народ за їхніми родами, з їхніми мечами, їхніми ратищами та їхніми луками.
So in the lowest part of the space at the back of the walls, in the open places, I put the people by families, with their swords, their spears, and their bows.
νῦν οὖν γνωστὸν ἔστω τῷ βασιλεῖ ὅτι ἐὰν ἡ πόλις ἐκεῖνη ἀνοικοδομηθῇ καὶ τὰ τεῖχη αὐτῆς καταρτισθῶσιν φόροι οὐκ ἔσονται σοι οὐδὲ δώσουσιν καὶ τοῦτο βασιλεῖς κακοποιεῖ
- 14 (4-8) І розглянув я це, і встав і сказав я до шляхетних, і до заступників, і до решти народу: Не бійтеся перед ними! Згадайте Господа великого та грізного, і воюйте за ваших братів, ваших синів, дочок ваших, жінок ваших та за доми ваші!
And after looking, I got up and said to the great ones and to the chiefs and to the rest of the people, Have no fear of them: keep in mind the Lord who is great and greatly to be feared, and take up arms for your brothers, your sons, and your daughters, your wives and your houses.
καὶ ἀσχημοσύνην βασιλέως οὐκ ἔξεστιν ἡμῖν ἰδεῖν διὰ τοῦτο ἐπέμψαμεν τῷ βασιλεῖ
- 15 (4-9) І сталося, як почули наші вороги, що нам те відоме, то Господь зламав їхній задум, і всі ми вернулися до муру, кожен до праці своєї.
And when it came to the ears of those who were against us, that we had knowledge of their designs and that God had made their purpose come to nothing, we all went back to the wall, everyone to his work
ἵνα ἐπισκévηται ἐν βιβλίῳ ὑπομνηματισμοῦ τῶν πατέρων σου καὶ εὐρήσεις καὶ γνώση ὅτι ἡ πόλις ἐκεῖνη πόλις ἀποστάτις καὶ κακοποιούσα βασιλεῖς καὶ χώρας καὶ φυγάδια δούλων ἐν μέσῳ αὐτῆς ἀπὸ χρόνων αἰῶνος διὰ ταῦτα ἡ πόλις αὕτη ἡρημώθη
- 16 ¶ (4-10) І було від того дня, що половина моїх юнаків робили працю, а половина їх міцно тримала списи, щити, і луки та панцері, а зверхники стояли позад Юдиного дому.
And from that time, half of my servants were doing their part of the work, and half kept the spears and body-covers and the bows and the metal war-dresses; and the chiefs were at the back of the men of Judah.
γνωρίζομεν οὖν ἡμεῖς τῷ βασιλεῖ ὅτι ἐὰν ἡ πόλις ἐκεῖνη οἰκοδομηθῇ καὶ τὰ τεῖχη αὐτῆς καταρτισθῇ οὐκ ἔστιν σοι εἰρήνη
- 17 (4-11) Будівничі працювали на мурі, а носії наладовували тягар, вони однією рукою робили працю, а однією міцно тримали списа...
Those who were building the wall and those who were moving material did their part, everyone working with one hand, with his spear in the other;
καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς πρὸς ραουμ βααλταμ καὶ σαμσαι γραμματεῖα καὶ τοὺς καταλοῖπους συνδούλους αὐτῶν τοὺς οἰκοῦντας ἐν σαμαρείᾳ καὶ τοὺς καταλοῖπους πέραν τοῦ ποταμοῦ εἰρήνην καὶ φησιν
- 18 (4-12) А в кожного будівничого його меч був прив'язаний на стегнах його, і так вони будували, а біля мене був сурмач.
Every builder was working with his sword at his side. And by my side was a man for sounding the horn.
ὁ φορολόγος ὃν ἀπεστείλατε πρὸς ἡμᾶς ἐκλήθη ἔμπροσθεν ἐμοῦ
- 19 (4-13) І сказав я до шляхетних, до заступників та до решти народу: Праця велика й простора, а ми повідділювані на мурі, далеко один від одного.
And I said to the great ones and the chiefs and the rest of the people, The work is great and widely spaced and we are far away from one another on the wall:
καὶ παρ' ἐμοῦ ἐτέθη γνώμη καὶ ἐπεσκέψαμεθα καὶ εὗραμεν ὅτι ἡ πόλις ἐκεῖνη ἀφ' ἡμερῶν αἰῶνος ἐπὶ βασιλεῖς ἐπαίρεται καὶ ἀποστάσεις καὶ φυγάδια γίνονται ἐν αὐτῇ
- 20 (4-14) Тому то в місце, де почуєте голос сурми, туди негайно збирайтеся до нас. Бог наш буде воювати для нас!
Wherever you may be when the horn is sounded, come here to us; our God will be fighting for us.
καὶ βασιλεῖς ἰσχυροὶ γίνονται ἐπὶ ἱερουσαλὴμ καὶ ἐκικρατοῦντες ὅλης τῆς ἑσπέρας τοῦ ποταμοῦ καὶ φόροι πλήρεις καὶ μέρος δίδεται αὐτοῖς
- 21 (4-15) І так ми робили працю, і половина їх міцно тримала списи від сходу ранньої зорі аж до появилення зір.
So we went on with the work: and half of them had spears in their hands from the dawn of the morning till the stars were seen.
καὶ νῦν θέτε γνώμην καταργῆσαι τοὺς ἀνδρας ἐκείνους καὶ ἡ πόλις ἐκεῖνη οὐκ οἰκοδομηθήσεται ἐτι ὅπως ἀπὸ τῆς γνώμης
- 22 (4-16) Також того часу сказав я до народу: Кожен з юнаком своїм нехай почують у середині Єрусалиму, і будуть вони для нас уночі сторожею, а вдень на працю.
And at the same time I said to the people, Let everyone with his servant come inside Jerusalem for the night, so that at night they may keep watch for us, and go on working by day.
πεφυλαγμένοι ἦτε ἄνεσιν ποιῆσαι περὶ τούτου μήποτε πληθυνθῇ ἄφανισμὸς εἰς κακοποιήσιν βασιλεῦσιν
- 23 (4-17) І ні я, ані брати мої, ані юнаки мої, ані сторожі, що були за мною, ми не здіймали своєї одежі, кожен мав свою зброю при своєму стегні.
So not one of us, I or my brothers or my servants or the watchmen who were with me, took off his clothing, everyone went armed to the water.
τότε ὁ φορολόγος τοῦ αρθασασθα βασιλέως ἀνέγνω ἐνώπιον ραουμ καὶ σαμσαι γραμματεῶς καὶ συνδούλων αὐτῶν καὶ ἐπορεύθησαν σπουδῇ εἰς ἱερουσαλὴμ καὶ ἐν ἰουδα καὶ κατήργησαν αὐτοὺς ἐν ἱεροῖς καὶ δυνάμει
- 1 ¶ І був великий крик народу та їхніх жінок на своїх братів юдеїв.
Then there was a great outcry from the people and their wives against their countrymen the Jews.
καὶ ἐπροφήτευσεν αγγαιος ὁ προφήτης καὶ ζαχαριас ὁ τοῦ ἀδδο προφητεῖαν ἐπὶ τοὺς ἰουδαίους τοὺς ἐν ἰουδα καὶ ἱερουσαλὴμ ἐν ὀνόματι θεοῦ ἰσραηλ ἐπ' αὐτούς

- 2 I були такі, що говорили: Ми даємо в заставу синів своїх та дочок своїх, і беремо збіжжя, і їмо й живемо!
For there were some who said, We, our sons and our daughters, are a great number: let us get grain, so that we may have food for our needs.
 τότε ἀνέστησαν ζοροβαβελ ὁ τοῦ σαλαθιηλ καὶ ἰησοῦς ὁ υἱὸς ἰωσεδεκ καὶ ἤρξαντο οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ τὸν ἐν ἱερουσαλὴμ καὶ μετ' αὐτῶν οἱ προφῆται τοῦ θεοῦ βοηθοῦντες αὐτοῖς
- 3 I були такі, що говорили: Ми заставляємо поля свої, і виноградники свої, і доми свої, і беремо збіжжя в цьому голоді!
And there were some who said, We are giving our fields and our vine-gardens and our houses for debt: let us get grain because we are in need.
 ἐν αὐτῷ τῷ καιρῷ ἦλθεν ἐπ' αὐτοὺς θαναταὶ ἐπαρχος πέραν τοῦ ποταμοῦ καὶ σαθαρβουζανα καὶ οἱ σύνδουλοι αὐτῶν καὶ τοῖα εἶπαν αὐτοῖς τίς ἔθηκεν ὑμῖν γνώμην τοῦ οἰκοδομῆσαι τὸν οἶκον τοῦτ' ὃν καὶ τὴν χορηγίαν ταύτην καταρτίσασθαι
- 4 I були такі, що говорили: Ми позичаємо срібло на податок царський за наші поля та наші виноградники.
And there were others who said, We have given up our fields and our vine-gardens to get money for the king's taxes.
 τότε ταῦτα εἶποσαν αὐτοῖς τίνα ἐστὶν τὰ ὀνόματα τῶν ἀνδρῶν τῶν οἰκοδομούντων τὴν πόλιν ταύτην
- 5 А наше ж тіло таке, як тіло наших братів, наші сини як їхні сини. А ось ми тиснемо наших синів та наших дочок за рабів, і є з наших дочок утискувані. Ми не в силі робити, а поля наші та виноградники наші належать іншим...
But our flesh is the same as the flesh of our countrymen, and our children as their children: and now we are giving our sons and daughters into the hands of others, to be their servants, and some of our daughters are servants even now: and we have no power to put a stop to it; for other men have our fields and our vine-gardens.
 καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ θεοῦ ἐπὶ τὴν αἰχμαλωσίαν ἰουδα καὶ οὐ κατήργησαν αὐτούς ἕως γνώμῃ τῷ δαρείῳ ἀπηνέχθη καὶ τότε ἀπεστάλη τῷ φορολόγῳ ὑπὲρ τούτου
- 6 ¶ I сильно запалав у мені гнів, коли я почув їхній крик та ці слова!
And on hearing their outcry and what they said I was very angry.
 διασάφης ἐπιστολῆς ἧς ἀπέστειλεν θαναταὶ ὁ ἐπαρχος τοῦ πέραν τοῦ ποταμοῦ καὶ σαθαρβουζανα καὶ οἱ σύνδουλοι αὐτῶν ἀφαρσαχαῖοι οἱ ἐν τῷ πέραν τοῦ ποταμοῦ δαρείῳ τῷ βασιλεῖ
- 7 А мое сердце дало мені раду, і я сперечався з шляхетними та з заступниками та й сказав їм: Ви заставаю тиснете один одного! I скликав я на них великі збори.
And after turning it over in my mind, I made a protest to the chiefs and the rulers, and said to them, Every one of you is taking interest from his countryman. And I got together a great meeting of protest.
 ῥῆσιν ἀπέστειλαν πρὸς αὐτόν καὶ τότε γέγραπται ἐν αὐτῷ δαρείῳ τῷ βασιλεῖ εἰρήνη πᾶσα
- 8 I сказав я до них: Ми викупуємо своїх братів юдеїв, проданих поганам, за нашою спромогою, а ви будете продавати своїх братів, і вони продаються нам? I мовчали вони, і не знаходили слова...
And I said to them, We have given whatever we were able to give, to make our brothers the Jews free, who were servants and prisoners of the nations: and would you now give up your brothers for a price, and are they to become our property? Then they said nothing, answering not a word.
 γνωστὸν ἔστω τῷ βασιλεῖ ὅτι ἐπορεύθημεν εἰς τὴν ἰουδαίαν χώραν εἰς οἶκον τοῦ θεοῦ τοῦ μεγάλου καὶ αὐτὸς οἰκοδομεῖται λίθοις ἐκλεκτοῖς καὶ ξύλα ἐντίθεται ἐν τοῖς τοίχοις καὶ τὸ ἔργον ἐκεῖνο ἐπιδέξιον γίνεται καὶ εὐοδοῦται ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν
- 9 I сказав я: Не добра це річ, що ви робите! Чи ж не в боязні нашого Бога ви маєте ходити, через ганьбу від тих поганів, наших ворогів?
And I said, What you are doing is not good: is it not the more necessary for you to go in the fear of our God, because of the shame which the nations may put on us?
 τότε ἠρωτήσαμεν τοὺς πρεσβυτέρους ἐκείνους καὶ οὕτως εἶπαμεν αὐτοῖς τίς ἔθηκεν ὑμῖν γνώμην τὸν οἶκον τοῦτον οἰκοδομῆσαι καὶ τὴν χορηγίαν ταύτην καταρτίσασθαι
- 10 Також і я, брати мої та юнаки мої були позикодавцями срібла та збіжжя. Опустімо ж ми оцей борг!
Even I and my servants have been taking interest for the money and the grain we have let them have. So now, let us give up this thing.
 καὶ τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἠρωτήσαμεν αὐτούς γνωρίσαι σοι ὥστε γράψαι σοι τὰ ὀνόματα τῶν ἀνδρῶν τῶν ἀρχόντων αὐτῶν
- 11 Верніть їм зараз їхні поля, їхні виноградники, їхні оливки, й їхні доми та відсоток срібла, і збіжжя, виноградний сік та нову оливу, що ви дали їм у заставу за них!
Give back to them this very day their fields, their vine-gardens, their olive-gardens, and their houses, as well as a hundredth part of the money and the grain and the wine and the oil which you have taken from them.
 καὶ τοιοῦτο ῥῆμα ἀπεκρίθησαν ἡμῖν λέγοντες ἡμεῖς ἐσμεν δοῦλοι τοῦ θεοῦ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῆς γῆς καὶ οἰκοδομοῦμεν τὸν οἶκον ὃς ἦν ὀκοδομημένος πρὸ τούτου ἔτι πολλά καὶ βασιλεὺς τοῦ ἰσραηλ μέγας ὀκοδόμησεν αὐτὸν καὶ κατηρτίσατο αὐτόν
- 12 I вони сказали: Повернемо, і не будемо жадати від них! Зробимо так, як ти говориш! I покликав я священників, і запрягнув їх зробити за цим словом.
Then they said, We will give them back, and take nothing for them; we will do as you say. Then I sent for the priests and made them take an oath that they would keep this agreement.
 αὐτοῖς ἀφ' ὅτε δὲ παρώργισαν οἱ πατέρες ἡμῶν τὸν θεὸν τοῦ οὐρανοῦ ἔδωκεν αὐτούς εἰς χεῖρας ναβουχοδοносор βασιλέως βαβυλῶνος τοῦ χαλδαίου καὶ τὸν οἶκον τοῦτον κατέλυσεν καὶ τὸν λαὸν ἀπόκισεν εἰς βαβυλῶνα

- 13 Витрусив я й свою пазуху та й сказав: Нехай отак витрусить Бог кожного чоловіка, хто не сповнить цього слова, з дому його та з труду його, і нехай буде такий витрушений та порожній! І сказали всі збори: Амінь! І славили вони Господа, і народ зробив за цим словом.
And shaking out the folds of my robe, I said, So may God send out from his house and his work every man who does not keep this agreement; even so let him be sent out and made as nothing. And all the meeting of the people said, So be it, and gave praise to the Lord. And the people did as they had said.
ἀλλ' ἐν ἔτει πρώτῳ κύρου τοῦ βασιλέως κύρος ὁ βασιλεὺς ἔθετο γνώμην τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ τοῦτον οἰκοδομηθῆναι
- 14 ¶ Також від дня, коли цар наказав мені бути їхнім намісником в Юдиному краї від року двадцятого й аж до року тридцять другого царя Артаксеркса, дванадцять літ не їв намісничого хліба ані я, ані брати мої.
Now from the time when I was made ruler of the people in the land of Judah, from the twentieth year till the thirty-second year of Artaxerxes the king, for twelve years, I and my servants have never taken the food which was the right of the ruler.
καὶ τὰ σκευὴ τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ τὰ χρυσᾶ καὶ τὰ ἀργυρᾶ ἃ ναβουχοδοносор ἐξήνεγκεν ἀπὸ οἴκου τοῦ ἐν ἱερουσαλημ καὶ ἀπήνεγκεν αὐτὰ εἰς ναὸν τοῦ βασιλέως ἐξήνεγκεν αὐτὰ κύρος ὁ βασιλεὺς ἀπὸ ναοῦ τοῦ βασιλέως καὶ ἔδωκεν τῷ σασαβασαρ τῷ θησαυροφύλακι τῷ ἐπὶ τοῦ θησαυροῦ
- 15 А намісники попередні, що були передо мною, чинили тяжке над народом, і брали від них хлібом та вином одного дня сорок шеклів срібла; також їхні слуги панували над народом. А я не робив так через страх Божий.
But earlier rulers who were before me made the people responsible for their upkeep, and took from them bread and wine at the rate of forty shekels of silver; and even their servants were lords over the people: but I did not do so, because of the fear of God.
καὶ εἶπεν αὐτῷ πάντα τὰ σκευὴ λαβὲ καὶ πορεύου θές αὐτὰ ἐν τῷ οἴκῳ τῷ ἐν ἱερουσαλημ εἰς τὸν ἑαυτῶν τόπον
- 16 також у праці того муру я підтримував, і поля не купували ми, а всі мої слуги були зібрані там над працею.
And I kept on with the work of this wall, and we got no land for ourselves: and all my servants were helping with the work.
τότε σασαβασαρ ἐκεῖνος ἦλθεν καὶ ἔδωκεν θεμελίους τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ τοῦ ἐν ἱερουσαλημ καὶ ἀπὸ τότε ἕως τοῦ νῦν ὠκοδομήθη καὶ οὐκ ἐτελέσθη
- 17 А за столом моїм були юдеї та заступники, сто й п'ятдесят чоловіка, та й ті, хто приходив до нас із народів, що навколо нас.
And more than this, a hundred and fifty of the Jews and the rulers were guests at my table, in addition to those who came to us from the nations round about us.
καὶ νῦν εἰ ἐπὶ τὸν βασιλέα ἀγαθὸν ἐπισκεπήτω ἐν οἴκῳ τῆς γάξης τοῦ βασιλέως βαβυλῶνος ὅπως γνῶς ὅτι ἀπὸ βασιλέως κύρου ἐτέθη γνώμη οἰκοδομησάι τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ ἐκεῖνον τὸν ἐν ἱερουσαλημ καὶ γνοὺς ὁ βασιλεὺς περὶ τούτου πεμψάτω πρὸς ἡμᾶς
- 1 ¶ І сталося, коли почув Санваллат, і Товія, і араб Гешем та решта наших ворогів, що я збудував мура, і що не позосталося в ньому вилому, але до цього часу дверей у брамах я не по вставляв,
Now when word was given to Sanballat and Tobiah and to Geshem the Arabian and to the rest of our haters, that I had done the building of the wall and that there were no more broken places in it (though even then I had not put up the doors in the doorways);
τότε δαρείος ὁ βασιλεὺς ἔθηκεν γνώμην καὶ ἐπεσκέψατο ἐν ταῖς βιβλιοθήκαις ὅπου ἡ γάζα κεῖται ἐν βαβυλῶνι
- 2 то послав Санваллат та Гешем до мене, говорячи: Приходь, і вмовимося разом у Кефірімі в долині Оно! А вони замишляли зробити мені зло...
Sanballat and Geshem sent to me saying, Come, let us have a meeting in one of the little towns in the lowland of Ono. But their purpose was to do me evil.
καὶ εὗρέθη ἐν πόλει ἐν τῇ βάρει τῆς μῆδων πόλεως κεφαλὴς μία καὶ τοῦτο ἦν γεγραμμένον ἐν αὐτῇ ὑπόμνημα
- 3 І послав я до них послів, говорячи: Я роблю велику працю, і не могу прийти. Нашо буде перервана ця праця, як кину її та піду до вас?
And I sent men to them saying, I am doing a great work, so that it is not possible for me to come down: is the work to be stopped while I go away from it and come down to you?
ἐν ἔτει πρώτῳ κύρου βασιλέως κύρος ὁ βασιλεὺς ἔθηκεν γνώμην περὶ οἴκου τοῦ θεοῦ τοῦ ἐν ἱερουσαλημ οἶκος οἰκοδομηθήτω καὶ τόπος οὗ θυσιάζουσιν τὰ θυσιάσματα καὶ ἔθηκεν ἔπαρμα ὕψος πῆχους εἰς ἐξήκοντα πλάτος αὐτοῦ πῆχους ἐξήκοντα
- 4 І послали до мене так само чотири рази, а я відповідав їм так само.
And four times they sent to me in this way, and I sent them the same answer.
καὶ δόμοι λίθινοι κραταῖοι τρεῖς καὶ δόμος ξύλινος εἷς καὶ ἡ δαπάνη ἐξ οἴκου τοῦ βασιλέως δοθήσεται
- 5 І так само Санваллат п'ятий раз прислав до мене слугу свого, а в руці його був відкритий лист.
Then Sanballat sent his servant to me a fifth time with an open letter in his hand;
καὶ τὰ σκευὴ οἴκου τοῦ θεοῦ τὰ ἀργυρᾶ καὶ τὰ χρυσᾶ ἃ ναβουχοδοносор ἐξήνεγκεν ἀπὸ οἴκου τοῦ ἐν ἱερουσαλημ καὶ ἐκόμισεν εἰς βαβυλῶνα καὶ δοθήτω καὶ ἀπελθάτω εἰς τὸν ναὸν τὸν ἐν ἱερουσαλημ ἐπὶ τόπου οὗ ἐτέθη ἐν οἴκῳ τοῦ θεοῦ
- 6 А в ньому написане: Чувться серед народів, і Гашму говорить: Ти та юдеї замишляєте віділітися, тому то ти будеш того мура, і хочеш бути їм за царя, за тими словами.
And in it these words were recorded: It is said among the nations, and Geshem says so, that you and the Jews are hoping to make yourselves free from the king's authority; and that this is why you are building the wall: and they say that it is your purpose to be their king;
νῦν δώσετε ἔπαρχει πέραν τοῦ ποταμοῦ σαβαρβουζανα καὶ οἱ σὺνδουλοι αὐτῶν ἀφαρσαχαῖοι οἱ ἐν πέρα τοῦ ποταμοῦ μακρὸν ὄντες ἐκεῖθεν

- 7 Та й пророків ти понаставляв, щоб викрикували про тебе в Єрусалимі, говорячи: Цар в Юді! А тепер цар почує оці речі. Отож, приходи, і порадьмося разом!
And that you have prophets preaching about you in Jerusalem, and saying, There is a king in Judah: now an account of these things will be sent to the king. So come now, and let us have a discussion.
ἄφετε τὸ ἔργον οἴκου τοῦ θεοῦ οἱ ἀφηγούμενοι τῶν ἰουδαίων καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῶν ἰουδαίων οἶκον τοῦ θεοῦ ἐκείνον οἰκοδομεῖτωσαν ἐπὶ τοῦ τόπου αὐτοῦ
- 8 I послав я до нього, говорячи: Не було таких речей, про які ти говориш, бо з серця свого ти їх повимишляв!...
Then I sent to him, saying, No such things as you say are being done, they are only a fiction you have made up yourself.
καὶ ἅπ' ἐμοῦ ἐτέθη γνώμη μήποτε τι ποιήσητε μετὰ τῶν πρεσβυτέρων τῶν ἰουδαίων τοῦ οἰκοδομῆσαι οἶκον τοῦ θεοῦ ἐκείνον καὶ ἀπὸ ὑπαρχόντων βασιλέως τῶν φόρων πέραν τοῦ ποταμοῦ ἐπιμελῶς δαπάνη ἔστω διδομένη τοῖς ἀνδράσιν ἐκείνοις τὸ μὴ καταργηθῆναι
- 9 Бо всі вони лякали нас, говорячи: Нехай ослабнуть їхні руки з цієї праці, і не буде вона зроблена! Та тепер, о Боже, зміцни мої руки!
For they were hoping to put fear in us, saying, Their hands will become feeble and give up the work so that it may not get done. But now, O God, make my hands strong.
καὶ ὁ ἄν ὑστέρημα καὶ νιὸς βοῶν καὶ κριῶν καὶ ἀμνοὺς εἰς ὀλοκαυτώσεις τῷ θεῷ τοῦ οὐρανοῦ πυρούς ἄλας οἶνον ἔλαιον κατὰ τὸ ῥῆμα τῶν ἱερέων τῶν ἐν ἱερουσαλὴμ ἔστω διδόμενον αὐτοῖς ἡμέραν ἐν ἡμέρᾳ ὃ ἐν αἰτήσεσιν
- 10 ¶ I я ввійшов до дому Шемаї, сина Делаї, Мегетав'їлового сина, а він був задержаний. I він сказав: Умовмося піти до Божого дому, до середини храму, і замкнемо храмові двері, бо прийдуть забити тебе, власне вночі прийдуть забити тебе...
And I went to the house of Shemaiah, the son of Delaiah, the son of Mehetabel, who was shut up; and he said, Let us have a meeting in the house of God, inside the Temple, and let the doors be shut: for they will come to put you to death; truly, in the night they will come to put you to death.
ἵνα ὧσιν προσφέροντες εὐωδίας τῷ θεῷ τοῦ οὐρανοῦ καὶ προσεύχονται εἰς ζωὴν τοῦ βασιλέως καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ
- 11 Та я відказав: Чи такий чоловік, як я, має втікати? I хто є такий, як я, що ввійде до храму й буде жити? Не ввійду!
And I said, Am I the sort of man to go in flight? what man, in my position, would go into the Temple to keep himself safe? I will not go in.
καὶ ἅπ' ἐμοῦ ἐτέθη γνώμη ὅτι πᾶς ἄνθρωπος ὃς ἀλλάξει τὸ ῥῆμα τοῦτο καθαιρεθήσεται ζῶλον ἐκ τῆς οἰκίας αὐτοῦ καὶ ὠρθωμένος παγήσεται ἐπ' αὐτοῦ καὶ ὁ οἶκος αὐτοῦ τὸ κατ' ἐμὲ ποιηθήσεται
- 12 I пізнав я, що то не Бог послав його, коли він говорив на мене те пророцтво, а то Товїя та Санваллат підкупили його...
Then it became clear to me that God had not sent him: he had given this word of a prophet against me himself: and Tobiah and Sanballat had given him money to do so.
καὶ ὁ θεός οὐ κατασκηνῶ τὸ ὄνομα ἐκεῖ καταστρέψει πάντα βασιλέα καὶ λαόν ὃς ἐκτενεῖ τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἀλλάξει ἢ ἀφανίσει τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ ἐκείνον τὸν ἐν ἱερουσαλὴμ ἐγὼ δαρείος ἔθηκα γνώμην ἐπιμελῶς ἔσται
- 13 Бо він був підкуплений, щоб я боявся, і зробив так, і згрішив. Це було для них на злий поговорі, щоб образити мене.
For this reason they had given him money, in order that I might be overcome by fear and do what he said and do wrong, and so they would have reason to say evil about me and put shame on me.
τότε θαναταὶ ἔπαρχος πέραν τοῦ ποταμοῦ σαθαρβουζανα καὶ οἱ σύνδουλοι αὐτοῦ πρὸς ὃ ἀπέστειλεν δαρείος ὁ βασιλεὺς οὗτος ἐποίησαν ἐπιμελῶς
- 14 Запам'ятай же, Боже мій, Товїї та Санваллатові за цими вчинками його, а також пророчиці Ноадїї та решті пророків, що страхали мене!
Keep in mind, O my God, Tobiah and Sanballat and what they did, and Noadiah, the woman prophet, and the rest of the prophets whose purpose was to put fear into me.
καὶ οἱ πρεσβύτεροι τῶν ἰουδαίων ὀκοδομοῦσαν καὶ οἱ λεῦται ἐν προφητεῖᾳ ἀγγαίου τοῦ προφήτου καὶ ζαχαρίου υἱοῦ ἀδδῶ καὶ ἀνεκοδόμησαν καὶ κατηρτίσαντο ἀπὸ γνώμης θεοῦ ἰσραὴλ καὶ ἀπὸ γνώμης κύρου καὶ δαρείου καὶ αρθασασθα βασιλέων περσῶν
- 15 ¶ I був закінчений мур двадцятого й п'ятого дня місяця елула, за п'ятдесят і два дні.
So the wall was complete on the twenty-fifth day of the month Elul, in fifty-two days.
καὶ ἐτέλεσαν τὸν οἶκον τοῦτον ἕως ἡμέρας τρίτης μηνὸς αἰθαρ ὃ ἐστὶν ἔτος ἕκτον τῇ βασιλείᾳ δαρείου τοῦ βασιλέως
- 16 I сталося, як почули про це всі наші вороги, та побачили всі народи, що були навколо нас, то вони впали в очах своїх та й пізнали, що ця праця була зроблена від нашого Бога!
And when our haters had news of this, all the nations round about us were full of fear and were greatly shamed, for they saw that this work had been done by our God.
καὶ ἐποίησαν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λεῦται καὶ οἱ κατάλοιποι υἱῶν ἀποικεσίας ἐγκαίνια τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ ἐν εὐφροσύνῃ
- 17 Тими днями також шляхетні юдеї писали багато своїх листів, що йшли до Товїї, а Товїїні приходили до них.
And further, in those days the chiefs of Judah sent a number of letters to Tobiah, and his letters came to them.
καὶ προσήνεγκαν εἰς τὰ ἐγκαίνια τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ μόσχους ἑκατόν κριῶς διακοσίους ἀμνοὺς τετρακοσίους χιμάρους αἰγῶν περὶ ἁμαρτίας ὑπὲρ παντὸς ἰσραὴλ δώδεκα εἰς ἀριθμὸν φυλῶν ἰσραὴλ
- 18 Бо багато-хто в Юдеї були заприсяженими приятелями йому, бо він був зять Шеханїї, Арахового сина, а син його Єгоханан узяв дочку Мешуллама, Берехїїного сина.
For in Judah there were a number of people who had made an agreement by oath with him, because he was the son-in-law of Shecaniah, the son of Arah; and his son Jehohanan had taken as his wife the daughter of Meshullam, the son of Berechiah.
καὶ ἔστησαν τοὺς ἱερεῖς ἐν διαίρέσεσιν αὐτῶν καὶ τοὺς λεῦτας ἐν μερισμοῖς αὐτῶν ἐπὶ δουλείᾳ θεοῦ τοῦ ἐν ἱερουσαλὴμ κατὰ τὴν γραφὴν βιβλίου μουσῆ

- 19 **I** говорили передо мною добре про нього, а слова мої передавали йому. Товійя посилав листи, щоб настрахати мене.
And they said much before me of the good he had done, and gave him accounts of my words. And Tobiah sent letters with the purpose of causing me fear.
 και ἐποίησαν οἱ υἱοὶ τῆς ἀποικεσίας τὸ πασχα τῆ τεσσαρεσκαίδεκάτῃ τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου
- 1 ¶ **I** сталося, як був збудований мур, то повставляв я двері, і були понаставлювані придверні, співаки та Левити.
Now when the building of the wall was complete and I had put up the doors, and the door-keepers and the music-makers and the Levites had been given their places,
 και μετὰ τὰ ῥήματα ταῦτα ἐν βασιλείᾳ ἀρθασασθα βασιλέως περσῶν ἀνέβη εσδρας υἱὸς σαραίου υἱοῦ ἀζαρίου υἱοῦ ἐλκία
- 2 **I** призначив я над Єрусалимом свого брата Ханані та зверхника твердині Хананію, бо він був чоловік правдивий, і Бога боявся більше від багатьох інших.
I made my brother Hanani, and Hananiah, the ruler of the tower, responsible for the government of Jerusalem: for he was a man of good faith, fearing God more than most.
 υἱοῦ σαλουμ υἱοῦ σαδδουκ υἱοῦ αχιωβ
- 3 **I** сказав я до них: Нехай не відчиняються єрусалимські брами аж до спеки сонця. **I** поки вони самі стоять, нехай позамикають двері, і так тримайте. **I** поставити варти з єрусалимськи х мешканців, кожного на його сторожі, і кожного навпроти його дому!
And I said to them, Do not let the doors of Jerusalem be open till the sun is high; and while the watchmen are in their places, let the doors be shut and locked: and let the people of Jerusalem be put on watch, every one in his watch, opposite his house.
 υἱοῦ σαμαρια υἱοῦ εσρια υἱοῦ μαρερωθ
- 4 **A** місто було широко-просторе й велике, та народу в ньому мало, і доми не були побудовані.
Now the town was wide and great: but the people in it were only a small number, and the houses had not been put up.
 υἱοῦ ζαρια υἱοῦ σαουια υἱοῦ βοκκι
- 5 ¶ **I** поклав мені Бог мій на серце мос зібрати шляхетних, і заступників та народ, щоб переписати. **I** знайшов я книжку перепису тих, хто прийшов перше, а в ній я знайшов написане та ке:
And my God put it into my heart to get together the rulers and the chiefs and the people so that they might be listed by families. And I came across a record of the names of those who came up at the first, and in it I saw these words:
 υἱοῦ ἀβισουε υἱοῦ φινеез υἱοῦ ἐλεαζαρ υἱοῦ ααρων τοῦ ἱερέως τοῦ πρώτου
- 6 **O**це виходьки з округи, що прийшли з полону вигнання, яких вигнав був Навуходоносор, цар вавилонський, і вони повернулися до Єрусалиму та до Юдеї, кожен до міста свого,
These are the people of the divisions of the kingdom, among those who had been made prisoners by Nebuchadnezzar, the king of Babylon, and taken away by him, who went back to Jerusalem and Judah, every one to his town;
 αὐτὸς εσδρας ἀνέβη ἐκ βαβυλῶνος και αὐτὸς γραμματεὺς ταχὺς ἐν νόμῳ μουσῆ ὃν ἔδωκεν κύριος ὁ θεὸς ἰσραηλ και ἔδωκεν αὐτῷ ὁ βασιλεὺς ὅτι χεῖρ κυρίου θεοῦ αὐτοῦ ἐπ' αὐτὸν ἐν πᾶσιν οἷς ἐζήτ ει αὐτὸς
- 7 ті, що прийшли були з Зоровавелем, Іусом, Неемією, Азарією, Раамією, Нахаманієм, Мордехасм, Білшаном, Місперетом, Бігвасм, Нехумом, Бааною. **Число** людей Ізраїлевого народу:
Who came with Zerubbabel, Jeshua, Nehemiah, Azariah, Raamiah, Nahamani, Mordecai, Bilshan, Mispereth, Bigvai, Nehum, Baanah. The number of the men of the people of Israel:
 και ἀνέβησαν ἀπὸ υἱὸν ἰσραηλ και ἀπὸ τῶν ἱερέων και ἀπὸ τῶν λευιτῶν και οἱ ἄδοντες και οἱ πολωροὶ και οἱ ναθινιμ εἰς ἱερουσαλημ ἐν ἔτει ἐβδόμῳ τῷ ἀρθασασθα τῷ βασιλεῖ
- 8 синів Пар'ошових дві тисячі сто й сімдесят і два,
The children of Parosh, two thousand, one hundred and seventy-two.
 και ἦλθοσαν εἰς ἱερουσαλημ τῷ μηνὶ τῷ πέμπτῳ τοῦτο ἔτος ἐβδομον τῷ βασιλεῖ
- 9 синів Шеватїїних три сотні і сімдесят і два,
The children of Shephatiah, three hundred and seventy-two.
 ὅτι ἐν μῆ τῷ μηνὸς τοῦ πρώτου αὐτὸς ἐθεμελίωσεν τὴν ἀνάβασιν τὴν ἀπὸ βαβυλῶνος ἐν δὲ τῇ πρώτῃ τοῦ μηνὸς τοῦ πέμπτου ἦλθοσαν εἰς ἱερουσαλημ ὅτι χεῖρ θεοῦ αὐτοῦ ἦν ἀγαθὴ ἐπ' αὐτόν
- 10 синів Арахових шість сотень п'ятдесят і два,
The children of Arah, six hundred and fifty-two.
 ὅτι εσδρας ἔδωκεν ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ ζητῆσαι τὸν νόμον και ποιεῖν και διδάσκειν ἐν ἰσραηλ προσταγματα και κρίματα
- 11 синів Пахат-Моавових, із синів Ісусових та Йоавових дві тисячі й вісім сотень вісімнадцять,
The children of Pahath-moab, of the children of Jeshua and Joab, two thousand, eight hundred and eighteen.
 και αὕτη ἡ διασάφησις τοῦ διατάγματος οὗ ἔδωκεν ἀρθασασθα τῷ εσδρα τῷ ἱερεῖ τῷ γραμματεῖ βιβλίου λόγων ἐντολῶν κυρίου και προσταγμάτων αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ἰσραηλ

- 12 **σινίβ Ελαмових** тысяча двісті п'ятдесят і чотири,
The children of Elam, a thousand, two hundred and fifty-four.
αρθασασθα βασιλεὺς βασιλέων εσδρα γραμματεὶ νόμου τοῦ θεοῦ τοῦ οὐρανοῦ τετέλεσται ὁ λόγος καὶ ἡ ἀπόκρισις
- 13 **σινίβ Заттусвих** вісім сотень сорок і п'ять,
The children of Zattu, eight hundred and forty-five.
ἀπ' ἐμοῦ ἐτέθη γνώμη ὅτι πᾶς ὁ ἐκουσιαζόμενος ἐν βασιλείᾳ μου ἀπὸ λαοῦ ἰσραὴλ καὶ ἱερέων καὶ λευιτῶν πορευθῆναι εἰς ἱερουσαλὴμ μετὰ σοῦ πορευθῆναι
- 14 **σινίβ Закаєвих** сім сотень і шістдесят,
The children of Zaccai, seven hundred and sixty.
ἀπὸ προσώπου τοῦ βασιλέως καὶ τῶν ἐπτὰ συμβούλων ἀπεστάλη ἐπισκέψασθαι ἐπὶ τὴν ἰουδαίαν καὶ εἰς ἱερουσαλὴμ νόμῳ θεοῦ αὐτῶν τῷ ἐν χειρὶ σου
- 15 **σινίβ Βίνнусвих** шість сотень сорок і вісім,
The children of Binnui, six hundred and forty-eight.
καὶ εἰς οἶκον κυρίου ἀργύριον καὶ χρυσίον ὃ ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ σύμβουλοι ἠκουσιάσθησαν τῷ θεῷ τοῦ ἰσραὴλ τῷ ἐν ἱερουσαλὴμ κατασκηνοῦντι
- 16 **σινίβ Бебасвих** шість сотень двадцять і вісім,
The children of Bebai, six hundred and twenty-eight.
καὶ πᾶν ἀργύριον καὶ χρυσίον ὃ τι ἐν εὐρῆς ἐν πάσῃ χώρᾳ βαβυλῶνος μετὰ ἐκουσιασμοῦ τοῦ λαοῦ καὶ ἱερέων τῶν ἐκουσιαζομένων εἰς οἶκον θεοῦ τὸν ἐν ἱερουσαλὴμ
- 17 **σινίβ Азгадових** дві тисячі три сотні двадцять і два,
The children of Azgad, two thousand, three hundred and twenty-two.
καὶ πᾶν προσπορευόμενον τοῦτον ἐτοίμως ἔταζον ἐν βιβλίῳ τούτου μόσχους κριοὺς ἀμνοὺς καὶ θυσίας αὐτῶν καὶ σπονδὰς αὐτῶν καὶ προσοίσεις αὐτὰ ἐπὶ θυσιαστηρίου τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ ὑμῶν τοῦ ἐν ἱερουσαλὴμ
- 18 **σινίβ Адонікамових** шість сотень шістдесят і сім,
The children of Adonikam, six hundred and sixty-seven.
καὶ εἴ τι ἐπὶ σέ καὶ τοὺς ἀδελφοὺς σου ἀγαθυνθῆ ἐν καταλοίπῳ τοῦ ἀργυρίου καὶ τοῦ χρυσοῦ ποιῆσαι ὡς ἀρεστὸν τῷ θεῷ ὑμῶν ποιῆσατε
- 19 **σινίβ Бігвасвих** дві тисячі шістдесят і сім,
The children of Bigvai, two thousand and sixty-seven.
καὶ τὰ σκεῦη τὰ διδόμενά σοι εἰς λειτουργίαν οἴκου θεοῦ παράδος ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἐν ἱερουσαλὴμ
- 20 **σινίβ Адінових** шість сотень п'ятдесят і п'ять,
The children of Adin, six hundred and fifty-five.
καὶ κατάλοιπον χρείας οἴκου θεοῦ σου ὃ ἂν φανῆ σοι δοῦναι δώσεις ἀπὸ οἴκων γάζης βασιλέως
- 21 **σινίβ Атерових**, з **σινίβ Хізкіїїних** дев'ятдесят і вісім,
The children of Ater, of Hezekiah, ninety-eight.
καὶ ἀπ' ἐμοῦ ἐγὼ αρθασασθα βασιλεὺς ἔθηκα γνώμην πάσαις ταῖς γάζαις ταῖς ἐν πέρα τοῦ ποταμοῦ ὅτι πᾶν ὃ ἂν αἰτήσῃ ὑμᾶς εσδρας ὁ ἱερεὺς καὶ γραμματεὺς τοῦ νόμου τοῦ θεοῦ τοῦ οὐρανοῦ ἐτοίμῳς γινέσθω
- 22 **σινίβ Хашумових** три сотні двадцять і вісім,
The children of Hashum, three hundred and twenty-eight.
ἕως ἀργυρίου ταλάντων ἑκατὸν καὶ ἕως πυροῦ κόρων ἑκατὸν καὶ ἕως οἴνου βάδων ἑκατὸν καὶ ἕως ἐλαίου βάδων ἑκατὸν καὶ ἄλλας οὗ οὐκ ἔστιν γραφή
- 23 **σινίβ Бецаєвих** три сотні двадцять і чотири,
The children of Bezai, three hundred and twenty-four.
πᾶν ὃ ἔστιν ἐν γνώμῃ θεοῦ τοῦ οὐρανοῦ γινέσθω προσέχετε μὴ τις ἐπιχειρήσῃ εἰς οἶκον θεοῦ τοῦ οὐρανοῦ μήποτε γένηται ὀργὴ ἐπὶ τὴν βασιλείαν τοῦ βασιλέως καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ
- 24 **σινίβ Харіфових** сто дванадцять,
The children of Hariph, a hundred and twelve.
καὶ ὑμῖν ἐγνώρισται ἐν πᾶσιν τοῖς ἱερεῦσιν καὶ τοῖς λευίταις ἄδουσιν πυλωροῖς ναθινιμ καὶ λειτουργοῖς οἴκου θεοῦ τούτου φόρος μὴ ἔστω σοι οὐκ ἐξουσιάσεις καταδουλοῦσθαι αὐτούς

- 25 синів Гів'онових дев'ятдесят і п'ять,
The children of Gibeon, ninety-five.
 και συ εσδρα ως η σοφια του θεου εν χειρι σου καταστησον γραμματεις και κριτας ινα ωσιν κρινοντες παντι τω λαω τω εν περα του ποταμου πασιν τοις ειδουσιν νομον του θεου σου και τω μη ειδоти γνωριετε
- 26 людей з Вифлему та Нетофи сто вісімдесят і вісім,
The men of Beth-lehem and Netophah, a hundred and eighty-eight.
 και πας ος αν μη η ποιων νομον του θεου και νομον του βασιλεως ετοιμος το κριμα εσται γιγνομενον εξ αυτου εαν τε εις θανατον εαν τε εις παιδειαν εαν τε εις ζημιαν του βιου εαν τε εις δεσμα
- 27 людей з Анототу сто двадцять і вісім,
The men of Anathoth, a hundred and twenty-eight.
 ευλογητος κυριος ο θεος των πατερων ημων ος εδωκεν ουτως εν καρδια του βασιλεως του δοξασαι τον οικον κυριου τον εν ιερουσαλημ
- 28 людей з Бет-Азмавету сорок і два,
The men of Beth-azmaveth, forty-two.
 και επ' εμε εκλινεν ελεος εν οφθαλμοις του βασιλεως και των συμβουλων αυτου και παντων των αρχοντων του βασιλεως των επιρμενων και εγω εκραταιωθην ως χειρ θεου η αγαθη επ' εμε και συν ηξα απο ισραηλ αρχοντας αναβηναι μετ' εμου
- 1 ¶ I зібрався весь народ, як один чоловік, на майдан, що перед Водною брамою, і сказали учителеві Ездри принести книги Мойсеевого Закону, що наказав був Господь Ізраїлеві.
And when the seventh month came, the children of Israel were in their towns. And all the people came together like one man into the wide place in front of the water-doorway; and they made a request to Ezra the scribe that he would put before them the book of the law of Moses which the Lord had given to Israel.
 και ουτοι οι αρχοντες πατριων αυτων οι οδηγοι αναβαινοντες μετ' εμου εν βασιλεια αρθασασθα του βασιλεως βαβυλωνος
- 2 I приніс священник Ездра Закона перед збори з чоловіків та аж до жінок, і всіх, хто розумів чути, першого дня сьомого місяця.
And Ezra the priest put the law before the meeting of the people, before the men and women and all those who were able to take it in, on the first day of the seventh month.
 απο υιων φινεες γηρωω απο υιων ιθαμαρ δανηλ απο υιων δαυιδ ατους
- 3 I читав він у нім на майдані, що перед Водною брамою, від світанку аж до полудня, перед чоловіками й жінками та тими, хто розумів, а уші всього народу були звернені до книги Закону.
He was reading it in the wide place in front of the water-doorway, from early morning till the middle of the day, in the hearing of all those men and women whose minds were able to take it in; and the ears of all the people were open to the book of the law.
 απο υιων σαχανια απο υιων φορος ζαχαριας και μετ' αυτου το συστρεμμα εκατον και πενήκοντα
- 4 I стояв учитель Ездра на дерев'яному підвищенні, що зробили для цієї справи, а при ньому стояв Маттітія, і Шема, і Аная, і Урійя, і Хілкїя, і Маасея на правиці його, а на лівиці його: Педая, і Мішайл, і Малкїйя, і Хашум, і Хашбаддана, Захарїй, Мешуллам.
And Ezra the scribe took his place on a tower of wood which they had made for the purpose; and by his side were placed Mattithiah and Shema and Anaiah and Uriah and Hilkiah and Maaseiah on the right; and on the left, Pedaiah and Mishael and Malchijah and Hashum and Hashbaddanah, Zechariah and Meshullam.
 απο υιων φαθμοωβ ελιανα υιος ζαρια και μετ' αυτου διακόσιοι τα αρσενικα
- 5 I розгорнув Ездра цю книгу на очах усього народу, бо він був вище від усього народу, а коли він розгорнув, увесь народ устав.
And Ezra took the book, opening it before the eyes of all the people (for he was higher than the people); and when it was open, all the people got to their feet:
 απο υιων ζαθοης σεχενιας υιος αζηλ και μετ' αυτου τριακόσιοι τα αρσενικα
- 6 I поблагословив Ездра Господа, Бога великого, а весь народ відповів: Амінь, Амінь! з піднесенням своїх рук. І всі схилилися, і вклонялися Господеві обличчям до землі!
And Ezra gave praise to the Lord, the great God. And all the people in answer said, So be it, so be it; lifting up their hands; and with bent heads they gave worship to the Lord, going down on their faces to the earth.
 και απο υιων αδιν ωβηθ υιος ιωναθαν και μετ' αυτου πενήκοντα τα αρσενικα
- 7 А Ісус, і Бані, і Шеревея, Ямін, Аккув, Шаббетай, Годїя, Маасея, Келїта, Азарїя, Йозавад, Ханан, Пелая та Левити пояснювали народові Закона, а народ був на своєму місці.
And Jeshua and Bani and Sherebiah and Jamin, Akkub, Shabbethai, Hodiah, Maaseiah, Kelita, Azariah, Jozabad, Hanan, Pelaiah, and the Levites made the law clear to the people: and the people kept in their places.
 και απο υιων ηλαμ ιεσια υιος αθελια και μετ' αυτου εβδομήκοντα τα αρσενικα
- 8 I читали в книзі, у Божому Законі виразно, і вяснювали значення, і робили зрозумілим читане.
And they gave out the words of the book the law of God, clearly, and gave the sense of it, so that their minds were able to take it in.
 και απο υιων σαφατια ζαβδια υιος μιχαηλ και μετ' αυτου ογδοήκοντα τα αρσενικα

- 9 ¶ I сказав намісник Неемія, і священник учитель Ездра й Левити, що вняснювали народові, до всього народу: День цей святий він для Господа, Бога вашого, не будьте в жалобі й не плачте! Бо плакав увесь народ, як почув слова Закону...
- And Nehemiah, who was the Tirshatha, and Ezra, the priest and scribe, and the Levites who were the teachers of the people, said to all the people, This day is holy to the Lord your God; let there be no sorrow or weeping; for all the people were weeping on hearing the words of the law.
- καὶ ἀπὸ υἱῶν ἰωαβ αβαδία υἱὸς ἠηλ καὶ μετ' αὐτοῦ διακόσιοι δέκα ὀκτὼ τὰ ἄρσενικά
- 10 I сказав він до них: Ідіть, їжте сите та пийте солодке, і посылайте частки тому, в кого нема наготовленого. Бо святий цей день для нашого Господа, і не сумуйте, бо радість у Господі є ваша сила!
- Then he said to them, Go away now, and take the fat for your food and the sweet for your drink, and send some to him for whom nothing is made ready: for this day is holy to our Lord: and let there be no grief in your hearts; for the joy of the Lord is your strong place.
- καὶ ἀπὸ υἱῶν βαανι σαλιμουθ υἱὸς ἰωσεφια καὶ μετ' αὐτοῦ ἑκατὸν ἐξήκοντα τὰ ἄρσενικά
- 11 I Левити потішали весь народ, говорячи: Мовчіть, бо цей день святий, і не сумуйте!
- So the Levites made all the people quiet, saying, Be quiet, for the day is holy; and do not give way to grief.
- καὶ ἀπὸ υἱῶν βαβι ζαχαρια υἱὸς βαβι καὶ μετ' αὐτοῦ ἑβδομήκοντα ὀκτὼ τὰ ἄρσενικά
- 12 I пішов увесь народ їсти та пити, і посилати частки та чинити велику радість, бо розумів ті слова, що розповіли йому.
- And all the people went away to take food and drink, and to send food to others, and to be glad, because the words which were said to them had been made clear.
- καὶ ἀπὸ υἱῶν ασγαδ ἰωαναν υἱὸς ακαταν καὶ μετ' αὐτοῦ ἑκατὸν δέκα τὰ ἄρσενικά
- 13 ¶ А другого дня зібралися голови батьківських родів усього народу, священники та Левити, до вчителя Ездри, щоб він вняснював їм слова Закону.
- And on the second day the heads of families of all the people and the priests and the Levites came together to Ezra the scribe, to give attention to the words of the law.
- καὶ ἀπὸ υἱῶν αδωνικαμ ἔσχατοι καὶ ταῦτα τὰ ὀνόματα αὐτῶν αλιφαλατ ἠηλ καὶ σαμαиа καὶ μετ' αὐτῶν ἐξήκοντα τὰ ἄρσενικά
- 14 I знайшли написане в Законі, що наказав був Господь через Мойсея, щоб Ізраїлеві сини сиділи в кучках у свято сьомого місяця,
- And they saw that it was recorded in the law that the Lord had given orders by Moses, that the children of Israel were to have tents for their living-places in the feast of the seventh month:
- καὶ ἀπὸ υἱῶν βαγο ουθι καὶ μετ' αὐτοῦ ἑβδομήκοντα τὰ ἄρσενικά
- 15 і щоб розголосили й оголосили по всіх своїх містах та в Єрусалимі, говорячи: Вийдіть на гору, і понаносьте галуззя оливкового, і галуззя дерева оливкового, і галуззя миртового, і галуззя пальмового, і галуззя густолистого дерева, щоб поробити кучки, як написано.
- And that they were to give out an order, and make it public in all their towns and in Jerusalem, saying, Go out to the mountain and get olive branches and branches of field olives and of myrtle, and palm branches and branches of thick trees, to make tents, as it says in the book.
- καὶ συνῆξα αὐτοὺς πρὸς τὸν ποταμὸν τὸν ἐρχόμενον πρὸς τὸν εὐι καὶ παρενεβάλομεν ἐκεῖ ἡμέρας τρεῖς καὶ συνῆκα ἐν τῷ λαῷ καὶ ἐν τοῖς ἱερεῦσιν καὶ ἀπὸ υἱῶν λευι οὐχ εὔρον ἐκεῖ
- 16 I вийшов народ, і поназношували, і поробили собі кучки кожен на даху своїм, і в подвір'ях своїх, і в подвір'ях Божого дому, і на майдані Водної брами, і на майдані брами Єфремової.
- And the people went out and got them and made themselves tents, every one on the roof of his house, and in the open spaces and in the open squares of the house of God, and in the wide place of the water-doorway, and the wide place of the doorway of Ephraim.
- καὶ ἀπέστειλα τῷ ελεαζαρ τῷ αριηλ τῷ σαμαиа καὶ τῷ αλωναμ καὶ τῷ ιαριβ καὶ τῷ ελναθαν καὶ τῷ ναθαν καὶ τῷ ζαχαρια καὶ τῷ μεσουλαμ ἄνδρας καὶ τῷ ιωαριβ καὶ τῷ ελναθαν συνίοντας
- 17 I поробила кучки вся громада, що вернулася з полону, і сиділа в кучках, бо не робили так Ізраїлеві сини від днів Ісуса, Навиногого сина, аж до дня цього. I була дуже велика радість!
- All the people who had been prisoners and had come back, made tents and were living in them: for from the time of Jeshua, the son of Nun, till that day, the children of Israel had not done so. And there was very great joy.
- καὶ ἐξήνεγκα αὐτοὺς ἐπὶ ἄρχοντος ἐν ἀργυρίῳ τοῦ τόπου καὶ ἔθηκα ἐν στόματι αὐτῶν λόγους λαλήσαι πρὸς τοὺς ἀδελφοὺς αὐτῶν τοὺς ναθινι ἐν ἀργυρίῳ τοῦ τόπου τοῦ ἐνέγκαι ἡμῖν ἄδοντας εἰς οἶκον θεοῦ ἡμῶν
- 18 I читали в книзі Божого Закону щоденно, від першого дня аж до дня останнього. I справляли свято сім день; а восьмого дня віддання, за уставом.
- And day by day, from the first day till the last, he was reading from the book of the law of God. And they kept the feast for seven days: and on the eighth day there was a holy meeting, as it is ordered in the law.
- καὶ ἤλθοσαν ἡμῖν ὡς χεῖρ θεοῦ ἡμῶν ἀγαθὴ ἐφ' ἡμᾶς ἀνὴρ σαχωλ ἀπὸ υἱῶν μοολι υἱοῦ λευι υἱοῦ ἰσραηλ καὶ ἀρχὴν ἤλθοσαν υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ὀκτωκαίδεκα
- 1 ¶ А двадцятого й четвертого дня того місяця зібралися Ізраїлеві сини в пості та в веретищах, а на них порох.
- Now on the twenty-fourth day of this month the children of Israel came together, taking no food and putting haircloth and dust on their bodies.
- καὶ ὡς ἐτελέσθη ταῦτα ἤγγισαν πρὸς με οἱ ἄρχοντες λέγοντες οὐκ ἐχωρίσθη ὁ λαὸς ἰσραηλ καὶ οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ λευῖται ἀπὸ λαῶν τῶν γαιῶν ἐν μακρόμμασιν αὐτῶν τῷ χανани ὁ εθι ὁ φερεζι ὁ ιεβουσι ὁ αμμωνι ὁ μοαβι ὁ μοσερι καὶ ὁ αμορι

- 2 А Ізраїлеве насіння відділилося від усіх чужинців, і поставали й визнавали гріхи свої та провини своїх батьків.
And the seed of Israel made themselves separate from all the men of other nations, publicly requesting forgiveness for their sins and the wrongdoing of their fathers.
 ὅτι ἐλάβοσαν ἀπὸ θυγατέρων αὐτῶν ἑαυτοῖς καὶ τοῖς υἱοῖς αὐτῶν καὶ παρήχθη σπέρμα τὸ ἅγιον ἐν λαοῖς τῶν γαιῶν καὶ χεῖρ τῶν ἀρχόντων ἐν τῇ ἄσυνθεσίᾳ ταύτῃ ἐν ἀρχῇ
- 3 І стали на місці своїм, і чверть дня читали з книги Закону Господа, Бога свого, а чверть сповідалися і вклонялися Господеві, Богові своєму.
And for a fourth part of the day, upright in their places, they were reading from the book of the law of their God; and for a fourth part of the day they were requesting forgiveness and worshipping the Lord their God.
 καὶ ὡς ἤκουσα τὸν λόγον τοῦτον διέρρηξα τὰ ἱμάτιά μου καὶ ἐπαλλόμην καὶ ἐτίλλον ἀπὸ τῶν τριχῶν τῆς κεφαλῆς μου καὶ ἀπὸ τοῦ πώγωνός μου καὶ ἐκαθήμην ἡρεμάζων
- 4 ¶ І стали не левитському підвищенні Ісус, і Бані, Кадміїл, Шеванія, Бунні, Шеревея, Бані, Кенані, і кликали сильним голосом до Господа, Бога свого.
Then Jeshua, and Bani, Kadmiel, Shebaniah, Bunni, Sherebiah, Bani, and Chenani took their places on the steps of the Levites, crying in a loud voice to the Lord their God.
 καὶ συνήχθησαν πρὸς με πᾶς ὁ δῖωκὼν λόγον θεοῦ ἰσραηλ ἐπὶ ἄσυνθεσίᾳ τῆς ἀποικίας καὶ ἐγὼ καθήμενος ἡρεμάζων ἕως τῆς θυσίας τῆς ἑσπερινῆς
- 5 І сказали Левити: Ісус, і Кадміїл, Бані, Хашавнея, Шеревея, Годійя, Шеванія, Петахія: Устаньте, поблагословіть Господа, Бога свого, від віку аж до віку! І нехай благословляють Ім'я слави Твої, і нехай воно буде звеличене над усяке благословення та славу!
Then the Levites, Jeshua, and Kadmiel, Bani, Hashabneiah, Sherebiah, Hodiah, Shebaniah, and Pethahiah said, Get up and give praise to the Lord your God for ever and ever. Praise be to your great name which is lifted up high over all blessing and praise.
 καὶ ἐν θυσίᾳ τῇ ἑσπερινῇ ἀνέστην ἀπὸ ταπεινώσεώς μου καὶ ἐν τῷ διαρρηξάί με τὰ ἱμάτιά μου καὶ ἐπαλλόμην καὶ κλίνω ἐπὶ τὰ γόνατά μου καὶ ἐκπετάζω τὰς χεῖράς μου πρὸς κύριον τὸν θεόν
- 6 Ти Господь єдиний! Ти вчинив небо, небеса небес, і все їхнє військо, землю та все, що на ній, моря та все, що в них, і Ти оживляєш їх усіх, а небесне військо Тобі вклоняється!
You are the Lord, even you only; you have made heaven, the heaven of heavens with all their armies, the earth and all things in it, the seas and everything in them; and you keep them from destruction: and the armies of heaven are your worshippers.
 καὶ εἶπα κύριε ἡσχύνθην καὶ ἐνετράπην τοῦ ὑψῶσαι τὸ πρόσωπόν μου πρὸς σέ ὅτι αἱ ἀνομίαι ἡμῶν ἐπληθύνθησαν ὑπὲρ κεφαλῆς ἡμῶν καὶ αἱ πλημμέλεια ἡμῶν ἐμεγαλύνθησαν ἕως εἰς οὐρανόν
- 7 Ти то Господь, Бог, що вибрав Аврама, і вивів його з халдейського Уру, і дав йому ім'я Авраам.
You are the Lord, the God, who took Abram and made him yours, guiding him from Ur of the Chaldees, and gave him the name of Abraham;
 ἀπὸ ἡμερῶν πατέρων ἡμῶν ἐσμεν ἐν πλημμελείᾳ μεγάλη ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης καὶ ἐν ταῖς ἀνομίαις ἡμῶν παρεδόθημεν ἡμεῖς καὶ οἱ βασιλεῖς ἡμῶν καὶ οἱ υἱοὶ ἡμῶν ἐν χειρὶ βασιλέων τῶν ἐθνῶν ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν αἰχμαλωσίᾳ καὶ ἐν διαρπαγῇ καὶ ἐν αἰσχύνῃ προσώπου ἡμῶν ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη
- 8 І Ти знайшов серце його вірним перед лицем Своїм, і склав був із ним заповіта, щоб дати Край хананеян, хіттеян, амореян, періздеян, свусеян, гіргасеян, щоб дати насінню його. І Ти в іконав слова Свої, бо Ти праведний!
You saw that his heart was true to you, and made an agreement with him to give the land of the Canaanite, the Hittite, the Amorite and the Perizzite and the Jebusite and the Gergashite, even to give it to his seed, and you have done what you said; for righteousness is yours:
 καὶ νῦν ἐπιεικεύσατο ἡμῖν κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν τοῦ καταλιπεῖν ἡμῖν εἰς σωτηρίαν καὶ δοῦναι ἡμῖν στήριγμα ἐν τόπῳ ἀγιάσματος αὐτοῦ τοῦ φωτίσαι ὀφθαλμοὺς ἡμῶν καὶ δοῦναι ζωοποίησιν μικρὰν ἐν τῇ δουλείᾳ ἡμῶν
- 9 І побачив Ти біду наших батьків ув Єгипті, а їхній зойк Ти почув над Червоним морем.
And you saw the trouble of our fathers in Egypt, and their cry came to your ears by the Red Sea;
 ὅτι δοῦλοί ἐσμεν καὶ ἐν τῇ δουλείᾳ ἡμῶν οὐκ ἐγκατέλιπεν ἡμᾶς κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν καὶ ἐκλινεν ἐφ' ἡμᾶς ἔλεος ἐνώπιον βασιλέων περσῶν δοῦναι ἡμῖν ζωοποίησιν τοῦ ὑψῶσαι αὐτοὺς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ ἡμῶν καὶ ἀναστήσαι τὰ ἔρημα αὐτῆς καὶ τοῦ δοῦναι ἡμῖν φραγμὸν ἐν ἰουδα καὶ ἐν ἱερουσαλημ
- 10 І дав Ти знаки та чуда на фараоні та на всіх його рабах, і на всім народі краю його, бо пізнав Ти, що вони гордо поводитися з ними, і зробив Ти Собі Ім'я, як видно цього дня.
And you did signs and wonders on Pharaoh and all his servants and all the people of his land; for you saw how cruel they were to them. So you got yourself a name as it is today.
 τί εἶπωμεν ὁ θεὸς ἡμῶν μετὰ τοῦτο ὅτι ἐγκατελίπομεν ἐντολάς σου
- 11 І море Ти розсік перед ними, і вони перейшли серед моря по суходолу, а тих, хто гнався за ними, Ти кинув до глибин, як камінь до бурхливої води.
By you the sea was parted before them, so that they went through the sea on dry land; and those who went after them went down into the deep, like a stone into great waters.
 ὡς ἔδωκας ἡμῖν ἐν χειρὶ δούλων σου τῶν προφητῶν λέγων ἡ γῆ εἰς ἣν εἰσπορεύεσθε κληρονομήσει αὐτὴν γῆ μετακινουμένη ἐστὶν ἐν μετακινήσει λαῶν τῶν ἐθνῶν ἐν μακρύμμασιν αὐτῶν ὧν ἐπλησα ν αὐτὴν ἀπὸ στόματος ἐπὶ στόμα ἐν ἀκαθαρσίαις αὐτῶν
- 12 І Ти провадив їх стовпом хмари вдень, а стовпом огню вночі, щоб освітлювати їм ту дорогу, якою мали йти.
And you went before them by day in a pillar of cloud, and in a pillar of fire by night, to give them light on the way they were to go.
 καὶ νῦν τὰς θυγατέρας ὑμῶν μὴ δώτε τοῖς υἱοῖς αὐτῶν καὶ ἀπὸ τῶν θυγατέρων αὐτῶν μὴ λάβητε τοῖς υἱοῖς ὑμῶν καὶ οὐκ ἐκχρητήσετε εἰρήνην αὐτῶν καὶ ἀγαθὸν αὐτῶν ἕως αἰῶνος ὅπως ἐνισχύσητε καὶ φάγητε τὰ ἀγαθὰ τῆς γῆς καὶ κληροδοτήσητε τοῖς υἱοῖς ὑμῶν ἕως αἰῶνος

- 13 **I** Τι зійшов був на гору Сінай, і говорив з ними з небес, і дав їм справедливі права та правдиві закони, устави та заповіді добрі.
And you came down on Mount Sinai, and your voice came to them from heaven, giving them right decisions and true laws, good rules and orders:
 και μετὰ πᾶν τὸ ἐρχόμενον ἐφ' ἡμᾶς ἐν ποιήμασιν ἡμῶν τοῖς πονηροῖς και ἐν πλημμελείᾳ ἡμῶν τῇ μεγάλῃ ὅτι οὐκ ἔστιν ὡς ὁ θεὸς ἡμῶν ὅτι ἐκούφισας ἡμῶν τὰς ἀνομίαις και ἔδωκας ἡμῖν σωτηρίαν
- 14 **I** святу Свою суботу Ти вказав їм, а заповіді, й устави та право наказав Ти їм через раба Свого Мойсея.
And you gave them word of your holy Sabbath, and gave them orders and rules and a law, by the hand of Moses your servant:
 ὅτι ἐπεστρέψαμεν διασκεδάσαι ἐντολάς σου και ἐπιγαμβρεύσαι τοῖς λαοῖς τῶν γαιῶν μὴ παροξυνθῆς ἐν ἡμῖν ἕως συντελείας τοῦ μὴ εἶναι ἐγκατάλειμμα και διασφζόμενον
- 15 **I** хліб із небес дав Ти був їм на їхній голод, і воду зо скелі Ти вивів був їм на їхню спрагу. **I** Ти сказав їм, щоб ішли посісти Край, який Ти присягнув дати їм.
And you gave them bread from heaven when they were in need, and made water come out of the rock for their drink, and gave them orders to go in and take for their heritage the land which your hand had been lifted up to give them.
 κύριε ὁ θεὸς ἰσραηλ δίκαιος σὺ ὅτι κατελείφθημεν διασφζόμενοι ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη ἰδοὺ ἡμεῖς ἐναντίον σου ἐν πλημμελείαις ἡμῶν ὅτι οὐκ ἔστιν στήναι ἐνώπιόν σου ἐπὶ τούτῳ
- 1 ¶ (10-2) А між тих, що поклали печатки, були: намісник Неемія, син Хахалїїн, і Цідкїїя,
Now those who put down their names were Nehemiah the Tirshatha, the son of Hacaliah, and Zedekiah,
 και ὡς προσηύξατο εσδρας και ὡς ἐξηγγόρευсен κλαίῶν και προσευχόμενος ἐνώπιον οἴκου τοῦ θεοῦ συνήχθησαν πρὸς αὐτὸν ἀπὸ ἰσραηλ ἐκκλησία πολλή σφόδρα ἄνδρες και γυναῖκες και νεανίσκοι ὅτι ἔκλαυσεν ὁ λαὸς και ὕψωσεν κλαίῶν
- 2 (10-3) Серая, Азарія, Єремія,
Seraiah, Azariah, Jeremiah,
 και ἀπεκρίθη σεχениας υἱὸς υἱῶν ηλαμ και εἶπεν τῷ εσδρα ἡμεῖς ἡσυνθετήσαμεν τῷ θεῷ ἡμῶν και ἐκαθίσαμεν γυναῖκας ἀλλοτριὰς ἀπὸ λαῶν τῆς γῆς και νῦν ἔστιν ὑπομονή τῷ ἰσραηλ ἐπὶ τ ούτῳ
- 3 (10-4) Пашхур, Амарія, Малкїїя,
Pashhur, Amariah, Malchijah,
 και νῦν διαθώμεθα διαθήκην τῷ θεῷ ἡμῶν ἐκβαλεῖν πάσας τὰς γυναῖκας και τὰ γενόμενα ἐξ αὐτῶν ὡς ἂν βούλη ἀνάστηθι και φοβέρισον αὐτοὺς ἐν ἐντολαῖς θεοῦ ἡμῶν και ὡς ὁ νόμος γενηθήτω
- 4 (10-5) Хаттуш, Шеванія, Маллух,
Hattush, Shebaniah, Malluch,
 ἀνάστα ὅτι ἐπὶ σὲ τὸ ῥῆμα και ἡμεῖς μετὰ σοῦ κραταιοῦ και ποιήσον
- 5 (10-6) Харім, Меремот, Овадія,
Harim, Meremoth, Obadiah,
 και ἀνέστη εсδρας και ὥρκισεν τοὺς ἄρχοντας τοὺς ἱερεῖς και λευίτας και πάντα ἰσραηλ τοῦ ποιῆσαι κατὰ τὸ ῥῆμα τοῦτο και ὤμοσαν
- 6 (10-7) Даниїл, Гиннетон, Барух,
Daniel, Ginnethon, Baruch,
 και ἀνέστη εсдρας ἀπὸ προσώπου οἴκου τοῦ θεοῦ και ἐπορεύθη εἰς γαζοφυλάκιον ἰωαναν υἱοῦ ελисуβ και ἐπορεύθη ἐκεῖ ἄρτον οὐκ ἔφαγεν και ὕδωρ οὐκ ἔπιεν ὅτι ἐπέθυε ἐπὶ τῇ ἀσυνθεσίᾳ τῆς ἀп ουκίας
- 7 (10-8) Мешуллам, Авїїя, Мїїямін,
Meshullam, Abijah, Mijamin,
 και παρήνεγκαν φωνὴν ἐν ἰουδα και ἐν ἱερουσαλημ πᾶσιν τοῖς υἱοῖς τῆς ἀποικίας τοῦ συναθροισθῆναι εἰς ἱερουσαλημ
- 8 (10-9) Маазія, Білгаї, Шемаїя; these were the priests.
Maaziah, Bilgai, Shemaiah; these were the priests.
 και πᾶς ὃς ἂν μὴ ἔλθῃ εἰς τρεῖς ἡμέρας ὡς ἡ βουλή τῶν ἀρχόντων και τῶν πρεσβυτέρων ἀναθεματισθήσεται πᾶσα ἡ ὑπαρξίς αὐτοῦ και αὐτὸς διασταλήσεται ἀπὸ ἐκκλησίας τῆς ἀποικίας
- 9 (10-10) А Левити: Исус, син Азаниїн, Біннуї, з Хенададових синів, Кадміїл.
And the Levites: by name, Jeshua, the son of Azaniah, Binnui, of the sons of Henadad, Kadmiel,
 και συνήχθησαν πάντες ἄνδρες ἰουδα και βениамин εἰς ἱερουσαλημ εἰς τὰς τρεῖς ἡμέρας οὗτος ὁ μῆν ὁ ἕνατος ἐν εἰκάδι τοῦ μηνὸς ἐκάθισεν πᾶς ὁ λαὸς ἐν πλατείᾳ οἴκου τοῦ θεοῦ ἀπὸ θορόβου αὐτῶν περὶ τοῦ ῥήματος και ἀπὸ τοῦ χειμῶνος
- 10 (10-11) А їхні брати: Шеванія, Годїїя, Келїта, Пелая, Ханан,
And their brothers, Shebaniah, Hodiah, Kelita, Pelaiah, Hanan,
 και ἀνέστη εсдρας ὁ ἱερεὺς και εἶπεν πρὸς αὐτοὺς ὑμεῖς ἡσυνθετήκατε και ἐκαθίσατε γυναῖκας ἀλλοτριὰς τοῦ προσθεῖναι ἐπὶ πλημμελείαν ἰσραηλ

- 11 (10-12) Міха, Рехов, Хашавія,
Mica, Rehob, Hashabiah,
καὶ νῦν δότε ἀνέσει κυρίῳ τῷ θεῷ τῶν πατέρων ὑμῶν καὶ ποιήσατε τὸ ἀρεστὸν ἐνώπιον αὐτοῦ καὶ διαστάλητε ἀπὸ λαῶν τῆς γῆς καὶ ἀπὸ τῶν γυναικῶν τῶν ἀλλοτρίων
- 12 (10-13) Заккур, Шеревія, Шеванія,
Zaccur, Sherebiah, Shebaniah,
καὶ ἀπεκρίθησαν πᾶσα ἡ ἐκκλησία καὶ εἶπαν μέγα τοῦτο τὸ ῥημά σου ἐφ' ἡμᾶς ποιῆσαι
- 13 (10-14) Годіія, Бані, Беніну.
Hodiah, Bani, Beninu.
ἀλλὰ ὁ λαὸς πολὺς καὶ ὁ καιρὸς χειμερινός καὶ οὐκ ἔστιν δύναμις στήναι ἔξω καὶ τὸ ἔργον οὐκ εἰς ἡμέραν μίαν καὶ οὐκ εἰς δύο ὅτι ἐπληθύναμεν τοῦ ἀδικῆσαι ἐν τῷ ῥήματι τούτῳ
- 14 (10-15) Голови народу: Пар'ош, Пахат-Моав, Елам, Затту, Бані,
The chiefs of the people: Parosh, Pahath-moab, Elam, Zattu, Bani,
στήτωσαν δὴ οἱ ἄρχοντες ἡμῶν τῇ πάσῃ ἐκκλησίᾳ καὶ πάντες οἱ ἐν πόλεσιν ἡμῶν ὃς ἐκάθισεν γυναῖκας ἀλλοτρίας ἐλθέτωσαν εἰς καιροὺς ἀπὸ συνταγῶν καὶ μετ' αὐτῶν πρεσβύτεροι πόλεως καὶ πόλ-
εως καὶ κριταὶ τοῦ ἀποστρέψαι ὀργὴν θυμοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐξ ἡμῶν περὶ τοῦ ῥήματος τούτου
- 15 (10-16) Бунні, Аз'дад, Бевай,
Bunni, Azgad, Bebai,
πλὴν ἰωνθαν υἱὸς ἀσαηλ καὶ ἰαζια υἱὸς θεκουε μετ' ἐμοῦ περὶ τούτου καὶ μεσουλαμ καὶ σαβαθαι ὁ λευίτης βοηθῶν αὐτοῖς
- 16 (10-17) Адоніяя, Бігвай, Адин,
Adonijah, Bigvai, Adin,
καὶ ἐποίησαν οὗτος υἱοὶ τῆς ἀποικίας καὶ διεστάλησαν ἐσδρας ὁ ἱερεὺς καὶ ἄνδρες ἄρχοντες πατριῶν τῷ οἴκῳ καὶ πάντες ἐν ὀνόμασιν ὅτι ἐπέστρεψαν ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ τοῦ μηνὸς τοῦ δεκάτου ἐκζητήσα-
ι τὸ ῥήμα
- 17 (10-18) Атер, Хізкіія, Аззур,
Ater, Hezekiah, Azzur,
καὶ ἐτέλεσαν ἐν πᾶσιν ἀνδράσιν οἱ ἐκάθισαν γυναῖκας ἀλλοτρίας ἕως ἡμέρας μιᾶς τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου
- 18 (10-19) Годіія, Хашум, Бецай,
Hodiah, Hashum, Bezai,
καὶ εὐρέθησαν ἀπὸ υἰῶν τῶν ἱερέων οἱ ἐκάθισαν γυναῖκας ἀλλοτρίας ἀπὸ υἰῶν ἰησοῦ υἱοῦ ἰωσεδεκ καὶ ἀδελφοὶ αὐτοῦ μασσηα καὶ ελιεζερ καὶ ιαριβ καὶ γαδαλια
- 19 (10-20) Харіф, Анатот, Невай,
Hariph, Anathoth, Nobai,
καὶ ἔδωκαν χεῖρα αὐτῶν τοῦ ἐξενέγκαι γυναῖκας αὐτῶν καὶ πλημμελείας κρινὸν ἐκ προβάτων περὶ πλημμελήσεως αὐτῶν
- 20 (10-21) Магпіаш, Мешуллам, Хезір,
Magpiash, Meshullam, Hezir,
καὶ ἀπὸ υἰῶν ἐμμηρ ἀνανι καὶ ζαβδία
- 21 (10-22) Мешезав'їл, Садок, Яддуя,
Meshezabel, Zadok, Jaddua,
καὶ ἀπὸ υἰῶν ἡραμ μασαиа καὶ ελια καὶ σαмаиа καὶ ιηλ καὶ οζια
- 22 (10-23) Пелатія, Ханан, Аная,
Relatiah, Hanan, Anaiah,
καὶ ἀπὸ υἰῶν φασур ἐλιωηαι μασαиа καὶ ἰσμαηλ καὶ ναθαναηλ καὶ ἰωζαβαδ καὶ ἡλσα
- 23 (10-24) Осія, Хананія, Хашшув,
Hoshea, Hananiah, Hasshub,
καὶ ἀπὸ τῶν λευιτῶν ἰωζαβαδ καὶ σαμου καὶ κωλια αὐτὸς κωλιτας καὶ φαθαιа καὶ ἰοδομ καὶ ελιεζερ

- 24 (10-25) Галлохеш, Пілха, Шовек,
Hallohesh, Pilha, Shobek,
καὶ ἀπὸ τῶν ἄδόντων ελισαφ καὶ ἀπὸ τῶν πυλωρῶν σελλημ καὶ τελημ καὶ ὠδοε
- 25 (10-26) Рехум, Хашавна, Маасея,
Rehum, Hashabnah, Maaseiah,
καὶ ἀπὸ Ἰσραηλ ἀπὸ υἱῶν φορος ραμια καὶ ιαζια καὶ μελχια καὶ меамин καὶ ελεазар καὶ асаβια καὶ βанаиа
- 26 (10-27) і Ахійя, Ханан, Анан,
And Ahiah, Hanan, Anan,
καὶ ἀπὸ υἱῶν ηλaм μαθaνια καὶ ζαχαρια καὶ ιαῖηλ καὶ аβδиа καὶ ιαpμωθ καὶ ηλια
- 27 (10-28) Маллух, Харім, Баана.
Malluch, Harim, Baanah.
καὶ ἀπὸ υἱῶν ζαθουа ελιωηναι ελισουβ μαθaνια καὶ ιαpμωθ καὶ ζαβaδ καὶ οζιζα
- 28 (10-29) І решта народу, священники, Левити, придверні, співаки, храмові підданці, і кожен, відділений від народів краю до Божого Закону, їхні жінки, їхні сини, та їхні дочки, кожен знаючий та розуміючий,
And the rest of the people, the priests, the Levites, the door-keepers, the music-makers, the Nethinim, and all those who had made themselves separate from the peoples of the lands, to keep the law of God, their wives, their sons, and their daughters, everyone who had knowledge and wisdom;
καὶ ἀπὸ υἱῶν βαβι ιωαναν аnανια καὶ ζαβου οθαλι
- 29 (10-30) зміцняють присягу при братах своїх, при своїх шляхетних, і вступили в клятву та присягу, щоб ходити в Божому Законі, що був даний через Мойсея, Божого раба, і щоб дотримуватися, і щоб виконувати всі заповіді Господа, нашого Бога, і права Його, і постанови Його,
They were united with their brothers, their rulers, and put themselves under a curse and an oath, to keep their steps in the way of God's law, which was given by Moses, the servant of God, and to keep and do all the orders of the Lord, our Lord, and his decisions and his rules;
καὶ ἀπὸ υἱῶν βaνουι μεσουλαμ μαλουχ аδaιας ιασουβ καὶ σαlouia καὶ ρημωθ
- 30 (10-31) і що не дамо наших синів народам Краю, а їхніх дочок не візьмемо для наших синів.
And that we would not give our daughters to the peoples of the lands, or take their daughters for our sons;
καὶ ἀπὸ υἱῶν φαθμωαβ εδενε χαληλ βaνιαια μασηα μαθaνια βεσεληλ καὶ βaνουι καὶ μαnαση
- 31 (10-32) А від народів цього Краю, що спроваджують товари та всяке збіжжя в день суботній на продаж, не візьмемо від них у суботу та в святі дні, і сьомого року понехасмо землю та в сякого роду борги.
And if the peoples of the lands come to do trade in goods or food on the Sabbath day, that we would do no trade with them on the Sabbath or on a holy day: and that in the seventh year we would take no payment from any debtor.
καὶ ἀπὸ υἱῶν ηpαμ елиεζер ιεσσα μελχια саmαια сеmeων
- 32 ¶ (10-33) І поставили ми собі за обов'язок, щоб давати нам третину шекля в рік на службу дому нашого Бога,
And we made rules for ourselves, taxing ourselves a third of a shekel every year for the upkeep of the house of our God;
βενιαμιν μαλουχ саmαρια
- 33 (10-34) на хліб показний, і на постійний дар, і на постійне цілопалення, на суботи, на молодики, на свята, і на освячені речі, і на жертви за гріх на окуплення за Ізраїля, і на всяку працю дому нашого Бога.
For the holy bread, and for the regular meal offering and the regular burned offering on the Sabbaths and at the new moon and the fixed feasts, and for the sin-offerings to take away the sin of Israel, and for all the work of the house of our God.
καὶ ἀπὸ υἱῶν ηpαμ μαθaνι μαθaθα ζαβεδ елиφαλεθ ιεpαμι μαnαση сеmeї
- 34 (10-35) І кинули ми жеребки про пожертву дров, священники, Левити та народ, щоб приносити до дому нашого Бога, за домом наших батьків, на означені часи рік-річно, щоб палити на жертівнику Господа, нашого Бога, як написано в Законі,
And we, the priests and the Levites and the people, made selection, by the decision of the Lord, of those who were to take the wood offering into the house of God, by families at the regular times, year by year, to be burned on the altar of the Lord our God, as it is recorded in the law;
ἀπὸ υἱῶν βaνι mooδι аmραμ ουηλ

- 35 (10-36) і щоб приносити первоплоди нашої землі та первоплоди всякого плоду зо всякого дерева рік-річно до Господнього дому,
And to take the first-fruits of our land, and the first-fruits of every sort of tree, year by year, into the house of the Lord;
βαναια βαδαια χελια
- 36 (10-37) і первороджених синів наших та нашої худоби, як написано в Законі, і первороджених худоби нашої великої та худоби нашої дрібної, щоб приносити до дому нашого Бога до св ящеників, що служать у домі нашого Бога,
As well as the first of our sons and of our cattle, as it is recorded in the law, and the first lambs of our herds and of our flocks, which are to be taken to the house of our God, to the priests who are servants in the house of our God:
ουιεχωα ιεραμωθ ελιασιβ
- 37 (10-38) і первопочаток наших діж, і наші приношення, і плід усякого дерева, молоде вино та оливу спровадимо священикам до кімнат дому нашого Бога, а десятину нашої землі Леви там. А вони, Левити, будуть збирати десятину по всіх містах нашої роботи.
And that we would take the first of our rough meal, and our lifted offerings, and the fruit of every sort of tree, and wine and oil, to the priests, to the rooms of the house of our God; and the tenth of the produce of our land to the Levites; for they, the Levites, take a tenth in all the towns of our ploughed land.
μαθανια μαθαναι και εποιησαν
- 38 (10-39) І буде священик, син Ааронів, із Левитами, коли Левити будуть збирати десятину, і Левити віднесуть десятину від десятини до дому нашого Бога до комір, до скарбниці.
And the priest, the son of Aaron, is to be with the Levites, when the Levites take the tenths: and the Levites are to take a tenth of the tenths into the house of our God, to the rooms, into the store-house;
οι υιοι βανουι και οι υιοι σεμεϊ
- 39 (10-40) Бо до комір будуть зносити сини Ізраїлеві та сини Левитів приношення збіжжя, молодого вина та оливи, і там є речі святині, служачі священики, і придверні, і співаки. І ми не опустимо дому нашого Бога!
For the children of Israel and the children of Levi are to take the lifted offering of the grain and wine and oil into the rooms where the vessels of the holy place are, together with the priests and the door-keepers and the makers of music: and we will not give up caring for the house of our God.
και σελεμια και ναθαν και αδαια
- 1 ¶ І сиділи зверхники народу в Єрусалимі, а решта народу кинули жеребки, щоб привести одного з десяти сидіти в Єрусалимі, місті святому, а дев'ять частин застаються по інших міст ах.
And the rulers of the people were living in Jerusalem: the rest of the people made selection, by the decision of chance, of one out of every ten to be living in Jerusalem, the holy town; the other nine to go to the other towns.
λογοι νεεμια υιου αχαλια και εγενετο εν μηνι χασεηλου ετους εικοστου και εγω ημην εν σουσαν αβιρα
- 2 І поблагословив народ усіх тих людей, що пожертвувалися сидіти в Єрусалимі.
And the people gave a blessing to all the men who were freely offering to take up their places in Jerusalem.
και ηλθεν ανανι εις απο αδελφων μου αυτους και ανδρες ιουδα και ηρωτησα αυτους περι των σωθεντων οι καταλειφθησαν απο της αιχμαλωσιας και περι ιερουσαλημ
- 3 А оце голови округи, що сиділи в Єрусалимі, а по Юдиних містах сиділи, кожен у своїй посілоті, по своїх містах, Ізраїль, священики, і Левити, і храмові підданці, і сини Соломонових рабів.
Now these are the chiefs of the divisions of the country who were living in Jerusalem: but in the towns of Judah everyone was living on his heritage in the towns, that is, Israel, the priests, the Levites, the Nethinim, and the children of Solomon's servants.
και ειπосαν προς με οι καταλειπομενοι οι καταλειφθεντες απο της αιχμαλωσιας εκει εν τη χωρα εν πονηρια μεγάλη και εν ονειδισμω και τειχη ιερουσαλημ καθηρημενα και αι πυλαι αυτης ενεπρησθησαν εν πυρι
- 4 А в Єрусалимі сиділи оці з синів Юдиних та з синів Веніяминових. Із синів Юдиних: Атая, син Уззійї, сина Захарія, сина Амарії, сина Шефатії, сина Магаліїла, із синів Перецових.
And in Jerusalem there were living certain of the children of Judah and of Benjamin. Of the children of Judah: Athaiah, the son of Uzziah, the son of Zechariah, the son of Amariah, the son of Shephatiah, the son of Mahalalel, of the children of Perez;
και εγενετο εν τω ακουσαι με τους λογους τουτους εκαθισα και εκλαυσα και επενθησα ημερας και ημην νηστεων και προσευχομενος ενωπιον θεου του ουρανου
- 5 І Маасея, син Баруха, сина Кол-Хозе, сина Хазаї, сина Адаї, сина Йоярїва, сина Захарія, сина Шілонї.
And Maaseiah, the son of Baruch, the son of Col-hozeh, the son of Hazaiah, the son of Adai, the son of Joiarib, the son of Zechariah, the son of the Shilonite.
και ειπα μη δε η κυριε ο θεος του ουρανου ο ισχυρος ο μεγας και ο φοβερος φυλασσωσιν την διαθηκην και το ελεος τοις αγαπων αυτον και τοις φυλασσωσιν τας εντολας αυτου

- 6 **Усіх синів Перецових, що сиділи в Єрусалимі, було чотири сотні шістдесят і вісім хоробрих людей.**
All the sons of Perez living in Jerusalem were four hundred and sixty-eight men of good position.
ἔστω δὴ τὸ οὖς σου προσέχον καὶ οἱ ὀφθαλμοί σου ἀνεφωγμένοι τοῦ ἀκοῦσαι προσευχὴν δούλου σου ἣν ἐγὼ προσεύχομαι ἐνώπιόν σου σήμερον ἡμέραν καὶ νύκτα περὶ υἱῶν Ἰσραὴλ δούλων σου καὶ ἐξ ἀγορεύω ἐπὶ ἀμαρτίαις υἱῶν Ἰσραὴλ ὡς ἡμάρτομέν σοι καὶ ἐγὼ καὶ ὁ οἶκος πατρὸς μου ἡμάρτομεν
- 7 **А оце Беніяминові сини: Саллу, син Мешуллама, сина Йоеда, сина Педаї, сина Кадаї, сина Маасеї, сина Ітїла, сина Ісаї.**
And these are the sons of Benjamin: Sallu, the son of Meshullam, the son of Joed, the son of Pedaiiah, the son of Kolaiah, the son of Maaseiah, the son of Ithiel, the son of Jeshaiiah.
διαλύσει διελύσαμεν πρὸς σέ καὶ οὐκ ἐφυλάξαμεν τὰς ἐντολάς καὶ τὰ προστάγματα καὶ τὰ κρίματα ἃ ἐνετείλω τῷ μουσῇ παιδί σου
- 8 **А по ньому: Габбай, Саллай, дев'ять сотень двадцять і вісім.**
And after him Gabbai, Sallai, nine hundred and twenty-eight.
μνήσθητι δὴ τὸν λόγον ὃν ἐνετείλω τῷ μουσῇ παιδί σου λέγων ὑμεῖς ἐὰν ἀσυνθετήσητε ἐγὼ διασκορπιῶ ὑμᾶς ἐν τοῖς λαοῖς
- 9 **А Йоїл, син Зіхрі, був провідником над ними, а Юда, син Сенуїн, другий над містом.**
And Joel, the son of Zichri, was their overseer; and Judah, the son of Hassenuah, was second over the town.
καὶ ἐὰν ἐπιστρέψητε πρὸς με καὶ φυλάξητε τὰς ἐντολάς μου καὶ ποιήσητε αὐτάς ἐὰν ἢ ἡ διασπορὰ ὑμῶν ἀπ' ἄκρου τοῦ οὐρανοῦ ἐκεῖθεν συνάξω αὐτοὺς καὶ εἰσάξω αὐτοὺς εἰς τὸν τόπον ὃν ἐξελεξάμην κατασκηνῶσαι τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ
- 10 **Із священників: Єдая, син Йоярїв, Яхїн,**
Of the priests: Jedaiah, the son of Joiarib, Jachin,
καὶ αὐτοὶ παῖδες σου καὶ λαός σου οὖς ἐλυτρώσω ἐν δυνάμει σου τῇ μεγάλῃ καὶ ἐν τῇ χειρὶ σου τῇ κραταιᾷ
- 11 **Серая, син Хїлкії, сина Мешуллама, сина Садока, сина Мерайота, сина Ахїтува, начальник у Божому домі.**
Seraiah, the son of Hilkiiah, the son of Meshullam, the son of Zadok, the son of Meraioth, the son of Ahitub, the ruler of the house of God,
μὴ δὴ κύριε ἀλλ' ἔστω τὸ οὖς σου προσέχον εἰς τὴν προσευχὴν τοῦ δούλου σου καὶ εἰς τὴν προσευχὴν παίδων σου τῶν θελότων φοβεῖσθαι τὸ ὄνομά σου καὶ εὐδόωσον δὴ τῷ παιδί σου σήμερον καὶ ὁδὸς αὐτὸν εἰς οἰκτιρμοὺς ἐνώπιον τοῦ ἀνδρὸς τούτου καὶ ἐγὼ ἤμην οἰνοχόος τῷ βασιλεῖ
- 1 **¶ А оце священники та Левити, що прийшли з Зоровавелем, сином Шеалтїловим, та з Ісусом: Серая, Йрмея, Ездра,**
Now these are the priests and the Levites who went up with Zerubbabel, the son of Shealtiel, and Jeshua: Seraiah, Jeremiah, Ezra,
καὶ ἐγένετο ἐν μηνὶ νισαν ἔτους εἰκοστοῦ ἀρθασασθα βασιλεῖ καὶ ἦν ὁ οἶνος ἐνώπιον ἐμοῦ καὶ ἔλαβον τὸν οἶνον καὶ ἔδωκα τῷ βασιλεῖ καὶ οὐκ ἦν ἕτερος ἐνώπιον αὐτοῦ
- 2 **Амарія, Маллух, Хаттуш,**
Amariah, Malluch, Hattush,
καὶ εἶπέν μοι ὁ βασιλεὺς διὰ τί τὸ πρόσωπόν σου πονηρὸν καὶ οὐκ εἶ μετριάζων οὐκ ἔστιν τοῦτο εἰ μὴ πονηρία καρδίας καὶ ἐφοβήθην πολὺ σφόδρα
- 3 **Шеханія, Рехум, Меремот,**
Shecaniah, Rehum, Meremoth,
καὶ εἶπα τῷ βασιλεῖ ὁ βασιλεὺς εἰς τὸν αἰῶνα ζήτω διὰ τί οὐ μὴ γένηται πονηρὸν τὸ πρόσωπόν μου διότι ἡ πόλις οἶκος μνημείων πατέρων μου ἠρημώθη καὶ αἱ πύλαι αὐτῆς κατεβρώθησαν ἐν πυρὶ
- 4 **Іддо, Гїннетої, Авїя,**
Iddo, Ginnethoi, Abijah,
καὶ εἶπέν μοι ὁ βασιλεὺς περὶ τίνος τοῦτο σὺ ζητεῖς καὶ προσηυξάμην πρὸς τὸν θεὸν τοῦ οὐρανοῦ
- 5 **Мїямїн, Маадїя, Білга,**
Mijamin, Maadiah, Bilgah,
καὶ εἶπα τῷ βασιλεῖ εἰ ἐπὶ τὸν βασιλεῖα ἀγαθόν καὶ εἰ ἀγαθунθήσεται ὁ παῖς σου ἐνώπιόν σου ὥστε πέμψαι αὐτὸν εἰς ἰουδα εἰς πόλιν μνημείων πατέρων μου καὶ ἀνοικοδομήσω αὐτήν
- 6 **Шемая, і Йоярїв, Єдая,**
Shemaiah, and Joiarib, Jedaiah,
καὶ εἶπέν μοι ὁ βασιλεὺς καὶ ἡ παλλακὴ ἢ καθημένη ἐχόμενα αὐτοῦ ἕως πότε ἔσται ἡ πορεία σου καὶ πότε ἐπιστρέψεις καὶ ἠγαθунθη ἐνώπιον τοῦ βασιλέως καὶ ἀπέστειλὲν με καὶ ἔδωκα αὐτῷ ὄρον
- 7 **Саллу, Амок, Хїлкія, Єдая. Це голови священників та брати їхні за днів Ісуса.**
Sallu, Amok, Hilkiyah, Jedaiah. These were the chiefs of the priests and of their brothers in the days of Jeshua.
καὶ εἶπα τῷ βασιλεῖ εἰ ἐπὶ τὸν βασιλεῖα ἀγαθόν δότω μοι ἐπιστολὰς πρὸς τοὺς ἐπάρχους πέραν τοῦ ποταμοῦ ὥστε παραγαγεῖν με ἕως ἔλθω ἐπὶ ἰουδαν

- 8 **A** Левити: Исус, Биннуї, Кадміл, Шеревиа, Юда, Матанія, головний над славослов'ям він та брати його.
And the Levites: Jeshua, Binnui, Kadmiel, Sherebiah, Judah, and Mattaniah, who was over the music-makers, he and his brothers.
 και ἐπιστολὴν ἐπὶ ἀσαφ φύλακα τοῦ παραδείσου ὅς ἐστιν τῷ βασιλεῖ ὥστε δοῦναι μοι ξύλα στεγᾶσαι τὰς πύλας καὶ εἰς τὸ τεῖχος τῆς πόλεως καὶ εἰς οἶκον ὃν εἰσελεύσομαι εἰς αὐτόν καὶ ἔδωκέν μοι ὁ βασιλεὺς ὡς χεῖρ θεοῦ ἡ ἀγαθὴ
- 9 **I** Бакбукія та Унні, їхні брати, були навпроти них на сторожі.
And Bakbukiah and Unno, their brothers, were opposite them in their watches.
 και ἦλθον πρὸς τοὺς ἐπάρχους πέραν τοῦ ποταμοῦ καὶ ἔδωκα αὐτοῖς τὰς ἐπιστολάς τοῦ βασιλέως καὶ ἀπέστειλεν μετ' ἐμοῦ ὁ βασιλεὺς ἀρχηγούς δυνάμεως καὶ ἰππεῖς
- 10 **A** Исус породив Йоякима, а Йояким породив Ел'яшива, а Ел'яшів породив Йояду,
And Jeshua was the father of Joiakim, and Joiakim was the father of Eliashib, and Eliashib was the father of Joiada,
 και ἤκουσεν συναβαλλат ὁ αρωνι καὶ τωβια ὁ δοῦλος ὁ αμμωνι καὶ πονηρόν αὐτοῖς ἐγένετο ὅτι ἦκει ἄνθρωπος ζητῆσαι ἀγαθὸν τοῖς υἱοῖς ἰσραηλ
- 11 **a** Йояда породив Йонатана, а Йонатан породив Яддуя.
And Joiada was the father of Jonathan, and Jonathan was the father of Jaddua.
 και ἦλθον εἰς ἱερουσαλημ καὶ ἤμην ἐκεῖ ἡμέρας τρεῖς
- 12 **A** за Йоякимових днів були священники, голови батьківських родів: з роду Сераїного Мерая, з Їрмеїного Хананія,
And in the days of Joiakim there were priests, heads of families: of Seraiah, Meraiah; of Jeremiah, Hananiah;
 και ἀνέστην νυκτὸς ἐγὼ καὶ ἄνδρες ὀλίγοι μετ' ἐμοῦ καὶ οὐκ ἀπήγγειλα ἄνθρωπῳ τί ὁ θεὸς δίδωσιν εἰς καρδίαν μου τοῦ ποιῆσαι μετὰ τοῦ ἰσραηλ καὶ κτήνος οὐκ ἔστιν μετ' ἐμοῦ εἰ μὴ τὸ κτήνος ᾧ ἐγὼ ἐπιβαίνω ἐπ' αὐτῷ
- 13 **з** Ездриногo Мешуллам, з Амарїного Єгоханан,
Of Ezra, Meshullam; of Amariah, Jehohanan;
 και ἐξῆλθον ἐν πόλει τοῦ γωληλα καὶ πρὸς στόμα πηγῆς τῶν συκῶν καὶ εἰς πόλιν τῆς κοπρίας καὶ ἤμην συντρίβων ἐν τῷ τείχει ἱερουσαλημ ὃ αὐτοὶ καθαίρουσιν καὶ πύλαι αὐτῆς κατεβρόθησαν πυρ ἰ
- 14 **з** Меліховогo Йонатан, з Шеванїного Йосип,
Of Malluchi, Jonathan; of Shebaniah, Joseph;
 και παρῆλθον ἐπὶ πόλιν τοῦ αἰν καὶ εἰς κολλυμβήθραν τοῦ βασιλέως καὶ οὐκ ἦν τόπος τῷ κτήνει παρελθεῖν ὑποκάτω μου
- 15 **з** Харімовогo Адна, з Мерайотогo Хелкаї,
Of Harim, Adna; of Meraioth, Helkai;
 και ἤμην ἀναβαίνων ἐν τῷ τείχει χειμάρρου νυκτὸς καὶ ἤμην συντρίβων ἐν τῷ τείχει καὶ ἤμην ἐν πόλει τῆς φάραγγος καὶ ἐπέστρεψα
- 16 **з** Іддовогo Захарїй, з Гіннетоного Мешуллам,
Of Iddo, Zechariah; of Ginnethon, Meshullam;
 και οἱ φυλάσσοντες οὐκ ἐγνώσαν τί ἐπορεύθη καὶ τί ἐγὼ ποιῶ καὶ τοῖς ἰουδαίοις καὶ τοῖς ἱερεῦσιν καὶ τοῖς ἐντίμοις καὶ τοῖς στρατηγοῖς καὶ τοῖς καταλοίοις τοῖς ποιοῦσιν τὰ ἔργα ἕως τότε οὐκ ἀπ ἠγγειλα
- 17 **з** Авїїного Зіхрі, з Мін'ямїного та з Моадїного Пілтаї,
Of Abijah, Zichri; of Miniامين, of Moadiah, Piltai;
 και εἶπα πρὸς αὐτούς ὑμεῖς βλέπετε τὴν πονηρίαν ἐν ἣ ἔσμεν ἐν αὐτῇ πῶς ἱερουσαλημ ἔρημος καὶ αἱ πύλαι αὐτῆς ἐδόθησαν πυρὶ δεῦτε καὶ διοικοδομήσωμεν τὸ τεῖχος ἱερουσαλημ καὶ οὐκ ἐσόμεθα ἐ τι ὄνειδος
- 18 **з** Білгїного Шаммуя, з Шемаїного Йонатан,
Of Bilgah, Shammua; of Shemaiah, Jehonathan;
 και ἀπήγγειλα αὐτοῖς τὴν χεῖρα τοῦ θεοῦ ἣ ἐστιν ἀγαθὴ ἐπ' ἐμέ καὶ τοὺς λόγους τοῦ βασιλέως οὐς εἶπέν μοι καὶ εἶπα ἀναστῶμεν καὶ οἰκοδομήσωμεν καὶ ἐκραταιώθησαν αἱ χεῖρες αὐτῶν εἰς ἀγαθόν
- 19 **а** з Йоярівовогo Маттенай, з Єдаїного Уззі,
And of Joiarib, Mattenai; of Jedaiah, Uzzi;
 και ἤκουσεν συναβαλλат ὁ αρωνι καὶ τωβια ὁ δοῦλος ὁ αμμωνι καὶ γησαμ ὁ араби καὶ ἐξεγέλασαν ἡμᾶς καὶ ἦλθον ἐφ' ἡμᾶς καὶ εἶπαν τί τὸ ῥήμα τοῦτο ὃ ὑμεῖς ποιεῖτε ἧ ἐπὶ τὸν βασιλέα ὑμεῖς ἀποστ ατεῖτε

- 20 з Салласвого Каллай, з Амокового Евер,
Of Sallai, Kallai; of Amok, Eber;
καὶ ἐπέστρεψα αὐτοῖς λόγον καὶ εἶπα αὐτοῖς ὁ θεὸς τοῦ οὐρανοῦ αὐτὸς εὐδοῶσει ἡμῖν καὶ ἡμεῖς δοῦλοι αὐτοῦ καθαροὶ καὶ οἰκοδομήσομεν καὶ ὑμῖν οὐκ ἔστιν μερίς καὶ δικαιοσύνη καὶ μνημόσυνον ἐν ἱερουσαλὴμ
- 1 ¶ Того дня читане було з Мойсевої книги вголос народу, і було знайдене написане в ній, що Аммонітянин та Моавітянин не ввійде до Божої громади, і так буде аж навіки,
On that day there was a reading from the book of Moses in the hearing of the people; and they saw that it said in the book that no Ammonite or Moabite might ever come into the meeting of God;
καὶ ἀνέστη ελισουβ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ οἱ ἱερεῖς καὶ ᾠκοδόμησαν τὴν πύλιν τὴν προβατικὴν αὐτοὶ ἤγασαν αὐτὴν καὶ ἔστησαν θύρας αὐτῆς καὶ ἕως πύργου τῶν ἑκατῶν ἤγασαν ἕως πύργου ἀνανεηλ
- 2 бо вони не стріли були Ізраїлевих синів хлібом та водою, і найняли були на нього Валаама проклясти його, та Бог наш обернув те прокляття на благословення.
Because they did not give the children of Israel bread and water when they came to them, but got Balaam to put a curse on them: though the curse was turned into a blessing by our God.
καὶ ἐπὶ χεῖρας υἱῶν ἀνδρῶν ιερικῶ καὶ ἐπὶ χεῖρας υἱῶν ζακχουρ υἱοῦ αμαρι
- 3 І сталося, як почули вони Закон, то відділили від Ізраїля все чуже.
So after hearing the law, they took out of Israel all the mixed people.
καὶ τὴν πύλιν τὴν ἰχθυηρὰν ᾠκοδόμησαν υἱοὶ ασανα αὐτοὶ ἐστέγασαν αὐτὴν καὶ ἔστησαν θύρας αὐτῆς καὶ κλεῖθρα αὐτῆς καὶ μοχλοὺς αὐτῆς
- 4 А перед тим священник Ел'яшів, призначений до комори дому нашого Бога, близький Товійїн,
Now before this, Eliashib the priest, who had been placed over the rooms of the house of our God, being a friend of Tobiah,
καὶ ἐπὶ χεῖρα αὐτῶν κατέσχευ ἀπὸ ραμωθ υἱὸς ουρια υἱοῦ ακως καὶ ἐπὶ χεῖρα αὐτῶν κατέσχευ μοσολαμ υἱὸς βαραχιου υἱοῦ μασεζεβηλ καὶ ἐπὶ χεῖρα αὐτῶν κατέσχευ σαδοκ υἱὸς βαана
- 5 то зробив йому велику комору, а туди давали колись жертву хлібну, ладан, і посуд, і десятину збіжжя, молоде вино та оливу, призначені заповіддю для Левитів, і співаків, і придверних, і священничі принесення.
Had made ready for him a great room, where at one time they kept the meal offerings, the perfume, and the vessels and the tenths of the grain and wine and oil which were given by order to the Levites and the music-makers and the door-keepers, and the lifted offerings for the priests.
καὶ ἐπὶ χεῖρα αὐτῶν κατέσχοσαν οἱ θεκωιν καὶ αδωρημ οὐκ εἰσήνεγκαν τράχηλον αὐτῶν εἰς δουλείαν αὐτῶν
- 6 А за ввесь цей час не був я в Єрусалимі, бо в тридцять другому році Артаксеркса, царя вавилонського, я прийшов був до царя, та по певному часі випросився я від царя.
But all this time I was not at Jerusalem: for in the thirty-second year of Artaxerxes, king of Babylon, I went to the king; and after some days, I got the king to let me go,
καὶ τὴν πύλιν τοῦ ισανα ἐκράτησαν ιουδα υἱὸς φασек καὶ μεσολαμ υἱὸς βασωδια αὐτοὶ ἐστέγασαν αὐτὴν καὶ ἔστησαν θύρας αὐτῆς καὶ κλεῖθρα αὐτῆς καὶ μοχλοὺς αὐτῆς
- 8 І було мені дуже зле, й я всі домашні Товійїні речі повикидав геть із комори.
And it was evil in my eyes: so I had all Tobiah's things put out of the room.
καὶ ἐπὶ χεῖρα αὐτῶν ἐκράτησεν ἀνανιας υἱὸς τοῦ ροκεῖμ καὶ κατέλιπον ἱερουσαλὴμ ἕως τοῦ τείχους τοῦ πλατέος
- 9 І я сказав, і очистили комори, а я вернув туди посуд Божого дому, хлібну жертву та ладан.
Then I gave orders, and they made the rooms clean: and I put back in them the vessels of the house of God, with the meal offerings and the perfume.
καὶ ἐπὶ χεῖρα αὐτῶν ἐκράτησεν ραφαиа ἄρχων ἡμίσεους περιχώρου ἱερουσαλὴμ
- 10 ¶ І довідався я, що левитські частки не давалися, а вони повтікали кожен на поле своє, ті Левити та співаки, що робили свою працю.
And I saw that the Levites had not been given what was needed for their support; so that the Levites and the music-makers, who did the work, had gone away, everyone to his field.
καὶ ἐπὶ χεῖρα αὐτῶν ἐκράτησεν ιεδαιа υἱὸς еρωμαφ καὶ κατέναντι οἰκίας αὐτοῦ καὶ ἐπὶ χεῖρα αὐτοῦ ἐκράτησεν ατους υἱὸς ασβανια
- 11 І докоряв я заступникам та й сказав: Чого опущений дім Божий? І зібрав я їх, і поставив їх на їхні місця.
Then I made protests to the chiefs, and said, Why has the house of God been given up? And I got them together and put them in their places.
καὶ δεῦτερος ἐκράτησεν μελχιας υἱὸς ηραμ καὶ ασουβ υἱὸς φασθωαβ καὶ ἕως πύργου τῶν θαννουριμ
- 12 І вся Юдея приносила десятину збіжжя, і молодого вина, і оливи до скарбниць.
Then all Judah came with the tenth part of the grain and wine and oil and put it into the store-houses.
καὶ ἐπὶ χεῖρα αὐτοῦ ἐκράτησεν σαλουμ υἱὸς αλλωης ἄρχων ἡμίσεους περιχώρου ἱερουσαλὴμ αὐτὸς καὶ αἱ θυγατέρες αὐτοῦ

- 13 I настановив я над скарбницями священника Шелемію й книжника Садока та Педаю з Левитів, а на їхню руку Ханана, сина Заккура, сина Маттанїїного, бо вони були уважані за вірні их. I на них покладено ділити частки для їхніх братів.
And I made controllers over the store-houses, Shelemiah the priest and Zadok the scribe, and of the Levites, Pedaiah: and with them was Hanan, the son of Zaccur the son of Mattaniah: they were taken to be true men and their business was the distribution of these things to their brothers.
 την πόλιν τῆς φάραγγος ἐκράτησαν ἀνοὺν καὶ οἱ κατοικοῦντες ζανῶ αὐτοῖ φκοδόμησαν αὐτὴν καὶ ἔστησαν θύρας αὐτῆς καὶ κλείθρα αὐτῆς καὶ μογλοὺς αὐτῆς καὶ χιλίους πήχεις ἐν τῷ τείχει ἕως πύλης τῆς κοπρίας
- 14 Пам'ятай же мене, Боже, за це, і не зітри моїх добродійств, які я зробив у Божому домі та в сторожах!
Keep me in mind, O my God, in connection with this, and do not let the good which I have done for the house of my God and its worship go from your memory completely.
 καὶ τὴν πόλιν τῆς κοπρίας ἐκράτησεν μελχια υἱὸς ρηχαβ ἄρχων περιχώρου βηθαθαρμ αὐτὸς καὶ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ καὶ ἐσκέπασαν αὐτὴν καὶ ἔστησαν θύρας αὐτῆς καὶ κλείθρα αὐτῆς καὶ μογλοὺς αὐτῆς
- 15 ¶ Тими днями бачив я в Юдеї таких, що топтали в суботу чавила, і носили снопи, і нав'ючували на ослив вино, виноград, і фігі, і всілякий тягар, і везли до Єрусалиму суботнього дня. I я при свідках остеріг їх того дня, коли вони продавали живність.
In those days, I saw in Judah some who were crushing grapes on the Sabbath, and getting in grain and putting it on asses; as well as wine and grapes and figs and all sorts of goods which they took into Jerusalem on the Sabbath day: and I gave witness against them on the day when they were marketing food.
 καὶ τὸ τεῖχος κολυμβήθρας τῶν κοδῖων τῆ κουρῆ τοῦ βασιλέως καὶ ἕως τῶν κλιμάκων τῶν καταβαινουσῶν ἀπὸ πύλεως δαυὶδ
- 16 А тиряни мешкали в ньому, і постачали рибу й усе на продаж, і продавали в суботу Юдиним синам та в Єрусалимі.
And there were men of Tyre there, who came with fish and all sorts of goods, trading with the children of Judah and in Jerusalem on the Sabbath.
 ὀπίσω αὐτοῦ ἐκράτησεν νεμμιας υἱὸς αζαβουχ ἄρχων ἡμίσεος περιχώρου βηθσοур ἕως κήπου τάφου δαυὶδ καὶ ἕως τῆς κολυμβήθρας τῆς γεγονίας καὶ ἕως βηθαγαβαριμ
- 17 I докоряв я Юдиним шляхетним та й сказав їм: Що це за річ, яку ви робите, і безчестите суботній день?
Then I made protests to the chiefs of Judah, and said to them, What is this evil which you are doing, not keeping the Sabbath day holy?
 ὀπίσω αὐτοῦ ἐκράτησαν οἱ λευῖται ραουμ υἱὸς βани ἐπὶ χεῖρα αὐτοῦ ἐκράτησεν асаβиа ἄρχων ἡμίσεος περιχώρου кеїла τῷ περιχώρῳ αὐτοῦ
- 18 Чи ж не так робили ваші батьки, а наш Бог спровадив усе це зло на нас та на це місто? А ви побільшусте жар гніву на Ізраїля зневажанням суботи.
Did not your fathers do the same, and did not our God send all this evil on us and on this town? but you are causing more wrath to come on Israel by not keeping the Sabbath holy.
 μετ' αὐτὸν ἐκράτησαν ἀδελφοὶ αὐτῶν βени υἱὸς ηγαδαδ ἄρχων ἡμίσεος περιχώρου кеїла
- 19 I бувало, як падала вечерова тїнь на срусалимські брами перед суботою, то я наказував, і були замикувані брами. I звелів я, щоб не відчиняли їх, а тільки аж по суботі. А біля брам я поставив слуг своїх, щоб тягар не входив суботнього дня!
And so, when the streets of Jerusalem were getting dark before the Sabbath, I gave orders for the doors to be shut and not to be open again till after the Sabbath: and I put some of my servants by the door so that nothing might be taken in on the Sabbath day.
 καὶ ἐκράτησεν ἐπὶ χεῖρα αὐτοῦ аζουρ υἱὸς иησου ἄρχων τοῦ масфе μέτρον δεῦτερον πύργου ἀναβάσεως τῆς συναπτώσης τῆς γωνίας
- 20 I ночували крамарі та продавці всього продажного раз і два поза Єрусалимом.
So the traders in all sorts of goods took their night's rest outside Jerusalem once or twice.
 μετ' αὐτὸν ἐκράτησεν βαρουх υἱὸς ζαβου μέτρον δεῦτερον ἀπὸ τῆς γωνίας ἕως θύρας βηθελισουβ τοῦ ієрєєс τοῦ μεγάλου
- 21 I остеріг я їх при свідках та й сказав їм: Чого ви ночуєте навпроти муру? Якщо ви повторите це, я простягну руку на вас! Від того часу вони не приходили в суботу.
Then I gave witness against them and said, Why are you waiting all night by the wall? if you do so again I will have you taken prisoners. From that time they did not come again on the Sabbath.
 μετ' αὐτὸν ἐκράτησεν мерαѿѿ υἱὸς суриа υἱοῦ аковс μέτρον δεῦτερον ἀπὸ θύρας βηθελισουβ ἕως ἐκλείψεως βηθελισουβ
- 22 I сказав я Левитам, щоб вони очистилися й приходили стерегти брами, щоб освятити суботній день. Також це запам'ятай мені, Боже мій, і змилуйся надо мною за великістю милости Твоєї!
And I gave the Levites orders to make themselves clean and come and keep the doors and make the Sabbath holy. Keep this in mind to my credit, O my God, and have mercy on me, for great is your mercy.
 καὶ μετ' αὐτὸν ἐκράτησαν οἱ ієрєῖς ἄνδρες аχεχαρ
- 23 ¶ Тими днями бачив я також юдеїв, що брали собі за жінок ашдолянок, аммонїтянок, моавїтянок.
And in those days I saw the Jews who were married to women of Ashdod and Ammon and Moab:
 καὶ μετ' αὐτὸν ἐκράτησεν βениамин καὶ аσουβ κατέναντι οἴκου αὐτῶν μετ' αὐτὸν ἐκράτησεν аζариа υἱὸς маасηа υἱοῦ аnаnиа ἐχόμενα οἴκου αὐτοῦ
- 24 А їхні сини говорили наполовину по-ашдодському, і не вміли говорити по-юдейському, а говорили мовою того чи того народу.
And their children were talking half in the language of Ashdod; they had no knowledge of the Jews' language, but made use of the language of the two peoples.
 μετ' αὐτὸν ἐκράτησεν βани υἱὸς ηγαδαδ μέτρον δεῦτερον ἀπὸ βηθαζариа ἕως τῆς γωνίας καὶ ἕως τῆς кампῆς

- 25 I докоряв я їм, і проклинав їх, і бив декого з них, і рвав їм волосся, і заприсягав їх Богом, кажучи: Не давайте ваших дочок їхнім синам, і не беріть їхніх дочок для ваших синів та для вас.
And I took up the cause against them, cursing them and giving blows to some of them and pulling out their hair; and I made them take an oath by God, saying, You are not to give your daughters to their sons or take their daughters for your sons or for yourselves.
φαλαλ υἱοῦ ευζαι ἐξ ἐναντίας τῆς γωνίας καὶ ὁ πύργος ὁ ἐξέχων ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ βασιλέως ὁ ἀνώτερος ὁ τῆς αὐλῆς τῆς φυλακῆς καὶ μετ' αὐτὸν φαδαα υἱὸς φορος
- 26 Чи ж не цим згрішив був Соломон, Ізраїлів цар, а між багатьма народами не було такого царя, як він, і був уподобаний Богові свосму, і Бог настановив його царем над усім Ізраїлем, і його ввели в гріх ті чужі жінки?
Was it not in these things that Solomon, king of Israel, did wrong? among a number of nations there was no king like him, and he was dear to his God, and God made him king over all Israel: but even he was made to do evil by strange women.
καὶ οἱ ναθινιμ ἦσαν οἰκοῦντες ἐν τῷ ὠφθαλμοῦ ἐως κήπου πύλης τοῦ ὕδατος εἰς ἀνατολάς καὶ ὁ πύργος ὁ ἐξέχων
- 27 I тому чи ж чуте було таке, щоб чинити все це велике лихо на спроневірення проти нашого Бога, щоб брати чужих жінок?
Are we then without protest to let you do all this great evil, sinning against our God by taking strange women for your wives?
μετ' αὐτὸν ἐκράτησαν οἱ θεκῶνι μετρον δευτερον ἐξ ἐναντίας τοῦ πύργου τοῦ μεγάλου τοῦ ἐξέχοντος καὶ ἔως τοῦ τεῖχους τοῦ οφθαλμοῦ
- 28 А один із синів Йояди, сина Ел'яшіва, великого священника, був зятем хоронянина Санваллата, і я вигнав його від себе!
And one of the sons of Joiada, the son of Eliashib, the chief priest, was son-in-law to Sanballat the Horonite: so I sent him away from me.
ἀνώτερον πύλης τῶν ἱπῶν ἐκράτησαν οἱ ἱερεῖς ἀνὴρ ἐξ ἐναντίας οἴκου αὐτοῦ
- 29 Запам'ятай же їм, Боже мій, за сплямлення священства та заповіту священничого та левитського!
Keep them in mind, O my God, because they have put shame on the priests' name and on the agreement of the priests and the Levites.
μετ' αὐτὸν ἐκράτησεν σαδδουκ υἱὸς εμμηρ ἐξ ἐναντίας οἴκου αὐτοῦ καὶ μετ' αὐτὸν ἐκράτησεν σαмаиа υἱὸς σεχениα φύλαξ τῆς πύλης τῆς ἀνατολῆς
- 30 I очистив я їх від усього чужого, і встановив черги для священників та для Левитів, кожного в службі їх,
So I made them clean from all strange people, and had regular watches fixed for the priests and for the Levites, everyone in his work;
μετ' αὐτὸν ἐκράτησεν ананиа υἱὸς селеμια καὶ анови υἱὸς селеф ὁ ἔκτος μετρον δευτερον μετ' αὐτὸν ἐκράτησεν месоулам υἱὸς бархиа ἐξ ἐναντίας γαζοφυλακίου αὐτοῦ
- 31 і для пожертви дров в означених часах, і для першоплодів. Запам'ятай же мене, боже мій, на добро!
And for the wood offering, at fixed times, and for the first fruits. Keep me in mind, O my God, for good.
μετ' αὐτὸν ἐκράτησεν μελχια υἱὸς τοῦ сарафи ἔως βηθαναθινιμ καὶ οἱ ῥοποπῶλαι ἀπέναντι πύλης τοῦ μαφεκαδ καὶ ἔως ἀναβάσεως τῆς камπῆς
- 1 ¶ I сталося за днів Ахашвероша, це той Ахашверош, що царював від Індії аж до Етіопії, сто й двадцять і сім округ,
Now it came about in the days of Ahasuerus, (that Ahasuerus who was ruler of a hundred and twenty-seven divisions of the kingdom, from India as far as Ethiopia:)
καὶ ἐγένετο μετὰ τοὺς λόγους τούτους ἐν ταῖς ἡμέραις ἀρταξέρξου οὗτος ὁ ἀρταξέρξης ἀπὸ τῆς ἰνδικῆς ἑκατὸν εἴκοσι ἐπτὰ χωρῶν ἐκράτησεν
- 2 за тих днів, коли цар Ахашверош засів на троні свого царства, на замку Сузи.
That in those days, when King Ahasuerus was ruling in Shushan, his strong town,
ἐν αὐταῖς ταῖς ἡμέραις ὅτε ἐθρονίσθη ὁ βασιλεὺς ἀρταξέρξης ἐν σοῦσοις τῇ πόλει
- 3 Третього року свого царювання справив він гостину для всіх своїх князів та для своїх слуг військо перського та мідійського, старших та правителів округ,
In the third year of his rule he gave a feast to all his captains and his servants; and the captains of the army of Persia and Media, the great men and the rulers of the divisions of his kingdom, were present before him;
ἐν τῷ τρίτῳ ἔτει βασιλεύοντος αὐτοῦ δοχὴν ἐποίησεν τοῖς φίλοις καὶ τοῖς λοιποῖς ἔθνεσιν καὶ τοῖς περσῶν καὶ μῆδων ἐνδόξοις καὶ τοῖς ἄρχουσιν τῶν σατραπῶν
- 4 показуючи багатство слави царства свого й пишну славу своєї величності довгі дні, сто й вісімдесят день.
And for a long time, even a hundred and eighty days, he let them see all the wealth and the glory of his kingdom and the great power and honour which were his.
καὶ μετὰ ταῦτα μετὰ τὸ δεῖξαι αὐτοῖς τὸν πλοῦτον τῆς βασιλείας αὐτοῦ καὶ τὴν δόξαν τῆς εὐφροσύνης τοῦ πλοῦτου αὐτοῦ ἐπὶ ἡμέρας ἑκατὸν ὀγδοήκοντα
- 5 А по скінченні цих днів справив цар для всього народу, що знаходився в замку Сузи, від великого й аж до малого, гостину на сім день на садковому подвір'ї царського палацу.
And at the end of that time, the king gave a feast for all the people who were present in Shushan, the king's town, small as well as great, for seven days, in the outer square of the garden of the king's house.
ὅτε δὲ ἀνεπληρώθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ γάμου ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς πότον τοῖς ἔθνεσιν τοῖς εὐρεθεῖσιν εἰς τὴν πόλιν ἐπὶ ἡμέρας ἕξ ἐν αὐτῇ οἴκου τοῦ βασιλέως

- 6 Біла, зелена та блакитна тканина, тримана віссонівими та пурпуровими шнурами, висіла на срібних стовпцях та мармурових колонах. Золоті та срібні лежа стояли на підлозі з плиток з зеленого, білого, жовтого й чорного мармуру.
There were fair hangings of white and green and blue, fixed with cords of purple and the best linen to silver rings and pillars of polished stone: the seats were of gold and silver on a floor of red and white and yellow and black stone.
κεκοσμημένη βυσσίνους καὶ καρπασίνους τεταμένους ἐπὶ σχοινίοις βυσσίνους καὶ πορφυροῖς ἐπὶ κύβοις χρυσοῖς καὶ ἀργυροῖς ἐπὶ στύλοις παρίνοις καὶ λιθίνοις κλίνας χρυσαῖ καὶ ἀργυραῖ ἐπὶ λιθοστρωτότου σμαραγδῖτου λίθου καὶ πιννίνου καὶ παρίνου λίθου καὶ στραμναῖ διαφανεῖς ποικίλως διηθισμένα
- 7 А напої подавали в золотому посуді, в посуді все різному, і царського вина було вельми щедро, за великою спроможністю царя.
And they gave them drink in gold vessels, every vessel being different, and wine of the kingdom, freely given by the king.
ποτήρια χρυσαῖ καὶ ἀργυραῖ καὶ ἀνθράκινον κυλίκιον προκειμένον ἀπὸ ταλάντων τρισμυρίων οἴνου πολὺς καὶ ἡδύς ὃν αὐτὸς ὁ βασιλεὺς ἔπινεν
- 8 А пиття було за встановленим порядком, ніхто не примушував, бо цар так установив усім значним свого дому, щоб чинили за вподобою кожного.
And the drinking was in keeping with the law; no one was forced: for the king had given orders to all the chief servants of his house to do as was pleasing to every man.
ὁ δὲ πότος οὗτος οὐ κατὰ προκειμένον νόμον ἐγένετο οὕτως δὲ ἠθέλησεν ὁ βασιλεὺς καὶ ἐπέταξεν τοῖς οἰκονόμοις ποιῆσαι τὸ θέλημα αὐτοῦ καὶ τῶν ἀνθρώπων
- 9 Також цариця Вашті справила гостину для жінок в царському домі царя Ахашвероша.
And Vashti the queen gave a feast for the women in the house of King Ahasuerus.
καὶ αστιν ἡ βασίλισσα ἐποίησε πότον ταῖς γυναῖξιν ἐν τοῖς βασιλείοις ὅπου ὁ βασιλεὺς ἀρταξέρξης
- 10 ¶ Сьомого дня, коли цареві стало весело на серці від вина, він сказав Мегуманові, Біззеті, Харвоні, Бігті, і Авагті, Зетарові та Каркасові, сімом евнухам, які служили перед обличчям царя Ахашвероша,
On the seventh day, when the heart of the king was glad with wine, he gave orders to Mehuman, Biztha, Harbona, Bigtha, and Abagtha, Zethar, and Carcas, the seven unsexed servants who were waiting before Ahasuerus the king,
ἐν δὲ τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐβδόμῃ ἡδέως γενόμενος ὁ βασιλεὺς εἶπεν τῷ αμαν καὶ βαζαν καὶ θαρρα καὶ βοραζη καὶ ζαβολθα καὶ αβαταζα καὶ θαραβα τοῖς ἐπτά εὐνούχοις τοῖς διακόνοις τοῦ βασιλέως ἀρταξέρξου
- 11 привести царицю Вашті перед цареве обличчя в короні царській, щоб показати народам та зверхникам її красу, бо була вона вродливого вигляду.
That Vashti the queen was to come before him, crowned with her crown, and let the people and the captains see her: for she was very beautiful.
εἰσαγαγεῖν τὴν βασίλισσαν πρὸς αὐτὸν βασιλεύειν αὐτὴν καὶ περιθεῖναι αὐτῇ τὸ διάδημα καὶ δεῖξαι αὐτὴν πᾶσιν τοῖς ἄρχουσιν καὶ τοῖς ἔθνεσιν τὸ κάλλος αὐτῆς ὅτι καλὴ ἦν
- 12 Та цариця Вашті відмовилася прийти за царським словом, що було передане їй через евнухів. І сильно загнівався цар, і в ньому горіла його лють.
But when the servants gave her the king's order, Vashti the queen said she would not come: then the king was very angry, and his heart was burning with wrath.
καὶ οὐκ εἰσήκουσεν αὐτοῦ αστιν ἡ βασίλισσα ἐλθεῖν μετὰ τῶν εὐνούχων καὶ ἐλυπήθη ὁ βασιλεὺς καὶ ὀργίσθη
- 13 І сказав цар до мудреців, що знають часи бо так царська справа йшла перед усіма, що знали закона та право,
And the king said to the wise men, who had knowledge of the times, (for this was the king's way with all who were expert in law and in the giving of decisions:
καὶ εἶπεν τοῖς φίλοις αὐτοῦ κατὰ ταῦτα ἐλάλησεν αστιν ποιήσατε οὖν περὶ τούτου νόμον καὶ κρίσιν
- 14 а близькими до нього були: Каршена, Шетар, Адмата, Паршіш, Мерес, Марсена, Мемухан, сім князів перських та мідійських, які бачать цареве обличчя й сидять перші в царстві:
And second only to him were Carshena, Shethar, Admatha, Tarshish, Meres, Marsena, and Memucan, the seven rulers of Persia and Media, who were friends of the king, and had the first places in the kingdom:
καὶ προσήλθεν αὐτῷ ἀρκεσαιος καὶ σαρσαθαιος καὶ μαλησεαρ οἱ ἄρχοντες περσῶν καὶ μῆδων οἱ ἐγγυὲς τοῦ βασιλέως οἱ πρῶτοι παρακαθήμενοι τῷ βασιλεῖ
- 15 Як велить закон, щоб зробити з царицею Вашті за те, що не виконала слова царя Ахашвероша, переданого їй через евнухів?
What is to be done by law to Vashti the queen, because she has not done what King Ahasuerus, by his servants, gave her orders to do?
καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ κατὰ τοὺς νόμους ὡς δεῖ ποιῆσαι αστιν τῇ βασίλισσῃ ὅτι οὐκ ἐποίησεν τὰ ὑπὸ τοῦ βασιλέως προσταχθέντα διὰ τῶν εὐνούχων
- 16 І сказав Мемухан перед царем та князями: Не перед самим царем провинилася цариця Вашті, але й перед усіма князями та перед усіма народами, що по всіх округах царя Ахашвероша.
And before the king and the captains, Memucan gave his answer: Vashti the queen has done wrong, not only to the king, but to all the captains and to all the peoples in all the divisions of the kingdom of King Ahasuerus;
καὶ εἶπεν ὁ μουχαιος πρὸς τὸν βασιλέα καὶ τοὺς ἄρχοντας οὐ τὸν βασιλέα μόνον ἠδίκησεν αστιν ἡ βασίλισσα ἀλλὰ καὶ πάντας τοὺς ἄρχοντας καὶ τοὺς ἡγουμένους τοῦ βασιλέως

- 17 Бо царицин учинок дійде до всіх жінок, і спричиниться до погордження їхніх чоловіків в їхніх очах, бо будуть говорити: Цар Ахашверош сказав був привести царицю перед обличчя с воя, та вона не прийшла!
For news of what the queen has done will come to the ears of all women, and they will no longer give respect to their husbands when it is said to them, King Ahasuerus gave orders for Vashti the queen to come before him and she came not.
καὶ γὰρ διηγήσατο αὐτοῖς τὰ ῥήματα τῆς βασιλείας καὶ ὡς ἀντεῖπεν τῷ βασιλεῖ ὡς οὐκ ἀντεῖπεν τῷ βασιλεῖ ἀρταξέρξης
- 18 І цього дня казатимуть те саме княгині перські та мідійські, що почують про царицин учинок, до всіх царських князів, і буде багато погорди та гніву!
And the wives of the captains of Persia and Media, hearing what the queen has done, will say the same to all the king's captains. So there will be much shame and wrath.
οὕτως σήμερον αἱ τυραννίδες αἱ λοιπαὶ τῶν ἀρχόντων περσῶν καὶ μῆδων ἀκούσασαι τὰ τῷ βασιλεῖ λεχθέντα ὑπ' αὐτῆς τολμήσουσιν ὁμοίως ἀτιμάσαι τοὺς ἄνδρας αὐτῶν
- 19 Якщо цареві це добре, нехай виїде царський наказ від нього й нехай буде записане в законах Персії та Мідії, і нехай не поминеться, щоб Вашті більш не приходила перед обличчя царя Ахашвероша, а її царювання цар дасть іншій, ліпшій від неї.
If it is pleasing to the king, let an order go out from him, and let it be recorded among the laws of the Persians and the Medes, so that it may never be changed, that Vashti is never again to come before King Ahasuerus; and let the king give her place to another who is better than she.
εἰ οὖν δοκεῖ τῷ βασιλεῖ προσταξάτω βασιλικόν καὶ γραφήτω κατὰ τοὺς νόμους μῆδων καὶ περσῶν καὶ μὴ ἄλλως χρῆσάσθω μηδὲ εἰσελθάτω ἔτι ἡ βασίλισσα πρὸς αὐτόν καὶ τὴν βασιλείαν αὐτῆς δότω ὁ βασιλεὺς γυναῖκί κρείττονι αὐτῆς
- 20 А коли почується царський наказ, який цар зробить відомим у всім своїм царстві, хоч яке велике воно, то всі жінки віддадуть честь своїм чоловікам, від великого й аж до малого.
And when this order, given by the king, is made public through all his kingdom (for it is great), all the wives will give honour to their husbands, great as well as small.
καὶ ἀκουσθήτω ὁ νόμος ὁ ὑπὸ τοῦ βασιλέως ὃν ἐὰν ποιῇ ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ καὶ οὕτως πᾶσαι αἱ γυναῖκες περιθήσουσιν τιμὴν τοῖς ἀνδράσιν ἑαυτῶν ἀπὸ πτωχοῦ ἕως πλουσίου
- 21 І була приємна ця рада в очах царя та князів, і цар зробив за Мемухановим словом.
And this suggestion seemed good to the king and the captains; and the king did as Memucan said;
καὶ ἤρεσεν ὁ λόγος τῷ βασιλεῖ καὶ τοῖς ἄρχουσι καὶ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς καθὰ ἐλάλησεν ὁ μουχαιος
- 22 І порозсилав він листи до всіх царських округ, до кожної округи письмом її, і до кожного народу мовою його, щоб кожен чоловік був паном у домі своєму, і говорив про це мовою свого народу.
And sent letters to all the divisions of the kingdom, to every division in the writing commonly used there, and to every people in the language which was theirs, saying that every man was to be the ruler in his house, and that this order was to be given out in the language of his people.
καὶ ἀπέστειλεν εἰς πᾶσαν τὴν βασιλείαν κατὰ χώραν κατὰ τὴν λέξιν αὐτῶν ὥστε εἶναι φόβον αὐτοῖς ἐν ταῖς οἰκίαις αὐτῶν
- 1 ¶ По цих подіях, коли затихла лють царя Ахашвероша, згадав він про Вашті, і що вона зробила, і що було заряджене про неї.
After these things, when the king's feelings were calmer, the thought of Vashti and what she had done and the order he had made against her, came back to his mind.
καὶ μετὰ τοὺς λόγους τούτους ἐκόπασεν ὁ βασιλεὺς τοῦ θυμοῦ καὶ οὐκέτι ἐμνήσθη τῆς αστιν μνημονεύων οἷα ἐλάλησεν καὶ ὡς κατέκρινεν αὐτήν
- 2 І сказали царські отроки, його слуги: Нехай пошукають для царя дівчат, уродливих на вигляд паннів,
Then the servants who were waiting on the king said to him, Let search be made for some fair young virgins for the king:
καὶ εἶπαν οἱ διάκονοι τοῦ βασιλέως ζητηθήτω τῷ βασιλεῖ κοράσια ἄφθορα καλὰ τῷ εἶδει
- 3 і нехай цар призначить урядників по всіх округах свого царства, і нехай вони зберуть усіх дівчат, паннів уродливого вигляду, до замку Сузи, до дому жінок під руку Гегає, царського свнуха, сторожа жінок, і дати їм потрібне для їхнього причепурення.
Let the king give authority to certain men in all the divisions of his kingdom, to get together all the fair young virgins and send them to Shushan, the king's town, to the women's house, under the care of Hegai, the king's servant, the keeper of the women: and let the things needed for making them clean be given to them;
καὶ καταστήσει ὁ βασιλεὺς κομάρχας ἐν πάσαις ταῖς χώραις τῆς βασιλείας αὐτοῦ καὶ ἐπιεξάτωσαν κοράσια παρθενικὰ καλὰ τῷ εἶδει εἰς σουσαν τὴν πόλιν εἰς τὸν γυναικῶνα καὶ παραδοθήτωσαν τῷ εὐνοσῶφ τοῦ βασιλέως τῷ φύλακι τῶν γυναικῶν καὶ δοθήτω σμήγμα καὶ ἡ λοιπὴ ἐπιμέλεια
- 4 А та дівчина, що буде найкраща в царських очах, буде царювати замість Вашті. І була приємна ця рада у царевих очах, і він зробив так.
And let the girl who is pleasing to the king be queen in place of Vashti. And the king was pleased with this suggestion; and he did so.
καὶ ἡ γυνὴ ἣ ἂν ἀρέσῃ τῷ βασιλεῖ βασιλεύσει ἀντὶ αστιν καὶ ἤρεσεν τῷ βασιλεῖ τὸ πρῶγμα καὶ ἐποίησεν οὕτως
- 5 А в замку Сузи був один юдеєнин, а ім'я йому Мордехай, син Яїра, сина Шім'ї, сина Кішового, муж Веніямінівець,
Now there was a certain Jew in Shushan named Mordecai, the son of Jair, the son of Shimei, the son of Kish, a Benjamite;
καὶ ἄνθρωπος ἦν ἰουδαῖος ἐν σουσοῖς τῇ πόλει καὶ ὄνομα αὐτῷ μαρδοχαῖος ὁ τοῦ ἰαῖρου τοῦ σεμεῖου τοῦ κισαίου ἐκ φυλῆς βενιαμιν

- 6 що був узятий з Єрусалиму з тим полоном, який був узятий разом з Єхонією, царем Юдиним, якого взяв був Навуходоносор, цар вавилонський.
Who had been taken away from Jerusalem among those who had been made prisoner with Jeconiah, king of Judah, when Nebuchadnezzar, king of Babylon, had taken him away.
ὅς ἦν αἰχμάλωτος ἐξ ἱερουσαλὴμ ἦν ἡχμαλώτευσεν ναβουχοδονοσορ βασιλεὺς βαβυλῶνος
- 7 І він виховував Гадассу, вона ж Естер, дочку свого дядька, бо не мала вона ні батька, ні матері. А ця дівчина була хорошої постави та вродливого вигляду, а коли помер її батько та мати її, Мордехай узяв її собі за дочку.
And he had been a father to Hadassah, that is Esther, the daughter of his father's brother: for she had no father or mother, and she was very beautiful; and when her father and mother were dead, Mordecai took her for his daughter.
καὶ ἦν τοῦτοφ παῖς θρeπτῆ θυγάτηρ αμιναδαβ ἀδελφοῦ πατρὸς αὐτοῦ καὶ ὄνομα αὐτῆ εσθηρ ἐν δὲ τῷ μεταλλάξει αὐτῆς τοὺς γονεῖς ἐπαίδευσεν αὐτὴν ἑαυτῷ εἰς γυναῖκα καὶ ἦν τὸ κοράσιον καλὸν τῷ εἶδει
- 8 І сталося, коли був оголошений царський наказ та закон його, і коли збирали багато дівчат до замку Сузи під руку Гегаю, то взята була й Естер до царського дому під руку Гегаю, сторожа жінок.
So when the order made by the king was publicly given out, and a number of girls had been placed in the care of Hegai in the king's house in Shushan, Esther was taken into the king's house and put in the care of Hegai, the keeper of the women.
καὶ ὅτε ἠκούσθη τὸ τοῦ βασιλέως πρόσταγμα συνήχθησαν κοράσια πολλὰ εἰς σουσαν τὴν πόλιν ὑπὸ χεῖρα γαι καὶ ἦχθη εσθηρ πρὸς γαι τὸν φύλακα τῶν γυναικῶν
- 9 І була та дівчина хороша в його очах, і мала ласку перед ним, і він приспішив видати їй потрібне для її причепурення й її частки, та дати їй сімох відповідних дівчат із царського дому. І він перемістив її та дівчат її до найкращого місця в домі жінок.
And he was pleased with the girl and was kind to her; and he quickly gave her what was needed for making her clean, and the things which were hers by right, and seven servant-girls who were to be hers from the king's house: and he had her and her servant-girls moved to the best place in the women's part of the house.
καὶ ἤρεσεν αὐτῷ τὸ κοράσιον καὶ εὖρεν χάριν ἐνώπιον αὐτοῦ καὶ ἔσπευσεν αὐτῇ δοῦναι τὸ σμήγμα καὶ τὴν μερίδα καὶ τὰ ἐπτὰ κοράσια τὰ ἀποδεδειγμένα αὐτῇ ἐκ βασιλικῆ καὶ ἐχρήσατο αὐτῇ καλῶς καὶ ταῖς ἄβραις αὐτῆς ἐν τῷ γυναικῶνι
- 10 Естер не виявила ні про народ свій, ні про місце свого народження, бо Мордехай наказав їй, щоб цього вона не виявляла.
Esther had not said what family or people she came from, for Mordecai had given her orders not to do so.
καὶ οὐχ ὑπέδειξεν εσθηρ τὸ γένος αὐτῆς οὐδὲ τὴν πατρίδα ὁ γὰρ μαρδοχαῖος ἐνετείλατο αὐτῇ μὴ ἀπαγγεῖλαι
- 11 А кожного дня Мордехай ходив до подвір'я дому жінок, щоб довідатись, як мається Естер та що вона робить.
And every day Mordecai took his walk before the square of the women's house, to see how Esther was and what would be done to her.
καθ' ἑκάστην δὲ ἡμέραν ὁ μαρδοχαῖος περιεπάτει κατὰ τὴν αὐλὴν τὴν γυναικείαν ἐπισκοπῶν τί εσθηρ συμβήσεται
- 12 А коли приходила черга для кожної дівчини входити до царя Ахашвероша, коли кінчалися дванадцять місяців устанавленого порядку для жінок, бо так вивопнялися дні їхнього причепурювання: шість місяців мирровою оливою, а шість місяців пахощами та іншим потрібним для причепурювання жінок,
Now every girl, when her turn came, had to go in to King Ahasuerus, after undergoing, for a space of twelve months, what was ordered by the law for the women (for this was the time necessary for making them clean, that is, six months with oil of myrrh and six months with sweet perfumes and such things as are needed for making women clean):
οὗτος δὲ ἦν καιρὸς κορασίον εἰσελθεῖν πρὸς τὸν βασιλέα ὅταν ἀναπληρῶση μῆνας δέκα δύο οὕτως γὰρ ἀναπληροῦνται αἱ ἡμέραι τῆς θεραπείας μῆνας ἐξ ἀλειφόμεναι ἐν σμυρνίνῳ ἐλαίῳ καὶ μῆνας ἕξ ἐν τοῖς ἀρώμασιν καὶ ἐν τοῖς σμήγμασιν τῶν γυναικῶν
- 13 то з тим дівчина приходила до царя: давалося їй усе, що вона скаже, щоб воно йшло з нею з дому жінок до дому царського.
And in this way the girl went in to the king; whatever she had a desire for was given to her to take with her from the women's house into the house of the king.
καὶ τότε εἰσπορεύεται πρὸς τὸν βασιλέα καὶ ὃ ἐὰν εἴπῃ παραδώσει αὐτῇ συνεισέρχασθαι αὐτῇ ἀπὸ τοῦ γυναικῶνος ἕως τῶν βασιλείων
- 14 Ввечорі вона приходила, а ранком вона верталася до другого дому жінок під руку Шаазгаза, царського евнуха, сторожа наложниць. Вона вже не входила до царя, хіба б що цар пожад ав її, і вона була покликана за ім'ям.
In the evening she went, and on the day after she came back to the second house of the women, into the keeping of Shaashgaz, one of the king's unsexed servants who had the care of the king's wives: only if the king had delight in her and sent for her by name did she go in to him again.
δειλῆς εἰσπορεύεται καὶ πρὸς ἡμέραν ἀποτρέχει εἰς τὸν γυναικῶνα τὸν δεῦτερον οὗ γαι ὁ εὐνοῦχος τοῦ βασιλέως ὁ φύλαξ τῶν γυναικῶν καὶ οὐκέτι εἰσπορεύεται πρὸς τὸν βασιλέα ἐὰν μὴ κληθῇ ὀνόματι
- 15 А коли настала черга для Естери, дочки Авіахая, Мордехасвого дядька, що взяв її собі за дочку, щоб іти до царя, вона нічого не жадала, як тільки того, що казав Гегай, царський евнух, сторож жінок. І Естер мала ласку в очах усіх, хто її бачив!
Now when the time came for Esther, the daughter of Abihail, his father's brother, whom Mordecai had taken as his daughter, to go in to the king, she made request for nothing but what Hegai, the king's servant and keeper of the women, had given her. And Esther was looked on kindly by all who saw her.
ἐν δὲ τῷ ἀναπληροῦσθαι τὸν χρόνον εσθηρ τῆς θυγατρὸς αμιναδαβ ἀδελφοῦ πατρὸς μαρδοχαίου εἰσελθεῖν πρὸς τὸν βασιλέα οὐδὲν ἠθέτησεν ὧν αὐτῇ ἐνετείλατο ὁ εὐνοῦχος ὁ φύλαξ τῶν γυναικῶν ἣν γὰρ εσθηρ εὐρίσκουσα χάριν παρὰ πάντων τῶν βλέπόντων αὐτήν

- 16 I була взята Естер до царя Ахашвероша, до царського дому його, десятого місяця, він місяць тевет, сьомого року царювання його.
So Esther was taken in to King Ahasuerus in his house in the tenth month, which is the month Tebeth, in the seventh year of his rule.
καὶ εἰσῆλθεν εσθηρ πρὸς ἄρταξέρξην τὸν βασιλέα τῷ δωδεκάτῳ μηνὶ ὃς ἐστὶν ἄδαρ τῷ ἑβδόμῳ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτοῦ
- 17 I цар покохав Естер понад усіх жінок, і вона мала прихильність та ласку перед його обличчям понад усіх дівчат, і він поклав царську корону на її голову, і зробив її царицею замість Вашти.
And Esther was more pleasing to the king than all the women, and to his eyes she was fairer and more full of grace than all the other virgins: so he put his crown on her head and made her queen in place of Vashti.
καὶ ἠράσθη ὁ βασιλεὺς εσθηρ καὶ εὗρεν χάριν παρὰ πάσας τὰς παρθένους καὶ ἐπέθηκεν αὐτῇ τὸ διάδημα τὸ γυναικεῖον
- 18 I справив цар велику гостину для всіх своїх князів та своїх слуг, гостину для Естери, і зробив полегшення для округ, і дав дарунка за царською спроможністю.
Then the king gave a great feast for all his captains and his servants, even Esther's feast; and he gave orders through all the divisions of his kingdom for a day of rest from work, and gave wealth from his store.
καὶ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς πότον πᾶσι τοῖς φίλοις αὐτοῦ καὶ ταῖς δυνάμεσιν ἐπὶ ἡμέρας ἑπτὰ καὶ ὕψωσεν τοὺς γάμους εσθηρ καὶ ἄφεισιν ἐποίησεν τοῖς ὑπὸ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ
- 19 А коли збирали дівчат другий раз, то Мордехай сидів при царській брамі.
And when the virgins came together in the second house of the women, Mordecai took his seat in the doorway of the king's house.
ὁ δὲ μαρδοχαῖος ἐθεράπευεν ἐν τῇ αὐλῇ
- 20 Естер же не виявляла місця свого народження та народу свого, як наказав був їй Мордехай, бо Естер виконувала Мордехасве слово так, як коли була в нього на вихованні.
Esther had still said nothing of her family or her people, as Mordecai had given her orders; for Esther did what Mordecai said, as when she was living with him.
ἡ δὲ εσθηρ οὐχ ὑπέδειξεν τὴν πατρίδα αὐτῆς οὕτως γὰρ ἐνετείλατο αὐτῇ μαρδοχαῖος φοβεῖσθαι τὸν θεὸν καὶ ποιεῖν τὰ προστάγματα αὐτοῦ καθὼς ἦν μετ' αὐτοῦ καὶ εσθηρ οὐ μετέλλαξεν τὴν ἀγωγὴν αὐτῆς
- 21 ¶ Тими днями, коли Мордехай сидів у царській брамі, розгнівалися Бігтан та Тереш, два царські евнухи зо сторожів порогів, і задумували простягнути руку на царя Ахашвероша.
In those days, while Mordecai was seated at the king's doorway, two of the king's servants, Bigthan and Teresh, keepers of the door, being angry, were looking for a chance to make an attack on King Ahasuerus.
καὶ ἐλυπήθησαν οἱ δύο εὐνοῦχοι τοῦ βασιλέως οἱ ἀρχισωματοφύλακες ὅτι προήχθη μαρδοχαῖος καὶ ἐζήτουν ἀποκτεῖναι ἄρταξέρξην τὸν βασιλέα
- 22 I стала відома ця річ Мордехасві, і він доніс про це цариці Естер, а Естер переказала цареві в імені Мордехая.
And Mordecai, having knowledge of their purpose, sent word of it to Esther the queen; and Esther gave the news to the king in Mordecai's name.
καὶ ἐδηλώθη μαρδοχαίῳ ὁ λόγος καὶ ἐσήμανεν εσθηρ καὶ αὐτῇ ἐνεφάνισεν τῷ βασιλεῖ τὰ τῆς ἐπιβουλῆς
- 23 I була розвідана ця справа, і знайдено так, і ті обое були повішені на шибениці. I було записане це в хроніці перед обличчям царським.
And when the thing had been looked into, it was seen to be true, and the two of them were put to death by hanging on a tree: and it was put down in the records before the king.
ὁ δὲ βασιλεὺς ἤτασεν τοὺς δύο εὐνοῦχους καὶ ἐκρέμασεν αὐτούς καὶ προσέταξεν ὁ βασιλεὺς καταχωρῖσαι εἰς μνημόσυνον ἐν τῇ βασιλικῇ βιβλιοθήκῃ ὑπὲρ τῆς ἐννοίας μαρδοχαίου ἐν ἐγκωμίῳ
- 1 ¶ По цих подіях цар Ахашверош звеличив Гамана, сина Гаммедатового, агаг'янина, і повищив його, і поставив його крісло понад усіх князів, що були з ним.
After these things, by the order of the king, Haman, the son of Hammedatha the Agagite, was lifted up and given a position of honour and a higher place than all the other captains who were with him.
μετὰ δὲ ταῦτα ἐδόξασεν ὁ βασιλεὺς ἄρταξέρξης αμαν αμαδαθου βουγαῖον καὶ ὕψωσεν αὐτόν καὶ ἐπροτοβάθρει πάντων τῶν φίλων αὐτοῦ
- 2 А всі цареві раби, що були в царській брамі, падали на коліна та вклонялися Гаманові, бо так про нього наказав цар. А Мордехай не падав на коліна й не вклонявся.
And all the king's servants who were in the king's house went down to the earth before Haman and gave him honour: for so the king had given orders. But Mordecai did not go down before him or give him honour.
καὶ πάντες οἱ ἐν τῇ αὐλῇ προσεκύουν αὐτῷ οὕτως γὰρ προσέταξεν ὁ βασιλεὺς ποιῆσαι ὁ δὲ μαρδοχαῖος οὐ προσεκύει αὐτῷ
- 3 I сказали царські раби, що були в царській брамі, до Мордехая: Чого ти переступася царевого наказу?
Then the king's servants who were in the king's house said to Mordecai, Why do you go against the king's order?
καὶ ἐλάλησαν οἱ ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ βασιλέως τῷ μαρδοχαίῳ μαρδοχαῖε τί παρακούεις τὰ ὑπὸ τοῦ βασιλέως λεγόμενα
- 4 I сталося, як вони говорили до нього день-у-день, а він не слухався їх, то вони донесли Гаманові, щоб побачити, чи втримається Мордехай у своїм слові, бо він виявив їм, що він юдеянин.
Now when they had said this to him day after day and he gave no attention, they let Haman have news of it, to see if Mordecai's behaviour would be overlooked: for he had said to them that he was a Jew.
καθ' ἐκάστην ἡμέραν ἐλάλουν αὐτῷ καὶ οὐχ ὑπήκουεν αὐτῶν καὶ ὑπέδειξαν τῷ αμαν μαρδοχαῖον τοῖς τοῦ βασιλέως λόγοις ἀντιτασσόμενον καὶ ὑπέδειξεν αὐτοῖς ὁ μαρδοχαῖος ὅτι ἰουδαῖός ἐστιν

- 5 I побачив Гаман, що Мордехай не падає на коліна й не вклоняється йому, і Гаман переповнився лютістю...
And when Haman saw that Mordecai did not go down before him and give him honour, Haman was full of wrath.
 και ἐπιγνώσας αμάν ότι οὐ προσκυνεῖ αὐτῷ μαρδοχαῖος ἐθυμώθη σφόδρα
- 6 I погорджував він у своїх очах простягнути руку свою не тільки на Мордехая, самого його, бо донесли йому про Мордехайв народ, і Гаман шукав випадку вигубити всіх юдеян, що бул и в усьому Ахашвершовому царстві, народ Мордехайв.
But it was not enough for him to make an attack on Mordecai only; for they had made clear to him who Mordecai's people were; so Haman made it his purpose to put an end to all the Jews, even Mordecai's people, through all the kingdom of Ahasuerus.
 και ἐβουλεύσατο ἀφανίσει πάντας τοὺς ὑπὸ τὴν ἀρταξέρξου βασιλείαν ἰουδαίους
- 7 ¶ Першого місяця, він місяць нисан, дванадцятого року царя Ахашвероша, кидано пура, цебто жеребка, перед Гаманом із дня на день та з місяця на місяць, і жереб упав на дванадцят ий місяць, він місяць адар.
In the first month, the month Nisan, in the twelfth year of King Ahasuerus, from day to day and from month to month they went on looking for a sign given by Pur (that is chance) before Haman, till the sign came out for the thirteenth day of the twelfth month, the month Adar.
 και ἐποίησεν ψήφισμα ἐν ἔτει δωδεκάτῳ τῆς βασιλείας ἀρταξέρξου και ἔβαλεν κλήρους ἡμέραν ἐξ ἡμέρας και μῆνα ἐκ μηνὸς ὥστε ἀπολέσει ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ τὸ γένος μαρδοχαίου και ἔπεσεν ὁ κλήρος εἰς τὴν τεσσαρεσκαίδεκάτην τοῦ μηνὸς ὃς ἐστὶν ἀδαρ
- 8 I сказав Гаман до царя Ахашвероша: Є один народ, розпорошений та поділений між народами в усіх округах твого царства, а закони їх різняться від законів усіх народів і законів цар ських вони не виконують, і цареві не варто позоставляти їх.
And Haman said to King Ahasuerus, There is a certain nation living here and there in small groups among the people in all the divisions of your kingdom; their laws are different from those of any other nation, and they do not keep the king's laws: for this reason it is not right for the king to let them be.
 και ἐλάλησεν πρὸς τὸν βασιλέα ἀρταξέρξην λέγων ὑπάρχει ἔθνος διεσπαρμένον ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἐν πάσῃ τῇ βασιλείᾳ σου οἱ δὲ νόμοι αὐτῶν ἐξάλλοι παρὰ πάντα τὰ ἔθνη τῶν δὲ νόμων τοῦ βασιλέως π ἀρακοῦσιν και οὐ συμφέρει τῷ βασιλεῖ ἔσσει αὐτούς
- 9 Якщо це цареві вгодне, нехай буде написано вигубити їх, а я відважу десять тисяч талантів срібла на руки робітників, щоб унесли до царських скарбниць!
If it is the king's pleasure, let a statement ordering their destruction be put in writing: and I will give to those responsible for the king's business, ten thousand talents of silver for the king's storehouse.
 εἰ δοκεῖ τῷ βασιλεῖ δογματισάτω ἀπολέσει αὐτούς καθ' ὃν διαγράψω εἰς τὸ γαζοφυλάκιον τοῦ βασιλέως ἀργυρίου τάλαντα μύρια
- 10 I зняв цар персня свого зо своєї руки, і дав його Гаманові, синові Гаммедатовому, агаг'янинові, ненависникові юдеїв.
And the king took his ring from his hand and gave it to Haman, the son of Hammedatha the Agagite, the hater of the Jews.
 και περιελόμενος ὁ βασιλεὺς τὸν δακτύλιον ἔδωκεν εἰς χεῖρα τῷ αμάν σφραγίσαι κατὰ τῶν γεγραμμένων κατὰ τῶν ἰουδαίων
- 11 I сказав цар до Гамана: Це срібло віддаю тобі, і дасться тобі й той народ, щоб робити з ним, як угодно в очах твоїх!
And the king said to Haman, The money is yours, and the people, to do with them whatever seems right to you.
 και εἶπεν ὁ βασιλεὺς τῷ αμάν τὸ μὲν ἀργύριον ἔχε τῷ δὲ ἔθνη χρῶ ὡς βούλει
- 12 I були покликані царські писарі першого місяця тринадцятого дня в ньому, і було написано все так, як наказав Гаман до царських сатрапів та до намісників, що були над кожною ск руюю, і до князів кожного народу, до кожної округи письмом його, і до кожного народу мовою його; в імені царя Ахашвероша було написано, і припечатано було царським перснем.
Then on the thirteenth day of the first month, the king's scribes were sent for, and they put in writing Haman's orders to all the king's captains and the rulers of every division of his kingdom and the chiefs of every people: for every division of the kingdom in the writing commonly used there, and to every people in the language which was theirs; it was signed in the name of King Ahasuerus and stamped with the king's ring.
 και ἐκλήθησαν οἱ γραμματεῖς τοῦ βασιλέως μηνὶ πρώτῳ τῇ τρισκαίδεκάτῃ και ἔγραψαν ὡς ἐπέταξεν αμάν τοῖς στρατηγοῖς και τοῖς ἀρχουσιν κατὰ πᾶσαν χώραν ἀπὸ ἰνδικῆς ἕως τῆς αἰθιοπίας ταῖς ἐ κατὸν εἰκοσι ἐπτὰ χώρας τοῖς τε ἀρχουσιν τῶν ἐθνῶν κατὰ τὴν αὐτῶν λέξιν δι' ἀρταξέρξου τοῦ βασιλέως
- 13 I були послані листи через гінців до всіх царських округ, щоб були повигублювані, побиті та понищені всі юдеї від хлопця й аж до старого, діти та жінки одного тринадцятого дня міс яця дванадцятого, він місяць адар, а здобич по них пограбувати.
And letters were sent by the runners into every division of the kingdom ordering the death and destruction of all Jews, young and old, little children and women, on the same day, even the thirteenth day of the twelfth month, the month Adar, and the taking of all their goods by force.
 και ἀπεστάλη διὰ βιβλιοφῶρων εἰς τὴν ἀρταξέρξου βασιλείαν ἀφανίσει τὸ γένος τῶν ἰουδαίων ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ μηνὸς δωδεκάτου ὃς ἐστὶν ἀδαρ και διαρπάσει τὰ ὑπάρχοντα αὐτῶν
- 14 Відпис із цього листа щоб був виданий як закон, у кожній окрузі, і оголошений для всіх народів, щоб були готові на цей день.
A copy of the writing, to be made public in every part of the kingdom, was sent out to all the peoples, so that they might be ready when that day came.
 τὰ δὲ ἀντίγραφα τῶν ἐπιστολῶν ἐξετίθετο κατὰ χώραν και προσετάγη πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν ἐτοιμούς εἶναι εἰς τὴν ἡμέραν ταύτην

- 15 Гінці вийшли, пігнані царевим словом. А закон був виданий в замку Сузи. А цар та Гаман сіли до пиття, а місто Сузи було в замішанні.
The runners went out quickly by the king's order, and a public statement was made in Shushan: and the king and Haman took wine together: but the town of Shushan was troubled.
ἐσπεύδeto δὲ τὸ πρᾶγμα καὶ εἰς σουσαν ὁ δὲ βασιλεὺς καὶ αμᾶν ἐκωθονίζοντο ἐταράσσето δὲ ἡ πόλις
- 1 ¶ А Мордехай довідався про все, що було зроблено. І роздер Мордехай одержу свою, і зодягнув веретище та посипався попелом, і вийшов на середину міста, та й кричав криком сильни м та гірким!
Now when Mordecai saw what was done, pulling off his robe, he put on haircloth, with dust on his head, and went out into the middle of the town, crying out with a loud and bitter cry.
ὁ δὲ μαρδοχαῖος ἐπιγνὼς τὸ συντελούμενον διέρρηξεν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ ἐνεδύσατο σάκκον καὶ κατεπάσατο σποδὸν καὶ ἐκηδηθῆς διὰ τῆς πλατείας τῆς πόλεως ἐβόα φωνῇ μεγάλη αἴρεται ἔθνος μηδὲν ἠδικηκός
- 2 І прийшов він аж під царську браму, бо не можна було входити в царську браму в веретищному убранні.
And he came even before the king's doorway; for no one might come inside the king's door clothed in haircloth.
καὶ ἦλθεν ἕως τῆς πόλης τοῦ βασιλέως καὶ ἔστη οὐ γὰρ ἦν ἐξὸν αὐτῷ εἰσελθεῖν εἰς τὴν αὐλὴν σάκκον ἔχοντι καὶ σποδὸν
- 3 А в кожній окрузі та місці, куди доходило слово царя та його закон, були для юдеїв велика жалоба, і піст, і плач, і голосиння, а веретище та попел були ложем для багатьох...
And in every part of the kingdom, wherever the king's word and his order came, there was great sorrow among the Jews, and weeping and crying and going without food; and numbers of them were stretched on the earth covered with dust and haircloth.
καὶ ἐν πάσῃ χώρᾳ οὐ ἐξετίθετο τὰ γράμματα κραυγῆ καὶ κοπετὸς καὶ πένθος μέγα τοῖς ἰουδαίοις σάκκον καὶ σποδὸν ἔστρωσαν ἑαυτοῖς
- 4 І прийшли дівчата Естерині й евнухи її, та й донесли їй про це. І дуже затремтіла цариця, і послала одержу зодягнути Мордехая та зняти з нього його веретище, та він не прийняв.
And Esther's women and her servants came and gave her word of it. Then great was the grief of the queen: and she sent robes for Mordecai, so that his clothing of haircloth might be taken off; but he would not have them.
καὶ εἰσῆλθον αἱ ἄβραι καὶ οἱ εὐνοῦχοι τῆς βασιλίσσης καὶ ἀνήγγειλαν αὐτῇ καὶ ἐταράχθη ἀκούσασα τὸ γεγονός καὶ ἀπέστειλεν στολίσαι τὸν μαρδοχαῖον καὶ ἀφελέσθαι αὐτοῦ τὸν σάκκον ὁ δὲ οὐκ ἐπείσθη
- 5 ¶ І покликкала Естер Гатаха, одного з евнухів царя, якого він приставив до неї, і наказала йому довідатися про Мордехая, що то з ним, і чого то жалоба?
Then Esther sent for Hathach, one of the king's unsexed servants whom he had given her for waiting on her, and she gave him orders to go to Mordecai and see what this was and why it was.
ἡ δὲ εσθηρ προσεκαλέσατο ἀχραθαῖον τὸν εὐνοῦχον αὐτῆς ὃς παρεστῆκει αὐτῇ καὶ ἀπέστειλεν μαθεῖν αὐτῇ παρὰ τοῦ μαρδοχαίου τὸ ἀκριβές
- 7 І виявив йому Мордехай усе, що спіткало його, і про суму срібла, яку Гаман сказав відважити до царської скарбниці за юдеїв, щоб вигубити їх.
And Mordecai gave him an account of what had taken place, and of the amount of money which Haman had said he would put into the king's store for the destruction of the Jews.
ὁ δὲ μαρδοχαῖος ὑπέδειξεν αὐτῷ τὸ γεγονός καὶ τὴν ἐπαγγελίαν ἣν ἐπηγγείλατο αμᾶν τῷ βασιλεῖ εἰς τὴν γάζαν ταλάντων μυρίων ἵνα ἀπολέσῃ τοὺς ἰουδαίους
- 8 І він дав йому відписа листа закону, що був виданий у Сузах на вигублення їх, щоб показав Естері, та щоб доніс їй, і щоб наказав їй піти до царя благодати його та просити перед його о бличчям за її народ.
And he gave him the copy of the order which had been given out in Shushan for their destruction, ordering him to let Esther see it, and to make it clear to her; and to say to her that she was to go in to the king, requesting his mercy, and making prayer for her people.
καὶ τὸ ἀντίγραφον τὸ ἐν σουσοῖς ἐκτεθὲν ὑπὲρ τοῦ ἀπολέσθαι αὐτοὺς ἔδωκεν αὐτῷ δεῖξαι τῇ εσθηρ καὶ εἶπεν αὐτῷ ἐντειλᾶσθαι αὐτῇ εἰσελθούσῃ παραιτήσασθαι τὸν βασιλέα καὶ ἀξιῶσαι αὐτὸν περὶ τοῦ λαοῦ μνησθεῖσα ἡμερῶν ταπεινώσεώς σου ὡς ἐτράφης ἐν χειρὶ μου διότι αμᾶν ὁ δευτερεύων τῷ βασιλεῖ ἐλάλησεν καθ' ἡμῶν εἰς θάνατον ἐπικάλεσαι τὸν κύριον καὶ λάλησον τῷ βασιλεῖ περὶ ἡμῶν καὶ ῥύσαι ἡμᾶς ἐκ θανάτου
- 9 І прийшов Гатах, і доніс Естері Мордехасві слова.
And Hathach came back and gave Esther an account of what Mordecai had said.
εἰσελθὼν δὲ ὁ ἀχραθαῖος ἐλάλησεν αὐτῇ πάντα τοὺς λόγους τούτους
- 10 І сказала Естер до Гатаха, і наказала йому переказати Мордехасві:
Then Esther sent Hathach to say to Mordecai:
εἶπεν δὲ εσθηρ πρὸς ἀχραθαῖον πορεύθητι πρὸς μαρδοχαῖον καὶ εἶπὸν ὅτι
- 11 Усі царські раби та народ царських округ знають, що кожен чоловік та жінка, що прийде до царя до внутрішнього подвір'я непокликаний, один йому закон, убити його, окрім того, к ому цар простягне золоте берло, і буде він жити. А мене не кличуть входити до царя от уже тридцять день...
It is common knowledge among all the king's servants and the people of every part of the kingdom, that if anyone, man or woman, comes to the king in his inner room without being sent for, there is only one law for him, that he is to be put to death; only those to whom the king's rod of gold is stretched out may keep their lives: but I have not been sent for to come before the king these thirty days.
τὰ ἔθνη πάντα τῆς βασιλείας γινώσκει ὅτι πᾶς ἄνθρωπος ἢ γυνὴ ὃς εἰσελεύσεται πρὸς τὸν βασιλέα εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ἐσωτέραν ἄκλητος οὐκ ἔστιν αὐτῷ σωτηρία πλὴν ὃ ἐκτείνει ὁ βασιλεὺς τὴν χρυσὴν ῥάβδον οὗτος σωθήσεται καὶ γὰρ οὐ κέκλημαι εἰσελθεῖν πρὸς τὸν βασιλέα εἰσὶν αὐτὰ ἡμέραι τριάκοντα

- 12 І переказали Мордехасві Естерині слова.
And they said these words to Mordecai.
καὶ ἀπήγγειλεν αχραθαῖος μαρδοχαίῳ πάντας τοὺς λόγους εσθηρ
- 13 І сказав Мордехай відповісти Естері: Не думай в душі своїй, що втечеш до царського дому одна з усіх юдеїв...
Then Mordecai sent this answer back to Esther: Do not have the idea that you in the king's house will be safe from the fate of all the Jews.
καὶ εἶπεν μαρδοχαῖος πρὸς αχραθαῖον πορεύθητι καὶ εἰπὸν αὐτῇ εσθηρ μὴ εἴπῃς σεαυτῇ ὅτι σωθήσῃ μόνη ἐν τῇ βασιλείᾳ παρὰ πάντας τοὺς ιουδαίους
- 14 Бо якщо справді будеш ти мовчати цього часу, то полегшення та врятування прийде для юдеїв з іншого місця, а ти та дім твого батька погинете. А хто знає, чи не на час, як оцей, досягла ти царства!...
If at this time you say nothing, then help and salvation will come to the Jews from some other place, but you and your father's family will come to destruction: and who is to say that you have not come to the kingdom even for such a time as this?
ὡς ὅτι ἐὰν παρακούσῃς ἐν τούτῳ τῷ καιρῷ ἄλλοθεν βοήθεια καὶ σκέπη ἔσται τοῖς ιουδαίοις σὺ δὲ καὶ ὁ οἶκος τοῦ πατρὸς σου ἀπολείσθῃ καὶ τίς οἶδεν εἰ εἰς τὸν καιρὸν τοῦτον ἐβασίλευσας
- 15 І сказала Естер відповісти Мордехасві:
Then Esther sent them back to Mordecai with this answer:
καὶ ἐξαπέστειλεν εσθηρ τὸν ἤκοντα πρὸς αὐτὴν πρὸς μαρδοχαῖον λέγουσα
- 16 Іди, збери всіх юдеїв, що знаходяться в Сузах, і постій за мене, і не їжте й не пийте три дні, ніч та день. Також я та дівчата мої будемо постити так, і так прийду до царя, хоч це не буде за законом. А якщо я загину, то загину...
Go, get together all the Jews who are present in Shushan, and go without food for me, taking no food or drink night or day for three days: and I and my women will do the same; and so I will go in to the king, which is against the law: and if death is to be my fate, then let it come.
βαδίσας ἐκκλησίασεν τοὺς ιουδαίους τοὺς ἐν σουσοῖς καὶ νηστεύσατε ἐπ' ἐμοὶ καὶ μὴ φάγητε μηδὲ πίητε ἐπὶ ἡμέρας τρεῖς νύκτα καὶ ἡμέραν καὶ γὰρ ἐγὼ δὲ καὶ αἱ ὄβραι μου ἀσιτήσομεν καὶ τότε εἰσελεύσομαι πρὸς τὸν βασιλέα παρὰ τὸν νόμον ἐὰν καὶ ἀπολέσθαι με ἦ
- 17 І пішов Мордехай, і зробив усе, як звеліла йому Естер.
So Mordecai went away and did everything as Esther had said.
καὶ βαδίσας μαρδοχαῖος ἐποίησεν ὅσα ἐνετείλατο αὐτῷ εσθηρ
- 1 ¶ І сталося третього дня, і вбрала Естер царські шати, та й стала на внутрішньому подвір'ї царського дому, навпроти царського дому. А цар сидів на троні свого царства в царському домі навпроти входу до дому.
Now on the third day, Esther put on her queen's robes, and took her place in the inner room of the king's house, facing the king's house: and the king was seated on his high seat in the king's house, facing the doorway of the house.
καὶ ἐγενήθη ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ὡς ἐπαύσατο προσευχομένη ἐξεδύσατο τὰ ἱμάτια τῆς θεραπείας καὶ περιεβάλετο τὴν δόξαν αὐτῆς
- 2 І сталося, як цар побачив царицю Естер, що стоїть у брамі, то знайшла вона ласку в очах його. І цар простягнув Естері золоте берло, що в руці його, а Естер підійшла й доторкнулася до кінця берла.
And when the king saw Esther the queen waiting in the inner room, looking kindly on her he put out the rod of gold in his hand to her. So Esther came near and put her fingers on the top of the rod.
καὶ ἄρας τὴν χρυσοῦν ῥάβδον ἐπέθηκεν ἐπὶ τὸν τράχηλον αὐτῆς καὶ ἠσπάσατο αὐτὴν καὶ εἶπεν ἀλάησόν μοι
- 3 І сказав до неї цар: Що тобі, царице Естер? І яке прохання твоє? Якщо побажаш аж до половини царства, то буде дане тобі!
Then the king said, What is your desire, Queen Esther, and what is your request? I will give it to you, even to the half of my kingdom.
καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς τί θέλεις εσθηρ καὶ τί σοῦ ἐστὶν τὸ ἀξίωμα ἕως τοῦ ἡμίσους τῆς βασιλείας μου καὶ ἔσται σοι
- 4 А Естер відказала: Якщо це цареві вгодне, нехай прийде цар та Гаман сьогодні на гостину, яку я вчиню йому!
And Esther in answer said, If it seems good to the king, let the king and Haman come today to the feast which I have made ready for him.
εἶπεν δὲ εσθηρ ἡμέρα μου ἐπίσημος σήμερόν ἐστιν εἰ οὐδὲν δοκεῖ τῷ βασιλεῖ ἐλθάτω καὶ αὐτὸς καὶ αμὴν εἰς τὴν δοχὴν ἣν ποιήσω σήμερον
- 5 І сказав цар: Скоріше покликайте Гамана, щоб виконати Естерині слова! І прийшов цар та Гаман у гостину, що вчинила Естер.
Then the king said, Let Haman come quickly, so that what Esther has said may be done. So the king and Haman came to the feast which Esther had made ready.
καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς κατασπεύσατε αμὴν ὅπως ποιήσωμεν τὸν λόγον εσθηρ καὶ παραγίνονται ἀμφοτέροι εἰς τὴν δοχὴν ἣν εἶπεν εσθηρ
- 6 І сказав цар до Естери при питті вина: Яке жадання твоє? І буде тобі дане. І яке прохання твоє? Якщо побажаш аж до половини царства, то буде зроблене!
And while they were drinking wine the king said to Esther, What is your prayer? for it will be given to you and what is your request? for it will be done, even to the half of my kingdom.
ἐν δὲ τῷ πότῳ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς εσθηρ τί ἐστὶν βασιλίσσα εσθηρ καὶ ἔσται σοι ὅσα ἀξιοῖς

- 7 **I** відповіла Естер та й сказала: **Мое жадання та моє прохання таке:**
Then Esther said in answer, My prayer and my request is this:
καὶ εἶπεν τὸ αἴτημά μου καὶ τὸ ἀξίωμα μου
- 8 **Якщо** знайшла я ласку в царевих очах, і якщо це цареві вгодне, щоб вволити жадання моє й щоб виконати прохання моє, нехай прийде цар та Гаман на гостину, що зроблю їм, і взавтра я зроблю за царевим словом.
If I have the king's approval, and if it is the king's pleasure to give me my prayer and do my request, let the king and Haman come to the feast which I will make ready for them, and tomorrow I will do as the king has said.
εἰ εὖρον χάριν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως ἐλάττω ὁ βασιλεὺς καὶ αμὴν ἐπὶ τὴν αὖριον εἰς τὴν δοχὴν ἣν ποιήσω αὐτοῖς καὶ αὖριον ποιήσω τὰ αὐτά
- 9 ¶ **I** вийшов Гаман того дня радісний та добросердий. Та коли Гаман побачив Мордехая в царській брамі, і він не встав і не затремтів перед ним, то Гаман переповнився лютістю на Мордехая.
Then on that day Haman went out full of joy and glad in heart; but when he saw Mordecai in the king's doorway, and he did not get to his feet or give any sign of fear before him, Haman was full of wrath against Mordecai.
καὶ ἐξῆλθεν ὁ αμὴν ἀπὸ τοῦ βασιλέως ὑπερχαρῆς εὐφραϊνόμενος ἐν δὲ τῷ ἰδεῖν αμὴν μαρδοχαῖον τὸν ἰουδαῖον ἐν τῇ αὐλῇ ἐθυμώθη σφόδρα
- 10 Та стримався Гаман, і прийшов до свого дому. І послав він покликати своїх приятелів та жінку свою Зереш.
But controlling himself, he went to his house; and he sent for his friends and Zeresh, his wife.
καὶ εἰσελθὼν εἰς τὰ ἴδια ἐκάλεσεν τοὺς φίλους καὶ ζωσαρὰ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ
- 11 **I** розповів їм Гаман про славу свого багатства, та про численність синів своїх, та про все, як звеличив його цар, і як підняв його понад князів та слуг царевих.
And he gave them an account of the glories of his wealth, and the number of children he had, and the ways in which he had been honoured by the king, and how he had put him over the captains and servants of the king.
καὶ ὑπέδειξεν αὐτοῖς τὸν πλοῦτον αὐτοῦ καὶ τὴν δόξαν ἣν ὁ βασιλεὺς αὐτῷ περιέθηκεν καὶ ὡς ἐποίησεν αὐτὸν πρωτεύειν καὶ ἡγεῖσθαι τῆς βασιλείας
- 12 **I** сказав Гаман: А цариця Естер не привела з царем на гостину, яку зробила, нікого, крім мене. І також на завтра я покликаний до неї з царем!
And Haman said further, Truly, Esther the queen let no man but myself come in to the feast which she had made ready for the king; and tomorrow again I am to be her guest with the king.
καὶ εἶπεν αμὴν οὐ κέκληκεν ἡ βασίλισσα μετὰ τοῦ βασιλέως οὐδένα εἰς τὴν δοχὴν ἀλλ' ἢ ἐμέ καὶ εἰς τὴν αὖριον κέκλημαι
- 13 Та все це нічого не варте мені цього часу, доки я бачу того юдея Мордехая, що сидить у царській брамі!...
But all this is nothing to me while I see Mordecai the Jew seated by the king's doorway.
καὶ ταῦτά μοι οὐκ ἀρέσκει ὅταν ἴδω μαρδοχαῖον τὸν ἰουδαῖον ἐν τῇ αὐλῇ
- 14 **I** сказала до нього жінка його Зереш та всі його приятелі: Нехай приготують шибеницю, високу на п'ятдесят ліктів, а ранком скажи цареві, і нехай повісять на ній Мордехая, і підеш з царем радісний на гостину! І була присмна та рада для Гамана, і зробив він ту шибеницю.
Then his wife Zeresh and all his friends said to him, Let a pillar, fifty cubits high, be made ready for hanging him, and in the morning get the king to give orders for the hanging of Mordecai: then you will be able to go to the feast with the king with a glad heart. And Haman was pleased with the suggestion, and he had the pillar made.
καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν ζωσαρὰ ἡ γυνὴ αὐτοῦ καὶ οἱ φίλοι κοπήτω σοι ξύλον πηχῶν πεντήκοντα ὄρθρου δὲ εἰπὼν τῷ βασιλεῖ καὶ κρεμασθήτω μαρδοχαῖος ἐπὶ τοῦ ξύλου σὺ δὲ εἰσελθε εἰς τὴν δοχὴν σὺν τῷ βασιλεῖ καὶ εὐφραίνου καὶ ἤρесе τὸ ῥῆμα τῷ αμὴν καὶ ἠτοιμάσθη τὸ ξύλον
- 1 ¶ **T**ієї ночі втік був сон від царя, і він сказав принести Книгу пам'яток, Хроніки, і вони читалися перед обличчям царським.
That night the king was unable to get any sleep; and he sent for the books of the records; and while some one was reading them to the king,
ὁ δὲ κύριος ἀπέστησεν τὸν ὕπνον ἀπὸ τοῦ βασιλέως τὴν νύκτα ἐκείνην καὶ εἶπεν τῷ διδασκάλῳ αὐτοῦ εἰσφέρειν γράμματα μνημόσυνα τῶν ἡμερῶν ἀναγινώσκειν αὐτῷ
- 2 **I** знайдене було написане, що Мордехай доніс на Бігдана та Тереша, двох царських еunuхів, зо сторожів порога, що задумували були простягнути руку на царя Ахашвероша.
It came out that it was recorded in the book how Mordecai had given word of the designs of Bighthana and Teresh, two of the king's servants, keepers of the door, by whom an attack on the king had been designed.
εὗρεν δὲ τὰ γράμματα τὰ γραφέντα περὶ μαρδοχαίου ὡς ἀπήγγειλεν τῷ βασιλεῖ περὶ τῶν δύο εὐνούχων τοῦ βασιλέως ἐν τῷ φυλάσσειν αὐτοὺς καὶ ζητῆσαι ἐπιβαλεῖν τὰς χεῖρας ἀρταξέρξει
- 3 **I** сказав цар: Яка честь та гідність зроблена Мордехасві за це? **I** сказали цареві отроки, що прислугувували йому: Нічого йому не зроблено...
And the king said, What honour and reward have been given to Mordecai for this? Then the servants who were waiting on the king said, Nothing has been done for him.
εἶπεν δὲ ὁ βασιλεὺς τίνα δόξαν ἢ χάριν ἐποιήσαμεν τῷ μαρδοχαίῳ καὶ εἶπαν οἱ διάκονοι τοῦ βασιλέως οὐκ ἐποίησας αὐτῷ οὐδέν

- 4 ¶ I спитав цар: Хто на подвір'ї? А Гаман прийшов на зовнішнє подвір'я царського дому, щоб сказати цареві повісити Мордехая на тій шибениці, яку приготував для нього.
Then the king said, Who is in the outer room? Now Haman had come into the outer room to get the king's authority for the hanging of Mordecai on the pillar which he had made ready for him.
ἐν δὲ τῷ πυνθάνεσθαι τὸν βασιλέα περὶ τῆς εὐνοίας μαρδοχαίου ἰδοὺ αμᾶν ἐν τῇ αὐλῇ εἶπεν δὲ ὁ βασιλεὺς τίς ἐν τῇ αὐλῇ ὁ δὲ αμᾶν εἰσηλθὼν εἰπεῖν τῷ βασιλεῖ κρεμάσαι τὸν μαρδοχαῖον ἐπὶ τῷ ξύλῳ ᾧ ἠτοιμάσαεν
- 5 I сказали отроки царя до нього: Ось Гаман стоїть на подвір'ї. I сказав цар: Нехай увійде!
And the king's servants said to him, See, Haman is waiting in the outer room. And the king said, Let him come in.
καὶ εἶπαν οἱ διάκονοι τοῦ βασιλέως ἰδοὺ αμᾶν ἔστηκεν ἐν τῇ αὐλῇ καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς καλέσατε αὐτόν
- 6 I Гаман увійшов, а цар йому сказав: Що зробити з чоловіком, якому цар хоче чести? I подумав Гаман у серці своїм: Кому ж цар жадає вчинити честь більше, як мені?
So Haman came in. And the king said to him, What is to be done to the man whom the king has delight in honouring? Then the thought came into Haman's mind, Whom, more than myself, would the king have pleasure in honouring?
εἶπεν δὲ ὁ βασιλεὺς τῷ αμᾶν τί ποιήσω τῷ ἀνθρώπῳ ὃν ἐγὼ θέλω δοξάσαι εἶπεν δὲ ἐν ἑαυτῷ αμᾶν τίνα θέλει ὁ βασιλεὺς δοξάσαι εἰ μὴ ἐμέ
- 7 I відповів Гаман цареві: Тому чоловікові, якому цар жадає чести,
And Haman, answering the king, said, For the man whom the king has delight in honouring,
εἶπεν δὲ πρὸς τὸν βασιλέα ἄνθρωπον ὃν ὁ βασιλεὺς θέλει δοξάσαι
- 8 нехай принесуть цареву одягу, яку цар зодягав, та коня, що цар їздив на ньому, і щоб була дана царська корона на його голову.
Let them take the robes which the king generally puts on, and the horse on which the king goes, and the crown which is on his head:
ἐνεγκάτωσαν οἱ παῖδες τοῦ βασιλέως στολὴν βυσσίνην ἣν ὁ βασιλεὺς περιβάλλεται καὶ ἵππον ἐφ' ὃν ὁ βασιλεὺς ἐπιβαίνει
- 9 I дати цю одягу та цього коня на руку котрогось із старших князів царевих. I нехай зодягнуть того чоловіка, якому цар жадає чести, і нехай возять його на коні на міській площі, і нехай кличуть перед ним: Так робиться мужеві, якому цар жадає чести!
And let the robes and the horse be given to one of the king's most noble captains, so that they may put them on the man whom the king has delight in honouring, and let him go on horseback through the streets of the town, with men crying out before him, So let it be done to the man whom the king has delight in honouring.
καὶ δότω ἐνὶ τῶν φίλων τοῦ βασιλέως τῶν ἐνδόξων καὶ στολισάτω τὸν ἄνθρωπον ὃν ὁ βασιλεὺς ἀγαπᾷ καὶ ἀναβιβάσάτω αὐτὸν ἐπὶ τὸν ἵππον καὶ κηρυσσέτω διὰ τῆς πλατείας τῆς πόλεως λέγων οὗτως ἔσται παντὶ ἀνθρώπῳ ὃν ὁ βασιλεὺς δοξάζει
- 10 I сказав цар до Гамана: Поспіши, візьми одягу та коня, як казав ти, і зроби так юдеві Мордехасві, що сидить у царській брамі. Не пропусти нічого зо всього, що ти говорив!
Then the king said to Haman, Go quickly, and take the robes and the horse, as you have said, and do even so to Mordecai the Jew, who is seated at the king's doorway: see that you do everything as you have said.
εἶπεν δὲ ὁ βασιλεὺς τῷ αμᾶν καθὼς ἐλάλησας οὕτως ποιήσον τῷ μαρδοχαίῳ τῷ ἰουδαίῳ τῷ θεραπεύοντι ἐν τῇ αὐλῇ καὶ μὴ παραπεσάτω σου λόγος ὃν ἐλάλησας
- 11 I взяв Гаман одягу та коня, і зодягнув Мордехая, і возив його на міській площі, і кричав перед ним: Так робиться мужеві, якому цар жадає чести!
Then Haman took the robes and the horse, and dressing Mordecai in the robes, he made him go on horseback through the streets of the town, crying out before him, So let it be done to the man whom the king has delight in honouring.
ἔλαβεν δὲ αμᾶν τὴν στολὴν καὶ τὸν ἵππον καὶ ἐστόλισεν τὸν μαρδοχαῖον καὶ ἀνεβίβασεν αὐτὸν ἐπὶ τὸν ἵππον καὶ διῆλθεν διὰ τῆς πλατείας τῆς πόλεως καὶ ἐκήρυσσεν λέγων οὕτως ἔσται παντὶ ἀνθρώπῳ ὃν ὁ βασιλεὺς θέλει δοξάσαι
- 12 ¶ I вернувся Мордехай до царської брами, а Гаман поспішив до дому свого сумний та закривши голову...
And Mordecai came back to the king's doorway. But Haman went quickly back to his house, sad and with his head covered.
ἐπέστρεψεν δὲ ὁ μαρδοχαῖος εἰς τὴν αὐλὴν αμᾶν δὲ ὑπέστρεψεν εἰς τὰ ἴδια λυπούμενος κατὰ κεφαλῆς
- 13 I розповів Гаман жінці своїй Зереші та всім приятелям своїм усе, що спиткало його. I сказали йому мудреці його та жінка його Зереш: Якщо з юдейського насіння Мордехай, перед яким зачав ти падати, то не переможеш його, бо дійсно впадеш перед ним!...
And Haman gave his wife Zeresh and all his friends an account of what had taken place. Then his wise men and his wife Zeresh said to him, If Mordecai, who is starting to get the better of you, is of the seed of the Jews, you will not be able to do anything against him, but you will certainly go down before him.
καὶ διηγήσατο αμᾶν τὰ συμβεβηκότα αὐτῷ ζωσαρᾷ τῇ γυναίκεϊ αὐτοῦ καὶ τοῖς φίλοις καὶ εἶπαν πρὸς αὐτὸν οἱ φίλοι καὶ ἡ γυνὴ εἰ ἐκ γένους ἰουδαίων μαρδοχαῖος ἦρξαι ταπεινοῦσθαι ἐνώπιον αὐτοῦ πεσὼν πεσῆ οὐ μὴ δύνῃ αὐτὸν ἀμύνασθαι ὅτι θεὸς ζῶν μετ' αὐτοῦ
- 14 Ще вони говорили з ним, а євнухи царські прибули й поспішили відвести Гамана на гостину, яку зробила Естер.
While they were still talking, the king's servants came to take Haman to the feast which Esther had made ready.
ἔτι αὐτῶν λαλοῦντων παραγίνονται οἱ εὐνοῦχοι ἐπισπεύδοντες τὸν αμᾶν ἐπὶ τὸν πότον ὃν ἠτοιμάσαεν ἐσθηρ

- 1 ¶ I прийшов цар та Гаман на гостину цариці Естер.
So the king and Haman came to take wine with Esther the queen.
εἰσῆλθεν δὲ ὁ βασιλεὺς καὶ αμὴν συμπιεῖν τῇ βασιλίῳσῃ
- 2 I сказав цар до Естери також другого дня при питті вина: Яке жадання твоє? I буде тобі дане. I яке прохання твоє? Якщо побажасш аж до половини царства, то буде зроблено!
And the king said to Esther again on the second day, while they were drinking, What is your prayer, Queen Esther? for it will be given to you; and what is your request? for it will be done, even to the half of my kingdom.
εἶπεν δὲ ὁ βασιλεὺς εσθηρ τῇ δευτέρᾳ ἡμέρᾳ ἐν τῷ πότῳ τί ἐστὶν εσθηρ βασιλίσσα καὶ τί τὸ αἰτήμά σου καὶ τί τὸ ἀξίωμα σου καὶ ἔστω σοὶ ἕως τοῦ ἡμίσου τῆς βασιλείας μου
- 3 I відповіла цариця Естер та й сказала: Якщо знайшла я ласку в очах твоїх, о царю, і якщо це цареві вгодне, нехай буде дане мені життя моє на жадання моє, а народ мій на прохання моє!
Then Esther the queen, answering, said, If I have your approval, O king, and if it is the king's pleasure, let my life be given to me in answer to my prayer, and my people at my request:
καὶ ἀποκριθεῖσα εἶπεν εὶ εὔρον χάριν ἐνώπιον τοῦ βασιλέως δοθῆτω ἡ ψυχὴ μου τῷ αἰτήματί μου καὶ ὁ λαός μου τῷ ἀξιώματί μου
- 4 Бо продані ми, я та народ мій, на вигублення, на забій та на погибіль... Та коли б ми були продані на рабів та на невільниць, мовчала б я, бо цей утиск був би не вартий царевого зане покосння...
For we are given up, I and my people, to destruction and death and to be cut off. If we had been taken as men-servants and women-servants for a price, I would have said nothing, for our trouble is little in comparison with the king's loss.
ἐπράθημεν γὰρ ἐγὼ τε καὶ ὁ λαός μου εἰς ἀπώλειαν καὶ διαρπαγὴν καὶ δουλείαν ἡμεῖς καὶ τὰ τέκνα ἡμῶν εἰς παῖδας καὶ παιδίσκας καὶ παρήκουσα οὐ γὰρ ἄξιος ὁ διάβολος τῆς αὐλῆς τοῦ βασιλέως
- 5 Тоді сказав цар Ахашверш, і повів до цариці Естери: Хто то він, і де той, що його серце наповнило його відвагою чинити так?
Then King Ahasuerus said to Esther the queen, Who is he and where is he who has had this evil thought in his heart?
εἶπεν δὲ ὁ βασιλεὺς τίς οὗτος ὅστις ἐτόλμησεν ποιῆσαι τὸ πρᾶγμα τοῦτο
- 6 I сказала Естер: Ненависник та ворог це злий Гаман! I Гаман перелякався перед обличчям царя та цариці...
And Esther said, Our hater and attacker is this evil Haman. Then Haman was full of fear before the king and the queen.
εἶπεν δὲ εσθηρ ἄνθρωπος ἐχθρὸς αμὴν ὁ πονηρὸς οὗτος αμὴν δὲ ἐταράχθη ἀπὸ τοῦ βασιλέως καὶ τῆς βασιλίσσης
- 7 ¶ А цар у своїй лютості устав від гостини, і вийшов до палацового саду. А Гаман став просити царицю Естер за життя своє, бо побачив, що загрозє йому лихо від царя...
And the king in his wrath got up from the feast and went into the garden: and Haman got to his feet to make a prayer for his life to Esther the queen: for he saw that the king's purpose was evil against him.
ὁ δὲ βασιλεὺς ἐξανέστη ἐκ τοῦ συμποσίου εἰς τὸν κήπον ὁ δὲ αμὴν παρητεῖτο τὴν βασιλίσσαν ἐώρα γὰρ ἑαυτὸν ἐν κακοῖς ὄντα
- 8 I цар вернувся з палацового саду до дому пиття вина, а Гаман припав до ліжка, що на ньому була Естер. I цар сказав: Чи хочеш також збезчестити царицю в мене в домі? Як тільки ц е слово вийшло з царевих уст, то закрили Гаманове обличчя...
Then the king came back from the garden into the room where they had been drinking; and Haman was stretched out on the seat where Esther was. Then the king said, Is he taking the queen by force before my eyes in my house? And while the words were on the king's lips, they put a cloth over Haman's face.
ἐπέστρεψεν δὲ ὁ βασιλεὺς ἐκ τοῦ κήπου αμὴν δὲ ἐπιπετώκει ἐπὶ τὴν κλίνην ἀξίων τὴν βασιλίσσαν εἶπεν δὲ ὁ βασιλεὺς ὥστε καὶ τὴν γυναῖκα βιάζη ἐν τῇ οἰκίᾳ μου αμὴν δὲ ἀκούσας διετράπη τῷ πρ οσόπῳ
- 9 I сказав Харвона, один з евнухів перед царевим обличчям: Та ось шибениця, яку зробив Гаман для Мордехая, що говорив добре на царя, яка стоїть у Гамановому домі, висока на п'ят десят ліктів. I сказав цар: Повісьте його на ній!
Then Harbonah, one of the unsexed servants waiting before the king, said, See, the pillar fifty cubits high, which Haman made for Mordecai, who said a good word for the king, is still in its place in Haman's house. Then the king said, Put him to death by hanging him on it.
εἶπεν δὲ βουγαθαν εἰς τῶν εὐνούχων πρὸς τὸν βασιλέα ἰδοὺ καὶ ξύλον ἠτοίμασεν αμὴν μαρδοχαίῳ τῷ λαλήσαντι περὶ τοῦ βασιλέως καὶ ὀρθῶται ἐν τοῖς αμὴν ξύλον πηχῶν πενήτηκοντα εἶπεν δὲ ὁ βασιλεύς σταυρωθῆτω ἐπ' αὐτοῦ
- 10 I повісили Гамана на шибениці, яку він приготував був для Мордехая, а лютість царева втихла...
So Haman was put to death by hanging him on the pillar he had made for Mordecai. Then the king's wrath became less.
καὶ ἐκρεμάσθη αμὴν ἐπὶ τοῦ ξύλου ὃ ἠτοίμασεν μαρδοχαίῳ καὶ τότε ὁ βασιλεὺς ἐκόπασεν τοῦ θυμοῦ
- 1 ¶ Того дня цар Ахашверш віддав цариці Естері дім Гамана, ненависника юдеїв, а Мордехай став перед цареви обличчя, бо Естер виявила, хто він для неї.
That day the king gave all the family of Haman, the hater of the Jews, to Esther the queen. And Mordecai came before the king, for Esther had made clear what he was to her.
καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ὁ βασιλεὺς ἀρταξέρξης ἐδωρήσατο εσθηρ ὅσα ὑπῆρχεν αμὴν τῷ διαβόλῳ καὶ μαρδοχαίῳ προσεκλήθη ὑπὸ τοῦ βασιλέως ὑπέδειξεν γὰρ εσθηρ ὅτι ἐνοικεῖσται αὐτῇ

- 2 I зняв цар свого персня, що забрав від Гамана, та й дав його Мордехасві, а Естер настановила Мордехая над Гамановим домом.
And the king took off his ring, which he had taken from Haman, and gave it to Mordecai. And Esther put Mordecai over the family of Haman.
 ἔλαβεν δὲ ὁ βασιλεὺς τὸν δακτύλιον ὃν ἀφείλατο αὐαν καὶ ἔδωκεν αὐτὸν μαρδοχαίῳ καὶ κατέστησεν εσθηρ μαρδοχαῖον ἐπὶ πάντων τῶν αὐαν
- 3 ¶ I Естер далі говорила перед обличчям царя. I впала вона перед його ногами, і плакала та благала його відвернути лихо агаг'янина Гамана та задуми його, які задумував був на юдеї в...
Then Esther again came before the king, falling down at his feet, and made request to him with weeping, that he would put a stop to the evil purposes of Haman the Agagite and the designs which he had made against the Jews.
 καὶ προσθεῖσα ἐλάλησεν πρὸς τὸν βασιλέα καὶ προσέπεσεν πρὸς τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ ἤξιον ἀφελεῖν τὴν αὐαν κακίαν καὶ ὅσα ἐποίησεν τοῖς ἰουδαίοις
- 4 I простягнув цар до Естери золоте берло, а Естер устала й стала перед царевим обличчям,
Then the king put out the rod of gold to Esther, and she got up before the king.
 ἐξέτεινεν δὲ ὁ βασιλεὺς εσθηρ τὴν ῥάβδον τὴν χρυσοῦν ἐξηγέρθη δὲ εσθηρ παρεστηκέναι τῷ βασιλεῖ
- 5 та й сказала: Якщо це цареві вгодне, й якщо знайшла я ласку перед обличчям його, і вгодна ця річ перед царевим обличчям та вгодна я в очах його, нехай буде написано, щоб були п повернені ті листи задумів агаг'янина Гамана, Гаммедатового сина, що написав був повнигублювати юдеїв, які є в царевих округах.
And she said, If it is the king's pleasure and if I have his approval and this thing seems right to the king and I am pleasing to him, then let letters be sent giving orders against those which Haman, the son of Hammedatha the Agagite, sent out for the destruction of the Jews in all divisions of the kingdom:
 καὶ εἶπεν εσθηρ εἰ δοκεῖ σοι καὶ εὔρον χάριν πεμφθῆτω ἀποστραφῆναι τὰ γράμματα τὰ ἀπεσταλμένα ὑπὸ αὐαν τὰ γραφέντα ἀπολέσθαι τοὺς ἰουδαίους οἳ εἰσιν ἐν τῇ βασιλείᾳ σου
- 6 Бо як я могла б дивитися на лихо, що спіткає народ мій, і як я могла б дивитися на загибель роду свого?
For how is it possible for me to see the evil which is to overtake my nation? how may I see the destruction of my people?
 πῶς γὰρ δυνήσομαι ἰδεῖν τὴν κάκωσιν τοῦ λαοῦ μου καὶ πῶς δυνήσομαι σωθῆναι ἐν τῇ ἀπωλείᾳ τῆς πατρίδος μου
- 7 I сказав цар Ахашверш до цариці Естери та до юдеянина Мордехая: Ось я дав Естері дім Гамана, а його повісили на шибениці за те, що простяг був руку свою на юдеїв.
Then King Ahasuerus said to Esther the queen and to Mordecai the Jew, See now, I have given Esther the family of Haman, and he has come to his death by hanging, because he made an attack on the Jews.
 καὶ εἶπεν ὁ βασιλεὺς πρὸς εσθηρ εἰ πάντα τὰ ὑπάρχοντα αὐαν ἔδωκα καὶ ἐχαρισάμην σοι καὶ αὐτὸν ἐκρέμασα ἐπὶ ξύλου ὅτι τὰς χεῖρας ἐπήνευκε τοῖς ἰουδαίοις τί ἔτι ἐπιζητεῖς
- 8 А ви пишiть до юдеїв, як добре в ваших очах, в імені царя, і припечатайте царським перснем, бо листа, що був написаний в імені царя та був припечатаний царським перснем, не можна відмінити.
So now send a letter about the Jews, writing whatever seems good to you, in the king's name, and stamping it with the king's ring: for a writing signed in the king's name and stamped with the king's ring may not be changed.
 γράψατε καὶ ὑμεῖς ἐκ τοῦ ὀνόματός μου ὡς δοκεῖ ὑμῖν καὶ σφραγίσατε τῷ δακτυλίῳ μου ὅσα γὰρ γράφεται τοῦ βασιλέως ἐπιτάξαντος καὶ σφραγισθῆ τῷ δακτυλίῳ μου οὐκ ἔστιν αὐτοῖς ἀνταιπεῖν
- 9 I були покликані царські писарі того часу, місяця третього, він місяць сиван, двадцять і третього дня в ньому, і було написано все, як наказав був Мордехай, до юдеїв, і до сатрапів, і н амiсників, і зверхників округ, що від Году й аж до Кушу, сто й двадцять і сім округ, і до кожної округи письмом її, і до кожного народу мовою його, та до юдеїв їхнім письмом та їхньо ю мовою.
Then at that time, on the twenty-third day of the third month, which is the month Sivan, the king's scribes were sent for; and everything ordered by Mordecai was put in writing and sent to the Jews and the captains and the rulers and the chiefs of all the divisions of the kingdom from India to Ethiopia, a hundred and twenty-seven divisions, to every division in the writing commonly used there, and to every people in their language, and to the Jews in their writing and their language.
 ἐκλήθησαν δὲ οἱ γραμματεῖς ἐν τῷ πρώτῳ μηνὶ ὃς ἐστὶ νῖσα τρίτη καὶ εἰκάδι τοῦ αὐτοῦ ἔτους καὶ ἐγράφη τοῖς ἰουδαίοις ὅσα ἐνετείλατο τοῖς οἰκονόμοις καὶ τοῖς ἄρχουσιν τῶν σατραπῶν ἀπὸ τῆς ἰνδ κῆς ἕως τῆς αἰθιοπίας ἑκατὸν εἰκοσι ἑπτὰ σατραπειᾶς κατὰ χώραν καὶ χώραν κατὰ τὴν ἑαυτῶν λέξιν
- 10 I понаписував він листи в імені царя Ахашверша, і поприпечатував перснем царським, і послав через гінців на конях, які їздять на державних конях, конях баских,
The letters were sent in the name of King Ahasuerus and stamped with his ring, and they were taken by men on horseback, going on the quick-running horses used for the king's business, the offspring of his best horses:
 ἐγράφη δὲ διὰ τοῦ βασιλέως καὶ ἐσφραγίσθη τῷ δακτυλίῳ αὐτοῦ καὶ ἐξαπέστειλαν τὰ γράμματα διὰ βιβλιαφόρων
- 11 що цар дав право юдеям, які живуть у кожному місті, зібратися й стати за своє життя, вигубити, забити та погубити всяке військо народу та округи, що ненавидять їх, дітей та жінок, а здобич по них розграбувати,
In these letters the king gave authority to the Jews in every town to come together and make a fight for their lives, and to send death and destruction on the power of any people in any part of the kingdom attacking them or their children or their women, and to take their goods from them by force,
 ὡς ἐπέταξεν αὐτοῖς χρῆσθαι τοῖς νόμοις αὐτῶν ἐν πάσῃ πόλει βοηθησαῖ τε αὐτοῖς καὶ χρῆσθαι τοῖς ἀντιδίοις αὐτῶν καὶ τοῖς ἀντικειμένους αὐτῶν ὡς βούλονται

- 12 одного дня по всіх округах царя Ахашвероша, тринадцятого дня дванадцятого місяця, він місяць адар.
On one day in every division of the kingdom of Ahasuerus, that is, on the thirteenth day of the twelfth month, the month Adar.
ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ ἐν πάσῃ τῇ βασιλείᾳ ἀρταξέρξου τῇ τρισκαίδεκάτῃ τοῦ δωδεκάτου μηνός ὃς ἐστὶν ἀдар
- 13 Відпис цього листа щоб був виданий, як закон, у кожній окрузі, посланий був відкритий для всіх народів, і щоб юдеї були готові на той день помститися на своїх ворогах.
A copy of the writing, to be made public as an order in every division of the kingdom, was given out to all the peoples, so that the Jews might be ready when that day came to give punishment to their haters.
τὰ δὲ ἀντίγραφα ἐκτιθέσθωσαν ὀφθαλμοφανῶς ἐν πάσῃ τῇ βασιλείᾳ ἐτοιμούς τε εἶναι πάντας τοὺς ἰουδαίους εἰς ταύτην τὴν ἡμέραν πολεμήσαι αὐτῶν τοὺς ὑπεναντίους
- 14 Гінці, що поїхали верхи на швидких конях, вийшли, приспінеші та пігнані царським словом. А цей наказ був даний у замку Сузи.
So the men went out on the quick-running horses used on the king's business, wasting no time and forced on by the king's order; and the order was given out in Shushan, the king's town.
οἱ μὲν οὖν ἵππεῖς ἐξῆλθον σπεύδοντες τὰ ὑπὸ τοῦ βασιλέως λεγόμενα ἐπιτελεῖν ἐξετέθη δὲ τὸ πρόσταγμα καὶ ἐν σοῦσοις
- 15 ¶ А Мордехай вийшов з-перед царевого обличчя в царській одежі, блакитній та білій, а на ньому велика золота корона та віссонний і пурпуровий завій. І місто Сузи раділо та тишилося!
And Mordecai went out from before the king, dressed in king-like robes of blue and white, and with a great crown of gold and clothing of purple and the best linen: and all the town of Shushan gave loud cries of joy.
ὁ δὲ μαρδοχαῖος ἐξῆλθεν ἐστολισμένος τὴν βασιλικὴν στολὴν καὶ στέφανον ἔχων χρυσοῦν καὶ διάδημα βύσσινον πορφυροῦν ἰδόντες δὲ οἱ ἐν σοῦσοις ἐχάρησαν
- 16 Юдеям було тоді світло, і радість, і веселість, і честь!
And the Jews had light and joy and honour.
τοῖς δὲ ἰουδαίοις ἐγένετο φῶς καὶ εὐφροσύνη
- 17 І в кожній окрузі та в кожному місті, куди досягас слово царя та закон його, була юдеям радість та веселість, бенкет та свято! І багато-хто з народів краю стали юдеями, бо на них напав страх перед юдеям.
And in every part of the kingdom and in every town, wherever the king's letter and his order came, the Jews were glad with great joy, and had a feast and a good day. And a great number of the people of the land became Jews: for the fear of the Jews had come on them.
κατὰ πόλιν καὶ χώραν οὗ ἂν ἐξετέθη τὸ πρόσταγμα οὗ ἂν ἐξετέθη τὸ ἔκθεμα χαρὰ καὶ εὐφροσύνη τοῖς ἰουδαίοις κώθων καὶ εὐφροσύνη καὶ πολλοὶ τῶν ἐθνῶν περιετέμοντο καὶ ἰουδαίζον διὰ τὸν φόβον τῶν ἰουδαίων
- 1 ¶ А дванадцятого місяця, він місяць адар, тринадцятого дня в ньому, коли наказ царя та закон його мали бути виконані, дня, коли вороги юдеїв сподівалися запанувати над ними, по вернулося те так, що вони, юдеї, запанували над ненависниками своїми,
Now on the thirteenth day of the twelfth month, which is the month Adar, when the time came for the king's order to be put into effect, on the very day when the haters of the Jews had been hoping to have rule over them; though the opposite had come about, and the Jews had rule over their haters;
ἐν γὰρ τῷ δωδεκάτῳ μηνὶ τρισκαίδεκάτῃ τοῦ μηνός ὃς ἐστὶν ἀдар παρῆν τὰ γράμματα τὰ γραφέντα ὑπὸ τοῦ βασιλέως
- 2 зібралися юдеї в своїх містах по всіх округах царя Ахашвероша, щоб простягнути руку на тих, що задумували їм лихо, та ніхто не став перед ними, бо страх перед ними напав на всі народи.
On that day, the Jews came together in their towns through all the divisions of the kingdom of Ahasuerus, for the purpose of attacking all those who were attempting evil against them: and everyone had to give way before them, for the fear of them had come on all the peoples.
ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ἀπόλοντο οἱ ἀντικείμενοι τοῖς ἰουδαίοις οὐδεὶς γὰρ ἀντέστη φοβούμενος αὐτούς
- 3 А всі зверхники округ, і сатрапи, і намісники, і виконавці царської праці підтримували юдеїв, бо напав на них страх перед Мордехасем.
And all the chiefs and the captains and the rulers and those who did the king's business gave support to the Jews; because the fear of Mordecai had come on them.
οἱ γὰρ ἄρχοντες τῶν σατραπῶν καὶ οἱ τύραννοι καὶ οἱ βασιλικοὶ γραμματεῖς ἐτίμων τοὺς ἰουδαίους ὁ γὰρ φόβος μαρδοχαίου ἐνέκειτο αὐτοῖς
- 4 Бо Мордехай став великим у царському домі, а вістка про нього покотилась по всіх округах, бо той чоловік, Мордехай, усе ріс.
For Mordecai was great in the king's house, and word of him went out through every part of the kingdom: for the man Mordecai became greater and greater.
προσέπεσεν γὰρ τὸ πρόσταγμα τοῦ βασιλέως ὀνομασθῆναι ἐν πάσῃ τῇ βασιλείᾳ
- 5 І били юдеї всіх своїх ворогів, побиваючи мечем, і забиваючи та вигублюючи їх, і робили з своїми ворогами за своєю волею.
So the Jews overcame all their attackers with the sword and with death and destruction, and did to their haters whatever they had a desire to do.
- 6 А в замку Сузи юдеї позабивали та повигублювали п'ять сотень чоловіка,
And in Shushan the Jews put to death five hundred men.
καὶ ἐν σοῦσοις τῇ πόλει ἀπέκτειναν οἱ ἰουδαῖοι ἄνδρας πεντακοσίους

- 7 **ἰ Παρσανδату, ἰ Далфона, ἰ Аспату,**
They put to death Parshandatha, Dalphon, Aspatha,
τόν τε φαρσαννεσταιν καὶ δελφῶν καὶ φασγα
- 8 **ἰ Пората, ἰ Адалию, ἰ Аридата,**
Poratha, Adalia, Aridatha,
καὶ φαρδαθα καὶ βαρεα καὶ σαρβαχα
- 9 **ἰ Пармашту, ἰ Арисая, ἰ Аридая, ἰ Вайзата,**
Parmashta, Arisai, Aridai, and Vaizatha,
καὶ μαρμασима καὶ аρουφαιον καὶ арсаион καὶ ζαβουθαιθαν
- 10 **десятьох синів Гамана, Гаммедатового сина, ненависника юдеїв, забили, а на грабунок не простягли своєї руки.**
The ten sons of Haman the son of Hammedatha, the hater of the Jews; but they put not a hand on any of their goods.
τοὺς δέκα υἱοὺς αμαν αμαδαθου βουγαίου τοῦ ἐχθροῦ τῶν ἰουδαίων καὶ διήρπασαν
- 11 **Того дня число забитих у замку Сузи прийшло перед царевицею.**
On that day the number of those who had been put to death in the town of Shushan was given to the king.
ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ἐπεδόθη ὁ ἀριθμὸς τῶ βασιλεῖ τῶν ἀπολωλότων ἐν σοῦσοις
- 12 **І сказав цар до цариці Естери: У замку Сузи юдеї позабивали та повигублювали п'ять сотень чоловіка та десятьох Гаманових синів. Що вони зробили в решті царевих округ? І яке ж адання твоє? І буде тобі вволене. І яке ще прохання твоє? І буде зроблене.**
And the king said to Esther the queen, The Jews have put five hundred men to death in Shushan, as well as the ten sons of Haman: what then have they done in the rest of the kingdom! Now what is your prayer? for it will be given to you; what other request have you? and it will be done.
εἶπεν δὲ ὁ βασιλεὺς πρὸς εσθηρ ἀπόλεσαν οἱ ἰουδαῖοι ἐν σοῦσοις τῇ πόλει ἄνδρας πεντακοσίους ἐν δὲ τῇ περιχώρῳ πῶς οἱ ἐχρήσαντο τί οὐκ ἀξιοῖς ἔτι καὶ ἔσται σοι
- 13 **І відповіла Естер: Якщо це цареві вгодне, нехай буде дане юдеям, що в Сузах, також узавтра вчинити за законом цього дня, а десятьох Гаманових синів нехай повісять на шибениці.**
Then Esther said, If it is the king's pleasure, let authority be given to the Jews in Shushan to do tomorrow as has been done today, and let orders be given for the hanging of Haman's ten sons.
καὶ εἶπεν εσθηρ τῶ βασιλεῖ δοθῆτω τοῖς ἰουδαίοις χρῆσθαι ὡσαύτως τὴν αὔριον ὥστε τοὺς δέκα υἱοὺς κρεμάσαι αμαν
- 14 **І сказав цар, щоб було зроблено так, і був даний закон у Сузах, а десятьох Гаманових синів повісили.**
And the king said that this was to be done, and the order was given out in Shushan, and the hanging of Haman's ten sons was effected.
καὶ ἐπέτρεψεν οὕτως γενέσθαι καὶ ἐξέθηκε τοῖς ἰουδαίοις τῆς πόλεως τὰ σώματα τῶν υἱῶν αμαν κρεμάσαι
- 15 **І зібралися юдеї, що в Сузах, також чотирнадцятого дня місяця адар, і вибили в Сузах три сотні чоловіка, а на грабунок не простягли своєї руки.**
For the Jews who were in Shushan came together again on the fourteenth day of the month Adar and put to death three hundred men in Shushan; but they put not a hand on their goods.
καὶ συνήχθησαν οἱ ἰουδαῖοι ἐν σοῦσοις τῇ τεσσαρεσκαίδεκάτῃ τοῦ αδαρ καὶ ἀπέκτειναν ἄνδρας τριακοσίους καὶ οὐδὲν διήρπασαν
- 16 **А решта юдеїв, що жили по царських округах, зібралися та й стали до бою за своє життя, і відпочили від ворогів своїх. І позабивали вони між своїми ненависниками сімдесят і п'ять тисяч, а на грабунок не простягли своєї руки.**
And the other Jews in every division of the kingdom came together, fighting for their lives, and got salvation from their haters and put seventy-five thousand of them to death; but they did not put a hand on their goods.
οἱ δὲ λοιποὶ τῶν ἰουδαίων οἱ ἐν τῇ βασιλείᾳ συνήχθησαν καὶ ἑαυτοῖς ἐβοήθουν καὶ ἀνεπαύσαντο ἀπὸ τῶν πολεμίων ἀπόλεσαν γὰρ αὐτῶν μυρίους πεντακισχιλίους τῇ τρισκαίδεκάτῃ τοῦ αδαρ καὶ οὐδὲν διήρπασαν
- 17 **Це було тринадцятого дня місяця адара, а чотирнадцятого в ньому настав мир, і зробили його днем гостини та радості.**
This they did on the thirteenth day of the month Adar; and on the fourteenth day of the same month they took their rest, and made it a day of feasting and joy.
καὶ ἀνεπαύσαντο τῇ τεσσαρεσκαίδεκάτῃ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς καὶ ἦγον αὐτὴν ἡμέραν ἀναπαύσεως μετὰ χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης
- 18 **А юдеї, що в Сузах, збиралися тринадцятого дня в ньому та чотирнадцятого в ньому, а мир мали п'ятнадцятого дня в ньому, і зробили його днем гостини та радості.**
But the Jews in Shushan came together on the thirteenth and on the fourteenth day of the month; and on the fifteenth day they took their rest, and made it a day of feasting and joy.
οἱ δὲ ἰουδαῖοι οἱ ἐν σοῦσοις τῇ πόλει συνήχθησαν καὶ τῇ τεσσαρεσκαίδεκάτῃ καὶ οὐκ ἀνεπαύσαντο ἦγον δὲ καὶ τὴν πεντεκαίδεκάτην μετὰ χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης

- 19 Тому то юдеї неогороджених селищ, що сидять по неогороджених містах, роблять чотирнадцятий день місяця адара днем радости й гостини та свята, та днем посилення дарунків оди н одному.
So the Jews of the country places living in unwalled towns make the fourteenth day of the month Adar a day of feasting and joy and a good day, a day for sending offerings one to another.
 διὰ τοῦτο οὖν οἱ ἰουδαῖοι οἱ διεσπαρμένοι ἐν πάσῃ χώρᾳ τῇ ἔξω ἄγουσιν τὴν τεσσαρεσκαίδεκάτην τοῦ ἀδάρ ἡμέραν ἀγαθὴν μετ' εὐφροσύνης ἀποστέλλοντες μερίδας ἕκαστος τῷ πλησίον οἱ δὲ κατοικοῦντες ἐν ταῖς μητροπόλεσιν καὶ τὴν πεντεκαίδεκάτην τοῦ ἀδάρ ἡμέραν εὐφροσύνην ἀγαθὴν ἄγουσιν ἐξαποστέλλοντες μερίδας τοῖς πλησίον
- 20 ¶ А Мордехай описав ці події, і порозсилав листи до всіх юдеїв, що по всіх округах царя Ахашвероша, до близьких та далеких,
And Mordecai sent letters to all the Jews in every division of the kingdom of Ahasuerus, near and far,
 ἔγραψεν δὲ μαρδοχαῖος τοὺς λόγους τούτους εἰς βιβλίον καὶ ἐξαπέστειλεν τοῖς ἰουδαίοις ὅσοι ἦσαν ἐν τῇ ἀρταξέρξου βασιλείᾳ τοῖς ἐγγύς καὶ τοῖς μακρὰν
- 21 щоб вони постановили святкувати чотирнадцятий день місяця адара та п'ятнадцятий день у ньому кожного року,
Ordering them to keep the fourteenth day of the month Adar and the fifteenth day of the same month, every year,
 στήσαι τὰς ἡμέρας ταύτας ἀγαθὰς ἄγειν τε τὴν τεσσαρεσκαίδεκάτην καὶ τὴν πεντεκαίδεκάτην τοῦ ἀδάρ
- 22 які ті дні, коли юдеї відпочили від ворогів своїх, і як той місяць, коли їм сум обернувся на радість, жалоба на свято, щоб зробити їх днями гостини та радости, і посилення дарунків оди н одному та дарунків убогим.
As days on which the Jews had rest from their haters, and the month which for them was turned from sorrow to joy, and from weeping to a good day: and that they were to keep them as days of feasting and joy, of sending offerings to one another and good things to the poor.
 ἐν γὰρ ταῦταις ταῖς ἡμέραις ἀνεπαύσαντο οἱ ἰουδαῖοι ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν καὶ τὸν μῆνα ἐν ᾧ ἐστράφη αὐτοῖς ὃς ἦν ἀδάρ ἀπὸ πένθους εἰς χαρὰν καὶ ἀπὸ ὀδύνης εἰς ἀγαθὴν ἡμέραν ἄγειν ὅλον ἀγαθὰς ἡμέρας γάμων καὶ εὐφροσύνης ἐξαποστέλλοντας μερίδας τοῖς φίλοις καὶ τοῖς πτωχοῖς
- 23 І прийняли юдеї це, що зачали робити, і про що написав їм Мордехай,
And the Jews gave their word to go on as they had been doing and as Mordecai had given them orders in writing;
 καὶ προσεδέξαντο οἱ ἰουδαῖοι καθὼς ἔγραψεν αὐτοῖς ὁ μαρδοχαῖος
- 24 що ага'янин Гаман, син Гаммедатів, ненависник усіх юдеїв, замишляв був на юдеїв, щоб вигубити їх, і кидав пура, цебто жеребка, на збентеження їх та на згубу їхню.
Because Haman, the son of Hammedatha the Agagite, the hater of all the Jews, had made designs for their destruction, attempting to get a decision by Pur (that is, chance) with a view to putting an end to them and cutting them off;
 πῶς ἄμην ἀμαδαθὸν ὁ μακεδὼν ἐπολέμει αὐτούς καθὼς ἔθετο ψήφισμα καὶ κλήρον ἀφανίσει αὐτούς
- 25 Та коли прийшла вона, Естер, перед обличчя, царя він наказав листом: Нехай обернеться його злий задум, якого він задумав був на юдеїв, на його голову! І повісили його та синів його на шибениці.
But when the business was put before the king, he gave orders by letters that the evil design which he had made against the Jews was to be turned against himself; and that he and his sons were to be put to death by hanging.
 καὶ ὡς εἰσηλθὼν πρὸς τὸν βασιλέα λέγων κρεμάσαι τὸν μαρδοχαῖον ὅσα δὲ ἐπεχείρησεν ἐπάξει ἐπὶ τοὺς ἰουδαίους κακὰ ἐπ' αὐτὸν ἐγένοντο καὶ ἐκρεμάσθη αὐτὸς καὶ τὰ τέκνα αὐτοῦ
- 26 Тому то й назвали ці дні: Пурім, від імени пур. Тому то згідно зо всіма словами цього листа, і що вони бачили про це й що трапилося з ними,
So these days were named Purim, after the name of Pur. And so, because of the words of this letter, and of what they had seen in connection with this business, and what had come to them,
 διὰ τοῦτο ἐπεκλήθησαν αἱ ἡμέραι αὗται φρουραὶ διὰ τοὺς κλήρους ὅτι τῇ διαλέκτῳ αὐτῶν καλοῦνται φρουραὶ διὰ τοὺς λόγους τῆς ἐπιστολῆς ταύτης καὶ ὅσα πεπόνθασιν διὰ ταῦτα καὶ ὅσα αὐτοῖς ἐγένετο
- 27 юдеї постановили й прийняли на себе й на нащадків своїх, та на всіх, хто поєднається з ними, і не відступлять, але щоб святкувати два ті дні кожного року згідно з написаним про них та згідно з їхнім часом.
The Jews made a rule and gave an undertaking, causing their seed and all those who were joined to them to do the same, so that it might be in force for ever, that they would keep those two days, as ordered in the letter, at the fixed time every year;
 καὶ ἔστησεν καὶ προσεδέχοντο οἱ ἰουδαῖοι ἐφ' ἑαυτοῖς καὶ ἐπὶ τῷ σπέρματι αὐτῶν καὶ ἐπὶ τοῖς προστεθεμένοις ἐπ' αὐτῶν οὐδὲ μὴ ἄλλως χρήσονται αἱ δὲ ἡμέραι αὗται μνημόσυνον ἐπιτελούμενον κατὰ γενεὰν καὶ γενεὰν καὶ πόλιν καὶ πατριὰν καὶ χώραν
- 28 А дні ці мають споминатися та святкуватися в кожному поколінні, у кожному роді, у кожній окрузі, у кожному місті. А ці дні, Пурім, не минуться між юдеями, а пам'ять про них не скінчиться з їхнього насіння.
And that those days were to be kept in memory through every generation and every family, in every division of the kingdom and every town, that there might never be a time when these days of Purim would not be kept among the Jews, or when the memory of them would go from the minds of their seed.
 αἱ δὲ ἡμέραι αὗται τῶν φρουραὶ ἀχθήσονται εἰς τὸν ἅπαντα χρόνον καὶ τὸ μνημόσυνον αὐτῶν οὐ μὴ ἐκλίπη ἐκ τῶν γενεῶν

- 29 I написала царица Естер, дочка Авихаїлова, та юдеянин Мордехай з сильним домаганням другий раз про те, щоб виконувати цього листа про Пурім.
Then Esther the queen, daughter of Abihail, and Mordecai the Jew, sent a second letter giving the force of their authority to the order about the Purim.
καὶ ἔγραψεν εσθηρ ἡ βασίλισσα θυγάτηρ αμιναδαβ καὶ μαρδοχαῖος ὁ ιουδαῖος ὅσα ἐποίησαν τό τε στερέωμα τῆς ἐπιστολῆς τῶν φρουραι
- 30 I порозсилав він листи до всіх юдеїв, до ста й двадцяти й семи округ Ахашвершового царства, зо словами миру та правди,
And he sent letters to all the Jews in the hundred and twenty-seven divisions of the kingdom of Ahasuerus, with true words of peace,
- 31 щоб вони виконували ті дні Пурім у їх означених часах, як постановив про них юдеянин Мордехай та цариця Естер, і як вони самі постановили на себе та на нащадків своїх приписи постів та їхнього голосіння.
Giving the force of law to these days of Purim at their fixed times, as they had been ordered by Mordecai the Jew and Esther the queen, and in keeping with the rules they had made for themselves and their seed, in connection with their time of going without food and their cry for help.
καὶ μαρδοχαῖος καὶ εσθηρ ἡ βασίλισσα ἔστησαν ἑαυτοῖς καθ' ἑαυτῶν καὶ τότε στήσαντες κατὰ τῆς ὑγιείας αὐτῶν καὶ τὴν βουλήν αὐτῶν
- 32 А Естерин наказ ствердив ці приписи про Пурім, і було це записане в книгу.
The order given by Esther gave the force of law to the rules about the Purim; and it was recorded in the book.
καὶ εσθηρ λόγῳ ἔστησεν εἰς τὸν αἰῶνα καὶ ἐγράφη εἰς μνημόσυνον
- 1 ¶ I наклав цар Ахашверош данину на землю та на морські острови.
And King Ahasuerus put a tax on the land and on the islands of the sea.
ἔγραψεν δὲ ὁ βασιλεὺς τέλη ἐπὶ τὴν βασιλείαν τῆς τε γῆς καὶ τῆς θαλάσσης
- 2 А ввесь чин його сили та його лицарських діл, і виразний опис величності Мордехая, що звеличив його цар, ось вони описані в Книзі Хронік царів мідійських та перських.
And all his acts of power and his great strength and the full story of the high place which the king gave Mordecai, are they not recorded in the book of the history of the kings of Media and Persia?
καὶ τὴν ἰσχὸν αὐτοῦ καὶ ἀνδραγαθίαν πλοῦτόν τε καὶ δόξαν τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἰδοὺ γέγραπται ἐν βιβλίῳ βασιλέων περσῶν καὶ μῆδων εἰς μνημόσυνον
- 3 Бо юдеянин Мордехай був другий по царі Ахашвероші, і великий для юдеїв, і милий для багатьох братів своїх, який шукав добра для народу свого й говорив мир! для всіх нащадків с воїх.
For Mordecai the Jew was second only to King Ahasuerus, and great among the Jews and respected by the body of his countrymen; working for the good of his people, and saying words of peace to all his seed.
ὁ δὲ μαρδοχαῖος διεδέχετο τὸν βασιλέα ἀρταξέρξην καὶ μέγας ἦν ἐν τῇ βασιλείᾳ καὶ δεδοξασμένος ὑπὸ τῶν ιουδαίων καὶ φιλούμενος διηγεῖτο τὴν ἀγωγὴν παντὶ τῷ ἔθνει αὐτοῦ .
- 1 ¶ Був чоловік у країні Уц, на ім'я йому Йов. I був чоловік цей невинний та праведний, і він Бога боявся, а від злого втікав.
There was a man in the land of Uz whose name was Job. He was without sin and upright, fearing God and keeping himself far from evil.
ἄνθρωπός τις ἦν ἐν χώρᾳ τῇ αουσίτιδι ᾧ ὄνομα ιωβ καὶ ἦν ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ἀληθινὸς ἀμειπτος δίκαιος θεοσεβῆς ἀπεχόμενος ἀπὸ παντὸς πονηροῦ πράγματος
- 2 I народилися йому семеро синів та три дочки.
And he had seven sons and three daughters.
ἐγένοντο δὲ αὐτῷ υἱοὶ ἑπτὰ καὶ θυγατέρες τρεῖς
- 3 А масток його був: сім тисяч худоби дрібної, і три тисячі верблюдів, і п'ять сотень пар худоби великої, і п'ять сотень ослиць та дуже багато рабів. I був цей чоловік більший від усіх синів сходу.
And of cattle he had seven thousand sheep and goats, and three thousand camels, and a thousand oxen, and five hundred she-asses, and a very great number of servants. And the man was greater than any of the sons of the east.
καὶ ἦν τὰ κτήνη αὐτοῦ πρόβατα ἑπτακισχίλια κάμηλοι τρισχίλια ζεύγη βοῶν πεντακόσια ὄνοι θήλειαι νομάδες πεντακόσιαι καὶ ὑπηρεσία πολλὴ σφόδρα καὶ ἔργα μεγάλα ἦν αὐτῷ ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἦν ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος εὐγενὴς τῶν ἀφ' ἡλίου ἀνατολῶν
- 4 ¶ А сини його ходили один до одного, і справляли гостину в домі того, чий був день. I посилали вони, і кликали трьох своїх сестер, щоб їсти та пити із ними.
His sons regularly went to one another's houses, and every one on his day gave a feast: and at these times they sent for their three sisters to take part in their feasts with them.
συμπορευόμενοι δὲ οἱ υἱοὶ αὐτοῦ πρὸς ἀλλήλους ἐποιούσαν πότον καθ' ἑκάστην ἡμέραν συμπαράλαμβάνοντες ἅμα καὶ τὰς τρεῖς ἀδελφὰς αὐτῶν ἐσθίειν καὶ πίνειν μετ' αὐτῶν
- 5 I бувало, як миналося коло бенкетних днів, то Йов посилав за дітьми й освячував їх, і вставав він рано вранці, і приносив цілопалення за числом їх усіх, бо Йов казав: Може згрішили сини мої, і зневажили Бога в серці своєму. Так робив Йов по всі дні.
And at the end of their days of feasting, Job sent and made them clean, getting up early in the morning and offering burned offerings for them all. For, Job said, It may be that my sons have done wrong and said evil of God in their hearts. And Job did this whenever the feasts came round.
καὶ ὡς ἂν συνετελέσθησαν αἱ ἡμέραι τοῦ πότου ἀπέστειλεν ιωβ καὶ ἐκαθάριζεν αὐτοὺς ἀνιστάμενος τὸ πρωὶ καὶ προσέφερεν περὶ αὐτῶν θυσίας κατὰ τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν καὶ μόσχον ἓνα περὶ ἁμαρτίας ας περὶ τῶν ψυχῶν αὐτῶν ἔλεγεν γὰρ ιωβ μήποτε οἱ υἱοὶ μου ἐν τῇ διανοίᾳ αὐτῶν κακὰ ἐνενόησαν πρὸς θεόν οὕτως οὖν ἐποίει ιωβ πάσας τὰς ἡμέρας

- 6 ¶ I сталося одного дня, і поприходили Божі сини, щоб стати при Господі. I прийшов поміж ними й сатана.
And there was a day when the sons of the gods came together before the Lord, and the Satan came with them.
καὶ ὡς ἐγένετο ἡ ἡμέρα αὕτη καὶ ἰδοὺ ἦλθον οἱ ἄγγελοι τοῦ θεοῦ παραστῆναι ἐνώπιον τοῦ κυρίου καὶ ὁ διάβολος ἦλθεν μετ' αὐτῶν
- 7 I сказав Господь до сатани: Звідки ти йдеш? А сатана відповів Господеві й сказав: Я мандрував по землі та й перейшов її.
And the Lord said to the Satan, Where do you come from? And the Satan said in answer, From wandering this way and that on the earth, and walking about on it.
καὶ εἶπεν ὁ κύριος τῷ διαβόλῳ πόθεν παραγέγονας καὶ ἀποκριθεὶς ὁ διάβολος τῷ κυρίῳ εἶπεν περιελθὼν τὴν γῆν καὶ ἐμπεριπατήσας τὴν ὑπ' οὐρανὸν πάρεμμι
- 8 I сказав Господь до сатани: Чи звернув ти увагу на раба Мого Йова? Бо немає такого, як він, на землі: муж він невинний та праведний, що Бога боїться, а від злого втікає.
And the Lord said to the Satan, Have you taken note of my servant Job, for there is no one like him on the earth, a man without sin and upright, fearing God and keeping himself far from evil?
καὶ εἶπεν αὐτῷ ὁ κύριος προσέσχες τῇ διανοίᾳ σου κατὰ τοῦ παιδός μου ἰωβ ὅτι οὐκ ἔστιν κατ' αὐτὸν τῶν ἐπὶ τῆς γῆς ἄνθρωπος ἄμεμπτος ἀληθινός θεοσεβής ἀπεχόμενος ἀπὸ παντὸς πονηροῦ πράγματος
- 9 I відповів сатана Господеві й сказав: Чи ж Йов дармо боїться Бога?
And the Satan said in answer to the Lord, Is it for nothing that Job is a god-fearing man?
ἀπεκρίθη δὲ ὁ διάβολος καὶ εἶπεν ἐναντίον τοῦ κυρίου μὴ δωρεὰν σέβεται ἰωβ τὸν θεόν
- 10 Чи ж Ти не забезпечив його, і дім його, і все, що його? Чин його рук Ти поблагословив, а масток його поширився по краю.
Have you yourself not put a wall round him and his house and all he has on every side, blessing the work of his hands, and increasing his cattle in the land?
οὐ σὺ περιέφραξας τὰ ἔξω αὐτοῦ καὶ τὰ ἔσω τῆς οἰκίας αὐτοῦ καὶ τὰ ἔξω πάντων τῶν ὄντων αὐτῷ κύκλῳ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν αὐτοῦ εὐλόγησας καὶ τὰ κτήνη αὐτοῦ πολλὰ ἐποίησας ἐπὶ τῆς γῆς
- 11 Але простягни тільки руку Свою, і доторкнися до всього, що його, чи він не зневажить Тебе перед лицем Твоїм?
But now, put out your hand against all he has, and he will be cursing you to your face.
ἀλλὰ ἀπόστειλον τὴν χειρὰ σου καὶ ἄψαι πάντων ὧν ἔχει εἰ μὴν εἰς πρόσωπόν σε εὐλογήσει
- 12 I сказав Господь до сатани: Ось усе, що його, у твоїй руці, тільки на нього самого не простягай своєї руки! I пішов сатана від лица Господнього.
And the Lord said to the Satan, See, I give all he has into your hands, only do not put a finger on the man himself. And the Satan went out from before the Lord.
τότε εἶπεν ὁ κύριος τῷ διαβόλῳ ἰδοὺ πάντα ὅσα ἔστιν αὐτῷ δίδωμι ἐν τῇ χειρὶ σου ἀλλὰ αὐτοῦ μὴ ἄψη καὶ ἐξῆλθεν ὁ διάβολος παρὰ τοῦ κυρίου
- 13 ¶ I сталося одного дня, коли сини його та дочки його їли та вино пили в домі свого первородженого брата,
And there was a day when his sons and daughters were feasting in the house of their oldest brother,
καὶ ἦν ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη οἱ υἱοὶ ἰωβ καὶ αἱ θυγατέρες αὐτοῦ ἐπινον οἶνον ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτῶν τοῦ πρεσβυτέρου
- 14 то прибіг до Йова посланець та й сказав: Худоба велика орала, а ослиці паслися при них.
And a man came to Job, and said, The oxen were ploughing, and the asses were taking their food by their side:
καὶ ἰδοὺ ἄγγελος ἦλθεν πρὸς ἰωβ καὶ εἶπεν αὐτῷ τὰ ζεύγη τῶν βοῶν ἠροτρία καὶ αἱ θήλειαι ὄνοι ἐβόσκοντο ἐχόμενοι αὐτῶν
- 15 Аж тут напали сабеї й позабирали їх, а слуг повбивали вістрям меча. I втік тільки я сам, щоб донести тобі...
And the men of Sheba came against them and took them away, putting the young men to the sword, and I was the only one who got away safe to give you the news.
καὶ ἐλθόντες οἱ αἰχμαλωτεύοντες ἠχμαλώτευσαν αὐτὰς καὶ τοὺς παῖδας ἀπέκτειναν ἐν μαχαίραις σωθεὶς δὲ ἐγὼ μόνος ἦλθον τοῦ ἀπαγγεῖλαι σοι
- 16 Він ще говорив, аж прибігас інший та й каже: З неба спав Божий огонь, і спалив отару та слуг, та й пожер їх... А втік тільки я сам, щоб донести тобі...
And this one was still talking when another came, and said, The fire of God came down from heaven, burning up the sheep and the goats and the young men completely, and I was the only one who got away safe to give you the news.
ἔτι τούτου λαλοῦντος ἦλθεν ἕτερος ἄγγελος καὶ εἶπεν πρὸς ἰωβ πῦρ ἔπεσεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ κατέκαυσεν τὰ πρόβατα καὶ τοὺς ποιμένας κατέφαγεν ὁμοίως καὶ σωθεὶς ἐγὼ μόνος ἦλθον τοῦ ἀπαγγεῖλαι σοι
- 17 Він ще говорив, аж біжить ще інший та й каже: Халдеї поділилися на три відділи, і напали на верблюдів, та й позабирали їх, а слуг повбивали вістрям меча... I втік тільки я сам, щоб донести тобі...
And this one was still talking when another came, and said, The Chaldaeans made themselves into three bands, and came down on the camels and took them away, putting the young men to the sword, and I was the only one who got away safe to give you the news.
ἔτι τούτου λαλοῦντος ἦλθεν ἕτερος ἄγγελος καὶ εἶπεν πρὸς ἰωβ οἱ ἰππεῖς ἐποίησαν ἡμῖν κεφαλὰς τρεῖς καὶ ἐκύκλωσαν τὰς καμήλους καὶ ἠχμαλώτευσαν αὐτὰς καὶ τοὺς παῖδας ἀπέκτειναν ἐν μαχαίραις ἐσώθην δὲ ἐγὼ μόνος καὶ ἦλθον τοῦ ἀπαγγεῖλαι σοι

- 18 **Поки він говорив, аж надбігас ще інший та й каже: Сини твої та дочки твої їли та вино пили в домі свого первородженого брата.**
And this one was still talking when another came, and said, Your sons and your daughters were feasting together in their oldest brother's house,
ἐτι τούτου λαλούντος ἄλλος ἄγγελος ἔρχεται λέγων τῷ ἰωβ τῶν υἱῶν σου καὶ τῶν θυγατέρων σου ἐσθιόντων καὶ πινόντων παρὰ τῷ ἀδελφῷ αὐτῶν τῷ πρεσβυτέρῳ
- 19 **Аж раптово надійшов великий вітер з боку пустині, та й ударив на чотири роги дому, і він упав на юнаків, і вони повмирали... І втік тільки я сам, щоб донести тобі...**
When a great wind came rushing from the waste land against the four sides of the house, and it came down on the young men, and they are dead; and I was the only one who got away safe to give you the news.
ἐξαίφνης πνεῦμα μέγα ἐπῆλθεν ἐκ τῆς ἐρήμου καὶ ἦψατο τῶν τεσσάρων γωνιῶν τῆς οἰκίας καὶ ἔπεσεν ἡ οἰκία ἐπὶ τὰ παιδιά σου καὶ ἐτελεύτησαν ἐσώθην δὲ ἐγὼ μόνος καὶ ἦλθον τοῦ ἀπαγγεῖλαι σοι
- 20 **¶ І встав Йов, і роздер плаща свого, й обстриг свою голову, та й упав на землю, і поклонився,**
Then Job got up, and after parting his clothing and cutting off his hair, he went down on his face to the earth, and gave worship, and said,
οὕτως ἀναστὰς ἰωβ διέρρηξεν τὰ ἱμάτια αὐτοῦ καὶ ἐκέριτο τὴν κόμην τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ καὶ πεσὼν χαμαὶ προσεκύνησεν καὶ εἶπεν
- 21 **та й сказав: Я вийшов нагий із утроби матері своєї, і нагий повернусь туди, в землю! Господь дав, і Господь узяв... Нехай буде благословення Господице Ім'я!**
With nothing I came out of my mother's body, and with nothing I will go back there; the Lord gave and the Lord has taken away; let the Lord's name be praised.
αὐτὸς γυμνὸς ἐξῆλθον ἐκ κοιλίας μητρὸς μου γυμνὸς καὶ ἀπελεύσομαι ἐκεῖ ὁ κύριος ἔδωκεν ὁ κύριος ἀφείλατο ὡς τῷ κυρίῳ ἔδοξεν οὕτως καὶ ἐγένετο εἶη τὸ ὄνομα κυρίου εὐλογημένον
- 22 **При всьому цьому Йов не згрішив, і не сказав на Бога нічого безумного!**
In all this Job did no sin, and did not say that God's acts were foolish.
ἐν τούτοις πᾶσιν τοῖς συμβεβηκόσιν αὐτῷ οὐδὲν ἤμαρτεν ἰωβ ἐναντίον τοῦ κυρίου καὶ οὐκ ἔδωκεν ἀφροσύνην τῷ θεῷ
- 1 **¶ І сталося одного дня, і поприходили Божі сини, щоб стати перед Господом: і прийшов також сатана поміж ними, щоб стати перед Господом.**
And there was a day when the sons of the gods came together before the Lord, and the Satan came with them.
ἐγένετο δὲ ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη καὶ ἦλθον οἱ ἄγγελοι τοῦ θεοῦ παραστῆναι ἐναντί κυρίου καὶ ὁ διάβολος ἦλθεν ἐν μέσῳ αὐτῶν παραστῆναι ἐναντίον τοῦ κυρίου
- 2 **І сказав Господь до сатани: Звідки ти йдеш? А сатана відповів Господеві й сказав:**
And the Lord said to the Satan, Where do you come from? And the Satan said in answer, From wandering this way and that on the earth, and walking about on it.
καὶ εἶπεν ὁ κύριος τῷ διαβόλῳ πόθεν σὺ ἔρχη τότε εἶπεν ὁ διάβολος ἐνώπιον τοῦ κυρίου διαπορευθεὶς τὴν ὑπ' οὐρανὸν καὶ ἐμπεριπατήσας τὴν σύμπασαν ἄραρημ
- 3 **І сказав Господь до сатани: Чи звернув ти увагу на раба Мого Йова? Бо немає такого, як він, на землі: муж він невинний та праведний, який Бога боїться, а від злого втікає. І він ще т римається міцно в своїй невинності, а ти намовляв був Мене на нього, щоб без приводу його зруйнувати...**
And the Lord said to the Satan, Have you taken note of my servant Job, for there is no one like him on the earth, a man without sin and upright, fearing God and keeping himself far from evil? and he still keeps his righteousness, though you have been moving me to send destruction on him without cause.
εἶπεν δὲ ὁ κύριος πρὸς τὸν διάβολον προσέειπες οὐκ ἔχων θεράποντί μου ἰωβ ὅτι οὐκ ἔστιν κατ' αὐτὸν τῶν ἐπὶ τῆς γῆς ἄνθρωπος ἄκακος ἀληθινὸς ἀμειπτος θεοσεβὴς ἀπεχόμενος ἀπὸ παντὸς κακοῦ ἔτ
ι δὲ ἔχεται ἄκακίας σὺ δὲ εἶπας τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ διὰ κενῆς ἀπολέσει
- 4 **І відповів сатана Господеві й сказав: Шкіра за шкіру, і все, що хто має, віддасть він за душу свою.**
And the Satan said in answer to the Lord, Skin for skin, all a man has he will give for his life.
ὑπολαβὼν δὲ ὁ διάβολος εἶπεν τῷ κυρίῳ δέρμα ὑπὲρ δέρματος ὅσα ὑπάρχει ἀνθρώπῳ ὑπὲρ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ ἐκτείσει
- 5 **Але простягни но Ти руку Свою, і доторкнись до костей його та до тіла його, чи він не зневажить Тебе перед лицем Твоїм?**
But now, if you only put your hand on his bone and his flesh, he will certainly be cursing you to your face.
οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ ἀποστείλαις τὴν χειρὰ σου ἄψαι τῶν ὀστέων αὐτοῦ καὶ τῶν σαρκῶν αὐτοῦ εἰ μὴν εἰς πρόσωπόν σε εὐλογήσει
- 6 **І сказав Господь до сатани: Ось він у руці твоїй, тільки душу його бережи!**
And the Lord said to the Satan, See, he is in your hands, only do not take his life.
εἶπεν δὲ ὁ κύριος τῷ διαβόλῳ ἰδοὺ παραδίδωμί σοι αὐτὸν μόνον τὴν ψυχὴν αὐτοῦ διαφύλαξον
- 7 **¶ І вийшов сатана від лица Господнього, та й ударив Йова злим гнояком від стопи ноги його аж до його черепа...**
And the Satan went out from before the Lord, and sent on Job an evil disease covering his skin from his feet to the top of his head.
ἐξῆλθεν δὲ ὁ διάβολος ἀπὸ τοῦ κυρίου καὶ ἔπαισεν τὸν ἰωβ ἔλκει πονηρῷ ἀπὸ ποδῶν ἕως κεφαλῆς
- 8 **А той узяв собі черепка, щоб шкребти себе. І він сидів серед попелу...**
And he took a broken bit of a pot, and, seated in the dust, was rubbing himself with the sharp edge of it.
καὶ ἔλαβεν ὄστρακον ἵνα τὸν ἰχῶρα ξύη καὶ ἐκάθητο ἐπὶ τῆς κοπρίας ἕξω τῆς πόλεως

- 9 I сказала йому його жінка: Ти ще міцно тримася в невинності своїй? Прокляни Бога і помреш!...
And his wife said to him, Are you still keeping your righteousness? Say a curse against God, and put an end to yourself.
 χρόνου δὲ πολλοῦ προβεβηκότος εἶπεν αὐτῷ ἡ γυνὴ αὐτοῦ μέχρι τίνος καρτερήσεις λέγων [9α] ἰδοὺ ἀναμένω χρόνον ἔτι μικρὸν προσδεχόμενος τὴν ἐλπίδα τῆς σωτηρίας μου [9β] ἰδοὺ γὰρ ἠφάνισται σου τὸ μνημόσυνον ἀπὸ τῆς γῆς υἱοὶ καὶ θυγατέρες ἐμῆς κοιλίας ὠδίνες καὶ πόνοι οὓς εἰς τὸ κενὸν ἐκοπίασα μετὰ μόχθων [9ξ] σὺ τε αὐτὸς ἐν σαπρίᾳ σκολήκων κάθησαι διανυκτερεύων αἴθριος [9δ]] κἀγὼ πλανήτις καὶ λάτρις τόπον ἐκ τόπου περιερχομένη καὶ οἰκίαν ἐξ οἰκίας προσδεχομένη τὸν ἥλιον τότε δύσεται ἵνα ἀναπαύσωμαι τῶν μόχθων καὶ τῶν ὀδυνῶν αἱ με νῦν συνέχουσιν [9ε] ἀλλὰ εἰ πόν τι ῥῆμα εἰς κύριον καὶ τελευτά
- 10 A він до неї відказав: Ти говориш отак, як говорить яка з божевільних!... Чи ж ми будем приймати від Бога добре, а злого не приймем? При всьому тому Йов не згіршив своїми устами...
And he said to her, You are talking like one of the foolish women. If we take the good God sends us, are we not to take the evil when it comes? In all this Job kept his lips from sin.
 ὁ δὲ ἐμβλέψας εἶπεν αὐτῇ ὡσπερ μία τῶν ἀφρόνων γυναικῶν ἐλάλησας εἰ τὰ ἀγαθὰ ἐδεξάμεθα ἐκ χειρὸς κυρίου τὰ κακὰ οὐχ ὑποίσομεν ἐν πᾶσιν τούτοις τοῖς συμβεβηκόσιν αὐτῷ οὐδὲν ἤμαρτεν ἰωβ τοῖς χεῖλεσιν ἐναντίον τοῦ θεοῦ
- 11 ¶ I почувли троє приятелів Йовових про все те нещастя, що прийшло на нього, і поприходили кожен з місця свого: теманянин Еліфаз, шух'янин Біддад та нааматянин Цофар. I вмовил ися вони прийти разом, щоб похитати головою над ним та потішити його.
And Job's three friends had word of all this evil which had come on him. And they came every one from his place, Eliphaz the Temanite, and Bildad the Shuhite, and Zophar the Naamathite. So they came together to a meeting-place, in order that they might go and make clear to Job their grief for him, and give him comfort.
 ἀκούσαντες δὲ οἱ τρεῖς φίλοι αὐτοῦ τὰ κακὰ πάντα τὰ ἐπελθόντα αὐτῷ παρεγένοντο ἕκαστος ἐκ τῆς ἰδίας χώρας πρὸς αὐτὸν ελιφας ὁ θαμανων βασιλεὺς βαλδαδ ὁ σαυχαίων τύραννος σοφαρ ὁ μιναῖον βασιλεὺς καὶ παρεγένοντο πρὸς αὐτὸν ὁμοθυμαδὸν τοῦ παρακαλεῖσαι καὶ ἐπισκεῖσθαι αὐτόν
- 12 I звели вони здалека очі свої, і не пізнали його... I піднесли вони голос свій, та й заголосили, і роздерли кожен одягу свою, і кидали порошок над своїми головами аж до неба...
And lifting up their eyes when they were still far off, it did not seem that the man they saw was Job because of the change in him. And they gave way to bitter weeping, with signs of grief, and put dust on their heads.
 ἰδόντες δὲ αὐτὸν πόρρωθεν οὐκ ἐπέγνωσαν καὶ βοήσαντες φωνῇ μεγάλῃ ἔκλαυσαν ῥήξαντες ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ στολὴν καὶ καταπασάμενοι γῆν
- 13 I сиділи вони з ним на землі сім день та сім ночей, і ніхто не промовив до нього ні слова, бо вони бачили, що біль його вельми великий...
And they took their seats on the earth by his side for seven days and seven nights: but no one said a word to him, for they saw that his pain was very great.
 παρεκάθισαν αὐτῷ ἐπτὰ ἡμέρας καὶ ἐπτὰ νύκτας καὶ οὐδεὶς αὐτῶν ἐλάλησεν ἑώρων γὰρ τὴν πληγὴν δεινὴν οὖσαν καὶ μεγάλην σφόδρα
- 1 ¶ По цьому відкрив Йов уста свої та й прокляв був свій день народження.
Then, opening his mouth, and cursing the day of his birth,
 μετὰ τοῦτο ἤνοιξεν ἰωβ τὸ στόμα αὐτοῦ
- 2 I Йов заговорив та й сказав:
Job made answer and said,
 καὶ κατηράσατο τὴν ἡμέραν αὐτοῦ λέγων
- 3 Хай загине той день, що я в ньому родився, і та ніч, що сказала: Зачавсь чоловік!
Let destruction take the day of my birth, and the night on which it was said, A man child has come into the world.
 ἀπόλοιτο ἡ ἡμέρα ἐν ἣ ἐγεννήθην καὶ ἡ νύξ ἐν ἣ εἶπαν ἰδοὺ ἄρσεν
- 4 Нехай стане цей день темнотою, нехай Бог з висоти не згадає його, і нехай не являється світло над ним!...
That day--let it be dark; let not God take note of it from on high, and let not the light be shining on it;
 ἡ ἡμέρα ἐκεῖνη εἶη σκότος καὶ μὴ ἀναζητήσαι αὐτὴν ὁ κύριος ἄνωθεν μηδὲ ἔλθοι εἰς αὐτὴν φέγγος
- 5 Бодай темрява й морок його заступили, бодай хмара над ним пробувала, бодай темнощі денні лякали його!...
Let the dark and the black night take it for themselves; let it be covered with a cloud; let the dark shades of day send fear on it.
 ἐκλάβοι δὲ αὐτὴν σκότος καὶ σκιά θανάτου ἐπέλθοι ἐπ' αὐτὴν γνόφος
- 6 Оця ніч бодай темність її обгорнула, нехай у днях року не буде названа вона, хай не ввійде вона в число місяців!...
That night--let the thick dark take it; let it not have joy among the days of the year; let it not come into the number of the months.
 καταραθεῖ ἡ ἡμέρα καὶ ἡ νύξ ἐκεῖνη ἀπενέγκαιτο αὐτὴν σκότος μὴ εἶη εἰς ἡμέρας ἐνιαυτοῦ μηδὲ ἀριθμηθεῖ εἰς ἡμέρας μηνῶν
- 7 Тож ця ніч нехай буде самітна, хай не прийде до неї співання!
As for that night, let it have no fruit; let no voice of joy be sounded in it;
 ἀλλὰ ἡ νύξ ἐκεῖνη εἶη ὀδύνη καὶ μὴ ἔλθοι ἐπ' αὐτὴν εὐφροσύνη μηδὲ χαρμονή

- 8 **Бодай її ті проклинали, що день проклинують, що левіатана готові збудити!**
Let it be cursed by those who put a curse on the day; who are ready to make Leviathan awake.
ἀλλὰ καταράσαιο αὐτήν ὁ καταρώμενος τὴν ἡμέραν ἐκείνην ὁ μέλλων τὸ μέγα κῆτος χειρώσασθαι
- 9 **Хай потемніють зорі поранку її, нехай має надію на світло й не буде його, і хай вона не побачить тремтячих повік зорі ранньої,**
Let its morning stars be dark; let it be looking for light, but may it not have any; let it not see the eyes of the dawn.
σκοτωθεῖη τὰ ἄστρα τῆς νυκτὸς ἐκείνης ὑπομείναι καὶ εἰς φωτισμὸν μὴ ἔλθοι καὶ μὴ ἴδοι ἑωσφόρον ἀνατέλλοντα
- 10 **бо вона не замкнула дверей нутра матернього, і не сховала страждання з очей моїх!...**
Because it did not keep the doors of my mother's body shut, so that trouble might be veiled from my eyes.
ὅτι οὐ συνέκλεισεν πύλας γαστρὸς μητρὸς μου ἀπήλλαξεν γὰρ ἂν πόνον ἀπὸ ὀφθαλμῶν μου
- 11 **¶ Чому я не згинув в утробі? Як вийшов, із нутра то чому я не вмер?**
Why did death not take me when I came out of my mother's body, why did I not, when I came out, give up my last breath?
διὰ τί γὰρ ἐν κοιλίᾳ οὐκ ἐτελεύτησα ἐκ γαστρὸς δὲ ἐξῆλθον καὶ οὐκ εὐθὺς ἀπώλομην
- 12 **Чого прийняли ті коліна мене? І нащо ті перса, які я був ссав?**
Why did the knees take me, or why the breasts that they might give me milk?
ἵνα τί δὲ συνήντησάν μοι γόνατα ἵνα τί δὲ μαστοὺς ἐθήλασα
- 13 **Бо тепер я лежав би спокійно, я спав би, та був би мені відпочинок**
For then I might have gone to my rest in quiet, and in sleep have been in peace,
νῦν ἂν κοιμηθεὶς ἡσύχασα ὑπνώσας δὲ ἀνεπαυσάμην
- 14 **з царями та з земними радниками, що гробниці будують собі,**
With kings and the wise ones of the earth, who put up great houses for themselves;
μετὰ βασιλέων βουλευτῶν γῆς οἱ ἡγαυριῶντο ἐπὶ ζήφεισιν
- 15 **або із князями, що золото мали, що дома свої сріблом наповнювали!...**
Or with rulers who had gold, and whose houses were full of silver;
ἢ μετὰ ἀρχόντων ὧν πολλὸς ὁ χρυσὸς οἱ ἐπλησαν τοὺς οἴκους αὐτῶν ἀργυρίου
- 16 **Або чом я не ставсь недоноском прихованим, немов ті немовлята, що світла не бачили?**
Or as a child dead at birth I might never have come into existence; like young children who have not seen the light.
ἢ ὥσπερ ἔκτρομα ἐκπορευόμενον ἐκ μήτρας μητρὸς ἢ ὥσπερ νήπιοι οἱ οὐκ εἶδον φῶς
- 17 **Там же безбожники перестають докучати, і спочивають там змученосилі,**
There the passions of the evil are over, and those whose strength has come to an end have rest.
ἐκεῖ ἀσεβεῖς ἐξέκαυσαν θυμὸν ὀργῆς ἐκεῖ ἀνεπαύσαντο κατάκοποι τῷ σώματι
- 18 **разом з тим мають спокій ув'язнені, вони не почують вже крику гнобителя!...**
There the prisoners are at peace together; the voice of the overseer comes not again to their ears.
ὁμοθυμαδὸν δὲ οἱ αἰώνιοι οὐκ ἤκουσαν φωνῆν φορολόγου
- 19 **Малий та великий там рівні, а раб вільний від пана свого...**
The small and the great are there, and the servant is free from his master.
μικρὸς καὶ μέγας ἐκεῖ ἐστὶν καὶ θεράπων οὐ δεδουκῶς τὸν κύριον αὐτοῦ
- 20 **¶ І нащо Він струдженому дає світло, і життя гіркодухим,**
Why does he give light to him who is in trouble, and life to the bitter in soul;
ἵνα τί γὰρ δέδοται τοῖς ἐν πικρίᾳ φῶς ζωὴ δὲ ταῖς ἐν ὀδύναϊς ψυχαῖς
- 21 **що вичікують смерті й немає її, що її відкопали б, як скарби заховані,**
To those whose desire is for death, but it comes not; who are searching for it more than for secret wealth;
οἱ ὁμείρονται τοῦ θανάτου καὶ οὐ τυγχάνουσιν ἀνορύσσοντες ὥσπερ θησαυροῦς

- 22 тим, що радісно тішилися б, веселились, коли б знайшли гроба,
Who are glad with great joy, and full of delight when they come to their last resting-place;
 περιχαρείς δὲ ἐγένοντο ἐὰν κατατύχωσιν
- 23 мужчині, якому дорога закрита, що Бог тінню закрив перед ним?...
To a man whose way is veiled, and who is shut in by God?
 θάνατος ἀνδρὶ ἀνάπαυμα συνέκλεισεν γὰρ ὁ θεὸς κατ' αὐτοῦ
- 24 Бо зідхання моє випереджує хліб мій, а зойки мої полились, як вода,
In place of my food I have grief, and cries of sorrow come from me like water.
 πρὸ γὰρ τῶν σίτων μου στεναγμός μοι ἦκει δακρῶν δὲ ἐγὼ συνεχόμενος φόβῳ
- 25 бо страх, що його я жахався, до мене прибув, і чого я боявся прийшло те мені...
For I have a fear and it comes on me, and my heart is greatly troubled.
 φόβος γὰρ ὃν ἐφρόντισα ἦλθεν μοι καὶ ὃν ἐδεδοίκειν συνήντησέν μοι
- 26 Не знав я спокою й не був втихомирений, і я не відпочив, та нещастя прийшло!...
I have no peace, no quiet, and no rest; nothing but pain comes on me.
 οὔτε εἰρήνευσα οὔτε ἡσύχασα οὔτε ἀνεπαυσάμην ἦλθεν δέ μοι ὄργη
- 1 ¶ I відповів темянин Еліфаз та й сказав:
And Eliphaz the Temanite made answer and said,
 ὑπολαβὼν δὲ ἐλιφας ὁ θαιμανίτης λέγει
- 2 Коли спробувать слово до тебе, чи мука не буде ще більша? Та хто стримати зможе слова?
If one says a word, will it be a weariness to you? but who is able to keep from saying what is in his mind?
 μὴ πολλάκις σοι λελάληται ἐν κόπῳ ἰσχὺν δὲ ῥημάτων σου τίς ὑποίσει
- 3 Таж ти багатьох був навчав, а руки ослаблі зміцняв,
Truly, you have been a helper to others, and you have made feeble hands strong;
 εἰ γὰρ σὺ ἐνουθέτησας πολλοὺς καὶ χεῖρας ἀσθενοῦς παρεκάλεσας
- 4 того, хто спотикався, підіймали слова твої, а коліна тремткі ти зміцняв!
He who was near to falling has been lifted up by your words, and you have given strength to bent knees.
 ἀσθενοῦντάς τε ἐξανέστησας ῥήμασιν γόνασιν τε ἀδυνατοῦσιν θάρσος περιέθηκας
- 5 А тепер, як нещастя на тебе найшло, то ти змучився, тебе досягло воно і ти налякався...
But now it has come on you and it is a weariness to you; you are touched by it and your mind is troubled.
 νῦν δὲ ἦκει ἐπὶ σὲ πόνος καὶ ἠψατό σου σὺ δὲ ἐσπούδασας
- 6 Хіба не була богобійність твоя за надію твою, за твоє сподівання невинність доріг твоїх?
Is not your fear of God your support, and your upright way of life your hope?
 πότερον οὐχ ὁ φόβος σοῦ ἐστὶν ἐν ἀφροσύνῃ καὶ ἡ ἐλπίς σου καὶ ἡ ἀκακία τῆς ὁδοῦ σου
- 7 ¶ Пригадай но, чи гинув невинний, і де праведні вигублені?
Have you ever seen destruction come to an upright man? or when were the god-fearing ever cut off?
 μνήσθητι οὖν τίς καθαρὸς ὢν ἀπώλετο ἢ πότε ἀληθινοὶ ὀλόρριζοι ἀπόλοντο
- 8 Як я бачив таких, що орали були беззаконня, та сіяли кривду, то й жали її:
What I have seen is that those by whom trouble has been ploughed, and evil planted, get the same for themselves.
 καθ' ὃν τρόπον εἶδον τοὺς ἀροτριώντας τὰ ἄτοπα οἱ δὲ σπεύροντες αὐτὰ ὀδύνας θριοῦσιν ἑαυτοῖς
- 9 вони гинуть від подиху Божого, і від духу гнівного Його погибають!
By the breath of God destruction takes them, and by the wind of his wrath they are cut off.
 ἀπὸ προστάγματος κυρίου ἀπολοῦνται ἀπὸ δὲ πνεύματος ὀργῆς αὐτοῦ ἀφανισθήσονται

- 10 Левине ричання й рик лютого лева минає, і левчукам вилуцаються зуби.
 Though the noise of the lion and the sounding of his voice, may be loud, the teeth of the young lions are broken.
 σθένος λέοντος φωνή δὲ λαιίνης γαυρίαμα δὲ δρακόντων ἐσβέσθη
- 11 Гине лев, як немає здобичі, і левенята левиці втікають.
 The old lion comes to his end for need of food, and the young of the she-lion go wandering in all directions.
 μυρμηκολέων ὄλετο παρὰ τὸ μὴ ἔχειν βοράν σκύμνοι δὲ λεόντων ἔλιπον ἀλλήλους
- 12 ¶ I закрадається слово до мене, і моє ухо почуло ось дещо від нього.
 A word was given to me secretly, and the low sound of it came to my ears.
 εἰ δέ τι ῥῆμα ἀληθινὸν ἐγεγόνει ἐν λόγοις σου οὐθὲν ἄν σοι τούτων κακὸν ἀπήντησεν πότερον οὐ δέξεταί μου τὸ οὖς ἐξαΐσια παρ' αὐτοῦ
- 13 у роздумуваннях над нічними видіннями, коли міцний сон обіймає людей,
 In troubled thoughts from visions of the night, when deep sleep comes on men,
 φόβοι δὲ καὶ ἠχὼ νυκτερινὴ ἐπιπίπτων φόβος ἐπ' ἀνθρώπους
- 14 спіткав мене жах та тремтіння, і багато костей моїх він струсує,
 Fear came on me and shaking, and my bones were full of trouble;
 φρίκη δὲ μοι συνήντησεν καὶ τρόμος καὶ μέγας μου τὰ ὀστέα συνέσεισεν
- 15 і дух перейшов по обличчі моїм, стало дуба волосся на тілі моїм...
 And a breath was moving over my face; the hair of my flesh became stiff:
 καὶ πνεῦμα ἐπὶ πρόσωπόν μου ἐπῆλθεν ἔφριζαν δὲ μου τρίχες καὶ σάρκες
- 16 Він стояв, але я не пізнав його вигляду, образ навпроти очей моїх був, і тихий голос почув я:
 Something was present before me, but I was not able to see it clearly; there was a form before my eyes: a quiet voice came to my ears, saying:
 ἀνέστην καὶ οὐκ ἐπέγνων εἶδον καὶ οὐκ ἦν μορφή πρὸ ὀφθαλμῶν μου ἀλλ' ἦ αὖραν καὶ φωνὴν ἤκουον
- 17 Хіба праведніша людина за Бога, хіба чоловік за свого Творця є чистіший?
 May a man be upright before God? or a man be clean before his Maker?
 τί γάρ μὴ καθαρὸς ἔσται βροτὸς ἐναντίον κυρίου ἢ ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτοῦ ἄμemptos ἀνὴρ
- 18 Та ж раба Своїм Він не йме віри, і накладе вина й на Своїх Ангелів!
 Truly, he puts no faith in his servants, and he sees error in his angels;
 εἰ κατὰ παίδων αὐτοῦ οὐ πιστεύει κατὰ δὲ ἀγγέλων αὐτοῦ σκολιὸν τι ἐπενόησεν
- 19 Що ж тоді мешканці глиняних хат, що в поросі їхня основа? Як міль, вони будуть розчавлені!
 How much more those living in houses of earth, whose bases are in the dust! They are crushed more quickly than an insect;
 τοὺς δὲ κατοικοῦντας οἰκίας πηλίνας ἐξ ὧν καὶ αὐτοὶ ἐκ τοῦ αὐτοῦ πηλοῦ ἔσμεν ἔπαισεν αὐτοὺς σιγῆς τρόπον
- 20 Вони товчені зранку до вечора, і без помочі гинуть назавжди...
 Between morning and evening they are completely broken; they come to an end for ever, and no one takes note.
 καὶ ἀπὸ πρωῒθεν ἕως ἑσπέρας οὐκέτι εἰσὶν παρὰ τὸ μὴ δύνασθαι αὐτοὺς ἑαυτοῖς βοηθῆσαι ἀπόλωντο
- 21 Слава їхня минається з ними, вони помирають не в мудрості!...
 If their tent-cord is pulled up, do they not come to an end, and without wisdom?
 ἐνεφύσησεν γὰρ αὐτοῖς καὶ ἐξηράνθησαν ἀπόλωντο παρὰ τὸ μὴ ἔχειν αὐτοὺς σοφίαν
- 1 ¶ Ану клич, чи є хто, щоб тобі відповів? І до кого з святих ти вдася?
 Give now a cry for help; is there anyone who will give you an answer? and to which of the holy ones will you make your prayer?
 ἐπικάλῃσαι δὲ εἰ τίς σοι ὑπακούσεται ἢ εἰ τίνα ἀγγέλων ἁγίων ὄψῃ
- 2 Бо гнів побиває безглузлого, а задрощі смерть завдають нерозумному!
 For wrath is the cause of death to the foolish, and he who has no wisdom comes to his end through passion.
 καὶ γὰρ ἄφρονα ἀναιρεῖ ὀργὴ πεπλανημένον δὲ θανατοῖ ζῆλος

- 3 Я бачив безумного, як він розсівся, та зараз оселя його спорохнявіла...
I have seen the foolish taking root, but suddenly the curse came on his house.
 ἐγὼ δὲ ἐώρακα ἄφρονας ρίζαν βάλλοντας ἀλλ' εὐθέως ἐβρόθη αὐτῶν ἡ διαίτα
- 4 Від спасіння далекі сини його, вони без рятунку почавлені будуть у брамі!
Now his children have no safe place, and they are crushed before the judges, for no one takes up their cause.
 πόρρω γένοιτο οἱ υἱοὶ αὐτῶν ἀπὸ σωτηρίας κολαβρισθεῖσαν δὲ ἐπὶ θύραις ἡσόνων καὶ οὐκ ἔσται ὁ ἐξαίρουμένος
- 5 Його жниво голодний поїсть, і з-між терну його забере, і спрагнені ось поковтають масток його!
Their produce is taken by him who has no food, and their grain goes to the poor, and he who is in need of water gets it from their spring.
 ἃ γὰρ ἐκεῖνοι συνήγαγον δίκαιοι ἔδονται αὐτοὶ δὲ ἐκ κακῶν οὐκ ἐξαίρετοι ἔσονται ἐκσιφωτισθεῖα αὐτῶν ἡ ἰσχὺς
- 6 ¶ Бо нещастя виходить не з пороху, а горе росте не з землі,
For evil does not come out of the dust, or trouble out of the earth;
 οὐ γὰρ μὴ ἐξέλθῃ ἐκ τῆς γῆς κόπος οὐδὲ ἐξ ὀρέων ἀναβλαστήσει πόνος
- 7 бо людина народжується на страждання, як іскри, щоб угору летіти...
But trouble is man's fate from birth, as the flames go up from the fire.
 ἀλλὰ ἄνθρωπος γεννᾶται κόπῳ νεοσσοὶ δὲ γυπὸς τὰ ὑψηλὰ πέτονται
- 8 А я б удавався до Бога, і на Бога б поклав свою справу,
But as for me, I would make my prayer to God, and I would put my cause before him:
 οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ ἐγὼ δεηθήσομαι κυρίου κύριον δὲ τὸν πάντων δεσπότην ἐπικαλέσομαι
- 9 Він чинить велике та недослідиме, предивне, якому немає числа,
Who does great things outside our knowledge, wonders without number:
 τὸν ποιοῦντα μεγάλα καὶ ἀνεξιχνίαστα ἔνδοξά τε καὶ ἐξάισια ὧν οὐκ ἔστιν ἀριθμὸς
- 10 бо Він дає дощ на поверхню землі, і на поля посилає Він воду,
Who gives rain on the earth, and sends water on the fields:
 τὸν διδόντα ὑετὸν ἐπὶ τὴν γῆν ἀποστέλλοντα ὕδωρ ἐπὶ τὴν ὑπ' οὐρανόν
- 11 щоб поставити низьких на високе, і зміцнити спасіння засмучених.
Lifting up those who are low, and putting the sad in a safe place;
 τὸν ποιοῦντα ταπεινοὺς εἰς ὕψος καὶ ἀπολωλότας ἐξεγείροντα
- 12 Він розвіює задуми хитрих, і не виконують плану їх руки,
Who makes the designs of the wise go wrong, so that they are unable to give effect to their purposes.
 διαλλάσσοντα βουλὰς πανούργων καὶ οὐ μὴ ποιήσουσιν αἱ χεῖρες αὐτῶν ἀληθές
- 13 Він мудрих лукавством їх ловить, і рада крутіїська марною стає,
He takes the wise in their secret designs, and the purposes of the twisted are cut off suddenly.
 ὁ καταλαμβάνων σοφοὺς ἐν τῇ φρονήσει βουλὴν δὲ πολυπλόκων ἐξέστησεν
- 14 вдень знаходять вони темноту, а в полудень мацають, мов уночі!...
In the daytime it becomes dark for them, and in the sunlight they go feeling about as if it was night.
 ἡμέρας συναντήσεται αὐτοῖς σκότος τὸ δὲ μεσημβρινὸν ψηλαφήσασαν ἴσα νυκτί
- 15 І Він від меча урятовує бідного, а з міцної руки бідаря,
But he keeps safe from their sword those who have no father, and the poor from the power of the strong.
 ἀπόλοιτο δὲ ἐν πολέμῳ ἀδύνατος δὲ ἐξέλθοι ἐκ χειρὸς δυνάστου
- 16 і стається надія нужденному, і замкнула уста свої кривда!
So the poor man has hope, and the mouth of the evil-doer is stopped.
 εἴη δὲ ἀδυνάτῳ ἐλπίς ἀδίκου δὲ στόμα ἐμφραχθεῖη

- 17 ¶ Тож блаженна людина, яку Бог картає, і ти не цурайсь Всемогутнього кари:
 Truly, that man is happy who has training from the hand of God: so do not let your heart be shut to the teaching of the Ruler of all.
 μακάριος δὲ ἄνθρωπος ὃν ἤλεγξεν ὁ κύριος νουθέτημα δὲ παντοκράτορος μὴ ἀπαναίνου
- 18 Бо Він рану завдасть і перев'яже, Він ламає й вигоюють руки Його!
 For after his punishment he gives comfort, and after wounding, his hands make you well.
 αὐτὸς γὰρ ἀλγεῖν ποιεῖ καὶ πάλιν ἀποκαθίστησιν ἔπαισεν καὶ αἱ χεῖρες αὐτοῦ ἰάσαντο
- 19 В шістьох лихах спасає тебе, а в сімох не діткне тебе зло:
 He will keep you safe from six troubles, and in seven no evil will come near you.
 ἐξάκις ἐξ ἀναγκῶν σε ἐξελεῖται ἐν δὲ τῷ ἑβδόμῳ οὐ μὴ ᾤψηταί σου κακόν
- 20 Викупляє тебе Він від смерти за голоду, а в бою з рук меча.
 When there is need of food he will keep you from death, and in war from the power of the sword.
 ἐν λιμῷ ῥύσεται σε ἐκ θανάτου ἐν πολέμῳ δὲ ἐκ χειρὸς σιδήρου λύσει σε
- 21 Як бич язика запанує, сховася ти, і не будеш боятись руїни, як прийде вона.
 He will keep you safe from the evil tongue; and you will have no fear of wasting when it comes.
 ἀπὸ μάλιστα γλώσσης σε κρύψει καὶ οὐ μὴ φοβηθῆς ἀπὸ κακῶν ἐρχομένων
- 22 З насилля та з голоду будеш сміятись, а земної звірини не бійся.
 You will make sport of destruction and need, and will have no fear of the beasts of the earth.
 ἀδίκων καὶ ἀνόμων καταγέλαση ἀπὸ δὲ θηρίων ἀγρίων οὐ μὴ φοβηθῆς
- 23 Бо з камінням на полі є в тебе умова, і звір польовий примирився з тобою.
 For you will be in agreement with the stones of the earth, and the beasts of the field will be at peace with you.
 θῆρες γὰρ ἄγριοι εἰρηνεύσουσιν σοι
- 24 І довідаєшся, що намет твій спокійний, і переглянеш домівку свою, і не знайдеш у ній недостатку.
 And you will be certain that your tent is at peace, and after looking over your property you will see that nothing is gone.
 εἶτα γνώσῃ ὅτι εἰρηνεύσει σοι ὁ οἶκος ἢ δὲ δίαίτα τῆς σκηνῆς σου οὐ μὴ ἀμάρτη
- 25 І довідаєшся, що численне насіння твоє, а нащадки твої як трава на землі!
 You will be certain that your seed will be great, and your offspring like the plants of the earth.
 γνώσῃ δὲ ὅτι πολὺ τὸ σπέρμα σου τὰ δὲ τέκνα σου ἔσται ὥσπερ τὸ παμβότανον τοῦ ἀγροῦ
- 26 І в дозрілому віці до гробу ти зійдеш, як збіжжя доспіле ввходить до клуні за часу свого!
 You will come to your last resting-place in full strength, as the grain is taken up to the crushing-floor in its time.
 ἐλεύση δὲ ἐν τάφῳ ὥσπερ σῖτος ὄριμος κατὰ καιρὸν θερίζόμενος ἢ ὥσπερ θιμωνιά ἄλωνος καθ' ὥραν συγκομισθεῖσα
- 27 Отож, дослідили ми це й воно так, послухай цього, й зрозумій собі все!
 See, we have made search with care, and it is so; it has come to our ears; see that you take note of it for yourself.
 ἰδοὺ ταῦτα οὕτως ἐξιχνίασαμεν ταῦτα ἐστὶν ἃ ἀκηκόαμεν σὺ δὲ γνώθι σεαυτῷ εἰ τι ἐπραξας
- 1 ¶ А Йов відповів та й сказав:
 And Job made answer and said,
 ὑπολαβὼν δὲ ἰωβ λέγει
- 2 Коли б смуток мій вірно був зважений, а з ним разом нещастя моє підняли на вази,
 If only my passion might be measured, and put into the scales against my trouble!
 εἰ γὰρ τις ἰστῶν στήσαι μου τὴν ὀργὴν τὰς δὲ δόνας μου ἄραι ἐν ζυγῷ ὁμοθυμαδόν
- 3 то тепер воно тяжче було б від морського піску, тому нерозважне слова мої кажуть!...
 For then its weight would be more than the sand of the seas: because of this my words have been uncontrolled.
 καὶ δὴ ἄμμου παραλίας βαρύτερα ἔσται ἄλλ' ὡς ἔουκεν τὰ ῥήματά μου ἐστὶν φαῦλα

- 4 **Бо в мені Всемогутнього стріли, і їхня отрута п'є духа мого, страхи Божі шикуються в бій проти мене...**
For the arrows of the Ruler of all are present with me, and their poison goes deep into my spirit: his army of fears is put in order against me.
βέλη γὰρ κυρίου ἐν τῷ σώματί μου ἐστὶν ὧν ὁ θυμὸς αὐτῶν ἐκπίνει μου τὸ αἷμα ὅταν ἄρξωμαι λαλεῖν κεντοῦσί με
- 5 **Чи дикий осел над травною реве? Хіба реве віл, коли ясла повні?**
Does the ass of the fields give out his voice when he has grass? or does the ox make sounds over his food?
τί γὰρ μὴ διὰ κενῆς κεκράζεται ὄνος ἄγριος ἀλλ' ἢ τὰ σῖτα ζητῶν εἰ δὲ καὶ ῥήξει φωνὴν βοῦς ἐπὶ φάτνης ἔχων τὰ βρώματα
- 6 **Чи без соли їдять несмачне, чи є смак у білкові яйця?**
Will a man take food which has no taste without salt? or is there any taste in the soft substance of purslain?
εἰ βρωθήσεται ἄρτος ἄνευ ἁλός εἰ δὲ καὶ ἔστιν γεῦμα ἐν ῥήμασιν κenoῖς
- 7 **Чого не хотіла торкнутись душа моя, все те стало мені за поживу в хворобі...**
My soul has no desire for such things, they are as disease in my food.
οὐ δύναται γὰρ παύσασθαι μου ἡ ψυχὴ βρόμον γὰρ ὀρώ τὰ σῖτά μου ὡσπερ ὄσμην λέοντος
- 8 **¶ О, коли б же збулося прохання моє, а моє сподівання дав Бог!**
If only I might have an answer to my prayer, and God would give me my desire!
εἰ γὰρ δόξη καὶ ἔλθοι μου ἡ αἰτήσις καὶ τὴν ἐλπίδα μου δόξη ὁ κύριος
- 9 **О, коли б зволив Бог розчавити мене, простягнув Свою руку й мене поламав,**
If only he would be pleased to put an end to me; and would let loose his hand, so that I might be cut off!
ἀρξάμενος ὁ κύριος τρωσάτω με εἰς τέλος δὲ μὴ με ἀνελέτω
- 10 **то була б ще потіха мені, і скакав би я в немилосердному болі, бо я не зрікався слів Святого!...**
So I would still have comfort, and I would have joy in the pains of death, for I have not been false to the words of the Holy One.
εἷη δὲ μου πόλις τάφος ἐφ' ἧς ἐπὶ τειχεῶν ἠλλόμην ἐπ' αὐτῆς οὐ μὴ φείσομαι οὐ γὰρ ἐψευσάμην ῥήματα ἄγια θεοῦ μου
- 11 **Яка сила моя, що надію я матиму? І який мій кінець, щоб продовжити життя моє це?**
Have I strength to go on waiting, or have I any end to be looking forward to?
τίς γὰρ μου ἡ ἰσχὺς ὅτι ὑπομένω ἢ τίς μου ὁ χρόνος ὅτι ἀνέχεται μου ἡ ψυχὴ
- 12 **Чи сила камінна то сила моя? Чи тіло моє мідяне?**
Is my strength the strength of stones, or is my flesh brass?
μὴ ἰσχὺς λίθων ἢ ἰσχὺς μου ἢ αἰ σάρκας μου εἰσιν χάλκεια
- 13 **Чи не поміч для мене в мені, чи спасіння від мене відсунене?**
I have no help in myself, and wisdom is completely gone from me.
ἢ οὐκ ἐπ' αὐτῷ ἐπεποίθειν βοήθεια δὲ ἀπ' ἐμοῦ ἄπεστιν
- 14 **¶ Для того, хто гине, товариш то ласка, хоча б опустив того страх Всемогутнього...**
He whose heart is shut against his friend has given up the fear of the Ruler of all.
ἀπείπατό με ἔλεος ἐπισκοπῆ δὲ κυρίου ὑπερεῖδέν με
- 15 **Брати мої зраджують, мов той потік, мов річище потоків, мінають вони,**
My friends have been false like a stream, like streams in the valleys which come to an end:
οὐ προσεῖδόν με οἱ ἐγγύτατοί μου ὡσπερ χειμάρρους ἐκλείπων ἢ ὡσπερ κῆμα παρήλθόν με
- 16 **темніші від льоду вони, в них ховається сніг.**
Which are dark because of the ice, and the snow falling into them;
οἵτινές με διευλαβοῦντο νῦν ἐπιπεπτώκασίν μοι ὡσπερ χιῶν ἢ κρύσταλλος πεπηγώς
- 17 **Коли сонце їх гріє, вони висихають, у теплі гинуть з місця свого.**
Under the burning sun they are cut off, and come to nothing because of the heat.
καθὼς τακεῖσα θερμῆς γενομένης οὐκ ἐπεγνώσθη ὅπερ ἦν

- 18 Каравани дорогу свою відхиляють, уходять в пустиню й щезають.
The camel-trains go out of their way; they go up into the waste and come to destruction.
οὕτως κἀγὼ κατελείφθην ὑπὸ πάντων ἀπολόμην δὲ καὶ ἔξοικος ἐγενόμην
- 19 Каравани з Теми поглядають, походи з Шеви покладають надії на них.
The camel-trains of Tema were searching with care, the bands of Sheba were waiting for them:
ἴδετε ὁδοῦς θαμιανῶν ἀτραποῦς σαβῶν οἱ διορῶντες
- 20 І засоромилися, що вони сподівались; до нього прийшли та й збентежились.
They were put to shame because of their hope; they came and their hope was gone.
καὶ αἰσχύνην ὀφειλήσουσιν οἱ ἐπὶ πόλεσιν καὶ χρήμασιν πεποιθότες
- 21 Так і ви тепер стали ніщо, побачили страх і злякалися!
So have you now become to me; you see my sad condition and are in fear.
ἀτὰρ δὲ καὶ ὑμεῖς ἐπέβητέ μοι ἀνελεημόνως ὥστε ἰδόντες τὸ ἐμὸν τραῦμα φοβήθητε
- 22 ¶ Чи я говорив коли: Дайте мені, а з мастку свого дайте підкуп за мене,
Did I say, Give me something? or, Make a payment for me out of your wealth?
τί γάρ μή τι ὑμᾶς ἤτησα ἢ τῆς παρ' ὑμῶν ἰσχύος ἐπιδέομαι
- 23 і врятуйте мене з руки ворога, і з рук гнобителевих мене викупіть?
Or, Get me out of the power of my hater? or, Give money so that I may be free from the power of the cruel ones?
ὥστε σῶσαί με ἐξ ἐχθρῶν ἢ ἐκ χειρὸς δυναστῶν ρύσασθαί με
- 24 Навчіть ви мене і я буду мовчати, а в чім я невмісне згрішив розтлумачте мені...
Give me teaching and I will be quiet; and make me see my error.
διδάξατέ με ἐγὼ δὲ κωφεύσω εἴ τι πεπλάνημαι φράσατέ μοι
- 25 Які гострі слова справедливі, та що то доводить догана від вас?
How pleasing are upright words! but what force is there in your arguments?
ἀλλ' ὡς ἔοικεν φαῦλα ἀληθινῶ ῥήματα οὐ γὰρ παρ' ὑμῶν ἰσχὺν αἰτοῦμαι
- 26 Чи ви думаете докоряти словами? Бо на вітер слова одчайдушного,
My words may seem wrong to you, but the words of him who has no hope are for the wind.
οὐδὲ ὁ ἐλεγχοῦς ὑμῶν ῥήμασίν με παύσει οὐδὲ γὰρ ὑμῶν φθέγμα ῥήματος ἀνέξομαι
- 27 і на сироту нападаєте ви, і копаєте яму для друга свого!...
Truly, you are such as would give up the child of a dead man to his creditors, and would make a profit out of your friend.
πλὴν ὅτι ἐπ' ὀρφανῶ ἐπιπίπτετε ἐνάλλεσθε δὲ ἐπὶ φίλῳ ὑμῶν
- 28 Та звольте поглянути на мене тепер, а я не скажу перед вами неправди.
Now then, let your eyes be turned to me, for truly I will not say what is false to your face.
νυνὶ δὲ εἰσβλέψας εἰς πρόσωπα ὑμῶν οὐ ψεύσομαι
- 29 Верніться ж, хай кривди не буде, і верніться, ще в тім моя правда!
Let your minds be changed, and do not have an evil opinion of me; yes, be changed, for my righteousness is still in me.
καθίσσατε δὴ καὶ μὴ εἶη ἄδικον καὶ πάλιν τῷ δικαίῳ συνέρχεσθε
- 30 Хіба в мене на язичі є неправда? чи ж не маю смаку, щоб розпізнати нещастя?
Is there evil in my tongue? is not the cause of my trouble clear to me?
οὐ γάρ ἐστιν ἐν γλώσσῃ μου ἄδικον ἢ ὁ λάρυγξ μου οὐχὶ σύνεσιν μελετᾷ
- 1 ¶ Хіба чоловік на землі не на службі військовій? І його дні як дні наймита!...
Has not man his ordered time of trouble on the earth? and are not his days like the days of a servant working for payment?
πότερον οὐχὶ πειρατήριόν ἐστιν ὁ βίος ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ὡς περ μισθίου αὐθημερινοῦ ἢ ζωὴ αὐτοῦ

- 2 Як раб, спрагнений тiнi, i як наймит чекає заплати за працю свою,
As a servant desiring the shades of evening, and a workman looking for his payment:
ἢ ὡσπερ θερᾶπων δεδοικῶς τὸν κύριον αὐτοῦ καὶ τετευχῶς σκιᾶς ἢ ὡσπερ μισθωτὸς ἀναμένων τὸν μισθὸν αὐτοῦ
- 3 так місяці марности дано в спадок мені, та ночі терпіння мені відлічили...
So I have for my heritage months of pain to no purpose, and nights of weariness are given to me.
οὕτως κἀγὼ ὑπέμεινα μῆνας κενοῦς νύκτες δὲ ὀδυνῶν δεδομέναί μοί εἰσιν
- 4 Коли я кладусь, то кажу: Коли встану? I тягнеться вечір, i перевертання із боку на бiк im до ранку...
When I go to my bed, I say, When will it be time to get up? but the night is long, and I am turning from side to side till morning light.
ἐὰν κοιμηθῶ λέγω πότε ἡμέρα ὡς δ' ἂν ἀναστῶ πάλιν πότε ἐσπέρα πλήρης δὲ γίνομαι ὀδυνῶν ἀπὸ ἐσπέρας ἕως πρωί
- 5 Зодяглось мoє тiло червою та струпами в поросi, шкiра моя затвердiла й бридка...
My flesh is covered with worms and dust; my skin gets hard and then is cracked again.
φύρεται δέ μου τὸ σῶμα ἐν σαπρία σκολιῶν τήκω δὲ βῶλακας γῆς ἀπὸ ἰχθῶρος ξύων
- 6 А днi мої стали швидчiши за ткацького човника, i в марнотнiй надiї минають вони...
My days go quicker than the cloth-worker's thread, and come to an end without hope.
ὁ δὲ βίος μου ἔστιν ἐλαφρότερος λαλιᾶς ἀπόλωλεν δὲ ἐν κενῇ ἐλπίδι
- 7 ¶ Пам'ятай, що життя мoє вiтер, мoє око вже бiльш не побачить добра...
O, keep in mind that my life is wind: my eye will never again see good.
μνήσθητι οὖν ὅτι πνεῦμά μου ἡ ζωὴ καὶ οὐκέτι ἐπανελεύσεται ὁ ὀφθαλμὸς μου ἰδεῖν ἀγαθόν
- 8 Не побачить мене око того, хто бачив мене, Твої очi поглянуть на мене та немає мене...
The eye of him who sees me will see me no longer: your eyes will be looking for me, but I will be gone.
οὐ περιβλέψεται με ὀφθαλμὸς ὁρῶντός με οἱ ὀφθαλμοὶ σου ἐν ἐμοί καὶ οὐκέτι εἰμι
- 9 Як хмара зникає й проходить, так хто сходить в шеол, не виходить,
A cloud comes to an end and is gone; so he who goes down into the underworld comes not up again.
ὡσπερ νέφος ἀποκαθαρθὲν ἀπ' οὐρανοῦ ἐὰν γὰρ ἄνθρωπος καταβῆ εἰς ᾄδην οὐκέτι μὴ ἀναβῆ
- 10 не вертається вже той до дому свого, та й його не пiзнає вже мiсце його...
He will not come back to his house, and his place will have no more knowledge of him.
οὐδ' οὐ μὴ ἐπιστρέψῃ ἔτι εἰς τὸν ἴδιον οἶκον οὐδὲ μὴ ἐπιγνῶ αὐτὸν ἔτι ὁ τόπος αὐτοῦ
- 11 Тож не стримаю я своїх уст, говоритиму в утиску духа свого, нарикати я буду в гiркотi своєї душі:
So I will not keep my mouth shut; I will let the words come from it in the pain of my spirit, my soul will make a bitter outcry.
ἀτὰρ οὖν οὐδὲ ἐγὼ φείσομαι τῶ στόματί μου λαλήσω ἐν ἀνάγκῃ ὧν ἀνοίξω πικρίαν ψυχῆς μου συνεχόμενος
- 12 Чи я море чи морська потвора, що Ти надо мною сторожу поставив?
Am I a sea, or a sea-beast, that you put a watch over me?
πότερον θάλασσά εἰμι ἢ δράκων ὅτι κατέταξας ἐπ' ἐμὲ φυλακὴν
- 13 Коли я кажу: Нехай постiль потiшить мене, хай думки мої ложе мoє забере,
When I say, In my bed I will have comfort, there I will get rest from my disease;
εἶπα ὅτι παρακαλέσει με ἡ κλίνη μου ἀνοίσω δὲ πρὸς ἑμαυτὸν ἰδίᾳ λόγον τῇ κοίτῃ μου
- 14 то Ти снами лякаєш мене, i видiннями страшиш мене...
Then you send dreams to me, and visions of fear;
ἐκφοβεῖς με ἐνυπνίους καὶ ἐν ὁράμασίν με καταπλήσσεις
- 15 I душа моя прагне задушення, смерти хочуть мої костi.
So that a hard death seems better to my soul than my pains.
ἀπαλλάξεις ἀπὸ πνεύματός μου τὴν ψυχὴν μου ἀπὸ δὲ θανάτου τὰ ὀστέα μου

- 16 Я обридів життям... Не повіки ж я житиму!... Відпусти ж Ти мене, бо марнота оці мої дні!...
I have no desire for life, I would not be living for ever! Keep away from me, for my days are as a breath.
οὐ γὰρ εἰς τὸν αἰῶνα ζήσομαι ἵνα μακροθυμήσω ἀπόστα ἀπ' ἐμοῦ κενὸς γάρ μου ὁ βίος
- 17 ¶ Що таке чоловік, що його Ти підносиш, що серце Своє прикладася до нього?
What is man, that you have made him great, and that your attention is fixed on him,
τί γάρ ἐστιν ἄνθρωπος ὅτι ἐμεγάλυνας αὐτὸν ἢ ὅτι προσέχεις τὸν νοῦν εἰς αὐτὸν
- 18 Ти щоранку за ним назираєш, щохвили його Ти досліджуєш...
And that your hand is on him every morning, and that you are testing him every minute?
ἢ ἐπισκοπῆν αὐτοῦ ποιῆσῃ ἕως τὸ πρωὶ καὶ εἰς ἀνάπαυσιν αὐτὸν κρινεῖς
- 19 Як довго від мене ще Ти не відвернешся, не пустиш мене проковтнути хоч слину свою?
How long will it be before your eyes are turned away from me, so that I may have a minute's breathing-space?
ἕως τίνος οὐκ ἔξῃς με οὐδὲ προΐη με ἕως ἂν καταπίω τὸν πτύελόν μου ἐν ὀδύνη
- 20 Я згрішив... Що ж я маю робити, о Стороже людський? Чому Ти поклав мене ціллю для Себе, і я стався собі тягарем?
If I have done wrong, what have I done to you, O keeper of men? why have you made me a mark for your blows, so that I am a weariness to myself?
εἰ ἐγὼ ἤμαρτον τί δύναμαί σοι πρᾶξαι ὁ ἐπιστάμενος τὸν νοῦν τῶν ἀνθρώπων διὰ τί ἔθου με κατεντευκτὴν σου εἰμὶ δὲ ἐπὶ σοὶ φορτίον
- 21 І чому Ти не простиш мого гріха, і не відкинеш провини моєї? А тепер я до пороху ляжу, і Ти будеш шукати мене, та немає мене...
And why do you not take away my sin, and let my wrongdoing be ended? for now I go down to the dust, and you will be searching for me with care, but I will be gone.
καὶ διὰ τί οὐκ ἐποίησω τῆς ἀνομίας μου λήθην καὶ καθαρισμόν τῆς ἀμαρτίας μου νυνὶ δὲ εἰς γῆν ἀπελεύσομαι ὀρθρίζων δὲ οὐκέτι εἰμὶ
- 1 ¶ І заговорив шух'янин Білдад та й сказав:
Then Bildad the Shuhite made answer and said,
ὑπολαβὼν δὲ βαλδαδ ὁ σαυχίτης λέγει
- 2 Аж доки ти будеш таке теревенити? І доки слова твоїх уст будуть вітром бурхливим?
How long will you say these things, and how long will the words of your mouth be like a strong wind?
μέχρι τίνος λαλήσεις ταῦτα πνεῦμα πολυρῆμον τοῦ στόματός σου
- 3 Чи Бог скривлює суд, і хіба Всемогутній викривлює правду?
Does God give wrong decisions? or is the Ruler of all not upright in his judging?
μὴ ὁ κύριος ἀδικήσει κρίνων ἢ ὁ τὰ πάντα ποιήσας ταράξει τὸ δίκαιον
- 4 Якщо твої діти згрішили Йому, то Він їх віддає в руку їх беззаконня!
If your children have done evil against him, then their punishment is from his hand.
εἰ οἱ υἱοὶ σου ἤμαρτον ἐναντίον αὐτοῦ ἀπέστειλεν ἐν χειρὶ ἀνομίας αὐτῶν
- 5 Якщо ти звертатися будеш до Бога, і будеш благати Всемогутнього,
If you will make search for God with care, and put your request before the Ruler of all;
σὺ δὲ ὀρθρίζε πρὸς κύριον παντοκράτορα δεόμενος
- 6 якщо чистий ти та безневинний, то тепер Він тобі Своєю милістю пробудить, і наповнить осело твою справедливістю,
If you are clean and upright; then he will certainly be moved to take up your cause, and will make clear your righteousness by building up your house again.
εἰ καθαρὸς εἶ καὶ ἀληθινὸς δεήσεως ἐπακούσεται σοῦ ἀποκαταστήσει δὲ σοὶ δίαίταν δικαιοσύνης
- 7 і хоч твій початок нужденний, але твій кінець буде вельми великий!
And though your start was small, your end will be very great.
ἔσται οὖν τὰ μὲν πρῶτά σου ὀλίγα τὰ δὲ ἔσχατά σου ἀμύθητα
- 8 ¶ Поспитай в покоління давнішого, і міцно збагни батьків їхніх,
Put the question now to the past generations, and give attention to what has been searched out by their fathers:
ἐπερώτησον γὰρ γενεὰν πρώτην ἐξιχνίασον δὲ κατὰ γένος πατέρων

- 9 бо ми ж учорашні, й нічого не знаєм, бо тінь наші дні на землі,
(For we are but of yesterday, and have no knowledge, because our days on earth are gone like a shade:)
χθιζοὶ γάρ ἐσμεν καὶ οὐκ οἶδαμεν σκιά γάρ ἐστὶν ἡμῶν ἐπὶ τῆς γῆς ὁ βίος
- 10 отож вони навчать тебе, тобі скажуть, і з серця свого слова подадуть:
Will they not give you teaching, and say words of wisdom to you?
ἢ οὐχ οὗτοί σε διδάξουσιν καὶ ἀναγγελοῦσιν καὶ ἐκ καρδίας ἐξάξουσιν ῥήματα
- 11 Чи папірус росте без болота? Чи росте очерет без води?
Will the river-plant come up in its pride without wet earth? will the grass get tall without water?
μὴ θάλλει πάπυρος ἄνευ ὕδατος ἢ ὑψωθήσεται βούτομον ἄνευ πότου
- 12 Він іще в dospіванні своїм, не зривається, але сохне раніш за всіяку траву:
When it is still green, without being cut down, it becomes dry and dead before any other plant.
ἐτι ὄν ἐπὶ ῥίζης καὶ οὐ μὴ θερισθῆ πρὸ τοῦ πιεῖν πᾶσα βοτάνη οὐχὶ ξηραίνεται
- 13 отакі то дороги всіх тих, хто забуває про Бога! І згине надія безбожного,
So is the end of all who do not keep God in mind; and the hope of the evil-doer comes to nothing:
οὕτως τοίνυν ἔσται τὰ ἔσχατα πάντων τῶν ἐπιλανθανομένων τοῦ κυρίου ἐλπίς γὰρ ἀσεβοῦς ἀπολεῖται
- 14 бо його сподівання як те павутиння, і як дім павуків його певність...
Whose support is cut off, and whose hope is no stronger than a spider's thread.
ἀοίκητος γὰρ αὐτοῦ ἔσται ὁ οἶκος ἀράχνη δὲ αὐτοῦ ἀποβήσεται ἢ σκηνή
- 15 На свій дім опирається, та не встоїть, тримається міцно за нього, й не вдержиться він...
He is looking to his family for support, but it is not there; he puts his hope in it, but it comes to nothing.
ἐὰν ὑπερέσῃ τὴν οἰκίαν αὐτοῦ οὐ μὴ στή ἐπιλαβομένου δὲ αὐτοῦ οὐ μὴ ὑπομείνῃ
- 16 Він зеленіє на сонці, й галузки його випинаються понад садка його,
He is full of strength before the sun, and his branches go out over his garden.
ὕγρὸς γὰρ ἐστὶν ὑπὸ ἡλίου καὶ ἐκ σαπρίας αὐτοῦ ὁ ῥάδαμος αὐτοῦ ἐξελεύσεται
- 17 на купі каміння сплелося коріння його, воно між каміння вросло:
His roots are twisted round the stones, forcing their way in between them.
ἐπὶ συναγωγὴν λίθων κοιμᾶται ἐν δὲ μέσῳ χαλίκων ζήσεται
- 18 Якщо вирвуть його з його місця, то зречеться його: тебе я не бачило!...
If he is taken away from his place, then it will say, I have not seen you.
ἐὰν καταλίῃ ὁ τόπος ψεύσεται αὐτόν οὐχ ἐόρακας τοιαῦτα
- 19 Така радість дороги його, а з пороху інші ростуть.
Such is the joy of his way, and out of the dust another comes up to take his place.
ὅτι καταστροφή ἀσεβοῦς τοιαύτη ἐκ δὲ γῆς ἄλλον ἀναβλαστήσει
- 20 ¶ Тож невинного Бог не цурається, і не буде тримати за руку злочинців,
Truly, God will not give up him who is without sin, and will not take evil-doers by the hand.
ὁ γὰρ κύριος οὐ μὴ ἀποποιήσεται τὸν ἄκακον πᾶν δὲ δῶρον ἀσεβοῦς οὐ δέξεται
- 21 аж наповнить уста твої сміхом, а губи твої криком радости...
The time will come when your mouth will be full of laughing, and cries of joy will come from your lips.
ἀληθινῶν δὲ στόμα ἐμπλήσει γέλωτος τὰ δὲ χεῖλη αὐτῶν ἐξομολογήσεως
- 22 Твої ненависники в сором зодягнуться, і намету безбожних не буде!
Your haters will be clothed with shame, and the tent of the sinner will not be seen again.
οἱ δὲ ἐχθροὶ αὐτῶν ἐνδύσονται αἰσχύνην διαίτα δὲ ἀσεβοῦς οὐκ ἔσται

- 1 ¶ Α Ἰὼβ ἀποκρίθη καὶ εἶπε·
And Job made answer and said,
ὕπολαβὼν δὲ ἰωβ λέγει
- 2 Справді пізнав я, що так... Та як оправдатись людині земній перед Богом?
Truly, I see that it is so: and how is it possible for a man to get his right before God?
ἐπ' ἀληθείας οἶδα ὅτι οὕτως ἐστὶν πῶς γὰρ ἔσται δίκαιος βροτὸς παρὰ κυρίῳ
- 3 Якщо вона хоче на прохання стати з Ним, Він відповіді їй не дасть ні на одне із тисячі скарг...
If a man was desiring to go to law with him, he would not be able to give him an answer to one out of a thousand questions.
ἐὰν γὰρ βούληται κριθῆναι αὐτῷ οὐ μὴ ὑπακούσῃ αὐτῷ ἵνα μὴ ἀντείπῃ πρὸς ἓνα λόγον αὐτοῦ ἐκ χιλίων
- 4 Він мудрого серця й могутньої сили; хто був проти Нього упертий і цілим зостався?
He is wise in heart and great in strength: who ever made his face hard against him, and any good came of it?
σοφὸς γάρ ἐστιν διανοία κραταιὸς τε καὶ μέγας τίς σκληρὸς γενόμενος ἐναντίον αὐτοῦ ὑπέμεινε
- 5 Він гори зриває, й не знають вони, що в гніві Своїм Він їх перевернув.
It is he who takes away the mountains without their knowledge, overturning them in his wrath:
ὁ παλαιῶν ὄρη καὶ οὐκ οἶδασιν ὁ καταστρέφων αὐτὰ ὄρη
- 6 Він землю трясє з її місця, і стовпи її трусяться.
Who is moving the earth out of its place, so that its pillars are shaking:
ὁ σειῶν τὴν ὑπ' οὐρανὸν ἐκ θεμελίων οἱ δὲ στῦλοι αὐτῆς σαλεύονται
- 7 Він сонцю скаже, й не сходить воно, і Він запечатє зорі.
Who gives orders to the sun, and it does not give its light; and who keeps the stars from shining.
ὁ λέγων τῷ ἡλίῳ καὶ οὐκ ἀνατέλλει κατὰ δὲ ἄστρον κατασφραγίζει
- 8 Розтягє небо Він Сам, і ходить по морських висотах,
By whose hand the heavens were stretched out, and who is walking on the waves of the sea:
ὁ τανύσας τὸν οὐρανὸν μόνος καὶ περιπατῶν ὡς ἐπ' ἐδάφους ἐπὶ θαλάσσης
- 9 Він Вола створив, Ориона та Волосожара, та зорі південні.
Who made the Bear and Orion, and the Pleiades, and the store-houses of the south:
ὁ ποιῶν πλειάδα καὶ ἔσπερον καὶ ἀρκτοῦρον καὶ ταμίαια νότου
- 10 Він чинить велике та недослідиме, предивне, якому немає числа!...
Who does great things not to be searched out; yes, wonders without number.
ὁ ποιῶν μεγάλα καὶ ἀνεξιχνίαστα ἐνδοξά τε καὶ ἐξαισία ὧν οὐκ ἐστὶν ἀριθμὸς
- 11 Ось Він наоколо мною проходить, та я не побачу, і Він перейде, а я не приглянусь до Нього...
See, he goes past me and I see him not: he goes on before, but I have no knowledge of him.
ἐὰν ὑπερβῇ με οὐ μὴ ἴδω καὶ ἐὰν παρέλθῃ με οὐδ' ὡς ἔγνω
- 12 Ось Він схопить кого, хто заверне Його, хто скаже Йому: що Ти робиш?
If he puts out his hand to take, by whom may it be turned back? who may say to him, What are you doing?
ἐὰν ἀπαλλάξῃ τίς ἀποστρέψῃ ἢ τίς ἐρεῖ αὐτῷ τί ἐποίησας
- 13 Бог гніву Своего не спинить, під Ним гнутьсє Рагавові помічники,
God's wrath may not be turned back; the helpers of Rahab were bent down under him.
αὐτὸς γὰρ ἀπέστραπται ὄρη ὑπ' αὐτοῦ ἐκάμφθησαν κήτη τὰ ὑπ' οὐρανόν
- 14 ¶ Що ж тоді відповім я Йому? Які я слова підберу проти Нього,
How much less may I give an answer to him, using the right words in argument with him?
ἐὰν δέ μου ὑπακούσῃται ἢ διακρινεῖ τὰ ῥήματά μου

- 15 я, який коли б був справедливий, то не відповідав би, я, що благаю свого Суддю?
 Even if my cause was good, I would not be able to give an answer; I would make request for grace from him who was against me.
 εάν τε γάρ ὁ δίκαιος οὐκ εἰσακούσεται μου τοῦ κρίματος αὐτοῦ δεηθήσομαι
- 16 Коли б я взивав, а Він мені відповідь дав, не повірю, що вчув би мій голос,
 If I had sent for him to be present, and he had come, I would have no faith that he would give ear to my voice.
 εάν τε καλέσω καὶ ὑπακούσῃ οὐ πιστεύω ὅτι εἰσακήκοέν μου
- 17 Він, що бурєю може розтерти мене та помножити рани мої безневинно...
 For I would be crushed by his storm, my wounds would be increased without cause.
 μὴ γνώφω με ἐκτρίψῃ πολλὰ δέ μου τὰ συντρίμματα πεποίηκεν διὰ κενῆς
- 18 Не дає Він мені й звести духа мого, бо мене насичас гіркою.
 He would not let me take my breath, but I would be full of bitter grief.
 οὐκ ἐὰ γάρ με ἀναπνεῦσαι ἐνέπλησεν δέ με πικρίας
- 19 Коли ходить про силу, то Він Всемогутній, коли ж ходить про суд, хто посвідчить мені?
 If it is a question of strength, he says, Here I am! and if it is a question of a cause at law, he says, Who will give me a fixed day?
 ὅτι μὲν γὰρ ἰσχύι κρατεῖ τίς οὖν κρίματι αὐτοῦ ἀντιστήσεται
- 20 Якщо б справедливим я був, то осудять мене мої уста, якщо я безневинний, то вчинять мене винуватим...
 Though I was in the right, he would say that I was in the wrong; I have done no evil; but he says that I am a sinner.
 εάν γὰρ ὁ δίκαιος τὸ στόμα μου ἀσεβήσῃ εάν τε ὁ ἄμεμπτος σκολιὸς ἀποβήσομαι
- 21 Я невинний, проте своєї душі я не знаю, і не радий життям своїм я...
 I have done no wrong; I give no thought to what becomes of me; I have no desire for life.
 εἶτε γὰρ ἠσέβησα οὐκ οἶδα τῇ ψυχῇ πλὴν ὅτι ἀφαιρεῖται μου ἡ ζωὴ
- 22 ¶ Це одне, а тому я кажу: невинного як і лукавого Він вигубляє...
 It is all the same to me; so I say, He puts an end to the sinner and to him who has done no wrong together.
 διὸ εἶπον μέγαν καὶ δυνάστην ἀπολλύει ὀργῇ
- 23 Якщо нагло бич смерть заподіює, Він з проби невинних сміється...
 If death comes suddenly through disease, he makes sport of the fate of those who have done no wrong.
 ὅτι φαῦλοι ἐν θανάτῳ ἐξαισῖφ ἀλλὰ δίκαιοι καταγελῶνται
- 24 У руку безбожного дана земля, та Він лица суддів її закривас... Як не Він, тоді хто?
 The land is given into the power of the evil-doer; the faces of its judges are covered; if not by him, then who has done it?
 παραδεδόνται γὰρ εἰς χεῖρας ἀσεβοῦς πρόσωπα κριτῶν αὐτῆς συγκαλύπτει εἰ δὲ μὴ αὐτός τίς ἐστιν
- 25 ¶ А дні мої стали швидкіші, як той скороход, повтікали, не бачили доброго,
 My days go quicker than a post-runner: they go in flight, they see no good.
 ὁ δὲ βίος μου ἐστὶν ἐλαφρότερος δρομέως ἀπέδρασαν καὶ οὐκ εἶδον
- 26 проминули, немов ті човни очеретяні, мов орел, що несеться на здобич...
 They go rushing on like reed-boats, like an eagle dropping suddenly on its food.
 ἢ καὶ ἐστὶν ναυσὶν ἴχνος ὁδοῦ ἢ ἀετοῦ πετομένου ζητοῦντος βοράν
- 27 Якщо я скажу: Хай забуду своє нарікання, хай зміню я обличчя своє й підбадьорюся,
 If I say, I will put my grief out of mind, I will let my face be sad no longer and I will be bright;
 εάν τε γὰρ εἶπω ἐπιλήσομαι λαλῶν συγκύψας τῷ προσώπῳ στενάξω
- 28 то боюся всіх смутків своїх, і я знаю, що Ти не очистиш мене...
 I go in fear of all my pains; I am certain that I will not be free from sin in your eyes.
 σεῖομαι πᾶσιν τοῖς μέλεσιν οἶδα γὰρ ὅτι οὐκ ἀθῶόν με ἔσεις

- 29 Все одно буду я винуватий, то нащо надармо я мучитися буду?
 You will not let me be clear of sin! why then do I take trouble for nothing?
 επειδή δέ εἰμι ἀσεβῆς διὰ τί οὐκ ἀπέθανον
- 30 Коли б я умився сніговою водою, і почистив би лугом долоні свої,
 If I am washed with snow water, and make my hands clean with soap;
 ἐὰν γὰρ ἀπολούσῃμαι χιόνι καὶ ἀποκαθάρῃμαι χερσὶν καθαραῖς
- 31 то й тоді Ти до гробу опустиш мене, і учинить бридким мене одіж моя...
 Then you will have me pushed into the dust, so that I will seem disgusting to my very clothing.
 ἰκανῶς ἐν ῥύτῳ με ἐβαψας ἐβδελύξατο δέ με ἡ στολή
- 32 Бо Він не людина, як я, й Йому відповіді я не дам, і не підемо разом на суд,
 For he is not a man as I am, that I might give him an answer, that we might come together before a judge.
 οὐ γὰρ εἶ ἄνθρωπος κατ' ἐμέ ᾧ ἀντικρινῶμαι ἵνα ἔλθωμεν ὁμοθυμαδὸν εἰς κρίσιν
- 33 поміж нами нема посередника, що поклав би на нас на обох свою руку...
 There is no one to give a decision between us, who might have control over us.
 εἶθε ἦν ὁ μεσότης ἡμῶν καὶ ἐλέγχων καὶ διακούων ἀνὰ μέσον ἀμφοτέρων
- 34 Нехай забере Він від мене Свогого бича, Його ж страх хай мене не жахає,
 Let him take away his rod from me and not send his fear on me:
 ἀπαλαξάτω ἀπ' ἐμοῦ τὴν ῥάβδον ὁ δὲ φόβος αὐτοῦ μὴ με στροβείτω
- 35 тоді буду казати, й не буду боятись Його, бо я не такий сам з собою!...
 Then I would say what is in my mind without fear of him; for there is no cause of fear in myself.
 καὶ οὐ μὴ φοβηθῶ ἀλλὰ λαλήσω οὐ γὰρ οὕτω συνεπίσταμαι
- 1 ¶ Життя моє стало бридке для моєї душі... Нехай нарікання своє я на себе пушу, нехай говорю я в гіркоті своєї душі!
 My soul is tired of life; I will let my sad thoughts go free in words; my soul will make a bitter outcry.
 κάμνων τῇ ψυχῇ μου στένων ἐπαφίσω ἐπ' αὐτὸν τὰ ῥήματά μου λαλήσω πικρία ψυχῆς μου συνεχόμενος
- 2 Скажу Богові я: Не осуджуй мене! Повідом же мене, чого став Ти зо мною на прю?
 I will say to God, Do not put me down as a sinner; make clear to me what you have against me.
 καὶ ἐρῶ πρὸς κύριον μὴ με ἀσεβεῖν δίδασκε καὶ διὰ τί με οὕτως ἔκρινας
- 3 Чи це добре Тобі, що Ти гнобиш мене, що погорджуєш творивом рук Своїх, а раду безбожних освітлюєш?
 What profit is it to you to be cruel, to give up the work of your hands, looking kindly on the design of evil-doers?
 ἦ καλὸν σοὶ ἐὰν ἀδικήσω ὅτι ἀπείπω ἔργα χειρῶν σου βουλῇ δὲ ἀσεβῶν προσέσχες
- 4 Хіба маєш Ти очі тілесні? Чи Ти бачиш так само, як бачить людина людину?
 Have you eyes of flesh, or do you see as man sees?
 ἦ ὡσπερ βροτὸς ὁρᾷ καθορᾷς ἢ καθὼς ὁρᾷ ἄνθρωπος βλέψη
- 5 Хіба Твої дні як дні людські, чи літа Твої як дні мужа,
 Are your days as the days of man, or your years like his,
 ἦ ὁ βίος σου ἀνθρώπινός ἐστιν ἢ τὰ ἔτη σου ἀνδρός
- 6 що шукаєш провини моєї й вивідуєш гріх мій,
 That you take note of my sin, searching after my wrongdoing,
 ὅτι ἀνεζήτησας τὴν ἀνομίαν μου καὶ τὰς ἁμαρτίας μου ἐξιχνίασας
- 7 хоч відася Ти, що я не беззаконник, та нема, хто б мене врятував від Твоєї руки?
 Though you see that I am not an evil-doer; and there is no one who is able to take a man out of your hands?
 οἶδας γὰρ ὅτι οὐκ ἠσέβησα ἀλλὰ τίς ἐστιν ὁ ἐκ τῶν χειρῶν σου ἐξαιρούμενος

- 8 ¶ Твої руки створили мене і вчинили мене, потім Ти обернувся і губиш мене...
Your hands made me, and I was formed by you, but then, changing your purpose, you gave me up to destruction.
αἱ χεῖρές σου ἔπλασάν με καὶ ἐποίησάν με μετὰ ταῦτα μεταβαλὼν με ἔπαισας
- 9 Пам'ятай, що мов глину мене обробив Ти, і в порошок мене обертасш.
O keep in mind that you made me out of earth; and will you send me back again to dust?
μνήσθητι ὅτι πηλὸν με ἔπλασας εἰς δὲ γῆν με πάλιν ἀποστρέφεις
- 10 Чи не ллєш мене, мов молоко, і не згустив Ти мене, мов на сир?
Was I not drained out like milk, becoming hard like cheese?
ἢ οὐχ ὥσπερ γάλα με ἤμελξας ἐτύρωσας δέ με ἴσα τυρῶ
- 11 Ти шкірою й тілом мене зодягасш, і сплїв Ти мене із костей та із жил.
By you I was clothed with skin and flesh, and joined together with bones and muscles.
δέρμα καὶ κρέας με ἐνέδυσας ὀστέοις δὲ καὶ νεύροις με ἐνεΐρας
- 12 Життя й милість подав Ти мені, а опіка Твоя стерегла мого духа.
You have been kind to me, and your grace has been with me, and your care has kept my spirit safe.
ζωὴν δὲ καὶ ἔλεος ἔθου παρ' ἐμοῖ ἢ δὲ ἐπισκοπὴ σου ἐφύλαξέν μου τὸ πνεῦμα
- 13 А оце заховав Ти у серці Своєму, я знаю, що є воно в Тебе:
But you kept these things in the secret of your heart; I am certain this was in your thoughts:
ταῦτα ἔχων ἐν σεαυτῷ οἶδα ὅτι πάντα δύνασαι ἀδυνατεῖ δέ σοι οὐθέν
- 14 ¶ якщо я грішу, Ти мене стережеш, та з провини моєї мене не очищєш...
That, if I did wrong, you would take note of it, and would not make me clear from sin:
ἐάν τε γὰρ ἀμάρτω φυλάσσεις με ἀπὸ δὲ ἀνομίας οὐκ ἀθῶόν με πεποιήκας
- 15 Якщо я провинюся, то горе мені! А якщо я невинний, не смію підняти свою голову, ситий сідом та напосний горем своїм!...
That, if I was an evil-doer, the curse would come on me; and if I was upright, my head would not be lifted up, being full of shame and overcome with trouble.
ἐάν τε γὰρ ἀσεβῆς ὃ οἴμμοι ἐάν τε ὃ δίκαιος οὐ δύναμαι ἀνακύψαι πλήρης γὰρ ἀτιμίας εἰμί
- 16 А коли піднесеться вона, то Ти ловиш мене, як той лев, і знову предивно зо мною поводишся:
And that if there was cause for pride, you would go after me like a lion; and again put out your wonders against me:
ἀγρεύομαι γὰρ ὥσπερ λέων εἰς σφαγὴν πάλιν δὲ μεταβαλὼν δεινῶς με ὀλέκεις
- 17 поновлюєш свідків Своїх проти мене, помножєш гнів Свій на мене, військо за військом на мене Ти шлєш...
That you would send new witnesses against me, increasing your wrath against me, and letting loose new armies on me.
ἐπανακαίνιζων ἐπ' ἐμὲ τὴν ἔτασίν μου ὀργῇ δὲ μεγάλῃ μοι ἐχρήσω ἐπήγαγες δὲ ἐπ' ἐμὲ πειρατήρια
- 18 І нащо з утроби Ти вивів мене? Я був би помер, і жоднісіньке око мене не побачило б,
Why then did you make me come out of my mother's body? It would have been better for me to have taken my last breath, and for no eye to have seen me,
ἵνα τί οὖν ἐκ κοιλίας με ἐξήγαγες καὶ οὐκ ἀπέθανον ὀφθαλμὸς δέ με οὐκ εἶδεν
- 19 як нібито не існував був би я, перейшов би з утроби до гробу...
And for me to have been as if I had not been; to have been taken from my mother's body straight to my last resting-place.
καὶ ὥσπερ οὐκ ὄν ἐγενόμην διὰ τί γὰρ ἐκ γαστρὸς εἰς μνήμα οὐκ ἀπηλλάγην
- 20 Отож, дні мої нечисленні, перестань же, й від мене вступиєш, і нехай не турбуюся я бодай трохи,
Are not the days of my life small in number? Let your eyes be turned away from me, so that I may have a little pleasure,
ἢ οὐκ ὀλίγος ἐστὶν ὁ χρόνος τοῦ βίου μου ἕασόν με ἀναπαύσασθαι μικρὸν
- 21 поки я не піду й не вернуся! до краю темноти та смертної тіні,
Before I go to the place from which I will not come back, to the land where all is dark and black,
πρὸ τοῦ με πορευθῆναι ὅθεν οὐκ ἀναστρέψω εἰς γῆν σκοτεινὴν καὶ γνοφερὰν

- 22 до темного краю, як морок, до тьмяного краю, в якому порядків нема, і де світло, як темрява...
A land of thick dark, without order, where the very light is dark.
 εις γην σκότους αἰωνίου οὐ οὐκ ἔστιν φέγγος οὐδὲ ὄραν ζωὴν βροτῶν
- 1 ¶ I заговорив нааматянин Цофар та й сказав:
Then Zophar the Naamathite made answer and said,
 ὑπολαβὼν δὲ σωφάρ ὁ μιναῖος λέγει
- 2 Чи маєш зостатись без відповіді безліч слів? І хіба язиката людина невинною буде?
Are all these words to go unanswered? and is a man seen to be right because he is full of talk?
 ὁ τὰ πολλὰ λέγων καὶ ἀντακούσεται ἢ καὶ ὁ εὐλαὸς οἶεται εἶναι δίκαιος εὐλογημένος γεννητὸς γυναικὸς ὀλιγόβιος
- 3 Чи мужі замовчать твої теребені, й не буде кому засоромити тебе?
Are your words of pride to make men keep quiet? and are you to make sport, with no one to put you to shame?
 μὴ πολὺς ἐν ῥήμασιν γίνου οὐ γὰρ ἔστιν ὁ ἀντικρινόμενος σοι
- 4 Ось говориш ти: Чисте моє міркування, і я чистий в очах Твоїх, Боже!
You may say, My way is clean, and I am free from sin in your eyes.
 μὴ γὰρ λέγε ὅτι καθαρός εἰμι τοῖς ἔργοις καὶ ἄμemptος ἐναντίον αὐτοῦ
- 5 О, коли б говорити став Бог, і відкрив Свої уста до тебе,
But if only God would take up the word, opening his lips in argument with you;
 ἀλλὰ πῶς ἂν ὁ κύριος λαλήσῃ πρὸς σέ καὶ ἀνοίξῃ χειρὶ αὐτοῦ μετὰ σοῦ
- 6 і представив тобі тасмниці премудрости, бо вони як ті чуда роздумування! І знай, вимагає Бог менше від тебе, ніж провини твої того варті!
And would make clear to you the secrets of wisdom, and the wonders of his purpose!
 εἶτα ἀναγγελεῖ σοι δύναμιν σοφίας ὅτι διπλοῦς ἔσται τῶν κατὰ σέ καὶ τότε γνώσῃ ὅτι ἄξιά σοι ἀπέβη ἀπὸ κυρίου ὧν ἡμάρτηκας
- 7 ¶ Чи ти Божу глибіню дослідити, чи знаєш ти аж до кінця Всемогутнього?
Are you able to take God's measure, to make discovery of the limits of the Ruler of all?
 ἢ ἔχνος κυρίου εὐρήσεις ἢ εἰς τὰ ἔσχατα ἀφίκου ἃ ἐποίησεν ὁ παντοκράτωρ
- 8 Вона вища від неба, що зможеш зробити? І глибша вона за шеол, як пізнаєш її?
They are higher than heaven; what is there for you to do? deeper than the underworld, and outside your knowledge;
 ὑψηλὸς ὁ οὐρανὸς καὶ τί ποιήσεις βαθύτερα δὲ τῶν ἐν ᾧδου τί οἶδας
- 9 Її міра довша за землю, і ширша за море вона!
Longer in measure than the earth, and wider than the sea.
 ἢ μακρότερα μέτρον γῆς ἢ εὐροῦς θαλάσσης
- 10 Якщо Він перейде й замкне щось, і згромодить, то хто заборонить Йому?
If he goes on his way, shutting a man up and putting him to death, who may make him go back from his purpose?
 ἐὰν δὲ καταστρέψῃ τὰ πάντα τίς ἐρεῖ αὐτῷ τί ἐποίησας
- 11 Бо Він знає нікчемності людські та бачить насилля, і Він не догляне?
For in his eyes men are as nothing; he sees evil and takes note of it.
 αὐτὸς γὰρ οἶδεν ἔργα ἀνόμων ἰδὼν δὲ ἄτοπα οὐ παρόψεται
- 12 Тож людина порожня мудрішає, хоч народжується, як те дике ослия!
And so a hollow-minded man will get wisdom, when a young ass of the field gets teaching.
 ἄνθρωπος δὲ ἄλλως νήχεται λόγοις βροτὸς δὲ γεννητὸς γυναικὸς ἴσα ὄνῳ ἐρημίτη
- 13 ¶ Якщо ти зміцниш своє серце, і свої руки до Нього простягнеш,
But if you put your heart right, stretching out your hands to him;
 εἰ γὰρ σὺ καθαρὰν ἔθου τὴν καρδίαν σου ὑπτιάζεις δὲ χεῖρας πρὸς αὐτόν

- 14 якщо є беззаконня в руці твоїй, то прожени ти його, і кривда в наметах твоїх нехай не пробуває,
If you put far away the evil of your hands, and let no wrongdoing have a place in your tent;
εἰ ἄνομόν τί ἐστιν ἐν χερσίν σου πόρρω ποιήσον αὐτὸ ἀπὸ σοῦ ἀδικία δὲ ἐν διαίτῃ σου μὴ ἀύλισθήτω
- 15 тож тоді ти підіймеш обличчя невинне своє, і будеш міцний, і не будеш боятись!
Then truly your face will be lifted up, with no mark of sin, and you will be fixed in your place without fear:
οὕτως γὰρ ἀναλάμψει σου τὸ πρόσωπον ὡσπερ ὕδωρ καθαρὸν ἐκδύση δὲ ῥύπον καὶ οὐ μὴ φοβηθῆς
- 16 Бо забудеш страждання, про них будеш згадувати, як про воду, яка пропливла...
For your sorrow will go from your memory, like waters flowing away:
καὶ τὸν κόπον ἐπιλήση ὡσπερ κῦμα παρελθὸν καὶ οὐ πτοηθήση
- 17 Від півдня повстане життя, а темрява буде, як ранок.
And your life will be brighter than day; though it is dark, it will become like the morning.
ἢ δὲ εὐχὴ σου ὡσπερ ἑωσφόρος ἐκ δὲ μεσημβρίας ἀνατελεῖ σοι ζωὴ
- 18 І будеш ти певний, бо маєш надію, і викопаєш собі яму та й будеш безпечно лежати,
And you will be safe because there is hope; after looking round, you will take your rest in quiet;
πεποιθὸς τε ἔση ὅτι ἔστιν σοι ἐλπίς ἐκ δὲ μερίμνης καὶ φροντίδος ἀναφανεῖταί σοι εἰρήνη
- 19 і будеш лежати, й ніхто не сполошить, і багато-хто будуть підлещуватися до обличчя твого...
Sleeping with no fear of danger; and men will be desiring to have grace in your eyes;
ἡσυχάσεις γὰρ καὶ οὐκ ἔσται ὁ πολεμῶν σε μεταβαλόμενοι δὲ πολλοὶ σου δεηθήσονται
- 20 А очі безбожних минуться, і згине притулок у них, а їхня надія то стогін душі!
But the eyes of the evil-doers will be wasting away; their way of flight is gone, and their only hope is the taking of their last breath.
σωτηρία δὲ αὐτοῦς ἀπολείψει ἢ γὰρ ἐλπίς αὐτῶν ἀπώλεια ὀφθαλμοὶ δὲ ἀσεβῶν τακῆσονται
- 1 ¶ А Йов відповів та й сказав:
And Job made answer and said,
ὑπολαβὼν δὲ ἰωβ λέγει
- 2 Справді, то ж ви тільки люди, і мудрість із вами помре!...
No doubt you have knowledge, and wisdom will come to an end with you.
εἶτα ὑμεῖς ἐστε ἄνθρωποι ἢ μεθ' ὑμῶν τελευτήσει σοφία
- 3 Таж і я маю розум, як ви, я не нижчий від вас! І в кого немає такого, як це?
But I have a mind as well as you; I am equal to you: yes, who has not knowledge of such things as these?
κάμοι μὲν καρδία καθ' ὑμᾶς ἐστιν
- 4 Посміховищем став я для друга свого, я, що кликав до Бога, і Він мені відповідав, посміховищем став справедливий, невинний...
It seems that I am to be as one who is a cause of laughing to his neighbour, one who makes his prayer to God and is answered! the upright man who has done no wrong is to be made sport of!
δίκαιος γὰρ ἀνὴρ καὶ ἄμεμπτος ἐγενήθη εἰς χλεύασμα
- 5 Нещасливцю погорда, на думку спокійного, приготовлена для спотикання ноги!
In the thought of him who is in comfort there is no respect for one who is in trouble; such is the fate of those whose feet are slipping.
εἰς χρόνον γὰρ τακτὸν ἡτοιμάστω πεσεῖν ὑπὸ ἄλλους οἴκους τε αὐτοῦ ἐκπορθεῖσθαι ὑπὸ ἀνόμων
- 6 ¶ Спокійні намети грабіжників, і безпечність у тих, хто Бога гнівить, у того, хто ніби то Бога провадить рукою своєю.
There is wealth in the tents of those who make destruction, and those by whom God is moved to wrath are safe; even those whose god is their strength.
οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ μηδεὶς πεποιθέτω πονηρὸς ὢν ἀθῶος ἔσεσθαι ὅσοι παροργίζουσιν τὸν κύριον ὡς οὐχὶ καὶ ἔτασις αὐτῶν ἔσται
- 7 Але запитай хоч худобу і навчить тебе, іптаство небесне й тобі розповість.
But put now a question to the beasts, and get teaching from them; or to the birds of the heaven, and they will make it clear to you;
ἀλλὰ δὴ ἐπερώτησον τετράποδα ἐάν σοι εἴπωσιν πετεινὰ δὲ οὐρανοῦ ἐάν σοι ἀπαγγείλωσιν

- 8 Або говори до землі й вона вивчить тебе, і розкажуть тобі риби морські.
Or to the things which go flat on the earth, and they will give you wisdom; and the fishes of the sea will give you news of it.
ἐκδιήγησαι δὲ γῆ ἕάν σοι φράσῃ καὶ ἐξηγήσονται σοι οἱ ἰχθύες τῆς θαλάσσης
- 9 Хто б із цього всього не пізнав, що Господня рука це вчинила?
Who does not see by all these that the hand of the Lord has done this?
τίς οὐκ ἔγνω ἐν πᾶσι τούτοις ὅτι χεὶρ κυρίου ἐποίησεν ταῦτα
- 10 Що в Нього в руці душа всього живого й дух кожного людського тіла?
In whose hand is the soul of every living thing, and the breath of all flesh of man.
εἰ μὴ ἐν χειρὶ αὐτοῦ ψυχὴ πάντων τῶν ζώντων καὶ πνεῦμα παντὸς ἀνθρώπου
- 11 Чи ж не ухо слова розбирає, піднебіння ж смакує для себе поживу?
Are not words tested by the ear, even as food is tasted by the mouth?
οὐς μὲν γὰρ ῥήματα διακρίνει λάρυγξ δὲ σῖτα γεύεται
- 12 ¶ Мудрість у старших, бо довгість днів розум.
Old men have wisdom, and a long life gives knowledge.
ἐν πολλῷ χρόνῳ σοφία ἐν δὲ πολλῷ βίῳ ἐπιστήμη
- 13 Мудрість та сила у Нього, Його рада та розум.
With him there is wisdom and strength; power and knowledge are his.
παρ' αὐτῷ σοφία καὶ δύναμις αὐτῷ βουλή καὶ σύνεσις
- 14 Ось Він зруйнує й не буде воно відбудоване, замкне чоловіка й не буде він випущений.
Truly, there is no building up of what is pulled down by him; when a man is shut up by him, no one may let him loose.
ἐὰν καταβάλῃ τίς οἰκοδομήσει ἐὰν κλείσῃ κατὰ ἀνθρώπων τίς ἀνοίξει
- 15 Ось Він стримає води і висохнуть, Він їх пустить то землю вони перевернуть.
Truly, he keeps back the waters and they are dry; he sends them out and the earth is overturned.
ἐὰν κωλύσῃ τὸ ὕδωρ ξηρανεῖ τὴν γῆν ἐὰν δὲ ἐπαφῇ ἀπόλεσεν αὐτὴν καταστρέψας
- 16 В Нього сила та задум, у Нього заблуджений і той, хто призводить до блуду.
With him are strength and wise designs; he who is guided into error, together with his guide, are in his hands;
παρ' αὐτῷ κράτος καὶ ἰσχύς αὐτῷ ἐπιστήμη καὶ σύνεσις
- 17 Він уводить у помилку радників, і обезумлює суддів,
He takes away the wisdom of the wise guides, and makes judges foolish;
διάγων βουλευτὰς αἰχμαλώτους κριτὰς δὲ γῆς ἐξέστησεν
- 18 Він розв'язує пута царів і приперізує пояса на їхні стегна.
He undoes the chains of kings, and puts his band on them;
καθιζάνων βασιλεῖς ἐπὶ θρόνους καὶ περιέδησεν ζώνη ὀσφύας αὐτῶν
- 19 Він провадить священників босо, і потужних повалює,
He makes priests prisoners, overturning those in safe positions;
ἐξαποστέλλων ἱερεῖς αἰχμαλώτους δυνάστας δὲ γῆς κατέστρεψεν
- 20 Він надійним уста відіймає й забирає від старших розумність.
He makes the words of responsible persons without effect, and takes away the good sense of the old;
διαλλάσσει χειρὶ πιστῶν σύνεσιν δὲ πρεσβυτέρων ἔγνω
- 21 На достойників лле Він погорду, а пояса можним ослаблює.
He puts shame on chiefs, and takes away the power of the strong;
ἐκχέων ἀτιμίαν ἐπ' ἄρχοντας ταπεινὸς δὲ ἰάσατο

- 22 Відкриває Він речі глибокі із темряви, а темне провадить на світло.
Uncovering deep things out of the dark, and making the deep shade bright;
ἀνακαλύπτων βαθέα ἐκ σκότους ἐξήγαγεν δὲ εἰς φῶς σκιὰν θανάτου
- 23 Він робить народи потужними й знову їх нищить, Він народи поширює, й потім виводить в неволю.
Increasing nations, and sending destruction on them; making wide the lands of peoples, and then giving them up.
πλανῶν ἔθνη καὶ ἀπολλύων αὐτὰ καταστρωννύων ἔθνη καὶ καθοδηγῶν αὐτὰ
- 24 Відіймає Він розум в народніх голів на землі та блукати їх змушує по бездорожній пустелі,
He takes away the wisdom of the rulers of the earth, and sends them wandering in a waste where there is no way.
διαλλάσσω καρδίας ἀρχόντων γῆς ἐπλάνησεν δὲ αὐτοὺς ὁδῶ ἧ οὐκ ᾔδεισαν
- 25 вони ходять навпомацки в темряві темній, і Він упроваджує їх в блуканину, мов п'яного!
They go feeling about in the dark without light, wandering without help like those overcome with wine.
ψηλαφήσασαν σκότος καὶ μὴ φῶς πλανηθείησαν δὲ ὡσπερ ὁ μεθύων
- 1 ¶ Ось усе оце бачило око моє, чуло ухо моє, та й усе зауважило...
Truly, my eye has seen all this, word of it has come to my ear, and I have knowledge of it.
ἰδοὺ ταῦτα ἐώρακέν μου ὁ ὀφθαλμὸς καὶ ἀκήκοέν μου τὸ οὖς
- 2 Як знаєте ви знаю й я, я не нижчий від вас,
The same things are in my mind as in yours; I am equal to you.
καὶ οἶδα ὅσα καὶ ὑμεῖς ἐπίστασθε καὶ οὐκ ἄσυνετώτερός εἰμι ὑμῶν
- 3 і я говоритиму до Всемогутнього, і переконувати хочу Бога!
But I would have talk with the Ruler of all, and my desire is to have an argument with God.
οὐ μὴν δὲ ἄλλ' ἐγὼ πρὸς κύριον λαλήσω ἐλέγξω δὲ ἐναντίον αὐτοῦ ἐὰν βούληται
- 4 Та неправду кусте тут ви, лікарі непуцящі ви всі!
But you put a false face on things; all your attempts to put things right are of no value.
ὕμεῖς δὲ ἐστε ἰατροὶ ἄδικοι καὶ ἰαταὶ κακῶν πάντες
- 5 О, коли б ви насправді мовчали, то вам це за мудрість було б!...
If only you would keep quiet, it would be a sign of wisdom!
εἴη δὲ ὑμῖν κωφεῦσαι καὶ ἀποβήσεται ὑμῖν εἰς σοφίαν
- 6 Послухайте но переконань моїх: і вислухайте заперечення уст моїх.
Give ear to the argument of my mouth, and take note of the words of my lips.
ἀκούσατε ἔλεγχον στόματός μου κρίσιν δὲ χειλέων μου προσέχετε
- 7 Чи будете ви говорити неправду про Бога, чи будете ви говорити оману про Нього?
Will you say in God's name what is not right, and put false words into his mouth?
πότερον οὐκ ἔναντι κυρίου λαλεῖτε ἔναντι δὲ αὐτοῦ φθέγγεσθε δόλον
- 8 Чи будете ви уважати на Нього? Чи за Бога на прою постаете?
Will you have respect for God's person in this cause, and put yourselves forward as his supporters?
ἢ ὑποστελεῖσθε ὑμεῖς δὲ αὐτοὶ κριταὶ γένεσθε
- 9 Чи добре, що вас Він дослідить? Чи як з людини сміються, так будете ви насміхатися з Нього?
Will it be good for you to be searched out by him, or have you the thought that he may be guided into error like a man?
καλὸν γε ἐὰν ἐξιχνιάσῃ ὑμᾶς εἰ γὰρ τὰ πάντα ποιοῦντες προστεθήσεσθε αὐτῷ
- 10 Насправді Він вас покарає, якщо будете ви потурати тасмно особі!
He will certainly put you right, if you have respect for persons in secret.
οὐθὲν ἤττον ἐλέγξει ὑμᾶς εἰ δὲ καὶ κρυφῆ πρόσωπα θαυμάσετε

- 11 Чи ж велич Його не настрашує вас, і не нападає на вас Його страх?
 Will not his glory put you in fear, so that your hearts will be overcome before him?
 πότερον οὐχὶ δεινὰ αὐτοῦ στροβήσει ὑμᾶς φόβος δὲ παρ' αὐτοῦ ἐπιτεσεῖται ὑμῖν
- 12 Ваші нагадування це прислів'я із попелу, ваші башти це глиняні башти!
 Your wise sayings are only dust, and your strong places are only earth.
 ἀποβήσεται δὲ ὑμῶν τὸ ἀγαυρίαμα ἴσα σποδῶ τὸ δὲ σῶμα πῆλινον
- 13 ¶ Мовчіть передо мною, а я говоритиму, і нехай щобудь прийде на мене!
 Keep quiet, and let me say what is in my mind, whatever may come to me.
 κωφεύσατε ἵνα λαλήσω καὶ ἀναπαύσωμαι θυμοῦ
- 14 Нащо дертиму я своє тіло зубами своїми, а душу свою покладу в свою руку?
 I will take my flesh in my teeth, and put my life in my hand.
 ἀναλαβὼν τὰς σάρκας μου τοῖς ὀδοῦσιν ψυχὴν δέ μου θήσω ἐν χειρὶ
- 15 Ось Він мене вб'є, і я надії не матиму, але перед обличчям Його про дороги свої сперечатися буду!
 Truly, he will put an end to me; I have no hope; but I will not give way in argument before him;
 ἐάν με χειρώσῃται ὁ δυνάστης ἐπεί καὶ ἤρκεται ἡ μὴν λαλήσω καὶ ἐλέγξω ἐναντίον αὐτοῦ
- 16 І це мені буде спасінням, бо перед обличчя Його не підійде безбожний.
 And that will be my salvation, for an evil-doer would not come before him,
 καὶ τοῦτό μοι ἀποβήσεται εἰς σωτηρίαν οὐ γὰρ ἐναντίον αὐτοῦ δόλος εἰσελεύσεται
- 17 Направду послухайте слова мого, а моє це освідчення в ваших ушах нехай буде.
 Give ear with care to my words, and keep what I say in your minds.
 ἀκούσατε ἀκούσατε τὰ ῥήματά μου ἀναγγελῶ γὰρ ὑμῶν ἀκούοντων
- 18 Ось я суд спорядив, бо я справедливий, те знаю!
 See now, I have put my cause in order, and I am certain that I will be seen to be right.
 ἰδοὺ ἐγὼ ἐγγύς εἰμι τοῦ κρίματός μου οἶδα ἐγὼ ὅτι δίκαιος ἀναφανοῦμαι
- 19 Хто той, що буде зо мною провадити прю? Бо тепер я замовк би й помер би...
 Is any one able to take up the argument against me? If so, I would keep quiet and give up my breath.
 τίς γάρ ἐστιν ὁ κριθησόμενός μοι ὅτι νῦν κωφεύσω καὶ ἐκλείψω
- 20 Тільки двох цих речей не роби Ти зо мною, тоді від обличчя Твого я не буду хватись:
 Only two things do not do to me, then I will come before your face:
 δεῖν δέ μοι χρήση τότε ἀπὸ τοῦ προσώπου σου οὐ κρυβήσομαι
- 21 віддали Свою руку від мене, а Твій страх хай мене не жахає!...
 Take your hand far away from me; and let me not be overcome by fear of you.
 τὴν χεῖρα ἀπ' ἐμοῦ ἀπέχου καὶ ὁ φόβος σου μὴ με καταπλησέτω
- 22 Тоді клич, а я відповідатиму, або я говоритиму, Ти ж мені відповідь дай!
 Then at the sound of your voice I will give answer; or let me put forward my cause for you to give me an answer.
 εἶτα καλέσεις ἐγὼ δέ σοι ὑπακούσομαι ἢ λαλήσεις ἐγὼ δέ σοι δώσω ἀνταπόκρισιν
- 23 ¶ Скільки в мене провин та гріхів? Покажи Ти мені мій переступ та гріх мій!
 What is the number of my evil-doings and my sins? give me knowledge of them.
 πόσαι εἰσὶν αἱ ἁμαρτίαι μου καὶ αἱ ἀνομίαι μου δίδαξόν με τίνας εἰσὶν
- 24 Чому Ти ховаш обличчя Своє і вважаш мене Собі ворогом?
 Why is your face veiled from me, as if I was numbered among your haters?
 διὰ τί ἀπ' ἐμοῦ κρύπτῃ ἤγησαι δέ με ὑπεναντίον σοι

- 25 Чи Ти будеш страхати завіяний вітром листок? Чи Ти соломинку суху будеш гнати?
 Will you be hard on a leaf in flight before the wind? will you make a dry stem go more quickly on its way?
 ἢ ὡς φύλλον κινούμενον ὑπὸ ἀνέμου εὐλαβηθήσῃ ἢ ὡς χόρτῳ φερομένῳ ὑπὸ πνεύματος ἀντίκεισαί μοι
- 26 Бо Ти пишеш на мене гіркоти й провини мого молодечого віку даєш на спадок мені,
 For you put bitter things on record against me, and send punishment on me for the sins of my early years;
 ὅτι κατέγραψας κατ' ἐμοῦ κακὰ περιέθηκας δέ μοι νεότητος ἀμαρτίας
- 27 і в кайдани заковуєш ноги мої, і всі дороги мої стережеш, назирці ходиш за мною,
 And you put chains on my feet, watching all my ways, and making a limit for my steps;
 ἔθου δέ μου τὸν πόδα ἐν κωλύματι ἐφύλαξας δέ μου πάντα τὰ ἔργα εἰς δὲ ρίζας τῶν ποδῶν μου ἀφίκου
- 28 і він розпадається, мов та трухлявина, немов та одежа, що міль її з'їла!...
 Though a man comes to nothing like a bit of dead wood, or like a robe which has become food for the worm.
 ὁ παλαιούται ἴσα ἀσκῶ ἢ ὥσπερ ἱμάτιον σιτόβρωτον
- 1 ¶ Людина, що від жінки народжена, короткоденна та повна печалями:
 As for man, the son of woman, his days are short and full of trouble.
 βροτὸς γὰρ γεννητὸς γυναικὸς ὀλιγόβιος καὶ πλήρης ὀργῆς
- 2 вона виходить, як квітка й зів'яне, і втікає, мов тінь, і не зостається...
 He comes out like a flower, and is cut down: he goes in flight like a shade, and is never seen again.
 ἢ ὥσπερ ἄνθος ἀνθῆσαν ἐξέπεσεν ἀπέδρα δὲ ὥσπερ σκιά καὶ οὐ μὴ στῆ
- 3 І на такого Ти очі Свої відкриваш, і водиш на суд із Собою його!
 Is it on such a one as this that your eyes are fixed, with the purpose of judging him?
 οὐχὶ καὶ τούτου λόγον ἐποίησῳ καὶ τούτον ἐποίησας εἰσελθεῖν ἐν κρίματι ἐνώπιόν σου
- 4 Хто чистого вивести може з нечистого? Ані один!
 If only a clean thing might come out of an unclean! But it is not possible.
 τίς γὰρ καθαρὸς ἔσται ἀπὸ ρύπου ἀλλ' οὐθεὶς
- 5 Якщо визначені його дні, число його місяців в Тебе, якщо Ти призначив для нього мету, що її не перейде,
 If his days are ordered, and you have knowledge of the number of his months, having given him a fixed limit past which he may not go;
 ἐὰν καὶ μία ἡμέρα ὁ βίος αὐτοῦ ἐπὶ τῆς γῆς ἀριθμητοὶ δὲ μῆνες αὐτοῦ παρὰ σοῖ εἰς χρόνον ἔθου καὶ οὐ μὴ ὑπερβῆ
- 6 відвернися від нього і він заспокоїться, і буде він тішитися своїм днем, як той наймит...
 Let your eyes be turned away from him, and take your hand from him, so that he may have pleasure at the end of his day, like a servant working for payment.
 ἀπόστα ἀπ' αὐτοῦ ἵνα ἡσυχάσῃ καὶ εὐδοκῆσῃ τὸν βίον ὥσπερ ὁ μισθωτὸς
- 7 ¶ Бо дерево має надію: якщо буде стяте, то силу отримає знову, і парост його не загине;
 For there is hope of a tree; if it is cut down, it will come to life again, and its branches will not come to an end.
 ἔστιν γὰρ δένδρον ἐλπίς ἐὰν γὰρ ἐκκοπῆ ἔτι ἐπανθήσει καὶ ὁ ῥάδαμος αὐτοῦ οὐ μὴ ἐκλίπῃ
- 8 якщо постаріє в землі його корінь і в поросі вмре його пеня,
 Though its root may be old in the earth, and its cut-off end may be dead in the dust;
 ἐὰν γὰρ γηράσῃ ἐν γῆ ἢ ρίζα αὐτοῦ ἐν δὲ πέτρᾳ τελευτήσῃ τὸ στέλεχος αὐτοῦ
- 9 то від водного запаху знов зацвіте, і пустить галуззя, немов саджанець!
 Still, at the smell of water, it will make buds, and put out branches like a young plant.
 ἀπὸ ὀσμῆς ὕδατος ἀνθήσει ποιήσει δὲ θερισμὸν ὥσπερ νεόφυτον
- 10 А помре чоловік і зникає, а сконає людина то де ж вона є?...
 But man comes to his death and is gone: he gives up his spirit, and where is he?
 ἀνὴρ δὲ τελευτήσας ὄχετο πνεῶν δὲ βροτὸς οὐκέτι ἔστιν

- 11 Як вода витікає із озера, а річка спадає та сохне,
The waters go from a pool, and a river becomes waste and dry;
χρόνος γὰρ σπανίζεται θάλασσα ποταμὸς δὲ ἐρημωθείς ἐξηράνθη
- 12 так і та людина покладеться й не встане, аж до закінчення неба не збудяться люди та не прокинуться зо сну свого...
So man goes down to his last resting-place and comes not again: till the heavens come to an end, they will not be awake or come out of their sleep.
ἄνθρωπος δὲ κοιμηθεὶς οὐ μὴ ἀναστῆ ἕως ἂν ὁ οὐρανὸς οὐ μὴ συρραφῆ καὶ οὐκ ἐξυπνισθήσονται ἐξ ὕπνου αὐτῶν
- 13 О, якби Ти в шеолі мене заховав, коли б Ти мене приховав, аж поки минеться Твій гнів, коли б час Ти призначив мені, та й про мене згадав!
If only you would keep me safe in the underworld, putting me in a secret place till your wrath is past, giving me a fixed time when I might come to your memory again!
εἰ γὰρ ὄφελον ἐν ᾗδη με ἐφύλαξας ἔκρυψας δέ με ἕως ἂν παύσηταί σου ἡ ὀργὴ καὶ τάξῃ μοι χρόνον ἐν ᾧ μνηεῖάν μου ποιήσῃ
- 14 Як помре чоловік, то чи він оживе? Буду мати надію по всі дні свого життя, аж поки не прийде заміна для мене!
If death takes a man, will he come to life again? All the days of my trouble I would be waiting, till the time came for me to be free.
ἐὰν γὰρ ἀποθάνῃ ἄνθρωπος ζήσεται συντελέσας ἡμέρας τοῦ βίου αὐτοῦ ὑπομένῳ ἕως ἂν πάλιν γένομαι
- 15 Кликав би Ти, то я відповів би Тобі, за чин Своїх рук сумував би,
At the sound of your voice I would give an answer, and you would have a desire for the work of your hands.
εἶτα καλέσεις ἐγὼ δέ σοι ὑπακούσομαι τὰ δὲ ἔργα τῶν χειρῶν σου μὴ ἀποποιῶ
- 16 ¶ бо кроки мої рахував би тепер, а могого гріха не стеріг би,
For now my steps are numbered by you, and my sin is not overlooked.
ἠρίθμησας δέ μου τὰ ἐπιτηδεύματα καὶ οὐ μὴ παρέλθῃ σε οὐδὲν τῶν ἁμαρτιῶν μου
- 17 провина моя була б запечатана в вузлику, і Ти закрив би моє беззаконня...
My wrongdoing is corded up in a bag, and my sin is shut up safe.
ἐσφράγισας δέ μου τὰς ἀνομίας ἐν βαλλαντίῳ ἐπεσημήνω δέ εἰ τι ἄκων παρέβην
- 18 Але гора справді впаде, а скеля зсувається з місця свого,
But truly a mountain falling comes to dust, and a rock is moved from its place;
καὶ πλὴν ὄρος πίπτον διαπσεῖται καὶ πέτρα παλαιωθήσεται ἐκ τοῦ τόπου αὐτῆς
- 19 каміння стирає вода, її злива сполощує порох землі, так надію того Ти губиш...
The stones are crushed small by the force of the waters; the dust of the earth is washed away by their overflowing: and so you put an end to the hope of man.
λίθους ἐλέαναν ὕδατα καὶ κατέκλυσεν ὕδατα ὕπτια τοῦ χρώματος τῆς γῆς καὶ ὑπομονὴν ἀνθρώπου ἀπόλεσας
- 20 Ти силою схопиш назавжди його, і відходить, Ти міняєш обличчя його й відсилаєш його...
You overcome him for ever, and he is gone; his face is changed in death, and you send him away.
ᾧσας αὐτὸν εἰς τέλος καὶ ᾗχετο ἐπέστησας αὐτῷ τὸ πρόσωπον καὶ ἐξαπέστειλας
- 21 Чи сини його славні, того він не знає, чи в прикрому стані того він не відас...
His sons come to honour, and he has no knowledge of it; they are made low, but he is not conscious of it.
πολλῶν δὲ γενομένων τῶν υἱῶν αὐτοῦ οὐκ οἶδεν ἐὰν δὲ ὀλίγοι γένωνται οὐκ ἐπίσταται
- 22 Боліє він тільки тоді, коли тіло на ньому, коли в ньому душа тоді тужить..
Only his flesh still has pain, and his soul is sad.
ἀλλ' ἢ αἱ σάρκες αὐτοῦ ἠλγησαν ἢ δὲ ψυχὴ αὐτοῦ ἐπένησεν
- 1 ¶ I відповів теманянин Еліфаз та й сказав:
And Eliphaz the Temanite made answer and said,
ὑπολαβὼν δὲ ελιφας ὁ θαμανίτης λέγει
- 2 Чи відповідатиме мудра людина знанням вітряним, і східнім вітром наповнить утробу свою?
Will a wise man make answer with knowledge of no value, or will he give birth to the east wind?
πότερον σοφὸς ἀπόκρισιν δώσει συνέσεως πνεύματος καὶ ἐνέπλησεν πόνον γαστρὸς

- 3 **Буде виправдуватися тим словом, що не надається, чи тими речами, що пожитку немає від них?**
Will he make arguments with words in which is no profit, and with sayings which have no value?
ἐλέγχων ἐν ῥήμασιν οἷς οὐ δεῖ ἐν λόγοις οἷς οὐδὲν ὄφελος
- 4 **Ти страх Божий руйнуєш також, і пустошиш молитву до Бога,**
Truly, you make the fear of God without effect, so that the time of quiet worship before God is made less by your outcry.
οὐ καὶ σὺ ἀπεποιήσω φόβον συνετελέσω δὲ ῥήματα τοιαῦτα ἐναντι τοῦ κυρίου
- 5 **бо навчас провина твоя твої уста, і ти вибираєш собі язика хитрунів.**
For your mouth is guided by your sin, and you have taken the tongue of the false for yourself.
ἐνοχος εἶ ῥήμασιν στόματός σου οὐδὲ διέκρινας ῥήματα δυναστῶν
- 6 **Оскаржують тебе твої уста, не я, й твої губи свідкують на тебе:**
It is by your mouth, even yours, that you are judged to be in the wrong, and not by me; and your lips give witness against you.
ἐλέγξει σε τὸ σὸν στόμα καὶ μὴ ἐγὼ τὰ δὲ χεῖλη σου καταμαρτυρήσουσίν σου
- 7 **Чи ти народився людиною першою, чи раніше, ніж згір'я, ти створений?**
Were you the first man to come into the world? or did you come into being before the hills?
τί γάρ μὴ πρῶτος ἀνθρώπων ἐγενήθης ἢ πρὸ θινῶν ἐπέγης
- 8 **Чи ти слухав у Божій тасмній нараді, та мудрість для себе забрав?**
Were you present at the secret meeting of God? and have you taken all wisdom for yourself?
ἢ σύνταγμα κυρίου ἀκήκοας εἰς δὲ σὲ ἀφίκετο σοφία
- 9 **Що ти знаєш, чого б ми не знали? Що ти зрозумів, і не з нами воно?**
What knowledge have you which we have not? is there anything in your mind which is not in ours?
τί γάρ οἶδας ὃ οὐκ οἶδαμεν ἢ τί συνίεις ὃ οὐχὶ καὶ ἡμεῖς
- 10 **Поміж нами і сивий, отой і старий, старший днями від батька твого.**
With us are men who are grey-haired and full of years, much older than your father.
καὶ γε πρεσβύτερος καὶ γε παλαιὸς ἐν ἡμῖν βαρύτερος τοῦ πατρός σου ἡμέραις
- 11 **Чи мало для тебе потішення Божі та слово, яке Він сховав у тобі?**
Are the comforts of God not enough for you, and the gentle word which was said to you?
ὀλίγα ὧν ἡμάρτηκας μεμαστίγῳσαι μεγάλως ὑπερβαλλόντως λελάληκας
- 12 **Чого то підносить тебе твоє серце, й які то знаки твої очі дають,**
Why is your heart uncontrolled, and why are your eyes lifted up;
τί ἐτόλμησεν ἡ καρδία σου ἢ τί ἐπήνεγκαν οἱ ὀφθαλμοί σου
- 13 **що на Бога звертася ти духа свого, і з своїх уст випускаєш подібні слова?**
So that you are turning your spirit against God, and letting such words go out of your mouth?
ὅτι θυμὸν ἔρρηξας ἐναντι κυρίου ἐξηγάγες δὲ ἐκ στόματος ῥήματα τοιαῦτα
- 14 **Що таке чоловік, щоб оправданим бути, і щоб був справедливим від жінки народжений?**
What is man, that he may be clean? and how may the son of woman be upright?
τίς γάρ ὢν βροτὸς ὅτι ἔσται ἀμεμπτος ἢ ὡς ἐσόμενος δίκαιος γεννητὸς γυναικὸς
- 15 **Таж Він навіть свягим Своїм не довіряє, і не оправдани в очах Його небеса,**
Truly, he puts no faith in his holy ones, and the heavens are not clean in his eyes;
εἰ κατὰ ἀγίων οὐ πιστεύει οὐρανὸς δὲ οὐ καθαρὸς ἐναντίον αὐτοῦ
- 16 **що ж тоді чоловік той бридкий та зіпсутий, що п'є кривду, як воду?**
How much less one who is disgusting and unclean, a man who takes in evil like water!
ἔα δὲ ἐβδελυγμένος καὶ ἀκάθαρτος ἀνὴρ πίνων ἀδικίας ἴσα ποτῶ

- 17 ¶ Я тобі розповім, ти послухай мене, а що бачив, то те розкажу,
Take note and give ear to my words; and I will say what I have seen:
 ἀναγγελῶ δέ σοι ἃκούέ μου ἃ δὴ ἐώρακα ἀναγγελῶ σοι
- 18 про що мудрі донесли та від батьків своїх не затаїли того,
(The things which wise men have got from their fathers, and have not kept secret from us;
 ἃ σοφοὶ ἐροῦσιν καὶ οὐκ ἔκρυψαν πατέρας αὐτῶν
- 19 їм самим була дана земля, і не приходив чужий поміж них.
For only to them was the land given, and no strange people were among them:)
 αὐτοῖς μόνοις ἐδόθη ἡ γῆ καὶ οὐκ ἐπῆλθεν ἀλλογενῆς ἐπ' αὐτούς
- 20 Безбожний тремтить по всі дні, а насильникові мало років заховано.
The evil man is in pain all his days, and the number of the years stored up for the cruel is small.
 πᾶς ὁ βίος ἀσεβοῦς ἐν φροντίδι ἔτη δὲ ἀριθμητὰ δεδομένα δυνάστη
- 21 Вереск жахів у нього в ушах, серед миру приходять на нього грабіжник.
A sound of fear is in his ears; in time of peace destruction will come on him:
 ὁ δὲ φόβος αὐτοῦ ἐν ὠσὶν αὐτοῦ ὅταν δοκῆ ἤδη εἰρηνεύειν ἤξει αὐτοῦ ἡ καταστροφή
- 22 Він не вірить, що вернеться від темноти, й він вичікується для меча.
He has no hope of coming safe out of the dark, and his fate will be the sword;
 μὴ πιστευέτω ἀποστραφῆναι ἀπὸ σκότους ἐντέταλται γὰρ ἤδη εἰς χεῖρας σιδήρου
- 23 Він мандрує за хлібом, та де він? Знає він, що для нього встановлений день темноти...
He is wandering about in search of bread, saying, Where is it? and he is certain that the day of trouble is ready for him:
 κατατέτακται δὲ εἰς σῖτα γυψὶν οἶδεν δὲ ἐν ἑαυτῷ ὅτι μένει εἰς πτόμα ἡμέρα δὲ αὐτὸν σκοτεινὴ στροβίσει
- 24 Страхать його утиск та гноблення, хапають його, немов цар, що готовий до бою,
He is greatly in fear of the dark day, trouble and pain overcome him:
 ἀνάγκη δὲ καὶ θλίψις αὐτὸν καθέξει ὥσπερ στρατηγὸς πρωτοστάτης πίπτων
- 25 бо руку свою простягав він на Бога, і повставав на Всемогутнього,
Because his hand is stretched out against God, and his heart is lifted up against the Ruler of all,
 ὅτι ἤρκεν χεῖρας ἐναντίον τοῦ κυρίου ἔναντι δὲ κυρίου παντοκράτορος ἐτραχηλίασεν
- 26 проти Нього твердою він шисю бігав, товстими хребтами щитів своїх.
Running against him like a man of war, covered by his thick breastplate; even like a king ready for the fight,
 ἔδραμεν δὲ ἐναντίον αὐτοῦ ὕβρει ἐν πάχει νότου ἀσπίδος αὐτοῦ
- 27 Бо закрив він обличчя своє своїм салом, і боки обклав своїм жиром,
Because his face is covered with fat, and his body has become thick;
 ὅτι ἐκάλυψε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐν στέατι αὐτοῦ καὶ ἐποίησεν περιστόμιον ἐπὶ τῶν μηρίων
- 28 і сидів у містах поруйнованих, у домах тих, що в них не сидять, що на купи каміння призначені.
And he has made his resting-place in the towns which have been pulled down, in houses where no man had a right to be, whose fate was to become masses of broken walls.
 ἀλυσθείη δὲ πόλεις ἐρήμους εἰσελθεῖν δὲ εἰς οἴκους ἀοικητους ἃ δὲ ἐκεῖνοι ἠτοίμασαν ἄλλοι ἀποίσονται
- 29 Він не буде багатий, і не встоїться сила його, і по землі не поширяться їхні масткі.
He does not get wealth for himself, and is unable to keep what he has got; the heads of his grain are not bent down to the earth.
 οὔτε μὴ πλουτισθῆ οὔτε μὴ μείνῃ αὐτοῦ τὰ ὑπάρχοντα οὐ μὴ βάλῃ ἐπὶ τὴν γῆν σκιάν
- 30 Не вступиться з темноти він, полум'я висушить парост його, й духом уст Його буде він схоплений.
He does not come out of the dark; his branches are burned by the flame, and the wind takes away his bud.
 οὐδὲ μὴ ἐκφύγῃ τὸ σκότος τὸν βλαστὸν αὐτοῦ μαράναι ἄνεμος ἐκπέσει δὲ αὐτοῦ τὸ ἄνθος

- 31 Хай не вірить в марноту заблуканий, бо марнотою буде заплата йому,
Let him not put his hope in what is false, falling into error: for he will get deceit as his reward.
 μη πιστευέτω ὅτι ὑπομενεῖ κενὰ γὰρ ἀποβήσεται αὐτῷ
- 32 вона виповниться не за днів його, а його верхів'ття не буде зелене!
His branch is cut off before its time, and his leaf is no longer green.
 ἢ τομὴ αὐτοῦ πρὸ ὥρας φθαρήσεται καὶ ὁ ῥάδαμνος αὐτοῦ οὐ μὴ πικράσῃ
- 33 Поскидає насиллям, немов виноград, недозрілість свою, поронить він квіття своє, як олипка,
He is like a vine whose grapes do not come to full growth, or an olive-tree dropping its flowers.
 τρυγηθεὶ δὲ ὡσπερ ὄμφαξ πρὸ ὥρας ἐκπέσοι δὲ ὡς ἄνθος ἐλαίας
- 34 бо збори безбожних спустошені будуть, а огонь пожере дім хабарника:
For the band of the evil-doers gives no fruit, and the tents of those who give wrong decisions for reward are burned with fire.
 μαρτύριον γὰρ ἀσεβοῦς θάνατος πῦρ δὲ καύσει οἴκους δωροδεκτῶν
- 35 він злом вагітніс, й породить марноту, й оману готує утроба його...
Evil has made them with child, and they give birth to trouble; and the fruit of their body is shame for themselves.
 ἐν γαστρὶ δὲ λήμψεται ὀδύνας ἀποβήσεται δὲ αὐτῷ κενὰ ἢ δὲ κοιλία αὐτοῦ ὑποίσει δόλον
- 1 ¶ А Йов відповів та й сказав:
And Job made answer and said,
 ὑπολαβὼν δὲ ἰωβ λέγει
- 2 Чув я такого багато, даремні розрадники всі ви!
Such things have frequently come to my ears: you are comforters who only give trouble.
 ἀκήκοα τοιαῦτα πολλὰ παρακλήτορες κακῶν πάντες
- 3 Чи настане кінець вітряним цим словам? Або що зміцнило тебе, що так відповідаєш?
May words which are like the wind be stopped? or what is troubling you to make answer to them?
 τί γὰρ μὴ τάξις ἐστὶν ῥήμασιν πνεύματος ἢ τί παρενοχλήσει σοι ὅτι ἀποκρίνη
- 4 І я говорив би, як ви, якби ви на місці моєму були, я додав би словами на вас, і головою своєю кивав би на вас,
It would not be hard for me to say such things if your souls were in my soul's place; joining words together against you, and shaking my head at you:
 κἀγὼ καθ' ὑμᾶς λαλήσω εἰ ὑπέκειτό γε ἡ ψυχὴ ὑμῶν ἀντὶ τῆς ἐμῆς εἴτ' ἐναλοῦμαι ὑμῖν ῥήμασιν κινήσω δὲ καθ' ὑμῶν κεφαλῆν
- 5 устами своїми зміцняв би я вас, і не стримав би рух своїх губ на розраду!
I might give you strength with my mouth, and not keep back the comfort of my lips.
 εἴη δὲ ἰσχύς ἐν τῷ στόματί μου κίνησιν δὲ χειλέων οὐ φείσομαι
- 6 ¶ Якщо я говоритиму, біль мій не стримається, а якщо перестану, що відійде від мене?
If I say what is in my mind, my pain becomes no less: and if I keep quiet, how much of it goes from me?
 ἐὰν γὰρ λαλήσω οὐκ ἀλγήσω τὸ τραῦμα ἐὰν δὲ καὶ σιωπήσω τί ἔλαττον τρωθήσομαι
- 7 Та тепер ось Він змучив мене: Всю громаду мою Ти спустошив,
But now he has overcome me with weariness and fear, and I am in the grip of all my trouble.
 νῦν δὲ κατάκοπὸν με πεποίηκεν μορῶν σεσηπῶτα
- 8 і поморщив мене, і це стало за свідчення, і змарнілість моя проти мене повсталала, і очевидьки мені докоряє!
It has come up as a witness against me, and the wasting of my flesh makes answer to my face.
 καὶ ἐπελάβου μου εἰς μαρτύριον ἐγενήθη καὶ ἀνέστη ἐν ἐμοὶ τὸ ψεῦδος μου κατὰ πρόσωπόν μου ἀνταπεκρίθη
- 9 Його гнів мене шарпає та ненавидить мене, скрегоче на мене зубами своїми, мій ворог вигострює очі свої проти мене...
I am broken by his wrath, and his hate has gone after me; he has made his teeth sharp against me: my haters are looking on me with cruel eyes;
 ὀργῇ χρησάμενος κατέβαλέν με ἔβρουξεν ἐπ' ἐμὲ τοὺς ὀδόντας βέλη πειρατῶν αὐτοῦ ἐπ' ἐμοὶ ἔπεσεν

- 10 Вони пащі свої роззявляють на мене, б'ють ганебно по щоках мене, збираються разом на мене:
Their mouths are open wide against me; the blows of his bitter words are falling on my face; all of them come together in a mass against me.
 ἀκίσιν ὀφθαλμῶν ἐνήλατο ὄξει ἔπαισέν με εἰς σιαγόνα ὁμοθυμαδὸν δὲ κατέδραμον ἐπ' ἐμοί
- 11 Бог злочинцеві видав мене, і кинув у руки безбожних мене...
God gives me over to the power of sinners, sending me violently into the hands of evil-doers.
 παρέδωκεν γάρ με ὁ κύριος εἰς χεῖρας ἀδίκου ἐπὶ δὲ ἀσεβέσιν ἔρριψέν με
- 12 Спокійний я був, та тремтячим мене Він зробив... І за шию вхопив Він мене й розторочив мене, та й поставив мене Собі ціллю:
I was in comfort, but I have been broken up by his hands; he has taken me by the neck, shaking me to bits; he has put me up as a mark for his arrows.
 εἰρηνεύοντα διεσκέδασέν με λαβὼν με τῆς κόμης διέτιλεν κατέστησέν με ὡσπερ σκοπὸν
- 13 Його стрільці мене оточили, розривас нирки мої Він не жалівши, мою жовч виливас на землю...
His bowmen come round about me; their arrows go through my body without mercy; my life is drained out on the earth.
 ἐκκύλωσάν με λόγχαις βάλλοντες εἰς νεφρούς μου οὐ φειδόμενοι ἐξέχεαν εἰς τὴν γῆν τὴν χολήν μου
- 14 Він робить пролім на проломі в мені, Він на мене біжить, як силач...
I am broken with wound after wound; he comes rushing on me like a man of war.
 κατέβαλόν με πτόμα ἐπὶ πτόματι ἔδραμον πρὸς με δυνάμενοι
- 15 Верету пошив я на шкіру свою та під порох низив свою голову...
I have made haircloth the clothing of my skin, and my horn is rolled in the dust.
 σάκκον ἔρρασα ἐπὶ βύρσης μου τὸ δὲ σθένος μου ἐν γῆ ἔσβέσθη
- 16 Зашарілось обличчя моє від плачу, й на повіках моїх залягла смертна тінь,
My face is red with weeping, and my eyes are becoming dark;
 ἢ γαστήρ μου συγκέκασται ἀπὸ κλαυθμοῦ ἐπὶ δὲ βλεφάροις μου σκιά
- 17 ¶ хоч насильства немає в долонях моїх, і чиста молитва моя!
Though my hands have done no violent acts, and my prayer is clean.
 ἄδικον δὲ οὐδὲν ἦν ἐν χερσίν μου εὐχὴ δέ μου καθαρὰ
- 18 Не прикрий, земле, крові моєї, і хай місця не буде для зойку мого,
O earth, let not my blood be covered, and let my cry have no resting-place!
 γῆ μὴ ἐπικαλύψῃς ἐφ' αἵματι τῆς σαρκός μου μηδὲ εἴη τόπος τῇ κραυγῇ μου
- 19 бо тепер ось на небі мій Свідок, Самовидець мій на висоті...
Even now my witness is in heaven, and the supporter of my cause is on high.
 καὶ νῦν ἰδοὺ ἐν οὐρανοῖς ὁ μάρτυς μου ὁ δὲ συνίστωρ μου ἐν ὑψίστοις
- 20 Глузливці мої, мої друзі, моє око до Бога сльозить,
My friends make sport of me; to God my eyes are weeping,
 ἀφίκοιτό μου ἢ δέησις πρὸς κύριον ἔναντι δὲ αὐτοῦ στάζοι μου ὁ ὀφθαλμός
- 21 і нехай Він дозволить людині змагання із Богом, як між сином людським і ближнім його,
So that he may give decision for a man in his cause with God, and between a son of man and his neighbour.
 εἴη δὲ ἔλεγχος ἀνδρὶ ἔναντι κυρίου καὶ υἱὸς ἀνθρώπου τῷ πλησίον αὐτοῦ
- 22 бо почислені роки минуть, і піду я дорогою, та й не вернусь...
For in a short time I will take the journey from which I will not come back.
 ἔτι δὲ ἀριθμητὰ ἤκασιν ὁδῶ δέ ἢ οὐκ ἐπαναστραφήσομαι πορεύσομαι
- 1 ¶ Мій дух заламався, мої дні погасають, zostались мені самі гроби!...
My spirit is broken, my days are ended, the last resting-place is ready for me.
 ὀλέκομαι πνεύματι φερόμενος δέομαι δὲ ταφῆς καὶ οὐ τυγχάνω

- 2 Дійсно, насмішки зо мною, й моє око в розгірченні їхнім ночує...
Truly, those who make sport of me are round about me, and my eyes become dark because of their bitter laughing.
λίσσομαι κάμων και τί ποιήσας
- 3 Поклади, дай заставу за мене Ти Сам, хто ж то той, що умову зо мною заб'є по руках?
Be pleased, now, to be responsible for me to yourself; for there is no other who will put his hand in mine.
ἐκλεψαν δέ μου τὰ ὑπάρχοντα ἀλλότριοι τίς ἐστιν οὗτος τῇ χειρὶ μου συνδεθήτω
- 4 Бо від розуміння закрив Ти їх серце тому не звеличуєш їх.
You have kept their hearts from wisdom: for this cause you will not give them honour.
ὅτι καρδίαν αὐτῶν ἐκρυψας ἀπὸ φρονήσεως διὰ τοῦτο οὐ μὴ ὑψώσης αὐτούς
- 5 Він призначує ближніх на поділ, а очі синів його темніють,
As for him who is false to his friend for a reward, light will be cut off from the eyes of his children.
τῇ μερίδι ἀναγγελεῖ κακίας ὀφθαλμοὶ δέ μου ἐφ' υἱοῖς ἐτάκησαν
- 6 Він поставив мене за прислів'я в народів, і став я таким, на якого плюють...
He has made me a word of shame to the peoples; I have become a mark for their sport.
ἔθου δέ με θρόλημα ἐν ἔθνεσιν γέλως δὲ αὐτοῖς ἀπέβην
- 7 З безталання потемніло око моє, а всі члени мої як та тінь...
My eyes have become dark because of my pain, and all my body is wasted to a shade.
πεπώρονται γὰρ ἀπὸ ὀργῆς οἱ ὀφθαλμοὶ μου πεπολιόρκημαι μεγάλως ὑπὸ πάντων
- 8 Праведники остовпіють на це, і невинний встає на безбожного.
The upright are surprised at this, and he who has done no wrong is troubled because of the evil-doers.
θαῦμα ἔσχεν ἀληθινὸς ἐπὶ τούτῳ δίκαιος δὲ ἐπὶ παρανομῷ ἐπανασταίῃ
- 9 І праведний буде держатись дороги своєї, а хто чисторукий побільшиться в силі.
Still the upright keeps on his way, and he who has clean hands gets new strength.
σχοιῆ δὲ πιστὸς τὴν ἑαυτοῦ ὁδὸν καθαρὸς δὲ χεῖρας ἀναλάβοι θάρσος
- 10 ¶ Але всі ви повернетесь, і приходьте, та я не знаходжу між вами розумного...
But come back, now, all of you, come; and I will not see a wise man among you.
οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ πάντες ἐρεῖδετε και δεῦτε δὴ οὐ γὰρ εὐρίσκω ἐν ὑμῖν ἀληθές
- 11 Мої дні проминули, порвалися думи мої, мого серця масток,
My days are past, my purposes are broken off, even the desires of my heart.
αἱ ἡμέραι μου παρῆλθον ἐν βρόμῳ ἐρράγη δὲ τὰ ἄρθρα τῆς καρδίας μου
- 12 вони мені ніч обертають на день, наближують світло при темряві!
They are changing night into day; they say, The light is near the dark.
νύκτα εἰς ἡμέραν ἔθηκαν φῶς ἐγγὺς ἀπὸ προσώπου σκότους
- 13 Якщо сподіваюсь, то тільки шеолу, як дому свого, в темноті постелю своє ложе...
If I am waiting for the underworld as my house, if I have made my bed in the dark;
ἐὰν γὰρ ὑπομείνω ἕδης μου ὁ οἶκος ἐν δὲ γνόφῳ ἔστρωταὶ μου ἡ στρωμνὴ
- 14 До гробу я кличу: О батьку ти мій! До черви: Моя мамо та сестро моя!...
If I say to the earth, You are my father; and to the worm, My mother and my sister;
θάνατον ἐπεκαλεσάμην πατέρα μου εἶναι μητέρα δέ μου και ἀδελφὴν σαπρίαν
- 15 Де ж тоді та надія моя? А надія моя, хто побачить її?
Where then is my hope? and who will see my desire?
ποῦ οὖν μου ἐστὶ ἐστὶν ἡ ἐλπίς ἢ τὰ ἀγαθὰ μου ὄψομαι

- 16 До шеолових засувів зійде вона, коли зійдемо разом до пороху...
Will they go down with me into the underworld? Will we go down together into the dust?
 ἢ μετ' ἐμοῦ εἰς ἕδην καταβήσονται ἢ ὁμοθυμαδὸν ἐπὶ χόματος καταβησόμεθα
- 1 ¶ I заговорив шух'янин Білдад та й сказав:
Then Bildad the Shuhite made answer and said,
 ὑπολαβὼν δὲ βαλδαδ ὁ σαυχίτης λέγει
- 2 Як довго ви будете пастками класти слова? Розміркуйте, а потім собі поговоримо!
How long will it be before you have done talking? Get wisdom, and then we will say what is in our minds.
 μέχρι τίνος οὐ παύση ἐπίσχες ἵνα καὶ αὐτοὶ λαλήσωμεν
- 3 Чому пораховані ми, як худоба? Чому в ваших очах ми безумні?
Why do we seem as beasts in your eyes, and as completely without knowledge?
 διὰ τί ὡσπερ τετράποδα σεσιωπήκαμεν ἐναντίον σου
- 4 О ти, що розшарпнеш душу свою в своїм гніві, чи для тебе земля опустіє, а скеля осунеться з місця свого?
But come back, now, come: you who are wounding yourself in your passion, will the earth be given up because of you, or a rock be moved out of its place?
 κέχρηται σοι ὀργή τί γάρ ἐάν σὺ ἀποθάνης ἀοίκητος ἢ ὑπ' οὐρανὸν ἢ καταστραφήσεται ὄρη ἐκ θεμελίων
- 5 ¶ Таж світильник безбожних погасне, і не буде світитися іскра огню його:
For the light of the sinner is put out, and the flame of his fire is not shining.
 καὶ φῶς ἀσεβῶν σβεσθήσεται καὶ οὐκ ἀποβήσεται αὐτῶν ἡ φλόξ
- 6 його світло стемніє в наметі, і згасне на ньому світильник його,
The light is dark in his tent, and the light shining over him is put out.
 τὸ φῶς αὐτοῦ σκότος ἐν διαίτῃ ὁ δὲ λύχνος ἐπ' αὐτῷ σβεσθήσεται
- 7 стануть тісні кроки сили його, і вдарить його власна рада!...
The steps of his strength become short, and by his design destruction overtakes him.
 θηρεύσαισαν ἐλάχιστοι τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ σφάλαι δὲ αὐτοῦ ἡ βουλή
- 8 Бо він кинений в пастку ногами своїми, і на граті він буде ходити:
His feet take him into the net, and he goes walking into the cords.
 ἐμβέβληται δὲ ὁ ποὺς αὐτοῦ ἐν παγίδι ἐν δικτύῳ ἐλχθείη
- 9 пастка схопить за стопу його, зміцниться сітка на ньому,
His foot is taken in the net; he comes into its grip.
 ἔλθοισαν δὲ ἐπ' αὐτὸν παγίδες κατισχύσει ἐπ' αὐτὸν διψῶντας
- 10 на нього захований шнур на землі, а пастка на нього на стежці...
The twisted cord is put secretly in the earth to take him, and the cord is placed in his way.
 κέκρυπται ἐν τῇ γῆ σχοινίον αὐτοῦ καὶ ἡ σὺλλημψις αὐτοῦ ἐπὶ τριβῶν
- 11 ¶ Страхіття жахають його звідусіль, і женуться за ним по слідах.
He is overcome by fears on every side, they go after him at every step.
 κύκλῳ ὀλέσαισαν αὐτὸν ὀδύνας πολλοὶ δὲ περὶ πόδας αὐτοῦ ἔλθοισαν ἐν λιμῷ στενῷ
- 12 Його сила голодною буде, а нещастя при боці його приготовлене.
His strength is made feeble for need of food, and destruction is waiting for his falling footstep.
 πτώμα δὲ αὐτῷ ἠτοιμάσται ἐξαισίον
- 13 Його шкіра поїджена буде хворобою, поїсть члени його первороджений смерти.
His skin is wasted by disease, and his body is food for the worst of diseases.
 βρωθείησαν αὐτοῦ κλώνες ποδῶν κατέδετα δὲ τὰ ὥραια αὐτοῦ θάνατος

- 14 Відірвана буде безпека його від намету його, а Ти до царя жахів його приведеш...
He is pulled out of his tent where he was safe, and he is taken away to the king of fears.
 ἐκραγείη δὲ ἐκ διαίτης αὐτοῦ ἴασις σχοίη δὲ αὐτὸν ἀνάγκη αἰτία βασιλικῆ
- 15 Він перебуває в наметі своєму, який не його, на мешкання його буде кинена сірка.
In his tent will be seen that which is not his, burning stone is dropped on his house.
 κατασκηνώσει ἐν τῇ σκηνῇ αὐτοῦ ἐν νυκτὶ αὐτοῦ κατασπαρήσονται τὰ εὐπρεπῆ αὐτοῦ θείῳ
- 16 Здолу посохнуть коріння його, а згори його віття зів'яне.
Under the earth his roots are dry, and over it his branch is cut off.
 ὑποκάτωθεν αἱ ῥίζαι αὐτοῦ ξηρανθήσονται καὶ ἐπάνωθεν ἐπιπεσεῖται θερισμὸς αὐτοῦ
- 17 Його пам'ять загине з землі, а на вулиці ймення не буде йому.
His memory is gone from the earth, and in the open country there is no knowledge of his name.
 τὸ μνημόσυνον αὐτοῦ ἀπόλοιτο ἐκ γῆς καὶ ὑπάρχει ὄνομα αὐτῷ ἐπὶ πρόσωπον ἐξωτέρω
- 18 Заженуть його з світла до темряви, і ввесь світ проганяє його.
He is sent away from the light into the dark; he is forced out of the world.
 ἀλώσειεν αὐτὸν ἐκ φωτὸς εἰς σκότος
- 19 У нього немає в народі нащадка, ні внука, і немає останку в місцях його мешкання.
He has no offspring or family among his people, and in his living-place there is no one of his name.
 οὐκ ἔσται ἐπίγνωστος ἐν λαῷ αὐτοῦ οὐδὲ σεσωσμένος ἐν τῇ ὑπ' οὐρανὸν ὁ οἶκος αὐτοῦ ἀλλ' ἐν τοῖς αὐτοῦ ζήσονται ἕτεροι
- 20 На згадку про день його остовпівали останні, за волосся ж хапались давніші...
At his fate those of the west are shocked, and those of the east are overcome with fear.
 ἐπ' αὐτῷ ἐστέναζαν ἔσχατοι πρώτους δὲ ἔσχεν θαῦμα
- 21 Ось такі то мешкання несправедного, і це місце того, хто Бога не знає!
Truly, these are the houses of the sinner, and this is the place of him who has no knowledge of God.
 οὗτοί εἰσιν οἴκοι ἀδίκων οὗτος δὲ ὁ τόπος τῶν μὴ εἰδόντων τὸν κύριον
- 1 ¶ А Йов відповів та й сказав:
And Job made answer and said,
 ὑπολαβὼν δὲ ἰωβ λέγει
- 2 Аж доки смутити ви будете душу мою, та душити словами мене?
How long will you make my life bitter, crushing me with words?
 ἕως τίνος ἔγκοπον ποιήσετε ψυχὴν μου καὶ καθαιρεῖτε με λόγοις
- 3 Десять раз це мене ви соромите, гнобити мене не стидастесь!...
Ten times now you have made sport of me; it gives you no sense of shame to do me wrong.
 γινώτε μόνον ὅτι ὁ κύριος ἐποίησέ με οὕτως καταλαλεῖτέ μου οὐκ αἰσχυνόμενοί με ἐπικεισθέ μοι
- 4 Якщо справді зблудив я, то мій гріх при мені позостане.
And, truly, if I have been in error, the effect of my error is only on myself.
 ναὶ δὴ ἐπ' ἀληθείας ἐγὼ ἐπλανήθην παρ' ἐμοὶ δὲ αὐλίζεται πλάνος [4α] λαλήσαι ῥήμα ὃ οὐκ ἔδει τὰ δὲ ῥήματά μου πλανᾶται καὶ οὐκ ἐπὶ καιροῦ
- 5 Чи ви величаєтесь справді над мною, і виказуйте мою ганьбу на мене?
If you make yourselves great against me, using my punishment as an argument against me,
 ἔα δὲ ὅτι ἐπ' ἐμοὶ μεγαλύνεσθε ἐνάλλεσθε δέ μοι ὀνειδέει
- 6 Знайте тоді, що Бог скривдив мене, і тенета Свої розточив надо мною!
Be certain that it is God who has done me wrong, and has taken me in his net.
 γινώτε οὖν ὅτι ὁ κύριός ἐστιν ὁ ταράξας ὀχύρωμα δὲ αὐτοῦ ἐπ' ἐμὲ ὕψωσεν

- 7 **Ось гвалт! я кричу, та не відповідає ніхто, голошу, та немає суду!...**
Truly, I make an outcry against the violent man, but there is no answer: I give a cry for help, but no one takes up my cause.
ἰδοῦ γελῶ ὀνειδεῖ καὶ οὐ λαλήσω κερράξομαι καὶ οὐδαμοῦ κρίμα
- 8 ¶ **Він дорогу мою оточив і я не перейду, Він поклав на стежки мої темряву!**
My way is walled up by him so that I may not go by: he has made my roads dark.
κύκλω περιφοκοδῶμμαι καὶ οὐ μὴ διαβῶ ἐπὶ πρόσωπόν μου σκότος ἔθετο
- 9 **Він стягнув з мене славу мою і вінця зняв мені з голови!**
He has put off my glory from me, and taken the crown from my head.
τὴν δὲ δόξαν ἀπ' ἐμοῦ ἐξέδυσεν ἀφείλεν δὲ στέφανον ἀπὸ κεφαλῆς μου
- 10 **Звідусіль Він ламає мене, і я йду, надію мою, як те дерево, вивернув Він...**
I am broken down by him on every side, and I am gone; my hope is uprooted like a tree.
διέσπασέν με κύκλω καὶ ὠχόμην ἐξέκοψεν δὲ ὡσπερ δένδρον τὴν ἐλπίδα μου
- 11 **І на мене Свій гнів запалив, і зарахував Він мене до Своїх ворогів:**
His wrath is burning against me, and I am to him as one of his haters.
δεινῶς δέ μοι ὀργῇ ἐχρήσατο ἠγήσατο δέ με ὡσπερ ἐχθρόν
- 12 **полки Його разом приходять, і торують на мене дорогу свою, і таборують навколо намету мого...**
His armies come on together, they make their road high against me, and put up their tents round mine.
ὀμοθυμαδὸν δὲ ἦλθον τὰ πειρατήρια αὐτοῦ ἐπ' ἐμοὶ ταῖς ὁδοῖς μου ἐκύκλωσάν με ἐγκάθετοι
- 13 **Віддалив Він від мене братів моїх, а знайомі мої почужіли для мене,**
He has taken my brothers far away from me; they have seen my fate and have become strange to me.
ἀπ' ἐμοῦ δὲ ἀδελφοὶ μου ἀπέστησαν ἔγνωσαν ἄλλοτριούς ἢ ἐμέ φίλοι δέ μου ἀνελεήμονες γεγόνασιν
- 14 **мої ближні відстали, і забули про мене знайомі мої...**
My relations and my near friends have given me up, and those living in my house have put me out of their minds.
οὐ προσεποιήσαντό με οἱ ἐγγύτατοί μου καὶ οἱ εἰδότες μου τὸ ὄνομα ἐπελάθοντό μου
- 15 **Мешканці дому мого, і служниці мої за чужого вважають мене, чужаком я став в їхніх очах...**
I am strange to my women-servants, and seem to them as one from another country.
γείτονες οἰκίας θεράπαιναί τέ μου ἀλλογενῆς ἦμην ἐναντίον αὐτῶν
- 16 **Я кличу свогого раба і він відповіді не дає, хоч своїми устами благаю його...**
At my cry my servant gives me no answer, and I have to make a prayer to him.
θεράποντά μου ἐκάλεσα καὶ οὐχ ὑπήκουσεν στόμα δέ μου ἐδέετο
- 17 **Мій дух став бридкий для моєї дружини, а мій запах синам моєї утроби...**
My breath is strange to my wife, and I am disgusting to the offspring of my mother's body.
καὶ ἰκέτερον τὴν γυναῖκά μου προσεκαλούμην δὲ κολακεύων υἱοὺς παλλακίδων μου
- 18 **Навіть діти малі зневажають мене, коли я встаю, то глузують із мене...**
Even young children have no respect for me; when I get up their backs are turned on me.
οἱ δὲ εἰς τὸν αἰῶνά με ἀπεποιήσαντο ὅταν ἀναστῶ κατ' ἐμοῦ λαλοῦσιν
- 19 **Мої всі повірники брідяться мною, а кого я кохав обернулись на мене...**
All the men of my circle keep away from me; and those dear to me are turned against me.
ἐβδελύξαντο δέ με οἱ εἰδότες με οὓς δὴ ἠγαπήκειν ἐπανεστήσαν μοι
- 20 **До шкіри моєї й до тіла мого приліпилися кості мої, ще біля зубів лиш зосталася шкіра моя...**
My bones are joined to my skin, and I have got away with my flesh in my teeth.
ἐν δέρματί μου ἐσάπησαν αἱ σάρκες μου τὰ δὲ ὀστά μου ἐν ὀδοῦσιν ἔχεται

- 21 Змилуйтеся надо мною, о, змилуйтеся надо мною ви, ближні мої, бо Божа рука доторкнулась мене!...
Have pity on me, have pity on me, O my friends! for the hand of God is on me.
 ἐλεήσατέ με ἐλεήσατέ με ὃ φίλοι χεῖρ γὰρ κυρίου ἡ ἡσάμενή μου ἐστίν
- 22 Чого ви мене переслідуйте, немов Бог, і не насичуетесь моїм тілом?
Why are you cruel to me, like God, for ever saying evil against me?
 διὰ τί δέ με διώκετε ὡσπερ καὶ ὁ κύριος ἀπὸ δὲ σαρκῶν μου οὐκ ἐμπίπλασθε
- 23 ¶ О, коли б записати слова мої, о, коли б були в книжці вони позначувані,
If only my words might be recorded! if they might be put in writing in a book!
 τίς γὰρ ἂν δόξη γραφῆναι τὰ ῥήματά μου τεθῆναι δὲ αὐτὰ ἐν βιβλίῳ εἰς τὸν αἰῶνα
- 24 коли б рильцем залізним та оливою в скелі навіки вони були витесані!
And with an iron pen and lead be cut into the rock for ever!
 ἐν γραφείῳ σιδηρῷ καὶ μολίβῳ ἢ ἐν πέτραις ἐγγλυφῆναι
- 25 Та я знаю, що мій Викупитель живий, і останнього дня Він підійме із пороху
But I am certain that he who will take up my cause is living, and that in time to come he will take his place on the dust;
 οἶδα γὰρ ὅτι ἀέναός ἐστιν ὁ ἐκλύειν με μέλλων ἐπὶ γῆς
- 26 цю шкіру мою, яка розпадеться, і з тіла свого я Бога побачу,
And ... without my flesh I will see God;
 ἀναστήσαι τὸ δέρμα μου τὸ ἀνατλῶν ταῦτα παρὰ γὰρ κυρίου ταῦτά μοι συνετελέσθη
- 27 сам я побачу Його, й мої очі побачать, а не очі чужі... Тануть нирки мої в моїм нутрі!...
Whom I will see on my side, and not as one strange to me. My heart is broken with desire.
 ἃ ἐγὼ ἐμαυτῷ συνεπίσταμαι ἃ ὁ ὀφθαλμός μου ἐδρακεν καὶ οὐκ ἄλλος πάντα δέ μοι συνετελέσται ἐν κόλπῳ
- 28 Коли скажете ви: Нашо будемо гнати його, коли корень справи знаходиться в ньому!
If you say, How cruel we will be to him! because the root of sin is clearly in him:
 εἰ δὲ καὶ ἐρεῖτε τί ἐροῦμεν ἔναντι αὐτοῦ καὶ ρίζαν λόγου εὐρήσομεν ἐν αὐτῷ
- 29 то побійтесь меча собі ви, бо гнів за провину то меч, щоб ви знали, що є ще Суддя!...
Be in fear of the sword, for the sword is the punishment for such things, so that you may be certain that there is a judge.
 εὐλαβήθητε δὴ καὶ ὑμεῖς ἀπὸ ἐπικαλύμματος θυμὸς γὰρ ἐπ' ἀνόμους ἐπελεύσεται καὶ τότε γνώσονται ποῦ ἐστὶν αὐτῶν ἡ ὕλη
- 1 ¶ I відповів нааматянин Цофар та й сказав:
Then Zophar the Naamathite made answer and said,
 ὑπολαβὼν δὲ σωφάρ ὁ μιναῖος λέγει
- 2 Тому то думки мої відповідати мене навертають, і тому то в мені цей мій поспіх!
For this cause my thoughts are troubling me and driving me on.
 οὐχ οὕτως ὑπελάμβανον ἀντερεῖν σε ταῦτα καὶ οὐχὶ συνίετε μᾶλλον ἢ καὶ ἐγὼ
- 3 Соромливу нагану собі я почув, та дух з мого розуму відповідає мені.
I have to give ear to arguments which put me to shame, and your answers to me are wind without wisdom.
 παιδείαν ἐντροπῆς μου ἀκούσομαι καὶ πνεῦμα ἐκ τῆς συνέσεως ἀποκρίνεται μοι
- 4 Чи знаш ти те, що від вічності, відколи людина на землі була поставлена,
Have you knowledge of this from early times, when man was placed on the earth,
 μὴ ταῦτα ἔγνωσ ἀπὸ τοῦ ἐτι ἀφ' οὗ ἐτέθη ἄνθρωπος ἐπὶ τῆς γῆς
- 5 то спів несправедливих короткий, а радість безбожного тільки на хвилю?
That the pride of the sinner is short, and the joy of the evil-doer but for a minute?
 εὐφροσύνη γὰρ ἀσεβῶν πτόμα ἐξαισίον χαρμονὴ δὲ παρανόμων ἀπόλεια

- 6 Якщо піднесеться величність його аж до неба, а його голова аж до хмари досягне,
Though he is lifted up to the heavens, and his head goes up to the clouds;
 ἐὰν ἀναβῆ εἰς οὐρανὸν αὐτοῦ τὰ δῶρα ἢ δὲ θυσία αὐτοῦ νεφῶν ἄψηται
- 7 проте він загине навіки, немов його гній, хто бачив його, запитає: де він?
Like the waste from his body he comes to an end for ever: those who have seen him say, Where is he?
 ὅταν γὰρ δοκῆ ἤδη κατεστηρίχθαι τότε εἰς τέλος ἀπολείται οἱ δὲ ἰδόντες αὐτὸν ἐροῦσιν ποῦ ἐστὶν
- 8 Немов сон улетить і не знайдуть його, мов видіння нічне, він сполошений буде:
He is gone like a dream, and is not seen again; he goes in flight like a vision of the night.
 ὡσπερ ἐνύπνιον ἐκπετασθὲν οὐ μὴ εὐρεθῆ ἔπειτα δὲ ὡσπερ φάσμα νυκτερινόν
- 9 його бачило око, та бачити більше не буде, і вже не побачить його його місце...
The eye which saw him sees him no longer; and his place has no more knowledge of him.
 ὀφθαλμὸς παρέβλεψεν καὶ οὐ προσθήσει καὶ οὐκέτι προσνοήσει αὐτὸν ὁ τόπος αὐτοῦ
- 10 ¶ Сини його запобігатимуть ласки в нужденних, а руки його позвертають масток його...
His children are hoping that the poor will be kind to them, and his hands give back his wealth.
 τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ ὀλέσαισαν ἤττονας αἱ δὲ χεῖρες αὐτοῦ πυρσεύσαισαν ὀδύνας
- 11 Повні кості його молодечости, та до пороху з ним вона ляже!
His bones are full of young strength, but it will go down with him into the dust.
 ὅστ'α αὐτοῦ ἐνεπλήσθησαν νεότητος αὐτοῦ καὶ μετ' αὐτοῦ ἐπὶ χώματος κοιμηθήσεται
- 12 Якщо в устах його зло солодке, його він таїть під своїм язиком,
Though evil-doing is sweet in his mouth, and he keeps it secretly under his tongue;
 ἐὰν γλυκανθῆ ἐν στόματι αὐτοῦ κακία κρύψει αὐτὴν ὑπὸ τὴν γλῶσσαν αὐτοῦ
- 13 над ним милосердиться та не пускає його, і тримає його в своїх устах,
Though he takes care of it, and does not let it go, but keeps it still in his mouth;
 οὐ φείσεται αὐτῆς καὶ οὐκ ἐγκαταλείψει αὐτὴν καὶ συνέξει αὐτὴν ἐν μέσῳ τοῦ λάρυγγος αὐτοῦ
- 14 то цей хліб в його нутрощах зміниться, стане він жовчю зміїною в нутрі його!...
His food becomes bitter in his stomach; the poison of snakes is inside him.
 καὶ οὐ μὴ δυνηθῆ βοηθῆσαι ἑαυτῷ χολὴ ἀσπίδος ἐν γαστρὶ αὐτοῦ
- 15 Він масток чужого ковтав, але його виблює: Бог виганяє його із утроби його...
He takes down wealth as food, and sends it up again; it is forced out of his stomach by God.
 πλοῦτος ἀδίκως συναγόμενος ἐξεμεσθήσεται ἐξ οἰκίας αὐτοῦ ἐξελεύσει αὐτὸν ἄγγελος
- 16 Отруту зміїну він ссатиме, гадючий язик його вб'є!
He takes the poison of snakes into his mouth, the tongue of the snake is the cause of his death.
 θυμὸν δὲ δρακόντων θηλάσειεν ἀνέλοι δὲ αὐτὸν γλῶσσα ὄφeos
- 17 Він річкових джерел не побачить, струмків меду та молока.
Let him not see the rivers of oil, the streams of honey and milk.
 μὴ ἴδοι ἄμελξιν νομάδων μηδὲ νομὰς μελιτος καὶ βουτύρου
- 18 Позвертає він працю чужу, і її не ковтне, як і масток, набутий з виміни своєї, жувати не буде...
He is forced to give back the fruit of his work, and may not take it for food; he has no joy in the profit of his trading.
 εἰς κενὰ καὶ μάταια ἐκοπίασεν πλοῦτον ἐξ οὗ οὐ γέύεται ὡσπερ στρίφνος ἀμάσητος ἀκατάποτος
- 19 Бо він переслідував, кидав убогих, він дім грабував, хоч не ставив його!
Because he has been cruel to the poor, turning away from them in their trouble; because he has taken a house by force which he did not put up;
 πολλῶν γὰρ ἀδυνάτων οἴκουσ ἐθλασεν δίαιταν δὲ ἤρπασεν καὶ οὐκ ἔστησεν

- 20 Бо спокою не знав він у нутрі своїм, і свого наймилішого не збереже.
There is no peace for him in his wealth, and no salvation for him in those things in which he took delight.
 οὐκ ἔστιν αὐτοῦ σωτηρία τοῖς ὑπάρχουσιν ἐν ἐπιθυμία αὐτοῦ οὐ σωθήσεται
- 21 Немає останку з обжирства його, тому нетривале добро його все:
He had never enough for his desire; for this cause his well-being will quickly come to an end.
 οὐκ ἔστιν ὑπόλειμμα τοῖς βρώμασιν αὐτοῦ διὰ τοῦτο οὐκ ἀνθήσει αὐτοῦ τὰ ἀγαθὰ
- 22 за повні достатку його буде тісно йому, рука кожного скривдженого прийде на нього!
Even when his wealth is great, he is full of care, for the hand of everyone who is in trouble is turned against him.
 ὅταν δὲ δοκῆ ἤδη πεπληρωῖσθαι θλιβήσεται πᾶσα δὲ ἀνάγκη ἐπ' αὐτὸν ἐπελεύσεται
- 23 ¶ Хай наповнена буде утроба його, та пошле Він на нього жар гніву Свого, і буде дощити на нього недугами його...
God gives him his desire, and sends the heat of his wrath on him, making it come down on him like rain.
 εἴ πως πληρώσαι γαστέρα αὐτοῦ ἐπαποστείλαι ἐπ' αὐτὸν θυμὸν ὀργῆς νίψαι ἐπ' αὐτὸν ὀδύνας
- 24 Він буде втікати від зброї залізної, та пониже його мідний лук...
He may go in flight from the iron spear, but the arrow from the bow of brass will go through him;
 καὶ οὐ μὴ σωθῆ ἐκ χειρὸς σιδήρου τρώσει αὐτὸν τόξον χάλκειον
- 25 Він стане меча витягати, і виїде він із тіла, та держак його виїде із жовчі його, і перестрах на нього впаде!
He is pulling it out, and it comes out of his back; and its shining point comes out of his side; he is overcome by fears.
 διεξέλθοι δὲ διὰ σώματος αὐτοῦ βέλος ἀστραπαὶ δὲ ἐν διαίταις αὐτοῦ περιπατήσασιν ἐπ' αὐτῷ φόβοι
- 26 При скарбах його всі нещастя заховані, його буде жерти огонь не роздмухуваний, позостале в наметі його буде знищене...
All his wealth is stored up for the dark: a fire not made by man sends destruction on him, and on everything in his tent.
 πᾶν δὲ σκότος αὐτῷ ὑπομείναι κατέδετα αὐτὸν πῦρ ἄκαυστον κακῶσαι δὲ αὐτοῦ ἐπὶ λυτοῦ τὸν οἶκον
- 27 Небо відкрис його беззаконня, а земля проти нього повстане,
The heavens make clear his sin, and the earth gives witness against him.
 ἀνακαλύψαι δὲ αὐτοῦ ὁ οὐρανὸς τὰς ἀνομίας γῆ δὲ ἐπανασταίη αὐτῷ
- 28 урожай його дому втече, розпливється в день гніву Його...
The produce of his house is taken away into another country, like things given into the hands of others in the day of wrath.
 ἐλκύσαι τὸν οἶκον αὐτοῦ ἀπόλεια εἰς τέλος ἡμέρα ὀργῆς ἐπέλθοι αὐτῷ
- 29 Оце доля від Бога людині безбожній, і спадщина, обіцяна Богом для неї!
This is the reward of the evil man, and the heritage given to him by God.
 αὕτη ἡ μερίς ἀνθρώπου ἀσεβοῦς παρὰ κυρίου καὶ κτήμα ὑπαρχόντων αὐτῷ παρὰ τοῦ ἐπισκόπου
- 1 ¶ А Йов відповів та й сказав:
Then Job made answer and said,
 ὑπολαβὼν δὲ ἰωβ λέγει
- 2 Уважно послухайте слово моє, і нехай буде мені це розрадою вашою!
Give attention with care to my words; and let this be your comfort.
 ἀκούσατε ἀκούσατέ μου τῶν λόγων ἵνα μὴ ἦ μοι παρ' ὑμῶν αὕτη ἡ παράκλησις
- 3 Перетерпіть мені, а я промовлятиму, по промові ж моїй насміхатися будеш.
Let me say what is in my mind, and after that, go on making sport of me.
 ἄρατέ με ἐγὼ δὲ λαλήσω εἴτ' οὐ καταγέλασετέ μου
- 4 Хіба до людини моє нарікання? Чи не мав би чого стати нетерпеливим мій дух?
As for me, is my outcry against man? is it then to be wondered at if my spirit is troubled?
 τί γάρ μὴ ἀνθρώπου μου ἡ ἔλεγχις ἢ διὰ τί οὐ θυμωθήσομαι

- 5 **Оберніться до мене й жахніться, та руку на уста свої покладіть...**
Take note of me and be full of wonder, put your hand on your mouth.
 εἰσβλέψαντες εἰς ἐμὲ θαυμάσατε χεῖρα θέντες ἐπὶ σιαγόνι
- 6 **І якщо я згадаю про це, то жахаюсь, і морозом проймається тіло моє...**
At the very thought of it my flesh is shaking with fear.
 ἐάν τε γὰρ μνησθῶ ἐσπούδακα ἔχουσιν δέ μου τὰς σάρκας ὀδύναи
- 7 **¶ Чого несправедливі живуть, доживають до віку, й багатством зміцнюються?**
Why is life given to the evil-doers? why do they become old and strong in power?
 διὰ τί ἀσεβεῖς ζῶσιν πεπαλαίωνται δὲ καὶ ἐν πλούτῳ
- 8 **Насіння їх міцно стоїть перед ними, при них, а їхні нащадки на їхніх очах...**
Their children are ever with them, and their offspring before their eyes.
 ὁ σπόρος αὐτῶν κατὰ ψυχὴν τὰ δὲ τέκνα αὐτῶν ἐν ὀφθαλμοῖς
- 9 **Доми їхні то спокій від страху, і над ними нема бича Божого.**
Their houses are free from fear, and the rod of God does not come on them.
 οἱ οἴκοι αὐτῶν εὐθηνοῦσιν φόβος δὲ οὐδαμοῦ μάστιξ δὲ παρὰ κυρίου οὐκ ἔστιν ἐπ' αὐτοῖς
- 10 **Спинається бик його, і не даремно, зачинає корова його, й не скидає.**
Their ox is ready at all times to give seed; their cow gives birth, without dropping her young.
 ἡ βοῦς αὐτῶν οὐκ ὠμοτόκησεν διεσώθη δὲ αὐτῶν ἐν γαστρὶ ἔχουσα καὶ οὐκ ἔσφαλεν
- 11 **Вони випускають своїх молодят, як отару, а їх діти вибрикують.**
They send out their young ones like a flock, and their children have pleasure in the dance,
 μένουσιν δὲ ὡς πρόβατα αἰώνια τὰ δὲ παιδιά αὐτῶν προσπαιζοῦσιν
- 12 **Вони голос здійсмають при бубні та цитрі, і веселяться при звуку сопілки.**
They make songs to the instruments of music, and are glad at the sound of the pipe.
 ἀναλαβόντες ψαλτήριον καὶ κιθάραν καὶ εὐφραίνονται φωνῇ ψαλμοῦ
- 13 **Проводять в добрі свої дні, і сходять в спокої в шеол.**
Their days come to an end without trouble, and suddenly they go down to the underworld.
 συνετέλεσαν δὲ ἐν ἀγαθοῖς τὸν βίον αὐτῶν ἐν δὲ ἀναπαύσει ἄδου ἐκοιμήθησαν
- 14 **А до Бога говорять вони: Уступися від нас, ми ж доріг Твоїх знати не хочем!**
Though they said to God, Go away from us, for we have no desire for the knowledge of your ways.
 λέγει δὲ κύριε ἀπόστα ἀπ' ἐμοῦ ὁδοὺς σου εἰδέναι οὐ βούλομαι
- 15 **Що таке Всемогутній, що будем служити Йому? І що скористаєм, як будем благаті Його?**
What is the Ruler of all, that we may give him worship? and what profit is it to us to make prayer to him?
 τί ἱκανός ὅτι δουλεύσομεν αὐτῷ καὶ τίς ὠφέλεια ὅτι ἀπαντήσομεν αὐτῷ
- 16 **Та не в їхній руці добро їхнє, далека від мене порада безбожних...**
Truly, is not their well-being in their power? (The purpose of the evil-doers is far from me.)
 ἐν χερσὶν γὰρ ἦν αὐτῶν τὰ ἀγαθὰ ἔργα δὲ ἀσεβῶν οὐκ ἐφορᾷ
- 17 **¶ Як часто свігильник безбожним згасас, і приходить на них їх нещастя? Він приділює в гніві Своїм на них пастки!**
How frequently is the light of the evil-doers put out, or does trouble come on them? how frequently does his wrath take them with cords?
 οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ καὶ ἀσεβῶν λύχνος σβεσθήσεται ἐπελεύσεται δὲ αὐτοῖς ἡ καταστροφή ὠδίνες δὲ αὐτοὺς ἔξουσιν ἀπὸ ὀργῆς
- 18 **Вони будуть, немов та солома на вітрі, і немов та полова, що буря схопила її!**
How frequently are they as dry stems before the wind, or as grass taken away by the storm-wind?
 ἔσονται δὲ ὡσπερ ἄχυρα πρὸ ἀνέμου ἢ ὡσπερ κονιορτός ὃν ὑφέλατο λαίλαψ

- 19 Бог ховає синам його кривду Свою та нехай надолужить самому йому, і він знатиме!
 You say, God keeps punishment stored up for his children. Let him send it on the man himself, so that he may have the punishment of it!
 ἐκλίποι υἱοὺς τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ ἀνταποδώσει πρὸς αὐτὸν καὶ γνώσεται
- 20 Нехай його очі побачать нещастя його, й бодай сам він пив гнів Всемогутнього!
 Let his eyes see his trouble, and let him be full of the wrath of the Ruler of all!
 ἴδοισαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ τὴν ἑαυτοῦ σφαγὴν ἀπὸ δὲ κυρίου μὴ διασωθεῖη
- 21 Яке бо старання його про родину по ньому, як для нього число його місяців вже перелічене?
 For what interest has he in his house after him, when the number of his months is ended?
 ὅτι τί θέλημα αὐτοῦ ἐν οἴκῳ αὐτοῦ μετ' αὐτόν καὶ ἀριθμοὶ μηνῶν αὐτοῦ διηρέθησαν
- 22 Чи буде хто Бога навчати знання, Його, що й небесних судитиме?
 Is anyone able to give teaching to God? for he is the judge of those who are on high.
 πότερον οὐχὶ ὁ κύριός ἐστιν ὁ διδάσκων σύνεσιν καὶ ἐπιστήμην αὐτὸς δὲ φόνους διακρινεῖ
- 23 Оцей в повній силі своїй помирас, увесь він спокійний та мирний,
 One comes to his end in complete well-being, full of peace and quiet:
 οὗτος ἀποθανεῖται ἐν κράτει ἀπλοσύνης αὐτοῦ ὅλος δὲ εὐπαθῶν καὶ εὐθηνῶν
- 24 діжки його повні були молока, а мізок костей його свіжий.
 His buckets are full of milk, and there is no loss of strength in his bones.
 τὰ δὲ ἔγκατα αὐτοῦ πλήρη στέατος μυελὸς δὲ αὐτοῦ διαχεῖται
- 25 А цей помирас з душею огірченою, і доброго не споживав він,
 And another comes to his end with a bitter soul, without ever tasting good.
 ὁ δὲ τελευτᾷ ὑπὸ πικρίας ψυχῆς οὐ φαγὼν οὐδὲν ἀγαθόν
- 26 та порохом будуть лежати обос вони, і черва їх покрис...
 Together they go down to the dust, and are covered by the worm.
 ὀμοθυμαδὸν δὲ ἐπὶ γῆς κοιμῶνται σαπρία δὲ αὐτοὺς ἐκάλυψεν
- 27 ¶ Тож я знаю думки ваші й задуми, що хочете кривдити ними мене.
 See, I am conscious of your thoughts, and of your violent purposes against me;
 ὥστε οἶδα ὑμᾶς ὅτι τόλμη ἐπέκεισθέ μοι
- 28 Бож питасте ви: Де князів дім, і де намет пробування безбожних?
 For you say, Where is the house of the ruler, and where is the tent of the evil-doer?
 ὅτι ἐρεῖτε ποῦ ἐστὶν οἶκος ἄρχοντος καὶ ποῦ ἐστὶν ἡ σκέπη τῶν σκηνωμάτων τῶν ἀσεβῶν
- 29 Тож спитайтеся тих, що дорогою йдуть, а їхніх ознак не затаюйте:
 Have you not put the question to the travellers, and do you not take note of their experience?
 ἐρωτήσατε παραπορευομένους ὁδὸν καὶ τὰ σημεῖα αὐτῶν οὐκ ἀπαλλοτριώσατε
- 30 що буває врятований злий в день загибелі, на день гніву відводиться в захист!
 How the evil man goes free in the day of trouble, and has salvation in the day of wrath?
 ὅτι εἰς ἡμέραν ἀπολείας κουφίζεται ὁ πονηρός εἰς ἡμέραν ὀργῆς αὐτοῦ ἀπαχθήσονται
- 31 Хто йому розповість у лице про дорогу його? А коли наробив, хто йому надолужить?
 Who will make his way clear to his face? and if he has done a thing, who gives him punishment for it?
 τίς ἀπαγγελεῖ ἐπὶ προσώπου αὐτοῦ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ καὶ αὐτὸς ἐποίησεν τίς ἀνταποδώσει αὐτῷ
- 32 І на кладовище буде проваджений він, і про могилу подбають...
 He is taken to his last resting-place, and keeps watch over it.
 καὶ αὐτὸς εἰς τάφους ἀπηνέχθη καὶ ἐπὶ σορῷ ἠγρόπησεν

- 33 Скиби долини солодкі йому, і тягнеться кожна людина за ним, а тим, хто попереду нього, немає числа...
The earth of the valley covering his bones is sweet to him, and all men come after him, as there were unnumbered before him.
 ἐγλυκάνθησαν αὐτῷ χάλικες χειμάρρου καὶ ὀπίσω αὐτοῦ πᾶς ἄνθρωπος ἀπελεύσεται καὶ ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἀναρίθμητοι
- 34 І як ви мене потішасте марністю, коли з ваших відповідей зостається сама тільки фальш?...
Why then do you give me comfort with words in which there is no profit, when you see that there is nothing in your answers but deceit?
 πῶς δὲ παρακαλεῖτέ με κενὰ τὸ δὲ ἐμὲ καταπαύσασθαι ἀφ' ὑμῶν οὐδὲν
- 1 ¶ І заговорив теманянин Еліфаз та й сказав:
Then Eliphaz the Temanite made answer and said,
 ὑπολαβὼν δὲ ελιφας ὁ θαιμανίτης λέγει
- 2 Чи для Бога людина корисна? Бо мудрий корисний самому собі!
Is it possible for a man to be of profit to God? No, for a man's wisdom is only of profit to himself.
 πότερον οὐχὶ ὁ κύριός ἐστιν ὁ διδάσκων σύνεσιν καὶ ἐπιστήμην
- 3 Хіба Всемогутній бажас, щоб ти ніби праведним був? І що за користь Йому, як дороги свої ти вважасш невинними сам?
Is it of any interest to the Ruler of all that you are upright? or is it of use to him that your ways are without sin?
 τί γὰρ μέλει τῷ κυρίῳ ἐὰν σὺ ἦσθα τοῖς ἔργοις ἀμεμπτος ἢ ὠφέλεια ὅτι ἀπλώσης τὴν ὁδόν σου
- 4 Чи Він буде карати, тебе боячись, і чи піде з тобою на суд?
Is it because you give him honour that he is sending punishment on you and is judging you?
 ἢ λόγον σου ποιούμενος ἐλέγξει σε καὶ συνεισελεύσεται σοι εἰς κρίσιν
- 5 ¶ Хіба твоє зло не велике? Таж твоїм беззаконням немає кінця!
Is not your evil-doing great? and there is no end to your sins.
 πότερον οὐχὶ ἡ κακία σου ἐστιν πολλή ἀναρίθμητοι δὲ σοῦ εἰσιν αἱ ἁμαρτίαι
- 6 Таж з братів своїх брав ти заставу даремно, а з нагого одежу стягав!
For you have taken your brother's goods when he was not in your debt, and have taken away the clothing of those who have need of it.
 ἠνεχύραζες δὲ τοὺς ἀδελφούς σου διὰ κενῆς ἀμφίαισιν δὲ γυμνῶν ἀφείλου
- 7 Не поїв ти водою знеможеного, і від голодного стримував хліб...
You do not give water to the tired traveller, and from him who has no food you keep back bread.
 οὐδὲ ὕδωρ διψῶντας ἐπότισας ἀλλὰ πεινῶντων ἐστέρησας ψωμόν
- 8 А сильна людина то їй оцей край, і почесний у ньому сидітиме.
For it was the man with power who had the land, and the man with an honoured name who was living in it.
 ἐθαύμασας δὲ τινῶν πρόσωπον ᾤκισας δὲ τοὺς ἐπὶ τῆς γῆς
- 9 Ти напорожньо вдів відсилав, і сирітські рамена гнобились,
You have sent widows away without hearing their cause, and you have taken away the support of the child who has no father.
 χήρας δὲ ἐξάπεστεilas κενὰς ὄρφανούς δὲ ἐκάκωσας
- 10 Тому пастки тебе оточили, і жахас тебе наглий страх,
For this cause nets are round your feet, and you are overcome with sudden fear.
 τοιγαροῦν ἐκύκλωσάν σε παγίδες καὶ ἐσπούδασέν σε πόλεμος ἐξαίσιος
- 11 твоє світло стемніло, нічого не бачиш, і велика вода закривас тебе...
Your light is made dark so that you are unable to see, and you are covered by a mass of waters.
 τὸ φῶς σοι σκότος ἀπέβη κοιμηθέντα δὲ ὕδωρ σε ἐκάλυψεν
- 12 Чи ж Бог не високий, як небо? Та на зорі угору поглянь, які стали високі вони!
Is not God as high as heaven? and see the stars, how high they are!
 μὴ οὐχὶ ὁ τὰ ὑψηλὰ ναίων ἐφορᾷ τοὺς δὲ ὕβρει φερομένους ἐταπεινώσεν

- 13 А ти кажеш: Що відає Бог? Чи судитиме Він через мду?
And you say, What knowledge has God? is he able to give decisions through the deep dark?
 και εἶπας τί ἔγνω ὁ ἰσχυρός ἢ κατὰ τοῦ γνόφου κρινεῖ
- 14 Хмари зависа Йому, й Він не бачить, і ходить по крузі небесному.
Thick clouds are covering him, so that he is unable to see; and he is walking on the arch of heaven.
 νέφη ἀποκρυφῆ αὐτοῦ καὶ οὐχ ὁραθήσεται καὶ γῦρον οὐρανοῦ διαπορεύεται
- 15 ¶ Чи ти будеш триматись дороги відвічної, що нею ступали безбожні,
Will you keep the old way by which evil men went?
 μὴ τρίβον αἰώνιον φυλάξεις ἢν ἐπάτησαν ἄνδρες ἄδικοι
- 16 що невчасно були вони згублені, що річка розлита, підвалина їх,
Who were violently taken away before their time, who were overcome by the rush of waters:
 οἱ συνελήμφθησαν ἄωροι ποταμὸς ἐπιρρέων οἱ θεμέλιοι αὐτῶν
- 17 що до Бога казали вони: Відступися від нас! та: Що зробить для нас Всемогутній?
Who said to God, Go away from us; and, What is the Ruler of all able to do to us?
 οἱ λέγοντες κύριος τί ποιήσει ἡμῖν ἢ τί ἐπάξεται ἡμῖν ὁ παντοκράτωρ
- 18 А Він дома їхні наповнив добром!... Але віддалилась від мене порада безбожних!
Though he made their houses full of good things: but the purpose of the evil-doers is far from me!
 ὅς δὲ ἐνέπλησεν τοὺς οἴκους αὐτῶν ἀγαθῶν βουλὴ δὲ ἀσεβῶν πόρρω ἀπ' αὐτοῦ
- 19 Справедливі це бачать та тішаться, і насміхасться з нього невинний:
The upright saw it and were glad: and those who had done no wrong made sport of them,
 ἰδόντες δίκαιοι ἐγέλασαν ἄμεμπτος δὲ ἐμυκτήρισεν
- 20 Справді вигублений наш противник, а останок їх вижер огонь!
Saying, Truly, their substance is cut off, and their wealth is food for the fire.
 εἰ μὴ ἠφρανίσθη ἡ ὑπόστασις αὐτῶν καὶ τὸ κατάλειμμα αὐτῶν καταφάγεται πῦρ
- 21 ¶ Заприязися із Ним, та й май спокій, цим прийде на тебе добро.
Put yourself now in a right relation with him and be at peace: so will you do well in your undertakings.
 γενοῦ δὴ σκληρὸς ἐὰν ὑπομείνης εἶτ' ὁ καρπὸς σου ἔσται ἐν ἀγαθοῖς
- 22 Закона візьми з Його уст, а слова Його в серце своє поклади.
Be pleased to take teaching from his mouth, and let his words be stored up in your heart.
 ἔκλαβε δὲ ἐκ στόματος αὐτοῦ ἐξηγορίαν καὶ ἀνάλαβε τὰ ῥήματα αὐτοῦ ἐν καρδίᾳ σου
- 23 Якщо вернешся до Всемогутнього, будеш збудований, і віддалиш беззаконня з наметів своїх.
If you come back to the Ruler of all, making yourself low before him; if you put evil far away from your tents;
 ἐὰν δὲ ἐπιστραφῆς καὶ ταπεινώσης σεαυτὸν ἐναντι κυρίου πόρρω ἐποίησας ἀπὸ διαίτης σου τὸ ἄδικον
- 24 І викинь до пороху золото, і мов камінь з потоку офірське те золото,
And put your gold in the dust, even your gold of Ophir among the rocks of the valleys;
 θήσῃ ἐπὶ χώματι ἐν πέτρᾳ καὶ ὡς πέτρα χειμάρρους ὠφει
- 25 і буде тобі Всемогутній за золото та за срібло блискуче тобі!
Then the Ruler of all will be your gold, and his teaching will be your silver;
 ἔσται οὖν σου ὁ παντοκράτωρ βοηθὸς ἀπὸ ἐχθρῶν καθαρὸν δὲ ἀποδώσει σε ὥσπερ ἀργύριον πεπυρωμένον
- 26 Бо тоді Всемогутнього ти покохася і до Бога підіймеш обличчя своє,
For then you will have delight in the Ruler of all, and your face will be lifted up to God.
 εἶτα παρρησιασθήσῃ ἐναντι κυρίου ἀναβλέψας εἰς τὸν οὐρανὸν ἰλαρῶς

- 27 **будеш блаґати Його й Він почує тебе, і ти обітницї свої надолужиш.**
You will make your prayer to him, and be answered; and you will give effect to your oaths.
 εὐξαμένου δέ σου πρὸς αὐτὸν εἰσακούσεται σου δώσει δέ σοι ἀποδοῦναι τὰς εὐχάς
- 28 **А що постановиш, то виповниться те тобі, й на дорогах твоїх буде сяяти світло.**
Your purposes will come about, and light will be shining on your ways.
 ἀποκαταστήσει δέ σοι δίκαιαν δικαιοσύνης ἐπὶ δὲ ὁδοῖς σου ἔσται φέγγος
- 29 **Бо знижує Він спину пишного, хто ж смиренний, тому помагас.**
For God makes low those whose hearts are lifted up, but he is a saviour to the poor in spirit.
 ὅτι ἐταπείνωσεν αὐτὸν καὶ ἐρεῖς ὑπερηφανεύσατο καὶ κύφοντα ὀφθαλμοῖς σώσει
- 30 **Рятусь Він і безвинного, і той чистотою твоїх рук урятований буде.**
He makes safe the man who is free from sin, and if your hands are clean, salvation will be yours.
 ῥύσεται ἀθῶνον καὶ διασώθητι ἐν καθαραῖς χερσίν σου
- 1 ¶ **А Йов відповів та й сказав:**
And Job made answer and said,
 ὑπολαβὼν δὲ ἰωβ λέγει
- 2 **Моя мова й сьогодні гірка, тяжче страждання мєє за стогнання мої..**
Even today my outcry is bitter; his hand is hard on my sorrow.
 καὶ δὴ οἶδα ὅτι ἐκ χειρὸς μου ἡ ἐλεγχίς ἐστίν καὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ βαρεῖα γέγονεν ἐπ' ἐμῶ στεναγμῶ
- 3 **О, якби то я знав, де Його я знайду, то прийшов би до місця Його пробування!**
If only I had knowledge of where he might be seen, so that I might come even to his seat!
 τίς δ' ἄρα γνοίη ὅτι εὕροισι αὐτὸν καὶ ἔλθοιμι εἰς τέλος
- 4 **Я б перед обличчям Його свою справу поклав, а уста свої я наповнив би доводами,**
I would put my cause in order before him, and my mouth would be full of arguments.
 εἶποισι δὲ ἐμαντοῦ κρίμα τὸ δὲ στόμα μου ἐμπλήσισαμι ἐλέγχων
- 5 **розізнав би слова, що мені відповідь, і я зрозумів би, що скаже мені.**
I would see what his answers would be, and have knowledge of what he would say to me.
 γνῶναι δὲ ῥήματα ἃ μοι ἐρεῖ αἰσθοίμην δὲ τίνα μοι ἀπαγγελεῖ
- 6 **Чи зо мною на прю Він з великою силою стане? О ні, тільки б увагу звернув Він на мене!**
Would he make use of his great power to overcome me? No, but he would give attention to me.
 καὶ εἰ ἐν πολλῇ ἰσχύϊ ἐπελεύσεται μοι εἴτα ἐν ἀπειλῇ μοι οὐ χρήσεται
- 7 **Справедливий судився б там з Ним, я ж назавжди б звільнився від свого Судді.**
There an upright man might put his cause before him; and I would be free for ever from my judge.
 ἀλήθεια γὰρ καὶ ἐλεγχος παρ' αὐτοῦ ἐξαγάγοι δὲ εἰς τέλος τὸ κρίμα μου
- 8 ¶ **Та піду я на схід і немає Його, а на захід удамся Його не побачу,**
See, I go forward, but he is not there; and back, but I do not see him;
 εἰς γὰρ πρῶτα πορεύσομαι καὶ οὐκέτι εἰμί τὰ δὲ ἐπ' ἐσχάτοις τί οἶδα
- 9 **на півночі шукаю Його й не вхоплю, збочу на південь і не добачаю...**
I am looking for him on the left hand, but there is no sign of him; and turning to the right, I am not able to see him.
 ἀριστερὰ ποιήσαντος αὐτοῦ καὶ οὐ κατέσχον περιβαλεῖ δεξιά καὶ οὐκ ὄψομαι
- 10 **А Він знає дорогу, яка при мені, хай би випробував Він мене, мов те золото, вийду!**
For he has knowledge of the way I take; after I have been tested I will come out like gold.
 οἶδεν γὰρ ἤδη ὁδόν μου διέκρινεν δὲ με ὥσπερ τὸ χρυσίον

- 11 **Трималась нога моя коло стопи Його, дороги Його я держався й не збочив.**
My feet have gone in his steps; I have kept in his way, without turning to one side or to the other.
 ἐξελεύσομαι δὲ ἐν ἐντάλμασιν αὐτοῦ ὁδοῦς γὰρ αὐτοῦ ἐφύλαξα καὶ οὐ μὴ ἐκκλίνω
- 12 **Я не відступався від заповідей Його губ, над уставу свою я ховав слова уст Його.**
I have never gone against the orders of his lips; the words of his mouth have been stored up in my heart.
 ἀπὸ ἐνταλμάτων αὐτοῦ καὶ οὐ μὴ παρέλθω ἐν δὲ κόλπῳ μου ἔκρυψα ῥήματα αὐτοῦ
- 13 **¶ Але Він при одному, й хто заверне Його? Як чого зажадає душа Його, те Він учинить:**
But his purpose is fixed and there is no changing it; and he gives effect to the desire of his soul.
 εἰ δὲ καὶ αὐτὸς ἔκρινεν οὕτως τίς ἐστὶν ὁ ἀντειπὼν αὐτῷ ὃ γὰρ αὐτὸς ἠθέλησεν καὶ ἐποίησεν
- 14 **бо Він виконає, що про мене признає, і в Нього багато такого, як це!**
For what has been ordered for me by him will be gone through to the end: and his mind is full of such designs.
- 15 **Тому перед обличчям Його я тремчу, розважаю й жахаюсь Його...**
For this cause I am in fear before him, my thoughts of him overcome me.
 διὰ τοῦτο ἐπ' αὐτῷ ἐσπούδακα νοουθετούμενος δὲ ἐφρόντισα αὐτοῦ [15a] ἐπὶ τούτῳ ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ κατασπουδασθῶ κατανοήσω καὶ πτοηθήσομαι ἐξ αὐτοῦ
- 16 **А Бог пом'якшив мє серце, і Всемогутній мене настрашив,**
For God has made my heart feeble, and my mind is troubled before the Ruler of all.
 κύριος δὲ ἐμαλάκυνεν τὴν καρδίαν μου ὃ δὲ παντοκράτωρ ἐσπούδασέν με
- 17 **бо не знищений я від темноти, ані від обличчя свого, що темність закрила його!**
For I am overcome by the dark, and by the black night which is covering my face.
 οὐ γὰρ ἤθειν ὅτι ἐπελεύσεται μοι σκότος πρὸ προσώπου δὲ μου ἐκάλυψεν γνόφος
- 1 **¶ Для чого часи не заховані від Всемогутнього? Ті ж, що знають Його, Його днів не побачать!**
Why are times not stored up by the Ruler of all, and why do those who have knowledge of him not see his days?
 διὰ τί δὲ κύριον ἔλαθον ὄραι
- 2 **Пересовують межі безбожні, стадо грабують вони та пасуть,**
The landmarks are changed by evil men, they violently take away flocks, together with their keepers.
 ἀσεβεῖς δὲ ὄριον ὑπερέβησαν ποιμνιον σὺν ποιμένι ἀρπάσαντες
- 3 **займають осла в сиротини, беруть у заставу вола від удовиць,**
They send away the ass of him who has no father, they take the widow's ox for debt.
 ὑποζύγιον ὀρφανῶν ἀπήγαγον καὶ βοῦν χήρας ἠνεχύρασαν
- 4 **вони бідних з дороги спихають, разом мусять ховатися збіджені краю...**
The crushed are turned out of the way; all the poor of the earth go into a secret place together.
 ἐξέκλιναν ἀδυνάτους ἐξ ὁδοῦ δικαίας ὁμοθυμαδὸν ἐκρύβησαν πραεῖς γῆς
- 5 **Тож вони, бідарі, немов дикі осли на пустині, виходять на працю свою, здобичі шукаючи, степ йому хліба дає для дітей...**
Like asses in the waste land they go out to their work, looking for food with care; from the waste land they get bread for their children.
 ἀπέβησαν δὲ ὡσπερ ὄνοι ἐν ἀγρῷ ὑπὲρ ἐμοῦ ἐξελεθόντες τὴν ἑαυτῶν πρᾶξιν ἠδύνθη αὐτῷ ἄρτος εἰς νεωτέρους
- 6 **На полі вночі вони жнуть, і збирають собі виноград у безбожного,**
They get mixed grain from the field, and they take away the late fruit from the vines of those who have wealth.
 ἀγρὸν πρὸ ὥρας οὐκ αὐτῶν ὄντα ἐθέρισαν ἀδύνατοι δὲ ἀμπελώνας ἀσεβῶν ἀμισθὶ καὶ ἀσιτὶ ἠργάσαντο
- 7 **наго ночують вони, без одежі, і не мають вкриття собі в холоді,**
They take their rest at night without clothing, and have no cover in the cold.
 γυμνοὺς πολλοὺς ἐκοίμισαν ἀνευ ἱματίων ἀμφίαισιν δὲ ψυχῆς αὐτῶν ἀφείλαντο

- 8 мокнуть від зливи гірської, а заслони не маючи, скелю вони обіймають...
They are wet with the rain of the mountains, and get into the cracks of the rock for cover.
ἀπὸ ψεκᾶδων ὀρέων ὑγραίνονται παρὰ τὸ μὴ ἔχειν αὐτοὺς σκέπην πέτραν περιβάλλοντο
- 9 Сироту відривають від перс, і в заставу беруть від убогого...
The child without a father is forced from its mother's breast, and they take the young children of the poor for debt.
ἦρπασαν ὀρφανὸν ἀπὸ μαστοῦ ἐκπεποκῶτα δὲ ἐταπείνωσαν
- 10 Ходять наго вони, без вбрання, і голодними носять снопи.
Others go about without clothing, and though they have no food, they get in the grain from the fields.
γυμνοὺς δὲ ἐκοίμισαν ἀδίκως πεινῶντων δὲ τὸν ψωμὸν ἀφείλαντο
- 11 Хоч між мурами їхніми роблять оливу, топчуть чавила, та прагнуть вони!
Between the lines of olive-trees they make oil; though they have no drink, they are crushing out the grapes.
ἐν στενοῖς ἀδίκως ἐνήδρευσαν ὁδὸν δὲ δικαίαν οὐκ ᾔδεισαν
- 12 Стогнуть люди із міста, і кричить душа вбиваних, а Бог на це зло не звертає уваги...
From the town come sounds of pain from those who are near death, and the soul of the wounded is crying out for help; but God does not take note of their prayer.
οἱ ἐκ πόλεως καὶ οἴκων ἰδίων ἐξεβάλλοντο ψυχὴ δὲ νηπίων ἐστέναξεν μέγα αὐτὸς δὲ διὰ τί τούτων ἐπισκοπήν οὐ πεποιήται
- 13 ¶ Вони проти світла бунтують, не знають доріг Його, і на стежках Його не сидять.
Then there are those who are haters of the light, who have no knowledge of its ways, and do not go in them.
ἐπὶ γῆς ὄντων αὐτῶν καὶ οὐκ ἐπέγνωσαν ὁδὸν δὲ δικαιοσύνης οὐκ ᾔδεισαν οὐδὲ ἀτραποὺς αὐτῆς ἐπορεύθησαν
- 14 На світанку встає душоуб, замордовує бідного та злидаря, а ніч він проводить, як злодій...
He who is purposing death gets up before day, so that he may put to death the poor and those in need.
γνωὺς δὲ αὐτῶν τὰ ἔργα παρέδωκεν αὐτοὺς εἰς σκότος καὶ νυκτὸς ἔσται ὡς κλέπτης
- 15 А перелюбника око чекає смеркання, говорячи: Не побачить мене жодне око! і заслону кладе на обличчя...
And the man whose desire is for the wife of another is waiting for the evening, saying, No eye will see me; and he puts a cover on his face. And in the night the thief goes about;
καὶ ὀφθαλμὸς μοιχοῦ ἐφύλαξεν σκότος λέγων οὐ προσνοήσει με ὀφθαλμὸς καὶ ἀποκρυβὴν προσώπου ἔθετο
- 16 Підкопуються під доми в темноті, замикаються вдень, світла не знають вони,
In the dark he makes holes in the walls of houses: in the daytime they are shutting themselves up, they have no knowledge of the light.
διώρυξεν ἐν σκότει οἰκίας ἡμέρας ἐσφράγισαν ἑαυτοὺς οὐκ ἐπέγνωσαν φῶς
- 17 бо ранок для них усіх разом то темрява, і знають вони жахи темряви...
For the middle of the night is as morning to them, they are not troubled by the fear of the dark.
ὅτι ὁμοθυμαδὸν τὸ πρωὶ αὐτοῖς σκιά θανάτου ὅτι ἐπιγνώσεται ταραχὰς σκιάς θανάτου
- 18 ¶ Такий легкий він на поверхні води, на землі їхня частка проклята, не вернеться він на дорогу садів-виноградів...
They go quickly on the face of the waters; their heritage is cursed in the earth; the steps of the crusher of grapes are not turned to their vine-garden.
ἐλαφρὸς ἐστὶν ἐπὶ πρόσωπον ὕδατος καταραθεῖ ἡ μερὶς αὐτῶν ἐπὶ γῆς
- 19 Як посуха та спека їдять сніжну воду, так шеол поїсть грішників!
Snow waters become dry with the heat: so do sinners go down into the underworld.
ἀναφανεῖ δὲ τὰ φυτὰ αὐτῶν ἐπὶ γῆς ξηρὰ ἀγκαλίδα γὰρ ὀρφανῶν ἦρπασαν
- 20 Забуде його лоно матері, буде жерти черва його, мов солодоші, більше не буде він згадуваний, і безбожник поламаний буде, мов дерево!...
The public place of his town has no more knowledge of him, and his name has gone from the memory of men: he is rooted up like a dead tree.
εἶτ' ἀνεμνήσθη αὐτοῦ ἢ ἁμαρτία ὥσπερ δὲ ὀμίχλη δρόσου ἀφανὴς ἐγένετο ἀποδοθεῖ δὲ αὐτῷ ἂ ἐπραξεν συντριβεῖ δὲ πᾶς ἄδικος ἴσα ξύλω ἀνιάτω
- 21 Чинить зло для бездітної він, щоб вона не родила, і вдовиці не зробить добра.
He is not kind to the widow, and he has no pity for her child.
στεῖραν γὰρ οὐκ εὖ ἐποίησεν καὶ γυναῖον οὐκ ἠλέησεν

- 22 **A міццю своєю він тягне могутніх, коли він встає, то ніхто вже не певний свого життя!**
But God by his power gives long life to the strong; he gets up again, though he has no hope of life.
 θυμῷ δὲ κατέστρεψεν ἀδυνάτους ἀναστάς τοιγαροῦν οὐ μὴ πιστεύσει κατὰ τῆς ἑαυτοῦ ζωῆς
- 23 **Бог дає йому все на безпеку, і на те він спирається, та очі Його бачать їхні дороги:**
He takes away his fear of danger and gives him support; and his eyes are on his ways.
 μαλακισθεὶς μὴ ἐλπίζέτω ὑγιασθῆναι ἀλλὰ πεσεῖται νόσῳ
- 24 **підіймуться трохи й немає вже їх, бо понижені... Як усе, вони гинуть, і зрізуються, немов та колоскова головка...**
For a short time they are lifted up; then they are gone; they are made low, they are pulled off like fruit, and like the heads of grain they are cut off.
 πολλοὺς γὰρ ἐκάκωσεν τὸ ὕψωμα αὐτοῦ ἐμαράνθη δὲ ὥσπερ μολόχη ἐν καύματι ἢ ὥσπερ στάχυς ἀπὸ καλάμης αὐτόματος ἀποπεσῶν
- 25 **Якщо ж ні, то хто зробить мене неправдомовцем, а слово мого на марноту оберне?**
And if it is not so, now, who will make it clear that my words are false, and that what I say is of no value?
 εἰ δὲ μὴ τίς ἐστὶν ὁ φάμενος ψευδῆ με λέγειν καὶ θῆσει εἰς οὐδὲν τὰ ῥήματά μου
- 1 **¶ I заговорив шух'янин Білдад та й сказав:**
Then Bildad the Shuhite made answer and said,
 ὑπολαβὼν δὲ βαλδαδ ὁ σαυχίτης λέγει
- 2 **Панування та острах у Нього, Який на висотах Своїх чинить мир.**
Rule and power are his; he makes peace in his high places.
 τί γὰρ προοίμιον ἢ φόβος παρ' αὐτοῦ ὁ ποιῶν τὴν σύμπασαν ἐν ὑψίστῳ
- 3 **Чи війську Його є число? I над ким Його світло не сходить?**
Is it possible for his armies to be numbered? and on whom is not his light shining?
 μὴ γὰρ τις ὑπολάβοι ὅτι ἐστὶν παρέλκυσις πειραταῖς ἐπὶ τίνας δὲ οὐκ ἐπελεύσεται ἔνεδρα παρ' αὐτοῦ
- 4 **I як може людина бути праведною перед Богом, і як може бути чистим, від жінки народжений?**
How then is it possible for man to be upright before God? or how may he be clean who is a son of woman?
 πῶς γὰρ ἔσται δίκαιος βροτὸς ἐναντι κυρίου ἢ τίς ἂν ἀποκαθαρῆσαι ἑαυτὸν γεννητὸς γυναικός
- 5 **Таж Йому навіть місяць не світить, і в очах Його й зорі не ясні!**
See, even the moon is not bright, and the stars are not clean in his eyes:
 εἰ σελήνη συντάσσει καὶ οὐκ ἐπιφάσκει ἄστρα δὲ οὐ καθαρὰ ἐναντίον αὐτοῦ
- 6 **Що ж тоді людина ота, червяк, чи син людський хробак?...**
How much less man who is an insect, and the son of man who is a worm!
 ἕα δὲ ἄνθρωπος σαπρία καὶ υἱὸς ἀνθρώπου σκόληξ
- 1 **¶ А Йов відповів та й сказав:**
Then Job made answer and said,
 ὑπολαβὼν δὲ ἰωβ λέγει
- 2 **Як безсилому ти допоміг, як рамено підпер ти неможному?**
How have you given help to him who has no power! how have you been the salvation of the arm which has no strength!
 τίμι πρόσκεισαι ἢ τίμι μέλλεις βοηθεῖν πότερον οὐχ ᾧ πολλῇ ἰσχύς καὶ ᾧ βραχίον κραταιὸς ἐστὶν
- 3 **Що ти радив немудрому, й яку раду подав багатьом?**
How have you given teaching to him who has no wisdom, and fully made clear true knowledge!
 τίμι συμβεβούλευσαι οὐχ ᾧ πᾶσα σοφία ἢ τίμι ἐπακολουθήσεις οὐχ ᾧ μεγίστη δύναμις
- 4 **Кому ти слова говорив, і чий дух вийшов з тебе?**
To whom have your words been said? and whose spirit came out from you?
 τίμι ἀνήγγειλας ῥήματα πνοῆ δὲ τίνος ἐστὶν ἢ ἐξεληθοῦσα ἐκ σοῦ

- 5 ¶ Ρεφαίμι тремтять під водою й всі її мешканці.
The shades in the underworld are shaking; the waters and those living in them.
μὴ γίγαντες μαιωθήσονται ὑποκάτωθεν ὕδατος καὶ τῶν γειτόνων αὐτοῦ
- 6 Голий шеол перед Ним, і нема покриття Авадону.
The underworld is uncovered before him, and Destruction has no veil.
γυμνὸς ὁ ἄδης ἐπὶ αὐτοῦ καὶ οὐκ ἔστιν περιβόλαιον τῇ ἀπωλείᾳ
- 7 Він над порожнечю північ простяг, на нічому Він землю повісив.
By his hand the north is stretched out in space, and the earth is hanging on nothing.
ἐκτείνων βορέαν ἐπ' οὐδέν κρεμάζων γῆν ἐπὶ οὐδενός
- 8 Він зав'язує воду в Своїх облаках, і не розбивається хмара під ними.
By him the waters are shut up in his thick clouds, and the cloud does not give way under them.
δεσμεύων ὕδωρ ἐν νεφέλαις αὐτοῦ καὶ οὐκ ἐρράγη νέφος ὑποκάτω αὐτοῦ
- 9 Він поставив престола Свого, розтягнув над ним хмару Свою.
By him the face of his high seat is veiled, and his cloud stretched out over it.
ὁ κρατῶν πρόσωπον θρόνου ἐκπετάζων ἐπ' αὐτὸν νέφος αὐτοῦ
- 10 На поверхні води Він зазначив межу аж до границі між світлом та темрявою.
By him a circle is marked out on the face of the waters, to the limits of the light and the dark.
πρόσταγμα ἐγύρωσεν ἐπὶ πρόσωπον ὕδατος μέχρι συντελείας φωτὸς μετὰ σκότους
- 11 Стовпи неба тремтять та страшаться від гніву Його.
The pillars of heaven are shaking, and are overcome by his sharp words.
στῦλοι οὐρανοῦ ἐπετάθησαν καὶ ἐξέστησαν ἀπὸ τῆς ἐπιτιμῆσεως αὐτοῦ
- 12 Він міццю Своюю успокоює море, і Своїм розумом нищить Рагава.
By his power the sea was made quiet; and by his wisdom Rahab was wounded.
ἰσχύι κατέπαυσεν τὴν θάλασσαν ἐπιστήμη δὲ ἔτρωσε τὸ κῆτος
- 13 Своїм Духом Він небо прикрасив, рука Його в ньому створила втікаючого Скорпіона.
By his wind the heavens become bright: by his hand the quickly moving snake was cut through.
κλειθρα δὲ οὐρανοῦ δεδοίκασιν αὐτόν προστάγματι δὲ ἐθανάτωσεν δράκοντα ἀποστάτην
- 14 Таж це все самі кінці дороги Його, бо ми тільки слабке шепотіння чували про Нього, грім потуги ж Його хто його зрозуміє?..
See, these are only the outskirts of his ways; and how small is that which comes to our ears about him! But the thunder of his acts of power is outside all knowledge.
ἰδοὺ ταῦτα μέρη ὁδοῦ αὐτοῦ καὶ ἐπὶ ἱκμάδα λόγου ἀκουσόμεθα ἐν αὐτῷ σθένης δὲ βροντῆς αὐτοῦ τίς οἶδεν ὅποτε ποιήσει
- 1 ¶ I Йов далі вів мову своєю та й казав:
And Job again took up the word and said,
ἔτι δὲ προσθεὶς ἰωβ εἶπεν τῷ προομιῶ
- 2 Як живий Бог, відкинув Він право моє, і душу мою засмутив Всемогутній,
By the life of God, who has taken away my right; and of the Ruler of all, who has made my soul bitter;
ζῆ κύριος ὅς οὕτω με κέκρικεν καὶ ὁ παντοκράτωρ ὁ πικράνας μου τὴν ψυχὴν
- 3 і як довго в мені ще душа моя, і дух Божий у нідрах моїх,
(For all my breath is still in me, and the spirit of God is my life;)
ἢ μὴν ἔτι τῆς πνοῆς μου ἐνούσης πνεῦμα δὲ θεῖον τὸ περιόν μοι ἐν ῥίσις
- 4 неправди уста мої не говоритимуть, а язик мій не скаже омани!
Truly, there is no deceit in my lips, and my tongue does not say what is false.
μὴ λαλήσειν τὰ χειλῆ μου ἄνομα οὐδὲ ἡ ψυχὴ μου μελετήσει ἄδικα

- 5 **Борони мене, Боже, признати вас за справедливих! Доки я не помру, своєї невинности я не відкину від себе,
Let it be far from me! I will certainly not say that you are right! I will come to death before I give up my righteousness.**
μή μοι εἶη δίκαιους ὑμᾶς ἀποφῆναι ἕως ἂν ἀποθάνω οὐ γὰρ ἀπαλλάξω μου τὴν ἀκακίαν
- 6 **за свою справедливість тримаюся міцно, й її не пущу, моє серце не буде ганьбити ні одного з днів моїх,
I will keep it safe, and will not let it go: my heart has nothing to say against any part of my life.**
δικαιοσύνη δὲ προσέχων οὐ μὴ προῶμαι οὐ γὰρ σύνοιδα ἐμαυτῷ ἄτοπα πράξας
- 7 **¶ нехай буде мій ворог немов той безбожник, а хто повстас проти мене як кривдник!
Let my hater be like the evil man, and let him who comes against me be as the sinner.**
οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ εἶησαν οἱ ἐχθροί μου ὡσπερ ἡ καταστροφή τῶν ἀσεβῶν καὶ οἱ ἐπ' ἐμὲ ἐπανιστανόμενοι ὡσπερ ἡ ἀπόλεια τῶν παρανόμων
- 8 **Яка ж бо надія лукавому, коли відірве, коли візьме Бог душу його?
For what is the hope of the sinner when he is cut off, when God takes back his soul?**
καὶ τίς γάρ ἐστιν ἐλπίς ἀσεβεῖ ὅτι ἐπέχει πεποιθὼς ἐπὶ κύριον ἄρα σωθήσεται
- 9 **Чи Бог вислухас його крик, коли прийде на нього нещастя?
Will his cry come to the ears of God when he is in trouble?**
ἢ τὴν δέησιν αὐτοῦ εἰσακούσεται κύριος ἢ ἐπελθούσης αὐτῷ ἀνάγκης
- 10 **Чи буде втішатися він Всемогутнім? Буде кликати Бога за кожного часу?
Will he take delight in the Ruler of all, and make his prayer to God at all times?**
μὴ ἔχει τινὰ παρηρησίαν ἔναντι αὐτοῦ ἢ ὡς ἐπικαλεσαμένου αὐτοῦ εἰσακούσεται αὐτοῦ
- 11 **¶ Я вас буду навчати про Божю руку, що є у Всемогутнього я не сховаю,
I will give you teaching about the hand of God; I will not keep secret from you what is in the mind of the Ruler of all.**
ἀλλὰ δὴ ἀναγγελῶ ὑμῖν τί ἐστιν ἐν χειρὶ κυρίου ἃ ἐστιν παρὰ παντοκράτορι οὐ ψεύσομαι
- 12 **таж самі ви це бачили всі, то чого ж нісенітниця плещете?
Truly, you have all seen it yourselves; why then have you become completely foolish?**
ἰδοὺ δὴ πάντες οἴδατε ὅτι κενὰ κενοῖς ἐπιβάλλετε
- 13 **Така доля людини безбожної, це спадщина насильників, що отримають від Всемогутнього:
This is the punishment of the evil-doer from God, and the heritage given to the cruel by the Ruler of all.**
αὕτη ἡ μερίς ἀνθρώπου ἀσεβοῦς παρὰ κυρίου κτήμα δὲ δυναστῶν ἐλεύσεται παρὰ παντοκράτορος ἐπ' αὐτούς
- 14 **Як розмножаться діти його то хіба для меча, а нащадки його не наситяться хлібом!
If his children are increased, it is for the sword; and his offspring have not enough bread.**
ἐὰν δὲ πολλοὶ γένωνται οἱ υἱοὶ αὐτοῦ εἰς σφαγὴν ἔσονται ἐὰν δὲ καὶ ἀνδρωθῶσιν προσαιτήσουσιν
- 15 **Позосталих по нім моровиця сховас, і вдовиці його не заплачуть...
When those of his house who are still living come to their end by disease, they are not put into the earth, and their widows are not weeping for them.**
οἱ δὲ περιόντες αὐτοῦ ἐν θανάτῳ τελευτήσουσιν χήρας δὲ αὐτῶν οὐθεὶς ἐλεήσει
- 16 **Якщо накопичить він срібла, немов того пороху, і наготус одежі, як глини,
Though he may get silver together like dust, and make ready great stores of clothing;**
ἐὰν συναγάγῃ ὡσπερ γῆν ἀργύριον ἴσα δὲ πληρῷ ἐτοιμάσῃ χρυσίον
- 17 **то він наготус, а праведний вдягне, а срібло невинний поділить...
He may get them ready, but the upright will put them on, and he who is free from sin will take the silver for a heritage.**
ταῦτα πάντα δίκαιοι περιποιήσονται τὰ δὲ χρήματα αὐτοῦ ἀληθινοὶ καθέξουσιν
- 18 **Він будеє свій дім, як та міль, й як той сторож, що ставить собі куреня,
His house has no more strength than a spider's thread, or a watchman's tent.**
ἀπέβη δὲ ὁ οἶκος αὐτοῦ ὡσπερ σῆτες καὶ ὡσπερ ἀράχνη

- 19 він лягає багатим, та більше не зробить того: свої очі відкрис й немає його...
He goes to rest full of wealth, but does so for the last time: on opening his eyes, he sees it there no longer.
 πλούσιος κοιμηθεὶς καὶ οὐ προσθήσει ὀφθαλμοῦς αὐτοῦ διήνοιξεν καὶ οὐκ ἔστιν
- 20 Страхіття досягнуть його, мов вода, вночі буря украде його,
Fears overtake him like rushing waters; in the night the storm-wind takes him away.
 συνήντησαν αὐτῷ ὡσπερ ὕδωρ αἱ ὀδύνας νυκτὶ δὲ ὑφέλατο αὐτὸν γνόφος
- 21 східній вітер його понесе і минеться, і бурєю схопить його з його місця...
The east wind takes him up and he is gone; he is forced violently out of his place.
 ἀναλήμψεται αὐτὸν καύσων καὶ ἀπελεύσεται καὶ λικμήσει αὐτὸν ἐκ τοῦ τόπου αὐτοῦ
- 22 Оце все Він кине на нього, і не змилюється, і від руки Його мусить той спішно втікати!
God sends his arrows against him without mercy; he goes in flight before his hand.
 καὶ ἐπιρρίψει ἐπ' αὐτὸν καὶ οὐ φείσεται ἐκ χειρὸς αὐτοῦ φυγῆ φεύζεται
- 23 Своїми долонями сплесне над ним, і свисне над ним з свого місця...
Men make signs of joy because of him, driving him from his place with sounds of hissing.
 κροτήσει ἐπ' αὐτοῦ χεῖρας αὐτοῦ καὶ συριεῖ αὐτὸν ἐκ τοῦ τόπου αὐτοῦ
- 1 ¶ Отож, має срібло своє джерело, і є місце для золота, де його чистять,
Truly there is a mine for silver, and a place where gold is washed out.
 ἔστιν γὰρ ἀργυρίῳ τόπος ὅθεν γίνεται τόπος δὲ χρυσίῳ ὅθεν διηθεῖται
- 2 залізо береться із пороху, з каменя мідь виплавляється.
Iron is taken out of the earth, and stone is changed into brass by the fire.
 σίδηρος μὲν γὰρ ἐκ γῆς γίνεται χαλκὸς δὲ ἴσα λίθῳ λατομεῖται
- 3 Людина кладе для темноти кінця, і шукає каміння у темряві та в смертній тіні:
Man puts an end to the dark, searching out to the farthest limit the stones of the deep places of the dark.
 τάξιν ἔθετο σκότει καὶ πᾶν πέρας αὐτὸς ἐξακριβάζεται λίθος σκοτία καὶ σκιά θανάτου
- 4 ламас в копальні далеко від мешканця; забуті ногою людини, висять місця, віддалені від чоловіка.
He makes a deep mine far away from those living in the light of day; when they go about on the earth, they have no knowledge of those who are under them, who are hanging far from men, twisting from side to side on a cord.
 διακοπή χειμάρρου ἀπὸ κονίας οἱ δὲ ἐπιλανθανόμενοι ὀδὸν δικαίαν ἠσθένησαν ἐκ βροτῶν
- 5 Земля хліб із неї походить, а під нею порито, немов би огнем,
As for the earth, bread comes out of it; but under its face it is turned up as if by fire.
 γῆ ἐξ αὐτῆς ἐξελεύσεται ἄρτος ὑποκάτω αὐτῆς ἐστράφη ὡσεὶ πῦρ
- 6 місце сапфіру каміння її, й порох золота в ній.
Its stones are the place of sapphires, and it has dust of gold.
 τόπος σαπφείρου οἱ λίθοι αὐτῆς καὶ χῶμα χρυσίον αὐτῷ
- 7 Стежка туди не знає її хижий птах, її око орлине не бачило,
No bird has knowledge of it, and the hawk's eye has never seen it.
 τρίβος οὐκ ἔγνω αὐτὴν πετεινὸν καὶ οὐ παρέβλεψεν αὐτὴν ὀφθαλμοῦς γυπὸς
- 8 не ступала по ній молода звірина, не ходив нею лев.
The great beasts have not gone over it, and the cruel lion has not taken that way.
 οὐκ ἐπάτησαν αὐτὴν υἱοὶ ἀλαζόνων οὐ παρήλθεν ἐπ' αὐτῆς λέων
- 9 Чоловік свою руку по кремінь витягує, гори від кореня перевертає,
Man puts out his hand on the hard rock, overturning mountains by the roots.
 ἐν ἀκροτόμῳ ἐξέτεινεν χεῖρα αὐτοῦ κατέστρεψεν δὲ ἐκ ριζῶν ὄρη

- 10 пробиває у скелях канали, і все дороге бачить око його!
He makes deep ways, cut through the rock, and his eye sees everything of value.
 δίνας δὲ ποταμῶν ἔρρηξεν πᾶν δὲ ἐντιμον εἶδέν μου ὁ ὀφθαλμός
- 11 Він заважає ріки від виливу, а заховані речі виводить на світло.
He keeps back the streams from flowing, and makes the secret things come out into the light.
 βάθη δὲ ποταμῶν ἀνεκάλυψεν ἔδειξεν δὲ ἑαυτοῦ δύναμιν εἰς φῶς
- 12 Та де мудрість знаходиться, і де місце розуму?
But where may wisdom be seen? and where is the resting-place of knowledge?
 ἢ δὲ σοφία πόθεν εὑρέθη ποῖος δὲ τόπος ἐστὶν τῆς ἐπιστήμης
- 13 Людина не знає ціни їй, і вона у країні живих не знаходиться.
Man has not seen the way to it, and it is not in the land of the living.
 οὐκ οἶδεν βροτὸς ὁδὸν αὐτῆς οὐδὲ μὴ εὑρέθῃ ἐν ἀνθρώποις
- 14 ¶ Безодня говорить: Вона не в мені! і море звіщає: Вона не зо мною!
The deep waters say, It is not in me: and the sea says, It is not with me.
 ἄβυσσος εἶπεν οὐκ ἔστιν ἐν ἐμοὶ καὶ θάλασσα εἶπεν οὐκ ἔστιν μετ' ἐμοῦ
- 15 Щирого золота дати за неї не можна, і не важиться срібло ціною за неї.
Gold may not be given for it, or a weight of silver in payment for it.
 οὐ δώσει συγκλεισμὸν ἀντ' αὐτῆς καὶ οὐ σταθήσεται ἀργύριον ἀντάλλαγμα αὐτῆς
- 16 Не ваять за неї офірського золота, ні дорогого оніксу й сапфіру.
It may not be valued with the gold of Ophir, with the onyx of great price, or the sapphire.
 καὶ οὐ συμβασταχθήσεται χρυσίῳ ὠφίρ ἐν ὄνυχι τιμίῳ καὶ σαπφείρῳ
- 17 Золото й скло не рівняються в вартості їй, і її не змінати на посуд із щирого золота.
Gold and glass are not equal to it in price, and it may not be exchanged for jewels of the best gold.
 οὐκ ἰσωθήσεται αὐτῇ χρυσίον καὶ ὕαλος καὶ τὸ ἄλλαγμα αὐτῆς σκευὴ χρυσᾶ
- 18 Коралі й кришталь і не згадуються, а набуток премудрости ліпший за перли!
There is no need to say anything about coral or crystal; and the value of wisdom is greater than that of pearls.
 μετέωρα καὶ γαβὶς οὐ μνησθήσεται καὶ ἔλκυσον σοφίαν ὑπὲρ τὰ ἐσώτατα
- 19 Не рівняється їй етіопський топаз, і не важиться золото щире за неї.
The topaz of Ethiopia is not equal to it, and it may not be valued with the best gold.
 οὐκ ἰσωθήσεται αὐτῇ τοπάζιον αἰθιοπίας χρυσίῳ καθαρῷ οὐ συμβασταχθήσεται
- 20 ¶ А мудрість ізвідки проходить, і де місце розуму?
From where then does wisdom come, and where is the resting-place of knowledge?
 ἢ δὲ σοφία πόθεν εὑρέθη ποῖος δὲ τόπος ἐστὶν τῆς συνέσεως
- 21 Бо вона від очей усього живого захована, і від птаства небесного скрита вона.
For it is kept secret from the eyes of all living, unseen by the birds of the air.
 λέληθεν πάντα ἀνθρώπων καὶ ἀπὸ πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ ἐκρύβη
- 22 Аваддон той і смерть промовляють: Ушима своїми ми чули про неї лиш чутку!
Destruction and Death say, We have only had word of it with our ears.
 ἢ ἀπώλεια καὶ ὁ θάνατος εἶπαν ἀκηκόαμεν δὲ αὐτῆς τὸ κλέος
- 23 Тільки Бог розуміє дорогу її, й тільки Він знає місце її!
God has knowledge of the way to it, and of its resting-place;
 ὁ θεὸς εὖ συνέστησεν αὐτῆς τὴν ὁδὸν αὐτὸς δὲ οἶδεν τὸν τόπον αὐτῆς

- 24 **Бо Він аж на кінці землі придивляється, бачить під небом усім.**
For his eyes go to the ends of the earth, and he sees everything under heaven.
 αὐτὸς γὰρ τὴν ὑπ' οὐρανὸν πᾶσαν ἐφορᾷ εἰδὼς τὰ ἐν τῇ γῆ πάντα ἃ ἐποίησεν
- 25 **Коли Він чинив вагу вітрові, а воду утворював мірою,**
When he made a weight for the wind, measuring out the waters;
 ἀνέμων σταθμὸν ὕδατός τε μέτρα
- 26 **коли Він уставу складав для дощу та дороги для блискавки грому,**
When he made a law for the rain, and a way for the thunder-flames;
 ὅτε ἐποίησεν οὕτως ὑετὸν ἠρίθμησεν καὶ ὁδὸν ἐν τινάγματι φωνάς
- 27 **тоді Він побачив її та про неї повів, міцно поставив її та її дослідив!**
Then he saw it, and put it on record; he gave it its fixed form, searching it out completely.
 τότε εἶδεν αὐτὴν καὶ ἐξηγήσατο αὐτὴν ἐτοιμάσας ἐξιχνίασεν
- 28 **І сказав Він людині тоді: Таж страх Господній це мудрість, а відступ від злого це розум!**
And he said to man, Truly the fear of the Lord is wisdom, and to keep from evil is the way to knowledge.
 εἶπεν δὲ ἀνθρώπῳ ἰδοὺ ἡ θεοσεβεία ἐστὶν σοφία τὸ δὲ ἀλέγεσθαι ἀπὸ κακῶν ἐστὶν ἐπιστήμη
- 1 ¶ **І Йов далі вів мову свою та й сказав:**
And Job again took up the word and said,
 ἔτι δὲ προσθεῖς ἰωβ εἶπεν τῷ προοιμίῳ
- 2 **О, коли б я був той, як за місяців давніх, як за днів тих, коли боронив мене Бог,**
If only I might again be as I was in the months which are past, in the days when God was watching over me!
 τίς ἂν με θεΐη κατὰ μῆνα ἔμπροσθεν ἡμερῶν ὧν με ὁ θεὸς ἐφύλαξεν
- 3 **коли над головою мою світився світильник Його, і при світлі його я ходив в темноті,**
When his light was shining over my head, and when I went through the dark by his light.
 ὡς ὅτε ἤγυε ὁ λύχνος αὐτοῦ ὑπὲρ κεφαλῆς μου ὅτε τῷ φωτὶ αὐτοῦ ἐπορευόμην ἐν σκότει
- 4 **як був я за днів тих своєї погожої осені, коли Божя милість була над наметом моїм,**
As I was in my flowering years, when my tent was covered by the hand of God;
 ὅτε ἤμην ἐπιβρίθων ὁδοῖς ὅτε ὁ θεὸς ἐπισκοπῆν ἐποιεῖτο τοῦ οἴκου μου
- 5 **коли Всемогутній зо мною ще був, а навколо мене мої діти,**
While the Ruler of all was still with me, and my children were round me;
 ὅτε ἤμην ὑλώδης λίαν κύκλῳ δέ μου οἱ παῖδες
- 6 **коли мої кроки купалися в маслі, а скеля оливні струмки біля мене лила!...**
When my steps were washed with milk, and rivers of oil were flowing out of the rock for me.
 ὅτε ἐχέοντό μου αἱ ὁδοὶ βουτύρῳ τὰ δὲ ὄρη μου ἐχέοντο γάλακτι
- 7 ¶ **Коли я виходив до брами при місті, і ставив на площі сидіння своє,**
When I went out of my door to go up to the town, and took my seat in the public place,
 ὅτε ἐξεπορευόμην ὄρθριος ἐν πόλει ἐν δὲ πλατείαις ἐτίθετό μου ὁ δίφρος
- 8 **як тільки вбачали мене юнаки то ховались, а старші вставали й стояли,**
The young men saw me, and went away, and the old men got up from their seats;
 ἰδόντες με νεανίσκοι ἐκρύβησαν πρεσβῦται δὲ πάντες ἔστησαν
- 9 **зверхники стримували свою мову та клали долоню на уста свої,**
The rulers kept quiet, and put their hands on their mouths;
 ἄδρῳι δὲ ἐπαύσαντο λαλοῦντες δάκτυλον ἐπιθέντες ἐπὶ στόματι

- 10 ховався тоді голос володарів, а їхній язик приліпав їм був до піднебіння...
The chiefs kept back their words, and their tongues were joined to the roofs of their mouths.
οἱ δὲ ἀκούσαντες ἐμακάρισάν με καὶ γλῶσσα αὐτῶν τῷ λάρυγγι αὐτῶν ἐκολλήθη
- 11 Бо яке ухо чуло про мене, то звало блаженним мене, і яке око бачило, то свідкувало за мене,
For when it came to their ears, men said that I was truly happy; and when their eyes saw, they gave witness to me;
ὅτι οὗς ἤκουσεν καὶ ἐμακάρισέν με ὀφθαλμὸς δὲ ἰδὼν με ἐξέκλινεν
- 12 бо я рятував бідаря, що про поміч кричав, і сироту та безпомічного.
For I was a saviour to the poor when he was crying for help, to the child with no father, and to him who had no supporter.
διέσωσα γὰρ πτωχὸν ἐκ χειρὸς δυνάστου καὶ ὀρφανῷ ᾧ οὐκ ἦν βοηθὸς ἐβοήθησα
- 13 Благословення гинучого на мене приходило, а серце вдовиці чинив я співаючим!
The blessing of him who was near to destruction came on me, and I put a song of joy into the widow's heart.
εὐλογία ἀπολλυμένου ἐπ' ἐμὲ ἔλθοι στόμα δὲ χήρας με εὐλόγησεν
- 14 Зодягавсь я у праведність, і вона зодягала мене, немов плащ та завій було право мос.
I put on righteousness as my clothing, and was full of it; right decisions were to me a robe and a head-dress.
δικαιοσύνην δὲ ἐνεδεδύκειν ἡμφιασάμην δὲ κρίμα ἴσα διπλοῖδι
- 15 Очима я був для сліпого, а кривому ногами я був.
I was eyes to the blind, and feet to him who had no power of walking.
ὀφθαλμὸς ἦμην τυφλῶν ποὺς δὲ χωλῶν
- 16 Бідарям я був батьком, суперечку ж, якої не знав, я досліджував.
I was a father to the poor, searching out the cause of him who was strange to me.
ἐγὼ ἦμην πατὴρ ἀδυνάτων δίκην δὲ ἦν οὐκ ἤδειν ἐξιχνίασα
- 17 Й я торщив злочинцеві щелепи, і виривав із зубів його схоплене.
By me the great teeth of the evil-doer were broken, and I made him give up what he had violently taken away.
συνέτριψα δὲ μύλας ἀδίκων ἐκ δὲ μέσου τῶν ὀδόντων αὐτῶν ἄρπαγμα ἐξέεπασα
- 18 ¶ I я говорив: Умру я в своєму гнізді, і свої дні я помножу, немов той пісок:
Then I said, I will come to my end with my children round me, my days will be as the sand in number;
εἶπα δὲ ἡ ἡλικία μου γηράσει ὥσπερ στέλεχος φοίνικος πολὺν χρόνον βιώσω
- 19 для води був відкритий мій корень, а роса зоставалась на вітці моїй...
My root will be open to the waters, and the night mist will be on my branches,
ἡ ρίζα μου διήνοικται ἐπὶ ὕδατος καὶ δρόσος ἀλισθήσεται ἐν τῷ θερισμῷ μου
- 20 Моя слава була при мені все нова, і в руці моїй лук мій відновлював силу.
My glory will be ever new, and my bow will be readily bent in my hand.
ἡ δόξα μου καινὴ μετ' ἐμοῦ καὶ τὸ τόξον μου ἐν χειρὶ αὐτοῦ πορεύεται
- 21 Мене слухалися й дожидали, і мовчали на раду мою.
Men gave ear to me, waiting and keeping quiet for my suggestions.
ἐμοῦ ἀκούσαντες προσέσχον ἐσιώπησαν δὲ ἐπὶ τῇ ἐμῇ βουλῇ
- 22 По слові моїм уже не говорили, і падала мова моя на них краплями.
After I had said what was in my mind, they were quiet and let my words go deep into their hearts;
ἐπὶ δὲ τῷ ἐμῷ ῥήματι οὐ προσέθεντο περιχαρεῖς δὲ ἐγίνοντο ὅπότεν αὐτοῖς ἐλάλουν
- 23 I чекали мене, як дощу, і уста свої відкривали, немов на весінній той дощик...
They were waiting for me as for the rain, opening their mouths wide as for the spring rains.
ὥσπερ γῆ διψῶσα προσδεχομένη τὸν ὑετὸν οὕτως οὕτοι τὴν ἐμὴν λαλίαν

- 24 Коли я, бувало, сміявся до них, то не вірили, та світла обличчя мого не гасили.
I was laughing at them when they had no hope, and the light of my face was never clouded by their fear.
 ἐν γέλασῳ πρὸς αὐτοὺς οὐ μὴ πιστεῦσωσιν καὶ φῶς τοῦ προσώπου μου οὐκ ἀπέπυπτεν
- 25 Вибрав я дорогу для них і сидів на чолі, і пробував, немов цар той у війську, коли тишити засмучених він!
I took my place as a chief, guiding them on their way, and I was as a king among his army. ...
 ἐξελεξάμην ὁδὸν αὐτῶν καὶ ἐκάθισα ἄρχων καὶ κατεσκῆθουν ὡσεὶ βασιλεὺς ἐν μονοζῶνοις ὃν τρόπον παθεινοὺς παρακαλῶν
- 1 ¶ А тепер насміхаються з мене молодші від мене літами, ті, що їхніх батьків я бривдився б покласти із псами отари моєї...
But now those who are younger than I make sport of me; those whose fathers I would not have put with the dogs of my flocks.
 νυνὶ δὲ κατεγέλασαν μου ἐλάχιστοι νῦν νουθετοῦσίν με ἐν μέρει ᾧ ἐξουδέθουν πατέρας αὐτῶν οὐδ' ἠγησάμην εἶναι ἀξίους κυνῶν τῶν ἐμῶν νομάδων
- 2 Та й сила рук їхніх для чого була мені? Повня сил їх минулась!
Of what use is the strength of their hands to me? all force is gone from them.
 καὶ γε ἰσχὺς χειρῶν αὐτῶν ἵνα τί μοι ἐπ' αὐτοὺς ἀπόλετο συντέλεια
- 3 Самотні були в недостатку та голоді, ссали вони суху землю, зруйновану та опустілу!
They are wasted for need of food, biting the dry earth; their only hope of life is in the waste land.
 ἐν ἐνδείᾳ καὶ λιμῷ ἄγονοι οἱ φεύγοντες ἄνδρον ἐχθρὸς συνοχὴν καὶ ταλαιπωρίαν
- 4 рвали вони лободу на кущах, ялівцеве ж коріння було їхнім хлібом...
They are pulling off the salt leaves from the brushwood, and making a meal of roots.
 οἱ περικλῶντες ἄλιμα ἐπὶ ἠχοῦντι οἴτινες ἄλιμα ἦν αὐτῶν τὰ σῖτα ἄτμοι δὲ καὶ πεφασλισμένοι ἐνδεεῖς παντὸς ἀγαθοῦ οἱ καὶ ρίζας ξύλων ἐμασῶντο ὑπὸ λιμοῦ μεγάλου
- 5 Вони були вигнані з-поміж людей, кричали на них, немов на злодіїв,
They are sent out from among their townsmen, men are crying after them as thieves
 ἐπανεστήσαν μοι κλέπται
- 6 так що вони пробували в яругах долин, по ямах підземних та скелях,
They have to get a resting-place in the hollows of the valleys, in holes of the earth and rocks.
 ὧν οἱ οἴκοι αὐτῶν ἦσαν τρώγλαι πετρῶν
- 7 ревіли вони між кущами, збирались під терням,
They make noises like asses among the brushwood; they get together under the thorns.
 ἀνὰ μέσον εὐήχων βοήσονται οἱ ὑπὸ φρύγανα ἄγρια διητῶντο
- 8 сини нерозумного й діти неславного, вони були вигнані з краю!
They are sons of shame, and of men without a name, who have been forced out of the land.
 ἀφρόνων υἱοὶ καὶ ἀτίμων ὄνομα καὶ κλέος ἐσβεσμένον ἀπὸ γῆς
- 9 А тепер я став піснею їм, і зробився для них поговором...
And now I have become their song, and I am a word of shame to them.
 νυνὶ δὲ κιθάρᾳ ἐγὼ εἶμι αὐτῶν καὶ ἐμὲ θρόλημα ἔχουσιν
- 10 Вони обридиди мене, віддалились від мене, і від мого обличчя не стримали слини,
I am disgusting to them; they keep away from me, and put marks of shame on me.
 ἐβδελύξαντο δὲ με ἀποστάντες μακρὰν ἀπὸ δὲ προσώπου μου οὐκ ἐφείσαντο πτύελον
- 11 бо Він розв'язав мого пояса й мучить мене, то й вони ось вуздечку із себе відкинули перед обличчям моїм...
For he has made loose the cord of my bow, and put me to shame; he has sent down my flag to the earth before me.
 ἀνοίξας γὰρ φαρέτραν αὐτοῦ ἐκάκωσέν με καὶ χαλινὸν τοῦ προσώπου μου ἐξάπεστειλαν
- 12 По правниці встають жовтодзюбі, ноги мені підставляють, і топчуть на мене дороги нещастя свого...
The lines of his men of war put themselves in order, and make high their ways of destruction against me:
 ἐπὶ δεξιῶν βλαστοῦ ἐπανεστήσαν πόδα αὐτῶν ἐξέτειναν καὶ ὠδοποίησαν ἐπ' ἐμὲ τρίβους ἀπωλείας αὐτῶν

- 13 **Ποрили вони мою стежку, хочуть мати користь із мого життя, немає кому їх затримати,
They have made waste my roads, with a view to my destruction; his bowmen come round about me;
ἐξετρίβησαν τρίβοι μου ἐξέδυσεν γάρ μου τὴν στολήν**
- 14 **немов через вилім широкий приходять, валяються попід румовищем...
As through a wide broken place in the wall they come on, I am overturned by the shock of their attack.
βέλεσιν αὐτοῦ κατηκόντισέν με κέχρηται μοι ὡς βούλεται ἐν ὀδύνας πέφυρμαι**
- 15 **¶ Обернулось страхіття на мене, моя слава пронеслась, як вітер, і, як хмара, минулося шастя мос...
Fears have come on me; my hope is gone like the wind, and my well-being like a cloud.
ἐπιστρέφονται δέ μου αἱ ὀδύνας ὄχρητό μου ἡ ἐλπίς ὡσπερ πνεῦμα καὶ ὡσπερ νέφος ἡ σωτηρία μου**
- 16 **А тепер розливається в мене душа моя, хапають мене дні нещастя!
But now my soul is turned to water in me, days of trouble overtake me:
καὶ νῦν ἐπ' ἐμὲ ἐκχυθήσεται ἡ ψυχή μου ἔχουσιν δέ με ἡμέραι ὀδυνῶν**
- 17 **Вночі мої кості від мене віддовбуються, а жили мої не впокоюються...
The flesh is gone from my bones, and they give me no rest; there is no end to my pains.
νυκτὶ δέ μου τὰ ὀστᾶ συγκέκωνται τὰ δὲ νεῦρά μου διαλέλυται**
- 18 **З великої Божої сили змінилося тіло мос, і недуга мене оперізує, мов той хітон.
With great force he takes a grip of my clothing, pulling me by the neck of my coat.
ἐν πολλῇ ἰσχύϊ ἐπελάβετό μου τῆς στολῆς ὡσπερ τὸ περιστόμιον τοῦ χιτῶνός μου περιέσχεν με**
- 19 **Він укинув мене до болота, і став я подібний до пороху й попелу.
Truly God has made me low, even to the earth, and I have become like dust.
ἤγησαι δέ με ἴσα πηλῶ ἐν γῆ καὶ σποδῶ μου ἡ μερίς**
- 20 **Я кличу до Тебе, та Ти мені відповіді не даєш, я перед Тобою стою, Ти ж на мене лише придивляєшся...
You give no answer to my cry, and take no note of my prayer.
κέκραγα δὲ πρὸς σὲ καὶ οὐκ εἰσακούεις μου ἔστησαν καὶ κατενόησάν με**
- 21 **Ти змінився мені на жорстокого, мене Ти женеш силою Своєї руки...
You have become cruel to me; the strength of your hand is hard on me.
ἐπέβης δέ μοι ἀνελεημόνως χειρὶ κραταιᾷ με ἐμαστίγῳσας**
- 22 **На вітер підняв Ти мене, на нього мене посадив, і робиш, щоб я розтопивсь на спустошення!
Lifting me up, you make me go on the wings of the wind; I am broken up by the storm.
ἔταξας δέ με ἐν ὀδύνας καὶ ἀπέρριψάς με ἀπὸ σωτηρίας**
- 23 **Знаю я: Ти до смерті проведиш мене, і до дому зібрання, якого призначив для всього живого...
For I am certain that you will send me back to death, and to the meeting-place ordered for all living.
οἶδα γὰρ ὅτι θάνατός με ἐκτρίψει οἰκία γὰρ παντὶ θνητῶ γῆ**
- 24 **Хіба не простягас руки потопельник, чи він у нещасті своїм не кричить?
Has not my hand been stretched out in help to the poor? have I not been a saviour to him in his trouble?
εἰ γὰρ ὄφελον δυναίμην ἐμαυτὸν χειρώσασθαι ἢ δεηθείς γε ἑτέρου καὶ ποιήσει μοι τοῦτο**
- 25 **Чи ж не плакав я за бідарем? Чи за вбогим душа моя не сумувала?
Have I not been weeping for the crushed? and was not my soul sad for him who was in need?
ἐγὼ δὲ ἐπὶ παντὶ ἀδυνάτῳ ἐκλαυσα ἐστέναξα δὲ ἰδὼν ἄνδρα ἐν ἀνάγκαις**
- 26 **Бо чекав я добра, але лихо прийшло, сподівався я світла, та темнота прийшла...
For I was looking for good, and evil came; I was waiting for light, and it became dark.
ἐγὼ δὲ ἐπέχων ἀγαθοῖς ἰδοὺ συνήνητησάν μοι μᾶλλον ἡμέραι κακῶν**

- 27 **Киплять мої нутроші й не замовкають, зустріли мене дні нещастя,
My feelings are strongly moved, and give me no rest; days of trouble have overtaken me.
ή κοιλία μου ἐξέξερσεν καὶ οὐ σιωπήσεται προέφθασάν με ἡμέραι πτωχείας**
- 28 **ходжу почорнілий без сонця, на зборі встаю та кричу...
I go about in dark clothing, uncomforted; I get up in the public place, crying out for help.
στένων πεπόμεναι ἄνευ φιοῦ ἔστηκα δὲ ἐν ἐκκλησίᾳ κεκραγώς**
- 29 **Я став братом шакалам, а струсятам товаришем,
I have become a brother to the jackals, and go about in the company of ostriches.
ἀδελφὸς γέγονα σειρήνων ἐταῖρος δὲ στρουθῶν**
- 30 **моя шкіра зчорніла та й лупиться з мене, від спекоти спалилися кості мої...
My skin is black and dropping off me; and my bones are burning with the heat of my disease.
τὸ δὲ δέρμα μου ἐσκότῳται μεγάλως τὰ δὲ ὀστά μου ἀπὸ καύματος**
- 31 **І стала жалобою арфа моя, а сопілка моя зойком плачливим...
And my music has been turned to sorrow, and the sound of my pipe into the noise of weeping.
ἀπέβη δὲ εἰς πάθος μου ἡ κιθάρα ὁ δὲ ψαλμὸς μου εἰς κλαυθμὸν ἐμοί**
- 1 **¶ Умову я склав був з очима своїми, то як буду дивитись на дівчину?
I made an agreement with my eyes; how then might my eyes be looking on a virgin?
διαθήκην ἐθέμην τοῖς ὀφθαλμοῖς μου καὶ οὐ συνήσω ἐπὶ παρθένον**
- 2 **І зверху яка доля від Бога, чи спадщина від Всемогутнього із висот?
For what is God's reward from on high, or the heritage given by the Ruler of all from heaven?
καὶ τί ἐμέρισεν ὁ θεὸς ἀπάνωθεν καὶ κληρονομία ἱκανοῦ ἐξ ὑψίστων**
- 3 **Хіба не загибель для кривдника, і хіба не нещастя злочинцям?
Is it not trouble for the sinner, and destruction for the evil-doers?
οὐχὶ ἀπώλεια τῷ ἀδίκῳ καὶ ἀπαλλοτριώσις τοῖς ποιῶσιν ἀνομίαν**
- 4 **Хіба ж Він не бачить дороги мої, і не лічить усі мої кроки?
Does he not see my ways, and are not my steps all numbered?
οὐχὶ αὐτὸς ὄψεται ὁδὸν μου καὶ πάντα τὰ διαβήματά μου ἐξαριθμησεται**
- 5 **Якщо я ходив у марноті, і на оману спішила нога моя,
If I have gone in false ways, or my foot has been quick in working deceit;
εἰ δὲ ἤμην πεπορευμένος μετὰ γελουαστῶν εἰ δὲ καὶ ἐσπούδασεν ὁ πούς μου εἰς δόλον**
- 6 **то нехай на вазі справедливости зважить мене, і невинність мою Бог пізнає!
(Let me be measured in upright scales, and let God see my righteousness:)
ἰσταίη με ἄρα ἐν ζυγῷ δικαίῳ οἶδεν δὲ ὁ κύριος τὴν ἀκακίαν μου**
- 7 **Якщо збочусь крок мій з дороги, і за очима моїми пішло моє серце, і до рук моїх нечисть приліпла,
If my steps have been turned out of the way, or if my heart went after my eyes, or if the property of another is in my hands;
εἰ ἐξέκλινεν ὁ πούς μου ἐκ τῆς ὁδοῦ εἰ δὲ καὶ τῷ ὀφθαλμῷ ἐπηκολούθησεν ἡ καρδία μου εἰ δὲ καὶ ταῖς χερσίν μου ἠψάμην δώρων**
- 8 **то нехай сію я, а їсть інший, а рослиність моя нехай вирвана буде з корінням!
Let me put seed in the earth for another to have the fruit of it, and let my produce be uprooted.
σπείραμι ἄρα καὶ ἄλλοι φάγουσαν ἄρριζος δὲ γενοίμην ἐπὶ γῆς**
- 9 **¶ Якщо моє серце зваблювалось до жінки чужої, і причаювався я при дверях мого товариша,
If my heart went after another man's wife, or if I was waiting secretly at my neighbour's door;
εἰ ἐξηκολούθησεν ἡ καρδία μου γυναικὶ ἀνδρὸς ἐτέρου εἰ καὶ ἐγκάθετος ἐγενόμην ἐπὶ θύραις αὐτῆς**

- 10 то хай меле для іншого жінка моя, і над нею нехай нахилиються інші!
Then let my wife give pleasure to another man and let others make use of her body.
ἀρέσαι ἄρα καὶ ἡ γυνή μου ἐτέρῳ τὰ δὲ νήπιά μου ταπεινωθεῖη
- 11 Бо гідота оце, й це провина підсудна,
For that would be a crime; it would be an act for which punishment would be measured out by the judges:
θυμὸς γὰρ ὀργῆς ἀκατάσχετος τὸ μῖναί ἀνδρὸς γυναῖκα
- 12 бо огонь це, який буде жерти аж до Аваддону, і вирве з корінням увесь урожай мій!...
It would be a fire burning even to destruction, and taking away all my produce.
πῦρ γὰρ ἐστὶν καιόμενον ἐπὶ πάντων τῶν μερῶν οὗ δ' ἂν ἐπέλθῃ ἐκ ριζῶν ἀπώλεσεν
- 13 Якщо я понехтував правом свогого раба чи своєї невільниці в їх суперечці зо мною,
If I did wrong in the cause of my man-servant, or my woman-servant, when they went to law with me;
εἰ δὲ καὶ ἐφάυλισα κρίμα θεράποντός μου ἢ θεραπαίνης κρινομένων αὐτῶν πρὸς με
- 14 то що я зроблю, як підійметься Бог? А коли Він приглянеться, що Йому відповім?
What then will I do when God comes as my judge? and what answer may I give to his questions?
τί γὰρ ποιήσω ἐὰν ἔτασίν μου ποιήσῃται ὁ κύριος ἐὰν δὲ καὶ ἐπισκοπήν τίνα ἀπόκρισιν ποιήσομαι
- 15 Чи ж не Той, Хто мене учинив у нутрі, учинив і його, і Один утворив нас в утробі?
Did not God make him as well as me? did he not give us life in our mothers' bodies?
πότερον οὐχ ὡς καὶ ἐγὼ ἐγενόμην ἐν γαστρὶ καὶ ἐκεῖνοι γεγόνασιν γεγόναμεν δὲ ἐν τῇ αὐτῇ κοιλίᾳ
- 16 ¶ Чи бажання убогих я стримував, а очі вдовицям засмучував?
If I kept back the desire of the poor; if the widow's eye was looking for help to no purpose;
ἀδύνατοι δὲ χρεῖαν ἦν ποτ' εἶχον οὐκ ἀπέτυχον χήρας δὲ τὸν ὀφθαλμὸν οὐκ ἐξέτηξα
- 17 Чи я сам поїдав свій шматок, і з нього не їв сирота?
If I kept my food for myself, and did not give some of it to the child with no father;
εἰ δὲ καὶ τὸν ψωμὸν μου ἔφαγον μόνος καὶ οὐχὶ ὀρφανῷ μετέδωκα
- 18 Таж від днів молодечих моїх виростав він у мене, як в батька, і від утроби матері моєї я провадив його!
(For I was cared for by God as by a father from my earliest days; he was my guide from the body of my mother!;
ὅτι ἐκ νεότητός μου ἐξέτρεφον ὡς πατῆρ καὶ ἐκ γαστρὸς μητρὸς μου ὠδήγησα
- 19 Якщо бачив я гинучого без одежі, і вбрання не було в сиротах,
If I saw one near to death for need of clothing, and that the poor had nothing covering him;
εἰ δὲ καὶ ὑπερεῖδον γυμνὸν ἀπολλύμενον καὶ οὐκ ἡμφίασα
- 20 чи ж не благословляли мене його стегна, і руном овечок моїх він не грівся?
If his back did not give me a blessing, and the wool of my sheep did not make him warm;
ἀδύνατοι δὲ εἰ μὴ εὐλόγησάν με ἀπὸ δὲ κορυῆς ἄμνων μου ἐθερμάνθησαν οἱ ὄμοι αὐτῶν
- 21 Якщо на сироту я порушував руку свою, коли бачив у брамі собі допомогу,
If my hand had been lifted up against him who had done no wrong, when I saw that I was supported by the judges;
εἰ ἐπῆρα ὀρφανῷ χεῖρα πεποιθὸς ὅτι πολλή μοι βοήθεια περιεστὶν
- 22 хай рамено моє відпаде від свогого плеча, а рука моя від суглобу свого нехай буде відламана!
May my arm be pulled from my body, and be broken from its base.
ἀποσταίη ἄρα ὁ ὄμος μου ἀπὸ τῆς κλειδός ὃ δὲ βραχίον μου ἀπὸ τοῦ ἀγκῶνός μου συντριβεῖη
- 23 Бо острах на мене нещастя від Бога, а перед величчям Його я не можу встояти...
For the fear of God kept me back, and because of his power I might not do such things.
φόβος γὰρ κυρίου συνέσχεν με καὶ ἀπὸ τοῦ λήμματος αὐτοῦ οὐχ ὑπόισω

- 24 ¶ Чи я золоту клав за надію собі, чи до щирого золота я говорив: Ти, безпека моя?
 If I made gold my hope, or if I ever said to the best gold, I have put my faith in you;
 εἰ ἔταξα χρυσίον ἰσχύν μου εἰ δὲ καὶ λίθω πολυτελεῖ ἐπεποιθήσα
- 25 Чи тишився я, що велике багатство має, й що рука моя стільки надбала?
 If I was glad because my wealth was great, and because my hand had got together a great store;
 εἰ δὲ καὶ εὐφράνθημι πολλοῦ πλοῦτου μοι γενομένου εἰ δὲ καὶ ἐπ' ἀναριθμήτοις ἐθέμην χεῖρά μου
- 26 Коли бачив я сонце, як сяє воно, а місяць велично пливе,
 If, when I saw the sun shining, and the moon moving on its bright way,
 ἢ οὐχ ὁρῶ μὲν ἥλιον τὸν ἐπιφάσκοντα ἐκλείποντα σελήνην δὲ φθίνουσαν οὐ γὰρ ἐπ' αὐτοῖς ἐστὶν
- 27 то коли б потасмно повабилось серце має, і цілунки рукою я їм посилав,
 A secret feeling of worship came into my heart, and my hand gave kisses from my mouth;
 καὶ εἰ ἐπατήθη λάθρῃ ἡ καρδία μου εἰ δὲ καὶ χεῖρά μου ἐπιθείς ἐπὶ στόματί μου ἐφίλησα
- 28 це так само провина підсудна була б, бо відрікся б я Бога Всевишнього!
 That would have been another sin to be rewarded with punishment by the judges; for I would have been false to God on high.
 καὶ τοῦτό μοι ἄρα ἀνομία ἢ μεγίστη λογισθεῖη ὅτι ἐψευσάμην ἐναντίον κυρίου τοῦ ὑψίστου
- 29 Чи я тишивсь упадком свого ненависника, чи порушувався я, коли зло спотикало його?
 If I was glad at the trouble of my hater, and gave cries of joy when evil overtook him;
 εἰ δὲ καὶ ἐπιχαρῆς ἐγενόμην πτώματι ἐχθρῶν μου καὶ εἶπεν ἡ καρδία μου εὗγε
- 30 Таки ні, не давав я на гріх піднебіння свого, щоб прокляттям жадати душі його.
 (For I did not let my mouth give way to sin, in putting a curse on his life;)
 ἀκούσαι ἄρα τὸ οὖς μου τὴν κατάραν μου θρυληθεῖην δὲ ἄρα ὑπὸ λαοῦ μου κακούμενος
- 31 Хіба люди намету мого не казали: Хто покаже такого, хто з м'яса його не наситився?
 If the men of my tent did not say, Who has not had full measure of his meat?
 εἰ δὲ καὶ πολλὰκις εἶπον αἱ θεράπαιναι μου τίς ἂν δόψῃ ἡμῖν τῶν σαρκῶν αὐτοῦ πλησθῆναι λίαν μου χρηστοῦ ὄντος
- 32 Чужинець на вулиці не ночував, я двері свої відчиняв подорожньому.
 The traveller did not take his night's rest in the street, and my doors were open to anyone on a journey;
 ἔξω δὲ οὐκ ἠύλιζετο ξένος ἢ δὲ θύρα μου παντὶ ἐλθόντι ἀνέφικτο
- 33 ¶ Чи ховав свої прогріхи я, як людина, щоб у своєму нутрі затаїти провину свою?
 If I kept my evil doings covered, and my sin in the secret of my breast,
 εἰ δὲ καὶ ἁμαρτῶν ἀκουσίως ἔκρυψα τὴν ἁμαρτίαν μου
- 34 Бо тоді я боявся б великого натовпу, і сором від родів жахав би мене, я мовчав би, й з дверей не виходив...
 For fear of the great body of people, or for fear that families might make sport of me, so that I kept quiet, and did not go out of my door;
 οὐ γὰρ διετράπημι πολυοχλίαν πλήθους τοῦ μὴ ἐξαγορευοῦμαι ἐνώπιον αὐτῶν εἰ δὲ καὶ εἴασα ἀδύνατον ἐξελεῖν θύραν μου κόλπῳ κενῷ
- 35 О, якби мене вислухав хто! Оте підпис має руки: Нехай Всемогутній мені відповідь, а ось звій, зо скаргою, що його написав мій противник...
 If only God would give ear to me, and the Ruler of all would give me an answer! or if what he has against me had been put in writing!
 τίς δόψῃ ἀκούοντά μου χεῖρα δὲ κυρίου εἰ μὴ ἐδεδοίκεν συγγραφὴν δὲ ἦν εἶχον κατὰ τινος
- 36 Чи ж я не носив би його на своєму плечі, не обвинувся б ним, як вінками?
 Truly I would take up the book in my hands; it would be to me as a crown;
 ἐπ' ὤμοις ἂν περιθέμενος στέφανον ἀνεγίνωσκον
- 37 Число кроків своїх я представляю йому; мов до князя, наблизь до нього.
 I would make clear the number of my steps, I would put it before him like a prince! The words of Job are ended.
 καὶ εἰ μὴ ῥήξας αὐτὴν ἀπέδωκα οὐθὲν λαβὼν παρὰ χρεοφειλέτου

- 38 **Якщо проти мене голосить земля моя, й її борозни плачуть із нею,
If my land has made an outcry against me, or the ploughed earth has been in sorrow;
εἰ ἐπ' ἐμοί ποτε ἡ γῆ ἐστέναξεν εἰ δὲ καὶ οἱ αὐλακες αὐτῆς ἐκλασαν ὁμοθυμαδόν**
- 39 **якщо без грошей я їв плоди її, а її власника я стогнати примушував,
If I have taken its produce without payment, causing the death of its owners;
εἰ δὲ καὶ τὴν ἰσχὸν αὐτῆς ἔφαγον μόνος ἄνευ τιμῆς εἰ δὲ καὶ ψυχὴν κυρίου τῆς γῆς ἐκβαλὼν ἐλόπησα**
- 40 **то замість пшениці хай виросте терен, а замість ячменю кукіль!... Слова Йова скінчилися.
Then in place of grain let thorns come up, and in place of barley evil-smelling plants.
ἀντὶ πυροῦ ἄρα ἐξέλθοι μοι κνίδη ἀντὶ δὲ κριθῆς βάτος καὶ ἐπαύσατο ἰωβ ῥήμασιν**
- 1 **¶ I перестали ті трое мужів відповідати Йову, бо він був справедливий в очах своїх.
So these three men gave no more answers to Job, because he seemed to himself to be right.
ἡσύχασαν δὲ καὶ οἱ τρεῖς φίλοι αὐτοῦ ἔτι ἀντειπεῖν ἰωβ ἦν γὰρ ἰωβ δίκαιος ἐναντίον αὐτῶν**
- 2 **I запалився гнів Еліу, сина Барах'лового, бузянина, з роду Рамового, на Йова запалився гнів його за те, що той уважав душу свою справедливішою за Бога.
And Elihu, the son of Barachel the Buzite, of the family of Ram, was angry, burning with wrath against Job, because he seemed to himself more right than God;
ὠργίσθη δὲ ἐλιους ὁ τοῦ βαραχιηλ ὁ βουζίτης ἐκ τῆς συγγενείας ραμ τῆς αουσίτιδος χώρας ὠργίσθη δὲ τῷ ἰωβ σφόδρα διότι ἀπέφηνεν ἑαυτὸν δίκαιον ἐναντίον κυρίου**
- 3 **Також на трьох приятелів його запалився його гнів за те, що не знайшли вони відповіді, а зробили тільки Йова винним.
And he was angry with his three friends, because they had been unable to give him an answer, and had not made Job's sin clear.
καὶ κατὰ τῶν τριῶν δὲ φίλων ὠργίσθη σφόδρα διότι οὐκ ἠδυνήθησαν ἀποκριθῆναι ἀντίθετα ἰωβ καὶ ἔθεντο αὐτὸν εἶναι ἀσεβῆ**
- 4 **А Еліу вичікував Йова та їх із словами, бо вони були старші віком за нього.
Now Elihu had kept quiet while Job was talking, because they were older than he;
ἐλιους δὲ ὑπέμεινεν δοῦναι ἀπόκρισιν ἰωβ ὅτι πρεσβύτεροι αὐτοῦ εἰσιν ἡμέραις**
- 5 **I побачив Еліу, що нема належної відповіді в устах тих трьох людей, і запалився його гнів!
And when Elihu saw that there was no answer in the mouth of the three men, he was very angry.
καὶ εἶδεν ἐλιους ὅτι οὐκ ἔστιν ἀπόκρισις ἐν στόματι τῶν τριῶν ἀνδρῶν καὶ ἐθυμώθη ὀργὴ αὐτοῦ**
- 6 **¶ I відповів бузянин Еліу, син Барах'лів, та й сказав: Молодий я літами, ви ж старші, тому то я стримувався та боявся знання своє висловити вам.
And Elihu, the son of Barachel the Buzite, made answer and said, I am young, and you are very old, so I was in fear, and kept myself from putting my knowledge before you.
ὕπολαβὼν δὲ ἐλιους ὁ τοῦ βαραχιηλ ὁ βουζίτης εἶπεν νεώτερος μὲν εἰμι τῷ χρόνῳ ὑμεῖς δὲ ἐστε πρεσβύτεροι διὸ ἡσύχασα φοβηθεὶς τοῦ ὑμῖν ἀναγγεῖλαι τὴν ἑμαυτοῦ ἐπιστήμην**
- 7 **Я подумав: Хай вік промовляє, і хай розуму вчить многоліття!
I said to myself, It is right for the old to say what is in their minds, and for those who are far on in years to give out wisdom.
εἶπα δὲ ὅτι ὁ χρόνος ἐστὶν ὁ λαλῶν ἐν πολλοῖς δὲ ἔτεσιν οἶδαςιν σοφίαν**
- 8 **Справді, дух він у людині, та Всемогутнього подих їх мудрими чинить.
But truly it is the spirit in man, even the breath of the Ruler of all, which gives them knowledge.
ἀλλὰ πνεῦμά ἐστιν ἐν βροτοῖς πνοὴ δὲ παντοκράτορος ἐστὶν ἡ διδασκουσα**
- 9 **Многолітні не завжди розумні, і не все розуміються в праві старі.
It is not the old who are wise, and those who are full of years have not the knowledge of what is right.
οὐχ οἱ πολυχρόνιοι εἰσιν σοφοὶ οὐδ' οἱ γέροντες οἶδαςιν κρίμα**
- 10 **Тому я кажу: Послухай мене, хай знання своє висловлю й я!
So I say, Give ear to me, and I will put forward my knowledge.
διὸ εἶπα ἀκούσατέ μου καὶ ἀναγγεῖλῶ ὑμῖν ἃ οἶδα**
- 11 **Тож слів ваших вичікував я, наставляв свої уші до вашої мудрости, поки справу ви дослідите.
I was waiting for your words, I was giving ear to your wise sayings; while you were searching out what to say,
ἐνωτίζεσθέ μου τὰ ῥήματα ἐρῶ γὰρ ὑμῶν ἀκούόντων ἄχρι οὗ ἐτάσητε λόγους**

- 12 **I** я приглядався до вас, й ось немає між вами, хто б Йову довів, хто б відповідь дав на слова його!
I was taking note; and truly not one of you was able to make clear Job's error, or to give an answer to his words.
 και μέχρι ὑμῶν συνήσω και ἰδοῦ οὐκ ἦν τῷ ἰωβ ἐλέγγων ἀνταποκρινόμενος ῥήματα αὐτοῦ ἐξ ὑμῶν
- 13 **Щоб** ви не сказали: Ми мудрість знайшли: не людина, а Бог переможе його!
Take care that you do not say, Wisdom is here; God may overcome him, but not man.
 ἴνα μὴ εἴπητε εὐρομεν σοφίαν κυρίῳ προσθέμενοι
- 14 **Не** на мене слова він скеровував, і я не відповім йому мовою вашою.
I will not put forward words like these, or make use of your sayings in answer to him.
 ἀνθρώπῳ δὲ ἐπετρέψατε λαλῆσαι τοιαῦτα ῥήματα
- 15 **¶** Полякались вони, вже не відповідають, не мають вже слів...
Fear has overcome them, they have no more answers to give; they have come to an end of words.
 ἐπτοήθησαν οὐκ ἀπεκρίθησαν ἔτι ἐπαλαίωσαν ἐξ αὐτῶν λόγους
- 16 **Я** чекав, що не будуть вони говорити, що спинились, не відповідають уже.
And am I to go on waiting while they have nothing to say? while they keep quiet and give no more answers?
 ὑπέμεινα οὐ γὰρ ἐλάλησαν ὅτι ἔστησαν οὐκ ἀπεκρίθησαν
- 17 **Відповім** також я свою частку, і висловлю й я свою думку.
I will give my answer; I will put forward my knowledge:
 ὑπολαβὼν δὲ ελιους λέγει
- 18 **Бо** я повний словами, дух мойого нутра докучає мені...
For I am full of words, I am unable to keep in my breath any longer:
 πάλιν λαλήσω πλήρης γὰρ εἰμι ῥημάτων ὀλέκει γὰρ με τὸ πνεῦμα τῆς γαστροῦ
- 19 **Ось** утроба моя, мов вино невідкрите, вона тріскається, як нові бурдюки!
My stomach is like wine which is unable to get out; like skins full of new wine, it is almost burst.
 ἡ δὲ γαστήρ μου ὥσπερ ἀσκὸς γλεῦκος ζέων δεδεμένος ἢ ὥσπερ φουσητήρ χαλκέως ἐρρηγῶς
- 20 **Нехай** я скажу й буде легше мені, нехай уста відкрию свої й відповім!
Let me say what is in my mind, so that I may get comfort; let me give answer with open mouth.
 λαλήσω ἴνα ἀναπαύσωμαι ἀνοίξας τὰ χεῖλη
- 21 **На** особу не буду уваги звертати, не буду підлещуватись до людини,
Let me not give respect to any man, or give names of honour to any living.
 ἀνθρώπον γὰρ οὐ μὴ αἰσχυνθῶ ἀλλὰ μὴν οὐδὲ βροτὸν οὐ μὴ ἐντραπῶ
- 22 **бо** не вмію підлещуватись! Коли ж ні, нехай зараз візьме мене мій Творець!
For I am not able to give names of honour to any man; and if I did, my Maker would quickly take me away.
 οὐ γὰρ ἐπίσταμαι θαυμάσαι πρόσωπον εἰ δὲ μὴ και ἐμε σῆτες ἔδονται
- 1 **¶** Але слухай но, Йове, промови мої, і візьми до ушей всі слова мої.
And now, O Job, give ear to my words, and take note of all I say.
 οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ ἀκουσον ἰωβ τὰ ῥήματά μου και λαλιὰν ἐνωτίζου μου
- 2 **Ось** я уста свої відкриваю, в моїх устах говорить язик мій.
See, now my mouth is open, my tongue gives out words.
 ἰδοῦ γὰρ ἤνοιξα τὸ στόμα μου και ἐλάλησεν ἡ γλῶσσά μου
- 3 **Простота** мого серця слова мої, і висловлять ясно знання мої уста.
My heart is overflowing with knowledge, my lips say what is true.
 καθαρὰ μου ἡ καρδία ῥήμασιν σύνεσις δὲ χειλέων μου καθαρὰ νοήσει

- 4 Дух Божий мене учинив, й оживляє мене Всемогутнього подих.
The spirit of God has made me, and the breath of the Ruler of all gives me life.
πνεῦμα θεῖον τὸ ποιήσάν με πνοὴ δὲ παντοκράτορος ἡ διδάσκουσά με
- 5 Якщо можеш, то дай мені відповідь, вишикуйся передо мною, постався!
If you are able, give me an answer; put your cause in order, and come forward.
ἐὰν δύνῃ δός μοι ἀπόκρισιν πρὸς ταῦτα ὑπόμεινον στήθι κατ' ἐμὲ καὶ ἐγὼ κατὰ σέ
- 6 Тож Божий і я, як і ти, з глини витиснений теж і я!
See, I am the same as you are in the eyes of God; I was cut off from the same bit of wet earth.
ἐκ πηλοῦ διήρτισαι σὺ ὡς καὶ ἐγὼ ἐκ τοῦ αὐτοῦ διηρτίσμεθα
- 7 Ото страх мій тебе не настрашить, і не буде тяжкою рука моя на тобі.
Fear of me will not overcome you, and my hand will not be hard on you.
οὐχ ὁ φόβος μου σε στροβήσει οὐδὲ ἡ χεὶρ μου βαρεῖα ἔσται ἐπὶ σοί
- 8 ¶ Отож, говорив до моїх ушей ти, і я чув голос слів:
But you said in my hearing, and your voice came to my ears:
πλὴν εἶπας ἐν ὧσίν μου φωνὴν ῥημάτων σου ἀκήκοα
- 9 Чистий я, без гріха, я невинний, і немає провини в мені!
I am clean, without sin; I am washed, and there is no evil in me:
διότι λέγεις καθαρὸς εἰμι οὐχ ἁμαρτῶν ἄμεμπτος δέ εἰμι οὐ γὰρ ἠνόμησα
- 10 Оце Сам Він причини на мене знаходить, уважає мене Собі ворогом.
See, he is looking for something against me; in his eyes I am as one of his haters;
μέμψιν δὲ κατ' ἐμοῦ εὔρεν ἤγηται δέ με ὡσπερ ὑπεναντίον
- 11 У кайдани закув мої ноги, усі стежки мої Він стереже...
He puts chains on my feet; he is watching all my ways.
ἔθετο δὲ ἐν ζύλῳ τὸν πόδα μου ἐφύλαξεν δέ μου πάσας τὰς ὁδοὺς
- 12 Ось у цьому ти не справедливий! Відповідь я тобі, бо більший же Бог за людину!
Truly, in saying this you are wrong; for God is greater than man.
πῶς γὰρ λέγεις δίκαιός εἰμι καὶ οὐκ ἐπακήκοέν μου αἰώνιος γὰρ ἔστιν ὁ ἐπάνω βροτῶν
- 13 Чого Ти із Ним сперечаєшся, що про всі Свої справи Він відповіді не дає?
Why do you put forward your cause against him, saying, He gives no answer to any of my words?
λέγεις δὲ διὰ τί τῆς δίκης μου οὐκ ἐπακήκοεν πᾶν ῥῆμα
- 14 ¶ Бо Бог промовляє і раз, і два рази, та людина не бачить того:
For God gives his word in one way, even in two, and man is not conscious of it:
ἐν γὰρ τῷ ἅπαξ λαλῆσαι ὁ κύριος ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ ἐνόπιον
- 15 у сні, у видінні нічному, коли міцний сон на людей нападає, в дрімотах на ложі,
In a dream, in a vision of the night, when deep sleep comes on men, while they take their rest on their beds;
ἢ ἐν μελέτῃ νυκτερινῇ ὡς ὅταν ἐπιπίπτῃ δεινὸς φόβος ἐπ' ἀνθρώπους ἐπὶ νυσταγμάτων ἐπὶ κοίτης
- 16 тоді відкриває Він ухо людей, і настрашує їх осторогою,
Then he makes his secrets clear to men, so that they are full of fear at what they see;
τότε ἀνακαλύπτει νοῦν ἀνθρώπων ἐν εἶδεσιν φόβου τοιοῦτοῖς αὐτοὺς ἐξεφόβησεν
- 17 щоб відвести людину від чину її, і Він гордість від мужа ховає,
In order that man may be turned from his evil works, and that pride may be taken away from him;
ἀποστρέψαι ἀνθρώπον ἐξ ἀδικίας τὸ δὲ σῶμα αὐτοῦ ἀπὸ πτώματος ἐρρύσατο

- 18 щоб від гробу повстримати душу його, а живая його щоб не впала на ратише.
To keep back his soul from the underworld, and his life from destruction.
 ἐφείσατο δὲ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ ἀπὸ θανάτου καὶ μὴ πεσεῖν αὐτὸν ἐν πολέμῳ
- 19 ¶ I карається хворістю він на постелі своїй, а в костях його сварка міцна.
Pain is sent on him as a punishment, while he is on his bed; there is no end to the trouble in his bones;
 πάλιν δὲ ἤλεγξεν αὐτὸν ἐν μαλακίᾳ ἐπὶ κοίτης καὶ πλήθος ὀστέων αὐτοῦ ἐνάρκησεν
- 20 I жива його бридиться хлібом, а душа його стравою влюбленою.
He has no desire for food, and his soul is turned away from delicate meat;
 πᾶν δὲ βρωτὸν σίτου οὐ μὴ δύνηται προσδέξασθαι καὶ ἡ ψυχὴ αὐτοῦ βρώσιν ἐπιθυμήσει
- 21 Гине тіло його, аж не видно його, і вистають його кості, що перше не видні були.
His flesh is so wasted away, that it may not be seen, and his bones. ...
 ἕως ἂν σαπῶσιν αὐτοῦ αἱ σάρκες καὶ ἀποδείξῃ τὰ ὀστά αὐτοῦ κενά
- 22 I до гробу душа його зближується, а живая його до померлих іде.
And his soul comes near to the underworld, and his life to the angels of death.
 ἤγγισεν δὲ εἰς θάνατον ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ἢ δὲ ζωῆ αὐτοῦ ἐν ᾧδῃ
- 23 Якщо ж Ангел-заступник при нім, один з тисячі, щоб представити людині її правоту,
If now there may be an angel sent to him, one of the thousands which there are to be between him and God, and to make clear to man what is right for him;
 ἐὰν ὧσιν χίλιοι ἄγγελοι θανατηφόροι εἰς αὐτῶν οὐ μὴ τρώσῃ αὐτὸν ἐὰν νοήσῃ τῇ καρδίᾳ ἐπιστραφεῖν ἐπὶ κύριον ἀναγγεῖλη δὲ ἀνθρώπῳ τὴν ἑαυτοῦ μέμψιν τὴν δὲ ἄνοιαν αὐτοῦ δεῖξῃ
- 24 то Він буде йому милосердний та й скаже: Звільни ти його, щоб до гробу не йшов він, Я викуп знайшов.
And if he has mercy on him, and says, Let him not go down to the underworld, I have given the price for his life:
 ἀνθέξεται τοῦ μὴ πεσεῖν αὐτὸν εἰς θάνατον ἀνανεώσει δὲ αὐτοῦ τὸ σῶμα ὥσπερ ἀλοιφὴν ἐπὶ τοίχου τὰ δὲ ὀστά αὐτοῦ ἐμπλήσει μυελοῦ
- 25 Тоді відмолодиться тіло його, поверне до днів його юности.
Then his flesh becomes young again, and he comes back to the days of his early strength;
 ἀπαλυνεῖ δὲ αὐτοῦ τὰς σάρκας ὥσπερ νηπίου ἀποκαταστήσει δὲ αὐτὸν ἀνδρωθέντα ἐν ἀνθρώποις
- 26 Він благатиме Бога, й його Собі Він уподобас, і обличчя його буде бачити з окликом радості, і чоловікові верне його справедливість.
He makes his prayer to God, and he has mercy on him; he sees God's face with cries of joy; he gives news of his righteousness to men;
 εὐξάμενος δὲ πρὸς κύριον καὶ δεκτὰ αὐτῷ ἔσται εἰσελεύσεται δὲ προσώπῳ καθαρῷ σὺν ἐξηγορίᾳ ἀποδώσει δὲ ἀνθρώποις δικαιοσύνην
- 27 Він дивитиметься на людей й говоритиме: Я грішив був і правду кривив, та мені не відплачено.
He makes a song, saying, I did wrong, turning from the straight way, but he did not give me the reward of my sin.
 εἶτα τότε ἀπομέμψεται ἄνθρωπος αὐτὸς ἑαυτῷ λέγων οἷα συνετέλουν καὶ οὐκ ἄξια ἦτασέν με ὧν ἦμαρτον
- 28 Він викупив душу мою, щоб до гробу не йшла, і буде бачити світло живая моя.
He kept my soul from the underworld, and my life sees the light in full measure.
 σῶσον ψυχὴν μου τοῦ μὴ ἐλθεῖν εἰς διαφθοράν καὶ ἡ ζωὴ μου φῶς ὄψεται
- 29 ¶ Бог робить це все двічі-тричі з людиною,
Truly, God does all these things to man, twice and three times,
 ἰδοὺ πάντα ταῦτα ἐργᾶται ὁ ἰσχυρὸς ὁδοῦς τρεῖς μετὰ ἀνδρὸς
- 30 щоб душу її відвернути від гробу, щоб він був освітлений світлом живих.
Keeping back his soul from the underworld, so that he may see the light of life.
 ἀλλ' ἐρρύσατο τὴν ψυχὴν μου ἐκ θανάτου ἵνα ἡ ζωὴ μου ἐν φωτὶ αἰνῇ αὐτόν
- 31 Уважай, Йове, слухай мене, мовчи, а я промовлятиму!
Take note O Job, give ear to me; keep quiet, while I say what is in my mind.
 ἐνωτίζου ἰωβ καὶ ἀκούε μου κόφευσον καὶ ἐγὼ εἰμι λαλήσω

- 32 **Κοιι μασιι ρλοβα, το δαι μενι βιδποβιδ, γοβρι, βο βαβαιο τογο οπραιοανναι.**
If you have anything to say, give me an answer; for it is my desire that you may be judged free from sin.
 ει ειειν λογοι αποκριθητι μοι λαλησον θελω γαρ δικαιοθηναι σε
- 33 **Якщо нi ти послухай мене; помовчи, й я навчу тебе мудрости!**
If not, give attention to me, and keep quiet, and I will give you wisdom.
 ει μη су аkouсон μου κωφευσον και διδαξω σε σοφiαν
- 1 ¶ **I γοβριβ Елигу та й сказав:**
And Elihu made answer and said,
 υπολαβων δε ελιουρ λεγει
- 2 **Слухайте, мудри, ρλοβα ци μοi, ви ж, ροзважни, почуйте мене!**
Give ear, you wise, to my words; and you who have knowledge, give attention to me;
 ακουσατε μου σοφοi επισταμενοι ενωτιζεσθε το καλον
- 3 **Бо ухо ρлоβα випробовує, а пиднебiння їжу куштує.**
For words are tested by the ear, as food is tasted by the mouth.
 оти ουδс λογουρ докимаζει και ларυγξ γευεται βρωσιν
- 4 **Виберiм право собi, мiж собою пiзнаймо, що добре.**
Let us make the decision for ourselves as to what is right; let us have the knowledge among ourselves of what is good.
 κριсин ελωμεθα εαυτοιρ γνωμεν ανα μεσον εαυτων ο τι καλον
- 5 **Бо Йов γοβριб: Я був справедливий, та вiдкинув Бог право мое.**
For Job has said, I am upright, and it is God who has taken away my right;
 оти ειρηκεν ιωβ δικαιορ ειμι ο κυριορ απηλλαξεν μου το κριμα
- 6 **Чи буду неправду казати за право своє? Без вини небезпечна стрiла моя...**
Though I am right, still I am in pain; my wound may not be made well, though I have done no wrong.
 εψευσατο δε τω κριματι μου βiαιон το βελορ μου ανευ αδικιαρ
- 7 **Чи є такий муж, як цей Йов, що п'є глузування, як воду,**
What man is like Job, a man who freely makes sport of God,
 тиρ анηρ ωσπερ ιωβ πiνων μυκτηρισмон ωσπερ υδωρ
- 8 **i товаришує з злочинцями, i ходить з людьми беззаконними?**
And goes in the company of evil-doers, walking in the way of sinners?
 ουχ αμαρτων ουδε ασεβησαρ η одоу коинонiсασ μεта ποιоунτων та ανομα του πορευθηнаи μεта ασεβων
- 9 **Бо вiн каже: Нема людини користи, коли й Бог уподобас.**
For he has said, It is no profit to a man to take delight in God.
 μη γαρ ειπηρ оти ουκ εσται επισκοπη ανδρορ και επισκοπη αυτω παρα κυριοу
- 10 ¶ **Тож вислухайте, ви розумнi, мене: Бог далекий вiд несправедливости, i Всемогутнiй вiд кривди!**
Now then, you wise, take note; you men of knowledge, give ear to me. Let it be far from God to do evil, and from the Ruler of all to do wrong.
 дио συνετοι καρδιαρ ακουσατε μου μη μοι ειη εναντι κυριοу ασεβησαι και εναντι παντοκратορ таραξει το δικαιοу
- 11 **Бо за чином людини Вiн йи надолужить, i згiдно з своєю дорогою знайде людина заплату!**
For he gives to every man the reward of his work, and sees that he gets the fruit of his ways.
 алла αποδιδοi ανθρωπω καθα ποιει εκαστορ αυτων και εν τριβω ανδρορ ευρησει αυτον
- 12 **Тож поправдi, не чинить Бог несправедливого, i Всемогутнiй не скривлює права.**
Truly, God does not do evil, and the Ruler of all is not a false judge.
 ойη δε τον κυριон ατοπα ποιησειν η ο παντοκратωρ таραξει κριсин

- 13 **Хто землю довірив Йому, і хто на Нього вселенну поклав?**
Who put the earth into his care, or made him responsible for the world?
 ὅς ἐποίησεν τὴν γῆν τίς δέ ἐστιν ὁ ποιῶν τὴν ὑπ' οὐρανὸν καὶ τὰ ἐνόντα πάντα
- 14 **Коли б Він до Себе забрав Своє серце, Свій дух, і Свій подих до Себе забрав,**
If he made his spirit come back to him, taking his breath into himself again,
 εἰ γὰρ βούλοιο συνέχειν καὶ τὸ πνεῦμα παρ' αὐτῷ κατασχεῖν
- 15 **всяке тіло погинуло б вмить, а людина повернулася б на порох!...**
All flesh would come to an end together, and man would go back to the dust.
 τελευτήσει πᾶσα σὰρξ ὁμοθυμαδὸν πᾶς δὲ βροτὸς εἰς γῆν ἀπελεύσεται ὄθεν καὶ ἐπλάσθη
- 16 **¶ Коли масш ти розум, послухай же це, почуй голос оцих моїх слів:**
If you are wise, take note of this; give ear to the voice of my words.
 εἰ δὲ μὴ νουθετῆ ἄκουε ταῦτα ἐνωτίζου φωνὴν ῥημάτων
- 17 **Хіба стримувати може ненависник право? І хіба осудити ти зможеш Всеправедного?**
How may a hater of right be a ruler? and will you say that the upright Ruler of all is evil?
 ἰδὲ σὺ τὸν μισοῦντα ἄνομα καὶ τὸν ὀλλόντα τοὺς πονηροὺς ὄντα αἰώνιον δίκαιον
- 18 **Хіба можна сказати цареві: Негідний, а вельможним: Безбожний?**
He who says to a king, You are an evil-doer; and to rulers, You are sinners;
 ἀσεβῆς ὁ λέγων βασιλεῖ παρανομεῖς ἀσεβέσσετε τοῖς ἄρχουσιν
- 19 **Таж Він не звертає уваги на зверхників, і не вирізняє можлиого перед убогим, бо всі вони чин Його рук,**
Who has no respect for rulers, and who gives no more attention to those who have wealth than to the poor, for they are all the work of his hands.
 ὅς οὐκ ἐπησχύνθη πρόσωπον ἐντίμου οὐδὲ οἶδεν τιμὴν θέσθαι ἀδροῖς θυμασθῆναι πρόσωπα αὐτῶν
- 20 **за хвилину вони помирають, опівночі... Доторкнеться Він можних і гинуть вони, сильний усунений буде рукою не людською.**
Suddenly they come to an end, even in the middle of the night: the blow comes on the men of wealth, and they are gone, and the strong are taken away without the hand of man.
 κενὰ δὲ αὐτοῖς ἀποθήσεται τὸ κεκραγέαι καὶ δεῖσθαι ἀνδρὸς ἐχρήσαντο γὰρ παρανόμως ἐκκλινομένων ἀδυνάτων
- 21 **Бо очі Його на дорогах людини, і Він бачить всі кроки її,**
For his eyes are on the ways of a man, and he sees all his steps.
 αὐτὸς γὰρ ὁρατὴς ἐστιν ἔργων ἀνθρώπων λέληθεν δὲ αὐτὸν οὐδὲν ὧν πράσσοουσιν
- 22 **немає темноти, немає і темряви, де б злочинці сховались.**
There is no dark place, and no thick cloud, in which the workers of evil may take cover.
 οὐδὲ ἔσται τόπος τοῦ κρυβῆναι τοὺς ποιῶντας τὰ ἄνομα
- 23 **Бо людині Він не признає час означений час, щоб ходила до Бога на суд.**
For he does not give man a fixed time to come before him to be judged.
 ὅτι οὐκ ἐπ' ἄνδρα θέσει ἔτι ὁ γὰρ κύριος πάντα ἐφορᾷ
- 24 **Він сильних ламає без досліду, і ставить на місце їх інших.**
He sends the strong to destruction without searching out their cause, and puts others in their place.
 ὁ καταλαμβάνων ἀνεξιχνίαστα ἐνδοξά τε καὶ ἐξαισία ὧν οὐκ ἐστιν ἀριθμὸς
- 25 **Бож знає Він їхні діла, оберне вночі і почавлені будуть!**
For he has knowledge of their works, overturning them in the night, so that they are crushed.
 ὁ γνωρίζων αὐτῶν τὰ ἔργα καὶ στρέψει νύκτα καὶ ταπεινωθήσονται
- 26 **Як несправедливих уразить Він їх, на видному місці,**
The evil-doers are broken by his wrath, he puts his hand on them with force before the eyes of all onlookers.
 ἔσβεσεν δὲ ἀσεβεῖς ὁρατοὶ δὲ ἐναντίον αὐτοῦ

- 27 за те, що вони відступили від Нього, і не розуміли доріг Його всіх,
Because they did not go after him, and took no note of his ways,
 ὅτι ἐξέκλιναν ἐκ νόμου θεοῦ δικαιοῦματα δὲ αὐτοῦ οὐκ ἐπέγνωσαν
- 28 щоб зойк сiромахи спровадити до Нього, бо Він чує благання пригнічених.
So that the cry of the poor might come up to him, and the prayer of those in need come to his ears.
 τοῦ ἐπαγαγεῖν ἐπ' αὐτὸν κραυγὴν πένητος καὶ κραυγὴν πτωχῶν εἰσακούσεται
- 29 Коли Він заспокоїть, то хто винуватити буде? Коли Він закрис лице, хто побачить Його? А це робиться і над народом, і над людиною разом,
 ...
 καὶ αὐτὸς ἡσυχίαν παρέξει καὶ τίς καταδικάζεται καὶ κρίψει πρόσωπον καὶ τίς ὄψεται αὐτόν καὶ κατὰ ἔθλους καὶ κατὰ ἀνθρώπου ὁμοῦ
- 30 щоб не панував чоловік нечестивий із тих, що правлять за пастку народові.
 ...
 βασιλεύων ἀνθρώπων ὑποκριτῆν ἀπὸ δυσκολίας λαοῦ
- 31 ¶ Бо Богові треба отак говорити: Несу я заслужене, злого робити не буду!
 ...
 ὅτι πρὸς τὸν ἰσχυρὸν ὁ λέγων εἴληφα οὐκ ἐνεχυράσω
- 32 Чого я не бачу, навчи Ти мене; коли кривду зробив я, то більше не буду чинити!
 ...
 ἄνευ ἐμαντοῦ ὕψομαι σὺ δεῖξόν μοι εἰ ἀδικίαν ἢ ργασάμην οὐ μὴ προσθήσω
- 33 Чи на думку твою надолужить Він це, бо відкинув ти те? Бо вибереш ти, а не я, а що знаєш, кажи!
 ...
 μὴ παρὰ σοῦ ἀποτείσει αὐτήν ὅτι ἀπόση ὅτι σὺ ἐκλέξῃ καὶ οὐκ ἐγὼ καὶ τί ἔγνωσ λάλησον
- 34 Мені скажуть розумні та муж мудрий, який мене слухас:
Men of knowledge, and all wise men, hearing me, will say,
 διὸ συνετοὶ καρδίας ἐροῦσιν ταῦτα ἀνὴρ δὲ σοφὸς ἀκήκοέν μου τὸ ῥῆμα
- 35 Йов говорить немудро, а слова його без розуміння.
Job's words do not come from knowledge; they are not the fruit of wisdom.
 ἰωβ δὲ οὐκ ἐν συνέσει ἐλάλησεν τὰ δὲ ῥήματα αὐτοῦ οὐκ ἐν ἐπιστήμῃ
- 36 О, коли б Йов досліджений був аж навіки за відповіді, як злі люди,
May Job be tested to the end, because his answers have been like those of evil men.
 οὐ μὴν δὲ ἀλλὰ μάθε ἰωβ μὴ δῶς ἔτι ἀνταπόκρισιν ὥσπερ οἱ ἄφρονες
- 37 бо він додає до свого гріха ще провину, між нами він плеще в долоні та множить на Бога промови свої...
For in addition to his sin, he is uncontrolled in heart; before our eyes he makes sport of God, increasing his words against him.
 ἵνα μὴ προσθῶμεν ἐφ' ἁμαρτίας ἡμῶν ἀνομία δὲ ἐφ' ἡμῖν λογισθήσεται πολλὰ λαλούντων ῥήματα ἐναντίον τοῦ κυρίου
- 1 ¶ I говорив Елігу та й сказав:
And Elihu made answer and said,
 ὑπολαβὼν δὲ ελιουζ λέγει
- 2 Чи це полічив ти за право, як кажеш: Моя праведність більша за Божу?
Does it seem to you to be right, and righteousness before God, to say,
 τί τοῦτο ἠγήσω ἐν κρίσει σὺ τίς εἶ ὅτι εἶπας δίκαιός εἰμι ἐναντι κυρίου
- 3 Бо ти говорив: Що pomoже тобі? Яку користь із цього я матиму більшу, аніж від свого гріха?
What profit is it to me, and how am I better off than if I had done wrong?
 ἢ ἐρεῖς τί ποιήσω ἁμαρτῶν

- 4 Я тобі відповім, а з тобою і ближнім твоїм.
I will make answer to you and to your friends:
ἐγὼ σοὶ δώσω ἀπόκρισιν καὶ τοῖς τρισὶν φίλοις σου
- 5 Подивися на небо й побач, і на хмари споглянь, вони вищі за тебе.
Let your eyes be turned to the heavens, and lifted up to see the skies; they are higher than you.
ἀνάβλεψον εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἰδέ κατάμαθε δὲ νέφη ὡς ὑψηλὰ ἀπὸ σοῦ
- 6 Як ти будеш грішити, що зробиш Йому? А стануть численні провини твої, що ти вчиниш Йому?
If you have done wrong, is he any the worse for it? and if your sins are great in number, what is it to him?
εἰ ἡμαρτες τί πράξεις εἰ δὲ καὶ πολλὰ ἠνόμησας τί δύνασαι ποιῆσαι
- 7 Коли праведним станеш, що даси ти Йому? Або що Він візьме з твоєї руки?
If you are upright, what do you give to him? or what does he take from your hand?
ἐπεὶ δὲ σὺν δίκαιος εἶ τί δώσεις αὐτῷ ἢ τί ἐκ χειρὸς σου λήμψεται
- 8 Для людини, як ти, беззаконня твоя, і для людського сина твоя справедливість!...
Your evil-doing may have an effect on a man like yourself, or your righteousness on a son of man.
ἀνδρὶ τῷ ὁμοίῳ σου ἢ ἀσεβείᾳ σου καὶ υἱῷ ἀνθρώπου ἢ δικαιοσύνῃ σου
- 9 ¶ Від безлічі гноблення стогнуть вони, кричать від твердого плеча багатьох...
Because the hand of the cruel is hard on them, men are making sounds of grief; they are crying out for help because of the arm of the strong.
ἀπὸ πλήθους συκοφαντούμενοι κεκράζονται βοήσονται ἀπὸ βραχίονος πολλῶν
- 10 Та не скаже ніхто: Де ж той Бог, що мене Він створив, що вночі дає співи,
But no one has said, Where is God my Maker, who gives songs in the night;
καὶ οὐκ εἶπεν ποῦ ἐστὶν ὁ θεὸς ὁ ποιήσας με ὁ κατατάσσει φυλακὰς νυκτερινὰς
- 11 що нас над худобу земну Він навчав, і над птаство небесне вчиняє нас мудрими?
Who gives us more knowledge than the beasts of the earth, and makes us wiser than the birds of the heaven?
ὁ διορίζων με ἀπὸ τετραπόδων γῆς ἀπὸ δὲ πετεινῶν οὐρανοῦ
- 12 Вони там кричать, але через бундючність злочинців Він відповіді не дає.
There they are crying out because of the pride of the evil-doers, but he gives them no answer.
ἐκεῖ κεκράζονται καὶ οὐ μὴ εἰσακούσῃ καὶ ἀπὸ ὕβρεως πονηρῶν
- 13 Тільки марноти не слухає Бог, і Всемогутній не бачить її.
But God will not give ear to what is false, or the Ruler of all take note of it;
ἄτολα γὰρ οὐ βοῦλεται ὁ κύριος ἰδεῖν αὐτὸς γὰρ ὁ παντοκράτωρ ὁρατῆς ἐστὶν
- 14 ¶ Що ж тоді, коли кажеш: Не бачив Його! Та є суд перед Ним, і чекай ти його!
How much less when you say that you do not see him; that the cause is before him, and you are waiting for him.
τῶν συντελούντων τὰ ἄνομα καὶ σώσει με κρίθητι δὲ ἐναντίον αὐτοῦ εἰ δύνασαι αἰνέσαι αὐτόν ὡς ἔστιν
- 15 А тепер, коли гнів Його не покарав, і не дуже пізнав про глупоту,
And now ... ;
καὶ νῦν ὅτι οὐκ ἔστιν ἐπισκεπτόμενος ὀργὴν αὐτοῦ καὶ οὐκ ἔγνω παραπτώματι σφόδρα
- 16 то намарно Йов уста свої відкриває та множить слова без знання...
And Job's mouth is open wide to give out what is of no profit, increasing words without knowledge.
καὶ ἰωβ ματαίως ἀνοίγει τὸ στόμα αὐτοῦ ἐν ἀγνωσίᾳ ῥήματα βαρύνει
- 1 ¶ I далі Елігу казав:
And Elihu went on to say,
προσθεὶς δὲ ἐλιους ἐτι λέγει

- 2 Почекай мені трохи, й тобі покажу, бо ще є про Бога слова.
Give me a little more time, and I will make it clear to you; for I have still something to say for God.
μεινόν με μικρόν ἔτι ἵνα διδάξω σε ἔτι γὰρ ἐν ἐμοί ἐστὶν λέξις
- 3 Зачну викладати я здалека, і Творцеві своєму віддам справедливість.
I will get my knowledge from far, and I will give righteousness to my Maker.
ἀναλάβων τὴν ἐπιστήμην μου μακρὰν ἔργους δέ μου δίκαια ἐρῶ
- 4 Бо справді слова мої не неправдиві, я з тобою беззавдний в знанні.
For truly my words are not false; one who has all knowledge is talking with you.
ἐπ' ἀληθείας καὶ οὐκ ἄδικα ῥήματα ἀδίκως συνίεις
- 5 ¶ Таж Бог сильний, і не відкидає нікого, Він міцний в силі серця.
Truly, God gives up the hard-hearted, and will not give life to the sinner.
γίνωσκε δὲ ὅτι ὁ κύριος οὐ μὴ ἀποποιήσεται τὸν ἄκακον δυνατὸς ἐσχύι καρδίας
- 6 Не лишає безбожного Він при житті, але право для бідних дає.
His eyes are ever on the upright, and he gives to the crushed their right;
ἀσεβῆ οὐ μὴ ζωοποιήσει καὶ κρίμα πτωχῶν δώσει
- 7 Від праведного Він очей Своїх не відвертає, але їх садовить з царями на троні назавжди, і вони підвищуються.
Lifting them up to the seat of kings, and making them safe for ever.
οὐκ ἀφελεῖ ἀπὸ δικαίου ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ καὶ μετὰ βασιλέων εἰς θρόνον καὶ καθιεῖ αὐτοὺς εἰς νεῖκος καὶ ὑψωθήσονται
- 8 А як тільки вони ланцюгами пов'язані, і тримаються в путах біди,
And if they have been prisoned in chains, and taken in cords of trouble,
καὶ εἰ πεπεδημένοι ἐν χειροπέδαις συσχεθήσονται ἐν σχοινίοις πενίας
- 9 то Він їм представляє їх вчинок та їхні провини, що багато їх стало.
Then he makes clear to them what they have done, even their evil works in which they have taken pride.
καὶ ἀναγγελεῖ αὐτοῖς τὰ ἔργα αὐτῶν καὶ τὰ παραπτώματα αὐτῶν ὅτι ἐσχύσουσιν
- 10 Відкриває Він ухо їх для остороги, та велить, щоб вернулися від беззаконня.
Their ear is open to his teaching, and he gives them orders so that their hearts may be turned from evil.
ἀλλὰ τοῦ δικαίου εἰσακούσεται καὶ εἶπεν ὅτι ἐπιστραφήσονται ἐξ ἀδικίας
- 11 Якщо тільки послухаються, та стануть служити Йому, покінчать вони свої дні у добрі, а роки свої у приємностях.
If they give ear to his voice, and do his word, then he gives them long life, and years full of pleasure.
ἐὰν ἀκούσωσιν καὶ δουλεύσωσιν συντελέσωσιν τὰς ἡμέρας αὐτῶν ἐν ἀγαθοῖς καὶ τὰ ἔτη αὐτῶν ἐν εὐπρεπείαις
- 12 Коли ж не послухаються, то наскочать на ратище, і покінчать життя без знання.
But if not, they come to their end, and give up their breath without knowledge.
ἀσεβεῖς δὲ οὐ διασφύζει παρὰ τὸ μὴ βούλεσθαι εἰδέναι αὐτοὺς τὸν κύριον καὶ διότι νοθετούμενοι ἀνήκοοι ἦσαν
- 13 А злосерді кладуть гнів на себе, не кричать, коли в'яже Він їх.
Those who have no fear of God keep wrath stored up in their hearts; they give no cry for help when they are made prisoners.
καὶ ὑποκριταὶ καρδίᾳ τάξουσιν θυμὸν οὐ βοήσονται ὅτι ἔδησεν αὐτοὺς
- 14 У молодості помирає душа їх, а їхня живая поміж блудниками.
They come to their end while they are still young, their life is short like that of those who are used for sex purposes in the worship of their gods.
ἀποθάνου τοίνυν ἐν νεότητι ἡ ψυχὴ αὐτῶν ἢ δὲ ζωὴ αὐτῶν τιτρωσκομένη ὑπὸ ἀγγέλων
- 15 ¶ Він визволяє убогого з горя його, а в переслідуванні відкриває їм ухо.
He makes the wrong done to the poor the way of their salvation, opening their ears by their trouble.
ἀνθ' ὧν ἐθλιψαν ἀσθενῆ καὶ ἀδύνατον κρίμα δὲ πρᾶεων ἐκθήσει

- 16 Також і тебе Він би вибавив був із тісноти на широкість, що в ній нема утиску, а те, що на стіл твій поклалося б, повне товщу було б.
...
καὶ προσέτι ἠπάτησέν σε ἐκ στόματος ἐχθροῦ ἄβυσσος κατάρχουσιν ὑποκάτω αὐτῆς καὶ κατέβη τράπεζά σου πλήρης πιότητος
- 17 Та правом безбожного ти переповнений, право ж та суд підпирають людину.
...
οὐχ ὑστερήσει δὲ ἀπὸ δικαίων κρίμα
- 18 Отож лютість нехай не намовить тебе до плескання в долоні, а окуп великий нехай не заверне з дороги тебе.
...
θυμὸς δὲ ἐπ' ἀσεβεῖς ἔσται δι' ἀσεβειαν δώρων ὧν ἐδέχοντο ἐπ' ἀδικίας
- 19 Чи в біді допоможе твій зойк та всі зміцнення сили?
...
μή σε ἐκκλινάτω ἐκὼν ὁ νοῦς δεήσεως ἐν ἀνάγκῃ ὄντων ἀδυνάτων καὶ πάντας τοὺς κραταιοῦντας ἰσχύον
- 20 Не квапся до ночі тісі, коли вирвані будуть народи із місця свого.
...
μή ἐξελεύσῃς τὴν νύκτα τοῦ ἀναβῆναι λαοὺς ἀντ' αὐτῶν
- 21 Стережись, не звертайся до зла, яке замість бід ти обрав.
Take care not to be turned to sin, for you have taken evil for your part in place of sorrow.
ἀλλὰ φύλαξαι μὴ πράξεῖς ἄτοπα ἐπὶ τοῦτον γὰρ ἐξείλω ἀπὸ πτωχείας
- 22 Отож, Бог найвищий у силі Своїй, хто навчас, як Він?
Truly God is lifted up in strength; who is a ruler like him?
ἰδοὺ ὁ ἰσχυρὸς κραταιώσει ἐν ἰσχύι αὐτοῦ τίς γάρ ἐστιν κατ' αὐτὸν δυνάστης
- 23 Хто дорогу Його Йому вказувати буде? І хто скаже: Ти кривду зробив?
Who ever gave orders to him, or said to him, You have done wrong?
τίς δὲ ἐστιν ὁ ἐτάζων αὐτοῦ τὰ ἔργα ἢ τίς ὁ εἶπας ἐπραξεν ἄδικα
- 24 ¶ Пам'ятай, щоб звеличувати Його вчинок, про якого виспівують люди,
See that you give praise to his work, about which men make songs.
μνήσθητι ὅτι μέγала ἐστὶν αὐτοῦ τὰ ἔργα ὧν ἤρξαν ἄνδρες
- 25 що його бачить всяка людина, чоловік приглядається здалека.
All people are looking on it; man sees it from far.
πᾶς ἄνθρωπος εἶδεν ἐν ἑαυτῷ ὅσοι τιτρωσκόμενοι εἰσὶν βροτοί
- 26 Отож, Бог великий та невідомий, і недослідиме число Його літ!
Truly, God is great, greater than all our knowledge; the number of his years may not be searched out.
ἰδοὺ ὁ ἰσχυρὸς πολὺς καὶ οὐ γνωσόμεθα ἀριθμὸς ἐτῶν αὐτοῦ καὶ ἀπέραντος
- 27 Бо стягас Він краплі води, і дощем вони падають з хмари Його,
For he takes up the drops from the sea; he sends them through his mist as rain,
ἀριθμηταὶ δὲ αὐτῷ σταγόνες ὑετοῦ καὶ ἐπιχυθήσονται ὑετῷ εἰς νεφέλην
- 28 що хмари спускають його, і спадають дощем на багато людей.
Flowing down from the sky, and dropping on the peoples.
ρῖνῃσονται παλαιώματα ἐσκίασεν δὲ νέφη ἐπὶ ἀμυθήτων βροτῶν [8a] ὦραν ἔθετο κτήνεσιν οἶδασιν δὲ κοίτης τάξιν [8β] ἐπὶ τούτοις πᾶσιν οὐκ ἐξίσταται σου ἡ διάνοια οὐδὲ διαλλάσσεται σου ἡ καρδία ἀπὸ σώματος
- 29 Також хто зрозуміє розтягнення хмари, грім намету Його?
And who has knowledge of how the clouds are stretched out, or of the thunders of his tent?
καὶ ἐὰν συνῆ ἀπεκτάσεις νεφέλης ἰσότητα σκηνῆς αὐτοῦ

- 30 **Отж, розтягає Він світло Своє над Собою і морську глибину закриває,
See, he is stretching out his mist, covering the tops of the mountains with it.
ἰδοὺ ἐκτείνει ἐπ' αὐτὸν ἠδω καὶ ῥιζώματα τῆς θαλάσσης ἐκάλυψεν**
- 31 **бо ними Він судить народи, багато поживи дає.
For by these he gives food to the peoples, and bread in full measure.
ἐν ἡρ αὐτοῖς κρινεῖ λαοὺς δώσει τροφήν τῷ ἰσχύοντι**
- 32 **Він тримає в руках Своїх блискавку, і керує її проти цілі.
He takes the light in his hands, sending it against the mark.
ἐπὶ χειρῶν ἐκάλυψεν φῶς καὶ ἐνετείλατο περὶ αὐτῆς ἐν ἀπαντῶντι**
- 33 **Ї гуркіт звіщає про неї, і прихід її відчуває її худоба.
The thunder makes clear his passion, and the storm gives news of his wrath.
ἀναγγελεῖ περὶ αὐτοῦ φίλον αὐτοῦ κτήσις καὶ περὶ ἀδικίας**
- 1 **¶ Отж, і від цього тремтить моє серце і зрушилось з місця свого.
At this my heart is shaking; it is moved out of its place.
καὶ ταύτης ἐταράχθη ἡ καρδία μου καὶ ἀπερρήνυ ἐκ τοῦ τόπου αὐτῆς**
- 2 **Уважливо слухайте гук Його голосу, і грім, що несеться із уст Його,
Give ear to the rolling noise of his voice; to the hollow sound which goes out of his mouth.
ἄκουε ἀκοὴν ἐν ὀργῇ θυμοῦ κυρίου καὶ μελέτη ἐκ στόματος αὐτοῦ ἐξελεύσεται**
- 3 **його Він пускає пойд усім небом, а світло Своє аж на кінці землі.
He sends it out through all the heaven, and his thunder-flame to the ends of the earth.
ὑποκάτω παντὸς τοῦ οὐρανοῦ ἀρχὴ αὐτοῦ καὶ τὸ φῶς αὐτοῦ ἐπὶ πτερύγων τῆς γῆς**
- 4 **За Ним грім ричить левом, гримить гуком своєї величності, і його Він не стримує, почувся голос Його.
After it a voice is sounding, thundering out the word of his power; he does not keep back his thunder-flames; from his mouth his voice is sounding.
ὀπίσω αὐτοῦ βοήσεται φωνὴ βροντῆσει ἐν φωνῇ ὕβρεως αὐτοῦ καὶ οὐκ ἀνταλλάξει αὐτοῦς ὅτι ἀκούσει φωνὴν αὐτοῦ**
- 5 **Бог предивно гримить Своїм голосом, вчиняє великі діла, яких не розуміємо ми.
He does wonders, more than may be searched out; great things of which we have no knowledge;
βροντῆσει ὁ ἰσχυρὸς ἐν φωνῇ αὐτοῦ θαυμάσια ἐποίησεν γὰρ μέγала ἃ οὐκ ἤδειμεν**
- 6 **¶ До снігу говорить Він: Падай на землю! а дощеві та зливі: Будьте сильні!
For he says to the snow, Make the earth wet; and to the rain-storm, Come down.
συντάσσει χιόνι γίνου ἐπὶ τῆς γῆς καὶ χειμῶν ὑετός καὶ χειμῶν ὑετῶν δυναστείας αὐτοῦ**
- 7 **Він руку печатає кожній людині, щоб пізнали всі люди про діло Його.
He puts an end to the work of every man, so that all may see his work.
ἐν χειρὶ παντὸς ἀνθρώπου κατασφραγίζει ἵνα γινῶ πᾶς ἄνθρωπος τὴν ἑαυτοῦ ἀσθένειαν**
- 8 **І звір входить у сховище, і живе в своїх лігвищах.
Then the beasts go into their holes, and take their rest.
εἰσῆλθεν δὲ θηρία ὑπὸ σκέπην ἠσύχασαν δὲ ἐπὶ κοίτης**
- 9 **Із кімнати південної буря приходить, а з вітру північного холод.
Out of its place comes the storm-wind, and the cold out of its store-houses.
ἐκ ταμείων ἐπέρχονται δῖναι ἀπὸ δὲ ἀκρωτηρίων ψυχος**
- 10 **Від Божого подиху лід повстає, і водна широкість тужавіє.
By the breath of God ice is made, and the wide waters are shut in.
καὶ ἀπὸ πνοῆς ἰσχυροῦ δώσει πάγος οἰακίζει δὲ τὸ ὕδωρ ὡς ἐάν βούληται**

- 11 Також Він обтяжує вільгістю тучу, і світло своє розпоршує хмара,
The thick cloud is weighted with thunder-flame, and the cloud sends out its light;
 καὶ ἐκλεκτὸν καταπλάσσει νεφέλη διασκορπιεῖ νέφος φῶς αὐτοῦ
- 12 і вона по околицях ходить та блукає за Його проводом, щоб чинити все те, що накаже Він їй на поверхні вселенної,
And it goes this way and that, round about, turning itself by his guiding, to do whatever he gives orders to be done, on the face of his world of men,
 καὶ αὐτὸς κυκλώματα διαστρέψει ἐν θεεβουλαθῶ εἰς ἔργα αὐτῶν πάντα ὅσα ἂν ἐντεῖλαιται αὐτοῖς ταῦτα συντέτακται παρ' αὐτοῦ ἐπὶ τῆς γῆς
- 13 він наводить її чи на кару для краю Свого, чи на милість.
For a rod, or for a curse, or for mercy, causing it to come on the mark.
 ἐὰν εἰς παιδείαν ἐὰν εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ ἐὰν εἰς ἔλεος εὐρήσει αὐτόν
- 14 ¶ Бері, Йове, оце до ушей, уставай і розваж Божі чуда!
Give ear to this, O Job, and keep quiet in your place; and take note of the wonders worked by God.
 ἐνωτίζου ταῦτα ἰωβ στήθι νοουθετοῦ δύναμιν κυρίου
- 15 Чи ти знаєш, що Бог накладає на них, і заясниє світло із хмари Своєї?
Have you knowledge of God's ordering of his works, how he makes the light of his cloud to be seen?
 οἶδαμεν ὅτι ὁ θεὸς ἔθετο ἔργα αὐτοῦ φῶς ποιήσας ἐκ σκοτούς
- 16 Чи ти знаєш, як носиться хмара в повітрі, про чуда Того, Який має безвадне знання,
Have you knowledge of the balancings of the clouds, the wonders of him who has all wisdom?
 ἐπίσταται δὲ διάκρισιν νεφῶν ἐξείσια δὲ πτόματα πονηρῶν
- 17 ти, що шати твої стають теплі, як стихується земля з полудня?
You, whose clothing is warm, when the earth is quiet because of the south wind,
 σοῦ δὲ ἡ στολή θερμὴ ἡσυχάζεται δὲ ἐπὶ τῆς γῆς
- 18 Чи ти розтягав із Ним хмару, міцну, немов дзеркало лите?
Will you, with him, make the skies smooth, and strong as a polished looking-glass?
 στερεώσεις μετ' αὐτοῦ εἰς παλαιώματα ἰσχυραῖ ὡς ὄρασις ἐπιχύσεως
- 19 Навчи нас, що скажемо Йому? Через темність ми не впорядкуємо слова.
Make clear to me what we are to say to him; we are unable to put our cause before him, because of the dark.
 διὰ τί δίδαζόν με τί ἐροῦμεν αὐτῷ καὶ παυσώμεθα πολλὰ λέγοντες
- 20 Чи Йому оповіється, що буду казати? Чи зміг хто сказати, що Він знищений буде?
How may he have knowledge of my desire for talk with him? or did any man ever say, May destruction come on me?
 μὴ βίβλος ἢ γραμματεὺς μοι παρέστηκεν ἵνα ἄνθρωπον ἐστηκὼς κατασιωπήσω
- 21 ¶ І тепер ми не бачимо світла, щоб світило у хмарах, та вітер перейде і вичистить їх.
And now the light is not seen, for it is dark because of the clouds; but a wind comes, clearing them away.
 πᾶσιν δ' οὐχ ὁρατὸν τὸ φῶς τηλανυχές ἐστιν ἐν τοῖς παλαιώμασιν ὡσπερ τὸ παρ' αὐτοῦ ἐπὶ νεφῶν
- 22 Із півночі приходить воно, немов золото те, та над Богом величність страшна.
A bright light comes out of the north; God's glory is greatly to be feared.
 ἀπὸ βορρᾶ νέφη χρυσαυγόντα ἐπὶ τούτοις μεγάλη ἡ δόξα καὶ τιμὴ παντοκράτορος
- 23 Всемогутній, Його не знайшли ми, Він могутній у силі, але Він не мучить нікого судом та великою правдою.
There is no searching out of the Ruler of all: his strength and his judging are great; he is full of righteousness, doing no wrong.
 καὶ οὐχ εὐρίσκομεν ἄλλον ὅμοιον τῇ ἰσχύι αὐτοῦ ὃ τὰ δίκαια κρίνων οὐκ οἶει ἐπακούειν αὐτόν
- 24 Тому нехай люди бояться Його, бо на всіх мудросердих не дивиться Він.
For this cause men go in fear of him; he has no respect for any who are wise in heart.
 διὸ φοβηθήσονται αὐτόν οἱ ἄνθρωποι φοβηθήσονται δὲ αὐτόν καὶ οἱ σοφοὶ καρδίᾳ

- 1 ¶ Τоді відповів Господь Йову із бури й сказав:
And the Lord made answer to Job out of the storm-wind, and said,
μετὰ δὲ τὸ παύσασθαι ελιουν τῆς λέξεως εἶπεν ὁ κύριος τῷ ἰωβ διὰ λαίλαπος καὶ νεφῶν
- 2 Хто то такий, що затемнює раду словами без розуму?
Who is this who makes the purpose of God dark by words without knowledge?
τίς οὗτος ὁ κρύπτων με βουλήν συνεχῶν δὲ ῥήματα ἐν καρδίᾳ ἐμὲ δὲ οἶεται κρύπτειν
- 3 Підпережи но ти стегна свої, як мужчина, а Я буду питати тебе, ти ж Мені поясни!
Get your strength together like a man of war; I will put questions to you, and you will give me the answers.
ζῶσαι ὡσπερ ἄνθρωπος τὴν ὀσφύν σου ἐρωτήσω δέ σε σὺ δέ μοι ἀποκρίθητι
- 4 ¶ Де ти був, коли землю основував Я? Розкажи, якщо маєш знання!
Where were you when I put the earth on its base? Say, if you have knowledge.
ποῦ ἦς ἐν τῷ θεμελιῶν με τὴν γῆν ἀπάγγελον δέ μοι εἰ ἐπίστη σύνεσιν
- 5 Хто основи її положив, чи ти знаєш? Або хто розтягнув по ній шнур?
By whom were its measures fixed? Say, if you have wisdom; or by whom was the line stretched out over it?
τίς ἔθετο τὰ μέτρα αὐτῆς εἰ οἶδας ἢ τίς ὁ ἐπαγαγὼν σπαρτίον ἐπ' αὐτῆς
- 6 У що підстави її позапушувані, або хто поклав камінь наріжний її,
On what were its pillars based, or who put down its angle-stone,
ἐπὶ τίνος οἱ κρίκοι αὐτῆς πεπήγασιν τίς δὲ ἐστὶν ὁ βαλὼν λίθον ᾠκονιαῖον ἐπ' αὐτῆς
- 7 коли разом співали всі зорі поранні та радісний окрик здіймали всі Божі сини?
When the morning stars made songs together, and all the sons of the gods gave cries of joy?
ὅτε ἐγενήθησαν ἄστρα ἦνεσάν με φωνῇ μεγάλῃ πάντες ἄγγελοι μου
- 8 І хто море воротами загородив, як воно виступало, немов би з утроби виходило,
Or where were you when the sea came to birth, pushing out from its secret place;
ἔφραζα δὲ θάλασσαν πύλαις ὅτε ἐμαίμασεν ἐκ κοιλίας μητρὸς αὐτῆς ἐκπορευομένη
- 9 коли хмари поклав Я за одіж йому, а імлу за його пелюшки,
When I made the cloud its robe, and put thick clouds as bands round it,
ἐθέμην δὲ αὐτῇ νέφος ἀμφίασιν ὀμίχλη δὲ αὐτὴν ἐσπαργάνωσα
- 10 і призначив йому Я границю Свою та поставив засува й ворота,
Ordering a fixed limit for it, with locks and doors;
ἐθέμην δὲ αὐτῇ ὄρια περιθεῖς κλειθρα καὶ πύλας
- 11 і сказав: Аж досі ти дійдеш, не далі, і тут ось межа твоїх хвиль гордовитих?
And said, So far you may come, and no farther; and here the pride of your waves will be stopped?
εἶπα δὲ αὐτῇ μέχρι τούτου ἐλεύσῃ καὶ οὐχ ὑπερβήσῃ ἅλλ' ἐν σεαυτῇ συντριβήσεται σου τὰ κύματα
- 12 ¶ Чи за своїх днів ти наказував ранкові? Чи досвітній зорі показав її місце,
Have you, from your earliest days, given orders to the morning, or made the dawn conscious of its place;
ἢ ἐπὶ σοῦ συντέταχα φέγγος πρωινόν ἕωςφόρος δὲ εἶδεν τὴν ἑαυτοῦ τάξιν
- 13 щоб хапалась за кінці землі та посипалась з неї безбожні?
So that it might take a grip of the skirts of the earth, shaking all the evil-doers out of it?
ἐπιλαβέσθαι πτερόγων γῆς ἐκτινάξαι ἀσεβεῖς ἐξ αὐτῆς
- 14 Земля змінюється, мов та глина печатки, і стають, немов одіж, вони!
It is changed like wet earth under a stamp, and is coloured like a robe;
ἢ σὺ λαβὼν γῆν πηλὸν ἐπλάσας ζῶον καὶ λαλητὸν αὐτὸν ἔθου ἐπὶ γῆς

- 15 **І нехай від безбожних їх світло відійметься, а високе рамено зламається!**
And from the evil-doers their light is kept back, and the arm of pride is broken.
 ἀφείλας δὲ ἀπὸ ἀσεβῶν τὸ φῶς βραχίονα δὲ ὑπερηφάνων συνέτριψας
- 16 **Чи ти сходиш коли аж до морських джерел, і чи ти переходжувався дном безодні?**
Have you come into the springs of the sea, walking in the secret places of the deep?
 ἦλθες δὲ ἐπὶ πηγὴν θαλάσσης ἐν δὲ ἴχνεσιν ἀβύσσου περιεπάτησας
- 17 **Чи для тебе відкриті були брами смерти, і чи бачив ти брами смертельної тіні?**
Have the doors of death been open to you, or have the door-keepers of the dark ever seen you?
 ἀνοίγονται δὲ σοι φόβῳ πύλαι θανάτου πύλωροὶ δὲ ἄδου ἰδόντες σε ἔπηξαν
- 18 **Чи широкість землі ти оглянув? Розкажи, якщо знаєш це все!**
Have you taken note of the wide limits of the earth? Say, if you have knowledge of it all.
 νενουθέτησαι δὲ τὸ εὖρος τῆς ὑπ' οὐρανὸν ἀνάγγελον δὴ μοι πόση τίς ἐστίν
- 19 **Де та дорога, що світло на ній пробуває? А темрява де її місце,**
Which is the way to the resting-place of the light, and where is the store-house of the dark;
 ποία δὲ γῆ ἀυλίζεται τὸ φῶς σκότους δὲ ποῖος ὁ τόπος
- 20 **щоб узяти її до границі її, і щоб знати стежки її дому?**
So that you might take it to its limit, guiding it to its house?
 εἰ ἀγάγοις με εἰς ὄρια αὐτῶν εἰ δὲ καὶ ἐπίστασαι τρίβους αὐτῶν
- 21 **Знаєш ти, бо тоді народився ж ти був, і велике число твоїх днів!**
No doubt you have knowledge of it, for then you had come to birth, and the number of your days is great.
 οἶδα ἄρα ὅτι τότε γεγέννησαι ἀριθμὸς δὲ ἐτῶν σου πολὺς
- 22 **Чи доходив коли ти до схованок снігу, і схованки граду ти бачив,**
Have you come into the secret place of snow, or have you seen the store-houses of the ice-drops,
 ἦλθες δὲ ἐπὶ θησαυροὺς χιόνος θησαυροὺς δὲ χαλάζης ἐδρακας
- 23 **які Я тримаю на час лихоліття, на день бою й війни?**
Which I have kept for the time of trouble, for the day of war and fighting?
 ἀπόκειται δὲ σοι εἰς ὄραν ἐχθρῶν εἰς ἡμέραν πολέμου καὶ μάχης
- 24 **Якою дорогою ділиться вітер, розпорوشується по землі вітерець?**
Which is the way to the place where the wind is measured out, and the east wind sent out over the earth?
 πόθεν δὲ ἐκπορεύεται πάχνη ἢ διασκεδάννυται νότος εἰς τὴν ὑπ' οὐρανὸν
- 25 **¶ Хто для зливи протоку провів, а для громовниці дорогу,**
By whom has the way been cut for the flowing of the rain, and the flaming of the thunder;
 τίς δὲ ἠτοίμασεν ὑετῶ λάβρῳ ῥύσιν ὁδὸν δὲ κудоιμῶν
- 26 **щоб дощити на землю безлюдну, на пустинню, в якій чоловіка нема,**
Causing rain to come on a land where no man is living, on the waste land which has no people;
 τοῦ ὑετίσαι ἐπὶ γῆν οὗ οὐκ ἀνὴρ ἔρημον οὗ οὐχ ὑπάρχει ἄνθρωπος ἐν αὐτῇ
- 27 **щоб пустинню та пущу насичувати, і щоб забезпечити вихід траві?**
To give water to the land where there is waste and destruction, and to make the dry land green with young grass?
 τοῦ χορτάσαι ἄβατον καὶ ἀοίκητον καὶ τοῦ ἐκβλαστῆσαι ἔξοδον χλόης
- 28 **Чи є батько в доща, чи хто краплі роси породив?**
Has the rain a father? or who gave birth to the drops of night mist?
 τίς ἐστίν ὑετοῦ πατήρ τίς δὲ ἐστίν ὁ τετοκῶς βώλους δρόσου

- 29 Из чиєї утроби лід вийшов, а іній небесний хто його породив?
 Out of whose body came the ice? and who gave birth to the cold mist of heaven?
 ἐκ γαστρὸς δὲ τίνος ἐκπορεύεται ὁ κρύσταλλος πάχην δὲ ἐν οὐρανῷ τίς τέτοκεν
- 30 Як камінь, тужавіють води, а поверхня безодні ховається.
 The waters are joined together, hard as a stone, and the face of the deep is covered.
 ἢ καταβαίνει ὥσπερ ὕδωρ ῥέον πρόσωπον δὲ ἀβύσσου τίς ἐπηξεν
- 31 Чи зв'яжеш ти зав'язки Волосожару, чи розв'яжеш віжки в Оріона?
 Are the bands of the Pleiades fixed by you, or are the cords of Orion made loose?
 συνήκας δὲ δεσμὸν πλειάδος καὶ φραγμὸν ὠρίωνος ἤνοιξας
- 32 Чи виведеш часу свого Зодіяка, чи Вожа з синами його попроведиш?
 Do you make Mazzaroth come out in its right time, or are the Bear and its children guided by you?
 ἢ διανοιξεις μαζουρωθ ἐν καιρῷ αὐτοῦ καὶ ἔσπερον ἐπὶ κόμης αὐτοῦ ἄξεις αὐτά
- 33 Чи ти знаєш устави небес? Чи ти покладеш на землі їхню владу?
 Have you knowledge of the laws of the heavens? did you give them rule over the earth?
 ἐπίστασαι δὲ τροπὰς οὐρανοῦ ἢ τὰ ὑπ' οὐρανὸν ὁμοθυμαδὸν γινόμενα
- 34 Чи підіймеш свій голос до хмар, і багато води тебе вкриє?
 Is your voice sent up to the cloud, so that you may be covered by the weight of waters?
 καλέσεις δὲ νέφος φωνῆ καὶ τρόμφῳ ὕδατος λάβρῳ ὑπακούσεται σοῦ
- 35 Чи блискавки ти посилаєш, і підуть вони, й тобі скажуть Ось ми?
 Do you send out the thunder-flames, so that they may go, and say to you, Here we are?
 ἀποστελεῖς δὲ κεραυνούς καὶ πορεύσονται ἐροῦσιν δέ σοι τί ἐστίν
- 36 Хто мудрість вкладає людині в нутро? Або хто дає серцеві розум?
 Who has put wisdom in the high clouds, or given knowledge to the lights of the north?
 τίς δὲ ἔδωκεν γυναίξιν ὑφάσματος σοφίαν ἢ ποικιλικτὴν ἐπιστήμην
- 37 Хто мудрістю хмари зрахує, і хто може затримати небесні посудини,
 By whose wisdom are the clouds numbered, or the water-skins of the heavens turned to the earth,
 τίς δὲ ὁ ἀριθμῶν νέφη σοφία οὐρανὸν δὲ εἰς γῆν ἐκλινεν
- 38 коли порох зливається в зливки, а кавалки злипаються?
 When the earth becomes hard as metal, and is joined together in masses?
 κέχυται δὲ ὥσπερ γῆ κονία κεκόλληκα δὲ αὐτὸν ὥσπερ λίθῳ κύβον
- 1 ¶ Хіба ти пізнаєш час народження скельних козиць? Хіба ти пильнував час мук породу лані?
 \38:39\Do you go after food for the she-lion, or get meat so that the young lions may have enough,
 εἰ ἔγνωσ καιρὸν τοκετοῦ τραγελάφον πέτρας ἐφύλαξας δὲ ὠδίνας ἐλάφον
- 2 Чи на місяці лічиш, що сповнитись мусять, і відасш час їх народження,
 \38:40\When they are stretched out in their holes, and are waiting in the brushwood?
 ἠρίθμησας δὲ αὐτῶν μῆνας πλήρεις τοκετοῦ ὠδίνας δὲ αὐτῶν ἔλυσας
- 3 коли приклякають вони, випускають дітей своїх, і звільняються від болів породу?
 \38:41\Who gives in the evening the meat he is searching for, when his young ones are crying to God; when the young lions with loud noise go wandering after their food?
 ἐξέθρεψας δὲ αὐτῶν τὰ παιδία ἐξω φόβου ὠδίνας αὐτῶν ἐξαποστελεῖς
- 4 Набираються сил їхні діти, на полі зростають, відходять і більше до них не вертаються.
 \39:1\Have you knowledge of the rock-goats? or do you see the roes giving birth to their young?
 ἀπορρήξουσιν τὰ τέκνα αὐτῶν πληθυνθήσονται ἐν γενέματι ἐξελεύσονται καὶ οὐ μὴ ἀνακάμψουσιν αὐτοῖς

- 5 Хто пустив осла дикого вільним, і хто розв'язав осла дикому пута,
 \39:2\Is the number of their months fixed by you? or is the time when they give birth ordered by you?
 τίς δέ ἐστιν ὁ ἀφείς ὄνον ἄγριον ἐλευθερον δεσμοῦς δὲ αὐτοῦ τίς ἔλυσεν
- 6 якому призначив Я степ його домом, а місцем його пробування солону пустинню?
 \39:3\They are bent down, they give birth to their young, they let loose the fruit of their body.
 ἐθέμην δὲ τὴν διαίταν αὐτοῦ ἔρημον καὶ τὰ σκηνώματα αὐτοῦ ἀλμυρίδα
- 7 Він сміється із галасу міста, не чує він крику погонича.
 \39:4\Their young ones are strong, living in the open country; they go out and do not come back again.
 καταγελῶν πολλοχλίας πόλεως μέμψιν δὲ φορολόγου οὐκ ἀκούων
- 8 Що знаходить по горах, то паша його, і шукає він усього зеленого.
 \39:5\Who has let the ass of the fields go free? or made loose the bands of the loud-voiced beast?
 κατασκέψεται ὄρη νομὴν αὐτοῦ καὶ ὀπίσω παντὸς χλωροῦ ζητεῖ
- 9 Чи захоче служити тобі одноріг? Чи при яслах твоїх почуватиме він?
 \39:6\To whom I have given the waste land for a heritage, and the salt land as a living-place.
 βουλήσεται δὲ σοι μονόκερωσ δουλεύσαι ἢ κοιμηθῆναι ἐπὶ φάτνης σου
- 10 Чи ти однорога прив'яжеш до його борозни поворозням? Чи буде він боронувати за тобою долини?
 \39:7\He makes sport of the noise of the town; the voice of the driver does not come to his ears;
 δήσεις δὲ ἐν ἱμάσι ζυγὸν αὐτοῦ ἢ ἐλκύσει σου αὐλακας ἐν πεδίῳ
- 11 Чи повіриш йому через те, що має він силу велику, і свою працю на нього попустиш?
 \39:8\He goes looking for his grass-lands in the mountains, searching out every green thing.
 πέποιθας δὲ ἐπ' αὐτῷ ὅτι πολλὴ ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ ἐπαφήσεις δὲ αὐτῷ τὰ ἔργα σου
- 12 Чи повіриш йому, що він верне насіння твоє, і збере тобі тік?
 \39:9\Will the ox of the mountains be your servant? or is his night's resting-place by your food-store?
 πιστεύσεις δὲ ὅτι ἀποδώσει σοι τὸν σπῶρον εἰσίοσει δέ σου τὸν ἄλωνα
- 13 ¶ Крило струсєвє радісно б'ється, чи ж крило це й пір'їна лелеки?
 \39:10\Will he be pulling your plough with cords, turning up the valleys after you?
 πτέρυξ τερπομένων νεελασα ἐὰν συλλάβῃ ασιδα καὶ νεσσα
- 14 Бо яйця свої він на землю кладе та в поросі їх вигрівас,
 \39:11\Will you put your faith in him, because his strength is great? will you give the fruit of your work into his care?
 ὅτι ἀφήσει εἰς γῆν τὰ φᾶ αὐτῆς καὶ ἐπὶ χοῦν θάλπει
- 15 і забува, що нога може їх розчавити, а звір польовий може їх розтоптати.
 \39:12\Will you be looking for him to come back, and get in your seed to the crushing-floor?
 καὶ ἐπελάθετο ὅτι ποὺς σκορπιεῖ καὶ θηρία ἀγροῦ καταπατήσει
- 16 Він жорстокий відносно дітей своїх, ніби вони не його, а що праця його може бути надаремна, того не боїться,
 \39:13\Is the wing of the ostrich feeble, or is it because she has no feathers,
 ἀπεσκήρυνεν τὰ τέκνα αὐτῆς ὥστε μὴ ἑαυτῇ εἰς κενὸν ἐκοπίασεν ἄνευ φόβου
- 17 бо Бог учинив, щоб забув він про мудрість, і не наділив його розумом.
 \39:14\That she puts her eggs on the earth, warming them in the dust,
 ὅτι κατεσιώπησεν αὐτῇ ὁ θεὸς σοφίαν καὶ οὐκ ἐμέρισεν αὐτῇ ἐν τῇ συνέσει
- 18 А за часу надходу стрільців ударяє він крильми повітря, і сміється з коня та з його верхівця!
 \39:15\Without a thought that they may be crushed by the foot, and broken by the beasts of the field?
 κατὰ καιρὸν ἐν ὕψει ὑψώσει καταγελάσεται ἵππου καὶ τοῦ ἐπιβάτου αὐτοῦ

- 19 ¶ Чи ти силу коневі даси, чи шию його ти зодягнеш у гриву?
 \39:16\She is cruel to her young ones, as if they were not hers; her work is to no purpose; she has no fear.
 ἢ σὺ περιέθηκας ἵππῳ δύναμιν ἐνέδυσας δὲ τραχίλῳ αὐτοῦ φόβον
- 20 Чи ти зробиш, що буде скакати він, мов сарана? Величне іржання його страшелезне!
 \39:17\For God has taken wisdom from her mind, and given her no measure of knowledge.
 περιέθηκας δὲ αὐτῷ πανοπλίαν δόξαν δὲ στηθέων αὐτοῦ τόλμη
- 21 Б'є ногою в долині та тішитись силою, іде він насупроти зброї,
 \39:18\When she is shaking her wings on high, she makes sport of the horse and of him who is seated on him.
 ἀνορούσσω ἐν πεδίῳ γαυριᾶ ἐκπορεύεται δὲ εἰς πεδίον ἐν ἰσχύι
- 22 сміється з страху й не жахається, і не вертається з-перед меча,
 \39:19\Do you give strength to the horse? is it by your hand that his neck is clothed with power?
 συναντῶν βέλει καταγελά και οὐ μὴ ἀποστραφῆ ἀπὸ σιδήρου
- 23 хоч дзвонить над ним сагайдак, вістря списове та ратище!
 \39:20\Is it through you that he is shaking like a locust, in the pride of his loud-sounding breath?
 ἐπ' αὐτῷ γαυριᾶ τόξον και μάχαιρα
- 24 Він із шаленістю та лютістю землю ковтає, і не вірить, що чути гук рогу.
 \39:21\He is stamping with joy in the valley; he makes sport of fear.
 και ὀργῆ ἀφανιεῖ τὴν γῆν και οὐ μὴ πιστεύσει ἕως ἂν σημάνῃ σάλπιγγι
- 25 При кожному розі кричить він: І-га! і винохусь здалека бій, грім гетьманів та крик.
 \39:22\In his strength he goes out against the arms of war, turning not away from the sword.
 σάλπιγγος δὲ σημαιοῦσης λέγει εὔγε πόρρωθεν δὲ ὀσφραίνεται πολέμου σὺν ἄλματι και κραυγῆ
- 26 ¶ Чи яструб літає твєю премудрістю, на південь простягусь крила свої?
 \39:23\The bow is sounding against him; he sees the shining point of spear and arrow.
 ἐκ δὲ τῆς σῆς ἐπιστήμης ἔστηκεν ἰέραξ ἀναπετάσας τὰς πτέρυγας ἀκίνητος καθορῶν τὰ πρὸς νότον
- 27 Чи з твого наказу орел підіймається, і мостить кубло своє на висоті?
 \39:24\Shaking with passion, he is biting the earth; he is not able to keep quiet at the sound of the horn;
 ἐπὶ δὲ σὺ προστάγματι ὑψοῦται ἀετός γῆν δὲ ἐπὶ νοσσιᾶς αὐτοῦ καθεσθεις αὐλίζεται
- 28 На скелі замешкує він та ночує, на скельнім вершку та твердині,
 \39:25\When it comes to his ears he says, Aha! He is smelling the fight from far off, and hearing the thunder of the captains, and the war-cries.
 ἐπ' ἐξοχῆ πέτρας και ἀποκρύφῳ
- 29 ізвідти визорює їжу, далеко вдивляються очі його,
 \39:26\Is it through your knowledge that the hawk takes his flight, stretching out his wings to the south?
 ἐκεῖσε ὡν ζητεῖ τὰ σῖτα πόρρωθεν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ σκοπεύουσιν
- 30 а його пташенята п'ють кров. Де ж забиті, там він.
 \39:27\Or is it by your orders that the eagle goes up, and makes his resting-place on high?
 νεοσσοὶ δὲ αὐτοῦ φέρονται ἐν αἵματι οὐ δ' ἂν ὧσι τεθνεώτες παραχρῆμα εὐρίσκονται
- 1 ¶ І говорив Господь Йову й сказав:
 \40:6\Then the Lord made answer to Job out of the storm-wind, and said,
 και ἀπεκρίθη κύριος ὁ θεὸς τῷ ἰωβ και εἶπεν
- 2 Чи буде ставати на прою з Всемогутнім огудник? Хто сперечається з Богом, хай на це відповість!
 \40:7\Get your strength together like a man of war: I will put questions to you, and you will give me the answers.
 μὴ κρίσιν μετὰ ἱκανοῦ ἐκκλινεῖ ἐλέγχων θεὸν ἀποκριθήσεται αὐτῆν

- 3 **I Йов відповів Господеві й сказав:**
 \40:8\Will you even make my right of no value? will you say that I am wrong in order to make clear that you are right?
 ὑπολαβὼν δὲ ἰωβ λέγει τῷ κυρίῳ
- 4 **Оце я знікчемнів, що ж маю Тобі відповісти? Я кладу свою руку на уста свої...**
 \40:9\Have you an arm like God? have you a voice of thunder like his?
 τί ἐτι ἐγὼ κρίνομαι νοουθετούμενος καὶ ἐλέγχων κύριον ἀκούων τοιαῦτα οὐθὲν ὦν ἐγὼ δὲ τίνα ἀποκρίσιν δῶ πρὸς ταῦτα χεῖρα θήσω ἐπὶ στόματί μου
- 5 **Я раз говорив був, і вже не скажу, а вдруге і більш не додам!...**
 \40:10\Put on the ornaments of your pride; be clothed with glory and power:
 ἀπαξ λελάληκα ἐπὶ δὲ τῷ δευτέρῳ οὐ προσθήσω
- 6 **¶ I відповів Господь Йову із бурі й сказав:**
 \40:11\Let your wrath be overflowing; let your eyes see all the sons of pride, and make them low.
 ἐτι δὲ ὑπολαβὼν ὁ κύριος εἶπεν τῷ ἰωβ ἐκ τοῦ νέφους
- 7 **Підпережи но ти стегна свої, як мужчина: Я буду питати тебе, ти ж поясний Мені!**
 \40:12\Send destruction on all who are lifted up, pulling down the sinners from their places.
 μὴ ἀλλὰ ζῶσαι ὥσπερ ἀνὴρ τὴν ὀσφύν σου ἐρωτήσω δέ σε σὺ δέ μοι ἀποκρίθητι
- 8 **Чи ти хочеш порушити право Моє, винуватити Мене, щоб оправданим бути?**
 \40:13\Let them be covered together in the dust; let their faces be dark in the secret place of the underworld.
 μὴ ἀποποιῶ μου τὸ κρίμα οἶει δέ με ἄλλως σοι κεχρηματικένας ἢ ἵνα ἀναφανῆς δίκαιος
- 9 **Коли масш рамено, як Бог, і голосом ти загримиш, немов Він,**
 \40:14\Then I will give praise to you, saying that your right hand is able to give you salvation.
 ἢ βραχίον σοί ἐστιν κατὰ τοῦ κυρίου ἢ φωνὴ κατ' αὐτὸν βροντῆς
- 10 **то окрась Ти себе пишнотою й величністю, зодягнися у славу й красу!**
 \40:15\See now the Great Beast, whom I made, even as I made you; he takes grass for food, like the ox.
 ἀνάλαβε δὴ ὕψος καὶ δύναμιν δόξαν δὲ καὶ τιμὴν ἀμφίεσαι
- 11 **Розпорош лютість гніву свого, і поглянь на все горде й принизь ти його!**
 \40:16\His strength is in his body, and his force in the muscles of his stomach.
 ἀπόστειλον δὲ ἀγγέλους ὀργῇ πάν δὲ ὑβριστὴν ταπεινώσον
- 12 **Поглянь на все горде й його впокори, поспихай нечестивих на їхньому місці,**
 \40:17\His tail is curving like a cedar; the muscles of his legs are joined together.
 ὑπερήφανον δὲ σβέσον σήψον δὲ ἀσεβεῖς παραχρῆμα
- 13 **поховай їх у поросі разом, а їхні обличчя обвинй в укритті.**
 \40:18\His bones are pipes of brass, his legs are like rods of iron.
 κρύψον δὲ εἰς γῆν ἔξω ὁμοθυμαδὸν τὰ δὲ πρόσωπα αὐτῶν ἀτιμίας ἐμπλησον
- 14 **Тоді й Я тебе славити буду, як правиця твоя допоможе тобі!**
 \40:19\He is the chief of the ways of God, made by him for his pleasure.
 ὁμολογήσω ἅρα ὅτι δύναται ἡ δεξιὰ σου σῶσαι
- 15 **¶ А ось бегемот, що його Я створив, як тебе, траву, як худоба велика, він їсть.**
 \40:20\He takes the produce of the mountains, where all the beasts of the field are at play.
 ἀλλὰ δὴ ἰδοὺ θηρία παρὰ σοί χόρτον ἴσα βουσὶν ἐσθίει
- 16 **Ото сила його в його стегнах, його ж міцність у м'язах його живота.**
 \40:21\He takes his rest under the trees of the river, and in the pool, under the shade of the water-plants.
 ἰδοὺ δὴ ἰσχύς αὐτοῦ ἐπ' ὀσφύι ἢ δὲ δύναμις ἐπ' ὀμφαλοῦ γαστρὸς

- 17 Випростовує він, немов кедра, свогого хвоста, жили стегон його посплігались.
 \40:22\He is covered by the branches of the trees; the grasses of the stream are round him.
 ἔστησεν οὐρανὸς ὡς κυβάρισσον τὰ δὲ νεῦρα αὐτοῦ συμπέλεκται
- 18 Його кості немов мідяні оті рури, костомахи його як ті пруття залізі.
 \40:23\Truly, if the river is overflowing, it gives him no cause for fear; he has no sense of danger, even if Jordan is rushing against his mouth.
 αἱ πλευραὶ αὐτοῦ πλευραὶ χάλκεια ἢ δὲ ῥάχις αὐτοῦ σίδηρος χυτός
- 19 Голова оце Божих доріг; і тільки Творець його може зблизити до нього меча...
 \40:24\Will anyone take him when he is on the watch, or put metal teeth through his nose?
 τοῦτ' ἔστιν ἀρχὴ πλάσματος κυρίου πεποιημένον ἐγκαταπαίξεσθαι ὑπὸ τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ
- 20 Бо гори приносять поживу йому, і там грається вся звірина польова.
 \41:1\Is it possible for Leviathan to be pulled out with a fish-hook, or for a hook to be put through the bone of his mouth?
 ἐπελθὼν δὲ ἐπ' ὄρος ἀκρότομον ἐποίησεν χαρμονὴν τετράποσιν ἐν τῷ ταρτάρῳ
- 21 Під лотосами він вилежується, в укритті очерету й болота.
 \41:2\Will you put a cord into his nose, or take him away with a cord round his tongue?
 ὑπὸ παντοδαπὰ δένδρα κοιμᾶται παρὰ πάπυρον καὶ κάλαμον καὶ βούτομον
- 22 Лотоси тінню своєю вкривають його, тополі поточні його обгортають.
 \41:3\Will he make prayers to you, or say soft words to you?
 σκιάζονται δὲ ἐν αὐτῷ δένδρα μέγала σὺν ῥαδάμοις καὶ κλώνες ἄγνου
- 23 Ось підіймається річка, та він не боїться її, він безпечний, хоча б сам Йордан йому в пащу впливав!
 \41:4\Will he make an agreement with you, so that you may take him as a servant for ever?
 ἐὰν γένηται πλήμυρα οὐ μὴ αἰσθηθῆ πέποιθεν ὅτι προσκρούσει ὁ ἰορδάνης εἰς τὸ στόμα αὐτοῦ
- 24 Хто може схопити його в його очах, гаками ніздрю продіравити?
 \41:5\Will you make sport with him, as with a bird? or put him in chains for your young women?
 ἐν τῷ ὀφθαλμῷ αὐτοῦ δέξεται αὐτόν ἐνσκολιευόμενος τρήσει ῥίνα
- 1 ¶ (40-25) Чи левіятана потягнеш гачком, і йому язика стягнеш шнуром?
 \41:10\He is so cruel that no one is ready to go against him. Who then is able to keep his place before me?
 οὐχ ἑώρακας αὐτόν οὐδὲ ἐπὶ τοῖς λεγομένοις τεθαύμακας
- 2 (40-26) Чи очеретину вклядеш йому в ніздря, чи терниною щоку йому продіравиш?
 \41:11\Who ever went against me, and got the better of me? There is no one under heaven!
 οὐ δέδοικας ὅτι ἠτοίμασταί μοι τίς γάρ ἐστιν ὁ ἐμοὶ ἀντιστάς
- 3 (40-27) Чи він буде багато благати тебе, чи буде тобі говорити лагідне?
 \41:12\I will not keep quiet about the parts of his body, or about his power, and the strength of his frame.
 ἢ τίς ἀντιστήσεται μοι καὶ ὑπομενεῖ εἰ πάντα ἢ ὑπ' οὐρανὸν ἐμὴ ἐστιν
- 4 (40-28) Чи складе він умову з тобою, і ти візьмеш його за раба собі вічного?
 \41:13\Who has ever taken off his outer skin? who may come inside his inner coat of iron?
 οὐ σιωπήσομαι δι' αὐτόν καὶ λόγον δυνάμεως ἐλεήσει τὸν ἴσον αὐτοῦ
- 5 (40-29) Чи ним бавитись будеш, як птахом, і прив'яжеш його для дівчаток своїх?
 \41:14\Who has made open the doors of his face? Fear is round about his teeth.
 τίς ἀποκαλύψει πρόσωπον ἐνδύσεως αὐτοῦ εἰς δὲ πτύξιν θώρακος αὐτοῦ τίς ἂν εἰσέλθοι
- 6 (40-30) Чи ним спільніки торгуватимуть, чи поділять його між купців-хананеїв?
 \41:15\His back is made of lines of plates, joined tight together, one against the other, like a stamp.
 πύλας προσώπου αὐτοῦ τίς ἀνοίξει κύκλῳ ὀδόντων αὐτοῦ φόβος

- 7 (40-31) Чи шпильками проколиш ти шкіру його, а острогою риб'ячою його голову?
 \41:16\One is so near to the other that no air may come between them.
 τὰ ἔγκατα αὐτοῦ ἀσπίδες χάλκειαi σύνδεσμος δὲ αὐτοῦ ὥσπερ σμιρίτης λίθος
- 8 (40-32) Поклади ж свою руку на нього, й згадай про війну, і більше того не чини!
 \41:17\They take a grip of one another; they are joined together, so that they may not be parted.
 εἷς τοῦ ἐνὸς κολλῶνται πνεῦμα δὲ οὐ μὴ διέλθῃ αὐτόν
- 9 (41-1) Тож надія твоя неправдива, на сам вигляд його упадеш.
 \41:18\His sneezings give out flames, and his eyes are like the eyes of the dawn.
 ἀνὴρ τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ προσκολληθήσεται συνέχονται καὶ οὐ μὴ ἀποσπασθῶσιν
- 10 (41-2) Нема смільчака, щоб його він збудив, а хто ж перед обличчям Моїм зможе стати?
 \41:19\Out of his mouth go burning lights, and flames of fire are jumping up.
 ἐν πταρμῷ αὐτοῦ ἐπιφάσκειται φέγγος οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ εἶδος ἑωσφόρου
- 11 ¶ (41-3) Хто вийде навпроти Мене й буде цілий? Що під небом усім це Мос!
 \41:20\Smoke comes out of his nose, like a pot boiling on the fire.
 ἐκ στόματος αὐτοῦ ἐκπορεύονται λαμπάδες καίόμεναι καὶ διαρριπτοῦνται ἐσχάραι πυρός
- 12 (41-4) Не буду мовчати про члени його, про стан його сили й красу його складу.
 \41:21\His breath puts fire to coals, and a flame goes out of his mouth.
 ἐκ μυκτῆρων αὐτοῦ ἐκπορεύεται καπνὸς καμίνου καιομένης πυρὶ ἀνθρώπων
- 13 (41-5) Хто відкрис поверхню одежі його? Хто підійде коли до двійних його щелепів?
 \41:22\Strength is in his neck, and fear goes dancing before him.
 ἡ ψυχὴ αὐτοῦ ἀνθρακες φλόξ δὲ ἐκ στόματος αὐτοῦ ἐκπορεύεται
- 14 (41-6) Двері обличчя його хто відчинить? Навколо зубів його жаж!
 \41:23\The plates of his flesh are joined together, fixed, and not to be moved.
 ἐν δὲ τραχήλῳ αὐτοῦ ἀυλίζεται δύναμις ἔμπροσθεν αὐτοῦ τρέχει ἀπόλεια
- 15 (41-7) Його спина канали щитів, посидання їх крем'яная печать.
 \41:24\His heart is as strong as a stone, hard as the lower crushing-stone.
 σάρκες δὲ σώματος αὐτοῦ κεκόλληνται καταχέει ἐπ' αὐτόν οὐ σαλευθήσεται
- 16 (41-8) Одне до одного доходить, а вітер між ними не пройде.
 \41:25\When he gets ready for the fight, the strong are overcome with fear.
 ἡ καρδία αὐτοῦ πέπηγεν ὡς λίθος ἔστηκεν δὲ ὥσπερ ἄκμων ἀνήλατος
- 17 (41-9) Одне до одного притвержені, сполучені, і не відділяться.
 \41:26\The sword may come near him but is not able to go through him; the spear, or the arrow, or the sharp-pointed iron.
 στραφέντος δὲ αὐτοῦ φόβος θηρίοις τετράποσιν ἐπὶ γῆς ἀλλομένοις
- 18 (41-10) Його чхання засвічує світло, а очі його як повіки зорі світової!
 \41:27\Iron is to him as dry grass, and brass as soft wood.
 ἐὰν συναντήσωσιν αὐτῷ λόγχοι οὐδὲν μὴ ποιήσωσιν δόρυ ἐπηρμένον καὶ θώρακα
- 19 (41-11) Бухає полум'я з пащі його, вириваються іскри огнени!
 \41:28\The arrow is not able to put him to flight: stones are no more to him than dry stems.
 ἤγηται μὲν γὰρ σίδηρον ἄχυρα χαλκὸν δὲ ὥσπερ ξύλον σαθρόν
- 20 (41-12) Из ніздер його валить дим, немов з того горшка, що кипить та біжить.
 \41:29\A thick stick is no better than a leaf of grass, and he makes sport of the onrush of the spear.
 οὐ μὴ τρώσῃ αὐτὸν τόξον χάλκειον ἤγηται μὲν πετροβόλον χόρτον

- 21 (41-13) Його подих розпалює вугіль, і бухас полум'я з пащі його.
 \41:30\Under him are sharp edges of broken pots: as if he was pulling a grain-crushing instrument over the wet earth.
 ὡς καλάμη ἐλογίσθησαν σφῦραι καταγελᾷ δὲ σεισμοῦ πυρφόρου
- 22 (41-14) Сила ночує на шиї його, а страх перед ним утікас.
 \41:31\The deep is boiling like a pot of spices, and the sea like a perfume-vessel.
 ἡ στρωμνὴ αὐτοῦ ὀβελίσκοι ὀξεῖς πᾶς δὲ χρυσὸς θαλάσσης ὑπ' αὐτὸν ὥσπερ πηλὸς ἀμύθητος
- 23 (41-15) М'ясо нутра його міцно тримається, воно в ньому тверде, не хитається.
 \41:32\After him his way is shining, so that the deep seems white.
 ἀναζει τὴν ἄβυσσον ὥσπερ χαλκεῖον ἤγηται δὲ τὴν θάλασσαν ὥσπερ ἐξάλειπτρον
- 24 (41-16) Його серце, мов з каменя вилите, і тверде, як те долішне жорно!
 \41:33\On earth there is not another like him, who is made without fear.
 τὸν δὲ τάρταρον τῆς ἀβύσσου ὥσπερ αἰχμάλωτον ἐλογίσατο ἄβυσσον εἰς περίπατον
- 25 (41-17) Як підводиться він, перелякуються силачі, та й ховаються з жаху.
 \41:34\Everything which is high goes in fear of him; he is king over all the sons of pride.
 οὐκ ἔστιν οὐδὲν ἐπὶ τῆς γῆς ὅμοιον αὐτῷ πεποιμημένον ἐγκαταπαίττεισθαι ὑπὸ τῶν ἀγγέλων μου
- 1 ¶ А Йов відповів Господеві й сказав:
 And Job said in answer to the Lord,
 ὑπολαβὼν δὲ ἰωβ λέγει τῷ κυρίῳ
- 2 Я знаю, що можеш Ти все, і не спиняється задум у Тебе!
 I see that you are able to do every thing, and to give effect to all your designs.
 οἶδα ὅτι πάντα δύνασαι ἀδυνατεῖ δέ σοι οὐθέν
- 3 Хто ж то такий, що ховає пораду немудру? Тому я говорив, але не розумів... Це чудніше від мене, й не знаю його:
 Who is this who makes dark the purpose of God by words without knowledge? For I have been talking without knowledge about wonders not to be searched out.
 τίς γάρ ἐστιν ὁ κρύπτων σε βουλήν φειδόμενος δὲ ῥημάτων καὶ σὲ οἶεται κρύπτειν τίς δὲ ἀναγγελεῖ μοι ἂν οὐκ ἦδειν μεγάλα καὶ θαυμαστά ἂν οὐκ ἠπιστάμην
- 4 Слухай же ти, а Я буду казати, запитаю тебе, ти ж Мені поясни..
 Give ear to me, and I will say what is in my mind; I will put questions to you, and you will give me the answers.
 ἄκουσον δέ μου κύριε ἵνα κἀγὼ λαλήσω ἐρωτήσω δέ σε σὺ δέ με διδάξων
- 5 Тільки послухом уха я чув був про Тебе, а тепер моє око ось бачить Тебе..
 Word of you had come to my ears, but now my eye has seen you.
 ἀκοὴν μὲν ὠτὸς ἤκουόν σου τὸ πρότερον νυνὶ δὲ ὁ ὀφθαλμὸς μου ἐώρακέν σε
- 6 Тому я зрікаюсь говореного, і каюсь у поросі й попелі!..
 For this cause I give witness that what I said is false, and in sorrow I take my seat in the dust.
 διὸ ἐφασύλισα ἐμαυτὸν καὶ ἐτάκην ἤγημαι δὲ ἐμαυτὸν γῆν καὶ σποδόν
- 7 ¶ І сталося по тому, як Господь промовив ці слова до Йова, сказав Господь темнянину Еліфазові: Запалився Мій гнів на тебе та на двох твоїх приятелів, бо ви не говорили слушного про Мене, як раб Мій Йов.
 And it came about, after he had said these words to Job, that the Lord said to Eliphaz the Temanite, I am very angry with you and your two friends, because you have not said what is right about me, as my servant Job has.
 ἐγένετο δὲ μετὰ τὸ λαλήσαι τὸν κύριον πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα τῷ ἰωβ εἶπεν ὁ κύριος ἐλιφας τῷ θαιμανίτῃ ἡμαρτες σὺ καὶ οἱ δύο φίλοι σου οὐ γὰρ ἐλαλήσατε ἐνώπιόν μου ἀληθῆς οὐδὲν ὥσπερ ὁ θεὸς ράπων μου ἰωβ

- 8 А тепер візьміть собі сім бичків та сім баранів, і йдіть до Мого раба Йова, і принесете цілопалення за себе, а Мій раб Йов помолиться за вас, бо тільки з ним Я буду рахуватися, щоб не вчинити вам злої речі, бо ви не говорили слухного про Мене, як раб Мій Йов.
And now, take seven oxen and seven sheep, and go to my servant Job, and give a burned offering for yourselves, and my servant Job will make prayer for you, that I may not send punishment on you; because you have not said what is right about me, as my servant Job has.
 νῦν δὲ λάβετε ἑπτὰ μόσχους καὶ ἑπτὰ κριοὺς καὶ πορεύθητε πρὸς τὸν θεράποντά μου ἰωβ καὶ ποιήσει κάρπωσιν περὶ ὑμῶν ἰωβ δὲ ὁ θεράπων μου εὖξεται περὶ ὑμῶν ὅτι εἰ μὴ πρόσωπον αὐτοῦ λίμψομαι εἰ μὴ γὰρ δι' αὐτὸν ἀπόλεσα ἂν ὑμᾶς οὐ γὰρ ἐλάλησατε ἀληθῆς κατὰ τοῦ θεράποντός μου ἰωβ
- 9 І пішли теманянин Еліфаз, і шух'янин Білдад, та нааматянин Цофар, і зробили, як говорив їм Господь. І споглянув Господь на Йова.
And Eliphaz the Temanite, and Bildad the Shuhite, and Zophar the Naamathite, went and did as the Lord had said. And the Lord gave ear to Job.
 ἐπορεύθη δὲ ἐλιφας ὁ θαμανίτης καὶ βαλδαδ ὁ σαυχίτης καὶ σωφάρ ὁ μιναιῶς καὶ ἐποίησαν καθὼς συνέταξεν αὐτοῖς ὁ κύριος καὶ ἔλυσεν τὴν ἁμαρτίαν αὐτοῖς διὰ ἰωβ
- 10 ¶ І Господь привернув Йова до першого стану, коли він помолився за своїх приятелів. І помножив Господь усе, що Йов мав, удвоє.
And the Lord made up to Job for all his losses, after he had made prayer for his friends: and all Job had before was increased by the Lord twice as much.
 ὁ δὲ κύριος ἠΐξῃσεν τὸν ἰωβ εὐξαμένου δὲ αὐτοῦ καὶ περὶ τῶν φίλων αὐτοῦ ἀφῆκεν αὐτοῖς τὴν ἁμαρτίαν ἔδωκεν δὲ ὁ κύριος διπλά ὅσα ἦν ἐμπροσθεν ἰωβ εἰς διπλασιασμόν
- 11 І поприходили до нього всі брати його, і всі сестри його та всі попередні знайомі його, і їли з ним хліб у його домі. І вони головою хитали над ним, та потішали його за все зло, що Господь був спровадив на нього. І дали вони йому кожен по одній кеситі, і кожен по одній золотій обручці.
And all his brothers and sisters, and his friends of earlier days, came and took food with him in his house; and made clear their grief for him, and gave him comfort for all the evil which the Lord had sent on him; and they all gave him a bit of money and a gold ring.
 ἤκουσαν δὲ πάντες οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ καὶ αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ πάντα τὰ συμβεβηκότα αὐτῷ καὶ ἦλθον πρὸς αὐτὸν καὶ πάντες ὅσοι ᾔδεισαν αὐτὸν ἐκ πρώτου φαγόντες δὲ καὶ πίνοντες παρ' αὐτῷ παρεκάλεσαν αὐτὸν καὶ ἐθαύμασαν ἐπὶ πᾶσιν οἷς ἐπήγαγεν αὐτῷ ὁ κύριος ἔδωκεν δὲ αὐτῷ ἕκαστος ἀνάδα μίαν καὶ τετράδραχμον χρυσοῦν ἄσημον
- 12 А Господь поблагодарил останок днів Йова більше від початку його, і було в нього чотирнадцять тисяч дрібної худоби, і шість тисяч верблюдів, тисяча пар худоби великої та тисяча ослиць.
And the Lord's blessing was greater on the end of Job's life than on its start: and so he came to have fourteen thousand sheep and goats, and six thousand camels, and two thousand oxen, and a thousand she-asses.
 ὁ δὲ κύριος εὐλόγησεν τὰ ἔσχατα ἰωβ ἢ τὰ ἐμπροσθεν ἦν δὲ τὰ κτήνη αὐτοῦ πρόβατα μύρια τετρακισχίλια κάμηλοι ἑξακισχίλια ζεύγη βοῶν χίλια ὄνοι θήλειαι νομάδες χίλια
- 13 І було в нього семеро синів та три дочки.
And he had seven sons and three daughters.
 γεννῶνται δὲ αὐτῷ υἱοὶ ἑπτὰ καὶ θυγατέρες τρεῖς
- 14 І назвав він ім'я першій: Єміма, і ім'я другій: Кеція, а ім'я третій: Керен-Гаппух.
And he gave the first the name of Jemimah, the second Keziah, and the third Keren-happuch;
 καὶ ἐκάλεσεν τὴν μὲν πρώτην ἡμέραν τὴν δὲ δευτέραν κασίαν τὴν δὲ τρίτην ἀμαλθείας κέρας
- 15 І таких вродливих жінок, як Йовові дочки, не знайшлося по всій землі. І дав їм їх батько спадщину поміж їхніми братами.
And there were no women so beautiful as the daughters of Job in all the earth: and their father gave them a heritage among their brothers.
 καὶ οὐχ εὐρέθησαν κατὰ τὰς θυγατέρας ἰωβ βελτίους αὐτῶν ἐν τῇ ὑπ' οὐρανόν ἔδωκεν δὲ αὐταῖς ὁ πατὴρ κληρονομίαν ἐν τοῖς ἀδελφοῖς
- 16 А Йов жив по тому сотню й сорок років, і побачив синів своїх та синів синів своїх, чотири покоління.
And after this Job had a hundred and forty years of life, and saw his sons, and his sons' sons, even four generations.
 ἔζησεν δὲ ἰωβ μετὰ τὴν πληγὴν ἔτη ἑκατὸν ἑβδομήκοντα τὰ δὲ πάντα ἔζησεν ἔτη διακόσια τεσσαράκοντα ὀκτώ καὶ εἶδεν ἰωβ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ καὶ τοὺς υἱοὺς τῶν υἱῶν αὐτοῦ τετάρτην γενεάν
- 17 І впокоївся Йов старим та насиченим днями.
And Job came to his end, old and full of days.
 καὶ ἐτελεύτησεν ἰωβ πρεσβύτερος καὶ πλήρης ἡμερῶν [17a] γέγραπται δὲ αὐτὸν πάλιν ἀναστήσεσθαι μεθ' ὧν ὁ κύριος ἀνίστησιν [17β] οὗτος ἐρμηνεύεται ἐκ τῆς συριακῆς βίβλου ἐν μὲν γῆ κατοικῶν τῇ αὐσίτιδι ἐπὶ τοῖς ὀρίοις τῆς ἰδουμαίας καὶ ἀραβίας προὔπηρχεν δὲ αὐτῷ ὄνομα ἰωβαβ [17ξ] λαβὸν δὲ γυναῖκα ἀράβισσαν γεννᾷ υἱόν ᾧ ὄνομα εννων ἦν δὲ αὐτὸς πατὴρ μὲν ζαρε τῶν ἡσαν υἱὸν υἱὸς μητρὸς δὲ βοσορρας ὥστε εἶναι αὐτὸν πέμπτον ἀπὸ αβρααμ [17δ] καὶ οὗτοι οἱ βασιλεῖς οἱ βασιλεύσαντες ἐν ἐδωμ ἦς καὶ αὐτὸς ἤρξεν χώρας πρώτος βαλακ ὁ τοῦ βεωρ καὶ ὄνομα τῇ πόλει αὐτοῦ δενναβα μετὰ δὲ βαλακ ἰωβαβ ὁ καλούμενος ἰωβ μετὰ δὲ τοῦτον ασομ ὁ ὑπάρχων ἡγεμὼν ἐκ τῆς θαμανίτιδος χώρας μετὰ δὲ τοῦτον αδαδ υἱὸς βαραδ ὁ ἐκκόψας μαδιαμ ἐν τῷ πεδίῳ μωαβ καὶ ὄνομα αὐτῇ πόλει αὐτοῦ γεθθαим [17ε] οἱ δὲ ἐλθόντες πρὸς αὐτὸν φίλοι ἐλιφας τῶν ἡσαν υἱῶν θαμανῶν βασιλεὺς βαλδαδ ὁ σαυχαίων τύραννος σωφάρ ὁ μιναιῶν βασιλεὺς .
- 1 ¶ Блажен муж, що за радою несправедливих не ходить, і не стоїть на дорозі грішних, і не сидить на сидінні злоріків,
Happy is the man who does not go in the company of sinners, or take his place in the way of evil-doers, or in the seat of those who do not give honour to the Lord.
 μακάριος ἀνὴρ ὃς οὐκ ἐπορεύθη ἐν βουλῇ ἀσεβῶν καὶ ἐν ὁδῷ ἁμαρτωλῶν οὐκ ἔστη καὶ ἐπὶ καθέδραν λοιμῶν οὐκ ἐκάθισεν

- 2 та в Законі Господнім його насолода, і про Закон Його вдень та вночі він роздумє!
But whose delight is in the law of the Lord, and whose mind is on his law day and night.
 ἀλλ' ἢ ἐν τῷ νόμῳ κυρίου τὸ θέλημα αὐτοῦ καὶ ἐν τῷ νόμῳ αὐτοῦ μελετήσει ἡμέρας καὶ νυκτός
- 3 І він буде, як дерево, над водним потоком посаджене, що родить свій плід своєчасно, і що листя не в'яне його, і все, що він чинить, щаститься йому!
He will be like a tree planted by the rivers of water, which gives its fruit at the right time, whose leaves will ever be green; and he will do well in all his undertakings.
 καὶ ἔσται ὡς τὸ ξύλον τὸ πεφυτευμένον παρὰ τὰς διεξόδους τῶν ὑδάτων ὃ τὸν καρπὸν αὐτοῦ δώσει ἐν καιρῷ αὐτοῦ καὶ τὸ φύλλον αὐτοῦ οὐκ ἀπορρηθήσεται καὶ πάντα ὅσα ἂν ποιῆ κατευδοθήσεται
- 4 ¶ Не так ті безбожні, вони як полова, що вітер її розвіває!
The evil-doers are not so; but are like the dust from the grain, which the wind takes away.
 οὐχ οὕτως οἱ ἀσεβεῖς οὐχ οὕτως ἀλλ' ἢ ὡς ὁ χυθὺς ὃν ἐκρίπτει ὁ ἄνεμος ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς
- 5 Ось тому то не встоять безбожні на суді, ані грішники у зборі праведних,
For this cause there will be no mercy for sinners when they are judged, and the evil-doers will have no place among the upright,
 διὰ τοῦτο οὐκ ἀναστήσονται ἀσεβεῖς ἐν κρίσει οὐδὲ ἀμαρτωλοὶ ἐν βουλῇ δικαίων
- 6 дорогу бо праведних знає Господь, а дорога безбожних загине!
Because the Lord sees the way of the upright, but the end of the sinner is destruction.
 ὅτι γινώσκει κύριος ὁδὸν δικαίων καὶ ὁδὸς ἀσεβῶν ἀπολεῖται
- 1 ¶ Чого то племена бунтують, а народи задумують марне?
Why are the nations so violently moved, and why are the thoughts of the people so foolish?
 ἵνα τί ἐφρύαζαν ἔθνη καὶ λαοὶ ἐμελέτησαν κενά
- 2 Земні царі повстають, і князі нараджуються разом на Господа та на Його Помазанця:
The kings of the earth have taken their place, and the rulers are fixed in their purpose, against the Lord, and against the king of his selection, saying,
 παρέστησαν οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ οἱ ἄρχοντες συνήχθησαν ἐπὶ τὸ αὐτὸ κατὰ τοῦ κυρίου καὶ κατὰ τοῦ χριστοῦ αὐτοῦ διάψαλμα
- 3 Позриваймо ми їхні кайдани, і поскидаймо із себе їхні пута!
Let their chains be broken, and their cords taken from off us.
 διαρρήξωμεν τοὺς δεσμοὺς αὐτῶν καὶ ἀπορρίψωμεν ἀφ' ἡμῶν τὸν ζυγὸν αὐτῶν
- 4 Але Той, Хто на небесах пробуває посміється, Владика їх висміє!
Then he whose seat is in the heavens will be laughing: the Lord will make sport of them.
 ὁ κατοικῶν ἐν οὐρανοῖς ἐκγελάσεται αὐτούς καὶ ὁ κύριος ἐκμυκτηριεῖ αὐτούς
- 5 Він тоді в Своім гніві промовить до них, і настрашить їх Він у Своім пересерді:
Then will his angry words come to their ears, and by his wrath they will be troubled:
 τότε λαλήσει πρὸς αὐτούς ἐν ὀργῇ αὐτοῦ καὶ ἐν τῷ θυμῷ αὐτοῦ ταραξεί αὐτούς
- 6 Я ж помазав Свого Царя на Сіон, святу гору Свою.
But I have put my king on my holy hill of Zion.
 ἐγὼ δὲ κατεστάθην βασιλεὺς ὑπ' αὐτοῦ ἐπὶ σιων ὄρος τὸ ἅγιον αὐτοῦ
- 7 ¶ Я хочу звістити постанову: Промовив до Мене Господь: Ти Мій Син, Я сьогодні Тебе породив.
I will make clear the Lord's decision: he has said to me, You are my son, this day have I given you being.
 διαγγέλλων τὸ πρόσταγμα κυρίου κύριος εἶπεν πρὸς με υἱός μου εἶ σὺ ἐγὼ σήμερον γεγέννηκά σε
- 8 Жадай Ти від Мене, і дам Я народи Тобі, як спадщину Твою, володіння ж Твоє аж по кінці землі!
Make your request to me, and I will give you the nations for your heritage, and the farthest limits of the earth will be under your hand.
 αἰτήσαι παρ' ἐμοῦ καὶ δώσω σοι ἔθνη τὴν κληρονομίαν σου καὶ τὴν κατάσχεσίν σου τὰ πέρατα τῆς γῆς
- 9 Ти їх повбиваш з залізним жезлом, потовчеш їх, як посуд ганчарський...
They will be ruled by you with a rod of iron; they will be broken like a potter's vessel.
 ποιμανεῖς αὐτούς ἐν ῥάβδῳ σιδηρᾷ ὡς σκεῦος κεραμέως συντρίψεις αὐτούς

- 10 ¶ А тепер помудрійте, царі, навчіться ви, судді землі:
So now be wise, you kings: take his teaching, you judges of the earth.
καὶ νῦν βασιλεῖς σύνετε παιδεύθητε πάντες οἱ κρίνοντες τὴν γῆν
- 11 Служіть Господеві зо страхом, і радійте з тремтінням!
Give worship to the Lord with fear, kissing his feet and giving him honour,
δουλεύσατε τῷ κυρίῳ ἐν φόβῳ καὶ ἀγαλλιᾶσθε αὐτῷ ἐν τρόμῳ
- 12 Шануйте Сина, щоб Він не розгнівався, і щоб вам не загинути в дорозі, бо гнів Його незабаром запалиться. Блаженні усі, хто на Нього надіється!
For fear that he may be angry, causing destruction to come on you, because he is quickly moved to wrath. Happy are all those who put their faith in him.
δράξασθε παιδείας μήποτε ὀργισθῆῖ κύριος καὶ ἀπολεῖσθε ἐξ ὁδοῦ δικαίας ὅταν ἐκκαυθῆῖ ἐν τάχει ὁ θυμὸς αὐτοῦ μακάριοι πάντες οἱ πεποιθότες ἐπ' αὐτῷ
- 1 ¶ Псалом Давидів, як він утік був від перед Авесаломом, своїм сином. (3-2) Господи, як багато моїх ворогів, як багато стають проти мене!
<A Psalm. Of David. When he went in flight from Absalom his son.>\
ψαλμὸς τῷ δαυιδ ὁπότε ἀπεδίδρασκεν ἀπὸ προσώπου αβεσσαλωμ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ
- 2 (3-3) Багато-хто кажуть про душу мою: Йому в Бозі спасіння нема! Села.
\3:1\Lord, how greatly are they increased who make attacks on me! in great numbers they come against me.
κύριε τί ἐπληθύνθησαν οἱ θλίβοντές με πολλοὶ ἐπανάστανται ἐπ' ἐμέ
- 3 (3-4) Але, Господи, щит Ти для мене та слава моя, і мою голову Ти підіймаш!
\3:2\Unnumbered are those who say of my soul, There is no help for him in God. (Selah.)
πολλοὶ λέγουσιν τῇ ψυχῇ μου οὐκ ἔστιν σωτηρία αὐτῷ ἐν τῷ θεῷ αὐτοῦ διάψαλμα
- 4 ¶ (3-5) Своїм голосом кличу до Господа, і Він озветься зо святої Своєї гори. Села.
\3:3\But your strength, O Lord, is round me, you are my glory and the lifter up of my head.
σὺ δέ κύριε ἀντιλήμπτωρ μου εἶ δόξα μου καὶ ὑψῶν τὴν κεφαλὴν μου
- 5 (3-6) Я лягаю і сплю, і пробуджуюся, бо Господь підпирає мене,
\3:4\I send up a cry to the Lord with my voice, and he gives me an answer from his holy hill. (Selah.)
φωνῇ μου πρὸς κύριον ἐκέκραξα καὶ ἐπήκουσέν μου ἐξ ὄρους ἁγίου αὐτοῦ διάψαλμα
- 6 (3-7) і я не побоююсь десяти тисяч люду, які проти мене навколо отаборились!
\3:5\I took my rest in sleep, and then again I was awake; for the Lord was my support.
ἐγὼ ἐκοιμήθην καὶ ὕπνωσα ἐξηγέρθην ὅτι κύριος ἀντιλήμμεται μου
- 7 (3-8) Устань же, о Господи! Спаси мене, Боже мій, бо Ти разиш усіх ворогів моїх в шоку, зуби грішникам крушиш!
\3:6\I will have no fear, though ten thousand have come round me, putting themselves against me.
οὐ φοβηθήσομαι ἀπὸ μυριάδων λαοῦ τῶν κύκλῳ συνεπιτιθεμένων μοι
- 8 (3-9) Спасіння від Господа, і над народом Твоїм Твоє благословення! Села.
\3:7\Come to me, Lord; keep me safe, O my God; for you have given all my haters blows on their face-bones; the teeth of the evil-doers have been broken by you.
ἀνάστα κύριε σῶσόν με ὁ θεός μου ὅτι σὺ ἐπάταξας πάντας τοὺς ἐχθραίνοντάς μοι ματαίως δόντάς ἀμαρτωλῶν συνέτριψας
- 1 ¶ Для диригетна хору. На струнних знаряддях. Псалом Давидів. (4-2) Коли кличу, озвися до мене, Боже правди моєї, Ти простір для мене робив у тісноті... Помилуй мене, і почувй молитву мою!
<To the chief music-maker on corded instruments. A Psalm. Of David.>\
εἰς τὸ τέλος ἐν ψαλμοῖς ψῶδῃ τῷ δαυιδ
- 2 (4-3) Людські сини, доки слава моя буде ганьбитись? Доки будете марне любити, шукати неправди? Села.
\4:1\Give answer to my cry, O God of my righteousness; make me free from my troubles; have mercy on me, and give ear to my prayer.
ἐν τῷ ἐπικαλεῖσθαί με εἰσήκουσέν μου ὁ θεὸς τῆς δικαιοσύνης μου ἐν θλίψει ἐπλάτυνας μοι οἰκτίρησόν με καὶ εἰσάκουσον τῆς προσευχῆς μου
- 3 (4-4) і знайте, що святого для Себе Господь відділив, почує Господь, як я кликати буду до Нього!
\4:2\O you sons of men, how long will you go on turning my glory into shame? how long will you give your love to foolish things, going after what is false? (Selah.)
υἱοὶ ἀνθρώπων ἕως πότε βαρυκάρδιοι ἵνα τί ἀγαπᾶτε ματαιότητα καὶ ζητεῖτε ψεῦδος διάψαλμα

- 4 (4-5) Гнівайтесь, та не грішіть; на ложах своїх розмішляйте у ваших серцях, та й мовчіть! Села.
 \4:3\See how the Lord has made great his mercy for me; the Lord will give ear to my cry.
 και γνώτε ότι έθαυμάστωσεν κύριος τόν όσιον αυτού κύριος εισακούσεται μου έν τῷ κεκραγέμαι με πρός αυτόν
- 5 (4-6) Жертви правди приносьте, і надійтесь на Господа.
 \4:4\Let there be fear in your hearts, and do no sin; have bitter feelings on your bed, but make no sound. (Selah.)
 όργίζεσθε και μη άμαρτάνετε λέγετε έν ταίς καρδίαις ύμών και επί ταίς κοίταις ύμών κατανύγητε διάψαλμα
- 6 ¶ (4-7) Багато-хто кажуть: Хто нам покаже добро? Підійми ж на нас, Господи, світло Свого лица!
 \4:5\Give the offerings of righteousness, and put your faith in the Lord.
 θύσατε θυσίαν δικαιοσύνης και έλπíσατε επί κύριον
- 7 (4-8) Ти дасш більшу радість у серці моїм, ніж у них, як помножилося їхнє збіжжя та їхнє вино молоде.
 \4:6\There are numbers who say, Who will do us any good? the light of his face has gone from us.
 πολλοί λέγουσιν τίς δείξει ήμίν τά άγαθά έσημειώθη έφ' ήμáς τó φώς του προσώπου σου κύριε
- 8 (4-9) У спокої я ляжу, і засну, бо Ти, Господи, єдиний дасш мені жити безпечно!
 \4:7\Lord, you have put joy in my heart, more than they have when their grain and their wine are increased.
 έδωκας εύφροσύνην εις την καρδίαν μου από καιρού σίτου και οίνου και έλαίου αυτών έπληθύνθησαν
- 1 ¶ Для диригетна хору. До флейти. Псалом Давидів. (5-2) Почуй, Господи, мову мою, стогнання моє зрозумій.
 <T>To the chief music-maker on wind instruments. A Psalm. Of David.>
 εις τó τέλος ύπερ τής κληρονομούσης ψαλμός τῷ δαυιδ
- 2 (5-3) Прислухайсь до голосу зойку мого, о мій Царю та Боже Ти мій, як до Тебе молитися буду!
 \5:1\Give ear to my words, O Lord; give thought to my heart-searchings.
 τά ρήματά μου ένώτισαι κύριε σύνες τής κραυγής μου
- 3 (5-4) Ти слухасш, Господи, ранком мій голос, ранком молитися буду до Тебе та буду чекати,
 \5:2\Let the voice of my cry come to you, my King and my God; for to you will I make my prayer.
 πρόσχες τή φωνή τής δεήσεώς μου ó βασιλεύς μου και ó θεός μου ότι πρός σε προσεύξομαι κύριε
- 4 (5-5) бо Бог Ти не той, що несправедливости хоче, зло не буде в Тобі пробувати!
 \5:3\My voice will come to you in the morning, O Lord; in the morning will I send my prayer to you, and keep watch.
 τó πρωι εισακούση τής φωνής μου τó πρωι παραστήσομαί σοι και έπόσομαι
- 5 (5-6) Перед очима Твоїми не втримаються гультяї, всіх злочинців ненавидиш Ти.
 \5:4\For you are not a God who takes pleasure in wrongdoing; there is no evil with you.
 ότι ουχι θεός θέλων άνομίαν σὸ εἶ οὐδὲ παροικήσει σοι πονηρευόμενος
- 6 (5-7) Погубиш Ти неправдомовців, кровожерну й підступну людину обридить Господь.
 \5:5\The sons of pride have no place before you; you are a hater of all workers of evil.
 ου διαμενοσιν παράνομοι κατέναντι τών όφθαλμών σου έμισήσας πάντας τούς έργαζόμενους την άνομίαν
- 7 ¶ (5-8) А я в ласці великій Твоїй до дому Твого ввійду, до Храму святого Твого вклонюся в страху Твоїм.
 \5:6\You will send destruction on those whose words are false; the cruel man and the man of deceit are hated by the Lord.
 απολεις πάντας τούς λαλούντας τó ψεδος άνδρα αίμάτων και δόλιον βδελύσσεται κύριος
- 8 (5-9) Провадь мене, Господи, в правді Своїй задля моїх ворогів, і вирівняй передо мною дорогу Свою,
 \5:7\But as for me, I will come into your house, in the full measure of your mercy; and in your fear I will give worship, turning my eyes to your holy Temple.
 έγω δε έν τῷ πληθει του έλέους σου εισελεύσομαι εις τόν οίκόν σου προσκυνήσω πρός ναόν άγιόν σου έν φόβῳ σου
- 9 (5-10) бо в їхніх устах нема правди, нутро їхнє приносить нещастя, гріб відкритий їхнє горло, свій язик вони роблять гладеньким!
 \5:8\Be my guide, O Lord, in the ways of your righteousness, because of those who are against me; make your way straight before my face.
 κύριε όδήγησόν με έν τή δικαιοσύνη σου ένεκα τών έχθρών μου κατεύθυνον ένώπιόν μου την όδόν σου

- 10 (5-11) Признай їх за винних, о Боже, через свої заміри хай упадуть, за їхні великі злочинства відкинь їх від Себе, бо вони проти Тебе бунтують!
 \5:9\For no faith may be put in their words; their inner part is nothing but evil; their throat is like an open place for the dead; smooth are the words of their tongues.
 ὅτι οὐκ ἔστιν ἐν τῷ στόματι αὐτῶν ἀλήθεια ἡ καρδία αὐτῶν ματαία τάφος ἀνεωγμένος ὁ λάρυγξ αὐτῶν ταῖς γλώσσαις αὐτῶν ἐδολιοῦσαν
- 11 (5-12) А всі, хто надію на Тебе складають, хай тішаться, будуть вічно співати вони, і Ти їх охорониш, і будуть радіти Тобою, хто любить ім'я Твоє!
 \5:10\Send them to destruction, O Lord; let their evil designs be the cause of their fall; let them be forced out by all their sins; because they have gone against your authority.
 κρῖνον αὐτοὺς ὁ θεὸς ἀποπεσάτωσαν ἀπὸ τῶν διαβουλίῶν αὐτῶν κατὰ τὸ πλῆθος τῶν ἀσεβειῶν αὐτῶν ἔξωσον αὐτοὺς ὅτι παρεπίκρανάν σε κύριε
- 12 (5-13) Бо Ти, Господи, благословлятимеш праведного, милістю вкриши його, як щитом!
 \5:11\But let all those who put their faith in you be glad with cries of joy at all times, and let all the lovers of your name be glad in you.
 καὶ εὐφρανθήτωσαν πάντες οἱ ἐλπίζοντες ἐπὶ σέ εἰς αἰῶνα ἀγαλλιάσονται καὶ κατασκηνώσεις ἐν αὐτοῖς καὶ καυχῆσονται ἐν σοὶ πάντες οἱ ἀγαπῶντες τὸ ὄνομά σου
- 1 ¶ Для диригетна хору. На струнних знярядях. На октаву. Псалом Давидів. (6-2) Не карай мене, Господи, в гніві Своїм, не завдавай мені кари в Своїм пересерді!
 <To the chief music-maker on corded instruments, on the Sheminith. A Psalm. Of David.>\
 εἰς τὸ τέλος ἐν ὕμνοις ὑπὲρ τῆς ὀγδόης ψαλμὸς τῷ δαυὶδ
- 2 (6-3) Помилуй мене, Господи, я ж бо слабий, у здоров мене, Господи, бо тремтять мої кості,
 \6:1\O Lord, do not be bitter with me in your wrath; do not send punishment on me in the heat of your passion.
 κύριε μὴ τῷ θυμῷ σου ἐλέγξης με μηδὲ τῇ ὀργῇ σου παιδεύσης με
- 3 (6-4) і душа моя сильно стривожена, а ти, Господи, доки?
 \6:2\Have mercy on me, O Lord, for I am wasted away: make me well, for even my bones are troubled.
 ἐλέησόν με κύριε ὅτι ἀσθενής εἰμι ἴασαί με κύριε ὅτι ἐταράχθη τὰ ὀστέα μου
- 4 (6-5) Вернися, о Господи, визволи душу мою, ради ласки Своєї спаси Ти мене!
 \6:3\My soul is in bitter trouble; and you, O Lord, how long?
 καὶ ἡ ψυχὴ μου ἐταράχθη σφόδρα καὶ σύ κύριε ἕως πότε
- 5 (6-6) Бож у смерті нема пам'ятання про Тебе, у шеолі ж хто буде хвалити Тебе?
 \6:4\Come back, O Lord, make my soul free; O give me salvation because of your mercy.
 ἐπίστρεψον κύριε ῥύσαι τὴν ψυχὴν μου σῶσόν με ἔνεκεν τοῦ ἐλέους σου
- 6 (6-7) Змучився я від стогнання свого, щоночі постелю свою обмиваю сльїзми, сльїзами своїми окроплюю ложе своє!...
 \6:5\For in death there is no memory of you; in the underworld who will give you praise?
 ὅτι οὐκ ἔστιν ἐν τῷ θανάτῳ ὁ μνημονεύων σου ἐν δὲ τῷ ᾄδῃ τίς ἐξομολογήσεται σοὶ
- 7 (6-8) Моє око зів'яло з печалі, постаріло через усіх ворогів моїх...
 \6:6\The voice of my sorrow is a weariness to me; all the night I make my bed wet with weeping; it is watered by the drops flowing from my eyes.
 ἐκοπίασα ἐν τῷ στεναγμῷ μου λούσω καθ' ἑκάστην νύκτα τὴν κλίνην μου ἐν δάκρυσίν μου τὴν στρωμνὴν μου βρέξω
- 8 ¶ (6-9) Відступіться від мене, усі беззаконники, бо почув Господь голос мого плачу!
 \6:7\My eyes are wasting away with trouble; they are becoming old because of all those who are against me.
 ἐταράχθη ἀπὸ θυμοῦ ὁ ὀφθαλμὸς μου ἐπαλαιώθη ἐν πάσιν τοῖς ἐχθροῖς μου
- 9 (6-10) Благання моє Господь вислухає, молитву мою Господь прийме,
 \6:8\Go from me, all you workers of evil; for the Lord has given ear to the voice of my weeping.
 ἀπόστητε ἀπ' ἐμοῦ πάντες οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν ὅτι εἰσήκουσεν κύριος τῆς φωνῆς τοῦ κλαυθμοῦ μου
- 10 (6-11) усі мої вороги посоромлені будуть, і будуть настрашені дуже: хай вернуться, і будуть вони посоромлені зараз!
 \6:9\The Lord has given ear to my request; the Lord has let my prayer come before him.
 εἰσήκουσεν κύριος τῆς δεήσεώς μου κύριος τὴν προσευχὴν μου προσεδέξατο
- 1 ¶ Жалібна пісня Давидова, яку він співав Господеві в справі веніямінівця Куца.
 <Shiggaion of David; a song which he made to the Lord, about the words of Cush the Benjamite.>\
 ψαλμὸς τῷ δαυὶδ ὃν ᾄσεν τῷ κυρίῳ ὑπὲρ τῶν λόγων χουσι υἱοῦ ἱεμενι

- 2 (7-3) щоб ворог моєї душі не розшарпав, як лев, що кості ламас, й ніхто не рятує!
 \7:1\O Lord my God, I put my faith in you; take me out of the hands of him who is cruel to me, and make me free;
 κύριε ὁ θεός μου ἐπὶ σοὶ ἤλπισα σῶσόν με ἐκ πάντων τῶν διωκόντων με καὶ ῥύσαι με
- 3 (7-4) Господи, Боже мій, коли я таке учинив, коли є беззаконня в долонях моїх,
 \7:2\So that he may not come rushing on my soul like a lion, wounding it, while there is no one to be my saviour.
 μήποτε ἀρπάσῃ ὡς λέων τὴν ψυχὴν μου μὴ ὄντος λυτρουμένου μηδὲ σφζοντος
- 4 (7-5) коли я добродинцеві злом відплатив, і без причини оградував свого противника,
 \7:3\O Lord my God, if I have done this; if my hands have done any wrong;
 κύριε ὁ θεός μου εἰ ἐποίησα τοῦτο εἰ ἐστὶν ἀδικία ἐν χερσίν μου
- 5 (7-6) ворог нехай переслідусь душу мою, і нехай дожене, і нехай до землі він потопче життя моє, і хай мою славу оберне на порох! Села.
 \7:4\If I have given back evil to him who did evil to me, or have taken anything from him who was against me without cause;
 εἰ ἀνταπέδωκα τοῖς ἀνταποδιδοῦσίν μοι κακά ἀποπέσειν ἄρα ἀπὸ τῶν ἐχθρῶν μου κενός
- 6 (7-7) Устань же, о Господи, в гніві Своїм, понесися на лютисть моїх ворогів, і до мене скеруй постанову Свою, яку Ти заповів!
 \7:5\Let my hater go after my soul and take it; let my life be crushed to the earth, and my honour into the dust. (Selah.)
 καταδιώξαι ἄρα ὁ ἐχθρὸς τὴν ψυχὴν μου καὶ καταλάβοι καὶ καταπατήσαι εἰς γῆν τὴν ζωὴν μου καὶ τὴν δόξαν μου εἰς χοῦν κατασκηνώσαι διάψαλμα
- 7 (7-8) і громада народів оточить Тебе, і над нею вернися на висоту!
 \7:6\Come up, Lord, in your wrath; be lifted up against my haters; be awake, my God, give orders for the judging.
 ἀνάστηθι κύριε ἐν ὀργῇ σου ὑψώθητι ἐν τοῖς πέρασι τῶν ἐχθρῶν μου ἐξεγέρθητι κύριε ὁ θεός μου ἐν προστάγματι ᾧ ἐνετείλω
- 8 (7-9) Господь судить людей, суди ж мене, Господи, за мою правотою й за мою невинністю.
 \7:7\The meeting of the nations will be round you; take your seat, then, over them, on high.
 καὶ συναγωγὴ λαῶν κυκλώσει σε καὶ ὑπὲρ ταύτης εἰς ὕψος ἐπίστρεψον
- 9 (7-10) Нехай злоба безбожних скінчиться, а Ти зміцни праведного, бо вивідусь Ти серця й нирки, о праведний Боже!
 \7:8\The Lord will be judge of the peoples; give a decision for me, O Lord, because of my righteousness, and let my virtue have its reward.
 κύριος κρινεῖ λαούς κρίνόν με κύριε κατὰ τὴν δικαιοσύνην μου καὶ κατὰ τὴν ἀκακίαν μου ἐπ' ἐμοί
- 10 ¶ (7-11) Щит мій у Бозі, Який чистих серцем спасас.
 \7:9\O let the evil of the evil-doer come to an end, but give strength to the upright: for men's minds and hearts are tested by the God of righteousness.
 συντελεσθήτω δὴ πονηρία ἀμαρτωλῶν καὶ κατευθυνεῖς δίκαιον ἐτάζων καρδίας καὶ νεφροῦς ὁ θεός
- 11 (7-12) Бог Суддя справедливий, і щоденно на злого Бог гнівається,
 \7:10\God, who is the saviour of the upright in heart, is my breastplate.
 δικαία ἡ βοήθειά μου παρὰ τοῦ θεοῦ τοῦ σφζοντος τοῦς εὐθεῖς τῇ καρδίᾳ
- 12 (7-13) коли хто не навернеться, буде гострити меча Свого Він, Свого лука натягне й наставить його,
 \7:11\God is the judge of the upright, and is angry with the evil-doers every day.
 ὁ θεός κριτὴς δίκαιος καὶ ἰσχυρὸς καὶ μακρόθυμος μὴ ὀργὴν ἐπάγων καθ' ἐκάστην ἡμέραν
- 13 (7-14) і йому приготував смертельні знаряддя, Він зробить огнистими стріли Свої.
 \7:12\If a man is not turned from his evil, he will make his sword sharp; his bow is bent and ready.
 ἐὰν μὴ ἐπιστραφῆτε τὴν ρομφαίαν αὐτοῦ στιλβώσει τὸ τόξον αὐτοῦ ἐνέτεινεν καὶ ἠτοίμασεν αὐτὸ
- 14 (7-15) Ото, беззаконня зачне нечестивий, і завагітніє безправ'ям, і породить неправду.
 \7:13\He has made ready for him the instruments of death; he makes his arrows flames of fire.
 καὶ ἐν αὐτῷ ἠτοίμασεν σκευὴ θανάτου τὰ βέλη αὐτοῦ τοῖς καιομένοις ἐξιμύρασατο
- 15 (7-16) Він рова копав, і його викопав, і впав сам до ями, яку приготував,
 \7:14\That man is a worker of evil; the seed of wrongdoing has given birth to deceit.
 ἰδοὺ ὠδίνησεν ἀδικίαν συνέλαβεν πόνον καὶ ἔτεκεν ἀνομίαν

- 16 (7-17) обернеться зло його на його голову, і на маківку зійде його беззаконня!
 \7:15\He has made a hole deep in the earth, and is falling into the hole which he has made
 λάκκον ὄρυξεν καὶ ἀνέσκαψεν αὐτὸν καὶ ἐμπεσεῖται εἰς βόθρον ὃν εἰργάσατο
- 17 (7-18) Я ж Господа буду хвалити за Його правдою, і буду виспівувати Ймення Всевишнього Господа!
 \7:16\His wrongdoing will come back to him, and his violent behaviour will come down on his head.
 ἐπιστρέψει ὁ πόνος αὐτοῦ εἰς κεφαλὴν αὐτοῦ καὶ ἐπὶ κορυφῆν αὐτοῦ ἡ ἀδικία αὐτοῦ καταβήσεται
- 1 ¶ Для диригетна хору. На інструменті гатійським. Псалом Давидів. (8-2) Господи, Владико наш, яке то величне на цілій землі Твоє Ймення, Слава Твоя понад небесами!
 <To the chief music-maker on the Gittith. A Psalm. Of David.>\
 εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῶν ληνῶν ψαλμὸς τῷ δαυὶδ
- 2 (8-3) З уст дітей й немовлят учинив Ти хвалу ради Своїх ворогів, щоб знищити противника й месника.
 \8:1\O Lord, our Lord, whose glory is higher than the heavens, how noble is your name in all the earth!
 κύριε ὁ κύριος ἡμῶν ὡς θαυμαστὸν τὸ ὄνομά σου ἐν πάσῃ τῇ γῆ ὅτι ἐπήρθη ἡ μεγαλοπρέπεια σου ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν
- 3 ¶ (8-4) Коли бачу Твої небеса діло пальців Твоїх, місяця й зорі, що Ти встановив,
 \8:2\You have made clear your strength even out of the mouths of babies at the breast, because of those who are against you; so that you may put to shame the cruel and violent man.
 ἐκ στόματος νηπίων καὶ θηλαζόντων κατηρτίσω αἶνον ἕνεκα τῶν ἐχθρῶν σου τοῦ καταλῦσαι ἐχθρὸν καὶ ἐκδικητὴν
- 4 (8-5) то що є людина, що Ти пам'ятасх про неї, і син людський, про якого Ти згадуєш?
 \8:3\When I see your heavens, the work of your fingers, the moon and the stars, which you have put in their places;
 ὅτι ὕψομαι τοὺς οὐρανοὺς ἔργα τῶν δακτύλων σου σελήνην καὶ ἀστέρας ἃ σὺ ἐθεμελίωσας
- 5 (8-6) А однак учинив Ти його мало меншим від Бога, і славою й величчю Ти коронуєш його!
 \8:4\What is man, that you keep him in mind? the son of man, that you take him into account?
 τί ἐστὶν ἄνθρωπος ὅτι μνησέκη αὐτοῦ ἢ υἱὸς ἀνθρώπου ὅτι ἐπισκέπη αὐτόν
- 6 (8-7) Учинив Ти його володарем творива рук Своїх, все під ноги йому вмістив:
 \8:5\For you have made him only a little lower than the gods, crowning him with glory and honour.
 ἡλάττωσας αὐτὸν βραχύ τι παρ' ἀγγέλους δόξῃ καὶ τιμῇ ἐστεφάνωσας αὐτόν
- 7 (8-8) худобу дрібну та биків, їх усіх, а також стенових звірів диких,
 \8:6\You have made him ruler over the works of your hands; you have put all things under his feet;
 καὶ κατέστησας αὐτὸν ἐπὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σου πάντα ὑπέταξας ὑποκάτω τῶν ποδῶν αὐτοῦ
- 8 (8-9) птаство небесне та риби морські, і все, що морськими дорогами ходить!
 \8:7\All sheep and oxen, and all the beasts of the field;
 πρόβατα καὶ βόας πάσας ἔτι δὲ καὶ τὰ κτήνη τοῦ πεδίου
- 9 (8-10) Господи, Боже наш, яке то величне на цілій землі Твоє Ймення!
 \8:8\The birds of the air and the fish of the sea, and whatever goes through the deep waters of the seas.
 τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τοὺς ἰχθῦνας τῆς θαλάσσης τὰ διαπορευόμενα τριβῶν θαλασσῶν
- 1 ¶ Для диригетна хору. На спів: „На смерть сина". Псалом Давидів. (9-2) Хвалитиму Господа усім серцем своїм, розповім про всі чуда Твої!
 <To the chief music-maker on Muthlabben. A Psalm. Of David.>\
 εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῶν κρυφίων τοῦ υἱοῦ ψαλμὸς τῷ δαυὶδ
- 2 (9-3) Я буду радіти, і тишитись буду Тобою, і буду виспівувати Ймення Твоє, о Всевишній!
 \9:1\I will give you praise, O Lord, with all my heart; I will make clear all the wonder of your works.
 ἐξομολογήσομαί σοι κύριε ἐν ὅλῃ καρδίᾳ μου διηγῆσομαι πάντα τὰ θαυμάσιά σου
- 3 (9-4) Як будуть назад відступати мої вороги, то спіткнуться і вигинуть перед обличчям Твоїм!
 \9:2\I will be glad and have delight in you: I will make a song of praise to your name, O Most High.
 εὐφρανθήσομαι καὶ ἀγαλλιάσομαι ἐν σοὶ ψαλῶ τῷ ὀνόματί σου ὑψίστε

- 4 (9-5) Бо суд мій і справу мою розсудив Ти, Ти на троні суддевім сидів, Судде праведний!
 \9:3\When my haters are turned back, they will be broken and overcome before you.
 ἐν τῷ ἀποστραφῆναι τὸν ἐχθρόν μου εἰς τὰ ὀπίσω ἀσθενήσουσιν καὶ ἀπολοῦνται ἀπὸ προσώπου σου
- 5 (9-6) Докорив Ти народам, безбожного знищив, ім'я їхнє Ти витер на вічні віки!
 \9:4\For you gave approval to my right and my cause; you were seated in your high place judging in righteousness.
 ὅτι ἐποίησας τὴν κρίσιν μου καὶ τὴν δίκην μου ἐκάθισας ἐπὶ θρόνου ὁ κρίνων δικαιοσύνην
- 6 (9-7) О вороже мій, руйнування твої закінчилися на вічність, ти й міста повалив був, і згнула з ними їхня пам'ять!
 \9:5\You have said sharp words to the nations, you have sent destruction on the sinners, you have put an end to their name for ever and ever.
 ἐπετίμησας ἔθνεσιν καὶ ἀπώλετο ὁ ἀσεβῆς τὸ ὄνομα αὐτῶν ἐξήλειψας εἰς τὸν αἰῶνα καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος
- 7 (9-8) Та буде Господь пробувати навіки, Він для суду поставив престола Свого,
 \9:6\You have given their towns to destruction; the memory of them has gone; they have become waste for ever.
 τοῦ ἐχθροῦ ἐξέλιπον αἱ ῥομφαῖαι εἰς τέλος καὶ πόλεις καθεῖλες ἀπώλετο τὸ μνημόσυνον αὐτῶν μετ' ἤχους
- 8 (9-9) і вселенню Він буде судити по правді, справедливості буде судити народи.
 \9:7\But the Lord is King for ever: he has made ready his high seat for judging.
 καὶ ὁ κύριος εἰς τὸν αἰῶνα μένει ἠτοιμάσεν ἐν κρίσει τὸν θρόνον αὐτοῦ
- 9 (9-10) і твердинею буде Господь для пригніченого, в час неволі притулком.
 \9:8\And he will be the judge of the world in righteousness, giving true decisions for the peoples.
 καὶ αὐτὸς κρινεῖ τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ κρινεῖ λαοὺς ἐν εὐθύτητι
- 10 (9-11) і на Тебе надіяться будуть усі, що ім'я Твоє знають, бо не кинув Ти, Господи, тих, хто шукає Тебе!
 \9:9\The Lord will be a high tower for those who are crushed down, a high tower in times of trouble;
 καὶ ἐγένετο κύριος καταφυγὴ τῷ πένητι βοηθὸς ἐν εὐκαιρίαις ἐν θλίψει
- 11 ¶ (9-12) Співайте Господеві, що сидить на Сіоні, між народами розповідайте про чини Його,
 \9:10\And those who have knowledge of your name will put their faith in you; because you, Lord, have ever given your help to those who were waiting for you.
 καὶ ἐλπισάτωσαν ἐπὶ σὲ οἱ γινώσκοντες τὸ ὄνομά σου ὅτι οὐκ ἐγκατέλιπες τοὺς ἐκζητοῦντάς σε κύριε
- 12 (9-13) бо карає Він вчинки криваві, про них пам'ятає, і не забуває Він зойку убогих!
 \9:11\Make songs of praise to the Lord, whose house is in Zion: make his doings clear to the people.
 ψάλατε τῷ κυρίῳ τῷ κατοικοῦντι ἐν σιων ἀναγγεῖλατε ἐν τοῖς ἔθνεσιν τὰ ἐπιτηδεύματα αὐτοῦ
- 13 (9-14) Помилуй мене, Господи, поглянь на страждання моє від моїх ненависників, Ти, що мене підіймаш із брам смерти,
 \9:12\When he makes search for blood, he has them in his memory: he is not without thought for the cry of the poor.
 ὅτι ἐκζητῶν τὰ αἵματα αὐτῶν ἐμνήσθη οὐκ ἐπελάθετο τῆς κραυγῆς τῶν πενήτων
- 14 (9-15) щоб я розповідав про всю славу Твою, у брамах Сіонської доні я буду радіти спасінням Твоїм!
 \9:13\Have mercy on me, O Lord, and see how I am troubled by my haters; let me be lifted up from the doors of death;
 ἐλέησόν με κύριε ἰδὲ τὴν ταπεινώσιν μου ἐκ τῶν ἐχθρῶν μου ὁ ὑψών με ἐκ τῶν πυλῶν τοῦ θανάτου
- 15 (9-16) Народи попадали в яму, яку самі викопали, до пастки, яку заховали, нога їхня схоплена.
 \9:14\So that I may make clear all your praise in the house of the daughter of Zion: I will be glad because of your salvation.
 ὅπως ἂν ἐξαγγείλω πάσας τὰς αἰνέσεις σου ἐν ταῖς πύλαις τῆς θυγατρὸς σιων ἀγαλλιάσομαι ἐπὶ τῷ σωτηρίῳ σου
- 16 (9-17) Господь знаний, Він суд учинив, спиткнувсь нечестивий у вчинку своєї руки! Гра на струнах. Села.
 \9:15\The nations have gone down into the hole which they made: in their secret net is their foot taken.
 ἐνεπάγησαν ἔθνη ἐν διαφθορᾷ ἢ ἐποίησαν ἐν παγίδι ταῦτη ἣ ἐκρυσαν συνελήμφθη ὁ ποὺς αὐτῶν
- 17 (9-18) Попрямують безбожні в шеол, всі народи, що Бога забули,
 \9:16\The Lord has given knowledge of himself through his judging: the evil-doer is taken in the net which his hands had made. (Higgaion. Selah.)
 γινώσκειται κύριος κρίματα ποιῶν ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτοῦ συνελήμφθη ὁ ἁμαρτωλὸς ὧδὴ διαψάλματος

- 18 (9-19) бож не навіки забудеться бідний, надія убогих не згине назавжди!
 \9:17\The sinners and all the nations who have no memory of God will be turned into the underworld.
 ἀποστραφήτωσαν οἱ ἁμαρτωλοὶ εἰς τὸν ἕρδη πάντα τὰ ἔθνη τὰ ἐπιλανθανόμενα τοῦ θεοῦ
- 19 (9-20) Устань же, о Господи, хай людина не перемагає, нехай перед лицем Твоїм засуджені будуть народи!
 \9:18\For the poor will not be without help; the hopes of those in need will not be crushed for ever.
 ὅτι οὐκ εἰς τέλος ἐπιλησθήσεται ὁ πτωχός ἢ ὑπομονή τῶν πενήτων οὐκ ἀπολείται εἰς τὸν αἰῶνα
- 20 (9-21) Накинь, Господи, пострах на них, нехай знають народи, що вони тільки люди! Села.
 \9:19\Up! O Lord; let not man overcome you: let the nations be judged before you.
 ἀνάστηθι κύριε μὴ κραταιούσθω ἄνθρωπος κριθήτωσαν ἔθνη ἐνώπιόν σου
- 1 ¶ Для чого стоїш Ти, о Господи, здалека, в час неволі ховасяся?
 Why do you keep far away, O Lord? why are you not to be seen in times of trouble?
 εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ δαυιδ ἐπὶ τῷ κυρίῳ ἐπέοικθα πᾶς ἐρεῖτε τῇ ψυχῇ μου μεταναστεύου ἐπὶ τὰ ὄρη ὡς στρουθίου
- 2 Безбожний в своїм гордуванні женеться за вбогим, хай схоплені будуть у підступах, які замишляли вони!
 The evil-doer in his pride is cruel to the poor; let him be taken by the tricks of his invention.
 ὅτι ἰδοὺ οἱ ἁμαρτωλοὶ ἐνέτειναν τόξον ἠτοίμασαν βέλη εἰς φαρέτραν τοῦ κατατοξεύσαι ἐν σκοτομῆνῃ τοὺς εὐθεῖς τῇ καρδίᾳ
- 3 Бо жаданням своєї душі нечестивий пишається, а ласун проклинає, зневажає він Господа.
 For the evil-doer is lifted up because of the purpose of his heart, and he whose mind is fixed on wealth is turned away from the Lord, saying evil against him.
 ὅτι ἂ κατηρτίσω καθέλων ὁ δὲ δίκαιος τί ἐποίησεν
- 4 У гордошах каже безбожний, що Він не слідкує, бо Бога нема, оце всі його помисли!...
 The evil-doer in his pride says, God will not make a search. All his thoughts are, There is no God.
 κύριος ἐν ναφ̄ ἀγίῳ αὐτοῦ κύριος ἐν οὐρανῷ ὁ θρόνος αὐτοῦ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ εἰς τὸν πένητα ἀποβλέπουσιν τὰ βλέφαρα αὐτοῦ ἐξετάζει τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων
- 5 Сильні дороги його повсякчасно, від нього суди Твої високо, тим то віддмухє він ворогів своїх...
 His ways are ever fixed; your decisions are higher than he may see: as for his haters, they are as nothing to him.
 κύριος ἐξετάζει τὸν δίκαιον καὶ τὸν ἀσεβῆ ὁ δὲ ἀγαπῶν ἀδικίαν μισεῖ τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν
- 6 Сказав він у серці своєму: Я не захитаюсь, бо лиха навіки не буде мені...
 He has said in his heart, I will not be moved: through all generations I will never be in trouble.
 ἐπιβρέξει ἐπὶ ἁμαρτωλοὺς παγίδας πῦρ καὶ θεῖον καὶ πνεῦμα καταγίδος ἡ μερίς τοῦ ποτηρίου αὐτῶν
- 7 Уста його повні прокляття й обмани та зради, під його язиком злочинство й переступ.
 His mouth is full of cursing and deceit and false words: under his tongue are evil purposes and dark thoughts.
 ὅτι δίκαιος κύριος καὶ δικαιοσύνας ἠγάπησεν εὐθύτητα εἶδεν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ
- 1 ¶ Для диригетна хору. Давидів. Я надіюсь на Господа, як же кажете ви до моєї душі: Відлітай ти на гору свою, немов птах?
 <For the chief music-maker. Of David.> In the Lord put I my faith; how will you say to my soul, Go in flight like a bird to the mountain?
 εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῆς ὀργῆς ψαλμὸς τῷ δαυιδ
- 2 Бо ось, нечестиві натягують лука, міцно ставлять стрілу свою на тятиву, щоб у темряві до простосердих стріляти...
 See, the bows of the evil-doers are bent, they make ready their arrows on the cord, so that they may send them secretly against the upright in heart.
 σῶσόν με κύριε ὅτι ἐκλείπεν ὄσιος ὅτι ὀλιγόθησαν αἱ ἀλήθειαι ἀπὸ τῶν υἱῶν τῶν ἀνθρώπων
- 3 Як основи зруйновано, що тоді праведний зробиць?
 If the bases are broken down, what is the upright man to do?
 μάταια ἐλάλησεν ἕκαστος πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ χεῖλη δόλια ἐν καρδίᾳ καὶ ἐν καρδίᾳ ἐλάλησεν
- 4 ¶ Господь у святім Своїм храмі, Господь престол Його на небесах, бачать очі Його, повіки Його випробовують людських синів!
 The Lord is in his holy Temple, the Lord's seat is in heaven; his eyes are watching and testing the children of men.
 ἐξολεθρεύσαι κύριος πάντα τὰ χεῖλη τὰ δόλια καὶ γλώσσαν μεγαλορήμονα

- 5 **Господь випробовує праведного, а безбожного й того, хто любить насилля, ненавидить душа Його!**
The Lord puts the upright and the sinner to the test, but he has hate in his soul for the lover of violent acts.
 τοὺς εἰπόντας τὴν γλῶσσαν ἡμῶν μεγαλοῦμεν τὰ χεῖλη ἡμῶν παρ' ἡμῶν ἐστὶν τίς ἡμῶν κύριός ἐστιν
- 6 **Він спустить дощем на безбожних горяче вугілля, огонь, і сірку, і вітер гарячий, це частка їхньої чаші.**
On the evil-doer he will send down fire and flames, and a burning wind; with these will their cup be full.
 ἀπὸ τῆς ταλαιπωρίας τῶν πτωχῶν καὶ ἀπὸ τοῦ στεναγμοῦ τῶν πενήτων νῦν ἀναστήσομαι λέγει κύριος θήσομαι ἐν σωτηρίᾳ παρρησιάσομαι ἐν αὐτῷ
- 7 **Бо Господь справедливий, кохас Він правду, праведний бачить обличчя Його!**
For the Lord is upright; he is a lover of righteousness: the upright will see his face.
 τὰ λόγια κυρίου λόγια ἀγνά ἀργύριον πεπυρωμένον δοκίμιον τῇ γῆ κεκαθαρισμένον ἑπταπλασίως
- 1 ¶ **Для диригетна хору. На октаву. Псалом Давидів. (12-2) Спаси мене, Господи, бо нема вже побожного, з-поміж людських синів позникали вже вірні!**
<For the chief music-maker on the Sheminith. A Psalm. Of David.>
 εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ δαυιδ
- 2 (12-3) **Марноту говорять один до одного, їхні уста облесні, і серцем подвійним говорять...**
\12:1\Send help, Lord, for mercy has come to an end; there is no more faith among the children of men.
 ἕως πότε κύριε ἐπιλήση μου εἰς τέλος ἕως πότε ἀποστρέψεις τὸ πρόσωπόν σου ἀπ' ἐμοῦ
- 3 (12-4) **Нехай підігне Господь уста облесливі та язика чванькуватого**
\12:2\Everyone says false words to his neighbour: their tongues are smooth in their talk, and their hearts are full of deceit.
 ἕως τίνος θήσομαι βουλὰς ἐν ψυχῇ μου ὁδύνας ἐν καρδίᾳ μου ἡμέρας ἕως πότε ὑψωθήσεται ὁ ἐχθρός μου ἐπ' ἐμέ
- 4 (12-5) **тим, хто говорить: Своїм язиком будем сильні, наші уста при нас, хто ж буде нам пан?**
\12:3\The smooth lips and the tongue of pride will be cut off by the Lord.
 ἐπιβλεψὼν εἰσάκουσόν μου κύριε ὁ θεός μου φώτισον τοὺς ὀφθαλμούς μου μήποτε ὑπνώσω εἰς θάνατον
- 5 (12-6) **Через утиск убогих, ради стогону бідних тепер Я повстану, говорить Господь, поставлю в безпеці того, на кого розтягують сітку!**
\12:4\They have said, With our tongues will we overcome; our lips are ours: who is lord over us?
 μήποτε εἶπη ὁ ἐχθρός μου ἴσχυσα πρὸς αὐτόν οἱ θλιβόντές με ἀγαλλιάσονται ἐὰν σαλευθῶ
- 6 (12-7) **Господні слова слова чисті, як срібло, очищене в глинянім горні, сім раз перетоплене!**
\12:5\Because of the crushing of the poor and the weeping of those in need, now will I come to his help, says the Lord; I will give him the salvation which he is desiring.
 ἐγὼ δὲ ἐπὶ τῷ ἐλέει σου ἤλπισα ἀγαλλιάσεται ἡ καρδία μου ἐπὶ τῷ σωτηρίῳ σου ἴσω τῷ κυρίῳ τῷ ἐνεργητήσαντί με καὶ ψαλῶ τῷ ὀνόματι κυρίου τοῦ ὑψίστου
- 1 ¶ **Для диригетна хору. Псалом Давидів. (13-2) Доки, Господи, будеш мене забувати назавжди, доки будеш ховати від мене обличчя Своє?**
<To the chief music-maker. A Psalm. Of David.> Will you for ever put me out of your memory, O Lord? will your face for ever be turned away from me?
 εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ δαυιδ εἶπεν ἄφρων ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ οὐκ ἔστιν θεός διέφθειραν καὶ ἐβδελύχθησαν ἐν ἐπιτηδεύμασιν οὐκ ἔστιν ποιῶν χρηστότητα οὐκ ἔστιν ἕως ἐνός
- 2 (13-3) **Як довго я буду складати в душі своїй болі, у серці своїм шодня смуток? Як довго мій ворог підноситись буде над мене?**
How long is my soul to be in doubt, with sorrow in my heart all the day? how long will he who is against me be given power over me?
 κύριος ἐκ τοῦ οὐρανοῦ διέκυψεν ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων τοῦ ἰδεῖν εἰ ἔστιν συνίων ἢ ἐκζητῶν τὸν θεόν
- 3 (13-4) **Зглянься, озвися до мене, о Господи, Боже мій! Просвітли мої очі, щоб на смерть не заснув я!**
Let my voice come before you, and give me an answer, O Lord my God; let your light be shining on me, so that the sleep of death may not overtake me;
 πάντες ἐξέκλιναν ἅμα ἠχρεώθησαν οὐκ ἔστιν ποιῶν χρηστότητα οὐκ ἔστιν ἕως ἐνός τάφος ἀνεφγμένος ὁ λάρυγξ αὐτῶν ταῖς γλώσσαις αὐτῶν ἐδολοῦσαν ἰδὸς ἀσπίδων ὑπὸ τὰ χεῖλη αὐτῶν ὦν τὸ στόμα
 α ἄρας καὶ πικρίας γέμει ὀξεῖς οἱ πόδες αὐτῶν ἐκχέει αἷμα σύντριμμα καὶ ταλαιπωρία ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν καὶ ὁδὸν εἰρήνης οὐκ ἔγνωσαν οὐκ ἔστιν φόβος θεοῦ ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν
- 4 (13-5) **Щоб мій неприятель не сказав: Я його переміг! Щоб мої вороги не раділи, як я захитаюсь!**
And he who is against me may not say, I have overcome him; and those who are troubling me may not be glad when I am moved.
 οὐχὶ γνῶσονται πάντες οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν οἱ κατεσθίοντες τὸν λαόν μου βρώσει ἄρτου τὸν κύριον οὐκ ἐπεκαλέσαντο
- 5 (13-6) **Я надію на милість Твою покладаю, моє серце радіє спасінням Твоїм!**
But I have had faith in your mercy; my heart will be glad in your salvation.
 ἐκεῖ ἐδειλίασαν φόβῳ οὐκ ἦν φόβος ὅτι ὁ θεός ἐν γενεᾷ δικαία

- 6 (13-7) Я буду співати Господеві, бо Він добродійство для мене вчинив...
I will make a song to the Lord, because he has given me my reward.
 βουλὴν πτωχοῦ κατησχύνατε ὅτι κύριος ἐλπὶς αὐτοῦ ἐστίν
- 1 ¶ Для диригетна хору. Давидів. Безумний говорить у серці своїм: Нема Бога! Зіпсулись вони, і обридливий чинять учинок, нема доброчинця!...
<To the chief music-maker. Of David.> The foolish man has said in his heart, God will not do anything. They are unclean, they have done evil works; there is not one who does good.
 ψαλμὸς τῷ δαυιδ κύριε τίς παροικῆσει ἐν τῷ σκηνώματί σου καὶ τίς κατασκηνώσει ἐν τῷ ὄρει τῷ ἁγίῳ σου
- 2 Господь дивиться з неба на людських синів, щоб побачити, чи є там розумний, що Бога шукає.
The Lord was looking down from heaven on the children of men, to see if there were any who had wisdom, searching after God.
 πορευόμενος ἄνωμος καὶ ἐργαζόμενος δικαιοσύνην λαῶν ἀλήθειαν ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ
- 3 Усе повідступало, разом стали бридкими вони, нема доброчинця, нема ні одного!...
They have all gone out of the way together; they are unclean, there is not one who does good, no, not one.
 ὅς οὐκ ἐδώκεν ἐν γλώσσει αὐτοῦ οὐδὲ ἐποίησεν τῷ πλησίον αὐτοῦ κακὸν καὶ ὀνειδισμὸν οὐκ ἔλαβεν ἐπὶ τοὺς ἐγγίστα αὐτοῦ
- 4 ¶ Чи ж не розуміють всі ті, хто чинить безправ'я, хто мій люд поїдає? Вони хліб Господній їдять, та не кличуть Його...
Have all the workers of evil no knowledge? they take my people for food as they would take bread; they make no prayer to the Lord.
 ἐξουδένονται ἐνώπιον αὐτοῦ πονηρευόμενος τοὺς δὲ φοβουμένους κύριον δοξάζει ὁ ὀμνύων τῷ πλησίον αὐτοῦ καὶ οὐκ ἀθετῶν
- 5 Тоді настрашилися страхом вони, бо Бог в праведнім роді.
Then were they in great fear: for God is in the generation of the upright.
 τὸ ἀργύριον αὐτοῦ οὐκ ἔδωκεν ἐπὶ τόκῳ καὶ δῶρα ἐπ' ἀθήοις οὐκ ἔλαβεν ὁ ποιῶν ταῦτα οὐ σαλευθήσεται εἰς τὸν αἰῶνα
- 1 ¶ Псалом Давидів. Господи, хто може перебувати в наметі Твоїм? Хто мешкати може на святій Твоїй горі?
<A Psalm. Of David.> Lord, who may have a resting-place in your tent, a living-place on your holy hill?
 στηλογραφία τῷ δαυιδ φύλαξόν με κύριε ὅτι ἐπὶ σοὶ ἤλπισα
- 2 Той, хто в невинності ходить, і праведність чинить, і правду говорить у серці своїм,
He who goes on his way uprightly, doing righteousness, and saying what is true in his heart;
 εἶπα τῷ κυρίῳ κύριός μου εἶ σύ ὅτι τῶν ἀγαθῶν μου οὐ χρεῖαν ἔχεις
- 3 хто не обмовляє своїм язиком, і злого не чинить для друга свого, і свого ближнього не зневажає!
Whose tongue is not false, who does no evil to his friend, and does not take away the good name of his neighbour;
 τοῖς ἁγίοις τοῖς ἐν τῇ γῆ αὐτοῦ ἐθανυμάστωσεν πάντα τὰ θελήματα αὐτοῦ ἐν αὐτοῖς
- 4 Обридливий погорджений в очах його, і він богобійних шанує, присягає, для себе хоча б і на зло, і дотримусь;
Who gives honour to those who have the fear of the Lord, turning away from him who has not the Lord's approval. He who takes an oath against himself, and makes no change.
 ἐπληθύνθησαν αἱ ἀσθένειαι αὐτῶν μετὰ ταῦτα ἐτάχυναν οὐ μὴ συναγάγω τὰς συναγωγὰς αὐτῶν ἐξ αἱμάτων οὐδὲ μὴ μνησθῶ τῶν ὀνομάτων αὐτῶν διὰ χειλέων μου
- 5 не дає свого срібла на лихву, і не бере на невинного підкупу. Хто чинить таке, ніколи той не захитасться!
He who does not put out his money at interest, or for payment give false decisions against men who have done no wrong. He who does these things will never be moved.
 κύριος ἡ μερίς τῆς κληρονομίας μου καὶ τοῦ ποτηρίου μου σὺ εἶ ὁ ἀποκαθιστῶν τὴν κληρονομίαν μου ἐμοί
- 1 ¶ Золота пісня Давадова. Хорони мене, Боже, я бо до Тебе вдаюся!
<Michtam. Of David.> Keep me safe, O God: for in you I have put my faith.
 προσευχὴ τοῦ δαυιδ εἰσάκουσον κύριε τῆς δικαιοσύνης μου πρόσχες τῇ δεήσει μου ἐνώτισαι τῆς προσευχῆς μου οὐκ ἐν χεῖλεσιν δολίοις
- 2 Я сказав Господеві: Ти Бог мій, добро моє тільки в Тобі!
O my soul, you have said to the Lord, You are my Lord: I have no good but you.
 ἐκ προσώπου σου τὸ κρίμα μου ἐξέλθοι οἱ ὀφθαλμοί μου ἰδέτωσαν εὐθύτητας
- 3 До святих, які на землі, що шляхетні вони, до них все жадання моє!
As for the saints who are in the earth, they are the noble in whom is all my delight.
 ἐδοκίμασας τὴν καρδίαν μου ἐπεσκέψω νυκτὸς ἐπύρωσάς με καὶ οὐχ εὐρέθη ἐν ἐμοὶ ἀδικία

- 4 Нехай множаться смутки для тих, хто набув собі інших богів, я не буду приносити їм ливної жертви із крові, і їхніх імен не носитиму в устах своїх!
Their sorrows will be increased who go after another god: I will not take drink offerings from their hands, or take their names on my lips.
 ὅπως ἂν μὴ λαλήσῃ τὸ στόμα μου τὰ ἔργα τῶν ἀνθρώπων διὰ τοὺς λόγους τῶν χειλέων σου ἐγὼ ἐφύλαξα ὁδοὺς σκληράς
- 5 Господь то частина спадку мого та чаші моєї, Ти долю мою підпираєш!
The Lord is my heritage and the wine of my cup; you are the supporter of my right.
 κατάρτισα τὰ διαβήματά μου ἐν ταῖς τρίβοις σου ἵνα μὴ σαλευθῶσιν τὰ διαβήματά μου
- 6 Части припали для мене в хороших місцях, і гарна для мене спадщина моя!
Fair are the places marked out for me; I have a noble heritage.
 ἐγὼ ἐκέκραξα ὅτι ἐπήκουσάς μου ὁ θεὸς κλῖνον τὸ οὖς σου ἐμοὶ καὶ εἰσάκουσον τῶν ῥημάτων μου
- 7 Благословляю я Господа, що радить мені, навіть ночами навчають мене мої нирки.
I will give praise to the Lord who has been my guide; knowledge comes to me from my thoughts in the night.
 θαυμάστωσον τὰ ἐλέη σου ὁ σφύζων τοὺς ἐλπίζοντας ἐπὶ σὲ ἐκ τῶν ἀνθεστηκότων τῇ δεξιᾷ σου
- 8 ¶ Уявляю я Господа перед собою постійно, бо Він по правіці моїй, й я не буду захитаний!
I have put the Lord before me at all times; because he is at my right hand, I will not be moved.
 φύλαξόν με ὡς κόραν ὀφθαλμοῦ ἐν σκέπῃ τῶν πτερυγῶν σου σκεπάσεις με
- 9 Через те моє серце радіє та дух веселиться, і тіло моє спочиває безпечно!
Because of this my heart is glad, and my glory is full of joy: while my flesh takes its rest in hope.
 ἀπὸ προσώπου ἀσεβῶν τῶν ταιλαιπωρησάντων με οἱ ἐχθροὶ μου τὴν ψυχὴν μου περιέσχον
- 10 Бо Ти не опустиш моєї душі до шеолу, непустиш Свосму святому побачити тління!
For you will not let my soul be prisoned in the underworld; you will not let your loved one see the place of death.
 τὸ στέαρ αὐτῶν συνέκλεισαν τὸ στόμα αὐτῶν ἐλάλησεν ὑπερηφανίαν
- 11 Дорогу життя Ти покажеш мені: радість велика з Тобою, завжди блаженство в правіці Твоїй!
You will make clear to me the way of life; where you are joy is complete; in your right hand there are pleasures for ever and ever.
 ἐκβάλλοντές με νυκτὶ περιεκύκλωσάν με τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἔθεντο ἐκκλίνειν ἐν τῇ γῇ
- 1 ¶ Молитва Давидова. Вислухай, Господи, правду мою, послухай благаання моє! Почуй молитву мою із уст необлудних!
 &tA Prayer. Of David.&t Let my cause come to your ears, O Lord, give attention to my cry; give ear to my prayer which goes not out from false lips.
 εἰς τὸ τέλος τῷ παιδί κυρίου τῷ δαυιδ ἃ ἐλάλησεν τῷ κυρίῳ τοὺς λόγους τῆς ψῆδης ταύτης ἐν ἡμέρᾳ ἣ ἐρρύσατο αὐτὸν κύριος ἐκ χειρὸς πάντων τῶν ἐχθρῶν αὐτοῦ καὶ ἐκ χειρὸς σαουλ.
- 2 Від Твого лица нехай вирок мій вийде, а очі Твої нехай бачать мою правоту!
Be my judge; for your eyes see what is right.
 καὶ εἶπεν ἀγαπήσω σε κύριε ἡ ἰσχὺς μου
- 3 Ти випробував моє серце, навівив уночі, перетопив Ти мене, й не знайшов чогось злого. і роздумував я, щоб лихе з моїх уст не виходило,
You have put my heart to the test, searching me in the night; you have put me to the test and seen no evil purpose in me; I will keep my mouth from sin.
 κύριος στερέωμά μου καὶ καταφυγὴ μου καὶ ῥύσσης μου ὁ θεὸς μου βοηθός μου καὶ ἐλπὼ ἐπ' αὐτὸν ὑπερασπιστής μου καὶ κέρας σωτηρίας μου ἀντιλήπτωρ μου
- 4 а в людських ділах, за словом уст Твоїх, я стерігся доріг гнобителя.
As for the works of men, by the word of your lips I have kept myself from the ways of the violent.
 αἰνῶν ἐπικαλέσομαι κύριον καὶ ἐκ τῶν ἐχθρῶν μου σωθήσομαι
- 5 Зміцняй стопи мої на дорогах Твоїх, щоб кроки мої не хиталися!
I have kept my feet in your ways, my steps have not been turned away.
 περιέσχον με ὀδῖνες θανάτου καὶ χεῖμαρροι ἀνομίας ἐξετάραξάν με
- 6 Я кличу до Тебе, бо відповіси мені, Боже, нахили Своє ухо до мене, вислухай мову мою,
My cry has gone up to you, for you will give me an answer, O God: let your ear be turned to me, and give attention to my words.
 ὀδῖνες ἔδον περιεκύκλωσάν με προέφθασάν με παγίδες θανάτου

- 7 покажи дивну милість Свою, Спасителю тих, хто вдається до Тебе від заколотників проти правниці Твоєї.
Make clear the wonder of your mercy, O saviour of those who put their faith in your right hand, from those who come out against them.
 και ἐν τῷ θλίβεσθαί με ἐπεκαλεσάμην τὸν κύριον καὶ πρὸς τὸν θεὸν μου ἐκέκραξα ἤκουσεν ἐκ ναοῦ ἁγίου αὐτοῦ φωνῆς μου καὶ ἡ κραυγὴ μου ἐνώπιον αὐτοῦ εἰσελεύσεται εἰς τὰ ὦτα αὐτοῦ
- 8 ¶ Хорони Ти мене, як зіницю Свою, дочку ока, у тині Своїх крил заховай Ти мене
Keep me as the light of your eyes, covering me with the shade of your wings,
 και ἐσαλεύθη καὶ ἐντρομος ἐγενήθη ἡ γῆ καὶ τὰ θεμέλια τῶν ὀρέων ἐταράχθησαν καὶ ἐσαλεύθησαν ὅτι ὠργίσθη αὐτοῖς ὁ θεός
- 9 від безбожних, що гублять мене, смертельні мої вороги оточили мене!
From the evil-doers who are violent to me, and from those who are round me, desiring my death.
 ἀνέβη καπνὸς ἐν ὀργῇ αὐτοῦ καὶ πῦρ ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ κατεφλόγισεν ἄνθρακες ἀνήφθησαν ἀπ' αὐτοῦ
- 10 Товщем замкнули вони своє серце, уста їхні говорять бундючно.
They are shut up in their fat: with their mouths they say words of pride.
 και ἐκλινεν οὐρανὸν καὶ κατέβη καὶ γνώφος ὑπὸ τοῦς πόδας αὐτοῦ
- 11 Вороги оточили тепер наші кроки, наставили очі свої, щоб мене повалити на землю...
They have made a circle round our steps: their eyes are fixed on us, forcing us down to the earth;
 και ἐπέβη ἐπὶ χειρῶν καὶ ἐπετάσθη ἐπετάσθη ἐπὶ πτερύγων ἀνέμων
- 12 із них кожен подібний до лева, що шарпати прагне, й як левчук, що сидить в укритті...
Like a lion desiring its food, and like a young lion waiting in secret places.
 και ἔθετο σκότος ἀποκρυφῆν αὐτοῦ κύκλῳ αὐτοῦ ἡ σκηνὴ αὐτοῦ σκοτεινὸν ὕδωρ ἐν νεφέλαις ἀέρων
- 13 Устань же, о Господи, його попередь, кинь його на коліна! Мечем Своїм душу мою збережи від безбожного,
Up! Lord, come out against him, make him low, with your sword be my saviour from the evil-doer.
 ἀπὸ τῆς τηλαυγήσεως ἐνώπιον αὐτοῦ αἱ νεφέλαι διήλθον χάλαζα καὶ ἄνθρακες πυρός
- 14 від людей рукою Свояю, Господи, від людей цього світу, що частка їхня в цьому житті, що Ти скарбом Своїм наповняєш їхнє черево! Ситі їхні сини, останок же свій для дітей вони лишать.
With your hand, O Lord, from men, even men of the world, whose heritage is in this life, and whom you make full with your secret wealth: they are full of children; after their death their offspring take the rest of their goods.
 και ἐβρόντησεν ἐξ οὐρανοῦ κύριος καὶ ὁ ὕψιστος ἔδωκεν φωνὴν αὐτοῦ
- 15 А я в правді побачу обличчя Твоє, і, збудившись, насичусь Твою подобою!
As for me, I will see your face in righteousness: when I am awake it will be joy enough for me to see your form.
 και ἐξαπέστειλεν βέλη καὶ ἐσκόρπισεν αὐτοὺς καὶ ἀστραπὴς ἐπλήθυνεν καὶ συνετάραξεν αὐτούς
- 1 ¶ Для диригента хору. Раба Господнього Давида, коли він промовив до Господа слова цієї пісні того дня, як Господь урятував його з руки всіх його ворогів та від руки Саула, (18-2) то він проказав: Полюблю Тебе, Господи, сило моя,
&ItTo the chief music-maker. Of the servant of the Lord, of David, who said the words of this song to the Lord on the day when the Lord made him free from the hand of all his haters, and from the hand of Saul; and he said,>
 εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ δαυιδ
- 2 (18-3) Господь моя скеля й твердиня моя, і Він мій Спаситель! Мій Бог моя скеля, сховаюсь я в ній, Він щит мій, і риг Він спасіння мого, Він башта моя!
\18:1I will give you my love, O Lord, my strength.
 οἱ οὐρανοὶ διηγούνται δόξαν θεοῦ ποιήσιν δὲ χειρῶν αὐτοῦ ἀναγγέλλει τὸ στερέωμα
- 3 (18-4) Я кличу: Преславний Господь, і я визволений від своїх ворогів!
\18:2The Lord is my Rock, my walled town, and my saviour; my God, my Rock, in him will I put my faith; my breastplate, and the horn of my salvation, and my high tower.
 ἡμέρα τῇ ἡμέρα ἐρεύγεται ῥῆμα καὶ νῦξ νυκτὶ ἀναγγέλλει γυνῶσιν
- 4 (18-5) Тенета смертельні мене оточили, і потоки велійяла лякають мене!
\18:3I will send up my cry to the Lord, who is to be praised; so will I be made safe from those who are against me.
 οὐκ εἰσὶν λαλαῖα οὐδὲ λόγοι ὧν οὐχὶ ἀκούονται αἱ φωναὶ αὐτῶν

- 5 (18-6) Тенета шеолу мене оточили, і пастки смертельні мене попередили.
 \18:4\The cords of death were round me, and the seas of evil put me in fear.
 εις πασαν την γην ἐξῆλθεν ὁ φθόγγος αὐτῶν καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς οἰκουμένης τὰ ῥήματα αὐτῶν ἐν τῷ ἡλίῳ ἔθετο τὸ σκῆνωμα αὐτοῦ
- 6 (18-7) В тісноті своїй кличу до Господа, і до Бога свого я визнаю, Він почує мій голос із храму Свого, і доходить мій зойк до лица Його в уші Йому!
 \18:5\The cords of hell were round me: the nets of death came on me.
 καὶ αὐτὸς ὡς νυμφίος ἐκπορευόμενος ἐκ παστοῦ αὐτοῦ ἀγαλλάσεται ὡς γίγας δραμεῖν ὁδὸν αὐτοῦ
- 7 (18-8) Захиталась земля й затремтіла, і затряслись і хитались підвалини гір, бо Він запалився від гніву:
 \18:6\In my trouble my voice went up to the Lord, and my cry to my God: my voice came to his hearing in his holy Temple, and my prayer came before him, even into his ears.
 ἀπ' ἄκρου τοῦ οὐρανοῦ ἡ ἔξοδος αὐτοῦ καὶ τὸ κατάντημα αὐτοῦ ἕως ἄκρου τοῦ οὐρανοῦ καὶ οὐκ ἔστιν ὃς ἀποκρυβήσεται τὴν θέρμην αὐτοῦ
- 8 (18-9) із низдер Його духнув дим, з Його ж уст пожирущий огонь, і жар запалився від Нього!
 \18:7\Then trouble and shock came on the earth; and the bases of the mountains were moved and shaking, because he was angry.
 ὁ νόμος τοῦ κυρίου ἄμωμος ἐπιστρέφων ψυχὰς ἡ μαρτυρία κυρίου πιστὴ σοφίζουσα νήπια
- 9 (18-10) Він небо простяг і спустився, а хмара густа під ногами Його.
 \18:8\There went up a smoke from his nose, and a fire of destruction from his mouth: flames were lighted by it.
 τὰ δικαιώματα κυρίου εὐθεῖα εὐφραίνοντα καρδίαν ἡ ἐντολὴ κυρίου τηλαυγὴς φωτίζουσα ὀφθαλμούς
- 10 (18-11) Усівся Він на херувима й летів, і на вітрових крилах понісся...
 \18:9\The heavens were bent, so that he might come down; and it was dark under his feet.
 ὁ φόβος κυρίου ἀγνός διαμένων εἰς αἰῶνα αἰῶνος τὰ κρίματα κυρίου ἀληθινὰ δεδικαιωμένα ἐπὶ τὸ αὐτό
- 11 (18-12) Поклав темряву Він як заслону Свою, докільля Його то темрява вод, а мешкання Його густі хмари!
 \18:10\And he went in flight through the air, seated on a storm-cloud: going quickly on the wings of the wind.
 ἐπιθυμητὰ ὑπὲρ χρυσίων καὶ λίθων τίμιον πολλὸν καὶ γλυκύτερα ὑπὲρ μέλι καὶ κηρίον
- 12 (18-13) Від блиску, що був перед Ним, град і жар огняний пройшли хмари Його...
 \18:11\He made the dark his secret place; his tent round him was the dark waters and thick clouds of the skies.
 καὶ γὰρ ὁ δοῦλός σου φυλάσσει αὐτά ἐν τῷ φυλάσσειν αὐτὰ ἀνταπόδοσις πολλή
- 13 (18-14) і Господь заgrimів у небесах, і Всевишній Свій голос подав, град і жар огняний!
 \18:12\Before his shining light his dark clouds went past, raining ice and fire.
 παραπτώματα τίς συνήσει ἐκ τῶν κρυφίων μου καθάρισόν με
- 14 (18-15) Він послав Свої стріли, та їх розпоротив, і стрілив Він блискавками, та їх побентежив.
 \18:13\The Lord made thunder in the heavens, and the voice of the Highest was sounding out: a rain of ice and fire.
 καὶ ἀπὸ ἀλλοτριῶν φέσει τοῦ δούλου σου ἐὰν μὴ μου κατακυριεύσωσιν τότε ἄμωμος ἔσομαι καὶ καθαρισθήσομαι ἀπὸ ἁμαρτίας μεγάλης
- 15 (18-16) Показалися річища водні, і відкрились основи вселенної, від сваріння Твого, о Господи, від подиху вітру із низдер Твоїх...
 \18:14\He sent out his arrows, driving them in all directions; by his flames of fire they were troubled.
 καὶ ἔσονται εἰς εὐδοκίαν τὰ λόγια τοῦ στόματός μου καὶ ἡ μελέτη τῆς καρδίας μου ἐνώπιόν σου διὰ παντός κύριε βοηθέ μου καὶ λυτρωτά μου
- 1 ¶ Для диригетна хору. Псалом Давидів. (19-2) Небо звіщає про Божю славу, а про чин Його рук розказує небозвід.
 <To the chief music-maker. A Psalm. Of David.>
 εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ δαυιδ
- 2 (19-3) Оповіщує день дневі слово, а ніч ночі показує думку,
 \19:1\The heavens are sounding the glory of God; the arch of the sky makes clear the work of his hands.
 ἐπακούσαι σου κύριος ἐν ἡμέρᾳ θλίψεως ὑπερασπίσαι σου τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ ιακωβ
- 3 (19-4) без мови й без слів, не чутний їхній голос,
 \19:2\Day after day it sends out its word, and night after night it gives knowledge.
 ἐξαποστείλει σοι βοήθειαν ἐξ ἁγίου καὶ ἐκ σιων ἀντιλάβοιτό σου

- 4 (19-5) та по цілій землі пішов відголос їхній, і до краю вселенної їхні слова! Для сонця намета поставив у них,
 \19:3\There are no words or language; their voice makes no sound.
 μνησθει πάσης θυσίας σου και τὸ ὀλοκαύτωμά σου πιανάτω διάψαλμα
- 5 (19-6) а воно, немов той молодий, що виходить із-під балдахину свого, воно тішитися, мов той герой, щоб пробігти дорогу!
 \19:4\Their line has gone out through all the earth, and their words to the end of the world. In them has he put a tent for the sun,
 δόξη σοι κατὰ τὴν καρδίαν σου και πᾶσαν τὴν βουλήν σου πληρώσαι
- 6 (19-7) Вихід його з краю неба, а обіг його аж на кінці його, і від спеки його ніщо не заховасться.
 \19:5\Who is like a newly married man coming from his bride-tent, and is glad like a strong runner starting on his way.
 ἀγαλλιασόμεθα ἐν τῷ σωτηρίῳ σου και ἐν ὀνόματι θεοῦ ἡμῶν μεγαλυνθησόμεθα πληρώσαι κύριος πάντα τὰ αἰτήματά σου
- 7 ¶ (19-8) Господній Закон досконалий, він зміцнює душу. Свідчення Господа певне, воно недосвідченого умудряє.
 \19:6\His going out is from the end of the heaven, and his circle to the ends of it; there is nothing which is not open to his heat.
 νῦν ἐγνων ὅτι ἔσωσεν κύριος τὸν χριστὸν αὐτοῦ ἐπακούσεται αὐτοῦ ἐξ οὐρανοῦ ἀγίου αὐτοῦ ἐν δυναστείας ἡ σωτηρία τῆς δεξιᾶς αὐτοῦ
- 8 (19-9) Справедливі Господні накази, бо серце вони звеселяють. Заповідь Господа чиста, вона очі просвітлює.
 \19:7\The law of the Lord is good, giving new life to the soul: the witness of the Lord is certain, giving wisdom to the foolish.
 οὗτοι ἐν ἔρμασιν και οὗτοι ἐν ἵπποις ἡμεῖς δὲ ἐν ὀνόματι κυρίου θεοῦ ἡμῶν μεγαλυνθησόμεθα
- 9 (19-10) Страх Господа чистий, він навіки стоїть. Присуди Господа правда, вони справедливі всі разом,
 \19:8\The orders of the Lord are right, making glad the heart: the rule of the Lord is holy, giving light to the eyes.
 αὐτοὶ συνεποδίσθησαν και ἔπεσαν ἡμεῖς δὲ ἀνέστημεν και ἀνωρθώθημεν
- 10 (19-11) дорожчі вони понад золото і понад безліч щирого золота, і солодші за мед і за сік щільниковий,
 \19:9\The fear of the Lord is clean, and has no end; the decisions of the Lord are true and full of righteousness.
 κύριε σῶσον τὸν βασιλέα σου και ἐπάκουσον ἡμῶν ἐν ἡ ἡμέρᾳ ἐπικαλεσόμεθά σε
- 1 ¶ Для диригетна хору. Псалом Давидів. (20-2) В день недолі озветься до тебе Господь, ім'я Бога Якового зробить сильним тебе!
 &lfto the chief music-maker. A Psalm. Of David.>l
 εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ δαυιδ
- 2 (20-3) Він пошле тобі поміч із святині, і з Сіону тебе підіпре!
 \20:1\May the Lord give ear to you in the day of trouble; may you be placed on high by the name of the God of Jacob;
 κύριε ἐν τῇ δυνάμει σου εὐφρανθήσεται ὁ βασιλεὺς και ἐπὶ τῷ σωτηρίῳ σου ἀγαλλιάσεται σφόδρα
- 3 (20-4) Усі жертви твої пам'ятати Він буде, і буде вважати твоє цілопалення ситим. Села.
 \20:2\May he send you help from the holy place, and give you strength from Zion;
 τὴν ἐπιθυμίαν τῆς ψυχῆς αὐτοῦ ἔδοκας αὐτῷ και τὴν θέλησιν τῶν χειρῶν αὐτοῦ οὐκ ἐστέρησας αὐτὸν διάψαλμα
- 4 (20-5) Він дасть тобі, як твоє серце бажас, і виповнить цілий твій задум!
 \20:3\May he keep all your offerings in mind, and be pleased with the fat of your burned offerings; (Selah.)
 ὅτι προέφθασας αὐτὸν ἐν εὐλογίας χρηστότητος ἔθικας ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ στέφανον ἐκ λίθου τιμίου
- 5 (20-6) Ми будем радіти спасінням Твоїм, і підійmemo прапор в ім'я Бога нашого, нехай Господь виконає всі прохання твої!
 \20:4\May he give you your heart's desire, and put all your purposes into effect.
 ζῶην ἠτήσατό σε και ἔδοκας αὐτῷ μακρότητα ἡμερῶν εἰς αἶῶνα αἰῶνος
- 6 ¶ (20-7) Тепер я пізнав, що спасас Господь помазанця Свого, дає йому відповідь з неба святого Свого могутніми чинами помічної правниці Своєї.
 \20:5\We will be glad in your salvation, and in the name of our God we will put up our flags: may the Lord give you all your requests.
 μεγάλη ἡ δόξα αὐτοῦ ἐν τῷ σωτηρίῳ σου δόξαν και μεγαλοπρέπειαν ἐπιθήσεις ἐπ' αὐτὸν
- 7 (20-8) Одні колесницями хваляться, а інші кіньми, а ми будем хвалитись ім'ям Господа, нашого Бога:
 \20:6\Now am I certain that the Lord gives salvation to his king; he will give him an answer from his holy heaven with the strength of salvation in his right hand.
 ὅτι δώσεις αὐτῷ εὐλογίαν εἰς αἶῶνα αἰῶνος εὐφρανεῖς αὐτὸν ἐν χαρᾷ μετὰ τοῦ προσώπου σου

- 8 (20-9) вони похилились і впали, а ми стоїмо та ростемо на силах!
 \20:7\Some put their faith in carriages and some in horses; but we will be strong in the name of the Lord our God.
 ὅτι ὁ βασιλεὺς ἐλπίζει ἐπὶ κύριον καὶ ἐν τῷ ἐλέει τοῦ ὑψίστου οὐ μὴ σαλευθῆ
- 9 (20-10) Господи, спаси! Хай озветься нам Цар у день нашого кликання!
 \20:8\They are bent down and made low; but we have been lifted up.
 εὐρεθεῖ ἡ χεὶρ σου πᾶσιν τοῖς ἐχθροῖς σου ἢ δεξιὰ σου εὖροι πάντας τοὺς μισοῦντάς σε
- 1 ¶ Для диригетна хору. Псалом Давидів. (21-2) Господи, силою Твоюю веселиться цар, і спасінням Твоїм як він сильно радіє!
 <To the chief music-maker. A Psalm. Of David.>
 εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῆς ἀντιλήμψεως τῆς ἑωθινῆς ψαλμὸς τῷ δαυὶδ
- 2 (21-3) Ти йому дав бажання серця його, і прохання уст його не відмовив. Села.
 \21:1\The king will be glad in your strength, O Lord; how great will be his delight in your salvation!
 ὁ θεὸς ὁ θεὸς μου πρόσχες μοι ἵνα τί ἐγκατέλιπές με μακρὰν ἀπὸ τῆς σωτηρίας μου οἱ λόγοι τῶν παραπτωμάτων μου
- 3 (21-4) Бо Ти його випередив благословеннями добра, на голову йому поклав корону зо щирого золота.
 \21:2\You have given him his heart's desire, and have not kept back the request of his lips. (Selah.)
 ὁ θεὸς μου κεκράζομαι ἡμέρας καὶ οὐκ εἰσακούση καὶ νυκτὸς καὶ οὐκ εἰς ἄνοιαν ἐμοί
- 4 (21-5) Життя він у Тебе просив, і дав Ти йому довголіття на вічні віки!
 \21:3\For you go before him with the blessings of good things: you put a crown of fair gold on his head.
 σὺ δὲ ἐν ἀγίοις κατοικεῖς ὁ ἔπαινος ἰσραηλ
- 5 (21-6) Слава велика його при Твоїй допомозі, хвалу та величність кладеш Ти на нього,
 \21:4\He made request to you for life, and you gave it to him, long life for ever and ever.
 ἐπὶ σοὶ ἤλπισαν οἱ πατέρες ἡμῶν ἤλπισαν καὶ ἐρρύσω αὐτούς
- 6 (21-7) бо Ти вчиниш його благословенням вічним, звеселиш його радістю, як буде він разом з Тобою!
 \21:5\His glory is great in your salvation: honour and authority have you put on him.
 πρὸς σὲ ἐκέκραξαν καὶ ἐσώθησαν ἐπὶ σοὶ ἤλπισαν καὶ οὐ κατησχύνθησαν
- 7 ¶ (21-8) Цар має надію на Господа, у ласці Всевишнього не захитається він.
 \21:6\For you have made him a blessing for ever: you have given him joy in the light of your face.
 ἐγὼ δὲ εἰμι σκόληξ καὶ οὐκ ἄνθρωπος ὄνειδος ἀνθρώπου καὶ ἐξουδένημα λαοῦ
- 8 (21-9) Знайде рука Твоя всіх ворогів Твоїх, знайде правиця Твоя Твоїх ненависників.
 \21:7\For the king has faith in the Lord, and through the mercy of the Most High he will not be moved.
 πάντες οἱ θεωροῦντές με ἐξεμυκτήρισάν με ἐλάλησαν ἐν χεῖλεσιν ἐκίνησαν κεφαλὴν
- 9 (21-10) На час гніву Свого Ти їх учиниш огненною піччю, Господь гнівом Своїм їх понищить, і огонь пожере їх.
 \21:8\Your hand will make a search for all your haters; your right hand will be hard on all those who are against you.
 ἤλπισεν ἐπὶ κύριον ῥυσάσθω αὐτὸν σοσάτω αὐτόν ὅτι θέλει αὐτόν
- 10 (21-11) Ти вигубиш плід їхній із землі, а їхні насіння з-поміж синів людських.
 \21:9\You will make them like a flaming oven before you; the Lord in his wrath will put an end to them, and they will be burned up in the fire.
 ὅτι σὺ εἶ ὁ ἐκσπᾶσας με ἐκ γαστρὸς ἢ ἐλπίς μου ἀπὸ μαστῶν τῆς μητρὸς μου
- 11 (21-12) Бо нещастя на Тебе вони простягли, замишляли злу думку, якої здійснити не зможуть,
 \21:10\Their fruit will be cut off from the earth, and their seed from among the children of men.
 ἐπὶ σὲ ἐπερρίφην ἐκ μήτρας ἐκ κοιλίας μητρὸς μου θεὸς μου εἶ σὺ
- 12 (21-13) бо Ти їх обернеш плечима до нас, на тятивах Своїх міцно стріли поставиш на них.
 \21:11\For their thoughts were bitter against you: they had an evil design in their minds, which they were not able to put into effect.
 μὴ ἀποστῆς ἀπ' ἐμοῦ ὅτι θλίψις ἐγγύς ὅτι οὐκ ἔστιν ὁ βοηθῶν

- 13 (21-14) Піднесися ж, о Господи, в силі Своїй, а ми будем співати й хвалити могутність Твою!
 \21:12\Their backs will be turned when you make ready the cords of your bow against their faces.
 περιεκύκλωσάν με μόχοι πολλοί ταῦροι πίονες περιέσχον με
- 1 ¶ Для диригетна хору. На спів: „Ланя зорі досвітньої”. Псалом Давидів. (22-2) Боже мій, Боже мій, нащо мене Ти покинув? Далекі слова мого зойку від спасіння мого!...
 <To the chief music-maker on Aijeleth-hash-shahar. A Psalm. Of David.>
 ψαλμὸς τῷ δαυιδ κύριος ποιμαίνει με καὶ οὐδέν με ὑστερήσει
- 2 (22-3) Мій Боже, взиваю я вдень, та Ти не озвешся, і кличу вночі, і спокою немає мені!
 \22:1\My God, my God, why are you turned away from me? why are you so far from helping me, and from the words of my crying?
 εἰς τόπον γλῶσς ἐκεῖ με κατεσκήνωσεν ἐπὶ ὕδατος ἀναπαύσεως ἐξέθρεψέν με
- 3 (22-4) Та Ти Святий, пробувася на хвалах ізраїлевих!
 \22:2\O my God, I make my cry in the day, and you give no answer; and in the night, and have no rest.
 τὴν ψυχὴν μου ἐπέστρεψεν ὁδήγησέν με ἐπὶ τρίβους δικαιοσύνης ἕνεκεν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ
- 4 (22-5) На Тебе надіялись наші батьки, надіялися і Ти визволив їх.
 \22:3\But you are holy, O you who are seated among the praises of Israel.
 ἐὰν γὰρ καὶ πορευθῶ ἐν μέσῳ σκιάς θανάτου οὐ φοβηθήσομαι κακὰ ὅτι σὺ μετ' ἐμοῦ εἶ ἡ ῥάβδος σου καὶ ἡ βακτηρία σου αὐταὶ με παρεκάλεσαν
- 5 (22-6) До Тебе взивали вони і спасені були, на Тебе надіялися і не посоромились.
 \22:4\Our fathers had faith in you: they had faith and you were their saviour.
 ἠτοιμάσας ἐνώπιόν μου τράπεζαν ἐξ ἐναντίας τῶν θλιβόντων με ἐλίπανας ἐν ἐλαίῳ τὴν κεφαλὴν μου καὶ τὸ ποτήριόν σου μεθύσκον ὡς κράτιστον
- 6 (22-7) А я червяк, а не чоловік, посміховище людське й погорда в народі.
 \22:5\They sent up their cry to you and were made free: they put their faith in you and were not put to shame.
 καὶ τὸ ἔλεός σου καταδιώζεται με πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς μου καὶ τὸ κατοικεῖν με ἐν οἴκῳ κυρίου εἰς μακρότητα ἡμερῶν
- 1 ¶ Псалом Давидів. Господь то мій Пастир, тому в недостатку не буду,
 <A Psalm. Of David.> The Lord takes care of me as his sheep; I will not be without any good thing.
 ψαλμὸς τῷ δαυιδ τῆς μιᾶς σαββάτων τοῦ κυρίου ἡ γῆ καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς ἡ οἰκουμένη καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐν αὐτῇ
- 2 на пасовиськах зелених оселить мене, на тихую воду мене запровадить!
 He makes a resting-place for me in the green fields: he is my guide by the quiet waters.
 αὐτὸς ἐπὶ θαλασσῶν ἐθεμελίωσεν αὐτὴν καὶ ἐπὶ ποταμῶν ἠτοίμασεν αὐτήν
- 3 Він душу мою відживляє, провадить мене ради Ймення Свого по стежках справедливости.
 He gives new life to my soul: he is my guide in the ways of righteousness because of his name.
 τίς ἀναβήσεται εἰς τὸ ὄρος τοῦ κυρίου καὶ τίς στήσεται ἐν τόπῳ ἁγίῳ αὐτοῦ
- 4 Коли я піду хоча б навіть долиною смертної темряви, то не буду боятися злого, бо Ти при мені, Твоє жезло й Твій посох вони мене втішать!
 Yes, though I go through the valley of deep shade, I will have no fear of evil; for you are with me, your rod and your support are my comfort.
 ἄθροος χερσίν καὶ καθαρὸς τῇ καρδίᾳ ὅς οὐκ ἔλαβεν ἐπὶ ματαίῳ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ καὶ οὐκ ὤμοσεν ἐπὶ δόλῳ τῷ πλησίον αὐτοῦ
- 5 Ти передо мною трапезу зготував при моїх ворогах, мою голову Ти намастив був оливою, моя чаша то надмір пиття!
 You make ready a table for me in front of my haters: you put oil on my head; my cup is overflowing.
 οὗτος λήμψεται εὐλογίαν παρὰ κυρίου καὶ ἐλεημοσύνην παρὰ θεοῦ σωτήρος αὐτοῦ
- 6 Тільки добро й милосердя мене супроводити будуть по всі дні мого життя, а я пробуватиму в домі Господньому довгі часи!
 Truly, blessing and mercy will be with me all the days of my life; and I will have a place in the house of the Lord all my days.
 αὕτη ἡ γενεὰ ζητούντων αὐτὸν ζητούντων τὸ πρόσωπον τοῦ θεοῦ ἰακωβ διάψαλμα
- 1 ¶ Псалом Давидів. Господня земля, і все, що на ній, вселенна й мешканці її,
 <A Psalm. Of David.> The earth is the Lord's, with all its wealth; the world and all the people living in it.
 ψαλμὸς τῷ δαυιδ πρὸς σέ κύριε ἤρα τὴν ψυχὴν μου ὁ θεός μου

- 2 βο заклад Він її на морях, і на річках її встановив.
For by him it was based on the seas, and made strong on the deep rivers.
 ἐπὶ σοὶ πέποιθα μὴ καταισχυθεῖν μηδὲ καταγλασάτωσάν μου οἱ ἐχθροὶ μου
- 3 ¶ Хто зійде на гору Господню, і хто буде стояти на місці святому Його?
Who may go up into the hill of the Lord? and who may come into his holy place?
 καὶ γὰρ πάντες οἱ ὑπομένοντές σε οὐ μὴ καταισχυθῶσιν αἰσχυρήτωσαν πάντες οἱ ἄνομοῦντες διὰ κενῆς
- 4 У кого чисті руки та ширеє серце, і хто не нахилив на марноту своєї душі, і хто не присягав на обману,
He who has clean hands and a true heart; whose desire has not gone out to foolish things, who has not taken a false oath.
 τὰς ὁδοὺς σου κύριε γνώρισόν μοι καὶ τὰς τρίβους σου δίδαξόν με
- 5 нехай носить він благословення від Господа, а праведність від Бога спасіння свого!
He will have blessing from the Lord, and righteousness from the God of his salvation.
 ὁδήγησόν με ἐπὶ τὴν ἀλήθειάν σου καὶ δίδαξόν με ὅτι σὺ εἶ ὁ θεὸς ὁ σωτὴρ μου καὶ σὲ ὑπέμεινα ὅλην τὴν ἡμέραν
- 6 Таке покоління усіх, хто шукає Його, хто прагне обличчя Твого, Боже Яковів! Села.
This is the generation of those whose hearts are turned to you, even to your face, O God of Jacob. (Selah.)
 μνήσθητι τῶν οἰκτιρμῶν σου κύριε καὶ τὰ ἐλέη σου ὅτι ἀπὸ τοῦ αἰῶνός εἰσιν
- 7 ¶ Піднесіть верхи свої, брами, і будьте відчинені, входи відвічні, і ввійде Цар слави!
Let your heads be lifted up, O doors; be lifted up, O you eternal doors: that the King of glory may come in.
 ἀμαρτίας νεότητός μου καὶ ἀγνοίας μου μὴ μνησθῆς κατὰ τὸ ἐλεός σου μνήσθητί μου σὺ ἕνεκα τῆς χρηστότητός σου κύριε
- 8 Хто ж то Цар слави? Господь сильний й могутній, Господь, що потужний в бою!
Who is the King of glory? The Lord of strength and power, the Lord strong in war.
 χρηστὸς καὶ εὐθὴς ὁ κύριος διὰ τοῦτο νομοθετήσει ἀμαρτάνοντας ἐν ὁδοῦ
- 9 Піднесіть верхи свої, брами, і піднесіть, входи відвічні, і ввійде Цар слави!
Let your heads be lifted up, O doors; let them be lifted up, O you eternal doors: that the King of glory may come in.
 ὁδηγήσει πραεῖς ἐν κρίσει διδάξει πραεῖς ὁδοὺς αὐτοῦ
- 10 Хто ж то Він, той Цар слави? Господь Саваот Він Цар слави! Села.
Who is the King of glory? The Lord of armies, he is the King of glory. (Selah.)
 πᾶσαι αἱ ὁδοὶ κυρίου ἐλεός καὶ ἀλήθεια τοῖς ἐκζητοῦσιν τὴν διαθήκην αὐτοῦ καὶ τὰ μαρτύρια αὐτοῦ
- 1 ¶ Давидів. До Тебе підношу я, Господи, душу свою,
 <OF David.> **To you, O Lord, my soul is lifted up.**
 τοῦ δαυὶδ κρίνον με κύριε ὅτι ἐγὼ ἐν ἀκακίᾳ μου ἐπορεύθην καὶ ἐπὶ τῷ κυρίῳ ἐλπίζων οὐ μὴ ἀσθενήσω
- 2 Боже мій, я на Тебе надіюсь, нехай же я не засоромлюсь, нехай не радіють мої вороги ради мене!
O my God, I have put my faith in you, let me not be shamed; let not my haters be glorying over me.
 δοκίμασον με κύριε καὶ πείρασόν με πύρρων тоὺς νεφρούς μου καὶ τὴν καρδίαν μου
- 3 Не будуть також посоромлені всі, хто на Тебе надіється, та нехай посоромляться ті, хто на Тебе встає надаремно!
Let no servant of yours be put to shame; may those be shamed who are false without cause.
 ὅτι τὸ ἐλεός σου κατέναντι τῶν ὀφθαλμῶν μου ἔστιν καὶ εὐηρέστησα ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου
- 4 Дороги Твої дай пізнати мені, Господи, стежками Своїми мене попровадь,
Make your steps clear to me, O Lord; give me knowledge of your ways.
 οὐκ ἐκάθισα μετὰ συνεδρίου ματαιότητος καὶ μετὰ παρανομούντων οὐ μὴ εἰσέλθω
- 5 провадь мене в правді Своїй і навчи Ти мене, бо Ти Бог спасіння мого, кожен день я на Тебе надіюсь!
Be my guide and teacher in the true way; for you are the God of my salvation; I am waiting for your word all the day.
 ἐμίσησα ἐκκλησίαν πονηρευομένων καὶ μετὰ ἀσεβῶν οὐ μὴ καθίσω

- 6 Пам'ятай милосердя Своє, о мій Господи, і ласки Свої, бо відвічні вони!
O Lord, keep in mind your pity and your mercies; for they have been from the earliest times.
νίνομαι ἐν ἀθώοις τὰς χεῖράς μου καὶ κυκλώσω τὸ θυσιαστήριόν σου κύριε
- 7 Гріхи молодечого віку мого та провини мої не пригадуй, пам'ятай мене, Господи, в ласці Своїй через добрість Свою!
Do not keep in mind my sins when I was young, or my wrongdoing; let your memory of me be full of mercy, O Lord, because of your righteousness.
τοῦ ἀκοῦσαι φωνὴν αἰνέσεως καὶ διηγῆσασθαι πάντα τὰ θαυμάσιά σου
- 8 ¶ Господь добрий та праведний, тому грішних навчас в дорозі,
Good and upright is the Lord: so he will be the teacher of sinners in the way.
κύριε ἠγάπησα εὐπρέπειαν οἴκου σου καὶ τόπον σκηνώματος δόξης σου
- 9 Він провадить покірних у правді, і лагідних навчас дороги Своєї!
He will be an upright guide to the poor in spirit: he will make his way clear to them.
μὴ συναπολέσης μετὰ ἀσεβῶν τὴν ψυχὴν μου καὶ μετὰ ἀνδρῶν αἱμάτων τὴν ζωὴν μου
- 10 Всі Господні стежки милосердя та правда для тих, хто Його заповіта й свідочтва додержує.
All the ways of the Lord are mercy and good faith for those who keep his agreement and his witness.
ὅν ἐν χερσὶν ἀνομίαι ἢ δεξιὰ αὐτῶν ἐπλήσθη δώρων
- 11 Ради Ймення Свого, о Господи, прости мені прогріх, великий бо він!
Because of your name, O Lord, let me have forgiveness for my sin, which is very great.
ἐγὼ δὲ ἐν ἀκακίᾳ μου ἐπορεύθην λύτρωσαί με καὶ ἐλέησόν με
- 12 Хто той чоловік, що боїться він Господа? Він наставить його на дорогу, котру має вибрати:
If a man has the fear of the Lord, the Lord will be his teacher in the way of his pleasure.
ὁ γὰρ πούς μου ἔστη ἐν εὐθύτητι ἐν ἐκκλησίαις εὐλόγησώ σε κύριε
- 1 ¶ Давидів. Суди мене, Господи, бо ходив я в своїй непорочності, і надіявсь на Господа, тому не спіткнуся!
<Of David.> O Lord, be my judge, for my behaviour has been upright: I have put my faith in the Lord, I am not in danger of slipping.
τοῦ δαυὶδ πρὸ τοῦ χρισθῆναι κύριος φωτισμός μου καὶ σωτήρ μου τίνα φοβηθήσομαι κύριος ὑπερασπιστὴς τῆς ζωῆς μου ἀπὸ τίνος δειλιάσω
- 2 Перевір мене, Господи, і випробуй мене, перетопи мої нирки та серце моє,
Put me in the scales, O Lord, so that I may be tested; let the fire make clean my thoughts and my heart.
ἐν τῷ ἐγγίξειν ἐπ' ἐμὲ κακοῦντας τοῦ φαγεῖν τὰς σάρκας μου οἱ θλίβοντές με καὶ οἱ ἐχθροὶ μου αὐτοὶ ἠσθένησαν καὶ ἔπεσαν
- 3 бо перед очима моїми Твоє милосердя, і в правді Твоїй я ходив.
For your mercy is before my eyes; and I have gone in the way of your good faith.
ἐὰν παρατάξεται ἐπ' ἐμὲ παρεμβολὴ οὐ φοβηθήσεται ἡ καρδία μου ἐὰν ἐπαναστή ἐπ' ἐμὲ πόλεμος ἐν ταύτῃ ἐγὼ ἐλπίζω
- 4 Не сидів я з людьми неправдивими, і не буду ходити з лукавими,
I have not taken my seat with foolish persons, and I do not go with false men.
μίαν ἡτησάμην παρὰ κυρίου ταύτην ἐκζητήσω τοῦ κατοκεῖν με ἐν οἴκῳ κυρίου πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς μου τοῦ θεωρεῖν με τὴν терпνότητα τοῦ κυρίου καὶ ἐπισκέπτεσθαι τὸν ναὸν αὐτοῦ
- 5 я громаду злочинців зненавидів, і з грішниками я сидіти не буду.
I have been a hater of the band of wrongdoers, and I will not be seated among sinners.
ὅτι ἐκρυσπέν με ἐν σκηνῇ ἐν ἡμέρᾳ κακῶν μου ἐσκέπασέν με ἐν ἀποκρύφῳ τῆς σκηνῆς αὐτοῦ ἐν πέτρᾳ ὕψωσέν με
- 6 ¶ Умню в невинності руки свої, й обійду Твого, Господи, жертівника,
I will make my hands clean from sin; so will I go round your altar, O Lord;
καὶ νῦν ἰδοὺ ὕψωσεν τὴν κεφαλὴν μου ἐπ' ἐχθρούς μου ἐκύκλωσα καὶ ἔθυσα ἐν τῇ σκηνῇ αὐτοῦ θυσίαν ἀλαλαγμοῦ ἔσομαι καὶ ψαλῶ τῷ κυρίῳ
- 7 щоб хвалу Тобі голосно виголосити, та звістити про всі чуда Твої.
That I may give out the voice of praise, and make public all the wonders which you have done.
εἰσάκουσον κύριε τῆς φωνῆς μου ἧς ἐκέκραξα ἐλέησόν με καὶ εἰσάκουσόν μου

- 8 Господи, полюбив я осело дому Твого, і місце перебування слави Твоєї.
Lord, your house has been dear to me, and the resting-place of your glory.
 σοὶ εἶπεν ἡ καρδία μου ἐζήτησεν τὸ πρόσωπόν μου τὸ πρόσωπόν σου κύριε ζητήσω
- 9 Не губи Ти моєї душі з нечестивими, та мого життя з кровожерами,
Let not my soul be numbered among sinners, or my life among men of blood;
 μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπόν σου ἀπ' ἐμοῦ μὴ ἐκκλίνῃς ἐν ὀργῇ ἀπὸ τοῦ δοῦλου σου βοηθός μου γενοῦ μὴ ἀποσκορακίσῃς με καὶ μὴ ἐγκαταλίπῃς με ὁ θεὸς ὁ σωτήρ μου
- 10 що в руках їх злодійство, що їхня правиця наповнена підкупом.
In whose hands are evil designs, and whose right hands take money for judging falsely.
 ὅτι ὁ πατήρ μου καὶ ἡ μήτηρ μου ἐγκατέλιπόν με ὁ δὲ κύριος προσελάβετό με
- 11 А я буду ходити в своїй непорочності, визволь мене та помилуй мене!
But as for me, I will go on in my upright ways: be my saviour, and have mercy on me.
 νομοθέτησόν με κύριε τῇ ὁδῷ σου καὶ ὁδήγησόν με ἐν τριβῶ εὐθείᾳ ἕνεκα τῶν ἐχθρῶν μου
- 12 Нога моя стала на рівному місці, на зборах я благословлятиму Господа!
I have a safe resting-place for my feet; I will give praise to the Lord in the meetings of the people.
 μὴ παραδῶς με εἰς ψυχᾶς θλιβόντων με ὅτι ἐπανέστησάν μοι μάρτυρες ἄδικοι καὶ ἐψεύσατο ἡ ἀδικία ἐαυτῇ
- 1 ¶ Давидів. Господь моє світло й спасіння моє, кого буду боятись? Господь то твердиня мого життя, кого буду лякатись?
 <Of David.> **The Lord is my light and my salvation; who is then a cause of fear to me? the Lord is the strength of my life; who is a danger to me?**
 τοῦ δαυὶδ πρὸς σέ κύριε ἐκέκραξα ὁ θεὸς μου μὴ παρασιωπήσῃς ἀπ' ἐμοῦ μήποτε παρασιωπήσῃς ἀπ' ἐμοῦ καὶ ὁμοιωθήσομαι τοῖς καταβαίνουσιν εἰς λάκκον
- 2 Коли будуть зближатись до мене злочинці, щоб жерти їм тіло моє, мої напасники та мої вороги, вони спотикнуться й попадають!...
When evil-doers, even my haters, came on me to put an end to me, they were broken and put to shame.
 εἰσάκουσον τῆς φωνῆς τῆς δεήσεώς μου ἐν τῷ δέεσθαί με πρὸς σέ ἐν τῷ με αἶρειν χεῖράς μου πρὸς ναὸν ἁγίων σου
- 3 коли проти мене розложиться табір, то серце моє не злякається, коли проти мене повстане війна, я надіятись буду на те, на поміч Його!
Even if an army came against me with its tents, my heart would have no fear: if war was made on me, my faith would not be moved.
 μὴ συνελκόμενος μετὰ ἁμαρτωλῶν τὴν ψυχὴν μου καὶ μετὰ ἐργαζομένων ἀδικίαν μὴ συναπολέσῃς με τῶν λαλούντων εἰρήνην μετὰ τῶν πλησίων αὐτῶν κακὰ δὲ ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν
- 4 Одного прошу я від Господа, буду жадати того, щоб я міг пробувати в Господньому домі по всі дні свого життя, щоб я міг оглядати Господню присмність і в храмі Його пробувати!
One prayer have I made to the Lord, and this is my heart's desire; that I may have a place in the house of the Lord all the days of my life, looking on his glory, and getting wisdom in his Temple.
 ὁδὸς αὐτοῖς κατὰ τὰ ἔργα αὐτῶν καὶ κατὰ τὴν πονηρίαν τῶν ἐπιτηδευμάτων αὐτῶν κατὰ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν αὐτῶν ὁδὸς αὐτοῖς ἀπόδος τὸ ἀνταπόδομα αὐτῶν αὐτοῖς
- 5 бо Він заховає мене дня нещастя в Своїй скинії, сховає мене потаємно в Своєму наметі, на скелю мене проведе!
For in the time of trouble he will keep me safe in his tent: in the secret place of his tent he will keep me from men's eyes; high on a rock he will put me.
 ὅτι οὐ συνήκων εἰς τὰ ἔργα κυρίου καὶ εἰς τὰ ἔργα τῶν χειρῶν αὐτοῦ καθελεῖς αὐτοὺς καὶ οὐ μὴ οἰκοδομήσεις αὐτούς
- 6 А тепер піднесеться моя голова понад ворогами моїми навколо мене, і я в Його скинії буду приносити жертви при відзвучах сурм, і я буду співати та грати Господеві!
And now my head will be lifted up higher than my haters who are round me: because of this I will make offerings of joy in his tent; I will make a song, truly I will make a song of praise to the Lord.
 εὐλόγητός κύριος ὅτι εἰσήκουσεν τῆς φωνῆς τῆς δεήσεώς μου
- 7 ¶ Почуй, Господи, голос мій, коли кличу, і помилуй мене, і озвися до мене!
O Lord, let the voice of my cry come to your ears: have mercy on me, and give me an answer.
 κύριος βοηθός μου καὶ ὑπερασπιστής μου ἐπ' αὐτῷ ἤλπισεν ἡ καρδία μου καὶ ἐβοηθήθην καὶ ἀνέθαλεν ἡ σὰρξ μου καὶ ἐκ θελήματός μου ἐξομολογήσομαι αὐτῷ
- 8 За Тебе промовило серце моє: Шукайте Мого лица! тому, Господи, буду шукати обличчя Твого:
When you said, Make search for my face, my heart said to you, For your face will I make my search.
 κύριος κραταίωμα τοῦ λαοῦ αὐτοῦ καὶ ὑπερασπιστής τῶν σωτηρίων τοῦ χριστοῦ αὐτοῦ ἐστίν
- 9 не ховай же від мене обличчя Свого, у гніві Свого раба не відкинь! Ти був мені поміч, не кидай мене, і не лишай мене, Боже спасіння мого,
Let not your face be covered from me; do not put away your servant in wrath; you have been my help: do not give me up or take your support from me, O God of my salvation.
 σῶσον τὸν λαόν σου καὶ εὐλόγησον τὴν κληρονομίαν σου καὶ ποίμανον αὐτούς καὶ ἔπαρον αὐτούς ἕως τοῦ αἰῶνος

- 1 ¶ Давидів. До Тебе я кличу, о Господи скеле моя, не будь же безмовним до мене, бо коли Ти замовкнеш до мене, я стану подібний до тих, що сходять до гробу...
<Of David.> My cry goes up to you, O Lord, my Rock; do not keep back your answer from me, so that I may not become like those who go down into the underworld.
ψαλμὸς τῷ δαυιδ ἐξοδίου σκηνῆς ἐνέγκατε τῷ κυρίῳ υἱοὶ θεοῦ ἐνέγκατε τῷ κυρίῳ υἱοὺς κριῶν ἐνέγκατε τῷ κυρίῳ δόξαν καὶ τιμὴν
- 2 Почуй голос благання мого, як я кличу до Тебе, коли руки свої я підношу до храму святого Твого!
Give ear to the voice of my prayer, when I am crying to you, when my hands are lifted up to your holy place.
ἐνέγκατε τῷ κυρίῳ δόξαν ὀνόματι αὐτοῦ προσκυνήσατε τῷ κυρίῳ ἐν αὐτῇ ἁγία αὐτοῦ
- 3 Не хапай мене з грішними й тими, хто чинить безправство, хто плете своїм ближнім про мир, але зло в їхнім серці!
Do not take me away with the sinners and the workers of evil, who say words of peace to their neighbours, but evil is in their hearts.
φωνὴ κυρίου ἐπὶ τῶν ὑδάτων ὁ θεὸς τῆς δόξης ἐβρόντησεν κύριος ἐπὶ ὑδάτων πολλῶν
- 4 Віддай їм за їхнім учинком, і за злом їхніх учинків, згідно з ділом їхніх рук Ти їм дай, верни їм заслужене ними,
Give them the right reward of their acts, and of their evil doings: give them punishment for the works of their hands, let them have their full reward.
φωνὴ κυρίου ἐν ἰσχύι φωνὴ κυρίου ἐν μεγαλοπρεпеіᾳ
- 5 бо вони не вдивляються в чинність Господню й діла Його рук, нехай їх поруїнує, й нехай не буде Він їх!
Because they have no respect for the works of the Lord, or for the things which his hands have made, they will be broken down and not lifted up by him.
φωνὴ κυρίου συντριβόντος κέδρους καὶ συντρίψει κύριος τὰς κέδρους τοῦ λιβάνου
- 6 ¶ Благословенний Господь, бо Він почув голос благання мого!
May the Lord be praised, because he has given ear to the voice of my prayer.
καὶ λεπτυνεῖ αὐτὰς ὡς τὸν μόσχον τὸν λίβανον καὶ ὁ ἡγαπημένος ὡς υἱὸς μονοκερώτων
- 7 Господь моя сила та щит мій, на нього надіялось серце моє, й Він мені допоміг, і втішилося моє серце, і співом своїм я прослаблю Його!
The Lord is my strength and my breastplate, my heart had faith in him and I am helped; for this cause my heart is full of rapture, and I will give him praise in my song.
φωνὴ κυρίου διακόπτοντος φλόγα πυρός
- 8 Господь сила народу Свого, і захист спасіння Свого помазанця!
The Lord is their strength, and a strong place of salvation for his king.
φωνὴ κυρίου συσσειόντος ἔρημον καὶ συσσειεῖ κύριος τὴν ἔρημον καδης
- 9 Спаси Свій народ, і поблагослови спадщину Свою, і спаси їх, і піднось їх навіки!
Be a saviour to your people, and send a blessing on your heritage: be their guide, and let them be lifted up for ever.
φωνὴ κυρίου καταρτιζομένου ἐλάφους καὶ ἀποκαλύψει δρυμοὺς καὶ ἐν τῷ ναῶ αὐτοῦ πᾶς τις λέγει δόξαν
- 1 ¶ Псалом Давидів. Дайте Господу, Божі сини, дайте Господу славу та силу!
<A Psalm. Of David.> Give to the Lord, you sons of the gods, give to the Lord glory and strength.
εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς ᾠδῆς τοῦ ἐγκαινισμοῦ τοῦ οἴκου τῷ δαυιδ
- 2 Дайте Господу славу імення Його, у препишній святині впадїть перед Господом!
Give to the Lord the full glory of his name; give him worship in holy robes.
ὕψωσω σε κύριε ὅτι ὑπέλαβες με καὶ οὐκ ἠῤφρανας τοὺς ἐχθροὺς μου ἐπ' ἐμέ
- 3 Голос Господній над водами, Бог слави гримить, Господь над великими водами!
The voice of the Lord is on the waters: the God of glory is thundering, the Lord is on the great waters.
κύριε ὁ θεὸς μου ἐκέκραξα πρὸς σέ καὶ ἴασω με
- 4 Голос Господній із силою, голос Господній з величністю.
The voice of the Lord is full of power; the voice of the Lord has a noble sound.
κύριε ἀνήγαγες ἐξ ἕδου τὴν ψυχὴν μου ἐσωσάς με ἀπὸ τῶν καταβαινόντων εἰς λάκκον
- 5 Голос Господній ламає кедрини, голос Господній торощить кедрини ливанські.
By the voice of the Lord are the cedar-trees broken, even the cedars of Lebanon are broken by the Lord.
ψάλατε τῷ κυρίῳ οἱ ὄσιοι αὐτοῦ καὶ ἐξομολογεῖσθε τῇ μνήμῃ τῆς ἁγιωσύνης αὐτοῦ

- 6 Βίη πρὶμυσίτῃ σκακати Ливан як теля, та Сиріон, мов молоду антилопу.
He makes them go jumping about like a young ox; Lebanon and Sirion like a young mountain ox.
ὅτι ὄργῃ ἐν τῷ θυμῷ αὐτοῦ καὶ ζωὴ ἐν τῷ θελήματι αὐτοῦ τὸ ἐσπέρας ἀύλισθήσεται κλαυθμὸς καὶ εἰς τὸ πρωὶ ἀγαλλίασις
- 7 Голос Господній викрешує полум'я огня,
At the voice of the Lord flames of fire are seen.
ἐγὼ δὲ εἶπα ἐν τῇ εὐθηνίᾳ μου οὐ μὴ σαλευθῶ εἰς τὸν αἰῶνα
- 8 голос Господній пустиню тремтіти примушусь, Господь чинить пустелю Кадеша тремтячою.
At the voice of the Lord there is a shaking in the waste land, even a shaking in the waste land of Kadesh.
κύριε ἐν τῷ θελήματί σου παρέσχου τῷ κάλλει μου δύναμιν ἀπέστρεψας δὲ τὸ πρόσωπόν σου καὶ ἐγενήθην τεταραγμένος
- 9 Голос Господній примушусь лані тремтіти, й ліси обнажає, а в храмі Його все належне Йому виголошує: Слава!
At the voice of the Lord the roes give birth, the leaves are taken from the trees: in his Temple everything says, Glory.
πρὸς σέ κύριε κεκράζομαι καὶ πρὸς τὸν θεόν μου δεηθήσομαι
- 10 Господь пробував в час потопу, і буде Господь пробувати повік віку Царем!
The Lord had his seat as king when the waters came on the earth; the Lord is seated as king for ever.
τίς ὠφέλεια ἐν τῷ αἵματί μου ἐν τῷ καταβῆναι με εἰς διαφθοράν μὴ ἐξομολογήσεται σοι χοῦς ἢ ἀναγγελεῖ τὴν ἀλήθειάν σου
- 11 Господь подасть силу народу Своему, Господь поблагословить миром народ Свій!
The Lord will give strength to his people; the Lord will give his people the blessing of peace.
ἤκουσεν κύριος καὶ ἠλέησέν με κύριος ἐγενήθη βοηθός μου
- 1 ¶ Псалом Давидів. Пісня освячення дому. (30-2) Буду тебе величати, о Господи, бо Ти з глибини мене витяг, і не потішив моїх ворогів ради мене!
&ItA Psalm. A Song at the blessing of the House. Of David.&t
εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ δαυιδ ἐκστάσεως
- 2 (30-3) Господи, Боже мій, я кликав до Тебе, і мене вздоровив Ти.
\30:1\I will give you praise and honour, O Lord, because through you I have been lifted up; you have not given my haters cause to be glad over me.
ἐπὶ σοὶ κύριε ἤλπισα μὴ καταισχυθῆναι εἰς τὸν αἰῶνα ἐν τῇ δικαιοσύνῃ σου ῥύσαι με καὶ ἐξελοῦ με
- 3 (30-4) Господи, вивів Ти душу мою із шеолу, Ти мене оживив, щоб в могилу не сходити мені!
\30:2\O Lord my God, I sent up my cry to you, and you have made me well.
κλῖνον πρὸς με τὸ οὖς σου τάχυνον τοῦ ἐξελεῖσθαί με γενοῦ μοι εἰς θεὸν ὑπερασπιστὴν καὶ εἰς οἶκον καταφυγῆς τοῦ σώσαι με
- 4 (30-5) Співайте Господеві, святіі Його, й славте пам'ять святині Його!
\30:3\O Lord, you have made my soul come again from the underworld; you have given me life and kept me from going down among the dead.
ὅτι κραταίωμά μου καὶ καταφυγή μου εἶ σὺ καὶ ἔνεκεν τοῦ ὀνόματός σου ὀδηγήσεις με καὶ διαθρέψεις με
- 5 (30-6) Бо хвилю тривас Βίη у гніві Своім, все життя в Своїй ласці: бувас увечорі плач, а радість на ранок!
\30:4\Make songs to the Lord, O you saints of his, and give praise to his holy name.
ἐξάξεις με ἐκ παγίδος ταύτης ἧς ἐκρυσάν μοι ὅτι σὺ εἶ ὁ ὑπερασπιστής μου
- 6 ¶ (30-7) А я говорив був у мирі своєму: Я не захитаюсь навіки!
\30:5\For his wrath is only for a minute; in his grace there is life; weeping may be for a night, but joy comes in the morning.
εἰς χεῖράς σου παραθήσομαι τὸ πνεῦμά μου ἐλυτρώσω με κύριε ὁ θεὸς τῆς ἀληθείας
- 7 (30-8) Господи, в ласці Своїй Ти поставив мене на горі моїх сил. Як лице Своє Ти заховав, то збентежився я.
\30:6\When things went well for me I said, I will never be moved.
ἐμίσησας τοὺς διαφυλάσσοντας ματαιότητάς διὰ κενῆς ἐγὼ δὲ ἐπὶ τῷ κυρίῳ ἤλπισα
- 8 (30-9) До Тебе я кличу, о Господи, і благаю я Господа:
\30:7\Lord, by your grace you have kept my mountain strong; when your face was turned from me I was troubled.
ἀγαλλιάσομαι καὶ εὐφρανθήσομαι ἐπὶ τῷ ἐλέει σου ὅτι ἐπέιδες τὴν ταπεινώσιν μου ἔσωσας ἐκ τῶν ἀναγκῶν τὴν ψυχὴν μου

- 9 (30-10) **Яка користь із крови моєї, коли я до гробу зійду? Чи хвалити Тебе буде порох? Чи він виявить правду Твою?**
 \30:8\My voice went up to you, O Lord; I made my prayer to the Lord.
 και οὐ συνέκλεισάς με εἰς χεῖρας ἐχθροῦ ἔστησας ἐν εὐρυχώρῳ τοὺς πόδας μου
- 10 (30-11) **Почуй, Господи, і помилуй мене, Господи, будь мені помічником!**
 \30:9\What profit is there in my blood if I go down into the underworld? will the dust give you praise, or be a witness to your help?
 ἐλέησόν με κύριε ὅτι θλίβομαι ἐταράχθη ἐν θυμῷ ὁ ὀφθαλμὸς μου ἡ ψυχὴ μου καὶ ἡ γαστήρ μου
- 11 (30-12) **Ти перемінив мені плач мій на радість, жалобу мою розв'язав, і підперезав мене радістю,**
 \30:10\Give ear to me, O Lord, and have mercy on me: Lord, be my helper.
 ὅτι ἐξέλιπεν ἐν ὀδύνῃ ἡ ζωὴ μου καὶ τὰ ἔτη μου ἐν στεναγμοῖς ἠσθένησεν ἐν πτωχείᾳ ἡ ἰσχύς μου καὶ τὰ ὀστά μου ἐταράχθησαν
- 12 (30-13) **щоб славу співала людина Тобі й не замовкла! Господи, Боже мій, повік славити буду Тебе!**
 \30:11\By you my sorrow is turned into dancing; you have taken away my clothing of grief, and given me robes of joy;
 παρὰ πάντας τοὺς ἐχθροὺς μου ἐγενήθην ὄνειδος καὶ τοῖς γείτοσίν μου σφόδρα καὶ φόβος τοῖς γνωστοῖς μου οἱ θεωροῦντές με ἔξω ἔφυγον ἀπ' ἐμοῦ
- 1 ¶ **Для диригетна хору. Псалом Давидів. (31-2) На Тебе надіюсь я, Господи, хай не буду повік засоромлений, визволь мене в Своїй правді!**
 &l¶To the chief music-maker. A Psalm. Of David.>l
 τῷ δαυιδ συνέσεως μακάριοι ὧν ἀφέθησαν αἱ ἀνομίαὶ καὶ ὧν ἐπεκαλύφθησαν αἱ ἁμαρτία
- 2 (31-3) **Нахили Своє ухо до мене, скоро мене порятує, стань для мене могутньою скелею, домом твердині, щоб спас Ти мене!**
 \31:1\In you, O Lord, have I put my hope; let me never be shamed; keep me safe in your righteousness.
 μακάριος ἀνὴρ οὗ οὐ μὴ λογίσηται κύριος ἁμαρτίαν οὐδὲ ἔστιν ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ δόλος
- 3 (31-4) **Бо ти скеля моя та твердиня моя, і ради Ймення Свого Ти будеш провадити мене й керувати мене!**
 \31:2\Let your ear be turned to me; take me quickly out of danger; be my strong Rock, my place of strength where I may be safe.
 ὅτι ἐσίγησα ἐπαλαιώθη τὰ ὀστά μου ἀπὸ τοῦ κράζειν με ὅλην τὴν ἡμέραν
- 4 (31-5) **Ти витягнеш з пастки мене, що на мене тасмно поставили, бо Ти сила моя!**
 \31:3\For you are my Rock and my strong tower; go in front of me and be my guide, because of your name.
 ὅτι ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἐβάρυνθη ἐπ' ἐμὲ ἡ χεὶρ σου ἐστράφην εἰς ταλαιπωρίαν ἐν τῷ ἐμπαγῆναι ἄκανθαν διάψαλμα
- 5 (31-6) **У руку Твою доручаю я духа свого, і Ти мене визволиш, Господи, Боже правди!**
 \31:4\Take me out of the net which they have put ready for me secretly; for you are my strength.
 τὴν ἁμαρτίαν μου ἐγνώρισα καὶ τὴν ἀνομίαν μου οὐκ ἐκάλυψα εἴπα ἐξαγορεύσω κατ' ἐμοῦ τὴν ἀνομίαν μου τῷ κυρίῳ καὶ σὺ ἀφήκας τὴν ἀσέβειαν τῆς ἁμαρτίας μου διάψαλμα
- 6 (31-7) **Я зненавидив всіх, хто шанув бовванів марних, я ж надіюсь на Господа.**
 \31:5\Into your hands I give my spirit; you are my saviour, O Lord God for ever true.
 ὑπὲρ ταύτης προσεύξεται πᾶς ὁσὸς πρὸς σέ ἐν καιρῷ εὐθρόφῃ πλὴν ἐν κατακλυσμῷ ὑδάτων πολλῶν πρὸς αὐτὸν οὐκ ἐγγιούσιν
- 7 (31-8) **Я буду радіти та тишитися в Твоїй милості, що побачив Ти горе моє, що приглянувся Ти до скорботи моєї душі,**
 \31:6\I am full of hate for those who go after false gods; but my hope is in the Lord.
 σὺ μου εἶ καταφυγὴ ἀπὸ θλίψεως τῆς περιχούσεως με τὸ ἀγαλλιάμα μου λύτρωσαί με ἀπὸ τῶν κυκλώσαντων με διάψαλμα
- 8 (31-9) **і мене не віддав в руку ворога, на місці розлогім поставив Ти ноги мої!**
 \31:7\I will be glad and have delight in your mercy; because you have seen my trouble; you have had pity on my soul in its sorrows;
 συνετιῶ σε καὶ συμβιβῶ σε ἐν ὁδῷ ταύτῃ ἢ πορεύσῃ ἐπιστηριῶ ἐπὶ σέ τοὺς ὀφθαλμοὺς μου
- 9 ¶ (31-10) **Помилуй мене, Господи, бо тісно мені, від горя вже виснажилось моє око, душа моя й цутро моє,**
 \31:8\And you have not given me into the hand of my hater; you have put my feet in a wide place.
 μὴ γίνεσθε ὡς ἵππος καὶ ἡμίονος οἷς οὐκ ἔστιν σύνεσις ἐν χαλινῷ καὶ κημῷ τὰς σιαγόνας αὐτῶν ἄγξαι τῶν μὴ ἐγγιζόντων πρὸς σέ
- 10 (31-11) **бо скінчилось життя моє в смутку, а роки мої у квилінні, моя сила спіткнулася через мій гріх, і виснажились мої кості!**
 \31:9\Have mercy on me, O Lord, for I am in trouble; my eyes are wasted with grief, I am wasted in soul and body.
 πολλαὶ αἱ μύστιγες τοῦ ἁμαρτωλοῦ τὸν δὲ ἐλπίζοντα ἐπὶ κύριον ἔλεος κυκλώσει

- 11 (31-12) Я в усіх ворогів своїх став посміховищем, надто сусідам своїм, і страхіттям знайомим моїм, хто бачить надворі мене утікають від мене!
 \31:10\My life goes on in sorrow, and my years in weeping; my strength is almost gone because of my sin, and my bones are wasted away.
 εὐφράνθητε ἐπὶ κύριον καὶ ἀγαλλιάσθε δίκαιοι καὶ καυχᾶσθε πάντες οἱ εὐθεῖς τῇ καρδίᾳ
- 1 ¶ Давидів. Пісня навчальна. Блаженний, кому подарований злочин, кому гріх закрито,
 <Of David. Maschil.> Happy is he who has forgiveness for his wrongdoing, and whose sin is covered.
 τῷ δαυιδ ἀγαλλιάσθε δίκαιοι ἐν τῷ κυρίῳ τοῖς εὐθέσι πρέπει αἴνεσις
- 2 блаженна людина, що Господь її гріха не залічить, що нема в її душі лукавства!
 Happy is the man in whom the Lord sees no evil, and in whose spirit there is no deceit.
 ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ ἐν κιθάρᾳ ἐν ψαλτηρίῳ δεκαχόρδῳ ψάλατε αὐτῷ
- 3 Коли я мовчав, спорохнявіли кості мої в цілоденному зойку моєму,
 When I kept my mouth shut, my bones were wasted, because of my crying all through the day.
 ἤσατε αὐτῷ ἥσμα καινὸν καλῶς ψάλατε ἐν ἀλαλαγμῷ
- 4 бо рука Твоя вдень та вночі надо мною тяжить, і волога моя обернулась на літню посуху! Села.
 For the weight of your hand was on me day and night; my body became dry like the earth in summer. (Selah.)
 ὅτι εὐθὺς ὁ λόγος τοῦ κυρίου καὶ πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν πίστει
- 5 Я відкрив Тобі гріх свій, і не сховав був провини своєї. Я сказав був: Признаюся в проступках своїх перед Господом! і провину мого гріха Ти прости. Села.
 I made my wrongdoing clear to you, and did not keep back my sin. I said, I will put it all before the Lord; and you took away my wrongdoing and my sin. (Selah.)
 ἀπαῖ ἐλεημοσύνην καὶ κρίσιν τοῦ ἐλέους κυρίου πλήρης ἡ γῆ
- 6 Тому кожен побожний відповідного часу помолитися буде до Тебе, і навіть велика навала води не досягне до нього!
 For this cause let every saint make his prayer to you at a time when you are near: then the overflowing of the great waters will not overtake him.
 τῷ λόγῳ τοῦ κυρίου οἱ οὐρανοὶ ἐστερεώθησαν καὶ τῷ πνεύματι τοῦ στόματος αὐτοῦ πᾶσα ἡ δύναμις αὐτῶν
- 7 ¶ Ти покрова моя, Ти від утиску будеш мене стерегти, Ти обгорнеш мене радістю спасіння! Села.
 You are my safe and secret place; you will keep me from trouble; you will put songs of salvation on the lips of those who are round me. (Selah.)
 συνάγων ὡς ἄσκον ὕδατα θαλάσσης τιθεὶς ἐν θησαυροῖς ἀβύσσους
- 8 Я зроблю тебе мудрим, і буду навчати тебе у дорозі, якою ти будеш ходити, Я дам тобі раду, Мос око вважає на тебе!
 I will give you knowledge, teaching you the way to go; my eye will be your guide.
 φοβηθήτω τὸν κύριον πᾶσα ἡ γῆ ἀπ' αὐτοῦ δὲ σαλευθήτωσαν πάντες οἱ κατοικοῦντες τὴν οἰκουμένην
- 9 Не будьте, як кінь, як той мул нерозумні, що їх треба приборкати оздобою їхньою вудилом і вуздечкою, як до тебе вони не зближаються.
 Do not be like the horse or the ass, without sense; ...
 ὅτι αὐτὸς εἶπεν καὶ ἐγενήθησαν αὐτὸς ἐνετείλατο καὶ ἐκτίσθησαν
- 10 Багато хворіб на безбожного, хто ж надію свою покладає на Господа того милість оточує!
 The sinner will be full of trouble; but mercy will be round the man who has faith in the Lord.
 κύριος διασκεδάζει βουλὰς ἐθνῶν ἄθετεῖ δὲ λογισμοὺς λαῶν καὶ ἄθετεῖ βουλὰς ἀρχόντων
- 11 Веселіться у Господі, і тіштесь, праведні, і співайте із радістю, всі щиросерді!
 Be glad in the Lord with joy, you upright men; give cries of joy, all you whose hearts are true.
 ἡ δὲ βουλή τοῦ κυρίου εἰς τὸν αἰῶνα μένει λογισμοὶ τῆς καρδίας αὐτοῦ εἰς γενεάν καὶ γενεάν
- 1 ¶ Співайте із радістю, праведні в Господі, бо ширим лицює хвала!
 Be glad in the Lord, O doers of righteousness; for praise is beautiful for the upright.
 τῷ δαυιδ ὅποτε ἠλλοίωσεν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐναντίον ἀβιμελεχ καὶ ἀπέλυσεν αὐτόν καὶ ἀπήλθεν
- 2 Хваліть Господа гулами, співайте Йому з десятиструнною арфою,
 Give praise to the Lord on the corded instrument; make melody to him with instruments of music.
 εὐλογήσω τὸν κύριον ἐν παντὶ καιρῷ διὰ παντὸς ἡ αἴνεσις αὐτοῦ ἐν τῷ στόματί μου

- 3 **заспівайте Йому нову пісню, гарно заграйте Йому з гуком сурем,
Make a new song to him; playing expertly with a loud noise.**
ἐν τῷ κυρίῳ ἐπαινεσθήσεται ἡ ψυχὴ μου ἀκουσάτωσαν πραεῖς καὶ εὐφρανθήτωσαν
- 4 **бо щире Господнє слово, і кожен чин Його вірний!
For the word of the Lord is upright, and all his works are certain.**
μεγαλύνετε τὸν κύριον σὺν ἐμοί καὶ ὑψώσωμεν τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐπὶ τὸ αὐτό
- 5 **Правду та суд Він кохас, і Господньої милости повна земля!
His delight is in righteousness and wisdom; the earth is full of the mercy of the Lord.**
ἐξεζήτησα τὸν κύριον καὶ ἐπήκουσέν μου καὶ ἐκ πασῶν τῶν παροικιῶν μου ἐρρύσατό με
- 6 **Словом Господнім учинене небо, а подихом уст Його все його військо.
By the word of the Lord were the heavens made; and all the army of heaven by the breath of his mouth.**
προσέλθατε πρὸς αὐτὸν καὶ φωτίσθητε καὶ τὰ πρόσωπα ὑμῶν οὐ μὴ κατασχυνθῆ
- 7 **Воду морську збирає Він, мов би до міху, безодні складає в коморах.
He makes the waters of the sea come together in a mass; he keeps the deep seas in store-houses.**
οὗτος ὁ πτωχὸς ἐκέκραξεν καὶ ὁ κύριος εἰσήκουσεν αὐτοῦ καὶ ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων αὐτοῦ ἔσωσεν αὐτόν
- 8 **Буде боятися Господа ціла земля, всі мешканці всесвіту будуть лякатись Його,
Let the earth be full of the fear of the Lord; let all the people of the world be in holy fear of him.**
παρεμβαλεῖ ἄγγελος κυρίου κύκλῳ τῶν φοβουμένων αὐτὸν καὶ ῥύσεται αὐτούς
- 9 **бо сказав Він і сталося, наказав і з'явилось.
For he gave the word, and it was done; by his order it was fixed for ever.**
γέυσασθε καὶ ἴδετε ὅτι χρηστὸς ὁ κύριος μακάριος ἀνὴρ ὃς ἐλπίζει ἐπ' αὐτόν
- 10 **Господь раду поганів понищить, понівечить мислі народів,
The Lord undoes the designs of the nations; he makes the thoughts of the peoples without effect.**
φοβήθητε τὸν κύριον οἱ ἅγιοι αὐτοῦ ὅτι οὐκ ἔστιν ὑστέρημα τοῖς φοβουμένοις αὐτόν
- 11 **а задум Господній навіки стоятиме, думки Його серця на вічні віки!
The Lord's purpose is eternal, the designs of his heart go on through all the generations of man.**
πλούσιοι ἐπτώχευσαν καὶ ἐπείνασαν οἱ δὲ ἐκζητοῦντες τὸν κύριον οὐκ ἐλαττωθήσονται παντὸς ἀγαθοῦ διάψαλμα
- 12 **¶ Блаженний той люд, що Богом у нього Господь, блаженний народ, що Він вибрав його на спадок Собі!
Happy is the nation whose God is the Lord; and the people whom he has taken for his heritage.**
δεῦτε τέκνα ἀκούσατέ μου φόβον κυρίου διδάξω ὑμᾶς
- 13 **Господь споглядає з небес, і бачить усіх синів людських,
The Lord is looking down from heaven; he sees all the sons of men;**
τίς ἐστιν ἄνθρωπος ὁ θέλων ζωὴν ἀγαθῶν ἡμέρας ἰδεῖν ἀγαθὰς
- 14 **приглядається з місця оселі Своєї до всіх, хто замешкує землю:
From his house he keeps watch on all who are living on the earth;**
παῦσον τὴν γλῶσσάν σου ἀπὸ κακοῦ καὶ χεῖλη σου τοῦ μὴ λαλῆσαι δόλον
- 15 **Хто створив серце кожного з них, наглядає всі їхні діла!
He makes all their hearts; their works are clear to him.**
ἐκκλινον ἀπὸ κακοῦ καὶ ποιήσον ἀγαθόν ζήτησον εἰρήνην καὶ δίωξον αὐτήν
- 16 **Немає царя, що його многість військо спасас, не врятується велетень великістю сили,
A king's salvation is not in the power of his army; a strong man does not get free by his great strength.**
ὀφθαλμοὶ κυρίου ἐπὶ δικαίους καὶ ὅτα αὐτοῦ εἰς δέησιν αὐτῶν

- 17 для спасіння той кінє ненадійний, і великістю сили своєї він не збереже,
A horse is a false hope; his great power will not make any man free from danger.
πρόσωπον δὲ κυρίου ἐπὶ ποιούντας κακὰ τοῦ ἐξολεθρεῦσαι ἐκ γῆς τὸ μνημόσυνον αὐτῶν
- 18 ось око Господне на тих, хто боїться Його, хто надію на милість Його покладає,
See, the eye of the Lord is on those in whose hearts is the fear of him, on those whose hope is in his mercy;
ἐκέκραξαν οἱ δίκαιοι καὶ ὁ κύριος εἰσήκουσεν αὐτῶν καὶ ἐκ πασῶν τῶν θλίψεων αὐτῶν ἐρρύσατο αὐτούς
- 19 щоб рятувати життя їхне від смерти, і щоб за час голоду їх оживляти!
To keep their souls from death; and to keep them living in time of need.
ἐγγὺς κύριος τοῖς συντετριμμένοις τὴν καρδίαν καὶ τοὺς ταπεινοὺς τῷ πνεύματι σώσει
- 20 Душа наша надію складає на Господа, Він наша поміч і щит наш,
Our souls are waiting for the Lord; he is our help and our salvation.
πολλὰ αἰ θλίψεις τῶν δικαίων καὶ ἐκ πασῶν αὐτῶν ῥύσεται αὐτούς
- 21 бо Ним радується наше серце, бо на Ймення святеє Його ми надію кладемо!
For in him our hearts have joy; in his holy name is our hope.
κύριος φυλάσσει πάντα τὰ ὅσα αὐτῶν ἐν ἐξ αὐτῶν οὐ συντριβήσεται
- 22 Нехай Твоя милість, о Господи, буде на нас, коли покладаємо надію на Тебе!
Let your mercy be on us, O Lord, as we are waiting for you.
θάνατος ἀμαρτωλῶν πονηρός καὶ οἱ μισοῦντες τὸν δίκαιον πλημμελήσουσιν
- 1 ¶ Давидів, коли він удавав був причинного перед Авимелехом, що вигнав його, і той пішов. (34-2) Я благословлятиму Господа кожного часу, хвала Йому завсіди в устах моїх!
&ItOf David. When he made a change in his behaviour before Abimelech, who sent him away, and he went.>\
- τῷ δαυιδ δίκασον κύριε τοὺς ἀδικούντάς με πολέμησον τοὺς πολεμοῦντάς με
- 2 (34-3) Душа моя буде хвалитися Господом, хай це почують слухняні, і нехай звеселяться!
\34:1\I will be blessing the Lord at all times; his praise will be ever in my mouth.
ἐπιλαβοῦ ὄπλου καὶ θυρεοῦ καὶ ἀνάστηθι εἰς βοήθειάν μου
- 3 (34-4) Зо мною звеличуйте Господа, і підносьте ім'я Його разом!
\34:2\My soul will say great things of the Lord: the poor in spirit will have knowledge of it and be glad.
ἔκχεον ῥομφαίαν καὶ σύγκλεισον ἐξ ἐναντίας τῶν καταδιώκόντων με εἰπὸν τῇ ψυχῇ μου σωτηρία σου ἐγὼ εἰμι
- 4 (34-5) Шукав я був Господа, і Він озвався до мене, і від усіх небезпек мене визволив.
\34:3\O give praise to the Lord with me; let us be witnesses together of his great name.
αἰσχυρῆθωσαν καὶ ἐντραπήθωσαν οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν μου ἀποστραφήθωσαν εἰς τὰ ὀπίσω καὶ κατασχυρῆθωσαν οἱ λογιζόμενοί μοι κακὰ
- 5 (34-6) Приглядайтесь до Нього й засяєте, і не посоромляться ваші обличчя!
\34:4\I was searching for the Lord, and he gave ear to my voice, and made me free from all my fears.
γενηθήθωσαν ὡσεὶ χνοὺς κατὰ πρόσωπον ἀνέμου καὶ ἄγγελος κυρίου ἐκθλίβων αὐτούς
- 6 (34-7) Цей убогий взивав, і Господь його вислухав, і від усіх його бід його визволив.
\34:5\Let your eyes be turned to him and you will have light, and your faces will not be shamed.
γενηθήτω ἡ ὁδὸς αὐτῶν σκότος καὶ ὀλίθημα καὶ ἄγγελος κυρίου καταδιώκων αὐτούς
- 7 (34-8) Ангел Господній табором стає кругом тих, хто боїться його, і визволює їх.
\34:6\This poor man's cry came before the Lord, and he gave him salvation from all his troubles.
ὅτι δωρεάν ἐκρυψάν μοι διαφθορὰν παγίδος αὐτῶν μάτην ὠνείδισαν τὴν ψυχὴν μου
- 8 (34-9) Скуштуйте й побачте, який добрий Господь, блаженна людина, що надію на Нього кладе!
\34:7\The angel of the Lord is ever watching over those who have fear of him, to keep them safe.
ἐλθέτω αὐτοῖς παγὶς ἦν οὐ γινώσκουσιν καὶ ἡ θήρα ἦν ἐκρυψαν συλλαβέτω αὐτούς καὶ ἐν τῇ παγίδι πεσοῦνται ἐν αὐτῇ

- 9 (34-10) Бійтеся Господа, всі святі Його, бо ті, що бояться Його, недостатку не мають!
 \34:8\By experience you will see that the Lord is good; happy is the man who has faith in him.
 ἡ δὲ ψυχὴ μου ἀγαλλιάσεται ἐπὶ τῷ κυρίῳ τερφθήσεται ἐπὶ τῷ σωτηρίῳ αὐτοῦ
- 10 (34-11) Левчуки бідні й голодні, а ті, хто пошукує Господа, недостатку не чують в усьому добрі.
 \34:9\Keep yourselves in the fear of the Lord, all you his saints; for those who do so will have no need of anything.
 πάντα τὰ ὀστᾶ μου ἐροῦσιν κύριε τίς ὁμοίός σοι ρύόμενος πτωχὸν ἐκ χειρὸς στερεωτέρων αὐτοῦ καὶ πτωχὸν καὶ πένητα ἀπὸ τῶν διαρπαζόντων αὐτόν
- 11 ¶ (34-12) Ходіть, діти, послухайте мене, страху Господнього я вас навчу!
 \34:10\The young lions are in need and have no food; but those who are looking to the Lord will have every good thing.
 ἀναστάντες μάρτυρες ἄδικοι ἃ οὐκ ἐγίνωσκον ἠρώτων με
- 12 (34-13) Хто та людина, що хоче життя, що любить дні довгі, щоб бачити добро?
 \34:11\Come, children, give attention to me; I will be your teacher in the fear of the Lord.
 ἀνταπεδίδοσάν μοι πονηρὰ ἀντὶ καλῶν καὶ ἀτεκνίαν τῇ ψυχῇ μου
- 13 (34-14) Свого язика бережи від лихого, а уста свої від говорення підступу.
 \34:12\What man has a love of life, and a desire that his days may be increased so that he may see good?
 ἐγὼ δὲ ἐν τῷ αὐτοῦς παρενοχλεῖν μοι ἐνεδύομην σάκκον καὶ ἐταπεινῶν ἐν νηστείᾳ τὴν ψυχὴν μου καὶ ἡ προσευχὴ μου εἰς κόλπον μου ἀποστραφῆσεται
- 14 (34-15) Відступися від злого і добре чини, миру шукай і женися за ним!
 \34:13\Keep your tongue from evil, and your lips from words of deceit.
 ὡς πλησίον ὡς ἀδελφὸν ἡμέτερον οὕτως εὐηρέστουν ὡς πενθῶν καὶ σκυθρωπάζων οὕτως ἐταπεινούμην
- 15 (34-16) Очі Господні на праведних, уші ж Його на їхній зойк,
 \34:14\Be turned from evil, and do good; make a search for peace, desiring it with all your heart.
 καὶ κατ' ἐμοῦ ηὐφράνθησαν καὶ συνήχθησαν συνήχθησαν ἐπ' ἐμὲ μάστιγες καὶ οὐκ ἔγνων διεσχίσθησαν καὶ οὐ κατενύγησαν
- 16 (34-17) Господнє лице на злочинців, щоб винищити їхню пам'ять з землі.
 \34:15\The eyes of the Lord are on the upright, and his ears are open to their cry.
 ἐπείρασάν με ἐξεμυκτήρισάν με μυκτηρισμὸν ἔβρυσαν ἐπ' ἐμὲ τοὺς ὀδόντας αὐτῶν
- 17 (34-18) Коли праведні кличуть, то їх чує Господь, і з усіх утисків їхніх визволює їх.
 \34:16\The face of the Lord is against those who do evil, to take away the memory of them from the earth.
 κύριε πότε ἐπόη ἀποκατάστησον τὴν ψυχὴν μου ἀπὸ τῆς κακουργίας αὐτῶν ἀπὸ λεόντων τὴν μονογενῆ μου
- 18 (34-19) Господь зламаносердим близький, і впокорених духом спасає.
 \34:17\The cry of the upright comes before the Lord, and he takes them out of all their troubles.
 ἐξομολογήσομαί σοι κύριε ἐν ἐκκλησίᾳ πολλῇ ἐν λαῷ βαρεῖ αἰνέσω σε
- 19 (34-20) Багато лихого для праведного, та його визволяє Господь з них усіх:
 \34:18\The Lord is near the broken-hearted; he is the saviour of those whose spirits are crushed down.
 μὴ ἐπιχαρείσάν μοι οἱ ἐχθραίνοντές μοι ἀδίκως οἱ μισοῦντές με δωρεάν καὶ διανεύοντες ὀφθαλμοῖς
- 20 (34-21) Він пильнує всі кості його, із них жодна не зламається!
 \34:19\Great are the troubles of the upright; but the Lord takes him safely out of them all.
 ὅτι ἐμοὶ μὲν εἰρηνικὰ ἐλάουν καὶ ἐπ' ὄργην δόλους διελογίζοντο
- 21 (34-22) Зло безбожному смерть заподіє, і винними будуть усі, хто ненавидить праведного.
 \34:20\He keeps all his bones: not one of them is broken.
 καὶ ἐπλάτυναν ἐπ' ἐμὲ τὸ στόμα αὐτῶν εἶπαν εὐγε εὐγε εἶδαν οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν
- 22 (34-23) Господь визволить душу рабів Своїх, і винні не будуть усі, хто вдається до Нього!
 \34:21\Evil will put an end to the sinner, and those who are haters of righteousness will come to destruction.
 εἶδες κύριε μὴ παρασιωπήσης κύριε μὴ ἀποστῆς ἀπ' ἐμοῦ

- 1 ¶ Давидів. Судися, о Господи, з тими, хто судиться зо мною воюй з тими, хто зо мною воює,
<Of David.> O Lord, be on my side against those who are judging me; be at war with those who make war against me.
εις τὸ τέλος τῷ δούλῳ κυρίου τῷ δαυιδ
- 2 візьми малого й великого щита, і встань мені на допомогу!
Be a breastplate to me, and give me your help.
φησὶν ὁ παράνομος τοῦ ἀμαρτάνειν ἐν ἑαυτῷ οὐκ ἔστιν φόβος θεοῦ ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ
- 3 Дістань списа, і дорогу замкни моїм напасникам, скажи до моєї душі: Я спасіння твое!
Take up your spear and keep back my attackers; say to my soul, I am your salvation.
ὅτι ἐδόλωσεν ἐνώπιον αὐτοῦ τοῦ εὔρειν τὴν ἀνομίαν αὐτοῦ καὶ μισῆσαι
- 4 Нехай засоромляться й будуть поганьблені ті, хто чатує на душу мою; хай відступлять назад і нехай посоромляться ті, хто лихо мені замишляє.
Let them be overcome and put to shame who make attempts to take my soul; let those who would do me damage be turned back and made foolish.
τὰ ῥήματα τοῦ στόματος αὐτοῦ ἀνομία καὶ δόλος οὐκ ἐβουλήθη συνιέναι τοῦ ἀγαθῶναι
- 5 Бодай вони стали, немов та полова на вітрі, і Ангол Господній нехай їх жене;
Let them be like dust from the grain before the wind; let the angel of the Lord send them in flight.
ἀνομίαν διελογίσαστο ἐπὶ τῆς κοίτης αὐτοῦ παρέστη πάση ὁδῷ οὐκ ἀγαθῇ τῇ δὲ κακία οὐ προσώχθισεν
- 6 нехай буде дорога їхня темна й сковзька, і Ангол Господній нехай їх жене,
Let their way be dark and full of danger; let them be troubled by the angel of the Lord.
κύριε ἐν τῷ οὐρανῷ τὸ ἔλεός σου καὶ ἡ ἀλήθειά σου ἕως τῶν νεφελῶν
- 7 бо вони безпричинно тенета свої розставляють на мене, яму копають безвинно на душу мою!
For without cause they have put a net ready for me secretly, in which to take my soul.
ἡ δικαιοσύνη σου ὡσεὶ ὄρη θεοῦ τὰ κρίματά σου ἄβυσσος πολλῆ ἀνθρώπους καὶ κτήνη σώσεις κύριε
- 8 Нехай нагла загибель, якої не знає, на нього спаде, і сітка його, яку він наставив, хай зловить його у нагле нещастя, бодай він до нього упав!
Let destruction come on them without their knowledge; let them be taken themselves in their secret nets, falling into the same destruction.
ὡς ἐπλήθυνας τὸ ἔλεός σου ὁ θεός οἱ δὲ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων ἐν σκέπη τῶν πτερυγῶν σου ἐλπιοῦσιν
- 9 А душа моя в Господі буде радіти, звеселиться Його допомогою!
And my soul will have joy in the Lord; it will be glad in his salvation.
μεθυσθήσονται ἀπὸ πνιότητος τοῦ οἴκου σου καὶ τὸν χεμάρρουν τῆς τρυφῆς σου ποτιεῖς αὐτούς
- 10 Скажуть усі мої кості: Господи, хто подібний до Тебе? Ти рятуюш убогого від сильнішого над нього, покірного та бідаря від його деря.
All my bones will say, Lord, who is like you? The saviour of the poor man from the hands of the strong, of him who is poor and in need from him who takes his goods.
ὅτι παρὰ σοὶ πηγὴ ζωῆς ἐν τῷ φωτὶ σου ὁψόμεθα φῶς
- 11 ¶ Свідки встають неправдиві, чого я не знав питають мене,
False witnesses got up: they put questions to me about crimes of which I had no knowledge.
παράτεινον τὸ ἔλεός σου τοῖς γινώσκουσιν σε καὶ τὴν δικαιοσύνην σου τοῖς εὐθέσι τῇ καρδίᾳ
- 12 віддають мені злом за добро, оспрочують душу мою!
They gave me back evil for good, troubling my soul.
μὴ ἐλθέτω μοι πόνος ὑπερηφανίας καὶ χεῖρ ἀμαρτωλῶν μὴ σαλεύσαι με
- 13 А я, як вони хворували були, зодягався в верету, душу свою мучив постом, молитва ж моя поверталась на лоно мое...
But as for me, when they were ill I put on the clothing of sorrow: I went without food and was sad, and my prayer came back again to my heart.
ἐκεῖ ἔπεσον οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν ἐξώσθησαν καὶ οὐ μὴ δύνωνται στῆναι
- 1 ¶ Для диригенту хору. Раба Господнього Давида. (36-2) Грішне слово безбожного в серці моїм: Нема страху Божого перед очима його,
<To the chief music-maker. Of the servant of the Lord. Of David.>
τοῦ δαυιδ μὴ παραζήλου ἐν πονηρευομένοις μηδὲ ζήλου τοὺς ποιοῦντας τὴν ἀνομίαν

- 2 (36-3) бо в очах своїх він до себе підлещується, щоб буцім то гріх свій знайти, щоб зненавидіти.
 \36:1\The sin of the evil-doer says in his heart, There is no fear of the Lord before his eyes.
 ὅτι ὡσεὶ χόρτος ταχὺ ἀποξηρανθήσονται καὶ ὡσεὶ λάχανα γλῶσς ταχὺ ἀποπεσοῦνται
- 3 (36-4) Слова його уст то марнота й обмана, перестав він бути мудрим, щоб чинити добро.
 \36:2\For he takes comfort in the thought that his sin will not be uncovered and hated.
 ἔλπισον ἐπὶ κύριον καὶ ποίει χρηστότητα καὶ κατασκίψου τὴν γῆν καὶ ποιμανθήσῃ ἐπὶ τῷ πλούτῳ αὐτῆς
- 4 (36-5) Беззаконство задумєс він на постелі своїй, стає на дорозі недобрій, не цурається злого.
 \36:3\In the words of his mouth are evil and deceit; he has given up being wise and doing good.
 κατατρύψου τὸν κύριον καὶ δώσει σοὶ τὰ αἰτήματα τῆς καρδίας σου
- 5 ¶ (36-6) Господи, аж до небес милосердя Твоє, аж до хмар Твоя вірність,
 \36:4\He gives thought to evil on his bed; he takes a way which is not good; he is not a hater of evil.
 ἀποκάλυψον πρὸς κύριον τὴν ὁδὸν σου καὶ ἔλπισον ἐπ' αὐτόν καὶ αὐτὸς ποιήσει
- 6 (36-7) Твоя справедливість немов гори Божі, Твої суди безодня велика, людину й худобу спасася Ти, Господи!
 \36:5\Your mercy, O Lord, is in the heavens, and your strong purpose is as high as the clouds.
 καὶ ἐξοίσει ὡς φῶς τὴν δικαιοσύνην σου καὶ τὸ κρίμα σου ὡς μεσημβρίαν
- 7 (36-8) Яка дорога Твоя милість, о Боже, і ховаються людські сини в тіні Твоїх крил:
 \36:6\Your righteousness is like the mountains of God; your judging is like the great deep; O Lord, you give life to man and beast.
 ὑποτάγηθι τῷ κυρίῳ καὶ ἰκέτευσον αὐτόν μὴ παραζηλῶ ἐν τῷ κατευοδουμένῳ ἐν τῇ ὁδῷ αὐτοῦ ἐν ἀνθρώπῳ ποιοῦντι παρανομίας
- 8 (36-9) вони з ситости дому Твого напоюються, і Ти їх напувася з потоку Своїх солодоців,
 \36:7\How good is your loving mercy, O God! the children of men take cover under the shade of your wings.
 παῦσαι ἀπὸ ὀργῆς καὶ ἐγκατάλιπε θυμόν μὴ παραζηλῶ ὥστε πονηρέεσθαι
- 9 (36-10) бо в Тебе джерело життя, в Твоїм світлі побачимо світло!
 \36:8\The delights of your house will be showered on them; you will give them drink from the river of your pleasures.
 ὅτι οἱ πονηρέομενοι ἐξολεθρευθήσονται οἱ δὲ ὑπομένοντες τὸν κύριον αὐτοὶ κληρονομήσουσιν γῆν
- 10 (36-11) Продовж Свою милість на тих, хто знає Тебе, а правду Свою на людей щиросердих!
 \36:9\For with you is the fountain of life: in your light we will see light.
 καὶ ἔτι ὀλίγον καὶ οὐ μὴ ὑπάρξῃ ὁ ἁμαρτωλὸς καὶ ζητήσεις τὸν τόπον αὐτοῦ καὶ οὐ μὴ εὕρης
- 11 (36-12) Нога пишних нехай не наступить на мене, і безбожна рука нехай не викидає мене!
 \36:10\O let there be no end to your loving mercy to those who have knowledge of you, or of your righteousness to the upright in heart.
 οἱ δὲ πραεῖς κληρονομήσουσιν γῆν καὶ κατατρυφήσουσιν ἐπὶ πλήθει εἰρήνης
- 12 (36-13) Попадали там беззаконники, повалено їх і встати не зможуть.
 \36:11\Let not the foot of pride come against me, or the hand of the evil-doers put me out of my place.
 παρατηρήσεται ὁ ἁμαρτωλὸς τὸν δίκαιον καὶ βρῶξει ἐπ' αὐτόν τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ
- 1 ¶ Давидів. Не розпалюйся гнівом своїм на злочинців, не май задрости до беззаконних,
 <Of David.> Do not be angry because of the wrongdoers, or have envy of the workers of evil.
 ψαλμὸς τῷ δαυὶδ εἰς ἀνάμνησιν περὶ σαββάτου
- 2 бо вони, як трава, будуть скоро покошені, і мов та зелена билина пов'януть!
 For they will quickly be cut down like grass, and become dry like the green plants.
 κύριε μὴ τῷ θυμῷ σου ἐλέγξῃς με μηδὲ τῇ ὀργῇ σου παιδεύσῃς με
- 3 Надійся на Господа й добре чини, землю замешкуй та правди дотримуй!
 Have faith in the Lord, and do good; be at rest in the land, and go after righteousness.
 ὅτι τὰ βέλη σου ἐνεπάγησάν μοι καὶ ἐπεστήρισας ἐπ' ἐμὲ τὴν χεῖρά σου

- 4 Хай Господь буде розкіш твоя, і Він сповнить тобі твого серця бажання!
So will your delight be in the Lord, and he will give you your heart's desires.
 οὐκ ἔστιν ἴσσις ἐν τῇ σαρκί μου ἀπὸ προσώπου τῆς ὀργῆς σου οὐκ ἔστιν εἰρήνη τοῖς ὀστέοις μου ἀπὸ προσώπου τῶν ἁμαρτιῶν μου
- 5 На Господа здай дорогу свою, і на Нього надію клади, і Він зробить,
Put your life in the hands of the Lord; have faith in him and he will do it.
 ὅτι αἱ ἀνομίαι μου ὑπερῆσαν τὴν κεφαλὴν μου ὡσεὶ φορτίον βαρὸν ἐβαρύνθησαν ἐπ' ἐμέ
- 6 і Він випровадить, немов світло, твою справедливість, а правду твою немов південь.
And he will make your righteousness be seen like the light, and your cause like the shining of the sun.
 προσώξεσαν καὶ ἐσάπησαν οἱ μὲλωπέδες μου ἀπὸ προσώπου τῆς ἀφροσύνης μου
- 7 ¶ Жди Господа мовчки й на Нього надійся, не розпалюйся гнівом на того, хто щасливою чинить дорогу свою, на людину, що виконує задуми злі.
Take your rest in the Lord, waiting quietly for him; do not be angry because of the man who does well in his evil ways, and gives effect to his bad designs.
 ἐταλαιπώρησα καὶ κατακάμφθην ἕως τέλους ὅλην τὴν ἡμέραν σκυθρωπάζων ἐπορευόμεν
- 8 Повстримайсь від гніву й покинь пересердя, не розпалюйся лютістю, щоб чинити лиш зло,
Put an end to your wrath and be no longer bitter; do not give way to angry feeling which is a cause of sin.
 ὅτι αἱ ψυαὶ μου ἐπλήσθησαν ἐμπαιγμῶν καὶ οὐκ ἔστιν ἴσσις ἐν τῇ σαρκί μου
- 9 бо витяті будуть злочинці, а ті, хто вповас на Господа землю впадкують!
For the evil-doers will be cut off: but those who have faith in the Lord will have the earth for their heritage.
 ἐκακώθην καὶ ἐταπεινώθην ἕως σφόδρα ὠρυόμεν ἀπὸ στεναγμοῦ τῆς καρδίας μου
- 10 А ще трохи й не буде безбожного, і будеш дивитись на місце його і не буде його,
For in a short time the evil-doer will be gone: you will go searching for his place, and it will not be there.
 κύριε ἐναντίον σου πᾶσα ἡ ἐπιθυμία μου καὶ ὁ στεναγμός μου ἀπὸ σοῦ οὐκ ἐκρύβη
- 11 а покірні впадкують землю, і зарозкошують миром великим!
But the gentle will have the earth for their heritage; they will take their delight in peace without measure.
 ἡ καρδία μου ἐταράχθη ἐγκατέλιπέν με ἡ ἰσχὺς μου καὶ τὸ φῶς τῶν ὀφθαλμῶν μου καὶ αὐτὸ οὐκ ἔστιν μετ' ἐμοῦ
- 12 Лише замишляє безбожний на праведного, і скрегоче на нього своїми зубами,
The sinner has evil designs against the upright, lifting up the voice of wrath against him.
 οἱ φίλοι μου καὶ οἱ πλησίον μου ἐξ ἐναντίας μου ἤγγισαν καὶ ἔστησαν καὶ οἱ ἐγγιστά μου ἀπὸ μακρόθεν ἔστησαν
- 13 та Господь посміється із нього, бачить бо Він, що наближується його день!
He will be laughed at by the Lord, who sees that his day is coming.
 καὶ ἐξεβίασαντο οἱ ζητοῦντες τὴν ψυχὴν μου καὶ οἱ ζητοῦντες τὰ κακά μοι ἐλάλησαν ματαιότητος καὶ δολιότητος ὅλην τὴν ἡμέραν ἐμελέτησαν
- 14 Безбожні меча добувають та лука свого натягають, щоб звалити нужденного й бідного, щоб порізати людей простої дороги,
The evil-doers have taken out their swords, their bows are bent; for crushing the poor, and to put to death those who are upright in their ways.
 ἐγὼ δὲ ὡσεὶ κοφῶς οὐκ ἤκουον καὶ ὡσεὶ ἄλλοις οὐκ ἀνοίγων τὸ στόμα αὐτοῦ
- 15 та ввійде їхній меч до їхнього власного серця, і поламани будуть їхні луки!
But their swords will be turned into their hearts, and their bows will be broken.
 καὶ ἐγενόμην ὡσεὶ ἄνθρωπος οὐκ ἀκούων καὶ οὐκ ἔχων ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ ἐλεγμούς
- 16 Краше мале справедливого, ніж велике багатство безбожних, і то багатьох,
The little which the good man has is better than the wealth of evil-doers.
 ὅτι ἐπὶ σοὶ κύριε ἤλπισα σὺ εἰσακούση κύριε ὁ θεός μου
- 17 бо зламані будуть рамена безбожних, а справедливих Господь підпирас!
For the arms of the evil-doers will be broken: but the Lord is the support of the good.
 ὅτι εἶπα μήποτε ἐπιχαρῶσίν μοι οἱ ἐχθροί μου καὶ ἐν τῷ σαλευθῆναι πόδας μου ἐπ' ἐμέ ἐμεγαλορρημόνησαν

- 18 Знає Господь дні невинних, а їхня спадщина пробуде навіки,
The days of the upright are numbered by the Lord, and their heritage will be for ever.
ὅτι ἐγὼ εἰς μάλιστα ἔτοιμος καὶ ἡ ἀληθὴν μου ἐνώπιόν μου διὰ παντός
- 19 за лихоліття не будуть вони посоромлені, і за днів голоду ситими будуть.
They will not be shamed in the evil time, and in the days when all are in need of food they will have enough.
ὅτι τὴν ἀνομίαν μου ἐγὼ ἀναγγελῶ καὶ μεριμνήσω ὑπὲρ τῆς ἀμαρτίας μου
- 20 Бо загинуть безбожні, і Господні вороги, як овечий той лій, зникнуть, у димі зникнуть вони!
But the wrongdoers will come to destruction, and the haters of the Lord will be like the fat of lambs, they will be burned up; they will go up in smoke, and never again be seen.
οἱ δὲ ἐχθροὶ μου ζώσιν καὶ κεκραταίονται ὑπὲρ ἐμέ καὶ ἐπληθύνθησαν οἱ μισοῦντές με ἀδίκως
- 21 ¶ Позичас безбожний і не відас, а праведний милість висвідчує та роздає,
The sinner takes money and does not give it back; but the upright man has mercy, and gives to others.
οἱ ἀνταποδιδόντες κακὰ ἀντὶ ἀγαθῶν ἐνδιέβαλλον με ἐπεὶ καταδίοικον δικαιοσύνην καὶ ἀπερριψάν με τὸν ἀγαπητὸν ὡσεὶ νεκρὸν ἐβδελυγμένον
- 22 бо благословенні від Нього впадкують землю, а прокляті від Нього понищені будуть!
Those who have his blessing will have the earth for their heritage; but those who are cursed by him will be cut off.
μὴ ἐγκαταλίπης με κύριε ὁ θεός μου μὴ ἀποστῆς ἀπ' ἐμοῦ
- 23 Від Господа кроки людини побожної ставляться міцно, і Він любить дорогу її;
The steps of a good man are ordered by the Lord, and he takes delight in his way.
πρόσχες εἰς τὴν βοήθειάν μου κύριε τῆς σωτηρίας μου
- 1 ¶ Псалом Давидів. На пам'ятку. (38-2) Господи, не карай мене в гніві Своїм, і не завдавай мені кари в Своїм пересерді,
<A Psalm. Of David. To keep in memory.>
εἰς τὸ τέλος τῷ ἰδιούν ᾠδὴ τῷ δαυὶδ
- 2 (38-3) бо прошили мене Твої стріли, і рука Твоя тяжко спустилась на мене...
\38:1\O Lord, be not bitter with me in your wrath; let not your hand be on me in the heat of your passion.
εἶπα φυλάξω τὰς ὁδοὺς μου τοῦ μὴ ἀμαρτάνειν ἐν γλώσση μου ἐθέμην τῷ στόματί μου φυλακὴν ἐν τῷ συστῆναι τὸν ἀμαρτωλὸν ἐναντίον μου
- 3 (38-4) Від гніву Твого нема цілого місця на тілі моїм, немає спокою в костях моїх через мій гріх,
\38:2\For your arrows have gone into my flesh, and I am crushed under the weight of your hand.
ἐκωφώθην καὶ ἐταπεινώθην καὶ ἐσίγησα ἐξ ἀγαθῶν καὶ τὸ ἄληγμά μου ἀνεκαινίσθη
- 4 (38-5) бо провини мої переросли мою голову, як великий тягар, вони тяжчі над сили мої,
\38:3\My flesh is wasted because of your wrath; and there is no peace in my bones because of my sin.
ἐθερμάνθη ἡ καρδία μου ἐντός μου καὶ ἐν τῇ μελέτῃ μου ἐκκαυθήσεται πῦρ ἐλάλησα ἐν γλώσση μου
- 5 (38-6) смердять та гниють мої рани з глупоти моєї...
\38:4\For my crimes have gone over my head; they are like a great weight which is more than my strength.
γνώρισόν μοι κύριε τὸ πέρας μου καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν μου τίς ἐστιν ἵνα γινώσκω τί ὑστερῶ ἐγὼ
- 6 (38-7) Скорченний я, і над міру похилений, цілий день я тиняюсь сумний,
\38:5\My wounds are poisoned and evil-smelling, because of my foolish behaviour.
ἰδοὺ παλαιστὰς ἔθου τὰς ἡμέρας μου καὶ ἡ ὑπόστασις μου ὡσεὶ οὐθὲν ἐνώπιόν σου πλὴν τὰ σὺμπαντα ματαιότης πᾶς ἄνθρωπος ζῶν διάψαλμα
- 7 (38-8) бо нутро моє повне запалення, і в тілі моїм нема цілого місця...
\38:6\I am troubled, I am made low; I go weeping all the day.
μέντοιγε ἐν εἰκόνι διαπορεύεται ἄνθρωπος πλὴν μάτην ταράσσονται θησαυρίζει καὶ οὐ γινώσκει τίνα συνάζει αὐτὰ
- 8 (38-9) Обезсиленний я й перемучений тяжко, ридаю від стогону серця свого...
\38:7\For my body is full of burning; all my flesh is unhealthy.
καὶ νῦν τίς ἡ ὑπομονή μου οὐχὶ ὁ κύριος καὶ ἡ ὑπόστασις μου παρὰ σοῦ ἐστιν

- 9 (38-10) Господи, всі бажання мої перед Тобою, зідхання ж моє не сховалось від Тебе.
 \38:8\I am feeble and crushed down; I gave a cry like a lion because of the grief in my heart.
 ἀπὸ πασῶν τῶν ἀνομιῶν μου ῥῥοαί με ὄνειδος ἄφροσι ἔδωκάς με
- 10 (38-11) Сильно тріпочеться серце моє, опустила мене моя сила, навіть ясність очей моїх і вона не зо мною...
 \38:9\Lord, all my desire is before you; my sorrow is not kept secret from you.
 ἐκωφόθην καὶ οὐκ ἤνοιξα τὸ στόμα μου ὅτι σὺ εἶ ὁ ποιήσας με
- 11 (38-12) Друзи мої й мої приятелі поставали здаля від моєї біди, а ближні мої поставали оподаль...
 \38:10\My heart goes out in pain, my strength is wasting away; as for the light of my eyes, it is gone from me.
 ἀπόστησον ἀπ' ἐμοῦ τὰς μάλιστα σου ἀπὸ τῆς ἰσχύος τῆς χειρὸς σου ἐγὼ ἐξέλιπον
- 12 ¶ (38-13) Тенета розставили ті, хто чатує на душу мою, а ті, хто бажас нещастя мені, говорять прокляття, і ввесь день вимішляють зрадливє!
 \38:11\My lovers and my friends keep away from my disease; my relations keep far away.
 ἐν ἐλεγμοῖς ὑπὲρ ἀνομίας ἐπαίδευσας ἄνθρωπον καὶ ἐξέτηξας ὡς ἀράχην τὴν ψυχὴν αὐτοῦ πλὴν μάτην ταρασσεται πᾶς ἄνθρωπος διάψαλμα
- 13 (38-14) А я, мов глухий, вже не чую, і мов той німий, який уст своїх не відкривас...
 \38:12\Those who have a desire to take my life put nets for me; those who are designing my destruction say evil things against me, all the day their minds are full of deceit.
 εἰσάκουσον τῆς προσευχῆς μου κύριε καὶ τῆς δεήσεώς μου ἐνώτισαι τῶν δακρῶν μου μὴ παρασιωπήσης ὅτι πάροικος ἐγὼ εἰμι παρὰ σοὶ καὶ παρεπίδημος καθὼς πάντες οἱ πατέρες μου
- 14 (38-15) і я став, мов людина, що нічого не чує і в устах своїх оправдання не має,
 \38:13\But I kept my ears shut like a man without hearing; like a man without a voice, never opening his mouth.
 ἄνες μοι ἵνα ἀναψύξω πρὸ τοῦ με ἀπελθεῖν καὶ οὐκέτι μὴ ὑάρξω
- 1 ¶ Для диригетна хору. Єдугуна. Псалом Давидів. (39-2) Я сказав: Пильнувати я буду дороги свої, щоб своїм язиком не грішити, накладу я вздечку на уста свої, поки передо мною безб
 ожний.
 <To the chief music-maker. Of Jeduthun. A Psalm. Of David.>\
 εἰς τὸ τέλος τῷ δαυὶδ ψαλμός
- 2 (39-3) Занімів я в мовчанні, замовк про добро, а мій біль був подражнений.
 \39:1\I said, I will give attention to my ways, so that my tongue may do no wrong; I will keep my mouth under control, while the sinner is before me.
 ὑπομένων ὑπέμεινα τὸν κύριον καὶ προσέσχεν μοι καὶ εἰσήκουσεν τῆς δεήσεώς μου
- 3 (39-4) Розпалилося серце моє у моєму нутрі, палає огонь від мого роздумування... Я став говорити своїм язиком:
 \39:2\I made no sound, I said no word, even of good; and I was moved with sorrow.
 καὶ ἀνήγαγέ με ἐκ λάκκου ταλαιπωρίας καὶ ἀπὸ πηλοῦ ἰλύος καὶ ἔστησεν ἐπὶ πέτραν τοὺς πόδας μου καὶ κατήθυσεν τὰ διαβήματά μου
- 4 (39-5) Повідоми мене, Господи, про кінець мій та про днів моїх міру, яка то вона, нехай знаю, коли я помру!
 \39:3\My heart was burning in my breast; while I was deep in thought the fire was lighted; then I said with my tongue,
 καὶ ἐνέβαλεν εἰς τὸ στόμα μου ἄσμα καινὸν ὕμνον τῷ θεῷ ἡμῶν ὄψονται πολλοὶ καὶ φοβηθήσονται καὶ ἐλπιούσιν ἐπὶ κύριον
- 5 (39-6) Ось відміряв долонею Ти мої дні, а мій вік як ніщо проти Тебе, і тільки марнота сама кожна людина жива! Села.
 \39:4\Lord, give me knowledge of my end, and of the measure of my days, so that I may see how feeble I am.
 μακάριος ἀνὴρ οὗ ἔστιν τὸ ὄνομα κυρίου ἐλπίς αὐτοῦ καὶ οὐκ ἐνέβλεψεν εἰς ματαιότητα καὶ μανίας ψευδεῖς
- 6 (39-7) У темноті лиш ходить людина, клопочеться тільки про марне: громадить вона, та не знає, хто звозити буде оте!
 \39:5\You have made my days no longer than a hand's measure; and my years are nothing in your eyes; truly, every man is but a breath. (Selah.)
 πολλὰ ἐποίησας σύ κύριε ὁ θεὸς μου τὰ θαυμάσια σου καὶ τοῖς διαλογισμοῖς σου οὐκ ἔστιν τίς ὁμοιωθήσεται σοὶ ἀπήγγελα καὶ ἐλάλησα ἐπληθύνθησαν ὑπὲρ ἀριθμῶν
- 7 ¶ (39-8) А тепер на що маю надіятись, Господи? Надія моя на Тебе вона!
 \39:6\Truly, every man goes on his way like an image; he is troubled for no purpose: he makes a great store of wealth, and has no knowledge of who will get it.
 θυσίαν καὶ προσφορὰν οὐκ ἠθέλησας ὥτια δὲ κατηρίσω μοι ὀλοκαῦτωμα καὶ περὶ ἁμαρτίας οὐκ ἤτησας
- 8 (39-9) Від усіх моїх прогріхів визволи мене, не чини мене посміхом для нерозумного!
 \39:7\And now, Lord, what am I waiting for? my hope is in you.
 τότε εἶπον ἰδοὺ ἤκω ἐν κεφαλίδι βιβλίου γέγραπται περὶ ἐμοῦ

- 9 (39-10) Занімів я та уст своїх не відкриваю, бо Ти те вчинив,
 \39:8\Make me free from all my sins; do not let me be shamed by the man of evil behaviour.
 τοῦ ποιῆσαι τὸ θέλημά σου ὁ θεός μου ἐβουλήθην καὶ τὸν νόμον σου ἐν μέσῳ τῆς κοιλίας μου
- 10 (39-11) забери Ти від мене Свій доторк, від порази Твоєї руки я кінчаюсь...
 \39:9\I was quiet, and kept my mouth shut; because you had done it.
 εὐηγγελισάμην δικαιοσύνην ἐν ἐκκλησίᾳ μεγάλη ἰδοὺ τὰ χεῖρά μου οὐ μὴ κωλύσω κύριε σὺ ἔγνωσ
- 11 (39-12) Ти карасш людину докорами за беззаконня, Ти знищив, як міль, привабність її, кожна людина на правду марнота! Села.
 \39:10\No longer let your hand be hard on me; I am wasted by the blows of your hand.
 τὴν δικαιοσύνην σου οὐκ ἔκρυσα ἐν τῇ καρδίᾳ μου τὴν ἀλήθειάν σου καὶ τὸ σωτήριόν σου εἶπα οὐκ ἔκρυσα τὸ ἔλεός σου καὶ τὴν ἀλήθειάν σου ἀπὸ συναγωγῆς πολλῆς
- 12 (39-13) Вислухай, Господи, молитву мою, і почув благання моє, не будь мовчазний до моєї сльози, бо приходько я в Тебе, мандрівник, як батьки мої всі!
 \39:11\By the weight of your wrath against man's sin, the glory of his form is wasted away; truly every man is but a breath. (Selah.)
 σὺ δέ κύριε μὴ μακρόνης τοὺς οἰκτιρμοὺς σου ἀπ' ἐμοῦ τὸ ἔλεός σου καὶ ἡ ἀλήθειά σου διὰ παντὸς ἀντελάβοντό μου
- 13 (39-14) Відверни гнів від мене і я підкриплюся, перше ніж відійду, і не буде мене!
 \39:12\Let my prayer come to your ears, O Lord, and give attention to my cry, make an answer to my weeping; for my time here is short before you, and in a little time I will be gone, like all my fathers.
 ὅτι περιέσχον με κακά ὧν οὐκ ἔστιν ἀριθμὸς κατέλαβόν με αἱ ἀνομίαι μου καὶ οὐκ ἠδυνήθην τοῦ βλέπειν ἐπληθύνθησαν ὑπὲρ τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς μου καὶ ἡ καρδία μου ἐγκατέλειπέν με
- 1 ¶ Для диригетна хору. Псалом Давидів. (40-2) Непохитно надіюсь на Господа, і Він прихилився до мене, і благання моє Він почув.
 &l¶To the chief music-maker. Of David. A Psalm.&gl¶
 εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ δαυιδ
- 2 (40-3) Витяг мене Він із згубної ями, із багна болотистого, і поставив на скелі ноги мої, і зміцнив мої стопи,
 \40:1\When I was waiting quietly for the Lord, his heart was turned to me, and he gave ear to my cry.
 μακάριος ὁ συνίων ἐπὶ πτωχῶν καὶ πένητα ἐν ἡμέρᾳ πονηρᾷ ῥύσεται αὐτὸν ὁ κύριος
- 3 (40-4) і дав пісню нову в мої уста, для нашого Бога хвалу, нехай бачать багато-хто й пострах хай мають, і хай вони мають надію, на Господа!
 \40:2\He took me up out of a deep waste place, out of the soft and sticky earth; he put my feet on a rock, and made my steps certain.
 κύριος διαφυλάξει αὐτὸν καὶ ζήσει αὐτὸν καὶ μακαρίσει αὐτὸν ἐν τῇ γῇ καὶ μὴ παραδῶ αὐτὸν εἰς χεῖρας ἐχθροῦ αὐτοῦ
- 4 (40-5) Блаженна людина, що Бога вчинила своєю твердиною, і не зверталась до пишних та тих, що вони до неправди схиляються!
 \40:3\And he put a new song in my mouth, even praise to our God; numbers have seen it with fear, and put their faith in the Lord.
 κύριος βοηθήσει αὐτῷ ἐπὶ κλίνης ὀδόνης αὐτοῦ ὅλην τὴν κοίτην αὐτοῦ ἔστρεψας ἐν τῇ ἀρρωστίᾳ αὐτοῦ
- 5 (40-6) Багато вчинив Ти, о Господи, Боже мій, Твої чуда й думки Твої тільки про нас, нема Тобі рівного! Я хотів би все це показати й про це розказати, та воно численніше, щоб можн а його розповісти.
 \40:4\Happy is the man who has faith in the Lord, and does not give honour to the men of pride or to those who are turned away to deceit.
 ἐγὼ εἶπα κύριε ἐλέησόν με ἴσασαι τὴν ψυχὴν μου ὅτι ἡμαρτὸν σοι
- 6 ¶ (40-7) Жертви й приношення Ти не схотів, Ти розкрив мені уші, цілопалення й жертви покутної Ти не жадав.
 \40:5\O Lord my God, great are the wonders which you have done in your thought for us; it is not possible to put them out in order before you; when I would give an account of them, their number is greater than I may say.
 οἱ ἐχθροί μου εἶπαν κακά μοι πότε ἀποθανεῖται καὶ ἀπολεῖται τὸ ὄνομα αὐτοῦ
- 7 (40-8) Тоді я сказав: Ось я прийшов із звоєм книжки, про мене написаної.
 \40:6\You had no desire for offerings of beasts or fruits of the earth; ears you made for me: for burned offerings and sin offerings you made no request.
 καὶ εἰ εἰσεπορεύετο τοῦ ἰδεῖν μάτην ἐλάλει ἡ καρδία αὐτοῦ συνήγαγεν ἀνομίαν αὐτοῦ ἐξεπορεύετο ἔξω καὶ ἐλάλει
- 8 (40-9) Твою волю чинити, мій Боже, я хочу, і Закон Твій у мене в серці.
 \40:7\Then I said, See, I come; it is recorded of me in the roll of the book,
 ἐπὶ τὸ αὐτὸ κατ' ἐμοῦ ἐψηθύριζον πάντες οἱ ἐχθροί μου κατ' ἐμοῦ ἐλογίζοντο κακά μοι

- 9 (40-10) Я проповідував правду в великому зборі, ото, своїх уст не ув'язнюю я, Господи, знаєш Ти,
 \40:8\My delight is to do your pleasure, O my God; truly, your law is in my heart.
 λόγον παράνομον κατέθεντο κατ' ἐμοῦ μὴ ὁ κοιμώμενος οὐχὶ προσθήσει τοῦ ἀναστήναι
- 10 (40-11) справедливість Твою не ховав я в середині серця свого, про вірність Твою та спасіння Твоє я звіщав, не таїв я про милість Твою та про правду Твою на великім зібранні.
 \40:9\I have given news of righteousness in the great meeting; O Lord, you have knowledge that I have not kept back my words.
 καὶ γὰρ ὁ ἄνθρωπος τῆς εἰρήνης μου ἐφ' ὃν ἤλπισα ὁ ἐσθίων ἄρτους μου ἐμεγάλυνεν ἐπ' ἐμὲ πτερνισμόν
- 11 ¶ (40-12) Тому, Господи, не ув'язни милосердя Свого від мене, а милість та правда Твоя нехай завжди мене стережуть,
 \40:10\Your righteousness has not been folded away in my heart; I have made clear your true word and your salvation; I have not kept secret your mercy or your faith from the great meeting.
 σὺ δὲ κύριε ἐλέησόν με καὶ ἀνάστησόν με καὶ ἀνταποδώσω αὐτοῖς
- 12 (40-13) бо нещастя без ліку мене оточили, беззаконня мої досягли вже мене, так що й бачити не могу, вони численнішими стали за волосся на моїй голові, і серце моє опустило мене...
 \40:11\Take not away your gentle mercies from me, O Lord; let your mercy and your faith keep me safe for ever.
 ἐν τούτῳ ἔγνων ὅτι θεβήκας με ὅτι οὐ μὴ ἐπιχαρῆ ὁ ἐχθρὸς μου ἐπ' ἐμέ
- 13 (40-14) Зволь спасти мене, Господи, Господи, поспіши ж бо на поміч мені,
 \40:12\For unnumbered evils are round about me; my sins have overtaken me, so that I am bent down with their weight; they are more than the hairs of my head, my strength is gone because of them.
 ἐμοῦ δὲ διὰ τὴν ἀκακίαν ἀντελάβου καὶ ἐβεβαίωσάς με ἐνώπιόν σου εἰς τὸν αἰῶνα
- 14 (40-15) нехай посоромлені будуть, і хай згнатьблені будуть усі, хто шукає моєї душі, щоб схопити її! Нехай подадуться назад, і нехай посоромлені будуть, хто бажає для мене лихого!
 \40:13\Be pleased, O Lord, to take me out of danger; O Lord, come quickly and give me help.
 εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς ἰσραηλ ἀπὸ τοῦ αἰῶνος καὶ εἰς τὸν αἰῶνα γένοιτο γένοιτο
- 1 ¶ Для диригетна хору. Псалом Давидів. (41-2) Блаженний, хто дбає про вбогого, в день нещастя Господь порятує його!
 <To the chief music-maker. A Psalm. Of David.>
 εἰς τὸ τέλος εἰς σύνεσιν τοῖς υἱοῖς κορε
- 2 (41-3) Господь берегтиме його та його оживлятиме, буде блаженний такий на землі, і Він не видасть його на поталу його ворогам!
 \41:1\Happy is the man who gives thought to the poor; the Lord will be his saviour in the time of trouble.
 ὃν τρόπον ἐπιποθεῖ ἡ ἔλαφος ἐπὶ τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων οὕτως ἐπιποθεῖ ἡ ψυχὴ μου πρὸς σέ ὁ θεός
- 3 (41-4) На ложі недуги подасть йому сили Господь, усе ложе йому перемінить в недуги його.
 \41:2\The Lord will keep him safe, and give him life; the Lord will let him be a blessing on the earth, and will not give him into the hand of his haters.
 ἐδίψησεν ἡ ψυχὴ μου πρὸς τὸν θεὸν τὸν ζῶντα πότε ἤξω καὶ ὀφθίσομαι τῷ προσώπῳ τοῦ θεοῦ
- 4 (41-5) Я промовив був: Господи, май же Ти милість до мене, вилікуй душу мою, бо я перед Тобою згрішив!
 \41:3\The Lord will be his support on his bed of pain: by you will all his grief be turned to strength.
 ἐγενήθη μοι τὰ δάκρυά μου ἄρτος ἡμέρας καὶ νυκτὸς ἐν τῷ λέγεσθαί μοι καθ' ἐκάστην ἡμέραν ποῦ ἐστὶν ὁ θεός σου
- 5 ¶ (41-6) Вороги мої кажуть на мене лихе: Коли вмре та загине імення його?
 \41:4\I said, Lord, have mercy on me; make my soul well, because my faith is in you.
 ταῦτα ἐμνήσθην καὶ ἐξέχεα ἐπ' ἐμὲ τὴν ψυχὴν μου ὅτι διελεύσομαι ἐν τόπῳ σκηνῆς θαυμαστῆς ἕως τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ ἐν φωνῇ ἀγαλλιάσεως καὶ ἐξομολογήσεως ἤχου εὐορτάζοντος
- 6 (41-7) А коли хто приходить відвідати, говорить марне: його серце збирає для себе лихе, і як вийде надвір, то говорить про те...
 \41:5\My haters say evil against me, When will he be dead, and his name come to an end?
 ἵνα τί περίλυπος εἶ ψυχὴ καὶ ἵνα τί συνταράσσεις με ἔλιπον ἐπὶ τὸν θεὸν ὅτι ἐξομολογήσομαι αὐτῷ σωτήριον τοῦ προσώπου μου ὁ θεός μου
- 7 (41-8) Всі мої вороги між собою шепочуться разом на мене, на мене лихе замишляють:
 \41:6\If one comes to see me, deceit is in his heart; he keeps a store of evil, which he makes public in every place.
 πρὸς ἐμαυτὸν ἡ ψυχὴ μου ἐταράχθη διὰ τοῦτο μνησθήσομαι σου ἐκ γῆς ἰορδάνου καὶ ἐρμωνιμ ἀπὸ ὄρους μικροῦ
- 8 (41-9) Негідна річ тисне його, а що він поклався то більше не встане!...
 \41:7\All my haters are talking secretly together against me; they are designing my downfall.
 ἄβυσσος ἄβυσσον ἐπικαλεῖται εἰς φωνὴν τῶν καταρρακτῶν σου πάντες οἱ μετεωρισμοί σου καὶ τὰ κύματά σου ἐπ' ἐμὲ διήλθον

- 9 (41-10) Навіть приятель мій, на якого надіявся я, що мій хліб споживав, підняв проти мене п'яту!
 \41:8\They say, He has an evil disease, which will not let him go: and now that he is down he will not get up again.
 ἡμέρας ἐντελείται κύριος τὸ ἔλεος αὐτοῦ καὶ νυκτὸς ὥδῃ παρ' ἐμοὶ προσευχὴ τῷ θεῷ τῆς ζωῆς μου
- 10 (41-11) Але, Господи, помилуй мене, і мене підійми, і я їм відплачу,
 \41:9\Even my dearest friend, in whom I had faith, who took bread with me, is turned against me.
 ἐρῶ τῷ θεῷ ἀντιλήμπτωρ μου εἰ διὰ τί μου ἐπελάθου ἵνα τί σκυθρωπάζων πορεύομαι ἐν τῷ ἐκθλίβειν τὸν ἐχθρόν μου
- 11 (41-12) із того довідаюся, що Ти любиш мене, коли надо мною сурмити не буде мій ворог.
 \41:10\But you, O Lord, have mercy on me, lifting me up, so that I may give them their punishment.
 ἐν τῷ καταθάσαι τὰ ὀστᾶ μου ὠνείδισάν με οἱ θλίβοντές με ἐν τῷ λέγειν αὐτούς μοι καθ' ἐκάστην ἡμέραν τοῦ ἐστίν ὁ θεός σου
- 12 (41-13) А я через невинність мою Ти підсилиш мене, і перед обличчям Своїм ти поставиш навіки мене!
 \41:11\By this I see that you have pleasure in me, because my hater does not overcome me.
 ἵνα τί περιλύπος εἰ ψυχὴ καὶ ἵνα τί συνταράσσεις με ἔλπισον ἐπὶ τὸν θεόν ὅτι ἐξομολογήσομαι αὐτῷ ἡ σωτηρία τοῦ προσώπου μου ὁ θεός μου
- 1 ¶ Для диригетна хору. Псалом навчальний, синів Коресвих. (42-2) Як лине той олень до водних потоків, так лине до Тебе, о Боже, душа моя,
 <To the chief music-maker. Maschil. Of the sons of Korah.>
 ψαλμὸς τῷ δαυιδ κρίνόν με ὁ θεός καὶ δίκασον τὴν δίκην μου ἐξ ἔθνους οὐχ ὁσίου ἀπὸ ἀνθρώπου ἀδίκου καὶ δολίου ῥῥοαί με
- 2 (42-3) душа моя спрагнена Бога, Бога Живого! Коли я прийду й появлюсь перед Божим лицем?
 \42:1\Like the desire of the roe for the water-streams, so is my soul's desire for you, O God.
 ὅτι σὺ εἶ ὁ θεός κραταίωμά μου ἵνα τί ἀπόσω με καὶ ἵνα τί σκυθρωπάζων πορεύομαι ἐν τῷ ἐκθλίβειν τὸν ἐχθρόν μου
- 3 (42-4) Сльоза моя стала для мене поживою вдень та вночі, коли кажуть мені цілий день: Де твій Бог?
 \42:2\My soul is dry for need of God, the living God; when may I come and see the face of God?
 ἐξαπόστειλον τὸ φῶς σου καὶ τὴν ἀλήθειάν σου αὐτὰ με ὠδήγησαν καὶ ἤγαγόν με εἰς ὄρος ἁγίόν σου καὶ εἰς τὰ σκηνώματά σου
- 4 (42-5) Як про це пригадаю, то душу свою виливаю, як я многолюдді ходив, і водив їх до Божого дому, із голосом співу й подяки святкового натовпу...
 \42:3\My tears have been my food day and night, while they keep saying to me, Where is your God?
 καὶ εἰσελεύσομαι πρὸς τὸ θυσιαστήριον τοῦ θεοῦ πρὸς τὸν θεὸν τὸν ἐφφραίνοντα τὴν νεότητά μου ἐξομολογήσομαι σοι ἐν κιθάρᾳ ὁ θεός ὁ θεός μου
- 5 (42-6) Чого, душе моя, ти сумуєш, і чого ти в мені непокоїшся? Май надію на Бога, бо я Йому буду ще дякувати за спасіння Його!
 \42:4\Let my soul be overflowing with grief when these things come back to my mind, how I went in company to the house of God, with the voice of joy and praise, with the song of those who were keeping the feast.
 ἵνα τί περιλύπος εἰ ψυχὴ καὶ ἵνα τί συνταράσσεις με ἔλπισον ἐπὶ τὸν θεόν ὅτι ἐξομολογήσομαι αὐτῷ σωτήριον τοῦ προσώπου μου ὁ θεός μου
- 1 ¶ Розсуди мене, Боже, й справуйся за справу мою із людьми небогобійними, визволь мене від людини обмани та кривди!
 Be my judge, O God, supporting my cause against a nation without religion; O keep me from the false and evil man.
 εἰς τὸ τέλος τοῖς υἱοῖς κορε εἰς σύνεσιν ψαλμός
- 2 Бож Бог Ти моєї твердині, чого ж Ти покинув мене? Чого я блукаю сумний через утиск ворожий?
 You are the God of my strength; why have you put me from you? why do I go in sorrow because of the attacks of my haters?
 ὁ θεός ἐν τοῖς ὥσιν ἡμῶν ἠκούσαμεν οἱ πατέρες ἡμῶν ἀνήγγειλαν ἡμῖν ἔργον ὃ εἰργάσω ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτῶν ἐν ἡμέραις ἀρχαίαις
- 3 Пошли Своє світло та правду Свою, вони мене будуть провадити, вони запровадять мене до Твої святої гори та до місць пробування Твого.
 O send out your light and your true word; let them be my guide: let them take me to your holy hill, and to your tents.
 ἡ χεὶρ σου ἔθνη ἐξωλέθρευσεν καὶ κατεφύτευσας αὐτούς ἐκάκωσας λαοὺς καὶ ἐξέβαλες αὐτούς
- 4 і нехай я дістанусь до Божого жертівника, до Бога розради й потіхи моєї, і буду на арфі хвалити Тебе, Боже, Боже Ти мій!
 Then I will go up to the altar of God, to the God of my joy; I will be glad and give praise to you on an instrument of music, O God, my God.
 οὐ γὰρ ἐν τῇ ῥομφαίᾳ αὐτῶν ἐκληρονόμησαν γῆν καὶ ὁ βραχίον αὐτῶν οὐκ ἔσωσεν αὐτούς ἀλλ' ἡ δεξιὰ σου καὶ ὁ βραχίον σου καὶ ὁ φωτισμὸς τοῦ προσώπου σου ὅτι εὐδόκησας ἐν αὐτοῖς
- 5 Чого, душе моя, ти сумуєш, і чого ти в мені непокоїшся? Май надію на Бога, бо я Йому буду ще дякувати за спасіння Його, мого Бога!
 Why are you crushed down, O my soul? and why are you troubled in me? put your hope in God, for I will again give him praise who is my help and my God.
 σὺ εἶ αὐτὸς ὁ βασιλεὺς μου καὶ ὁ θεός μου ὁ ἐντελλόμενος τὰς σωτηρίας ἰακωβ

- 1 ¶ Для диригетна хору. Синів Коресвих. Псалом навчальний. (44-2) Боже, своїми ушима ми чули, наші батьки нам оповідали: велике Ти діло вчинив за їхніх днів, за днів стародавніх:
<To the chief music-maker. Of the sons of Korah Maschil.>
εις τὸ τέλος ὑπὲρ τῶν ἀλλοιωθησομένων τοῖς υἱοῖς κορε εἰς σύνεσιν ᾠδὴ ὑπὲρ τοῦ ἀγαπητοῦ
- 2 (44-3) Ти вигнав поганів Своєю рукою, а їх осадив, понишив народи, а їх Ти поширив!
\\44:1\\It has come to our ears, O God, our fathers have given us the story, of the works which you did in their days, in the old times,
ἐξηρεύξατο ἡ καρδία μου λόγον ἀγαθὸν λέγω ἐγὼ τὰ ἔργα μου τῷ βασιλεῖ ἢ γλῶσσά μου κάλαμος γραμματέως ὀξυγράφου
- 3 (44-4) Не мечем бо своїм вони землю посіли, і їхнє рамено їм не помогло, а правиця Твоя та рамено Твоє, та Світло обличчя Твого, бо Ти їх уподобав!
\\44:2\\Uprooting the nations with your hand, and planting our fathers in their place; cutting down the nations, but increasing the growth of your people.
ὠραῖος κάλλει παρὰ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων ἐξεχύθη χάρις ἐν χεῖρασί σου διὰ τοῦτο εὐλόγησέν σε ὁ θεὸς εἰς τὸν αἰῶνα
- 4 (44-5) Ти Сам Цар мій, о Боже, звели ж про спасіння для Якова:
\\44:3\\For they did not make the land theirs by their swords, and it was not their arms which kept them safe; but your right hand, and your arm, and the light of your face, because you had pleasure in them.
περίζωσαι τὴν ῥομφαίαν σου ἐπὶ τὸν μηρόν σου δυνατέ τῇ ὠραιότητί σου καὶ τῷ κάλλει σου
- 5 (44-6) Тобою поб'ємо своїх ворогів, ім'ям Твоїм будемо топтати повсталих на нас,
\\44:4\\You are my King and my God; ordering salvation for Jacob.
καὶ ἔντεινον καὶ κατευοδοῦ καὶ βασιλευε ἕνεκεν ἀληθείας καὶ πραΰτητος καὶ δικαιοσύνης καὶ ὀδηγήσει σε θαυμαστῶς ἡ δεξιὰ σου
- 6 (44-7) бо я буду надіятися не на лука свого, і мій меч не допоможе мені,
\\44:5\\Through you will we overcome our haters; by your name will they be crushed under our feet who are violent against us.
τὰ βέλη σου ἠκονημένα δυνατέ λαοὶ ὑποκάτω σου πεσοῦνται ἐν καρδίᾳ τῶν ἐχθρῶν τοῦ βασιλέως
- 7 (44-8) але Ти нас спасеш від противників наших, і наших ненависників засоромиш!
\\44:6\\I will not put faith in my bow, my sword will not be my salvation.
ὁ θρόνος σου ὁ θεὸς εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος ῥάβδος εὐθύτητος ἡ ῥάβδος τῆς βασιλείας σου
- 8 (44-9) Ми хвалимось Богом щодня, і повіки ім'я Твоє славимо, Села,
\\44:7\\But it is you who have been our saviour from those who were against us, and have put to shame those who had hate for us.
ἠγάπησας δικαιοσύνην καὶ ἐμίσησας ἀνομίαν διὰ τοῦτο ἔχρισέν σε ὁ θεὸς ὁ θεὸς σου ἔλαιον ἀγαλλιάσεως παρὰ τοὺς μετόχους σου
- 9 ¶ (44-10) та однак Ти покинув і нас засоромив, і вже не виходиш із нашими військами:
\\44:8\\Our pride is in God at all times, to his name we give praise for ever. (Selah.)
σμύρνα καὶ στακτή καὶ κασία ἀπὸ τῶν ἱματίων σου ἀπὸ βάρεων ἐλεφαντίνων ἐξ ὧν ἠψφρανάν σε
- 10 (44-11) Ти вчинив, що від ворога ми обернулись назад, а наші ненависники грабували собі наш масток...
\\44:9\\But now you have sent us away from you, and put us to shame; you do not go out with our armies.
θυγατέρες βασιλέων ἐν τῇ τιμῇ σου παρέστη ἡ βασίλισσα ἐκ δεξιῶν σου ἐν ἱματισμῷ διαχρῶσφ περιβεβλημένη πεποικιλμένη
- 11 (44-12) Ти віддав нас на поїд, немов тих овечок, і нас розпорошив посеред народів,
\\44:10\\Because of this we are turned back by the attacker: those who have hate for us take our goods for themselves.
ἄκουσον θύγατερ καὶ ἰδὲ καὶ κλῖνον τὸ οὖς σου καὶ ἐπιλάθου τοῦ λαοῦ σου καὶ τοῦ οἴκου τοῦ πατρὸς σου
- 12 (44-13) Ти за безцін продав Свій народ, і ціни йому не побільшив!
\\44:11\\You have made us like sheep which are taken for meat; we are put to flight among the nations.
ὅτι ἐπεθύμησεν ὁ βασιλεὺς τοῦ κάλλους σου ὅτι αὐτός ἐστιν ὁ κύριός σου
- 13 (44-14) Ти нас нашим сусідам віддав на зневагу, на наругу та посміх для наших околиць,
\\44:12\\You let your people go for nothing; your wealth is not increased by their price.
καὶ προσκυνήσουσιν αὐτῷ θυγατέρες τύρου ἐν δώροις τὸ πρόσωπόν σου λιτανεύσουσιν οἱ πλούσιοι τοῦ λαοῦ
- 14 (44-15) Ти нас учинив за прислів'я поганам, і головою хитають народи на нас...
\\44:13\\You have made us to be looked down on by our neighbours, we are laughed at and shamed by those who are round about us.
πᾶσα ἡ δόξα αὐτῆς θυγατρὸς βασιλέως ἔσωθεν ἐν κροσσωτοῖς χρυσοῖς περιβεβλημένη πεποικιλμένη

- 15 (44-16) Передо мною шоденно безчестя моє, і сором вкриває обличчя моє,
 \44:14\Our name is a word of shame among the nations, a sign for the shaking of heads among the peoples.
 ἀπενεχθήσονται τῷ βασιλεῖ παρθένοι ὀπίσω αὐτῆς αἱ πλησίον αὐτῆς ἀπενεχθήσονται σοι
- 16 (44-17) через голос того, хто лас мене й проклінає, через ворога й месника...
 \44:15\My downfall is ever before me, and I am covered with the shame of my face;
 ἀπενεχθήσονται ἐν εὐφροσύνῃ καὶ ἀγαλλιάσει ἀχθήσονται εἰς ναὸν βασιλέως
- 17 ¶ (44-18) Прийшло було все це на нас, та ми не забули про Тебе, й заповіді Твого не порушили,
 \44:16\Because of the voice of him who says sharp and bitter words; because of the hater and him who is the instrument of punishment.
 ἀντὶ τῶν πατέρων σου ἐγενήθησάν σοι υἱοὶ καταστήσεις αὐτοῦς ἄρχοντας ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν
- 18 (44-19) не вступилось назад наше серце, і не відхилився наш крок від Твоєї дороги!
 \44:17\All this has come on us, but still we have kept you in our memory; and we have not been false to your word.
 μνησθήσονται τοῦ ὀνόματός σου ἐν πάσῃ γενεᾷ καὶ γενεᾷ διὰ τοῦτο λαοὶ ἐξομολογήσονται σοι εἰς τὸν αἰῶνα καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος
- 1 ¶ Для диригетна хору. На „Пілеї". Синів Коресвих. Псалом навчальний. Пісня любови. (45-2) Моє серце бринить добрим словом, проказую я: Для Царя мої твори, мій язик мов перо с корописця!
 &lfto the chief music-maker; put to Shoshannim. Of the sons of Korah. Maschil. A Song of loves.>l
 εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῶν υἱῶν κορε ὑπὲρ τῶν κρυφίων ψαλμός
- 2 (45-3) Ти кращий від людських синів, в Твоїх устах розлита краса та добро, тому благословив Бог навіки Тебе.
 \45:1\My heart is flowing over with good things; my words are of that which I have made for a king; my tongue is the pen of a ready writer.
 ὁ θεὸς ἡμῶν καταφυγὴ καὶ δύναμις βοηθῶς ἐν θλίψεσιν ταῖς εὐρούσαις ἡμᾶς σφόδρα
- 3 (45-4) Прив'язи до стегна Свого, Сильний, Свого меча, красу Свою та величність Свою,
 \45:2\You are fairer than the children of men; grace is flowing through your lips; for this cause the blessing of God is with you for ever.
 διὰ τοῦτο οὐ φοβηθήσόμεθα ἐν τῷ ταρασσεσθαι τὴν γῆν καὶ μετατίθεσθαι ὄρη ἐν καρδίαις θαλασσῶν
- 4 (45-5) і в величності Своїй сідай, та й верхи помчися за справи правди, і лагідности та справедливости, і навчить Тебе страшних чинів правиця Твоя!
 \45:3\Put on your sword, make it ready at your side, O strong chief, with your glory and power.
 ἤχησαν καὶ ἐταράχθησαν τὰ ὕδατα αὐτῶν ἐταράχθησαν τὰ ὄρη ἐν τῇ κραταιότητι αὐτοῦ διάψαλμα
- 5 (45-6) Твої стріли нагострені, а від них під Тобою народи попадають, у серце Царських ворогів.
 \45:4\And go nobly on in your power, because you are good and true and without pride; and your right hand will be teaching you things of fear.
 τοῦ ποταμοῦ τὰ ὀρμήματα εὐφραίνουσιν τὴν πόλιν τοῦ θεοῦ ἡγίασεν τὸ σκῆνωμα αὐτοῦ ὁ ὕψιστος
- 6 ¶ (45-7) Престол Твій, о Боже, на вічні віки, берло правди берло Царства Твого.
 \45:5\Your arrows are sharp in the heart of the king's haters; because of them the peoples are falling under you.
 ὁ θεὸς ἐν μέσῳ αὐτῆς οὐ σαλευθήσεται βοηθήσει αὐτῇ ὁ θεὸς τὸ πρὸς πρωί
- 7 (45-8) Ти полюбив справедливість, а беззаконня зненавидів, тому намастив Тебе Бог, Твій Бог, оливою радости понад друзів Твоїх.
 \45:6\Your seat of power, O God, is for ever and ever; the rod of your kingdom is a rod of honour.
 ἐταράχθησαν ἔθνη ἔκλιναν βασιλεῖαι ἔδωκεν φωνὴν αὐτοῦ ἐσαλεύθη ἡ γῆ
- 8 (45-9) Мирю, алое й кассія всі шати Твої, а з палат із слонової кости струни Тебе звеселили.
 \45:7\You have been a lover of righteousness and a hater of evil: and so God, your God, has put the oil of joy on your head, lifting you high over all other kings.
 κύριος τῶν δυνάμεων μεθ' ἡμῶν ἀντιλήμπτωρ ἡμῶν ὁ θεὸς ἰακωβ διάψαλμα
- 9 (45-10) Серед скарбів Твоїх царські дочки, по правиці Твоїї стала цариця в офірському щирому золоті.
 \45:8\Your robes are full of the smell of all sorts of perfumes and spices; music from the king's ivory houses has made you glad.
 δεῦτε ἴδετε τὰ ἔργα κυρίου ἃ ἔθετο τέρατα ἐπὶ τῆς γῆς
- 10 ¶ (45-11) Слухай, дочко, й побач, і нахили своє ухо, і забудь свій народ і дім батька свого!
 \45:9\Kings' daughters are among your noble women: on your right is the queen in gold of Ophir.
 ἀνταναιρῶν πολέμους μέχρι τῶν περάτων τῆς γῆς τόξον συντρίψει καὶ συγκλάσει ὄπλον καὶ θυρεοὺς κατακαύσει ἐν πυρί

- 11 (45-12) А Цар буде жадати твоєї краси, бо Він твоїй Господь, а ти до землі Йому кланяйся.
 \45:10\O daughter, give thought and attention, and let your ear be open; no longer keep in mind your people, and your father's house;
 σχολάσατε καὶ γνῶτε ὅτι ἐγὼ εἰμι ὁ θεὸς ὑψωθήσομαι ἐν τοῖς ἔθνεσιν ὑψωθήσομαι ἐν τῇ γῆ
- 12 (45-13) А Тирська дочка прийде з даром, будуть благи тебе найбагатші з народу.
 \45:11\So will the king have a great desire for you, seeing how beautiful you are; because he is your lord, give him honour.
 κύριος τῶν δυνάμεων μεθ' ἡμῶν ἀντιλήπτωρ ἡμῶν ὁ θεὸς ἰακωβ
- 1 ¶ Для диригетна хору. Синів Коресвих. На спів „Аламот". Пісня. (46-2) Бог для нас охорона та сила, допомога в недолях, що часто трапляються,
 <To the chief music-maker. Of the sons of Korah; put to Alamoth. A Song.>
 εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῶν υἱῶν κορε ψαλμός
- 2 (46-3) тому не лякаємось ми, як трясеться земля, і коли гори зсуваються в серце морів!
 \46:1\God is our harbour and our strength, a very present help in trouble.
 πάντα τὰ ἔθνη κροτήσατε χεῖρας ἀλαλάξατε τῷ θεῷ ἐν φωνῇ ἀγαλλιάσεως
- 3 (46-4) Шумлять і киплять Його води, через велич Його тремтять гори. Села.
 \46:2\For this cause we will have no fear, even though the earth is changed, and though the mountains are moved in the heart of the sea;
 ὅτι κύριος ὑψιστος φοβερός βασιλεὺς μέγας ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν
- 4 (46-5) Річка, відноги її веселять місто Боже, найсвятіше із місць пробування Всевишнього.
 \46:3\Though its waters are sounding and troubled, and though the mountains are shaking with their violent motion. (Selah.)
 ὑπέταξεν λαοὺς ἡμῖν καὶ ἔθνη ὑπὸ τοῦ πόδαυ ἡμῶν
- 5 (46-6) Бог серед нього, нехай не хитається, Бог поможе йому, коли ранок настане.
 \46:4\There is a river whose streams make glad the resting-place of God, the holy place of the tents of the Most High.
 ἐξελέξατο ἡμῖν τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ τὴν καλλονὴν ἰακωβ ἢ ἠγάπησεν διάψαλμα
- 6 ¶ (46-7) Шуміли народи, хиталися царства, а Він голос подав Свій і земля розпливлася.
 \46:5\God has taken his place in her; she will not be moved: he will come to her help at the dawn of morning.
 ἀνέβη ὁ θεὸς ἐν ἀλαλαγμῷ κύριος ἐν φωνῇ σάλπιγγος
- 7 (46-8) З нами Господь Саваот, наша твердиня Бог Яковів. Села.
 \46:6\The nations were angry, the kingdoms were moved; at the sound of his voice the earth became like wax.
 ψάλατε τῷ θεῷ ἡμῶν ψάλατε ψάλατε τῷ βασιλεῖ ἡμῶν ψάλατε
- 8 (46-9) ідіть, оглядайте Господні діла, які руйнування вчинив на землі!
 \46:7\The Lord of armies is with us; the God of Jacob is our high tower. (Selah.)
 ὅτι βασιλεὺς πάσης τῆς γῆς ὁ θεὸς ψάλατε συνετῶς
- 9 (46-10) Аж до краю землі припиняє Він війни, ламає Він лука й торощить списа, палить огнем колесниці!
 \46:8\Come, see the works of the Lord, the destruction which he has made in the earth.
 ἐβασίλευσεν ὁ θεὸς ἐπὶ τὰ ἔθνη ὁ θεὸς κάθεται ἐπὶ θρόνου ἁγίου αὐτοῦ
- 10 (46-11) Вгамуйтеся та знайте, що Бог Я, піднесу між народами, піднесу на землі!
 \46:9\He puts an end to wars over all the earth; by him the bow is broken, and the spear cut in two, and the carriage burned in the fire.
 ἄρχοντες λαῶν συνήχθησαν μετὰ τοῦ θεοῦ αβραам ὅτι τοῦ θεοῦ οἱ κραταιοὶ τῆς γῆς σφόδρα ἐπήρθησαν
- 1 ¶ Для диригетна хору. Синів Коресвих. Псалом. (47-2) Всі народи, плещіть у долоні, покликуйте Богові голосом радості,
 <To the chief music-maker. A Psalm. Of the sons of Korah.>
 ψαλμός ψόδης τοῖς υἱοῖς κορε δευτέρω σαββάτου
- 2 (47-3) грізний бо Всевишній Господь, Цар великий всієї землі!
 \47:1\O make a glad noise with your hands, all you peoples; letting your voices go up to God with joy.
 μέγας κύριος καὶ αἰνετὸς σφόδρα ἐν πόλει τοῦ θεοῦ ἡμῶν ὄρει ἁγίῳ αὐτοῦ

- 3 (47-4) Він народи під нас підбивас, а поган нам під ноги,
 \47:2\For the Lord Most High is to be feared; he is a great King over all the earth.
 εὐ ῥιζῶν ἀγαλλιάματι πάσης τῆς γῆς ὄρη σίων τὰ πλευρὰ τοῦ βορρᾶ ἢ πόλις τοῦ βασιλέως τοῦ μεγάλου
- 4 (47-5) Він нашу спадщину для нас вибирає, величність для Якова, що його полюбив. Села.
 \47:3\He will put down the peoples under us, and the nations under our feet.
 ὁ θεὸς ἐν ταῖς βάρεσιν αὐτῆς γινώσκεται ὅταν ἀντιλαμβάνηται αὐτῆς
- 5 ¶ (47-6) Бог виступає при радісних окриках, Господь при голосі рога.
 \47:4\He will give us our heritage, the glory of Jacob who is dear to him. (Selah.)
 ὅτι ἰδοὺ οἱ βασιλεῖς συνήχθησαν ἤλθοσαν ἐπὶ τὸ αὐτό
- 6 (47-7) Співайте Богові нашому, співайте, співайте Цареві нашому, співайте,
 \47:5\God has gone up with a glad cry, the Lord with the sound of the horn.
 αὐτοὶ ἰδόντες οὕτως ἐθαύμασαν ἐταράχθησαν ἐσαλεύθησαν
- 7 (47-8) бо Бог Цар усієї землі, співайте навчальний псалом!
 \47:6\Give praises to God, make songs of praise; give praises to our King, make songs of praise.
 τρόμος ἐπελάβετο αὐτῶν ἐκεῖ ὠδίνες ὡς τικτούσης
- 8 (47-9) Бог зацарював над народами, Бог сів на святому Своему престолі!
 \47:7\For God is the King of all the earth; make songs of praise with knowledge.
 ἐν πνεύματι βιαίῳ συντρίψεις πλοῖα θαρσις
- 9 (47-10) Зібрались владики народів, народ Бога Авраамового, як Божі щити на землі, між ними Він сильно звеличений!
 \47:8\God is the ruler over the nations; God is on the high seat of his holy rule.
 καθάπερ ἠκούσαμεν οὕτως εἶδομεν ἐν πόλει κυρίου τῶν δυνάμεων ἐν πόλει τοῦ θεοῦ ἡμῶν ὁ θεὸς ἐθεμελίωσεν αὐτὴν εἰς τὸν αἰῶνα διάψαλμα
- 1 ¶ Пісня. Псалом синів Коресвих. (48-2) Великий Господь і прославлений вельми в місті нашого Бога, на святій Своїй горі!
 &ItA Song. A Psalm. Of the sons of Korah.>\
 εἰς τὸ τέλος τοῖς υἱοῖς κορε ψαλμός
- 2 (48-3) Преписна країна, розрада всієї землі, то Сіонська гора, на північних околицях, місто Царя можновладного!
 \48:1\Great is the Lord and greatly to be praised, in the town of our God, in his holy mountain.
 ἀκούσατε ταῦτα πάντα τὰ ἔθνη ἐνωτίσασθε πάντες οἱ κατοικοῦντες τὴν οἰκουμένην
- 3 (48-4) Бог у храмах Своїх, за твердиню Він знаний.
 \48:2\Beautiful in its high position, the joy of all the earth, is the mountain of Zion, the mountain of God, the town of the great King.
 οἱ τε γηγενεῖς καὶ οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων ἐπὶ τὸ αὐτὸ πλοῦσιος καὶ πένης
- 4 (48-5) Бо царі ось зібрались, ішли вони разом,
 \48:3\In its buildings God is seen to be a high tower.
 τὸ στόμα μου λαλήσει σοφίαν καὶ ἡ μελέτη τῆς καρδίας μου σύνεσιν
- 5 (48-6) але, як побачили, то здивувались, полякалися та й розпоршились...
 \48:4\For see! the kings came together by agreement, they were joined together.
 κλανῶ εἰς παραβολὴν τὸ οὖς μου ἀνοίξω ἐν ψαλτηρίῳ τὸ πρόβλημά μου
- 6 (48-7) Обгорнув їх там страх, немов біль породіллю;
 \48:5\They saw it, and so were full of wonder; they were troubled, and went quickly away in fear.
 ἵνα τί φοβοῦμαι ἐν ἡμέρᾳ πονηρᾶ ἢ ἀνομία τῆς πτέρνης μου κυκλώσει με
- 7 (48-8) Ти східнім вітром розбив кораблі ті Гаршіські.
 \48:6\Shaking came on them and pain, as on a woman in childbirth.
 οἱ πεποιθότες ἐπὶ τῇ δυνάμει αὐτῶν καὶ ἐπὶ τῷ πλήθει τοῦ πλοῦτου αὐτῶν καυχόμενοι

- 8 ¶ (48-9) Як ми чули, так бачили в місті Господа Саваота, у місті нашого Бога, Бог міцно поставить навіки його! Села.
 \48:7\By you the ships of Tarshish are broken as by an east wind.
 ἀδελφὸς οὐ λυτροῦται λυτρώσεται ἄνθρωπος οὐ δώσει τῷ θεῷ ἐξίλασμα αὐτοῦ
- 9 (48-10) Розмишляли ми, Боже, про милість Твою серед храму Твого.
 \48:8\As it came to our ears so have we seen it, in the town of the Lord of armies, in the town of our God; God will keep it fixed for ever. (Selah.)
 καὶ τὴν τιμὴν τῆς λυτρώσεως τῆς ψυχῆς αὐτοῦ
- 10 (48-11) Як ім'я Твоє, Боже, так слава Твоя аж по кінці землі, справедливості повна правиця Твоя!
 \48:9\Our thoughts were of your mercy, O God, while we were in your Temple.
 καὶ ἐκόπασεν εἰς τὸν αἰῶνα καὶ ζήσεται εἰς τέλος ὅτι οὐκ ὄψεται καταφθορὰν ὅταν ἴδῃ σοφοῦς ἀποθνήσκοντας
- 11 (48-12) Нехай веселиться Сіонська гора, Юдині дочки хай тішаться через Твої правосуддя.
 \48:10\As your name is, O God, so is your praise to the ends of the earth; your right hand is full of righteousness.
 ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἄφρων καὶ ἄνους ἀπολοῦνται καὶ καταλείψουσιν ἄλλοτρίοις τὸν πλοῦτον αὐτῶν
- 12 (48-13) Оточіте Сіон й обступіте його, полічіте його башти,
 \48:11\Let there be joy in the mountain of Zion, and let the daughters of Judah be glad, because of your wise decisions.
 καὶ οἱ τάφοι αὐτῶν οἰκία αὐτῶν εἰς τὸν αἰῶνα σκηνώματα αὐτῶν εἰς γενεὰν καὶ γενεὰν ἐπεκαλέσαντο τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἐπὶ τῶν γαιῶν αὐτῶν
- 13 (48-14) зверніте увагу на вала його, високість палати його пообмірюйте, щоб розповісти поколінню наступному,
 \48:12\Make your way about Zion, and go round it, numbering its towers.
 καὶ ἄνθρωπος ἐν τιμῇ ὧν οὐ συνήκεν παρασυνεβλήθη τοῖς κτήνεσιν τοῖς ἀνοήτοις καὶ ὁμοιώθη αὐτοῖς
- 14 (48-15) бо Цей Бог то наш Бог на вічні віки, Він буде провадити нас аж до смерти!
 \48:13\Take note of its strong walls, looking well at its fair buildings; so that you may give word of it to the generation which comes after.
 αὕτη ἡ ὁδὸς αὐτῶν σκάνδαλον αὐτοῖς καὶ μετὰ ταῦτα ἐν τῷ στόματι αὐτῶν εὐδοκίησουσιν διάψαλμα
- 1 ¶ Для диригетна хору. Синів Коресвих. Псалом. (49-2) Слухайте це, всі народи, візьміть до ушей, усі мешканці всесвіту,
 &ItAlamoth. To the chief music-maker. Of the sons of Korah. A Psalm.>\
 ψαλμὸς τῷ ασαφ θεὸς θεῶν κύριος ἐλάλησεν καὶ ἐκάλεσεν τὴν γῆν ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου καὶ μέχρι δυσμῶν
- 2 (49-3) і людські сини й сини мужів, разом багатий та вбогий,
 \49:1\Give attention to this, all you peoples; let your ears be open, all you who are living in the world.
 ἐκ σιων ἢ εὐπρέπεια τῆς ὀραιότητος αὐτοῦ ὁ θεὸς ἐμφανὼς ἦξει
- 3 (49-4) мої уста казатимуть мудрість, думка ж серця мого розумність,
 \49:2\High and low together, the poor, and those who have wealth.
 ὁ θεὸς ἡμῶν καὶ οὐ παρασιωπήσεται πῦρ ἐναντίον αὐτοῦ καθήσεται καὶ κύκλῳ αὐτοῦ καταγίς σφόδρα
- 4 (49-5) нахилю своє ухо до приказки, розв'язу свою загадку лірою!
 \49:3\From my mouth will come words of wisdom; and in the thoughts of my heart will be knowledge.
 προσκαλέσεται τὸν οὐρανὸν ἄνω καὶ τὴν γῆν διακρίνει τὸν λαὸν αὐτοῦ
- 5 (49-6) Чому маю боятись у день лихоліття, як стане круг мене неправда моїх ошуканців,
 \49:4\I will put my teaching into a story; I will make my dark sayings clear with music.
 συναγάγετε αὐτῷ τοὺς ὁσίους αὐτοῦ τοὺς διατιθεμένους τὴν διαθήκην αὐτοῦ ἐπὶ θυσίαις
- 6 ¶ (49-7) які на багатство своє покладають надію, і своїми достатками хваляться?
 \49:5\What cause have I for fear in the days of evil, when the evil-doing of those who are working for my downfall is round about me?
 καὶ ἀναγγελοῦσιν οἱ οὐρανοὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ ὅτι ὁ θεὸς κριτὴς ἐστὶν διάψαλμα
- 7 (49-8) Але жодна людина не викупить брата, не дасть його викупу Богові,
 \49:6\Even of those whose faith is in their wealth, and whose hearts are lifted up because of their stores.
 ἀκουσον λαὸς μου καὶ λαλήσω σοι ἰσραηλ καὶ διαμαρτύρομαί σοι ὁ θεὸς ὁ θεὸς σοῦ εἰμι ἐγώ

- 8 (49-9) бо викуп їхніх душ дорогий, і не перестане навіки,
 \49:7\Truly, no man may get back his soul for a price, or give to God the payment for himself;
 οὐκ ἐπὶ ταῖς θυσίαις σου ἐλέγξω σε τὰ δὲ ὀλοκαυτώματά σου ἐνώπιόν μου ἐστὶν διὰ παντός
- 9 (49-10) щоб міг він ще жити навіки й не бачити гробу!
 \49:8\Because it takes a great price to keep his soul from death, and man is not able to give it.)
 οὐ δέξομαι ἐκ τοῦ οἴκου σου μόσχους οὐδὲ ἐκ τῶν ποιμνίων σου χιμάρους
- 10 (49-11) Та люди побачать, що мудрі вмирають так само, як гинуть невіглас та неук, і лишають для інших багатство своє...
 \49:9\So that he might have eternal life, and never see the underworld.
 ὅτι ἐμὰ ἐστὶν πάντα τὰ θηρία τοῦ δρυμοῦ κτήνη ἐν τοῖς ὄρεσιν καὶ βόες
- 11 (49-12) Вони думають, ніби дома їхні навіки, місця їхнього замешкання з роду до роду, іменами своїми зуть землі,
 \49:10\For he sees that wise men come to their end, and foolish persons of low behaviour come to destruction together, letting their wealth go to others.
 ἐγνώκα πάντα τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ὠραιότης ἀγροῦ μετ' ἐμοῦ ἐστὶν
- 12 (49-13) та не зостається в пошані людина, подібна худобі, що гине!
 \49:11\The place of the dead is their house for ever, and their resting-place through all generations; those who come after them give their names to their lands.
 ἐὰν παινάσω οὐ μὴ σοι εἴπω ἐμὴ γὰρ ἐστὶν ἡ οἰκουμένη καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς
- 13 (49-14) Така їхня дорога глупота для них, та за ними йдуть ті, хто кохає їхню думку. Села.
 \49:12\But man, like the animals, does not go on for ever; he comes to an end like the beasts.
 μὴ φάγομαι κρέα τὰύρων ἢ αἶμα τράγων πίομαι
- 14 (49-15) Вони зійдуть в шеол, і смерть їх пасе, немов вівці, а праведники запанують над ними від рання; подоба їхня зникність, шеол буде мешканням для них...
 \49:13\This is the way of the foolish; their silver is for those who come after them, and their children get the pleasure of their gold. (Selah.)
 θῆσον τῷ θεῷ θυσίαν αἰνέσεως καὶ ἀπόδος τῷ ὑψίστῳ τὰς εὐχὰς σου
- 15 ¶ (49-16) Та визволить Бог мою душу із влади шеолу, бо Він мене візьме! Села.
 \49:14\Death will give them their food like sheep; the underworld is their fate and they will go down into it; their flesh is food for worms; their form is wasted away; the underworld is their resting-place for ever.
 καὶ ἐπικάλεσαί με ἐν ἡμέρᾳ θλίψεως καὶ ἐξελοῦμαί σε καὶ δοξάσεις με διάψαλμα
- 16 (49-17) Не лякайся, коли багатіє людина, коли збільшиться слава дому її,
 \49:15\But God will get back my soul; for he will take me from the power of death. (Selah.)
 τῷ δὲ ἀμαρτωλῷ εἶπεν ὁ θεός ἵνα τί σὺ διηγῇ τὰ δικαιώματά μου καὶ ἀναλαμβάνεις τὴν διαθήκην μου διὰ στόματός σου
- 17 (49-18) бо, вмираючи, не забере вона всього, її слава не піде за нею!
 \49:16\Have no fear when wealth comes to a man, and the glory of his house is increased;
 σὺ δὲ ἐμίσησας παιδείαν καὶ ἐξέβαλες τοὺς λόγους μου εἰς τὰ ὀπίσω
- 18 (49-19) Хоч вона свою душу за життя свого хвалить, і славлять тебе, як для себе ти чиниш добро,
 \49:17\For at his death, he will take nothing away; his glory will not go down after him.
 εἰ ἐθεώρεις κλέπτην συνέτρεχες αὐτῷ καὶ μετὰ μοιχῶν τὴν μερίδα σου ἐτίθεις
- 19 (49-20) вона прийде до роду батьків своїх, що світла вони не побачать навіки!
 \49:18\Though he might have pride in his soul in his life-time, and men will give you praise if you do well for yourself,
 τὸ στόμα σου ἐπλεόνασεν κακίαν καὶ ἡ γλῶσσά σου περιέπλεκεν δολιότητα
- 20 (49-21) Людина в пошані, але нерозумна, подібна худобі, що гине!
 \49:19\He will go to the generation of his fathers; he will not see the light again.
 καθήμενος κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ σου κατελάλεις καὶ κατὰ τοῦ υἱοῦ τῆς μητρὸς σου ἐτίθεις σκάνδαλον
- 1 ¶ Псалом Асафів. Прорік Бог над Богами Господь, і землю покликав від схід сонця і аж до заходу його.
 <A Psalm. Of Asaph.> The God of gods, even the Lord, has sent out his voice, and the earth is full of fear; from the coming up of the sun to its going down.
 εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ δαυιδ

- 2 із Сіону, корони краси, Бог явився в промінні!
From Zion, most beautiful of places, God has sent out his light.
ἐν τῷ ἐλθεῖν πρὸς αὐτὸν ναθαν τὸν προφήτην ἠνίκα εἰσήλθεν πρὸς βηρσαβεε
- 3 Приходить наш Бог, і не буде мовчати: палючий огонь перед Ним, а круг Нього все буриться сильно!
Our God will come, and will not keep quiet; with fire burning before him, and storm-winds round him.
ἐλέησόν με ὁ θεός κατὰ τὸ μέγα ἔλεός σου καὶ κατὰ τὸ πλῆθος τῶν οἰκτιρμῶν σου ἐξάλειψον τὸ ἀνόμημά μου
- 4 Він покличе згори небеса, і землю народ Свій судити:
His voice will go out to the heavens and to the earth, for the judging of his people:
ἐπὶ πλεῖον πλυνόν με ἀπὸ τῆς ἀνομίας μου καὶ ἀπὸ τῆς ἀμαρτίας μου καθάρισόν με
- 5 Позбирайте для Мене побожних Моїх, що над жертвою склали заповіта зо Мною.
Let my saints come together to me; those who have made an agreement with me by offerings.
ὅτι τὴν ἀνομίαν μου ἐγὼ γινώσκω καὶ ἡ ἀμαρτία μου ἐνώπιόν μου ἐστὶν διὰ παντός
- 6 і небеса звістять правду Його, що Бог Він суддя. Села.
And let the heavens make clear his righteousness; for God himself is the judge. (Selah.)
σοὶ μόνῳ ἤμαρτον καὶ τὸ πονηρὸν ἐνώπιόν σου ἐποίησα ὅπως ἂν δικαιωθῆς ἐν τοῖς λόγοις σου καὶ νικήσης ἐν τῷ κρίνεσθαί σε
- 7 ¶ Слухай же ти, Мій народе, бо буду ось Я говорити, ізраїлеві, і буду свідчить на тебе: Бог, Бог твій Я!
Give ear, O my people, to my words; O Israel, I will be a witness against you; I am God, even your God.
ἰδοὺ γὰρ ἐν ἀνομίας συνελήμφθην καὶ ἐν ἀμαρτίας ἐκίσσησέν με ἡ μήτηρ μου
- 8 Я буду картати тебе не за жертви твої, бо все передо Мною твої цілопалення,
I will not take up a cause against you because of your offerings, or because of your burned offerings, which are ever before me.
ἰδοὺ γὰρ ἀλήθειαν ἠγάπησας τὰ ἄδηλα καὶ τὰ κρύφια τῆς σοφίας σου ἐδήλωσάς μοι
- 9 не візьму Я бичка з твого дому, ні козлів із кошар твоїх,
I will take no ox out of your house, or he-goats from your flocks;
ῥαντιεῖς με ὑσσόπῳ καὶ καθαρισθήσομαι πλυνεῖς με καὶ ὑπὲρ χιόνα λευκανθήσομαι
- 10 бо належить Мені вся лісна звірина та худоба із тисячі гір,
For every beast of the woodland is mine, and the cattle on a thousand hills.
ἀκουτιεῖς με ἀγαλλίασιν καὶ εὐφροσύνην ἀγαλλιάσονται ὅσα τεταπεινωμένα
- 11 Я знаю все птаство гірське, і звір польовий при Мені!
I see all the birds of the mountains, and the beasts of the field are mine.
ἀπόστρεψον τὸ πρόσωπόν σου ἀπὸ τῶν ἀμαρτιῶν μου καὶ πάσας τὰς ἀνομίας μου ἐξάλειψον
- 12 Якби був Я голодний, тобі б не сказав, бо Моя вся вселенна й усе, що на ній!
If I had need of food, I would not give you word of it; for the earth is mine and all its wealth.
καρδίαν καθαρὰν κτίσον ἐν ἐμοὶ ὁ θεός καὶ πνεῦμα εὐθές ἐγκαίνισον ἐν τοῖς ἐγκάτοις μου
- 13 Чи Я м'ясо бичків споживаю, і чи п'ю кров козлів?
Am I to take the flesh of the ox for my food, or the blood of goats for my drink?
μὴ ἀπορρίψης με ἀπὸ τοῦ προσώπου σου καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιόν σου μὴ ἀντανέλῃς ἀπ' ἐμοῦ
- 14 Принось Богові в жертву подяку, і виконуй свої обітници Всевишньому,
Make an offering of praise to God; keep the agreements which you have made with the Most High;
ἀπόδος μοι τὴν ἀγαλλίασιν τοῦ σωτηρίου σου καὶ πνεύματι ἡγεμονικῷ στήρισόν με
- 15 і до Мене поклич в день неволі, Я тебе порятую, ти ж прославиш Мене!
Let your voice come up to me in the day of trouble; I will be your saviour, so that you may give glory to me.
διδάξω ἀνόμους τὰς ὁδοὺς σου καὶ ἀσεβεῖς ἐπὶ σὲ ἐπιστρέψουσιν

- 16 ¶ А до грішника Бог промовляє: Чого про устаи Мої розповідаєш, і чого заповіта Мого на устах своїх носиш?
But to the sinner, God says, What are you doing, talking of my laws, or taking the words of my agreement in your mouth?
ῥῶσαί με ἐξ αἰμάτων ὁ θεὸς ὁ θεὸς τῆς σωτηρίας μου ἀγαλλιάσεται ἡ γλῶσσά μου τὴν δικαιοσύνην σου
- 17 Ти ж науку зненавидів, і поза себе слова Мої викинув.
Seeing that you have no desire for my teaching, turning your back on my words.
κύριε τὰ χεῖλη μου ἀνοίξεις καὶ τὸ στόμα μου ἀναγγελεῖ τὴν αἴνεσίν σου
- 18 Як ти злодія бачив, то бігав із ним, і з перелюбниками накладав.
When you saw a thief, you were in agreement with him, and you were joined with those who took other men's wives.
ὅτι εἰ ἠθέλησας θυσίαν ἔδωκα ἂν ὀλοκαυτώματα οὐκ εὐδοκήσεις
- 19 Свої уста пускаєш на зло, і язик твоїй оману плете.
You have given your mouth to evil, your tongue to words of deceit.
θυσία τῷ θεῷ πνεῦμα συντετριμμένον καρδίαν συντετριμμένην καὶ τεταπεινωμένην ὁ θεὸς οὐκ ἐξουθενώσει
- 20 Ти сидиш, проти брата свого наговорюєш, поголоски пускаєш про сина своєї матері...
You say evil of your brother; you make false statements against your mother's son.
ἀγάθυνον κύριε ἐν τῇ εὐδοκίᾳ σου τὴν σιών καὶ οἰκοδομηθῆτω τὰ τείχη ἱερουσαλημ
- 21 Оце ти робив, Я ж мовчав, і ти думав, що Я такий самий, як ти. Тому буду картати тебе, і виложу все перед очі твої!
These things have you done, and I said nothing; it seemed to you that I was such a one as yourself; but I will make a protest against you, and put them in order before your eyes.
τότε εὐδοκήσεις θυσίαν δικαιοσύνης ἀναφορὰν καὶ ὀλοκαυτώματα τότε ἀνοίσουσιν ἐπὶ τὸ θυσιαστήριόν σου μόσχους
- 1 ¶ Для диригетна хору. Псалом Давидів. (51-3) Помилуй мене, Боже, з великої милости Твоєї, і з великого милосердя Свого заглядь беззаконня мої!
&l¶To the chief music-maker. A Psalm. Of David.\
- εις τὸ τέλος συνέσεως τῷ δαυιδ
- 2 (51-4) Обмий мене зовсім з мого беззаконня, й очисти мене від мого гріха,
¶1:1\When Nathan the prophet came to him, after he had gone in to Bath-sheba.&gl\
- ἐν τῷ ἔλθειν δωηκ τὸν ἰδουμαῖον καὶ ἀναγγεῖλαι τῷ σαουλ καὶ εἰπεῖν αὐτῷ ἦλθεν δαυιδ εἰς τὸν οἶκον αβιμελεχ
- 3 (51-5) бо свої беззаконня я знаю, а мій гріх передо мною постійно.
¶1:1\Have pity on me, O God, in your mercy; out of a full heart, take away my sin.
- τί ἐγκυχῶ ἐν κακίᾳ ὁ δυνατός ἀνομίαν ὄλην τὴν ἡμέραν
- 4 (51-6) Тобі, одному Тобі я згрішив, і перед очима Твоїми лукаве вчинив, тому справедливий Ти будеш у мові Своєї, бездоганий у суді Своїм.
¶1:2\Let all my wrongdoing be washed away, and make me clean from evil.
- ἀδικίαν ἐλογίσατο ἡ γλῶσσά σου ὡσεὶ ξυρὸν ἠκονημένον ἐποίησας δόλον
- 5 (51-7) Отож я в беззаконні народжений, і в гріху зачала мене мати моя.
¶1:3\For I am conscios of my error; my sin is ever before me.
- ἠγάπησας κακίαν ὑπὲρ ἀγαθωσύνην ἀδικίαν ὑπὲρ τὸ λαλῆσαι δικαιοσύνην διάψαλμα
- 6 (51-8) Ото, полюбив еси правду в глибинах, і в тасмних речах виявляєш премудрість мені.
¶1:4\Against you, you only, have I done wrong, working that which is evil in your eyes; so that your words may be seen to be right, and you may be clear when you are judging.
- ἠγάπησας πάντα τὰ ῥήματα καταποντισμοῦ γλῶσσαν δολίαν
- 7 ¶ (51-9) Очисти ісопом мене, і буду я чистий, обмий Ти мене і я стану біліший від снігу.
¶1:5\Truly, I was formed in evil, and in sin did my mother give me birth.
- διὰ τοῦτο ὁ θεὸς καθελεῖ σε εἰς τέλος ἐκτίλει σε καὶ μεταναστεύσει σε ἀπὸ σκηνώματος καὶ τὸ ρίζωμά σου ἐκ γῆς ζώντων διάψαλμα
- 8 (51-10) Дай почути мені вітху й радість, і радітимуть кості, що Ти покрушив.
¶1:6\Your desire is for what is true in the inner parts: in the secrets of my soul you will give me knowledge of wisdom.
- καὶ ὄψονται δίκαιοι καὶ φοβηθήσονται καὶ ἐπ' αὐτὸν γελάσονται καὶ ἐροῦσιν

- 9 (51-11) Обличчя Своє заховай від гріхів моїх, і всі беззаконня мої позагладжуй.
 \51:7\Make me free from sin with hyssop: let me be washed whiter than snow.
 ἰδοὺ ἄνθρωπος ὃς οὐκ ἔθετο τὸν θεὸν βοηθὸν αὐτοῦ ἀλλ' ἐπήλπισεν ἐπὶ τὸ πλῆθος τοῦ πλοῦτου αὐτοῦ καὶ ἐδυναμώθη ἐπὶ τῇ ματαιότητι αὐτοῦ
- 10 (51-12) Серце чисте створи мені, Боже, і тривалого духа в моєму нутрі віднови.
 \51:8\Make me full of joy and rapture; so that the bones which have been broken may be glad.
 ἐγὼ δὲ ὡσεὶ ἔλαια κατάκαρπος ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ θεοῦ ἤλπισα ἐπὶ τὸ ἔλεος τοῦ θεοῦ εἰς τὸν αἰῶνα καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος
- 11 (51-13) Не відкинь мене від Свого лица, й не бери Свого Духа Святого від мене.
 \51:9\Let your face be turned from my wrongdoing, and take away all my sins.
 ἐξομολογήσομαί σοι εἰς τὸν αἰῶνα ὅτι ἐποίησας καὶ ὑπομενῶ τὸ ὄνομά σου ὅτι χρηστὸν ἐναντίον τῶν ὀσίων σου
- 1 ¶ Для диригетна хору. Псалом навчальний Давидів. (52-3) Чого хвалишся злом, о могутній? Цілий день Божа милість зо мною.
 <To the chief music-maker. Maschil. Of David.\
 εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ μαελεθ συνέσεως τῷ δαυιδ
- 2 (52-4) Замишляє лукавство язик твоїй, як та бритва нагострена ти, що чиниш обману!
 \52:1\When Doeg the Edomite came to Saul saying, David has come to the house of Ahimelech.>\
 εἶπεν ἄφρων ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ οὐκ ἔστιν θεός διεφθάρησαν καὶ ἐβδελύχθησαν ἐν ἀνομίαις οὐκ ἔστιν ποιῶν ἀγαθόν
- 3 (52-5) Ти зло полюбив над добро, а неправду більш, як правду казати, Села,
 \52:1\Why do you take pride in wrongdoing, lifting yourself up against the upright man all the day?
 ὁ θεὸς ἐκ τοῦ οὐρανοῦ διέκυψεν ἐπὶ τοὺς υἰοὺς τῶν ἀνθρώπων τοῦ ἰδεῖν εἰ ἔστιν συνίων ἢ ἐκζητῶν τὸν θεόν
- 4 (52-6) ти любиш усякі шкідливі слова, ти язика обманний!
 \52:2\Purposing destruction, using deceit; your tongue is like a sharp blade.
 πάντες ἐξέκλιναν ἅμα ἠχρεώθησαν οὐκ ἔστιν ποιῶν ἀγαθόν οὐκ ἔστιν ἕως ἐνός
- 5 (52-7) Отож, Бог зруйнує назавжди тебе, тебе викине й вирве з намету тебе, й тебе викорениць із країни життя. Села.
 \52:3\You have more love for evil than for good, for deceit than for works of righteousness. (Selah.)
 οὐχὶ γινώσκονται πάντες οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν οἱ ἔσθοντες τὸν λαόν μου βρώσει ἄρτου τὸν θεὸν οὐκ ἐπεκαλέσαντο
- 6 ¶ (52-8) і побачать це праведні, й будуть боятись, і будуть сміятися з нього:
 \52:4\Destruction is in all your words, O false tongue.
 ἐκεῖ φοβηθήσονται φόβον οὗ οὐκ ἦν φόβος ὅτι ὁ θεὸς διεσκόρπισεν ὅσα ἄνθρωπαρέσκων κατησχύνθησαν ὅτι ὁ θεὸς ἐξουδένωσεν αὐτούς
- 7 (52-9) Ось муж, що Бога не чинить своєю твердиною, та на великість багатства свого покладає надію, втікає до злого свого...
 \52:5\But God will put an end to you for ever; driving you out from your tent, uprooting you from the land of the living. (Selah.)
 τίς δώσει ἐκ σίων τὸ σωτήριον τοῦ ἰσραηλ ἐν τῷ ἐπιστρέψαι κύριον τὴν αἰχμαλωσίαν τοῦ λαοῦ αὐτοῦ ἀγαλλιάσεται ἰακωβ καὶ εὐφρανθήσεται ἰσραηλ
- 1 ¶ Для диригетна хору. На „Махалат". Навчальний псалом. Давидів. (53-2) Безумний говорить у серці своїм: Нема Бога! Зіпсулись вони, і несправедливість обридливу чинять, нема до брочинця!...
 <To the chief music-maker; put to Mahalath. Maschil. Of David.>\
 εἰς τὸ τέλος ἐν ὕμνοις συνέσεως τῷ δαυιδ
- 2 (53-3) Бог зорить із неба на людських синів, щоб побачити, чи є там розумний, що Бога шукає.
 \53:1\The foolish man has said in his heart, God will not do anything. They are unclean, they have done evil works; there is not one who does good.
 ἐν τῷ ἔλθειν τοὺς ζιφάιους καὶ εἰπεῖν τῷ σαουλ οὐκ ἰδοὺ δαυιδ κέκρπται παρ' ἡμῖν
- 3 (53-4) Усі повідступали, разом стали огидними, нема доброчинця, нема ні одного!...
 \53:2\God was looking down from heaven on the children of men, to see if there were any who had wisdom, searching after God.
 ὁ θεὸς ἐν τῷ ὀνόματί σου σῶσόν με καὶ ἐν τῇ δυνάμει σου κρῖνόν με
- 4 (53-5) Чи ж не розуміють оті, хто беззаконня вчиняє, що мій люд поїдають? Вони споживають хліб Божий, та не кличуть Його!
 \53:3\Every one of them has gone back; they are unclean: there is not one who does good, no, not one.
 ὁ θεὸς εἰσάκουσον τῆς προσευχῆς μου ἐνώτισαι τὰ ῥήματα τοῦ στόματός μου

- 5 (53-6) Тоді настрашилися страхом вони, хоч страху не було, бо розсипав Бог кості того, хто тебе оточив був, ти їх посоромив, бо ними погордував Бог!
 \53:4\Have the workers of evil no knowledge? they take my people for food, as they would take bread; they make no prayer to God.
 ὅτι ἀλλότριοι ἐπανεστήσαν ἐπ' ἐμέ καὶ κραταιοὶ ἐζήτησαν τὴν ψυχὴν μου οὐ προέθεντο τὸν θεὸν ἐνώπιον αὐτῶν διάψαλμα
- 6 (53-7) Аби то Він дав із Сіону спасіння ізраїлеві! Як долю Свого народу поверне Господь, то радітиме Яків, утішатися буде ізраїль!
 \53:5\They were in great fear, where there was no cause for fear: for the bones of those who make war on you have been broken by God; you have put them to shame, because God has no desire for them.
 ἰδοὺ γὰρ ὁ θεὸς βοήθει μοι καὶ ὁ κύριος ἀντιλήμπτωρ τῆς ψυχῆς μου
- 1 ¶ Для диригетна хору. На негінах. Псалом навчальний Давидів, (54-2) як зифіяни прийшли були та сказали Саулові: „Ось Давид поміж нами ховається!" (54-3) Спаси мене, Боже, іменям Своїм, і міццю Своєю мене оправдай!
 &l¶To the chief music-maker; on Neginoth. Maschil. Of David.\
 εἰς τὸ τέλος ἐν ὕμνοις συνέσεως τῷ δαυὶδ
- 2 (54-4) Вислухай, Боже, молитву мою, нахили Своє ухо до слів моїх уст,
 \54:1\When the Ziphites came and said to Saul, Is not David keeping himself secret among us?&g\
 ἐνώπιαι ὁ θεὸς τὴν προσευχὴν μου καὶ μὴ ὑπερίδῃς τὴν δέησίν μου
- 3 (54-5) бо чужинці повстали на мене, розбишаки ж шукають моєї душі, вони Бога не ставили перед собою. Села.
 \54:1\Let your name be my salvation, O God; let my cause be judged by your strength.
 πρόσχες μοι καὶ εἰσάκουσόν μου ἐλυπήθην ἐν τῇ ἀδολεσχίᾳ μου καὶ ἐταράχθην
- 4 ¶ (54-6) Ось Бог помагає мені, Господь серед тих, хто підтримує душу мою.
 \54:2\Let my prayer come before you, O God; give ear to the words of my mouth.
 ἀπὸ φωνῆς ἐχθροῦ καὶ ἀπὸ θλίψεως ἀμαρτωλοῦ ὅτι ἐξεκλίαν ἐπ' ἐμέ ἀνομίαν καὶ ἐν ὀργῇ ἐνεκότηον μοι
- 5 (54-7) Хай повернеться зло на моїх ворогів, Своєю правдою виници їх.
 \54:3\For men who are going after me have come out against me, violent men are purposing to take my soul; they have not put God before their eyes. (Selah.)
 ἡ καρδία μου ἐταράχθη ἐν ἐμοὶ καὶ δειλία θανάτου ἐπέπεσεν ἐπ' ἐμέ
- 6 (54-8) В добровільному дарі я жертву Тобі принесу, ім'я Твоє, Господи, славити буду, що добре воно,
 \54:4\See, God is my helper: the Lord is the great supporter of my soul.
 φόβος καὶ τρόμος ἦλθεν ἐπ' ἐμέ καὶ ἐκάλυψέν με σκότος
- 7 (54-9) бо мене воно визволило від усяких нещасть, і я бачу занепад моїх ворогів!
 \54:5\Let the evil works of my haters come back on them again; let them be cut off by your good faith.
 καὶ εἶπα τίς δώσει μοι πτέρυγας ὡσεὶ περιστερᾶς καὶ πετασθήσομαι καὶ καταπαύσω
- 1 ¶ Для диригетна хору. На негінах. Псалом навчальний Давидів. (55-2) Вислухай, Боже, молитву мою й від благання мого не ховайся!
 &l¶To the chief music-maker, on Neginoth. Maschil. Of David.&g\
 εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τοῦ λαοῦ τοῦ ἀπὸ τῶν ἁγίων μερακρυσμένου τῷ δαυὶδ εἰς στηλογραφίαν ὁπότε ἐκράτησαν αὐτὸν οἱ ἀλλόφυλοι ἐν γεθ
- 2 (55-3) Прислухайсь до мене й подай мені відповідь, я блукаю у смутку своїм і стогну,
 \55:1\Give hearing to my prayer, O God; and let not your ear be shut against my request.
 ἐλέησόν με κύριε ὅτι κατεπάτησέν με ἄνθρωπος ὅλην τὴν ἡμέραν πολεμῶν ἐθλιψέν με
- 3 (55-4) від крику ворожого, від утисків грішного, бо гріх накидають на мене вони, і в гніві мене переслідують...
 \55:2\Give thought to me, and let my prayer be answered: I have been made low in sorrow;
 κατεπάτησάν με οἱ ἐχθροὶ μου ὅλην τὴν ἡμέραν ὅτι πολλοὶ οἱ πολεμοῦντές με ἀπὸ ὕψους
- 4 (55-5) Тремтить моє серце в мені, і страхи смертельні напали на мене,
 \55:3\I am troubled because of the voice of the cruel ones, because of the loud cry of the evil-doers; for they put a weight of evil on me, and they are cruel in their hate for me.
 ἡμέρας φοβηθήσομαι ἐγὼ δὲ ἐπὶ σοὶ ἐλπῶ

- 5 (55-6) страх та тремтіння на мене найшли, і тривога мене обгорнула...
 \55:4\My heart is deeply wounded, and the fear of death has come on me.
 ἐν τῷ θεῷ ἐπαινέσω τοὺς λόγους μου ὅλην τὴν ἡμέραν ἐπὶ τῷ θεῷ ἤλπισα οὐ φοβηθήσομαι τί ποιήσει μοι σάρξ
- 6 (55-7) казав я: Коли б я мав крила, немов та голубка, то я полетів би й спочив!
 \55:5\Fear and shaking have come over me, with deep fear I am covered.
 ὅλην τὴν ἡμέραν τοὺς λόγους μου ἐβδελύσσοντο κατ' ἐμοῦ πάντες οἱ διαλογισμοὶ αὐτῶν εἰς κακόν
- 7 (55-8) Отож, помандрую далеко, пробуватиму я на пустині. Села.
 \55:6\And I said, If only I had wings like a dove! for then I would go in flight from here and be at rest.
 παροικήσουσιν καὶ κατακρύψουσιν αὐτοὶ τὴν πτέρναν μου φυλάξουσιν καθάπερ ὑπέμειναν τὴν ψυχὴν μου
- 8 (55-9) Поспішу собі, щоб утекти перед вітром бурхливим та бурєю...
 \55:7\I would go wandering far away, living in the waste land. (Selah.)
 ὑπὲρ τοῦ μηθενὸς σώσεις αὐτοῦς ἐν ὄργῃ λαοὺς κατάξεις ὁ θεός
- 9 ¶ (55-10) Вигуби, Господи, та погуби язика їхнього, бо в місті я бачив насильство та сварку,
 \55:8\I would quickly take cover from the driving storm and from the violent wind.
 τὴν ζωὴν μου ἐξήγγειλά σοι ἔθου τὰ δάκρμά μου ἐνώπιόν σου ὡς καὶ ἐν τῇ ἐπαγγελίᾳ σου
- 10 (55-11) вони ходять удень та вночі коло нього на мурах його, а гріх та неправда всередині в ньому,
 \55:9\Send destruction on them, O Lord, make a division of tongues among them: for I have seen fighting and violent acts in the town.
 ἐπιστρέψουσιν οἱ ἐχθροὶ μου εἰς τὰ ὀπίσω ἐν ᾗ ἂν ἡμέρα ἐπικαλέσωμαι σε ἰδοὺ ἔγνων ὅτι θεός μου εἶ σύ
- 11 (55-12) нещастя всередині в ньому, а з вулиць його не виходять насилля й обмана,
 \55:10\By day and night they go round the town, on the walls; trouble and sorrow are in the heart of it.
 ἐπὶ τῷ θεῷ αἰνέσω ῥῆμα ἐπὶ τῷ κυρίῳ αἰνέσω λόγον
- 12 (55-13) бож не ворог злорічить на мене, це я переніс би, і не ненависник мій побільшивсь надо мною, я сховався б від нього,
 \55:11\Evil is there; cruel rule and deceit are ever in the streets.
 ἐπὶ τῷ θεῷ ἤλπισα οὐ φοβηθήσομαι τί ποιήσει μοι ἄνθρωπος
- 13 (55-14) але ти, чоловік мені рівня, мій приятель близький і знайомий мені,
 \55:12\For it was not my hater who said evil of me; that would have been no grief to me; it was not one outside the number of my friends who made himself strong against me, or I would have kept myself from him in a secret place;
 ἐν ἐμοί ὁ θεός αἰ εὐχαὶ ἄς ἀποδώσω αἰνέσεώς σοι
- 14 (55-15) з яким солодко шири розмову провадимо, і ходимо до Божого дому серед бурхливого натовпу...
 \55:13\But it was you, my equal, my guide, my well-loved friend.
 ὅτι ἔρρῶσω τὴν ψυχὴν μου ἐκ θανάτου καὶ τοὺς πόδας μου ἐξ ὀλισθήματος τοῦ εὐαρεστῆσαι ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἐν φωτὶ ζώντων
- 1 ¶ Для диригетна хору. На „Німа голубка в далечині". Золотий Давидів псалом, коли филистимляни захопили були його в Гаті. (56-2) Помилуй мене, Боже, бо топче мене чоловік, ціли й день він воює та тисне мене!
 <To the chief music-maker; put to Jonath elem rehokim. Of David. Michtam. When the Philistines took him in Gath.>
 εἰς τὸ τέλος μὴ διαφθείρης τῷ δαυὶδ εἰς στηλογραφίαν ἐν τῷ αὐτὸν ἀποδιδάσκειν ἀπὸ προσώπου σαουλ εἰς τὸ σπήλαιον
- 2 (56-3) Чатують мої вороги цілий день, бо багато таких, що воюють завзято на мене!
 \56:1\Have mercy on me, O God, for man is attempting my destruction; every day he makes cruel attacks against me.
 ἐλέησόν με ὁ θεός ἐλέησόν με ὅτι ἐπὶ σοὶ πέποιθεν ἡ ψυχὴ μου καὶ ἐν τῇ σκιᾷ τῶν πτερύγων σου ἐλιπῶ ἕως οὗ παρέλθῃ ἡ ἀνομία
- 3 (56-4) Того дня, коли страх обгортає мене, я надію на Тебе кладу,
 \56:2\My haters are ever ready to put an end to me; great numbers are lifting themselves up against me.
 κενάρομαι πρὸς τὸν θεὸν τὸν ὑψιστὸν τὸν θεὸν τὸν εὐεργετήσαντά με

- 4 (56-5) я в Бозі хвалитиму слово Його, на Бога надію кладу, й не боюся, що тіло учинить мені?
 \56:3\In the time of my fear, I will have faith in you.
 ἐξαπέστειλεν ἐξ οὐρανοῦ καὶ ἔσωσέν με ἔδωκεν εἰς ὄνειδος τοὺς καταπατοῦντάς με διάψαλμα ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς τὸ ἔλεος αὐτοῦ καὶ τὴν ἀλήθειαν αὐτοῦ
- 5 (56-6) Цілий день біль приносять слова мої, усі їхні думки проти мене на зло:
 \56:4\In God will I give praise to his word; in God have I put my hope; I will have no fear of what flesh may do to me.
 καὶ ἐρρύσατο τὴν ψυχὴν μου ἐκ μέσου σκόμενον ἐκοιμήθην τεταραγμένος υἱοὶ ἀνθρώπων οἱ ὀδόντες αὐτῶν ὄπλον καὶ βέλη καὶ ἡ γλῶσσα αὐτῶν μάχαιρα ὀξεῖα
- 6 (56-7) слідкують, ховаються, пильнують вони мої стопи... Як чатують на душу мою,
 \56:5\Every day they make wrong use of my words; all their thoughts are against me for evil.
 ὑψώθητι ἐπὶ τοὺς οὐρανοὺς ὁ θεὸς καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν ἡ δόξα σου
- 7 (56-8) так Ти через гріх віджени їх, пониж, Боже, людей в Своїм гніві!
 \56:6\They come together, they are waiting in secret places, they take note of my steps, they are waiting for my soul.
 παγίδα ἠτοίμασαν τοῖς ποσίν μου καὶ κατέκαψαν τὴν ψυχὴν μου ὄρουσαν πρὸ προσώπου μου βόθρον καὶ ἐνέπεσαν εἰς αὐτόν διάψαλμα
- 8 ¶ (56-9) Полічив Ти тиняння мого, помісти ж мої сльози перед Собою, чи ж вони не записані в книзі Твоїй?
 \56:7\By evil-doing they will not get free from punishment. In wrath, O God, let the peoples be made low.
 ἐτοίμη ἡ καρδιά μου ὁ θεὸς ἐτοίμη ἡ καρδιά μου ἄσομαι καὶ ψαλῶ
- 9 (56-10) Тоді то мої вороги повтікають назад, того дня, як я кликати буду. Те я знаю, що Бог при мені,
 \56:8\You have seen my wanderings; put the drops from my eyes into your bottle; are they not in your record?
 ἐξεγέρθητι ἡ δόξα μου ἐξεγέρθητι ψαλτήριον καὶ κιθάρα ἐξεγερθήσομαι ὄρθρου
- 10 (56-11) і в Бозі я справу свою докінчу, докінчу я в Господі справу!
 \56:9\When I send up my cry to you, my haters will be turned back; I am certain of this, for God is with me.
 ἐξομολογήσομαί σοι ἐν λαοῖς κύριε ψαλῶ σοι ἐν ἔθνεσιν
- 11 (56-12) На Бога надію кладу й не боюсь, що людина учинить мені?
 \56:10\In God will I give praise to his word; in the Lord will I give praise to his word.
 ὅτι ἐμεγαλύνθη ἕως τῶν οὐρανῶν τὸ ἔλεός σου καὶ ἕως τῶν νεφελῶν ἡ ἀλήθειά σου
- 12 (56-13) На мені зостаються, о Боже, присяги Тобі, та для Тебе я виповню жертви хвали.
 \56:11\In God have I put my hope, I will have no fear of what man may do to me.
 ὑψώθητι ἐπὶ τοὺς οὐρανοὺς ὁ θεὸς καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν ἡ δόξα σου
- 1 ¶ Для диригетна хору. На спів: „Не вигуби“. Золотий псалом Давидів, коли він утікав від Саула в печеру. (57-2) Помилуй мене, Боже, помилуй мене, бо до Тебе властяться душа моя, і в тіні Твоїх крил я сховаюсь, аж поки нещастя мине!
 &l¶To the chief music-maker; put to Al-tashheth. Michtam. Of David. When he went in flight from Saul, in the hole of the rock.&g\
 εἰς τὸ τέλος μὴ διαφθεῖρης τῷ δαυιδ εἰς στηλογραφίαν
- 2 (57-3) Я кличу до Бога Всевишнього, до Бога, що чинить для мене добро.
 \57:1\Have mercy on me, O God, have mercy on me; for the hope of my soul is in you: I will keep myself safely under the shade of your wings, till these troubles are past.
 εἰ ἀληθῶς ἄρα δικαιοσύνην λαλεῖτε εὐθεῖα κρίνετε οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων
- 3 (57-4) Він пошле з небес і врятує мене, Він поганьбить того, хто чатує на мене. Села. Бог пошле Свою милість та правду Свою
 \57:2\I will send up my cry to the Most High God; to God who does all things for me.
 καὶ γὰρ ἐν καρδίᾳ ἀνομίας ἐργάζεσθε ἐν τῇ γῇ ἀδικίαν αἱ χεῖρες ὑμῶν συμπλέκουσιν
- 4 (57-5) на душу мою. Знаходжуся я серед левів, що людських синів пожирають, їхні зуби як спис той та стріли, а їхній язик гострий меч.
 \57:3\He will send from heaven, and take me from the power of him whose desire is for my destruction. God will send out his mercy and his good faith.
 ἀπηλλοτριώθησαν οἱ ἁμαρτωλοὶ ἀπὸ μήτρας ἐπλανήθησαν ἀπὸ γαστροῦ ἐλάλησαν ψεῦδη
- 5 (57-6) Піднесися ж, о Боже, над небо, а слава Твоя над всією землею!
 \57:4\My soul is among lions; I am stretched out among those who are on fire, even the sons of men, whose teeth are spears and arrows, and whose tongue is a sharp sword.
 θυμὸς αὐτοῖς κατὰ τὴν ὁμοίωσιν τοῦ ὄφεως ὥσει ἀσπίδος κωφῆς καὶ βυσσοῦς τὰ ὄτα αὐτῆς

- 6 (57-7) Вороги приготували пастку для стіп моїх, душу мою нахилили, вони викопали вовчу яму для мене, і попадали в неї самі! Села.
 \57:5\O God, be lifted up higher than the heavens; let your glory be over all the earth.
 ήτις οὐκ εἰσακούσεται φωνήν ἐπαδόντων φαρμάκου τε φαρμακευομένου παρὰ σοφοῦ
- 7 ¶ (57-8) Моє серце зміцнилося, Боже, зміцнилося серце моє, я буду співати та славити Тебе!
 \57:6\They have made ready a net for my steps; my soul is bent down; they have made a great hole before me, and have gone down into it themselves. (Selah.)
 ὁ θεὸς συνέτριπεν τοὺς ὀδόντας αὐτῶν ἐν τῷ στόματι αὐτῶν τὰς μύλας τῶν λεόντων συνέθλασεν κύριος
- 8 (57-9) Збудися ж ти, хвало моя, пробудися ж ти, арфо та цитро, я буду будити досвітню зорю!
 \57:7\My heart is fixed, O God, my heart is fixed; I will make songs, and give praise.
 ἐξουθενωθήσονται ὡς ὕδωρ διαπορευόμενον ἐντενεῖ τὸ τόξον αὐτοῦ ἕως οὗ ἄσθενήσουσιν
- 9 (57-10) Я буду Тебе вихвалити, о Господи, серед народів, я буду співати Тобі між племенами,
 \57:8\You are my glory; let the instruments of music be awake; I myself will be awake with the dawn.
 ὡσεὶ κηρὸς ὁ τακεῖς ἀνταναιρεθήσονται ἐπέπεσε πῦρ καὶ οὐκ εἶδον τὸν ἥλιον
- 10 (57-11) бо Твоє милосердя велике воно аж до неба, а правда Твоя аж до хмар!
 \57:9\I will give you praise, O Lord, among the peoples; I will make songs to you among the nations.
 πρὸ τοῦ συνίειν τὰς ἀκάνθας ἡμῶν τὴν ῥάμνον ὡσεὶ ζῶντας ὡσεὶ ἐν ὄργῃ καταπίεται ἡμᾶς
- 11 (57-12) Піднесися ж, о Боже, над небо, а слава Твоя над всією землею!
 \57:10\For your mercy is great, stretching up to the heavens, and your righteousness goes up to the clouds.
 εὐφρανθήσεται δίκαιος ὅταν ἴδῃ ἐκδίκησιν ἀσεβῶν τὰς χεῖρας αὐτοῦ νίψεται ἐν τῷ αἵματι τοῦ ἁμαρτωλοῦ
- 1 ¶ Для диригетна хору. На спів: „Не вигуби“. Золотий псалом Давидів. (58-2) Чи ж то справді ви, можли, говорите правду, чи людських синів слушно судите?
 &lfto the chief music-maker; put to Al-tashheth. Michtam. Of David.>l
 εἰς τὸ τέλος μὴ διαφθείρης τῷ δαυιδ εἰς στηλογραφίαν ὁπότε ἀπέστειλεν σαουλ καὶ ἐφύλαξεν τὸν οἶκον αὐτοῦ τοῦ θανατῶσαι αὐτόν
- 2 (58-3) Отже, у серці ви чините кривди, дорогу насильства рук ваших торусте ви на землі.
 \58:1\Is there righteousness in your mouths, O you gods? are you upright judges, O you sons of men?
 ἐξελοῦ με ἐκ τῶν ἐχθρῶν μου ὁ θεὸς καὶ ἐκ τῶν ἐπανιστανομένων ἐπ' ἐμὲ λύτρωσαί με
- 3 (58-4) Від лоня ще матернього вже віддалені несправедливі, з утроби ще матерньої заблудилися неправдомовці,
 \58:2\The purposes of your hearts are evil; your hands are full of cruel doings on the earth.
 ῥύσαί με ἐκ τῶν ἐργαζομένων τὴν ἀνομίαν καὶ ἐξ ἀνδρῶν αἱμάτων σώσον με
- 4 (58-5) їхня отрута така, як отрута зміїна, як отрута глухої гадюки, що ухо своє затуляє,
 \58:3\The evil-doers are strange from the first; from the hour of their birth they go out of the true way, saying false words.
 ὅτι ἰδοὺ ἐθήρευσαν τὴν ψυχὴν μου ἐπέθεντο ἐπ' ἐμὲ κραταιοὶ οὔτε ἡ ἀνομία μου οὔτε ἡ ἁμαρτία μου κύριε
- 5 (58-6) що не слухас голосу заклиначів, чарівника, в чарах вправного!
 \58:4\Their poison is like the poison of a snake; they are like the adder, whose ears are shut;
 ἄνευ ἀνομίας ἔδραμον καὶ κατεύθυναν ἐξεγέρθητι εἰς συνάντησίν μου καὶ ἰδέ
- 6 ¶ (58-7) Поруйнуй, Боже, зуби їхні в їхніх устах, левчукам розбий, Господи, щелепи,
 \58:5\Who will not be moved by the voice of the wonder-worker, however great are his powers.
 καὶ σὺ κύριε ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς ἰσραηλ πρόσχες τοῦ ἐπισκέψασθαι πάντα τὰ ἔθνη μὴ οἰκτιρήσης πάντας τοὺς ἐργαζομένους τὴν ἀνομίαν διάψαλμα
- 7 (58-8) нехай розпливуться, немов та вода, що собі розтікається, хай пов'януть вони, як трава по дорозі,
 \58:6\O God, let their teeth be broken in their mouths; let the great teeth of the young lions be pulled out, O Lord.
 ἐπιστρέψουσιν εἰς ἐσπέραν καὶ λιμώξουσιν ὡς κύων καὶ κυκλώσουσιν πόλιν
- 8 (58-9) бодай стали, немов той слимак, що в своїй слизоті розпускається, щоб сонця не бачили, як мертвий отой плід у жінки!
 \58:7\Let them be turned to liquid like the ever-flowing waters; let them be cut off like the grass by the way.
 ἰδοὺ ἀποφθέγγονται ἐν τῷ στόματι αὐτῶν καὶ ῥομφαία ἐν τοῖς χεῖλεσιν αὐτῶν ὅτι τίς ἤκουσεν

- 9 (58-10) Поки почують тернину запалену ваші горшки, нехай буря її рознесе, чи свіжу, чи спалену!
 \58:8\Let them be like an after-birth which is turned to water and comes to an end; like the fruit of a woman who gives birth before her time, let them not see the sun.
 και σύ κύριε ἐκγέλαση αὐτούς ἐξουθενώσεις πάντα τὰ ἔθνη
- 10 (58-11) А праведний тішитись буде, бо помсту побачить, у крові безбожного стопи свої він обмие!
 \58:9\Before they are conscious of it, let them be cut down like thorns; let a strong wind take them away like waste growth.
 τὸ κράτος μου πρὸς σὲ φυλάξω ὅτι ὁ θεὸς ἀντιλήμπτωρ μου εἶ
- 11 (58-12) і скаже людина: Поправді є плід справедливому, справді є Бог, суддя на землі!
 \58:10\The upright man will be glad when he sees their punishment; his feet will be washed in the blood of the evil-doer.
 ὁ θεὸς μου τὸ ἔλεος αὐτοῦ προφθάσει με ὁ θεὸς δείξει μοι ἐν τοῖς ἐχθροῖς μου
- 1 ¶ Для диригетна хору. На спів: „Не вигуби“. Золотий псалом Давидів, коли послав був Саул, і стерегли його дім, щоб убити його. (59-2) Визволь мене від моїх ворогів, о мій Боже, від н апасників моїх охорони Ти мене!
 &l¶To the chief music-maker; put to At-tashheth. Michtam. Of David. When Saul sent, and they were watching the house, to put him to death.>l
 εἰς τὸ τέλος τοῖς ἀλλοιωθησομένοις ἔτι εἰς στηλογραφίαν τῷ δαυὶδ εἰς διδασχίν
- 2 (59-3) Визволь мене від злочинців, і спаси мене від кровожерних,
 \59:1\Take me out of the hands of the cruel ones, O my God; keep me safe from those who come up against me.
 ὁπότε ἐνεπύρσεν τὴν μεσοποταμίαν συρίας καὶ τὴν συρίαν σῶβα καὶ ἐπέστρεψεν ἰωαβ καὶ ἐπάταξεν τὴν φάραγγα τῶν ἁλῶν δώδεκα χιλιάδας
- 3 (59-4) бо ось причаїлись на душу мою, на мене збираються сильні, не моя в тім провина, о Господи, і не мій грїх!
 \59:2\Take me out of the power of the workers of evil, and keep me safe from the men of blood.
 ὁ θεὸς ἀπόσω ἡμᾶς καὶ καθέλτες ἡμᾶς ὀργίσθης καὶ οἰκτίρησας ἡμᾶς
- 4 (59-5) Без моєї провини вони он збігаються та готуються, устань же назустріч мені та побач!
 \59:3\For see, they are watching in secret for my soul; the strong have come together against me? but not because of my sin, or my evil-doing, O Lord.
 συνέσεισας τὴν γῆν καὶ συνετάραξας αὐτὴν ἴασαι τὰ συντρίμματα αὐτῆς ὅτι ἐσαλεύθη
- 5 (59-6) і Ти, Господи, Боже Саваоте, Боже ізраїлів, збудися, щоб покарати всіх поган, і не помилуй нікого із зрадників злих! Села.
 \59:4\For no sin of mine they go quickly and get themselves ready; be awake and come to my help, and see.
 ἔδειξας τῷ λαῷ σου σκληρὰ ἐπότισας ἡμᾶς οἶνον κατανύξεως
- 6 (59-7) Надвечір вони повертаються, скиглять, як пес, і перебігають по місту,
 \59:5\You, O Lord God of armies, are the God of Israel; come now and give punishment to the nations; have no mercy on any workers of deceit. (Selah.)
 ἔδωκας τοῖς φοβουμένοις σε σημεῖωσιν τοῦ φυγεῖν ἀπὸ προσώπου τόξου διάψαλμα
- 7 (59-8) й ось слова вивергають устами своїми, мечі в їхніх губах, та хто це почус...
 \59:6\They come back in the evening; they make a noise like a dog, and go round the town.
 ὅπως ἂν ῥυσθῶσιν οἱ ἀγαπητοὶ σου σώσον τῇ δεξιᾷ σου καὶ ἐπάκουσόν μου
- 8 ¶ (59-9) Але посмісся з них, Господи, і всіх поган засоромиш!
 \59:7\See, hate is dropping from their lips; curses are on their tongues: they say, Who gives attention to it?
 ὁ θεὸς ἐλάλησεν ἐν τῷ ἁγίῳ αὐτοῦ ἀγαλλιάσομαι καὶ διαμεριῶ σικιμα καὶ τὴν κοιλάδα τῶν σκηνῶν διαμετρήσω
- 9 (59-10) Твердине моя, я Тебе пильнуватиму, бо Бог оборона моя!
 \59:8\But you are laughing at them, O Lord; you will make sport of all the nations.
 ἐμός ἐστιν γαλααδ καὶ ἐμός ἐστιν μανασση καὶ εφραим κραταίωσις τῆς κεφαλῆς μου ἰουδας βασιλεύς μου
- 10 (59-11) Мій Бог, Його милість мене опередила, Бог учинить мені, що побачу падіння своїх ворогів!
 \59:9\O my strength, I will put my hope in you; because God is my strong tower.
 μοαβ λέβης τῆς ἐλπίδος μου ἐπὶ τὴν ἰδουμαίαν ἐκτενω τὸ ὑπόδημά μου ἐμοὶ ἀλλόφυλοι ὑπετάγησαν
- 11 (59-12) Не вбивай їх, щоб народ мій цього не забув, міццю Своєю розвій їх і зниж їх, о щите наш, Господи!
 \59:10\The God of my mercy will go before me: God will let me see my desire effected on my haters.
 τίς ἀπάξει με εἰς πόλιν περιοχῆς τίς ὀδηγήσει με ἕως τῆς ἰδουμαίας

- 12 (59-13) Гріх їхніх уст слово губ їхніх, і нехай вони схоплені будуть своєю пихою, і за клятву й брехню, яку кажуть!
 \59:11\Put them not to death, for so my people will keep the memory of them: let them be sent in all directions by your power; make them low, O Lord our saviour.
 οὐχὶ σὺ ὁ θεὸς ὁ ἀποσάμενος ἡμᾶς καὶ οὐκ ἐξελεύσῃ ὁ θεὸς ἐν ταῖς δυνάμεσιν ἡμῶν
- 13 (59-14) У гніві їх знищ, знищ і хай їх не буде, і хай знають вони, що царює Бог в Якові, аж до кінців землі! Села.
 \59:12\Because of the sin of their mouths and the word of their lips, let them even be taken in their pride; and for their curses and their deceit,
 δὸς ἡμῖν βοήθειαν ἐκ θλίψεως καὶ ματαία σωτηρία ἀνθρώπου
- 14 (59-15) А надвечір вони повертаються, скиглять, як пес, і перебігають по місту.
 \59:13\Put an end to them in your wrath, put an end to them, so that they may not be seen again; let them see that God is ruling in Jacob and to the ends of the earth. (Selah.)
 ἐν δὲ τῷ θεῷ ποιήσομεν δύναμιν καὶ αὐτὸς ἐξουθενώσει τοὺς θλίβοντας ἡμᾶς
- 1 ¶ Для диригетна хору. На спів: „Лілея свідчення". Золотий псалом Давидів для навчання, (60-2) коли він підпалив був Арам двух річок і Арам Цови, і вернувся Йовав і побив Едома в Солянній долині, дванадцять тисяч. (60-3) Боже, покинув Ти нас, розпорочив Ти нас, Ти нагнівався був, повернися ж до нас!
 &l¶To the chief music-maker; put to Shushan-eduth. Michtam. Of David.\
 εἰς τὸ τέλος ἐν ὕμνοις τῷ δαυὶδ
- 2 (60-4) Ти землею затряс, і її розірвав, уздоров же уламки її, бо вона захиталась!
 \60:1\For teaching. When he was fighting against Aram-naharaim and Aramzobah, when Joab came back, and put twelve thousand of the Edomites to death, in the Valley of Salt.&g¶
 εἰσάκουσον ὁ θεὸς τῆς δεήσεώς μου πρόσχεε τῇ προσευχῇ μου
- 3 (60-5) Ти вчинив, що народ Твій побачив тяжке, напоїв нас отрутим вином...
 \60:1\God, you have put us away from you, you have sent us in all directions, you have been angry; O be turned to us again.
 ἀπὸ τῶν περάτων τῆς γῆς πρὸς σὲ ἐκέκραξα ἐν τῷ ἀκηδιάσαι τὴν καρδίαν μου ἐν πέτρᾳ ὑψώσας με
- 4 (60-6) Ти дав прапора тим, хто боїться Тебе, щоб збирались вони перед правдою. Села.
 \60:2\By the power of your hand the earth is shaking and broken; make it strong again, for it is moved.
 ὠδήγησάς με ὅτι ἐγενήθης ἐλπίς μου πύργος ἰσχύος ἀπὸ προσώπου ἐχθροῦ
- 5 (60-7) Щоб любі Твої були визволені, Своєю правницею допоможи, й обізвися до нас!
 \60:3\You have made the people see hard times; you have given us the wine of shaking for our drink.
 παροικήσω ἐν τῷ σκηνώματί σου εἰς τοὺς αἰῶνας σκεπασθήσομαι ἐν σκέπῃ τῶν πτερῶν σου διάγαλμα
- 6 ¶ (60-8) У святині Своїй Бог промовив: Нехай розвеселюсь, розділю Я Сихем і долину Суккотську поміряю!
 \60:4\Give a safe place to those who have fear of you, where they may go in flight from before the bow. (Selah.)
 ὅτι σὺ ὁ θεὸς εἰσήκουσας τῶν εὐχῶν μου ἔδωκας κληρονομίαν τοῖς φοβουμένοις τὸ ὄνομά σου
- 7 (60-9) Наложить Мені Гілеад, Мені Манасія, а Єфрем охорона Моїй голові, Юда берло Мос.
 \60:5\So that your loved ones may be made safe, let your right hand be my salvation, and give me an answer.
 ἡμέρας ἐφ' ἡμέρας βασιλέως προσθήσεις ἔτη αὐτοῦ ἕως ἡμέρας γενεᾶς καὶ γενεᾶς
- 8 (60-10) Моав то мідниця Мого миття, на Едом узуттям Своїм кину, филистею, вигукуй для Мене із радістю!
 \60:6\God has said in his holy place, I will be glad: I will make a division of Shechem, and the valley of Succoth will be measured out.
 διαμενεῖ εἰς τὸν αἰῶνα ἐνώπιον τοῦ θεοῦ ἔλεος καὶ ἀλήθειαν αὐτοῦ τίς ἐκζητήσει
- 9 (60-11) Хто мене запровадить до міста твердинного, хто до Едому мене попровадить?
 \60:7\Gilead is mine, and Manasseh is mine; and Ephraim is the strength of my head; Judah is my law-giver;
 οὕτως ψαλῶ τῷ ὀνόματί σου εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος τοῦ ἀποδοῦναί με τὰς εὐχὰς μου ἡμέραν ἐξ ἡμέρας
- 1 ¶ Для диригетна хору. На струнним інструменті. Псалом Давидів. (61-2) Вислухай, Боже, благання моє, почуй же молитву мою,
 &l¶To the chief music-maker. On a corded instrument. Of David.&g¶
 εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ ἰδιθουν ψαλμὸς τῷ δαυὶδ
- 2 (61-3) я кличу до Тебе від краю землі, коли серце моє омліває! На скелю, що вища від мене, мене попровадь,
 \61:1\Let my cry come to you, O God; let your ears be open to my prayer.
 οὐχὶ τῷ θεῷ ὑποταγῆσεται ἡ ψυχὴ μου παρ' αὐτοῦ γὰρ τὸ σωτήριόν μου

- 9 (62-10) Справді, людські сини як та пара, сини й вищих мужів обмана: як узяти на вагу вони легші від пари всі разом!
 \62:8\Have faith in him at all times, you people; let your hearts go flowing out before him: God is our safe place. (Selah.)
 ἐκολλήθη ἡ ψυχὴ μου ὀπίσω σου ἐμοῦ ἀντελάβετο ἡ δεξιὰ σου
- 10 (62-11) Не надійтесь на утиск, і не пишайте грабунком; як багатство росте, не прикладайте свого серця до нього!
 \62:9\Truly men of low birth are nothing, and men of high position are not what they seem; if they are put in the scales together they are less than a breath.
 αὐτοὶ δὲ εἰς μάτην ἐζήτησαν τὴν ψυχὴν μου εἰσελεύσονται εἰς τὰ κατώτατα τῆς γῆς
- 11 (62-12) Один раз Бог сказав, а двічі я чув, що сила у Бога!
 \62:10\Have no faith in the rewards of evil-doing, or in profits wrongly made: if your wealth is increased, do not put your hopes on it.
 παραδοθήσονται εἰς χεῖρας ῥομφαίας μερίδες ἀλωπέκων ἔσονται
- 12 (62-13) і в Тебе, о Господи, милість, бо відплачуєш кожному згідно з ділами його!
 \62:11\Once has God said, twice has it come to my ears, that power is God's:
 ὁ δὲ βασιλεὺς εὐφρανθήσεται ἐπὶ τῷ θεῷ ὁ ἐπαινεσθήσεται πᾶς ὁ ὀμνῶν ἐν αὐτῷ ὅτι ἐνεφράγη στόμα λαλούντων ἄδικα
- 1 ¶ Псалом Давидів, коли був він у пустині юдейській. (63-2) Боже Ти Бог мій, я шукаю від рання Тебе, душа моя прагне до Тебе, тужить тіло моє за Тобою в країні пустельній і вимученій без води...
 <A Psalm. Of David. When he was in the waste land of Judah.>\
 εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ δαυὶδ
- 2 (63-3) Я так приглядався до Тебе в святині, щоб бачити силу Твою й Твою славу,
 \63:1\O God, you are my God; early will I make my search for you: my soul is dry for need of you, my flesh is wasted with desire for you, as a dry and burning land where no water is;
 εἰσάκουσον ὁ θεὸς τῆς φωνῆς μου ἐν τῷ δέεσθαί με ἀπὸ φόβου ἔχθροῦ ἐξελοῦ τὴν ψυχὴν μου
- 3 ¶ (63-4) ліпша бо милість Твоя над життя, й мої уста Тебе прославляють!
 \63:2\To see your power and your glory, as I have seen you in the holy place.
 ἐσκέπασάς με ἀπὸ συστροφῆς πονηρευομένων ἀπὸ πλήθους ἐργαζομένων τὴν ἀνομίαν
- 4 (63-5) Так я буду в житті своїм благословляти Тебе, ради Ймення Твого буду руки свої підіймати!
 \63:3\Because your mercy is better than life, my lips will give you praise.
 οἷτινες ἠκόνησαν ὡς ῥομφαίαν τὰς γλώσσας αὐτῶν ἐνέτειναν τόξον αὐτῶν πρᾶγμα πικρὸν
- 5 (63-6) Насичується, ніби лосєм і товщем, душа моя, а уста мої хвалять губами співними.
 \63:4\So will I go on blessing you all my life, lifting up my hands in your name.
 τοῦ κατατοξεῦσαι ἐν ἀποκρύφοις ἄωμον ἐξάπινα κατατοξεύσουσιν αὐτὸν καὶ οὐ φοβηθήσονται
- 6 (63-7) Як згадаю Тебе на постелі своїй, розмішляю про Тебе в сторожах нічних:
 \63:5\My soul will be comforted, as with good food; and my mouth will give you praise with songs of joy;
 ἐκραταίωσαν ἑαυτοῖς λόγον πονηρὸν διηγήσαντο τοῦ κρύψαι παγίδας εἶπαν τίς ὄψεται αὐτούς
- 7 ¶ (63-8) що став Ти на поміч для мене, в тіні ж Твоїх крил я співатиму!
 \63:6\When the memory of you comes to me on my bed, and when I give thought to you in the night-time.
 ἐξηρένησαν ἀνομίας ἐξέλιπον ἐξερευῶντες ἐξερευήσει προσελεύσεται ἄνθρωπος καὶ καρδία βαθεῖα
- 8 (63-9) Пригорнулась до Тебе душа моя, правиця Твоя підпирає мене.
 \63:7\Because you have been my help, I will have joy in the shade of your wings.
 καὶ ὑψωθήσεται ὁ θεὸς βέλος νηπίων ἐγενήθησαν αἱ πληγαὶ αὐτῶν
- 9 (63-10) Вороги ж мою душу шукають для згуби, нехай западуться до споду землі,
 \63:8\My soul keeps ever near you: your right hand is my support.
 καὶ ἐξησθένησαν ἐπ' αὐτούς αἱ γλώσσαι αὐτῶν ἐταράχθησαν πάντες οἱ θεωροῦντες αὐτούς
- 10 (63-11) нехай помордовані будуть мечем, бодай стали шакалам поживою!
 \63:9\But those whose desire is my soul's destruction will go down to the lower parts of the earth.
 καὶ ἐφοβήθη πᾶς ἄνθρωπος καὶ ἀνήγγειλαν τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ καὶ τὰ ποιήματα αὐτοῦ συνῆκαν

- 11 (63-12) А цар звеселиться у Бозі, буде хвалений кожен, хто йому присягас, будуть бо замкнені уста лжемовцам!
 \63:10\They will be cut off by the sword; they will be food for foxes.
 εύφρανθήσεται δίκαιος ἐπὶ τῷ κυρίῳ καὶ ἐλπιδί ἐπ' αὐτόν καὶ ἐπαινεσθήσονται πάντες οἱ εὐθεῖς τῇ καρδίᾳ
- 1 ¶ Для диригетна хору. Псалом Давидів. (64-2) Вислухай, Боже, мій голос, як скаржуся я, від страху ворожою душу мою хорони!
 <To the chief music-maker. A Psalm. Of David.>
 εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ δαυιδ φῶδῃ ἱερεμίου καὶ ἰεζεκηλ ἐκ τοῦ λόγου τῆς παροικίας ὅτε ἐμελλον ἐκπορεύεσθαι
- 2 (64-3) Заховай мене від потасмного збору злочинців, від крику свавільців,
 \64:1\O God, let the voice of my grief come to your ear: keep my life from the fear of those who are against me.
 σοὶ πρέπει ὕμνος ὁ θεὸς ἐν σιων καὶ σοὶ ἀποδοθήσεται εὐχὴ ἐν ἱερουσαλημ
- 3 (64-4) які нагострили свого язика, як меча, натягнули стрілу своєю словом гірким,
 \64:2\Keep me safe from the secret purpose of wrongdoers; from the band of the workers of evil;
 εἰσάκουσον προσευχῆς μου πρὸς σὲ πᾶσα σὰρξ ἥξει
- 4 (64-5) щоб тасмно стріляти в невинного, вони нагло стрілятимуть в нього, і не будуть боятись!...
 \64:3\Who make their tongues sharp like a sword, and whose arrows are pointed, even bitter words;
 λόγοι ἀνομιῶν ὑπερεδυνάμωσαν ἡμᾶς καὶ τὰς ἀσεβείας ἡμῶν σὺ ἴλαση
- 5 (64-6) У злій справі зміцняють себе, змовляються пастки тасмно розставити, кажуть: Хто буде їх бачити?
 \64:4\So that in secret they may let loose their arrows at the upright, suddenly and unseen.
 μακάριος ὃν ἐξελέξω καὶ προσελάβου κατασκηνώσει ἐν ταῖς ἀυλαῖς σου πλησθησόμεθα ἐν τοῖς ἀγαθοῖς τοῦ οἴκου σου ἅγιος ὁ ναὸς σου θαυμαστὸς ἐν δικαιοσύνῃ
- 6 (64-7) Вони кривди ховають... Загинемо, як задум їхній сповниться, бо нутро чоловіка та серце глибоке!
 \64:5\They make themselves strong in an evil purpose; they make holes for secret nets; they say, Who will see it,
 ἐπάκουσον ἡμῶν ὁ θεὸς ὁ σωτὴρ ἡμῶν ἢ ἐλπίς πάντων τῶν περάτων τῆς γῆς καὶ ἐν θαλάσῃ μακρὰν
- 7 ¶ (64-8) Але вчинить Бог, що стріла на них стрілить, і нагло поранені будуть,
 \64:6\Or make discovery of our secret purpose? The design is framed with care; and the inner thought of a man, and his heart, is deep.
 ἐτοιμάζων ὄρη ἐν τῇ ἰσχύι αὐτοῦ περιεζωσμένος ἐν δυναστείᾳ
- 8 (64-9) і вчинить, що їхній язик допадеться до них, і будуть хитати головою усі, хто спогляне на них!...
 \64:7\But God sends out an arrow against them; suddenly they are wounded.
 ὁ συνταράσσων τὸ κύτος τῆς θαλάσσης ἤχους κυμάτων αὐτῆς ταραχθήσονται τὰ ἔθνη
- 9 (64-10) і всі люди боятися будуть, і будуть розказувати про чин Бога, і діло Його зрозуміють!
 \64:8\The evil of their tongues is the cause of their fall; all those who see them are shaking their heads at them.
 καὶ φοβηθήσονται οἱ κατοικοῦντες τὰ πέρατα ἀπὸ τῶν σημείων σου ἐξόδους πρωΐας καὶ ἑσπέρας τέρψεις
- 10 (64-11) і праведний Господом буде радіти, і буде вдаватись до Нього, і будуть похвалені всі простосерді!
 \64:9\And in fear men make public the works of God; and giving thought to his acts they get wisdom.
 ἐπεσκέψω τὴν γῆν καὶ ἐμέθυσας αὐτὴν ἐπλήθυνας τοῦ πλουτίσαι αὐτὴν ὁ ποταμὸς τοῦ θεοῦ ἐπληρώθη ὑδάτων ἠτοιμάσας τὴν τροφήν αὐτῶν ὅτι οὕτως ἡ ἐτοιμασία σου
- 1 ¶ Для диригетна хору. Псалом Давидів. Пісня. Уся земле, покликуйте Богові:
 <To the chief music-maker. A Psalm. Of David. A Song.>
 εἰς τὸ τέλος φῶδῃ ψαλμοῦ ἀναστάσεως ἀλαλάζατε τῷ θεῷ πᾶσα ἡ γῆ
- 2 Тобі, Боже, належить слава в Сіоні, і Тобі має відданий бути обіт!
 \65:1\It is right for you, O God, to have praise in Zion: to you let the offering be made.
 ψάλατε δὴ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ δότε δόξαν αἰνέσει αὐτοῦ
- 3 Ти, що молитви вислухуєш, всяке тіло до Тебе приходить!
 \65:2\To you, O hearer of prayer, let the words of all flesh come.
 εἶπατε τῷ θεῷ ὡς φοβερὰ τὰ ἔργα σου ἐν τῷ πλήθει τῆς δυνάμεώς σου ψεύσονται σε οἱ ἐχθροὶ σου

- 4 Справи грішні зробились сильніші від нас, Ти наші гріхи пробачаєш!
 \65:3\Evils have overcome us: but as for our sins, you will take them away.
 πᾶσα ἡ γῆ προσκυνησάτωσάν σοι καὶ ψαλάτωσάν σοι ψαλάτωσαν τῷ ὀνόματί σου διάψαλμα
- 5 Блаженний, кого вибираєш Ти та наближаєш, в оселях Твоїх спочивати той буде! наситимось ми добром дому Твого, найсвятішим із храму Твого!
 \65:4\Happy is the man of your selection, to whom you give a resting-place in your house; we will be full of the good things out of your holy place.
 δεῦτε καὶ ἴδετε τὰ ἔργα τοῦ θεοῦ φοβερὸς ἐν βουλαῖς ὑπὲρ τοῦς υἱοὺς τῶν ἀνθρώπων
- 6 ¶ Грізні речі Ти відповідаєш нам правдою, Боже, Спасителю наш, надіє всіх кінців землі та суших далеко на морі,
 \65:5\You will give us an answer in righteousness by great acts of power, O God of our salvation; you who are the hope of all the ends of the earth, and of the far-off lands of the sea;
 ὁ μεταστρέφων τὴν θάλασσαν εἰς ξηρὰν ἐν ποταμῷ διελεύσονται ποδί ἐκεῖ εὐφρανθησόμεθα ἐπ' αὐτῷ
- 7 що гори ставиш Своєю силою, підперезаний міццю,
 \65:6\The God by whose strength the mountains are fixed; who is robed with power:
 τῷ δεσπόζοντι ἐν τῇ δυναστείᾳ αὐτοῦ τοῦ αἰῶνος οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ἐπὶ τὰ ἔθνη ἐπιβλέπουσιν οἱ παραπικραίνοντες μὴ ὑποῦσθωσαν ἐν ἑαυτοῖς διάψαλμα
- 8 що втихомирюєш гуркіт морів, їхніх хвиль та галас народів...
 \65:7\Who makes the loud voice of the sea quiet, and puts an end to the sound of its waves.
 εὐλογεῖτε ἔθνη τὸν θεὸν ἡμῶν καὶ ἀκουτίσασθε τὴν φωνὴν τῆς αἰνέσεως αὐτοῦ
- 9 і будуть боятись ознак Твоїх мешканці кінців землі. Ти розвеселяєш країну, де вихід поранку й де вечір.
 \65:8\Those in the farthest parts of the earth have fear when they see your signs: the outgoings of the morning and evening are glad because of you.
 τοῦ θεμένου τὴν ψυχὴν μου εἰς ζωὴν καὶ μὴ δόντος εἰς σάλον τοὺς πόδας μου
- 10 Ти відвідуєш землю та поїш її, Ти збагачуєш щедро її, повний води потік Божий, Ти збіжжа готуєш її, бо Ти так приготував її!
 \65:9\You have given your blessing to the earth, watering it and making it fertile; the river of God is full of water: and having made it ready, you give men grain.
 ὅτι ἐδοκίμασας ἡμᾶς ὁ θεὸς ἐπύρωσας ἡμᾶς ὡς πυροῦται τὸ ἀργύριον
- 11 Ти ріллю її насичуєш вогкістю, вирівнюєш грудя її, розпускаєш дощами її, Ти благословляєш рослинність її!
 \65:10\You make the ploughed lands full of water; you make smooth the slopes: you make the earth soft with showers, sending your blessing on its growth.
 εἰσήγαγες ἡμᾶς εἰς τὴν παγίδα ἔθου θλίψεις ἐπὶ τὸν νῶτον ἡμῶν
- 12 Ти добром Своїм рік вкороновуєш, і стежки Твої краплями товщу течуть!
 \65:11\The year is crowned with the good you give; life-giving rain is dropping from your footsteps,
 ἐπεβίβασας ἀνθρώπους ἐπὶ τὰς κεφαλὰς ἡμῶν διήλομεν διὰ πυρὸς καὶ ὕδατος καὶ ἐξήγαγες ἡμᾶς εἰς ἀναψυχὴν
- 13 Пасовиська пустині сливаються краплями, і радістю підперезались узгір'я! (65-14) Луги зодягнулись отарами, а долини покрилися збіжжям, гукають вони та співають!
 \65:12\Falling on the grass of the waste land: and the little hills are glad on every side.
 εἰσελεύσομαι εἰς τὸν οἶκόν σου ἐν ὀλοκαυτώμασιν ἀποδώσω σοι τὰς εὐχὰς μου
- 1 ¶ Для диригетна хору. Пісня. Псалом. Уся земле, покличуйте Богові,
 <To the chief music-maker. A Song. A Psalm.> Send up a glad cry to God, all the earth:
 εἰς τὸ τέλος ἐν ὕμνοις ψαλμὸς ᾠδῆς
- 2 виспівуйте честь Його Йменню, честь для слави Його покладіть!
 Make a song in honour of his name: give praise and glory to him.
 ὁ θεὸς οἰκτιρήσαι ἡμᾶς καὶ εὐλογήσαι ἡμᾶς ἐπιφάναι τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς διάψαλμα
- 3 Скажіть Богу: Які Твої вчинки грізні! Через силу велику Твою Твої вороги піддадуться Тобі,
 Say to God, How greatly to be feared are your works! because of your great power your haters are forced to put themselves under your feet.
 τοῦ γνῶναι ἐν τῇ γῇ τὴν ὁδὸν σου ἐν πᾶσιν ἔθνεσιν τὸ σωτήριόν σου
- 4 вся земля буде падати до ніг Твоїх, і співати Тобі буде, оспівувати Ймення Твое! Села.
 Let all the earth give you worship, and make songs to you; let them make songs to your name. (Selah.)
 ἐξομολογησάσθωσάν σοι λαοὶ ὁ θεὸς ἐξομολογησάσθωσάν σοι λαοὶ πάντες

- 5 **ιδίτε і погляньте на Божі діла, Він грізний у ділах проти людських синів!**
Come and see the works of God: he is to be feared in all he does to the children of men.
 εὐφρανθήτωσαν καὶ ἀγαλλιάσθωσαν ἔθνη ὅτι κρινεῖς λαοὺς ἐν εὐθότητι καὶ ἔθνη ἐν τῇ γῆ ὁδηγήσεις διάψαλμα
- 6 **Він на суходіл змінив море, й переходили річку ногою, там раділи ми в Ньому!**
The sea was turned into dry land: they went through the river on foot: there did we have joy in him.
 ἔξομολογησάσθωσάν σοι λαοὶ ὁ θεὸς ἔξομολογησάσθωσάν σοι λαοὶ πάντες
- 7 **Він царює навіки Своєю могутністю, очі Його між народами зорять, нехай не несуться відступники! Села.**
He is ruling in power for ever; his eyes are watching the nations: may his haters have no strength against him. (Selah.)
 γῆ ἔδωκεν τὸν καρπὸν αὐτῆς εὐλογῆσαι ἡμᾶς ὁ θεὸς ὁ θεὸς ἡμῶν
- 8 ¶ **Благословляйте, народи, нашого Бога, і голос слави Його розголошуйте,**
Give blessings to our God, O you peoples, let the voice of his praise be loud;
 εὐλογῆσαι ἡμᾶς ὁ θεὸς καὶ φοβηθήτωσαν αὐτὸν πάντα τὰ πέρατα τῆς γῆς
- 1 ¶ **Для диригетна хору. На струнних знярядях. Псалом. Пісня. (67-2) Нехай Бог помилує нас, і хай поблагословить, хай засяє над нами обличчям Своїм, Села,**
<To the chief music-maker. With corded instruments. A Psalm. A Song.>
 εἰς τὸ τέλος τῷ δαυὶδ ψαλμὸς ᾠδῆς
- 2 (67-3) **щоб пізнати дорогу Твою на землі, посеред народів усіх спасіння Твоє!**
 \67:1\May God give us mercy and blessing, and let the light of his face be shining on us; (Selah.)
 ἀναστήτω ὁ θεὸς καὶ διασκορπισθήτωσαν οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ καὶ φυγέτωσαν οἱ μισοῦντες αὐτὸν ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ
- 3 (67-4) **Хай Тебе вихваляють народи, о Боже, хай славлять Тебе всі народи!**
 \67:2\So that men may see your way on the earth, and your salvation among all nations.
 ὡς ἐκλείπει καρπὸς ἐκλείπετοσαν ὡς τίκεται κηρὸς ἀπὸ προσώπου πυρὸς οὕτως ἀπόλοιτο οἱ ἁμαρτωλοὶ ἀπὸ προσώπου τοῦ θεοῦ
- 4 (67-5) **Нехай веселяться й співають племена, бо Ти правдою судиш народи й племена ведеш на землі! Села.**
 \67:3\Let the peoples give you praise, O God; let all the peoples give you praise.
 καὶ οἱ δίκαιοι εὐφρανθήτωσαν ἀγαλλιάσθωσαν ἐνώπιον τοῦ θεοῦ τερφθήτωσαν ἐν εὐφροσύνῃ
- 5 (67-6) **Хай Тебе вихваляють народи, о Боже, хай славлять Тебе всі народи!**
 \67:4\O let the nations be glad, and make song of joy; for you will be the judge of the peoples in righteousness, guiding the nations of the earth. (Selah.)
 ἤσατε τῷ θεῷ ψάλατε τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ὁδοποιήσατε τῷ ἐπιβεβηκότι ἐπὶ δυσμῶν κύριος ὄνομα αὐτοῦ καὶ ἀγαλλιᾶσθε ἐνώπιον αὐτοῦ ταραχθήσονται ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ
- 6 (67-7) **Земля врожай свій дала, Бог поблагословив нас, наш Бог!**
 \67:5\Let the peoples give you praise, O God; let all the peoples give you praise.
 τοῦ πατρὸς τῶν ὀρφανῶν καὶ κριτοῦ τῶν χηρῶν ὁ θεὸς ἐν τόπῳ ἁγίῳ αὐτοῦ
- 7 (67-8) **Нехай благословляє нас Бог, і всі кінці землі хай бояться Його!**
 \67:6\The earth has given her increase; and God, even our God, will give us his blessing.
 ὁ θεὸς κατοικεῖει μονοτρόπους ἐν οἴκῳ ἐξάγων πεπεδημένους ἐν ἀνδρεία ὁμοίως τοὺς παραικραίνοντας τοὺς κατοικοῦντας ἐν τάφοις
- 1 ¶ **Для диригетна хору. Псалом Давидів. Пісня. (68-2) Нехай воскресне Бог, і розпорозяться вороги Його, і нехай від лица Його повтікають Його ненависники!**
<To the chief music-maker. Of David. A Psalm. A Song.>
 εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῶν ἀλλοιωθησομένων τῷ δαυὶδ
- 2 (68-3) **Як дим розвівається, так їх розвій, як топиться віск від огню, отак несправедливі загинуть перед Божим лицем!**
 \68:1\Let God be seen, and let his haters be put to flight; let those who are against him be turned back before him.
 σώσόν με ὁ θεὸς ὅτι εἰσήλθοσαν ὕδατα ἕως ψυχῆς μου
- 3 (68-4) **А праведні будуть радіти, і будуть тишитися перед Богом, і веселитися в радості будуть!**
 \68:2\Let them be like smoke before the driving wind; as wax turning soft before the fire, so let them come to an end before the power of God.
 ἐνεπάγην εἰς ἰλὸν βοθοῦ καὶ οὐκ ἔστιν ὑπόστασις ἡλθον εἰς τὰ βάθη τῆς θαλάσσης καὶ καταγίγς κατεπόντισέν με

- 4 (68-5) Співайте Богові, виспівуйте Йменню Його, рівняйте дорогу Тому, Хто їде на хмарах, Господь Йому Ймення, та перед Ним веселіться!
 \68:3\But let the upright be glad; let them have delight before God; let them be full of joy.
 ἐκοπίασα κράζων ἐβραγχίασεν ὁ λάρυγξ μου ἐξέλιπον οἱ ὀφθαλμοί μου ἀπὸ τοῦ ἐλπίζειν ἐπὶ τὸν θεόν μου
- 5 (68-6) Сиротам батько й вдовицям суддя, то Бог у святому мешканні Своїм!
 \68:4\Make songs to God, make songs of praise to his name; make a way for him who comes through the waste lands; his name is Jah; be glad before him.
 ἐπληθύνθησαν ὑπὲρ τὰς τρίχας τῆς κεφαλῆς μου οἱ μισοῦντές με δωρεάν ἐκραταιώθησαν οἱ ἐχθροί μου οἱ ἐκδιώκοντές με ἀδίκως ἃ οὐχ ἤρπασα τότε ἀπετίνουον
- 6 (68-7) Бог самітних уводить до дому, витягус в'язнів з кайданів, тільки відступники мешкати будуть у спаленій сонцем землі!
 \68:5\A father to those who have no father, a judge of the widows, is God in his holy place.
 ὁ θεός σὺ ἔγνωσ τὴν ἀφροσύνην μου καὶ αἱ πλημμέλειαί μου ἀπὸ σοῦ οὐκ ἐκρόβησαν
- 7 ¶ (68-8) Боже, коли перед народом Своїм Ти виходив, коли йшов Ти пустинією, Села,
 \68:6\Those who are without friends, God puts in families; he makes free those who are in chains; but those who are turned away from him are given a dry land.
 μὴ αἰσχυρθεῖσαν ἐπ' ἐμοὶ οἱ ὑπομένοντές σε κύριε κύριε τῶν δυνάμεων μὴ ἐντραπείησαν ἐπ' ἐμοὶ οἱ ζητοῦντές σε ὁ θεός τοῦ ἰσραηλ
- 8 (68-9) то тряслася земля, також капало небо було перед Богом, Сінай затремтів перед Богом, Богом ізраїля!
 \68:7\O God, when you went out before your people, wandering through the waste land; (Selah.)
 ὅτι ἔνεκα σοῦ ὑπήνεγκα ὀνειδισμόν ἐκάλυψεν ἐντροπὴ τὸ πρόσωπόν μου
- 9 (68-10) Дощ добродійний спускаєш Ти краплями, Боже, на спадок Свій перемучений міцно поставив його.
 \68:8\The earth was shaking and the heavens were streaming, because God was present; even Sinai itself was moved before God, the God of Israel.
 ἀπηλλοτριωμένος ἐγενήθην τοῖς ἀδελφοῖς μου καὶ ξένος τοῖς υἱοῖς τῆς μητρὸς μου
- 10 (68-11) У ньому сиділо Твоє многолюддя, у Своїй доброті все готуєш Ти бідному, Боже!
 \68:9\You, O God, did freely send the rain, giving strength to the weariness of your heritage.
 ὅτι ὁ ζῆλος τοῦ οἴκου σου κατέφαγέν με καὶ οἱ ὀνειδισμοὶ τῶν ὀνειδιζόντων σε ἐπέπεσαν ἐπ' ἐμέ
- 11 (68-12) Господь дає слово; провісниць велика многота;
 \68:10\Those whose resting-place was there, even the poor, were comforted by your good things, O God.
 καὶ συνέκαμψα ἐν νηστεία τὴν ψυχὴν μου καὶ ἐγενήθη εἰς ὀνειδισμόν ἐμοὶ
- 12 (68-13) Царі військ утікають, утікають, пані ж дому розділює здобич.
 \68:11\The Lord gives the word; great is the number of the women who make it public.
 καὶ ἐθέμην τὸ ἔνδυμά μου σάκκον καὶ ἐγενόμην αὐτοῖς εἰς παραβολήν
- 13 (68-14) Коли ви спочиваєте між обійстями то крила голубки покриті сріблом, а пера її зеленкавістю золота.
 \68:12\Kings of armies quickly go in flight: and the women in the houses make a division of their goods.
 κατ' ἐμοῦ ἠδολέσχουν οἱ καθήμενοι ἐν πόλει καὶ εἰς ἐμέ ἔψαλλον οἱ πίνοντες τὸν οἶνον
- 14 (68-15) Коли Всемогутній царів розпорощував в Краї, то сніг Ти спускав на Цалмоні.
 \68:13\Will you take your rest among the flocks? like the wings of a dove covered with silver, and its feathers with yellow gold.
 ἐγὼ δὲ τῇ προσευχῇ μου πρὸς σέ κύριε καιρὸς εὐδοκίας ὁ θεός ἐν τῷ πλήθει τοῦ ἐλέους σου ἐπάκουσόν μου ἐν ἀληθείᾳ τῆς σωτηρίας σου
- 15 ¶ (68-16) Гора Божа Башанська гора, гора верхогір'я гора та Башанська.
 \68:14\When the Most High put the kings to flight, it was as white as snow in Salmon.
 σῶσόν με ἀπὸ πηλοῦ ἵνα μὴ ἐμπαγῶ ῥυσθεῖην ἐκ τῶν μισούντων με καὶ ἐκ τοῦ βάθους τῶν ὑδάτων
- 16 (68-17) Верхогір'я, чого заздрісно дивитесь на ту гору, що Бог зажадав на мешкання Свос, і Господь буде мешкати там завжди?
 \68:15\A hill of God is the hill of Bashan; a hill with high tops is the hill of Bashan.
 μὴ με καταποντισάτω καταγίς ὕδατος μηδὲ καταπέτω με βυθός μηδὲ συσχέτω ἐπ' ἐμέ φρέαρ τὸ στόμα αὐτοῦ
- 17 (68-18) Колесниць Божих дві десятьтисячки, тисячі багатократні, Господь із Сінаю прибув до святині.
 \68:16\Why are you looking with envy, you high hills, on the hill desired by God as his resting-place? truly, God will make it his house for ever.
 εἰσάκουσόν μου κύριε ὅτι χρηστὸν τὸ ἔλεός σου κατὰ τὸ πλήθος τῶν οἰκτιρμῶν σου ἐπίβλεψον ἐπ' ἐμέ

- 18 (68-19) Ти піднявся був на висоту, полонених набрав, узяв дари ради людини, і відступники мешкати будуть у Господа Бога також.
 \68:17\The war-carriage of God is among Israel's thousands; the Lord has come from Sinai to the holy place.
 μη ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπόν σου ἀπὸ τοῦ παιδός σου ὅτι θλίβομαι ταχὺ ἐπάκουσόν μου
- 19 (68-20) Благословенний Господь, тягарі Він щоденно нам носить, Бог наше спасіння! Села.
 \68:18\You have gone up on high, taking your prisoners with you; you have taken offerings from men; the Lord God has taken his place on the seat of his power.
 πρόσχες τῇ ψυχῇ μου καὶ λύτρωσαι αὐτὴν ἕνεκα τῶν ἐχθρῶν μου ῥύσαι με
- 20 (68-21) Бог для нас Бог спасіння, і в Господа Владики виходи смерті!
 \68:19\Praise be to the Lord, who is our support day by day, even the God of our salvation. (Selah.)
 σὺ γὰρ γινώσκεις τὸν ὀνειδισμόν μου καὶ τὴν αἰσχύνην μου καὶ τὴν ἐντροπὴν μου ἐναντίον σου πάντες οἱ θλίβοντές με
- 21 (68-22) Але розторощить Бог голову Своїх ворогів, маківку, вкриту волоссям, того, хто в гріхах своїх ходить!
 \68:20\Our God is for us a God of salvation; his are the ways out of death.
 ὀνειδισμόν προσεδόκησεν ἡ ψυχὴ μου καὶ ταλαιπωρίαν καὶ ὑπέμεινα συλλυπούμενον καὶ οὐχ ὑπῆρξεν καὶ παρακαλοῦντας καὶ οὐχ εἶδρον
- 22 ¶ (68-23) Промовив Господь: Я спроваджу з Башану тебе, з глибин моря спроваджу,
 \68:21\The heads of the haters of God will be crushed; even the head of him who still goes on in his evil ways.
 καὶ ἔδωκαν εἰς τὸ βρώμά μου χολὴν καὶ εἰς τὴν δίψαν μου ἐπότισάν με ὄξος
- 23 (68-24) щоб ти ногу свою мив у крові, щоб язик твоїх псів мав частину свою в ворогів!
 \68:22\The Lord said, I will make them come back from Bashan, and from the deep parts of the sea;
 γενηθήτω ἡ τράπεζα αὐτῶν ἐνώπιον αὐτῶν εἰς παγίδα καὶ εἰς ἀνταπόδοσιν καὶ εἰς σκάνδαλον
- 24 (68-25) Походи Твої, Боже, бачено, походи Бога мого у святині мого Царя:
 \68:23\So that your foot may be red with blood, and the tongues of your dogs with the same.
 σκοτισθήτωσαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν τοῦ μὴ βλέπειν καὶ τὸν νῶτον αὐτῶν διὰ παντός σύγκαψον
- 25 (68-26) Попереду йшли співаки, потому грачі, посеред дівчат, що бряжчали на бубнах:
 \68:24\We see your going, O God: even the going of my God, my King, into the holy place.
 ἔκχεον ἐπ' αὐτοὺς τὴν ὀργὴν σου καὶ ὁ θυμὸς τῆς ὀργῆς σου καταλάβοι αὐτούς
- 26 (68-27) Благословляйте на зборах Бога, Господа, ви, хто від джерел ізраїля!
 \68:25\The makers of songs go before, the players of music come after, among the young girls playing on brass instruments.
 γενηθήτω ἡ ἔπαιλος αὐτῶν ἠρμηωμένη καὶ ἐν τοῖς σκηνώμασιν αὐτῶν μὴ ἔστω ὁ κατοικῶν
- 27 (68-28) Там Веніямин молодий, їхній володар, князі Юди, їхні полки, князі Завулона, князі Нефталіма.
 \68:26\Give praise to God in the great meeting; even the Lord, you who come from the fountain of Israel.
 ὅτι ὃν σὺ ἐπάταξας αὐτοὶ κατεδίωξαν καὶ ἐπὶ τὸ ἄλγος τῶν τραυματιῶν σου προσέθηκαν
- 28 (68-29) Твій Бог наказав тобі силу, будь силою, Боже, того, кого нам учинив!
 \68:27\There is little Benjamin ruling them, the chiefs of Judah and their army, the rulers of Zebulun and the rulers of Naphtali.
 πρόσθες ἀνομίαν ἐπὶ τὴν ἀνομίαν αὐτῶν καὶ μὴ εἰσελθέτωσαν ἐν δικαιοσύνῃ σου
- 29 (68-30) із храму Твого на Єрусалимі царі привезуть Тобі дара.
 \68:28\O God, send out your strength; the strength, O God, with which you have done great things for us,
 ἐξαλειφθήτωσαν ἐκ βίβλου ζώντων καὶ μετὰ δικαίων μὴ γραφήτωσαν
- 30 (68-31) Погрози звірині в очереті, череді волів разом з телятами людськими, пониц тих, хто кавалками срібла милується, розпорош ті народи, що восні бажають!
 \68:29\Out of your Temple in Jerusalem.
 πτωχὸς καὶ ἀλγῶν εἰμι ἐγὼ καὶ ἡ σωτηρία τοῦ προσώπου σου ὁ θεός ἀντελάβετό μου
- 31 (68-32) Прийдуть з Єгипту послі, і руки свої Куш простягне до Бога.
 \68:30\Say sharp words to the beast among the water-plants, the band of strong ones, with the lords of the peoples, put an end to the people whose delight is in war.
 αἰνέσω τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ μετ' ὧδῆς μεγαλυνῶ αὐτὸν ἐν αἰνέσει

- 32 ¶ (68-33) Царства землі, співайте Богові, виспівуйте Господа, Села,
 \68:31\Kings will give you offerings, they will come out of Egypt; from Pathros will come offerings of silver; Ethiopia will be stretching out her hands to God.
 και ἀρέσει τῷ θεῷ ὑπὲρ μόσχον νέον κέρατα ἐκφέροντα και ὀπλάς
- 33 (68-34) що їздить в відвічному небі небес. Ось Він заgrimить Своїм голосом, голосом сильним.
 \68:32\Make songs to God, you kingdoms of the earth; O make songs of praise to the Lord; (Selah.)
 ιδέτωσαν πτωχοὶ και εὐφρανθήτωσαν ἐκζητήσατε τὸν θεὸν και ζήσεται ἡ ψυχὴ ὑμῶν
- 34 (68-35) Визнайте Богові силу, величність Його над ізраїлем, а в хмарах потуга Його!
 \68:33\To him who goes or the clouds of heaven, the heaven which was from earliest times; he sends out his voice of power.
 ὅτι εἰσήκουσεν τῶν πενήτων ὁ κύριος και τοὺς πεπεδημένους αὐτοῦ οὐκ ἐξουδένωσεν
- 35 (68-36) Бог грізний у святинях Своїх, Бог ізраїлів Він, що народові дає силу й міць, Бог благословенний!
 \68:34\Make clear that strength is God's: he is lifted up over Israel, and his power is in the clouds.
 αἰνεσάτωσαν αὐτὸν οἱ οὐρανοὶ και ἡ γῆ θάλασσα και πάντα τὰ ἔρποντα ἐν αὐτοῖς
- 1 ¶ Для диригетна хору. На спів: „Леліт". Давидів. (69-2) Спаси мене, Боже, бо води вже аж до душі підійшли!
 &l¶To the chief music-maker; put to Shoshannim. Of David.>l
 εἰς τὸ τέλος τῷ δαυὶ εἰς ἀνάμνησιν
- 2 (69-3) Я загруз у глибокім багні, і нема на чім стати, ввійшов я до водних глибин, і мене залила течія!
 \69:1\Be my saviour, O God; because the waters have come in, even to my neck.
 εἰς τὸ σῶσαί με κύριον ὁ θεὸς εἰς τὴν βοήθειάν μου πρόσχευς
- 3 (69-4) Я змучився в крику своїм, висохло горло моє, очі мої зтуманились від виглядання надії від Бога мого!...
 \69:2\My feet are deep in the soft earth, where there is no support; I have come into deep waters, the waves are flowing over me.
 αἰσχυνθείσαν και ἐντραπήσαν οἱ ζητοῦντές μου τὴν ψυχὴν ἀποστραφείσαν εἰς τὰ ὀπίσω και καταισχυνθείσαν οἱ βουλόμενοί μοι κακά
- 4 (69-5) Тих, хто мене без причини ненавидить, стало більш, як волосся на моїй голові, набралися сили мої вороги, що безвинно мене переслідують, чого не грабував, те вертаю!
 \69:3\I am tired with my crying; my throat is burning: my eyes are wasted with waiting for my God.
 ἀποστραφείσαν παραντίκα αἰσχυρόμενοι οἱ λέγοντές μοι εὗγε εὗγε
- 5 (69-6) Боже, Ти знаєш глупоту мою, а гріхи мої перед Тобою не сховані!
 \69:4\Those who have hate for me without cause are greater in number than the hairs of my head; those who are against me, falsely desiring my destruction, are very strong; I gave back what I had not taken away.
 ἀγαλλιάσθωσαν και εὐφρανθήτωσαν ἐπὶ σοὶ πάντες οἱ ζητοῦντές σε και λεγέτωσαν διὰ παντός μεγαλυνθήτω ὁ θεὸς οἱ ἀγαπῶντες τὸ σωτήριόν σου
- 6 (69-7) Нехай через мене не матимуть стиду оті, хто на Тебе надіється, Господи, Господи Саваоте; нехай через мене не матимуть сорому ті, хто шукає Тебе, Боже ізраїлів,
 \69:5\O God, you see how foolish I am; and my wrongdoing is clear to you.
 ἐγὼ δὲ πτωχὸς και πένης ὁ θεὸς βοήθησόν μοι βοηθός μου και ῥύστης μου εἰ σύ κύριε μὴ χρονίσης
- 1 ¶ Для диригетна хору. Давидів. На пам'ятку. (70-2) Поквапся спасти мене, Боже, Господи, поспішися ж на поміч мені!
 &l¶To the chief music-maker. Of David. To keep in memory.>l
 τῷ δαυὶ υἱὸν ἰωναδαβ και τῶν πρώτων αἰχμαλωτισθέντων ὁ θεὸς ἐπὶ σοὶ ἤλπισα μὴ καταισχυνθείην εἰς τὸν αἰῶνα
- 2 (70-3) Нехай посоромлені будуть, і хай застидаються ті, хто шукає моєї душі, щоб схопити її! Нехай подадуться назад, і нехай посоромлені будуть усі, хто бажає для мене лихого!
 \70:1\Let your salvation come quickly, O God; come quickly to my help, O Lord.
 ἐν τῇ δικαιοσύνῃ σου ῥύσαι με και ἐξελοῦ με κλῖνον πρός με τὸ οὖς σου και σῶσόν με
- 3 (70-4) Бодай повернулися з соромом ті, хто говорить на мене: Ага! Ага!
 \70:2\Let those who go after my soul have shame and trouble; let those who have evil designs against me be turned back and made foolish.
 γενοῦ μοι εἰς θεὸν ὑπερασπιστήν και εἰς τόπον ὄχυρον τοῦ σῶσαί με ὅτι στερέωμά μου και καταφυγή μου εἰ σύ
- 4 (70-5) Нехай тішаться та веселяться Тобою усі, хто шукає Тебе, та хто любить спасіння Твоє, і хай завжди говорять: Хай буде великий Господь!
 \70:3\Let those who say Aha, aha! be turned back as a reward of their shame.
 ὁ θεὸς μου ῥύσαι με ἐκ χειρὸς ἀμαρτωλοῦ ἐκ χειρὸς παρανομοῦντος και ἀδικοῦντος

- 5 (70-6) А я вбогий та бідний, поспіши ж Ти до Мене, о Боже: моя поміч і мій оборонець то Ти, Боже мій, не спізняйся!
 \70:4\Let all those who are looking for you be glad and have joy in you; let the lovers of your salvation ever say, May God be great.
 ὅτι σὺ εἶ ἡ ὑπομονή μου κύριε κύριος ἡ ἐλπίς μου ἐκ νεότητός μου
- 1 ¶ До Тебе вдаюся я, Господи, хай же не буду повік засоромлений!
 In you, O Lord, have I put my hope; let me never be shamed.
 εἰς σαλωμων ὁ θεός τὸ κρίμα σου τῷ βασιλεῖ δὸς καὶ τὴν δικαιοσύνην σου τῷ υἱῷ τοῦ βασιλέως
- 2 визволь мене через правду Свою, і звільни мене, нахили Своє ухо до мене, й спаси мене,
 Keep me safe in your righteousness, and come to my help; give ear to my voice, and be my saviour.
 κρίνειν τὸν λαόν σου ἐν δικαιοσύνῃ καὶ τοὺς πτωχοὺς σου ἐν κρίσει
- 3 стань для мене за скелю мешкальну, куди міг би я завжди ховатись! Ти наказав рятувати мене, бо Ти скеля моя та твердиня моя!
 Be my strong Rock, the strong place of my salvation; for you are my Rock, and my safe place.
 ἀναλαβέτω τὰ ὄρη εἰρήνην τῷ λαῷ σου καὶ οἱ βουνοὶ ἐν δικαιοσύνῃ
- 4 Боже мій, визволь мене від руки беззаконного, від руки того, хто кривдить та гнобить мене,
 O my God, take me out of the hand of the sinner, out of the hand of the evil and cruel man.
 κρίνει τοὺς πτωχοὺς τοῦ λαοῦ καὶ σώσει τοὺς υἱοὺς τῶν πενήτων καὶ ταπεινώσει συκοφάντην
- 5 Ти бо, Владико, надія моя, Господи, Ти охорона моя від юнацького віку мого!
 For you are my hope, O Lord God; I have had faith in you from the time when I was young.
 καὶ συμπαρμενεῖ τῷ ἡλίῳ καὶ πρὸ τῆς σελήνης γενεῆς γενεῶν
- 6 На Тебе оперся я був від народження, від утроби моєї матері Ти охорона моя, в Тобі моя слава постійно!
 You have been my support from the day of my birth; you took me out of my mother's body; my praise will be ever of you.
 καὶ καταβήσεται ὡς ἕτερος ἐπὶ πόκον καὶ ὥσει σταγόνες στάζουσαι ἐπὶ τὴν γῆν
- 7 Я став багатом, як дивовище, та Ти сильна моя охорона!
 I am a wonder to all; but you are my strong tower.
 ἀνατελεῖ ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ δικαιοσύνη καὶ πλῆθος εἰρήνης ἕως οὗ ἀνταναιρεθῇ ἡ σελήνη
- 8 Уста мої повні Твої хвали, увесь день Твої величності!
 My mouth will be full of your praise and glory all the day.
 καὶ κατακυριεύσει ἀπὸ θαλάσσης ἕως θαλάσσης καὶ ἀπὸ ποταμοῦ ἕως περάτων τῆς οἰκουμένης
- 9 Не кидай мене на час старости, коли зменшиться сила моя, не лиши Ти мене,
 Do not give me up when I am old; be my help even when my strength is gone.
 ἐνώπιον αὐτοῦ προπεσοῦνται αἰθίορες καὶ οἱ ἐχθροὶ αὐτοῦ χοῦν λείξουσιν
- 10 бо мої вороги проти мене змовляються, а ті, що чатують на душу мою нараджаються разом,
 For my haters are waiting secretly for me; and those who are watching for my soul are banded together in their evil designs,
 βασιλεῖς θαρσεὶ καὶ αἱ νῆσοι δῶρα προσοίσουσιν βασιλεῖς ἀράβων καὶ σαβα δῶρα προσάξουσιν
- 11 говорячи: Бог покинув його, доганяйте й хапайте його, бо нема, хто б його врятував!...
 Saying, God has given him up; go after him and take him, for he has no helper.
 καὶ προσκυνήσουσιν αὐτῷ πάντες οἱ βασιλεῖς πάντα τὰ ἔθνη δουλεύσουσιν αὐτῷ
- 12 Не віддалюйся, Боже, від мене, Боже мій поспішися ж на поміч мені!
 O God, be not far from me; O my God, come quickly to my help.
 ὅτι ἐρρύσατο πτωχὸν ἐκ χειρὸς δυνάστου καὶ πένητα ᾧ οὐκ ὑπῆρχεν βοηθός
- 13 Нехай посоромляться, хай позникають усі, хто ненавидить душу мою, бодай зодяглися в наругу та в сором усі, хто прагне для мене лихого!
 Let those who say evil against my soul be overcome and put to shame; let my haters be made low and have no honour.
 φείσεται πτωχὸς καὶ πένητος καὶ ψυχὰς πενήτων σώσει

- 14 ¶ А я буду постійно надіятись, і славу Твою над усе я помножу!
But I will go on ever hoping, and increasing in all your praise.
 εκ τόκου και εξ ἀδικίας λυτρώσεται τὰς ψυχὰς αὐτῶν και ἐντιμον τὸ ὄνομα αὐτῶν ἐνώπιον αὐτοῦ
- 15 Уста мої оповідатимуть правду Твою, про спасіння Твоє увесь день, бо числа їх не знаю,
My mouth will make clear your righteousness and your salvation all the day; for they are more than may be measured.
 και ζήσεται και δοθήσεται αὐτῷ εκ τοῦ χρυσίου τῆς ἀραβίας και προσεύξονται περι αὐτοῦ διὰ παντός ὄλην τὴν ἡμέραν εὐλογήσουσιν αὐτόν
- 16 буду славити вчинки великі всевладного Господа, згадаю про правду Твою, єдино Твою!
I will give news of the great acts of the Lord God; my words will be of your righteousness, and of yours only.
 ἔσται στήριγμα ἐν τῇ γῆ ἐπ' ἄκρων τῶν ὀρέων ὑπεραρθήσεται ὑπὲρ τὸν λίβανον ὁ καρπὸς αὐτοῦ και ἐξανθήσουσιν εκ πόλεως ὡσει χόρτος τῆς γῆς
- 17 Боже, навчав Ти мене від юнацтва мого, і аж дотепер я звіщаю про чуда Твої.
O God, you have been my teacher from the time when I was young; and I have been talking of your works of wonder even till now.
 ἔστω τὸ ὄνομα αὐτοῦ εὐλογημένον εις τοὺς αἰῶνας πρὸ τοῦ ἡλίου διαμενεῖ τὸ ὄνομα αὐτοῦ και εὐλογηθήσονται ἐν αὐτῷ πᾶσαι αἱ φυλαὶ τῆς γῆς πάντα τὰ ἔθνη μακαριοῦσιν αὐτόν
- 18 А Ти, Боже, не кидай мене аж до старости та сивини, поки я не звіщу про рамено Твоє покоління, і кожному, хто тільки прийде про чини великі Твої!
Now when I am old and grey-headed, O God, give me not up; till I have made clear your strength to this generation, and your power to all those to come.
 εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς ὁ θεὸς ἰσραηλ ὁ ποιῶν θαυμάσια μόνος
- 19 Бо Твоя справедливість, о Боже, сягає аж до високости, Боже, що речі великі вчинив, хто рівний Тобі?
Your righteousness, O God, is very high; you have done great things; O God, who is like you?
 και εὐλογητὸν τὸ ὄνομα τῆς δόξης αὐτοῦ εις τὸν αἰῶνα και εις τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος και πληρωθήσεται τῆς δόξης αὐτοῦ πᾶσα ἡ γῆ γένοιτο γένοιτο
- 20 Ти мені показав був великі та люті нещастя, та знов Ти оживиш мене, і з безодень землі мене знову Ти витягнеш,
You, who have sent great and bitter troubles on me, will give me life again, lifting me up from the deep waters of the underworld.
 ἐξέλιπον οἱ ὕμνοι δαυιδ τοῦ υἱοῦ ἰεσσαί
- 1 ¶ Соломонів. Боже, Свої суди цареві подай, а Свою справедливість для сина царевого,
<Of Solomon.> Give the king your authority, O God, and your righteousness to the king's son.
 ψαλμὸς τῷ ασαφ ὡς ἀγαθὸς τῷ ἰσραηλ ὁ θεὸς τοῖς εὐθέσι τῇ καρδίᾳ
- 2 ¶ хай він правдою судить народа Твого, а вбогих Твоїх справедливістю!
May he be a judge of your people in righteousness, and make true decisions for the poor.
 ἐμοῦ δὲ παρὰ μικρὸν ἐσαλεύθησαν οἱ πόδες παρ' ὀλίγον ἐξεχύθη τὰ διαβήματά μου
- 3 Нехай гори приносять народів мир, а пагірки правду.
May the mountains give peace to the people, and the hills righteousness.
 ὅτι ἐξήλωσα ἐπὶ τοῖς ἀνόμοις εἰρήνην ἀμαρτωλῶν θεωρῶν
- 4 Він судитиме вбогих народу, помагатиме бідним, і тиснути буде гнобителя!
May he be a judge of the poor among the people, may he give salvation to the children of those who are in need; by him let the violent be crushed.
 ὅτι οὐκ ἔστιν ἀνάευσις τῷ θανάτῳ αὐτῶν και στερέωμα ἐν τῇ μάστιγι αὐτῶν
- 5 Будуть боятися Тебе, поки сонця, і поки місяця, з роду до роду!
May his life go on as long as the sun and moon, through all generations.
 ἐν κόποις ἀνθρώπων οὐκ εἰσὶν και μετὰ ἀνθρώπων οὐ μαστιγωθήσονται
- 6 Він зійде, як дощ на покiс, немов краплі, що зрошують землю!
May he come down like rain on the cut grass; like showers watering the earth.
 διὰ τοῦτο ἐκράτησεν αὐτοὺς ἡ ὑπερηφανία περιεβάλλοντο ἀδικίαν και ἀσέβειαν αὐτῶν
- 7 Праведний буде цвісти в його дні, а спокій великий аж поки світитиме місяць,
In his days may the upright do well, living in peace as long as there is a moon in heaven.
 ἐξελείσεται ὡς εκ στέατος ἡ ἀδικία αὐτῶν διήλθοσαν εις διάθεσιν καρδίας

- 8 і він запанує від моря до моря, і від Ріки аж до кінців землі!
Let his kingdom be from sea to sea, from the River to the ends of the earth.
 διανοήθησαν καὶ ἐλάλησαν ἐν πονηρίᾳ ἀδικίαν εἰς τὸ ὕψος ἐλάλησαν
- 9 Мешканці пустинь на коліна попадають перед обличчям його, а його вороги будуть порох лизати...
Let those who are against him go down before him; and let his haters be low in the dust.
 ἔθεντο εἰς οὐρανὸν τὸ στόμα αὐτῶν καὶ ἡ γλῶσσα αὐτῶν διήλθεν ἐπὶ τῆς γῆς
- 10 Царі Таршішу та островів дадуть дари, принесуть царі Шеви та Севи дарунки!
Let the kings of Tarshish and of the islands come back with offerings; let the kings of Sheba and Seba give of their stores.
 διὰ τοῦτο ἐπιστρέψει ὁ λαὸς μου ἐνταῦθα καὶ ἡμέραι πλήρεις εὐρεθήσονται αὐτοῖς
- 11 і впадуть перед ним усі царі, і будуть служити йому всі народи,
Yes, let all kings go down before him; let all nations be his servants.
 καὶ εἶπαν πῶς ἔγνω ὁ θεός καὶ εἰ ἔστιν γνώσις ἐν τῷ ὑψίστῳ
- 12 бо визволить він бідаря, що голосить, та вбогого, що немає собі допомоги!
For he will be a saviour to the poor in answer to his cry; and to him who is in need, without a helper.
 ἰδοὺ οὗτοι ἁμαρτωλοὶ καὶ εὐθνηοῦνται εἰς τὸν αἰῶνα κατέσχον πλοῦτου
- 13 Він змилюється над убогим та бідним, і спасе душу бідних,
He will have pity on the poor, and be the saviour of those who are in need.
 καὶ εἶπα ἄρα ματαίως ἐδικαίωσα τὴν καρδίαν μου καὶ ἐνψάμην ἐν ἀθόοις τὰς χεῖράς μου
- 14 від кривди й насилля врятує їхню душу, їхня кров дорога буде в очах його!
He will keep their souls free from evil designs and violent attacks; and their blood will be of value in his eyes.
 καὶ ἐγενόμην μεμαστιγωμένος ὄλην τὴν ἡμέραν καὶ ὁ ἔλεγχός μου εἰς τὰς πρωίας
- 15 і буде він жити, і дасть йому з золота Шеви, і завжди молитися буде за нього, буде благословляти його кожен день!
May he have long life, and may gold from Sheba be given to him; may prayers be made for him at all times; may blessings be on him every day.
 εἰ ἔλεγον διηγῆσομαι οὕτως ἰδοὺ τῆ γενεᾶ τῶν υἱῶν σου ἡσυνθέτηκα
- 16 На землі буде збіжжя багато, на гірському верху зашумить, як Ливан, його плід, і народ зацвіте по містах, як трава на землі!
May there be wide-stretching fields of grain in the land, shaking on the top of the mountains, full of fruit like Lebanon; may its stems be unnumbered like the grass of the earth.
 καὶ ὑπέλαβον τοῦ γῶναι τοῦτο κόπος ἐστὶν ἐναντίον μου
- 17 Хай ім'я його буде навіки, хай росте, поки сонця, наймення його, нехай благословляються ним, будуть хвалити його всі народи!
May his name go on for ever, as long as the sun; may men be blessing themselves by him; may all nations be blessing his name.
 ἕως εἰσελθῶ εἰς τὸ ἁγιαστήριον τοῦ θεοῦ καὶ συνῶ εἰς τὰ ἔσχατα αὐτῶν
- 18 ¶ Благословен Господь Бог, Бог ізраїлів, єдиний, що чуда вчиняє,
Praise be to the Lord God, the God of Israel, the only doer of wonders.
 πλὴν διὰ τὰς δολιότητας ἔθου αὐτοῖς κατέβαλες αὐτοὺς ἐν τῷ ἐπαρθῆναι
- 19 і благословенне навіки ім'я Його слави, і хай Його слава всю землю наповнить! Амінь і амінь!
Praise to the glory of his noble name for ever; let all the earth be full of his glory. So be it, So be it.
 πῶς ἐγένοντο εἰς ἐρήμωσιν ἐξάπινα ἐξέλιπον ἀπόλοντο διὰ τὴν ἀνομίαν αὐτῶν
- 20 Скінчилились молитви Давида, сина Ессея.
The prayers of David, the son of Jesse, are ended. <A Psalm. Of Asaph.>
 ὡσεὶ ἐνύπνιον ἐξεγειρομένου κύριε ἐν τῇ πόλει σου τὴν εἰκόνα αὐτῶν ἐξουδενώσεις
- 1 ¶ Псалом Асафів. Поправді Бог добрий ізраїлеві, Бог для щиросердих!
Truly, God is good to Israel, even to such as are clean in heart.
 συνέσεως τῷ ασαφ ἵνα τί ἀπόσω ὁ θεός εἰς τέλος ὠργίσθη ὁ θυμός σου ἐπὶ πρόβατα νομῆς σου

- 2 Α я, мало не послизнулися ноги мої, мало не посковзнулися стопи мої,
But as for me, my feet had almost gone from under me; I was near to slipping;
 μνήσθητι τῆς συναγωγῆς σου ἣς ἐκτίσω ἀπ' ἀρχῆς ἐλυτρώσω ῥάβδον κληρονομίας σου ὄρος σιων τοῦτο ὃ κατεσκίνωσας ἐν αὐτῷ
- 3 бо лихим я завидував, бачивши спокій безбожних,
Because of my envy of the men of pride, when I saw the well-being of the wrongdoers.
 ἔπαρον τὰς χεῖράς σου ἐπὶ τὰς ὑπερηφανίας αὐτῶν εἰς τέλος ὅσα ἐπονηρεύσατο ὁ ἐχθρὸς ἐν τοῖς ἀγίοις σου
- 4 бо не мають страждання до смерти своєї, і здорове їхнє тіло,
For they have no pain; their bodies are fat and strong.
 καὶ ἐνεκαυχῆσαντο οἱ μισοῦντές σε ἐν μέσῳ τῆς ἐορτῆς σου ἔθεντο τὰ σημεῖα αὐτῶν σημεῖα καὶ οὐκ ἔγνωσαν
- 5 на людській роботі нема їх, і разом із іншими людьми не зазнають вони вдарів.
They are not in trouble as others are; they have no part in the unhappy fate of men.
 ὡς εἰς τὴν εἴσοδον ὑπεράνω
- 6 Тому то пиха їхню шию оздоблює, зодягає їх шата насилля,
For this reason pride is round them like a chain; they are clothed with violent behaviour as with a robe.
 ὡς ἐν δρυμῷ ξύλων ἀξίναις ἐξέκοψαν τὰς θύρας αὐτῆς ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἐν πελέκει καὶ λαξευτηρίῳ κατέρραξαν αὐτήν
- 7 вилазять їм очі від жиру, бажання їхнього серця збулися,
Their eyes are bursting with fat; they have more than their heart's desire.
 ἐνεπύρισαν ἐν πυρὶ τὸ ἀγιαστήριόν σου εἰς τὴν γῆν ἐβεβήλωσαν τὸ σκῆνωμα τοῦ ὀνόματός σου
- 8 сміються ї злосливо говорять про утиск, говорять бундючно:
Their thoughts are deep with evil designs; their talk from their seats of power is of cruel acts.
 εἶπαν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν ἡ συγγένεια αὐτῶν ἐπὶ τὸ αὐτὸ δευτε καὶ κατακαύσωμεν πάσας τὰς ἐορτὰς τοῦ θεοῦ ἀπὸ τῆς γῆς
- 9 свої уста до неба підносять, а їхній язик по землі походить!...
Their mouth goes up to heaven; their tongues go walking through the earth.
 τὰ σημεῖα ἡμῶν οὐκ εἶδομεν οὐκ ἔστιν ἔτι προφήτης καὶ ἡμᾶς οὐ γνώσεται ἔτι
- 10 Тому то туди Його люди звертаються, і щедро беруть собі воду
For this reason they are full of bread; and water is ever flowing for them.
 ἕως πότε ὁ θεὸς ὀνειδιεῖ ὁ ἐχθρὸς παροξυνεῖ ὁ ὑπεναντίας τὸ ὄνομά σου εἰς τέλος
- 11 та ї кажуть: Хіба Бог те знає, і чи має Всевишній відомість,
And they say, How will the Lord see this? is there knowledge in the Most High?
 ἵνα τί ἀποστρέφεις τὴν χεῖρά σου καὶ τὴν δεξιάν σου ἐκ μέσου τοῦ κόλπου σου εἰς τέλος
- 12 як он ті безбожні ї безпечні на світі збільшили багатство своє?
Truly, such are the sinners; they do well at all times, and their wealth is increased.
 ὁ δὲ θεὸς βασιλεὺς ἡμῶν πρὸ αἰῶνος εἰργάσατο σωτηρίαν ἐν μέσῳ τῆς γῆς
- 13 Направду, надармо очистив я серце своє, і в невинності вимив руки свої,
As for me, I have made my heart clean to no purpose, washing my hands in righteousness;
 σὺ ἐκραταίωσας ἐν τῇ δυνάμει σου τὴν θάλασσαν σὺ συνέτριψας τὰς κεφαλὰς τῶν δρακόντων ἐπὶ τοῦ ὕδατος
- 14 і весь день я побитий, і щоранку покараний...
For I have been troubled all the day; every morning have I undergone punishment.
 σὺ συνέθλασας τὰς κεφαλὰς τοῦ δράκοντος ἔδωκας αὐτὸν βρῶμα λαοῖς τοῖς αἰθίοψιν
- 15 ¶ Коли б я сказав: Буду так говорити, як вони, то спроневірився б я поколінню синів Твоїх.
If I would make clear what it is like, I would say, You are false to the generation of your children.
 σὺ διέρρηξας πηγὰς καὶ χειμάρρους σὺ ἐξήρανας ποταμοὺς ἠθαμ

- 16 і роздумував я, щоб пізнати оте, та трудне воно в очах моїх,
When my thoughts were turned to see the reason of this, it was a weariness in my eyes;
 σή ἐστιν ἡ ἡμέρα καὶ σή ἐστιν ἡ νύξ σὺ κατηρτίσω φαῦσιν καὶ ἤλιον
- 17 аж прийшов я в Божу святиню, і кінець їхній побачив:
Till I went into God's holy place, and saw the end of the evil-doers.
 σὺ ἐποίησας πάντα τὰ ὄρια τῆς γῆς θέρος καὶ ἔαρ σὺ ἐπλασας αὐτά
- 18 наравду, Ти їх на слизькому поставив, на спустошення кинув Ти їх!
You put their feet where there was danger of slipping, so that they go down into destruction.
 μνήσθητι ταύτης ἐχθρὸς ὠνειδισεν τὸν κύριον καὶ λαὸς ἄφρων παρώξυνεν τὸ ὄνομά σου
- 19 Як вони в одній хвили спустошені, згнули, пошезали від страхів!
How suddenly are they wasted! fears are the cause of their destruction.
 μὴ παραδῶς τοῖς θηρίοις ψυχὴν ἐξομολογουμένην σοι τῶν ψυχῶν τῶν πενήτων σου μὴ ἐπιλάβῃ εἰς τέλος
- 20 Немов сном по обудженні, Господи, образом їхнім погордиш, мов сном по обудженні!
As a dream when one is awake, they are ended; they are like an image gone out of mind when sleep is over.
 ἐπίβλεψον εἰς τὴν διαθήκην σου ὅτι ἐπληρώθησαν οἱ ἐσκοτισμένοι τῆς γῆς οἴκων ἀνομιῶν
- 21 ¶ Бо болить мєє серце, і в нутрі моїм коле,
My heart was made bitter, and I was pained by the bite of grief:
 μὴ ἀποστραφῆτω τεταπεινωμένος κατησχυμένος πτωχὸς καὶ πένης αἰνέσουσιν τὸ ὄνομά σου
- 22 а я немов бидло й не знаю, я перед Тобою худобою став!...
As for me, I was foolish, and without knowledge; I was like a beast before you.
 ἀνάστα ὁ θεὸς δίκασον τὴν δίκην σου μνήσθητι τῶν ὠνειδισμῶν σου τῶν ὑπὸ ἄφρονος ὄλην τὴν ἡμέραν
- 23 Та я завжди з Тобою, Ти держиш мене за правницю,
But still I am ever with you; you have taken me by my right hand.
 μὴ ἐπιλάβῃ τῆς φωνῆς τῶν ἰκετῶν σου ἢ ὑπερηφανία τῶν μισούντων σε ἀνέβῃ διὰ παντὸς πρὸς σέ
- 1 ¶ Псалом навчальний, Асафів. Нашо, Боже, назавжди Ти нас опустив, чого розпалився Твій гнів на отару Твого пасовиська?
<Maschil. Of Asaph.> Of God, why have you put us away from you for ever? why is the fire of your wrath smoking against the sheep who are your care?
 εἰς τὸ τέλος μὴ διαφθείρης ψαλμὸς τῷ ασαφ ὦδης
- 2 Спогадай про громаду Свою, яку Ти відавна набув, про племєно спадку Свого, що його Ти був викупив, про ту гору Сіон, що на ній оселився,
Keep in mind your band of worshippers, for whom you gave payment in the days which are past, whom you took for yourself as the people of your heritage; even this mountain of Zion, which has been your resting-place.
 ἐξομολογησόμεθά σοι ὁ θεὸς ἐξομολογησόμεθα καὶ ἐπικαλεσόμεθα τὸ ὄνομά σου
- 3 підійми ж Свої стопи до вічних руїн, бо ворог усе зруйнував у святині!...
Go up and see the unending destruction; all the evil which your haters have done in the holy place;
 διηγῆσομαι πάντα τὰ θαυμάσιά σου ὅταν λάβω καιρὸν ἐγὼ εὐθύτητας κρινῶ
- 4 Ревіли Твої вороги у святині Твоїй, умістили знаки за ознаки свої,
Sending out their voices like lions among your worshippers; they have put up their signs to be seen.
 ἐτάκη ἡ γῆ καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐν αὐτῇ ἐγὼ ἐστερέωσα τοὺς στύλους αὐτῆς διάψαλμα
- 5 виглядало то так, якби хто догори підіймав був сокири в гущавині дерева...
They are cutting down, like a man whose blade is lifted up against the thick trees.
 εἶπα τοῖς παρανομοῦσιν μὴ παρανομεῖτε καὶ τοῖς ἁμαρτάνουσιν μὴ ὑποῦτε κέρασ
- 6 А тепер її різьби ураз розбивають вони молотком та сокирами,
Your doors are broken down with hammers and iron blades.
 μὴ ἐπαίρετε εἰς ὕψος τὸ κέρασ ὑμῶν μὴ λαλεῖτε κατὰ τοῦ θεοῦ ἀδικίαν

- 7 Свяतिню Твою на огонь віддали, оселю Твого Ймення аж дощенту збезчестили...
They have put on fire your holy place; they have made the place of your name unclean, pulling it down to the earth.
ὅτι οὔτε ἀπὸ ἐξόδων οὔτε ἀπὸ δυσμῶν οὔτε ἀπὸ ἐρήμων ὀρέων
- 8 Сказали вони в своїм серці: Зруйнуймо їх разом! і спалили в краю всі місця Божих зборів...
They have said in their hearts, Let us put an end to them all together; they have given over to the fire all God's places of worship in the land.
ὅτι ὁ θεὸς κριτῆς ἐστὶν τοῦτον ταπεινοῖ καὶ τοῦτον ὑποῖ
- 9 Наших ознак ми не бачимо, нема вже пророка, і між нами немає такого, хто знає, аж доки це буде...
We do not see our signs: there is no longer any prophet, or anyone among us to say how long.
ὅτι ποτήριον ἐν χειρὶ κυρίου οἴνου ἀκράτου πλήρες κεράσματος καὶ ἐκκλινεν ἐκ τούτου εἰς τοῦτο πλὴν ὁ τρυγίας αὐτοῦ οὐκ ἐξεκενώθη πίνονται πάντες οἱ ἁμαρτωλοὶ τῆς γῆς
- 10 Аж доки, о Боже, гнобитель знушатися буде, зневажатиме ворог навіки ім'я Твоє?
O God, how long will those who are against us say cruel things? will the hater go on looking down on your name for ever?
ἐγὼ δὲ ἀγαλλιάσομαι εἰς τὸν αἰῶνα ψαλῶ τῷ θεῷ ἰακωβ
- 11 Для чого притримуваш руку Свою та правицю Свою? З середини лоня Свого їх пониш!
Why are you keeping back your hand, and covering your right hand in your robe?
καὶ πάντα τὰ κέρατα τῶν ἁμαρτωλῶν συγκλάσῃ καὶ ὑψωθήσεται τὰ κέρατα τοῦ δικαίου
- 1 ¶ Для диригетна хору. „Не вигуби!“ Псалом Асафів. Пісня. (75-2) Прославляємо, Боже, Тебе, прославляєм, бо близьке Твоє Ймення! Оповідають про чуда Твої.
&l¶To the chief music-maker; put to Al-tashheth. A Psalm. Of Asaph. A Song.>l
εἰς τὸ τέλος ἐν ὕμνοις ψαλμὸς τῷ ασαφ ᾠδὴ πρὸς τὸν ἀσσύριον
- 2 (75-3) Коли прийде година означена, то Я буду судити справедливо.
¶75:1¶To you, O God, we give praise, to you we give praise: and those who give honour to your name make clear your works of power.
γνωστὸς ἐν τῇ ἰουδαίᾳ ὁ θεὸς ἐν τῷ ἰσραηλ. μέγα τὸ ὄνομα αὐτοῦ
- 3 (75-4) Розтопилась земля, і всі її мешканці, та стовпи її зміцнюю Я. Села.
¶75:2¶When the right time has come, I will be the judge in righteousness.
καὶ ἐγενήθη ἐν εἰρήνῃ ὁ τόπος αὐτοῦ καὶ τὸ κατοικητήριον αὐτοῦ ἐν σίῳν
- 4 (75-5) Я сказав до лихих: Не шалійте, а безбожним: Не підіймайте ви рога!
¶75:3¶When the earth and all its people become feeble, I am the support of its pillars. (Selah.)
ἐκεῖ συνέτριψεν τὰ κράτη τῶν τόξων ὄπλον καὶ ῥομφαίαν καὶ πόλεμον διάψαλμα
- 5 (75-6) Не підіймайте ви рога свого догори, не говоріть твердошипно,
¶75:4¶I say to the men of pride, Let your pride be gone: and to the sinners, Let not your horn be lifted up.
φωτίζεις σὺ θαυμαστῶς ἀπὸ ὀρέων αἰώνιων
- 6 ¶ (75-7) бо не від сходу, і не від заходу, і не від пустини надійде підвищення,
¶75:5¶Let not your horn be lifted up: let no more words of pride come from your outstretched necks.
ἐταράχθησαν πάντες οἱ ἀσύνετοι τῇ καρδίᾳ ὑπνώσαν ὑπνον αὐτῶν καὶ οὐχ εὗρον οὐδὲν πάντες οἱ ἄνδρες τοῦ πλοῦτου ταῖς χερσὶν αὐτῶν
- 7 (75-8) але судить Бог: того Він понижусь, а того повищує,
¶75:6¶For honour does not come from the east, or from the west, or uplifting from the south;
ἀπὸ ἐπιτιμῆσεώς σου ὁ θεὸς ἰακωβ ἐνώσταξαν οἱ ἐπιβεβηκότες τοὺς ἵππους
- 8 (75-9) бо чаша в Господній руці, а шумливе вино повне мішаного, і наливає Він з нього, усі ж беззаконні землі виссуть та вип'ють лиш дріжджі її!
¶75:7¶But God is the judge, putting down one, and lifting up another.
σὺ φοβερὸς εἶ καὶ τίς ἀντιστήσεται σοι ἀπὸ τότε ἢ ὀργῆ σου
- 9 (75-10) А я буду звіщати навіки, співатиму Богові Якова,
¶75:8¶For in the hand of the Lord is a cup, and the wine is red; it is well mixed, overflowing from his hand: he will make all the sinners of the earth take of it, even to the last drop.
ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἠκούτισας κρίσιν γῆ ἐφοβήθη καὶ ἠσύχασεν

- 10 (75-11) відрубаю всі роги безбожних, роги праведного піднесуться!
 \75:9\But I will ever be full of joy, making songs of praise to the God of Jacob.
 ἐν τῷ ἀναστήναι εἰς κρίσιν τὸν θεὸν τοῦ σῶσαι πάντας τοὺς πραεῖς τῆς γῆς διάψαλμα
- 1 ¶ Для диригетна хору. На негінах. Псалом Асафів. Пісня. (76-2) Бог знаний у Юді, Його Ймення велике в ізраїлі!
 <To the chief music-maker; put to Neginoth. A Psalm. Of Asaph. A Song.>\
 εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ ἰδιθουν τῷ ασαφ ψαλμός
- 2 (76-3) У Салимі намет Його, а мешкання Його на Сіоні,
 \76:1\In Judah is the knowledge of God; his name is great in Israel,
 φωνῆ μου πρὸς κύριον ἐκέκραξα φωνῆ μου πρὸς τὸν θεόν καὶ προσέσχεν μοι
- 3 (76-4) Він там поламав стріли луку, щита та меча, та війну! Села.
 \76:2\In Salem is his tent, his resting-place in Zion.
 ἐν ἡμέρᾳ θλίψεώς μου τὸν θεὸν ἐξεζήτησα ταῖς χερσίν μου νυκτὸς ἐναντίον αὐτοῦ καὶ οὐκ ἠπατήθην ἀπηνήνατο παρακληθῆναι ἡ ψυχὴ μου
- 4 (76-5) Ти осяйний, потужніший за гори відвічні.
 \76:3\There were the arrows of the bow broken, there he put an end to body-cover, sword, and fight. (Selah.)
 ἐμνήσθην τοῦ θεοῦ καὶ εὐφράνθην ἠδολέσχησα καὶ ὠλιγοψύχησεν τὸ πνεῦμά μου διάψαλμα
- 5 (76-6) Обдерто людей сильносердих, задрімали вони своїм сном, і не знайшли своїх рук усі мужі військові...
 \76:4\You are shining and full of glory, more than the eternal mountains.
 προκατελάβοντο φυλακὰς οἱ ὀφθαλμοί μου ἐταράχθην καὶ οὐκ ἐλάλησα
- 6 (76-7) Від сваріння Твого, Боже Яковів, оглушуться колесниця та кінь:
 \76:5\Gone is the wealth of the strong, their last sleep has overcome them; the men of war have become feeble.
 διελογισάμην ἡμέρας ἀρχαίας καὶ ἔτη αἰώνια ἐμνήσθην καὶ ἐμελέτησα
- 7 ¶ (76-8) Ти Ти грізний, і хто перед обличчям Твоїм устоїть часу гніву Твого?...
 \76:6\At the voice of your wrath, O God of Jacob, deep sleep has overcome carriage and horse.
 νυκτὸς μετὰ τῆς καρδίας μου ἠδολέσχουν καὶ ἔσκαλλεν τὸ πνεῦμά μου
- 8 (76-9) Як звіщасх Ти суд із небес, то боїться й стихає земля,
 \76:7\You, you are to be feared; who may keep his place before you in the time of your wrath?
 μὴ εἰς τοὺς αἰῶνας ἀπόσεται κύριος καὶ οὐ προσθήσει τοῦ εὐδοκῆσαι ἔτι
- 9 (76-10) як встає Бог на суд, щоб спасти всіх покірних землі! Села.
 \76:8\From heaven you gave your decision; the earth, in its fear, gave no sound,
 ἢ εἰς τέλος τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἀποκόψει ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν
- 10 (76-11) Бо й гнів людський Тебе вихваляє, решту ж гніву Ти поясом в'яжеш.
 \76:9\When God took his place as judge, for the salvation of the poor on the earth. (Selah.)
 ἢ ἐπλήσεται τοῦ οἰκτιρῆσαι ὁ θεὸς ἢ συνέξει ἐν τῇ ὀργῇ αὐτοῦ τοὺς οἰκτιρμοὺς αὐτοῦ διάψαλμα
- 11 (76-12) Присягайте й виконуйте Господу, Богові вашому, усі, хто Його оточас, хай приносять дарунка Грізному:
 \76:10\The ... will give you praise; the rest of ...
 καὶ εἶπα νῦν ἠρξάμην αὐτῇ ἢ ἀλλοίωσις τῆς δεξιᾶς τοῦ ὑψίστου
- 12 (76-13) Він духа вельмож впокоряс, страшний Він для земних царів!
 \76:11\Give to the Lord your God what is his by right; let all who are round him give offerings to him who is to be feared.
 ἐμνήσθην τῶν ἔργων κυρίου ὅτι μνησθήσομαι ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῶν θαυμασίων σου
- 1 ¶ Для диригетна хору. Псалом Асафів. (77-2) Мій голос до Бога, й я кликати буду, мій голос до Бога, й почує мене!
 <To the chief music-maker. After Jeduthun. Of Asaph. A Psalm.>\
 συνέσεως τῷ ασαφ προσέχετε λαὸς μου τὸν νόμον μου κλίνετε τὸ οὖς ὑμῶν εἰς τὰ ῥήματα τοῦ στόματός μου

- 2 (77-3) В день недолі моєї шукаю я Господа, до Нього рука моя витягнена вночі й не зомліє, не хоче душа моя бути потішена:
 \77:1\I was crying to God with my voice; even to God with my voice, and he gave ear to me.
 ἀνοίξω ἐν παραβολαῖς τὸ στόμα μου φθέγγομαι προβλήματα ἀπ' ἀρχῆς
- 3 (77-4) згадаю про Бога й зідхаю, розважаю й мій дух омліває! Села.
 \77:2\In the day of my trouble, my heart was turned to the Lord: my hand was stretched out in the night without resting; my soul would not be comforted.
 ὅσα ἠκούσαμεν καὶ ἔγνωμεν αὐτὰ καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν διηγήσαντο ἡμῖν
- 4 (77-5) Ти держиш повіки очей моїх, я побитий і не говорю...
 \77:3\I will keep God in memory, with sounds of grief; my thoughts are troubled, and my spirit is overcome. (Selah.)
 οὐκ ἐκρύβη ἀπὸ τῶν τέκνων αὐτῶν εἰς γενεὰν ἑτέραν ἀπαγγέλλοντες τὰς αἰνήσεις τοῦ κυρίου καὶ τὰς δυναστείας αὐτοῦ καὶ τὰ θαυμάσια αὐτοῦ ἃ ἐποίησεν
- 5 (77-6) Пригадую я про дні давні, про роки відвічні,
 \77:4\You keep my eyes from sleep; I am so troubled that no words come.
 καὶ ἀνέστησεν μαρτύριον ἐν ἰακωβ καὶ νόμον ἔθετο ἐν Ἰσραὴλ ὅσα ἐνετειλατο τοῖς πατράσιν ἡμῶν τοῦ γνωρίσαι αὐτὰ τοῖς υἱοῖς αὐτῶν
- 6 (77-7) свою пісню вночі я пригадую, говорю з своїм серцем, а мій дух розважає:
 \77:5\My thoughts go back to the days of the past, to the years which are gone.
 ὅπως ἂν γνῶ γενεὰ ἑτέρα υἱοὶ οἱ τεχνησόμενοι καὶ ἀναστήσονται καὶ ἀπαγγελοῦσιν αὐτὰ τοῖς υἱοῖς αὐτῶν
- 7 (77-8) Чи навіки покине Господь, і вже більш не впадоває?
 \77:6\The memory of my song comes back to me in the night; my thoughts are moving in my heart; my spirit is searching with care.
 ἵνα θῶνται ἐπὶ τὸν θεὸν τὴν ἐλπίδα αὐτῶν καὶ μὴ ἐπιλάβωνται τῶν ἔργων τοῦ θεοῦ καὶ τὰς ἐντολὰς αὐτοῦ ἐκζητήσουσιν
- 8 (77-9) Чи навіки спинилася милість Його? Чи скінчилося слово Його в рід і рід?
 \77:7\Will the Lord put me away for ever? will he be kind no longer?
 ἵνα μὴ γένωνται ὡς οἱ πατέρες αὐτῶν γενεὰ σκολιὰ καὶ παραπικραίνουσα γενεὰ ἥτις οὐ κατηύθυνεν τὴν καρδίαν αὐτῆς καὶ οὐκ ἐπιστάθη μετὰ τοῦ θεοῦ τὸ πνεῦμα αὐτῆς
- 9 (77-10) Чи Бог милувати позабує? Чи гнівом замкнув Він Своє милосердя? Села.
 \77:8\Is his mercy quite gone for ever? has his word come to nothing?
 υἱοὶ εφραιμ ἐντεινόντες καὶ βάλλοντες τόξοις ἐστράφησαν ἐν ἡμέρᾳ πολέμου
- 10 (77-11) і промовив був я: То страждання моє переміна правниці Всевишнього.
 \77:9\Has God put away the memory of his pity? are his mercies shut up by his wrath? (Selah.)
 οὐκ ἐφύλαξαν τὴν διαθήκην τοῦ θεοῦ καὶ ἐν τῷ νόμῳ αὐτοῦ οὐκ ἠθέλον πορευέσθαι
- 11 ¶ (77-12) Пригадаю я вчинки Господні, як чудо Твоє я згадаю віддавна,
 \77:10\And I said, It is a weight on my spirit; but I will keep in mind the years of the right hand of the Most High.
 καὶ ἐπελάθοντο τῶν εὐεργεσιῶν αὐτοῦ καὶ τῶν θαυμασιῶν αὐτοῦ ὧν ἔδειξεν αὐτοῖς
- 12 (77-13) і буду я думати про кожен Твій чин, і про вчинки Твої оповім!
 \77:11\I will keep in mind the works of Jah: I will keep the memory of your wonders in the past.
 ἐναντίον τῶν πατέρων αὐτῶν ἃ ἐποίησεν θαυμάσια ἐν γῆ αἰγύπτῳ ἐν πεδίῳ τάνεως
- 13 (77-14) Боже, святая дорога Твоя, котрий бог великий, як Бог наш?
 \77:12\I will give thought to all your work, while my mind goes over your acts of power.
 διέρρηξεν θάλασσαν καὶ διήγαγεν αὐτοῦς ἕστησεν ὕδατα ὡσεὶ ἄσκον
- 14 (77-15) Ти Той Бог, що чуда вчиняє, Ти виявив силу Своєю між народами,
 \77:13\Your way, O God, is holy: what god is so great as our God?
 καὶ ὠδήγησεν αὐτοῦς ἐν νεφέλῃ ἡμέρας καὶ ὅλην τὴν νύκτα ἐν φωτισμῷ πυρός
- 15 (77-16) Ти визволив люд Свій раменом, синів Якова й Йосипа! Села.
 \77:14\You are the God who does works of power: you have made your strength clear to the nations.
 διέρρηξεν πέτραν ἐν ἐρήμῳ καὶ ἐπότισεν αὐτοῦς ὡς ἐν ἀβύσσῳ πολλῇ

- 16 (77-17) Тебе бачили води, о Боже, Тебе бачили води й тремтіли, затряслися й безодні.
 \77:15\With your arm you have made your people free, the sons of Jacob and Joseph. (Selah.)
 και ἐξήγαγεν ὕδωρ ἐκ πέτρας και κατήγαγεν ὡς ποταμοὺς ὕδατα
- 17 (77-18) Лилася струмком вода з хмар, тучі видали грім, також там і сям Твої стріли літали.
 \77:16\The waters saw you, O God; the waters saw you, they were in fear: even the deep was troubled.
 και προσέθεντο ἐπι τοῦ ἀμαρτάνειν αὐτῷ παρεπίκραναν τὸν ὕψιστον ἐν ἀνδρῶ
- 18 (77-19) Гуркіт грому Твого на небесному колі, й блискавки освітили вселенну, тремтіла й тряслася земля!
 \77:17\The clouds sent out water; the skies gave out a sound; truly, your arrows went far and wide.
 και ἐξεπείρασαν τὸν θεὸν ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν τοῦ αἰτῆσαι βρώματα ταῖς ψυχαῖς αὐτῶν
- 19 (77-20) Через море дорога Твоя, а стежка Твоя через води великі, і не видно було Твоїх стіп.
 \77:18\The voice of your thunder went rolling on; the world was flaming with the light of the storm; the earth was shaking.
 και κατελάλησαν τοῦ θεοῦ και εἶπαν μὴ δυνήσεται ὁ θεὸς ἐτοιμάσαι τράπεζαν ἐν ἐρήμῳ
- 20 (77-21) Ти провадив народ Свій, немов ту отару, рукою Мойсея та Аарона.
 \77:19\Your way was in the sea, and your road in the great waters; there was no knowledge of your footsteps.
 ἐπεὶ ἐπάταξεν πέτραν και ἐρρύθησαν ὕδατα και χεῖμαρροι κατεκλύσθησαν μὴ και ἄρτον δύνата δοῦναι ἢ ἐτοιμάσαι τράπεζαν τῷ λαῷ αὐτοῦ
- 1 ¶ Пісня навчальна Асафова. Послухай, мій люду, науки моєї, нахилить своє ухо до слів моїх уст,
 <Maschil. Of Asaph.> Give ear, O my people, to my law; let your ears be bent down to the words of my mouth.
 ψαλμὸς τῷ ασαφ ὁ θεὸς ἤλθοσαν ἔθνη εἰς τὴν κληρονομίαν σου ἐμίαναν τὸν ναὸν τὸν ἅγιόν σου ἔθεντο ιερουσαλημ εἰς ὀπωροφυλάκιον
- 2 нехай я відкрию уста свої приказкою, нехай стародавні прислів'я я висловлю!
 Opening my mouth I will give out a story, even the dark sayings of old times;
 ἔθεντο τὰ θνησιμαῖα τῶν δούλων σου βρώματα τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ τὰς σάρκας τῶν ὀσίων σου τοῖς θηρίοις τῆς γῆς
- 3 Що ми чули й пізнали, і що розповідали батьки наші нам,
 Which have come to our hearing and our knowledge, as they were given to us by our fathers.
 ἐξέχεαν τὸ αἶμα αὐτῶν ὡς ὕδωρ κύκλῳ ιερουσαλημ και οὐκ ἦν ὁ θάπτων
- 4 того не сховасмо від їхніх синів, будемо розповідати про славу Господню аж до покоління останнього, і про силу Його та про чуда Його, які Він учинив!
 We will not keep them secret from our children; we will make clear to the coming generation the praises of the Lord and his strength, and the great works of wonder which he has done.
 ἐγενήθημεν ὄνειδος τοῖς γείτοσιν ἡμῶν μυκτηρισμὸς και χλευασμὸς τοῖς κύκλῳ ἡμῶν
- 5 Він поставив засвідчення в Якові, а Закона поклав ув ізраїлі, про які наказав був Він нашим батькам завідомити про них синів їхніх,
 He put up a witness in Jacob, and made a law in Israel; which he gave to our fathers so that they might give knowledge of them to their children;
 ἔως πότε κύριε ὀργισθήσῃ εἰς τέλος ἐκκαυθήσεται ὡς πῦρ ὁ ζήλός σου
- 6 щоб знало про це покоління майбутнє, сини, що народжені будуть, устануть і будуть розповідати своїм дітям.
 So that the generation to come might have knowledge of them, even the children of the future, who would give word of them to their children;
 ἐκχεον τὴν ὀργὴν σου ἐπὶ ἔθνη τὰ μὴ γινώσκοντά σε και ἐπὶ βασιλείας αἱ τὸ ὄνομά σου οὐκ ἐλεκαλέσαντο
- 7 і положать на Бога надію свою, і не забудуть діл Божих, Його ж заповіді берегтимуть.
 So that they might put their hope in God, and not let God's works go out of their minds, but keep his laws;
 ὅτι κατέφαγον τὸν ιακωβ και τὸν τόπον αὐτοῦ ἠρήμωσαν
- 8 і не стануть вони, немов їхні батьки, поколінням непокірливим та бунтівничим, поколінням, що серця свого не поставило міцно, і що дух його Богу невірний.
 And not be like their fathers, a stiff-necked and uncontrolled generation; a generation whose heart was hard, whose spirit was not true to God.
 μὴ μνησθῆς ἡμῶν ἀνομιῶν ἀρχαίων ταχὺ προκαταλαβέτωσαν ἡμᾶς οἱ οἰκτιρμοὶ σου ὅτι ἐπτώχεύσαμεν σφόδρα
- 9 ¶ Сини Єфрема, озбросні лучники, повернулися взад у день бою:
 The children of Ephraim, armed with bows, were turned back on the day of the fight.
 βοήθησον ἡμῖν ὁ θεὸς ὁ σωτὴρ ἡμῶν ἕνεκα τῆς δόξης τοῦ ὀνοματός σου κύριε ῥύσαι ἡμᾶς και ἰλάσθητι ταῖς ἀμαρτίαις ἡμῶν ἕνεκα τοῦ ὀνοματός σου

- 10 вони не берегли заповіді Божого, а ходити в Законі Його відреклися,
They were not ruled by God's word, and they would not go in the way of his law;
 μήποτε εἰπωσιν τὰ ἔθνη τοῦ ἐστὶν ὁ θεὸς αὐτῶν καὶ γνωσθήτω ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν ἡ ἐκδίκησις τοῦ αἵματος τῶν δούλων σου τοῦ ἐκκεχυμένου
- 11 і забули вони Його чини та чуда Його, які їм показав.
They let his works go out of their memory, and the wonders which he had made them see.
 εἰσελθάτω ἐνώπιόν σου ὁ στεναγμὸς τῶν πεπεδημένων κατὰ τὴν μεγαλωσύνην τοῦ βραχίονός σου περιποίησαι τοὺς υἱοὺς τῶν τεθανατωμένων
- 12 Він чудо вчинив був для їхніх батьків ув єгипетським краї, на полі Цоанським:
He did great works before the eyes of their fathers, in the land of Egypt, in the fields of Zoan.
 ἀπόδος τοῖς γείτοσιν ἡμῶν ἑπταπλασίονα εἰς τὸν κόλπον αὐτῶν τὸν ὄνειδισμὸν αὐτῶν ὃν ὄνειδισάν σε κύριε
- 13 Він море розсік, і їх перепровадив, а воду поставив, як вал;
The sea was cut in two so that they might go through; the waters were massed together on this side and on that.
 ἡμεῖς δὲ λαὸς σου καὶ πρόβατα τῆς νομῆς σου ἀνομοιοσησόμεθά σοι εἰς τὸν αἰῶνα εἰς γενεὰν καὶ γενεὰν ἐξαγγελουμένη τὴν αἴνεσίν σου
- 1 ¶ Псалом Асафів. Боже, погани ввійшли до спадку Твого, занечистили храм Твій святий, Єрусалим на руїни змінили!
&ItA Psalm. Of Asaph.> O God, the nations have come into your heritage; they have made your holy Temple unclean; they have made Jerusalem a mass of broken walls.
 εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῶν ἀλλοιωθησομένων μαρτύριον τῷ ασαφ ψαλμὸς ὑπὲρ τοῦ ἀσσυρίου
- 2 Рабів Твоїх трупи вони віддали на поживу для птаства небесного, тіло Твоїх богобійних звірині земній...
They have given the bodies of your servants as food to the birds of the air, and the flesh of your saints to the beasts of the earth.
 ὁ ποιμαίνων τὸν Ἰσραὴλ πρόσχευς ὁ ὀδηγῶν ὡσεὶ πρόβατα τὸν Ἰωσηφ ὁ καθήμενος ἐπὶ τῶν χερουβιν ἐμφάνηθι
- 3 Вони розливали їхню кров, немов воду, в околицях Єрусалиму, і не було погребальників!...
Their blood has been flowing like water round about Jerusalem; there was no one to put them in their last resting-place.
 ἐναντίον εφραϊμ καὶ βενιαμιν καὶ μανασση ἐξέγειρον τὴν δυναστείαν σου καὶ ἐλθὲ εἰς τὸ σῶσαι ἡμᾶς
- 4 Ми стали за ганьбу для наших сусідів, за наругу та посміх для наших околиць...
We are looked down on by our neighbours, we are laughed at and made sport of by those who are round us.
 ὁ θεὸς ἐπίστρεψον ἡμᾶς καὶ ἐπίφανον τὸ πρόσωπόν σου καὶ σωθησόμεθα
- 5 Аж доки, о Господи, гніватись будеш назавжди, доки буде палати Твій гнів, як огонь?
How long, O Lord? will you be angry for ever? will your wrath go on burning like fire?
 κύριε ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων ἕως πότε ὀργίσει ἐπὶ τὴν προσευχὴν τοῦ δούλου σου
- 6 ¶ Вилий Свій гнів на людей, що Тебе не пізнали, і на царства, що Ймення Твого не кличуть,
Let your wrath be on the nations who have no knowledge of you, and on the kingdoms who have not made prayer to your name.
 ψομεῖς ἡμᾶς ἄρτον δακρῶν καὶ ποτιεῖς ἡμᾶς ἐν δάκρυσιν ἐν μέτρῳ
- 7 бо вони з'їли Якова, а мешкання його опустошили!
For they have taken Jacob for their meat, and made waste his house.
 ἔθου ἡμᾶς εἰς ἀντιλογίαν τοῖς γείτοσιν ἡμῶν καὶ οἱ ἐχθροὶ ἡμῶν ἐμυκτήρισαν ἡμᾶς
- 8 Не пам'ятай гріхів предківських нам, нехай попередить нас скоро Твоє милосердя, бо ми зовсім ослабли!...
Do not keep in mind against us the sins of our fathers; let your mercy come to us quickly, for we have been made very low.
 κύριε ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων ἐπίστρεψον ἡμᾶς καὶ ἐπίφανον τὸ πρόσωπόν σου καὶ σωθησόμεθα διάψαλμα
- 9 Поможи нам, Боже нашого спасіння, ради слави Ймення Твого, і збережи нас, і прости наші гріхи ради Ймення Свого!
Give us help, O God of our salvation, for the glory of your name; take us out of danger and give us forgiveness for our sins, because of your name.
 ἄμπλον ἐξ αἰγύπτου μετῆρας ἐξέβαλες ἔθνη καὶ κατεφύτευσας αὐτήν
- 10 Чого будуть казати погани: Де їхній Бог? Нехай в наших очах між народами стане відомою помста за пролиту кров Твоїх рабів,
Why may the nations say, Where is their God? Let payment for the blood of your servants be made openly among the nations before our eyes.
 ὠδοποίησας ἐμπροσθεν αὐτῆς καὶ κατεφύτευσας τὰς ρίζας αὐτῆς καὶ ἐπλήσθη ἡ γῆ

- 11 нехай перед лице Твоє дійде стогін в'язня! За великістю сили рамена Твого збережи на смерть приркованих!
Let the cry of the prisoner come before you; with your strong arm make free the children of death;
 ἐκάλυπεν ὄρη ἢ σκιὰ αὐτῆς καὶ αἱ ἀναδενδράδες αὐτῆς τὰς κέδρους τοῦ θεοῦ
- 12 А нашим сусідам верни семикратно на лоно їхнє їхню наругу, якою Тебе зневажали, о Господи!
And give punishment seven times over into the breast of our neighbours for the bitter words which they have said against you, O Lord.
 ἐξέτεινεν τὰ κλήματα αὐτῆς ἕως θαλάσσης καὶ ἕως ποταμοῦ τὰς παραφυάδας αὐτῆς
- 13 А ми, Твій народ і отара Твого пасовиська, будем дякувати Тобі вічно, будем оповідати про славу Твою з роду в рід!
So we your people, and the sheep of your flock, will give you glory for ever: we will go on praising you through all generations.
 ἵνα τί καθεῖλες τὸν φραγμὸν αὐτῆς καὶ τρυγῶσιν αὐτὴν πάντες οἱ παραπορευόμενοι τὴν ὁδὸν
- 1 ¶ Для диригетна хору. На „Лілеї“. Свідोцтво. Псалом Асафів. (80-2) Пастирю ізраїлів, послухай же, Ти, що провадиш, немов ту отару, Йосипа, що на Херувимах сидиш, появися
<To the chief music-maker; put to Shoshannim-eduth. Of Asaph. A Psalm.>
 εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῶν ληνῶν τῷ ασαφ ψαλμός
- 2 (80-3) перед обличчям Єфрема, і Веніямина, і Манасії! Пробуди Свою силу, і прийди, щоб спасти нас!
Give ear, O Keeper of Israel, guiding Joseph like a flock; you who have your seat on the winged ones, let your glory be seen.
 ἀγαλλιᾶσθε τῷ θεῷ τῷ βοηθῷ ἡμῶν ἀλαλάξατε τῷ θεῷ ἰακωβ
- 3 (80-4) Боже, приверни нас, і хай засяє обличчя Твоє, й ми спасемось!
Before Ephraim and Benjamin and Manasseh, let your strength be awake from sleep, and come as our salvation.
 λάβετε ψαλμὸν καὶ δότε τύμπανον ψαλτήριον τερπνὸν μετὰ κιθάρας
- 4 (80-5) Господи, Боже Саваоте, доки будеш Ти гніватися на молитву народу Свого?
Take us back again, O God; let us see the shining of your face, and let us be safe.
 σάλπισατε ἐν νεομηνίᾳ σάλπιγγι ἐν εὐσήμεῳ ἡμέρα ἑορτῆς ἡμῶν
- 5 (80-6) Ти вчинив був, що їли вони слізний хліб, і їх напоїв Ти сльозами великої міри...
O Lord God of armies, how long will your wrath be burning against the rest of your people?
 ὅτι πρόσταγμα τῷ ἰσραὴλ ἐστὶν καὶ κρίμα τῷ θεῷ ἰακωβ
- 6 (80-7) Ти нас положив суперечкою нашим сусідам, і насміхаються з нас неприятели наші...
You have given them the bread of weeping for food; for their drink you have given them sorrow in great measure.
 μαρτύριον ἐν τῷ ἰωσηφ ἔθετο αὐτὸν ἐν τῷ ἐξελεῖν αὐτὸν ἐκ γῆς αἰγύπτου γλώσσαν ἣν οὐκ ἔγνω ἤκουσεν
- 7 (80-8) Боже Саваоте, приверни нас, і хай засяє обличчя Твоє, й ми спасемось!
You make us a cause of war among our neighbours; our haters are laughing at us among themselves.
 ἀπέστησεν ἀπὸ ἄρσεων τὸν νότον αὐτοῦ αἱ χεῖρες αὐτοῦ ἐν τῷ κοφίνῳ ἐδοῦλευσαν
- 8 ¶ (80-9) Виноградину Ти переніс із Єгипту, Ти вигнав народи й її посадив,
Take us back again, O God of armies; let us see the shining of your face, and let us be safe.
 ἐν θλίψει ἐπεκαλέσω με καὶ ἐρρησάμην σε ἐπήκουσά σου ἐν ἀποκρύφῳ καταγίδος ἐδοκίμασά σε ἐπὶ ὕδατος ἀντιλογίας διάψαλμα
- 9 (80-10) Ти випорожнив перед нею, і закоренила коріння своє, й переповнила край,
You took a vine out of Egypt: driving out the nations, and planting it in their land.
 ἀκουσον λαὸς μου καὶ διαμαρτύρομαι σοι ἰσραὴλ. ἐὰν ἀκούσης μου
- 10 (80-11) гори покрилися тінню її, а віття її Божі кедрі,
You made ready a place for it, so that it might take deep root, and it sent out its branches over all the land.
 οὐκ ἔσται ἐν σοὶ θεὸς πρόσφατος οὐδὲ προσκυνήσεις θεῷ ἄλλοτρίῳ
- 11 (80-12) аж до моря галузки її посилаш, а парості її до ріки!
The mountains were covered with its shade, and the great trees with its branches.
 ἐγὼ γάρ εἰμι κύριος ὁ θεός σου ὁ ἀναγαγὼν σε ἐκ γῆς αἰγύπτου πλάτυνον τὸ στόμα σου καὶ πληρώσω αὐτό

- 12 (80-13) Але нашо вилім зробив Ти в горожі її, і всі нищать її, хто проходить дорогою?
 \80:11\It sent out its arms to the Sea, and its branches to the River.
 και οὐκ ἤκουσεν ὁ λαός μου τῆς φωνῆς μου καὶ ἰσραὴλ οὐ προσέσχεν μοι
- 13 (80-14) Гризе її вепр лісовий, і звірина польова виїдає її!
 \80:12\Why are its walls broken down by your hands, so that all who go by may take its fruit?
 και ἐξαπέστειλα αὐτοὺς κατὰ τὰ ἐπιτηδεύματα τῶν καρδιῶν αὐτῶν πορεύσονται ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν αὐτῶν
- 14 (80-15) Боже Саваоте, вернися ж, споглянь із небес і побач, і відвідай цього виноградника,
 \80:13\It is uprooted by the pigs from the woods, the beasts of the field get their food from it.
 εἰ ὁ λαός μου ἤκουσέν μου ἰσραὴλ ταῖς ὁδοῖς μου εἰ ἐπορεύθη
- 15 (80-16) і охорони його, якого насадила правиця Твоя, і галузку, яку Ти для Себе зміцнив!
 \80:14\Come back, O God of armies: from heaven let your eyes be turned to this vine, and give your mind to it,
 ἐν τῷ μηδενὶ ἂν τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν ἐταπείνωσα καὶ ἐπὶ τοὺς θλίβοντας αὐτοὺς ἐπέβαλον τὴν χεῖρά μου
- 16 (80-17) В огні виноградина спалена, відтята, гинуть від свару обличчя Твого,
 \80:15\Even to the tree which was planted by your right hand, and to the branch which you made strong for yourself.
 οἱ ἐχθροὶ κυρίου ἐψεύσαντο αὐτῷ καὶ ἔσται ὁ καιρὸς αὐτῶν εἰς τὸν αἰῶνα
- 17 (80-18) нехай буде рука Твоя над мужем Твоєї правиці, на людському сині, якого зміцнив Ти Собі!
 \80:16\It is burned with fire; it is cut down: they are made waste by the wrath of your face.
 και ἐψώμισεν αὐτοὺς ἐκ στέατος πυροῦ καὶ ἐκ πέτρας μέλι ἐχόρτασεν αὐτούς
- 1 ¶ Для диригетна хору. На гітійськїм знярядді. Асафів. (81-2) Співайте Богові, нашій твердині, покликуйте Богові Якова,
 <To the chief music-maker; put to the Gittith. Of Asaph.>\
 ψαλμὸς τῷ ασαφ ὁ θεὸς ἔστη ἐν συναγωγῇ θεῶν ἐν μέσῳ δὲ θεοῦς διακρίνει
- 2 (81-3) заспівайте пісню, і заграйте на бубні, на цитрі присмнїй із гуслими,
 \81:1\Make a song to God our strength: make a glad cry to the God of Jacob.
 ἔως τότε κρίνετε ἀδικίαν καὶ πρόσποπα ἁμαρτωλῶν λαμβάνετε διάψαλμα
- 3 (81-4) засурміть у сурму в новомісяччя, на повні в день нашого свята,
 \81:2\Take up the melody, playing on an instrument of music, even on corded instruments.
 κρίνατε ὄρφανὸν καὶ πτωχόν ταπεινὸν καὶ πένητα δικαιώσατε
- 4 (81-5) бо це право ізраїлеві, Закон Бога Якова!
 \81:3\Let the horn be sounded in the time of the new moon, at the full moon, on our holy feast-day:
 ἐξέλεσθε πένητα καὶ πτωχόν ἐκ χειρὸς ἁμαρτωλοῦ ῥύσασθε
- 5 (81-6) На свідчення в Йосипі Він учинив його, як пішов був на землю єгипетську. Почув був там мову, якої не знав:
 \81:4\For this is a rule for Israel, and a law of the God of Jacob.
 οὐκ ἔγνωσαν οὐδὲ συνῆκαν ἐν σκότει διαπορεύονται σαλευθήσονται πάντα τὰ θεμέλια τῆς γῆς
- 6 (81-7) Рамена його Я звільнив з тягару, від коша його руки звільнились.
 \81:5\He gave it to Joseph as a witness, when he went out over the land of Egypt; then the words of a strange tongue were sounding in my ears.
 ἐγὼ εἶπα θεοὶ ἔστε καὶ υἱοὶ ὑψίστου πάντες
- 7 (81-8) Ти був кливав у недолі, й я видер тебе, Я відповідаю тобі в укритті громовім, Я випробував був тебе над водою Меривн. Села.
 \81:6\I took the weight from his back; his hands were made free from the baskets.
 ὑμεῖς δὲ ὡς ἄνθρωποι ἀποθνήσκετε καὶ ὡς εἷς τῶν ἀρχόντων πίπτετε
- 8 ¶ (81-9) Слухай же ти, Мій народе, і хай Я засвідчу тобі, о ізраїлю, коли б ти послухав Мене:
 \81:7\You gave a cry in your trouble, and I made you free; I gave you an answer in the secret place of the thunder; I put you to the test at the waters of Meribah. (Selah.)
 ἀνάστα ὁ θεός κρίνον τὴν γῆν ὅτι σὺ κατακληρονομήσεις ἐν πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν

- 1 ¶ Псалом Асафів. Бог на Божім зібранні стоїть, серед богів Він судить:
<A Psalm. Of Asaph.> God is in the meeting-place of God; he is judging among the gods.
ὦδὴ ψαλμοῦ τῷ ασαφ
- 2 Аж доки ви будете несправедливо судити, і доки будете ви підіймати обличчя безбожних? Села.
How long will you go on judging falsely, having respect for the persons of evil-doers? (Selah.)
ὁ θεός τίς ὁμοιωθήσεται σοι μὴ σιγήσης μηδὲ καταπραΰνης ὁ θεός
- 3 Розсудіте нужденного та сироту, оправдайте убогого та бідаря,
Give ear to the cause of the poor and the children without fathers; let those who are troubled and in need have their rights.
ὅτι ἰδοὺ οἱ ἐχθροί σου ἤχησαν καὶ οἱ μισοῦντές σε ἤραν κεφαλὴν
- 4 порятуйте нужденного та бідака, збережіть з руки несправедливих!
Be the saviour of the poor and those who have nothing: take them out of the hand of the evil-doers.
ἐπὶ τὸν λαόν σου κατεπανουργεῦσαντο γνώμην καὶ ἐβουλεύσαντο κατὰ τῶν ἀγίων σου
- 5 Не пізнали та не зрозуміли, у темряві ходять вони... Всі основи землі захитались...
They have no knowledge or sense; they go about in the dark: all the bases of the earth are moved.
εἶπαν δεῦτε καὶ ἐξολεθρεύσωμεν αὐτοὺς ἐξ ἔθνους καὶ οὐ μὴ μνησθῆ τὸ ὄνομα ἰσραηλ ἔτι
- 6 ¶ Я сказав був: Ви боги, і сини ви Всевишнього всі,
I said, You are gods; all of you are the sons of the Most High:
ὅτι ἐβουλεύσαντο ἐν ὁμοίᾳ ἐπὶ τὸ αὐτό κατὰ σοῦ διαθήκην διέθεντο
- 7 та однак повмирасте ви, як людина, і попадете, як кожен із вельмож.
But you will come to death like men, falling like one of the rulers of the earth.
τὰ σκηνώματα τῶν ἰδουμαίων καὶ οἱ ἰσραηλῖται μοαβ καὶ οἱ αγραρηνοί
- 8 Устань же, о Боже, та землю суди, бо у владі Твоїй всі народи!
Up! O God, come as judge of the earth; for all the nations are your heritage.
γεβαλ καὶ αμμων καὶ αμαληκ καὶ ἀλλόφυλοι μετὰ τῶν κατοικούντων τύρον
- 1 ¶ Пісня. Псалом Асафів. (83-2) Боже, не будь мовчазним, не мовчи, і не будь Ти спокійним, о Боже,
<A Song. A Psalm. Of Asaph.>
εἰς τὸ τέλος ὑπὲρ τῶν ληνῶν τοῖς υἱοῖς κορε ψαλμός
- 2 (83-3) бо ось зашуміли Твої вороги, а Твої ненависники голови попідіймали!
∕83:1∕O God, do not keep quiet: let your lips be open and take no rest, O God.
ὡς ἀγαπητὰ τὰ σκηνώματά σου κύριε τῶν δυνάμεων
- 3 (83-4) Вони проти народу Твого хитрий задум видумують, і нараджуються проти тих, кого Ти бережеш!
∕83:2∕For see! those who make war on you are out of control; your haters are lifting up their heads.
ἐπιποθεῖ καὶ ἐκλείπει ἡ ψυχὴ μου εἰς τὰς ἀλλὰς τοῦ κυρίου ἡ καρδία μου καὶ ἡ σάρξ μου ἠγαλλιάσαντο ἐπὶ θεὸν ζῶντα
- 4 (83-5) Вони кажуть: Ходіть но, та знищимо їх з-між народів, і згадуватись більш не буде імення ізраїля!
∕83:3∕They have made wise designs against your people, talking together against those whom you keep in a secret place.
καὶ γὰρ στρουθίον εὔρεν ἐαυτῷ οἰκίαν καὶ τρυγῶν νοσσιὰν ἐαυτῇ οὐ θήσει τὰ νοσσία αὐτῆς τὰ θυσιαστήριά σου κύριε τῶν δυνάμεων ὁ βασιλεὺς μου καὶ ὁ θεός μου
- 5 (83-6) Бо вони однодушно нарадилися, проти Тебе умови складають,
∕83:4∕They have said, Come, let us put an end to them as a nation; so that the name of Israel may go out of man's memory.
μακάριοι οἱ κατοικοῦντες ἐν τῷ οἴκῳ σου εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰῶνων αἰνέσουσιν σε διάψαλμα
- 6 (83-7) намети Едома й ізмаїльтян, Моав та агаряни,
∕83:5∕For they have all come to an agreement; they are all joined together against you:
μακάριος ἀνὴρ οὗ ἔστιν ἡ ἀντίληψις αὐτοῦ παρὰ σοῦ κύριε ἀναβάσεις ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ διέθετο

- 7 (83-8) Γεβαλ ἰ Ἀμμων, ἰ Ἀμαλικ, Φιλιστεя з мешканцями Тиру.
 \83:6\The tents of Edom and the Ishmaelites; Moab and the Hagarites;
 ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ κλαυθμῶνος εἰς τόπον ὃν ἔθετο καὶ γὰρ εὐλογίας δώσει ὁ νομοθετῶν
- 8 (83-9) ἰ Ἀшшур поєднався був з ними, вони синам Лотовим стали раменом. Села.
 \83:7\Geba and Ammon and Amalek; the Philistines and the people of Tyre;
 πορεύσονται ἐκ δυνάμεως εἰς δύναμιν ὀφθήσεται ὁ θεὸς τῶν θεῶν ἐν σιῶν
- 9 ¶ (83-10) Зроби їм, як Мідіянові, як Сисері, як Явінові в долині Кішон,
 \83:8\Assur is joined with them; they have become the support of the children of Lot. (Selah.)
 κύριε ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων εἰσάκουσον τῆς προσευχῆς μου ἐνώτισαι ὁ θεὸς ἰακωβ διάψαλμα
- 10 (83-11) при Ен-Дорі вони були знищені, стали погносом землі!
 \83:9\Do to them what you did to the Midianites; what you did to Sisera and Jabin, at the stream of Kishon:
 ὑπερασπιστὰ ἡμῶν ἰδέ ὁ θεὸς καὶ ἐπίβλεψον ἐπὶ τὸ πρόσωπον τοῦ χριστοῦ σου
- 11 (83-12) Поклади їх та їхніх вельмож, як Орева, й як Зеєва, й як Зеваха, й як Цалмунну, усіх їхніх князів,
 \83:10\Who came to destruction at En-dor; their bodies became dust and waste.
 ὅτι κρείσσον ἡμέρα μία ἐν ταῖς ἀυλαῖς σου ὑπὲρ χιλιάδας ἐξελεξάμην παραρριπτεῖσθαι ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ θεοῦ μᾶλλον ἢ οἰκεῖν ἐν σκηνώμασιν ἁμαρτωλῶν
- 12 (83-13) що казали були: Візьмімо на спадок для себе помешкання Боже!
 \83:11\Make their chiefs like Oreb and Zeeb; and all their rulers like Zebah and Zalmunna:
 ὅτι ἔλεον καὶ ἀλήθειαν ἀγαπᾷ κύριος ὁ θεὸς χάριν καὶ δόξαν δώσει κύριος οὐ στερήσει τὰ ἀγαθὰ τοὺς πορευομένους ἐν ἀκακίᾳ
- 13 (83-14) Боже мій, бодай стали вони, немов порошок у вихрі, як солома на вітрі!
 \83:12\Who have said, Let us take for our heritage the resting-place of God.
 κύριε τῶν δυνάμεων μακάριος ἄνθρωπος ὁ ἐλπίζων ἐπὶ σέ
- 1 ¶ Для диригетна хору. На гітійськомім знярядді. Синів Коресвих. Псалом. (84-2) Які любі оселі Твої, Господи Саваоте!
 &lfto the chief music-maker; put to the Gittith A Psalm. Of the sons of Korah.>l
 εἰς τὸ τέλος τοῖς υἱοῖς κορε ψαλμός
- 2 (84-3) Затужена та омліває душа моя за подвір'ями Господа, мєс серце та тіло мєс линуць до Бога Живоґо!
 \84:1\How dear are your tents, O Lord of armies!
 εὐδόκησας κύριε τὴν γῆν σου ἀπέστρεψας τὴν αἰχμαλωσίαν ἰακωβ
- 3 (84-4) ἰ пташка знаходить домівку, ἰ кубло собі ластівка, де кладе пташенята свої, при жертівниках Твоїх, Господи Саваоте, Царю мій ἰ Боже мій!
 \84:2\The passion of my soul's desire is for the house of the Lord; my heart and my flesh are crying out for the living God.
 ἀφῆκας τὰς ἀνομίας τῷ λαῷ σου ἐκάλυψας πάσας τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν διάψαλμα
- 4 (84-5) Блаженні, хто мешкає в домі Твоім, вони будуть повіки хвалити Тебе! Села.
 \84:3\The little birds have places for themselves, where they may put their young, even your altars, O Lord of armies, my King and my God.
 κατέπαυσας πᾶσαν τὴν ὀργὴν σου ἀπέστρεψας ἀπὸ ὀργῆς θυμοῦ σου
- 5 (84-6) Блаженна людина, що в Тобі має силу свою, блаженні, що в їхньому серці дороги до Тебе,
 \84:4\Happy are they whose resting-place is in your house: they will still be praising you. (Selah.)
 ἐπίστρεψον ἡμᾶς ὁ θεὸς τῶν σωτηρίων ἡμῶν καὶ ἀπόστρεψον τὸν θυμὸν σου ἀφ' ἡμῶν
- 6 (84-7) ті, що через долину Плачу переходять, чинять її джерелом, ἰ дощ ранній дає благословення!
 \84:5\Happy is the man whose strength is in you; in whose heart are the highways to Zion.
 μὴ εἰς τὸν αἰῶνα ὀργισθήσῃ ἡμῖν ἢ διατενεῖς τὴν ὀργὴν σου ἀπὸ γενεᾶς εἰς γενεάν
- 7 (84-8) Вони ходять від сили до сили, ἰ показуються перед Богом у Сіоні.
 \84:6\Going through the valley of balsam-trees, they make it a place of springs; it is clothed with blessings by the early rain.
 ὁ θεὸς σὺ ἐπιστρέψας ζωώσεις ἡμᾶς καὶ ὁ λαός σου εὐφρανθήσεται ἐπὶ σοί

- 8 ¶ (84-9) Господи, Боже Саваоте, послухай молитву мою, почуй, Боже Яковів! Села.
 \84:7\They go from strength to strength; every one of them comes before God in Zion.
 δεῖξον ἡμῖν κύριε τὸ ἐλεός σου καὶ τὸ σωτήριόν σου δόξης ἡμῖν
- 9 (84-10) Щите наш, поглянь же, о Боже, і придивись до обличчя Свого помазання!
 \84:8\O Lord God of armies, let my prayer come to you: give ear, O God of Jacob. (Selah.)
 ἀκούσομαι τί λαλήσει ἐν ἐμοὶ κύριος ὁ θεός ὅτι λαλήσει εἰρήνην ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τοὺς ὀσίους αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τοὺς ἐπιστρέφοντας πρὸς αὐτὸν καρδίαν
- 10 (84-11) Липший бо день на подвір'ях Твоїх, аніж тисяча в іншому місці, я б вибрав сидіти при порозі дому Бога мого, аніж жити в наметах безбожності!
 \84:9\O God, let your eyes be on him who is our safe cover, and let your heart be turned to your king.
 πλὴν ἐγγὺς τῶν φοβουμένων αὐτὸν τὸ σωτήριον αὐτοῦ τοῦ κατασκηνώσαι δόξαν ἐν τῇ γῇ ἡμῶν
- 11 (84-12) Бо сонце та щит Господь, Бог! Господь дає милість та славу, добра не відмовляє усім, хто в невинності ходить.
 \84:10\For a day in your house is better than a thousand. It is better to be a door-keeper in the house of my God, than to be living in the tents of sin.
 ἐλεος καὶ ἀλήθεια συνήνευσαν δικαιοσύνη καὶ εἰρήνη κατεφύλησαν
- 12 (84-13) Господи Саваоте, блаженна людина, що на Тебе надіється!
 \84:11\The Lord God is our sun and our strength: the Lord will give grace and glory: he will not keep back any good thing from those whose ways are upright.
 ἀλήθεια ἐκ τῆς γῆς ἀνέτειλεν καὶ δικαιοσύνη ἐκ τοῦ οὐρανοῦ διέκυψε
- 1 ¶ Для диригетна хору. Синів Коресвих. Псалом. (85-2) Ти вподобав Собі Свою землю, о Господи, долю Якову Ти повернув,
 <To the chief music-maker. A Psalm. Of the sons of Korah.>
 προσευχή τῷ δαυιδ κλῖνον κύριε τὸ οὖς σου καὶ ἐπάκουσόν μου ὅτι πτωχὸς καὶ πένης εἰμὶ ἐγώ
- 2 (85-3) Ти провину народу Свого прости, увесь гріх їхній покрив! Села.
 \85:1\Lord, you were good to your land: changing the fate of Jacob.
 φύλαξον τὴν ψυχὴν μου ὅτι ὁσιός εἰμι σῶσον τὸν δούλον σου ὁ θεός μου τὸν ἐλπίζοντα ἐπὶ σέ
- 3 (85-4) Ти гнів Свій увесь занедав, Ти повстримає Свій гнів від палючої лютости!
 \85:2\The wrongdoing of your people had forgiveness; all their sin had been covered. (Selah.)
 ἐλέησόν με κύριε ὅτι πρὸς σέ κεκράζομαι ὄλην τὴν ἡμέραν
- 4 (85-5) Поверни нас до Себе, о Боже нашого спасіння, а Свій гнів проти нас поторош!
 \85:3\You were no longer angry: you were turned from the heat of your wrath.
 εὐφρανὸν τὴν ψυχὴν τοῦ δούλου σου ὅτι πρὸς σέ κύριε ἤρα τὴν ψυχὴν μου
- 5 (85-6) Чи навіки Ти гніватись будеш на нас, і протягнеш Свій гнів з роду в рід?
 \85:4\Come back to us, O God of our salvation, and be angry with us no longer.
 ὅτι σὺ κύριε χρηστὸς καὶ ἐπιεικὴς καὶ πολυέλεος πᾶσι τοῖς ἐπικαλουμένοις σε
- 6 (85-7) Отож, Ти оживиш нас знову, і буде радіти народ Твій Тобою!
 \85:5\Will you go on being angry with us for ever? will you keep your wrath against us through all the long generations?
 ἐνώτισαι κύριε τὴν προσευχὴν μου καὶ πρόσχες τῇ φωνῇ τῆς δεήσεώς μου
- 7 (85-8) Покажи нам, о Господи, милість Свою, і подай нам спасіння Своє,
 \85:6\Will you not give us life again, so that your people may be glad in you?
 ἐν ἡμέρᾳ θλίψεώς μου ἐκέκραξα πρὸς σέ ὅτι εἰσηκουσάς μου
- 8 ¶ (85-9) нехай я почую, що каже Бог, Господь, бо говорить Він Мир! народові Своєму й Своїм святым, і нехай до безумства вони не вертаються!
 \85:7\Let us see your mercy, O Lord, and give us your salvation.
 οὐκ ἔστιν ὁμοίος σοι ἐν θεοῖς κύριε καὶ οὐκ ἔστιν κατὰ τὰ ἔργα σου
- 9 (85-10) Справді, спасіння Його близьке тим, хто боїться Його, щоб слава Його була в нашій землі.
 \85:8\I will give ear to the voice of the Lord; for he will say words of peace to his people and to his saints; but let them not go back to their foolish ways.
 πάντα τὰ ἔθνη ὅσα ἐποίησας ἤξουσιν καὶ προσκυνήσουσιν ἐνώπιόν σου κύριε καὶ δοξάσουσιν τὸ ὄνομά σου

- 10 (85-11) Μιλῖςτῃ τῃ πῃρῃ σπῃτκαῖοῦτῃ, σπῃρῃδῃλῃῃῃῃτῃ τῃ μῃρ ποῖλῃοῦτῃ,
 \85:9\Truly, his salvation is near to his worshippers; so that glory may be in our land.
 ὅτῃ μῃγῃς εἰ σὺ καὶ ποῖῃῃ θῃαυμῃσῃα σὺ εἰ ὁ θεὸς μόνος ὁ μῃγῃς
- 11 (85-12) πῃρῃδῃ τῃ ζῃμῃλῃ ῃρῃστῃς, ῃ σπῃρῃδῃλῃῃῃτῃ ῃζ ῃεβῃς ῃζῃρῃς.
 \85:10\Mercy and faith have come together; righteousness and peace have given one another a kiss.
 ὀδῃγῃσὸν μῃ κύρῃε τῃ ὀδῃ σου καὶ πορῃῃσομαι ῃν τῃ ἄλῃθῃεἃ σου εὐφρῃανθῃῃτῃ ῃ καρδῃα μου τοῦ φοβῃῃσθῃαι τὸ ὄνομῃ σου
- 12 (85-13) ῃ ῃοσπῃδῃ δῃστῃ δῃοβῃρῃ, ῃ ζῃμῃλῃ ῃρῃδῃ δῃστῃ ῃρῃοζῃη τῃ σῃῃῃ.
 \85:11\Faith comes up from the earth like a plant; righteousness is looking down from heaven.
 ἔξῃομῃολῃογῃσομαι σοὶ κύρῃε ὁ θεὸς μου ῃν ὄλῃη καρδῃα μου καὶ δοξῃῃσω τὸ ὄνομῃ σου εἰς τὸν αἰῃῃνα
- 13 (85-14) Σπῃρῃδῃλῃῃῃτῃ ῃοδῃτῃμῃ πῃρῃδῃ ὀβλῃῃῃῃτῃμ ῃῃογῃ, ῃ κρῃοκῃ σῃοῖ ῃν ῃδῃρογῃ πῃστῃῃτῃ.
 \85:12\The Lord will give what is good; and our land will give its increase.
 ὅτῃ τὸ ἔλῃεὸς σου μῃγῃ εἴπ' εἰμῃ καὶ ἔρρῃσω τῃν ψυχῃν μου ἔξ ῃδου κατωτῃτῃτου
- 1 ¶ Μῃολῃτῃα Δῃαῃδῃοῃ. Ναῃλῃι, ῃοσπῃδῃ, ῃο ῃοσπῃδῃ ῃν ῃσῃλῃῃῃτῃ μῃ, ῃο ῃ ῃῃδῃνῃ τῃ ῃοῃογῃῃῃ
 &ItA Prayer. Of David.> Let your ears be open to my voice, O Lord, and give me an answer; for I am poor and in need.
 τοῖς ῃῃοῖς κορῃ ψῃαλμὸς ῃδῃς οἱ θεμῃλῃοι αὐτοῦ ῃν τοῖς ὄρῃσῃν τοῖς ἄγῃοῖς
- 2 Βῃρῃζῃ μῃοῦ δῃοῦ, ῃο ῃ ῃοῃοῃῃῃῃῃ, σπῃσι Τῃ, μῃῃ ῃοζῃ, Σῃογῃ Ͽῃα, ῃο ῃα Τῃε ῃαδῃο κῃδῃε!
 Keep my soul, for I am true to you; O my God, give salvation to your servant, whose hope is in you.
 ἀγῃαπῃ κύρῃος τῃς πῃῃλῃς σῃων ῃπῃρ πῃντα τῃ σκῃηῃῃματα ῃακῃῃβ
- 3 Ζῃμῃλοσῃρῃδῃς ῃο μῃ, ὁ ῃοσπῃδῃ, ῃο ῃ κῃλῃῃ ῃο Τῃε ῃσῃς δῃνῃ,
 Have mercy on me, O Lord; for my cry goes up to you all the day.
 δεδοξῃσῃμῃνα ἔλῃαλήθῃη πῃρῃ σου ῃ πόλῃς τοῦ θεοῦ δῃῃῃαλῃμα
- 4 ποτῃσῃ δῃοῦ Σῃογῃ Ͽῃα, ῃο ῃο Τῃε πῃδῃοῦ ῃ, ῃοσπῃδῃ, δῃοῦ μῃοῦ,
 Make glad the soul of your servant; for it is lifted up to you, O Lord.
 μῃησῃῃσομαι Ͽῃαβ καὶ βαβυλῃῃῃς τοῖς γῃνῃῃσκῃοῦσῃν μῃ καὶ ῃδοῦ ἄλλῃοφῃλοῖ καὶ τῃρος καὶ λαὸς αἰθῃῃῃῃῃῃ οὔτοῖ ἔγῃηῃθῃσαν ἔκῃεῃ
- 5 ῃο Τῃ, ῃοσπῃδῃ, δῃοβῃρῃ ῃ ῃοῃαῃλῃῃῃῃ, ῃ μῃογῃμῃλοσῃτῃῃῃῃ ῃλῃ ῃσῃῃ, ῃτο κῃλῃῃ ῃο Τῃε!
 You are good, O Lord, and full of forgiveness; your mercy is great to all who make their cry to you.
 μῃτῃρ σῃων ἔρῃε ἄνθῃρωπος καὶ ἄνθῃρωπος ἔγῃηῃθῃ ῃν αὐτῃ καὶ αὐτὸς ἔθεμῃλῃῃωσῃν αὐτῃν ὁ ῃψῃσῃτος
- 6 Ποῃῃῃ ῃε, ὁ ῃοσπῃδῃ, μῃολῃτῃ ῃοῦ, ῃ ῃσῃλῃῃῃτῃ ῃολῃς ῃοῃῃῃῃ ῃογῃ, ῃ
 O Lord, give ear to my prayer; and take note of the sound of my requests.
 κύρῃος δῃηγῃῃσῃται ῃν γῃρῃφῃη λαῃῃν καὶ ἄρῃχόντων τῃτων τῃν γεγῃηῃμένων ῃν αὐτῃ δῃῃῃαλῃμα
- 7 ῃ δῃν ῃεδῃλῃ σῃοῖ ῃ κῃλῃῃ ῃο Τῃε, ῃο Τῃ ὀβῃζῃσῃς ῃο μῃ!
 In the day of my trouble I send up my cry to you; for you will give me an answer.
 ὡς εὐφρῃαῃνομένων πῃντων ῃ κατοῃκῃα ῃν σοῖ
- 1 ¶ Σῃῃῃ ῃορῃσῃῃῃ. Πῃσαλῃ. Πῃσῃη. ὀσῃνα ῃῃο ῃν ῃορῃς σῃῃῃῃ, ῃ
 &ItOf the sons of Korah. A Psalm. A Song.> This house is resting on the holy mountain.
 ῃδῃη ψῃαλμοῦ τοῖς ῃῃοῖς κορῃ εἰς τὸ τέλος ῃπῃρ μῃαελεθ τοῦ ἄποκρῃθῃῃναι σῃνῃσεως αἰμῃν τῃ ῃσῃραηλῃτῃη
- 2 ῃοσπῃδῃ ῃοῃῃτῃ ῃρῃμῃ Σῃῃου πῃοῃδ ῃσῃ σῃλῃῃτῃ ῃακῃοῃῃ.
 The Lord has more love for the doors of Zion than for all the tents of Jacob.
 κύρῃε ὁ θεὸς τῃς σωτῃρῃας μου ῃμῃρας ἔκῃκρῃζῃ καὶ ῃν ῃοκτῃ ῃναντῃῃν σου
- 3 Σῃῃῃ ῃοζῃπῃῃῃῃτῃ ῃρῃ τῃε, μῃστο ῃοζῃ! Σῃελα.
 Noble things are said of you, O town of God. (Selah.)
 εἰσελῃθῃτω ἔνῃπῃῃν σου ῃ πῃρῃσευῃῃ μου κῃλῃῃν τὸ οὔς σου εἰς τῃν δῃῃσῃν μου κύρῃε

- 4 ¶ Тим, хто знає мене, нагадаю про Рагав та про Вавилон; ось Филістея та Тир з Кушем кажуть: Отой народився був там.
Rahab and Babylon will be named among those who have knowledge of me; see, Philistia and Tyre, with Ethiopia; this man had his birth there.
 ὅτι ἐπλήσθη κακῶν ἡ ψυχὴ μου καὶ ἡ ζωὴ μου τῷ ᾄδῃ ἤγγισεν
- 5 і про Сіон говоритимуть: Той і той народився був у ньому, й Сам Всевишній зміцняє його!
And of Zion it will be said, This or that man had his birth there; and the Most High will make her strong.
 προσελογίσθη μετὰ τῶν καταβαινόντων εἰς λάκκον ἐγενήθη ὡς ἄνθρωπος ἀβοήθητος ἐν νεκροῖς ἐλεύθερος
- 6 Господь буде лічити у книзі народів: Оцей народився був там! Села.
The Lord will keep in mind, when he is writing the records of the people, that this man had his birth there. (Selah.)
 ὡσεὶ τραυματῖαι ἐρριμμένοι καθεύδοντες ἐν τάφῳ ὧν οὐκ ἐμνήσθης ἔτι καὶ αὐτοὶ ἐκ τῆς χειρὸς σου ἀπόσθησαν
- 7 і співають у танку вони: У Тобі всі джерела мої!
The players on instruments will be there, and the dancers will say, All my springs are in you.
 ἔθεντό με ἐν λάκκῳ κατωτάτῳ ἐν σκοτεινοῖς καὶ ἐν σκιᾷ θανάτου
- 1 ¶ Пісня. Псалом. Синів Коресвих. Для диригентна хору. На „Махалат лефниот“. Пісня навчальна Гемана езраехяннина. (88-2) Господи, Боже спасіння мого, вдень я кличу й вночі я перед Тобою:
<A Song. A Psalm. Of the sons of Korah. To the chief music-maker; put to Mahalath Leannoth. Maschil. Of Heman the Ezrahite.>
 συνέσεως αἶθαν τῷ ἰσραηλίτῃ
- 2 (88-3) хай молитва моя дійде перед обличчя Твоє, нахили Своє ухо до зойку мого,
\88:1\O Lord, God of my salvation, I have been crying to you for help by day and by night:
 τὰ ἔλεῃ σου κύριε εἰς τὸν αἰῶνα ἤσομαι εἰς γενεὰν καὶ γενεὰν ἀπαγγελῶ τὴν ἀλήθειάν σου ἐν τῷ στόματί μου
- 3 (88-4) душа бо моя наситилась нещастями, а життя моє зблизилося до шеолу!
\88:2\Let my prayer come before you; give ear to my cry:
 ὅτι εἶπας εἰς τὸν αἰῶνα ἔλεος οἰκοδομηθήσεται ἐν τοῖς οὐρανοῖς ἐτοιμασθήσεται ἡ ἀλήθειά σου
- 4 (88-5) Я до тих прирахований став, що в могилу відходять, я став, немов муж той безсилий...
\88:3\For my soul is full of evils, and my life has come near to the underworld.
 διεθέμην διαθήκην τοῖς ἐκλεκτοῖς μου ὥμοσα δαυιδ τῷ δούλῳ μου
- 5 (88-6) Я кинений серед померлих, немов оті трупи, що в гробі лежать, що про них Ти не згадуєш більш, і потяті вони від Твоєї руки...
\88:4\I am numbered among those who go down into the earth; I have become like a man for whom there is no help:
 ἕως τοῦ αἰῶνος ἐτοιμάσω τὸ σπέρμα σου καὶ οἰκοδομήσω εἰς γενεὰν καὶ γενεὰν τὸν θρόνον σου διάψαλμα
- 6 (88-7) Умістив Ти мене в глибоку могилу, до п'ятьми в глибинах.
\88:5\My soul is among the dead, like those in the underworld, to whom you give no more thought; for they are cut off from your care.
 ἐξομολογήσονται οἱ οὐρανοὶ τὰ θαυμάσιά σου κύριε καὶ τὴν ἀλήθειάν σου ἐν ἐκκλησίᾳ ἁγίων
- 7 (88-8) На мене лягла Твоя лють, і Ти всіма Своїми ламаннями мучив мене... Села.
\88:6\You have put me in the lowest deep, even in dark places.
 ὅτι τίς ἐν νεφέλαις ἰσωθήσεται τῷ κυρίῳ καὶ τίς ὁμοιωθήσεται τῷ κυρίῳ ἐν υἰοῖς θεοῦ
- 8 (88-9) Віддалив Ти від мене знайомих моїх, учинив Ти мене за огиду для них... Я замкнений і не виходжу,
\88:7\The weight of your wrath is crushing me, all your waves have overcome me. (Selah.)
 ὁ θεὸς ἐνδοξαζόμενος ἐν βουλῇ ἁγίων μέγας καὶ φοβερὸς ἐπὶ πάντας τοὺς περικύκλω αὐτοῦ
- 9 (88-10) стемніло з біди моє око... Я кожного дня Тебе кличу, о Господи, простягаю до Тебе руки свої!...
\88:8\You have sent my friends far away from me; you have made me a disgusting thing in their eyes: I am shut up, and not able to come out.
 κύριε ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων τίς ὁμοίός σοι δυνατὸς εἶ κύριε καὶ ἡ ἀλήθειά σου κύκλω σου
- 10 ¶ (88-11) Чи Ти чудо вчиниш померлим? Чи трупи встануть і будуть хвалити Тебе? Села.
\88:9\My eyes are wasting away because of my trouble: Lord, my cry has gone up to you every day, my hands are stretched out to you.
 σὺ δεσπόζεις τοῦ κράτους τῆς θαλάσσης τὸν δὲ σάλον τῶν κυμάτων αὐτῆς σὺ καταπραΰνεις

- 11 (88-12) Χίβα милість Твоя буде в гробі звічатись, а вірність Твоя в аввадоні?
 \88:10\Will you do works of wonder for the dead? will the shades come back to give you praise? (Selah.)
 σὺ ἐταπεινώσας ὡς τραυματίαν ὑπερήφανον καὶ ἐν τῷ βραχίονι τῆς δυνάμεώς σου διεσκόρπισας τοὺς ἐχθρούς σου
- 12 (88-13) Чи познається в темряві чудо Твоє, а в краю забуття справедливість Твоя?
 \88:11\Will the story of your mercy be given in the house of the dead? will news of your faith come to the place of destruction?
 σοὶ εἰσιν οἱ οὐρανοὶ καὶ σὴ ἔστιν ἡ γῆ τὴν οἰκουμένην καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς σὺ ἐθεμελίωσας
- 13 (88-14) Та я кличу до Тебе, о Господи, і вранці молитва моя Тебе випереджує...
 \88:12\May there be knowledge of your wonders in the dark? or of your righteousness where memory is dead?
 τὸν βορρᾶν καὶ θαλάσσης σὺ ἔκτισας θαβωρ καὶ ἐρμων ἐν τῷ ὀνόματί σου ἀγαλλιάσονται
- 14 (88-15) Для чого, о Господи, кидаєш душу мою, ховася від мене обличчя Своє?
 \88:13\But to you did I send up my cry, O Lord; in the morning my prayer came before you.
 σὸς ὁ βραχίον μετὰ δυναστείας κραταιωθήτω ἡ χεὶρ σου ὑψωθήτω ἡ δεξιὰ σου
- 15 (88-16) Нужденний я та помираю відмалку, переносу страхіття Твої, я ослаблений став...
 \88:14\Lord, why have you sent away my soul? why is your face covered from me?
 δικαιοσύνη καὶ κρίμα ἐτοιμασία τοῦ θρόνου σου ἔλεος καὶ ἀλήθεια προπορεύσεται πρὸ προσώπου σου
- 16 (88-17) Перейшли надо мною Твої пересердя, страхіття Твої зруйнували мене,
 \88:15\I have been troubled and in fear of death from the time when I was young; your wrath is hard on me, and I have no strength.
 μακάριος ὁ λαὸς ὁ γινώσκων ἀλαλαγμὸν κύριε ἐν τῷ φωτὶ τοῦ προσώπου σου πορεύσονται
- 17 (88-18) вони оточають мене, як вода, увесь день, вони разом мене облягають...
 \88:16\The heat of your wrath has gone over me; I am broken by your cruel punishments.
 καὶ ἐν τῷ ὀνόματί σου ἀγαλλιάσονται ὄλην τὴν ἡμέραν καὶ ἐν τῇ δικαιοσύνῃ σου ὑψωθήσονται
- 18 (88-19) друга й приятеля віддалив Ти від мене, знайомі мої як та темрява!...
 \88:17\They are round me all the day like water; they have made a circle about me.
 ὅτι τὸ καύχημα τῆς δυνάμεως αὐτῶν εἶ σύ καὶ ἐν τῇ εὐδοκίᾳ σου ὑψωθήσεται τὸ κέρας ἡμῶν
- 1 ¶ Навчальна пісня Етана езраеяннина. (89-2) Про милості Господа буду співати повіки, я буду звічати устами своїми про вірність Твою з роду в рід!
 &IfMaschil. Of Ethan the Ezrahite.>\
 προσευχὴ τοῦ μουσῆ ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ κύριε καταφυγὴ ἐγενήθης ἡμῖν ἐν γενεᾷ καὶ γενεᾷ
- 2 (89-3) Бо я був сказав: Буде навіки збудована милість, а небо Ти вірність Свою встановляєш на нім.
 \89:1\My song will be of the mercies of the Lord for ever: with my mouth will I make his faith clear to all generations.
 πρὸ τοῦ ὄρη γεννηθῆναι καὶ πλασθῆναι τὴν γῆν καὶ τὴν οἰκουμένην καὶ ἀπὸ τοῦ αἰῶνος ἕως τοῦ αἰῶνος σὺ εἶ
- 3 (89-4) Я склав заповіта з вибранцем Своїм, присягнув Я Давидові, Мосму рабові:
 \89:2\For you have said, Mercy will be made strong for ever; my faith will be unchanging in the heavens.
 μὴ ἀποστρέψῃς ἄνθρωπον εἰς ταπεινώσιν καὶ εἶπας ἐπιστρέψατε υἱοὶ ἀνθρώπων
- 4 (89-5) Встановлю Я навіки насіння твое, а твоїй трон Я збудую на вічні віки! Села.
 \89:3\I have made an agreement with the man of my selection, I have made an oath to David my servant;
 ὅτι χίλια ἔτη ἐν ὀφθαλμοῖς σου ὡς ἡμέρα ἡ ἐχθές ἤτις διήλθεν καὶ φυλακὴ ἐν νυκτί
- 5 ¶ (89-6) і небо хвалитиме, Господи, чудо Твоє, також вірність Твою на зібранні святих,
 \89:4\I will make your seed go on for ever, your kingdom will be strong through all generations. (Selah.)
 τὰ ἐξουδενώματα αὐτῶν ἔτη ἔσονται τὸ πρωὶ ὡσεὶ γλῶη παρέλθοι
- 6 (89-7) бо хто в небі подібний до Господа? Хто подібний до Господа серед Божих синів?
 \89:5\In heaven let them give praise for your wonders, O Lord; and your unchanging faith among the saints.
 τὸ πρωὶ ἀνθήσαι καὶ παρέλθοι τὸ ἐσπέρας ἀποπέσοι σκληρυνθειή καὶ ξηρανθειή

- 7 (89-8) Бог дуже страшний у зібранні святих, і грізний Він на ціле довкілля Своє!
 \89:6\For who is there in the heavens in comparison with the Lord? who is like the Lord among the sons of the gods?
 ὅτι ἐξελίπομεν ἐν τῇ ὀργῇ σου καὶ ἐν τῷ θυμῷ σου ἐταράχθημεν
- 8 (89-9) Господи, Боже Саваоте, хто сильний, як Ти, Господи? А вірність Твоя на довкіллі Твоїм!
 \89:7\God is greatly to be feared among the saints, and to be honoured over all those who are about him.
 ἔθου τὰς ἀνομίας ἡμῶν ἐνώπιόν σου ὁ αἰὼν ἡμῶν εἰς φωτισμὸν τοῦ προσώπου σου
- 9 (89-10) Ти пануєш над силою моря, коли підіймаються хвилі, Ти їх втихомирюєш.
 \89:8\O Lord God of armies, who is strong like you, O Jah? and your unchanging faith is round about you.
 ὅτι πᾶσαι αἱ ἡμέραι ἡμῶν ἐξέλιπον καὶ ἐν τῇ ὀργῇ σου ἐξελίπομεν τὰ ἔτη ἡμῶν ὡς ἀράχνην ἐμελέτων
- 10 (89-11) Ти стиснув Рагава, як трупа, і сильним раменом Своїм розпоротив Своїх ворогів.
 \89:9\You have rule over the sea in storm; when its waves are troubled, you make them calm.
 αἱ ἡμέραι τῶν ἐτῶν ἡμῶν ἐν αὐτοῖς ἐβδομήκοντα ἔτη ἐὰν δὲ ἐν δυναστεαῖς ὀγδοήκοντα ἔτη καὶ τὸ πλεῖον αὐτῶν κόπος καὶ πόνος ὅτι ἐπῆλθεν πραΰτης ἐφ' ἡμᾶς καὶ παιδευθησόμεθα
- 11 (89-12) Твої небеса, Твоя теж земля, вселенна і все, що на ній, Ти їх заложив!
 \89:10\Rahab was crushed by you like one wounded to death; with your strong arm you put to flight all your haters.
 τίς γινώσκει τὸ κράτος τῆς ὀργῆς σου καὶ ἀπὸ τοῦ φόβου σου τὸν θυμὸν σου
- 12 (89-13) Північ та південс Ти їх створив, Фавор та Хермон співають про Ймення Твоє.
 \89:11\Yours are the heavens, and the earth is yours; you have made the world, and everything which is in it.
 ἐξαριθμήσασθαι τὴν δεξιάν σου οὕτως γνώρισον καὶ τοὺς πεπεδημένους τῇ καρδίᾳ ἐν σοφίᾳ
- 13 (89-14) Могутис рамено Твоє, рука Твоя сильна, висока правиця Твоя!
 \89:12\You have made the north and the south; Tabor and Hermon are sounding with joy at your name.
 ἐπίστρεψον κύριε ἕως πότε καὶ παρακλήθητι ἐπὶ τοῖς δούλοις σου
- 14 (89-15) Справедливість та право підстава престолу Твого, милість та правда обличчя Твоє випереджують!
 \89:13\Yours is an arm of power; strong is your hand and high your right hand.
 ἐνεπλήσθημεν τὸ πρὸ τοῦ ἐλέους σου καὶ ἠγαλλιασάμεθα καὶ εὐφράνθημεν ἐν πάσαις ταῖς ἡμέραις ἡμῶν
- 15 ¶ (89-16) Блаженний народ, що знає він поклик святковий, Господи, вони ходять у світлі обличчя Твого!
 \89:14\The seat of your kingdom is resting on righteousness and right judging: mercy and good faith come before your face.
 εὐφράνθημεν ἀνθ' ὧν ἡμερῶν ἐταπείνωσας ἡμᾶς ἐτῶν ὧν εἶδομεν κακὰ
- 16 (89-17) Радіють вони цілий день Твоїм іменням, і підвищуються Твоєю справедливістю,
 \89:15\Happy are the people who have knowledge of the holy cry: the light of your face, O Lord, will be shining on their way.
 καὶ ἰδὲ ἐπὶ τοὺς δούλους σου καὶ τὰ ἔργα σου καὶ ὁδήγησον τοὺς υἱοὺς αὐτῶν
- 17 (89-18) бо окраса їхньої сили то Ти, а Твоєю зичливістю рiг наш підноситься,
 \89:16\In your name will they have joy all the day: in your righteousness will they be lifted up.
 καὶ ἔστω ἡ λαμπρότης κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐφ' ἡμᾶς καὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν ἡμῶν κατεύθυνον ἐφ' ἡμᾶς
- 1 ¶ Молитва Мойсея, чоловіка Божого. Господи, пристановищем нашим Ти був з роду в рід!
 <A Prayer of Moses, the man of God.> Lord, you have been our resting-place in all generations.
 αἶνος φῶθις τῷ δαυιδ ὁ κατοικῶν ἐν βοηθείᾳ τοῦ ὑψίστου ἐν σκέπῃ τοῦ θεοῦ τοῦ οὐρανοῦ ἀλισθήσεται
- 2 Перше ніж гори народжені, і поки Ти витворив землю та світ, то від віку й до віку Ти Бог!
 Before the mountains were made, before you had given birth to the earth and the world, before time was, and for ever, you are God.
 ἔρεϊ τῷ κυρίῳ ἀντιλήμπτωρ μου εἶ καὶ καταφυγή μου ὁ θεός μου ἐλπιδὴ ἐπ' αὐτόν
- 3 Ти людину вертасш до пороху, і кажеш: Вернітєся, людськi сини!
 You send man back to his dust; and say, Go back, you children of men.
 ὅτι αὐτὸς ῥύσεται με ἐκ παγίδος θηρευτῶν καὶ ἀπὸ λόγου παραχῶδους

- 4 **Бо в очах Твоїх тисяча літ, немов день той вчорашній, який проминув, й як сторожа нічна...**
For to you a thousand years are no more than yesterday when it is past, and like a watch in the night.
 ἐν τοῖς μεταφρένοις αὐτοῦ ἐπισκιάσει σοὶ καὶ ὑπὸ τὰς πτέρυγας αὐτοῦ ἐλπιεῖς ὄπλῳ κυκλώσει σε ἡ ἀλήθεια αὐτοῦ
- 5 **Пустив Ти на них течію, вони стали, як сон, вони, як трава, що минає:**
 ...
 οὐ φοβηθήσῃ ἀπὸ φόβου νυκτερινοῦ ἀπὸ βέλους πετομένου ἡμέρας
- 6 **уранці вона розцвітає й росте, а на вечір зів'яне та сохне!**
In the morning it is green; in the evening it is cut down, and becomes dry.
 ἀπὸ πράγματος διαπορευομένου ἐν σκότει ἀπὸ συμπτώματος καὶ δαιμονίου μεσημβρινοῦ
- 7 **¶ Бо від гніву Твого ми гинемо, і пересердям Твоїм перестрашені,**
We are burned up by the heat of your passion, and troubled by your wrath.
 πεσεῖται ἐκ τοῦ κλίτους σου χιλιάς καὶ μυριάς ἐκ δεξιῶν σου πρὸς σέ δὲ οὐκ ἐγγεῖ
- 8 **Ти наші провини поклав перед Себе, гріхи ж нашої молодости на світло Свого лица!**
You have put our evil doings before you, our secret sins in the light of your face.
 πλὴν τοῖς ὀφθαλμοῖς σου κατανοήσεις καὶ ἀνταπόδοσιν ἁμαρτωλῶν ὄψῃ
- 9 **Бо всі наші дні промайнули у гніві Твоїм, скінчили літа ми свої, як зідхання...**
For all our days have gone by in your wrath; our years come to an end like a breath.
 ὅτι σὺ κύριε ἡ ἐλπίς μου τὸν ὕψιστον ἔθου καταφυγὴν σου
- 10 **Дні літ наших у них сімдесят літ, а при силах вісімдесят літ, і гордоці їхні страждання й марнота, бо все швидко минає, і ми відлітаємо...**
The measure of our life is seventy years; and if through strength it may be eighty years, its pride is only trouble and sorrow, for it comes to an end and we are quickly gone.
 οὐ προσελεύσεται πρὸς σέ κακὰ καὶ μάστιξ οὐκ ἐγγεῖ τῷ σκηνώματί σου
- 11 **Хто відає силу гніву Твого? А Твоє пересердя як страх перед Тобою!**
Who has knowledge of the power of your wrath, or who takes note of the weight of your passion?
 ὅτι τοῖς ἀγγέλοις αὐτοῦ ἐντελεῖται περὶ σοῦ τοῦ διαφυλάξαι σε ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς σου
- 12 **¶ Навчи нас лічити отак наші дні, щоб ми набули серце мудре!**
So give us knowledge of the number of our days, that we may get a heart of wisdom.
 ἐπὶ χειρῶν ἀρουσῖν σε μήποτε προσκόψῃς πρὸς λίθον τὸν πόδα σου
- 13 **Привернися ж, о Господи, доки терпітимемо? і пожалій Своїх рабів!**
Come back, O Lord; how long? let your purpose for your servants be changed.
 ἐπ' ἀσπίδα καὶ βασιλίσκον ἐπιβήσῃ καὶ καταπατήσεις λέοντα καὶ δράκοντα
- 14 **Насити нас уранці Своїм милосердям, і ми будемо співати й радіти по всі наші дні!**
In the morning give us your mercy in full measure; so that we may have joy and delight all our days.
 ὅτι ἐπ' ἐμέ ἤλπισεν καὶ ῥύσομαι αὐτὸν σκεπάσω αὐτὸν ὅτι ἔγνω τὸ ὄνομά μου
- 15 **Порадуй же нас за ті дні, коли Ти впокоряв нас, за ті роки, що в них ми зазнали лихого!**
Make us glad in reward for the days of our sorrow, and for the years in which we have seen evil.
 ἐπικαλέσεται με καὶ εἰσακούσομαι αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ εἶμι ἐν θλίψει καὶ ἐξελοῦμαι καὶ δοξάσω αὐτὸν
- 16 **Нехай виявиться Твоє діло рабам Твоїм, а величність Твоя їхнім синам,**
Make your work clear to your servants, and your glory to their children.
 μακρότητα ἡμερῶν ἐμπλήσω αὐτὸν καὶ δεῖξω αὐτῷ τὸ σωτήριόν μου
- 1 **¶ Хто живе під покровом Всевишнього, хто в тіні Всемогутнього мешкає,**
Happy is he whose resting-place is in the secret of the Lord, and under the shade of the wings of the Most High;
 ψαλμὸς ψδῆς εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ σαββάτου

- 2 той скаже до Господа: Охороно моя та твердине моя, Боже мій, я надіюсь на Нього!
Who says of the Lord, He is my safe place and my tower of strength: he is my God, in whom is my hope.
ἀγαθὸν τὸ ἐξομολογεῖσθαι τῷ κυρίῳ καὶ ψάλλειν τῷ ὀνόματί σου ὕψιστε
- 3 Бо Він тебе вирве з тенет птахолова, з моровиці згубної,
He will take you out of the bird-net, and keep you safe from wasting disease.
τοῦ ἀναγγέλλειν τὸ πρὸ τὸ ἐλεός σου καὶ τὴν ἀλήθειάν σου κατὰ νύκτα
- 4 Він пером Своїм вкриє тебе, і під крильми Його заховася ти! Щит та лук Його правда.
You will be covered by his feathers; under his wings you will be safe: his good faith will be your salvation.
ἐν δεκαχόρδῳ ψαλτηρίῳ μετ' ᾠδῆς ἐν κιθάρᾳ
- 5 Не будеш боятися страху нічного, ані стріли, що вдень пролітас,
You will have no fear of the evil things of the night, or of the arrow in flight by day,
ὅτι εὐφρανάς με κύριε ἐν τῷ ποιήματί σου καὶ ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν σου ἀγαλλιάσομαι
- 6 ані зарази, що в темряві ходить, ані моровиці, що нищить опівдні,
Of the disease which takes men in the dark, or of the destruction which makes waste when the sun is high.
ὡς ἐμεγαλύνθη τὰ ἔργα σου κύριε σφόδρα ἐβαθύνθησαν οἱ διαλογισμοί σου
- 7 впаде тисяча з боку від тебе, і десять тисяч праворуч від тебе, до тебе ж не дійде!...
You will see a thousand falling by your side, and ten thousand at your right hand; but it will not come near you.
ἀνὴρ ἄφρων οὐ γνώσεται καὶ ἀσύνητος οὐ συνήσει ταῦτα
- 8 Тільки своїми очима подивися, і заплату безбожним попобачиш,
Only with your eyes will you see the reward of the evil-doers.
ἐν τῷ ἀνατεῦλαι τοὺς ἁμαρτωλοὺς ὡς χόρτον καὶ διέκυψαν πάντες οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν ὅπως ἂν ἐξολεθρευθῶσιν εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος
- 9 ¶ бо Господа, охорону мою, Всевишнього ти учинив за свос пристановище!
Because you have said, I am in the hands of the Lord, the Most High is my safe resting-place;
σὺ δὲ ὕψιστος εἰς τὸν αἰῶνα κύριε
- 10 Тебе зло не спіткас, і до намету твого вдар не наблизиться,
No evil will come on you, and no disease will come near your tent.
ὅτι ἰδοὺ οἱ ἐχθροί σου ἀπολοῦνται καὶ διασκορπισθήσονται πάντες οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν
- 11 бо Своїм Анголам Він накаже про тебе, щоб тебе пильнували на всіх дорогах твоїх,
For he will give you into the care of his angels to keep you wherever you go.
καὶ ὑψωθήσεται ὡς μονοκέρωτος τὸ κέραс μου καὶ τὸ γῆράс μου ἐν ἐλαίῳ πίονι
- 12 на руках вони будуть носити тебе, щоб не вдарив об камінь своєї ноги!
In their hands they will keep you up, so that your foot may not be crushed against a stone.
καὶ ἐπεῖδεν ὁ ὀφθαλμός μου ἐν τοῖς ἐχθροῖс μου καὶ ἐν τοῖс ἐπανιστανομένοιс ἐπ' ἐμὲ πονηρευομένοιс ἀκούсεται τὸ οὖс μου
- 13 На лева й вужа ти наступиш, левчука й крокодила ти будеш топтати!
You will put your foot on the lion and the snake; the young lion and the great snake will be crushed under your feet.
δίκαιос ὡс φοῖνιξ ἀνθήσει ὡсεὶ κέδрос ἢ ἐн τῷ λιβάνῳ πληθυνθήсεται
- 14 Що бажав він Мене, то його збережу, зроблю його сильним, бо знає ім'я Мос він;
Because he has given me his love, I will take him out of danger: I will put him in a place of honour, because he has kept my name in his heart.
πεφντευμένοι ἐн τῷ οἰκῷ κυρίου ἐн таῖс ἀλαῖс τοῦ θεοῦ ἡμῶн ἐξανθήсουσιν
- 15 як він Мене кликатиме, то йому відповім, Я з ним буду в неволі, врятую його та прославлю його,
When his cry comes up to me, I will give him an answer: I will be with him in trouble; I will make him free from danger and give him honour.
ἔτι πληθυνθήсονται ἐн γῆρει πίονι καὶ εὐπαθοῦντες ἔсονται

- 16 і довгістю днів Я насичу його, і він бачити буде спасіння Моє!
With long life will he be rewarded; and I will let him see my salvation.
 τοῦ ἀναγγεῖλαι ὅτι εὐθὺς κύριος ὁ θεός μου καὶ οὐκ ἔστιν ἀδικία ἐν αὐτῷ
- 1 ¶ Псалом. Пісня на день суботній. (92-2) То добре, щоб дякувати Господеві й виспівувати Ймення Твоє, о Всевишній,
 <a Psalm. A Song for the Sabbath.>\
 εἰς τὴν ἡμέραν τοῦ προσαββάτου ὅτε κατ'ὄκειται ἡ γῆ αἶνος ᾠδῆς τῷ δαυιδ ὁ κύριος ἐβασίλευσεν εὐπρέπειαν ἐνεδύσατο ἐνεδύσατο κύριος δύναμιν καὶ περιεζώσατο καὶ γὰρ ἔστερέωσεν τὴν οἰκουμένην ἣτις οὐ σαλευθήσεται
- 2 (92-3) вранці розповідати про милість Твою, а ночами про правду Твою
 \92:1\It is a good thing to give praise to the Lord, and to make melody to your name, O Most High;
 ἔτοιμος ὁ θρόνος σου ἀπὸ τότε ἀπὸ τοῦ αἰῶνος σὺ εἶ
- 3 (92-4) на десятиструнній й на арфі, на лютні та гуслах,
 \92:2\To make clear your mercy in the morning, and your unchanging faith every night;
 ἐπῆραν οἱ ποταμοὶ κύριε ἐπῆραν οἱ ποταμοὶ φωνὰς αὐτῶν
- 4 (92-5) бо потішив мене Ти, о Господи, вчинком Своїм, про діла Твоїх рук я співаю!
 \92:3\On a ten-corded instrument, and on an instrument of music with a quiet sound.
 ἀπὸ φωνῶν ὑδάτων πολλῶν θαυμαστοὶ οἱ μετεωρισμοὶ τῆς θαλάσσης θαυμαστὸς ἐν ὑψηλοῖς ὁ κύριος
- 5 (92-6) Які то величні діла Твої, Господи, дуже глибокі думки Твої,
 \92:4\For you, O Lord, have made me glad through your work; I will have joy in the works of your hands.
 τὰ μαρτύριά σου ἐπιστόθησαν σφόδρα τῷ οἴκῳ σου πρέπει ἁγίασμα κύριε εἰς μακρότητα ἡμερῶν
- 1 ¶ Царює Господь, зодягнувся у велич, зодягнувся Господь, оперезався Він силою, і міцно поставлений всесвіт, щоб не захитався!
 The Lord is King; he is clothed with glory; the Lord is clothed with strength; power is the cord of his robe; the world is fixed, so that it may not be moved.
 ψαλμὸς τῷ δαυιδ τετράδι σαββάτων ὁ θεὸς ἐκδικήσεων κύριος ὁ θεὸς ἐκδικήσεων ἐπαρρησιάσατο
- 2 Престол Твій поставлений міцно спрадавна, від вічності Ти!
 The seat of your power has been from the past; you are eternal.
 ὑψώθητι ὁ κρίνων τὴν γῆν ἀπόδος ἀνταπόδοσιν τοῖς ὑπερηφάνοις
- 3 Ріки піднесли, о Господи, ріки піднесли свій гуркіт, ріки будуть підносити шум від удару їхніх хвиль,
 The rivers send up, O Lord, the rivers send up their voices; they send them up with a loud cry.
 ἕως πότε ἁμαρτωλοὶ κύριε ἕως πότε ἁμαρτωλοὶ καυχῆσονται
- 4 та над гуркіт великих тих вод, над морські потужні хвилі, могутніший Господь у висоті!
 The Lord in heaven is stronger than the noise of great waters, yes, he is stronger than the great waves of the sea.
 φθέγγονται καὶ λαλήσουσιν ἀδικίαν λαλήσουσιν πάντες οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν
- 5 Свідоща Твої дуже певні, а дому Твоєму належить ся святість, о Господи, на довгі дні!
 Your witness is most certain; it is right for your house to be holy, O Lord, for ever.
 τὸν λαόν σου κύριε ἐταπείνωσαν καὶ τὴν κληρονομίαν σου ἐκάκωσαν
- 1 ¶ Бог помсти Господь, Бог помсти з'явився,
 O God, in whose hands is punishment, O God of punishment, let your shining face be seen.
 αἶνος ᾠδῆς τῷ δαυιδ δεῦτε ἀγαλλιασώμεθα τῷ κυρίῳ ἀλαλάζωμεν τῷ θεῷ τῷ σωτήρι ἡμῶν
- 2 піднесися, о Судде землі, бундючним заплату віддай!
 Be lifted up, O judge of the earth; let their reward come to the men of pride.
 προφθάσωμεν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐν ἐξομολογήσει καὶ ἐν ψαλμοῖς ἀλαλάζωμεν αὐτῷ
- 3 Аж доки безбожні, о Господи, аж доки безбожні втішатися будуть?
 How long will sinners, O Lord, how long will sinners have joy over us?
 ὅτι θεὸς μέγας κύριος καὶ βασιλεὺς μέγας ἐπὶ πάντας τοὺς θεοὺς

- 4 Доки будуть верзти, говорити бундючно, доки будуть пишатись злочинці?
Words of pride come from their lips; all the workers of evil say great things of themselves.
 ὅτι ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ τὰ πέρατα τῆς γῆς καὶ τὰ ὕψη τῶν ὀρέων αὐτοῦ εἰσιν
- 5 Вони тиснуть народ Твій, о Господи, а спадок Твій вони мучать...
Your people are crushed by them, O Lord, your heritage is troubled,
 ὅτι αὐτοῦ ἐστὶν ἡ θάλασσα καὶ αὐτὸς ἐποίησεν αὐτήν καὶ τὴν ξηρὰν αἱ χεῖρες αὐτοῦ ἐπλασαν
- 6 Вдову та чужинця вбивають вони, і мордують сиріт
They put to death the widow and the guest, they take the lives of children who have no father;
 δεῦτε προσκυνήσωμεν καὶ προσπέσωμεν αὐτῷ καὶ κλαύσωμεν ἐναντίον κυρίου τοῦ ποιήσαντος ἡμᾶς
- 7 та й говорять: Не бачить Господь, і не завважить Бог Яковів...
And they say, Jah will not see it, the God of Jacob will not give thought to it.
 ὅτι αὐτὸς ἐστὶν ὁ θεὸς ἡμῶν καὶ ἡμεῖς λαὸς νομῆς αὐτοῦ καὶ πρόβατα χειρὸς αὐτοῦ σήμερον ἐὰν τῆς φωνῆς αὐτοῦ ἀκούσητε
- 8 Зрозумійте це ви, нерозумні в народі, а ви, убогі на розум, коли наберетеся глуду?
Give your mind to my words, you who are without wisdom among the people; you foolish men, when will you be wise?
 μὴ σκληρύνητε τὰς καρδίας ὑμῶν ὡς ἐν τῷ παραπικρασμῷ κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ πειρασμοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ
- 9 Хіба Той, що ухо шепив, чи Він не почус? Хіба Той, що око створив, чи Він не побачить?
Has he by whom your ears were planted no hearing? or is he blind by whom your eyes were formed?
 οὐ̄ ἐπείρασαν οἱ πατέρες ὑμῶν ἐδοκίμασαν καὶ εἶδον τὰ ἔργα μου
- 10 Хіба Той, що карає народи, чи Він не скартає, Він, що навчас людину знання?
He who is the judge of the nations, will he not give men the reward of their acts, even he who gives knowledge to man?
 τεσσαράκοντα ἔτη προσώχθισα τῇ γενεᾷ ἐκείνῃ καὶ εἶπα ἀεὶ πλανῶνται τῇ καρδίᾳ καὶ αὐτοὶ οὐκ ἔγνωσαν τὴς ὁδοῦς μου
- 11 Господь знає всі людські думки, що марнота вони!
The Lord has knowledge of the thoughts of man, for they are only a breath.
 ὡς ὄμοσα ἐν τῇ ὀργῇ μου εἰ εἰσελεύσονται εἰς τὴν κατάπαυσίν μου
- 1 ¶ Ходіть, заспіваймо Господеві, покликуймо радісно скелі спасіння нашого,
O come, let us make songs to the Lord; sending up glad voices to the Rock of our salvation.
 ὅτε ὁ οἶκος ὑποκομεῖτο μετὰ τὴν αἰχμαλωσίαν ὡδῆ τῷ δαυιδ ἄσατε τῷ κυρίῳ ἄσμα καινόν ἄσατε τῷ κυρίῳ πᾶσα ἡ γῆ
- 2 хвалою обличчя Його випереджуймо, співаймо для Нього пісні,
Let us come before his face with praises; and make melody with holy songs.
 ἄσατε τῷ κυρίῳ εὐλογήσατε τὸ ὄνομα αὐτοῦ εὐαγγελίζεσθε ἡμέραν ἐξ ἡμέρας τὸ σωτήριον αὐτοῦ
- 3 бо Господь Бог великий, і великий Він Цар над богами всіма,
For the Lord is a great God, and a great King over all gods.
 ἀναγγεῖλατε ἐν τοῖς ἔθνεσιν τὴν δόξαν αὐτοῦ ἐν πᾶσι τοῖς λαοῖς τὰ θαυμάσια αὐτοῦ
- 4 що в Нього в руці глибини землі, і Його верхогір'я гірські,
The deep places of the earth are in his hand; and the tops of the mountains are his.
 ὅτι μέγας κύριος καὶ αἰνετὸς σφόδρα φοβερός ἐστὶν ἐπὶ πάντα τοὺς θεοὺς
- 5 що море Його, і вчинив Він його, і руки Його суходіл уформували!
The sea is his, and he made it; and the dry land was formed by his hands.
 ὅτι πάντες οἱ θεοὶ τῶν ἐθνῶν δαμόνια ὁ δὲ κύριος τοὺς οὐρανοὺς ἐποίησεν
- 6 Прийдіть, поклонімося, і припадім, на коліна впадім перед Господом, що нас учинив!
O come, let us give worship, falling down on our knees before the Lord our Maker.
 ἐξομολόγησις καὶ ὠραιότης ἐνώπιον αὐτοῦ ἀγιωσύνη καὶ μεγαλοπρέπεια ἐν τῷ ἁγιάσματι αὐτοῦ

- 7 ¶ Βίη наш Бог, а ми люди Його пасовиська й отара руки Його. Сьогодні, коли Його голос почуєте,
For he is our God; and we are the people to whom he gives food, and the sheep of his flock. Today, if you would only give ear to his voice!
 ἐνέγκατε τῷ κυρίῳ αἱ πατριαὶ τῶν ἐθνῶν ἐνέγκατε τῷ κυρίῳ δόξαν καὶ τιμὴν
- 8 не робіть твердим серця вашого, мов при Мериві, немов на пустині в день спроби,
Let not your hearts be hard, as at Meribah, as in the day of Massah in the waste land;
 ἐνέγκατε τῷ κυρίῳ δόξαν ὀνόματι αὐτοῦ ἄρατε θυσίας καὶ εἰσπορεύεσθε εἰς τὰς αὐλάς αὐτοῦ
- 9 коли ваші батьки Мене брали на спробу, Мене випробовували, також бачили діло Мос.
When your fathers put me to the test and saw my power and my work.
 προσκυνήσατε τῷ κυρίῳ ἐν αὐλῇ ἁγίᾳ αὐτοῦ σαλευθήτω ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ πᾶσα ἡ γῆ
- 10 Сорок літ був огидним Мені оцей рід, й Я сказав: Цей народ блудосерді вони, й не пізнали дориг Моїх,
For forty years I was angry with this generation, and said, They are a people whose hearts are turned away from me, for they have no knowledge of my ways;
 εἶπατε ἐν τοῖς ἔθνεσιν ὁ κύριος ἐβασίλευσεν καὶ γὰρ κατόρθωσεν τὴν οἰκουμένην ἣτις οὐ σαλευθήσεται κρινεῖ λαοὺς ἐν εὐθύτητι
- 11 тому заприсягся Я в гніві Своїм, що до місця Мого відпочинку не ввійдуть вони!
And I made an oath in my wrath, that they might not come into my place of rest.
 εὐφρανέσθωσαν οἱ οὐρανοὶ καὶ ἀγαλλιάσθω ἡ γῆ σαλευθήτω ἡ θάλασσα καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς
- 1 ¶ Співайте для Господа пісню нову, уся земле, співайте для Господа!
O make a new song to the Lord; let all the earth make melody to the Lord.
 τῷ δαυιδ ὅτε ἡ γῆ αὐτοῦ καθίσταται ὁ κύριος ἐβασίλευσεν ἀγαλλιάσθω ἡ γῆ εὐφρανθήτωσαν νῆσοι πολλαί
- 2 Співайте для Господа, благословляйте ім'я Його, з дня на день сповіщайте спасіння Його!
Make songs to the Lord, blessing his name; give the good news of his salvation day by day.
 νεφέλη καὶ γνόφος κύκλω αὐτοῦ δικαιοσύνη καὶ κρίμα κατόρθωσις τοῦ θρόνου αὐτοῦ
- 3 Розповідайте про славу Його між поганами, про чуда Його між усіми народами,
Make clear his glory to the nations, and his wonders to all the peoples.
 πῦρ ἐναντίον αὐτοῦ προπορεύσεται καὶ φλογεῖ κύκλω τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ
- 4 бо великий Господь і прославлений вельми, Він грізний понад богів усіх!
For the Lord is great, and greatly to be praised; he is more to be feared than all other gods.
 ἔφαναν αἱ ἀστραπαὶ αὐτοῦ τῇ οἰκουμένῃ εἶδεν καὶ ἐσαλεύθη ἡ γῆ
- 5 Бо всі боги народів божки, а Господь створив небеса,
For all the gods of the nations are false gods; but the Lord made the heavens.
 τὰ ὄρη ἐτάκησαν ὡσεὶ κηρὸς ἀπὸ προσώπου κυρίου ἀπὸ προσώπου κυρίου πάσης τῆς γῆς
- 6 перед лицем Його слава та велич, сила й краса у святині Його!
Honour and glory are before him: strong and fair is his holy place.
 ἀνήγγειλαν οἱ οὐρανοὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ καὶ εἶδον πάντες οἱ λαοὶ τὴν δόξαν αὐτοῦ
- 7 Дайте Господу, роди народів, дайте Господу славу та силу,
Give to the Lord, O you families of the peoples, give to the Lord glory and strength.
 αἰσχυρήτωσαν πάντες οἱ προσκυνούντες τοῖς γλυπτοῖς οἱ ἐγκαυχώμενοι ἐν τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν προσκυνήσατε αὐτῷ πάντες οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ
- 8 дайте Господу славу ймення Його, жертви приносьте і входьте в подвір'я Його!
Give to the Lord the glory of his name; take with you an offering and come into his house.
 ἤκουσεν καὶ εὐφράνθη σιωπῇ καὶ ἠγαλλίασαντο αἱ θυγατέρες τῆς ἰουδαίας ἕνεκεν τῶν κριμάτων σου κύριε
- 9 Додолу впадить ув оздобі святій перед Господом, тремтіть перед обличчям Його, уся земле,
O give worship to the Lord in holy robes; be in fear before him, all the earth.
 ὅτι σὺ εἶ κύριος ὁ ὕμνιστος ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν σφόδρα ὑπερυψώθης ὑπὲρ πάντας τοὺς θεοὺς

- 10 ¶ сповістять між народами: Царює Господь! Він вселенну зміцнив, щоб не захиталась, Він буде судити людей справедливо!
 Say among the nations, The Lord is King; yes, the world is ordered so that it may not be moved; he will be an upright judge of the peoples.
 οἱ ἀγαπῶντες τὸν κύριον μισεῖτε πονηρὸν φυλάσσει κύριος τὰς ψυχὰς τῶν ὁσίων αὐτοῦ ἐκ χειρὸς ἀμαρτωλῶν ῥύσεται αὐτούς
- 11 Хай небо радіє, і хай веселиться земля, нехай гримить море й усе, що у ній,
 Let the heavens have joy and the earth be glad; let the sea be thundering with all its waters;
 φῶς ἀνέτειλεν τῷ δικαίῳ καὶ τοῖς εὐθέσι τῇ καρδίᾳ εὐφροσύνη
- 12 нехай поле радіє та все, що на ньому! Нехай заспівають тоді всі дерева лісні,
 Let the field be glad, and everything which is in it; yes, let all the trees of the wood be sounding with joy,
 εὐφράνθητε δίκαιοι ἐπὶ τῷ κυρίῳ καὶ ἐξομολογεῖσθε τῇ μνήμῃ τῆς ἀγιωσύνης αὐτοῦ
- 1 ¶ Царює Господь: хай радіє земля, нехай веселяться численні острови!
 The Lord is King, let the earth have joy; let all the sea-lands be glad.
 ψαλμὸς τῷ δαυιδ ἤσατε τῷ κυρίῳ ἤσμα καινόν ὅτι θαυμαστὰ ἐποίησεν κύριος ἔσωσεν αὐτῷ ἡ δεξιὰ αὐτοῦ καὶ ὁ βραχίον ὁ ἅγιος αὐτοῦ
- 2 Хмара та морок круг Нього, справедливість та право підстава престолу Його.
 Dark clouds are round him; his kingdom is based on righteousness and right judging.
 ἐγνώρισεν κύριος τὸ σωτήριον αὐτοῦ ἐναντίον τῶν ἐθνῶν ἀπεκάλυψεν τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ
- 3 Огонь іде перед лицем Його, і ворогів Його палить навколо.
 Fire goes before him, burning up all those who are against him round about.
 ἐμνήσθη τοῦ ἐλέους αὐτοῦ τῷ ἰακωβ καὶ τῆς ἀληθείας αὐτοῦ τῷ οἴκῳ ἰσραηλ εἶδосαν πάντα τὰ πέρατα τῆς γῆς τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ ἡμῶν
- 4 Освітили вселенну Його блискавиці, те бачить земля та тремтить!
 His bright flames give light to the world; the earth saw it with fear.
 ἀλαλάξατε τῷ θεῷ πᾶσα ἡ γῆ ἤσατε καὶ ἀγαλλιᾶσθε καὶ ψάλατε
- 5 Гори, як віск, розтопилися перед обличчям Господнім, перед обличчям Господа всієї землі.
 The mountains became like wax at the coming of the Lord, at the coming of the Lord of all the earth.
 ψάλατε τῷ κυρίῳ ἐν κιθάρᾳ ἐν κιθάρᾳ καὶ φωνῇ ψαλμοῦ
- 6 Небо розповідає про правду Його, й бачать славу Його всі народи.
 The heavens gave out the news of his righteousness, and all the people saw his glory.
 ἐν σάλπιγγιν ἐλαταῖς καὶ φωνῇ σάλπιγγος κερατίνης ἀλαλάξατε ἐνώπιον τοῦ βασιλέως κυρίου
- 7 Нехай посоромлені будуть усі, хто ідолам служить, хто божками вихвалюється! Додолу впадуть перед Ним, усі боги!
 Shamed be all those who give worship to images, and take pride in false gods; give him worship, all you gods.
 σαλευθήτω ἡ θάλασσα καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς ἡ οἰκουμένη καὶ οἱ κατοικοῦντες ἐν αὐτῇ
- 8 ¶ Почув і звеселився Сіон, і потішились Юдині дочки через Твої присуди, Господи,
 Zion gave ear and was glad; and the daughters of Judah were full of joy, because of your decisions, O Lord.
 ποταμοὶ κροτήσουσιν χειρὶ ἐπὶ τὸ αὐτὸ τὰ ὄρη ἀγαλλιᾶσονται
- 9 бо над усією землею Найвищий Ти, Господи, над богами всіма Ти піднесений сильно!
 For you, Lord, are most high over the earth; you are lifted up over all other gods.
 ὅτι ἦκει κρίναι τὴν γῆν κρινεῖ τὴν οἰκουμένην ἐν δικαιοσύνῃ καὶ λαοὺς ἐν εὐθύτητι
- 1 ¶ Псалом. Співайте для Господа пісню нову, бо Він чуда вчинив! Йому помогла правниця Його та святе рамено Його.
 <A Psalm.> O make a new song to the Lord, because he has done works of wonder; with his right hand, and with his holy arm, he has overcome.
 ψαλμὸς τῷ δαυιδ ὁ κύριος ἐβασίλευσεν ὀργιζέσθωσαν λαοὶ ὁ καθήμενος ἐπὶ τῶν χειρῶν σαλευθήτω ἡ γῆ
- 2 Спасіння Своє Господь виявив, перед очима народів відкрив Свою правду.
 The Lord has given to all the knowledge of his salvation; he has made clear his righteousness in the eyes of the nations.
 κύριος ἐν σιῶν μέγας καὶ ὑψηλὸς ἐστὶν ἐπὶ πάντα τοὺς λαοὺς

- 3 Пам'ятає Він Якову милість Свою, й Свою вірність для дому ізраїля. Бачать всі кінці землі те спасіння, що чинить наш Бог.
He has kept in mind his mercy and his unchanging faith to the house of Israel; all the ends of the earth have seen the salvation of our God.
ἐξομολογήσασθωσαν τῷ ὀνόματί σου τῷ μεγάλῳ ὅτι φοβερὸν καὶ ἅγιόν ἐστιν
- 4 ¶ Уся земле, викликуйте Господу, покличуйте радісно, і співайте та грайте!
Let all the earth send out a glad cry to the Lord; sounding with a loud voice, and praising him with songs of joy.
καὶ τιμὴ βασιλέως κρίσιν ἀγαπᾷ σὺ ἠτοίμασας εὐθύτητας κρίσιν καὶ δικαιοσύνην ἐν ἰακωβ σὺ ἐποίησας
- 5 Грайте Господеві на гуслах, на гуслах і піснопінням,
Make melody to the Lord with instruments of music; with a corded instrument and the voice of song.
ὕψοῦτε κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν καὶ προσκυνεῖτε τῷ ὑποποδίῳ τῶν ποδῶν αὐτοῦ ὅτι ἅγιός ἐστιν
- 6 на сурмах і голосом рогу викликуйте перед обличчям Царя Цього й Господа!
With wind instruments and the sound of the horn, make a glad cry before the Lord, the King.
μουσῆς καὶ σαρων ἐν τοῖς ἱερεῦσιν αὐτοῦ καὶ σαμουηλ ἐν τοῖς ἐπικαλουμένοις τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐπεκαλοῦντο τὸν κύριον καὶ αὐτὸς ἐπήκουσεν αὐτῶν
- 7 Нехай шумить море й усе, що у ньому, вселенна й мешканці її,
Let the sea be thundering, with all its waters; the world, and all who are living in it;
ἐν στόλῳ νεφέλης ἐλάλει πρὸς αὐτούς ἐφύλασσον τὰ μαρτύρια αὐτοῦ καὶ τὰ προστάγματα ἃ ἔδωκεν αὐτοῖς
- 8 ріки хай плещуть в долоні, разом радіють хай гори
Let the streams make sounds of joy with their hands; let the mountains be glad together,
κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν σὺ ἐπήκουες αὐτῶν ὁ θεὸς σὺ εὐίλατος ἐγίνου αὐτοῖς καὶ ἐκδικῶν ἐπὶ πάντα τὰ ἐπιτηδεύματα αὐτῶν
- 9 перед обличчям Господнім, бо Він землю судити гряде: Він за справедливістю буде судити вселенну, і народи по правді!
Before the Lord, for he has come as judge of the earth; judging the world in righteousness, and giving true decisions for the peoples.
ὕψοῦτε κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν καὶ προσκυνεῖτε εἰς ὄρος ἅγιον αὐτοῦ ὅτι ἅγιος κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν
- 1 ¶ Царює Господь, і народи тремтять, сидить на Херувимах, і трясеться земля!
The Lord is King; let the peoples be in fear: his seat is on the winged ones; let the earth be moved.
ψαλμὸς εἰς ἐξομολόγησιν ἀλαλάζατε τῷ κυρίῳ πᾶσα ἡ γῆ
- 2 Великий Господь на Сіоні, і піднесений Він над усіма народами!
The Lord is great in Zion; he is high over all the nations.
δουλεύσατε τῷ κυρίῳ ἐν εὐφροσύνῃ εἰσελθατε ἐνώπιον αὐτοῦ ἐν ἀγαλλιάσει
- 3 Хай ім'я Твоє славлять, велике й грізне воно!
Let them give praise to your name, for it is great and to be feared; holy is he.
γνώτε ὅτι κύριος αὐτὸς ἐστιν ὁ θεὸς αὐτὸς ἐποίησεν ἡμᾶς καὶ οὐχ ἡμεῖς λαὸς αὐτοῦ καὶ πρόβατα τῆς νομῆς αὐτοῦ
- 4 А сила Царя любить право, справедливість Ти міцно поставив, Ти Якову право та правду вчинив!
The king's power is used for righteousness; you give true decisions, judging rightly in the land of Jacob.
εἰσελθατε εἰς τὰς πύλας αὐτοῦ ἐν ἐξομολογήσει εἰς τὰς αὐλὰς αὐτοῦ ἐν ὕμνοις ἐξομολογεῖσθε αὐτῷ αἰνεῖτε τὸ ὄνομα αὐτοῦ
- 5 Звеличуйте Господа, нашого Бога, і вклоняйтесь підніжкові ніг Його, Він бо Святий!
Give high honour to the Lord our God, worshipping at his feet; holy is he.
ὅτι χρηστὸς κύριος εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ καὶ ἕως γενεᾶς καὶ γενεᾶς ἡ ἀλήθεια αὐτοῦ
- 1 ¶ Вдячний псалом. Уся земле, покличуйте Господу!
<A Psalm of Praise.> Make a glad sound to the Lord, all the earth.
τῷ δαυιδ ψαλμὸς ἔλεος καὶ κρίσιν ἤσομαί σοι κύριε
- 2 Служить Господеві із радістю, перед обличчя Його підійдіте зо співом!
Give worship to the Lord with joy; come before him with a song.
ψαλῶ καὶ συνήσω ἐν ὁδῷ ἀμώμφω πότε ἤξεις πρὸς με διεπορευόμεν ἐν ἀκακίᾳ καρδίας μου ἐν μέσῳ τοῦ οἴκου μου

- 3 Знайте, що Господь Бог Він, Він нас учинив, і Його ми, Його ми народ та отара Його пасовиська.
Be certain that the Lord is God; it is he who has made us, and we are his; we are his people, and the sheep to whom he gives food.
οὐ προεθέμην πρὸ ὀφθαλμῶν μου πρᾶγμα παράνομον ποιῶντας παραβάσεις ἐμίσησα
- 4 Увійдіть в Його брами з подякуванням, на подвір'я Його з похвалою! Виславляйте Його, ім'я Його благословляйте,
Come into his doors with joy, and into his house with praise; give him honour, blessing his name.
οὐκ ἐκολλήθη μοι καρδία скаμβή ἐκκλίνοντος ἀπ' ἐμοῦ τοῦ πονηροῦ οὐκ ἐγίνωσκον
- 5 бо добрий Господь, Його милість навіки, а вірність Його з роду в рід!
For the Lord is good, and his mercy is never-ending; his faith is unchanging through all generations.
τὸν καταλαλοῦντα λάθρα τοῦ πλησίου αὐτοῦ τοῦτον ἐξεδίωκον ὑπερηφάνῳ ὀφθαλμῷ καὶ ἀπλήστῳ καρδίᾳ τούτῳ οὐ συνήσθιον
- 1 ¶ Псалом Давидів. Я виспівувати буду про милість та суд, я буду співати до Тебе, о Господи,
<A Psalm. Of David.> I will make a song of mercy and righteousness; to you, O Lord, will I make melody.
προσευχὴ τῷ πτωχῷ ὅταν ἀκηδιάσῃ καὶ ἐναντίον κυρίου ἐκχέῃ τὴν δέησιν αὐτοῦ
- 2 придивлятимуся до дороги невинного. Коли прийдеш до мене? Я буду ходити в невинності серця свого серед дому мого,
I will do wisely in the way of righteousness: O when will you come to me? I will be walking in my house with a true heart.
εἰσάκουσον κύριε τῆς προσευχῆς μου καὶ ἡ κραυγὴ μου πρὸς σέ ἐλθάτω
- 3 не поставлю я перед очима своїми речі нікчемної, діло відступства ненавиджу, не приляже до мене воно,
I will not put any evil thing before my eyes; I am against all turning to one side; I will not have it near me.
μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπόν σου ἀπ' ἐμοῦ ἐν ἧ ἂν ἡμέρᾳ θλίβωμαι κλίνον τὸ οὖς σου πρὸς με ἐν ἧ ἂν ἡμέρᾳ ἐπικαλέσωμαί σε ταχὺ εἰσάκουσόν μου
- 4 перекірливе серце відходить від мене, лихого не знаю!
The false heart I will send away from me: I will not have an evil-doer for a friend.
ὅτι ἐξέλιπον ὡσεὶ καπνὸς αἱ ἡμέραι μου καὶ τὰ ὀστά μου ὡσεὶ φρύγιον συνεφρύγησαν
- 5 Хто тасмно обчорнює ближнього свого, я знищу того, високоокого й гордосердного, його не стерплю!
I will put to death anyone who says evil of his neighbour secretly; the man with a high look and a heart of pride is disgusting to me.
ἐπλήγη ὡσεὶ χόρτος καὶ ἐξηράνθη ἡ καρδία μου ὅτι ἐπελαθόμην τοῦ φαγεῖν τὸν ἄρτον μου
- 6 Мої очі на вірних землі, щоб сиділи зо мною. Хто ходить дорогою невинного, той буде служити мені.
My eyes will be on those of good faith in the land, so that they may be living in my house; he who is walking in the right way will be my servant.
ἀπὸ φωνῆς τοῦ στεναγμοῦ μου ἐκολλήθη τὸ ὄστοῦν μου τῇ σαρκί μου
- 7 Обманець не сяде в середині дому мого, і міцно не стане навпроти очей моїх неправдомовець!
The worker of deceit will not come into my house; the false man will have no place before my eyes.
ὁμοιώθην πελεκᾶνι ἐρημικῷ ἐγενήθη ὡσεὶ νυκτικόραξ ἐν οἰκοπέδῳ
- 8 Всіх безбожних землі буду нищити кожного ранку, щоб з міста Господнього вигубити всіх злочинців!
Morning by morning will I put to death all the sinners in the land, so that all evil-doers may be cut off from Jerusalem.
ἡγρύπνησα καὶ ἐγενήθη ὡσεὶ στρουθίον μονάζον ἐπὶ δόματι
- 1 ¶ Молитва вбогого, коли він слабіє та перед Господнім лицем виливає мову свою. (102-2) Господи, вислухай молитву мою, і благання моє нехай дійде до Тебе!
<A Prayer of the man who is in trouble, when he is overcome, and puts his grief before the Lord.>
τῷ δαυὶδ εὐλόγει ἡ ψυχὴ μου τὸν κύριον καὶ πάντα τὰ ἐντός μου τὸ ὄνομα τὸ ἅγιον αὐτοῦ
- 2 (102-3) Не ховай від мене обличчя Свого, в день недолі моєї схили Своє ухо до мене, в день благання озвися небавом до мене!
\102:1\Give ear to my prayer, O Lord, and let my cry come to you.
εὐλόγει ἡ ψυχὴ μου τὸν κύριον καὶ μὴ ἐπιλανθάνου πάσας τὰς ἀνταποδόσεις αὐτοῦ
- 3 (102-4) Бо минають, як дим, мої дні, а кості мої немов висохли в огнищі...
\102:2\Let not your face be veiled from me in the day of my trouble; give ear to me, and let my cry be answered quickly.
τὸν εὐλατεῦοντα πάσας ταῖς ἀνομίαις σου τὸν ἰώμενον πάσας τὰς νόσους σου

- 4 (102-5) Як трава та побите та висохло серце моє, так що я забував їсти хліб свій...
 \102:3\My days are wasted like smoke, and my bones are burned up as in a fire.
 τὸν λυτρούμενον ἐκ φθορᾶς τὴν ζωὴν σου τὸν στεφανοῦντά σε ἐν ἔλλει καὶ οἰκτιρμοῖς
- 5 (102-6) Від зойку стогнання мого прилипли до тіла мого мої кості...
 \102:4\My heart is broken; it has become dry and dead like grass, so that I give no thought to food.
 τὸν ἐμπιπλῶντα ἐν ἀγαθοῖς τὴν ἐπιθυμίαν σου ἀνακαινισθήσεται ὡς ἀετοῦ ἢ νεότης σου
- 6 (102-7) Уподобився я пеликанові пустині, я став, як той пугач руїн!
 \102:5\Because of the voice of my sorrow, my flesh is wasted to the bone.
 ποιῶν ἐλεημοσύνας ὁ κύριος καὶ κρίμα πᾶσι τοῖς ἀδικουμένοις
- 7 (102-8) Я безсонний, і став, немов пташка самотня на дасі...
 \102:6\I am like a bird living by itself in the waste places; like the night-bird in a waste of sand.
 ἐγνώρισεν τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ τῷ μουσῇ τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ τὰ θελήματα αὐτοῦ
- 8 (102-9) Увесь день ображають мене вороги мої, ті, хто з мене кепкує, заприсяглись проти мене!
 \102:7\I keep watch like a bird by itself on the house-top.
 οἰκτίρων καὶ ἐλεήμων ὁ κύριος μακρόθυμος καὶ πολυέλεος
- 9 (102-10) і попів я їм, немов хліб, а напої свої із плачем перемішую, і
 \102:8\My haters say evil of me all day; those who are violent against me make use of my name as a curse.
 οὐκ εἰς τέλος ὀργισθήσεται οὐδὲ εἰς τὸν αἰῶνα μνηεῖ
- 10 (102-11) через гнів Твій та лютість Твою, бо підняв був мене Ти та й кинув мене...
 \102:9\I have had dust for bread and my drink has been mixed with weeping:
 οὐ κατὰ τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν ἐποίησεν ἡμῖν οὐδὲ κατὰ τὰς ἀνομίας ἡμῶν ἀνταπέδωκεν ἡμῖν
- 11 (102-12) Мої дні як похиlena тінь, а я сохну, немов та трава!
 \102:10\Because of your passion and your wrath, for I have been lifted up and then made low by you.
 ὅτι κατὰ τὸ ὕψος τοῦ οὐρανοῦ ἀπὸ τῆς γῆς ἐκραταίωσεν κύριος τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς φοβουμένους αὐτόν
- 12 ¶ (102-13) А Ти, Господи, будеш повік пробувати, а пам'ять Твоя з роду в рід.
 \102:11\My days are like a shade which is stretched out; I am dry like the grass.
 καθ' ὅσον ἀπέχουσιν ἀνατολαὶ ἀπὸ δυσμῶν ἐμάκρυνεν ἀφ' ἡμῶν τὰς ἀνομίας ἡμῶν
- 13 (102-14) Ти встанеш та змилуєшся над Сіоном, бо час учинити йому милосердя, бо прийшов речінець,
 \102:12\But you, O Lord, are eternal; and your name will never come to an end.
 καθὼς οἰκτῖρει πατὴρ υἱοὺς οἰκτῖρησεν κύριος τοὺς φοβουμένους αὐτόν
- 14 (102-15) бо раби Твої покохали й каміння його, і порох його полюбили!
 \102:13\You will again get up and have mercy on Zion: for the time has come for her to be comforted.
 ὅτι αὐτὸς ἔγνω τὸ πλάσμα ἡμῶν μνησθητι ὅτι χοῦς ἐσμεν
- 15 (102-16) і будуть бооятись народи Господнього Ймення, а всі земні царі слави Твоєї.
 \102:14\For your servants take pleasure in her stones, looking with love on her dust.
 ἄνθρωπος ὡσεὶ χόρτος αἱ ἡμέραι αὐτοῦ ὡσεὶ ἄνθος τοῦ ἀγροῦ οὕτως ἐξανθήσει
- 16 (102-17) Бо Господь побудує Сіона, появиться в славі Своїй.
 \102:15\So the nations will give honour to the name of the Lord, and all the kings of the earth will be in fear of his glory:
 ὅτι πνεῦμα διήλθεν ἐν αὐτῷ καὶ οὐχ ὑπάρξει καὶ οὐκ ἐπιγνώσεται ἔτι τὸν τόπον αὐτοῦ
- 17 (102-18) До молитви забутих звернеться Він, і молитви їхньої не осоромить.
 \102:16\When the Lord has put up the walls of Zion, and has been been in his glory;
 τὸ δὲ ἔλεος τοῦ κυρίου ἀπὸ τοῦ αἰῶνος καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος ἐπὶ τοὺς φοβουμένους αὐτόν καὶ ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ ἐπὶ υἱοὺς υἱῶν

- 18 (102-19) Запишеться це поколінню майбутньому, і народ, який створений буде, хвалитиме Господа,
 \102:17\When he has given ear to the prayer of the poor, and has not put his request on one side.
 τοῖς φυλάσσουσιν τὴν διαθήκην αὐτοῦ καὶ μεμνημένοις τῶν ἐντολῶν αὐτοῦ τοῦ ποιῆσαι αὐτάς
- 19 (102-20) бо споглянув Він із високости святої Своєї, Господь зорив на землю з небес,
 \102:18\This will be put in writing for the coming generation, and the people of the future will give praise to the Lord.
 κύριος ἐν τῷ οὐρανῷ ἠτοίμασεν τὸν θρόνον αὐτοῦ καὶ ἡ βασιλεία αὐτοῦ πάντων δεσπόζει
- 20 (102-21) щоб почути зідхання ув'язненого, щоб на смерть приркованих визволити,
 \102:19\For from his holy place the Lord has seen, looking down on the earth from heaven;
 εὐλογεῖτε τὸν κύριον πάντες οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ δυνατοὶ ἰσχύι ποιοῦντες τὸν λόγον αὐτοῦ τοῦ ἀκοῦσαι τῆς φωνῆς τῶν λόγων αὐτοῦ
- 21 (102-22) щоб розповідати про Ймення Господнє в Сіоні, а в Єрусалимі про славу Його,
 \102:20\Hearing the cry of the prisoner, making free those for whom death is ordered;
 εὐλογεῖτε τὸν κύριον πᾶσαι αἱ δυνάμεις αὐτοῦ λειτουργοὶ αὐτοῦ ποιοῦντες τὸ θέλημα αὐτοῦ
- 22 (102-23) коли разом зберуться народи й держави служити Господеві.
 \102:21\So that they may give out the name of the Lord in Zion, and his praise in Jerusalem;
 εὐλογεῖτε τὸν κύριον πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν παντὶ τόπῳ τῆς δεσποτείας αὐτοῦ εὐλόγει ἡ ψυχὴ μου τὸν κύριον
- 1 ¶ Давидів. Благослови, душе моя, Господа, і все нутро моє святе Ймення Його!
 &ItOf David.> Give praise to the Lord, O my soul; let everything in me give praise to his holy name.
 τῷ δαυιδ εὐλόγει ἡ ψυχὴ μου τὸν κύριον κύριε ὁ θεὸς μου ἐμεγαλύνθης σφόδρα ἐξομολόγησιν καὶ εὐπρέπειαν ἐνεδύσω
- 2 Благослови, душе моя, Господа, і не забувай за всі добродійства Його!
 Give praise to the Lord, O my soul; let not all his blessings go from your memory.
 ἀναβαλλόμενος φῶς ὡς ἰμάτιον ἐκτείνων τὸν οὐρανὸν ὡσεὶ δέσρην
- 3 Всі провини Твої Він прощає, всі недуги твої вздоровляє.
 He has forgiveness for all your sins; he takes away all your diseases;
 ὁ στεγάζων ἐν ὕδασιν τὰ ὑπερῶα αὐτοῦ ὁ τιθεὶς νέφη τὴν ἐπίβασιν αὐτοῦ ὁ περιπατῶν ἐπὶ πτερύγων ἀνέμων
- 4 Від могили життя твоє Він визволяє, Він милістю та милосердям тебе коронує.
 He keeps back your life from destruction, crowning you with mercy and grace.
 ὁ ποιῶν τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ πνεύματα καὶ τοὺς λειτουργοὺς αὐτοῦ πῦρ φλέγον
- 5 Він бажання твоє насичає добром, відновиться, мов той орел, твоя юність!
 He makes your mouth full of good things, so that your strength is made new again like the eagle's.
 ἐθεμελίωσεν τὴν γῆν ἐπὶ τὴν ἀσφάλειαν αὐτῆς οὐ κλιθήσεται εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος
- 6 ¶ Господь чинить правду та суд для всіх переслідуваних.
 The Lord gives decisions in righteousness for all who are in trouble.
 ἄβυσσος ὡς ἰμάτιον τὸ περιβόλαιον αὐτοῦ ἐπὶ τῶν ὀρέων στήσονται ὕδατα
- 7 Він дороги Свої об'явив був Мойсесві, діла Свої дітям ізраїлевим.
 He gave knowledge of his way to Moses, and made his acts clear to the children of Israel.
 ἀπὸ ἐπιτιμῆσεώς σου φεύζονται ἀπὸ φωνῆς βροντῆς σου δειλιάσουσιν
- 8 Щедрий і милосердний Господь, довготерпеливий і многомилостивий.
 The Lord is kind and full of pity, not quickly made angry, but ever ready to have mercy.
 ἀναβαίνουσιν ὄρη καὶ καταβαίνουσιν πεδιά εἰς τόπον ὃν ἐθεμελίωσας αὐτοῖς
- 9 Не завжди на нас ворогус, і не навіки захоує гнів.
 His feeling will no longer be bitter; he will not keep his wrath for ever.
 ὄριον ἔθου ὃ οὐ παρελεύσονται οὐδὲ ἐπιστρέψουσιν καλύσαι τὴν γῆν

- 10 Не за нашими прогріхами Він поводитися з нами, і відплачує нам не за провинами нашими.
He has not given us the punishment for our sins, or the reward of our wrongdoing.
 ὁ ἐξαποστέλλων πηγὰς ἐν φάραγγιν ἀνὰ μέσον τῶν ὀρέων διελεύσονται ὕδατα
- 11 Бо як високо небо стоїть над землею, велика така Його милість до тих, хто боїться Його,
For as the heaven is high over the earth, so great is his mercy to his worshippers.
 ποτιοῦσιν πάντα τὰ θηρία τοῦ ἀγροῦ προσδέξονται ὄναγροι εἰς δίψαν αὐτῶν
- 12 як далекий від заходу схід, так Він віддалив від нас наші провини!
As far as the east is from the west, so far has he put our sins from us.
 ἐπ' αὐτὰ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ κατασκηνώσει ἐκ μέσου τῶν πετρῶν δόσουσιν φωνήν
- 13 Як жалус батько дітей, так Господь пожалівся над тими, хто боїться Його,
As a father has pity on his children, so the Lord has pity on his worshippers.
 ποτίζων ὄρη ἐκ τῶν ὑπερέμων αὐτοῦ ἀπὸ καρποῦ τῶν ἔργων σου χορτασθήσεται ἡ γῆ
- 14 бо знає Він створення наше, пам'ятає, що ми порох:
For he has knowledge of our feeble frame; he sees that we are only dust.
 ἐξανатέλλων χόρτον τοῖς κτήνεσιν καὶ γλῶσσην τῇ δουλείᾳ τῶν ἀνθρώπων τοῦ ἐξαγαγεῖν ἄρτον ἐκ τῆς γῆς
- 15 чоловік як трава дні його, немов цвіт польовий так цвіте він,
As for man, his days are as grass: his beautiful growth is like the flower of the field.
 καὶ οἶνος εὐφραίνει καρδίαν ἀνθρώπου τοῦ ἰλαρῦναι πρόσωπον ἐν ἐλαίῳ καὶ ἄρτος καρδίαν ἀνθρώπου στηρίζει
- 16 та вітер перейде над ним і немає його, і вже місце його не пізнає його...
The wind goes over it and it is gone; and its place sees it no longer.
 χορτασθήσεται τὰ ξύλα τοῦ πεδίου αἱ κέδροι τοῦ λιβάνου ὡς ἐφύτευσεν
- 17 А милість Господня від віку й до віку на тих, хто боїться Його, і правда Його над синами синів,
But the mercy of the Lord is eternal for his worshippers, and their children's children will see his righteousness;
 ἐκεῖ στρουθία ἐννοσεύσουσιν τοῦ ἐρωδιοῦ ἡ οἰκία ἡγεῖται αὐτῶν
- 18 що Його заповіта додержують, і що пам'ятають накази Його, щоб виконувати їх!
If they keep his agreement, and have his laws in mind to do them.
 ὄρη τὰ ὑψηλὰ ταῖς ἐλάφοις πέτρα καταφυγὴ τοῖς χοιρογυλλίοις
- 19 ¶ Господь міцно поставив на Небі престола Свого, а Царство Його над усім володіє.
The Lord has made ready his high seat in the heavens; his kingdom is ruling over all.
 ἐποίησεν σελίην ἐν οὐρανοῖς ὁ ἥλιος ἔγνω τὴν δύσιν αὐτοῦ
- 20 Благословіть Господа, Його Ангели, велетні сильні, що виконуйте Його слово, щоб слухати голосу слів Його!
Give praise to the Lord, you his angels, who are great in strength, doing his orders, and waiting for his voice.
 ἔθου σκότος καὶ ἐγένετο νύξ ἐν αὐτῇ διελεύσονται πάντα τὰ θηρία τοῦ δρυμοῦ
- 21 Благословіть Господа, усі сили небесні Його, слуги Його, що чините волю Його!
Give praise to the Lord, all you his armies; and you his servants who do his pleasure.
 σκύμνοι ὠρυόμενοι ἀρπάσαι καὶ ζητῆσαι παρὰ τοῦ θεοῦ βρῶσιν αὐτοῖς
- 22 Благословіть Господа, всі діла Його, на всіх місцях царювання Його! Благослови, душе моя, Господа!
Give praise to the Lord, all his works, in all places under his rule: give praise to the Lord, O my soul.
 ἀνέτειλεν ὁ ἥλιος καὶ συνήχθησαν καὶ ἐν ταῖς μάνδραις αὐτῶν κοιτασθήσονται
- 1 ¶ Благослови, душе моя, Господа! Господи, Боже мій, Ти вельми великий, зодягнувся Ти в велич та в славу!
Give praise to the Lord, O my soul. O Lord my God, you are very great; you are robed with honour and power.
 ἀλληλοῦσα ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ καὶ ἐπικαλεῖσθε τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἀπαγγεῖλατε ἐν τοῖς ἔθνεσιν τὰ ἔργα αὐτοῦ

- 2 Зодягає Він світло, як шати, небеса простягає, немов би завісу.
You are clothed with light as with a robe; stretching out the heavens like a curtain:
 ἤσατε αὐτῷ καὶ ψάλατε αὐτῷ διηγῆσασθε πάντα τὰ θαυμάσια αὐτοῦ
- 3 Він ставить на водах палати Свої, хмари кладе за Свої колесниці, ходить на крилах вітрових!
The arch of your house is based on the waters; you make the clouds your carriage; you go on the wings of the wind:
 ἐπαινείσθε ἐν τῷ ὄνοματι τῷ ἁγίῳ αὐτοῦ εὐφρανθήτω καρδία ζητούντων τὸν κύριον
- 4 Він чинить вітри за Своїх посланців, палючий огонь за Своїх слуг.
He makes winds his angels, and flames of fire his servants.
 ζητήσατε τὸν κύριον καὶ κραταιώθητε ζητήσατε τὸ πρόσωπον αὐτοῦ διὰ παντός
- 5 Землю Ти вгунтував на основах її, щоб на вічні віки вона не захиталась,
He has made the earth strong on its bases, so that it may not be moved for ever and ever;
 μνήσθητε τῶν θαυμασίων αὐτοῦ ὃν ἐποίησεν τὰ τέρατα αὐτοῦ καὶ τὰ κρίματα τοῦ στόματος αὐτοῦ
- 6 безоднею вкрив Ти її, немов шатою. Стала вода над горами,
Covering it with the sea as with a robe: the waters were high over the mountains;
 σπέρμα αβρααμ δοῦλοι αὐτοῦ υἱοὶ ἰακωβ ἐκλεκτοὶ αὐτοῦ
- 7 від погрози Твоєї вона втекла, від гуркоту грому Твого побігла вона,
At the voice of your word they went in flight; at the sound of your thunder they went away in fear;
 αὐτὸς κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν ἐν πάσῃ τῇ γῆ τὰ κρίματα αὐτοῦ
- 8 виходить на гори та сходить в долини, на місце, що Ти встановив був для неї.
The mountains came up and the valleys went down into the place which you had made ready for them.
 ἐμνήσθη εἰς τὸν αἰῶνα διαθήκης αὐτοῦ λόγου οὗ ἐνετείλατο εἰς χιλίας γενεάς
- 9 Ти границу поклав, щоб її вона не перейшла, щоб вона не вернулася землю покрити.
You made a limit over which they might not go, so that the earth would never again be covered by them.
 ὃν διέθετο τῷ αβρααμ καὶ τοῦ ὄρκου αὐτοῦ τῷ ἰσαακ
- 10 ¶ Він джерела пускає в потоки, що пливають між горами,
You sent the springs into the valleys; they are flowing between the hills.
 καὶ ἔστησεν αὐτὴν τῷ ἰακωβ εἰς πρόσταγμα καὶ τῷ ἰσραηλ διαθήκην αἰώνιον
- 11 напувають вони всю пілну звірину, ними дикі осли гасять спрагу свою.
They give drink to every beast of the field; the mountain asses come to them for water.
 λέγων σοὶ δώσω τὴν γῆν χαναν σχοίνισμα κληρονομίας ἡμῶν
- 12 Птаство небесне над ними живе, видає воно голос з-посеред галузок.
The birds of the air have their resting-places by them, and make their song among the branches.
 ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς ἀριθμῷ βραχείς ὀλιγοστοὺς καὶ παροίκους ἐν αὐτῇ
- 13 Він напоєє гори з палаців Своїх, із плоду чинів Твоїх земля сититься.
He sends down rain from his store-houses on the hills: the earth is full of the fruit of his works.
 καὶ διήλθον ἐξ ἔθνους εἰς ἔθνος ἐκ βασιλείας εἰς λαὸν ἕτερον
- 14 Траву для худоби вирощує, та зеленину для праці людині, щоб хліб добувати з землі,
He makes the grass come up for the cattle, and plants for the use of man; so that bread may come out of the earth;
 οὐκ ἀφήκεν ἄνθρωπον ἀδικῆσαι αὐτοὺς καὶ ἤλεγξεν ὑπὲρ αὐτῶν βασιλεῖς
- 15 і вино, що серце людині воно звеселяє, щоб більше від оливи блищало обличчя, і хліб, що серце людині зміцняє.
And wine to make glad the heart of man, and oil to make his face shining, and bread giving strength to his heart.
 μὴ ἄπτεσθε τῶν χριστῶν μου καὶ ἐν τοῖς προφήταις μου μὴ πονηρεύεσθε

- 16 Насичуються Господні дерева, ті кедри ливанські, що Ти насадив,
The trees of the Lord are full of growth, the cedars of Lebanon of his planting;
 και ἐκάλεσεν λιμὸν ἐπὶ τὴν γῆν πᾶν στήριγμα ἄρτου συνέτριψεν
- 17 що там кубляться птахи, бузько, кипариси мешкання його.
Where the birds have their resting-places; as for the stork, the tall trees are her house.
 ἀπέστειλεν ἔμπροσθεν αὐτῶν ἄνθρωπον εἰς δοῦλον ἐπράθη ἰωσηφ
- 18 Гори високі для диких козиць, скелі сховище скельним звіринам.
The high hills are a safe place for the mountain goats, and the rocks for the small beasts.
 ἐταπείνωσαν ἐν πέδαις τοὺς πόδας αὐτοῦ σίδηρον διήλθεν ἡ ψυχὴ αὐτοῦ
- 19 ¶ і місяця Він учинив для означення часу, сонце знає свій захід.
He made the moon for a sign of the divisions of the year; teaching the sun the time of its going down.
 μέχρι τοῦ ἐλθεῖν τὸν λόγον αὐτοῦ τὸ λόγιον κυρίου ἐπύρωσεν αὐτόν
- 20 Темноту Ти наводиш і ніч настає, в ній порушуться вся звірина лісна,
When you make it dark, it is night, when all the beasts of the woods come quietly out of their secret places.
 ἀπέστειλεν βασιλεὺς και ἔλυσεν αὐτόν ἄρχων λαῶν και ἀφήκεν αὐτόν
- 21 ричать левчуки за здобичею та шукають від Бога своєї поживи.
The young lions go thundering after their food; searching for their meat from God.
 κατέστησεν αὐτόν κύριον τοῦ οἴκου αὐτοῦ και ἄρχοντα πάσης τῆς κτήσεως αὐτοῦ
- 22 Сонце ж засвітить вони повтікають, та й кладуться по норах своїх.
The sun comes up, and they come together, and go back to their secret places to take their rest.
 τοῦ παιδεῦσαι τοὺς ἄρχοντας αὐτοῦ ὡς ἑαυτὸν και τοὺς πρεσβυτέρους αὐτοῦ σοφίσαι
- 23 Людина виходить на працю свою, й на роботу свою аж до вечора.
Man goes out to his work, and to his business, till the evening.
 και εἰσήλθεν ἰσραηλ εἰς αἴγυπτον και ἰακωβ παρέκησεν ἐν γῆ χαμ
- 24 Які то численні діла Твої, Господи, Ти мудро вчинив їх усіх, Твого творива повна земля!
O Lord, how great is the number of your works! in wisdom you have made them all; the earth is full of the things you have made.
 και ἠύξησεν τὸν λαὸν αὐτοῦ σφόδρα και ἐκραταίωσεν αὐτόν ὑπὲρ τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ
- 25 Ось море велике й розлогошироке, там повзюче, й числа їм немає, звірина мала та велика!
There is the great, wide sea, where there are living things, great and small, more than may be numbered.
 μετέστρεψεν τὴν καρδίαν αὐτῶν τοῦ μῆσαι τὸν λαὸν αὐτοῦ τοῦ δολιοῦσθαι ἐν τοῖς δούλοις αὐτοῦ
- 26 Ходять там кораблі, там той левітан, якого створив Ти, щоб бавитися йому в морі.
There go the ships; there is that great beast, which you have made as a plaything.
 ἐξαπέστειλεν μουσῆν τὸν δοῦλον αὐτοῦ ααρων ὃν ἐξελέξατο αὐτόν
- 27 Вони всі чекають Тебе, щоб Ти часу свого поживу їм дав.
All of them are waiting for you, to give them their food in its time.
 ἔθετο ἐν αὐτοῖς τοὺς λόγους τῶν σημείων αὐτοῦ και τῶν τεράτων ἐν γῆ χαμ
- 28 Дасш їм збирають вони, руку Свою розкривасш добром насичаються.
They take what you give them; they are full of the good things which come from your open hand.
 ἐξαπέστειλεν σκότος και ἐσκότασεν και παρεπύκρναν τὸς λόγους αὐτοῦ
- 29 Ховасш обличчя Своє то вони перелякані, забирашш їм духа вмирають вони, та й вертаються до свого пороху.
If your face is veiled, they are troubled; when you take away their breath, they come to an end, and go back to the dust.
 μετέστρεψεν τὰ ὕδατα αὐτῶν εἰς αἶμα και ἀπέκτεινεν τοὺς ἰχθύας αὐτῶν

- 30 **Посилася Ти духа Свого вони творяться, і Ти відновляси обличчя землі.**
If you send out your spirit, they are given life; you make new the face of the earth.
 ἐξῆρψεν ἡ γῆ αὐτῶν βατράχους ἐν τοῖς ταμείοις τῶν βασιλέων αὐτῶν
- 31 **¶ Нехай буде слава Господня навіки, хай ділами Своїми радіє Господь!**
Let the glory of the Lord be for ever; let the Lord have joy in his works:
 εἶπεν καὶ ἦλθεν κυνόμια καὶ σκνίπες ἐν πᾶσι τοῖς ὀρίοις αὐτῶν
- 32 **Він погляне на землю й вона затремтить, доторкнеться до гір і димують вони!**
At whose look the earth is shaking; at whose touch the mountains send out smoke.
 ἔθετο τὰς βροχὰς αὐτῶν χάλαζαν πῦρ καταφλέγον ἐν τῇ γῆ αὐτῶν
- 33 **Я буду співати Господеві в своєму житті, буду грати для Бога мого, аж поки живу!**
I will make songs to the Lord all my life; I will make melody to my God while I have my being.
 καὶ ἐπάταξεν τὰς ἀμπέλους αὐτῶν καὶ τὰς συκᾶς αὐτῶν καὶ συνέτριψεν πᾶν ξύλον ὀρίου αὐτῶν
- 34 **Буде присмна Йому моя мова, я Господом буду радіти!**
Let my thoughts be sweet to him: I will be glad in the Lord.
 εἶπεν καὶ ἦλθεν ἀκρις καὶ βροῦχος οὗ οὐκ ἦν ἀριθμός
- 35 **Нехай згинуть грішні з землі, а безбожні немає вже їх! Благослови, душе моя, Господа! Алілуя!**
Let sinners be cut off from the earth, and let all evil-doers come to an end. Give praise to the Lord, O my soul. Give praise to the Lord.
 καὶ κατέφαγεν πάντα τὸν χόρτον ἐν τῇ γῆ αὐτῶν καὶ κατέφαγεν τὸν καρπὸν τῆς γῆς αὐτῶν
- 1 **¶ Дякуйте Господу, кличте ім'я Його, серед народів звіщайте про чини Його!**
O give praise to the Lord; give honour to his name, talking of his doings among the peoples.
 ἀλληλουῖα ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ ὅτι χρηστός ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ
- 2 **Співайте Йому, грайте Йому, говоріть про всі чуда Його!**
Let your voice be sounding in songs and melody; let all your thoughts be of the wonder of his works.
 τίς λαλήσει τὰς δυναστείας τοῦ κυρίου ἀκουστάς ποιήσει πάσας τὰς αἰνέσεις αὐτοῦ
- 3 **Хваліться святим Його Іменням, хай тішитися серце шукаючих Господа!**
Have glory in his holy name; let the hearts of those who are searching after the Lord be glad.
 μακάριοι οἱ φυλάσσοντες κρίσιν καὶ ποιῶντες δικαιοσύνην ἐν παντὶ καιρῷ
- 4 **Пошукуйте Господа й силу Його, лице Його завжди шукайте!**
Let your search be for the Lord and for his strength; let your hearts ever be turned to him.
 μνήσθητι ἡμῶν κύριε ἐν τῇ εὐδοκίᾳ τοῦ λαοῦ σου ἐπίσκεψαι ἡμᾶς ἐν τῷ σωτηρίῳ σου
- 5 **Пам'ятайте про чуда Його, які Він учинив, про ознаки Його та про присуди уст Його,**
Keep in mind the great works which he has done; his wonders, and the decisions of his mouth;
 τοῦ ἰδεῖν ἐν τῇ χρηστότητι τῶν ἐκλεκτῶν σου τοῦ εὐφρανθῆναι ἐν τῇ εὐφροσύνῃ τοῦ ἔθνους σου τοῦ ἐπαινεῖσθαι μετὰ τῆς κληρονομίας σου
- 6 **ви, насіння Авраама, раба Його, сини Яковові, вибранці Його!**
O you seed of Abraham, his servant, you children of Jacob, his loved ones.
 ἡμάρτομεν μετὰ τῶν πατέρων ἡμῶν ἠνομήσαμεν ἠδικήσαμεν
- 7 **Він Господь, Бог наш, по цілій землі Його присуди!**
He is the Lord our God: he is judge of all the earth.
 οἱ πατέρες ἡμῶν ἐν αἰγύπτῳ οὐ συνῆκαν τὰ θαυμάσιά σου οὐκ ἐμνήσθησαν τοῦ πλήθους τοῦ ἔλεους σου καὶ παρεπύκρναν ἀναβαίνοντες ἐν τῇ ἐρυθρᾷ θαλάσσῃ
- 8 **¶ Він пам'ятає навіки Свого заповіта, те слово, яке наказав був на тисячу родів,**
He has kept his agreement in mind for ever, the word which he gave for a thousand generations;
 καὶ ἔσωσεν αὐτοὺς ἐνεκεν τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ τοῦ γνωρίσαι τὴν δυναστείαν αὐτοῦ

- 9 що склав Він його з Авраамом, і присягу Свою для ісака.
The agreement which he made with Abraham, and his oath to Isaac;
 και ἐπετίμησεν τῇ ἐρυθρᾷ θαλάσῃ και ἐξηράνηθι και ὠδήγησεν αὐτοὺς ἐν ἄβύσσῳ ὡς ἐν ἐρήμῳ
- 10 Він поставив її за Закона для Якова, ізраїлеві заповітом навіки,
And he gave it to Jacob for a law, and to Israel for an eternal agreement;
 και ἔσωσεν αὐτοὺς ἐκ χειρὸς μισούντων και ἐλυτρώσατο αὐτοὺς ἐκ χειρὸς ἐχθροῦ
- 11 говорячи: Я дам тобі Край ханаанський, частину спадщини для вас!
Saying, To you will I give the land of Canaan, the measured line of your heritage:
 και ἐκάλυψεν ὕδωρ τοὺς θλίβοντας αὐτοὺς εἷς ἐξ αὐτῶν οὐχ ὑπελείφθη
- 12 Тоді їх було невелике число, нечисленні були та приходитьки на ній,
When they were still small in number, and strange in the land;
 και ἐπίστευσαν ἐν τοῖς λόγοις αὐτοῦ και ἦσαν τὴν αἴνεσιν αὐτοῦ
- 13 і ходили вони від народу до народу, від царства до іншого люду.
When they went about from one nation to another, and from one kingdom to another people.
 ἐτάχυναν ἐπελάθοντο τῶν ἔργων αὐτοῦ οὐχ ὑπέμειναν τὴν βουλὴν αὐτοῦ
- 14 Не дозволив нікому Він кривдити їх, і за них Він царям докоряв:
He would not let anyone do them wrong; he even kept back kings because of them,
 και ἐπεθύμησαν ἐπιθυμίαν ἐν τῇ ἐρήμῳ και ἐπέειρασαν τὸν θεὸν ἐν ἀνύδρῳ
- 15 Не доторкуйтеся до Моїх помазанців, а пророкам Моїм не робіте лихого!
Saying, Put not your hand on those who have been marked with my holy oil, and do my prophets no wrong.
 και ἔδωκεν αὐτοῖς τὸ αἶτημα αὐτῶν και ἐξαπέστειλεν πλησμονὴν εἰς τὰς ψυχὰς αὐτῶν
- 16 і покликав Він голод на землю, всяке хлібне стебло поламав.
And he took away all food from the land, so that the people were without bread.
 και παρόργισαν μουσῆν ἐν τῇ παρεμβολῇ και ααρων τὸν ἅγιον κυρίου
- 17 Перед їхнім обличчям Він мужа послав, за раба Йосип проданий був.
He sent a man before them, even Joseph, who was given as a servant for a price:
 ἠνοίχθη ἡ γῆ και κατέπιεν δαθαν και ἐκάλυψεν ἐπὶ τὴν συναγωγὴν αβιρων
- 18 Кайданами мучили ноги його, залізо пройшло в його тіло,
His feet were fixed in chains; his neck was put in iron bands;
 και ἐξεκαύθη πῦρ ἐν τῇ συναγωγῇ αὐτῶν φλόξ κατέφλεξεν ἁμαρτωλοὺς
- 19 аж до часу виповнення слова Його, слово Господнє його було виявило.
Till the time when his word came true; he was tested by the word of the Lord.
 και ἐποίησαν μόσχον ἐν χωρηβ και προσεκύνησαν τῷ γλυπτῷ
- 20 Цар послав і його розв'язав, володар народів і його був звільнив.
The king sent men to take off his chains; even the ruler of the people, who let him go free.
 και ἠλλάξαντο τὴν δόξαν αὐτῶν ἐν ὁμοιώματι μόσχου ἔσθοντος χόρτον
- 21 Він настановив його паном над домом своїм, і володарем над усім мастком своїм,
He made him lord of his house, and ruler over everything he had;
 ἐπελάθοντο τοῦ θεοῦ τοῦ σφύζοντος αὐτοὺς τοῦ ποιήσαντος μέγала ἐν αἰγύπτῳ
- 22 щоб в'язнив він його можновладців по волі своїй, а старших його умудряв.
To give his chiefs teaching at his pleasure, and so that his law-givers might get wisdom from him.
 θαυμαστὰ ἐν γῆ χαμ φοβερὰ ἐπὶ θαλάσσης ἐρυθρᾶς

- 23 і ізраїль прийшов до Єгипту, і Яків замешкав у Хамовім краї.
Then Israel came into Egypt, and Jacob was living in the land of Ham.
καὶ εἶπεν τοῦ ἐξολεθρεῦσαι αὐτούς εἰ μὴ μουσῆς ὁ ἐκλεκτὸς αὐτοῦ ἔσται ἐν τῇ θραύσει ἐνώπιον αὐτοῦ τοῦ ἀποστρέψαι τὴν ὀργὴν αὐτοῦ τοῦ μὴ ἐξολεθρεῦσαι
- 24 А народ Свій Він сильно розмножив, і зробив був ряснішим його від його ворогів.
And his people were greatly increased, and became stronger than those who were against them.
καὶ ἐξουδένωσαν γῆν ἐπιθυμητὴν οὐκ ἐπίστευσαν τῷ λόγῳ αὐτοῦ
- 25 ¶ Він перемінив їхнє серце, щоб народа Його ненавиділи, щоб брались на хитрощі проти рабів Його.
Their hearts were turned to hate against his people, so that they made secret designs against them.
καὶ ἐγόγγυσαν ἐν τοῖς σκηνώμασιν αὐτῶν οὐκ εἰσήκουσαν τῆς φωνῆς κυρίου
- 26 Він послав був Мойсея, Свого раба, Аарона, що вибрав його,
He sent Moses, his servant, and Aaron, the man of his selection.
καὶ ἐπῆρεν τὴν χεῖρα αὐτοῦ αὐτοῖς τοῦ καταβαλεῖν αὐτούς ἐν τῇ ἐρήμῳ
- 27 вони положили були серед них Його речі знаменні, та чуда у Хамовім краї.
He let his signs be seen among the people, and his wonders in the land of Ham.
καὶ τοῦ καταβαλεῖν τὸ σπέρμα αὐτῶν ἐν τοῖς ἔθνεσιν καὶ διασκορπίσαι αὐτούς ἐν ταῖς χώραις
- 28 Він темноту наслав і потемніло, і вони не противились слову Його.
He sent black night and made it dark; and they did not go against his word.
καὶ ἐτελέσθησαν τῷ βεελφεγῶρ καὶ ἔφαγον θυσίας νεκρῶν
- 29 Він перемінив їхню воду на кров, і вморив їхню рибу.
At his word their waters were turned to blood, and he sent death on all their fish.
καὶ παρώξυναν αὐτὸν ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν αὐτῶν καὶ ἐπληθύνθη ἐν αὐτοῖς ἡ πτώσις
- 30 Їхній край зароївся був жабами, навіть в покоях царів їхніх.
Their land was full of frogs, even in the rooms of the king.
καὶ ἔσται φινεες καὶ ἐξιλάσατο καὶ ἐκόπασεν ἡ θραῦσις
- 31 Він сказав їй прибули рої мух, воші в цілому обширі їхньому.
He gave the word, and there came the dog-fly, and insects over all the land.
καὶ ἐλογίσθη αὐτῷ εἰς δικαιοσύνην εἰς γενεὰν καὶ γενεὰν ἕως τοῦ αἰῶνος
- 32 Він градом зробив їхній дощ, палючий огонь на їхню землю.
He gave them ice for rain, and flaming fire in their land.
καὶ παρόργισαν αὐτὸν ἐφ' ὕδατος ἀντιλογίας καὶ ἐκακώθη μουσῆς δι' αὐτούς
- 33 і Він повибивав виноград їхній та фігове дерево їхнє, і деревину на обширі їхньому повиломлював.
He gave their vines and their fig-trees to destruction, and the trees of their land were broken down.
ὅτι παρετίκραναν τὸ πνεῦμα αὐτοῦ καὶ διέστειλεν ἐν τοῖς χεῖλεσιν αὐτοῦ
- 34 Він сказав і найшла сарана та гусинь без ліку,
At his word the locusts came, and young locusts more than might be numbered,
οὐκ ἐξολεθρεύσαν τὰ ἔθνη ἃ εἶπεν κύριος αὐτοῖς
- 35 усю ярину в їхнім краї пожерла, і плід землі їхньої з'їла.
And put an end to all the plants of their land, taking all the fruit of the earth for food.
καὶ ἐμίγησαν ἐν τοῖς ἔθνεσιν καὶ ἔμαθον τὰ ἔργα αὐτῶν
- 36 і Він повбивав усіх первістків в їхньому краї, початок усякої їхньої сили.
He put to death the first child of every family in the land, the first-fruits of their strength.
καὶ ἔδοῦλευσαν τοῖς γλυπτοῖς αὐτῶν καὶ ἐγενήθη αὐτοῖς εἰς σκάνδαλον

- 37 і Він впровадив їх у сріблі та в золоті, і серед їхніх племен не було, хто б спіткнувся.
He took his people out with silver and gold: there was not one feeble person among them.
 και ἔθυσαν τοὺς υἱοὺς αὐτῶν καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῶν τοῖς δαίμονιαις
- 38 Єгипет радів, коли вийшли вони, бо страх перед ними напав був на них.
Egypt was glad when they went; for the fear of them had come down on them.
 και ἐξέχεαν αἶμα ἀθῶν αἶμα υἱῶν αὐτῶν καὶ θυγατέρον ὧν ἔθυσαν τοῖς γλοπτοῖς χанаан καὶ ἐφονοκτονήθη ἡ γῆ ἐν τοῖς αἵμασιν
- 39 Він хмару простяг на заслону, а огонь на освітлення ночі.
A cloud was stretched over them for a cover; and he sent fire to give light in the night.
 και ἐμιάνη ἐν τοῖς ἔργοις αὐτῶν καὶ ἐπόρνευσαν ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν αὐτῶν
- 40 Зажадав був ізраїль і Він перепелиці наслав, і хлібом небесним Він їх годував.
At the people's request he sent birds, and gave them the bread of heaven for food.
 και ὠργίσθη θυμῷ κύριος ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ καὶ ἐβδελύξατο τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ
- 41 Відчинив був Він скелю й линула вода, потекли були ріки в пустинях,
His hand made the rock open, and the waters came streaming out; they went down through the dry places like a river.
 και παρέδωκεν αὐτοὺς εἰς χεῖρας ἔθνῶν καὶ ἐκυρίευσαν αὐτῶν οἱ μισοῦντες αὐτοὺς
- 42 бо Він пам'ятав за святе Своє слово, за Авраама, Свого раба.
For he kept in mind his holy word, and Abraham, his servant.
 και ἔθλιψαν αὐτοὺς οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν καὶ ἐταπεινώθησαν ὑπὸ τὰς χεῖρας αὐτῶν
- 43 і Він з радістю вивів народ Свій, зо співом вибранців Своїх,
And he took his people out with joy, the men of his selection with glad cries:
 πλεονακίαις ἐρρύσατο αὐτοὺς αὐτοὶ δὲ παρέπικραναν αὐτὸν ἐν τῇ βουλῇ αὐτῶν καὶ ἐταπεινώθησαν ἐν ταῖς ἀνομίαις αὐτῶν
- 44 і їм землю народів роздав, і посіли вони працю людей,
And gave them the lands of the nations; and they took the work of the peoples for a heritage;
 και εἶδεν ἐν τῷ θλίβεσθαι αὐτοὺς ἐν τῷ αὐτὸν εἰσακοῦσαι τῆς δεήσεως αὐτῶν
- 45 щоб виконували Його заповіді, та закони Його берегли! Алілуя!
So that they might keep his orders, and be true to his laws. Give praise to the Lord.
 και ἐμνήσθη τῆς διαθήκης αὐτοῦ καὶ μετεμελήθη κατὰ τὸ πλῆθος τοῦ ἐλέους αὐτοῦ
- 1 ¶ Алілуя! Дякуйте Господу, добрий бо Він, бо навіки Його милосердя!
Let the Lord be praised. O give praise to the Lord, for he is good: for his mercy is unchanging for ever.
 ἀλληλουια ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ ὅτι χρηστός ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ
- 2 Хто розкаже про велич Господню, розповість усю славу Його?
Who is able to give an account of the great acts of the Lord, or to make clear all his praise?
 εἰπάτωσαν οἱ λελυτρωμένοι ὑπὸ κυρίου οὓς ἐλυτρώσατο ἐκ χειρὸς ἐχθροῦ
- 3 Блаженні, хто держиться права, хто чинить правду кожного часу!
Happy are they whose decisions are upright, and he who does righteousness at all times.
 ἐκ τῶν χωρῶν συνήγαγεν αὐτοὺς ἀπὸ ἀνατολῶν καὶ δυσμῶν καὶ βορρᾶ καὶ θαλάσσης
- 4 Згадай мене, Господи, в ласці Своїй до народу Свого, відвідай мене спасінням Своїм,
Keep me in mind, O Lord, when you are good to your people; O let your salvation come to me;
 ἐπλανήθησαν ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐν ἀνύδρῳ ὁδὸν πόλεως κατοικητηρίου οὐχ εὔρον
- 5 щоб побачити добре вибранців Твоїх, щоб я тішився radoщами Твого народу, і хвалився зо спадком Твоїм!
So that I may see the well-being of the people of your selection, and have a part in the joy of your nation, and take pride in your heritage.
 πεινῶντες καὶ διψῶντες ἡ ψυχὴ αὐτῶν ἐν αὐτοῖς ἐξέλιπεν

- 6 ¶ Ми згрішили з батьками своїми, скривили, неправдиве чинили...
We are sinners like our fathers, we have done wrong, our acts are evil.
 και ἐκέκραζαν πρὸς κύριον ἐν τῷ θλίβεσθαι αὐτούς και ἐκ τῶν ἀναγκῶν αὐτῶν ἐρρύσατο αὐτοὺς
- 7 Не зважали на чуда Твої батьки наші в Єгипті, многоти Твоїх ласк не пригадували й бунтувались над морем, над морем Червоним.
Our fathers did not give thought to your wonders in Egypt; they did not keep in memory the great number of your mercies, but gave you cause for wrath at the sea, even at the Red Sea.
 και ὠδήγησεν αὐτοὺς εἰς ὄδον εὐθείαν τοῦ πορευθῆναι εἰς πόλιν κατοικητηρίου
- 8 Та Він ради Ймення Свого їх спас, щоб виявити Свою силу.
But he was their saviour because of his name, so that men might see his great power.
 ἐξομολογησάσθωσαν τῷ κυρίῳ τὰ ἔλεη αὐτοῦ και τὰ θαυμάσια αὐτοῦ τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων
- 9 Він кликнув на море Червоне і висохло, і Він їх повів через морські глибини, немов по пустині!...
By his word the Red Sea was made dry: and he took them through the deep waters as through the waste land.
 ὅτι ἐχόρτασεν ψυχὴν κενὴν και ψυχὴν πεινώσαν ἐνέπλησεν ἀγαθῶν
- 10 і Він спас їх з руки неприятеля, визволив їх з руки ворога,
And he took them safely out of the hands of their haters, and kept them from the attacks of those who were against them.
 καθημένους ἐν σκότει και σκιᾷ θανάτου πεπεδημένους ἐν πτωχείᾳ και σιδήρῳ
- 11 і закрила вода супротивників їхніх, жоден з них не зостався!
And the waters went over their haters; all of them came to an end.
 ὅτι παρεπύκρναν τὰ λόγια τοῦ θεοῦ και τὴν βουλὴν τοῦ ὑψίστου παρῶζονα
- 12 Тоді то в слова Його ввірували, виспівували Йому славу.
Then they had faith in his words; they gave him songs of praise.
 και ἐταπεινώθη ἐν κόποις ἡ καρδία αὐτῶν ἡσθένησαν και οὐκ ἦν ὁ βοηθῶν
- 13 ¶ Та скоро забули вони Його чин, не чекали поради Його,
But their memory of his works was short; not waiting to be guided by him,
 και ἐκέκραζαν πρὸς κύριον ἐν τῷ θλίβεσθαι αὐτούς και ἐκ τῶν ἀναγκῶν αὐτῶν ἔσωσεν αὐτούς
- 14 і палали в пустині жаданням, і Бога в пустині ізнов випробовували,
They gave way to their evil desires in the waste land, and put God to the test in the dry places.
 και ἐξήγαγεν αὐτοὺς ἐκ σκότους και σκιᾶς θανάτου και τοὺς δεσμοὺς αὐτῶν διέρρηξεν
- 15 і Він їхне жадання їм дав, але худість послав в їхню душу...
And he gave them their request, but sent a wasting disease into their souls.
 ἐξομολογησάσθωσαν τῷ κυρίῳ τὰ ἔλεη αὐτοῦ και τὰ θαυμάσια αὐτοῦ τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων
- 16 Та Мойсею позаздрили в таборі, й Ааронові, святому Господньому.
They were full of envy against Moses among the tents, and against Aaron, the holy one of the Lord.
 ὅτι συνέτριψεν πύλας χαλκᾶς και μοχλοὺς σιδηροῦς συνέκλασεν
- 17 Розкрилась земля і Датана поглинула, Авиронові збори накрила,
The earth opening put an end to Dathan, covering up Abiram and his band.
 ἀντελάβετο αὐτῶν ἐξ ὁδοῦ ἀνομίας αὐτῶν διὰ γὰρ τὰς ἀνομίας αὐτῶν ἐταπεινώθησαν
- 18 і огонь запалав на їхніх зборах, і полум'я те попалило безбожних...
And a fire was lighted among their tents; the sinners were burned up by the flames.
 πᾶν βρῶμα ἐβδελύξατο ἡ ψυχὴ αὐτῶν και ἠγγισαν ἕως τῶν πυλῶν τοῦ θανάτου
- 19 Зробили тельця на Хориві, і били поклони бовванові вилитому,
They made a young ox in Horeb, and gave worship to an image of gold.
 και ἐκέκραζαν πρὸς κύριον ἐν τῷ θλίβεσθαι αὐτούς και ἐκ τῶν ἀναγκῶν αὐτῶν ἔσωσεν αὐτούς

- 20 і змінили вони свою славу на образ вола, що траву пожирас,
And their glory was changed into the image of an ox, whose food is grass.
 ἀπέστειλεν τὸν λόγον αὐτοῦ καὶ ἰάσατο αὐτοὺς καὶ ἐρρύσατο αὐτοὺς ἐκ τῶν διαφθορῶν αὐτῶν
- 21 забули про Бога, свого Спасителя, що велике в Єгипті вчинив,
They had no memory of God their saviour, who had done great things in Egypt;
 ἐξομολογήσασθωσαν τῷ κυρίῳ τὰ ἔλεη αὐτοῦ καὶ τὰ θαυμάσια αὐτοῦ τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων
- 22 у землі Хамовій чуда, страшні речі над морем Червоним...
Works of wonder in the land of Ham, and things of fear by the Red Sea.
 καὶ θυσάτωσαν θυσίαν αἰνέσεως καὶ ἐξαγγελάτωσαν τὰ ἔργα αὐτοῦ ἐν ἀγαλλιάσει
- 23 і сказав Він понищити їх, коли б не Мойсей, вибранець Його, що став був у вилومی перед обличчям Його відвернути Його гнів, щоб не шкодив!
And he was purposing to put an end to them if Moses, his special servant, had not gone up before him, between him and his people, turning back his wrath, to keep them from destruction.
 οἱ καταβαίνοντες εἰς τὴν θάλασσαν ἐν πλοίοις ποιοῦντες ἐργασίαν ἐν ὕδασι πολλοῖς
- 24 Погордили землею жаданою, не повірили слову Його,
They were disgusted with the good land; they had no belief in his word;
 αὐτοὶ εἶδον τὰ ἔργα κυρίου καὶ τὰ θαυμάσια αὐτοῦ ἐν τῷ βυθῷ
- 25 і ремствували по наметах своїх, неслухняні були до Господнього голосу.
Talking against him secretly in their tents, they did not give ear to the voice of the Lord.
 εἶπεν καὶ ἔστη πνεῦμα καταγίδος καὶ ὑψώθη τὰ κύματα αὐτῆς
- 26 і Він підійняв Свою руку на них, щоб їх повалити в пустині,
So he made an oath against them, to put an end to them in the waste land:
 ἀναβαίνουσιν ἕως τῶν οὐρανῶν καὶ καταβαίνουσιν ἕως τῶν ἀβύσσων ἢ ψυχὴ αὐτῶν ἐν κακοῖς ἐτήκετο
- 27 і щоб повалити їхне потомство посеред народів, та щоб розпорозити їх по країнах!
That their children might be mixed among the nations, and sent away into other lands.
 ἐταράχθησαν ἐσαλεύθησαν ὡς ὁ μεθῶν καὶ πᾶσα ἡ σοφία αὐτῶν κατεπόθη
- 28 і служили Ваалові пеорському, й їли вони жертви мертвих,
And they were joined to Baal-peor, and took part in the offerings to the dead.
 καὶ ἐκέκραζαν πρὸς κύριον ἐν τῷ θλίβεσθαι αὐτοὺς καὶ ἐκ τῶν ἀναγκῶν αὐτῶν ἐξήγαγεν αὐτοὺς
- 29 і ділами своїми розгнівали Бога, тому вдерлась зараза між них!
So they made him angry by their behaviour; and he sent disease on them.
 καὶ ἐπέταξεν τῇ καταγίδι καὶ ἔστη εἰς αὐραν καὶ ἐσίγησαν τὰ κύματα αὐτῆς
- 30 і встав тоді Пінхас та й розсудив, і зараза затрималась,
Then Phinehas got up, and made prayer for them; and the disease went no farther.
 καὶ εὐφράνθησαν ὅτι ἠσύχασαν καὶ ὠδήγησεν αὐτοὺς ἐπὶ λιμένα θελήματος αὐτῶν
- 31 і йому пороховано в праведність це, з роду в рід аж навіки.
And all the generations coming after him kept the memory of his righteousness for ever.
 ἐξομολογήσασθωσαν τῷ κυρίῳ τὰ ἔλεη αὐτοῦ καὶ τὰ θαυμάσια αὐτοῦ τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων
- 32 і розгнівали Бога вони над водою Меріви, і через них стало зле для Мойсея,
They made God angry again at the waters of Meribah, so that Moses was troubled because of them;
 ὑψώσατοσαν αὐτὸν ἐν ἐκκλησίᾳ λαοῦ καὶ ἐν καθέδρᾳ πρεσβυτέρων αἰνεσάτωσαν αὐτόν
- 33 бо духа його засмутили, і він говорив нерозважно устами своїми...
For they made his spirit bitter, and he said unwise things.
 ἔθετο ποταμοὺς εἰς ἔρημον καὶ διεξόδους ὕδατων εἰς δίψαν

- 34 ¶ Вони не познищували тих народів, що Господь говорив їм про них,
They did not put an end to the peoples, as the Lord had said;
 γῆν καρποφόρον εἰς ἄλμην ἀπὸ κακίας τῶν κατοικοῦντων ἐν αὐτῇ
- 35 і помішалися з поганами, та їхніх учинків навчилися.
But they were joined to the nations, learning their works.
 ἔθετο ἔρημον εἰς λίμνας ὕδατων καὶ γῆν ἀνυδρον εἰς διεξόδους ὕδατων
- 36 і божищам їхнім служили, а ті пасткою стали для них...
And they gave worship to images; which were a danger to them:
 καὶ κατόκισεν ἐκεῖ πεινῶντας καὶ συνεστήσαντο πόλιν κατοικεσίας
- 37 і приносили в жертву синів своїх, а дочок своїх демонам,
They even made offerings of their sons and their daughters to evil spirits,
 καὶ ἔσπειραν ἀγροὺς καὶ ἐφύτευσαν ἀμπελῶνας καὶ ἐποίησαν καρπὸν γενήματος
- 38 і кров чисту лили, кров синів своїх і дочок своїх, що їх у жертву приносили божищам ханаанським. і через кривавий переступ земля посквернилась,
And gave the blood of their sons and their daughters who had done no wrong, offering them to the images of Canaan; and the land was made unclean with blood.
 καὶ εὐλόγησεν αὐτούς καὶ ἐπληθύνθησαν σφόδρα καὶ τὰ κτήνη αὐτῶν οὐκ ἐσμίκρυνεν
- 39 і стали нечисті вони через учинки свої, і перелюб чинили ділами своїми...
So they became unclean through their works, going after their evil desires.
 καὶ ὀλιγόθησαν καὶ ἐκακώθησαν ἀπὸ θλίψεως κακῶν καὶ ὀδύνης
- 40 і проти народу Свого запалав гнів Господній, і спадок Його Йому став огидним,
Then the wrath of the Lord was burning against his people, and he was angry with his heritage.
 ἐξεχύθη ἐξουδένωσις ἐπ' ἄρχοντας καὶ ἐπλάνησεν αὐτούς ἐν ἀβάτῳ καὶ οὐχ ὀδοῦ
- 41 і віддав їх у руку народів, і їхні ненависники панували над ними,
And he gave them into the hands of the nations; and they were ruled by their haters.
 καὶ ἐβοήθησεν πένητι ἐκ πτωχείας καὶ ἔθετο ὡς πρόβατα πατριάς
- 42 і їхні вороги їх гнобили, і вони впокорилися під їхню руку...
By them they were crushed, and made low under their hands.
 ὄφονται εὐθεῖς καὶ εὐφρανθήσονται καὶ πᾶσα ἀνομία ἐμφράζει τὸ στόμα αὐτῆς
- 43 Багато разів Він визволював їх, але вони вперті були своїм задумом, і пригноблено їх через їхню провину!
Again and again he made them free; but their hearts were turned against his purpose, and they were overcome by their sins.
 τίς σοφὸς καὶ φυλάξει ταῦτα καὶ συνήσουσιν τὰ ἔλεη τοῦ κυρίου
- 1 ¶ Дякуйте Господу, добрий бо Він, бо навіки Його милосердя!
O give praise to the Lord, for he is good: for his mercy is unchanging for ever.
 ὦδῃ ψαλμοῦ τῷ δαυὶδ
- 2 хай так скажуть ті всі, що Господь урятував їх, що визволив їх з руки ворога,
Let those whose cause the Lord has taken up say so, his people whom he has taken out of the hands of their haters;
 ἐτοίμη ἡ καρδιά μου ὁ θεὸς ἐτοίμη ἡ καρδιά μου ἴσσομαι καὶ ψαλῶ ἐν τῇ δόξῃ μου
- 3 і з країв їх зібрав, від сходу й заходу, від півночі й моря!
Making them come together out of all the lands, from the east and from the west, from the north and from the south.
 ἐξεγέρθητι ψαλτήριον καὶ κιθάρα ἐξεγερθήσομαι ὄρθρου
- 4 Блудили вони по пустині дорогою голою, осілого міста не знаходили,
They were wandering in the waste places; they saw no way to a resting-place.
 ἐξομολογήσομαί σοι ἐν λαοῖς κύριε καὶ ψαλῶ σοι ἐν ἔθνεσιν

- 5 голодні та спрагнені, і в них їхня душа омлівала...
Their souls became feeble for need of food and drink.
 ὅτι μέγα ἐπάνω τῶν οὐρανῶν τὸ ἔλεός σου καὶ ἕως τῶν νεφελῶν ἡ ἀλήθειά σου
- 6 і в недолі своїй вони Господа кликали, і Він визволяв їх від утисків їхніх!
Then they sent up their cry to the Lord in their sorrow, and he gave them salvation out of all their troubles;
 ὑψώθητι ἐπὶ τοὺς οὐρανοὺς ὁ θεός καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν ἡ δόξα σου
- 7 і Він їх попровадив дорогою простою, щоб до міста осілого йшли.
Guiding them in the right way, so that they might come into the town of their resting-place.
 ὅπως ἂν ῥυσθῶσιν οἱ ἀγαπητοὶ σου σώσον τῇ δεξιᾷ σου καὶ ἐπάκουσόν μου
- 8 Нехай же подяку складуть Господеві за милість Його, та за чуда Його сином людським,
Let men give praise to the Lord for his mercy, and for the wonders which he does for the children of men!
 ὁ θεὸς ἐλάλησεν ἐν τῷ ἁγίῳ αὐτοῦ ὑψωθήσομαι καὶ διαμεριῶ σικιμα καὶ τὴν κοιλάδα τῶν σκιγῶν διαμετρήσω
- 9 бо наситив Він спрагнену душу, а душу голодну наповнив добром!
He gives its desire to the unresting soul, so that it is full of good things.
 ἐμός ἐστιν γαλαὰ καὶ ἐμός ἐστιν μανασση καὶ εφραιμ ἀντίλημψις τῆς κεφαλῆς μου ἰουδας βασιλεύς μου
- 10 ¶ Ti, хто перебував був у темряві та в смертній тіні, то в'язні біді та заліза,
Those who were in the dark, in the black night, in chains of sorrow and iron;
 μοαβ λέβης τῆς ἐλπίδος μου ἐπὶ τὴν ἰδουμαίαν ἐκτενῶ τὸ ὑπόδημά μου ἐμοὶ ἀλλόφυλοι ὑπετάγησαν
- 11 бо вони спротивлялися Божим словам, і відкинули раду Всевишнього.
Because they went against the words of God, and gave no thought to the laws of the Most High:
 τίς ἀπάξει με εἰς πόλιν περιοχῆς τίς ὀδηγήσει με ἕως τῆς ἰδουμαίας
- 12 Та Він упокорив їхнє серце терпінням, спіткнулись вони і ніхто не поміг,
So that he made their hearts weighted down with grief; they were falling, and had no helper.
 οὐχὶ σὺ ὁ θεός ὁ ἀποσάμενος ἡμᾶς καὶ οὐκ ἐξελεύσῃ ὁ θεός ἐν ταῖς δυνάμεσιν ἡμῶν
- 13 і в недолі своїй вони Господа кликали, і Він визволяв їх від утисків їхніх!
Then they sent up their cry to the Lord in their sorrow, and he gave them salvation out of all their troubles.
 δὸς ἡμῖν βοήθειαν ἐκ θλίψεως καὶ ματαία σωτηρία ἀνθρώπων
- 14 і Він вивів їх з темряви й мороку, їхні ж кайдани сторощив.
He took them out of the dark and the black night, and all their chains were broken.
 ἐν τῷ θεῷ ποιήσομεν δύναμιν καὶ αὐτὸς ἐξουθενώσει τοὺς ἐχθροὺς ἡμῶν
- 1 ¶ Пісня. Псалом Давидів. (108-2) Мос серце зміцнилося, Боже, я буду співати та славити разом з своєю хвалою!
 <A Song. A Psalm. Of David.>
 εἰς τὸ τέλος τῷ δαυὶδ ψαλμός ὁ θεός τὴν αἰνεσίαν μου μὴ παρασιωπήσης
- 2 (108-3) Збудися ж ти, арфо та цитро, я буду будити досвітню зорю!
 \108:1\O God, my heart is fixed; I will make songs and melody, even with my glory.
 ὅτι στόμα ἁμαρτωλοῦ καὶ στόμα δολίου ἐπ' ἐμὲ ἠνοίχθη ἐλάλησαν κατ' ἐμοῦ γλώσση δολία
- 3 (108-4) Я буду Тебе вихваляти, о Господи, серед народів, і буду співати Тобі між племенами,
 \108:2\Give out your sounds, O corded instruments: the dawn will be awaking with my song.
 καὶ λόγοις μίσους ἐκύκλωσάν με καὶ ἐπολέμησάν με δωρεάν
- 4 (108-5) бо більше від неба Твоє милосердя, а правда Твоя аж до хмар!
 \108:3\I will give you praise, O Lord, among the peoples; I will make melody to you among the nations.
 ἀντὶ τοῦ ἀγαπᾶν με ἐνδιέβαλλόν με ἐγὼ δὲ προσευχόμεν

- 5 (108-6) Піднесися ж, о Боже, над небо, а слава Твоя над усією землею!
 \108:4\For your mercy is higher than the heavens: and your unchanging faith than the clouds.
 και ἔθεντο κατ' ἐμοῦ κακὰ ἀντὶ ἀγαθῶν και μῖσος ἀντὶ τῆς ἀγαπήσεώς μου
- 6 ¶ (108-7) Щоб любі Твої були визволені, Своєю правницею допоможи й обізвися до нас!
 \108:5\Be lifted up, O God, higher than the heavens; let your glory be over all the earth.
 κατὰστησον ἐπ' αὐτὸν ἁμαρτωλῶν και διάβολος στήτω ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ
- 7 (108-8) У святині Своїй Бог промовив: Нехай Я звеселюся, розділю Я Сихем, і долину Суккотську поміряю.
 \108:6\Let your right hand be stretched out for salvation, and give me an answer, so that your loved ones may be safe from danger.
 ἐν τῷ κρίνεσθαι αὐτὸν ἐξέλθοι καταδεδικασμένος και ἡ προσευχὴ αὐτοῦ γενέσθω εἰς ἁμαρτίαν
- 8 (108-9) Належить Мені Гілеад, і Мені Манасія, а Єфрем охорона Мосі голови, Юда берло Мос.
 \108:7\This is the word of the holy God: I will be glad; I will make Shechem a heritage, measuring out the valley of Succoth.
 γενηθήτωσαν αἱ ἡμέραι αὐτοῦ ὀλίγα και τὴν ἐπισκοπὴν αὐτοῦ λάβοι ἔτερος
- 9 (108-10) Моав то мідниця Мого миття, на Едом узуттям Своім кину, над Филистесю буду погукувати!
 \108:8\Gilead is mine; Manasseh is mine; Ephraim is the strength of my head; Judah is my law-giver;
 γενηθήτωσαν οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ὄρφανοὶ και ἡ γυνὴ αὐτοῦ χήρα
- 10 (108-11) Хто мене запровадить до міста твердинного, хто до Едому мене приведе?
 \108:9\Moab is my washpot; on Edom is the resting-place of my shoe; over Philistia will I send out a glad cry.
 σαλευόμενοι μεταναστήτωσαν οἱ υἱοὶ αὐτοῦ και ἐπαιτησάτωσαν ἐκβλήθήτωσαν ἐκ τῶν οἰκοπέδων αὐτῶν
- 11 (108-12) Хіба ж Ти покинув нас, Боже, і серед нашого війська не вийдеш вже, Боже?
 \108:10\Who will take me into the strong town? who will be my guide into Edom?
 ἐξερυνησάτω δανειστής πάντα ὅσα ὑπάρχει αὐτῷ διαρπασάτωσαν ἀλλότριοι τοὺς πόρους αὐτοῦ
- 12 (108-13) Подай же нам поміч на ворога, людська бо поміч марнота!
 \108:11\Have you not sent us away from you, O God? and you go not out with our armies.
 μὴ ὑπαρξάτω αὐτῷ ἀντιλήμπτωρ μηδὲ γενηθήτω οἰκτίρμων τοῖς ὄρφανοῖς αὐτοῦ
- 13 (108-14) Ми мужність покажемо в Бозі, і Він потопче противників наших!
 \108:12\Give us help in our trouble; for there is no help in man.
 γενηθήτω τὰ τέκνα αὐτοῦ εἰς ἐξολέθρευσιν ἐν γενεᾷ μὲν ἐξαλειφθήτω τὸ ὄνομα αὐτοῦ
- 1 ¶ Для диригетна хору. Псалом Давидів. Боже слави мосі, не будь мовчазливий,
 &IfTo the chief music-maker. Of David. A Psalm.> God of my praise, let my prayer be answered;
 τῷ δαυιδ ψαλμὸς εἶπεν ὁ κύριος τῷ κυρίῳ μου κάθου ἐκ δεξιῶν μου ἕως ἂν θῶ τοὺς ἐχθρούς σου ὑποπόδιον τῶν ποδῶν σου
- 2 бо мої вороги порозкривали на мене уста нечестиві та пельки лукаві, язиком неправдивим говорять зо мною!
 For the mouth of the sinner is open against me in deceit: his tongue has said false things against me.
 ῥάβδον δυνάμεώς σου ἐξαποστελεῖ κύριος ἐκ σιων και κατακυριεῦε ἐν μέσῳ τῶν ἐχθρῶν σου
- 3 і вони оточили мене словами ненависти, і без причини на мене воюють,
 Words of hate are round about me; they have made war against me without cause.
 μετὰ σοῦ ἡ ἀρχὴ ἐν ἡμέρᾳ τῆς δυνάμεώς σου ἐν ταῖς λαμπρότησιν τῶν ἁγίων ἐκ γαστρὸς πρὸ ἐωσφόρου ἐξεγέννησά σε
- 4 обмовляють мене за любов мою, а я молюся за них,
 For my love they give me back hate; but I have given myself to prayer.
 ὡμοσεν κύριος και οὐ μεταμεληθήσεται σὺ εἶ ἱερεὺς εἰς τὸν αἰῶνα κατὰ τὴν τάξιν μελχισеδεκ
- 5 вони віддають мені злом за добро, і ненавистю за любов мою!
 They have put on me evil for good; hate in exchange for my love.
 κύριος ἐκ δεξιῶν σου συνέθλασεν ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς αὐτοῦ βασιλεῖς

- 6 ¶ Постав же над ним нечестивого, і по правиці його сатана нехай стане!
Put an evil man over him; and let one be placed at his right hand to say evil of him.
κρινεῖ ἐν τοῖς ἔθνεσιν πληρώσει πτώματα συνθλάσει κεφαλὰς ἐπὶ γῆς πολλῶν
- 7 Як буде судитись нехай вийде винним, молитва ж його бодай стала гріхом!
When he is judged, let the decision go against him; and may his prayer become sin.
ἐκ χειμάρρου ἐν ὁδοῦ πίεται διὰ τοῦτο ὑψώσει κεφαλὴν
- 1 ¶ Псалом Давидів. Промовив Господь Господеві мосму: Сядь праворуч Мене, доки не покладу Я Твоїх ворогів за підніжка ногам Твоїм!
<A Psalm. Of David.> The Lord said to my lord, Be seated at my right hand, till I put all those who are against you under your feet.
ἀλληλουια ἐξομολογήσομαί σοι κύριε ἐν ὄλῃ καρδίᾳ μου ἐν βουλῇ εὐθείων καὶ συναγωγῇ
- 2 Господь із Сіону пошле берло сили Своєї, пануї Ти поміж ворогами Своїми!
The Lord will send out the rod of your strength from Zion; be king over your haters.
μεγάλα τὰ ἔργα κυρίου ἐξεζητημένα εἰς πάντα τὰ θελήματα αὐτοῦ
- 3 Народ Твій готовий у день військового побору Твого, в оздобах святині із лоя зірниці прилине для Тебе, немов та роса, Твоя молодість.
Your people give themselves gladly in the day of your power; like the dew of the morning on the holy mountains is the army of your young men.
ἐξομολόγησις καὶ μεγαλοπρέπεια τὸ ἔργον αὐτοῦ καὶ ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος
- 4 Поклявся Господь, і не буде жаліти: Ти священник навіки за чином Мелхиседековим.
The Lord has made an oath, and will not take it back. You are a priest for ever, after the order of Melchizedek.
μενίαν ἐποίησατο τῶν θαυμασίων αὐτοῦ ἐλεήμων καὶ οἰκτίρμων ὁ κύριος
- 5 ¶ По правиці Твоїй розторочить Владика царів у день гніву Свого,
In the day of his wrath kings will be wounded by the Lord at your right hand.
τροφὴν ἔδωκεν τοῖς φοβουμένοις αὐτόν μνησθήσεται εἰς τὸν αἰῶνα διαθήκης αὐτοῦ
- 6 Він буде судити між народами, землю виповнить трупами, розторочить Він голову в краї великім...
He will be judge among the nations, the valleys will be full of dead bodies; the head over a great country will be wounded by him.
ἰσχὺν ἔργων αὐτοῦ ἀνήγγειλεν τῷ λαῷ αὐτοῦ τοῦ δοῦναι αὐτοῖς κληρονομίαν ἔθνῶν
- 7 Буде пити з струмка на дорозі, тому то підійме Він голову!
He will take of the stream by the way; so his head will be lifted up.
ἔργα χειρῶν αὐτοῦ ἀλήθεια καὶ κρίσις πιστὰί πᾶσαι αἰ ἐντολαὶ αὐτοῦ
- 1 ¶ Алілуя! Буду славити Господа з повного серця, в колі праведних та на згромадженні!
Let the Lord be praised. I will give praise to the Lord with all my heart, among the upright, and in the meeting of the people.
ἀλληλουια μακάριος ἀνὴρ ὁ φοβούμενος τὸν κύριον ἐν ταῖς ἐντολαῖς αὐτοῦ θελήσει σφόδρα
- 2 Великі Господні діла, вони пожадані для всіх, хто їх любить!
The works of the Lord are great, searched out by all those who have delight in them.
δυνατὸν ἐν τῇ γῇ ἔσται τὸ σπέρμα αὐτοῦ γενεὰ εὐθείων εὐλογηθήσεται
- 3 Його діло краса та величність, а правда Його пробуває навіки!
His work is full of honour and glory; and his righteousness is unchanging for ever.
δόξα καὶ πλοῦτος ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ καὶ ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος
- 4 Він пам'ятку чудам Своїм учинив, милостивий та щедрий Господь!
Certain for ever is the memory of his wonders: the Lord is full of pity and mercy.
ἐξανέτειλεν ἐν σκότει φῶς τοῖς εὐθέσιν ἐλεήμων καὶ οἰκτίρμων καὶ δίκαιος
- 5 Поживу дає Він для тих, хто боїться Його, заповіта Свого пам'ятає повік!
He has given food to his worshippers; he will keep his agreement in mind for ever.
χρηστὸς ἀνὴρ ὁ οἰκτίρμων καὶ κυχρῶν οἰκονομήσει τοὺς λόγους αὐτοῦ ἐν κρίσει

- 6 ¶ Силу чинів Своїх об'явив Він народові Своєму, щоб спадщину народів їм дати.
He has made clear to his people the power of his works, giving them the heritage of the nations.
 ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα οὐ σαλευθήσεται εἰς μνημόσυνον αἰῶνιον ἔσται δίκαιος
- 7 Діла рук Його правда та право, всі накази Його справедливі,
The works of his hands are faith and righteousness; all his laws are unchanging.
 ἀπὸ ἀκοῆς πονηρῶς οὐ φοβηθήσεται ἐτοίμη ἡ καρδία αὐτοῦ ἐλπίζειν ἐπὶ κύριον
- 8 вони кріпкі на вічні віки, вони зроблені вірністю і правотою!
They are fixed for ever and ever, they are done in faith and righteousness.
 ἐστήρικται ἡ καρδία αὐτοῦ οὐ μὴ φοβηθῆ ἕως οὗ ἐπίδη ἐπὶ τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ
- 9 Послав Він Своєму народові визволення, заповіта Свого поставив навіки, святе та грізне Його Ймення!
He has sent salvation to his people; he has given his word for ever: holy is his name and greatly to be feared.
 ἐσκόρπισεν ἔδωκεν τοῖς πένησιν ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος τὸ κέρας αὐτοῦ ὑψωθήσεται ἐν δόξῃ
- 10 Початок премудрости страх перед Господом, добрий розум у тих, хто виконує це, Його слава навіки стоїть!
The fear of the Lord is the best part of wisdom: all those who keep his laws are wise: his praise is eternal.
 ἀμαρτωλὸς ὄψεται καὶ ὀργισθήσεται τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ βρῦξει καὶ τακήσεται ἐπιθυμία ἀμαρτωλῶν ἀπολείται
- 1 ¶ Алілуя! Блажен муж, що боїться Господа, що заповіді Його любить!
Let the Lord be praised. Happy is the man who gives honour to the Lord, and has great delight in his laws.
 ἀλληλουια αἰνεῖτε παῖδες κύριον αἰνεῖτε τὸ ὄνομα κυρίου
- 2 Буде сильним насіння його на землі, буде поблагословлений рід безневинних!
His seed will be strong on the earth; blessings will be on the generation of the upright.
 εἴη τὸ ὄνομα κυρίου εὐλογημένον ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος
- 3 Багатство й достаток у домі його, а правда його пробуває навіки!
A store of wealth will be in his house, and his righteousness will be for ever.
 ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου μέχρι δυσμῶν αἰνεῖτε τὸ ὄνομα κυρίου
- 4 Світло сходить у темряві для справедливих, Він ласкавий, і милостивий, і праведний!
For the upright there is a light shining in the dark; he is full of grace and pity.
 ὑψηλὸς ἐπὶ πάντα τὰ ἔθνη ὁ κύριος ἐπὶ τοὺς οὐρανοὺς ἡ δόξα αὐτοῦ
- 5 Добрий муж милостивий та позичає, удержує справи свої справедливістю,
All is well for the man who is kind and gives freely to others; he will make good his cause when he is judged.
 τίς ὡς κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν ὁ ἐν ὑψηλοῖς κατοικῶν
- 6 ¶ і навіки він не захитається, у вічній пам'яті праведний буде!
He will not ever be moved; the memory of the upright will be living for ever.
 καὶ τὰ ταπεινὰ ἐφορῶν ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐν τῇ γῆ
- 7 Не боїться він звістки лихої, його серце міцне, надію складає на Господа!
He will have no fear of evil news; his heart is fixed, for his hope is in the Lord.
 ὁ ἐγείρων ἀπὸ γῆς πτωχὸν καὶ ἀπὸ κοπρίας ἀνυψῶν πένητα
- 8 Уміцнене серце його не боїться, бо він бачить нещастя поміж ворогами своїми!
His heart is resting safely, he will have no fear, till he sees trouble come on his haters.
 τοῦ καθίσει αὐτὸν μετὰ ἀρχόντων μετὰ ἀρχόντων λαοῦ αὐτοῦ
- 9 Він щедро убогим дає, його правда навіки стоїть, його ріг підіймається в славі!
He has given with open hands to the poor; his righteousness is for ever; his horn will be lifted up with honour.
 ὁ κατοικίζων στεῖραν ἐν οἴκῳ μητέρα τέκνων εὐφραινομένην

- 1 ¶ Алїлуя! Хвалїте, Господні раби, хвалїть ім'я Господа!
Let the Lord be praised. O you servants of the Lord, give praise to the name of the Lord.
αλληλουια εν εξοδω ισραηλ εξ αιγυπτου οικου ιακωβ εκ λαου βαρβαρου
- 2 Нехай буде благословенне Господнє ім'я відтепер і навикі!
Let blessing be on the name of the Lord, from this time and for ever.
εγενηθη ιουδαία αγιασμα αυτου ισραηλ εξουσια αυτου
- 3 Від сходу сонця аж до заходу його прославляйте Господнє ім'я!
From the coming up of the sun to its going down, the Lord's name is to be praised.
η θαλασσα ειδεν και εφυγεν ο ιορδάνης εστράφη εις τα όπισω
- 4 Господь підіймається над усі народи, Його слава понад небеса!
The Lord is high over all nations, and his glory is higher than the heavens.
τα όρη εκκίρησαν ώσει κριοι και οι βουνοι ως άρνία προβάτων
- 5 Хто подібний до Господа, нашого Бога, що мешкає на висоті,
Who is like the Lord our God, who is seated on high,
τί σοι εστιν θαλασσα οτι εφυγες και σοι ιορδάνη οτι ανεχώρησας εις τα όπισω
- 6 та знижується, щоб побачити те, що на небесах і на землі?
Looking down on the heavens, and on the earth?
τα όρη οτι εκκίρησατε ώσει κριοι και οι βουνοι ως άρνία προβάτων
- 7 Бідаря Він підводить із пороху, зо сміття підіймає нужденного,
He takes the poor man out of the dust, lifting him up from his low position;
από προσώπου κυριου εσαλεύθη η γη από προσώπου του θεου ιακωβ
- 8 щоб його посадити з вельможними, з вельможними люду Його!
To give him a place among the rulers, even with the rulers of his people.
του στρέψαντος την πέτραν εις λίμνας ύδάτων και την άκρότομον εις πηγάς ύδάτων
- 9 Він неплідну в домі садовить за радісну матір дітей! Алїлуя!
He gives the unfertile woman a family, making her a happy mother of children. Give praise to the Lord.
μη ήμιν κύριε μη ήμιν άλλ' η τφ όνόματί σου δός δόξαν επί τφ έλεει σου και τη άληθεία σου
- 1 ¶ Як виходив ізраїль з Єгипту, від народу чужого дїм Яковів,
When Israel came out of Egypt, the children of Jacob from a people whose language was strange to them;
αλληλουια ηγάπησα οτι εισακούσεται κύριος τής φωνής τής δεήσεώς μου
- 2 Юда став за святиню Йому, а ізраїль Його пануванням!
Judah became his holy place, and Israel his kingdom.
οτι εκκλινεν το οϋς αυτου έμοι και εν ταϊς ήμέραις μου επικαλέσομαι
- 3 Побачило море все це і побігло, Йордан повернувся назад!
The sea saw it, and went in flight; Jordan was turned back.
περιέσχον με ώδινες θανάτου κίνδυνοι ζδου εύροσάν με θλίψιν και όδύνην εύρον
- 4 Гори скакали, немов баранці, а пагірки немов ті ягнята!
The mountains were jumping like goats, and the little hills like lambs.
και το όνομα κυριου επεκαλεσάμην ο κύριε ρύσαι την ψυχήν μου
- 5 Що тобі, море, що ти втікаєш? Йордане, що ти повернувся назад?
What was wrong with you, O sea, that you went in flight? O Jordan, that you were turned back?
ελεήμων ο κύριος και δίκαιος και ο θεός ήμών έλεα

- 6 **Чого скачете, гори, немов баранці, а пагірки мов ті ягнята?**
You mountains, why were you jumping like goats, and you little hills like lambs?
 φυλάσσω τὰ νήπια ὁ κύριος ἐταπεινώθην καὶ ἔσωσέν με
- 7 **Тремти, земле, перед Господнім лицем, перед лицем Бога Якова,**
Be troubled, O earth, before the Lord, before the God of Jacob;
 ἐπίστρεψον ἡ ψυχὴ μου εἰς τὴν ἀνάπαυσίν σου ὅτι κύριος εὐηργέτησέν σε
- 8 **що скелю обертає в озеро водне, а креміль на водне джерело!**
Who made the rock into a water-spring, and the hard stone into a fountain.
 ὅτι ἐξείλατο τὴν ψυχὴν μου ἐκ θανάτου τοῦς ὀφθαλμούς μου ἀπὸ δακρῶν καὶ τοῦς πόδας μου ἀπὸ ὀλισθήματος
- 1 **¶ (114-9) Не нам, Господи, не нам, але Йменню Своєму дай славу за милість Твою, за правду Твою!**
Not to us, O Lord, not to us, but to your name let glory be given, because of your mercy and your unchanging faith.
 ἀλληλουια ἐπίστευσα διὸ ἐλάλησα ἐγὼ δὲ ἐταπεινώθην σφόδρα
- 2 **(114-10) Пощо мають казати народи: Де ж то їхній Бог?**
Why may the nations say, Where is now their God?
 ἐγὼ εἶπα ἐν τῇ ἐκστάσει μου πᾶς ἄνθρωπος ψεύστης
- 3 **(114-11) А Бог наш на небі, усе, що хотів, учинив.**
But our God is in heaven: he has done whatever was pleasing to him.
 τί ἀνταποδώσω τῷ κυρίῳ περὶ πάντων ὧν ἀνταπέδωκέν μοι
- 4 **(114-12) Їхні божки срібло й золото, діло рук людських:**
Their images are silver and gold, the work of men's hands.
 ποτήριον σωτηρίου λήψομαι καὶ τὸ ὄνομα κυρίου ἐπικαλέσομαι
- 6 **(114-14) мають уші й не чують, мають носи й без нюху,**
They have ears, but no hearing; they have noses, but no sense of smell;
 τίμιος ἐναντίον κυρίου ὁ θάνατος τῶν ὁσίων αὐτοῦ
- 7 **(114-15) мають руки та не дотикаються, мають ноги й не ходять, своїм горлом вони не говорять!**
They have hands without feeling, and feet without power of walking; and no sound comes from their throat.
 ὦ κύριε ἐγὼ δοῦλος σός ἐγὼ δοῦλος σός καὶ υἱὸς τῆς παιδείας σου διέρρηξας τοῦς δεσμούς μου
- 8 **(114-16) Нехай стануть такі, як вони, ті, хто їх виробляє, усі, хто надію на них покладає!**
Those who make them are like them; and so is everyone who puts his faith in them.
 σοὶ θύσω θυσίαν αἰνέσεως
- 9 **¶ (114-17) ізраїлю, надію складай лиш на Господа: Він їм поміч та щит їм!**
O Israel, have faith in the Lord: he is their help and their breastplate.
 τὰς εὐχὰς μου τῷ κυρίῳ ἀποδώσω ἐναντίον παντὸς τοῦ λαοῦ αὐτοῦ
- 10 **(114-18) Аароновий доме, надійтесь на Господа: Він їм поміч та щит їм!**
O house of Aaron, have faith in the Lord: he is their help and their breastplate.
 ἐν αὐλαῖς οἴκου κυρίου ἐν μέσῳ σου ιερουσαλημ
- 1 **¶ (115-1) Люблю я Господа, бо Він почув голос мій у благаннях моїх,**
I have given my love to the Lord, because he has given ear to the voice of my cry and my prayer.
 ἀλληλουια αἰνεῖτε τὸν κύριον πάντα τὰ ἔθνη ἐπαινέσατε αὐτόν πάντες οἱ λαοί
- 2 **(115-2) бо Він нахилив Своє ухо до мене, і я кликатиму в свої дні!**
He has let my request come before him, and I will make my prayer to him all my days.
 ὅτι ἐκραταιώθη τὸ ἔλεος αὐτοῦ ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἡ ἀλήθεια τοῦ κυρίου μένει εἰς τὸν αἰῶνα

- 1 ¶ Хваліть Господа, всі племена, прославляйте Його, всі народи,
Let all the nations give praise to the Lord: let all the people give him praise.
 αλληλουια εξομολογεσθε τῷ κυρίῳ ὅτι ἀγαθός ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ
- 2 бо зміцнилось Його милосердя над нами, а правда Господня навіки! Алілуя!
For great is his mercy to us, and his faith is unchanging for ever. Praise be to the Lord.
 εἰπάτω δὴ οἶκος ἰσραηλ ὅτι ἀγαθός ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ
- 1 ¶ Дякуйте Господу, добрий бо Він, бо навіки Його милосердя!
O give praise to the Lord, for he is good: for his mercy is unchanging for ever.
 αλληλουια α# αλφ μακάριοι οἱ ἄμωμοι ἐν ὁδῷ οἱ πορευόμενοι ἐν νόμῳ κυρίου
- 2 Нехай скаже ізраїль, бо навіки Його милосердя!
Let Israel now say, that his mercy is unchanging for ever.
 μακάριοι οἱ ἐξερευνῶντες τὰ μαρτύρια αὐτοῦ ἐν ὄλῃ καρδίᾳ ἐκζητήσουσιν αὐτόν
- 3 Нехай скаже дім Ааронів, бо навіки Його милосердя!
Let the house of Aaron now say, that his mercy is unchanging for ever.
 οὐ γὰρ οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ ἐπορεύθησαν
- 4 Нехай скажуть ті, хто боїться Господа, бо навіки Його милосердя!
Let all worshippers of the Lord now say, that his mercy is unchanging for ever.
 σὺ ἐνετείλω τὰς ἐντολάς σου φυλάξασθαι σφόδρα
- 5 У тісноті я кликав до Господа, і простором озвався до мене Господь!
I made my prayer to the Lord in my trouble: and the Lord gave me an answer, and put me in a wide place.
 ὄφελον κατευθυνθείσαν αἱ ὁδοί μου τοῦ φυλάξασθαι τὰ δικαιώματά σου
- 6 Зо мною Господь не боюся нікого, що зробить людина мені?
The Lord is on my side; I will have no fear: what is man able to do to me?
 τότε οὐ μὴ ἐπαισχυνθῶ ἐν τῷ με ἐπιβλέπειν ἐπὶ πάσας τὰς ἐντολάς σου
- 7 Господь серед тих, що мені помагають, і побачу загибіль своїх ненависників.
The Lord is my great helper: I will see my desire against my haters.
 ἐξομολογήσομαί σοι κύριε ἐν εὐθύτητι καρδίας ἐν τῷ μεμαθηκέναι με τὰ κρίματα τῆς δικαιοσύνης σου
- 8 Краще вдаватись до Господа, ніж надіятися на людину,
It is better to have faith in the Lord than to put one's hope in man.
 τὰ δικαιώματά σου φυλάξω μὴ με ἐγκαταλίπης ἕως σφόδρα
- 9 краще вдаватись до Господа, ніж надіятися на вельможних!
It is better to have faith in the Lord than to put one's hope in rulers.
 β# βηθ ἐν τίνι κατορθώσει ὁ νεώτερος τὴν ὁδὸν αὐτοῦ ἐν τῷ φυλάσσεσθαι τοὺς λόγους σου
- 10 Всі народи мене оточили, я ж Господнім ім'ям їх понищив!
All the nations have come round me; but in the name of the Lord I will have them cut down.
 ἐν ὄλῃ καρδίᾳ μου ἐξεζήτησά σε μὴ ἀπόση με ἀπὸ τῶν ἐντολῶν σου
- 11 Оточили мене й обступили мене, я ж Господнім ім'ям їх понищив!
They are round me, yes, they are all about me; but in the name of the Lord I will have them cut down.
 ἐν τῇ καρδίᾳ μου ἐκρυσά τὰ λόγια σου ὅπως ἂν μὴ ἀμάρτω σοι
- 12 Оточили мене немов бджоли, та погасли вони, як терновий огонь, я бо Господнім ім'ям їх понищив!
They are round me like bees; but they are put out like a fire among thorns; for in the name of the Lord I will have them cut down.
 εὐλογητὸς εἶ κύριε δίδαξόν με τὰ δικαιώματά σου

- 13 Дошкульно попхнув ти мене на падіння, та Господь спас мене!
I have been hard pushed by you, so that I might have a fall: but the Lord was my helper.
 ἐν τοῖς χεῖλεσίν μου ἐξήγγειλα πάντα τὰ κρίματα τοῦ στόματός σου
- 14 Господь моя сила та пісня, і став Він спасінням мені!
The Lord is my strength and my song; he has become my salvation.
 ἐν τῇ ὁδῷ τῶν μαρτυρίων σου ἐτέρφθην ὡς ἐπὶ παντὶ πλοῦτῳ
- 15 Голос співу й спасіння в наметах між праведників: Господня правиця виконує чуда!
The sound of joy and salvation is in the tents of the upright; the right hand of the Lord does works of power.
 ἐν ταῖς ἐντολαῖς σου ἀδολεσχῆσω καὶ κατανοήσω τὰς ὁδοὺς σου
- 16 Правиця Господня підноситься, правиця Господня виконує чуда!
The right hand of the Lord is lifted up; the right hand of the Lord does works of power.
 ἐν τοῖς δικαιώμασίν σου μελετήσω οὐκ ἐπιλήσομαι τῶν λόγων σου
- 17 Не помру, але житиму, і буду звіщати про чини Господні!
Life and not death will be my part, and I will give out the story of the works of the Lord.
 γ# γιμαλ ἀνταπόδος τῷ δούλῳ σου ζήσομαι καὶ φυλάξω τοὺς λόγους σου
- 18 Покарати мене покарав був Господь, та смерти мені не завдав.
The hand of Jah has been hard on me; but he has not given me up to death.
 ἀποκάλυψον τοὺς ὀφθαλμούς μου καὶ κατανοήσω τὰ θαυμάσιά σου ἐκ τοῦ νόμου σου
- 19 ¶ Відчиніте мені брами правди, я ними ввійду, буду славити Господа!
Let the doors of righteousness be open to me; I will go in and give praise to the Lord.
 πάροικος ἐγὼ εἰμι ἐν τῇ γῆ μὴ ἀποκρύψης ἀπ' ἐμοῦ τὰς ἐντολάς σου
- 20 Це брама Господня, праведники в неї входять.
This is the door of the Lord's house; the workers of righteousness will go in through it.
 ἐπετόθησεν ἡ ψυχὴ μου τοῦ ἐπιθυμῆσαι τὰ κρίματά σου ἐν παντὶ καιρῷ
- 21 Я буду хвалити Тебе, бо озвався до мене, і став Ти спасінням мені!
I will give you praise, for you have given me an answer, and have become my salvation.
 ἐπετίμησας ὑπερηφάνοις ἐπικατάρατοι οἱ ἐκκλίνοντες ἀπὸ τῶν ἐντολῶν σου
- 22 Камінь, що його будівничі відкинули, той наріжним став каменем,
The stone which the builders put on one side has become the chief stone of the building.
 περίελε ἀπ' ἐμοῦ ὄνειδος καὶ ἐξουδένωσιν ὅτι τὰ μαρτύριά σου ἐξεζήτησα
- 23 від Господа сталося це, і дивне воно в очах наших!
This is the Lord's doing; it is a wonder in our eyes.
 καὶ γὰρ ἐκάθισαν ἄρχοντες καὶ κατ' ἐμοῦ κατελάλουν ὁ δὲ δούλός σου ἠδολεσχεῖ ἐν τοῖς δικαιώμασίν σου
- 24 Це день, що його створив Господь, радіймо та тішмося в ній!
This is the day which the Lord has made; we will be full of joy and delight in it.
 καὶ γὰρ τὰ μαρτύριά σου μελέτη μου ἐστὶν καὶ αἱ συμβουλῖαι μου τὰ δικαιώματά σου
- 25 Просимо, Господи, спаси! Просимо, Господи, пошласти!
Send salvation now, O Lord; Lord, send us your blessing.
 δ# δελθ ἐκολληθή τῷ ἐδάφει ἡ ψυχὴ μου ζῆσόν με κατὰ τὸν λόγον σου
- 26 Благословен, хто гряде у Господні ім'я! Благословляємо вас із Господнього дому!
A blessing be on him who comes in the name of the Lord; we give you blessing from the house of the Lord.
 τὰς ὁδοὺς μου ἐξήγγειλα καὶ ἐπήκουσάς μου δίδαξόν με τὰ δικαιώματά σου

- 27 **Господь Бог, і засяяв Він нам. Прив'яжіте святкову жертву шнурами аж до наріжників жертівника!**
The Lord is God, and he has given us light; let the holy dance be ordered with branches, even up to the horns of the altar.
 ὁδὸν δικαιοματίων σου συνέντισόν με καὶ ἀδολεσχήσω ἐν τοῖς θαυμασίοις σου
- 28 **Ти мій Бог, і я буду Тебе прославляти, мій Боже, я буду Тебе величати!**
You are my God, and I will give you praise; my God, and I will give honour to your name.
 ἔσταξεν ἡ ψυχὴ μου ἀπὸ ἀκηδίας βεβαίωσόν με ἐν τοῖς λόγοις σου
- 29 **Дякуйте Господу, добрий бо Він, бо навіки Його милосердя!**
O give praise to the Lord, for he is good: for his mercy is unchanging for ever.
 ὁδὸν ἀδικίας ἀπόστησον ἀπ' ἐμοῦ καὶ τῷ νόμῳ σου ἐλέησόν με
- 1 ¶ **Блаженні непорочні в дорозі, що ходять Законом Господнім!**
<A>Happy are they who are without sin in their ways, walking in the law of the Lord.
 ᾠδὴ τῶν ἀναβαθμῶν πρὸς κύριον ἐν τῷ θλίβεσθαι με ἐκέκραξα καὶ εἰσήκουσέν μου
- 2 **Блаженні, хто держить свідоцтва Його, хто шукає Його всім серцем,**
Happy are they who keep his unchanging word, searching after him with all their heart.
 κύριε ῥύσαι τὴν ψυχὴν μου ἀπὸ χειλέων ἀδίκων καὶ ἀπὸ γλώσσης δολίας
- 3 **і хто кривди не робить, хто ходить путями Його!**
They do no evil; they go in his ways.
 τί δοθείη σοι καὶ τί προστεθείη σοι πρὸς γλώσσαν δολίαν
- 4 ¶ **Ти видав накази Свої, щоб виконувати пильно.**
You have put your orders into our hearts, so that we might keep them with care.
 τὰ βέλη τοῦ δυνατοῦ ἠκονημένα σὺν τοῖς ἄνθραξιν τοῖς ἐρημικοῖς
- 5 **Коли б же дороги мої були певні, щоб держатись Твоїх постанов,**
If only my ways were ordered so that I might keep your rules!
 οἴμμοι ὅτι ἡ παροικία μου ἐμακρύνθη κατεσκήνωσα μετὰ τῶν σκηνωμάτων κηδαρ
- 6 **не буду тоді засоромлений я, як буду дивитись на всі Твої заповіді!**
Then I would not be put to shame, as long as I have respect for all your teaching.
 πολλὰ παρέκκλινεν ἡ ψυχὴ μου
- 7 ¶ **Щирим серцем я буду Тебе прославляти, як навчуся законів Твоїх справедливих.**
I will give you praise with an upright heart in learning your right decisions.
 μετὰ τῶν μισούντων τὴν εἰρήνην ἤμην εἰρηνικός ὅταν ἐλάλουν αὐτοῖς ἐπολέμουν με δωρεάν
- 1 ¶ **Пісня прочан. Я кликав до Господа в горі своїм, і Він мене вислухав,**
<A>In my trouble my cry went up to the Lord, and he gave me an answer.
 ᾠδὴ τῶν ἀναβαθμῶν ἤρα τοὺς ὀφθαλμούς μου εἰς τὰ ὄρη πόθεν ἦξει ἡ βοήθειά μου
- 2 **Господи, визволь же душу мою від губи неправдивої, від язика зрадливого!**
O Lord, be the saviour of my soul from false lips, and from the tongue of deceit.
 ἡ βοήθειά μου παρὰ κυρίου τοῦ ποιήσαντος τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν
- 3 **Що Тобі дасть, або що для Тебе додасть лукавий язик?**
What punishment will he give you? what more will he do to you, you false tongue?
 μὴ δῶς εἰς σάλον τὸν πόδα σου μηδὲ νυστάξῃ ὁ φυλάσσων σε
- 4 **Загострені стріли потужного із ялівцевим вугіллям!**
Sharp arrows of the strong, and burning fire.
 ἰδοὺ οὐ νυστάξει οὐδὲ ὑπνώσει ὁ φυλάσσων τὸν ἰσραηλ

- 5 ¶ **Горе мені, що замешкую в Мешеху, що живу із шатрами Кедару!**
Sorrow is mine because I am strange in Meshech, and living in the tents of Kedar.
κύριος φυλάξει σε κύριος σκέπη σου ἐπὶ χεῖρα δεξιάν σου
- 6 **Довго душа моя перебувала собі разом з тими, хто ненавидить мир:**
My soul has long been living with the haters of peace.
ἡμέρας ὁ ἥλιος οὐ συγκαύσει σε οὐδὲ ἡ σελήνη τὴν νύκτα
- 7 **я за мир, та коли говорю, то вони за війну!**
I am for peace: but when I say so, they are for war.
κύριος φυλάξει σε ἀπὸ παντὸς κακοῦ φυλάξει τὴν ψυχὴν σου
- 1 ¶ **Пісня прочан. Свої очі я зводжу на гори, звідки прийде мені допомога,**
<A Song of the going up.> My eyes are lifted up to the hills: O where will my help come from?
ὡδὴ τῶν ἀναβαθμῶν εὐφράνθη ἐπὶ τοῖς εἰρηκόσιν μοι εἰς οἶκον κυρίου πορευσόμεθα
- 2 **мені допомога від Господа, що вчинив небо й землю!**
Your help comes from the Lord, who made heaven and earth.
ἐστῶτες ἦσαν οἱ πόδες ἡμῶν ἐν ταῖς ἀυλαῖς σου ιερουσαλημ
- 3 **Він не дасть захитатись нозі твоїй, не здрімас твій Сторож:**
May he not let your foot be moved: no need of sleep has he who keeps you.
ιερουσαλημ οἰκοδομουμένη ὡς πόλις ἧς ἡ μετοχὴ αὐτῆς ἐπὶ τὸ αὐτό
- 4 **оце не дрімас й не спить Сторож ізраїлів!**
See, the eyes of Israel's keeper will not be shut in sleep.
ἐκεῖ γὰρ ἀνέβησαν αἱ φυλαὶ φυλαὶ κυρίου μαρτύριον τῷ Ἰσραηλ τοῦ ἐξομολογήσασθαι τῷ ὀνόματι κυρίου
- 5 **Господь то твій Сторож, Господь твоя тінь при правиці твоїй,**
The Lord is your keeper; the Lord is your shade on your right hand.
ὅτι ἐκεῖ ἐκάθισαν θρόνοι εἰς κρίσιν θρόνοι ἐπὶ οἶκον δαυὶδ
- 6 **удень сонце не вдарить тебе, ані місяць вночі!**
You will not be touched by the sun in the day, or by the moon at night.
ἐρωτήσατε δὴ τὰ εἰς εἰρήνην τὴν ιερουσαλημ καὶ εὐθηνία τοῖς ἀγαπῶσιν σε
- 7 **Господь стерегтима тебе від усякого зла, стерегтима Він душу твою,**
The Lord will keep you safe from all evil; he will take care of your soul.
γενέσθω δὴ εἰρήνη ἐν τῇ δυνάμει σου καὶ εὐθηνία ἐν ταῖς πυργοβάρεσιν σου
- 8 **Господь стерегтима твій вихід та вхід відтепер аж навіки!**
The Lord will keep watch over your going out and your coming in, from this time and for ever.
ἐνεκα τῶν ἀδελφῶν μου καὶ τῶν πλησίων μου ἐλάλουν δὴ εἰρήνην περὶ σοῦ
- 1 ¶ **Пісня прочан. Давидова. Я радів, як казали мені: Ходімо до дому Господнього!**
<A Song of the going up. Of David.> I was glad because they said to me, We will go into the house of the Lord.
ὡδὴ τῶν ἀναβαθμῶν πρὸς σέ ἦρα τοὺς ὀφθαλμοὺς μου τὸν κατοικοῦντα ἐν τῷ οὐρανῷ
- 2 **Ноги наші стояли в воротах Твоїх, Єрусалиме.**
At last our feet were inside your doors, O Jerusalem.
ἰδοὺ ὡς ὀφθαλμοὶ δούλων εἰς χεῖρας τῶν κυρίων αὐτῶν ὡς ὀφθαλμοὶ παιδίσκης εἰς χεῖρας τῆς κυρίας αὐτῆς οὕτως οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν πρὸς κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν ἕως οὗ οἰκτιρήσαι ἡμᾶς
- 3 **Єрусалиме, збудований ти як те місто, що злучене разом,**
O Jerusalem, you are like a town which is well joined together;
ἐλέησον ἡμᾶς κύριε ἐλέησον ἡμᾶς ὅτι ἐπὶ πολλὰ ἐπλήσθημεν ἐξουδενώσεως

- 4 куди сходять племена, племена Господні, щоб свідчити ізраїлеві, щоб іменню Господньому дякувати!
To which the tribes went up, even the tribes of the Lord, for a witness to Israel, to give praise to the name of the Lord.
 ἐπὶ πλείον ἐπλήσθη ἡ ψυχὴ ἡμῶν τὸ ὄνειδος τοῖς εὐθινοῦσιν καὶ ἡ ἐξουδένωσις τοῖς ὑπερηφάνοις
- 1 ¶ Пісня прочан. Свої очі я зводжу до Тебе, що на небесах пробуваси!
 <A Song of the going up.> **To you my eyes are lifted up, even to you whose seat is in the heavens.**
 ὦδὴ τῶν ἀναβαθμῶν εἰ μὴ ὅτι κύριος ἦν ἐν ἡμῖν εἰπάτω δὴ Ἰσραὴλ
- 2 Ото бо, як очі рабів до руки їх панів, як очі невільниці до руки її пані, отак наші очі до Господа, нашого Бога, аж поки не змилюється Він над нами!
See! as the eyes of servants are turned to the hands of their masters, and the eyes of a servant-girl to her owner, so our eyes are waiting for the Lord our God, till he has mercy on us.
 εἰ μὴ ὅτι κύριος ἦν ἐν ἡμῖν ἐν τῷ ἐπαναστῆναι ἀνθρώπους ἐφ' ἡμᾶς
- 3 Помилуй нас, Господи, помилуй нас, бо погорди ми досить наситились!
Have mercy on us, O Lord, have mercy on us: for all men are looking down on us.
 ἄρα ζῶντας ἂν κατέπιον ἡμᾶς ἐν τῷ ὀργισθῆναι τὸν θυμὸν αὐτῶν ἐφ' ἡμᾶς
- 4 Душа наша наситилась досить собі: від безпечних наруги, від пишних погорди!...
For long enough have men of pride made sport of our soul.
 ἄρα τὸ ὕδωρ κατεπόντισεν ἡμᾶς χεῖμαρρον διήλθεν ἡ ψυχὴ ἡμῶν
- 1 ¶ Пісня прочан. Давидова. Коли б не Господь, що був з нами нехай но ізраїль повість!
 <A Song of the going up. Of David.> **If it had not been the Lord who was on our side (let Israel now say);**
 ὦδὴ τῶν ἀναβαθμῶν οἱ πεποιθότες ἐπὶ κύριον ὡς ὄρος σιων οὐ σαλευθήσεται εἰς τὸν αἰῶνα ὁ κατοικῶν ἱερουσαλημ
- 2 коли б не Господь, що був з нами, як повстала була на нас людина,
If it had not been the Lord who was on our side, when men came up against us;
 ὄρη κύκλω αὐτῆς καὶ κύριος κύκλω τοῦ λαοῦ αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἔως τοῦ αἰῶνος
- 3 то нас поковтали б живцем, коли розпалився на нас їхній гнів,
They would have made a meal of us while still living, in the heat of their wrath against us:
 ὅτι οὐκ ἀφήσει τὴν ῥάβδον τῶν ἀμαρτωλῶν ἐπὶ τὸν κληρὸν τῶν δικαίων ὅπως ἂν μὴ ἐκτεινώσιν οἱ δίκαιοι ἐν ἀνομίᾳ χεῖρας αὐτῶν
- 4 то нас позаливала б вода, душу нашу потік перейшов би,
We would have been covered by the waters; the streams would have gone over our soul;
 ἀγάθυνον κύριε τοῖς ἀγαθοῖς καὶ τοῖς εὐθέσι τῇ καρδίᾳ
- 5 душу нашу тоді перейшла б та бурхлива вода!
Yes, the waters of pride would have gone over our soul.
 τοὺς δὲ ἐκκλίνοντάς εἰς τὰς στραγγαλιὰς ἀπάξει κύριος μετὰ τῶν ἐργαζομένων τὴν ἀνομίαν εἰρήνη ἐπὶ τὸν Ἰσραὴλ
- 1 ¶ Пісня прочан. Ті, хто надію складає на Господа, вони як Сіонська гора, яка не захитається, яка буде стояти повік!
 <A Song of the going up.> **Those whose hope is in the Lord are like the mountain of Zion, which may not be moved, but keeps its place for ever.**
 ὦδὴ τῶν ἀναβαθμῶν ἐν τῷ ἐπιστρέψαι κύριον τὴν αἰχμαλωσίαν σιων ἐγενήθημεν ὡς παρακεκλημένοι
- 2 Єрусалим, гори круг нього, а Господь круг народу Свого відтепер й аж навіки!
As the mountains are round about Jerusalem, so the Lord is round about his people, from this time and for ever.
 τότε ἐπλήσθη χαρᾶς τὸ στόμα ἡμῶν καὶ ἡ γλῶσσα ἡμῶν ἀγαλλιάσεως τότε ἔροῦσιν ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἐμεγάλυνεν κύριος τοῦ ποιῆσαι μετ' αὐτῶν
- 3 Не спочине бо берло нечестя на долі тих праведних, щоб праведні не простягли своїх рук до неправди.
For the rod of sinners will not be resting on the heritage of the upright; so that the upright may not put out their hands to evil.
 ἐμεγάλυνεν κύριος τοῦ ποιῆσαι μεθ' ἡμῶν ἐγενήθημεν εὐφρανόμενοι
- 4 ¶ Зроби ж, Господи, добре для добрих, та для простосердих!
Do good, O Lord, to those who are good, and to those who are upright in heart.
 ἐπίστρεψον κύριε τὴν αἰχμαλωσίαν ἡμῶν ὡς χεῖμάρρους ἐν τῷ νότῳ

- 5 Тих же, що збочують на свої манівці, нехай їх провадить Господь разом із беззаконцями! Мир на ізраїля!
 But as for such as are turned out of the straight way, the Lord will take them away with the workers of evil. Let peace be on Israel.
 οἱ σπεύροντες ἐν δάκρυσιν ἐν ἀγαλλιάσει θεριοῦσιν
- 1 ¶ Пісня прочан. Як вертався Господь із полоном Сіону, то були ми немов би у сні...
 <A Song of the going up.> When the Lord made a change in Zion's fate, we were like men in a dream.
 ὥδῃ τῶν ἀναβαθμῶν τῷ σαλωμων ἐὰν μὴ κύριος οἰκοδομήσῃ οἶκον εἰς μάτην ἐκοπίασαν οἱ οἰκοδομοῦντες αὐτόν ἐὰν μὴ κύριος φυλάξῃ πόλιν εἰς μάτην ἠγγρόπησεν ὁ φυλάσσω
- 2 Наші уста тоді були повні веселощів, а язик наш співання! Казали тоді між народами: Велике вчинив Господь з ними!
 Then our mouths were full of laughing, and our tongues gave a glad cry; they said among the nations, The Lord has done great things for them.
 εἰς μάτην ὅμιν ἐστὶν τοῦ ὀρθρίζειν ἐγείρεσθαι μετὰ τὸ καθῆσθαι οἱ ἐσθοντες ἄρτον ὀδύνης ὅταν δῶ τοῖς ἀγαπητοῖς αὐτοῦ ὕπνον
- 3 Велике вчинив Господь з нами, були радісні ми!
 The Lord has done great things for us; because of which we are glad.
 ἰδοὺ ἡ κληρονομία κυρίου υἱοὶ ὁ μισθὸς τοῦ καρποῦ τῆς γαστρὸς
- 4 ¶ Вернися ж із нашим полоном, о Господи, немов ті джерела, на південь!
 Let our fate be changed, O Lord, like the streams in the South.
 ὡσεὶ βέλη ἐν χειρὶ δυνατοῦ οὕτως οἱ υἱοὶ τῶν ἐκτετιναγμένων
- 5 Хто сіє з слізьми, зо співом той жне:
 Those who put in seed with weeping will get in the grain with cries of joy.
 μακάριος ἄνθρωπος ὃς πληρώσει τὴν ἐπιθυμίαν αὐτοῦ ἐξ αὐτῶν οὐ καταίσχυνθήσονται ὅταν λαλῶσι τοῖς ἐχθροῖς αὐτῶν ἐν πόλει
- 1 ¶ Пісня прочан. Соломонова. Коли дому Господь не буде, даремно працюють його будівничі при ньому! Коли міста Господь не пильнує, даремно сторожа чуває!
 <A Song of the going up. Of Solomon.> If the Lord is not helping the builders, then the building of a house is to no purpose: if the Lord does not keep the town, the watchman keeps his watch for nothing.
 ὥδῃ τῶν ἀναβαθμῶν μακάριοι πάντες οἱ φοβούμενοι τὸν κύριον οἱ πορευόμενοι ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ
- 2 Даремно вам рано вставати, допізна сидіти, їсти хліб загорьований, Віл і в спанні подасть другові Своєму!
 It is of no use for you to get up early, and to go late to your rest, with the bread of sorrow for your food; for the Lord gives to his loved ones in sleep.
 τοὺς πόνους τῶν καρπῶν σου φάγεσαι μακάριος εἶ καὶ καλῶς σοι ἔσται
- 3 Діти спадщина Господнє, плід утроби нагорода!
 See, sons are a heritage from the Lord; the fruit of the body is his reward.
 ἡ γυνή σου ὡς ἄμπελος εὐθινοῦσα ἐν τοῖς κλίτεσι τῆς οἰκίας σου οἱ υἱοὶ σου ὡς νεόφυτα ἐλαιῶν κύκλω τῆς τραπέζης σου
- 4 Як стріли в руках того велетня, так і сини молоді:
 Like arrows in the hand of a man of war, are the children of the young.
 ἰδοὺ οὕτως εὐλογηθήσεται ἄνθρωπος ὁ φοβούμενος τὸν κύριον
- 5 блаженний той муж, що сагайдака свого ними наповнив, не будуть такі посоромлені, коли в брамі вони говоритимуть із ворогами!
 Happy is the man who has a good store of them; he will not be put to shame, but his cause will be supported by them against his haters.
 εὐλογῆσαι σε κύριος ἐκ σίων καὶ ἴδοις τὰ ἀγαθὰ ἱερουσαλημ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς σου
- 1 ¶ Пісня прочан. Блажен кожен, хто боїться Господа, хто ходить путями Його!
 <A Song of the going up.> Happy is the worshipper of the Lord, who is walking in his ways.
 ὥδῃ τῶν ἀναβαθμῶν πλεονάκις ἐπολέμησάν με ἐκ νεότητός μου εἰπάτω δὴ ἰσραηλ
- 2 Коли труд своїх рук будеш їсти, блажен ти, і добре тобі!
 You will have the fruit of the work of your hands: happy will you be, and all will be well for you.
 πλεονάκις ἐπολέμησάν με ἐκ νεότητός μου καὶ γὰρ οὐκ ἠδυνήθησάν μοι
- 3 Твоя жінка в кутах твого дому як та виноградина плідна, твої діти навколо твого стола немов саджанці ті оливкові!
 Your wife will be like a fertile vine in the inmost parts of your house: your children will be like olive plants round your table.
 ἐπὶ τοῦ νότου μου ἐτέκταινον οἱ ἁμαρτωλοὶ ἐμάκρυναν τὴν ἀνομίαν αὐτῶν

- 4 **Оце так буде поблагословлений муж, що боїться він Господа!**
See! this is the blessing of the worshipper of the Lord.
 κύριος δίκαιος συνέκοψεν αὐχένας ἀμαρτωλῶν
- 5 **Нехай поблагословить тебе Господь із Сіону, і побачиш добро Єрусалиму по всі дні свого життя,**
May the Lord send you blessing out of Zion: may you see the good of Jerusalem all the days of your life.
 αἰσχυρῆθήτωσαν καὶ ἀποστραφήτωσαν εἰς τὰ ὀπίσω πάντες οἱ μισοῦντες σιων
- 6 **і побачиш онуків своїх! Мир на ізраїля!**
May you see your children's children. Peace be on Israel.
 γενηθήτωσαν ὡς χόρτος δωμάτων ὃς πρὸ τοῦ ἐκσπασθῆναι ἐξηράνθη
- 1 ¶ **Пісня прочан. Багато гиблили мене від юнацтва мого, нехай но ізраїль повість!**
<A Song of the going up.> Great have been my troubles from the time when I was young (let Israel now say);
 ὥδῃ τῶν ἀναβαθμῶν ἐκ βαθέων ἐκέκραξά σε κύριε
- 2 **Багато гиблили мене від юнацтва мого, та мене не подужали!**
Great have been my troubles from the time when I was young, but my troubles have not overcome me.
 κύριε εἰσάκουσον τῆς φωνῆς μου γενηθήτω τὰ ὀτά σου προσέχοντα εἰς τὴν φωνὴν τῆς δεήσεώς μου
- 3 **Орали були на хребті моїм плугатарі, покладали вони довгі борозни,**
The ploughmen were ploughing on my back; long were the wounds they made.
 ἐὰν ἀνομίας παρατηρήσῃ κύριε κύριε τίς ὑποστήσεται
- 4 **та Господь справедливий, Він шнури безбожних порвав!**
The Lord is true: the cords of the evil-doers are broken in two.
 ὅτι παρὰ σοὶ ὁ ἴλασμός ἐστιν
- 5 ¶ **Нехай посоромлені будуть, і хай повідступають назад усі ті, хто Сіона ненавидить!**
Let all the haters of Zion be shamed and turned back.
 ἔνεκεν τοῦ νόμου σου ὑπέμεινά σε κύριε ὑπέμεινεν ἡ ψυχὴ μου εἰς τὸν λόγον σου
- 6 **Бодай стали вони, як трава на дахах, що всихас вона, поки виросте,**
Let them be like the grass on the house-tops, which is dry before it comes to full growth.
 ἤλπισεν ἡ ψυχὴ μου ἐπὶ τὸν κύριον ἀπὸ φυλακῆς πρωΐας μέχρι νυκτός ἀπὸ φυλακῆς πρωΐας ἐλπισάτω ἰσραηλ ἐπὶ τὸν κύριον
- 7 **що нею жмені своєї жнець не наповнить, ані оберемка свого в'язальник,**
He who gets in the grain has no use for it; and they do not make bands of it for the grain-stems.
 ὅτι παρὰ τῷ κυρίῳ τὸ ἔλεος καὶ πολλὴ παρ' αὐτῷ λύτρωσις
- 8 **і не скаже прохожий до них: Благословення Господнє на вас, благословляємо вас ім'ям Господа!**
And those who go by do not say, The blessing of the Lord be on you; we give you blessing in the name of the Lord.
 καὶ αὐτὸς λυτρώσεται τὸν ἰσραηλ ἐκ πασῶν τῶν ἀνομιῶν αὐτοῦ
- 1 ¶ **Пісня прочан. З глибини я взиваю до Тебе, о Господи:**
<A Song of the going up.> Out of the deep have I sent up my cry to you, O Lord.
 ὥδῃ τῶν ἀναβαθμῶν τῷ δαυιδ κύριε οὐχ ὑψώθη μου ἡ καρδιά οὐδὲ ἐμετεωρίσθησαν οἱ ὀφθαλμοί μου οὐδὲ ἐπορεύθην ἐν μεγάλοις οὐδὲ ἐν θαυμασίοις ὑπὲρ ἐμέ
- 2 **Господи, почуй же мій голос! Нехай уші Твої будуть чулі на голос благання мого!**
Lord, let my voice come before you: let your ears be awake to the voice of my prayer.
 εἰ μὴ ἐταπεινοφρόνουν ἀλλὰ ὑψωσα τὴν ψυχὴν μου ὡς τὸ ἀπογεγαλακτισμένον ἐπὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ ὡς ἀνταπόδοσις ἐπὶ τὴν ψυχὴν μου
- 3 **Якщо, Господи, будеш зважати на беззаконня, хто встоїть, Владико?**
O Jah, if you took note of every sin, who would go free?
 ἐλπισάτω ἰσραηλ ἐπὶ τὸν κύριον ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος

- 1 ¶ Пісня прочан. Давидова. Господи, серце моє не пишнилось, і очі мої не підносились, і я не ганявся за речами, що більші й дивніші над мене!
<A Song of the going up. Of David.> Lord, there is no pride in my heart and my eyes are not lifted up; and I have not taken part in great undertakings, or in things over-hard for me.
ὥδῃ τῶν ἀναβαθμῶν μνήσθητι κύριε τοῦ δαυὶδ καὶ πάσης τῆς πρᾶότητος αὐτοῦ
- 2 Так я втихомирював і заспокоював душу свою, як дитя, від перс мамі своєї відлучене, як дитина відлучена в мене душа моя!
See, I have made my soul calm and quiet, like a child on its mother's breast; my soul is like a child on its mother's breast.
ὡς ὤμοσεν τῷ κυρίῳ ἠύξατο τῷ θεῷ ἰακωβ
- 3 Хай надію складає ізраїль на Господа відтепер аж навіки!
O Israel, have hope in the Lord, from this time and for ever.
εἰ εἰσελεύσομαι εἰς σκῆνωμα οἴκου μου εἰ ἀναβήσομαι ἐπὶ κλίνης στρωμνῆς μου
- 1 ¶ Пісня прочан. Згадай, Господи, про Давида, про всі його муки,
<A Song of the going up.> Lord, give thought to David, and to all his troubles;
ὥδῃ τῶν ἀναβαθμῶν τῷ δαυὶδ ἰδοὺ δὴ τί καλὸν ἦ τί τερπνὸν ἀλλ' ἢ τὸ κατοικεῖν ἀδελφοῦς ἐπὶ τὸ αὐτό
- 2 що клявся Господеві, присягався був Сильному Якова:
How he made an oath to the Lord, and gave his word to the great God of Jacob, saying,
ὡς μύρον ἐπὶ κεφαλῆς τὸ καταβαῖνον ἐπὶ πώγωνα τὸν πώγωνα τὸν ααρων τὸ καταβαῖνον ἐπὶ τὴν ῥαν τοῦ ἐνδύματος αὐτοῦ
- 3 Не ввійду я в намет свого дому, не зійду я на ложе постелі своєї,
Truly, I will not come into my house, or go to my bed,
ὡς δρόσος αερμῶν ἢ καταβαίνουσα ἐπὶ τὰ ὄρη σιων ὅτι ἐκεῖ ἐνετείλατο κύριος τὴν εὐλογίαν καὶ ζωὴν ἕως τοῦ αἰῶνος
- 1 ¶ Пісня прочан. Давидова. Оце яке добре та гарне яке, щоб жити братам однокупно!
<A Song of the going up. Of David.> See how good and how pleasing it is for brothers to be living together in harmony!
ὥδῃ τῶν ἀναβαθμῶν ἰδοὺ δὴ εὐλογεῖτε τὸν κύριον πάντες οἱ δοῦλοι κυρίου οἱ ἐστῶτες ἐν οἴκῳ κυρίου ἐν ἀυλαῖς οἴκου θεοῦ ἡμῶν
- 2 Воно як та добра олива на голову, що спливає на бороду, Ааронову бороду, що спливає на кінці одежі його!
It is like oil of great price on the head, flowing down over the face, even Aaron's face: coming down to the edge of his robe;
ἐν ταῖς νυξὶν ἐπάρατε τὰς χεῖρας ὑμῶν εἰς τὰ ἄγια καὶ εὐλογεῖτε τὸν κύριον
- 3 Воно як хермонська роса, що спадє на гори Сіону, бо там наказав Господь благословення, повіквічне життя!
Like the dew of Hermon, which comes down on the mountains of Zion: for there the Lord gave orders for the blessing, even life for ever.
εὐλογησεῖ σε κύριος ἐκ σιων ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν
- 1 ¶ Пісня прочан. Поблагословіть оце Господа, всі раби Господні, що по ночах у домі Господньому ви стоїте!
<A Song of the going up.> Give praise to the Lord, all you servants of the Lord, who take your places in the house of the Lord by night.
ἀλληλουα αἰνεῖτε τὸ ὄνομα κυρίου αἰνεῖτε δοῦλοι κυρίου
- 2 Ваші руки здійміть до святині, і Господа благословіть!
Give praise to the Lord, lifting up your hands in his holy place.
οἱ ἐστῶτες ἐν οἴκῳ κυρίου ἐν ἀυλαῖς οἴκου θεοῦ ἡμῶν
- 3 Нехай поблагословить тебе із Сіону Господь, що вчинив небо й землю!
May the Lord, who made heaven and earth, send you blessing out of Zion,
αἰνεῖτε τὸν κύριον ὅτι ἀγαθὸς κύριος ψάλατε τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ὅτι καλὸν
- 1 ¶ Алілуя! Хваліте Господне ім'я, хваліте, Господні раби,
Let the Lord be praised. O you servants of the Lord, give praise to the name of the Lord.
ἀλληλουα ἐξομολογεῖσθε τῷ κυρίῳ ὅτι χρηστός ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ
- 2 що стоїте в домі Господньому, на подвір'ях дому нашого Бога!
You who are in the house of the Lord, and in the open spaces of the house of our God,
ἐξομολογεῖσθε τῷ θεῷ τῶν θεῶν ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ

- 3 Хваліть Господа, бо добрий Господь, співайте іменню Його, бо приємне воно,
Give praise to Jah, for he is good: make melody to his name, for it is pleasing.
ἐξομολογείσθε τῷ κυρίῳ τῶν κυρίων ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ
- 4 бо вибрав Господь собі Якова, ізраїля на власність Свою!
For the Lord has taken Jacob for himself, and Israel for his property.
τῷ ποιῶντι θαυμάσια μεγάλα μόνῳ ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ
- 5 ¶ Знаю бо я, що Господь і Владика наш більший від богів усіх!
I know that the Lord is great, and that our Lord is greater than all other gods.
τῷ ποιήσαντι τοὺς οὐρανοὺς ἐν συνέσει ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ
- 6 Все, що хоче Господь, те Він чинить на небі та на землі, на морях та по всяких глибинах!
The Lord has done whatever was pleasing to him, in heaven, and on the earth, in the seas and in all the deep waters.
τῷ στερεώσαντι τὴν γῆν ἐπὶ τῶν ὑδάτων ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ
- 7 Підіймає Він хмари від краю землі, блискавиці вчинив для дощу, випроваджує вітер з запасів Своїх.
He makes the mists go up from the ends of the earth; he makes thunder-flames for the rain; he sends out the winds from his store-houses.
τῷ ποιήσαντι φῶτα μεγάλα μόνῳ ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ
- 8 Він позабивав перворідних Єгипту, від людини аж до скотини.
He put to death the first-fruits of Egypt, of man and of beast.
τὸν ἥλιον εἰς ἐξουσίαν τῆς ἡμέρας ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ
- 9 Він послав між Єгипет ознаки та чуда, на фараона і на рабів всіх його.
He sent signs and wonders among you, O Egypt, on Pharaoh, and on all his servants.
τὴν σελήνην καὶ τὰ ἄστρα εἰς ἐξουσίαν τῆς νυκτός ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ
- 10 Він уразив багато народів, і потужних царів повбивав:
He overcame great nations, and put strong kings to death;
τῷ πατάξαντι αἴγυπτον σὺν τοῖς πρωτοτόκοις αὐτῶν ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ
- 11 Сигона, царя амореян, і Ога, Башану царя, та всіх ханаанських царів.
Sihon, king of the Amorites, and Og, king of Bashan, and all the kingdoms of Canaan;
καὶ ἐξαγαγόντι τὸν Ἰσραὴλ ἐκ μέσου αὐτῶν ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ
- 12 і Він дав їхню землю спадщиною, на спадок ізраїлеві, Своему народові.
And gave their land for a heritage, even for a heritage to Israel his people.
ἐν χειρὶ κραταιᾷ καὶ ἐν βραχίονι ὑψηλῷ ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ
- 13 Господи, Ймення Твоє віковічне, Господи, пам'ять Твоя з роду в рід!
O Lord, your name is eternal; and the memory of you will have no end.
τῷ καταδιελόντι τὴν ἐρυθρὰν θάλασσαν εἰς διαίρεσεις ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ
- 14 Бо буде судити Господь Свій народ, та змилюється Він над Своїми рабами.
For the Lord will be judge of his people's cause; his feelings will be changed to his servants.
καὶ διαγαγόντι τὸν Ἰσραὴλ διὰ μέσου αὐτῆς ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ
- 15 ¶ Божки людей то срібло та золото, діло рук людських:
The images of the nations are silver and gold, the work of men's hands.
καὶ ἐκτινάξαντι φараῶν καὶ τὴν δόναμιν αὐτοῦ εἰς θάλασσαν ἐρυθρὰν ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ
- 16 вони мають уста й не говорять, очі мають вони і не бачать,
They have mouths, but no voice, they have eyes, but they do not see;
τῷ διαγαγόντι τὸν λαὸν αὐτοῦ ἐν τῇ ἐρήμῳ ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ τῷ ἐξαγαγόντι ὕδωρ ἐκ πέτρας ἀκροτόμου ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ

- 17 **мають уші й не чують, в їхніх устах нема віддиху!**
They have ears, but no hearing; and there is no breath in their mouths.
τῷ πατάξαντι βασιλεῖς μεγάλους ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ
- 18 **Нехай стануть такі, як вони, ті, хто їх виробляє, усі, хто надію на них покладає!**
Those who make them are like them; and so is everyone who puts his hope in them.
καὶ ἀποκτείναντι βασιλεῖς κραταιούς ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ
- 19 **Доме ізраїлів, благословіть Господа! Аароновий доме, благословіть Господа!**
Give praise to the Lord, O children of Israel: give praise to the Lord, O sons of Aaron:
τὸν σιων βασιλέα τῶν αμορραίων ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ
- 20 **Доме Левіїв, благословіть Господа! Хто боїться Господа, благословіть Господа!**
Give praise to the Lord, O sons of Levi: let all the worshippers of the Lord give him praise.
καὶ τὸν ὠγ βασιλέα τῆς βασαν ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ
- 21 **Благословенний Господь від Сіону, що мешкає в Єрусалимі! Алілуя!**
Praise be to the Lord out of Zion, even to the Lord whose house is in Jerusalem, Let the Lord be praised.
καὶ δόντι τὴν γῆν αὐτῶν κληρονομίαν ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ
- 1 **¶ Дякуйте Господу, добрий бо Він, бо навіки Його милосердя!**
O give praise to the Lord, for he is good: for his mercy is unchanging for ever.
τῷ δαυιδ ἐπὶ τῶν ποταμῶν βαβυλῶνος ἐκεῖ ἐκαθίσαμεν καὶ ἐκλαύσαμεν ἐν τῷ μνησθῆναι ἡμᾶς τῆς σιων
- 2 **Дякуйте Богу богів, бо навіки Його милосердя!**
O give praise to the God of gods: for his mercy is unchanging for ever.
ἐπὶ ταῖς ἰτέαις ἐν μέσῳ αὐτῆς ἐκρεμάσαμεν τὰ ὄργανα ἡμῶν
- 3 **Дякуйте Владиці владик, бо навіки Його милосердя!**
O give praise to the Lord of lords: for his mercy is unchanging for ever.
ὅτι ἐκεῖ ἐπηρώτησαν ἡμᾶς οἱ αἰχμαλωτεύσαντες ἡμᾶς λόγους ψῶδῶν καὶ οἱ ἀπαγαγόντες ἡμᾶς ὕμνον ἕσατε ἡμῖν ἐκ τῶν ψῶδῶν σιων
- 4 **Тому, хто чуда великі Єдиний вчиняє, бо навіки Його милосердя!**
To him who only does great wonders: for his mercy is unchanging for ever.
πῶς ἕσωμεν τὴν ψῆδὴν κυρίου ἐπὶ γῆς ἀλλοτρίας
- 5 **Хто розумом небо вчинив, бо навіки Його милосердя!**
To him who by wisdom made the heavens: for his mercy is unchanging for ever.
ἐὰν ἐπιλάβωμαι σου ιερουσαλημ ἐπιλησθεῖη ἡ δεξιὰ μου
- 6 **Хто землю простяг над водою, бо навіки Його милосердя!**
To him by whom the earth was stretched out over the waters: for his mercy is unchanging for ever.
κολληθεῖη ἡ γλῶσσά μου τῷ λάρυγγί μου ἐὰν μὴ σου μνησθῶ ἐὰν μὴ προανατάξωμαι τὴν ιερουσαλημ ἐν ἀρχῇ τῆς εὐφοροσύνης μου
- 7 **Хто світила великі вчинив, бо навіки Його милосердя!**
To him who made great lights: for his mercy is unchanging for ever.
μνήσθητι κύριε τῶν υἰῶν εἰς τὴν ἡμέραν ιερουσαλημ τῶν λεγόντων ἐκκενοῦτε ἐκκενοῦτε ἕως ὃ θεμέλιος ἐν αὐτῇ
- 8 **сонце, щоб вдень панувало воно, бо навіки Його милосердя!**
The sun to have rule by day: for his mercy is unchanging for ever.
θυγάτηρ βαβυλῶνος ἡ ταλαίπωρος μακάριος ὃς ἀνταποδώσει σοι τὸ ἀνταπόδομά σου ὃ ἀνταπέδωκας ἡμῖν
- 9 **місяця й зорі, щоб вони панували вночі, бо навіки Його милосердя!**
The moon and the stars to have rule by night: for his mercy is unchanging for ever.
μακάριος ὃς κρατήσῃ καὶ ἑδαφιεῖ τὰ νηπιά σου πρὸς τὴν πέτραν

- 1 ¶ Над річками Вавилонськими, там ми сиділи та й плакали, коли згадували про Сіона!
By the rivers of Babylon we were seated, weeping at the memory of Zion,
 τῷ δαυιδ ἐξομολογήσομαί σοι κύριε ἐν ὄλῃ καρδίᾳ μου ὅτι ἤκουσας τὰ ῥήματα τοῦ στόματός μου καὶ ἐναντίον ἀγγέλων ψαλῶ σοι
- 2 На вербах у ньому повісили ми свої арфи,
Hanging our instruments of music on the trees by the waterside.
 προσκυνήσω πρὸς ναὸν ἁγίόν σου καὶ ἐξομολογήσομαι τῷ ὀνόματί σου ἐπὶ τῷ ἔλει σου καὶ τῇ ἀληθείᾳ σου ὅτι ἐμεγάλυνας ἐπὶ πᾶν ὄνομα τὸ λόγιόν σου
- 3 співу бо пісні від нас там жадали були поневолювачі наші, а веселощів наші мучителі: Заспівайте но нам із Сіонських пісень!
For there those who had taken us prisoners made request for a song; and those who had taken away all we had gave us orders to be glad, saying, Give us one of the songs of Zion.
 ἐν ἧ ἂν ἡμέρᾳ ἐπικαλέσομαι σε ταχὺ ἐπάκουσόν μου πολυωρήσεις με ἐν ψυχῇ μου ἐν δυνάμει
- 4 Як же зможемо ми заспівати Господню пісню в землі чужинця?
How may we give the Lord's song in a strange land?
 ἐξομολογησάσθωσάν σοι κύριε πάντες οἱ βασιλεῖς τῆς γῆς ὅτι ἤκουσαν πάντα τὰ ῥήματα τοῦ στόματός σου
- 5 Якщо я забуду за тебе, о Єрусалиме, хай забуде за мене правиця моя!
If I keep not your memory, O Jerusalem, let not my right hand keep the memory of its art.
 καὶ ἀσάτωσαν ἐν ταῖς ὁδοῖς κυρίου ὅτι μεγάλη ἡ δόξα κυρίου
- 6 Нехай мій язик до мого піднебіння прилипне, якщо я не буду тебе пам'ятати, якщо не поставлю я Єрусалима над радість найвищу свою!...
If I let you go out of my thoughts, and if I do not put Jerusalem before my greatest joy, let my tongue be fixed to the roof of my mouth.
 ὅτι ὑψηλὸς κύριος καὶ τὰ ταπεινὰ ἐφορᾷ καὶ τὰ ὑψηλὰ ἀπὸ μακρόθεν γινώσκει
- 7 ¶ Пам'ятай же, о Господи, едомським синам про день Єрусалиму, як кричали вони: Руйнуйте, руйнуйте аж до підвалин його!...
O Lord, keep in mind against the children of Edom the day of Jerusalem; how they said, Let it be uncovered, uncovered even to its base.
 ἐὰν πορευθῶ ἐν μέσῳ θλίψεως ζήσεις με ἐπ' ὄργην ἐχθρῶν μου ἐξέτεινας χεῖρά σου καὶ ἔσωσέν με ἡ δεξιὰ σου
- 8 Вавилонська дочко, що маєш і ти ограбована бути, блажен, хто заплатить тобі за твоїй чин, що ти нам заподіяла!
O daughter of Babylon, whose fate is destruction; happy is the man who does to you what you have done to us.
 κύριος ἀνταποδώσει ὑπὲρ ἐμοῦ κύριε τὸ ἔλεός σου εἰς τὸν αἰῶνα τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σου μὴ παρής
- 1 ¶ Давидів. Прославляю Тебе цілим серцем своїм, перед богами співаю Тобі!
 &itOF David.> I will give you praise with all my heart: I will make melody to you before the gods.
 εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ δαυιδ κύριε ἐδοκίμασάς με καὶ ἔγνως με
- 2 Вклоняюсь до храму святого Твого, і славлю імення Твоє за Твоє милосердя й за правду Твою, бо звеличив Ти був над усе Своє Ймення та слово Своє!
I will give worship before your holy Temple, praising your name for your mercy and for your unchanging faith: for you have made your word greater than all your name.
 σὺ ἔγνως τὴν καθέδραν μου καὶ τὴν ἔγερσίν μου σὺ συνῆκας τοὺς διαλογισμοὺς μου ἀπὸ μακρόθεν
- 3 Удень, як звиваю, почувш мене, підбадьорюєш силою душу мою!
When my cry came to your ears you gave me an answer, and made me great with strength in my soul.
 τὴν τρίβον μου καὶ τὴν σχολὴν μου σὺ ἐξιχνίασας καὶ πάσας τὰς ὁδοὺς μου προεΐδες
- 4 Усі земні царі прославлять Тебе, Господи, будуть, бо почують вони слово уст Твоїх,
All the kings of the earth will give you praise, O Lord, when the words of your mouth come to their ears.
 ὅτι οὐκ ἔστιν λόγος ἐν γλώσση μου
- 5 і будуть співати про Господні дороги, бо слава Господня велика,
They will make songs about the ways of the Lord; for great is the glory of the Lord.
 ἰδοὺ κύριε σὺ ἔγνως πάντα τὰ ἔσχατα καὶ τὰ ἀρχαῖα σὺ ἐπλάσας με καὶ ἔθηκας ἐπ' ἐμὲ τὴν χεῖρά σου
- 6 ¶ бо високий Господь, але бачить низького, а гордого Він пізнає іздалека!
Though the Lord is high, he sees those who are low; and he has knowledge from far off of those who are lifted up.
 ἐθαυμαστώθη ἡ γνώσις σου ἐξ ἐμοῦ ἐκραταιώθη σὺ μὴ δύνωμαι πρὸς αὐτήν

- 7 **Якщо серед тісноти піду, Ти оживиш мене, на лютість моїх ворогів пошлеш руку Свою, і правиця Твоя допоможе мені,**
Even when trouble is round me, you will give me life; your hand will be stretched out against the wrath of my haters, and your right hand will be my salvation.
 ποῦ πορευθῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός σου καὶ ἀπὸ τοῦ προσώπου σου ποῦ φύγω
- 8 **для мене Господь оце виконає! Твоя милість, о Господи, вічна, чинів Своєї руки не полиш!**
The Lord will make all things complete for me: O Lord, your mercy is eternal; do not give up the works of your hands.
 ἐὰν ἀναβῶ εἰς τὸν οὐρανὸν σὺ εἶ ἐκεῖ ἐὰν καταβῶ εἰς τὸν ἕδην πάρει
- 1 ¶ **Для диригетна хору. Псалом Давидів. Господи, випробував Ти мене та й пізнав,**
<To the chief music-maker. A Psalm. Of David.> O Lord, you have knowledge of me, searching out all my secrets.
 εἰς τὸ τέλος ψαλμὸς τῷ δαυιδ
- 2 **Ти знаєш сидіння моє та вставання моє, думку мою розумієш здалека.**
You have knowledge when I am seated and when I get up, you see my thoughts from far away.
 ἐξελοῦ με κύριε ἐξ ἀνθρώπου πονηροῦ ἀπὸ ἀνδρὸς ἀδίκου ῥύσαι με
- 3 **Дорогу мою та лежання моє виміряєш, і Ти всі путі мої знаєш,**
You keep watch over my steps and my sleep, and have knowledge of all my ways.
 οἵτινες ἐλογίσαντο ἀδικίας ἐν καρδίᾳ ὅλην τὴν ἡμέραν παρετάσσοντο πολέμους
- 4 **бо ще слова нема на моїм язиці, а вже, Господи, знаєш те все!**
For there is not a word on my tongue which is not clear to you, O Lord.
 ἠκόνησαν γλῶσσαν αὐτῶν ὡσεὶ ὄφρα εἰς ἰδὸς ἀσπίδων ὑπὸ τὰ χεῖλη αὐτῶν διάψαλμα
- 5 **Оточив Ти мене ззаду й спереду, і руку Свою надо мною поклав.**
I am shut in by you on every side, and you have put your hand on me.
 φύλαξόν με κύριε ἐκ χειρὸς ἀμαρτωλοῦ ἀπὸ ἀνθρώπων ἀδίκων ἐξελοῦ με οἵτινες ἐλογίσαντο ὑποσκελίσαι τὰ διαβήματά μου
- 6 **Дивне знання над моє розуміння, високе воно, я його не подолаю!**
Such knowledge is a wonder greater than my powers; it is so high that I may not come near it.
 ἔκρυσαν ὑπερήφανοι παγίδα μοι καὶ σχοινία διέτειναν παγίδας τοῖς ποσίν μου ἐχόμενα τρίβου σκάνδαλον ἔθεντό μοι διάψαλμα
- 7 ¶ **Куди я від Духа Твого піду, і куди я втечу від Твого лица?**
Where may I go from your spirit? how may I go in flight from you?
 εἶπα τῷ κυρίῳ θεός μου εἶ σὺ ἐνώτισαι κύριε τὴν φωνὴν τῆς δεήσεώς μου
- 8 **Якщо я на небо зійду, то Ти там, або постелюся в шеолі ось Ти!**
If I go up to heaven, you are there: or if I make my bed in the underworld, you are there.
 κύριε κύριε δύναμις τῆς σωτηρίας μου ἐπεσκίασας ἐπὶ τὴν κεφαλὴν μου ἐν ἡμέρᾳ πολέμου
- 9 **Понесуся на крилах зірниці, спочину я на кінці моря,**
If I take the wings of the morning, and go to the farthest parts of the sea;
 μὴ παραδῶς με κύριε ἀπὸ τῆς ἐπιθυμίας μου ἀμαρτωλῶ διελογίσαντο κατ' ἐμοῦ μὴ ἐγκαταλίπης με μήποτε ὑποθῶσιν διάψαλμα
- 10 **то рука Твоя й там попровадить мене, і мене буде тримати правиця Твоя!**
Even there will I be guided by your hand, and your right hand will keep me.
 ἡ κεφαλὴ τοῦ κυκλώματος αὐτῶν κόπος τῶν χειρῶν αὐτῶν καλύψει αὐτούς
- 11 **Коли б я сказав: Тільки темрява вкрис мене, і ніч світло для мене,**
If I say, Only let me be covered by the dark, and the light about me be night;
 πεσοῦνται ἐπ' αὐτοὺς ἀνθρακες ἐν πυρὶ καταβαλεῖς αὐτούς ἐν ταιλαιπωρίας οὐ μὴ ὑποστῶσιν
- 12 **то мене не закрис від Тебе і темрява, і ніч буде світити, як день, і темнота як світло!**
Even the dark is not dark to you; the night is as bright as the day: for dark and light are the same to you.
 ἀνὴρ γλωσσώδης οὐ κατευθυνθήσεται ἐπὶ τῆς γῆς ἀνδρα ἄδικον κακὰ θηρεύσει εἰς διαφθοράν

- 13 **Бо Ти вчинив нирки мої, Ти виткав мене в утробі матері моєї,
My flesh was made by you, and my parts joined together in my mother's body.
ἐγνων ὅτι ποιήσει κύριος τὴν κρίσιν τοῦ πτωχοῦ καὶ τὴν δίκην τῶν πενήτων**
- 14 **Прославляю Тебе, що я дивно утворений! Дивні діла Твої, і душа моя відає вельми про це!
I will give you praise, for I am strangely and delicately formed; your works are great wonders, and of this my soul is fully conscious.
πλὴν δίκαιοι ἐξομολογήσονται τῷ ὀνόματί σου καὶ κατοικήσουσιν εὐθείς σὺν τῷ προσώπῳ σου**
- 1 ¶ **Для диригетна хору. Псалом Давидів. (140-2) Визволь мене від людини лихої, о Господи, бережи мене від насильника,
<To the chief music-maker. A Psalm. Of David.>␣
ψαλμὸς τῷ δαυιδ κύριε ἐκέκραξα πρὸς σέ εισάκουσόν μου πρόσχες τῇ φωνῇ τῆς δεήσεώς μου ἐν τῷ κεκραγένοι με πρὸς σέ**
- 2 (140-3) **що в серці своїм замишляють злі речі, що війни щодня викликають!
␣140:1␣O Lord, take me out of the power of the evil man; keep me safe from the violent man:
κατεθунθήτω ἡ προσευχή μου ὡς θυμίαμα ἐνώπιόν σου ἔπαρσις τῶν χειρῶν μου θυσία ἔσπερινή**
- 3 (140-4) **Вони гострять свого язика, як той вуж, отрута гадюча під їхніми устами! Села.
␣140:2␣For their hearts are full of evil designs; and they are ever making ready causes of war.
θοῦ κύριε φυλακὴν τῷ στόματί μου καὶ θύραν περιοχῆς περὶ τὰ χεῖρά μου**
- 4 (140-5) **Пильнуй мене, Господи, від рук нечестивого, бережи мене від насильника, що задумали стопи мої захитати...
␣140:3␣Their tongues are sharp like the tongue of a snake; the poison of snakes is under their lips. (Selah.)
μὴ ἐκκλίνης τὴν καρδίαν μου εἰς λόγους πονηρίας τοῦ προφασίζεσθαι προφάσεις ἐν ἁμαρτίας σὺν ἀνθρώποις ἐργαζομένοις ἀνομίαν καὶ οὐ μὴ συνδυάσω μετὰ τῶν ἐκλεκτῶν αὐτῶν**
- 5 (140-6) **Чванливі сховали на мене тенета та шнури, розтягли свою сітку при стежці, сільця розмістили на мене! Села.
␣140:4␣O Lord, take me out of the hands of sinners; keep me safe from the violent man: for they are designing my downfall.
παιδεύσει με δίκαιος ἐν ἐλέει καὶ ἐλέγξει με ἔλαιον δὲ ἁμαρτωλοῦ μὴ λιπανάτω τὴν κεφαλὴν μου ὅτι ἔτι καὶ ἡ προσευχή μου ἐν ταῖς εὐδοκίαις αὐτῶν**
- 6 (140-7) **Я сказав Господеві: Ти Бог мій, почуй же, о Господи, голос благання мого!
␣140:5␣The men of pride have put secret cords for my feet; stretching nets in my way, so that they may take me with their tricks. (Selah.)
κατεπόθησαν ἐχόμενα πέτρας οἱ κριταὶ αὐτῶν ἀκούσονται τὰ ῥήματά μου ὅτι ἠδύνησαν**
- 7 (140-8) **Господи, Владико мій, сило мого спасіння, що в день бою покрив мою голову,
␣140:6␣I have said to the Lord, You are my God: give ear, O Lord, to the voice of my prayer.
ὡσεὶ πάχος γῆς διεσκόρπισθη τὰ ὀστά ἡμῶν παρὰ τὸν ἄδην**
- 8 ¶ (140-9) **не виконай, Господи, бажань безбожного, не здійсни його задуму! Села.
␣140:7␣O Lord God, the strength of my salvation, you have been a cover over my head in the day of the fight.
ὅτι πρὸς σέ κύριε κύριε οἱ ὀφθαλμοί μου ἐπὶ σέ ἤλπισα μὴ ἀντανέλης τὴν ψυχὴν μου**
- 9 (140-10) **Бодай голови не піднесли всі ті, хто мене оточив, бодай зло їхніх уст їх покрило!
␣140:8␣O Lord, give not the wrongdoer his desire; give him no help in his evil designs, or he may be uplifted in pride. (Selah.)
φύλαξόν με ἀπὸ παγίδος ἧς συνεστήσαντό μοι καὶ ἀπὸ σκανδάλων τῶν ἐργαζομένων τὴν ἀνομίαν**
- 10 (140-11) **Хай присок на них упаде, нехай кине Він їх до огню, до провалля, щоб не встали вони!...
␣140:9␣As for those who come round me, let their heads be covered by the evil of their lips.
πесοῦνται ἐν ἀμφιβλήστρω αὐτοῦ ἁμαρτωλοὶ κατὰ μόνας εἰμὶ ἐγὼ ἕως οὗ ἂν παρέλθω**
- 1 ¶ **Псалом Давидів. Господи, кличу до Тебе, поспішися до мене, почуй же мій голос, як кличу до Тебе!
<A Psalm. Of David.>␣Lord, I have made my cry to you; come to me quickly; give ear to my voice, when it goes up to you.
συνέσεως τῷ δαυιδ ἐν τῷ εἶναι αὐτὸν ἐν τῷ σπηλαίῳ προσευχῇ**
- 2 **Нехай стане молитва моя як кадило перед лицем Твоїм, підношення рук моїх як жертва вечірня!
Let my prayer be ordered before you like a sweet smell; and let the lifting up of my hands be like the evening offering.
φωνῇ μου πρὸς κύριον ἐκέκραξα φωνῇ μου πρὸς κύριον ἐδεήθην**

- 3 **Ποκλάδι, Γοσπόδι, στοροζυ на уста μοї, стережи двері губ μοїх!**
O Lord, keep a watch over my mouth; keep the door of my lips.
 ἐκχεῶ ἐναντίον αὐτοῦ τὴν δέησίν μου τὴν θλίψίν μου ἐνώπιον αὐτοῦ ἀπαγγελῶ
- 4 **Не дай нахилятися серцю моему до речи лихої, щоб учинки робити безбожністю, із людьми, що чинять переступ, і щоб не ласувався я їхніми присмаками!**
Keep my heart from desiring any evil thing, or from taking part in the sins of the evil-doers with men who do wrong: and let me have no part in their good things.
 ἐν τῷ ἐκλείπειν ἐξ ἐμοῦ τὸ πνευμά μου καὶ σὺ ἐγνωσ τὰς τρίβους μου ἐν ὁδοῦ ταύτῃ ἢ ἐπορευόμην ἔκρυψαν παγίδα μοι
- 5 **¶ Як праведний вразить мене, то це милість, а докорить мені, це олива на голову, її не відкине моя голова, бо ще і молитва моя проти їхнього зла.**
Let the upright give me punishment; and let the god-fearing man put me in the right way; but I will not let the oil of sinners come on my head: when they do evil I will give myself to prayer.
 κατενόουν εἰς τὰ δεξιὰ καὶ ἐπέβλεπον ὅτι οὐκ ἦν ὁ ἐπιγινώσκων με ἀπόλωτο φυγὴ ἀπ' ἐμοῦ καὶ οὐκ ἔστιν ὁ ἐκζητῶν τὴν ψυχὴν μου
- 6 **Їхні судді по скелі розкидані, та слова мої вчують, бо присмні вони...**
When destruction comes to their judges by the side of the rock, they will give ear to my words, for they are sweet.
 ἐκέκραξα πρὸς σέ κύριε εἶπα σὺ εἶ ἡ ἐλπίς μου μερίς μου ἐν γῆ ζώντων
- 7 **Як дрова рубають й розколюють їх на землі, так розкидані наші кістки над отвором шеолу.**
Our bones are broken up at the mouth of the underworld, as the earth is broken by the plough.
 πρόσχερς πρὸς τὴν δέησίν μου ὅτι ἐταπεινώθην σφόδρα ῥύσαι με ἐκ τῶν καταδιωκόντων με ὅτι ἐκραταιώθησαν ὑπὲρ ἐμέ
- 8 **Бо до Тебе, о Господи, Владико, мої очі, на Тебе надіюсь не зруйновуй мого життя!**
But my eyes are turned to you, O Lord God: my hope is in you; let not my soul be given up to death.
 ἐξάγαγε ἐκ φυλακῆς τὴν ψυχὴν μου τοῦ ἐξομολογήσασθαι τῷ ὀνόματί σου κύριε ἐμὲ ὑπομενοῦσιν δίκαιοι ἕως οὗ ἀνταποδοῖς μοι
- 1 **¶ Псалом навчальний, Давида, коли був у печері. Молитва. (142-2) Мій голос до Господа, я кличу, мій голос до Господа, я благаю!**
 <Maschil. Of David. A prayer when he was in the hole of the rock.>
 ψαλμὸς τῷ δαυιδ ὅτε αὐτὸν ὁ υἱὸς καταδιώκει κύριε εἰσάκουσον τῆς προσευχῆς μου ἐνώτισαι τὴν δέησίν μου ἐν τῇ ἀληθείᾳ σου ἐπάκουσόν μου ἐν τῇ δικαιοσύνῃ σου
- 2 (142-3) **Перед обличчям Його виливаю я мову свою, про недолю свою я розкакую перед обличчям Його,**
 \142:1\The sound of my cry went up to the Lord; with my voice I made my prayer for grace to the Lord.
 καὶ μὴ εἰσέλθῃς εἰς κρίσιν μετὰ τοῦ δούλου σου ὅτι οὐ δικαιοθήσεται ἐνώπιόν σου πᾶς ζῶν
- 3 (142-4) **коли омліває мій дух у мені. А Ти знаєш дорогу мою: на дорозі, якою ходжу, пастку для мене сховали!**
 \142:2\I put all my sorrows before him; and made clear to him all my trouble.
 ὅτι κατεδίωξεν ὁ ἐχθρὸς τὴν ψυχὴν μου ἐταπείνωσεν εἰς γῆν τὴν ζωὴν μου ἐκάθισέν με ἐν σκοτεινοῖς ὡς νεκροῦς αἰῶνος
- 4 **¶ (142-5) Праворуч поглянь і побач: немає нікого знайомого, загинув притулок від мене, ніхто не питає за душу мою...**
 \142:3\When my spirit is overcome, your eyes are on my goings; nets have been secretly placed in the way in which I go.
 καὶ ἠκηδίασεν ἐπ' ἐμὲ τὸ πνευμά μου ἐν ἐμοὶ ἐταράχθη ἡ καρδία μου
- 5 (142-6) **Я кличу до Тебе, о Господи, я кажу: Ти мєс пристановище, доля моя у країні живих!**
 \142:4\Looking to my right side, I saw no man who was my friend: I had no safe place; no one had any care for my soul.
 ἐμνήσθην ἡμερῶν ἀρχαίων καὶ ἐμελέτησα ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις σου ἐν ποιήμασιν τῶν χειρῶν σου ἐμελέτων
- 6 (142-7) **Прислухайся ж Ти до благання мого, бо зробився я зовсім нужденний! Визволь мене від моїх переслідників, бо стали сильніші від мене вони!**
 \142:5\I have made my cry to you, O Lord; I have said, You are my safe place, and my heritage in the land of the living.
 διεπέτασα τὰς χεῖράς μου πρὸς σέ ἡ ψυχὴ μου ὡς γῆ ἄνυδρός σοι διάψαλμα
- 7 (142-8) **Виведи душу мою із в'язниці, щоб славити Ймення Твое! Праведні оточать мене, як учиниш добро надо мною!**
 \142:6\Give ear to my cry, for I am made very low: take me out of the hands of my haters, for they are stronger than I.
 ταχὺ εἰσάκουσόν μου κύριε ἐξέλιπεν τὸ πνευμά μου μὴ ἀποστρέψῃς τὸ πρόσωπόν σου ἀπ' ἐμοῦ καὶ ὁμοιωθήσομαι τοῖς καταβαίνουσιν εἰς λάκκων
- 1 **¶ Псалом Давидів. Господи, вислухай молитву мою, почув благання мєс в Своїй вірності, у правді Своїй обізви́ся до мене!**
 <A Psalm. Of David.> Let my prayer come to you, O Lord; give ear to my requests for your grace; keep faith with me, and give me an answer in your righteousness;
 τῷ δαυид πρὸς τὸν γολιαδ εὐλογητὸς κύριος ὁ θεός μου ὁ διδάσκων τὰς χεῖράς μου εἰς παράταξιν τοὺς δακτύλους μου εἰς πῶλεμον

- 2 і на суд не вступай із рабом Своїм, бо жоден живий перед обличчям Твоїм справедливим не буде!
Let not your servant come before you to be judged; for no man living is upright in your eyes.
 ἔλεός μου καὶ καταφυγή μου ἀντιλήπτωρ μου καὶ ῥύσῃς μου ὑπερασπιστής μου καὶ ἐπ' αὐτῷ ἤλπισα ὁ ὑποτάσσων τὸν λαόν μου ὑπ' ἐμέ
- 3 Бо неприятель переслідус душу мою, топче живую мою до землі... Посадив мене в темряву, як мерців цього світу!
The evil man has gone after my soul; my life is crushed down to the earth: he has put me in the dark, like those who have long been dead.
 κύριε τί ἐστὶν ἄνθρωπος ὅτι ἐγνώσθης αὐτῷ ἢ υἱὸς ἀνθρώπου ὅτι λογίζη αὐτόν
- 4 Омліває мій дух у мені, кам'яніє в нутрі моїм серце моє...
Because of this my spirit is overcome; and my heart is full of fear.
 ἄνθρωπος ματαιότητι ὁμοιώθη αἱ ἡμέραι αὐτοῦ ὡσεὶ σκιὰ παράγουσιν
- 5 Я згадую дні стародавні, над усіми Твоїми чинами роздумую, говорю про діла Твоїх рук.
I keep in mind the early days of the past, giving thought to all your acts, even to the work of your hands.
 κύριε κλῖνον οὐρανοῦς σου καὶ κατέβηθι ἅψαι τῶν ὀρέων καὶ καπνισθήσονται
- 6 Я руки свої простягаю до Тебе, душа моя прагне Тебе, як води пересохла земля! Села.
My hands are stretched out to you: my soul is turned to you, like a land in need of water. (Selah.)
 ἄστραψον ἀστραπὴν καὶ σκορπιεῖς αὐτοῦς ἐξαπόστειλον τὰ βέλη σου καὶ συνταράξεις αὐτούς
- 7 ¶ Поспіши мене вислухати, Господи, дух мій кінчається! Не ховай Ти від мене обличчя Свого, і нехай я не буду подібний до тих, хто сходить до гробу!
Be quick in answering me, O Lord, for the strength of my spirit is gone: let me see your face, so that I may not be like those who go down into the underworld.
 ἐξαπόστειλον τὴν χεῖρά σου ἐξ ὕψους ἐξελοῦ με καὶ ῥύσαι με ἐξ ὑδάτων πολλῶν ἐκ χειρὸς υἱῶν ἄλλοτρίων
- 8 Об'яви мені вранці Своє милосердя, бо на Тебе надіюсь, повідом Ти мене про дорогу, якою я маю ходити, бо до Тебе підношу я душу свою!
Let the story of your mercy come to me in the morning, for my hope is in you: give me knowledge of the way in which I am to go; for my soul is lifted up to you.
 ὃν τὸ στόμα ἐλάλησεν ματαιότητα καὶ ἡ δεξιὰ αὐτῶν δεξιὰ ἀδικίας
- 9 Урятуй мене, Господи, від моїх ворогів, бо до Тебе вдаюся!
O Lord, take me out of the hands of my haters; my soul is waiting for you.
 ὁ θεός φθὴν καινὴν ἄσομαί σοι ἐν ψαλτηρίῳ δεκαχόρδῳ ψαλῶ σοι
- 10 Навчи мене волю чинити Твою, бо Ти Бог мій, добрий Дух Твій нехай попровадить мене по рівній землі!
Give me teaching so that I may do your pleasure; for you are my God: let your good Spirit be my guide into the land of righteousness.
 τῷ διδόντι τὴν σωτηρίαν τοῖς βασιλεῦσιν τῷ λυτρουμένῳ δαυιδ τὸν δοῦλον αὐτοῦ ἐκ ῥομφαίας πονηρᾶς
- 11 Ради Ймення Свого, о Господи, оживи мене, Своєю правдою виведи душу мою від неволі!
Give me life, O Lord, because of your name; in your righteousness take my soul out of trouble.
 ῥύσαι με καὶ ἐξελοῦ με ἐκ χειρὸς υἱῶν ἄλλοτρίων ὃν τὸ στόμα ἐλάλησεν ματαιότητα καὶ ἡ δεξιὰ αὐτῶν δεξιὰ ἀδικίας
- 12 А в Своїм милосерді понищ моїх ворогів, і вигуби всіх, хто ненавидить душу мою, бо я раб Твій!
And in your mercy put an end to my haters, and send destruction on all those who are against my soul; for I am your servant.
 ὃν οἱ υἱοὶ ὡς νεφουτα ἠδρυμένα ἐν τῇ νεότητι αὐτῶν αἱ θυγατέρες αὐτῶν κεκαλλωπισμένοι περικεκοσμημένοι ὡς ὁμοίωμα ναοῦ
- 1 ¶ Давидів. Благословенний Господь, моя скеля, що руки мої Він навчав до бою, пальці мої до війни!
<A Psalm. Of David.> Praise be to the God of my strength, teaching my hands the use of the sword, and my fingers the art of fighting:
 αἴνεσις τῷ δαυιδ ὑψώσω σε ὁ θεός μου ὁ βασιλεὺς μου καὶ εὐλογήσω τὸ ὄνομά σου εἰς τὸν αἰῶνα καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος
- 2 Він моє милосердя й твердиня моя, фортеця моя та моя охорона мені, Він мій щит, і я до Нього вдаюся, Він мій народ підбиває під мене!
He is my strength, and my Rock; my high tower, and my saviour; my keeper and my hope: he gives me authority over my people.
 καθ' ἐκάστην ἡμέραν εὐλογήσω σε καὶ αἰνέσω τὸ ὄνομά σου εἰς τὸν αἰῶνα καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος
- 3 Господи, що то людина, що знаєш її, що то син людський, що зважаєш на нього?
Lord, what is man, that you keep him in mind? or the son of man that you take him into account?
 μέγας κύριος καὶ αἰνετὸς σφόδρα καὶ τῆς μεγαλωσύνης αὐτοῦ οὐκ ἐστὶν πέρας

- 4 Людина стала до пари подібна, її дні як та тінь проминуша!
Man is like a breath: his life is like a shade which is quickly gone.
 γενεὰ καὶ γενεὰ ἐπαινέσει τὰ ἔργα σου καὶ τὴν δύναμίν σου ἀπαγγελοῦσιν
- 5 Господи, нахили Своє небо, й зійди, доторкнися до гір, і вони задимують!
Come down, O Lord, from your heavens: at your touch let the mountains give out smoke.
 τὴν μεγαλοπρέπειαν τῆς δόξης τῆς ἁγιοσύνης σου λαλήσουσιν καὶ τὰ θαυμάσιά σου διηγῆσονται
- 6 Зблищи блискавицею, й їх розпорош, пошли Свої стріли, і їх побентеж!
With your storm-flames send them in flight: send out your arrows for their destruction.
 καὶ τὴν δύναμιν τῶν φοβερῶν σου ἐροῦσιν καὶ τὴν μεγαλωσύνην σου διηγῆσονται
- 7 Пошли з висоти Свою руку, й мене порятуй, і визволь мене з вод великих, від руки чужинців,
Put out your hand from on high; make me free, take me safely out of the great waters, and out of the hands of strange men;
 μνήμην τοῦ πλήθους τῆς χρηστότητός σου ἐξερεύξονται καὶ τῇ δικαιοσύνῃ σου ἀγαλλιάσονται
- 8 що їхні уста промовляють неправду, а їхня правиця правиця зрадлива!
In whose mouths are false words, and whose right hand is a right hand of deceit.
 οἰκτίρμων καὶ ἐλεήμων ὁ κύριος μακρόθυμος καὶ πολυέλεος
- 9 ¶ Боже, я пісню нову заспіваю Тобі, на арфі десятиструнній заграю Тобі,
I will make a new song to you, O God; I will make melody to you on an instrument of ten cords.
 χρηστὸς κύριος τοῖς σύμψασιν καὶ οἱ οἰκτιρμοὶ αὐτοῦ ἐπὶ πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ
- 10 що Ти перемогу царям подасш, що рятусш Давида, Свого раба, від лихого меча!
It is God who gives salvation to kings; and who kept his servant David from the wounding sword.
 ἐξομολογήσασθωσάν σοι κύριε πάντα τὰ ἔργα σου καὶ οἱ ὄσιοί σου εὐλογήσάτωσάν σε
- 11 Порятуй же мене й збережи Ти мене від руки чужинців, що їхні уста промовляють марноту, а їхня правиця правиця зрадлива,
Make me free, and take me out of the hands of strange men, in whose mouths are false words, and whose right hand is a right hand of deceit.
 δόξαν τῆς βασιλείας σου ἐροῦσιν καὶ τὴν δυναστείαν σου λαλήσουσιν
- 12 щоб були сини наші, немов саджанці, виплекані в їхній молодості, наші дочки немов ті наріжні стовпи, витесані на окрасу палати!
Our sons are like tall young plants; and our daughters like the shining stones of a king's house;
 τοῦ γωρῖσαι τοῖς υἱοῖς τῶν ἀνθρώπων τὴν δυναστείαν σου καὶ τὴν δόξαν τῆς μεγαλοπρεπείας τῆς βασιλείας σου
- 13 Повні наші комори, вони видають найрізніше, котяться тисячами наші вівці та кози, десятками тисяч по наших подвір'ях розплоджуються!
Our store-houses are full of all good things; and our sheep give birth to thousands and ten thousands in our fields.
 ἡ βασιλεία σου βασιλεία πάντων τῶν αἰώνων καὶ ἡ δεσποτεία σου ἐν πάσῃ γενεᾷ καὶ γενεᾷ [13a] πιστὸς κύριος ἐν τοῖς λόγοις αὐτοῦ καὶ ὁσὶος ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις αὐτοῦ
- 14 Ситі наші бики, немає пригод і немає хвороби, і на вулицях наших нема нарікань!
Our oxen are well weighted down; our cows give birth safely; there is no going out, and there is no cry of sorrow in our open places.
 ὑποστηρίζει κύριος πάντας τοὺς καταπίπτοντας καὶ ἀνορθοὶ πάντας τοὺς κατερραγμένους
- 15 Блаженний народ, що йому так ведеться, блаженний народ, що Господь йому Бог!
Happy is the nation whose ways are so ordered: yes, happy is the nation whose God is the Lord.
 οἱ ὀφθαλμοὶ πάντων εἰς σε ἐλπίζουσιν καὶ σὺ δίδως τὴν τροφήν αὐτῶν ἐν εὐκαιρίᾳ
- 1 ¶ Хвала Давидова. Я буду Тебе величати, о Боже мій, Царю, і благословлятиму Ймення Твоє повік-віку!
<A Song of praise. Of David.> Let me give glory to you, O God, my King; and blessing to your name for ever and ever.
 ἀλληλουῖα ἀγαίου καὶ ζαχαρίου αἰνεῖ ἡ ψυχὴ μου τὸν κύριον
- 2 Я кожного дня Тебе благословлятиму, і хвалитиму Ймення Твоє повік-віку!
Every day will I give you blessing, praising your name for ever and ever.
 αἰνέσω κύριον ἐν ζωῇ μου ψαλῶ τῷ θεῷ μου ἕως ὑπάρχω

- 3 **Великий Господь і прославлений вельми, і недослідиме величчя Його!**
Great is the Lord, and greatly to be praised; his power may never be searched out.
 μη πεποίθατε ἐπ' ἄρχοντας καὶ ἐφ' υἱοὺς ἀνθρώπων οἷς οὐκ ἔστιν σωτηρία
- 4 **Рід родові буде хвалити діла Твої, і будуть могутність Твою виявляти!**
One generation after another will give praise to your great acts, and make clear the operation of your strength.
 ἐξελεύσεται τὸ πνεῦμα αὐτοῦ καὶ ἐπιστρέψει εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἀπολοῦνται πάντες οἱ διαλογισμοὶ αὐτῶν
- 5 **Про пищу славу величчя Твого, про справи чудовні Твої розповім!**
My thoughts will be of the honour and glory of your rule, and of the wonder of your works.
 μακάριος οὗ ὁ θεὸς ἰακωβ βοηθὸς ἡ ἐλπίς αὐτοῦ ἐπὶ κύριον τὸν θεὸν αὐτοῦ
- 6 **Будуть казати про силу грізних Твоїх чинів, а про велич Твою розповім я про неї.**
Men will be talking of the power and fear of your acts; I will give word of your glory.
 τὸν ποιήσαντα τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν τὴν θάλασσαν καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς τὸν φυλάσσοντα ἀλήθειαν εἰς τὸν αἰῶνα
- 7 **Пам'ять про добрість велику Твою сповіщатимуть, і будуть співати про правду Твою!**
Their sayings will be full of the memory of all your mercy, and they will make songs of your righteousness.
 ποιῶντα κρίμα τοῖς ἀδικουμένοις διδόντα τροφήν τοῖς πεινώσιν κύριος λύει πεπεδημένους
- 8 **Щедрий і милосердний Господь, довготерпеливий й многомилостивий,**
The Lord is full of grace and pity; not quickly angry, but great in mercy.
 κύριος ἀνορθοῖ καταρραγμένους κύριος σοφοῖ τυφλοῦς κύριος ἀγαπᾷ δικαίους
- 9 **Господь добрий до всіх, а Його милосердя на всі Його творива!**
The Lord is good to all men; and his mercies are over all his works.
 κύριος φυλάσσει τοὺς προσηλύτους ὄρφανὸν καὶ χήραν ἀναλήμψεται καὶ ὁδὸν ἀμαρτωλῶν ἀφανιεῖ
- 10 **¶ Тебе, Господи, славити будуть усі Твої творива, а святі Твої Тебе благословлятимуть,**
All the works of your hands give praise to you, O Lord; and your saints give you blessing.
 βασιλεύσει κύριος εἰς τὸν αἰῶνα ὁ θεὸς σου σίων εἰς γενεὰν καὶ γενεάν
- 1 **¶ Алілуя! Хвали, душе моя, Господа,**
Let the Lord be praised. Give praise to the Lord, O my soul.
 ἀλληλουια αἰνεῖτε τὸν κύριον ὅτι ἀγαθὸν ψαλμὸς τῷ θεῷ ἡμῶν ἡδυνθείη αἰνεσις
- 2 **хвалитиму Господа, поки живу, співатиму Богу моему, аж поки існую!**
While I have breath I will give praise to the Lord; I will make melody to my God while I have my being.
 οἰκοδομῶν ἱερουσαλημ ὁ κύριος καὶ τὰς διασποράς τοῦ ἱσραηλ ἐπισυνάξει
- 3 **Не надійтесь на князів, на людського сина, бо в ньому спасіння нема:**
Put not your faith in rulers, or in the son of man, in whom there is no salvation.
 ὁ ἰώμενος τοὺς συντετριμμένους τὴν καρδίαν καὶ δεσμεῶν τὰ συντρίμματα αὐτῶν
- 4 **вийде дух його і він до своєї землі повертається, того дня його задуми гинуть!**
Man's breath goes out, he is turned back again to dust; in that day all his purposes come to an end.
 ὁ ἀριθμῶν πλήθη ἀστρῶν καὶ πᾶσιν αὐτοῖς ὀνόματα καλῶν
- 5 **¶ Блаженний, кому його поміч Бог Яковів, що надія його на Господа, Бога його,**
Happy is the man who has the God of Jacob for his help, whose hope is in the Lord his God:
 μέγας ὁ κύριος ἡμῶν καὶ μεγάλη ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ καὶ τῆς συνέσεως αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ἀριθμὸς
- 6 **що небо та землю вчинив, море й усе, що є в них, що правди пильнує навіки,**
Who made heaven and earth, the sea, and all things in them; who keeps faith for ever:
 ἀναλαμβάνων πραεὶς ὁ κύριος ταπεινῶν δὲ ἀμαρτωλοῦς ἕως τῆς γῆς

- 7 **правосуддя вчиняє покривдженням, що хліба голодним дає! Господь в'язнів розв'язує,
Who gives their rights to those who are crushed down; and gives food to those who are in need of it: the Lord makes the prisoners free;
ἐξάρξατε τῷ κυρίῳ ἐν ἐξομολογήσει ψάλατε τῷ θεῷ ἡμῶν ἐν κιθάρα**
- 8 **Господь очі сліпим відкриває, Господь випростовує зігнутих, Господь милує праведних!
The Lord makes open the eyes of the blind; the Lord is the lifter up of those who are bent down; the Lord is a lover of the upright;
τῷ περιβάλλοντι τὸν οὐρανὸν ἐν νεφέλαις τῷ ἐτοιμάζοντι τῇ γῆ ὑπέτον τῷ ἐξανατέλλοντι ἐν ὄρεσι χόρτον καὶ χλόην τῇ δουλείᾳ τῶν ἀνθρώπων**
- 9 **Господь обороняє прихоськів, сироту та вдовицю підтримує, а дорогу безбожних викривлює!
The Lord takes care of those who are in a strange land; he gives help to the widow and to the child who has no father; but he sends destruction on the way of sinners.
διδόντι τοῖς κτήνεσι τροφὴν αὐτῶν καὶ τοῖς νεοσσοῖς τῶν κοράκων τοῖς ἐπικαλουμένοις αὐτόν**
- 10 **Хай царює навіки Господь, Бог твій, Сіоне, із роду у рід! Алілуя!
The Lord will be King for ever; your God, O Zion, will be King through all generations. Praise be to the Lord.
οὐκ ἐν τῇ δυναστείᾳ τοῦ ἵππου θελήσει οὐδὲ ἐν ταῖς κνήμαις τοῦ ἀνδρὸς εὐδοκεῖ**
- 1 **¶ Хваліть Господа, добрий бо Він, виспівуйте нашому Богу, присмний бо Він, Йому подобас хвала!
Give praise to the Lord; for it is good to make melody to our God; praise is pleasing and beautiful.
ἀλληλουια αἰγαίου καὶ ζαχαρίου ἐπαίνει ιερουσαλημ τὸν κύριον αἶνει τὸν θεὸν σου σίων**
- 2 **Господь Єрусалима будує, збирає вигнанців ізраїлевих.
The Lord is building up Jerusalem; he makes all the outlaws of Israel come together.
ὅτι ἐνίσχυσεν τοὺς μοχλοὺς τῶν πυλῶν σου εὐλόγησεν τοὺς υἱοὺς σου ἐν σοί**
- 3 **Він зламаносердих лікує, і їхні рани болючі обв'язує,
He makes the broken-hearted well, and puts oil on their wounds.
ὁ τιθεὶς τὰ ὄρια σου εἰρήνην καὶ στέαρ πυροῦ ἐμπιπλῶν σε**
- 4 **вираховує Він число зорям, і кожній із них дає ймення.
He sees the number of the stars; he gives them all their names.
ὁ ἀποστέλλων τὸ λόγιον αὐτοῦ τῇ γῆ ἕως τάχους δραμεῖται ὁ λόγος αὐτοῦ**
- 5 **Великий Господь наш, та дужий на силі, Його мудрости міри нема!
Great is our Lord, and great his power; there is no limit to his wisdom.
τοῦ διδόντος χιόνα ὡσεὶ ἔριον ὀμίχλην ὡσεὶ σποδὸν πάσσοντος**
- 6 **Господь підіймає слухняних, безбожних понижує аж до землі.
The Lord gives help to the poor in spirit; but he sends sinners down in shame.
βάλλοντος κρύσταλλον αὐτοῦ ὡσεὶ ψωμούςς κατὰ πρόσωπον ψύχους αὐτοῦ τίς ὑποστήσεται**
- 7 **Дайте відповідь Господу нашому вдячною піснюю, заграйте для нашого Бога на гуслах:
Make songs of praise to the Lord; make melody to our God with instruments of music.
ἀποστείλει τὸν λόγον αὐτοῦ καὶ τήξει αὐτὰ πνεύσει τὸ πνεῦμα αὐτοῦ καὶ ρυήσεται ὕδατα**
- 8 **Він хмарами небо вкриває, приготовлює дощ для землі, оброщує гори травною,
By his hand the heaven is covered with clouds and rain is stored up for the earth; he makes the grass tall on the mountains.
ἀπαγγέλλων τὸν λόγον αὐτοῦ τῷ ἰακωβ δίκαιώματα καὶ κρίματα αὐτοῦ τῷ ἰσραηλ**
- 9 **худобі дає ї ї корм, воронятам чого вони кличуть!
He gives food to every beast, and to the young ravens in answer to their cry.
οὐκ ἐποίησεν οὕτως παντὶ ἔθνει καὶ τὰ κρίματα αὐτοῦ οὐκ ἐδήλωσεν αὐτοῖς**
- 1 **¶ Алілуя! Хваліте Господа з небес, хваліте Його в висоті!
Give praise to the Lord. Let the Lord be praised from the heavens: give him praise in the skies.
ἀλληλουια αἰγαίου καὶ ζαχαρίου αἰνεῖτε τὸν κύριον ἐκ τῶν οὐρανῶν αἰνεῖτε αὐτόν ἐν τοῖς ὑψίστοις**

- 2 Хваліте Його, всі Його Анголи, хваліте Його, усі війська Його:
Give praise to him, all you his angels: give praise to him, all his armies.
αἰνεῖτε αὐτόν πάντες οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ αἰνεῖτε αὐτόν πᾶσαι αἱ δυνάμεις αὐτοῦ
- 3 Хваліте Його, сонце й місяцю, хваліте Його, усі зорі ясні!
Give praise to him, you sun and moon: give praise to him, all you stars of light.
αἰνεῖτε αὐτόν ἥλιος καὶ σελήνη αἰνεῖτε αὐτόν πάντα τὰ ἄστρα καὶ τὸ φῶς
- 4 Хваліте Його, небеса із небес, та води, що над небесами!
Give praise to him, you highest heavens, and you waters which are over the heavens.
αἰνεῖτε αὐτόν οἱ οὐρανοὶ τῶν οὐρανῶν καὶ τὸ ὕδωρ τὸ ὑπεράνω τῶν οὐρανῶν
- 5 Нехай Господа хвалять вони, бо Він наказав, і створились вони,
Let them give praise to the name of the Lord: for he gave the order, and they were made.
αἰνεσάτωσαν τὸ ὄνομα κυρίου ὅτι αὐτὸς εἶπεν καὶ ἐγενήθησαν αὐτὸς ἐνετείλατο καὶ ἐκτίσθησαν
- 6 Він їх поставив на вічні віки, дав наказа, і не переступлять його!
He has put them in their places for ever; he has given them their limits which may not be broken.
ἔστησεν αὐτὰ εἰς τὸν αἰῶνα καὶ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος πρόσταγμα ἔθετο καὶ οὐ παρελεύσεται
- 7 ¶ Хваліть Господа також з землі: риби великі й безодні усі,
Give praise to the Lord from the earth, you great sea-beasts, and deep places:
αἰνεῖτε τὸν κύριον ἐκ τῆς γῆς δράκοντες καὶ πᾶσαι ἄβυσσοι
- 8 огонь та град, сніг та туман, вітер бурхливий, що виконує слово Його,
Fire and rain of ice, snow and mists; storm-wind, doing his word:
πῦρ χάλαζα χιὼν κρυστάλλος πνεῦμα καταγίδος τὰ ποιοῦντα τὸν λόγον αὐτοῦ
- 9 гори та пагірки всі, плідне дерево та всі кедрини,
Mountains and all hills; fruit-trees and all trees of the mountains:
τὰ ὄρη καὶ πάντες οἱ βουνοὶ ξύλα καρποφόρα καὶ πᾶσαι κέδροι
- 10 звірина й вся худоба, все плазуюче та птаство крилате,
Beasts and all cattle; insects and winged birds:
τὰ θηρία καὶ πάντα τὰ κτήνη ἑρπετὰ καὶ πετεινὰ πτεροτά
- 11 земні царі й всі народи, князі та всі судді землі,
Kings of the earth, and all peoples; rulers and all judges of the earth:
βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ πάντες λαοὶ ἄρχοντες καὶ πάντες κριταὶ γῆς
- 12 юнаки та дівиці, старі разом із дітьми,
Young men and virgins; old men and children:
νεανίσκοι καὶ παρθένοι πρεσβῦται μετὰ νεωτέρων
- 13 нехай усі хвалять Господне ім'я, бо Його тільки Ймення звеличилось, величність Його на землі й небесах!
Let them give glory to the name of the Lord: for his name only is to be praised: his kingdom is over the earth and the heaven.
αἰνεσάτωσαν τὸ ὄνομα κυρίου ὅτι ὑψώθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ μόνου ἢ ἐξομολόγησις αὐτοῦ ἐπὶ γῆς καὶ οὐρανοῦ
- 14 Він рога народу Своєму підніс! Слава всім богобійним Його, дітям ізраїлевим, народові, що до Нього близький! Алілуя!
He has put on high the horn of his people, for the praise of all his saints; even the children of Israel, a people which is near to him. Let the Lord be praised.
καὶ ὑψώσει κέρας λαοῦ αὐτοῦ ὕμνος πᾶσι τοῖς ὁσίοις αὐτοῦ τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ λαῶ ἐγγίζοντι αὐτῷ
- 1 ¶ Алілуя! Заспівайте для Господа пісню нову, Йому слава на зборах святих!
Let the Lord be praised. Make a new song to the Lord, let his praise be in the meeting of his saints.
ἀλληλουῖα ᾄσατε τῷ κυρίῳ ᾄσμα καινόν ἢ αἴνεσις αὐτοῦ ἐν ἐκκλησίᾳ ὁσίων

- 2 Хай ізраїль радіє Творцем своїм, хай Царем своїм тішаться діти Сіону!
Let Israel have joy in his maker; let the children of Zion be glad in their King.
 εὐφρανθήτω ἰσραὴλ ἐπὶ τῷ ποιήσαντι αὐτόν καὶ υἱοὶ σιων ἀγαλλιάσθωσαν ἐπὶ τῷ βασιλεῖ αὐτῶν
- 3 Нехай славлять ім'я Його танцем, нехай вигравають для Нього на бубні та гуслах,
Let them give praise to his name in the dance: let them make melody to him with instruments of brass and corded instruments of music.
 αἰνεσάτωσαν τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐν χορῷ ἐν τυμπάνῳ καὶ ψαλτηρίῳ ψαλάτωσαν αὐτῷ
- 4 бо знаходить Господь уподобу в народі Своїм, прикрашає покірних спасінням!
For the Lord has pleasure in his people: he gives the poor in spirit a crown of salvation.
 ὅτι εὐδοκεῖ κύριος ἐν λαῷ αὐτοῦ καὶ ὑψώσει πραεῖς ἐν σωτηρίᾳ
- 5 Хай радіють у славі святі, хай співають на ложах своїх,
Let the saints have joy and glory: let them give cries of joy on their beds.
 καυχήσονται ὅσιοι ἐν δόξῃ καὶ ἀγαλλιάσονται ἐπὶ τῶν κοιτῶν αὐτῶν
- 6 ¶ прославления Бога на їхніх устах, а меч обосічний ув їхніх руках,
Let the high praises of God be in their mouths, and a two-edged sword in their hands;
 αἱ ὑψώσεις τοῦ θεοῦ ἐν τῷ λόγγῳ αὐτῶν καὶ ῥομφαῖα δίστομοι ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν
- 7 щоб чинити між племенами помсту, між народами кари,
To give the nations the reward of their sins, and the peoples their punishment;
 τοῦ ποιῆσαι ἐκδίκησιν ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἐλεγμοὺς ἐν τοῖς λαοῖς
- 8 щоб їхніх царів пов'язати кайданами, а їхніх вельмож ланцюгами,
To put their kings in chains, and their rulers in bands of iron;
 τοῦ δεῖσαι τοὺς βασιλεῖς αὐτῶν ἐν πέδαις καὶ τοὺς ἐνδόξους αὐτῶν ἐν χειροπέδαις σιδηραῖς
- 9 щоб між ними чинити суд написаний! Він величність для всіх богобійних! Алілуя!
To give them the punishment which is in the holy writings: this honour is given to all his saints. Praise be to the Lord.
 τοῦ ποιῆσαι ἐν αὐτοῖς κρίμα ἔγγραπτον δόξα αὐτῆ ἐστὶν πᾶσι τοῖς ὀσίοις αὐτοῦ
- 1 ¶ Алілуя! Хваліть Бога в святині Його, хваліте Його на могутнім Його небозводі!
Let the Lord be praised. Give praise to God in his holy place: give him praise in the heaven of his power.
 ἀλληλουῖα αἰνεῖτε τὸν θεὸν ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ αἰνεῖτε αὐτὸν ἐν στερεώματι δυνάμεως αὐτοῦ
- 2 Хваліте Його за чини могутні Його, хваліте Його за могутню величність Його!
Give him praise for his acts of power: give him praise in the measure of his great strength.
 αἰνεῖτε αὐτὸν ἐπὶ ταῖς δυναστεῖαις αὐτοῦ αἰνεῖτε αὐτὸν κατὰ τὸ πλῆθος τῆς μεγαλωσύνης αὐτοῦ
- 3 Хваліте Його звуком трубним, хваліте Його на арфі та гуслах!
Give him praise with the sound of the horn: give him praise with corded instruments of music.
 αἰνεῖτε αὐτὸν ἐν ἤχῳ σάλπιγγος αἰνεῖτε αὐτὸν ἐν ψαλτηρίῳ καὶ κιθάρᾳ
- 4 Хваліте Його на бубні та танцем, хваліте Його на струнах та флейті!
Give him praise with instruments of brass and in the dance: give him praise with horns and corded instruments.
 αἰνεῖτε αὐτὸν ἐν τυμπάνῳ καὶ χορῷ αἰνεῖτε αὐτὸν ἐν χορδαῖς καὶ ὄργανῳ
- 5 Хваліте Його на цимбалах дзвінких, хваліте Його на цимбалах гучних!
Give him praise with the loud brass: give him praise with the high-sounding brass.
 αἰνεῖτε αὐτὸν ἐν κυμβάλοις εὐήχοις αἰνεῖτε αὐτὸν ἐν κυμβάλοις ἀλαλαγμοῦ
- 6 Все, що дихає, хай Господа хвалить! Алілуя!
Let everything which has breath give praise to the Lord. Let the Lord be praised.
 πᾶσα πνοὴ αἰνεσάτω τὸν κύριον ἀλληλουῖα

- 1 ¶ Приповіді Соломона, сина Давидового, царя Ізраїлевого,
The wise sayings of Solomon, the son of David, king of Israel.
παροιμίαι σαλωμώντος υιοῦ δαυιδ ὃς ἐβασίλευσεν ἐν ἰσραηλ
- 2 щоб пізнати премудрість і карність, щоб зрозуміти розсудні слова,
To have knowledge of wise teaching; to be clear about the words of reason:
γινῶναι σοφίαν καὶ παιδείαν νοῆσαί τε λόγους φρονήσεως
- 3 щоб прийняти напоумлення мудрости, праведности, і права й простоти,
To be trained in the ways of wisdom, in righteousness and judging truly and straight behaviour:
δέξασθαί τε στροφὰς λόγων νοῆσαί τε δικαιοσύνην ἀληθῆ καὶ κρίμα κατευθύνειν
- 4 щоб мудрости дати простодушним, юнакові пізнання й розважність.
To make the simple-minded sharp, and to give the young man knowledge, and serious purpose:
ἵνα δῶ ἀκάκοις πανουργίαν παιδὶ δὲ νέῳ αἴσθησίν τε καὶ ἔννοιαν
- 5 Хай послухас мудрий і примножить науку, а розумний здобуде хай мудрих думок,
(The wise man, hearing, will get greater learning, and the acts of the man of good sense will be wisely guided:)
τῶνδε γὰρ ἀκούσας σοφὸς σοφώτερος ἔσται ὁ δὲ νοήμων κυβέρνησιν κτήσεται
- 6 щоб пізнати ту приповідь та загадкове говорення, слова мудреців та їхні загадки.
To get the sense of wise sayings and secrets, and of the words of the wise and their dark sayings.
νοήσει τε παραβολὴν καὶ σκοτεινὸν λόγον ῥήσεις τε σοφῶν καὶ αἰνίγματα
- 7 ¶ Страх Господній початок премудрости, нерозумні погорджують мудрістю та напучуванням.
The fear of the Lord is the start of knowledge: but the foolish have no use for wisdom and teaching.
ἀρχὴ σοφίας φόβος θεοῦ σύνεσις δὲ ἀγαθὴ πᾶσι τοῖς ποιοῦσιν αὐτήν εὐσέβεια δὲ εἰς θεὸν ἀρχὴ αἰσθήσεως σοφίαν δὲ καὶ παιδείαν ἀσεβεῖς ἐξουθενήσουσιν
- 8 Послухай, мій сину, напучення батька свого, і не відкидай науки матері своєї,
My son, give ear to the training of your father, and do not give up the teaching of your mother:
ἄκουε υἱὲ παιδείαν πατρός σου καὶ μὴ ἀπόση θεσμούς μητρός σου
- 9 вони бо хороший вінок для твоєї голови, і прикраса на шию твою.
For they will be a crown of grace for your head, and chain-ornaments about your neck.
στέφανον γὰρ χαρίτων δέξῃ σὴ κορυφῇ καὶ κλοιὸν χρύσειον περὶ σῶ τραχήλῳ
- 10 ¶ Мій сину, як грішники будуть тебе намовляти, то з ними не згоджуйся ти!
My son, if sinners would take you out of the right way, do not go with them.
υἱὲ μὴ σε πλανήσωσιν ἄνδρες ἀσεβεῖς μηδὲ βουληθῆς ἐὰν παρακαλέσωσί σε λέγοντες
- 11 Якщо скажуть вони: Ходи з нами, чатуймо на кров, безпричинно засядьмо на неповинного,
If they say, Come with us; let us make designs against the good, waiting secretly for the upright, without cause;
ἔλθε μεθ' ἡμῶν κοινώνησον αἵματος κρύψομεν δὲ εἰς γῆν ἄνδρα δίκαιον ἀδίκως
- 12 живих поковтаймо ми їх, як шеол, та здорових, як тих, які сходять до гробу!
Let us overcome them living, like the underworld, and in their strength, as those who go down to death;
καταπίομεν δὲ αὐτὸν ὡσπερ ᾗδης ζῶντα καὶ ἄρωμεν αὐτοῦ τὴν μνήμην ἐκ γῆς
- 13 Ми знайдемо всіляке багатство цінне, переповнимо здобиччю наші хати.
Goods of great price will be ours, our houses will be full of wealth;
τὴν κτήσιν αὐτοῦ τὴν πολυτελεῆ καταλάβομεθα πλήσωμεν δὲ οἶκους ἡμετέρους σκύλων
- 14 Жеребок свій ти кинеш із нами, буде саква одна для всіх нас,
Take your chance with us, and we will all have one money-bag:
τὸν δὲ σὸν κλῆρον βάλε ἐν ἡμῖν κοινὸν δὲ βαλλάντιον κτησώμεθα πάντες καὶ μαρσίπιον ἐν γενηθήτῳ ἡμῖν

- 15 **сину мій, не ходи ти дорогою з ними, спини ногу свою від їхньої стежки,**
My son, do not go with them; keep your feet from their ways:
μη πορευθῆς ἐν ὁδῷ μετ' αὐτῶν ἐκκλινον δὲ τὸν πόδα σου ἐκ τῶν τρίβων αὐτῶν
- 16 **бо біжать їхні ноги на зло, і поспішають, щоб кров проливати!**
For their feet are running after evil, and they are quick to take a man's life.
οἱ γὰρ πόδες αὐτῶν εἰς κακίαν τρέχουσιν καὶ ταχίνοι τοῦ ἐκχέαι αἷμα
- 17 **Бож надармо поставлена сітка на очах усього крилатого:**
Truly, to no purpose is the net stretched out before the eyes of the bird:
οὐ γὰρ ἀδίκως ἐκτείνεται δίκτυα περωτοῖς
- 18 **то вони на кров власну чатують, засідають на душу свою!**
And they are secretly waiting for their blood and making ready destruction for themselves.
αὐτοὶ γὰρ οἱ φόνου μετέχοντες θησαυρίζουσιν ἑαυτοῖς κακὰ ἢ δὲ καταστροφή ἀνδρῶν παρανόμων κακῆ
- 19 **Такі то дороги усіх, хто заздрий чужого добра: воно бере душу свого власника!**
Such is the fate of everyone who goes in search of profit; it takes away the life of its owners.
αὗται αἱ ὁδοὶ εἰσιν πάντων τῶν συντελούντων τὰ ἄνομα τῇ γὰρ ἀσεβείᾳ τὴν ἑαυτῶν ψυχὴν ἀφαιροῦνται
- 20 **¶ Кличе мудрість на вулиці, на площах свій голос дас,**
Wisdom is crying out in the street; her voice is loud in the open places;
σοφία ἐν ἐξόδοις ὑμνεῖται ἐν δὲ πλατεῖαις παρρησίαν ἄγει
- 21 **на шумливих місцях проповідус, у місті при входах до брам вона каже слова свої:**
Her words are sounding in the meeting-places, and in the doorways of the town:
ἐπ' ἄκρων δὲ τειχέων κηρύσσεται ἐπὶ δὲ πύλαις δυναστῶν παρεδρεύει ἐπὶ δὲ πύλαις πόλεως θαρροῦσα λέγει
- 22 **Доки ви, нерозумні, глупоту любитимете? Аж доки насмішники будуть кохатись собі в глузуванні, а безглузді ненавидіти будуть знання?**
How long, you simple ones, will foolish things be dear to you? and pride a delight to the haters of authority? how long will the foolish go on hating knowledge?
ὅσον ἂν χρόνον ἄκακοι ἔχονται τῆς δικαιοσύνης οὐκ αἰσχυνθήσονται οἱ δὲ ἄφρονες τῆς ὕβρεως ὄντες ἐπιθυμητὰ ἀσεβεῖς γενόμενοι ἐμίσησαν αἴσθησιν
- 23 **Зверніться но ви до картання мого, ось я виллю вам духа свого, сповіщу вам слова свої!**
Be turned again by my sharp words: see, I will send the flow of my spirit on you, and make my words clear to you.
καὶ ὑπεύθυνοι ἐγένοντο ἐλέγχοις ἰδοὺ προήσομαι ὑμῖν ἐμῆς πνοῆς ῥῆσιν διδάξω δὲ ὑμᾶς τὸν ἐμὸν λόγον
- 24 **Бо кликала я, та відмовились ви, простягла була руку свою, та ніхто не прислухувався!**
Because your ears were shut to my voice; no one gave attention to my out-stretched hand;
ἐπειδὴ ἐκάλουν καὶ οὐχ ὑπηκούσατε καὶ ἐξέτεινον λόγους καὶ οὐ προσείχετε
- 25 **І всю раду мою ви відкинули, картання ж мого не схотіли!**
You were not controlled by my guiding, and would have nothing to do with my sharp words:
ἀλλὰ ἀκούρους ἐποιεῖτε ἐμὰς βουλάς τοῖς δὲ ἐμοῖς ἐλέγχοις ἠπειθήσατε
- 26 **Тож у вашім нещасті сміятися буду і я, насміхатися буду, як прийде ваш страх.**
So in the day of your trouble I will be laughing; I will make sport of your fear;
τοιγαροῦν κἀγὼ τῇ ὑμετέρᾳ ἀπωλείᾳ ἐπιγέλασομαι καταχαροῦμαι δὲ ἥνικα ἂν ἔρχηται ὑμῖν ὄλεθρος
- 27 **Коли прийде ваш страх, немов вихор, і привалиться ваше нещастя, мов буря, як прийде недоля та утиск на вас,**
When your fear comes on you like a storm, and your trouble like a rushing wind; when pain and sorrow come on you.
καὶ ὡς ἂν ἀφίκηται ὑμῖν ἄφρων θόρυβος ἢ δὲ καταστροφή ὁμοίως καταγίδι παρῆ καὶ ὅταν ἔρχηται ὑμῖν θλίψις καὶ πολιορκία ἢ ὅταν ἔρχηται ὑμῖν ὄλεθρος
- 28 **тоді кликати будуть мене, але не відповім, будуть шукати мене, та не знайдуть мене,**
Then I will give no answer to their cries; searching for me early, they will not see me:
ἔσται γὰρ ὅταν ἐπικαλέσησθέ με ἐγὼ δὲ οὐκ εἰσακούσομαι ὑμῶν ζητήσουσιν με κακοὶ καὶ οὐχ εὐρήσουσιν

- 29 за те, що науку зненавиділи, і не вибрали страху Господнього,
For they were haters of knowledge, and did not give their hearts to the fear of the Lord:
ἐμίσησαν γὰρ σοφίαν τὸν δὲ φόβον τοῦ κυρίου οὐ προεΐλαντο
- 30 не хотіли поради моєї, погорджували всіма моїми докорами!
They had no desire for my teaching, and my words of protest were as nothing to them.
οὐδὲ ἤθελον ἐμαῖς προσέχειν βουλαῖς ἐμυκτῆριζον δὲ ἔμοῦς ἐλέγχους
- 31 І тому хай їдять вони з плоду дороги своєї, а з порад своїх хай насичаються,
So the fruit of their way will be their food, and with the designs of their hearts they will be made full.
τοιγαροῦν ἔδονται τῆς ἑαυτῶν ὁδοῦ τοῦς καρποῦς καὶ τῆς ἑαυτῶν ἀσεβείας πλησθήσονται
- 32 бо відступство безумних заб'є їх, і безпечність безтямних їх вигубить!
For the turning back of the simple from teaching will be the cause of their death, and the peace of the foolish will be their destruction.
ἀνθ' ὧν γὰρ ἠδίκουν νηπίους φονευθήσονται καὶ ἐξετασμός ἀσεβεῖς ὀλεῖ
- 33 А хто мене слухас, той буде жити безпечно, і буде спокійний від страху перед злом!
But whoever gives ear to me will take his rest safely, living in peace without fear of evil.
ὁ δὲ ἐμοῦ ἀκούων κατασκηνώσει ἐπ' ἐλπίδι καὶ ἡσυχάσει ἀφόβως ἀπὸ παντὸς κακοῦ
- 1 ¶ Сину мій, якщо приймеш слова мої ти, а накази мої при собі заховасш,
My son, if you will take my words to your heart, storing up my laws in your mind;
υἱέ ἐὰν δεξάμενος ῥῆσιν ἐμῆς ἐντολῆς κρύψῃς παρὰ σεαυτῷ
- 2 щоб слухало мудрости вухо твоє, своє серце прихилиш до розуму,
So that your ear gives attention to wisdom, and your heart is turned to knowledge;
ὑπακούσεται σοφίας τὸ οὖς σου καὶ παραβαλεῖς καρδίαν σου εἰς σύνεσιν παραβαλεῖς δὲ αὐτήν ἐπὶ νοουτέτησιν τῷ υἱῷ σου
- 3 якщо до розсудку ти кликати будеш, до розуму кликатимеш своїм голосом,
Truly, if you are crying out for good sense, and your request is for knowledge;
ἐὰν γὰρ τὴν σοφίαν ἐπικαλέσῃ καὶ τῇ συνέσει δῶς φωνήν σου τὴν δὲ αἴσθησιν ζητήσῃς μεγάλη τῇ φωνῇ
- 4 якщо будеш шукати його, немов срібла, і будеш його ти пошукувати, як тих схованих скарбів,
If you are looking for her as for silver, and searching for her as for stored-up wealth;
καὶ ἐὰν ζητήσῃς αὐτήν ὡς ἀργύριον καὶ ὡς θησαυροῦς ἐξερευνησῃς αὐτήν
- 5 тоді зрозумієш страх Господній, і знайдеш ти Богопізнання,
Then the fear of the Lord will be clear to you, and knowledge of God will be yours.
τότε συνήσεις φόβον κυρίου καὶ ἐπίγνωσιν θεοῦ εὐρήσεις
- 6 бо Господь дає мудрість, з Його уст знання й розум!
For the Lord gives wisdom; out of his mouth come knowledge and reason:
ὅτι κύριος δίδωσιν σοφίαν καὶ ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ γνώσις καὶ σύνεσις
- 7 Він спасіння ховає для щирих, мов щит той для тих, хто в невинності ходить,
He has salvation stored up for the upright, he is a breastplate to those in whom there is no evil;
καὶ θησαυρίζει τοῖς κατορθοῦσι σωτηρίαν ὑπερασπιεῖ τὴν πορείαν αὐτῶν
- 8 щоб справедливих стежок стерегти, і береже Він дорогу Своїх богобійних!
He keeps watch on the ways which are right, and takes care of those who have the fear of him.
τοῦ φυλάξαι ὁδοῦς δικαιομάτων καὶ ὁδὸν εὐλαβουμένων αὐτὸν διαφυλάξει
- 9 Тоді ти збагнеш справедливість та право, і простоту, всіляку дорогу добра,
Then you will have knowledge of righteousness and right acting, and upright behaviour, even of every good way.
τότε συνήσεις δικαιοσύνην καὶ κρίμα καὶ κατορθώσεις πάντας ἀξίνας ἀγαθοῦς

- 10 ¶ βο мудрість увійде до серця твого, і буде приємне знання для твоєї душі!
For wisdom will come into your heart, and knowledge will be pleasing to your soul;
 ἐὰν γὰρ ἔλθῃ ἡ σοφία εἰς σὴν διάνοιαν ἢ δὲ αἴσθησις τῆ σῆ ψυχῇ καλὴ εἶναι δόξῃ
- 11 розважність тоді тебе пильнуватиме, розум тебе стеревтиме,
Wise purposes will be watching over you, and knowledge will keep you;
 βουλὴ καλὴ φυλάξει σε ἔννοια δὲ ὁσία τηρήσει σε
- 12 щоб тебе врятувати від злої дороги, від людини, що каже лукаве,
Giving you salvation from the evil man, from those whose words are false;
 ἵνα ρύσῃται σε ἀπὸ ὁδοῦ κακῆς καὶ ἀπὸ ἀνδρὸς λαλοῦντος μὴδὲν πιστόν
- 13 від тих, хто стежки простоти покидає, щоб ходити дорогами темряви,
Who give up the way of righteousness, to go by dark roads;
 ὧ οἱ ἐγκαταλείποντες ὁδοῦς εὐθείας τοῦ πορεύεσθαι ἐν ὁδοῖς σκότους
- 14 що тішаться, роблячи зло, що радіють крутійствами злого,
Who take pleasure in wrongdoing, and have joy in the evil designs of the sinner;
 οἱ εὐφρανόμενοι ἐπὶ κακοῖς καὶ χαίροντες ἐπὶ διαστροφή κακῇ
- 15 що стежки їхні круті, і відходять своїми путями,
Whose ways are not straight, and whose footsteps are turned to evil:
 ὧν αἱ τρίβοι σκολιαὶ καὶ καμπύλαι αἱ τροχιαὶ αὐτῶν
- 16 щоб тебе врятувати від блудниці, від чужинки, що мовить м'якенькі слова,
To take you out of the power of the strange woman, who says smooth words with her tongue;
 τοῦ μακράν σε ποιῆσαι ἀπὸ ὁδοῦ εὐθείας καὶ ἀλλότριον τῆς δικαίας γνώμης
- 17 що покинула друга юнацтва свого, а про заповіт свого Бога забула,
Who is false to the husband of her early years, and does not keep the agreement of her God in mind:
 υἷέ μὴ σε καταλάβῃ κακὴ βουλὴ ἢ ἀπολείπουσα διδασκαλίαν νεότητος καὶ διαθήκην θεῖαν ἐπιλεησμένη
- 18 вона бо із домом своїм западеться у смерть, а стежки її до померлих,
For her house is on the way down to death; her footsteps go down to the shades:
 ἔθετο γὰρ παρὰ τῷ θανάτῳ τὸν οἶκον αὐτῆς καὶ παρὰ τῷ ἅδῃ μετὰ τῶν γηγενῶν τοὺς ἄξονας αὐτῆς
- 19 ніхто, хто входить до неї, не вернеться, і стежки життя не досягне,
Those who go to her do not come back again; their feet do not keep in the ways of life:
 πάντες οἱ πορευόμενοι ἐν αὐτῇ οὐκ ἀναστρέψουσιν οὐδὲ μὴ καταλάβωσιν τρίβους εὐθείας οὐ γὰρ καταλαμβάνονται ὑπὸ ἐνιαυτῶν ζωῆς
- 20 щоб ходив ти дорогою добрих, і стежки справедливих беріг!
So that you may go in the way of good men, and keep in the footsteps of the upright.
 εἰ γὰρ ἐπορεύοντο τρίβους ἀγαθῶν εὗροσαν ἂν τρίβους δικαιοσύνης λείους
- 21 Бо замешкають праведні землю, і невинні зостануться в ній,
For the upright will be living in the land, and the good will have it for their heritage.
 χρηστοὶ ἔσονται οἰκήτορες γῆς ἀκακοὶ δὲ ὑπολειφθήσονται ἐν αὐτῇ ὅτι εὐθεῖς κατασκηνώσουσι γῆν καὶ ὅσοι ὑπολειφθήσονται ἐν αὐτῇ
- 22 а безбожні з землі будуть вигублені, і повириваються з неї невірні!
But sinners will be cut off from the land, and those whose acts are false will be uprooted.
 ὁδοὶ ἀσεβῶν ἐκ γῆς ὀλοῦνται οἱ δὲ παράνομοι ἐξωσθήσονται ἀπ' αὐτῆς
- 1 ¶ Сину мій, не забудь ти моєї науки, і нехай мої заповіді стережуть твоє серце,
My son, keep my teaching in your memory, and my rules in your heart:
 υἷέ ἐμῶν νομίμων μὴ ἐπιλανθάνου τὰ δὲ ρήματά μου τηρεῖτω σὴ καρδιά

- 2 **βο** примножать для тебе вони довготу твоїх днів, і років життя та спокою!
For they will give you increase of days, years of life, and peace.
μήκος γάρ βίου καὶ ἔτη ζωῆς καὶ εἰρήνην προσθήσουσίν σοι
- 3 **Μιλῖς** та правда нехай не залишать тебе, прив'яжи їх до шиї своєї, напиши їх на таблиці серця свого,
Let not mercy and good faith go from you; let them be hanging round your neck, recorded on your heart;
ἐλεημοσύναι καὶ πίστεις μὴ ἐκλιπέτωσάν σε ἄφασαι δὲ αὐτὰς ἐπὶ σῶ τραχήλῳ καὶ εὐρήσεις χάριν
- 4 **і** знайдеш ти ласку та добру премудрість в очах Бога й людини!
So you will have grace and a good name in the eyes of God and men.
καὶ προνοῦ καλὰ ἐνώπιον κυρίου καὶ ἀνθρώπων
- 5 **Надійся** на Господа всім своїм серцем, а на розум свій не покладайся!
Put all your hope in God, not looking to your reason for support.
ἴσθι πεποιθὼς ἐν ὅλῃ καρδίᾳ ἐπὶ θεῷ ἐπὶ δὲ σῆ σοφία μὴ ἐπαίρου
- 6 **Пізнавай** ти Його на всіх дорогах своїх, і Він випростує твої стежки.
In all your ways give ear to him, and he will make straight your footsteps.
ἐν πάσαις ὁδοῖς σου γνώριζε αὐτὴν ἵνα ὀρθοτομῇ τὰς ὁδοὺς σου ὃ δὲ πούς σου οὐ μὴ προσκώπη
- 7 **¶** Не будь мудрий у власних очах, бійся Господа та ухиляйся від злого!
Put no high value on your wisdom: let the fear of the Lord be before you, and keep yourself from evil:
μὴ ἴσθι φρόνιμος παρὰ σεαυτῶ φοβοῦ δὲ τὸν θεὸν καὶ ἐκκλινε ἀπὸ παντὸς κακοῦ
- 8 **Це** буде ліком для тіла твого, напоєм для костей твоїх.
This will give strength to your flesh, and new life to your bones.
τότε ἴσας ἔσται τῷ σώματί σου καὶ ἐπιμέλεια τοῖς ὀστέοις σου
- 9 **Шануй** Господа із мастку свого, і з початку всіх плодів своїх,
Give honour to the Lord with your wealth, and with the first-fruits of all your increase:
τίμα τὸν κύριον ἀπὸ σῶν δικαίων πόνων καὶ ἀπάρχου αὐτῶ ἀπὸ σῶν καρπῶν δικαιοσύνης
- 10 **і** будуть комори твої переповнені ситістю, а чавила твої будуть переливатись вином молодим!
So your store-houses will be full of grain, and your vessels overflowing with new wine.
ἵνα πίμπληται τὰ ταμίεία σου πλησμονῆς σίτου οἴνω δὲ αἰ ληνοὶ σου ἐκβλύζωσιν
- 11 **Мій** сину, карання Господнього не відкидай, і картання Його не вважай тягарем,
My son, do not make your heart hard against the Lord's teaching; do not be made angry by his training:
υἱέ μὴ ὀλιγόρει παιδείας κυρίου μηδὲ ἐκλύου ὑπ' αὐτοῦ ἐλεγχόμενος
- 12 **бо** кого Господь любить, картає того, і кохас, немов батько сина!
For to those who are dear to him the Lord says sharp words, and makes the son in whom he has delight undergo pain.
ὃν γὰρ ἀγαπᾷ κύριος παιδεύει μαστιγοῖ δὲ πάντα υἱὸν ὃν παραδέχεται
- 13 **¶** Блаженна людина, що мудрість знайшла, і людина, що розум одержала,
Happy is the man who makes discovery of wisdom, and he who gets knowledge.
μακάριος ἄνθρωπος ὃς εὗρεν σοφίαν καὶ θνητὸς ὃς εἶδεν φρόνησιν
- 14 **бо** ліпше надбання її від надбання срібла, і від широкого золота ліпший прибуток її,
For trading in it is better than trading in silver, and its profit greater than bright gold.
κρεῖττον γὰρ αὐτὴν ἐμπορεύεσθαι ἢ χρυσίου καὶ ἀργυρίου θησαυρούς
- 15 **дорожча** за перли вона, і всіляке жадання твоє не зрівняється з нею.
She is of more value than jewels, and nothing for which you may have a desire is fair in comparison with her.
τιμιωτέρα δὲ ἐστὶν λίθων πολυτελῶν οὐκ ἀντιτάζεται αὐτῇ οὐδὲν πονηρὸν εὐγνωστός ἐστὶν πάσιν τοῖς ἐγγίζουσιν αὐτῇ πᾶν δὲ τίμιον οὐκ ἄξιον αὐτῆς ἐστὶν

- 16 **Довгість днів у правиці її, багатство та слава в лівиці її.**
Long life is in her right hand, and in her left are wealth and honour.
 μήκος γὰρ βίου καὶ ἔτη ζωῆς ἐν τῇ δεξιᾷ αὐτῆς ἐν δὲ τῇ ἀριστερᾷ αὐτῆς πλοῦτος καὶ δόξα [16a] ἐκ τοῦ στόματος αὐτῆς ἐκπορεύεται δικαιοσύνη νόμον δὲ καὶ ἔλεον ἐπὶ γλώσσης φορεῖ
- 17 **Дороги її то дороги приємності, всі стежки її мир.**
Her ways are ways of delight, and all her goings are peace.
 αἱ ὁδοὶ αὐτῆς ὁδοὶ καλαὶ καὶ πάντες οἱ τρίβοι αὐτῆς ἐν εἰρήνῃ
- 18 **Вона дерево життя для тих, хто тримається міцно її, і блаженний, хто держить її!**
She is a tree of life to all who take her in their hands, and happy is everyone who keeps her.
 ξύλον ζωῆς ἔστι πᾶσι τοῖς ἀντεχομένοις αὐτῆς καὶ τοῖς ἐπερειδομένοις ἐπ' αὐτὴν ὡς ἐπὶ κύριον ἀσφαλῆς
- 19 **Господь мудрістю землю заклав, небо розумом міцно поставив.**
The Lord by wisdom put in position the bases of the earth; by reason he put the heavens in their place.
 ὁ θεὸς τῇ σοφίᾳ ἐθεμελίωσεν τὴν γῆν ἠτοιμάσεν δὲ οὐρανοὺς ἐν φρονήσει
- 20 **Знанням Його порозкривались безодні, і кроплять росою ті хмари.**
By his knowledge the deep was parted, and dew came dropping from the skies.
 ἐν αἰσθήσει ἄβυσσοι ἐρράγησαν νέφη δὲ ἐρρύησαν δρόσους
- 21 **¶ Мій сину, нехай від очей твоїх це не відходить, стережи добрий розум і розважність,**
My son, keep good sense, and do not let wise purpose go from your eyes.
 υἱέ μὴ παραρρυῆς τήρησον δὲ ἐμὴν βουλὴν καὶ ἔννοιαν
- 22 **і вони будуть життям для твоєї душі, і прикрасою шиї твоєї,**
So they will be life for your soul, and grace for your neck.
 ἵνα ζήσῃ ἡ ψυχὴ σου καὶ χάρις ἧ περὶ σῶ τραχήλῳ [22a] ἔσται δὲ ἰασις ταῖς σαρκί σου καὶ ἐπιμέλεια τοῖς σοῖς ὀστέοις
- 23 **Тоді підеш безпечно своєю дорогою, а нога твоя не спотикнеться!**
Then you will go safely on your way, and your feet will have no cause for slipping.
 ἵνα πορεύῃ πεποιθῶς ἐν εἰρήνῃ πάσας τὰς ὁδοὺς σου ὁ δὲ πούς σου οὐ μὴ προσκόψῃ
- 24 **Якщо покладешся не будеш боятися, а ляжеш, то буде присмний твій сон.**
When you take your rest you will have no fear, and on your bed sleep will be sweet to you.
 ἐὰν γὰρ κάθῃ ἀφοβος ἔσῃ ἐὰν δὲ καθεδύῃς ἠδέως ὑπνώσεις
- 25 **Не будеш боятися наглого страху, ні бурі безбожних, як прийде,**
Have no fear of sudden danger, or of the storm which will come on evil-doers:
 καὶ οὐ φοβηθήσῃ πτόησιν ἐπελθοῦσαν οὐδὲ ὀρμᾶς ἀσεβῶν ἐπερχομένας
- 26 **бо твоєю надією буде Господь, і Він пильнуватиме ногу твою, щоб вона не зловила у пастку!**
For the Lord will be your hope, and will keep your foot from being taken in the net.
 ὁ γὰρ κύριος ἔσται ἐπὶ πασῶν ὁδῶν σου καὶ ἐρείσει σὸν πόδα ἵνα μὴ σαλευθῆς
- 27 **¶ Не стримуй добра потребуючому, коли в силі твоєї руки це вчинити,**
Do not keep back good from those who have a right to it, when it is in the power of your hand to do it.
 μὴ ἀπόσχῃ εὖ ποιεῖν ἐνδεῆ ἡνίκα ἂν ἔχῃ ἡ χεὶρ σου βοηθεῖν
- 28 **не кажи своїм ближнім: Иди, і знову прийди, а завтра я дам, коли масш з собою.**
Say not to your neighbour, Go, and come again, and tomorrow I will give; when you have it by you at the time.
 μὴ εἴπῃς ἐπανελθῶν ἐπᾶνηκε καὶ αὐριον δώσω δυνατοῦ σου ὄντος εὖ ποιεῖν οὐ γὰρ οἶδας τί τέξεται ἢ ἐπιούσα
- 29 **Не виорюй лихого на свого ближнього, коли він безпечно з тобою сидить.**
Do not make evil designs against your neighbour, when he is living with you without fear.
 μὴ τεκτῆνῃ ἐπὶ σὸν φίλον κακὰ παροικοῦντα καὶ πεποιθότα ἐπὶ σοί

- 30 Не сварися з людиною дармо, якщо злого вона не вчинила тобі.
Do not take up a cause at law against a man for nothing, if he has done you no wrong.
μὴ φιλεχθρήσης πρὸς ἄνθρωπον μάτην μή τι εἰς σέ ἐργάσῃται κακόν
- 31 Не зазри насильників, і ні однієї з доріг його не вибирай,
Have no envy of the violent man, or take any of his ways as an example.
μὴ κτήσῃ κακῶν ἀνδρῶν ὄνειδη μηδὲ ζηλώσῃς τὰς ὁδοὺς αὐτῶν
- 32 бо бридить Господь крутими, а з праведними в Нього дружба.
For the wrong-hearted man is hated by the Lord, but he is a friend to the upright.
ἀκάθαρτος γὰρ ἔναντι κυρίου πᾶς παράνομος ἐν δὲ δίκαιοις οὐ συνεδριάζει
- 33 Прокляття Господнє на домі безбожного, а мешкання праведних Він благословить,
The curse of the Lord is on the house of the evil-doer, but his blessing is on the tent of the upright.
κατάρα θεοῦ ἐν οἴκοις ἀσεβῶν ἐπαύλεις δὲ δικαίων εὐλογοῦνται
- 34 з насмішників Він насміхається, а покірливим милість дає.
He makes sport of the men of pride, but he gives grace to the gentle-hearted.
κύριος ὑπερηφάνοις ἀντιτάσσεται ταπεινοῖς δὲ δίδωσιν χάριν
- 35 Мудрі славу впадковують, а нерозумні носитимуть сором.
The wise will have glory for their heritage, but shame will be the reward of the foolish.
δόξαν σοφοὶ κληρονομήσουσιν οἱ δὲ ἀσεβεῖς ὕψωσαν ἀτιμίαν
- 1 ¶ Послушайте, діти, напучення батькового, і прислухайтеся, щоб навчитися розуму,
Give ear, my sons, to the teaching of a father; give attention so that you may have knowledge:
ἀκούσατε παῖδες παιδείαν πατρὸς καὶ προσέχετε γνῶναι ἔννοιαν
- 2 бо даю я вам добру науку: закона мого не кидайте,
For I give you good teaching; do not give up the knowledge you are getting from me.
δῶρον γὰρ ἀγαθὸν δωροῦμαι ὑμῖν τὸν ἐμὸν νόμον μὴ ἐγκαταλίπητε
- 3 бо сином у батька свого я був, пещений й єдиний у неьки своєї.
For I was a son to my father, a gentle and an only one to my mother.
υἱὸς γὰρ ἐγενόμην κατὰ πατρί ὑπήκοος καὶ ἀγαπώμενος ἐν προσώπῳ μητρός
- 4 І навчав він мене, і мені говорив: Нехай держиться серце твоє моїх слів, стережи мої заповіді та й живи!
And he gave me teaching, saying to me, Keep my words in your heart; keep my rules so that you may have life:
οἱ ἔλεγον καὶ ἐδίδασκόν με ἐρειδέτω ὁ ἡμέτερος λόγος εἰς σὴν καρδίαν
- 5 Здобудь мудрість, здобудь собі розум, не забудь, і не цурайся слів моїх уст,
Get wisdom, get true knowledge; keep it in memory, do not be turned away from the words of my mouth.
φύλασσε ἐντολὰς μὴ ἐπιλάθῃ μηδὲ παρίδῃς ῥῆσιν ἐμοῦ στόματος
- 6 не кидай її й вона буде тебе стерегти! Кохай ти її й вона буде тебе пильнувати!
Do not give her up, and she will keep you; give her your love, and she will make you safe.
μηδὲ ἐγκαταλίπῃς αὐτήν καὶ ἀνθέξεται σοῦ ἐράσθητι αὐτῆς καὶ τηρήσει σε
- 8 Тримай її високо і підійме тебе, ушанує тебе, як її ти пригорнеш:
Put her in a high place, and you will be lifted up by her; she will give you honour, when you give her your love.
περιχαράκωσον αὐτήν καὶ ὑψώσει σε τίμησον αὐτήν ἵνα σε περιλάβῃ
- 9 вона дасть голові твоїй гарний вінок, пишну корону тобі подарує!
She will put a crown of grace on your head, giving you a head-dress of glory.
ἵνα δῶ τῇ σῇ κεφαλῇ στέφανον χαρίτων στεφάνῳ δὲ τρυφῆς ὑπερασπίσῃ σου

- 10 **Послухай, мій сину, й бери ти слова мої, і помножаться роки твого життя,
Give ear, O my son, and let your heart be open to my sayings; and long life will be yours.**
ἀκούε υἱέ καὶ δέξαι ἐμοὺς λόγους καὶ πληθυνθήσεται ἔτη ζωῆς σου ἵνα σοὶ γένωνται πολλαὶ ὁδοὶ βίου
- 11 **дороги премудрости вчу я тебе, стежками прямими проваджу тебе:
I have given you teaching in the way of wisdom, guiding your steps in the straight way.**
ὁδοὺς γὰρ σοφίας διδάσκω σε ἐμβιβάζω δέ σε τροχιαῖς ὀρθαῖς
- 12 **коли підеш, то крок твій не буде тісний, а коли побіжиш не спіткнешся!
When you go, your way will not be narrow, and in running you will not have a fall.**
ἐὰν γὰρ πορεύῃ οὐ συγκλεισθήσεται σοὺ τὰ διαβήματα ἐὰν δὲ τρέχῃς οὐ κοπιᾶσεις
- 13 **Міцно тримайся напучування, не лишай, його стережи, воно бо життя твоє!
Take learning in your hands, do not let her go: keep her, for she is your life.**
ἐπιλαβοῦ ἐμῆς παιδείας μὴ ἀφῆς ἀλλὰ φύλαξον αὐτήν σεαυτῷ εἰς ζωὴν σου
- 14 **¶ На стежку безбожних не йди, і не ходи на дорогу лихих,
Do not go in the road of sinners, or be walking in the way of evil men.**
ὁδοὺς ἀσεβῶν μὴ ἐπέλθῃς μηδὲ ζηλώσης ὁδοὺς παρανόμων
- 15 **покинь ти її, не йди нею, усунься від неї й мини,
Keep far from it, do not go near; be turned from it, and go on your way.**
ἐν ᾧ ἂν τόπω στρατοπεδεύσωσιν μὴ ἐπέλθῃς ἐκεῖ ἔκκλινον δὲ ἀπ' αὐτῶν καὶ παράλλαξον
- 16 **бо вони не заснуть, якщо злого не вчинять, відійметься сон їм, як не зроблять кому, щоб спіткнувся!...
For they take no rest till they have done evil; their sleep is taken away if they have not been the cause of someone's fall.**
οὐ γὰρ μὴ ὑπνώσωσιν ἐὰν μὴ κακοποιήσωσιν ἀφήρηται ὁ ὕπνος αὐτῶν καὶ οὐ κοιμῶνται
- 17 **Бо вони хліб безбожжя їдять, і вино грабежу попивають.
The bread of evil-doing is their food, the wine of violent acts their drink.**
οἶδε γὰρ σιτοῦνται σῖτα ἀσεβείας οἶνον δὲ παρανόμου μεθύσκονται
- 18 **А путь праведних ніби те світло ясне, що світить все більше та більш аж до повного дня!
But the way of the upright is like the light of early morning, getting brighter and brighter till the full day.**
αἱ δὲ ὁδοὶ τῶν δικαίων ὁμοίως φωτὶ λάμπουσιν προπορεύονται καὶ φωτίζουσιν ἕως κατορθώση ἡ ἡμέρα
- 19 **Дорога ж безбожних як темність: не знають, об що спотикнуться...
The way of sinners is dark; they see not the cause of their fall.**
αἱ δὲ ὁδοὶ τῶν ἀσεβῶν σκοτειναὶ οὐκ οἶδασιν πῶς προσκόπτουσιν
- 20 **¶ Мій сину, прислухайся до моїх слів, до речей моїх ухо своє нахили!
My son, give attention to my words; let your ear be turned to my sayings.**
υἱέ ἐμῆ ρήσει πρόσεχε τοῖς δὲ ἐμοῖς λόγοις παράβαλε σὸν οὖς
- 21 **Нехай не відійдуть вони від очей твоїх, бережи їх в середині серця свого!
Let them not go from your eyes; keep them deep in your heart.**
ὅπως μὴ ἐκλίπωσιν σε αἱ πηγαὶ σου φύλασσε αὐτὰς ἐν σῆ καρδίᾳ
- 22 **Бо життя вони тим, хто їх знайде, а для тіла усього його лікування.
For they are life to him who gets them, and strength to all his flesh.**
ζωὴ γὰρ ἐστὶν τοῖς εὐρίσκουσιν αὐτὰς καὶ πάση σαρκὶ ἰασις
- 23 **Над усе, що лише стережеться, серце своє стережи, бо з нього походить життя.
And keep watch over your heart with all care; so you will have life.**
πάση φυλακῇ τήρει σὴν καρδίαν ἐκ γὰρ τούτων ἔξοδοι ζωῆς

- 24 Відкинь ти від себе лукавство уст, віддали ти від себе крутіїство губ.
Put away from you an evil tongue, and let false lips be far from you.
περιέλε σεαυτοῦ σκολιὸν στόμα καὶ ἄδικα χεῖλη μακρὰν ἀπὸ σοῦ ἄπωσαι
- 25 Нехай дивляться очі твої уперед, а повіки твої нехай перед тобою простують.
Keep your eyes on what is in front of you, looking straight before you.
οἱ ὀφθαλμοὶ σου ὀρθὰ βλέπεωσαν τὰ δὲ βλέφαρά σου νευέτω δίκαια
- 26 Стежку ніг своїх вирівняй, і стануть міцні всі дороги твої:
Keep a watch on your behaviour; let all your ways be rightly ordered.
ὀρθὰς τροχιάς ποίει σοῖς ποσὶν καὶ τὰς ὁδοὺς σου κατεύθυνε
- 27 не вступайся ні вправо, ні вліво, усунь свою ногу від зла!
Let there be no turning to the right or to the left, keep your feet from evil.
μὴ ἐκκλίνῃς εἰς τὰ δεξιὰ μηδὲ εἰς τὰ ἀριστερά ἀπόστρεψον δὲ σὸν πόδα ἀπὸ ὁδοῦ κακῆς [27α] ὁδοὺς γὰρ τὰς ἐκ δεξιῶν οἶδεν ὁ θεὸς διεστραμμέναί δέ εἰσιν αἱ ἐξ ἀριστερῶν [27β] αὐτὸς δὲ ὀρθὰς ποιῆσει τὰς τροχιάς σου τὰς δὲ πορείας σου ἐν εἰρήνῃ προάξει
- 1 ¶ Мій сину, на мудрість мою уважай, нахили своє ухо до мого розуму,
My son, give attention to my wisdom; let your ear be turned to my teaching:
υἱέ ἐμῆ σοφία πρόσεχε ἐμοῖς δὲ λόγοις παράβαλλε σὸν οὖς
- 2 щоб розважність ти міг стерегти, а пізнання хай уста твої стережуть!
So that you may be ruled by a wise purpose, and your lips may keep knowledge.
ἵνα φυλάξης ἔννοιαν ἀγαθὴν αἰσθησὶν δὲ ἐμῶν χειλέων ἐντέλλομαί σοι
- 3 Бо крапають солодош губи блудниці, а уста її від оливи масніші,
For honey is dropping from the lips of the strange woman, and her mouth is smoother than oil;
μὴ πρόσεχε φαύλη γυναῖκί μέλι γὰρ ἀποστάζει ἀπὸ χειλέων γυναικὸς πόρνῃς ἢ πρὸς καιρὸν λιπαίνει σὸν φάρυγγα
- 4 та гіркий її кінець, мов полин, гострий, як меч обосічний,
But her end is bitter as wormwood, and sharp as a two-edged sword;
ὑστερον μέντοι πικρότερον χολῆς εὐρήσεις καὶ ἠκονημένον μᾶλλον μαχαίρας διστόμου
- 5 її ноги до смерти спускаються, шеолу тримаються кроки її!
Her feet go down to death, and her steps to the underworld;
τῆς γὰρ ἀφροσύνης οἱ πόδες κατάγουσιν τοὺς χρωμένους αὐτῇ μετὰ θανάτου εἰς τὸν ᾄδην τὰ δὲ ἴχνη αὐτῆς οὐκ ἐρείδεται
- 6 Вона путь життя не урівнює, її стежки непевні, і цього не знає вона.
She never keeps her mind on the road of life; her ways are uncertain, she has no knowledge.
ὁδοὺς γὰρ ζωῆς οὐκ ἐπέρχεται σφαλεραὶ δὲ αἱ τροχιαὶ αὐτῆς καὶ οὐκ εὐγνωστοὶ
- 7 Тож тепер, мої діти, мене ви послухайте, не відходьте від слів моїх уст:
Give ear to me then, my sons, and do not put away my words from you.
νῦν οὖν υἱέ ἄκουέ μου καὶ μὴ ἀκύρους ποιήσεις ἐμοὺς λόγους
- 8 віддали ти від неї дорогу свою, і не зближайсь до дверей її дому,
Go far away from her, do not come near the door of her house;
μακρὰν ποιήσον ἀπ' αὐτῆς σὴν ὁδὸν μὴ ἐγγίσῃς πρὸς θύρας οἴκων αὐτῆς
- 9 щоб слави своєї ти іншим не дав, а роки свої для жорстокого,
For fear that you may give your honour to others, and your wealth to strange men:
ἵνα μὴ πρόη ἄλλοις ζωὴν σου καὶ σὸν βίον ἀνελεήμοσιν
- 10 щоб чужі не наситились сили твоєї й мастку твого в чужім домі!...
And strange men may be full of your wealth, and the fruit of your work go to the house of others;
ἵνα μὴ πλησθῶσιν ἀλλότριον σῆς ἰσχύος οἱ δὲ σοὶ πόνοι εἰς οἶκους ἀλλοτρίων εἰσέλθωσιν

- 11 I будеш стогнати при своєму кінці, як знеможеться тіло твоє й твої сили,
And you will be full of grief at the end of your life, when your flesh and your body are wasted;
καὶ μεταμεληθήσῃ ἐπ' ἐσχάτων ἡνίκα ἂν κατατριβῶσιν σάρκες σώματός σου
- 12 і скажеш: Як ненавидів я те напучування, а картання те серце моє відкидало!
And you will say, How was teaching hated by me, and my heart put no value on training;
καὶ ἐρεῖς πῶς ἐμίσησα παιδείαν καὶ ἐλέγχους ἐξέκλινεν ἡ καρδία μου
- 13 I не слухав я голосу своїх учителів, і уха свого не схиляв до наставників...
I did not give attention to the voice of my teachers, my ear was not turned to those who were guiding me!
οὐκ ἤκουον φωνὴν παιδεύοντός με καὶ διδάσκοντός με οὐδὲ παρέβαλλον τὸ οὖς μου
- 14 Трохи не був я при кожному злomu, в середині збору й громади!...
I was in almost all evil in the company of the people.
παρ' ὀλίγον ἐγενόμην ἐν παντί κακῷ ἐν μέσῳ ἐκκλησίας καὶ συναγωγῆς
- 15 ¶ Пий воду з криниці своєї, і текуче з свого колодезя:
Let water from your store and not that of others be your drink, and running water from your fountain.
πῖνε ὕδατα ἀπὸ σῶν ἀγγείων καὶ ἀπὸ σῶν φρεάτων πηγῆς
- 16 чи ж мають на вулицю вилити бути джерела твої, а на площі потоки твоєї води?
Let not your springs be flowing in the streets, or your streams of water in the open places.
μὴ ὑπερεκχεῖσθω σοι τὰ ὕδατα ἐκ τῆς σῆς πηγῆς εἰς δὲ σὰς πλατείας διαπορευέσθω τὰ σὰ ὕδατα
- 17 Нехай вони будуть для тебе, для тебе самого, а не для чужих із тобою!
Let them be for yourself only, not for other men with you.
ἔστω σοι μόνῳ ὑπάρχοντα καὶ μηδεὶς ἀλλότριος μετασχέτω σοι
- 18 Хай твоє джерело буде благословенне, і радій через жінку твоїх юних літ,
Let blessing be on your fountain; have joy in the wife of your early years.
ἡ πηγὴ σου τοῦ ὕδατος ἔστω σοι ἰδία καὶ συνευφραίνου μετὰ γυναικὸς τῆς ἐκ νεότητός σου
- 19 вона лая любовна та серна прекрасна, її перса наповять тебе кожнoчасно, впивайся ж назавжди коханням її!
As a loving hind and a gentle doe, let her breasts ever give you rapture; let your passion at all times be moved by her love.
ἔλαφος φιλίας καὶ πῶλος σῶν χαρίτων ὀμιλεῖτω σοι ἡ δὲ ἰδία ἠγέσθω σου καὶ συνέστω σοι ἐν παντί καιρῷ ἐν γὰρ τῇ ταύτης φιλία συμπεριφερόμενος πολλοστός ἔση
- 20 I нащо, мій сину, ти масш впиватись блудницею, і нащо ти будеш пригортати груди чужинки?
Why let yourself, my son, go out of the way with a strange woman, and take another woman in your arms?
μὴ πολὺς ἴσθι πρὸς ἀλλοτρίαν μηδὲ συνέχου ἀγκάλαις τῆς μὴ ἰδίας
- 21 Бож перед очима Господніми всі дороги людини, і стежки її всі Він рівняє:
For a man's ways are before the eyes of the Lord, and he puts all his goings in the scales.
ἐνώπιον γὰρ εἰσιν τῶν τοῦ θεοῦ ὀφθαλμῶν ὁδοὶ ἀνδρός εἰς δὲ πάσας τὰς τροχιάς αὐτοῦ σκοπεύει
- 22 власні провини безбожного схоплять його, і поворозям свого гріха буде зв'язаний він,
The evil-doer will be taken in the net of his crimes, and prisoned in the cords of his sin.
παρανομίαι ἀνδρα ἀγρεύουσιν σειραῖς δὲ τῶν ἑαυτοῦ ἁμαρτιῶν ἕκαστος σφίγγεται
- 23 помиратиме він без напучування, і буде блукати в великій глупоті своїй!...
He will come to his end for need of teaching; he is so foolish that he will go wandering from the right way.
οὗτος τελευτᾷ μετὰ ἀπαιδεύτων ἐκ δὲ πλήθους τῆς ἑαυτοῦ βιότητος ἐξερρίφη καὶ ἀπόλετο δι' ἀφροσύνην
- 1 ¶ Мій сину, якщо поручився ти за свого ближнього, дав руку свою за чужого,
My son, if you have made yourself responsible for your neighbour, or given your word for another,
οὐ ἐὰν ἐγγυήσῃ σὸν φίλον παραδώσεις σὴν χεῖρα ἐχθρῷ

- 2 **τι** **попався** до пастки з-за слів своїх уст, схоплений ти із-за слів своїх уст!
You are taken as in a net by the words of your mouth, the sayings of your lips have overcome you.
παγίς γὰρ ἰσχυρὰ ἀνδρὶ τὰ ἴδια χεῖλη καὶ ἀλίσκεται χεῖλεσιν ἰδίου στόματος
- 3 **Учини** тоді це, сину мій, та рятуйся, бо вправ ти до рук свого ближнього: іди, впади в порох, і на ближніх своїх напирай,
Do this, my son, and make yourself free, because you have come into the power of your neighbour; go without waiting, and make a strong request to your neighbour.
ποίει υἱέ ἃ ἐγώ σοι ἐντέλλομαι καὶ σφῶς ἦκεις γὰρ εἰς χεῖρας κακῶν διὰ σὸν φίλον ἴθι μὴ ἐκλύμενος παρόξυνε δὲ καὶ τὸν φίλον σου ὃν ἐνεγυήσω
- 4 **не дай** сну своїм очам, і дримання повікам своїм,
Give no sleep to your eyes, or rest to them;
μὴ δῶς ὕπνον σοῖς ὀμμασιν μηδὲ ἐπινυστάξεης σοῖς βλεφάροις
- 5 **рятуйся**, як серна, з руки, і як птах із руки птахолова!
Make yourself free, like the roe from the hand of the archer, and the bird from him who puts a net for her.
ἵνα σφῶξῃ ὥσπερ δορκὰς ἐκ βρόχων καὶ ὥσπερ ὄρνεον ἐκ παγίδος
- 6 ¶ **Иди** до мурашки, ліноху, поглянь на дороги її й помудрій:
Go to the ant, you hater of work; give thought to her ways and be wise:
ἴθι πρὸς τὸν μύρμηκα ᾧ ὀκνηρέ καὶ ζήλωσον ἰδὼν τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ καὶ γενεοῦ ἐκείνου σοφώτερος
- 7 **нема** в неї володаря, ані урядника, ані правителя;
Having no chief, overseer, or ruler,
ἐκείνῳ γὰρ γεωργίου μὴ ὑπάρχοντος μηδὲ τὸν ἀναγκάζοντα ἔχων μηδὲ ὑπὸ δεσπότην ὄν
- 8 **вона** заготовлює літом свій хліб, збирає в жнива свою їжу.
She gets her meat in the summer, storing up food at the time of the grain-cutting.
ἐτοιμάζεται θέρους τὴν τροφήν πολλήν τε ἐν τῷ ἀμῆτῳ ποιεῖται τὴν παράθεσιν [8α] ἢ πορεύθητι πρὸς τὴν μέλισσαν καὶ μάθε ὡς ἐργάτις ἐστὶν τὴν τε ἐργασίαν ὡς σεμνὴν ποιεῖται [8β] ἢς τοὺς πόνους βασιλεῖς καὶ ἰδιῶται πρὸς ὑγίειαν προσφέρονται ποθεινὴ δὲ ἐστὶν πᾶσιν καὶ ἐπίδοξος [8ξ] καίπερ οὐσα τῇ ρώμῃ ἀσθενὴς τὴν σοφίαν τιμήσασα προήχθη
- 9 **Аж** доки, ліноху, ти будеш вилежуватись, коли ти зо сну свого встанеш?
How long will you be sleeping, O hater of work? when will you get up from your sleep?
ἕως τίνος ὀκνηρέ κατὰκεισαι πότε δὲ ἐξ ὕπνου ἐγερθήσῃ
- 10 **Ще** трохи поспати, подрімати ще трохи, руки трохи зложити, щоб полежати,
A little sleep, a little rest, a little folding of the hands in sleep:
ὀλίγον μὲν ὕπνοῖς ὀλίγον δὲ κάθησαι μικρὸν δὲ νυστάξεις ὀλίγον δὲ ἐναγκαλιζήσῃ χερσὶν στήθη
- 11 **і** прийде, немов волоцюга, твоя незможність, і злидні твої, як озброєний муж!...
Then loss will come on you like an outlaw, and your need like an armed man
εἴτ' ἐμπαράγινεται σοι ὥσπερ κακὸς ὀδοιπόρος ἡ πενία καὶ ἡ ἐνδεια ὥσπερ ἀγαθὸς δρομεὺς [11α] ἐὰν δὲ ἄοκνος ἦς ἤξει ὥσπερ πηγὴ ὁ ἀμητὸς σου ἡ δὲ ἐνδεια ὥσπερ κακὸς δρομεὺς ἀπαυτομολήσει
- 12 ¶ **Людина** нікчемна, чоловік злочинний, він ходить з лукавими устами,
A good-for-nothing man is an evil-doer; he goes on his way causing trouble with false words;
ἀνὴρ ἄφρων καὶ παράνομος πορεύεται ὁδοὺς οὐκ ἀγαθὰς
- 13 **він** моргає очима своїми, шургає своїми ногами, знаки подає пальцями своїми,
Making signs with his eyes, rubbing with his feet, and giving news with his fingers;
ὁ δ' αὐτὸς ἐννεύει ὀφθαλμῷ σημαίνει δὲ ποδὶ διδάσκει δὲ ἐννεύμασιν δακτύλων
- 14 **в** його серці лукавство виорює зло кожночасно, сварки розсіває,
His mind is ever designing evil: he lets loose violent acts.
διεστραμμένη δὲ καρδία τεκταίνεται κακὰ ἐν παντὶ καιρῷ ὁ τοιοῦτος ταραχὰς συνίστησιν πόλει
- 15 **тому** нагло приходиться погибіль його, буде раптом побитий і ліку нема!
For this cause his downfall will be sudden; quickly he will be broken, and there will be no help for him.
διὰ τοῦτο ἐξαπίνης ἔρχεται ἡ ἀπώλεια αὐτοῦ διακοπή καὶ συντριβὴ ἀνίατος

- 16 **Οιxιx шιxτῆx νενανιδιτῆx Γοxποδῆ, α xι xιm το γιδοτα душi Його:**
Six things are hated by the Lord; seven things are disgusting to him:
 ὅτι χαιρει πασιν οἷx μισεῖ ὁ κύριοx συντριβεται δὲ δι' ἀκαθαρσίαν ψυχῆx
- 17 **οxι пишнi, брехливий язик, i руки, що кров неповинну ллють,**
Eyes of pride, a false tongue, hands which take life without cause;
 ὀφθαλμοῖx ὕβριxτου γλῶσσα ἄδικοx χεῖρεx ἐκχέουσαι αἷμα δικαίου
- 18 **серце, що плекас злочиннi думки, ноги, що сквапно бiжать на лихе,**
A heart full of evil designs, feet which are quick in running after sin;
 καi καρδiα τεκταινομένη λογισμοῖx κακοῖx καi πόδεx ἐπισπεύδοντεx κακοποιεῖν
- 19 **свiдок брехливий, що брехнi роздмухуx, i хто розсiвас сварки мiж братiв!**
A false witness, breathing out untrue words, and one who lets loose violent acts among brothers.
 ἐκκαῖει ψεῦδη μάρτυx ἄδικοx καi ἐπιτέμπει κρίσειx ἀνὰ μέσον ἀδελφῶν
- 20 **¶ Стережи, сину мiй, заповiдь батька свого, i не вiдкидай науки матерi своѐ!**
My son, keep the rule of your father, and have in memory the teaching of your mother:
 υἱὲ φύλασσε νόμουx πατρός σου καi μὴ ἀπόση θεσμοῖx μητρός σου
- 21 **Прив'язи їх на серцi своєму назавжди, повiсь їх на шиi своѐ!**
Keep them ever folded in your heart, and have them hanging round your neck.
 ἀφασα δὲ αὐτοῖx ἐπi σῆ ψυχῆ διὰ παντὸx καi ἐγκλοῖωσαι ἐπi σῶ τραχήλῳ
- 22 **Вона буде провадити тебе у ходi, стерегтиме тебе, коли будеш лежати, а пробудиxся мовити буде до тебе!**
In your walking, it will be your guide; when you are sleeping, it will keep watch over you; when you are awake, it will have talk with you.
 ἡνiκα ἂν περιπατῆx ἐπάγου αὐτῆν καi μετὰ σου ἔxτω ὡx δ' ἂν καθεῦδῆx φυλασσέτω σε ἵνα ἐγειρομένῳ συλλαλῆ σοι
- 23 **Бо заповiдь Божα свiтильник, а наука то свiтло, дорога ж життя то навчальнi картання,**
For the rule is a light, and the teaching a shining light; and the guiding words of training are the way of life.
 ὅτι λῦχος ἐντολῆ νόμου καi φῶx καi ὁδὸx ζωῆx ἔλεγχοx καi παιδεῖα
- 24 **щоб тебе стерегти вiд злосливῆi жiнки, вiд облесливого язика чужинки.**
They will keep you from the evil woman, from the smooth tongue of the strange woman.
 τοῦ διαφυλάσσειν σε ἀπὸ γυναικοῖx ὑπάνδρου καi ἀπὸ διαβολῆx γλῶσσης ἀλλοτριῖαx
- 25 **Не жадай ἥ вроди у серцi своiм, i тебе хай не вiзьме своiми повiками,**
Let not your heart's desire go after her fair body; let not her eyes take you prisoner.
 μὴ σε νικῆση κάλλουx ἐπιθυμiα μηδὲ ἀγρευθῆx σοῖx ὀφθαλμοῖx μηδὲ συναρπασθῆx ἀπὸ τῶν αὐτῆx βλεφάρων
- 26 **бо вартiсть розпусноῖ жiнки то боханець хлiба, а жiнка замiжня вловлює душу цiнну...**
For a loose woman is looking for a cake of bread, but another man's wife goes after one's very life.
 τιμῆ γάρ πόρνηx ὅση καi ἐνὸx ἄρτου γυνῆ δὲ ἀνδρῶν τιμiαx ψυχῆx ἀγρεύει
- 27 **Чи вiзьме людина огонь на лоно свοx, i одiж ἥ не згорить?**
May a man take fire to his breast without burning his clothing?
 ἀποδῆσει τιx πῦρ ἐν κόλπῳ τὰ δὲ ἱμάτια οὐ κατακαύσει
- 28 **Чи буде людина ходити по вугiллю розпаленому, i не попалятьxся ноги ἥ?**
Or may one go on lighted coals, and his feet not be burned?
 ἡ περιπατῆσει τιx ἐπ' ἀνθράκων πυρός τοῖx δὲ πόδαx οὐ κατακαύσει
- 29 **Так i тоῖ, хто вчащає до жiнки свого ближнього: не буде некараним кожен, хто доторкнеться до неi!**
So it is with him who goes in to his neighbour's wife; he who has anything to do with her will not go free from punishment.
 οὕτωx ὁ εἰσελθὼν πρὸx γυναῖκα ὑπάνδρου οὐκ ἀφωοθήσεται οὐδὲ πᾶx ὁ ἀπτόμενοx αὐτῆx

- 30 Не погорджують злодієм, якщо він украде, щоб рятувати життя своє, коли він голодус,
Men do not have a low opinion of a thief who takes food when he is in need of it:
 οὐ θαυμαστὸν ἐὰν ἀλφ̄ τις κλέπτων κλέπτει γὰρ ἵνα ἐμπλήσῃ τὴν ψυχὴν πεινῶν
- 31 та як буде він знайдений, всемеро він відшкодує, віддасть все майно свого дому!
But if he is taken in the act he will have to give back seven times as much, giving up all his property which is in his house.
 ἐὰν δὲ ἀλφ̄ ἀποτεῖσει ἑπταπλάσια καὶ πάντα τὰ ὑπάρχοντα αὐτοῦ δοῦς ῥύσεται ἑαυτὸν
- 32 Хто чинить перелюб, не має той розуму, він знищує душу свою,
He who takes another man's wife is without all sense: he who does it is the cause of destruction to his soul.
 ὁ δὲ μοιχὸς δι' ἔνδειαν φρενῶν ἀπώλειαν τῆ ψυχῆ αὐτοῦ περιποιεῖται
- 33 побої та сором він знайде, а ганьба його не зітреться,
Wounds will be his and loss of honour, and his shame may not be washed away.
 ὀδύνας τε καὶ ἀτιμίας ὑποφέρει τὸ δὲ ὄνειδος αὐτοῦ οὐκ ἐξαλειφθήσεται εἰς τὸν αἰῶνα
- 34 бо заздрощі лютисть мужчини, і не змилюється він у день помсти:
For bitter is the wrath of an angry husband; in the day of punishment he will have no mercy.
 μεστὸς γὰρ ζήλου θυμὸς ἀνδρὸς αὐτῆς οὐ φείσεται ἐν ἡμέρᾳ κρίσεως
- 35 він не зверне уваги на жоден твій викуп, і не схоче, коли ти гостинця прибільшиш!
He will not take any payment; and he will not make peace with you though your money offerings are increased.
 οὐκ ἀνταλλάσσεται οὐδενὸς λύτρου τὴν ἔχθραν οὐδὲ μὴ διαλυθῆ πολλῶν δῶρων
- 1 ¶ Сину мій, бережи ти слова мої, мої ж заповіді заховай при собі,
My son, keep my sayings, and let my rules be stored up with you.
 υἱέ φύλασσε ἐμοῦς λόγους τὰς δὲ ἐμὰς ἐντολὰς κρύψον παρὰ σεαυτῷ [1α] υἱέ τίμα τὸν κύριον καὶ ἰσχύσεις πλὴν δὲ αὐτοῦ μὴ φοβοῦ ἄλλον
- 2 бережи мої заповіді та й живи, а наука моя немов в очах твоїх та зіниця,
Keep my rules and you will have life; let my teaching be to you as the light of your eyes;
 φύλαξον ἐμὰς ἐντολὰς καὶ βιώσεις τοὺς δὲ ἐμοῦς λόγους ὥσπερ κόρας ὀμμάτων
- 3 прив'яжи їх на пальцях своїх, напиши на таблиці тій серця свого!
Let them be fixed to your fingers, and recorded in your heart.
 περίθου δὲ αὐτοὺς σοῖς δακτύλοις ἐπίγραφον δὲ ἐπὶ τὸ πλάτος τῆς καρδίας σου
- 4 На мудрість скажи: Ти сестра моя! а розум назви: Мій довірений!
Say to wisdom, You are my sister; let knowledge be named your special friend:
 εἶπον τὴν σοφίαν σὴν ἀδελφὴν εἶναι τὴν δὲ φρόνησιν γνώριμον περιποίησαι σεαυτῷ
- 5 щоб тебе стерегти від блудниці, від чужинки, що мовить м'якенькі слова.
So that they may keep you from the strange woman, even from her whose words are smooth.
 ἵνα σε τηρήσῃ ἀπὸ γυναικὸς ἀλλοτριᾶς καὶ πονηρᾶς ἐὰν σε λόγοις τοῖς πρὸς χάριν ἐμβάληται
- 6 ¶ Бо я визирав був в вікно свого дому, через ґрати мого вікна,
Looking out from my house, and watching through the window,
 ἀπὸ γὰρ θυρίδος ἐκ τοῦ οἴκου αὐτῆς εἰς τὰς πλατείας παρακύπτουσα
- 7 і приглядався до невіж, розглядався між молоддю. І юнак ось, позбавлений розуму,
I saw among the young men one without sense,
 ὃν ἂν ἴδῃ τῶν ἀφρόνων τέκνων νεανίαν ἐνδεῆ φρενῶν
- 8 проходив по ринку при розі його, і ступив по дорозі до дому її,
Walking in the street near the turn of her road, going on the way to her house,
 παραπορευόμενον παρὰ γωνίαν ἐν διόδοις οἴκου αὐτῆς

- 9 коли вітерець повівав був увечорі дня, у темряві ночі та мороку.
At nightfall, in the evening of the day, in the black dark of the night.
 και λαλοῦντα ἐν σκότει ἑσπερινῶ ἠνίκα ἂν ἤσυχία νυκτερινῆ ἢ και γνοφώδης
- 10 Аж ось жінка в убранні блудниці назустріч йому, із серцем підступним,
And the woman came out to him, in the dress of a loose woman, with a designing heart;
 ἢ δὲ γυνὴ συναντᾷ αὐτῷ εἶδος ἔχουσα πορνικόν ἢ ποιεῖ νέων ἐξίπτασθαι καρδίας
- 11 галаслива та непогамована, її ноги у домі своїм не бувають:
She is full of noise and uncontrolled; her feet keep not in her house.
 ἀνεπτειρωμένη δὲ ἐστὶν και ἄσωτος ἐν οἴκῳ δὲ οὐχ ἡσυχάζουσιν οἱ πόδες αὐτῆς
- 12 раз на вулиці, раз на майданах, і при кожному розі чатує вона...
Now she is in the street, now in the open spaces, waiting at every turning of the road.
 χρόνον γάρ τινα ἔξω ῥέμβεται χρόνον δὲ ἐν πλατεῖαις παρὰ πᾶσαν γωνίαν ἐνεδρεῦει
- 13 І вхопила вона його міцно та й поцілувала його, безсоромним зробила обличчя своє та й сказала йому:
So she took him by his hand, kissing him, and without a sign of shame she said to him:
 εἶτα ἐπιλαβομένη ἐφίλησεν αὐτόν ἀναιδεῖ δὲ προσώπῳ προσεῖπεν αὐτῷ
- 14 У мене тепер мирні жертви, виповнила я сьогодні обіти свої!
I have a feast of peace-offerings, for today my oaths have been effected.
 θυσία εἰρηνικὴ μοί ἐστὶν σήμερον ἀποδίδωμι τὰς εὐχὰς μου
- 15 Тому то я вийшла назустріч тобі, пошукати обличчя твого, і знайшла я тебе!
So I came out in the hope of meeting you, looking for you with care, and now I have you.
 ἔνεκα τούτου ἐξῆλθον εἰς συνάντησίν σοι ποθοῦσα τὸ σὸν πρόσωπον εὖρηκά σε
- 16 Килимами я вистелила своє ложе, тканинами різних кольорів з єгипетського полотна,
My bed is covered with cushions of needlework, with coloured cloths of the cotton thread of Egypt;
 κειρίαις τέτακα τὴν κλίνην μου ἀμφιτάποις δὲ ἔστρωκα τοῖς ἀπ' αἰγύπτου
- 17 постелю свою я посипала миррою, алоєм та цинамоном...
I have made my bed sweet with perfumes and spices.
 διέρραγκα τὴν κοίτην μου κρόκῳ τὸν δὲ οἶκόν μου κινναμώμῳ
- 18 Ходи ж, аж до ранку впиватися будем коханням, любов'ю натішимось ми!
Come, let us take our pleasure in love till the morning, having joy in love's delights.
 ἔλθε και ἀπολαύσωμεν φιλίας ἕως ὄρθρου δεῦρο και ἐγκυλισθῶμεν ἔρωτι
- 19 Бо вдома нема чоловіка, пішов у далеку дорогу:
For the master of the house is away on a long journey:
 οὐ γάρ παρῆστιν ὁ ἀνὴρ μου ἐν οἴκῳ πεπόμεναι δὲ ὁδὸν μακρὰν
- 20 вузлик срібла він узяв в свою руку, хіба на день повні поверне до дому свого...
He has taken a bag of money with him; he is coming back at the full moon.
 ἐνδεσμον ἀργυρίου λαβὼν ἐν χειρὶ αὐτοῦ δι' ἡμερῶν πολλῶν ἐπανήξει εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ
- 21 Прихилила його велесливостю своїм, облесливостю своїх губ його звабила,
With her fair words she overcame him, forcing him with her smooth lips.
 ἀπεπλάνησεν δὲ αὐτὸν πολλῆ ὀμιλίᾳ βρόχοις τε τοῖς ἀπὸ χειλέων ἐξώκειλεν αὐτόν
- 22 він раптом за нею пішов, немов віл, до зарізу проваджений, і немов пес, що ведуть його на ланцюгу до ув'язнення,
The simple man goes after her, like an ox going to its death, like a roe pulled by a cord;
 ὁ δὲ ἐπικολούθησεν αὐτῇ κεφωθεὶς ὡσπερ δὲ βοῦς ἐπὶ σφαγὴν ἄγεται και ὡσπερ κύων ἐπὶ δεσμοῦς

- 23 як той птах, поспішає до сітки, і не знає, що це на життя його пастка...
Like a bird falling into a net; with no thought that his life is in danger, till an arrow goes into his side.
 ἢ ὡς ἔλαφος τοξεύματι πεπληγὸς εἰς τὸ ἦπαρ σπεύδει δὲ ὥσπερ ὄρνειον εἰς παγίδα οὐκ εἰδὼς ὅτι περὶ ψυχῆς τρέχει
- 24 ¶ А тепер, мої діти, мене ви послухайте, і на слова моїх уст уважайте:
So now, my sons, give ear to me; give attention to the sayings of my mouth;
 νῦν οὖν υἱέ ἄκουέ μου καὶ πρόσεχε ῥήμασιν στόματός μου
- 25 Хай не збочує серце твоє на дороги її, не блукай ти стежками її,
Let not your heart be turned to her ways, do not go wandering in her footsteps.
 μὴ ἐκκλινάτω εἰς τὰς ὁδοὺς αὐτῆς ἡ καρδία σου
- 26 бо вона багатьох уже трупами кинула, і численні всі, нею забиті!
For those wounded and made low by her are great in number; and all those who have come to their death through her are a great army.
 πολλοὺς γὰρ τρώσασα καταβέβληκεν καὶ ἀναριθμητοὶ εἰσιν οὗς πεφόνευκεν
- 27 Її дім до шеолу дороги, що провадять до смертних кімнат...
Her house is the way to the underworld, going down to the rooms of death.
 ὁδοὶ ᾗδου ὁ οἶκος αὐτῆς κατάγουσαι εἰς τὰ ταμίεια τοῦ θανάτου
- 1 ¶ Чи ж мудрість не кличе, і не подає свого голосу розум?
Is not wisdom crying out, and the voice of knowledge sounding?
 σὺ τὴν σοφίαν κηρύξεις ἵνα φρόνησίς σοι ὑπακούσῃ
- 2 На верхів'ях холмів, при дорозі та на перехрестях стоїть он вона!
At the top of the highways, at the meeting of the roads, she takes her place;
 ἐπὶ γὰρ τῶν ὑψηλῶν ἄκρων ἐστὶν ἀνὰ μέσον δὲ τῶν τρίβων ἔστηκεν
- 3 При брамах, при вході до міста, де входитьсь в двері, там голосно кличе вона:
Where the roads go into the town her cry goes out, at the doorways her voice is loud:
 παρὰ γὰρ πύλαις δυναστῶν παρεδρεύει ἐν δὲ εἰσόδοις ὑμνεῖται
- 4 До вас, мужі, я кличу, а мій голос до людських синів:
I am crying out to you, O men; my voice comes to the sons of men.
 ὑμᾶς ὁ ἄνθρωποι παρακαλῶ καὶ προίεμαι ἐμὴν φωνὴν υἱοῖς ἀνθρώπων
- 5 Зрозумійте но, неуки, мудрість, зрозумійте ви розум, безглузді!
Become expert in reason, O you simple ones; you foolish ones, take training to heart.
 νοήσατε ἄκακοι πανουργίαν οἱ δὲ ἀπαίδευτοι ἐνθεσθε καρδίαν
- 6 Послухайте, я бо шляхетне кажу, і відкриття моїх губ то простота.
Give ear, for my words are true, and my lips are open to give out what is upright.
 εἰσακούσατέ μου σεμνὰ γὰρ ἔρω καὶ ἀνοίσω ἀπὸ χειλέων ὀρθά
- 7 Бо правду говорять уста мої, а лукавство гидота для губ моїх.
For good faith goes out of my mouth, and false lips are disgusting to me.
 ὅτι ἀλήθειαν μελετήσει ὁ φάρυγξ μου ἐβδελυγμένα δὲ ἐναντίον ἐμοῦ χεῖλη ψευδοῦ
- 8 Всі слова моїх уст справедливі, нема в них крутіїства й лукавства.
All the words of my mouth are righteousness; there is nothing false or twisted in them.
 μετὰ δικαιοσύνης πάντα τὰ ῥήματα τοῦ στόματός μου οὐδὲν ἐν αὐτοῖς σκολιὸν οὐδὲ στραγγαλιῶδες
- 9 Усі вони прості, хто їх розуміє, і щирі для тих, хто знаходить знання.
They are all true to him whose mind is awake, and straightforward to those who get knowledge.
 πάντα ἐνώπια τοῖς συνιοῦσιν καὶ ὀρθὰ τοῖς εὐρίσκουσι γνῶσιν

- 10 Візьміть ви картання мос, а не срібло, і знання, добірніше від щирого золота:
Take my teaching, and not silver; get knowledge in place of the best gold.
λάβετε παιδείαν καὶ μὴ ἀργύριον καὶ γνῶσιν ὑπὲρ χρυσίου δεδοκιμασμένον ἀνθαιρείσθε δὲ αἴσθησιν χρυσίου καθαροῦ
- 11 ліпша бо мудрість за перли, і не рівняються їй всі клейноди!
For wisdom is better than jewels, and all things which may be desired are nothing in comparison with her.
κρείσσω γὰρ σοφία λίθων πολυτελῶν πᾶν δὲ τίμιον οὐκ ἄξιον αὐτῆς ἐστίν
- 12 ¶ Я, мудрість, живу разом з розумом, і знаходжу пізнання розважне.
I, wisdom, have made wise behaviour my near relation; I am seen to be the special friend of wise purposes.
ἐγὼ ἡ σοφία κατεσκήνωσα βουλήν καὶ γνῶσιν καὶ ἔννοιαν ἐγὼ ἐπεκαλεσάμην
- 13 Страх Господній лихе все ненавидіти: я ненавиджу пиху та гордість, і дорогу лиху та лукаві уста!
The fear of the Lord is seen in hating evil: pride, a high opinion of oneself, the evil way, and the false tongue, are unpleasing to me.
φόβος κυρίου μισεῖ ἀδικίαν ὕβριν τε καὶ ὑπερηφανίαν καὶ ὁδοὺς πονηρῶν μεμίσηκα δὲ ἐγὼ διεστραμμένας ὁδοὺς κακῶν
- 14 В мене рада й оглядність, я розум, і сила у мене.
Wise design and good sense are mine; reason and strength are mine.
ἐμὴ βουλή καὶ ἀσφάλεια ἐμὴ φρόνησις ἐμὴ δὲ ἰσχύς
- 15 Мною царюють царі, а законодавці права справедливі встановлюють.
Through me kings have their power, and rulers give right decisions.
δι' ἐμοῦ βασιλεῖς βασιλεύουσιν καὶ οἱ δυνάται γράφουσιν δικαιοσύνην
- 16 Мною правлять владики й вельможні, всі праведні судді.
Through me chiefs have authority, and the noble ones are judging in righteousness.
δι' ἐμοῦ μεγιστάνες μεγαλύνονται καὶ τύραννοι δι' ἐμοῦ κρατοῦσι γῆς
- 17 Я кохаю всіх тих, хто кохає мене, хто ж шукає мене мене знайде!
Those who have given me their love are loved by me, and those who make search for me with care will get me.
ἐγὼ τοὺς ἐμὲ φιλοῦντας ἀγαπῶ οἱ δὲ ἐμὲ ζητοῦντες εὐρήσουσιν
- 18 Зо мною багатство та слава, тривалий масток та правда:
Wealth and honour are in my hands, even wealth without equal and righteousness.
πλοῦτος καὶ δόξα ἐμοὶ ὑπάρχει καὶ κτήσις πολλῶν καὶ δικαιοσύνη
- 19 ліпший плід мій від щирого золота й золота чистого, а прибуток мій ліпший за срібло добірне!
My fruit is better than gold, even than the best gold; and my increase is more to be desired than silver.
βέλτιον ἐμὲ καρπίζεσθαι ὑπὲρ χρυσίου καὶ λίθων τίμιον τὰ δὲ ἐμὰ γενήματα κρείσσω ἀργυρίου ἐκλεκτοῦ
- 20 Путтю праведною я ходжу, поміж правних стежок,
I go in the road of righteousness, in the way of right judging:
ἐν ὁδοῖς δικαιοσύνης περιπατῶ καὶ ἀνὰ μέσον τρίβων δικαιοῦματος ἀναστρέφομαι
- 21 щоб дати багатство в спадщину для тих, хто кохає мене, і я понаповнюю їхні скарбниці!
So that I may give my lovers wealth for their heritage, making their store-houses full.
ἵνα μερίσω τοῖς ἐμὲ ἀγαπῶσιν ὑπαρξιν καὶ τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν ἐμπλήσω ἀγαθῶν [21a] ἐὰν ἀναγγεῖλω ὑμῖν τὰ καθ' ἡμέραν γινόμενα μνημονεύσω τὰ ἐξ αἰῶνος ἀριθμηῶσα
- 22 ¶ Господь мене мав на початку Своєї дороги, перше чинив Своїх, спервовіку,
The Lord made me as the start of his way, the first of his works in the past.
κύριος ἐκτισέν με ἀρχὴν ὁδῶν αὐτοῦ εἰς ἔργα αὐτοῦ
- 23 відвіку була я встановлена, від початку, від правіку землі.
From eternal days I was given my place, from the birth of time, before the earth was.
πρὸ τοῦ αἰῶνος ἐθεμελίωσέν με ἐν ἀρχῇ

- 24 Народжена я, як безодень іще не було, коли не було ще джерел, водою обтяжених.
When there was no deep I was given birth, when there were no fountains flowing with water.
πρὸ τοῦ τὴν γῆν ποιῆσαι καὶ πρὸ τοῦ τὰς ἀβύσσους ποιῆσαι πρὸ τοῦ προελθεῖν τὰς πηγὰς τῶν ὑδάτων
- 25 Народжена я, поки гори поставлені ще не були, давніше за пагірки,
Before the mountains were put in their places, before the hills was my birth:
πρὸ τοῦ ὄρη ἐδρασθῆναι πρὸ δὲ πάντων βουνῶν γεννᾶ με
- 26 коли ще землі не вчинив Він, ні піль, ні початкового пороху всесвіту.
When he had not made the earth or the fields or the dust of the world.
κύριος ἐποίησεν χώρας καὶ ἀουκίτους καὶ ἄκρα οἰκούμενα τῆς ὑπ' οὐρανόν
- 27 Коли приправляв небеса я була там, коли круга вставляв на поверхні безодні,
When he made ready the heavens I was there: when he put an arch over the face of the deep:
ἠνίκα ἠτοίμαζεν τὸν οὐρανόν συμπαρήμην αὐτῷ καὶ ὅτε ἀφόριζεν τὸν ἑαυτοῦ θρόνον ἐπ' ἀνέμων
- 28 коли хмари уміцнював Він нагорі, як джерела безодні зміцняв,
When he made strong the skies overhead: when the fountains of the deep were fixed:
ἠνίκα ἰσχυρὰ ἐποίει τὰ ἄνω νέφη καὶ ὡς ἀσφαλεῖς ἐτίθει πηγὰς τῆς ὑπ' οὐρανόν
- 29 коли клав Він для моря устава його, щоб його берегів вода не переходила, коли ставив основи землі,
When he put a limit to the sea, so that the waters might not go against his word: when he put in position the bases of the earth:
καὶ ἰσχυρὰ ἐποίει τὰ θεμέλια τῆς γῆς
- 30 то я майстром у Нього була, і була я веселошами день-у-день, радіючи перед обличчям Його кожночасно,
Then I was by his side, as a master workman: and I was his delight from day to day, playing before him at all times;
ἦμην παρ' αὐτῷ ἀρμόζουσα ἐγὼ ἦμην ἢ προσέχαιрен καθ' ἡμέραν δὲ εὐφραϊνόμενη ἐν προσώπῳ αὐτοῦ ἐν παντὶ καιρῷ
- 31 радіючи на земнім крузі Його, а забава моя із синами людськими!
Playing in his earth; and my delight was with the sons of men.
ὅτε εὐφραίνεται τὴν οἰκουμένην συντελέσας καὶ ἐνευφραίνεται ἐν υἱοῖς ἀνθρώπων
- 32 ¶ Тепер же, послухайте, діти, мене, і блаженні, хто буде дороги мої стерегти!
Give ear to me then, my sons: for happy are those who keep my ways.
vñ oñ vı́e ákoué mou
- 34 Блаженна людина, яка мене слухас, щоб пильнувати при дверях моїх день-у-день, щоб одвірки мої берегти!
Happy is the man who gives ear to me, watching at my doors day by day, keeping his place by the pillars of my house.
μακάριος ἀνὴρ ὃς εἰσακούσεται μου καὶ ἄνθρωπος ὃς τὰς ἐμὰς ὁδοὺς φυλάξει ἀγρυπνῶν ἐπ' ἐμαῖς θύραις καθ' ἡμέραν τηρῶν σταθμοὺς ἐμῶν εἰσόδου
- 35 Хто бо знаходить мене, той знаходить життя, і одержує милість від Господа.
For whoever gets me gets life, and grace from the Lord will come to him.
αἱ γὰρ ἔξοδοί μου ἔξοδοι ζωῆς καὶ ἐτοιμάζεται θέλησις παρὰ κυρίου
- 36 А хто проти мене грішить, ограбовує душу свою; всі, хто мене ненавидить, ті смерть покохали!
But he who does evil to me, does wrong to his soul: all my haters are in love with death.
οἱ δὲ εἰς ἐμὲ ἀμαρτάνοντες ἀσεβοῦσιν τὰς ἑαυτῶν ψυχὰς καὶ οἱ μισοῦντές με ἀγαπῶσιν θάνατον
- 1 ¶ Мудрість свій дім збудувала, сім стовпів своїх витесала.
Wisdom has made her house, putting up her seven pillars.
ἡ σοφία ὠκοδόμησεν ἑαυτῇ οἶκον καὶ ὑπήρεισεν στύλους ἑπτὰ
- 2 Зарізала те, що було на заріз, змішала вино своє, і трапезу свою приготвила.
She has put her fat beasts to death; her wine is mixed, her table is ready.
ἔσφαζεν τὰ ἑαυτῆς θύματα ἐκέρασεν εἰς κρατῆρα τὸν ἑαυτῆς οἶνον καὶ ἠτοίμασατο τὴν ἑαυτῆς τράπεζαν

- 3 Дівчат своїх вислала, і кличе вона на висотах міських:
She has sent out her women-servants; her voice goes out to the highest places of the town, saying,
 ἀπέστειλεν τοὺς αὐτῆς δούλους συγκαλοῦσα μετὰ ὑψηλοῦ κηρύγματος ἐπὶ κρατῆρα λέγουσα
- 4 Хто бідний на розум, хай прийде сюди, а хто нерозумний, говорить йому:
Whoever is simple, let him come in here; and to him who has no sense, she says:
 ὅς ἐστιν ἄφρων ἐκκλινάτω πρὸς με καὶ τοῖς ἐνδεέσι φρενῶν εἶπεν
- 5 Ходіть, споживайте із хліба мого, та пийте з вина, що його я змішала!
Come, take of my bread, and of my wine which is mixed.
 ἔλθατε φάγετε τῶν ἐμῶν ἄρτων καὶ πίετε οἶνον ὃν ἐκέρασα ὑμῖν
- 6 Покиньте глупоту і будете жити, і ходіте дорогою розуму!
Give up the simple ones and have life, and go in the way of knowledge.
 ἀπολείπετε ἀφροσύνην καὶ ζήσεσθε καὶ ζητήσατε φρόνησιν ἵνα βιώσητε καὶ κατορθώσατε ἐν γνώσει σύνεσιν
- 7 Хто картає насмішника, той собі ганьбу бере, хто ж безбожникові виговорює, сором собі набуває.
He who gives teaching to a man of pride gets shame for himself; he who says sharp words to a sinner gets a bad name.
 ὁ παιδεύων κακοὺς λήμψεται αὐτῷ ἀτιμίαν ἐλέγχων δὲ τὸν ἀσεβῆ μωμήσεται αὐτόν
- 8 Не дорікай пересмішникові, щоб тебе не зненавидів він, викартай мудрого й він покохас тебе.
Do not say sharp words to a man of pride, or he will have hate for you; make them clear to a wise man, and you will be dear to him.
 μὴ ἔλεγε κακοῦς ἵνα μὴ μισῶσιν σε ἔλεγε σοφόν καὶ ἀγαπήσει σε
- 9 Дай мудрому й він помудріє іще, навчи праведного і прибільшить він мудрости!
Give teaching to a wise man, and he will become wiser; give training to an upright man, and his learning will be increased.
 δίδου σοφῷ ἀφορμὴν καὶ σοφώτερος ἔσται γνώριζε δικαίω καὶ προσθήσει τοῦ δέχεσθαι
- 10 Страх Господній початок премудрости, а пізнання Святого це розум,
The fear of the Lord is the start of wisdom, and the knowledge of the Holy One gives a wise mind
 ἀρχὴ σοφίας φόβος κυρίου καὶ βουλὴ ἁγίων σύνεσις [10α] τὸ γὰρ γινῶναι νόμον διανοίας ἐστὶν ἀγαθῆς
- 11 бо мною помножаться дні твої, і додадуть тобі років життя.
For by me your days will be increased, and the years of your life will be long.
 τούτῳ γὰρ τῷ τρόπῳ πολλὴν ζήσεις χρόνον καὶ προστεθήσεται σοι ἔτη ζωῆς σου
- 12 Якщо ти змудрів то для себе змудрів, а як станеш насмішником, сам понесеш!
If you are wise, you are wise for yourself; if your heart is full of pride, you only will have the pain of it.
 υἱὲ ἕαν σοφὸς γένη σεαυτῷ σοφὸς ἔσῃ καὶ τοῖς πλησίον ἕαν δὲ κακὸς ἀποβῆς μόνος ἀναντλήσεις κακά [12α] ὃς ἐρείδεται ἐπὶ ψεῦδεσιν οὗτος ποιμανεῖ ἀνέμους ὁ δ' αὐτὸς διώζεται ὄρνεα πετόμενα [12β] ἀπέλιπεν γὰρ ὁδοὺς τοῦ αὐτοῦ ἀμπελώνος τοὺς δὲ ἄξονας τοῦ ἰδίου γεωργίου πεπλάνηται [12ξ] διαπορεύεται δὲ δι' ἀνύδρου ἐρήμου καὶ γῆν διατεταγμένην ἐν διψώδεσιν συνάγει δὲ χερσὶν ἄκ αρπίαν
- 13 ¶ Жінка безглузда криклива, нерозумна, і нічого не знає!
The foolish woman is full of noise; she has no sense at all.
 γυνὴ ἄφρων καὶ θρασεῖα ἐνδεῆς ψωμοῦ γίνεται ἢ οὐκ ἐπίσταται αἰσχύνῃν
- 14 Сідає вона на сидінні при вході до дому свого, на високостях міста,
Seated at the door of her house, in the high places of the town,
 ἐκάθισεν ἐπὶ θύραις τοῦ αὐτῆς οἴκου ἐπὶ δίφρου ἐμφανῶς ἐν πλατείαις
- 15 щоб кликати тих, хто дорогою йде, хто путтю своєю простує:
Crying out to those who go by, going straight on their way, she says:
 προσκαλουμένη τοὺς παριόντας καὶ κατευθύνοντας ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν

- 16 **Хто бідний на розум, хай прийде сюди, а хто нерозумний, то каже йому:**
Whoever is simple, let him come in here: and to him who is without sense, she says:
 ὅς ἐστιν ὑμῶν ἀφρονέστατος ἐκκλινάτω πρὸς με ἐνδεέσι δὲ φρονήσεως παρακελεύομαι λέγουσα
- 17 **Вода крадена солодка, і присмний прихований хліб...**
Drink taken without right is sweet, and food in secret is pleasing.
 ἄρτων κρυφίων ἡδέως ἄψασθε καὶ ὕδατος κλοπῆς γλυκεροῦ
- 18 **І не відає він, що самі там мерці, у глибинах шеолу запрошені нею!...**
But he does not see that the dead are there, that her guests are in the deep places of the underworld.
 ὁ δὲ οὐκ οἶδεν ὅτι γηγενεῖς παρ' αὐτῆ ὄλλονται καὶ ἐπὶ πέτευρον ἄδου συναντᾷ [18a] ἀλλὰ ἀποπήδησον μὴ ἐγγρονίσης ἐν τῷ τόπῳ μηδὲ ἐπιστήσης τὸ σὸν ὄμμα πρὸς αὐτήν [18β] οὕτως γὰρ διαβήση ὕδωρ ἀλλότριον καὶ ὑπερβήση ποταμὸν ἀλλότριον [18ς] ἀπὸ δὲ ὕδατος ἀλλοτρίου ἀπόσχου καὶ ἀπὸ πηγῆς ἀλλοτρίας μὴ πίης [18δ] ἵνα πολὺν ζήσης χρόνον προστεθῆ δέ σοι ἔτη ζωῆς
- 1 **¶ Син мудрий потіха для батька, а син нерозумний то смуток для ньеньки його.**
A wise son makes a glad father, but a foolish son is a sorrow to his mother.
 υἱὸς σοφὸς εὐφραίνει πατέρα υἱὸς δὲ ἄφρων λύπη τῇ μητρί
- 2 **¶ Не помогут неправедні скарби, а справедливість від смерти визволює.**
Wealth which comes from sin is of no profit, but righteousness gives salvation from death.
 οὐκ ὠφελήσουσιν θησαυροὶ ἀνόμους δικαιοσύνη δὲ ῥύσεται ἐκ θανάτου
- 3 **Не допустить Господь голодувати душу праведного, а набуток безбожників згине.**
The Lord will not let the upright be in need of food, but he puts far from him the desire of the evil-doers.
 οὐ λιμοκτονήσει κύριος ψυχὴν δικαίαν ζωὴν δὲ ἀσεβῶν ἀνατρέψει
- 4 **¶ Ледача рука до убогства веде, рука ж роботяща збагачує.**
He who is slow in his work becomes poor, but the hand of the ready worker gets in wealth.
 πενία ἄνδρα ταπεινοῖ χεῖρες δὲ ἀνδρείων πλουτίζουν [4a] υἱὸς πεπαιδευμένος σοφὸς ἔσται τῷ δὲ ἄφρονι διακόνῳ χρήσεται
- 5 **¶ Хто літом збирає син мудрий, хто ж дримає в жнива син безпутній.**
He who in summer gets together his store is a son who does wisely; but he who takes his rest when the grain is being cut is a son causing shame.
 διεσώθη ἀπὸ καύματος υἱὸς νοήμων ἀνεμόφθορος δὲ γίνεται ἐν ἀμίτῳ υἱὸς παράνομος
- 6 **¶ Благословенства на голову праведного, а уста безбожним прикрис насильство.**
Blessings are on the head of the upright, but the face of sinners will be covered with sorrow.
 εὐλογία κυρίου ἐπὶ κεφαλῇ δικαίου στόμα δὲ ἀσεβῶν καλύψει πένθος ἄωρον
- 7 **¶ Пам'ять про праведного на благословення, а ймення безбожних загине.**
The memory of the upright is a blessing, but the name of the evil-doer will be turned to dust.
 μνήμη δικαίων μετ' ἐγκωμίων ὄνομα δὲ ἀσεβοῦς σβέννυται
- 8 **¶ Заповіді мудросердий приймас, але дурногубий впаде.**
The wise-hearted man will let himself be ruled, but the man whose talk is foolish will have a fall.
 σοφὸς καρδίᾳ δέξεται ἐντολὰς ὁ δὲ ἄστεγος χεῖλεσιν σκολιάζων ὑποσκελισθήσεται
- 9 **¶ Хто в невинності ходить, той ходить безпечно, а хто кривить дороги свої, буде виявлений.**
He whose ways are upright will go safely, but he whose ways are twisted will be made low.
 ὅς πορεύεται ἀπλῶς πορεύεται πεποιθῶς ὁ δὲ διαστρέφων τὴς ὁδοὺς αὐτοῦ γνωσθήσεται
- 10 **¶ Хто оком моргає, той смуток дає, але дурногубий впаде.**
He who makes signs with his eyes is a cause of trouble, but he who makes a man see his errors is a cause of peace.
 ὁ ἐννεύων ὀφθαλμοῖς μετὰ δόλου συνάγει ἀνδράσι λύπας ὁ δὲ ἐλέγχων μετὰ παρρησίας εἰρηνοποιεῖ
- 11 **¶ Уста праведного то джерело життя, а уста безбожним прикрис насильство.**
The mouth of the upright man is a fountain of life, but the mouth of the evil-doer is a bitter cup.
 πηγὴ ζωῆς ἐν χειρὶ δικαίου στόμα δὲ ἀσεβοῦς καλύψει ἀπόλεια

- 12 ¶ Ненависть побуджує сварки, а любов покриває всі вини.
Hate is a cause of violent acts, but all errors are covered up by love.
 μῖσος ἐγειρεί νεῖκος πάντας δὲ τοὺς μὴ φιλονεικοῦντας καλύπτει φιλία
- 13 ¶ В устах розумного мудрість знаходиться, а різка на спину безтямного.
In the lips of him who has knowledge wisdom is seen; but a rod is ready for the back of him who is without sense.
 ὅς ἐκ χειλέων προφέρει σοφίαν ῥάβδω τύπτει ἄνδρα ἀκάρδιον
- 14 ¶ Приховують мудрі знання, а уста нерозумного близькі до загибелі.
Knowledge is stored up by the wise, but the mouth of the foolish man is a destruction which is near.
 σοφοὶ κρύψουσιν αἴσθησιν στόμα δὲ προπετοῦς ἐγγίξει συντριβῇ
- 15 ¶ Мاستок багатого місто твердинне його, погибіль убогих їхні злидні.
The property of the man of wealth is his strong town: the poor man's need is his destruction.
 κτήσις πλουσίων πόλις ὄχυρά συντριβῆ δὲ ἀσεβῶν πενία
- 16 ¶ Дорібок праведного на життя, прибуток безбожного в гріх.
The work of the upright gives life: the increase of the evil-doer is a cause of sin.
 ἔργα δικαίων ζωὴν ποιεῖ καρποὶ δὲ ἀσεβῶν ἁμαρτίας
- 17 ¶ Хто напучування стереже той на стежці життя, а хто нехтує картання, той блудить.
He who takes note of teaching is a way of life, but he who gives up training is a cause of error.
 ὁδοῦς δικαίας ζωῆς φυλάσσει παιδεία παιδεία δὲ ἀνεξέλεγκτος πλανᾶται
- 18 ¶ Хто ненависть ховає, в того губи брехливі, а хто наклепи ширить, той дурноверхий.
Hate is covered up by the lips of the upright man, but he who lets out evil about another is foolish.
 καλύπτουσιν ἔχθραν χεῖλη δίκαια οἱ δὲ ἐκφέροντες λοιδορίας ἀφρονέστατοὶ εἰσιν
- 19 ¶ Не бракує гріха в багатомовності, а хто стримує губи свої, той розумний.
Where there is much talk there will be no end to sin, but he who keeps his mouth shut does wisely.
 ἐκ πολυλογίας οὐκ ἐκφεύξει ἁμαρτίαν φειδόμενος δὲ χειλέων νοήμων ἔση
- 20 ¶ Язык праведного то добірне срібло, а розум безбожних мізерний.
The tongue of the upright man is like tested silver: the heart of the evil-doer is of little value.
 ἄργυρος πεπυρωμένος γλώσσα δικαίου καρδία δὲ ἀσεβοῦς ἐκλείπει
- 21 Пасуть багатьох губи праведного, безглузді ж умирають з нерозуму.
The lips of the upright man give food to men, but the foolish come to death for need of sense.
 χεῖλη δικαίων ἐπίσταται ὑψηλά οἱ δὲ ἄφρονες ἐν ἐνδείᾳ τελευτῶσιν
- 22 ¶ Благословення Господнє воно збагачає, і смутку воно не приносить з собою.
The blessing of the Lord gives wealth: hard work makes it no greater.
 εὐλογία κυρίου ἐπὶ κεφαλῇ δικαίου αὐτὴ πλουτίζει καὶ οὐ μὴ προστεθῆ αὐτῇ λύπη ἐν καρδίᾳ
- 23 ¶ Нешляхетне робити забава невігласа, а мудрість людині розумній.
It is sport to the foolish man to do evil, but the man of good sense takes delight in wisdom.
 ἐν γέλωτι ἄφρων πράσσει κακά ἢ δὲ σοφία ἀνδρὶ τίκτει φρόνησιν
- 24 ¶ Чого нечестивий боїться, те прийде на нього, а прагнення праведних сповняться.
The thing feared by the evil-doer will come to him, but the upright man will get his desire.
 ἐν ἀπολείᾳ ἀσεβῆς περιφέρεται ἐπιθυμία δὲ δικαίου δεκτὴ
- 25 Як буря, яка пронесеться, то й гине безбожний, а праведний має довічну основу.
When the storm-wind is past, the sinner is seen no longer, but the upright man is safe for ever.
 παραπορευομένης καταγίδος ἀφανίζεται ἀσεβῆς δίκαιος δὲ ἐκκλίνας σώζεται εἰς τὸν αἰῶνα

- 26 ¶ Як оцет зубам, і як дим для очей, так лінивий для тих, хто його посилав.
Like acid drink to the teeth and as smoke to the eyes, so is the hater of work to those who send him.
ὡσπερ ὄμφαξ ὁδοῦσι βλαβερὸν καὶ καπνὸς ὄμμασιν οὕτως παρανομία τοῖς χρωμένοις αὐτήν
- 27 ¶ Страх Господній примножує днів, а роки безбожних вкоротяться.
The fear of the Lord gives long life, but the years of the evil-doer will be cut short.
φόβος κυρίου προστίθησιν ἡμέρας ἔτη δὲ ἀσεβῶν ὀλιγοθήσεται
- 28 Сподівання для праведних радість, а надія безбожних загине.
The hope of the upright man will give joy, but the waiting of the evil-doer will have its end in sorrow.
ἐγχρονίζει δικαίοις εὐφροσύνη ἐλπίς δὲ ἀσεβῶν ὀλλυται
- 29 ¶ Дорога Господня твердinja невинним, а загибель злочинцям.
The way of the Lord is a strong tower for the upright man, but destruction to the workers of evil.
ὀχύρωμα ὀσίου φόβος κυρίου συντριβὴ δὲ τοῖς ἐργαζομένοις κακά
- 30 Повік праведний не захитається, а безбожники не поживуть на землі.
The upright man will never be moved, but evil-doers will not have a safe resting-place in the land.
δίκαιος τὸν αἰῶνα οὐκ ἐνδώσει ἀσεβεῖς δὲ οὐκ οἰκήσουσιν γῆν
- 31 ¶ Уста праведного дають мудрість, а лукавий язик буде втятий.
The mouth of the upright man is budding with wisdom, but the twisted tongue will be cut off.
στόμα δικαίου ἀποστάζει σοφίαν γλῶσσα δὲ ἀδίκου ἐξολεῖται
- 32 Уста праведного уподобання знають, а уста безбожних лукавство.
The lips of the upright man have knowledge of what is pleasing, but twisted are the mouths of evil-doers.
χείλη ἀνδρῶν δικαίων ἀποστάζει χάριτας στόμα δὲ ἀσεβῶν ἀποστρέφεται
- 1 ¶ Обманливі шальки огида для Господа, а повна вага це Його уподоба.
Scales of deceit are hated by the Lord, but a true weight is his delight.
ζυγοὶ δόλοιο βδέλυγμα ἐνώπιον κυρίου στάθμιον δὲ δίκαιον δεκτὸν αὐτῷ
- 2 ¶ Прийде пишність, та прийде і ганьба, а з сумирними мудрість.
When pride comes, there comes shame, but wisdom is with the quiet in spirit.
οὗ ἐὰν εἰσέλθῃ ὕβρις ἐκεῖ καὶ ἀτιμία στόμα δὲ ταπεινῶν μελετᾷ σοφίαν
- 3 ¶ Невинність простосердих веде їх, а лукавство зрадливих їх вигубить.
The righteousness of the upright will be their guide, but the twisted ways of the false will be their destruction.
ἀποθανῶν δίκαιος ἔλιπεν μετὰμελον πρόχειρος δὲ γίνεται καὶ ἐπίχαρτος ἀσεβῶν ἀπώλεια
- 5 ¶ Справедливість невинного дорогу йому випростовує, безбожний же падає через безбожність свою.
The righteousness of the good man will make his way straight, but the sin of the evil-doer will be the cause of his fall.
δικαιοσύνη ἀμώμους ὀρθοτομεῖ ὁδοῦς ἀσέβεια δὲ περιπίπτει ἀδικία
- 6 Справедливість прямих їх рятує, а зрадливі захоплені будуть своєю захланністю.
The righteousness of the upright will be their salvation, but the false will themselves be taken in their evil designs.
δικαιοσύνη ἀνδρῶν ὀρθῶν ρύεται αὐτοῦς τῇ δὲ ἀπωλεία αὐτῶν ἀλίσκονται παράνομοι
- 7 ¶ При смерті людини безбожної гине надія, зникає чекання людини нікчемної.
At the death of an upright man his hope does not come to an end, but the hope of the evil-doer comes to destruction.
τελευτήσαντος ἀνδρὸς δικαίου οὐκ ὀλλυται ἐλπίς τὸ δὲ καύχημα τῶν ἀσεβῶν ὀλλυται
- 8 ¶ Виривається праведний з утиску, і замість нього безбожний іде.
The upright man is taken out of trouble, and in his place comes the sinner.
δίκαιος ἐκ θήρας ἐκδύνει ἀντ' αὐτοῦ δὲ παραδίδοται ὁ ἀσεβής

- 9 ¶ Свого ближнього нищить лукавий устами, а знанням визволяються праведні.
With his mouth the evil man sends destruction on his neighbour; but through knowledge the upright are taken out of trouble.
 ἐν στόματι ἀσεβῶν παγίς πολίταις αἰσθησις δὲ δικαίων εὐδοος
- 10 ¶ Добром праведних місто радіє, а як гинуть безбожні співає.
When things go well for the upright man, all the town is glad; at the death of sinners, there are cries of joy.
 ἐν ἀγαθοῖς δικαίων κατάρθωσεν πόλις
- 11 Благословенням чесних підноситься місто, а устами безбожних руйнується.
By the blessing of the upright man the town is made great, but it is overturned by the mouth of the evil-doer.
 στόμασιν δὲ ἀσεβῶν κατεσκάφη
- 12 ¶ Хто погорджує ближнім своїм, той позбавлений розуму, а розумна людина мовчить.
He who has a poor opinion of his neighbour has no sense, but a wise man keeps quiet.
 μукτηρίζει πολίτας ἐνδεής φρενῶν ἀνὴρ δὲ φρόνιμος ἡσυχίαν ἄγει
- 13 Виявляє обмовник тасмне, вірнодушний же справу ховає.
He who goes about talking of others makes secrets public, but the true-hearted man keeps things covered.
 ἀνὴρ δὲ γλωσσος ἀποκαλύπτει βουλάς ἐν συνεδρίῳ πιστὸς δὲ πνοῇ κρύπτει πράγματα
- 14 ¶ Народ падає з браку розумного проводу, при численності ж радників спасіння буває.
When there is no helping suggestion the people will have a fall, but with a number of wise guides they will be safe.
 οἷς μὴ ὑπάρχει κυβέρνησις πίπτουσιν ὥσπερ φύλλα σωτηρία δὲ ὑπάρχει ἐν πολλῇ βουλή
- 15 ¶ Зле робить, як хто за чужого поручиться, хто ж поруку ненавидить, той безпечний.
He who makes himself responsible for a strange man will undergo much loss; but the hater of such undertakings will be safe.
 πονηρὸς κακοποιεῖ ὅταν συμμείξῃ δικαίῳ μισεῖ δὲ ἔχον ἀσφαλείας
- 16 ¶ Жінка чеснотна осягує слави, і пильні багатства здобудуть.
A woman who is full of grace is honoured, but a woman hating righteousness is a seat of shame: those hating work will undergo loss, but the strong keep their wealth.
 γυνὴ εὐχάριστος ἐγείρει ἀνδρὶ δόξαν θρόνος δὲ ἀτιμίας γυνὴ μισοῦσα δίκαια πλοῦτος ὀκνηροὶ ἐνδεεῖς γίνονται οἱ δὲ ἀνδρεῖοι ἐρείδονται πλοῦτος
- 17 ¶ Людина ласкава душі своїй чинить добро, а жорстока замучує тіло своє.
The man who has mercy will be rewarded, but the cruel man is the cause of trouble to himself.
 τῆ ψυχῇ αὐτοῦ ἀγαθὸν ποιεῖ ἀνὴρ ἐλεήμων ἐξολλύει δὲ αὐτοῦ σῶμα ὁ ἀνελεήμων
- 18 ¶ Чинить діло безвартне безбожний, хто ж праведність сіє за плату правдиву одержує.
The sinner gets the payment of deceit; but his reward is certain who puts in the seed of righteousness.
 ἀσεβῆς ποιεῖ ἔργα ἄδικα σπέρμα δὲ δικαίων μισθὸς ἀληθείας
- 19 ¶ Отак праведність є на життя, хто ж женеться за злом, той до смерті зближається.
So righteousness gives life; but he who goes after evil gets death for himself.
 υἱὸς δικαίος γεννᾶται εἰς ζωὴν διωγμὸς δὲ ἀσεβοῦς εἰς θάνατον
- 20 ¶ Серцем лукаві огида для Господа, а хто в неповинності ходить Його уподоба.
The uncontrolled are hated by the Lord, but those whose ways are without error are his delight
 βδέλυγμα κυρίῳ διεστραμμένα ὁδοὶ προσδεκτοὶ δὲ αὐτῷ πάντες ἄμωμοι ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν
- 21 ¶ Ручаюсь: не буде невинним лихий, а нащадок правдивих захований буде.
Certainly the evil-doer will not go free from punishment, but the seed of the upright man will be safe.
 χειρὶ χειρᾶς ἐμβάλων ἀδίκως οὐκ ἀτιμώρητος ἔσται ὁ δὲ σπείρων δικαιοσύνην λήμψεται μισθὸν πιστῶν
- 22 ¶ Золотая сережка в свині на ніздрі це жінка гарна, позбавлена розуму.
Like a ring of gold in the nose of a pig, is a beautiful woman who has no sense.
 ὥσπερ ἐνώπιον ἐν ῥίνι ὄξ οὕτως γυναῖκὶ κακόφρονι κάλλος

- 23 ¶ Жадання у праведних тільки добро, надія безбожних то гнів.
The desire of the upright man is only for good, but wrath is waiting for the evil-doer.
ἐπιθυμία δικαίων πάσα ἀγαθή ἐλπίς δὲ ἀσεβῶν ἀπολείται
- 24 ¶ Дехто щедро дас, та ще додається йому, а дехто ховає над міру, та тільки бідніє.
A man may give freely, and still his wealth will be increased; and another may keep back more than is right, but only comes to be in need.
εἰσὶν οἱ τὰ ἴδια σπεύροντες πλείονα ποιοῦσιν εἰσὶν καὶ οἱ συνάγοντες ἐλαττονοῦνται
- 25 ¶ Душа, яка благословляє, насичена буде, а хто поїть інших, напосний буде і він.
He who gives blessing will be made fat, but the curser will himself be cursed.
ψυχὴ εὐλογουμένη πᾶσα ἀπλῆ ἀνὴρ δὲ θυμῶδης οὐκ εὐσχήμων
- 26 ¶ Хто задержує збіжжя, того проклинає народ, хто ж поживу випродує, тому благословення на голову.
He who keeps back grain will be cursed by the people; but a blessing will be on the head of him who lets them have it for a price.
ὁ συνέχων σῖτον ὑπολίπειτο αὐτὸν τοῖς ἔθνεσιν εὐλογία δὲ εἰς κεφαλὴν τοῦ μεταδιδόντος
- 27 ¶ Хто прагне добра, той шукає вподобання, хто ж лихого жадає, то й прийде на нього воно.
He who, with all his heart, goes after what is good is searching for grace; but he who is looking for trouble will get it.
τεκταινόμενος ἀγαθὰ ζητεῖ χάριν ἀγαθὴν ἐκζητοῦντα δὲ κακὰ καταλήμψεται αὐτόν
- 28 ¶ Хто надію кладе на багатство своє, той впаде, а праведники зеленіють, як листя.
He who puts his faith in wealth will come to nothing; but the upright man will be full of growth like the green leaf.
ὁ πεποιθὸς ἐπὶ πλούτῳ οὗτος πεσεῖται ὁ δὲ ἀντιλαμβάνόμενος δικαίων οὗτος ἀνατελεῖ
- 29 ¶ Хто неряд уносить до дому свого, той вітер посяде, а дурноголовий розумному стане рабом.
The troubler of his house will have the wind for his heritage, and the foolish will be servant to the wise-hearted.
ὁ μὴ συμπεριφερόμενος τῷ ἑαυτοῦ οἴκῳ κληρονομήσει ἄνεμον δουλεύσει δὲ ἄφρων φρονίμῳ
- 30 ¶ Плод праведного дерево життя, і мудрий життя набуває.
The fruit of righteousness is a tree of life, but violent behaviour takes away souls.
ἐκ καρποῦ δικαιοσύνης φύεται δένδρον ζωῆς ἀφαιροῦνται δὲ ἄφροι ψυχὰι παρανόμων
- 31 ¶ Коли праведний ось надолжиться на землі, то тим більше безбожний та грішний!
If the upright man is rewarded on earth, how much more the evil-doer and the sinner!
εἰ ὁ μὲν δίκαιος μόλις σφύζεται ὁ ἀσεβῆς καὶ ἁμαρτωλὸς ποῦ φανεῖται
- 1 ¶ Хто любить навчання, той любить пізнання, а хто докір ненавидить, той нерозумний.
A lover of training is a lover of knowledge; but a hater of teaching is like a beast.
ὁ ἀγαπῶν παιδείαν ἀγαπᾷ αἴσθησιν ὁ δὲ μισῶν ἐλέγχους ἄφρων
- 2 ¶ Добрий від Господа має вподобання, а людину злих замірів осудить Господь.
A good man has grace in the eyes of the Lord; but the man of evil designs gets punishment from him.
κρείσσων ὁ εὐρὸν χάριν παρὰ κυρίῳ ἀνὴρ δὲ παράνομος παρασιωπηθήσεται
- 3 ¶ Не зміцниться людина безбожністю, корінь же праведних не захитається.
No man will make himself safe through evil-doing; but the root of upright men will never be moved.
οὐ κατορθώσει ἄνθρωπος ἐξ ἀνόμου αἱ δὲ ρίζαι τῶν δικαίων οὐκ ἐξαρθήσονται
- 4 ¶ Жінка чеснотна корона для чоловіка свого, а засоромлююча мов та гниль в його костях.
A woman of virtue is a crown to her husband; but she whose behaviour is a cause of shame is like a wasting disease in his bones.
γυνὴ ἀνδρεία στέφανος τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς ὥσπερ δὲ ἐν ξύλῳ σκώληξ οὕτως ἄνδρα ἀπόλλυσιν γυνὴ κακοποιός
- 5 ¶ Думки праведних право, підступні заміри безбожних омана.
The purposes of upright men are right, but the designs of evil-doers are deceit.
λογισμοὶ δικαίων κρίματα κυβερνήτων δὲ ἀσεβεῖς δόλους

- 6 ¶ Безбожних слова чатування на кров, а уста невинних урятовують їх.
The words of sinners are destruction for the upright; but the mouth of upright men is their salvation.
 λόγοι ἀσεβῶν δόλοιο στόμα δὲ ὀρθῶν ρύσεται αὐτούς
- 7 ¶ Перевернути безбожних і вже їх нема, а дім праведних буде стояти.
Evil-doers are overturned and never seen again, but the house of upright men will keep its place.
 οὐ ἐν στραφῇ ἀσεβῆς ἀφανίζεται οἶκοι δὲ δικαίων παραμένουσιν
- 8 ¶ Хвалить людину за розум її, а кривосердий стає на погорду.
A man will be praised in the measure of his wisdom, but a wrong-minded man will be looked down on.
 στόμα συνετοῦ ἐγκωμιάζεται ὑπὸ ἀνδρός νοθοκαρδίου δὲ μυκτηρίζεται
- 9 ¶ Ліпше простий, але роботящий на себе, від того, хто поважним себе видає, та хліба позбавлений.
He who is of low position and has a servant, is better than one who has a high opinion of himself and is in need of bread.
 κρείσσων ἀνὴρ ἐν ἀτιμίᾳ δουλεύων ἑαυτῷ ἢ τιμὴν ἑαυτῷ περιτιθεὶς καὶ προσδεόμενος ἄρτου
- 10 ¶ Піклується праведний життям худоби своєї, а серце безбожних жорстоке.
An upright man has thought for the life of his beast, but the hearts of evil-doers are cruel.
 δίκαιος οἰκτίζει ψυχὰς κτηνῶν αὐτοῦ τὰ δὲ σπλάγχνα τῶν ἀσεβῶν ἀνελεήμονα
- 11 ¶ Хто оброблює землю свою, той хлібом насичується, хто ж за марницею гониться, той позбавлений розуму.
He who does work on his land will not be short of bread; but he who goes after foolish men is without sense.
 ὁ ἐργαζόμενος τὴν ἑαυτοῦ γῆν ἐμπλησθήσεται ἄρτων οἱ δὲ διώκοντες μάταια ἐνδεεῖς φρενῶν [11α] ὅς ἐστιν ἡθὺς ἐν οἴνων διατριβαῖς ἐν τοῖς ἑαυτοῦ ὀχυρώμασιν καταλείπει ἀτιμίαν
- 12 ¶ Безбожний жадає ловити у сітку лихих, а в праведних корень приносить плоди.
The resting-place of the sinner will come to destruction, but the root of upright men is for ever.
 ἐπιθυμία ἀσεβῶν κακαὶ αἱ δὲ ρίζαι τῶν εὐσεβῶν ἐν ὀχυρώμασιν
- 13 ¶ Пастка злого в гріху його уст, а праведний з утиску вийде.
In the sin of the lips is a net which takes the sinner, but the upright man will come out of trouble.
 δι' ἁμαρτίαν χειλέων ἐπίπτει εἰς παγίδας ἁμαρτωλός ἐκφεύγει δὲ ἐξ αὐτῶν δίκαιος [13α] ὁ βλέπων λεῖα ἐλεηθήσεται ὁ δὲ συναντῶν ἐν πύλαις ἐκθλίψει ψυχὰς
- 14 ¶ Людина насичується добром з плоду уст, і зроблене рук чоловіка до нього впаде.
From the fruit of his mouth will a man have good food in full measure, and the work of a man's hands will be rewarded.
 ἀπὸ καρπῶν στόματος ψυχῆ ἀνδρός πλησθήσεται ἀγαθῶν ἀνταπόδομα δὲ χειλέων αὐτοῦ δοθήσεται αὐτῷ
- 15 ¶ Дорога безумця пряма в його очах, а мудрий послухає ради.
The way of the foolish man seems right to him? but the wise man gives ear to suggestions.
 ὁδοὶ ἀφρόνων ὀρθαὶ ἐνώπιον αὐτῶν εἰσακούει δὲ συμβουλίας σοφός
- 16 ¶ Нерозумного гнів пізнається відразу, розумний же мовчки ховає зневагу.
A foolish man lets his trouble be openly seen, but a sharp man keeps shame secret.
 ἄφρων αὐθημερὸν ἐξαγγέλλει ὀργὴν αὐτοῦ κρύπτει δὲ τὴν ἑαυτοῦ ἀτιμίαν πανοῦργος
- 17 ¶ Хто правду говорить, той виявлює праведність, а свідок брехливий оману.
The breathing out of true words gives knowledge of righteousness; but a false witness gives out deceit.
 ἐπιδεικνυμένην πίστιν ἀπαγγέλλει δίκαιος ὁ δὲ μάρτυς τῶν ἀδικῶν δόλοιο
- 18 ¶ Дехто говорить, мов коле мечем, язик же премудрих то ліки.
There are some whose uncontrolled talk is like the wounds of a sword, but the tongue of the wise makes one well again.
 εἰσὶν οἱ λέγοντες τιτρώσκουσιν μαχαίρα γλῶσσαι δὲ σοφῶν ἰώνται
- 19 ¶ Уста правдиві стоятимуть вічно, а брехливий язик лиш на хвилию.
True lips are certain for ever, but a false tongue is only for a minute.
 χειλὴ ἀληθινὰ κατορθοῖ μαρτυρίαν μάρτυς δὲ ταχὺς γλῶσσαν ἔχει ἄδικον

- 20 ¶ В серці тих, хто зло оре, омана, а радість у тих, хто дораджує мир.
Deceit is in the heart of those whose designs are evil, but for those purposing peace there is joy.
δόλος ἐν καρδίᾳ τεκταινομένου κακά οἱ δὲ βουλόμενοι εἰρήνην εὐφρανθήσονται
- 21 ¶ Жодна кривда не трапиться праведному, а безбожні наповняться лихом.
No trouble will come to upright men, but sinners will be full of evil.
οὐκ ἀρέσει τῷ δικαίῳ οὐδὲν ἄδικον οἱ δὲ ἀσεβεῖς πλησθήσονται κακῶν
- 22 ¶ Уста брехливі огида у Господа, а чинячі правду Його уподоба.
False lips are hated by the Lord, but those whose acts are true are his delight.
βδέλυγμα κυρίῳ χεῖλη ψευδῆ ὁ δὲ ποιῶν πίστεις δεκτὸς παρ' αὐτῷ
- 23 ¶ Приховує мудра людина знання, а серце безумних глупоту викликує.
A sharp man keeps back his knowledge; but the heart of foolish men makes clear their foolish thoughts.
ἀνὴρ συνेतὸς θρόνος αἰσθήσεως καρδία δὲ ἀφρόνων συναντήσεται ἀραῖς
- 24 ¶ Роботяща рука пануватиме, а лінива даниною стане.
The hand of the ready worker will have authority, but he who is slow in his work will be put to forced work.
χεῖρ ἐκλεκτῶν κρατήσῃ εὐχερῶς δόλοιοι δὲ ἔσονται εἰς προνομίην
- 25 ¶ Туга на серці людини чавить її, добре ж слово її веселить.
Care in the heart of a man makes it weighted down, but a good word makes it glad.
φοβερὸς λόγος καρδίαν ταρασσεῖ ἀνδρὸς δικαίου ἀγγελία δὲ ἀγαθὴ εὐφραίνει αὐτόν
- 26 ¶ Праведний вивідає свою путь, а дорога безбожних зведе їх самих.
The upright man is a guide to his neighbour, but the way of evil-doers is a cause of error to them.
ἐπιγνώμων δίκαιος ἑαυτοῦ φίλος ἔσται αἱ δὲ γνῶμαι τῶν ἀσεβῶν ἀνεπικεῖς ἀμαρτάνοντας καταδιώξεται κακά ἢ δὲ ὁδὸς τῶν ἀσεβῶν πλανήσει αὐτούς
- 27 ¶ Не буде ледачий пекти свого полю, а людина трудяща набуде масток цінний.
He who is slow in his work does not go in search of food; but the ready worker gets much wealth.
οὐκ ἐπιτεύξεται δόλιος θήρας κτήμα δὲ τίμιον ἀνὴρ καθαρὸς
- 28 ¶ В путі праведности є життя, і на стежці її нема смерти.
In the road of righteousness is life, but the way of the evil-doer goes to death.
ἐν ὁδοῖς δικαιοσύνης ζωὴ ὁδοὶ δὲ μνησικάκων εἰς θάνατον
- 1 ¶ Син мудрий приймає картання від батька, а насмішник докору не слухає.
A wise son is a lover of teaching, but the ears of the haters of authority are shut to sharp words.
υἱὸς πανούργους ὑπήκοος πατρὶ υἱὸς δὲ ἀνήκοος ἐν ἀπολείᾳ
- 2 ¶ З плоду уст чоловік споживає добро, а жадоба зрадливих насильство.
A man will get good from the fruit of his lips, but the desire of the false is for violent acts.
ἀπὸ καρπῶν δικαιοσύνης φάγεται ἀγαθὸς ψυχαὶ δὲ παρανόμων ὀλοῦνται ἄωροι
- 3 ¶ Хто уста свої стереже, той душу свою береже, а хто губи свої розпускає, на того погібиль.
He who keeps a watch on his mouth keeps his life; but he whose lips are open wide will have destruction.
ὃς φυλάσσει τὸ ἑαυτοῦ στόμα τηρεῖ τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν ὁ δὲ προπετὴς χεῖλεσιν πτοήσει ἑαυτόν
- 4 ¶ Пожадає душа лінюха, та даремно, душа ж роботящих насититься.
The hater of work does not get his desires, but the soul of the hard workers will be made fat.
ἐν ἐπιθυμίαις ἔστιν πᾶς ἀεργὸς χεῖρες δὲ ἀνδρείων ἐν ἐπιμελείᾳ
- 5 ¶ Ненавидить праведний слово брехливе, безбожний же чинить лихе, і себе засоромлює.
The upright man is a hater of false words: the evil-doer gets a bad name and is put to shame.
λόγον ἄδικον μισεῖ δίκαιος ἀσεβῆς δὲ αἰσχύνεται καὶ οὐχ ἔξει παρρησίαν

- 6 ¶ Праведність оберігає невинного на дорозі його, а безбожність погублює грішника.
Righteousness keeps safe him whose way is without error, but evil-doers are overturned by sin.
δικαιοσύνη φυλάσσει ἀκάκους τοὺς δὲ ἀσεβεῖς φάλους ποιεῖ ἁμαρτία
- 7 ¶ Дехто вдас багача, хоч нічого не має, а дехто вдас бідака, хоч масток великий у нього.
A man may be acting as if he had wealth, but have nothing; another may seem poor, but have great wealth.
εἰσὶν οἱ πλουτίζοντες ἑαυτοὺς μὴδὲν ἔχοντες καὶ εἰσὶν οἱ ταπεινοῦντες ἑαυτοὺς ἐν πολλῷ πλούτῳ
- 8 ¶ Вкуп за душу людини багатство її, а вбогий її докору не чує.
A man will give his wealth in exchange for his life; but the poor will not give ear to sharp words.
λύτρον ἀνδρὸς ψυχῆς ὁ ἴδιος πλοῦτος πτωχὸς δὲ οὐχ ὑφίσταται ἀπειλήν
- 9 ¶ Світло праведних весело світить, а світильник безбожних погасне.
There is a glad dawn for the upright man, but the light of the sinner will be put out.
φῶς δικαίους διὰ παντός φῶς δὲ ἀσεβῶν σβέννυται [9a] ψυχὰι δόλῳιαν πλανῶνται ἐν ἁμαρτίας δίκαιοι δὲ οἰκτίρουσιν καὶ ἐλεῶσιν
- 10 ¶ Тільки сварка пихою зчиняється, а мудрість із тими, хто радиться.
The only effect of pride is fighting; but wisdom is with the quiet in spirit.
κακὸς μεθ' ὕβρεως πράσσει κακά οἱ δὲ ἑαυτῶν ἐπιγνώμονες σοφοί
- 11 ¶ Багатство, заскоро здобує, поменшується, хто ж збирає помалу примножує.
Wealth quickly got will become less; but he who gets a store by the work of his hands will have it increased.
ὑπαρξίς ἐπισπουδαζομένη μετὰ ἀνομίας ἐλάσσων γίνεται ὁ δὲ συνάγων ἑαυτῷ μετ' εὐσεβείας πληθυνθήσεται δίκαιος οἰκτίρει καὶ κηρῶ
- 12 ¶ Задовга надія недуга для серця, а бажання, що сповнюється, це дерево життя.
Hope put off is a weariness to the heart; but when what is desired comes, it is a tree of life.
κρείσσων ἐναρχόμενος βοηθῶν καρδίᾳ τοῦ ἐπαγγελλομένου καὶ εἰς ἐλπίδα ἄγοντος δένδρον γὰρ ζωῆς ἐπιθυμία ἀγαθῆ
- 13 ¶ Хто погорджує словом Господнім, той шкодить собі, хто ж страх має до заповіді, тому надолужиться.
He who makes sport of the word will come to destruction, but the respecter of the law will be rewarded.
ὃς καταφρονεῖ πράγματος καταφρονηθήσεται ὑπ' αὐτοῦ ὁ δὲ φοβούμενος ἐντολὴν οὗτος ὑγιαίνει [13a] υἱῷ δολίῳ οὐδὲν ἔσται ἀγαθὸν οἰκέτη δὲ σοφῷ εὐδοοὶ ἔσονται πράξεις καὶ κατευθυνθήσεται ἡ ὁδὸς αὐτοῦ
- 14 ¶ Наука премудрого криниця життя, щоб віддалитися від пасток смерті.
The teaching of the wise is a fountain of life, turning men away from the nets of death.
νόμος σοφοῦ πηγὴ ζωῆς ὁ δὲ ἄνους ὑπὸ παγίδος θανεῖται
- 15 ¶ Добрий розум приносить присмність, а дорога зрадливих погуба для них.
Wise behaviour gets approval, but the way of the false is their destruction.
σύνεσις ἀγαθῆ δίδωσιν χάριν τὸ δὲ γνῶναι νόμον διανοίας ἐστὶν ἀγαθῆς ὁδοὶ δὲ καταφρονούντων ἐν ἀπωλείᾳ
- 16 ¶ Кожен розумний за мудрістю робить, а безумний глупоту показує.
A sharp man does everything with knowledge, but a foolish man makes clear his foolish thoughts.
πᾶς πανούργος πράσσει μετὰ γνώσεως ὁ δὲ ἄφρων ἐξεπέτασεν ἑαυτοῦ κακίαν
- 17 ¶ Безбожний посол у нещастя впаде, а вірний посол немов лік.
A man taking false news is a cause of trouble, but he who gives news rightly makes things well.
βασιλεὺς θρασὺς ἐμπειεῖται εἰς κακά ἄγγελος δὲ πιστὸς ῥύσεται αὐτόν
- 18 ¶ Хто ламає поуку убогство та ганьба йому, а хто береже остопогу шанований він.
Need and shame will be the fate of him who is uncontrolled by training; but he who takes note of teaching will be honoured.
πενίαν καὶ ἀτιμίαν ἀφαιρεῖται παιδεία ὁ δὲ φυλάσσων ἐλέγχους δοξασθήσεται
- 19 ¶ Виконане побажання присмне душі, а вступитись від зла то огида безумним.
To get one's desire is sweet to the soul, but to give up evil is disgusting to the foolish.
ἐπιθυμία εὐσεβῶν ἠδύνουσιν ψυχὴν ἔργα δὲ ἀσεβῶν μακρὰν ἀπὸ γνώσεως

- 20 ¶ Хто з мудрими ходить, той мудрим стає, а хто товаришує з безумним, той лиха набуде.
Go with wise men and be wise: but he who keeps company with the foolish will be broken.
ὁ συμπορευόμενος σοφῶς σοφὸς ἔσται ὁ δὲ συμπορευόμενος ἄφροσι γνωσθήσεται
- 21 ¶ Грішників зло доганяє, а праведним Бог надолужить добром.
Evil will overtake sinners, but the upright will be rewarded with good.
ἀμαρτάνοντας καταδιώξεται κακά τοὺς δὲ δικαίους καταλήμψεται ἀγαθά
- 22 ¶ Добрий лишає спадок і онукам, масток же грішника схований буде для праведного.
The heritage of the good man is handed down to his children's children; and the wealth of the sinner is stored up for the upright man.
ἀγαθὸς ἀνὴρ κληρονομήσει υἱοὺς υἱῶν θησαυρίζεται δὲ δικαίους πλοῦτος ἀσεβῶν
- 23 ¶ Убогому буде багато поживи і з поля неправного, та деякі гинуть з безправ'я.
There is much food in the ploughed land of the poor; but it is taken away by wrongdoing.
δίκαιοι ποιήσουσιν ἐν πλούτῳ ἔτη πολλά ἄδικοι δὲ ἀπολοῦνται συντόμως
- 24 ¶ Хто стримує різку свою, той ненавидить сина свого, хто ж кохає його, той шукає для нього картання.
He who keeps back his rod is unkind to his son: the loving father gives punishment with care.
ὅς φείδεται τῆς βακτηρίας μισεῖ τὸν υἱὸν αὐτοῦ ὁ δὲ ἀγαπῶν ἐπιμελῶς παιδεύει
- 25 ¶ Праведний їсть, скільки хоче душа, живіт же безбожників завсіди брак відчуває.
The upright man has food to the full measure of his desire, but there will be no food for the stomach of evil-doers.
δίκαιος ἔσθων ἐμπιπλᾷ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ψυχαὶ δὲ ἀσεβῶν ἐνδεεῖς
- 1 ¶ Мудра жінка будує свій дім, а безумна своєю рукою руйнує його.
Wisdom is building her house, but the foolish woman is pulling it down with her hands.
σοφαὶ γυναῖκες ἠκοδόμησαν οἶκους ἡ δὲ ἄφρων κατέσκαψεν ταῖς χερσὶν αὐτῆς
- 2 ¶ Хто ходить в простоті своїй, боїться той Господа, а в кого дороги криві, той погорджує Ним.
He who goes on his way in righteousness has before him the fear of the Lord; but he whose ways are twisted gives him no honour.
ὁ πορευόμενος ὀρθῶς φοβεῖται τὸν κύριον ὁ δὲ σκολιάζων ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ ἀτιμασθήσεται
- 3 ¶ На устах безумця галузка пихи, а губи премудрих їх стережуть.
In the mouth of the foolish man is a rod for his back, but the lips of the wise will keep them safe.
ἐκ στόματος ἀφρόνων βακτηρία ὕβρεως χεῖλη δὲ σοφῶν φυλάσσει αὐτούς
- 4 ¶ Де немає биків, там ясла порожні, а щедрість врожаю у силі вола.
Where there are no oxen, their food-place is clean; but much increase comes through the strength of the ox.
οὐ μὴ εἰσιν βόες φάτναι καθαραὶ οὐδὲ πολλὰ γενήματα φανερά βοῶς ἰσχύς
- 5 ¶ Свідок правдивий не лже, а свідок брехливий говорить неправду.
A true witness does not say what is false, but a false witness is breathing out deceit.
μάρτυς πιστὸς οὐ ψεύδεται ἑκκαίει δὲ ψεῦδη μάρτυς ἄδικος
- 6 ¶ Насмішник шукає премудрости, та надаремно, пізнання легке для розумного.
The hater of authority, searching for wisdom, does not get it; but knowledge comes readily to the open-minded man.
ζητήσεις σοφίαν παρὰ κακοῖς καὶ οὐχ εὐρήσεις αἰσθησις δὲ παρὰ φρονίμοις εὐχερής
- 7 ¶ Ходи далеко від людини безумної, і від того, в кого мудрих уст ти не бачив.
Go away from the foolish man, for you will not see the lips of knowledge.
πάντα ἐναντία ἀνδρὶ ἄφρονι ὄπλα δὲ αἰσθήσεως χεῖλη σοφά
- 8 ¶ Мудрість розумного то розуміння дороги своєї, а глупота дурних то омана.
The wisdom of the man of good sense makes his way clear; but the unwise behaviour of the foolish is deceit.
σοφία πανούργων ἐπιγνώσεται τὰς ὁδοὺς αὐτῶν ἄνοια δὲ ἀφρόνων ἐν πλάνῃ

- 9 ¶ **Нерозумні сміються з гріха, а між праведними уподобання.**
In the tents of those hating authority there is error, but in the house of the upright man there is grace.
 οἰκίαί παρανόμων ὀφειλήσουσιν καθαρισμόν οἰκίαί δὲ δικαίων δεκταί
- 10 ¶ **Серце знає гіркоту своєї душі, і в радість його не втручається інший.**
No one has knowledge of a man's grief but himself; and a strange person has no part in his joy.
 καρδία ἀνδρὸς αἰσθητικὴ λυπηρὰ ψυχὴ αὐτοῦ ὅταν δὲ εὐφραίνεται οὐκ ἐπιμείνεται ὕβρει
- 11 ¶ **Буде вигублений дім безбожних, а намет безневинних розквітне.**
The house of the sinner will be overturned, but the tent of the upright man will do well.
 οἰκίαί ἀσεβῶν ἀφανισθήσονται σκηναὶ δὲ κατορθούτων στήσονται
- 12 ¶ **Буває, дорога людині здається простою, та кінець її стежка до смерті.**
There is a way which seems straight before a man, but its end is the ways of death.
 ἔστιν ὁδὸς ἣ δοκεῖ ὀρθὴ εἶναι παρὰ ἀνθρώποις τὰ δὲ τελευταῖα αὐτῆς ἔρχεται εἰς πυθμένα ἄδου
- 13 ¶ **Також іноді і від сміху болить серце, і закінчення радості смуток.**
Even while laughing the heart may be sad; and after joy comes sorrow.
 ἐν εὐφροσύναις οὐ προσμείνεται λύπη τελευταῖα δὲ χαρὰ εἰς πένθος ἔρχεται
- 14 ¶ **Хто підступного серця, насититься той із доріг своїх, а добра людина із чинів своїх.**
He whose heart is turned away will have the reward of his ways in full measure; but a good man will have the reward of his doings.
 τῶν ἑαυτοῦ ὁδῶν πλησθήσεται θρασυκάρδιος ἀπὸ δὲ τῶν διανοημάτων αὐτοῦ ἀνὴρ ἀγαθός
- 15 ¶ **Вірить безглуздий в кожнісіньке слово, а мудрий зважає на кроки свої.**
The simple man has faith in every word, but the man of good sense gives thought to his footsteps.
 ἄκακος πιστεύει παντὶ λόγῳ πανούργος δὲ ἔρχεται εἰς μετάνοιαν
- 16 ¶ **Мудрий боїться й від злого вступас, нерозумний же гнівається та сміливий.**
The wise man, fearing, keeps himself from evil; but the foolish man goes on in his pride, with no thought of danger.
 σοφὸς φοβηθεὶς ἐξέκλιεν ἀπὸ κακοῦ ὁ δὲ ἄφρων ἑαυτῷ πεποιθὸς μείνεται ἀνόμῳ
- 17 ¶ **Скорий на гнів учиняє глупоту, а людина лукава зненавиджена.**
He who is quickly angry will do what is foolish, but the man of good sense will have quiet.
 ὀξύθυμος πρᾶσσει μετὰ ἀβουλίας ἀνὴρ δὲ φρόνιμος πολλὰ ὑποφέρει
- 18 ¶ **Нерозумні глупоту впадковують, а мудрі знанням коронуються.**
Foolish behaviour is the heritage of the simple, but men of good sense are crowned with knowledge.
 μεριοῦνται ἄφρονες κακίαν οἱ δὲ πανούργοι κρατήσουσιν αἰσθησεως
- 19 ¶ **Поклоняться злі перед добрими, а безбожники при брамах праведного.**
The knees of the evil are bent before the good; and sinners go down in the dust at the doors of the upright.
 ὀλισθήσουσιν κακοὶ ἐναντὶ ἀγαθῶν καὶ ἀσεβεῖς θεραπεύσουσιν θύρας δικαίων
- 20 ¶ **Убогий зненавиджений навіть ближнім своїм, а в багатого друзі численні.**
The poor man is hated even by his neighbour, but the man of wealth has numbers of friends.
 φίλοι μισήσουσιν φίλους πτωχοῦς φίλοι δὲ πλουσίων πολλοί
- 21 ¶ **Хто погорджує ближнім своїм, той грішить, а ласкавий до вбогих блаженний.**
He who has no respect for his neighbour is a sinner, but he who has pity for the poor is happy.
 ὁ ἀτιμάζων πένητας ἁμαρτάνει ἐλεῶν δὲ πτωχοῦς μακαριστός
- 22 ¶ **Чи ж не блудять, хто оре лихе? А милість та правда для тих, хто оре добро.**
Will not the designers of evil come into error? But mercy and good faith are for the designers of good.
 πλανώμενοι τεκταίνουσι κακὰ ἔλεον δὲ καὶ ἀλήθειαν τεκταίνουσιν ἀγαθοὶ οὐκ ἐπίστανται ἔλεον καὶ πίστιν τέκτονες κακῶν ἐλεημοσύναι δὲ καὶ πίστεις παρὰ τέκτοσιν ἀγαθοῖς

- 23 ¶ Кожна праця приносить достаток, але праця уст в недостаток веде.
In all hard work there is profit, but talk only makes a man poor.
 ἐν παντὶ μεριμνῶντι ἔνεστιν περισσόν ὁ δὲ ἡδὺς καὶ ἀνάληγτος ἐν ἐνδείᾳ ἔσται
- 24 ¶ Корона премудрих їхня мудрість, а вінець нерозумних глупота.
Their wisdom is a crown to the wise, but their foolish behaviour is round the head of the unwise.
 στέφανος σοφῶν πανοῦργος ἢ δὲ διατριβὴ ἀφρόνων κακὴ
- 25 ¶ Свідок правдивий визволює душі, а свідок обманливий брехні торочить.
A true witness is the saviour of lives; but he who says false things is a cause of deceit.
 ῥύσεται ἐκ κακῶν ψυχὴν μάρτυς πιστός ἐκκαίει δὲ ψεῦδη δόλιος
- 26 ¶ У Господньому страхові сильна надія, і Він пристановище дітям Своім.
For him in whose heart is the fear of the Lord there is strong hope: and his children will have a safe place.
 ἐν φόβῳ κυρίου ἐλπίς ἰσχύος τοῖς δὲ τέκνοις αὐτοῦ καταλείπει ἔρεισμα
- 27 Страх Господній криниця життя, щоб віддалятися від пасток смерті.
The fear of the Lord is a fountain of life, by which one may be turned from the nets of death.
 πρῶσταγμα κυρίου πηγὴ ζωῆς ποιεῖ δὲ ἐκκλίνειν ἐκ παγίδος θανάτου
- 28 ¶ У численності люду величність царя, а в браку народу погибіль володаря.
A king's glory is in the number of his people: and for need of people a ruler may come to destruction.
 ἐν πολλῷ ἔθνῳ δόξα βασιλέως ἐν δὲ ἐκλείψει λαοῦ συντριβὴ δυνάστου
- 29 ¶ Терпеливий у гніві багаторозумний, а гнівливий вчиняє глупоту.
He who is slow to be angry has great good sense; but he whose spirit is over-quick gives support to what is foolish.
 μακρόθυμος ἀνὴρ πολλὸς ἐν φρονήσει ὁ δὲ ὀλιγόψυχος ἰσχυρῶς ἄφρων
- 30 ¶ Лагідне серце життя то для тіла, а заздрість гнилизна костей.
A quiet mind is the life of the body, but envy is a disease in the bones.
 πραῦθυμος ἀνὴρ καρδίας ἰατρός σῆς δὲ ὀστέων καρδία αἰσθητικὴ
- 31 ¶ Хто тисне нужденного, той ображає свого Творця, а хто милостивий до вбогого, той поважає Його.
He who is hard on the poor puts shame on his Maker; but he who has mercy on those who are in need gives him honour.
 ὁ συκοφαντῶν πένητα παροξύνει τὸν ποιήσαντα αὐτόν ὁ δὲ τιμῶν αὐτὸν ἐλεᾷ πτωχόν
- 32 ¶ Безбожний у зло своє падає, а праведний повний надії й при смерті своїй.
The sinner is overturned in his evil-doing, but the upright man has hope in his righteousness.
 ἐν κακίᾳ αὐτοῦ ἀποσθήσεται ἀσεβής ὁ δὲ πεποιθὼς τῇ ἑαυτοῦ ὁσιότητι δίκαιος
- 33 ¶ Мудрість має спочинок у серці розумного, а що в нутрі безумних, те виявиться.
Wisdom has her resting-place in the mind of the wise, but she is not seen among the foolish.
 ἐν καρδίᾳ ἀγαθῆ ἀνδρὸς σοφία ἐν δὲ καρδίᾳ ἀφρόνων οὐ διαγινώσκειται
- 34 ¶ Праведність люд підіймає, а беззаконня то сором народів.
By righteousness a nation is lifted up, but sin is a cause of shame to the peoples.
 δικαιοσύνη ὑψοῖ ἔθνος ἐλασσονοῦσι δὲ φυλὰς ἁμαρτίαι
- 35 ¶ Ласка царева рабові розумному, гнів же його проти того, хто соромить його.
The king has pleasure in a servant who does wisely, but his wrath is against him who is a cause of shame.
 δεκτὸς βασιλεὶ ὑπηρέτης νοήμων τῇ δὲ ἑαυτοῦ εὐστροφία ἀφαιρεῖται ἀτιμίαν
- 1 ¶ Лагідна відповідь гнів відвертає, а слово вразливе гнів підіймає.
By a soft answer wrath is turned away, but a bitter word is a cause of angry feelings.
 ὀργὴ ἀπόλλυσιν καὶ φρονίμους ἀπόκρισις δὲ ὑποπίπτουσα ἀποστρέφει θυμὸν λόγος δὲ λυπηρὸς ἐγείρει ὀργάς

- 2 ¶ Язык мудрих то добре знания, а уста нерозумних глупоту висловлюють.
Knowledge is dropping from the tongue of the wise; but from the mouth of the foolish comes a stream of foolish words.
 γλῶσσα σοφῶν καλὰ ἐπίσταται στόμα δὲ ἀφρόνων ἀναγγελεῖ κακά
- 3 ¶ Очи Господні на кожному місці,зирають на злих та на добрих.
The eyes of the Lord are in every place, keeping watch on the evil and the good.
 ἐν παντὶ τόπῳ ὀφθαλμοὶ κυρίου σκοπεῖουσιν κακοὺς τε καὶ ἀγαθοὺς
- 4 ¶ Язык лагідний то дерево життя, а лукавство його заламання на дусі.
A comforting tongue is a tree of life, but a twisted tongue is a crushing of the spirit.
 ἴασις γλώσσης δένδρον ζωῆς ὃ δὲ συντηρῶν αὐτὴν πλησθήσεται πνεύματος
- 5 ¶ Зневажас безумний напучення батькове, а хто береже осторогу, стас розумніший.
A foolish man puts no value on his father's training; but he who has respect for teaching has good sense.
 ἄφρων μυκτηρίζει παιδείαν πατρός ὃ δὲ φυλάσσει ἐντολὰς πανουργότερος
- 6 ¶ Дім праведного скарб великий, а в плоді безбожного безлад.
In the house of the upright man there is a great store of wealth; but in the profits of the sinner there is trouble.
 ἐν πλεοναζούσῃ δικαιοσύνῃ ἰσχὺς πολλή οἱ δὲ ἀσεβεῖς ὀλόρριζοὶ ἐκ γῆς ὀλοῦνται οἴκοις δικαίων ἰσχὺς πολλή καρποὶ δὲ ἀσεβῶν ἀπολοῦνται
- 7 ¶ Уста мудрих знания розсївають, а серце безглуздих не так.
The lips of the wise keep knowledge, but the heart of the foolish man is not right.
 χειλὴ σοφῶν δέδετα αἰσθήσει καρδία δὲ ἀφρόνων οὐκ ἀσφαλεῖς
- 8 ¶ Жертва безбожних огида для Господа, а молитва невинних Його угодба.
The offering of the evil-doer is disgusting to the Lord, but the prayer of the upright man is his delight.
 θυσία ἀσεβῶν βδέλυγμα κυρίῳ εὐχαὶ δὲ κατευθυνόντων δεκταὶ παρ' αὐτῷ
- 9 ¶ Господеві огида дорога безбожного, а того, хто женеться за праведністю, Він кохає.
The way of the evil-doer is disgusting to the Lord, but he who goes after righteousness is dear to him.
 βδέλυγμα κυρίῳ ὁδοὶ ἀσεβοῦς διώκοντας δὲ δικαιοσύνην ἀγαπᾷ
- 10 ¶ Люта кара на того, хто путь оставляє, а хто осторогу ненавидить, той умирає.
There is bitter punishment for him who is turned from the way; and death will be the fate of the hater of teaching.
 παιδεία ἀκάκου γινώσκεται ὑπὸ τῶν παριόντων οἱ δὲ μισοῦντες ἐλέγχους τελευτῶσιν αἰσχροῦς
- 11 ¶ Шеол й Аваддон перед Господом, тим більше серця синів людських!
Before the Lord are the underworld and destruction: how much more, then, the hearts of the children of men!
 ᾗδης καὶ ἀπώλεια φανερά παρὰ τῷ κυρίῳ πῶς οὐχὶ καὶ αἱ καρδία τῶν ἀνθρώπων
- 12 ¶ Насмішник не любить картання собі, він до мудрих не піде.
The hater of authority has no love for teaching; he will not go to the wise.
 οὐκ ἀγαπήσει ἀπαιδευτὸς τοὺς ἐλέγχοντας αὐτὸν μετὰ δὲ σοφῶν οὐχ ὁμιλήσει
- 13 ¶ Радісне серце лице веселить, а при смутку сердечному дух приголомшений.
A glad heart makes a shining face, but by the sorrow of the heart the spirit is broken.
 καρδίας εὐφραينوμένης πρόσωπον θάλλει ἐν δὲ λύπαις οὐσης σκυθρωπάζει
- 14 ¶ Серце розумне шукає знания, а уста безумних глупоту пасуть.
The heart of the man of good sense goes in search of knowledge, but foolish things are the food of the unwise.
 καρδία ὀρθὴ ζητεῖ αἰσθησιν στόμα δὲ ἀπαιδευτῶν γινώσεται κακά
- 15 ¶ Нужденному всі дні лихі, кому ж добре на серці, у того гостина постійно.
All the days of the troubled are evil; but he whose heart is glad has an unending feast.
 πάντα τὸν χρόνον οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν κακῶν προσδέχονται κακά οἱ δὲ ἀγαθοὶ ἡσυχάζουσιν διὰ παντός

- 16 ¶ Лїпше мале у Господньому страху, ані ж скарб великий, та тривога при тому.
Better is a little with the fear of the Lord, than great wealth together with trouble.
 κρείσσων μικρὰ μερὶς μετὰ φόβου κυρίου ἢ θησαυροὶ μεγάλοι μετὰ ἀφοβίας
- 17 Лїпша пожива яринна, і при тому любов, аніж тучний від, та ненависть при тому.
Better is a simple meal where love is, than a fat ox and hate with it.
 κρείσσων ξενισμὸς λαχάνων πρὸς φιλίαν καὶ χάριν ἢ παράθεσις μόσχων μετὰ ἔχθρας
- 18 ¶ Гнівлива людина роздражнює сварку, терпелива ж у гніві успокоює заколот.
An angry man makes men come to blows, but he who is slow to get angry puts an end to fighting.
 ἀνὴρ θυμώδης παρασκευάζει μάχας μακρόθυμος δὲ καὶ τὴν μέλλουσαν καταπραΰνει [18α] μακρόθυμος ἀνὴρ κατασβέσει κρίσεις ὃ δὲ ἀσεβὴς ἐγείρει μάλλον
- 19 ¶ Дорога лінивого то терновиння, а путь щирих дорога гладка.
Thorns are round the way of the hater of work; but the road of the hard worker becomes a highway.
 ὁδοὶ ἀεργῶν ἐστρωμέναι ἀκάνθαις αἱ δὲ τῶν ἀνδρείων τετριμμένα
- 20 ¶ Мудрий син тішить батька свого, а людина безумна погорджує матір'ю своєю.
A wise son makes a glad father, but a foolish man has no respect for his mother.
 υἱὸς σοφὸς εὐφραίνει πατέρα υἱὸς δὲ ἄφρων μυκτηρίζει μητέρα αὐτοῦ
- 21 ¶ Глупота то радість для нерозумного, а людина розумна дорогою простою ходить.
Foolish behaviour is joy to the unwise; but a man of good sense makes his way straight.
 ἀνοήτου τρίβου ἔνδεξις φρενῶν ἀνὴρ δὲ φρόνιμος κατευθύνων πορεύεται
- 22 ¶ Ламаються задуми з браку поради, при численності ж радників сповняться.
Where there are no wise suggestions, purposes come to nothing; but by a number of wise guides they are made certain.
 ὑπερτίθενται λογισμοὺς οἱ μὴ τιμῶντες συνέδρια ἐν δὲ καρδίαις βουλευομένων μένει βουλή
- 23 ¶ Радість людині у відповіді його уст, а слово на часі своєму яке воно добре!
A man has joy in the answer of his mouth: and a word at the right time, how good it is!
 οὐ μὴ ὑπακοῦση ὃ κακὸς αὐτῇ οὐδὲ μὴ εἶπη καίριόν τι καὶ καλὸν τῷ κοινῷ
- 24 ¶ Путь життя для премудрого угору, щоб віддалюватись від шеолу вниз.
Acting wisely is the way of life, guiding a man away from the underworld.
 ὁδοὶ ζωῆς διανοήματα συνετοῦ ἵνα ἐκκλίνας ἐκ τοῦ ᾄδου σωθῆ
- 25 ¶ Дім пишних руйнує Господь, але ставить межу для вдови.
The house of the man of pride will be uprooted by the Lord, but he will make safe the heritage of the widow.
 οἶκος ὕβριστῶν κατασπᾶ κύριος ἐστήρισεν δὲ ὄριον χήρας
- 26 ¶ Думки злого огида для Господа, але чисті для Нього присмні слова.
Evil designs are disgusting to the Lord, but the words of the clean-hearted are pleasing.
 βδέλυγμα κυρίῳ λογισμὸς ἄδικος ἀγνῶν δὲ ῥήσεις σεμαί
- 27 ¶ Зажерливий робить нещасним свій дім, хто ж дарунки ненавидить, той буде жити.
He whose desires are fixed on profit is a cause of trouble to his family; but he who has no desire for offerings will have life.
 ἐξόλλωσιν αὐτὸν ὃ δωρολήπτης ὃ δὲ μισῶν δώρων λήμψεις σφύζεται [27α] ἐλεημοσύνας καὶ πίστεσιν ἀποκαθαίρονται ἁμαρτία τῷ δὲ φόβῳ κυρίου ἐκκλίνει πᾶς ἀπὸ κακοῦ
- 28 ¶ Серце праведного розмірковує про відповідь, а уста безбожних вибризкують зло.
The heart of the upright gives thought to his answer; but from the mouth of the evil-doer comes a stream of evil things.
 καρδία δικαίων μελετῶσιν πίστεις στόμα δὲ ἀσεβῶν ἀποκρίνεται κακὰ [28α] δεκταὶ παρὰ κυρίῳ ὁδοὶ ἀνθρώπων δικαίων διὰ δὲ αὐτῶν καὶ οἱ ἐχθροὶ φίλοι γίνονται
- 29 ¶ Далекий Господь від безбожних, але справедливих молитву Він чує.
The Lord is far from sinners, but his ear is open to the prayer of the upright.
 μακρὰν ἀπέχει ὃ θεὸς ἀπὸ ἀσεβῶν εὐχαῖς δὲ δικαίων ἐπακούει [29α] κρείσσων ὀλίγη λήμψις μετὰ δικαιοσύνης ἢ πολλὰ γενήματα μετὰ ἀδικίας [29β] καρδία ἀνδρὸς λογιζέσθω δίκαια ἵνα ὑπὸ τοῦ θεοῦ διορθωθῆ τὰ διαβήματα αὐτοῦ

- 30 ¶ Світло очей тишить серце, добра звістка підкріплює кості.
The light of the eyes is a joy to the heart, and good news makes the bones fat.
 θεωρῶν ὀφθαλμὸς καλὰ εὐφραίνει καρδίαν φήμη δὲ ἀγαθὴ πιαίνει ὀστέα
- 32 ¶ Хто напучування не приймас, той не дбає про душу свою, а хто слухається остороги, здобуде той розум.
He who will not be controlled by training has no respect for his soul, but he who gives ear to teaching will get wisdom.
 ὅς ἀποθεῖται παιδείαν μισεῖ ἑαυτὸν ὁ δὲ τηρῶν ἐλέγχους ἀγαπᾷ ψυχὴν αὐτοῦ
- 33 ¶ Страх Господній навчання премудрости, а перед славою скромність іде.
The fear of the Lord is the teaching of wisdom; and a low opinion of oneself goes before honour.
 φόβος θεοῦ παιδεία καὶ σοφία καὶ ἀρχὴ δόξης ἀποκριθήσεται αὐτῇ
- 2 ¶ Всі дороги людини чисті в очах її, та зважає душі Господь.
All a man's ways are clean to himself; but the Lord puts men's spirits into his scales.
 πάντα τὰ ἔργα τοῦ ταπεινοῦ φανερὰ παρὰ τῷ θεῷ οἱ δὲ ἀσεβεῖς ἐν ἡμέρᾳ κακῇ ὀλοῦνται
- 5 ¶ Огида для Господа всякий бундючний, ручся: не буде такий без вини!
Everyone who has pride in his heart is disgusting to the Lord: he will certainly not go free from punishment.
 ἀκάθαρτος παρὰ θεῷ πᾶς ὑψηλοκάρδιος χειρὶ δὲ χειρᾶς ἐμβάλων ἀδίκως οὐκ ἀθωωθήσεται
- 7 ¶ Як дороги людини Господь уподобас, то й її ворогів Він замирює з нею.
When a man's ways are pleasing to the Lord, he makes even his haters be at peace with him.
 ἀρχὴ ὁδοῦ ἀγαθῆς τὸ ποιεῖν τὰ δίκαια δεκτὰ δὲ παρὰ θεῷ μᾶλλον ἢ θύειν θυσίας
- 8 ¶ Ліпше мале справедливе, ніж великі прибутки з безправ'я.
Better is a little with righteousness, than great wealth with wrongdoing.
 ὁ ζητῶν τὸν κύριον εὐρήσει γνώσιν μετὰ δικαιοσύνης οἱ δὲ ὀρθῶς ζητοῦντες αὐτὸν εὐρήσουσιν εἰρήνην
- 9 ¶ Розум людини обдумує путь її, але кроки її наставляє Господь.
A man may make designs for his way, but the Lord is the guide of his steps.
 πάντα τὰ ἔργα τοῦ κυρίου μετὰ δικαιοσύνης φυλάσσεται δὲ ὁ ἀσεβῆς εἰς ἡμέραν κακῆν
- 10 ¶ Вирішальне слово в царя на губах, тому в суді уста його не спроневіряться.
Decision is in the lips of the king: his mouth will not go wrong in judging.
 μαντεῖον ἐπὶ χεῖρεσιν βασιλέως ἐν δὲ κρίσει οὐ μὴ πλανηθῆ τὸ στόμα αὐτοῦ
- 11 ¶ Вага й шальки правдиві від Господа, все каміння вагове в торбинці то діло Його.
True measures and scales are the Lord's: all the weights of the bag are his work.
 ῥοπὴ ζυγοῦ δικαιοσύνη παρὰ κυρίου τὰ δὲ ἔργα αὐτοῦ στάθμα δίκαια
- 12 ¶ Чинити безбожне огида царям, бо трон зміцнюється справедливістю.
Evil-doing is disgusting to kings: for the seat of the ruler is based on righteousness.
 βδέλυγμα βασιλεῖ ὁ ποιῶν κακὰ μετὰ γὰρ δικαιοσύνης ἐτοιμάζεται θρόνος ἀρχῆς
- 13 ¶ Уподоба царям губи праведности, і він любить того, хто правдиве говорить.
Lips of righteousness are the delight of kings; and he who says what is upright is dear to him.
 δεκτὰ βασιλεῖ χεῖλη δίκαια λόγους δὲ ὀρθοῦς ἀγαπᾷ
- 14 ¶ Гнів царя вісник смерті, та мудра людина злагіднить його.
The wrath of the king is like those who give news of death, but a wise man will put peace in place of it.
 θυμὸς βασιλέως ἄγγελος θανάτου ἀνὴρ δὲ σοφὸς ἐξιλάσεται αὐτόν
- 15 У світлі царського обличчя життя, а його уподоба мов хмара дощева весною.
In the light of the king's face there is life; and his approval is like a cloud of spring rain.
 ἐν φωτὶ ζωῆς υἱὸς βασιλέως οἱ δὲ προσδεκτοὶ αὐτῷ ὥσπερ νέφος ὄψιμον

- 16 ¶ Набування премудрости як же це ліпше від золота, набування ж розуму добірніше від срібла!
How much better it is to get wisdom than gold! and to get knowledge is more to be desired than silver.
 νοσσαι σοφίας αἰρετώτεροι χρυσοῦ νοσσαι δὲ φρονήσεως αἰρετώτεροι ὑπὲρ ἀργύριον
- 17 ¶ Путь справедливих ухилитись від зла; хто дорогу свою береже, той душу свою охоронює.
The highway of the upright is to be turned away from evil: he who takes care of his way will keep his soul.
 τριβὸι ζωῆς ἐκκλίνουσιν ἀπὸ κακῶν μήκος δὲ βίου ὁδοὶ δικαιοσύνης ὁ δεχόμενος παιδεῖαν ἐν ἀγαθοῖς ἔσται ὁ δὲ φυλάσσων ἐλέγχους σοφισθήσεται ὡς φυλάσσει τὰς ἑαυτοῦ ὁδοὺς τηρεῖ τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν ἀγαθῶν δὲ ζῶντων αὐτοῦ φείσεται στόματος αὐτοῦ
- 18 ¶ Перед загибллю гордість буває, а перед упадком бундючність.
Pride goes before destruction, and a stiff spirit before a fall.
 πρὸ συντριβῆς ἡγεῖται ὕβρις πρὸ δὲ πτώματος κακοφροσύνη
- 19 ¶ Ліпше бути покірливим із лагідними, ніж здобич ділити з бундючними.
Better it is to have a gentle spirit with the poor, than to take part in the rewards of war with men of pride.
 κρείσσων πραῦθυμος μετὰ ταπεινώσεως ἢ ὡς διαίρεται σκόλα μετὰ ὕβριστῶν
- 20 ¶ Хто вважас на слово, той знайде добро, хто ж надію складає на Господа буде блаженний.
He who gives attention to the law of right will get good; and whoever puts his faith in the Lord is happy.
 συνετὸς ἐν πράγμασιν εὐρετῆς ἀγαθῶν πεποιθὸς δὲ ἐπὶ θεῷ μακαριστὸς
- 21 ¶ Мудросердного кличуть розумний, а солодоц уст прибавляє науки.
The wise-hearted will be named men of good sense: and by pleasing words learning is increased.
 τοὺς σοφοὺς καὶ συνετοὺς φάλους καλοῦσιν οἱ δὲ γλυκεῖς ἐν λόγῳ πλείονα ἀκούσονται
- 22 ¶ Розум джерело життя власникові його, а картання безумних глупота.
Wisdom is a fountain of life to him who has it; but the punishment of the foolish is their foolish behaviour.
 πηγὴ ζωῆς ἔννοια τοῖς κεκτημένοις παιδεία δὲ ἀφρόνων κακὴ
- 23 ¶ Серце мудрого чинить розумними уста його, і на уста його прибавляє навчання.
The heart of the wise man is the teacher of his mouth, and gives increased learning to his lips.
 καρδία σοφοῦ νοήσει τὰ ἀπὸ τοῦ ἰδίου στόματος ἐπὶ δὲ χεῖλεσιν φορέσει ἐπιγνωμοσύνην
- 24 ¶ Приємні слова шільниковий то мед, солодкий душі й лік на кості.
Pleasing words are like honey, sweet to the soul and new life to the bones.
 κηρία μέλιτος λόγοι καλοὶ γλύκασμα δὲ αὐτῶν ἴασις ψυχῆς
- 25 ¶ Буває, дорога людині здається простою, та кінець її стежка до смерти.
There is a way which seems straight before a man, but its end is the ways of death.
 εἰσὶν ὁδοὶ δοκοῦσαι εἶναι ὀρθαὶ ἀνδρὶ τὰ μέντοι τελευταῖα αὐτῶν βλέπει εἰς πυθμένα ἄδου
- 26 ¶ Людина трудяща працює для себе, бо до того примушує пот її.
The desire of the working man is working for him, for his need of food is driving him on.
 ἀνὴρ ἐν πόνοις πονεῖ ἑαυτῷ καὶ ἐκβιάζεται ἑαυτοῦ τὴν ἀπόλειαν ὁ μόντοι σκολιὸς ἐπὶ τῷ ἑαυτοῦ στόματι φορεῖ τὴν ἀπόλειαν
- 27 ¶ Нікчемна людина копас лихе, а на устах її як палючий огонь.
A good-for-nothing man is a designer of evil, and in his lips there is a burning fire.
 ἀνὴρ ἄφρων ὀρύσσει ἑαυτῷ κακὰ ἐπὶ δὲ τῶν ἑαυτοῦ χεπέων θησαυρίζει πῦρ
- 28 Лукава людина сварки розсіває, а обмовник розділює друзів.
A man of twisted purposes is a cause of fighting everywhere: and he who says evil secretly makes trouble between friends.
 ἀνὴρ σκολιὸς διαπέμπεται κακὰ καὶ λαμπτήρα δόλου πυρσεύει κακοῖς καὶ διαχωρίζει φίλους
- 29 ¶ Насильник підмовлює друга свого, і провадить його по недобрій дорозі.
A violent man puts desire of evil into his neighbour's mind, and makes him go in a way which is not good.
 ἀνὴρ παράνομος ἀποπειρᾶται φίλων καὶ ἀπάγει αὐτοὺς ὁδοὺς οὐκ ἀγαθὰς

- 30 **Хто прижмурює очі свої, той крутіїства видумус, хто губами знаки подає, той виконує зло.**
He whose eyes are shut is a man of twisted purposes, and he who keeps his lips shut tight makes evil come about.
 στηρίζων ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ λογίζεται διεστραμμένα ὀρίζει δὲ τοῖς χεῖλεσιν αὐτοῦ πάντα τὰ κακὰ οὗτος κάμινός ἐστιν κακίας
- 31 ¶ Сивизна то пишна корона, знаходять її на дорозі праведности.
The grey head is a crown of glory, if it is seen in the way of righteousness.
 στέφανος καυχήσεως γήρας ἐν δὲ ὁδοῖς δικαιοσύνης εὑρίσκεται
- 32 ¶ Ліпший від силача, хто не скорий до гніву, хто ж панує над собою самим, ліпший від завойовника міста.
He who is slow to be angry is better than a man of war, and he who has control over his spirit than he who takes a town.
 κρείσσων ἀνὴρ μακρόθυμος ἰσχυροῦ ὁ δὲ κρατῶν ὀργῆς κρείσσων καταλαμβανομένου πόλιν
- 33 ¶ За пазуху жереб вкладається, та ввесь його вирок від Господа.
A thing may be put to the decision of chance, but it comes about through the Lord.
 εἰς κόλπους ἐπέρχεται πάντα τοῖς ἀδίκους παρὰ δὲ κυρίου πάντα τὰ δίκαια
- 1 ¶ Ліпший черствий кусок зо спокосм, ніж дім, повний учти м'ясної зо сваркою.
Better a bit of dry bread in peace, than a house full of feasting and violent behaviour.
 κρείσσων ψωμὸς μεθ' ἡδονῆς ἐν εἰρήνῃ ἢ οἶκος πλήρης πολλῶν ἀγαθῶν καὶ ἀδίκων θυμάτων μετὰ μάχης
- 2 ¶ Раб розумний панує над сином безпутнім, і серед братів він поділить спадок.
A servant who does wisely will have rule over a son causing shame, and will have his part in the heritage among brothers.
 οἰκέτης νοήμων κρατήσῃ δεσποτῶν ἀφρόνων ἐν δὲ ἀδελφοῖς διελεῖται μέρη
- 3 ¶ Для срібла топильна посудина, а горно для золота, Господь же серця випробовує.
The heating-pot is for silver and the oven-fire for gold, but the Lord is the tester of hearts.
 ὥσπερ δοκιμάζεται ἐν καμίνῳ ἄργυρος καὶ χρυσός οὕτως ἐκλεκταὶ καρδία παρὰ κυρίῳ
- 4 ¶ Лиходій слухається уст безбожних, слухас неправдомов язика лиходійного.
A wrongdoer gives attention to evil lips, and a man of deceit gives ear to a damaging tongue.
 κακὸς ὑπακούει γλώσσης παρανόμων δίκαιος δὲ οὐ προσέχει χεῖλεσιν ψευδέσιν
- 5 ¶ Хто сміється з убогого, той ображає свого Творця, хто радіє з нещастя, не буде такий без вини.
Whoever makes sport of the poor puts shame on his Maker; and he who is glad because of trouble will not go free from punishment.
 ὁ καταγελῶν πτωχοῦ παροξύνει τὸν ποιήσαντα αὐτόν ὁ δὲ ἐπιχαίρων ἀπολλυμένῳ οὐκ ἀθροθήσεται ὁ δὲ ἐπισπλαγχνιζόμενος ἐλεηθήσεται
- 6 ¶ Корона для старших онуки, а пишнота дітей їхні батьки.
Children's children are the crown of old men, and the glory of children is their fathers.
 στέφανος γερόντων τέκνα τέκνων καύχημα δὲ τέκνων πατέρες αὐτῶν [6a] τοῦ πιστοῦ ὅλος ὁ κόσμος τῶν χρημάτων τοῦ δὲ ἀπίστου οὐδὲ ὀβολός
- 7 ¶ Не пристойна безумному мова поважна, а тим більше шляхетному мова брехлива.
Fair words are not to be looked for from a foolish man, much less are false lips in a ruler.
 οὐχ ἀρμόσει ἄφρονι χεῖλη πιστὰ οὐδὲ δίκαια χεῖλη ψευδῆ
- 8 ¶ Хабар в очах його власника самоцвіт: до всього, до чого повернеться, буде щастити йому.
An offering of money is like a stone of great price in the eyes of him who has it: wherever he goes, he does well.
 μισθὸς χαρίτων ἢ παιδεία τοῖς χρωμένοις οὐ δ' ἂν ἐπιστρέψῃ εὐδοθήσεται
- 9 ¶ Хто шукає любови провину ховас, хто ж про неї повторює, розгонює друзів.
He who keeps a sin covered is looking for love; but he who keeps on talking of a thing makes division between friends.
 ὃς κρύπτει ἀδικήματα ζητεῖ φιλίαν ὃς δὲ μισεῖ κρύπτειν διίστησιν φίλους καὶ οἰκείους
- 10 ¶ На розумного більше впливає одне остереження, як на глупака сто ударів.
A word of protest goes deeper into one who has sense than a hundred blows into a foolish man.
 συντρίβει ἀπειλὴ καρδίαν φρονίμου ἄφρων δὲ μαστιγῶθεις οὐκ αἰσθάνεται

- 11 ¶ Злий шукає лише неслухняности, та вісник жорстокий на нього пошлеться.
An uncontrolled man is only looking for trouble, so a cruel servant will be sent against him.
 ἀντιλογίας ἐγείρει πᾶς κακός ὁ δὲ κύριος ἄγγελον ἀνελεήμονα ἐκπέμψει αὐτῷ
- 12 ¶ Ліпше спіткати обездігнуену ведмедицю, що кидається на людину, аніж нерозумного в глупоті його.
It is better to come face to face with a bear whose young ones have been taken away than with a foolish man acting foolishly.
 ἐμπεσεῖται μέριμνα ἀνδρὶ νοήμονι οἱ δὲ ἄφρονες διαλογοῦνται κακὰ
- 13 ¶ Хто відплачує злом за добро, не відступить лихе з його дому.
If anyone gives back evil for good, evil will never go away from his house.
 ὅς ἀποδίδωσιν κακὰ ἀντὶ ἀγαθῶν οὐ κινήσεται κακὰ ἐκ τοῦ οἴκου αὐτοῦ
- 14 ¶ Почин сварки то прорив води, тому перед вибухом сварки покинь ти її!
The start of fighting is like the letting out of water: so give up before it comes to blows.
 ἐξουσίαν δίδωσιν λόγοις ἀρχὴ δικαιοσύνης προηγεῖται δὲ τῆς ἐνδεΐας στάσις καὶ μάχη
- 15 ¶ Хто оправдує несправедливого, і хто засуджує праведного, обидва вони Господеві огидні.
He who gives a decision for the evil-doer and he who gives a decision against the upright, are equally disgusting to the Lord.
 ὅς δίκαιον κρίνει τὸν ἄδικον ἄδικον δὲ τὸν δίκαιον ἀκάθαρτος καὶ βδελυκτὸς παρὰ θεῷ
- 16 ¶ Нашо ті гроші в руці нерозумного, щоб мудрість купити, як мозку нема?
How will money in the hand of the foolish get him wisdom, seeing that he has no sense?
 ἵνα τί ὑπῆρξεν χρήματα ἄφρονι κτήσασθαι γὰρ σοφίαν ἀκάρδιος οὐ δυνήσεται [16α] ὅς ὑψηλὸν ποιεῖ τὸν ἑαυτοῦ οἶκον ζητεῖ συντριβὴν ὁ δὲ σκολιάζων τοῦ μαθεῖν ἐμπεσεῖται εἰς κακὰ
- 17 ¶ Правдивий друг любить за всякого часу, в недолі ж він робиться братом.
A friend is loving at all times, and becomes a brother in times of trouble.
 εἰς πάντα καιρὸν φίλος ὑπαρχέτω σοι ἀδελφοὶ δὲ ἐν ἀνάγκαις χρήσιμοι ἔστωσαν τούτου γὰρ χάριν γεννῶνται
- 18 ¶ Людина, позбавлена розуму, ручиться, поруку дає за друга свого.
A man without sense gives his hand in an agreement, and makes himself responsible before his neighbour.
 ἀνὴρ ἄφρων ἐπικροτεῖ καὶ ἐπιχαίρει ἑαυτῷ ὡς καὶ ὁ ἐγγυώμενος ἐγγύη τὸν ἑαυτοῦ φίλον
- 19 ¶ Хто сварку кохає, той любить гріх; хто ж підвищує уста свої, той шукає нещастя.
The lover of fighting is a lover of sin: he who makes high his doorway is looking for destruction.
 φιλαμαρτήμων χαίρει μάχαις
- 20 ¶ Людина лукавого серця не знайде добра, хто ж лукавить своїм язиком, упаде в зло.
Nothing good comes to him whose heart is fixed on evil purposes: and he who has an evil tongue will come to trouble.
 ὁ δὲ σκληροκάρδιος οὐ συναντᾷ ἀγαθοῖς ἀνὴρ εὐμετάβολος γλώσση ἐμπεσεῖται εἰς κακὰ
- 21 ¶ Хто родить безумного, родить на смуток собі, і не потішиться батько безглузого.
He who has an unwise son gets sorrow for himself, and the father of a foolish son has no joy.
 καρδία δὲ ἄφρονος ὀδύνη τῷ κεκτημένῳ αὐτὴν οὐκ εὐφραίνεται πατὴρ ἐπὶ υἱῷ ἀπαιδεύτῳ υἱὸς δὲ φρόνιμος εὐφραίνει μητέρα αὐτοῦ
- 22 ¶ Серце радісне добре лікує, а пригноблений дух сушить кості.
A glad heart makes a healthy body, but a crushed spirit makes the bones dry.
 καρδία εὐφραينوμένη εὐεκτεῖν ποιεῖ ἀνδρὸς δὲ λυπηροῦ ξηραίνεται τὰ ὀστά
- 23 ¶ Безбожний тасмно бере хабара, щоб зігнути путі правосуддя.
A sinner takes an offering out of his robe, to get a decision for himself in a cause.
 λαμβάνοντος δῶρα ἐν κόλπῳ ἀδίκως οὐ κατευοδοῦνται ὁδοὶ ἀσεβῆς δὲ ἐκκλίνει ὁδοὺς δικαιοσύνης
- 24 ¶ З обличчям розумного мудрість, а очі глупця аж на кінці землі.
Wisdom is before the face of him who has sense; but the eyes of the foolish are on the ends of the earth.
 πρόσωπον συντετὸν ἀνδρὸς σοφοῦ οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ τοῦ ἄφρονος ἐπ' ἄκρα γῆς

- 25 ¶ **Нерозумний син смуток для батька, для своєї ж родительки гіркість.**
A foolish son is a grief to his father, and bitter pain to her who gave him birth.
 ὀργή πατρί υἱὸς ἄφρων καὶ ὀδύνη τῇ τεκοῦσῃ αὐτοῦ
- 26 ¶ **Не добре карати справедливого, бити шляхетних за ширість!**
To give punishment to the upright is not good, or to give blows to the noble for their righteousness.
 ζημιῶν ἄνδρα δίκαιον οὐ καλὸν οὐδὲ ὄσιον ἐπιβουλεύειν δυνάσταις δίκαιοις
- 27 ¶ **Хто слова свої стримує, той знає пізнання, і холоднокровний розумна людина.**
He who has knowledge says little: and he who has a calm spirit is a man of good sense.
 ὃς φεῖδεται ῥῆμα προέσθαι σκληρὸν ἐπιγνώμων μακρόθυμος δὲ ἀνὴρ φρόνιμος
- 28 ¶ **І глупак, як мовчить, уважається мудрим, а як уста свої закривас розумним.**
Even the foolish man, when he keeps quiet, is taken to be wise: when his lips are shut he is credited with good sense.
 ἀνοήτῳ ἐπερωτήσαντι σοφίαν σοφία λογισθήσεται ἐνεὸν δὲ τις ἑαυτὸν ποιήσας δόξει φρόνιμος εἶναι
- 1 ¶ **Примхливий шукає сваволі, стає проти всього розумного.**
He who keeps himself separate for his private purpose goes against all good sense.
 προφάσεις ζητεῖ ἀνὴρ βουλόμενος χωρίζεσθαι ἀπὸ φίλων ἐν παντί δὲ καιρῷ ἐπανείδιστος ἔσται
- 2 ¶ **Нерозумний не хоче навчатися, а тільки свій ум показати.**
A foolish man has no pleasure in good sense, but only to let what is in his heart come to light.
 οὐ χρεῖαν ἔχει σοφίας ἐνδεῆς φρενῶν μᾶλλον γὰρ ἄγεται ἀφροσύνη
- 3 ¶ **З приходом безбожного й ганьба приходить, а з легковаженням сором.**
When the evil-doer comes, a low opinion comes with him, and with the loss of honour comes shame.
 ὅταν ἔλθῃ ἀσεβῆς εἰς βάθος κακῶν καταφρονεῖ ἐπέρχεται δὲ αὐτῷ ἀτιμία καὶ ὄνειδος
- 4 ¶ **Слова уст людини глибока вода, джерело премудрости бризкотливий потік.**
The words of a man's mouth are like deep waters: the fountain of wisdom is like a flowing stream.
 ὕδωρ βαθὺ λόγος ἐν καρδίᾳ ἀνδρός ποταμὸς δὲ ἀναπηδύει καὶ πηγὴ ζωῆς
- 5 ¶ **Не добре вважати на обличчя безбожного, щоб праведного повалити на суді.**
To have respect for the person of the evil-doer is not good, or to give a wrong decision against the upright.
 θαυμάσαι πρόσωπον ἀσεβοῦς οὐ καλὸν οὐδὲ ὄσιον ἐκκλίνειν τὸ δίκαιον ἐν κρίσει
- 6 ¶ **Уста нерозумного тягнуть до сварки, а слова його кличуть бійки.**
A foolish man's lips are a cause of fighting, and his mouth makes him open to blows.
 χεῖλη ἀφρονος ἄγουσιν αὐτὸν εἰς κακά τὸ δὲ στόμα αὐτοῦ τὸ θρασὺ θάνατον ἐπικαλεῖται
- 7 ¶ **Язык нерозумного загибель для нього, а уста його то тенета на душу його.**
The mouth of a foolish man is his destruction, and his lips are a net for his soul.
 στόμα ἀφρονος συντριβὴ αὐτῷ τὰ δὲ χεῖλη αὐτοῦ παγὶς τῇ ψυχῇ αὐτοῦ
- 8 ¶ **Слова обмовника мов ті присмаки, і вони сходять у нутро утроби.**
The words of one who says evil of his neighbour secretly are like sweet food, and go down into the inner parts of the stomach.
 ὀκνηρὸς καταβάλλει φόβος ψυχῶν δὲ ἀνδρογόνων πεινάσουσιν
- 9 ¶ **Теж недбалний у праці своєїй то брат марнотратнику.**
He who does not give his mind to his work is brother to him who makes destruction.
 ὁ μὴ ἰώμενος ἑαυτὸν ἐν τοῖς ἔργοις αὐτοῦ ἀδελφός ἐστιν τοῦ λυμαινομένου ἑαυτὸν
- 10 ¶ **Господице Ім'я сильна башта: до неї втече справедливий і буде безпечний.**
The name of the Lord is a strong tower: the upright man running into it is safe.
 ἐκ μεγαλωσύνης ἰσχύος ὄνομα κυρίου αὐτῷ δὲ προσδραμόντες δίκαιοι ὑψοῦνται

- 11 ¶ **Μασток багатому місто твердинне його, і немов міцний мур ув уяві його.**
The property of a man of wealth is his strong town, and it is as a high wall in the thoughts of his heart.
 ὑπαρξίς πλουσίου ἀνδρὸς πόλις ὀχυρά ἢ δὲ δόξα αὐτῆς μέγα ἐπισκιάζει
- 12 ¶ **Перед загибллю серце людини високо несеться, перед славою ж скромність.**
Before destruction the heart of man is full of pride, and before honour goes a gentle spirit.
 πρὸ συντριβῆς ὑψοῦται καρδία ἀνδρὸς καὶ πρὸ δόξης ταπεινοῦται
- 13 ¶ **Хто відповідає на слово, ще поки почув, то глупота та сором йому!**
To give an answer before hearing is a foolish thing and a cause of shame.
 ὃς ἀποκρίνεται λόγον πρὶν ἀκοῦσαι ἀφροσύνη αὐτῷ ἐστὶν καὶ ὄνειδος
- 14 ¶ **Дух дійсного мужа виносить терпіння своє, а духа прибитого хто піднесе?**
The spirit of a man will be his support when he is ill; but how may a broken spirit be lifted up?
 θυμὸν ἀνδρὸς πρᾶνει θεράπων φρόνιμος ὀλιγόψυχον δὲ ἄνδρα τίς ὑποίσει
- 15 ¶ **Серце розумне знання набуває, і вухо премудрих шукає знання.**
The heart of the man of good sense gets knowledge; the ear of the wise is searching for knowledge.
 καρδία φρονίμου κτᾶται αἴσθησιν ὅσα δὲ σοφῶν ζητεῖ ἔννοιαν
- 16 ¶ **Дарунок людини виводить із утиску, і провадить її до великих людей.**
A man's offering makes room for him, letting him come before great men.
 δόμα ἀνθρώπου ἐμπλατύνει αὐτὸν καὶ παρὰ δυνάσταις καθιζάνει αὐτόν
- 17 ¶ **Перший у сварці своїй уважає себе справедливим, але прийде противник його та й дослідить його.**
The man who first puts his cause before the judge seems to be in the right; but then his neighbour comes and puts his cause in its true light.
 δίκαιος ἑαυτοῦ κατηγορὸς ἐν πρωτολογία ὡς δ' ἂν ἐπιβάλῃ ὁ ἀντίδικος ἐλέγχεται
- 18 ¶ **Жереб перериває сварки, та відділює сильних один від одного.**
The decision of chance puts an end to argument, parting the strong.
 ἀντιλογίας παύει κληρὸς ἐν δὲ δυνάσταις ὀρίζει
- 19 ¶ **Розлючений брат протиставиться більше за місто твердинне, а сварки, немов засуви замку.**
A brother wounded is like a strong town, and violent acts are like a locked tower.
 ἀδελφὸς ὑπὸ ἀδελφοῦ βοηθούμενος ὡς πόλις ὀχυρά καὶ ὑψηλὴ ἰσχύει δὲ ὡσπερ τεθεμελιωμένον βασιλεῖον
- 20 ¶ **Із плоду уст людини насичується її шлунок, вона насичується плодом уст своїх.**
With the fruit of a man's mouth his stomach will be full; the produce of his lips will be his in full measure.
 ἀπὸ καρπῶν στόματος ἀνήρ πῖμπλησιν κοιλίαν αὐτοῦ ἀπὸ δὲ καρπῶν χειλέων αὐτοῦ ἐμπλησθήσεται
- 21 ¶ **Смерть та життя у владі язика, хто ж кохає його, його плід поїдає.**
Death and life are in the power of the tongue; and those to whom it is dear will have its fruit for their food.
 θάνατος καὶ ζωὴ ἐν χειρὶ γλώσσης οἱ δὲ κρατοῦντες αὐτῆς ἐδονται τοὺς καρποὺς αὐτῆς
- 22 ¶ **Хто жінку чеснотну знайшов, знайшов той добро, і милість отримав від Господа.**
Whoever gets a wife gets a good thing, and has the approval of the Lord.
 ὃς εἶδεν γυναῖκα ἀγαθὴν εἶδεν χάριτας ἔλαβεν δὲ παρὰ θεοῦ ἰλαρότητα [22a] ὃς ἐκβάλλει γυναῖκα ἀγαθὴν ἐκβάλλει τὰ ἀγαθὰ ὁ δὲ κατέχον μοιχαλίδα ἄφρον καὶ ἀσεβὴς
- 3 ¶ **Глупота людини дорогу її викривляє, і на Господа гнівається її серце.**
By his foolish behaviour a man's ways are turned upside down, and his heart is bitter against the Lord.
 ἀφροσύνη ἀνδρὸς λυμαίνεται τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ τὸν δὲ θεὸν αἰτιᾶται τῇ καρδίᾳ αὐτοῦ
- 4 ¶ **Μασток примножує друзів численних, а від бідака відпадає й товариш його...**
Wealth makes a great number of friends; but the poor man is parted from his friend.
 πλοῦτος προστίθεισιν φίλους πολλοὺς ὁ δὲ πτωχὸς καὶ ἀπὸ τοῦ ὑπάρχοντος φίλου λείπεται

- 5 ¶ Свідок брехливий не буде без кари, а хто брехні говорить, не буде врятований.
A false witness will not go without punishment, and the breather out of deceit will not go free.
 μάρτυς ψευδῆς οὐκ ἀτιμώρητος ἔσται ὁ δὲ ἐγκαλῶν ἀδίκως οὐ διαφεύζεται
- 6 ¶ Багато-хто годять тому, хто гостинці дас, і кожен товариш людині, яка не скупиться на дари.
Great numbers will make attempts to get the approval of a ruler: and every man is the special friend of him who has something to give.
 πολλοὶ θεραπεύουσιν πρόσωπα βασιλέων πᾶς δὲ ὁ κακὸς γίνεται ὄνειδος ἀνδρὶ
- 7 Бідаря ненавидять всі браття його, а тимбільш його приятелі відпадають від нього; а коли за словами поради женеться, нема їх!
All the brothers of the poor man are against him: how much more do his friends go far from him! ...
 πᾶς ὃς ἀδελφὸν πτωχὸν μισεῖ καὶ φιλίας μακρὰν ἔσται ἔννοια ἀγαθὴ τοῖς εἰδόσιν αὐτὴν ἐγγυεῖ ἀνὴρ δὲ φρόνιμος εὐρήσει αὐτὴν ὁ πολλὰ κακοποιῶν τελεσιουργεῖ κακίαν ὃς δὲ ἐρεθίζει λόγους οὐ σωθῆσεται
- 8 ¶ Хто ума набуває, кохас той душу свою, а хто розум стереже, той знаходить добро.
He who gets wisdom has love for his soul: he who keeps good sense will get what is truly good.
 ὁ κτώμενος φρόνησιν ἀγαπᾷ ἑαυτὸν ὃς δὲ φυλάσσει φρόνησιν εὐρήσει ἀγαθὰ
- 9 ¶ Свідок брехливий не буде без кари, хто ж неправду говорить, загине.
A false witness will not go without punishment, and the breather out of deceit will be cut off.
 μάρτυς ψευδῆς οὐκ ἀτιμώρητος ἔσται ὃς δ' ἂν ἐκκαύσῃ κακίαν ἀπολεῖται ὑπ' αὐτῆς
- 10 ¶ Не лицює пишнота безумному, тим більше рабові панувати над зверхником.
Material comfort is not good for the foolish; much less for a servant to be put over rulers.
 οὐ συμφέρει ἄφρονι τρυφή καὶ ἐὰν οἰκέτης ἄρξηται μεθ' ὕβρεως δυναστεύειν
- 11 ¶ Розум людини припинює гнів її, а величність її перейти над провинною.
A man's good sense makes him slow to wrath, and the overlooking of wrongdoing is his glory.
 ἐλεήμων ἀνὴρ μακροθυμεῖ τὸ δὲ καύχημα αὐτοῦ ἐπέρχεται παρανόμοις
- 12 ¶ Гнів царя немов рик левчука, а ласкавість його як роса на траву.
The king's wrath is like the loud cry of a lion, but his approval is like dew on the grass.
 βασιλέως ἀπειλὴ ὁμοία βρυγμῶ λέοντος ὥσπερ δὲ δρόσος ἐπὶ χόρτῳ οὕτως τὸ ἰλαρὸν αὐτοῦ
- 13 ¶ Син безумний погибіль для батька свого, а жінка сварлива як ринва, що з неї вода тече завжди.
A foolish son is the destruction of his father; and the bitter arguments of a wife are like drops of rain falling without end.
 αἰσχύνῃ πατρὶ υἱὸς ἄφρων καὶ οὐχ ἀγαθαὶ εὐχαὶ ἀπὸ μισθώματος ἑταίρας
- 14 ¶ Хата й маєток спадщина батьків, а жінка розумна від Господа.
House and wealth are a heritage from fathers, but a wife with good sense is from the Lord.
 οἶκον καὶ ὑπαρξιν μερίζουσιν πατέρες παισὶν παρὰ δὲ θεοῦ ἀρμόζεται γυνὴ ἀνδρὶ
- 15 ¶ Лінощі сон накидають, і лінива душа голодус.
Hate of work sends deep sleep on a man: and he who has no industry will go without food.
 δειλία κατέχει ἀνδρογύναιον ψυχὴ δὲ ἀεργοῦ πεινάσει
- 16 ¶ Хто заповідь охороняє, той душу свою стереже; хто дороги свої легковажить, помре.
He who keeps the law keeps his soul; but death will be the fate of him who takes no note of the word.
 ὃς φυλάσσει ἐντολὴν τηρεῖ τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν ὁ δὲ καταφρονῶν τῶν ἑαυτοῦ ὁδῶν ἀπολεῖται
- 17 ¶ Хто милостивий до вбогого, той позичас для Господа, і чин його Він надолужить йому.
He who has pity on the poor gives to the Lord, and the Lord will give him his reward.
 δανίζει θεῷ ὁ ἐλεῶν πτωχὸν κατὰ δὲ τὸ δόμα αὐτοῦ ἀνταποδώσει αὐτῷ
- 18 ¶ Картай свого сина, коли є надія навчити, та забити його не піднось свою душу.
Give your son training while there is hope; let not your heart be purposing his death.
 παιδεύε υἱόν σου οὕτως γὰρ ἔσται εὐελπίς εἰς δὲ ὕβριν μὴ ἐπαίρου τῇ ψυχῇ σου

- 19 ¶ Людина великого гніву хай кару несе, бо якщо ти врятуєш її, то вчиниш ще гірше.
A man of great wrath will have to take his punishment: for if you get him out of trouble you will have to do it again.
 κακόφρων ἀνὴρ πολλὰ ζημιωθήσεται ἐὰν δὲ λειμύηται καὶ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ προσθήσει
- 20 ¶ Слухай ради й картання приймай, щоб мудрим ти став при своєму кінці.
Let your ear be open to suggestion and take teaching, so that at the end you may be wise.
 ἄκουε υἱέ παιδείαν πατρός σου ἵνα σοφὸς γένη ἐπ' ἐσχάτων σου
- 21 ¶ У серці людини багато думок, але виповниться тільки задум Господній.
A man's heart may be full of designs, but the purpose of the Lord is unchanging.
 πολλοὶ λογισμοὶ ἐν καρδίᾳ ἀνδρός ἢ δὲ βουλή τοῦ κυρίου εἰς τὸν αἰῶνα μένει
- 22 ¶ Здобуток людині то милість її, але ліпший бідар за людину брехливу.
The ornament of a man is his mercy, and a poor man is better than one who is false.
 καρπὸς ἀνδρὶ ἐλεημοσύνη κρείσσων δὲ πτωχὸς δίκαιος ἢ πλούσιος ψεύστης
- 23 ¶ Страх Господній веде до життя, і хто його має, той ситим ночус, і зло не досягне його.
The fear of the Lord gives life: and he who has it will have need of nothing; no evil will come his way.
 φόβος κυρίου εἰς ζωὴν ἀνδρὶ ὁ δὲ ἄφοβος ἀλλισθήσεται ἐν τόποις οὓς οὐκ ἐπισκοπεῖται γυνῶσις
- 24 ¶ У миску стромляє лінох свою руку, до уст же своїх не підійме її.
The hater of work puts his hand deep into the basin, and will not even take it to his mouth again.
 ὁ ἐγκρύπτων εἰς τὸν κόλπον αὐτοῦ χεῖρας ἀδίκως οὐδὲ τῷ στόματι οὐ μὴ προσαγάγῃ αὐτάς
- 25 ¶ Як битимеш нерозважного, то помудріє й немудрий, а будеш розумного остерігати, то він зрозуміє поуку.
When blows overtake the man of pride, the simple will get sense; say sharp words to the wise, and knowledge will be made clear to him.
 λοιμοῦ μαστιγούμενου ἄφρων πανουργότερος γίνεται ἐὰν δὲ ἐλέγχῃς ἄνδρα φρόνιμον νοήσει αἴσθησιν
- 26 ¶ Хто батька грабує, хто матір жене? Це син, що застиджує та осоромлює,
He who is violent to his father, driving away his mother, is a son causing shame and a bad name.
 ὁ ἀτιμάζων πατέρα καὶ ἀποθούμενος μητέρα αὐτοῦ κατασχυνθήσεται καὶ ἐπονειδιστος ἔσται
- 27 ¶ перестань же, мій сину, навчатися від нерозумних, щоб відступитися від слів знання!
A son who no longer gives attention to teaching is turned away from the words of knowledge.
 υἱὸς ἀπολειπόμενος φυλάξει παιδείαν πατρός μελετήσῃ ρήσεις κακάς
- 28 ¶ Свідок нікчемний висміює суд, а уста безбожних вибризкують кривду.
A good-for-nothing witness makes sport of the judge's decision: and the mouth of evil-doers sends out evil like a stream.
 ὁ ἐγγνώμενος παῖδα ἄφρονα καθοβρίζει δικαίωμα στόμα δὲ ἀσεβῶν καταπίεται κρίσεις
- 29 ¶ На насмішників кари готові постійно, і вдари на спину безумним.
Rods are being made ready for the man of pride, and blows for the back of the foolish.
 ἐτοιμάζονται ἀκολάστοις μάστιγες καὶ τιμωρία ὅμοις ἀφρόνων
- 1 ¶ Вино то насмішник, напій п'янкий галасун, і кожен, хто блудить у ньому, немудрий.
Wine makes men foolish, and strong drink makes men come to blows; and whoever comes into error through these is not wise.
 ἀκόλαστον οἶνος καὶ ὑβριστικὸν μέθη πᾶς δὲ ὁ συμμειγνόμενος αὐτῇ οὐκ ἔσται σοφός
- 2 ¶ Страх царя як рик лева; хто до гніву доводить його, проти свого життя прогрішас.
The wrath of a king is like the loud cry of a lion: he who makes him angry does wrong against himself.
 οὐ διαφέρει ἀπειλὴ βασιλέως θυμὸς λέοντος ὁ δὲ παροξύνων αὐτὸν ἀμαρτάνει εἰς τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν
- 3 ¶ Слава людині, що гнів покидає, а кожен глупак вибухас.
It is an honour for a man to keep from fighting, but the foolish are ever at war.
 δόξα ἀνδρὶ ἀποστρέφεσθαι λοιδορίας πᾶς δὲ ἄφρων τοιοῦτοις συμπλέκεται

- 4 ¶ Лїнивїй не оре із осени, а захоче в жнива і нічого нема.
The hater of work will not do his ploughing because of the winter; so at the time of grain-cutting he will be requesting food and will get nothing.
 ὀνειδιζόμενος ὀκνηρὸς οὐκ αἰσχύνεται ὡσαύτως καὶ ὁ δανιζόμενος σίτον ἐν ἀμῆτῳ
- 5 ¶ Рада в серці людини глибока вода, і розумна людина її повичерпує.
The purpose in the heart of a man is like deep water, but a man of good sense will get it out.
 ὕδωρ βαθὺ βουλὴ ἐν καρδίᾳ ἀνδρὸς ἀνὴρ δὲ φρόνιμος ἐξαντλήσει αὐτήν
- 6 ¶ Багато людей себе звуть милосердними, та вірну людину хто знайде?
Most men make no secret of their kind acts: but where is a man of good faith to be seen?
 μέγα ἄνθρωπος καὶ τίμιον ἀνὴρ ἐλεήμων ἄνδρα δὲ πιστὸν ἔργον εὖρεῖν
- 7 ¶ У своїй неповідності праведний ходить, блаженні по ньому сини його!
An upright man goes on in his righteousness: happy are his children after him!
 ὃς ἀναστρέφεται ἄμωμος ἐν δικαιοσύνῃ μακαρίου τοῦ παῖδα αὐτοῦ καταλείψει
- 8 ¶ Цар сидить на суддевім престолі, всяке зло розганяє своїми очима.
A king on the seat of judging puts to flight all evil with his eyes.
 ὅταν βασιλεὺς δίκαιος καθίσῃ ἐπὶ θρόνου οὐκ ἐναντιοῦται ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ πᾶν πονηρὸν
- 9 ¶ Хто скаже: Очистив я серце своє, очистився я від свого гріха?
Who is able to say, I have made my heart clean, I am free from my sin?
 τίς καυχῆσεται ἀγνὴν ἔχειν τὴν καρδίαν ἢ τίς παρρησιάσεται καθαρὸς εἶναι ἀπὸ ἁμαρτιῶν [9α] κακολογοῦντος πατέρα ἢ μητέρα σβεσθήσεται λαμπτήρ αἱ δὲ κόραι τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ ὄψονται σκ
 ὅτος [9β] μερὶς ἐπισπουδαζομένη ἐν πρώτοις ἐν τοῖς τελευταίοις οὐκ εὐλογηθήσεται [9ζ] μὴ εἰπῆς τείσομαι τὸν ἐχθρὸν ἀλλὰ ὑπόμεινον τὸν κύριον ἵνα σοι βοηθήσῃ
- 10 ¶ Вага неоднакова, неоднакова міра, обое вони то огида для Господа.
Unequal weights and unequal measures, they are all disgusting to the Lord.
 στάθμιον μέγα καὶ μικρὸν καὶ μέτρα δισά ἀκάθαρτα ἐνώπιον κυρίου καὶ ἀμφότερα
- 11 ¶ Навіть юнак буде пізнаний з чинів своїх, чи чин його чистий й чи простий.
Even a child may be judged by his doings, if his work is free from sin and if it is right.
 καὶ ὁ ποιῶν αὐτὰ ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν αὐτοῦ συμποδισθήσεται νεανίσκος μετὰ ὀσίου καὶ εὐθείᾳ ἢ ὁδὸς αὐτοῦ
- 12 ¶ Ухо, що слухає, й око, що бачить, Господь учинив їх обое.
The hearing ear and the seeing eye are equally the Lord's work.
 οὗς ἀκούει καὶ ὀφθαλμὸς ὁρᾷ κυρίου ἔργα καὶ ἀμφότερα
- 13 ¶ Не кохайся в спанні, щоб не збідніти; розплющ свої очі та хлібом наситься!
Do not be a lover of sleep, or you will become poor: keep your eyes open, and you will have bread enough.
 μὴ ἀγάπα καταλαλεῖν ἵνα μὴ ἐξαρθῆς διάνοιξον τοὺς ὀφθαλμούς σου καὶ ἐμπλήσῃτι ἄρτων
- 23 ¶ Вага неоднакова то огида для Господа, а оманливі шальки не добрі.
Unequal weights are disgusting to the Lord, and false scales are not good.
 βδέλυγμα κυρίῳ δισσὸν στάθμιον καὶ ζυγὸς δόλιος οὐ καλὸν ἐνώπιον αὐτοῦ
- 24 ¶ Від Господа кроки людини, а людина як вона зрозуміє дорогу свою?
A man's steps are of the Lord; how then may a man have knowledge of his way?
 παρὰ κυρίου εὐθύνεται τὰ διαβήματα ἀνδρὶ θνητὸς δὲ πῶς ἂν νοήσαι τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ
- 25 ¶ Тенета людині казати святе нерозважно, а згодом свої обітницї досліджувати.
It is a danger to a man to say without thought, It is holy, and, after taking his oaths, to be questioning if it is necessary to keep them.
 παρὶς ἀνδρὶ ταχύ τι τῶν ἰδίων ἀγιάσαι μετὰ γὰρ τὸ εὐξασθαι μετανοεῖν γίνεται
- 26 ¶ Мудрий цар розпорозить безбожних, і зверне на них своє коло для мук.
A wise king puts evil-doers to flight, and makes their evil-doing come back on them.
 λικμήτωρ ἄσεβῶν βασιλεὺς σοφὸς καὶ ἐπιβαλεῖ αὐτοῖς τροχόν

- 27 ¶ Дух людини світильник Господній, що все нутро обшукує.
The Lord keeps watch over the spirit of man, searching all the deepest parts of the body.
φῶς κυρίου πνοή ἀνθρώπων ὡς ἐρευνᾷ ταμίεια κοιλίας
- 28 ¶ Милість та правда царя стережуть, і трона свого він підтримує милістю.
Mercy and good faith keep the king safe, and the seat of his power is based on upright acts.
ἐλεημοσύνη καὶ ἀλήθεια φυλακὴ βασιλεῖ καὶ περικυκλώσουσιν ἐν δικαιοσύνῃ τὸν θρόνον αὐτοῦ
- 29 ¶ Окраса юнацтва їхня сила, а пишність старих сивина.
The glory of young men is their strength, and the honour of old men is their grey hairs.
κόσμος νεανίας σοφία δόξα δὲ πρεσβυτέρων πολιαί
- 30 ¶ Синяки від побоїв то масть лікувальна на злого, та вдари нутру живота.
By the wounds of the rod evil is taken away, and blows make clean the deepest parts of the body.
ὕπωπια καὶ συντρίμματα συναντᾷ κακοῖς πληγαὶ δὲ εἰς ταμίεια κοιλίας
- 1 ¶ Водні потоки цареве це серце в Господній руці: куди тільки захоче, його Він скеровує.
The king's heart in the hands of the Lord is like the water streams, and by him it is turned in any direction at his pleasure.
ὥσπερ ὀρμὴ ὕδατος οὕτως καρδία βασιλέως ἐν χειρὶ θεοῦ οὗ ἐὰν θέλων νεύσῃ ἐκεῖ ἔκλινει αὐτήν
- 2 ¶ Всяка дорога людини пряма в її очах, та керує серцями Господь.
Every way of a man seems right to himself, but the Lord is the tester of hearts.
πᾶς ἀνὴρ φαίνεται ἑαυτῷ δίκαιος κατευθύνει δὲ καρδίας κύριος
- 3 ¶ Справедливість та правду чинити для Господа це добірніше за жертву.
To do what is right and true is more pleasing to the Lord than an offering.
ποιεῖν δίκαια καὶ ἀληθεύειν ἀρεστὰ παρὰ θεῶ μᾶλλον ἢ θυσῶν αἶμα
- 4 ¶ Муж гордого ока та серця надутого несправедливий, а світильник безбожних це гріх.
A high look and a heart of pride, *** of the evil-doer is sin.
μεγαλόφρων ἐφ' ὕβρει θρασυκάρδιος λαμπτήρ δὲ ἀσεβῶν ἀμαρτία
- 6 ¶ Набування майна язиком неправдивим це скороминуща марнота шукаючих смерти.
He who gets stores of wealth by a false tongue, is going after what is only breath, and searching for death.
ὁ ἐνεργῶν θησαυρίσματα γλώσση ψευδεῖ μάταια διώκει ἐπὶ παγίδας θανάτου
- 7 ¶ Насильство безбожних прямус на них, бо права чинити не хочуть.
By their violent acts the evil-doers will be pulled away, because they have no desire to do what is right.
ὄλεθρος ἀσεβέσιν ἐπιξενωθήσεται οὐ γὰρ βούλονται πράσσειν τὰ δίκαια
- 8 ¶ Дорога злочинця крута, а чистий прямий його чин.
Twisted is the way of him who is full of crime; but as for him whose heart is clean, his work is upright.
πρὸς τοὺς σκολιούς σκολιὰς ὁδοὺς ἀποστέλλει ὁ θεός ἀγὰ γὰρ καὶ ὀρθὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ
- 9 ¶ Ліпше жити в куті на даху, ніж з сварливою жінкою в спільному домі.
It is better to be living in an angle of the house-top, than with a bitter-tongued woman in a wide house.
κρεῖσσον οἰκεῖν ἐπὶ γωνίας ὑπαίθρου ἢ ἐν κεκονιαμένοις μετὰ ἀδικίας καὶ ἐν οἴκῳ κοινῷ
- 10 ¶ Лихого жадає душа нечестивого, і в очах його ближній його не отримас милости.
The desire of the evil-doer is fixed on evil: he has no kind feeling for his neighbour.
ψυχὴ ἀσεβοῦς οὐκ ἐλεηθήσεται ὑπ' οὐδενὸς τῶν ἀνθρώπων
- 11 ¶ Як карають глумливця мудріє безумний, а як мудрого вчать, знання набуває.
When the man of pride undergoes punishment, the simple man gets wisdom; and by watching the wise he gets knowledge.
ζημιουμένου ἀκολάστου πανουργότερος γίνεται ὁ ἄκακος συνίων δὲ σοφὸς δέξεται γνῶσιν

- 12 ¶ До дому свого приглядається праведний, а безбожний доводить до зла.
The Upright One, looking on the house of the evil-doer, lets sinners be overturned to their destruction.
 συνίει δίκαιος καρδίας ἀσεβῶν καὶ φαυλίξει ἀσεβεῖς ἐν κακοῖς
- 13 ¶ Хто вухо своє затикає від зойку убогого, то й він буде кликати, та не отримас відповіді.
He whose ears are stopped at the cry of the poor, will himself get no answer to his cry for help.
 ὃς φράσσει τὰ ὦτα τοῦ μὴ ἐπακοῦσαι ἀσθενοῦς καὶ αὐτὸς ἐπικαλέσεται καὶ οὐκ ἔσται ὁ εἰσακούων
- 14 ¶ Тасмний дарунок погашує гнів, а неявний гостинець лють сильну.
By a secret offering wrath is turned away, and the heat of angry feelings by money in the folds of the robe.
 δόσις λάθριος ἀνατρέπει ὀργὰς δώρων δὲ ὁ φειδόμενος θυμὸν ἐγείρει ἰσχυρόν
- 15 ¶ Радість праведному правосуддя чинити, а злочинцеві страх.
It is a joy to the good man to do right, but it is destruction to the workers of evil.
 εὐφροσύνη δικαίων ποιεῖν κρίμα ὅσιος δὲ ἀκάθαρτος παρὰ κακοῦργοις
- 16 ¶ Людина, що зблуджує від путі розуму, у зборі померлих спочине.
The wanderer from the way of knowledge will have his resting-place among the shades.
 ἀνὴρ πλανώμενος ἐξ ὁδοῦ δικαιοσύνης ἐν συναγωγῇ γιγάντων ἀναπαύσεται
- 17 ¶ Хто любить веселощі, той немаючий, хто любить вино та оливу, той не збагатіє.
The lover of pleasure will be a poor man: the lover of wine and oil will not get wealth.
 ἀνὴρ ἐνδεῆς ἀγαπᾷ εὐφροσύνην φυλῶν οἶνον καὶ ἔλαιον εἰς πλοῦτον
- 18 ¶ Безбожний то викуп за праведного, а лукавий за щирого.
The evil-doer will be given as a price for the life of the good man, and the worker of deceit in the place of the upright.
 περικάθαρμα δὲ δικαίου ἄνομος
- 19 ¶ Ліпше сидіти в пустинній країні, ніж з сварливою та сердитою жінкою.
It is better to be living in a waste land, than with a bitter-tongued and angry woman.
 κρείσσον οἰκεῖν ἐν γῆ ἐρήμῳ ἢ μετὰ γυναικὸς μαχίμου καὶ γλωσσώδους καὶ ὀργίλου
- 20 ¶ Скарб цінний та олива в мешканні премудрого, та нищить безумна людина його.
There is a store of great value in the house of the wise, but it is wasted by the foolish man.
 θησαυρὸς ἐπιθυμητὸς ἀναπαύσεται ἐπὶ στόματος σοφοῦ ἄφρονες δὲ ἄνδρες καταπίονται αὐτόν
- 21 ¶ Хто женеться за праведністю та за милістю, той знаходить життя, справедливість та славу.
He who goes after righteousness and mercy will get life, righteousness, and honour.
 ὁδὸς δικαιοσύνης καὶ ἐλεημοσύνης εὐρήσει ζωὴν καὶ δόξαν
- 22 ¶ До міста хоробрих увійде премудрий, і твердиню надії його поруйнує.
A wise man goes up into the town of the strong ones, and overcomes its strength in which they put their faith.
 πόλεις ὀχυρὰς ἐπέβη σοφὸς καὶ καθεῖλεν τὸ ὀχύρωμα ἐφ' ᾧ ἐπεποίθεισαν οἱ ἀσεβεῖς
- 23 ¶ Хто стереже свої уста й свого язика, той душу свою зберігає від лиха.
He who keeps watch over his mouth and his tongue keeps his soul from troubles.
 ὃς φυλάσσει τὸ στόμα αὐτοῦ καὶ τὴν γλῶσσαν διατηρεῖ ἐκ θλίψεως τὴν ψυχὴν αὐτοῦ
- 24 ¶ Надутий пихою насмішник ім'я його, він робить усе із бундючним зухвальством.
The man of pride, lifted up in soul, is named high-hearted; he is acting in an outburst of pride.
 θρασὺς καὶ αὐθάδης καὶ ἀλαζῶν λοιμὸς καλεῖται ὃς δὲ μνησικακεῖ παράνομος
- 25 ¶ Пожадання лінивого вб'є його, бо руки його відмовляють робити,
The desire of the hater of work is death to him, for his hands will do no work.
 ἐπιθυμία ὀκνηρὸν ἀποκτείνουσιν οὐ γὰρ προαιροῦνται αἱ χεῖρες αὐτοῦ ποιεῖν τι

- 26 **він кожного дня пожадливо жадає, а справедливий дає та не жалус.**
All the day the sinner goes after his desire: but the upright man gives freely, keeping nothing back.
 ἀσεβῆς ἐπιθυμεῖ ὄλην τὴν ἡμέραν ἐπιθυμίας κακὰς ὁ δὲ δίκαιος ἔλεᾷ καὶ οἰκτῖρει ἀφειδῶς
- 27 **¶ Жертва безбожних огида, а надто тоді, як за діло безчесне приноситься.**
The offering of evil-doers is disgusting: how much more when they give it with an evil purpose!
 θυσία ἀσεβῶν βδέλυγμα κυρίῳ καὶ γὰρ παρανόμως προσφέρουσιν αὐτάς
- 28 **¶ Свідок брехливий загине, а людина, що слухає Боже, говоритиме завжди.**
A false witness will be cut off, ...
 μάρτυς ψευδῆς ἀπολεῖται ἀνὴρ δὲ ὑπήκοος φυλασσόμενος λαλήσει
- 29 **¶ Безбожна людина жорстока обличчям своїм, а невинний зміцняє дорогу свою.**
The evil-doer makes his face hard, but as for the upright, he gives thought to his way.
 ἀσεβῆς ἀνὴρ ἀναιδῶς ὑφίσταται προσώπῳ ὁ δὲ εὐθῆς αὐτὸς συνίει τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ
- 30 **¶ Нема мудрости, ані розуму, ані ради насупроти Господа.**
Wisdom and knowledge and wise suggestions are of no use against the Lord.
 οὐκ ἔστιν σοφία οὐκ ἔστιν ἀνδρεία οὐκ ἔστιν βουλή πρὸς τὸν ἀσεβῆ
- 31 **Приготовлений кінь на день бою, але перемога від Господа!**
The horse is made ready for the day of war, but power to overcome is from the Lord.
 ἵππος ἐτοιμάζεται εἰς ἡμέραν πολέμου παρὰ δὲ κυρίου ἡ βοήθεια
- 1 **¶ Ліпше добре ім'я за багатство велике, і ліпша милість за срібло та золото.**
A good name is more to be desired than great wealth, and to be respected is better than silver and gold.
 αἰρετώτερον ὄνομα καλὸν ἢ πλοῦτος πολὺς ὑπερ δὲ ἀργύριον καὶ χρυσίον χάρις ἀγαθή
- 2 **¶ Багатий та вбогий стрічаються, Господь їх обох створив.**
The man of wealth and the poor man come face to face: the Lord is the maker of them all.
 πλούσιος καὶ πτωχὸς συνήντησαν ἀλλήλοις ἀμφοτέρους δὲ ὁ κύριος ἐποίησεν
- 3 **¶ Мудрий бачить лихе і ховається, а безумні йдуть і караються.**
The sharp man sees the evil and takes cover: the simple go straight on and get into trouble.
 πανούργος ἰδὼν πονηρὸν τιμωρούμενον κραταιῶς αὐτὸς παιδεύεται οἱ δὲ ἄφρονες παρελθόντες ἐζημιώθησαν
- 4 **¶ Заплата покори і страху Господнього, це багатство, і слава, й життя.**
The reward of a gentle spirit and the fear of the Lord is wealth and honour and life.
 γενεὰ σοφίας φόβος κυρίου καὶ πλοῦτος καὶ δόξα καὶ ζωὴ
- 5 **¶ Тернина й пастки на дорозі лукавого, а хто стереже свою душу, відійде далеко від них.**
Thorns and nets are in the way of the twisted: he who keeps watch over his soul will be far from them.
 τρίβολοι καὶ παγίδες ἐν ὁδοῖς σκολιαῖς ὁ δὲ φυλάσσων τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν ἀφέξεται αὐτῶν
- 7 **¶ Багатий панує над бідними, а боржник раб позичальника.**
The man of wealth has rule over the poor, and he who gets into debt is a servant to his creditor.
 πλούσιοι πτωχῶν ἄρξουσιν καὶ οἰκέται ἰδίοις δεσπότηις δανιοῦσιν
- 8 **¶ Хто сіє кривду, той жатиме лихо, а бич гніву його покінчиться.**
By planting the seed of evil a man will get in the grain of sorrow, and the rod of his wrath will be broken.
 ὁ σπείρων φαῦλα θερίσει κακὰ πληγὴν δὲ ἔργων αὐτοῦ συντελέσει [8a] ἄνδρα ἰλαρὸν καὶ δότην εὐλογεῖ ὁ θεὸς ματαιότητα δὲ ἔργων αὐτοῦ συντελέσει
- 9 **¶ Хто доброго ока, той поблагословлений буде, бо дає він убогому з хліба свого.**
He who is kind will have a blessing, for he gives of his bread to the poor.
 ὁ ἐλεῶν πτωχὸν αὐτὸς διατραφίσεται τῶν γὰρ ἑαυτοῦ ἄρτων ἔδωκεν τῷ πτωχῷ [9a] νίκην καὶ τιμὴν περιποιεῖται ὁ δῶρα δούς τὴν μέντοι ψυχὴν ἀφαιρεῖται τῶν κεκτημένων

- 10 ¶ Глумливого вижени, й виїде з ним сварка, і суперечка та ганьба припиняться.
Send away the man of pride, and argument will go out; truly fighting and shame will come to an end.
ἐκβαλε ἐκ συνεδρίου λοιμόν καὶ συνεξελεύσεται αὐτῷ νεῖκος ὅταν γὰρ καθίση ἐν συνεδρίῳ πάντας ἀτιμάζει
- 11 ¶ Хто чистість серця кохас, той має хороше на устах, і другом йому буде цар.
He whose heart is clean is dear to the Lord; for the grace of his lips the king will be his friend.
ἀγαπᾷ κύριος ὁσίας καρδίας δεκτοὶ δὲ αὐτῷ πάντες ἄωμοι χεῖλεσιν ποιμαίνει βασιλεὺς
- 12 ¶ Очі Господа оберігають знання, а лукаві слова Він відкине.
The eyes of the Lord keep knowledge, but by him the acts of the false man will be overturned.
οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ κυρίου διατηροῦσιν αἴσθησιν φαυλίζει δὲ λόγους παράνομος
- 13 ¶ Лїнвивий говорить: На вулиці лев, серед майдану я буду забитий!
The hater of work says, There is a lion outside: I will be put to death in the streets.
προφασίζεται καὶ λέγει ὀκνηρὸς λέων ἐν ταῖς ὁδοῖς ἐν δὲ ταῖς πλατείαις φονευταί
- 14 ¶ Уста коханки яма глибока: на кого Господь має гнів, той впаде туди.
The mouth of strange women is a deep hole: he with whom the Lord is angry will go down into it.
βόθρος βαθὺς στόμα παρανόμου ὁ δὲ μισθεις ὑπὸ κυρίου ἐμπεσεῖται εἰς αὐτόν [14a] εἰσὶν ὁδοὶ κακαὶ ἐνώπιον ἀνδρός καὶ οὐκ ἀγαπᾷ τοῦ ἀποστρέψαι ἀπ' αὐτῶν ἀποστρέφειν δὲ δεῖ ἀπὸ ὁδοῦ σκολιᾶς καὶ κακῆς
- 15 ¶ До юнакового серця глупота прив'язана, та різка картання віддалить від нього її.
Foolish ways are deep-seated in the heart of a child, but the rod of punishment will send them far from him.
ἄνοια ἐξήπτται καρδίας νέου ῥάβδος δὲ καὶ παιδεία μακρὰν ἀπ' αὐτοῦ
- 16 ¶ Хто тисне убогого, щоб собі збагатитись, і хто багачеві дає, той певно збагатіє.
He who is cruel to the poor for the purpose of increasing his profit, and he who gives to the man of wealth, will only come to be in need.
ὁ συκοφαντῶν πένητα πολλὰ ποιεῖ τὰ ἑαυτοῦ δίδωσιν δὲ πλουσίῳ ἐπ' ἐλάσσονι
- 17 ¶ Нахили своє вухо, і послухай слів мудрих, і серце зверни до мого знання,
Let your ear be bent down for hearing my words, and let your heart give thought to knowledge.
λόγοις σοφῶν παράβαλλε σὸν οὖς καὶ ἄκουε ἐμὸν λόγον τὴν δὲ σὴν καρδίαν ἐπίστησον ἵνα γνῶς ὅτι καλοὶ εἰσιν
- 18 бо гарне воно, коли будеш ти їх у своєму нутрі стерегти, хай стануть на устах твоїх вони разом!
For it is a delight to keep them in your heart, to have them ready on your lips.
καὶ ἐὰν ἐμβάλῃς αὐτοὺς εἰς τὴν καρδίαν σου εὐφρανοῦσιν σε ἅμα ἐπὶ σοῖς χεῖλεσιν
- 19 Щоб надія твоя була в Господі, я й сьогодні навчаю тебе.
So that your faith may be in the Lord, I have made them clear to you this day, even to you.
ἵνα σου γένηται ἐπὶ κύριον ἡ ἐλπίς καὶ γνωρίση σοὶ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ
- 20 Хіба ж не писав тобі тричі з порадами та із знанням,
Have I not put in writing for you thirty sayings, with wise suggestions and knowledge,
καὶ σὺ δὲ ἀπόγραψαι αὐτὰ σεαυτῷ τρισσῶς εἰς βουλὴν καὶ γνῶσιν ἐπὶ τὸ πλάτος τῆς καρδίας σου
- 21 щоб тобі завідомили правду, правдиві слова, щоб ти істину міг відповісти тому, хто тебе запитав.
To make you see how certain are true words, so that you may give a true answer to those who put questions to you?
διδάσκω σὺν σε ἀληθῆ λόγον καὶ γνῶσιν ἀγαθὴν ὑπακοῦειν τοῦ ἀποκρίνεσθαι λόγους ἀληθείας τοῖς προβαλλομένοις σοὶ
- 22 ¶ Не грабуй незаможного, бо він незаможний, і не тисни убогого в брамі,
Do not take away the property of the poor man because he is poor, or be cruel to the crushed ones when they come before the judge:
μὴ ἀποβιάζου πένητα πτωχὸς γάρ ἐστιν καὶ μὴ ἀτιμάσης ἀσθενῆ ἐν πύλαις
- 23 бо Господь за їхню справу судитиметься, і грабіжникам їхнім ограбує Він душу.
For the Lord will give support to their cause, and take the life of those who take their goods.
ὁ γὰρ κύριος κρινεῖ αὐτοῦ τὴν κρίσιν καὶ ῥύση σὴν ἄσυλον ψυχὴν

- 24 ¶ Не дружись із чоловіком гнівливим, і не ходи із людиною лютою,
Do not be friends with a man who is given to wrath; do not go in the company of an angry man:
μὴ ἴσθι ἑταῖρος ἀνδρὶ θυμῶδει φίλῳ δὲ ὀργίλῳ μὴ συναλιζοῦ
- 25 щоб доріг її ти не навчився, і тенета не взяв для своєї душі.
For fear of learning his ways and making a net ready for your soul.
μήποτε μάθῃς τῶν ὁδῶν αὐτοῦ καὶ λάβῃς βρόχους τῆ σῆ ψυχῆ
- 26 ¶ Не будь серед тих, хто поруку дає, серед тих, хто поручується за борги:
Be not one of those who give their hands in an agreement, or of those who make themselves responsible for debts:
μὴ δίδου σεαυτὸν εἰς ἐγγύην αἰσχυρόμενος πρόσωπον
- 27 коли ти не матимеш чим заплатити, нащо візьмуть з-під тебе постелю твою?
If you have nothing with which to make payment, he will take away your bed from under you.
ἐὰν γὰρ μὴ ἔχῃς πόθεν ἀποτείσεις λήμψονται τὸ στρώμα τὸ ὑπὸ τὰς πλευράς σου
- 28 ¶ Не пересувай вікової границі, яку встановили батьки твої.
Let not the old landmark be moved which your fathers have put in place.
μὴ μέταιρε ὄρια αἰώνια ἃ ἔθεντο οἱ πατέρες σου
- 29 ¶ Ти бачив людину, моторну в занятті своїм? Вона перед царями спокійно стоятиме, та не встоїть вона перед простими.
Have you seen a man who is expert in his business? he will take his place before kings; his place will not be among low persons.
ὀρατικὸν ἄνδρα καὶ ὀξὺν ἐν τοῖς ἔργοις αὐτοῦ βασιλεῦσι δεῖ παρεστάναι καὶ μὴ παρεστάναι ἀνδράσι νοθροῖς
- 1 ¶ Коли сядеш хліб їсти з володарем, то пильно вважай, що перед тобою,
When you take your seat at the feast with a ruler, give thought with care to what is before you;
ἐὰν καθίσῃς δεῖπνεῖν ἐπὶ τραπέζης δυναστῶν νοητῶς νόει τὰ παρατιθέμενά σοι
- 2 і поклади собі в горло ножа, якщо ти ненажера:
And put a knife to your throat, if you have a strong desire for food.
καὶ ἐπιβάλλε τὴν χειρὰ σου εἰδὼς ὅτι τοιαῦτά σε δεῖ παρασκευάσαι
- 3 не жадай його ласощів, бо вони хліб обманливий!
Have no desire for his delicate food, for it is the bread of deceit.
εἰ δὲ ἀπληστότερος εἶ μὴ ἐπιθῶμαι τῶν ἐδεσμάτων αὐτοῦ ταῦτα γὰρ ἔχεται ζωῆς ψευδοῦς
- 4 ¶ Не мордуйся, щоб мати багатство, відступися від думки своєї про це,
Take no care to get wealth; let there be an end to your desire for money.
μὴ παρεκτείνου πένης ὧν πλουσίῳ τῆ δὲ σῆ ἐννοία ἀπόσχου
- 5 свої очі ти звернеш на нього, й нема вже його: бо конче змайструє воно собі крила, і полетить, мов орел той, до неба...
Are your eyes lifted up to it? it is gone: for wealth takes to itself wings, like an eagle in flight up to heaven.
ἐὰν ἐπιστήσῃς τὸ σὸν ὄμμα πρὸς αὐτὸν οὐδαμοῦ φανεῖται κατεσκευάσαι γὰρ αὐτῷ πτέρυγες ὡσπερ ἀετοῦ καὶ ὑποστρέφει εἰς τὸν οἶκον τοῦ προεστηκότος αὐτοῦ
- 6 ¶ Не їж хліба в злоокогого, і не пожадай лакоминки його,
Do not take the food of him who has an evil eye, or have any desire for his delicate meat:
μὴ συνδέιπνει ἀνδρὶ βασκάνῳ μηδὲ ἐπιθῶμαι τῶν βρωμάτων αὐτοῦ
- 7 бо як у душі своєї він обраховує, такий є. Він скаже тобі: Їж та пий! але серце його не з тобою,
For as the thoughts of his heart are, so is he: Take food and drink, he says to you; but his heart is not with you.
ὅν τρόπον γὰρ εἶ τις καταπίοι τρίχα οὕτως ἐσθίει καὶ πίνει
- 8 той кавалок, якого ти з'їв, із себе викинеш, і свої гарні слова надаремно потратиш!
The food which you have taken will come up again, and your pleasing words will be wasted.
μηδὲ πρὸς σὲ εἰσαγάγῃς αὐτὸν καὶ φάγῃς τὸν ψωμόν σου μετ' αὐτοῦ ἐξεμέσει γὰρ αὐτὸν καὶ λυμανεῖται τοὺς λόγους σου τοὺς καλοὺς

- 9 ¶ Не кажи до ушей нерозумному, бо погордить він мудрістю слів твоїх.
 Say nothing in the hearing of a foolish man, for he will put no value on the wisdom of your words.
 εις ὅτα ἄφρονος μηδὲν λέγε μήποτε μυκτηρίση τοὺς συνετοὺς λόγους σου
- 10 ¶ Не пересувай вікової границі, і не входи на сирітські поля,
 Do not let the landmark of the widow be moved, and do not go into the fields of those who have no father;
 μὴ μεταθῆς ὄρια αἰώνια εἰς δὲ κτῆμα ὀρφανῶν μὴ εἰσέλθῃς
- 11 бо їхній Визволитель міцний, Він за справу їхню буде судитись з тобою!
 For their saviour is strong, and he will take up their cause against you.
 ὁ γὰρ λυτροῦμενος αὐτοὺς κύριος κραταιὸς ἐστὶν καὶ κρινεῖ τὴν κρίσιν αὐτῶν μετὰ σοῦ
- 12 ¶ Своє серце зверни до навчання, а уші свої до розумних речей.
 Give your heart to teaching, and your ears to the words of knowledge.
 δὸς εἰς παιδείαν τὴν καρδίαν σου τὰ δὲ ὄτά σου ἐτοίμασον λόγοις αἰσθήσεως
- 13 Не стримуй напучування юнака, коли різкою виб'єш його, не помре:
 Do not keep back training from the child: for even if you give him blows with the rod, it will not be death to him.
 μὴ ἀπόσχῃ νήπιον παιδεύειν ὅτι ἐὰν πατάξῃς αὐτὸν ῥάβδῳ οὐ μὴ ἀποθάνῃ
- 14 ти різкою виб'єш його, і душу його від шеолу врятуєш.
 Give him blows with the rod, and keep his soul safe from the underworld.
 σὺ μὲν γὰρ πατάξεις αὐτὸν ῥάβδῳ τὴν δὲ ψυχὴν αὐτοῦ ἐκ θανάτου ῥύσῃ
- 15 Мій сину, якщо твоє серце змудріло, то буде радіти також моє серце,
 My son, if your heart becomes wise, I, even I, will be glad in heart;
 υἱέ ἐὰν σοφὴ γένηταί σου ἡ καρδία εὐφρανεῖς καὶ τὴν ἐμὴν καρδίαν
- 16 і нутро моє буде тишитись, коли уста твої говоритимуть слушне.
 And my thoughts in me will be full of joy when your lips say right things.
 καὶ ἐνδιατρίψει λόγοις τὰ σὰ χεῖλη πρὸς τὰ ἐμὰ χεῖλη ἐὰν ὀρθὰ ᾧσιν
- 17 ¶ Нехай серце твоє не завидує грішним, і повсякчас пильнуй тільки страху Господнього,
 Have no envy of sinners in your heart, but keep in the fear of the Lord all through the day;
 μὴ ζηλοῦτω ἡ καρδία σου ἀμαρτωλοῦς ἀλλὰ ἐν φόβῳ κυρίου ἴσθι ὅλην τὴν ἡμέραν
- 18 бо існує майбутнє, і надія твоя не загине.
 For without doubt there is a future, and your hope will not be cut off.
 ἐὰν γὰρ τηρήσῃς αὐτὰ ἔσται σοι ἔκγονα ἢ δὲ ἐλπίς σου οὐκ ἀποστήσεται
- 19 ¶ Послухай, мій сину, та й помудрій, і нехай твоє серце ступає дорогою рівною.
 Give ear, my son, and be wise, guiding your heart in the right way.
 ἄκουε υἱέ καὶ σοφὸς γίνου καὶ κατεύθυνε ἐννοίας σῆς καρδίας
- 20 Не будь поміж тими, що ждуть вина, поміж тими, що м'ясо собі пожирають,
 Do not be among those who give themselves to wine-drinking, or among those who make themselves full with meat:
 μὴ ἴσθι οἰνοπότης μηδὲ ἐκτείνου συμβολαῖς κρεῶν τε ἀγορασμοῖς
- 21 бо п'яниця й жерун збідніють, а сонливий одягне лахміття.
 For those who take delight in drink and feasting will come to be in need; and through love of sleep a man will be poorly clothed.
 πᾶς γὰρ μέθυσος καὶ πορνοκόπος πτωχεύσει καὶ ἐνδύσεται διερρηγμένα καὶ ρακώδη πᾶς ὑπνώδης
- 22 Слухай батька свого, він тебе породив, і не гордуй, як постаріла мати твоя.
 Give ear to your father whose child you are, and do not keep honour from your mother when she is old.
 ἄκουε υἱέ πατρός τοῦ γεννήσαντός σε καὶ μὴ καταφρόνει ὅτι γεγήρακέν σου ἡ μήτηρ

- 24 **Буде вельми радіти батько праведного, і родитель премудрого втішитися ним.
The father of the upright man will be glad, and he who has a wise child will have joy because of him.
καλῶς ἐκτρέφει πατήρ δίκαιος ἐπὶ δὲ υἱῷ σοφῷ εὐφραίνεται ἡ ψυχὴ αὐτοῦ**
- 25 **Хай радіє твій батько та мати твоя, хай потішитися та, що тебе породила.
Let your father and your mother be glad, let her who gave you birth have joy.
εὐφραινέσθω ὁ πατήρ καὶ ἡ μήτηρ ἐπὶ σοὶ καὶ χαίретω ἡ τεκοῦσά σε**
- 26 **Дай мені, сину мій, своє серце, і очі твої хай кохають дороги мої.
My son, give me your heart, and let your eyes take delight in my ways.
δός μοι υἱέ σὴν καρδίαν οἱ δὲ σοὶ ὀφθαλμοὶ ἐμὰς ὁδοὺς τηρέτωσαν**
- 27 **Бо блудниця то яма глибока, а криниця тісна чужа жінка.
For a loose woman is a deep hollow, and a strange woman is a narrow water-hole.
πίθος γὰρ τετρημένος ἐστὶν ἀλλότριος οἶκος καὶ φρέαρ στενὸν ἀλλότριον**
- 28 **І вона, мов грабіжник, чатує, і примножує зрадників поміж людьми.
Yes, she is waiting secretly like a beast for its food, and deceit by her is increased among men.
οὗτος γὰρ συντόμως ἀπολείται καὶ πᾶς παράνομος ἀναλωθήσεται**
- 29 **¶ В кого ой, в кого ай, в кого сварки, в кого клопіт, в кого рани даремні, в кого очі червоні?
Who says, Oh! who says, Ah! who has violent arguments, who has grief, who has wounds without cause, whose eyes are dark?
τίνι οὐαὶ τίνι θόρυβος τίνι κρίσις τίνι ἀηδία καὶ λéschai τίνι συντρίμματα διὰ κενῆς τίνος πέλειοι οἱ ὀφθαλμοὶ**
- 30 **У тих, хто запізняється над вином, у тих, хто приходять попробувати вина змішаного.
Those who are seated late over the wine: those who go looking for mixed wine.
οὐ τῶν ἐγχνονίζόντων ἐν οἴνοις οὐ τῶν ἰχνευόντων ποῦ πότοι γίνονται**
- 31 **Не дивись на вино, як воно рум'яніє, як виблискує в келіху й рівенько ллється,
Keep your eyes from looking on the wine when it is red, when its colour is bright in the cup, when it goes smoothly down:
μὴ μεθύσκεσθε οἶνω ἀλλὰ ὀμιλεῖτε ἀνθρώποις δίκαιοις καὶ ὀμιλεῖτε ἐν περιπάτοις ἐὰν γὰρ εἰς τὰς φιάλας καὶ τὰ ποτήρια δῶς τοὺς ὀφθαλμοὺς σου ὕστερον περιπατήσεις γυμνότερος ὑπέρου**
- 32 **кінець його буде кусати, як гад, і вжалить, немов та гадюка,
In the end, its bite is like that of a snake, its wound like the wound of a poison-snake.
τὸ δὲ ἔσχατον ὥσπερ ὑπὸ ὄφεως πεπληγὼς ἐκτείνεται καὶ ὥσπερ ὑπὸ κεράστου διαχεῖται αὐτῷ ὁ ἰός**
- 33 **пантруватимуть очі твої на чужі жінки, і серце твоє говоритиме дурощі...
Your eyes will see strange things, and you will say twisted things.
οἱ ὀφθαλμοὶ σου ὅταν ἴδωσιν ἀλλοτρίαν τὸ στόμα σου τότε λαλήσει σκολιά**
- 34 **І ти будеш, як той, хто лежить у середині моря, й як той, хто лежить на шогловім верху.
Yes, you will be like him who takes his rest on the sea, or on the top of a sail-support.
καὶ κατακείσῃ ὥσπερ ἐν καρδίᾳ θαλάσσης καὶ ὥσπερ κυβερνήτης ἐν πολλῷ κλύδωνι**
- 35 **І скажеш: Побили мене, та мені не боліло, мене штурхали, я ж не почув, коли я прокинусь, шукатиму далі того ж...
They have overcome me, you will say, and I have no pain; they gave me blows without my feeling them: when will I be awake from my wine? I will go after it again.
ἔρεις δὲ τύπτουσίν με καὶ οὐκ ἐπόνεσα καὶ ἐνέπαιζάν μοι ἐγὼ δὲ οὐκ ἤδην πότε ὄρθρος ἐστὶ ἵνα ἔλθὼν ζητήσω μεθ' ὧν συνελεύσομαι**
- 1 **¶ Не завидуй злим людям, не бажай бути з ними,
Have no envy for evil men, or any desire to be with them:
υἱέ μὴ ζηλώσης κακοῦς ἀνδρας μηδὲ ἐπιθυμήσης εἶναι μετ' αὐτῶν**
- 2 **бо їхне серце говорить про здирство, а уста їхні мовлять про зло.
For the purposes of their hearts are destruction, and their lips are talking of trouble.
ψεύδη γὰρ μελετᾷ ἡ καρδία αὐτῶν καὶ πόνους τὰ χεῖλη αὐτῶν λαλεῖ**

- 3 ¶ Дім будується мудрістю, і розумом ставиться міцно.
The building of a house is by wisdom, and by reason it is made strong:
μετὰ σοφίας οἰκοδομεῖται οἶκος καὶ μετὰ συνέσεως ἀνορθοῦται
- 4 А через пізнання кімнати наповнюються усіляким мастком цінним та присмним.
And by knowledge its rooms are full of all dear and pleasing things.
μετὰ αἰσθήσεως ἐμπίμπλαται ταμίεια ἐκ παντὸς πλοῦτου τιμίου καὶ καλοῦ
- 5 Мудрий сильніший від сильного, а людина розумна від повносилого.
A wise man is strong; and a man of knowledge makes strength greater.
κρείσσων σοφὸς ἰσχυροῦ καὶ ἀνὴρ φρόνησιν ἔχων γεωργίου μεγάλου
- 6 Тому то провадь війну мудрими радами, бо спасіння в численності радників.
For by wise guiding you will overcome in war: and in a number of wise guides there is salvation.
μετὰ κυβερνήσεως γίνεται πόλεμος βοήθεια δὲ μετὰ καρδίας βουλευτικῆς
- 7 ¶ Для безумного мудрість занадто висока, своїх уст не розкриє при брамі.
Wisdom is outside the power of the foolish: he keeps his mouth shut in the public place.
σοφία καὶ ἐννοια ἀγαθὴ ἐν πύλαις σοφῶν σοφοὶ οὐκ ἐκκλίνουσιν ἐκ στόματος κυρίου
- 8 Хто чинити лихе заміряє, того звать лукавим.
He whose purposes are bad will be named a man of evil designs.
ἀλλὰ λογίζονται ἐν συνεδρίοις ἀπαιδεῦτοις συναντᾷ θάνατος
- 9 Замір глупоти то гріх, а насмішник огида людині.
The purpose of the foolish is sin: and the hater of authority is disgusting to others.
ἀποθηήσκει δὲ ἄφρων ἐν ἀμαρτίας ἀκαθαρσία δὲ ἀνδρὶ λοιμῶ ἐμολυνθήσεται
- 10 ¶ Якщо ти в день недолі знесилився, то мала твоя сила.
If you give way in the day of trouble, your strength is small.
ἐν ἡμέρᾳ κακῆ καὶ ἐν ἡμέρᾳ θλίψεως ἕως ἂν ἐκλίπη
- 11 ¶ Рятуй узятих на смерть, також тих, хто на страчення хилиться, хіба не підтримаш їх?
Be the saviour of those who are given up to death, and do not keep back help from those who are slipping to destruction.
ῥύσαι ἀγομένους εἰς θάνατον καὶ ἐκπρίου κτεινομένους μὴ φείση
- 12 Якщо скажеш: Цього ми не знали! чи ж Той, хто серця випробовує, знати не буде? Він Сторож твоєї душі, і він знає про це, і поверне людині за чином її.
If you say, See, we had no knowledge of this: does not the tester of hearts give thought to it? and he who keeps your soul, has he no knowledge of it? and will he not give to every man the reward of his work?
ἐὰν δὲ εἴπῃς οὐκ οἶδα τοῦτον γινώσκε δὲ κύριος καρδίας πάντων γινώσκει καὶ ὁ πλάσας πνοὴν πᾶσιν αὐτὸς οἶδεν πάντα ὃς ἀποδίδωσιν ἐκάστῳ κατὰ τὰ ἔργα αὐτοῦ
- 13 ¶ Їж, сину мій, мед, бо він добрий, а мед щільниковий солодкий він на піднебінні твоїм,
My son, take honey, for it is good; and the flowing honey, which is sweet to your taste:
φάγε μέλι υἱέ ἀγαθὸν γὰρ κηρίον ἵνα γλυκανθῆ σου ὁ φάρυγξ
- 14 отак мудрість пізнай для своєї душі: якщо знайдеш її, то ти маєш майбутність, і надія твоя не понищиться!
So let your desire be for wisdom: if you have it, there will be a future, and your hope will not be cut off.
οὕτως αἰσθήσῃ σοφίαν τῆ σῆ ψυχῆ ἐὰν γὰρ εὕρῃς ἔσται καλὴ ἡ τελευτὴ σου καὶ ἐλπίς σε οὐκ ἐγκαταλείψει
- 15 ¶ Не чатуї на помешкання праведного, ти безбожнику, не ограблюй мешкання його,
Do not keep a secret watch, O evil-doer, against the fields of the upright man, or send destruction on his resting-place:
μὴ προσαγάγῃς ἀσεβῆ νομῆ δικαίων μηδὲ ἀπατηθῆς χορτασίᾳ κοιλίας
- 16 бо праведний сім раз впаде та зведеться, а безбожний в погибіль впаде!
For an upright man, after falling seven times, will get up again: but trouble is the downfall of the evil.
ἐπτὰκι γὰρ πεσεῖται ὁ δίκαιος καὶ ἀναστήσεται οἱ δὲ ἀσεβεῖς ἀσθενήσουσιν ἐν κακοῖς

- 17 ¶ **He** τήσся, як ворог твоїй падає, а коли він спіткнеться, хай серце твоє не радіє,
Do not be glad at the fall of your hater, and let not your heart have joy at his downfall:
 ἐὰν πέσῃ ὁ ἐχθρὸς σου μὴ ἐπιχαρῆς αὐτῷ ἐν δὲ τῷ ὑποσκελισματι αὐτοῦ μὴ ἐπαίρου
- 18 щоб Господь не побачив, і це не було в Його очах лихим, і щоб Він не звернув Свого гніву від нього на тебе!
For fear that the Lord may see it, and it may be evil in his eyes, and his wrath may be turned away from him.
 ὅτι ὄψεται κύριος καὶ οὐκ ἄρῃσει αὐτῷ καὶ ἀποστρέψει τὸν θυμὸν αὐτοῦ ἀπ' αὐτοῦ
- 19 ¶ **He** пались на злочинців, не зазри безбожним,
Do not be troubled because of evil-doers, or have envy of sinners:
 μὴ χαίρε ἐπὶ κακοποιοῖς μηδὲ ζήλου ἁμαρτωλοῦς
- 20 бо злomu не буде майбутности, світильник безбожних погасне.
For there will be no future for the evil man; the light of sinners will be put out.
 οὐ γὰρ μὴ γένηται ἔκγονα πονηρῶν λαμπτήρ δὲ ἀσεβῶν σβεσθήσεται
- 21 ¶ Бійся, сину мій, Господа та царя, не водися з непевними,
My son, go in fear of the Lord and the king: have nothing to do with those who are in high positions:
 φοβοῦ τὸν θεὸν υἱέ καὶ βασιλέα καὶ μηθετέρῳ αὐτῶν ἀπειθήσης
- 22 бо погибіль їхня нагло постане, а біду від обох тих хто знає?
For their downfall will come suddenly; and who has knowledge of the destruction of those in high positions?
 ἐξαίφνης γὰρ τείσονται τοὺς ἀσεβεῖς τὰς δὲ τιμωρίας ἀμοιτέρων τίς γινώσεται [22α] λόγον φυλασσόμενος υἱὸς ἀπωλείας ἐκτὸς ἔσται δεχόμενος δὲ ἐδέξατο αὐτόν [22β] μηδὲν ψεῦδος ἀπὸ γλώσσης β
 ασιλεῖ λεγέσθω καὶ οὐδὲν ψεῦδος ἀπὸ γλώσσης αὐτοῦ οὐ μὴ ἐξέλθῃ [22ξ] μάχαιρα γλῶσσα βασιλέως καὶ οὐ σαρκίνη ὅς δ' ἂν παραδοθῇ συντριβήσεται [22δ] ἐὰν γὰρ ὀξυνθῇ ὁ θυμὸς αὐτοῦ σὺν νεύρο
 ις ἀνθρώπους ἀναλίσει [22ε] καὶ ὅσα ἀνθρώπων κατατρώγει καὶ συγκαίει ὡσπερ φλόξ ὥστε ἄβρωτα εἶναι νεοσσοῖς ἀέτῳ
- 23 ¶ **I** оце ось походить від мудрих: Звертати увагу в суді на обличчя не добре.
These are more sayings of the wise: To have respect for a person's position when judging is not good.
 ταῦτα δὲ λέγω ὑμῖν τοῖς σοφοῖς ἐπιγινώσκειν αἰδεῖσθαι πρόσωπον ἐν κρίσει οὐ καλόν
- 24 Хто буде казати безбожному: Праведний ти! того проклинатимуть люди, і гніватись будуть на того народи.
He who says to the evil-doer, You are upright, will be cursed by peoples and hated by nations.
 ὁ εἰπὼν τὸν ἀσεβῆ δίκαιός ἐστιν ἐπικατάρατος λαοῖς ἔσται καὶ μισητός εἰς ἔθνη
- 25 А тим, хто картає його, буде миле оце, і прийде на них благословення добра!
But those who say sharp words to him will have delight, and a blessing of good will come on them.
 οἱ δὲ ἐλέγχοντες βελτίους φανοῦνται ἐπ' αὐτοὺς δὲ ἴξει εὐλογία ἀγαθῆ
- 26 Мов у губи цілус, хто відповідає правдиве.
He gives a kiss with his lips who gives a right answer.
 χεῖλη δὲ φιλήσουσιν ἀποκρινόμενα λόγους ἀγαθοῦς
- 27 ¶ Приготуй свою працю надворі, й оброби собі поле, а потім збудуєш свій дім.
Put your work in order outside, and make it ready in the field; and after that, see to the building of your house.
 ἐτοίμαζε εἰς τὴν ἔξοδον τὰ ἔργα σου καὶ παρασκευάζου εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ πορεύου κατόπισθὲν μου καὶ ἀνοικοδομήσεις τὸν οἶκόν σου
- 28 ¶ **He** будь ложним свідком на свого ближнього, і не підговорюй устами своїми.
Do not be a violent witness against your neighbour, or let your lips say what is false.
 μὴ ἴσθι ψευδῆς μάρτυς ἐπὶ σὸν πολίτην μηδὲ πλατύνου σοῖς χεῖλεσιν
- 29 **He** кажи: Як зробив він мені, так зроблю я йому, верну людині за чином її!
Say not, I will do to him as he has done to me; I will give the man the reward of his work.
 μὴ εἴπῃς ὃν τρόπον ἐχρήσατό μοι χρήσομαι αὐτῷ τεῖσομαι δὲ αὐτὸν ἃ με ἠδίκησεν

- 30 ¶ Я проходив край поля людини лінивої, та край виноградника недоумкуватого,
I went by the field of the hater of work, and by the vine-garden of the man without sense;
 ὡσπερ γεώργιον ἀνήρ ἄφρων καὶ ὡσπερ ἀμπελῶν ἀνθρώπος ἐνδεὴς φρενῶν
- 31 і ось все воно позаростало терням, будяками покрита поверхня його, камінний же мур його був поруїнований...
And it was all full of thorns, and covered with waste plants, and its stone wall was broken down.
 ἐὰν ἀφῆς αὐτόν χερσωθήσεται καὶ χορτομανήσει ὅλος καὶ γίνεται ἐκκλειμμένος οἱ δὲ φραγμοὶ τῶν λίθων αὐτοῦ κατασκάπτονται
- 32 І бачив я те, і увагу звернув, і взяв я поуку собі:
Then looking at it, I gave thought: I saw, and I got teaching from it.
 ὕστερον ἐγὼ μετενόησα ἐπέβλεψα τοῦ ἐκλέξασθαι παιδείαν
- 33 Ще трохи поспати, подрімати ще трохи, руки трохи зложити, щоб полежати,
A little sleep, a little rest, a little folding of the hands in sleep:
 ὀλίγον νυστάζω ὀλίγον δὲ καθυπνῶ ὀλίγον δὲ ἐναγκαλιζομαι χερσὶν στήθη
- 34 і приходить, немов мандрівник, неможність твоя, і нужда твоя, як озбросний муж!...
So loss will come on you like an outlaw, and your need like an armed man.
 ἐὰν δὲ τοῦτο ποιῆς ἴξει προπορευομένη ἡ πενία σου καὶ ἡ ἐνδεία σου ὡσπερ ἀγαθὸς δρομεύς
- 1 ¶ Слова Агура, Якесвого сина, массеянина: Слово мужчини: Трудився я, Боже, трудився я, Боже, і змучився я!
The words of Agur, the son of Jakeh, from Massa. The man says: I am full of weariness, O God, I am full of weariness; O God, I have come to an end:
 τοὺς ἐμοὺς λόγους υἱὲ φοβήθητι καὶ δεξάμενος αὐτοὺς μετανοεῖ τάδε λέγει ὁ ἀνὴρ τοῖς πιστεύουσιν θεῷ καὶ παύομαι
- 2 Бо думаю, що немудріший за кожного я, і не маю я людського розуму,
For I am more like a beast than any man, I have no power of reasoning like a man:
 ἀφρονέστατος γὰρ εἰμι πάντων ἀνθρώπων καὶ φρόνησις ἀνθρώπων οὐκ ἔστιν ἐν ἐμοί
- 3 і не навчився я мудрости, і не знаю пізнання святих...
I have not got wisdom by teaching, so that I might have the knowledge of the Holy One.
 θεὸς δεδίδαχέν με σοφίαν καὶ γνῶσιν ἀγίων ἐγνώκα
- 4 Хто на небо ввійшов і зійшов? Хто у жмені свої зібрав вітер? Хто воду в одежу зв'язав? Хто поставив усі кінці землі? Яке ймення його, і яке ймення сина його, коли знасш?
Who has gone up to heaven and come down? who has taken the winds in his hands, prisoning the waters in his robe? by whom have all the ends of the earth been fixed? what is his name, and what is his son's name, if you are able to say?
 τίς ἀνέβη εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ κατέβη τίς συνήγαγεν ἀνέμους ἐν κόλπῳ τίς συνέστρεψεν ὕδωρ ἐν ἱματίῳ τίς ἐκράτησεν πάντων τῶν ἄκρων τῆς γῆς τί ὄνομα αὐτῷ ἢ τί ὄνομα τοῖς τέκνοις αὐτοῦ ἵνα γνῶς
- 5 Кожне Боже слово очищене, щит Він для тих, хто в Ним пристановище має.
Every word of God is tested: he is a breastplate to those who put their faith in him.
 πάντες λόγοι θεοῦ πεπυρωμένοι ὑπερασπίζει δὲ αὐτὸς τῶν εὐλαβουμένων αὐτόν
- 6 До слів Його не додавай, щоб тебе не скартав Він, і щоб неправдомовцем не став ти.
Make no addition to his words, or he will make clear your error, and you will be seen to be false.
 μὴ προσθῆς τοῖς λόγοις αὐτοῦ ἵνα μὴ ἐλέγξῃ σε καὶ ψευδὴς γένη
- 7 ¶ Двох речей я від Тебе просив, не відмов мені, поки помру:
I have made request to you for two things; do not keep them from me before my death:
 δύο αἰτοῦμαι παρὰ σοῦ μὴ ἀφέλῃς μου χάριν πρὸ τοῦ ἀποθανεῖν με
- 8 віддали Ти від мене марноту та слово брехливе, убогства й багатства мені не давай! Годуй мене хлібом, для мене призначеним,
Put far from me all false and foolish things: do not give me great wealth or let me be in need, but give me only enough food:
 μάταιον λόγον καὶ ψευδῆ μακράν μου ποίησον πλοῦτον δὲ καὶ πενίαν μὴ μοι δῶς σύνταξον δέ μοι τὰ δέοντα καὶ τὰ αὐτάρκη

- 9 щоб я не переситився та й не відрікся, і не сказав: Хто Господь? і щоб я не збіднів і не крав, і не зневажив Ім'я мого Бога.
For fear that if I am full, I may be false to you and say, Who is the Lord? or if I am poor, I may become a thief, using the name of my God wrongly.
ἵνα μὴ πλησθεὶς ψευδῆς γένομαι καὶ εἶπω τίς με ὄρᾳ ἢ πενηθεὶς κλέψω καὶ ὁμόσω τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ
- 10 ¶ Раба не обмовляй перед паном його, щоб тебе не прокляв він, і ти винуватим не став.
Do not say evil of a servant to his master, or he will put a curse on you, and you will get into trouble.
μὴ παραδῶς οἰκέτην εἰς χειράς δεσπότης μήποτε καταράσῃται σε καὶ ἀφανισθῆς
- 11 Оце покоління, що батька свого проклинає, і неньки своєї не благословляє,
There is a generation who put a curse on their father, and do not give a blessing to their mother.
ἐκγονὸν κακὸν πατέρα καταρᾶται τὴν δὲ μητέρα οὐκ εὐλογεῖ
- 12 покоління, що чисте в очах своїх, та від бруду свого не обмите,
There is a generation who seem to themselves to be free from sin, but are not washed from their unclean ways.
ἐκγονὸν κακὸν δίκαιον ἑαυτὸν κρίνει τὴν δὲ ἕξοδον αὐτοῦ οὐκ ἀπέκρινεν
- 13 покоління, які гордісні очі його, а повіки його як піднеслися!
There is a generation, O how full of pride are their eyes! O how their brows are lifted up!
ἐκγονὸν κακὸν ὑψηλοῦς ὀφθαλμοῦς ἔχει τοῖς δὲ βλεφάροις αὐτοῦ ἐπαίρεται
- 14 Покоління, що в нього мечі його зуби, а гострі ножі його щелепи, щоб пожерти убогих із краю й нужденних з землі!
There is a generation whose teeth are like swords, their strong teeth like knives, for the destruction of the poor from the earth, and of those who are in need from among men.
ἐκγονὸν κακὸν μαχαίρας τοὺς ὀδόντας ἔχει καὶ τὰς μύλας τομίδας ὥστε ἀναλίσκειν καὶ κατεσθίειν τοὺς ταπεινοὺς ἀπὸ τῆς γῆς καὶ τοὺς πένιτας αὐτῶν ἐξ ἀνθρώπων
- 15 ¶ Дві дочки в кровожерця: Дай, дай! Очі три не наситяться, чотири не скажуть досить:
The night-spirit has two daughters, Give, give. There are three things which are never full, even four which never say, Enough:
τῇ βδέλλῃ τρεῖς θυγατέρες ἦσαν ἀγαπήσει ἀγαπώμεναι καὶ αἱ τρεῖς αὐταὶ οὐκ ἐνεπίπλασαν αὐτήν καὶ ἡ τετάρτη οὐκ ἠρκέσθη εἰπεῖν ἰκανόν
- 16 шеол та утроба неплідна, водою земля не насититься, і не скаже досить огонь!
The underworld, and the woman without a child; the earth which never has enough water, and the fire which never says, Enough.
ἄδης καὶ ἔφος γυναικὸς καὶ τάρταρος καὶ γῆ οὐκ ἐμπιπλαμένη ὕδατος καὶ ὕδωρ καὶ πῦρ οὐ μὴ εἴπωσιν ἄρκει
- 17 Око, що з батька сміється й погорджує послухом матері, нехай видзьобують його круки поточні, і нехай орлята його пожеруть!
The eye which makes sport of a father, and sees no value in a mother when she is old will be rooted out by the ravens of the valley, and be food for the young eagles.
ὀφθαλμὸν καταγελῶντα πατρός καὶ ἀτιμᾶζοντα γῆρας μητρός ἐκκόψαισαν αὐτὸν κόρακες ἐκ τῶν φαράγγων καὶ καταφάγοισαν αὐτὸν νεοσσοὶ ἀετῶν
- 18 ¶ Три речі очі дивовижні для мене, і чотири, яких я не знаю:
There are three things, the wonder of which overcomes me, even four things outside my knowledge:
τρία δὲ ἐστὶν ἀδύνατά μοι νοῆσαι καὶ τὸ τέταρτον οὐκ ἐπιγινώσκω
- 19 дорога орлина в повітрі, дорога зміїна на скелі, корабельна дорога в середині моря, і дорога чоловіка при дівчині!...
The way of an eagle in the air; the way of a snake on a rock; the way of a ship in the heart of the sea; and the way of a man with a girl.
ἴχνη ἀετοῦ πετομένου καὶ ὁδοῦ ὄφειος ἐπὶ πέτρας καὶ τρίβους νηὸς ποντοποροῦσης καὶ ὁδοῦ ἀνδρὸς ἐν νεότητι
- 20 Така ось дорога блудливої жінки: наїлась та витерла уста свої й повіла: Не вчинила я злого!...
This is the way of a false wife; she takes food, and, cleaning her mouth, says, I have done no wrong.
τοιαύτη ὁδὸς γυναικὸς μοιχαλίδος ἢ ὅταν πράξῃ ἀπονησάμενη οὐδὲν φησὶν πεπραχέναι ἄτοπον
- 21 Трясється земля під трьома, і під чотирма, яких знести не може вона:
For three things the earth is moved, and there are four which it will not put up with:
διὰ τριῶν σειεταὶ ἡ γῆ τὸ δὲ τέταρτον οὐ δύναται φερεῖν
- 22 під рабом, коли він зацарює, і під нерозумним, як хліба наїється,
A servant when he becomes a king; a man without sense when his wealth is increased;
ἐν οἰκέτης βασιλεύσῃ καὶ ἄφρων πλησθῆ σιτίων

- 23 під розпущницею, коли взята за жінку, і невільницею, коли вижене пані своєю!...
A hated woman when she is married; and a servant-girl who takes the place of her master's wife.
 και οικέτις ἐὰν ἐκβάλῃ τὴν ἑαυτῆς κυρίαν και μισητὴ γυνὴ ἐὰν τύχῃ ἀνδρὸς ἀγαθοῦ
- 24 ¶ Оці ось чотири малі на землі, та вони вельми мудрі:
There are four things which are little on the earth, but they are very wise:
 τέσσαρα δὲ ἐστὶν ἐλάχιστα ἐπὶ τῆς γῆς ταῦτα δὲ ἐστὶν σοφώτερα τῶν σοφῶν
- 25 мурашки, не сильний народ, та поживу свою заготовлюють літом;
The ants are a people not strong, but they put by a store of food in the summer;
 οἱ μύρμηκες οἷς μὴ ἐστὶν ἰσχύς και ἐτοιμάζονται θέρους τὴν τροφήν
- 26 борсуки, люд не сильний, та в скелі свій дім вони ставлять;
The conies are only a feeble people, but they make their houses in the rocks;
 και οἱ χοιρογύλλιοι ἔθνος οὐκ ἰσχυρόν οἱ ἐποιήσαντο ἐν πέτραις τοὺς ἑαυτῶν οἴκους
- 27 немає царя в сарани, але вся вона в строї бойовім виходить;
The locusts have no king, but they all go out in bands;
 ἀβασιλευτόν ἐστὶν ἡ ἀκρίς και ἐκστρατεύει ἀφ' ἐνὸς κελεύσματος εὐτάκτως
- 28 павук тільки лапками пнеться, та він і в палатах царських!
You may take the lizard in your hands, but it is in kings' houses.
 και καλαβότης χερσὶν ἐρειδόμενος και εὐάλωτος ὢν κατοικεῖ ἐν ὀχυρώμασιν βασιλέως
- 29 ¶ Добре ступають ці троє, і добре ходять чотири:
There are three things whose steps are good to see, even four whose goings are fair:
 τρία δὲ ἐστὶν ἃ εὐδόως πορεύεται και τὸ τέταρτον ὃ καλῶς διαβαίνει
- 30 лев, найсильніший поміж звіриною, який не вступається ні перед ким,
The lion, which is strongest among beasts, not turning from his way for any;
 σκύμνος λέοντος ἰσχυρότερος κτηνῶν ὅς οὐκ ἀποστρέφεται οὐδὲ καταπτήσει κτήνος
- 31 осідланий кінь, і козел, та той цар, що з ним військо!
The war-horse, and the he-goat, and the king when his army is with him.
 και ἀλέκτωρ ἐμπεριπατῶν θηλείαις εὐψυχος και τράγος ἠγούμενος αἰπολίου και βασιλεὺς δημηγορῶν ἐν ἔθνει
- 32 Якщо ти допустився глупоти пихою, й якщо заміряєш лихе, то руку на уста!
If you have done foolishly in lifting yourself up, or if you have had evil designs, put your hand over your mouth.
 ἐὰν πρόη σεαυτὸν εἰς εὐφροσύνην και ἐκτείνης τὴν χεῖρά σου μετὰ μάχης ἀτιμασθήση
- 33 Бо збивання молока дає масло, і дає кров вдар по носі, тиск же на гнів дає сварку.
The shaking of milk makes butter, and the twisting of the nose makes blood come: so the forcing of wrath is a cause of fighting.
 ἀμελεγε γάλα και ἔσται βούτυρον ἐὰν δὲ ἐκτιέξῃς μυκτῆρας ἐξελεύσεται αἷμα ἐὰν δὲ ἐξέλκῃς λόγους ἐξελεύσονται κρίσεις και μάχαι
- 1 ¶ Слова Лемуїла, царя Масси, що ними навчала його його мати:
The words of Lemuel, king of Massa: the teaching which he had from his mother.
 οἱ ἐμοὶ λόγοι εἰρηγται ὑπὸ θεοῦ βασιλέως χρηματισμός ὢν ἐπαίδευσεν ἡ μήτηρ αὐτοῦ
- 2 Що, сину мій, і що, сину утроби моєї, і що, сину обітниці моєї?
What am I to say to you, O Lemuel, my oldest son? and what, O son of my body? and what, O son of my oaths?
 τί τέκνον τηρήσεις τί ῥήσεις θεοῦ πρωτογενές σοὶ λέγω υἱέ τί τέκνον ἐμῆς κοιλίας τί τέκνον ἐμῶν εὐχῶν
- 3 Не давай жінкам сили своєї, ні доріг своїх для руйнівальниць царів!
Do not give your strength to women, or your ways to that which is the destruction of kings.
 μὴ δῶς γυναίξει σὸν πλοῦτον και τὸν σὸν νοῦν και βίον εἰς ὕστεροβουλίαν

- 4 Не царям, Лемуїле, вино, не царям, і напій той п'янкий не князям,
It is not for kings, O Lemuel, it is not for kings to take wine, or for rulers to say, Where is strong drink?
μετὰ βουλῆς πάντα ποίει μετὰ βουλῆς οἰνοπότει οἱ δυνάσται θυμώδεις εἰσὶν οἶνον δὲ μὴ πινέτωσαν
- 5 щоб не впився він та не забув про Закона, і щоб не змінив для всіх гноблених права!
For fear that through drinking they may come to have no respect for the law, wrongly judging the cause of those who are in trouble.
ἵνα μὴ πίνοντες ἐπιλάβωμαι τῆς σοφίας καὶ ὀρθὰ κρίναι οὐ μὴ δύνωνται τοὺς ἀσθενεῖς
- 6 Дайте напою п'яного тому, хто гине, а вина гіркодухим:
Give strong drink to him who is near to destruction, and wine to him whose soul is bitter:
δίδοτε μέθην τοῖς ἐν λύπαις καὶ οἶνον πίνειν τοῖς ἐν ὀδύναις
- 7 він вип'є й забуде за бідність свою, і муки своєї вже не пам'ятатиме!
Let him have drink, and his need will go from his mind, and the memory of his trouble will be gone.
ἵνα ἐπιλάβωμαι τῆς πενίας καὶ τῶν πόνων μὴ μνησθῶσιν ἔτι
- 8 Відкривай свої уста немові, для суда всім нещасним.
Let your mouth be open for those who have no voice, in the cause of those who are ready for death.
ἀνοιγε σὸν στόμα λόγῳ θεοῦ καὶ κρίνε πάντας ὑγιῶς
- 9 Відкривай свої уста, й суди справедливо, і правосуддя зроби для убогого та для нужденного.
Let your mouth be open, judging rightly, and give right decisions in the cause of the poor and those in need.
ἀνοιγε σὸν στόμα καὶ κρίνε δικαίως διάκρινε δὲ πάντα καὶ ἀσθενῆ
- 10 ¶ Хто жінку чеснотну знайде? а ціна її більша від перел:
Who may make discovery of a woman of virtue? For her price is much higher than jewels.
γυναῖκα ἀνδρείαν τίς εὐρήσει τιμιωτέρα δὲ ἐστὶν λίθων πολυτελῶν ἢ τοιαύτη
- 11 довіряє їй серце її чоловіка, і йому не забракне прибутку!
The heart of her husband has faith in her, and he will have profit in full measure.
θαρσεῖ ἐπ' αὐτῇ ἡ καρδία τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς ἡ τοιαύτη καλῶν σκύλων οὐκ ἀπορήσει
- 12 Вона чинить для нього добро, а не зло, по всі дні свого життя.
She does him good and not evil all the days of her life.
ἐνεργεῖ γὰρ τῷ ἀνδρὶ ἀγαθὰ πάντα τὸν βίον
- 13 Шукає вона вовни й льону, і робить охоче своїми руками.
She gets wool and linen, working at the business of her hands.
μηρομένη ἔρια καὶ λίνον ἐποίησεν εὐχρηστον ταῖς χερσὶν αὐτῆς
- 14 Вона, немов кораблі ті купецькі, здалека спроваджує хліб свій.
She is like the trading-ships, getting food from far away.
ἐγένετο ὡσεὶ ναῦς ἐμπορευομένη μακρόθεν συνάγει δὲ αὐτῇ τὸν βίον
- 15 І встане вона ще вночі, і видасть для дому свого поживу, а порядок служницям своїм.
She gets up while it is still night, and gives meat to her family, and their food to her servant-girls.
καὶ ἀνίσταται ἐκ νυκτῶν καὶ ἔδωκεν βρώματα τῷ οἴκῳ καὶ ἔργα ταῖς θεραπαίαις
- 16 Про поле вона намишляла, і його набула, із плоду долоней своїх засадила вона виноградника.
After looking at a field with care, she gets it for a price, planting a vine-garden with the profit of her work.
θεωρήσασα γεώργιον ἐπρίατο ἀπὸ δὲ καρπῶν χειρῶν αὐτῆς κατεφύτευσεν κτῆμα
- 17 Вона підперізує силою стегна свої та зміцняє рамена свої.
She puts a band of strength round her, and makes her arms strong.
ἀναζωσαμένη ἰσχυρῶς τὴν ὀσφὸν αὐτῆς ἤρεισεν τοὺς βραχίονας αὐτῆς εἰς ἔργον

- 18 Вона розуміє, що добра робота її, і світильник її не погасне вночі.
She sees that her marketing is of profit to her: her light does not go out by night.
 ἐγεύσατο ὅτι καλὸν ἐστὶν τὸ ἐργάζεσθαι καὶ οὐκ ἀποσβέννεται ὅλην τὴν νύκτα ὁ λύχνος αὐτῆς
- 19 Вона руки свої простягає до прядки, а долони її веретено тримають.
She puts her hands to the cloth-working rod, and her fingers take the wheel.
 τοὺς πῆχεις αὐτῆς ἐκτείνει ἐπὶ τὰ συμφέροντα τὰς δὲ χεῖρας αὐτῆς ἐρείδει εἰς ἄτρακτον
- 20 Долону свою відкриває для вбогого, а руки свої простягає до бідного.
Her hands are stretched out to the poor; yes, she is open-handed to those who are in need.
 χεῖρας δὲ αὐτῆς διήνοιξεν πένητι καρπὸν δὲ ἐξέτεινεν πτωχῷ
- 21 Холоду в домі своїм не боїться вона, бо подвійно одягнений весь її дім.
She has no fear of the snow for her family, for all those in her house are clothed in red.
 οὐ φροντίζει τῶν ἐν οἴκῳ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς ὅταν που χρονίζει πάντες γὰρ οἱ παρ' αὐτῆς ἐνδιδύσκονται
- 22 Килими поробила собі, висон та кармазин убрання її.
She makes for herself cushions of needlework; her clothing is fair linen and purple.
 δισσῶς χλαίνας ἐποίησεν τῷ ἀνδρὶ αὐτῆς ἐκ δὲ βύσσου καὶ πορφύρας ἑαυτῇ ἐνδύματα
- 23 Чоловік її знаний при брамах, як сидить він із старшими краю.
Her husband is a man of note in the public place, when he takes his seat among the responsible men of the land.
 περιβλεπτός δὲ γίνεται ἐν πύλαις ὁ ἀνὴρ αὐτῆς ἡνίκα ἂν καθίση ἐν συνεδρίῳ μετὰ τῶν γερόντων κατοίκων τῆς γῆς
- 24 Тонку туніку робить вона й продас, і купцеві дає пояси.
She makes linen robes and gets a price for them, and traders take her cloth bands for a price.
 σινδόνας ἐποίησεν καὶ ἀπέδοτο περιζώματα δὲ τοῖς χαναναίοις
- 25 Сила та пишність одежа її, і сміється вона до прийдешнього дня.
Strength and self-respect are her clothing; she is facing the future with a smile.
 στόμα αὐτῆς διήνοιξεν προσεχόντως καὶ ἐννόμως καὶ τάξιν ἐστείλατο τῇ γλώσσει αὐτῆς
- 26 Свої уста вона відкриває на мудрість, і милостива наука її на язиці.
Her mouth is open to give out wisdom, and the law of mercy is on her tongue.
 ἰσχὸν καὶ εὐπρέπειαν ἐνεδύσατο καὶ εὐφράνθη ἐν ἡμέραις ἐσχάταις
- 27 Доглядає вона ходи дому свого, і хліба з лінивства не їсть.
She gives attention to the ways of her family, she does not take her food without working for it.
 στεγναὶ διατριβαὶ οἴκων αὐτῆς σῖτα δὲ ὀκνηρὰ οὐκ ἔφαγεν
- 28 Устають її діти, і хвалять її, чоловік її й він похваляє її:
Her children get up and give her honour, and her husband gives her praise, saying,
 τὸ στόμα δὲ ἀνοίγει σοφῶς καὶ νομοθέσμως ἡ δὲ ἐλεημοσύνη αὐτῆς ἀνέστησεν τὰ τέκνα αὐτῆς καὶ ἐπλούτησαν καὶ ὁ ἀνὴρ αὐτῆς ἤνεσεν αὐτήν
- 29 Багато було тих чеснотних дочок, та ти їх усіх перевищила!
Unnumbered women have done well, but you are better than all of them.
 πολλαὶ θυγατέρες ἐκτήσαντο πλοῦτον πολλαὶ ἐποίησαν δυνατὰ σὺ δὲ ὑπέρκεισαι καὶ ὑπερήρας πάσας
- 30 Краса то омана, а врода марнота, жінка ж богобоязна вона буде хвалена!
Fair looks are a deceit, and a beautiful form is of no value; but a woman who has the fear of the Lord is to be praised.
 ψευδεῖς ἀρέσκειαι καὶ μάταιον κάλλος γυναικός γυνὴ γὰρ συνετὴ εὐλογεῖται φόβον δὲ κυρίου αὐτῆς αἰνεῖται
- 31 Дайте їй з плоду рук її, і нехай її вчинки її вихваляють при брамах!
Give her credit for what her hands have made: let her be praised by her works in the public place.
 δότε αὐτῇ ἀπὸ καρπῶν χειρῶν αὐτῆς καὶ αἰνεῖσθω ἐν πύλαις ὁ ἀνὴρ αὐτῆς .

- 1 ¶ Книга Проповідника, сина Давидового, царя в Єрусалимі.
The words of the Preacher, the son of David, king in Jerusalem.
ῥήματα ἐκκλησιαστοῦ υἱοῦ δαυιδ βασιλέως ἰσραηλ ἐν ἱερουσαλημ
- 2 Наймарніша марнота, сказав Проповідник, наймарніша марнота, марнота усе!
All is to no purpose, said the Preacher, all the ways of man are to no purpose.
ματαιότης ματαιοτήτων εἶπεν ὁ ἐκκλησιαστής ματαιότης ματαιοτήτων τὰ πάντα ματαιότης
- 3 Яка користь людині в усім її труді, який вона робить під сонцем?
What is a man profited by all his work which he does under the sun?
τίς περισσεία τῷ ἀνθρώπῳ ἐν παντί μόχθῳ αὐτοῦ ᾧ μοχθεῖ ὑπὸ τὸν ἥλιον
- 4 ¶ Покоління відходить, й покоління приходить, а земля віковічно стоїть!
One generation goes and another comes; but the earth is for ever.
γενεὰ πορεύεται καὶ γενεὰ ἔρχεται καὶ ἡ γῆ εἰς τὸν αἰῶνα ἔστηκεν
- 5 І сонечко сходить, і сонце заходить, і поспішас до місця свого, де сходить воно.
The sun comes up and the sun goes down, and goes quickly back to the place where he came up.
καὶ ἀνατέλλει ὁ ἥλιος καὶ δύνει ὁ ἥλιος καὶ εἰς τὸν τόπον αὐτοῦ ἔλκει
- 6 Віс вітер на південь, і на північ вертається, крутиться, крутиться він та й іде, і на круг свіій вертається вітер...
The wind goes to the south, turning back again to the north; circling round for ever.
ἀνατέλλων αὐτὸς ἐκεῖ πορεύεται πρὸς νότον καὶ κυκλοῖ πρὸς βορρᾶν κυκλοῖ κυκλῶν πορεύεται τὸ πνεῦμα καὶ ἐπὶ κύκλους αὐτοῦ ἐπιστρέφει τὸ πνεῦμα
- 7 Всі потоки до моря пливають, але море воно не наповнюється: до місця, ізвідки пливають, ті потоки вони повертаються, щоб знову плисти!
All the rivers go down to the sea, but the sea is not full; to the place where the rivers go, there they go again.
πάντες οἱ χεῖμαρροι πορεύονται εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἡ θάλασσα οὐκ ἔσται ἐμπιπλαμένη εἰς τόπον οὗ οἱ χεῖμαρροι πορεύονται ἐκεῖ αὐτοὶ ἐπιστρέφουσιν τοῦ πορευθῆναι
- 8 Повні труду всі речі, людина сказати всього не потрапить! Не насититься баченням око, і не наповниться слуханням ухо...
All things are full of weariness; man may not give their story: the eye has never enough of its seeing, or the ear of its hearing.
πάντες οἱ λόγοι ἐγκοιοὶ οὐ δυνήσεται ἀνὴρ τοῦ λαλεῖν καὶ οὐκ ἐμπλησθήσεται ὀφθαλμὸς τοῦ ὁρᾶν καὶ οὐ πληρωθήσεται οὖς ἀπὸ ἀκροάσεως
- 9 ¶ Що було, воно й буде, і що робилося, буде робитись воно, і немає нічого нового під сонцем!...
That which has been, is that which is to be, and that which has been done, is that which will be done, and there is no new thing under the sun.
τί τὸ γεγονός αὐτὸ τὸ γενησόμενον καὶ τί τὸ πεποιημένον αὐτὸ τὸ ποιηθσόμενον καὶ οὐκ ἔστιν πᾶν πρόσφατον ὑπὸ τὸν ἥλιον
- 10 Буває таке, що про нього говорять: Дивись, це нове! Та воно вже було від віків, що були перед нами!
Is there anything of which men say, See, this is new? It has been in the old time which was before us.
ὅς λαλήσει καὶ ἐρεῖ ἰδὲ τοῦτο καινόν ἔστιν ἤδη γέγονεν ἐν τοῖς αἰῶσιν τοῖς γενομένοις ἀπὸ ἐμπροσθεν ἡμῶν
- 11 Нема згадки про перше, а також про наступне, що буде, про них згадки не буде між тими, що будуть потому...
There is no memory of those who have gone before, and of those who come after there will be no memory for those who are still to come after them.
οὐκ ἔστιν μνήμη τοῖς πρώτοις καὶ γε τοῖς ἐσχάτοις γενομένοις οὐκ ἔσται αὐτοῖς μνήμη μετὰ τὸν γενησόμενον εἰς τὴν ἐσχάτην
- 12 ¶ Я, Проповідник, був царем над Ізраїлем в Єрусалимі.
I, the Preacher, was king over Israel in Jerusalem.
ἐγὼ ἐκκλησιαστής ἐγενόμην βασιλεὺς ἐπὶ ἰσραηλ ἐν ἱερουσαλημ
- 13 І поклав я на серце своє, щоб шукати й досліджувати мудрістю все, що робилось під небом. Це праця тяжка, яку дав Бог для людських синів, щоб мозолитись нею.
And I gave my heart to searching out in wisdom all things which are done under heaven: it is a hard thing which God has put on the sons of men to do.
καὶ ἔδωκα τὴν καρδίαν μου τοῦ ἐκζητῆσαι καὶ τοῦ κατασκέψασθαι ἐν τῇ σοφίᾳ περὶ πάντων τῶν γινομένων ὑπὸ τὸν οὐρανόν ὅτι περισπασμὸν πονηρὸν ἔδωκεν ὁ θεὸς τοῖς υἱοῖς τοῦ ἀνθρώπου τοῦ ἐρισπᾶσθαι ἐν αὐτῷ
- 14 Я бачив усі справи, що чинились під сонцем: й ось усе це марнота та ловлення вітру!...
I have seen all the works which are done under the sun; all is to no purpose, and desire for wind.
εἶδον σὺν πάντα τὰ ποιήματα τὰ πεποιημένα ὑπὸ τὸν ἥλιον καὶ ἰδοὺ τὰ πάντα ματαιότης καὶ προαίρεσις πνεύματος

- 15 **Покривленого не направиш, а неіснуючого не полічиш!**
That which is bent may not be made straight, and that which is not there may not be numbered.
 διεστραμμένον οὐ δυνήσεται τοῦ ἐπικοσμηθῆναι καὶ ὑστέρημα οὐ δυνήσεται τοῦ ἀριθμηθῆναι
- 16 **Говорив я був з серцем своїм та казав: Ось я велику премудрість набув, Найбільшу за всіх, що до мене над Єрусалимом були. І бачило серце моє всяку мудрість і знання.**
I said to my heart, See, I have become great and am increased in wisdom more than any who were before me in Jerusalem--yes, my heart has seen much wisdom and knowledge.
 ἐλάλησα ἐγὼ ἐν καρδίᾳ μου τῷ λέγειν ἐγὼ ἰδοὺ ἐμεγαλύνθην καὶ προσέθηκα σοφίαν ἐπὶ πᾶσιν οἱ ἐγένοντο ἔμπροσθέν μου ἐν ἱερουσαλὴμ καὶ καρδίᾳ μου εἶδεν πολλὰ σοφίαν καὶ γνῶσιν
- 17 **І поклав я на серце своє, щоб пізнати премудрість, і пізнати безумство й глупоту, і збагнув я, що й це все то ловлення вітру!...**
And I gave my heart to getting knowledge of wisdom, and of the ways of the foolish. And I saw that this again was desire for wind.
 καὶ ἔδωκα καρδίαν μου τοῦ γνῶναι σοφίαν καὶ γνῶσιν παραβολὰς καὶ ἐπιστήμην ἔγνω ὅτι καὶ γε τοῦτ' ἔστιν προαίρεσις πνεύματος
- 18 **Бо при многості мудрости множиться й клопіт, хто ж пізнання побільшує, той побільшує й біль!...**
Because in much wisdom is much grief, and increase of knowledge is increase of sorrow.
 ὅτι ἐν πλήθει σοφίας πλήθος γνώσεως καὶ ὁ προστιθείς γνώσιν προσθήσει ἄλγημα
- 1 **¶ Сказав був я в серці своєму: Іди но, хай випробую тебе радістю, і придивись до добра, та й воно ось марнота...**
I said in my heart, I will give you joy for a test; so take your pleasure--but it was to no purpose.
 εἶπον ἐγὼ ἐν καρδίᾳ μου δεῦρο δὴ πειράσω σε ἐν εὐφροσύνῃ καὶ ἰδὲ ἐν ἀγαθῷ καὶ ἰδοὺ καὶ γε τοῦτο ματαιότης
- 2 **На сміх я сказав: Нерозумний, а на радість: Що робить вона?**
Of laughing I said, It is foolish; and of joy--What use is it?
 τῷ γέλωτι εἶπα περιφορὰν καὶ τῇ εὐφροσύνῃ τί τοῦτο ποιεῖς
- 3 **Задумав я в серці своєму вином оживляти своє тіло, і провадити мудрістю серце своє, і що буду держатись глупоти, аж поки побачу, що ж добре для людських синів, що робили б під н ебом за короткого часу свого життя.**
I made a search with my heart to give pleasure to my flesh with wine, still guiding my heart with wisdom, and to go after foolish things, so that I might see what was good for the sons of men to do under the heavens all the days of their life.
 κατεσκεψάμην ἐν καρδίᾳ μου τοῦ ἐλκύσαι εἰς οἶνον τὴν σάρκα μου καὶ καρδίᾳ μου ὠδήγησεν ἐν σοφίᾳ καὶ τοῦ κρατῆσαι ἐπ' ἀφροσύνη ἕως οὗ ἴδω ποῖον τὸ ἀγαθὸν τοῖς υἱοῖς τοῦ ἀνθρώπου ὃ ποιῆσ ουσιν ὑπὸ τὸν ἥλιον ἀριθμὸν ἡμερῶν ζωῆς αὐτῶν
- 4 **Поробив я великі діла: поставив для себе доми, задля себе садив виноградники,**
I undertook great works, building myself houses and planting vine-gardens.
 ἐμεγάλυνα ποιήμα μου ὠκοδόμησά μοι οἴκους ἐφύτευσά μοι ἀμπελώνας
- 5 **запровадив для себе садки та гаї, і понасаджував в них усіляких дерев овочевих.**
I made myself gardens and fruit gardens, planting in them fruit-trees of all sorts.
 ἐποίησά μοι κήπους καὶ παραδείσους καὶ ἐφύτευσα ἐν αὐτοῖς ξύλον πᾶν καρποῦ
- 6 **Наробив я для себе ставів, щоб поливати із них ліс дерев, що виростали.**
I made pools to give water for the woods with their young trees.
 ἐποίησά μοι κολυμβήθρας ὕδατων τοῦ ποτίσαι ἀπ' αὐτῶν δρυμὸν βλαστῶντα ξύλα
- 7 **Набував я для себе рабів та невільниць, були в мене й домівники. А худоби великої та худоби дрібної було в мене більше, ніж у всіх, що в Єрусалимі до мене були!**
I got men-servants and women-servants, and they gave birth to sons and daughters in my house. I had great wealth of herds and flocks, more than all who were in Jerusalem before me.
 ἐκτησάμην δούλους καὶ παιδίσκας καὶ οἰκογενεῖς ἐγένοντό μοι καὶ γε κτήσις βουκολίου καὶ ποιμνίου πολλὴ ἐγένετό μοι ὑπὲρ πάντας τοὺς γενομένους ἔμπροσθέν μου ἐν ἱερουσαλὴμ
- 8 **Назбирав я собі також срібла та золота, і скарбів царів та провінцій, завів я собі співаків та співачок, і всякі присмнощі людських синів, жінок наложниць.**
I got together silver and gold and the wealth of kings and of countries. I got makers of song, male and female; and the delights of the sons of men--girls of all sorts to be my brides.
 συνήγαθόν μοι καὶ γε ἀργύριον καὶ χρυσίον καὶ περιουσιασμοὺς βασιλέων καὶ τῶν χωρῶν ἐποίησά μοι ἄδοντας καὶ ἄδούσας καὶ ἐντροφήματα υἱῶν τοῦ ἀνθρώπου οἰνοχόον καὶ οἰνοχόας
- 9 **І звеличувався я усе більше та більше, над усіх, що в Єрусалимі до мене були, моя мудрість стояла також при мені.**
And I became great; increasing more than all who had been before me in Jerusalem, and my wisdom was still with me.
 καὶ ἐμεγαλύνθην καὶ προσέθηκα παρὰ πάντας τοὺς γενομένους ἔμπροσθέν μου ἐν ἱερουσαλὴμ καὶ γε σοφία μου ἐστάθη μοι

- 10 I всього, чого очі мої пожадали, я їм не відмовлював: я не стримував серця свого від жодної віти, бо тишилось серце моє від усякого труду мого, і це була частка моя від усякого труду свого!
 And nothing which was desired by my eyes did I keep from them; I did not keep any joy from my heart, because my heart took pleasure in all my work, and this was my reward.
 και παν ο ητησαν οι οφθαλμοι μου ουχ υφειλον απ' αυτων ουκ απεκωλυσα την καρδιαν μου απο πασης ευφροσύνης οτι καρδια μου ευφρανθη εν παντι μοχθω μου και τουτο εγενετο μερις μου απο παντων μοχθου μου
- 11 Та коли я звернувся до всіх своїх чинів, що їх поробили були мої руки, і до труду, що я потрудився був, роблячи, й ось усе це марнота та ловлення вітру, і немає під сонцем нічого корисного!...
 Then I saw all the works which my hands had made, and everything I had been working to do; and I saw that all was to no purpose and desire for wind, and there was no profit under the sun.
 και επεβλεψα εγω εν πασιν ποιημασιν μου οις εποιησαν αι χειρες μου και εν μοχθω ο εμοχθησα του ποιειν και ιδου τα παντα ματαιοτης και προαιρεσις πνευματος και ουκ εστιν περισσεια υπο τον ηλιον
- 12 ¶ I звернувся я, щоб бачити мудрість, і безум, і дурощі. Бо що зробить людина, що прийде вона по царі? Тільки те, що вона вже зробила!
 And I went again in search of wisdom and of foolish ways. What may the man do who comes after the king? The thing which he has done before.
 και επεβλεψα εγω του ιδειν σοφιαν και περιφοραν και αφροσύνην οτι τις ο ανθρωπος ος επελευσεται οπισω της βουλης τα οσα εποιησεν αυτην
- 13 I я побачив, що є перевага у мудрости над глупотою, як є перевага у світла над темрявою:
 Then I saw that wisdom is better than foolish ways--as the light is better than the dark.
 και ειδον εγω οτι εστιν περισσεια τη σοφια υπερ την αφροσύνην ος περισσεια του φωτος υπερ το σκotos
- 14 у мудрого очі його в голові його, а безглуздий у темряві ходить; та теж я пізнав, що доля одна всім їм трапиться!
 The wise man's eyes are in his head, but the foolish man goes walking in the dark; but still I saw that the same event comes to them all.
 του σοφου οι οφθαλμοι αυτου εν κεφαλη αυτου και ο αφρων εν σκοτει πορευεται και εγνω και γε εγω οτι συναντημα εν συναντησεται τοις πασιν αυτοις
- 15 I промовив я в серці своєму: Коли доля, яка нерозумному трапиться, трапиться також мені, то нащо тоді я мудрішим ставав? I я говорив був у серці своїм, що марнота й оце...
 Then said I in my heart: As it comes to the foolish man, so will it come to me; so why have I been wise overmuch? Then I said in my heart: This again is to no purpose.
 και ειπα εγω εν καρδια μου ος συναντημα του αφρονος και γε εμοι συναντησεται μοι και ινα τι εσοφισαμην εγω τότε περισσων ελαλησα εν καρδια μου διοτι αφρων εκ περισευματος λαλει οτι και γε τουτο ματαιοτης
- 16 Не лишається пам'яті про мудрого, як і про нерозумного, на вічні віки, в днях наступних зовсім все забудеться, і мудрий вмирає так само, як і нерозумний...
 Of the wise man, as of the foolish man, there is no memory for ever, seeing that those who now are will have gone from memory in the days to come. See how death comes to the wise as to the foolish!
 οτι ουκ εστιν μνημη του σοφου μετα του αφρονος εις αιωνα καθοτι ηδη αι ημεραι αι ερχομεναι τα παντα επελησθη και πως αποθανειται ο σοφος μετα του αφρονος
- 17 ¶ I життя я зненавидів, бо противний мені кожен чин, що під сонцем він чиниться, бо все це марнота та ловлення вітру!...
 So I was hating life, because everything under the sun was evil to me: all is to no purpose and desire for wind.
 και εμισησα συν την ζωην οτι πονηρον επ' εμε το ποιημα το πεποιημενον υπο τον ηλιον οτι τα παντα ματαιοτης και προαιρεσις πνευματος
- 18 I зненавидів я весь свій труд, що під сонцем трудився я був, бо його позоставлю людині, що буде вона по мені,
 Hate had I for all my work which I had done, because the man who comes after me will have its fruits.
 και εμισησα εγω συν παντα μοχθον μου ον εγω μοχθω υπο τον ηλιον οτι αφιω αυτον τω ανθρωπω τω γινομενω μετ' εμε
- 19 а хто знає, чи мудрий той буде чи нерозумний, хто запанує над цілим трудом моїм, над яким я трудився й змудрів був під сонцем? Це марнота також...
 And who is to say if that man will be wise or foolish? But he will have power over all my work which I have done and in which I have been wise under the sun. This again is to no purpose.
 και τις οιδεν ει σοφος εσται η αφρων και εξουσιάζεται εν παντι μοχθω μου ο εμοχθησα και ο εσοφισαμην υπο τον ηλιον και γε τουτο ματαιοτης
- 20 I я обернувся чинити, щоб серце моє прийшло в розпач від усього труду, що чинив я під сонцем...
 So my mind was turned to grief for all the trouble I had taken and all my wisdom under the sun.
 και επεστρεψα εγω του αποτάξασθαι τη καρδια μου επι παντι τω μοχθω ο εμοχθησα υπο τον ηλιον
- 21 Бо буває людина, що трудиться з мудрістю, зо знанням та із хистом, та все полишає на долю людині, яка не трудилася в тому: Марнота й оце й зло велике!
 Because there is a man whose work has been done with wisdom, with knowledge, and with an expert hand; but one who has done nothing for it will have it for his heritage. This again is to no purpose and a great evil.
 οτι εστιν ανθρωπος ος μοχθος αυτου εν σοφια και εν γνωσει και εν ανδρεια και ανθρωπος ος ουκ εμοχθησεν εν αυτω δωσει αυτω μεριδα αυτου και γε τουτο ματαιοτης και πονηρια μεγαλη

- 22 Та й що має людина зо всього свого труда та із клопоту серця свого, що під сонцем працює вона?
What does a man get for all his work, and for the weight of care with which he has done his work under the sun?
 ὅτι τί γίνεται τῷ ἀνθρώπῳ ἐν παντί μόχθῳ αὐτοῦ καὶ ἐν προαιρέσει καρδίας αὐτοῦ ἧ αὐτὸς μοχθεῖ ὑπὸ τὸν ἥλιον
- 23 Бо всі дні її муки, а смуток робота її, і навіть вночі її серце спокою не знає, теж марнота й оце!...
All his days are sorrow, and his work is full of grief. Even in the night his heart has no rest. This again is to no purpose.
 ὅτι πᾶσαι αἱ ἡμέραι αὐτοῦ ἀλγημάτων καὶ θυμὸς περισπασμὸς αὐτοῦ καὶ γε ἐν νυκτὶ οὐ κοιμᾶται ἡ καρδία αὐτοῦ καὶ γε τοῦτο ματαιότης ἐστίν
- 24 Нема ліпшого земній людині над те, щоб їсти та пити, і щоб душа її бачила добре із труду свого. Та й оце все, я бачив, воно з руки Бога!
There is nothing better for a man than taking meat and drink, and having delight in his work. This again I saw was from the hand of God.
 οὐκ ἐστὶν ἀγαθὸν ἐν ἀνθρώπῳ ὃ φάγεται καὶ ὃ πίεται καὶ ὃ δεῖξει τῇ ψυχῇ αὐτοῦ ἀγαθὸν ἐν μόχθῳ αὐτοῦ καὶ γε τοῦτο εἶδον ἐγὼ ὅτι ἀπὸ χειρὸς τοῦ θεοῦ ἐστὶν
- 25 Бо хто буде їсти, і хто споживати спроможе без Нього?
Who may take food or have pleasure without him?
 ὅτι τίς φάγεται καὶ τίς φεῖσεται πάρεξ αὐτοῦ
- 26 Бо людині, що перед лицем Його добра, дає Він премудрість, і пізнання, і радість; а грішникові Він роботу дає, щоб збирати й громадити, щоб пізніше віддати тому, хто добрий перед Божим лицем. Марнота і це все та ловлення вітру!...
To the man with whom he is pleased, God gives wisdom and knowledge and joy; but to the sinner he gives the work of getting goods together and storing up wealth, to give to him in whom God has pleasure. This again is to no purpose and desire for wind.
 ὅτι τῷ ἀνθρώπῳ τῷ ἀγαθῷ πρὸ προσώπου αὐτοῦ ἔδωκεν σοφίαν καὶ γνῶσιν καὶ εὐφροσύνην καὶ τῷ ἁμαρτάνοντι ἔδωκεν περισπασμὸν τοῦ προσθεῖναι καὶ τοῦ συναγαγεῖν τοῦ δοῦναι τῷ ἀγαθῷ πρὸ προσώπου τοῦ θεοῦ ὅτι καὶ γε τοῦτο ματαιότης καὶ προαίρεσις πνεύματος
- 1 ¶ Для всього свій час, і година своя кожній справі під небом:
For everything there is a fixed time, and a time for every business under the sun.
 τοῖς πᾶσιν χρόνος καὶ καιρὸς τῷ παντὶ πράγματι ὑπὸ τὸν οὐρανόν
- 2 час родитись і час помирати, час садити і час виривати посаджене,
A time for birth and a time for death; a time for planting and a time for uprooting;
 καιρὸς τοῦ τεκεῖν καὶ καιρὸς τοῦ ἀποθανεῖν καιρὸς τοῦ φυτεῦσαι καὶ καιρὸς τοῦ ἐκτίλαι πεφυτευμένον
- 3 час вбивати і час лікувати, час руйнувати і час будувати,
A time to put to death and a time to make well; a time for pulling down and a time for building up;
 καιρὸς τοῦ ἀποκτεῖναι καὶ καιρὸς τοῦ ἰάσασθαι καιρὸς τοῦ καθελεῖν καὶ καιρὸς τοῦ οἰκοδομῆσαι
- 4 час плакати й час реготати, час ридати і час танцювати,
A time for weeping and a time for laughing; a time for sorrow and a time for dancing;
 καιρὸς τοῦ κλαῦσαι καὶ καιρὸς τοῦ γελάσαι καιρὸς τοῦ κόψασθαι καὶ καιρὸς τοῦ ὀρχήσασθαι
- 5 час розкидати каміння і час каміння громадити, час обіймати і час ухилитись обіймів,
A time to take stones away and a time to get stones together; a time for kissing and a time to keep from kissing;
 καιρὸς τοῦ βαλεῖν λίθους καὶ καιρὸς τοῦ συναγαγεῖν λίθους καιρὸς τοῦ περιλαβεῖν καὶ καιρὸς τοῦ μακρυνθῆναι ἀπὸ περιλήμψεως
- 6 час шукати і час розгубити, час збирати і час розкидати,
A time for search and a time for loss; a time to keep and a time to give away;
 καιρὸς τοῦ ζητῆσαι καὶ καιρὸς τοῦ ἀπολέσαι καιρὸς τοῦ φυλάξαι καὶ καιρὸς τοῦ ἐκβαλεῖν
- 7 час дерти і час зашивати, час мовчати і час говорити,
A time for undoing and a time for stitching; a time for keeping quiet and a time for talk;
 καιρὸς τοῦ ῥῆξαι καὶ καιρὸς τοῦ ῥάψαι καιρὸς τοῦ σιγᾶν καὶ καιρὸς τοῦ λαλεῖν
- 8 час кохати і час ненавидіти, час війни і час миру!
A time for love and a time for hate; a time for war and a time for peace.
 καιρὸς τοῦ φιλεῖν καὶ καιρὸς τοῦ μισῆσαι καιρὸς πολέμου καὶ καιρὸς εἰρήνης

- 9 **Яка користь трудящому в тім, над чим трудиться він?**
What profit has the worker in the work which he does?
 τίς περισσεΐα τοῦ ποιῶντος ἐν οἷς αὐτὸς μοχθεῖ
- 10 **Я бачив роботу, що Бог був дав людським синам, щоб трудилися над нею,**
I saw the work which God has put on the sons of man.
 εἶδον σὺν τὸν περισπασμὸν ὃν ἔδωκεν ὁ θεὸς τοῖς υἱοῖς τοῦ ἀνθρώπου τοῦ περισπᾶσθαι ἐν αὐτῷ
- 11 **¶ Усе Він прегарним зробив свого часу, і вічність поклав їм у серце, хоч не розуміє людина тих діл, що Бог учинив, від початку та аж до кінця...**
He has made everything right in its time; but he has made their hearts without knowledge, so that man is unable to see the works of God, from the first to the last.
 σὺν τὰ πάντα ἐποίησεν καλὰ ἐν καιρῷ αὐτοῦ καὶ γε σὺν τὸν αἰῶνα ἔδωκεν ἐν καρδίᾳ αὐτῶν ὅπως μὴ εὕρῃ ὁ ἄνθρωπος τὸ ποίημα ὃ ἐποίησεν ὁ θεὸς ἀπ' ἀρχῆς καὶ μέχρι τέλους
- 12 **Я знаю, немає нічого в них кращого, як тільки радіти й робити добро у своєму житті.**
I am certain that there is nothing better for a man than to be glad, and to do good while life is in him.
 ἔγνων ὅτι οὐκ ἔστιν ἀγαθὸν ἐν αὐτοῖς εἰ μὴ τοῦ εὐφρανθῆναι καὶ τοῦ ποιεῖν ἀγαθὸν ἐν ζωῇ αὐτοῦ
- 13 **І ото ж, як котрий чоловік їсть та п'є і в усім своїм труді радіє добром, це дар Божий!**
And for every man to take food and drink, and have joy in all his work, is a reward from God.
 καὶ γε πᾶς ὁ ἄνθρωπος ὃς φάγεται καὶ πίνεται καὶ ἴδη ἀγαθὸν ἐν παντὶ μόχθῳ αὐτοῦ δόμα θεοῦ ἔστιν
- 14 **Я знаю, що все, що Бог робить, воно зостасяся навіки, до того не можна нічого додати, і з того не можна нічого відняти, і Бог так зробив, щоб боялись Його!**
I am certain that whatever God does will be for ever. No addition may be made to it, nothing may be taken from it; and God has done it so that man may be in fear before him.
 ἔγνων ὅτι πάντα ὅσα ἐποίησεν ὁ θεὸς αὐτὰ ἔσται εἰς τὸν αἰῶνα ἐπ' αὐτῷ οὐκ ἔστιν προσθεῖναι καὶ ἀπ' αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ἀφελεῖν καὶ ὁ θεὸς ἐποίησεν ἵνα φοβηθῶσιν ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ
- 15 **Що є, то було вже воно, і що статися має було вже, бо минуле відновлює Бог!**
Whatever is has been before, and what is to be is now; because God makes search for the things which are past.
 τὸ γενόμενον ἤδη ἔστιν καὶ ὅσα τοῦ γίνεσθαι ἤδη γέγονεν καὶ ὁ θεὸς ζητήσει τὸν διοκόμενον
- 16 **¶ І я бачив під сонцем іще: місце суду, а в нім беззаконня, і місце правди, у ньому ж неправда...**
And again, I saw under the sun, in the place of the judges, that evil was there; and in the place of righteousness, that evil was there.
 καὶ ἔτι εἶδον ὑπὸ τὸν ἥλιον τόπον τῆς κρίσεως ἐκεῖ ὁ ἀσεβῆς καὶ τόπον τοῦ δικαίου ἐκεῖ ὁ ἀσεβῆς
- 17 **Я сказав був у серці своєму: Судитиме Бог справедливого й несправедливого, бо для кожної справи є час, і на всяке там діло.**
I said in my heart, God will be judge of the good and of the bad; because a time for every purpose and for every work has been fixed by him.
 εἶπα ἐγὼ ἐν καρδίᾳ μου σὺν τὸν δίκαιον καὶ σὺν τὸν ἀσεβῆ κρινεῖ ὁ θεὸς ὅτι καιρὸς τῷ παντὶ πράγματι καὶ ἐπὶ παντὶ τῷ ποιήματι
- 18 **Я сказав був у серці своєму: Це для людських синів, щоб Бог випробовував їх, і щоб бачити їм, що вони як ті звірі,**
I said in my heart, It is because of the sons of men, so that God may put them to the test and that they may see themselves as beasts.
 ἐκεῖ εἶπα ἐγὼ ἐν καρδίᾳ μου περὶ λαλιᾶς υἱῶν τοῦ ἀνθρώπου ὅτι διακρινεῖ αὐτοὺς ὁ θεὸς καὶ τοῦ δεῖξαι ὅτι αὐτοὶ κτήνη εἰσὶν καὶ γε αὐτοῖς
- 19 **бо доля для людських синів і доля звірини однакова доля для них: як оці помирають, так само вмирають і ті, і для всіх один подих, і нема над твариною вищости людям, марнота бо в се!...**
Because the fate of the sons of men and the fate of the beasts is the same. As is the death of one so is the death of the other, and all have one spirit. Man is not higher than the beasts; because all is to no purpose.
 ὅτι συνάντημα υἱῶν τοῦ ἀνθρώπου καὶ συνάντημα τοῦ κτήνους συνάντημα ἐν αὐτοῖς ὡς ὁ θάνατος τούτου οὕτως ὁ θάνατος τούτου καὶ πνεῦμα ἐν τοῖς πᾶσιν καὶ τί ἐπερίσσευσεν ὁ ἄνθρωπος παρὰ τὸ κτήνος οὐδὲν ὅτι τὰ πάντα ματαιότης
- 20 **Все до місця одного йде: все постало із пороху, і вернеться все знов до пороху...**
All go to one place, all are of the dust, and all will be turned to dust again.
 τὰ πάντα πορεύεται εἰς τόπον ἓνα τὰ πάντα ἐγένετο ἀπὸ τοῦ χοῦς καὶ τὰ πάντα ἐπιστρέφει εἰς τὸν χοῦν
- 21 **Хто те знає, чи дух людських синів підіймається вгору, і чи спускається вділ до землі дух скотини?**
Who is certain that the spirit of the sons of men goes up to heaven, or that the spirit of the beasts goes down to the earth?
 καὶ τίς οἶδεν πνεῦμα υἱῶν τοῦ ἀνθρώπου εἰ ἀναβαίνει αὐτὸ εἰς ἄνω καὶ πνεῦμα τοῦ κτήνους εἰ καταβαίνει αὐτὸ κάτω εἰς γῆν

- 22 **I я бачив, нема чоловікові кращого, як ділами своїми радіти, бо це доля його! Бо хто поведе його глянути, що буде по ньому?...**
So I saw that there is nothing better than for a man to have joy in his work--because that is his reward. Who will make him see what will come after him?
καὶ εἶδον ὅτι οὐκ ἔστιν ἀγαθὸν εἰ μὴ ὁ εὐφρανθήσεται ὁ ἄνθρωπος ἐν ποιήμασιν αὐτοῦ ὅτι αὐτὸ μερὶς αὐτοῦ ὅτι τίς ἄξει αὐτὸν τοῦ ἰδεῖν ἐν ᾧ ἐὰν γένηται μετ' αὐτόν
- 1 ¶ **I знов я побачив всі утиски, що чинились під сонцем, і сльоза ось утискуваних, та немає для них потішителя, і насилля з руки, що їх гноблять, і немає для них потішителя...**
And again I saw all the cruel things which are done under the sun; there was the weeping of those who have evil done to them, and they had no comforter: and from the hands of the evil-doers there went out power, but they had no comforter.
καὶ ἐπέστρεψα ἐγὼ καὶ εἶδον σὺν πάσας τὰς συκοφαντίας τὰς γινομένας ὑπὸ τὸν ἥλιον καὶ ἰδοὺ δάκρυον τῶν συκοφαντούμενων καὶ οὐκ ἔστιν αὐτοῖς παρακαλῶν καὶ ἀπὸ χειρὸς συκοφαντούντων αὐ τοὺς ἰσχύς καὶ οὐκ ἔστιν αὐτοῖς παρακαλῶν
- 2 **I я похвалив тих померлих, що давно помиралі, більш від живих, що живуть дотепер...**
So my praise was for the dead who have gone to their death, more than for the living who still have life.
καὶ ἐπήνεσα ἐγὼ σὺν τοὺς τεθνηκότας τοὺς ἤδη ἀποθανόντας ὑπὲρ τοὺς ζῶντας ὅσοι αὐτοὶ ζῶσιν ἕως τοῦ νῦν
- 3 **А краще від них від обох тій людині, що досі ще не була, що не бачила чину лихого, що робився під сонцем!**
Yes, happier than the dead or the living seemed he who has not ever been, who has not seen the evil which is done under the sun.
καὶ ἀγαθὸς ὑπὲρ τοὺς δύο τούτους ὅστις οὐπω ἐγένετο ὅς οὐκ εἶδεν σὺν τὸ ποίημα τὸ πονηρὸν τὸ πεποιημένον ὑπὸ τὸν ἥλιον
- 4 ¶ **I я бачив ввесь труд та ввесь успіх учинку, викликає заздрість одного до одного, і це все марнота та ловлення вітру!...**
And I saw that the cause of all the work and of everything which is done well was man's envy of his neighbour. This again is to no purpose and a desire for wind.
καὶ εἶδον ἐγὼ σὺν πάντα τὸν μόχθον καὶ σὺν πᾶσαν ἀνδρείαν τοῦ ποιήματος ὅτι αὐτὸ ζῆλος ἀνδρὸς ἀπὸ τοῦ ἐταίρου αὐτοῦ καὶ γε τοῦτο ματαιότης καὶ προαίρεσις πνεύματος
- 5 **Нерозумний сидить, склавши руки свої, та жере своє тіло,**
The foolish man, folding his hands, takes the flesh of his body for food.
ὁ ἄφρων περιέλαβεν τὰς χεῖρας αὐτοῦ καὶ ἔφαγεν τὰς σάρκας αὐτοῦ
- 6 **краща повна долоня спокою за повні дві жмені клопоту та за ловлення вітру!...**
One hand full of rest is better than two hands full of trouble and desire for wind.
ἀγαθὸν πλήρωμα δρακὸς ἀναπαύσεως ὑπὲρ πλήρωμα δύο δρακῶν μόχθου καὶ προαιρέσεως πνεύματος
- 7 ¶ **I знову я бачив марноту під сонцем:**
Then I came back, and I saw an example of what is to no purpose under the sun.
καὶ ἐπέστρεψα ἐγὼ καὶ εἶδον ματαιότητα ὑπὸ τὸν ἥλιον
- 8 **Буває самотній, і не має нікого він іншого, сина чи брата у нього нема, та немає кінця всьому зусиллю його, і не насититься око багатством його, і він не повість: Та для кого дбаю і п озбавляю добра свою душу? Марнота й оце, і даремна робота воно...**
It is one who is by himself, without a second, and without son or brother; but there is no end to all his work, and he has never enough of wealth. For whom, then, am I working and keeping myself from pleasure? This again is to no purpose, and a bitter work.
ἔστιν εἷς καὶ οὐκ ἔστιν δεῦτερος καὶ γε υἱὸς καὶ ἀδελφὸς οὐκ ἔστιν αὐτῷ καὶ οὐκ ἔστιν περασμὸς τῷ παντὶ μόχθῳ αὐτοῦ καὶ γε ὀφθαλμὸς αὐτοῦ οὐκ ἐμπίπεται πλοῦτου καὶ τίμη ἐγὼ μοχθῶ καὶ στε ρίσκω τὴν ψυχὴν μου ἀπὸ ἀγαθοσύνης καὶ γε τοῦτο ματαιότης καὶ περισπασμὸς πονηρὸς ἔστιν
- 9 **Краще двом, як одному, бо мають хорошу заплату за труд свій,**
Two are better than one, because they have a good reward for their work.
ἀγαθοὶ οἱ δύο ὑπὲρ τὸν ἕνα οἷς ἔστιν αὐτοῖς μισθὸς ἀγαθὸς ἐν μόχθῳ αὐτῶν
- 10 **і якби вони впали, підійме одне свого друга! Та горе одному, як він упаде, й нема другого, щоб підвести його...**
And if one has a fall, the other will give him a hand; but unhappy is the man who is by himself, because he has no helper.
ὅτι ἐὰν πέσωσιν ὁ εἷς ἐγερεῖ τὸν μέτοχον αὐτοῦ καὶ οὐαὶ αὐτῷ τῷ ἐνὶ ὅταν πέσῃ καὶ μὴ ἦ δεῦτερος τοῦ ἐγείραι αὐτόν
- 11 **Також коли вдвох покладуться, то тепло їм буде, а як же зогрітись одному?**
So again, if two are sleeping together they are warm, but how may one be warm by himself?
καὶ γε ἐὰν κοιμηθῶσιν δύο καὶ θέρμη αὐτοῖς καὶ ὁ εἷς πῶς θερμανθῇ
- 12 **А коли б хто напав на одного, то вдвох вони стануть на нього, і нитка потрійна не скоро пірветься!**
And two attacked by one would be safe, and three cords twisted together are not quickly broken.
καὶ ἐὰν ἐπικραταιωθῇ ὁ εἷς οἱ δύο στήσονται κατέναντι αὐτοῦ καὶ τὸ σπартίον τὸ ἐντρίτον οὐ ταχέως ἀπορραγήσεται

- 13 ¶ Липший убогий та мудрий юнак, аніж цар старий та нерозумний, що вже осторог не приймас,
A young man who is poor and wise is better than a king who is old and foolish and will not be guided by the wisdom of others.
ἀγαθὸς παῖς πένης καὶ σοφὸς ὑπὲρ βασιλέα πρεσβύτερον καὶ ἄφρονα ὃς οὐκ ἔγνω τοῦ προσέχειν ἔτι
- 14 бо виходить юнак і з в'язниці, щоб зацарювати, хоч у царстві своїм народивсь він убогим!
Because out of a prison the young man comes to be king, though by birth he was only a poor man in the kingdom.
ὅτι ἐξ οἴκου τῶν δεσμίων ἐξελεύσεται τοῦ βασιλεύσαι ὅτι καὶ γε ἐν βασιλείᾳ αὐτοῦ ἐγεννήθη πένης
- 15 Я бачив усіх живих, що ходять під сонцем, на боці цього юнака, цього другого, що став він на місце його.
I saw all the living under the sun round the young man who was to be ruler in place of the king.
εἶδον σὺν πάντας τοὺς ζῶντας τοὺς περιπατοῦντας ὑπὸ τὸν ἥλιον μετὰ τοῦ νεανίσκου τοῦ δευτέρου ὃς στήσεται ἀντ' αὐτοῦ
- 16 Немає кінця всьому людові, всьому, що був перед ним, та й наступні не втішаться ним, бо й це теж марнота та ловлення вітру!...
There was no end of all the people, of all those whose head he was, but they who come later will have no delight in him. This again is to no purpose and desire for wind.
οὐκ ἔστιν περασμὸς τῷ παντὶ λαῷ τοῖς πᾶσιν ὅσοι ἐγένοντο ἔμπροσθεν αὐτῶν καὶ γε οἱ ἔσχατοι οὐκ εὐφρανθήσονται ἐν αὐτῷ ὅτι καὶ γε τοῦτο ματαιότης καὶ προαίρεσις πνεύματος
- 1 ¶ (4-17) Пильнуй за ногою своєю, як до Божого дому йдеш, бо прийти, щоб послухати, це краще за жертву безглузких, бо не знають нічого вони, окрім чинення зла!
¶5:2\Be not unwise with your mouth, and let not your heart be quick to say anything before God, because God is in heaven and you are on the earth--so let not the number of your words be great.
μη σπεῦδε ἐπὶ στόματι σου καὶ καρδίᾳ σου μὴ ταχυνάτω τοῦ ἐξενέγκαι λόγον πρὸ προσώπου τοῦ θεοῦ ὅτι ὁ θεὸς ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ σὺ ἐπὶ τῆς γῆς ἐπὶ τούτῳ ἔστωσαν οἱ λόγοι σου ὀλίγοι
- 2 (5-1) Не квапся своїми устами, і серце твоє нехай не поспішас казати слова перед Божим лицем, Бог бо на небі, а ти на землі, тому то нехай нечисленними будуть слова твої!
¶5:3\As a dream comes from much business, so the voice of a foolish man comes with words in great number.
ὅτι παραγίνεται ἐνύπνιον ἐν πλήθει περισπασμοῦ καὶ φωνῇ ἄφρονος ἐν πλήθει λόγων
- 3 (5-2) Бо як сон наступас через велику роботу, так багато слів має і голос безглузлого.
¶5:4\When you take an oath before God, put it quickly into effect, because he has no pleasure in the foolish; keep the oath you have taken.
καθὼς ἂν εὗξη εὐχὴν τῷ θεῷ μὴ χρονίσης τοῦ ἀποδοῦναι αὐτήν ὅτι οὐκ ἔστιν θέλημα ἐν ἄφροσιν σὺν ὅσα ἐὰν εὗξη ἀπόδος
- 4 ¶ (5-3) Коли зробиш обітницю Богові, то не зволькай її виповнити, бо в Нього нема уподобання до нерозумних, а що ти обітуєш, сповни!
¶5:5\It is better not to take an oath than to take an oath and not keep it.
ἀγαθὸν τὸ μὴ εὗξασθαι σε ἢ τὸ εὗξασθαι σε καὶ μὴ ἀποδοῦναι
- 5 (5-4) Краще не дати обіту, ніж дати обіт і не сповнити!
¶5:6\Let not your mouth make your flesh do evil. And say not before the angel, It was an error. So that God may not be angry with your words and put an end to the work of your hands.
μη ὀφθῆ τὸ στόμα σου τοῦ ἐξαμαρτήσαι τὴν σάρκα σου καὶ μὴ εἰπῆς πρὸ προσώπου τοῦ θεοῦ ὅτι ἄγνοιά ἐστιν ἵνα μὴ ὀργισθῇ ὁ θεὸς ἐπὶ φωνῇ σου καὶ διαφθεῖρη τὰ ποιήματα χειρῶν σου
- 6 (5-5) Не давай своїм устам впроваджувати своє тіло у гріх, і не говори перед Анголом Божим: Це помилка! Пощо Бог буде гніватися на твій голос, і діла твоїх рук буде нищити?
¶5:7\Because much talk comes from dreams and things of no purpose. But let the fear of God be in you.
ὅτι ἐν πλήθει ἐνυπνίων καὶ ματαιότητες καὶ λόγοι πολλοὶ ὅτι σὺν τὸν θεὸν φοβοῦ
- 7 (5-6) Бо марнота в численності снів, як і в многості слів, але ти бійся Бога!
¶5:8\If you see the poor under a cruel yoke, and law and right being violently overturned in a country, be not surprised, because one authority is keeping watch on another and there are higher than they.
ἐὰν συκοφαντίαν πένητος καὶ ἀρπαγὴν κρίματος καὶ δικαιοσύνης ἴδῃς ἐν χώρᾳ μὴ θαυμάσης ἐπὶ τῷ πράγματι ὅτι ὑψηλὸς ἐπάνω ὑψηλοῦ φυλάξει καὶ ὑψηλοὶ ἐπ' αὐτούς
- 8 (5-7) Якщо ти побачиш у краї якому утискування бідаря та порушення права та правди, не дивуйся тій речі, бо високий пильнує згори над високим, а над ними Всевишній.
¶5:9\It is good generally for a country where the land is worked to have a king.
καὶ περισσεῖα γῆς ἐν παντὶ ἐστὶ βασιλεὺς τοῦ ἀγροῦ εἰργασμένου
- 9 ¶ (5-8) І пожиток землі є для всіх, бо поле й сам цар обробляє.
¶5:10\He who has a love for silver never has enough silver, or he who has love for wealth, enough profit. This again is to no purpose.
ἀγαπῶν ἀργύριον οὐ πλησθήσεται ἀργυρίου καὶ τίς ἠγάπησεν ἐν πλήθει αὐτῶν γένημα καὶ γε τοῦτο ματαιότης
- 10 (5-9) Хто срібло кохас, той не насититься сріблом, хто ж кохас багатство з прибутком, це марнота також!
¶5:11\When goods are increased, the number of those who take of them is increased; and what profit has the owner but to see them?
ἐν πλήθει τῆς ἀγαθοσύνης ἐπληθύνθησαν ἔσθοντες αὐτήν καὶ τί ἀνδρεία τῷ παρ' αὐτῆς ὅτι ἄλλ' ἢ τοῦ ὀρᾶν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ

- 11 (5-10) Як масток примножується, то множаться й ті, що його поїдають, і яка користь його власникові, як тільки, щоб бачили очі його?
 \5:12\The sleep of a working man is sweet, if he has little food or much; but to him who is full, sleep will not come.
 γλυκὸς ὕπνος τοῦ δούλου εἰ ὀλίγον καὶ εἰ πολὺ φάγεται καὶ τῷ ἐμπλησθέντι τοῦ πλουτῆσαι οὐκ ἔστιν ἀφίων αὐτὸν τοῦ ὑπνῶσαι
- 12 (5-11) Сон солодкий в трудящого, чи багато, чи мало він їсть, а ситість багатого спати йому не дає.
 \5:13\There is a great evil which I have seen under the sun--wealth kept by the owner to be his downfall.
 ἔστιν ἄρρωστία ἣν εἶδον ὑπὸ τὸν ἥλιον πλοῦτον φυλασσόμενον τῷ παρ' αὐτοῦ εἰς κακίαν αὐτοῦ
- 13 (5-12) Є лихо болюче, я бачив під сонцем його: багатство, яке бережеться його власникові на лихо йому,
 \5:14\And I saw the destruction of his wealth by an evil chance; and when he became the father of a son he had nothing in his hand.
 καὶ ἀπολείται ὁ πλοῦτος ἐκεῖνος ἐν περισπασμῷ πονηρῷ καὶ ἐγέννησεν υἱὸν καὶ οὐκ ἔστιν ἐν χειρὶ αὐτοῦ οὐδέν
- 14 (5-13) і гине багатство таке в нещасливім випадку, а родиться син і немає нічого у нього в руці:
 \5:15\As he came from his mother at birth, so does he go again; he gets from his work no reward which he may take away in his hand.
 καθὼς ἐξῆλθεν ἀπὸ γαστρὸς μητρὸς αὐτοῦ γυμνὸς ἐπιστρέφει τοῦ πορευθῆναι ὡς ἦκει καὶ οὐδέν οὐ λήμψεται ἐν μόχθῳ αὐτοῦ ἵνα πορευθῆ ἐν χειρὶ αὐτοῦ
- 15 (5-14) як він вийшов нагий із утроби матері своєї, так відходить ізнов, як прийшов, і нічого не винесе він з свого труду, що можна б узяти своєю рукою!...
 \5:16\And this again is a great evil, that in all points as he came so will he go; and what profit has he in working for the wind?
 καὶ γε τοῦτο πονηρὰ ἄρρωστία ὡσπερ γὰρ παρεγένετο οὕτως καὶ ἀπελεύσεται καὶ τίς περισσεία αὐτῷ ἢ μόχθῳ εἰς ἄνεμον
- 16 (5-15) І це теж зло болюче: так само, як він був прийшов, так відійде, і яка йому користь, що трудився на вітер?
 \5:17\All his days are in the dark, and he has much sorrow, pain, disease, and trouble.
 καὶ γε πᾶσαι αἱ ἡμέραι αὐτοῦ ἐν σκότει καὶ πένθει καὶ θυμῷ πολλῷ καὶ ἄρρωστία καὶ χόλῳ
- 17 (5-16) А до того всі дні свої їв у темноті, і багато мав смутку, й хвороби та люті...
 \5:18\This is what I have seen: it is good and fair for a man to take meat and drink and to have joy in all his work under the sun, all the days of his life which God has given him; that is his reward.
 ἰδοὺ ὃ εἶδον ἐγὼ ἀγαθὸν ὃ ἔστιν καλὸν τοῦ φαγεῖν καὶ τοῦ πιεῖν καὶ τοῦ ἰδεῖν ἀγαθωσύνην ἐν παντὶ μόχθῳ αὐτοῦ ᾧ ἐν μόχθῳ ὑπὸ τὸν ἥλιον ἀριθμὸν ἡμερῶν ζωῆς αὐτοῦ ὃν ἔδωκεν αὐτῷ ὃν θεὸς ὅτι αὐτὸ μέρος αὐτοῦ
- 18 ¶ (5-17) Оце, що я бачив, як добре та гарне: щоб їла людина й пила, і щоб бачила добре в усьому своєму труді, що під сонцем ним трудиться в час нечисленних тих днів свого віку, які Бог їй дав, бо це доля її!
 \5:19\Every man to whom God has given money and wealth and the power to have pleasure in it and to do his part and have joy in his work: this is given by God.
 καὶ γε πᾶς ὃ ἄνθρωπος ᾧ ἔδωκεν αὐτῷ ὃ θεὸς πλοῦτον καὶ ὑπάρχοντα καὶ ἐξουσίασεν αὐτὸν τοῦ φαγεῖν ἀπ' αὐτοῦ καὶ τοῦ λαβεῖν τὸ μέρος αὐτοῦ καὶ τοῦ εὐφρανθῆναι ἐν μόχθῳ αὐτοῦ τοῦτο δόμα θ εοῦ ἔστιν
- 19 (5-18) Також кожна людина, що Бог дав їй багатство й мастки, і владу їй дав споживати із того, та брати свою частку та тишитися своїм трудом, то це Божий дарунок!
 \5:20\He will not give much thought to the days of his life; because God lets him be taken up with the joy of his heart.
 ὅτι οὐ πολλὰ μνησθήσεται τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς αὐτοῦ ὅτι ὁ θεὸς περισπᾷ αὐτὸν ἐν εὐφροσύνῃ καρδίας αὐτοῦ
- 1 ¶ Є ще зло, що я бачив під сонцем, і багато його між людьми:
 There is an evil which I have seen under the sun, and it is hard on men;
 ἔστιν πονηρία ἣν εἶδον ὑπὸ τὸν ἥλιον καὶ πολλή ἔστιν ἐπὶ τὸν ἄνθρωπον
- 2 Ось людина, що Бог їй багатство дає, і мастки та славу, і недостатку ні в чому, чого зажадає, не чує вона для своєї душі, але Бог не дав влади їй те споживати, бо чужа людина те поїсть: Це марнота й недуга тяжка!...
 A man to whom God gives money, wealth, and honour so that he has all his desires but God does not give him the power to have joy of it, and a strange man takes it. This is to no purpose and an evil disease.
 ἀνὴρ ᾧ δώσει αὐτῷ ὁ θεὸς πλοῦτον καὶ ὑπάρχοντα καὶ δόξαν καὶ οὐκ ἔστιν ὑστερῶν τῇ ψυχῇ αὐτοῦ ἀπὸ πάντων ὃν ἐπιθυμήσει καὶ οὐκ ἐξουσίασει αὐτῷ ὁ θεὸς τοῦ φαγεῖν ἀπ' αὐτοῦ ὅτι ἀνὴρ ξένος φάγεται αὐτὸν τοῦτο ματαιότης καὶ ἄρρωστία πονηρὰ ἔστιν
- 3 Якби сотню дітей наплотив чоловік, і прожив пречисленні літа, і дні віку його були довгі, але не наситилась добрим душа його, а до того не мав би й належного похорону, то кажу: не доноскові краще від нього!...
 If a man has a hundred children, and his life is long so that the days of his years are great in number, but his soul takes no pleasure in good, and he is not honoured at his death; I say that a birth before its time is better than he.
 ἐὰν γεννήσῃ ἀνὴρ ἑκατὸν καὶ ἔτη πολλὰ ζήσεται καὶ πλῆθος ὃ τι ἔσονται ἡμέραι ἐτῶν αὐτοῦ καὶ ψυχὴ αὐτοῦ οὐκ ἐμπλησθήσεται ἀπὸ τῆς ἀγαθωσύνης καὶ γε ταφὴ οὐκ ἐγένετο αὐτῷ εἴπα ἀγαθὸν ὑπ ἐρ αὐτὸν τὸ ἐκτρομα

- 4 **Бо в марноті прийшов він, і в темряву йде, і в темряві сховане буде імення його,
In wind it came and to the dark it will go, and with the dark will its name be covered.**
ὄτι ἐν ματαιότητι ἦλθεν καὶ ἐν σκότει πορεύεται καὶ ἐν σκότει ὄνομα αὐτοῦ καλυφθήσεται
- 5 **ані сонця не бачив він, ані пізнав: йому спокійніше від того!...
Yes, it saw not the sun, and it had no knowledge; it is better with this than with the other.**
καὶ γε ἥλιον οὐκ εἶδεν καὶ οὐκ ἔγνω ἀνάπαυσις τούτῳ ὑπὲρ τούτου
- 6 **А коли б він жив двічі по тисячі літ, та не бачив добра, то хіба не до місця одного все йде?
And though he goes on living a thousand years twice over and does not see good, are not the two going to the same place?**
καὶ εἰ ἔζησεν χιλίων ἐτῶν καθόδους καὶ ἀγαθωσύνην οὐκ εἶδεν μὴ οὐκ εἰς τόπον ἕνα τὰ πάντα πορεύεται
- 7 **¶ Увесь труд людини для рота її, і пожадання її не виповнюються.
All the work of man is for his mouth, and still he has a desire for food.**
πᾶς μόχθος τοῦ ἀνθρώπου εἰς στόμα αὐτοῦ καὶ γε ἡ ψυχὴ οὐ πληρωθήσεται
- 8 **Бо що більшого має мудрець, ніж безглуздий, що має убогий над те, що перед живими уміє ходити?
What have the wise more than the foolish? and what has the poor man by walking wisely before the living?**
ὄτι τίς περισσεῖα τῷ σοφῷ ὑπὲρ τὸν ἄφρονα διότι ὁ πένης οἶδεν πορευθῆναι κατέναντι τῆς ζωῆς
- 9 **Краще бачити очима, аніж мандрувати жаданнями, і також це марнота та ловлення вітру...
What the eyes see is better than the wandering of desire. This is to no purpose and a desire for wind.**
ἀγαθὸν ὄραμα ὀφθαλμῶν ὑπὲρ πορευόμενον ψυχῆ καὶ γε τοῦτο ματαιότης καὶ προαίρεσις πνεύματος
- 10 **Що було, тому ймення його вже надане давно, і відоме, що він чоловік, і він не може правуватися з сильнішим від нього,
That which is, has been named before, and of what man is there is knowledge. He has no power against one stronger than he.**
εἴ τι ἐγένετο ἤδη κέκληται ὄνομα αὐτοῦ καὶ ἐγνώσθη ὅ ἐστιν ἄνθρωπος καὶ οὐ δυνήσεται τοῦ κριθῆναι μετὰ τοῦ ἰσχυροῦ ὑπὲρ αὐτόν
- 11 **¶ бо багато речей, що марноту примножуть, але яка користь від них для людини?
There are words without number for increasing what is to no purpose, but what is man profited by them?**
ὄτι εἰσὶν λόγοι πολλοὶ πληθύνοντες ματαιότητα τί περισσὸν τῷ ἀνθρώπῳ
- 12 **Бо хто знає, що добре людині в житті, за небагатих днів марного життя її, які пробуває вона, немов тінь? Та й що хто розкаже людині, що буде під сонцем по ній?
Who is able to say what is good for man in life all the days of his foolish life which he goes through like a shade? who will say what is to be after him under the sun?**
ὄτι τίς οἶδεν τί ἀγαθὸν τῷ ἀνθρώπῳ ἐν τῇ ζωῇ ἀριθμὸν ἡμερῶν ζωῆς ματαιότητος αὐτοῦ καὶ ἐποίησεν αὐτὰς ἐν σκιά ὄτι τίς ἀπαγγελεῖ τῷ ἀνθρώπῳ τί ἔσται ὀπίσω αὐτοῦ ὑπὸ τὸν ἥλιον
- 1 **¶ Краще добре ім'я від оливи хорошої, а день смерти людини від дня її вродження!
A good name is better than oil of great price, and the day of death than the day of birth.**
ἀγαθὸν ὄνομα ὑπὲρ ἔλαιον ἀγαθὸν καὶ ἡμέρα τοῦ θανάτου ὑπὲρ ἡμέραν γενέσεως αὐτοῦ
- 2 **Краще ходити до дому жалоби, ніж ходити до дому бенкету, бо то кінець кожній людині, і живий те до серця свого бере!
It is better to go to the house of weeping, than to go to the house of feasting; because that is the end of every man, and the living will take it to their hearts.**
ἀγαθὸν πορευθῆναι εἰς οἶκον πένθους ἢ ὅτι πορευθῆναι εἰς οἶκον πότου καθότι τοῦτο τέλος παντὸς τοῦ ἀνθρώπου καὶ ὁ ζῶν δώσει εἰς καρδίαν αὐτοῦ
- 3 **Кращий смуток від сміху, бо при обличчі сумнім добре серце!
Sorrow is better than joy; when the face is sad the mind gets better.**
ἀγαθὸν θυμὸς ὑπὲρ γέλωτα ὅτι ἐν κακίᾳ προσώπου ἀγαθυνθήσεται καρδία
- 4 **Серце мудрих у домі жалоби, а серце безглуздих у домі веселощів.
The hearts of the wise are in the house of weeping; but the hearts of the foolish are in the house of joy.**
καρδία σοφῶν ἐν οἴκῳ πένθους καὶ καρδία ἀφρόνων ἐν οἴκῳ εὐφροσύνης
- 5 **Краще слухати докір розумного, аніж слухати пісні безумних,
It is better to take note of the protest of the wise, than for a man to give ear to the song of the foolish.**
ἀγαθὸν τὸ ἀκοῦσαι ἐπιτίμησιν σοφοῦ ὑπὲρ ἄνδρα ἀκούοντα ἄσμα ἀφρόνων

- 6 бо як тріскот тернини під горщиком, такий сміх нерозумного. Теж марнота й оце!...
Like the cracking of thorns under a pot, so is the laugh of a foolish man; and this again is to no purpose.
ὄτι ὡς φωνὴ τῶν ἀκανθῶν ὑπὸ τὸν λέβητα οὕτως γέλωσ τῶν ἀφρόνων καὶ γε τοῦτο ματαιότης
- 7 ¶ Коли мудрий кого утискає, то й сам нерозумним стає, а хабар губить серце.
The wise are troubled by the ways of the cruel, and the giving of money is the destruction of the heart.
ὄτι ἡ συκοφαντία περιφέρει σοφὸν καὶ ἀπόλλυσι τὴν καρδίαν εὐτονίας αὐτοῦ
- 8 Кінець діла ліпший від початку його; ліпший терпеливий від чванькуватого!
The end of a thing is better than its start, and a gentle spirit is better than pride.
ἀγαθὴ ἐσχάτη λόγων ὑπὲρ ἀρχὴν αὐτοῦ ἀγαθὸν μακρόθυμος ὑπὲρ ὑψηλὸν πνεύματι
- 9 Не спіши в своїм дусі, щоб гніватися, бо гнів спочиває у надрах глупців.
Be not quick to let your spirit be angry; because wrath is in the heart of the foolish.
μὴ σπεύσης ἐν πνεύματί σου τοῦ θυμοῦσθαι ὅτι θυμὸς ἐν κόλπῳ ἀφρόνων ἀναπαύσεται
- 10 Не кажи: Що це сталося, що перші дні були кращі за ці? бо не з мудрости ти запитався про це.
Say not, Why were the days which have gone by better than these? Such a question comes not from wisdom.
μὴ εἴπης τί ἐγένετο ὅτι αἱ ἡμέραι αἱ πρότεραι ἦσαν ἀγαθαὶ ὑπὲρ ταύτας ὅτι οὐκ ἐν σοφίᾳ ἐπληρώτησας περὶ τούτου
- 11 ¶ Добра мудрість з багатством, а прибуток для тих, хто ще сонечко бачить,
Wisdom together with a heritage is good, and a profit to those who see the sun.
ἀγαθὴ σοφία μετὰ κληροδοσίας καὶ περισσεία τοῖς θεωροῦσιν τὸν ἥλιον
- 12 бо в тіні мудрости як у тіні срібла, та користь пізнання у тому, що мудрість життя зберігає тому, хто має її.
Wisdom keeps a man from danger even as money does; but the value of knowledge is that wisdom gives life to its owner.
ὄτι ἐν σκιά αὐτῆς ἡ σοφία ὡς σκιά τοῦ ἀργυρίου καὶ περισσεία γνώσεως τῆς σοφίας ζῶοποιήσει τὸν παρ' αὐτῆς
- 13 Розваж Божий учинок, бо хто може те випростати, що Він покривив?
Give thought to the work of God. Who will make straight what he has made bent?
ιδὲ τὰ ποιήματα τοῦ θεοῦ ὅτι τίς δυνήσεται τοῦ κοσμήσαι ὃν ἂν ὁ θεὸς διαστρέψῃ αὐτόν
- 14 За доброго дня користай із добра, за злого ж розважай: Одне й друге вчинив Бог на те, щоб людина нічого по собі не знайшла!
In the day of wealth have joy, but in the day of evil take thought: God has put the one against the other, so that man may not be certain what will be after him.
ἐν ἡμέρᾳ ἀγαθῶσύνης ζῆθι ἐν ἀγαθῷ καὶ ἐν ἡμέρᾳ κακίας ιδὲ καὶ γε σὺν τούτῳ σύμφωνον τούτῳ ἐποίησεν ὁ θεὸς περὶ λαλιᾶς ἵνα μὴ εὖρη ὁ ἄνθρωπος ὀπίσω αὐτοῦ μηδὲν
- 15 В днях марноти своєї я всього набачивсь: буває справедливий, що гине в своїй справедливості, буває й безбожний, що довго живе в своїм злі.
These two have I seen in my life which is to no purpose: a good man coming to his end in his righteousness, and an evil man whose days are long in his evil-doing.
σὺν τὰ πάντα εἶδον ἐν ἡμέραις ματαιότητός μου ἔστιν δίκαιος ἀπολλόμενος ἐν δικαίῳ αὐτοῦ καὶ ἔστιν ἀσεβὴς μένων ἐν κακίᾳ αὐτοῦ
- 16 Не будь справедливим занадто, і не роби себе мудрим над міру: пощо нищити маєш себе?
Be not given overmuch to righteousness and be not over-wise. Why let destruction come on you?
μὴ γίνου δίκαιος πολὺ καὶ μὴ σοφίζου περισσά μήποτε ἐκπλαγῆς
- 17 Не будь несправедливим занадто, і немудрим не будь: пощо маєш померти в нечасі своїм?
Be not evil overmuch, and be not foolish. Why come to your end before your time?
μὴ ἀσεβήσης πολὺ καὶ μὴ γίνου σκληρὸς ἵνα μὴ ἀποθάνῃς ἐν οὐ καιρῷ σου
- 18 Добре, щоб ти ухопився за це, але й з того своєї руки не спускай, бо богобоязний втече від усього того.
It is good to take this in your hand and not to keep your hand from that; he who has the fear of God will be free of the two.
ἀγαθὸν τὸ ἀντέχεσθαι σε ἐν τούτῳ καὶ γε ἀπὸ τούτου μὴ ἀνῆς τὴν χειρὰ σου ὅτι φοβούμενος τὸν θεὸν ἐξελεύσεται τὰ πάντα
- 19 Мудрість робить мудрого сильнішим за десятьох володарів, що в місті.
Wisdom makes a wise man stronger than ten rulers in a town.
ἡ σοφία βοηθήσει τῷ σοφῷ ὑπὲρ δέκα ἐξουσιάζοντας τοὺς ὄντας ἐν τῇ πόλει

- 20 **Немає людини праведної на землі, що робила б добро й не грішила,**
There is no man on earth of such righteousness that he does good and is free from sin all his days.
 ὅτι ἄνθρωπος οὐκ ἔστιν δίκαιος ἐν τῇ γῆ ὃς ποιήσει ἀγαθὸν καὶ οὐχ ἁμαρτήσεται
- 21 **тому не клади свого серця на всякі слова, що говорять, щоб не чути свого раба, коли він лихословить тебе,**
Do not give ear to all the words which men say, for fear of hearing the curses of your servant.
 καὶ γε εἰς πάντας τοὺς λόγους οὐδὲ λαλήσουσιν μὴ θῆς καρδίαν σου ὅπως μὴ ἀκούσης τοῦ δούλου σου καταρωμένου σε
- 22 **знає бо серце твоє, що багато разів також ти лихословив на інших!**
Your heart has knowledge how frequently others have been cursed by you.
 ὅτι πλειστάκις πονηρεύεσται σε καὶ καθόδους πολλὰς κακώσει καρδίαν σου ὅπως καὶ γε σὺ κατηράσω ἐτέρους
- 23 **¶ Усе це я в мудрості випробував, і сказав: Стану мудрим! Та далека від мене вона!**
All this I have put to the test by wisdom; I said, I will be wise, but it was far from me.
 πάντα ταῦτα ἐπέειρασα ἐν τῇ σοφίᾳ εἶπα σοφισθήσομαι
- 24 **Далеке оте, що було, і глибоке, глибоке, хто знайде його?**
Far off is true existence, and very deep; who may have knowledge of it?
 καὶ αὐτὴ ἐμακρύνθη ἀπ' ἐμοῦ μακρὰν ὑπὲρ ὃ ἦν καὶ βαθὺν βάθος τίς εὕρησει αὐτό
- 25 **Звернувся я серцем своїм, щоб пізнати й розвідати, та шукати премудрості і розум, та щоб пізнати, що безбожність глупота, а нерозум безумство!**
I gave my mind to knowledge and to searching for wisdom and the reason of things, and to the discovery that sin is foolish, and that to be foolish is to be without one's senses.
 ἐκύκλωσα ἐγὼ καὶ ἡ καρδία μου τοῦ γνῶναι καὶ τοῦ κατασκεύασθαι καὶ ζητῆσαι σοφίαν καὶ ψῆφον καὶ τοῦ γνῶναι ἀσεβοῦς ἀφροσύνην καὶ σκληρίαν καὶ περιφοράν
- 26 **І знайшов я річ гіршу від смерти то жінку, бо пастка вона, її ж серце тенета, а руки її то кайдани!... Хто добрий у Бога врятований буде від неї, а грішного схопить вона!**
And I saw a thing more bitter than death, even the woman whose heart is full of tricks and nets, and whose hands are as bands. He with whom God is pleased will get free from her, but the sinner will be taken by her.
 καὶ εὕρισκω ἐγὼ πικρότερον ὑπὲρ θάνατον σὺν τὴν γυναῖκα ἣτις ἐστὶν θηρεύματα καὶ σαγήνη καρδία αὐτῆς δεσμοὶ χεῖρες αὐτῆς ἀγαθὸς πρὸ προσώπου τοῦ θεοῦ ἐξαιρεθήσεται ἀπ' αὐτῆς καὶ ἁμαρτάνων συλλημφθήσεται ἐν αὐτῇ
- 27 **Подивися, оце я знайшов, сказав Проповідник: рівняймо одне до одного, щоб знайти зрозуміння!**
Look! this I have seen, said the Preacher, taking one thing after another to get the true account,
 ἰδὲ τοῦτο εὗρον εἶπεν ὁ ἐκκλησιαστής μία τῇ μιᾷ τοῦ εὐρεῖν λογισμόν
- 28 **Чого ще шукала душа моя, та не знайшла: я людину знайшов одну з тисячі, але жінки між ними всіма не знайшов!...**
For which my soul is still searching, but I have it not; one man among a thousand have I seen; but a woman among all these I have not seen.
 ὃν ἔτι ἐζήτησεν ἡ ψυχὴ μου καὶ οὐχ εὗρον ἀνθρώπων ἕνα ἀπὸ χιλίων εὗρον καὶ γυναῖκα ἐν πᾶσι τούτοις οὐχ εὗρον
- 29 **Крім того, поглянь, що знайшов я: що праведною вчинив Бог людину, та вигадок усяких шукають вони!...**
This only have I seen, that God made men upright, but they have been searching out all sorts of inventions.
 πλὴν ἰδὲ τοῦτο εὗρον ὃ ἐποίησεν ὁ θεὸς σὺν τὸν ἄνθρωπον εὐθὴ καὶ αὐτοὶ ἐζήτησαν λογισμοὺς πολλοὺς
- 1 **¶ Хто, як той мудрий, і значення речі хто знає? Розсвітлює мудрість людини обличчя її, і суворість лица її змінюється.**
Who is like the wise man? and to whom is the sense of anything clear? A man's wisdom makes his face shining, and his hard face will be changed.
 τίς οἶδεν σοφούς καὶ τίς οἶδεν λύσιν ῥήματος σοφία ἀνθρώπου φωτίζει πρόσωπον αὐτοῦ καὶ ἀναιδὴς πρόσωπον αὐτοῦ μισηθήσεται
- 2 **Я раджу: Наказа царського виконуй, і то ради присяги перед Богом.**
I say to you, Keep the king's law, from respect for the oath of God.
 στόμα βασιλέως φύλαξον καὶ περὶ λόγου ὄρκου θεοῦ μὴ σπουδάσης
- 3 **Не квапся від нього відходити, не стій при злій справі, бо все, що захоче, він зробить,**
Be not quick to go from before him. Be not fixed in an evil design, because he does whatever is pleasing to him.
 ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ πορεύσει μὴ στής ἐν λόγῳ πονηρῷ ὅτι πᾶν ὃ ἐὰν θελήσῃ ποιήσει

- 4 **бо слово цареве то влада, і хто йому скаже: Що робиш?**
The word of a king has authority; and who may say to him, What is this you are doing?
 καθώς λαλεῖ βασιλεὺς ἐξουσιάζων καὶ τίς ἐρεῖ αὐτῷ τί ποιήσεις
- 5 **Хто виконує заповідь, той не пізнає нічого лихого, серце ж мудрого знає час і право.**
Whoever keeps the law will come to no evil: and a wise man's heart has knowledge of time and of decision.
 ὁ φυλάσων ἐντολὴν οὐ γνώσεται ῥῆμα πονηρὸν καὶ καιρὸν κρίσεως γινώσκει καρδία σοφοῦ
- 6 **¶ Бо для кожної речі час і право своє, бо лихо людини численне на ній,**
For every purpose there is a time and a decision, because the sorrow of man is great in him.
 ὅτι παντὶ πράγματι ἔστιν καιρὸς καὶ κρίσις ὅτι γνώσις τοῦ ἀνθρώπου πολλή ἐπ' αὐτόν
- 7 **бо не знає, що буде, і як саме буде, хто їй розповість?**
No one is certain what is to be, and who is able to say to him when it will be?
 ὅτι οὐκ ἔστιν γινώσκων τί τὸ ἐσόμενον ὅτι καθὼς ἔσται τίς ἀναγγελεῖ αὐτῷ
- 8 **Немає людини, яка панувала б над вітром, щоб стримати вітер, і влади нема над днем смерті, і на війні нема звільнення, і пана свого не врятує безбожність.**
No man has authority over the wind, to keep the wind; or is ruler over the day of his death. In war no man's time is free, and evil will not keep the sinner safe.
 οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος ἐξουσιάζων ἐν πνεύματι τοῦ κωλύσαι σὺν τῷ πνεύματι καὶ οὐκ ἔστιν ἐξουσία ἐν ἡμέρᾳ τοῦ θανάτου καὶ οὐκ ἔστιν ἀποστολή ἐν τῷ πολέμῳ καὶ οὐ διασώσει ἀσέβεια τὸν παρ' αὐτῆς
- 9 **¶ Усе це я бачив, і серце своє прикладав я до кожного чину, що відбувався під сонцем. І був час, коли запанувала людина над людиною на лихо для неї.**
All this have I seen, and have given my heart to all the work which is done under the sun: there is a time when man has power over man for his destruction.
 καὶ σὺν πᾶν τοῦτο εἶδον καὶ ἔδωκα τὴν καρδίαν μου εἰς πᾶν ποίημα ὃ πεποιήται ὑπὸ τὸν ἥλιον τὰ ὅσα ἐξουσιάσαστο ὁ ἄνθρωπος ἐν ἀνθρώπῳ τοῦ κακῶσαι αὐτόν
- 10 **І я бачив безбожних похованих, і до їхнього гробу приходили, а ті, що чинили добро, повикидані з місця святого, і в місті забуті... Марнота й оце!**
And then I saw evil men put to rest, taken even from the holy place; and they went about and were praised in the town because of what they had done. This again is to no purpose.
 καὶ τότε εἶδον ἀσεβεῖς εἰς τάφους εἰσαχθέντας καὶ ἐκ τόπου ἀγίου ἐπορεύθησαν καὶ ἐπηνέθησαν ἐν τῇ πόλει ὅτι οὕτως ἐποίησαν καὶ γε τοῦτο ματαιότης
- 11 **Що скоро не чиниться присуд за вчинок лихий, тому серце людських синів повне ними, щоб чинити лихе.**
Because punishment for an evil work comes not quickly, the minds of the sons of men are fully given to doing evil.
 ὅτι οὐκ ἔστιν γινομένη ἀντίρρῃσις ἀπὸ τῶν ποιοῦντων τὸ πονηρὸν ταχὺ διὰ τοῦτο ἐπληροφόρηθη καρδία υἱῶν τοῦ ἀνθρώπου ἐν αὐτοῖς τοῦ ποιῆσαι τὸ πονηρὸν
- 12 **Хоч сто раз чинить грішний лихе, а Бог суд відкладає йому, однак я знаю, що тим буде добре, хто Бога боїться, хто перед обличчям Його має страх!**
Though a sinner does evil a hundred times and his life is long, I am certain that it will be well for those who go in fear of God and are in fear before him.
 ὅς ἤμαρτεν ἐποίησεν τὸ πονηρὸν ἀπὸ τότε καὶ ἀπὸ μακρότητος αὐτῷ ὅτι καὶ γε γινώσκω ἐγὼ ὅτι ἔσται ἀγαθὸν τοῖς φοβουμένοις τὸν θεὸν ὅπως φοβῶνται ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ
- 13 **А безбожному добре не буде, і мов тінь, довгих днів він не матиме, бо він перед Божим лицем страху не має!**
But it will not be well for the evil-doer; he will not make his days long like a shade, because he has no fear before God.
 καὶ ἀγαθὸν οὐκ ἔσται τῷ ἀσεβεῖ καὶ οὐ μακρυνεῖ ἡμέρας ἐν σκιά ὅς οὐκ ἔστιν φοβούμενος ἀπὸ προσώπου τοῦ θεοῦ
- 14 **¶ Є марнота, яка на землі діється, що є справедливі, що лихо спадає на них, мов за вчинок безбожних, а є безбожні, що добро спадає на них, мов за чин справедливих! Я сказав, що марнота й оце!...**
There is a thing which is to no purpose done on the earth: that there are good men to whom is given the same punishment as those who are evil, and there are evil men who get the reward of the good. I say that this again is to no purpose.
 ἔστιν ματαιότης ἢ πεποιήται ἐπὶ τῆς γῆς ὅτι εἰσὶ δίκαιοι ὅτι φθάνει πρὸς αὐτοὺς ὡς ποίημα τῶν ἀσεβῶν καὶ εἰσὶν ἀσεβεῖς ὅτι φθάνει πρὸς αὐτοὺς ὡς ποίημα τῶν δικαίων εἶπα ὅτι καὶ γε τοῦτο ματαιότης
- 15 **І радість я похваляв: що немає людині під сонцем добра, хіба тільки щоб їсти, та пити та тишитися, і оце супроводить її в її праці за часу життя її, що під сонцем Бог дав був їй.**
So I gave praise to joy, because there is nothing better for a man to do under the sun than to take meat and drink and be happy; for that will be with him in his work all the days of his life which God gives him under the sun.
 καὶ ἐπήνεσα ἐγὼ σὺν τῇ εὐφροσύνῃν ὅτι οὐκ ἔστιν ἀγαθὸν τῷ ἀνθρώπῳ ὑπὸ τὸν ἥλιον ὅτι εἰ μὴ τοῦ φαγεῖν καὶ τοῦ πιεῖν καὶ τοῦ εὐφρανθῆναι καὶ αὐτὸ συμπροσέσται αὐτῷ ἐν μόθῳ αὐτοῦ ἡμέρας ζωῆς αὐτοῦ ὅσας ἔδωκεν αὐτῷ ὁ θεὸς ὑπὸ τὸν ἥλιον
- 16 **Коли я поклав своє серце, щоб мудрість пізнати, і побачити чин, що діється він на землі, бо ні вдень ні вночі сну не бачить людина своїми очима,**
When I gave my mind to the knowledge of wisdom and to seeing the business which is done on the earth (and there are those whose eyes see not sleep by day or by night),
 ἐν οἷς ἔδωκα τὴν καρδίαν μου τοῦ γνῶναι σοφίαν καὶ τοῦ ἰδεῖν τὸν περισπασμὸν τὸν πεποιημένον ἐπὶ τῆς γῆς ὅτι καὶ γε ἐν ἡμέρᾳ καὶ ἐν νυκτὶ ὕπνον ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ οὐκ ἔστιν βλέπων

- 17 і коли я побачив усякий чин Бога, тоді я пізнав, що не може людина збагнути чину, під сонцем учиненого! Тому скільки людина не трудиться, щоб дошукатись цього, то не знайде, і к оли й мудрий скаже, що знає, не зможе знайти!...
- Then I saw all the work of God, and that man may not get knowledge of the work which is done under the sun; because, if a man gives hard work to the search he will not get knowledge, and even if the wise man seems to be coming to the end of his search, still he will be without knowledge.**
- καὶ εἶδον σὸν πάντα τὰ ποιήματα τοῦ θεοῦ ὅτι οὐ δυνήσεται ἄνθρωπος τοῦ εὑρεῖν σὺν τῷ ποιήματι τὸ πεποιημένον ὑπὸ τὸν ἥλιον ὅσα ἂν μοχθήσῃ ὁ ἄνθρωπος τοῦ ζητῆσαι καὶ οὐχ εὐρήσει καὶ γε ὅσα ἂν εἴπῃ ὁ σοφὸς τοῦ γνῶναι οὐ δυνήσεται τοῦ εὑρεῖν
- 1 ¶ Ото ж бо все це я до серця свого взяв, і бачило серце моє все оце, що праведні й мудрі та їхні учинки у Божій руці, так само любов чи ненависть: Людина не знає нічого, що є перед н ею!
- All this I took to heart, and my heart saw it all: that the upright and the wise and their works are in the hand of God; and men may not be certain if it will be love or hate; all is to no purpose before them.**
- ὅτι σὺν πᾶν τούτῳ ἔδωκα εἰς καρδίαν μου καὶ καρδία μου σὺν πᾶν εἶδεν τούτο ὡς οἱ δίκαιοι καὶ οἱ σοφοὶ καὶ ἔργασίαι αὐτῶν ἐν χειρὶ τοῦ θεοῦ καὶ γε ἀγάπην καὶ γε μῖσος οὐκ ἔστιν εἰδὼς ὁ ἄνθρωπος τὰ πάντα πρὸ προσώπου αὐτῶν
- 2 Однакове всім випадас: праведному і безбожному, доброму й чистому та нечистому, і тому, хто жертву приносить, і тому, хто жертви не приносить, як доброму, так і грішникові, тому , хто клянеться, як і тому, хто клятви боїться!...
- Because to all there is one event, to the upright man and to the evil, to the clean and to the unclean, to him who makes an offering and to him who makes no offering; as is the good so is the sinner; he who takes an oath is as he who has fear of it.**
- ματαιότης ἐν τοῖς πᾶσιν συνάντημα ἐν τῷ δικαίῳ καὶ τῷ ἀσεβεί τῷ ἀγαθῷ καὶ τῷ κακῷ καὶ τῷ καθαρῷ καὶ τῷ ἀκαθάρτῳ καὶ τῷ θυσιάζοντι καὶ τῷ μὴ θυσιάζοντι ὡς ὁ ἀγαθὸς ὡς ὁ ἀμαρτάνων ὡς ὁ ὀμνύων καθὼς ὁ τὸν ὄρκον φοβούμενος
- 3 Оце зле у всім, що під сонцем тим діється, що однакове всім випадас, і серце людських синів повне зла, і за життя їхнього безумство в їхньому серці, а по тому до мертвих відходять!...
- This is evil in all things which are done under the sun: that there is one fate for all, and the hearts of the sons of men are full of evil; while they have life their hearts are foolish, and after that--to the dead.**
- τούτο πονηρὸν ἐν παντὶ πεποιημένῳ ὑπὸ τὸν ἥλιον ὅτι συνάντημα ἐν τοῖς πᾶσιν καὶ γε καρδία υἱῶν τοῦ ἀνθρώπου ἐπληρώθη πονηροῦ καὶ περιφέρεια ἐν καρδίᾳ αὐτῶν ἐν ζωῇ αὐτῶν καὶ ὀπίσω αὐτ ῶν πρὸς τοὺς νεκροὺς
- 4 ¶ Хто знаходиться поміж живих, той має надію, бо краще собаці живому, ніж левові мертвому!
- For him who is joined to all the living there is hope; a living dog is better than a dead lion.**
- ὅτι τίς ὅς κοινωνεῖ πρὸς πάντας τοὺς ζῶντας ἔστιν ἐλπίς ὅτι ὁ κύων ὁ ζῶν αὐτὸς ἀγαθὸς ὑπὲρ τὸν λέοντα τὸν νεκρὸν
- 5 Бо знають живі, що помруть, а померлі нічого не знають, і заплати немає вже їм, бо забута і пам'ять про них,
- The living are conscious that death will come to them, but the dead are not conscious of anything, and they no longer have a reward, because there is no memory of them.**
- ὅτι οἱ ζῶντες γινώσκονται ὅτι ἀποθανοῦνται καὶ οἱ νεκροὶ οὐκ εἰσὶν γινώσκοντες οὐδὲν καὶ οὐκ ἔστιν αὐτοῖς ἔτι μισθός ὅτι ἐπελήσθη ἡ μνήμη αὐτῶν
- 6 і їхнє кохання, і їхня ненависть, та заздрощі їхні загинули вже, і нема вже їм частки навіки ні в чому, що під сонцем тим діється!...
- Their love and their hate and their envy are now ended; and they have no longer a part for ever in anything which is done under the sun.**
- καὶ γε ἀγάπην αὐτῶν καὶ γε μῖσος αὐτῶν καὶ γε ζῆλος αὐτῶν ἤδη ἀπόλετο καὶ μερίς οὐκ ἔστιν αὐτοῖς ἔτι εἰς αἰῶνα ἐν παντὶ τῷ πεποιημένῳ ὑπὸ τὸν ἥλιον
- 7 Тож їди, їж із радістю хліб свій, та з серцем веселим вино своє пий, коли Бог уподобав Собі твої вчинки!
- Come, take your bread with joy, and your wine with a glad heart. God has taken pleasure in your works.**
- δεῦρο φάγε ἐν εὐφροσύνῃ ἄρτον σου καὶ πίε ἐν καρδίᾳ ἀγαθῇ οἶνον σου ὅτι ἤδη εὐδόκησεν ὁ θεὸς τὰ ποιήματά σου
- 8 Нехай кожного часу одежа твоя буде біла, і нехай на твоїй голові не бракує оливи!
- Let your clothing be white at all times, and let not your head be without oil.**
- ἐν παντὶ καιρῷ ἔστωσαν ἱμάτιά σου λευκά καὶ ἔλαιον ἐπὶ κεφαλῇ σου μὴ ὑστερησάτω
- 9 Заживай життя з жінкою, яку ти кохаш, по всі дні марноти твоєї, що Бог дав для тебе під сонцем на всі дні марноти твоєї, бо оце твоя доля в житті та в твоєму труді, що під сонцем ни м трудиться ти!
- Have joy with the woman of your love all the days of your foolish life which he gives you under the sun. Because that is your part in life and in your work which you do under the sun.**
- ιδὲ ζωὴν μετὰ γυναικὸς ἧς ἠγάπησας πάσας ἡμέρας ζωῆς ματαιότητός σου τὰς δοθείσας σοι ὑπὸ τὸν ἥλιον πάσας ἡμέρας ματαιότητός σου ὅτι αὐτὸ μερίς σου ἐν τῇ ζωῇ σου καὶ ἐν τῷ μόθῳ σου ᾧ σὺ μοχθεῖς ὑπὸ τὸν ἥλιον
- 10 Все, що всілі чинити рука твоя, тес роби, бо немає в шеолі, куди ти йдеш, ні роботи, ні роздуму, ані знання, ані мудрости!
- Whatever comes to your hand to do with all your power, do it because there is no work, or thought, or knowledge, or wisdom in the place of the dead to which you are going.**
- πάντα ὅσα ἂν εὕρῃ ἡ χεὶρ σου τοῦ ποιῆσαι ὡς ἡ δύναμις σου ποιήσον ὅτι οὐκ ἔστιν ἔργον καὶ λογισμὸς καὶ γνῶσις καὶ σοφία ἐν ᾗδῃ ὅπου σὺ πορεύῃ ἐκεῖ

- 11 ¶ Знову я бачив під сонцем, що біг не у скорих, і бії не в хоробрих, а хліб не в премудрих, і не в розумних багатство, ні ласка у знавців, а від часу й нагоди залежні вони!
And again I saw under the sun that the reward goes not to him who is quick, or the fruits of war to the strong; and there is no bread for the wise, or wealth for men of learning, or respect for those who have knowledge; but time and chance come to all.
ἐπέστρεψα καὶ εἶδον ὑπὸ τὸν ἥλιον ὅτι οὐ τοῖς κούφοις ὁ δρόμος καὶ οὐ τοῖς δυνατοῖς ὁ πόλεμος καὶ γε οὐ τοῖς σοφοῖς ἄρτος καὶ γε οὐ τοῖς συνετοῖς πλοῦτος καὶ γε οὐ τοῖς γινώσκουσιν χάρις ὅτι καὶ ρὸς καὶ ἀπάντημα συναντήσεται τοῖς πᾶσιν αὐτοῖς
- 12 Бо часу свого людина не знає, мов риби, половлені в пагубну сітку, і мов птахи, захоплені в сільце, так хапаються людські сини за час лиха, коли воно нагло спадає на них!...
Even man has no knowledge of his time; like fishes taken in an evil net, or like birds taken by deceit, are the sons of men taken in an evil time when it comes suddenly on them.
ὅτι καὶ γε οὐκ ἔγνω ὁ ἄνθρωπος τὸν καιρὸν αὐτοῦ ὡς οἱ ἰχθύες οἱ θηρευόμενοι ἐν ἀμφιβλήστρῳ κακῷ καὶ ὡς ὄρνεα τὰ θηρευόμενα ἐν παγίδι ὡς αὐτὰ παγιδεύονται οἱ υἱοὶ τοῦ ἀνθρώπου εἰς καιρὸν πονηρὸν ὅταν ἐπιπέσῃ ἐπ' αὐτοὺς ἄφνω
- 13 ¶ Також оцю мудрість я бачив під сонцем, і велика для мене здавалась вона:
This again I have seen under the sun as wisdom and it seemed great to me.
καὶ γε τοῦτο εἶδον σοφίαν ὑπὸ τὸν ἥλιον καὶ μεγάλη ἐστὶν πρὸς με
- 14 Було мале місто, і було в ньому мало людей. І раз прийшов цар великий до нього, й його оточив, і побудував проти нього велику облогу.
There was a little town and the number of its men was small, and there came a great king against it and made an attack on it, building works of war round about it.
πόλις μικρὰ καὶ ἄνδρες ἐν αὐτῇ ὀλίγοι καὶ ἔλθη ἐπ' αὐτὴν βασιλεὺς μέγας καὶ κυκλώσῃ αὐτὴν καὶ οἰκοδομήσῃ ἐπ' αὐτὴν χάρακας μεγάλους
- 15 Але в ньому знайшлася людина убога, та мудра, і вона врятувала те місто своєю премудрістю, та пізніше ніхто не згадав про цю вбогу людину!
Now there was in the town a poor, wise man, and he, by his wisdom, kept the town safe. But no one had any memory of that same poor man.
καὶ εὗρη ἐν αὐτῇ ἄνδρα πένητα σοφὸν καὶ διασώσει αὐτὸς τὴν πόλιν ἐν τῇ σοφίᾳ αὐτοῦ καὶ ἄνθρωπος οὐκ ἐμνήσθη σὺν τοῦ ἀνδρὸς τοῦ πένητος ἐκεῖνου
- 16 І я говорив: Краща мудрість за силу; однак погорджується мудрість бідного, і не слухаються його слів!
Then I said, Wisdom is better than strength, but the poor man's wisdom is not respected, and his words are not given a hearing.
καὶ εἶπα ἐγὼ ἀγαθὴ σοφία ὑπὲρ δυνάμιν καὶ σοφία τοῦ πένητος ἐξουθενωμένη καὶ λόγοι αὐτοῦ οὐκ εἰσὶν ἀκούομενοι
- 17 Слова мудрих, почуті в спокої, кращі від крику володаря поміж безглуздими.
The words of the wise which come quietly to the ear are noted more than the cry of a ruler among the foolish.
λόγοι σοφῶν ἐν ἀναπαύσει ἀκούονται ὑπὲρ κραυγὴν ἐξουσιαζόντων ἐν ἀφροσύναις
- 18 Мудрість краща від зброї військової, але один грішник погубить багато добра...
Wisdom is better than instruments of war, but one sinner is the destruction of much good.
ἀγαθὴ σοφία ὑπὲρ σκευὴ πολέμου καὶ ἁμαρτάνων εἷς ἀπολέσει ἀγαθωσύνην πολλήν
- 1 ¶ Мертві мухи псують та зашумовують оливу мирюварника, так трохи глупоти псує мудрість та славу.
Dead flies make the oil of the perfumer give out an evil smell; more valued is a little wisdom than the great glory of the foolish.
μύια θανατοῦσαι σαπριοῦσιν σκευασίαν ἐλαίου ἡδύσματος τίμιον ὀλίγον σοφίας ὑπὲρ δόξαν ἀφροσύνης μεγάλης
- 2 Серце мудрого тягне праворуч, а серце безумного ліворуч.
The heart of the wise man goes in the right direction; but the heart of a foolish man in the wrong.
καρδία σοφοῦ εἰς δεξιὸν αὐτοῦ καὶ καρδία ἄφρονος εἰς ἀριστερὸν αὐτοῦ
- 3 Коли нерозумний і прямою дорогою йде, йому серця бракує, і всім він говорить, що він нерозумний.
And when the foolish man is walking in the way, he has no sense and lets everyone see that he is foolish.
καὶ γε ἐν ὁδῷ ὅταν ἄφρων πορεύηται καρδία αὐτοῦ ὑστερήσει καὶ ἂ λογίζεται πάντα ἀφροσύνη ἐστίν
- 4 ¶ Коли гнів володаря стане на тебе, не лишай свого місця, бо лагідність доводить до прощення навіть великих провин.
If the wrath of the ruler is against you, keep in your place; in him who keeps quiet even great sins may be overlooked.
ἐὰν πνεῦμα τοῦ ἐξουσιαζόντος ἀναβῇ ἐπὶ σέ τόπον σου μὴ ἀφῆς ὅτι ἴαμα καταπαύσει ἁμαρτίας μεγάλας
- 5 Є зло, що я бачив під сонцем, мов помилка, що повстає від володаря:
There is an evil which I have seen under the sun, like an error which comes by chance from a ruler:
ἔστιν πονηρία ἣν εἶδον ὑπὸ τὸν ἥλιον ὡς ἀκούσιον ὃ ἐξῆλθεν ἀπὸ προσώπου τοῦ ἐξουσιαζόντος

- 6 на великих висотах глупота буває поставлена, а багаті сидять у низині!
The foolish are placed in high positions, but men of wealth are kept low.
 ἐδόθη ὁ ἄφρων ἐν ὕψει μεγάλοις καὶ πλούσιοι ἐν ταπεινῷ καθήσονται
- 7 Я бачив на конях рабів, князі ж пішки ходили, немов ті раби...
I have seen servants on horses, and rulers walking on the earth as servants.
 εἶδον δούλους ἐφ' ἵππους καὶ ἄρχοντας πορευομένους ὡς δούλους ἐπὶ τῆς γῆς
- 8 Хто яму копає, той в неї впаде, а хто валить мура, того гадина вкусить.
He who makes a hole for others will himself go into it, and for him who makes a hole through a wall the bite of a snake will be a punishment.
 ὁ ὀρύσσων βόθρον ἐν αὐτῷ ἐμπεσεῖται καὶ καθαιροῦντα φραγμὸν δήξεται αὐτὸν ὄφις
- 9 Хто зносить каміння, пораниться ним; хто дрова рубас, zagrożений ними.
He who gets out stones from the earth will be damaged by them, and in the cutting of wood there is danger.
 ἐξαίρων λίθους διαπονηθήσεται ἐν αὐτοῖς σχίζων ξύλα κινδυνεύσει ἐν αὐτοῖς
- 10 Як залізо ступіє, й хтось леца не вигострить, той мусить напружити свою силу, та мудрість зарадить йому!
If the iron has no edge, and he does not make it sharp, then he has to put out more strength; but wisdom makes things go well.
 ἐὰν ἐκπέσῃ τὸ σιδήριον καὶ αὐτὸς πρόσωπον ἐτάραξεν καὶ δυνάμεις δυναμώσει καὶ περισσεῖα τοῦ ἀνδρείου σοφία
- 11 Коли вкусить гадука перед закляттям, тоді ворожбит не потрібний.
If a snake gives a bite before the word of power is said, then there is no longer any use in the word of power.
 ἐὰν δάκῃ ὁ ὄφις ἐν οὐ ψιθυρισμῷ καὶ οὐκ ἔστιν περισσεῖα τῷ ἐπάδοντι
- 12 ¶ Слова з уст премудрого милість, а губи безумного нищать його:
The words of a wise man's mouth are sweet to all, but the lips of a foolish man are his destruction.
 λόγοι στόματος σοφοῦ χάρις καὶ χεῖλη ἄφρονος καταποντιοῦσιν αὐτόν
- 13 початок слів його уст глупота, а кінець його уст зле шаленство.
The first words of his mouth are foolish, and the end of his talk is evil crime.
 ἀρχὴ λόγων στόματος αὐτοῦ ἀφροσύνη καὶ ἐσχάτη στόματος αὐτοῦ περιφέρεια πονηρά
- 14 Нерозумний говорить багато, та не знає людина, що буде; а що буде по ньому, хто скаже йому?
The foolish are full of words; man has no knowledge of what will be; and who is able to say what will be after him?
 καὶ ὁ ἄφρων πληθύνει λόγους οὐκ ἔγνω ὁ ἄνθρωπος τί τὸ γενόμενον καὶ τί τὸ ἐσόμενον ὀπίσω αὐτοῦ τίς ἀναγγελεῖ αὐτῷ
- 15 Втомляє безумного праця його, бо не знає й дороги до міста.
The work of the foolish will be a weariness to him, because he has no knowledge of the way to the town.
 μόχθος τῶν ἀφρόνων κοπώσει αὐτούς ὃς οὐκ ἔγνω τοῦ πορευθῆναι εἰς πόλιν
- 16 ¶ Горе, краю, тобі, коли цар твій хлопчина, а владки твої спозаранку їдять!
Unhappy is the land whose king is a boy, and whose rulers are feasting in the morning.
 οὐαὶ σοὶ πόλις ἧς ὁ βασιλεὺς σου νεώτερος καὶ οἱ ἄρχοντές σου ἐν πρωΐᾳ ἐσθίουσιν
- 17 Щасливий ти, краю, коли син шляхетних у тебе царем, а владки твої свосчасно їдять, як ті мужі, а не як п'яниці!
Happy is the land whose ruler is of noble birth, and whose chiefs take food at the right time, for strength and not for feasting.
 μακαρία σὺ γῆ ἧς ὁ βασιλεὺς σου υἱὸς ἐλευθέρων καὶ οἱ ἄρχοντές σου πρὸς καιρὸν φάγονται ἐν δυνάμει καὶ οὐκ αἰσχυνθήσονται
- 18 Від лінощів валиться стеля, а з опущення рук тече дах.
When no work is done the roof goes in, and when the hands do nothing water comes into the house.
 ἐν ὀκνηρίαις ταπεινωθήσεται ἡ δόκωσις καὶ ἐν ἀργίᾳ χειρῶν στάξει ἡ οἰκία
- 19 Гостину справляють для радощів, і вином веселиться життя, а за срібло все це можна мати.
A feast is for laughing, and wine makes glad the heart; but by the one and the other money is wasted.
 εἰς γέλωτα ποιοῦσιν ἄρτον καὶ οἶνος εὐφραίνει ζῶντας καὶ τοῦ ἀργυρίου ἐπακούσεται σὺν τὰ πάντα

- 20 **Навіть у думці своїй не злослов на царя, і в спальні своїй не кляни багача, небесний бо птах віднесе твою мову, а крилатий розкаже про слово твоє...**
Say not a curse against the king, even in your thoughts; and even secretly say not a curse against the man of wealth; because a bird of the air will take the voice, and that which has wings will give news of it.
καὶ γε ἐν συνειδήσει σου βασιλέα μὴ καταράσῃ καὶ ἐν ταμείοις κοιτώνων σου μὴ καταράσῃ πλοῦσιον ὅτι πετεινὸν τοῦ οὐρανοῦ ἀποίσει σὺν τὴν φωνὴν καὶ ὁ ἔχων τὰς πτέρυγας ἀπαγγελεῖ λόγον
- 1 **¶ Хліб свій пускай по воді, бо по багатьох днях знов знайдеш його.**
Put out your bread on the face of the waters; for after a long time it will come back to you again.
ἀπόστειλον τὸν ἄρτον σου ἐπὶ πρόσωπον τοῦ ὕδατος ὅτι ἐν πλήθει τῶν ἡμερῶν εὐρήσεις αὐτόν
- 2 **Давай частку на сім чи й на вісім, бо не знаєш, яке буде зло на землі.**
Give a part to seven or even to eight, because you have no knowledge of the evil which will be on the earth.
δὸς μερίδα τοῖς ἑπτὰ καὶ γε τοῖς ὀκτῶ ὅτι οὐ γινώσκεις τί ἔσται πονηρὸν ἐπὶ τὴν γῆν
- 3 **Коли переповняться хмари дощем, то виллють на землю його. А коли деревина на південь впаде чи на північ, залишиться на місці, куди деревина впаде.**
If the clouds are full of rain, they send it down on the earth; and if a tree comes down to the south, or the north, in whatever place it comes down, there it will be.
ἐὰν πληρωθῶσιν τὰ νέφη ὑετοῦ ἐπὶ τὴν γῆν ἐκχέουσιν καὶ ἐὰν πέσῃ ξύλον ἐν τῷ νότῳ καὶ ἐὰν ἐν τῷ βορρᾷ τόποι οὐ πεσεῖται τὸ ξύλον ἐκεῖ ἔσται
- 4 **Хто вважає на вітер, не буде той сіяти, а хто споглядає на хмари, не буде той жати.**
He who is watching the wind will not get the seed planted, and he who is looking at the clouds will not get in the grain.
τηρῶν ἄνεμον οὐ σπερεῖ καὶ βλέπων ἐν ταῖς νεφέλαις οὐ θερίσει
- 5 **Як не відасш ти, яка то путь вітру, як кості зростають в утробі вагітної, так не відасш ти чину Бога, що робить усе.**
As you have no knowledge of the way of the wind, or of the growth of the bones in the body of her who is with child, even so you have no knowledge of the works of God who has made all.
ἐν οἷς οὐκ ἔστιν γινώσκων τίς ἡ ὁδὸς τοῦ πνεύματος ὡς ὅστ'α ἐν γαστρὶ τῆς κυοφοροῦσης οὕτως οὐ γνώσῃ τὰ ποιήματα τοῦ θεοῦ ὅσα ποιήσει σὺν τὰ πάντα
- 6 **Сій ранком насіння своє, та й під вечір хай не спочиває рука твоя, не знаєш бо ти, котре вийде на краще тобі, оце чи оте, чи обое однаково добрі.**
In the morning put your seed into the earth, and till the evening let not your hand be at rest; because you are not certain which will do well, this or that--or if the two will be equally good.
ἐν πρωΐα σπεῖρον τὸ σπέρμα σου καὶ εἰς ἑσπέραν μὴ ἀφέτω ἡ χεὶρ σου ὅτι οὐ γινώσκεις ποῖον στοιχήσει ἢ τοῦτο ἢ τοῦτο καὶ ἐὰν τὰ δύο ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἀγαθὰ
- 7 **¶ I світло солодке, і добре очам сонце бачити,**
Truly the light is sweet, and it is good for the eyes to see the sun.
καὶ γλυκὸ τὸ φῶς καὶ ἀγαθὸν τοῖς ὀφθαλμοῖς τοῦ βλέπειν σὺν τὸν ἥλιον
- 8 **і коли б людина жила й довгі роки, хай за всіх їх вона тішиться, і хай пам'ятає дні темряви, бо їх буде багато, усе, що надійде, марнота!**
But even if a man's life is long and he has joy in all his years, let him keep in mind the dark days, because they will be great in number. Whatever may come is to no purpose.
ὅτι καὶ ἐὰν ἔτη πολλὰ ζήσεται ὁ ἄνθρωπος ἐν πᾶσιν αὐτοῖς εὐφρανθήσεται καὶ μνησθήσεται τὰς ἡμέρας τοῦ σκότους ὅτι πολλαὶ ἔσονται πᾶν τὸ ἐρχόμενον ματαιότης
- 9 **Тішся, юначе, своїм молодечтвом, а серце твоє нехай буде веселе за днів молодощів твоїх! І ходи ти дорогами серця свого й видінням очей своїх, але знай, що за все це впровадить тебе Бог до суду!**
Have joy, O young man, while you are young; and let your heart be glad in the days of your strength, and go in the ways of your heart, and in the desire of your eyes; but be certain that for all these things God will be your judge.
εὐφραίνου νεανίσκε ἐν νεότητί σου καὶ ἀγαθυνάτω σε ἡ καρδία σου ἐν ἡμέραις νεότητός σου καὶ περιπάτει ἐν ὁδοῖς καρδίας σου καὶ ἐν ὀράσει ὀφθαλμῶν σου καὶ γνῶθι ὅτι ἐπὶ πᾶσι τούτοις ἄξει σε ὁ θεὸς ἐν κρίσει
- 10 **Тому жени смуток від серця свого, і віддаляй зле від тіла твого, бо й дитинство, і рання життєва зоря то марнота!**
So put away trouble from your heart, and sorrow from your flesh; because the early years and the best years are to no purpose.
καὶ ἀπόστησον θυμὸν ἀπὸ καρδίας σου καὶ παράγαγε πονηρίαν ἀπὸ σαρκός σου ὅτι ἡ νεότης καὶ ἡ ἄνοια ματαιότης
- 1 **¶ I пам'ятай в днях юнацтва свого про свого Творця, аж поки не прийдуть злі дні, й не наступлять літа, про які говорити ти будеш: Для мене вони неприємні!**
Let your mind be turned to your Maker in the days of your strength, while the evil days come not, and the years are far away when you will say, I have no pleasure in them;
καὶ μνήσθητι τοῦ κτίσαντός σε ἐν ἡμέραις νεότητός σου ἕως ὅτου μὴ ἔλθωσιν ἡμέραι τῆς κακίας καὶ φθάσωσιν ἔτη ἐν οἷς ἐρεῖς οὐκ ἔστιν μοι ἐν αὐτοῖς θέλημα
- 2 **аж поки не стемніє сонце, і світло, і місяць, і зорі, і не вернуться хмари густі за дощем,**
While the sun, or the light, or the moon, or the stars, are not dark, and the clouds come not back after the rain;
ἕως οὐ μὴ σκοτισθῇ ὁ ἥλιος καὶ τὸ φῶς καὶ ἡ σελήνη καὶ οἱ ἀστέρες καὶ ἐπιστρέψωσιν τὰ νέφη ὀπίσω τοῦ ὑετοῦ

- 3 у день, коли затремтять ті, хто дім стереже, і зігнуться мужні, і спинять роботу свою млинарі, бо їх стане мало, і потемніють ті, хто в вікно визирає,
In the day when the keepers of the house are shaking for fear, and the strong men are bent down, and the women who were crushing the grain are at rest because their number is small, and those looking out of the windows are unable to see;
 ἐν ἡμέρᾳ ἧ ἐὰν σαλευθῶσιν φύλακες τῆς οἰκίας καὶ διαστραφῶσιν ἄνδρες τῆς δυνάμεως καὶ ἤρησαν αἱ ἀλήθουσαι ὅτι ὀλιγόθησαν καὶ σκοτάσουσιν αἱ βλέπουσαι ἐν ταῖς ὀπαῖς
- 4 і двері подвійні на вулицю замкнені будуть, як зменшитися гуркіт млина, і голос пташини замовкне, і затихнуть всі дочки співучі,
When the doors are shut in the street, and the sound of the crushing is low, and the voice of the bird is soft, and the daughters of music will be made low;
 καὶ κλείσουσιν θύρας ἐν ἀγορᾷ ἐν ἀσθενείᾳ φωνῆς τῆς ἀληθείας καὶ ἀναστήσεται εἰς φωνὴν τοῦ στρουθίου καὶ ταπεινωθήσονται πᾶσαι αἱ θυγατέρες τοῦ ἕσματος
- 5 і будуть боятись високого місця, і жахи в дорозі їм будуть, і мигдаль зацвіте, й обтяжіє кобилка, і загине бажання, бо людина відходить до вічного дому свого, а по вулиці будуть ходити довшокола голосільники,
And he is in fear of that which is high, and danger is in the road, and the tree is white with flower, and the least thing is a weight, and desire is at an end, because man goes to his last resting-place, and those who are sorrowing are in the streets;
 καὶ γὰρ ἀπὸ ὕψους ὄψονται καὶ θάμβοι ἐν τῇ ὁδῷ καὶ ἀνήση τὸ ἀμύγδαλον καὶ παχυνθῆ ἡ ἄκρις καὶ διασκεδασθῆ ἡ κάππαρις ὅτι ἐπορεύθη ὁ ἄνθρωπος εἰς οἶκον αἰῶνος αὐτοῦ καὶ ἐκύκλωσαν ἐν ἀγορᾷ οἱ κοπτόμενοι
- 6 аж поки не пірветься срібний шнурок, і не зломиться кругла посудина з золота, і при джерелі не розбі'ється глек, і не зламається коло, й не руне в криницю...
Before ever the silver cord is cut, or the vessel of gold is broken, or the pot is broken at the fountain, or the wheel broken at the water-hole;
 ἔως ὅτου μὴ ἀνατραπῆ σχοινίον τοῦ ἀργυρίου καὶ συνθλιβῆ ἀνθέμιον τοῦ χρυσοῦ καὶ συντριβῆ ὕδρια ἐπὶ τὴν πηγὴν καὶ συντροχάσῃ ὁ τροχὸς ἐπὶ τὸν λάκκον
- 7 І вернеться порох у землю, як був, а дух вернеться знову до Бога, що дав був його!
And the dust goes back to the earth as it was, and the spirit goes back to God who gave it.
 καὶ ἐπιστρέψῃ ὁ χοῦς ἐπὶ τὴν γῆν ὡς ἦν καὶ τὸ πνεῦμα ἐπιστρέψῃ πρὸς τὸν θεόν ὃς ἔδωκεν αὐτό
- 8 ¶ Наймарніша марнота, сказав Проповідник, марнота усе!...
All things are to no purpose, says the Preacher, all is to no purpose.
 ματαιότης ματαιότητων εἶπεν ὁ ἐκκλησιαστής τὰ πάντα ματαιότης
- 9 Крім того, що Проповідник був мудрий, він навчав ще народ знання. Він важив та досліджував, склав багато приповістей.
And because the Preacher was wise he still gave the people knowledge; searching out, testing, and putting in order a great number of wise sayings.
 καὶ περισσὸν ὅτι ἐγένετο ἐκκλησιαστής σοφὸς ἔτι ἐδίδαξεν γνῶσιν σὺν τὸν λαόν καὶ οὗς ἐξιχνιάσεται κόσμιον παραβολῶν
- 10 Проповідник пильнував знаходити потрібні слова, і вірно писав правдиві слова.
The Preacher made search for words which were pleasing, but his writing was in words upright and true.
 πολλὰ ἐζήτησεν ἐκκλησιαστής τοῦ εὐρεῖν λόγους θελήματος καὶ γεγραμμένον εὐθύτητος λόγους ἀληθείας
- 11 Слова мудрих немов оті леза в гірлізі, і мов позабівані цвяхи, складачі ж таких слів, вони дані від одного Пастиря.
The words of the wise are pointed, and sayings grouped together are like nails fixed with a hammer; they are given by one guide.
 λόγοι σοφῶν ὡς τὰ βούκεντρα καὶ ὡς ἦλοι πεφυτευμένοι οἱ παρὰ τῶν συναγαμάτων ἐδόθησαν ἐκ ποιμένος ἐνός καὶ περισσὸν ἐξ αὐτῶν
- 12 А понад те, сину мій, будь обережний: складати багато книжок не буде кінця, а багато навчатися мука для тіла!
And further, my son, take note of this: of the making of books there is no end, and much learning is a weariness to the flesh.
 υἱέ μου φύλαξαι ποιῆσαι βιβλία πολλά οὐκ ἔστιν περασμός καὶ μελέτη πολλὴ κόπωσης σαρκός
- 13 ¶ Підсумок усього почутого: Бога бійся, й чини Його заповіді, бо належить це кожній людині!
This is the last word. All has been said. Have fear of God and keep his laws; because this is right for every man.
 τέλος λόγου τὸ πᾶν ἀκούεται τὸν θεὸν φοβεῖσθαι καὶ τὰς ἐντολάς αὐτοῦ φύλασσε ὅτι τοῦτο πᾶς ὁ ἄνθρωπος
- 14 Бо Бог приведе кожну справу на суд, і все потаємне, чи добре воно, чи лихе!
God will be judge of every work, with every secret thing, good or evil.
 ὅτι σὺν πᾶν τὸ ποιῆμα ὁ θεὸς ἄξει ἐν κρίσει ἐν παντὶ παρεωραμένῳ ἐὰν ἀγαθὸν καὶ ἐὰν πονηρὸν .
- 1 ¶ Соломонова Пісня над піснями.
The song of Songs, which is Solomon's.
 ἕσμα ἁσμάτων ὃ ἐστὶν τῷ σαλωμών

- 2 ¶ Нехай він цілує мене поцілунками уст своїх, бо ліпші кохання твої від вина!
Let him give me the kisses of his mouth: for his love is better than wine.
 φιλησάτω με ἀπὸ φιλημάτων στόματος αὐτοῦ ὅτι ἀγαθοὶ μαστοὶ σου ὑπὲρ οἶνον
- 3 На запах оливи твої запаши, твоє ймення неначе олива розлита, тому діви кохають тебе!
Sweet is the smell of your perfumes; your name is as perfume running out; so the young girls give you their love.
 καὶ ὁσμὴ μύρων σου ὑπὲρ πάντα τὰ ἀρώματα μύρον ἐκκενωθὲν ὄνομά σου διὰ τοῦτο νεάνιδες ἠγάπησάν σε
- 4 Потягни ти мене за собою, бжім! Цар впровадив мене у палати свої, ми радіти та тішитись будемо тобою, згадаємо кохання твої, від вина присмніші, поправді кохають тебе!
Take me to you, and we will go after you: the king has taken me into his house. We will be glad and full of joy in you, we will give more thought to your love than to wine: rightly are they your lovers.
 εἰλικυσάν σε ὀπίσω σου εἰς ὁσμὴν μύρων σου δραμοῦμεν εἰσηνεγκέν με ὁ βασιλεὺς εἰς τὸ ταμίειον αὐτοῦ ἀγαλλιασόμεθα καὶ εὐφρανθόμεν ἐν σοὶ ἀγαπήσομεν μαστούς σου ὑπὲρ οἶνον εὐθύτης ἠγάπησέν σε
- 5 Дочки срусалимські, я чорна та гарна, немов ті намети кедарські, мов занавіси Соломонові!
I am dark, but fair of form, O daughters of Jerusalem, as the tents of Kedar, as the curtains of Solomon.
 μέλαινά εἰμι καὶ καλὴ θυγατέρες ἱερουσαλημ ὡς σκηνώματα κηδαρ ὡς δέρρεις σαλωμων
- 6 Не дивіться на те, що смуглявенька я, бож сонце мене опалило, сини ньєнки моєї на мене розгнівалися, настановили мене сторожити виноградники, та свого виноградника власного не встерегла я!...
Let not your eyes be turned on me, because I am dark, because I was looked on by the sun; my mother's children were angry with me; they made me the keeper of the vine-gardens; but my vine-garden I have not kept.
 μὴ βλέψητέ με ὅτι ἐγὼ εἰμι μεμελανωμένη ὅτι παρέβλεψέν με ὁ ἥλιος υἱοὶ μητρὸς μου ἐμαχέσαντο ἐν ἐμοὶ ἔθεντό με φυλάκισσαν ἐν ἀμπελῶσιν ἀμπελῶνα ἐμὸν οὐκ ἐφύλαξα
- 7 ¶ Скажи ж мені ти, кого покохала душа моя: Де ти пасеш? Де дасш ти спочити у спеку отарі? Пощо біля стад твоїх друзів я буду, немов та причинна?
Say, O love of my soul, where you give food to your flock, and where you make them take their rest in the heat of the day; why have I to be as one wandering by the flocks of your friends?
 ἀπάγγελόν μοι ὅν ἠγάπησεν ἡ ψυχὴ μου ποῦ ποιμαίνεις ποῦ κοιτάζεις ἐν μεσημβρίᾳ μήποτε γένωμαι ὡς περιβαλλομένη ἐπ' ἀγέλας ἐταίρων σου
- 8 Якщо ти не знаєш цього, вродливіша посеред жінок, то вижди собі за слідами отарі, і випасуй при шатрах пастуших козлятка свої.
If you have not knowledge, O most beautiful among women, go on your way in the footsteps of the flock, and give your young goats food by the tents of the keepers.
 ἐὰν μὴ γνῶς σεαυτὴν ἡ καλὴ ἐν γυναῖξιν ἐξελθε σὺ ἐν πτέρυαις τῶν ποιμνίων καὶ ποιμαίνε τὰς ἐρίφους σου ἐπὶ σκηνώμασιν τῶν ποιμένων
- 9 Я тебе прирівняв до лошиці в возах фараонових, о моя ти подруженько!
I have made a comparison of you, O my love, to a horse in Pharaoh's carriages.
 τῇ ἵππῳ μου ἐν ἄρμασιν φαραω ὁμοίωσά σε ἡ πλησίον μου
- 10 Гарні щічки твої поміж шнурами перел, а шийка твоя між разками намиста!
Your face is a delight with rings of hair, your neck with chains of jewels.
 τί ὠραιώθησαν σιαγόνες σου ὡς τρυγόνες τράχηλός σου ὡς ὀρμίσκοι
- 11 Ланцюжки золоті ми поробимо тобі разом із срібними кульками!
We will make you chains of gold with ornaments of silver.
 ὁμοιώματα χρυσίου ποιήσομέν σοι μετὰ στιγμάτων τοῦ ἀργυρίου
- 12 ¶ Доки цар при свосму столі, то мій нарід видає свої пахощі.
While the king is seated at his table, my spices send out their perfume.
 ἕως οὗ ὁ βασιλεὺς ἐν ἀνακλίσει αὐτοῦ νάρδος μου ἔδωκεν ὁσμὴν αὐτοῦ
- 13 Мій коханий для мене мов китиця мирри: спочиває між персами в мене!
As a bag of myrrh is my well-loved one to me, when he is at rest all night between my breasts.
 ἀπόδεσμος τῆς στακτῆς ἀδελφιδός μου ἐμοὶ ἀνὰ μέσον τῶν μαστῶν μου αὐλισθήσεται
- 14 Мій коханий для мене мов кипрове гроно в ен-гедських садах-виноградах!
My love is to me as a branch of the cypress-tree in the vine-gardens of En-gedi.
 βότρυς τῆς κύπρου ἀδελφιδός μου ἐμοὶ ἐν ἀμπελῶσιν ἐγγαδδὶ

- 15 **Яка ти прекрасна, моя ти подруженько, яка ти хороша! Твої очі немов голубини!**
 See, you are fair, my love, you are fair; you have the eyes of a dove.
 ἰδοὺ εἶ καλή ἢ πλησίον μου ἰδοὺ εἶ καλή ὀφθαλμοί σου περιστέραί
- 16 **Який ти прекрасний, о мій ти коханий, який ти приємний! а ложе нам зелень!**
 See, you are fair, my loved one, and a pleasure; our bed is green.
 ἰδοὺ εἶ καλός ὁ ἀδελφιδός μου καί γε ὥρατος πρὸς κλίνη ἡμῶν σύσκιος
- 17 **Бруси наших домів то кедрини, стелі в нас кипариси!**
 Cedar-trees are the pillars of our house; and our boards are made of fir-trees.
 δοκοὶ οἰκῶν ἡμῶν κέδροι φατνώματα ἡμῶν κυπάρισσοι
- 1 **¶ Я саронська троянда, я долинна лілея!**
 I am a rose of Sharon, a flower of the valleys.
 ἐγὼ ἄνθος τοῦ πεδίου κρίνον τῶν κοιλάδων
- 2 **Як лілея між тереном, так подруга моя поміж дівами!**
 As the lily-flower among the thorns of the waste, so is my love among the daughters.
 ὡς κρίνον ἐν μέσῳ ἀκανθῶν οὕτως ἢ πλησίον μου ἀνά μέσον τῶν θυγατέρων
- 3 **¶ Як та яблуня між лісовими деревами, так мій коханий поміж юнаками, його тині жадала й сиділа я в ній, і його плід для мого піднебіння солодкий!**
 As the apple-tree among the trees of the wood, so is my loved one among the sons. I took my rest under his shade with great delight, and his fruit was sweet to my taste.
 ὡς μήλον ἐν τοῖς ξύλοις τοῦ δρυμοῦ οὕτως ἀδελφιδός μου ἀνά μέσον τῶν υἱῶν ἐν τῇ σκιᾷ αὐτοῦ ἐπεθύμησα καὶ ἐκάθισα καὶ καρπὸς αὐτοῦ γλυκὺς ἐν λάρυγγί μου
- 4 **Він впровадив мене до винарні, а прапор його надо мною кохання!**
 He took me to the house of wine, and his flag over me was love.
 εἰσαγάγετέ με εἰς οἶκον τοῦ οἴνου τάξατε ἐπ' ἐμὲ ἀγάπην
- 5 **Підкріпіте мене виноградним печивом, освіжіть мене яблуками, бо я хвора з кохання!**
 Make me strong with wine-cakes, let me be comforted with apples; I am overcome with love.
 στηρίσατέ με ἐν ἀμόραις στοιβάσατέ με ἐν μήλοις ὅτι τετρωμένη ἀγάπης ἐγὼ
- 6 **Ліва рука його під головою моєю, правиця ж його пригортає мене!...**
 His left hand is under my head, and his right hand is round about me.
 εὐώνυμος αὐτοῦ ὑπὸ τὴν κεφαλὴν μου καὶ ἡ δεξιὰ αὐτοῦ περιλήμψεται με
- 7 **Заклинаю я вас, дочки єрусалимські, газелями чи польовими оленями, щоб ви не сполохали, й щоб не збудили кохання, аж доки йому до вподоби!...**
 I say to you, O daughters of Jerusalem, by the roes of the field, do not let love be moved till it is ready.
 ὄρκισα ὑμᾶς θυγατέρες ἱερουσαλὴμ ἐν ταῖς δυνάμεσιν καὶ ἐν ταῖς ἰσχύσεσιν τοῦ ἀγροῦ ἐὰν ἐγείρητε καὶ ἐξεγείρητε τὴν ἀγάπην ἕως οὗ θελήσῃ
- 8 **¶ Голос мого коханого!... Ось він іде, ось він скаче горами, по пагірках вистрибус...**
 The voice of my loved one! See, he comes dancing on the mountains, stepping quickly on the hills.
 φωνὴ ἀδελφιδοῦ μου ἰδοὺ οὗτος ἦκει πηδῶν ἐπὶ τὰ ὄρη διαλλόμενος ἐπὶ τοὺς βουνοὺς
- 9 **Мій коханий подібний до сарни чи до молодого оленя. Он стоїть він у нас за стіною, зазирає у вікна, заглядає у грати...**
 My loved one is like a roe; see, he is on the other side of our wall, he is looking in at the windows, letting himself be seen through the spaces.
 ὁμοίος ἐστὶν ἀδελφιδός μου τῇ δορκάδι ἢ νεβρῷ ἐλάφον ἐπὶ τὰ ὄρη βαιθηλ ἰδοὺ οὗτος ἐστηκεν ὀπίσω τοῦ τοίχου ἡμῶν παρακώπτων διὰ τῶν θυρίδων ἐκκόπτων διὰ τῶν δικτύων
- 10 **Мій коханий озвався й промовив до мене: Уставай же, подруго моя, моя красна, й до мене ходи!**
 My loved one said to me, Get up, my love, my fair one, and come away.
 ἀποκρίνεται ἀδελφιδός μου καὶ λέγει μοι ἀνάστα ἐλθέ ἢ πλησίον μου καλή μου περιστέρα μου
- 11 **Бо оце проминула пора дощова, дощ ущух, перейшов собі він.**
 For, see, the winter is past, the rain is over and gone;
 ὅτι ἰδοὺ ὁ χειμῶν παρήλθεν ὁ ὑετός ἀπῆλθεν ἐπορεύθη ἑαυτῷ

- 12 **Показались квітки на землі, пора соловейка настала, і голос горлиці в нашому краї лунає!**
The flowers are come on the earth; the time of cutting the vines is come, and the voice of the dove is sounding in our land;
 τὰ ἄνθη ὤφθη ἐν τῇ γῆ καιρὸς τῆς τομῆς ἐφθακεν φωνὴ τοῦ τρυγόνος ἠκούσθη ἐν τῇ γῆ ἡμῶν
- 13 **Фіґа випустила свої ранні плоди, і розцвілі виноградни пахощі видали. Уставай же, подруго моя, моя красна, й до мене ходи!**
The fig-tree puts out her green fruit and the vines with their young fruit give a good smell. Get up from your bed, my beautiful one, and come away.
 ἡ συκὴ ἐξήνευκεν ὀλύνθους αὐτῆς αἱ ἄμπελοι κυπρίζουσιν ἔδοκαν ὀσμὴν ἀνάστα ἐλθέ ἡ πλησίον μου καλὴ μου περιστέρα μου
- 14 **¶ Голубко моя у розцілинах скельних, у бескіднім сховку, дай побачити мені твоє личко, дай почути мені голосок твоїй, бо голос твої милій, а личко твоє уродливе!**
O my dove, you are in the holes of the mountain sides, in the cracks of the high hills; let me see your face, let your voice come to my ears; for sweet is your voice, and your face is fair.
 καὶ ἐλθέ σὺ περιστέρα μου ἐν σκέπη τῆς πέτρας ἐχόμενα τοῦ προτειχίσματος δεῖξόν μοι τὴν ὄψιν σου καὶ ἀκούτισόν με τὴν φωνὴν σου ὅτι ἡ φωνὴ σου ἡδεῖα καὶ ἡ ὄψις σου ὠραία
- 15 **Ловіть нам лисиці, лисинята маленькі, що ушкоджують нам виноградники, виноградники ж наші у цвіті!**
Take for us the foxes, the little foxes, which do damage to the vines; our vines have young grapes.
 πιάσατε ἡμῖν ἀλώπεκας μικροὺς ἀφανίζοντας ἀμπελῶνας καὶ αἱ ἄμπελοι ἡμῶν κυπρίζουσιν
- 16 **Мій коханий він мій, я ж його, він пасе між лілями!**
My loved one is mine, and I am his: he takes his food among the flowers.
 ἀδελφιδὸς μου ἐμοὶ κἀγὼ αὐτῷ ὁ ποιμαίνων ἐν τοῖς κρίνοις
- 17 **Поки день прохолodu навів, а тині втечуть, вернись, мій коханий, стань подібний до сарни чи до молодого оленя в пахучих горах!**
Till the evening comes, and the sky slowly becomes dark, come, my loved one, and be like a roe on the mountains of Bether.
 ἕως οὗ διαπνεύσῃ ἡ ἡμέρα καὶ κινηθῶσιν αἱ σκιαί ἀπόστρεψον ὁμοιώθητι σὺ ἀδελφιδέ μου τῷ δόρκωνι ἢ νεβρῷ ἐλάφον ἐπὶ ὄρη κοιωμάτων
- 1 **¶ По ночах на ложі своїм я шукала того, кого покохала душа моя... Шукала його, та його не знайшла...**
By night on my bed I was looking for him who is the love of my soul: I was looking for him, but I did not see him.
 ἐπὶ коίτην μου ἐν νυξίν ἐξήτησα ὃν ἠγάπησεν ἡ ψυχὴ μου ἐξήτησα αὐτὸν καὶ οὐχ εὔρον αὐτὸν ἐκάλεσα αὐτὸν καὶ οὐχ ὑπήκουσέν μου
- 2 **Хай устану й нехай я пройдуся по місті, хай на вулицях та на майданах того пошукаю, кого покохала душа моя! Шукала його, та його не знайшла...**
I will get up now and go about the town, in the streets and in the wide ways I will go after him who is the love of my soul: I went after him, but I did not see him.
 ἀναστήσομαι δὴ καὶ κυκλώσω ἐν τῇ πόλει ἐν ταῖς ἀγοραῖς καὶ ἐν ταῖς πλαταιαῖς καὶ ζητήσω ὃν ἠγάπησεν ἡ ψυχὴ μου ἐξήτησα αὐτὸν καὶ οὐχ εὔρον αὐτὸν
- 3 **Спіткали мене сторожі, що по місті проходять... Чи не бачили часом того, кого покохала душа моя?**
The watchmen who go about the town came by me; to them I said, Have you seen him who is my heart's desire?
 εὔροσάν με οἱ τηροῦντες οἱ κυκλοῦντες ἐν τῇ πόλει μὴ ὃν ἠγάπησεν ἡ ψυχὴ μου εἶδετε
- 4 **Небагато пройшла я від них, та й знайшла я того, кого покохала душа моя: схопила його, й не пустила його, аж поки його не ввела у дім ньеньки своєї, та в кімнату тієї, що в утробі но сила мене!...**
I was but a little way from them, when I came face to face with him who is the love of my soul. I took him by the hands, and did not let him go, till I had taken him into my mother's house, and into the room of her who gave me birth.
 ὡς μικρὸν ὅτε παρήλθον ἀπ' αὐτῶν ἕως οὗ εὔρον ὃν ἠγάπησεν ἡ ψυχὴ μου ἐκράτησα αὐτὸν καὶ οὐκ ἀφήσω αὐτὸν ἕως οὗ εἰσήγαγον αὐτὸν εἰς οἶκον μητρὸς μου καὶ εἰς ταμίειον τῆς συλλαβούσης με
- 5 **Заклинаю я вас, дочки срусалимські, газелями чи польовими оленями, щоб ви не сполохали, щоб не збудили кохання, аж доки йому до вподоби!...**
I say to you, O daughters of Jerusalem, by the roes of the field, let not love be moved till it is ready.
 ὠρκισα ὑμᾶς θυγατέρες ἱερουσαλημ ἐν ταῖς δυνάμεσιν καὶ ἐν ταῖς ἰσχύρεσιν τοῦ ἀγροῦ ἐὰν ἐγειρήτε καὶ ἐξεγειρήτε τὴν ἀγάπην ἕως ἂν θελήσῃ
- 6 **¶ Хто вона, що виходить із пустині, немов стовпи диму, окурена миррою й ладаном, всілякими пахощами продавця?**
Who is this coming out of the waste places like pillars of smoke, perfumed with sweet spices, with all the spices of the trader?
 τίς αὕτη ἡ ἀναβαίνουσα ἀπὸ τῆς ἐρήμου ὡς στελέχη καπνοῦ τεθυμαμένη σμύρναν καὶ λίβανον ἀπὸ πάντων κονιορτῶν μυρροῦ
- 7 **¶ Ось ложе його, Соломонове, шістдесят лицарів навколо нього, із лицарів славних Ізраїлевих!**
See, it is the bed of Solomon; sixty men of war are about it, of the army of Israel,
 ἰδοὺ ἡ κλίνη τοῦ σαλωμων ἐξήκοντα δυνατοὶ κύκλω αὐτῆς ἀπὸ δυνατῶν ἰσραηλ

- 8 Усі вони мають меч, усі вправні в бою, кожен має свого меч при своєму стегні проти страху нічного.
All of them armed with swords, trained in war; every man has his sword at his side, because of fear in the night.
 πάντες κατέχοντες ῥομφαίαν δεδιδαγμένοι πόλεμον ἀνήρ ῥομφαία αὐτοῦ ἐπὶ μηρὸν αὐτοῦ ἀπὸ θάμβους ἐν νυξίν
- 9 Ноші зробив собі цар Соломон із ливанських дерев:
King Solomon made himself a bed of the wood of Lebanon.
 φορεῖον ἐποίησεν ἑαυτῷ ὁ βασιλεὺς σαλωμων ἀπὸ ξύλων τοῦ λιβάνου
- 10 стовпці їхні зробив він із срібла, а їхне опертя золоте, пурпурове сидіння, їхня середина вистелена коханням дочок єрусалимських!...
He made its pillars of silver, its base of gold, its seat of purple, the middle of it of ebony.
 στύλους αὐτοῦ ἐποίησεν ἀργύριον καὶ ἀνάκλιτον αὐτοῦ χρύσειον ἐπίβασις αὐτοῦ πορφυρᾷ ἐντὸς αὐτοῦ λιθόστρωτον ἀγάπην ἀπὸ θυγατέρων ἱερουσαλημ
- 11 Підійте і побачте, о дочки сіонські, царя Соломона в вінку, що ним мати його увінчала його в день весілля його та в день радості серця його!
Go out, O daughters of Jerusalem, and see King Solomon, with the crown which his mother put on his head on the day when he was married, and on the day of the joy of his heart.
 ἐξέλθατε καὶ ἴδετε ἐν τῷ βασιλεῖ σαλωμων ἐν τῷ στεφάνῳ ᾧ ἔστεφάνωσεν αὐτὸν ἢ μήτηρ αὐτοῦ ἐν ἡμέρᾳ νυμφεύσεως αὐτοῦ καὶ ἐν ἡμέρᾳ εὐφροσύνης καρδίας αὐτοῦ
- 1 ¶ Яка ти прекрасна, моя ти подруженько, яка ти хороша! Твої оченятка, немов ті голубки, глядять з-за серпанку твого! Твої коси немов стадо кіз, що хвилями сходять з гори Гілеадської!
See, you are fair, my love, you are fair; you have the eyes of a dove; your hair is as a flock of goats, which take their rest on the side of Gilead.
 ἰδοὺ εἶ καλὴ ἢ πλησίον μου ἰδοὺ εἶ καλὴ ὀφθαλμοὶ σου περιστεραὶ ἐκτὸς τῆς σιωπῆσεώς σου τρίχωμά σου ὡς ἀγέλαι τῶν αἰγῶν αἱ ἀπεκαλύφθησαν ἀπὸ τοῦ γαλααδ
- 2 Твої зубки немов та отара овець пообстриганих, що з купелю вийшли, що котять близнята, і між ними немає неплідної...
Your teeth are like a flock of sheep whose wool is newly cut, which come up from the washing; every one has two lambs, and there is not one without young.
 ὀδόντες σου ὡς ἀγέλαι τῶν κεκαρμένων αἱ ἀνέβησαν ἀπὸ τοῦ λουτροῦ αἱ πᾶσαι διδυμεύουσαι καὶ ἀτεκνοῦσα οὐκ ἔστιν ἐν αὐταῖς
- 3 Твої губки немов кармазинова нитка, твої устонька красні, мов частина гранатного яблука скроня твоя за серпанком твоїм!
Your red lips are like a bright thread, and your mouth is fair of form; the sides of your head are like pomegranate fruit under your veil.
 ὡς σπαρτίον τὸ κόκκινον χεῖλῃ σου καὶ ἡ λαλία σου ὠραία ὡς λέπυρον τῆς ῥόας μῆλόν σου ἐκτὸς τῆς σιωπῆσεώς σου
- 4 Твоя шия немов та Давидова башта, на зброю збудована: тисяча щитів повішена в ній, усе щити лицарів!
Your neck is like the tower of David made for a store-house of arms, in which a thousand breastplates are hanging, breastplates for fighting-men.
 ὡς πύργος δαυιδ τράχηλός σου ὁ ὀκδομημένος εἰς θαλιωθ χίλιοι θυρεοὶ κρέμνται ἐπ' αὐτόν πᾶσαι βολίδες τῶν δυνατῶν
- 5 Два перса твої мов ті двоє близнят молодих у газелі, що випасуються між лілеями...
Your two breasts are like two young roes of the same birth, which take their food among the lilies.
 δύο μαστοὶ σου ὡς δύο νεβροὶ δίδυμοὶ δορκάδος οἱ νεμόμενοι ἐν κρίνοις
- 6 Поки день прохолоду навів, а тіні втечуть, піду я собі на ту миррину гору й на пагірок ладану...
Till the evening comes, and the sky slowly becomes dark, I will go to the mountain of myrrh, and to the hill of frankincense.
 ἕως οὗ διαπνεύσῃ ἡ ἡμέρα καὶ κινηθῶσιν αἱ σκιαί πορεύσομαι ἑμαντῷ πρὸς τὸ ὄρος τῆς σμύρνης καὶ πρὸς τὸν βουνὸν τοῦ λιβάνου
- 7 Уся ти прекрасна, моя ти подруженько, і плями нема на тобі!
You are all fair, my love; there is no mark on you.
 ὅλη καλὴ εἶ ἢ πλησίον μου καὶ μῶμος οὐκ ἔστιν ἐν σοί
- 8 ¶ Зо мною з Лівану, моя наречена, зо мною з Лівану ти підеш! Споглянеш з вершини Амани, з вершини Сеніру й Гермону, з леговища левів, з леопардових гір.
Come with me from Lebanon, my bride, with me from Lebanon; see from the top of Amana, from the top of Senir and Hermon, from the places of the lions, from the mountains of the leopards.
 δεῦρο ἀπὸ λιβάνου νύμφη δεῦρο ἀπὸ λιβάνου ἐλεύσῃ καὶ διελεύσῃ ἀπὸ ἀρχῆς πίστεως ἀπὸ κεφαλῆς σανιρ καὶ ερμων ἀπὸ μανδρῶν λεόντων ἀπὸ ὄρέων παρδάλεων
- 9 Забрала ти серце мені, моя сестро, моя наречена, забрала ти серце мені самим очком своїм, розочком однеючим намиста свого!...
You have taken away my heart, my sister, my bride; you have taken away my heart, with one look you have taken it, with one chain of your neck!
 ἔκαρδίωσας ἡμᾶς ἀδελφὴ μου νύμφη ἔκαρδίωσας ἡμᾶς ἐνὶ ἀπὸ ὀφθαλμῶν σου ἐν μιᾷ ἐνθέματι τραχήλων σου
- 10 Яке любе кохання твоє, о сестрице моя, наречена! Скільки ліпше кохання твоє за вино, а запашистість олив твоїх за всі пахощі!...
How fair is your love, my sister! How much better is your love than wine, and the smell of your oils than any perfume!
 τί ἐκαλλιώθησαν μαστοὶ σου ἀδελφὴ μου νύμφη τί ἐκαλλιώθησαν μαστοὶ σου ἀπὸ οἴνου καὶ ὀσμῆ ἱματίων σου ὑπὲρ πάντα τὰ ἀρώματα

- 11 Уста твої крапають мед шільниковий, моя наречена, мед і молоко під твоїм язичком, а пахоц одежі твоєї як ліванські ті пахоці!
Your lips are dropping honey; honey and milk are under your tongue; and the smell of your clothing is like the smell of Lebanon.
κηρίον ἀποστάζουσιν χεῖλη σου νόμφη μέλι καὶ γάλα ὑπὸ τὴν γλῶσσάν σου καὶ ὀσμὴ ἱματίων σου ὡς ὀσμὴ λιβάνου
- 12 Замкнений садок то сестриця моя, наречена моя замкнений садок, джерело запечатане...
A garden walled-in is my sister, my bride; a garden shut up, a spring of water stopped.
κῆπος κεκλεισμένος ἀδελφή μου νόμφη κῆπος κεκλεισμένος πηγὴ ἐσφραγισμένη
- 13 Лоно твоє сад гранатових яблук з плодом досконалим, кипри із нардами,
The produce of the garden is pomegranates; with all the best fruits, henna and spikenard,
ἀποστολαί σου παράδεισος ῥόδων μετὰ καρποῦ ἀκροδρύων κύπροι μετὰ νάρδων
- 14 нард і шафран, пахуча тростина й кориця з усіма деревами ладану, мирра й алое зо всіма найзапашинішими пахощами,
Spikenard and saffron; calamus and cinnamon, with all trees of frankincense; myrrh and aloes, with all the chief spices.
νάρδος καὶ κρίκος κάλαμος καὶ κιννάμωμον μετὰ πάντων ξύλων τοῦ λιβάνου σμύρνα αλωθ μετὰ πάντων πρώτων μύρων
- 15 ¶ ти джерело садкове, криниця живої води, та тисі, що плине з Ливану!...
You are a fountain of gardens, a spring of living waters, and flowing waters from Lebanon.
πηγὴ κήπων φρέαρ ὕδατος ζῶντος καὶ ροιζοῦντος ἀπὸ τοῦ λιβάνου
- 16 Прокинься, о вітре з півночі, і прилинь, вітре з полудня, повій на садок мій: нехай потечуть його пахоці! Хай коханий мій прийде до саду свого, і нехай споживе плід найкращий його!
!...
Be awake, O north wind; and come, O south, blowing on my garden, so that its spices may come out. Let my loved one come into his garden, and take of his good fruits.
ἐξεγέρθητι βορρᾶ καὶ ἔρχου νότε διάπνευσον κῆπόν μου καὶ ρευσάτωσαν ἀρώματά μου καταβήτω ἀδελφιδός μου εἰς κῆπον αὐτοῦ καὶ φαγέτω καρπὸν ἀκροδρύων αὐτοῦ
- 1 ¶ Прийшов я до саду свого, о сестро моя, наречена! Збираю я мирру свою із бальзамом своїм, споживаю свого стільника разом із медом своїм, п'ю вино я своє зо своїм молоком!... Спо живайте, співдрузі, пийте до схочу, кохані!
I have come into my garden, my sister, my bride; to take my myrrh with my spice; my wax with my honey; my wine with my milk. Take meat, O friends; take wine, yes, be overcome with love.
εἰσῆλθον εἰς κῆπόν μου ἀδελφή μου νόμφη ἐτρέγησα σμύρναν μου μετὰ ἀρωμάτων μου ἔφαγον ἄρτον μου μετὰ μέλιτός μου ἔπιον οἶνόν μου μετὰ γάλακτός μου φάγετε πλησίοι καὶ πίετε καὶ μεθύσθητε ἀδελφοί
- 2 ¶ Я сплю, моє ж серце чуває... Ось голос мого коханого!... Стукає... Відчини мені, сестро моя, о моя ти подруженько, голубко моя, моя чиста, бо росою покрилася вся моя голова, мої к учері краплями ночі!...
I am sleeping, but my heart is awake; it is the sound of my loved one at the door, saying, Be open to me, my sister, my love, my dove, my very beautiful one; my head is wet with dew, and my hair with the drops of the night.
ἐγὼ καθεύδω καὶ ἡ καρδία μου ἀγρυπνεῖ φωνὴ ἀδελφιδοῦ μου κρούει ἐπὶ τὴν θύραν ἄνοιξόν μοι ἀδελφή μου ἡ πλησίον μου περιστερὰ μου τελεία μου ὅτι ἡ κεφαλὴ μου ἐπλήσθη δρόσου καὶ οἱ βόστρυχοί μου ψεκάδων νυκτός
- 3 Зняла я одежу свою, як знову її надягну? Помила я ніжки свої, як же їх занечищу?...
I have put off my coat; how may I put it on? My feet are washed; how may I make them unclean?
ἐξεδυσάμην τὸν χιτῶνά μου πῶς ἐνδύσωμαι αὐτόν ἐνιψάμην τοὺς πόδας μου πῶς μολυνῶ αὐτούς
- 4 Мій коханий простяг свою руку кризь отвір, і цутро моє схвилювалось від нього!...
My loved one put his hand on the door, and my heart was moved for him.
ἀδελφιδός μου ἀπέστειλεν χεῖρα αὐτοῦ ἀπὸ τῆς ὀπῆς καὶ ἡ κοιλία μου ἐθροήθη ἐπ' αὐτόν
- 5 Встала я відчинити своєму коханому, а з рук моїх капала мирра, і мирра текла на засувки замка з моїх пальців...
I got up to let my loved one in; and my hands were dropping with myrrh, and my fingers with liquid myrrh, on the lock of the door.
ἀνέστην ἐγὼ ἀνοίξαι τῷ ἀδελφιδῷ μου χεῖρές μου ἔσταξαν σμύρναν δάκτυλοί μου σμύρναν πλήρη ἐπὶ χεῖρας τοῦ κλείθρου
- 6 Відчинила своєму коханому, а коханий мій зник, відійшов!... Душі не ставало в мені, як він говорив... Я шукала його, та його не знайшла... Я гукала його, та він не відізався до мене...
I made the door open to my loved one; but my loved one had taken himself away, and was gone, my soul was feeble when his back was turned on me; I went after him, but I did not come near him; I said his name, but he gave me no answer.
ἤνοιξα ἐγὼ τῷ ἀδελφιδῷ μου ἀδελφιδός μου παρήλθεν ψυχὴ μου ἐξῆλθεν ἐν λόγῳ αὐτοῦ ἐξήτησα αὐτόν καὶ οὐχ εἶρον αὐτόν ἐκάλεσα αὐτόν καὶ οὐχ ὑπήκουσέν μου

- 7 Стріли мене сторожі, що ходять по місті, набили мене, завдали мені рани... Здерли з мене моє покривало, сторожі міських мурів!
The keepers who go about the town overtook me; they gave me blows and wounds; the keepers of the walls took away my veil from me.
 εὔροσαν με οἱ φύλακες οἱ κυκλοῦντες ἐν τῇ πόλει ἐπάταξάν με ἐτραυμάτισάν με ἦραν τὸ θέριστρόν μου ἀπ' ἐμοῦ φύλακες τῶν τειχέων
- 8 Заклинаю я вас, дочки єрусалимські, як мого коханого стрінете ви, що йому повісте? Що я хвора з кохання!
I say to you, O daughters of Jerusalem, if you see my loved one, what will you say to him? That I am overcome with love.
 ὦρκισα ὑμᾶς θυγατέρες ἱερουσαλημ ἐν ταῖς δυνάμεσιν καὶ ἐν ταῖς ἰσχύσεσιν τοῦ ἀγροῦ ἐὰν εὔρητε τὸν ἀδελφιδόν μου τί ἀπαγγεῖλητε αὐτῷ ὅτι τετρωμένη ἀγάπης εἰμι ἐγὼ
- 9 ¶ Чим коханий твій краший від інших коханих, вродливіша з жінок? Чим коханий твій краший від інших коханих, що так закликаєш ти нас?
What is your loved one more than another, O fairest among women? What is your loved one more than another, that you say this to us?
 τί ἀδελφιδός σου ἀπὸ ἀδελφιδοῦ ἢ καλῆ ἐν γυναιξίν τί ἀδελφιδός σου ἀπὸ ἀδελφιδοῦ ὅτι οὕτως ὦρκισας ἡμᾶς
- 10 Коханий мій білий й рум'яний, визначніший він від десяти тисяч інших...
My loved one is white and red, the chief among ten thousand.
 ἀδελφιδός μου λευκός καὶ πυρρός ἐκλελοχισμένος ἀπὸ μυριάδων
- 11 Голова його щирес золото, його кучері пальмове віття, чорні, як ворон...
His head is as the most delicate gold; his hair is thick, and black as a raven.
 κεφαλὴ αὐτοῦ χρυσίον καὶ φασ βόστρυχοι αὐτοῦ ἐλάται μέλανες ὡς κόραξ
- 12 Його очі немов голубки над джерелами водними, у молоці повимивані, що над повним струмком посідали!
His eyes are as the eyes of doves by the water streams, washed with milk, and rightly placed.
 ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὡς περιστεραὶ ἐπὶ πληρώματα ὑδάτων λελουσμένοι ἐν γάλακτι καθήμενοι ἐπὶ πληρώματα ὑδάτων
- 13 Його личка як грядка бальзаму, немов квітники запаши! Його губи лілеї, з яких капас мирра текуча!
His face is as beds of spices, giving out perfumes of every sort; his lips like lilies, dropping liquid myrrh.
 σιαγόνες αὐτοῦ ὡς φιάλαι τοῦ ἀρώματος φύουσαι μυρεψικά χεῖλη αὐτοῦ κρίνα στάζοντα σμύρναν πλήρη
- 14 Його руки стовпці золоті, повисаджувані хризолітом, а лоно його твір мистецький з слонової кости, покритий сапфірами!
His hands are as rings of gold ornamented with beryl-stones; his body is as a smooth plate of ivory covered with sapphires.
 χεῖρες αὐτοῦ τορευταὶ χρυσαὶ πεπληρωμένα θαρσις κοιλία αὐτοῦ πυξίον ἐλεφάντινον ἐπὶ λίθου σαφείρου
- 15 Його стегна стовпи мармурові, поставлені на золотії підстави! Його вигляд немов той Ливан, він юнак як ті кедрі!
His legs are as pillars of stone on a base of delicate gold; his looks are as Lebanon, beautiful as the cedar-tree.
 κνήμαι αὐτοῦ στῦλοι μαρμάρινοι θεμελιωμένοι ἐπὶ βάσεις χρυσαῖς εἶδος αὐτοῦ ὡς λίβανος ἐκλεκτός ὡς κέδροι
- 16 Уста його солодоші, і він увесь пожадання... Оце мій коханий, й оце мій дружок, дочки єрусалимські!
His mouth is most sweet; yes, he is all beautiful. This is my loved one, and this is my friend, O daughters of Jerusalem.
 φάρυγξ αὐτοῦ γλυκασμοὶ καὶ ὅλος ἐπιθυμία οὗτος ἀδελφιδός μου καὶ οὗτος πλησίον μου θυγατέρες ἱερουσαλημ
- 1 Куди твій коханий пішов, о найвродливіша з жінок? Куди спрямував твій коханий? Бо ми пошукаємо його із тобою.
Where is your loved one gone, O most fair among women? Where is your loved one turned away, that we may go looking for him with you?
 ποῦ ἀπῆλθεν ὁ ἀδελφιδός σου ἢ καλῆ ἐν γυναιξίν ποῦ ἀπέβλεψεν ὁ ἀδελφιδός σου καὶ ζητήσομεν αὐτὸν μετὰ σοῦ
- 2 Мій коханий пішов до садочка свого, в квітники запаши, щоб пасти в садках і збирати лілеї.
My loved one is gone down into his garden, to the beds of spices, to take food in the gardens, and to get lilies.
 ἀδελφιδός μου κατέβη εἰς κήπον αὐτοῦ εἰς φιάλας τοῦ ἀρώματος ποιμαίνειν ἐν κήποις καὶ συλλέγειν κρίνα
- 3 Я належу своєму коханому, а мені мій коханий, що пасе між лілеями!
I am for my loved one, and my loved one is for me; he takes food among the lilies.
 ἐγὼ τῷ ἀδελφιδῷ μου καὶ ἀδελφιδός μου ἐμοὶ ὁ ποιμαίνων ἐν τοῖς κρίνοις
- 4 ¶ Ти прекрасна, моя ти подруженько, мов та Тірца, ти хороша, як Єрусалим, ти грізна, як війська з прапорами!
You are beautiful, O my love, as Tirezah, as fair as Jerusalem; you are to be feared like an army with flags.
 καλὴ εἶ ἢ πλησίον μου ὡς εὐδοκία ὠραία ὡς ἱερουσαλημ θάμβος ὡς τεταγμένοι

- 5 Відверни ти свої оченята від мене, бо вони непокоять мене! Твої коси немов стадо кіз, що хвилями сходять з того Гілеаду!
Let your eyes be turned away from me; see, they have overcome me; your hair is as a flock of goats which take their rest on the side of Gilead.
 ἀπόστρεψον ὀφθαλμούς σου ἀπεναντίον μου ὅτι αὐτοὶ ἀνεπέρωσάν με τρίχωμά σου ὡς ἀγέλαι τῶν αἰγῶν αἱ ἀνεφάνησαν ἀπὸ τοῦ γαλααδ
- 6 Твої зуби немов та отара овець, що з купелю вийшли, що котять близнята, і між ними немає неплідної!
Your teeth are like a flock of sheep which come up from the washing; every one has two lambs, and there is not one without young.
 ὀδόντες σου ὡς ἀγέλαι τῶν κεκαρμένων αἱ ἀνέβησαν ἀπὸ τοῦ λουτροῦ αἱ πᾶσαι διδυμεύουσαι καὶ ἀτεκνοῦσα οὐκ ἔστιν ἐν αὐταῖς
- 7 Мов частина гранатного яблука скроня твоя за серпанком твоїм!
Like pomegranate fruit are the sides of your head under your veil.
 ὡς σπαρτίον τὸ κόκκινον χεῖλη σου καὶ ἡ λαλιά σου ὡραία ὡς λέπυρον τῆς ῥόας μῆλόν σου ἐκτὸς τῆς σιωπῆσεώς σου
- 8 Шістдесят є цариць, і вісімдесят є наложниць, а дівчатам немає числа,
There are sixty queens, and eighty servant-wives, and young girls without number.
 ἐξήκοντά εἰσιν βασίλισσαι καὶ ὀγδοήκοντα παλλακαὶ καὶ νεάνιδες ὧν οὐκ ἔστιν ἀριθμὸς
- 9 та сдина вона ця голубка моя, моя чиста! У ньєнки своєї вона одиначка, обрана вона у своєї родительки! Як бачили дочки Сіону її, то щасливою звали її, цариці й наложниці то вихв аляли її:
My dove, my very beautiful one, is but one; she is the only one of her mother, she is the dearest one of her who gave her birth. The daughters saw her, and gave her a blessing; yes, the queens and the servant-wives, and they gave her praises.
 μία ἔστιν περιστέρᾱ μου τελείᾱ μου μία ἔστιν τῇ μητρὶ αὐτῆς ἐκλεκτὴ ἔστιν τῇ τεκούσῃ αὐτῆς εἶδουσαν αὐτὴν θυγατέρες καὶ μακαριοῦσιν αὐτὴν βασίλισσαι καὶ παλλακαὶ καὶ αἰνέσουσιν αὐτήν
- 10 Хто це така, що вона виглядає, немов та досвітня зоря, прекрасна, як місяць, як сонце ясна, як полки з прапорами грізна?
Who is she, looking down as the morning light, fair as the moon, clear as the sun, who is to be feared like an army with flags?
 τίς αὕτη ἡ ἐκκύπτουσα ὡσεὶ ὄρθρος καλὴ ὡς σελήνη ἐκλεκτὴ ὡς ὁ ἥλιος θάμβος ὡς τεταγμένα
- 11 ¶ Зійшла я в оріховий сад, щоб поглянути на пуп'яночки при потоці, щоб побачити там, чи зацвів виноград, чи гранатові яблуні порозцвітали?
I went down into the garden of nuts to see the green plants of the valley, and to see if the vine was in bud, and the pomegranate-trees were in flower.
 εἰς κήπον καρύας κατέβην ἰδεῖν ἐν γενήμασιν τοῦ χιμάρρου ἰδεῖν εἰ ἦνθησεν ἡ ἄμπελος ἐξήνησαν αἱ ῥόαι ἐκεῖ δώσω τοὺς μαστοὺς μου σοί
- 12 І не зчулася я, як мене посадила душа моя між колесниці моєї дружини бояр...
Before I was conscious of it, ...
 οὐκ ἔγνων ἡ ψυχὴ μου ἔθετό με ἄρματα αμιναδαβ
- 1 ¶ (7-2) Хороші які стали ноги твої в черевичках, князівно моя! Заокруглення стегон твоїх мов намисто, руками мистецькими виточене!
How beautiful are your feet in their shoes, O king's daughter! The curves of your legs are like jewels, the work of the hands of a good workman:
 ἐπίστρεφε ἐπίστρεφε ἡ σουλαμίτις ἐπίστρεφε ἐπίστρεφε καὶ ὀψόμεθα ἐν σοὶ τί ὄψεσθε ἐν τῇ σουλαμίτιδι ἡ ἐρχομένη ὡς χοροὶ τῶν παρεμβολῶν
- 2 (7-3) Твоє лоно немов круглотовчана чаша, в якій не забракне вина запашного! Твій живіт сніп пшениці, оточений тими лілеями!
Your stomach is a store of grain with lilies round it, and in the middle a round cup full of wine.
 τί ὡραιώθησαν διαβήματά σου ἐν ὑποδήμασιν θύγατερ ναδαβ ῥυθμοὶ μηρῶν σου ὅμοιοι ὀρμίσκοις ἔργῳ χειρῶν τεχνίτου
- 3 (7-4) Два перса твої немов двоє сарняток близнят!
Your two breasts are like two young roes of the same birth.
 ὀμφαλὸς σου κρατῆρ τορευτὸς μὴ ὑστερούμενος κράμα κοιλία σου θιμωνιά σίτου πεφραγμένη ἐν κρίνοις
- 4 (7-5) Твоя шия як башта із кости слонової, твої очі озерця в Хешбоні при брамі того Бат-Рабіму, в тебе ніс немов башта ливанська, що дивиться все в бік Дамаску!
Your neck is as a tower of ivory; your eyes like the waters in Heshbon, by the doorway of Bath-rabbim; your nose is as the tower on Lebanon looking over Damascus:
 δύο μαστοὶ σου ὡς δύο νεβροὶ δίδυμοὶ δορκάδος
- 5 (7-6) Голівка твоя на тобі мов Кармел, а коса на голівці твоїй немов пурпур, полонений цар тими кучерями!
Your head is like Carmel, and the hair of your head is like purple, in whose net the king is prisoner.
 τράχηλός σου ὡς πύργος ἐλεφάντινος ὀφθαλμοὶ σου ὡς λίμναι ἐν εσεβон ἐν πύλαις θυγατρὸς πολλῶν μυκτῆρ σου ὡς πύργος τοῦ λιβάνου σκοπεύων πρόσωπον δαμασκοῦ

- 6 (7-7) Яка ти прекрасна й присмна яка, о кохання в розкошах!
How beautiful and how sweet you are, O love, for delight.
 κεφαλή σου ἐπὶ σὲ ὡς κάρμηλος καὶ πλόκιον κεφαλῆς σου ὡς πορφύρα βασιλεὺς δεδεμένος ἐν παραδρομαῖς
- 7 (7-8) Став подібний до пальми твій стан, твої ж перса до грон виноградних!
You are tall like a palm-tree, and your breasts are like the fruit of the vine.
 τί ὠραιώθης καὶ τί ἡδύνθης ἀγάπῃ ἐν τρυφαῖς σου
- 8 (7-9) Я подумав: виберуся на цю пальму, схоплюся за віття її, і нехай стануть перса твої, немов виноградні ті грона, а пахоць дихання твого як яблука!...
I said, Let me go up the palm-tree, and let me take its branches in my hands: your breasts will be as the fruit of the vine, and the smell of your breath like apples;
 τοῦτο μέγεθός σου ὠμοιώθη τῷ φοίνικι καὶ οἱ μαστοὶ σου τοῖς βότρυσιν
- 9 (7-10) А уста твої як найліпше вино: простує воно до мого коханого, чинить промовистими й уста сплячих!
And the roof of your mouth like good wine flowing down smoothly for my loved one, moving gently over my lips and my teeth.
 εἶπα ἀναβῆσομαι ἐν τῷ φοίνικι κρατήσω τῶν ὕψων αὐτοῦ καὶ ἔσονται δὴ μαστοὶ σου ὡς βότρυνες τῆς ἀμπέλου καὶ ὁσμὴ ρίνός σου ὡς μῆλα
- 10 ¶ (7-11) Я належу свосму коханому, а його пожадання до мене!
I am for my loved one, and his desire is for me.
 καὶ λάρυγξ σου ὡς οἶνος ὁ ἀγαθὸς πορευόμενος τῷ ἀδελφιδῷ μου εἰς εὐθύτητα ἰκανοῦμενος χεῖλεσίν μου καὶ ὁδοῦσιν
- 11 (7-12) Ходи ж, мій коханий, та вийдемо в поле, переночуємо в селлах!
Come, my loved one, let us go out into the field; let us take rest among the cypress-trees.
 ἐγὼ τῷ ἀδελφιδῷ μου καὶ ἐπ' ἐμὲ ἡ ἐπιστροφή αὐτοῦ
- 12 (7-13) Устанемо рано, й ходім у сади-виногради, подивимося, чи зацвів виноград, чи квітки розцвілись, чи гранатові яблуні порозцвітали?... Там кохання своє тобі дам!
Let us go out early to the vine-gardens; let us see if the vine is in bud, if it has put out its young fruit, and the pomegranate is in flower. There I will give you my love.
 ἐλθέ ἀδελφιδέ μου ἐξέλθωμεν εἰς ἀγρὸν ἀνλισθῶμεν ἐν κόμαις
- 13 (7-14) Видадуть пах мандрагори, при наших же входах всілякі коштовні плоди, нові та старі, що я їх заховала для тебе, коханий ти мій!
The mandrakes give out a sweet smell, and at our doors are all sorts of good fruits, new and old, which I have kept for my loved one.
 ὀρθρίσωμεν εἰς ἀμπελώνας ἴδωμεν εἰ ἦνθησεν ἡ ἀμπελος ἦνθησεν ὁ κυπρισμός ἦνθησαν αἱ ῥόαι ἐκεῖ δώσω τοὺς μαστοὺς μου σοί
- 1 ¶ О, коли б ти мені був за брата, що перса ссав в нені моєї, коли б стріла тебе я на вулиці, цілувала б тебе, і ніхто мені не докоряв би!
Oh that you were my brother, who took milk from my mother's breasts! When I came to you in the street, I would give you kisses; yes, I would not be looked down on.
 τίς δόξα σε ἀδελφιδόν μου θηλάζοντα μαστοὺς μητρὸς μου εὐροῦσά σε ἔξω φιλήσω σε καὶ γε οὐκ ἐξουδενώσουσίν μοι
- 2 Повела б я тебе й привела б у дім нені своєї: ти навчав би мене, я б тебе напоїла вином запашним, соком гранатових яблук своїх!
I would take you by the hand into my mother's house, and she would be my teacher. I would give you drink of spiced wine, drink of the pomegranate.
 παραλήψομαι σε εἰσάξω σε εἰς οἶκον μητρὸς μου καὶ εἰς ταμείον τῆς συλλαβούσης με ποτιῶ σε ἀπὸ οἴνου τοῦ μυρεψικοῦ ἀπὸνάματος ῥοῶν μου
- 3 Ліва рука його під головою мою, правиця ж його пригортає мене!...
His left hand would be under my head, and his right hand about me.
 εὐώνυμος αὐτοῦ ὑπὸ τὴν κεφαλὴν μου καὶ ἡ δεξιὰ αὐτοῦ περιλήμψεται με
- 4 Заклинаю я вас, дочки срусалимські, нащо б сполохали, й нащо б збудили кохання, аж доки йому до вподоби!
I say to you, O daughters of Jerusalem, do not let love be moved till it is ready.
 ὄρκισα ὑμᾶς θυγατέρες ἱερουσαλημ ἐν ταῖς δυνάμεσιν καὶ ἐν ταῖς ἰσχύσεσιν τοῦ ἀγροῦ τί ἐγείριτε καὶ τί ἐξεγείριτε τὴν ἀγάπην ἕως ἂν θελήσῃ
- 5 ¶ Хто вона, що виходить із пустині, спираючися на свого коханого? Під яблунею я збудила тебе, там повила тебе мати твоя, там тебе повила твоя породителька!
Who is this, who comes up from the waste places, resting on her loved one? It was I who made you awake under the apple-tree, where your mother gave you birth; there she was in pain at your birth.
 τίς αὕτη ἡ ἀναβαίνουσα λελευκανθισμένη ἐπιστηριζομένη ἐπὶ τὸν ἀδελφιδὸν αὐτῆς ὑπὸ μῆλον ἐξήγειρά σε ἐκεῖ ὠδίνησέν σε ἡ μήτηρ σου ἐκεῖ ὠδίνησέν σε ἡ τεκοῦσά σου

- 6 Поклади ти мене, як печатку на серце своє, як печать на рамено своє, бо сильне кохання, як смерть, заздрощі непереможні, немов той шеол, його жар жар огню, воно полум'я Господа !
Put me as a sign on your heart, as a sign on your arm; love is strong as death, and wrath bitter as the underworld: its coals are coals of fire; violent are its flames.
θές με ως σφραγίδα ἐπὶ τὴν καρδίαν σου ὡς σφραγίδα ἐπὶ τὸν βραχίονά σου ὅτι κραταιά ὡς θάνατος ἀγάπη σκληρὸς ὡς ἄδης ζήλος περίπτερα αὐτῆς περίπτερα πυρὸς φλόγες αὐτῆς
- 7 Води великі не зможуть згасити кохання, ані ріки його не заллють! Коли б хто давав за кохання масток увесь свого дому, то ним погордили б зовсім!...
Much water may not put out love, or the deep waters overcome it: if a man would give all the substance of his house for love, it would be judged a price not great enough.
ὕδωρ πολλὸ οὐ δυνήσεται σβέσαι τὴν ἀγάπην καὶ ποταμοὶ οὐ συγκλύσουσιν αὐτὴν ἐὰν δῶ ἀνὴρ τὸν πάντα βίον αὐτοῦ ἐν τῇ ἀγάπῃ ἐξουθενώσει ἐξουθενώσουσιν αὐτόν
- 8 ¶ Є сестра в нас мала, й перс у неї нема ще. Що зробимо нашої сестричці в той день, коли сватати будуть її?
We have a young sister, and she has no breasts; what are we to do for our sister in the day when she is given to a man?
ἀδελφὴ ἡμῖν μικρὰ καὶ μαστοὺς οὐκ ἔχει τί ποιήσωμεν τῇ ἀδελφῇ ἡμῶν ἐν ἡμέρᾳ ἣ ἐὰν λαληθῇ ἐν αὐτῇ
- 9 Якщо вона мур, забороло із срібла збудуємо на ній, а якщо вона двері обкладемо кедровою дошкою їх...
If she is a wall, we will make on her a strong base of silver; and if she is a door, we will let her be shut up with cedar-wood.
εἰ τεῖχος ἐστὶν οἰκοδομήσωμεν ἐπ' αὐτὴν ἐπέλξεις ἀργυρᾶς καὶ εἰ θύρα ἐστὶν διαγράψωμεν ἐπ' αὐτὴν σανίδα κεδρίνην
- 10 Я мур, мої ж перса як башти, тоді я була в його очах мов та, яка спокій провадить...
I am a wall, and my breasts are like towers; then was I in his eyes as one to whom good chance had come.
ἐγὼ τεῖχος καὶ μαστοὶ μου ὡς πύργοι ἐγὼ ἦμην ἐν ὀφθαλμοῖς αὐτοῦ ὡς εὐρίσκουσα εἰρήνην
- 11 Виноградника мав Соломон у Баал-Гамоні, виноградника він віддавав сторожам, щоб кожен приносив за плід його тисячу срібла.
Solomon had a vine-garden at Baal-hamon; he let out the vine-garden to keepers; every one had to give a thousand bits of silver for its fruit.
ἀμπελῶν ἐγενήθη τῷ σαλωμων ἐν βεελαμων ἐδωκεν τὸν ἀμπελῶνα αὐτοῦ τοῖς τηροῦσιν ἀνὴρ οἶσει ἐν καρπῷ αὐτοῦ χιλίους ἀργυρίου
- 12 Але мій виноградник, що маю його, при мені! Тобі, Соломоне, хай буде та тисяча, а сторожам його плоду дві сотні!
My vine-garden, which is mine, is before me: you, O Solomon, will have the thousand, and those who keep the fruit of them two hundred.
ἀμπελῶν μου ἐμὸς ἐνώπιόν μου οἱ χίλιοι σοὶ σαλωμων καὶ οἱ διακόσιοι τοῖς τηροῦσι τὸν καρπὸν αὐτοῦ
- 13 ¶ О ти, що сидиш у садках, друзі твої прислухаються до твого голосу: дай почути його і мені!
You who have your resting-place in the gardens, the friends give ear to your voice; make me give ear to it.
ὁ καθημένος ἐν κήποις ἐταῖροι προσέχοντες τῇ φωνῇ σου ἀκούτισόν με
- 14 Утікай, мій коханий, і станься подібний до сарни собі, чи до молодого оленя у бальзамових горах!
Come quickly, my loved one, and be like a roe on the mountains of spice.
φύγε ἀδελφιδέ μου καὶ ὁμοιώθητι τῇ δорκάδι ἢ τῷ νεβρῷ τῶν ἐλάφων ἐπὶ ὄρη ἀρωμάτων .
- 1 ¶ Видіння 2377 Iсаї 3470, Амосового 531 сина 1121, яке він був бачив 2372 8804 про Юдею 3063 та про Єрусалим 3389 за днів 3117 Уззії 5818, Йотама 3147, Ахаза 271 та Єзекиї 3169, Юд ними 3063 царів 4428.
The vision of Isaiah, the son of Amoz, which he saw about Judah and Jerusalem, in the days of Uzziah, Jotham, Ahaz, and Hezekiah, kings of Judah.
ὄρασις ἣν εἶδεν Ἡσαίας υἱὸς ἀμωσ ἣν εἶδεν κατὰ τῆς ἰουδαίας καὶ κατὰ ἱερουσαλημ ἐν βασιλείᾳ οὐζίου καὶ ἰωθαμ καὶ ἀχαζ καὶ ἐζεкиου οἱ ἐβασίλευσαν τῆς ἰουδαίας
- 2 ¶ Послухайте ви, небеса, і ти, земле, почувй, бо говорить Господь: Синів Собі виховав й викохав Я, а вони зняли бунт проти Мене!...
Give ear, O heavens, and you, O earth, to the word which the Lord has said: I have taken care of my children till they became men, but their hearts have been turned away from me.
ἀκούε οὐρανέ καὶ ἐνωτίζου γῆ ὅτι κύριος ἐλάλησεν υἱοὺς ἐγέννησα καὶ ὕψωσα αὐτοὶ δέ με ἠθέτησαν
- 3 Віл знає свого власника, а осел ясла пана свого, а Ізраїль не знає Мене, не звертає уваги народ Мій на Мене...
Even the ox has knowledge of its owner, and the ass of the place where its master puts its food: but Israel has no knowledge, my people give no thought to me.
ἐγνώ βοῦς τὸν κτησάμενον καὶ ὄνος τὴν φάτνην τοῦ κυρίου αὐτοῦ ἰσραηλ δέ με οὐκ ἐγνώ καὶ ὁ λαός με οὐ συνῆκεν
- 4 О люду ти грішний, народе тяжкої провини, лиходійське насіння, сини-шкідники, ви покинули Господа, ви Святого Ізраїлевого понехтували, обернулись назад!
O nation full of sin, a people weighted down with crime, a generation of evil-doers, false-hearted children: they have gone away from the Lord, they have no respect for the Holy One of Israel, their hearts are turned back from him.
οὐαὶ ἔθνος ἀμαρτωλὸν λαὸς πλήρης ἀμαρτιῶν σπέρμα πονηρὸν υἱοὶ ἄνομοι ἐγκατέλιπατε τὸν κύριον καὶ παρωργίσατε τὸν ἅγιον τοῦ ἰσραηλ

- 5 У що будете биті ще, коли неслухняними далі ви будете? Хвора ваша вся голова, і все серце боляще...
Why will you have more and more punishment? why keep on in your evil ways? Every head is tired and every heart is feeble.
τί ἔτι πληγῆτε προστιθέντες ἀνομίαν πᾶσα κεφαλῇ εἰς πόνον καὶ πᾶσα καρδίᾳ εἰς λύπην
- 6 Від підшви ноги й аж до голови нема цілого місця на ньому: рани й гудзі, та свіжі поразки невичавлені, і не позав'язувані, і оливою не порозм'якшувани...
The body, from head to foot, is all diseased; it is a mass of open wounds, marks of blows, and broken flesh: the flow of blood has not been stopped, and no oil has been put on the wounds.
ἀπὸ ποδῶν ἕως κεφαλῆς οὔτε τραῦμα οὔτε μώλωψ οὔτε πληγὴ φλεγμαινούσα οὐκ ἔστιν μάλαγμα ἐπιθεῖναι οὔτε ἔλαιον οὔτε καταδέσμιμος
- 7 Земля ваша спустошена, огнем спалені ваші міста, поле ваше, на ваших очах поїдають чужинці його, з того всього пустиня, немов з руйнування чужинців!...
Your country has become waste; your towns are burned with fire; as for your land, it is overturned before your eyes, made waste and overcome by men from strange lands.
ἢ γῆ ὑμῶν ἔρημος αἱ πόλεις ὑμῶν πυρίκαυστοι τὴν χώραν ὑμῶν ἐνώπιον ὑμῶν ἀλλότριοι κατεσθίουσιν αὐτήν καὶ ἠρήμωται κατεστραμμένη ὑπὸ λαῶν ἀλλοτρίων
- 8 І позосталась Сіонська дочка, мов куринь в винограднику, мов шатро на почліг в огірковому полі, як місто обложене...
And the daughter of Zion has become like a tent in a vine-garden, like a watchman's house in a field of fruit, like a town shut in by armies.
ἐγκαταλειφθήσεται ἡ θυγάτηρ σιων ὡς σκηνὴ ἐν ἀμπελῶνι καὶ ὡς ὄπωροφυλάκιον ἐν σικυηράτῳ ὡς πόλις πολιορκουμένη
- 9 Коли б був Господь Саваот не лишив нам останку малого, ми були б як Содом, до Гоморри ми стали б подібні...
If the Lord of armies had not kept some at least of us safe, we would have been like Sodom, and the fate of Gomorrah would have been ours.
καὶ εἰ μὴ κύριος σαβαωθ ἐγκατέλιπεν ἡμῖν σπέρμα ὡς σοδομα ἂν ἐγενήθημεν καὶ ὡς γομορρα ἂν ὁμοιωθήμεν
- 10 ¶ Послухайте слова Господнього, содомські князі, почуйте Закон Бога нашого, народе гоморський,
Give ear to the word of the Lord, you rulers of Sodom; let your hearts be turned to the law of our God, you people of Gomorrah.
ἀκούσατε λόγον κυρίου ἄρχοντες σοδομῶν προσέχετε νόμον θεοῦ λαὸς γομορρας
- 11 нащо Мені многота ваших жертво? говорить Господь. Наситився Я цілопаленнями баранів і жиром ситих телят, а крові биків та овець і козлів не жадаю!
What use to me is the number of the offerings which you give me? says the Lord; your burned offerings of sheep, and the best parts of fat cattle, are a weariness to me; I take no pleasure in the blood of oxen, or of lambs, or of he-goats.
τί μοι πλήθος τῶν θυσιῶν ὑμῶν λέγει κύριος πλήρης εἰμί ὀλοκαυτωμάτων κριῶν καὶ στέαρ ἀρνῶν καὶ αἷμα ταύρων καὶ τράγων οὐ βοῦλομαι
- 12 Як приходите ви, щоб явитися перед обличчям Моїм, хто жадає того з руки вашої, щоб топтали подвір'я Мої?
At whose request do you come before me, making my house unclean with your feet?
οὐδ' ἐὰν ἐρχεσθε ὀφθῆναι μοι τίς γὰρ ἐξεζήτησεν ταῦτα ἐκ τῶν χειρῶν ὑμῶν πατεῖν τὴν αὐλήν μου
- 13 Не приносьте ви більше марного дару, ваше кадило огида для Мене воно; новомісяччя та ті суботи і скликання зборів, не могу знести Я марноти цієї!...
Give me no more false offerings; the smoke of burning flesh is disgusting to me, so are your new moons and Sabbaths and your holy meetings.
οὐ προσθήσεσθε ἐὰν φέρητε σμιδάλιαν μάταιον θυμίαμα βδέλυγμά μοι ἔστιν τὰς νομηνίας ὑμῶν καὶ τὰ σάββατα καὶ ἡμέραν μεγάλην οὐκ ἀνέχομαι νηστείαν καὶ ἀργίαν
- 14 Новомісяччя ваші й усі ваші свята ненавидить душа Моя їх: вони стали Мені тягарем, Я змучений зносити їх...
Your new moons and your regular feasts are a grief to my soul: they are a weight in my spirit; I am crushed under them.
καὶ τὰς νομηνίας ὑμῶν καὶ τὰς ἐορτὰς ὑμῶν μισεῖ ἡ ψυχὴ μου ἐγενήθητέ μοι εἰς πλησμονὴν οὐκέτι ἀνήσω τὰς ἀμαρτίας ὑμῶν
- 15 Коли ж руки свої простягасте, Я мружу від вас Свої очі! Навіть коли ви молитву примножусте, Я не слухаю вас, ваші руки наповнені кров'ю...
And when your hands are stretched out to me, my eyes will be turned away from you: even though you go on making prayers, I will not give ear: your hands are full of blood.
ὅταν τὰς χεῖρας ἐκτείνητε πρὸς με ἀποστρέψω τοὺς ὀφθαλμούς μου ἀφ' ὑμῶν καὶ ἐὰν πληθύνητε τὴν δέησιν οὐκ εἰσακούσομαι ὑμῶν αἱ γὰρ χεῖρες ὑμῶν αἵματος πλήρεις
- 16 ¶ Умийтесь, очистьте себе! Відкиньте зло ваших учинків із-перед очей Моїх, перестаньте чинити лихе!
Be washed, make yourselves clean; put away the evil of your doings from before my eyes; let there be an end of sinning;
λούσασθε καθαροὶ γένησθε ἀφέλετε τὰς πονηρίας ἀπὸ τῶν ψυχῶν ὑμῶν ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν μου παύσασθε ἀπὸ τῶν πονηριῶν ὑμῶν
- 17 Навчіться чинити добро, правосуддя жадайте, карайте грабіжника, дайте суд сироті, за вдову заступайтесь!
Take pleasure in well-doing; let your ways be upright, keep down the cruel, give a right decision for the child who has no father, see to the cause of the widow.
μάθετε καλὸν ποιεῖν ἐκζητήσατε κρίσιν ῥύσασθε ἀδικούμενον κρίνατε ὄρφανῶ καὶ δικαιοῦσατε χήραν
- 18 Прийдіть, і будемо правуватися, говорить Господь: коли ваші гріхи будуть як кармазин, стануть білі, мов сніг; якщо будуть червоні, немов багрянця, то стануть мов вовна вони!
Come now, and let us have an argument together, says the Lord: how may your sins which are red like blood be white as snow? how may their dark purple seem like wool?
καὶ δεῦτε καὶ διελεγχθῶμεν λέγει κύριος καὶ ἐὰν ᾧσιν αἱ ἀμαρτίαι ὑμῶν ὡς φοινικοῦν ὡς χιόνα λευκανῶ ἐὰν δὲ ᾧσιν ὡς κόκκινον ὡς ἔριον λευκανῶ

- 19 Як захочете ви та послухастесь, то будете добра землі споживати.
If you will give ear to my word and do it, the good things of the land will be yours;
καὶ ἐὰν θέλητε καὶ εἰσακούσητέ μου τὰ ἀγαθὰ τῆς γῆς φάγεσθε
- 20 А коли ви відмовитесь й неслухняними будете, меч пожере вас, бо уста Господні сказали оце!
But if your hearts are turned against me, I will send destruction on you by the sword; so the Lord has said.
ἐὰν δὲ μὴ θέλητε μηδὲ εἰσακούσητέ μου μάχαιρα ὑμᾶς κατέδετα τὸ γὰρ στόμα κυρίου ἐλάλησεν ταῦτα
- 21 ¶ Як стало розпусницею вірне місто: було повне воно правосуддя, справедливість у ній пробувала, тепер же розбійники!
The upright town has become untrue; there was a time when her judges gave right decisions, when righteousness had a resting-place in her, but now she is full of those who take men's lives.
πῶς ἐγένετο πόρνη πόλις πιστὴ σιων πλήρης κρίσεως ἐν ᾗ δικαιοσύνη ἐκοιμήθη ἐν αὐτῇ νῦν δὲ φονευταί
- 22 Срібло твоє стало жужелицею, твоє питво водою розпущене...
Your silver is no longer true metal, your wine is mixed with water.
τὸ ἀργύριον ὑμῶν ἀδόκιμον οἱ κάπηλοι σου μίσγουσι τὸν οἶνον ὕδατι
- 23 Князі твої вперті і друзі злодіям вони, хабара вони люблять усі та женуться за дачкою, не судять вони сироти, удovina справа до них не доходить...
Your chiefs have gone against the Lord, they have become friends of thieves; every one of them is looking for profit and going after rewards; they do not give right decisions for the child who has no father, and they do not let the cause of the widow come before them.
οἱ ἄρχοντές σου ἀπειθοῦσιν κοινωνοὶ κλεπτῶν ἀγαπῶντες δῶρα διώκοντες ἀναπόδομα ὄρφανοῖς οὐ κρίνοντες καὶ κρίσιν χηρῶν οὐ προσέχοντες
- 24 Тому то говорить Господь, Господь Саваот, Сильний Ізраїлів: О, буду Я тишитися над Своїми супротивниками, і помщуся на Своїх ворогах!
For this reason the Lord, the Lord of armies, the Strong One of Israel, has said, I will put an end to my haters, and send punishment on those who are against me;
διὰ τοῦτο τάδε λέγει ὁ δεσπότης κύριος σαβαωθ οὐαὶ οἱ ἰσχύοντες ἰσραηλ οὐ παύσεται γὰρ μου ὁ θυμὸς ἐν τοῖς ὑπεναντίοις καὶ κρίσιν ἐκ τῶν ἐχθρῶν μου ποιήσω
- 25 І на тебе Я руку Свою оберну, і твою жужелицю немов лугом витоплю, і все твоє оливо повідкидаю!
And my hand will again be on you, washing away what is unclean as with soap, and taking away all your false metal;
καὶ ἐπάξω τὴν χεῖρά μου ἐπὶ σὲ καὶ πυρώσω σε εἰς καθαρὸν τοὺς δὲ ἀπειθοῦντας ἀπολέσω καὶ ἀφελῶ πάντας ἀνόμους ἀπὸ σοῦ καὶ πάντας ὑπερηφάνους ταπεινώσω
- 26 І верну твоїх суддів, як перше було, і твоїх радників, як напочатку. По цьому тебе будуть звати: місто справедливости, місто вірне!
And I will give you judges again as at the first, and wise guides as in the past; then you will be named, The Town of Righteousness, the true town.
καὶ ἐπιστήσω τοὺς κριτὰς σου ὡς τὸ πρότερον καὶ τοὺς συμβούλους σου ὡς τὸ ἀπ' ἀρχῆς καὶ μετὰ ταῦτα κληθήσῃ πόλις δικαιοσύνης μητρόπολις πιστὴ σιων
- 27 Правосуддям Сіон буде викуплений, а той, хто навернеться в ній, справедливістю.
Upright acts will be the price of Zion's forgiveness, and by righteousness will men be living there.
μετὰ γὰρ κρίματος σωθήσεται ἡ αἰχμαλωσία αὐτῆς καὶ μετὰ ἐλεημοσύνης
- 28 А знищення грішників та винуватців відбудеться разом, і ті, що покинули Господа, будуть понищені.
But a common destruction will overtake sinners and evil-doers together, and those who have gone away from the Lord will be cut off.
καὶ συντριβήσονται οἱ ἄνομοι καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ ἅμα καὶ οἱ ἐγκαταλείποντες τὸν κύριον συντελεσθήσονται
- 29 І будете ви посоромлені за ті дуби, що їх пожадали, і застидастесь за садки, які вибрали ви.
For you will be put to shame because of the trees of your desire, and because of the gardens of your pleasure.
διότι αἰσχυνθήσονται ἐπὶ τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν ἃ αὐτοὶ ἠβούλοντο καὶ ἐπσχύνθησαν ἐπὶ τοῖς κήποις αὐτῶν ἃ ἐπεθύμησαν
- 30 Бо станете ви, як той дуб, що листя всихас йому, і як сад, що не має води.
For you will be like a tree whose leaves have become dry, and like a garden without water.
ἔσονται γὰρ ὡς τερέβινθος ἀποβεβηκυῖα τὰ φύλλα καὶ ὡς παράδεισος ὕδωρ μὴ ἔχων
- 31 І станеться сильний кострицею, його ж діло за іскру, і вони обоє попаляться разом, і не буде нікого, хто б те погасив!
And the strong will be as food for the fire, and his work as a flame; and they will be burned together, with no one to put out the fire.
καὶ ἔσται ἡ ἰσχυρὸς αὐτῶν ὡς καλὰμη στιππύου καὶ αἱ ἐργασίαι αὐτῶν ὡς σπινθήρες πυρός καὶ κατακαυθήσονται οἱ ἄνομοι καὶ οἱ ἁμαρτωλοὶ ἅμα καὶ οὐκ ἔσται ὁ σβέσων
- 1 ¶ Слово, що його бачив Ісаїа, син Амосів, про Юдею та про Єрусалим:
The word which Isaiah, the son of Amoz, saw about Judah and Jerusalem.
ὁ λόγος ὁ γενόμενος παρὰ κυρίου πρὸς ἡσaiαν υἱὸν αμοως περὶ τῆς ἰουδαίας καὶ περὶ ἱερουσαλημ

- 2 I станеться на кінці днів, міцно поставлена буде гора дому Господнього на шпилі гір, і піднята буде вона понад згір'я, і полинуть до неї всі люди.
And it will come about in the last days, that the mountain of the Lord will be placed on the top of the mountains, and be lifted up over the hills; and all nations will come to it.
 ὅτι ἔσται ἐν ταῖς ἐσχάταις ἡμέραις ἐμφανὲς τὸ ὄρος κυρίου καὶ ὁ οἶκος τοῦ θεοῦ ἐπ' ἄκρων τῶν ὄρέων καὶ ὑψωθήσεται ὑπεράνω τῶν βουνῶν καὶ ἤξουσιν ἐπ' αὐτὸ πάντα τὰ ἔθνη
- 3 I підуть численні народи та й скажуть: Ходіть та зберімося на гору Господню, до дому Бога Якового, і доріг Своїх Він нас навчить, і ми підемо стежками Його! Бо вийде з Сіону Закон, і слово Господнє з Єрусалиму.
And the peoples will say, Come, and let us go up to the mountain of the Lord, to the house of the God of Jacob: and he will give us knowledge of his ways, and we will be guided by his word; for out of Zion the law will go out, and the word of the Lord from Jerusalem.
 καὶ πορεύσονται ἔθνη πολλὰ καὶ ἐροῦσιν δεῦτε καὶ ἀναβώμεν εἰς τὸ ὄρος κυρίου καὶ εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ ἰακωβ καὶ ἀναγγελεῖ ἡμῖν τὴν ὁδὸν αὐτοῦ καὶ πορευόμεθα ἐν αὐτῇ ἐκ γὰρ σιων ἐξελεύσεται νόμος καὶ λόγος κυρίου ἐξ ἱερουσαλημ
- 4 I Він буде судити між людьми, і буде численні народи розсуджувати. I мечі свої перекують вони на лемеші, а списи свої на серпи. Не підійме меча народ проти народу, і більше не будуть навчатись війни!
And he will be the judge between the nations, and the peoples will be ruled by his decisions: and their swords will be turned into plough-blades, and their spears into vine-knives: no longer will the nations be turning their swords against one another, and the knowledge of war will be gone for ever.
 καὶ κρινεῖ ἀνὰ μέσον τῶν ἔθνων καὶ ἐλέγξει λαὸν πολὺν καὶ συγκόψουσιν τὰς μαχαίρας αὐτῶν εἰς ἄροτρα καὶ τὰς ζιβύνας αὐτῶν εἰς δρέπανα καὶ οὐ λήμψεται ἔτι ἔθνος ἐπ' ἔθνος μάχαιραν καὶ οὐ μὴ μάθωσιν ἔτι πολεμεῖν
- 5 ДOME Яковів, ідіть, і попростусмо в світлі Господньому!
O family of Jacob, come, and let us go in the light of the Lord.
 καὶ νῦν ὁ οἶκος τοῦ ἰακωβ δεῦτε πορευθώμεν τῷ φωτὶ κυρίου
- 6 ¶ Бо Ти був покинув народа Свого, дім Яковів, бо повні безладдя зо сходу вони, та ворожитив, немов филистимляни, і накладають із дітьми чужинців.
For you, O Lord, have given up your people, the family of Jacob, because they are full of the evil ways of the east, and make use of secret arts like the Philistines, and are friends with the children of strange countries.
 ἀνῆκεν γὰρ τὸν λαὸν αὐτοῦ τὸν οἶκον τοῦ ἰσραηλ ὅτι ἐνεπλήσθη ὡς τὸ ἀπ' ἀρχῆς ἡ χώρα αὐτῶν κληδονισμῶν ὡς ἡ τῶν ἀλλοφύλων καὶ τέκνα πολλὰ ἀλλόφυλα ἐγενήθη αὐτοῖς
- 7 I наповнився край його сріблом та золотом, і немає кінця його скарбам. I наповнився край його кіньми, і немає кінця колесницям його.
And their land is full of silver and gold, and there is no end to their stores; their land is full of horses, and there is no end to their carriages.
 ἐνεπλήσθη γὰρ ἡ χώρα αὐτῶν ἀργυρίου καὶ χρυσοῦ καὶ οὐκ ἦν ἀριθμὸς τῶν θησαυρῶν αὐτῶν καὶ ἐνεπλήσθη ἡ γῆ ἵππων καὶ οὐκ ἦν ἀριθμὸς τῶν ἀρμάτων αὐτῶν
- 8 I наповнився край його ідолами, він кланяється ділу рук своїх, тому, що зробили були його пальці,
Their land is full of images; they give worship to the work of their hands, even to that which their fingers have made.
 καὶ ἐνεπλήσθη ἡ γῆ βδελυγμάτων τῶν ἔργων τῶν χειρῶν αὐτῶν καὶ προσεκύνησαν οἷς ἐποίησαν οἱ δάκτυλοι αὐτῶν
- 9 і поклонилась людина, і чоловік упокорився... А Ти їм не даруй!
And the poor man's head is bent, and the great man goes down on his face: for this cause there will be no forgiveness for their sin.
 καὶ ἔκυψεν ἄνθρωπος καὶ ἐταπεινώθη ἀνὴρ καὶ οὐ μὴ ἀνήσω αὐτοῦς
- 10 ¶ Иди в скелю, і сховайся у порох від страху Господнього, і від пишноти Його величі!
Go into a hole in the rock, covering yourselves with dust, in fear of the Lord, before the glory of his power.
 καὶ νῦν εἰσέλθετε εἰς τὰς πέτρας καὶ κρύπτεσθε εἰς τὴν γῆν ἀπὸ προσώπου τοῦ φόβου κυρίου καὶ ἀπὸ τῆς δόξης τῆς ἰσχύος αὐτοῦ ὅταν ἀναστῇ θραῦσαι τὴν γῆν
- 11 Горді очі людини поникнуть, і буде обнижена людська високість, і буде високим Сам тільки Господь того дня!
The high looks of man will be put to shame, and the pride of men will be made low, and only the Lord will be lifted up in that day.
 οἱ γὰρ ὀφθαλμοὶ κυρίου ὑψηλοὶ ὁ δὲ ἄνθρωπος ταπεινός καὶ ταπεινωθήσεται τὸ ὕψος τῶν ἀνθρώπων καὶ ὑψωθήσεται κύριος μόνος ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ
- 12 Бо настане день Господа Саваота на все горде й високе, і на все висунене, і понижене буде воно,
For the day of the Lord of armies is coming on all the pride of men, and on all who are high and lifted up;
 ἡμέρα γὰρ κυρίου σαβαωθ ἐπὶ πάντα ὑβριστὴν καὶ ὑπερήφανον καὶ ἐπὶ πάντα ὑψηλὸν καὶ μετέωρον καὶ ταπεινωθήσονται
- 13 і на всі кедри ливанські, високі та висунені, і на всілякі башанські дуби,
And on all the high trees of Lebanon, and on all the strong trees of Bashan;
 καὶ ἐπὶ πᾶσαν κέδρον τοῦ λιβάνου τῶν ὑψηλῶν καὶ μετέωρον καὶ ἐπὶ πᾶν δένδρον βαλάνου βασαν

- 14 і на всі гори високі, і на всі згір'я піднесені,
And on all the high mountains, and on all the hills which are lifted up;
καὶ ἐπὶ πᾶν ὄρος καὶ ἐπὶ πάντα βουνὸν ὑψηλὸν
- 15 і на всі башти високі, і на всі мури стрімкі,
And on every high tower, and on every strong wall;
καὶ ἐπὶ πάντα πύργον ὑψηλὸν καὶ ἐπὶ πᾶν τεῖχος ὑψηλὸν
- 16 і на всі кораблі із Таршішу, і на все, на що дивимося пожадливо!
And on all the ships of Tarshish, and on all the fair boats.
καὶ ἐπὶ πᾶν πλοῖον θαλάσσης καὶ ἐπὶ πᾶσαν θέαν πλοίων κάλλους
- 17 І понизяться гордість людини, й обнижена буде високість людей, і буде високим Сам тільки Господь того дня,
And the high looks of man will be put to shame, and the pride of men will be made low: and only the Lord will be lifted up in that day.
καὶ ταπεινωθήσεται πᾶς ἄνθρωπος καὶ πεσεῖται ὕψος ἀνθρώπων καὶ ὑψωθήσεται κύριος μόνος ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ
- 18 а божища зовсім минуться!
And the images will never be seen again.
καὶ τὰ χειροποίητα πάντα κατακρύψουσιν
- 19 І вони підуть до скельних печер та до порогу в ями від страху Господнього і від пишноти Його величі, коли прийде Він острах збудити на землі!
And men will go into cracks of the rocks, and into holes of the earth, for fear of the Lord, and before the glory of his power, when he comes out of his place, shaking the earth with his strength.
εἰσενέγκαντες εἰς τὰ σπήλαια καὶ εἰς τὰς σχισμὰς τῶν πετρῶν καὶ εἰς τὰς τρώγλας τῆς γῆς ἀπὸ προσώπου τοῦ φόβου κυρίου καὶ ἀπὸ τῆς δόξης τῆς ἰσχύος αὐτοῦ ὅταν ἀναστῆ θραῦσαι τὴν γῆν
- 20 Покине людина того дня божків своїх срібних і божків своїх золотих, що собі наробила була, щоб вклоняться кротам і кажанам,
In that day men will put their images of silver and of gold, which they made for worship, in the keeping of the beasts of the dark places;
τῇ γὰρ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐκβαλεῖ ἄνθρωπος τὰ βδελύγματα αὐτοῦ τὰ ἀργυρᾶ καὶ τὰ χρυσᾶ ἃ ἐποίησαν προσκυνεῖν τοῖς ματαίοις καὶ ταῖς νυκτερίσιν
- 21 щоб піти у печери й розцілини скельні від страху Господнього і від слави величчя Його, коли прийде Він острах збудити на землі!
To take cover in the cracks of the rocks, and in the holes of the hills, for fear of the Lord, and before the glory of his power, when he comes out of his place, shaking the earth with his strength.
τοῦ εἰσελθεῖν εἰς τὰς τρώγλας τῆς στερεᾶς πέτρας καὶ εἰς τὰς σχισμὰς τῶν πετρῶν ἀπὸ προσώπου τοῦ φόβου κυρίου καὶ ἀπὸ τῆς δόξης τῆς ἰσχύος αὐτοῦ ὅταν ἀναστῆ θραῦσαι τὴν γῆν
- 1 ¶ Бо Господь ось, Господь Саваот візьме з Єрусалиму й з Юдеї підпору й опору: усяку підпору від хліба, і всяку підпору води,
For the Lord, the Lord of armies, is about to take away from Jerusalem and from Judah all their support; their store of bread and of water;
ἰδοὺ δὴ ὁ δεσπότης κύριος σαβαωθ ἀφελεῖ ἀπὸ τῆς ἰουδαίας καὶ ἀπὸ ἱερουσαλὴμ ἰσχύοντα καὶ ἰσχύουσαν ἰσχὴν ἄρτου καὶ ἰσχὴν ὕδατος
- 2 лицаря та вояка, суддю та пророка, і чарівника та старого,
The strong man and the man of war; the judge and the prophet; the man who has knowledge of secret arts, and the man who is wise because of his years;
γίγαντα καὶ ἰσχύοντα καὶ ἄνθρωπον πολεμιστὴν καὶ δικαστὴν καὶ προφήτην καὶ στοχαστὴν καὶ πρεσβύτερον
- 3 п'ятдесятника та родовитого, і радника, і в мистецтві премудрого, і в закляттях умілого,
The captain of fifty, and the man of high position, and the wise guide, and the wonder-worker, and he who makes use of secret powers.
καὶ πεντηκόνταρχον καὶ θαυμαστὸν σύμβουλον καὶ σοφὸν ἀρχιτέκτονα καὶ συνετὸν ἀκροατὴν
- 4 і за правителів дам юнаків, і дівчаки запанують над ними!
And I will make children their chiefs, and foolish ones will have rule over them.
καὶ ἐπιστήσω νεανίσκους ἄρχοντας αὐτῶν καὶ ἐμπαῖκται κυριεύσουσιν αὐτῶν
- 5 І буде чавити народ один одного, і кожен свого ближнього! Повстане хлопчак на старого, а легковажений на поважаного...
And the people will be crushed, every one by his neighbour; the young will be full of pride against the old, and those of low position will be lifted up against the noble.
καὶ συμπεσεῖται ὁ λαὸς ἄνθρωπος πρὸς ἄνθρωπον καὶ ἄνθρωπος πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ προσκόψει τὸ παιδίον πρὸς τὸν πρεσβύτερον ὁ ἄτιμος πρὸς τὸν ἐντιμον
- 6 Бо схопить брат брата свого в домі батька свого та й скаже: Ти маєш одягу, то будь нашим правителем, і під рукою твесою хай буде руїна оця!
When one man puts his hand on another in his father's house, and says, You have clothing, be our ruler and be responsible for us in our sad condition:
ὅτι ἐπιλήμψεται ἄνθρωπος τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ ἢ τοῦ οἰκείου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ λέγων ἱμάτιον ἔχεις ἀρχηγὸς ἡμῶν γενεοῦ καὶ τὸ βρῶμα τὸ ἐμὸν ὑπὸ σὲ ἔστω

- 7 Того дня він підійме свій голос та й скаже: Не буду я рани обв'язувати вам, бо в домі моєму немає ні хліба, ні одягу, не настановляйте мене за правителя люду!
Then he will say with an oath, I will not be a helper, for in my house there is no bread or clothing: I will not let you make me a ruler of the people.
καὶ ἀποκριθεὶς ἐρεῖ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ οὐκ ἔσομαι σου ἀρχηγός οὐ γὰρ ἔστιν ἐν τῷ οἴκῳ μου ἄρτος οὐδὲ ἱμάτιον οὐκ ἔσομαι ἀρχηγός τοῦ λαοῦ τούτου
- 8 Бо рухнув Єрусалим, і впала Юдея, бо їхній язик та їхній чин проти Господа, щоб упертими бути очам Його слави...
For Jerusalem has become feeble, and destruction has come on Judah, because their words and their acts are against the Lord, moving the eyes of his glory to wrath.
ὅτι ἀνεῖται ἱερουσαλὴμ καὶ ἡ ἰουδαία συμπέπτωκεν καὶ αἱ γλώσσαι αὐτῶν μετὰ ἀνομίας τὰ πρὸς κύριον ἀπειθόντες διότι νῦν ἐταπεινώθη ἡ δόξα αὐτῶν
- 9 ¶ Проти них свідчить вираз лица їхнього, а гріх свій вони виявляють, немов той Содом, не перечать. Горе їхній душі, бо вчинили вони собі зло!
Their respect for a man's position is a witness against them; and their sin is open to the view of all; like that of Sodom, it is not covered. A curse on their soul! for the measure of their sin is full.
καὶ ἡ αἰσχὴν τοῦ προσώπου αὐτῶν ἀντέστη αὐτοῖς τὴν δὲ ἁμαρτίαν αὐτῶν ὡς σοδομῶν ἀνήγγειλαν καὶ ἐνεφάνισαν οὐαὶ τῇ ψυχῇ αὐτῶν διότι βεβούλευνται βουλὴν πονηρὰν καθ' ἑαυτῶν
- 10 Скажіте про праведного: Буде добре йому, бо вони споживуть плід учинків своїх.
Happy is the upright man! for he will have joy of the fruit of his ways.
εἰπόντες δὴ ὤσωμεν τὸν δίκαιον ὅτι δύσχετος ἡμῖν ἔστιν τοῖνον τὰ γενήματα τῶν ἔργων αὐτῶν φάγονται
- 11 Та горе безбожному, зле, бо йому буде зроблений чин його рук!
Unhappy is the sinner! for the reward of his evil doings will come on him.
οὐαὶ τῷ ἀνόμῳ πονηρὰ κατὰ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν αὐτοῦ συμβήσεται αὐτῷ
- 12 Народ Мій, дітиська його утискають, а жінки мають гору над ним... Народе ти Мій, твої провідники вчинили блудячим тебе, і дорогу стежок твоїх сплутали!
As for my people, their ruler is acting like a child, and those who have authority over them are women. O my people, your guides are the cause of your wandering, turning your footsteps out of the right way.
λαὸς μου οἱ πράκτορες ὑμῶν καλαμῶνται ὑμᾶς καὶ οἱ ἀπαιτοῦντες κυριεύουσιν ὑμῶν λαὸς μου οἱ μακαρίζοντες ὑμᾶς πλανῶσιν ὑμᾶς καὶ τὸν τρίβον τῶν ποδῶν ὑμῶν ταραύσσουσιν
- 13 Господь став на прю, і стоїть, щоб судити народи.
The Lord is ready to take up his cause against his people, and is about to come forward as their judge.
ἀλλὰ νῦν καταστήσεται εἰς κρίσιν κύριος καὶ στήσει εἰς κρίσιν τὸν λαὸν αὐτοῦ
- 14 Господь іде на суд, щоб судитись з старшими народу Свого та з вождями його: Ви виноградника знищили, грабунок з убогого в ваших домах!
The Lord comes to be the judge of their responsible men and of their rulers: it is you who have made waste the vine-garden, and in your houses is the property of the poor which you have taken by force.
αὐτὸς κύριος εἰς κρίσιν ἔξει μετὰ τῶν πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ καὶ μετὰ τῶν ἀρχόντων αὐτοῦ ὑμεῖς δὲ τί ἐνεπυρίσατε τὸν ἀμπελῶνά μου καὶ ἡ ἀρπαγὴ τοῦ πτωχοῦ ἐν τοῖς οἴκοις ὑμῶν
- 15 Що це сталося вам, що народ Мій ви гнобите та утискаєте вбогих? Так говорить Господь, Бог Саваот.
By what right are you crushing my people, and putting a bitter yoke on the necks of the poor? This is the word of the Lord, the Lord of armies.
τί ὑμεῖς ἀδικεῖτε τὸν λαὸν μου καὶ τὸ πρόσωπον τῶν πτωχῶν καταισχύνετε
- 16 ¶ І промовив Господь: Зате, що дочки Сіонські загорділи, і ходять витягнуноші, і моргають очима, і все ходять дрібними крочками, і дзвонять спражками на ногах своїх,
Again, the Lord has said, Because the daughters of Zion are full of pride, and go with outstretched necks and wandering eyes, with their foot-chains sounding when they go:
τάδε λέγει κύριος ἀνθ' ὧν ὑψώθησαν αἱ θυγατέρες σιών καὶ ἐπορεύθησαν ὑψηλῶ τραχήλῳ καὶ ἐν νεύμασιν ὀφθαλμῶν καὶ τῇ πορείᾳ τῶν ποδῶν ἅμα σύρουσαι τοὺς χιτῶνας καὶ τοῖς ποσὶν ἅμα παίζουσαι
- 17 тому вчинить Господь тим'я Сіонських дочок паршивим, і їхній сором обнажить Господь!...
The Lord will send disease on the heads of the daughters of Zion, and the Lord will let their secret parts be seen.
καὶ ταπεινώσει ὁ θεὸς ἀρχούσας θυγατέρας σιών καὶ κύριος ἀποκαλύψει τὸ σῆμα αὐτῶν
- 18 Того дня покидає Господь окрасу спражок на їхніх ногах, і чільця, і місяці,
In that day the Lord will take away the glory of their foot-rings, and their sun-jewels, and their moon-ornaments,
ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ καὶ ἀφελεῖ κύριος τὴν δόξαν τοῦ ἱματισμοῦ αὐτῶν καὶ τοὺς κόσμους αὐτῶν καὶ τὰ ἐμπλόκια καὶ τοὺς κοσμήτους καὶ τοὺς μηνίσκους
- 19 сережки, нарамники, і серпанки,
The ear-rings, and the chains, and the delicate clothing,
καὶ τὸ κάθεμα καὶ τὸν κόσμον τοῦ προσώπου αὐτῶν

- 20 і завої, і ланцюжки на ногах, і пояски, і пляшечки з пахощами, і чарівничі привіски,
The head-bands, and the arm-chains, and the worked bands, and the perfume-boxes, and the jewels with secret powers,
 και την σύνθεσιν του κόσμου της δόξης και τους χλιδῶνας και τὰ ψέλια και τὸ ἐμπλόκιον και τὰ περιδέξια και τους δακτυλίους και τὰ ἐνώτια
- 21 персні, і сережки носові,
The rings, and the nose-jewels,
 και τὰ περιπόρφυρα και τὰ μεσπόρφυρα
- 22 чудові убрання, і окриття, і намітки та торби,
The feast-day dresses, and the robes, and the wide skirts, and the handbags,
 και τὰ ἐπιβλήματα τὰ κατὰ τὴν οἰκίαν και τὰ διαφανῆ λακωνικά
- 23 дзеркала й льняні хитони та турбани, і прозорі покривала.
The looking-glasses, and the fair linen, and the high head-dresses, and the veils.
 και τὰ βύσσина και τὰ ὑακίνθινα και τὰ κόκκινα και τὴν βύσσον σὺν χρυσῷ και ὑακίνθῳ συγκαθυσσασμένα και θέριστρα κατάκλιτα
- 24 І станеться, замість бальзаму сморід буде, і замість пояса шнур, а замість мистецько укладених кучерів лисина, і замість хитона цінного верета з паском, а замість краси спаленнина!
And in the place of sweet spices will be an evil smell, and for a fair band a thick cord; for a well-dressed head there will be the cutting-off of the hair, and for a beautiful robe there will be the clothing of sorrow; the mark of the prisoner in place of the ornaments of the free.
 και ἔσται ἀντὶ ὀσμῆς ἠδέϊας κονιορτός και ἀντὶ ζώνης σχοινίῳ ζώσῃ και ἀντὶ του κόσμου της κεφαλῆς του χρυσίου φαλάκρωμα ἕξις διὰ τὰ ἔργα σου και ἀντὶ του χιτῶνος του μεσπορφύρου περιζώσῃ σάκκον
- 25 Попадають мужі твої від меча, а лицарство твоє на війні,
Your men will be put to the sword, and your men of war will come to destruction in the fight.
 και ὁ υἱός σου ὁ κάλλιστος ὃν ἀγαπᾷς μαχαίρᾳ πεσεῖται και οἱ ἰσχύοντες ὑμῶν μαχαίρᾳ πεσοῦνται
- 26 і будуть стогнати та плакати ворота її, і буде спустошена, й сяде на землю Сіонська дочка...
And in the public places of her towns will be sorrow and weeping; and she will be seated on the earth, waste and uncovered.
 και ταπεινωθήσονται και πενθήσουσιν αἱ θῆκαι του κόσμου ὑμῶν και καταλειφθήσῃ μόνῃ και εἰς τὴν γῆν ἐδαφισθήσῃ
- 1 ¶ І того дня сім жінок схоплять мужа одного, говорячи: Ми будемо їсти свій хліб, і зодягатимем одіж свою, тільки йменням твоїм хай нас кличуть, забери ти наш сором!
And in that day seven women will put their hands on one man, saying, There will be no need for you to give us food or clothing, only let us go under your name, so that our shame may be taken away.
 και ἐπιλήμψονται ἑπτὰ γυναῖκες ἀνθρώπου ἑνὸς λέγουσαι τὸν ἄρτον ἡμῶν φαγόμεθα και τὰ ἱμάτια ἡμῶν περιβαλούμεθα πλὴν τὸ ὄνομα τὸ σὸν κεκλήσθω ἐφ' ἡμᾶς ἄφελε τὸν ὀνειδισμὸν ἡμῶν
- 2 ¶ Того дня буде парость Господня красою та славою, плід же земний величністю та пишнотою для врятованих із Ізраїля.
In that day will the young growth of the Lord be beautiful in glory, and the fruit of the earth will be the pride of those who are still living in Israel.
 τῇ δὲ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐπιλάμψει ὁ θεὸς ἐν βουλήῃ μετὰ δόξης ἐπὶ τῆς γῆς του ὑψῶσαι και δοξάσαι τὸ καταλειφθὲν του Ἰσραὴλ
- 3 І буде зосталий в Сіоні й полишений в Єрусалимі, святим буде зватися він, кожен, хто жити записаний в Єрусалимі,
And it will come about that the rest of the living in Zion, and of those who have been kept from destruction in Jerusalem, will be named holy, even everyone who has been recorded for life in Jerusalem:
 και ἔσται τὸ ὑπολειφθὲν ἐν σιων και τὸ καταλειφθὲν ἐν ἱερουσαλημ ἅγιοι κληθήσονται πάντες οἱ γραφέντες εἰς ζωὴν ἐν ἱερουσαλημ
- 4 коли нечистоту Господь змиє з сіонських дочок, а кров Єрусалиму сполосе з-посеред його духом права та духом очищення.
When Zion has been washed from her sin by the Lord, and Jerusalem made clean from her blood by a judging and a burning wind.
 ὅτι ἐκπλυνεῖ κύριος τὸν ῥύπον τῶν υἱῶν και τῶν θυγατέρων σιων και τὸ αἷμα ἐκκαθαριεῖ ἐκ μέσου αὐτῶν ἐν πνεύματι κρίσεως και πνεύματι καύσεως
- 5 І створить Господь над усяким житлом на Сіонській горі та над місцем зібрання удень хмару, вночі ж дим і блиск огню полум'яного, бо над всякою славою буде покрова...
And over every living-place on Mount Zion, all over all her meetings, the Lord will make a cloud and smoke by day, and the shining of a flaming fire by night, for over all, the glory of the Lord will be a cover and a tent;
 και ἤξει και ἔσται πᾶς τόπος του ὄρους σιων και πάντα τὰ περικύκλω αὐτῆς σκιάσει νεφέλῃ ἡμέρας και ὡς καπνοῦ και ὡς φωτὸς πυρὸς καιομένου νυκτός πάσῃ τῇ δόξῃ σκεπασθήσεται
- 6 І буде шатро удень тінню від спеки, і захистом та укриттям від негоди й дощу!
And a shade in the daytime from the heat, and a safe cover from storm and from rain.
 και ἔσται εἰς σκιάν ἀπὸ καύματος και ἐν σκέπῃ και ἐν ἀποκρύφῳ ἀπὸ σκληρότητος και ὕετος

- 1 ¶ Заспіваю ж я вам про Свогого Улюбленого пісню любовну про Його виноградника! На плودочому версі гори виноградника мав був Мій Приятель.
Let me make a song about my loved one, a song of love for his vine-garden. My loved one had a vine-garden on a fertile hill:
 ἦσω δὴ τῷ ἡγαπημένῳ ἤσμα τοῦ ἀγαπητοῦ τῷ ἀμπελώνι μου ἀμπελὼν ἐγενήθη τῷ ἡγαπημένῳ ἐν κέρατι ἐν τόπῳ πλίονι
- 2 I обкопав Він його, й від каміння очистив його, і виноградом добірним його засадив, і башту поставив посеред його, і витесав у ньому чавило, і чекав, що родитиме він виноград, та він уродив дикі ягоди!
And after working the earth of it with a spade, he took away its stones, and put in it a very special vine; and he put up a watchtower in the middle of it, hollowing out in the rock a place for the grape-crushing; and he was hoping that it would give the best grapes, but it gave common grapes.
 καὶ φραγμὸν περιέθηκα καὶ ἐχαράκωσα καὶ ἐφύτευσα ἀμπελον σωρηκ καὶ ψκοδόμησα πύργον ἐν μέσῳ αὐτοῦ καὶ προλήνιον ὄρυξα ἐν αὐτῷ καὶ ἔμεινα τοῦ ποιῆσαι σταφυλὴν ἐποίησεν δὲ ἀκάνθας
- 3 Тепер же ти, срусалимський мешканче та мужу юдейський, розсудить по між Мною й Моїм виноградником:
And now, you people of Jerusalem and you men of Judah, be the judges between me and my vine-garden.
 καὶ νῦν ἄνθρωπος τοῦ ἰουδα καὶ οἱ ἐνοικοῦντες ἐν ἱερουσαλημ κρίνατε ἐν ἐμοὶ καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ ἀμπελώνός μου
- 4 що ще можна вчинити було для Мого виноградника, але Я не зробив того в ньому? Чому Я чекав, що родитиме він виноград, а він уродив дикі ягоди?
Is there anything which might have been done for my vine-garden which I have not done? why then, when I was hoping for the best grapes did it give me common grapes?
 τί ποιήσω ἔτι τῷ ἀμπελώνι μου καὶ οὐκ ἐποίησα αὐτῷ διότι ἔμεινα τοῦ ποιῆσαι σταφυλὴν ἐποίησεν δὲ ἀκάνθας
- 5 А тепер завідомлю Я вас, що зроблю для Свого виноградника: живопліт його викину, і він буде на знищення, горожу його розвалю, і він на потоптання буде,
And now, this is what I will do to my vine-garden: I will take away the circle of thorns round it, and it will be burned up; its wall will be broken down and the beasts of the field will go through it;
 νῦν δὲ ἀναγγεῶ ὑμῖν τί ποιήσω τῷ ἀμπελώνι μου ἀφελῶ τὸν φραγμὸν αὐτοῦ καὶ ἔσται εἰς διαρπαγὴν καὶ καθελῶ τὸν τοῖχον αὐτοῦ καὶ ἔσται εἰς καταπάτημα
- 6 зроблю Я загубу йому, він не буде обтинаний ані підсапуваний, і виросте терня й будяччя на ньому, а хмарам звелю, щоб дощу не давали на нього!
And I will make it waste; its branches will not be touched with the knife, or the earth worked with the spade; but blackberries and thorns will come up in it: and I will give orders to the clouds not to send rain on it.
 καὶ ἀνήσω τὸν ἀμπελώνά μου καὶ οὐ μὴ τηθῆ ἢ οὐδὲ μὴ σκαφῆ καὶ ἀναβήσεται εἰς αὐτὸν ὡς εἰς χέρσον ἀκανθα καὶ ταῖς νεφέλαις ἐντελοῦμαι τοῦ μὴ βρέξει εἰς αὐτὸν ὑετόν
- 7 Бо виноградник Господа Саваота то Ізраїлів дім, а муж Юди коханий Його саджанець. Сподівався правосуддя, та ось кроволиття, сподівався справедливости Він, та ось зойк...
For the vine-garden of the Lord of armies is the people of Israel, and the men of Judah are the plant of his delight: and he was looking for upright judging, and there was blood; for righteousness, and there was a cry for help.
 ὁ γὰρ ἀμπελὼν κυρίου σαβαωθ οἶκος τοῦ ἰσραηλ ἐστὶν καὶ ἄνθρωπος τοῦ ἰουδα νεόφυτον ἡγαπημένον ἔμεινα τοῦ ποιῆσαι κρίσιν ἐποίησεν δὲ ἀνομίαν καὶ οὐ δικαιοσύνην ἀλλὰ κραυγὴν
- 8 ¶ Горе тим, що долучують дома до дому, а поле до поля приточують, аж місця бракує для інших, так ніби самі сидите серед краю!
Cursed are those who are joining house to house, and putting field to field, till there is no more living-space for any but themselves in all the land!
 οὐαὶ οἱ συνάπτοντες οἰκίαν πρὸς οἰκίαν καὶ ἀγρὸν πρὸς ἀγρὸν ἐγγίζοντες ἵνα τοῦ πλησίον ἀφέλωνται τι μὴ οἰκήσετε μόνοι ἐπὶ τῆς γῆς
- 9 В мої уші сказав був Господь Саваот: Направду, багато домів попустошені будуть, великі та добрі, і не буде мешканця для них.
The Lord of armies has said to me secretly, Truly, numbers of great and fair houses will be waste, with no one living in them.
 ἠκούσθη γὰρ εἰς τὰ ὦτα κυρίου σαβαωθ ταῦτα ἐὰν γὰρ γένονται οἰκίαι πολλαὶ εἰς ἔρημον ἔσονται μεγάλα καὶ καλά καὶ οὐκ ἔσονται οἱ ἐνοικοῦντες ἐν αὐταῖς
- 10 Бо десять загонів землі виноградника бата одного вродять, а насіння одного хомера породить ефу.
For ten fields of vines will only give one measure of wine, and a great amount of seed will only give a small measure of grain.
 οὗ γὰρ ἐργῶνται δέκα ζεύγη βοῶν ποιήσει κέραμιον ἐν καὶ ὁ σπείρων ἀρτάβας ἐξ ποιήσει μέτρα τρία
- 11 Горе тим, що встають рано вранці і женуть за напоєм п'янким, і тривають при нім аж до вечора, щоб вином розпалитись!
Cursed are those who get up early in the morning to give themselves up to strong drink; who keep on drinking far into the night till they are heated with wine!
 οὐαὶ οἱ ἐγειρόμενοι τὸ πρωὶ καὶ τὸ σικερα διώκοντες οἱ μένοντες τὸ ὄψε ὁ γὰρ οἶνος αὐτοῦς συγκαύσει
- 12 І сталася цитра та арфа, бубон та сопілка й вино за їхню гулянку, а на діло Господнє не дивляться, не вбачають Його чину рук.
And corded instruments and wind-instruments and wine are in their feasts: but they give no thought to the work of the Lord, and they are not interested in what his hands are doing.
 μετὰ γὰρ κιθάρας καὶ ψαλτηρίου καὶ τυμπάνων καὶ αὐλῶν τὸν οἶνον πίνουσιν τὰ δὲ ἔργα κυρίου οὐκ ἐμβλέπουσιν καὶ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν αὐτοῦ οὐ κατανοοῦσιν
- 13 Тому піде народ Мій на вигнання непередбачено, і вельможі його голодуватимуть, а патовпи його висохне з прагнення...
For this cause my people are taken away as prisoners into strange countries for need of knowledge: and their rulers are wasted for need of food, and their loud-voiced feasters are dry for need of water.
 τοῖνον αἰχμάλωτος ὁ λαός μου ἐγενήθη διὰ τὸ μὴ εἰδέναι αὐτοῦς τὸν κύριον καὶ πλήθος ἐγενήθη νεκρῶν διὰ λιμὸν καὶ δίψαν ὕδατος

- 14 **Τому то розширив шеол пожадливість свою і безмірно розкрив свою пащу, і зійде до нього його пишнота, і його натовп, і гуркіт його, й ті, що тішаться в ньому.**
For this cause the underworld has made wide its throat, opening its mouth without limit: and her glory, and the noise of her masses, and her loud-voiced feasters, will go down into it.
καὶ ἐπλάτυνεν ὁ ἄδης τὴν ψυχὴν αὐτοῦ καὶ διήνοιξεν τὸ στόμα αὐτοῦ τοῦ μὴ διαλιπεῖν καὶ καταβήσονται οἱ ἔνδοξοι καὶ οἱ μεγάλοι καὶ οἱ πλούσιοι καὶ οἱ λοιμοὶ αὐτῆς
- 15 **І людина понижиться, і упокориться муж, а очі високих поникнуть,**
And the poor man's head is bent, and the great man goes down on his face, and the eyes of pride are put to shame:
καὶ ταπεινωθήσεται ἄνθρωπος καὶ ἀτιμασθήσεται ἀνὴρ καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ οἱ μετέωροι ταπεινωθήσονται
- 16 **а Господь Саваот возвеличится в суді, і Бог Святий виявить святість Свою в справедливості!**
But the Lord of armies is lifted up as judge, and the Holy God is seen to be holy in righteousness.
καὶ ὑψωθήσεται κύριος σαβαωθ ἐν κρίματι καὶ ὁ θεὸς ὁ ἅγιος δοξασθήσεται ἐν δικαιοσύνῃ
- 17 **І пастися будуть овечки, немов би на луці своїй, а зоставлене з ситих чужі поїдять.**
Then the lambs will get food as in their grass-lands, and the fat cattle will be feasting in the waste places.
καὶ βοσκηθήσονται οἱ διηρασμένοι ὡς ταῦροι καὶ τὰς ἐρήμους τῶν ἀπειλημμένων ἄρνες φάγονται
- 18 **¶ Горе тим, що вину притягають до себе шнурами марноти, а гріх як мотуззям від воза,**
Cursed are those who make use of ox-cords for pulling the evil thing, and the bands of a young ox for their sin!
οὐαὶ οἱ ἐπισπόμενοι τὰς ἀμαρτίας ὡς σχοινίῳ μακρῷ καὶ ὡς ζυγῷ ἱμάντι δαμάλεως τὰς ἀνομίας
- 19 **та кажуть: Хай квапиться Він, хай принаглить Свій чин, щоб ми бачили, а постанова Святого Ізраїлевого хай наблизиться і нехай прийде і пізнасмо ми!**
Who say, Let him do his work quickly, let him make it sudden, so that we may see it: let the design of the Holy One of Israel come near, so that it may be clear to us.
οἱ λέγοντες τὸ τάχος ἐγγισάτω ἃ ποιήσει ἵνα ἴδωμεν καὶ ἐλθάτω ἡ βουλή τοῦ ἁγίου ἰσραηλ ἵνα γνῶμεν
- 20 **Горе тим, що зло називають добром, а добро злом, що ставлять темноту за світло, а світло за темряву, що ставлять гірке за солодке, а солодке за гірке!**
Cursed are those who give the name of good to evil, and of evil to what is good: who make light dark, and dark light: who make bitter sweet, and sweet bitter!
οὐαὶ οἱ λέγοντες τὸ πονηρὸν καλὸν καὶ τὸ καλὸν πονηρὸν οἱ τιθέντες τὸ σκότος φῶς καὶ τὸ φῶς σκότος οἱ τιθέντες τὸ πικρὸν γλυκὸ καὶ τὸ γλυκὸ πικρὸν
- 21 **Горе мудрим у власних очах та розумним перед собою самим!**
Cursed are those who seem wise to themselves, and who take pride in their knowledge!
οὐαὶ οἱ συνετοὶ ἐν ἑαυτοῖς καὶ ἐνόπιον ἑαυτῶν ἐπιστήμονες
- 22 **Горе тим, що хоробрі винце попивати, і силачі на мішання п'яного напою,**
Cursed are those who are strong to take wine, and great in making mixed drinks!
οὐαὶ οἱ ἰσχύοντες ὑμῶν οἱ τὸν οἶνον πίνοντες καὶ οἱ δυνάσται οἱ κεραννύντες τὸ σικερα
- 23 **що несправедливого чинять в суді за хабар справедливим, а праведність праведного усувають від нього...**
Who for a reward give support to the cause of the sinner, and who take away the righteousness of the upright from him.
οἱ δικαιοῦντες τὸν ἀσεβῆ ἕνεκεν δώρων καὶ τὸ δίκαιον τοῦ δικαίου αἴρουντες
- 24 **Тому, як огненний язик пожирас стерню, а від полум'я никне трава, отак спорохнявіє корінь у них, і рознесеться їхній цвіт, немов курява, бо від себе відкинули Закон Господа Саваот а, і знехтували вони слово Святого Ізраїлевого!**
For this cause, as the waste of the grain is burned up by tongues of fire, and as the dry grass goes down before the flame, so their root will be like the dry stems of grain, and their flower will go up in dust: because they have gone against the law of the Lord of armies, and have given no honour to the word of the Holy One of Israel.
διὰ τοῦτο ὃν τρόπον καυθήσεται καλήμη ὑπὸ ἄνθρακος πυρός καὶ συγκαυθήσεται ὑπὸ φλογὸς ἀνειμένης ἡ ῥίζα αὐτῶν ὡς χυοὺς ἔσται καὶ τὸ ἄνθος αὐτῶν ὡς κονιορτὸς ἀναβήσεται οὐ γὰρ ἠθέλησαν τὸν νόμον κυρίου σαβαωθ ἀλλὰ τὸ λόγιον τοῦ ἁγίου ἰσραηλ παρώξυνα
- 25 **Тому запалився гнів Господа на народ Його, і на нього Він витягнув руку Свою, та й уразив його: і захиталися гори, і сталось їхнього трупу, як сміття серед вулиць!... При цьому всьому не відвернувсь Його гнів, і витягнена ще рука Його!**
For this reason the wrath of the Lord has been burning against his people, and his hand has been stretched out against them in punishment, and the hills were shaking, and their dead bodies were like waste in the open places of the town.
καὶ ἐθυμώθη ὀργῇ κύριος σαβαωθ ἐπὶ τὸν λαὸν αὐτοῦ καὶ ἐπέβαλεν τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπ' αὐτούς καὶ ἐπάταξεν αὐτούς καὶ παρωξύνθη τὰ ὄρη καὶ ἐγενήθη τὰ θνησιμαῖα αὐτῶν ὡς κοπρία ἐν μέσῳ ὁδοῦ ὃ καὶ ἐν πᾶσι τοῦτοις οὐκ ἀπεστράφη ὁ θυμὸς ἀλλ' ἔτι ἡ χεὶρ ὑψηλή

- 26 I підійме прапора народу здалека, і засвище йому з кінця краю, і прийде він хутко та легко,
And he will let a flag be lifted up as a sign to a far-off nation, whistling to them from the ends of the earth: and they will come quickly and suddenly.
τουγαρουν ἀρει σύσημον ἐν τοῖς ἔθνεσιν τοῖς μακρὰν καὶ συριεῖ αὐτοῖς ἀπ' ἄκρου τῆς γῆς καὶ ἰδοὺ ταχὺ κούφως ἔρχονται
- 27 немає між ними утомленого та такого, який би спіткнувся! Не дримає ніхто і не спить, а пояс із стегон його не здіймається та не зривається шнур при взутті його.
There is no weariness among them, and no man is feeble-footed: they come without resting or sleeping, and the cord of their shoes is not broken.
οὐ πεινάσουσιν οὐδὲ κοπιάσουσιν οὐδὲ νυστάξουσιν οὐδὲ κοιμηθήσονται οὐδὲ λύσουσιν τὰς ζώνας αὐτῶν ἀπὸ τῆς ὀσφύος αὐτῶν οὐδὲ μὴ ῥαγῶσιν οἱ ἱμάντες τῶν ὑποδημάτων αὐτῶν
- 28 Його стріли погострені, і всі луки його понатягуювані. Копита у коней його немов кремінь вважаються, а колеса його немов вихор.
Their arrows are sharp, and every bow is bent: the feet of their horses are like rock, and their wheels are like a rushing storm.
ὄν τὰ βέλη ὀξεῖά ἐστιν καὶ τὰ τόξα αὐτῶν ἐντεταμένα οἱ πόδες τῶν ἵππων αὐτῶν ὡς στερεὰ πέτρα ἐλογίσθησαν οἱ τροχοὶ τῶν ἁρμάτων αὐτῶν ὡς καταγίς
- 29 Його рик як левиці, і він заричить, немов ті левчуки, і він загарчить, і здобич ухопить, й її понесе, і ніхто не врятує!
The sound of their armies will be like the voice of a lion, and their war-cry like the noise of young lions: with loud cries they will come down on their food and will take it away safely, and there will be no one to take it out of their hands.
ὁρμῶσιν ὡς λέοντες καὶ παρέστηκαν ὡς σκύμος λέοντος καὶ ἐπλήμψεται καὶ βοήσει ὡς θηρίου καὶ ἐκβαλεῖ καὶ οὐκ ἔσται ὁ ῥυόμενος αὐτοῦς
- 30 І на нього ревітиме він того дня, як те море реве... І погляне на землю, а там густа темрява, і світло померкло у хмарах її...
And his voice will be loud over him in that day like the sounding of the sea: and if a man's eyes are turned to the earth, it is all dark and full of trouble; and the light is made dark by thick clouds.
καὶ βοήσει δι' αὐτοῦς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ὡς φωνὴ θαλάσσης κυμαίνουσης καὶ ἐμβλέψονται εἰς τὴν γῆν καὶ ἰδοὺ σκότος σκληρὸν ἐν τῇ ἀπορίᾳ αὐτῶν
- 1 ¶ Року смерті царя Озії бачив я Господа, що сидів на високому та піднесеному престолі, а кінці одежі Його переповнювали храм.
In the year of King Uzziah's death I saw the Lord seated in his place, high and lifted up, and the Temple was full of the wide skirts of his robe.
καὶ ἐγένετο τοῦ ἔνιαυτοῦ οὗ ἀπέθανεν οζίας ὁ βασιλεὺς εἶδον τὸν κύριον καθήμενον ἐπὶ θρόνου ὑψηλοῦ καὶ ἐπηρμένου καὶ πλήρης ὁ οἶκος τῆς δόξης αὐτοῦ
- 2 Серафими стояли зверху Його, по шість крил у кожного: двома закривав обличчя своє, і двома закривав ноги свої, а двома літав.
Over him were the winged ones: every one had six wings; two for covering his face, two for covering his feet, and two for flight.
καὶ σεραφὶν εἰστήκεισαν κύκλῳ αὐτοῦ ἕξ πτέρυγες τῷ ἐνὶ καὶ ἕξ πτέρυγες τῷ ἐνὶ καὶ ταῖς μὲν δυσὶν κατεκάλυπτον τὸ πρόσωπον καὶ ταῖς δυσὶν κατεκάλυπτον τοὺς πόδας καὶ ταῖς δυσὶν ἐπέταντο
- 3 І кликав один до одного й говорив: Свят, свят, свят Господь Саваот, уся земля повна слави Його!
And one said in a loud voice to another, Holy, holy, holy, is the Lord of armies: all the earth is full of his glory.
καὶ ἐκέκραγον ἕτερος πρὸς τὸν ἕτερον καὶ ἔλεγον ἅγιος ἅγιος ἅγιος κύριος σαβαωθ πλήρης πᾶσα ἡ γῆ τῆς δόξης αὐτοῦ
- 4 І захиталися чопи порогів від голосу того, хто кликав, а храм переповнився димом!
And the bases of the door-pillars were shaking at the sound of his cry, and the house was full of smoke.
καὶ ἐπήρθη τὸ ὑπερθυρον ἀπὸ τῆς φωνῆς ἧς ἐκέκραγον καὶ ὁ οἶκος ἐπλήσθη καπνοῦ
- 5 ¶ Тоді я сказав: Горе мені, бо я занапашений! Бо я чоловік нечистоустий, і сиджу посеред народу нечистоустого, а очі мої бачили Царя, Господа Саваота!
Then I said, The curse is on me, and my fate is destruction; for I am a man of unclean lips, living among a people of unclean lips; for my eyes have seen the King, the Lord of armies.
καὶ εἶπα ὃ τάλας ἐγὼ ὅτι κατανένυγμα ὅτι ἄνθρωπος ὢν καὶ ἀκάθαρτα χεῖλη ἔχων ἐν μέσῳ λαοῦ ἀκάθαρτα χεῖλη ἔχοντος ἐγὼ οἰκῶ καὶ τὸν βασιλέα κύριον σαβαωθ εἶδον τοῖς ὀφθαλμοῖς μου
- 6 І прилетів до мене один з Серафимів, а в руці його вугінь розпалений, якого він узяв щипцями з-над жертівника.
Then a winged one came to me with a burning coal in his hand, which he had taken from off the altar with the fire-spoon.
καὶ ἀπεστάλη πρὸς με ἐν τῶν σεραφῶν καὶ ἐν τῇ χειρὶ εἶχεν ἄνθρακα ὃν τῇ λαβίδι ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ θυσιαστηρίου
- 7 І він доторкнувся до уст моїх та й сказав: Ось доторкнулося це твоїх уст, і відійшло беззаконня твоє, і гріх твій окуплений.
And after touching my mouth with it, he said, See, your lips have been touched with this; and your evil is taken away, and you are made clean from sin.
καὶ ἤψατο τοῦ στόματός μου καὶ εἶπεν ἰδοὺ ἤψατο τοῦτο τῶν χειλέων σου καὶ ἀφελεῖ τὰς ἀνομίας σου καὶ τὰς ἁμαρτίας σου περικαθαριεῖ
- 8 І почув я голос Господа, що говорив: Кого Я пошлю, і хто піде для Нас? А я відказав: Ось я, пошли Ти мене!
And the voice of the Lord came to my ears, saying, Whom am I to send, and who will go for us? Then I said, Here am I, send me.
καὶ ἤκουσα τῆς φωνῆς κυρίου λέγοντος τίνα ἀποστείλω καὶ τίς πορεύσεται πρὸς τὸν λαὸν τοῦτον καὶ εἶπα ἰδοὺ εἰμι ἐγὼ ἀπόστειλόν με
- 9 ¶ А Він проказав: Іди, і скажеш народові цьому: Ви будете чути постійно, та не зрозумієте, і будете бачити завжди, але не пізнаєте.
And he said, Go, and say to this people, You will go on hearing, but learning nothing; you will go on seeing, but without getting wiser.
καὶ εἶπεν πορεύθητι καὶ εἶπὸν τῷ λαῷ τούτῳ ἀκοῆ ἀκούσετε καὶ οὐ μὴ συνήτε καὶ βλέποντες βλέψετε καὶ οὐ μὴ ἴδητε

- 10 Учини затужавілим серце народу цього, і тяжкими зроби його уші, а очі йому позаклеюй, щоб не бачив очима своїми, й ушима своїми не чув, і щоб не зрозумів своїм серцем, і не наведе на нього, і не був уздоровлений він!
Make the hearts of this people fat, and let their ears be stopped, and their eyes shut; for fear that they may see with their eyes, and be hearing with their ears, and their heart may become wise, and they may be turned to me and made well.
ἐπαχύνθη γὰρ ἡ καρδία τοῦ λαοῦ τούτου καὶ τοῖς ὠσίν αὐτῶν βαρέως ἤκουσαν καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν ἐκάμμυσαν μήποτε ἴδωσιν τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ τοῖς ὠσίν ἀκούσωσιν καὶ τῇ καρδίᾳ συνώσωσιν καὶ ἐπιστρέψωσιν καὶ ἰάσωμαι αὐτούς
- 11 I сказав я: Аж доки, о Господи? А Він відказав: Аж доки міста спустіють без мешканця, і доми без людей, а земля спустошена буде зовсім...
Then I said, Lord, how long? And he said in answer, Till the towns are waste and unpeopled, and the houses have no men, and the land becomes completely waste, and the land becomes completely waste,
καὶ εἶπα ἕως πότε κύριε καὶ εἶπεν ἕως ἂν ἐρημωθῶσιν πόλεις παρὰ τὸ μὴ κατοικεῖσθαι καὶ οἴκοι παρὰ τὸ μὴ εἶναι ἀνθρώπους καὶ ἡ γῆ καταλειφθήσεται ἐρημος
- 12 I віддавить людину Господь, і буде велике опущення серед землі...
And the Lord has taken men far away, and there are wide waste places in the land.
καὶ μετὰ ταῦτα μακρυνεῖ ὁ θεὸς τοὺς ἀνθρώπους καὶ οἱ καταλειφθέντες πληθυνθήσονται ἐπὶ τῆς γῆς
- 13 I коли позостанеться в ній ще десята частина, вона знову спустошена буде... Але мов з теребинту й мов з дубу, зостанеться в них пень по зрубі, насіння бо святості пень їхній!
And even if there is still a tenth part in it, it will again be burned, like a tree of the woods whose broken end is still in the earth after the tree has been cut down (the holy seed is the broken end).
καὶ ἔτι ἐπ' αὐτῆς ἔστιν τὸ ἐπιδέκατον καὶ πάλιν ἔσται εἰς προνομὴν ὡς τερέβινθος καὶ ὡς βάλανος ὅταν ἐκπέσῃ ἀπὸ τῆς θήκης αὐτῆς
- 1 ¶ I сталося за днів Ахаза, сина Йотама, Уззїйного сина, царя Юди, вийшов Рецин, цар сирійський, і Пеках, син Ремалїн, цар Ізраїлів, до Єрусалиму на війну на нього, та не міг звоювати проти нього.
Now it came about in the days of Ahaz, the son of Jotham, the son of Uzziah, king of Judah, that Rezin, the king of Aram, and Pekah, the son of Remaliah, the king of Israel, came up to Jerusalem to make war against it, but were not able to overcome it.
καὶ ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις ἀχαζ τοῦ ἰωαθαμ τοῦ υἱοῦ οὔζιου βασιλέως ἰουδα ἀνέβη ραασσων βασιλεὺς араμ καὶ φακεε υἱὸς ρομελιου βασιλεὺς ἰσραηλ ἐπὶ ἱερουσαλημ πολεμησαι αὐτήν καὶ οὐκ ἔδυναντο νικησαι αὐτήν
- 2 I сповіщено Давидів дім, і сказано: Став табором Арам у землі Єфремовій. І захиталося серце його й серце народу його, як хитаються лісові дерева від вітру!
And word came to the family of David that Aram had put up its tents in Ephraim. And the king's heart, and the hearts of his people, were moved, like the trees of the wood shaking in the wind.
καὶ ἀνηγγέλη εἰς τὸν οἶκον δαυιδ λέγοντες συνεφώνησεν араμ πρὸς τὸν εφραим καὶ ἐξέστη ἡ ψυχὴ αὐτοῦ καὶ ἡ ψυχὴ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ ὡς δένδρα ὅταν ἐν δρυμῶ ξύλων ὑπὸ πνεύματος σαλευθῆ
- 3 I сказав Господь до Ісаї: Вийди навпроти Ахаза, ти та твої сини Шеар-Яшуб, до кінця водоводу горішнього ставу, на битву дорогу Поля-Валюшників.
Then the Lord said to Isaiah, Go out now, you and Shear-jashub, your son, and you will come across Ahaz at the end of the stream flowing from the higher pool, in the highway of the washerman's field;
καὶ εἶπεν κύριος πρὸς ἰσαιαν ἐξελθε εἰς συνάντησιν ἀχαζ σὺ καὶ ὁ καταλειφθεὶς ἰασουβ ὁ υἱὸς σου πρὸς τὴν κολυμβήθραν τῆς ἄνω ὁδοῦ τοῦ ἀγροῦ τοῦ γναφέως
- 4 I скажеш до нього: Стережися й будь спокійний, не бійся, а серце твоє нехай не м'якне через два залишки тих димлячих головешок, від полум'я гніву Рецина й Арама та сина Ремалїнного,
And say to him, Take care and be quiet; have no fear, and do not let your heart be feeble, because of these two ends of smoking fire-wood, because of the bitter wrath of Rezin and Aram, and of the son of Remaliah.
καὶ ἐρεῖς αὐτῷ φύλαξαι τοῦ ἡσυχάσαι καὶ μὴ φοβεῖσθαι μηδὲ ἡ ψυχὴ σου ἀσθενεῖτω ἀπὸ τῶν δύο ξύλων τῶν δαλῶν τῶν καπνιζομένων τούτων ὅταν γὰρ ὀργὴ τοῦ θυμοῦ μου γένηται πάλιν ἰάσωμαι
- 5 за те, що Арам, Єфрем та син Ремалїн радили проти тебе лихе, говорячи:
Because Aram has made evil designs against you, saying,
καὶ ὁ υἱὸς τοῦ араμ καὶ ὁ υἱὸς τοῦ ρομελιου ὅτι ἐβουλεύσαντο βουλὴν πονηρὰν περὶ σοῦ λέγοντες
- 6 Ходім на Юдею та її налякаємо, і здобудемо для себе, і настановимо царем серед нього Тавеїлового сина.
Let us go up against Judah, troubling her, and forcing our way into her, and let us put up a king in her, even the son of Tabeel:
ἀναβησόμεθα εἰς τὴν ἰουδαίαν καὶ συλλαλήσαντες αὐτοῖς ἀποστρέψομεν αὐτούς πρὸς ἡμᾶς καὶ βασιλεύσομεν αὐτῆς τὸν υἱὸν ταβειλ
- 7 Так сказав Господь Бог: Цього не станеться й не буде!
This is the word of the Lord God: This design will not come about or be effected.
τάδε λέγει κύριος σαβαωθ οὐ μὴ ἐμμεῖν ἡ βουλὴ αὕτη οὐδὲ ἔσται
- 8 Бо голова Араму Дамаск, а голова Дамаску Рецин, та ще шістдесят і п'ять літ, і буде зламаний Єфрем, так що перестане бути народом!
For the head of Aram is Damascus, and the head of Damascus is Rezin (and in sixty-five years from now Ephraim will be broken, and will no longer be a people):
ἀλλ' ἡ κεφαλὴ араμ дамасκός ἀλλ' ἔτι ἐξήκοντα καὶ πέντε ἐτῶν ἐκλείψει ἡ βασιλεία εφραим ἀπὸ λαοῦ

- 9 А голова Єфрему Самарія, а голова Самарії син Ремаліїн. Якщо ви не повірите, то не встоїте.
And the head of Ephraim is Samaria, and the head of Samaria is Remaliah's son. If you will not have faith, your kingdom will be broken.
 και η κεφαλή εφραιμ σομορων και η κεφαλή σομορων υιός του ρομελιου και εάν μη πιστεύσητε ουδέ μη συνήτε
- 10 ¶ I Господь далі говорив до Ахаза й казав:
And Isaiah said again to Ahaz,
 και προσέθετο κύριος λαλήσαι τῷ αχαζ λέγων
- 11 Зажадай собі знака від Господа, Бога твого, і зійди глибоко до шеолу, або зійди високо догори!
Make a request to the Lord your God for a sign, a sign in the deep places of the underworld, or in the high heavens.
 αίτησαι σεαυτῷ σημεῖον παρὰ κυρίου θεοῦ σου εἰς βάθος ἢ εἰς ὕψος
- 12 А Ахаз відказав: Не пожадаю я, і не буду спокушувати Господа.
But Ahaz said, I will not put the Lord to the test by making such a request.
 και εἶπεν αχαζ οὐ μὴ αἰτήσω οὐδ' οὐ μὴ πειράσω κύριον
- 13 I він сказав: Послухайте, доме Давидів, чи мало вам трудити людей, що трудите також Бога мого?
And he said, Give ear now, O family of David: is it not enough that you are driving men to disgust? will you do the same to my God?
 και εἶπεν ἀκούσατε δὴ οἶκος δαυιδ μὴ μικρὸν ὑμῖν ἀγῶνα παρέχειν ἀνθρώποις και πῶς κυρίῳ παρέχετε ἀγῶνα
- 14 Тому Господь Сам дасть вам знака: Ось Діва в утробі зачне, і Сина породить, і назвеш ім'я Йому: Еммануїл.
For this cause the Lord himself will give you a sign; a young woman is now with child, and she will give birth to a son, and she will give him the name Immanuel.
 διὰ τοῦτο δώσει κύριος αὐτὸς ὑμῖν σημεῖον ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἔξει και τέξεται υἱόν και καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ εμμανουηλ
- 15 Масло та мед буде Він споживати, аж поки не пізнає того, як зло відкидати та добро вибирати.
Butter and honey will be his food, when he is old enough to make a decision between evil and good.
 βούτυρον και μέλι φάγεται πρὶν ἢ γνῶναι αὐτὸν ἢ προελεσθαι πονηρὰ ἐκλέξεται τὸ ἀγαθόν
- 16 Бо поки пізнає Та Дигина, як зло відкидати та добро вибирати, буде покинена та земля, що ти лякаєшся перед двома царями її.
For before the child is old enough to make a decision between evil and good, the land whose two kings you are now fearing will have become waste.
 διότι πρὶν ἢ γνῶναι τὸ παιδίον ἀγαθὸν ἢ κακὸν ἀπειθεῖ πονηρίᾳ τοῦ ἐκλέξασθαι τὸ ἀγαθὸν και καταλειφθήσεται ἡ γῆ ἣν σὺ φοβῆ ἀπὸ προσώπου τῶν δύο βασιλέων
- 17 ¶ Спровадить Господь на тебе, і на народ твій, і на дім батька твого дні, які не приходили від дня відступлення Єфрема від Юди, спровадить царя асирійського.
The Lord is about to send on you, and on your people, and on your father's house, such a time of trouble as there has not been from the days of the separating of Ephraim from Judah; even the coming of the king of Assyria.
 ἀλλὰ ἐπάξει ὁ θεὸς ἐπὶ σὲ και ἐπὶ τὸν λαόν σου και ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ πατρὸς σου ἡμέρας αἰ οὐπῶ ἦκασιν ἀφ' ἧς ἡμέρας ἀφείλεν εφραιμ ἀπὸ ἰουδα τὸν βασιλέα τῶν ἀσσυρίων
- 18 I станеться в день той, привабить Господь муху, що в кінці рік Єгипту, та бджолу, що в асирійському краї,
And it will be in that day that the Lord will make a piping sound for the fly which is in the end of the rivers of Egypt, and for the bee which is in the land of Assyria.
 και ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ συριεῖ κύριος μυῖαις ὃ κυριεῦει μέρους ποταμοῦ αἰγύπτου και τῇ μελίσῃ ἣ ἔστιν ἐν χώρᾳ ἀσσυρίων
- 19 і вони прилетять, та усядуться всі по проваллях стрімких та по щілинах скельних, і в усіх терновиннях, та на луках усіх...
And they will come, covering all the waste valleys, and the holes of the rocks, and the thorns, and all the watering-places.
 και ἐλεύσονται πάντες και ἀναπαύσονται ἐν ταῖς φάραξι τῆς χώρας και ἐν ταῖς τρώγλαις τῶν πετρῶν και εἰς τὰ σπήλαια και εἰς πᾶσαν ῥαγάδα και ἐν παντὶ ξόλῳ
- 20 Дня того оголить Господь немов бритвою, найнятою по тім боці ріки, царем асирійським, голову та волосся ніг, забере також бороду.
In that day will the Lord take away the hair of the head and of the feet, as well as the hair of the face, with a blade got for a price from the other side of the River; even with the king of Assyria.
 ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ζυρήσει κύριος τῷ ζυρῷ τῷ μεγάλῳ και μεμεθυσμένῳ ὃ ἔστιν πέραν τοῦ ποταμοῦ βασιλέως ἀσσυρίων τὴν κεφαλὴν και τὰς τρίχας τῶν ποδῶν και τὸν πώγωνα ἀφελεῖ
- 21 I буде дня того, що хто прогодус корівку та дві штуки худоби дрібної,
And it will be in that day that a man will give food to a young cow and two sheep;
 και ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ θρέψει ἄνθρωπος δάμαλιν βοῶν και δύο πρόβατα
- 22 то станеться, що від многоти молока, що надоїть, споживатиме масло, бо масло та мед буде їсти всякий, хто зостанеться серед землі.
And they will give so much milk that he will be able to have butter for his food: for butter and honey will be the food of all who are still living in the land.
 και ἔσται ἀπὸ τοῦ πλεῖστον ποιεῖν γάλα βούτυρον και μέλι φάγεται πᾶς ὃ καταλειφθεὶς ἐπὶ τῆς γῆς

- 23 I буде дня того: кожне місце, що в ній буде тисяча лоз винограду на тисячу срібла, стане терниною та будяком!
 And it will be in that day that in every place where before there were a thousand vines valued at a thousand shekels of silver, there will be nothing but blackberries and thorns.
 και ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ πᾶς τόπος οὗ ἂν ὄσιν χίλια ἄμπελοι χιλίων σίκλων εἰς χέρσον ἔσονται καὶ εἰς ἄκανθαν
- 24 Зо стрілами й з луком він буде ходити туди, бо стане терниною та будяком уся земля...
 Men will come there with bows and arrows, because all the land will be full of blackberries and thorns.
 μετὰ βέλους καὶ τοξεύματος εἰσελεύσονται ἐκεῖ ὅτι χέρσος καὶ ἄκανθα ἔσται πᾶσα ἡ γῆ
- 25 А на всі гори, що заступом копано їх, ти не зійдеш туди, бо будеш боятись тернини й будячка, і стануться місцем вони, куди волів посилали, і топтатимуть вівці його...
 And they will send out the oxen and the sheep on all the hills which before were worked with the spade, ... fear of blackberries and thorns.
 καὶ πᾶν ὄρος ἀροτριώμενον ἀροτριάθησεται καὶ οὐ μὴ ἐπέλθῃ ἐκεῖ φόβος ἔσται γὰρ ἀπὸ τῆς χέρσου καὶ ἀκάνθης εἰς βόσκημα προβάτου καὶ εἰς καταπάτημα βοός
- 1 ¶ I промовив до мене Господь: Візьми собі велику таблицю, і напиши на ній людським письмом: Квапиться здобич, скорий грабіж.
 And the Lord said to me, Take a great writing-board, and on it put down in common letters, Maher-shalal-hash-baz;
 καὶ εἶπεν κύριος πρὸς με λαβὲ σεαυτῷ τόμον καινοῦ μεγάλου καὶ γράψον εἰς αὐτὸν γραφίδι ἀνθρώπου τοῦ ὀξέως προνομῆν ποιῆσαι σκύλων πάρεστιν γάρ
- 2 I взяв я за свідків собі свідків вірних, священника Урию та Захарія, Єверехіиного сина.
 And take true witnesses to the writing, Uriah the priest, and Zechariah, the son of Jeberechiah.
 καὶ μάρτυράς μοι ποιήσον πιστοὺς ἀνθρώπους τὸν ουριαν καὶ τὸν ζαχαριαν υἱὸν βαραχιου
- 3 I зблився я до пророчиці, і вона зачала, і породила сина. Господь же до мене промовив: Назви ім'я йому: Квапиться здобич, скорий грабіж.
 And I went in to my wife, and she became with child, and gave birth to a son. Then the Lord said to me, Give him the name Maher-shalal-hash-baz,
 καὶ προσῆλθον πρὸς τὴν προφητιν καὶ ἐν γαστρὶ ἔλαβεν καὶ ἔτεκεν υἱὸν καὶ εἶπεν κύριός μοι κάλεσον τὸ ὄνομα αὐτοῦ ταχέως σκύλευσον ὀξέως προνόμεισον
- 4 Бо поки юнак той умітиме кликати Батьку мій, та: Мамо моя, понесеться багатство Дамаску та здобич Самарії перед обличчя царя асирійського.
 For before the child is able to say, Father, or, Mother, the wealth of Damascus and the goods of Samaria will be taken away by the king of Assyria.
 διότι πρὶν ἢ γνῶναι τὸ παιδίον καλεῖν πατέρα ἢ μητέρα λήμνεται δύναμιν δαμασκου καὶ τὰ σκύλα σαμαρείας ἔναντι βασιλέως ἀσσυρίων
- 5 I Господь ще далі говорив до мене й казав:
 And the Lord said again to me,
 καὶ προσέθετο κύριος λαλῆσαι μοι ἔτι
- 6 За те, що народ цей знехтував воду Сілоамську, яка тихо пливе, і має радість з Реціном і з сином Ремаліним,
 Because this people will have nothing to do with the softly-flowing waters of Shiloah, and have fear of Rezin and Remaliah's son;
 διὰ τὸ μὴ βούλεσθαι τὸν λαὸν τοῦτον τὸ ὕδωρ τοῦ σιλωαμ τὸ πορευόμενον ἡσυχῇ ἀλλὰ βούλεσθαι ἔχειν τὸν ρασσων καὶ τὸν υἱὸν ρομελιου βασιλέα ἐφ' ὑμῶν
- 7 то тому ось Господь піднесе на них воду ріки, сильну й велику, царя асирійського та всю славу його. І підійметься вона понад усі свої річища, і піде понад усі береги свої.
 For this cause the Lord is sending on them the waters of the River, deep and strong, even the king of Assyria and all his glory: and it will come up through all its streams, overflowing all its edges:
 διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἀνάγει κύριος ἐφ' ὑμᾶς τὸ ὕδωρ τοῦ ποταμοῦ τὸ ἰσχυρὸν καὶ τὸ πολὺ τὸν βασιλέα τῶν ἀσσυρίων καὶ τὴν δόξαν αὐτοῦ καὶ ἀναβήσεται ἐπὶ πᾶσαν φάραγγα ὑμῶν καὶ περιπατήσει ἐπὶ τὸν ἄν τεῖχος ὑμῶν
- 8 I перейде по Юді вона, заллє та затопить, аж до шиї досягне, і розтягне вона свої крила на всю широчінь твого краю, о Емануїле!
 And it will come on into Judah; rushing on and overflowing, till the waters are up to the neck; *** and his outstretched wings will be covering the land from side to side: for God is with us.
 καὶ ἀφελεῖ ἀπὸ τῆς ἰουδαίας ἀνθρώπων ὅς δυνήσεται κεφαλὴν ἄρα ἢ δυνατὸν συντελέσασθαι τι καὶ ἔσται ἡ παρεμβολὴ αὐτοῦ ὥστε πληρῶσαι τὸ πλάτος τῆς χώρας σου μεθ' ἡμῶν ὁ θεός
- 9 ¶ Озлобляйтесь народи, й збентежені будете, почув, уся земле далека! Озбройтесь, і збентежені будете, озбройтесь, і збентежені будете!
 Have knowledge, O peoples, and be in fear; give ear, all you far-off parts of the earth:
 γνῶτε ἔθνη καὶ ἠττάσθε ἐπακούσατε ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς ἰσχυρότερες ἠττάσθε ἐὰν γὰρ πάλιν ἰσχύσητε πάλιν ἠττηθήσεσθε
- 10 Радьте раду і буде вона поруїнована, слово кажіть і не збудеться, бо з нами Бог!
 Let your designs be formed, and they will come to nothing; give your orders, and they will not be effected: for God is with us.
 καὶ ἦν ἂν βουλευσησθε βουλὴν διασκεδάσει κύριος καὶ λόγον ὃν ἐὰν λαλήσητε οὐ μὴ ἐμμεῖνῃ ὑμῖν ὅτι μεθ' ἡμῶν κύριος ὁ θεός
- 11 Бо так говорив був до мене Господь у силі Своєї руки надо мною, й остерігав мене, щоб не ходити дорогою цього народу, і казав:
 For the Lord, controlling me with a strong hand, gave me orders not to go in the way of this people, saying,
 οὕτως λέγει κύριος τῇ ἰσχυρᾷ χειρὶ ἀπειθοῦσιν τῇ πορείᾳ τῆς ὁδοῦ τοῦ λαοῦ τοῦτου λέγοντες

- 12 Не кажіть змова на все, на що каже змова цей народ, і не бійтесь того, чого він боїться, і не лякайтеся!
Do not say, It is holy, about everything of which this people says, It is holy; and do not be in fear of what they go in fear of.
 μήποτε εἶπητε σκληρόν πάν γάρ ὁ ἐάν εἴπῃ ὁ λαὸς οὗτος σκληρόν ἐστὶν τὸν δὲ φόβον αὐτοῦ οὐ μὴ φοβηθῆτε οὐδὲ μὴ παραχθῆτε
- 13 Господа Саваота Його свято шануйте, і Його вам боятись, Його вам лякатись!
But let the Lord of armies be holy to you, and go in fear of him, giving honour to him.
 κύριον αὐτὸν ἀγιάσατε καὶ αὐτὸς ἔσται σου φόβος
- 14 І буде Він за святиню, і за камінь спотикання, і за скелю спокуси для двох домів Ізраїля, за сітку й за пастку для мешканця Єрусалиму.
And he will be for a holy place: but for a stone of falling and a rock of trouble to the two houses of Israel, and to the men of Jerusalem, for a net in which they may be taken.
 καὶ ἐάν ἐπ' αὐτῷ πεποιθὼς ᾗς ἔσται σοι εἰς ἀγίασμα καὶ οὐχ ὡς λίθου προσκόμματι συναντήσεσθε αὐτῷ οὐδὲ ὡς πέτρας πτόματι ὁ δὲ οἶκος ἰακωβ ἐν παγίδι καὶ ἐν κολάσματι ἐγκαθήμενοι ἐν ἑρου σαλῆμ
- 15 І спіткнуться об них багатохто, і попадають, і будуть поламани, і заплутаються, і будуть схоплені.
And numbers of them, falling on the stone, will be broken, and will be taken in the net.
 διὰ τοῦτο ἀδυνατήσουσιν ἐν αὐτοῖς πολλοὶ καὶ πεσοῦνται καὶ συντριβήσονται καὶ ἐγγιούσιν καὶ ἀλώσονται ἄνθρωποι ἐν ἀσφαλείᾳ ὄντες
- 16 ¶ Зв'язи свідоцтво, запечатай Закона між Моїми учнями.
Let my teaching be kept secret: and my words be given to my disciples only.
 τότε φανεροὶ ἔσονται οἱ σφραγισζόμενοι τὸν νόμον τοῦ μὴ μαθεῖν
- 17 І я буду чекати Господа, що ховає лице Своє від Якового дому, і буду надіятись на Нього.
And I will be waiting for the Lord, whose face is veiled from the house of Jacob, and I will be looking for him.
 καὶ ἐρεῖ μὲν ὁ θεὸς τὸν ἀποστρέψαντα τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ οἴκου ἰακωβ καὶ πεποιθὼς ἔσομαι ἐπ' αὐτῷ
- 18 Ось я та ті діти, що дав мені Господь, вони на знаки та на чуда в Ізраїлі від Господа Саваота, що пробуває на горі Сіон.
See, I and the children whom the Lord has given me, are for signs and for wonders in Israel from the Lord of armies, whose resting-place is in Mount Zion.
 ἰδοὺ ἐγὼ καὶ τὰ παιδία ἃ μοὶ ἔδωκεν ὁ θεός καὶ ἔσται εἰς σημεῖα καὶ τέρατα ἐν τῷ οἴκῳ ἰσραηλ παρὰ κυρίου σαβαωθ ὃς κατοικεῖ ἐν τῷ ὄρει σιων
- 19 А коли вам скажуть: Запитуйте духів померлих та чародіїв, що цвірінкають та муркають, то відповісте: Чи ж народ не звертається до свого Бога? За живих питатися мертвих?
And when they say to you, Make request for us to those who have control of spirits, and to those wise in secret arts, who make hollow bird-like sounds; is it not right for a people to make request to their gods, to make request for the living to the dead?
 καὶ ἐάν εἴπωσιν πρὸς ὑμᾶς ζητήσατε τοὺς ἀπὸ τῆς γῆς φωνοῦντας καὶ τοὺς ἐγγαστριμύθους τοὺς κενολογοῦντας οἱ ἐκ τῆς κοιλίας φωνοῦσιν οὐκ ἔθνος πρὸς θεὸν αὐτοῦ τί ἐκζητοῦσιν περὶ τῶν ζώντων τοὺς νεκρούς
- 20 До Закону й свідоцтва! Як вони не так кажуть, як це, то немає для них зорі ранньої!
Then say to them, Put your faith in the teaching and the witness. ... If they do not say such things. ... For him there is no dawn. ...
 νόμον γὰρ εἰς βοήθειαν ἔδωκεν ἵνα εἴπωσιν οὐχ ὡς τὸ ῥῆμα τοῦτο περὶ οὗ οὐκ ἔστιν δῶρα δοῦναι περὶ αὐτοῦ
- 21 І буде блукати утискуваний та голодний. І станеться, коли він зголодніє, то запіниться, і прокляне царя свого та Бога свого, і погляне догори,
And he will go through the land in bitter trouble and in need of food; and when he is unable to get food, he will become angry, cursing his king and his God, and his eyes will be turned to heaven on high;
 καὶ ἤξει ἐφ' ὑμᾶς σκληρὰ λιμός καὶ ἔσται ὡς ἂν πεινάσητε λυπηθήσεσθε καὶ κακῶς ἐρεῖτε τὸν ἄρχοντα καὶ τὰ παταχρα καὶ ἀναβλέψονται εἰς τὸν οὐρανὸν ἄνω
- 22 і подивиться він на землю, аж ось тут горе та темнота, темрява утиску, і він буде пхнутий у темність...
And he will be looking down on the earth, and there will be trouble and dark clouds, black night where there is no seeing.
 καὶ εἰς τὴν γῆν κάτω ἐμβλέψονται καὶ ἰδοὺ θλίψις καὶ στενοχωρία καὶ σκότος ἀπορία στενὴ καὶ σκότος ὥστε μὴ βλέπειν
- 1 ¶ (8-23) Бо не буде темноти для того, хто утискуваний. Перша пора злегковажила була край Завулонів та край Нефталимів, а остання прославить дорогу приморську, другий бік Йордану, округу поганів.
In earlier times he made the land of Zebulun and the land of Naphtali of small value, but after that he gave it glory, by the way of the sea, on the other side of Jordan, Galilee of the nations.
 ὁ λαὸς ὁ πορευόμενος ἐν σκότει ἴδετε φῶς μέγα οἱ κατοικοῦντες ἐν χώρᾳ καὶ σκιᾷ θανάτου φῶς λάμπει ἐφ' ὑμᾶς
- 2 (9-1) Народ, який в темряві ходить, Світло велике побачить, і над тими, хто сидить у краю тіні смерті, Світло засяє над ними!
The people who went in the dark have seen a great light, and for those who were living in the land of the deepest night, the light is shining.
 τὸ πλεῖστον τοῦ λαοῦ ὁ κατήγαγες ἐν εὐφροσύνῃ σου καὶ εὐφρανθήσονται ἐνώπιόν σου ὡς οἱ εὐφραινόμενοι ἐν ἀμῆτῳ καὶ ὃν τρόπον οἱ διαουρούμενοι σκόλα

- 3 (9-2) Ти помножиш народ цей, Ти збільшиш йому радість. Вони перед лицем Твоїм будуть радіти, як радіють в жнива, як тішаться в час, коли ділять здобич!
 You have made them very glad, increasing their joy. They are glad before you as men are glad in the time of getting in the grain, or when they make division of the goods taken in war.
 διότι ἀφῆρηται ὁ ζυγὸς ὁ ἐπ' αὐτῶν κείμενος καὶ ἡ ῥάβδος ἡ ἐπὶ τοῦ τραχήλου αὐτῶν τὴν γὰρ ῥάβδον τῶν ἀπαιτούντων διεσκεδάσεν κύριος ὡς τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐπὶ μαδιαμ
- 4 (9-3) Бо зламав Ти ярмо тягару його, і кия з рамена його, жезло його пригнобителя, як за днів Мадіама.
 For by your hand the yoke on his neck and the rod on his back, even the rod of his cruel master, have been broken, as in the day of Midian.
 ὅτι πᾶσαν στολὴν ἐπισυνηγμένην δόλω καὶ ἱμάτιον μετὰ καταλλαγῆς ἀποτείσουσιν καὶ θελήσουσιν εἰ ἐγενήθησαν πυρίκαυστοι
- 5 (9-4) Усякий бо чобіт військовий, що гупас гучно, та одежа, поплямлена кров'ю, стане все це пожежею, за їжу огню!
 For every boot of the man of war with his sounding step, and the clothing rolled in blood, will be for burning, food for the fire.
 ὅτι παιδίον ἐγενήθη ἡμῖν υἱὸς καὶ ἐδόθη ἡμῖν οὗ ἡ ἀρχὴ ἐγενήθη ἐπὶ τοῦ ὤμου αὐτοῦ καὶ καλεῖται τὸ ὄνομα αὐτοῦ μεγάλης βουλῆς ἄγγελος ἐγὼ γὰρ ἄξω εἰρήνην ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας εἰρήνην καὶ ὑγίαιαν αὐτῷ
- 6 (9-5) Бо Дитя народилося нам, даний нам Син, і влада на раменах Його, і кликнуть ім'я Йому: Дивний Порадник, Бог сильний, Отець вічності, Князь миру.
 For to us a child has come, to us a son is given; and the government has been placed in his hands; and he has been named Wise Guide, Strong God, Father for ever, Prince of Peace.
 μεγάλη ἡ ἀρχὴ αὐτοῦ καὶ τῆς εἰρήνης αὐτοῦ οὐκ ἔστιν ὄριον ἐπὶ τὸν θρόνον δαυὶδ καὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ κατορθώσει αὐτὴν καὶ ἀντιλαβέσθαι αὐτῆς ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ἐν κρίματι ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸν αἰῶνα χρόνον ὁ ζῆλος κυρίου σβαῶθ ποιήσει ταῦτα
- 7 (9-6) Без кінця буде множитися панування та мир на троні Давида й у царстві його, щоб поставити міцно його й щоб підперти його правосуддям та правдою відтепер й аж навіки, ревність Господа Саваота це зробить!
 Of the increase of his rule and of peace there will be no end, on the seat of David, and in his kingdom; to make it strong, supporting it with wise decision and righteousness, now and for ever. By the fixed purpose of the Lord of armies this will be done.
 θάνατον ἀπέστειλεν κύριος ἐπὶ ἰακωβ καὶ ἦλθεν ἐπὶ ἰσραηλ
- 8 ¶ (9-7) Проти Якова слово послав був Господь, а впало воно на Ізраїля,
 The Lord has sent a word to Jacob, and it has come on Israel;
 καὶ γνώσονται πᾶς ὁ λαὸς τοῦ εφραϊμ καὶ οἱ ἐγκαθήμενοι ἐν самареῖᾳ ἐφ' ὕβρει καὶ ὑψηλῇ καρδίᾳ λέγοντες
- 9 (9-8) і пізнає народ, увесь він, Єфрем та мешканець Самарії, що говорять з пихою й надутістю серця:
 And all the people will have experience of it, even Ephraim and the men of Samaria, who say in the pride of their uplifted hearts,
 πλίνθοι πεπτώκασιν ἀλλὰ δεῦτε λαξεύσωμεν λίθους καὶ ἐκκόψωμεν συκαμῖνους καὶ κέδρους καὶ οἰκοδομήσωμεν ἑαυτοῖς πύργον
- 10 (9-9) Попадали цегли, а ми побудуємо з каменя тесаного, сікомори позрубано, та замінимо їх кедрами!
 The bricks have come down, but we will put up buildings of cut stone in their place: the sycamores are cut down, but they will be changed to cedars.
 καὶ ῥάξει ὁ θεὸς τοὺς ἐπανιστανομένους ἐπ' ὄρος σιων ἐπ' αὐτοὺς καὶ τοὺς ἐχθροὺς αὐτῶν διασκεδάσει
- 11 (9-10) Та над ним Господь зміцнив противників Реціна, а його ворогів нацькував:
 For this cause the Lord has made strong the haters of Israel, driving them on to make war against him;
 συρίαν ἀφ' ἡλίου ἀνατολῶν καὶ τοὺς Ἕλληνας ἀφ' ἡλίου δυσμῶν τοὺς κατεσθίοντας τὸν ἰσραηλ ὄλω τῷ στόματι ἐπὶ τούτοις πᾶσιν οὐκ ἀπεστράφη ὁ θυμὸς ἀλλ' ἔτι ἡ χεὶρ ὑψηλῆ
- 12 (9-11) Арама попереду, а филистимляни позаду, і пожерли Ізраїля цілою пашею... При цьому всьому не відвернувся Його гнів, і витягнена ще рука Його!
 Aram on the east, and the Philistines on the west, who have come against Israel with open mouths. For all this his wrath is not turned away, but his hand is stretched out still.
 καὶ ὁ λαὸς οὐκ ἀπεστράφη ἕως ἐπλήγη καὶ τὸν κύριον οὐκ ἐξεζήτησαν
- 13 (9-12) Та народ не звернувся до Того, Хто вразив його, і не шукали Господа Саваота...
 But the heart of the people was not turned to him who sent punishment on them, and they made no prayer to the Lord of armies.
 καὶ ἀφεῖλεν κύριος ἀπὸ ἰσραηλ κεφαλὴν καὶ οὐράν μέγαν καὶ μικρὸν ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ
- 14 (9-13) Тому то Господь відсік від Ізраїля голову й хвіст, пальму й очеретину за одного дня.
 For this cause the Lord took away from Israel head and tail, high and low, in one day.
 πρεσβύτην καὶ τοὺς τὰ πρόσωπα θαυμάζοντας αὕτη ἡ ἀρχὴ καὶ προφήτην διδάσκοντα ἄνομα οὗτος ἡ οὐρά
- 15 (9-14) Старий та поважаний це та голова, а пророк, що навчас неправди, це хвіст.
 The man who is honoured and responsible is the head, and the prophet who gives false teaching is the tail.
 καὶ ἔσονται οἱ μακαρίζοντες τὸν λαὸν τοῦτον πλανῶντες καὶ πλανῶσιν ὅπως καταπίωσιν αὐτούς

- 16 (9-15) I сталося, що поводитарі цього народу зробилися звідниками, і гинуть проваджені ними.
For the guides of this people are the cause of their wandering from the right way, and those who are guided by them come to destruction.
 διὰ τοῦτο ἐπὶ τοὺς νεανίσκους αὐτῶν οὐκ εὐφρανθήσεται ὁ θεὸς καὶ τοὺς ὀρφανοὺς αὐτῶν καὶ τὰς χήρας αὐτῶν οὐκ ἐλεήσει ὅτι πάντες ἄνομοι καὶ πονηροὶ καὶ πᾶν στόμα λαλεῖ ἄδικα ἐπὶ πᾶσιν τοῦ τοῖς οὐκ ἀπεστράφη ὁ θυμὸς ἀλλ' ἔτι ἡ χεὶρ ὑψηλὴ
- 17 (9-16) Тому то його юнаками радити не буде Господь, а до сиріт його й його вдів милосердя не матиме, бо кожен безбожний й злочинець, і злобне всі уста говорять. При цьому всьому не відвернувся Його гнів, і витягнена ще рука Його!...
For this cause the Lord will have no pleasure in their young men, and no pity on their widows and the children without fathers: for they are all haters of God and evil-doers, and foolish words come from every mouth. For all this his wrath is not turned away, but his hand is stretched out still.
 καὶ καθήσεται ὡς πῦρ ἡ ἀνομία καὶ ὡς ἄγρωστις ξηρὰ βρωθήσεται ὑπὸ πυρός καὶ καθήσεται ἐν τοῖς δάσσει τοῦ δρυμοῦ καὶ συγκαταφάγεται τὰ κύκλω τῶν βουνῶν πάντα
- 18 (9-17) Бо злоба горить, як огонь, пожирас тернину й будяччя, і палає по запустах лісу, і крутяться вверх стовпи диму...
For evil was burning like a fire; the blackberries and thorns were burned up; the thick woods took fire, rolling up in dark clouds of smoke.
 διὰ θυμὸν ὀργῆς κυρίου συγέκτανται ἡ γῆ ὅλη καὶ ἔσται ὁ λαὸς ὡς ὑπὸ πυρός κατακεκαυμένος ἄνθρωπος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ οὐκ ἐλεήσει
- 19 (9-18) Від лютої Господа Саваота земля загориться, і стане народ, як пожива огню, і не пощадить жоден брата свого!...
The land was dark with the wrath of the Lord of armies: the people were like those who take men's flesh for food.
 ἀλλὰ ἐκκλινεῖ εἰς τὰ δεξιὰ ὅτι πεινάσει καὶ φάγεται ἐκ τῶν ἀριστερῶν καὶ οὐ μὴ ἐμπλησθῆ ἄνθρωπος ἐσθὼν τὰς σάρκας τοῦ βραχίονος αὐτοῦ
- 20 (9-19) I різати буде праворуч, та буде голодний, і жертиме зліва, але не насититься, кожен жертиме тіло рамена свого:
On the right a man was cutting off bits and was still in need; on the left a man took a meal but had not enough; no man had pity on his brother; every man was making a meal of the flesh of his neighbour.
 φάγεται γὰρ μανασση τοῦ εφραϊμ καὶ εφραϊμ τοῦ μανασση ὅτι ἅμα πολιορκήσουσιν τὸν ἰουδαὶν ἐπὶ τούτοις πᾶσιν οὐκ ἀπεστράφη ὁ θυμὸς ἀλλ' ἔτι ἡ χεὶρ ὑψηλὴ
- 1 ¶ Горе законодавцям несправедливим, та писарям, які пишуть на лихо,
Cursed are those who make evil decisions, and the writers who make the records of their cruel acts:
 οὐαὶ τοῖς γράφουσιν πονηρίαν γράφοντες γὰρ πονηρίαν γράφουσιν
- 2 щоб від правосуддя усунути бідних, і щоб відняти права від убогих народу Мого, щоб стали вдовиці здобичею їм, і пограбувати сиріт...
Who do wrong to the poor in their cause, and take away the right of the crushed among my people, so that they may have the property of widows, and get under their power those who have no father.
 ἐκκλίνοντες κρίσιν πτωχῶν ἀρπάζοντες κρίμα πενήτων τοῦ λαοῦ μου ὥστε εἶναι αὐτοῖς χήραν εἰς ἀρπαγὴν καὶ ὀρφανὸν εἰς προνομήν
- 3 А що ви чинитимете в день навіщення, і наглої згуби, що прийде здалека, до кого втечете за поміччю, і де позоставите славу свою?
And what will you do in the day of punishment, and in the destruction which is coming from far? to whom will you go for help, and what will become of your glory?
 καὶ τί ποιήσουσιν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἐπισκοπῆς ἡ γὰρ θλίψις ὑμῖν πόρρωθεν ἦξει καὶ πρὸς τίνα καταφεύξεσθε τοῦ βοηθηθῆναι καὶ ποῦ καταλείψετε τὴν δόξαν ὑμῶν
- 4 Нічого не лишиться тільки зігнутися між полоненими, і попадати між позабаваними... При цьому всьому не відвернувся Його гнів, і витягнена ще рука Його!...
... For all this his wrath is not turned away, but his hand is stretched out still.
 τοῦ μὴ ἐμπροσθεν εἰς ἐπαγωγὴν ἐπὶ πᾶσι τούτοις οὐκ ἀπεστράφη ὁ θυμὸς ἀλλ' ἔτι ἡ χεὶρ ὑψηλὴ
- 5 ¶ Біда асирійцеві, жезлові гніву Мого, а кий у руках його це пересердя Мос!
Ho! Assyrian, the rod of my wrath, the instrument of my punishment!
 οὐαὶ ἀσσυρίοις ἡ ῥάβδος τοῦ θυμοῦ μου καὶ ὀργῆς ἐστὶν ἐν ταῖς χερσὶν αὐτῶν
- 6 На люд нечестивий пошлю Я його, про народ Мого гніву йому накажу, щоб набрати здобичі й вчинити грабунок, і щоб потоптати його, як болото на вулицях.
I will send him against a nation of wrongdoers, and against the people of my wrath I will give him orders, to take their wealth in war, crushing them down like the dust in the streets.
 τὴν ὀργὴν μου εἰς ἔθνος ἄνομον ἀποστελῶ καὶ τῷ ἐμῷ λαῷ συντάξω ποιῆσαι σκῦλα καὶ προνομήν καὶ καταπατεῖν τὰς πόλεις καὶ θεῖναι αὐτὰς εἰς κονιορτόν
- 7 Та не так він собі розуміє, а серце його не так мислить, бо в серці його щоб немало народів понищити та погубити!
But this is not what is in his mind, and this is not his design; but his purpose is destruction, and the cutting off of more and more nations.
 αὐτὸς δὲ οὐχ οὕτως ἐνεθυμήθη καὶ τῇ ψυχῇ οὐχ οὕτως λελογίσται ἀλλὰ ἀπαλλάξει ὁ νοῦς αὐτοῦ καὶ τοῦ ἔθνη ἐξολεθρευεῖσαι οὐκ ὀλίγα
- 8 Бо говорить: Хіба мої провідники разом усі не царі?
For he says, Are not all my captains kings?
 καὶ ἐὰν εἴπωσιν αὐτῷ σὺ μόνος εἶ ἄρχων

- 9 Чи ж Кално не такий, як Кархеміш? Чи ж Хамат не такий, як Арпад? Хіба ж не така Самарія, як Дамаск?
 Will not the fate of Calno be like that of Carchemish? is not Hamath as Arpad? is not Samaria as Damascus?
 και ἐρεῖ οὐκ ἔλαβον τὴν χώραν τὴν ἐπάνω βαβυλῶνος καὶ χαλαννῆ οὐδ' ὁ πύργος φκοδομήθη καὶ ἔλαβον ἀραβίαν καὶ δαμασκὸν καὶ σαμαρείαν
- 10 Тому що рука моя царства божків досягла, а в них більші боввани, як в Єрусалимі та в Самарії,
 As my hand has come on the kingdoms of the images, whose pictured images were more in number than those of Jerusalem and Samaria;
 ὃν τρόπον ταύτας ἔλαβον ἐν τῇ χειρὶ μου καὶ πάσας τὰς ἀρχὰς λήμψομαι ὁλολύζατε τὰ γλυπτὰ ἐν ἱερουσαλημ καὶ ἐν σαμαρείᾳ
- 11 то хіба не зроблю я так само для Єрусалиму й бовванів його, як зробив я був для Самарії й божків її?
 So, as I have done to Samaria and her images, I will do to Jerusalem and her images.
 ὃν τρόπον γὰρ ἐποίησα σαμαρείᾳ καὶ τοῖς χειροποιήτοις αὐτῆς οὕτως ποιήσω καὶ ἱερουσαλημ καὶ τοῖς εἰδώλοις αὐτῆς
- 12 І станеться, як доконає весь чин Свій Господь на Сіонській горі та в Єрусалимі, то скаже: Навіщу я плоди гордовитости серця царя асирійського та пишноту чванливих очей його!
 For this cause it will be that, when the purpose of the Lord against Mount Zion and Jerusalem is complete, I will send punishment on the pride of the heart of the king of Assyria, and on the glory of his uplifted eyes.
 καὶ ἔσται ὅταν συντελέσῃ κύριος πάντα ποιῶν ἐν τῷ ὄρει σιὼν καὶ ἐν ἱερουσαλημ ἐπάξει ἐπὶ τὸν νοῦν τὸν μέγαν τὸν ἄρχοντα τῶν ἀσσυρίων καὶ ἐπὶ τὸ ὕψος τῆς δόξης τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ
- 13 Бо він каже: Вчинив я це міццю своєї руки й своїм розумом, я бо розумний, і відміняю границі народів, а їхній масток грабую, й як сильний, скидаю пануючих!
 For he has said, By the strength of my hand I have done it, and by my knowledge, for I am wise: and I have taken away the limits of the peoples' lands, and the stores of their wealth have become mine; and I have made towns low in the dust, sending destruction on those living in them;
 εἶπεν γὰρ τῇ ἰσχύϊ ποιήσω καὶ τῇ σοφίᾳ τῆς συνέσεως ἀφελῶ ὄρια ἐθνῶν καὶ τὴν ἰσχὴν αὐτῶν προνομεύσω καὶ σείσω πόλεις κατοικουμένας
- 14 І досягла, мов кубло те, багатства народів рука моя, й як збирають покинені яйця, я всю землю зібрав, і ніхто не порушив крилом, і дзюбка не відкрив, і не зацвірінкав...
 And I have put my hands on the wealth of the peoples, as on the place where a bird has put her eggs; and as a man may take the eggs from which a bird has gone, so I have taken all the earth for myself: and not a wing was moved, and not a mouth gave out a sound.
 καὶ τὴν οἰκουμένην ὅλην καταλήμψομαι τῇ χειρὶ ὡς νοσσιᾶν καὶ ὡς καταλελειμμένα φῶ ἀρῶ καὶ οὐκ ἔστιν ὃς διαφεύξεται με ἢ ἀντεῖπῃ μοι
- 15 Чи буде сокира пишатися понад свого рубача? Чи понад свого пилувальника буде гордитися пилака? Ніби жезло повищує тих, хто його підіймає, ніби підносить кий того, хто не є дере-
 vo!
 Will the axe say high-sounding words against him who is using it, or the blade be full of pride against him who is cutting with it? As if a rod had the power of shaking him who is using it, or as if a stick might take up him who is not wood.
 μὴ δοξασθήσεται ἀξίνη ἄνευ τοῦ κόπτοντος ἐν αὐτῇ ἢ ὑψοθήσεται πρίων ἄνευ τοῦ ἔλκοντος αὐτόν ὡσαύτως ἐάν τις ἄρῃ ῥάβδον ἢ ξύλον
- 16 Зате Господь, Бог Саваот пошле сухорлявість на ситих його, і під його славою полум'я буде палати, немов би пожег!
 For this cause the Lord, the Lord of armies, will make his fat become wasted; and in his inner parts a fire will be lighted like a burning flame.
 καὶ οὐχ οὕτως ἀλλὰ ἀποστελεῖ κύριος σαβαωθ εἰς τὴν σὴν τιμὴν ἀτιμίαν καὶ εἰς τὴν σὴν δόξαν πῦρ καιόμενον καθήσεται
- 17 І Світло Ізраїля стане огнем, а Святий його полум'ям, і запалить воно, й пожегере його терня й будяччя його в один день!
 And the light of Israel will be for a fire, and his Holy One for a flame: wasting and burning up his thorns in one day.
 καὶ ἔσται τὸ φῶς τοῦ ἰσραηλ εἰς πῦρ καὶ ἀγιάσει αὐτόν ἐν πυρὶ καιόμενῳ καὶ φάγεται ὡσεὶ χόρτον τὴν ὕλην τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ
- 18 І славу лісу його й його саду вигубить Він від душі й аж до тіла, і буде, що знидіє він, мов той хворий,
 And he will put an end to the glory of his woods and of his planted fields, soul and body together; and it will be as when a man is wasted by disease.
 ἀποσβεσθήσεται τὰ ὄρη καὶ οἱ βουνοὶ καὶ οἱ δρυμοὶ καὶ καταφάγεται ἀπὸ ψυχῆς ἕως σαρκῶν καὶ ἔσται ὁ φεύγων ὡς ὁ φεύγων ἀπὸ φλογὸς καιομένης
- 19 і буде останок дерев його лісу такий нечисленний, що й хлопець їх спише!
 And the rest of the trees of his wood will be small in number, so that a child may put them down in writing.
 καὶ οἱ καταλειφθέντες ἀπ' αὐτῶν ἔσονται ἀριθμὸς καὶ παιδίον γράψει αὐτούς
- 20 ¶ І станеться в день той, останок Ізраїля і врятовані дому Якова не будуть вже більш опиратись на того, хто б'є їх, й обіпруться у правді на Господа, Святого Ізраїлевого.
 And it will be in that day that the rest of Israel, and those of Jacob who have come safely through these troubles, will no longer go for help to him whose rod was on their back, but their faith will be in the Lord, the Holy One of Israel.
 καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ οὐκ ἐτι προστεθήσεται τὸ καταλειφθὲν ἰσραηλ καὶ οἱ σωθέντες τοῦ ἰακωβ οὐκ ἐτι μὴ πεποιθότες ὄσιν ἐπὶ τοὺς ἀδικήσαντας αὐτούς ἀλλὰ ἔσονται πεποιθότες ἐπὶ τὸν θεὸν τὸν ἅγιον τοῦ ἰσραηλ τῇ ἀληθείᾳ

- 21 Рештки навернуться, рештки Якова, до Сильного Бога.
The rest, even the rest of Jacob, will come back to the Strong God.
καὶ ἔσται τὸ καταλειφθὲν τοῦ ἰακωβ ἐπὶ θεὸν ἰσχύοντα
- 22 Бо коли б був народ твій, Ізраїль, як морський пісок, тільки рештки із нього навернуться! Загибель призначена є, щоб виповнилась справедливість,
For though your people, O Israel, are as the sand of the sea, only a small number will come back: for the destruction is fixed, overflowing in righteousness.
καὶ ἐὰν γένηται ὁ λαὸς ἰσραηλ ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης τὸ κατάλειμμα αὐτῶν σωθήσεται λόγον γὰρ συντελῶν καὶ συντέμνων ἐν δικαιοσύνῃ
- 23 бо виконає Господь, Бог Саваот постановлену згубу посеред всієї землі.
For the Lord, the Lord of armies, is about to make destruction complete in all the land.
ὅτι λόγον συντετμημένον ποιήσει ὁ θεὸς ἐν τῇ οἰκουμένῃ ὅλη
- 24 ¶ Тому так промовляє Господь, Бог Саваот: Мій народе, мешканче Сіону, не бійсь асирійця! Він палицею тебе вдарить, і кия свого підійме на тебе, як колись на дорозі єгипетській.
For this cause the Lord, the Lord of armies, says, O my people living in Zion, have no fear of the Assyrian, even if his rod comes on your back, and his stick is lifted up as in Egypt.
διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος σαβαωθ μὴ φοβοῦ ὁ λαὸς μου οἱ κατοικοῦντες ἐν σιων ἀπὸ ἀσσυρίων ὅτι ἐν ῥάβδῳ πατάξει σε πληγὴν γὰρ ἐγὼ ἐπάγω ἐπὶ σὲ τοῦ ἰδεῖν ὁδὸν αἰγύπτου
- 25 Бо мало ще, трохи побуде, та й скінчиться лють, і звернеться гнів Мій на знищення їх!
For in a very short time my passion will be over, and my wrath will be turned to their destruction.
ἔτι γὰρ μικρὸν καὶ παύσεται ἡ ὀργή ὁ δὲ θυμὸς μου ἐπὶ τὴν βουλὴν αὐτῶν
- 26 І збудить на нього бича Господь Саваот, як уразив був Він Мадіама при скелі Орев, і кий Його буде на морі, і його Він простягне, як колись на Єгипет!
And the Lord of armies will be shaking a whip against him, as when he overcame Midian at the rock of Oreb: and his rod will be lifted up against them as it was against the Egyptians.
καὶ ἐπεγερεῖ ὁ θεὸς ἐπ' αὐτοὺς κατὰ τὴν πληγὴν τὴν μαδιαμ ἐν τόπῳ θλίψεως καὶ ὁ θυμὸς αὐτοῦ τῇ ὁδῷ τῇ κατὰ θάλασσαν εἰς τὴν ὁδὸν τὴν κατ' αἴγυπτον
- 27 І станеться в день той, з твого рамена тягар його здійметься, а з-над шії твоєї ярмо його, і через ситість ярмо буде знищене!
And in that day the weight which he put on your back will be taken away, and his yoke broken from off your neck.
καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀφαιρεθήσεται ὁ φόβος αὐτοῦ ἀπὸ σοῦ καὶ ὁ ζυγὸς αὐτοῦ ἀπὸ τοῦ ὤμου σου καὶ καταφθαρήσεται ὁ ζυγὸς ἀπὸ τῶν ὤμων ὑμῶν
- 28 Він прийде навпроти Айяту, перейде в Мігрон, свої речі складе до Міхмашу.
He has gone up from Pene-Rimmon, he has come to Aiath; he has gone past Migron, at Michmash he puts his forces in order.
ἦξει γὰρ εἰς τὴν πόλιν ἀγγαὶ καὶ παρελεύσεται εἰς μαγεδω καὶ ἐν μαχμας θήσει τὰ σκεῦη αὐτοῦ
- 29 Перейдуть провалля, Гева ночліг нам, затремтіла Рама, утекла Саулова Гів'а.
They have gone across the mountain; Geba will be our resting-place tonight, they say: Ramah is shaking with fear; Gibeah of Saul has gone in flight.
καὶ παρελεύσεται φάραγγα καὶ ἦξει εἰς ἀγγαὶ φόβος λήμνεται ραμα πόλιν σαουλ φεύζεται
- 30 Заголоси ти, о дочко Галліму, послухай, Лаїше, о бідний Анатоте!
Give a loud cry, daughter of Gallim; let Laishah give ear; let Anathoth give answer to her.
ἡ θυγάτηρ γαλλίμ ἐπακούσεται λαῖσα ἐπακούσεται ἀναθωθ
- 31 Мадмена розбіглась, мешканці Гевіму втікають...
Madmenah has gone; the men of Gebim are putting their goods in a safe place.
ἐξέστη μαδεβηνα καὶ οἱ κατοικοῦντες γιββίμ παρακαλεῖτε
- 32 Ще сьогодні зустанеться він у Нові; своєю рукою грозить гори дочки Сіону, пагірку Єрусалиму.
This very day he is stopping at Nob; he is shaking his hand against the mountain of the daughter of Zion, the hill of Jerusalem.
σήμερον ἐν ὁδῷ τοῦ μείναι τῇ χειρὶ παρακαλεῖτε τὸ ὄρος τὴν θυγατέρα σιων καὶ οἱ βουνοὶ οἱ ἐν ἱερουσαλὴμ
- 33 Ось Господь, Бог Саваот відтинає галузки застрашальною силою, і найвищі поставою будуть постинані, а високі будуть понижені.
See, the Lord, the Lord of armies, is cutting off his branches with a great noise, and his strong ones are falling and his high ones are coming down.
ἰδοὺ γὰρ ὁ δεσπότης κύριος σαβαωθ συνταράσσει τοὺς ἐνδόξους μετὰ ἰσχύος καὶ οἱ ὕψηλοι τῇ ὕβρει συντριβήσονται καὶ οἱ ὕψηλοι ταπεινωθήσονται
- 34 І буде обтята навколо залізом гущавина лісу, і Ліван упаде від Могутнього!
And he is cutting down the thick places of the wood with an axe, and Lebanon with its tall trees is coming down.
καὶ πεσοῦνται οἱ ὕψηλοι μαχαίρᾳ ὁ δὲ λίβανος σὺν τοῖς ὕψηλοῖς πεσεῖται

- 1 ¶ I вийде Пагінчик із пня Єссеевого, і Галузка дасть плід із коріння його.
And there will come a rod out of the broken tree of Jesse, and a branch out of his roots will give fruit.
 και ἐξελεύσεται ῥάβδος ἐκ τῆς ῥίζης ἰεσσαὶ καὶ ἄνθος ἐκ τῆς ῥίζης ἀναβήσεται
- 2 I спочине на Нім Дух Господній, дух мудрости й розуму, дух поради й лицарства, дух пізнання та страху Господнього.
And the spirit of the Lord will be resting on him, the spirit of wisdom and good sense, the spirit of wise guiding and strength, the spirit of knowledge and of the fear of the Lord;
 και ἀναπαύσεται ἐπ' αὐτὸν πνεῦμα τοῦ θεοῦ πνεῦμα σοφίας καὶ συνέσεως πνεῦμα βουλήs καὶ ἰσχύος πνεῦμα γνώσεως καὶ εὐσεβείας
- 3 Його уподобання в страху Господньому, і Він не на погляд очей своїх буде судити, і не на послух ушей Своїх буде рішати,
And he will not be guided in his judging by what he sees, or give decisions by the hearing of his ears:
 ἐμπλήσει αὐτὸν πνεῦμα φόβου θεοῦ οὐ κατὰ τὴν δόξαν κρινεῖ οὐδὲ κατὰ τὴν λαλιὰν ἐλέγξει
- 4 але буде судити убогих за правдою, і правосуддя чинитиме слушно сумирним землі. I вдарить Він землю жезлом Своїх уст, а віддихом губ Своїх смерть заподіє безбожному.
But he will do right in the cause of the poor, and give wise decisions for those in the land who are in need; and the rod of his mouth will come down on the cruel, and with the breath of his lips he will put an end to the evil-doer.
 ἀλλὰ κρινεῖ ταπεινῶ κρίσιν καὶ ἐλέγξει τοὺς ταπεινοὺς τῆς γῆς καὶ πατάξει γῆν τῷ λόγῳ τοῦ στόματος αὐτοῦ καὶ ἐν πνεύματι διὰ χειλέων ἀνελεῖ ἀσεβῆ
- 5 I станеться поясом клубів Його справедливість, вірність же поясом стегон Його!
And righteousness will be the cord of his robe, and good faith the band round his breast.
 και ἔσται δικαιοσύνη ἐξωσμένος τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ καὶ ἀληθεία εἰλημένος τὰς πλευράs
- 6 I замешкає вовк із вівцею, і буде лежати пантера з козлям, і будуть разом телятко й левчук, та теля відгодоване, а дитина мала їх водитиме!
And the wolf will be living with the lamb, and the leopard will take his rest with the young goat; and the lion will take grass for food like the ox; and the young lion will go with the young ones of the herd; and a little child will be their guide.
 και συμβοσκηθήσεται λύκος μετὰ ἀρνός καὶ ἀρδαλιs συναπαύσεται ἐρίφῳ καὶ μοσχάριον καὶ ταῦρος καὶ λέων ἅμα βοσκηθήσονται καὶ παιδίον μικρὸν ἄξει αὐτούs
- 7 А корова й ведмідь будуть пастися разом, разом будуть лежати їхні діти, і лев буде їсти солому, немов та худоба!
And the cow and the bear will be friends while their young ones are sleeping together.
 και βοῦs καὶ ἄρκος ἅμα βοσκηθήσονται καὶ ἅμα τὰ παιδιά αὐτῶν ἔsονται καὶ λέων καὶ βοῦs ἅμα φάγονται ἄχυρα
- 8 I буде бавитися немовлятко над діркою гада, і відняте від перс дитинча простягне свою руку над нору гадюки,
And the child at the breast will be playing by the hole of the snake, and the older child will put his hand on the bright eye of the poison-snake.
 και παιδίον νήπιον ἐπὶ τρώγλιν ἀσπίδων καὶ ἐπὶ κοίτην ἐκγόνων ἀσπίδων τὴν χεῖρα ἐπιβαλεῖ
- 9 не вчинять лихого та шкоди не зроблять на всій святій Моїй горі, бо земля буде повна пізнання Господнього так, як море вода покриває!
There will be no cause of pain or destruction in all my holy mountain: for the earth will be full of the knowledge of the Lord as the sea is covered by the waters.
 και οὐ μὴ κακοποιήσωσιν οὐδὲ μὴ δύνωνται ἀπολέσει οὐδὲνα ἐπὶ τὸ ὄρος τὸ ἅγιόν μου ὅτι ἐνεπλήσθη ἡ σύμπασα τοῦ γνῶναι τὸν κύριον ὡs ὕδωρ πολὺ κατακαλύψει θαλάσsας
- 10 ¶ I станеться в день той: до Кореня Єссеевого, що стане прапором народам, погани звертатися будуть до Нього, і буде славою місце спочинку Його!
And in that day, the eyes of the nations will be turned to the root of Jesse which will be lifted up as the flag of the peoples; and his resting-place will be glory.
 και ἔsται ἐν τῇ ἡμέρῃ ἐκείνῃ ἡ ῥίζα τοῦ ἰεσσαὶ καὶ ὁ ἀνίστάμενος ἄρχειν ἔθνῶν ἐπ' αὐτῷ ἔθνη ἐλπιούσιν καὶ ἔsται ἡ ἀνάπασιs αὐτοῦ τιμῆ
- 11 I станеться в день той, і знову подруге простягне Господь Свою руку, щоб набути останок народу Свого, що полишились з Ашшуру й з Єгипту, і з Патросу та з Етіопії, і з Еламу й з Шіп'ару, і з Хамату, та з морських островів.
And in that day the hand of the Lord will be stretched out the second time to get back the rest of his people, from Assyria, and from Egypt, and from Pathros, and from Cush, and from Elam, and from Shinar, and from Hamath, and from the sea-lands.
 και ἔsται τῇ ἡμέρῃ ἐκείνῃ προσθήσει κύριος τοῦ δεῖξει τὴν χεῖρα αὐτοῦ τοῦ ζηλώσει τὸ καταλειφθὲν ὑπόλοιπον τοῦ λαοῦ ὃ ἂν καταλειφθῆ ἀπὸ τῶν ἀσσυρίων καὶ ἀπὸ αἰγύπτου καὶ βαβυλωνίας καὶ αἰθιοπίας καὶ ἀπὸ αλαμιτῶν καὶ ἀπὸ ἡλίου ἀνατολῶν καὶ ἐξ ἀραβίας
- 12 I поганам підійме Він прапора, і згромадить вигнанців Ізраїля, і розпорошення Юди збере з чотирьох країв світу!
And he will put up a flag as a sign to the nations, and he will get together those of Israel who had been sent away, and the wandering ones of Judah, from the four ends of the earth.
 και ἀρεῖ σημεῖον εἰs τὰ ἔθνη καὶ συνάξει τοὺs ἀπολομένους ἰσραηλ καὶ τοὺs διεσπαρμένους τοῦ ἰουδα συνάξει ἐκ τῶν τεσσάρων πετερύγων τῆs γῆs
- 13 I спиняться заздрість Єфрема, і витягті будуть супротивники Юди, не буде вже заздрити Юді Єфрем, а Юда не буде гнобити Єфрема.
And the envy of Ephraim will be gone, and those who make trouble for Judah will come to an end: Ephraim will have no more envy of Judah, and there will be an end of Judah's hate for Ephraim.
 και ἀφαιρεθήσεται ὁ ζῆλος εφραιμ καὶ οἱ ἐχθροὶ ἰουδα ἀπολοῦνται εφραιμ οὐ ζηλώσει ἰουδαν καὶ ἰουδας οὐ θλίψει εφραιμ

- 14 **I вони полетять на плече филистимлян до моря, пограбують гуртом синів сходу, на Едома й Моава вони накладуть свою руку, і діти Аммона їх слухати будуть.**
And they will be united in attacking the Philistines on the west, and together they will take the goods of the children of the east: their hand will be on Edom and Moab; and the children of Ammon will be under their rule.
καὶ πετασθήσονται ἐν πλοίοις ἀλλοφύλων θάλασσαν ἅμα προνομεύσουσιν καὶ τοὺς ἀφ' ἡλίου ἀνατολῶν καὶ ἰδουμαίαν καὶ ἐπὶ μοαβ πρῶτον τὰς χεῖρας ἐπιβαλοῦσιν οἱ δὲ υἱοὶ ἀμμων πρῶτοι ὑπακούονται
- 15 **I вчинить закляттям Господь затоку моря Єгипетського, і руку Свою простягне на ріку в сильнім вітрі Своім, і на сім потоків розділить її, й буде можна її у взутті переходити.**
And the Lord will make the tongue of the Egyptian sea completely dry; and with his burning wind his hand will be stretched out over the River, and it will be parted into seven streams, so that men may go over it with dry feet.
καὶ ἐρημώσει κύριος τὴν θάλασσαν αἰγύπτου καὶ ἐπιβαλεῖ τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ τὸν ποταμὸν πνεύματι βιαίῳ καὶ πατάξει ἐπτά φάραγγας ὥστε διαπορεύεσθαι αὐτὸν ἐν ὑποδήμασιν
- 16 **I буде широка дорога для решти народу Його, що з Ашшуру зостанеться, як була для Ізраїля в день, коли він виходив із краю єгипетського.**
And there will be a highway for the rest of his people from Assyria; as there was for Israel in the day when he came up out of the land of Egypt.
καὶ ἔσται δίοδος τῷ καταλειφθέντι μου λαῷ ἐν αἰγύπτῳ καὶ ἔσται τῷ ἰσραὴλ ὡς ἡ ἡμέρα ὅτε ἐξῆλθεν ἐκ γῆς αἰγύπτου
- 1 **¶ I ти скажеш дня того: Хвалю Тебе, Господи, бо Ти гнівався на мене, та гнів Твій вщухас, й мене Ти порадусш,**
And in that day you will say I will give praise to you, O Lord; for though you were angry with me, your wrath is turned away, and I am comforted.
καὶ ἔρεῖς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ εὐλογήσω σε κύριε διότι ὀργίσθης μοι καὶ ἀπέστρεψας τὸν θυμὸν σου καὶ ἠλέησάς με
- 2 **оце, Бог спасіння моє! Безпечний я, і не боюсь, бо Господь, Господь сила моя та мій спів, і спасінням для мене Він став!**
See, God is my salvation; I will have faith in the Lord, without fear: for the Lord Jah is my strength and song; and he has become my salvation.
ἰδοὺ ὁ θεὸς μου σωτήρ μου κύριος πεποιθὼς ἔσομαι ἐπ' αὐτῷ καὶ σωθήσομαι ἐν αὐτῷ καὶ οὐ φοβηθήσομαι διότι ἡ δόξα μου καὶ ἡ αἰνεσίς μου κύριος καὶ ἐγένετό μοι εἰς σωτηρίαν
- 3 **I ви в радості будете черпати воду з спасених джерел!**
So with joy will you get water out of the springs of salvation.
καὶ ἀντλήσετε ὕδωρ μετ' εὐφροσύνης ἐκ τῶν πηγῶν τοῦ σωτηρίου
- 4 **¶ I скажете ви того дня: Дякуйте Господу, кличте Імення Його, сповістять між народів про вчинки Його, пригадайте, що Імення Його превеличне!**
And in that day you will say, Give praise to the Lord, let his name be honoured, give word of his doings among the peoples, say that his name is lifted up.
καὶ ἔρεῖς ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ὑμνεῖτε κύριον βοᾶτε τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἀναγγεῖλατε ἐν τοῖς ἔθνεσιν τὰ ἐνδοξα αὐτοῦ μνησθεσθε ὅτι ὑψώθη τὸ ὄνομα αὐτοῦ
- 5 **Співайте для Господа, Він бо величне вчинив, і хай це буде знане по цілій землі!**
Make a song to the Lord; for he has done noble things: give news of them through all the earth.
ὑμνήσατε τὸ ὄνομα κυρίου ὅτι ὑψηλὰ ἐποίησεν ἀναγγεῖλατε ταῦτα ἐν πάσῃ τῇ γῇ
- 6 **Радій та співай, ти мешканко Сіону, бо серед тебе Великий, Святий Ізраїлів!**
Let your voice be sounding in a cry of joy, O daughter of Zion, for great is the Holy One of Israel among you.
ἀγαλλιᾶσθε καὶ εὐφραίνεσθε οἱ κατοικοῦντες σιών ὅτι ὑψώθη ὁ ἅγιος τοῦ ἰσραὴλ ἐν μέσῳ αὐτῆς
- 1 **¶ Пророцтво про Вавилон, що бачив Ісаїя, син Амосів.**
The word of the Lord about Babylon which Isaiah, the son of Amoz, saw.
ὄρασις ἣν εἶδεν ἠσαΐας υἱὸς ἀμὼς κατὰ βαβυλῶνος
- 2 **Підійміть прапора на лисую гору, кличте їх голосніш, помахайте рукою, щоб ішли у ворота!**
Put up a flag on a clear mountain-top, make a loud outcry to them, give directions with the hand, so that they may go into the doors of the great ones.
ἐπ' ὄρους πεδινῶ ἄρατε σημεῖον ὑψώσατε τὴν φωνὴν αὐτοῖς μὴ φοβεῖσθε παρακαλεῖτε τῇ χειρὶ ἀνοίξατε οἱ ἄρχοντες
- 3 **Я звелів був Своім посвяченим, теж покликав лицарство Своє на Мій гнів, що зухвало радіють.**
I have given orders to my holy ones, I have sent out my men of war, those of mine who take pride in their power, to give effect to my wrath.
ἐγὼ συντάσσω καὶ ἐγὼ ἄγω αὐτούς ἡγιασμένοι εἰσὶν καὶ ἐγὼ ἄγω αὐτούς γίγαντες ἔρχονται πληρῶσαι τὸν θυμὸν μου χαίροντες ἅμα καὶ ὑβρίζοντες
- 4 **Чути гамір у горах, як народу численого, чути гомін згромаджених тут царств народів: це переглядає Господь Саваот бойове Своє військо!**
The noise of great numbers in the mountains, like the noise of a strong people! The noise of the kingdoms of the nations meeting together! The Lord of armies is numbering his forces for war.
φωνὴ ἔθνῶν πολλῶν ἐπὶ τῶν ὄρεων ὁμοία ἔθνῶν πολλῶν φωνὴ βασιλέων καὶ ἔθνῶν συνηγμένων κύριος σαβαωθ ἐντέταλται ἔθνει ὀπλομάχῳ

- 5 Приходять з далекого краю, із кінців небес, Господь і знаряддя гніву Його, щоб усю землю понищити!
They come from a far country, from the farthest part of heaven, even the Lord and the instruments of his wrath, with destruction for all the land.
ἐρχεσθαι ἐκ γῆς πόρρωθεν ἀπ' ἄκρου θεμελίου τοῦ οὐρανοῦ κύριος καὶ οἱ ὀπλομάχοι αὐτοῦ τοῦ καταφθεῖραι τὴν οἰκουμένην ὅλην
- 6 ¶ Голосіть, бо близький день Господній, він від Всемогутнього прийде, немов зруйнування...
Send out a cry of grief; for the day of the Lord is near; it comes as destruction from the Most High.
ὀλολύξετε ἐγγὺς γὰρ ἡ ἡμέρα κυρίου καὶ συντριβὴ παρὰ τοῦ θεοῦ ἦξει
- 7 Тому то ослабнуть всі руки, і кожне серце людини зневіриться.
For this cause all hands will be feeble, and every heart of man be turned to water;
διὰ τοῦτο πᾶσα χεὶρ ἐκλυθήσεται καὶ πᾶσα ψυχὴ ἀνθρώπου δειλιάσει
- 8 І вони налякаються, болі та муки їх схоплять, немов породілля та, будуть тремтіти... Остовіпують один перед одним, полум'яні обличчя то їхні обличчя...
Their hearts will be full of fear; pains and sorrows will overcome them; they will be in pain like a woman in childbirth; they will be shocked at one another; their faces will be like flames.
καὶ παραθήσονται οἱ πρέσβεις καὶ ὠδίνες αὐτῶς ἔξουσιν ὡς γυναῖκός τικτούσης καὶ συμφοράσουσιν ἕτερος πρὸς τὸν ἕτερον καὶ ἐκστήσονται καὶ τὸ πρόσωπον αὐτῶν ὡς φλόξ μεταβαλοῦσιν
- 9 Оце день Господній приходить, суворий, і лютисть, і полум'я гніву, щоб землю зробити спустошенням, а грішних її повигублювати з неї!
See, the day of the Lord is coming, cruel, with wrath and burning passion: to make the land a waste, driving the sinners in it to destruction.
ἰδοὺ γὰρ ἡμέρα κυρίου ἀνάταος ἐρχεται θυμὸς καὶ ὀργῆς θεῖναι τὴν οἰκουμένην ὅλην ἔρημον καὶ τοὺς ἁμαρτωλοὺς ἀπολέσαι ἐξ αὐτῆς
- 10 Бо зорі небесні та їхні сузір'я не дадуть свого світла, сонце затмиться при сході своєму, а місяць не буде вже сяяти світлом своїм...
For the stars of heaven and its bright armies will not give their light: the sun will be made dark in his journey through the heaven, and the moon will keep back her light.
οἱ γὰρ ἀστέρες τοῦ οὐρανοῦ καὶ ὁ ὥριων καὶ πᾶς ὁ κόσμος τοῦ οὐρανοῦ τὸ φῶς οὐ δώσουσιν καὶ σκοτισθήσεται τοῦ ἡλίου ἀνατέλλοντος καὶ ἡ σελήνη οὐ δώσει τὸ φῶς αὐτῆς
- 11 І Я покараю всесвіт за зло, а безбожних за їхню провину, бундючність злочинця спину, а гордість насильників знижу!
And I will send punishment on the world for its evil, and on the sinners for their wrongdoing; and I will put an end to all pride, and will make low the power of the cruel.
καὶ ἐντελοῦμαι τῇ οἰκουμένῃ ὅλη κακὰ καὶ τοῖς ἀσεβέσιν τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν καὶ ἀπολώβην ἀνόμων καὶ ὕβριν ὑπερηφάνων ταπεινώσω
- 12 Я зроблю людину дорожчою від широкого золота, і смергну людину від офірського золота.
I will make men so small in number, that a man will be harder to get than gold, even the best gold of Ophir.
καὶ ἔσονται οἱ καταλειμμένοι ἔντιμοι μᾶλλον ἢ τὸ χρυσίον τὸ ἄπυρον καὶ ὁ ἄνθρωπος μᾶλλον ἔντιμος ἔσται ἢ ὁ λίθος ὁ ἐκ σουφίρ
- 13 Тому небеса захитаю, і рухнеться земля з свого місця від лютої Господа Саваота, у День, як палатиме гнів Його...
For this cause the heavens will be shaking, and the earth will be moved out of its place, in the wrath of the Lord of armies, and in the day of his burning passion.
ὁ γὰρ οὐρανὸς θυμωθήσεται καὶ ἡ γῆ σεισθήσεται ἐκ τῶν θεμελίων αὐτῆς διὰ θυμὸν ὀργῆς κυρίου σαβαωθ τῇ ἡμέρᾳ ἣ ἂν ἐπέλθῃ ὁ θυμὸς αὐτοῦ
- 14 І буде народ, як та сарна сполошена чи як отара, якої зібрати немає кому... До народу свого кожен звернеться, і кожен до краю свого втікати.
And it will be that, like a roe in flight, and like wandering sheep, they will go every man to his people and to his land.
καὶ ἔσονται οἱ καταλειμμένοι ὡς δορκάδιον φεῦγον καὶ ὡς πρόβατον πλανώμενον καὶ οὐκ ἔσται ὁ συνάγων ὥστε ἄνθρωπον εἰς τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀποστραφεῖν καὶ ἄνθρωπον εἰς τὴν χώραν αὐτοῦ διώξει
- 15 Кожен знайдений буде заколеним, і кожен узятий впаде від меча...
Everyone who is overtaken will have a spear put through him, and everyone who goes in flight will be put to the sword.
ὅς γὰρ ἂν ἀλώ ἡττηθήσεται καὶ οἵτινες συνηγμένοι εἰσὶν μαχαίρᾳ πεσοῦνται
- 16 А їхні діти на їхніх очах порозбивані будуть, їхні доми пограбовані будуть, а їхніх жінок позбездіють!
Their young children will be broken up before their eyes; their goods will be taken away, and their wives made the property of others.
καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν ἐνώπιον αὐτῶν ράξουσιν καὶ τὰς οἰκίας αὐτῶν προνομεύσουσιν καὶ τὰς γυναῖκας αὐτῶν ἔξουσιν
- 17 Оце Я збуджу на них мідян, що срібла не лічать, а золото не чують бажання до нього,
See, I am driving the Medes against them, who put no value on silver and have no pleasure in gold.
ἰδοὺ ἐπεγείρω ὑμῖν τοὺς μέδους οἱ οὐ λογίζονται ἀργύριον οὐδὲ χρυσίου χρεῖαν ἔχουσιν
- 18 і будуть вбивати юнаків їхні луки, і над плодом утроби вони милосердя не матимуть, їхне око над дітьми не матиме милости...
In their hands are bows and spears; they are cruel, violently putting the young men to death, and crushing the young women; they have no pity for children, and no mercy for the fruit of the body.
τοξεύματα νεανίσκων συντριψοῦσιν καὶ τὰ τέκνα ὑμῶν οὐ μὴ ἐλεήσουσιν οὐδὲ ἐπὶ τοῖς τέκνοις οὐ φείσονται οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν

- 19 ¶ І стане тоді Вавилон, краса царств, пишнота халдейської гордості, таким, як Бог зруйнував був Содом та Гоморру!
And Babylon, the glory of kingdoms, the beautiful town which is the pride of the Chaldaeans, will be like God's destruction of Sodom and Gomorrah.
 και εσται βαβυλών η καλεϊται ενδοξος υπο βασιλειως χαλδαιων ον τροπον κατεστρεψεν ο θεος σοδομα και γομορρα
- 20 Не буде назавжди заселений він, нізамешкалий з роду в рід, і араб там не стане наметом, і там пастухи не спочинуть з своєю отарою...
People will never be living in it again, and it will have no more men from generation to generation: the Arab will not put up his tent there; and those who keep sheep will not make it a resting-place for their flocks.
 ου κατοικηθησεται εις τον αιωνα χρονον ουδε μη εισελθωσιν εις αυτην δια πολλων γενεων ουδε μη διελθωσιν αυτην αραβες ουδε ποιμενες ου μη αναπαυσονται εν αυτη
- 21 Але будуть барложити там звірі пустині, і будуть доми їхні совами повні, і там пробуватимуть струсі, і волохаті демони там танцюватимуть...
But the beasts of the waste land will have their holes there; and the houses will be full of crying jackals, and ostriches will have their place there, and evil spirits will be dancing there.
 και αναπαυσονται εκει θηρια και εμπλησθησονται αι οικιαι ηχου και αναπαυσονται εκει σειρηνες και δαιμονια εκει ορχησονται
- 22 І завиють шакали в порожніх хорамах його, а гієни в веселих палацах! І близьке вже наступлення часу його, і не забаряться ці його дні!
And wolves will be answering one another in their towers, and jackals in their houses of pleasure: her time is near, and her days of power will quickly be ended.
 και ονοκένταυροι εκει κατοικησουσιν και νοσοποιησουσιν εχθιροι εν τοις οικοις αυτων ταχυ ερχεται και ου χρονει
- 1 ¶ Бо Господь змилюється над Яковом, і вибере знову Ізраїля, і на їхній землі їх поселить. І чужинець долучений буде до них, і приєднани будуть до дому Якового.
For the Lord will have mercy on Jacob, and will again make Israel his special people, and will put them in their land; and the man from a strange country will take his place among them and be joined to the family of Jacob.
 και ελεησει κυριος τον ιακωβ και εκλεξεται επι τον ισραηλ και αναπαυσονται επι της γης αυτων και ο γιωρας προστεθησεται προς αυτους και προστεθησεται προς τον οικον ιακωβ
- 2 І народи їх візьмуть, і їх попроведять до їхнього місця, а Ізраїлів дім на Господній землі за рабів та за невілниць їх прийме собі на спадщину. І візьмуть вони до неволі тих, хто їх пон еволив, і вони над своїми гнобителями запанують!
And the people will take them with them to their place: and the children of Israel will give them a heritage in the Lord's land as men-servants and women-servants, making them prisoners whose prisoners they were; and they will be rulers over their masters.
 και λημψονται αυτους εθνη και εισαξουσιν εις τον τοπον αυτων και κατακληρονομησουσιν και πληθυνθησονται επι της γης του θεου εις δουλους και δουλας και εσονται αιχμαλωτοι οι αιχμαλωτευσοι αυτους και κυριευθησονται οι κυριευσαντες αυτων
- 3 І буде в той день, як Господь дасть тобі відпочинок із терпіння твого та з неспокою твого, та з праці тяжкої, яку ти був мусів робити,
And it will be, in the day when the Lord gives you rest from your sorrow, and from your trouble, and from the hard yoke which they had put on you,
 και εσται εν τη ημερα εκεινη αναπαυσει σε ο θεος εκ της οδυνης και του θυμου σου και της δουλειας σου της σκληρας ης εδουλευσας αυτοις
- 4 ¶ то ти заспівавш оцю пісню глумливу про царя Вавилону та й скажеш: Як гнобитель минувся, минулося гноблення!
That you will take up this bitter song against the king of Babylon, and say, How has the cruel overseer come to an end! He who was lifted up in pride is cut off;
 και λημψη τον θρηνον τουτον επι τον βασιλευ βαβυλωνος και ερεις εν τη ημερα εκεινη πως αναπελταται ο αλαιτων και αναπελταται ο επισπουδαστης
- 5 Господь зламав кия безбожних і жезла пануючих,
The stick of the evil-doers, the rod of the rulers, is broken by the Lord;
 συνετριψεν ο θεος τον ζυγον των αμαρτωλων τον ζυγον των αρχοντων
- 6 що народи постійним ударом у лютості бив, що в гніві гнобив був людей переслідуванням безупинним.
He whose rod was on the peoples with an unending wrath, ruling the nations in passion, with an uncontrolled rule.
 παταξας εθνος θυμη πληγη ανιατω παιων εθνος πληγη θυμου η ουκ εφεισато
- 7 Спочила була, заспокоїлася вся земля, і виспіває голосно.
All the earth is at rest and is quiet: they are bursting into song.
 ανεπαυσато πεποιθως πασα η γη βοα μετ' ευφροσύνης
- 8 Кипариси та кедри ливанські тобою втішаються й кажуть: Відколи ти ліг, не приходить на нас дроворуб!
Even the trees of the wood are glad over you, the trees of Lebanon, saying, From the time of your fall no wood-cutter has come up against us with an axe.
 και τα ξυλα του λιβανου ευφρανθησαν επι σοι και η κεδρος του λιβανου αφ' ου συ κεκοιμησαι ουκ ανεβη ο κοπτων ημας
- 9 Заворушивсь тобою іздолу шеол назустріч твоєму приходу; померлих тобі побудив, усіх проводирів на землі, і підняв з їхніх тронів всіх людських царів.
The underworld is moved at your coming: the shades of the dead are awake before you, even the strong ones of the earth; all the kings of the world have got up from their seats.
 ο ηδηс κάτωθεν επικράνηθι συναντήσας σοι συνιγέρθησάν σοι πάντες οι γίγαντες οι άρξαντες της γης οι έγείραντες εκ των θρονων αυτων πάντας βασιλεις εθνων

- 10 Вони всі зачнуть говорити та й скажуть тобі: І ти ослабів, як і ми, став подібний до нас!
They all make answer and say to you, Have you become feeble like us? have you been made even as we are?
 πάντες ἀποκριθήσονται καὶ ἐροῦσίν σοι καὶ σὺ ἐάλως ὥσπερ καὶ ἡμεῖς ἐν ἡμῖν δὲ κατελογίσθης
- 11 Зіпхнута в шеол твоя гордість та гра твоїх арф; вистелено під тобою червою, і червяк накриває тебе...
Your pride has gone down into the underworld, and the noise of your instruments of music; the worms are under you, and your body is covered with them.
 κατέβη δὲ εἰς ᾗδου ἡ δόξα σου ἢ πολλή σου εὐφροσύνη ὑποκάτω σου στρώσουσιν σῆψιν καὶ τὸ κατακάλυμμά σου σκώληξ
- 12 Як спав ти з небес, о сину зірничі досвітньої, ясна зоре, ти розбився об землю, погромнику людей!
How great is your fall from heaven, O shining one, son of the morning! How are you cut down to the earth, low among the dead bodies!
 πῶς ἐξέπεσεν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ὁ ἑωσφόρος ὁ πρῶτὸ ἀνατέλλοντων συνετρίβη εἰς τὴν γῆν ὁ ἀποστέλλοντος πρὸς πάντα τὰ ἔθνη
- 13 Ти ж сказав був у серці своєму: Зійду я на небо, повище зір Божих поставлю престола свого, і сяду я на горі збору богів, на кінцях північних,
For you said in your heart, I will go up to heaven, I will make my seat higher than the stars of God; I will take my place on the mountain of the meeting-place of the gods, in the inmost parts of the north.
 σὺ δὲ εἶπας ἐν τῇ διανοίᾳ σου εἰς τὸν οὐρανὸν ἀναβήσομαι ἐπάνω τῶν ἄστρον τοῦ οὐρανοῦ θήσω τὸν θρόνον μου καθιῶ ἐν ὄρει ὑψηλῶ ἐπὶ τὰ ὄρη τὰ ὑψηλὰ τὰ πρὸς βορρᾶν
- 14 підіймуся понад гори хмар, уподібнюсь Всевишньому!
I will go higher than the clouds; I will be like the Most High.
 ἀναβήσομαι ἐπάνω τῶν νεφελῶν ἔσομαι ὅμοιος τῷ ὑψίστῳ
- 15 Та скинений ти до шеолу, до найглибшого гробу!
But you will come down to the underworld, even to its inmost parts.
 νῦν δὲ εἰς ᾗδου καταβήσῃ καὶ εἰς τὰ θεμέλια τῆς γῆς
- 16 Ті, що на тебе дивитися будуть, приглядатися будуть до тебе, звернути увагу на тебе: Чи то той чоловік, що змушував землю тремтіти, що зневолював царства труситись,
Those who see you will be looking on you with care, they will be in deep thought, saying, Is this the troubler of the earth, the shaker of kingdoms?
 οἱ ἰδόντες σε θαυμάσουσιν ἐπὶ σοὶ καὶ ἐροῦσιν οὗτος ὁ ἄνθρωπος ὁ παροξύνων τὴν γῆν σείων βασιλεῖς
- 17 що він обертав у пустиню вселенну, а міста її бурив, що в'язнів своїх не пускав він додому?
Who made the world a waste, overturning its towns; who did not let his prisoners loose from the prison-house.
 ὁ θεὸς τὴν οἰκουμένην ὄλην ἔρημον καὶ τὰς πόλεις καθεῖλεν τοὺς ἐν ἐπαγωγῇ οὐκ ἔλυσεν
- 18 Усі царі людей, вони всі у славі лягли, кожен у своїй усипальні,
All the kings of the earth are at rest in glory, every man in his house,
 πάντες οἱ βασιλεῖς τῶν ἐθνῶν ἐκοιμήθησαν ἐν τιμῇ ἄνθρωπος ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ
- 19 ти ж від гробу свого відкинений геть, мов галузка бридка, оточений вбитими та мечем перешитими, що до гробу між камінь спускаються, як потоптаний труп...
But you, like a birth before its time, are stretched out with no resting-place in the earth; clothed with the bodies of the dead who have been put to the sword, who go down to the lowest parts of the underworld; a dead body, crushed under foot.
 σὺ δὲ ῥιφήσῃ ἐν τοῖς ὄρεσιν ὡς νεκρὸς ἐβδελυγμένος μετὰ πολλῶν τεθηκότων ἐκκεκεντημένων μαχαίραις καταβαινόντων εἰς ᾗδου ὃν τρόπον ἱμάτιον ἐν αἵματι πεφυρμένον οὐκ ἔσται καθαρὸν
- 20 Ти не будеш поспаний з ними у гробі, бо землю свою зруйнував, свій народ повбивав... Насіння злочинців повік не згадається!
As for your fathers, you will not be united with them in their resting-place, because you have been the cause of destruction to your land, and of death to your people; the seed of the evil-doer will have no place in the memory of man.
 οὕτως οὐδὲ σὺ ἔσῃ καθαρὸς διότι τὴν γῆν μου ἀπόλεσας καὶ τὸν λαόν μου ἀπέκτεινας οὐ μὴ μείνης εἰς τὸν αἰῶνα χρόνον σπέρμα πονηρὸν
- 21 Його дітям зготуйте різню за вину їхніх батьків, щоб вони не повстали, і землі не впадкували, і не наповнили світу місцями.
Make ready a place of death for his children, because of the evil-doing of their father; so that they may not come up and take the earth for their heritage, covering the face of the world with waste places.
 ἐτοιμάσον τὰ τέκνα σου σφαγῆναι ταῖς ἀμαρτίας τοῦ πατρὸς σου ἵνα μὴ ἀναστῶσιν καὶ τὴν γῆν κληρονομήσωσιν καὶ ἐμπλήσωσι τὴν γῆν πόλεων
- 22 І на них Я повстану, говорить Господь Саваот, і витну ім'я Вавилону й останок його, і нащадка й онука, говорить Господь!
For I will come up against them, says the Lord of armies, cutting off from Babylon name and offspring, son and son's son, says the Lord.
 καὶ ἐπαναστήσομαι αὐτοῖς λέγει κύριος σαβαωθ καὶ ἀπολω ἀυτῶν ὄνομα καὶ κατάλειμμα καὶ σπέρμα τάδε λέγει κύριος

- 23 **I** вчиню Я його їжакові оселею та водним багном, і мітлюю вигублення позамігаю його, говорить Господь Саваот!
And I will make you a heritage for the hedgehog, and pools of water: and I will go through it with the brush of destruction, says the Lord of armies.
 και θήσω την βαβυλωνίαν έρημον ώστε κατοικείν έχινους και έσται εις ουδέν και θήσω αυτήν πηλοῦ βάραθρον εις απόλειαν
- 24 ¶ **Присягав** був Господь Саваот та казав: Поправді, як мислив собі Я, так станеться, й як Я був врадив те сповниться,
The Lord has taken an oath, saying, My design will certainly come about, and my purpose will be effected:
 τάδε λέγει κύριος σαβαωθ όν τρόπον ειρηκα ούτως έσται και όν τρόπον βεβούλευμαι ούτως μενεϊ
- 25 щоб стовкти асирійця в країні Моїй, і на горах Моїх розтопчу Я його! І ярмо його здійметься з них, і тягар його скинеться з їхніх ramen!
To let the Assyrian be broken in my land, and crushed under foot on my mountains: there will his yoke be taken away from them, and his rule over them come to an end.
 του απόλεισαι τους άσσυρίους από της γής της έμης και από των όρέων μου και έσονται εις καταπάτημα και άφαιρεθήσεται άπ' αυτών ό ζυγός αυτών και τó κδός αυτών από των όμων άφαιρεθήσεται
- 26 Це та рада, яка про всю землю ураджена, і це та рука, що простягнена на всі народи.
This is the purpose for all the earth: and this is the hand stretched out over all nations.
 αυτή ή βουλή ήν βεβούλευται κύριος επί την οικουμένην όλην και αυτή ή χειρ ή ύψηλή επί πάντα τά έθνη της οικουμένης
- 27 Бо врадив Господь Саваот, і хто Його раду відмінить? А рука Його витягнена, й хто відверне її?
For it is the purpose of the Lord of armies, and who will make it of no effect? when his hand is stretched out, by whom may it be turned back?
 ά γάρ ό θεός ό άγιος βεβούλευται τίς διασκεδάσει και την χειρα την ύψηλήν τίς άποστρέψει
- 28 У році смерти царя Ахаза було таке пророцтво:
In the year of the death of King Ahaz this word came to the prophet:
 του έτους ου άπέθανεν αχαζ ό βασιλεύς έγενήθη τó ρήμα τούτο
- 29 Не тішся, уся филистимська земле, що зламане жезло, яке тебе вдарило, бо з гадючого кореня виповзе люта змія, і огнистий летючий дракон буде плодом її!
Be not glad, O Philistia, all of you, because the rod which was on you is broken: for out of the snake's root will come a poison-snake, and its fruit will be a winged poison-snake.
 μη εύφρανθείτε πάντες οι άλλόφυλοι συνετρίβη γάρ ό ζυγός του παίντος ύμās εκ γάρ σπέρματος όφεων έξελύσεται έκγονα άσπίδων και τά έκγονα αυτών έξελεύσονται όφεις πετόμενοι
- 30 І пастися будуть перворідні бідних, і вбогі безпечно лежатимуть, а твій корень Я голодом виморю, і рештки твої він доб'є!
And the poorest of the land will have food, and those in need will be given a safe resting-place: but your seed will come to an end for need of food, and the rest of you will be put to the sword.
 και βοσκηθήσονται πτωχοι δι' αυτού πτωχοι δε άνδρες επ' ειρήνης άναπαύσονται άνελεϊ δε λιμψ τó σπέρμα σου και τó κατάλειμμά σου άνελεϊ
- 31 Плач же, брамо, ти ж місто, кричи, розплилася ти, вся филистимська земле, бо приходить із півночі дим, і не буде нікого, хто відстав би з його вояків!
Send out a cry, O door! Make sounds of sorrow, O town! All your land has come to nothing, O Philistia; for there comes a smoke out of the north, and everyone keeps his place in the line.
 όλολύζετε πύλαι πόλεων κεκραγέτωσαν πόλεις τεταραγμέναι οι άλλόφυλοι πάντες ότι καπνός από βορρά έρχεται και ουκ έστιν του είναι
- 32 І що відповісться народнім послам? Що Сіона Господь заложив, і сховаються в ньому убогі з народу Його!
What answer, then, will my people give to the representatives of the nation? That the Lord is the builder of Zion, and she will be a safe place for the poor of his people.
 και τί άποκριθήσονται βασιλεις έθνών ότι κύριος έθεμελίωσεν σιων και δι' αυτού σωθήσονται οι ταπεινοϊ του λαου
- 1 ¶ Пророцтво про Моава. Справді вночі Ар-Моав пограбований був та понищений, справді вночі Кір-Моав пограбований був та понищений.
The word about Moab. For in a night Ar of Moab has become waste, and is seen no longer; for in a night Kir of Moab has become waste, and is seen no longer.
 τó ρήμα τó κατά της μοαβίτιδος νυκτός απολειται ή μοαβίτις νυκτός γάρ απολειται τó τεϊχος της μοαβίτιδος
- 2 Він пішов до святині, а Дивон на верхів'я, щоб плакати; на Нево й на Медеву голосить Моав. На всіх головах його лисина, обстрижена кожна його борода,
The daughter of Dibon has gone up to the high places, weeping: Moab is sounding her cry of sorrow over Nebo, and over Medeba: everywhere the hair of the head and of the face is cut off.
 λυπεισθε επ' έαντοϊς απολειται γάρ και δηβων ου ό βομός ύμων εκει άναβήσασθε κλαίειν επί ναβαν της μοαβίτιδος όλολύζετε επί πάσης κεφαλής φαλάκρωμα πάντες βραχιόνες κατατετημένοι
- 3 на всіх його вулицях підперезались веретою, на дахах його та на площах його всі голосять, з плачу розпливаються...
In their streets they are covering themselves with haircloth: on the tops of their houses, and in their public places, there is crying and bitter weeping.
 εν ταϊς πλατειαις αυτής περιζώσασθε σάκκους και κόπτεσθε επί των δομάτων αυτής και εν ταϊς ρύμαις αυτής πάντες όλολύζετε μετά κλαυθμου
- 4 І кричали Ешбон та Ел'але, аж до Ягацу був чутий їхній голос, тому то голосять вояки Моава, і душа його в ньому тремтить.
Heshbon is crying out, and Elealeh; their voice is sounding even to Jahaz: for this cause the heart of Moab is shaking; his soul is shaking with fear.
 ότι κέκραγεν εσεβων και ελεαλη έως ιασσα ήκούσθη ή φωνή αυτών διά τούτο ή όσφός της μοαβίτιδος βοά ή ψυχή αυτής γνώσεται

- 5 **Μοσ** **серце кричить про Моава, втікачі його аж до Цоару, до Еглат-Шелішії, бо з плачем ходять збіччям Лухіту, бо на Хоронаїмській дорозі встає крик загибелі, My heart is crying out for Moab; her people go in flight to Zoar, and to Eglath-shelishiyah: for they go up with weeping by the slope of Luhith; on the way to Horonaim they send up a cry of destruction.**
ή καρδία τής μοαβίτιδος βοᾷ ἐν αὐτῇ ἕως σηγωρ δάμαλις γάρ ἐστιν τριετής ἐπὶ δὲ τής ἀναβάσεως τής λουιθ πρὸς σὲ κλαίοντες ἀναβήσονται τῇ ὁδῷ αρωνιμ βοᾷ σύντριμμα καὶ σεισμός
- 6 ¶ **бо води Нірміму спустошенням будуть, бо посохла трава, мурава позникала, немає нічого зеленого... The waters of Nimrim will become dry: for the grass is burned up, the young grass is coming to an end, every green thing is dead.**
τὸ ὕδωρ τής νεμριμ ἔρημον ἔσται καὶ ὁ χόρτος αὐτῆς ἐκλείψει χόρτος γὰρ χλωρὸς οὐκ ἔσται
- 7 **Тому то набутий останок і масток вони віднесуть за потік степовий. For this cause they will take away their wealth, and the stores they have got together, over the stream of the water-plants.**
μη καὶ οὕτως μέλλει σωθῆναι ἐπάξω γὰρ ἐπὶ τὴν φάραγγα ἄραβας καὶ λήμψονται αὐτήν
- 8 **Бо країну Моава той крик оточив, по Еглаїм його голосіння, і по Беер-Елім голосіння його. For the cry has gone round the limits of Moab; as far as to Eglaim and Beer-elim.**
συνῆψεν γὰρ ἡ βοή τὸ ὄριον τής μοαβίτιδος τής αγαλλιμ καὶ ὀλολυγμός αὐτῆς ἕως τοῦ φρέατος τοῦ αλιμ
- 9 **Бо наповнилась кров'ю димонська вода, бо Я покладу на Димон додаткове: лева для втікачів із Моава, і на останок землі. For the waters of Dimon are full of blood: and I'm sending even more on Moab, a lion on those of Moab who go in flight, and on the rest of the land.**
τὸ δὲ ὕδωρ τὸ ρεμμων πλησθήσεται αἵματος ἐπάξω γὰρ ἐπὶ ρεμμων ἄραβας καὶ ἄρῶ τὸ σπέρμα μοαβ καὶ αριηλ καὶ τὸ κατάλοιπον αδαμα
- 1 ¶ **Овечки пошліть власникові землі, із Сели на пустиню, на гору Сіонської дочки. And they will send ... to the mountain of the daughter of Zion.**
ἀποστελῶ ὡς ἐρπετὰ ἐπὶ τὴν γῆν μὴ πέτρα ἔρημός ἐστιν τὸ ὄρος σιων
- 2 **І станеться, мов те сполошенептаство, з кубла повигонене, будуть дочки Моавські при бродах Арнону: For the daughters of Moab will be like wandering birds, like a place from which the young birds have gone in flight, at the ways across the Arnon.**
ἔση γὰρ ὡς πετεινοῦ ἀνιπταμένου νεοσσός ἀφηρημένος θύγατερ μοαβ ἔπειτα δὲ αρνων
- 3 **Подай раду, зроби присуд, учини нічну тїнь свою повного полудня, сховай вигнаних, біженця не видавай... Give wise directions, make a decision; let your shade be as night in full day: keep safe those who are in flight; do not give up the wandering ones.**
πλείονα βουλεύου ποιεῖτε σκέπην πένθους αὐτῇ διὰ παντός ἐν μεσημβρινῇ σκοτία φεύγουσιν ἐξέστησαν μὴ ἀπαχθῆς
- 4 **Нехай мешкають в тебе вигнанці Моаву, стань їм захистом перед грабіжником, бо не стало насильника, скінчився грабунок, загинув топтач із землі... Let those who have been forced out of Moab have a resting-place with you; be a cover to them from him who is making waste their land: till the cruel ones are cut off, and wasting has come to an end, and those who take pleasure in crushing the poor are gone from the land.**
παροικήσουσίν σοι οἱ φυγάδες μοαβ ἔσονται σκέπη ὑμῖν ἀπὸ προσώπου διώκοντος ὅτι ἦρθη ἡ συμμαχία σου καὶ ὁ ἄρχων ἀπόλετο ὁ καταπατὼν ἐπὶ τής γῆς
- 5 **І буде утверджений милістю трон, і сяде на ньому у правді в наметі Давида суддя, що дбатиме за правосуддя та буде в справедливості вправний. Then a king's seat will be based on mercy, and one will be seated on it in the tent of David for ever; judging uprightly, and quick to do righteousness.**
καὶ διορθωθήσεται μετ' ἐλέους θρόνος καὶ καθίεται ἐπ' αὐτοῦ μετὰ ἀληθείας ἐν σκηνῇ δαυιδ κρίνον καὶ ἐκζητῶν κρίμα καὶ σπεύδων δικαιοσύνην
- 6 ¶ **Ми чули про гордість Моава, що гордий він дуже, про сваволю його й його гордість, про лютість його, про неслухні його нісенітници... We have had word of the pride of Moab, how great it is; how he is lifted up in pride and passion: his high words about himself are false.**
ἠκούσαμεν τὴν ὕβριν μοαβ ὕβριστῆς σφοδρα τὴν ὑπερηφανίαν ἐξῆρας οὐχ οὕτως ἡ μαντεία σου
- 7 **Буде тому голосити Моав над Моавом, увесь голосити він буде! За паляниціями з грон Кір-Харесету плакати будуть насправді побиті, For this cause everyone in Moab will give cries of grief for Moab: crushed to the earth, they will be weeping for the men of Kir-hareseth.**
οὐχ οὕτως ὀλολόξει μοαβ ἐν γὰρ τῇ μοαβίτιδι πάντες ὀλολόξουσιν τοῖς κατοικοῦσιν δεσεθ μελετήσεις καὶ οὐκ ἐντραπήση
- 8 **бо посохли хешбонські поля, і виноградник Сівми; володарі народів понищили грозна добірні, які до Язеру сягали й зникали в пустині; галузки ж його розтягалися, і море вони перейшли. For the fields of Heshbon are waste, the vine of Sibmah is dead; the lords of nations were overcome by the produce of her vines; her vine-plants went as far as Jazer, and came even to the waste land; her branches were stretched out to the sea.**
τὰ πεδία εσεβон πενήσει ἀμπελος σεβαма καταπίνοντες τὰ ἔθνη καταπατήσατε τὰς ἀμπέλους αὐτῆς ἕως ιαζηρ οὐ μὴ συνάψητε πλανήθητε τὴν ἔρημον οἱ ἀπεσταλμένοι ἐγκατελείφθησαν διέβησαν γὰρ τὴν ἔρημον

- 9 **Τому то язерським плачем буду плакати за виноградину Сівми. Сльозою своєю тебе орошу, о Хешбоне й Ел'але, бо крик бою напав на твоїй збір та на живо твоє.**
For this cause my sorrow for the vine of Sibmah will be like the weeping for Jazer: my eyes are dropping water on you, O Heshbon and Elealeh! For they are sounding the war-cry over your summer fruits and the getting in of your grain;
διὰ τοῦτο κλαύσομαι ὡς τὸν κλαυθμὸν ἰαζηρ ἄμπελον σεβαμα τὰ δένδρα σου κατέβαλεν εσεβων καὶ ελεαλη ὅτι ἐπὶ τῷ θερισμῷ καὶ ἐπὶ τῷ τρυγίτῳ σου καταπατήσω καὶ πάντα πεσοῦνται
- 10 **І буде забрана радість та втіха із саду, а по виноградниках пісні не буде й не здійсниться окрик. Вина по чавилах не буде топтати чавильник, окрик радості Я припинив!**
And all joy is gone; no longer are they glad for the fertile field; and in the vine-gardens there are no songs or sounds of joy: the crushing of grapes has come to an end, and its glad cry has been stopped.
καὶ ἀρθήσεται εὐφροσύνη καὶ ἀγαλλίαμα ἐκ τῶν ἀμπελώνων σου καὶ ἐν τοῖς ἀμπελῶσίν σου οὐ μὴ εὐφρανθήσονται καὶ οὐ μὴ πατήσουσιν οἶνον εἰς τὰ ὑπολήνια πέπαιται γάρ
- 11 **Τому то в жалобі звучать про Моав мої нутроці, мов би та арфа, а нутро моє про Кір-Херес.**
For this cause the cords of my heart are sounding for Moab, and I am full of sorrow for Kir-heres.
διὰ τοῦτο ἡ κοιλία μου ἐπὶ μοαβ ὡς κιθάρα ἠχήσει καὶ τὰ ἐντός μου ὡσεὶ τεῖχος ὃ ἐνεκαίνισας
- 12 **І буде, як виявиться, що змучивсь на взгір'ї Моав, і ввійде молитись у святиню свою, та він не осягне нічого.**
And when Moab goes up to the high place, and makes prayer in the house of his god, it will have no effect.
καὶ ἔσται εἰς τὸ ἐντραπήναι σε ὅτι ἐκοπίασεν μοαβ ἐπὶ τοῖς βωμοῖς καὶ εἰσελεύσεται εἰς τὰ χειροποίητα αὐτῆς ὥστε προσεῦξασθαι καὶ οὐ μὴ δύνηται ἐξελεῖσθαι αὐτόν
- 13 **Оце слово, яке говорив був віддавна Господь про Моава.**
This is the word which the Lord said about Moab in the past.
τοῦτο τὸ ῥῆμα ὃ ἐλάλησεν κύριος ἐπὶ μοαβ ὁπότε καὶ ἐλάλησεν
- 14 **А тепер Господь каже, говорячи: За три роки, однакові з літами наймита, буде зневажена слава Моава з усім велелюдям його, а позосталість мала та дрібна, невелика!**
But now the Lord has said, In three years, the years of a servant working for payment, the glory of Moab, all that great people, will be turned to shame, and the rest of Moab will be very small and without honour.
καὶ νῦν λέγω ἐν τρισὶν ἔτεσιν ἐτῶν μισθοῦ ἀτιμασθήσεται ἡ δόξα μοαβ ἐν παντὶ τῷ πλούτῳ τῷ πολλῷ καὶ καταλειφθήσεται ὀλιγοστός καὶ οὐκ ἐντιμος
- 1 **¶ Пророцтво про Дамаск. Ось Дамаск вилучається з міст, і стається, як купа руїн.**
The word about Damascus. See, they have made Damascus a town no longer; it has become a waste place.
τὸ ῥῆμα τὸ κατὰ даμαскоῦ ἰδοὺ даμασκὸς ἀρθήσεται ἀπὸ πόλεων καὶ ἔσται εἰς πτόσιν
- 2 **Покинені будуть міста Ароеру, для черід вони будуть, і ті будуть лежати, і не буде кому їх сполошити...**
Her towns are unpeopled for ever; there the flocks take their rest in peace, without fear.
καταλελειμμένη εἰς τὸν αἰῶνα εἰς κοίτην ποιμνίων καὶ ἀνάπαυσιν καὶ οὐκ ἔσται ὁ διώκων
- 3 **Заникне твердиня з Єфрема, і царство з Дамаску, і решта Араму будуть, як слава синів Ізраїля, говорить Господь Саваот!**
The strong tower has gone from Ephraim, and the kingdom from Damascus: the rest of Aram will come to destruction, and be made like the glory of the children of Israel, says the Lord of armies.
καὶ οὐκέτι ἔσται ὄχυρά τοῦ καταφυγεῖν εφραιμ καὶ οὐκέτι ἔσται βασιλεία ἐν даμασκῷ καὶ τὸ λοιπὸν τῶν σύρων ἀπολείται οὐ γὰρ σὺ βελτίων εἶ τῶν υἱῶν ἰσραηλ καὶ τῆς δόξης αὐτῶν τάδε λέγει κύριος σαβαωθ
- 4 **І станеться в день той, слава Якова знидіє, і вихудне товщ його тіла.**
And it will be in that day that the glory of Jacob will be made small, and the strength of his body will become feeble.
ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκεῖνῃ ἐκλειψίς τῆς δόξης ἰακωβ καὶ τὰ πύονα τῆς δόξης αὐτοῦ σεισθήσεται
- 5 **І буде, немов би жнець збирає збіжжя, а рамено його жне колосся; і буде, немов би збирають колосся в долині Рефаїм.**
And it will be like a man cutting the growth of his grain, pulling together the heads of the grain with his arm; even as when they get in the grain in the valley of Rephaim.
καὶ ἔσται ὃν τρόπον ἐάν τις συναγάγῃ ἀμητὸν ἐστηκότα καὶ σπέρμα σταχύων ἐν τῷ βραχίονι αὐτοῦ ἀμήσῃ καὶ ἔσται ὃν τρόπον ἐάν τις συναγάγῃ στάχυν ἐν φάραγγι στερεῇ
- 6 **¶ І на ньому зостануться залишки з плодів, як при оббиванні оливки: дві-три ягідки на верховітті, чотири-п'ять на галузках плідної деревини, говорить Господь, Бог Ізраїлів.**
But it will be like a man shaking an olive-tree, something will still be there, two or three berries on the top of the highest branch, four or five on the outside branches of a fertile tree, says the Lord, the God of Israel.
καὶ καταλειφθῇ ἐν αὐτῇ καλάμη ἢ ὡς ῥόγες ἐλαίας δύο ἢ τρεῖς ἐπ' ἄκρον μετεώρου ἢ τέσσαρες ἢ πέντε ἐπὶ τῶν κλάδων αὐτῶν καταλειφθῇ τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς ἰσραηλ
- 7 **Того дня зверне людина зір до свого Творця, а очі її на Святого Ізраїлевого дивитися будуть.**
In that day a man's heart will be turned to his Maker, and his eyes to the Holy One of Israel.
τῇ ἡμέρᾳ ἐκεῖνῃ πεποιθὸς ἔσται ἄνθρωπος ἐπὶ τῷ ποιήσαντι αὐτόν οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ εἰς τὸν ἅγιον τοῦ ἰσραηλ ἐμβλέψονται

- 8 I не буде звертатись людина до жертівників, чину рук своїх, і не буде дивитись на те, що зробили були її пальці, ні на ашери, ані на стовпи на честь сонця.
He will not be looking to the altars, the work of his hands, or to the wood pillars or to the sun-images which his fingers have made.
καὶ οὐ μὴ πεποιθότες ὄσιν ἐπὶ τοῖς βωμοῖς οὐδὲ ἐπὶ τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτῶν ἃ ἐποίησαν οἱ δάκτυλοι αὐτῶν καὶ οὐκ ὄψονται τὰ δένδρα αὐτῶν οὐδὲ τὰ βδελύγματα αὐτῶν
- 9 ¶ Того дня її сильні міста будуть, мов ті опустілі місця лісу та верхів'я гір, що їх позоставлено перед синами Ізраїля, і руїною станеться те.
In that day your towns will be like the waste places of the Hivites and the Amorites which the children of Israel took for a heritage, and they will come to destruction.
τῇ ἡμέρᾳ ἐκεῖνῃ ἔσονται αἱ πόλεις σου ἐγκαταλελειμμένοι ὃν τρόπον ἐγκατέλιπον οἱ αμορραῖοι καὶ οἱ εὐαῖοι ἀπὸ προσώπου τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ καὶ ἔσονται ἔρημοι
- 10 Бо забула ти, дочко Ізраїля, Бога спасіння свого, і не пам'ятала про Скелю сили своєї. Тому то садиш розсадника присного, і пересаджуєш туди чужу виноградину.
For you have not given honour to the God of your salvation, and have not kept in mind the Rock of your strength; for this cause you made a garden of Adonis, and put in it the vine-cuttings of a strange god;
διότι κατέλιπες τὸν θεὸν τὸν σωτήρᾶ σου καὶ κυρίου τοῦ βοηθοῦ σου οὐκ ἐμνήσθης διὰ τοῦτο φυτεύσεις φύτευμα ἄπιστον καὶ σπέρμα ἄπιστον
- 11 Того дня, як садила, ти обгородила його, і про посів свій подбала, щоб рано зацвіло. Але жниво минулося в день слабости невігоїного болю!...
In the day of your planting you were watching its growth, and in the morning your seed was flowering: but its fruit is wasted away in the day of grief and bitter sorrow.
τῇ δὲ ἡμέρᾳ ἣ ἂν φυτεύσης πλανηθήσῃ τὸ δὲ πρωὶ ἐὰν σπειρῆς ἀνθήσει εἰς ἀμητὸν ἣ ἂν ἡμέρᾳ κληρώσῃ καὶ ὡς πατὴρ ἀνθρώπου κληρώσῃ τοῖς υἱοῖς σου
- 12 ¶ Біда, рев численних народів, гуркочуть, як гуркіт морів, і галас племен, вони галасують, як гуркіт міцної води.
Ah! the voice of peoples, like the loud sounding of the seas, and the thundering of great nations rushing on like the bursting out of waters!
οὐαὶ πλῆθος ἐθνῶν πολλῶν ὡς θάλασσα κυμαίνουσα οὕτως παραχθήσεσθε καὶ νότος ἐθνῶν πολλῶν ὡς ὕδωρ ἠχίσει
- 13 Галасують племена, як гуркіт міцної води, та Він їм погрозить, і кожен далеко втече, і буде гнаний, немов та полова на горах за вітром, і мов перед вихром перекотиполе...
But he will put a stop to them, and make them go in flight far away, driving them like the waste of the grain on the tops of the mountains before the wind, and like the circling dust before the storm.
ὡς ὕδωρ πολὺ ἔθνη πολλὰ ὡς ὕδατος πολλοῦ βία καταφερομένου καὶ ἀποσκορακίει αὐτὸν καὶ πόρρω αὐτὸν διώξεται ὡς χυθὸν ἀχύρου λικμώντων ἀπέναντι ἀνέμου καὶ ὡς κονιορτὸν τροχοῦ καταγίς φέρουσα
- 14 Як вечір насуне то й жах ось, поки ранок настане не буде його. Це талан наших грабівників, і це доля дерилюдів наших!...
In the evening there is fear, and in the morning they are gone. This is the fate of those who take our goods, and the reward of those who violently take our property for themselves.
πρὸς ἑσπέραν ἔσται πένθος πρὶν ἢ πρωὶ καὶ οὐκ ἔσται αὕτη ἡ μερὶς τῶν ὑμᾶς προνομευσάντων καὶ κληρονομία τοῖς ὑμᾶς κληρονομήσασιν
- 1 ¶ Горе тобі, дзвінокрилий ти краю, що з другого боку річок етіопських,
Ho! land of the sounding of wings, on the other side of the rivers of Ethiopia:
οὐαὶ γῆς πλοίων πτέρυγες ἐπέκεινα ποταμῶν αἰθιοπίας
- 2 що морем послів посилася на човнах папірусових по поверхні води! Ідїть, скороходні послы, до народу високого й блискучезбройного, до народу страшного віддавна й аж досї, до люд у пресильного, що топче усе, що річки його землю поперетинали.
Which sends its representatives by the sea, even in ships of papyrus on the waters. Go back quickly, O representatives, to a nation tall and smooth, to a people causing fear through all their history; a strong nation, crushing down its haters, whose land is cut through by rivers.
ὁ ἀποστέλλων ἐν θαλάσῃ ὄμηρα καὶ ἐπιστολὰς βυβλίνας ἐπάνω τοῦ ὕδατος πορεύσονται γὰρ ἄγγελοι κοῦφοι πρὸς ἔθνος μετέωρον καὶ ξένον λαὸν καὶ χαλεπὸν τίς αὐτοῦ ἐπέκεινα ἔθνος ἀνέλπιστον καὶ καταπεπτατημένον νῦν οἱ ποταμοὶ τῆς γῆς
- 3 Усі мешканці всесвіту, що на землі пробуваєте, дивїться, коли піднесеться прапор на горах, слухайте, чи не затрублять у ріг.
All you peoples of the world, and you who are living on the earth, when a flag is lifted up on the mountains, give attention; and when the horn is sounded, give ear.
πάντες ὡς χώρα κατοικουμένη κατοικηθήσεται ἡ χώρα αὐτῶν ὡσεὶ σημεῖον ἀπὸ ὄρους ἀρθῆ ὡς σάλπιγγος φωνὴ ἀκουστὸν ἔσται
- 4 Бо Господь так промовив до мене: Я буду спокійний, і буду дивитися з місця Свого пробування, як тепло те при світлі ясного, як та хмара роси в спеку жнив!
For this is what the Lord has said to me: I will be quiet, watching from my place; like the clear heat when the sun is shining, like a mist of dew in the heat of summer.
ὅτι οὕτως εἶπέν μοι κύριος ἀσφάλεια ἔσται ἐν τῇ ἐμῇ πόλει ὡς φῶς καύματος μεσημβρίας καὶ ὡς νεφέλη δρόσου ἡμέρας ἀμῆτου ἔσται
- 5 Бо перед жнивнами, як скінчиться цвіт, незоріле ж усе стане зрілими грознами, то Він зріє серпами галуззя м'які, а галузки, що стеляться, повідкидає, повідрубє Він.
For before the time of getting in the grapes, after the opening of the bud, when the flower has become a grape ready for crushing, he will take away the small branches with knives, cutting down and taking away the wide-stretching branches.
πρὸ τοῦ θερισμοῦ ὅταν συντελεσθῇ ἄνθος καὶ ὄμφαξ ἀνθήσῃ ἄνθος ὄμφακίζουσα καὶ ἀφελεῖ τὰ βοτρώδια τὰ μικρὰ τοῖς δρεπάνοις καὶ τὰς κληματίδας ἀφελεῖ καὶ κατακόψει

- 6 Будуть вони позоставлені разом для хижого птаха гірського й звірини земної, і літо над ним проведе хижий птах, і вся земна звірина над ним перезимус.
They will be for the birds of the mountains, and for the beasts of the earth: the birds will come down on them in the summer, and the beasts of the earth in the winter.
καὶ καταλείψει ἅμα τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ καὶ τοῖς θηρίοις τῆς γῆς καὶ συναχθήσεται ἐπ' αὐτοὺς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ πάντα τὰ θηρία τῆς γῆς ἐπ' αὐτὸν ἤξει
- 7 Того часу принесений буде дарунок для Господа Саваота від народу високого й блискучезбройного, і від народу страшного віддавна й аж досі, від люду пресильного, що топче усе, що річки його землю поперетинали, до місця Ймення Господа Саваота на Сіонській горі.
In that time an offering will be made to the Lord of armies from a people tall and smooth, causing fear through all their history; a strong nation, crushing down its haters, whose land is cut through by rivers, an offering taken to the place of the name of the Lord of armies, even Mount Zion.
ἐν τῷ καιρῷ ἐκεῖνῳ ἀνενεχθήσεται δῶρα κυρίῳ σαβαωθ ἐκ λαοῦ τεθλιμμένου καὶ τετιμμένου καὶ ἀπὸ λαοῦ μεγάλου ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ εἰς τὸν αἰῶνα χρόνον ἔθνος ἐλίξον καὶ καταπεπατημένον ὃ ἐστὶν ἐν μέρει ποταμοῦ τῆς χώρας αὐτοῦ εἰς τὸν τόπον οὗ τὸ ὄνομα κυρίου σαβαωθ ἐπεκλήθη ὄρος σίων
- 1 ¶ Пророцтво про Єгипет. Ось на хмарі легенькій несеться Господь і прибуде в Єгипет, і затремтять перед лицем Його боввани Єгипту, і серце Єгипту розтане посеред нього.
The word about Egypt. See, the Lord is seated on a quick-moving cloud, and is coming to Egypt: and the false gods of Egypt will be troubled at his coming, and the heart of Egypt will be turned to water.
ὄρασις αἰγύπτου ἰδοὺ κύριος κάθηται ἐπὶ νεφέλης κούφης καὶ ἤξει εἰς αἴγυπτον καὶ σεισθήσεται τὰ χειροποίητα αἰγύπτου ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ καὶ ἡ καρδία αὐτῶν ἠττηθήσεται ἐν αὐτοῖς
- 2 І підбурю єгиптянина на єгиптянина, і будуть точити війну кожен з братом своїм, і кожен із ближнім своїм, місто з містом, а царство із царством.
And I will send the Egyptians against the Egyptians: and they will be fighting every one against his brother, and every one against his neighbour; town against town, and kingdom against kingdom.
καὶ ἐπεγερθήσονται αἰγύπτιοι ἐπ' αἰγυπτίους καὶ πολεμήσει ἄνθρωπος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καὶ ἄνθρωπος τὸν πλησίον αὐτοῦ πόλις ἐπὶ πόλιν καὶ νομὸς ἐπὶ νομόν
- 3 І Єгипет на дуці поникне в своєму нутрі, а раду його Я поплутаю, і вони будуть питати бовванів своїх, і заклиначів духів та духів померлих і своїх ворожбитів.
And the spirit of Egypt will be troubled in her, and I will make her decisions without effect: and they will be turning to the false gods, and to those who make hollow sounds, and to those who have control of spirits, and to those who are wise in secret arts.
καὶ παραχθήσεται τὸ πνεῦμα τῶν αἰγυπτίων ἐν αὐτοῖς καὶ τὴν βουλήν αὐτῶν διασκεδάσω καὶ ἐπερωτήσουσιν τοὺς θεοὺς αὐτῶν καὶ τὰ ἀγάλματα αὐτῶν καὶ τοὺς ἐκ τῆς γῆς φωνοῦντας καὶ τοὺς ἐγγαστριμύθους
- 4 І віддам Я Єгипет у руку жорстокого пана, і цар лютий над ним запанує, говорить Господь, Господь Саваот!
And I will give the Egyptians into the hand of a cruel lord; and a hard king will be their ruler, says the Lord, the Lord of armies.
καὶ παραδώσω αἴγυπτον εἰς χεῖρας ἀνθρώπων κυρίων σκληρῶν καὶ βασιλεῖς σκληροὶ κυριεύσουσιν αὐτῶν τάδε λέγει κύριος σαβαωθ
- 5 І зникне із Моря вода, і висохне Річка, та й стане суха.
And the waters of the sea will be cut off, and the river will become dry and waste:
καὶ πίνονται οἱ αἰγύπτιοι ὕδωρ τὸ παρὰ θάλασσαν ὃ δὲ ποταμὸς ἐκλείψει καὶ ξηρανθήσεται
- 6 І засмердяться річки та нужденними стануть, і повисихають притоки Єгипту, пов'яне комиш та очерет.
And the rivers will have an evil smell; the stream of Egypt will become small and dry: all the water-plants will come to nothing.
καὶ ἐκλείψουσιν οἱ ποταμοὶ καὶ αἱ διώρυγες τοῦ ποταμοῦ καὶ ξηρανθήσεται πάσα συναγωγὴ ὕδατος καὶ ἐν παντὶ ἔλει καλάμιον καὶ παπύρον
- 7 Луги над рікою, над берегом річки, і все, що при річці посіяне, повисихас, розвіється все, і не буде його.
The grass-lands by the Nile, and everything planted by the Nile, will become dry, or taken away by the wind, and will come to an end.
καὶ τὸ ἄχι τὸ χλωρὸν πᾶν τὸ κύκλω τοῦ ποταμοῦ καὶ πᾶν τὸ σπειρόμενον διὰ τοῦ ποταμοῦ ξηρανθήσεται ἀνεμόφορον
- 8 І заплачуть рибалки, і будуть ридати всі ті, що гачка закидають до річки, а ті, що розтягують невід на воду, стратять надію.
The fishermen will be sad, and all those who put fishing-lines into the Nile will be full of grief, and those whose nets are stretched out on the waters will have sorrow in their hearts.
καὶ στενάξουσιν οἱ ἄλλεῖς καὶ στενάξουσιν πάντες οἱ βάλλοντες ἄγκιστρον εἰς τὸν ποταμὸν καὶ οἱ βάλλοντες σαγήνας καὶ οἱ ἀμφιβολεῖς πενήσουσιν
- 9 А ті, що працюють при чесанні льону та тчуть полотно, засоромляться.
And all the workers in linen thread, and those who make cotton cloth, will be put to shame.
καὶ αἰσχρὴ λήμψεται τοὺς ἐργαζομένους τὸ λίνον τὸ σχιστὸν καὶ τοὺς ἐργαζομένους τὴν βύσσον
- 10 І будуть основи Єгипту розбиті, всі ж працюючі за плату на дуці впадуть.
And the makers of twisted thread will be crushed, and those who ... will be sad in heart.
καὶ ἔσονται οἱ διαζόμενοι αὐτὰ ἐν ὁδῷ καὶ πάντες οἱ τὸν ζῆθον ποιοῦντες λυπηθήσονται καὶ τὰς ψυχὰς πονέσουσιν

- 11 Дійсно, вельможі Цоану безумні, і нерозумною стала рада мудрих фараонових радників. І як фараонові скажете: Я син мудреців, я син давніх царів?
The chiefs of Zoan are completely foolish; the wisest guides of Pharaoh have become like beasts: how do you say to Pharaoh, I am the son of the wise, the offspring of early kings?
καὶ μορφοὶ ἔσονται οἱ ἄρχοντες τάνεως οἱ σοφοὶ σύμβουλοι τοῦ βασιλέως ἢ βουλὴ αὐτῶν μωρανθήσεται πῶς ἐρεῖτε τῷ βασιλεῖ υἱοὶ συνετῶν ἡμεῖς υἱοὶ βασιλέων τῶν ἐξ ἀρχῆς
- 12 Де ж вони, де твої мудреці? І хай розкажуть тобі й хай пізнають, що порадив Господь Саваот на Єгипет.
Where, then, are your wise men? let them make clear to you, let them give you knowledge of the purpose of the Lord of armies for Egypt.
ποῦ εἰσιν νῦν οἱ σοφοὶ σου καὶ ἀναγγειλάτωσάν σοι καὶ εἰπάτωσαν τί βεβούλευται κύριος σαβαωθ ἐπ' αἴγυπτον
- 13 Стали немудрі вельможі Цоану, вельможі Мемфісу обманені, учинили блудячим Єгипет головніші з племен його.
The chiefs of Zoan have become foolish, the chiefs of Noph are tricked, the heads of her tribes are the cause of Egypt's wandering out of the way.
ἐξέλιπον οἱ ἄρχοντες τάνεως καὶ ὑψώθησαν οἱ ἄρχοντες μέμφεως καὶ πλανήσουσιν αἴγυπτον κατὰ φυλάς
- 14 Господь влив у нього дух одуру, і вони вчинили блудячим Єгипет в усякому чині його, як блудить п'яниця в блювоті своїй...
The Lord has sent among them a spirit of error: and by them Egypt is turned out of the right way in all her doings, as a man overcome by wine is uncertain in his steps.
κύριος γὰρ ἐκέρασεν αὐτοῖς πνεῦμα πλανήσεως καὶ ἐπλάνησαν αἴγυπτον ἐν πᾶσι τοῖς ἔργοις αὐτῶν ὡς πλανᾶται ὁ μεθύων καὶ ὁ ἐμῶν ἅμα
- 15 І Єгипет не матиме діла, що вміли б вчинити його голова або хвіст, пальмова галузка чи очеретина.
And in Egypt there will be no work for any man, head or tail, high or low, to do.
καὶ οὐκ ἔσται τοῖς αἰγυπτίοις ἔργον ὃ ποιήσει κεφαλὴν καὶ οὐρὰν ἀρχὴν καὶ τέλος
- 16 Того дня стане Єгипет, немов ті жінки, і тремтітиме, і буде лякатись помаху руки Господа Саваота, що Він нею над ним помахас.
In that day the Egyptians will be like women: and the land will be shaking with fear because of the waving of the Lord's hand stretched out over it.
τῇ δὲ ἡμέρᾳ ἐκεῖνῃ ἔσονται οἱ αἰγύπτιοι ὡς γυναῖκες ἐν φόβῳ καὶ ἐν τρόμῳ ἀπὸ προσώπου τῆς χειρὸς κυρίου σαβαωθ ἦν αὐτὸς ἐπιβαλεῖ αὐτοῖς
- 17 І стане юдейська земля для Єгипту за пострах: кожен, кому пригадають про неї, злякається перед задумом Господа Саваота, якого повзяв Він на нього.
And the land of Judah will become a cause of great fear to Egypt; whenever its name comes to mind, Egypt will be in fear before the Lord of armies because of his purpose against it.
καὶ ἔσται ἡ χώρα τῶν ιουδαίων τοῖς αἰγυπτίοις εἰς φόβητρον πᾶς ὃς ἐὰν ὀνομάσῃ αὐτὴν αὐτοῖς φοβηθήσονται διὰ τὴν βουλὴν ἣν βεβούλευται κύριος ἐπ' αὐτήν
- 18 ¶ Того дня буде п'ять міст в єгипетським краї, що говоритимуть ханаанською мовою й присягатимуть Господом Саваотом. Одне буде зватися Ір-Гахерес.
In that day there will be five towns in the land of Egypt using the language of Canaan, and making oaths to the Lord of armies; and one of them will be named, The Town of the Sun.
τῇ ἡμέρᾳ ἐκεῖνῃ ἔσονται πέντε πόλεις ἐν αἰγύπτῳ λαλοῦσαι τῇ γλώσσῃ τῇ χανανίτιδι καὶ ὀμνύουσαι τῷ ὀνόματι κυρίου πόλις-ασεδεκ κληθήσεται ἡ μία πόλις
- 19 Того дня серед краю єгипетського буде жертвіник Господу, і стовп при границі його Господеві.
In that day there will be an altar to the Lord in the middle of the land of Egypt, and a pillar to the Lord at the edge of the land.
τῇ ἡμέρᾳ ἐκεῖνῃ ἔσται θυσιαστήριον τῷ κυρίῳ ἐν χώρᾳ αἰγυπτίων καὶ στήλη πρὸς τὸ ὄριον αὐτῆς τῷ κυρίῳ
- 20 І він буде в єгипетським краї ознакою й свідком для Господа Саваота, коли будуть взивати до Господа перед гнобителями, то пошле їм спасителя та оборонця, який їх спасе.
And it will be a sign and a witness to the Lord of armies in the land of Egypt: when they are crying out to the Lord because of their cruel masters, then he will send them a saviour and a strong one to make them free.
καὶ ἔσται εἰς σημεῖον εἰς τὸν αἰῶνα κυρίῳ ἐν χώρᾳ αἰγύπτου ὅτι κερκάζονται πρὸς κύριον διὰ τοὺς θλίβοντας αὐτούς καὶ ἀποστελεῖ αὐτοῖς κύριος ἄνθρωπον ὃς σώσει αὐτούς κρίνων σώσει αὐτούς
- 21 І стане знаний Господь для Єгипту, і того дня познають єгиптяни Господа, і будуть служити жертвою й жертвою хлібною, і присягнуть обітницю Господеві, і вповнять.
And the Lord will give the knowledge of himself to Egypt, and the Egyptians will give honour to the Lord in that day; they will give him worship with offerings and meal offerings, and will take an oath to the Lord and give effect to it.
καὶ γνωστὸς ἔσται κύριος τοῖς αἰγυπτίοις καὶ γνώσονται οἱ αἰγύπτιοι τὸν κύριον ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκεῖνῃ καὶ ποιήσουσιν θυσίας καὶ εὐξονται εὐχὰς τῷ κυρίῳ καὶ ἀποδώσουσιν
- 22 І вразить єгиптян Господь, буде бити їх та лікувати, і до Господа звернуться, і Він дасться їм ублагати Себе, і їх виликє.
And the Lord will send punishment on Egypt, and will make them well again; and when they come back to the Lord he will give ear to their prayer and take away their disease.
καὶ πατάξει κύριος τοὺς αἰγυπτίους πληγῇ μεγάλῃ καὶ ἰάσεται αὐτούς ἰάσει καὶ ἐπιστραφήσονται πρὸς κύριον καὶ εἰσακούσεται αὐτῶν καὶ ἰάσεται αὐτούς
- 23 Того дня буде бита дорога з Єгипту в Асирію, і прийдуть асирійці до єгиптян, а єгиптяни до асирійців, і будуть служити єгиптяни з асирійцями Господеві.
In that day there will be a highway out of Egypt to Assyria, and Assyria will come into Egypt, and Egypt will come into Assyria; and the Egyptians will give worship to the Lord together with the Assyrians.
τῇ ἡμέρᾳ ἐκεῖνῃ ἔσται ὁδὸς αἰγύπτου πρὸς ἀσσυρίους καὶ εἰσελεύσονται ἀσσύριοι εἰς αἴγυπτον καὶ αἰγύπτιοι πορεύσονται πρὸς ἀσσυρίους καὶ δουλεύσουσιν οἱ αἰγύπτιοι τοῖς ἀσσυρίοις

- 24 Того дня буде Ізраїль третім краєм побіч Єгипту й Асирії, благословенням серед землі,
In that day Israel will be the third together with Egypt and Assyria, a blessing in the earth:
 τῆ ἡμέρᾳ ἐκεῖνη ἔσται ἰσραὴλ τρίτος ἐν τοῖς ἀσσυρίοις καὶ ἐν τοῖς αἰγυπτίοις εὐλογημένος ἐν τῇ γῆ
- 25 бо Господь Саваот його поблагословив та й сказав: Благословенний народ мій Єгипет, і Ашшур, чин Моїх рук, та Ізраїль, спадщина Моя!
Because of the blessing of the Lord of armies which he has given them, saying, A blessing on Egypt my people, and on Assyria the work of my hands, and on Israel my heritage.
 ἦν εὐλόγησεν κύριος σαβαωθ λέγων εὐλογημένος ὁ λαὸς μου ὁ ἐν αἰγύπτῳ καὶ ὁ ἐν ἀσσυρίοις καὶ ἡ κληρονομία μου ἰσραὴλ
- 1 ¶ Того року, коли Тартан прийшов до Ашдоду, як його послав був Саргон, цар асирійський, і він воював був з Ашдодом і здобув його,
In the year when the Tartan came to Ashdod, sent by Sargon, king of Assyria, and made war against it and took it;
 τοῦ ἔτους οὗ εἰσῆλθεν ταναθαν εἰς ἄζωτον ἡνίκα ἀπεστάλη ὑπὸ ἀρνα βασιλέως ἀσσυρίων καὶ ἐπολέμησεν τὴν ἄζωτον καὶ κατελάβετο αὐτήν
- 2 того часу казав був Господь через Ісаю, Амосового сина, говорячи: Иди, і розв'яжеш верету з-над стегон своїх, і здіймеш взуття зов своєї ноги! І він зробив так, ходив нагий та босий.
At that time the word of the Lord came to Isaiah, the son of Amoz, saying, Go, and take off your robe, and your shoes from your feet; and he did so, walking unclothed and without shoes on his feet.
 τότε ἐλλάλησεν κύριος πρὸς ἠσαιαν λέγων πορεύου καὶ ἀφελε τὸν σάκκον ἀπὸ τῆς ὀσφύος σου καὶ τὰ σανδάλιά σου ὑπόλυσαι ἀπὸ τῶν ποδῶν σου καὶ ἐποίησεν οὕτως πορευόμενος γυμνὸς καὶ ἀνυπόδητος
- 3 І Господь говорив: Як ходив Мій раб Ісая нагий та босий три роки, це ознака та чудо про Єгипет та про Етіопію,
And the Lord said, As my servant Isaiah has gone unclothed and without shoes for three years as a sign and a wonder to Egypt and Ethiopia,
 καὶ εἶπεν κύριος ὃν τρόπον πεπόρευται ἠσαιας ὁ παῖς μου γυμνὸς καὶ ἀνυπόδητος τρία ἔτη ἔσται σημεῖα καὶ τέρατα τοῖς αἰγυπτίοις καὶ αἰθίοψιν
- 4 так поведе цар асирійський полонених Єгипту й вигнанців Етіопії, юнаків та старих, нагих та босих, навіть з озадком відкритим. Сором Єгипту!
So will the king of Assyria take away the prisoners of Egypt and those forced out of Ethiopia, young and old, unclothed and without shoes, and with backs uncovered, to the shame of Egypt.
 ὅτι οὕτως ἄξει βασιλεὺς ἀσσυρίων τὴν αἰχμαλωσίαν αἰγύπτου καὶ αἰθιοπῶν νεανίσκους καὶ πρεσβύτες γυμνοὺς καὶ ἀνυπόδητους ἀνακεκαλυμμένους τὴν αἰσχρὴν αἰγύπτου
- 5 І будуть збентежені та засоромлені за Етіопію, куди звернений зір їхній, та за Єгипет, їхню пишноту.
And they will be full of fear, and will no longer have faith in Ethiopia which was their hope, or in Egypt which was their glory.
 καὶ αἰσχυνθήσονται ἡττηθέντες οἱ αἰγύπτιοι ἐπὶ τοῖς αἰθίοψιν ἐφ' οἷς ἦσαν πεποιθότες οἱ αἰγύπτιοι ἦσαν γὰρ αὐτοῖς δόξα
- 6 І скаже того дня мешканець того побережжя: Оце таке місце, куди звернений зір наш, куди ми втікали за поміччю, щоб урятуватися перед асирійським царем. І як ми втечемо?
And those living by the sea will say in that day, See the fate of our hope to whom we went for help and salvation from the king of Assyria: what hope have we then of salvation?
 καὶ ἐροῦσιν οἱ κατοικοῦντες ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ ἰδοὺ ἡμεῖς ἦμεν πεποιθότες τοῦ φυγεῖν εἰς αὐτοὺς εἰς βοήθειαν οἱ οὐκ ἐδύναντο σωθῆναι ἀπὸ βασιλέως ἀσσυρίων καὶ πῶς ἡμεῖς σωθησόμεθα
- 1 ¶ Пророцтво про пустинню надморську. Як носяться бурі на півдні, так ворог іде із пустині, із краю страшного.
The word about the waste land. As storm-winds in the South go rushing through, it comes from the waste land, from the land greatly to be feared.
 τὸ ὄραμα τῆς ἐρήμου ὡς καταγίς δι' ἐρήμου διέλθοι ἐξ ἐρήμου ἐρχομένη ἐκ γῆς φοβερὸν
- 2 Видіння грізне мені явлене: Грабунс грабіжник, пустошник пустошить. Прийди, о Еламе, Мадай обложи, усяким зідханням зробив Я кінець.
A vision of fear comes before my eyes; the worker of deceit goes on in his false way, and the waster goes on making waste. Up! Elam; to the attack! Media; I have put an end to her sorrow.
 τὸ ὄραμα καὶ σκληρὸν ἀνηγγέλη μοι ὁ ἀθετὼν ἀθετεῖ ὁ ἀνομῶν ἀνομεῖ ἐπ' ἐμοὶ οἱ αἰλαμίται καὶ οἱ πρέσβεις τῶν περσῶν ἐπ' ἐμὲ ἔρχονται νῦν στενάξω καὶ παρακαλέσω ἑμαυτὸν
- 3 Тому то наповнилися мої стегна тремтінням, і болі схопили мене, немов породільні ті болі. Я скривився від того, що чув, я від баченого перестрашивсь.
For this cause I am full of bitter grief; pains like the pains of a woman in childbirth have come on me: I am bent down with sorrow at what comes to my ears; I am shocked by what I see.
 διὰ τοῦτο ἐνεπλήσθη ἡ ὀσφύς μου ἐκλύσεως καὶ ὠδίνες ἐλάβόν με ὡς τὴν τίκτουσαν ἠδίκησα τὸ μὴ ἀκοῦσαι ἐσπούδασα τὸ μὴ βλέπειν
- 4 Забилося серце моє, тремтіння напало мене несподівано; вечір розкоші моєї змінився мені на страхіття.
My mind is wandering, fear has overcome me: the evening of my desire has been turned into shaking for me.
 ἡ καρδία μου πλανᾷται καὶ ἡ ἀνομία με βαπτίζει ἡ ψυχὴ μου ἐφέστηκεν εἰς φόβον
- 5 Поставлений стіл, килимами накрито, їсться та п'ється. Уставайте, правителі, щити намастіть!
They make ready the table, they put down the covers, they take food and drink. Up! you captains; put oil on your breastplates.
 ἐτοίμασον τὴν τράπεζαν πίετε φάγετε ἀναστάντες οἱ ἄρχοντες ἐτοιμάσατε θυρεοὺς

- 6 **Бо до мене сказав Господь так: Иди, вартового постав, що побачить, нехай донесе.**
For so has the Lord said to me, Go, let a watchman be placed; let him give word of what he sees:
ὅτι οὕτως εἶπεν κύριος πρὸς με βαδίσας σεαυτῷ στήσον σκοπὸν καὶ ὃ ἂν ἴδῃς ἀνάγγειλον
- 7 **І коли він похода побачив, по парі їздців, поїзд ослів, поїзд верблюдів, і прислухується він з увагою, із увагою пильною.**
And when he sees war-carriages, horsemen by twos, war-carriages with asses, war-carriages with camels, let him give special attention.
καὶ εἶδον ἀναβάτας ἰππεῖς δύο ἀναβάτην ὄνου καὶ ἀναβάτην καμήλου ἀκρόασαι ἀκρόασιν πολλήν
- 8 **І він крикнув, як лев: Я завжди стою вдень на варті, о Господи, і стою на сторожі своєї усе ночі!**
And the watchman gave a loud cry, O my lord, I am on the watchtower all day, and am placed in my watch every night:
καὶ κάλεσον οὐριαν εἰς τὴν σκοπιὰν κυρίου καὶ εἶπεν ἔστην διὰ παντὸς ἡμέρας καὶ ἐπὶ τῆς παρεμβολῆς ἔστην ὅλην τὴν νύκτα
- 9 **Аж ось іще похід мужів, по двос їздців. І він відповів та сказав: Упав, упав Вавилон, а всі статуї богів його порозбивані об землю!**
See, here come war-carriages with men, horsemen by twos: and in answer he said, Babylon is made low, is made low, and all her images are broken on the earth.
καὶ ἰδοὺ αὐτὸς ἔρχεται ἀναβάτης συνωρίδος καὶ ἀποκριθεὶς εἶπεν πέπτωκεν βαβυλῶν καὶ πάντα τὰ ἀγάλματα αὐτῆς καὶ τὰ χειροποίητα αὐτῆς συνετριβήσαν εἰς τὴν γῆν
- 10 **О мій помолочений ти, сину току мого! Я звістив вам, що чув був від Господа Саваота, Бога Ізраїлевого.**
O my crushed ones, the grain of my floor! I have given you the word which came to me from the Lord of armies, the God of Israel.
ἀκούσατε οἱ καταλειμμένοι καὶ οἱ ὀδυνώμενοι ἀκούσατε ἃ ἤκουσα παρὰ κυρίου σαβαωθ ὁ θεὸς τοῦ ἰσραηλ ἀνήγγειλεν ἡμῖν
- 11 **¶ Пророцтво про Думу. До мене кричить із Сеїру: Стороже, яка пора ночі? Стороже, яка пора ночі?**
The word about Edom. A voice comes to me from Seir, Watchman, how far gone is the night? how far gone is the night?
τὸ ὄραμα τῆς ἰδουμαίας πρὸς ἐμὲ καλεῖ παρὰ τοῦ σιμρ φυλάσσετε ἐπάλλεις
- 12 **А сторож сказав: Настав ранок, а все ж іще ніч. Якщо ви питатимете, то питайте та знову прийдіть!**
The watchman says, The morning has come, but night is still to come: if you have questions to put, put them, and come back again.
φυλάσσω τὸ πρωὶ καὶ τὴν νύκτα ἐὰν ζητῆς ζήτηί καὶ παρ' ἐμοὶ οἶκει
- 13 **¶ Пророцтво про Арабію. У лісі в степу почувати, ви будете каравани деданів.**
The word about Arabia. In the thick woods of Arabia will be your night's resting-place, O travelling bands of Dedanites!
ἐν τῷ δρυμῷ ἐσπέρας κοιμηθήσῃ ἐν τῇ ὁδῷ δαιδαν
- 14 **Мешканці Теманського краю, винесіть воду назустріч для спрагненого, втікача зустрічайте із хлібом!**
Give water to him who is in need of water; give bread, O men of the land of Tema, to those in flight.
εἰς συνάντησιν διψῶντι ὕδωρ φέρετε οἱ ἐνοικοῦντες ἐν χώρα θαιμαν ἄρτοις συναντᾶτε τοῖς φεύγουσιν
- 15 **Бо втекли вони перед мечами, перед голим мечем, і перед натягненим луком, і перед тяготою війни.**
For they are in flight from the sharp sword, and the bent bow, and from the trouble of war.
διὰ τὸ πλῆθος τῶν φευγόντων καὶ διὰ τὸ πλῆθος τῶν πλανωμένων καὶ διὰ τὸ πλῆθος τῆς μαχαίρας καὶ διὰ τὸ πλῆθος τῶν τοξευμάτων τῶν διατεταμένων καὶ διὰ τὸ πλῆθος τῶν πεπτοκότων ἐν τῷ π ολέμῳ
- 16 **Бо до мене Господь сказав так: Ще за рік, як рік наймита, і вся слава Кедару покінчиться.**
For so has the Lord said to me, In a year, by the years of a servant working for payment, all the glory of Kedar will come to an end:
ὅτι οὕτως εἶπέν μοι κύριος ἔτι ἐνιαυτὸς ὡς ἐνιαυτὸς μισθοῦ ἐκλείψει ἡ δόξα τῶν υἱῶν κηдар
- 17 **А понадто полишиться невелике число лучників з лицарів кедарських синів, бо Господь, Бог Ізраїлів, це говорив.**
And the rest of the bowmen, the men of war of the children of Kedar, will be small in number: for the Lord, the God of Israel, has said it.
καὶ τὸ κατάλοιπον τῶν τοξευμάτων τῶν ἰσχυρῶν υἱῶν κηдар ἔσται ὀλίγον διότι κύριος ἐλάλησεν ὁ θεὸς ἰσραηλ
- 1 **¶ Пророцтво про долину Видіння. Що це сталося тобі, що ти висипав увесь на дахи?**
The word about the valley of vision. Why have all your people gone up to the house-tops?
τὸ ῥῆμα τῆς φάραγγος σιων τί ἐγένετό σοι νῦν ὅτι ἀνέβητε πάντες εἰς δώματα
- 2 **Місто сповнене галасом, місто гучне, місто веселе! Побиті твої не побиті мечем, і не повмирили в війні.**
You, who are full of loud voices, a town of outcries, given up to joy; your dead men have not been put to the sword, or come to their death in war.
μάτια ἐνεπλήσθη ἡ πόλις βοῶντων οἱ τραυματῖα σου οὐ τραυματῖα μαχαίρας οὐδὲ οἱ νεκροὶ σου νεκροὶ πολέμου

- 3 Усі разом утекли твої проводирі, без вистрілу луку пов'язані усі, хто з тобою знайшовся, пов'язані разом, хоч вони повтікали далеко.
All your rulers ... have gone in flight; all your strong ones have gone far away.
πάντες οἱ ἄρχοντές σου πεφεύγασιν καὶ οἱ ἄλόντες σκληρῶς δεδεμένοι εἰσὶν καὶ οἱ ἰσχύοντες ἐν σοὶ πόρρω πεφεύγασιν
- 4 Тому я сказав: Відверніться від мене, я гірко заплачу! Не силуйтеся потішати мене, що народу мого дочка поруйнована,
For this cause I have said, Let your eyes be turned away from me in my bitter weeping; I will not be comforted for the wasting of the daughter of my people.
διὰ τοῦτο εἶπα ἄφετέ με πικρῶς κλαύσομαι μὴ κατισχύσητε παρακαλεῖν με ἐπὶ τὸ σύντριμμα τῆς θυγατρὸς τοῦ γένους μου
- 5 бо це день збентеження, і стоптання, і заколоту, день Господа, Бога Саваота, у долині Видіння, день розвалення муру та зойку на горах!
For it is a day of trouble and of crushing down and of destruction from the Lord, the Lord of armies, in the valley of vision; ...
ὅτι ἡμέρα ταραχῆς καὶ ἀπωλείας καὶ καταπατήματος καὶ πλάνησις παρὰ κυρίου σαβαωθ ἐν φάραγγι σίων πλανῶνται ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου πλανῶνται ἐπὶ τὰ ὄρη
- 6 А Елам узяв сагайдака, у поході мужів з верхівцями, Кір же витяг щита.
And Elam was armed with arrows, and Aram came on horseback; and the breastplate of Kir was uncovered.
οἱ δὲ αἰλαμίται ἔλαβον φαρέτρας ἀναβάται ἄνθρωποι ἐφ' ἵπποις καὶ συναγωγή παρατάξεως
- 7 І сталося, найкращі долини твої понаповнювались колесницями, а при брамі їздці понаставлені.
And your most fertile valleys were full of war-carriages, and the horsemen took up their positions in front of the town.
καὶ ἔσονται αἱ ἐκλεκταὶ φάραγγές σου πλησθήσονται ἀρμάτων οἱ δὲ ἵππεις ἐμφράξουσι τὰς πύλας σου
- 8 ¶ І відкрив він заслону із Юди, і ти поглянув того дня на зброю дому лісу.
He took away the cover of Judah; and in that day you were looking with care at the store of arms in the house of the woods.
καὶ ἀνακαλύψουσιν τὰς πύλας ἰουδα καὶ ἐμβλέψονται τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ εἰς τοὺς ἐκλεκτοὺς οἴκους τῆς πόλεως
- 9 І побачили в Місті Давидовім щілини, що багато їх стало, і зібрали води з ставу долишнього;
And you saw all the broken places in the wall of the town of David: and you got together the waters of the lower pool.
καὶ ἀνακαλύψουσιν τὰ κρυπτὰ τῶν οἴκων τῆς ἄκρας δαυιδ καὶ εἶδοσαν ὅτι πλείους εἰσὶν καὶ ὅτι ἀπέστρεψαν τὸ ὕδωρ τῆς ἀρχαίας κολυμβήθρας εἰς τὴν πόλιν
- 10 і порахували доми в Єрусалимі, і порозбивали доми ті на зміцнення муру;
And you had the houses of Jerusalem numbered, pulling down the houses to make the wall stronger.
καὶ ὅτι καθεῖλοσαν τοὺς οἴκους ἱερουσαλημ εἰς ὄχύρωμα τοῦ τείχους τῆ πόλει
- 11 і зробили ви між двома мурами збір для старого ставка, але ви не дивились на Того, Хто це зробив, Хто це віддавна створив, ви не бачили.
And you made a place between the two walls for storing the waters of the old pool: but you gave no thought to him who had done this, and were not looking to him by whom it had been purposed long before.
καὶ ἐποιήσατε ἑαυτοῖς ὕδωρ ἀνὰ μέσον τῶν δύο τειχέων ἐσώτερον τῆς κολυμβήθρας τῆς ἀρχαίας καὶ οὐκ ἐνεβλέψατε εἰς τὸν ἀπ' ἀρχῆς ποιήσαντα αὐτὴν καὶ τὸν κτίσαντα αὐτὴν οὐκ εἶδετε
- 12 І Господь, Бог Саваот того дня був покликав на плач, і на голосіння, і на обстригання волосся, і щоб оперезатись веретою.
And in that day the Lord, the Lord of armies, was looking for weeping, and cries of sorrow, cutting off of the hair, and putting on the clothing of grief:
καὶ ἐκάλεσεν κύριος σαβαωθ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ κλαυθμὸν καὶ κοπετὸν καὶ ξύρησιν καὶ ζῶσιν σάκκων
- 13 Та ось радість і втіха: забивають худобу велику та ріжуть худобу дрібну, їдять м'ясо й вино попивають, викрикуючи: Будем їсти та пити, бо взавтра помрем!
But in place of these there was joy and delight, oxen and sheep were being made ready for food, there was feasting and drinking: men said, Now is the time for food and wine, for tomorrow death comes.
αὐτοὶ δὲ ἐποίησαντο εὐφροσύνην καὶ ἀγαλλίαμα σφάζοντες μόσχους καὶ θύοντες πρόβατα ὥστε φαγεῖν κρέα καὶ πιεῖν οἶνον λέγοντες φάγωμεν καὶ πίωμεν αὐριον γὰρ ἀποθνήσκομεν
- 14 І відкрив Господь Саваот в мої уші: Напевно не проститься вам беззаконство оце, аж поки ви не помрете, промовив Господь, Бог Саваот.
And the Lord of armies said to me secretly, Truly, this sin will not be taken from you till your death, says the Lord, the Lord of armies.
καὶ ἀνακεκαλυμμένα ταῦτά ἐστιν ἐν τοῖς ὠσίν κυρίου σαβαωθ ὅτι οὐκ ἀφεθήσεται ὑμῖν αὕτη ἡ ἁμαρτία ἕως ἂν ἀποθάνητε
- 15 ¶ Так промовив Господь, Бог Саваот: Иди, увійди до того управителя, до Шевни, що над домом, та й скажеш:
The Lord, the Lord of armies, says, Go to this person in authority, this Shebna, who is over the house; who has made himself a resting-place on high, cutting out a place for himself in the rock, and say,
τάδε λέγει κύριος σαβαωθ πορεύου εἰς τὸ παστοφόριον πρὸς σομναν τὸν ταμίαν καὶ εἰπὸν αὐτῷ

- 16 **Що ти тут маєш, і хто тут у тебе, що гроба для себе тут видовбав? Ти вирубав на висоті свого гроба, ти видовбав в скелі оселю собі,
Who are you, and by what right have you made for yourself a resting-place here?
τί σὺ ὧδε καὶ τί σοὶ ἐστὶν ὧδε ὅτι ἐλατόμησας σεαυτῷ ὧδε μνημεῖον καὶ ἐποίησας σεαυτῷ ἐν ὑψηλῷ μνημεῖον καὶ ἔγραψας σεαυτῷ ἐν πέτρᾳ σκηνήν**
- 17 **та Господь тебе з силою викине, лицарю, і хапаючи, схопить тебе,
See, O strong man, the Lord will send you violently away, gripping you with force,
ἰδοὺ δὴ κύριος σαβαωθ ἐκβαλεῖ καὶ ἐκτρίψει ἄνδρα καὶ ἀφελεῖ τὴν στολὴν σου**
- 18 **звиваючи, звине тебе на клубок, і кине, як кулю, у землю простору, і там ти помреш, і підуть туди й вози славні твої, о ганьбо ти дому свого господаря!
Twisting you round and round like a ball he will send you out into a wide country: there you will come to your end, and there will be the carriages of your pride, O shame of your lord's house!
καὶ τὸν στέφανόν σου τὸν ἐνδοξόν καὶ ρίψει σε εἰς χώραν μεγάλην καὶ ἀμέτρητον καὶ ἐκεῖ ἀποθανῆ καὶ θήσει τὸ ἄρμα σου τὸ καλὸν εἰς ἀτιμίαν καὶ τὸν οἶκόν τοῦ ἄρχοντός σου εἰς καταπάτημα**
- 19 **І попхну тебе з стану твого, і скину тебе з того місця, на якому стоїш.
And I will have you forced out of your place of authority, and pulled down from your position.
καὶ ἀφαιρεθήσῃ ἐκ τῆς οἰκονομίας σου καὶ ἐκ τῆς στάσεώς σου**
- 20 **І станеться в день той, і покличу Свого раба Еліакима, сина Хілкїїіного,
And in that day I will send for my servant, Eliakim, the son of Hilkiah:
καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ καλέσω τὸν παῖδά μου ελιακίμ τὸν τοῦ χελκίου**
- 21 **і на нього хітона твого одягну, і підперезу Я його твоїм поясом, панування твоє дам у руку його, і стане він батьком для мешканця Єрусалиму та для Юдиного дому!
And I will put your robe on him, and put your band about him, and I will give your authority into his hand: and he will be a father to the men of Jerusalem, and to the family of Judah.
καὶ ἐνδύσω αὐτὸν τὴν στολὴν σου καὶ τὸν στέφανόν σου δώσω αὐτῷ καὶ τὸ κράτος καὶ τὴν οἰκονομίαν σου δώσω εἰς τὰς χεῖρας αὐτοῦ καὶ ἔσται ὡς πατὴρ τοῖς ἐνοικοῦσιν ἐν ἱερουσαλὴμ καὶ τοῖς ἐν οἰκοῦσιν ἐν ἰουδα**
- 22 **І дам ключа дому Давидового на рамено його, і коли він відчинить, не буде кому замикати, коли ж він замкне, то не буде кому відчиняти.
And I will give the key of the family of David into his care; and what he keeps open will be shut by no one, and what he keeps shut no one will make open.
καὶ δώσω τὴν δόξαν δαυὶδ αὐτῷ καὶ ἄρξει καὶ οὐκ ἔσται ὁ ἀντιλέγων**
- 23 **І його Я заб'ю, мов кілка, в певне місце, і стане він домові батька свого тронем слави.
And I will put him like a nail in a safe place; and he will be for a seat of glory to his father's family.
καὶ στήσω αὐτὸν ἄρχοντα ἐν τόπῳ πιστῷ καὶ ἔσται εἰς θρόνον δόξης τοῦ οἴκου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ**
- 24 **І повісять на ньому всю славу отцівського дому його, нащадки та дикі відростки, увесь посуд малий від мисок й аж до всякого посуду глиняного!
And all the glory of his father's family will be hanging on him, all their offspring, every small vessel, even the cups and the basins.
καὶ ἔσται πεποιθὸς ἐπ' αὐτὸν πᾶς ἐνδοξὸς ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου καὶ ἔσονται ἐπικρεμάμενοι αὐτῷ**
- 25 **Того дня, говорить Господь Саваот, похитнеться кілоқ, що був в певне місце забитий, і буде відрубаний та й упаде, і знищений буде тягар, що на ньому, бо так каже Господь!...
In that day, says the Lord of armies, will the nail fixed in a safe place give way; and it will be cut down, and in its fall the weight hanging on it will be cut off, for the Lord has said it.
ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ τάδε λέγει κύριος σαβαωθ κινήσεται ὁ ἄνθρωπος ὁ ἐστηριγμένος ἐν τόπῳ πιστῷ καὶ πεσεῖται καὶ ἀφαιρεθήσεται ἡ δόξα ἢ ἐπ' αὐτόν ὅτι κύριος ἐλάλησεν**
- 1 **¶ Пророцтво про Тир. Голосить, кораблі Таршішу, бо Тир поруїнований: без домів і без входу з кіттейського краю... Так було їм відкрито.
The word about Tyre. Let a cry of sorrow go up, O ships of Tarshish, because your strong place is made waste; on the way back from the land of Kittim the news is given to them.
τὸ ὄραμα τύρου ὀλολύετε πλοῖα καρχηδόνας ὅτι ἀπόλετο καὶ οὐκέτι ἔρχονται ἐκ γῆς κιτιαίων ἦκται αἰχμάλωτος**
- 2 **Замовчіте, мешканці надмор'я! Сидонські купці, які морем пливуть, тебе переповнили.
Send out a cry of grief, you men of the sea-land, traders of Zidon, who go over the sea, whose representatives are on great waters;
τίνι ὅμοιοι γεγόνασιν οἱ ἐνοικοῦντες ἐν τῇ νήσῳ μεταβόλοι φοινίκης διαπερῶντες τὴν θάλασσαν**
- 3 **І насіння Шіхору у водах великих, жниво Ріки то набуток його, і народам він став за торговицю.
Who get in the seed of Shihor, whose wealth is the trade of the nations.
ἐν ὕδατι πολλῷ σπέρμα μεταβόλων ὡς ἀμητοῦ εἰσφερομένου οἱ μεταβόλοι τῶν ἐθνῶν**
- 4 **Соромся, Сидоне, сказало бо море, морська твердиня, говорячи: я не терпіла з пороуд та не породила, і не виховала юнаків, і дівчат я не викохала.
Be shamed, O Zidon: for the sea, the strong place of the sea has said, I have not been with child, or given birth; I have not taken care of young men, or kept watch over the growth of virgins.
αἰσχύνθητι σιδὼν εἶπεν ἡ θάλασσα ἢ δὲ ἰσχὺς τῆς θαλάσσης εἶπεν οὐκ ὤδινον οὐδὲ ἔτεκον οὐδὲ ἐξέθρεψα νεανίσκους οὐδὲ ὑψωσα παρθένους**

- 5 Коли до Єгипту ця звістка прибуде, вони затреплять, як на звістку про Тир.
When the news comes to Egypt they will be bitterly pained at the fate of Tyre.
ὅταν δὲ ἀκουστὸν γένηται αἰγύπτῳ λήψεται αὐτοὺς ὁδὸν περὶ τύρου
- 6 Переїдіть до Таршішу, ридайте, мешканці надмор'я!
Go over to Tarshish; give cries of sorrow, O men of the sea-land.
ἀπέλθατε εἰς καρχηδόνα ὀλολύζατε οἱ ἐνοικοῦντες ἐν τῇ νήσῳ ταύτῃ
- 7 Чи це ваше місто веселе, що початок його з давен-давна? Його ноги несуть його в далечину оселитися.
Is this the town which was full of joy, whose start goes back to times long past, whose wanderings took her into far-off countries?
οὐχ αὕτη ἦν ὑμῶν ἡ ὕβρις ἢ ἀπ' ἀρχῆς πρὶν ἢ παραδοθῆναι αὐτήν
- 8 Хто це постановив був про Тир, що корони давав, що князями бували купці його, а його торговці на землі були в шані?
By whom was this purposed against Tyre, the crowning town, whose traders are chiefs, whose business men are honoured in the land?
τίς ταῦτα ἐβούλευσεν ἐπὶ τύρον μὴ ἦσσαν ἐστὶν ἢ οὐκ ἰσχύει οἱ ἔμποροι αὐτῆς ἐνδοξοὶ ἄρχοντες τῆς γῆς
- 9 Господь Саваот це призначив, щоб збезчестити пиху всякій славі, щоб усіх славних землі злегковажити.
It was the purpose of the Lord of armies to put pride to shame, to make sport of the glory of those who are honoured in the earth.
κύριος σαβαωθ ἐβουλεύσατο παραλῦσαι πᾶσαν τὴν ὕβριν τῶν ἐνδόξων καὶ ἀτιμάσαι πᾶν ἔνδοξον ἐπὶ τῆς γῆς
- 10 Переїди ти свій край, мов Ріка, дочко Таршішу, вже нема перепони
Let your land be worked with the plough, O daughter of Tarshish; there is no longer any harbour.
ἐργάζου τὴν γῆν σου καὶ γὰρ πλοῖα οὐκέτι ἔρχεται ἐκ καρχηδόνας
- 11 Свою руку простяг Він на море, і царства затряс! Господь про Ханаан наказав, щоб твердиню його зруйнувати,
His hand is stretched out over the sea, the kingdoms are shaking: the Lord has given orders about Canaan, to make waste its strong places.
ἡ δὲ χεὶρ σου οὐκέτι ἰσχύει κατὰ θάλασσαν ἢ παροξύνουσα βασιλεῖς κύριος σαβαωθ ἐνετείλατο περὶ χανααν ἀπολέσαι αὐτῆς τὴν ἰσχύον
- 12 і сказав: Не будеш ти більше радити, збезчещена дівчино, дочко Сидону! Уставай, переїди до Киттіму, але й там ти спочинку не матимеш.
And he said, There is no more joy for you, O crushed virgin daughter of Zidon: up! go over to Kittim; even there you will have no rest.
καὶ ἐροῦσιν οὐκέτι μὴ προσθῆτε τοῦ ὑβρίζειν καὶ ἀδικεῖν τὴν θυγατέρα σιδῶνος καὶ ἐὰν ἀπέλθῃς εἰς κιτιεῖς οὐδὲ ἐκεῖ σοι ἀνάπαυσις ἔσται
- 13 Це земля ханаанська: на ніщо обернувся цей народ, Ашшур для пустинних звірів влаштував був її. Вони збудували тут башти вартові, і палаци її повалили, у руйну її обернули.
...
καὶ εἰς γῆν χαλδαίων καὶ αὕτη ἡρήμωται ἀπὸ τῶν ἀσσυρίων οὐδὲ ἐκεῖ σοι ἀνάπαυσις ἔσται ὅτι ὁ τοῖχος αὐτῆς πέπτωκεν
- 14 Голосіть, кораблі Таршішу, бо спустошена ваша твердиня!
Let a cry of sorrow go up, O ships of Tarshish: because your strong place is made waste.
ὀλολύζετε πλοῖα καρχηδόνας ὅτι ἀπώλετο τὸ ὄχυρῶμα ὑμῶν
- 15 ¶ І станеться в день той, Тир буде забутий на сімдесят літ, як дні панування одного царя. По семидесяти літах станеться Тирові, як у тій пісні блудниці:
And it will be in that day that Tyre will go out of mind for seventy years, that is, the days of one king: after the end of seventy years it will be for Tyre as in the song of the loose woman.
καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ καταλειφθήσεται τύρος ἑτὶ ἑβδομήκοντα ὡς χρόνος βασιλέως ὡς χρόνος ἀνθρώπου καὶ ἔσται μετὰ ἑβδομήκοντα ἔτη ἔσται τύρος ὡς ἕσμα πόρνης
- 16 Візьми гусли, і пройди по місті, забута блуднице! Приємно заграй, багато пісень заспівай, щоб тебе пригадали!
Take an instrument of music, go about the town, O loose woman who has gone out from the memory of man; make sweet melody with songs, so that you may come back to men's minds.
λαβὲ κιθάραν ρέμβευσον πόλεις πόρνη ἐπιλεησιμένη καλῶς κιθάρισον πολλὰ ἤσον ἵνα σου μνεῖα γένηται
- 17 І буде, як сімдесят літ покінчиться, згадає про Тира Господь, і знову він братиме плату за блудодійство, і чинитиме блуд з усіма царствами світу на поверхні землі.
And it will be after the end of seventy years, that the Lord will have mercy on Tyre, and she will go back to her trade, acting as a loose woman with all the kingdoms of the world on the face of the earth.
καὶ ἔσται μετὰ ἑβδομήκοντα ἔτη ἐπισκοπὴν ποιήσει ὁ θεὸς τύρου καὶ πάλιν ἀποκατασταθήσεται εἰς τὸ ἀρχαῖον καὶ ἔσται ἐμπόριον πάσαις ταῖς βασιλείαις τῆς οἰκουμένης

- 13 ¶ Бо так буде посеред землі, посеред народів, як при оббиванні оливки, немов при визбируванні, коли збір винограду скінчився.
For it will be in the heart of the earth among the peoples, like the shaking of an olive-tree, as the last of the grapes after the getting-in is done.
ταῦτα πάντα ἔσται ἐν τῇ γῆ ἐν μέσῳ τῶν ἔθνῶν ὃν τρόπον ἐάν τις καταλήσῃται ἐλαίαν οὕτως καταλήσονται αὐτούς καὶ ἐὰν παύσῃται ὁ τρύγητος
- 14 Свій голос підіймуть і будуть радіти, через величність Господню викрикувати голосно будуть від моря.
But those will be making sounds of joy; they will be crying loudly from the sea for the glory of the Lord.
οὗτοι φωνῆ βοήσονται οἱ δὲ καταλειφθέντες ἐπὶ τῆς γῆς εὐφρανθήσονται ἅμα τῇ δόξῃ κυρίου ταραχθήσεται τὸ ὕδωρ τῆς θαλάσσης
- 15 Тому Господа славте на сході, на морських островах Ім'я Господа, Бога Ізраїлевого!
Give praise to the Lord in the east, to the name of the Lord, the God of Israel, in the sea-lands.
διὰ τοῦτο ἡ δόξα κυρίου ἐν ταῖς νήσοις ἔσται τῆς θαλάσσης τὸ ὄνομα κυρίου ἐνδοξον ἔσται κύριε ὁ θεὸς Ἰσραηλ
- 16 ¶ Ми чуємо співи від краю землі: Слава Праведному! Але я сказав: Гину, гину, ой горе мені: Грабіжники граблять, і грабуючи, граблять грабіжно!
From the farthest part of the earth comes the sound of songs, glory to the upright. But I said, I am wasting away, wasting away, the curse is on me! The false ones go on in their false way, yes, they go on acting falsely.
ἀπὸ τῶν περὺγων τῆς γῆς τέρατα ἠκούσαμεν ἔλις τῷ εὐσεβεῖ καὶ ἐροῦσιν οὐαὶ τοῖς ἀθετοῦσιν οἱ ἀθετοῦντες τὸν νόμον
- 17 Страх і яма та пастка на тебе, мешканче землі!
Fear, and death, and the net, are come on you, O people of the earth.
φόβος καὶ βόθυνος καὶ παγὶς ἐφ' ὑμᾶς τοὺς ἐνοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς
- 18 І станеться, той, хто втікати від крику жаху, до ями впаде, хто ж із ями виходить, буде схоплений в пастку, бо відкриті розтвори згори, а підстави землі затремтіли...
And it will be that he who goes in flight from the sound of fear will be overtaken by death; and he who gets free from death will be taken in the net: for the windows on high are open, and the bases of the earth are shaking.
καὶ ἔσται ὁ φεύγων τὸν φόβον ἐμπεσεῖται εἰς τὸν βόθυνον ὁ δὲ ἐκβαίνων ἐκ τοῦ βοθύνου ἀλώσεται ὑπὸ τῆς παγίδος ὅτι θυρίδες ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἠνεψόχθησαν καὶ σεισθήσεται τὰ θεμέλια τῆς γῆς
- 19 Земля поруїнована зовсім, земля поторощена, вся земля захиталась...
The earth is completely broken, it is parted in two, it is violently moved.
ταραχῆ ταραχθήσεται ἡ γῆ καὶ ἀπορία ἀπορηθήσεται ἡ γῆ
- 20 Захиталась земля, немов п'яний, і рухасться, мов нічліжний курінь, і вчинився над нею тяжким її гріх, і впала вона, й більш не встане!
The earth will be moving uncertainly, like a man overcome by drink; it will be shaking like a tent; and the weight of its sin will be on it, crushing it down so that it will not get up again.
ἐκλινει καὶ σεισθήσεται ὡς ὀπωροφυλάκιον ἡ γῆ ὡς ὁ μεθύων καὶ κραυγαλὼν καὶ πεσεῖται καὶ οὐ μὴ δύνηται ἀναστῆναι κατῆσεν γὰρ ἐπ' αὐτῆς ἡ ἀνομία
- 21 І станеться в день той, Господь навістить військо висоти на висоті, і земних царів на землі,
And in that day the Lord will send punishment on the army of the high ones on high, and on the kings of the earth on the earth.
καὶ ἐπάξει ὁ θεὸς ἐπὶ τὸν κόσμον τοῦ οὐρανοῦ τὴν χεῖρα καὶ ἐπὶ τοὺς βασιλεῖς τῆς γῆς
- 22 і будуть зібрані разом, мов в'язні до ями, й у в'язницю вони будуть замкнені, а по днях багатьох будуть навіщені!
And they will be got together, like prisoners in the prison-house; and after a long time they will have their punishment.
καὶ συνάξουσιν καὶ ἀποκλείσουσιν εἰς ὄχυρον καὶ εἰς δεσμωτήριον διὰ πολλῶν γενεῶν ἐπισκοπῆ ἔσται αὐτῶν
- 23 Місяць тоді засоромиться та застидається сонце, бо Господь Саваот зацарював на Сіонській горі та в Єрусалимі, а перед старішими слава Його!
Then the moon will be veiled, and the sun put to shame; for the Lord of armies will be ruling in Mount Zion and in Jerusalem, and before his judges he will let his glory be seen.
καὶ τακθήσεται ἡ πλίνθος καὶ πεσεῖται τὸ τεῖχος ὅτι βασιλεύσει κύριος ἐν σιὼν καὶ ἐν ἱερουσαλὴμ καὶ ἐνώπιον τῶν πρεσβυτέρων δοξασθήσεται
- 1 ¶ Господи, Ти мій Бог! Я буду Тебе величати, хвалитиму Ймення Твоє, бо Ти чудо вчинив, виконав давні приречення, певною правду!
O Lord, you are my God; I will give praise to you, I will give honour to your name; for you have done great acts of power; your purposes in the past have been made true and certain in effect.
κύριε ὁ θεὸς μου δοξάσω σε ὑμνήσω τὸ ὄνομά σου ὅτι ἐποίησας θαυμαστὰ πρᾶγματα βουλὴν ἀρχαίαν ἀληθινὴν γένοιτο κύριε
- 2 Бо Ти купую каменя місто вчинив, укріплене місто руйною, чужинецький палац перестав бути містом, навіки не буде воно відбудоване!
For you have made a town a waste place: a strong town a mass of broken walls; the tower of the men of pride has come to an end; it will never be put up again.
ὅτι ἔθηκας πόλεις εἰς χῶμα πόλεις ὄχυρὰς τοῦ πεσεῖν αὐτῶν τὰ θεμέλια τῶν ἀσεβῶν πόλεις εἰς τὸν αἰῶνα οὐ μὴ οἰκοδομηθῆ

- 3 **Τому буде хвалити Тебе народ сильний, місто людей насильників буде боятись Тебе,
For this cause will the strong people give glory to you, the town of the cruel ones will be in fear of you.
διὰ τοῦτο εὐλογήσει σε ὁ λαὸς ὁ πτωχὸς καὶ πόλεις ἀνθρώπων ἀδικουμένων εὐλογήσουσίν σε**
- 4 **бо твердинею став Ти нужденному, твердинею став для убогого в час його утиску, охороною від хуртовини, тінню від спеки, і дух тих насильників був немов хуртовина на стіну!
For you have been a strong place for the poor and the crushed in their trouble, a safe place from the storm, a shade from the heat, when the wrath of the cruel ones is like a winter storm.
ἐγένου γὰρ πάση πόλει ταπεινῇ βοηθὸς καὶ τοῖς ἀθυμήσασιν διὰ ἔνδειαν σκέπη ἀπὸ ἀνθρώπων πονηρῶν ῥύση αὐτούς σκέπη διψόντων καὶ πνεῦμα ἀνθρώπων ἀδικουμένων**
- 5 **Як спекоту в пустині, Ти крики чужинців приборкав; як тінню від хмари спекоту, спів насильників так Він приглушить.
As heat by the shade of a cloud, the noise of the men of pride has been made quiet by you; as heat by the shade of a cloud, the song of the cruel ones has been stopped.
εὐλογήσουσίν σε ὡς ἄνθρωποι ὀλιγόψυχοι διψῶντες ἐν σιων ἀπὸ ἀνθρώπων ἀσεβῶν οἷς ἡμᾶς παρέδωκας**
- 6 **¶ I вчинить Господь Саваот на горі цій гостину з страв ситих, гостину із вин молодих, із шпикового товщу, із очищених вин молодих.
And in this mountain will the Lord of armies make for all peoples a feast of good things, a feast of wines long stored, of good things sweet to the taste, of wines long kept and tested.
καὶ ποιήσει κύριος σβαθῶθ πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν ἐπὶ τὸ ὄρος τοῦτο πίνονται εὐφροσύνην πίνονται οἶνον χρίσονται μύρον**
- 7 **I Він на горі цій понищить заслону, заслону над усіма народами, та покриття, що розтягнене над усіма людьми.
And in this mountain he will put an end to the shade covering the face of all peoples, and the veil which is stretched over all nations.
ἐν τῷ ὄρει τούτῳ παράδος ταῦτα πάντα τοῖς ἔθνεσιν ἢ γὰρ βουλὴ αὐτῆ ἐπὶ πάντα τὰ ἔθνη**
- 8 **Смерть знищена буде назавжди, і витре сльозу Господь Бог із обличчя усякого, і ганьбу народу Свого він усуне з усієї землі, бо Господь це сказав.
He has put an end to death for ever; and the Lord God will take away all weeping; and he will put an end to the shame of his people in all the earth: for the Lord has said it.
κατέπιεν ὁ θάνατος ἰσχύσας καὶ πάλιν ἀφείλεν ὁ θεὸς πᾶν δάκρυον ἀπὸ παντὸς προσώπου τὸ δνείδος τοῦ λαοῦ ἀφείλεν ἀπὸ πάσης τῆς γῆς τὸ γὰρ στόμα κυρίου ἐλάλησεν**
- 9 **¶ I скажуть в той день: Це наш Бог, що на Нього ми мали надію і Він спас нас! Це Господь, що на Нього ми мали надію, тішмося ж ми та радіймо спасінням Його!
And in that day it will be said, See, this is our God; we have been waiting for him, and he will be our saviour: this is the Lord in whom is our hope; we will be glad and have delight in his salvation.
καὶ ἐροῦσιν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἰδοὺ ὁ θεὸς ἡμῶν ἐφ' ᾧ ἠλπίζομεν καὶ ἠγαλλιώμεθα καὶ εὐφρανθησόμεθα ἐπὶ τῇ σωτηρίᾳ ἡμῶν**
- 10 **Бо Господня рука на горі цій спочине, Моав же на місці своєму потоптаний буде, як солома витоптується у гноївці,
For in this mountain will the hand of the Lord come to rest, and Moab will be crushed down in his place, even as the dry stems of the grain are crushed under foot in the waste place.
ὅτι ἀνάπαυσιν δώσει ὁ θεὸς ἐπὶ τὸ ὄρος τοῦτο καὶ καταπατηθήσεται ἢ μοαβίτις ὃν τρόπον πατοῦσιν ἄλωνα ἐν ἀμάξαις**
- 11 **і простягне він руки свої серед неї, немов той пливач простягас, щоб пливати, і принизить пиху його Він разом з підступами його рук.
And if he puts out his hands, like a man stretching out his hands in swimming, the Lord will make low his pride, however expert his designs.
καὶ ἀνήσει τὰς χεῖρας αὐτοῦ ὃν τρόπον καὶ αὐτὸς ἐταπεινώσεν τοῦ ἀπολέσει καὶ ταπεινώσει τὴν ὕβριν αὐτοῦ ἐφ' ἧ τὰς χεῖρας ἐπέβαλεν**
- 12 **А високу твердиню цих мурів твоїх Він розвалить, понизить, на землю їх кине, у порох!
And the strong tower of your walls has been broken by him, made low, and crushed even to the dust.
καὶ τὸ ὕψος τῆς καταφυγῆς τοῦ τοίχου σου ταπεινώσει καὶ καταβήσεται ἕως τοῦ ἐδάφους**
- 1 **¶ Того дня заспівають у Юдинім краї пісню таку: У нас сильне місто! Він чинить спасіння за мурі й примурки.
In that day will this song be made in the land of Judah: We have a strong town; he will make salvation our walls and towers.
τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ᾄσσονται τὸ ᾄσμα τοῦτο ἐπὶ γῆς ἰουδα λέγοντες ἰδοὺ πόλις ὄχυρά καὶ σωτήριον ἡμῶν θήσει τεῖχος καὶ περίτειχος**
- 2 **Відчиняйте ворота, і хай ввійде люд праведний, хто вірність хоронить!
Let the doors be open, so that the upright nation which keeps faith may come in.
ἀνοίξατε πύλας εἰσελθᾶτω λαὸς φυλάσσει δικαιοσύνην καὶ φυλάσσει ἀλήθειαν**
- 3 **Думку, оперту на Тебе, збережеш Ти у повнім спокої, бо на Тебе надію вона покладає.
The man whose heart is unmoved you will keep in peace, because his hope is in you.
ἀντιλαμβανόμενος ἀληθείας καὶ φυλάσσει εἰρήνην ὅτι ἐπὶ σοὶ**
- 4 **Надійтеся завжди на Господа, бо в Господі, в Господі вічна твердиня!
Let your hope be in the Lord for ever: for the Lord Jah is an unchanging Rock.
ἤλπισαν κύριε ἕως τοῦ αἰῶνος ὁ θεὸς ὁ μέγας ὁ αἰώνιος**

- 5 ¶ Бо низив Він тих, хто замешкує на висоті, неприступне те місто понизив його, Він понизив його до землі, повалив аж у порох його!
For he has made low those who are lifted up, all the people of the town of pride: he makes it low, crushing it down to the earth; he makes it low in the dust.
ὁς ταπεινώσας κατήγαγες τοὺς ἐνοικοῦντας ἐν ὑψηλοῖς πόλεις ὄχυράς καταβαλεῖς καὶ κατὰξεις ἕως ἐδάφους
- 6 Його топче нога, ноги вбогого, стопи нужденних...
It will be crushed under the feet of the poor and the steps of those who are in need.
καὶ πατήσουσιν αὐτοὺς πόδες πραέων καὶ ταπεινῶν
- 7 Проста дорога для праведного, путь праведного Ти вирівнюєш.
The way of the good man is straight; the road of the upright is made smooth by you.
ὁδὸς εὐσεβῶν εὐθεῖα ἐγένετο καὶ παρεσκευασμένη ἡ ὁδὸς τῶν εὐσεβῶν
- 8 І на дорозі судів Твоїх, Господи, маємо надію на Тебе: За Ймення Твоє та за пам'ять Твою пожадання моєї душі,
We have been waiting for you, O Lord; the desire of our soul is for the memory of your name.
ἢ γὰρ ὁδὸς κυρίου κρίσις ἠλπίσαμεν ἐπὶ τῷ ὀνόματί σου καὶ ἐπὶ τῇ μνηίᾳ
- 9 за Тобою душа моя тужить вночі, також дух мій в мені спозаранку шукає Тебе, бо коли на землі Твої суди, то мешканці світу навчаються правди!
In the night the desire of my soul has been for you; early will my spirit be searching for you; for when your punishments come on the earth, the people of the world will get the knowledge of righteousness.
ἢ ἐπιθυμεῖ ἡ ψυχὴ ἡμῶν ἐκ νυκτὸς ὀρθρίζει τὸ πνεῦμά μου πρὸς σέ ὁ θεὸς διότι φῶς τὰ προστάγματά σου ἐπὶ τῆς γῆς δικαιοσύνην μάθετε οἱ ἐνοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς
- 10 Хоч буде безбожний помилюваний, то проте справедливості він не навчиться: у краю правоти він чинитиме лихо, а величності Господа він не побачить!
Even if you are kind to the evil-doer, he will not go after righteousness; even in the land of the upright he will still go on in his wrongdoing, and will not see the glory of the Lord.
πέπανται γὰρ ὁ ἀσεβῆς οὐ μὴ μάθῃ δικαιοσύνην ἐπὶ τῆς γῆς ἀλήθειαν οὐ μὴ ποιήσῃ ἀρθήτω ὁ ἀσεβῆς ἵνα μὴ ἴδῃ τὴν δόξαν κυρίου
- 11 Господи, піднялася рука Твоя високо, та не бачать вони! Нехай же побачать горливість Твою до народу, і нехай посоромляться, хай огонь пожере ворогів твоїх!
Lord, your hand is lifted up, but they do not see: let them see ... yes, your haters will be burned up in the fire.
κύριε ὑψηλὸς σου ὁ βραχίον καὶ οὐκ ᾔδεισαν γνόντες δὲ αἰσχυνθήσονται ζῆλος λήμψεται λαὸν ἀπαιδέυτον καὶ νῦν πῦρ τοὺς ὑπεναντίους ἔδεται
- 12 ¶ Ти, Господи, вчиниш нам мир, бо й усі чини наші нам Ти доконав!
Lord, you will give us peace: for all our works are the outcome of your purpose.
κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν εἰρήνην δὸς ἡμῖν πάντα γὰρ ἀπέδωκας ἡμῖν
- 13 Господи, Боже наш, панували над нами пани окрім Тебе, та тільки Тобою ми згадусмо Ймення Твоє.
O Lord, our God, other lords than you have had rule over us; but in you only is our salvation, and no other name will we take on our lips.
κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν κτῆσαι ἡμᾶς κύριε ἐκτὸς σοῦ ἄλλον οὐκ οἶδαμεν τὸ ὄνομά σου ὀνομάζομεν
- 14 Померлі вони не оживуть, мертві не встануть вони, тому Ти навідав та вигубив їх, і затер всяку згадку про них.
The dead will not come back to life: their spirits will not come back to earth; for this cause you have sent destruction on them, so that the memory of them is dead.
οἱ δὲ νεκροὶ ζῶην οὐ μὴ ἴδωσιν οὐδὲ ἰατροὶ οὐ μὴ ἀναστήσωσιν διὰ τοῦτο ἐπήγαγες καὶ ἀπόλεσας καὶ ἤρας πᾶν ἄρσεν αὐτῶν
- 15 Розмножив Ти, Господи, люд, розмножив Ти люд, і прославив Себе, всі границі землі Ти далеко посунув.
You have made the nation great, O Lord, you have made it great; glory is yours: you have made wide the limits of the land.
πρόσθεθες αὐτοῖς κακὰ κύριε πρόσθεθες κακὰ πᾶσιν τοῖς ἐνδόξοις τῆς γῆς
- 16 Господи, в горі шукали Тебе, шепіт прохання лили, коли Ти їх картав.
Lord, in trouble our eyes have been turned to you, we sent up a prayer when your punishment was on us.
κύριε ἐν θλίψει ἐμνήσθην σου ἐν θλίψει μικρῇ ἡ παιδεία σου ἡμῖν
- 17 Як жінка вагітна до породу зближується, в своїх болях тремтить та кричить, так ми стали, о Господи, перед обличчям Твоїм:
As a woman with child, whose time is near, is troubled, crying out in her pain; so have we been before you, O Lord.
καὶ ὡς ἡ ὀδίνουσα ἐγγίζει τοῦ τεκεῖν καὶ ἐπὶ τῇ ὀδίνι αὐτῆς ἐκέκραζεν οὕτως ἐγενήθημεν τῷ ἀγαπητῷ σου διὰ τὸν φόβον σου κύριε
- 18 ми були вагітними та корчилися з болю, немов би родили ми вітер, ми спасіння землі не вчинили, і мешканці всесвіту не народились...
We have been with child, we have been in pain, we have given birth to wind; no salvation has come to the earth through us, and no children have come into the world.
ἐν γαστρὶ ἐλάβομεν καὶ ὀδινήσαμεν καὶ ἐτέκομεν πνεῦμα σωτηρίας σου ἐποιήσαμεν ἐπὶ τῆς γῆς ἀλλὰ πεσοῦνται οἱ ἐνοικοῦντες ἐπὶ τῆς γῆς

- 19 Ποмерλί твої оживуть, воскресне й м'є мертве тіло. тому пробудіться й співайте, ви мешканці пороху, бо роса Твоя це роса зцілень, і земля викине мертвих!
Your dead will come back; their dead bodies will come to life again. Those in the dust, awaking from their sleep, will send out a song; for your dew is a dew of light, and the earth will give birth to the shades.
ἀναστήσονται οἱ νεκροὶ καὶ ἐγερθήσονται οἱ ἐν τοῖς μνημείοις καὶ εὐφρανθήσονται οἱ ἐν τῇ γῆ ἢ γὰρ δρόσος ἢ παρὰ σοῦ ἴαμα αὐτοῖς ἐστὶν ἢ δὲ γῆ τῶν ἀσεβῶν πεσεῖται
- 20 ¶ Иди, мій народе, ввійди до покоїв своїх, і свої двері замкни за собою, сховайся на хвилю малу, поки лютисть перейде!
Come, my people, into your secret places, and let your doors be shut: keep yourself safe for a short time, till his wrath is over.
βάδιζε λαός μου εἰσελθε εἰς τὰ ταμεία σου ἀπόκλεισον τὴν θύραν σου ἀποκρῦβηθι μικρὸν ὅσον ὅσον ἕως ἂν παρέλθῃ ἡ ὀργὴ κυρίου
- 21 Бо Господь ось виходить із місця Свого, навідати провини мешканців землі, кожного з них, і відкрис земля свою кров, і вже не закрис забитих своїх!
For the Lord is coming out of his place to send punishment on the people of the earth for their evil-doing: the earth will let the blood drained out on her be seen, and will keep her dead covered no longer.
ἰδοὺ γὰρ κύριος ἀπὸ τοῦ ἁγίου ἐπάγει τὴν ὀργὴν ἐπὶ τοὺς ἐνοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἀνακαλύψει ἡ γῆ τὸ αἷμα αὐτῆς καὶ οὐ κατακαλύψει τοὺς ἀνηρημένους
- 1 ¶ У той день навідає Господь Своїм твердим, і дужим та сильним мечем левіатана, змія прудкого, і левіатана, змія звивкого, і дракона, що в морі, заб'є.
In that day the Lord, with his great and strong and cruel sword, will send punishment on Leviathan, the quick-moving snake, and on Leviathan, the twisted snake; and he will put to death the dragon which is in the sea.
τῇ ἡμέρᾳ ἐκεῖνῃ ἐπάξει ὁ θεὸς τὴν μάχαιραν τὴν ἁγίαν καὶ τὴν μεγάλην καὶ τὴν ἰσχυρὰν ἐπὶ τὸν δράκοντα ὄφιν φεύγοντα ἐπὶ τὸν δράκοντα ὄφιν σκολιὸν καὶ ἀνελεῖ τὸν δράκοντα
- 2 У той день заспівайте про нього, про виноградник принадний:
In that day it will be said, A vine-garden of delight, make a song about it.
τῇ ἡμέρᾳ ἐκεῖνῃ ἀμπελῶν καλὸς ἐπιθύμημα ἐξάρχειν κατ' αὐτῆς
- 3 Я Господь, його Сторож, шохвилі його Я напоюю; щоб хто не навідав його, стережу його вдень та вночі,
I, the Lord, am watching it; I will give it water at all times: I will keep it night and day, for fear that any damage comes to it.
ἐγὼ πόλις ἰσχυρὰ πόλις πολλορκοιμένη μάτην ποτιῶ αὐτὴν ἀλώσεται γὰρ νυκτός ἡμέρας δὲ πεσεῖται τὸ τεῖχος
- 4 Я гніву не маю. Хто Мені дасть тернину й будяччя, на бій Я піду проти них, і спалю їх усіх!...
My passion is over: if the thorns were fighting against me, I would make an attack on them, and they would be burned up together.
οὐκ ἐστὶν ἡ οὐκ ἐπελάβετο αὐτῆς τίς με θήσει φυλάσσειν καλὰμην ἐν ἀγρῷ διὰ τὴν πολέμιαν αὐτὴν ἠθέτηκα αὐτὴν τοῖνον διὰ τοῦτο ἐποίησεν κύριος ὁ θεὸς πάντα ὅσα συνέταξεν κατακέκαυμα
- 5 Хіба буде держатися міцно Мого він захисту, щоб мир учинити зо Мною, зо Мною щоб мир учинити!
Or let him put himself under my power, and make peace with me.
βοήσονται οἱ ἐνοικοῦντες ἐν αὐτῇ ποιήσωμεν εἰρήνην αὐτῷ ποιήσωμεν εἰρήνην
- 6 Яків у майбутньому пустить коріння, розцвітеться Ізраїль і пуп'янки пустить, і поверхню вселенної плодом наповнять.
In days to come Jacob will take root: Israel will put out buds and flowers; and the face of the world will be full of fruit.
οἱ ἐρχόμενοι τέκνα ἰακῶβ βλαστήσει καὶ ἐξανθήσει ἰσραηλ καὶ ἐμπλησθήσεται ἡ οἰκουμένη τοῦ καρποῦ αὐτοῦ
- 7 ¶ Чи Він уразив його, як уразив того, хто бив був його? Чи він був забитий, як забиті були його вбивники?
Is his punishment like the punishment of those who overcame him? or are his dead as great in number as those he put to the sword?
μὴ ὡς αὐτὸς ἐπάταξεν καὶ αὐτὸς οὕτως πληγήσεται καὶ ὡς αὐτὸς ἀνεῖλεν οὕτως ἀναιρεθήσεται
- 8 Ти вигнав його, відіслав його й судишся з ним, вигнав його Своїм подувом сильним у день східного вітру.
Your anger against her has been made clear by driving her away; he has taken her away with his storm-wind in the day of his east wind.
μαχόμενος καὶ ὀνειδίζων ἐξαποστελεῖ αὐτούς οὐ σὺ ἦσθα ὁ μελετῶν τῷ πνεύματι τῷ σκληρῷ ἀνελεῖν αὐτούς πνεύματι θυμοῦ
- 9 Тому вина Якова буде окуплена цим, а це плід увесь: усунення з нього гріха, коли він учинить каміння все жертівника побитим, немов грудки крейди, і не стоятимуть більше Асарт и, і стовпи на честь сонця.
So by this will the sin of Jacob be covered, and this is all the fruit of taking away his punishment; when all the stones of the altar are crushed together, so that the wood pillars and the sun-images will not be put up again.
διὰ τοῦτο ἀφαιρεθήσεται ἡ ἀνομία ἰακῶβ καὶ τοῦτό ἐστιν ἡ εὐλογία αὐτοῦ ὅταν ἀφέλωμαι αὐτοῦ τὴν ἁμαρτίαν ὅταν θῶσιν πάντας τοὺς λίθους τῶν βωμῶν κατακεκομμένους ὡς κόνιαν λεπτὴν καὶ οὐ μὴ μείνῃ τὰ δένδρα αὐτῶν καὶ τὰ εἰδῶλα αὐτῶν ἐκκεκομμένα ὡσπερ δρυμὸς μακράν

- 10 **Bo** місто укріплене буде самотне, мешкання покинене та позоставлене, мов би пустиня, там пастися буде теля, і там буде лежати воно, та понищить галузки його.
For the strong town is without men, an unpeopled living-place; and she has become a waste land: there the young ox will take his rest, and its branches will be food for him.
 τὸ κατοικοῦμενον ποίμνιον ἀνεμιμένον ἔσται ὡς ποίμνιον καταλελειμμένον καὶ ἔσται πολὺν χρόνον εἰς βόσκημα καὶ ἐκεῖ ἀναπαύσονται
- 11 **Коли** висохнуть віття його, то поламане буде, жінки придуть і спалить його... А що це нерозумний народ, тому милосердя до нього Творець його мати не буде, і не буде ласкавий до нього Створитель його...
When its branches are dry they will be broken off; the women will come and put fire to them: for it is a foolish people; for this cause he who made them will have no mercy on them, and he whose work they are will not have pity on them.
 καὶ μετὰ χρόνον οὐκ ἔσται ἐν αὐτῇ πᾶν χλωρὸν διὰ τὸ ξηρανθῆναι γυναῖκες ἐρχόμεναι ἀπὸ θεάς δεῦτε οὐ γὰρ λαός ἐστιν ἔχων σύνεσιν διὰ τοῦτο οὐ μὴ οἰκτιρήσῃ ὁ ποιήσας αὐτούς οὐδὲ ὁ πλάσας αὐτούς οὐ μὴ ἐλεήσῃ
- 12 **I** станеться в день той, плоди помолотить Господь від бігу ріки до потоку єгипетського, а ви по одному позбирані будете, синове Ізраїля!
And it will be in that day that the Lord will get together his grain, from the River to the stream of Egypt, and you will be got together with care, O children of Israel.
 καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ συμφράξει κύριος ἀπὸ τῆς διώρυγος τοῦ ποταμοῦ ἕως ῥινοκοροῦρων ὑμεῖς δὲ συναγάγετε τοὺς υἱοὺς ἰσραὴλ κατὰ ἓνα ἓνα
- 13 **I** станеться в день той, і буде засурмлено в велику сурму, і придуть, хто гинув у краї асирійському, і вигнанці до краю єгипетського, і будуть вони на святій горі в Єрусалимі вклонятися Господеві.
And it will be in that day that a great horn will be sounded; and those who were wandering in the land of Assyria, and those who had been sent away into the land of Egypt, will come; and they will give worship to the Lord in the holy mountain at Jerusalem.
 καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ σαλπιοῦσιν τῇ σάλπιγγι τῇ μεγάλῃ καὶ ἤξουσιν οἱ ἀπολόμενοι ἐν τῇ χώρᾳ τῶν ἀσσυρίων καὶ οἱ ἀπολόμενοι ἐν αἰγύπτῳ καὶ προσκυνήσουσιν τῷ κυρίῳ ἐπὶ τὸ ὄρος τὸ ἅγιον ἐν ἱερουσαλὴμ
- 1 **¶** Горе тобі, Самарїї, короні пишноти Єфремлян п'яних, квітки зів'ялій краси його гордості, що лежить на верхів'ї долини врожайної, від вина поп'янілих!
Ho! crown of pride of those who are given up to wine in Ephraim, and the dead flower of his glory which is on the head of those who are overcome by strong drink!
 οὐαὶ τῷ στεφάνῳ τῆς ὕβρεως οἱ μισθῶτοί εφραιμ τὸ ἄνθος τὸ ἐκτεσὼν ἐκ τῆς δόξης ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ ὄρους τοῦ παχέως οἱ μεθύοντες ἀνευ οἴνου
- 2 **Ось** потужний та сильний у Господа, мов злива із градом, мов буря руйніна, мов повідь сильна, zalivna, його кине на землю із силою!
See, the Lord has a strong and cruel one; like a rain of ice, a storm of destruction, like the overflowing of a strong river, he will violently overcome them.
 ἰδοὺ ἰσχυρὸν καὶ σκληρὸν ὁ θυμὸς κυρίου ὡς χάλαζα καταφερομένη οὐκ ἔχουσα σκέπην βίᾳ καταφερομένη ὡς ὕδατος πολλὸ πληθὸς σῦρον χώραν τῇ γῆ ποιήσει ἀνάπαισιν ταῖς χερσίν
- 3 **Ногами** потоптана буде корона пишноти Єфремлян п'яних,
The crown of pride of those who are given up to wine in Ephraim will be crushed under foot;
 καὶ τοῖς ποσίν καταπατηθήσεται ὁ στέφανος τῆς ὕβρεως οἱ μισθῶτοί τοῦ εφραιμ
- 4 **і** станеться квітка зів'яла краси його гордості, що на верхів'ї долини врожайної, немов передчасно дозріла та смоква, що її як побачить людина, ковтає її, як вона ще в долоні його!
And the dead flower of his glory, which is on the head of the fertile valley, will be like the first early fruit before the summer; which a man takes and puts in his mouth the minute he sees it.
 καὶ ἔσται τὸ ἄνθος τὸ ἐκτεσὼν τῆς ἐλπίδος τῆς δόξης ἐπ' ἄκρον τοῦ ὄρους τοῦ ὑψηλοῦ ὡς πρόδρομος σύκου ὁ ἰδὼν αὐτὸ πρὶν ἢ εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ λαβεῖν θελήσει αὐτὸ καταπιεῖν
- 5 **Стане** Господь Саваот того дня за прекрасну корону, і за пишний вінок для останку народу Його,
In that day will the Lord of armies be a crown of glory, and a fair ornament, to the rest of his people;
 τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἔσται κύριος σαβαωθ ὁ στέφανος τῆς ἐλπίδος ὁ πλακεὶς τῆς δόξης τῷ καταλειφθέντι μου λαῷ
- 6 **і** духом права тому, хто сидить у суді, і хоробрістю тим, хто до брами повертає біій!
And a spirit of wisdom to the judge, and strength to those who keep back the attackers at the door of the town.
 καταλειφθήσονται ἐπὶ πνεύματι κρίσεως ἐπὶ κρίσιν καὶ ἰσχύον κολύων ἀνελεῖν
- 7 **І** ось ці від вина позбивались з дороги, і від п'яного напою хитаються: священник і пророк позбивались з дороги напоєм п'яним, від вина збаламутились, від напою п'яного хитаються, блудять вони у видіннях, у постановках своїх спотикаються...
And further, these are uncertain through wine, and have gone out of the right way through strong drink: the priest and the prophet are uncertain through strong drink, they are overcome by wine, they have gone out of the way through strong drink; their vision is false, they go wrong in their decisions.
 οὗτοι γὰρ οἶνον πεπλανημένοι εἰσὶν ἐπλανήθησαν διὰ τὸ σικερα ἱερεὺς καὶ προφήτης ἐξέστησαν διὰ τὸν οἶνον ἐσεισθησαν ἀπὸ τῆς μέθης τοῦ σικερα ἐπλανήθησαν τοῦτ' ἔστι φάσμα
- 8 **Bo** всі столи повні блювотою калу, аж місця нема!...
For all the tables are covered with coughed-up food, so that there is not a clean place.
 ἀρὰ ἔδεται ταύτην τὴν βουλήν αὕτη γὰρ ἡ βουλή ἔνεκεν πλεονεξίας

- 9 ¶ Кого буде навчати пізнання, і кому вияснити об'явлення буде? Відставлених від молока чи від перс повідлучуваних?
To whom will he give knowledge? and to whom will he make clear the word? Will it be to those who have newly given up milk, and who have only now been taken from the breast?
 τίνι ἀνηγγεΐλαμεν κακὰ καὶ τίνι ἀνηγγεΐλαμεν ἀγγελίαν οἱ ἀπογεγαλακτισμένοι ἀπὸ γάλακτος οἱ ἀπεσπασμένοι ἀπὸ μαστοῦ
- 10 Бо на заповідь заповідь, заповідь на заповідь, правило на правило, правило на правило, трохи тут, трохи там.
For it is one rule after another; one line after another; here a little, there a little.
 θλίψιν ἐπὶ θλίψιν προσδέχου ἐλπίδα ἐπ' ἐλπίδι ἔτι μικρὸν ἔτι μικρὸν
- 11 Тому незрозумілими устами й іншою мовою буде казати народові цьому
No, but with broken talk, and with a strange tongue, he will give his word to this people:
 διὰ φαυλισμὸν χειλέων διὰ γλώσσης ἑτέρας ὅτι λαλήσουσιν τῷ λαῷ τούτῳ
- 12 Отой, Хто до них говорив: Це спочинок! Дайте змученому відпочити, і це відпочинок, та вони не хотіли послухати.
To whom he said, This is the rest, give rest to him who is tired; and by this you may get new strength; but they would not give ear.
 λέγοντες αὐτῷ τοῦτο τὸ ἀνάπαυμα τῷ πεινῶντι καὶ τοῦτο τὸ σύντριμμα καὶ οὐκ ἠθέλησαν ἀκοῦειν
- 13 І станеться їм слово Господа: заповідь на заповідь, заповідь на заповідь, правило на правило, правило на правило, правило на правило, трохи тут, трохи там, щоб пішли та попадали навзник, і щоб були з ламані й впали до пастки й зловилися!...
For this cause the word of the Lord will be to them rule after rule, line after line, here a little, there a little; so that they may go on their way, and falling back may be broken, and taken in the net.
 καὶ ἔσται αὐτοῖς τὸ λόγιον κυρίου τοῦ θεοῦ θλίψις ἐπὶ θλίψιν ἐλπίς ἐπ' ἐλπίδι ἔτι μικρὸν ἔτι μικρὸν ἵνα πορευθῶσιν καὶ πέσωσιν εἰς τὰ ὀπίσω καὶ κινδυνεύσουσιν καὶ συντριβήσονται καὶ ἀλώσονται
- 14 ¶ Тому то послушайте слова Господнього, ганьбителі, що панусте над тим народом, що в Єрусалимі!
Give ear then to the word of the Lord, you men of pride, the rulers of this people in Jerusalem:
 διὰ τοῦτο ἀκοῦσατε λόγον κυρίου ἄνδρες τεθλιμμένοι καὶ ἄρχοντες τοῦ λαοῦ τούτου τοῦ ἐν ἱερουσαλημ
- 15 Бо кажете ви: Заповіта ми склали зо смертю і з шеолом зробили умову. Як перейде той бич, мов вода zalivna, то не прийде до нас, бо брехню ми зробили притулком своїм, і в брехні м и сховались!
Because you have said, We have made death our friend, and with the underworld we have made an agreement; when the overflowing waters come through they will not come near us; for we are looking to false words for help, taking cover in what is untrue:
 ὅτι εἶπατε ἐποιήσαμεν διαθήκην μετὰ τοῦ ᾄδου καὶ μετὰ τοῦ θανάτου συνθήκας καταγίς φερομένη ἐὰν παρέλθῃ οὐ μὴ ἔλθῃ ἐφ' ἡμᾶς ἐθήκαμεν ψεῦδος τὴν ἐλπίδα ἡμῶν καὶ τῷ ψεύδει σκεπασθησόμεθα
- 16 Тому Господь Бог сказав так: Оце поклав каменя Я на Сіоні, каменя випробуваного, наріжного, дорогого, міцно закладеного. Хто вірус в нього, не буде той засоромлений!
For this cause says the Lord God, See, I am placing in Zion as a base, a stone, a tested stone, an angle-stone which is certain and of great value: and he who has faith will not give way.
 διὰ τοῦτο οὕτως λέγει κύριος ἰδοὺ ἐγὼ ἐμβαλῶ εἰς τὰ θεμέλια σιων λίθον πολυτελεῖ ἐκλεκτὸν ἀκρογωνιαίον ἔντιμον εἰς τὰ θεμέλια αὐτῆς καὶ ὁ πιστεύων ἐπ' αὐτῷ οὐ μὴ κατασχυνθῇ
- 17 І право за мірило Я покладу, а справедливість вагою; і притулок брехні град понищить, а сховище води заллють!
And I will make right decision the measuring-line, and righteousness the weight: and the ice-storm will take away the safe place of false words, and the secret place will be covered by the flowing waters.
 καὶ θήσω κρίσιν εἰς ἐλπίδα ἢ δὲ ἐλεημοσύνη μου εἰς σταθμούς καὶ οἱ πεποιθότες μάτην ψεῦδει ὅτι οὐ μὴ παρέλθῃ ὑμᾶς καταγίς
- 18 І заповіт ваш із смертю поламаний буде, а ваша умова з шеолом не втримається: як перейде нищівна кара, то вас вона стопче!
And the help you were looking for from death will come to nothing, and your agreement with the underworld will be broken; when the overflowing waters come through, then you will be overcome by them.
 μὴ καὶ ἀφέλῃ ὑμῶν τὴν διαθήκην τοῦ θανάτου καὶ ἡ ἐλπίς ὑμῶν ἢ πρὸς τὸν ᾄδην οὐ μὴ ἐμμεῖνη καταγίς φερομένη ἐὰν ἐπέλθῃ ἔσεσθε αὐτῇ εἰς καταπάτημα
- 19 Коли тільки перейде вона, вона вас забере, бо шоранку вона переходити буде, удень та вночі, і станеться, тільки з тремтінням ви будете слухати звістку про це...
Whenever they come through they will overtake you; for they will come through morning after morning, by day and by night: and the news will be nothing but fear.
 ὅταν παρέλθῃ λήμψεται ὑμᾶς πρῶι πρῶι παρελεύσεται ἡμέρας καὶ ἐν νυκτὶ ἔσται ἐλπίς πονηρὰ μάθετε ἀκοῦειν
- 20 Бо буде постеля коротка, щоб на ній розтягнутись, а покривало вузьке, щоб накритися ним...
For the bed is not long enough for a man to be stretched out on: and the cover is not wide enough for him to be covered with.
 στενοχωρούμενοι οὐ δυνάμεθα μάχεσθαι αὐτοὶ δὲ ἀσθενοῦμεν τοῦ ἡμᾶς συναχθῆναι

- 21 **Бо повстане Господь, немов на горі Перацім; затремтить Він у гніві, немов у долині в Гів'оні, щоб Свій чин учинити, предивний Свій чин, щоб зробити роботу Свою, незвичайну роботу Свою!**
For the Lord will come up as on Mount Perazim, he will be moved to wrath as in the valley of Gibeon; so that he may do his work--strange is his work; and give effect to his act--unnatural is his act.
ὡσπερ ὄρος ἄσεβῶν ἀναστήσεται καὶ ἔσται ἐν τῇ φάραγγι γαβαῶν μετὰ θυμὸς ποιήσει τὰ ἔργα αὐτοῦ πικρίας ἔργον ὃ δὲ θυμὸς αὐτοῦ ἀλλοτρίως χρήσεται καὶ ἡ πικρία αὐτοῦ ἀλλοτρία
- 22 **Тож не насміхайтесь тепер, щоб не стали міцнішими ваші кайдани, бо призначене знищення чув я від Господа, Бога Саваота, про всю землю...**
And now, take care that you do not make sport of him, or your bands will be made strong; for I have had word from the Lord, the Lord of armies, of an end, of a complete end, which is to come on all the land.
καὶ ὑμεῖς μὴ εὐφρανθεῖτε μηδὲ ἰσχυράτωσαν ὑμῶν οἱ δεσμοὶ διότι συντετελεσμένα καὶ συντετημένα πράγματα ἤκουσα παρὰ κυρίου σαβαωθ ἃ ποιήσει ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν
- 23 **¶ Візьміть це до ушей і почуйте мій голос, послухайте пильно й почуйте мій голос!**
Let your ears be open to my voice; give attention to what I say.
ἐνωτίξεσθε καὶ ἀκούετε τῆς φωνῆς μου προσέχετε καὶ ἀκούετε τοὺς λόγους μου
- 24 **Чи кожного дня оре ратай на посів, ралить землю свою й боронус?**
Is the ploughman for ever ploughing? does he not get the earth ready and broken up for the seed?
μὴ ὅλην τὴν ἡμέραν μέλλει ὁ ἄροτριῶν ἄροτριῶν ἢ σπόρον προετοιμάσει πρὶν ἐργάσασθαι τὴν γῆν
- 25 **Чи ж, як рівною зробить поверхню її, він не сіє чорнуху й не кидає кмін, не розсіває пшеницю та просо й ячмінь на означенім місці, а жито в межах її?**
When the face of the earth has been levelled, does he not put in the different sorts of seed, and the grain in lines, and the barley in its place, and the spelt at the edge?
οὐχ ὅταν ὁμαλίῃ αὐτῆς τὸ πρόσωπον τότε σπείρει μικρὸν μελάνθιον καὶ κύμνον καὶ πάλιν σπείρει πυρὸν καὶ κριθὴν καὶ ζῆαν ἐν τοῖς ὀρίοις σου
- 26 **І за правом напугив його, його Бог його вивчив цього:**
For his God is his teacher, giving him the knowledge of these things.
καὶ παιδευθήσῃ κρίματι θεοῦ σου καὶ εὐφρανθήσῃ
- 27 **Бож не бороною чорнуха молотиться, і коло возове не ходить по кмині, а палицею б'ють чорнуху та кистм той кмін.**
For the fitches are not crushed with a sharp instrument, and a cart-wheel is not rolled over the cummin; but the grain of the fitches is hammered out with a stick, and of the cummin with a rod.
οὐ γὰρ μετὰ σκληρότητος καθαίρεται τὸ μελάνθιον οὐδὲ τροχὸς ἀμάξης περιάζει ἐπὶ τὸ κύμνον ἀλλὰ ῥάβδῳ ἐκτινάσσεται τὸ μελάνθιον τὸ δὲ κύμνον
- 28 **Розтирається збіжжя? Ні, бо його не назавжди молотиться конче, і підганяють коло возове та коні на нього, а не розтирають його.**
Is the grain for bread crushed? He does not go on crushing it for ever, but he lets his cart-wheels and his horses go over it without crushing it.
μετὰ ἄρτου βρωθήσεται οὐ γὰρ εἰς τὸν αἰῶνα ἐγὼ ὑμῖν ὀργισθήσομαι οὐδὲ φωνὴ τῆς πικρίας μου καταπατήσῃ ὑμᾶς
- 29 **І це вийшло від Господа Саваота, чудова порада Його, і велика премудрість Його!**
This comes from the Lord of armies, purposing wonders, and wise in all his acts.
καὶ ταῦτα παρὰ κυρίου σαβαωθ ἐξῆλθεν τὰ τέρατα βουλευσάσθε ὑψώσατε ματαίαν παράκλησιν
- 1 **¶ Горе Арїлду, Арїлду, місту, що Давид у нім таборовав! Рік до року додайте, хай свята закінчать свій круг!**
No! Ariel, Ariel, the town against which David made war; put year to year, let the feasts come round:
οὐαὶ πόλις αριηλ ἦν δαυιδ ἐπολέμησεν συναγάγετε γενήματα ἐνιαυτὸν ἐπ' ἐνιαυτὸν φάγεσθε γὰρ σὺν μοῶβ
- 2 **І притисну Арїла, і станеться лемент та плач, і він стане на мене, як огнище Боже.**
And I will send trouble on Ariel, and there will be weeping and cries of grief; and she will be to me as Ariel.
ἐκθλίψω γὰρ αριηλ καὶ ἔσται αὐτῆς ἡ ἰσχύς καὶ τὸ πλοῦτος ἐμοί
- 3 **І отаборюся проти тебе навколо, і сторожею стисну тебе, і башти поставлю на тебе.**
And I will make war on you like David, and you will be shut in by earthworks, and I will make towers round you.
καὶ κυκλώσω ὡς δαυид ἐπὶ σὲ καὶ βαλῶ περὶ σὲ χάρακα καὶ θήσω περὶ σὲ πύργους
- 4 **І ти будеш понижений, і будеш з землі говорити, і приглушено буде звучати твоє слово. І стане твій голос з землі, мов померлого дух, і шепотітиме з порохи слово твоє.**
And you will be made low, and your voice will come out of the earth, and your words will be low out of the dust; and your voice will come out of the earth like that of a spirit, making bird-like noises out of the dust.
καὶ ταπεινωθήσονται οἱ λόγοι σου εἰς τὴν γῆν καὶ εἰς τὴν γῆν οἱ λόγοι σου δόσονται καὶ ἔσται ὡς οἱ φωνοῦντες ἐκ τῆς γῆς ἡ φωνὴ σου καὶ πρὸς τὸ ἔδαφος ἡ φωνὴ σου ἀσθενήσῃ

- 5 I буде юрба ворогів твоїх, мов тонкий пил, юрба ж насильників мов полова зниклива, і це станеться нагло, раптовно..
And the army of your attackers will be like small dust, and all the cruel ones like dry stems gone before the wind; suddenly it will come about.
 και ἔσται ὡς κονιορτός ἀπὸ τροχοῦ ὁ πλοῦτος τῶν ἀσεβῶν και ὡς χνοὺς φερόμενος και ἔσται ὡς στιγμή παραχρῆμα
- 6 Господь Саваот тебе громом та трусом навідає, і шумом великим, вихром та бурею, та огняним їдким полум'ям.
The Lord of armies will come in with thunder and earth-shaking and great noise, with rushing wind and storm, and the flame of burning fire.
 παρὰ κυρίου σαβαωθ ἐπισκοπή γάρ ἔσται μετὰ βροντῆς και σεισμοῦ και φωνῆς μεγάλης καταγίς φερομένη και φλόξ πυρὸς κατεσθίουσα
- 7 I буде, як сон, як видіння нічне та юрба всіх народів, що на Аріїла воюють, і всі, хто воює на нього, і проти твердині його, і хто йому докучає.
And all the nations making war on Ariel, and all those who are fighting against her and shutting her in with their towers, will be like a dream, like a vision of the night.
 και ἔσται ὡς ὁ ἐνυπνιαζόμενος ἐν ὕπνῳ ὁ πλοῦτος τῶν ἐθνῶν πάντων ὅσοι ἐπεστράτευσαν ἐπὶ αριηλ και πάντες οἱ στρατευσάμενοι ἐπὶ ιερουσαλημ και πάντες οἱ συνηγμένοι ἐπ' αὐτὴν και θλίβοντες αὐτήν
- 8 I буде, мов бачить голодний у сні, ніби їсть, а прокинеться він і порожня душа його, і мов спрагнений бачить у сні, ніби п'є, а прокинеться він і ось змучений, а душа його спрагнена!
 Так буде натовпові всіх народів, що підуть війною на гору Сіон.
And it will be like a man desiring food, and dreaming that he is feasting; but when he is awake there is nothing in his mouth: or like a man in need of water, dreaming that he is drinking; but when he is awake he is feeble and his soul is full of desire: so will all the nations be which make war on Mount Zion.
 και ἔσονται ὡς οἱ ἐν ὕπνῳ πίνοντες και ἔσθοντες και ἐξαναστάντων μάταιον αὐτῶν τὸ ἐνύπνιον και ὄν τρόπον ἐνυπνιάζεται ὁ διψῶν ὡς πίνων και ἐξαναστὰς ἐπι διψᾷ ἢ δὲ ψυχὴ αὐτοῦ εἰς κενὸν ἤλπι σεν οὕτως ἔσται ὁ πλοῦτος πάντων τῶν ἐθνῶν ὅσοι ἐπεστράτευσαν ἐπὶ τὸ ὄρος σιων
- 9 ¶ Оудубійте й дивуйтесь, заліпіть собі очі й осліпніть! Вони повпивалися, та не вином, захитались, та не від п'яного напою,
Be surprised and full of wonder; let your eyes be covered and be blind: be overcome, but not with wine; go with uncertain steps, but not because of strong drink.
 ἐκλύθητε και ἔκστητε και κραιπαλήσατε οὐκ ἀπὸ σικερα οὐδὲ ἀπὸ οἴνου
- 10 бо вилив Господь на вас духа глибокого сну та закрив ваші очі, затьмарив пророків і ваших голів та провидців!
For the Lord has sent on you a spirit of deep sleep; and by him your eyes, the prophets, are shut, and your heads, the seers, are covered.
 ὅτι πεπότικεν ὑμᾶς κύριος πνεύματι κατανύξεως και καμύσει τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν και τῶν προφητῶν αὐτῶν και τῶν ἀρχόντων αὐτῶν οἱ ὀρῶντες τὰ κρυπτά
- 11 I буде вам кожне видіння, немов би слова запечатаної книжки, що дають її тому, хто вмів читати, та кажуть: Читай по оце, та відкаже той: Не можу, вона ж запечатана.
And the vision of all this has become to you like the words of a book which is shut, which men give to one who has knowledge of writing, saying, Make clear to us what is in the book: and he says, I am not able to, for the book is shut:
 και ἔσονται ὑμῖν πάντα τὰ ρήματα ταῦτα ὡς οἱ λόγοι τοῦ βιβλίου τοῦ ἐσφραγισμένου τούτου ὃ ἐὰν δῶσιν αὐτὸ ἀνθρώπῳ ἐπισταμένῳ γράμματα λέγοντες ἀνάγνωθι ταῦτα και ἐρεῖ οὐ δύναμαι ἀναγνῶναι ἐσφράγισται γάρ
- 12 I дають оту книжку тому, хто не вмів читати, та кажуть: Читай по оце, та відкаже той: Я не вмію читати.
And they give it to one without learning, saying, Make clear to us what is in the book: and he says, I have no knowledge of writing.
 και δοθήσεται τὸ βιβλίον τούτο εἰς χεῖρας ἀνθρώπου μὴ ἐπισταμένου γράμματα και ἐρεῖ αὐτῷ ἀνάγνωθι τούτο και ἐρεῖ οὐκ ἐπίσταμαι γράμματα
- 13 I промовив Господь: За те, що народ цей устами своїми наближується, і губами своїми шанує Мене, але серце своє віддалив він від Мене, а страх їхній до Мене заучена заповідь людська,
And the Lord said, because this people come near to me with their mouths, and give honour to me with their lips, but their heart is far from me, and their fear of me is false, a rule given them by the teaching of men;
 και εἶπεν κύριος ἐγγίξει μοι ὁ λαὸς οὗτος τοῖς χεῖλεσιν αὐτῶν τιμῶσίν με ἢ δὲ καρδία αὐτῶν πόρρω ἀπέχει ἀπ' ἐμοῦ μάτην δὲ σέβονται με διδάσκοντες ἐντάλματα ἀνθρώπων και διδασκαλίας
- 14 тому Я ось ізнову предивне вчиню з цим народом, вчиню чудо й диво, і загине мудрість премудрих його, а розум розумних його заховається.
For this cause I will again do a strange thing among this people, a thing to be wondered at: and the wisdom of their wise men will come to nothing, and the sense of their guides will no longer be seen.
 διὰ τούτο ἰδοὺ ἐγὼ προσθήσω τοῦ μεταθεῖναι τὸν λαὸν τούτον και μεταθήσω αὐτοὺς και ἀπολωθὴν σοφίαν τῶν σοφῶν και τὴν σύνεσιν τῶν συνετῶν κρύψω
- 15 Горе тим, що глибоко задум ховають від Господа, і чиняться в темряві їхні діла, і що говорять вони: Хто нас бачить, і хто про нас знає?
Cursed are those who go deep to keep their designs secret from the Lord, and whose works are in the dark, and who say, Who sees us? and who has knowledge of our acts?
 οὐαὶ οἱ βαθέως βουλήν ποιῶντες και οὐ διὰ κυρίου οὐαὶ οἱ ἐν κρυφῇ βουλήν ποιῶντες και ἔσται ἐν σκότει τὰ ἔργα αὐτῶν και ἐροῦσιν τίς ἡμᾶς ἐώρακεν και τίς ἡμᾶς γνώσεται ἢ ἢ ἡμεῖς ποιούμεν

- 16 **О, ваша фальшивосте! Чи ганчар уважається рівним до глини? Чи зроблене скаже про майстра свого: Він мене не зробив, а твір про свого творця говоритиме: Він не розуміє цього? You are turning things upside down! Is the wet earth the same to you as the one who is forming it? will the thing made say of him who made it, He made me not: or the thing formed say of him who gave it form, He has no knowledge?**
οὐχ ὡς ὁ πηλὸς τοῦ κεραμέως λογισθήσεσθε μὴ ἐρεῖ τὸ πλάσμα τῷ πλάσαντι οὐ σύ με ἐπλασας ἢ τὸ ποίημα τῷ ποιήσαντι οὐ συνετῶς με ἐποίησας
- 17 **¶ Хіба за короткого часу Ліван на садка не обернеться, а садок порахований буде за ліс? In a very short time Lebanon will become a fertile field, and the fertile field will seem like a wood.**
οὐκέτι μικρὸν καὶ μετατεθήσεται ὁ λίβανος ὡς τὸ ὄρος τὸ χερμελ καὶ τὸ ὄρος τὸ χερμελ εἰς δρυμὸν λογισθήσεται
- 18 **І в той день слова книжки почують глухі, а очі сліпих із темноти та з темряви бачити будуть, And in that day those whose ears are stopped will be hearing the words of the book; and the eyes of the blind will see through the mist and the dark.**
καὶ ἀκούσονται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ κωφοὶ λόγους βιβλίου καὶ οἱ ἐν τῷ σκότει καὶ οἱ ἐν τῇ ὁμίγλῃ ὀφθαλμοὶ τυφλῶν βλέψονται
- 19 **і сумирні побільшать у Господі радість свою, а люди убогі в Святому Ізраїля тішитись будуть! And the poor will have their joy in the Lord increased, and those in need will be glad in the Holy One of Israel.**
καὶ ἀγαλλιάσονται πτωχοὶ διὰ κύριον ἐν εὐφροσύνῃ καὶ οἱ ἀπληκτισμένοι τῶν ἀνθρώπων ἐμπλησθήσονται εὐφροσύνῃς
- 20 **Бо скінчився насильник, і минувся насмішник, і понищені всі ті, хто дбає про кривду, For the cruel one has come to nothing; and those who make sport of the Lord are gone; and those who are watching to do evil are cut off:**
ἐξέλειπεν ἀνομος καὶ ἀπόλετο ὑπερήφανος καὶ ἐξωλεθρεύθησαν οἱ ἀνομοῦντες ἐπὶ κακία
- 21 **хто судить людину за слово одне, на того ж, хто судить у брамі, вони ставлять пастку, і праведного випихають обманом. Who give help to a man in a wrong cause, and who put a net for the feet of him who gives decisions in the public place, taking away a man's right without cause.**
καὶ οἱ ποιῶντες ἀμαρτεῖν ἀνθρώπους ἐν λόγῳ πάντας δὲ τοὺς ἐλέγχοντας ἐν πύλαις πρόσκομμα θήσουσιν καὶ ἐπλαγίασαν ἐν ἀδίκους δίκαιον
- 22 **Тому то Господь, що викупив Авраама, сказав домові Якова так: Не буде тепер засоромлений Яків, й обличчя його не поблідне тепер, For this reason the Lord, the saviour of Abraham, says about the family of Jacob, Jacob will not now be put to shame, or his face be clouded with fear.**
διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος ἐπὶ τὸν οἶκον ἰακωβ ὃν ἀφόρισεν ἐξ αβρααμ οὐ νῦν αἰσχυνθήσεται ἰακωβ οὐδὲ νῦν τὸ πρόσωπον μεταβαλεῖ ἰσραηλ
- 23 **бо як він серед себе побачить дітей своїх, чин Моїх рук, вони будуть святити Мос Ймення, і посвящать Святого Якового, і будуть боятися Бога Ізраїля! But when they, the children of Jacob, see the work of my hands among them, they will give honour to my name; yes, they will give honour to the Holy One of Jacob, and go in fear of the God of Israel.**
ἀλλ' ὅταν ἴδωσιν τὰ τέκνα αὐτῶν τὰ ἔργα μου δι' ἐμὲ ἀγιάσουσιν τὸ ὄνομά μου καὶ ἀγιάσουσιν τὸν ἅγιον ἰακωβ καὶ τὸν θεὸν τοῦ ἰσραηλ φοβηθήσονται
- 24 **Тоді то хто блудить у дусі, ті розум пізнають, а хто ремствує, ті поуки навчаться! Those whose hearts were turned away from him will get knowledge, and those who made an outcry against him will give attention to his teaching.**
καὶ γινώσκονται οἱ τῷ πνεύματι πλανώμενοι σύνεσιν οἱ δὲ γογγύζοντες μαθήσονται ὑπακούειν καὶ αἱ γλώσσαι αἱ ψελλίζουσαι μαθήσονται λαλεῖν εἰρήνην
- 1 **¶ Горе синам неслухняним, говорить Господь, що чинять наради, які не від Мене, і складають умови, та без духу Мого, щоб додати гріх на гріх, Ho! uncontrolled children, says the Lord, who give effect to a purpose which is not mine, and who make an agreement, but not by my spirit, increasing their sin:**
οὐαὶ τέκνα ἀποστάται τάδε λέγει κύριος ἐποιήσατε βουλὴν οὐ δι' ἐμοῦ καὶ συνθήκας οὐ διὰ τοῦ πνεύματός μου προσθεῖναι ἀμαρτίας ἐφ' ἀμαρτίας
- 2 **що йдуть, щоб зійти до Єгипту, але Моїх уст не питали, щоб захисту у фараона шукати, і щоб сховатися в тіні Єгипту! Who make a move to go down into Egypt, without authority from me; who are looking to the strength of Pharaoh for help, and whose hope is in the shade of Egypt.**
οἱ πορευόμενοι καταβῆναι εἰς αἴγυπτον ἐμὲ δὲ οὐκ ἐπηρώτησαν τοῦ βοηθηθῆναι ὑπὸ φαραω καὶ σκεπασθῆναι ὑπὸ αἰγυπτίων
- 3 **І стане вам соромом захист отой фараонів, а ховання у тіні Єгипту за ганьбу, And the strength of Pharaoh will be your shame, and your hope in the shade of Egypt will come to nothing.**
ἔσται γὰρ ὑμῖν ἡ σκέπη φαραω εἰς αἰσχύνην καὶ τοῖς πεποιθόσιν ἐπ' αἴγυπτον ὄνειδος
- 4 **бо в Цоані були його провідники, і його посланці до Ханесу прийшли. For his chiefs are at Zoan, and his representatives have come to Hanes.**
ὅτι εἰσὶν ἐν τάνει ἀρχηγοὶ ἄγγελοι πονηροὶ μάτην κοπιήσουσιν

- 5 Вони посоромлені будуть усі за народ, що не буде корисний для них, що не буде на поміч і не на пожиток, а на сором та ганьбу...
For they have all come with offerings to a people of no use to them, in whom is no help or profit, but only shame and a bad name.
πρὸς λαὸν ὃς οὐκ ὠφελήσει αὐτοὺς οὔτε εἰς βοήθειαν οὔτε εἰς ὠφέλειαν ἀλλὰ εἰς αἰσχύνην καὶ ὄνειδος
- 6 Пророцтво 4853 про Бегемота 929 півдня 5045. В краю 776 утиску 6869 та переслідування 6695, звідки левиця 3833 та лев 3918, гадюка 660 й огнистий 8314 0 летючий 5774 8789 драко н 8314 0, носять 5375 8799 багатство 2428 своє на хребті 3802 молодих 5895 0 осликів 5895 0, і скарби 214 свої на верблюдам 1581 горбі 1707 до народу 5971, який не допоможе 3276 8686.
The word about the Beasts of the South. Through the land of trouble and grief, the land of the she-lion and the voice of the lion, of the snake and the burning winged snake, they take their wealth on the backs of young asses, and their stores on camels, to a people in whom is no profit.
ἡ ὄρασις τῶν τετραπόδων τῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐν τῇ θλίψει καὶ τῇ στενοχωρίᾳ λέων καὶ σκύμνος λέοντος ἐκεῖθεν καὶ ἀσπίδες καὶ ἔκγονα ἀσπίδων πετομένων οἱ ἔφερον ἐπ' ὄνων καὶ καμήλων τὸν πλοῦ τον αὐτῶν πρὸς ἔθνος ὃ οὐκ ὠφελήσει αὐτοὺς εἰς βοήθειαν ἀλλὰ εἰς αἰσχύνην καὶ ὄνειδος
- 7 А Єгипет 4714, його поміч 5826 8799 марна 1892 та пуста 7385, тому то я кликнув 7121 8804 на теє 2063: Рагав 7293, сидіти 7674 0 спокійно 7674 0!
For there is no use or purpose in the help of Egypt: so I have said about her, She is Rahab, who has come to an end.
αἰγύπτιοι μάταια καὶ κενὰ ὠφελήσουσιν ἡμᾶς ἀπάγγελον αὐτοῖς ὅτι ματαῖα ἡ παράκλησις ὑμῶν αὕτη
- 8 ¶ Тепер увійди, напиши на таблиці для них, і в книжці спиши це, і нехай на пізніші часи воно буде і свідком навіки.
Now go, put it in writing before them on a board, and make a record of it in a book, so that it may be for the future, a witness for all time to come.
νῦν σὺν καθίσας γράψον ἐπὶ πυξίου ταῦτα καὶ εἰς βιβλίον ὅτι ἔσται εἰς ἡμέρας καιρῶν ταῦτα καὶ ἕως εἰς τὸν αἰῶνα
- 9 Бо це неслухняний народ, це брехливі сини, сини, що не хочуть послухати науки Господньої,
For they are an uncontrolled people, false-hearted, who will not give ear to the teaching of the Lord:
ὅτι λαὸς ἀπειθής ἐστὶν υἱοὶ ψευδεῖς οἱ οὐκ ἠβούλοντο ἀκοῦειν τὸν νόμον τοῦ θεοῦ
- 10 що говорять провидцям: Не бачте! а пророкам: Не пророкуйте правдивого нам, говоріть нам гладеньке, передбачте оманливе,
Who say to the seers, See not; and to the prophets, Do not give us word of what is true, but say false things to give us pleasure:
οἱ λέγοντες τοῖς προφήταις μὴ ἀναγγέλλετε ἡμῖν καὶ τοῖς τὰ ὀράματα ὀρώσιν μὴ λαλεῖτε ἡμῖν ἀλλὰ ἡμῖν λαλεῖτε καὶ ἀναγγέλλετε ἡμῖν ἑτέραν πλάνησιν
- 11 уступіться з дороги, збочте з путі, заберіть з-перед нас Святого Ізраїлевого!
Get out of the good way, turning from the right road; do not keep the Holy One of Israel before our minds.
καὶ ἀποστρέψατε ἡμᾶς ἀπὸ τῆς ὁδοῦ ταύτης ἀφέλετε ἀφ' ἡμῶν τὸν τρίβον τοῦτον καὶ ἀφέλετε ἀφ' ἡμῶν τὸν ἅγιον τοῦ Ἰσραηλ
- 12 Тому промовляє Святий Ізраїлів так: За те, що ви нехтуєте оцим словом, і надію кладете на тиск та крутіїство, і на це опирастесь,
For this cause the Holy One of Israel says, Because you will not give ear to this word, and are looking for help in ways of deceit and evil, and are putting your hope in them:
διὰ τοῦτο οὕτως λέγει κύριος ὁ ἅγιος τοῦ Ἰσραηλ ὅτι ἠπειθήσατε τοῖς λόγοις τούτοις καὶ ἠλπύσατε ἐπὶ ψεύδει καὶ ὅτι ἐγόγγυσας καὶ πεποιθὸς ἐγένου ἐπὶ τῷ λόγῳ τούτῳ
- 13 тому буде для вас ця провина, як вилім, що має впасти, що зяє на мурі високім, що нагло, раптовно приходить руйна його!
This sin will be to you like a crack in a high wall, causing its fall suddenly and in a minute.
διὰ τοῦτο ἔσται ὑμῖν ἡ ἁμαρτία αὕτη ὡς τεῖχος πύκτων παραχρῆμα πόλεως ὀχυρᾶς ἐαλωκυίας ἧς παραχρῆμα πάρεστιν τὸ πτώμα
- 14 I Він поруїє його, як руйнується посуд ганчарський, розбиваючи без милосердя його, і в уламках його не знайдеться ані черепка, щоб із огнища взяти огню чи води зачерпнути з кр ивички...
And he will let it be broken as a potter's vessel is broken: it will be smashed to bits without mercy; so that there will not be a bit in which one may take fire from the fireplace, or water from the spring.
καὶ τὸ πτώμα αὐτῆς ἔσται ὡς σύντριμμα ἀγγείου ὀστρακίνου ἐκ κεραμίου λεπτὰ ὥστε μὴ εὑρεῖν ἐν αὐτοῖς ὀστρακον ἐν ᾧ πῦρ ἀρεῖς καὶ ἐν ᾧ ἀποσυρεῖς ὕδωρ μικρόν
- 15 Бо так промовляє Господь, Бог, Святий Ізраїлів: Коли ви навернетесь та спочинете, то врятовані будете, сила вам буде в утишенні та в сподіванні. Та ви не хотіли,
For the Lord, the Holy One of Israel, said, In quiet and rest is your salvation: peace and hope are your strength: but you would not have it so.
οὕτω λέγει κύριος ὁ ἅγιος τοῦ Ἰσραηλ ὅταν ἀποστραφεῖς στενάξης τότε σωθήσῃ καὶ γνώσῃ ποῦ ἦσθα ὅτε ἐλποιοεῖς ἐπὶ τοῖς ματαίοις ματαῖα ἢ ἰσχὺς ὑμῶν ἐγενήθη καὶ οὐκ ἠβούλεσθε ἀκοῦειν
- 16 і казали: О ні, бо на конях втечемо, тому то втікати ви будете, На баских ми поїдемо, тому стануть баскими погоничі ваші!...
Saying, No, for we will go in flight on horses; so you will certainly go in flight: and, We will go on the backs of quick-running beasts; so those who go after you will be quick-footed.
ἀλλ' εἶπατε ἐφ' ἵππων φευξόμεθα διὰ τοῦτο φευξέσθε καὶ εἶπατε ἐπὶ κούφοις ἀναβάται ἐσόμεθα διὰ τοῦτο κούφοι ἔσονται οἱ διώκοντες ἡμᾶς
- 17 Від крику одного полине одна тисяча, від крику п'ятьох дременете ви всі, аж зостанетеся, немов щогла ота на вершечку гори, і немов прапор на взгір'ї!
A thousand will go in fear before one; even before five you will go in flight: till you are like a pillar by itself on the top of a mountain, and like a flag on a hill.
διὰ φωνὴν ἑνὸς φευξονται χίλιοι καὶ διὰ φωνὴν πέντε φευξονται πολλοὶ ἕως ἂν καταλειφθῆτε ὡς ἰστός ἐπ' ὄρους καὶ ὡς σημαίαν φέρον ἐπὶ βουνοῦ

- 18 ¶ I проте Господь буде чекати, щоб помилувати вас, і тому Він підійметься, щоб милосердя вчинити над вами. Бо Господи то Бог правосуддя: блаженні всі ті, хто надію на Нього клад е!
For this cause the Lord will be waiting, so that he may be kind to you; and he will be lifted up, so that he may have mercy on you; for the Lord is a God of righteousness: there is a blessing on all whose hope is in him.
 και πάλλιν μενεῖ ὁ θεὸς τοῦ οἰκτιρῆσαι ὑμᾶς καὶ διὰ τοῦτο ὑψωθήσεται τοῦ ἐλεῆσαι ὑμᾶς διότι κριτῆς κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν ἐστὶν καὶ ποῦ καταλείπετε τὴν δόξαν ὑμῶν μακάριοι οἱ ἐμμένοντες ἐν αὐτῷ
- 19 Бо ти, о народе в Сионі, що в Єрусалимі сидиш, плакати не будеш ти плакати: милостивим поправді Він буде до тебе на голос благання твого, і як почує його, відповість Він тобі.
O people, living in Zion, at Jerusalem, your weeping will be ended; he will certainly have mercy on you at the sound of your cry; when it comes to his ear, he will give you an answer.
 διότι λαὸς ἅγιος ἐν σιων οἰκήσει καὶ ἱερουσαλὴμ κλαυθμῷ ἔκλαυσεν ἐλέησόν με ἐλεήσει σε τὴν φωνὴν τῆς κραυγῆς σου ἠνίκα εἶδεν ἐπήκουσέν σου
- 20 I дасть вам Господь хліба в утиску і воду в гнобительстві, та твої вчителі вже не будуть ховатись, і очі твої вчителів твоїх бачити будуть.
And though the Lord will give you the bread of trouble and the water of grief, you will no longer put your teacher on one side, but you will see your teacher:
 και δώσει κύριος ὑμῖν ἄρτον θλίψεως καὶ ὕδωρ στενῶν καὶ οὐκέτι μὴ ἐγγίσωσίν σοι οἱ πλανῶντές σε ὅτι οἱ ὀφθαλμοὶ σου ὄψονται τοὺς πλανῶντάς σε
- 21 А коли ви відхилитесь праворуч, чи підете ліворуч, то вуха твої будуть чути те слово, яке позад тебе казатиме: Це та дорога, простуйте ви нею!
And at your back, when you are turning to the right hand or to the left, a voice will be sounding in your ears, saying, This is the way in which you are to go.
 και τὰ ὀτά σου ἀκούσονται τοὺς λόγους τῶν ὀπίσω σε πλανησάντων οἱ λέγοντες αὕτη ἡ ὁδὸς πορευθῶμεν ἐν αὐτῇ εἴτε δεξιὰ εἴτε ἀριστερά
- 22 I нечистим учините ви поволоку бовванів своїх із срібла й покриття на божка золотого свого, розпорошиш ти їх, як нечисте, і геть скажеш йому.
And you will make unclean what is covering your pictured images of silver, and the plating of your images of gold: you will send them away as an unclean thing, saying, Be gone!
 και ἐξαρεῖς τὰ εἰδῶλα τὰ περιηγηρωμένα καὶ τὰ περικεχυρωμένα λεπτὰ ποιήσεις καὶ λικμήσεις ὡς ὕδωρ ἀποκαθήμενης καὶ ὡς κόπρον ὥσεις αὐτά
- 23 I Він пошле дощ на насіння твое, яким будеш обсіювати землю, та хліб урожаю землі, і поживний та ситий він буде. Того дня на широких пасовиську пастися буде твоя череда,
And he will give rain for your seed, so that you may put it in the earth; and you will have bread from the produce of the earth, good and more than enough for your needs: in that day the cattle will get their food in wide grass-lands.
 τότε ἔσται ὁ ἕτερος τῷ σπέρματι τῆς γῆς σου καὶ ὁ ἄρτος τοῦ γενήματος τῆς γῆς σου ἔσται πλησμονὴ καὶ λιπαρός καὶ βοσκηθήσεται σου τὰ κτήνη τῆ ἡμέρα ἐκείνη τόπον πίονα καὶ εὐρύχωρον
- 24 а воли й віслюки, що оброблюють землю, будуть мішанку їсти солону, лопатою й віялкою перечищену.
And the oxen and the young asses which are used for ploughing, will have salted grain which has been made free from the waste with fork and basket.
 οἱ ταῦροι ὑμῶν καὶ οἱ βόες οἱ ἐργαζόμενοι τὴν γῆν φάγονται ἄχυρα ἀναπεποιημένα ἐν κριθῇ λελακμημένα
- 25 I на кожній високій горі та на кожному взгір'ї високому будуть струмки та потоки води в день великого бою, коли башти попадають.
And there will be rivers and streams of water on every tall mountain and on every high hill, in the day when great numbers are put to the sword, when the towers come down.
 και ἔσται ἐπὶ παντὸς ὄρους ὑψηλοῦ καὶ ἐπὶ παντὸς βουνοῦ μετεώρου ὕδωρ διαπορευόμενον ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ὅταν ἀπόλωνται πολλοὶ καὶ ὅταν πέσωσιν πύργοι
- 26 I світло місяця стане, немов світло сонця, світло ж сонця усемеро буде ясніше, як сімох днів, у той день, як Господь перев'яже зламання народу Свого та загоїть поранення вдару Свого!
And the light of the moon will be as the light of the sun, and the light of the sun will be seven times greater, as the light of seven days, in the day when the Lord puts oil on the wounds of his people, and makes them well from the blows they have undergone.
 και ἔσται τὸ φῶς τῆς σελήνης ὡς τὸ φῶς τοῦ ἡλίου καὶ τὸ φῶς τοῦ ἡλίου ἔσται ἑπταπλάσιον ἐν τῇ ἡμέρᾳ ὅταν ἰάσῃται κύριος τὸ σύντριμμα τοῦ λαοῦ αὐτοῦ καὶ τὴν ὀδύνην τῆς πληγῆς σου ἰάσεται
- 27 ¶ Ось Імення Господнє приходить здалека, палахкотить Його гнів, і здіймається тяжко: Його уста обурення повні, язик же Його, як жерущий огонь,
See, the name of the Lord is coming from far, burning with his wrath, with thick smoke going up: his lips are full of passion, and his tongue is like a burning fire:
 ἰδοὺ τὸ ὄνομα κυρίου διὰ χρόνον ἔρχεται πολλοὺ καιόμενος ὁ θυμὸς μετὰ δόξης τὸ λόγιον τῶν χειλέων αὐτοῦ τὸ λόγιον ὀργῆς πλήρες καὶ ἡ ὀργὴ τοῦ θυμοῦ ὡς πῦρ ἔδεται
- 28 Його ж дух, як потоп zalivний, що до шиї сягає, щоб просіяти люди на ситі погибелі... I буде на щелепах людей вуздечка, що тягне до блуду.
And his breath is as an overflowing stream, coming up even to the neck, shaking the nations for their destruction, like the shaking of grain in a basket: and he will put a cord in the mouths of the people, turning them out of their way.
 και τὸ πνεῦμα αὐτοῦ ὡς ὕδωρ ἐν φάραγγι σῦρον ἦξει ἕως τοῦ τραχήλου καὶ διαιεθήσεται τοῦ ἔθνη τара́ξει ἐπὶ πλανήσει ματαία καὶ διώζεται αὐτοὺς πλάνησις καὶ λήμνεται αὐτοὺς κατὰ πρόσωπον αὐτῶν
- 29 Буде пісня для вас, як за ночі освячення свята, і радість сердечна, мов у того, хто ходить з сопілкою, щоб вийти на гору Господню до Скелі Ізраїля.
You will have a song, as in the night when a holy feast is kept; and you will be glad in heart, as when they go with music of the pipe to the mountain of the Lord, the Rock of Israel.
 μὴ διὰ παντὸς δεῖ ὑμᾶς εὐφραίνεσθαι καὶ εἰσπορεύεσθαι εἰς τὰ ἁγία μου διὰ παντὸς ὡσεὶ εὐορτάζοντας καὶ ὡσεὶ εὐφρανινομένους εἰσελθεῖν μετὰ αὐλοῦ εἰς τὸ ὄρος τοῦ κυρίου πρὸς τὸν θεὸν τοῦ ἱσραηλ

- 30 I Господь дасть почути велич гoлocy Свoгo, oпyскaння ж рaмeнa Свoгo пoкaжe y гнiвi бyрxливoмy тa в oгнянoмy жeрyщoмy пoлyм'ї, y бyрi й дoщi, тa в кaмiннoмy гpaдi!
And the Lord will send out the sound of his great voice, and they will see his arm stretched out, with the heat of his wrath, and the flame of a burning fire; with a cloud-burst, and storm, and a rain of ice.
 και ακουστην ποιησει ο θεος την δόξαν της φωνης αυτού και τον θυμόν του βραχίονος αυτού δείξει μετά θυμού και όργης και φλογός κατεσθιούσης κεραυνώσει βιαίως και ως ύδωρ και χάλαζα συγ καταφερομένη βία
- 31 Bo від гoлocy Гoспoдa бyдe лякaтись Aшшyр, щo жeзлoм бyдe бигий.
For through the voice of the Lord the Assyrian will be broken, and the Lord's rod will be lifted up against him.
 δια γάρ φωνήν κυρίου ήττηθήσονται άσσύριοι τη πληγή ή αν πατάξη αυτούς
- 32 I стaнeтьcя, кoжнe yдaрeння кия кaрaння Йoгo, щo нa ньoгo Гoспoдь пoклaдe, бyдe з бyбнaми й aрфoю, i Bин pyxoм Свoєї pyки вoювaтимe з ним y бoяx.
And every blow of the rod of his punishment, which the Lord will send on him, will be with the sound of music: and with the waving of his sword the Lord will make war against him.
 και εσται αυτω κυκλωθεν οθεν ην αυτω ή ελπις της βοηθειας εφ' η αυτος επεποιθει αυτοι μετα αυλων και κιθαρας πολεμήσουσιν αυτον εκ μεταβολής
- 33 Bo дaвнo пpигoтoвлeний Toфeт, пpигoтoвлeний вiн i для цaря, глiбoким, ширoким yчинeний; нa бaгaтти oгню йoгo й дpoв бaгaтeннo, зaпaлить йoгo дyx Гoспoднiй, нeмoв би пoтoкa ci pчaнoгo!
For a place of fire has long been ready; yes, it has been made ready for the king; he has made it deep and wide: it is massed with fire and much wood; the breath of the Lord, like a stream of fire, puts a light to it.
 συ γαρ προ ήμερων άπαιτηθήση μη και σοι ήτοιμάσθη βασιλεύειν φάραγγα βαθειαν ζύλα κείμενα πυρ και ζύλα πολλά ο θυμός κυρίου ως φάραγξ ύπο θείου καιομένη
- 1 ¶ Гoрe тим, щo в Єгипeт пo пoмiч iдyть, щo нa кoнeй cпирaютьcя, i нa кoлeсницi нaдiю cвoю пoклaдaють, вoни бo числeннi! тa нa вepxивцiв, бo вoни дyжe cильнi! aлe нa Святoгo Iзpaїл eвoгo нe дивлятьcя, i дo Гoспoдa нe звepтaютьcя!
Cursed are those who go down to Egypt for help, and who put their faith in horses; looking to war-carriages for salvation, because of their numbers; and to horsemen, because they are very strong; but they are not looking to the Holy One of Israel, or turning their hearts to the Lord;
 ουαι οι καταβαίνοντες εις айгυπτον еπι βοήθειαν οι еφ' ήποις πεποιθότες και еφ' ήρμασιν εστιν γαρ πολλά και еφ' ήποις πληθος σφόδρα και ουκ ήσαν πεποιθότες еπι τον άγιον του ισραηλ και τον θeон ουκ εξεζητησαν
- 2 Ta мyдpий i Bин, i cпpoaдить лixe, i Cвoїx cлiв нe вiдмiнить, i пiдiймeтьcя Bин пpoти дoмy бeзбoжнux, i пpoти пoмoчi нeспpaeдливux.
Though he is wise, and able to send evil, and his purpose will not be changed; but he will go against the house of the evil-doers, and against those to whom they are looking for help.
 και αυτος σοφος ηγεν еп' αυτούς κακά και ο λόγος αυτού ου μη άθετηθή και επанаστήσεται еп' οίκους ανθρώπων πονηρών και еπι την еλπίδα αυτών την ματαίαν
- 3 A Єгипeт нe Бoг, a лyдинa, a кoнi iхнi тiлo, нe дyx: як пpocтягнe Гoспoдь Cвoю pyкy, тo cпiткнeтьcя пoмaгaч, впaдe i пiдпoмaгaний, i pазoм вoни вci пoгинyть!
For the Egyptians are men, and not God; and their horses are flesh, and not spirit: and when the Lord's hand is stretched out, the helper and he who is helped will come down together.
 айгυπτιον άνθρωπον και ου θεόν ήπων σάρκας και ουκ εστιν βοήθεια ο δε κύριος επάξει την χειρα αυτού еп' αυτούς και κοπιάσουσιν οι βοηθούντες και ήμα πάντες άπολούνται
- 4 Bo дo мeнe Гoспoдь cкaзaв тaк: Як мyркac лeв чи лeвчyк нaд cвoю здoбиччю, хoч пoкликaнa бyдe нa ньoгo юpбa пacтyхiв, вiн гoлocy iхньoгo нe лякaтьcя, тa нe бoїтьcя iхньoгo кpикy , тaк зiйдe Гoспoдь Caвaoт вoювaти нa Ciонcькiй гopi тa нa взгip'ї її!
For the Lord has said to me, As a lion, or a young lion, makes an angry noise over his food, and if a band of herdsmen come out against him, he will not be in fear of their voices, or give up his food for their noise: so the Lord of armies will come down to make war against Mount Zion and its hill.
 оти oυτωc ειπέν μοι κύριος ον τρόπον еν βοήση ο λέων ή ο σκύμνος еπι τη θήρa ή ελαβεν και κεκράξη еп' αυτη εως αν еμπλησθη τα όρη της φωνης αυτού και ήττηθησαν και το πληθος του θυμού еπoτήθησαν oυτωc кaтaβήcεται κύριος cαβaωθ eπιστpαтeυcaи eπi το όpoc το ciων еπι τα όρη αυτης
- 5 Як птaхи лeтyчi птaшaт, тaк Єpycaлимa Гoспoдь Caвaoт oхoрoнить, oхoрoнить лiтaючи, тa збepeжe, пoшaдить тa вpятyє!
Like birds with outstretched wings, so will the Lord of armies be a cover to Jerusalem; he will be a cover and salvation for it, going over it he will keep it from danger.
 ως όpνεa πετόμενα oυτωc υπερασπιεί κύριος υπεp ιερουσαλημ και εξελεїται και περιποιήсεται και cώσει
- 6 ¶ Bepнiтьcя дo Toгo, вiд Кoгo дaлeкo вiдпaли, cиновe Iзpaїлeви!
Come back to him who has been so deeply sinned against by the children of Israel.
 еπιστράφητε οι την βαθειαν βουλήν βουλεύόμενοι και άνομον
- 7 Bo дня тoгo oбpидить coбi чoлoвiк бoжкiв cрiбнiх cвoїx тa бoввaнiв cвoїx зoлoтux, щo вaм нaрoбили нa гpix pyки вaшi.
For in that day they will all give up their images of silver and of gold, the sin which they made for themselves.
 оти τη ήμερα εκείνη άπαρνήсονται οι άνθρωποι τα χειροποίηта αυτών та άργυρά και та χρυσά а еποίησαν ai χεїρες αυτών

- 8 І Ашшур упаде від меча того нелюда, і його пожере меч нелюдський; і він побіжить не перед мечем, і стануть його юнаки кріпаками...
Then the Assyrian will come down by the sword, but not of man; the sword, not of men, will be the cause of his destruction: and he will go in flight from the sword, and his young men will be put to forced work.
καὶ πεσεῖται ασσοῦρ οὐ μάχαιρα ἀνδρὸς οὐδὲ μάχαιρα ἀνθρώπου καταφάγεται αὐτόν καὶ φεύζεται οὐκ ἀπὸ προσώπου μαχαίρας οἱ δὲ νεανίσκοι ἔσονται εἰς ἥττημα
- 9 А скеля його проминеться від страху, і владики його затривожаться перед прапором... Так говорить Господь, що має огонь на Сіоні, а в Єрусалимі у Нього горнило.
And his rock will come to nothing because of fear, and his chiefs will go in flight from the flag, says the Lord, whose fire is in Zion, and his altar in Jerusalem.
πέτρα γὰρ περιλημφθήσονται ὡς χάρακι καὶ ἥττηθήσονται ὁ δὲ φεύγων ἀλώσεται τὰδε λέγει κύριος μακάριος ὃς ἔχει ἐν σιων σπέρμα καὶ οἰκειούς ἐν ἱερουσαλῆμ
- 1 ¶ Тож за праведністю царюватиме цар, а князі володітимуть за правосуддям.
See, a king will be ruling in righteousness, and chiefs will give right decisions.
ἰδοὺ γὰρ βασιλεὺς δίκαιος βασιλεύσει καὶ ἄρχοντες μετὰ κρίσεως ἄρξουσιν
- 2 І станеться кожен, як захист від вітру, і немов та заслона від зливи, як потоки води на пустині, як тінь скелі тяжкої на спраглий землі...
And a man will be as a safe place from the wind, and a cover from the storm; as rivers of water in a dry place, as the shade of a great rock in a waste land.
καὶ ἔσται ὁ ἀνθρώπος κρύπτων τοὺς λόγους αὐτοῦ καὶ κρυβήσεται ὡς ἀφ' ὑδάτος φερομένου καὶ φανήσεται ἐν σιων ὡς ποταμὸς φερόμενος ἐνδοξος ἐν γῆ διψώσῃ
- 3 І не будуть заплющені очі видющих, і слухатимуть вуха тих, які слухають!
And the eyes of those who see will not be shut, and those who have hearing will give ear to the word.
καὶ οὐκέτι ἔσονται πεποιθότες ἐπ' ἀνθρώπους ἀλλὰ τὰ ὅσα δώσουσιν ἀκούειν
- 4 І знання розумітиме серце нерозважних, а язик недорікуватих поспішить говорити виразно.
The man of sudden impulses will become wise in heart, and he whose tongue is slow will get the power of talking clearly.
καὶ ἡ καρδία τῶν ἀσθενούντων προσέξει τοῦ ἀκούειν καὶ αἱ γλῶσσαι αἱ ψελλίζουσαι ταχὺ μαθήσονται λαλεῖν εἰρήνην
- 5 Не будуть вже кликати достойним глупця, а на обманця не скажуть шляхетний,
The foolish man will no longer be named noble, and they will not say of the false man that he is a man of honour.
καὶ οὐκέτι μὴ εἴπωσιν τῷ μωρῷ ἄρχειν καὶ οὐκέτι μὴ εἴπωσιν οἱ ὑπηρέται σου σίγα
- 6 бо глупоту говорить безумний, а серце його беззаконня вчиняє, щоб робити лукавство, та щоб говорити до Господа слово облудне, щоб душу голодного випорожнити й напою позбави ти спраглого!
For the foolish man will say foolish things, having evil thoughts in his heart, working what is unclean, and talking falsely about the Lord, to keep food from him who is in need of it, and water from him whose soul is desiring it.
ὁ γὰρ μωρὸς μωρὰ λαλήσει καὶ ἡ καρδία αὐτοῦ μάταια νοήσει τοῦ συντελεῖν ἄνομα καὶ λαλεῖν πρὸς κύριον πλάνησιν τοῦ διασπεῖραι ψυχὰς πεινώσας καὶ τὰς ψυχὰς τὰς διψώσας κενὰς ποιῆσαι
- 7 А лукавий лихі його чини: він лихе замишляє, щоб нищити скромних словами брехливими, як убогий говорить про право,
The designs of the false are evil, purposing the destruction of the poor man by false words, even when he is in the right.
ἢ γὰρ βουλή τῶν πονηρῶν ἄνομα βουλευέσεται καταφθεῖραι ταπεινοὺς ἐν λόγοις ἀδίκους καὶ διασκεδάσαι λόγους ταπεινῶν ἐν κρίσει
- 8 а шляхетний міркує шляхетне, і стоїть при шляхетному.
But the noble-hearted man has noble purposes, and by these he will be guided.
οἱ δὲ εὐσεβεῖς συνετὰ ἐβουλευσάντο καὶ αὕτη ἡ βουλή μενεῖ
- 9 ¶ Устаньте, безжурні жінки, почуйте мій голос, дочки безтурботні, послухайте слова мого!
Give ear to my voice, you women who are living in comfort; give attention to my words, you daughters who have no fear of danger.
γυναῖκες πλοῦσαι ἀνάστητε καὶ ἀκούσατε τῆς φωνῆς μου θυγατέρες ἐν ἐλπίδι ἀκούσατε τοὺς λόγους μου
- 10 Днів багато на рік ви, безтурботні, тремтітимете, бо збір винограду скінчився, а згромадження плоду не прийде!
In not much more than a year, you, who are not looking for evil, will be troubled: for the produce of the vine-gardens will be cut off, and there will be no getting in of the grapes.
ἡμέρας ἐνιαυτοῦ μνεῖαν ποιήσασθε ἐν ὁδῷ μετ' ἐλπίδος ἀνήλωται ὁ τρύγητος πέπανται ὁ σπόρος καὶ οὐκέτι μὴ ἔλθῃ
- 11 Тремтіть, ви безжурні, дрижіть, безтурботні, роздягніться, себе обнажіть, опережіться по стегнах!
Be shaking with fear, you women who are living in comfort; be troubled, you who have no fear of danger: take off your robes and put on clothing of grief.
ἔκστητε λυπήθητε αἱ πεποιθυῖα ἐκδύσασθε γυμναὶ γένεσθε περιζώσασθε σάκκους τὰς ὀσφύας

- 12 За принадні поля будуть битися в груди, за виноградник урожайний...
Have sorrow for the fields, the pleasing fields, the fertile vine;
καὶ ἐπὶ τῶν μαστῶν κόπτεσθε ἀπὸ ἀγροῦ ἐπιθυμήματος καὶ ἀμπέλου γενήματος
- 13 На землі цій народу мого зійде терен й будяччя, по всіх домах радості спаленина, на місті веселому...
And for the land of my people, where thorns will come up; even for all the houses of joy in the glad town.
ἢ γῆ τοῦ λαοῦ μου ἄκανθα καὶ χόρτος ἀναβήσεται καὶ ἐκ πάσης οἰκίας εὐφροσύνη ἀρθήσεται πόλις πλουσία
- 14 Бо палац опущений буде, міський гомін замовкне, Офел та башта навік стануть ямами, радістю диких ослів, пасовиськом черід,
For the fair houses will have no man living in them; the town which was full of noise will become a waste; the hill and the watchtower will be unpeopled for ever, a joy for the asses of the woods, a place of food for the flocks;
οἴκοι ἐγκαταλελειμμένοι πλοῦτον πόλεως καὶ οἴκους ἐπιθυμητοῦς ἀφήσουσιν καὶ ἔσονται αἱ κῶμαι σπήλαια ἕως τοῦ αἰῶνος εὐφροσύνη ὄνων ἀγρίων βοσκήματα ποιμένων
- 15 аж Дух з височини проллється на нас, а пустиня в садок обернеться, а садок порахований буде за ліс!
Till the spirit comes on us from on high, and the waste land becomes a fertile field, and the fertile field is changed into a wood.
ἕως ἂν ἐπέλθῃ ἐφ' ὑμᾶς πνεῦμα ἀφ' ὕψηλῶ καὶ ἔσται ἔρημος ὁ χερμελ καὶ ὁ χερμελ εἰς δρυμὸν λογισθήσεται
- 16 Тоді пробуватиме право в пустині, на ниві ж родючій сидітиме правда.
Then in the waste land there will be an upright rule, and righteousness will have its place in the fertile field.
καὶ ἀναπαύσεται ἐν τῇ ἐρήμῳ κρίμα καὶ δικαιοσύνη ἐν τῷ καρμῆλῳ κατοικήσει
- 17 І буде роботою істини мир, а працею правди спокійність й безпека навіки.
And the work of righteousness will be peace; and the effect of an upright rule will be to take away fear for ever.
καὶ ἔσται τὰ ἔργα τῆς δικαιοσύνης εἰρήνη καὶ κρατήσῃ ἡ δικαιοσύνη ἀνάπαυσιν καὶ πεποιθότες ἕως τοῦ αἰῶνος
- 18 І осяде народ мій у мешканні спокійнім, і в безпечних місцях, і в спокійних місцях відпочинку.
And my people will be living in peace, in houses where there is no fear, and in quiet resting-places.
καὶ κατοικήσει ὁ λαὸς αὐτοῦ ἐν πόλει εἰρήνης καὶ ἐνοικήσει πεποιθὼς καὶ ἀναπαύσονται μετὰ πλοῦτου
- 19 І буде падати град на повалений ліс, і знизиться місто в долину...
But the tall trees will come down with a great fall, and the town will be low in a low place.
ἢ δὲ χάλαζα ἐὰν καταβῆ οὐκ ἐφ' ὑμᾶς ἦξει καὶ ἔσονται οἱ ἐνοικοῦντες ἐν τοῖς δρυμοῖς πεποιθότες ὡς οἱ ἐν τῇ πεδινῇ
- 20 Блаженні ви, сівачі понад всякими водами, що відпускаєте ногу волів і ослів на волю!
Happy are you who are planting seed by all the waters, and sending out the ox and the ass.
μακάριοι οἱ σπείροντες ἐπὶ πᾶν ὕδωρ οὗ βοῦς καὶ ὄνος πατεῖ
- 1 ¶ Горе тобі, що пустошиш, хоч сам не спустошений, тобі, що грабуєш, хоч тебе й не грабовано! Коли ти спустошити скінчиш, спустошений будеш, коли грабувати скінчиш, тебе пограбують...
Ho! you who make waste those who did not make you waste; acting falsely to those who were not false to you. When you have come to an end of wasting, you will be made waste, and after your false acts, they will do the same to you.
οὐαὶ τοῖς ταλαιπωροῦσιν ὑμᾶς ὑμᾶς δὲ οὐδεὶς ποιεῖ ταλαιπώρους καὶ ὁ ἀθετῶν ὑμᾶς οὐκ ἀθετεῖ ἀλώσονται οἱ ἀθετοῦντες καὶ παραδοθήσονται καὶ ὡς σῆς ἐπὶ ἱματίου οὕτως ἠττηθήσονται
- 2 Господи, змилуйсь над нами, на Тебе надіємось ми! Будь їхнім раменом щоранку та в час утиску нашим спасінням!
O Lord, have mercy on us; for we have been waiting for your help: be our strength every morning, our salvation in time of trouble.
κύριε ἐλέησον ἡμᾶς ἐπὶ σοὶ γὰρ πεποιθήμεν ἐγενήθη τὸ σπέρμα τῶν ἀπειθούτων εἰς ἀπώλειαν ἢ δὲ σωτηρία ἡμῶν ἐν καιρῷ θλίψεως
- 3 Від сильного голосу Твого народи втікатимуть, від Твого ввищення розпорозяться люди.
At the loud noise the peoples have gone in flight; at your coming up the nations have gone in all directions.
διὰ φωνὴν τοῦ φόβου σου ἐξέστησαν λαοὶ ἀπὸ τοῦ φόβου σου καὶ διεσπάρησαν τὰ ἔθνη
- 4 І ваша здобич збереться, як збирають тих коників, як літає ота сарана, так кидатись будуть на неї.
And the goods taken in war will be got together like the massing of young locusts; men will be rushing on them like the rushing of locusts.
ὄν δὲ συναχθήσεται τὰ σκῦλα ὑμῶν μικροῦ καὶ μεγάλου ὄν τρόπον ἐὰν τις συναγάγῃ ἀκρίδας οὕτως ἐμπαΐξουσιν ὑμῖν

- 5 Великий Господь, бо на височині пробуває; Він наповнив Сіон правосуддям та правдою.
The Lord is lifted up; his place is on high: he has made Zion full of righteousness and true religion.
ἅγιος ὁ θεὸς ὁ κατοικῶν ἐν ὑψηλοῖς ἐνεπλήσθη σίων κρίσεως καὶ δικαιοσύνης
- 6 І буде безпека за часу твого, шедрота спасіння, мудрости та пізнання. Страх Господній буде він скарбом його.
And she will have no more fear of change, being full of salvation, wisdom, and knowledge: the fear of the Lord is her wealth.
ἐν νόμῳ παραδοθήσονται ἐν θησαυροῖς ἡ σωτηρία ἡμῶν ἐκεῖ σοφία καὶ ἐπιστήμη καὶ εὐσέβεια πρὸς τὸν κύριον οὗτοί εἰσιν θησαυροὶ δικαιοσύνης
- 7 Тож по вулицях їхні хоробрі кричать, гірко плачуть провісники миру.
See, the men of war are sorrowing outside the town: those who came looking for peace are weeping bitterly.
ἰδοὺ δὴ ἐν τῷ φόβῳ ὑμῶν αὐτοὶ φοβηθήσονται οὗς ἐφοβεῖσθε φοβηθήσονται ἀφ' ὑμῶν ἄγγελοι γὰρ ἀποσταλήσονται ἀξιούντες εἰρήνην πικρῶς κλαίοντες παρακαλοῦντες εἰρήνην
- 8 Биті дороги порожніми стали, нема мандрівця на дорозі! Він зламав заповіта, зневажив міста, злегковажив людину...
The highways are waste, no man is journeying there: the agreement is broken, he has made sport of the towns, he has no thought for man.
ἐρημωθήσονται γὰρ αἱ τούτων ὁδοὶ πέπαιται ὁ φόβος τῶν ἐθνῶν καὶ ἡ πρὸς τούτους διαθήκη αἴρεται καὶ οὐ μὴ λογίσῃσθε αὐτοὺς ἀνθρώπους
- 9 Сумус та слабіє земля, засоромився й в'яне Ливан, став Сарон немов пуця, Башан та Кармел своє листя зронили...
The earth is sorrowing and wasting away; Lebanon is put to shame and has become waste; Sharon is like the Arabah; and in Bashan and Carmel the leaves are falling.
ἐπένθησεν ἡ γῆ ἠσχύνθη ὁ λίβανος ἔλη ἐγένετο ὁ σαρῶν φανερὰ ἔσται ἡ γαλιλαία καὶ ὁ κάρμηλος
- 10 Нині воскресну, говорить Господь, нині прославлюсь, нині буду вознесений!
Now will I come forward, says the Lord; now will I be lifted up; now will my power be seen.
νῦν ἀναστήσομαι λέγει κύριος νῦν δοξασθήσομαι νῦν ὑψωθήσομαι
- 11 Заваготіте сіном, стерню ви породите; дух ваш огонь, який вас пожере...
Your designs will be without profit, and their effect will be nothing: you will be burned up by the fire of my breath.
νῦν ὄψεσθε νῦν αἰσθηθήσεσθε ματαία ἔσται ἡ ἰσχὺς τοῦ πνεύματος ὑμῶν πῦρ ὑμᾶς κατέδετα
- 12 І стануть народи за місце паління вапна, за тернину потяту, і будуть огнем вони спалені...
And the peoples will be like the burning of chalk: as thorns cut down, which are burned in the fire.
καὶ ἔσονται ἔθνη κατακεκαυμένα ὡς ἄκανθα ἐν ἀγρῷ ἐρριμμένη καὶ κατακεκαυμένη
- 13 ¶ Почуйте, далекі, що Я був зробив, і пізнайте, близькі, Мою силу!
Give ear, you who are far off, to what I have done: see my power, you who are near.
ἀκούσονται οἱ πόρρωθεν ἃ ἐποίησα γνώσονται οἱ ἐγγίζοντες τὴν ἰσχύ μου
- 14 Затривожились грішні в Сіоні, і трепет безбожних обняв... Хто з нас мешкатиме при жерущім огні? Хто з нас мешкати буде при вічному огнищі?
The sinners in Zion are full of fear; the haters of God are shaking with wonder. Who among us may keep his place before the burning fire? who among us may see the eternal burnings?
ἀπέστησαν οἱ ἐν σίῳ ἀνομοὶ λήμψεται τρόμος τοὺς ἀσεβεῖς τίς ἀναγγελεῖ ὑμῖν ὅτι πῦρ καίεται τίς ἀναγγελεῖ ὑμῖν τὸν τόπον τὸν αἰώνιον
- 15 Хто ходить у правді й говорить правдиве, хто бридиться зиском насилля, хто долоні свої випорожниє, щоб хабара не тримати, хто ухо своє затикає, щоб не чути про кровопролиття, і зажмуриє очі свої, щоб не бачити зла,
He whose ways are true, and whose words are upright; he who gives no thought to the profits of false acts, whose hands have not taken rewards, who will have no part in putting men to death, and whose eyes are shut against evil;
πορευόμενος ἐν δικαιοσύνῃ λαλῶν εὐθεῖαν ὁδὸν μισῶν ἀνομίαν καὶ ἀδικίαν καὶ τὰς χεῖρας ἀποσειόμενος ἀπὸ δώρων βαρύνων τὰ ὄτα ἵνα μὴ ἀκούσῃ κρίσιν αἵματος καμμύων τοὺς ὀφθαλμοὺς ἵνα μὴ ἴδῃ ἀδικίαν
- 16 той перебуватиме на високостях, скельні твердині його недоступна оселя, його хліб буде даний йому, вода йому завжди запевнена!
He will have a place on high: he will be safely shut in by the high rocks: his bread will be given to him; his waters will be certain.
οὗτος οἰκήσει ἐν ὑψηλῷ σπηλαίῳ πέτρας ἰσχυρᾶς ἄρτος αὐτῷ δοθήσεται καὶ τὸ ὕδωρ αὐτοῦ πιστόν
- 17 Твої очі побачать Царя в Його пишній красі, будуть бачити землю далеку.
Your eyes will see the king in his glory: they will be looking on a far-stretching land.
βασιλεὺς μετὰ δόξης ὄψεσθε καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ ὑμῶν ὄψονται γῆν πόρρωθεν

- 18 Твоє серце роздумувати буде про страх: Де Той, Хто рахує? Де Той, Хто все важить? Де Той, Хто обчислює башти?
Your heart will give thought to the cause of your fear: where is the scribe, where is he who made a record of the payments, where is he by whom the towers were numbered?
ή ψυχὴ ὑμῶν μελετήσῃ φόβον ποῦ εἰσὶν οἱ γραμματικοὶ ποῦ εἰσὶν οἱ συμβουλευόντες ποῦ ἐστὶν ὁ ἀριθμῶν τοὺς τρεφομένους
- 19 Уже не побачиш народу зухвалого, народу глибокомовного, якого не можна було б розібрати, незрозумілоязикого, якого не можна було б зрозуміти.
Never again will you see the cruel people, a people whose tongue has no sense for you; whose language is strange to you.
μικρὸν καὶ μέγαν λαὸν ᾧ οὐ συνεβουλευσαντο οὐδὲ ἤδει βαθύφωνον ὥστε μὴ ἀκοῦσαι λαὸς πεφαιλισμένος καὶ οὐκ ἔστιν τῷ ἀκούοντι σύνεσις
- 20 Подивись на Сіон, на місто наших святкових зібрань, очі твої вглядять Єрусалим, мешкання спокійне, скинію ту незрушиму, кілля її не порушаться ввік, а всі шнури її не порвуться.
Let your eyes be resting on Zion, the town of our holy feasts: you will see Jerusalem, a quiet resting-place, a tent which will not be moved, whose tent-pins will never be pulled up, and whose cords will never be broken.
ἰδοὺ σίων ἡ πόλις τὸ σωτήριον ἡμῶν οἱ ὀφθαλμοὶ σου ὄψονται ἱερουσαλὴμ πόλις πλουσία σκηναὶ αἱ οὐ μὴ σεισθῶσιν οὐδὲ μὴ κινηθῶσιν οἱ πάσσαλοι τῆς σκηνῆς αὐτῆς εἰς τὸν αἰῶνα χρόνον οὐδὲ τὰ σχοινία αὐτῆς οὐ μὴ διαρραγῶσιν
- 21 Бо величний Господь для нас тільки отам, місце потоків й просторих річок, не ходить по ньому весловий байдак, і міцний корабель не перейде його.
But there the Lord will be with us in his glory, ... wide rivers and streams; where no boat will go with blades, and no fair ship will be sailing.
ὅτι τὸ ὄνομα κυρίου μέγα ὑμῖν τόπος ὑμῖν ἔσται ποταμοὶ καὶ διώρυγες πλατεῖς καὶ εὐρύχωροι οὐ πορεύσῃ ταύτην τὴν ὁδὸν οὐδὲ πορεύσεται πλοῖον ἐλαῦνον
- 22 Бо Господь наш суддя, Господь законодавець для нас, Господь то наш цар, і Він нас спасе!
For the Lord is our judge, the Lord is our law-giver, the Lord is our king; he will be our saviour.
ὁ γὰρ θεὸς μου μέγας ἐστὶν οὐ παρελεύσεται με κύριος κριτὴς ἡμῶν κύριος ἄρχων ἡμῶν κύριος βασιλεὺς ἡμῶν κύριος οὗτος ἡμᾶς σώσει
- 23 Опустилися шнури твої, не зміцняють підвалини шогли своєї, вітрил не натягують. Тоді будуть ділити награбовану здобич, і навіть криві грабуватимуть.
Your cords have become loose; they were not able to make strong the support of their sails, the sail was not stretched out: then the blind will take much property, the feeble-footed will make division of the goods of war.
ἐρράγησαν τὰ σχοινία σου ὅτι οὐκ ἐνίσχυσεν ὁ ἰσθός σου ἔκλινεν οὐ χαλάσει τὰ ἰστία οὐκ ἀρεῖ σημεῖον ἕως οὗ παραδοθῆ εἰς προνομίην τοῖνον πολλοὶ χωλοὶ προνομίην ποιήσουσιν
- 24 І не скаже мешканець Я хворий! І прощені будуть провини народу, що в ньому живе.
And the men of Zion will not say, I am ill: for its people will have forgiveness for their sin.
καὶ οὐ μὴ εἴπῃ κοπιῶ ὁ λαὸς ὁ ἐνοικῶν ἐν αὐτοῖς ἀφέθη γὰρ αὐτοῖς ἡ ἁμαρτία
- 1 ¶ Наблизьтеся, люди, щоб чути, народи ж, послухайте! Хай почує земля та все те, що на ній, вселенна й нащадки її!
Come near, you nations, and give ear; take note, you peoples: let the earth and everything in it give ear; the world and all those living in it.
προσαγάγετε ἔθνη καὶ ἀκούσατε ἄρχοντες ἀκουσάτω ἡ γῆ καὶ οἱ ἐν αὐτῇ ἡ οἰκουμένη καὶ ὁ λαὸς ὁ ἐν αὐτῇ
- 2 Господній бо гнів на всі люди, а лютисть на все їхнє військо: Він їх учинив за закляття, віддав їх на різь!
For the Lord is angry with all the nations, and his wrath is burning against all their armies: he has put them to the curse, he has given them to destruction.
διότι θυμὸς κυρίου ἐπὶ πάντα τὰ ἔθνη καὶ ὀργὴ ἐπὶ τὸν ἀριθμὸν αὐτῶν τοῦ ἀπολέσει αὐτοὺς καὶ παραδοῦναι αὐτοὺς εἰς σφαγὴν
- 3 І їхні побиті розкидані будуть, а з трупів їхніх здійметься сморід, розтопляться гори від їхньої крові...
Their dead bodies will be thick on the face of the earth, and their smell will come up, and the mountains will be flowing with their blood, and all the hills will come to nothing.
οἱ δὲ τραυματῖα αὐτῶν ῥιφίσηνται καὶ οἱ νεκροὶ καὶ ἀναβήσεται αὐτῶν ἡ ὀσμὴ καὶ βραχίσηται τὰ ὄρη ἀπὸ τοῦ αἵματος αὐτῶν
- 4 І небесні світила усі позникають, а небо, як звій книжковий, буде звинене, і всі його зорі попадають, як спадас оте виноградове листя, й як спадас з фіговниці плід недозрілий!...
And the heavens will be rolled together like the roll of a book: and all their army will be gone, like a dead leaf from the vine, or a dry fruit from the fig-tree.
καὶ ἐλιγίσηται ὁ οὐρανὸς ὡς βιβλίον καὶ πάντα τὰ ἄστρα πεσεῖται ὡς φύλλα ἐξ ἀμπέλου καὶ ὡς πίπτει φύλλα ἀπὸ συκῆς
- 5 Бо на небі напосний меч Мій, оце він на Едома спускається та на заклятій народ Мій на суд:
For my sword in heaven is full of wrath: see, it is coming down on Edom, in punishment on the people of my curse.
ἐμεθύσθη ἡ μάχηρά μου ἐν τῷ οὐρανῷ ἰδοὺ ἐπὶ τὴν ἰδουμαίαν καταβήσεται καὶ ἐπὶ τὸν λαὸν τῆς ἀπωλείας μετὰ κρίσεως
- 6 меч Господній наповнився кров'ю, став ситий від лою, від крові телят та козлів, від лою баранячих нирок, бо Господу жертва в Боцрі й різанина велика в едомській землі...
The sword of the Lord is full of blood, it is fat with the best of the meat, with the blood of lambs and goats, with the best parts of the sheep: for the Lord has a feast in Bozrah, and much cattle will be put to death in the land of Edom.
ἡ μάχαιρα κυρίου ἐνεπλήσθη αἵματος ἐπαχύνθη ἀπὸ στέατος ἀρνῶν καὶ ἀπὸ στέατος τράγων καὶ κριῶν ὅτι θυσία κυρίῳ ἐν βοσορ καὶ σφαγὴ μεγάλη ἐν τῇ ἰδουμαίᾳ

- 7 I буйволи зійдуть із ними, і телиці з биками, і напоїться кров'ю їхній край і насититься туком їхній порох,
And the strong oxen will go down to death together with the smaller cattle.
 και συμπεσοῦνται οἱ ἄδροϊ μετ' αὐτῶν καὶ οἱ κριοὶ καὶ οἱ ταῦροι καὶ μεθυσθήσεται ἡ γῆ ἀπὸ τοῦ αἵματος καὶ ἀπὸ τοῦ στέατος αὐτῶν ἐμπλησθήσεται
- 8 бо це буде день помсти Господньої, рік заплати за заколот проти Сіону!
For it is the day of the Lord's punishment, when he gives payment for the wrongs done to Zion.
 ἡμέρα γὰρ κρίσεως κυρίου καὶ ἐναντὸς ἀνταποδόσεως κρίσεως σιων
- 9 ¶ I перемянуться в смолу потоки його, його ж порох у сірку, і смолою палючою стане їхній край...
And its streams will be turned into boiling oil, and its dust into burning stone, and all the land will be on fire.
 και στραφήσονται αὐτῆς αἱ φάραγγες εἰς πίσσαν καὶ ἡ γῆ αὐτῆς εἰς θεῖον καὶ ἔσται αὐτῆς ἡ γῆ καιομένη ὡς πίσσα
- 10 Не погасне вночі ані вдень, дим його підійматися буде повік, з роду в рід опустошений буде, на віки віків не перейде по ньому ніхто.
It will not be put out day or night; its smoke will go up for ever: it will be waste from generation to generation; no one will go through it for ever.
 νυκτὸς καὶ ἡμέρας καὶ οὐ σβεσθήσεται εἰς τὸν αἰῶνα χρόνον καὶ ἀναβήσεται ὁ καπνὸς αὐτῆς ἄνω εἰς γενεὰς ἐρημωθήσεται καὶ εἰς χρόνον πολλόν
- 11 I посяде його пелікан та їжак, і перебуватимуть в ньому сова та ворона, і над ним Він розтягне мирильного шнура спустошення та виска знищення...
But the birds of the waste land will have their place there; it will be a heritage for the bittern and the raven: and it will be measured out with line and weight as a waste land.
 και κατοικήσουσιν ἐν αὐτῇ ὄρνεα καὶ ἐχῖνοι καὶ ἴβεις καὶ κόρακες καὶ ἐπιβλήσεται ἐπ' αὐτὴν σπαρτίον γεωμετρίας ἐρήμου καὶ ὄνοκένταυροι οἰκήσουσιν ἐν αὐτῇ
- 12 Не буде шляхетних у ньому, щоб царство там проголосити, і стануть нічим усі князі його.
The jackals will be there, and her great ones will be gone; they will say, There is no longer a kingdom there, and all her chiefs will have come to an end.
 οἱ ἄρχοντες αὐτῆς οὐκ ἔσονται οἱ γὰρ βασιλεῖς αὐτῆς καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτῆς καὶ οἱ μεγιστάνες αὐτῆς ἔσονται εἰς ἀπώλειαν
- 13 I буде тернина рости по палатах його, кропива й будяччя в твердинях його, і він стане мешканням шакалів, подвір'ям для струсів...
And thorns will come up in her fair houses, and waste plants in her strong towers: and foxes will make their holes there, and it will be a meeting-place for ostriches.
 και ἀναφύσει εἰς τὰς πόλεις αὐτῶν ἀκάνθινα ξύλα καὶ εἰς τὰ ὀχυρώματα αὐτῆς καὶ ἔσται ἔπαυλις σειρήνων καὶ αὐλὴ στρουθῶν
- 14 I будуть стрічатися там дикі звірі пустинні з гіснами, а польовик буде кликати друга свого; Ліліїт тільки там заспокоїться і знайде собі відпочинок!
And the beasts of the waste places will come together with the jackals, and the evil spirits will be crying to one another, even the night-spirit will come and make her resting-place there.
 και συναντήσουσιν δαιμόνια ὄνοκενταύροις καὶ βοήσουσιν ἕτερος πρὸς τὸν ἕτερον ἐκεῖ ἀναπαύονται ὄνοκένταυροι εὔρον γὰρ αὐτοῖς ἀνάπαυσιν
- 15 Там кублитись буде скакуча гадюка й складатиме яйця, і висиджувати буде та вигриватиме яйця свої... Там теж яструби будуть збиратись один до одного...
The argosnake will make her hole and put her eggs there, and get her young together under her shade: there the hawks will come together by twos.
 ἐκεῖ ἐνόσσευσεν ἐχίνος καὶ ἔσωσεν ἡ γῆ τὰ παῖδια αὐτῆς μετὰ ἀσφαλείας ἐκεῖ ἔλαφοι συνήνησαν καὶ εἶδον τὰ πρόσωπα ἀλλήλων
- 16 Пошукайте у книзі Господній й читайте: Із них не забракне ні одного, не будуть шукати один одного, бо уста Його то вони наказали, а Дух Його Він їх зібрав!
See what is recorded in the book of the Lord: all these will be there, not one without the other: the mouth of the Lord has given the order, and his spirit has made them come together.
 ἀριθμῶ παρήλθον καὶ μία αὐτῶν οὐκ ἀπώλετο ἑτέρα τὴν ἑτέραν οὐκ ἐζήτησαν ὅτι κύριος ἐνετείλατο αὐτοῖς καὶ τὸ πνεῦμα αὐτοῦ συνήγαγεν αὐτάς
- 17 I Він кинув для них жеребка, а рука Його шнуром мирильним його поділила для них, і посядуть його аж повік, з роду в рід будуть в нім пробувати!
And he has given them their heritage, and by his hand it has been measured out to them: it will be theirs for ever, their resting-place from generation to generation.
 και αὐτὸς ἐπιβαλεῖ αὐτοῖς κλήρους καὶ ἡ χεὶρ αὐτοῦ διεμέρισεν βόσκεισθαι εἰς τὸν αἰῶνα χρόνον κληρονομήσετε εἰς γενεὰς γενεῶν ἀναπαύονται ἐπ' αὐτῆς
- 1 ¶ Звеселиться пустиня та пуща, і радітиме степ, і зацвіте, мов троянда,
The waste land and the dry places will be glad; the lowland will have joy and be full of flowers.
 εὐφράνθητι ἐρημος διψῶσα ἀγαλλιάσθω ἐρημος καὶ ἀνθείτω ὡς κρίνον
- 2 розцвітаючи, буде цвісти та радіти, буде втіха також та співання, бо дана йому буде слава Лівану, пишнота Кармелу й Сарону, вони бачитимуть славу Господа, велич нашого Бога!
It will be flowering like the rose; it will be full of delight and songs; the glory of Lebanon will be given to it; the pride of Carmel and Sharon: they will see the glory of the Lord, the power of our God.
 και ἐξανθήσει καὶ ἀγαλλιάσεται τὰ ἔρημα τοῦ ἰορδάνου καὶ ἡ δόξα τοῦ λιβάνου ἐδόθη αὐτῇ καὶ ἡ τιμὴ τοῦ καρμῆλου καὶ ὁ λαὸς μου ὄψεται τὴν δόξαν κυρίου καὶ τὸ ὕψος τοῦ θεοῦ
- 3 Зміцніть руки охлялі, і підкріпіть спотикливі коліна!
Make strong the feeble hands, give support to the shaking knees.
 ἰσχύσατε χεῖρες ἀνεμιένας καὶ γόνατα παραελυμένα

- 4 Скажіть тим, що вони боязливого серця: Будьте міцні, не лякайтесь! Ось ваш Бог, помста прийде, як Божа відплата, Він прийде й спасе вас!
Say to those who are full of fear, Be strong and take heart: see, your God will give punishment; the reward of God will come; he himself will come to be your saviour.
παρακαλέσατε οἱ ὀλιγόψυχοι τῆ διανοία ἰσχύσατε μὴ φοβεῖσθε ἰδοὺ ὁ θεὸς ἡμῶν κρίσιν ἀνταποδίδωσιν καὶ ἀνταποδώσει αὐτὸς ἧξει καὶ σώσει ἡμᾶς
- 5 ¶ Тоді то розплющатся очі сліпим і відчиняться вуха глухим,
Then the eyes of the blind will see, and the ears which are stopped will be open.
τότε ἀνοιχθήσονται ὀφθαλμοὶ τυφλῶν καὶ ὄτα κωφῶν ἀκούσονται
- 6 Тоді буде скакати кривий, немов олень, і буде співати безмовний язик, бо води в пустині заб'ють джерелом, і потоки в степу!
Then will the feeble-footed be jumping like a roe, and the voice which was stopped will be loud in song: for in the waste land streams will be bursting out, and waters in the dry places.
τότε ἀλείται ὡς ἔλαφος ὁ χολὸς καὶ τρανὴ ἔσται γλῶσσα μογιάλων ὅτι ἐρράγη ἐν τῇ ἐρήμῳ ὕδωρ καὶ φάραγξ ἐν γῆ διψώσῃ
- 7 І місце сухе стане ставом, а спрагнений край збірником вод джерельних; леговище шакалів, в яким спочивали, стане місцем тростини й папірису.
And the burning sand will become a pool, and the dry earth springs of waters: the fields where the sheep take their food will become wet land, and water-plants will take the place of grass.
καὶ ἡ ἄνυδρος ἔσται εἰς ἔλη καὶ εἰς τὴν διψώσαν γῆν πηγὴ ὕδατος ἔσται ἐκεῖ εὐφροσύνη ὀρνέων ἐπαυλὶς καλάμου καὶ ἔλη
- 8 І буде там бита дорога та путь, і будуть її називати: дорога свята, не ходитиме нею нечистий, і вона буде належати народові його; не заблудить також нерозумний, як буде тією дорогою йти.
And a highway will be there; its name will be, The Holy Way; the unclean and the sinner may not go over it, and those who go on it will not be turned out of the way by the foolish.
ἐκεῖ ἔσται ὁδὸς καθαρὰ καὶ ὁδὸς ἁγία κληθήσεται καὶ οὐ μὴ παρέλθῃ ἐκεῖ ἀκάθαρτος οὐδὲ ἔσται ἐκεῖ ὁδὸς ἀκάθαρτος οἱ δὲ διεσπαρμένοι πορεύσονται ἐπ' αὐτῆς καὶ οὐ μὴ πλανηθῶσιν
- 9 Не буде там лева, і дика звірина не піде на неї, не знайдеться там, а будуть ходити лиш викуплені.
No lion will be there, or any cruel beast; they will not be seen there; but those for whom the Lord has given a price,
καὶ οὐκ ἔσται ἐκεῖ λέων οὐδὲ τῶν θηρίων τῶν πονηρῶν οὐ μὴ ἀναβῆ ἐπ' αὐτὴν οὐδὲ μὴ εὐρεθῆ ἐκεῖ ἀλλὰ πορεύσονται ἐν αὐτῇ λελυτρωμένοι
- 10 І Господні викупленці вернуться та до Сіону зо співом увійдуть, і радість довічна на їхній голові! Веселість та радість осягнуть вони, а журба та зіднання втечуть!
Even those whom he has made free, will come back again; they will come with songs to Zion; on their heads will be eternal joy; delight and joy will be theirs, and sorrow and sounds of grief will be gone for ever.
καὶ συνηγμένοι διὰ κύριον ἀποστραφήσονται καὶ ἦξουσιν εἰς σίων μετ' εὐφροσύνης καὶ εὐφροσύνη αἰώνιος ὑπὲρ κεφαλῆς αὐτῶν ἐπὶ γὰρ κεφαλῆς αὐτῶν αἶνεσις καὶ ἀγαλλίαμα καὶ εὐφροσύνη καταλήμψεται αὐτοὺς ἀπέδρα ὁδὴν καὶ λύπη καὶ στεναγμὸς
- 1 ¶ І сталося, чотирнадцятого року царя Єзекиї прийшов Санхерів, цар асирійський, на всі укріплені Юдині міста, та й захопив їх.
And it came about in the fourteenth year of King Hezekiah that Sennacherib, king of Assyria, came up against all the walled towns of Judah and took them.
καὶ ἐγένετο τοῦ τεσσαρεσκαίδεκάτου ἔτους βασιλεύοντος ἐζεκιου ἀνέβη σενναχηριμ βασιλεὺς ἀσσυρίων ἐπὶ τὰς πόλεις τῆς ἰουδαίας τὰς ὄχυρας καὶ ἔλαβεν αὐτάς
- 2 І послав асирійський цар великого чашника з Лакішу до Єрусалиму, до царя Єзекиї, з великим військом, і він став при водоводі горішнього ставу, на битій дорозі поля Валюшників.
And the king of Assyria sent the Rab-shakeh from Lachish to Jerusalem to King Hezekiah with a strong force, and he took up his position by the stream of the higher pool, by the highway of the washerman's
καὶ ἀπέστειλεν βασιλεὺς ἀσσυρίων ραψακην ἐκ λαχίς εἰς ἱερουσαλημ πρὸς τὸν βασιλέα ἐζεκιαν μετὰ δυνάμεως πολλῆς καὶ ἔστη ἐν τῷ ὕδραγωγῷ τῆς κολυμβήθρας τῆς ἄνω ἐν τῇ ὁδῷ τοῦ ἀγροῦ τοῦ γναφέως
- 3 І вийшов до нього Еліаким, син Хілкійїн, начальник палати, і писар Шевна, та Йоах, син Асафів, канцлер.
And there came out to him Eliakim, the son of Hilkiyah, who was over the house, and Shebna the scribe, and Joah, the son of Asaph, the recorder.
καὶ ἐξῆλθεν πρὸς αὐτὸν ἐλιακὶμ ὁ τοῦ χελκίου ὁ οἰκονόμος καὶ σομνας ὁ γραμματεὺς καὶ ἰωαχ ὁ τοῦ ασαφ ὁ ὑπομνηματογράφος
- 4 І сказав їм великий чашник: Скажіть Єзекиї: Отак сказав великий цар, цар асирійський: Що це за надія, на яку ти надісся?
And the Rab-shakeh said to them, Say now to Hezekiah, These are the words of the great king, the king of Assyria: In what are you placing your hope?
καὶ εἶπεν αὐτοῖς ραψακης εἶπατε ἐζεκια τάδε λέγει ὁ βασιλεὺς ὁ μέγας βασιλεὺς ἀσσυρίων τί πεποιθὼς εἶ
- 5 Чи думасш ти, що слово уст, то вже рада та сила до війни? На кого тепер надісся, що збунтувався проти мене?
You say you have a design and strength for war, but these are only words: now to whom are you looking for support, that you have gone against my authority?
μὴ ἐν βουλῇ ἢ λόγοις χειλέων παράταξις γίνεται καὶ νῦν ἐπὶ τίνι πέποιθας ὅτι ἀπειθεῖς μοι

- 6 **Ὁς** τι **надіався** опертися на **оту** **поламану** **очеретину**, на **Єгипет**, **що** коли **хто** **опирається** на **неї**, **то** **вона** **входить** у **долоню** **йому**, і **продірявлює** її. **Отакий** **фараон**, **цар** **єгипетський**, **дл** **я** **всіх**, **хто** **надіється** на **нього!**
See, you are basing your hope on that broken rod of Egypt, which will go into a man's hand if he makes use of it for a support; for so is Pharaoh, king of Egypt, to all who put their faith in him.
ἰδοὺ πεποιθὼς εἶ ἐπὶ τὴν ῥάβδον τὴν καλαμίνην τὴν τεθλασμένην ταύτην ἐπ' αἴγυπτον ὅς ἂν ἐπ' αὐτὴν ἐπισηρισθῆ εἰσελεύσεται εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ οὕτως ἐστὶν φαραὼ βασιλεὺς αἰγύπτου καὶ πάντ
ες οἱ πεποιθότες ἐπ' αὐτῷ
- 7 **А** коли ти скажеш мені: **Ми** **надіємось** на **Господа**, **Бога** **нашого**, **то** **чи** **ж** **Він** **не** **той**, **що** **Єзекія** **повсовував** **пагірки** **його** **та** **жертвіники** **його**, і **сказав** **Юді** **та** **Єрусалимові**: **перед** **оцим** **т** **ільки** **жертвіником** **будете** **вклонятися?**
And if you say to me, Our hope is in the Lord our God; is it not he whose high places and altars Hezekiah has taken away, saying to Judah and Jerusalem that worship may only be given before this altar?
εἰ δὲ λέγετε ἐπὶ κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν πεποιθήμεν
- 8 **А** **тепер** **увійди** **но** **в** **союз** **з** **моїм** **паном**, **асирійським** **царем**, і **я** **дам** **тобі** **дві** **тисячі** **коней**, **якщо** **ти** **зможеш** **собі** **дати** **на** **них** **верхівців.**
And now, take a chance with my master, the king of Assyria, and I will give you two thousand horses, if you are able to put horsemen on them.
νῦν μείχθητε τῷ κυρίῳ μου τῷ βασιλεῖ ἀσσυρίων καὶ δώσω ὑμῖν δισχίλιαν ἵππων εἰ δυνήσεσθε δοῦναι ἀναβάτας ἐπ' αὐτούς
- 9 **І** **як** **же** **ти** **проженеш** **хоч** **одного** **намісника** **з** **найменших** **рабів** **мого** **пана?** **А** **ти** **собі** **надіався** **на** **Єгипет** **ради** **колесниць** **та** **верхівців!**
How then may you put to shame the least of my master's servants? and you have put your hope in Egypt for war-carriages and horsemen:
καὶ πῶς δύνασθε ἀποστρέψαι εἰς πρόσωπον τοπάρχου ἐνός οἰκέται εἰσὶν οἱ πεποιθότες ἐπ' αἰγυπτίους εἰς ἵππων καὶ ἀναβάτην
- 10 **Тепер** **же**, **чи** **без** **волі** **Господа** **прийшов** **я** **на** **цей** **край**, **щоб** **знищити** **його?** **Господь** **сказав** **був** **мені**: **Піди** **на** **той** **край** **та** **й** **знищ** **його!**
And have I now come to send destruction on this land without the Lord's authority? It was the Lord himself who said to me, Go up against this land and make it waste.
καὶ νῦν μὴ ἄνευ κυρίου ἀνέβημεν ἐπὶ τὴν χώραν ταύτην πολεμῆσαι αὐτήν
- 11 **¶** **І** **сказав** **Еліяким**, і **Шевна** **та** **Йоах** **до** **великого** **чашника**: **Говори** **до** **своїх** **рабів** **по-арамейському**, **бо** **ми** **розуміємо**, і **не** **говори** **до** **нас** **по-юдейському** **в** **голос** **при** **тих** **людях**, **що** **на** **м** **урі.**
Then Eliakim and Shebna and Joah said to the Rab-shakeh, Please make use of the Aramaean language in talking to your servants, for we are used to it, and do not make use of the Jews' language in the hearing of the people on the wall.
καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν ελιακιμ καὶ σομνας καὶ ἰωαχ λάλησον πρὸς τοὺς παῖδάς σου συριστί ἀκούομεν γὰρ ἡμεῖς καὶ μὴ λάλει πρὸς ἡμᾶς ἰουδαῖστί καὶ ἵνα τί λαλεῖς εἰς τὰ ὅτα τῶν ἀνθρώπων τῶν ἐπὶ τῷ τείχει
- 12 **І** **сказав** **великий** **чашник**: **Чи** **пан** **мій** **послав** **мене** **говорити** **ці** **слова** **до** **твого** **пана** **та** **до** **тебе?** **Хіба** **не** **до** **цих** **людей**, **що** **сидять** **на** **мурі**, **щоб** **із** **вами** **їсти** **свій** **кал** **та** **пити** **свою** **сечу?**
But the Rab-shakeh said, Is it to your master or to you that my master has sent me to say these words? has he not sent me to the men seated on the wall? for they are the people who will be short of food with you when the town is shut in.
καὶ εἶπεν ραφακις πρὸς αὐτούς μὴ πρὸς τὸν κύριον ὑμῶν ἢ πρὸς ὑμᾶς ἀπέσταλκέν με ὁ κύριός μου λαλῆσαι τοὺς λόγους τούτους οὐχὶ πρὸς τοὺς ἀνθρώπους τοὺς καθημένους ἐπὶ τῷ τείχει ἵνα φάγωσιν κόπρον καὶ πίωσιν οὖρον μεθ' ὑμῶν ἅμα
- 13 **І** **став** **великий** **чашник**, і **кликнув** **гучним** **голосом** **по-юдейському**, і **сказав**: **Послухайте** **слів** **великого** **царя**, **царя** **асирійського!**
Then the Rab-shakeh got up and said with a loud voice in the Jews' language, Give ear to the words of the great king, the king of Assyria:
καὶ ἔστη ραφακις καὶ ἐβόησεν φωνῇ μεγάλῃ ἰουδαῖστί καὶ εἶπεν ἀκούσατε τοὺς λόγους τοῦ βασιλέως τοῦ μεγάλου βασιλέως ἀσσυρίων
- 14 **Так** **сказав** **цар**: **Нехай** **не** **дурить** **вас** **Єзекія**, **бо** **він** **не** **зможє** **врятувати** **вас!**
This is what the king says: Do not be tricked by Hezekiah, for there is no salvation for you in him.
τάδε λέγει ὁ βασιλεὺς μὴ ἀπατάτω ὑμᾶς ἐζεκιας λόγοις οἱ οὐ δυνήσονται ῥύσασθαι ὑμᾶς
- 15 **І** **нехай** **не** **запевняє** **вас** **Єзекія** **Господом**, **говорячи**: **Рятуючи**, **врятує** **вас** **Господь**, і **не** **буде** **дано** **цього** **міста** **в** **руку** **царя** **асирійського.**
And do not let Hezekiah make you put your faith in the Lord, saying, The Lord will certainly keep us safe, and this town will not be given into the hands of the king of Assyria.
καὶ μὴ λεγέτω ὑμῖν ἐζεκιας ὅτι ῥύσεται ὑμᾶς ὁ θεός καὶ οὐ μὴ παραδοθῆ ἡ πόλις αὕτη ἐν χειρὶ βασιλέως ἀσσυρίων
- 16 **Не** **слухайте** **Єзекію**, **бо** **так** **сказав** **цар** **асирійський**: **Примиріться** **зо** **мною**, **та** **й** **вийдіть** **до** **мене**, **та** **й** **їжте** **кожен** **свій** **виноград** **та** **кожен** **фігу** **свою**, і **пийте** **кожен** **воду** **зо** **своєї** **копанки**,
Do not give ear to Hezekiah, for this is what the king of Assyria says, Make peace with me, and come out to me; and everyone will be free to take the fruit of his vine and of his fig-tree, and the water of his spring;
μὴ ἀκούετε ἐζεκιου τάδε λέγει ὁ βασιλεὺς ἀσσυρίων εἰ βούλεσθε εὐλογηθῆναι ἐκπορεύεσθε πρὸς με καὶ φάγεσθε ἕκαστος τὴν ἄμπελον αὐτοῦ καὶ τὰς συκᾶς καὶ πίεσθε ὕδωρ τοῦ λάκκου ὑμῶν

- 17 аж поки я не прийду й не візьму вас до краю такого ж, як ваш край, до краю збіжжя та виноградного соку, до краю хліба та виноградників.
Till I come and take you away to a land like yours, a land of grain and wine, a land of bread and vine-gardens.
ἕως ἂν ἔλθω καὶ λάβω ὑμᾶς εἰς γῆν ὡς ἡ γῆ ὑμῶν γῆ σίτου καὶ οἴνου καὶ ἄρτων καὶ ἀμπελώνων
- 18 Щоб не намовив вас Єзекія, говорячи: Господь порятусь нас! Чи врятували боги тих народів, кожен свій край від руки асирійського царя?
Give no attention to Hezekiah when he says to you, The Lord will keep us safe. Has any one of the gods of the nations kept his land from falling into the hands of the king of Assyria?
μὴ ὑμᾶς ἀπατάτω εζεκιας λέγων ὁ θεὸς ὑμῶν ῥύσεται ὑμᾶς μὴ ἐρρύσαντο οἱ θεοὶ τῶν ἐθνῶν ἕκαστος τὴν ἑαυτοῦ χώραν ἐκ χειρὸς βασιλέως ἀσσυρίων
- 19 Де боги Хамату та Арпаду? Де боги Сефарваїму? І чи врятували вони Самарію від моєї руки?
Where are the gods of Hamath and of Arpad? where are the gods of Sepharvaim? where are the gods of Samaria? and have they kept Samaria out of my hand?
ποῦ ἐστὶν ὁ θεὸς αἰμαθ καὶ αρφαθ καὶ ποῦ ὁ θεὸς τῆς πόλεως σεφαριμ μὴ ἐδύναντο ῥύσασθαι σαμάρειαν ἐκ χειρὸς μου
- 20 Котрий з-поміж усіх богів цих країв урятував свій край від моєї руки, то не вже ж Господь урятує Єрусалим від моєї руки?
Who among all the gods of these countries have kept their country from falling into my hand, to give cause for the thought that the Lord will keep Jerusalem from falling into my hand?
τίς τῶν θεῶν πάντων τῶν ἐθνῶν τούτων ἐρρύσατο τὴν γῆν αὐτοῦ ἐκ τῆς χειρὸς μου ὅτι ῥύσεται ὁ θεὸς ἱερουσαλημ ἐκ χειρὸς μου
- 21 І мовчали вони, і не відповіли ані слова, бо це був наказ царя, що сказав Не відповідайте йому!
But they kept quiet and gave him no answer: for the king's order was, Give him no answer.
καὶ ἐσιώπησαν καὶ οὐδεὶς ἀπεκρίθη αὐτῷ λόγον διὰ τὸ προστάξει τὸν βασιλέα μηδὲνα ἀποκριθῆναι
- 22 І прийшов Еліаким, син Хілкїїн, начальник палати, і писар Шевна, і Йоах, Асафів син, канцлер, з роздертими шатами, до Єзекїї, і донесли йому слова великого чашника.
Then Eliakim, the son of Hilkiah, who was over the house, and Shebna the scribe, and Joah, the son of Asaph, the recorder, came to Hezekiah with their clothing parted as a sign of grief, and gave him an account of what the Rab-shakeh had said.
καὶ εἰσῆλθεν ελιακιμ ὁ τοῦ χελκιου ὁ οἰκονόμος καὶ σομνας ὁ γραμματεὺς τῆς δυνάμεως καὶ ιωαχ ὁ τοῦ ασαφ ὁ ὑπομνηματογράφος πρὸς εζεκιαν ἐσχισμένοι τοὺς χιτῶνας καὶ ἀπήγγειλαν αὐτῷ τοὺς λόγους ραφακου
- 1 ¶ І сталося, як почув це цар Єзекія, то роздер свої шати та накрився веретою, і ввійшов до Господнього дому...
And on hearing it Hezekiah took off his robe and put on haircloth and went into the house of the Lord.
καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἀκοῦσαι τὸν βασιλέα εζεκιαν ἐσχισεν τὰ ἱμάτια καὶ σάκκον περιβάλετο καὶ ἀνέβη εἰς τὸν οἶκον κυρίου
- 2 І послав він Еліакима, керівника палати, і писаря Шевну, та старших із священників, покритих веретами, до пророка Ісаї, Амосового сина.
And he sent Eliakim, who was over the house, and Shebna the scribe, and the chief priests, dressed in haircloth, to Isaiah the prophet, the son of Amoz.
καὶ ἀπέστειλεν ελιακιμ τὸν οἰκονόμον καὶ σομναν τὸν γραμματέα καὶ τοὺς πρεσβυτέρους τῶν ἱερέων περιβεβλημένους σάκκους πρὸς ἠσαιαν υἱὸν ἀμωζ τὸν προφήτην
- 3 І сказали вони до нього: Так сказав Єзекія: Цей день це день горя й картання та наруги! Бо підійшли діти аж до виходу утроби, та немає сили породити!
And they said to him, Hezekiah says, This day is a day of trouble and punishment and shame: for the children are ready to come to birth, but there is no strength to give birth to them.
καὶ εἶπαν αὐτῷ τότε λέγει εζεκιας ἡμέρα θλίψεως καὶ ὀνειδισμοῦ καὶ ἐλεγμοῦ καὶ ὀργῆς ἡ σήμερον ἡμέρα ὅτι ἦκει ἡ ὥδιν τῇ τικτοῦσῃ ἰσχὴν δὲ οὐκ ἔχει τοῦ τεκεῖν
- 4 Може почує Господь, Бог твій, слова великого чашника, що його послав асирійський цар, пан його, на образі Живого Бога, і Господь, Бог твій, покарає за слова, які чув, а ти принесеш молитву за решту, що ще знаходиться...
It may be that the Lord your God will give ear to the words of the Rab-shakeh, whom the king of Assyria, his master, has sent to say evil things against the living God, and will make his words come to nothing: so make your prayer for the rest of the people.
εἰσακούσαι κύριος ὁ θεὸς σου τοὺς λόγους ραφακου οὓς ἀπέστειλεν βασιλεὺς ἀσσυρίων ὀνειδίζειν θεὸν ζῶντα καὶ ὀνειδίζειν λόγους οὓς ἤκουσεν κύριος ὁ θεός σου καὶ δεηθήσῃ πρὸς κύριον τὸν θεὸν σου περὶ τῶν καταλειμμένων τούτων
- 5 І прийшли раби царя Єзекїї до Ісаї.
So the servants of King Hezekiah came to Isaiah.
καὶ ἦλθον οἱ παῖδες τοῦ βασιλέως πρὸς ἠσαιαν
- 6 І сказав їм Ісаї Так скажете вашому панові: Так сказав Господь: Не бійся тих слів, що почув ти, якими ображали Мене слуги асирійського царя.
And Isaiah said to them, This is what you are to say to your master: The Lord says, Be not troubled by the words which the servants of the king of Assyria have said against me in your hearing.
καὶ εἶπεν αὐτοῖς ἠσαιας οὕτως ἐρεῖτε πρὸς τὸν κύριον ὑμῶν τότε λέγει κύριος μὴ φοβηθῆς ἀπὸ τῶν λόγων ὧν ἤκουσας οὓς ὀνειδίσαν με οἱ πρέσβεις βασιλέως ἀσσυρίων
- 7 Ось Я дам в нього духа, і він почує звістку, і вернеться до свого краю. І Я вражу його мечем у його край!
See, I will put a spirit into him, and bad news will come to his ears, and he will go back to his land; and there I will have him put to death.
ἰδοὺ ἐγὼ ἐμβαλῶ εἰς αὐτὸν πνεῦμα καὶ ἀκούσας ἀγγελίαν ἀποστραφήσεται εἰς τὴν χώραν αὐτοῦ καὶ πεσεῖται μαχαίρᾳ ἐν τῇ γῇ αὐτοῦ

- 8 ¶ I вернувся великий чашник, і знайшов асирійського царя, що воював проти Лівни, бо почув, що той рушив із Лакішу.
So the Rab-shakeh went back, and when he got there the king of Assyria was making war against Libnah: for it had come to his ears that the king of Assyria had gone away from Lachish.
καὶ ἀπέστρεψεν ραφακὴς καὶ κατέλαβεν πολιορκοῦντα τὸν βασιλέα λομναν καὶ ἤκουσεν βασιλεὺς ἀσσυρίων ὅτι
- 9 I він почув про Тірхаку, царя етіопського, таке: Він вийшов воювати з тобою! I почув він, і послав послів до Єзекії, говорячи:
And when news came to him that Tirhakah, king of Ethiopia, had made an attack on him, ... And he sent representatives to Hezekiah, king of Judah, saying,
ἐξῆλθεν θαρακα βασιλεὺς αἰθιοπῶν πολιορκῆσαι αὐτόν καὶ ἀκούσας ἀπέστρεψεν καὶ ἀπέστειλεν ἀγγέλους πρὸς ἐζεκιαν λέγων
- 10 Так скажете до Єзекії, Юдиного царя, говорячи: Нехай не зводить тебе Бог твій, на Якого ти надієшся, кажучи: Не буде даний Єрусалим у руку асирійського царя.
This is what you are to say to Hezekiah, king of Judah: Let not your God, in whom is your faith, give you a false hope, saying, Jerusalem will not be given into the hands of the king of Assyria.
οὕτως ἐρεῖτε ἐζεκια βασιλεῖ τῆς ἰουδαίας μὴ σε ἀπατάτω ὁ θεός σου ἐφ' ᾧ πεποιθὼς εἶ ἐπ' αὐτῷ λέγων οὐ μὴ παραδοθῆ ἱερουσαλημ εἰς χεῖρας βασιλέως ἀσσυρίων
- 11 Ось ти чув, що зробили асирійські царі всім краям, щоб учинити їх закляттям, а ти будеш урятований?
No doubt the story has come to your ears of what the kings of Assyria have done to all lands, putting them to the curse: and will you be kept safe from their fate?
ἢ οὐκ ἤκουσας ἃ ἐποίησαν βασιλεῖς ἀσσυρίων πᾶσαν τὴν γῆν ὡς ἀπόλεσαν
- 12 Чи їх урятували боги тих народів, яких понищили батьки мої: Гозана, і Харана, і Рецефа, і синів Едена, що в Телассарі?
Did the gods of the nations keep safe those on whom my fathers sent destruction, Gozan and Haran and Rezep, and the children of Eden who were in Telassar?
μὴ ἐρρύσαντο αὐτοὺς οἱ θεοὶ τῶν ἐθνῶν οὗς οἱ πατέρες μου ἀπόλεσαν τὴν τε γωζαν καὶ харран καὶ ραφес αἱ εἰσιν ἐν χώρα θεμαδ
- 13 Де він, цар Хамату, і цар Арпаду, і цар міста Сефарваїму, Гени та Івви?
Where is the king of Hamath, and the king of Arpad, and the king of the town of Sepharvaim, of Hena, and Ivva?
ποῦ εἰσιν οἱ βασιλεῖς αμμαθ καὶ αρφαθ καὶ πόλεως σεφραριμ αναγ ουγατα
- 14 I взяв Єзекія ті листи з руки послів, і прочитав їх, і ввійшов у Господній дім. I Єзекія розгорнув одного листа перед Господнім лицем.
And Hezekiah took the letter from the hands of those who had come with it; and after reading it, Hezekiah went up to the house of the Lord, opening the letter there before the Lord,
καὶ ἔλαβεν ἐζεκιας τὸ βιβλίον παρὰ τῶν ἀγγέλων καὶ ἤνοιξεν αὐτὸ ἐναντίον κυρίου
- 15 I Єзекія молився перед Господнім лицем, говорячи:
And he made prayer to the Lord, saying,
καὶ προσεῦξάτο ἐζεκιας πρὸς κύριον λέγων
- 16 Господи Саваоте, Боже Ізраїлів, що сидиш на Херувимах! Ти Той єдиний Бог для всіх царств землі, Ти створив небеса та землю!
O Lord of armies, the God of Israel, seated between the winged ones, you only are the God of all the kingdoms of the earth; you have made heaven and earth.
κύριε σαβαωθ ὁ θεὸς ἰσραηλ ὁ καθημένος ἐπὶ τῶν χερουβιν σὺ θεὸς μόνος εἶ πάσης βασιλείας τῆς οἰκουμένης σὺ ἐποίησας τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν
- 17 Нахили, Господи, ухо Своє та й почув! Відкрий, Господи, очі Свої та й побач, і почув всі слова Санхеріва, що прислав ображати Живого Бога.
Let your ear be turned to us, O Lord; let your eyes be open, O Lord, and see: take note of all the words of Sennacherib who has sent men to say evil against the living God.
εἰσάκουσον κύριε εἰσβλεψον κύριε καὶ ἰδὲ τοὺς λόγους οὗς ἀπέστειλεν σενναχηριμ ὀνειδίζειν θεὸν ζῶντα
- 18 Справді, Господи, асирійські царі попустили всі народи та їхні краї.
Truly, O Lord, the kings of Assyria have made waste all the nations and their lands,
ἐπ' ἀληθείας γὰρ ἠρήμωσαν βασιλεῖς ἀσσυρίων τὴν οἰκουμένην ὅλην καὶ τὴν χώραν αὐτῶν
- 19 I кинули вони їхніх богів на огонь, бо не боги вони, а тільки чин людських рук, дерево та камінь, і понищили їх.
And have given their gods to the fire: for they were no gods, but wood and stone, the work of men's hands; so they have given them to destruction.
καὶ ἐνέβαλον τὰ εἰδωλα αὐτῶν εἰς τὸ πῦρ οὐ γὰρ θεοὶ ἦσαν ἀλλὰ ἔργα χειρῶν ἀνθρώπων ξύλα καὶ λίθοι καὶ ἀπόλεσαν αὐτούς
- 20 А тепер, Господи, Боже наш, спаси нас від руки його, і нехай знають усі царства землі, що Ти Господь, Бог єдиний!
But now, O Lord our God, give us salvation from his hand, so that it may be clear to all the kingdoms of the earth that you, and you only, are the Lord.
σὺ δὲ κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν σώσον ἡμᾶς ἐκ χειρὸς αὐτῶν ἵνα γινῶ πᾶσα βασιλεία τῆς γῆς ὅτι σὺ εἶ ὁ θεὸς μόνος
- 21 ¶ I послав Ісаїя, Амосів син, до Єзекії, говорячи: Так сказав Господь, Бог Ізраїлів: Я почув те, про що ти молився до Мене, про Санхеріва, царя асирійського.
Then Isaiah, the son of Amoz, sent to Hezekiah, saying, The Lord, the God of Israel, says, The prayer you have made to me against Sennacherib, king of Assyria, has come to my ears.
καὶ ἀπεστάλη ἠσαιας υἱὸς αμοῦς πρὸς ἐζεκιαν καὶ εἶπεν αὐτῷ τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς ἰσραηλ ἤκουσα ἃ προσήρξω πρὸς με περὶ σενναχηριμ βασιλέως ἀσσυρίων

- 22 **Ось те слово, яке Господь говорив про нього: Гордус тобою, сміється із тебе дівця, сіонська дочка, вслід тобі головою хитас дочка Єрусалиму!**
This is the word which the Lord has said about him: In the eyes of the virgin daughter of Zion you are shamed and laughed at; the daughter of Jerusalem has made sport of you.
 οὗτος ὁ λόγος ὃν ἐλάλησεν περὶ αὐτοῦ ὁ θεός· ἐφάυλισέν σε καὶ ἐμυκτήρισέν σε παρθένος θυγάτηρ σιων ἐπὶ σοὶ κεφαλὴν ἐκίνησεν θυγάτηρ ἱερουσαλημ
- 23 **Кого ляав ти та ображав, і на кого повишив ти голос та вгору підніс свої очі? На Святого Ізраїлевого!**
Against whom have you said evil and bitter things? and against whom has your voice been loud and your eyes lifted up? even against the Holy One of Israel.
 τίνα ὠνειδίσας καὶ παρώξυνας ἢ πρὸς τίνα ὕψωσας τὴν φωνὴν σου καὶ οὐκ ἦρας εἰς ὕψος τοὺς ὀφθαλμοὺς σου εἰς τὸν ἅγιον τοῦ Ἰσραηλ
- 24 **Через рабів своїх Господа ти ображав та казав: Із безліччю своїх колесниць я вийшов на гори високі, на боки Лівану, і позрубую кедрі високі його, добірні його кипариси, і зберусь на вершок його височини, в гущину його саду,**
You have sent your servants with evil words against the Lord, and have said, With all my war-carriages I have come up to the top of the mountains, to the inmost parts of Lebanon; and its tall cedars will be cut down, and the best trees of its woods: I will come up into his highest places, into his thick woods.
 ὅτι δι' ἀγγέλων ὠνειδίσας κύριον σὺ γὰρ εἶπας τῷ πλήθει τῶν ἀρμάτων ἐγὼ ἀνέβην εἰς ὕψος ὀρέων καὶ εἰς τὰ ἔσχατα τοῦ λιβάνου καὶ ἔκοψα τὸ ὕψος τῆς κέδρου αὐτοῦ καὶ τὸ κάλλος τῆς κυπαρίσου καὶ εἰσῆλθον εἰς ὕψος μέρους τοῦ ὄρουμοῦ
- 25 **я копаю та п'ю чужу воду, і стопою своєї ноги повисушую я всі єгипетські ріки!**
I have made water-holes and taken their waters, and with my foot I have made all the rivers of Egypt dry.
 καὶ ἐθηκα γέφυραν καὶ ἠρήμωσα ὕδατα καὶ πᾶσαν συναγωγὴν ὕδατος
- 26 **Хіба ти не чув, що віддавня зробив Я оце, що за днів стародавніх Я це був створив? Тепер же спровадив Я це, що ти нищиш міста поукріплювані, на купу румовищ обертаєш їх.**
Has it not come to your ears how I did it long before, purposing it in times long past? Now I have given effect to my design, so that by you strong towns might be turned into masses of broken walls.
 οὐ ταῦτα ἠκούσας πάλαι ἂ ἐγὼ ἐποίησα ἐξ ἀρχαίων ἡμερῶν συνέταξα νῦν δὲ ἐπέδειξα ἐξερημῶσαι ἔθνη ἐν ὄχυροῖς καὶ ἐνοικοῦντας ἐν πόλεσιν ὄχυραῖς
- 27 **А мешканці їхні безсилі, настрашені та побентежені, вони стали, як зілля оте польове, мов трава зеленіюча, як трава на дахах, як попалене збіжжя, яке не доспіло...**
This is why their townsmen had no power, they were broken and put to shame; they were like the grass of the field, or a green plant; like the grass on the house-tops, which a cold wind makes waste.
 ἀνῆκα τὰς χεῖρας καὶ ἐξηράνθησαν καὶ ἐγένοντο ὡς χόρτος ξηρὸς ἐπὶ δωμάτων καὶ ὡς ἄγρωστις
- 28 **І сидіння твоє, і твій вихід та вхід твій Я знаю, і твоє проти Мене обурення.**
But I have knowledge of your getting up and your resting, of your going out and your coming in.
 νῦν δὲ τὴν ἀνάπαυσίν σου καὶ τὴν ἐξοδὸν σου καὶ τὴν εἰσοδὸν σου ἐγὼ ἐπίσταμαι
- 29 **За твоє проти Мене обурення, що гординя твоя надійшла до вух Моїх, то на нїздрі твої Я серезку привішу, а вудило Моє в твої уста, і тебе поверну Я тією дорогою, якою прийшов ти!**
Because your wrath against me and your pride have come to my ears, I will put my hook in your nose and my cord in your lips, and I will make you go back by the way you came.
 ὁ δὲ θυμὸς σου ὃν ἐθυμώθησ καὶ ἡ πικρία σου ἀνέβη πρὸς με καὶ ἐμβαλῶ φιδὸν εἰς τὴν ρῖνά σου καὶ χαλινὸν εἰς τὰ χεῖλη σου καὶ ἀποστρέψω σε τῇ ὁδῷ ἣ ἦλθες ἐν αὐτῇ
- 30 **А оце тобі знак: їжте цього року збіжжя самосійне, а другого року саморосле, а третього року сійте та жиїть, і садіть виноградники, та й їжте їхній плід.**
And this will be the sign to you: you will get your food this year from what comes up of itself, and in the second year from the produce of the same; and in the third year you will put in your seed, and get in the grain, and make vine-gardens, and take of their fruit.
 τοῦτο δὲ σοὶ τὸ σημεῖον φάγε τοῦτον τὸν ἔνιαυτον ἂ ἐσπαρκας τῷ δὲ ἔνιαυτῷ τῷ δευτέρῳ τὸ κατάλειμμα τῷ δὲ τρίτῳ σπεύραντες ἀμήσατε καὶ φυτεύσατε ἀμπελῶνας καὶ φάγεσθε τὸν καρπὸν αὐτῶν
- 31 **А врятоване Юдиного дому, що лишилося, пустить коріння додолу, і свого плода дасть угору.**
And those of Judah who are still living will again take root in the earth, and give fruit.
 καὶ ἔσονται οἱ καταλειμμένοι ἐν τῇ ἰουδαίᾳ φυήσουσιν ρίζαν κάτω καὶ ποιήσουσιν σπέρμα ἄνω
- 32 **Бо з Єрусалиму вийде позостале, а рештки з гори Сіон. Ревність Господа Саваота зробить це.**
For from Jerusalem those who have been kept safe will go out, and those who are still living will go out of Mount Zion: by the fixed purpose of the Lord of armies this will be done.
 ὅτι ἐξ ἱερουσαλημ ἐξελεύσονται οἱ καταλειμμένοι καὶ οἱ σφζόμενοι ἐξ ὄρους σιων ὁ ζῆλος κυρίου σαβαωθ ποιήσει ταῦτα
- 33 **Тому так сказав Господь про асирійського царя: Він не ввійде до міста цього, і туди він не кине стріли, і шитом її не попередить, і вала на нього не висипле.**
For this cause the Lord says about the king of Assyria, He will not come into this town, or send an arrow against it; he will not come before it with arms, or put up an earthwork against it.
 διὰ τοῦτο οὕτως λέγει κύριος ἐπὶ βασιλείᾳ ἀσσυρίων οὐ μὴ εἰσέλθῃ εἰς τὴν πόλιν ταύτην οὐδὲ μὴ βάλλῃ ἐπ' αὐτὴν βέλος οὐδὲ μὴ ἐπιβάλλῃ ἐπ' αὐτὴν θυρεὸν οὐδὲ μὴ κυκλώσῃ ἐπ' αὐτὴν χάρακα
- 34 **Якою дорогою прийде, то нею й повернеться, у місто ж оце він не ввійде, говорить Господь!**
By the way he came he will go back, and he will not get into this town.
 ἀλλὰ τῇ ὁδῷ ἣ ἦλθεν ἐν αὐτῇ ἀποστραφήσεται τάδε λέγει κύριος

- 35 **I це місто Я обороню на спасіння його ради Себе та ради Давида, Мого раба!**
For I will keep this town safe, for my honour, and for the honour of my servant David.
 ὑπερασπιῶ ὑπὲρ τῆς πόλεως ταύτης τοῦ σῶσαι αὐτήν δι' ἐμὲ καὶ διὰ δαυιδ τὸν παῖδά μου
- 36 **I вийшов Ангол Господній, і забив в асирійському таборі сто й вісімдесят і п'ять тисяч. І повставали рано вранці, аж ось усі тіла мертві...**
And the angel of the Lord went out and put to death in the army of the Assyrians a hundred and eighty-five thousand men: and when the people got up early in the morning, there was nothing to be seen but dead bodies.
 καὶ ἐξῆλθεν ἄγγελος κυρίου καὶ ἀνείλεν ἐκ τῆς παρεμβολῆς τῶν ἀσσυρίων ἑκατὸν ὀγδοήκοντα πέντε χιλιάδας καὶ ἑξαναστάντες τὸ πρωὶ εὔρον πάντα τὰ σώματα νεκρά
- 37 **A Санхерів, асирійський цар, рушив та й пішов, і вернувся, й осівся в Ніневії.**
Sennacherib, king of Assyria, went back to his place at Nineveh.
 καὶ ἀποστραφεὶς ἀπῆλθεν βασιλεὺς ἀσσυρίων καὶ ἔκησεν ἐν νινευῆ
- 38 **I сталося, коли він молився в домі Нісроха, свого бога, то сини його Адраммелех та Шар'ецер убили його мечем, а самі втекли до краю Арарат... А замість нього зацарював син його Есар-Хаддон.**
And it came about, when he was worshipping in the house of Nisroch his god, that his sons Adrammelech and Sharezer put him to death with the sword, and they went in flight into the land of Ararat. And Esar-haddon, his son, became king in his place.
 καὶ ἐν τῷ αὐτὸν προσκυνεῖν ἐν τῷ οἴκῳ νασαραχ τὸν παταχρον αὐτοῦ ἀδραμελεχ καὶ сарасар οἱ υἱοὶ αὐτοῦ ἐπάταξαν αὐτὸν μαχαίραις αὐτοὶ δὲ διεσώθησαν εἰς ἀρμενίαν καὶ ἐβασίλευσεν асордан ὁ υἱὸς αὐτοῦ ἀντ' αὐτοῦ
- 1 ¶ **Тими днями смертельно захворів був Єзекія. І прийшов до нього Ісаїя, Амосів син, пророк, і сказав до нього: Так сказав Господь: Заряди своєму домові, бо ти вмиратиш і не будеш жити...**
In those days Hezekiah was ill and near death. And Isaiah the prophet, the son of Amoz, came to him, and said to him, The Lord says, Put your house in order; for your death is near.
 ἐγένετο δὲ ἐν τῷ καιρῷ ἐκεῖνῳ ἐμαλακίσθη ἐζεкиας ἕως θανάτου καὶ ἦλθεν πρὸς αὐτὸν ἠσαιας υἱὸς αμωσ ὁ προφήτης καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν τάδε λέγει κύριος τᾶσαι περὶ τοῦ οἴκου σου ἀποθνήσκεις ἢ ἄρ σὺ καὶ οὐ ζήσῃ
- 2 **І відвернув Єзекія обличчя своє до стіни, і помолився до Господа,**
And Hezekiah, turning his face to the wall, made his prayer to the Lord, saying,
 καὶ ἀπέστρεψεν ἐζεкиας τὸ πρόσωπον αὐτοῦ πρὸς τὸν τοῖχον καὶ προσήυξατο πρὸς κύριον
- 3 **та й сказав: О, Господи, згадай же, що я ходив перед обличчям Твоїм правдою та цілим серцем, і робив я добре в очах Твоїх! І заплакав Єзекія ревним плачем!**
O Lord, keep in mind how I have been true to you with all my heart, and have done what is good in your eyes. And Hezekiah gave way to bitter weeping.
 λέγων μνήσθητι κύριε ὡς ἐπορεύθην ἐνώπιόν σου μετὰ ἀληθείας ἐν καρδίᾳ ἀληθινῇ καὶ τὰ ἀρεστὰ ἐνώπιόν σου ἐποίησα καὶ ἐκλαυσεν ἐζεкиας κλαυθμῷ μεγάλῳ
- 4 **І було Господнє слово до Ісаї, говорячи:**
Then the word of the Lord came to Isaiah, saying,
 καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς ἠσαιαν λέγων
- 5 **Іди й скажеш до Єзекії: Так сказав Господь, Бог батька твого Давида: Почув Я молитву твою, побачив Я сльозу твою! Ось Я додаю до днів твоїх п'ятнадцять літ,**
Go to Hezekiah, and say, The Lord, the God of David, your father, says, Your prayer has come to my ears, and I have seen your weeping: see, I will give you fifteen more years of life.
 πορεύθητι καὶ εἰπὸν ἐζεкиа τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς δαυιδ τοῦ πατρὸς σου ἤκουσα τῆς φωνῆς τῆς προσευχῆς σου καὶ εἶδον τὰ δάκρυά σου ἰδοὺ προστίθωμι πρὸς τὸν χρόνον σου ἑτη δέκα πέντε
- 6 **і з руки асирійського царя врятую тебе та це місто, й обороню це місто.**
And I will keep you and this town safe from the hands of the king of Assyria: and I will keep watch over this town.
 καὶ ἐκ χειρὸς βασιλέως ἀσσυρίων σῶσω σε καὶ ὑπὲρ τῆς πόλεως ταύτης ὑπερασπιῶ
- 7 **І оце тобі знак від Господа, що Господь зробить ту річ, про яку говорив:**
And Isaiah said, This is the sign the Lord will give you, that he will do what he has said:
 τοῦτο δὲ σοὶ τὸ σημεῖον παρὰ κυρίου ὅτι ὁ θεὸς ποιήσει τὸ ῥῆμα τοῦτο
- 8 **ось я вертаю тїнь ступеня, що від сонця зійшла на ступені Ахазові, назад на десять ступенів. І вернулося сонце на десять ступенів тими ступенями, якими зійшло було.**
See, I will make the shade which has gone down on the steps of Ahaz with the sun, go back ten steps. So the shade went back the ten steps by which it had gone down.
 τὴν σκιάν τῶν ἀναβαθμῶν οὓς κατέβη ὁ ἥλιος τοὺς δέκα ἀναβαθμοὺς τοῦ οἴκου τοῦ πατρὸς σου ἀποστρέψω τὸν ἥλιον τοὺς δέκα ἀναβαθμοὺς καὶ ἀνέβη ὁ ἥλιος τοὺς δέκα ἀναβαθμοὺς οὓς κατέβη ἡ σκιά

- 9 ¶ Ось писання Єзекії, Юдиного царя, коли він був захворів та видужав з своєї хвороби:
The writing of Hezekiah, king of Judah, after he had been ill, and had got better from his disease.
 προσευχή εζεκιου βασιλέως τῆς ιουδαίας ἠνίκα ἐμαλακίσθη καὶ ἀνέστη ἐκ τῆς μαλακίας αὐτοῦ
- 10 Я сказав був: Опівдні днів своїх відійду до шеолових брам, решти років своїх я не матиму...
I said, In the quiet of my days I am going down into the underworld: the rest of my years are being taken away from me.
 ἐγὼ εἶπα ἐν τῷ ὕψει τῶν ἡμερῶν μου ἐν πύλαις ᾄδου καταλείψω τὰ ἔτη τὰ ἐπιλοιπα
- 11 Я сказав: Не побачу я Господа, Господа в краї живих, уже між мешканцями царства померлих не побачу людини...
I said, I will not see the Lord, even the Lord in the land of the living: I will not see man again or those living in the world.
 εἶπα οὐκέτι μὴ ἴδω τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς οὐκέτι μὴ ἴδω ἄνθρωπον
- 12 Домівка моя вже розібрана, і від мене відібрана, немов той пастуший намет; я життя своє звинув, мов ткач, від основи мене Він відірве, покінчить мене з дня до ночі...
My resting-place is pulled up and taken away from me like a herdsman's tent: my life is rolled up like a linen-worker's thread; I am cut off from the cloth on the frame: from day even to night you give me up to pain.
 ἐκ τῆς συγγενείας μου κατέλιπον τὸ λοιπὸν τῆς ζωῆς μου ἐξῆλθεν καὶ ἀπῆλθεν ἀπ' ἐμοῦ ὡς περὶ ὁ καταλύων σκηνὴν πήξας τὸ πνεῦμά μου παρ' ἐμοὶ ἐγένετο ὡς ἰστός ἐρίθου ἐγγιζούσης ἔκτεμνεν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ παρεδόθη
- 13 Я кричав аж до ранку... Він, як лев, поторощить всі кості мої, з дня до ночі покінчить зо мною...
I am crying out with pain till the morning; it is as if a lion was crushing all my bones.
 ἕως πρωῒ ὡς λέοντι οὕτως τὰ ὀστά μου συνέτριπεν ἀπὸ γὰρ τῆς ἡμέρας ἕως τῆς νυκτὸς παρεδόθη
- 14 Пищу я, мов ластівка чи журавель, воркочу, мов той голуб; заниділи очі мої, визираючи до високости... Господи, причавлений я, поручися за мене!
I make cries like a bird; I give out sounds of grief like a dove: my eyes are looking up with desire; O Lord, I am crushed, take up my cause.
 ὡς χελιδὼν οὕτως φωνήσω καὶ ὡς περιστέρα οὕτως μελετήσω ἐξέλιπον γὰρ μου οἱ ὀφθαλμοὶ τοῦ βλέπειν εἰς τὸ ὕψος τοῦ οὐρανοῦ πρὸς τὸν κύριον ὃς ἐξείλατό με
- 15 Що маю сказати? А що Він сказав був мені, те й вчинив. Тихо змандрую всі ліга свої через гіркість моєї душі!
What am I to say? seeing that it is he who has done it: all my time of sleeping I am turning from side to side without rest.
 καὶ ἀφείλατό μου τὴν ὀδύνην τῆς ψυχῆς
- 16 Господи, на них, на словах Твоїх, житимуть люди, і в усьому цьому життя моєї душі, уздоров же мене й оживи Ти мене!
O Lord, for this cause I am waiting for you, give rest to my spirit: make me well again, and let me come back to life.
 κύριε περὶ αὐτῆς γὰρ ἀνγγέλη σοι καὶ ἐξήγειράς μου τὴν πνοήν καὶ παρακληθεὶς ἔζησα
- 17 Ось терпіння це вийшло мені на добро, Ти стримав від гробу гниття мою душу, бо Ти кинув за спину Свою всі гріхи мої,
See, in place of peace my soul had bitter sorrow. but you have kept back my soul from the underworld; for you have put all my sins out of your memory.
 εἶλον γὰρ μου τὴν ψυχὴν ἵνα μὴ ἀπόληται καὶ ἀπέριψας ὀπίσω μου πάσας τὰς ἁμαρτίας μου
- 18 бо не буде ж шеол прославляти Тебе, смерть не буде Тебе вихваляти... Не мають надії на правду Твою ті, хто сходять до гробу.
For the underworld is not able to give you praise, death gives you no honour: for those who go down into the underworld there is no hope in your mercy.
 οὐ γὰρ οἱ ἐν ᾄδου αἰνέσουσιν σε οὐδὲ οἱ ἀποθανόντες εὐλογήσουσιν σε οὐδὲ ἐλπιοῦσιν οἱ ἐν ᾄδου τὴν ἐλεημοσύνην σου
- 19 Живий, тільки живий Тебе славити буде, як я ось сьогодні, батько синам розголосоить про правду Твою!
The living, the living man, he will give you praise, as I do this day: the father will give the story of your mercy to his children.
 οἱ ζώντες εὐλογήσουσιν σε ὃν τρόπον καγὼ ἀπὸ γὰρ τῆς σήμερον παιδία ποιήσω ἃ ἀναγγελοῦσιν τὴν δικαιοσύνην σου
- 20 Господь на спасіння мені, і ми будем співати піснопіви свої у домі Господнім по всі дні мого життя!
O Lord, quickly be my saviour; so we will make my songs to corded instruments all the days of our lives in the house of the Lord.
 κύριε τῆς σωτηρίας μου καὶ οὐ παύσομαι εὐλογῶν σε μετὰ ψαλτηρίου πάσας τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς μου κατέναντι τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ
- 21 А Исаия сказал: Нехай візьмуть грудку фіг, і нехай розітруть на тому гнояку, і видужас!
And Isaiah said, Let them take a cake of figs, and put it on the diseased place, and he will get well.
 καὶ εἶπεν ἠσαιας πρὸς εζεκιαν λαβὲ παλάθην ἐκ σύκων καὶ τρίψον καὶ κατάπλασαι καὶ ὑγιῆς ἔσῃ

- 22 А Єзекія промовив: Який знак, що я ввійду до Господнього дому?
 And Hezekiah said, What is the sign that I will go up to the house of the Lord?
 και ειπεν εζεκιας τουτο το σημειον οτι αναβησομαι εις τον οικον κυριου του θεου
- 1 ¶ Того часу послав Меродах-Бал'адан, син Бал'аданів, вавилонський цар, листи та дарунка до Єзекії, бо прочув був, що той захворів та видужав.
 At that time Merodach-baladan, the son of Baladan, king of Babylon, sent letters with an offering to Hezekiah, because he had news that Hezekiah had been ill, and was well again.
 εν τῷ καιρῷ ἐκεῖνο ἀπέστειλεν μαρωδαχ υἱὸς τοῦ λααδαν ὁ βασιλεὺς τῆς βαβυλωνίας ἐπιστολάς καὶ πρέσβεις καὶ δῶρα εζεκια ἤκουσεν γὰρ ὅτι ἐμαλακίσθη ἕως θανάτου καὶ ἀνέστη
- 2 I радів ними Єзекія, і показав їм скарбницю свою, срібло, і золото, і пахоші, і добру оливу, і всю збройню свою, і все, що знаходилося в його скарбницях. Не було речі, якої не показав би їм Єзекія в домі своїм та в усім володінні своїм.
 And Hezekiah was glad at their coming, and let them see all his store of wealth, the silver and the gold and the spices and the oil, and all the house of his arms, and everything there was in his stores: there was nothing in all his house or his kingdom which he did not let them see.
 και ἐχάρη ἐπ' αὐτοῖς εζεκιας χαρὰν μεγάλην καὶ ἔδειξεν αὐτοῖς τὸν οἶκον τοῦ νεχωθα καὶ τῆς στακτῆς καὶ τῶν θυμιαμάτων καὶ τοῦ μύρου καὶ τοῦ ἀργυρίου καὶ τοῦ χρυσοῦ καὶ πάντας τοὺς οἴκους τῶν σκευῶν τῆς γάζης καὶ πάντα ὅσα ἦν ἐν τοῖς θησαυροῖς αὐτοῦ καὶ οὐκ ἦν οὐθέν ὃ οὐκ ἔδειξεν εζεκιας ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ
- 3 I прийшов пророк Ісаїя до царя Єзекії та й сказав до нього: Що говорили ці люди? І звідки вони прийшли до тебе? А Єзекія сказав: Вони прийшли до мене з далекого краю, з Вавилон у.
 Then Isaiah the prophet came to King Hezekiah, and said to him, What did these men say, and where did they come from? And Hezekiah said, They came from a far country, even from Babylon.
 και ἦλθεν ἠσαιας ὁ προφήτης πρὸς τὸν βασιλέα εζεκιαν καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν τί λέγουσιν οἱ ἄνθρωποι οὗτοι καὶ πόθεν ἦκασιν πρὸς σέ καὶ εἶπεν εζεκιας ἐκ γῆς πόρρωθεν ἦκασιν πρὸς με ἐκ βαβυλῶν ος
- 4 I той сказав: Що вони бачили в домі твоїм? І Єзекія сказав: Усе, що в домі моїм, вони бачили, не було речі, якої не показав би я їм у скарбницях своїх.
 And he said, What have they seen in your house? And Hezekiah said in answer, They saw everything in my house: there is nothing among my stores which I did not let them see.
 και ειπεν ἠσαιας τί εἶδοσαν ἐν τῷ οἴκῳ σου καὶ εἶπεν εζεκιας πάντα τὰ ἐν τῷ οἴκῳ μου εἶδοσαν καὶ οὐκ ἔστιν ἐν τῷ οἴκῳ μου ὃ οὐκ εἶδοσαν ἀλλὰ καὶ τὰ ἐν τοῖς θησαυροῖς μου
- 5 ¶ I сказав Ісаїя до Єзекії: Послухай же слова Господа Саваота:
 Then said Isaiah to Hezekiah, Give ear to the word of the Lord of armies:
 και ειπεν αὐτῷ ἠσαιας ἀκουσον τὸν λόγον κυριου σαβαωθ
- 6 Ось приходять дні, і все, що в домі твоєму, і що були зібрали батьки твої аж до цього дня, буде винесене аж до Вавилону. Нічого не позостанеться, говорить Господь...
 Truly, the days are coming when everything in your house, and whatever your fathers have put in store till this day, will be taken away to Babylon: all will be gone.
 ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται λέγει κύριος καὶ λήψονται πάντα τὰ ἐν τῷ οἴκῳ σου καὶ ὅσα συνήγαγον οἱ πατέρες σου ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης εἰς βαβυλῶνα ἧξει καὶ οὐδὲν οὐ μὴ καταλίπωσιν εἶπεν δὲ ὁ θεὸς
- 7 А з синів твоїх, що вийдуть із тебе, яких ти породиш, заберуть, і вони будуть евноухами в палатах вавилонського царя!...
 And your sons, even your offspring, will they take away to be unsexed servants in the house of the king of Babylon.
 ὅτι καὶ ἀπὸ τῶν τέκνων σου ὧν ἐγέννησας λήψονται καὶ ποιήσουσιν σπάδοντας ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ βασιλέως τῶν βαβυλωνίων
- 8 I сказав Єзекія до Ісаї: Добре Господнє слово, яке ти сказав! І подумав собі: Так, мир та безпека буде за моїх днів!...
 Then said Hezekiah to Isaiah, Good is the word of the Lord which you have said. And he said in his heart, There will be peace and quiet in my days.
 και ειπεν εζεκιας πρὸς ἠσαιαν ἀγαθὸς ὁ λόγος κυριου ὃν ἐλάλησεν γενέσθω δὴ εἰρήνη καὶ δικαιοσύνη ἐν ταῖς ἡμέραις μου .
- 1 ¶ Утішайте, втішайте народа Мого, говорить ваш Бог!
 Give comfort, give comfort, to my people, says your God.
 παρακαλεῖτε παρακαλεῖτε τὸν λαὸν μου λέγει ὁ θεός
- 2 Промовляйте до серця Єрусалиму, і закличте до нього, що виповнилась його доля тяжка, що вина йому вибачена, що він за свої всі гріхи вдвоє взяв з руки Господа!
 Say kind words to the heart of Jerusalem, crying out to her that her time of trouble is ended, that her punishment is complete; that she has been rewarded by the Lord's hand twice over for all her sins.
 ἱερεῖς λαλήσατε εἰς τὴν καρδίαν ἱερουσαλημ παρακαλέσατε αὐτὴν ὅτι ἐπλήσθη ἡ ταπεινώσις αὐτῆς λέλυται αὐτῆς ἡ ἁμαρτία ὅτι ἐδέξατο ἐκ χειρὸς κυριου διπλὰ τὰ ἁμαρτήματα αὐτῆς
- 3 ¶ Голос кличе: На пустині вготуйте дорогу Господню, в степу вирівняйте битий шлях Богу нашому!
 A voice of one crying, Make ready in the waste land the way of the Lord, make level in the lowland a highway for our God.
 φωνὴ βοῶντος ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐτομάσατε τὴν ὁδὸν κυριου εὐθείας ποιεῖτε τὰς τρίβους τοῦ θεοῦ ἡμῶν

- 4 Хай підійметься всяка долина, і хай знизиться всяка гора та підгірок, і хай стане круте за рівнину, а пасма гірські за долину!
Let every valley be lifted up, and every mountain and hill be made low, and let the rough places become level, and the hilltops become a valley,
πᾶσα φάραγξ πληρωθήσεται καὶ πᾶν ὄρος καὶ βουνὸς ταπεινωθήσεται καὶ ἔσται πάντα τὰ σκολιὰ εἰς εὐθεῖαν καὶ ἡ τραχεῖα εἰς πεδιά
- 5 І з'явиться слава Господня, і разом побачить її кожне тіло, бо уста Господні оце прорекли!
And the glory of the Lord will be made clear, and all flesh will see it together, for the mouth of the Lord has said it.
καὶ ὀφθήσεται ἡ δόξα κυρίου καὶ ὁψεται πᾶσα σὰρξ τὸ σωτήριον τοῦ θεοῦ ὅτι κύριος ἐλάλησεν
- 6 Голос кличе: Звіщай! Я ж спитав: Про що буду звіщати? Всяке тіло трава, всяка ж слава як цвіт польовий:
A voice of one saying, Give a cry! And I said, What is my cry to be? All flesh is grass, and all its strength like the flower of the field.
φωνὴ λέγοντος βόησον καὶ εἶπα τί βοήσω πᾶσα σὰρξ χόρτος καὶ πᾶσα δόξα ἀνθρώπου ὡς ἄνθος χόρτου
- 7 трава засихас, а квітка зів'яне, як подих Господній повіє на неї!... Справді, народ то трава:
The grass becomes dry, the flower is dead; because the breath of the Lord goes over it: truly the people is grass.
ἐξηράνθη ὁ χόρτος καὶ τὸ ἄνθος ἐξέπεσεν
- 8 Трава засихас, а квітка зів'яне, Слово ж нашого Бога повіки стоятиме!
The grass is dry, the flower is dead; but the word of our God is eternal.
τὸ δὲ ῥῆμα τοῦ θεοῦ ἡμῶν μένει εἰς τὸν αἰῶνα
- 9 ¶ На гору високу зберися собі, благовіснику Сіону, свого голоса сильно підвищ, благовіснику Єрусалиму! Підвищ, не лякайся, скажи містам Юди: Ось Бог ваш!
You who give good news to Zion, get up into the high mountain; you who give good news to Jerusalem, let your voice be strong; let it be sounding without fear; say to the towns of Judah, See, your God!
ἐπ' ὄρος ὑψηλὸν ἀνάβηθι ὁ εὐαγγελιζόμενος σιων ὑψώσον τῇ ἰσχύϊ τὴν φωνὴν σου ὁ εὐαγγελιζόμενος ἱερουσαλὴμ ὑψώσατε μὴ φοβεῖσθε εἰπὸν ταῖς πόλεσιν ἰουδα ἰδοὺ ὁ θεὸς ὑμῶν
- 10 Ось прийде Господь, Бог, як сильний, і буде рамено Його панувати для Нього! Ось із Ним нагорода Його, а перед обличчям Його відплата Його.
See, the Lord God will come as a strong one, ruling in power: see, those made free by him are with him, and those whom he has made safe go before him.
ἰδοὺ κύριος μετὰ ἰσχύος ἔρχεται καὶ ὁ βραχίον μετὰ κυριείας ἰδοὺ ὁ μισθὸς αὐτοῦ μετ' αὐτοῦ καὶ τὸ ἔργον ἐναντίον αὐτοῦ
- 11 Він отару Свою буде пасти, як Пастир, раменом Своїм позбирає ягнята, і на лоні Своєму носитиме їх, дійняків же провадити буде!
He will give food to his flock like a keeper of sheep; with his arm he will get it together, and will take up the lambs on his breast, gently guiding those which are with young.
ὡς ποιμὴν ποιμανεῖ τὸ ποίμνιον αὐτοῦ καὶ τῷ βραχίονι αὐτοῦ συναξει ἄρνας καὶ ἐν γαστρὶ ἐχούσας παρακαλέσει
- 12 ¶ Хто води помірвав своєю долонею, а п'ядею виміряв небо, і третиною міри обняв пил землі, і гори ті зважив вагою, а взгір'я шальками?
In the hollow of whose hand have the waters been measured? and who is able to take the heavens in his stretched-out fingers? who has got together the dust of the earth in a measure? who has taken the weight of the mountains, or put the hills into the scales?
τίς ἐμέτρησεν τῇ χειρὶ τὸ ὕδωρ καὶ τὸν οὐρανὸν σπιθαμῇ καὶ πᾶσαν τὴν γῆν δρακί τίς ἔστησεν τὰ ὄρη σταθμῷ καὶ τὰς νάπας ζυγῷ
- 13 Хто Господнього Духа збагнув, і де та людина, що ради своєї подавала Йому?
By whom has the spirit of the Lord been guided, or who has been his teacher?
τίς ἔγνω νοῦν κυρίου καὶ τίς αὐτοῦ σύμβουλος ἐγένετο ὡς συμβιβᾶ αὐτόν
- 14 З ким радився Він, і той напоумив Його, та навчав путі права, і пізнання навчив був Його, і Його напоумив дороги розумної?
Who gave him suggestions, and made clear to him the right way? who gave him knowledge, guiding him in the way of wisdom?
ἢ πρὸς τίνα συμβουλεύσατο καὶ συνεβίβασεν αὐτόν ἢ τίς ἔδειξεν αὐτῷ κρίσιν ἢ ὁδὸν συνέσεως τίς ἔδειξεν αὐτῷ
- 15 Таж народи як крапля з відра, а важать як порох на шальках! Таж Він острови підіймас, немов ту пилинку!
See, the nations are to him like a drop hanging from a bucket, and like the small dust in the scales: he takes up the islands like small dust.
εἰ πάντα τὰ ἔθνη ὡς σταγὼν ἀπὸ κάδου καὶ ὡς ῥοπὴ ζυγοῦ ἐλογίσθησαν καὶ ὡς σίελος λογισθήσονται
- 16 І Ливана не вистачить на запаління жертовне, не стане й звір'я його на цілопалення!
And Lebanon is not enough to make a fire with, or all its cattle enough for a burned offering.
ὁ δὲ λίβανος οὐχ ἰκανὸς εἰς καθυσιν καὶ πάντα τὰ τετράποδα οὐχ ἰκανὰ εἰς ὀλοκάρπωσιν

- 17 **Насупроти Нього всі люди немов би ніщо, пораховані в Нього марнотою та порожнечою.**
All the nations are as nothing before him; even less than nothing, a thing of no value.
 και πάντα τὰ ἔθνη ὡς οὐδὲν εἰσι καὶ εἰς οὐθὲν ἐλογίσθησαν
- 18 **¶ I до кого вподобите Бога, і подобу яку ви поставите поруч із Ним?**
Whom then is God like, in your opinion? or what will you put forward as a comparison with him?
 τίνι ὁμοιώσατε κύριον καὶ τίνι ὁμοιώματι ὁμοιώσατε αὐτόν
- 19 **Майстер божка відливає, золотар же його крис золотом, та виливає йому срібляні ланцюжки.**
The workman makes an image, and the gold-worker puts gold plates over it, and makes silver bands for it.
 μὴ εἰκόνα ἐποίησεν τέκτων ἢ χρυσοχόος χωνεύσας χρυσίον περιεχρύσωσεν αὐτόν ὁμοίωμα κατεσκεύασεν αὐτόν
- 20 **Убогий на дара такого бере собі дерево, що не гниє, розшукує вправного майстра, щоб поставив божка, який не захитається.**
The wise workman makes selection of the mulberry-tree of the offering, a wood which will not become soft; so that the image may be fixed to it and not be moved.
 ξύλον γὰρ ἄσηπτον ἐκλέγεται τέκτων καὶ σοφῶς ζητεῖ πῶς στήσει αὐτοῦ εἰκόνα καὶ ἵνα μὴ σαλεύηται
- 21 **Хіба ви не знаєте, чи ви не чули, чи вам не сповіщено здавна було, чи ви не зрозуміли підвалин землі?**
Have you no knowledge of it? has it not come to your ears? has not news of it been given to you from the first? has it not been clear to you from the time when the earth was placed on its base?
 οὐ γινώσεσθε οὐκ ἀκούσεσθε οὐκ ἀνηγγέλη ἐξ ἀρχῆς ὑμῖν οὐκ ἔγνωτε τὰ θεμέλια τῆς γῆς
- 22 **Він Той, Хто сидить понад кругом землі, а мешканці її немов та сарана. Він небо простяг, мов тканину тонку, і розтягнув Він його, мов намета на мешкання.**
It is he who is seated over the arch of the earth, and the people in it are as small as locusts; by him the heavens are stretched out like an arch, and made ready like a tent for a living-place.
 ὁ κατέχων τὸν γῦρον τῆς γῆς καὶ οἱ ἐνοικοῦντες ἐν αὐτῇ ὡς ἀκρίδες ὁ στήσας ὡς καμάραν τὸν οὐρανὸν καὶ διατείνας ὡς σκηνὴν κατοικεῖν
- 23 **Він Той, Хто князів обертає в ніщо, робить суддів землі за марноту:**
He makes rulers come to nothing; the judges of the earth are of no value.
 ὁ διδοὺς ἄρχοντας εἰς οὐδὲν ἄρχειν τὴν δὲ γῆν ὡς οὐδὲν ἐποίησεν
- 24 **вони не були ще посаджені, і не були ще посіяні, і пень їхній в землі ще не закоринився, та як тільки на них Він дмухнув, вони повсихали, і буря понесла їх, мов ту солому!**
They have only now been planted, and their seed put into the earth, and they have only now taken root, when he sends out his breath over them and they become dry, and the storm-wind takes them away like dry grass.
 οὐ γὰρ μὴ σπεῖρωσιν οὐδὲ μὴ φυτεύσωσιν οὐδὲ μὴ ῥιζωθῆ εἰς τὴν γῆν ἢ ῥίζα αὐτῶν ἐπνευσεν ἐπ' αὐτοὺς καὶ ἐξηράνθησαν καὶ καταγίγς ὡς φρύγανα ἀναλήμψεται αὐτούς
- 25 **I до кого Мене прирівняйте, і йому буду рівний? говорить Святий.**
Who then seems to you to be my equal? says the Holy One.
 νῦν οὖν τίνι με ὁμοιώσατε καὶ ὑψωθήσομαι εἶπεν ὁ ἅγιος
- 26 **Підійміть у височину ваші очі й побачте, хто те все створив? Той, Хто зорі виводить за їхнім числом та кличе ім'ям їх усіх! І ніхто не загубиться через всесильність та всемогутність Його.**
Let your eyes be lifted up on high, and see: who has made these? He who sends out their numbered army: who has knowledge of all their names: by whose great strength, because he is strong in power, all of them are in their places.
 ἀναβλέψατε εἰς ὕψος τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν καὶ ἴδετε τίς κατέδειξεν πάντα ταῦτα ὁ ἐκφέρων κατὰ ἀριθμὸν τὸν κόσμον αὐτοῦ πάντας ἐπ' ὀνόματι καλέσει ἀπὸ πολλῆς δόξης καὶ ἐν κράτει ἰσχύος οὐδὲν ἐν σε ἔλαθεν
- 27 **¶ Пощо говориш ти, Якове, і кажеш, Ізраїлю: Закрита дорога моя перед Господом, і від Бога мого відійшло моє право.**
Why do you say, O Jacob, such words as these, O Israel, The Lord's eyes are not on my way, and my God gives no attention to my cause?
 μὴ γὰρ εἶπης ἰακωβ καὶ τί ἐλάλησας ἰσραηλ ἀπεκρύβη ἡ ὁδός μου ἀπὸ τοῦ θεοῦ καὶ ὁ θεός μου τὴν κρίσιν ἀφεῖλεν καὶ ἀπέστη
- 28 **Хіба ж ти не знаєш, або ти не чув: Бог відвічний Господь, що кінці землі Він створив? Він не змучується та не втомлюється, і не збагненний розум Його.**
Have you no knowledge of it? has it not come to your ears? The eternal God, the Lord, the Maker of the ends of the earth, is never feeble or tired; there is no searching out of his wisdom.
 καὶ νῦν οὐκ ἔγνωσ εἰ μὴ ἠκουσας θεὸς αἰώνιος ὁ θεὸς ὁ κατασκευάσας τὰ ἅκρα τῆς γῆς οὐ πεινάσει οὐδὲ κοπιήσει οὐδὲ ἔστιν ἐξέρεύσεις τῆς φρονήσεως αὐτοῦ
- 29 **Він змученому дає силу, а безсилому міць.**
He gives power to the feeble, increasing the strength of him who has no force.
 διδοὺς τοῖς πεινώσιν ἰσχὴν καὶ τοῖς μὴ ὀδυνωμένοις λύπην

- 30 **І помучаться хлопці й потомляться, і юнаки спотикнутись спіткнуться,**
Even the young men will become feeble and tired, and the best of them will come to the end of his strength;
 πεινάσουσιν γὰρ νεώτεροι καὶ κοπιήσουσιν νεανίσκοι καὶ ἐκλεκτοὶ ἀνίσχυρες ἔσονται
- 31 **а ті, хто надію складає на Господа, силу відновлять, крила підіймуть, немов ті орли, будуть бігати і не потомляться, будуть ходити і не помучаться!**
But those who are waiting for the Lord will have new strength; they will get wings like eagles: running, they will not be tired, and walking, they will have no weariness.
 οἱ δὲ ὑπομένοντες τὸν θεὸν ἀλλάξουσιν ἰσχύϊν πτεροφυήσουσιν ὡς ἀετοὶ δραμοῦνται καὶ οὐ κοπιήσουσιν βαδιοῦνται καὶ οὐ πεινάσουσιν
- 1 **¶ Послушайте мовчки Мене, острови, а народи, чекайте навчання Мого! Хай підійдуть і скажуть: Приступімо всі разом на суд!**
Come quietly before me, O sea-lands, and let the peoples get together their strength: let them come near; then let them say what they have to say: let us put forward our cause against one another.
 ἐγκαινίζεσθε πρὸς με νῆσοι οἱ γὰρ ἄρχοντες ἀλλάξουσιν ἰσχύϊν ἐγγισάτωσαν καὶ λαλησάτωσαν ἅμα τότε κρίσιν ἀναγγελάτωσαν
- 2 **Хто зо сходу того пробудив, що його супроводить в ході перемога? Він народи дає перед ним та царів на топтання, їхнього меча обертає на порох, його лука в солону розвіяну.**
Who sent out from the east one who is right wherever he goes? he gives the nations into his hands, and makes him ruler over kings; he gives them as the dust to his sword, as dry stems before the wind to his bow.
 τίς ἐξήγειρεν ἀπὸ ἀνατολῶν δικαιοσύνην ἐκάλεσεν αὐτὴν κατὰ πόδας αὐτοῦ καὶ πορεύεται δώσει ἐναντίον ἐθνῶν καὶ βασιλεῖς ἐκστήσει καὶ δώσει εἰς γῆν τὰς μαχαίρας αὐτῶν καὶ ὡς φρύγανα ἔξω σμένα τὰ τόξα αὐτῶν
- 3 **Він жене їх, спокійно дорогою йде, якою він не переходив ногами своїми.**
He goes after them safely, not touching the road with his feet.
 καὶ διώζεται αὐτοὺς καὶ διελεύσεται ἐν εἰρήνῃ ἢ ὁδοῦ τῶν ποδῶν αὐτοῦ
- 4 **Хто вчинив та зробив це? Той, хто роди покликав віддавна: Я, Господь, перший, і з останніми Я той же Самий!**
Whose purpose and work was it? His who sent out the generations from the start. I the Lord, the first, and with the last, I am he.
 τίς ἐνήργησεν καὶ ἐποίησεν ταῦτα ἐκάλεσεν αὐτὴν ὁ καλῶν αὐτὴν ἀπὸ γενεῶν ἀρχῆς ἐγὼ θεὸς πρῶτος καὶ εἰς τὰ ἐπερχόμενα ἐγὼ εἰμι
- 5 **Бачили це острови та жахалися, кінці землі трипотіли, наближувались та приходили.**
The sea-lands saw it, and were in fear; the ends of the earth were shaking; they came near.
 εἶδονσαν ἔθνη καὶ ἐφοβήθησαν τὰ ἄκρα τῆς γῆς ἤγγισαν καὶ ἤλθοσαν ἅμα
- 6 **Один одному допомагає і говорить до брата свого: Будь міцний!**
They gave help everyone to his neighbour; and everyone said to his brother, Take heart!
 κρίνων ἕκαστος τῷ πλησίον καὶ τῷ ἀδελφῷ βοηθῆσαι καὶ ἐρεῖ
- 7 **І підбадьорусь майстер золотаря, а той, хто молотом гладить, того, хто б'є на ковадлі, і каже про спосня: Добре воно! і його зміцнює цвяхами, щоб не хиталось.**
So the metal-worker put heart into the gold-worker, and he who was hammering the metal smooth said kind words to the iron-worker, saying of the plate, It is ready: and he put it together with nails, so that there might be no slipping.
 ἴσχυσεν ἀνὴρ τέκτων καὶ χαλκεὺς τύπτων σφόδρῃ ἅμα ἐλαύνων ποτὲ μὲν ἐρεῖ σύμβλημα καλὸν ἐστὶν ἰσχύρωσαν αὐτὰ ἐν ἡλοῖς θήσουσιν αὐτὰ καὶ οὐ κινήθησονται
- 8 **Та ти, о Ізраїлю, рабе Мій, Якове, що Я тебе вибрав, насіння Авраама, друга Мого,**
But as for you, Israel, my servant, and you, Jacob, whom I have taken for myself, the seed of Abraham my friend:
 σὺ δὲ ἰσραηλ παῖς μου ἰακωβ ὃν ἐξελεξάμην σπέρμα αβρααμ ὃν ἠγάπησα
- 9 **ти, якого Я взяв був із кінців землі та покликав тебе із окраїн її, і сказав був до тебе: Ти раб Мій, Я вибрав тебе й не відкинув тебе,**
You whom I have taken from the ends of the earth, and sent for from its farthest parts, saying to you, You are my servant, whom I have taken for myself, and whom I have not given up:
 οὐ ἀντελαβόμην ἀπ' ἄκρων τῆς γῆς καὶ ἐκ τῶν σκοπιῶν αὐτῆς ἐκάλεσα σε καὶ εἶπά σοι παῖς μου εἰ ἐξελεξάμην σε καὶ οὐκ ἐγκατέλιπόν σε
- 10 **¶ не бійся, з тобою бо Я, і не озирайся, бо Я Бог твій! Зміцню Я тебе, і тобі поможу, і правцею правди Своєї тебе Я підтримаю.**
Have no fear, for I am with you; do not be looking about in trouble, for I am your God; I will give you strength, yes, I will be your helper; yes, my true right hand will be your support.
 μὴ φοβοῦ μετὰ σοῦ γὰρ εἰμι μὴ πλανῶ ἐγὼ γὰρ εἰμι ὁ θεός σου ὁ ἐνισχύσας σε καὶ ἐβοήθησά σοι καὶ ἠσφαλισάμην σε τῇ δεξιᾷ τῇ δικαίᾳ μου
- 11 **Отож, засоромляться та зніяковіють усі проти тебе запалені, стануть нічим та погинуть твої супротивники.**
Truly, all those who are angry with you will be made low and put to shame: those desiring to do you wrong will come to nothing and never again be seen.
 ἰδοὺ αἰσχυνηθήσονται καὶ ἐντραπήσονται πάντες οἱ ἀντικείμενοί σοι ἔσονται γὰρ ὡς οὐκ ὄντες καὶ ἀπολοῦνται πάντες οἱ ἀντίδικοί σου

- 12 Шукатимеш їх, але їх ти не знайдеш, своїх супротивників; стануть нічим та марнотою ті, хто провадить війну проти тебе.
You will make search for your haters but they will not be there; those who make war against you will be as nothing and will come to destruction.
ζητήσεις αὐτοὺς καὶ οὐ μὴ εὑρῆς τοὺς ἀνθρώπους οἱ παροινήσουσιν εἰς σέ ἔσονται γὰρ ὡς οὐκ ὄντες καὶ οὐκ ἔσονται οἱ ἀντιπολεμοῦντές σε
- 13 Бо Я Господь, Бог твій, що держить тебе за правницю й говорить до тебе: Не бійся, Я тобі поможу!
For I, the Lord your God, have taken your right hand in mine, saying to you, Have no fear; I will be your helper.
ὅτι ἐγὼ ὁ θεὸς σου ὁ κρατῶν τῆς δεξιᾶς σου ὁ λέγων σοι μὴ φοβοῦ
- 14 Не бійся, ти Яковів черве, ти жменько Ізраїлева: Я тобі поможу, говорить Господь, і твій Викупитель Святий Ізраїлів!
Have no fear, you worm Jacob, and you men of Israel; I will be your helper, says the Lord, even he who takes up your cause, the Holy One of Israel.
ιακωβ ὀλιγοστός ἰσραηλ ἐγὼ ἐβοήθησά σοι λέγει ὁ θεὸς ὁ λυτροῦμένος σε ἰσραηλ
- 15 Ось зроблю Я тебе молотаркою гострою, новою, зубчатою, помолотиш ти гори та їх поторошиш, а підірки половою вчиниш!
See, I will make you like a new grain-crushing instrument with teeth, crushing the mountains small, and making the hills like dry stems.
ἰδοὺ ἐποίησά σε ὡς τροχῶδες ἀμάξης ἀλοῶντας καινοὺς πριστηροειδεῖς καὶ ἀλοήσεις ὄρη καὶ λεπτονεῖς βουνούς καὶ ὡς χροῦν θήσεις
- 16 Перевіш їх ти, й вітер їх рознесе, і буря їх розпорозить, і ти будеш утішатися Господом, будеш хвалитись Святим Ізраїлевим.
You will send the wind over them, and it will take them away; they will go in all directions before the storm-wind: you will have joy in the Lord, and be glad in the Holy One of Israel.
καὶ λικμήσεις καὶ ἄνεμος λήμψεται αὐτούς καὶ καταγίγς διασπερεῖ αὐτούς σὺ δὲ εὐφρανθήσῃ ἐν τοῖς ἁγίοις ἰσραηλ καὶ ἀγαλλιάσονται
- 17 Убогі та бідні шукують води, та нема, язик їхній від прагнення висох, Я, Господь, і їх вислухаю, Бог Ізраїлів, не лишу їх!
The poor and crushed are looking for water where no water is, and their tongue is dry for need of it: I the Lord will give ear to their prayer, I the God of Israel will not give them up.
οἱ πτωχοὶ καὶ οἱ ἐνδεεῖς ζητήσουσιν γὰρ ὕδωρ καὶ οὐκ ἔσται ἡ γλῶσσα αὐτῶν ἀπὸ τῆς δίψης ἐξηράνθη ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ἐγὼ ἐπακούσομαι ὁ θεὸς ἰσραηλ καὶ οὐκ ἐγκαταλείψω αὐτούς
- 18 Я ріки відкрию на лисих горах, а джерела посеред долин, оберну Я пустинню на озеро водне, а землю суху на джерела!
I will make rivers on the dry mountain-tops, and fountains in the valleys: I will make the waste land a pool of water, and the dry land springs of water.
ἀλλὰ ἀνοίξω ἐπὶ τῶν ὄρεων ποταμούς καὶ ἐν μέσῳ πεδίων πηγὰς ποιήσω τὴν ἔρημον εἰς ἕλη καὶ τὴν διψῶσαν γῆν ἐν ὑδραγωγοῖς
- 19 На пустинню дам кедр, акацію, мирта й маслину, поставлю Я разом в степу кипариса та явора й бука,
I will put in the waste land the cedar, the acacia, the myrtle, and the olive-tree; and in the lowland will be planted the fir-tree, the plane, and the cypress together:
θήσω εἰς τὴν ἀνυδρον γῆν κέδρον καὶ πύξον καὶ μυρσίην καὶ κυπάρισσον καὶ λεύκην
- 20 щоб разом побачили й знали, і пересвідчилися та зрозуміли, що Господня рука це зробила, і створив це Святий Ізраїлів!
So that they may see and be wise and give their mind to it, and that it may be clear to them all that the hand of the Lord has done this, and that the Holy One of Israel has made it.
ἵνα ἴδωσιν καὶ γνῶσιν καὶ ἐννοηθῶσιν καὶ ἐπιστῶνται ἅμα ὅτι χεῖρ κυρίου ἐποίησεν ταῦτα πάντα καὶ ὁ ἅγιος τοῦ ἰσραηλ κατέδειξεν
- 21 ¶ Принесіть свою справу, говорить Господь, припровадьте Мені свої докази, каже Цар Яковів.
Put forward your cause, says the Lord; let your strong argument come out, says the King of Jacob.
ἐγγίξει ἡ κρίσις ὑμῶν λέγει κύριος ὁ θεὸς ἤγγισαν αἱ βουλαὶ ὑμῶν λέγει ὁ βασιλεὺς ἰακωβ
- 22 Хай підійдуть і хай нам розкажуть, що трапиться! Виясніть справи минулі, що вони є, а ми серце наше на те покладемо й пізнаємо їхній кінець, або сповістять про майбутнє.
Let the future be made clear to us: give us news of the past things, so that we may give thought to them; or of the things to come, so that we may see if they are true.
ἐγγισάτωσαν καὶ ἀναγγελάτωσαν ὑμῖν ἃ συμβήσεται ἢ τὰ πρότερα τίνα ἦν εἶπατε καὶ ἐπιστήσομεν τὸν νοῦν καὶ γνωσόμεθα τί τὰ ἔσχατα καὶ τὰ ἐπερχόμενα εἶπατε ἡμῖν
- 23 Розкажіть наперед про майбутнє, і пізнаємо ми, що ви боги. Отож, учиніть ви добро чи зробіть що лихе, щоб ми здивувалися і разом побачили.
Give us word of what will be after this, so that we may be certain that you are gods: yes, do good or do evil, so that we may all see it and be surprised.
ἀναγγεῖλατε ἡμῖν τὰ ἐπερχόμενα ἐπ' ἔσχάτου καὶ γνωσόμεθα ὅτι θεοὶ ἐστε εὖ ποιήσατε καὶ κακώσατε καὶ θανατώμεθα καὶ ὀψόμεθα ἅμα
- 24 Та ви менш від нічого, і менший ваш чин від марноти, гидота, хто вас вибирає!
But you are nothing, and your work is of no value: foolish is he who takes you for his gods.
ὅτι πόθεν ἐστέ ὑμεῖς καὶ πόθεν ἡ ἐργασία ὑμῶν ἐκ γῆς βδέλυγμα ἐξελέξαντο ὑμᾶς

- 25 Я з півночі мужа збудив і прийшов він, зо схід сонця в Ім'я Мос кличе, і він буде чавити князів, мов ту грязюку, й як ганчар глину топче!
I have sent for one from the north, and from the dawn he has come; in my name he will get rulers together and go against them; they will be like dust, even as the wet earth is stamped on by the feet of the potter.
 ἐγὼ δὲ ἤγειρα τὸν ἀπὸ βορρᾶ καὶ τὸν ἀφ' ἡλίου ἀνατολῶν κληθήσονται τῷ ὀνόματί μου ἐρχέσθωσαν ἄρχοντες καὶ ὡς πηλὸς κεραμέως καὶ ὡς κεραμεὺς καταπατῶν τὸν πηλὸν οὕτως καταπατηθήσεται
- 26 Хто сказав це віддавна, щоб знали те ми, і щоб наперед ми сказали: Це правда? Та ніхто не сказав, і ніхто не повів, і ніхто не почув ваших слів...
Who has given knowledge of it from the first, so that we may be certain of it? and from the start, so that we may say, His word is true? There is no one who gives news, or says anything, or who gives ear to your words.
 τίς γὰρ ἀναγγελεῖ τὰ ἐξ ἀρχῆς ἵνα γινώμεν καὶ τὰ ἐμπροσθεν καὶ ἐροῦμεν ὅτι ἀληθῆ ἐστὶν οὐκ ἔστιν ὁ προλέγων οὐδὲ ὁ ἀκούων ὑμῶν τοὺς λόγους
- 27 Я перший сказав до Сіону: Оце, то вони! А Єрусалимові дам благовісника.
I was the first to give word of it to Zion, and I gave the good news to Jerusalem.
 ἀρχὴν σιῶν δώσω καὶ ἱερουσαλημ παρακαλέσω εἰς ὁδόν
- 28 І Я дивлюсь, та нікого нема, і немає між ними порадника, щоб відповіли, коли їх запитаю.
And I saw that there was no man, even no wise man among them, who might give an answer to my questions.
 ἀπὸ γὰρ τῶν ἐθνῶν ἰδοὺ οὐδεὶς καὶ ἀπὸ τῶν εἰδώλων αὐτῶν οὐκ ἦν ὁ ἀναγγέλλων καὶ ἐὰν ἐρωτήσω αὐτοὺς πόθεν ἐστέ οὐ μὴ ἀποκριθῶσιν μοι
- 29 Тож ніщо всі вони, їхні чини марнота, вітер та порожнеча їхні ідоли!
Truly they are all nothing, their works are nothing and of no value: their metal images are of no more use than wind.
 εἰσὶν γὰρ οἱ ποιοῦντες ὑμᾶς καὶ μάτην οἱ πλανῶντες ὑμᾶς
- 1 ¶ Оце Отрок Мій, що Я підпіраю Його, Мій Обранець, що Його полюбила душа Моя. Я злив Свого Духа на Нього, і Він правосуддя народам подасть.
See my servant, whom I am supporting, my loved one, in whom I take delight: I have put my spirit on him; he will give the knowledge of the true God to the nations.
 ἰακωβ ὁ παῖς μου ἀντιλήμψομαι αὐτοῦ ἰσραηλ ὁ ἐκλεκτός μου προσεδέξατο αὐτὸν ἢ ψυχὴ μου ἔδωκα τὸ πνεῦμά μου ἐπ' αὐτόν κρίσιν τοῖς ἔθνεσιν ἐξοίσει
- 2 Він не буде кричати, і кликати не буде, і на вулицях чути не дасть Свого голосу.
He will make no cry, his voice will not be loud: his words will not come to men's ears in the streets.
 οὐ κεκράξεται οὐδὲ ἀνήσει οὐδὲ ἀκουσθήσεται ἕξω ἢ φωνῆ αὐτοῦ
- 3 Він очеретини надломленої не доломить, і гнота тліючого не погасить, буде суд видавати за правдою.
He will not let a crushed stem be quite broken, and he will not let a feebly burning light be put out: he will go on sending out the true word to the peoples.
 κάλαμον τεθλασμένον οὐ συντρίψει καὶ λίνον καπνιζόμενον οὐ σβέσει ἀλλὰ εἰς ἀλήθειαν ἐξοίσει κρίσιν
- 4 Не втомиться Він, і не знеможеться, поки присуду не покладе на землі, і будуть чекати Закона Його острови.
His light will not be put out, and he will not be crushed, till he has given the knowledge of the true God to the earth, and the sea-lands will be waiting for his teaching.
 ἀναλάμψει καὶ οὐ θραυσθήσεται ἕως ἂν θῆ ἐπὶ τῆς γῆς κρίσιν καὶ ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ ἔθνη ἐλπιοῦσιν
- 5 ¶ Говорить отак Бог, Господь, що створив небеса і їх розтягнув, що землю простяг та все те, що із неї виходить, що народові на ній Він дихання дас, і духа всім тим, хто ходить по ній.
God the Lord, even he who made the heavens, measuring them out on high; stretching out the earth, and giving its produce; he who gives breath to the people on it, and life to those who go about on it, says:
 οὕτως λέγει κύριος ὁ θεὸς ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν καὶ πήξας αὐτόν ὁ στερεώσας τὴν γῆν καὶ τὰ ἐν αὐτῇ καὶ διδοὺς πνοὴν τῷ λαῷ τῷ ἐπ' αὐτῆς καὶ πνεῦμα τοῖς πατοῦσιν αὐτήν
- 6 Я, Господь, покликав Тебе в справедливості, і буду міцно тримати за руки Тебе, і Тебе берегтиму, і дам Я Тебе заповітом народові, за Світло поганам,
I the Lord have made you the vessel of my purpose, I have taken you by the hand, and kept you safe, and I have given you to be an agreement to the people, and a light to the nations:
 ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ἐκάλεσά σε ἐν δικαιοσύνῃ καὶ κρατήσω τῆς χειρὸς σου καὶ ἐνισχύσω σε καὶ ἔδωκά σε εἰς διαθήκην γένους εἰς φῶς ἐθνῶν
- 7 щоб очі відкрити незрячим, щоб вивести в'язня з в'язниці, а з темниці тих мешканців темряви!
To give eyes to the blind, to make free the prisoners from the prison, to let out those who are shut up in the dark.
 ἀνοίξει ὀφθαλμοὺς τυφλῶν ἐξαγαγεῖν ἐκ δεσμῶν δεδεμένους καὶ ἐξ οἴκου φυλακῆς καθημένους ἐν σκότει
- 8 Я Господь, оце Ймення Мос, і іншому слави Своєї не дам, ні хвали Своєї божкам.
I am the Lord; that is my name: I will not give my glory to another, or my praise to pictured images.
 ἐγὼ κύριος ὁ θεός τοῦτό μοῦ ἐστὶν τὸ ὄνομα τὴν δόξαν μου ἐτέρῳ οὐ δώσω οὐδὲ τὰς ἀρετάς μου τοῖς γλυπτοῖς

- 9 Речі давні прийшли ось, нові ж Я повім, дам почути вам про них, поки виростуть.
See, the things said before have come about, and now I give word of new things: before they come I give you news of them.
τὰ ἀπ' ἀρχῆς ἰδοὺ ἤκουσιν καὶ καινὰ ἃ ἐγὼ ἀναγγεῖλω καὶ πρὸ τοῦ ἀνατεῖλαι ἐδηλώθη ὑμῖν
- 10 Заспівайте для Господа пісню нову, від краю землі Йому хвалу! Нехай шумить море, і все, що є в ньому, острови та їхні мешканці!
Make a new song to the Lord, and let his praise be sounded from the end of the earth; you who go down to the sea, and everything in it, the sea-lands and their people.
ὕμνησατε τῷ κυρίῳ ὕμνον καινόν ἢ ἀρχὴ αὐτοῦ δοξάζετε τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἀπ' ἄκρου τῆς γῆς οἱ καταβαίνοντες εἰς τὴν θάλασσαν καὶ πλέοντες αὐτὴν αἱ νῆσοι καὶ οἱ κατοικοῦντες αὐτάς
- 11 Хай голосно кличуть пустиня й міста її, оселі, що в них проживає Кедар! Хай виспівують мешканці скелі, хай кричать із вершини гірської!
Let the waste land and its flocks be glad, the tent-circles of Kedar; let the people of the rock give a glad cry, from the top of the mountains let them make a sound of joy.
εὐφράνθητι ἔρημος καὶ αἱ κῶμαι αὐτῆς ἐπαύλεις καὶ οἱ κατοικοῦντες κηδαρ εὐφρανθήσονται οἱ κατοικοῦντες πέτραν ἀπ' ἄκρων τῶν ὄρεων βοήσουσιν
- 12 Нехай Господу честь віддадуть, і на островах Його славу звіщають!
Let them give glory to the Lord, sounding his praise in the sea-lands.
δώσουσιν τῷ θεῷ δόξαν τὰς ἀρετὰς αὐτοῦ ἐν ταῖς νήσοις ἀναγγελοῦσιν
- 13 ¶ Господь вийде, як лицар, розбудить завзяття Своє, як вояк, підійме Він окрик та буде кричати, переможе Своїх ворогів!
The Lord will go out as a man of war, he will be moved to wrath like a fighting-man: his voice will be strong, he will give a loud cry; he will go against his attackers like a man of war.
κύριος ὁ θεὸς τῶν δυνάμεων ἐξελεύσεται καὶ συντρίψει πόλεμον ἐπεγερεῖ ζῆλον καὶ βοήσεται ἐπὶ τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ μετὰ ἰσχύος
- 14 Я відвіку мовчав, мовчазний був та стримувався, а тепер Я кричатиму, мов породілля! буду тяжко зідхати й хапати повітря!
I have long been quiet, I have kept myself in and done nothing: now I will make sounds of pain like a woman in childbirth, breathing hard and quickly.
ἐσιώπησα μὴ καὶ αἰεὶ σιωπήσομαι καὶ ἀνέξομαι ἐκατέρησα ὡς ἡ τίκτουσα ἐκστήσω καὶ ξηρανῶ ἅμα
- 15 Спустошу Я гори й підгірки, і всі їхні зілля посушу, і річки оберну в острови, і стави повисушую!
I will make waste mountains and hills, drying up all their plants; and I will make rivers dry, and pools dry land.
καὶ θήσω ποταμοὺς εἰς νήσους καὶ ἔλη ξηρανῶ
- 16 І Я попроваджу незрячих дорогою, якої не знають, стежками незаними їх поведу, оберну перед ними темноту на світло, а нерівне в рівнину. Оце речі, які Я зроблю, і їх не покину!
And I will take the blind by a way of which they had no knowledge, guiding them by roads strange to them: I will make the dark places light before them, and the rough places level. These things will I do and will not give them up.
καὶ ἄξω τυφλοὺς ἐν ὁδῷ ἣ οὐκ ἔγνωσαν καὶ τρίβους οὓς οὐκ ἤδεισαν πατήσαι ποιήσω αὐτοὺς ποιήσω αὐτοῖς τὸ σκότος εἰς φῶς καὶ τὰ σκολιὰ εἰς εὐθείαν ταῦτα τὰ ῥήματα ποιήσω καὶ οὐκ ἐγκαταλεῖψω αὐτούς
- 17 Відступлять назад, посоромляться соромом ті, хто надію складав на божка, хто бовванам казав: Ви наші боги!
They will be turned back and be greatly shamed who put their hope in pictured images, who say to metal images, You are our gods.
αὐτοὶ δὲ ἀπεστράφησαν εἰς τὰ ὀπίσω αἰσχύνθητε αἰσχύνῃ οἱ πεποιθότες ἐπὶ τοῖς γλυπτοῖς οἱ λέγοντες τοῖς χωνευτοῖς ὑμεῖς ἐστε θεοὶ ἡμῶν
- 18 ¶ Почуйте, глухі, а незрячі, прозріте, щоб бачити!
Give ear, you whose ears are shut; and let your eyes be open, you blind, so that you may see.
οἱ κῶφοί ἀκούσατε καὶ οἱ τυφλοὶ ἀναβλέψατε ἰδεῖν
- 19 Хто сліпий, як не раб Мій, а глухий, як посол Мій, що Я посилаю його? Хто сліпий, як довірений, і сліпий, як раб Господа?
Who is blind, but my servant? who has his ears stopped, but he whom I send? who is blind as my true one, or who has his ears shut like the Lord's servant?
καὶ τίς τυφλὸς ἀλλ' ἢ οἱ παῖδες μου καὶ κῶφοί ἀλλ' ἢ οἱ κυριεύοντες αὐτῶν καὶ ἐτυφλώθησαν οἱ δοῦλοι τοῦ θεοῦ
- 20 Ти бачив багато, але не зберіг, мав вуха відкриті, але не почув.
Seeing much, but keeping nothing in mind; his ears are open, but there is no hearing.
εἶδετε πλεονάκις καὶ οὐκ ἐφυλάξασθε ἠνοιγμένα τὰ ὦτα καὶ οὐκ ἤκούσατε
- 21 Господь захотів був того ради правди Своєї, збільшив та прославив Закона.
It was the Lord's pleasure, because of his righteousness, to make the teaching great and give it honour.
κύριος ὁ θεὸς ἐβούλετο ἵνα δικαιοθῇ καὶ μεγαλύνῃ ἀνεσις καὶ εἶδον

- 22 Але він народ попустошений та поплондрований; усі вони по печерах пов'язані та по в'язницях поховані; стали вони за грабіж, і немає визвольника, за здобич, й немає того, хто б ска зав: Поверни!
 But this is a people whose property has been taken away from them by force; they are all taken in holes, and shut up in prisons: they are made prisoners, and no one makes them free; they are taken by force and no one says, Give them back.
 και ἐγένετο ὁ λαὸς πεπρονευμένος καὶ διηρασμένος ἢ γὰρ παγὶς ἐν τοῖς ταμείοις πανταχοῦ καὶ ἐν οἴκοις ἅμα ὅπου ἔκρυψαν αὐτούς ἐγένοντο εἰς προνομίην καὶ οὐκ ἦν ὁ ἐξαιρούμενος ἄρπαγμα καὶ οὐκ ἦν ὁ λέγων ἀπόδος
- 23 Хто з вас візьме оце до вух, на майбутнє почус й послухас?
 Who is there among you who will give ear to this? who will give attention to it for the time to come?
 τίς ἐν ὑμῖν ὅς ἐνωτιεῖται ταῦτα εἰσακούσεται εἰς τὰ ἐπερχόμενα
- 24 Хто Якова дав на здобич, а Ізраїля грабіжникам? Хіба ж не Господь, що ми проти Нього грішили були і не хотіли ходити путями Його, а Закона Його ми не слухали?
 Who gave up Jacob to those who took away his goods, and Israel to his attackers? Did not the Lord? he against whom they did wrong, and in whose ways they would not go, turning away from his teaching.
 τίς ἔδωκεν εἰς διαρπαγὴν ἰακώβ καὶ ἰσραὴλ τοῖς προνομεύουσιν αὐτὸν οὐχὶ ὁ θεὸς ᾧ ἡμάρτοσαν αὐτῷ καὶ οὐκ ἐβούλοντο ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ πορεύεσθαι οὐδὲ ἀκούειν τοῦ νόμου αὐτοῦ
- 25 І Він вилив на нього жар гніву Свого та насилля війни, що палахкотіло навколо його, та він не пізнав, і в ньому горіло воно, та не брав він до серця цього!
 For this reason he let loose on him the heat of his wrath, and his strength was like a flame; and it put fire round about him, but he did not see it; he was burned, but did not take it to heart.
 καὶ ἐπήγαγεν ἐπ' αὐτούς ὀργὴν θυμοῦ αὐτοῦ καὶ κατίσχυσεν αὐτούς πόλεμος καὶ οἱ συμφλέγοντες αὐτούς κύκλω καὶ οὐκ ἔγνωσαν ἕκαστος αὐτῶν οὐδὲ ἔθεντο ἐπὶ ψυχὴν
- 1 ¶ А тепер отак каже Господь, що створив тебе, Якове, і тебе вформував, о Ізраїлю: Не бійся, бо Я тебе викупив, Я покликав ім'я твоє, Мій ти!
 But now, says the Lord your Maker, O Jacob, and your life-giver, O Israel: have no fear, for I have taken up your cause; naming you by your name, I have made you mine.
 καὶ νῦν οὕτως λέγει κύριος ὁ θεὸς ὁ ποιήσας σε ἰακώβ ὁ πλάσας σε ἰσραὴλ μὴ φοβοῦ ὅτι ἐλυτρώσάμην σε ἐκάλεσά σε τὸ ὄνομά σου ἐμὸς εἶ σύ
- 2 Коли переходитимеш через води, Я буду з тобою, а через річки не затоплять тебе, коли будеш огонь переходити, не попечешся, і не буде палити тебе його полум'я.
 When you go through the waters, I will be with you; and through the rivers, they will not go over you: when you go through the fire, you will not be burned; and the flame will have no power over you.
 καὶ ἐὰν διαβαίνης δι' ὕδατος μετὰ σοῦ εἰμι καὶ ποταμοὶ οὐ συγκλύσουσίν σε καὶ ἐὰν διέλθης διὰ πυρός οὐ μὴ κατακαυθῆς φλόξ οὐ κατακαύσει σε
- 3 Бо Я Господь, Бог твій, Святий Ізраїлів, твій Спаситель! Дав Я на викуп за тебе Єгипта, Етіопію й Севу замість тебе.
 For I am the Lord your God, the Holy One of Israel, your saviour; I have given Egypt as a price for you, Ethiopia and Seba for you.
 ὅτι ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς σου ὁ ἅγιος ἰσραὴλ ὁ σφύζων σε ἐποίησά σου ἄλλαγμα αἰγυπτὸν καὶ αἰθιοπίαν καὶ σοήνην ὑπὲρ σοῦ
- 4 Через те, що ти став дорогий в Моїх очах, шанований став, й Я тебе покохав, то людей замість тебе віддам, а народи за душу твою.
 Because of your value in my eyes, you have been honoured, and loved by me; so I will give men for you, and peoples for your life.
 ἀφ' οὗ ἐντιμος ἐγένου ἐναντίον μου ἐδοξάσθης κἀγὼ σε ἠγάπησα καὶ δώσω ἀνθρώπους πολλοὺς ὑπὲρ σοῦ καὶ ἄρχοντας ὑπὲρ τῆς κεφαλῆς σου
- 5 Не бійся, бо Я ж із тобою! Зо сходу згромаджу насіння твоє, і з заходу тебе позбираю.
 Have no fear, for I am with you: I will take your seed from the east, and get you together from the west;
 μὴ φοβοῦ ὅτι μετὰ σοῦ εἰμι ἀπὸ ἀνατολῶν ἄξω τὸ σπέρμα σου καὶ ἀπὸ δυσμῶν συνάξω σε
- 6 Скажу півночі: Дай, а до півдня: Не стримуй! Поприводь ти синів моїх здалека, а дочки мої від окраїн землі,
 I will say to the north, Give them up; and to the south, Do not keep them back; send back my sons from far, and my daughters from the end of the earth;
 ἐρῶ τῷ βορρᾷ ἄγε καὶ τῷ λιβὶ μὴ κόλυε ἄγε τοὺς υἱοὺς μου ἀπὸ γῆς πόρρωθεν καὶ τὰς θυγατέρας μου ἀπ' ἄκρων τῆς γῆς
- 7 і кожного, хто тільки зветься Іменям Моїм, і кого Я на славу Свою був створив, кого вформував та кого Я вчинив.
 Every one who is named by my name, and whom I have made for my glory, who has been formed and designed by me.
 πάντας ὅσοι ἐπικέκληνται τῷ ὀνόματί μου ἐν γὰρ τῇ δόξῃ μου κατεσκεύασα αὐτὸν καὶ ἐπλάσα καὶ ἐποίησα αὐτόν
- 8 ¶ Приведи ти народа сліпого, хоч очі він має, і глухих, хоч вуха в них є!
 Send out the blind people who have eyes, and those who have ears, but they are shut.
 καὶ ἐξήγαγον λαὸν τυφλὸν καὶ ὀφθαλμοὶ εἰσιν ὡσαύτως τυφλοὶ καὶ κωφοὶ τὰ ὄτα ἔχοντες

- 9 Нехай разом зберуться всі люди і народи згромадяться: хто поміж ними розкаже про це, і хто розповість про минуле? Нехай дадуть свідків своїх і оправдані будуть, і хай вони чують т а скажуть: Це правда!
Let all the nations come together, and let the peoples be present: who among them is able to make this clear, and give us word of earlier things? let their witnesses come forward, so that they may be seen to be true, and that they may give ear, and say, It is true.
πάντα τὰ ἔθνη συνήχθησαν ἅμα καὶ συναχθήσονται ἄρχοντες ἐξ αὐτῶν τίς ἀναγγελεῖ ταῦτα ἢ τὰ ἐξ ἀρχῆς τίς ἀναγγελεῖ ὑμῖν ἀγαγέτωσαν τοὺς μάρτυρας αὐτῶν καὶ δικαιοθήτωσαν καὶ εἰπάτωσαν ἃ ληθῆ
- 10 Ви свідки Мої, говорить Господь, та раб Мій, якого Я вибрав, щоб пізнали й Мені ви повірили, та зрозуміли, ще це Я. До Мене не зроблено Бога, і не буде цього по Мені!
You are my witnesses, says the Lord, and my servant whom I have taken for myself: so that you may see and have faith in me, and that it may be clear to you that I am he; before me there was no God formed, and there will not be after me.
γένεσθέ μοι μάρτυρες καὶ γὰρ μάρτυς λέγει κύριος ὁ θεὸς καὶ ὁ παῖς ὃν ἐξελεξάμην ἵνα γνῶτε καὶ πιστεύσητε καὶ συνῆτε ὅτι ἐγὼ εἰμι ἔμπροσθέν μου οὐκ ἐγένετο ἄλλος θεὸς καὶ μετ' ἐμὲ οὐκ ἔσται
- 11 Я, Я Господь, і крім Мене немає Спасителя!
I, even I, am the Lord; and there is no saviour but me.
ἐγὼ ὁ θεὸς καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλος ἐμοῦ σῶζων
- 12 Я розказав, і споміг, і звістив, і Бога чужого немає між вами, ви ж свідки Мої, говорить Господь, а Я Бог!
I gave the word, and made it clear, and there was no strange god among you: for this reason you are my witnesses, says the Lord.
ἀνήγγελα καὶ ἔσωσα ὠνειδίσα καὶ οὐκ ἦν ἐν ὑμῖν ἄλλότριος ὑμεῖς ἐμοὶ μάρτυρες καὶ γὰρ μάρτυς λέγει κύριος ὁ θεός
- 13 І Я здавна Той Самий, і ніхто не врятує з Моєї руки, як що Я вчиню, то хто це перемінить?
From time long past I am God, and from this day I am he: there is no one who is able to take you out of my hand: when I undertake a thing, by whom will my purpose be changed?
ἔτι ἀπ' ἀρχῆς καὶ οὐκ ἔστιν ὁ ἐκ τῶν χειρῶν μου ἐξαιρούμενος ποιῆσω καὶ τίς ἀποστρέψει αὐτό
- 14 ¶ Так говорить Господь, ваш Відкупитель, Святий Ізраїлів: Ради вас Я послав у Вавилон, і зганяю усіх втікачів, а халдеїв кораблі їх утїхи.
The Lord, who has taken up your cause, the Holy One of Israel, says, Because of you I have sent to Babylon, and made all their seers come south, and the Chaldaeans whose cry is in the ships.
οὕτως λέγει κύριος ὁ θεὸς ὁ λυτρούμενος ὑμᾶς ὁ ἅγιος ἰσραὴλ ἔνεκεν ὑμῶν ἀποστελῶ εἰς βαβυλῶνα καὶ ἐπεγερῶ πάντας φεύγοντας καὶ χaldaῖοι ἐν πλοίοις δεθήσονται
- 15 Я Господь, ваш Святий, Творець Ізраїля, Цар ваш!
I am the Lord, your Holy One, the Maker of Israel, your King.
ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὁ ἅγιος ὑμῶν ὁ καταδείξας ἰσραὴλ βασιλεὺς ὑμῶν
- 16 Так говорить Господь, що дорогу на морі дас, а стежку в мугутній воді,
This is the word of the Lord, who makes a way in the sea, and a road through the deep waters;
οὕτως λέγει κύριος ὁ διδοὺς ὁδὸν ἐν θαλάσῃ καὶ ἐν ὕδατι ἰσχυρῶ τρίβον
- 17 що випровадив колесницю й коня, військо та силу, що разом лягли і не встали, зотліли, як льон, та погасили...
Who sends out the war-carriages and the horses, the army with all its force; they have come down, they will not get up again; like a feebly burning light they are put out.
ὁ ἐξαγαγὼν ἄρματα καὶ ἵππον καὶ ὄχλον ἰσχυρόν ἀλλὰ ἐκοιμήθησαν καὶ οὐκ ἀναστήσονται ἐσβέσθησαν ὡς λίνον ἐσβεσμένον
- 18 Не згадуйте вже про минуле, і про давнє не думайте!
Give no thought to the things which are past; let the early times go out of your minds.
μὴ μνημονεύετε τὰ πρῶτα καὶ τὰ ἀρχαῖα μὴ συλλογίζεσθε
- 19 Ось зроблю Я нове, тепер виросте. Чи ж про це ви не знаєте? Теж зроблю Я дорогу в степу, а в пустині річки.
See, I am doing a new thing; now it is starting; will you not take note of it? I will even make a way in the waste land, and rivers in the dry country.
ἰδοὺ ποιῶ καινὰ ἃ νῦν ἀνατελεῖ καὶ γνώσεσθε αὐτά καὶ ποιῆσω ἐν τῇ ἐρήμῳ ὁδὸν καὶ ἐν τῇ ἀνύδρῳ ποταμούς
- 20 Буде славити Мене польова звірина, шакали та струсі, бо воду Я дам на степу, а в пустині річки, щоб напувати народ Мій, вибранця Мого.
The beasts of the field will give me honour, the jackals and the ostriches: because I send out waters in the waste land, and rivers in the dry country, to give drink to the people whom I have taken for myself:
εὐλογήσει με τὰ θηρία τοῦ ἀγροῦ σειρήνες καὶ θυγατέρες στρουθῶν ὅτι ἔδωκα ἐν τῇ ἐρήμῳ ὕδωρ καὶ ποταμούς ἐν τῇ ἀνύδρῳ ποτίσαι τὸ γένος μου τὸ ἐκλεκτόν
- 21 Цей народ Я Собі вформував, він буде звіщати про славу Мою.
Even the people whom I made to be the witnesses of my praise.
λαόν μου ὃν περιποιήσαμην τὰς ἀρετὰς μου διηγείσθαι

- 22 ¶ Та Мене ти не кликав, о Якове, не змагався за Мене, Ізраїлю.
But you have made no prayer to me, O Jacob: and you have given no thought to me, O Israel.
οὐ νῦν ἐκάλεσά σε ἰακωβ οὐδὲ κοπιᾶσαι σε ἐποίησα ἰσραηλ
- 23 Ти Мені не приводив ягнят цілопалень своїх, і своїми жертвами не шанував ти Мене... Я тебе не силував, щоб приносити жертву хлібну, і кадилом не мучив тебе.
You have not made me burned offerings of sheep, or given me honour with your offerings of beasts; I did not make you servants to give me an offering, and I did not make you tired with requests for perfumes.
οὐκ ἐμοὶ πρόβατα τῆς ὀλοκαρπώσεώς σου οὐδὲ ἐν ταῖς θυσίαις σου ἐδόξασάς με οὐδὲ ἔγκοπον ἐποίησά σε ἐν λιβάνῳ
- 24 Очерету запашиного не купував ти за срібло Мені, і не напував ти Мене лосм жертв своїх, тільки своїми гріхами Мене ти турбував та своїми провинями мучив Мене!...
You have not got me sweet-smelling plants with your money, or given me pleasure with the fat of your offerings: but you have made me a servant to your sins, and you have made me tired with your evil doings.
οὐδὲ ἐκτήσω μοι ἀργυρίου θυμίαμα οὐδὲ τὸ στέαρ τῶν θυσιῶν σου ἐπεθύμησα ἀλλὰ ἐν ταῖς ἀμαρτίαις σου καὶ ἐν ταῖς ἀδικίαις σου πρόεστην σου
- 25 Я, Я є Той, Хто стирає провини твої ради Себе, а гріхів твоїх не пам'ятає!
I, even I, am he who takes away your sins; and I will no longer keep your evil doings in mind.
ἐγὼ εἰμι ἐγὼ εἰμι ὁ ἐξαλείφων τὰς ἀνομίας σου καὶ οὐ μὴ μνησθήσομαι
- 26 Пригадай ти Мені і судимось разом, розкажи ти Мені, щоб тобі оправдатись!
Put me in mind of this; let us take up the cause between us: put forward your cause, so that you may be seen to be in the right.
σὺ δὲ μνήσθητι καὶ κριθῶμεν λέγε σὺ τὰς ἀνομίας σου πρῶτος ἵνα δικαιωθῆς
- 27 Твій батько був перший згрішив, і відпали від Мене твої посередники,
Your first father was a sinner, and your guides have gone against my word.
οἱ πατέρες ὑμῶν πρῶτοι καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτῶν ἠνόμησαν εἰς ἐμέ
- 28 тому Я позбавив священства священників, і Якова дав на прокляття, і на зневагу Ізраїля!
Your chiefs have made my holy place unclean, so I have made Jacob a curse, and Israel a thing of shame.
καὶ ἐμίαναν οἱ ἄρχοντες τὰ ἁγία μου καὶ ἔδωκα ἀπολέσαι ἰακωβ καὶ ἰσραηλ εἰς ὄνειδισμὸν
- 1 ¶ А тепер ось послухай, о Якове, рабе Мій, та Ізраїлю, якого Я вибрав.
And now, give ear, O Jacob my servant, and Israel whom I have taken for myself:
νῦν δὲ ἄκουσον παῖς μου ἰακωβ καὶ ἰσραηλ ὃν ἐξελεξάμην
- 2 Так говорить Господь, що тебе учинив і тебе вформував від утроби, і тобі помагас: Не бійся, рабе Мій, Якове, і Єшуруне, якого Я вибрав!
The Lord who made you, forming you in your mother's body, the Lord, your helper, says, Have no fear, O Jacob my servant, and you, Jeshurun, whom I have taken for myself.
οὕτως λέγει κύριος ὁ θεὸς ὁ ποιήσας σε καὶ ὁ πλάσας σε ἐκ κοιλίας ἐτι βοηθηθήσῃ μὴ φοβοῦ παῖς μου ἰακωβ καὶ ὁ ἠγαπημένος ἰσραηλ ὃν ἐξελεξάμην
- 3 Бо виллю Я воду на спрагнене, а текучі потоки на суходіл, виллю Духа Свого на насіння твоє, а благословення Мос на нащадків твоїх,
For I will send water on the land needing it, and streams on the dry earth: I will let my spirit come down on your seed, and my blessing on your offspring.
ὅτι ἐγὼ δώσω ὕδωρ ἐν δίψει τοῖς πορευομένοις ἐν ἀνδρῶ ἐπιθήσω τὸ πνεῦμά μου ἐπὶ τὸ σπέρμα σου καὶ τὰς εὐλογίας μου ἐπὶ τὰ τέκνα σου
- 4 і будуть вони виростати, немов між травою, немов ті тополі при водних потоках!
And they will come up like grass in a well-watered field, like water-plants by the streams.
καὶ ἀνατελοῦσιν ὡσεὶ χόρτος ἀνὰ μέσον ὕδατος καὶ ὡς ἰτέα ἐπὶ παραρρέον ὕδωρ
- 5 Цей буде казати: Я Господній, а той зватиметься йменням Якова, інший напише своєю рукою: для Господа я, і буде зватися йменням Ізраїля.
One will say, I am the Lord's; and another will give himself the name, Jacob; another will put a mark on his hand, I am the Lord's, and another will take the name of Israel for himself.
οὗτος ἐρεῖ τοῦ θεοῦ εἰμι καὶ οὗτος βοήσεται ἐπὶ τῷ ὀνόματι ἰακωβ καὶ ἕτερος ἐπιγράψει τοῦ θεοῦ εἰμι ἐπὶ τῷ ὀνόματι ἰσραηλ
- 6 Так говорить Господь, Цар Ізраїлів та Викупитель його, Господь Саваот: Я перший, і Я останній, і Бога нема, окрім Мене!
The Lord, the King of Israel, even the Lord of armies who has taken up his cause, says, I am the first and the last, and there is no God but me.
οὕτως λέγει ὁ θεὸς ὁ βασιλεὺς τοῦ ἰσραηλ ὁ ρυσάμενος αὐτὸν θεὸς σαβαωθ ἐγὼ πρῶτος καὶ ἐγὼ μετὰ ταῦτα πλὴν ἐμοῦ οὐκ ἔστιν θεός

- 7 **І хто зветься, як Я? Хай розкаже про те, й хай звістить те Мені з того часу, коли Я заклав у давнині народ, і хай нам розкаже майбутнє й прийдешиє.**
If there is one like me, let him come forward and say it, let him make it clear and put it in order before me: who has made clear in the past the things to come? let him make clear the future to me.
τίς ὡσπερ ἐγὼ στήτω καλεσάτω καὶ ἐτοιμασάτω μοι ἀπ' οὗ ἐποίησα ἄνθρωπον εἰς τὸν αἶωνα καὶ τὰ ἐπερχόμενα πρὸ τοῦ ἐλθεῖν ἀναγγελάτωσαν ὑμῖν
- 8 **Не бійтеся та не лякайтесь! Хіба здавна Я не розповів був тобі й не звістив? А ви свідки Мої! Чи є Бог, окрім Мене? І Скелі немає, не знаю ні жодної!**
Have no fear, be strong in heart; have I not made it clear to you in the past, and let you see it? and you are my witnesses. Is there any God but me, or a Rock of whom I have no knowledge?
μὴ παρακαλύπτεσθε οὐκ ἀπ' ἀρχῆς ἠνωτίσασθε καὶ ἀπήγγεिला ὑμῖν μάρτυρες ὑμεῖς ἐστε εἰ ἔστιν θεὸς πλὴν ἐμοῦ καὶ οὐκ ἦσαν τότε
- 9 **¶ Всі, що роблять бовванів, марнота вони, і їхні улюбленці не помагають, а свідками того самі: не бачать вони та не знають, щоб застидатись!**
Those who make a pictured image are all of them as nothing, and the things of their desire will be of no profit to them: and their servants see not, and have no knowledge; so they will be put to shame.
οἱ πλάσσοντες καὶ γλύφοντες πάντες μάταιοι οἱ ποιοῦντες τὰ καταθήμια αὐτῶν ἃ οὐκ ὠφελήσει αὐτούς ἀλλὰ αἰσχυνθήσονται
- 10 **Хто бога зробив та ідола вилив, що він не помагає?**
Whoever makes a god, makes nothing but a metal image in which there is no profit.
πάντες οἱ πλάσσοντες θεὸν καὶ γλύφοντες ἀνοφελῆ
- 11 **Тож друзі його посоромлені будуть усі, майстри ж вони тільки з людей. Хай вони всі зберуться та стануть: вони полякаються та посоромляться разом!**
Truly, all those who make use of secret arts will be put to shame, and their words of power are only words of men: let them all come forward together; they will all be in fear and be put to shame.
καὶ πάντες ὅθεν ἐγένοντο ἐξηράνθησαν καὶ κωφοὶ ἀπὸ ἀνθρώπων συναχθήτωσαν πάντες καὶ στήτωσαν ἅμα ἐντραπήτωσαν καὶ αἰσχυνθήτωσαν ἅμα
- 12 **Коваль тне з заліза сокиру, і в горючій вугіллі працює, і формує божка молотками та робить його своїм сильним раменом, а при тим той голодний й безсилий, не п'є води й мучиться**
... The iron-worker is heating the metal in the fire, giving it form with his hammers, and working on it with his strong arm: then for need of food his strength gives way, and for need of water he becomes feeble.
ὅτι ὠξυνεν τέκτων σίδηρον σκεπάρνῳ εἰργάσατο αὐτὸ καὶ ἐν τερέτρῳ ἔτρησεν αὐτὸ εἰργάσατο αὐτὸ ἐν τῷ βραχίονι τῆς ἰσχύος αὐτοῦ καὶ πεινάσει καὶ ἀσθενήσει καὶ οὐ μὴ πῖνῃ ὕδωρ ἐκλεξάμενος
- 13 **А тесля витягус шнура, визначус штифтом його, того ідола, гемблями робить його та окреслює циркулем це, і робить його на подобу людини, як розкішний зразок чоловіка, щоб у домі поставити.**
The woodworker is measuring out the wood with his line, marking it out with his pencil: after smoothing it with his plane, and making circles on it with his instrument, he gives it the form and glory of a man, so that it may be placed in the house.
τέκτων ξύλον ἔστησεν αὐτὸ ἐν μέτρῳ καὶ ἐν κόλλῃ ἐρρύθμισεν αὐτὸ ἐποίησεν αὐτὸ ὡς μορφήν ἀνδρὸς καὶ ὡς ὠραιότητα ἀνθρώπου στήσαι αὐτὸ ἐν οἴκῳ
- 14 **Настинає кедрин він собі, і візьме граба й дуба, і міцне собі викохас між лісними деревами, ясен посадить, а дощик вирощує.**
He has cedars cut down for himself, he takes an oak and lets it get strong among the trees of the wood; he has an ash-tree planted, and the rain gives it growth.
ὃ ἔκοψεν ξύλον ἐκ τοῦ δρυμοῦ ὃ ἐφύτευσεν κύριος καὶ ὑετὸς ἐμήκυνεν
- 15 **І стане людині оце все на паливо, і візьме частину із того й зогріється, теж підпалить в печі й спече хліб. Також виробить бога й йому поклоняється, ідолом зробить його, і перед ним н а коліна впаде.**
Then it will be used to make a fire, so that a man may get warm; he has the oven heated with it and makes bread: he makes a god with it, to which he gives worship: he makes a pictured image out of it, and goes down on his face before it.
ἵνα ἢ ἀνθρώποις εἰς καθῆσιν καὶ λαβῶν ἀπ' αὐτοῦ ἐθερμάνθη καὶ καύσαντες ἔπασαν ἄρτους ἐπ' αὐτῶν τὸ δὲ λοιπὸν εἰργάσαντο εἰς θεοῦς καὶ προσκυνοῦσιν αὐτούς
- 16 **Половину його він попалить в огні, на половині його варить м'ясо та їсть, печеню пече й насичається, також гріється та приговорює: Як добре, нагрівся, відчув я огонь...**
With part of it he makes a fire, and on the fire he gets meat cooked and takes a full meal: he makes himself warm, and says, Aha! I am warm, I have seen the fire:
οὗ τὸ ἥμισυ αὐτοῦ κατέκαυσαν ἐν πυρὶ καὶ καύσαντες ἔπασαν ἄρτους ἐπ' αὐτῶν καὶ ἐπ' αὐτοῦ κρέας ὀπτήσας ἔφαγεν καὶ ἐνεπλήσθη καὶ θερμανθεὶς εἶπεν ἡδὺ μοι ὅτι ἐθερμάνθη καὶ εἶδον πῦρ
- 17 **А останок його він за бога вчинив, за боввана свого, перед ним на коліна впаде та кланяється, йому молитесь й каже: Рятуй же мене, бо ти бог мій!**
And the rest of it he makes into a god, even his pictured image: he goes down on his face before it, giving worship to it, and making prayer to it, saying, Be my saviour; for you are my god.
τὸ δὲ λοιπὸν ἐποίησεν εἰς θεὸν γλυπτὸν καὶ προσκυνεῖ αὐτῷ καὶ προσεύχεται λέγων ἐξελθὲ με ὅτι θεὸς μου εἶ σύ
- 18 **Не знають і не розуміють вони, бо їхні очі зажмурені, щоб не побачити, і стверділи їхні серця, щоб не розуміти!**
They have no knowledge or wisdom; for he has put a veil over their eyes, so that they may not see; and on their hearts, so that they may not give attention.
οὐκ ἔγνωσαν φρονῆσαι ὅτι ἀπημαυρόθησαν τοῦ βλέπειν τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτῶν καὶ τοῦ νοῆσαι τῇ καρδίᾳ αὐτῶν

- 19 I не покладає він до серця свого, і немає знання ані розуму, щоб проказати: Половину його поपालив я в огні, і на вугіллі його я пік хліб, смажив м'ясо та їв. А решту його за огиду вчиню, буду кланятися дерев'яній колоді?
 And no one takes note, no one has enough knowledge or wisdom to say, I have put part of it in the fire, and made bread on it; I have had a meal of the flesh cooked with it: and am I now to make the rest of it into a false god? am I to go down on my face before a bit of wood?
 και οὐκ ἐλογίσατο τῆ καρδίᾳ αὐτοῦ οὐδὲ ἀνελογίσατο ἐν τῇ ψυχῇ αὐτοῦ οὐδὲ ἔγνω τῇ φρονήσει ὅτι τὸ ἥμισυ αὐτοῦ κατέκαυσε ἐν πυρὶ καὶ ἔψευσε ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων αὐτοῦ ἄρτους καὶ ὀπτήσας κρέας ἔφαγεν καὶ τὸ λοιπὸν αὐτοῦ εἰς βδέλυγμα ἐποίησεν καὶ προσκυνοῦσιν αὐτῷ
- 20 Він годусться попелом! Звело його серце обманене, і він не врятує своєї душі, та не скаже: Хіба не брехня у правиці моїй?
 As for him whose food is the dust of a dead fire, he has been turned from the way by a twisted mind, so that he is unable to keep himself safe by saying, What I have here in my hand is false.
 γινώτε ὅτι σποδὸς ἡ καρδία αὐτῶν καὶ πλανῶνται καὶ οὐδεὶς δύναται ἐξελέσθαι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἴδετε οὐκ ἔρειτε ὅτι ψευδὸς ἐν τῇ δεξιᾷ μου
- 21 ¶ Пам'ятай про це, Якове та Ізраїлю, бо ти раб Мій! Я тебе вформував був для Себе рабом, Мій Ізраїлю, ти не будеш забутий у Мене!
 Keep these things in mind, O Jacob; and you Israel, for you are my servant: I have made you; you are my servant; O Israel, I will not let you go out of my memory.
 μνήσθητι ταῦτα ἰακώβ καὶ ἰσραὴλ ὅτι παῖς μου εἶ σύ ἐπλασά σε παῖδά μου καὶ σύ ἰσραὴλ μὴ ἐπιλανθάνου μου
- 22 Провини твої постирав Я, мов мзру, і немов мряку гріхи твої, навернися ж до Мене, тебе бо Я викупив!
 I have put your evil doings out of my mind like a thick cloud, and your sins like a mist: come back to me; for I have taken up your cause.
 ἰδοὺ γὰρ ἀπήλειψα ὡς νεφέλην τὰς ἀνομίας σου καὶ ὡς γνόφον τὰς ἁμαρτίας σου ἐπιστράφητι πρὸς με καὶ λυτρώσομαι σε
- 23 Радійте, небеса, бо Господь це зробив; викликуйте радісно, глибини землі; втішайтеся співом, о гори та лісе, та в нім всяке дерево, бо Господь викупив Якова, і прославивсь в Ізраїлі!
 Make a song, O heavens, for the Lord has done it: give a loud cry, you deep parts of the earth: let your voices be loud in song, you mountains, and you woods with all your trees: for the Lord has taken up the cause of Jacob, and will let his glory be seen in Israel.
 εὐφράνητε οὐρανοὶ ὅτι ἠλέησεν ὁ θεὸς τὸν ἰσραὴλ σαλπίζατε θεμέλια τῆς γῆς βοήσατε ὄρη εὐφροσύνην οἱ βουνοὶ καὶ πάντα τὰ ξύλα τὰ ἐν αὐτοῖς ὅτι ἐλυτρώσατο ὁ θεὸς τὸν ἰακώβ καὶ ἰσραὴλ δοξαστήσεται
- 24 Так говорить Господь, твій Відкупитель, та Той, що тебе вформував від утроби: Я, Господь, Той, Хто чинить усе: Розтягнув Я Сам небо та землю втвердив, хто при тім був зо Мною?
 The Lord, who has taken up your cause, and who gave you life in your mother's body, says, I am the Lord who makes all things; stretching out the heavens by myself, and giving the earth its limits; who was with me?
 οὕτως λέγει κύριος ὁ λυτρούμενός σε καὶ ὁ πλάσσων σε ἐκ κοιλίας ἐγὼ κύριος ὁ συντελών πάντα ἐξέτεινα τὸν οὐρανὸν ὁ μόνος καὶ ἔστερέωσα τὴν γῆν τίς ἕτερος
- 25 Хто ознаки ламає брехливим, і робить безглуздими чарівників, Хто з нічим мудреців відсилає, і їхні знання обертає в нерозум,
 Who makes the signs of those who give word of the future come to nothing, so that those who have knowledge of secret arts go off their heads; turning the wise men back, and making their knowledge foolish:
 διασκεδάσει σημεῖα ἐγγαστριμύθων καὶ μαντείας ἀπὸ καρδίας ἀποστρέφων φρονίμους εἰς τὰ ὀπίσω καὶ τὴν βουλὴν αὐτῶν μωρεύων
- 26 Хто сповніє слово Свого раба, і виконає раду Своїх посланців, Хто Єрусалимові каже: Ти будеш заселений! а юдейським містам: Забудовані будете ви, а руїни його відбудую!
 Who makes the word of his servants certain, and gives effect to the purposes of his representatives; who says of Jerusalem, Her people will come back to her; and of the towns of Judah, I will give orders for their building, and will make her waste places fertile again:
 καὶ ἰσθῶν ῥήματα παιδὸς αὐτοῦ καὶ τὴν βουλὴν τῶν ἀγγέλων αὐτοῦ ἀληθεύων ὁ λέγων ἱερουσαλὴμ κατοικηθήσῃ καὶ ταῖς πόλειςιν τῆς ἰουδαίας οἰκοδομηθήσεσθε καὶ τὰ ἔρημα αὐτῆς ἀνατελεῖ
- 27 Хто глибині проказує: Висохни, а річки твої Я повисушую,
 Who says to the deep, Be dry, and I will make your rivers dry:
 ὁ λέγων τῇ ἀβύσσῳ ἐρημωθήσῃ καὶ τοὺς ποταμοὺς σου ξηρανῶ
- 28 Хто до Кіра говорить: Мій пастирю, і всяке Моє пожадання він виконає та Єрусалимові скаже: Збудований будеш! а храмові: Будеш закладений!
 Who says of Cyrus, He will take care of my sheep, and will do all my pleasure: who says of Jerusalem, I will give the word for your building; and of the Temple, Your bases will be put in place.
 ὁ λέγων κύρω φρονεῖν καὶ πάντα τὰ θελήματά μου ποιήσει ὁ λέγων ἱερουσαλὴμ οἰκοδομηθήσῃ καὶ τὸν οἶκον τὸν ἅγιόν μου θεμελιώσω
- 1 ¶ Так говорить Господь до Свого помазанця Кіра: Я міцно тримаю тебе за правицю, щоб перед обличчям твоїм повалити народи, і з стегон царів розв'яжу пояси, щоб відчинити двері перед тобою, а брами не будуть замикані.
 The Lord says to the man of his selection, to Cyrus, whom I have taken by the right hand, putting down nations before him, and taking away the arms of kings; making the doors open before him, so that the ways into the towns may not be shut;
 οὕτως λέγει κύριος ὁ θεὸς τῷ χριστῷ μου κύρω οὐ ἐκράτησα τῆς δεξιᾶς ἐπακοῦσαι ἔμπροσθεν αὐτοῦ ἔθνη καὶ ἰσθῶν βασιλέων διαρρήξω ἀνοίξω ἔμπροσθεν αὐτοῦ θύρας καὶ πόλεις οὐ συγκλεισθήσονται

- 2 Я перед тобою піду й повирівнюю висунене, двері мідні зламаю і порозбиваю залізні засуви.
I will go before you, and make the rough places level: the doors of brass will be broken, and the iron rods cut in two:
ἐγὼ ἔμπροσθέν σου πορεύσομαι καὶ ὄρη ὀμαλιῶ θύρας χαλκῆς συντρίψω καὶ μοχλοὺς σιδηροῦς συγκλάσω
- 3 I дам тобі скарби, що в темряві, та багатства заховані, щоб пізнав ти, що Я то Господь, Який кличе тебе за йменням твоїм, Бог Ізраїлів,
And I will give you the stores of the dark, and the wealth of secret places, so that you may be certain that I am the Lord, who gave you your name, even the God of Israel.
καὶ δώσω σοι θησαυροὺς σκοτεινοῦς ἀποκρύφους ἀοράτους ἀνοίξω σοι ἵνα γνῶς ὅτι ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὁ καλῶν τὸ ὄνομά σου θεὸς ἰσραηλ
- 4 ради раба Мого Якова й ради вибранця Мого Ізраїля, і кличу тебе твоїм іменням, тебе називаю, хоч ти не знаєш Мене.
Because of Jacob my servant, and Israel whom I have taken for myself, I have sent for you by name, giving you a name of honour, though you had no knowledge of me.
ἐνεκεν ἰακωβ τοῦ παιδὸς μου καὶ ἰσραηλ τοῦ ἐκλεκτοῦ μου ἐγὼ καλέσω σε τῷ ὀνόματί σου καὶ προσδέξομαι σε σὺ δὲ οὐκ ἔγνωσ με
- 5 ¶ Я Господь, і нема вже нікого, нема іншого Бога, крім Мене. Я тебе підперізую, хоч ти не знаєш Мене,
I am the Lord, and there is no other; there is no God but me: I will make you ready for war, though you had no knowledge of me:
ὅτι ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς καὶ οὐκ ἔστιν ἕτι πλὴν ἐμοῦ θεὸς καὶ οὐκ ἦδεις με
- 6 щоб дізналися зо сходу сонця й з заходу, що крім Мене немає нічого; Я Господь, і нема вже нікого,
So that they may see from the east and from the west that there is no God but me: I am the Lord, and there is no other.
ἵνα γνῶσιν οἱ ἀπὸ ἀνατολῶν ἡλίου καὶ οἱ ἀπὸ δυσμῶν ὅτι οὐκ ἔστιν πλὴν ἐμοῦ ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς καὶ οὐκ ἔστιν ἕτι
- 7 Я, що світло формую та темність творю, чиню мир і недолю творю, Я Господь, Який робить це все!
I am the giver of light and the maker of the dark; causing blessing, and sending troubles; I am the Lord, who does all these things.
ἐγὼ ὁ κατασκευάσας φῶς καὶ ποιήσας σκότος ὁ ποιῶν εἰρήνην καὶ κτίζων κακὰ ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὁ ποιῶν ταῦτα πάντα
- 8 Спустить росу згори, небеса, а із хмар хай спливе справедливість! Хай земля відкривається, і хай породить спасіння та правду, хай разом ростуть! Я, Господь, це вчинив!
Let righteousness come down, O heavens, from on high, and let the sky send it down like rain: let the earth be open to give the fruit of salvation, causing righteousness to come up with it; I the Lord have made it come about.
εὐφρανθήτω ὁ οὐρανὸς ἄνωθεν καὶ αἱ νεφέλαι ῥανάτωσαν δικαιοσύνην ἀνατειλάτω ἡ γῆ ἔλεος καὶ δικαιοσύνην ἀνατειλάτω ἅμα ἐγὼ εἰμι κύριος ὁ κτίσας σε
- 9 Горе тому, хто з Творцем своїм свариться, черепок із земних черепків! Чи глина повість ганчареві своєму: Що робиш? а діло його: Ти без рук!
Cursed is he who has an argument with his Maker, the pot which has an argument with the Potter! Will the wet earth say to him who is working with it, What are you doing, that your work has nothing by which it may be gripped?
ποῖον βέλτιον κατεσκευάσα ὡς πηλὸν κεραμῆος μὴ ὁ ἀροτριῶν ἀροτριάσει τὴν γῆν ὅλην τὴν ἡμέραν μὴ ἐρεῖ ὁ πηλὸς τῷ κεραμῆί τί ποιεῖς ὅτι οὐκ ἐργάζη οὐδὲ ἔχεις χεῖρας
- 10 Горе тому, хто пत्याкє батькові: Пощо ти плодиш? а жінці: Пощо ти родиш?
Cursed is he who says to a father, To what are you giving life? or to a woman, What are you in birth-pains with?
ὁ λέγων τῷ πατρί τί γεννήσεις καὶ τῇ μητρὶ τί ὠδινήσεις
- 11 ¶ Так говорить Господь, Святий Ізраїлів, і Той, Хто його вформував: Питайте Мене про майбутнє, а долю синів Моїх й чин Моїх рук позоставте Мені!
The Lord, the Holy One of Israel, and his Maker, says, Will you put a question to me about the things which are to come, or will you give me orders about my sons, and the work of my hands?
ὅτι οὕτως λέγει κύριος ὁ θεὸς ὁ ἅγιος ἰσραηλ ὁ ποιήσας τὰ ἐπερχόμενα ἐρωτήσατέ με περὶ τῶν υἱῶν μου καὶ περὶ τῶν θυγατέρων μου καὶ περὶ τῶν ἔργων τῶν χειρῶν μου ἐντειλασθέ μοι
- 12 Я землю вчинив і створив людину на ній, небеса Я руками Своїми простяг і про їхні зорі звелів.
I have made the earth, forming man on it: by my hands the heavens have been stretched out, and all the stars put in their ordered places.
ἐγὼ ἐποίησα γῆν καὶ ἄνθρωπον ἐπ' αὐτῆς ἐγὼ τῇ χειρὶ μου ἐστερέωσα τὸν οὐρανὸν ἐγὼ πᾶσι τοῖς ἀστροῖς ἐντειλάμην
- 13 Я збудив його в правді, і зрівняю йому всі дороги. Він місто Моє побудує і відпустить вигнанців Моїх не за викуп і не за дарунка, говорить Господь Саваот.
I have sent him out to overcome the nations, and I will make all his ways straight: I will give him the work of building my town, and he will let my prisoners go free, without price or reward, says the Lord of armies.
ἐγὼ ἤγειρα αὐτὸν μετὰ δικαιοσύνης βασιλεῖα καὶ πᾶσαι αἱ ὁδοὶ αὐτοῦ εὐθεῖαι οὗτος οἰκοδομήσει τὴν πόλιν μου καὶ τὴν αἰχμαλωσίαν τοῦ λαοῦ μου ἐπιστρέψει οὐ μετὰ λύτρων οὐδὲ μετὰ δώρων εἶπε ν κύριος σαβαωθ

- 14 Так говорить Господь: Праця Єгипту й торгівля Етіопії та високі севаїтяни перейдуть до тебе та будуть твої. Підуть вони за тобою, у кайданах перейдуть, і будуть вклоняться тобі та багаті тебе: Тільки в тебе є Бог, і нема більш, нема іншого Бога!
The Lord says, The workmen of Egypt, and the traders of Ethiopia, and the tall Sabaeans, will come over the sea to you, and they will be yours; they will go after you; in chains they will come over: and they will go down on their faces before you, and will make prayer to you, saying, Truly, God is among you; and there is no other God.
οὕτως λέγει κύριος σαβαωθ ἐκοπίασεν αἴγυπτος καὶ ἐμπορία αἰθιοπῶν καὶ οἱ σεβῶν ἄνδρες ὕψηλοι ἐπὶ σὲ διαβήσονται καὶ σοὶ ἔσονται δοῦλοι καὶ ὀπίσω σου ἀκολουθήσουσιν δεδεμένοι χειροπέδα ς καὶ προσκυνήσουσίν σοι καὶ ἐν σοὶ προσεύξονται ὅτι ἐν σοὶ ὁ θεός ἐστιν καὶ ἐροῦσιν οὐκ ἔστιν θεὸς πλην σοῦ
- 15 Справді Ти Бог таємничий, Бог Ізраїлів, Спаситель!
Truly, you have a secret God, the God of Israel is a Saviour!
σὺ γὰρ εἶ θεός καὶ οὐκ ἤδειμεν ὁ θεός τοῦ ἰσραὴλ σωτήρ
- 16 Всі вони засоромляться й зніяковіють, майстри ідолів підуть у соромі разом,
All those who have gone against him will be put to shame; the makers of images will be made low.
αἰσχυνθήσονται καὶ ἐντραπήσονται πάντες οἱ ἀντικείμενοι αὐτῷ καὶ πορεύσονται ἐν αἰσχύνῃ ἐγκαινίζεσθε πρὸς με νῆσοι
- 17 Ізраїль же буде спасений від Господа вічним спасінням: не будете ви засоромлені ані знеславлені аж на вічні віки!
But the Lord will make Israel free with an eternal salvation: you will not be put to shame or made low for ever and ever.
ἰσραὴλ σφύζεται ὑπὸ κυρίου σωτηρίαν αἰώνιον οὐκ αἰσχυνθήσονται οὐδὲ μὴ ἐντραπῶσιν ἕως τοῦ αἰῶνος
- 18 Бо так промовляє Господь, Творець неба. Він той Бог, що землю вформував та її вчинив, і міцно поставив її; не як порожнечу її створив, на проживання на ній Він її вформував. Я Го сподь, і нема більше іншого Бога!
For this is the word of the Lord who made the heavens; he is God; the maker and designer of the earth; who made it not to be a waste, but as a living-place for man: I am the Lord, and there is no other.
οὕτως λέγει κύριος ὁ ποιήσας τὸν οὐρανὸν οὗτος ὁ θεός ὁ καταδείξας τὴν γῆν καὶ ποιήσας αὐτήν αὐτὸς διώρισεν αὐτήν οὐκ εἰς κενὸν ἐποίησεν αὐτήν ἀλλὰ κατοικεῖσθαι ἐγὼ εἰμι καὶ οὐκ ἔστιν ἐπι
- 19 Я не говорив в укритті, на темному місці землі. Я не говорив до насіння Якова: Шукаєте дармо Мене! Я Господь, говорю справедливість, звіщаю правдиве!
I have not given my word in secret, in a place in the underworld; I did not say to the seed of Jacob, Go into a waste land to make request of me: I the Lord say what is true, my word is righteousness.
οὐκ ἐν κρυφῇ λελάληκα οὐδὲ ἐν τόπῳ γῆς σκοτεινῷ οὐκ εἶπα τῷ σπέρματι ἰακωβ μάταιον ζητήσατε ἐγὼ εἰμι ἐγὼ εἰμι κύριος λαλῶν δικαιοσύνην καὶ ἀναγγέλλων ἀλήθειαν
- 20 ¶ Зберіться й прийдіть, наблизьтеся разом, урятовані всі із поганів! Не знає нічого, хто дерево носить, боввана свого, та що молиться богові, який не pomoже.
Come together, even come near, you nations who are still living: they have no knowledge who take up their image of wood, and make prayer to a god in whom is no salvation.
συνάχθητε καὶ ἦκετε βουλευσασθε ἅμα οἱ σφύζομενοι ἀπὸ τῶν ἐθνῶν οὐκ ἔγνωσαν οἱ αἰρόντες τὸ ξύλον γλύμμα αὐτῶν καὶ προσευχόμενοι ὡς πρὸς θεούς οἱ οὐ σφύζουσιν
- 21 Розкажіть та наблизьте, і хай разом нарадяться: Хто розповів це відавня, із давніх часів це звістив? Чи ж не Я, ваш Господь? Бож немає вже Бога, крім Мене, окрім Мене нема Бога праведного та Спасителя!
Give the word, put forward your cause, let us have a discussion together: who has given news of this in the past? who made it clear in early times? did not I, the Lord? and there is no God but me; a true God and a saviour; there is no other.
εἰ ἀναγγελοῦσιν ἐγγισάτωσαν ἵνα γνῶσιν ἅμα τίς ἀκουστὰ ἐποίησεν ταῦτα ἀπ' ἀρχῆς τότε ἀνηγγέλη ὑμῖν ἐγὼ ὁ θεός καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλος πλην ἐμοῦ δίκαιος καὶ σωτήρ οὐκ ἔστιν πάρεξ ἐμοῦ
- 22 Зверніться до Мене й спасетесь, всі кінці землі, бо Я Бог, і нема більше іншого Бога!
Let your hearts be turned to me, so that you may have salvation, all the ends of the earth: for I am God, and there is no other.
ἐπιστράφητε πρὸς με καὶ σωθήσεσθε οἱ ἀπ' ἐσχάτου τῆς γῆς ἐγὼ εἰμι ὁ θεός καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλος
- 23 Я Собою Самим присягав, справедливість із уст Моїх вийшла, те слово, яке не повернется: усяке коліно вклоняться буде Мені, усякий язик присягне
By myself have I taken an oath, a true word has gone from my mouth, and will not be changed, that to me every knee will be bent, and every tongue will give honour.
κατ' ἐμαντοῦ ὀμνύω ἢ μὴν ἐξελεύσεται ἐκ τοῦ στόματός μου δικαιοσύνη οἱ λόγοι μου οὐκ ἀποστραφήσονται ὅτι ἐμοὶ κάμψει πᾶν γόνυ καὶ ἐξομολογήσεται πᾶσα γλῶσσα τῷ θεῷ
- 24 й Мені скаже: Тільки в Господі правда та сила! Прийдуть до Нього та засоромляться всі, що на Нього запалюються.
Only in the Lord will Jacob overcome and be strong: together all those who were angry with him will be put to shame and come to destruction.
λέγων δικαιοσύνη καὶ δόξα πρὸς αὐτὸν ἤξουσιν καὶ αἰσχυνθήσονται πάντες οἱ ἀφορίζοντες ἑαυτούς
- 25 Через Господа усправедливляться, і буде прославлене всяке насіння Ізраїля!
In the Lord will all the seed of Israel get their rights, and they will give glory to him.
ἀπὸ κυρίου δικαιοθήσονται καὶ ἐν τῷ θεῷ ἐνδοξασθήσονται πᾶν τὸ σπέρμα τῶν υἱῶν ἰσραὴλ

- 1 ¶ Бел упав на коліна, зігнувся Нево, стали ідоли їхні для звірини й худоби. Те, що колись ви носили, накладене, мов той тягар на худобу помучену.
Bel is bent down, Nebo is falling; their images are on the beasts and on the cattle: the things which you took about have become a weight to the tired beast.
ἔπεσε βῆλ συνετρίβῃ δαγῶν ἐγένετο τὰ γλυπτὰ αὐτῶν εἰς θηρία καὶ κτήνη αἴρετε αὐτὰ καταδεδεμένα ὡς φορτίον κοπιῶντι
- 2 Зігнулися й разом упали вони на коліна; не могли врятувати тягара, і самі до полону пішли...
They are bent down, they are falling together: they were not able to keep their images safe, but they themselves have been taken prisoner.
καὶ πεινῶντι καὶ ἐκκλυμένοι οὐκ ἰσχύοντι ἅμα οὐ οὐ δυνήσονται σωθῆναι ἀπὸ πολέμου αὐτοὶ δὲ αἰχμάλωτοι ἦχθησαν
- 3 Почуйте Мене, доме Яковів, та весь залишку дому Ізраїлевого, яких від живота Я підняв, носив від утроби,
Give ear to me, O family of Jacob, and all the rest of the people of Israel, who have been supported by me from their birth, and have been my care from their earliest days:
ἀκούσατέ μου οἶκος τοῦ ἰακῶβ καὶ πᾶν τὸ κατάλοιπον τοῦ ἰσραὴλ οἱ αἰρόμενοι ἐκ κοιλίας καὶ παιδευόμενοι ἐκ παιδίου
- 4 і Я буду Той Самий до старости вашої, і до сивини вас носитиму, Я вчинив, і Я буду носити, й Я двигатиму й порятую!
Even when you are old I will be the same, and when you are grey-haired I will take care of you: I will still be responsible for what I made; yes, I will take you and keep you safe.
ἕως γήρου ἐγὼ εἰμι καὶ ἕως ἂν καταγήρασητε ἐγὼ εἰμι ἐγὼ ἀνέχομαι ὑμῶν ἐγὼ ἐποίησα καὶ ἐγὼ ἀνήσω ἐγὼ ἀναλήμφομαι καὶ σώσω ὑμᾶς
- 5 ¶ До кого Мене ви вподобите та прирівняєте, до кого подібним Мене ви учините, щоб схожому бути?
Who in your eyes is my equal? or what comparison will you make with me?
τίμι με ὁμοιώσατε ἴδετε τεχνάσασθε οἱ πλανώμενοι
- 6 Ті, що золото сплюють з киси, срібло ж важать вагою, винаймлюють золотаря, щоб із того їм бога зробив, і перед ним вони падають та поклоняються,
As for those who take gold out of a bag, and put silver in the scales, they give payment to a gold-worker, to make it into a god; they go down on their faces and give it worship.
οἱ συμβαλλόμενοι χρυσίον ἐκ μαρσιπίου καὶ ἀργύριον ἐν ζυγῷ στήσουσιν ἐν σταθμῷ καὶ μισθωσάμενοι χρυσοχόον ἐποίησαν χειροποίητα καὶ κύψαντες προσκυνοῦσιν αὐτοὺς
- 7 носять його на плечі, підіймають його, і ставлять його на місці його. І стоїть, і з місця свого він не рухасться; коли ж хто до нього кричить, то він не відповість, і не врятує його від не долі.
They put him on their backs, and take him up, and put him in his fixed place, from which he may not be moved; if a man gives a cry for help to him, he is unable to give an answer, or get him out of his trouble.
αἴρουσιν αὐτὸ ἐπὶ τῶν ὤμων καὶ πορεύονται ἐὰν δὲ θῶσιν αὐτὸ ἐπὶ τοῦ τόπου αὐτοῦ μένει οὐ μὴ κινήθῃ καὶ ὅς ἂν βοήσῃ πρὸς αὐτόν οὐ μὴ εἰσακούσῃ ἀπὸ κακῶν οὐ μὴ σώσῃ αὐτόν
- 8 Пам'ятайте про це та змужнійте, візьміть це на розум, провинники!
Keep this in mind and be shamed; let it come back to your memory, you sinners.
μνήσθητε ταῦτα καὶ στενάξατε μετανοήσατε οἱ πεπλανημένοι ἐπιστρέψατε τῇ καρδίᾳ
- 9 Пам'ятайте про давнє, відвічне, бо Я Бог, і немає більш Бога, й нікого, як Я,
Let the things which are past come to your memory: for I am God, and there is no other; I am God, and there is no one like me;
καὶ μνήσθητε τὰ πρότερα ἀπὸ τοῦ αἰῶνος ὅτι ἐγὼ εἰμι ὁ θεὸς καὶ οὐκ ἔστιν ἕτι πλὴν ἐμοῦ
- 10 що звіщаю кінець від початку, і наперед що не сталося ще, і що говорю: Мій замір відбудеться, і всяке жадання Своє Я вчиню,
Making clear from the first what is to come, and from past times the things which have not so far come about; saying, My purpose is fixed, and I will do all my pleasure;
ἀναγγέλλων πρότερον τὰ ἔσχατα πρὶν αὐτὰ γενέσθαι καὶ ἅμα συνετελέσθη καὶ εἶπα πᾶσά μου ἢ βουλή στήσεται καὶ πάντα ὅσα βεβούλευμαι ποιήσω
- 11 що хижого птаха зо сходу прикликую, з краю далекого мужа Своєї поради! Так, Я сказав те й спроваджу, що Я задумав був теє зроблю!
Sending for a bird of strong flight from the east, the man of my purpose from a far country; I have said it, and I will give effect to it; the thing designed by me will certainly be done.
καλῶν ἀπ' ἀνατολῶν πετεινὸν καὶ ἀπὸ γῆς πόρρωθεν περὶ ὧν βεβούλευμαι ἐλάλησα καὶ ἤγαγον ἔκτισα καὶ ἐποίησα ἤγαγον αὐτὸν καὶ εὐδόωσα τὴν ὁδὸν αὐτοῦ
- 12 Почуйте Мене, твердосерді, далекі від справедливости!
Give ear to me, you feeble-hearted, who have no faith in my righteousness:
ἀκούσατέ μου οἱ ἀπολωλεκότες τὴν καρδίαν οἱ μακρὰν ἀπὸ τῆς δικαιοσύνης
- 13 Я Своєю справедливістю наблизив, вона недалеко, а спасіння Моє не припизниться, і дам на Сіоні спасіння, дам Ізраїлеві Своєю величчю!
My righteousness is near, it is not far off; salvation will come quickly; and I will make Zion free, and give Israel my glory.
ἤγγισα τὴν δικαιοσύνην μου καὶ τὴν σωτηρίαν τὴν παρ' ἐμοῦ οὐ βραδύνῶ δέδωκα ἐν σίων σωτηρίαν τῷ ἰσραὴλ εἰς δόξαμα

- 1 ¶ Зійди й сядь у порох, о діво, дочко Вавилону! Сядь на землю, без трону, о дочко халдеїв! Бо кликати більше не будуть на тебе: тендитна та випечена!
Come and take your seat in the dust, O virgin daughter of Babylon; come down from your seat of power, and take your place on the earth, O daughter of the Chaldaeans: for you will never again seem soft and delicate.
κατάβηθι κάθισον ἐπὶ τὴν γῆν παρθένος θυγάτηρ βαβυλῶνος εἰσελθε εἰς τὸ σκότος θυγάτηρ χαλδαίων ὅτι οὐκέτι προστεθήσῃ κληθῆναι ἀπαλὴ καὶ τρυφερά
- 2 Візьми жорна й муки намели, намітку свою відкиди, закачай но подолка та стегна відкрий, і бреди через ріки,
Take the crushing-stones and get the meal crushed: take off your veil, put away your robe, let your legs be uncovered, go through the rivers.
λαβὲ μύλον ἄλευρον ἄλευρον ἀποκάλυψαι τὸ κατακάλυμμά σου ἀνακάλυψαι τὰς πολιάς ἀνάσφραι τὰς κνήμας διάβηθι ποταμούς
- 3 і буде твій сором відкритий, і стид твій покажеться! Я помсту вчиню, і не буду щадити людини!
The shame of your unclothed condition will be seen by all: I will give punishment without mercy,
ἀνακαλυφθήσεται ἡ αἰσχὺνὴ σου φανήσονται οἱ ὄνειδιμοί σου τὸ δίκαιον ἐκ σοῦ λήψομαι οὐκέτι μὴ παραδῶ ἀνθρώποις
- 4 Наш Відкупитель, Господь Саваот Йому Ймення, Святий Ізраїлів.
Says the Lord who takes up our cause; the Lord of armies is his name, the Holy One of Israel.
εἶπεν ὁ ῥυσάμενός σε κύριος σαβαωθ ὄνομα αὐτοῦ ἅγιος ἰσραηλ
- 5 Сиди мовчки й ввійди до темноти, о дочко халдеїв, бо кликати більше не будуть тебе: Пані царств!
Be seated in the dark without a word, O daughter of the Chaldaeans: for you will no longer be named, The Queen of Kingdoms.
κάθισον κατανενυγμένη εἰσελθε εἰς τὸ σκότος θυγάτηρ χαλδαίων οὐκέτι μὴ κληθῆς ἰσθὺς βασιλείας
- 6 Розлютився Я на народ Свій, збездивив спадщину Своєю, та й віддав їх у руку твою. Ти не виявила милосердя до них: ти над старцем учинила ярмо своє дуже тяжким,
I was angry with my people, I put shame on my heritage, and gave them into your hands: you had no mercy on them; you put a cruel yoke on those who were old;
παρωξύνθην ἐπὶ τῷ λαῷ μου ἐμίανας τὴν κληρονομίαν μου ἐγὼ ἔδωκα εἰς τὴν χεῖρά σου σὺ δὲ οὐκ ἔδωκας αὐτοῖς ἔλεος τοῦ πρεσβυτέρου ἐβάρυνας τὸν ζυγὸν σφόδρα
- 7 ¶ та й сказала: Навіки я панею буду! І до серця собі не взяла тих речей, не подумала про свій кінець...
And you said, I will be a queen for ever: you did not give attention to these things, and did not keep in mind what would come after.
καὶ εἶπας εἰς τὸν αἰῶνα ἔσομαι ἄρχουσα οὐκ ἐνόησας ταῦτα ἐν τῇ καρδίᾳ σου οὐδὲ ἐμνήσθης τὰ ἔσχατα
- 8 А тепер це послухай, розпещена, що безпечно сидиш, що говориш у серці своїм: Я, і більше ніхто! Не буду сидіти вдовою, і не знатиму страти дітей!
So now take note of this, you who are given up to pleasure, living without fear of evil, saying in your heart, I am, and there is no one like me; I will never be a widow, or have my children taken from me.
νῦν δὲ ἄκουσον ταῦτα ἡ τρυφερά ἡ καθημένη πεποιθυῖα ἡ λέγουσα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς ἐγὼ εἰμι καὶ οὐκ ἔστιν ἑτέρα οὐ καθιῶ χήρα οὐδὲ γνῶσομαι ὄρφανείαν
- 9 Та прийдуть на тебе несподівано те й те в один день, страта дітей та вдівство, вони в повній мірі на тебе спадуть при усій многоті твоїх чарів, при силі великій твоїх заклинань!...
But these two things will come on you suddenly in one day, the loss of children and of husband: in full measure they will come on you, for all your secret arts, and all your wonders.
νῦν δὲ ἦξει ἐξαιφνης ἐπὶ σὲ τὰ δύο ταῦτα ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ χρεῖα καὶ ἀτεκνία ἦξει ἐξαιφνης ἐπὶ σὲ ἐν τῇ φαρμακείᾳ σου ἐν τῇ ἰσχύι τῶν ἐπαιδῶν σου σφόδρα
- 10 Ти ж бо надію складала на злобу свою, говорила: Ніхто не побачить мене! Звела тебе мудрість твоя та знання твоє, і сказала ти в серці своїм: Я, і більше ніхто!
For you had faith in your evil-doing; you said, No one sees me; by your wisdom and knowledge you have been turned out of the way: and you have said in your heart, I am, and there is no other.
τῇ ἐλπίδι τῆς πονηρίας σου σὺ γὰρ εἶπας ἐγὼ εἰμι καὶ οὐκ ἔστιν ἑτέρα γινῶθι ὅτι ἡ σύνεσις τούτων καὶ ἡ πορνεία σου ἔσται σοι αἰσχὺνὴ καὶ εἶπας τῇ καρδίᾳ σου ἐγὼ εἰμι καὶ οὐκ ἔστιν ἑτέρα
- 11 І прийде на тебе лихе, що відворожити його ти не зможеш, і на тебе нещастя впаде, що не зможеш його окупити, і прийде на тебе раптовно спустошення, про яке ти не знаєш...
Because of this evil will come on you, which may not be turned away for any price: and trouble will overtake you, from which no money will give salvation: destruction will come on you suddenly, without your knowledge.
καὶ ἦξει ἐπὶ σὲ ἀπώλεια καὶ οὐ μὴ γνῶς βόθονος καὶ ἐμπειῆ εἰς αὐτόν καὶ ἦξει ἐπὶ σὲ ταλαιπωρία καὶ οὐ μὴ δυνήσῃ καθαρὰ γενέσθαι καὶ ἦξει ἐπὶ σὲ ἐξαπίνης ἀπώλεια καὶ οὐ μὴ γνῶς
- 12 Ставай же з своїми закляттями та з безліччю чарів своїх, якими ти мучилася від юнацтва свого, може зможеш ти допомогти, може ти настрахаш!
Go on now with your secret arts, and all your wonder-working, to which you have given yourself up from your earliest days; it may be that they will be of profit to you, or by them you may put fear into your attackers.
στηθι νῦν ἐν ταῖς ἐπαιδαῖς σου καὶ τῇ πολλῇ φαρμακείᾳ σου ἃ ἐμάνθανες ἐκ νεότητός σου εἰ δυνήσῃ ὠφεληθῆναι

- 13 Змучилась ти від великої кількості рад своїх, хай же стануть і хай допоможуть тобі ті, хто небо розрізусь, хто до зір придивляється, хто провіщує кожного місяця, що має на тебе прийти!
But your mind is troubled by the number of your guides: let them now come forward for your salvation: the measurers of the heavens, the watchers of the stars, and those who are able to say from month to month what things are coming on you.
κεκοπίακας ἐν ταῖς βουλαῖς σου στήτωσαν καὶ σωσάτωσάν σε οἱ ἀστρολόγοι τοῦ οὐρανοῦ οἱ ὀρώντες τοὺς ἀστέρας ἀναγγελάτωσάν σοι τί μέλλει ἐπὶ σέ ἔρχεσθαι
- 14 Ось стали вони, мов солома: огонь їх поपालить, не врятують своєї душі з руки полум'я, це не жар, щоб погріти себе, ані полум'я, щоб сидіти біля нього...
Truly, they have become like dry stems, they have been burned in the fire; they are not able to keep themselves safe from the power of the flame: it is not a coal for warming them, or a fire by which a man may be seated.
ἰδοὺ πάντες ὡς φρύγανα ἐπὶ πυρὶ κατακαίησονται καὶ οὐ μὴ ἐξέλονται τὴν ψυχὴν αὐτῶν ἐκ φλογός ὅτι ἔχεις ἄνθρακας πυρός κάθισαι ἐπ' αὐτούς
- 15 Такими тобі стануть ті, що співпрацювала ти з ними, ворожити твої від юнацтва твого, кожен буде блудити на свій бік, немає нікого, хто б тебе врятував!
Small profit have you had from those who, from your earliest days, got great profit out of you; they have gone in flight, every one straight before him, and you have no saviour.
οὗτοι ἔσονταί σοι βοήθεια ἐκοπίας ἐν τῇ μεταβολῇ σου ἐκ νεότητος ἄνθρωπος καθ' ἑαυτὸν ἐπλανήθη σοὶ δὲ οὐκ ἔσται σωτηρία
- 1 ¶ Послушайте це, доме Яковів, що зветесь іменням Ізраїлевим, і що вийшли із Юдиних вод, що клянетеся Йменням Господнім та Бога Ізраїля згадусте, хоч не в правді та не в справедливості!
Give ear to this, O family of Jacob, you who are named by the name of Israel, and have come out of the body of Judah; who take oaths by the name of the Lord, and make use of the name of the God of Israel, but not truly and not in good faith.
ἀκούσατε ταῦτα οἶκος ἰακωβ οἱ κεκλημένοι τῷ ὀνόματι ἰσραηλ καὶ οἱ ἐξ ἰουδα ἐξελθόντες οἱ ὀμνούντες τῷ ὀνόματι κυρίου θεοῦ ἰσραηλ μνησκόμενοι οὐ μετὰ ἀληθείας οὐδὲ μετὰ δικαιοσύνης
- 2 Бо від міста святого вони прозиваються та на Бога Ізраїлевого спираються, Йому Ймення Господь Саваот!
For they say that they are of the holy town, and put their faith in the God of Israel: the Lord of armies is his name.
καὶ ἀντεχόμενοι τῷ ὀνόματι τῆς πόλεως τῆς ἁγίας καὶ ἐπὶ τῷ θεῷ τοῦ ἰσραηλ ἀντιστηρίζόμενοι κύριος σαβαωθ ὄνομα αὐτοῦ
- 3 Я віддавна звіщав про минуле, із уст Моїх вийшло воно й розповів Я про нього, раптовно зробив, і прийшло.
I gave word in the past of the things which came about; they came from my mouth, and I made them clear: suddenly I did them, and they came about.
τὰ πρότερα ἔτι ἀνήγγεila καὶ ἐκ τοῦ στόματός μου ἐξῆλθεν καὶ ἀκουστὸν ἐγένετο ἐξάπινα ἐποίησα καὶ ἐπῆλθεν
- 4 Тому, що Я знав, що впертий ти є, твоя ж шия то м'язи залізни, а чоло твоє мідяне,
Because I saw that your heart was hard, and that your neck was an iron cord, and your brow brass;
γινώσκω ἐγὼ ὅτι σκληρὸς εἶ καὶ νεῦρον σιδηροῦν ὁ τράχηλός σου καὶ τὸ μέτωπόν σου χαλκοῦν
- 5 то звіщав Я віддавна тобі, іще поки прийшло, розповів Я тобі, щоб ти не говорив: Мій божок це зробив, а про це наказав мій бовван та мій ідол.
For this reason I made it clear to you in the past, before it came I gave you word of it: for fear that you might say, My god did these things, and my pictured and metal images made them come about.
καὶ ἀνήγγεila σοὶ πάλαι πρὶν ἔλθειν ἐπὶ σέ ἀκουστὸν σοὶ ἐποίησα μὴ εἶπης ὅτι τὰ εἰδωλά μου ἐποίησαν καὶ μὴ εἶπης ὅτι τὰ γλυπτά καὶ τὰ χωνευτὰ ἐνετείλατό μοι
- 6 Ти чув, переглянь усе це; і ви хіба не визнасте цього? Тепер розповів Я тобі новини й таємниці, яких ти не знав.
All this has come to your ears and you have seen it; will you not give witness to it? I am now making clear new things, even secret things, of which you had no knowledge.
ἠκούσατε πάντα καὶ ἡμεῖς οὐκ ἔγνωτε ἀλλὰ καὶ ἀκουστά σοὶ ἐποίησα τὰ καινὰ ἀπὸ τοῦ νῦν ἃ μέλλει γίνεσθαι καὶ οὐκ εἶπας
- 7 Тепер вони створені, а не віддавна, а перед цим днем ти не чув був про них, щоб не сказати: Оце я їх знав.
They have only now been effected, and not in the past: and before this day they had not come to your ears; for fear that you might say, I had knowledge of them.
νῦν γίνεται καὶ οὐ πάλαι καὶ οὐ πρότερας ἡμέραις ἠκούσας αὐτὰ μὴ εἶπης ὅτι ναὶ γινώσκω αὐτά
- 8 Та не чув ти й не знав, і віддавна ти не відкривав свого вуха, бо Я знав, що напевно ти зрадиш, і звано тебе від утроби: перевертень.
Truly you had no word of them, no knowledge of them; no news of them in the past had come to your ears; because I saw how false was your behaviour, and that your heart was turned against me from your earliest days.
οὐτε ἔγνως οὐτε ἠπίστω οὐτε ἀπ' ἀρχῆς ἠνοιξά σου τὰ ὅσα ἔγνω γὰρ ὅτι ἀθετῶν ἀθετήσεις καὶ ἄνομος ἔτι ἐκ κοιλίας κληθήση
- 9 ¶ Ради Ймення Свого Я спиняю Свій гнів, і ради слави Своєї Я стримуюся проти тебе, щоб не знищити тебе.
Because of my name I will put away my wrath, and for my praise I will keep myself from cutting you off.
ἐνεκεν τοῦ ἔμοῦ ὀνόματος δεῖξω σοὶ τὸν θυμὸν μου καὶ τὰ ἔνδοξά μου ἐπάξω ἐπὶ σοὶ ἵνα μὴ ἐξολοθρεύσω σε

- 10 **Оце перетопив Я тебе, але не як те срібло, у горні недолі тебе дослідив.**
See, I have been testing you for myself like silver; I have put you through the fire of trouble.
ἰδοὺ πέπρακά σε οὐχ ἔνεκεν ἀργυρίου ἐξελάμην δέ σε ἐκ καμίνου πτωχείας
- 11 **Ради Себе, ради Себе роблю, бо як буде збезщечене Ймення Мос? А іншому слави Своєї не дам.**
For myself, even because of my name, I will do it; for I will not let my name be shamed; and my glory I will not give to another.
ἔνεκεν ἐμοῦ ποιήσω σοι ὅτι τὸ ἐμὸν ὄνομα βεβηλοῦται καὶ τὴν δόξαν μου ἐτέρῳ οὐ δώσω
- 12 **Почуй Мене, Якове та Израїлю, Мій покликаний: Це Я, Я перший, також Я останній!**
Give ear to me, Jacob, and Israel, my loved one; I am he, I am the first and I am the last.
ἀκούε μου ἰακωβ καὶ ἰσραηλ ὃν ἐγὼ καλῶ ἐγὼ εἰμι πρῶτος καὶ ἐγὼ εἰμι εἰς τὸν αἰῶνα
- 13 **Теж рука Моя землю заклала, і небо напнула правиця Моя, Я закличу до них і вони стануть разом.**
Yes, by my hand was the earth placed on its base, and by my right hand the heavens were stretched out; at my word they take up their places.
καὶ ἡ χεὶρ μου ἐθεμελίωσεν τὴν γῆν καὶ ἡ δεξιὰ μου ἐστερέωσεν τὸν οὐρανὸν καλέσω αὐτοὺς καὶ στήσονται ἅμα
- 14 **Зберіться ви всі та й послухайте: Хто серед вас розповів був про те? Кого Господь любить, вчинить волю Його в Вавилоні, рамено ж Його на халдеях.**
Come together, all of you, and give ear; who among you has given news of these things? the Lord's loved one will do his pleasure with Babylon, and with the seed of the Chaldeans.
καὶ συναχθήσονται πάντες καὶ ἀκούσονται τίς αὐτοῖς ἀνήγγειλεν ταῦτα ἀγαπῶν σε ἐποίησα τὸ θέλημά σου ἐπὶ βαβυλῶνα τοῦ ἄραι σπέρμα χалδαίων
- 15 **Я, Я говорив і покликав його, спровадив його, і він на дорозі своїй буде мати поведження.**
I, even I, have given the word; I have sent for him: I have made him come, and have given effect to his undertakings.
ἐγὼ ἐλάλησα ἐγὼ ἐκάλεσα ἤγαγον αὐτὸν καὶ εὐόδωσα τὴν ὁδὸν αὐτοῦ
- 16 **¶ Наблизьтесь до Мене, послухайте це: Споконвіку Я не говорив потаємно; від часу, як діялось це, Я був там. А тепер послав Мене Господь Бог та Його Дух.**
Come near to me, and give ear to this; from the start I did not keep it secret; from the time of its coming into existence I was there: and now the Lord God has sent me, and given me his spirit.
προσαγάγετε πρός με καὶ ἀκούσατε ταῦτα οὐκ ἀπ' ἀρχῆς ἐν κρυφῇ ἐλάλησα οὐδὲ ἐν τόπῳ γῆς σκοτεινῷ ἠνίκα ἐγένετο ἐκεῖ ἤμην καὶ νῦν κύριος ἀπέσταλκέν με καὶ τὸ πνεῦμα αὐτοῦ
- 17 **Так говорить Господь, твій Відкупитель, Святий Израїлів: Я Господь, Бог твій, що навчас тебе про корисне, що провадить тебе по дорозі, якою ти маш ходити.**
The Lord who takes up your cause, the Holy One of Israel, says, I am the Lord your God, who is teaching you for your profit, guiding you by the way in which you are to go.
οὕτως λέγει κύριος ὁ ῥυσάμενός σε ὁ ἅγιος ἰσραηλ ἐγὼ εἰμι ὁ θεός σου δέδειχά σοι τοῦ εὐρεῖν σε τὴν ὁδὸν ἐν ἣ πορεύῃ ἐν αὐτῇ
- 18 **О, коли б ти прислухувався до Моїх заповідей, то був би твій спокій, як річка, а твоя справедливість, немов морські хвилі!**
If only you had given ear to my orders, then your peace would have been like a river, and your righteousness as the waves of the sea:
καὶ εἰ ἤκουσας τῶν ἐντολῶν μου ἐγένετο ἂν ὡσεὶ ποταμὸς ἡ εἰρήνη σου καὶ ἡ δικαιοσύνη σου ὡς κῦμα θαλάσσης
- 19 **А насіння твого було б, як піску, а нащадків твого живота немов зернят його, і витяте й вигублене не було б твоє ймення із-перед обличчя Мого!**
Your seed would have been like the sand, and your offspring like the dust: your name would not be cut off or come to an end before me.
καὶ ἐγένετο ἂν ὡς ἡ ἄμμος τὸ σπέρμα σου καὶ τὰ ἐκγονα τῆς κοιλίας σου ὡς ὁ χοῦς τῆς γῆς οὐδὲ νῦν οὐ μὴ ἐξολεθρευθῆς οὐδὲ ἀπολείται τὸ ὄνομά σου ἐνώπιόν μου
- 20 **Вирушіть із Вавилону, втечіть від халдеїв, радісним співом звістіть, оце розголосіть, аж до краю землі рознесіть це, скажіть: Господь викупив раба Свого Якова!**
Go out of Babylon, go in flight from the Chaldeans; with the sound of song make it clear, give the news, let the word go out even to the end of the earth: say, The Lord has taken up the cause of his servant Jacob.
ἐξέλθε ἐκ βαβυλῶνος φεύγων ἀπὸ τῶν χалδαίων φωνὴν εὐφροσύνης ἀναγγεῖλατε καὶ ἀκουστὸν γενέσθω τοῦτο ἀπαγγεῖλατε ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς λέγετε ἐρρύσατο κύριος τὸν δοῦλον αὐτοῦ ἰακωβ
- 21 **І спраги не знали вони на пустинях, якими провадив Він їх: воду з скелі пустив їм, Він скелю розбив і вода потекла!**
They had no need of water when he was guiding them through the waste lands: he made water come out of the rock for them: the rock was parted and the waters came flowing out.
καὶ ἐὰν διψήσωσιν δι' ἐρήμου ἄξει αὐτοὺς ὕδωρ ἐκ πέτρας ἐξάξει αὐτοῖς σχισθήσεται πέτρα καὶ ρυήσεται ὕδωρ καὶ πίεται ὁ λαός μου
- 22 **Для безбожних спокою немає, говорить Господь.**
There is no peace, says the Lord, for the evil-doers.
οὐκ ἔστιν χαίρειν τοῖς ἀσεβέσιν λέγει κύριος
- 1 **¶ Почуйте Мене, острови, і народи здалека, уважайте: Господь із утроби покликав Мене, Мос Ймення згадав з нутра неньки Мосі.**
Give ear, O sea-lands, to me; and take note, you peoples from far: I have been marked out by the Lord from the first; when I was still in my mother's body, he had my name in mind:
ἀκούσατέ μου νῆσοι καὶ προσέχετε ἔθνη διὰ χρόνου πολλοῦ στήσεται λέγει κύριος ἐκ κοιλίας μητρὸς μου ἐκάλεσεν τὸ ὄνομά μου

- 2 I Мої уста вчинив Він, як той гострий меч, заховав Мене в тіні Своєї руки, і Мене вчинив за добірну стрілу, в Своїм сагайдаці заховав Він Мене.
And he has made my mouth like a sharp sword, in the shade of his hand he has kept me; and he has made me like a polished arrow, keeping me in his secret place;
καὶ ἔθηκεν τὸ στόμα μου ὡσεὶ μάχαιραν ὀξεῖαν καὶ ὑπὸ τὴν σκέπην τῆς χειρὸς αὐτοῦ ἔκρυψέν με ἔθηκεν με ὡς βέλος ἐκλεκτὸν καὶ ἐν τῇ φαρέτρᾳ αὐτοῦ ἐσκέπασέν με
- 3 I до Мене прорік: Ти раб Мій, Ізраїлю, Яким Я прославлюсь!
And he said to me, You are my servant, Israel, in whom my glory will be seen;
καὶ εἶπέν μοι δοῦλός μου εἰ σύ ἰσραὴλ καὶ ἐν σοὶ δοξασθήσομαι
- 4 I Я відповів: Надаремно трудивсь Я, на порожнечу й марноту зживив Свою силу: Справді ж з Господом право Мос, і нагорода Моя з Моїм Богом.
And I said, I have undergone weariness for nothing, I have given my strength for no purpose or profit: but still the Lord will take up my cause, and my God will give me my reward.
καὶ ἐγὼ εἶπα κενῶς ἐκοπίασα καὶ εἰς μάταιον καὶ εἰς οὐδὲν ἔδωκα τὴν ἰσχύን μου διὰ τοῦτο ἡ κρίσις μου παρὰ κυρίῳ καὶ ὁ πόνος μου ἐναντίον τοῦ θεοῦ μου
- 5 Тепер же промовив Господь, що Мене вформував Собі від живота за раба, щоб повернути Собі Якова, і щоб Ізраїль для Нього був зібраний. I був Я шанований в очах Господніх, а Мій Бог стався міццю Мосю.
And now, says the Lord, who made me his servant when I was still in my mother's body, so that I might make Jacob come back to him, and so that Israel might come together to him: and I was honoured in the eyes of the Lord, and my God became my strength.
καὶ νῦν οὕτως λέγει κύριος ὁ πλάσας με ἐκ κοιλίας δούλων αὐτοῦ συναγαγεῖν τὸν ἰακώβ καὶ ἰσραὴλ πρὸς αὐτὸν συναχθήσομαι καὶ δοξασθήσομαι ἐναντίον κυρίου καὶ ὁ θεός μου ἔσται μου ἰσχύς
- 6 I Він сказав: Того мало, щоб був Ти Мені за раба, щоб відновити племена Якова, щоб вернути врятованих Ізраїля, але Я вчиню Тебе світлом народів, щоб був Ти спасінням Моїм аж до краю землі!
It is not enough for one who is my servant to put the tribes of Jacob again in their place, and to get back those of Israel who have been sent away: my purpose is to give you as a light to the nations, so that you may be my salvation to the end of the earth.
καὶ εἶπέν μοι μέγα σοὶ ἐστὶν τοῦ κληθῆναί σε παῖδά μου τοῦ στήσαι τὰς φυλὰς ἰακώβ καὶ τὴν διασπορὰν τοῦ ἰσραὴλ ἐπιστρέψαι ἰδοὺ τέθεικά σε εἰς διαθήκην γένους εἰς φῶς ἐθνῶν τοῦ εἶναί σε εἰς σωτηρίαν ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς
- 7 ¶ Так говорить Господь, Відкупитель Ізраїлів, Святий його, до погордженого на душі, до обридженого від людей, до раба тих володарів: Побачать цари, і князі повстають, і поклоняться ради Господа, що вірний, ради Святого Ізраїлевого, що вибрав Тебе.
The Lord who takes up Israel's cause, even his Holy One, says to him whom men make sport of, who is hated by the nations, a servant of rulers: Kings will see and get up from their places, and chiefs will give worship: because of the Lord who keeps faith; even the Holy One of Israel who has taken you for himself.
οὕτως λέγει κύριος ὁ ῥυσάμενός σε ὁ θεὸς ἰσραὴλ ἀγιάσατε τὸν φαυλίζοντα τὴν ψυχὴν αὐτοῦ τὸν βδελυσσόμενον ὑπὸ τῶν ἐθνῶν τῶν δούλων τῶν ἀρχόντων βασιλεῖς ὄψονται αὐτὸν καὶ ἀναστήσονται ἰ ἀρχόντες καὶ προσκυνήσουσιν αὐτῷ ἕνεκεν κυρίου ὅτι πιστὸς ἐστὶν ὁ ἅγιος ἰσραὴλ καὶ ἐξελεξάμεν σε
- 8 Так говорить Господь: За часу впадобання Я відповів Тобі, в день спасіння Тобі допоміг, і стерегтиму Тебе, і дам Я Тебе заповітом народові, щоб край обновили, щоб поділити спадки спустошені,
This is the word of the Lord: I have given ear to you at a good time, and I have been your helper in a day of salvation: and I will keep you safe, and will make you a glory for the people, putting the land in order, and giving them the heritages which now are waste;
οὕτως λέγει κύριος καιρῷ δεκτῷ ἐπήκουσά σου καὶ ἐν ἡμέρᾳ σωτηρίας ἐβοήθησά σοι καὶ ἔδωκά σε εἰς διαθήκην ἐθνῶν τοῦ καταστήσαι τὴν γῆν καὶ κληρονομήσαι κληρονομίαν ἐρήμου
- 9 щоб в'язням сказати: Виходьте, а тим, хто в темноті: З'явітьсь! При дорогах вони будуть пастися, і по всіх лисих горбовинах їхні пасовиська.
Saying to those who are in chains, Go free; to those who are in the dark, Come out into the light. They will get food by the way wherever they go, and have grass-lands on all the dry mountain-tops.
λέγοντα τοῖς ἐν δεσμοῖς ἐξέλθατε καὶ τοῖς ἐν τῷ σκότει ἀνακαλυφθῆναι καὶ ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν βοσκηθήσονται καὶ ἐν πάσαις ταῖς τρίβουσιν ἡ νομὴ αὐτῶν
- 10 Не будуть голодні вони, ані спрагнені, і не вдарить їх спека, ні сонце, бо Той, Хто їх милує, їх попровадить і до водних джерел поведе їх.
They will not be in need of food or drink, or be troubled by the heat or the sun: for he who has mercy on them will be their guide, taking them by the springs of water.
οὐ πεινάσουσιν οὐδὲ διψήσουσιν οὐδὲ πατάξει αὐτοὺς καύσων οὐδὲ ὁ ἥλιος ἀλλὰ ὁ ἐλεῶν αὐτοὺς παρακαλέσει καὶ διὰ πηγῶν ὑδάτων ἄξει αὐτοὺς
- 11 I вчиню Я всі гори Свої за дорогу, і підіймуться биті шляхи Мої.
And I will make all my mountains a way, and my highways will be lifted up.
καὶ θήσω πᾶν ὄρος εἰς ὁδὸν καὶ πᾶσαν τρίβον εἰς βόσκημα αὐτοῖς
- 12 Ось ці здалека прийдуть, а ці ось із півночі й з заходу, а ці з краю Сінім.
See, these are coming from far; and these from the north and the west; and these from the land of Sinim.
ἰδοὺ οὗτοι πόρρωθεν ἔρχονται οὗτοι ἀπὸ βορρᾶ καὶ οὗτοι ἀπὸ θαλάσσης ἄλλοι δὲ ἐκ γῆς περσῶν

- 13 ¶ Ραδίητε, небеса, звеселися ти, земле, ви ж, гори, втішайтеся співом, бо Господь звеселив Свій народ, і змилювався над Своїми убогими!
 Let your voice be loud in song, O heavens; and be glad, O earth; make sounds of joy, O mountains, for the Lord has given comfort to his people, and will have mercy on his crushed ones.
 εὐφραίνεσθε οὐρανοὶ καὶ ἀγαλλιάσθω ἡ γῆ ῥηξάτωσαν τὰ ὄρη εὐφροσύνην καὶ οἱ βουνοὶ δικαιοσύνην ὅτι ἠλέησεν ὁ θεὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ καὶ τοὺς ταπεινοὺς τοῦ λαοῦ αὐτοῦ παρεκάλεσεν
- 14 I сказав був Сіон: Господь кинув мене, і Господь мій про мене забув...
 But Zion said, The Lord has given me up, I have gone from his memory.
 εἶπεν δὲ σίων ἐγκατέλιπέν με κύριος καὶ ὁ κύριος ἐπελάθετό μου
- 15 Чи ж жінка забуде своє немовля, щоб не пожаліти їй сина утроби своєї? Та коли б вони позабували, то Я не забуду про тебе!
 Will a woman give up the child at her breast, will she be without pity for the fruit of her body? yes, these may, but I will not let you go out of my memory.
 μὴ ἐπιλήσεται γυνὴ τοῦ παιδίου αὐτῆς τοῦ μὴ ἐλεῆσαι τὰ ἔκγονα τῆς κοιλίας αὐτῆς εἰ δὲ καὶ ἐπιλάθοιτο ταῦτα γυνὴ ἀλλ' ἐγὼ οὐκ ἐπιλήσομαί σου εἶπεν κύριος
- 16 Отож на долонях Своїх тебе вирізьбив Я, твої мури позавсіди передо Мною.
 See, your name is marked on my hands; your walls are ever before me.
 ἰδοὺ ἐπὶ τῶν χειρῶν μου ἐξωγράφησά σου τὰ τείχη καὶ ἐνώπιόν μου εἶ διὰ παντός
- 17 Синове твої поспішають до тебе, а ті, хто руйнує тебе й ті, хто нищить тебе, повідходять від тебе.
 Your builders are coming quickly; your haters and those who made you waste will go out of you.
 καὶ ταχὺ οἰκοδομηθήσῃ ὑφ' ὧν καθηρέθης καὶ οἱ ἐρημώσαντές σε ἐκ σοῦ ἐξελεύσονται
- 18 ¶ Здіями свої очі навколо й побач: всі вони позбиралися й йдуть ось до тебе! Як живий Я, говорить Господь: усіх їх, як оздобу, зодягнеш, та підв'яжешся ними, немов наречена.
 Let your eyes be lifted up round about, and see: they are all coming together to you. By my life, says the Lord, truly you will put them all on you as an ornament, and be clothed with them like a bride.
 ἄρον κύκλῳ τοὺς ὀφθαλμοὺς σου καὶ ἰδὲ πάντας ἰδοὺ συνήχθησαν καὶ ἤλθοσαν πρὸς σέ ζῶ ἐγὼ λέγει κύριος ὅτι πάντας αὐτοὺς ἐνδύσῃ καὶ περιθήσῃ αὐτοὺς ὡς κόσμον νόμφης
- 19 Бо руїни твої та пустині твої, і зруйнований край твій тепер справді стануть тисними для мешканців, і будуть віддалені ті, хто тебе руйнував.
 For though the waste places of your land have been given to destruction, now you will not be wide enough for your people, and those who made you waste will be far away.
 ὅτι τὰ ἔρημά σου καὶ τὰ διεφθαρμένα καὶ τὰ πεπτωκότα νῦν στενοχωρήσει ἀπὸ τῶν κατοικοῦντων καὶ μακρυνθήσονται ἀπὸ σοῦ οἱ καταπίνοντές σε
- 20 Іще до вух твоїх скажуть синове сирітства твого: Тисне мені місце оце, посунься для мене, й я сяду!
 The children to whom you gave birth in other lands will say in your ears, The place is not wide enough for me: make room for me to have a resting-place.
 ἐροῦσιν γὰρ εἰς τὰ ὠτά σου οἱ υἱοὶ σου οὓς ἀπολώλεκας στενός μοι ὁ τόπος ποιήσόν μοι τόπον ἵνα κατοικήσω
- 21 І ти скажеш у серці своїм: Хто мені їх зродив, як була осирочена я та самітна, була вигнана та заблудила? І хто виховав їх? Я зосталась сама, а ці, звідки вони?
 Then you will say in your heart, Who has given me all these children? when my children had been taken from me, and I was no longer able to have others, who took care of these? when I was by myself, where then were these?
 καὶ ἐρεῖς ἐν τῇ καρδίᾳ σου τίς ἐγέννησέν μοι τούτους ἐγὼ δὲ ἄτεκνος καὶ χήρα τούτους δὲ τίς ἐξέθρεψέν μοι ἐγὼ δὲ κατελείφθην μόνη οὗτοι δὲ μοι ποῦ ἦσαν
- 22 Так сказав Господь Бог: Ось Я підійму Свою руку до людей, і піднесу до народів прапора Свого, і понесуть синів твоїх в пазусі, а дочок твоїх поприносять на плечах.
 This is the word of the Lord God: See, I will make a sign with my hand to the nations, and put up my flag for the peoples; and they will take up your sons on their beasts, and your daughters on their backs.
 οὕτως λέγει κύριος ἰδοὺ αἶρω εἰς τὰ ἔθνη τὴν χειρά μου καὶ εἰς τὰς νῆσους ἀρῶ σύσημόν μου καὶ ἄξουσιν τοὺς υἱοὺς σου ἐν κόλπῳ τὰς δὲ θυγατέρας σου ἐπ' ὤμων ἀροῦσιν
- 23 І будуть царі за твоїх вихователів, а їхні цариці за няньок твоїх. Лицем до землі вони будуть вклоняться тобі та лизатимуть пил твоїх ніг, і ти пізнаєш, що Я то Господь, що не посоромляться ті, хто на Мене надіється!
 And kings will take care of you, and queens will give you their milk: they will go down on their faces before you, kissing the dust of your feet; and you will be certain that I am the Lord, and that those who put their hope in me will not be shamed.
 καὶ ἔσονται βασιλεῖς τιθηνοὶ σου αἱ δὲ ἄρχουσαι τροφοὶ σου ἐπὶ πρόσωπον τῆς γῆς προσκυνήσουσίν σοι καὶ τὸν χοῦν τῶν ποδῶν σου λειξουσιν καὶ γνώσῃ ὅτι ἐγὼ κύριος καὶ οὐκ αἰσχυνθήσῃ
- 24 ¶ Чи ж від сильного буде віднята здобич, і чи награбоване гвалтівником урятоване буде?
 Will the goods of war be taken from the strong man, or the prisoners of the cruel one be let go?
 μὴ λήμψεται τις παρὰ γίγαντος σκῶλα καὶ ἐὰν αἰχμαλωτεύσῃ τις ἀδίκως σωθήσεται

- 25 **Бо Господь каже так: Полонені відібрані будуть від сильного, і врятована буде здобич насильника, і Я стану на прю із твоїми суперечниками, синів же твоїх Я спасу.**
But the Lord says, Even the prisoners of the strong will be taken from him, and the cruel made to let go his goods: for I will take up your cause against your haters, and I will keep your children safe.
οὕτως λέγει κύριος ἐάν τις αιχμαλωτεύσῃ γίγαντα λήμψεται σκῦλα λαμβάνων δὲ παρὰ ισχύοντος σωθήσεται ἐγὼ δὲ τὴν κρίσιν σου κρινῶ καὶ ἐγὼ τοὺς υἱοὺς σου ῥύσομαι
- 26 **І змушу твоїх гнобителів їсти тіло своє, і вони повпиваються власною кров'ю, немов би вином молодим... І пізнає тоді кожне тіло, що Я то Господь, твій Спаситель та твій Відкупитель, Потужний Яковів!**
And the flesh of your attackers will be taken by themselves for food; and they will take their blood for drink, as if it was sweet wine: and all men will see that I the Lord am your saviour, even he who takes up your cause, the Strong One of Jacob.
καὶ φάγονται οἱ θλίψαντές σε τὰς σάρκας αὐτῶν καὶ πίνουντα ὡς οἶνον νέον τὸ αἷμα αὐτῶν καὶ μεθυσθήσονται καὶ αἰσθανθήσεται πᾶσα σὰρξ ὅτι ἐγὼ κύριος ὁ ῥυσάμενός σε καὶ ἀντιλαμβανόμενος ἰσχύος ἰακωβ
- 1 **¶ Так говорить Господь: Де вашої матері лист розводовий, з яким Я її відпустив? Або хто є з Моїх боргувальників, якому Я вас був продав? Тож за ваші провини ви продані, і за ваші гріхи ваша мати відпущена.**
This is the word of the Lord: Where is the statement which I gave your mother when I put her away? or to which of my creditors have I given you for money? It was for your sins that you were given into the hands of others, and for your evil-doing was your mother put away.
οὕτως λέγει κύριος ποῖον τὸ βιβλίον τοῦ ἀποστασίου τῆς μητρὸς ὑμῶν ᾧ ἐξαπέστειλα αὐτήν ἢ τίνι ὑπόχρεω πέπρακα ὑμᾶς ἰδοὺ ταῖς ἀμαρτίαις ὑμῶν ἐπράθητε καὶ ταῖς ἀνομίαις ὑμῶν ἐξαπέστειλα τὴν μητέρα ὑμῶν
- 2 **Чому то нікого немає, коли Я приходжу, і не відповідає ніхто, коли кличу? Чи рука Моя справді короткою стала, щоб викупляти, і хіба рятувати нема в Мені сили? Таж докором Своїм Я висушую море, обертаю ріки в пустиню, їхня риба гниє без води й умирає із прагнення!**
Why, then, when I came, was there no man? and no one to give answer to my voice? has my hand become feeble, so that it is unable to take up your cause? or have I no power to make you free? See, at my word the sea becomes dry, I make the rivers a waste land: their fish are dead for need of water, and make an evil smell.
τί ὅτι ἦλθον καὶ οὐκ ἦν ἄνθρωπος ἐκάλεσα καὶ οὐκ ἦν ὁ ὑπακούων μὴ οὐκ ἰσχύει ἡ χεὶρ μου τοῦ ῥύσασθαι ἢ οὐκ ἰσχύω τοῦ ἐξελεῖσθαι ἰδοὺ τῇ ἀπειλῇ μου ἐξερημώσω τὴν θάλασσαν καὶ θήσω ποταμοὺς ἐρήμους καὶ ξηρανθήσονται οἱ ἰχθύες αὐτῶν ἀπὸ τοῦ μὴ εἶναι ὕδωρ καὶ ἀποθανοῦνται ἐν δίψει
- 3 **Небеса зодягаю Я в темряву, і покриттям їхнім верету чиню.**
By me the heavens are clothed with black, and I make haircloth their robe.
καὶ ἐνδύσω τὸν οὐρανὸν σκότος καὶ θήσω ὡς σάκκον τὸ περιβόλαιον αὐτοῦ
- 4 **¶ Господь Бог Мені дав мову вправну, щоб уміти зміцнити словом змученого, Він щоранку пробуджує, збуджує вухо Мені, щоб слухати, мов учні.**
The Lord God has given me the tongue of those who are experienced, so that I may be able to give the word a special sense for the feeble: every morning my ear is open to his teaching, like those who are experienced:
κύριος δίδωσίν μοι γλῶσσαν παιδείας τοῦ γνῶναι ἐν καιρῷ ἠνίκα δεῖ εἰπεῖν λόγον ἔθηκέν μοι προῖ προσέθηκέν μοι ὥτιον ἀκούειν
- 5 **Господь Бог відкрив вухо Мені, й Я не став неслухняним, назад не відступив.**
And I have not put myself against him, or let my heart be turned back from him.
καὶ ἡ παιδεία κυρίου ἀνοίγει μου τὰ ὄτα ἐγὼ δὲ οὐκ ἀπειθῶ οὐδὲ ἀντιλέγω
- 6 **Підставив Я спину Своєю тим, хто б'є, а щоки Свої щипачам, обличчя Свого не сховавав від ганьби й плювання.**
I was offering my back to those who gave me blows, and my face to those who were pulling out my hair: I did not keep my face covered from marks of shame.
τὸν νῶτόν μου δέδωκα εἰς μάστιγας τὰς δὲ σιαγόνας μου εἰς ῥαπίσματα τὰ δὲ πρόσωπόν μου οὐκ ἀπέστρεψα ἀπὸ αἰσχύνῃς ἐμπυροσμάτων
- 7 **Але Господь Бог допоможе Мені, тому не соромлюся Я, тому Я зробив був обличчя Своє, немов кремінь, і знаю, що не буду застиджений Я.**
For the Lord God is my helper; I will not be put to shame: so I have made my face like a rock, and I am certain that he will give me my right.
καὶ κύριος βοηθός μου ἐγενήθη διὰ τοῦτο οὐκ ἐνετρέπην ἀλλὰ ἔθηκα τὸ πρόσωπόν μου ὡς στερεὰν πέτραν καὶ ἔγνων ὅτι οὐ μὴ αἰσχυνθῶ
- 8 **Близько Той, Хто Мене всправедливилює, хто ж стане зо Мною на прю? Станьмо разом, хто Мій супротивник? Хай до Мене підійде!**
He who takes up my cause is near; who will go to law with me? let us come together before the judge: who is against me? let him come near to me.
ὅτι ἐγγίζει ὁ δικαίωσας με τίς ὁ κρινόμενός μοι ἀντιστήτω μοι ἅμα καὶ τίς ὁ κρινόμενός μοι ἐγγισάτω μοι
- 9 **Отж, Господь Бог допоможе Мені, хто ж отой, що признає Мене винуватим?**
See, the Lord God is my helper; who will give a decision against me? truly, all of them will become old like a robe; they will be food for the worm.
ἰδοὺ κύριος βοηθεῖ μοι τίς κακώσει με ἰδοὺ πάντες ἡμεῖς ὡς ἱμάτιον παλαιωθήσεσθε καὶ ὡς σῆς καταφάγεται ὑμᾶς

- 10 ¶ Хто між вами лякається Господа і голос Його Отрока слухає? Хто ходить у темряві, світла ж немає йому, хай надіється він на Господне Ім'я, і хай на Бога свого опирається!
Who among you has the fear of the Lord, giving ear to the voice of his servant who has been walking in the dark and has no light? Let him put his faith in the name of the Lord, looking to his God for support.
τίς ἐν ὑμῖν ὁ φοβούμενος τὸν κύριον ἀκουσάτω τῆς φωνῆς τοῦ παιδὸς αὐτοῦ οἱ πορευόμενοι ἐν σκότει οὐκ ἔστιν αὐτοῖς φῶς πεποιθότε ἐπὶ τῷ ὀνόματι κυρίου καὶ ἀντιστηρίσασθε ἐπὶ τῷ θεῷ
- 11 Тож усі, що огонь ви запалюєте, що огненними стрілами ви поузброювані, ходіть у жарі свого огню та в стрілах огнених, які розпалили! З Моєї руки оце станеться вам, і ви будете в муках лежати!
See, all you who make a fire, arming yourselves with burning branches: go in the flame of your fire, and among the branches you have put a light to. This will you have from my hand, you will make your bed in sorrow.
ἰδοὺ πάντες ὑμεῖς πῦρ καίετε καὶ κατισχύετε φλόγα πορεύεσθε τῷ φωτὶ τοῦ πυρὸς ὑμῶν καὶ τῇ φλογί ἢ ἐξεκαύσατε δι' ἐμὲ ἐγένετο ταῦτα ὑμῖν ἐν λύπῃ κοιμηθήσεσθε
- 1 ¶ Почуйте Мене, хто женеться за правдою, хто пошукує Господа! Погляньте на скелю, з якої ви витесані, і на каменоломню, з якої ви видовбані.
Give ear to me, you who are searching for righteousness, who are looking for the Lord: see the rock from which you were cut out, and the hole out of which you were taken.
ἀκούσατέ μου οἱ δῖκοντες τὸ δίκαιον καὶ ζητοῦντες τὸν κύριον ἐμβλέψατε εἰς τὴν στερεὰν πέτραν ἣν ἐλατομήσατε καὶ εἰς τὸν βόθυνον τοῦ λάκκου ὃν ὠρύξατε
- 2 Гляньте на Авраама, батька свого, та на Сарру, що вас породила, бо тільки одного його Я покликав, але благословив був його та розмножив його.
Let your thoughts be turned to Abraham, your father, and to Sarah, who gave you birth: for when he was but one, my voice came to him, and I gave him my blessing, and made him a great people.
ἐμβλέψατε εἰς αβρααμ τὸν πατέρα ὑμῶν καὶ εἰς σαρραν τὴν ὀδίνουσαν ὑμᾶς ὅτι εἷς ἦν καὶ ἐκάλεσα αὐτὸν καὶ εὐλόγησα αὐτὸν καὶ ἠγάπησα αὐτὸν καὶ ἐπλήθυνα αὐτὸν
- 3 Бо Сіона Господь потішас, всі руїни його потішас, й обертає пустині його на Еден, його ж степ на Господній садок! Пробуватимуть в ньому утіха та радість, хвала й піснопіви.
For the Lord has given comfort to Zion: he has made glad all her broken walls; making her waste places like Eden, and changing her dry land into the garden of the Lord; joy and delight will be there, praise and the sound of melody.
καὶ σὲ νῦν παρακαλέσω σίων καὶ παρεκάλεσα πάντα τὰ ἔρημα αὐτῆς καὶ θήσω τὰ ἔρημα αὐτῆς ὡς παράδεισον κυρίου εὐφροσύνην καὶ ἀγαλλίαμα εὐρήσουσιν ἐν αὐτῇ ἐξομολόγησιν καὶ φωνὴν αἰνέσεως
- 4 ¶ Послухай Мене, Мій народе, і візьми до вух, ти племено Мос, бо виїде від Мене Закон, а Своє правосуддя поставлю за світло народам!
Give attention to me, O my people; and give ear to me, O my nation; for teaching will go out from me, and the knowledge of the true God will be a light to the peoples.
ἀκούσατέ μου ἀκούσατε λαὸς μου καὶ οἱ βασιλεῖς πρὸς με ἐνωτίσασθε ὅτι νόμος παρ' ἐμοῦ ἐξελεύσεται καὶ ἡ κρίσις μου εἰς φῶς ἐθνῶν
- 5 Близька правда Моя: виїде спасіння Мос, а рамена Мої будуть суд видавати народам. Острови будуть мати надію на Мене і сподівання свої покладуть на рамено Мос.
Suddenly will my righteousness come near, and my salvation will be shining out like the light; the sea-lands will be waiting for me, and they will put their hope in my strong arm.
ἐγγίξει ταχὺ ἡ δικαιοσύνη μου καὶ ἐξελεύσεται ὡς φῶς τὸ σωτήριόν μου καὶ εἰς τὸν βραχίονά μου ἔθνη ἐλπιούσιν ἐμὲ νῆσοι ὑπομενοῦσιν καὶ εἰς τὸν βραχίονά μου ἐλπιούσιν
- 6 Здійміть свої очі до неба, і погляньте на землю додолу! Бо небо, як дим, продереться, а земля розпадеться, мов одіж, мешканці ж її, як та воша, погинуть, спасіння ж Мос буде вічне, а правда Моя не зламається!
Let your eyes be lifted up to the heavens, and turned to the earth which is under them: for the heavens will go in flight like smoke, and the earth will become old like a coat, and its people will come to destruction like insects: but my salvation will be for ever, and my righteousness will not come to an end.
ἄρατε εἰς τὸν οὐρανὸν τοὺς ὀφθαλμοὺς ὑμῶν καὶ ἐμβλέψατε εἰς τὴν γῆν κάτω ὅτι ὁ οὐρανὸς ὡς καπνὸς ἐστερέωθη ἢ δὲ γῆ ὡς ἱμάτιον παλαιωθήσεται οἱ δὲ κατοικοῦντες τὴν γῆν ὡσπερ ταῦτα ἀποθάνονται τὸ δὲ σωτήριόν μου εἰς τὸν αἰῶνα ἔσται ἡ δὲ δικαιοσύνη μου οὐ μὴ ἐκλίπῃ
- 7 Почуйте Мене, знавці правди, народе, що в серці його Мій Закон: Не бійтеся людської ганьби та їхніх образ не лякайтесь,
Give ear to me, you who have knowledge of righteousness, in whose heart is my law; have no fear of the evil words of men, and give no thought to their curses.
ἀκούσατέ μου οἱ εἰδότες κρίσιν λαὸς μου οὐ ὁ νόμος μου ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν μὴ φοβέσθε ὀνειδισμὸν ἀνθρώπων καὶ τῷ φαυλισμῷ αὐτῶν μὴ ἠττάσθε
- 8 бо поточить їх міль, мов одержу, й як вовну, черва їх зжере, а правда Моя буде вічна, і спасіння мос з роду в рід!
For like a coat they will be food for the insect, the worm will make a meal of them like wool: but my righteousness will be for ever, and my salvation to all generations.
ὡσπερ γὰρ ἱμάτιον βρωθήσεται ὑπὸ χρόνου καὶ ὡς ἔρια βρωθήσεται ὑπὸ σιτῶς ἡ δὲ δικαιοσύνη μου εἰς τὸν αἰῶνα ἔσται τὸ δὲ σωτήριόν μου εἰς γενεὰς γενεῶν
- 9 ¶ Збудися, збудись, зодягнися у силу, рамено Господне! Збудися, як у давнину, як за покоління віків! Хіба це не ти Рагава зрубало, крокодила здіравило?
Awake! awake! put on strength, O arm of the Lord, awake! as in the old days, in the generations long past. Was it not by you that Rahab was cut in two, and the dragon Wounded?
ἐξεγείρου ἐξεγείρου ἱερουσαλημ καὶ ἐνδύσαι τὴν ἰσχύϊν τοῦ βραχίονός σου ἐξεγείρου ὡς ἐν ἀρχῇ ἡμέρας ὡς γενεὰ αἰῶνος οὐ σὺ εἶ
- 10 Хіба це не ти море висушило, води безодні великої, що морську глибину вчинило дорогою, щоб викуплені перейшли?
Did you not make the sea dry, the waters of the great deep? did you not make the deep waters of the sea a way for the Lord's people to go through?
ἢ ἐρημοῦσα θάλασσαν ὕδωρ ἀβύσσου πλῆθος ἢ θεΐα τὰ βάθη τῆς θαλάσσης ὁδὸν διαβάσεως ῥυομένους

- 11 **Отак визволенці Господні повернуться та до Сіону зо співом увійдуть, і на їхній голові буде радість відвічна, веселість та втіху осягнуть вони, а журба та зідхання втечуть!**
Those whom the Lord has made free will come back with songs to Zion; and on their heads will be eternal joy: delight and joy will be theirs, and sorrow and sounds of grief will be gone for ever.
 και λευτρωμένοι υπό γάρ κυρίου αποστραφήσονται και ηξουσιν εις σιων μετ' ευφροσύνης και αγαλλιάματος αιωνίου επί γάρ της κεφαλής αυτών αγαλλιασις και αινεσις και ευφροσύνη καταλήμψεται αυτούς άπέδρα όδύνη και λύπη και στεναγμός
- 12 **Я, Я ваш Той Утішитель! Хто ж то ти, що боїшся людини смертельної й людського сина, що до трави він подібний?**
I, even I, am your comforter: are you so poor in heart as to be in fear of man who will come to an end, and of the son of man who will be like grass?
 εγώ ειμι εγώ ειμι ο παρακαλών σε γνῶθι τίνα εὐλαβηθεῖσα εφοβήθης από ανθρώπου θνητού και από υιού ανθρώπου οί ὡσει χόρτος εξηράνθησαν
- 13 **І ти забувася про Господа, що вчинив був тебе, що напнув небеса Він та землю заклав, і завжди щоденно лякаєшся гніву гнобителя, що готовий тебе погубити. Але де той гнобителів гнів?**
And you have given no thought to the Lord your Maker, by whom the heavens were stretched out, and the earth placed on its base; and you went all day in fear of the wrath of the cruel one, when he was making ready for your destruction. And where is the wrath of the cruel one?
 και επελάθου θεόν τον ποιήσαντά σε τον ποιήσαντα τον ουρανόν και θεμελιώσαντα την γήν και εφόβου άει πάσας τās ημέρας τὸ πρόσωπον του θυμού του θλίβοντός σε ὃν τρόπον γάρ εβουλεύσατο τ οὐ ἄραί σε και νῦν ποὺ ο θυμός του θλίβοντός σε
- 14 **Закутий в кайдани небавом розв'язаний буде, і не помре він у ямі, і не забракне йому його хліба.**
The prisoner, bent under his chain, will quickly be made free, and will not go down into the underworld, and his bread will not come to an end.
 εν γάρ τῷ σφύζεσθαι σε οὐ στήσεται οὐδὲ χρονεῖ
- 15 **Бо Я Господь, Бог твій, що збурює море, й ревуть його хвилі, Господь Саваот Йому Ймення!**
For I am the Lord your God, who makes the sea calm when its waves are thundering: the Lord of armies is his name.
 ὅτι εγώ ο θεός σου ο ταρασσων την θάλασσαν και ηχῶν τὰ κύματα αυτής κύριος σαβαωθ ὄνομά μοι
- 16 **І кладу Я слова Свої в уста твої та ховаю тебе в тіні рук Своїх, щоб небо напнути та землю закласти, і сказати Сіонові: Ти Мій народ!**
And I have put my words in your mouth, covering you with the shade of my hand, stretching out the heavens, and placing the earth on its base, and saying to Zion, You are my people.
 θήσω τούς λόγους μου εις τὸ στόμα σου και υπό την σκιάν της χειρός μου σκεπάσω σε εν η ἔσθησα τον ουρανόν και εθεμελίωσα την γήν και ερεῖ σιων λαός μου εἶ σύ
- 17 **¶ Збудися, збудися, устань, дочко Єрусалиму, що з руки із Господньої випила ти келих гніву Його, чашу-келіха одуру випила, вицидила...**
Awake! awake! up! O Jerusalem, you who have taken from the Lord's hand the cup of his wrath; tasting in full measure the wine which overcomes.
 εξεγειρου εξεγειρου αναστηθι ιερουσαλημ η πιουσα τὸ ποτήριον του θυμού εκ χειρός κυρίου τὸ ποτήριον γάρ της πτώσεως τὸ κόνδυ του θυμού εξεπιες και εξεκένωσας
- 18 **Зо всіх тих синів, що вона породила, нікого нема, хто б провадив її; зо всіх тих синів, яких виховала, нікого нема, хто б підтримав її...**
She has no one among all her children to be her guide; not one of the sons she has taken care of takes her by the hand.
 και οὐκ ἦν ο παρακαλών σε από πάντων των τέκνων σου ὃν ετεκες και οὐκ ἦν ο αντιλαμβανόμενος της χειρός σου οὐδὲ από πάντων των υιῶν σου ὃν ὑψωσας
- 19 **Ці дві речі спіткали тебе, але хто пожаліє тебе? Руїна й недоля, і голод та меч, хто розважить тебе?**
These two things have come on you; who will be weeping for you? wasting and destruction; death from need of food, and from the sword; how may you be comforted?
 δύο ταῦτα αντικείμενά σοι τίς σοι συλλυπηθήσεται πτώμα και σύντριμμα λιμός και μάχαιρα τίς σε παρακαλέσει
- 20 **Синове твої повмлівали, лежали на розі всіх вулиць, мов олень у тенетах, повні гніву Господнього, крику Бога твого...**
Your sons are overcome, like a roe in a net; they are full of the wrath of the Lord, the punishment of your God.
 οί υιοί σου οί απορούμενοι οί καθεύδοντες επ' ἄκρου πάσης εξόδου ὡς σευτλίον ημίεφθον οί πλήρεις θυμού κυρίου εκκλυμένοι διά κυρίου του θεου
- 21 **Тому то послухай оцього, убога й сп'яніла, але не з вина:**
So now give ear to this, you who are troubled and overcome, but not with wine:
 διά τουτο ἄκουε τεταπεινωμένη και μεθούσα οὐκ από οίνου
- 22 **Так говорить Господь твій, Господь і твій Бог, що на прою за народ Свій стає: Ось келіха одуру Я забираю з твоєї руки, чашу-келіха гніву Мого, більше пити його вже не будеш!**
This is the word of the Lord your master, even your God who takes up the cause of his people: See, I have taken out of your hand the cup which overcomes, even the cup of my wrath; it will not again be given to you:
 οὕτως λέγει κύριος ο θεός ο κρίνων τον λαόν αυτού ιδού εἴληφα εκ της χειρός σου τὸ ποτήριον της πτώσεως τὸ κόνδυ του θυμού και οὐ προσθήση ἔτι πιεῖν αυτό

- 23 **І дам Я його в руку тих, що гнобили тебе, що вони до твоєї душі говорили: Схились, і по тобі ми перейдемо! І поклала ти спину свою, немов землю, й як вулицю для перехожих...
And I will put it into the hand of your cruel masters, and of those whose yoke has been hard on you; who have said to your soul, Down on your face! so that we may go over you: and you have given your backs like the earth, even like the street, for them to go over.
καὶ ἐμβαλῶ αὐτὸ εἰς τὰς χεῖρας τῶν ἀδικησάντων σε καὶ τῶν ταπεινωσάντων σε οἱ εἶπαν τῇ ψυχῇ σου κύψον ἵνα παρέλθωμεν καὶ ἔθηκας ἴσα τῇ γῆ τὰ μετὰφρενά σου ἕξω τοῖς παραπορευομένοις**
- 1 **¶ Збудися, збудись, зодягнися, Сіоне, у силу свою, зодягнися у шати пишноти своєї, о Єрусалиме, о місто святе, бо вже необрізаний та занечищений більше не ввійде до тебе!
Awake! awake! put on your strength, O Zion; put on your beautiful robes, O Jerusalem, the holy town: for from now there will never again come into you the unclean and those without circumcision.
ἐξεγείρου ἐξεγείρου σιων ἔνδυσαι τὴν ἰσχύν σου σιων καὶ ἔνδυσαι τὴν δόξαν σου ἱερουσαλημ πόλις ἡ ἀγία οὐκέτι προστεθήσεται διελθεῖν διὰ σοῦ ἀπερίτμητος καὶ ἀκάθαρτος**
- 2 **Обтруси з себе порох, устань та сідай, Єрусалиме! Розв'яжи пута шні своєї, о бранко, о дочко Сіону!
Make yourself clean from the dust; up! and take the seat of your power, O Jerusalem: the bands of your neck are loose, O prisoned daughter of Zion.
ἐκτίναξαι τὸν χοῦν καὶ ἀνάστηθι κάθισον ἱερουσαλημ ἔκδυσαι τὸν δεσμὸν τοῦ τραχήλου σου ἡ αἰχμάλωτος θυγάτηρ σιων**
- 3 **Бо Господь каже так: Задармо були ви попродані, тому будете викуплені не за срібло.
For the Lord says, You were given for nothing, and you will be made free without price.
ὅτι τάδε λέγει κύριος δωρεὰν ἐπράθητε καὶ οὐ μετὰ ἀργυρίου λυτρωθήσεσθε**
- 4 **Бо так Господь Бог промовляє: До Єгипту зійшов був народ Мій впочатку, щоб мешкати там, а Ашшур за ніщо його тиснув.
For the Lord God says, My people went down at first into Egypt, to get a place for themselves there: and the Assyrian put a cruel yoke on them without cause.
οὕτως λέγει κύριος εἰς αἴγυπτον κατέβη ὁ λαός μου τὸ πρότερον παροικῆσαι ἐκεῖ καὶ εἰς ἀσσυρίους βία ἤχθησαν**
- 5 **А тепер що Мені тут, говорить Господь, коли взятий даремно народ Мій? Шаліють володарі їхні, говорить Господь, і постійно весь день Мос Ймення зневажене...
Now then, what have I here? says the Lord, for my people are taken away without cause; they are made waste and give cries of sorrow, says the Lord, and all the day the nations put shame on my name.
καὶ νῦν τί ὧδέ ἐστε τάδε λέγει κύριος ὅτι ἐλήμφθη ὁ λαός μου δωρεὰν θαυμάζετε καὶ ὀλολύζετε τάδε λέγει κύριος δι' ὑμᾶς διὰ παντὸς τὸ ὄνομά μου βλασφημεῖται ἐν τοῖς ἔθνεσιν**
- 6 **Тому Мос Ймення пізнає народ Мій, тому того дня він пізнає, що Я то Отой, що говорить: Ось Я!
For this cause I will make my name clear to my people; in that day they will be certain that it is my word which comes to them; see, here am I.
διὰ τοῦτο γινώσεται ὁ λαός μου τὸ ὄνομά μου ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ὅτι ἐγὼ εἰμι αὐτός ὁ λαλῶν πάρεμι**
- 7 **¶ Які гарні на горах ноги благовісника, що звіщає про мир, що добро провіщає, що спасіння звіщає, що говорить Сіонові: Царює твій Бог!
How beautiful on the mountains are the feet of him who comes with good news, who gives word of peace, saying that salvation is near; who says to Zion, Your God is ruling!
ὡς ὦρα ἐπὶ τῶν ὀρέων ὡς πόδες εὐαγγελιζομένου ἀκοῆν εἰρήνης ὡς εὐαγγελιζόμενος ἀγαθὰ ὅτι ἀκουστήν ποιήσω τὴν σωτηρίαν σου λέγων σιων βασιλεύσει σου ὁ θεός**
- 8 **Слухай, твої сторожі зняли голос, укупі співають, бо бачать вони око-в-око, коли до Сіону Господь повертається.
The voice of your watchmen! their voices are loud in song together; for they will see him, eye to eye, when the Lord comes back to Zion.
ὅτι φωνὴ τῶν φυλασσόντων σε ὑψώθη καὶ τῇ φωνῇ ἅμα εὐφρανθήσονται ὅτι ὀφθαλμοὶ πρὸς ὀφθαλμοὺς ὄψονται ἠνίκα ἂν ἐλεήσῃ κύριος τὴν σιων**
- 9 **Радійте, співайте сумісно, о єрусалимські руїни, бо народа Свого Господь звеселив, викупив Єрусалима!
Give sounds of joy, make melody together, waste places of Jerusalem: for the Lord has given comfort to his people, he has taken up the cause of Jerusalem.
ῥηξάτω εὐφροσύνην ἅμα τὰ ἔρημα ἱερουσαλημ ὅτι ἠλέησεν κύριος αὐτὴν καὶ ἐρρύσατο ἱερουσαλημ**
- 10 **Господь обнажив на очах усіх народів святеє рамено Своє, і спасіння від нашого Бога побачать всі кінці землі!
The Lord has let his holy arm be seen by the eyes of all nations; and all the ends of the earth will see the salvation of our God.
καὶ ἀποκαλύψει κύριος τὸν βραχίονα αὐτοῦ τὸν ἅγιον ἐνώπιον πάντων τῶν ἐθνῶν καὶ ὄψονται πάντα τὰ ἄκρα τῆς γῆς τὴν σωτηρίαν τὴν παρὰ τοῦ θεοῦ**
- 11 **Уступіться, вступіться та вийдіть ізвідти, нечистого не доторкайтеся, вийдіть з середини його, очистьтеся ви, що носите посуд Господній!
Away! away! go out from there, touching no unclean thing; go out from among her; be clean, you who take up the vessels of the Lord.
ἀπόστητε ἀπόστητε ἐξέλθατε ἐκεῖθεν καὶ ἀκαθάρτου μὴ ἅπτεσθε ἐξέλθατε ἐκ μέσου αὐτῆς ἀφορίσθητε οἱ φέροντες τὰ σκεύη κυρίου**
- 12 **Бо не в поспіху вийдете і не навтеки ви підете, бо піде Господь перед вами, за вами ж Ізраїлів Бог.
For you will not go out suddenly, and you will not go in flight: for the Lord will go before you, and the God of Israel will come after you to keep you.
ὅτι οὐ μετὰ ταραχῆς ἐξελεύσεσθε οὐδὲ φυγῆ πορεύσεσθε πορεύσεται γὰρ πρότερος ὑμᾶς κύριος καὶ ὁ ἐπισυνάγων ὑμᾶς κύριος ὁ θεὸς ἰσραηλ**

- 13 ¶ Ось стане розумне робити Мій Отрок, підійметься й буде підвищений, і височенним Він стане!
See, my servant will do well in his undertakings, he will be honoured, and lifted up, and be very high.
ἰδοὺ συνήσει ὁ παῖς μου καὶ ὑψωθήσεται καὶ δοξασθήσεται σφόδρα
- 14 Як багато-хто Ним дивувались, такий то був змінений образ Його, що й не був людиною, а вигляд Його, що й не був сином людським!
As peoples were surprised at him, And his face was not beautiful, so as to be desired: his face was so changed by disease as to be unlike that of a man, and his form was no longer that of the sons of men.
ὄν τρόπον ἐκστήσονται ἐπὶ σέ πολλοὶ οὕτως ἀδοξήσει ἀπὸ ἀνθρώπων τὸ εἶδος σου καὶ ἡ δόξα σου ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων
- 15 так Він здивує численних народів, царі свої уста замкнуть перед Ним, бо побачать, про що не говорено їм, і зрозуміють, чого не чували вони!...
So will nations give him honour; kings will keep quiet because of him: for what had not been made clear to them they will see; and they will give their minds to what had not come to their ears.
οὕτως θαυμάσονται ἔθνη πολλὰ ἐπ' αὐτῷ καὶ συνέξουσιν βασιλεῖς τὸ στόμα αὐτῶν ὅτι οἷς οὐκ ἀνηγγέλη περὶ αὐτοῦ ὄφονται καὶ οἱ οὐκ ἀκηκόασιν συνήσουσιν
- 1 ¶ Хто нашій спасенній тій звістці повірив, і над ким відкривалось рамено Господнє?
Who would have had faith in the word which has come to our ears, and to whom had the arm of the Lord been unveiled?
κύριε τίς ἐπίστευσεν τῇ ἀκοῇ ἡμῶν καὶ ὁ βραχίον κυρίου τίς ἀπεκαλύφθη
- 2 Бо Він виріс перед Ним, мов галузка, і мов корінь з сухої землі, не мав Він принади й не мав пишноти; і ми Його бачили, та краси не було, щоб Його пожадати!
For his growth was like that of a delicate plant before him, and like a root out of a dry place: he had no grace of form, to give us pleasure;
ἀνηγγεῖλαμεν ἐναντίον αὐτοῦ ὡς παιδίον ὡς ρίζα ἐν γῆ διψώσῃ οὐκ ἔστιν εἶδος αὐτῷ οὐδὲ δόξα καὶ εἶδομεν αὐτόν καὶ οὐκ εἶχεν εἶδος οὐδὲ κάλλος
- 3 Він погорджений був, Його люди покинули, страдник, знайомий з хоробами, і від Якого обличчя ховали, погорджений, і ми не цінували Його...
Men made sport of him, turning away from him; he was a man of sorrows, marked by disease; and like one from whom men's faces are turned away, he was looked down on, and we put no value on him.
ἀλλὰ τὸ εἶδος αὐτοῦ ἄτιμον ἐκλείπον παρὰ πάντας ἀνθρώπους ἄνθρωπος ἐν πληγῇ ὢν καὶ εἶδος φέρειν μαλακίαν ὅτι ἀπέστραπται τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἠτιμάσθη καὶ οὐκ ἐλογίσθη
- 4 ¶ Направду ж Він немочі наші узяв і наші болі поніс, а ми уважали Його за пораненого, ніби Бог Його вдарив поразами й мучив...
But it was our pain he took, and our diseases were put on him: while to us he seemed as one diseased, on whom God's punishment had come.
οὕτως τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν φέρει καὶ περὶ ἡμῶν ὀδυνᾷται καὶ ἡμεῖς ἐλογισάμεθα αὐτόν εἶναι ἐν πόνῳ καὶ ἐν πληγῇ καὶ ἐν κακώσῃ
- 5 А Він був ранений за наші гріхи, за наші провини Він мучений був, кара на Ньому була за наш мир, Його ж ранами нас uzдоровлено!
But it was for our sins he was wounded, and for our evil doings he was crushed: he took the punishment by which we have peace, and by his wounds we are made well.
αὐτὸς δὲ ἐτραυματίσθη διὰ τὰς ἀνομίας ἡμῶν καὶ μεμαλάκισται διὰ τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν παιδεία εἰρήνης ἡμῶν ἐπ' αὐτόν τῷ μώλωπι αὐτοῦ ἡμεῖς ἰάθημεν
- 6 Усі ми блудили, немов ті овечки, розпоршились кожен на власну дорогу, і на Нього Господь поклав гріх усіх нас!
We all went wandering like sheep; going every one of us after his desire; and the Lord put on him the punishment of us all.
πάντες ὡς πρόβατα ἐπλανήθημεν ἄνθρωπος τῇ ὁδῷ αὐτοῦ ἐπλανήθη καὶ κύριος παρέδωκεν αὐτόν ταῖς ἀμαρτίας ἡμῶν
- 7 Він гноблений був та понижуваний, але уст Своїх не відкривав. Як ягня був проваджений Він на заколення, й як овечка перед стрижіями своїми мовчить, так і Він не відкривав Свої х уст...
Men were cruel to him, but he was gentle and quiet; as a lamb taken to its death, and as a sheep before those who take her wool makes no sound, so he said not a word.
καὶ αὐτὸς διὰ τὸ κεκακῶσθαι οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγῆν ἤχθη καὶ ὡς ἀμνὸς ἐναντίον τοῦ κείροντος αὐτόν ἄφωνος οὕτως οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα αὐτοῦ
- 8 Від утиску й суду Він забраний був, і хто збагне Його рід? Бо з краю живих Він відірваний був, за провини Мого народу на смерть Його дано...
They took away from him help and right, and who gave a thought to his fate? for he was cut off from the land of the living: he came to his death for the sin of my people.
ἐν τῇ ταπεινώσει ἡ κρίσις αὐτοῦ ἦρθη τὴν γενεὰν αὐτοῦ τίς διηγῆσεται ὅτι αἴρεται ἀπὸ τῆς γῆς ἡ ζωὴ αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ἀνομῶν τοῦ λαοῦ μου ἤχθη εἰς θάνατον
- 9 І з злочинцями визначили Йому гроба Його, та Його поховали в багатого, хоч провини Він не учинив, і не було в Його устах омани...
And they put his body into the earth with sinners, and his last resting-place was with the evil-doers, though he had done no wrong, and no deceit was in his mouth.
καὶ δώσω τοὺς πονηροὺς ἀντὶ τῆς ταφῆς αὐτοῦ καὶ τοὺς πλουσίους ἀντὶ τοῦ θανάτου αὐτοῦ ὅτι ἀνομίαν οὐκ ἐποίησεν οὐδὲ εὐρέθη δόλος ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ
- 10 ¶ Та зволив Господь, щоб побити Його, щоб муки завдано Йому. Якщо ж душу Свою покладе Він як жертву за гріх, то побачить насіння, і житиме довгі дні, і замір Господній рукою Його буде мати поведження!
And the Lord was pleased ... see a seed, long life, ... will do well in his hand. ...
καὶ κύριος βούλεται καθαρῶσαι αὐτόν τῆς πληγῆς ἐὰν δώτε περὶ ἀμαρτίας ἡ ψυχὴ ἡμῶν ὄψεται σπέρμα μακρόβιον καὶ βούλεται κύριος ἀφελεῖν

- 11 Він через муки Своєї душі буде бачити плід, та й насититься. Справедливий, Мій Отрок, оправдає пізнанням Своїм багатьох, і їхні гріхи понесе.
... made clear his righteousness before men ... had taken their sins on himself.
ἀπὸ τοῦ πόνου τῆς ψυχῆς αὐτοῦ δεῖξαι αὐτῷ φῶς καὶ πλάσαι τῇ συνέσει δίκαιῶσαι δίκαιον ἐν δουλεύοντα πολλοῖς καὶ τὰς ἀμαρτίας αὐτῶν αὐτὸς ἀνοίσει
- 12 Тому то дам уділ Йому між великими, і з потужними буде ділити здобич за те, що на смерть віддав душу Свою, і з злочинцями був порахований, хоч гріх багатьох Сам носив і заступа всь за злочинців!
For this cause he will have a heritage with the great, and he will have a part in the goods of war with the strong, because he gave up his life, and was numbered with the evil-doers; taking on himself the sins of the people, and making prayer for the wrongdoers.
διὰ τοῦτο αὐτὸς κληρονομήσει πολλοῦς καὶ τῶν ἰσχυρῶν μεριεῖ σκῦλα ἀνθ' ὧν παρεδόθη εἰς θάνατον ἢ ψυχὴ αὐτοῦ καὶ ἐν τοῖς ἀνόμοις ἐλογίσθη καὶ αὐτὸς ἀμαρτίας πολλῶν ἀνήνεγκεν καὶ διὰ τὰς ἀμαρτίας αὐτῶν παρεδόθη
- 1 ¶ Веселися ж, неплідна, яка не родила, співанням утішайся й радій, що мук породільних не мала, бо в покиненої буде більше синів від синів заміжньої, говорить Господь!
Let your voice be loud in song, O woman without children; make melody and sounds of joy, you who did not give birth: for the children of her who had no husband are more than those of the married wife, says the Lord.
εὐφράνθητι στεῖρα ἡ οὐ τίκτουσα ῥήξον καὶ βόησον ἢ οὐκ ὠδίνουσα ὅτι πολλὰ τὰ τέκνα τῆς ἐρήμου μᾶλλον ἢ τῆς ἐχούσης τὸν ἄνδρα εἶπεν γὰρ κύριος
- 2 Пошир місце намету свого, а завіси наметні помешкань твоїх повитягай, не затримуй! Свої шнури продовж, а кілочки свої позмицняй!
Make wide the place of your tent, and let the curtains of your house be stretched out without limit: make your cords long, and your tent-pins strong.
πλάτυνον τὸν τόπον τῆς σκηνῆς σου καὶ τῶν ἀυλαίων σου πῆξον μὴ φείσῃ μακρυνον τὰ σχοινίσματα σου καὶ τοὺς πασσάλους σου κατίσχυσον
- 3 Бо праворуч і ліворуч поширишся ти, а насіння твоє одідичать народи, і заселять міста опустошені.
For I will make wide your limits on the right hand and on the left; and your seed will take the nations for a heritage, and make the waste towns full of people.
ἔτι εἰς τὰ δεξιὰ καὶ εἰς τὰ ἀριστερὰ ἐκπέτασον καὶ τὸ σπέρμα σου ἔθνη κληρονομήσει καὶ πόλεις ἡρρημωμένας κατοικιεῖς
- 4 Не бійся, бо сорому ти не знаєш, і не соромся, бо не будеш застиджена, бо про сором свого юнацтва забудеш, а ганьби удівства свого ти не будеш уже пам'ятати!...
Have no fear; for you will not be shamed or without hope: you will not be put to shame, for the shame of your earlier days will go out of your memory, and you will no longer keep in mind the sorrows of your widowed years.
μὴ φοβοῦ ὅτι κατησχύνθης μηδὲ ἐντραπῆς ὅτι ὠνειδίσθης ὅτι αἰσχύνῃ αἰώνιον ἐπιλήσει καὶ ὄνειδος τῆς χηρείας σου οὐ μὴ μνησθήσῃ
- 5 Бо Муж твій, Творець твій, Господь Саваот йому Ймення, а твій Викупитель Святий Израїлів, Він Богом усієї землі буде званий!
For your Maker is your husband; the Lord of armies is his name: and the Holy One of Israel is he who takes up your cause; he will be named the God of all the earth.
ὅτι κύριος ὁ ποιῶν σε κύριος σαβαωθ ὄνομα αὐτῷ καὶ ὁ ῥυσάμενός σε αὐτὸς θεὸς ἰσραὴλ πάση τῇ γῆ κληθήσεται
- 6 ¶ Бо Господь був покликав тебе, як покинуту жінку й засмучену духом, й як жінку юнацтва Свого, як була ти відкинена, каже твій Бог.
For the Lord has made you come back to him, like a wife who has been sent away in grief of spirit; for one may not give up the wife of one's early days.
οὐχ ὡς γυναῖκα καταλειμμένην καὶ ὀλιγόψυχον κέκληκέν σε κύριος οὐδ' ὡς γυναῖκα ἐκ νεότητος μεμισημένην εἶπεν ὁ θεὸς σου
- 7 На хвильку малу Я тебе був покинув, але з милосердям великим тебе позбираю.
For a short time I gave you up; but with great mercies I will take you back again.
χρόνον μικρὸν κατέλιπόν σε καὶ μετὰ ἐλέους μεγάλου ἐλεήσω σε
- 8 У запалі гніву Я сховав був обличчя Своє на хвилину від тебе, та вічною милістю змилююся над тобою, каже твій Викупитель, Господь.
In overflowing wrath my face was veiled from you for a minute, but I will have pity on you for ever, says the Lord who takes up your cause.
ἐν θυμῷ μικρῷ ἀπέστρεψα τὸ πρόσωπόν μου ἀπὸ σοῦ καὶ ἐν ἐλέει αἰωνίῳ ἐλεήσω σε εἶπεν ὁ ῥυσάμενός σε κύριος
- 9 Бо для Мене оце мов ті Носві води: як Я присягнув був, що Носві води не прийдуть уже над землею, так Я присягнув, щоб на тебе не гніватися й не картати тебе!
For this is like the days of Noah to me: for as I took an oath that the waters of Noah would never again go over the earth, so have I taken an oath that I will not again be angry with you, or say bitter words to you.
ἀπὸ τοῦ ὕδατος τοῦ ἐπὶ νῶε τοῦτό μοι ἐστὶν καθότι ὤμοσα αὐτῷ ἐν τῷ χρόνῳ ἐκείνῳ τῇ γῆ μὴ θυμωθῆσεσθαι ἐπὶ σοὶ ἔτι μηδὲ ἐν ἀπειλῇ σου
- 10 Бо зрушаться гори й холми захитаються, та милість Моя не відійде від тебе, і заповіт Мого миру не захитається, каже твій милостивець, Господь.
For the mountains may be taken away, and the hills be moved out of their places, but my love will not be taken from you, or my agreement of peace broken, says the Lord, who has had mercy on you.
τὰ ὄρη μεταστήσεσθαι οὐδὲ οἱ βουνοὶ σου μετακινήσονται οὕτως οὐδὲ τὸ παρ' ἐμοῦ σοὶ ἔλεος ἐκλείψει οὐδὲ ἡ διαθήκη τῆς εἰρήνης σου οὐ μὴ μεταστή εἶπεν γὰρ κύριος ἰλεὼς σοὶ

- 11 ¶ Моя дочко убога та бурєю гнана, невтішна, ось каміння твої покладу в малахіті, основи ж твої закладу із сапфірів!
O troubled one, storm-crushed, uncomforted! see, your stones will be framed in fair colours, and your bases will be sapphires.
ταπεινή και ἀκατάστατος οὐ παρεκλήθης ἰδοὺ ἐγὼ ἐτοιμάζω σοὶ ἄνθρακα τὸν λίθον σου και τὰ θεμέλια σου σάπφειρον
- 12 I пороблю із рубіну карнизи твої, твої ж брами з каміння карбункула, а всю горожу твою з дорогого каміння.
I will make your towers of rubies, and your doors of carbuncles, and the wall round you will be of all sorts of beautiful stones.
και θήσω τὰς ἐπάλλξεις σου ἴασπιν και τὰς πύλας σου λίθους κρυστάλλου και τὸν περίβολόν σου λίθους ἐκλεκτοὺς
- 13 Всі сини твої стануть за учнів Господніх, і спокій глибокий настане синам твоїм!
And all your builders will be made wise by the Lord; and great will be the peace of your children.
και πάντας τοὺς υἱοὺς σου διδακτοὺς θεοῦ και ἐν πολλῇ εἰρήνῃ τὰ τέκνα σου
- 14 Будеш міцно поставлена правдою, стань далеко від утиску, бо не боятимешся, і від страху, бо до тебе не зблизиться він.
All your rights will be made certain to you: have no fear of evil, and destruction will not come near you.
και ἐν δικαιοσύνῃ οἰκοδομηθήσῃ ἀπέχου ἀπὸ ἀδίκου και οὐ φοβηθήσῃ και τρόμος οὐκ ἐγγεῖ σοι
- 15 Коли хто чіплятися буде до тебе, то це не від Мене, хто чіплятися буде до тебе, той перед тобою впаде.
See, they may be moved to war, but not by my authority: all those who come together to make an attack on you, will be broken against you.
ἰδοὺ προσήλυτοι προσελεύσονται σοι δι' ἐμοῦ και ἐπὶ σέ καταφεύζονται
- 16 Отож, Я створив коваля, який дме на огонь із вугілля, і вироблює зброю свого ремесла; і вигубника теж Я створив, який нищить ту зброю.
See, I have made the iron-worker, blowing on the burning coals, and making the instrument of war by his work; and I have made the waster for destruction.
ἰδοὺ ἐγὼ κτίζω σε οὐχ ὡς χαλκεὺς φουσῶν ἄνθρακας και ἐκφέρων σκευὸς εἰς ἔργον ἐγὼ δὲ ἔκτισά σε οὐκ εἰς ἀπώλειαν φθεῖραι
- 17 Жодна зброя, що зроблена буде на тебе, не матиме успіху, і кожнісінького язика, який стане з тобою до суду, осудиш. Це спадщина Господніх рабів, а їхнє оправдання від Мене, говори ть Господь!
No instrument of war which is formed against you will be of any use; and every tongue which says evil against you will be judged false. This is the heritage of the servants of the Lord, and their righteousness comes from me, says the Lord.
πάν σκευὸς φθαρτόν ἐπὶ σέ οὐκ εὐδοώσω και πᾶσα φωνὴ ἀναστήσεται ἐπὶ σέ εἰς κρίσιν πάντας αὐτοὺς ἠττήσεις οἱ δὲ ἔνοχοί σου ἔσονται ἐν αὐτῇ ἔστιν κληρονομία τοῖς θεραπεύουσιν κύριον και ὑμ εἰς ἔσεσθέ μοι δίκαιοι λέγει κύριος
- 1 ¶ О, всі спрагнені, йдіть до води, а ви, що не маєте срібла, ідіть, купіть живности, й їжте! І йдіть, без срібла купіть живности, і без платні вина й молока!
Ho! everyone in need, come to the waters, and he who has no strength, let him get food: come, get bread without money; wine and milk without price.
οἱ διψῶντες πορεύεσθε ἐφ' ὕδωρ και ὅσοι μὴ ἔχετε ἀργύριον βαδίσαντες ἀγοράσατε και πίετε ἄνευ ἀργυρίου και τιμῆς οἴνου και στέαρ
- 2 Нашо будете важити срібло за те, що не хліб, і працю вашу за те, що не ситить? Послухайте пильно Мене, й споживайте добро, і нехай розкошус у наситі ваша душа!
Why do you give your money for what is not bread, and the fruit of your work for what will not give you pleasure? Give ear to me, so that your food may be good, and you may have the best in full measure.
ἴνα τί τιμᾶσθε ἀργυρίου και τὸν μόχθον ὑμῶν οὐκ εἰς πλημονὴν ἀκούσατέ μου και φάγεσθε ἀγαθὰ και ἐντροφήσει ἐν ἀγαθοῖς ἡ ψυχὴ ὑμῶν
- 3 Нахиліть своє вухо, й до Мене прийдіть, послухайте, й житиме ваша душа! І з Я вами складу заповіта навіки на незмінні Давидові милості.
Give ear, and come to me, take note with care, so that your souls may have life: and I will make an eternal agreement with you, even the certain mercies of David.
προσέχετε τοῖς ὠτίοις ὑμῶν και ἐπακολουθήσατε ταῖς δόδοις μου ἐπακούσατέ μου και ζήσεται ἐν ἀγαθοῖς ἡ ψυχὴ ὑμῶν και διαθήσομαι ὑμῖν διαθήκην αἰώνιον τὰ ὅσια δαυὶδ τὰ πιστά
- 4 Отож, Його дав Я за свідка народам, за проводиря та владика народам.
See, I have given him as a witness to the peoples, a ruler and a guide to the nations.
ἰδοὺ μαρτύριον ἐν ἔθνεσιν δέδωκα αὐτόν ἄρχοντα και προστάσσοντα ἔθνεσιν
- 5 Тож покличеш народ, що не знаєш його, і той люд, що не знає тебе, і вони поспішаться до тебе, ради Господа, Бога твого, і ради Святого Ізраїлевого, що прославив тебе.
See, you will send for a nation of which you had no knowledge, and those who had no knowledge of you will come running to you, because of the Lord your God, and because of the Holy One of Israel, for he has given you glory.
ἔθνη ἃ οὐκ ἤδεισάν σε ἐπικαλέσσονται σε και λαοὶ οἱ οὐκ ἐπίστανται σε ἐπὶ σέ καταφεύζονται ἕνεκεν τοῦ θεοῦ σου τοῦ ἁγίου ἰσραηλ ὅτι ἐδόξασέν σε
- 6 ¶ Шукайте Господа, доки можна знайти Його, кличте Його, як Він близько!
Make search for the Lord while he is there, make prayer to him while he is near:
ζητήσατε τὸν θεὸν και ἐν τῷ εὐρίσκειν αὐτόν ἐπικαλέσασθε ἡνῖκα δ' ἂν ἐγγίξῃ ὑμῖν

- 7 Хай безбожний покине дорогу свою, а крутії свої задуми, і хай до Господа звернеться, і його Він помилує, і до нашого Бога, бо Він пробачає багато!
Let the sinner give up his way, and the evil-doer his purpose: and let him come back to the Lord, and he will have mercy on him; and to our God, for there is full forgiveness with him.
 ἀπολιπέτω ὁ ἀσεβῆς τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ καὶ ἄνθρωπος ἄνομος τὰς βουλὰς αὐτοῦ καὶ ἐπιστραφήτω ἐπὶ κύριον καὶ ἐλεηθήσεται ὅτι ἐπὶ πολλὴ ἀφήσει τὰς ἁμαρτίας ὑμῶν
- 8 Бо ваші думки не Мої це думки, а дороги Мої то не ваші дороги, говорить Господь.
For my thoughts are not your thoughts, or your ways my ways, says the Lord.
 οὐ γὰρ εἰσὶν αἱ βουλαὶ μου ὡσπερ αἱ βουλαὶ ὑμῶν οὐδὲ ὡσπερ αἱ ὁδοὶ ὑμῶν αἱ ὁδοὶ μου λέγει κύριος
- 9 Бо наскільки небо вище за землю, настільки вищі дороги Мої за ваші дороги, а думки Мої за ваші думки.
For as the heavens are higher than the earth, so are my ways higher than your ways, and my thoughts than your thoughts.
 ἀλλ' ὡς ἀπέχει ὁ οὐρανὸς ἀπὸ τῆς γῆς οὕτως ἀπέχει ἡ ὁδὸς μου ἀπὸ τῶν ὁδῶν ὑμῶν καὶ τὰ διανοήματα ὑμῶν ἀπὸ τῆς διανοίας μου
- 10 Бо як дощ чи то сніг сходить з неба й туди не вертається, аж поки землі не напоїть і родючою вчинить її, і насіння дає сівачеві, а хліб їдунові,
For as the rain comes down, and the snow from heaven, and does not go back again, but gives water to the earth, and makes it fertile, giving seed to the planter, and bread for food;
 ὡς γὰρ ἐὰν καταβῆ ὑετὸς ἢ χιών ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ οὐ μὴ ἀποστραφῆ ἕως ἂν μεθόσῃ τὴν γῆν καὶ ἐκτέκῃ καὶ ἐκβλαστήσῃ καὶ δῶ σπέρμα τῷ σπείροντι καὶ ἄρτον εἰς βρῶσιν
- 11 так буде і Слово Мое, що виходить із уст Моїх: порожнім до Мене воно не вертається, але зробить, що Я пожадав, і буде мати поводження в тому, на що Я його послав!
So will my word be which goes out of my mouth: it will not come back to me with nothing done, but it will give effect to my purpose, and do that for which I have sent it.
 οὕτως ἔσται τὸ ῥῆμά μου ὃ ἐὰν ἐξέλθῃ ἐκ τοῦ στόματός μου οὐ μὴ ἀποστραφῆ ἕως ἂν συντελεσθῇ ὅσα ἠθέλησα καὶ εὐδοῶσω τὰς ὁδοὺς σου καὶ τὰ ἐντάλματά μου
- 12 Бо з радістю вийдете ви, і з миром проваджені будете. Гори й холми будуть тішитися перед вами співанням, і всі польові дерева будуть плескати в долоні.
For you will go out with joy, and be guided in peace: the mountains and the hills will make melody before you, and all the trees of the fields will make sounds of joy.
 ἐν γὰρ εὐφροσύνῃ ἐξελεύσεσθε καὶ ἐν χαρᾷ διασχθήσεσθε τὰ γὰρ ὄρη καὶ οἱ βουνοὶ ἐξαλοῦνται προσδεχόμενοι ὑμᾶς ἐν χαρᾷ καὶ πάντα τὰ ξύλα τοῦ ἀγροῦ ἐπικροτήσῃ τοῖς κλάδοις
- 13 На місце тернини зросте кипарис, а замість кропиви появиться мирт. І стане усе Господеві на славу, на вічну ознаку, яка не понищиться!
In place of the thorn will come up the fir-tree, and in place of the blackberry the myrtle: and it will be to the Lord for a name, for an eternal sign which will not be cut off.
 καὶ ἀντὶ τῆς στοιβῆς ἀναθήσεται κυπάρισσος ἀντὶ δὲ τῆς κονύζης ἀναθήσεται μυρσίνη καὶ ἔσται κύριος εἰς ὄνομα καὶ εἰς σημεῖον αἰώνιον καὶ οὐκ ἐκλείψει
- 1 ¶ Так говорить Господь: Бережіть правосуддя й чиніть справедливість, незабаром бо прийде спасіння Мое, і появиться правда Моя.
The Lord says, Let your way of life be upright, and let your behaviour be rightly ordered: for my salvation is near, and my righteousness will quickly be seen.
 τότε λέγει κύριος φυλάσσεσθε κρίσιν ποιήσατε δικαιοσύνην ἤγγισεν γὰρ τὸ σωτήριόν μου παραγίνεσθαι καὶ τὸ ἔλεός μου ἀποκαλυφθῆναι
- 2 Блаженна людина, що робить таке, і син людський, що міцно тримається цього, що хоронить суботу, щоб її не безчестити, та береже свою руку, щоб жодного зла не вчинити!
Happy is the man who does this, and the son of man whose behaviour is so ordered; who keeps the Sabbath holy, and his hand from doing any evil.
 μακάριος ἄνθρωπος ὁ ποιῶν ταῦτα καὶ ἄνθρωπος ὁ ἀντεχόμενος αὐτῶν καὶ φυλάσσων τὰ σάββατα μὴ βεβηλοῦν καὶ διατηρῶν τὰς χεῖρας αὐτοῦ μὴ ποιεῖν ἀδίκημα
- 3 ¶ І нехай не повість чужинець, який прилучився до Господа, кажучи: Насправді мене відділив від народу Свого Господь, і скопець хай не скаже: Таж я сухе дерево!
And let not the man from a strange country, who has been joined to the Lord, say, The Lord will certainly put a division between me and his people: and let not the unsexed man say, See, I am a dry tree.
 μὴ λεγέτω ὁ ἀλλογενὴς ὁ προσκεείμενος πρὸς κύριον ἀφοριεῖ με ἄρα κύριος ἀπὸ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ καὶ μὴ λεγέτω ὁ εὐνοῦχος ὅτι ἐγὼ εἰμι ξύλον ξηρόν
- 4 Бо так каже Господь про скопців, що суботи Мої бережуть, і вибирають завгодне Мені, і що тримаються міцно Мого заповіду:
For the Lord says, As for the unsexed who keep my Sabbaths, and give their hearts to pleasing me, and keep their agreement with me:
 τότε λέγει κύριος τοῖς εὐνοῦχοις ὅσοι ἂν φυλάσσονται τὰ σάββατά μου καὶ ἐκλέξονται ἂ ἐγὼ θέλω καὶ ἀντέχονται τῆς διαθήκης μου
- 5 Я їм дам у Своїм домі та в мурах Своїх місце і ймення, що краще воно за синів та дочок, Я дам йому вічне ім'я, яке не понищиться!
I will give to them in my house, and inside my walls, a place and a name better than that of sons and daughters; I will give them an eternal name which will not be cut off.
 δώσω αὐτοῖς ἐν τῷ οἴκῳ μου καὶ ἐν τῷ τείχει μου τόπον ὀνομαστῶν κρείττω υἱῶν καὶ θυγατέρων ὄνομα αἰώνιον δώσω αὐτοῖς καὶ οὐκ ἐκλείψει
- 6 А тих чужинців, що пристали до Господа, щоб служити Йому та любити Господне Ім'я, щоб бути Йому за рабів, усіх, хто хоронить суботу, щоб її не збезчестити, і тих, що тримаються міцно Мого заповіду,
And as for those from a strange country, who are joined to the Lord, to give worship to him and honour to his name, to be his servants, even everyone who keeps the Sabbath holy, and keeps his agreement with me:
 καὶ τοῖς ἀλλογενέσι τοῖς προσκεείμενοις κυρίῳ δουλεύειν αὐτῷ καὶ ἀγαπᾶν τὸ ὄνομα κυρίου τοῦ εἶναι αὐτῷ εἰς δούλους καὶ δούλας καὶ πάντας τοὺς φυλασσομένους τὰ σάββατά μου μὴ βεβηλοῦν καὶ ἀντεχομένους τῆς διαθήκης μου

- 7 ἴχ σπρωδάжу на гору святую Мою та потішу ἴχ в домі молитви Мосї! Цїлопалення ἴхні та ἴхні жертви будуть Менї до вподоби на Моїм жергівнику, бо Мій дїм буде названий домом молитви для всїх народів!
I will make them come to my holy mountain, and will give them joy in my house of prayer; I will take pleasure in the burned offerings which they make on my altar: for my house will be named a house of prayer for all peoples.
εἰσάξω αὐτοὺς εἰς τὸ ὄρος τὸ ἅγιόν μου καὶ εὐφρανῶ αὐτοὺς ἐν τῷ οἴκῳ τῆς προσευχῆς μου τὰ ὀλοκαυτώματα αὐτῶν καὶ αἱ θυσίαι αὐτῶν ἔσονται δεκταὶ ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου μου ὃ γὰρ οἶκός μου οἶκος προσευχῆς κληθήσεται πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν
- 8 Слово Господа Бога, що збирає вигнанців Израїля: Я ще позбираю до нього, до його зібраних!
The Lord God, who gets together the wandering ones of Israel, says, I will get together others in addition to those of Israel who have come back.
εἶπεν κύριος ὃ συνάγων τοὺς διεσπαρμένους ἰσραηλ ὅτι συνάξω ἐπ' αὐτὸν συναγωγὴν
- 9 ¶ Польова вся звірино, прибудьте спожити, також лісова вся звірино!
All you beasts of the field, come together for your meat, even all you beasts of the wood.
πάντα τὰ θηρία τὰ ἄγρια δεῦτε φάγετε πάντα τὰ θηρία τοῦ δρυμοῦ
- 10 Його вартівники всі сліпі, не знають нічого, всі вони пси німі, які гавкати не можуть, мрійники, лежні, що люблять дрімати!
His watchmen are blind, they are all without knowledge; they are all dogs without tongues, unable to make a sound; stretched out dreaming, loving sleep.
ἴδετε ὅτι πάντες ἐκτετύφλωνται οὐκ ἔγνωσαν φρονῆσαι πάντες κύνες ἔνεοί οὐ δυνήσονται ὑλακτεῖν ἐνυπνιαζόμενοι κοίτην φιλοῦντες νυστάζαι
- 11 I це пси ненажери, що не знають насичення, і це пастирі ті, що не вміють уважати: усі вони ходять своєю дорогою, кожен з свого кінця до своєї здобичі...
Yes, the dogs are for ever looking for food; while these, the keepers of the sheep, are without wisdom: they have all gone after their pleasure, every one looking for profit; they are all the same.
καὶ οἱ κύνες ἀναιδεῖς τῇ ψυχῇ οὐκ εἰδότες πλησμονὴν καὶ εἰσιν πονηροὶ οὐκ εἰδότες σύνεσιν πάντες ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν ἐξηκολούθησαν ἕκαστος κατὰ τὸ ἑαυτοῦ
- 1 ¶ Праведний умирає, і немає нікого, хто б узяв це до серця, і мужі побожні беруться зо світу, і немає такого, хто б те зрозумів, що від зла забирається праведний з світу!
The upright man goes to his death, and no one gives a thought to it; and god-fearing men are taken away, and no one is troubled by it; for the upright man is taken away because of evil-doing, and goes into peace.
ἴδετε ὡς ὃ δίκαιος ἀπόλετο καὶ οὐδεὶς ἐκδέχεται τῇ καρδίᾳ καὶ ἄνδρες δίκαιοι αἴρονται καὶ οὐδεὶς κατανοεῖ ἀπὸ γὰρ προσώπου ἀδικίας ἦρται ὃ δίκαιος
- 2 Він відходить із миром; на ложах своїх спочивають, хто ходить прямою дорогою.
They are at rest in their last resting-places, every one going straight before him.
ἔσται ἐν εἰρήνῃ ἡ ταφὴ αὐτοῦ ἦρται ἐκ τοῦ μέσου
- 3 ¶ Та наблизьтесь сюди, ви сини царівниці, насіння чужоложникове та блудниці,
But come near, you sons of her who is wise in secret arts, the seed of her who is false to her husband, and of the loose woman.
ὁμεῖς δὲ προσεγγάγετε ὧδε υἱοὶ ἄνομοι σπέρμα μοιχῶν καὶ πόρνῆς
- 4 над ким розкошусте ви, над ким розкривасте рота, висовусте языка? Хіба ви не діти переступу, насіння брехні,
Of whom do you make sport? against whom is your mouth open wide and your tongue put out? are you not uncontrolled children, a false seed,
ἐν τίνι ἐνετροφήσατε καὶ ἐπὶ τίνα ἠνοίξατε τὸ στόμα ὑμῶν καὶ ἐπὶ τίνα ἐχαλάσατε τὴν γλῶσσαν ὑμῶν οὐχ ὁμεῖς ἔστε τέκνα ἀπολείας σπέρμα ἄνομον
- 5 ви, що палитесь пристрастю серед дубів, під деревом кожним зеленим, що дітей над потоками ріжете, під скельними щілинами?
You who are burning with evil desire among the oaks, under every green tree; putting children to death in the valleys, under the cracks of the rocks?
οἱ παρακαλοῦντες ἐπὶ τὰ εἰδωλα ὑπὸ δένδρα δασέα σφάζοντες τὰ τέκνα αὐτῶν ἐν ταῖς φάραγξιν ἀνὰ μέσον τῶν πετρῶν
- 6 У гладеньких камінних потоку твій уділ, вони, вони доля твоя! І їм ти лила жертву литу, хлібну жертву приносила! Чи цим Я заспокосний буду?
Among the smooth stones of the valley is your heritage; they, even they, are your part: even to them have you made a drink offering and a meal offering. Is it possible for such things to be overlooked by me?
ἐκεῖνι σου ἡ μερίς οὗτός σου ὃ κληρὸς κάκεινους ἐξέχεας σπονδὰς κάκεινους ἀνήνεγκας θυσίας ἐπὶ τοῦτοις οὗν οὐκ ὀργισθήσομαι
- 7 На горі на високій та висуненій ти поставила ложе своє, і туди ти приходиш приносити жертви.
You have put your bed on a high mountain: there you went up to make your offering.
ἐπ' ὄρος ὑψηλὸν καὶ μετέωρον ἐκεῖ σου ἡ κοίτη κάκει ἀνεβίβασας θυσίας

- 8 I ти за дверима й одвірком кладеш свого пам'ятника культового, бо ти відступила від Мене, обнажасяш й входиш, поширюєш ложе своє, і складасяш умову собі з одним з тих, що з ни ми ти любиш лежати, де місце нагледити.
And on the back of the doors and on the pillars you have put your sign: for you have been false to me with another; you have made your bed wide, and made an agreement with them; you had a desire for their bed where you saw it
 και ὁπίσω τῶν σταθμῶν τῆς θύρας σου ἔθηκας μνημόσυνά σου ὡς ὅτι ἐὰν ἀπ' ἐμοῦ ἀποστής πλεῖον τι ἔξεις ἠγάπησας τοὺς κοιμωμένους μετὰ σοῦ
- 9 I ти до Молоха з оливою ходиш, і намножиш масті свої; і посилася далеко своїх посланців, і знизася аж до шеолу.
And you went to Melech with oil and much perfume, and you sent your representatives far off, and went as low as the underworld.
 και ἐπλήθυνας τὴν πορνείαν σου μετ' αὐτῶν και πολλοὺς ἐποίησας τοὺς μακρὰν ἀπὸ σοῦ και ἀπέστειλας πρέσβεις ὑπὲρ τὰ ὄρια σου και ἀπέστρεψας και ἐταπεινώθης ἕως ᾄδου
- 10 Ти змучувалася на численних дорогах своїх, але не казала: Зрікаюсь! Знайшла ти оживлення сили своєї, тому не ослабла.
You were tired with your long journeys; but you did not say, There is no hope: you got new strength, and so you were not feeble.
 ταῖς πολυοδίας σου ἐκοπίσας και οὐκ εἶπας παύσομαι ἐνισχύουσα ὅτι ἔπραξας ταῦτα διὰ τοῦτο οὐ κατεδείθης μου
- 11 I за ким побивалася ти та лякалась, що невірною стала й Мене не згадала, не клала на серці своєму? Хіба не тому, що мовчав Я від віку, то ти не боїшся Мене?
And of whom were you in fear, so that you were false, and did not keep me in mind, or give thought to it? Have I not been quiet, keeping myself secret, and so you were not in fear of me?
 σύ τίνα εὐλαβήθεισα ἐφοβήθης και ἐνεύσω με και οὐκ ἐμνήσθης μου οὐδὲ ἔλαβες με εἰς τὴν διάνοιαν οὐδὲ εἰς τὴν καρδίαν σου κἀγὼ σε ἰδὼν παρρωῶ και ἐμὲ οὐκ ἐφοβήθης
- 12 Я виявлю про справедливість твою та про вчинки твої, та вони не допоможуть тобі!
I will make clear what your righteousness is like and your works; you will have no profit in them.
 κἀγὼ ἀπαγγελῶ τὴν δικαιοσύνην μου και τὰ κακά σου ἃ οὐκ ὠφελήσουσίν σε
- 13 ¶ Як ти будеш кричати, нехай порятус тебе твоя зграя божків. Але вітер усіх їх розвіє, схопить подих; хто ж на Мене надіється, землю впадкує й гору святую Мою одичить!
Your false gods will not keep you safe in answer to your cry; but the wind will take them, they will be gone like a breath: but he who puts his hope in me will take the land, and will have my holy mountain as his heritage.
 ὅταν ἀναβοήσης ἐξελεύσῃσάν σε ἐν τῇ θλίψει σου τούτους γὰρ πάντας ἄνεμος λήμψεται και ἀποίσει καταγίγς οἱ δὲ ἀντεχόμενοι μου κτήσονται γῆν και κληρονομήσουσιν τὸ ὄρος τὸ ἅγιόν μου
- 14 I Він каже: Будуйте дорогу, будуйте дорогу, почистьте дорогу, заберіть перешкоди з дороги народу Мого!
And I will say, Make it high, make it high, get ready the way, take the stones out of the way of my people.
 και ἐροῦσιν καθαρίσατε ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ ὁδοὺς και ἄρατε σκῶλα ἀπὸ τῆς ὁδοῦ τοῦ λαοῦ μου
- 15 Бо так промовляє Високий і Піднесений, повіки Живущий, і Святий Його Ймення: Пробиваю Я на Височині та в святині, і з зламаним та з упокореним, щоб оживляти духа скромних , і щоб оживляти серця згноблених!
For this is the word of him who is high and lifted up, whose resting-place is eternal, whose name is Holy: my resting-place is in the high and holy place, and with him who is crushed and poor in spirit, to give life to the spirit of the poor, and to make strong the heart of the crushed.
 τάδε λέγει κύριος ὁ ὑψιστος ὁ ἐν ὑψηλοῖς κατοικῶν τὸν αἰῶνα ἅγιος ἐν ἀγίοις ὄνομα αὐτοῦ κύριος ὑψιστος ἐν ἀγίοις ἀναπαύομενος και ὀλιγοψύχοις διδοὺς μακροθυμίαν και διδοὺς ζωὴν τοῖς συντετριμμένοις τὴν καρδίαν
- 16 Бож не вічно Я буду судитись, і не завжди Я гніватись буду, бо дух з-від обличчя Мого зомлів би, та й душі, які Я вчинив.
For I will not give punishment for ever, or be angry without end: for from me breath goes out; and I it was who made the souls.
 οὐκ εἰς τὸν αἰῶνα ἐκδικήσω ὑμᾶς οὐδὲ διὰ παντὸς ὀργισθήσομαι ὑμῖν πνεῦμα γὰρ παρ' ἐμοῦ ἐξελεύσεται και πνοὴν πᾶσαν ἐγὼ ἐποίησα
- 17 ¶ Я гнівався був за гріх користолобства його, та й уразив його, заховав Я обличчя Своє й лютував, та пішов він, відступний, дорогою серця свого.
I was quickly angry with his evil ways, and sent punishment on him, veiling my face in wrath: and he went on, turning his heart from me.
 δι' ἁμαρτίαν βραχύ τι ἐλόπησα αὐτὸν και ἐπάταξα αὐτὸν και ἀπέστρεψα τὸ πρόσωπόν μου ἀπ' αὐτοῦ και ἐλυπήθη και ἐπορεύθη στρυγὼς ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ
- 18 Я бачив дороги його, і вздоровлю його, і його поведу й дам потіху для нього й для тих, що сумують із ним.
I have seen his ways, and I will make him well: I will give him rest, comforting him and his people who are sad.
 τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ ἐώρακα και ἰασάμην αὐτὸν και παρεκάλεσα αὐτὸν και ἔδωκα αὐτῷ παράκλησιν ἀληθινήν
- 19 Створю Я плід уст: Спокій, спокій далекому та близькому! говорить Господь, і вздоровлю його.
I will give the fruit of the lips: Peace, peace, to him who is near and to him who is far off, says the Lord; and I will make him well.
 εἰρήνην ἐπ' εἰρήνην τοῖς μακρὰν και τοῖς ἐγγὺς ὄσιν και εἶπεν κύριος ἰάσομαι αὐτούς

- 20 А ті несправедливі як море розбурхане, коли бути спокійним не може воно, і коли води його багно й мул викидають.
But the evil-doers are like the troubled sea, for which there is no rest, and its waters send up earth and waste.
οἱ δὲ ἄδικοι οὕτως κλυδωνισθήσονται καὶ ἀναπαύσασθαι οὐ δυνήσονται
- 21 Для безбожних спокою немає, говорить Господь!
There is no peace, says my God, for the evil-doers.
οὐκ ἔστιν χαίρειν τοῖς ἀσεβέσιν εἶπεν κύριος ὁ θεός
- 1 ¶ Кричи на все горло, не стримуйсь, свій голос повиш, мов у сурму, й об'яви ти народові Мосму про їхній переступ, а домові Якова їхні гріхи!
Make a loud cry, do not be quiet, let your voice be sounding like a horn, and make clear to my people their evil doings, and to the family of Jacob their sins.
ἀναβόησον ἐν ἰσχύι καὶ μὴ φείσῃ ὡς σάλπιγγα ὑψώσον τὴν φωνήν σου καὶ ἀνάγγειλον τῷ λαῷ μου τὰ ἁμαρτήματα αὐτῶν καὶ τῷ οἴκῳ ἰακωβ τὰς ἀνομίας αὐτῶν
- 2 Вони бо щоденно шукають Мене та жадають пізнати дороги Мої, мов народ той, що праведне чинить, і права свого Бога не кидас. Питаються в Мене вони про права справедливости, жадають наближення Бога:
Though they make prayer to me every day, and take pleasure in the knowledge of my ways: like a nation which has done righteousness, and has not given up the rules of their God, they make requests to me for the right orders, it is their delight to come near to God.
ἐμὲ ἡμέραν ἐξ ἡμέρας ζητοῦσιν καὶ γινῶναι μου τὰς ὁδοὺς ἐπιθυμοῦσιν ὡς λαὸς δικαιοσύνην πεποιηκὼς καὶ κρίσιν θεοῦ αὐτοῦ μὴ ἐγκαταλελοιπῶς αἰτοῦσίν με νῦν κρίσιν δικαίαν καὶ ἐγγίξειν θεῷ ἐπιθυμοῦσιν
- 3 ¶ Нащо ми постимо, коли Ти не бачиш, мучимо душу свою, Ти ж не знаєш того? Отак, у день посту свого ви чините волю свою, і всіх ваших робітників тиснете!
They say, Why have we kept ourselves from food, and you do not see it? why have we kept ourselves from pleasure, and you take no note of it? If, in the days when you keep from food, you take the chance to do your business, and get in your debts;
λέγοντες τί ὅτι ἐνηστεύσαμεν καὶ οὐκ εἶδες ἐταπεινώσαμεν τὰς ψυχὰς ἡμῶν καὶ οὐκ ἔγνωσ ἐν γὰρ ταῖς ἡμέραις τῶν νηστειῶν ὑμῶν εὐρίσκετε τὰ θελήματα ὑμῶν καὶ πάντας τοὺς ὑποχειρίους ὑμῶν ἰκονοῦσατε
- 4 Тож на сварку та заколот постите ви, та щоб кулаком бити нахабно... Тепер ви не постите так, щоб ваш голос почутий був на височині!
If keeping from food makes you quickly angry, ready for fighting and giving blows with evil hands; your holy days are not such as to make your voice come to my ears on high.
εἰ εἰς κρίσεις καὶ μάχας νηστεύετε καὶ τύπτετε πυγμαῖς ταπεινὸν ἵνα τί μοι νηστεύετε ὡς σήμερον ἀκουσθῆναι ἐν κραυγῇ τὴν φωνὴν ὑμῶν
- 5 Хіба ж оце піст, що Я вибрав його, той день, коли морить людина душу свою, свою голову гне, як та очеретина, і стелить верету та попіл? Чи ж оце називасш ти постом та днем уподо би для Господа?
Have I given orders for such a day as this? a day for keeping yourselves from pleasure? is it only a question of the bent head, of putting on haircloth, and being seated in the dust? is this what seems to you a holy day, well-pleasing to the Lord?
οὐ ταύτην τὴν νηστείαν ἐξελεξάμην καὶ ἡμέραν ταπεινοῦν ἄνθρωπον τὴν ψυχὴν αὐτοῦ οὐδ' ἂν κάμψῃς ὡς κρίκον τὸν τράχηλόν σου καὶ σάκκον καὶ σποδὸν ὑποστρώσῃ οὐδ' οὕτως καλέσετε νηστεία ν δεκτὴν
- 6 Чи ж ось це не той піст, що Я вибрав його: розв'язати кайдани безбожности, пута ярма розв'язати й пустити на волю утиснених, і всяке ярмо розірвати?
Is not this the holy day for which I have given orders: to let loose those who have wrongly been made prisoners, to undo the bands of the yoke, and to let the crushed go free, and every yoke be broken?
οὐχὶ τοιαύτην νηστείαν ἐγὼ ἐξελεξάμην λέγει κύριος ἀλλὰ λυε πάντα σύνδεσμον ἀδικίας διάλυε στραγγαλιὰς βιαίων συναλλαγμάτων ἀπόστελλε τεθραυσμένους ἐν ἀφέσει καὶ πᾶσαν συγγραφὴν ἄδικον διάσπα
- 7 Чи ж не це, щоб владати голодному хліба свого, а вбогих бурлаків до дому впровадити? Що як побачиш нагого, щоб вкрити його, і не сховатися від свого рідного?
Is it not to give your bread to those in need, and to let the poor who have no resting-place come into your house? to put a robe on the unclothed one when you see him, and not to keep your eyes shut for fear of seeing his flesh?
διάρρητε πεινῶντι τὸν ἄρτον σου καὶ πτωχοὺς ἀστέγους εἰσαγε εἰς τὸν οἶκόν σου ἐὰν ἴδῃς γυμνὸν περίβαλε καὶ ἀπὸ τῶν οἰκείων τοῦ σπέρματός σου οὐχ ὑπερόνη
- 8 ¶ Засяє тоді, мов досвітня зоря, твоє світло, і хутко шкірою рана твоя заросте, і твоя справедливість ходитиме перед тобою, а слава Господня сторожею задньою!
Then will light be shining on you like the morning, and your wounds will quickly be well: and your righteousness will go before you, and the glory of the Lord will come after you.
τότε ῥαγήσεται πρόμιον τὸ φῶς σου καὶ τὰ ἰάματά σου ταχὺ ἀνατελεῖ καὶ προπορεύσεται ἔμπροσθέν σου ἡ δικαιοσύνη σου καὶ ἡ δόξα τοῦ θεοῦ περιστελεῖ σε
- 9 Тоді кликати будеш і Господь відповість, будеш кликати і Він скаже: Ось Я! Якщо віддалиш з-поміж себе ярмо, не будеш підносити пальця й казати лихого,
Then at the sound of your voice, the Lord will give an answer; at your cry he will say, Here am I. If you take away from among you the yoke, the putting out of the finger of shame, and the evil word;
τότε βοήση καὶ ὁ θεός εἰσακούσεται σου ἔτι λαλοῦντός σου ἐρεῖ ἰδοὺ πάρεμι ἐὰν ἀφέλῃς ἀπὸ σοῦ σύνδεσμον καὶ χειροτονίαν καὶ ῥῆμα γογγυσμοῦ

- 10 і будеш давати голодному хліб свій, і знедолену душу наситиш, тоді то засвітить у темряві світло твоє, і твоя темрява ніби як полудень стане,
And if you give your bread to those in need of it, so that the troubled one may have his desire; then you will have light in the dark, and your night will be as the full light of the sun:
 και ὁφς πεινῶντι τὸν ἄρτον ἐκ ψυχῆς σου και ψυχὴν τεταπεινωμένην ἐμπλήσης τότε ἀνατελεῖ ἐν τῷ σκότει τὸ φῶς σου και τὸ σκότος σου ὡς μεσημβρία
- 11 і буде Господь тебе завжди провадити, і душу твою нагодує в посуху, кості твої позміцняє, і ти станеш, немов той напосний сад, і мов джерело те, що води його не всихають!
And the Lord will be your guide at all times; in dry places he will give you water in full measure, and will make strong your bones; and you will be like a watered garden, and like an ever-flowing spring.
 και ἔσται ὁ θεός σου μετὰ σοῦ διὰ παντός και ἐμπλησθήσῃ καθάπερ ἐπιθυμεῖ ἡ ψυχὴ σου και τὰ ὀστά σου πιανθήσεται και ἔση ὡς κήπος μεθύων και ὡς πηγὴ ἢν μὴ ἐξέλιπεν ὕδωρ και τὰ ὀστά σου ὡς βοτάνη ἀνατελεῖ και πιανθήσεται και κληρονομήσουσι γενεὰς γενεῶν
- 12 І руїни відвічні сини твої позабудовують, поставиш основи довічні, і будуть тебе називати: Замуровник пролому, направник шляхів для поселення!
And your sons will be building again the old waste places: you will make strong the bases of old generations: and you will be named, He who puts up the broken walls, and, He who makes ready the ways for use.
 και οἰκοδομηθήσονται σου αἱ ἔρημοι αἰῶνιοι και ἔσται σου τὰ θεμέλια αἰῶνια γενεῶν γενεαῖς και κληθήσῃ οἰκοδόμος φραγμῶν και τοὺς τρίβους τοὺς ἀνὰ μέσον παύσεις
- 13 ¶ Якщо ради суботи ти стримася ногу свою, щоб не чинити своїх забаганок у день Мій святій, і будеш звати суботу приємністю, днем Господнім святим та шанованим, і її пошануєш , не підеш своїми дорогами, діла свого не шукатимеш та не будеш казати даремні слова,
If you keep the Sabbath with care, not doing your business on my holy day; and if the Sabbath seems to you a delight, and the new moon of the Lord a thing to be honoured; and if you give respect to him by not doing your business, or going after your pleasure, or saying unholy words;
 ἐὰν ἀποστρέψῃς τὸν πόδα σου ἀπὸ τῶν σαββάτων τοῦ μὴ ποιεῖν τὰ θελήματά σου ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἁγίᾳ και καλέσεις τὰ σάββατα τρυφερά ἅγια τῷ θεῷ σου οὐκ ἄρείς τὸν πόδα σου ἐπ' ἔργῳ οὐδὲ λαλῆσεις λόγον ἐν ὀργῇ ἐκ τοῦ στόματός σου
- 14 тоді в Господі розкошувати ти будеш, і Він посадить тебе на висотах землі, та зробить, що будеш ти споживати спадщину Якова, батька твого, бо уста Господні сказали оце!
Then the Lord will be your delight; and I will put you on the high places of the earth; and I will give you the heritage of Jacob your father: for the mouth of the Lord has said it.
 και ἔση πεποιθὸς ἐπὶ κύριον και ἀναβίβασει σε ἐπὶ τὰ ἄρθα τῆς γῆς και ψομειῖ σε τὴν κληρονομίαν ἰακωβ τοῦ πατρός σου τὸ γὰρ στόμα κυρίου ἐλάλησεν ταῦτα
- 1 ¶ Ото ж бо, Господня рука не скоротшала, щоб не помагати, і Його вухо не стало тяжким, щоб не чути,
Truly, the Lord's hand has not become short, so that he is unable to give salvation; and his ear is not shut from hearing:
 μὴ οὐκ ἰσχύει ἡ χεὶρ κυρίου τοῦ σῶσαι ἢ ἐβάρυνεν τὸ οὖς αὐτοῦ τοῦ μὴ εἰσακοῦσαι
- 2 бо то тільки переступи ваші відділювали вас від вашого Бога, і ваші провини ховали обличчя Його від вас, щоб Він не почув,
But your sins have come between you and your God, and by your evil doings his face has been veiled from you, so that he will give you no answer.
 ἀλλὰ τὰ ἁμαρτήματα ὑμῶν διστώσιν ἀνὰ μέσον ὑμῶν και τοῦ θεοῦ και διὰ τὰς ἁμαρτίας ὑμῶν ἀπέστρεψεν τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἀφ' ὑμῶν τοῦ μὴ ἐλεῆσαι
- 3 бо ваші долоні заплямлені кров'ю, ваші ж пальці беззаконням, уста ваші говорять неправду, язик ваш белькоче лихе!
For your hands are unclean with blood, and your fingers with sin; your lips have said false things, and your tongue gives out deceit.
 αἱ γὰρ χεῖρες ὑμῶν μεμολυμμένα αιματι και οἱ δάκτυλοι ὑμῶν ἐν ἁμαρτίας τὰ δὲ χεῖλη ὑμῶν ἐλάλησεν ἀνομίαν και ἡ γλῶσσα ὑμῶν ἀδικίαν μελετᾷ
- 4 Немає нікого, хто б кликав на суд, і нікого нема, хто судився б поправді, кожен надію кладе не марноту й говорить неправду, вагітніє бідною й породжує злочин!
No one puts forward an upright cause, or gives a true decision: their hope is in deceit, and their words are false; they are with child with sin, and give birth to evil.
 οὐδεὶς λαλεῖ δίκαια οὐδὲ ἔστιν κρίσις ἀληθινὴ πεποιθασιν ἐπὶ ματαίοις και λαλοῦσιν κενά ὅτι κούουσιν πόνον και τίκτουςιν ἀνομίαν
- 5 Висиджують яйця гадючі та тчуть павутиння: хто з'їсть з їхніх яєць, помирає, а з розбитого гадина виїде...
They give birth to snake's eggs, and make spider's threads: whoever takes their eggs for food comes to his death, and the egg which is crushed becomes a poison-snake.
 φῶ ἀσπίδων ἐρρηξαν και ἰστὸν ἀράχης ὑφαίνουσιν και ὁ μέλλον τῶν φῶν αὐτῶν φαγεῖν συντρίψας οὖριον εὔρεν και ἐν αὐτῷ βασιλίσκος
- 6 Нитки їхні не стануть одежею, і виробами своїми вони не покрийться: їхні діла діла кривди, і в їхніх руках чин насильства...
Their twisted threads will not make clothing, and their works will give them nothing for covering themselves: their works are works of sin, and violent acts are in their hands.
 ὁ ἰστὸς αὐτῶν οὐκ ἔσται εἰς ἱμάτιον οὐδὲ μὴ περιβάλονται ἀπὸ τῶν ἔργων αὐτῶν τὰ γὰρ ἔργα αὐτῶν ἔργα ἀνομίας
- 7 Їхні ноги біжать на лихе, і спішать проливати невинну кров, їхні думки думки кривдні, руїна й погибіль на їхніх дорогах!
Their feet go quickly to evil, and they take delight in the death of the upright; their thoughts are thoughts of sin; wasting and destruction are in their ways.
 οἱ δὲ πόδες αὐτῶν ἐπὶ πονηρίαν τρέχουσιν ταχίνοι ἐκχέαι αἷμα και οἱ διαλογισμοὶ αὐτῶν διαλογισμοὶ ἀφρόνων σύντριμμα και ταλαιπωρία ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν

- 8 Дороги спокою не знають, і правосуддя немає на їхніх стежках, вони покрутили собі свої стежки, і кожен, хто нею ступас, не знає спокою.
They have no knowledge of the way of peace, and there is no sense of what is right in their behaviour: they have made for themselves ways which are not straight; whoever goes in them has no knowledge of peace.
καὶ ὁδὸν εἰρήνης οὐκ οἶδασιν καὶ οὐκ ἔστιν κρίσις ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν αἱ γὰρ τρίβοι αὐτῶν διεστραμμένα ἕς διοδεύουσιν καὶ οὐκ οἶδασιν εἰρήνην
- 9 ¶ Тому віддалилося право від нас, і не сягає до нас справедливість! чекаємо світла, та ось темнота, чекаємо саян та й у темнотах ходимо!
For this cause our right is far from us, and righteousness does not overtake us: we are looking for light, but there is only the dark; for the shining of the sun, but our way is in the night.
διὰ τοῦτο ἀπέστη ἡ κρίσις ἀπ' αὐτῶν καὶ οὐ μὴ καταλάβῃ αὐτοὺς δικαιοσύνη ὑπομεινάντων αὐτῶν φῶς ἐγένετο αὐτοῖς σκότος μείναντες αὐγὴν ἐν ἁωρίᾳ περιεπάτησαν
- 10 Ми мацаємо, мов невидючі, за стіну, навпомацки ходимо, мов ті безокі; спотикаємося ми опівдні, немов би смерком, між здоровими ми, як померлі!...
We go on our way, like blind men feeling for the wall, even like those who have no eyes: we are running against things in daylight as if it was evening; our place is in the dark like dead men.
ψηλαφήσουσιν ὡς τυφλοὶ τοῖχον καὶ ὡς οὐχ ὑπαρχόντων ὀφθαλμῶν ψηλαφήσουσιν καὶ πεσοῦνται ἐν μεσημβρίᾳ ὡς ἐν μεσονυκτίῳ ὡς ἀποθνήσκοντες στενάζουσι
- 11 Усі ми ревемо, як ведмеді, і мов голуби ті постійно воркочемо, чекаємо права й немає, спасіння й від нас віддалилось воно...
We make noises of grief, like bears, and sad sounds like doves: we are looking for our right, but it is not there; for salvation, but it is far from us.
ὡς ἄρκος καὶ ὡς περιστέρᾳ ἅμα πορεύονται ἀνεμεινόμεν κρίσιν καὶ οὐκ ἔστιν σωτηρία μακρὰν ἀφέστηκεν ἀφ' ἡμῶν
- 12 Бо помножились наші переступи перед Тобою, і свідкують на нас гріхи наші, бо з нами переступи наші, а наші провини ми знаємо їх!
For our evil doings are increased before you, and our sins give witness against us: for our evil doings are with us, and we have knowledge of our sins:
πολλὴ γὰρ ἡμῶν ἡ ἄνομία ἐναντίον σου καὶ αἱ ἁμαρτίαι ἡμῶν ἀντέστησαν ἡμῖν αἱ γὰρ ἄνομια ἡμῶν ἐν ἡμῖν καὶ τὰ ἀδικήματα ἡμῶν ἐγνωμεν
- 13 Ми зраджували й говорили неправду на Господа, і повідступали від нашого Бога, казали про утиск та відступ, вагітніли й видумували з свого серця слова неправдиві...
We have gone against the Lord, and been false to him, turning away from our God, our words have been uncontrolled, and in our hearts are thoughts of deceit.
ἠσεβήσαμεν καὶ ἐψευσάμεθα καὶ ἀπέστημεν ἀπὸ ὀπίσθεν τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐλαλήσαμεν ἄδικα καὶ ἠπειθήσαμεν ἐκόομεν καὶ ἐμελετήσαμεν ἀπὸ καρδίας ἡμῶν λόγους ἀδίκους
- 14 І правосуддя назад відступилося, а справедливість здалека стоїть, бо на майдані спиткнулася істина, правда ж не може прийти,
And the right is turned back, and righteousness is far away: for good faith is not to be seen in the public places, and upright behaviour may not come into the town.
καὶ ἀπεστήσαμεν ὀπίσω τὴν κρίσιν καὶ ἡ δικαιοσύνη μακρὰν ἀφέστηκεν ὅτι καταναλώθη ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν ἡ ἀλήθεια καὶ δι' εὐθείας οὐκ ἠδύναντο διελθεῖν
- 15 і істина зникла, а той, хто від злого відходить, грабований... І це бачить Господь, і лихе в Його очах, що права нема!
Yes, faith is gone; and he whose heart is turned from evil comes into the power of the cruel: and the Lord saw it, and he was angry that there was no one to take up their cause.
καὶ ἡ ἀλήθεια ἤρται καὶ μετέστησαν τὴν διάνοιαν τοῦ συνιέναι καὶ εἶδεν κύριος καὶ οὐκ ἤρεσεν αὐτῷ ὅτι οὐκ ἦν κρίσις
- 16 ¶ І Він бачив, що немає нікого, і дивувався, що немає заступника... Та рамено Його Йому допомогло, і Його справедливість підперла Його,
And he saw that there was no man, and was surprised that there was no one to take up their cause: so his arm gave salvation, and he made righteousness his support.
καὶ εἶδεν καὶ οὐκ ἦν ἀνὴρ καὶ κατενόησεν καὶ οὐκ ἦν ὁ ἀντιληψόμενος καὶ ἡμύνατο αὐτοὺς τῷ βραχίονι αὐτοῦ καὶ τῇ ἐλεημοσίᾳ ἐστηρίσατο
- 17 і Він зодягнув справедливість, як панцер, а шолома спасіння на Свою голову, і зодягнув шати помсти, як одяг, і покритися горливістю, мов би плащем!
Yes, he put on righteousness as a breastplate, and salvation as a head-dress; and he put on punishment as clothing, and wrath as a robe.
καὶ ἐνεδύσατο δικαιοσύνην ὡς θώρακα καὶ περιέθετο περικεφαλαίαν σωτηρίου ἐπὶ τῆς κεφαλῆς καὶ περιεβάλετο ἱμάτιον ἐκδικήσεως καὶ τὸ περιβόλαιον
- 18 Надолужить Він гнівом Своїм ворогам згідно з учинками їхніми, Своїм супротивним запластою, островам надолужить запласту.
He will give them the right reward of their doings, wrath to his attackers, punishment to his haters, and even on the sea-lands he will send punishment.
ὡς ἀνταποδώσων ἀνταπόδοσιν ὄνειδος τοῖς ὑπεναντίοις
- 19 І будуть боятися Ймення Господнього з заходу, а слави Його зо схід сонця, бо прийде, як річка рвучка, вітер Господній її пожене,
So they will see the name of the Lord from the west, and his glory from the east: for he will come like a rushing stream, forced on by a wind of the Lord.
καὶ φοβηθήσονται οἱ ἀπὸ δυσμῶν τὸ ὄνομα κυρίου καὶ οἱ ἀπ' ἀνατολῶν ἡλίου τὸ ὄνομα τὸ ἐνδοξον ἧξει γὰρ ὡς ποταμὸς βίαιος ἡ ὄργη παρὰ κυρίου ἧξει μετὰ θυμοῦ
- 20 і прийде Викупитель Сіонови й тим, хто вернувся із прогірху в Якові, каже Господь.
And as a saviour he will come to Zion, turning away sin from Jacob, says the Lord.
καὶ ἧξει ἔνεκεν σιων ὁ ρύόμενος καὶ ἀποστρέψει ἀσεβείας ἀπὸ ἰακωβ

- 21 А Я ось із ними умова Моя, говорить Господь: Мій Дух, який на тобі, та слова Мої, що поклав Я до уст твоїх, не уступлять вони з твоїх уст, і з уст нащадків твоїх, і з уст нащадків потємства твого, говорить Господь, відтепер й аж навіки!
 And as for me, this is my agreement with them, says the Lord: my spirit which is on you, and my words which I have put in your mouth, will not go away from your mouth, or from the mouth of your seed, or from the mouth of your seed's seed, says the Lord, from now and for ever.
 και αυτη αυτοις η παρ' εμου διαθηκη ειπεν κυριος το πνευμα το εμον ο εστιν επι σοι και τα ρηματα α εδωκα εις το στομα σου ου μη εκλιπη εκ του στοματος σου και εκ του στοματος του σπερματος σου ειπεν γαρ κυριος απο του νυν και εις τον αιωνα
- 1 ¶ Уставай, світися, Єрусалиме, бо прийшло твоє світло, а слава Господня над тобою засяла!
 Up! let your face be bright, for your light has come, and the glory of the Lord is shining on you.
 φωτιζου φωτιζου ιερουσαλημ ηκει γαρ σου το φως και η δοξα κυριου επι σε ανατεταλκεν
- 2 Бо темрява землю вкривас, а морок народи, та сяє Господь над тобою, і слава Його над тобою з'являється!
 For truly, the earth will be dark, and the peoples veiled in blackest night; but the Lord will be shining on you, and his glory will be seen among you.
 ιδου σκοτος και γνοφος καλυπει γην επ' εθνη επι δε σε φανησεται κυριος και η δοξα αυτου επι σε οφθησεται
- 3 І підуть народи за світлом твоїм, а царі за ясністю сяйва твого.
 And nations will come to your light, and kings to your bright dawn.
 και πορευουσιν βασιλεις τω φωτι σου και εθνη τη λαμπροτητι σου
- 4 Здійми свої очі навколо й побач: усі вони зібрані, і до тебе ідуть; сини твої йдуть іздалека, а дочок твоїх на руках он несуть!
 Let your eyes be lifted up, and see: they are all coming together to you: your sons will come from far, and your daughters taken with loving care.
 ἄρον κικλω τους οφθαλμουσ σου και ιδε συνηγμενα τα τεκνα σου ιδου ηκασιν παντες οι υιοι σου μακροθεν και αι θυγατερες σου επ' ωμων αρθησονται
- 5 Побачиш тоді і роз'яснишся ти, сполохнешся й поширає серце твоє, бо звернеться морське багатство до тебе, і прийде до тебе багатство народів!
 Then you will see, and be bright with joy, and your heart will be shaking with increase of delight: for the produce of the sea will be turned to you, the wealth of the nations will come to you.
 тоте οψη και φοβηθησ η και εκστησ η τη καρδια οτι μεταβαλει εις σε πλουτος θαλασσης και εθνων και λαων και ηξουσιν σοι
- 6 Безліч верблюдів закритє тебе, молоді ті верблюди з Мідіану й Ефи, усі вони придуть із Шеви, носитимуть золото й ладан та хвали Господні звіщатимуть.
 You will be full of camel-trains, even the young camels of Midian and Ephah; all from Sheba will come, with gold and spices, giving word of the great acts of the Lord.
 αγγελαι καμηλων και καλυψουσιν σε камηλοι маδιαм και гайаφa παντες εκ сава ηξουσιν φεροντες χρυσιον και λιβανον οισουσιν και το σωτηριον κυριου εδωγγелиουнтаι
- 7 Всі отари кедарські зберуться до тебе, барани невайотські послужать тобі, вони підуть усі на Мій вівтар, як жертва присмна, і Я прославлю дім слави Своєї!
 All the flocks of Kedar will come together to you, the sheep of Nebaioth will be ready for your need; they will be pleasing offerings on my altar, and my house of prayer will be beautiful.
 και παντα τα προβατα κηдар συναχθησονται σοι και κριοι ναβαιωθ ηξουσιν σοι και ανεχθησεται δεκτα επι το θυσιαστηριον μου και ο οικος της προσευχης μου δοξασθησεται
- 8 Хто вони, що летять, як та хмара, і немов голуби до своїх голубників?
 Who are these coming like a cloud, like a flight of doves to their windows?
 тινес ойде ως νεφελαι πετανται και ως περιστεραι συν νεοσσοις
- 9 ¶ Бо до Мене збираються мореплавці, і найперше пливуть кораблі із Таршішу, щоб привести синів твоїх здалека, з ними їхнє срібло та їхнє золото для Імені Господа, Бога твого, і для Святого Ізраїля, Він бо прославив тебе.
 Vessels of the sea-lands are waiting for me, and the ships of Tarshish first, so that your sons may come from far, and their silver and gold with them, to the place of the name of the Lord your God, and to the Holy One of Israel, because he has made you beautiful.
 εμε νησοι υπεμειναν και πλοια θαρσις εν πρωτοις αγαγειν τα τεκνα σου μακροθεν και τον αργυρον και τον χρυσον μετ' αυτων δια το ονομα κυριου το αγιον και δια το τον αγιον του ισραηλ ενδοξον ε ιναι
- 10 І мурі твої побудують чужинці, а їхні царі тобі будуть служити, бо в запалі гніву Свого Я був уразив тебе, а в Своїм уподобанні змилююся над тобою!
 And men from strange countries will be building up your walls, and their kings will be your servants: for in my wrath I sent punishment on you, but in my grace I have had mercy on you.
 και οικοδομησουσιν αλλογενειс τα τειχη σου και οι βασιλειс αυτων παραστησονται σοι δια γαρ οργην μου επαταξα σε και δια ελεον ηγαπησα σε
- 11 І будуть постійно відкритими брами твої, ані вдень, ні вночі не замкнуться вони, щоб приносити до тебе багатство народів, і їхні царі щоб були припроваджені.
 Your doors will be open at all times; they will not be shut day or night; so that men may come into you with the wealth of the nations, with their kings at their head.
 και ανοιθησονται αι πυλαι σου δια παντοс ημερας και νυκτοс ου κλεισθησονται εισαγαγειν προς σε δυναμιν εθνων και βασιλειс αγομενους

- 12 **Бо погинуть народ та те царство, що не схочуть служити тобі, і ці народи понищені будуть зовсім!**
For the nation or kingdom which will not be your servant will come to destruction; such nations will be completely waste.
τὰ γὰρ ἔθνη καὶ οἱ βασιλεῖς οἵτινες οὐ δουλεύουσίν σοι ἀπολοῦνται καὶ τὰ ἔθνη ἐρημία ἐρημωθήσονται
- 13 **Слава ліванська прибуде до тебе, кипарис, сосна й бук будуть разом, щоб приздобити місце святині Мосі, і місце ніг Своїх Я пошаную.**
The glory of Lebanon will come to you, the cypress, the plane, and the sherrbin-tree together, to make my holy place beautiful; and the resting-place of my feet will be full of glory.
καὶ ἡ δόξα τοῦ λιβάνου πρὸς σέ ἧξει ἐν κυπαρίσσῳ καὶ πεύκῃ καὶ κέδρῳ ἅμα δοξάσαι τὸν τόπον τὸν ἁγίόν μου
- 14 **І зігнуті прийдуть до тебе сини твоїх кривдників, і кланятись будуть до стіп твоїх ніг усі ненависники, і тебе будуть кликати: Місто Господнє, Сіон Святого Ізраїлевого!**
And the sons of those who were cruel to you will come before you with bent heads; and those who made sport of you will go down on their faces at your feet; and you will be named, The Town of the Lord, The Zion of the Holy One of Israel.
καὶ πορεύσονται πρὸς σέ δεδουκότες υἱοὶ ταπεινώσαντόν σε καὶ παροξυνάντων σε καὶ κληθήσῃ πόλις κυρίου σιων ἁγίου ἰσραηλ
- 15 **¶ За те, що була ти покинута та осоружна, о дочко Сіону, і через тебе ніхто не ходив, то вчиню тебе славою вічною, радістю з роду в рід!**
And though you were turned away from, and hated, and had no helper, I will make you a pride for ever, a joy from generation to generation.
διὰ τὸ γεγενῆσθαί σε ἐγκαταλελειμμένην καὶ μεμισμημένην καὶ οὐκ ἦν ὁ βοηθὸν καὶ θήσω σε ἀγαλλίαμα αἰώνιον εὐφροσύνην γενεῶν γενεᾶς
- 16 **І будеш ти ссати молоко із народів, і груди царів будеш ссати, і пізнаш, що Я то Господь, твій Спаситель, а твій Викупитель Потужний Яковів!**
And you will take the milk of the nations, flowing from the breast of kings; and you will see that I, the Lord, am your saviour, and he who takes up your cause, the Strong One of Jacob.
καὶ θηλάσεις γάλα ἔθνων καὶ πλούτον βασιλέων φάγεσαι καὶ γνώσῃ ὅτι ἐγὼ κύριος ὁ σφύζων σε καὶ ἐξαιρούμενός σε θεὸς ἰσραηλ
- 17 **Замість міді впроваджу Я золото, і замість заліза впроваджу срібло, і замість дерева мідь, а замість каміння залізо, і дозором твоїм зроблю мир, твоїми ж начальниками справедливості!**
In place of brass, I will give gold, and for iron silver, and for wood brass, and for stones iron: and I will make Peace your judge, and Righteousness your overseer.
καὶ ἀντὶ χαλκοῦ οἶσω σοι χρυσίον ἀντὶ δὲ σιδήρου οἶσω σοι ἀργύριον ἀντὶ δὲ ξύλων οἶσω σοι χαλκόν ἀντὶ δὲ λίθων σίδηρον καὶ δώσω τοὺς ἄρχοντας σου ἐν εἰρήνῃ καὶ τοὺς ἐπισκόπους σου ἐν δικαιοσύνῃ
- 18 **В твоїм краї не буде вже чути насилля, руїна й спустошення в межах твоїх, і назвеш свої мури спасінням, а брами свої похвалою!**
Violent acts will no longer be seen in your land, wasting or destruction in your limits; but your walls will be named, Salvation, and your doors Praise.
καὶ οὐκ ἀκουσθήσεται ἐτι ἀδικία ἐν τῇ γῇ σου οὐδὲ σύντριμμα οὐδὲ τλαιπωρία ἐν τοῖς ὁρίοις σου ἀλλὰ κληθήσεται σωτήριον τὰ τεῖχη σου καὶ αἱ πύλαι σου γλύμμα
- 19 **Удень сонце не буде тобі вже за світло, і не буде світити тобі місяць за сяйво, бо буде тобі вічним світлом Господь, а твій Бог за окрасу твою!**
The sun will not be your light by day, and the moon will no longer be bright for you by night: but the Lord will be to you an eternal light, and your God your glory.
καὶ οὐκ ἔσται σοι ὁ ἥλιος εἰς φῶς ἡμέρας οὐδὲ ἀνατολὴ σελήνης φωτιεῖ σοι τὴν νύκτα ἀλλ' ἔσται σοι κύριος φῶς αἰώνιον καὶ ὁ θεὸς δόξα σου
- 20 **Не зайде вже сонце твоє, і місяць твій вже не сховається, бо буде тобі вічним світлом Господь, і дні жалоби твоєї покінчаться!**
Your sun will never again go down, or your moon keep back her light: for the Lord will be your eternal light, and the days of your sorrow will be ended.
οὐ γὰρ δόσεται ὁ ἥλιός σοι καὶ ἡ σελήνη σοι οὐκ ἐκλείψει ἔσται γὰρ κύριός σοι φῶς αἰώνιον καὶ ἀναπληρωθήσονται αἱ ἡμέραι τοῦ πένθους σου
- 21 **А народ твій усі справедливі вони, землю впадкують навіки, парость Моїх саджанців, чин Моїх рук на прославлення!**
Your people will all be upright, the land will be their heritage for ever; the branch of my planting, the work of my hands, to be for my glory.
καὶ ὁ λαός σου πᾶς δίκαιος καὶ δι' αἰῶνος κληρονομήσουσιν τὴν γῆν φυλάσσω τὸ φύτευμα ἔργα χειρῶν αὐτοῦ εἰς δόξαν
- 22 **Цей малий стане тисячею, і наймолодший народом міцним! Я, Господь, цього часу оце приспішу!**
The smallest of their families will become a thousand, and a small one a strong nation: I, the Lord, will make it come quickly in its time.
ὁ ὀλιγοστός ἔσται εἰς χιλιάδας καὶ ὁ ἐλάχιστος εἰς ἔθνος μέγα ἐγὼ κύριος κατὰ καιρὸν συνάξω αὐτούς
- 1 **¶ Дух Господа Бога на мені, бо Господь помазав Мене благовістити сумирним, послав Мене перев'язати зламаних серцем, полоненим звіщати свободу, а в'язням відчинити в'язницю,**
The spirit of the Lord is on me, because I am marked out by him to give good news to the poor; he has sent me to make the broken-hearted well, to say that the prisoners will be made free, and that those in chains will see the light again;
πνεῦμα κυρίου ἐπ' ἐμέ οὐ εἵνεκεν ἔχρισέν με εὐαγγελίσασθαι πτωχοῖς ἀπέσταλκέν με ἰάσασθαι τοὺς συντετριμμένους τῇ καρδίᾳ κηρύξαι αἰχμαλώτοις ἄφεσιν καὶ τυφλοῖς ἀνάβλεψιν
- 2 **щоб проголосити рік уподобання Господу, та день помсти для нашого Бога, щоб потішити всіх, хто в жалобі,**
To give knowledge that the year of the Lord's good pleasure has come, and the day of punishment from our God; to give comfort to all who are sad;
καλέσαι ἐνιαυτὸν κυρίου δεκτὸν καὶ ἡμέραν ἀνταποδόσεως παρακαλέσαι πάντας τοὺς πενθοῦντας

- 3 щоб радість вчинити сіонським жалобникам, щоб замість попелу дати їм оздобу, оливу радості замість жалоби, одержу хвали замість темного духа! І будуть їх звати дубами праведності, саджанцями Господніми, щоб прославивсь Господь!
To give them a fair head-dress in place of dust, the oil of joy in place of the clothing of grief, praise in place of sorrow; so that they may be named trees of righteousness, the planting of the Lord, and so that he may have glory.
 δοθῆναι τοῖς πενθοῦσιν σίων δόξαν ἀντὶ σποδοῦ ἄλειμμα εὐφροσύνης τοῖς πενθοῦσιν καταστολὴν δόξης ἀντὶ πνεύματος ἀκηδίας καὶ κληθήσονται γενεαὶ δικαιοσύνης φύτευμα κυρίου εἰς δόξαν
- 4 ¶ І вони забудують руїни відвічні, відбудують спустошення давні і відновлять міста поруйновані, з роду в рід попустошені.
And they will be building again the old broken walls, and will make new the old waste places, and will put up again the towns which have been waste for long generations.
 καὶ οἰκοδομήσουσιν ἐρήμους αἰωνίας ἐξηρηλωμένας πρότερον ἐξαναστήσουσιν καὶ καινιοῦσιν πόλεις ἐρήμους ἐξηρηλωμένας εἰς γενεάς
- 5 І встануть чужинці та й пастимуть ваші отари, і сини чужинця будуть вам рільниками та вам винарями!
And men from strange countries will be your herdsmen, and those who are not Israelites will be your ploughmen and vine-keepers.
 καὶ ἤξουσιν ἀλλογενεῖς ποιμαίνοντες τὰ πρόβατά σου καὶ ἀλλόφυλοι ἀροτῆρες καὶ ἀμπελουργοὶ
- 6 І будуть вас кликати: Господні, священники будуть казати на вас: слуги нашого Бога! Ви будете їсти багатство народів, і їхньою славою будете славитись.
But you will be named the priests of the Lord, the servants of our God: you will have the wealth of the nations for your food, and you will be clothed with their glory.
 ὑμεῖς δὲ ἱερεῖς κυρίου κληθήσεσθε λειτουργοὶ θεοῦ ἰσχὴν ἐθνῶν κατέδεσθε καὶ ἐν τῷ πλούτῳ αὐτῶν θαυμασθήσεσθε
- 7 За ваш сором подвійний і за ганьбу та смуток, ваш уділ, тому то посадять вони в своїм краї подвійне, радість вічна їм буде!
As they had twice as much grief, and marks of shame were their heritage, so in their land they will be rewarded twice over, and will have eternal joy.
 οὕτως ἐκ δευτέρας κληρονομήσουσιν τὴν γῆν καὶ εὐφροσύνη αἰώνιος ὑπὲρ κεφαλῆς αὐτῶν
- 8 Бо Господь Я, і правосуддя кохаю, і ненавиджу розбій та кривду, і дам їм заплату за чин їхній поправді, і з ними складу заповіта довічного!
For I, the Lord, take pleasure in upright judging; I will not put up with the violent taking away of right; and I will certainly give them their reward, and I will make an eternal agreement with them.
 ἐγὼ γὰρ εἰμι κύριος ὁ ἀγαπῶν δικαιοσύνην καὶ μισῶν ἀρπάγματα ἐξ ἀδικίας καὶ δώσω τὸν μόχθον αὐτῶν δικαίους καὶ διαθήκην αἰώνιον διαθήσομαι αὐτοῖς
- 9 І буде насіння їхнє знане між людьми, і між народами їхні нащадки, усі, хто бачити їх буде, пізнають їх, що вони те насіння, яке благословив був Господь!
And their seed will be noted among the nations, and their offspring among the peoples: it will be clear to all who see them that they are the seed to which the Lord has given his blessing.
 καὶ γνωσθήσεται ἐν τοῖς ἔθνεσιν τὸ σπέρμα αὐτῶν καὶ τὰ ἔκγονα αὐτῶν πᾶς ὁ ὄρων αὐτοὺς ἐπιγνώσεται αὐτούς ὅτι οὗτοί εἰσιν σπέρμα ἠὺλογημένον ὑπὸ θεοῦ
- 10 ¶ Я радісно буду втішатися Господом, нехай звеселиться душа моя Богом моїм, бо Він зодягнув мене в шату спасіння, і в одержу праведності мене вбрав, немов молодому, поклав Він на мене вінця, і мов молоду, приоздобив красою мене!
I will be full of joy in the Lord, my soul will be glad in my God; for he has put on me the clothing of salvation, covering me with the robe of righteousness, as the husband puts on a fair head-dress, and the bride makes herself beautiful with jewels.
 καὶ εὐφροσύνη εὐφρανθήσονται ἐπὶ κύριον ἀγαλλιάσθω ἡ ψυχὴ μου ἐπὶ τῷ κυρίῳ ἐνέδυσεν γὰρ με ἱμάτιον σωτηρίου καὶ χιτῶνα εὐφροσύνης ὡς νυμφίῳ περιέθηκέν μοι μίτραν καὶ ὡς νύμφην κατεκόσμησέν με κόσμῳ
- 11 Бо так як земля та виводить рослинність свою, й як насіння своє родить сад, так Господь Бог учинить, що виросте правда й хвала перед усіма народами!
For as the earth puts out buds, and as the garden gives growth to the seeds which are planted in it, so the Lord will make righteousness and praise to be flowering before all the nations.
 καὶ ὡς γῆν αὐξουσαν τὸ ἄνθος αὐτῆς καὶ ὡς κήπος τὰ σπέρματα αὐτοῦ οὕτως ἀνατελεῖ κύριος δικαιοσύνην καὶ ἀγαλλίαμα ἐναντίον πάντων τῶν ἐθνῶν
- 1 ¶ Не буду мовчати я ради Сіону, і ради Єрусалиму не буду спокійний, аж поки не виїде, як сяйво, його справедливість, а спасіння його як горючий світильник!
Because of Zion I will not keep quiet, and because of Jerusalem I will take no rest, till her righteousness goes out like the shining of the sun, and her salvation like a burning light.
 διὰ σίων οὐ σιωπήσομαι καὶ διὰ ἱερουσαλὴμ οὐκ ἀνήσω ἕως ἄν ἐξέλθῃ ὡς φῶς ἡ δικαιοσύνη μου τὸ δὲ σωτήριόν μου ὡς λαμπρὰ καθήσεται
- 2 І побачать народи твою справедливість, а славу твою всі царі, і йменням новим будуть звати тебе, що уста Господні докладно означать його.
And the nations will see your righteousness, and all kings your glory: and you will have a new name, given by the mouth of the Lord.
 καὶ ὄψονται ἔθνη τὴν δικαιοσύνην σου καὶ βασιλεῖς τὴν δόξαν σου καὶ καλέσει σε τὸ ὄνομά σου τὸ καινὸν ὃ ὁ κύριος ὀνομάσει αὐτό
- 3 І ти станеш короною слави в Господній руці й діядемою царства в долоні Бога свого!
And you will be a fair crown in the hand of the Lord, and a king's head-dress in the hand of your God.
 καὶ ἔσῃ στέφανος κάλλους ἐν χειρὶ κυρίου καὶ διάδημα βασιλείας ἐν χειρὶ θεοῦ σου

- 4 Вже не скажуть на тебе покинута, а на край твоїй не будуть казати вже пустиня, бо тебе будуть кликати в ній моя втіха, а край твоїй заміжня, бо Господь пожадає тебе, і твоїй край буде взятий за жінку!
 You will not now be named, She who is given up; and your land will no longer be named, The waste land; but you will have the name, My pleasure is in her, and your land will be named, Married: for the Lord has pleasure in you, and your land will be married.
 και ου̅κε̅τι κληθήσῃ καταλειμμένη και ἡ γῆ σου ου̅ κληθήσεται ἔρημος σοι γὰρ κληθήσεται θέλημα ἐμόν και τῆ γῆ σου οἰκουμένη
- 5 Як юнак бере панну за жінку, так з тобою одружитися Сам Будівничий, і як тишиться той молодий нареченою, так радітиме Бог твоїй тобою!
 For as a young man takes a virgin for his wife, so will your maker be married to you: and as a husband has joy in his bride, so will the Lord your God be glad over you.
 και ὡς συνοικῶν νεανίσκος παρθένῳ οὕτως κατοικήσουσιν οἱ υἱοὶ σου μετὰ σοῦ και ἔσται ὄν τρόπον εὐφρανθήσεται νυμφίος ἐπὶ νύμφῃ οὕτως εὐφρανθήσεται κύριος ἐπὶ σοὶ
- 6 ¶ На мурах твоїх, Єрусалиме, Я поставив сторожу, ніколи не буде мовчати вона цілий день та всю ніч. Ви, хто пригадує Господа, не замовкніть,
 I have put watchmen on your walls, O Jerusalem; they will not keep quiet day or night: you who are the Lord's recorders, take no rest,
 και ἐπὶ τῶν τευχῶν σου ιερουσαλημ κατέστησα φύλακας ὄλην τὴν ἡμέραν και ὄλην τὴν νύκτα οἱ διὰ τέλους ου̅ σιωπήσονται μιμησκόμενοι κυρίου
- 7 і перед Ним не мовкайте, аж поки не зміцнить, і аж поки не вчинить Він Єрусалима за славу Свою на землі!
 And give him no rest, till he puts Jerusalem in her place to be praised in the earth.
 ου̅κ ἔστιν γὰρ ὑμῖν ὁμοιος ἐὰν διορθῶσῃ και ποιῆσῃ ιερουσαλημ ἀγαυρίαμα ἐπὶ τῆς γῆς
- 8 Господь присягнув був Своєю правцею й потужним раменом Своїм: Направду, не дам уже збіжжя твого ворогам твоїм, і пити не будуть чужинці твого виноградного соку, що ти працював біля нього!
 The Lord has taken an oath by his right hand, and by the arm of his strength, Truly, I will no longer give your grain to be food for your haters; and men of strange countries will not take the wine for which your work has been done:
 ὅμοσεν κύριος κατὰ τῆς δεξιᾶς αὐτοῦ και κατὰ τῆς ἰσχύος τοῦ βραχίονος αὐτοῦ εἰ ἔτι δώσω τὸν σῖτόν σου και τὰ βρώματά σου τοῖς ἐχθροῖς σου και εἰ ἔτι πίνονται υἱοὶ ἀλλότριοι τὸν οἶνόν σου ἐφ' ᾧ ἐμόχθησας
- 9 Бо ті, хто збирає його, будуть їсти його та й хвалитимуть Господа, і ті, хто громадить його, будуть пити його на подвір'ях святині Моєї!
 But those who have got in the grain will have it for their food, and will give praise to the Lord; and those who have got in the grapes will take the wine of them in the open places of my holy house.
 ἀλλ' ἢ οἱ συνάγοντες φάγονται αὐτὰ και αἰνέσουσιν κύριον και οἱ συνάγοντες πίνονται αὐτὰ ἐν ταῖς ἐπαύλεσιν ταῖς ἀγίαις μου
- 10 ¶ Проходьте, проходите ви брамами, чистьте дорогу народів! Будуйте дорогу, будуйте дорогу, дорогу ту бити, очистьте від каменя, підійміть над народами прапора!
 Go through, go through the doors; make ready the way of the people; let the highway be lifted up; let the stones be taken away; let a flag be lifted up over the peoples.
 πορεύεσθε διὰ τῶν πυλῶν μου και ὁδοποιήσατε τῷ λαῷ μου και τοὺς λίθους τοὺς ἐκ τῆς ὁδοῦ διαρρίψατε ἐξάρατε σύσσημον εἰς τὰ ἔθνη
- 11 Ось звіщає Господь аж до краю землі: Розкажіте сїонській дочці: Ось приходить Спасіння твое, ось із Ним нагорода Його, і заплата Його перед Ним!
 The Lord has sent out word to the end of the earth, Say to the daughter of Zion, See, your saviour comes; those whom he has made free are with him, and those to whom he has given salvation go before him.
 ἰδοὺ γὰρ κύριος ἐποίησεν ἀκουστὸν ἕως ἐσχάτου τῆς γῆς εἶπατε τῇ θυγατρὶ σῖων ἰδοὺ σοὶ ὁ σωτὴρ παραγίνεται ἔχων τὸν ἑαυτοῦ μισθὸν και τὸ ἔργον πρὸ προσώπου αὐτοῦ
- 12 І будуть їх звати народом святим, викупленнями Господа, а на тебе закличуть жадана, незалишене місто!
 And they will be named, The holy people, Those whose cause has been taken up by the Lord: and you will be named, Desired, A town not given up.
 και καλέσει αὐτὸν λαὸν ἅγιον λελυτρωμένον ὑπὸ κυρίου σὺ δὲ κληθήσῃ ἐπιζητούμενη πόλις και ου̅κ ἐγκαταλειμμένη
- 1 ¶ Хто це гряде із Едому, у шатах червоних із Боцри? Хто Той пишний в убранні Своїм, що в величі сили Своєї вродисто гряде? Це Я, що говорить у правді, що владний спасати!
 Who is this who comes from Edom, with blood-red robes from Bozrah? he whose clothing is fair, stepping with pride in his great strength? I whose glory is in the right, strong for salvation.
 τίς οὗτος ὁ παραγινόμενος ἐξ ἐδομ ἐρυθρῆμα ἱματίων ἐκ βοσορ οὕτως ὠρατός ἐν στολῇ βία μετὰ ἰσχύος ἐγὼ διαλέγομαι δικαιοσύνην και κρίσιν σωτηρίου
- 2 Чого то червона одежа Твоя, а шати Твої як у того, хто топче в чавилі?
 Why is your clothing red, and why are your robes like those of one who is crushing the grapes?
 διὰ τί σου ἐρυθρὰ τὰ ἱμάτια και τὰ ἐνδύματά σου ὡς ἀπὸ πατητοῦ ληνοῦ
- 3 Сам один Я чавило топтав, і не було із народів зо Мною нікого! І Я топтав їх у гніві Своїм, і чавив їх у люті Своїй, і бризкав їх сїк на одежу Мою, і Я поплямив всі шати Свої...
 I have been crushing the grapes by myself, and of the peoples there was no man with me: in my wrath and in my passion, they were crushed under my feet; and my robes are marked with their life-blood, and all my clothing is red.
 πλήρης καταπατημένης και τῶν ἐθνῶν ου̅κ ἔστιν ἀνὴρ μετ' ἐμοῦ και κατεπάτησα αὐτοὺς ἐν θυμῷ και κατέβλασα αὐτοὺς ὡς γῆν και κατήγαγον τὸ αἷμα αὐτῶν εἰς γῆν

- 4 **Бо день помсти у серці Моїм, і надійшов рік Мого викуплення!**
For the day of punishment is in my heart, and the year for the payment of the price for my people has come.
ἡμέρα γὰρ ἀνταποδόσεως ἐπῆλθεν αὐτοῖς καὶ ἐνιαυτὸς λυτρώσεως πάρεστιν
- 5 **Я дививсь, але помічника не було, і дивувався, бо підпори Мені бракувало, та рамено Мос Мені допомогло, а Мій гнів він підтримав Мене!**
And I saw that there was no helper, and I was wondering that no one gave them support: so my arm did the work of salvation, and my wrath was my support.
καὶ ἐπέβλεψα καὶ οὐδεὶς βοηθός καὶ προσενόησα καὶ οὐθεὶς ἀντελαμβάνετο καὶ ἐρρύσατο αὐτοὺς ὁ βραχίον μου καὶ ὁ θυμός μου ἐπέστη
- 6 **І топтав Я народи у гніві Своїм, і ламав їх у люті Своїй, і вилив на землю їхню кров!**
And in my passion the peoples were crushed under my feet, and broken in my wrath, and I put down their strength to the earth.
καὶ κατεπάτησα αὐτοὺς τῇ ὀργῇ μου καὶ κατήγαγον τὸ αἷμα αὐτῶν εἰς γῆν
- 7 **¶ Буду згадувати ласки Господні, Господні хвали за все те, що вчинив нам Господь, за велике добро те для дому Ізраїля, що вчинив Він для них у Своїм милосерді, і в ласці великій Своїй!**
I will give news of the mercies of the Lord, and his great acts, even all the things the Lord has done for us, in his great grace to the house of Israel; even all he has done for us in his unnumbered mercies.
τὸν ἔλεον κυρίου ἐμνήσθη τὰς ἀρετὰς κυρίου ἐν πᾶσιν οἷς ὁ κύριος ἡμῖν ἀνταποδίδωσιν κύριος κριτὴς ἀγαθὸς τῷ οἴκῳ ἰσραηλ ἐπάγει ἡμῖν κατὰ τὸ ἔλεος αὐτοῦ καὶ κατὰ τὸ πλῆθος τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ
- 8 **І сказав: Вони справді народ Мій, сини, що неправди не кажуть, і став Він для них за Спасителя.**
For he said, Truly they are my people, children who will not be false: so he was their saviour out of all their trouble.
καὶ εἶπεν οὐχ ὁ λαός μου τέκνα οὐ μὴ ἀθετήσωσιν καὶ ἐγένετο αὐτοῖς εἰς σωτηρίαν
- 9 **В усякому утиску їхньому тісно було і Йому, і Ангол обличчя Його їх спасав. Любов'ю Своєю й Своїм милосердям Він викупив їх, і їх підніс і носив їх усі дні в давнину.**
It was no sent one or angel, but he himself who was their saviour: in his love and in his pity he took up their cause, and he took them in his arms, caring for them all through the years.
ἐκ πάσης θλίψεως οὐ πρόσβυς οὐδὲ ἄγγελος ἀλλ' αὐτὸς κύριος ἔσωσεν αὐτοὺς διὰ τὸ ἀγαπᾶν αὐτοὺς καὶ φείδεσθαι αὐτῶν αὐτὸς ἐλυτρώσατο αὐτοὺς καὶ ἀνέλαβεν αὐτοὺς καὶ ὕψωσεν αὐτοὺς πάσας τὰς ἡμέρας τοῦ αἰῶνος
- 10 **Та стали вони неслухняними й Духа Святого Його засмутили, і Він обернувся на ворога їм, Він Сам воював проти них...**
But they went against him, causing grief to his holy spirit: so he was turned against them, and made war on them.
αὐτοὶ δὲ ἠπειθήσαν καὶ παρώξυναν τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον αὐτοῦ καὶ ἐστράφη αὐτοῖς εἰς ἔχθραν καὶ αὐτὸς ἐπολέμησεν αὐτούς
- 11 **Тоді то народ Його згадає дні давні, Мойсея: Де Той, що їх вивів із моря із пастирем отари Своєї? Де Той, що в нього поклав Свого Духа Святого?**
Then the early days came to their minds, the days of Moses his servant: and they said, Where is he who made the keeper of his flock come up from the sea? where is he who put his holy spirit among them,
καὶ ἐμνήσθη ἡμερῶν αἰώνιων ὁ ἀναβίβασας ἐκ τῆς γῆς τὸν ποιμένα τῶν προβάτων ποῦ ἐστὶν ὁ θεὸς ἐν αὐτοῖς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον
- 12 **Що Він по правіці Мойсея провадив рамено величчя Свого, що Він перед ними розділював воду, щоб зробити Собі вічне Ім'я?**
He who made the arm of his glory go at the right hand of Moses, by whom the waters were parted before them, to make himself an eternal name;
ὁ ἀγαγὼν τῇ δεξιᾷ μουσῆν ὁ βραχίον τῆς δόξης αὐτοῦ κατίσχυσεν ὕδωρ ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ ποιῆσαι αὐτῷ ὄνομα αἰώνιον
- 13 **Що провадив безоднями їх, як коня на пустині, і вони не спіткнулись?**
He who made them go through the deep waters, like a horse in the waste land?
ἤγαγεν αὐτοὺς διὰ τῆς ἀβύσσου ὡς ἵππον δι' ἐρήμου καὶ οὐκ ἐκοπίσεν
- 14 **Як сходять у долину худоба, так їх Дух Господній водив до спочинку, так і Ти вів народ Свій, щоб зробити Собі славне Ім'я!**
Like the cattle which go down into the valley, they went without falling, the spirit of the Lord guiding them: so you went before your people, to make yourself a great name.
καὶ ὡς κτήνη διὰ πεδίου κατέβη πνεῦμα παρὰ κυρίου καὶ ὠδήγησεν αὐτούς οὕτως ἤγαγες τὸν λαόν σου ποιῆσαι σεαυτῷ ὄνομα δόξης
- 15 **¶ Поглянь із небес і побач із мешкання святині Своєї та слави Своєї: Де горливість Твоя та Твої могутні чини? Де велике число милосердя Твого та ласки Твоєї, що супроти мене затрималися?**
Let your eyes be looking down from heaven, from your holy and beautiful house: where is your deep feeling, the working of your power? do not keep back the moving of your pity and your mercies:
ἐπίστρεψον ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἰδὲ ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ ἁγίου σου καὶ δόξης ποῦ ἐστὶν ὁ ζῆλος σου καὶ ἡ ἰσχὺς σου ποῦ ἐστὶν τὸ πλῆθος τοῦ ἐλέους σου καὶ τῶν οἰκτιρῶν σου ὅτι ἀνέσχου ἡμῶν

- 16 Тільки Ти наш Отець, бо Авраам нас не знає, а Ізраїль нас не пізнає! Ти, Господи, Отець наш, від віку Ім'я Твоє: наш Викупитель!
For you are our father, though Abraham has no knowledge of us, and Israel gives no thought to us: you, O Lord, are our father; from the earliest days you have taken up our cause.
σὺ γὰρ ἡμῶν εἶ πατὴρ ὅτι αβρααμ οὐκ ἔγνω ἡμᾶς καὶ ἰσραὴλ οὐκ ἐπέγνω ἡμᾶς ἀλλὰ σὺ κύριε πατὴρ ἡμῶν ῥύσαι ἡμᾶς ἀπ' ἀρχῆς τὸ ὄνομά σου ἐφ' ἡμᾶς ἐστὶν
- 17 Нащо, Господи, Ти попустив, що ми блудимо з доріг Твоїх, нащо робиш твердим наше серце, щоб ми не боялись Тебе? Вернися ради рабів Своїх, ради племен спадку Свого!
O Lord, why do you send us wandering from your ways, making our hearts hard, so that we have no fear of you? Come back, because of your servants, the tribes of your heritage.
τί ἐπλάνησας ἡμᾶς κύριε ἀπὸ τῆς ὁδοῦ σου ἐσκλήρυνας ἡμῶν τὰς καρδίας τοῦ μὴ φοβέσθαι σε ἐπίστρεψον διὰ τοὺς δούλους σου διὰ τὰς φυλὰς τῆς κληρονομίας σου
- 18 Спадщину займав час короткий святий Твій народ, противники наші святиню Твою потоптали!
Why have evil men gone over your holy place, so that it has been crushed under the feet of our haters?
ἵνα μικρὸν κληρονομήσωμεν τοῦ ὅρου τοῦ ἁγίου σου οἱ ὑπεναντίοι ἡμῶν κατεπάτησαν τὸ ἁγίασμά σου
- 19 Ми стали такими, немов би відвіку Ти не панував був над нами, немов би не кликалося Твоє Ім'ення над нами!
We have become as those who were never ruled by you, on whom your name was not named.
ἐγενόμεθα ὡς τὸ ἀπ' ἀρχῆς ὅτε οὐκ ἤρξας ἡμῶν οὐδὲ ἐπεκλήθη τὸ ὄνομά σου ἐφ' ἡμᾶς ἐὰν ἀνοίξῃς τὸν οὐρανὸν τρόμος λήμψεται ἀπὸ σοῦ ὄρη καὶ τακίησονται
- 1 ¶ О, коли б небеса Ти роздер і зійшов, перед обличчям Твоїм розтопилися б гори,
O let the heavens be broken open and come down, so that the mountains may be shaking before you,
ὡς κηρὸς ἀπὸ πυρὸς τήκεται καὶ κατακαύσει πῦρ τοὺς ὑπεναντίους καὶ φανερὸν ἔσται τὸ ὄνομα κυρίου ἐν τοῖς ὑπεναντίοις ἀπὸ προσώπου σου ἔθνη παραχθήσονται
- 1 ¶ О, коли б небеса Ти роздер і зійшов, перед обличчям Твоїм розтопилися б гори,
¶4:2¶As when fire puts the brushwood in flames, or as when water is boiling from the heat of the fire: to make your name feared by your haters, so that the nations may be shaking before you;
ὡς κηρὸς ἀπὸ πυρὸς τήκεται καὶ κατακαύσει πῦρ τοὺς ὑπεναντίους καὶ φανερὸν ἔσται τὸ ὄνομα κυρίου ἐν τοῖς ὑπεναντίοις ἀπὸ προσώπου σου ἔθνη παραχθήσονται
- 2 як хворост горить від огню, як кипить та вода на огні, отак щоб Ім'я Твоє стало відоме Твоїм ворогам, щоб перед обличчям Твоїм затремтіли народи!
¶4:3¶While you do acts of power for which we are not looking, and which have not come to the ears of men in the past.
ὅταν ποιῆς τὰ ἐνδοξα τρόμος λήμψεται ἀπὸ σοῦ ὄρη
- 3 Коли Ти чинив страшні речі, ми їх не чекали, коли б Ти зійшов, то перед обличчям Твоїм розтопилися б гори!
¶4:4¶The ear has not had news of, or the eye seen, ... any God but you, working for the man who is waiting for him.
ἀπὸ τοῦ αἰῶνος οὐκ ἠκούσαμεν οὐδὲ οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν εἶδον θεὸν πλὴν σοῦ καὶ τὰ ἔργα σου ἃ ποιήσεις τοῖς ὑπομένουσιν ἔλεον
- 4 І відвіку не чули, до ушей не доходило, око не бачило Бога, крім Тебе, Який би зробив так тому, хто надію на Нього кладе!
¶4:5¶Will you not have mercy on him who takes pleasure in doing righteousness, even on those who keep in mind your ways? Truly you were angry, and we went on doing evil, and sinning against you in the past.
συναντήσεται γὰρ τοῖς ποιούσιν τὸ δίκαιον καὶ τῶν ὁδῶν σου μνησθήσονται ἰδοὺ σὺ ὠργίσθης καὶ ἡμεῖς ἡμάρτομεν διὰ τοῦτο ἐπλανήθημεν
- 5 Ти стрічаш того, хто радіє та праведність чинить, отих, що вони на дорогах Твоїх пам'ятають про Тебе. Та розгнівався Ти, бо ми в тому згрішили навіки та несправедливими стали!
¶4:6¶For we have all become like an unclean person, and all our good acts are like a dirty robe: and we have all become old like a dead leaf, and our sins, like the wind, take us away.
καὶ ἐγενήθημεν ὡς ἀκάθαρτοι πάντες ἡμεῖς ὡς ῥάκος ἀποκαθημένης πᾶσα ἡ δικαιοσύνη ἡμῶν καὶ ἐξερρήθημεν ὡς φύλλα διὰ τὰς ἀνομίας ἡμῶν οὕτως ἄνεμος οἶσει ἡμᾶς
- 6 ¶ І стали всі ми, як нечистий, а вся праведність наша немов поплямована місячним одіж, і в'янемо всі ми, мов листя, а наша провина, як вітер, несе нас...
¶4:7¶And there is no one who makes prayer to your name, or who is moved to keep true to you: for your face is veiled from us, and you have given us into the power of our sins.
καὶ οὐκ ἔστιν ὁ ἐπικαλούμενος τὸ ὄνομά σου καὶ ὁ μνησθεὶς ἀντιλαβέσθαι σου ὅτι ἀπέστρεψας τὸ πρόσωπόν σου ἀφ' ἡμῶν καὶ παρέδωκας ἡμᾶς διὰ τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν
- 7 І немає нікого, хто кликав би Ім'ення Твоє, хто збудився б триматися міцно за Тебе, бо від нас заховав Ти обличчя Своє й через нашу вину Ти покинув нас нидіти...
¶4:8¶But now, O Lord, you are our father; we are the earth, and you are our maker; and we are all the work of your hand.
καὶ νῦν κύριε πατὴρ ἡμῶν σὺ ἡμεῖς δὲ πηλὸς ἔργον τῶν χειρῶν σου πάντες
- 8 Тепер же, о Господи, Ти наш Отець, ми глина, а Ти наш ганчар, і ми всі чин Твоєї руки!
¶4:9¶Be not very angry, O Lord, and do not keep our sins in mind for ever: give ear to our prayer, for we are all your people.
μὴ ὀργίζου ἡμῖν σφόδρα καὶ μὴ ἐν καιρῷ μνησθῆς ἀμαρτιῶν ἡμῶν καὶ νῦν ἐπίβλεψον ὅτι λαὸς σου πάντες ἡμεῖς
- 9 Не гнівайся, Господи, сильно, і не пам'ятай повсякчасно провини! Тож споглянь, ми народ Твій усі!
¶4:10¶Your holy towns have become a waste, Zion has become a waste, Jerusalem is a mass of broken walls.
πόλις τοῦ ἁγίου σου ἐγενήθη ἔρημος σίων ὡς ἔρημος ἐγενήθη ἱερουσαλημ εἰς κατάραν

- 10 **Святі міста Твої стали пустинею, Сіон став пустелею, степом став Єрусалим...**
 \64:11\Our holy and beautiful house, where our fathers gave praise to you, is burned with fire; and all the things of our desire have come to destruction.
 ὁ οἶκος τὸ ἅγιον ἡμῶν καὶ ἡ δόξα ἦν ἠυλόγησαν οἱ πατέρες ἡμῶν ἐγενήθη πυρίκαυστος καὶ πάντα τὰ ἐνδοξα συνέπεσεν
- 11 **Дім святощі нашої й нашої слави, в яким батьки наші хвалили Тебе, погорилищем став, а все наше любе руїною стало...**
 \64:12\In view of all this, will you still do nothing, O Lord? will you keep quiet, and go on increasing our punishment?
 καὶ ἐπὶ πᾶσι τούτοις ἀνέσχος κύριε καὶ ἐσιώπησας καὶ ἐταπείνωσας ἡμᾶς σφόδρα
- 1 **¶ Я прихилився до тих, що Мене не питали, Я знайдений тими, що Мене не шукали. Я казав: Оце Я, оце Я! до народу, що Йменням Моїм не був званий.**
 I have been ready to give an answer to those who did not make prayer to me; I have been offering myself to those who were not searching for me; I said, Here am I, here am I, to a nation which gave no respect to my name.
 ἐμφανῆς ἐγενόμην τοῖς ἐμὲ μὴ ζητοῦσιν εὐρέθην τοῖς ἐμὲ μὴ ἐπερωτῶσιν εἶπα ἰδοὺ εἰμι τῷ ἔθνει οἷ οὐκ ἐκάλεσάν μου τὸ ὄνομα
- 2 **Я весь день простягав Свої руки до люду запеклого, що він, за своїми думками, дорогою ходить недоброю,**
 All day my hands have been stretched out to an uncontrolled people, who go in an evil way, after the purposes of their hearts;
 ἐξέπετασα τὰς χεῖράς μου ὅλην τὴν ἡμέραν πρὸς λαὸν ἀπειθοῦντα καὶ ἀντιλέγοντα οἷ οὐκ ἐπορεύθησαν ὁδοῦ ἀληθινῆ ἀλλ' ὀπίσω τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν
- 3 **до народу, що в очі Мене прогнівляє постійно, що жертви приносить в садках та що палить кадило на цеглах,**
 A people who make me angry every day, making offerings in gardens, and burning perfumes on bricks.
 ὁ λαὸς οὗτος ὁ παροξύνων με ἐναντίον ἐμοῦ διὰ παντός αὐτοὶ θυσιάζουσιν ἐν τοῖς κήποις καὶ θυμῶσιν ἐπὶ ταῖς πλίνθοις τοῖς δαιμονίοις ἃ οὐκ ἔστιν
- 4 **що сидить у гробах та ночує по ямах, їсть свинину, і в їхньому посуді юшка нечиста,**
 Who are seated in the resting-places of the dead, and by night are in the secret places; who take pig's flesh for food, and have the liquid of disgusting things in their vessels.
 καὶ ἐν τοῖς μνήμασιν καὶ ἐν τοῖς σπηλαίοις κοιμῶνται δι' ἐνόπνια οἱ ἔσθοντες κρέα ὕεα καὶ ζωμὸν θυσῶν μεμολυμμένα πάντα τὰ σκευῆ αὐτῶν
- 5 **що говорить: Спинись, не зближайся до мене, бо святий я для тебе! Оце дим в Моїй ніздрі, огонь, що палає весь день!**
 Who say, Keep away, do not come near me, for fear that I make you holy: these are a smoke in my nose, a fire burning all day.
 οἱ λέγοντες πόρρω ἀπ' ἐμοῦ μὴ ἐγγίσης μου ὅτι καθαρὸς εἰμι οὗτος καπνὸς τοῦ θυμοῦ μου πῦρ καίεται ἐν αὐτῷ πάσας τὰς ἡμέρας
- 6 **Ось написане перед обличчям Моїм: Я не буду мовчати, але відплачу, і надолужу на їхньому лоні!**
 See, it is recorded before me, says the Lord: I will not keep back my hand, till I have sent punishment,
 ἰδοὺ γέγραπται ἐνώπιόν μου οὐ σιωπήσω ἕως ἂν ἀποδώ εἰς τὸν κόλπον αὐτῶν
- 7 **Укупі переступи ваші й переступи ваших батьків, говорить Господь, що кадили на горах і на взгир'ях Мене зневажали, і заплату їм виміряю Я найперше до їхнього лоня!...**
 For their sins and the sins of their fathers, who were burning perfumes on the mountains, and saying evil things against me on the hills: so I will take the measure of their sins, and will send the punishment for them into their breast.
 τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν καὶ τῶν πατέρων αὐτῶν λέγει κύριος οἱ ἐθυμίασαν ἐπὶ τῶν ὄρεων καὶ ἐπὶ τῶν βουνῶν ὠνείδισάν με ἀποδώσω τὰ ἔργα αὐτῶν εἰς τὸν κόλπον αὐτῶν
- 8 **¶ Так говорить Господь: Коли в гроні знаходиться сік виноградний, і хтось скаже: Не псуй ти його, бо благословення у ньому, отак Я зроблю ради рабів Своїх, щоб усього не нищити!**
 This is the word of the Lord: As the new wine is seen in the grapes, and they say, Do not send destruction on it, for a blessing is in it: so will I do for my servants, in order that I may not put an end to them all.
 οὕτως λέγει κύριος ὃν τρόπον εὐρεθήσεται ὁ ῥῶξ ἐν τῷ βότρυι καὶ ἐροῦσιν μὴ λυμήνη αὐτὸν ὅτι εὐλογία κυρίου ἔστιν ἐν αὐτῷ οὕτως ποιήσω ἕνεκεν τοῦ δουλεύοντός μοι τούτου ἕνεκεν οὐ μὴ ἀπολέσω πάντας
- 9 **І насіння Я виведу з Якова, а з Юди спадкосмця гір Моїх, і вибранці Мої одідичать її, і раби Мої житимуть там.**
 And I will take a seed out of Jacob, and out of Judah one who will have my mountains for a heritage: and the people I have taken to be mine will have it for themselves, and my servants will have their resting-place there.
 καὶ ἐξάξω τὸ ἐξ ἰακωβ σπέρμα καὶ τὸ ἐξ ἰουδα καὶ κληρονομήσει τὸ ὄρος τὸ ἅγιόν μου καὶ κληρονομήσουσιν οἱ ἐκλεκτοὶ μου καὶ οἱ δοῦλοί μου καὶ κατοικήσουσιν ἐκεῖ
- 10 **І стане Шарон пасовиськом отари, а долина Ахор за ліжницю худоби великої, для народу Мого, що шукали Мене.**
 And Sharon will be a grass-land for the flocks, and the valley of Achor a resting-place for the herds: for my people whose hearts have been turned back to me.
 καὶ ἔσονται ἐν τῷ δρυμῷ ἐπαύλεις ποιμνίων καὶ φάραγξ ἀχωρ εἰς ἀνάπαυσιν βοουκόλιων τῷ λαῷ μου οἱ ἐζητήσαν με
- 11 **¶ А ви, що Господа кидасте, забувасте гору святу Мою, що ставите Гаду трапезу, а для Мені виповнюєте жертву литу,**
 But as for you who have given up the Lord, who have no care for my holy mountain, who get ready a table for Chance, and make offerings of mixed wine to Fate;
 ἡμεῖς δὲ οἱ ἐγκαταλιπόντες με καὶ ἐπιλανθανόμενοι τὸ ὄρος τὸ ἅγιόν μου καὶ ἐτοιμάζοντες τῷ δαίμονι τράπεζαν καὶ πληροῦντες τῇ τύχῃ κέρασμα

- 12 το вас відраховую Я для меча, й на коліна впадете ви всі на заріз, бо кликав Я вас, та ви відповіді не дали, говорив був, але ви не чули й робили лихе в Моїх очах, і чого не хотів, виби рали собі!...
Your fate will be the sword, and you will all go down to death: because when my voice came to you, you made no answer; you did not give ear to my word; but you did what was evil in my eyes, desiring what was not pleasing to me.
ἐγὼ παραδώσω ὑμᾶς εἰς μάχαιραν πάντες ἐν σφαγῇ πεσεῖσθε ὅτι ἐκάλεσα ὑμᾶς καὶ οὐχ ὑπήκούσατε ἐλάλησα καὶ παρηκούσατε καὶ ἐποιήσατε τὸ πονηρὸν ἐναντίον ἐμοῦ καὶ ἃ οὐκ ἐβουλόμην ἐξελεῖσθε
- 13 Тому Господь Бог каже так: Ось будуть раби Мої їсти, а ви будете голодувати, ось будуть раби Мої пити, а ви будете спрагнені, ось будуть раби Мої радіти, а ви посоромлені будете...
For this cause says the Lord God, My servants will have food, but you will be in need of food: my servants will have drink, but you will be dry: my servants will have joy, but you will be shamed:
διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος ἰδοὺ οἱ δουλεύοντές μοι φάγονται ὑμεῖς δὲ πεινάσετε ἰδοὺ οἱ δουλεύοντές μοι πίνονται ὑμεῖς δὲ διψήσετε ἰδοὺ οἱ δουλεύοντές μοι εὐφρανθήσονται ὑμεῖς δὲ αἰσχυνθήσεσθε
- 14 Ось раби Мої будуть співати від радості серця свого, ви ж кричатимете від серцевого болю, і від скрушення духа заводити будете...
My servants will make songs in the joy of their hearts, but you will be crying for sorrow, and making sounds of grief from a broken spirit.
ἰδοὺ οἱ δουλεύοντές μοι ἀγαλλιάσονται ἐν εὐφροσύνῃ ὑμεῖς δὲ κεκραύξεσθε διὰ τὸν πόνον τῆς καρδίας ὑμῶν καὶ ἀπὸ συντριβῆς πνεύματος ὀλολύξετε
- 15 І ви своє імення дасте на прокляття вибранцям Моїм, і Господь Бог тебе вб'є, а рабам Своїм дасть інше імення,
And your name will become a curse to my people, and the Lord God will put you to death, and give his servants another name:
καταλείψετε γὰρ τὸ ὄνομα ὑμῶν εἰς πλησμονὴν τοῖς ἐκλεκτοῖς μου ὑμᾶς δὲ ἀνελεῖ κύριος τοῖς δὲ δουλεύουσιν αὐτῷ κληθήσεται ὄνομα καινὸν
- 16 так що хто на землі благословлений буде, буде поблагословлений він вірним Богом, а хто на землі присягас, вірним Богом присягне, бо забудуться утиски давні і заховані будуть вони від очей Моїх!
So that he who is requesting a blessing will make use of the name of the true God, and he who takes an oath will do so by the true God; because the past troubles are gone out of mind, and because they are covered from my eyes.
ὁ εὐλογηθήσεται ἐπὶ τῆς γῆς εὐλογήσουσιν γὰρ τὸν θεὸν τὸν ἀληθινὸν καὶ οἱ ὀμνούντες ἐπὶ τῆς γῆς ὀμνύονται τὸν θεὸν τὸν ἀληθινὸν ἐπιλήσονται γὰρ τὴν θλίψιν αὐτῶν τὴν πρώτην καὶ οὐκ ἀναβήσεται αὐτῶν ἐπὶ τὴν καρδίαν
- 17 ¶ Бо ось Я створю нове небо та землю нову, і не згадаються речі колишні, і не прийдуть на серце!
For see, I am making a new heaven and a new earth: and the past things will be gone completely out of mind.
ἔσται γὰρ ὁ οὐρανὸς καινὸς καὶ ἡ γῆ καινὴ καὶ οὐ μὴ μνησθῶσιν τῶν προτέρων οὐδ' οὐ μὴ ἐπέλθῃ αὐτῶν ἐπὶ τὴν καρδίαν
- 18 Тож навіки радійте та тіштеся тим, що творю Я, бо ось Я створю Єрусалима на радість, а народа його на веселість!
But men will be glad and have joy for ever in what I am making; for I am making Jerusalem a delight, and her people a joy.
ἀλλ' εὐφροσύνην καὶ ἀγαλλίαμα εὐρήσουσιν ἐν αὐτῇ ὅτι ἰδοὺ ἐγὼ ποιῶ ἱερουσαλημ ἀγαλλίαμα καὶ τὸν λαόν μου εὐφροσύνην
- 19 І буду Я Єрусалимом радіти, і втішатися буду народом Своїм, і не почувться в ньому вже голос плачу й голос зойку!
And I will be glad over Jerusalem, and have joy in my people: and the voice of weeping will no longer be sounding in her, or the voice of grief.
καὶ ἀγαλλιάσομαι ἐπὶ ἱερουσαλημ καὶ εὐφρανθήσομαι ἐπὶ τῷ λαῷ μου καὶ οὐκέτι μὴ ἀκουσθῆ ἐν αὐτῇ φωνὴ κλαυθμοῦ οὐδὲ φωνὴ κραυγῆς
- 20 З цього часу не буде вже юного днями й старого, який своїх днів не поповнить, бо сторокий помре як юнак, а грішник і в віці ста літ буде проклятий!
No longer will there be there a child whose days are cut short, or an old man whose days have not come to their full measure: for the young man at his death will be a hundred years old, and he whose life is shorter than a hundred years will seem as one cursed.
καὶ οὐ μὴ γένηται ἐκεῖ ἄωρος καὶ πρεσβύτης ὃς οὐκ ἐμπλήσει τὸν χρόνον αὐτοῦ ἔσται γὰρ ὁ νέος ἑκατὸν ἐτῶν ὁ δὲ ἀποθνήσκων ἁμαρτωλὸς ἑκατὸν ἐτῶν καὶ ἐπικατάρατος ἔσται
- 21 І доми побудують, і мешкати будуть, і засадять вони виноградники, і будуть їхній плід споживати.
And they will be building houses and living in them; planting vine-gardens and getting the fruit of them.
καὶ οἰκοδομήσουσιν οἰκίας καὶ αὐτοὶ ἐνοικήσουσιν καὶ καταφυτεύσουσιν ἀμπελῶνας καὶ αὐτοὶ φάγονται τὰ γενήματα αὐτῶν
- 22 Не будуть вони будувати, щоб інший сидів, не будуть садити, щоб інший спожив, дні бо народу Мого як дні дерева, і вибранці Мої зживатимуть чин Своїх рук!
They will no longer be building for the use of others, or planting for others to have the fruit: for the days of my people will be like the days of a tree, and my loved ones will have joy in full measure in the work of their hands.
καὶ οὐ μὴ οἰκοδομήσουσιν καὶ ἄλλοι ἐνοικήσουσιν καὶ οὐ μὴ φυτεύσουσιν καὶ ἄλλοι φάγονται κατὰ γὰρ τὰς ἡμέρας τοῦ ξύλου τῆς ζωῆς ἔσονται αἱ ἡμέραι τοῦ λαοῦ μου τὰ ἔργα τῶν πόνων αὐτῶν π αλαιώσουσιν

- 23 Не будуть вони працювати надармо, і не будуть родити на страх, вони бо насіння, благословлене Господом, і нащадки їхні з ними.
Their work will not be for nothing, and they will not give birth to children for destruction; for they are a seed to whom the Lord has given his blessing, and their offspring will be with them.
οἱ δὲ ἐκλεκτοὶ μου οὐ κοπιήσουσιν εἰς κενὸν οὐδὲ τεκνοποιήσουσιν εἰς κατάραν ὅτι σπέρμα ἠὐλογημένον ὑπὸ θεοῦ ἐστὶν καὶ τὰ ἔκγονα αὐτῶν μετ' αὐτῶν ἔσονται
- 24 І станеться, поки покличуть, то Я відповім, вони будуть іще говорити, а Я вже почую!
And before they make their request I will give an answer, and while they are still making prayer to me, I will give ear.
καὶ ἔσται πρὶν κεκράξαι αὐτοῦς ἐγὼ ἐπακούσομαι αὐτῶν ἔτι λαλούντων αὐτῶν ἐρῶ τί ἐστὶν
- 25 Вовк та вівця будуть пастися разом, і лев буде їсти солому, немов та худоба, а гадові хлібом його буде порох!... Вони не чинитимуть зла й вигубляти не будуть на всій святій Моїй горі , говорить Господь.
The wolf and the lamb will take their food together, and the lion will make a meal of grass like the ox: but dust will be the snake's food. There will be no cause of pain or destruction in all my holy mountain, says the Lord.
τότε λύκοι καὶ ἄρνες βοσκηθήσονται ἅμα καὶ λέων ὡς βοῦς φάγεται ἄχυρα ὄφις δὲ γῆν ὡς ἄρτον οὐκ ἀδικήσουσιν οὐδὲ μὴ λυμανοῦνται ἐπὶ τῷ ὄρει τῷ ἁγίῳ μου λέγει κύριος
- 1 ¶ Так говорить Господь: Небеса Мій престол, а земля то підніжок для ніг Моїх: який же то храм, що для Мене збудете ви, і яке ото місце Його відпочинку?
The Lord says, Heaven is the seat of my power, and earth is the resting-place for my feet: what sort of house will you make for me, and what place will be my resting-place?
οὕτως λέγει κύριος ὁ οὐρανὸς μοι θρόνος ἢ δὲ γῆ ὑποπόδιον τῶν ποδῶν μου ποῖον οἶκον οἰκοδομήσετέ μοι ἢ ποῖος τόπος τῆς καταπαύσεώς μου
- 2 Таж усе це створила рука Моя, і так все це сталося, говорить Господь! І при тому дивлюсь Я на вбогого та на розбитого духом, і на тремтячого над Моїм словом.
For all these things my hand has made, and they are mine, says the Lord; but to this man only will I give attention, to him who is poor and broken in spirit, fearing my word.
πάντα γὰρ ταῦτα ἐποίησεν ἡ χεὶρ μου καὶ ἔστιν ἐμὰ πάντα ταῦτα λέγει κύριος καὶ ἐπὶ τίνα ἐπιβλέψω ἄλλ' ἢ ἐπὶ τὸν ταπεινὸν καὶ ἡσύχιον καὶ τρέμοντα τοῦς λόγους μου
- 3 Інакше хто ріже вола одночасно вбиває людину, приносить у жертву ягня переломлює шию собаці, дарунка приносить вживає свинячої крові, складає з кадила частину пригадуваль ну, одночасно божка благословить... Отак як дороги свої вони повибирали, і до гидот тих своїх уподобання чує душа їхня,
He who puts an ox to death puts a man to death; he who makes an offering of a lamb puts a dog to death; he who makes a meal offering makes an offering of pig's blood; he who makes an offering of perfumes for a sign gives worship to an image: as they have gone after their desires, and their soul takes pleasure in their disgusting things;
ὁ δὲ ἄνομος ὁ θύων μοι μόσχον ὡς ὁ ἀποκτένων κύνα ὁ δὲ ἀναφέρων σεμιδαλιν ὡς αἷμα ὑεῖον ὁ διδοὺς λίβανον εἰς μνημόσυνον ὡς βλάσφημος καὶ οὗτοι ἐξελέξαντο τὰς ὁδοὺς αὐτῶν καὶ τὰ βδελύγμα ατα αὐτῶν ἢ ἡ ψυχὴ αὐτῶν ἠθέλησεν
- 4 так виберу й Я їх на зведення, і предмета їхнього страху на них наведу, за те, що Я кликав і ніхто відповіді не давав, говорив Я й не чули вони, та чинили лихе в Моїх очах, і вибрали те, чого Я не жадав!...
So I will go after trouble for them, and will send on them what they are fearing: because no one made answer to my voice, or gave ear to my word; but they did what was evil in my eyes, going after that in which I took no pleasure.
καγὼ ἐκλέξομαι τὰ ἐμπαίγματα αὐτῶν καὶ τὰς ἀμαρτίας ἀνταποδώσω αὐτοῖς ὅτι ἐκάλεσα αὐτοὺς καὶ οὐχ ὑπήκουσάν μου ἐλάλησα καὶ οὐκ ἤκουσαν καὶ ἐποίησαν τὸ πονηρὸν ἐναντίον μου καὶ ἂ οὐκ ἐβουλόμην ἐξελέξαντο
- 5 ¶ Послухайте слова Господнього ті, що на слово Його тремтите: Кажуть ваші брати, що ненавидять вас, що вас ради Ймення Мого виганяють: Хай прославлений буде Господь, і ми в ашу радість побачимо! Та будуть вони посоромлені!
Give ear to the word of the Lord, you who are in fear at his word: your countrymen, hating you, and driving you out because of my name, have said, Let the Lord's glory be made clear, so that we may see your joy; but they will be put to shame.
ἀκούσατε τὸ ῥῆμα κυρίου οἱ τρέμοντες τὸν λόγον αὐτοῦ εἶπατε ἀδελφοὶ ἡμῶν τοῖς μισοῦσιν ἡμᾶς καὶ βδελυσομένοις ἵνα τὸ ὄνομα κυρίου δοξασθῆ καὶ ὀφθῆ ἐν τῇ εὐφροσύνῃ αὐτῶν κάκεινοι αἰσχύνησονται
- 6 Голос гомону з міста, голос із храму, це голос Господа, що заплату дає для Своїх ворогів!
There is a noise of war from the town, a sound from the Temple, the voice of the Lord giving punishment to his haters.
φωνὴ κραυγῆς ἐκ πόλεως φωνὴ ἐκ ναοῦ φωνὴ κυρίου ἀνταποδίδοντας ἀνταπόδοσιν τοῖς ἀντικειμένοις
- 7 Поки зазнала дрижання породу, вона породила, і поки прийшов її біль, то сина легенько вона привела...
Before her pains came, she gave birth; before her pains, she gave birth to a man-child.
πρὶν ἢ τὴν ὀδίνουσαν τεκεῖν πρὶν ἔλθειν τὸν πόνον τῶν ὀδίνων ἐξέφυγεν καὶ ἔτεκεν ἄρσεν
- 8 Хто таке коли чув, і хто бачив таке? Чи зроджена буде земля в один день, чи народжений буде народ за одним разом? Бо як тільки зазнала Сіонська дочка породів дрижання, то сині в своїх вже породила...
When has such a story come to men's ears? who has seen such things? will a land come to birth in one day? will a nation be given birth in a minute? For when Zion's pains came on her, she gave birth to her children straight away.
τίς ἤκουσεν τοιοῦτο καὶ τίς ἑώρακεν οὕτως ἢ ὄδινεν γῆ ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ ἢ καὶ ἐτέχθη ἔθνος εἰς ἅπαξ ὅτι ὄδινεν καὶ ἔτεκεν σίων τὰ παιδιά αὐτῆς

- 9 Чи Я допроваджу до породу, і не вчиню, щоб вона породила? говорить Господь. Чи Я, що чиню, щоб родила, і стримаю? каже твій Бог.
Will I by whom the birth was started, not make it complete? says the Lord. Will I who make children come to birth, let them be kept back? says your God.
ἐγὼ δὲ ἔδωκα τὴν προσδοκίαν ταύτην καὶ οὐκ ἐμνήσθης μου εἶπεν κύριος οὐκ ἰδοὺ ἐγὼ γεννώσαν καὶ στείραν ἐποίησα εἶπεν ὁ θεός
- 10 Радійте із Єрусалимом і тіштеся всі ним, хто його покохав! Втішайтесь ним радістю всі, що з-за нього в жалобі були!
Have joy with Jerusalem, and be glad with her, all you her lovers: take part in her joy, all you who are sorrowing for her:
εὐφράνθητι ιερουσαλημ καὶ πανηγυρίσατε ἐν αὐτῇ πάντες οἱ ἀγαπῶντες αὐτήν χάριτε χαρᾶ πάντες ὅσοι πενθεῖτε ἐπ' αὐτῆς
- 11 Щоб ви ссали й наситилися з перс потіхи його, щоб ви ссали та розкошували із перс його слави!
So that you may take of the comfort flowing from her breasts, and be delighted with the full measure of her glory.
ἵνα θηλάσητε καὶ ἐμπλησθῆτε ἀπὸ μαστοῦ παρακλήσεως αὐτῆς ἵνα ἐκθηλάσαντες τρυφήσητε ἀπὸ εισόδου δόξης αὐτῆς
- 12 Бо Господь каже так: Ось керую до нього Я мир, немов річку, і славу народів, немов той потік zalivnii: і ви будете ссати, і на руках вас носитимуть, і бавитимуть на колінах!
For the Lord says, See, I will make her peace like a river, and the glory of the nations like an overflowing stream, and she will take her children in her arms, gently caring for them on her knees.
ὅτι τάδε λέγει κύριος ἰδοὺ ἐγὼ ἐκκλίνω εἰς αὐτοὺς ὡς ποταμὸς εἰρήνης καὶ ὡς χεμάρρους ἐπικλύζων δόξαν ἐθνῶν τὰ παιδιά αὐτῶν ἐπ' ὧμων ἀρθήσονται καὶ ἐπὶ γονάτων παρακληθήσονται
- 13 Як когось його ньєка втішас, так вас Я потішу, і ви втішені будете Єрусалимом.
As to one who is comforted by his mother, so will I give you comfort: and you will be comforted in Jerusalem.
ὡς εἴ τινα μήτηρ παρακαλέσει οὕτως καὶ ἐγὼ παρακαλέσω ὑμᾶς καὶ ἐν ιερουσαλημ παρακληθήσεσθε
- 14 І побачите це, й серце ваше радітиме, й як трава молода, розцвінуть ваші кості! І в рабах Його пізнана буде Господня рука, і буде Він гніватися на Своїх ворогів.
And you will see it and your heart will be glad, and your bones will get new strength, like young grass: and the hand of the Lord will be seen at work for his servants, and his wrath against his haters.
καὶ ὄψεσθε καὶ χαρήσεται ὑμῶν ἡ καρδία καὶ τὰ ὀστά ὑμῶν ὡς βοτάνη ἀνατελεῖ καὶ γνωσθήσεται ἡ χεὶρ κυρίου τοῖς σεβομένοις αὐτόν καὶ ἀπειλήσει τοῖς ἀπειθοῦσιν
- 15 ¶ Бо ось прийде Господь ув огні, а Його колесниці мов буря, щоб відплатити жаром гніву Свого, а погрози Свої полум'яним огнем!
For the Lord is coming with fire, and his war-carriages will be like the storm-wind; to give punishment in the heat of his wrath, and his passion is like flames of fire.
ἰδοὺ γὰρ κύριος ὡς πῦρ ἦξει καὶ ὡς καταίγεις τὰ ἄρματα αὐτοῦ ἀποδοῦναι ἐν θυμῷ ἐκδίκησιν καὶ ἀποσκορακισμὸν ἐν φλογὶ πυρός
- 16 Бо огнем та мечем Своїм буде судитись Господь з кожним тілом, і буде багато побитих від Господа...
For with fire and sword will the Lord come, judging all the earth, and his sword will be on all flesh: and great numbers will be put to death by him.
ἐν γὰρ τῷ πυρὶ κυρίου κριθήσεται πᾶσα ἡ γῆ καὶ ἐν τῇ ῥομφαίᾳ αὐτοῦ πᾶσα σὰρξ πολλοὶ τραυματῖαι ἔσονται ὑπὸ κυρίου
- 17 А ті, хто освячується й очищає себе у поганських садках, один по одному, всередині, їдять м'ясо свиняче й гидоти та мишу, вони разом загинуть, говорить Господь!...
As for those who keep themselves separate, and make themselves clean in the gardens, going after one in the middle, taking pig's flesh for food, and other disgusting things, such as the mouse: their works and their thoughts will come to an end together, says the Lord.
οἱ ἀγνιζόμενοι καὶ καθαριζόμενοι εἰς τοὺς κήπους καὶ ἐν τοῖς προθύροις ἔσθοντες κρέας ὑεῖον καὶ τὰ βδελύγματα καὶ τὸν νῦν ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἀναλωθήσονται εἶπεν κύριος
- 18 І Я знаю їхні вчинки та їхні думки, і прийду, щоб зібрати всі народи й язики, і прийдуть вони й Мою славу побачать!
And I am coming to get together all nations and tongues: and they will come and will see my glory.
κἀγὼ τὰ ἔργα αὐτῶν καὶ τὸν λογισμὸν αὐτῶν ἐπίσταμαι ἐρχομαι συναγαγεῖν πάντα τὰ ἔθνη καὶ τὰς γλώσσας καὶ ἴξουσιν καὶ ὄψονται τὴν δόξαν μου
- 19 І знака на них покладу, і пошлю урятованих з них до народів, у Таршіш, Пул, і Лул, в Мешех і Кос, у Тувал та Яван, в острови предалеки, що звістки про Мене не чули й не бачили сл ави Мосї, і звістять мою славу вони між народами!
And I will put a sign among them, and I will send those who are still living to the nations, to Tarshish, Put, and Lud, Meshech and Rosh, Tubal and Javan, to the sea-lands far away, who have not had word of me, or seen my glory; and they will give the knowledge of my glory to the nations.
καὶ καταλείψω ἐπ' αὐτῶν σημεῖα καὶ ἐξαποστελῶ ἐξ αὐτῶν σεσωσμένους εἰς τὰ ἔθνη εἰς θαρσις καὶ φουδ καὶ λουδ καὶ μοσοχ καὶ θοβελ καὶ εἰς τὴν ἐλλάδα καὶ εἰς τὰς νήσους τὰς πόρρω οἱ οὐκ ἄκη κόασιν μου τὸ ὄνομα οὐδὲ ἐωράκασιν τὴν δόξαν μου καὶ ἀναγγελοῦσιν μου τὴν δόξαν ἐν τοῖς ἔθνεσιν
- 20 І вони приведуть усіх ваших братів із народів усіх у дарунок для Господа на конях та на колесницях, і на фурах та мулах, та на верблюдах, на гору святу Мою, до Єрусалиму, говорить Господь, як приносять синове Ізраїлеві дарунка в посудині чистій до дому Господнього.
And they will take your countrymen out of all the nations for an offering to the Lord, on horses, and in carriages, and in carts, and on asses, and on camels, to my holy mountain Jerusalem, says the Lord, as the children of Israel take their offering in a clean vessel into the house of the Lord.
καὶ ἄξουσιν τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν ἐκ πάντων τῶν ἐθνῶν δῶρον κυρίῳ μεθ' ἵππων καὶ ἀρμάτων ἐν λαμπήναις ἡμίονων μετὰ σκιαδίων εἰς τὴν ἁγίαν πόλιν ιερουσαλημ εἶπεν κύριος ὡς ἂν ἐνέγκαισαν οἱ υἱοὶ ἰσραηλ ἐμοὶ τὰς θυσίας αὐτῶν μετὰ ψαλμῶν εἰς τὸν οἶκον κυρίου

- 21 **I** візьму Я із них за священників та за Левитів, говорить Господь.
And some of them will I take for priests and Levites, says the Lord.
 και ἀπ' αὐτῶν λήψομαι ἔμοι ἱερεῖς καὶ λευίτας εἶπεν κύριος
- 22 **Bo** як небо нове та нова та земля, що вчиню, стануть перед обличчям Моїм, говорить Господь, так стоятимуть ваші нащадки та ваше ім'я!
For as the new heaven and the new earth which I will make will be for ever before me, says the Lord, so will your seed and your name be for ever.
 ὃν τρόπον γὰρ ὁ οὐρανὸς καινὸς καὶ ἡ γῆ καινὴ ἃ ἐγὼ ποιῶ μένει ἐνώπιόν μου λέγει κύριος οὕτως στήσεται τὸ σπέρμα ὑμῶν καὶ τὸ ὄνομα ὑμῶν
- 23 **I** станеться, кожного новомісяччя в часі його, і щосуботи за часу її кожне тіло приходитиме, щоб вклонитися перед обличчям Моїм, говорить Господь.
And it will be, that from new moon to new moon, and from Sabbath to Sabbath, all flesh will come to give worship before me, says the Lord.
 και ἔσται μῆνα ἐκ μηνὸς καὶ σάββατον ἐκ σαββάτου ἧξει πᾶσα σὰρξ ἐνώπιόν μου προσκυνήσαι ἐν ἱερουσαλημ εἶπεν κύριος
- 24 **I** вийдуть вони та й побачать ті трупи людей, що відпали від Мене, бо їхня черва не помре й не погасне огонь їхній, і стануть вони за гидоту для кожного тіла!
And they will go out to see the dead bodies of the men who have done evil against me: for their worm will ever be living, and their fire will never be put out, and they will be a thing of fear to all flesh.
 και ἐξελεύσονται καὶ ὄψονται τὰ κῶλα τῶν ἀνθρώπων τῶν παραβεβηκότων ἐν ἐμοί ὁ γὰρ σκόληξ αὐτῶν οὐ τελευτήσει καὶ τὸ πῦρ αὐτῶν οὐ σβεσθήσεται καὶ ἔσονται εἰς ὄρασιν πάση σαρκί .
- 1 ¶ Слова Єремїї, сина Хілкїїїного, з священників, що в Анатотї, у Венїяминовому краї,
The words of Jeremiah, the son of Hilkiah, of the priests who were in Anathoth in the land of Benjamin:
 τὸ ῥῆμα τοῦ θεοῦ ὃ ἐγένετο ἐπὶ ἱερεμϊαν τὸν τοῦ χελκίου ἐκ τῶν ἱερέων ὃς κατόκει ἐν ἀναθωθ ἐν γῆ βενιαμιν
- 2 **що** було до нього Господнє слово за днів Йосїї, Амонового сина, Юдиного царя, тринадцятого року його царювання.
To whom the word of the Lord came in the days of Josiah, the son of Amon, king of Judah, in the thirteenth year of his rule.
 ὃς ἐγενήθη λόγος τοῦ θεοῦ πρὸς αὐτὸν ἐν ταῖς ἡμέραις ἰωακίμ υἱοῦ αμὼς βασιλέως ἰουδα ἔτους τρισκαίδεκάτου ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ
- 3 **I** було воно й за днів Єгоїакима, сина Йосїїного, Юдиного царя, аж до кінця одинадцятого року Седекїї, сина Йосїїного, Юдиного царя, аж до виходу Єрусалиму на вигнання в п'ятому місяці.
And it came again in the days of Jehoiakim, the son of Josiah, king of Judah, up to the eleventh year of Zedekiah, the son of Josiah, king of Judah; till Jerusalem was taken away in the fifth month.
 και ἐγένετο ἐν ταῖς ἡμέραις ἰωακίμ υἱοῦ ἰωακίμ βασιλέως ἰουδα ἕως ἑνδεκάτου ἔτους σεδεκία υἱοῦ ἰωακίμ βασιλέως ἰουδα ἕως τῆς αἰχμαλωσίας ἱερουσαλημ ἐν τῷ πέμπτῳ μηνί
- 4 ¶ **I** прийшло мені слово Господнє, говорячи:
Now the word of the Lord came to me, saying,
 και ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς με λέγων
- 5 **Ще** поки тебе вформував в утробі материній, Я пізнав був тебе, і ще поки ти вийшов із нутра, тебе посвятив, дав тебе за пророка народам!
Before you were formed in the body of your mother I had knowledge of you, and before your birth I made you holy; I have given you the work of being a prophet to the nations.
 πρὸ τοῦ με πλάσαι σε ἐν κοιλίᾳ ἐπίσταμαι σε καὶ πρὸ τοῦ σε ἐξελεῖν ἐκ μήτρας ἡγιακά σε προφήτην εἰς ἔθνη τέθεικά σε
- 6 **А** я відповів: О, Господи, Боже, таж я промовляти не вмю, бо я ще юнак!...
Then said I, O Lord God! see, I have no power of words, for I am a child.
 και εἶπα ὦ δέσποτα κύριε ἰδοὺ οὐκ ἐπίσταμαι λαλεῖν ὅτι νεώτερος ἐγὼ εἰμι
- 7 **Господь** же мені відказав: Не кажи: Я юнак, бо ти підеш до всіх, куди тільки пошлю Я тебе, і скажеш усе, що тобі накажу.
But the Lord said to me, Do not say, I am a child: for wherever I send you, you are to go, and whatever I give you orders to say, you are to say.
 και εἶπεν κύριος πρὸς με μὴ λέγε ὅτι νεώτερος ἐγὼ εἰμι ὅτι πρὸς πάντας οὓς ἐὰν ἐξαποστείλω σε πορεύῃ καὶ κατὰ πάντα ὅσα ἐὰν ἐντείλωμαι σοὶ λαλήσεις
- 8 **Не** лякайся перед ними, бо Я буду з тобою, щоб тебе рятувати, говорить Господь!
Have no fear because of them: for I am with you, to keep you safe, says the Lord.
 μὴ φοβηθῆς ἀπὸ προσώπου αὐτῶν ὅτι μετὰ σοῦ ἐγὼ εἰμι τοῦ ἐξαιρεῖσθαί σε λέγει κύριος
- 9 **I** простяг Господь руку Свою, і доторкнувсь моїх уст та й до мене сказав: Ось Я дав в твої уста слова Мої!
Then the Lord put out his hand, touching my mouth; and the Lord said to me, See, I have put my words in your mouth:
 και ἐξέτεινεν κύριος τὴν χεῖρα αὐτοῦ πρὸς με καὶ ἤψατο τοῦ στόματός μου καὶ εἶπεν κύριος πρὸς με ἰδοὺ δέδωκα τοὺς λόγους μου εἰς τὸ στόμα σου

- 10 Дивись, Я сьогодні призначив тебе над народами й царствами, щоб виривати та бурити, і щоб губити та руйнувати, щоб будувати й насаджувати!
See, this day I have put you over the nations and over the kingdoms, for uprooting and smashing down, for destruction and overturning, for building up and planting.
ιδου κατέστακά σε σήμερον ἐπὶ ἔθνη καὶ βασιλείας ἐκρίζουν καὶ κατασκάπτειν καὶ ἀπολλύνειν καὶ ἀνοικοδομεῖν καὶ καταφυτεύειν
- 11 ¶ I було мені слово Господнє, говорячи: Що ти бачиш, Єреміє? А я відказав: Я бачу мигдалеву галузку.
Again the word of the Lord came to me, saying, Jeremiah, what do you see? And I said, I see a branch of an almond-tree.
καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς με λέγων τί σὺ ὁρᾷς ἰερεμια καὶ εἶπα βακτηρίαν καρυίνην
- 12 I сказав мені Господь: Ти добре бачиш, бо Я пильную Свого слова, щоб справдилось воно.
Then the Lord said to me, You have seen well: for I keep watch over my word to give effect to it.
καὶ εἶπεν κύριος πρὸς με καλῶς ἑώρακας διότι ἐγρήγορα ἐγὼ ἐπὶ τοὺς λόγους μου τοῦ ποιῆσαι αὐτούς
- 13 I було мені слово Господнє подруге таке: Що ти бачиш? А я відказав: Я бачу кипляче горня, а перед його звернений з півночі на південь.
And the word of the Lord came to me a second time, saying, What do you see? And I said, I see a boiling pot, and its face is from the north.
καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς με ἐκ δευτέρου λέγων τί σὺ ὁρᾷς καὶ εἶπα λέβητα ὑποκαίμενον καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἀπὸ προσώπου βορρᾶ
- 14 I сказав мені Господь: З півночі відкриється зло на всіх мешканців землі.
Then the Lord said to me, Out of the north evil will come, bursting out on all the people of the land.
καὶ εἶπεν κύριος πρὸς με ἀπὸ προσώπου βορρᾶ ἐκκαυθήσεται τὰ κακὰ ἐπὶ πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν
- 15 Бо ось Я покличу всі родини царств на півночі, говорить Господь, і вони поприходять, і поставлять кожен свого трона при вході до срусалимських брам, і навколо при всіх мурах його о та при всіх юдиних містах.
For see, I will send for all the families of the kingdoms of the north, says the Lord; and they will come, everyone placing his high seat at the way into Jerusalem, and against its walls on every side, and against all the towns of Judah.
διότι ιδου ἐγὼ συγκαλῶ πάσας τὰς βασιλείας ἀπὸ βορρᾶ τῆς γῆς λέγει κύριος καὶ ἤξουσιν καὶ θήσουσιν ἕκαστος τὸν θρόνον αὐτοῦ ἐπὶ τὰ πρόθυρα τῶν πυλῶν ἱερουσαλημ καὶ ἐπὶ πάντα τὰ τεῖχη τὰ κύκλῳ αὐτῆς καὶ ἐπὶ πάσας τὰς πόλεις ἰουδα
- 16 I буду судитися з ними за всю їхню безбожність, що вони покинули Мене, і кадили іншим богам, і вклонялись чинам своїх рук.
And I will give my decision against them on account of all their evil-doing; because they have given me up, burning perfumes to other gods and worshipping the works of their hands.
καὶ λαλήσω πρὸς αὐτούς μετὰ κρίσεως περὶ πάσης τῆς κακίας αὐτῶν ὡς ἐγκατέλιπόν με καὶ ἔθυσαν θεοῖς ἄλλοτρίοις καὶ προσεκύνησαν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν αὐτῶν
- 17 А ти підпережеш стегна свої та й устанеш, і будеш говорити їм усе, що Я накажу тобі; не бійся перед ними, щоб Я не злякав тебе перед ними!
So make yourself ready, and go and say to them everything I give you orders to say: do not be overcome by fear of them, or I will send fear on you before them.
καὶ σὺ περιζώσω τὴν ὀσφύν σου καὶ ἀνάστηθι καὶ εἰπὸν πρὸς αὐτούς πάντα ὅσα ἂν ἐντελειωμαί σοι μὴ φοβηθῆς ἀπὸ προσώπου αὐτῶν μηδὲ πτοηθῆς ἐναντίον αὐτῶν ὅτι μετὰ σοῦ ἐγὼ εἰμι τοῦ ἐξαίρε ἴσθαι σε λέγει κύριος
- 18 Бо Я ось сьогодні поставив тебе містом твердинним, і залізним стовпом, і мідяними мурами проти всієї цієї землі, проти царів Юди, проти його князів, проти його священників та прот и народу цієї землі.
For see, this day have I made you a walled town, and an iron pillar, and walls of brass, against all the land, against the kings of Judah, against its captains, against its priests, and against the people of the land.
ιδου τέθεικά σε ἐν τῇ σήμερον ἡμέρᾳ ὡς πόλιν ὀχυρὰν καὶ ὡς τεῖχος χαλκοῦν ὀχυρὸν ἅπασιν τοῖς βασιλεῦσιν ἰουδα καὶ τοῖς ἄρχουσιν αὐτοῦ καὶ τῷ λαῷ τῆς γῆς
- 19 I будуть вони воювати з тобою, та не переможуть тебе, бо Я із тобою, говорить Господь, щоб тебе рятувати!
They will be fighting against you, but they will not overcome you: for I am with you, says the Lord, to give you salvation.
καὶ πολεμήσουσιν σε καὶ οὐ μὴ δύνωνται πρὸς σέ διότι μετὰ σοῦ ἐγὼ εἰμι τοῦ ἐξαίρεσθαι σε εἶπεν κύριος
- 20 Иди, і проголоси до вух дочки Срусалиму, говорячи: Так говорить Господь: Я згадав тобі ласку юнацтва твого, ту любов, коли ти наречена була та за Мною ходила в пустині, в землі не засіяній.
Go and say in the ears of Jerusalem, The Lord says, I still keep the memory of your kind heart when you were young, and your love when you became my bride; how you went after me in the waste of sand, in an unplanted land.
καὶ εἶπεν τάδε λέγει κύριος ἐμνήσθην ἐλέους νεότητός σου καὶ ἀγάπης τελειώσεώς σου τοῦ ἐξακολουθῆσαι σε τῷ ἁγίῳ ἰσραηλ λέγει κύριος
- 3 Израїль то святість для Господа, початок врожаю Його. Всі, що їли його, завинили, зло прийде на них, говорить Господь.
Israel was holy to the Lord, the first-fruits of his increase: all who made attacks on him were judged as wrongdoers, evil came on them, says the Lord.
ἅγιος ἰσραηλ τῷ κυρίῳ ἀρχὴ γεννημάτων αὐτοῦ πάντες οἱ ἔσθοντες αὐτὸν πλημμελήσουσιν κακὰ ἤξει ἐπ' αὐτούς φησὶν κύριος

- 4 Послушайте слова Господнього, доме Яковів та всі роди дому Ізраїля!
Give ear to the words of the Lord, O sons of Jacob and all the families of Israel:
ἀκούσατε λόγον κυρίου οἴκος ἰακωβ καὶ πᾶσα πατριὰ οἴκου ἰσραηλ.
- 5 Так говорить Господь: яку кривду знайшли батьки ваші в Мені, що вони віддалились від Мене й пішли за марнотою, і стали марними?
These are the words of the Lord: What evil have your fathers seen in me that they have gone far from me, and, walking after what is false, have become false?
τάδε λέγει κύριος τί εὔροσαν οἱ πατέρες ὑμῶν ἐν ἐμοὶ πλημμέλημα ὅτι ἀπέστησαν μακρὰν ἀπ' ἐμοῦ καὶ ἐπορεύθησαν ὀπίσω τῶν ματαίων καὶ ἐματαιώθησαν
- 6 І не спитали вони: де Господь, що нас вивів із краю єгипетського, що провадив Він нас по пустині, по землі степовій, повній ям, по краю сухому та темному, по краю, що в ньому ніхт о не ходив, і що там не осілась людина?
And they never said, Where is the Lord, who took us up out of the land of Egypt; who was our guide through the waste of sand, through an unplanted land full of deep holes, through a dry land of deep shade, which no one went through and where no man was living?
καὶ οὐκ εἶπαν ποῦ ἐστὶν κύριος ὁ ἀναγαγὼν ἡμᾶς ἐκ γῆς αἰγύπτου ὁ καθοδηγήσας ἡμᾶς ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐν γῇ ἀτείρῳ καὶ ἀβάτῳ ἐν γῇ ἀνύδρῳ καὶ ἀκάρπῳ ἐν γῇ ἐν ἧ ὃ οὐ διώδευσεν ἐν αὐτῇ οὐθὲν καὶ οὐ κατέκησεν ἐκεῖ υἱὸς ἀνθρώπου
- 7 І впровадив Я вас до родючого Краю, щоб їсти плоди його й добра його. І ви прибули й занечистили землю Мою, і зробили гидотою спадщину Мою...
And I took you into a fertile land, where you were living on its fruit and its wealth; but when you came in, you made my land unclean, and made my heritage a disgusting thing.
καὶ εἰσήγαγον ὑμᾶς εἰς τὸν κάρμηλον τοῦ φαγεῖν ὑμᾶς τοὺς καρποὺς αὐτοῦ καὶ τὰ ἀγαθὰ αὐτοῦ καὶ εἰσήλαθε καὶ ἐμίνατε τὴν γῆν μου καὶ τὴν κληρονομίαν μου ἐθεσθε εἰς βδέλυγμα
- 8 Священики не повіли: де Господь? А ті, хто тримає Закона, Мене не пізнали, і пастирі повідпадали від Мене, а пророки Ваалом пророкували, та за тими пішли, хто вам не допоможе...
The priests did not say, Where is the Lord? and those who were expert in the law had no knowledge of me: and the rulers did evil against me, and the prophets became prophets of the Baal, going after things without value.
οἱ ἱερεῖς οὐκ εἶπαν ποῦ ἐστὶν κύριος καὶ οἱ ἀντεχόμενοι τοῦ νόμου οὐκ ἠπίσταντό με καὶ οἱ ποιμένες ἠσέβουν εἰς ἐμέ καὶ οἱ προφῆται ἐπροφήτευσαν τῇ βααλ καὶ ὀπίσω ἀνωφελοῦς ἐπορεύθησαν
- 9 ¶ Тому то судитися буду ще з вами, говорить Господь, і з синами синів ваших буду судитись!
For this reason, I will again put forward my cause against you, says the Lord, even against you and against your children's children.
διὰ τοῦτο ἔτι κριθήσομαι πρὸς ὑμᾶς λέγει κύριος καὶ πρὸς τοὺς υἱοὺς τῶν υἱῶν ὑμῶν κριθήσομαι
- 10 Бо перейдіть острови хіттеян, і побачте, і до Кедару пошліть, та пригляньтесь добре й побачте, чи було там таке, як оце?
For go over to the sea-lands of Kittim and see; send to Kedar and give deep thought to it; and see if there has ever been such a thing.
διότι διέλθετε εἰς νήσους χεττιμ καὶ ἴδετε καὶ εἰς κηδαρ ἀποστείλατε καὶ νοήσατε σφόδρα καὶ ἴδετε εἰ γέγονεν τοιαῦτα
- 11 Чи змінив люд богів, хоч не Бог вони? А народ Мій змінив свою славу на те, що не помагас!...
Has any nation ever made a change in their gods, though they are no gods? but my people have given up their glory in exchange for what is of no profit.
εἰ ἀλλάζονται ἔθνη θεοὺς αὐτῶν καὶ οὗτοι οὐκ εἰσιν θεοὶ ὁ δὲ λαὸς μου ἠλλάξατο τὴν δόξαν αὐτοῦ ἐξ ἧς οὐκ ὠφελήθησονται
- 12 Здивуйтеся цим, небеса, і затремтіть, і злякайтесь над міру, говорить Господь!
Be full of wonder, O heavens, at this; be overcome with fear, be completely waste, says the Lord.
ἐξέσθη ὁ οὐρανὸς ἐπὶ τούτῳ καὶ ἐφριξεν ἐπὶ πλεῖον σφόδρα λέγει κύριος
- 13 Бо дві речі лихі Мій народ учинив: покинули Мене, джерело живої води, щоб собі подовбати водозбори, водозбори поламани, що води не тримають.
For my people have done two evils; they have given up me, the fountain of living waters, and have made for themselves water-holes, cut out from the rock, broken water-holes, of no use for storing water.
ὅτι δύο πονηρὰ ἐποίησεν ὁ λαὸς μου ἐμὲ ἐγκατέλιπον πηγὴν ὕδατος ζωῆς καὶ ὠρυξαν ἑαυτοῖς λάκκους συντετριμμένους οἱ οὐ δυνήσονται ὕδωρ συνέχειν
- 14 ¶ Чи Ізраїль Мій раб? Чи він теж кріпак, народжений вдома? Чому ж здобиччю він?
Is Israel a servant? has he been a house-servant from birth? why has he been made waste?
μὴ δοῦλός ἐστιν ἰσραηλ ἢ οἰκογενής ἐστιν διὰ τί εἰς προνομὴν ἐγένετο
- 15 На нього ревуть левчуки, видають голос свій, і його Край обернули в пустиню, спалили міста його, так що немає мешканця...
The young lions have made an outcry against him with a loud voice: they have made his land waste; his towns are burned up, with no one living in them.
ἐπ' αὐτὸν ὠρῦοντο λέοντες καὶ ἔδωκαν τὴν φωνὴν αὐτῶν οἱ ἔταξαν τὴν γῆν αὐτοῦ εἰς ἔρημον καὶ αἱ πόλεις αὐτοῦ κατεσκάφησαν παρὰ τὸ μὴ κατοικεῖσθαι
- 16 Також сини Мемфіса й Тахпенеса на черепі паслися в тебе.
Even the children of Noph and Tahpanhes have put shame on you.
καὶ υἱοὶ μέμφεως καὶ ταφνας ἔγνωσαν σε καὶ κατέπαιζόν σου

- 17 Чи ж зробило тобі це не те, що покинув ти Господа, Бога свого, що провадив тебе по дорозі?
Has not this come on you because you have given up the Lord your God, who was your guide by the way?
 οὐχὶ ταῦτα ἐποίησέν σοι τὸ καταλιπεῖν σε ἐμέ λέγει κύριος ὁ θεός σου
- 18 І тепер що тобі до дороги в Єгипет? Щоб пити воду з Шіхору? І що тобі до дороги в Ашшур? Щоб пити воду з Ріки?
And now, what have you to do on the way to Egypt, to get your drink from the waters of the Nile? or what have you to do on the way to Assyria, to get your drink from the waters of the River?
 καὶ νῦν τί σοι καὶ τῇ ὁδῷ αἰγύπτου τοῦ πιεῖν ὕδωρ γῆων καὶ τί σοι καὶ τῇ ὁδῷ ἄσσυρίων τοῦ πιεῖν ὕδωρ ποταμῶν
- 19 Хай карає тебе твоє зло, і відступства твої хай картають тебе, і пізнай та побач, що лихе та гірке це, що кинув ти Господа, Бога свого, і страху Мого над тобою нема, говорить Господь,
 Бог Саваот.
The evil you yourselves have done will be your punishment, your errors will be your judge: be certain then, and see that it is an evil and a bitter thing to give up the Lord your God, and no longer to be moved by fear of me, says the Lord, the Lord of armies.
 παιδεύσει σε ἡ ἀποστασία σου καὶ ἡ κακία σου ἐλέγξει σε καὶ γνῶθι καὶ ἰδὲ ὅτι πικρόν σοι τὸ καταλιπεῖν σε ἐμέ λέγει κύριος ὁ θεός σου καὶ οὐκ εὐδόκησα ἐπὶ σοὶ λέγει κύριος ὁ θεός σου
- 20 ¶ Бо віддавна зламала ти, дочко Сіону, ярмо своє, пірвала свої поворозки й сказала: Не буду служити! Бо на кожному взгір'ї високому, і під кожним зеленим деревом ти клалась блудницею...
For in the past, your yoke was broken by your hands and your cords parted; and you said, I will not be your servant; for on every high hill and under every branching tree, your behaviour was like that of a loose woman
 ὅτι ἀπ' αἰῶνος συνέτριψας τὸν ζυγόν σου διέσπασας τοὺς δεσμούς σου καὶ εἶπας οὐ δουλεύσω ἀλλὰ πορεύσομαι ἐπὶ πᾶν βουνὸν ὑψηλὸν καὶ ὑποκάτω παντὸς ξύλου κατασκίου ἐκεῖ διαχυθήσομαι ἐν τῇ πορνείᾳ μου
- 21 А Я ж посадив був тебе виноградом добірним, увесь він насіння правдиве! І як ти змінилась Мені на виродка винограду чужого?
But when you were planted by me, you were a noble vine, in every way a true seed: how then have you been changed into the branching plant of a strange vine?
 ἐγὼ δὲ ἐφύτευσά σε ἄμπελον καρποφόρον πᾶσαν ἀληθινὴν πῶς ἐστράφης εἰς πικρίαν ἢ ἄμπελος ἢ ἄλλοτριᾶ
- 22 Тому то хоч би ти й помилася лугом, і мила багато собі зажила б, проте плямою буде вина твоя перед обличчям Моїм, говорить Господь Бог!
For even if you are washed with soda and take much soap, still your evil-doing is marked before me, says the Lord God.
 ἐὰν ἀποπλύνῃ ἐν νίτρῳ καὶ πληθύνῃς σεαυτῇ πῶς ἀδικήσῃς ἐναντίον ἐμοῦ λέγει κύριος
- 23 Як ти зможеш сказати: Я не стала нечистою, за Ваалами я не ходила? Подивись на дорогу свою, у долині, чого ти наробила, пустотлива верблюдо, що крутиш дороги свої!
How are you able to say, I am not unclean, I have not gone after the Baals? see your way in the valley, be clear about what you have done: you are a quick-footed camel twisting her way in and out;
 πῶς ἐρεῖς οὐκ ἐμίανθην καὶ ὀπίσω τῆς βααλ οὐκ ἐπορεύθην ἰδὲ τὰς ὁδοὺς σου ἐν τῷ πολυανδρίῳ καὶ γνῶθι τί ἐποίησας ὅψε φωνὴ αὐτῆς ὠλόλυξεν τὰς ὁδοὺς αὐτῆς
- 24 Ти як дика ослиця, яка до пустині привикла, що вітер втягас в жаданні своєї душі, хто заверне її в час її похотливості? Усі, хто шукає її, не помучаться, знайдуть її в її місяці!
An untrained ass, used to the waste land, breathing up the wind in her desire; at her time, who is able to send her away? all those who are looking for her will have no need to make themselves tired; in her month they will get her.
 ἐπλάτουνεν ἐφ' ὕδατα ἐρήμου ἐν ἐπιθυμίαις ψυχῆς αὐτῆς ἐπνευματοφορεῖτο παρεδόθη τίς ἐπιστρέψει αὐτὴν πάντες οἱ ζητοῦντες αὐτὴν οὐ κοπιήσουσιν ἐν τῇ ταπεινώσει αὐτῆς εὐρήσουσιν αὐτὴν
- 25 Стримуй ногу свою, щоб не бути їй босою, і від прагнення горло своє. А ти кажеш: Пропало, вже ні, бо я покохала чужих і за ними піду...
Do not let your foot be without shoes, or your throat dry from need of water: but you said, There is no hope: no, for I have been a lover of strange gods, and after them I will go.
 ἀπόστρεψον τὸν πόδα σου ἀπὸ ὁδοῦ τραχείας καὶ τὸν φάρυγγά σου ἀπὸ δίψου καὶ δὲ εἶπεν ἀνδριοῦμαι ὅτι ἡγαπήκει ἄλλοτρίους καὶ ὀπίσω αὐτῶν ἐπορεύετο
- 26 Як для злодія сором, коли буде зловлений, так себе осоромив Ізраїлів дім, вони та царі їхні, їхні зверхники, й їхні священники, й їхні пророки,
As the thief is shamed when he is taken, so is Israel shamed; they, their kings and their rulers, their priests and their prophets;
 ὡς αἰσχύνῃ κλέπτου ὅταν ἀλῆ οὕτως αἰσχυνθήσονται οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ αὐτοὶ καὶ οἱ βασιλεῖς αὐτῶν καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτῶν καὶ οἱ ἱερεῖς αὐτῶν καὶ οἱ προφῆται αὐτῶν
- 27 що говорять до дерева: Ти батько мій, а до каменя: Ти мене породив. Бо до Мене вони повернулись плечима, а не обличчям, а за час свого лиха говорять: Устань та спаси нас!
Who say to a tree, You are my father; and to a stone, You have given me life: for their backs have been turned to me, not their faces: but in the time of their trouble they will say, Up! and be our saviour.
 τῷ ξύλῳ εἶπαν ὅτι πατήρ μου εἶ σύ καὶ τῷ λίθῳ σὺ ἐγέννησάς με καὶ ἔστρεψαν ἐπ' ἐμέ νῶτα καὶ οὐ πρόσωπα αὐτῶν καὶ ἐν τῷ καιρῷ τῶν κακῶν αὐτῶν ἐροῦσιν ἀνάστα καὶ σῶσον ἡμᾶς

- 28 **А де ж твої боги, яких наробив ти собі? Хай устануть вони, якщо можуть спасти тебе в час твого лиха, бо ж в тебе богів, скільки міст твоїх, Юдо!**
But where are the gods you have made for yourselves? let them come, if they are able to give you salvation in the time of your trouble: for the number of your gods is as the number of your towns, O Judah.
καὶ ποῦ εἰσὶν οἱ θεοὶ σου οὓς ἐποίησας σεαυτῷ εἰ ἀναστήσονται καὶ σώσουσίν σε ἐν καιρῷ τῆς κακώσεώς σου ὅτι κατ' ἀριθμὸν τῶν πόλεόν σου ἦσαν θεοὶ σου ἰουδα καὶ κατ' ἀριθμὸν διόδων τῆς ἰερουσαλημ ἔθουον τῆ βααλ
- 29 **¶ Чого вам зо Мною змагатися? Усі ви відпали від Мене, говорить Господь.**
Why will you put forward your cause against me? You have all done evil against me, says the Lord.
ἵνα τί λαλεῖτε πρὸς με πάντες ὑμεῖς ἡσεβήσατε καὶ πάντες ὑμεῖς ἠνομήσατε εἰς ἐμέ λέγει κύριος
- 30 **Надармо Я бив синів ваших, науки вони не взяли, а ваших пророків ваш меч поз'їдав, немов лев той винищувач!**
I gave your children blows to no purpose; they got no good from training: your sword has been the destruction of your prophets, like a death-giving lion.
μάτην ἐπάταξα τὰ τέκνα ὑμῶν παιδείαν οὐκ ἐδέξασθε μάχαιρα κατέφαγεν τοὺς προφῆτας ὑμῶν ὡς λέων ὀλεθρεύων καὶ οὐκ ἐφοβήθητε
- 31 **О ви, покоління, почувіть це слово Господнє: Чи пустинею був для Ізраїля Я? Чи може землею великої темряви? Чому ж каже народ Мій: Ми вільно буяємо, вже не прийдемо до Тебе?**
O generation, see the word of the Lord. Have I been a waste land to Israel? or a land of dark night? why do my people say, We have got loose, we will not come to you again?
ἀκούσατε λόγον κυρίου τάδε λέγει κύριος μὴ ἔρημος ἐγενόμην τῷ ἰσραηλ ἢ γῆ κεχερσωμένη διὰ τί εἶπεν ὁ λαός μου οὐ κυριευθήσομεθα καὶ οὐχ ἤξομεν πρὸς σέ ἐτι
- 32 **Чи панна забуде оздобу свою, наречена про стрічки свої? А народ Мій про Мене забув незчисленні вже дні!**
Is it possible for a virgin to put out of her memory her ornaments, or a bride her robes? but my people have put me out of their memories for unnumbered days.
μὴ ἐπιλήσεται νύμφη τὸν κόσμον αὐτῆς καὶ παρθένος τὴν στηθοδεσμίδα αὐτῆς ὁ δὲ λαός μου ἐπελάθετό μου ἡμέρας ὧν οὐκ ἔστιν ἀριθμός
- 33 **Як ти вправно дорогу свою повела, щоб шукати кохання! Тому то дороги свої привичаїла ти до злочинства,**
With what care are your ways ordered when you are looking for love! so ... your ways.
τί ἐτι καλὸν ἐπιτηδεύεις ἐν ταῖς ὁδοῖς σου τοῦ ζητῆσαι ἀγάπην οὐχ οὕτως ἀλλὰ καὶ σὺ ἐπονηρεύσω τοῦ μῖναί τὰς ὁδοὺς σου
- 34 **і навіть на полах одежі твоєї знаходиться кров душ убогих невинних, яких не зловила на вчинку гарячому, але понад усім тим**
And in the skirts of your robe may be seen the life-blood of those who have done no wrong: ...
καὶ ἐν ταῖς χερσίν σου εὗρέθησαν αἵματα ψυχῶν ἀθῶνων οὐκ ἐν διορύγμασιν εὔρον αὐτοῦς ἀλλ' ἐπὶ πάσῃ δρυὶ
- 35 **ти кажеш: Невинна я, Його гнів відвернувся від мене напrawdę... Ось Я буду змагатись з тобою за те, що ти кажеш: Я не прогрішила!**
And still you said, I have done no wrong; truly, his wrath is turned away from me. See, I will take up the cause against you, because you say, I have done no wrong,
καὶ εἶπας ἀθῶός εἰμι ἀλλὰ ἀποστραφίτω ὁ θυμὸς αὐτοῦ ἀπ' ἐμοῦ ἰδοῦ ἐγὼ κρίνομαι πρὸς σέ ἐν τῷ λέγειν σε οὐχ ἡμαρτον
- 36 **Нащо тиняєшся ти, і міняєш дорогу свою? Таж ти посоромлена будеш Єгиптом, як ти посоромлена від Асирії!**
Why do you go about so much for the purpose of changing your way? you will be shamed on account of Egypt, as you were shamed on account of Assyria.
τί κατεφρόνησας σφόδρα τοῦ δευτερώσαι τὰς ὁδοὺς σου καὶ ἀπὸ αἰγύπτου κατασχυνθήσῃ καθὼς κατησχύνθης ἀπὸ ασσοῦρ
- 37 **І звідти ти вийдеш, заламуючи свої руки на своїй голові, бо повідкидав Господь тих, на кого ти надіялася, і не будеш ти мати в них успіху...**
Truly, you will go out from him with your hands on your head: for the Lord has given up those in whom you have put your faith, and they will be of no help to you.
ὅτι καὶ ἐντεῦθεν ἐξελεύσῃ καὶ αἱ χεῖρές σου ἐπὶ τῆς κεφαλῆς σου ὅτι ἀπόσατο κύριος τὴν ἐλπίδα σου καὶ οὐκ εὐδοθήσῃ ἐν αὐτῇ
- 1 **¶ І було мені слово Господнє, говорячи: Як відпустить хто жінку свою, й вона піде від нього, та стане за жінку для іншого чоловіка, чи вернеться ще він до неї? Чи ж не стане зовсім о безчещеною оця жінка? Ти ж перелюб чинила з коханнями багатьома, і тобі повертатись до Мене? говорить Господь.**
They say, If a man puts away his wife and she goes from him and becomes another man's, will he go back to her again? will not that land have been made unclean? but though you have been acting like a loose woman with a number of lovers, will you now come back to me? says the Lord.
ἐὰν ἐξαποστεῖλη ἄνιρ τὴν γυναῖκα αὐτοῦ καὶ ἀπέλθῃ ἀπ' αὐτοῦ καὶ γένηται ἀνδρὶ ἐτέρῳ μὴ ἀνακάμπτουσα ἀνακάμψει πρὸς αὐτὸν ἐτι οὐ μαινομένη μιανθήσεται ἢ γυνὴ ἐκείνη καὶ σὺ ἐξεπόρνευσας ἐν ποιμέσιν πολλοῖς καὶ ἀνέκαμπτες πρὸς με λέγει κύριος
- 2 **Зведи свої очі на гори порожні й дивися, де перелюбу ти не чинила? Ти для них по дорогах сиділа, немов той араб на пустині, і збездивився край твоїм блудом та лихом твоїм!**
Let your eyes be lifted up to the open hilltops, and see; where have you not been taken by your lovers? You have been seated waiting for them by the wayside like an Arabian in the waste land; you have made the land unclean with your loose ways and your evil-doing.
ἄρον εἰς εὐθειαν τοὺς ὀφθαλμούς σου καὶ ἰδέ ποῦ οὐχὶ ἐξεφόρθης ἐπὶ ταῖς ὁδοῖς ἐκάθισας αὐτοῖς ὡσεὶ κορώνη ἐρημουμένη καὶ ἐμίανας τὴν γῆν ἐν ταῖς πορνείαις σου καὶ ἐν ταῖς κακίαις σου

- 3 I дощі були стримувані, і не було дощу пізнього, проте мала ти чоло блудниці, і стратила сором...
So the showers have been kept back, and there has been no spring rain; still your brow is the brow of a loose woman, you will not let yourself be shamed.
καὶ ἔσχες ποιμένας πολλοὺς εἰς πρόσκομμα σεαυτῆ ὄμις πόρνῃς ἐγένετό σοι ἀπηναισχύντησας πρὸς πάντα
- 4 Чи ж кликати віднині не будеш до Мене: Отче мій, Ти юнацтва мого Провідник!
Will you not, from this time, make your prayer to me, crying, My father, you are the friend of my early years?
οὐχ ὡς οἶκόν με ἐκάλεσας καὶ πατέρα καὶ ἀρχηγὸν τῆς παρθενίας σου
- 5 Чи Він пам'ятатиме вічно про гнів, чи назавжди його стерегтиме? Таке ти говориш, і безмежно зло чиниш...
Will he be angry for ever? will he keep his wrath to the end? These things you have said, and have done evil and have had your way.
μὴ διαμενεῖ εἰς τὸν αἰῶνα ἢ διαφυλαχθήσεται εἰς νεῖκος ἰδοὺ ἐλάλησας καὶ ἐποίησας τὰ πονηρὰ ταῦτα καὶ ἠδυνάσθης
- 6 ¶ I сказав до мене Господь за днів царя Йосії: Чи ти бачив, що зробила невірна дочка Ізраїлева? Вона ходила на кожну високу гору, і під кожне зелене дерево, і блудодіяла там...
And the Lord said to me in the days of Josiah the king, Have you seen what Israel, turning away from me, has done? She has gone up on every high mountain and under every branching tree, acting like a loose woman there.
καὶ εἶπεν κύριος πρὸς με ἐν ταῖς ἡμέραις ἰωσῖα τοῦ βασιλέως εἶδες ἢ ἐποίησέν μοι ἡ κατοικία τοῦ ἰσραηλ ἐπορεύθησαν ἐπὶ πᾶν ὄρος ὑψηλὸν καὶ ὑποκάτω παντὸς ξύλου ἀλσώδους καὶ ἐπόρνευσαν ἐκεῖ
- 7 Я думав: Як зробити вона все оце, то до Мене повернеться; та вона не вернулась, і бачила це сестра її зрадниця, Юдея.
And I said, After she has done all these things she will come back to me; but she did not. And her false sister Judah saw it.
καὶ εἶπα μετὰ τὸ πορνεῦσαι αὐτὴν ταῦτα πάντα πρὸς με ἀνάστρεφον καὶ οὐκ ἀνέστρεφεν καὶ εἶδεν τὴν ἀσυνθεσίαν αὐτῆς ἢ ἀσύνθετος ἰουδα
- 8 I побачила Юдея, що за все те, що перелюб чинила невірна дочка Ізраїлева, відпустив Я її, і дав їй листа роздогового. Та зрадлива сестра її, дочка Юдина, не побоялася й пішла, і блудливою стала й вона...
And though she saw that, because Israel, turning away from me, had been untrue to me, I had put her away and given her a statement in writing ending the relation between us, still Judah, her false sister, had no fear, but went and did the same.
καὶ εἶδον διότι περὶ πάντων ὧν κατελήμφθη ἐν οἷς ἐμοίχετο ἡ κατοικία τοῦ ἰσραηλ καὶ ἐξαπέστειλα αὐτὴν καὶ ἔδωκα αὐτῇ βιβλίον ἀποστασίου εἰς τὰς χεῖρας αὐτῆς καὶ οὐκ ἐφοβήθη ἢ ἀσύνθετος ἰουδα καὶ ἐπορεύθη καὶ ἐπόρνευσεν καὶ αὐτὴ
- 9 I сталося від розголосу про перелюб її, збездестила вона землю, і перелюб чинила з камінням та з деревом.
So that through all her loose behaviour the land became unclean, and she was untrue, giving herself to stones and trees.
καὶ ἐγένετο εἰς οὐθὲν ἢ πορνεία αὐτῆς καὶ ἐμοίχευσεν τὸ ξύλον καὶ τὸν λίθον
- 10 I також при всьому цьому не вернулась до Мене зрадлива сестра її, дочка Юди, усім своїм серцем, а тільки вдавала, говорить Господь...
But for all this, her false sister Judah has not come back to me with all her heart, but with deceit, says the Lord.
καὶ ἐν πᾶσιν τούτοις οὐκ ἐπεστράφη πρὸς με ἢ ἀσύνθετος ἰουδα ἐξ ὅλης τῆς καρδίας αὐτῆς ἀλλ' ἐπὶ ψεύδει
- 11 I промовив до мене Господь: Невірна дочка Ізраїлева всправедливила душу свою більш від зрадливої дочки Юди.
And the Lord said to me, Israel in her turning away is seen to be more upright than false Judah.
καὶ εἶπεν κύριος πρὸς με ἐδικαίωσεν τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἰσραηλ ἀπὸ τῆς ἀσυνθέτου ἰουδα
- 12 ¶ Піди, і проголосиш слова ці на північ та й скажеш: Вернися, відступна дочко Ізраїлева! говорить Господь. Не зверну Я Свого обличчя у гніві на вас, бо Я милостивий, говорить Господь, і не буду повік стерегти Свого гніву.
Go, and give out these words to the north, and say, Come back, O Israel, though you have been turned away from me, says the Lord; my face will not be against you in wrath: for I am full of mercy, says the Lord, I will not be angry for ever.
πορεύου καὶ ἀνάγνωθι τοὺς λόγους τούτους πρὸς βορρᾶν καὶ ἐρεῖς ἐπιστράφητι πρὸς με ἢ κατοικία τοῦ ἰσραηλ λέγει κύριος καὶ οὐ στηριῶ τὸ πρόσωπόν μου ἐφ' ὑμᾶς ὅτι ἐλεήμων ἐγώ εἰμι λέγει κύριος καὶ οὐ μηνιῶ ὑμῖν εἰς τὸν αἰῶνα
- 13 Тільки пізнай же провину свою, бо ти проти Господа, Бога свого повстала, і грішила з чужими під деревом кожним зеленим, і Мого голосу ви не почули, говорить Господь.
Only be conscious of your sin, the evil you have done against the Lord your God; you have gone with strange men under every branching tree, giving no attention to my voice, says the Lord.
πλὴν γνῶθι τὴν ἀδικίαν σου ὅτι εἰς κύριον τὸν θεόν σου ἠσέβησας καὶ διέχεας τὴς ὁδοῦς σου εἰς ἀλλοτρίους ὑποκάτω παντὸς ξύλου ἀλσώδους τῆς δὲ φωνῆς μου οὐχ ὑπήκουσας λέγει κύριος
- 14 Верніться, діти невірні, говорить Господь, бо Я вам Господар, та візьму вас по одному з міста, а з роду по два, і вас поведу до Сіону!
Come back, O children who are turned away, says the Lord; for I am a husband to you, and I will take you, one from a town and two from a family, and will make you come to Zion;
ἐπιστράφητε υἱοὶ ἀφροσθηκότες λέγει κύριος διότι ἐγὼ κατακυριεύσω ὑμῶν καὶ λήψομαι ὑμᾶς ἕνα ἐκ πόλεως καὶ δύο ἐκ πατριᾶς καὶ εἰσάξω ὑμᾶς εἰς σιὼν

- 15 I дам пастирів вам згідно з серцем Своїм, і вони будуть пасти вас умінням та розумом.
And I will give you keepers, pleasing to my heart, who will give you your food with knowledge and wisdom.
 και δώσω ὑμῖν ποιμένας κατὰ τὴν καρδίαν μου και ποιμανοῦσιν ὑμᾶς ποιμαίνοντες μετ' ἐπιστήμης
- 16 I буде, коли ви розмножитесь та розплодитеся на землі за цих днів, говорить Господь, не скажуть уже: ковчег заповіді Господнього, і він вже не прийде на серце, і його пам'ятати не будуть, і більше не буде він зроблений...
And it will come about, when your numbers are increased in the land, in those days, says the Lord, that they will no longer say, The ark of the agreement of the Lord: it will not come into their minds, they will not have any memory of it, or be conscious of the loss of it, and it will not be made again.
 και ἔσται ἐὰν πληθυνθῆτε και αὐξήθητε ἐπὶ τῆς γῆς ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις λέγει κύριος οὐκ ἐροῦσιν ἔτι κιβωτὸς διαθήκης ἀγίου ἰσραηλ οὐκ ἀναβήσεται ἐπὶ καρδίαν οὐκ ὀνομασθήσεται οὐδὲ ἐπι κεφθήσεται και οὐ ποιηθήσεται ἔτι
- 17 Того часу назвуть Єрусалима: Господній престол, і до нього, до Єрусалиму згромаджені будуть народи усі ради Ймення Господнього, і більше не підуть вони за впертістю серця лихого свого...
At that time Jerusalem will be named the seat of the Lord's kingdom; and all the nations will come together to it, to the name of the Lord, to Jerusalem: and no longer will their steps be guided by the purposes of their evil hearts.
 ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις και ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ καλέσουσιν τὴν ἱερουσαλημ θρόνος κυρίου και συναχθήσονται εἰς αὐτὴν πάντα τὰ ἔθνη και οὐ πορεύονται ἔτι ὀπίσω τῶν ἐνθυμημάτων τῆς καρδίας αὐτῶν τῆς πονηρᾶς
- 18 Тими днями дім Юдин із домом Ізраїля підуть і разом прибудуть з північного краю до краю, що вашим батькам на спадок Я дав.
In those days the family of Judah will go with the family of Israel, and they will come together out of the land of the north into the land which I gave for a heritage to your fathers.
 ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις συνελεύονται οἶκος ἰουδα ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ ἰσραηλ και ἤξουσιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἀπὸ γῆς βορρᾶ και ἀπὸ πασῶν τῶν χωρῶν ἐπὶ τὴν γῆν ἣν κατεκληρονόμησα τοὺς πατέρας αὐτῶν
- 19 I Я був подумав: як поставлю тебе Я посеред синів і дам тобі край пожаданий, найкращу спадщину народів? I Я думав: ви будете звати Мене: Мій Отче, і не відвернетесь ви від Мене.
But I said, How am I to put you among the children, and give you a desired land, a heritage of glory among the armies of the nations? and I said, You are to say to me, My father; and not be turned away from me.
 και ἐγὼ εἶπα γένοιτο κύριε ὅτι τάξω σε εἰς τέκνα και δώσω σοι γῆν ἐκλεκτὴν κληρονομίαν θεοῦ παντοκράτορος ἐθνῶν και εἶπα πατέρα καλέσετε με και ἀπ' ἐμοῦ οὐκ ἀποστραφήσεσθε
- 20 ¶ Справді, як зраджує жінка свого чоловіка, так ви Мене зрадили, доме Ізраїлів! каже Господь.
Truly, as a wife is false to her husband, so have you been false to me, O Israel, says the Lord.
 πλην ὡς ἀθετεῖ γυνὴ εἰς τὸν συνόντα αὐτῆ οὕτως ἠθέτησεν εἰς ἐμὲ οἶκος ἰσραηλ λέγει κύριος
- 21 Чути голос на лисих горах, плач благальний синів Ізраїлевих, вони бо скривили дорогу свою, забули про Господа, Бога свого:
A voice is sounding on the open hilltops, the weeping and the prayers of the children of Israel; because their way is twisted, they have not kept the Lord their God in mind.
 φωνὴ ἐκ χειλέων ἠκούσθη κλαυθμοῦ και δεήσεως υἱῶν ἰσραηλ ὅτι ἠδίκησαν ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν ἐπελάθοντο θεοῦ ἀγίου αὐτῶν
- 22 Верніться, невірні сини, усі ваші відступства Я виликую! Ось прийшли ми до Тебе, бо Ти Господь, Бог наш!
Come back, you children who have been turned away, and I will take away your desire for wandering. See, we have come to you, for you are the Lord our God.
 ἐπιστρέφητε υἱοὶ ἐπιστρέφοντες και ἰάσομαι τὰ συντρίμματα ὑμῶν ἰδοὺ δοῦλοι ἡμεῖς ἐσόμεθα σοι ὅτι σὺ κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν εἶ
- 23 Справді, неправда ті пагірки, той гомін на горах, справді, в Господі, Богові нашім, спасіння Ізраїлеве!
Truly, the hills, and the noise of an army on the mountains, are a false hope: truly, in the Lord our God is the salvation of Israel.
 ὄντως εἰς ψεῦδος ἦσαν οἱ βουνοὶ και ἡ δύναμις τῶν ὄρεων πλην διὰ κυρίου θεοῦ ἡμῶν ἡ σωτηρία τοῦ ἰσραηλ
- 24 А той сором пожер працю наших батьків від нашої молодости, їхню худобу дрібну й їхню худобу велику, синів їхніх та їхніх дочок.
But the Baal has taken all the work of our fathers from our earliest days; their flocks and their herds, their sons and their daughters.
 ἡ δὲ αἰσχύνη καταλάωσεν τοὺς μόχθους τῶν πατέρων ἡμῶν ἀπὸ νεότητος ἡμῶν τὰ πρόβατα αὐτῶν και τοὺς μόσχους αὐτῶν και τοὺς υἱοὺς αὐτῶν και τὰς θυγατέρας αὐτῶν
- 25 Лежимо ми у соромі нашому, і нас покриває ця наша неслава, бо ми прогрішилися Господу, Богові нашому, ми й батьки наші, від нашої молодости й до сьогодні, і не слухали голосу Господа, нашого Бога!...
Let us be stretched on the earth in our downfall, covering ourselves with our shame: for we have been sinners against the Lord our God, we and our fathers, from our earliest years even till this day: and we have not given ear to the voice of the Lord our God.
 ἐκοιμήθημεν ἐν τῇ αἰσχύνῃ ἡμῶν και ἐπεκάλυπεν ἡμᾶς ἡ ἀτιμία ἡμῶν διότι ἔναντι τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἡμάρτομεν ἡμεῖς και οἱ πατέρες ἡμῶν ἀπὸ νεότητος ἡμῶν ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης και οὐχ ὑπήκουσμεν τῆς φωνῆς κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν

- 1 ¶ Якщо ти, Ізраїлю, вернешся, каже Господь, до Мене ти вернешся, і якщо ти відкинеш із-перед обличчя Мого гидоти свої, то не будеш тинятись!
If you will come back, O Israel, says the Lord, you will come back to me: and if you will put away your disgusting ways, you will not be sent away from before me.
ἐὰν ἐπιστραφῆ ἰσραὴλ λέγει κύριος πρὸς με ἐπιστραφήσεται ἐὰν περιέλῃ τὰ βδελύγματα αὐτοῦ ἐκ στόματος αὐτοῦ καὶ ἀπὸ τοῦ προσώπου μου εὐλαβηθῆ
- 2 І якщо ти присягнеш Як живий Господь правдою й правом та справедливістю, то будуть Ним благословлятися народи, і хвалитись Ним будуть.
And you will take your oath, By the living Lord, in good faith and wisdom and righteousness; and the nations will make use of you as a blessing, and in you will they take a pride.
καὶ ὁμῶς ζῆ κύριος μετὰ ἀληθείας καὶ ἐν κρίσει καὶ ἐν δικαιοσύνῃ καὶ εὐλογήσουσιν ἐν αὐτῇ ἔθνη καὶ ἐν αὐτῷ αἰνέσουσιν τῷ θεῷ ἐν ἱερουσαλὴμ
- 3 ¶ Бо так каже Господь мужам Юди та Єрусалиму: Орить собі на цілині, і не сійте в тернину!
For this is what the Lord says to the men of Judah and to Jerusalem: Get your unworked land ploughed up, do not put in your seeds among thorns.
ὅτι τάδε λέγει κύριος τοῖς ἀνδράσιν ἰουδα καὶ τοῖς κατοικοῦσιν ἱερουσαλὴμ νεώσατε ἑαυτοῖς νεώματα καὶ μὴ σπείρητε ἐπ' ἀκάνθαις
- 4 Обрізуйтеся Господеві, й усуньте із ваших сердець крайні плоті, юдеї та мешканці Єрусалиму, щоб не вийшла, немов той огонь, Моя лютисть, і буде палати вона, і не буде кому погаси ти через злі ваші вчинки!
Undergo a circumcision of the heart, you men of Judah and people of Jerusalem: or my wrath may come out like fire, burning so that no one is able to put it out, because of the evil of your doings.
περιτιμήθητε τῷ θεῷ ὑμῶν καὶ περιτέμεσθε τὴν σκληροκαρδίαν ὑμῶν ἄνδρες ἰουδα καὶ οἱ κατοικοῦντες ἱερουσαλὴμ μὴ ἐξέλθῃ ὡς πῦρ ὁ θυμὸς μου καὶ ἐκκαυθήσεται καὶ οὐκ ἔσται ὁ σβέσον ἀπὸ τοῦ ροσώπου πονηρίας ἐπιτηδευμάτων ὑμῶν
- 5 ¶ Оповідіть в Юдеї та в Єрусалимі звістіть та й скажіть: Засурміть в сурму у краю! Кричіть гучним голосом та говоріть: Зберіться та підемо до міст до твердинних!
Say openly in Judah, give it out in Jerusalem, and say, Let the horn be sounded in the land: crying out in a loud voice, Come together, and let us go into the walled towns.
ἀναγγεῖλατε ἐν τῷ ἰουδα καὶ ἀκουσθήτω ἐν ἱερουσαλὴμ εἶπατε σημάνατε ἐπὶ τῆς γῆς σάλπιγγι καὶ κεκράξατε μέγα εἶπατε συνάχθητε καὶ εἰσέλθωμεν εἰς τὰς πόλεις τὰς τευχίρεις
- 6 Підійміть прапор до Сіону, поспішайте, не станьте, бо з півночі зло приведу, і велике нещастя...
Put up a flag for a sign to Zion: go in flight so that you may be safe, waiting no longer: for I will send evil from the north, and a great destruction.
ἀναλαβόντες φεύγετε εἰς σιων σπεύσατε μὴ στήτε ὅτι κακὰ ἐγὼ ἐπάγω ἀπὸ βορρᾶ καὶ συντριβὴν μεγάλην
- 7 Лев виходить із своєї гушавини, і той, хто нищить народи, вирушає із місця свого, щоб твій край обернути на руїну, і спустошені будуть міста твої, так що забракне і мешканця!...
A lion has gone up from his secret place in the woods, and one who makes waste the nations is on his way; he has gone out from his place, to make your land unpeopled, so that your towns will be made waste, with no man living in them.
ἀνέβη λέων ἐκ τῆς μάνδρας αὐτοῦ ἐξολεθρευῶν ἔθνη ἐξῆρεν καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ τόπου αὐτοῦ τοῦ θεῖναι τὴν γῆν εἰς ἐρήμωσιν καὶ πόλεις καθαιρεθήσονται παρὰ τὸ μὴ κατοικεῖσθαι αὐτάς
- 8 Отож, оперезіться веретами, плачте та голосіть, бо лютисть Господнього гніву від нас не відвернеться!
For this put on haircloth, with weeping and loud crying: for the burning wrath of the Lord is not turned back from us.
ἐπὶ τούτοις περιζώσασθε σάκκους καὶ κόπτεσθε καὶ ἀλαλάξατε διότι οὐκ ἀπεστράφη ὁ θυμὸς κυρίου ἀφ' ὑμῶν
- 9 І станеться в день той, говорить Господь, згине розум царя і розум князів, і остовпніють священики, а пророки здивуються
And it will come about in that day, says the Lord, that the heart of the king will be dead in him, and the hearts of the rulers; and the priests will be overcome with fear, and the prophets with wonder.
καὶ ἔσται ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ λέγει κύριος ἀπολείται ἡ καρδία τοῦ βασιλέως καὶ ἡ καρδία τῶν ἀρχόντων καὶ οἱ ἱερεῖς ἐκστήσονται καὶ οἱ προφῆται θαυμάσονται
- 10 й скажуть: О Господи, Боже, справді обманений сильно народ цей та Єрусалим, коли казано: Буде вам мир, а меч доторкнувся ось аж до душі!...
Then said I, Ah, Lord God! your words were not true when you said to this people and to Jerusalem, You will have peace; when the sword has come even to the soul.
καὶ εἶπα ὁ δέσποτα κύριε ἄρα γε ἀπατῶν ἠπάτησας τὸν λαὸν τοῦτον καὶ τὴν ἱερουσαλὴμ λέγον εἰρήνη ἔσται ὑμῖν καὶ ἰδοὺ ἦψατο ἡ μάχαира ἕως τῆς ψυχῆς αὐτῶν
- 11 Того часу народові цьому та Єрусалимові сказане буде: Ось вітер палкий з лисих гір на пустині, на дорозі дочки Мого люду, не на віяння й не на очищення він!
At that time it will be said to this people and to Jerusalem, A burning wind from the open hilltops in the waste land is blowing on the daughter of my people, not for separating or cleaning the grain;
ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἐροῦσιν τῷ λαῷ τούτῳ καὶ τῇ ἱερουσαλὴμ πνεῦμα πλανήσεως ἐν τῇ ἐρήμῳ ὁδὸς τῆς θυγατρὸς τοῦ λαοῦ μου οὐκ εἰς καθαρὸν οὐδ' εἰς ἄγιον
- 12 Та вітер сильніший від цього прибуде Мені, і над ними Я суд прокажу...
A full wind will come for me: and now I will give my decision against them.
πνεῦμα πληρώσεως ἦξει μοι νῦν δὲ ἐγὼ λαλῶ κρίματα πρὸς αὐτούς
- 13 Ось він прийде, як хмари, й як буря його колесниці, від орлів швидші коні його: Горе нам, бо спустошені будемо ми!...
See, he will come up like the clouds, and his war-carriages like the storm-wind: his horses are quicker than eagles. Sorrow is ours, for destruction has come on us.
ἰδοὺ ὡς νεφέλῃ ἀναβήσεται καὶ ὡς καταγίς τὰ ἄρματα αὐτοῦ κουφότεροι ἀετῶν οἱ ἵπποι αὐτοῦ οὐαὶ ἡμῖν ὅτι ταλαιπωροῦμεν

- 14 Обмий серце своє від лихого, о Єрусалиме, щоб був ти врятований! Аж доки в тобі пробуватимуть думки марноти твоєї?
O Jerusalem, make your heart clean from evil, so that you may have salvation. How long are evil purposes to have a resting-place in you?
ἀπόπλυνε ἀπὸ κακίας τὴν καρδίαν σου ἱερουσαλήμ ἵνα σωθῆς ἕως τότε ὑπάρξουσιν ἐν σοὶ διαλογισμοὶ πόνων σου
- 15 Бо голос доносить із Дану й звіщася погибель з Єфремових гір...
For a voice is sounding from Dan, giving out evil from the hills of Ephraim:
διότι φωνὴ ἀναγγέλλοντος ἐκ δαν ἤξει καὶ ἀκουσθήσεται πόνος ἐξ ὄρους εφραιμ
- 16 Пригадайте народам оце, сповістять ось про Єрусалим: Приходять з далекого краю його облягати, і здіймають свій крик на юдейські міста!
Make this come to the minds of the nations, make a statement openly against Jerusalem, that attackers are coming from a far country and their voices will be loud against the towns of Judah.
ἀναμνήσατε ἔθνη ἰδοὺ ἤκασιν ἀναγγεῖλατε ἐν ἱερουσαλήμ συστροφαὶ ἔρχονται ἐκ γῆς μακρόθεν καὶ ἔδωκαν ἐπὶ τὰς πόλεις ἰουδα φωνὴν αὐτῶν
- 17 Як сторожа полів, навколо оточать його, бо він Мені був неслухняний, говорить Господь!
Like keepers of a field they are against her on every side; because she has been fighting against me, says the Lord.
ὡς φυλάσσοντες ἀγρὸν ἐγένοντο ἐπ' αὐτὴν κύκλῳ ὅτι ἐμοῦ ἠμέλησας λέγει κύριος
- 18 Дорога твоя й твої вчинки тобі це зробили, це лихо твоє: бо гірке, бо торкнуло воно аж до серця твого...
Your ways and your doings have made these things come on you; this is your sin; truly it is bitter, going deep into your heart.
αἱ ὁδοὶ σου καὶ τὰ ἐπιτηδεύματά σου ἐποίησαν ταῦτά σοι αὕτη ἡ κακία σου ὅτι πικρά ὅτι ἤψατο ἕως τῆς καρδίας σου
- 19 ¶ Ой, утробо моя, ти утробо моя, я тремчу! Біль серце стискає мене, і трепоче мені м'є серце!... Не можу мовчати, бо вчула душа моя голос сурми, гук війни!
My soul, my soul! I am pained to my inmost heart; my heart is troubled in me; I am not able to be quiet, because the sound of the horn, the note of war, has come to my ears.
τὴν κοιλίαν μου τὴν κοιλίαν μου ἀλόγῳ καὶ τὰ αἰσθητήρια τῆς καρδίας μου μαίμασσει ἡ ψυχὴ μου σπαράσσεται ἡ καρδία μου οὐ σιωπήσομαι ὅτι φωνὴν σάλπιγγος ἤκουσεν ἡ ψυχὴ μου κραυγὴν πολέμου
- 20 Біда на біду прикликається, вся бо земля поруйнована буде, спустошені будуть зенацька намети мої, вміть зависі мої...
News is given of destruction on destruction; all the land is made waste: suddenly my tents, straight away my curtains, are made waste.
καὶ ταλαιπωρίαν συντριμμὸν ἐπικαλεῖται ὅτι τεταλαιπώρηκεν πᾶσα ἡ γῆ ἄφρων τεταλαιπώρηκεν ἡ σκηνὴ διεσπάρθησαν αἱ δέρρεις μου
- 21 Аж доки я бачити прапора буду, буду чути голос сурми?
How long will I go on seeing the flag and hearing the sound of the war-horn?
ἕως τότε ὄψομαι φεύγοντας ἀκούων φωνὴν σαλπύγγων
- 22 Тому, що народ мій безглуздий, він не знає Мене: вони нерозумні сини й незрозумілі вони, мудрі вони, щоб чинити лихе, та не вміють чинити добра!
For my people are foolish, they have no knowledge of me; they are evil-minded children, without sense, all of them: they are wise in evil-doing, but have no knowledge of doing good.
διότι οἱ ἠγούμενοι τοῦ λαοῦ μου ἐμὲ οὐκ ᾔδεισαν υἱοὶ ἄφρονές εἰσιν καὶ οὐ συνετοὶ σοφοὶ εἰσιν τοῦ κακοποιῆσαι τὸ δὲ καλῶς ποιῆσαι οὐκ ἐπέγνωσαν
- 23 Дивлюся на землю, аж ось порожнеча та пуста, і на небо й нема його світла!
Looking at the earth, I saw that it was waste and without form; and to the heavens, that they had no light.
ἐπέβλεψα ἐπὶ τὴν γῆν καὶ ἰδοὺ οὐθέν καὶ εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ οὐκ ἦν τὰ φῶτα αὐτοῦ
- 24 Дивлюся на гори, аж ось вони трусяться, і всі згір'я хитаються!
Looking at the mountains, I saw them shaking, and all the hills were moved about.
εἶδον τὰ ὄρη καὶ ἦν τρέμοντα καὶ πάντας τοὺς βουνοὺς ταρασσομένους
- 25 Дивлюся, аж ось вже немає людини, і порозліталось все птаство небесне.
Looking, I saw that there was no man, and all the birds of heaven had gone in flight.
ἐπέβλεψα καὶ ἰδοὺ οὐκ ἦν ἄνθρωπος καὶ πάντα τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ ἐπτοεῖτο
- 26 Дивлюся, аж ось край родючий пустинею став, а міста його знищені всі від обличчя Господнього, від полум'я гніву Його...
Looking, I saw that the fertile field was a waste, and all its towns were broken down before the Lord and before his burning wrath.
εἶδον καὶ ἰδοὺ ὁ κάρμηλος ἔρημος καὶ πᾶσαι αἱ πόλεις ἐμπεπυρισμέναι πυρὶ ἀπὸ προσώπου κυρίου καὶ ἀπὸ προσώπου ὀργῆς θυμοῦ αὐτοῦ ἠφανίσθησαν
- 27 Бо Господь так прорік: Спустошенням стане весь край, та кінця йому ще не вчиню!
For this is what the Lord has said: All the land will become a waste; I will make destruction complete.
τάδε λέγει κύριος ἔρημος ἔσται πᾶσα ἡ γῆ συντέλειαν δὲ οὐ μὴ ποιήσω

- 28 І буде в жалобі земля через це, і затьмариться небо вгорі, бо Я говорив, що задумав, і не пожалую, і не відступлюся від того...
The earth will be weeping for this, and the heavens on high will be black: because I have said it, and I will not go back from it; it is my purpose, and it will not be changed.
ἐπὶ τοῦτοις πενθεῖτω ἡ γῆ καὶ συσκοτάσάτω ὁ οὐρανὸς ἄνωθεν διότι ἐλάλησα καὶ οὐ μετανόησω ὄρμησα καὶ οὐκ ἀποστρέψω ἀπ' αὐτῆς
- 29 Від гуркотнечі їздія та стрільця побіжить усе місто, повтікають в гушавини й злізуть на скелі... Всі міста покинуті, і немає нікого, хто мешкав би в них...
All the land is in flight because of the noise of the horsemen and the bowmen; they have taken cover in the woodland and up on the rocks: every town has been given up, not a man is living in them.
ἀπὸ φωνῆς ἰπέως καὶ ἐντεταμένου τόξου ἀνεχώρησεν πᾶσα χώρα εἰσέδυσαν εἰς τὰ σπήλαια καὶ εἰς τὰ ἄλση ἐκρόβησαν καὶ ἐπὶ τὰς πέτρας ἀνέβησαν πᾶσα πόλις ἐγκατελείφθη οὐ κατοικεῖ ἐν αὐταῖς ἄνθρωπος
- 30 А ти, поруйнована, дочко Сіону, що будеш робити? Хоч ти зодягаш себе в кармазин, хоч прикрашуєшся золотою оздобою, хоч очі свої підмальовуєш фарбою, та надаремно прикраш усеся: обридили тобою коханці твої, на життя твоя важать вони!
And you, when you are made waste, what will you do? Though you are clothed in red, though you make yourself beautiful with ornaments of gold, though you make your eyes wide with paint, it is for nothing that you make yourself fair; your lovers have no more desire for you, they have designs on your life.
καὶ σὺ τί ποιήσεις ἐὰν περιβάλλῃ κόκκινον καὶ κοσμήσῃ κόσμῳ χρυσοῦ καὶ ἐὰν ἐγγρίσῃ στίβι τοὺς ὀφθαλμούς σου εἰς μάτην ὁ ὠραῖσμός σου ἀπόσαντό σε οἱ ἐρασταὶ σου τὴν ψυχὴν σου ζητοῦσιν
- 31 Бо чую Я крик, немов породіллі, чую стогін, мов первістки, голос Сіонської дочки, вона стогне, заломлює руки свої та голосить: Ой, горе мені, бо попало життя моє вбивникам!...
A voice has come to my ears like the voice of a woman in birth-pains, the pain of one giving birth to her first child, the voice of the daughter of Zion, fighting for breath, stretching out her hands, saying, Now sorrow is mine! for my strength is gone from me before the takers of life.
ὅτι φωνὴν ὡς ὠδίνουσας ἤκουσα τοῦ στεναγμοῦ σου ὡς πρωτοτοκούσης φωνὴ θυγατρὸς σιων ἐκλυθήσεται καὶ παρήσει τὰς χεῖρας αὐτῆς οἴμμοι ἐγὼ ὅτι ἐκλείπει ἡ ψυχὴ μου ἐπὶ τοῖς ἀνηρημένοις
- 1 ¶ Помандруйте по вулицях Єрусалиму, і розгляньтеся та розпізнайте, і на майданах його пошукайте: чи не знайдете там людини, чи нема там такого, що чинить за правом, що правд и шукає, то Я їм пробачу!
Go quickly through the streets of Jerusalem, and see now, and get knowledge, and make a search in her wide places if there is a man, if there is one in her who is upright, who keeps faith; and she will have my forgiveness.
περιδράμετε ἐν ταῖς ὁδοῖς ἱερουσαλημ καὶ ἴδετε καὶ γνῶτε καὶ ζητήσατε ἐν ταῖς πλατείαις αὐτῆς ἐὰν εὕρητε ἄνδρα εἰ ἔστιν ποιῶν κρίμα καὶ ζητῶν πίστιν καὶ ἕλωσ ἐσομαι αὐτοῖς λέγει κύριος
- 2 Коли ж вони кажуть: Як живий Господь, то справді клянуться неправдою.
And though they say, By the living Lord; truly their oaths are false.
ζῆ κύριος λέγουσιν διὰ τοῦτο οὐκ ἐπὶ ψεύδεσιν ὀμνύουσιν
- 3 Хіба ж очі Твої не для правди, о Господи? Уразив Ти їх, але їм не болить, понищив Ти їх, та відмовились узяти поуку вони, обличчя свої поробили від скелі твердішими, відмовилися повернутись!
O Lord, do not your eyes see good faith? you have given them punishment, but they were not troubled; you have sent destruction on them, but they did not take your teaching to heart: they have made their faces harder than a rock; they would not come back.
κύριε οἱ ὀφθαλμοὶ σου εἰς πίστιν ἐμαστίγωσας αὐτούς καὶ οὐκ ἐπόνεσαν συνετέλεσας αὐτούς καὶ οὐκ ἠθέλησαν δέξασθαι παιδείαν ἐστερέωσαν τὰ πρόσωπα αὐτῶν ὑπὲρ πέτραν καὶ οὐκ ἠθέλησαν ἐπιστραφῆναι
- 4 А Я думав: Це прості лиш люди, безглузді, вони бо не знають дороги Господньої, права Бога свого.
Then I said, But these are the poor: they are foolish, for they have no knowledge of the way of the Lord or of the behaviour desired by their God.
καὶ ἐγὼ εἶπα ἴσως πτωχοὶ εἰσιν διότι οὐκ ἐδυνάσθησαν ὅτι οὐκ ἔγνωσαν ὁδὸν κυρίου καὶ κρίσιν θεοῦ
- 5 Піду но собі до вельможних і з ними помовлю, бо знають дорогу Господню вони, право Бога свого, та й вони усі разом зламали ярмо, а шлеї пірвали!
I will go to the great men and have talk with them; for they have knowledge of the way of the Lord and of the behaviour desired by their God. But as for these, their one purpose is a broken yoke and burst bands.
πορεύσομαι πρὸς τοὺς ἄδρους καὶ λαλήσω αὐτοῖς ὅτι αὐτοὶ ἐπέγνωσαν ὁδὸν κυρίου καὶ κρίσιν θεοῦ καὶ ἰδοὺ ὀμοθυμαδὸν συνέτριψαν ζυγὸν διέρρηξαν δεσμούς
- 6 Тому лев лісовий їх поб'є, погубить їх вовк степовий, пантера чигас на їхні міста: кожен, хто вийде із них, пошматований буде, бо помножились їхні гріхи, їхні відступства численним и стали!
And so a lion from the woods will put them to death, a wolf of the waste land will make them waste, a leopard will keep watch on their towns, and everyone who goes out from them will be food for the beasts; because of the great number of their sins and the increase of their wrongdoing.
διὰ τοῦτο ἐπαίσειν αὐτούς λέων ἐκ τοῦ ὄρους καὶ λύκος ἕως τῶν οἰκιῶν ὠλέθρευεν αὐτούς καὶ πάρδαλις ἐγρηγόρησεν ἐπὶ τὰς πόλεις αὐτῶν πάντες οἱ ἐκπορευόμενοι ἀπ' αὐτῶν θηρευθήσονται ὅτι ἐπλήθυναν ἀσεβείας αὐτῶν ἰσχυσαν ἐν ταῖς ἀποστροφαῖς αὐτῶν

- 7 **Χίβα через це Я пробачу тобі: твої діти Мене полишили, і присягаються тим, хто не Бог. Я їх нагодував, а вони чужоложать і натовпом ходять до дому блудниці, How is it possible for you to have my forgiveness for this? your children have given me up, taking their oaths by those who are no gods: when I had given them food in full measure, they were false to their wives, taking their pleasure in the houses of loose women.**
 ποία τούτων ἕως γένομαι σοι οἱ υἱοὶ σου ἐγκατέλιπόν με καὶ ὄμνουν ἐν τοῖς οὐκ οὖσιν θεαῖς καὶ ἐχόρτασα αὐτούς καὶ ἐμοιχθόντο καὶ ἐν οἴκοις πορνῶν κατέλυον
- 8 **волочаться, мов жеребці відгодовані: кожен ірже до жони свого ближнього... They were full of desire, like horses after a meal of grain: everyone went after his neighbour's wife.**
 ἵπποι θηλυμανεῖς ἐγενήθησαν ἕκαστος ἐπὶ τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον αὐτοῦ ἐχρεμέτιζον
- 9 **Чи ж оцього Я не покараю? говорить Господь. І хіба над народом, як цей, не помститься душа Моя? Am I not to give punishment for these things? says the Lord: will not my soul take payment from such a nation as this?**
 μὴ ἐπὶ τοῦτοις οὐκ ἐπισκέψομαι λέγει κύριος ἢ ἐν ἔθνει τοιοῦτῳ οὐκ ἐκδικήσει ἡ ψυχὴ μου
- 10 **¶ Зберіться на мури його та й пониште, але не вчиняйте кінця їм! Усуньте підпори його, бо вони не для Господа, Go up against her vines and make waste; let the destruction be complete: take away her branches, for they are not the Lord's.**
 ἀνάβητε ἐπὶ τοὺς προμαχῶνας αὐτῆς καὶ κατασκάψατε συντέλειαν δὲ μὴ ποιήσητε ὑπολιπεσθε τὰ ὑποστηρίγματα αὐτῆς ὅτι τοῦ κυρίου εἰσὶν
- 11 **бо зраджуючи, Мене зрадив Ізраїлів дім та дім Юдин, говорить Господь. For the people of Israel and the people of Judah have been very false to me, says the Lord.**
 ὅτι ἀθετῶν ἠθέτησεν εἰς ἐμέ λέγει κύριος οἶκος ἰσραηλ καὶ οἶκος ἰουδα
- 12 **Вони відцуралися Господа та говорили: Немає Його, й зло не прийде на нас, ні меча, ані голоду ми не побачимо! They would have nothing to do with the Lord, saying, He will do nothing, and no evil will come to us; we will not see the sword or be short of food:**
 ἐψεύσαντο τῷ κυρίῳ ἐαυτῶν καὶ εἶπαν οὐκ ἔστιν ταῦτα οὐχ ἤξει ἐφ' ἡμᾶς κακὰ καὶ μάχαιραν καὶ λιμὸν οὐκ ὀψόμεθα
- 13 **А пророки поробляться вітром, і немає в них слова Господнього, отак їм пороблено буде! And the prophets will become wind, and the word is not in them; so it will be done to them.**
 οἱ προφῆται ἡμῶν ἦσαν εἰς ἄνεμον καὶ λόγος κυρίου οὐχ ὑπῆρχεν ἐν αὐτοῖς οὕτως ἔσται αὐτοῖς
- 14 **Тому вирікає отак Господь Бог Саваот: За те, що говорите слово таке, ось Я в уста твої вкладаю слово Своє за огонь, а народ цей то дрова, і він пожере їх! For this reason the Lord, the God of armies, has said: Because you have said this, I will make my words in your mouth a fire, and this people wood, and they will be burned up by it.**
 διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ ἄνθ' ὧν ἐλαλήσατε τὸ ῥῆμα τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ δέδωκα τοὺς λόγους μου εἰς τὸ στόμα σου πῦρ καὶ τὸν λαὸν τοῦτον ξύλα καὶ καταφάγεται αὐτούς
- 15 **Ось Я приведу іздалека народа на вас, о доме Ізраїлів, каже Господь, це сильний народ, стародавній це люд, люд, що мови його ти не знаєш, і не зрозумієш, що він говоритиме. See, I will send you a nation from far away, O people of Israel, says the Lord; a strong nation and an old nation, a nation whose language is strange to you, so that you may not get the sense of their words.**
 ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω ἐφ' ὑμᾶς ἔθνος πόρρωθεν οἶκος ἰσραηλ λέγει κύριος ἔθνος οὗ οὐκ ἀκούση τῆς φωνῆς τῆς γλώσσης αὐτοῦ
- 16 **Його сагайдак, як відчинений гріб, усі хоробрі вони. Their arrows give certain death, they are all men of war.**
 πάντες ἰσχυροὶ
- 17 **І він пожере твоє жниво та хліб твоїй, поїсть він синів твоїх та дочок твоїх, худобу дрібну та худобу велику твою пожере, з'їсть твого виноградника й фігу твою, понищить мечем тверди нні міста твої, на які ти надієшся... They will take all the produce of your fields, which would have been food for your sons and your daughters: they will take your flocks and your herds: they will take all your vines and your fig-trees: and with the sword they will make waste your walled towns in which you put your faith.**
 καὶ κατέδονται τὸν θερισμὸν ὑμῶν καὶ τοὺς ἄρτους ὑμῶν καὶ κατέδονται τοὺς υἱοὺς ὑμῶν καὶ τὰς θυγατέρας ὑμῶν καὶ κατέδονται τὰ πρόβατα ὑμῶν καὶ τοὺς μόσχους ὑμῶν καὶ κατέδονται τοὺς ἄμ πελωῶνας ὑμῶν καὶ τοὺς συκῶνας ὑμῶν καὶ τοὺς ἐλαιῶνας ὑμῶν καὶ ἀλοήσουσιν τὰς πόλεις τὰς ὀχυράς ὑμῶν ἐφ' αἷς ὑμεῖς πεποιθήατε ἐπ' αὐταῖς ἐν ῥομφαίᾳ
- 18 **Та й за тих днів, говорить Господь, не зроблю Я із вами кінця! But even in those days, says the Lord, I will not let your destruction be complete.**
 καὶ ἔσται ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις λέγει κύριος ὁ θεός σου οὐ μὴ ποιήσω ὑμᾶς εἰς συντέλειαν

- 19 I буде, як скажуть: За що Господь, Бог наш зробив нам усе це? то ти скажеш до них: Як Мене ви покинули, і служите в вашому краї богам чужоземним, так чужинцям служити ви будете в краї не вашому!...
- And it will come about, when you say, Why has the Lord our God done all these things to us? that you will say to them, As you gave me up, making yourselves servants to strange gods in your land, so will you be servants to strange men in a land which is not yours.
- καὶ ἔσται ὅταν εἴπητε τίνας ἔνεκεν ἐποίησεν κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν ἡμῖν ἅπαντα ταῦτα καὶ ἔρεῖς αὐτοῖς ἀνθ' ὧν ἐδουλεύσατε θεοῖς ἄλλοτρίοις ἐν τῇ γῆ ὑμῶν οὕτως δουλεύετε ἄλλοτρίοις ἐν γῆ οὐχ ὑμῶν
- 20 ¶ Сповістїть в домі Якова це, та оголосїть це в Юдеї, говорить Господь.
- Say this openly in Jacob and give it out in Judah, saying,
- ἀναγγεῖλατε ταῦτα εἰς τὸν οἶκον ἰακωβ καὶ ἀκουσθήτω ἐν τῷ ἰουδα
- 21 Почуй же оце, ти народе безумний й безсердий, який має очі й не бачить, має вуха й не чує!
- Give ear now to this, O foolish people without sense; who have eyes but see nothing, and ears without the power of hearing:
- ἀκούσατε δὴ ταῦτα λαὸς μωρὸς καὶ ἀκάρδιος ὀφθαλμοὶ αὐτοῖς καὶ οὐ βλέπουσιν ὅσα αὐτοῖς καὶ οὐκ ἀκούουσιν
- 22 Чи Мене ви бояться не будете, каже Господь, чи тремтіти не будете перед лицем Моїм? Мене, що пісок поклав за границю для моря, за вічну межу, якої воно не перейде: хоч повстануть, та не переможуть, і шумітимуть хвилі його, але не переступлять її!
- Have you no fear of me? says the Lord; will you not be shaking with fear before me, who have put the sand as a limit for the sea, by an eternal order, so that it may not go past it? and though it is ever in motion, it is not able to have its way; though the sound of its waves is loud, they are not able to go past it.
- μὴ ἐμὲ οὐ φοβηθήσεσθε λέγει κύριος ἢ ἀπὸ προσώπου μου οὐκ εὐλαβηθήσεσθε τὸν ἀζάντα ἄμμον ὄριον τῆ θαλάσσης πρόσταγμα αἰώνιον καὶ οὐχ ὑπερβήσεται αὐτό καὶ παραχθήσεται καὶ οὐ δυνήσεται καὶ ἠχίσουσιν τὰ κύματα αὐτῆς καὶ οὐχ ὑπερβήσεται αὐτό
- 23 А сердце в народа цього неслухняне та непокірне, відпали вони та й пішли.
- But the heart of this people is uncontrolled and turned away from me; they are broken loose and gone.
- τῷ δὲ λαῷ τούτῳ ἐγενήθη καρδία ἀνήκοος καὶ ἀπειθής καὶ ἐξέκλιναν καὶ ἀπῆλθουσιν
- 24 І не сказали вони в своїм серці: Біймося ж Господа, нашого Бога, який дає дощ, дощ ранній та пізній часу його, стереже нам усталені тижні для жнив.
- And they do not say in their hearts, Now let us give worship to our God, who gives the rain, the winter and the spring rain, at the right time; who keeps for us the ordered weeks of the grain-cutting.
- καὶ οὐκ εἶπον ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν φοβηθῶμεν δὴ κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν τὸν διδόντα ἡμῖν ὑετὸν πρόκιον καὶ ὄσιμον κατὰ καιρὸν πληρώσεως προστάγματος θερισμοῦ καὶ ἐφύλαξεν ἡμῖν
- 25 ¶ Ваші провини оце відхилили, а ваші гріхи від вас стримали цес добро.
- Through your evil-doing these things have been turned away, and your sins have kept back good from you.
- αἱ ἀνομίαὶ ὑμῶν ἐξέκλιναν ταῦτα καὶ αἱ ἁμαρτίαὶ ὑμῶν ἀπέστησαν τὰ ἀγαθὰ ἀφ' ὑμῶν
- 26 Бо в народі Мосму безбожники є, чигають вони, немов той птахолов, вони сітки розставили, хапають людей...
- For there are sinners among my people: they keep watch, like men watching for birds; they put a net and take men in it.
- ὅτι εὗρέθησαν ἐν τῷ λαῷ μου ἀσεβεῖς καὶ παγίδας ἔστησαν διαφθεῖραι ἀνδρας καὶ συναλαμβάνουσιν
- 27 Як клітка, наповнена птахами, так доми їхні повні омани, тому повиростали та збагатились вони!
- As the fowl-house is full of birds, so are their houses full of deceit: for this reason they have become great and have got wealth.
- ὡς παγὶς ἐφρεσταμένη πλήρης πετεινῶν οὕτως οἱ οἴκοι αὐτῶν πλήρεις δόλου διὰ τοῦτο ἐμεγαλύνθησαν καὶ ἐπλούτησαν
- 28 Потовстіли вони та поглядшали, переступають також міру злого, справедливо вони не судили сирітського суду, і мають поведження! і не помагають убогим у їхній справі.
- They have become fat and strong: they have gone far in works of evil: they give no support to the cause of the child without a father, so that they may do well; they do not see that the poor man gets his rights.
- καὶ παρέβησαν κρίσιν οὐκ ἔκριναν κρίσιν ὀρφανοῦ καὶ κρίσιν χήρας οὐκ ἐκρίνοσαν
- 29 Чи ж оцього Я не покараю? говорить Господь. І хіба над народом, як цей, не помститься душа Моя?
- Am I not to give punishment for these things? says the Lord: will not my soul take payment from such a nation as this?
- μὴ ἐπὶ τούτοις οὐκ ἐπισκέψομαι λέγει κύριος ἢ ἐν ἔθνει τῷ τοιοῦτῳ οὐκ ἐκδικήσει ἡ ψυχὴ μου
- 30 Чудне та страшне стало в краї:
- A thing of wonder and fear has come about in the land;
- ἐκστασις καὶ φρικτὰ ἐγενήθη ἐπὶ τῆς γῆς

- 31 **προφηται ψευδους και οι ιερεις ελεγκρησαν ταις χειρσιν αυτων και ο λαος μου ηγαπησεν ουτως και τι ποιησετε εις τα μετα ταυτα**
The prophets give false words and the priests give decisions by their direction; and my people are glad to have it so: and what will you do in the end?
οι προφηται προφητεουσιν αδικα και οι ιερεις ελεγκρησαν ταις χειρσιν αυτων και ο λαος μου ηγαπησεν ουτως και τι ποιησετε εις τα μετα ταυτα
- 1 ¶ **Утікайте, сини Вєніамина, з середини Єрусалиму, і засурміте в сурму у Текої, і знак підійміть на Бет-Гаккерем, бо з півночі грізно підноситься зло та велике нещастя!**
Go in flight out of Jerusalem, so that you may be safe, you children of Benjamin, and let the horn be sounded in Tekoa, and the flag be lifted up on Beth-haccherem: for evil is looking out from the north, and a great destruction.
єνισχύσατε υιοι βєνιαμιν єκ μέσου τής ιєρουσαλημ και єν θεκουє σημάνατε σάλπιγγι και ύπερ βαιθαχαρμα άρατε σημειον οτι κακα εκκεκυφєν από βορρά και συντριβή μεγάλη γίνεται
- 2 **І викорєню Я Сіонську дочку, вродливу та випєшену.**
The fair and delicate one, the daughter of Zion, will be cut off by my hand.
και αφαιρεθησεται το ύψος σου θυγατερ σιων
- 3 **Пастухи поприходять до неї з своїми стадами, понапинають намети навколо при нїй, кожен місце своє випасатимє.**
Keepers of sheep with their flocks will come to her; they will put up their tents round her; everyone will get food in his place.
εις αυτην ηξουσιν ποιμενες και τα ποιμνια αυτων και πηξουσιν επ' αυτην σκηνυς κύκλω και ποιμανουσιν εκαστος τη χειρι αυτου
- 4 **Приготуйте війну проти неї, вставайте та вдармо опівдні! Горе нам, бо минає вже день, бо вже тягнуться тіні вечірні!**
Make war ready against her; up! let us go up when the sun is high. Sorrow is ours! for the day is turned and the shades of evening are stretched out.
παρασκευάσαθε επ' αυτην εις πόλεμον άναστητε και αναβόμεν επ' αυτην μεσημβρίας ουαι ημιν οτι κєκλικєν η ημέρα οτι εκλείπουσιν αι σκιαι τής єσπέρας
- 5 **Уставайте та підємо вночі і понищмо палати її!**
Up! let us go up by night, and send destruction on her great houses.
άναστητε και αναβόμεν єν τη νυκτι και διαφθειρωμεν τα θεμέλια αυτης
- 6 **Бо так промовляє Господь Саваот: Постинайте дерева та вала насипте при Єрусалимі! Він те місто, що має зруйнованє бути, в ньому повно насильства:**
For this is what the Lord of armies has said: Let trees be cut down and an earthwork be placed against Jerusalem: sorrow on the false town! inside her there is nothing but cruel ways.
οτι таδε λέγει κύριος εκκοψον τα ξόλα αυτης εκχεον επι ιєρουσαλημ δύναμιν ο πόλις ψευδής ολη καταδυναστεία єν αυτη
- 7 **як виприскує воду свою джерело, так виприскує він своє зло... Насилля й грабїж чути в ньому, перед обличчям Моїм безперестань хвороба та рана...**
As the spring keeps its waters cold, so she keeps her evil in her: the sound of cruel and violent behaviour is in her; before me at all times are disease and wounds.
ως ψύχει λάκκος ύδωρ ουτως ψύχει κακια αυτης άσέβεια και ταλαιπωρία άκουσθήσεται єν αυτη επι πρόσωπον αυτης δια παντός πόνος και μάστιγι
- 8 **Будь навчений, Єрусалиме, щоб душа Моя не відвернулася від тебе, щоб тебе не вчинив Я спустошенням, незаселеним краєм!**
Undergo teaching, O Jerusalem, or my soul will be turned away from you, and I will make you a waste, an unpeopled land.
παιδευθήσє ιєρουσαλημ μη άποστη η ψυχή μου από σου μη ποιήσω σε άβατον γην ητις ου κατοικηθήσεται
- 9 ¶ **Так говорить Господь Саваот: Позбирають дорешти останки Ізраїля, мов виноградів рештки, простягни свою руку, немов виноградар по грона!**
This is what the Lord of armies has said: Everything will be taken from the rest of Israel as the last grapes are taken from the vine; let your hand be turned to the small branches, like one pulling off grapes.
οτι таδε λέγει κύριος καλαμᾶσθε καλαμᾶσθε ως άμπελον τα κατάλοιπα του ισραηλ επιστρέψατε ως ο τρυγών επι τον καρταλλον αυτου
- 10 **До кого я буду казати та свідчити буду, і слухатимуть? Необрізанє ось їхнє вухο і слухати уважно не можуть вони, ось слово Господнє для них стало посміхом вони не жадають його!**
To whom am I to give word, witnessing so that they may take note? see, their ears are stopped, and they are not able to give attention: see, the word of the Lord has been a cause of shame to them, they have no delight in it.
πρὸς τίνα λαλήσω και διαμαρτύρωμαι και άκούσεται ιδου άπερίτμητα τα ότα αυτων και ου δύνανται άκούειν ιδου το ρήμα κυριου єγένετο αυτοις εις ονειδισμόν ου μη βουληθωσιν αυτο άκουσαι
- 11 **І гніву Господнього повєн я став, змучився я, його стримуючи, на вулиці вилию його на дітей та на збір юнаків одночасно, бо схоплені будуть чоловік із жінкою, старий із віджилим лі та,**
For this reason I am full of the wrath of the Lord, I am tired of keeping it in: may it be let loose on the children in the street, and on the band of the young men together: for even the husband with his wife will be taken, the old man with him who is full of days.
και τον θυμόν μου έπλησα και επέσχον και ου συνετέλεσα αυτοуς εκχεω επι νηπια εξωθεν και επι συναγωγην νεανίσκων άμα οτι άνηρ και γυνή συλλημφθησονται πρεσβύτερος μετά πλήρους ήμερῶν

- 12 і дістануться іншим доми їхні, теж поля та жінки... Бо Я руку Свою простягну на мешканців цієї землі, говорить Господь.
And their houses will be handed over to others, their fields and their wives together: for my hand will be stretched out against the people of the land, says the Lord.
 και μεταστραφήσονται αι οικιαι αυτων εις ετερουσ αγροι και αι γυναικεσ αυτων επι το αυτο οτι εκτενω την χειρα μου επι τουσ κατοικοუნτασ την γην ταυτην λεγει κυριουσ
- 13 Бо вони від малого свого й до великого, усі пожадливі на зиски, і від пророка та аж до священика роблять неправду...
For from the least of them even to the greatest, everyone is given up to getting money; from the prophet even to the priest, everyone is working deceit.
 οτι απο μικρου αυτων και εωσ μεγалуσ παντεσ συντελεσαντο ανομα απο ιερευουσ και εωσ ψευδοπροφητου παντεσ εποιησαν ψευδη
- 14 І рани народу Мого легковажно лікують, говорячи: Мир, мир, а миру нема!
And they have made little of the wounds of my people, saying, Peace, peace; when there is no peace.
 και ιδοντο το συντριμμα του λαου μου εξουθενουντεσ και λεγοντεσ ειρηνη ειρηνη και που εστιν ειρηνη
- 15 Чи вони засоромилися, що гидоту робили? не засоромилися ані трохи вони й застидатись не вміють... Тому то впадуть між упалими в часі, коли їх навіщу Я, спіткнуться, говорить Го сподь.
Let them be put to shame because they have done disgusting things. They had no shame, they were not able to become red with shame: so they will come down with those who are falling: when my punishment comes on them, they will be made low, says the Lord.
 κατησχυνθησαν οτι εξελιποσαν και ουδ' ωσ καταισχυνόμενοι κατησχυνθησαν και την ατιμιαν αυτων ουκ εγνωσαν δια τουτο πεσουνται εν τη πτωσει αυτων και εν καιρω επισκοπησ αυτων απολουνται ειπεν κυριουσ
- 16 Так говорить Господь: На дорогах спиніться та гляньте, і спитайте про давні стежки, де то добра дорога, то нею ідіть, і знайдете мир для своєї душі! Та вони відказали: Не підемо!
This is what the Lord has said: Take your place looking out on the ways; make search for the old roads, saying, Where is the good way? and go in it that you may have rest for your souls. But they said, We will not go in it.
 таде λεγει κυριουσ σθητε επι ταϊσ οδοϊσ και ιδετε και ερωτησατε τριβουσ κυριουσ αιωνιουσ και ιδετε ποια εστιν η οδουσ η αγαθη και βαδιζετε εν αυτη και ευρησατε агниσмон таϊс ψυχαϊс υμων και ειπα ν ου пореуsόμεθα
- 17 І Я сторожів був поставив над вами, говорячи: Прислухайтесь до голосу сурми! Та вони відказали: Не будем прислухуватись!
And I put watchmen over you, saying, Give attention to the sound of the horn; but they said, We will not give attention.
 κατέστακα εφ' υμασ σκοπουσ ακουσατε τηс φωνηс τηс салπιγγουс και ειπαν ουκ ακουsόμεθα
- 18 ¶ Тому слухайте, люди, і пізнай, ти громадо, що станеться з ними.
So then, give ear, you nations, and ...
 δια τουτο ηκουσαν та εθνη και οι ποιμαίνοντεс та ποιμνια αυτων
- 19 Послухай, ти земле: Ось Я веду на народ цей лихе, плід їхніх думок, бо до слів Моїх не прислухались вони, а Законом Моїм погордили!
Give ear, O earth: see, I will make evil come on this people, even the fruit of their thoughts, because they have not given attention to my words, and they would have nothing to do with my law.
 ακουε γη ιδου εγω επαγω επι τον λαον τουτον κακα τον καρπον αποστροφηс αυτων οτι των λογων μου ου προσεσχον και τον νομον μου απωσαντο
- 20 Навіщо Мені те кадило, що з Шеви приходить, запашний очерет із далекого краю? Цілопалення ваші не любі Мені, ваші ж жертви Мені не присмні!
To what purpose does sweet perfume come to me from Sheba, and spices from a far country? your burned offerings give me no pleasure, your offerings of beasts are not pleasing to me.
 ινα τι μοι λιβανον εκ σαβα φερετε και кιννάμωμον εκ γηс μακροθεν та ολοκαυτωματα υμων ουκ εισιν δεκτα και αι θυσιαι υμων ουχ ηδυνан μοι
- 21 Тому то Господь каже так: Ось Я дам спотикання оцьому народові, і спіткнуться об них разом ваші батьки та сини, сусід та приятель його, і загинуть!
For this reason the Lord has said, See, I will put stones in the way of this people: and the fathers and the sons together will go falling over them; the neighbour and his friend will come to destruction.
 δια τουτο таде λεγει κυριουσ ιδου εγω διδωμι επι τον λαον τουτον ασθενειαν και ασθενηсουσιν εν αυτη πατερεс και υιοι αμα γειτων και ο πλησιον ауτου απολουνται
- 22 Так говорить Господь: Ось приходить народ із північного краю, і збуджється люд великий із кінців землі.
The Lord has said, See, a people is coming from the north country, a great nation will be put in motion from the inmost parts of the earth.
 таде λεγει κυριουσ ιδου λαουс ερχεται απο βορρα και εθνη εξεγερθηсεται ап' εсχатус τηс γηс
- 23 Лука та ратище міцно тримають, жорстокі вони й милосердя не мають, їхній голос, як море реве, і гарцюють на конях вони... Ушикований, мов чоловік той до бою, на тебе, о дочко С іону!
Bows and spears are in their hands; they are cruel and have no mercy; their voice is like the thunder of the sea, and they go on horses; everyone in his place like men going to the fight, against you, O daughter of Zion.
 τόξον και ζιβυνην κρατηсουσιν ιταμόс εστιν και ουκ ελεησει φωνη ауτου ωс θάλασσα куμαίνουσα εφ' ιπποιс και ἄρμασιν παρατάζεται ωс πур ειс πόλεμον прòс сé θυγατεр сиων

- 24 Як почули ми звістку про нього, омліли нам руки, обняла нас тривога та біль, немов в породіллі...
The news of it has come to our ears; our hands have become feeble: trouble has come on us and pain, like the pain of a woman in childbirth.
ήκούσαμεν τὴν ἀκοὴν αὐτῶν παρελύθησαν αἱ χεῖρες ἡμῶν θλίψις κατέσχευεν ἡμᾶς ὠδίνες ὡς τικτούσης
- 25 Не виходьте на поле й не йдіте дорогою, бо в ворога меч та страхіття навколо!
Go not out into the field or by the way; for there is the sword of the attacker, and fear on every side.
μὴ ἐκπορεύεσθε εἰς ἀγρὸν καὶ ἐν ταῖς ὁδοῖς μὴ βαδίσετε ὅτι ῥομφαία τῶν ἐχθρῶν παροικεῖ κυκλόθεν
- 26 Дочко народу Мого, веретою підпережись та качайся у попелі! Справ жалобу собі, немов над однокоронним, голосіння гірке, бо прийде зненацька руїник на нас!
O daughter of my people, put on haircloth, rolling yourself in the dust: give yourself to sorrow, as for an only son, with most bitter cries of grief; for he who makes waste will come on us suddenly.
θύγατερ λαοῦ μου περίζωσαι σάκκον κατάπασαι ἐν σποδῶ πένθος ἀγαπητοῦ ποιῆσαι σεαυτῇ κοπετὸν οἰκτρὸν ὅτι ἐξαίφνης ἔξει ταλαιπωρία ἐφ' ὑμᾶς
- 27 Я дав був тебе випробувачем у народі Моїм, за твердиню, щоб ти знав і випробовував їхню дорогу.
I have made you a tester among my people, so that you may have knowledge of their way and put it to the test.
δοκιμαστὴν δέδοκά σε ἐν λαοῖς δεδοκιμασμένοις καὶ γνώση με ἐν τῷ δοκιμάσαι με τὴν ὁδὸν αὐτῶν
- 28 Вони всі відступники над відступниками, чинять наклепи, усі вони мідь та залізо, вони згубники!...
All of them are turned away, going about with false stories; they are brass and iron: they are all workers of deceit.
πάντες ἀνήκοοι πορευόμενοι σκολιῶς χαλκὸς καὶ σίδηρος πάντες διεφθαρμένοι εἰσίν
- 29 Спалилося духало, від огню зникло оливо, надармо старанно розтоплювано, бо злих не відділено...
The blower is blowing strongly, the lead is burned away in the fire: they go on heating the metal to no purpose, for the evil-doers are not taken away.
ἐξέλιπεν φυσητὴρ ἀπὸ πυρός ἐξέλιπεν μόλιβος εἰς κενὸν ἀργυροκόπος ἀργυροκοπεῖ πονηρία αὐτῶν οὐκ ἐτάκη
- 30 Сріблом відкинутим названо їх, бо Господь їх відкинув.
They will be named waste silver, because the Lord has given them up.
ἀργύριον ἀποδοκιμασμένον καλέσατε αὐτοὺς ὅτι ἀπεδοκίμασεν αὐτοὺς κύριος
- 2 Стань у брамі Господнього дому, і прокажеш там слово оце та промовиш: Послухайте слово Господнє, ввесь Юдо, що ходите брамами цими вклоняться Господу.
Take your place in the doorway of the Lord's house, and give out this word there, and say, Give ear to the word of the Lord, all you of Judah who come inside these doors to give worship to the Lord.
ἀκούσατε λόγον κυρίου πᾶσα ἡ ἰουδαία
- 3 Так говорить Господь Саваот, Бог Ізраїлів: Поправте дороги свої й свої вчинки, й Я зроблю, що ви житимете на цим місці!
The Lord of armies, the God of Israel, says, Let your ways and your doings be changed for the better and I will let you go on living in this place.
τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς ἰσραὴλ διορθώσατε τὰς ὁδοὺς ὑμῶν καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα ὑμῶν καὶ κατοικιῶ ὑμᾶς ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ
- 4 Не надійтесь собі на слова неправдиві, щоб казати: Храм Господній, храм Господній, храм Господній отут!
Put no faith in false words, saying, The Temple of the Lord, the Temple of the Lord, the Temple of the Lord, are these.
μὴ πεποιθατε ἐφ' ἑαυτοῖς ἐπὶ λόγοις ψευδέσιν ὅτι τὸ παράπαν οὐκ ὠφελήσουσιν ὑμᾶς λέγοντες ναὸς κυρίου ναὸς κυρίου ἐστίν
- 5 Бо якщо ви насправді поправите ваші дороги та ваші діла, якщо один одному будете справді чинити справедливо,
For if your ways and your doings are truly changed for the better; if you truly give right decisions between a man and his neighbour;
ὅτι ἐὰν διορθοῦντες διορθώσητε τὰς ὁδοὺς ὑμῶν καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα ὑμῶν καὶ ποιοῦντες ποιήσητε κρίσιν ἀνὰ μέσον ἀνδρῶς καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ πλησίον αὐτοῦ
- 6 не будете тиснути чужинця, сироту та вдову, не будете лити невинної крові на місці цьому, і за іншими богами вслід не підете собі на біду,
If you are not cruel to the man from a strange country, and to the child without a father, and to the widow, and do not put the upright to death in this place, or go after other gods, causing damage to yourselves:
καὶ προσήλυτον καὶ ὄρφανὸν καὶ χήραν μὴ καταδυναστεύσητε καὶ αἷμα ἀθῶον μὴ ἐκχέητε ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ καὶ ὀπίσω θεῶν ἄλλοτριῶν μὴ πορευῆσθε εἰς κακὸν ὑμῖν
- 7 то зроблю, що ви пробуватимете на цим місці, у Краю, що його дав Я вашим батькам відвіку навіки!
Then I will let you go on living in this place, in the land which I gave to your fathers in the past and for ever.
καὶ κατοικιῶ ὑμᾶς ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ ἐν γῆ ἣ ἔδωκα τοῖς πατράσιν ὑμῶν ἐξ αἰῶνος καὶ ἕως αἰῶνος

- 8 **Ось собі ви надієтеся на слова неправдиві, які не допоможуть:**
See, you put your faith in false words which are of no profit.
εἰ δὲ ὑμεῖς πεποιθότε ἐπὶ λόγοις ψευδέσιν ὄθεν οὐκ ὠφελήθησεσθε
- 9 **Чи ви будете красти, вбивати й перелоб чинити, і присягати фальшиво, й кадити Ваалові, і ходити за іншими богами, яких ви не знаєте,**
Will you take the goods of others, put men to death, and be untrue to your wives, and take false oaths, and have perfumes burned to the Baal, and go after other gods which are strange to you;
καὶ φονεύετε καὶ μοιχᾶσθε καὶ κλέπτετε καὶ ὀμνύετε ἐπ' ἀδίκῳ καὶ ἐθυμιάτε τῇ βααλ καὶ ἐπορεύεσθε ὀπίσω θεῶν ἀλλοτριῶν ὧν οὐκ οἴδατε τοῦ κακῶς εἶναι ὑμῖν
- 10 **а потім ви прийдете й станете перед обличчям Моїм у цім домі, що зветься Ім'ям Моїм, і скажете: Урятовані ми, щоб чинити гидоти всі ці?**
And come and take your place before me in this house, which is named by my name, and say, We have been made safe; so that you may do all these disgusting things?
καὶ ἦλθετε καὶ ἔστητε ἐνώπιον ἐμοῦ ἐν τῷ οἴκῳ οὗ ἐπικέκληται τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐτῷ καὶ εἶπατε ἀπεσχήμεθα τοῦ μὴ ποιεῖν πάντα τὰ βδελύγματα ταῦτα
- 11 **Чи вертепом розбійників став оцей дім, що Ім'я Мос кличеться в ньому, на ваших очах? І Я оце бачу, говорить Господь...**
Has this house, which is named by my name, become a hole of thieves to you? Truly I, even I, have seen it, says the Lord.
μὴ σπήλαιον ληστῶν ὁ οἶκός μου οὗ ἐπικέκληται τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐτῷ ἐκεῖ ἐνώπιον ὑμῶν καὶ ἐγὼ ἰδοὺ ἐώρακα λέγει κύριος
- 12 **Бо підійть но до місця Мого, що в Шіло, де Я спочатку вчинив був перебування для Ймення Свого, і побачите, що вчинив Я йому через лукавство Мого народу Ізраїлевого...**
But go now to my place which was in Shiloh, where I put my name at first, and see what I did to it because of the evil-doing of my people Israel.
ὅτι πορεύθητε εἰς τὸν τόπον μου τὸν ἐν σιλωμ οὗ κατεσκήνωσα τὸ ὄνομά μου ἐκεῖ ἐμπροσθεν καὶ ἴδατε ἃ ἐποίησα αὐτῷ ἀπὸ προσώπου κακίας λαοῦ μου ἰσραηλ
- 13 **Тепер же за те, що ви робите всі оці вчинки, говорить Господь, і що Я говорив був до вас, промовляючи пильно, але ви не слухали, і кликав Я вас, та ви не відказали,**
And now, because you have done all these works, says the Lord, and I sent my word to you, getting up early and sending, but you did not give ear; and my voice came to you, but you gave no answer:
καὶ νῦν ἀνθ' ὧν ἐποιήσατε πάντα τὰ ἔργα ταῦτα καὶ ἐλάλησα πρὸς ὑμᾶς καὶ οὐκ ἠκούσατέ μου καὶ ἐκάλεσα ὑμᾶς καὶ οὐκ ἀπεκρίθητε
- 14 **то зроблю цьому домові, що кликалось в ньому Ім'я Мос, що на нього надієтесь ви, і місце цьому, що Я дав його вам та вашим батькам, так само, як Я був зробив для Шіло,**
For this reason I will do to the house which is named by my name, and in which you have put your faith, and to the place which I gave to you and to your fathers, as I have done to Shiloh.
καὶ ποιήσω τῷ οἴκῳ τούτῳ ὃ ἐπικέκληται τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐτῷ ἐφ' ὃ ὑμεῖς πεποιθότε ἐπ' αὐτῷ καὶ τῷ τόπῳ ὃ ἔδωκα ὑμῖν καὶ τοῖς πατράσιν ὑμῶν καθὼς ἐποίησα τῇ σιλωμ
- 15 **і відкину Я вас від обличчя Свого, як відкинув усіх ваших братів, усе насіння Єфремове!...**
And I will send you away from before my face, as I have sent away all your brothers, even all the seed of Ephraim.
καὶ ἀπορρίψω ὑμᾶς ἀπὸ προσώπου μου καθὼς ἀπέρριψα τοὺς ἀδελφοὺς ὑμῶν πᾶν τὸ σπέρμα εφραιμ
- 16 **¶ А ти не молись за народ цей, і благання й молитви за них не здіймай, і Мене не проси, бо не вислухаю Я тебе!**
And as for you (Jeremiah), make no prayers for this people, send up no cry or prayer for them, make no request for them to me: for I will not give ear.
καὶ σὺ μὴ προσεύχου περὶ τοῦ λαοῦ τούτου καὶ μὴ ἀξίω τοῦ ἐλεθῆναι αὐτοὺς καὶ μὴ εὐχου καὶ μὴ προσέλθης μοι περὶ αὐτῶν ὅτι οὐκ εἰσακούσομαι
- 17 **Хіба ти не бачиш, що роблять вони в містах Юдиних та на вулицях Єрусалиму:**
Do you not see what they are doing in the towns of Judah and in the streets of Jerusalem?
ἢ οὐχ ὀρᾷς τί αὐτοὶ ποιοῦσιν ἐν ταῖς πόλεσιν ἰουδα καὶ ἐν ταῖς ὁδοῖς ἱερουσαλημ
- 18 **Діти дрова збирають, а батьки розкладають огонь, жінки ж місять тісто, щоб спекти калачів тих жертвних небесній цариці, і ллють литі жертви для інших богів, на досаду Мені...**
The children go for wood, the fathers get the fire burning, the women are working the paste to make cakes for the queen of heaven, and drink offerings are drained out to other gods, moving me to wrath.
οἱ υἱοὶ αὐτῶν συλλέγουσιν ξύλα καὶ οἱ πατέρες αὐτῶν καίουσι πῦρ καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν τρίβουσιν σταῖς τοῦ ποιῆσαι χανθῶνας τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἔσπεισαν σπονδὰς θεοῖς ἀλλοτριῶν ἵνα παροργίσωσίν με
- 19 **Та хіба ображають Мене, говорить Господь? Хіба не себе самих, щоб сором покрив їхні обличчя?**
Are they moving me to wrath? says the Lord; are they not moving themselves to their shame?
μὴ ἐμὲ αὐτοὶ παροργίζουσιν λέγει κύριος οὐχὶ ἑαυτοὺς ὅπως κατασχυνθῆ τὰ πρόσωπα αὐτῶν
- 20 **Тому Господь Бог промовляє отак: Ось ллється Мій гнів і Моя лють на це місце, на людину й худобу, і на польові дерева та на земні плоди, і палатиме він, і не згасне!**
So this is what the Lord God has said: See, my wrath and my passion will be let loose on this place, on man and beast, and on the trees of the field, and on the produce of the earth; it will be burning and will not be put out.
διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος ἰδοὺ ὀργὴ καὶ θυμός μου χεῖται ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον καὶ ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἐπὶ τὰ κτήνη καὶ ἐπὶ πᾶν ζῶλον τοῦ ἀγροῦ αὐτῶν καὶ ἐπὶ πάντα τὰ γενήματα τῆς γῆς καὶ ἰκαυθήσεται καὶ οὐ σβεσθήσεται

- 21 ¶ Так говорить Господь Саваот, Бог Ізраїлів: Додайте свої цілопалення до жертв ваших, і їжте м'ясо,
These are the words of the Lord of armies, the God of Israel: Put your burned offerings with your offerings of beasts, and take flesh for your food.
τάδε λέγει κύριος τὰ ὀλοκαυτώματα ὑμῶν συναγάγετε μετὰ τῶν θυσιῶν ὑμῶν καὶ φάγετε κρέα
- 22 бо Я не говорив батькам вашим, і не наказував їм того дня, як виводив їх із краю єгипетського, про справи цілопалення й жертви.
For I said nothing to your fathers, and gave them no orders, on the day when I took them out of Egypt, about burned offerings or offerings of beasts:
ὅτι οὐκ ἐλάλησα πρὸς τοὺς πατέρας ὑμῶν καὶ οὐκ ἐνετείλαμην αὐτοῖς ἐν ἡμέρᾳ ἣ ἀνήγαγον αὐτοὺς ἐκ γῆς αἰγύπτου περὶ ὀλοκαυτωμάτων καὶ θυσίας
- 23 Бо лиш справу оцю Я звелів їм, говорячи: Слухайтеся Мого голосу, і Я буду вам Богом, а ви будете народом Моїм, і ходіть усією дорогою, про яку накажу вам, щоб вам було добре.
But this was the order I gave them, saying, Give ear to my voice, and I will be your God, and you will be my people: go in all the way ordered by me, so that all may be well for you.
ἀλλ' ἢ τὸ ῥῆμα τοῦτο ἐνετείλαμην αὐτοῖς λέγων ἀκούσατε τῆς φωνῆς μου καὶ ἔσομαι ὑμῖν εἰς θεὸν καὶ ὑμεῖς ἔσεσθέ μοι εἰς λαόν καὶ πορεύεσθε ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς μου αἷς ἂν ἐντείλωμαι ὑμῖν ὅπως ἂν εὖ ἦ ὑμῖν
- 24 Та не слухали й не нахилили вони свого вуха, а ходили за радами та за упертістю серця лихого свого, і стали до Мене плечима, а не обличчям.
But they took no note and did not give ear, but were guided by the thoughts and the pride of their evil hearts, going back and not forward.
καὶ οὐκ ἤκουσάν μου καὶ οὐ προσέσχεν τὸ οὖς αὐτῶν ἀλλ' ἐπορεύθησαν ἐν τοῖς ἐνθυμήμασιν τῆς καρδίας αὐτῶν τῆς κακῆς καὶ ἐγενήθησαν εἰς τὰ ὀπισθεν καὶ οὐκ εἰς τὰ ἔμπροσθεν
- 25 Від того дня, коли ваші батьки вийшли з краю єгипетського, аж до дня цього, послав Я до вас усіх Своїх рабів пророків, послав щодня пильно.
From the day when your fathers came out of Egypt till this day, I have sent my servants the prophets to you, getting up early every day and sending them:
ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐξῆλθον οἱ πατέρες αὐτῶν ἐκ γῆς αἰγύπτου καὶ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης καὶ ἐξαπέστειλα πρὸς ὑμᾶς πάντας τοὺς δούλους μου τοὺς προφῆτας ἡμέρας καὶ ὄρθρου καὶ ἀπέστειλα
- 26 Та вони не слухалися Мене, і вуха свого не схиляли, і показали себе твердошиїми, зло чинили ще більш від батьків своїх...
But still they took no note and would not give ear, but they made their necks stiff, doing worse than their fathers.
καὶ οὐκ ἤκουσάν μου καὶ οὐ προσέσχεν τὸ οὖς αὐτῶν καὶ ἐσκλήρυναν τὸν τράχηλον αὐτῶν ὑπὲρ τοὺς πατέρας αὐτῶν
- 27 І ти будеш казати їм ці всі слова, та не будуть вони тебе слухати, і будеш ти кликати до них, та вони тобі відповіді не дадуть...
And you are to say all these words to them, but they will not give ear to you: you will send out your voice to them, but they will give no answer.
27-28 καὶ ἐρεῖς αὐτοῖς τὸν λόγον τοῦτον τοῦτο τὸ ἔθνος ὃ οὐκ ἤκουσεν τῆς φωνῆς κυρίου οὐδὲ ἐδέξατο παιδείαν ἐξέλιπεν ἡ πίστις ἐκ στόματος αὐτῶν
- 28 І скажеш до них: Оце той народ, що не слухався голосу Господа, Бога свого, і поуки не брав, загинула правда, і зникла з їхніх уст...
And you are to say to them, This is the nation which has not given ear to the voice of their God, or taken his teaching to heart: good faith is dead and is cut off from their mouths.
27-28
- 29 ¶ Обстрижи ти волосся своє та й відкинь, на лисих горах здійми жалісний спів, бо відкинув Господь і покинув плем'я Свого гніву!
Let your hair be cut off, O Jerusalem, and let it go, and let a song of grief go up on the open hilltops; for the Lord is turned away from the generation of his wrath and has given them up.
κεῖραι τὴν κεφαλὴν σου καὶ ἀπόρριπτε καὶ ἀνάλαβε ἐπὶ χειλέων θρῆνον ὅτι ἀπεδοκίμασεν κύριος καὶ ἀπόσωτο τὴν γενεὰν τὴν ποιοῦσαν ταῦτα
- 30 Бо Юдині сини чинять зло в Моїх очах, говорить Господь, поклали гидоти свої в тому домі, що в нім кликалося Моє Ймення, щоб збезчестити його...
For the children of Judah have done what is evil in my eyes, says the Lord: they have put their disgusting images in the house which is named by my name, making it unclean.
ὅτι ἐποίησαν οἱ υἱοὶ ἰουδα τὸ πονηρὸν ἐναντίον ἐμοῦ λέγει κύριος ἔταξαν τὰ βδελύγματα αὐτῶν ἐν τῷ οἴκῳ οὗ ἐπικέκληται τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐτόν τοῦ μᾶναι αὐτόν
- 31 І побудували ті жертвні пагірки Тофета, що в долині Бен-Гіннома, щоб палити синів своїх та дочок своїх на огні, чого Я не наказував, і що на серце Мені не приходило...
And they have put up the high place of Topheth in the valley of the son of Hinnom, burning their sons and their daughters there in the fire; a thing which was not ordered by me and never came into my mind.
καὶ φκοδόμησαν τὸν βωμὸν τοῦ ταφεθ ὅς ἐστιν ἐν φάραγγι υἱοῦ εννομ τοῦ κατακαίειν τοὺς υἱοὺς αὐτῶν καὶ τὰς θυγατέρας αὐτῶν ἐν πυρὶ ὃ οὐκ ἐνετείλαμην αὐτοῖς καὶ οὐ διενόηθην ἐν τῇ καρδίᾳ μου
- 32 Тому то приходять ось дні, говорить Господь, що не буде вже кликатись Тофет місце це чи Долина Бен-Гіннома, а тільки Долина вбивства, і будуть ховати у Тофеті через брак місця на погреб.
For this cause, the days are coming, says the Lord, when it will no longer be named Topheth, or, The valley of the son of Hinnom, but, The valley of Death: for they will put the dead into the earth in Topheth till there is no more room.
διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται λέγει κύριος καὶ οὐκ ἐροῦσιν ἔτι βωμὸς τοῦ ταφεθ καὶ φάραγξ υἱοῦ εννομ ἀλλ' ἢ φάραγξ τῶν ἀνηρημένων καὶ θάψουσιν ἐν τῷ ταφεθ διὰ τὸ μὴ ὑπάρχειν τόπον
- 33 І стане труп цього народу за стерво небесному птаству та земній звірині, і не буде, хто б їх відстрашив!...
And the bodies of this people will be food for the birds of heaven and for the beasts of the earth; and there will be no one to send them away.
καὶ ἔσονται οἱ νεκροὶ τοῦ λαοῦ τούτου εἰς βρῶσιν τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ καὶ τοῖς θηρίοις τῆς γῆς καὶ οὐκ ἔσται ὁ ἀποσοβῶν

- 34 I спиню в містах Юдиних та на вулицях Єрусалиму голос радісний і голос веселий, голос молодого та голос молодої, бо руйною стане цей Край!
And in the towns of Judah and in the streets of Jerusalem, I will put an end to the laughing voices, the voice of joy and the voice of the newly-married man and the voice of the bride: for the land will become a waste.
καὶ καταλύσω ἐκ πόλεων ἰουδα καὶ ἐκ διόδων ἱερουσαλημ φωνὴν εὐφραινομένων καὶ φωνὴν χαϊρόντων φωνὴν νυμφίου καὶ φωνὴν νόμφης ὅτι εἰς ἐρήμωσιν ἔσται πᾶσα ἡ γῆ
- 1 ¶ Того часу, говорить Господь, повитягують кості царів Юди та кості його князів, і кості священників, і кості пророків, і кості мешканців Єрусалиму з їхніх гробів,
At that time, says the Lord, they will take the bones of the kings of Judah, and the bones of his rulers, and the bones of the priests, and the bones of the prophets, and the bones of the people of Jerusalem out of their resting-places:
ἐν τῷ καιρῷ ἐκεῖνῳ λέγει κύριος ἐξοίσουσιν τὰ ὀστέα τῶν βασιλέων ἰουδα καὶ τὰ ὀστέα τῶν ἀρχόντων αὐτοῦ καὶ τὰ ὀστέα τῶν ἱερέων καὶ τὰ ὀστέα τῶν προφητῶν καὶ τὰ ὀστέα τῶν κατοικούντων ἱερουσαλημ ἐκ τῶν τάφων αὐτῶν
- 2 і порозкладають їх перед сонцем і перед місяцем, та перед усіма небесними світилами, яких вони кохали та служили їм, і що йшли за ними, і що зверталися до них, і що вклонялися їм . Не будуть вони зібрані й не будуть поховані, гносом стануть вони на поверхні землі!
And they will put them out before the sun and the moon and all the stars of heaven, whose lovers and servants they have been, after whom they have gone, to whom they have made prayers, and to whom they have given worship: they will not be put together or placed in the earth; they will be waste on the face of the earth.
καὶ ψύξουσιν αὐτὰ πρὸς τὸν ἥλιον καὶ τὴν σελήνην καὶ πρὸς πάντας τοὺς ἀστέρας καὶ πρὸς πᾶσαν τὴν στρατιὰν τοῦ οὐρανοῦ ἃ ἠγάπησαν καὶ οἷς ἐδούλευσαν καὶ ὧν ἐπορεύθησαν ὀπίσω αὐτῶν καὶ ὧν ἀντείχοντο καὶ οἷς προσεκύνησαν αὐτοῖς οὐ κοπήσονται καὶ οὐ ταφήσονται καὶ ἔσονται εἰς παράδειγμα ἐπὶ προσώπου τῆς γῆς
- 3 I смерть буде ліпша від життя для всієї решти позосталих зо злого цього роду, по всіх цих місцях позосталих, куди Я їх повиганяв, говорить Господь Саваот.
And death will be desired more than life by the rest of this evil family who are still living in all the places where I have sent them away, says the Lord of armies.
ὅτι εἶλοντο τὸν θάνατον ἢ τὴν ζωὴν καὶ πᾶσιν τοῖς καταλοιποῖς τοῖς καταλειφθεῖσιν ἀπὸ τῆς γενεᾶς ἐκείνης ἐν παντὶ τόπῳ οὗ ἐν ἐξώσω αὐτοὺς ἐκεῖ
- 4 ¶ I скажеш до них: Так говорить Господь: Хіба падають і не встають? Хіба хто відступить, то вже не вертається?
Further, you are to say to them, This is what the Lord has said: Will those who are falling not be lifted up again? will he who has gone away not come back?
ὅτι τάδε λέγει κύριος μὴ ὁ πίπτων οὐκ ἀνίσταται ἢ ὁ ἀποστρέφων οὐκ ἐπιστρέφει
- 5 Чому відступив оцей єрусалимський народ усевічним відступленням? Міцно схопились вони за оману, не хочуть навернутись.
Why do these people of Jerusalem go back, for ever turning away? they will not give up their deceit, they will not come back.
διὰ τί ἀπέστρεψεν ὁ λαός μου οὗτος ἀποστροφήν ἀναιδῆ καὶ κατεκρατήθησαν ἐν τῇ προαιρέσει αὐτῶν καὶ οὐκ ἠθέλησαν τοῦ ἐπιστρέψαι
- 6 Прислухався Я й слухав: неправду говорять, немає нікого, хто б каявся у своєму лукавстві, говорячи: Що я зробив? Кожен з них обертається до свого бігу, мов той кінь, що женеться у бій...
I took note and gave ear, but no one said what is right: no man had regret for his evil-doing, saying, What have I done? everyone goes off on his way like a horse rushing to the fight.
ἐνωτίσασθε δὴ καὶ ἀκούσατε οὐχ οὕτως λαλήσουσιν οὐκ ἔστιν ἄνθρωπος μετανοῶν ἀπὸ τῆς κακίας αὐτοῦ λέγων τί ἐποίησα διέλιπεν ὁ τρέχων ἀπὸ τοῦ δρόμου αὐτοῦ ὡς ἵππος κἀθιδρός ἐν χреμετισμῷ αὐτοῦ
- 7 I відає бусел у повітрі умовлений час свій, а горлиця й ластівка та журавель стережуть час прилету свого, а народ Мій не знає Господнього права!...
Truly, the stork in the heavens is conscious of her fixed times; the dove and the swallow and the crane keep to the times of their coming; but my people have no knowledge of the law of the Lord.
καὶ ἡ ασιδα ἐν τῷ οὐρανῷ ἔγνω τὸν καιρὸν αὐτῆς τρυγῶν καὶ χελιδὼν ἀγροῦ στρουθία ἐφύλαξαν καιροὺς εἰσόδων αὐτῶν ὁ δὲ λαός μου οὐκ ἔγνω τὰ κρίματα κυρίου
- 8 Як ви скажете: Ми мудреці, і з нами Господній Закон? Ось справді брехнею вчинило його брехливе писарське писальце!
How is it that you say, We are wise and the law of the Lord is with us? But see, the false pen of the scribes has made it false.
πῶς ἐρεῖτε ὅτι σοφοὶ ἔσμεν ἡμεῖς καὶ νόμος κυρίου ἐστὶν μεθ' ἡμῶν εἰς μάτην ἐγενήθη σχοῖνος ψευδῆς γραμματεῦσιν
- 9 Засоромлені ці мудреці, збентежилися й були схоплені. Ось вони слово Господнє відкинули, що ж за мудрість ще мають вони?
The wise men are shamed, they are overcome with fear and taken: see, they have given up the word of the Lord; and what use is their wisdom to them?
ἡσχύνθησαν σοφοὶ καὶ ἐπτοήθησαν καὶ ἐάλωσαν ὅτι τὸν λόγον κυρίου ἀπεδοκίμασαν σοφία τίς ἐστὶν ἐν αὐτοῖς
- 10 Тому їхніх жінок віддам іншим, а їхні поля здобувцям, бо вони від малого та аж до великого усі віддались користолюбству, від пророка та аж до священника чинять неправду!...
So I will give their wives to others, and their fields to those who will take them for themselves: for everyone, from the least to the greatest, is given up to getting money; from the priest even to the prophet, everyone is false.
διὰ τοῦτο δώσω τὰς γυναῖκας αὐτῶν ἐτέροις καὶ τοὺς ἀγρούς αὐτῶν τοῖς κληρονόμοις
- 13 ¶ Зберу їх дощенту, говорить Господь: не буде ягід у них на винограді, і не буде на фіговім дереві фіг, а їхні листя пов'яне, і пошлю їм таких, що їх поїдять...
I will put an end to them completely, says the Lord: there are no grapes on the vine and no figs on the fig-tree, and the leaf is dry.
καὶ συνάξουσιν τὰ γενήματα αὐτῶν λέγει κύριος οὐκ ἔστιν σταφυλὴ ἐν ταῖς ἀμπελοῖς καὶ οὐκ ἔστιν σῦκα ἐν ταῖς συκαῖς καὶ τὰ φύλλα κατερρόηκεν

- 14 **Ποσο ми сидимо? Збирайтесь та підємо в твердинні міста та й погинемо там, бо Господь, Бог наш, учинив, що ми згинемо, і напоїв нас водою трійливою, бо ми Господеві згрішили...**
Why are we seated doing nothing? come together, and let us go to the walled towns, and let destruction overtake us there, for the Lord our God has sent destruction on us, and given us bitter water for our drink, because we have done evil against the Lord.
 ἐπὶ τί ἡμεῖς καθήμεθα συνάχθητε καὶ εἰσέλθωμεν εἰς τὰς πόλεις τὰς ὄχυράς καὶ ἀπορριφώμεν ὅτι ὁ θεὸς ἀπέρριψεν ἡμᾶς καὶ ἐπότισεν ἡμᾶς ὕδωρ χολῆς ὅτι ἡμάρτομεν ἐναντίον αὐτοῦ
- 15 **Ми миру чекали, й немає добра, часу виликування й ось жах!**
We were looking for peace, but no good came; and for a time of well-being, but there is only a great fear.
 συνήχθημεν εἰς εἰρήνην καὶ οὐκ ἦν ἀγαθὰ εἰς καιρὸν ἰάσεως καὶ ἰδοὺ σπουδή
- 16 **Чути фиркання коней його аж від Дану, від гуку іржання його жеребців уся земля затремтіла! І прийдуть вони, й пожеруть усю землю та повню її, місто й тих, хто замешкує в ньому...**
The loud breathing of the horses comes to our ears from Dan: at the sound of the outcry of his war-horses, all the land is shaking with fear; for they have come, and have made a meal of the land and everything in it; the town and the people living in it.
 ἐκ δαν ἀκουσόμεθα φωνὴν ὀξόδητος ἵππων αὐτοῦ ἀπὸ φωνῆς χρεμετισμοῦ ἵππασίας ἵππων αὐτοῦ ἐσεισθή πᾶσα ἡ γῆ καὶ ἤξει καὶ καταφάγεται τὴν γῆν καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς πόλιν καὶ τοὺς κατοικοῦντας ἐν αὐτῇ
- 17 **Бо ось Я пошлю проти вас тих вужів та гадюк, що немає закляття на них, і вони вас кусатимуть, каже Господь!**
See, I will send snakes and poison-snakes among you, against which the wonder-worker has no power; and they will give you wounds which may not be made well, says the Lord.
 διότι ἰδοὺ ἐγὼ ἐξαποστέλλω εἰς ὑμᾶς ὄφεις θανατοῦντας οἷς οὐκ ἔστιν ἐπᾶσαι καὶ δήξονται ὑμᾶς
- 18 **Яка моя втіха у смутку? Болить мені серце моє...**
Sorrow has come on me! my heart in me is feeble.
 ἀνίατα μετ' ὀδύνης καρδίας ὑμῶν ἀπορουμένης
- 19 **Ось голосіння дочки Мого народу з далекого краю: Чи Господь не в Сіоні? Чи не в ній його Цар? Нащо Мене розгнівили своїми бовванами, тими чужими марнотами?**
The voice of the cry of the daughter of my people comes from a far land: Is the Lord not in Zion? is not her King in her? Why have they made me angry with their images and their strange gods which are no gods?
 ἰδοὺ φωνὴ κραυγῆς θυγατρὸς λαοῦ μου ἀπὸ γῆς μακρόθεν μὴ κύριος οὐκ ἔστιν ἐν σιων ἢ βασιλεὺς οὐκ ἔστιν ἐκεῖ διὰ τί παρώργισάν με ἐν τοῖς γλυπτοῖς αὐτῶν καὶ ἐν ματαίοις ἀλλοτριῶις
- 20 **Минули жнива, покінчилося літо, а ми не спасені...**
The grain-cutting is past, the summer is ended, and no salvation has come to us.
 διήλθεν θέρος παρήλθεν ἄμητος καὶ ἡμεῖς οὐ διεσώθημεν
- 21 **Через нещастя дочки народу мого знещасливлений я, і міцно страхіття мене обняло...**
For the destruction of the daughter of my people I am broken: I am dressed in the clothing of grief; fear has taken me in its grip.
 ἐπὶ συντρίμματι θυγατρὸς λαοῦ μου ἐσκοτώθην ἀπορία κατίσχυσάν με ὠδίνες ὡς τικτούσης
- 22 **Чи немає бальзаму в Гілеаді? Чи ж немає там лікаря? Чому нема виликування для доньки народу Мого?**
Is there no life-giving oil in Gilead? is there no expert in medical arts? why then have my people not been made well?
 μὴ ῥητίνη οὐκ ἔστιν ἐν γαλααδ ἢ ἱατρὸς οὐκ ἔστιν ἐκεῖ διὰ τί οὐκ ἀνέβη ἴασις θυγατρὸς λαοῦ μου
- 1 ¶ (8-23) **Ой, коли б голова моя стала водою, а око моє за джерело сльози, то я плакав би вдень та вночі над побитими доньки народу мого!...**
If only my head was a stream of waters and my eyes fountains of weeping, so that I might go on weeping day and night for the dead of the daughter of my people!
 τίς δόψ μοι ἐν τῇ ἐρήμῳ σταθμὸν ἔσχατον καὶ καταλείψω τὸν λαόν μου καὶ ἀπελεύσομαι ἀπ' αὐτῶν ὅτι πάντες μοιχῶνται σύνδοδος ἀθετούντων
- 2 (9-1) **Ой, коли б на пустині нічліг подорожніх я мав, тоді б я покинув народа свого, і пішов би від них, бо вони перелюбники всі, збори зрадників!**
If only I had in the waste land a night's resting-place for travellers, so that I might go away, far from my people! for they are all untrue, a band of false men.
 καὶ ἐνέτειναν τὴν γλῶσσαν αὐτῶν ὡς τόξον ψεῦδος καὶ οὐ πίστις ἐνίσχυσεν ἐπὶ τῆς γῆς ὅτι ἐκ κακῶν εἰς κακὰ ἐξήλθοσαν καὶ ἐμὲ οὐκ ἔγνωσαν
- 3 (9-2) **Вони напинають свого язика, немов лука свого, для неправди, міцніють вони на землі не для правди, бо від злого до злого ідуть і не знають Мене, говорить Господь!**
Their tongues are bent like a bow to send out false words: they have become strong in the land, but not for good faith: they go on from evil to evil, and they have no knowledge of me, says the Lord.
 ἕκαστος ἀπὸ τοῦ πλησίον αὐτοῦ φυλάξασθε καὶ ἐπ' ἀδελφοῖς αὐτῶν μὴ πεποιθατε ὅτι πᾶς ἀδελφὸς πτέρνην πτερνιεῖ καὶ πᾶς φίλος δολίως πορεύσεται
- 4 (9-3) **Один одного остерігайтесь, і не покладайтесь на жодного брата, кожен бо брат обманити обманить, і приятель кожен обмовник!**
Let everyone keep watch on his neighbour, and put no faith in any brother: for every brother will certainly be tricking his brother, and every neighbour will go about saying evil.
 ἕκαστος κατὰ τοῦ φίλου αὐτοῦ καταπαίξεται ἀλήθειαν οὐ μὴ λαλήσωσιν μεμάθηκεν ἢ γλῶσσα αὐτῶν λαλεῖν ψευδῆ ἠδίκησαν καὶ οὐ διελίπον τοῦ ἐπιστρέψαι

- 5 (9-4) Один одного зводить, і правди не кажуть, привчили свого язика говорити неправду, помучилися, лихо чинячи!
Everyone will make sport of his neighbour with deceit, not saying what is true: their tongues have been trained to say false words; they are twisted, hating to come back.
τόκος ἐπὶ τόκῳ δόλος ἐπὶ δόλῳ οὐκ ἤθελον εἰδέναι με
- 6 (9-5) Серед омани твоє проживання, через оману не хочуть пізнати Мене, говорить Господь.
There is wrong on wrong, deceit on deceit; they have given up the knowledge of me, says the Lord.
διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος ἰδοὺ ἐγὼ πυρώσω αὐτοὺς καὶ δοκιμῶ αὐτούς ὅτι ποιήσω ἀπὸ προσώπου πονηρίας θυγατρὸς λαοῦ μου
- 7 (9-6) Тому так промовляє Господь Саваот: Ось Я їх перетоплюю та випробовую їх, бо що маю вчинити Я ради дочки Свого люду?
So the Lord of armies has said, See, I will make them soft in the fire and put them to the test; this I will do because of their evil-doing.
βολὴς τιτρώσκουσα ἡ γλῶσσα αὐτῶν δόλια τὰ ῥήματα τοῦ στόματος αὐτῶν τῷ πλησίον αὐτοῦ λαλεῖ εἰρηνικὰ καὶ ἐν ἑαυτῷ ἔχει τὴν ἔχθραν
- 8 (9-7) Їхній язик смертоносна стріла, він оману говорить: устами своїми говорить із ближнім про мир, а в нутрі свосму кладе свою засідку...
His tongue is an arrow causing death; the words of his mouth are deceit: he says words of peace to his neighbour, but in his heart he is waiting secretly for him.
μὴ ἐπὶ τούτοις οὐκ ἐπισκέψομαι λέγει κύριος ἢ ἐν λαῷ τῷ τοιοῦτῳ οὐκ ἐκδικήσει ἡ ψυχὴ μου
- 9 (9-8) Чи ж за це Я їх не покараю? говорить Господь. Хіба ж над народом, як цей, непомститься душа Моя?
Am I not to send punishment for these things? says the Lord: will not my soul take payment from such a nation as this?
ἐπὶ τὰ ὄρη λάβετε κοπετὸν καὶ ἐπὶ τὰς τρίβους τῆς ἐρήμου θρήνον ὅτι ἐξέλιπον παρὰ τὸ μὴ εἶναι ἀνθρώπους οὐκ ἤκουσαν φωνὴν ὑπάρξεως ἀπὸ πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἕως κτηνῶν ἐξέστησαν ὄχοντο
- 10 (9-9) Я плач та ридання здійму над оцими горами, і спів жалобний понад степовими лугами, вони бо попалені так, що ними не ходить ніхто, і реву худоби не чути: відптаства небесно го й аж до худоби розбіглося все, відійшло!
Give yourselves to weeping, crying out in sorrow for the mountains; and for the fields of the waste land send up a song of grief, because they are burned up, so that no one goes through; there is no sound of cattle; the bird of the heavens and the beast are in flight and are gone.
καὶ δώσω τὴν ἱερουσαλήμ εἰς μετοικίαν καὶ εἰς κατοικητήριον δρακόντων καὶ τὰς πόλεις ἰουδα εἰς ἀφανισμόν θήσομαι παρὰ τὸ μὴ κατοικεῖσθαι
- 11 (9-10) І Я Єрусалим на руїни віддам, на мешкання шакалів, а юдські міста на спустошення дам, і не буде мешканця у них!
And I will make Jerusalem a mass of broken stones, the living-place of jackals; and I will make the towns of Judah a waste, with no man living there.
τίς ὁ ἀνθρώπος ὁ συνετός καὶ συνέτω τοῦτο καὶ ᾧ λόγος στόματος κυρίου πρὸς αὐτόν ἀναγγελλάτω ὑμῖν ἔνεκεν τίνος ἀπόλετο ἡ γῆ ἀνήφθη ὡς ἔρημος παρὰ τὸ μὴ διοδεύεσθαι αὐτήν
- 12 ¶ (9-11) Хто муж мудрий, який зрозумів би оце, і до кого Господні уста промовляли, щоб вяснити те, за що згинув цей Край, за що спалений він, як пустиня, і що нею не ходить ніхто ?
Who is the wise man able to see this? who is he to whom the word of the Lord has come, so that he may make it clear? why is the land given to destruction and burned up like a waste place, so that no one goes through?
καὶ εἶπεν κύριος πρὸς με διὰ τὸ ἐγκαταλιπεῖν αὐτοὺς τὸν νόμον μου ὃν ἔδωκα πρὸ προσώπου αὐτῶν καὶ οὐκ ἤκουσαν τῆς φωνῆς μου
- 13 (9-12) А Господь відказав: За те, що вони покинули Закона Мого, що Я дав перед ними, і не слухалися Мого голосу, і не ходили за ним, за Законом,
And the Lord said, Because they have given up my law which I put before them, giving no attention to my voice and not being guided by it;
ἀλλ' ἐπορεύθησαν ὀπίσω τῶν ἀρεστῶν τῆς καρδίας αὐτῶν τῆς κακῆς καὶ ὀπίσω τῶν εἰδώλων ἃ ἐδίδαξαν αὐτοὺς οἱ πατέρες αὐτῶν
- 14 (9-13) а ходили за впертістю серця свого й за Ваалами, що навчили про них їхні батьки...
But they have been walking in the pride of their hearts, going after the Baals, as their fathers gave them teaching.
διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς ἰσραηλ ἰδοὺ ἐγὼ ψωμιῶ αὐτοὺς ἀνάγκας καὶ ποτιῶ αὐτοὺς ὕδωρ χολῆς
- 15 (9-14) Тому так промовляє Господь Саваот, Бог Ізраїлів: Ось Я їх, цей народ, полином нагодую й водою отруйною їх напою!
So the Lord of armies, the God of Israel, has said, I will give them, even this people, bitter plants for food and bitter water for drink.
καὶ διασκορπιῶ αὐτοὺς ἐν τοῖς ἔθνεσιν εἰς οὓς οὐκ ἐγίνωσκον αὐτοὶ καὶ οἱ πατέρες αὐτῶν καὶ ἐπαποστελῶ ἐπ' αὐτοὺς τὴν μάχαιραν ἕως τοῦ ἐξαναλώσαι αὐτοὺς ἐν αὐτῇ
- 16 (9-15) І розпорошу Я їх серед народів, яких ні вони, ні батьки їхні не знали, і пошлю Я за ними меча, аж поки не вигублю їх!
And I will send them wandering among the nations, among people strange to them and to their fathers: and I will send the sword after them till I have put an end to them.
τάδε λέγει κύριος καλέσατε τὰς θρηνοῦσας καὶ ἐλθέτωσαν καὶ πρὸς τὰς σοφὰς ἀποστείλατε καὶ φθεγξάσθωσαν
- 17 (9-16) Так говорить Господь Саваот: Розгляньтесь та голосільніць покличете, і нехай вони прийдуть, і пошліте до мудрих жінок, і вони поприходять!
This is what the Lord of armies has said: Take thought and send for the weeping women, so that they may come; and send for the wise women, so that they may come:
καὶ λαβέτωσαν ἐφ' ὑμᾶς θρήνον καὶ καταγαγέτωσαν οἱ ὀφθαλμοὶ ὑμῶν δάκρυα καὶ τὰ βλέφαρα ὑμῶν ρεῖτω ὕδωρ

- 18 (9-17) I хай поспішають, і хай спів жалоби над ними підіймуть, і хай наші очі зайдуться сльозою, а з наших повіків вода хай тече!
Let them quickly make cries of sorrow for us, so that drops may be flowing from our eyes till they are streaming with water.
 ὅτι φωνὴ οἰκτου ἠκούσθη ἐν σιων πῶς ἐταλαιπωρήσαμεν κατησχύνθημεν σφόδρα ὅτι ἐγκατελίπομεν τὴν γῆν καὶ ἀπερρίψαμεν τὰ σκηνώματα ἡμῶν
- 19 (9-18) Бо почувється голос жалобного співу з Сіону: Як ми попустошені, як посоромлені дуже!... Бо ми покинули свій край, бо покинули місце свого пробування...
For a sound of weeping goes up from Zion, a cry, How has destruction come on us? we are overcome with shame because we have gone away from our land; he has sent us out from our house.
 ἀκούσατε δὴ γυναῖκες λόγον θεοῦ καὶ δεξάσθω τὰ ὅσα ὑμῶν λόγους στόματος αὐτοῦ καὶ διδάξατε τὰς θυγατέρας ὑμῶν οἶκτον καὶ γυνὴ τὴν πλησίον αὐτῆς θρήνον
- 20 (9-19) Тож почувіть, жінки, слово Господа, і хай ваше ухо візьме слово уст Його, і навчіть дочок ваших жалобного співу, й одна одну жалобної пісні!
But even now, give ear to the word of the Lord, O you women; let your ears be open to the word of his mouth, training your daughters to give cries of sorrow, everyone teaching her neighbour a song of grief.
 ὅτι ἀνέβη θάνατος διὰ τῶν θυρίδων ὑμῶν εἰσῆλθεν εἰς τὴν γῆν ὑμῶν τοῦ ἐκτρίψαι νήπια ἔξωθεν καὶ νεανίσκους ἀπὸ τῶν πλατειῶν
- 21 (9-20) Бо смерть увійшла в наші вікна, до наших палат увійшла, щоб вирізати дітей з вулиці, із площ юнаків...
For death has come up into our windows, forcing its way into our great houses; cutting off the children in the streets and the young men in the wide places.
 καὶ ἔσονται οἱ νεκροὶ τῶν ἀνθρώπων εἰς παράδειγμα ἐπὶ προσώπου τοῦ πεδίου τῆς γῆς ὑμῶν καὶ ὡς χῆρτος ὀπίσω θερίζοντος καὶ οὐκ ἔσται ὁ συνάγων
- 22 (9-21) Кажі так: Говорить Господь: I нападас людського трупа, мов гною на полі, і мов тих снопів за женцем, і не буде кому позбирати!...
The bodies of men will be falling like waste on the open fields, and like grain dropped by the grain-cutter, and no one will take them up.
 τάδε λέγει κύριος μὴ καυχᾶσθω ὁ σοφὸς ἐν τῇ σοφίᾳ αὐτοῦ καὶ μὴ καυχᾶσθω ὁ ἰσχυρὸς ἐν τῇ ἰσχύϊ αὐτοῦ καὶ μὴ καυχᾶσθω ὁ πλούσιος ἐν τῷ πλούτῳ αὐτοῦ
- 23 ¶ (9-22) Так говорить Господь: Хай не хвалиться мудрий своєю премудрістю, і хай не хвалиться лицар своєю хоробрістю, багатий багатством своїм хай не хвалиться!
This is the word of the Lord: Let not the wise man take pride in his wisdom, or the strong man in his strength, or the man of wealth in his wealth:
 ἀλλ' ἢ ἐν τούτῳ καυχᾶσθω ὁ καυχώμενος συνίειν καὶ γινώσκειν ὅτι ἐγὼ εἰμι κύριος ποιῶν ἔλεος καὶ κρίμα καὶ δικαιοσύνην ἐπὶ τῆς γῆς ὅτι ἐν τούτοις τὸ θέλημα μου λέγει κύριος
- 24 (9-23) Бо хто буде хвалитись, хай хвалиться тільки оцим: що він розуміє та знає Мене, що Я то Господь, Який на землі чинить милість, правосуддя та правду, бо в цьому Мос уподобався, каже Господь!
But if any man has pride, let it be in this, that he has the wisdom to have knowledge of me, that I am the Lord, working mercy, giving true decisions, and doing righteousness in the earth: for in these things I have delight, says the Lord.
 ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται λέγει κύριος καὶ ἐπισκέψομαι ἐπὶ πάντας περιτετημένους ἀκροβυστίας αὐτῶν
- 25 (9-24) Ось дні наступають, говорить Господь, і Я навіщу всіх обрізаних та необрізаних,
See, the day is coming, says the Lord, when I will send punishment on all those who have circumcision in the flesh;
 ἐπ' αἴγυπτον καὶ ἐπὶ τὴν ἰουδαίαν καὶ ἐπὶ ἐδὼμ καὶ ἐπὶ υἱὸς αμμων καὶ ἐπὶ υἱὸς μοαβ καὶ ἐπὶ πάντα περικειρόμενον τὰ κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ τοὺς κατοικοῦντας ἐν τῇ ἐρήμῳ ὅτι πάντα τὰ ἔθνη ἀπερίμητα σαρκὶ καὶ πᾶς οἶκος ἰσραηλ ἀπερίμητοι καρδίας αὐτῶν
- 1 ¶ Послухайте слова того, що вам каже Господь, о доме Ізраїлів!
Give ear to the word which the Lord says to you, O people of Israel:
 ἀκούσατε τὸν λόγον κυρίου ὃν ἐλάλησεν ἐφ' ὑμᾶς οἶκος ἰσραηλ
- 2 Так говорить Господь: Не навчайтесь доріг цих народів, і небесних ознак не лякайтесь, бо тільки погани лякаються їх!
This is what the Lord has said: Do not go in the way of the nations; have no fear of the signs of heaven, for the nations go in fear of them.
 τάδε λέγει κύριος κατὰ τὰς ὁδοὺς τῶν ἐθνῶν μὴ μανθάνετε καὶ ἀπὸ τῶν σημείων τοῦ οὐρανοῦ μὴ φοβεῖσθε ὅτι φοβοῦνται αὐτὰ τοῖς προσώποις αὐτῶν
- 3 Бо устами народів марнота вони, божок бо це дерево, з лісу вирубане, і це діло рук майстра сокирою!
For that which is feared by the people is foolish: it is the work of the hands of the workman; for a tree is cut down by him out of the woods with his axe.
 ὅτι τὰ νόμματα τῶν ἐθνῶν μάταια ξύλον ἐστὶν ἐκ τοῦ δρυμοῦ ἐκκεκομμένον ἔργον τέκτονος καὶ χόνευμα
- 4 Сріблом та золотом його прикрашають, цвяхами та молотками прикріплюють їх, і він не захитається.
They make it beautiful with silver and gold; they make it strong with nails and hammers, so that it may not be moved.
 ἀργυρίῳ καὶ χρυσίῳ κεκαλλωπισμένα ἐστὶν ἐν σφύραις καὶ ἤλοις ἐστερέωσαν αὐτὰ καὶ οὐ κινήθησονται
- 5 Вони, як опудало на огірковім городі, й безмовні, і конче їх носять, бо не ходять вони. Не бійтеся їх, бо не вчинять лихого, і також учинити добро це не в їхній силі!
It is like a pillar in a garden of plants, and has no voice: it has to be lifted, for it has no power of walking. Have no fear of it; for it has no power of doing evil and it is not able to do any good.
 αἰρόμενα ἀρθήσονται ὅτι οὐκ ἐπιβήσονται μὴ φοβηθῆτε αὐτὰ ὅτι οὐ μὴ κακοποιήσωσιν καὶ ἀγαθὸν οὐκ ἔστιν ἐν αὐτοῖς

- 9 Срібна бляха з Таршішу привезена, злото ж з Офіру, праця майстра й руки золотарської, блакить та пурпура їхня одіж, усі вони праця мистців.
Silver hammered into plates is sent from Tarshish, and gold from Uphaz, the work of the expert workman and of the hands of the gold-worker; blue and purple is their clothing, all the work of expert men.
ἀργύριον τορευτόν ἐστιν οὐ πορεύονται ἀργύριον προσβλητόν ἀπὸ θαρσις ἤξει χρυσίον μοφαζ καὶ χεῖρ χρυσοχόων ἔργα τεχνιτῶν πάντα ὑάκινθον καὶ πορφύραν ἐνδύσουσιν αὐτά
- 11 Отак їм скажіть: боги, що неба й землі не вчинили, погинуть з землі та з-під неба цього!
This is what you are to say to them: The gods who have not made the heavens and the earth will be cut off from the earth and from under the heavens.
οὕτως ἐρεῖτε αὐτοῖς θεοὶ οἱ τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν οὐκ ἐποίησαν ἀπολέσθωσαν ἀπὸ τῆς γῆς καὶ ὑποκάτωθεν τοῦ οὐρανοῦ τούτου
- 12 Своєю Віл силою землю вчинив, Своєю премудрістю міцно поставив вселенну, і небо напнув Своїм розумом.
He has made the earth by his power, he has made the world strong in its place by his wisdom, and by his wise design the heavens have been stretched out.
κύριος ὁ ποιήσας τὴν γῆν ἐν τῇ ἰσχύϊ αὐτοῦ ὁ ἀνορθώσας τὴν οἰκουμένην ἐν τῇ σοφίᾳ αὐτοῦ καὶ τῇ φρονήσει αὐτοῦ ἐξέτεινεν τὸν οὐρανὸν
- 13 Як голос Його забринить, у небесах шумлять води, а коли підійматимуть хмари з краю землі, коли блискавки чинить дощем та вітер виводить з криївок Своїх,
At the sound of his voice there is a massing of waters in the heavens, and he makes the mists go up from the ends of the earth; he makes the thunder-flames for the rain, and sends out the wind from his store-houses.
καὶ πλῆθος ὕδατος ἐν οὐρανῷ καὶ ἀνήγαγεν νεφέλας ἐξ ἐσχάτου τῆς γῆς ἀστραπὰς εἰς ὑέτην ἐποίησεν καὶ ἐξήγαγεν φῶς ἐκ θησαυρῶν αὐτοῦ
- 14 тоді кожна людина дуріє в своєму знанні, усяк золотар посоромлений через боввана, бо відлив його це неправда, і немає в них духа!...
Then every man becomes like a beast without knowledge; every gold-worker is put to shame by the image he has made: for his metal image is deceit, and there is no breath in them.
ἐμωράνθη πᾶς ἄνθρωπος ἀπὸ γνώσεως κατησχύνθη πᾶς χρυσοχόος ἐπὶ τοῖς γλυπτοῖς αὐτοῦ ὅτι ψευδὴ ἐχώνευσαν οὐκ ἔστιν πνεῦμα ἐν αὐτοῖς
- 15 Марнота вони, вони праця на сміх, в час навіщення їх вони згинуть!
They are nothing, a work of error: in the time of their punishment, destruction will overtake them.
μάταιά ἐστιν ἔργα ἐμπεπαιγμένα ἐν καιρῷ ἐπισκοπῆς αὐτῶν ἀπολοῦνται
- 16 Не така, як оце, частка Якова, бо Віл все вформував, а Ізраїль племено спадку Його, Господь Саваот Його Ймення!
The heritage of Jacob is not like these; for the maker of all things is his heritage: the Lord of armies is his name.
οὐκ ἔστιν τοιαύτη μερίς τῷ ἰακωβ ὅτι ὁ πλάσας τὰ πάντα αὐτὸς κληρονομία αὐτοῦ κύριος ὄνομα αὐτῷ
- 17 ¶ Забери із землі свій товар, ти, що сидиш ув облозі!
Get your goods together and go out of the land, O you who are shut up in the walled town.
συνήγαγεν ἔξωθεν τὴν ὑπόστασίν σου κατοικοῦσα ἐν ἐκλεκτοῖς
- 18 Бо Господь каже так: Ось цим разом Я кину мешканців цієї землі, мов із праці, і притисну їх так, щоб пізнання знайшли...
For the Lord has said, I will send the people in flight like a stone from the land at this time, troubling them so that they will be conscious of it.
ὅτι τάδε λέγει κύριος ἰδοὺ ἐγὼ σκελιζῶ τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν ταύτην ἐν θλίψει ὅπως εὔρεθῇ ἡ πληγὴ σου
- 19 Ой, горе мені з-за нещастя мого, моя рана болоча! А я говорив: це хвороба моя, і знесу я її.
Sorrow is mine for I am wounded! my wound may not be made well; and I said, Cruel is my disease, I may not be free from it.
οὐαὶ ἐπὶ συντρίμματι σου ἀλγερὰ ἡ πληγὴ σου καγὼ εἶπα ὄντως τοῦτο τὸ τραῦμά μου καὶ κατέλαβέν με
- 20 Намета мого попустошено і зірвані всі мої шнури. Розійшлись мої діти від мене й нема їх, нема вже кому розтягнути намета мого та повісити завіси мої...
My tent is pulled down and all my cords are broken: my children have gone from me, and they are not: no longer is there anyone to give help in stretching out my tent and hanging up my curtains.
ἡ σκηνή μου ἐταλαιπώρησεν ὄλετο καὶ πᾶσαι αἱ δέρρεις μου διεσπάσθησαν οἱ υἱοὶ μου καὶ τὰ πρόβατά μου οὐκ εἰσιν οὐκ ἔστιν ἐτι τόπος τῆς σκηνῆς μου τόπος τῶν δέρρεων μου
- 21 Бо пастирі стали безглузді, і вони не звертались до Господа, тому не щастило їм, і розпорошене все їхнє стадо...
For the keepers of the sheep have become like beasts, not looking to the Lord for directions: so they have not done wisely and all their flocks have been put to flight.
ὅτι οἱ ποιμένες ἠφρονεύσαντο καὶ τὸν κύριον οὐκ ἐξεζήτησαν διὰ τοῦτο οὐκ ἐνόησεν πᾶσα ἡ νομὴ καὶ διεσκορπίσθησαν
- 22 Голос звістки: Іде ось, і гуркіт великий з північного краю, щоб юдські міста обернути в спустошення, на мешкання шакалів...
News is going about, see, it is coming, a great shaking is coming from the north country, so that the towns of Judah may be made waste and become the living-place of jackals.
φωνὴ ἀκοῆς ἰδοὺ ἔρχεται καὶ σεισμὸς μέγας ἐκ γῆς βορρᾶ τοῦ τάξει τὰς πόλεις ἰουδα εἰς ἀφανισμόν καὶ κοίτην στρουθῶν

- 23 Знаю, Господи, я, що не в волі людини дороги її, не в силі людини, коли вона ходить, кермувати своїм кроком.
O Lord, I am conscious that a man's way is not in himself: man has no power of guiding his steps.
οἶδα κύριε ὅτι οὐχὶ τοῦ ἀνθρώπου ἡ ὁδὸς αὐτοῦ οὐδὲ ἀνὴρ πορεύσεται καὶ κατορθώσει πορείαν αὐτοῦ
- 24 Карай мене, Господи, тільки ж за судом, не гнівом Своїм, щоб не знищити мене!
O Lord, put me right, but with wise purpose; not in your wrath, or you will make me small.
παίδευσον ἡμᾶς κύριε πλὴν ἐν κρίσει καὶ μὴ ἐν θυμῷ ἵνα μὴ ὀλίγους ἡμᾶς ποιήσης
- 25 Вилій лютість Свою на народи, що не знають Тебе, та на роди, що Ймення Твого не кликали, що Якова з'їли й пожерли його, і погубили його, а мешкання його опустошили!...
Let your wrath be let loose on the nations which have no knowledge of you, and on the families who give no worship to your name: for they have made a meal of Jacob, truly they have made a meal of him and put an end to him and made his fields a waste.
ἔκχεον τὸν θυμὸν σου ἐπὶ ἔθνη τὰ μὴ εἰδότα σε καὶ ἐπὶ γενεὰς αἱ τὸ ὄνομά σου οὐκ ἐπεκαλέσαντο ὅτι κατέφαγον τὸν ἰακώβ καὶ ἐξανήλωσαν αὐτὸν καὶ τὴν νομὴν αὐτοῦ ἠρήμωσαν
- 1 ¶ Слово, що було до Єремії від Господа, кажучи:
The word which came to Jeremiah from the Lord, saying,
ὁ λόγος ὁ γενόμενος παρὰ κυρίου πρὸς ἰερεμῖαν λέγων
- 2 Послухайте слів заповіді оцього, і будете їх говорити юдеям і мешканцям Єрусалиму,
Give ear to the words of this agreement, and say to the men of Judah and to the people of Jerusalem,
ἀκούσατε τοὺς λόγους τῆς διαθήκης ταύτης καὶ λαλήσεις πρὸς ἀνδρας ἰουδα καὶ πρὸς τοὺς κατοικοῦντας ἱερουσαλημ
- 3 і скажеш ти їм: Так говорить Господь, Бог Ізраїлів: Проклята та людина, що не слухає слів заповіді цього,
The Lord, the God of Israel, has said, Let that man be cursed who does not give ear to the words of this agreement,
καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτοὺς τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς ἰσραηλ ἐπικατάρατος ὁ ἄνθρωπος ὃς οὐκ ἀκούσεται τῶν λόγων τῆς διαθήκης ταύτης
- 4 що його наказав був Я вашим батькам того дня, коли їх виводив із краю єгипетського, із залізного горна, говорячи: Слухайтеся Мого голосу, і робіть усе те, що Я накажу вам, і будете ви народом Моїм, а Я буду вам Богом,
To the order which I gave your fathers on the day when I took them out of the land of Egypt, out of the oven of iron, saying, Give ear to my voice, and do all the orders I have given you: so you will be my people, and I will be your God:
ἦς ἐνετελάμην τοῖς πατράσιν ὑμῶν ἐν ἡμέρᾳ ἣ ἀνήγαγον αὐτοὺς ἐκ γῆς αἰγύπτου ἐκ καμίνου τῆς σιδηρᾶς λέγων ἀκούσατε τῆς φωνῆς μου καὶ ποιήσατε πάντα ὅσα ἐὰν ἐντείλωμαι ὑμῖν καὶ ἔσεσθέ μου εἰς λαόν καὶ ἐγὼ ἔσομαι ὑμῖν εἰς θεόν
- 5 щоб Я вповнив присягу ту, якою Я вашим батькам присягав дати їм Край, що тече молоком, як сьогодні! А я відповів та сказав: Амінь, Господи!
So that I may give effect to the oath which I made to your fathers, to give them a land flowing with milk and honey as at this day. And I said in answer, So be it, O Lord.
ὅπως στήσω τὸν ὄρκον μου ὃν ὤμοσα τοῖς πατράσιν ὑμῶν τοῦ δοῦναι αὐτοῖς γῆν ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι καθὼς ἡ ἡμέρα αὕτη καὶ ἀπεκρίθην καὶ εἶπα γένοιτο κύριε
- 6 І промовив до мене Господь: Виголошуй оці всі слова по юдейських містах та на вулицях Єрусалиму, говорячи: Слухайтеся слів заповіді цього, і виконуйте їх!
And the Lord said to me, Give out these words in the towns of Judah and in the streets of Jerusalem, saying, Give ear to the words of this agreement and do them.
καὶ εἶπεν κύριος πρὸς με ἀνάγνωθι τοὺς λόγους τούτους ἐν πόλεσιν ἰουδα καὶ ἐξῶθεν ἱερουσαλημ λέγων ἀκούσατε τοὺς λόγους τῆς διαθήκης ταύτης καὶ ποιήσατε αὐτούς
- 8 Та не слухали й не прихилили вони свого вуха, і кожен ходив за упертістю злісного серця свого... І Я спровадив на них усі слова заповіді цього, що Я наказав був робити, вони ж не робили.
But they gave no attention and did not give ear, but they went on, every man in the pride of his evil heart: so I sent on them all the curses in this agreement, which I gave them orders to keep, but they did not.
καὶ οὐκ ἐποίησαν
- 9 І промовив до мене Господь: Знайдений бунт між юдеями та між мешканцями Єрусалиму!
And the Lord said to me, There is an evil design at work among the men of Judah and the people of Jerusalem.
καὶ εἶπεν κύριος πρὸς με εὕρεθι σύνδεσμος ἐν ἀνδράσιν ἰουδα καὶ ἐν τοῖς κατοικοῦσιν ἱερουσαλημ
- 10 Повернулись вони до гріхів своїх давніх батьків, що слухатися Моїх слів не хотіли, і пішли за богами чужими, щоб їм служити. Дім Ізраїлів і дім Юдин зламали Мого заповіта, якого Я склав з їхніми батьками.
They are turned back to the sins of their fathers, who would not give ear to my words; they have gone after other gods and become their servants: the people of Israel and the people of Judah have not kept the agreement which I made with their fathers.
ἐπεστράφησαν ἐπὶ τὰς ἀδικίας τῶν πατέρων αὐτῶν τῶν πρότερον οἱ οὐκ ἤθελον εἰσακοῦσαι τῶν λόγων μου καὶ ἰδοὺ αὐτοὶ βαδίζουσιν ὀπίσω θεῶν ἀλλοτριῶν τοῦ δουλεῦν αὐτοῖς καὶ διεσκέδασαν οἶκος ἰσραηλ καὶ οἶκος ἰουδα τὴν διαθήκην μου ἣν διεθήκην πρὸς τοὺς πατέρας αὐτῶν

- 11 ¶ Тому так промовляє Господь: Ось Я лихо на них наведу, що вийти із нього не зможуть, і кликати будуть до Мене, але не почую Я їх!
So the Lord has said, I will send evil on them, which they will not be able to get away from; and they will send up a cry for help to me, but I will not give ear to them.
διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω ἐπὶ τὸν λαὸν τοῦτον κακὰ ἐξ ὧν οὐ δυνήσονται ἐξελεῖν ἐξ αὐτῶν καὶ κεκράζονται πρὸς με καὶ οὐκ εἰσακούσομαι αὐτῶν
- 12 І підуть юдейські міста та єрусалимські мешканці, і будуть кричати до богів, що їм кадятъ вони, але ті помогти не допоможуть їм за часу їхнього лиха!
Then the towns of Judah and the people of Jerusalem will go crying for help to the gods to whom they have been burning perfumes: but they will give them no salvation in the time of their trouble.
καὶ πορεύσονται πόλεις ἰουδα καὶ οἱ κατοικοῦντες ἱερουσαλημ καὶ κεκράζονται πρὸς τοὺς θεοὺς οἷς αὐτοὶ θυμῶσιν αὐτοῖς μὴ σώσουσιν αὐτοὺς ἐν καιρῷ τῶν κακῶν αὐτῶν
- 13 Бо богів твоїх за числом твоїх міст, Юдо, і за числом вулиць Єрусалиму наставлено жертвників для Молоха, жертвників, щоб кадити Ваалові.
For the number of your gods is as the number of your towns, O Judah; and for every street in Jerusalem you have put up altars to the Baal for burning perfumes to the Baal.
ὅτι κατ' ἀριθμὸν τῶν πόλεων σου ἦσαν θεοὶ σου ἰουδα καὶ κατ' ἀριθμὸν ἐξόδων τῆς ἱερουσαλημ ἐτάξατε βωμοὺς θυμιᾶν τῇ βααλ
- 14 А ти не молися за цього народа, і благання й молитви за них не здійсмай, бо Я не почую за часу того, коли кликати будуть до Мене з-за лиха свого!
And as for you, make no prayers for this people, send up no cry or prayer for them: for I will not give ear to their cry in the time of their trouble.
καὶ σὺ μὴ προσεύχου περὶ τοῦ λαοῦ τούτου καὶ μὴ ἀξίω περὶ αὐτῶν ἐν δεήσει καὶ προσευχῇ ὅτι οὐκ εἰσακούσομαι ἐν τῷ καιρῷ ἐν ᾧ ἐπικαλοῦνται με ἐν καιρῷ κακώσεως αὐτῶν
- 15 Пощо Мосму коханому в домі Мосму чинити злі заміри? Чи товсті куски і м'ясо посвятне відвернуть від тебе нещастя твое? Тоді б ти радів!
About Judah. What have you do in my house? is it your thought that oaths and holy flesh will get you out of your trouble? will you make yourself safe in this way?
τί ἢ ἡγαπημένη ἐν τῷ οἴκῳ μου ἐποίησεν βδέλυγμα μὴ εὐχαὶ καὶ κρέα ἅγια ἀφελοῦσιν ἀπὸ σοῦ τὰς κακίας σου ἢ τούτοις διαφεύξῃ
- 16 Оливка зелена, гарна плодом хорошим, так кликнув Господь твое імення. Але з шумом великого вітру огонь запалився круг неї, і галузки її поламаються!
You had been named by the Lord, A branching olive-tree, fair with beautiful fruit: with the noise of a great rushing he has put it on fire and its branches are broken.
ἐλαίαν ὄραϊαν εὐσκιον τῷ εἶδει ἐκάλεσεν κύριος τὸ ὄνομά σου εἰς φωνὴν περιτομῆς αὐτῆς ἀνήφθη πῦρ ἐπ' αὐτήν μεγάλη ἢ θλίψις ἐπὶ σέ ἡχρεώθησαν οἱ κλάδοι αὐτῆς
- 17 А Господь Саваот, що тебе посадив, говорив був на тебе лихе за зло дому Ізраїля та дому Юди, що робили собі, щоб гнівити Мене, щоб кадити Ваалові.
For the Lord of armies, by whom you were planted, has given his decision for evil against you, because of the evil which the people of Israel and the people of Judah have done, In moving me to wrath by offering perfumes to the Baal.
καὶ κύριος ὁ καταφυτεύσας σε ἐλάλησεν ἐπὶ σέ κακὰ ἀντὶ τῆς κακίας οἴκου ἰσραηλ καὶ οἴκου ἰουδα ὅτι ἐποίησαν ἑαυτοῖς τοῦ παροργίσει με ἐν τῷ θυμιᾶν αὐτοὺς τῇ βααλ
- 18 ¶ А Господь дав пізнати мені й я пізнав, і тоді Ти вчинив, що побачив я їхні діла.
And the Lord gave me knowledge of it and I saw it: then you made clear to me their doings.
κύριε γνῶρισόν μοι καὶ γνῶσομαι τότε εἶδον τὰ ἐπιτηδεύματα αὐτῶν
- 19 А я був, мов лагідна вівця, що провадять її на заколення, і не знав, що на мене вони вимішляли затії: Понищмо це дерево з плодом його, і з краю живих його витнім, і імення його не згадається більше!
But I was like a gentle lamb taken to be put to death; I had no thought that they were designing evil against me, saying, Come and let us make trouble his food, cutting him off from the land of the living, so that there may be no more memory of his name.
ἐγὼ δὲ ὡς ἀρνίον ἄκακον ἀγόμενον τοῦ θύεσθαι οὐκ ἔγνων ἐπ' ἐμὲ ἐλογίσαντο λογισμὸν πονηρὸν λέγοντες δεῦτε καὶ ἐμβάλωμεν ξύλον εἰς τὸν ἄρτον αὐτοῦ καὶ ἐκτρίψωμεν αὐτὸν ἀπὸ γῆς ζώντων καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ οὐ μὴ μνησθῆ ἔτι
- 20 Але, Господи Саваоте, Ти Суддя справедливий, що досліджуєш нирки та серце, хай над ними побачу я помсту Твою, бо справу свою я довірив Тобі!
But, O Lord of armies, judging in righteousness, testing the thoughts and the heart, let me see your punishment come on them: for I have put my cause before you.
κύριε κρίνων δίκαια δοκιμάζων νεφροὺς καὶ καρδίας ἴδοιμι τὴν παρὰ σοῦ ἐκδίκησιν ἐξ αὐτῶν ὅτι πρὸς σέ ἀπεκάλυψα τὸ δικαίωμα μου
- 21 Тому так промовляє Господь на людей Анатоту, що пошукують душу твою та говорять: Не пророкуй Ім'ям Господа, щоб не померти тобі від рук наших!
So this is what the Lord of armies has said about the men of Anathoth who have made designs against your life, saying, You are not to be a prophet in the name of the Lord, or death will overtake you by our hands:
διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος ἐπὶ τοὺς ἄνδρας ἀναθωθ τοὺς ζητοῦντας τὴν ψυχὴν μου τοὺς λέγοντας οὐ μὴ προφητεῦσης ἐπὶ τῷ ὀνόματι κυρίου εἰ δὲ μὴ ἀποθανῆ ἐν ταῖς χερσὶν ἡμῶν
- 22 Тому так промовляє Господь Саваот: Ось Я навіщу їх: від меча юнаки повмирають, а сини їхні та їхні дочки від голоду вмруть!
So the Lord of armies has said, See, I will send punishment on them: the young men will be put to the sword; their sons and their daughters will come to death through need of food:
ἰδοὺ ἐγὼ ἐπισκέψομαι ἐπ' αὐτοὺς οἱ νεανίσκοι αὐτῶν ἐν μαχαίρᾳ ἀποθаноῦνται καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν καὶ αἱ θυγατέρες αὐτῶν τελευτήσουσιν ἐν λιμῷ
- 23 І останку не буде по них, бо спроваджу Я зло на людей Анатоту у році навіщення їх!...
Not one of them will keep his life, for I will send evil on the men of Anathoth in the year of their punishment.
καὶ ἐγκατάλειμμα οὐκ ἔσται αὐτῶν ὅτι ἐπάξω κακὰ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας ἐν ἀναθωθ ἐν ἐνιαυτῷ ἐπισκέψεως αὐτῶν

- 1 ¶ Справедливий Ти, Господи, будеш, коли б я судився з Тобою, проте правуватися буду з Тобою: чому то дорога безбожним щаститься, чому то спокійні всі зрадники?
 You are in the right, O Lord, when I put my cause before you: still let me take up with you the question of your decisions: why does the evil-doer do well? why are the workers of deceit living in comfort?
 δίκαιος εἶ κύριε ὅτι ἀπολογήσομαι πρὸς σέ πλὴν κρίματα λαλήσω πρὸς σέ τί ὅτι ὁδὸς ἀσεβῶν εὐοδοῦται εὐθνήσαν πάντες οἱ ἀθετοῦντες ἀθετήματα
- 2 Ти їх посадив і вони вкоренились, ростуть і приносять плоди. Ти близький в устах їхніх, та далекий від їхніх сердець.
 They have been planted by you, they have taken root; they go on and give fruit: you are near in their mouths but far from their thoughts.
 ἐφύτευσας αὐτοὺς καὶ ἐρριζώθησαν ἔτεκνοποίησαν καὶ ἐποίησαν καρπὸν ἐγγὺς εἶ σὺ τοῦ στόματος αὐτῶν καὶ πόρρω ἀπὸ τῶν νεφρῶν αὐτῶν
- 3 А Ти, Господи, знаєш мене, Ти бачив мене й дослідив моє серце, що з Тобою воно. Відлучи їх, немов на заріз ту отару, і признач їх на день побиття!
 But you, O Lord, have knowledge of me; you see me, searching and testing how my heart is with you: let them be pulled out like sheep to be put to death, make them ready for the day of death.
 καὶ σὺ κύριε γινώσκεις με δεδοκίμακας τὴν καρδίαν μου ἐναντίον σου ἄγνισον αὐτοὺς εἰς ἡμέραν σφαγῆς αὐτῶν
- 4 Аж доки в жалобі земля пробуватиме, і сохнути буде трава всього поля за зло її мешканців? Гине худоба та птаство, бо сказали вони: кінця нашого Він не побачить!
 How long will the land have grief, and the plants of all the land be dry? because of the sins of the people living in it, destruction has overtaken the beasts and the birds; because they said, God does not see our ways.
 ἕως πότε πενθήσει ἡ γῆ καὶ πᾶς ὁ χόρτος τοῦ ἀγροῦ ξηρανθήσεται ἀπὸ κακίας τῶν κατοικοῦντων ἐν αὐτῇ ἠφανίσθησαν κτήνη καὶ πετεινά ὅτι εἶπαν οὐκ ὄψεται ὁ θεὸς ὁδοὺς ἡμῶν
- 5 Як ти з пішими бігав, і вони тебе змучили, то як будеш змагатися з кіньми? Ти в спокійному краї безпечний, та що будеш робити в повідді Йордану?
 If running with the fighting-men has made you tired, how will you be able to keep up with horses? and if in a land of peace you go in flight, what will become of you in the thick growth of Jordan?
 σοὺ οἱ πόδες τρέχουσιν καὶ ἐκλύουσίν σε πῶς παρασκευάσει ἐφ' ἵπποις καὶ ἐν γῆ εἰρήνης σὺ πέποιθας πῶς ποιήσεις ἐν φρυάγματι τοῦ ἰορδάνου
- 6 Бо також твої браття та дім твого батька і вони тебе зраджують, і криком кричать за тобою, не вір їм, коли й добре тобі говоритимуть!
 For even your brothers, your father's family, even they have been untrue to you, crying loudly after you: have no faith in them, though they say fair words to you.
 ὅτι καὶ οἱ ἀδελφοί σου καὶ ὁ οἶκος τοῦ πατρὸς σου καὶ οὗτοι ἠθέτησάν σε καὶ αὐτοὶ ἐβόησαν ἐκ τῶν ὀπίσω σου ἐπισυνήχησαν μὴ πιστεύσεις ἐν αὐτοῖς ὅτι λαλήσουσιν πρὸς σέ καλὰ
- 7 ¶ Покинув Я Свій дім, залишив спадок Свій; миле Мосї душі Я віддав у долоню її ворогів.
 I have given up my house, I have let my heritage go; I have given the loved one of my soul into the hands of her haters.
 ἐγκαταέλειπα τὸν οἶκόν μου ἀφήκα τὴν κληρονομίαν μου ἔδωκα τὴν ἠγαπημένην ψυχὴν μου εἰς χεῖρας ἐχθρῶν αὐτῆς
- 8 Спадок Мій Мені став, мов лев той у лісі, свій голос дав проти Мене, тому то його Я зненавидив...
 My heritage has become like a lion in the woodland to me; her voice has been loud against me; so I have hate for her.
 ἐγενήθη ἡ κληρονομία μου ἐμοὶ ὡς λέων ἐν ὄρει ἔδωκεν ἐπ' ἐμὲ τὴν φωνὴν αὐτῆς διὰ τοῦτο ἐμίσησα αὐτήν
- 9 Чи для Мене спадок Мій, хижий птах різнобарвний, що хижі птахи позлітались круг нього? Ідіть, позбирайте усю польову звірину, спровадьте, щоб жерли!
 My heritage is like a brightly coloured bird to me; the cruel birds are attacking her on every side: go, get together all the beasts of the field, make them come for destruction.
 μὴ σπήλαιον ὑαίνης ἡ κληρονομία μου ἐμοὶ ἢ σπήλαιον κύκλω αὐτῆς βαδίσατε συναγάγετε πάντα τὰ θηρία τοῦ ἀγροῦ καὶ ἐλθέτωσαν τοῦ φαγεῖν αὐτήν
- 10 Численні пастирі поцували Мого виноградника, потоптали Мій уділ, Мій улюблений уділ вони обернули на голу пустинню!
 The keepers of sheep have been the destruction of my vine-garden, crushing my heritage under their feet; they have made my fair heritage an unplanted waste;
 ποιμένες πολλοὶ διέφθειραν τὸν ἀμπελῶνά μου ἐμόλυναν τὴν μερίδα μου ἔδωκαν μερίδα ἐπιθυμητὴν μου εἰς ἔρημον ἄβατον
- 11 Обернули його на спустошення, він при Мені у жалобі, спустошений, увесь Край опустілий, бо нікого нема, хто б поклав це на серце собі!
 They have made it waste; it is weeping to me, being wasted; all the land is made waste, because no man takes it to heart.
 ἐτέθη εἰς ἀφανισμόν ἀπολείας δι' ἐμὲ ἀφανισμῷ ἠφανίσθη πᾶσα ἡ γῆ ὅτι οὐκ ἔστιν ἀνὴρ τιθέμενος ἐν καρδίᾳ
- 12 Поприходять на всі лісі гори в пустині руйніники, бо меч Господа все позжирас від краю землі й аж до краю землі, миру не буде для всякого тіла!...
 Those who make waste have come on all the open hilltops in the waste land; for the sword of the Lord sends destruction from one end of the land to the other end of the land: no flesh has peace.
 ἐπὶ πᾶσαν διεκβολὴν ἐν τῇ ἐρήμῳ ἦλθον ταλαιπωροῦντες ὅτι μάχαιρα τοῦ κυρίου καταφάγεται ἀπ' ἄκρου τῆς γῆς ἕως ἄκρου τῆς γῆς οὐκ ἔστιν εἰρήνη πάσῃ σαρκί
- 13 Пшеницю посіяли, терня ж пожали, намучилися, та не мали користи... І буде вам сором за ваші плоди через лютість Господнього гніву!
 Though good grain was planted, they have got in thorns: they have given themselves pain without profit: they will be shamed on account of their produce, because of the burning wrath of the Lord.
 σπεύρατε πυρρὸς καὶ ἀκάνθας θερίσατε οἱ κληροὶ αὐτῶν οὐκ ὠφελήσουσιν αὐτοὺς αἰσχύνθητε ἀπὸ καυχῆσεως ὑμῶν ἀπὸ ὀνειδισμοῦ ἔναντι κυρίου

- 14 ¶ Так говорить Господь про лихих усіх сусідів моїх, що вони дотикаються того спадку, що Я дав на спадщину народу Мосму Ізраїлеві: Ось Я повириваю їх з їхньої землі, і вирву дім Юдин з середини їхньої.
This is what the Lord has said against all my evil neighbours, who put their hands on the heritage which I gave my people Israel: See, I will have them uprooted from their land, uprooting the people of Judah from among them.
ὅτι τάδε λέγει κύριος περὶ πάντων τῶν γειτόνων τῶν πονηρῶν τῶν ἀπτομένων τῆς κληρονομίας μου ἧς ἐμέρισα τῷ λαῷ μου ἰσραηλ ἰδοὺ ἐγὼ ἀποσπῶ αὐτοὺς ἀπὸ τῆς γῆς αὐτῶν καὶ τὸν ἰουδαν ἐκβαλῶ ἐκ μέσου αὐτῶν
- 15 I станеться, як Я їх повириваю, то вернуся й помилую їх, і кожного з них приверну до спадщини його, і кожного до краю його.
And it will come about that, after they have been uprooted, I will again have pity on them; and I will take them back, every man to his heritage and every man to his land.
καὶ ἔσται μετὰ τὸ ἐκβαλεῖν με αὐτοὺς ἐπιστρέψω καὶ ἐλεήσω αὐτοὺς καὶ κατοικίω αὐτοὺς ἕκαστον εἰς τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ καὶ ἕκαστον εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ
- 16 I буде, якщо вони справді навчаться доріг народу Мого, щоб присягатися Йменням Моїм: Як живий Господь, як вони присягати навчили народ Мії Ваалом, то збудуються серед народу Мого!
And it will be that, if they give their minds to learning the ways of my people, using my name in their oaths, By the living Lord; as they have been teaching my people to take oaths by the Baal; then their place will be made certain among my people.
καὶ ἔσται ἐὰν μαθόντες μάθωσιν τὴν ὁδὸν τοῦ λαοῦ μου τοῦ ὀμνύειν τῷ ὀνόματί μου ζῆ κύριος καθὼς ἐδίδασαν τὸν λαόν μου ὀμνύειν τῇ βααλ καὶ οἰκοδομηθήσονται ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ μου
- 17 А якщо не послухають, то вирву народ цей, вириваючи та вигубляючи, каже Господь!
But if they will not give ear, then I will have that nation uprooted, and given to destruction, says the Lord.
ἐὰν δὲ μὴ ἐπιστρέψωσιν καὶ ἐξαρῶ τὸ ἔθνος ἐκεῖνο ἐξάρσει καὶ ἀπωλεία
- 1 ¶ Так промовив до мене Господь: Иди й купи собі льняного пояса, і підпережи ним свої стегна, але в воду не клади його.
This is what the Lord said to me: Go and get yourself a linen band and put it round you and do not put it in water.
τάδε λέγει κύριος βάδισον καὶ κτήσαι σεαυτῷ περιζῶμα λινοῦν καὶ περίθου περὶ τὴν ὀσφύν σου καὶ ἐν ὕδατι οὐ διελεύεται
- 2 I купив я того пояса за Господнім словом, та й підперезав свої стегна.
So, as the Lord said, I got a band for a price and put it round my body.
καὶ ἐκτησάμην τὸ περιζῶμα κατὰ τὸν λόγον κυρίου καὶ περιέθηκα περὶ τὴν ὀσφύν μου
- 3 I було мені слово Господнє удруге, говорячи:
And the word of the Lord came to me a second time, saying,
καὶ ἐγενήθη λόγος κυρίου πρὸς με λέγων
- 4 Візьми того пояса, якого купив, що на стегнах твоїх, і встань, іди до Ефрату, та й сховай його там у розщілині скелі.
Take the band which you got for a price, which is round your body, and go to Parah and put it in a secret place there in a hole of the rock.
λαβὲ τὸ περιζῶμα τὸ περὶ τὴν ὀσφύν σου καὶ ἀνάστηθι καὶ βάδισον ἐπὶ τὸν εὐφράτην καὶ κατακρύψον αὐτὸ ἐκεῖ ἐν τῇ τρυμαλιᾷ τῆς πέτρας
- 5 I пішов я, і сховав його в Ефраті, як Господь наказав був мені.
So I went and put it in a secret place by Parah, as the Lord had said to me.
καὶ ἐπορεύθην καὶ ἔκρυψα αὐτὸ ἐν τῷ εὐφράτῃ καθὼς ἐνετείλατό μοι κύριος
- 6 I сталося по багатьох днях, і сказав мені Господь: Устань, іди до Ефрату, і візьми звідти того пояса, що Я наказав був тобі сховати його там.
Then after a long time, the Lord said to me, Up! go to Parah and get the band which I gave you orders to put there.
καὶ ἐγένετο μεθ' ἡμέρας πολλὰς καὶ εἶπεν κύριος πρὸς με ἀνάστηθι βάδισον ἐπὶ τὸν εὐφράτην καὶ λαβὲ ἐκεῖθεν τὸ περιζῶμα ὃ ἐνετείλαμην σοι τοῦ κατακρύψαι ἐκεῖ
- 7 I пішов я до Ефрату, і викопав, і взяв того пояса з місця, де я сховав був його, аж ось той пояс нездатний!
So I went to Parah and, uncovering the hole, took the band from the place where I had put it away: and the band was damaged and of no use for anything.
καὶ ἐπορεύθην ἐπὶ τὸν εὐφράτην ποταμὸν καὶ ὄρυξα καὶ ἔλαβον τὸ περιζῶμα ἐκ τοῦ τόπου οὗ κατόρυξα αὐτὸ ἐκεῖ καὶ ἰδοὺ διεφθαρμένον ἦν ὃ οὐ μὴ χρησθῆ εἰς οὐθέν
- 8 I було мені слово Господнє, говорячи:
Then the word of the Lord came to me, saying,
καὶ ἐγενήθη λόγος κυρίου πρὸς με λέγων
- 9 Так говорить Господь: Отак знищу Я Юдину гордість та гордість велику Єрусалиму,
The Lord has said, In this way I will do damage to the pride of Judah and to the great pride of Jerusalem.
τάδε λέγει κύριος οὕτω φθερῶ τὴν ὕβριν ἰουδα καὶ τὴν ὕβριν ἱερουσαλημ

- 10 цього злого народу, що не хоче він слухатися Моїх слів, що ходить за впертістю серця свого! І пішов він в сліди інших богів, щоб служити їм та поклонятися їм. І станеться він, як цей пояс, до нічого нездатний!...
 These evil people who say they will not give ear to my words, who go on in the pride of their hearts and have become servants and worshippers of other gods, will become like this band which is of no use for anything.
 τὴν πολλὴν ταύτην ὕβριν τοὺς μὴ βουλομένους ὑπακούειν τῶν λόγων μου καὶ πορευθέντας ὀπίσω θεῶν ἄλλοτριῶν τοῦ δουλεῦν αὐτοῖς καὶ τοῦ προσκυνεῖν αὐτοῖς καὶ ἔσονται ὡσπερ τὸ περιζῶμα τ οὔτο ὃ οὐ χρησθήσεται εἰς οὐθέν
- 11 Бо як прилягає цей пояс до стегон чоловіка, так притвердив Я до себе весь Ізраїлів дім та весь Юдин дім, говорить Господь, щоб стали народом Мені і іменням, і хвалою та пишню тою, та вони не послухались!
 For as a band goes tightly round a man's body, so I made all the people of Israel and all the people of Judah tightly united to me; so that they might be a people for me and a name and a praise and a glory: but they would not give ear.
 ὅτι καθάπερ κολλᾶται τὸ περιζῶμα περὶ τὴν ὀσφὺν τοῦ ἀνθρώπου οὕτως ἐκόλλησα πρὸς ἑμαυτὸν τὸν οἶκον τοῦ Ἰσραὴλ καὶ πᾶν οἶκον Ἰουδα τοῦ γενέσθαι μοι εἰς λαὸν ὀνομαστὸν καὶ εἰς καύχημα καὶ εἰς δόξαν καὶ οὐκ εἰσήκουσάν μου
- 12 ¶ I скажеш до них оце слово: Так говорить Господь, Бог Ізраїлів: усякий бурдюк вином наповняється. І відкажуть тобі: Чи ми справді не знаєм, що всякий бурдюк вином наповняється я?
 So you are to say this word to them: This is the word of the Lord, the God of Israel: Every skin bottle will be full of wine; and they will say to you, Is it not quite clear to us that every skin bottle will be full of wine?
 καὶ ἐρεῖς πρὸς τὸν λαὸν τοῦτον πᾶς ἄσκος πληρωθήσεται οἴνου καὶ ἔσται ἂν εἴπωσιν πρὸς σέ μὴ γνόντες οὐ γνωσόμεθα ὅτι πᾶς ἄσκος πληρωθήσεται οἴνου
- 13 І скажеш до них: Так говорить Господь: Ось наповню Я п'янством усіх мешканців Краю цього, і царів, що сидять на Давидовім троні, і священників, і пророків, і всіх мешканців Єрусалиму.
 Then you are to say to them, The Lord has said, I will make all the people of this land, even the kings seated on David's seat, and the priests and the prophets and all the people of Jerusalem, overcome with strong drink.
 καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς τάδε λέγει κύριος ἰδοὺ ἐγὼ πληρῶ τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν ταύτην καὶ τοὺς βασιλεῖς αὐτῶν τοὺς καθημένους υἱοὺς δαυὶδ ἐπὶ θρόνου αὐτοῦ καὶ τοὺς ἱερεῖς καὶ τοὺς προφῆτας καὶ τὸν Ἰουδαν καὶ πάντας τοὺς κατοικοῦντας ἱερουσαλημ μεθύσματι
- 14 І розіб'ю їх одного об одного, разом батьків та синів, говорить Господь, Не змилююся, і не змилюсерджусь, і не пожалію, щоб їх не понищити!
 I will have them smashed against one another, fathers and sons together, says the Lord: I will have no pity or mercy, I will have no feeling for them to keep me from giving them to destruction.
 καὶ διασκορπιῶ αὐτούς ἀνδρα καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καὶ τοὺς πατέρας αὐτῶν καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτῶν ἐν τῷ αὐτῷ οὐκ ἐπιποθήσω λέγει κύριος καὶ οὐ φείσομαι καὶ οὐκ οἰκτιρήσω ἀπὸ διαφθορᾶς αὐτῶν
- 15 Послухайте ви та візьміть до ушей, не вивищуйтеся, бо Господь це сказав!
 Give ear and let your ears be open; be not lifted up: for these are the words of the Lord.
 ἀκούσατε καὶ ἐνωτίσασθε καὶ μὴ ἐπαίρεσθε ὅτι κύριος ἐλάλησεν
- 16 Дайте Господу, Богові вашому, славу, поки не зробить Він темно, і поки на темних горах не спіткнуться вам ноги! І будете ви сподіватися світла, а Він зробить це темрявою та вчинить ь імлюю...
 Give glory to the Lord your God, before he makes it dark, and before your feet are slipping on the dark mountains, and, while you are looking for a light, he makes it into deep dark, into black night.
 δότε τῷ κυρίῳ θεῷ ὑμῶν δόξαν πρὸ τοῦ συσκοτάσαι καὶ πρὸς τοῦ προσκόψαι πόδας ὑμῶν ἐπ' ὄρη σκοτεινὰ καὶ ἀναμενεῖτε εἰς φῶς καὶ ἐκεῖ σκιὰ θανάτου καὶ τεθήσονται εἰς σκότος
- 17 А коли ви цього не послухасте, буде плакати тасмно душа моя з вашої гордості, й око моє проливатиме сльози, і зайдеться сльозою, бо стадо Господнє займуть у полон!...
 But if you do not give ear to it, my soul will be weeping in secret for your pride; my eye will be weeping bitterly, streaming with water, because the Lord's flock has been taken away as prisoners.
 ἂν δὲ μὴ ἀκούσητε κεκρυμμένως κλαύσεται ἡ ψυχὴ ὑμῶν ἀπὸ προσώπου ὕβρεως καὶ κατάρξουσιν οἱ ὀφθαλμοὶ ὑμῶν δάκρυα ὅτι συνετρίβη τὸ ποίμνιον κυρίου
- 18 Скажіть до царя й до царевої матері: Сідайте додолу, бо з голів ваших спала корона вашої слави!
 Say to the king and to the queen-mother, Make yourselves low, be seated on the earth: for the crown of your glory has come down from your heads.
 εἶπατε τῷ βασιλεῖ καὶ τοῖς δυναστεύουσιν ταπεινώθητε καὶ καθίσατε ὅτι καθηρέθη ἀπὸ κεφαλῆς ὑμῶν στέφανος δόξης ὑμῶν
- 19 Південні міста позамикані будуть, і не буде, хто б їх відчинив, вигнаний буде весь Юда, вигнаний буде цілком!
 The towns of the south are shut up, and there is no one to make them open: Judah is taken away as prisoners; all Judah is taken away as prisoners.
 πόλεις αἱ πρὸς νότον συνεκλείσθησαν καὶ οὐκ ἦν ὃ ἀνοίγων ἀπωκίσθη Ἰουδας συνετέλεσεν ἀποικίαν τελείαν

- 20 Зведіть ваші очі, й побачте отих, що приходять із півночі: де череда та, що дана тобі, отара пишноти твоєї?
Let your eyes be lifted up (O Jerusalem), and see those who are coming from the north. Where is the flock which was given to you, your beautiful flock?
 ἀνάλαβε ὀφθαλμούς σου ἱερουσαλημ καὶ ἰδὲ τοὺς ἐρχομένους ἀπὸ βορρᾶ ποῦ ἐστὶν τὸ ποίμνιον ὃ ἐδόθη σοι πρόβατα δόξης σου
- 21 Що ти скажеш, о дочко Сіону, як Він над тобою панами поставить отих, яких ти навчила була за довірених бути, чи ж муки не схоплять тебе, немов ту породіллю?
What will you say when he puts over you those whom you yourself have made your friends? will not pains take you like a woman in childbirth?
 τί ἐρεῖς ὅταν ἐπισκέπτονται σε καὶ σὺ ἐδίδαξας αὐτοὺς ἐπὶ σὲ μαθήματα εἰς ἀρχὴν οὐκ ὠδίνεις καθέξουσίν σε καθὼς γυναῖκα τίκτουςαν
- 22 ¶ коли ж скажеш у серці своєму: Чому такі речі спіткали мене? за численні провини твої відкриті подолки твої, оголені ноги твої силоміць!
And if you say in your heart, Why have these things come on me? because of the number of your sins, your skirts have been uncovered and violent punishment overtakes you.
 καὶ ἐὰν εἴπῃς ἐν τῇ καρδίᾳ σου διὰ τί ἀπήνησέν μοι ταῦτα διὰ τὸ πλῆθος τῆς ἀδικίας σου ἀνεκαλύφθη τὰ ὀπίσθιά σου παραδειγματισθῆναι τὰς πτέρνας σου
- 23 Чи мурин відмінить коли свою шкіру, а пантера ті плями свої? Тоді зможете й ви чинити добре, навчені чинити лихе!
Is it possible for the skin of the Ethiopian to be changed, or the markings on the leopard? Then it might be possible for you to do good, who have been trained to do evil.
 εἰ ἀλλάσσεται αἰθίοψ τὸ δέρμα αὐτοῦ καὶ πάρδαλις τὰ ποικίλματα αὐτῆς καὶ ὑμεῖς δυνήσεσθε εὖ ποιῆσαι μεμαθηκότες τὰ κακά
- 24 Тому розпорошу їх, мов ту полову, що з вітром з пустині летить:
So I will send them in all directions, as dry grass is taken away by the wind of the waste land.
 καὶ διέσπειρα αὐτοὺς ὡς φρύγανα φερόμενα ὑπὸ ἀνέμου εἰς ἔρημον
- 25 Оце жеребок твоїй, це уділ, який Я відміряв тобі, говорить Господь, бо забула Мене та надіялася на неправду!
This is your fate, the part measured out to you by me, says the Lord, because you have put me out of your memory and put your faith in what is false.
 οὗτος ὁ κληρὸς σου καὶ μερὶς τοῦ ἀπειθεῖν ὑμᾶς ἐμοὶ λέγει κύριος ὡς ἐπελάθου μου καὶ ἤλιπας ἐπὶ ψεύδεσιν
- 26 І заочу теж подолки твої над обличчя твоє, і покажеться ганьба твоя:
So I will have your skirts uncovered before your face, in order that your shame may be seen.
 κἀγὼ ἀποκαλύψω τὰ ὀπίσω σου ἐπὶ τὸ πρόσωπόν σου καὶ ὀφθήσεται ἡ ἄτιμία σου
- 27 твої перелюбства й іржання твої, сором блуду твого на полі на пагірках, Я бачив гидоти твої... Горе тобі, Єрусалиме, що не очистишся! Доки ж іще?
I have seen your disgusting acts, even your false behaviour and your cries of desire and your loose ways on the hills in the field. Unhappy are you, O Jerusalem, you have no desire to be made clean; how long will you be in turning back to me?
 καὶ ἡ μοιχεία σου καὶ ὁ χρεμετισμὸς σου καὶ ἡ ἀπαλλοτριώσεις τῆς πορνείας σου ἐπὶ τῶν βουνῶν καὶ ἐν τοῖς ἀγροῖς ἐώρακα τὰ βδελύγματά σου οὐαὶ σοὶ ἱερουσαλημ ὅτι οὐκ ἐκαθαρίσθης ὀπίσω μου ἕως τίνος ἐτι
- 1 ¶ Слово Господнє до Єремїї, що було в справі посухи.
The word of the Lord came to Jeremiah when there was no water.
 καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς ἱερεμϊαν περὶ τῆς ἀβροχίας
- 2 Упала в жалобу Юдея, а брами її ослабіли, насупилися на землі, і знявся крик Єрусалиму.
Judah is weeping and its doors are dark with sorrow, and people are seated on the earth clothed in black; and the cry of Jerusalem has gone up.
 ἐπένησεν ἡ ἰουδαία καὶ αἱ πύλαι αὐτῆς ἐκενώθησαν καὶ ἐσκοτώθησαν ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἡ κραυγὴ τῆς ἱερουσαλημ ἀνέβη
- 3 А вельможі її своїх слуг посилають по воду, вони йдуть до криниці й води не знаходять, їхній посуд порожній вертається... Засоромляться та зашаріють вони, і свої голови понакривають.
Their great men have sent their servants for water: they come to the holes and there is no water to be seen; they come back with nothing in their vessels; they are overcome with shame and fear, covering their heads.
 καὶ οἱ μεγιστᾶνες αὐτῆς ἀπέστειλαν τοὺς νεωτέρους αὐτῶν ἐφ' ὕδωρ ἤλθουσιν ἐπὶ τὰ φρέατα καὶ οὐχ εὑροσαν ὕδωρ καὶ ἀπέστρεψαν τὰ ἀγγεῖα αὐτῶν κενά
- 4 Тому, що земля стала спрагла, бо дощу не було на землі, засоромилися рільники, свої голови понакривали.
Those who do work on the land are in fear, for there has been no rain on the land, and the farmers are shamed, covering their heads.
 καὶ τὰ ἔργα τῆς γῆς ἐξέλιπον ὅτι οὐκ ἦν ὑετός ἡσχύνθησαν γεωργοὶ ἐπεκάλυψαν τὴν κεφαλὴν αὐτῶν
- 5 Навіть ланя на полі породить сарнятко та й кине, бо немає трави...
And the roe, giving birth in the field, lets her young one be uncared for, because there is no grass.
 καὶ ἔλαφοι ἐν ἀγρῷ ἔτεκον καὶ ἐγκατέλιπον ὅτι οὐκ ἦν βοτάνη

- 6 **Навіть дикі осли поставали на голих горах, вітер втягують, мов ті шакали, і меркнуть їм очі, бо немає трави...**
And the asses of the field on the open hilltops are opening their mouths wide like jackals to get air; their eyes are hollow because there is no grass.
 ὄνοι ἄγριοι ἔστησαν ἐπὶ νάπας ἐλλέυσαν ἄνεμον ἐξέλιπον οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ὅτι οὐκ ἦν χόρτος ἀπὸ λαοῦ ἀδικίας
- 7 **Якщо проти нас свідчать наші провини, о Господи, то зроби ради Ймення Свого, бо намножились наші відступники, ми Тобі нагрішили!**
Though our sins give witness against us, do something, O Lord, for the honour of your name: for again and again we have been turned away from you, we have done evil against you.
 εἰ αἱ ἁμαρτίαι ἡμῶν ἀντέστησαν ἡμῖν κύριε ποίησον ἡμῖν ἕνεκεν σοῦ ὅτι πολλὰ αἱ ἁμαρτίαι ἡμῶν ἐναντίον σοῦ ὅτι σοὶ ἡμάρτομεν
- 8 **О надіє Израїлева, о Спасителю в часі неволи, нащо будеш Ти в Краї, як той чужаниця, й як той подорожній, що намета лише на ночліг розтягає?**
O you hope of Israel, its saviour in time of trouble, why are you like one who is strange in the land, and like a traveller putting up his tent for a night?
 ὑπομονὴ Ἰσραηλ κύριε καὶ σφύξεις ἐν καιρῷ κακῶν ἵνα τί ἐγενήθης ὡσεὶ πάροικος ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ὡς αὐτόχθων ἐκκλίνων εἰς κατάλυμα
- 9 **Нащо будеш Ти, мов людина остовпіла, немов той силач, що не може спасти? Таж Ти в нашій середині, Господи, Ймення ж Твоє на нас кличеться, не залишай нас!**
Why are you like a man surprised, like a man of war who is not able to give help? but you, O Lord, are with us, and we are named by your name; do not go away from us.
 μὴ ἔση ὡσπερ ἄνθρωπος ὑπῶν ἢ ὡς ἀνὴρ οὐ δυνάμενος σφύξεις καὶ σὺ ἐν ἡμῖν εἶ κύριε καὶ τὸ ὄνομά σου ἐπικέκληται ἐφ' ἡμᾶς μὴ ἐπιλάβῃ ἡμῶν
- 10 **¶ Так говорить Господь до народу цього: Так люблять вони волочитись, а не стримувати своїх ніг, тому то не має Господь уподобання в них, Він тепер їхню провину згадає, і їхній гріх покарає!**
This is what the Lord has said about this people: Even so they have been glad to go from the right way; they have not kept their feet from wandering, so the Lord has no pleasure in them; now he will keep their wrongdoing in mind and send punishment for their sins.
 οὕτως λέγει κύριος τῷ λαῷ τούτῳ ἠγάπησαν κινεῖν πόδας αὐτῶν καὶ οὐκ ἐφείσαντο καὶ ὁ θεὸς οὐκ εὐδόκησεν ἐν αὐτοῖς νῦν μνησθήσεται τῶν ἀδικιῶν αὐτῶν
- 11 **І промовив до мене Господь: Не молись за народ цей на добре йому:**
And the Lord said to me, Make no prayer for this people for their good.
 καὶ εἶπεν κύριος πρὸς με μὴ προσεύχου περὶ τοῦ λαοῦ τούτου εἰς ἀγαθὰ
- 12 **Як вони будуть постигти, Я не послухаю їхніх благань, а коли принесуть цілопалення й дар, Я їх не прийму, бо Я повигублюю всіх їх мечем, і голодом, і моровицею!...**
When they go without food, I will not give ear to their cry; when they give burned offerings and meal offerings, I will not take pleasure in them: but I will put an end to them by the sword and by need of food and by disease.
 ὅτι ἐὰν νηστεύσωσιν οὐκ εἰσακούσομαι τῆς δεήσεως αὐτῶν καὶ ἐὰν προσενέγκωσιν ὀλοκαυτώματα καὶ θυσίας οὐκ εὐδοκήσω ἐν αὐτοῖς ὅτι ἐν μαχαίρᾳ καὶ ἐν λιμῷ καὶ ἐν θανάτῳ ἐγὼ συντελέσω αὐτούς
- 13 **А я відказав: О Господи, Боже! Ось пророки говорять до них: Ви не будете бачити меча, і не буде вам голоду, правдивий бо мир в цьому місці вам дам!**
Then I said, Ah, Lord God! see, the prophets say to them, You will not see the sword or be short of food; but I will give you certain peace in this place.
 καὶ εἶπα ὃ κύριε ἰδοὺ οἱ προφῆται αὐτῶν προφητεύουσιν καὶ λέγουσιν οὐκ ὄψεσθε μάχαιραν οὐδὲ λιμὸς ἔσται ἐν ὑμῖν ὅτι ἀλήθειαν καὶ εἰρήνην δώσω ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ
- 14 **Та промовив до мене Господь: Ці пророки неправду Іменням Моїм пророкують: Я їх не посилав, і не наказував їм, і їм не говорив! Вони вам пророкують невірні видіння та чари, нік чемність й оману свого серця...**
Then the Lord said to me, The prophets say false words in my name, and I gave them no orders, and I said nothing to them: what they say to you is a false vision and wonder-working words without substance, the deceit of their hearts.
 καὶ εἶπεν κύριος πρὸς με ψευδῆ οἱ προφῆται προφητεύουσιν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου οὐκ ἀπέστειλα αὐτούς καὶ οὐκ ἐνετείλαμην αὐτοῖς καὶ οὐκ ἐλάλησα πρὸς αὐτούς ὅτι ὀράσεις ψευδεῖς καὶ μαντείας καὶ αἰ οἰωνίσματα καὶ προαιρέσεις καρδίας αὐτῶν αὐτοὶ προφητεύουσιν ὑμῖν
- 15 **Тому так промовляє Господь на пророків, які пророкують Іменням Моїм, хоч Я не посилав їх, та що кажуть вони: Меч та голод не буде в цім Краї: від меча та від голоду згинуть пророки такі!**
So this is what the Lord has said about the prophets who make use of my name, though I sent them not, and say, The sword and need of food will not be in this land: the sword and need of food will put an end to those prophets.
 διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος περὶ τῶν προφητῶν τῶν προφητευόντων ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου ψευδῆ καὶ ἐγὼ οὐκ ἀπέστειλα αὐτούς οἱ λέγουσιν μάχαιρα καὶ λιμὸς οὐκ ἔσται ἐπὶ τῆς γῆς ταύτης ἐν θανάτῳ νοσερῶ ἀποθανοῦνται καὶ ἐν λιμῷ συντελεσθήσονται οἱ προφῆται
- 16 **А народ, що таке пророкують йому, розкиданий буде по вулицях Єрусалиму від голоду та від меча, і не буде кому поховати його, вони й їхні жінки, й їхні сини та їхні дочки, і виллю н а них їхнє зло!**
And the people to whom they are prophets will be pushed out dead into the streets of Jerusalem, because there is no food, and because of the sword; and they will have no one to put their bodies into the earth, them or their wives or their sons or their daughters: for I will let loose their evil-doing on them.
 καὶ ὁ λαὸς οἷς αὐτοὶ προφητεύουσιν αὐτοῖς καὶ ἔσονται ἐρριμμένοι ἐν ταῖς δίοδοις ἱερουσαλὴμ ἀπὸ προσώπου μαχαίρας καὶ τοῦ λιμοῦ καὶ οὐκ ἔσται ὁ θάπτων αὐτούς καὶ αἱ γυναῖκες αὐτῶν καὶ οἱ υἱοὶ αὐτῶν καὶ αἱ θυγατέρες αὐτῶν καὶ ἐκγεῶ ἐπ' αὐτούς τὰ κακὰ αὐτῶν

- 17 ¶ I ти скажеш до них оце слово: Хай заходять удень та вночі мої очі слізьми, і нехай не затихнуть, бо дівчина, доня народу мого, буде побита великим нещастям, дуже болочим ударом !
 And you are to say this word to them, Let my eyes be streaming with water night and day, and let it not be stopped; for the virgin daughter of my people is wounded with a great wound, with a very bitter blow.
 και ἐρεῖς πρὸς αὐτοὺς τὸν λόγον τοῦτον καταγάγετε ἐπ' ὀφθαλμοὺς ὑμῶν δάκρυα ἡμέρας καὶ νυκτός καὶ μὴ διαλιπέωσαν ὅτι συντρίμματι συνετρίβη θυγάτηρ λαοῦ μου καὶ πληγῇ ὀδυνηρᾶ σφόδρα
- 18 Якщо вийду на поле ось побиті мечем, й якщо вийду до міста ось помлілі із голоду, і навіть пророк та священник шмигляють по краю, якого не знають...
 If I go out into the open country, there are those put to death by the sword! and if I go into the town, there are those who are diseased from need of food! for the prophet and the priest go about in the land and have no knowledge.
 ἐὰν ἐξέλθω εἰς τὸ πεδῖον καὶ ἰδοὺ τραυματῖαι μαχαίρας καὶ ἐὰν εἰσέλθω εἰς τὴν πόλιν καὶ ἰδοὺ πόνονος λιμοῦ ὅτι ἱερεὺς καὶ προφήτης ἐπορεύθησαν εἰς γῆν ἣν οὐκ ᾔδεισαν
- 19 Чи насправді покинув Ти Юду? Чи й Сіоном гидує душа Твоя? Чому вразив Ти нас і немає нам ліку? Ми чекаємо миру й немає добра, і часу вздоровлення та ось тільки жах!...
 Have you completely given up Judah? is your soul turned in disgust from Zion? why have you given us blows from which there is no one to make us well? we were looking for peace, but no good came; and for a time of well-being, but there was only a great fear.
 μὴ ἀποδοκιμάζων ἀπεδοκίμασας τὸν ἰουδαν καὶ ἀπὸ σιων ἀπέστη ἡ ψυχὴ σου ἵνα τί ἐπαισας ἡμᾶς καὶ οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἴασις ὑπεμείναμεν εἰς εἰρήνην καὶ οὐκ ἦν ἀγαθὰ εἰς καιρὸν ἰάσεως καὶ ἰδοὺ ταραχὴ
- 20 Знаємо, Господи, нашу безбожність, вину наших батьків, бо ми проти Тебе згрішили,
 We are conscious, O Lord, of our sin and of the wrongdoing of our fathers: we have done evil against you.
 ἐγνωμεν κύριε ἁμαρτήματα ἡμῶν ἀδικίας πατέρων ἡμῶν ὅτι ἡμάρτομεν ἐναντίον σου
- 21 та не відкидай нас ради Ймення Свого, не безчесть трону слави Своєї, пам'ятай, не зламай заповіді Свого із нами!
 Do not be turned from us in disgust, because of your name; do not put shame on the seat of your glory: keep us in mind, let not your agreement with us be broken.
 κόπασον διὰ τὸ ὄνομά σου μὴ ἀπολέσης θρόνον δόξης σου μνησθητι μὴ διασκεδάσης τὴν διαθήκην σου τὴν μεθ' ἡμῶν
- 22 Хіба є між марними божками поганів такі, що спускають дощі? І чи небо саме дає зливу? Чи ж не Ти Господь Бог наш? Тому то на Тебе надіємось ми, бо Ти це все чиниш!
 Are any of the false gods of the nations able to make rain come? are the heavens able to give showers? are you not he, O Lord our God? so we will go on waiting for you, for you have done all these things.
 μὴ ἔστιν ἐν εἰδώλοις τῶν ἐθνῶν ὑετίζων καὶ εἰ ὁ οὐρανὸς δώσει πλησμονὴν αὐτοῦ οὐχὶ σὺ εἶ αὐτός καὶ ὑπομενοῦμέν σε ὅτι σὺ ἐποίησας πάντα ταῦτα
- 1 ¶ I промовив до мене Господь: Якщо став би Мойсей й Самуїл перед лицем Моїм, то душа Моя до народу цього не звернулася б! Віджени їх із-перед Мого лица, і нехай повиходять!
 Then the Lord said to me, Even if Moses and Samuel came before me, I would have no desire for this people: send them away from before me, and let them go.
 καὶ εἶπεν κύριος πρὸς με ἐὰν στή μουσῆς καὶ σαμουὴλ πρὸ προσώπου μου οὐκ ἔστιν ἡ ψυχὴ μου πρὸς αὐτοὺς ἐξαπόστειλον τὸν λαὸν τοῦτον καὶ ἐξέλθεωσαν
- 2 І буде, як скажуть до тебе вони: Куди підемо? то скажеш до них: Так говорить Господь: Хто на смерть ті на смерть, і хто на меч на меч, і хто на голод на голод, а хто до полону в полон...
 And it will be, when they say to you, Where are we to go? then you are to say to them, The Lord has said, Such as are for death, to death; and such as are for the sword, to the sword; and such as are to be in need of food, to need of food; and such as are to be taken away prisoners, to be taken away.
 καὶ ἔσται ἐὰν εἴπωσιν πρὸς σέ ποῦ ἐξελευσόμεθα καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτοὺς τάδε λέγει κύριος ὅσοι εἰς θάνατον εἰς θάνατον καὶ ὅσοι εἰς μάχαιραν εἰς μάχαιραν καὶ ὅσοι εἰς λιμὸν εἰς λιμὸν καὶ ὅσοι εἰς αἰχμαλωσίαν εἰς αἰχμαλωσίαν
- 3 І Я навіщу їх чотирьма способами, говорить Господь: мечем, щоб побити, і псами, щоб їх волочити, і птаством небесним, і земною звіриною, щоб жерли та нищили...
 And I will put over them four divisions, says the Lord: the sword causing death, dogs pulling the dead bodies about, and the birds of heaven, and the beasts of the earth to take their bodies for food and put an end to them.
 καὶ ἐκδικήσω ἐπ' αὐτοὺς τέσσαρα εἶδη λέγει κύριος τὴν μάχαιραν εἰς σφαγὴν καὶ τοὺς κύνας εἰς διασπασμὸν καὶ τὰ θηρία τῆς γῆς καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ εἰς βρώσιν καὶ εἰς διαφθοράν
- 4 І Я дам їх на пострах усім царствам землі за Манасію, Єзекиїного сина, царя Юдиного, за те, що зробив був він в Єрусалимі.
 And I will make them a cause of fear to all the kingdoms of the earth, because of Manasseh, the son of Hezekiah, king of Judah, and what he did in Jerusalem.
 καὶ παραδώσω αὐτοὺς εἰς ἀνάγκας πάσαις ταῖς βασιλείαις τῆς γῆς διὰ μανασση υἱὸν ἐζεκιου βασιλέα ἰουδα περὶ πάντων ὧν ἐποίησεν ἐν ἱερουσαλημ
- 5 Бо хто змидується над тобою, о Єрусалиме? І хто співчуття тобі виявить? І хто зверне з путі, щоб тебе запитати про поводження?
 For who will have pity on you, O Jerusalem? and who will have sorrow for you? or who will go out of his way to see how you are?
 τίς φείσεται ἐπὶ σοὶ ἱερουσαλημ καὶ τίς δειλιάσει ἐπὶ σοὶ ἢ τίς ἀνακάμψει εἰς εἰρήνην σοι

- 6 Ти покинув Мене, промовляє Господь, відступився назад, тому Я простягнув Свою руку на тебе, і знишив тебе, утомився Я жалувати!
 You have given me up, says the Lord, you have gone back: so my hand is stretched out against you for your destruction; I am tired of changing my purpose.
 σὺ ἀπεστράφης με λέγει κύριος ὀπίσω πορεύση καὶ ἐκτενῶ τὴν χεῖρά μου καὶ διαφθερῶ σε καὶ οὐκέτι ἀνήσω αὐτούς
- 7 I віячкою їх розвіяв по брамах землі, позбавив дітей, і погубив Свій народ, бо вони не вернулись з доріг неправдивих своїх,
 And I have sent a cleaning wind on them in the public places of the land; I have taken their children from them; I have given my people to destruction; they have not been turned from their ways.
 καὶ διασπερῶ αὐτούς ἐν διασπορῇ ἐν πύλαις λαοῦ μου ἠτεκνώθησαν ἀπώλεσαν τὸν λαὸν μου διὰ τὰς κακίας αὐτῶν
- 8 у Мене більше було його вдів, як морського піску! А на матір юнацтва, спровадив опівдні грабіжника їм, нагло кинув на неї страхіття та жах,
 I have let their widows be increased in number more than the sand of the seas: I have sent against them, against the mother and the young men, one who makes waste in the heat of the day, causing pain and fears to come on her suddenly.
 ἐπληθύνθησαν χήραι αὐτῶν ὑπὲρ τὴν ἄμμον τῆς θαλάσσης ἐπήγαγον ἐπὶ μητέρα νεανίσκου ταλαιπωρίαν ἐν μεσημβρία ἐπέριψα ἐπ' αὐτὴν ἐξαίφνης τρόμον καὶ σπουδὴν
- 9 зомліла вона, що сімох породила, видихнула свою душу, зайшло сонце її, коли був іще день, засоромилася та збентежилася... А рещту їх Я дам під меча перед їхніми ворогами, говорить ь Господь...
 The mother of seven is without strength; her spirit is gone from her, her sun has gone down while it is still day: she has been shamed and overcome: and the rest of them I will give up to the sword before their haters, says the Lord.
 ἐκενώθη ἡ τίκτουσα ἐπτά ἀπεκάκησεν ἡ ψυχὴ αὐτῆς ἐπέδω ὁ ἥλιος αὐτῇ ἔτι μεσοῦσης τῆς ἡμέρας κατησχύνθη καὶ ὄνειδίσθη τοὺς καταλοιπούς αὐτῶν εἰς μάχαιραν δώσω ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν
- 10 ¶ Горе мені, моя мати, що ти породила такого мене, чоловіка сварливого та чоловіка сутяжного для всієї землі! Нікому я не позичав, і ніхто мені не боргував, та всі проклинають мене...
 Sorrow is mine, my mother, because you have given birth to me, a cause of fighting and argument in all the earth! I have not made men my creditors and I am not in debt to any, but every one of them is cursing me.
 οἴμμοι ἐγὼ μητὲρ ὡς τίνα με ἔτεκες ἄνδρα δικαζόμενον καὶ διακρινόμενον πάσῃ τῇ γῆ οὔτε ὠφέλησα οὔτε ὠφέλησέν με οὐδεὶς ἢ ἰσχύς μου ἐξέλιπεν ἐν τοῖς καταρωμένοις με
- 11 Промовив Господь: Я справді підсилю на добре тебе, Я справді вчиню, що проситиме ворог тебе за час зла й за час утиску!
 ...
 γένοιτο δέσποτα κατευθυνόντων αὐτῶν εἰ μὴ παρέστην σοι ἐν καιρῷ τῶν κακῶν αὐτῶν καὶ ἐν καιρῷ θλίψεως αὐτῶν εἰς ἀγαθὰ πρὸς τὸν ἐχθρόν
- 12 Чи можна зламати залізом залізо із півночі й мідь?
 Is it possible for iron to be broken; even iron from the north, and brass?
 εἰ γνώσθησεται σίδηρος καὶ περιβόλαιον χαλκοῦν
- 13 Багатство твоє й твої скарби на здобич віддам, і не за ціну, але за гріхи твої всі, у всіх границях твоїх.
 I will give your wealth and your stores to your attackers, without a price, because of all your sins, even in every part of your land.
 ἢ ἰσχύς σου καὶ τοὺς θησαυρούς σου εἰς προνομὴν δώσω ἀντάλλαγμα διὰ πάσας τὰς ἁμαρτίας σου καὶ ἐν πᾶσι τοῖς ὄριοις σου
- 14 І вчиню, що ти будеш служити своїм ворогам у тім краї, якого не знаєш, бо огонь запалав в Моїм гніві, і над вами палатиме він!
 They will go away with your haters into a land which is strange to you: for my wrath is on fire with a flame which will be burning on you.
 καὶ καταδουλώσω σε κύκλω τοῖς ἐχθροῖς σου ἐν τῇ γῆ ἣ οὐκ ἤδεις ὅτι πῦρ ἐκκέκασται ἐκ τοῦ θυμοῦ μου ἐφ' ὑμᾶς καυθήσεται
- 15 ¶ Ти, Господи, знаєш усе, згадай же мене й заступися за мене, і помстися над тими, що гонять мене! На довгу Свою терпеливість до них мене не бери, знай, що сором носив я за Тебе!
 O Lord, you have knowledge: keep me in mind and come to my help, and give their right reward to those who are attacking me; take me not away, for you are slow to be angry: see how I have undergone shame because of you from all those who make little of your word;
 κύριε μνήσθητί μου καὶ ἐπίσχεψαί με καὶ ἀθώωσόν με ἀπὸ τῶν καταδιωκόντων με μὴ εἰς μακροθυμίαν γνώθι ὡς ἔλαβον περὶ σοῦ ὄνειδισμόν
- 16 Як тільки слова Твої знаходилися, то я їх поїдав, і було слово Твоє мені радістю і втіхою серця мого, бо кликалось Ймення Твоє надо мною, о Господи, Боже Саваоте!
 But to me your word is a joy, making my heart glad; for I am named by your name, O Lord God of armies.
 ὑπὸ τῶν ἀθετούντων τοὺς λόγους σου συντέλεσον αὐτούς καὶ ἔσται ὁ λόγος σου ἐμοὶ εἰς εὐφροσύνην καὶ χαρὰν καρδίας μου ὅτι ἐπικέκληται τὸ ὄνομά σου ἐπ' ἐμοὶ κύριε παντοκράτωρ
- 17 Не сидів я на зборі веселому та не радів, через руку Твою я самітний сидів, бо Ти гнівом наповнив мене.
 I did not take my seat among the band of those who are glad, and I had no joy; I kept by myself because of your hand; for you have made me full of wrath.
 οὐκ ἐκάθισα ἐν συνεδρίῳ αὐτῶν παιζόντων ἀλλὰ εὐλαβούμην ἀπὸ προσώπου χειρὸς σου κατὰ μόνας ἐκαθήμην ὅτι πικρίας ἐνεπλήσθην

- 18 Чому біль мій став вічний, а рана моя невилгойна, що не хоче загоїтись? Чи справді Ти станеш мені як обманний потік, що води його висихають?
Why is my pain unending and my wound without hope of being made well? Sorrow is mine, for you are to me as a stream offering false hope and as waters which are not certain.
 ἵνα τί οἱ λυποῦντές με κατισχύουσίν μου ἢ πληγή μου στερεά πόθεν ἰαθήσομαι γινομένη ἐγενήθη μοι ὡς ὕδωρ ψευδὲς οὐκ ἔχον πίστιν
- 19 Тому Господь так відказав: Якщо ти навернешся, то тебе приверну, і перед лицем Моїм станеш, а як здобудеш дорогоцінне з нікчемного, будеш як уста Мої: до тебе самі вони звернуть ся, а не ти до них звернешся!
For this cause the Lord has said, If you will come back, then I will again let you take your place before me; and if you give out what is of value and not that which has no value, you will be as my mouth: let them come back to you, but do not go back to them.
 διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος ἐὰν ἐπιστρέψῃς καὶ ἀποκαταστήσω σε καὶ πρὸ προσώπου μου στήσῃ καὶ ἐὰν ἐξαγάγῃς τίμιον ἀπὸ ἀναξίου ὡς στόμα μου ἔσῃ καὶ ἀναστρέψουσιν αὐτοὶ πρὸς σέ καὶ σὺ οὐ ἂν ἀναστρέψῃς πρὸς αὐτούς
- 20 І дам Я тебе для оцього народу за мура міцного із міді, і будуть вони воювати з тобою, та не переможуть тебе: бо Я буду з тобою, щоб спасати тебе й щоб тебе рятувати, говорить Господь!
And I will make you a strong wall of brass to this people; they will be fighting against you, but they will not overcome you: for I am with you to keep you safe, says the Lord.
 καὶ δώσω σε τῷ λαῷ τούτῳ ὡς τεῖχος ὄχυρον χαλκοῦν καὶ πολεμήσουσιν πρὸς σέ καὶ οὐ μὴ δύνονται πρὸς σέ διότι μετὰ σοῦ εἰμι τοῦ σῶζειν σε
- 21 І врятую тебе з руки злих, і з рук насильників тих тебе визволю!
I will keep you safe from the hands of the evil-doers, and I will give you salvation from the hands of the cruel ones.
 καὶ ἐξαίρεῖσθαί σε ἐκ χειρὸς πονηρῶν καὶ λυτρώσομαί σε ἐκ χειρὸς λοιμῶν
- 1 ¶ І було слово Господнє до мене, промовляючи:
Then again the word of the Lord came to me, saying,
 καὶ σὺ μὴ λάβῃς γυναῖκα λέγει κύριος ὁ θεὸς ἰσραηλ
- 2 Не бери собі жінки, і хай у тебе не буде синів, ні дочок у цьому місці.
You are not to take a wife for yourself or have sons or daughters in this place.
 καὶ οὐ γεννηθήσεται σοι υἱὸς οὐδὲ θυγάτηρ ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ
- 3 Бо так промовляє Господь про синів і про дочок, що народжені в місці цьому, і про їхніх матерів, що народжують їх, і про їхніх батьків, що їх родять у Краї цьому:
For this is what the Lord has said about the sons and daughters who come to birth in this place, and about their mothers who have given them birth, and about their fathers who have given life to them in this land:
 ὅτι τάδε λέγει κύριος περὶ τῶν υἱῶν καὶ περὶ τῶν θυγατέρων τῶν γεννωμένων ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ καὶ περὶ τῶν μητέρων αὐτῶν τῶν τετοκυῶν αὐτούς καὶ περὶ τῶν πατέρων αὐτῶν τῶν γεγεννηκότων αὐτούς ἐν τῇ γῇ ταύτῃ
- 4 Від жahlливих хворіб повмирають вони, не будуть оплакувані, і не будуть поховані, гноєм стануть вони на поверхні землі... Від меча та від голоду згинуть вони, і стане їхній труп стервом птаству небесному й земній звірині...
Death from evil diseases will overtake them; there will be no weeping for them and their bodies will not be put to rest; they will be like waste on the face of the earth: the sword and need of food will put an end to them; their dead bodies will be meat for the birds of heaven and for the beasts of the earth.
 ἐν θανάτῳ νοσερῶ ἀποθανοῦνται οὐ κοπήσονται καὶ οὐ ταφήσονται εἰς παράδειγμα ἐπὶ προσώπου τῆς γῆς ἔσονται καὶ τοῖς θηρίοις τῆς γῆς καὶ τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ ἐν μαχαίρᾳ πεσοῦνται καὶ ἐν λιμῷ συντελεσθήσονται
- 5 Бо так промовляє Господь: Не заходь у дім смутку, і не ходи голосити, і не співчуйай їм, бо від цього народу забрав Я Свій мир, говорить Господь, ласку та милість.
For this is what the Lord has said: Do not go into the house of sorrow, do not go to make weeping or songs of grief for them: for I have taken away my peace from this people, says the Lord, even mercy and pity.
 τάδε λέγει κύριος μὴ εἰσέλθῃς εἰς θίασον αὐτῶν καὶ μὴ πορευθῆς τοῦ κόψασθαι καὶ μὴ πενθήσῃς αὐτούς ὅτι ἀφέστακα τὴν εἰρήνην μου ἀπὸ τοῦ λαοῦ τούτου
- 6 І повмирають великі й малі в цьому Краї, не будуть поховані, і голосити не будуть за ними, і не будуть робити нарізів, і не будуть робити собі лисини...
Death will overtake great as well as small in the land: their bodies will not be put in a resting-place, and no one will be weeping for them or wounding themselves or cutting off their hair for them:
 οὐ μὴ κόψωνται αὐτούς οὐδὲ ἐντομίδας οὐ μὴ ποιήσωσιν καὶ οὐ ξυρήσονται
- 7 І не будуть ламати їм хліба в жалобі, щоб потішити їх над померлим, і не напоють їх келіхом втіхи над батьком його й його матір'ю...
No one will make a feast for them in sorrow, to give them comfort for the dead, or put to their lips the cup of comfort on account of their father or their mother.
 καὶ οὐ μὴ κλασθῆ ἄρτος ἐν πένθει αὐτῶν εἰς παράκλησιν ἐπὶ τεθνηκότι οὐ ποτιοῦσιν αὐτὸν ποτήριον εἰς παράκλησιν ἐπὶ πατρὶ καὶ μητρὶ αὐτοῦ

- 8 **I до дому бенкету не входи, щоб сидіти із ними, щоб їсти й щоб пити.**
And you are not to go into the house of feasting, or be seated with them to take food or drink.
 εις οικίαν πότου οὐκ εισελύση συγκαθίσει μετ' αὐτῶν τοῦ φαγεῖν καὶ πιεῖν
- 9 **Бо так промовляє Господь Саваот, Бог Ізраїлів: Ось Я припиню в цьому місці на ваших очах і в днях ваших голос радісний й голос веселий, голос молодого та голос молодої!**
For the Lord of armies, the God of Israel, has said, See, before your eyes and in your days I will put an end in this place to the laughing voices and the voice of joy; to the voice of the newly-married man and the voice of the bride.
 διότι τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς ἰσραηλ ἰδοὺ ἐγὼ καταλύω ἐκ τοῦ τόπου τούτου ἐνώπιον τῶν ὀφθαλμῶν ὑμῶν καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις ὑμῶν φωνὴν χαρᾶς καὶ φωνὴν εὐφροσύνης φωνὴν νυμφίου καὶ φωνὴν νύμφης
- 10 **¶ I буде, коли перекажеш народові цьому ці слова, то скажуть тобі: За що Господь говорив проти нас все велике це лихо? І яка вина наша, й який то наш гріх, яким ми прогрішилися Господу, Богові нашому?**
And it will be, that when you say all these words to the people, then they will say to you, Why has the Lord done all this evil against us? what is our wrongdoing and what is our sin which we have done against the Lord our God?
 καὶ ἔσται ὅταν ἀναγγείλῃς τῷ λαῷ τούτῳ ἅπαντα τὰ ῥήματα ταῦτα καὶ εἴπωσιν πρὸς σέ διὰ τί ἐλάλησεν κύριος ἐφ' ἡμᾶς πάντα τὰ κακὰ ταῦτα τίς ἡ ἀδικία ἡμῶν καὶ τίς ἡ ἁμαρτία ἡμῶν ἣν ἡμάρτομεν ἐναντι κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν
- 11 **I відкажеш до них: За те, що Мене батьки ваші покинули, каже Господь, і пішли за іншими богами і служили їм та поклонялися їм, а Мене полишили й Закона Мого не виконували!**
Then you will say to them, Because your fathers have given me up, says the Lord, and have gone after other gods and become their servants and their worshippers, and have given me up and have not kept my law;
 καὶ ἐρεῖς αὐτοῖς ἀνθ' ὧν ἐγκατέλιπόν με οἱ πατέρες ὑμῶν λέγει κύριος καὶ ὄχοντο ὀπίσω θεῶν ἀλλοτριῶν καὶ ἐδοῦλευσαν αὐτοῖς καὶ προσεκύνησαν αὐτοῖς καὶ ἐμε ἐγκατέλιπον καὶ τὸν νόμον μου οὐκ ἐφυλάξαντο
- 12 **А ви робите гірше від ваших батьків, і кожен із вас ось іде за упертістю лютого серця свого, щоб Мені не служити...**
And you have done worse evil than your fathers; for see, every one of you is guided by the pride of his evil heart, so as not to give ear to me:
 καὶ ὑμεῖς ἐπονηρεύσασθε ὑπὲρ τῶν πατέρων ὑμῶν καὶ ἰδοὺ ὑμεῖς πορεύεσθε ἕκαστος ὀπίσω τῶν ἀρεστῶν τῆς καρδίας ὑμῶν τῆς πονηρίας τοῦ μὴ ὑπακούειν μου
- 13 **Тому викину вас з цього Краю до краю, якого не знали ні ви, ані ваші батьки. І будете там богам іншим служити удень та вночі, бо не дам Я вам милости.**
For this reason I will send you away out of this land into a land which is strange to you, to you and to your fathers; there you will be the servants of other gods day and night, and you will have no mercy from me.
 καὶ ἀπορρίψω ὑμᾶς ἀπὸ τῆς γῆς ταύτης εἰς τὴν γῆν ἣν οὐκ ἤδατε ὑμεῖς καὶ οἱ πατέρες ὑμῶν καὶ δουλεύετε ἐκεῖ θεοῖς ἑτέροις οἱ οὐ δώσουσιν ὑμῖν ἔλεος
- 14 **¶ Тому наступають ось дні, говорить Господь, і не будуть уже говорити: Як живий Господь, що вивів синів Ізраїлевих із краю єгипетського,**
For this cause, see, the days are coming, says the Lord, when it will no longer be said, By the living Lord, who took the children of Israel up out of the land of Egypt.
 διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται λέγει κύριος καὶ οὐκ ἐροῦσιν ἔτι ζῆ κύριος ὁ ἀναγαγὼν τοὺς υἱοὺς ἰσραηλ ἐκ γῆς αἰγύπτου
- 15 **а тільки: Як живий Господь, що вивів синів Ізраїлевих із північного краю, і зо всіх тих країв, куди був розігнав їх... Та Я їх верну на їхню землю, яку Я був дав батькам їхнім.**
But, By the living Lord, who took the children of Israel up out of the land of the north, and from all the countries where he had sent them: and I will take them back again to their land which I gave to their fathers.
 ἀλλὰ ζῆ κύριος ὃς ἀνήγαγεν τὸν οἶκον ἰσραηλ ἀπὸ γῆς βορρᾶ καὶ ἀπὸ πασῶν τῶν χωρῶν οὓς ἐξώσθησαν ἐκεῖ καὶ ἀποκαταστήσω αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν αὐτῶν ἣν ἔδωκα τοῖς πατράσιν αὐτῶν
- 16 **Оце Я пошлю по численних рибалок, говорить Господь, і виловлять їх, немов рибу, а потому пошлю по численних мисливців, і повиловлюють їх з усіх гір, і з усякого взгір'я, і зо скел ьних розщілин.**
See, I will send for great numbers of fishermen, says the Lord, and they will take them like fish in a net; and after that, I will send for numbers of bowmen, and they will go after them, driving them from every mountain and from every hill, and out of the holes of the rocks.
 ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω τοὺς ἀλεεῖς τοὺς πολλοὺς λέγει κύριος καὶ ἀλειύσουσιν αὐτούς καὶ μετὰ ταῦτα ἀποστελῶ τοὺς πολλοὺς θηρευτάς καὶ θηρεύσουσιν αὐτούς ἐπάνω παντὸς ὄρους καὶ ἐπάνω παντὸς βουνοῦ καὶ ἐκ τῶν τρυμαλιῶν τῶν πετρῶν
- 17 **Бо очі Мої на всі їхні дороги: вони не сховалися з-перед Мого лица, і з-перед ока Мого не закрилася їхня провина.**
For my eyes are on all their ways: there is no cover for them from my face, and their evil-doing is not kept secret from my eyes.
 ὅτι οἱ ὀφθαλμοί μου ἐπὶ πάσας τὰς ὁδοὺς αὐτῶν καὶ οὐκ ἐκρύβη τὰ ἀδικήματα αὐτῶν ἀπέναντι τῶν ὀφθαλμῶν μου

- 18 **I** найперше Я їм надолужу подвійно за їхню провину й за гріх їхній, за те, що трупом обридзень своїх збезчестили Край мій, а їхні гидоти спадок Мій переповнили...
And I will give them the reward of their evil-doing and their sin twice over; because they have made my land unclean, and have made my heritage full of the bodies of their unholy and disgusting things.
καὶ ἀνταποδώσω διπλάς τὰς ἀδικίας αὐτῶν καὶ τὰς ἀμαρτίας αὐτῶν ἐφ' αἷς ἐβεβήλωσαν τὴν γῆν μου ἐν τοῖς θνησιμαίοις τῶν βδελυγμάτων αὐτῶν καὶ ἐν ταῖς ἀνομίαις αὐτῶν ἐν αἷς ἐπλημέλησαν τὴν κληρονομίαν μου
- 19 **O** Господи, сило моя та твердиня моя, і захисте мій в день неволі! Поприходять до тебе народи від кінців землі та й промовлять: Одідичили наші батьки лиш неправду й марноту, пожитку ж від них не було...
O Lord, my strength and my strong tower, my safe place in the day of trouble, the nations will come to you from the ends of the earth, and say, The heritage of our fathers is nothing but deceit, even false things in which there is no profit.
κύριε ἰσχύς μου καὶ βοήθειά μου καὶ καταφυγή μου ἐν ἡμέρᾳ κακῶν πρὸς σὲ ἔθνη ἤξουσιν ἀπ' ἐσχάτου τῆς γῆς καὶ ἐροῦσιν ὡς ψευδῆ ἐκτίσαντο οἱ πατέρες ἡμῶν εἰδῶλα καὶ οὐκ ἔστιν ἐν αὐτοῖς ὦφ ἔλημα
- 20 **Чи** зробить людина для себе богів, а вони не боги?
Will a man make for himself gods which are no gods?
εἰ ποιήσει ἑαυτῷ ἄνθρωπος θεοὺς καὶ οὗτοι οὐκ εἰσιν θεοί
- 21 **Тому** то ось Я учиню, що познають цим разом вони, учиню, що познають вони Мою руку та силу Мою, і познають, що Ймення Мос це Господь!
For this reason, truly, I will make them see, this once I will give them knowledge of my hand and my power; and they will be certain that my name is the Lord.
διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ δηλώσω αὐτοῖς ἐν τῷ καιρῷ τοῦτῳ τὴν χειρὰ μου καὶ γνωριῶ αὐτοῖς τὴν δυνάμιν μου καὶ γνώσονται ὅτι ὄνομά μοι κύριος
- 5 **¶** Так говорить Господь: Проклятий той муж, що надію кладе на людину, і робить раменом своїм слабу плоть, а від Господа серце його відступає!
This is what the Lord has said: Cursed is the man who puts his faith in man, and makes flesh his arm, and whose heart is turned away from the Lord.
ἐπικατάρατος ὁ ἄνθρωπος ὃς τὴν ἐλπίδα ἔχει ἐπ' ἄνθρωπον καὶ στηρίσει σάρκα βραχίονος αὐτοῦ ἐπ' αὐτόν καὶ ἀπὸ κυρίου ἀποστή ἡ καρδία αὐτοῦ
- 6 **I** він буде, як голій той кущ у степу, і не побачить, щоб добре прийшло, і він пробуватиме в краї сухому в пустині, у краї солоному та незамешканому...
For he will be like the brushwood in the upland, and will not see when good comes; but his living-place will be in the dry places in the waste land, in a salt and unpeopled land.
καὶ ἔσται ὡς ἡ ἀγριομυρική ἢ ἐν τῇ ἐρήμῳ οὐκ ὀψεται ὅταν ἔλθῃ τὰ ἀγαθὰ καὶ κατασκηνώσει ἐν ἀλίμοις καὶ ἐν ἐρήμῳ ἐν γῇ ἀλμυρῇ ἥτις οὐ κατοικεῖται
- 7 **Благословенний** той муж, що покладається на Господа, що Господь то надія його!
A blessing is on the man who puts his faith in the Lord, and whose hope the Lord is.
καὶ εὐλογημένος ὁ ἄνθρωπος ὃς πέποιθεν ἐπὶ τῷ κυρίῳ καὶ ἔσται κύριος ἐλπίς αὐτοῦ
- 8 **I** він буде, як дерево те, над водою посаджене, що над потоком пускає коріння своє, і не боїться, як прийде спекута, і його листя зелене, і в році посухи не буде журитись, і не перестане приносити плоду!
For he will be like a tree planted by the waters, pushing out its roots by the stream; he will have no fear when the heat comes, but his leaf will be green; in a dry year he will have no care, and will go on giving fruit.
καὶ ἔσται ὡς ξύλον εὐθηνούν παρ' ὕδατα καὶ ἐπὶ ἰκμάδα βαλεῖ ρίζας αὐτοῦ καὶ οὐ φοβηθήσεται ὅταν ἔλθῃ καύμα καὶ ἔσται ἐπ' αὐτῷ στελέχη ἀλώδη ἐν ἐνιαυτῷ ἀβροχίας οὐ φοβηθήσεται καὶ οὐ δι' αλείψει ποιῶν καρπὸν
- 9 **Людське** серце найлукавіше над все та невігоїне, хто пізнає його?
The heart is a twisted thing, not to be searched out by man: who is able to have knowledge of it?
βαθεῖα ἡ καρδία παρὰ πάντα καὶ ἄνθρωπός ἐστιν καὶ τίς γνώσεται αὐτόν
- 10 **Я** Господь, що досліджує серце, що випробовує нирки, щоб кожному дати згідно з путтю його, за плодом учинків його.
I the Lord am the searcher of the heart, the tester of the thoughts, so that I may give to every man the reward of his ways, in keeping with the fruit of his doings.
ἐγὼ κύριος ἐτάζων καρδίας καὶ δοκιμάζων νεφροὺς τοῦ δοῦναι ἑκάστῳ κατὰ τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ καὶ κατὰ τοὺς καρποὺς τῶν ἐπιτηδεύματων αὐτοῦ
- 11 **Куропатва** висиджує яйця, яких не принесла, це той, хто багатство набув, та неправдою: він покине його в половині днів своїх, і стане безумним при своєму кінці...
Like the partridge, getting eggs together but not producing young, is a man who gets wealth but not by right; before half his days are ended, it will go from him, and at his end he will be foolish.
ἐφώνησεν πέρδιξ συνήγαγεν ἃ οὐκ ἔτεκεν ποιῶν πλοῦτον αὐτοῦ οὐ μετὰ κρίσεως ἐν ἡμίσει ἡμερῶν αὐτοῦ ἐγκαταλείψουσιν αὐτόν καὶ ἐπ' ἐσχάτων αὐτοῦ ἔσται ἄφρων
- 12 **¶** Трон слави, високий від віку, це місце нашої святині!
A seat of glory, placed on high from the first, is our holy place.
θρόνος δόξης ὑψωμένος ἀγίασμα ἡμῶν

- 13 **Надіє Израїлева, Господи, посоромлені будуть усі, хто Тебе залишає! Ті, що Мене покидають, на піску будуть списані, бо вони покинули Господа, джерело живої води.**
O Lord, the hope of Israel, all who give you up will be put to shame; those who go away from you will be cut off from the earth, because they have given up the Lord, the fountain of living waters.
 ὑπομονή ἰσραηλ κύριε πάντες οἱ καταλιπόντες σε κατασχυνθήτωσαν ἀφεσθηκότες ἐπὶ τῆς γῆς γραφήτωσαν ὅτι ἐγκατέλιπον πηγὴν ζωῆς τὸν κύριον
- 14 **Уздоров мене, Господи, і буду вздоровлений я, спаси Ти мене, і я буду спасений, бо Ти слава моя!**
Make me well, O Lord, and I will be well; be my saviour, and I will be safe: for you are my hope.
 ἰασαί με κύριε καὶ ἰαθήσομαι σῶσόν με καὶ σωθήσομαι ὅτι καύχημά μου σὺ εἶ
- 15 **Ось вони мені кажуть: Де слово Господнє? Нехай воно прийде!**
See, they say to me, Where is the word of the Lord? let it come now.
 ἰδοὺ αὐτοὶ λέγουσι πρὸς με ποῦ ἐστὶν ὁ λόγος κυρίου ἐλθάτω
- 16 **А я не відтягавсь бути пастирем в Тебе, не жадав злого дня, Ти це знаєш, що виходило з уст моїх, те перед лицем Твоїм явне було.**
As for me, I have not said; Let the day of trouble come to them quickly; and I have not been hoping for the death-giving day; you have knowledge of what came from my lips; it was open before you.
 ἐγὼ δὲ οὐκ ἐκοπίασα κατακολουθῶν ὀπίσω σου καὶ ἡμέραν ἀνθρώπου οὐκ ἐπεθύμησα σὺ ἐπίστη τὰ ἐκπορευόμενα διὰ τῶν χειλέων μου πρὸ προσώπου σου ἐστὶν
- 17 **Не будь Ти для мене страхіттям, на день зла Ти мій пристановище!**
Be not a cause of fear to me: you are my safe place in the day of evil.
 μὴ γενηθῆς μοι εἰς ἀλλοτρίωσιν φειδόμενός μου ἐν ἡμέρᾳ πονηρᾶ
- 18 **Бодай посоромились ті, хто мене переслідус, а я щоб не був посоромлений, нехай побентежені будуть вони, а я хай не буду збентежений, день злого на них наведи та зламай їх подвійнім їм зламанням!**
Let them be put to shame who are attacking me, but let me not be shamed; let them be overcome with fear, but let me not be overcome: send on them the day of evil, and put them to destruction twice over.
 κατασχυνθήτωσαν οἱ διώκοντές με καὶ μὴ κατασχυνθεῖν ἐγὼ πτοηθεῖσαν αὐτοὶ καὶ μὴ πτοηθεῖν ἐγὼ ἐπάγαγε ἐπ' αὐτοὺς ἡμέραν πονηρὰν δισδὸν σύντριμμα σύντριψον αὐτούς
- 19 **¶ Так промовив до мене Господь: Иди, і станеш у брамі синів народу, що юдські царі входять нею та нею виходять, та по всіх брамах Єрусалиму.**
This is what the Lord has said to me: Go and take your place in the doorway of Benjamin, where the kings of Judah come in and by which they go out, and in all the doorways of Jerusalem;
 τάδε λέγει κύριος βάδισον καὶ στήθι ἐν πύλαις υἰῶν λαοῦ σου ἐν αἷς εἰσπορεύονται ἐν αὐταῖς βασιλεῖς ἰουδα καὶ ἐν αἷς ἐκπορεύονται ἐν αὐταῖς καὶ ἐν πάσαις ταῖς πύλαις ἱερουσαλημ
- 20 **І скажеш до них: Послухайте слова Господнього, царі юдські й уся Юдес, та всі мешканці Єрусалиму, що входите брамами тими.**
And say to them, Give ear to the word of the Lord, you kings of Judah, and all the people of Jerusalem who come in by these doors:
 καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς ἀκούσατε λόγον κυρίου βασιλεῖς ἰουδα καὶ πᾶσα ἰουδαία καὶ πᾶσα ἱερουσαλημ οἱ εἰσπορευόμενοι ἐν ταῖς πύλαις ταύταις
- 21 **Так говорить Господь: Стережіться за душі свої, і не носіть тягару за суботнього дня, і не носіть його брамами Єрусалиму.**
This is what the Lord has said: See to yourselves, that you take up no weight on the Sabbath day, or take it in through the doors of Jerusalem;
 τάδε λέγει κύριος φυλάσσεσθε τὰς ψυχὰς ὑμῶν καὶ μὴ αἴρετε βαστάγματα ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων καὶ μὴ ἐκπορεύεσθε ταῖς πύλαις ἱερουσαλημ
- 22 **І не носіть тягару з домів ваших суботнього дня, і жодної праці робити не будете, і день суботній освятите, як Я вашим батькам наказав був!**
And take no weight out of your houses on the Sabbath day, or do any work, but keep the Sabbath day holy, as I gave orders to your fathers;
 καὶ μὴ ἐκφέρετε βαστάγματα ἐξ οἰκῶν ὑμῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων καὶ πᾶν ἔργον οὐ ποιήσετε ἀγιάσατε τὴν ἡμέραν τῶν σαββάτων καθὼς ἐνετείλαμην τοῖς πατράσιν ὑμῶν καὶ οὐκ ἤκουσαν κ αὶ οὐκ ἐκλιναν τὸ οὖς αὐτῶν
- 23 **Та вони не послухали, й вуха свого не схилили, і вчинили себе тугошиїми, щоб не слухатися та не брати навчання.**
But they gave no attention and would not give ear, but they made their necks stiff so that they might not give ear and might not get teaching.
 καὶ ἐσκλήρηναν τὸν τράχηλον αὐτῶν ὑπὲρ τοὺς πατέρας αὐτῶν τοῦ μὴ ἀκοῦσαί μου καὶ τοῦ μὴ δέξασθαι παιδείαν
- 24 **І буде, якщо Мене справді ви будете слухатись, каже Господь, щоб тягару не носити в брами міста цього за суботнього дня, і щоб освятити день суботній, і щоб жодної праці в цей день не робити,**
And it will be, that if with all care you give ear to me, says the Lord, and take no weight through the doorways of this town on the Sabbath day, but keep the Sabbath day holy and do no work in it;
 καὶ ἔσται ἐὰν ἀκοῇ ἀκούσητέ μου λέγει κύριος τοῦ μὴ εἰσφέρειν βαστάγματα διὰ τῶν πυλῶν τῆς πόλεως ταύτης ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων καὶ ἀγιάζειν τὴν ἡμέραν τῶν σαββάτων τοῦ μὴ ποιεῖν πᾶν ἔργον

- 25 **το** ходитимуть брамами міста цього царі та князі, що будуть сидіти на троні Давидовім, що їздити будуть колесницями й кіньми, вони й їхні правителі, юдеї та мешканці Єрусалиму, і це місто стоятиме вічно!
Then through the doors of this town there will come kings and princes, seated on the seat of David, going in carriages and on horseback, they and their princes, and the men of Judah and the people of Jerusalem: and this town will keep its place for ever.
καὶ εἰσελεύσονται διὰ τῶν πυλῶν τῆς πόλεως ταύτης βασιλεῖς καὶ ἄρχοντες καθήμενοι ἐπὶ θρόνον δαυὶδ καὶ ἐπιβεβηκότες ἐφ' ἄρμασιν καὶ ἵπποις αὐτῶν αὐτοὶ καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτῶν ἄνδρες ἰουδα καὶ οἱ κατοικοῦντες ἱερουσαλὴμ καὶ κατοικισθήσεται ἡ πόλις αὕτη εἰς τὸν αἰῶνα
- 26 **І** будуть приходити з Юдиних міст та з околиць Єрусалиму, і з краю Веніяминового, і з рівнини, і з гір, і з півдня, і цілопалення й жертви приносити будуть, та жертву хлібну, і ладан, і будуть приносити жертву подяки до дому Господнього.
And they will come from the towns of Judah, and from the places round about Jerusalem, and from the land of Benjamin, and from the lowlands, and from the mountains, and from the South, with burned offerings and offerings of beasts and meal offerings and perfume and offerings of praise, to the house of the Lord.
καὶ ἤξουσιν ἐκ τῶν πόλεων ἰουδα καὶ κυκλόθεν ἱερουσαλὴμ καὶ ἐκ γῆς βενιαμιν καὶ ἐκ τῆς πεδινῆς καὶ ἐκ τοῦ ὄρους καὶ ἐκ τῆς πρὸς νότον φέροντες ὀλοκαυτώματα καὶ θυσίαν καὶ θυμιάματα καὶ μίνα καὶ λίβανον φέροντες αἶνεσιν εἰς οἶκον κυρίου
- 27 **А** якщо ви Мене не послухаетесь, щоб святити день суботній і щоб тягару не носити, і щоб брамами Єрусалиму суботнього дня не ходити, то огонь підпалю в їхніх брамах, і він поїсть єрусалимські палати, і не погасне!
But if you do not give ear to me, to keep the Sabbath day holy, and to let no weight be lifted and taken through the doors of Jerusalem on the Sabbath day: then I will put a fire in its doorways, burning up the great houses of Jerusalem, and it will never be put out.
καὶ ἔσται ἐὰν μὴ εἰσακούσῃτέ μου τοῦ ἀγιάζειν τὴν ἡμέραν τῶν σαββάτων τοῦ μὴ αἶρειν βαστάγματα καὶ μὴ εἰσπορεύεσθαι ταῖς πύλαις ἱερουσαλὴμ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων καὶ ἀνάψω πῦρ ἐν ταῖς πύλαις αὐτῆς καὶ καταφάγεται ἅμφοδα ἱερουσαλὴμ καὶ οὐ σβεσθήσεται
- 1 **¶** **О**це слово, що було до Єремії від Господа, говорячи:
The word which came to Jeremiah from the Lord, saying,
ὁ λόγος ὁ γενόμενος παρὰ κυρίου πρὸς ἱερεμῖαν λέγων
- 2 **У**стань, і зійди до дому ганчара, і там почуєш слова Мої.
Up! go down to the potter's house, and there I will let my words come to your ears.
ἀνάστηθι καὶ κατέβηθι εἰς οἶκον τοῦ κεραμέως καὶ ἐκεῖ ἀκούσῃ τοὺς λόγους μου
- 3 **І** зійшов я до дому ганчара, аж ось він робить працю на кружалі.
Then I went down to the potter's house, and he was doing his work on the stones.
καὶ κατέβην εἰς τὸν οἶκον τοῦ κεραμέως καὶ ἰδοὺ αὐτὸς ἐποίει ἔργον ἐπὶ τῶν λίθων
- 4 **І** в руках ганчара попсулась посудина, яку він із глини робив. І він знову зробив з неї іншу посудину, як сподобалося ганчареві зробити.
And when the vessel, which he was forming out of earth, got damaged in the hand of the potter, he made it again into another vessel, as it seemed good to the potter to make it.
καὶ διέπεσεν τὸ ἀγγεῖον ὃ αὐτὸς ἐποίει ἐν ταῖς χερσίν αὐτοῦ καὶ πάλιν αὐτὸς ἐποίησεν αὐτὸ ἀγγεῖον ἕτερον καθὼς ἤρεσεν ἐνώπιον αὐτοῦ τοῦ ποιῆσαι
- 5 **І** було мені слово Господнє, говорячи:
Then the word of the Lord came to me, saying,
καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς με λέγων
- 6 **Чи** не міг би зробити й Я вам, як ганчар цей, о доме Израїлів? каже Господь. Ось як глина в руці ганчара, так в руці Моїй, доме Израїля, й ви!
O Israel, am I not able to do with you as this potter does? says the Lord. See, like earth in the potter's hand are you in my hands, O Israel.
εἰ καθὼς ὁ κεραμεὺς οὗτος οὐ δυνήσομαι τοῦ ποιῆσαι ὑμᾶς οἶκος ἰσραὴλ ἰδοὺ ὡς ὁ πηλὸς τοῦ κεραμέως ὑμεῖς ἐστε ἐν ταῖς χερσίν μου
- 7 **Я** часом кажу про народ та про царство, щоб вирвати його, і щоб розбити та вигубити,
Whenever I say anything about uprooting a nation or a kingdom, and smashing it and sending destruction on it;
πέρας λαλήσω ἐπὶ ἔθνος ἢ ἐπὶ βασιλείαν τοῦ ἐξᾶραι αὐτοὺς καὶ τοῦ ἀπολλύειν
- 8 **та** коли цей народ, що про нього казав Я, повернеться від свого зла, то пожалую Я щодо того зла, яке думав чинити йому.
If, in that very minute, that nation of which I was talking is turned away from its evil, my purpose of doing evil to them will be changed.
καὶ ἐπιστραφή τὸ ἔθνος ἐκεῖνο ἀπὸ πάντων τῶν κακῶν αὐτῶν καὶ μετανοήσω περὶ τῶν κακῶν ὧν ἐλογισάμην τοῦ ποιῆσαι αὐτοῖς
- 9 **А** часом кажу про народ та про царство, щоб його збудувати та щоб посадити,
And whenever I say anything about building up a nation or a kingdom, and planting it;
καὶ πέρας λαλήσω ἐπὶ ἔθνος καὶ ἐπὶ βασιλείαν τοῦ ἀνοικοδομεῖσθαι καὶ τοῦ καταφυτεύεσθαι

- 10 та як він зробить зле в Моїх очах, щоб не слухатися Мого голосу, то пожалую щодо того добра, про яке говорив, що вчиню Я його.
If, in that very minute, it does evil in my eyes, going against my orders, then my good purpose, which I said I would do for them, will be changed.
καὶ ποιήσωσιν τὰ πονηρὰ ἐναντίον μου τοῦ μὴ ἀκοῦειν τῆς φωνῆς μου καὶ μετανοήσω περὶ τῶν ἀγαθῶν ὧν ἐλάλησα τοῦ ποιῆσαι αὐτοῖς
- 11 ¶ А тепер скажи до юдея й до мешканців Єрусалиму, говорячи: Так говорить Господь: Ось готую лихе проти вас, і задумую задум на вас, верніться ж ви кожен з дороги своєї лихої, і п оліпшіть дороги свої й свої вчинки!
Now, then, say to the men of Judah and to the people of Jerusalem, This is what the Lord has said: See, I am forming an evil thing against you, and designing a design against you: let every man come back now from his evil way, and let your ways and your doings be changed for the better.
καὶ νῦν εἰπὸν πρὸς ἀνδράς ἰουδα καὶ πρὸς τοὺς κατοικοῦντας ἱερουσαλημ ἰδοὺ ἐγὼ πλάσσω ἐφ' ὑμᾶς κακὰ καὶ λογίζομαι ἐφ' ὑμᾶς λογισμὸν ἀποστραφίτω δὴ ἕκαστος ἀπὸ ὁδοῦ αὐτοῦ τῆς πονηρᾶς καὶ καλλίονα ποιήσετε τὰ ἐπιτηδεύματα ὑμῶν
- 12 Та вони відказали: Пропало! бо ми будем ходити за своїми думками, і кожен робитиме згідно з упертістю серця свого.
But they will say, There is no hope: we will go on in our designs, and every one of us will do what he is moved by the pride of his evil heart to do.
καὶ εἶπαν ἀνδριόμεθα ὅτι ὀπίσω τῶν ἀποστροφῶν ἡμῶν πορευσόμεθα καὶ ἕκαστος τὰ ἄρεστὰ τῆς καρδίας αὐτοῦ τῆς πονηρᾶς ποιήσομεν
- 13 Тому так промовляє Господь: Поспитайте но ви між народами, чи хто чув, як оце? Страшну річ учинила та діва Ізраїлева!
So this is what the Lord has said: Make search among the nations and see who has had word of such things; the virgin of Israel has done a very shocking thing.
διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος ἐρωτήσατε δὴ ἐν ἔθνεσιν τίς ἤκουσεν τοιαῦτα φρικτὰ ἢ ἐποίησεν σφόδρα παρθένος ἰσραηλ
- 14 Хіба сніг Лівану зійде зо скелі на полі? Чи висохнуть води чужі та холодні, текучі?
Will the white snow go away from the top of Sirion? will the cold waters flowing from the mountains become dry?
μὴ ἐκλείψουσιν ἀπὸ πέτρας μαστοὶ ἢ χιῶν ἀπὸ τοῦ λιβάνου μὴ ἐκκλινεῖ ὕδωρ βιαίως ἀνέμῳ φερόμενον
- 15 Бо про Мене забув Мій народ: вони кадять марноті, а та робить їм так, що вони на дорогах своїх спотикаються, на давніх путях, щоб ходити стежками, по дорозі невбитій,
For my people have put me out of their memory, burning perfumes to that which is nothing; and because of this, I will put a cause of falling in their ways, even in the old roads, and will make them go on side-roads, in a way not lifted up;
ὅτι ἐπελάθοντό μου ὁ λαός μου εἰς κενὸν ἐθυμίασαν καὶ ἀσθενήσουσιν ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν σχοίνους αἰωνίους τοῦ ἐπιβῆναι τρίβους οὐκ ἔχοντας ὁδὸν εἰς πορείαν
- 16 щоб свій Край учинити страхіттям, посміховищем вічним... Кожен, хто буде проходити ним, остовпіє та буде хитати головою своєю...
Making their land a thing of wonder, causing sounds of surprise for ever; everyone who goes by will be overcome with wonder, shaking his head.
τοῦ τάξαι τὴν γῆν αὐτῶν εἰς ἀφανισμόν καὶ σύριγμα αἰῶνιν πάντες οἱ διαπορευόμενοι δι' αὐτῆς ἐκστήσονται καὶ κινήσουσιν τὴν κεφαλὴν αὐτῶν
- 17 Мов вітер зо сходу, розвію Я їх перед ворогом; потилицю, а не обличчя Я їм покажу у день їхнього горя!
I will send them in flight, as from an east wind, before the attacker; I will let them see my back and not my face on the day of their downfall.
ὡς ἀνεμὸν καύσωνα διασπερῶ αὐτοὺς κατὰ πρόσωπον ἐχθρῶν αὐτῶν δεῖξω αὐτοῖς ἡμέραν ἀπολείας αὐτῶν
- 18 ¶ І сказали вони: Ходіть, і обміркуємо заміри на Єремію, бо не згинув Закон у священика, і рада в премудрого, а слово в пророка. Ходіть, і удармо його язиком його власним, і не зваж аймо на жодні слова його!
Then they said, Come, let us make a design against Jeremiah; for teaching will never be cut off from the priest, or wisdom from the wise, or the word from the prophet. Come, let us make use of his words for an attack on him, and let us give attention with care to what he says.
καὶ εἶπαν δεῦτε λογισώμεθα ἐπὶ ἱερεμῖαν λογισμὸν ὅτι οὐκ ἀπολείται νόμος ἀπὸ ἱερέως καὶ βουλὴ ἀπὸ συνετοῦ καὶ λόγος ἀπὸ προφήτου δεῦτε καὶ πατάξωμεν αὐτὸν ἐν γλώσσῃ καὶ ἀκουσόμεθα πάντ ας τοὺς λόγους αὐτοῦ
- 19 Послухай мене, о мій Господи, і почуй голос моїх супротивників!
Give thought to me, O Lord, and give ear to the voice of those who put forward a cause against me.
εἰσάκουσόν μου κύριε καὶ εἰσάκουσον τῆς φωνῆς τοῦ δικαίωμάτός μου
- 20 Хіба замість доброго злим надолужено буде? Бо яму копають вони для моєї душі... Згадай же, що перед обличчям Твоїм я стояв, щоб добре про них говорити, щоб гнів Твій від них від вернути!
Is evil to be the reward of good? for they have made a deep hole for my soul. Keep in mind how I took my place before you, to say a good word for them so that your wrath might be turned away from them.
εἰ ἀνταποδίδεται ἀντὶ ἀγαθῶν κακὰ ὅτι συνελάλησαν ῥήματα κατὰ τῆς ψυχῆς μου καὶ τὴν κόλασιν αὐτῶν ἔκρυσάν μοι μνήσθητι ἐστηκότος μου κατὰ πρόσωπόν σου τοῦ λαλήσαι ὑπὲρ αὐτῶν ἀγαθὰ τοῦ ἀποστρέψαι τὸν θυμὸν σου ἀπ' αὐτῶν

- 21 Тому їхніх синів віддай голодові, і міццю меча викинь їх з Краю, і бодай жінки їхні дітей погубили та вдовами стали, а їхні чоловіки хай смертю повбивані будуть, юнаки їхні хай будуть побиті мечем на війні!
For this cause, let their children be without food, and give them over to the power of the sword; and let their wives be without children and become widows; let their men be overtaken by death, and their young men be put to the sword in the fight.
 διὰ τοῦτο δὸς τοὺς υἱοὺς αὐτῶν εἰς λιμὸν καὶ ἄθροισον αὐτοὺς εἰς χεῖρας μαχαίρας γενέσθωσαν αἱ γυναῖκες αὐτῶν ἄτεκνοι καὶ χήραι καὶ οἱ ἄνδρες αὐτῶν γενέσθωσαν ἀνηρημένοι θανάτῳ καὶ οἱ νεαὶ νόσκοι αὐτῶν πεπτοκότες μαχαίρα ἐν πολέμῳ
- 22 Нехай чується крик з їхніх домів, бо орду Ти зненацька спроведиш на них, бо яму копали вони, щоб схопити мене, і для ніг моїх пастки поставили...
Let a cry for help go up from their houses, when you send an armed band on them suddenly: for they have made a hole in which to take me, and have put nets for my feet secretly.
 γενηθήτω κραυγὴ ἐν ταῖς οἰκίαις αὐτῶν ἐπάξεις ἐπ' αὐτοὺς ληστὰς ἄφνω ὅτι ἐνεχείρησαν λόγον εἰς σύλλημψίν μου καὶ παγίδας ἔκρυψαν ἐπ' ἐμέ
- 23 А Ти, Господи, знаєш увесь їхній замір на мене на смерть, не прости їм провин, а гріха їхнього із-перед обличчя Свого не зітри, і хай перед Тобою спіткнуться вони, зроби поміж ними оце під час гніву Свого!
But you, Lord, have knowledge of all the designs which they have made against my life; let not their evil-doing be covered or their sin be washed away from before your eyes: but let it be a cause of falling before you: so do to them in the time of your wrath.
 καὶ σὺ κύριε ἔγνωσ ἅπανσαν τὴν βουλὴν αὐτῶν ἐπ' ἐμέ εἰς θάνατον μὴ ἀθώωσης τὰς ἀδικίας αὐτῶν καὶ τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν ἀπὸ προσώπου σου μὴ ἐξαλείψης γενέσθω ἡ ἀσθένεια αὐτῶν ἐναντίον σου ἐν καιρῷ θυμοῦ σου ποιήσον ἐν αὐτοῖς
- 1 ¶ Господь сказал так: Иди, и купишь баньку в ганчара, и візьми собі з старших народу та з старших священників.
This is what the Lord has said: Go and get for money a potter's bottle made of earth, and take with you some of the responsible men of the people and of the priests;
 τότε εἶπεν κύριος πρὸς με βάδισον καὶ κτήσαι βίβον πεπλασμένον ὄστράκινον καὶ ἄξεις ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων τοῦ λαοῦ καὶ ἀπὸ τῶν πρεσβυτέρων τῶν ἱερέων
- 2 І вийдеш до долини Бен-Гіннома, що при вході до Череп'яної брами, і будеш там оголошувати ті слова, що до тебе Я їх говоритиму.
And go out to the valley of the son of Hinnom, by the way into the door of broken pots, and there say in a loud voice the words which I will give you;
 καὶ ἐξελεύσῃ εἰς τὸ πολυάνδριον υἰῶν τῶν τέκνων αὐτῶν ὃ ἐστὶν ἐπὶ τῶν προθύρων πύλης τῆς χαρσιθ καὶ ἀνάγνωθι ἐκεῖ πάντας τοὺς λόγους οὓς ἂν λαλήσω πρὸς σέ
- 3 І скажеш: Послухайте слова Господнього, царі Юди та мешканці Єрусалиму! Так говорить Господь Саваот, Бог Ізраїлів: Ось Я зло наведу на це місце, так що всякому, хто почує про нього, задзвенить в його вухах!
Say, Give ear to the word of the Lord, O kings of Judah and people of Jerusalem; the Lord of armies, the God of Israel, has said, See, I will send evil on this place which will be bitter to the ears of anyone hearing of it.
 καὶ ἐρεῖς αὐτοῖς ἀκούσατε τὸν λόγον κυρίου βασιλεῖς ἰουδα καὶ ἄνδρες ἰουδα καὶ οἱ κατοικοῦντες ἱερουσαλημ καὶ οἱ εἰσπορευόμενοι ἐν ταῖς πύλαις ταύταις τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς ἰσραηλ ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω ἐπὶ τὸν τόπον τοῦτον κακὰ ὥστε παντὸς ἀκούοντος αὐτὰ ἠχήσει ἀμφοτέρα τὰ ὦτα αὐτοῦ
- 4 Це за те, що вони залишили Мене, і вчинили чужим оце місце, і кадили у ньому для інших богів, що не знали їх ані вони, ні батьки їхні, ані юдейські царі, і кров'ю невинних наповнили місце оце,
Because they have given me up, and made this place a strange place, burning perfumes in it to other gods, of whom they and their fathers and the kings of Judah had no knowledge; and they have made this place full of the blood of those who have done no wrong;
 ἀνθ' ὧν ἐγκατέλιπόν με καὶ ἀπηλλοτριώσαν τὸν τόπον τοῦτον καὶ ἐθυμίασαν ἐν αὐτῷ θεοῖς ἄλλοτρίοις οἷς οὐκ ᾔδεισαν αὐτοὶ καὶ οἱ πατέρες αὐτῶν καὶ οἱ βασιλεῖς ἰουδα ἐπλησαν τὸν τόπον τοῦτον αἱμάτων ἀθῶων
- 5 і пагірки побудували Ваалові, щоб палити дітей своїх на огні цілопалення для Ваала, чого не велів Я і не говорив, і що на серце Мені не приходило!
And they have put up the high places of the Baal, burning their sons in the fire; a thing which was not ordered by me, and it was never in my mind:
 καὶ φκοδόμησαν ὑψηλὰ τῇ βααλ τοῦ κατακαίειν τοὺς υἱοὺς αὐτῶν ἐν πυρὶ ἃ οὐκ ἐνετείλαμην οὐδὲ ἐλάλησα οὐδὲ διενόηθην ἐν τῇ καρδίᾳ μου
- 6 Тому наступають ось дні, говорить Господь, що не буде вже зватися місце це Гофет і Долина Бен-Гіннома, а тільки Долина Убивства.
For this cause, see, a time is coming, says the Lord, when this place will no longer be named Topheth, or, The valley of the son of Hinnom, but, The valley of Death.
 διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἡμέραι ἐρχονται λέγει κύριος καὶ οὐ κληθήσεται τῷ τόπῳ τούτῳ ἔτι διάπτωσις καὶ πολυάνδριον υἰοῦ ἐννομ ἄλλ' ἡ πολυάνδριον τῆς σφαγῆς
- 7 І знищу на місці цьому раду Юдину та Єрусалиму, і впадуть від меча перед їхніми ворогами та від руки тих, хто шукає їхньої душі, і дам падло їхнє на стерво для птаства небесного та для земної звірини...
I will make the purpose of Judah and Jerusalem come to nothing in this place; I will have them put to the sword by their haters, and by the hands of those who have designs on their life; and their dead bodies I will give to be food for the birds of heaven and the beasts of the earth.
 καὶ σφάξω τὴν βουλὴν ἰουδα καὶ τὴν βουλὴν ἱερουσαλημ ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ καὶ καταβαλῶ αὐτοὺς ἐν μαχαίρᾳ ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν καὶ ἐν χερσὶν τῶν ζητούντων τὰς ψυχὰς αὐτῶν καὶ δώσω τοὺς νεκροὺς αὐτῶν εἰς βρώσιν τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ καὶ τοῖς θηρίοις τῆς γῆς

- 8 I вчиню оце місце страхіттям і посміхом, кожен, хто буде проходити ним, остовпіє й засвище, побачивши всі його врази...
And I will make this town a thing of wonder and a cause of surprise; everyone who goes by will be overcome with wonder and make sounds of surprise, because of all its troubles.
 και τάξω τὴν πόλιν ταύτην εἰς ἀφανισμόν και εἰς συριγμόν πᾶς ὁ παραπορευόμενος ἐπ' αὐτῆς σκυθρωπάσει και συριεῖ ὑπὲρ πάσης τῆς πληγῆς αὐτῆς
- 9 I вчиню, що вони будуть їсти тіло синів своїх й тіло дочок своїх, і тіло один одного їсти вони будуть в облозі та в утискові, яким будуть тиснути їх вороги їхні та ті, хто буде шукати їхню душу...
I will make them take the flesh of their sons and the flesh of their daughters for food, they will be making a meal of one another, because of their bitter need and the cruel grip of their haters and those who have made designs against their life.
 και ἔδονται τὰς σάρκας τῶν υἱῶν αὐτῶν και τὰς σάρκας τῶν θυγατέρων αὐτῶν και ἕκαστος τὰς σάρκας τοῦ πλησίον αὐτοῦ ἔδονται ἐν τῇ περιοχῇ και ἐν τῇ πολιορκίᾳ ἢ πολιορκήσουσιν αὐτοὺς οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν
- 10 ¶ I розіб'єш баньку на очах тих людей, що ходять з тобою,
Then let the potter's bottle be broken before the eyes of the men who have gone with you,
 και συντρίψεις τὸν βῆκον κατ' ὀφθαλμοὺς τῶν ἀνδρῶν τῶν ἐκπορευομένων μετὰ σοῦ
- 11 та й скажеш до них: Так говорить Господь Саваот: Отак розіб'ю Я народ цей та місто оце, як розбивається посуд ганчарський, що не може вже бути направленим, і будуть ховати у Тофеті через брак місця на погреб...
And say to them, This is what the Lord of armies has said: Even so will this people and this town be broken by me, as a potter's bottle is broken and may not be put together again: and the bodies of the dead will be put in the earth in Topheth, till there is no more room.
 και ἐρεῖς τότε λέγει κύριος οὕτως συντρίψω τὸν λαὸν τοῦτον και τὴν πόλιν ταύτην καθὼς συντρίβεται ἄγγος ὀστράκινον ὃ οὐ δυνήσεται ἰαθῆναι ἔτι
- 12 Так зроблю цьому місцю, говорить Господь, та мешканцям його, щоб зробити це місто, як Тофет...
This is what I will do to this place, says the Lord, and to its people, making this town like Topheth:
 οὕτως ποιήσω λέγει κύριος τῷ τόπῳ τούτῳ και τοῖς κατοικοῦσιν ἐν αὐτῷ τοῦ δοθῆναι τὴν πόλιν ταύτην ὡς τὴν διαπίπτουσαν
- 13 I стануть доми Єрусалиму та доми царів Юди, як місце те Тофет, нечисті усі ті доми, що кадили на їхніх дахах усім небесним світилам, та лили жертви литі для інших богів!
And the houses of Jerusalem, and the houses of the kings of Judah, which they have made unclean, will be like the place of Topheth, even all the houses on whose roofs perfumes have been burned to all the army of heaven, and drink offerings drained out to other gods.
 και οἱ οἴκοι ἱερουσαλὴμ και οἱ οἴκοι βασιλέων ἰουδα ἔσονται καθὼς ὁ τόπος ὁ διαπίπτων τῶν ἀκαθαρσιῶν ἐν πάσαις ταῖς οἰκίαις ἐν αἷς ἐθυμίασαν ἐπὶ τῶν δομάτων αὐτῶν πάση τῇ στρατιᾷ τοῦ οὐρανοῦ και ἔσπεισαν σπονδὰς θεοῖς ἄλλοτριῶς
- 14 I прийшов Єремія з Тофету, куди послав його Господь пророкувати, і став у дворі Господнього дому, і сказав до всього народу:
Then Jeremiah came from Topheth, where the Lord had sent him to give the prophet's word; and he took his place in the open square of the Lord's house, and said to all the people,
 και ἦλθεν ἱερεμίας ἀπὸ τῆς διαπτώσεως οὗ ἀπέστειλεν αὐτὸν κύριος ἐκεῖ τοῦ προφητεῦσαι και ἔστη ἐν τῇ αὐλῇ οἴκου κυρίου και εἶπε πρὸς πάντα τὸν λαόν
- 15 Так говорить Господь Саваот, Бог Ізраїлів: Ось спроваджу до міста цього та до всіх його міст усе те лихо, що Я говорив був на нього, бо вчинили вони свою шию твердою, щоб не слухатися Моїх слів!
The Lord of armies, the God of Israel, has said: See, I will send on this town and on all her towns all the evil which I have said; because they made their necks stiff, so that they might not give ear to my words.
 τότε λέγει κύριος ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω ἐπὶ τὴν πόλιν ταύτην και ἐπὶ πάσας τὰς πόλεις αὐτῆς και ἐπὶ τὰς κόμας αὐτῆς ἅπαντα τὰ κακὰ ἃ ἐλάλησα ἐπ' αὐτήν ὅτι ἐσκήλυναν τὸν τράχηλον αὐτῶν τοῦ μὴ εἰσακοῦειν τῶν λόγων μου
- 1 ¶ I почув Пашхур, Іммерів син, священник, що був старшим наглядачем, начальник Господнього дому, Єремію, що пророкував ці слова.
Now it came to the ears of Pashhur, the son of Immer the priest, who was chief in authority in the house of the Lord, that Jeremiah was saying these things;
 και ἤκουσεν πασχωρ υἱὸς ἐμμὴρ ὁ ἱερεὺς και οὗτος ἦν καθεσταμένος ἡγούμενος οἴκου κυρίου τοῦ ἱερεμοῦ προφητεῦντος τοὺς λόγους τούτους
- 2 I Пашхур набив пророка Єремію, і посадив його у в'язницю, що була в горішній брамі Веніяминівій, що в Господньому домі...
And Pashhur gave blows to Jeremiah and had his feet chained in a framework of wood in the higher doorway of Benjamin, which was in the house of the Lord.
 και ἐπάταξεν αὐτὸν και ἐνέβαλεν αὐτὸν εἰς τὸν καταρράκτην ὃς ἦν ἐν πύλῃ οἴκου ἀποτεταγμένου τοῦ ὑπερῶου ὃς ἦν ἐν οἴκῳ κυρίου
- 3 I сталося наступного дня, і вивів Пашхур Єремію з в'язниці, а Єремія промовив до нього: Не Пашхур Господь дав ім'я тобі, а тільки Магор-Миссавів.
Then on the day after, Pashhur let Jeremiah loose. Then Jeremiah said to him, The Lord has given you the name of Magor-missabib (Cause-of-fear-on-every-side), not Pashhur.
 και ἐξήγαγεν πασχωρ τὸν ἱερεμیان ἐκ τοῦ καταρράκτου και εἶπεν αὐτῷ ἱερεμίας οὐχὶ πασχωρ ἐκάλεσεν κύριος τὸ ὄνομά σου ἀλλ' ἢ μέτοικον

- 4 Бо так промовляє Господь: Ось Я зроблю тебе жахом для тебе самого та для всіх твоїх приятелів, і вони попадають від меча ворогів своїх, а очі твої будуть бачити це. А всього Юду відам у руку царя вавилонського, і він нажене їх до Вавилону, і позабиває їх мечем.
For the Lord has said, See, I will make you a cause of fear to yourself and to all your friends: they will come to their death by the sword of their haters, and your eyes will see it: and I will give all Judah into the hands of the king of Babylon, and he will take them away prisoners into Babylon and put them to the sword.
διότι τάδε λέγει κύριος ἰδοὺ ἐγὼ δίδωμι σε εἰς μετοικίαν σὺν πᾶσι τοῖς φίλοις σου καὶ πεσοῦνται ἐν μαχαίρᾳ ἐχθρῶν αὐτῶν καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ σου ὄψονται καὶ σὲ καὶ πάντα ἰουδαν δώσω εἰς χεῖρας βασιλέως βαβυλῶνος καὶ μετοικιοῦσιν αὐτοὺς καὶ κατακόψουσιν αὐτοὺς ἐν μαχαίραις
- 5 I дам увесь скарб цього міста та увесь його здобуток, і всю коштовність його, та всі скарби юдських царів, усе це дам у руку їхніх ворогів, і вони пограбують їх, і візьмуть їх та й відведуть їх до Вавилону...
And more than this, I will give all the wealth of this town and all its profits and all its things of value, even all the stores of the kings of Judah will I give into the hands of their haters, who will put violent hands on them and take them away to Babylon.
καὶ δώσω τὴν πᾶσαν ἰσχὴν τῆς πόλεως ταύτης καὶ πάντας τοὺς πόνους αὐτῆς καὶ πάντα τοὺς θησαυροὺς τοῦ βασιλέως ἰουδα εἰς χεῖρας ἐχθρῶν αὐτοῦ καὶ ἄξουσιν αὐτοὺς εἰς βαβυλῶνα
- 6 А ти, Пашхуре, та всі мешканці дому твого підете до полону. І прийдеш ти до Вавилону, і помреш там, і будеш похований ти та всі твої приятелі, яким ти неправдиво пророкував.
And you, Pashhur, and all who are in your house, will go away prisoners: you will come to Babylon, and there your body will be put to rest, you and all your friends, to whom you said false words.
καὶ σὺ καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐν τῷ οἴκῳ σου πορεύσεσθε ἐν αἰχμαλωσίᾳ καὶ ἐν βαβυλῶνι ἀποθάνῃ καὶ ἐκεῖ ταφήσῃ σὺ καὶ πάντες οἱ φίλοι σου οἷς ἐπροφήτευσας αὐτοῖς ψευδῆ
- 7 ¶ Намовляв мене, Господи, і був я намовлений, Ти взяв міцно мене й переміг! Я став цілий день посміховищем, кожен глузує із мене...
O Lord, you have been false to me, and I was tricked; you are stronger than I, and have overcome me: I have become a thing to be laughed at all the day, everyone makes sport of me.
ἠπάτησάς με κύριε καὶ ἠπατήθην ἐκράτησας καὶ ἠδυνάσθης ἐγενόμην εἰς γέλωτα πᾶσαν ἡμέραν διετέλεσα μκκτηριζόμενος
- 8 Бо коли тільки я говорю, то кричу, кличу: Гвалт! та Грабіж! і так сталося слово Господнє мені цілий день за ганьбу й посміховище...
For every word I say is a cry for help; I say with a loud voice, Violent behaviour and wasting: because the word of the Lord is made a shame to me and a cause of laughing all the day.
ὅτι πικρῶ λόγῳ μου γέλασομαι ἀθεσίαν καὶ ταραπυρίαν ἐπικαλέσομαι ὅτι ἐγενήθη λόγος κυρίου εἰς ὄνειδισμὸν ἐμοὶ καὶ εἰς χλευασμὸν πᾶσαν ἡμέραν μου
- 9 І я був сказав: Не буду Його споминати, і не буду вже Йменням Його говорити! І стало це в серці моїм, як огонь той палючий, замкнений у костях моїх, і я змучивсь тримати його й білш не можу!
And if I say, I will not keep him in mind, I will not say another word in his name; then it is in my heart like a burning fire shut up in my bones, and I am tired of keeping myself in, I am not able to do it.
καὶ εἶπα οὐ μὴ ὀνομάσω τὸ ὄνομα κυρίου καὶ οὐ μὴ λαλήσω ἔτι ἐπὶ τῷ ὀνόματι αὐτοῦ καὶ ἐγένετο ὡς πῦρ καιόμενον φλέγον ἐν τοῖς ὀστέοις μου καὶ παρεῖμαι πάντοθεν καὶ οὐ δύναμαι φέρειν
- 10 Бо чув я обмову численних, ось острах навколо: Розкажіть, донесемо на нього! Кожен муж, який в мирі зо мною, чатує мого упадку та каже: Може буде обманений і переможемо його, і помстимося над ним!
For numbers of them say evil secretly in my hearing (there is fear on every side): they say, Come, let us give witness against him; all my nearest friends, who are watching for my fall, say, It may be that he will be taken by deceit, and we will get the better of him and give him punishment.
ὅτι ἤκουσα ψόγον πολλῶν συναθροισζομένων κυκλόθεν ἐπισύστητε καὶ ἐπισυστώμεν αὐτῷ πάντες ἄνδρες φίλοι αὐτοῦ τηρήσατε τὴν ἐπίνοιαν αὐτοῦ εἰ ἀπατηθήσεται καὶ δυνασόμεθα αὐτῷ καὶ ληψύμεθα τὴν ἐκδίκησιν ἡμῶν ἐξ αὐτοῦ
- 11 Та зо мною Господь, як потужний силач, тому ті, хто женеться за мною, спіткнуться та не переможуть! Будуть сильно вони посоромлені, бо робили без розуму, вічний сором їм буде, який не забудеться!
But the Lord is with me as a great one, greatly to be feared: so my attackers will have a fall, and they will not overcome me: they will be greatly shamed, because they have not done wisely, even with an unending shame, kept in memory for ever.
καὶ κύριος μετ' ἐμοῦ καθὼς μαχητῆς ἰσχύων διὰ τοῦτο ἐδίωξαν καὶ νοῆσαι οὐκ ἠδύναντο ἠσχύνθησαν σφόδρα ὅτι οὐκ ἐνόησαν ἀτιμίας αὐτῶν αἱ δι' αἰῶνος οὐκ ἐπιλησθήσονται
- 12 А Господь Саваот випробовує праведного, бачить нирки та серце. Хай над ними побачу я помсту Твою, бо Тобі я відкрив свою справу!
But, O Lord of armies, testing the upright and seeing the thoughts and the heart, let me see your punishment come on them; for I have put my cause before you.
κύριε δοκιμάζων δίκαια συνίων νεφροῦς καὶ καρδίας ἴδοιμι τὴν παρὰ σοῦ ἐκδίκησιν ἐν αὐτοῖς ὅτι πρὸς σὲ ἀπεκάλυψα τὰ ἀπολογήματά μου
- 13 Співайте пісні Господеві, усі хваліть Господа, бо спасає Він душу убогого від руки лиходіїв!
Make melody to the Lord, give praise to the Lord: for he has made the soul of the poor man free from the hands of the evil-doers.
ἕσατε τῷ κυρίῳ αἰνέσατε αὐτῷ ὅτι ἐξείλατο ψυχὴν πένητος ἐκ χειρὸς πονηρευομένων
- 14 ¶ Проклятий той день, коли я народився, день, коли породила мене моя мати, хай благословенний не буде!
A curse on the day of my birth: let there be no blessing on the day when my mother had me.
ἐπικατάρατος ἡ ἡμέρα ἐν ἧ ἑτέχθην ἐν αὐτῇ ἡ ἡμέρα ἐν ἧ ἔτεκέν με ἡ μήτηρ μου μὴ ἔστω ἐπευκτὴ

- 15 Проклятий той муж, який сповістив мого батька, говорячи: Народилось тобі дитя-хлопець, а тим справді потішив його!
A curse on the man who gave the news to my father, saying, You have a male child; making him very glad.
ἐπικατάρατος ὁ ἄνθρωπος ὁ εὐαγγελισάμενος τῷ πατρὶ μου λέγων ἐτέχθη σοι ἄρσεν εὐφραϊνόμενος
- 16 І бодай стався муж той, немов ті міста, що Господь зруйнував й не пожалував їх, і нехай чус крик він уранці, а лемент військовий у часі полудня,
May that man be like the towns overturned by the Lord without mercy: let a cry for help come to his ears in the morning, and the sound of war in the middle of the day;
ἔστω ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ὡς αἱ πόλεις ἃς κατέστρεψεν κύριος ἐν θυμῷ καὶ οὐ μετεμελήθη ἀκουσάτω κραυγῆς τὸ πρωὶ καὶ ἀλαλαγμοῦ μεσημβρίας
- 17 за те, що в утробі мене не забив, і тоді була б стала мені моя мати за гріб мій, а утроба її вагітною навіки була б!...
Because he did not put me to death before my birth took place: so my mother's body would have been my last resting-place, and she would have been with child for ever.
ὅτι οὐκ ἀπέκτεινέν με ἐν μήτρᾳ μητρὸς καὶ ἐγένετό μοι ἡ μήτηρ μου τάφος μου καὶ ἡ μήτρα συλλήμμεως αἰωνίας
- 18 Чого то з утроби я вийшов, щоб бачити клопіт й скорботу, і нашу кінчаються в соромі ці мої дні?...
Why did I come from my mother's body to see pain and sorrow, so that my days might be wasted with shame?
ἵνα τί τοῦτο ἐξῆλθον ἐκ μήτρας τοῦ βλέπειν κόπους καὶ πόνους καὶ διετέλεσαν ἐν αἰσχύνῃ αἱ ἡμέραι μου
- 1 ¶ Слово, що було до Єремії від Господа, коли цар Седекія послав був до нього Пашхура, сина Малкіїного, та священника Цефанію, сина Маасеїного, говорячи:
The word which came to Jeremiah from the Lord, when King Zedekiah sent to him Pashhur, the son of Malchiah, and Zephaniah, the son of Maaseiah the priest, saying,
ὁ λόγος ὁ γενόμενος παρὰ κυρίου πρὸς ιερεμیان ὅτε ἀπέστειλεν πρὸς αὐτὸν ὁ βασιλεὺς σεδεκίας τὸν πασχῶρ υἱὸν μελχίου καὶ σοφονίαν υἱὸν μασσαίου τὸν ἱερέα λέγων
- 2 Звернися, за нас до Господа, бо Навуходоносор, цар вавилонський, воює проти нас. Може Господь зробить з нами за всіма Своїми чудами, і той відійде від нас!
Will you get directions from the Lord for us; for Nebuchadrezzar, king of Babylon, is making war against us; it may be that the Lord will do something for us like all the wonders he has done, and make him go away from us.
ἐπερώτησον περὶ ἡμῶν τὸν κύριον ὅτι βασιλεὺς βαβυλωνῶνος ἐφῆστηκέν ἐφ' ἡμᾶς εἰ ποιήσει κύριος κατὰ πάντα τὰ θαυμάσια αὐτοῦ καὶ ἀπελεύσεται ἀφ' ἡμῶν
- 3 І сказав Єремія до них: Так скажіть до Седекії:
Then Jeremiah said to them, This is what you are to say to Zedekiah:
καὶ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς ιερεμίας οὕτως ἐρεῖτε πρὸς σεδεκίαν βασιλέα ἰουδα
- 4 Так говорить Господь, Бог Ізраїлів: Ось Я назад оберну військові знаряддя, що в вашій руці, що ви воюєте ними поза муром з вавилонським царем та з халдеями, які облягають вас, і позбираю їх до середини цього міста.
The Lord God of Israel has said, See, I am turning back the instruments of war in your hands, with which you are fighting against the king of Babylon and the Chaldaeans, who are outside the walls and shutting you in; and I will get them together inside this town.
τάδε λέγει κύριος ἰδοὺ ἐγὼ μεταστρέφω τὰ ὄπλα τὰ πολεμικὰ ἐν οἷς ὑμεῖς πολεμεῖτε ἐν αὐτοῖς πρὸς τοὺς χалδαίους τοὺς συγκεκρικλικότας ὑμᾶς ἐξώθεν τοῦ τείχους εἰς τὸ μέσον τῆς πόλεως ταύτης
- 5 І буду Я воювати з вами рукою витягнуеною та сильним раменом, і в гніві, і в люті, і в великому пересерді!
And I myself will be fighting against you with an outstretched hand and with a strong arm, even with angry feeling and passion and in great wrath.
καὶ πολεμήσω ἐγὼ ὑμᾶς ἐν χειρὶ ἐκτεταμένῃ καὶ ἐν βραχίονι κραταιῷ μετὰ θυμοῦ καὶ ὀργῆς καὶ παροργισμοῦ μεγάλου
- 6 І вражу мешканців цього міста, і чоловіка, і худобу, від великої моровиці повмирають вони!
And I will send a great disease on the people living in this town, on man and on beast, causing their death.
καὶ πατάξω πάντας τοὺς κατοικοῦντας ἐν τῇ πόλει ταύτῃ τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὰ κτήνη ἐν θανάτῳ μεγάλῳ καὶ ἀποθανοῦνται
- 7 А потому говорить Господь Я віддам Седекію, Юдиного царя, і його рабів, і народ, і врятованих у цьому місті від моровиці, від меча та від голоду в руку Навуходоносора, царя вавило-нського, та в руку ворогів їхніх, що шукають їхньої душі, і він ударить їх вістря меча, не змилюється над ними й не змилюється, і не матиме любови!
And after that, says the Lord, I will give up Zedekiah, king of Judah, and his servants and his people, even those in the town who have not come to their end from the disease and the sword and from need of food, into the hands of Nebuchadrezzar, king of Babylon, and into the hands of their haters, and into the hands of those desiring their death: he will put them to the sword; he will not let anyone get away, he will have no pity or mercy.
καὶ μετὰ ταῦτα οὕτως λέγει κύριος δώσω τὸν σεδεκίαν βασιλέα ἰουδα καὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ καὶ τὸν λαὸν τὸν καταλειφθέντα ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἀπὸ τοῦ θανάτου καὶ ἀπὸ τοῦ λιμοῦ καὶ ἀπὸ τῆς μαχ-αίρας εἰς χεῖρας ἐχθρῶν αὐτῶν τῶν ζητούντων τὰς ψυχὰς αὐτῶν καὶ κατακόψουσιν αὐτοὺς ἐν στόματι μαχαίρας οὐ φείσομαι ἐπ' αὐτοῖς καὶ οὐ μὴ οἰκτιρήσω αὐτούς
- 8 ¶ А цьому народові скажеш: Так говорить Господь: Ось Я даю перед вами дорогу життя й дорогу смерті.
And to this people you are to say, The Lord has said, See, I put before you the way of life and the way of death.
καὶ πρὸς τὸν λαὸν τοῦτον ἐρεῖς τάδε λέγει κύριος ἰδοὺ ἐγὼ δέδοκα πρὸ προσώπου ὑμῶν τὴν ὁδὸν τῆς ζωῆς καὶ τὴν ὁδὸν τοῦ θανάτου

- 9 Хто сидітиме в цьому місті, той помре від меча, і від голоду та від моровиці; а той, хто перейде і прийде до халдеїв, що вас облягають, буде жити, і стане йому душа його за здобич.
He who keeps in this town will come to his death by the sword and through need of food and through disease; but he who goes out and gives himself up to the Chaldeans who are shutting you in, will go on living, and will keep his life safe.
 ὁ καθήμενος ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἀποθάνεται ἐν μαχαίρᾳ καὶ ἐν λιμῷ καὶ ὁ ἐκπορευόμενος προσχωρήσει πρὸς τοὺς χαλδαίους τοὺς συγκεκλεικότας ὑμᾶς ζήσεται καὶ ἔσται ἡ ψυχὴ αὐτοῦ εἰς σκῆλα καὶ ἰζήσεται
- 10 Бо Я обернув лице Своє на це місто на зло, а не на добре, говорить Господь, воно буде дане в руку царя вавилонського, а він спалить його огнем!...
For my face is turned to this town for evil and not for good, says the Lord: it will be given into the hands of the king of Babylon, and he will have it burned with fire.
 διότι ἐστῆρικα τὸ πρόσωπόν μου ἐπὶ τὴν πόλιν ταύτην εἰς κακὰ καὶ οὐκ εἰς ἀγαθὰ εἰς χεῖρας βασιλέως βαβυλῶνος παραδοθήσεται καὶ κατακαύσει αὐτὴν ἐν πυρὶ
- 11 А домові царя Юди скажи так: Послухайте слова Господнього:
About the family of the king of Judah. Give ear to the word of the Lord;
 ὁ οἶκος βασιλέως ἰουδα ἀκούσατε λόγον κυρίου
- 12 Доме Давидів, отак промовляє Господь: Судить вранці суд і рятуйте грабованого від руки переслідника, щоб не вийшла, немов той огонь, Моя лють, і вона запалас за зло ваших учин ків, і не буде кому погасити!
O family of David, this is what the Lord has said: Do what is right in the morning, and make free from the hands of the cruel one him whose goods have been violently taken away, or my wrath will go out like fire, burning so that no one may put it out, because of the evil of your doings.
 οἶκος δαυὶδ τάδε λέγει κύριος κρίνατε τὸ πρῶϊ κρίμα καὶ κατεθύνετε καὶ ἐξέλεσθε διηρασμένον ἐκ χειρὸς ἀδικούντος αὐτόν ὅπως μὴ ἀναφθῇ ὡς πῦρ ἡ ὀργή μου καὶ καυθήσεται καὶ οὐκ ἔσται ὁ σβέσων
- 13 Ось Я проти тебе, мешканко долини, о скеле рівнини, говорить Господь, на вас, що говорите: Хто прийде на нас і хто ввійде в помешкання наші?
See, I am against you, you who are living on the rock of the valley, says the Lord; you who say, Who will come down against us? or who will get into our houses?
 ἰδοὺ ἐγὼ πρὸς σὲ τὸν κατοικοῦντα τὴν κοιλάδα σὸρ τὴν πεδινὴν τοὺς λέγοντας τίς πτοήσει ἡμᾶς ἢ τίς εἰσελεύσεται πρὸς τὸ κατοικητήριον ἡμῶν
- 14 Бо Я покараю вас згідно із плодом ваших учинків, говорить Господь, і огонь запалю в його лісі, і він пожере всі довкілля його!
I will send punishment on you in keeping with the fruit of your doings, says the Lord: and I will put a fire in her woodlands, burning up everything round about her.
 καὶ ἀνάψω πῦρ ἐν τῷ δρυμῷ αὐτῆς καὶ ἔδεται πάντα τὰ κύκλῳ αὐτῆς
- 1 ¶ Так говорить Господь: Зійди в дім Юдиного царя, і будеш казати там оце слово,
This is what the Lord has said: Go down to the house of the king of Judah and there give him this word,
 τάδε λέγει κύριος πορεύου καὶ κατέβηθι εἰς τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως ἰουδα καὶ λαλήσεις ἐκεῖ τὸν λόγον τοῦτον
- 2 та й промовиш: Послухай Господнього слова, о царю юдейській, що сидиш на Давидовім троні, ти й раби твої та народ твій, що входите в брами оці.
And say, Give ear to the word of the Lord, O king of Judah, seated on the seat of David, you and your servants and your people who come in by these doors.
 καὶ ἐρεῖς ἄκουε λόγον κυρίου βασιλεῦ ἰουδα ὁ καθήμενος ἐπὶ θρόνου δαυὶδ σὺ καὶ ὁ οἶκός σου καὶ ὁ λαός σου καὶ οἱ εἰσπορευόμενοι ταῖς πύλαις ταύταις
- 3 Так говорить Господь: Чинить правосуддя та правду, і рятуйте грабованого від руки гнобителя, чужинця ж, сироту та вдову не гнобїть, не грабуйте, і крові невинної не проливайте н а місці цьому!
This is what the Lord has said: Do what is right, judging uprightly, and make free from the hands of the cruel one him whose goods have been violently taken away: do no wrong and be not violent to the man from a strange country and the child without a father and the widow, and let not those who have done no wrong be put to death in this place.
 τάδε λέγει κύριος ποιεῖτε κρίσιν καὶ δικαιοσύνην καὶ ἐξαίρεισθε διηρασμένον ἐκ χειρὸς ἀδικούντος αὐτόν καὶ προσήλυτον καὶ ὄρφανὸν καὶ χήραν μὴ καταδυναστεύετε καὶ μὴ ἀσεβεῖτε καὶ αἷμα ἀθῶνον μὴ ἐκχέετε ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ
- 4 Бо коли оце слово насправді ви виконасте, то ходитимуть брамами дому оцього царі, що будуть сидіти на троні Давида, що їздити будуть колесницями й кіньми, він і раб його та нар од його.
For if you truly do this, then there will come in through the doors of this house kings seated on the seat of David, going in carriages and on horseback, he and his servants and his people
 διότι ἐὰν ποιῶντες ποιήσητε τὸν λόγον τοῦτον καὶ εἰσελεύσονται ἐν ταῖς πύλαις τοῦ οἴκου τούτου βασιλεῖς καθήμενοι ἐπὶ θρόνου δαυὶδ καὶ ἐπιβεβηκότες ἐφ' ἄρμάτων καὶ ἵππων αὐτοὶ καὶ οἱ παῖδες αὐτῶν καὶ ὁ λαός αὐτῶν
- 5 А якщо не послухастесь оцих слів, то клянуся Собою говорить Господь: руйною станеться дім цей!
But if you do not give ear to these words, I give you my oath by myself, says the Lord, that this house will become a waste.
 ἐὰν δὲ μὴ ποιήσητε τοὺς λόγους τούτους κατ' ἑμαυτοῦ ὅμοσα λέγει κύριος ὅτι εἰς ἐρήμωσιν ἔσται ὁ οἶκος οὗτος

- 6 Бо так промовляє Господь про дім царя Юди: Ти для Мене Гілеад, щит Лівану, та поправді кажу Я, тебе оберну на пустиню, на міста незаселені!
For this is what the Lord has said about the family of the king of Judah: You are Gilead to me, and the top of Lebanon: but, truly, I will make you waste, with towns unpeopled.
ὅτι τάδε λέγει κύριος κατὰ τοῦ οἴκου βασιλείως ἰουδα γαλααδ σὺ μοι ἀρχὴ τοῦ λιβάνου ἐὰν μὴ θῶ σε εἰς ἔρημον πόλεις μὴ κατοικηθσομένας
- 7 I приготую на тебе отих, що руйнують людину та зброю її, і вони твої кедрі добірні зігнуть і їх повкидають в огонь!
And I will make ready those who will send destruction on you, everyone armed for war: by them your best cedar-trees will be cut down and put in the fire.
καὶ ἐπάξω ἐπὶ σὲ ἄνδρα ὀλεθρευόντα καὶ τὸν πέλεκυν αὐτοῦ καὶ ἐκκόψουσιν τὰς ἐκλεκτὰς κέδρους σου καὶ ἐμβαλοῦσιν εἰς τὸ πῦρ
- 8 І люди численні ходитимуть містом оцим і будуть казати один до одного: Защо Господь зробив так цьому місту великому?
And nations from all sides will go past this town, and every man will say to his neighbour, Why has the Lord done such things to this great town?
καὶ διελεύσονται ἔθνη διὰ τῆς πόλεως ταύτης καὶ ἐροῦσιν ἕκαστος πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ διὰ τί ἐποίησεν κύριος οὕτως τῇ πόλει τῇ μεγάλῃ ταύτῃ
- 9 І відкажуть: За те, що вони покинули заповіта Господа, Бога Свого, і вклонялися іншим богам, і служили їм.
And they will say, Because they gave up the agreement of the Lord their God, and became worshippers and servants of other gods.
καὶ ἐροῦσιν ἀνθ' ὧν ἐγκατέλιπον τὴν διαθήκην κυρίου θεοῦ αὐτῶν καὶ προσεκύνησαν θεοῖς ἄλλοτρίοις καὶ ἐδούλευσαν αὐτοῖς
- 10 ¶ Не плачте за вмерлим, і не жалкуйте за ним, але плакати плачте за тим, хто відходить в полон, бо вже не повернеться, і не побачить землі, де він народився...
Let there be no weeping for the dead, and make no songs of grief for him: but make bitter weeping for him who has gone away, for he will never come back or see again the country of his birth.
μὴ κλαίετε τὸν τεθνηκότα μηδὲ θρηνεῖτε αὐτόν κλαύσατε κλαυθμῶ τὸν ἐκπορευόμενον ὅτι οὐκ ἐπιστρέψει ἔτι καὶ οὐ μὴ ἴδῃ τὴν γῆν πατρίδος αὐτοῦ
- 11 Бо так промовляє Господь до Шаллума, сина Йосіаїного, царя Юдиного, що царював замість Йосіаї, свого батька, що вийшов із місця цього: Він сюди вже не вернеться!
For this is what the Lord has said about Shallum, the son of Josiah, king of Judah, who became king in place of Josiah his father, who went out from this place: He will never come back there again:
διότι τάδε λέγει κύριος ἐπὶ σελλημ υἱὸν ἰωσια τὸν βασιλεύοντα ἀντὶ ἰωσια τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ὃς ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ τόπου τούτου οὐκ ἀναστρέψει ἐκεῖ οὐκέτι
- 12 Бо помре він у місці, куди його полонили, Краю ж цього не побачить уже...
But death will come to him in the place where they have taken him away prisoner, and he will never see this land again.
ἀλλ' ἢ ἐν τῷ τόπῳ οὗ μετόπισθα αὐτόν ἐκεῖ ἀποθανεῖται καὶ τὴν γῆν ταύτην οὐκ ὄψεται ἔτι
- 13 Горе тому, хто несправедливістю дім свій будувє, а верхні кімнати безправ'ям, хто каже свосму ближньому працювати даремно, і платні його йому не дає,
A curse is on him who is building his house by wrongdoing, and his rooms by doing what is not right; who makes use of his neighbour without payment, and gives him nothing for his work;
ὃ ὁ οἰκοδομῶν οἰκίαν αὐτοῦ οὐ μετὰ δικαιοσύνης καὶ τὰ ὑπερῶα αὐτοῦ οὐκ ἐν κρίματι παρὰ τῷ πλησίον αὐτοῦ ἐργάται δωρεὰν καὶ τὸν μισθὸν αὐτοῦ οὐ μὴ ἀποδώσει αὐτῷ
- 14 що говорить: Збудую собі дім великий, і верхні кімнати широкі! І вікна собі повирубус, й криє кедриною, і малює червоною фарбою.
Who says, I will make a wide house for myself, and rooms of great size, and has windows cut out, and has it roofed with cedar and painted with bright red.
ὀκοδόμησας σεαυτῷ οἶκον σύμμετρον ὑπερῶα ῥιπιστᾱ διεσταλμένα θυρίσιν καὶ ἐξυλωμένα ἐν κέδρῳ καὶ κεχρισμένα ἐν μίλτῳ
- 15 Чи ти зацарюєш тому, що в кедрях ти мешкаєш? Чи ж твоїй батько не їв та не пив? І коли правосуддя та правду чинив він, тоді було добре йому,
Are you to be a king because you make more use of cedar than your father? did not your father take food and drink and do right, judging in righteousness, and then it was well for him?
μὴ βασιλεύσεις ὅτι σὺ παροξύνῃ ἐν ἀγασ̄ τῷ πατρί σου οὐ φάγονται καὶ οὐ πίνονται βέλτιον ἢν σε ποιεῖν κρίμα καὶ δικαιοσύνην καλήν
- 16 він розсуджував справу нужденного й бідного, й тоді добре було! Чи не це Мене знати? говорить Господь.
He was judge in the cause of the poor and those in need; then it was well. Was not this to have knowledge of me? says the Lord.
οὐκ ἔγνωσαν οὐκ ἔκριναν κρίσιν ταπεινῶ οὐδὲ κρίσιν πένητος οὐ τοῦτό ἐστιν τὸ μὴ γινῶναι σε ἐμὲ λέγει κύριος
- 17 Хіба твої очі та серце твоє не обернені тільки на користь свою, та щоб проливати кров невинну, і щоб гніт та насилля чинити?...
But your eyes and your heart are fixed only on profit for yourself, on causing the death of him who has done no wrong, and on violent and cruel acts.
ἰδοὺ οὐκ εἰσιν οἱ ὀφθαλμοὶ σου οὐδὲ ἡ καρδία σου καλὴ ἀλλ' εἰς τὴν πλεονεξίαν σου καὶ εἰς τὸ αἷμα τὸ ἀθῶν τοῦ ἐκχέειν αὐτὸ καὶ εἰς ἀδίκημα καὶ εἰς φόνον τοῦ ποιεῖν
- 18 Тому так промовляє Господь про Єгоякіма, Йосіаїного сина, царя Юдиного: Не будуть за ним голосити: О мій брате! й О сестро! Не будуть за ним голосити: О пане й О величносте його!
So this is what the Lord has said about Jehoiakim, the son of Josiah, king of Judah: They will make no weeping for him, saying, Ah my brother! or, Ah sister! they will make no weeping for him, saying, Ah lord! or, Ah his glory!
διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος ἐπὶ ἰωακὶμ υἱὸν ἰωσια βασιλέα ἰουδα οὐαὶ ἐπὶ τὸν ἄνδρα τοῦτον οὐ μὴ κόψονται αὐτόν ὃ ἀδελφεὸς οὐδὲ μὴ κλαύσονται αὐτόν οἴμμοι κύριε

- 19 Ποховають його, немов того осла, волочачи та викидаючи геть за брами Єрусалиму...
They will do to him what they do to the dead body of an ass; his body will be pulled out and placed on the earth outside the doors of Jerusalem.
ταφήν ὄνου ταφήσεται συμψησθεὶς ριφήσεται ἐπέκεινα τῆς πόλης ἱερουσαλημ
- 20 ¶ Зійди на Ливан та й кричи, і в Башані свій голос подай, і кричи з Аваріму, бо понишені всі твої друзі...
Go up to Lebanon and give a cry; let your voice be loud in Bashan, crying out from Abarim; for all your lovers have come to destruction
ἀνάβηθι εἰς τὸν λίβανον καὶ κέκραξον καὶ εἰς τὴν βασαν δὸς τὴν φωνὴν σου καὶ βόησον εἰς τὸ πέραν τῆς θαλάσσης ὅτι συνετριβήσαν πάντες οἱ ἐρασταὶ σου
- 21 Говорив Я тобі в час гаразду твого, але ти казала: Не слухатиму! Це дорога твоя від юнацтва твого, бо не слухалась ти Мого голосу...
My word came to you in the time of your well-being; but you said, I will not give ear. This has been your way from your earliest years, you did not give attention to my voice.
ἐλάλησα πρὸς σέ ἐν τῇ παραπτώσει σου καὶ εἶπας οὐκ ἀκούσομαι αὐτῆ ἢ ὁδός σου ἐκ νεότητός σου οὐκ ἤκουσας τῆς φωνῆς μου
- 22 Усіх твоїх пастирів буря розкидає, а коханці твої підуть до полону, справді, тоді посоромлена та побентежена будеш за все своє зло!...
All the keepers of your sheep will be food for the wind, and your lovers will be taken away prisoners: truly, then you will be shamed and unhonoured because of all your evil-doing.
πάντας τοὺς ποιμένας σου ποιμανεῖ ἄνεμος καὶ οἱ ἐρασταὶ σου ἐν αἰχμαλωσίᾳ ἐξελεύσονται ὅτι τότε αἰσχυνθήσῃ καὶ ἀτιμωθήσῃ ἀπὸ πάντων τῶν φιλοῦντων σε
- 23 О ти, що сидиш на Ливані, що кублишся в кедрах, як ти будеш стогнати, як болі й дрижання на тебе спадуть, мов на ту породіллю!
O you who are living in Lebanon, making your living-place in the cedars, how greatly to be pitied will you be when pains come on you, as on a woman in childbirth!
κατοικοῦσα ἐν τῷ λίβανῷ ἐννοσσεύουσα ἐν ταῖς κέδροις καταστενάξεις ἐν τῷ ἐλθεῖν σοι ὠδίνας ὡς τικτούσης
- 24 Як живий Я, говорить Господь, коли б був Конія, син Єгоякимів, цар Юдин, печаткою-перснем на правій руці Моїй, справді Я й звідти тебе зірву!
By my life, says the Lord, even if Coniah, the son of Jehoiakim, king of Judah, was the ring on my right hand, even from there I would have you pulled off;
ζῶ ἐγὼ λέγει κύριος ἐὰν γενόμενος γένηται ἰεχονίας υἱὸς ἰωακὶμ βασιλεὺς ἰουδα ἀποσφράγισμα ἐπὶ τῆς χειρὸς τῆς δεξιᾶς μου ἐκεῖθεν ἐκσπάσω σε
- 25 І дам Я тебе в руку тих, хто шукає твоєї душі, і в руку тих, що боїшся ти їх, і в руку Навуходоносора, царя вавилонського, і в руку халдеїв...
And I will give you into the hands of those desiring your death, and into the hands of those whom you are fearing, even into the hands of Nebuchadrezzar, king of Babylon, and into the hands of the Chaldeans.
καὶ παραδώσω σε εἰς χεῖρας τῶν ζητούντων τὴν ψυχὴν σου ὧν σὺ εὐλαβῆ ἀπὸ προσώπου αὐτῶν εἰς χεῖρας τῶν χалδαίων
- 26 І кину тебе й твою матір, яка породила тебе, до іншого краю, де ви не зродились, і там ви повмираєте!
I will send you out, and your mother who gave you birth, into another country not the land of your birth; and there death will come to you.
καὶ ἀπορρίψω σέ καὶ τὴν μητέρα σου τὴν τεκοῦσάν σε εἰς γῆν οὗ οὐκ ἐτέχθης ἐκεῖ καὶ ἐκεῖ ἀποθανεῖσθε
- 27 А до Краю, куди вони прагнуть душею своєю вернуться, туди не повернуться!
But to the land on which their soul's desire is fixed, they will never come back.
εἰς δὲ τὴν γῆν ἣν αὐτοὶ εὐχονται ταῖς ψυχαῖς αὐτῶν οὐ μὴ ἀποστρέψωσιν
- 28 Чи муж цей, Конія, це глиняний посуд, погорджений та розпорошений? Хіба він посудина та непотрібна? Чом відкинені він та насіння його, та й закинені в землю, якої не знають?
Is this man Coniah a broken vessel of no value? is he a vessel in which there is no pleasure? why are they violently sent out, he and his seed, into a land which is strange to them?
ἠτιμώθη ἰεχονίας ὡς σκευὸς οὗ οὐκ ἔστιν χρεια αὐτοῦ ὅτι ἐξερρίφη καὶ ἐξεβλήθη εἰς γῆν ἣν οὐκ ᾔδει
- 29 О Краю, мій Краю, о Краю, послухай Господнього слова:
O earth, earth, earth, give ear to the word of the Lord!
γῆ γῆ ἄκουε λόγον κυρίου
- 30 Так говорить Господь: Запишіть людину оцю самітною, мужем, якому не буде щаститись у днях його, бо нікому з насіння його не пощаститься сидіти на троні Давидовім та панувати ще в Юді!
The Lord has said, Let this man be recorded as having no children, a man who will not do well in all his life: for no man of his seed will do well, seated on the seat of the kingdom of David and ruling again in Judah.
γράψον τὸν ἄνδρα τοῦτον ἐκκήρυκτον ἄνθρωπον ὅτι οὐ μὴ αὐξήθῃ ἐκ τοῦ σπέρματος αὐτοῦ ἀνὴρ καθήμενος ἐπὶ θρόνου δαυὶδ ἄρχων ἔτι ἐν τῷ ἰουδα
- 1 ¶ Горе пастирям тим, що розгублюють та розганяють отару Мого пасовиська, говорить Господь!
A curse is on the keepers who are causing the destruction and loss of the sheep of my field, says the Lord.
ὦ οἱ ποιμένες οἱ διασκορπίζοντες καὶ ἀπολλύοντες τὰ πρόβατα τῆς νομῆς μου

- 2 **Τому так промовляє Господь, Бог Ізраїлів, про пастирів тих, що пасуть Мій народ: Ви отару Мою розпорозили й їх розігнали, та не наглядали за ними. Ось тому покараю Я вас за лихі ваші вчинки, говорить Господь!**
So this is what the Lord, the God of Israel, has said against the keepers who have the care of my people: You have let my flock be broken up, driving them away and not caring for them; see, I will send on you the punishment for the evil of your doings, says the Lord.
διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος ἐπὶ τοὺς ποιμαίνοντας τὸν λαὸν μου ὑμεῖς διεσκορπίσατε τὰ πρόβατά μου καὶ ἐξώσατε αὐτὰ καὶ οὐκ ἐπισκέψασθε αὐτά ἰδοὺ ἐγὼ ἐκδικῶ ἐφ' ὑμᾶς κατὰ τὰ πονηρὰ ἐπιτηδεύματα ὑμῶν
- 3 **А Я позбираю останок отари Своєї зо всіх тих країв, куди Я їх повиганяв був, і їх поверну на пасовиська їхні, і вони порозплоджуються та розмножаться.**
And I will get the rest of my flock together from all the countries where I have sent them, and will make them come back again to their resting-place; and they will have offspring and be increased.
καὶ ἐγὼ εἰσδέξομαι τοὺς καταλοίπους τοῦ λαοῦ μου ἀπὸ πάσης τῆς γῆς οὗ ἐξῴσα αὐτοὺς ἐκεῖ καὶ καταστήσω αὐτοὺς εἰς τὴν νομὴν αὐτῶν καὶ ἀυξηθήσονται καὶ πληθυνθήσονται
- 4 **І над ними поставлю Я пастирів тих, які пастимуть їх, і не будуть боятися вже й не злякаються, і не будуть загублені, каже Господь!**
And I will put over them keepers who will take care of them: never again will they be overcome with fear or be troubled, and there will not be the loss of one of them, says the Lord.
καὶ ἀναστήσω αὐτοῖς ποιμένας οἱ ποιμανοῦσιν αὐτούς καὶ οὐ φοβηθήσονται ἔτι οὐδὲ πτοηθήσονται λέγει κύριος
- 5 **Ось дні наступають, говорить Господь, і поставлю Давидові праведну Парость, і Цар зацарює, і буде Він мудрий, і правосуддя та правду в Краю запровадить.**
See, the days are coming, says the Lord, when I will give to David a true Branch, and he will be ruling as king, acting wisely, doing what is right, and judging uprightly in the land.
ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται λέγει κύριος καὶ ἀναστήσω τῷ δαυιδ ἀνατολὴν δικαίαν καὶ βασιλεύσει βασιλεὺς καὶ συνήσει καὶ ποιήσει κρίμα καὶ δικαιοσύνην ἐπὶ τῆς γῆς
- 6 **За днів Його Юда спасеться, Ізраїль же буде безпечний. А це Його Ймення, яким Його кликати будуть: Господь праведність наша.**
In his days Judah will have salvation and Israel will be living without fear: and this is the name by which he will be named, The Lord is our righteousness.
ἐν ταῖς ἡμέραις αὐτοῦ σωθήσεται ἰουδας καὶ ἰσραὴλ κατασκηνώσει πεποιθώς καὶ τοῦτο τὸ ὄνομα αὐτοῦ ὃ καλέσει αὐτὸν κύριος ἰωσεφек
- 7 **Тому наступають ось дні, говорить Господь, і не будуть уже говорити: Як живий Господь, що вивів синів Ізраїлевих із краю єгипетського,**
And so, truly, the days are coming when they will say no longer, By the living Lord, who took the children of Israel up out of the land of Egypt;
διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται λέγει κύριος καὶ οὐκ ἐροῦσιν ἔτι ζῆ κύριος ὃς ἀνήγαγεν τὸν οἶκον ἰσραὴλ ἐκ γῆς αἰγύπτου
- 8 **а тільки: Як живий Господь, що вивів і випровадив насіння дому Ізраїлевого з північного краю, і зо всіх тих країв, куди їх був повиганяв! І осядуть вони на своїй землі.**
But, By the living Lord, who took up the seed of Israel, and made them come out of the north country, and from all the countries where I had sent them; and they will be living in the land which is theirs.
ἀλλὰ ζῆ κύριος ὃς συνήγαγεν ἅπαν τὸ σπέρμα ἰσραὴλ ἀπὸ γῆς βορρᾶ καὶ ἀπὸ πασῶν τῶν χωρῶν οὗ ἐξῴσεν αὐτοὺς ἐκεῖ καὶ ἀπεκατέστησεν αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν αὐτῶν
- 9 **¶ Про пророків. Розривається серце моє в моїм нутрі, тріпочуть всі кості мої, я став, як п'яний, як той муж, що по ньому вино перейшло, через Господа й ради святих Його слів...**
About the prophets. My heart is broken in me, all my bones are shaking; I am like a man full of strong drink, like a man overcome by wine; because of the Lord, and because of his holy words.
ἐν τοῖς προφήταις συνετρίβη ἡ καρδία μου ἐν ἐμοὶ ἐσαλεύθη πάντα τὰ ὀστά μου ἐγενήθη ὡς ἀνήρ συνετρεμμένος καὶ ὡς ἄνθρωπος συνεχόμενος ἀπὸ οἴνου ἀπὸ προσώπου κυρίου καὶ ἀπὸ προσώπου εὐπρεπείας δόξης αὐτοῦ
- 10 **Бо земля перелюбниками стала повна, бо через прокляття потрапила в жалобу земля, повисихали в степах пасовиська, бо стався лихим їхній біг, їхня сила це кривда...**
For the land is full of men who are untrue to their wives; because of the curse the land is full of grief; the green fields of the waste land have become dry; and they are quick to do evil, their strength is for what is not right.
ὅτι ἀπὸ προσώπου τούτων ἐπένθησεν ἡ γῆ ἐξηράνησαν αἱ νομαὶ τῆς ἐρήμου καὶ ἐγένετο ὁ δρόμος αὐτῶν πονηρὸς καὶ ἡ ἰσχὺς αὐτῶν οὐχ οὕτως
- 11 **Бо й пророк та священник грішать, їхнє зло Я знайшов теж у домі Своїм, говорить Господь.**
For the prophet as well as the priest is unclean; even in my house I have seen their evil-doing, says the Lord.
ὅτι ἱερεὺς καὶ προφήτης ἐμολόνησαν καὶ ἐν τῷ οἴκῳ μου εἶδον πονηρίας αὐτῶν
- 12 **Тому буде для них їхня дорога, мов сковзанка в темряві, вони будуть попхнені й впадуть через неї, бо зло Я спроваджу на них року навіщення їх, говорить Господь...**
For this cause their steps will be slipping on their way: they will be forced on into the dark and have a fall there: for I will send evil on them in the year of their punishment, says the Lord.
διὰ τοῦτο γενέσθω ἡ ὁδὸς αὐτῶν αὐτοῖς εἰς ὀλίσημα ἐν γνόφῳ καὶ ὑποσκελισθήσονται καὶ πεσοῦνται ἐν αὐτῇ διότι ἐπάξω ἐπ' αὐτοὺς κακὰ ἐν ἐνιαυτῷ ἐπισκέψεως αὐτῶν φησὶν κύριος
- 13 **А в тих самарійських пророків Я бачив безглуздя, вони пророкували Ваалом собі, і вчинили блудячим народ Мій, Ізраїля!**
And I have seen ways without sense in the prophets of Samaria; they became prophets of the Baal, causing my people Israel to go wrong.
καὶ ἐν τοῖς προφήταις σαμαρείας εἶδον ἀνομήματα ἐπροφήτευσαν διὰ τῆς βααλ καὶ ἐπλάνησαν τὸν λαὸν μου ἰσραὴλ

- 14 А в ерусалимських пророків Я бачив гидоту: перелюбство й ходіння в неправді, і руки злочинців зміцнили вони, щоб ніхто з свого зла не вернувся... Всі вони Мені стали, немов той С одом, а мешканці його, як Гомора...
And in the prophets of Jerusalem I have seen a shocking thing; they are untrue to their wives, walking in deceit, and they make strong the hands of evil-doers, so that a man may not be turned back from his evil-doing: they have all become like Sodom to me, and its people like Gomorrah.
 και εν τοις προφηταις ιερουσαλημ εώρακα φρικτά μοιχωμένους και πορευομένους εν ψεύδει και αντιλαβανομένους χειρών πονηρών του μη αποστραφήναι έκαστον από της οδοϋ αυτού της πονηρής εγενήθησαν μοι πάντες ως σοδομα και οι κατοικοϋντες αυτήν όπως γομορρα
- 15 Тому так промовляє Господь Саваот про пророків оних: Ось Я їх полином нагодую, і водою отруйною їх напою, бо від ерусалимських пророків безбожність пішла для всієї землі!
So this is what the Lord of armies has said about the prophets: See, I will give them a bitter plant for their food, and bitter water for their drink: for from the prophets of Jerusalem unclean behaviour has gone out into all the land.
 διὰ τουτο τάδε λέγει κύριος ιδου εγω ψωμιϋ αυτους οδύνην και ποτιϋ αυτους ύδωρ πικρόν οτι από των προφητων ιερουσαλημ εξήλθεν μολυσμός πάση τη γη
- 16 Так говорить Господь Саваот: Не слухайте слів цих пророків, що вам пророкують, вони роблять безглуздими вас, висловлюють привиди серця свого, а не слово з уст Господніх.
This is what the Lord of armies has said: Do not give ear to the words which the prophets say to you: they give you teaching of no value: it is from themselves that their vision comes, and not out of the mouth of the Lord.
 ουτως λέγει κύριος παντοκράτωρ μη ακουετε τους λόγους των προφητων οτι ματαιοϋσιν εαντοις ορασιν από καρδιας αυτων λαλοϋσιν και ουκ από στόματος κυριου
- 17 Вони справді говорять до тих, що Мене ображають: Господь говорив: Мир вам буде! А кожному, хто ходить в упертості серця свого, говорять вони: Зло не прийде на вас!
They keep on saying to those who have no respect for the word of the Lord, You will have peace; and to everyone who goes on his way in the pride of his heart, they say, No evil will come to you.
 λέγουσιν τοις αποθουμένοις τον λόγον κυριου ειρήνη εσται υμιν και πᾶσιν τοις πορευομένοις τοις θελήμασιν αυτων παντι τῷ πορευομένῳ πλάνη καρδιας αυτου ειπαν ουχ ηξει επι σε κακά
- 18 А хто ж то стояв на таємній Господній нараді, і бачив та чув Його слово? Хто до слова Його прислухався й почув?
For which of them has knowledge of the secret of the Lord, and has seen him, and given ear to his word? which of them has taken note of his word and given attention to it?
 οτι τις εστη εν υποστήματι κυριου και ειδεν τον λόγον αυτου τις ενωτίσασα και ηκουσεν
- 19 Ось буря Господня, як лютисть, виходить, а вихор крутливий на голову несправедливих впаде...
See, the storm-wind of the Lord, even the heat of his wrath, has gone out, a rolling storm, bursting on the heads of the evil-doers.
 ιδου σεισμός παρὰ κυριου και οργη εκπορεύεται εις συσεισμόν συστρεφομένη επι τους άσεβεις ηξει
- 20 Гнів Господній не вернеться, поки не зробить, і поки не виконає Він замірів серця Свого; наприкінці днів зрозумісте добре все це!
The wrath of the Lord will not be turned back till he has done, till he has put into effect, the purposes of his heart: in days to come you will have full knowledge of this.
 και ουκέτι αποστρέψει ο θυμός κυριου εως αν ποιήση αυτὸ και εως αν αναστήση αυτὸ από εγχειρήματος καρδιας αυτου επ' εσχάτου των ημερων νοήσουσιν αυτά
- 21 Цих пророків Я не посилав, вони побігли самі, Я їм не говорив, та вони пророкують.
I did not send these prophets, but they went running: I said nothing to them, but they gave out the prophet's word.
 ουκ απέστειλον τους προφητας και αυτοι ετρεχον ουκ έλλάλησα προς αυτους και αυτοι επροφήτευν
- 22 А якби в Моїй раді таємній стояли вони, то вони об'являли б народові Мосму слова Мої, і їх відвертали б від їхньої злої дороги, та від зла їхніх учинків.
But if they had been in my secret, then they would have made my people give ear to my words, turning them from their evil way, and from the evil of their doings.
 και ει εστησαν εν τη υποστάσει μου και εισήκουσαν των λόγων μου και τον λαόν μου αν απέστρεφον αυτους από των πονηρων επιτηδευμάτων αυτων
- 23 Чи Я Бог тільки зблизька, говорить Господь, а не Бог і здалека?
Am I only a God who is near, says the Lord, and not a God at a distance?
 θεός εγγίζων εγω ειμι λέγει κύριος και ουχι θεός πόρρωθεν
- 24 Якщо заховається хто у криївках, то Я не побачу Його? говорить Господь. Чи Я неба й землі не наповнюю? каже Господь.
In what secret place may a man take cover without my seeing him? says the Lord. Is there any place in heaven or earth where I am not? says the Lord.
 ει κρυβήσεται άνθρωπος εν κρυφαίσις και εγω ουκ οψομαι αυτον μη ουχι τον ουρανόν και την γην εγω πληρω λέγει κύριος
- 25 Я чув, що говорять пророки, що Йменням Моїм пророкують неправду й говорять: Мені снилося, снилось мені!...
My ears have been open to what the prophets have said, who say false words in my name, saying, I have had a dream, I have had a dream, I have had a dream,
 ηκουσα α λαλοϋσιν οι προφηται α προφητεύουσιν επι τῷ ονόματι μου ψευδη λέγοντες ηνυπνιασάμην ενύπνιον
- 26 Як довго це буде у серці пророків, які пророкують неправду, та пророкують оману свого серця?
Is (my word) in the hearts of the prophets who give out false words, even the prophets of the deceit of their hearts?
 εως ποτε εσται εν καρδια των προφητων των προφητευόντων ψευδη και εν τῷ προφητεύειν αυτους τα θελήματα καρδιας αυτων

- 27 Вони замишляють зробити, щоб народ Мій забув Мос Ймення, їхніми снами, які один одному розповідають, як через Ваала забули були їхні батьки Мос Ймення.
Whose purpose is to take away the memory of my name from my people by their dreams, of which every man is talking to his neighbour, as their fathers gave up the memory of my name for the Baal.
τὸν λογιζομένων τοῦ ἐπιλαθῆσθαι τοῦ νόμου μου ἐν τοῖς ἐνυπνίοις αὐτῶν ἃ διηγούντο ἕκαστος τῷ πλησίον αὐτοῦ καθάπερ ἐπελάθοντο οἱ πατέρες αὐτῶν τοῦ ὀνόματός μου ἐν τῇ βααλ
- 28 Той пророк, що йому снився сон, нехай розповідає про сон, а з яким Мос слово, хай каже про слово правдиве Мос, що солومی до збіжжя? говорить Господь.
If a prophet has a dream, let him give out his dream; and he who has my word, let him give out my word in good faith. What has the dry stem to do with the grain? says the Lord.
ὁ προφήτης ἐν ᾧ τὸ ἐνύπνιον ἐστὶν διηγησάσθω τὸ ἐνύπνιον αὐτοῦ καὶ ἐν ᾧ ὁ λόγος μου πρὸς αὐτόν διηγησάσθω τὸν λόγον μου ἐπ' ἀληθείας τί τὸ ἄχυρον πρὸς τὸν σίτον οὕτως οἱ λόγοι μου λέγει κύριος
- 29 Хіба слово Мос не таке, як огонь, говорить Господь, і як молот, що скелю розлупує?
Is not my word like fire? says the Lord; and like a hammer, smashing the rock to bits?
οὐχὶ οἱ λόγοι μου ὡσπερ πῦρ φλέγον λέγει κύριος καὶ ὡς πέλος κόπτων πέτραν
- 30 Тому то ось Я на пророків, говорить Господь, що слова Мої крадуть один від одного.
For this cause I am against the prophets, says the Lord, who take my words, every one from his neighbour.
διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ πρὸς τοὺς προφήτας λέγει κύριος ὁ θεὸς τὸς κλέπτοντας τοὺς λόγους μου ἕκαστος παρὰ τοῦ πλησίον αὐτοῦ
- 31 Ось Я на пророків, говорить Господь, що вживають свого языка, але кажуть: Це мова Господня!
See, I am against the prophets, says the Lord, who let their tongues say, He has said.
ἰδοὺ ἐγὼ πρὸς τοὺς προφήτας τοὺς ἐκβάλλοντας προφητείας γλώσσης καὶ νυστάζοντας νυσταγμὸν ἑαυτῶν
- 32 Оце Я на тих, що сни неправдиві звіщають, говорить Господь, вони розповідають про них та впроваджують в блуд Мій народ своєю неправдою й глумом своїм, хоч Я не послав їх і їм не наказував, і вони помогти не допоможуть народові цьому, говорить Господь....
See, I am against the prophets of false dreams, says the Lord, who give them out and make my people go out of the way by their deceit and their uncontrolled words: but I did not send them or give them orders; and they will be of no profit to this people, says the Lord.
ἰδοὺ ἐγὼ πρὸς τοὺς προφήτας τοὺς προφητεύοντας ἐνύπνια ψευδῆ καὶ διηγούντο αὐτὰ καὶ ἐπλάνησαν τὸν λαὸν μου ἐν τοῖς ψεύδεσιν αὐτῶν καὶ ἐν τοῖς πλάνοις αὐτῶν καὶ ἐγὼ οὐκ ἀπέστειλα αὐτοὺς καὶ οὐκ ἐνετείλαμην αὐτοῖς καὶ ὠφέλειαν οὐκ ὠφελήσουσιν τὸν λαὸν τοῦτον
- 33 ¶ А коли запитас тебе цей народ, чи пророк, чи священник, говорячи: Яке то Господнє пророцтво? то скажеш до них: Ви тягар, і Я вас поскидаю, говорить Господь.
And if this people, or the prophet, or a priest, questioning you, says, What word of weight is there from the Lord? then you are to say to them, You are the word, for I will not be troubled with you any more, says the Lord.
καὶ ἐὰν ἐρωτήσασί σε ὁ λαὸς οὗτος ἢ ἱερεὺς ἢ προφήτης λέγων τί τὸ λῆμμα κυρίου καὶ ἐρεῖς αὐτοῖς ὑμεῖς ἐστε τὸ λῆμμα καὶ ῥάξω ὑμᾶς λέγει κύριος
- 34 А пророка й священника та той народ, який скаже: Господній тягар, то Я мужа того й його дім покараю!
And as for the prophet and the priest and the people who say, A word of weight from the Lord! I will send punishment on that man and on his house.
καὶ ὁ προφήτης καὶ ὁ ἱερεὺς καὶ ὁ λαὸς οἱ ἂν εἴπωσιν λῆμμα κυρίου καὶ ἐκδικήσω τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον καὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ
- 35 Отак скажете ви один одному й кожен до брата свого: Що Господь відповів, й що Господь говорив?
But this is what you are to say, every man to his neighbour and every man to his brother, What answer has the Lord given? and, What has the Lord said?
ὅτι οὕτως ἐρεῖτε ἕκαστος πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ καὶ ἕκαστος πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ τί ἀπεκρίθη κύριος καὶ τί ἐλάλησεν κύριος
- 36 А про Господній тягар не згадуйте більш, бо кожному слово його стане за тягара, і ви перекрутили б слова Бога Живого, Господа Саваота, нашого Бога.
And you will no longer put people in mind of the word of weight of the Lord: for every man's word will be a weight on himself; for the words of the living God, of the Lord of armies, our God, have been twisted by you.
καὶ λῆμμα κυρίου μὴ ὀνομάζετε ἔτι ὅτι τὸ λῆμμα τῷ ἀνθρώπῳ ἔσται ὁ λόγος αὐτοῦ
- 37 Так пророкові скажеш: Що Господь тобі відповів, і Що Господь говорив?
This is what you are to say to the prophet, What answer has the Lord given to you? and, What has the Lord said?
καὶ διὰ τί ἐλάλησεν κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν
- 38 Якщо ж будете ви говорити: Господній тягар, тому так промовляє Господь: За те, що ви кажете слово оце: Господній тягар, хоч Я послав до вас, кажучи: Не говоріте Господній тяга р,
But if you say, The word of weight of the Lord; this is what the Lord has said: Because you say, The weight of the Lord, and I have sent to you, saying, You are not to say, The weight of the Lord; διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς ἂνθ' ὃν εἶπατε τὸν λόγον τοῦτον λῆμμα κυρίου καὶ ἀπέστειλα πρὸς ὑμᾶς λέγων οὐκ ἐρεῖτε λῆμμα κυρίου

- 39 тому конче Я вас підійму, немов тягара, та й викину вас і те місто, що дав був Я вам та вашим батькам, від Свого лица...
For this reason, truly, I will put you completely out of my memory, and I will put you, and the town which I gave to you and to your fathers, away from before my face:
 διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ λαμβάνω καὶ ῥάσσω ὑμᾶς καὶ τὴν πόλιν ἣν ἔδωκα ὑμῖν καὶ τοῖς πατράσιν ὑμῶν
- 40 І дам Я на вас сором вічний та вічну ганьбу, що не буде забута!...
And I will give you a name without honour for ever, and unending shame which will never go from the memory of men.
 καὶ δώσω ἐφ' ὑμᾶς ὀνειδισμὸν αἰώνιον καὶ ἀτιμίαν αἰώνιον ἣτις οὐκ ἐπιλησθήσεται
- 1 ¶ Господь показав мені, і ось два коші фіг стояли перед храмом Господнім, потому, як Навуходоносор, цар вавилонський, вигнав Єхонію, Єгоякимового сина, царя Юдиного, та прави телів Юдських, і майстра, і слюсаря з Єрусалиму, та й привів їх до Вавилону.
The Lord gave me a vision, and I saw two baskets full of figs put in front of the Temple of the Lord, after Nebuchadrezzar, king of Babylon, had taken prisoner Jeconiah, the son of Jehoiakim, king of Judah, and the chiefs of Judah, and the expert workmen and metal-workers from Jerusalem, and had taken them to Babylon.
 ἔδειξέν μοι κύριος δύο καλάθους σύκων καί μενους κατά πρόσωπον ναοῦ κυρίου μετὰ τὸ ἀποικίσεια ναβουχοδονοσορ βασιλέα βαβυλῶνος τὸν ιεχονιαν υἱὸν ιωακίμ βασιλέα ιουδα καὶ τοὺς ἄρχοντας καὶ αἱ τοὺς τεχνίτας καὶ τοὺς δεσμώτας καὶ τοὺς πλουσίους ἐξ ιερουσαλημ καὶ ἤγαγεν αὐτοὺς εἰς βαβυλῶνα
- 2 Один кіш фіги дуже добрі, як фіги першого врожаю, а один кіш фіги дуже злі, яких не їдять через їхню непридатність.
One basket had very good figs, like the figs which first come to growth: the other basket had very bad figs, so bad that they were of no use for food.
 ὁ καλάθος ὁ εἰς σύκων χρηστῶν σφόδρα ὡς τὰ σῦκα τὰ πρῶτα καὶ ὁ καλάθος ὁ ἕτερος σύκων πονηρῶν σφόδρα ἃ οὐ βρωθήσεται ἀπὸ πονηρίας αὐτῶν
- 3 І промовив до мене Господь: Що ти бачиш, Єреміє? А я відказав: Фіги. Фіги добрі дуже добрі, а злі дуже злі, яких не їдять через їхню непридатність.
Then the Lord said to me, What do you see, Jeremiah? And I said, Figs; the good figs are very good, and the bad very bad, and of no use for food, they are so bad.
 καὶ εἶπεν κύριος πρὸς με τί σὺ ὀρᾷς ιερεμια καὶ εἶπα σῦκα τὰ χρηστὰ χρηστὰ λίαν καὶ τὰ πονηρὰ πονηρὰ λίαν ἃ οὐ βρωθήσεται ἀπὸ πονηρίας αὐτῶν
- 4 І було мені слово Господнє, говорячи:
And the word of the Lord came to me, saying,
 καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς με λέγων
- 5 Так говорить Господь, Бог Ізраїлів: Як фіги ці добрі, так оберну Я на добре вигнанців Юдиних, яких Я послав із цього місця до краю халдейського.
This is what the Lord, the God of Israel, has said: Like these good figs, so in my eyes will be the prisoners of Judah, whom I have sent from this place into the land of the Chaldeans for their good.
 τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς ἰσραηλ ὡς τὰ σῦκα τὰ χρηστὰ ταῦτα οὕτως ἐπιγνώσομαι τοὺς ἀποικισθέντας ιουδα οὓς ἐξαπέσταλκα ἐκ τοῦ τόπου τούτου εἰς γῆν χалδαίων εἰς ἀγαθὰ
- 6 І зверну Я Своє око на них на добро, і поверну їх до цього Краю, і збудую їх, а не розіб'ю, і засаджу їх, а не вирву.
For I will keep my eyes on them for good, and I will take them back again to this land, building them up and not pulling them down, planting them and not uprooting them.
 καὶ στήριw τοὺς ὀφθαλμούς μου ἐπ' αὐτοὺς εἰς ἀγαθὰ καὶ ἀποκαταστήσω αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν ταύτην εἰς ἀγαθὰ καὶ ἀνοικοδομήσω αὐτοὺς καὶ οὐ μὴ καθελῶ καὶ καταφυτεύσω αὐτοὺς καὶ οὐ μὴ ἐκτίλω
- 7 І дам Я їм серце пізнати Мене, що Я Господь. І вони Мені будуть народом, а Я буду їм Богом, бо вони навернуться до Мене всім серцем своїм!
And I will give them a heart to have knowledge of me, that I am the Lord: and they will be my people, and I will be their God: for they will come back to me with all their heart.
 καὶ δώσω αὐτοῖς καρδίαν τοῦ εἰδέναι αὐτοὺς ἐμὲ ὅτι ἐγὼ εἰμι κύριος καὶ ἔσονται μοι εἰς λαόν καὶ ἐγὼ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς θεόν ὅτι ἐπιστραφήσονται ἐπ' ἐμὲ ἐξ ὅλης τῆς καρδίας αὐτῶν
- 8 А як фіги ті злі, яких не їдять через їхню непридатність, то так говорить Господь: За такого Я дам Седекію, царя Юдиного, і його правителів та решту Єрусалиму, що залишилися в цьому Краї та що сидять у краї єгипетському.
And like the bad figs which are so bad that they are of no use for food, so I will give up Zedekiah, king of Judah, and his chiefs and the rest of Jerusalem who are still in this land, and those who are in the land of Egypt:
 καὶ ὡς τὰ σῦκα τὰ πονηρὰ ἃ οὐ βρωθήσεται ἀπὸ πονηρίας αὐτῶν τάδε λέγει κύριος οὕτως παραδώσω τὸν σεδεκιαν βασιλέα ιουδα καὶ τοὺς μεγιστᾶνας αὐτοῦ καὶ τὸ κατάλοιπον ιερουσαλημ τοὺς ὑπολειμμένους ἐν τῇ γῇ ταύτῃ καὶ τοὺς κατοικοῦντας ἐν αἰγύπτῳ
- 9 І дам їх за острах, на зло для всіх царств землі, на ганьбу та за притчу, на глум та на прокляття в усіх тих місцях, куди вижену їх.
I will give them up to be a cause of fear and of trouble among all the kingdoms of the earth; to be a name of shame and common talk and a cutting word and a curse in all the places wherever I will send them wandering.
 καὶ δώσω αὐτοὺς εἰς διασκορπισμὸν εἰς πάσας τὰς βασιλείας τῆς γῆς καὶ ἔσονται εἰς ὀνειδισμὸν καὶ εἰς παραβολὴν καὶ εἰς μῖσος καὶ εἰς κατάραν ἐν παντὶ τόπῳ οὗ ἔξωσα αὐτοὺς ἐκεῖ
- 10 І пошлю на них меча, і голод та моровицю, аж поки не вигублені будуть на землі, яку Я був дав їм та їхнім батькам!...
And I will send the sword, and need of food, and disease, among them till they are all cut off from the land which I gave to them and to their fathers.
 καὶ ἀποστελῶ εἰς αὐτοὺς τὸν λιμὸν καὶ τὸν θάνατον καὶ τὴν μάχαιραν ἕως ἂν ἐκλίπωσιν ἀπὸ τῆς γῆς ἣς ἔδωκα αὐτοῖς

- 1 ¶ Слово, що було до Єремїї про весь народ Юдин за четвертого року Єгоякіма, сина Йосїїного, царя Юдиного це перший рік Навуходоносора, царя вавилонського,
The word which came to Jeremiah about all the people of Judah in the fourth year of Jehoiakim, the son of Josiah king of Judah; this was the first year of Nebuchadrezzar, king of Babylon.
ὁ λόγος ὁ γενόμενος πρὸς ἱερεμϊαν ἐπὶ πάντα τὸν λαὸν ἰουδα ἐν τῷ ἔτει τῷ τετάρτῳ τοῦ ἰωακὶμ υἱοῦ ἰωσια βασιλέως ἰουδα
- 2 що його сказав пророк Єремїя про весь Юдин народ та до всіх мешканців Єрусалиму, говорячи:
This word Jeremiah gave out to all the people of Judah and to those living in Jerusalem, saying,
ὃν ἐλάλησεν πρὸς πάντα τὸν λαὸν ἰουδα καὶ πρὸς τοὺς κατοικοῦντας ἱερουσαλὴμ λέγων
- 3 Від тринадцятого року Йосїї, Амонового сина, царя Юдиного, і аж до цього дня, це вже двадцять і три роки, було слово Господнє до мене. І говорив я до вас, говорячи пильно, та не слухали ви.
From the thirteenth year of Josiah, the son of Amon, king of Judah, even till this day, for twenty-three years, the word of the Lord has been coming to me, and I have given it to you, getting up early and talking to you; but you have not given ear.
ἐν τρισκαίδεκάτῳ ἔτει ἰωσια υἱοῦ αμὸν βασιλέως ἰουδα καὶ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης εἴκοσι καὶ τρία ἔτη καὶ ἐλάλησα πρὸς ὑμᾶς ὀρθρίζων καὶ λέγων
- 4 І послав Господь до вас усіх Своїх рабів пророків, рано та пізно, та не слухали ви, і не нахилили свого уха, щоб послухати.
And the Lord has sent to you all his servants the prophets, getting up early and sending them; but you have not given attention and your ear has not been open to give hearing;
καὶ ἀπέστειλλον πρὸς ὑμᾶς τοὺς δούλους μου τοὺς προφήτας ὀρθρῶν ἀποστέλλων καὶ οὐκ εἰσηκούσατε καὶ οὐ προσέσχετε τοῖς ὤσιν ὑμῶν
- 5 А вони говорили: Верніться кожен зо своєї злої дороги та зо зла ваших учинків, і сидіть на тій землі, яку Господь дав вам та вашим батькам відвіку й аж навіки.
Saying, Come back now, everyone from his evil way and from the evil of your doings, and keep your place in the land which the Lord has given to you and to your fathers, from times long past even for ever:
λέγων ἀποστράφητε ἕκαστος ἀπὸ τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ τῆς πονηρᾶς καὶ ἀπὸ τῶν πονηρῶν ἐπιτηδεύματων ὑμῶν καὶ κατοικήσετε ἐπὶ τῆς γῆς ἧς ἔδωκα ὑμῖν καὶ τοῖς πατράσιν ὑμῶν ἀπ' αἰῶνος καὶ ἕως αἰῶνος
- 6 І не ходіть за іншими богами, щоб служити їм та щоб вклонятися їм, і не гнівіть Мене роботою ваших рук, і Я не вчиню вам лихого.
Do not go after other gods to be their servants and to give them worship, and do not make me angry with the work of your hands, causing evil to yourselves.
μὴ πορεύεσθε ὀπίσω θεῶν ἄλλοτριῶν τοῦ δουλεύειν αὐτοῖς καὶ τοῦ προσκυνεῖν αὐτοῖς ὅπως μὴ παροργίζητέ με ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν ὑμῶν τοῦ κακῶσαι ὑμᾶς
- 7 Та ви не прислухалися до Мене, говорить Господь, щоб не гнівити Мене чином рук своїх, на зло собі.
But you have not given ear to me, says the Lord; so that you have made me angry with the work of your hands, causing evil to yourselves.
καὶ οὐκ ἠκούσατέ μου
- 8 ¶ Тому так промовляє Господь Саваот: За те, що ви не слухалися слів Моїх,
So this is what the Lord of armies has said: Because you have not given ear to my words,
διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος ἐπειδὴ οὐκ ἐπιστεύσατε τοῖς λόγοις μου
- 9 ось Я пошлю й позбираю всі північні роди, говорить Господь, пошлю до Навуходоносора, царя вавилонського, Мого раба, і наведу їх на Край цей, і на мешканців його та на всіх цих народів навколо, і вчиню їх закляттям, і оберну їх на страхіття, і на посміховище, і на вічні руїни.
See, I will send and take all the families of the north, says the Lord, and Nebuchadrezzar, king of Babylon, my servant, and make them come against this land, and against its people, and against all these nations on every side; and I will give them up to complete destruction, and make them a cause of fear and surprise and a waste place for ever.
ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω καὶ λήψομαι τὴν πατριὰν ἀπὸ βορρᾶ καὶ ἄξω αὐτοὺς ἐπὶ τὴν γῆν ταύτην καὶ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας αὐτήν καὶ ἐπὶ πάντα τὰ ἔθνη τὰ κύκλῳ αὐτῆς καὶ ἐξηρημώσω αὐτοὺς καὶ ὀψώ αὐτοὺς εἰς ἀφανισμόν καὶ εἰς συριγμόν καὶ εἰς ὄνειδισμόν αἰώνιον
- 10 І Я вигублю в них голос радісний та голос веселий, голос молодого та голос молодої, гуркіт жорен та світло світильника...
And more than this, I will take from them the sound of laughing voices, the voice of joy, the voice of the newly-married man, and the voice of the bride, the sound of the stones crushing the grain, and the shining of lights.
καὶ ἀπολω̄ ἀπ' αὐτῶν φωνὴν χαρᾶς καὶ φωνὴν εὐφροσύνης φωνὴν νυμφίου καὶ φωνὴν νέμφης ὁσμὴν μύρου καὶ φῶς λύχνου
- 11 І стане цей край руїною, спустошенням, а ці народи будуть служити вавилонському цареві сімдесят літ!
All this land will be a waste and a cause of wonder; and these nations will be the servants of the king of Babylon for seventy years.
καὶ ἔσται πᾶσα ἡ γῆ εἰς ἀφανισμόν καὶ δουλεύουσιν ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἑβδομήκοντα ἔτη
- 12 І станеться, як сповниться сімдесят літ, покараю Я вавилонського царя та цей люд, говорить Господь, за їхню провину, та халдейський край, й оберну його на вічне спустошення.
And it will come about, after seventy years are ended, that I will send punishment on the king of Babylon, and on that nation, says the Lord, for their evil-doing, and on the land of the Chaldaeans; and I will make it a waste for ever.
καὶ ἐν τῷ πληρωθῆναι τὰ ἑβδομήκοντα ἔτη ἐκδικήσω τὸ ἔθνος ἐκεῖνο φησὶν κύριος καὶ θήσομαι αὐτοὺς εἰς ἀφανισμόν αἰώνιον

- 13 I спроваджу на цей край всі Мої слова, що Я говорив був проти нього, усе, що написано в цій книзі, що пророкував Єремія про всі народи.
And I will make that land undergo everything I have said against it, even everything recorded in this book, which Jeremiah the prophet has said against all the nations.
καὶ ἐπάξω ἐπὶ τὴν γῆν ἐκείνην πάντας τοὺς λόγους μου οὓς ἐλάλησα κατ' αὐτῆς πάντα τὰ γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ
- 14 Бо їх поневолять численні народи та великі царі, і Я надолужу їм за їхнім чином та за ділом їхніх рук.
For a number of nations and great kings will make servants of them, even of them: and I will give them the reward of their acts, even the reward of the work of their hands.
ἃ ἐπροφήτευσεν ἱερεμίας ἐπὶ τὰ ἔθνη τὰ αἰλαμ
- 15 ¶ Бо так промовляє до мене Господь, Бог Ізраїлів: Візьми з Мосї руки келиха вина цього гніву, і напоїш ним усі народи, до яких посилаю тебе.
For this is what the Lord, the God of Israel, has said to me: Take the cup of the wine of this wrath from my hand, and make all the nations to whom I send you take of it.
τάδε λέγει κύριος συντριβήτω τὸ τόξον αἰλαμ ἀρχῆ δυναστείας αὐτῶν
- 16 I будуть вони пити, і будуть хитатися, стратять розум через меч, що Я посилаю між них...
And after drinking it, they will go rolling from side to side, and be off their heads, because of the sword which I will send among them.
καὶ ἐπάξω ἐπὶ αἰλαμ τέσσαρας ἀνέμους ἐκ τῶν τεσσάρων ἄκρων τοῦ οὐρανοῦ καὶ διασπερῶ αὐτοὺς ἐν πάσιν τοῖς ἀνέμοις τούτοις καὶ οὐκ ἔσται ἔθνος ὃ οὐχ ἦξει ἐκεῖ οἱ ἐξωσμένοι αἰλαμ
- 17 I взяв я келиха з Господньої руки, і напоїв усі народи, до яких Господь вислав мене:
Then I took the cup from the Lord's hand, and gave a drink from it to all the nations to whom the Lord sent me;
καὶ πτοήσω αὐτοὺς ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν τῶν ζητούντων τὴν ψυχὴν αὐτῶν καὶ ἐπάξω ἐπ' αὐτοὺς κακὰ κατὰ τὴν ὀργὴν τοῦ θυμοῦ μου καὶ ἐπαποστελῶ ὀπίσω αὐτῶν τὴν μάχαιράν μου ἕως τοῦ ἐξαναλῶσαι αὐτοὺς
- 18 Єрусалим та міста Юди, і царів його та правителів його, щоб віддати їх на руїну, на страхіття, на посміховище та на прокляття, як цього дня,
Jerusalem and the towns of Judah and their kings and their princes, to make them a waste place, a cause of fear and surprise and a curse, as it is this day;
καὶ θήσω τὸν θρόνον μου ἐν αἰλαμ καὶ ἐξαποστελῶ ἐκεῖθεν βασιλέα καὶ μεγιστᾶνα
- 19 фараона, царя єгипетського, і рабів його, і правителів його, та весь його народ,
Pharaoh, king of Egypt, and his servants and his princes and all his people;
καὶ ἔσται ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν ἀποστρέψω τὴν αἰχμαλωσίαν αἰλαμ λέγει κύριος
- 20 і всю мішанину народів Єгипту, і всіх царів краю Уз, і всіх царів филистимського краю, і Ашкелон, і Аззу, і Екрон, і решту Ашдоду,
And all the mixed people and all the kings of the land of Uz, and all the kings of the land of the Philistines, and Ashkelon and Gaza and Ekron and the rest of Ashdod;
ἐν ἀρχῇ βασιλεύοντος σεδεκίου τοῦ βασιλέως ἐγένετο ὁ λόγος οὗτος περὶ αἰλαμ
- 2 Так говорить Господь: Стань на подвір'ї Господнього дому, і будеш говорити всім Юдиним містам, що приходять на поклон до Господнього дому, усі ті слова, що Я наказав був тобі, щоб до них говорити, не вбав ані слова.
This is what the Lord has said: Take your place in the open square of the Lord's house and say to all the towns of Judah, who come into the Lord's house for worship, everything I give you orders to say to them: keep back not a word;
τῇ αἰγύπτῳ ἐπὶ δούαμιν φараῶ νεχῶ βασιλέως αἰγύπτου ὃς ἦν ἐπὶ τῷ ποταμῷ εὐφράτῃ ἐν χαρχαμῖς ὃν ἐπάταξε ναβουχοδοносор βασιλεὺς βαβυλῶνος ἐν τῷ ἔτει τῷ τετάρτῳ ἰωακὶμ βασιλέως ἰουδᾶ
- 3 Може почують вони, і вернуться кожен зо своєї злої дороги, й Я пожалую щодо зла, яке думаю вчинити їм через злі їхні вчинки!
It may be that they will give ear, and that every man will be turned from his evil way, so that my purpose of sending evil on them because of the evil of their doings may be changed.
ἀναλάβετε ὅπλα καὶ ἀσπίδας καὶ προσάγετε εἰς πόλεμον
- 4 I скажеш до них: Так говорить Господь: Якщо ви не будете прислухуватися до Мене, щоб ходити за Законом Моїм, якого Я дав вам,
And you are to say to them, This is what the Lord has said: If you do not give ear to me and go in the way of my law which I have put before you,
ἐπισάζετε τοὺς ἵππους ἐπιβητε οἱ ἵππεῖς καὶ κατὰσθητε ἐν ταῖς περικεφαλαίαις ὑμῶν προβάλετε τὰ δόρατα καὶ ἐνδύσασθε τοὺς θώρακας ὑμῶν
- 5 щоб прислухуватися до слів Моїх рабів пророків, яких Я посилаю до вас рано та пізно, та не слухали ви,
And give ear to the words of my servants the prophets whom I send to you, getting up early and sending them, though you gave no attention;
τί ὅτι αὐτοὶ πτοοῦνται καὶ ἀποχωροῦσιν ὀπίσω διότι οἱ ἰσχυροὶ αὐτῶν κοπήσονται φυγῇ ἔφυγον καὶ οὐκ ἀνέστρεψαν περιεχόμενοι κυκλόθεν λέγει κύριος
- 6 то вчиню з оцим домом, як з Шило, а місто це дам на прокляття для всіх народів землі...
Then I will make this house like Shiloh, and will make this town a curse to all the nations of the earth.
μὴ φευγέτω ὁ κοῦφος καὶ μὴ ἀνασφρέσθω ὁ ἰσχυρὸς ἐπὶ βορρᾶν τὰ παρὰ τὸν εὐφράτην ἠσθένησαν πεπτώκασιν

- 7 ¶ I чули священники, і пророки, і весь народ Єремію, що говорив ці слова в Господньому домі.
And in the hearing of the priests and the prophets and all the people, Jeremiah said these words in the house of the Lord.
 τὶς οὗτος ὡς ποταμὸς ἀναβήσεται καὶ ὡς ποταμοὶ κυμαίνουσιν ὕδωρ
- 8 I сталося, як Єремія закінчив говорити все, що наказав був Господь сказати до всього народу, то схопили його священники, і пророки, і весь народ, говорячи: Ти конче помреш!
Now, when Jeremiah had come to the end of saying everything the Lord had given him orders to say to all the people, the priests and the prophets and all the people took him by force, saying,
 Death will certainly be your fate.
 ὕδατα αἰγύπτου ὡσεὶ ποταμὸς ἀναβήσεται καὶ εἶπεν ἀναβήσομαι καὶ κατακαλύψω γῆν καὶ ἀπολω̄ κατοικοῦντας ἐν αὐτῇ
- 9 Нашо пророкував ти Господнім Ім'ям, кажучи: Як Шіло, буде дім цей, а місто це буде зруйноване, так що не буде в ньому мешканця? I зібрався весь народ проти Єремії в Господньому домі.
Why have you said in the name of the Lord, This house will be like Shiloh, and this land a waste with no one living in it? And all the people had come together to Jeremiah in the house of the Lord.
 ἐπίβητε ἐπὶ τοὺς ἵππους παρασκευάσατε τὰ ἄρματα ἐξέλθατε οἱ μαχηταὶ αἰθίοπων καὶ λίβρες καθοπλισμένοι ὄπλοις καὶ λυδοὶ ἀνάβητε ἐντείνετε τόξον
- 10 I почули ці слова Юдині князі, і відійшли з царського дому до дому Господнього, і сіли при вході до нової Господньої брами.
And the rulers of Judah, hearing of these things, came up from the king's house to the house of the Lord, and took their seats by the new door of the Lord's house.
 καὶ ἡ ἡμέρα ἐκεῖνη κυρίῳ τῷ θεῷ ἡμῶν ἡμέρα ἐκδικήσεως τοῦ ἐκδικῆσαι τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ καὶ καταφάγεται ἡ μάχαιρα κυρίου καὶ ἐμπλησθήσεται καὶ μεθυσθήσεται ἀπὸ τοῦ αἵματος αὐτῶν ὅτι θυσία τῷ κυρίῳ σαβαωθ ἀπὸ γῆς βορρᾶ ἐπὶ ποταμῷ εὐφράτῃ
- 11 I сказали священники та пророки до князів та до всього народу, говорячи: Присуд смерті цьому чоловікові, бо він пророкував проти цього міста, як ви чули своїми вухами!
Then the priests and the prophets said to the rulers and to all the people, The right fate for this man is death; for he has said words against this town in your hearing.
 ἀνάβηθι γαλααδ καὶ λαβὲ ῥητήνην τῇ παρθένῳ θυγατρὶ αἰγύπτου εἰς κενὸν ἐπλήθυνας ἰάματά σου ὠφέλεια οὐκ ἔστιν σοί
- 12 I сказав Єремія до всіх князів і до всього народу, говорячи: Господь послав мене пророкувати проти цього дому, і проти цього міста всі ті слова, що ви чули.
Then Jeremiah said to all the rulers and to all the people, The Lord has sent me as his prophet to say against this house and against this town all the words which have come to your ears.
 ἤκουσαν ἔθνη φωνὴν σου καὶ τῆς κραυγῆς σου ἐπλήσθη ἡ γῆ ὅτι μαχητὴς πρὸς μαχητὴν ἠσθένησεν ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἔπεσαν ἀμφοτέροι
- 13 А тепер поліпшіть ваші дороги та ваші чини, і слухайтеся голосу Господа, вашого Бога, то пожалує Господь щодо зла, яке говорив був на вас.
So now, make a change for the better in your ways and your doings, and give ear to the voice of the Lord your God; then the Lord will let himself be turned from the decision he has made against you for evil.
 ἃ ἐλάλησεν κύριος ἐν χειρὶ ἱερεμίου τοῦ ἐλθεῖν ναβουχοδοносор τὸν βασιλέα βαβυλῶνος τοῦ κόψαι τὴν γῆν αἰγύπτου
- 14 А я ось я в вашій руці: робіть мені як добре, і як правдиве в ваших очах!
As for me, here I am in your hands: do with me whatever seems good and right in your opinion.
 ἀναγγεῖλατε εἰς μάγδωλον καὶ παραγγεῖλατε εἰς μέμφιν εἶπατε ἐπίστηθι καὶ ἐτοίμασον ὅτι κατέφαγεν μάχαιρα τὴν σμιλάκᾳ σου
- 15 Тільки справді пізнасте ви, якщо ви вб'єте мене, що ви невинну кров спровадите на себе й на це місто та на мешканців його, бо Господь справді послав мене до вас говорити в ваші в уха всі ці слова.
Only be certain that, if you put me to death, you will make yourselves and your town and its people responsible for the blood of one who has done no wrong: for truly, the Lord has sent me to you to say all these words in your ears.
 διὰ τί ἐφυγεν ὁ ἄπισ ὁ μόσχος ὁ ἐκλεκτός σου οὐκ ἔμεινεν ὅτι κύριος παρέλυσεν αὐτόν
- 16 ¶ I сказали князі та весь народ до священників та до пророків: Цей чоловік не підлягає присуду смерті, бо він говорив до нас Ім'ям Господа, нашого Бога!
Then the rulers and all the people said to the priests and the prophets, It is not right for this man to be put to death: for he has said words to us in the name of the Lord our God.
 καὶ τὸ πλῆθός σου ἠσθένησεν καὶ ἔπεσεν καὶ ἕκαστος πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ ἐλάλει ἀναστῶμεν καὶ ἀναστρέψωμεν πρὸς τὸν λαὸν ἡμῶν εἰς τὴν πατρίδα ἡμῶν ἀπὸ προσώπου μαχαίρας ἐλληνικῆς
- 17 I встали люди зо старших Краю, і сказали до всього збору народу, говорячи:
Then some of the responsible men of the land got up and said to all the meeting of the people,
 καλέσατε τὸ ὄνομα φαραω νεχᾶω βασιλέως αἰγύπτου σαων-εσβι-εμωῆδ
- 18 Міхей з Мораші пророкував за днів Єзекії, царя Юдиного, і сказав до всього юдейського народу, говорячи: Так говорить Господь Саваот: Сіон, як те поле, заораний буде, а Єрусалим за румовища стане, а гора цього храму підгірками лісу...
Micah the Morashtite, who was a prophet in the days of Hezekiah, king of Judah, said to all the people of Judah, This is what the Lord of armies has said: Zion will become like a ploughed field, and Jerusalem will become a mass of broken walls, and the mountain of the house like the high places of the woodland.
 ζῶ ἐγὼ λέγει κύριος ὁ θεός ὅτι ὡς τὸ ἰταβόριον ἐν τοῖς ὄρεσιν καὶ ὡς ὁ κάρμηλος ἐν τῇ θαλάσῃ ἦξει

- 19 Чи справді забив його Єзекія, цар Юдин, та ввесь Юда? Чи ж він не побоявся Господа, і не злагодив Господнього лица? І Господь пожалував щодо того зла, яке говорив був на них. А ми вчинимо таке велике зло на свої душі?
Did Hezekiah and all Judah put him to death? did he not in the fear of the Lord make prayer for the grace of the Lord, and the Lord let himself be turned from the decision he had made against them for evil? By this act we might do great evil against ourselves.
σκευή ἀποικισμοῦ ποιήσον σεαυτῆ κατοικοῦσα θύγατερ αἰγύπτου ὅτι μέμφεις εἰς ἀφανισμόν ἔσται καὶ κληθήσεται οὐαὶ διὰ τὸ μὴ ὑπάρχειν κατοικοῦντας ἐν αὐτῇ
- 20 І також пророкував був Господнім Ім'ям один чоловік, Урійя, син Шемаї, з Кір'ят-Єаріму, і пророкував проти цього міста та проти цього Краю всі ті слова, як Єремія.
And there was another man who was a prophet of the Lord, Uriah, the son of Shemaiah of Kiriath-jearim; he said against this town and against this land all the words which Jeremiah had said:
δάμαλις κεκαλλωπισμένη αἰγυπτὸς ἀπόσπασμα ἀπὸ βορρᾶ ἦλθεν ἐπ' αὐτήν
- 21 І почув був слова його цар Єгояким, і всі лицарі його та всі князі; і шукав цар способу забити його. І почув це Урійя, і злякався, й утік прийшов до Єгипту.
And when his words came to the ears of Jehoiakim the king and all his men of war and his captains, the king would have put him to death; but Uriah, hearing of it, was full of fear and went in flight into Egypt:
καὶ οἱ μισθοῦτοὶ αὐτῆς ἐν αὐτῇ ὥσπερ μόσχοι σιτευτοὶ τρεφόμενοι ἐν αὐτῇ διότι καὶ αὐτοὶ ἀπεστράφησαν καὶ ἔφυγον ὁμοθυμαδὸν οὐκ ἔστησαν ὅτι ἡμέρα ἀπολείας ἦλθεν ἐπ' αὐτοὺς καὶ καιρὸς ἐκδο κήσεως αὐτῶν
- 22 І послав цар Єгояким людей до Єгипту, Елнатана, Ахборового сина, і людей з ним до Єгипту.
And Jehoiakim the king sent Elnathan, the son of Achbor, and certain men with him, into Egypt.
φωνῆ ὡς ὄφεως συρίζοντος ὅτι ἐν ἄμμῳ πορεύσονται ἐν ἀξίναϊς ἤξουσιν ἐπ' αὐτήν ὡς κόπτοντες ζύλα
- 23 І вони вивели Урійю з Єгипту, і привели його до царя Єгоякіма, а той ударив його мечем, а трупа його кинув до гробів простих людей...
And they took Uriah out of Egypt and came back with him to Jehoiakim the king; who put him to death with the sword, and had his dead body put into the resting-place of the bodies of the common people.
ἐκκόψουσιν τὸν δρυμὸν αὐτῆς λέγει κύριος ὁ θεός ὅτι οὐ μὴ εἰκασθῆ ὅτι πληθύνει ὑπὲρ ἀκρίδα καὶ οὐκ ἔστιν αὐτοῖς ἀριθμὸς
- 24 Але рука Ахикама, Шаханового сина, була з Єремією, щоб не дати його в руку народу забити його.
But Ahikam, the son of Shaphan, gave Jeremiah his help, so that he was not given into the hands of the people to be put to death.
κατησχύνθη θυγάτηρ αἰγύπτου παρεδόθη εἰς χεῖρας λαοῦ ἀπὸ βορρᾶ
- 1 ¶ На початку царювання Єгоякіма, сина Йосіїного, царя Юди, було оце слово до Єремії від Господа, кажучи:
When Zedekiah, the son of Josiah, king of Judah, first became king this word came to Jeremiah from the Lord, saying,
λόγος κυρίου ὃν ἐλάλησεν ἐπὶ βαβυλῶνα
- 2 Так сказав був до мене Господь: Зроби собі поворозки та ярма, і надінь їх на шию свою.
This is what the Lord has said to me: Make for yourself bands and yokes and put them on your neck;
ἀναγγεῖλατε ἐν τοῖς ἔθνεσιν καὶ ἀκουστὰ ποιήσατε καὶ μὴ κρύψητε εἶπατε ἐάλωκεν βαβυλῶν κατησχύνθη βῆλος ἡ ἀπτόητος ἡ τρυφερὰ παρεδόθη μαρωδαχ
- 3 І пошлеш їх до царя Едому, і до царя Моаву, і до царя синів Аммону, і до царя Тиру, і до царя Сидону через послів, що приходять до Єрусалиму до Седекії, царя Юдиного.
And send them to the king of Edom, and to the king of Moab, and to the king of the children of Ammon, and to the king of Tyre, and to the king of Zidon, by their servants who come to Jerusalem, to Zedekiah, king of Judah;
ὅτι ἀνέβη ἐπ' αὐτήν ἔθνος ἀπὸ βορρᾶ οὗτος θήσει τὴν γῆν αὐτῆς εἰς ἀφανισμόν καὶ οὐκ ἔσται ὁ κατοικῶν ἐν αὐτῇ ἀπὸ ἀνθρώπου καὶ ἕως κτήνους
- 4 І накажеш їм, щоб до своїх володарів говорили: Так говорить Господь Саваот, Бог Ізраїлів: Так скажете вашим володарям:
And give them orders to say to their masters, This is what the Lord of armies, the God of Israel, has said: Say to your masters,
ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις καὶ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἤξουσιν οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ αὐτοὶ καὶ οἱ υἱοὶ ἰουδα ἐπὶ τὸ αὐτὸ βαδίζοντες καὶ κλαίοντες πορεύσονται τὸν κύριον θεὸν αὐτῶν ζητοῦντες
- 5 Я вчинив землю й людину, і скотину, що на поверхні землі, Своєю силою великою та витягненим раменом Своїм, і дав її тому, хто сподобався в очах Моїх.
I have made the earth, and man and beast on the face of the earth, by my great power and by my outstretched arm; and I will give it to anyone at my pleasure.
ἕως σιων ἐρωτήσουσιν τὴν ὁδὸν ὧδε γὰρ τὸ πρόσωπον αὐτῶν δώσουσιν καὶ ἤξουσιν καὶ καταφεύξονται πρὸς κύριον τὸν θεὸν διαθήκη γὰρ αἰώνιος οὐκ ἐπιλησθήσεται
- 6 А тепер Я віддав усі ці землі в руку Навуходоносора, царя вавилонського, раба Мого, а також польову звірину дав Я йому, щоб служила йому.
And now I have given all these lands into the hands of Nebuchadnezzar, the king of Babylon, my servant; and I have given the beasts of the field to him for his use.
πρόβατα ἀπολωλότα ἐγενήθη ὁ λαός μου οἱ ποιμένες αὐτῶν ἐξῶσαν αὐτούς ἐπὶ τὰ ὄρη ἀπεπλάνησαν αὐτούς ἐξ ὄρους ἐπὶ βουνὸν ὄχοντο ἐπελάθοντο κοίτης αὐτῶν

- 7 I будуть служити всі народи йому та синові його, і синові сина його, аж поки не прийде час також його власному красві, і поневолять його численні народи та великі царі.
And all the nations will be servants to him and to his son and to his son's son, till the time comes for his land to be overcome: and then a number of nations and great kings will take it for their use.
πάντες οἱ εὐρίσκοντες αὐτοὺς κατανάλισκον αὐτούς οἱ ἐχθροὶ αὐτῶν εἶπαν μὴ ἀνώμεν αὐτούς ἀνθ' ὧν ἡμάρτον τῷ κυρίῳ νομῆ δικαιοσύνης τῷ συναγαγόντι τοὺς πατέρας αὐτῶν
- 8 I станеться, той народ і те царство, що не будуть служити йому, Навуходоносорові, цареві вавилонському, і того, хто не дасть шиї своєї в ярмо вавилонського царя, покараю Я народ цей мечем, і голодом, і заразою, говорить Господь, аж поки не зроблю їм кінця рукою його!
And it will come about, that if any nation does not become a servant to this same Nebuchadnezzar, king of Babylon, and does not put its neck under the yoke of the king of Babylon, then I will send punishment on that nation, says the Lord, by the sword and need of food and by disease, till I have given them into his hands.
ἀπαλλοτριώθητε ἐκ μέσου βαβυλώνης καὶ ἀπὸ γῆς χαλδαίων καὶ ἐξέλθατε καὶ γένεσθε ὡσπερ δράκοντες κατὰ πρόσωπον προβάτων
- 9 А ви не прислухайтесь до ваших пророків, і до ваших ворожбитів, і до ваших сновидців, і до ваших знахарів, і до ваших чарівників, що говорять до вас, кажучи: Не служіть вавилонському цареві!
And you are not to give attention to your prophets or your readers of signs or your dreamers or those who see into the future or those who make use of secret arts, who say to you, You will not become servants of the king of Babylon:
ὅτι ἰδοὺ ἐγὼ ἐγείρω ἐπὶ βαβυλώνα συναγωγὰς ἐθνῶν ἐκ γῆς βορρᾶ καὶ παρατάξονται αὐτῇ ἐκεῖθεν ἀλώσεται ὡς βολὴς μαχητοῦ συνετοῦ οὐκ ἐπιστρέψει κενή
- 10 Бо вони пророкують вам неправду, щоб віддалити вас з вашої землі, і Я вас вижену, і ви погинете.
For they say false words to you, so that you may be sent away far from your land, and so that you may be forced out by me and come to destruction.
καὶ ἔσται ἡ χαλδαία εἰς προνομίην πάντες οἱ προνομεύοντες αὐτήν ἐμπλησθήσονται
- 11 А народ, що вкляде свою шию в ярмо вавилонського царя й буде служити йому, то залишу його на його землі, говорить Господь, і він буде її обробляти, і буде сидіти на ній.
But as for that nation which puts its neck under the yoke of the king of Babylon and becomes his servant, I will let that nation keep on in its land, farming it and living in it, says the Lord.
ὅτι ἠὲ φραίνεσθε καὶ κατεκαυῶσθε διαρπάζοντες τὴν κληρονομίαν μου διότι ἐσκρῆτᾶτε ὡς βοῦδια ἐν βοτάνῃ καὶ ἐκερατίζετε ὡς ταῦροι
- 12 ¶ I до Седекїї, царя Юдиного, говорив Я згідно з усіма цими словами, кажучи: Вкладіть ваші шиї в ярмо вавилонського царя, і служіть йому та його народові, і будете жити.
And I said all this to Zedekiah, king of Judah, saying, Put your necks under the yoke of the king of Babylon and become his servants and his people, so that you may keep your lives.
ἡσχύνθη ἡ μήτηρ ὑμῶν σφόδρα μήτηρ ἐπ' ἀγαθὰ ἐσχάτη ἐθνῶν ἔρημος
- 13 Пощо помрете ти та народ твій від меча, голоду та моровиці, як говорив був Господь про той люд, що не буде служити вавилонському цареві?
Why are you desiring death, you and your people, by the sword, and because food is gone, and by disease, as the Lord has said of the nation which does not become the servant of the king of Babylon?
ἀπὸ ὀργῆς κυρίου οὐ κατοικηθήσεται καὶ ἔσται εἰς ἀφανισμόν πᾶσα καὶ πᾶς ὁ διοδεύων διὰ βαβυλώνης σκυθρωπάσει καὶ συριοῦσιν ἐπὶ πᾶσαν τὴν πληγὴν αὐτῆς
- 14 I не прислухуйтеся до слів пророків, що кажуть до вас, говорячи: Не будете служити вавилонському цареві, бо неправду вони вам пророкують.
And you are not to give ear to the prophets who say to you, You will not become servants of the king of Babylon: for what they say is not true.
παρατάξασθε ἐπὶ βαβυλώνα κύκλῳ πάντες τείνοντες τόξον τοξεύσατε ἐπ' αὐτήν μὴ φείσησθε ἐπὶ τοῖς τοξεύμασιν ὑμῶν
- 15 Бо Я не послав їх, говорить Господь, і вони пророкують неправду в Ім'я Моє, щоб Я вигнав вас, і погинете ви та пророки, що вам те пророкують!...
For I have not sent them, says the Lord, but they are saying what is false in my name, so that I might send you out by force, causing destruction to come on you and on your prophets.
κατακροτήσατε ἐπ' αὐτήν παρελύθησαν αἱ χεῖρες αὐτῆς ἔπεσαν αἱ ἐπάλξεις αὐτῆς καὶ κατεσκάφη τὸ τεῖχος αὐτῆς ὅτι ἐκδίκησις παρὰ θεοῦ ἐστὶν ἐκδικεῖτε ἐπ' αὐτήν καθὼς ἐποίησεν ποιήσατε αὐτῇ
- 16 А до священників та до всього цього народу говорив я, кажучи: Так говорить Господь: Не прислухуйтеся до слів ваших пророків, що пророкують вам, кажучи: Ось тепер незабаром вертається з Вавилону посуд Господнього дому, бо лжу вони пророкують.
And I said to the priests and to all the people, This is what the Lord has said: Give no attention to the words of your prophets who say to you, See, in a very little time now the vessels of the Lord's house will come back again from Babylon: for what they say to you is false.
ἐξολεθρεύσατε σπέρμα ἐκ βαβυλώνης κατέχοντα δρέπανον ἐν καιρῷ θερισμοῦ ἀπὸ προσώπου μαχαίρας ἐλληνικῆς ἕκαστος εἰς τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀποστρέψουσιν καὶ ἕκαστος εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ φεύξεται
- 17 Не прислухуйтеся до них, служіть цареві вавилонському, то будете жити, наше буде це місто руїною?
Give no attention to them; become servants of the king of Babylon and keep yourselves from death: why let this town become a waste?
πρόβατον πλανώμενον ἰσραὴλ λέοντες ἐξῶσαν αὐτόν ὁ πρῶτος ἔφαγεν αὐτόν βασιλεὺς ἄσσοιρ καὶ οὗτος ὕστερον τὰ ὅσα αὐτοῦ βασιλεὺς βαβυλώνης

- 18 А якщо вони пророки, і якщо слово Господнє з ними, нехай же просять вони Господа Саваота, щоб не перейшов посуд, позосталий в Господньому домі, і в домі царя Юди, і в Єрусалимі до Вавилону.
But if they are prophets, and if the word of the Lord is with them, let them now make request to the Lord of armies that the vessels which are still in the house of the Lord and in the house of the king of Judah and at Jerusalem, may not go to Babylon.
διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος ἰδοὺ ἐγὼ ἐκδικῶ ἐπὶ τὸν βασιλέα βαβυλῶνος καὶ ἐπὶ τὴν γῆν αὐτοῦ καθὼς ἐξεδίκησα ἐπὶ τὸν βασιλέα ασσοῦρ
- 19 Бо так промовляє Господь Саваот про стовпи, і про море, і про підстави, і про решту посуду, позосталого в цьому місті,
For this is what the Lord has said about the rest of the vessels which are still in this town,
καὶ ἀποκαταστήσω τὸν ἰσραὴλ εἰς τὴν νομὴν αὐτοῦ καὶ νεμήσεται ἐν τῷ καρμῆλι καὶ ἐν ὄρει εφραϊμ καὶ ἐν τῷ γαλααδ καὶ πλησθήσεται ἡ ψυχὴ αὐτοῦ
- 20 що не забрав їх Навуходоносор, цар вавилонський, коли виганяв був в неволю Єхонію, Єгоякимового сина, царя Юди, з Єрусалиму до Вавилону, та всіх шляхетних Юди та Єрусалиму.
Which Nebuchadnezzar, king of Babylon, did not take away, when he took Jeconiah, the son of Jehoiakim, king of Judah, a prisoner from Jerusalem to Babylon, with all the great men of Judah and Jerusalem;
ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις καὶ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ζητήσουσιν τὴν ἀδικίαν ἰσραὴλ καὶ οὐχ ὑπάρξει καὶ τὰς ἀμαρτίας ἰουδα καὶ οὐ μὴ εὑρεθῶσιν ὅτι ἕως ἔσομαι τοῖς ὑπολειμμένοις ἐπὶ τῆς γῆς λέγει κύριος
- 21 Бо так промовляє Господь Саваот, Бог Ізраїлів, про посуд, позосталий в Господньому домі та в домі царя Юди та Єрусалиму:
For this is what the Lord of armies, the God of Israel, has said about the rest of the vessels in the house of the Lord and in the house of the king of Judah and at Jerusalem:
πικρῶς ἐπίβηθι ἐπ' αὐτὴν καὶ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας ἐπ' αὐτὴν ἐκδίκησον μάχαιρα καὶ ἀφάνισον λέγει κύριος καὶ ποίει κατὰ πάντα ὅσα ἐντέλλομαί σοι
- 22 До Вавилону буде він спроваджений, і там пробуватиме аж до дня Моїх відвідин їх, говорить Господь, тоді випроваджу його, і верну його до цього місця...
They will be taken away to Babylon, and there they will be till the day when I send their punishment on them, says the Lord. Then I will take them up and put them back in their place.
φωνὴ πολέμου καὶ συντριβὴ μεγάλη ἐν γῆ χαλδαίων
- 1 ¶ І сталося того року на початку царювання Седекії, царя Юди, четвертого року, п'ятого місяця, сказав до мене Ананія, син Аззурів, пророк, що з Гів'ону, у Господньому домі, на очах священників та всього народу, говорячи:
And it came about in that year, when Zedekiah first became king of Judah, in the fourth year, in the fifth month, that Hananiah, the son of Azzur the prophet, who came from Gibeon, said to Jeremiah in the house of the Lord, before the priests and all the people,
τάδε λέγει κύριος ἰδοὺ ἐγὼ ἐξεγείρω ἐπὶ βαβυλῶνα καὶ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας χαλδαίους ἄνεμον καύσωνα διαφθείροντα
- 2 Так говорить Господь Саваот, Бог Ізраїлів, кажучи: Зламаю ярмо царя вавилонського!
These are the words of the Lord of armies, the God of Israel: By me the yoke of the king of Babylon has been broken.
καὶ ἐξαποστελῶ εἰς βαβυλῶνα ὑβριστάς καὶ καθυβρίσουσιν αὐτὴν καὶ λυμανοῦνται τὴν γῆν αὐτῆς οὐαὶ ἐπὶ βαβυλῶνα κυκλόθεν ἐν ἡμέρᾳ κακώσεως αὐτῆς
- 3 За два роки часу Я верну до цього місця весь посуд Господнього дому, що забрав був Навуходоносор, цар вавилонський, з цього місця, і спровадив його до Вавилону.
In the space of two years I will send back into this place all the vessels of the Lord's house which Nebuchadnezzar, king of Babylon, took away from this place to Babylon:
ἐπ' αὐτὴν ταινέτω ὁ τείνων τὸ τόξον αὐτοῦ καὶ περιθέσθω ᾧ ἔστιν ὄπλα αὐτῷ καὶ μὴ φείσηθε ἐπὶ νεανίσκου αὐτῆς καὶ ἀφανίσατε πᾶσαν τὴν δύναμιν αὐτῆς
- 4 І Єхонію, Єгоякимового сина, царя Юди, і всіх Юдиних вигнанців, що прийшли до Вавилону, Я верну до цього місця, говорить Господь, бо зламаю ярмо царя вавилонського!
And I will let Jeconiah, the son of Jehoiakim, king of Judah, come back to this place, with all the prisoners of Judah who went to Babylon, says the Lord: for I will have the yoke of the king of Babylon broken.
καὶ πεσοῦνται τραυματῖαι ἐν γῆ χαλδαίων καὶ κατακεκνημένοι ἔξωθεν αὐτῆς
- 5 І говорив пророк Єремія до пророка Ананії на очах священників і на очах усього народу, що стояли в Господньому домі.
Then the prophet Jeremiah said to the prophet Hananiah, before the priests and all the people who had come into the house of the Lord,
διότι οὐκ ἐχίρευσεν ἰσραὴλ καὶ ἰουδας ἀπὸ θεοῦ αὐτῶν ἀπὸ κυρίου παντοκράτορος ὅτι ἡ γῆ αὐτῶν ἐπλήσθη ἀδικίας ἀπὸ τῶν ἁγίων ἰσραὴλ
- 6 І сказав пророк Єремія: Аминь! Нехай так зробить Господь, нехай виконає Господь слова твої, що ти пророкував про поворот посуду Господнього дому та всього вигнання в неволю з Вавилону до цього місця.
The prophet Jeremiah said, So be it: may the Lord do so: may the Lord give effect to the words which you have said, and let the vessels of the Lord's house, and all the people who have been taken away, come back from Babylon to this place.
φεύγετε ἐκ μέσου βαβυλῶνος καὶ ἀνασφύζετε ἕκαστος τὴν ψυχὴν αὐτοῦ καὶ μὴ ἀπορριφῆτε ἐν τῇ ἀδικίᾳ αὐτῆς ὅτι καιρὸς ἐκδικήσεως αὐτῆς ἐστὶν παρὰ κυρίου ἀνταπόδομα αὐτὸς ἀνταποδίδωσιν αὐτῇ

- 7 **Тільки послухай це слово, що я говорю в вуха твої та в вуха всього народу:**
But still, give ear to this word which I am saying to you and to all the people:
ποτήριον χρυσῶν βαβυλῶν ἐν χειρὶ κυρίου μεθόσκον πᾶσαν τὴν γῆν ἀπὸ τοῦ οἴνου αὐτῆς ἐπίοσαν ἔθνη διὰ τοῦτο ἐσαλεύθησαν
- 8 **Ті пророки, що від віків були передо мною і перед тобою, пророкували про численні краї та про царства великі, про війни, і про голод та про моровицю.**
The prophets, who were before me and before you, from early times gave word to a number of countries and great kingdoms about war and destruction and disease.
καὶ ἄφνω ἔπεσεν βαβυλῶν καὶ συνετρίβη θρηνητεῖ αὐτὴν λάβετε ῥητὴν τῆ διαθορᾶ αὐτῆς εἰ πὼς ἰαθήσεται
- 9 **Пророк, що пророкує про мир, коли справдиться слово пророчє, буде пізнаний цей пророк, що його справді послав Господь.**
The prophet whose words are of peace, when his words come true, will be seen to be a prophet whom the Lord has sent.
ἰατρεύσαμεν τὴν βαβυλῶνα καὶ οὐκ ἰάθη ἐγκαταλίπομεν αὐτὴν καὶ ἀπέλωμεν ἕκαστος εἰς τὴν γῆν αὐτοῦ ὅτι ἤγγισεν εἰς οὐρανὸν τὸ κρίμα αὐτῆς ἐξῆρεν ἕως τῶν ἄστρον
- 10 **¶ I взяв пророк Ананія ярмо з шиї пророка Єремїї, і поламав його.**
Then Hananiah the prophet took the yoke from the neck of the prophet Jeremiah and it was broken by his hands.
ἐξήνεγκεν κύριος τὸ κρίμα αὐτοῦ δεῦτε καὶ ἀναγγελωμεν εἰς σίων τὰ ἔργα κυρίου θεοῦ ἡμῶν
- 11 **I сказав Ананія на очах усього народу, говорячи: Так говорить Господь: Отак поламаю ярмо Навуходоносора, царя вавилонського, за два роки часу, з шиї всіх народів! I пішов пророк Єремїя своєю дорогою.**
And before all the people Hananiah said, The Lord has said, Even so will I let the yoke of the king of Babylon be broken off the necks of all the nations in the space of two years. Then the prophet Jeremiah went away.
παρασκευάζετε τὰ τοξέματα πληροῦτε τὰς φαρέτρας ἤγειρεν κύριος τὸ πνεῦμα βασιλέως μῆδων ὅτι εἰς βαβυλῶνα ἡ ὀργὴ αὐτοῦ τοῦ ἐξολεθρεῦσαι αὐτὴν ὅτι ἐκδίκησις κυρίου ἐστὶν ἐκδίκησις λαοῦ αὐτοῦ ἐστὶν
- 12 **I було слово Господнє до Єремїї по тому, як пророк Ананія поламав ярмо з шиї пророка Єремїї, говорячи:**
Then after the yoke had been broken off the neck of the prophet Jeremiah by Hananiah the prophet, the word of the Lord came to Jeremiah, saying,
ἐπὶ τειχέων βαβυλῶνος ἄρατε σημεῖον ἐπιστήσατε φαρέτρας ἐγείρατε φυλακὰς ἐτοιμάσατε ὄπλα ὅτι ἐνεχείρησεν καὶ ποιήσει κύριος ἃ ἐλάλησεν ἐπὶ τοῖς κατοικοῦντας βαβυλῶνα
- 13 **Иди, і скажеш до Ананїї, говорячи: Так говорить Господь: Ти поламав дерев'яне ярмо, але Я зроблю замість нього ярмо залізне.**
Go and say to Hananiah, This is what the Lord has said: Yokes of wood have been broken by you, but in their place I will make yokes of iron.
κατασκηνοῦντας ἐφ' ὕδασι πολλοῖς καὶ ἐπὶ πλήθει θησαυρῶν αὐτῆς ἤκει τὸ πέρασ σου ἀληθῶς εἰς τὰ σπλάγγα σου
- 14 **Бо так промовляє Господь Саваот, Бог Ізраїлів: Я дав на шию всіх цих народів залізне ярмо, щоб вони служили Навуходоносорові, цареві вавилонському, і вони будуть служити йому, і навіть польову звірину віддам Я йому!**
For the Lord of armies, the God of Israel, has said: I have put a yoke of iron on the necks of all these nations, making them servants to Nebuchadnezzar, king of Babylon; and they are to be his servants: and in addition I have given him the beasts of the field.
ὅτι ὤμοσεν κύριος κατὰ τοῦ βραχίονος αὐτοῦ διότι πληρώσω σε ἀνθρώπων ὡσεὶ ἀκρίδων καὶ φθέξονται ἐπὶ σὲ οἱ καταβαίνοντες
- 15 **I сказав пророк Єремїя до пророка Ананїї: Послухай же, Ананїє: Не послав тебе Господь, але ти доводиш, що народ цей довіряє неправді.**
Then the prophet Jeremiah said to Hananiah the prophet, Give ear, now, Hananiah; the Lord has not sent you; but you are making this people put their faith in what is false.
ποιῶν γῆν ἐν τῇ ἰσχύι αὐτοῦ ἐτοιμάζων οἰκουμένην ἐν τῇ σοφίᾳ αὐτοῦ ἐν τῇ συνέσει αὐτοῦ ἐξέτεινεν τὸν οὐρανόν
- 16 **Тому так промовляє Господь: Ось Я викидаю тебе з поверхні землі, цього року ти помреш, бо про відступство від Господа говорив ти!...**
For this reason the Lord has said, See, I will send you away from off the face of the earth: this year death will overtake you, because you have said words against the Lord.
εἰς φωνὴν ἔθετο ἤχος ὕδατος ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἀνήγαγεν νεφέλας ἀπ' ἐσχάτου τῆς γῆς ἀστραπὴς εἰς ὑέτον ἐποίησεν καὶ ἐξήγαγεν φῶς ἐκ θησαυρῶν αὐτοῦ
- 17 **I помер пророк Ананія того року сьомого місяця...**
So death came to Hananiah the prophet the same year, in the seventh month.
ἐμωράνθη πᾶς ἄνθρωπος ἀπὸ γνώσεως κατησχύθη πᾶς χρυσοχόος ἀπὸ τῶν γλυπτῶν αὐτοῦ ὅτι ψευδῆ ἐχώνευσαν οὐκ ἔστιν πνεῦμα ἐν αὐτοῖς
- 1 **¶ A оце слова листа, якого пророк Єремїя послав з Єрусалиму до залишку старших, і до священників, і до пророків, і до всього народу, що його вигнав Навуходоносор з Єрусалиму до Вавилону, в неволю,**
Now these are the words of the letter which Jeremiah the prophet sent from Jerusalem to the responsible men among those who had been taken away, and to the priests and the prophets and to all the rest of the people whom Nebuchadnezzar had taken away prisoners from Jerusalem to Babylon;
ἐπὶ τοῖς ἀλλοφύλους

- 2 по виході царя Єхонії й матері царя та євнухів, князів Юди та Єрусалиму, і майстрів та слюсарів Єрусалиму,
(After Jeconiah the king and the queen-mother and the unsexed servants and the rulers of Judah and Jerusalem and the expert workmen and the metal-workers had gone away from Jerusalem;) *τάδε λέγει κύριος ἰδοὺ ὕδατα ἀναβαίνει ἀπὸ βορρᾶ καὶ ἔσται εἰς χειμάρρουν κατακλύζοντα καὶ κατακλύσει γῆν καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς πόλιν καὶ τοὺς κατοικοῦντας ἐν αὐτῇ καὶ κεκράζονται οἱ ἄνθρωποι καὶ ἀλαλάζουν ἅπαντες οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν*
- 3 через Ел'асу, Шафанового сина, та Гемарію, сина Хілкїїного, яких послав Седекія, цар Юди, до Навуходоносора, царя вавилонського, до Вавилону, говорячи:
By the hand of Elasah, the son of Shaphan, and Gemariah, the son of Hilkiah, (whom Zedekiah, king of Judah, sent to Babylon, to Nebuchadnezzar, king of Babylon,) saying, *ἀπὸ φωνῆς ὀρμῆς αὐτοῦ ἀπὸ τῶν ὀπλῶν τῶν ποδῶν αὐτοῦ καὶ ἀπὸ σεισμοῦ τῶν ἀρμάτων αὐτοῦ ἤχου τροχῶν αὐτοῦ οὐκ ἐπέστρεψαν πατέρες ἐφ' υἱοὺς αὐτῶν ἀπὸ ἐκλύσεως χειρῶν αὐτῶν*
- 4 Так говорить Господь Саваот, Бог Израїлів, до всього вигнання в неволю, що Я вигнав з Єрусалиму до Вавилону:
This is what the Lord of armies, the God of Israel, has said to all those whom I have taken away prisoners from Jerusalem to Babylon: *ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ ἐρχομένῃ τοῦ ἀπολέσει πάντας τοὺς ἀλλοφύλους καὶ ἀφανῶ τὴν τύρον καὶ τὴν σιδῶνα καὶ πάντας τοὺς καταλοίπους τῆς βοήθειας αὐτῶν ὅτι ἐξολεθρεύσει κύριος τοὺς καταλοίπους τῶν νήσων*
- 5 Будуйте доми, і осядьте, і засадіть садки, і споживайте їхній плід!
Go on building houses and living in them, and planting gardens and using the fruit of them; *ἦκει φαλάκρωμα ἐπὶ γάζαν ἀπερρίφη ἀσκαλῶν καὶ οἱ κατάλοιποι ἐνακίμ ἕως τίνος κόψεις*
- 6 Поберіть жінок, і зродіть синів та дочок, і візьміть для ваших синів жінок, а свої дочки віддайте людям, і нехай вони породять синів та дочок, і помножитеся там, і не малійте!
Take wives and have sons and daughters, and take wives for your sons, and give your daughters to husbands, so that they may have sons and daughters; and be increased in number there and do not become less. *ἡ μάχαιρα τοῦ κυρίου ἕως τίνος οὐχ ἡσυχάσεις ἀποκατάστηθι εἰς τὸν κολεόν σου ἀνάπαυσαι καὶ ἐπάρθητι*
- 7 І дбайте про спокій міста, куди Я вас вигнав, і моліться за нього до Господа, бо в спокої його буде і ваш спокій.
And be working for the peace of the land to which I have had you taken away prisoners, and make prayer to the Lord for it: for in its peace you will have peace. *πῶς ἡσυχάσει καὶ κύριος ἐνετείλατο αὐτῇ ἐπὶ τὴν ἀσκαλῶνα καὶ ἐπὶ τὰς παραθαλασσίους ἐπὶ τὰς καταλοίπους ἐπεγερθῆναι*
- 1 ¶ Слово, що було до Єремїї від Господа, говорячи:
The word which came to Jeremiah from the Lord, saying, *τῇ ἰδουμαίᾳ τάδε λέγει κύριος οὐκ ἔστιν ἔτι σοφία ἐν θαιμαν ἀπόλετο βουλή ἐκ συνेतῶν ὄχετο σοφία αὐτῶν*
- 2 Так говорить Господь, Бог Израїлів, кажучи: Напиши собі всі ті слова, що тобі говорив Я, до книги.
The Lord, the God of Israel, has said, Put down in a book all the words which I have said to you. *ἠπατήθη ὁ τόπος αὐτῶν βαθύνετε εἰς κάθισιν οἱ κατοικοῦντες ἐν δαιδαν ὅτι δύσκολα ἐποίησεν ἡγαγον ἐπ' αὐτὸν ἐν χρόνῳ ᾧ ἐπεσκεψάμην ἐπ' αὐτόν*
- 3 Бо приходять ось дні, говорить Господь, і Я верну народ Мій Израїлів та Юдин, каже Господь, і верну їх до Краю, що їхнім батькам Я був дав, і вони посядуть його.
For see, the days are coming, says the Lord, when I will let the fate of my people Israel and Judah be changed, says the Lord: and I will make them come back to the land which I gave to their fathers, so that they may take it for their heritage. *ὅτι τρυγηταὶ ἦλθόν σοι οὐ καταλείψουσιν σοὶ καταλείμματα ὡς κλέπται ἐν νυκτὶ ἐπιθήσουσιν χεῖρα αὐτῶν*
- 4 А оце ті слова, що Господь говорив про Израїля й Юду:
And these are the words which the Lord said about Israel and about Judah. *ὅτι ἐγὼ κατέσφα τὸν ἦσαν ἀνεκάλυψα τὰ κρυπτά αὐτῶν κρυβῆναι οὐ μὴ δύνονται ὄλοντο διὰ χεῖρα ἀδελφοῦ αὐτοῦ καὶ γείτονος αὐτοῦ καὶ οὐκ ἔστιν*
- 5 Бо так промовляє Господь: Почули ми голос страху, переляку, й немає спокою...
This is what the Lord has said: A voice of shaking fear has come to our ears, of fear and not of peace. *ὑπολείπεσθαι ὀρφανόν σου ἵνα ζήσῃται καὶ ἐγὼ ζήσομαι καὶ χῆραι ἐπ' ἐμὲ πεποιθασιν*
- 6 Запитайте й побачте, чи родить мужчина? Чому ж це Я бачу, що в кожного мужа он руки його на стегнах його, немов у породіллі, і всяке обличчя поблідло?
Put the question and see if it is possible for a man to have birth-pains: why do I see every man with his hands gripping his sides, as a woman does when the pains of birth are on her, and all faces are turned green? *ὅτι τάδε εἶπεν κύριος οἷς οὐκ ἦν νόμος πειν τὸ ποτήριον ἔπιον καὶ σὺ ἀθρομένη οὐ μὴ ἀθροθῆς ὅτι πίνων πίεσαι*
- 7 Ой горе, бо це день великий, немає такого, як він! А це час недолі для Якова, та з нього він буде врятований!
Ha! for that day is so great that there is no day like it: it is the time of Jacob's trouble: but he will get salvation from it. *ὅτι κατ' ἐμαντοῦ ὄμοσα λέγει κύριος ὅτι εἰς ἄβατον καὶ εἰς ὄνειδισμόν καὶ εἰς κατάρασιν ἔση ἐν μέσῳ αὐτῆς καὶ πᾶσαι αἱ πόλεις αὐτῆς ἔσονται ἔρημοι εἰς αἰῶνα*

- 8 І буде в той день, говорить Господь Саваот, поламаю ярмо Я із шиї твоєї, а пута твої розірву, і не будуть чужі поневолювати більше його!
For it will come about on that day, says the Lord of armies, that his yoke will be broken off his neck, and his bands will be burst; and men of strange lands will no longer make use of him as their servant:
ἀκοὴν ἤκουσα παρὰ κυρίου καὶ ἀγγέλους εἰς ἔθνη ἀπέστειλεν συνάχθητε καὶ παραγένεσθε εἰς αὐτὴν ἀνάστητε εἰς πόλεμον
- 9 І будуть служити вони тільки Господеві, Богові своєму, і цареві своєму Давидові, якого поставлю Я їм.
But they will be servants to the Lord their God and to David their king, whom I will give back to them.
μικρὸν ἔδοκά σε ἐν ἔθνεσιν εὐκαταφρόνητον ἐν ἀνθρώποις
- 10 ¶ А ти не лякайся, рабе Мій Якові, каже Господь, і не страшися, Ізраїлю, бо Я ось врятую тебе із далекого краю, і нащадків твоїх з краю їхнього полону! І вернеться Яків, і буде спокійний, і буде безпечний, і не буде того, хто б його настрашив,
So have no fear, O Jacob, my servant, says the Lord; and do not be troubled, O Israel: for see, I will make you come back from far away, and your seed from the land where they are prisoners; and Jacob will come back, and will be quiet and at peace, and no one will give him cause for fear.
ἡ παγνία σου ἐνεχειρήσεν σοι ἰταμία καρδίας σου κατέλυσεν τρυμαλιὰς πετρῶν συνέλαβεν ἰσχὴν βουνοῦ ὑψηλοῦ ὅτι ὑψωσεν ὡσπερ ἀετὸς νοσσιὰν αὐτοῦ ἐκεῖθεν καθελῶ σε
- 11 бо Я із тобою, говорить Господь, щоб спасати тебе! Бо зроблю Я кінець всім народам, між якими тебе розпоросив, та з тобою кінця не зроблю, і тебе покараю за правом, бо не полишу тебе непокараним!
For I am with you, says the Lord, to be your saviour: for I will put an end to all the nations where I have sent you wandering, but I will not put an end to you completely: though with wise purpose I will put right your errors, and will not let you go quite without punishment.
καὶ ἔσται ἡ ἰδουμαία εἰς ἄβατον πᾶς ὁ παραπορευόμενος ἐπ' αὐτὴν συριεῖ
- 12 Бо так промовляє Господь: Невилічальна поразка твоя, рана твоя невилічальна!
For the Lord has said, Your disease may not be made well and your wound is bitter.
ὡσπερ κατεστράφη σοδομα καὶ γομορра καὶ αἱ πάροικοι αὐτῆς εἶπεν κύριος παντοκράτωρ οὐ μὴ καθίσῃ ἐκεῖ ἄνθρωπος καὶ οὐ μὴ ἐνοικήσῃ ἐκεῖ υἱὸς ἀνθρώπου
- 13 Немає того, хто б справу твою розсудив для твоєї болячки, нема в тебе ліків таких, щоб над раною м'ясо зросло!
There is no help for your wound, there is nothing to make you well.
ἰδοὺ ὡσπερ λέων ἀναβήσεται ἐκ μέσου τοῦ ἰορδάνου εἰς τόπον αἰθαμ ὅτι ταχὺ ἐκδιώξω αὐτοὺς ἀπ' αὐτῆς καὶ τοὺς νεανίσκους ἐπ' αὐτὴν ἐπιστήσατε ὅτι τίς ὡσπερ ἐγὼ καὶ τίς ἀντιστήσεται μοι καὶ τίς οὗτος ποιμὴν ὃς στήσεται κατὰ πρόσωπόν μου
- 14 Забули про тебе всі друзі твої, до тебе вони не звертаються, бо ворожим ударом Я вразив тебе, жорстокою карою за численні провини твої, за те, що зміцніли гріхи твої...
Your lovers have no more thought for you, they go after you no longer; for I have given you the wound of a hater, even cruel punishment;
διὰ τοῦτο ἀκούσατε βουλὴν κυρίου ἣν ἐβουλεύσατο ἐπὶ τὴν ἰδουμαίαν καὶ λογισμὸν αὐτοῦ ὃν ἐλογίσατο ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας θαυμα ἐὰν μὴ συμψησῶσιν τὰ ἐλάχιστα τῶν προβάτων ἐὰν μὴ ἄβατ ὠθῆ ἐπ' αὐτὴν κατάλυσις αὐτῶν
- 15 Чого ти кричиш про поразу свою, про свій біль невилічальний? За численні твої беззаконства, за те, що зміцніли гріхи твої, Я зробив тобі це...
Why are you crying for help because of your wound? for your pain may never be taken away: because your evil-doing was so great and because your sins were increased, I have done these things to you.
ὅτι ἀπὸ φωνῆς πτώσεως αὐτῶν ἐσεισθη ἡ γῆ καὶ κραυγὴ σου ἐν θαλάσῃ ἠκούσθη
- 16 Тому всі, що тебе поїдають, поїджені будуть, а всі вороги твої всі вони підуть в полон, і стануть здобиччю ті, хто тебе обдирає, а всіх, хто грабує тебе, на грабунок віддам!
For this cause, all those who take you for their food will themselves become your food; and all your attackers, every one of them, will be taken prisoners; and those who send destruction on you will come to destruction; and all those who take away your goods by force will undergo the same themselves.
ἰδοὺ ὡσπερ ἀετὸς ὄψεται καὶ ἐκτενεῖ τὰς πτέρυγας ἐπ' ὄχρωμάτα αὐτῆς καὶ ἔσται ἡ καρδία τῶν ἰσχυρῶν τῆς ἰδουμαίας ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ὡς καρδία γυναίκος ὠδινούσης
- 17 Бо вирощу шкуру на рані тобі, і з пораз тебе вилікую, говорить Господь, бо відкинута звано тебе, ти, Сіонська дочка, якої ніхто не шукає.
For I will make you healthy again and I will make you well from your wounds, says the Lord; because they have given you the name of an outlaw, saying, It is Zion cared for by no man.
τοῖς υἱοῖς ἀμμων οὕτως εἶπεν κύριος μὴ υἱοὶ οὐκ εἰσιν ἐν ἰσραὴλ ἡ παραληψόμενος οὐκ ἔστιν αὐτοῖς διὰ τί παρέλαβεν μελχομ τὸν γαδ καὶ ὁ λαὸς αὐτῶν ἐν πόλεσιν αὐτῶν ἐνοικήσει
- 18 ¶ Так говорить Господь: Ось Я поверну з полону шатра Яковові, і змилюся над місцями його пробування, і на пагірку своїм побудується місто, а палац осядеться на відповідному місці своїм.
The Lord has said, See, I am changing the fate of the tents of Jacob, and I will have pity on his houses; the town will be put up on its hill, and the great houses will be living-places again.
διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἡμέραι ἐρχονται φησὶν κύριος καὶ ἀκουτιῶ ἐπὶ ραββαθ θόρυβον πολέμου καὶ ἔσονται εἰς ἄβατον καὶ εἰς ἀπώλειαν καὶ βομοὶ αὐτῆς ἐν πυρὶ κατακαυθήσονται καὶ παραλήμψεται ἰσραὴλ τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ

- 19 I вийде подяка із них та голос радіючих, і Я їх помножу, і не буде їх мало, і прославлю Я їх і не будуть принижені!
And from them will go out praise and the sound of laughing: and I will make them great in number, and they will not become less; and I will give them glory, and they will not be small.
ἀλάλαξον εσεβων ότι ὤλετο γαι κεκράξατε θυγατέρες ραββαθ περιζώσασθε σάκκουσ και ἐπιλημπτεύσασθε και κόψασθε ἐπι μελχομ ότι ἐν ἀποικία βαδιεῖται οἱ ιερεῖσ αὐτοῦ και οἱ ἄρχοντεσ αὐτοῦ ἅμα
- 20 I сини його стануть, як перше, а збір його буде міцний перед лицем Моїм, і Я покараю всіх тих, хто його переслідує!
And their children will be as they were in the old days, and the meeting of the people will have its place before me, and I will send punishment on all who are cruel to them.
τί ἀγαλλίαση ἐν τοῖσ πεδίοισ ενακιμ θύγατερ ἰταμίας ἢ πεποθυῖα ἐπὶ θησαυροῖσ αὐτῆσ ἢ λέγουσα τίσ εἰσελεύσεται ἐπ' ἐμέ
- 21 I буде із нього Потужний його, і стане Володар його з-поміж нього, й Я наближу Його, й Він підійде до Мене! Бо хто є такий, що наразить життя своє на небезпеку, щоб до Мене наблизитись? каже Господь.
And their chief will be of their number; their ruler will come from among themselves; and I will let him be present before me, so that he may come near to me: for who may have strength of heart to come near me? says the Lord.
ἰδοῦ ἐγὼ φέρω φόβον ἐπὶ σέ εἶπεν κύριος ἀπὸ πάσης τῆσ περιοίκου σου και διασπαρήσεσθε ἕκαστοσ εἰσ πρόσωπον αὐτοῦ και οὐκ ἔσται ὁ συνάγομ
- 23 Ось буря Господня, лютість виходить, а вихор крутливий на голову безбожних упаде.
See, the storm-wind of the Lord, even the heat of his wrath, has gone out, a rolling storm, bursting on the heads of the evil-doers.
τῆ κηδαρ βασιλίση τῆσ αὐλῆσ ἦν ἐπάταξεν ναβουχοδοносор βασιλεὺσ βαβυλῶноσ οὕτωσ εἶπεν κύριос ἀνάσθητε και ἀνάβητε ἐπὶ κηδαρ και πλήσατε τοὺσ υἰοὺσ кедеμ
- 24 Не спиниться полум'я гніву Господнього, поки Свого не зробить, і поки не виконає замірів серця Свого, ви наприкінці днів зрозумісте це!
The wrath of the Lord will not be turned back till he has done, till he has put into effect, the purposes of his heart: in days to come you will have full knowledge of this.
σκηνῆσ αὐτῶн και πρόβατα αὐτῶн λήμψονται ἱμάτια αὐτῶн και πάντα τὰ σκευῆ αὐτῶн και καμήλοσ αὐτῶн λήμψονται ἑαυτοῖσ και καλέσατε ἐπ' αὐτοὺσ ἀπόλειαν κυκλόθεν
- 1 ¶ Того часу, говорить Господь, для всіх родів Ізраїля стану Я Богом, вони ж Мені стануть народом!
At that time, says the Lord, I will be the God of all the families of Israel, and they will be my people.
τῆ μοαβ οὕτωσ εἶπεν κύριос οὐαὶ ἐπὶ ναβαп ότι ὤλετο ἐλήμφη кариаѠаи ἠσχύνηт амав και ἡтτήθη
- 2 Так говорить Господь: Знайшов милість в пустині народ, від меча врятований, Ізраїль іде на свій спочин.
The Lord has said, Grace came in the waste land to a people kept safe from the sword, even to Israel on the way to his resting-place.
οὐκ ἔστιп ἐт ιατρεία μοαβ ἀγαυρίαма ἐн εσεβων ἐλογίσαντο ἐп' αὐтῆн κακά ἐκόψαμεп αὐтῆн ἀпὸ εθноσ και паδσип паύсεται ὀπισθέν σου βαдиεῖται μάχαира
- 3 Здалека Господь з'явився мені та й промовив: Я вічним коханням тебе покохав, тому милість тобі виявляю!
From far away he saw the Lord: my love for you is an eternal love: so with mercy I have made you come with me.
ὀт φωνῆ кеκραγῶтῶн ἐξ ὠρωпаи ὄλεθροσ και σύντριμμα μέγα
- 4 Ще буду тебе будувати й збудована будеш, о діво Ізраїлева! Ти знов приздобишся в бубни свої, та й підеш у танок тих, хто бавиться,
I will again make new your buildings, O virgin of Israel, and you will take up your place: again you will take up your instruments of music, and go out in the dances of those who are glad.
συνετρίβη μοαβ ἀναγγεῖλατε εἰс ζογορα
- 5 на горах самарійських ще будеш садити виноградники, виноградари будуть садити й споживати законно собі!
Again will your vine-gardens be planted on the hill of Samaria: the planters will be planting and using the fruit.
ὀт ἐπλήσθη αλαωθ ἐн κλαυθμῶ ἀναβήсεται κλαῖων ἐн ὀδῶ ὠρωпаи κραυγῆн συνтρίμμαтῶс ἠκούсате
- 6 Настане бо день, коли кликати буде сторожа на Єфремових горах: Уставайте, та підемо ми на Сіон, до Господа, нашого Бога!
For there will be a day when those who get in the grapes on the hills of Ephraim will be crying, Up! let us go up to Zion to the Lord our God.
φεύγετε και σώсате τῶс ψυχῆс ὑμῶн και ἔсεсθε ὡсπερ ὄнос ἄγριοс ἐн ἐρήμῶ
- 7 Бо так промовляє Господь: Співайте для Якова з радістю, та головою народів утішайтесь! Розголосіть, вихвалайте й скажіть: Спаси, Господи, народ Свій, останок Ізраїлів!
For the Lord has said, Make a glad song for Jacob and give a cry on the top of the mountains: give the news, give praise, and say, The Lord has given salvation to his people, even to the rest of Israel.
ἐπειδῆ ἐπεпоίθηс ἐн ὄχυрῶμασῖп σου και сὺ συλλημφῆθη και ἐξελεύсεται χαμωс ἐн ἀποικία οἱ ιερεῖс αὐтоῦ και οἱ ἄρχонтес αὐтоῦ ἅма
- 8 Ось Я їх приведу із північного краю, і зберу їх із кінців землі, з ними разом сліпий та кульгавий, важка й породілля, сюди повертаються збори великі!
See, I will take them from the north country, and get them from the inmost parts of the earth, and with them the blind and the feeble-footed, the woman with child and her who is in birth-pains together: a very great army, they will come back here.
και ἦξει ὄλεθροс ἐпὶ пᾶσαν πόλιν και πόλιс οὐ μῆ σωθη και ἀπολειται ὁ αὐλῶн και ἐξολεθρευθηсεται ἠ πεδινη καθῶс εἶπεν κύριос

- 9 Вони придуть з плачем, та Я їх попроваджу в утіхах. Я їх до потоків води попроваджу прямою дорогою, не спіткнуться на ній, бо Ізраїлеві Я став Отцем, а Єфрем, перворідний він Мій!
- They will come with weeping, and going before them I will be their guide: guiding them by streams of water in a straight way where there is no falling: for I am a father to Israel, and Ephraim is the first of my sons.*
- δότε σημεία τῇ μοαβ ὅτι ἀφῆ ἀναφθῆσεται καὶ πᾶσαι αἱ πόλεις αὐτῆς εἰς ἄβατον ἔσονται πόθεν ἔνοικος αὐτῆ*
- 10 ¶ Народи, послухайте слова Господнього, і далеко звістїть аж на островах та скажіть: Хто розсіяв Ізраїля, Той позбирає його, і стерегтиме його, як пастир отару свою!
- Give ear to the word of the Lord, O you nations, and give news of it in the sea-lands far away, and say, He who has sent Israel wandering will get him together and will keep him as a keeper does his flock.*
- ἐπικατάρτος ὁ ποιῶν τὰ ἔργα κυρίου ἀμελῶς ἐξαίρων μάχαιραν αὐτοῦ ἀφ' αἵματος*
- 11 Бо Господь викупив Якова, і визволив його від руки сильнішого від нього.
- For the Lord has given a price for Jacob, and made him free from the hands of him who was stronger than he.*
- ἀνελεύσατο μοαβ ἐκ παιδαρίου καὶ πεποιθὼς ἦν ἐπὶ τῇ δόξῃ αὐτοῦ οὐκ ἐνέχεεν ἐξ ἀγγείου εἰς ἀγγεῖον καὶ εἰς ἀποικισμὸν οὐκ ᾔχετο διὰ τοῦτο ἔστι γεῦμα αὐτοῦ ἐν αὐτῷ καὶ ὁσμὴ αὐτοῦ οὐκ ἐξέλιπεν*
- 12 І вони поприходять, і будуть співати на вершині Сіону, і до добра до Господнього будуть горнутись, до збіжжя, і до виноградного соку, і до оливи, і до молодої дрібної худоби та до тов ару великого! І стане душа їхня, немов той напосний сад, і не відчують уже більше стомлення!
- So they will come with songs on the high places, flowing together to the good things of the Lord, to the grain and the wine and the oil, to the young ones of the flock and of the herd: their souls will be like a watered garden, and they will have no more sorrow.*
- διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται φησὶν κύριος καὶ ἀποστελῶ αὐτῷ κλίνοντας καὶ κλινούσιν αὐτὸν καὶ τὰ σκεύη αὐτοῦ λεπτυνοῦσιν καὶ τὰ κέρατα αὐτοῦ συγκόψουσιν*
- 13 Тоді дівчина тішитись буде в танку, і разом юнацтво та старші, бо Я оберну їхню жалобу на радість, і Я їх потішу, і їх звесело в їхнім смутку!
- Then the virgin will have joy in the dance, and the young men and the old will be glad: for I will have their weeping turned into joy, I will give them comfort and make them glad after their sorrow.*
- καὶ κατασχυνθήσεται μοαβ ἀπὸ χαμῶς ὥσπερ κατησχύνθη οἶκος ἰσραηλ ἀπὸ βαιθηλ ἐλπίδος αὐτῶν πεποιθότες ἐπ' αὐτοῖς*
- 14 І душу священників ситістю Я напою, а народ Мій добром Моїм буде насичений, каже Господь!
- I will give the priests their desired fat things, and my people will have a full measure of my good things, says the Lord.*
- πῶς ἐρεῖτε ἰσχυροὶ ἔσμεν καὶ ἄνθρωπος ἰσχύων εἰς τὰ πολεμικά*
- 15 Так говорить Господь: Чути голос у Рамі, плач та ридання гірке: Рахиль плаче за дітьми своїми, не хоче потішена бути за діти свої, бо нема їх...
- So has the Lord said: In Ramah there is a sound of crying, weeping and bitter sorrow; Rachel weeping for her children; she will not be comforted for their loss.*
- ᾔλετο μοαβ πόλις αὐτοῦ καὶ ἐκλεκτοὶ νεανίσκοι αὐτοῦ κατέβησαν εἰς σφαγὴν*
- 16 Так говорить Господь: Стримай голос свій від голосіння, і від слюзи свої очі, бо є нагорода для чину твого, говорить Господь, і вони вернуться з краю ворожого!
- The Lord has said this: Keep your voice from sorrow and your eyes from weeping: for your work will be rewarded, says the Lord; and they will come back from the land of their hater.*
- ἐγγὺς ἡμέρα μοαβ ἐλθεῖν καὶ πονηρία αὐτοῦ ταχέα σφόδρα*
- 17 І для твого майбутнього є сподівання, говорить Господь, і до границь твоїх вернуться діти твої!
- And there is hope for the future, says the Lord; and your children will come back to the land which is theirs.*
- κινήσατε αὐτῷ πάντες κυκλόθεν αὐτοῦ πάντες εἰδότες ὄνομα αὐτοῦ εἶπατε πῶς συνετρίβη βακτηρία εὐκλεῆς ῥάβδος μεγαλώματος*
- 18 ¶ Добре Я чую Єфрема, як він головою похитусь, плачучи: Покарав Ти мене і покараний я, мов теля те ненавчене! Наверни Ти мене і вернуса, бо Ти Господь Бог мій!
- Certainly Ephraim's words of grief have come to my ears, You have given me training and I have undergone it like a young cow unused to the yoke: let me be turned and come back, for you are the Lord my God.*
- κατάβηθι ἀπὸ δόξης καὶ κάθισον ἐν ὑγρασίᾳ καθημένη δαιβων ἐκτρίβητε ὅτι ᾔλετο μοαβ ἀνέβη εἰς σὲ λυμαινόμενος ὀχύρωμά σου*
- 19 Бо як я навернувся, то каювся, коли ж я пізнав, то вдарив по стегнах своїх... Засоромився я та збентежений був, бо я ганьбу ношу молодощів своїх.
- Truly, after I had been turned, I had regret for my ways; and after I had got knowledge, I made signs of sorrow: I was put to shame, truly, I was covered with shame, because I had to undergo the shame of my early years.*
- ἐφ' ὁδοῦ στηθι καὶ ἐπίδε καθημένη ἐν ἀροηρ καὶ ἐρώτησον φεύγοντα καὶ σφωζόμενον καὶ εἰπόν τί ἐγένετο*

- 20 Чи Єфрем не Мій син дорогий, чи не люба дитина Моя? То скільки Я не говорю проти нього, завжди сильно його пам'ятаю! Тому то за нього хвилюється нутро Моє, змилюється с правді над ним, говорить Господь!
Is Ephraim my dear son? is he the child of my delight? for whenever I say things against him, I still keep him in my memory: so my heart is troubled for him; I will certainly have mercy on him, says the Lord.
κατησχύνθη μοῦαβ ὅτι συνετρίβη ὀλόλυξον καὶ κέκραζον ἀνάγγελιον ἐν ἀρνον ὅτι ὄλετο μοῦαβ
- 21 Постав собі дороговкази, стовпи собі порозставляй, зверни своє серце на битю дорогу, якою ти йшла, і вернися, о діво Ізраїлева, вернися до цих своїх міст!
Put up guiding pillars, make road signs for yourself: give attention to the highway, even the way in which you went: be turned again, O virgin of Israel, be turned to these your towns.
καὶ κρίσις ἔρχεται εἰς γῆν τοῦ μισωρ ἐπὶ χαλίων καὶ ἐπὶ ἰασσα καὶ ἐπὶ μοῦαβ
- 22 Аж доки тинятися будеш, о дочко невірна? Господь бо новину створив на землі: жінка спасатиме мужа!
How long will you go on turning this way and that, O wandering daughter? for the Lord has made a new thing on the earth, a woman changed into a man.
καὶ ἐπὶ δαιβон καὶ ἐπὶ ναβав καὶ ἐπ' οἶκον δεβλαθαιμ
- 23 Так говорить Господь Саваот, Бог Ізраїлів: Оце слово прокажуть іще в краї Юдиному й по містах його, коли Я верну їх: Хай Господь благословить тебе, оселе ти правди, о горо свята!
So the Lord of armies, the God of Israel, has said, Again will these words be used in the land of Judah and in its towns, when I have let their fate be changed: May the blessing of the Lord be on you, O resting-place of righteousness, O holy mountain.
καὶ ἐπὶ каριαθαιμ καὶ ἐπ' οἶκον γαμωλ καὶ ἐπ' οἶκον маων
- 24 І осядуть на ній Юда та міста його разом усі, селяни та ті, хто ходить з отарою.
And Judah and all its towns will be living there together; the farmers and those who go about with flocks.
καὶ ἐπὶ каριωθ καὶ ἐπὶ βοσορ καὶ ἐπὶ πάσας τὰς πόλεις μοῦαβ τὰς πόρρω καὶ τὰς ἐγγύς
- 25 Бо напоюю Я душу змучену, і кожну душу скорботну насичую.
For I have given new strength to the tired soul and to every sorrowing soul in full measure.
κατεάχθη κέραс μοῦαβ καὶ τὸ ἐπίχειρον αὐτοῦ συνετρίβη
- 26 На це я збудився й побачив, і був мені сон мій присмний.
At this, awaking from my sleep, I saw; and my sleep was sweet to me.
μεθύσατε αὐτόν ὅτι ἐπὶ κύριον ἐμεγαλύνθη καὶ ἐπικρούσει μοῦαβ ἐν χειρὶ αὐτοῦ καὶ ἔσται εἰς γέλωτα καὶ αὐτός
- 27 ¶ Ось дні настають, говорить Господь, і засію Ізраїлів дім та дім Юдин насінням людини й насінням скотини.
See, the days are coming, says the Lord, when I will have Israel and Judah planted with the seed of man and with the seed of beast.
καὶ εἰ μὴ εἰς γελουασμὸν ἦν σοι ἰσραηλ εἰ ἐν κλοπαῖς σου εὐρέθη ὅτι ἐπολέμεις αὐτόν
- 28 І буде, як Я пильнував був над ними, щоб їх виривати та бурити, і щоб руйнувати, і губити, і чинити лихе, так Я попильную над ними, щоб їх будувати й садити, говорить Господь!
And it will come about that, as I have been watching over them for the purpose of uprooting and smashing down and overturning and sending destruction and causing trouble; so I will be watching over them for the purpose of building up and planting, says the Lord.
κατέλιπον τὰς πόλεις καὶ ᾤκησαν ἐν πέτραις οἱ κατοικοῦντες μοῦαβ ἐγενήθησαν ὡς περιστεραὶ νοσσεύουσαι ἐν πέτραις στόματι βοθύνου
- 29 Тими днями не скажуть уже: Батьки їли неспіле, а оскома в синів на зубах!
In those days they will no longer say, The fathers have been tasting bitter grapes and the children's teeth are put on edge.
ἤκουσα ὕβριν μοῦαβ ὕβρισεν λίαν ὕβριν αὐτοῦ καὶ ὑπερηφανίαν αὐτοῦ καὶ ὑψώθη ἡ καρδία αὐτοῦ
- 30 бо кожен за власну провину помре, і кожній людині, що їсть недоспіле, оскома впаде їй на зуби!
But everyone will be put to death for the evil which he himself has done: whoever has taken bitter grapes will himself have his teeth put on edge.
ἐγὼ δὲ ἔγνων ἔργα αὐτοῦ οὐχὶ τὸ ἱκανὸν αὐτοῦ οὐχ οὕτως ἐποίησεν
- 31 Ось дні наступають, говорить Господь, і складу Я із домом Ізраїлевим і з Юдиним домом Новий Заповіт.
See, the days are coming, says the Lord, when I will make a new agreement with the people of Israel and with the people of Judah:
διὰ τοῦτο ἐπὶ μοῦαβ ὀλολύζετε πάντοθεν βοήσατε ἐπ' ἀνδραс κираδας ἀχμοῦ

- 32 Не такий заповіт, що його з їхніми батьками Я склав був у той день, коли міцно за руку їх узяв, щоб їх вивести з краю єгипетського. Та вони поламали Мого заповіта, і Я їх відкинув, говорить Господь!
Not like the agreement which I made with their fathers, on the day when I took them by the hand to be their guide out of the land of Egypt; which agreement was broken by them, and I gave them up, says the Lord.
 ὡς κλαυθμὸν ἰαζήρ ἀποκλαύσομαί σοι ἄμπελος σεβήμα κλίματά σου διήλθεν θάλασσαν ἰαζήρ ἤψαντο ἐπὶ ὀπώραν σου ἐπὶ τρυγηταῖς σου ὄλεθρος ἐπέπεσεν
- 33 Бо це ось отой Заповіт, що його по цих днях складу з домом Ізраїля, каже Господь: Дам Закона Свого в середину їхню, і на їхньому серці його напишу, і Я стану їм Богом, вони ж Мені будуть народом!
But this is the agreement which I will make with the people of Israel after those days, says the Lord; I will put my law in their inner parts, writing it in their hearts; and I will be their God, and they will be my people.
 συνεπήσθη χαρμωσύνη καὶ εὐφροσύνη ἐκ τῆς μοαβίτιδος καὶ οἴνος ἦν ἐπὶ ληνοῖς σου πρῶι οὐκ ἐπάτησαν οὐδὲ δείλις οὐκ ἐποίησαν αἰδαῖ
- 34 І більше не будуть навчати вони один одного, і брат свого брата, говорячи: Пізнайте Господа! Бо всі будуть знати Мене, від малого їхнього й аж до великого їхнього, каже Господь, бо їхню провину прошу, і не буду вже згадувати їм гріха!
And no longer will they be teaching every man his neighbour and every man his brother, saying, Get knowledge of the Lord: for they will all have knowledge of me, from the least of them to the greatest of them, says the Lord: for they will have my forgiveness for their evil-doing, and their sin will go from my memory for ever.
 ἀπὸ κραυγῆς ἐσεβον ἕως ελεαλι αἱ πόλεις αὐτῶν ἔδωκαν φωνὴν αὐτῶν ἀπὸ ζογορ ἕως ὠρωναμ καὶ ἀγαθ-σαλσια ὅτι καὶ τὸ ὕδωρ νεβριμ εἰς κατάκαυμα ἔσται
- 35 ¶ Так говорить Господь, що сонце дає вдень на світло, і порядок місяцеві й зорям на світло вночі, що порушувє море й шумлять його хвилі, Господь Саваот Йому Ймення!
These are the words of the Lord, who has given the sun for a light by day, ordering the moon and stars for a light by night, who puts the sea in motion, causing the thunder of its waves; the Lord of armies is his name.
 καὶ ἀπολω τὸν μοαβ φησὶν κύριος ἀναβαίνοντα ἐπὶ βωμὸν καὶ θυμῶντα θεοῖς αὐτοῦ
- 36 Як відійдуть устами ці з-перед обличчя Мого, говорить Господь, то й насіння Ізраїлеве перестане народом бути перед обличчям Моїм по всі дні.
If the order of these things before me is ever broken, says the Lord, then will the seed of Israel come to an end as a nation before me for ever.
 διὰ τοῦτο καρδία μου μοαβ ὥσπερ αὐλοὶ βομβήσουσιν καρδία μου ἐπ' ἀνθρώπους κираδας ὥσπερ αὐλὸς βομβήσει διὰ τοῦτο ἂ περιεποιήσατο ἀπώλετο ἀπὸ ἀνθρώπου
- 37 Так говорить Господь: Так як небо вгорі незміриме, і не будуть досліджені доли основи землі, то так не відкину і Я все насіння Ізраїлеве за все те, що зробили, говорить Господь!
This is what the Lord has said: If the heavens on high may be measured, and the bases of the earth searched out, then I will give up the seed of Israel, because of all they have done, says the Lord.
 πᾶσαν κεφαλὴν ἐν παντὶ τόπῳ ξυρήσονται καὶ πᾶς πώγων ξυρηθήσεται καὶ πᾶσαι χεῖρες κόψονται καὶ ἐπὶ πάσης ὀσφύος σάκκος
- 38 Ось дні настають, говорить Господь, і збудується місто оце Господеві від башти Хананеїла аж до брами Наріжної.
See, the days are coming, says the Lord, for the building of the Lord's town, from the tower of Hananel to the doorway of the angle.
 καὶ ἐπὶ πάντων τῶν δωμάτων μοαβ καὶ ἐπὶ πλατείαις αὐτῆς ὅτι συνέτριψα τὸν μοαβ φησὶν κύριος ὡς ἀγγεῖον οὐ οὐκ ἔστιν χρεία αὐτοῦ
- 39 І піде міричний шнурок той ще далі, прямо аж до Гареву, й обернеться він до Гої.
And the measuring-line will go out in front of it as far as the hill Gareb, going round to Goah.
 πῶς κατήλλαξεν πῶς ἔστρεψεν νῶτον μοαβ ἠσχύνθη καὶ ἐγένετο μοαβ εἰς γέλωτα καὶ ἐγκότημα πᾶσιν τοῖς κύκλῳ αὐτῆς
- 40 І долина вся трунів та попелу, і всі поля аж до долини Кедрону, аж до рогу Кінської брами на схід, усе це буде святість для Господа, не зникне та не зруйнується ввіки вона!
And all the valley of the dead bodies, and all the field of death as far as the stream Kidron, up to the angle of the horses' doorway to the east, will be holy to the Lord; it will not again be uprooted or overturned for ever.
 ὅτι οὕτως εἶπεν κύριος
- 13 І наказав я Барухові на їхніх очах, говорячи:
And I gave orders to Baruch in front of them, saying,
 ὅσα ἐπροφήτευσεν ἱερεμίας ἐπὶ πάντα τὰ ἔθνη
- 15 Бо так промовляє Господь Саваот, Бог Ізраїлів: Ще будуть купуватися доми та поля й виноградники в цьому Краї!
For the Lord of armies, the God of Israel, has said, There will again be trading in houses and fields and vine-gardens in this land.
 οὕτως εἶπεν κύριος ὁ θεὸς ἰσραηλ λαβὲ τὸ ποτήριον τοῦ οἴνου τοῦ ἀκράτου τούτου ἐκ χειρὸς μου καὶ ποτιεῖς πάντα τὰ ἔθνη πρὸς ἃ ἐγὼ ἀποστέλλω σε πρὸς αὐτούς
- 16 ¶ І молився я до Господа потому, як дав був купчого листа Барухові, Нерейїному синові, промовляючи:
Now after I had given the paper to Baruch, the son of Neriah, I made my prayer to the Lord, saying,
 καὶ πίνονται καὶ ἐξεμοῦνται καὶ μανήσονται ἀπὸ προσώπου τῆς μαχαίρας ἧς ἐγὼ ἀποστέλλω ἀνὰ μέσον αὐτῶν

- 17 **Ο Господи, Боже! Τι νεбо та землю створив Своєю потужною силою та Своїм витягненим раменом, нічого для Тебе нема неможливого!**
Ah Lord God! see, you have made the heaven and the earth by your great power and by your outstretched arm, and there is nothing you are not able to do:
καὶ ἔλαβον τὸ ποτήριον ἐκ χειρὸς κυρίου καὶ ἐπότισα τὰ ἔθνη πρὸς ἃ ἀπέστειλέν με κύριος ἐπ' αὐτά
- 18 **Милість Ти тисячам чиниш, і за провину батьків після них віддасш в лоно їхніх синів, Боже великий та могутній, Господь Саваот Йому Ймення!**
You have mercy on thousands, and send punishment for the evil-doing of the fathers on their children after them: the great, the strong God, the Lord of armies is his name:
τὴν ἱερουσαλημ καὶ τὰς πόλεις ἰουδα καὶ βασιλεῖς ἰουδα καὶ ἄρχοντας αὐτοῦ τοῦ θεῖναι αὐτὰς εἰς ἐρήμωσιν καὶ εἰς ἄβατον καὶ εἰς συριγμὸν
- 19 **Великий в пораді й могутній у чинах, що очі Твої відкриті на всі дороги людських синів, щоб кожному дати згідно з його дорогою та згідно з плодом його чинів,**
Great in wisdom and strong in act: whose eyes are open on all the ways of the sons of men, giving to everyone the reward of his ways and the fruit of his doings:
καὶ τὸν φαραω βασιλέα αἰγύπτου καὶ τοὺς παῖδας αὐτοῦ καὶ τοὺς μεγιστάνας αὐτοῦ καὶ πάντα τὸν λαὸν αὐτοῦ
- 20 **що знаки та чуда чинив Ти в єгипетським краї, і чиниш їх аж по цей день, і між Ізраїлем, і між народом, і зробив Собі Ймення, як цього дня!**
You have done signs and wonders in the land of Egypt, and even to this day, in Israel and among other men; and have made a name for yourself as at this day;
καὶ πάντας τοὺς συμμίκτους αὐτοῦ καὶ πάντας τοὺς βασιλεῖς ἀλλοφύλων τὴν ἀσκαλὼνα καὶ τὴν γάζαν καὶ τὴν ἀκκαρων καὶ τὸ ἐπιλοιπον ἀζώτου
- 21 **І Ти вивів народ Свій Ізраїля з краю єгипетського знаками та чудами, і рукою потужною, і раменом витягненим та страхом великим.**
And have taken your people Israel out of the land of Egypt with signs and with wonders and with a strong hand and an outstretched arm, causing great fear;
καὶ τὴν ἰδομμαίαν καὶ τὴν μοαβίτιν καὶ τοὺς υἱοὺς αμμων
- 22 **І дав Ти їм Край цей, який їхнім батькам записяг був, щоб дати їм Край цей, що тече молоком він та медом.**
And have given them this land, which you gave your word to their fathers to give them, a land flowing with milk and honey;
καὶ πάντας βασιλεῖς τύρου καὶ βασιλεῖς σιδῶνος καὶ βασιλεῖς τοὺς ἐν τῷ πέραν τῆς θαλάσσης
- 23 **І прийшли, і посіли його, та не слухалися Твого голосу, і Законом Твоїм не ходили; усього, що Ти наказав їм робити, вони не робили, і Ти вчинив, що спіткало їх все оце лихо...**
And they came in and took it for their heritage, but they did not give ear to your voice, and were not ruled by your law; they have done nothing of all you gave them orders to do: so you have made all this evil come on them:
καὶ τὴν δαιδαν καὶ τὴν θαιμαν καὶ τὴν ρως καὶ πᾶν περικεκαρμένον κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ
- 24 **Ось доходять до міста вали, щоб здобути його, й місто віддане буде у руку халдеїв, що воюють із ним, через меч, і голод, і моровицю... І що говорив Ти, стається, і ось Ти це бачиш.**
See, they have made earthworks against the town to take it; and the town is given into the hands of the Chaldaeans who are fighting against it, because of the sword and need of food and disease: and what you have said has taken place, and truly you see it.
καὶ πάντας τοὺς συμμίκτους τοὺς καταλύοντας ἐν τῇ ἐρήμῳ
- 25 **А Ти ж був сказав мені, Господи Боже: Купи собі поле за срібло, і засвідч купівлю свідками. ось місто віддане буде у руку халдеїв...**
And you have said to me, Give the money to get yourself a property, and have the business witnessed; though the town is given into the hands of the Chaldaeans.
καὶ πάντας βασιλεῖς αἰλαμ καὶ πάντας βασιλεῖς περσῶν
- 26 ¶ **І було Господнє слово до Єремїї, говорячи:**
And the word of the Lord came to Jeremiah, saying,
καὶ πάντας βασιλεῖς ἀπὸ ἀπηλώτου τοὺς πόρρω καὶ τοὺς ἐγγύς ἕκαστον πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καὶ πάσας τὰς βασιλείας τὰς ἐπὶ προσώπου τῆς γῆς
- 27 **Ось Я Господь, Бог кожного тіла: чи для Мене є щось неможливе?**
See, I am the Lord, the God of all flesh: is there anything so hard that I am unable to do it?
καὶ ἐρεῖς αὐτοῖς οὕτως εἶπεν κύριος παντοκράτωρ πῖτε καὶ μεθύσθητε καὶ ἐξεμέσατε καὶ πεσεῖσθε καὶ οὐ μὴ ἀναστήτε ἀπὸ προσώπου τῆς μαχαίρας ἧς ἐγὼ ἀποστέλλω ἀνὰ μέσον ὑμῶν
- 28 **Тому так промовляє Господь: Ось Я віддам оце місто у руку халдеїв і в руку Навуходоносора, царя вавилонського, і він здобуде його!**
So this is what the Lord has said: See, I am giving this town into the hands of the Chaldaeans and into the hands of Nebuchadrezzar, the king of Babylon, and he will take it:
καὶ ἔσται ὅταν μὴ βουλόωνται δέξασθαι τὸ ποτήριον ἐκ τῆς χειρὸς σου ὥστε πῖεν καὶ ἐρεῖς οὕτως εἶπεν κύριος πίνοντες πῖεσθε
- 29 **І прийдуть халдеї, що воюють з цим містом, і підпалять це місто огнем, та й спалять його й ті доми, що приносились жертви Ваалові на їхніх дахах, і лилися литі жертви для інших богів, щоб Мене прогнівिति...**
And the Chaldaeans, who are fighting against this town, will come and put the town on fire, burning it together with the houses, on the roofs of which perfumes have been burned to the Baal, and drink offerings have been drained out to other gods, moving me to wrath.
ὅτι ἐν πόλει ἐν ἧ ὀνομάσθη τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐτὴν ἐγὼ ἄρχομαι κακῶσαι καὶ ὑμεῖς καθάρσει οὐ μὴ καθαρῖσθητε ὅτι μάχαιραν ἐγὼ καλῶ ἐπὶ τοὺς καθημένους ἐπὶ τῆς γῆς

- 30 **Бо сини Ізраїлеві та сини Юдині тільки зло учиняли на очах Моїх від юнацтва свого, сини бо Ізраїлеві лиш гнівили Мене чином рук своїх, каже Господь...**
For the children of Israel and the children of Judah have done nothing but evil in my eyes from their earliest years: the children of Israel have only made me angry with the work of their hands, says the Lord.
καὶ σὺ προφητεύσεις ἐπ' αὐτοὺς τοὺς λόγους τούτους καὶ ἔρεῖς κύριος ἀφ' ὕψηλοῦ χρηματιεῖ ἀπὸ τοῦ ἁγίου αὐτοῦ δώσει φωνὴν αὐτοῦ λόγον χρηματιεῖ ἐπὶ τοῦ τόπου αὐτοῦ καὶ αἰδᾷ ὡς περ τρυγῶντες ἀποκριθήσονται καὶ ἐπὶ τοὺς καθήμενους ἐπὶ τὴν γῆν
- 31 **Бо місто це стало Мені на Мій гнів та на лютьє Мою з того дня, як його збудували, та аж до дня цього, щоб відкинути його від Мого лица**
For this town has been to me a cause of wrath and of burning passion from the day of its building till this day, so that I put it away from before my face:
ἦκει ὀλεθρὸς ἐπὶ μέρος τῆς γῆς ὅτι κρίσις τῷ κυρίῳ ἐν τοῖς ἔθνεσιν κρίνεται αὐτὸς πρὸς πᾶσαν σάρκα οἱ δὲ ἀσεβεῖς ἐδόθησαν εἰς μάχαιραν λέγει κύριος
- 32 **за все те зло синів Ізраїлевих та синів Юдиних, яке учинили, щоб гнівити Мене, вони, їхні царі, князі, їхні священники й їхні пророки, і юдеяни й мешканці Єрусалиму...**
Because of all the evil of the children of Israel and of the children of Judah, which they have done to make me angry, they and their kings, their princes, their priests, and their prophets, and the men of Judah and the people of Jerusalem.
οὕτως εἶπεν κύριος ἰδοὺ κακὰ ἔρχεται ἀπὸ ἔθνους ἐπὶ ἔθνος καὶ λαίλαψ μεγάλη ἐκπορεύεται ἀπ' ἐσχάτου τῆς γῆς
- 33 **І вони обернулись до Мене потилицею, а не обличчям, хоч Я їх навчав рано й пізно, та не слухалися, щоб прийняти науку...**
And they have been turning their backs and not their faces to me: and though I was their teacher, getting up early and teaching them, their ears were not open to teaching.
καὶ ἔσονται τραυματῖαι ὑπὸ κυρίου ἐν ἡμέρᾳ κυρίου ἐκ μέρους τῆς γῆς καὶ ἕως εἰς μέρος τῆς γῆς οὐ μὴ κατορυγῶσιν εἰς κόπρια ἐπὶ προσώπου τῆς γῆς ἔσονται
- 34 **І поклали гидоти свої в тому храмі, в якому Ім'я Мос кликалося, щоб його занечистити...**
But they put their disgusting images into the house which is named by my name, making it unclean.
ἀλαλάξατε ποιμένες καὶ κεκραῖξατε καὶ κόπτεσθε οἱ κριοὶ τῶν προβάτων ὅτι ἐπληρώθησαν αἱ ἡμέραι ὑμῶν εἰς σφαγὴν καὶ πεσεῖσθε ὡς περ οἱ κριοὶ οἱ ἐκλεκτοὶ
- 35 **І побудували жертовні пагірки Ваалові, що в долині Бен-Гіннома, щоб через огонь переводити синів своїх та своїх дочок Молохові, чого їм не наказував Я, й що не входило в серце Мені, щоб чинити ту гидоту, щоб уводити Юду у гріх.**
And they put up the high places of the Baal in the valley of the son of Hinnom, making their sons and their daughters go through the fire to Molech; which I did not give them orders to do, and it never came into my mind that they would do this disgusting thing, causing Judah to be turned out of the way.
καὶ ἀπολείται φυγὴ ἀπὸ τῶν ποιμένων καὶ σωτηρία ἀπὸ τῶν κριῶν τῶν προβάτων
- 36 **Тому так промовляє Господь, Бог Ізраїлів, до міста цього, про яке ви говорите: Воно віддане буде у руку царя вавилонського мечем, і голодом, і моровицею:**
And now the Lord, the God of Israel, has said of this town, about which you say, It is given into the hands of the king of Babylon by the sword and by need of food and by disease:
φωνὴ κραυγῆς τῶν ποιμένων καὶ ἀλαλαγμὸς τῶν προβάτων καὶ τῶν κριῶν ὅτι ὀλέθρευσεν κύριος τὰ βοσκήματα αὐτῶν
- 37 **Ось Я їх позбираю зо всіх тих країв, куди вигнав був їх Своїм гнівом та люттям Своєю й великим Своїм пересердям, і верну їх до місця цього, і посаджу їх безпечно,**
See, I will get them together from all the countries where I have sent them in my wrath and in the heat of my passion and in my bitter feeling; and I will let them come back into this place where they may take their rest safely.
καὶ παύσεται τὰ κατάλοιπα τῆς εἰρήνης ἀπὸ προσώπου ὀργῆς θυμοῦ μου
- 38 **і вони Мені стануть народом, а Я буду їм Богом!**
And they will be my people, and I will be their God:
ἐγκατέλειπεν ὡς περ λέων κατάλοιπα αὐτοῦ ὅτι ἐγενήθη ἡ γῆ αὐτῶν εἰς ἄβατον ἀπὸ προσώπου τῆς μαχαίρας τῆς μεγάλης
- 1 **¶ І було Єремїї Господнє слово вдруге, коли він ще замкнений був на подвір'ї в'язниці, говорячи:**
Then the word of the Lord came to Jeremiah the second time, while he was still shut up in the place of the armed watchmen, saying,
ἐν ἀρχῇ βασιλείας ἰωακὴμ υἱοῦ ἰωσία ἐγενήθη ὁ λόγος οὗτος παρὰ κυρίου
- 2 **Так говорить Господь, що чинить оце, Господь, що вформовує це, щоб поставити міцно оце, Господь Його Ймення:**
These are the words of the Lord, who is doing it, the Lord who is forming it, to make it certain; the Lord is his name;
οὕτως εἶπεν κύριος στήθι ἐν ἀλλῇ οἴκου κυρίου καὶ χρηματιεῖς ἅπασι τοῖς ἰουδαίοις καὶ πᾶσι τοῖς ἐρχομένοις προσκυνεῖν ἐν οἴκῳ κυρίου ἅπαντας τοὺς λόγους οὗς συνέταξά σοι αὐτοῖς χρηματίσαι μὴ ἀφέλης ῥῆμα
- 3 **Покликуй до Мене і тобі відповім, і тобі розповім про велике та незрозуміле, чого ти не знаєш!**
Let your cry come to me, and I will give you an answer, and let you see great things and secret things of which you had no knowledge.
ἴσως ἀκούσονται καὶ ἀποστραφήσονται ἕκαστος ἀπὸ τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ τῆς πονηρᾶς καὶ παύσομαι ἀπὸ τῶν κακῶν ὧν ἐγὼ λογίζομαι τοῦ ποιῆσαι αὐτοῖς ἕνεκεν τῶν πονηρῶν ἐπιτηδευμάτων αὐτῶν

- 4 Бо так промовляє Господь, Бог Ізраїлів, про доми цього міста й про доми царів Юди, що їх поруїновано на оборонні вали,
For this is what the Lord, the God of Israel, has said about the houses of this town and the houses of the kings of Judah, which have been broken down to make earthworks and ...;
καὶ ἐρεῖς οὕτως εἶπεν κύριος ἐὰν μὴ ἀκούσῃτέ μου τοῦ πορευέσθαι ἐν τοῖς νομίμοις μου οἷς ἔδωκα κατὰ πρόσωπον ὑμῶν
- 5 приходять вони воювати з халдеями, щоб доми понаповнювати людськими трупами, що вразив Я гнівом Своїм та люттям Своєю, і сховав Я від міста оцього обличчя Своє за все їхнє зло:
... and to make them full of the dead bodies of men whom I have put to death in my wrath and in my passion, and because of whose evil-doing I have kept my face covered from this town.
εἰσακούειν τῶν λόγων τῶν παιδῶν μου τῶν προφητῶν οὐς ἐγὼ ἀποστέλλω πρὸς ὑμᾶς ὀρθρου καὶ ἀπέστειλα καὶ οὐκ εἰσηκούσατέ μου
- 6 Ось Я йому вирощу шкурку на рані, й дам ліки, та їх уздоровлю, і відкрию багатство спокою та правди для них!
See, I will make it healthy and well again, I will even make them well; I will let them see peace and good faith in full measure.
καὶ δώσω τὸν οἶκον τοῦτον ὡςπερ σιλωμ καὶ τὴν πόλιν δώσω εἰς κατάραν πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν πάσης τῆς γῆς
- 7 І Я поверну долю Юди, і долю Ізраїля, і їх розбудую, немов напочатку.
And I will let the fate of Judah and of Israel be changed, building them up as at first.
καὶ ἤκουσαν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ ψευδοπροφῆται καὶ πᾶς ὁ λαὸς τοῦ ἱερέμιου λαλοῦντος τοὺς λόγους τούτους ἐν οἴκῳ κυρίου
- 8 І очищу Я їх з їхньої провини всілякої, що нагрішили Мені, і пробачу всі їхні провини, якими нагрішили Мені, та відпали від Мене.
And I will make them clean from all their sin, with which they have been sinning against me; I will have forgiveness for all their sins, with which they have been sinning against me, and with which they have done evil against me.
καὶ ἐγένετο ἱερέμιου παυσάμενου λαλοῦντος πάντα ἃ συνέταξεν αὐτῷ κύριος λαλῆσαι παντὶ τῷ λαῷ καὶ συνελάβοσαν αὐτὸν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ ψευδοπροφῆται καὶ πᾶς ὁ λαὸς λέγων θανάτῳ ἀποθανῆ
- 9 І Єрусалим Мені стане за радісне ймення, за хвалу та пишноту всім людям землі, що почувуть про все те добро, що зробив Я для них! І вони полякаються та затремтять через все те добро та ввесь спокій, який Я для нього вчинив!
And this town will be to me for a name of joy, for a praise and a glory before all the nations of the earth, who, hearing of all the good which I am doing for them, will be shaking with fear because of all the good and the peace which I am doing for it.
ὅτι ἐπροφήτευσας τῷ ὀνόματι κυρίου λέγων ὡςπερ σιλωμ ἔσται ὁ οἶκος οὗτος καὶ ἡ πόλις αὕτη ἐρημωθήσεται ἀπὸ κατοικοῦντων καὶ ἐξεκκλησιάσθη πᾶς ὁ λαὸς ἐπὶ ἱερεμῖαν ἐν οἴκῳ κυρίου
- 10 ¶ Так говорить Господь: Ще буде почутий на місці оцього, про яке ви говорите: Воно поруїноване, так що немає людини й немає скотини, у містах Юди й на вулицях Єрусалиму, спустошених так, що немає людини, й немає мешканця, й немає скотини,
This is what the Lord has said: There will again be sounding in this place, of which you say, It is a waste, without man and without beast; even in the towns of Judah and in the streets of Jerusalem which are waste and unpeopled, without man and without beast,
καὶ ἤκουσαν οἱ ἄρχοντες ἰουδα τὸν λόγον τοῦτον καὶ ἀνέβησαν ἐξ οἴκου τοῦ βασιλέως εἰς οἶκον κυρίου καὶ ἐκάθισαν ἐν προθύροις πόλης κυρίου τῆς καινῆς
- 11 радісний голос та голос веселий, голос молодого та голос молодої, голос тих, що говорять: Хваліть Господа Саваота, бо добрий Господь, бо навіки Його милосердя! що жертву хвали до Господнього дому приносять, бо Я поверну долю Краю цього, як було напочатку, говорить Господь!
Happy sounds, the voice of joy, the voice of the newly-married man and the voice of the bride, the voices of those who say, Give praise to the Lord of armies, for the Lord is good, for his mercy is unchanging for ever: the voices of those who go with praise into the house of the Lord. For I will let the land come back to its first condition, says the Lord.
καὶ εἶπαν οἱ ἱερεῖς καὶ οἱ ψευδοπροφῆται πρὸς τοὺς ἄρχοντας καὶ παντὶ τῷ λαῷ κρίσις θανάτου τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ ὅτι ἐπροφήτευσεν κατὰ τῆς πόλεως ταύτης καθὼς ἠκούσατε ἐν τοῖς ὁσίν ὑμῶν
- 12 Так говорить Господь Саваот: Ще буде на місці оцього спустошеному, що немає нічого воно від людини та аж до скотини, та по містах його всіх ще буде пасовисько для пастухів, куди приведуть вони череду на відпочинок!
This is what the Lord of armies has said: Again there will be in this place, which is a waste, without man and without beast, and in all its towns, a resting-place where the keepers of sheep will make their flocks take rest.
καὶ εἶπεν ἱερεμίας πρὸς τοὺς ἄρχοντας καὶ παντὶ τῷ λαῷ λέγων κύριος ἀπέστειλὲν με προφητεῦσαι ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦτον καὶ ἐπὶ τὴν πόλιν ταύτην πάντας τοὺς λόγους τούτους οὓς ἠκούσατε
- 13 У містах у горішніх, у містах долишніх, і в південних містах, і в Веніяминовому краї, і в околицях Єрусалиму, і в містах Юдиних ще прохідиме череда через руки рахуючого, говорить Господь!
In the towns of the hill-country, in the towns of the lowland, and in the towns of the South and in the land of Benjamin and in the country round Jerusalem and in the towns of Judah, the flocks will again go under the hand of him who is numbering them, says the Lord.
καὶ νῦν βελτίους ποιήσατε τὰς ὁδοὺς ὑμῶν καὶ τὰ ἔργα ὑμῶν καὶ ἀκούσατε τῆς φωνῆς κυρίου καὶ παύσεται κύριος ἀπὸ τῶν κακῶν ὧν ἐλάλησεν ἐφ' ὑμᾶς
- 14 Ось дні настають, говорить Господь, і Я виповню добре те слово, що Я провіщав про Ізраїлів дім і про дім Юдин:
See, the days are coming, says the Lord, when I will give effect to the good word which I have said about the people of Israel and the people of Judah.
καὶ ἰδοὺ ἐγὼ ἐν χερσίν ὑμῶν ποιήσατέ μοι ὡς συμφέρει καὶ ὡς βέλτιον ὑμῖν

- 15 **тими днями та часу того Я Давидові зрощу Пагіньця справедливости, Він буде чинити на землі правосуддя та правду!**
In those days and at that time, I will let a Branch of righteousness come up for David; and he will be a judge in righteousness in the land.
 ἀλλ' ἢ γνόντες γνώσεσθε ὅτι εἰ ἀναιρεῖτέ με αἷμα ἀθῶν δίδοτε ἐφ' ὑμᾶς καὶ ἐπὶ τὴν πόλιν ταύτην καὶ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας ἐν αὐτῇ ὅτι ἐν ἀληθείᾳ ἀπέσταλκέν με κύριος πρὸς ὑμᾶς λαλῆσαι εἰς τὰ ὄτα ὑμῶν πάντας τοὺς λόγους τούτους
- 16 **Юда буде спасений в тих днях, а Єрусалим буде жити безпечно, і його будуть кликати так: Господь наша правда!**
In those days, Judah will have salvation and Jerusalem will be safe: and this is the name which will be given to her: The Lord is our righteousness.
 καὶ εἶπαν οἱ ἄρχοντες καὶ πᾶς ὁ λαὸς πρὸς τοὺς ἱερεῖς καὶ πρὸς τοὺς ψευδοπροφήτας οὐκ ἔστιν τῷ ἀνθρώπῳ τούτῳ κρίσις θανάτου ὅτι ἐπὶ τῷ ὀνόματι κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν ἐλάλησεν πρὸς ἡμᾶς
- 17 **¶ Бо так промовляє Господь: Нема переводу Давидовим мужам, що мають сидіти на троні дому Израїлевого,**
For the Lord has said, David will never be without a man to take his place on the seat of the kingdom of Israel;
 καὶ ἀνέστησαν ἄνδρες τῶν πρεσβυτέρων τῆς γῆς καὶ εἶπαν πάση τῇ συναγωγῇ τοῦ λαοῦ
- 18 **і нема переводу в Левитів священиків перед обличчям Моїм тому мужеві, що буде приносити цілопалення, і спалювати хлібну жертву, і приносити жертву всі дні!**
And the priests and the Levites will never be without a man to come before me, offering burned offerings and perfumes and meal offerings and offerings of beasts at all times.
 μαχαιρὰς ὁ μωραθίτης ἦν ἐν ταῖς ἡμέραις ἐξεκίου βασιλέως ἰουδα καὶ εἶπεν παντὶ τῷ λαῷ ἰουδα οὕτως εἶπεν κύριος σίων ὡς ἀγρὸς ἀροτριαθήσεται καὶ ἱερουσαλὴμ εἰς ἄβητον ἔσται καὶ τὸ ὄρος τοῦ οἴκου εἰς ἄλσος δρυμοῦ
- 19 **І було слово Господа до Єремії таке:**
And the word of the Lord came to Jeremiah, saying,
 μὴ ἀνελῶν ἀνεῖλεν αὐτὸν ἐξεκίας καὶ πᾶς ἰουδα οὐχὶ ὅτι ἐφοβήθησαν τὸν κύριον καὶ ὅτι ἐδεήθησαν τοῦ προσώπου κυρίου καὶ ἐπαύσατο κύριος ἀπὸ τῶν κακῶν ὧν ἐλάλησεν ἐπ' αὐτούς καὶ ἡμεῖς ἐπ οἴσημεν κακὰ μεγάλα ἐπὶ ψυχᾷς ἡμῶν
- 20 **Так говорить Господь: Якщо знищите ви заповіта Мого щодо дня та Мого заповіта щодо ночі, щоб не було дня та ночі в їхньому часі,**
The Lord has said: If it is possible for my agreement of the day and the night to be broken, so that day and night no longer come at their fixed times,
 καὶ ἀνθρώπος ἦν προφητεύων τῷ ὀνόματι κυρίου ουρίας υἱὸς σαμίου ἐκ καριαθιαρμ καὶ ἐπροφήτευσεν περὶ τῆς γῆς ταύτης κατὰ πάντας τοὺς λόγους ἱερεμίου
- 21 **то знищений буде також заповіт Мій з Давидом, рабом Моїм, щоб він сина не мав, який не царював би на троні його, і з Левитами-священиками, слугами Моїми!**
Then my agreement with my servant David may be broken, so that he no longer has a son to take his place on the seat of the kingdom; and my agreement with the Levites, the priests, my servants.
 καὶ ἤκουσεν ὁ βασιλεὺς ἰωακὴμ καὶ πάντες οἱ ἄρχοντες πάντας τοὺς λόγους αὐτοῦ καὶ ἐξήτουν ἀποκτεῖναι αὐτὸν καὶ ἤκουσεν ουρίας καὶ εἰσῆλθεν εἰς αἴγυπτον
- 22 **І як незчисленні ті зорі небесні, а морський пісок незмірениий, так помножу насіння Давида, Мого раба, та Левитів, що служать Мені!**
As it is not possible for the army of heaven to be numbered, or the sand of the sea measured, so will I make the seed of my servant David, and the Levites my servants.
 καὶ ἐξαπέστειλεν ὁ βασιλεὺς ἄνδρας εἰς αἴγυπτον
- 23 **І було слово Господа до Єремії таке:**
And the word of the Lord came to Jeremiah, saying,
 καὶ ἐξηγάγασαν αὐτὸν ἐκεῖθεν καὶ εἰσηγάγασαν αὐτὸν πρὸς τὸν βασιλέα καὶ ἐπάταξεν αὐτὸν ἐν μαχαίρᾳ καὶ ἔρριψεν αὐτὸν εἰς τὸ μνήμα υἱῶν λαοῦ αὐτοῦ
- 24 **Хіба ж ти не завважив, як народ цей казав був, говорячи: Обидва ті роди, яких Господь вибрав, відкинув Він їх? І народом Моїм вони нехтують, наче б не був він уже перед ними народом.**
Have you taken note of what these people have said, The two families, which the Lord took for himself, he has given up? This they say, looking down on my people as being, in their eyes, no longer a nation.
 πλὴν χεῖρ σχικαμ υἱοῦ σαφάν ἦν μετὰ ἱερεμίου τοῦ μὴ παραδοῦναι αὐτὸν εἰς χεῖρας τοῦ λαοῦ τοῦ μὴ ἀνελεῖν αὐτόν
- 2 **Так говорить Господь, Бог Израїлів: Иди, і скажеш до Седекії, царя Юдиного, і звістиш йому: Так говорить Господь: Ось Я віддам оце місто в руку вавилонського царя, та й спалю його о огнем.**
The Lord, the God of Israel, has said, Go and say to Zedekiah, king of Judah, This is what the Lord has said: See, I will give this town into the hands of the king of Babylon, and he will have it burned with fire:
 οὕτως εἶπεν κύριος ποιήσον δεσμοὺς καὶ κλοιοὺς καὶ περίθου περὶ τὸν τράχηλόν σου

- 3 А ти не втечеш із руки його, бо справді будеш схоплений ти, і в руку його будеш відданий, і очі твої побачать очі вавилонського царя, і уста його говоритимуть з устами твоїми, і до Вавилону ти прийдеш.
 And you will not get away from him, but will certainly be taken and given up into his hands; and you will see the king of Babylon, eye to eye, and he will have talk with you, mouth to mouth, and you will go to Babylon.
 και ἀποστελεῖς αὐτοὺς πρὸς βασιλέα ἰδουμαίας καὶ πρὸς βασιλέα μοαβ καὶ πρὸς βασιλέα υἰῶν αμμων καὶ πρὸς βασιλέα τύρου καὶ πρὸς βασιλέα σιδῶνος ἐν χερσὶν ἀγγέλων αὐτῶν τῶν ἐρχομένων εἰς ἀπάντησιν αὐτῶν εἰς ἱερουσαλημ πρὸς σεδεκιαν βασιλέα ἰουδα
- 4 Але послухай Господнього слова, Седекіє, царю Юдин: Так про тебе говорить Господь: Не помреш від меча!
 But give ear to the word of the Lord, O Zedekiah, king of Judah; this is what the Lord has said about you: Death will not come to you by the sword:
 και συντάξεις αὐτοῖς πρὸς τοὺς κυρίους αὐτῶν εἰπεῖν οὕτως εἶπεν κύριος ὁ θεὸς ἰσραηλ οὕτως ἐρεῖτε πρὸς τοὺς κυρίους ὑμῶν
- 5 У мирі помреш ти; і як палили на погребі батькам твоїм, першим царям, що були перед тобою, так будуть палити й тобі, й О пане будуть голосити тобі, бо Я говорив тобі слово, каже Господь.
 You will come to your end in peace; and such burnings as they made for your fathers, the earlier kings before you, will be made for you; and they will be weeping for you and saying, Ah lord! for I have said the word, says the Lord.
 ὅτι ἐγὼ ἐποίησα τὴν γῆν ἐν τῇ ἰσχύϊ μου τῇ μεγάλῃ καὶ ἐν τῷ ἐπιχειρῶ μου τῷ ὑψηλῷ καὶ δώσω αὐτὴν ᾧ ἐὰν δόξῃ ἐν ὀφθαλμοῖς μου
- 6 І говорив пророк Єремія до Седекії, царя Юдиного, всі оці слова в Єрусалимі.
 Then Jeremiah the prophet said all these things to Zedekiah, king of Judah, in Jerusalem,
 ἔδωκα τὴν γῆν τῷ ναβουχοδοносор βασιλεῖ βαβυλῶνος δουλεῦειν αὐτῷ καὶ τὰ θηρία τοῦ ἀγροῦ ἐργάζεσθαι αὐτῷ
- 8 ¶ Слово, що було до Єремії від Господа по тому, як цар Седекія склав був заповіта з усім народом, що в Єрусалимі, щоб оголосити їм волю,
 The word which came to Jeremiah from the Lord, after King Zedekiah had made an agreement with all the people in Jerusalem, to give news in public that servants were to be made free;
 και τὸ ἔθνος καὶ ἡ βασιλεία ὅσοι ἐὰν μὴ ἐμβάλωσιν τὸν τράχηλον αὐτῶν ὑπὸ τὸν ζυγὸν βασιλέως βαβυλῶνος ἐν μαχαίρᾳ καὶ ἐν λιμῷ ἐπισκέψομαι αὐτούς εἶπεν κύριος ἕως ἐκλίπωσιν ἐν χειρὶ αὐτοῦ
- 9 щоб кожен відпустив раба свого, і кожен свою невольницю, сврея та сврейку, вільними, щоб ніхто не поневолював свого брата юдея.
 That every man was to let his Hebrew man-servant and his Hebrew servant-girl go free; so that no one might make use of a Jew, his countryman, as a servant:
 και ὑμεῖς μὴ ἀκούετε τῶν ψευδοπροφητῶν ὑμῶν καὶ τῶν μαντευομένων ὑμῖν καὶ τῶν ἐνυπνιαζομένων ὑμῖν καὶ τῶν οἰωνισμάτων ὑμῶν καὶ τῶν φαρμακῶν ὑμῶν τῶν λεγόντων οὐ μὴ ἐργάσηθε τῷ βασιλεῖ βαβυλῶνος
- 10 І послухалися всі князі та ввесь народ, що пристали до заповіту, щоб кожен відпустив свого раба, і кожен свою невольницю, вільними, щоб більш не неволити їх. І вони послухалися, і повідпукали.
 And this was done by all the rulers and the people who had taken part in the agreement, and every one let his man-servant and his servant-girl go free, not to be used as servants any longer; they did so, and let them go.
 ὅτι ψευδῆ αὐτοὶ προφητεύουσιν ὑμῖν πρὸς τὸ μακρῦναι ὑμᾶς ἀπὸ τῆς γῆς ὑμῶν
- 11 Але потому вони знову вернули тих рабів та тих невольниць, яких повідпукали були вільними, і примусили їх стати за рабів та невольниць.
 But later, they took back again the servants and the servant-girls whom they had let go free, and put them again under the yoke as servants and servant-girls.
 και τὸ ἔθνος ὃ ἐὰν εἰσαγάγῃ τὸν τράχηλον αὐτοῦ ὑπὸ τὸν ζυγὸν βασιλέως βαβυλῶνος καὶ ἐργάσῃται αὐτῷ καὶ καταλείψῃ αὐτὸν ἐπὶ τῆς γῆς αὐτοῦ καὶ ἐργᾶται αὐτῷ καὶ ἐνοικήσει ἐν αὐτῇ
- 12 І було слово Господнє до Єремії від Господа, кажучи:
 For this reason the word of the Lord came to Jeremiah from the Lord, saying,
 και πρὸς σεδεκιαν βασιλέα ἰουδα ἐλάλησα κατὰ πάντας τοὺς λόγους τούτους λέγων εἰσαγάγετε τὸν τράχηλον ὑμῶν
- 14 З кінцем семи років відпустите кожен свого брата сврея, що буде проданий тобі й послужить тобі шість років, і відпустиш його вільним від себе. Та не слухалися Мене ваші батьки, і не прихилили свого уха до цього.
 At the end of seven years every man is to let go his countryman who is a Hebrew, who has become yours for a price and has been your servant for six years; you are to let him go free: but your fathers gave no attention and did not give ear.
 και ἐργάσασθε τῷ βασιλεῖ βαβυλῶνος ὅτι ἄδικα αὐτοὶ προφητεύουσιν ὑμῖν
- 15 А сьогодні вернулися ви та й зробили справедливе в очах Моїх, щоб оголосити волю кожен своєму ближньому, і склали заповіта перед лицем Моїм у тому домі, в якому кликалось Ім'я Мос.
 And now, turning away from evil, you had done what is right in my eyes, giving a public undertaking for every man to make his neighbour free; and you had made an agreement before me in the house which is named by my name:
 ὅτι οὐκ ἀπέστειλα αὐτούς φησὶν κύριος καὶ προφητεύουσιν τῷ ὀνόματί μου ἐπ' ἀδίκῳ πρὸς τὸ ἀπολέσαι ὑμᾶς καὶ ἀπολεῖσθε ὑμεῖς καὶ οἱ προφῆται ὑμῶν οἱ προφητεύοντες ὑμῖν ἐπ' ἀδίκῳ ψευδῇ

- 16 Та ви знову збездистали Ім'я Мос, і вернули кожен раба свого й кожен невільницю свою, яких відпустили були на волю, і примусили їх, щоб були вам рабами та невільницями.
But again you have put shame on my name, and you have taken back, every one his man-servant and his servant-girl, whom you had sent away free, and you have put them under the yoke again to be your servants and servant-girls.
ὁμῖν καὶ παντὶ τῷ λαῷ τούτῳ καὶ τοῖς ἱερεῦσιν ἐλάλησα λέγων οὕτως εἶπεν κύριος μὴ ἀκούετε τῶν λόγων τῶν προφητῶν τῶν προφητευόντων ὑμῖν λεγόντων ἰδοὺ σκεῦη οἴκου κυρίου ἐπιστρέψει ἐκ βαβυλῶνος ὅτι ἄδικα αὐτοὶ προφητεύουσιν ὑμῖν οὐκ ἀπέστειλα αὐτούς
- 18 І віддам цих людей, що переступають Мого заповіта, що не додержують слів заповіту, якого були склали перед лицем Моїм, що вони розрізали надвос теля та перейшли між його кав алками,
And I will give the men who have gone against my agreement and have not given effect to the words of the agreement which they made before me, when the ox was cut in two and they went between the parts of it,
εἰ προφηταὶ εἰσιν καὶ εἰ ἔστιν λόγος κυρίου ἐν αὐτοῖς ἀπαντησάτωσάν μοι
- 19 також князів Юди та князів Єрусалиму, евнухів і священників, та весь народ Краю, що проходили поміж кавалками цього теляти,
The rulers of Judah and the rulers of Jerusalem, the unsexed servants and the priests and all the people of the land who went between the parts of the ox,
ὅτι οὕτως εἶπεν κύριος καὶ τῶν ἐπιλοιπῶν σκευῶν
- 20 то Я їх віддам у руку їхніх ворогів та в руку тих, хто шукає їхню душу, і стане падлю їхнє стервом для птаства небесного та для земної звірини...
Even these I will give up into the hands of their haters and into the hands of those who have designs against their lives: and their dead bodies will become food for the birds of heaven and the beasts of the earth.
ὃν οὐκ ἔλαβεν βασιλεὺς βαβυλῶνος ὅτε ἀπόκισεν τὸν ιεχονιαν ἐξ ἱερουσαλημ
- 22 Ось Я накажу, говорить Господь, і верну їх до цього міста, і вони воюватимуть з ним, і здобудуть його та й сплять його огнем, а Юдині міста віддам на спустошення, і не буде в них мешканця!...
See, I will give orders, says the Lord, and make them come back to this town; and they will make war on it and take it and have it burned with fire: and I will make the towns of Judah waste and unpeopled.
εἰς βαβυλῶνα εἰσελεύσεται λέγει κύριος
- 1 ¶ Слово, що було до Єремїї від Господа за днів Єгоякіма, сина Йосїї, царя Юди, говорячи:
The word which came to Jeremiah from the Lord, in the days of Jehoiakim, the son of Josiah, king of Judah, saying,
καὶ ἐγένετο ἐν τῷ τετάρτῳ ἔτει σεδεκια βασιλέως ἰουδα ἐν μηνὶ τῷ πέμπτῳ εἶπεν μοι ἀνανιας υἱὸς αἰζωρ ὁ ψευδοπροφήτης ὁ ἀπὸ γαβαων ἐν οἴκῳ κυρίου κατ' ὀφθαλμοὺς τῶν ἱερέων καὶ παντὸς τοῦ λαοῦ λέγων
- 2 Іди до дому Рехавїтів, і будеш говорити з ними, і введеш їх до Господнього дому, до однієї з кімнат, і напоїш їх вином.
Go into the house of the Rechabites, and have talk with them, and take them into the house of the Lord, into one of the rooms, and give them wine.
οὕτως εἶπεν κύριος συνέτριψα τὸν ζυγὸν τοῦ βασιλέως βαβυλῶνος
- 3 І взяв я Язанию, Єремїїного сина, сина Хавацїїїного, і братів його, і всіх синів його та весь дїм Рехавїтів.
Then I took Jaazaniah, the son of Jeremiah, the son of Habazziniah, and his brothers and all his sons and all the Rechabites;
ἔτι δύο ἔτη ἡμερῶν ἐγὼ ἀποστρέψω εἰς τὸν τόπον τοῦτον τὰ σκεῦη οἴκου κυρίου
- 4 І ввів я їх до Господнього дому, до кімнати синів Ханана, сина Ігдалїїного, Божого чоловіка, що була при кімнаті князів, що над кімнатою Маасїї, Шаллумового сина, який пильнував порога.
And I took them into the house of the Lord, into the room of the sons of Hanan, the son of Igdaliah, the man of God, which was near the rulers' room, which was over the room of Maaseiah, the son of Shallum, the keeper of the door;
καὶ ιεχονιαν καὶ τὴν ἀποικίαν ἰουδα ὅτι συντρίψω τὸν ζυγὸν βασιλέως βαβυλῶνος
- 5 І поставив я перед синами дому Рехавїтів келїхи, повні вина, та чаші, та й сказав до них: Пийте вино!
And I put before the sons of the Rechabites basins full of wine and cups, and I said to them, Take some wine.
καὶ εἶπεν ἱερεμιας πρὸς ἀνανιαν κατ' ὀφθαλμοὺς παντὸς τοῦ λαοῦ καὶ κατ' ὀφθαλμοὺς τῶν ἱερέων τῶν ἐστηκότων ἐν οἴκῳ κυρίου
- 6 А вони відказали: Не будемо пити вина, бо наш батько Йонадав, син Рехавїт, наказав нам, говорячи: Не пийте вина ані ви, ані ваші сини аж навіки!
But they said, We will take no wine: for Jonadab, the son of Rechab our father, gave us orders, saying, You are to take no wine, you or your sons, for ever:
καὶ εἶπεν ἱερεμιας ἀληθῶς οὕτω ποιῆσαι κύριος στήσαι τὸν λόγον σου ὃν σὺ προφητεύεις τοῦ ἐπιστρέψαι τὰ σκεῦη οἴκου κυρίου καὶ πᾶσαν τὴν ἀποικίαν ἐκ βαβυλῶνος εἰς τὸν τόπον τοῦτον

- 7 I не будуйте дому, і не сійте, і не засаджуйте виноградника, і не майте їх, але сидіть у наметах по всі ваші дні, щоб жити довгі дні на поверхні землі, де ви мандруєте!
 And you are to make no houses, or put in seed, or get vine-gardens planted, or have any: but all your days you are to go on living in tents, so that you may have a long life in the land where you are living as in a strange country.
 πλήν ἀκούσατε τὸν λόγον κυρίου ὃν ἐγὼ λέγω εἰς τὰ ὄτα ὑμῶν καὶ εἰς τὰ ὄτα παντὸς τοῦ λαοῦ
- 8 I послухалися ми голосу нашого батька Єгонадава, Рехавового сина, про все, що він наказав був нам, щоб не пили вина по всі наші дні ми, наші жінки, наші сини та дочки наші,
 And we have kept the rules of Jonadab, the son of Rechab our father, in everything which he gave us orders to do, drinking no wine all our days, we and our wives and our sons and our daughters;
 οἱ προφῆται οἱ γεγονότες πρότεροί μου καὶ πρότεροι ὑμῶν ἀπὸ τοῦ αἰῶνος καὶ ἐπροφήτευσαν ἐπὶ γῆς πολλῆς καὶ ἐπὶ βασιλείας μεγάλας εἰς πόλεμον
- 9 і щоб ні будувати домів для нашого пробування, а виноградник і поле та насіння не будуть наші.
 Building no houses for ourselves, having no vine-gardens or fields or seed:
 ὁ προφήτης ὁ προφητεύσας εἰς εἰρήνην ἐλθόντος τοῦ λόγου γνώσονται τὸν προφήτην ὃν ἀπέστειλεν αὐτοῖς κύριος ἐν πίστει
- 10 I осіли ми в наметах, і послухалися, та й зробили все, що наказав нам наш батько Йонадав.
 But we have been living in tents, and have done everything which Jonadab our father gave us orders to do.
 καὶ ἔλαβεν ἀνανίας ἐν ὀφθαλμοῖς παντὸς τοῦ λαοῦ τοὺς κλοιοὺς ἀπὸ τοῦ τραχήλου ἱερεμίου καὶ συνέτριψεν αὐτούς
- 11 I сталося, коли Навуходоносор, цар вавилонський, прийшов був на цей Край, то ми сказали: Ходіть, і ввійдемо до Єрусалиму перед військом халдеїв та перед військом Араму. I осіли ся ми в Єрусалимі.
 But when Nebuchadrezzar, king of Babylon, came up into the land, we said, Come, let us go to Jerusalem, away from the army of the Chaldaeans and from the army of the Aramaeans: and so we are living in Jerusalem.
 καὶ εἶπεν ἀνανίας κατ' ὀφθαλμοῦς παντὸς τοῦ λαοῦ λέγων οὕτως εἶπεν κύριος οὕτως συντρίψω τὸν ζυγὸν βασιλείως βαβυλῶνος ἀπὸ τραχήλων πάντων τῶν ἐθνῶν καὶ ὄχρετο ἱερεμίας εἰς τὴν ὁδὸν αὐτὸν
- 12 ¶ I було слово Господа до Єремїї таке:
 Then the word of the Lord came to Jeremiah, saying,
 καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς ἱερεμίαν μετὰ τὸ συντρίψαι ἀνανίαν τοὺς κλοιοὺς ἀπὸ τοῦ τραχήλου αὐτοῦ λέγων
- 13 Так говорить Господь Саваот, Бог Ізраїлів: Иди, і скажеш до юдеянина та до мешканців Єрусалиму: Чи з цього не витягнете науки, щоб слухатися Моїх слів? говорить Господь.
 This is what the Lord of armies, the God of Israel, has said: Go and say to the men of Judah and the people of Jerusalem, Is there no hope of teaching you to give ear to my words? says the Lord.
 βάδιζε καὶ εἰπὸν πρὸς ἀνανίαν λέγων οὕτως εἶπεν κύριος κλοιοὺς ζυλίνους συνέτριψας καὶ ποιήσω ἀντ' αὐτῶν κλοιοὺς σιδηροῦς
- 14 Додержано слова Єгонадава, Рехавового сина, що наказав був синам своїм не пити вина, і не пили вони аж до дня цього, бо послухалися наказу свого батька; а Я говорив до вас рано та пізно, та не слухалися ви Мене!
 The orders which Jonadab, the son of Rechab, gave to his sons to take no wine, are done, and to this day they take no wine, for they do the orders of their father: but I have sent my words to you, getting up early and sending them, and you have not given ear to me.
 ὅτι οὕτως εἶπεν κύριος ζυγὸν σιδηροῦν ἔθηκα ἐπὶ τὸν τράχηλον πάντων τῶν ἐθνῶν ἐργάζεσθαι τῷ βασιλεῖ βαβυλῶνος
- 15 I послав Я до вас усіх Своїх рабів пророків рано та пізно, говорячи: Верніться по кожен зо своєї злої дороги, та виправте вчинки свої, і не ходіть за іншими богами, щоб служити їм, і сидіть на тій землі, що Я дав вам та вашим батькам! Та не схилили ви свого уха, і не послухались Мене.
 And I have sent you all my servants the prophets, getting up early and sending them, saying, Come back, now, every man from his evil way, and do better, and go not after other gods to become their servants, and you will go on living in the land which I have given to you and to your fathers: but your ears have not been open, and you have not given attention to me.
 καὶ εἶπεν ἱερεμίας τῷ ἀνανία οὐκ ἀπέσταλκέν σε κύριος καὶ πεποιθένα ἐποίησας τὸν λαὸν τοῦτον ἐπ' ἀδίκῳ
- 16 Бо додержали сини Єгонадава, сина Рехавового, наказа свого батька, що наказав був їм, а народ цей не послухався Мене.
 Though the sons of Jonadab the son of Rechab have done the orders of their father which he gave them, this people has not given ear to me:
 διὰ τοῦτο οὕτως εἶπεν κύριος ἰδοὺ ἐγὼ ἐξαποστέλλω σε ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς τούτῳ τῷ ἐνιαυτῷ ἀποθανῆ
- 17 Тому так промовляє Господь Бог Саваот, Бог Ізраїлів: Ось Я спроваджую на Юду та на всіх мешканців Єрусалиму все те зло, що Я провіщав був про них. Бо Я говорив до них, та вони не слухали, і кликав Я їх, та вони не відповідали...
 For this reason the Lord, the God of armies, the God of Israel, has said, See, I will send on Judah and on all the people of Jerusalem all the evil which I said I would do to them: because I sent my words to them, but they did not give ear; crying out to them, but they gave no answer.
 καὶ ἀπέθανεν ἐν τῷ μηνὶ τῷ ἑβδόμῳ

- 1 ¶ I сталося четвертого року Єгоякіма, Йосіїного сина, царя Юдиного, було оце слово до Єремії від Господа, кажучи:
Now it came about in the fourth year of Jehoiakim, the son of Josiah, king of Judah, that this word came to Jeremiah from the Lord, saying,
καὶ οὗτοι οἱ λόγοι τῆς βίβλου οὓς ἀπέστειλεν ἱερεμίας ἐξ ἱερουσαλημ πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους τῆς ἀποικίας καὶ πρὸς τοὺς ἱερεῖς καὶ πρὸς τοὺς ψευδοπροφῆτας ἐπιστολὴν εἰς βαβυλῶνα τῇ ἀποικίᾳ καὶ πρὸς ἅπαντα τὸν λαὸν
- 2 Візьми собі книжкового звозя, і напиши на ньому всі ті слова, що Я говорив тобі про Ізраїля й про Юду, та про всі народи від дня, коли Я почав говорити тобі, від днів Йосії та аж до цього дня.
Take a book and put down in it all the words I have said to you against Israel and against Judah and against all the nations, from the day when my word came to you in the days of Josiah till this day.
ὕστερον ἐξελθόντος ἰερχονίου τοῦ βασιλέως καὶ τῆς βασιλείσης καὶ τῶν ἐνούχων καὶ παντὸς ἐλευθέρου καὶ δεσμώτου καὶ τεχνίτου ἐξ ἱερουσαλημ
- 3 Може почус дім Юдин усе те зло, що Я думаю вчинити їм, щоб вернулися кожен зо своєї злої дороги, а Я прощу їхню провину та їхній гріх.
It may be that the people of Judah, hearing of all the evil which it is my purpose to do to them, will be turned, every man from his evil ways; so that they may have my forgiveness for their evil-doing and their sin.
ἐν χειρὶ ἐλεασα υἱοῦ σαφαν καὶ γαμαρίου υἱοῦ χελκίου ὃν ἀπέστειλεν σεδεκίας βασιλεὺς ἰουδα πρὸς βασιλέα βαβυλῶνος εἰς βαβυλῶνα λέγων
- 4 I покликав Єремія Баруха, Неріїного сина, і Барух написав з уст Єремії всі Господні слова, що Він говорив йому, на книжковий звій.
Then Jeremiah sent for Baruch, the son of Neriah; and Baruch took down from the mouth of Jeremiah all the words of the Lord which he had said to him, writing them in a book.
οὕτως εἶπεν κύριος ὁ θεὸς ἰσραηλ ἐπὶ τὴν ἀποικίαν ἣν ἀπόκισα ἀπὸ ἱερουσαλημ
- 5 I наказав Єремія Барухові, кажучи: Я задержаний, не можу ввійти до Господнього дому.
And Jeremiah gave orders to Baruch, saying, I am shut up, and am not able to go into the house of the Lord:
οἰκοδομήσατε οἶκους καὶ κατοικήσατε καὶ φυτεύσατε παραδείσους καὶ φάγετε τοὺς καρποὺς αὐτῶν
- 6 Тому піди сам, прочитай зо звозю, що написав ти з моїх уст, Господні слова в вуха народу в Господньому домі в дні посту, а також в вуха всього Юди, що приходить зо своїх міст, відчисташ їх.
So you are to go, reading there from the book, which you have taken down from my mouth, the words of the Lord, in the hearing of the people in the Lord's house, on a day when they go without food, and in the hearing of all the men of Judah who have come out from their towns.
καὶ λάβετε γυναῖκας καὶ τεκνοποιήσατε υἱοὺς καὶ θυγατέρας καὶ λάβετε τοῖς υἱοῖς ὑμῶν γυναῖκας καὶ τὰς θυγατέρας ὑμῶν ἀνδράσιν δότε καὶ πληθύνεσθε καὶ μὴ σμικρυνθῆτε
- 7 Може впаде їхнє благання перед Господнє лице, і вони вернуться кожен зо своєї злої дороги, бо великий гнів та лютьість, що Господь говорив проти народу цього!
It may be that their prayer for grace will go up to the Lord, and that every man will be turned from his evil ways: for great is the wrath and the passion made clear by the Lord against this people.
καὶ ζητήσατε εἰς εἰρήνην τῆς γῆς εἰς ἣν ἀπόκισα ὑμᾶς ἐκεῖ καὶ προσεῦξασθε περὶ αὐτῶν πρὸς κύριον ὅτι ἐν εἰρήνῃ αὐτῆς ἔσται εἰρήνη ὑμῖν
- 8 I зробив Барух, син Неріїїн, усе, що наказав був йому пророк Єремія, щоб прочитати з книги Господні слова в Господньому домі.
And Baruch, the son of Neriah, did as Jeremiah the prophet gave him orders to do, reading from the book the words of the Lord in the Lord's house.
ὅτι οὕτως εἶπεν κύριος μὴ ἀναπειθέτωσαν ὑμᾶς οἱ ψευδοπροφῆται οἱ ἐν ὑμῖν καὶ μὴ ἀναπειθέτωσαν ὑμᾶς οἱ μάντιες ὑμῶν καὶ μὴ ἀκούετε εἰς τὰ ἐνόπνια ὑμῶν ἃ ὑμεῖς ἐνουπνιάζεσθε
- 9 ¶ I сталося п'ятого року Єгоякіма, Йосіїного сина, царя Юдиного, дев'ятого місяця, оголосили піст перед Господнім лицем для всього народу в Єрусалимі та для всього того народу, що поприходив з Юдиних міст до Єрусалиму.
Now it came about in the fifth year of Jehoiakim, the son of Josiah, king of Judah, in the ninth month, that it was given out publicly that all the people in Jerusalem, and all the people who came from the towns of Judah to Jerusalem, were to keep from food before the Lord.
ὅτι ἄδικα αὐτοὶ προφητεύουσιν ὑμῖν ἐπὶ τῷ ὀνόματί μου καὶ οὐκ ἀπέστειλα αὐτούς
- 10 I прочитав Барух з книги Єреміїні слова в домі Господньому в кімнаті писаря Гемарії, Шафанового сина, на горішньому подвір'ї, при вході до нової брами Господнього дому, в вуха всього народу.
Then Baruch gave a public reading of the words of Jeremiah from the book, in the house of the Lord, in the room of Gemariah, the son of Shaphan the scribe, in the higher square, as one goes in by the new doorway of the Lord's house, in the hearing of all the people.
ὅτι οὕτως εἶπεν κύριος ὅταν μέλλῃ πληροῦσθαι βαβυλῶνι ἐβδομήκοντα ἔτη ἐπισκέψομαι ὑμᾶς καὶ ἐπιστήσω τοὺς λόγους μου ἐφ' ὑμᾶς τοῦ τὸν λαὸν ὑμῶν ἀποστρέψαι εἰς τὸν τόπον τοῦτον
- 11 I почув Михай, син Гемарії, Шафанового сина, всі Господні слова з книги,
And Micaiah, the son of Gemariah, the son of Shaphan, after hearing all the words of the Lord from the book,
καὶ λογιῶμαι ἐφ' ὑμᾶς λογισμὸν εἰρήνης καὶ οὐ κακὰ τοῦ δοῦναι ὑμῖν ταῦτα

- 12 і зійшов до царського дому, до кімнати писаря, аж ось там сидять усі зверхники: писар Елішама, і Делая, син Шемаїн, і Елнатан, син Ахборів, і Гемарія, син Шафанів, і Седекія, син Хананії, і всі зверхники.
Went down to the king's house, to the scribe's room: and all the rulers were seated there, Elishama the scribe and Delaiah, the son of Shemaiah, and Elnathan, the son of Achbor, and Gemariah, the son of Shaphan, and Zedekiah, the son of Hananiah, and all the rulers.
καὶ προσεῦξασθε πρὸς με καὶ εἰσακούσομαι ὑμῶν
- 13 І розповів їм Михей всі ті слова, які він почув був, коли Барух читав із книги в вуха народу.
Then Micaiah gave them an account of all the words which had come to his ears when Baruch was reading the book to the people.
καὶ ἐκζητήσατέ με καὶ εὐρήσατέ με ὅτι ζητήσατέ με ἐν ὅλῃ καρδίᾳ ὑμῶν
- 14 І всі зверхники послали до Баруха Єгудія, сина Нетанії, сина Шелемії, сина Кушіїного, говорячи: Того звозя, що читав ти з нього в вуха народу, візьми його в свою руку та й прийди! І взяв Барух, син Неріїїн, звозя в свою руку та й прийшов до них.
So all the rulers sent Jehudi, the son of Nethaniah, the son of Shelemiah, the son of Cushi, to Baruch, saying, Take in your hand the book from which you have been reading to the people and come. So Baruch, the son of Neriah, took the book in his hand and came down to them.
καὶ ἐπιφανοῦμαι ὑμῖν
- 15 А ті сказали до нього: Сідай же, і прочитай його в наші вуха! І прочитав Барух в їхні вуха.
Then they said to him, Be seated now, and give us a reading from it. So Baruch did so, reading it to them.
ὅτι εἶπατε κατέστησεν ἡμῖν κύριος προφήτας ἐν βαβυλῶνι
- 21 І послав цар Єгудія взяти звозя, і той узяв його з кімнати писаря Елішама. І Єгудій прочитав його в вуха царя та в вуха всіх зверхників, що стояли при царі.
So the king sent Jehudi to get the book, and he took it from the room of Elishama the scribe. And Jehudi gave a reading of it in the hearing of the king and all the rulers who were by the king's side.
οὕτως εἶπεν κύριος ἐπὶ ἀχιαβ καὶ ἐπὶ σεδεκιαν ἰδοὺ ἐγὼ δίδωμι αὐτοὺς εἰς χεῖρας βασιλέως βαβυλῶνος καὶ πατάξει αὐτοὺς κατ' ὀφθαλμοὺς ὑμῶν
- 22 А цар сидів у зимовому домі, дев'ятого місяця, і перед ним був розпалений камінок.
Now the king was seated in the winter house, and a fire was burning in the fireplace in front of him.
καὶ λήμψονται ἀπ' αὐτῶν κατάραν ἐν πάσῃ τῇ ἀποικίᾳ ἰουδα ἐν βαβυλῶνι λέγοντες ποιῆσαι σε κύριος ὡς σεδεκιαν ἐποίησεν καὶ ὡς ἀχιαβ οὗς ἀπετηγάνισεν βασιλεὺς βαβυλῶνος ἐν πυρὶ
- 23 І сталося, коли Єгудій перечитував три чи чотири стовпці, то цар відрізував це писарським ножом та й кидав до огню, що в каминку, аж поки не згорів увесь звій на огні, що в каминку...
And it came about that whenever Jehudi, in his reading, had got through three or four divisions, the king, cutting them with his penknife, put them into the fire, till all the book was burned up in the fire which was burning in the fireplace.
δι' ἣν ἐποίησαν ἀνομίαν ἐν ἰσραὴλ καὶ ἐμοιχῶντο τὰς γυναῖκας τῶν πολιτῶν αὐτῶν καὶ λόγον ἐχρημάτισαν ἐν τῷ ὀνόματί μου ὃν οὐ συνέταξα αὐτοῖς καὶ ἐγὼ μάρτυς φησὶν κύριος
- 24 Та не злякалися й не роздерли своїх шат цар та всі його раби, що слухали всі ці слова.
But they had no fear and gave no signs of grief, not the king or any of his servants, after hearing all these words.
καὶ πρὸς σαμαϊαν τὸν νελαμίτην ἐρεῖς
- 25 І хоч Елнатан, і Делая, і Гемарія просили царя не палити того звозю, та не послухався він їх.
And Elnathan and Delaiah and Gemariah had made a strong request to the king not to let the book be burned, but he would not give ear to them.
οὐκ ἀπέστειλά σε τῷ ὀνόματί μου καὶ πρὸς σοφονιαν υἱὸν μαασαιου τὸν ιερέα εἰπέ
- 26 І наказав цар Єрахмелові, синові царевому, і Сераї, синові Азріїловому, і Шелемії, синові Авдіїловому, взяти писаря Баруха й пророка Єремію, та Господь їх зховав.
And the king gave orders to Jerahmeel, the king's son, and Seraiah, the son of Azriel, and Shelemiah, the son of Abdeel, to take Baruch the scribe and Jeremiah the prophet: but the Lord kept them safe.
κύριος ἔδωκέν σε εἰς ιερέα ἀντὶ ἰωδαε τοῦ ἱερέως γενέσθαι ἐπιστάτην ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου παντὶ ἀνθρώπῳ προφητεῦντι καὶ παντὶ ἀνθρώπῳ μαινομένῳ καὶ δώσεις αὐτὸν εἰς τὸ ἀπόκλεισμα καὶ εἰς τὸν καταρράκτην
- 27 І було Господнє слово до Єремії потому, як цар спалив був звозя та ті слова, що Барух написав з Єремїїних уст, говорячи:
Then after the book, in which Baruch had put down the words of Jeremiah, had been burned by the king, the word of the Lord came to Jeremiah, saying,
καὶ νῦν διὰ τί συνελθοῦσθε ιερεμϊαν τὸν ἐξ ἀναθῶθ τὸν προφητεῦσαντα ὑμῖν
- 28 Візьми собі знову іншого звозя, і напиши на ньому всі перші слова, що були на першому звої, якого спалив Єгояким, цар Юдин.
Take another book and put down in it all the words which were in the first book, which Jehoiakim, king of Judah, put into the fire.
οὐ διὰ τοῦτο ἀπέστειλεν πρὸς ὑμᾶς εἰς βαβυλῶνα λέγων μακρὰν ἐστὶν οἰκοδομήσατε οἰκίας καὶ κατοικήσατε καὶ φυτεύσατε κήπους καὶ φάγεσθε τὸν καρπὸν αὐτῶν

- 29 А про Єгоякіма, царя Юдиного, скажеш: Так говорить Господь: Ти спалив цього звоза, говорячи: Нащо написав ти на ньому таке: Конче прийде цар вавилонський і знищить оцей Край, і вигубить в ньому людину й скотину.
And about Jehoiakim, king of Judah, you are to say, This is what the Lord has said: You have put this book into the fire, saying, Why have you put in it that the king of Babylon will certainly come, causing the destruction of this land and putting an end to every man and beast in it?
καὶ ἀνέγνω σοφονίας τὸ βιβλίον εἰς τὰ ὄτα ἱερέμιου
- 30 Тому так говорить Господь про Єгоякіма, Юдиного царя: Не буде від нього сидячого на Давидовому троні, а його труп буде кинений на спекоту вдень та на холод вночі...
For this reason the Lord has said of Jehoiakim, king of Judah, He will have no son to take his place on the seat of David: his dead body will be put out to undergo the heat of the day and the cold of the night.
καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς ἱερεμίαν λέγων
- 31 І навіщу його та насіння його, і його рабів за їхні провини, і спроваджу на них та на мешканців Єрусалиму й на юдеянину все те зло, що Я говорив до них, та вони не послушали...
And I will send punishment on him and on his seed and on his servants for their evil-doing; I will send on them and on the people of Jerusalem and the men of Judah, all the evil which I said against them, but they did not give ear.
ἀπόστειλον πρὸς τὴν ἀποικίαν λέγων οὕτως εἶπεν κύριος ἐπὶ σαμαίαν τὸν νελαμίτην ἐπειδὴ ἐπροφήτευσεν ὑμῖν σαμαίαις καὶ ἐγὼ οὐκ ἀπέστειλα αὐτόν καὶ πεποιθέναι ἐποίησεν ὑμᾶς ἐπ' ἀδίκους
- 32 І Єремія взяв іншого звоза, і дав його писареві Барухові, синові Неріїїному, і той написав на ньому з Єремїїних уст усі слова тієї книги, яку спалив був Єгоякім, цар Юдин, в огні, і до них було додано ще багато подібних слів.
Then Jeremiah took another book, and gave it to Baruch the scribe, the son of Neriah, who put down in it, from the mouth of Jeremiah, all the words of the book which had been burned in the fire by Jehoiakim, king of Judah: and in addition a number of other words of the same sort.
διὰ τοῦτο οὕτως εἶπεν κύριος ἰδοὺ ἐγὼ ἐπισκέψομαι ἐπὶ σαμαίαν καὶ ἐπὶ τὸ γένος αὐτοῦ καὶ οὐκ ἔσται αὐτῶν ἄνθρωπος ἐν μέσῳ ὑμῶν τοῦ ἰδεῖν τὰ ἀγαθὰ ἃ ἐγὼ ποιήσω ὑμῖν οὐκ ὄνονται
- 1 ¶ І зацарював цар Седекія, син Йосіїїн, замість Конїї, сина Єгоякімового, якого зробив царем Навуходносор, цар вавилонський, в Юдиному краї.
And Zedekiah, the son of Josiah, became king in place of Coniah, the son of Jehoiakim, whom Nebuchadrezzar, king of Babylon, made king in the land of Judah.
ὁ λόγος ὁ γενόμενος πρὸς ἱερεμίαν παρὰ κυρίου εἰπεῖν
- 2 Та не послухався ані він, ані його раби, ані народ Краю слів Господа, які Він говорив через пророка Єремїю.
But he and his servants and the people of the land did not give ear to the words of the Lord which he said by Jeremiah the prophet.
οὕτως εἶπεν κύριος ὁ θεὸς ἰσραὴλ λέγων γράψον πάντας τοὺς λόγους οὓς ἐχρημάτισα πρὸς σέ ἐπὶ βιβλίου
- 3 І послав цар Седекія Єгухала, сина Шелемїїного, і священника Цефанію, сина Маасеїного, до пророка Єремїї, говорячи: Помолися за нас до Господа, Бога нашого!
And Zedekiah the king sent Jehucal, the son of Shelemiah, and Zephaniah, the son of Maaseiah the priest, to the prophet Jeremiah, saying, Make prayer now to the Lord our God for us.
ὅτι ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται φησὶν κύριος καὶ ἀποστρέψω τὴν ἀποικίαν λαοῦ μου ἰσραὴλ καὶ ἰουδα εἶπεν κύριος καὶ ἀποστρέψω αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν ἣν ἔδωκα τοῖς πατράσιν αὐτῶν καὶ κυριεύσουσιν αὐτῆς
- 4 А Єремія тоді ще вільно ходив серед народу, бо не дали його ще до в'язниці.
(Now Jeremiah was going about among the people, for they had not put him in prison.
καὶ οὗτοι οἱ λόγοι οὓς ἐλάλησεν κύριος ἐπὶ ἰσραὴλ καὶ ἰουδα
- 5 А фараонове військо вийшло з Єгипту. І почули вістку про них халдеї, що облягали Єрусалим, і відійшли від Єрусалиму.
And Pharaoh's army had come out from Egypt: and the Chaldaeans, who were attacking Jerusalem, hearing news of them, went away from Jerusalem.)
οὕτως εἶπεν κύριος φωνὴν φόβου ἀκούσεσθε φόβος καὶ οὐκ ἔστιν εἰρήνη
- 6 І було слово Господнє до пророка Єремїї, говорячи:
Then the word of the Lord came to the prophet Jeremiah, saying,
ἐρωτήσατε καὶ ἴδετε εἰ ἔτεκεν ἄρσεν καὶ περὶ φόβου ἐν ᾧ καθέξουσιν ὄσφιν καὶ σωτηρίαν διότι ἐώρακα πάντα ἄνθρωπον καὶ αἱ χεῖρες αὐτοῦ ἐπὶ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ ἐστράφησαν πρόσωπα εἰς ἵκτερον
- 7 Так промовив Господь, Бог Ізраїлів: Так скажете до Юдиного царя, що послав вас до мене поспитати мене: Ось фараонове військо, що вийшло вам на поміч, вернеться до свого краю , до Єгипту.
The Lord, the God of Israel, has said: This is what you are to say to the king of Judah who sent you to get directions from me: See, Pharaoh's army, which has come out to your help, will go back to Egypt, to their land.
ἐγενήθη ὅτι μεγάλη ἡ ἡμέρα ἐκείνη καὶ οὐκ ἔστιν τοιαύτη καὶ χρόνος στενός ἐστιν τῷ ἰακωβ καὶ ἀπὸ τούτου σωθήσεται

- 8 А халдеї знову вернуться, і будуть воювати з цим містом, і здобудуть його, та й спалять його огнем.
And the Chaldeans will come back again and make war against this town and they will take it and put it on fire.
 ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ εἶπεν κύριος συντρίψω τὸν ζυγὸν ἀπὸ τοῦ τραχήλου αὐτῶν καὶ τοὺς δεσμοὺς αὐτῶν διαρρήξω καὶ οὐκ ἐργῶνται αὐτοὶ ἐτι ἄλλοτρίους
- 9 Так говорить Господь: Не обманойте своїх душ, говорячи: Халдеї конче підуть від нас, бо не підуть вони.
The Lord has said, Have no false hopes, saying to yourselves, The Chaldeans will go away from us: for they will not go away.
 καὶ ἐργῶνται τῷ κυρίῳ θεῷ αὐτῶν καὶ τὸν δαυὶδ βασιλέα αὐτῶν ἀναστήσω αὐτοῖς
- 12 то вийшов Єремія з Єрусалиму, щоб піти до Веніяминового краю, і щоб сховатися там серед народу.
Jeremiah went out of Jerusalem to go into the land of Benjamin, with the purpose of taking up his heritage there among the people.
 οὕτως εἶπεν κύριος ἀνέστησα σύντριμμα ἀλγερὰ ἢ πληγὴ σου
- 13 Та коли він був біля Веніяминової брами, то був там начальник сторожі, а ім'я йому Ірійя, син Шелемеї, сина Хананїїного. І схопив він пророка Єремію, говорячи: Ти переходиш до халдеїв!
But when he was at the Benjamin door, a captain of the watch named Irijah, the son of Shelemiah, the son of Hananiah, who was stationed there, put his hand on Jeremiah the prophet, saying, You are going to give yourself up to the Chaldeans.
 οὐκ ἔστιν κρίνων κρίσιν σου εἰς ἀλγερὸν ἰατροῦθης ὠφέλεια οὐκ ἔστιν σοι
- 14 А Єремія відказав: Неправда, я не переходжу до халдеїв! Та не послухав той його; і схопив Ірійя Єремію, і попровадив його до зверхників.
Then Jeremiah said, That is not true; I am not going to the Chaldeans. But he would not give ear to him: so Irijah made him prisoner and took him to the rulers.
 πάντες οἱ φίλοι σου ἐπελάθοντό σου οὐ μὴ ἐπερωτήσουσιν ὅτι πληγὴν ἐχθροῦ ἐπαΐσα σε παιδεῖαν στερεάν ἐπὶ πᾶσαν ἀδικίαν σου ἐπλήθυνα αἱ ἁμαρτίαι σου
- 16 І зійшов Єремія до темничної ями та до підвалу, і сидів там Єремія багато днів...
So Jeremiah came into the hole of the prison, under the arches, and was there for a long time.
 διὰ τοῦτο πάντες οἱ ἔσθοντές σε βρωθήσονται καὶ πάντες οἱ ἐχθροὶ σου κρέας αὐτῶν πᾶν ἔδονται ἐπὶ πληθὸς ἀδικιῶν σου ἐπλήθυνθησαν αἱ ἁμαρτίαι σου ἐποίησαν ταῦτά σοι καὶ ἔσονται οἱ διαφοροὶ ὄντες σε εἰς διαφόρημα καὶ πάντας τοὺς προνομεῶντάς σε δώσω εἰς προνομίην
- 17 І послав цар Седекія, і взяв його. І спитав його цар у своїм домі таємно й сказав: Чи є слово від Господа? І Єремія відказав: Є. І далі сказав: Ти будеш відданий в руку вавилонського царя...
Then King Zedekiah sent and got him out: and the king, questioning him secretly in his house, said, Is there any word from the Lord? And Jeremiah said, There is. Then he said, You will be given up into the hands of the king of Babylon.
 ὅτι ἀνάξω τὸ ἱμά σου ἀπὸ πληγῆς ὀδυνηρᾶς ἰατροῦσω σε φησὶν κύριος ὅτι ἐσπαρμένη ἐκλήθης θήρευμα ὑμῶν ἔστιν ὅτι ζητῶν οὐκ ἔστιν αὐτήν
- 18 І сказав Єремія до царя Седекїї: Що я згрішив тобі й рабам твоїм та цьому народові, що ви віддали мене до в'язниці?
Then Jeremiah said to King Zedekiah, What has been my sin against you or against your servants or against this people, that you have put me in prison?
 οὕτως εἶπεν κύριος ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστρέψω τὴν ἀποικίαν ἰακωβ καὶ αἰχμαλωσίαν αὐτοῦ ἐλεήσω καὶ οἰκοδομηθήσεται πόλις ἐπὶ τὸ ὕψος αὐτῆς καὶ ὁ ναὸς κατὰ τὸ κρίμα αὐτοῦ καθεδεῖται
- 19 І де ваші пророки, що вам пророкували, говорячи: Цар вавилонський не прийде на вас та на Край цей?
Where now are your prophets who said to you, The king of Babylon will not come against you and against this land?
 καὶ ἐξελεύσονται ἀπ' αὐτῶν ἄδοντες καὶ φωνὴ παιζόντων καὶ πλεονάσω αὐτούς καὶ οὐ μὴ ἐλαττωθῶσιν
- 20 А тепер послухай, пане мій царю: хай упаде моє благання перед обличчя твоє, і не вертай мене до дому писаря Єгонатана, щоб не помер я там!...
And now be pleased to give ear, O my lord the king; let my prayer for help come before you, and do not make me go back to the house of Jonathan the scribe, for fear that I may come to my death there.
 καὶ εἰσελεύσονται οἱ υἱοὶ αὐτῶν ὡς τὸ πρότερον καὶ τὰ μαρτύρια αὐτῶν κατὰ πρόσωπόν μου ὀρθωθήσεται καὶ ἐπισκέψομαι τοὺς θλίβοντας αὐτούς
- 21 І наказав цар Седекія, й Єремію вмістили в подвір'ї в'язниці, і давали йому буханець хліба на день з вулиці пекарів, аж поки не скінчився ввесь хліб у місті. І сидів Єремія в подвір'ї в'язниці.
Then by the order of Zedekiah the king, Jeremiah was put into the place of the armed watchmen, and they gave him every day a cake of bread from the street of the bread-makers, till all the bread in the town was used up. So Jeremiah was kept in the place of the armed watchmen.
 καὶ ἔσονται ἰσχυρότεροι αὐτοῦ ἐπ' αὐτούς καὶ ὁ ἄρχων αὐτοῦ ἐξ αὐτοῦ ἐξελεύσεται καὶ συνάξω αὐτούς καὶ ἀποστρέψουσιν πρός με ὅτι τίς ἔστιν οὗτος ὃς ἔδωκεν τὴν καρδίαν αὐτοῦ ἀποστρέψαι πρὸς με φησὶν κύριος

- 1 ¶ I почув Шефатія, син Маттанів, і Гедалія, син Пашхурів, і Юхал, син Шелемеїн, і Пашхур, син Малкіїїн, ті слова, що Єремія говорив до всього народу, кажучи:
Now it came to the ears of Shephatiah, the son of Mattan, and Gedaliah, the son of Pashhur, and Jucal, the son of Shelemiah, and Pashhur, the son of Malchiah, that Jeremiah had said to all the people,
ἐν τῷ χρόνῳ ἐκεῖνῳ εἶπεν κύριος ἔσομαι εἰς θεὸν τῷ γένει ἰσραὴλ καὶ αὐτοὶ ἔσονται μοι εἰς λαόν
- 2 Так говорить Господь: Хто сидітиме в цьому місті, той помре від меча, голоду та від моровиці, а хто вийде до халдеїв, той буде жити, і стане йому душа його за здобич, і він житиме!
These are the words of the Lord: Whoever goes on living in this town will come to his death by the sword or through need of food or by disease: but whoever goes out to the Chaldaeans will keep his life out of the power of the attackers and be safe.
οὕτως εἶπεν κύριος εὔρον θερμὸν ἐν ἐρήμῳ μετὰ ὀλωλότων ἐν μαχαίρᾳ βαδίσατε καὶ μὴ ὀλέσητε τὸν ἰσραὴλ
- 3 Так говорить Господь: Напевно буде дане це місто в руку війська вавилонського царя, і він здобуде його!
The Lord has said, This town will certainly be given into the hands of the army of the king of Babylon, and he will take it.
κύριος πόρρωθεν ὤφθη αὐτῷ ἀγάπησιν αἰωνίαν ἠγάπησά σε διὰ τοῦτο εἴλकुσά σε εἰς οἰκτίρημα
- 4 I сказали зверхники до царя: Нехай же уб'ють цього чоловіка, бо він ослаблює руки вояків, позосталих у цьому місті, та руки всього народу, говорячи їм слова, як оці. Бо цей чоловік не шукає для цього народу добра, а тільки зла!...
Then the rulers said to the king, Let this man be put to death, because he is putting fear into the hearts of the men of war who are still in the town, and into the hearts of the people, by saying such things to them: this man is not working for the well-being of the people, but for their damage.
ἔτι οἰκοδομήσω σε καὶ οἰκοδομηθήσῃ παρθένος ἰσραὴλ ἔτι λήμψῃ τύμπανόν σου καὶ ἐξελεύσῃ μετὰ συναγωγῆς παιζόντων
- 5 I сказав цар Седекія: Ось він у ваших руках, бо цар нічого не вдіє супроти вас.
Then Zedekiah the king said, See, he is in your hands: for the king was not able to do anything against them.
ἔτι φυτεύσατε ἀμπελῶνας ἐν ὄρεσιν σαμαρείας φυτεύσατε καὶ αἰνέσατε
- 6 I взяли Єремію та й кинули його до ями Малкіїї, царевого сина, що в подвір'ї в'язниці, і спустили Єремію шнурами. А в ямі була не вода, а тільки багно, і загруз Єремія в багні!
So they took Jeremiah and put him into the water-hole of Malchiah, the king's son, in the place of the armed watchmen: and they let Jeremiah down with cords. And in the hole there was no water, but wet earth: and Jeremiah went down into the wet earth.
ὅτι ἔστιν ἡμέρα κλήσεως ἀπολογοῦμένων ἐν ὄρεσιν εφραιμ ἀνάστητε καὶ ἀνάβητε εἰς σιων πρὸς κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν
- 7 I почув мурич Евед-Мелех, евнух, який був у царському домі, що Єремію кинули до ями, а цар сидів у Веніяминівій брамі.
Now it came to the ears of Ebed-melech the Ethiopian, an unsexed servant in the king's house, that they had put Jeremiah into the water-hole; the king at that time being seated in the doorway of Benjamin:
ὅτι οὕτως εἶπεν κύριος τῷ ἰακωβ εὐφράνθητε καὶ χρεμετίσατε ἐπὶ κεφαλῇν ἔθνῶν ἀκουστὰ ποιήσατε καὶ αἰνέσατε εἶπατε ἔσωσεν κύριος τὸν λαὸν αὐτοῦ τὸ κατάλοιπον τοῦ ἰσραὴλ
- 8 I вийшов Евед-Мелех з царського дому, та й сказав цареві, говорячи:
And Ebed-melech went out from the king's house and said to the king,
ἰδοὺ ἐγὼ ἄγω αὐτοὺς ἀπὸ βορρᾶ καὶ συνάξω αὐτοὺς ἀπ' ἐσχάτου τῆς γῆς ἐν ἑορτῇ φασек καὶ τεκνοποιήσῃ ὄχλον πολὺν καὶ ἀποστρέψουσιν ὧδε
- 9 Пане мій царю, ці люди вчинили зло в усьому, що зробили пророкові Єремії, якого кинули до ями, і помре він на своєму місці через голод, бо в місті нема вже хліба...
My lord the king, these men have done evil in all they have done to Jeremiah the prophet, whom they have put into the water-hole; and he will come to his death in the place where he is through need of food: for there is no more bread in the town.
ἐν κλαυθμῷ ἐξῆλθον καὶ ἐν παρακλήσει ἀνάξω αὐτοὺς αὐλίζων ἐπὶ διώρυγας ὑδάτων ἐν ὁδῷ ὀρθῇ καὶ οὐ μὴ πλανηθῶσιν ἐν αὐτῇ ὅτι ἐγενόμην τῷ ἰσραὴλ εἰς πατέρα καὶ εφραιμ πρωτότοκος μου ἐσ τιν
- 10 I наказав цар муринові Евед-Мелехові, говорячи: Візьми з собою звідси трое люда, і витягнеш пророка Єремію з ями, поки він ще не вмер!
Then the king gave orders to Ebed-melech the Ethiopian, saying, Take with you three men from here and get Jeremiah out of the water-hole before death overtakes him.
ἀκούσατε λόγον κυρίου ἔθνη καὶ ἀναγγεῖλατε εἰς νήσους τὰς μακρότερον εἶπατε ὁ λικμήσας τὸν ἰσραὴλ συνάξει αὐτὸν καὶ φυλάξει αὐτὸν ὡς ὁ βόσκων τὸ ποίμνιον αὐτοῦ
- 11 I взяв Евед-Мелех тих людей з собою, і прийшов до царського дому під скарбницею, і набрав ізвідти подертого шмаття та непотрібних лавів, і спустив їх до Єремії до ями шнурами.
So Ebed-melech took the men with him and went into the house of the king, to the place where the clothing was kept, and got from there old clothing and bits of old cloth, and let them down by cords into the water-hole where Jeremiah was.
ὅτι ἐλυτρώσατο κύριος τὸν ἰακωβ ἐξείλατο αὐτὸν ἐκ χειρὸς στερεωτέρων αὐτοῦ

- 12 I сказав мурина Евед-Мелех до Єремїї: Поклади це подерте шмаття та лахи попід пахи своїх рук під шнури! I зробив Єремїя так.
And Ebed-melech the Ethiopian said to Jeremiah, Put these bits of old cloth under your arms under the cords. And Jeremiah did so.
 και ηξουσιν και ευφρανθησονται εν τω ορει σιων και ηξουσιν επ' αγαθα κυριου επι γην σιτου και οινου και καρπων και κτηνων και προβατων και εσται η ψυχη αυτων ωσπερ ξυλον εγκαρπον και ο υ πειναςουσιν ετι
- 13 I потягнули Єремїю шнурами, і витягли його з ями. I сидів Єремїя в подвір'ї в'язниці.
So pulling Jeremiah up with the cords they got him out of the water-hole: and Jeremiah was kept in the place of the armed watchmen.
 τότε χαρησονται παρθενoi εν συναγωγη νεανισκων και πρεσβυται χαρησονται και στρεψω το πενθος αυτων εις χαρμονην και ποιησω αυτους ευφραινομενους
- 14 ¶ I послав цар Седекїя, і взяв пророка Єремїю до себе, до третього входу, що в домі Господньому. I сказав цар до Єремїї: Запитаю я тебе про щось, не заховуй від мене нічого!
Then King Zedekiah sent for Jeremiah the prophet and took him into the rulers' doorway in the house of the Lord: and the king said to Jeremiah, I have a question to put to you; keep nothing back from me.
 μεγαλυνω και μεθυσω την ψυχην των ιερεων υιων леυи και ο λαός μου των αγαθων μου εμπλησθησεται
- 15 I сказав Єремїя до Седекїї: Коли я провіщу тобі, то чи справді не вб'єш ти мене? А коли пораджу тобі, то мене не послухаш...
Then Jeremiah said to Zedekiah, If I give you the answer to your question, will you not certainly put me to death? and if I make a suggestion to you, you will not give it a hearing.
 ουτως ειπεν κυριος φωνη εν рама ηκούσθη θρήνου και κλαυθμου και οδυρμου ραηλ αποκλαιομενη ουκ ηθελεν παύσασθαι επι τοις υιοις αυτης οτι ουκ εισιν
- 16 I присягнув цар Седекїя Єремїї тасмно, говорячи: Як живий Господь, що створив нам цю душу: не вб'ю тебе, і не дам тебе в руку тих людей, що шукають твоєї душі!
So King Zedekiah gave his oath to Jeremiah secretly, saying, By the living Lord, who gave us our life, I will not put you to death, or give you up to these men who are desiring to take your life.
 ουτως ειπεν κυριος διαλιπετω η φωνη σου απο κλαυθμου και οι οφθαλμοι σου απο δακρυων σου οτι εστιν μισθος τοις σοις εργους και επιστρεψουσιν εκ γης εχθρων
- 17 I сказав Єремїя до Седекїї: Так говорить Господь, Бог Саваот, Бог Ізраїлів: Якщо справді вийдеш ти до зверхників вавилонського царя, то житиме душа твоя, а місто це не буде спалене огнем, і будеш жити ти та дім твій.
Then Jeremiah said to Zedekiah, These are the words of the Lord, the God of armies, the God of Israel: If you go out to the king of Babylon's captains, then you will have life, and the town will not be burned with fire, and you and your family will be kept from death:
 μονιμον τοις σοις τεκνοις
- 18 А якщо ти не вийдеш до вавилонського царя, то це місто буде дане в руку халдеїв, і вони спалять його огнем, і ти не втечеш з їхньої руки...
But if you do not go out to the king of Babylon's captains, then this town will be given into the hands of the Chaldeans and they will put it on fire, and you will not get away from them.
 акоηη ηκουσα εφραιμ οδυρομενου επαιδευσας με και επαιδευθην εγω ωσπερ μισχος ουκ εδιδαχθην επιστρεψον με και επιστρεψω οτι συ κυριος ο θεός μου
- 19 I сказав цар Седекїя до Єремїї: Я боюся юдеїв, що перейшли до халдеїв, щоб не дали мене в їхню руку, і щоб не насміялися з мене...
And King Zedekiah said to Jeremiah, I am troubled on account of the Jews who have gone over to the Chaldeans, for fear that they may give me up to them and they will put me to shame.
 οτι υστερον αιχμαλωσιας μου μετενοησα και υστερον του γωνοαι με εστенаζα εφ' ημερας αισχυνης και υπεδειξα σοι οτι ελαβон ονειδισμον εκ νεότητος μου
- 20 I сказав Єремїя: Не дадуть! Послухай Господнього голосу до того, що я говорю тобі, і буде добре тобі, і буде жити душа твоя!
But Jeremiah said, They will not give you up: be guided now by the word of the Lord as I have given it to you, and it will be well for you, and you will keep your life.
 υιός αγαπητός εφραιμ εμοι παιδιον εντρυφον οτι ανθ' ων οι λογοι μου εν αυτω μεια μνησθησομαι αυτου δια τουτο εσπευσα επ' αυτω ελεδω ελεισω αυτον φησιν κυριος
- 21 А якщо ти не хочеш вийти, то ось слово, що Господь мені виявив:
But if you do not go out, this is what the Lord has made clear to me:
 στησον σεαυτην σιων ποιησον τιμωριαν δος καρδιαν σου εις τοις ωμους οδον ην επορευθης αποστραφητι παρθενος ισραηλ αποστραφητι εις τας πολεις σου πενθουσα
- 22 I ось усі жінки, що залишилися в домі Юдиного царя, будуть відведені до зверхників вавилонського царя, і вони скажуть: Підмовили тебе й перемогли тебе твої приятелі; погрузили в bagno твої ноги, та вони назад відійшли.
See, all the rest of the women in the house of the king of Judah will be taken out to the king of Babylon's captains, and these women will say, Your nearest friends have been false to you and have got the better of you: they have made your feet go deep into the wet earth, and they are turned away back from you.
 εως ποτε αποστρεψεις θυγατηρ ητιμωμενη οτι εκτισεν κυριος σωτηριαν εις καταφυτευσιν κανην εν σωτηρια περιελευσονται ανθρωποι
- 23 А всі жінки твої та всі сини твої будуть відведені до халдеїв, і ти не втечеш з їхньої руки, бо рукою вавилонського царя будеш схоплений, а місто це буде спалене огнем...
And they will take all your wives and your children out to the Chaldeans: and you will not get away out of their hands, but will be taken by the hands of the king of Babylon: and this town will be burned with fire.
 ουτως ειπεν κυριος ετι εροουσιν τον λογον τουτον εν γη ιουδα και εν πολεσιν αυτου οταν αποστρεψω την αιχμαλωσιαν αυτου ελογημενος κυριος επι δικαιον ορος το αγιον αυτου

- 24 І сказав Седекія до Єремїї: Нехай ніхто не знає про ці слова, і ти не помреш.
 Then Zedekiah said to Jeremiah, Let no man have knowledge of these words, and you will not be put to death.
 και ενουκοῦντες εν ταῖς πόλεσιν ιουδα και εν πάση τῇ γῆ αὐτοῦ ἅμα γεωργῶ και ἀρθήσεται εν ποιμνίῳ
- 25 Бо коли почують зверхники, що я говорив з тобою, то прийдуть до тебе та й скажуть тобі: Розкажи но нам, що говорив ти цареві! Не ховай перед нами, і не вб'ємо тебе. І що ж говори в тобі цар?
 But if it comes to the ears of the rulers that I have been talking with you, and they come and say to you, Give us word now of what you have said to the king and what the king said to you, keeping nothing back and we will not put you to death;
 ὅτι ἐμέθυσσα πάσαν ψυχὴν διψῶσαν και πᾶσαν ψυχὴν πεινῶσαν ἐνέπλησα
- 26 то скажеш до них: Я склав своє благання перед царське обличчя, щоб не вертали мене до Єгонатанового дому, щоб там не померти.
 Then you are to say to them, I made my request to the king, that he would not send me back to my death in Jonathan's house.
 διὰ τοῦτο ἐξηγέρθη και εἶδον και ὁ ὑπνος μου ἦδύς μοι ἐγενήθη
- 27 І прийшли всі зверхники до Єремїї й запиталися його, і він розказав їм згідно зо всіма тими словами, що звелів був цар. І вони мовчки відійшли від нього, бо не довідались про обговорену річ.
 Then all the rulers came to Jeremiah, questioning him: and he gave them an answer in the words the king had given him orders to say. So they said nothing more to him; for the thing was not made public.
 διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται φησὶν κύριος και σπερῶ τὸν ἱσραηλ και τὸν ιουδαν σπέρμα ἀνθρώπου και σπέρμα κτήνους
- 28 І сидів Єремїя на подвір'ї в'язниці аж до дня, коли був здобутий Єрусалим. І сталося, як був здобутий Єрусалим:
 So Jeremiah was kept in the place of the armed watchmen till the day when Jerusalem was taken.
 και ἔσται ὡσπερ ἐγγρηγόρου ἐπ' αὐτοὺς καθαρεῖν και κακοῦν οὕτως γρηγορήσω ἐπ' αὐτοὺς τοῦ οἰκοδομεῖν και καταφυτεῦεν φησὶν κύριος
- 1 ¶ Дев'ятого року Седекїї, царя Юдиного, місяця десятого, прийшов Навуходоносор, цар вавилонський, та все його військо до Єрусалиму та й облягли його.
 And it came about, that when Jerusalem was taken, (in the ninth year of Zedekiah, king of Judah, in the tenth month, Nebuchadrezzar, king of Babylon, with all his army, came against Jerusalem, shutting it in on every side;
 ὁ λόγος ὁ γενόμενος παρὰ κυρίου πρὸς ιερεμιαν ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῷ δεκάτῳ τῷ βασιλεῖ σεδεκια οὗτος ἐνιαυτὸς ὀκτωκαιδέκατος τῷ βασιλεῖ ναβουχοδονοσορ βασιλεῖ βαβυλῶνος
- 2 Одинадцятого року Седекїї, місяця четвертого, дев'ятого дня місяця, був пробитий пролім до міста...
 In the eleventh year of Zedekiah, in the fourth month, on the ninth day of the month, the town was broken into:
 και δύναμις βασιλέως βαβυλῶνος ἐχαράκωσεν ἐπὶ ιερουσαλημ και ιερεμιας ἐφυλάσσετο ἐν ἀλλῇ τῆς φυλακῆς ἣ ἐστιν ἐν οἴκῳ τοῦ βασιλέως
- 3 І поприходили всі зверхники вавилонського царя, і посідали в Середущій брамі: Нергал-Сар'еуер, Самгар, Нево, Сарсехім, старший евнух, Нергал-Сар'еуер, старший маг, і вся решта зверхників вавилонського царя.
 All the captains of the king of Babylon came in and took their places in the middle doorway of the town, Nergal-shar-ezer, ruler of Sin-magir, the Rabmag, and Nebushazban, the Rab-saris, and all the captains of the king of Babylon.
 ἐν ἣ κατέκλεισεν αὐτὸν ὁ βασιλεὺς σεδεκιας λέγων διὰ τί σὺ προφητεύεις λέγων οὕτως εἶπεν κύριος ἰδοὺ ἐγὼ δίδωμι τὴν πόλιν ταύτην ἐν χερσὶν βασιλέως βαβυλῶνος και λήμψεται αὐτήν
- 4 І сталося, як побачив їх Седекія, цар Юдин, та всі вояки, то вони повтікали, і повиходили вночі з міста дорогою царського садка, брамою між обома мурами, і вийшли дорогою в степ.
 And when Zedekiah, king of Judah, and all the men of war saw it, they went in flight from the town by night, by the way of the king's garden, through the doorway between the two walls: and they went out by the Arabah.
 και σεδεκιας οὐ μὴ σοθῆ ἔκ χειρὸς τῶν χалδαίων ὅτι παραδόσει παραδοθήσεται εἰς χεῖρας βασιλέως βαβυλῶνος και λαλήσει στόμα αὐτοῦ πρὸς στόμα αὐτοῦ και οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ὄψονται
- 5 І погналося халдейське військо за ними, і догнали Седекію в срихонських степах... І взяли вони його, і завели його до Навуходоносора, царя вавилонського, до Рівлі, в краю Хамат, і той засудив його.
 But the Chaldaean army went after them and overtook Zedekiah in the lowlands of Jericho: and they made him a prisoner and took him up to Nebuchadrezzar, king of Babylon, to Riblah in the land of Hamath, to be judged by him.
 και εἰσελεύσεται σεδεκιας εἰς βαβυλῶνα και ἐκεῖ καθιεῖται
- 6 І цар вавилонський порізавав Седекїїних синів в Рівлі на очах його; і всіх шляхетних Юдиних порізавав вавилонський цар...
 Then the king of Babylon put the sons of Zedekiah to death before his eyes in Riblah: and the king of Babylon put to death all the great men of Judah.
 και λόγος κυρίου ἐγενήθη πρὸς ιερεμιαν λέγων

- 7 А очі Седекії він вибрав, і скував його мідяними кайданами, щоб відвести його до Вавилону...
And more than this, he put out Zedekiah's eyes, and had him put in chains to take him away to Babylon.
 ιδου αναμεηλ υιός σαλωμ αδελφου πατρός σου ερχεται προς σε λεγων κτησαι σεαυτῳ τον αγρον μου τον εν αναθωθ οτι σοι κριμα παραλαβειν εις κτησιν
- 8 А дім царя та дому народу халдеї попалили огнем, і порозбивали мури Єрусалиму.
And the Chaldeans put the king's house on fire, as well as the houses of the people, and had the walls of Jerusalem broken down.
 και ηλθεν προς με αναμεηλ υιός σαλωμ αδελφου πατρός μου εις την αυλην της φυλακης και ειπεν μοι κτησαι τον αγρον μου τον εν γη βενιαμιν τον εν αναθωθ οτι σοι κριμα κτησασθαι και συ πρεσβ υτερος και εγνω οτι λογος κυριου εστιν
- 9 А решту народу, позосталих у місті, та перебіжців, що попереходили до нього, і решту народу, що позосталися, вигнав Невузар'адан, начальник царської сторожі, до Вавилону.
Then Nebuzaradan, the captain of the armed men, took away to Babylon as prisoners, all the rest of the workmen who were still in the town, as well as those who had given themselves up to him, and all the rest of the people.
 και εκτησαμεν τον αγρον αναμεηλ υιοῦ αδελφου πατρός μου και εστησα αυτῳ επτα σικλους και δεκα αργυριου
- 10 А з бідноти народу, що не мали нічого, Невузар'адан, начальник царської сторожі, позоставив декого в Юдиному краї, і дав їм того дня виноградники та поля.
But Nebuzaradan, the captain of the armed men, let the poorest of the people, who had nothing whatever, go on living in the land of Judah, and gave them vine-gardens and fields at the same time.
 και εγραψα εις βιβλιον και εσφραγισαμεν και διεμαρτυραμεν μαρτυρας και εστησα το αργυριον εν ζυγῳ
- 11 ¶ І наказав Навуходносор, цар вавилонський, про Єремію, через начальника царської сторожі, говорячи:
Now Nebuchadrezzar, king of Babylon, gave orders about Jeremiah to Nebuzaradan, the captain of the armed men, saying,
 και ελαβον το βιβλιον της κτησεως το εσφραγισμενον και το ανεγνωσμενον
- 12 Візьми його, і зверни на нього свої очі, і не зроби йому нічого злого, і тільки як він скаже тобі, так з ним зроби!
Take him and keep an eye on him and see that no evil comes to him; but do with him whatever he says to you.
 και εδωκα αυτο τῳ βαρουχ υιῳ νηριου υιοῦ μασσαίου κατ' οφθαλμοῦς αναμεηλ υιοῦ αδελφου πατρός μου και κατ' οφθαλμοῦς των εστηκότων και γραφόντων εν τῳ βιβλίῳ της κτησεως και κατ' οφθαλμοῦς των ιουδαίων των εν τη αυλῃ της φυλακης
- 13 І послав Невузар'адан, начальник царської сторожі, і Невушазбан, старший євнух, і Нергал-Сар'ецер, старший маг, та всі начальники вавилонського царя,
So Nebuzaradan, the captain of the armed men, sent Nebushazban, the Rab-saris, and Nergal-shar-ezer, the Rabmag, and all the chief captains of the king of Babylon,
 και συνεταξα τῳ βαρουχ κατ' οφθαλμοῦς αυτων λεγων
- 14 і послали вони, і взяли Єремію з подвір'я в'язниці, і дали його до Гедалії, сина Ахікама, сина Шафанового, щоб вивести його до дому. І осівся він серед народу.
And they sent and took Jeremiah out of the place of the watchmen, and gave him into the care of Gedaliah, the son of Ahikam, the son of Shaphan, to take him to his house: so he was living among the people.
 ουτως ειπεν κυριος παντοκράτωρ λαβε το βιβλιον της κτησεως τουτο και το βιβλιον το ανεγνωσμενον και θησεις αυτο εις αγγειον οστράκινον ινα διαμεινη ημερας πλειους
- 15 А до Єремії було Господнє слово, коли він був затриманий в подвір'ї в'язниці, таке:
Now the word of the Lord came to Jeremiah while he was shut up in the place of the armed watchmen, saying,
 οτι ουτως ειπεν κυριος ετι κτηθησονται αγροι και οικια και αμπελωνες εν τη γη ταυτη
- 16 Іди, і скажеш до мурина Евед-Мелеха, говорячи: Так говорить Господь Саваот, Бог Ізраїлів: Ось Я наводжу Свої слова на це місто на зло, а не на добро, і вони будуть діятися перед тобою цього дня.
Go and say to Ebed-melech the Ethiopian, This is what the Lord of armies, the God of Israel, has said: See, my words will come true for this town, for evil and not for good: they will come about before your eyes on that day.
 και προσευξαμεν προς κυριον μετα το δοῦναί με το βιβλιον της κτησεως προς βαρουχ υιον νηριου λεγων
- 17 Але тебе врятую цього дня, говорить Господь, і ти не будеш відданий в руку цих людей, яких ти боїшся.
But I will keep you safe on that day, says the Lord: you will not be given into the hands of the men you are fearing.
 ω κυριε συ εποιησας τον ουρανὸν και την γην τη ισχυι σου τη μεγαλη και τῳ βραχιονι σου τῳ υψηλῳ και τῳ μετεωρω ου μη αποκρυβῃ απο σου ουθεν
- 18 Бо конче врятую тебе, і від меча не впадеш ти, і буде тобі душа твоя за здобич, бо ти надіявся на Мене, говорить Господь.
For I will certainly let you go free, and you will not be put to the sword, but your life will be given to you out of the hands of your attackers: because you have put your faith in me, says the Lord.
 ποιων ελεος εις χιλιαδας και αποδιδους αμαρτίας πατερων εις κόλπους τέκνων αυτων μετ' αυτοῦς ο θεος ο μεγας και ισχυρος

- 1 ¶ Слово, що було до Єремїї від Господа по тому, як Невузар'адан, начальник царської сторожі, відпустив його з Рами, коли його він узяв, а він був закутий кайданами серед усього вигнання Єрусалиму та Юди, вигнаних до Вавилону.
The word which came to Jeremiah from the Lord, after Nebuzaradan, the captain of the armed men, had let him go from Ramah, when he had taken him; for he had been put in chains, among all the prisoners of Jerusalem and Judah who were taken away prisoners to Babylon.
καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς ἰερεμίαν δευτέρον καὶ αὐτὸς ἦν ἐτι δεδεμένος ἐν τῇ αὐλῇ τῆς φυλακῆς λέγων
- 2 I взяв начальник царської сторожі Єремїю, та й сказав до нього: Господь, Бог твій, говорив оце зло на це місце.
And the captain of the armed men took Jeremiah and said to him, The Lord your God gave word of the evil which was to come on this place:
οὕτως εἶπεν κύριος ποιὼν γῆν καὶ πλάσσει αὐτὴν τοῦ ἀνορθῶσαι αὐτήν κύριος ὄνομα αὐτοῦ
- 3 I навів, і зробив Господь, як говорив був, бо ви згрішили Господеві, і не слухалися Його голосу, і сталася вам ця річ.
*** and the Lord has made it come, and has done as he said; because of your sin against the Lord in not giving ear to his voice; and that is why this thing has come on you.
κέκραξον πρὸς με καὶ ἀποκριθήσομαι σοι καὶ ἀπαγγεῶ σοι μεγάλη καὶ ἰσχυρά ἃ οὐκ ἔγνωσ αὐτά
- 4 А тепер ось я сьогодні розковую тебе з кайданів, що на твоїх руках. Якщо в очах твоїх добре піти зо мною до Вавилону, іди, і зверну я своє око на тебе. А якщо зле в твоїх очах піти зо мною до Вавилону, то залишись. Дивися, увесь Край перед тобою: куди тобі видається за добре й за справедливе піти, туди йди!
Now see, this day I am freeing you from the chains which are on your hands. If it seems good to you to come with me to Babylon, then come, and I will keep an eye on you; but if it does not seem good to you to come with me to Babylon, then do not come: see, all the land is before you; if it seems good and right to you to go on living in the land,
ὅτι οὕτως εἶπεν κύριος ὁ θεὸς ἰσραὴλ περὶ οἴκων τῆς πόλεως ταύτης καὶ περὶ οἴκων βασιλείας ἰουδα τῶν καθηρημένων εἰς χάρακας καὶ προμαχῶνας
- 5 I коли той не наvertався на це, сказав далі: То вернися до Гедалїї, сина Ахікама, сина Шафанового, якого вчинив начальником вавилонський цар над Юдиними містами, і живи з ним серед народу; або куди тобі подобається, туди йди. І дав йому начальник царської сторожі їжі на дорогу та дарунка, і відпустив його.
Then go back to Gedaliah, the son of Ahikam, the son of Shaphan, whom the king of Babylon has made ruler over the towns of Judah, and make your living-place with him among the people; or go wherever it seems right to you to go. So the captain of the armed men gave him food and some money and let him go.
τοῦ μάχεσθαι πρὸς τοὺς χалδαίους καὶ πληρῶσαι αὐτὴν τῶν νεκρῶν τῶν ἀνθρώπων οὓς ἐπάταξα ἐν ὄργῃ μου καὶ ἐν θυμῷ μου καὶ ἀπέστρεψα τὸ πρόσωπόν μου ἀπ' αὐτῶν περὶ πασῶν τῶν πονηριῶν αὐτῶν
- 6 I прийшов Єремїя до Гедалїї, сина Ахікамового, до Міцци, й осівся з ним серед народу, позосталого в Краю.
So Jeremiah went to Gedaliah, the son of Ahikam, in Mizpah, and was living with him among the people who were still in the land.
ἰδοὺ ἐγὼ ἀνάγω αὐτῇ συνοῦλωσιν καὶ ἴαμα καὶ φανερώσω αὐτοῖς εἰσακούειν καὶ ἰατρεύσω αὐτὴν καὶ ποιήσω αὐτοῖς εἰρήνην καὶ πίστιν
- 7 ¶ А коли всі військові зверхники, що були в полі, вони та їхні люди, прочули, що цар вавилонський учинив начальником над красм Гедалїю, сина Ахікамового, і доручив йому мужчин і жінок та дітей, і тих з бідних Краю, що не були вигнані до Вавилону,
Now when it came to all the captains of the forces who were in the field, and their men, that the king of Babylon had made Gedaliah, the son of Ahikam, ruler in the land, and had put under his care the men and women and children, all the poorest of the land, those who had not been taken away to Babylon;
καὶ ἐπιστρέψω τὴν ἀποικίαν ἰουδα καὶ τὴν ἀποικίαν ἰσραὴλ καὶ οἰκοδομήσω αὐτοὺς καθὼς τὸ πρότερον
- 8 то поприходили до Гедалїї до Міцци: і Ізмаїл, син Нетанїї, і Йоханан, та Йонатан, сини Кареахові, і Серая, син Танхуметів, і сини нетофеянина Ефая, і Сзанїя, син маахеянина, вони та їхні люди.
Then they came to Gedaliah in Mizpah, even Ishmael, the son of Nethaniah, and Johanan, the son of Kareah, and Seraiah, the son of Tanhumeth, and the sons of Ephai the Netophathite, and Jezaniah, the son of the Maacathite, they and their men.
καὶ καθαρῶ αὐτοὺς ἀπὸ πασῶν τῶν ἀδικιῶν αὐτῶν ὧν ἡμάρτοσαν μοι καὶ οὐ μὴ μνησθήσομαι ἀμαρτιῶν αὐτῶν ὧν ἡμάρτον μοι καὶ ἀπέστησαν ἀπ' ἐμοῦ
- 9 I Гедалїя, син Ахікама, сина Шафанового, записягнувся їм та їхнім людям, говорячи: Не бійтеся служити халдеям! Сидіть у Краї й служіть вавилонському цареві, і буде вам добре!
And Gedaliah, the son of Ahikam, the son of Shaphan, took an oath to them and their men, saying, Have no fear of the servants of the Chaldaeans: go on living in the land, and become the servants of the king of Babylon, and all will be well.
καὶ ἔσται εἰς εὐφροσύνην καὶ εἰς αἰνεσιν καὶ εἰς μεγαλειότητα παντὶ τῷ λαῷ τῆς γῆς οἵτινες ἀκούσονται πάντα τὰ ἀγαθὰ ἃ ἐγὼ ποιήσω καὶ φοβηθήσονται καὶ πικρανθήσονται περὶ πάντων τῶν ἀγαθῶν καὶ περὶ πάσης τῆς εἰρήνης ἧς ἐγὼ ποιήσω αὐτοῖς
- 10 А я ось сидітиму в Міцці, щоб заступатися за вас перед халдеями, що придуть до нас. А ви збирайте вино й літні плоди та оливу, і складайте в ваш посуд, і сидіть у ваших містах, які ви зайняли!
As for me, I will be living in Mizpah as your representative before the Chaldaeans who come to us: but you are to get in your wine and summer fruits and oil and put them in your vessels, and make living-places for yourselves in the towns which you have taken.
οὕτως εἶπεν κύριος ἐτι ἀκουσθήσεται ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ ᾧ ὑμεῖς λέγετε ἐρημός ἐστιν ἀπὸ ἀνθρώπων καὶ κτηνῶν ἐν πόλεσιν ἰουδα καὶ ἐξωθεν ἱερουσαλὴμ ταῖς ἡρημομέναις παρὰ τὸ μὴ εἶναι ἄνθρωπον καὶ κτήνη

- 11 I також усі юдеї, що в Моаві й серед Аммонових синів, і в Едомі, і що в усіх краях, чули, що цар вавилонський полишив частину в Юді, і що вчинив над ними начальником Гедалію, сина Ахікама, сина Шафанового.
In the same way, when all the Jews who were in Moab and among the children of Ammon and in Edom and in all the countries, had news that the king of Babylon had let Judah keep some of its people and that he had put over them Gedaliah, the son of Ahikam, the son of Shaphan;
φωνή εὐφροσύνης καὶ φωνὴ χαρμοσύνης φωνὴ νυμφίου καὶ φωνὴ νύμφης φωνὴ λεγόντων ἐξομολογεῖσθε κυρίῳ παντοκράτορι ὅτι χρηστὸς κύριος ὅτι εἰς τὸν αἰῶνα τὸ ἔλεος αὐτοῦ καὶ εἰσοίσουσιν δῶρα εἰς οἶκον κυρίου ὅτι ἀποστρέψω πᾶσαν τὴν ἀποικίαν τῆς γῆς ἐκείνης κατὰ τὸ πρότερον εἶπεν κύριος
- 12 I вернулись всі юдеї зо всіх тих місць, куди були порозігані, і прийшли до Юдиного краю, до Гедалії до Міцпи, і зібрали вина та літніх плодів дуже багато.
Then all the Jews came back from all the places to which they had gone in flight, and came to the land of Judah, to Gedaliah, to Mizpah, and got in a great store of wine and summer fruit.
οὕτως εἶπεν κύριος τῶν δυνάμεων ἔτι ἔσται ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ τῷ ἐρήμῳ παρὰ τὸ μὴ εἶναι ἄνθρωπον καὶ κτήνος καὶ ἐν πάσαις ταῖς πόλεσιν αὐτοῦ καταλόματα ποιμένων κοιταζόντων πρόβατα
- 13 А Йоханан, син Кареахив, та всі військові зверхники, що були на полі, прийшли до Гедалії до Міцпи,
Now Johanan, the son of Kareah, and all the captains of the forces which were in the field, came to Gedaliah in Mizpah,
ἐν πόλεσιν τῆς ὄρεινῆς καὶ ἐν πόλεσιν τῆς σεφίλα καὶ ἐν πόλεσιν τῆς ναγεβ καὶ ἐν γῆ βενιαμιν καὶ ἐν ταῖς κύκλῳ ἱερουσαλημ καὶ ἐν πόλεσιν ἰουδα ἔτι παρελεύσεται πρόβατα ἐπὶ χεῖρα ἀριθμοῦντος εἰ εἶπεν κύριος
- 1 ¶ I сталося сьомого місяця, прийшов Ізмаїл, син Нетанії, сина Елішамового, з насіння царського, і вельможі царя, та десять люда з ним, до Гедалії, Ахікамового сина, до Міцпи, і їли там разом хліб у Міцпи.
Now it came about in the seventh month that Ishmael, the son of Nethaniah, the son of Elishama, of the king's seed, having with him ten men, came to Gedaliah, the son of Ahikam, in Mizpah; and they had a meal together in Mizpah.
ὁ λόγος ὁ γενόμενος πρὸς ἱερεμیان παρὰ κυρίου καὶ ναβουχοδονοσορ βασιλεὺς βαβυλῶνος καὶ πᾶν τὸ στρατόπεδον αὐτοῦ καὶ πᾶσα ἡ γῆ ἀρχῆς αὐτοῦ ἐπολέμουν ἐπὶ ἱερουσαλημ καὶ ἐπὶ πάσας τὰς πόλεις ἰουδα λέγων
- 2 I встав Ізмаїл, син Нетаніян, і десять люда, що були з ним, та й ударили Гедалію, сина Ахікама, сина Шафанового, мечем! I вбив він того, кого вавилонський цар настановив був начальником над Красм...
Then Ishmael, the son of Nethaniah, and the ten men who were with him, got up, and attacking Gedaliah, the son of Ahikam, the son of Shaphan, with the sword, put to death him whom the king of Babylon had made ruler over the land.
οὕτως εἶπεν κύριος βάδισον πρὸς σεδεκίαν βασιλέα ἰουδα καὶ ἐρεῖς αὐτῷ οὕτως εἶπεν κύριος παραδόσει παραδοθήσεται ἡ πόλις αὕτη εἰς χεῖρας βασιλέως βαβυλῶνος καὶ συλλήμψεται αὐτὴν καὶ καύσει αὐτὴν ἐν πυρὶ
- 3 I побивав Ізмаїл усіх юдеїв, що були з ним, з Гедалією, у Міцпи, і халдеїв вояків, що знаходилися там.
And Ishmael put to death all the Jews who were with him, even with Gedaliah, at Mizpah, and the Chaldaean men of war.
καὶ σὺ σὺ μὴ σωθῆς ἐκ χειρὸς αὐτοῦ καὶ συλλήμψει συλλημφθήσῃ καὶ εἰς χεῖρας αὐτοῦ δοθήσῃ καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ σου τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ὄψονται καὶ τὸ στόμα αὐτοῦ μετὰ τοῦ στόματός σου λαλήσει καὶ εἰς βαβυλῶνα εἰσελεύσῃ
- 4 I сталося другого дня по вбивстві Гедалії, а ніхто про це не знав,
Now on the second day after he had put Gedaliah to death, when no one had knowledge of it,
ἀλλὰ ἄκουσον τὸν λόγον κυρίου σεδεκία βασιλεῦ ἰουδα οὕτως λέγει κύριος
- 5 і поприходили люди з Сихему, з Шіло та з Самарії, вісімдесят люда оголенобородих, і в подертій одежі та з нарізаними знаками на тілі, а в їхній руці хлібна жертва та ладан, як принесення для Господнього дому.
Some people came from Shechem, from Shiloh and Samaria, eighty men, with the hair of their faces cut off and their clothing out of order, and with cuts on their bodies, and in their hands meal offerings and perfumes which they were taking to the house of the Lord.
ἐν εἰρήνῃ ἀποθανῆ καὶ ὡς ἐκλαυσαν τοὺς πατέρας σου τοὺς βασιλεύσαντας πρότερόν σου κλαύσονται καὶ σὲ καὶ ὁ ἀδὼν κώσονται σε ὅτι λόγον ἐγὼ ἐλάλησα εἶπεν κύριος
- 6 I вийшов Ізмаїл, син Нетаніян, навпроти них з Міцпи, ідучи та плачучи. I сталося, коли він спіткав їх, то промовив до них: Прийдіть до Гедалії, Ахікамового сина!
And Ishmael, the son of Nethaniah, went out from Mizpah with the purpose of meeting them, weeping on his way: and it came about that when he was face to face with them he said, Come to Gedaliah, the son of Ahikam.
καὶ ἐλάλησεν ἱερεμίας πρὸς τὸν βασιλέα σεδεκίαν πάντας τοὺς λόγους τούτους ἐν ἱερουσαλημ
- 7 I сталося, як прийшли вони до середини міста, то їх порізав Ізмаїл, син Нетаніян, і повкидав їх до середини ями, він та ті люди, що були з ним...
And when they came inside the town, Ishmael, the son of Nethaniah, and the men who were with him, put them to death and put their bodies into a deep hole.
καὶ ἡ δύναμις βασιλέως βαβυλῶνος ἐπολέμει ἐπὶ ἱερουσαλημ καὶ ἐπὶ τὰς πόλεις ἰουδα ἐπὶ λαχίς καὶ ἐπὶ ἀζηκα ὅτι αὐτὰ κατελείφθησαν ἐν πόλεσιν ἰουδα πόλεις ὄχυρα

- 8 Та знайшлося між ними десять люда, і вони сказали до Ізмаїла: Не вбивай нас, бо ми масмо заховані в полі скарби: пшеницю, і ячмінь, і оливу, і мед. І той спинився, і не повбивав їх серед їхніх братів.
But there were ten men among them who said to Ishmael, Do not put us to death, for we have secret stores, in the country, of grain and oil and honey. So he did not put them to death with their countrymen.
ὁ λόγος ὁ γενόμενος πρὸς ἱερεμیان παρὰ κυρίου μετὰ τὸ συντελέσαι τὸν βασιλέα σεδεκιαν διαθήκην πρὸς τὸν λαὸν τοῦ καλέσαι ἄφεςιν
- 9 А та яма, куди повкидав Ізмаїл усі трупи тих людей, була яма велика, яку зробив був цар Аса проти Баеші, Ізраїльського царя, її наповнив Ізмаїл, син Нетаніїн, трупами.
Now the hole into which Ishmael had put the dead bodies of the men whom he had put to death, was the great hole which Asa the king had made for fear of Baasha, king of Israel: and Ishmael, the son of Nathaniah, made it full of the bodies of those who had been put to death.
τοῦ ἐξαποστείλαι ἕκαστον τὸν παῖδα αὐτοῦ καὶ ἕκαστον τὴν παιδίσκην αὐτοῦ τὸν εβραῖον καὶ τὴν εβραίαν ἐλευθέρους πρὸς τὸ μὴ δουλεῦν ἄνδρα ἐξ ἰουδα
- 10 І Ізмаїл узяв у полон усю решту народу, що був у Міцпі, царських дочок та весь народ, що зостався в Міцпі, якого Невузар'адан, начальник царської сторожі, доручив був Гедалії, синові Ахікамовому. І забрав їх у полон Ізмаїл, син Нетаніїн, і пішов, щоб перейти до Аммонових синів.
Then Ishmael took away as prisoners all the rest of the people who were in Mizpah, the king's daughters and all the people still in Mizpah, whom Nebuzaradan, the captain of the armed men, had put under the care of Gedaliah, the son of Ahikam: Ishmael, the son of Nathaniah, took them away prisoners with the purpose of going over to the children of Ammon.
καὶ ἐπεστράφησαν πάντες οἱ μεγιστάνες καὶ πᾶς ὁ λαὸς οἱ εἰσελθόντες ἐν τῇ διαθήκῃ τοῦ ἀποστείλαι ἕκαστον τὸν παῖδα αὐτοῦ καὶ ἕκαστον τὴν παιδίσκην αὐτοῦ
- 11 ¶ І почув Йоханан, син Кареахів, та всі військові зверхники, що були з ним, про все те зло, що зробив Ізмаїл, син Нетаніїн.
But when Johanan, the son of Kareah, and all the captains of the armed forces who were with him, had news of all the evil which Ishmael, the son of Nathaniah, had done, καὶ ἔωσαν αὐτοὺς εἰς παῖδας καὶ παιδίσκας
- 12 І взяли вони всіх тих людей, і пішли воювати з Ізмаїлом, сином Нетаніїним, і знайшли його при великій воді, що в Гів'оні.
They took their men and went out to make war on Ishmael, the son of Nathaniah, and they came face to face with him by the great waters in Gibeon.
καὶ ἐγενήθη λόγος κυρίου πρὸς ἱερεμیان λέγων
- 13 І сталося, як увесь народ, що був з Ізмаїлом, побачив Йоханана, сина Кареахового, та всіх військових зверхників, що були з ним, то зрадів.
Now when all the people who were with Ishmael saw Johanan, the son of Kareah, and all the captains of the forces with him, then they were glad.
οὕτως εἶπεν κύριος ὁ θεὸς ἰσραηλ ἐγὼ ἐθέμην διαθήκην πρὸς τοὺς πατέρας ὑμῶν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἣ ἐξελάμην αὐτοὺς ἐκ γῆς αἰγύπτου ἐξ οἴκου δουλείας λέγων
- 14 І відвернувся весь народ, якого взяв був до полону Ізмаїл з Міцпи, і вернулись, і пішли до Йоханана, сина Кареахового.
And all the people whom Ishmael had taken away prisoners from Mizpah, turning round, came back and went to Johanan, the son of Kareah.
ὅταν πληρωθῆ ἔξ ἔτη ἀποστελεῖς τὸν ἀδελφόν σου τὸν εβραῖον ὃς πραθήσεται σοι καὶ ἐργάται σοι ἐξ ἔτη καὶ ἐξαποστελεῖς αὐτὸν ἐλεύθερον καὶ οὐκ ἤκουσάν μου καὶ οὐκ ἔκλιναν τὸ οὖς αὐτῶν
- 15 А Ізмаїл, син Нетаніїн, утік з вісьмома людьми від Йоханана, і пішов до Аммонових синів.
But Ishmael, the son of Nathaniah, got away from Johanan, with eight men, and went to the children of Ammon.
καὶ ἐπέστρεψαν σήμερον ποιῆσαι τὸ εὐθὲς πρὸ ὀφθαλμῶν μου τοῦ καλέσαι ἄφεςιν ἕκαστον τοῦ πλησίον αὐτοῦ καὶ συντετέλεσαν διαθήκην κατὰ πρόσωπόν μου ἐν τῷ οἴκῳ οὗ ἐπεκλήθη τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐτῷ
- 16 І взяв Йоханан, син Кареахів, та всі військові зверхники, що були з ним, усю решту народу, яку він вернув від Ізмаїла, сина Нетаніїного, з Міцпи, по тому, як той убив Гедалію, сина Ахікамового, мужів вояків, і жінок, і дітей, і євнухів, що вернув з Гів'ону.
Then Johanan, the son of Kareah, and all the captains of the forces who were with him, took all the rest of the people whom Ishmael, the son of Nathaniah, had made prisoners, after he had put to death Gedaliah, the son of Ahikam, the people from Mizpah, that is, the men of war and the women and the children and the unsexed servants, whom he had taken back with him from Gibeon: καὶ ἐπεστρέψατε καὶ ἐβεβηλώσατε τὸ ὄνομά μου τοῦ ἐπιστρέψαι ἕκαστον τὸν παῖδα αὐτοῦ καὶ ἕκαστον τὴν παιδίσκην αὐτοῦ οὐδὲς ἐξαπεστείλατε ἐλευθέρους τῇ ψυχῇ αὐτῶν ὑμῖν εἰς παῖδας καὶ παιδίσκας
- 17 І пішли вони й стали на нічліг в Герут-Кімгамі, що при Вифлєсмі, щоб піти й утікти до Єгипту
And they went and were living in the resting-place of Chimham, which is near Beth-lehem on the way into Egypt,
διὰ τοῦτο οὕτως εἶπεν κύριος ὑμεῖς οὐκ ἠκούσατέ μου τοῦ καλέσαι ἄφεςιν ἕκαστος πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ ἰδοὺ ἐγὼ καλῶ ἄφεςιν ὑμῖν εἰς μάχαιραν καὶ εἰς τὸν θάνατον καὶ εἰς τὸν λιμὸν καὶ δόσω ὑμᾶς εἰς διασπορὰν πάσαις ταῖς βασιλείαις τῆς γῆς
- 18 від халдеїв, бо вони боялися їх, бо Ізмаїл, син Нетаніїн, убив Гедалію, сина Ахікамового, якого вавилонський цар настановив був начальником над Красм.
Because of the Chaldaeans: for they were in fear of them because Ishmael, the son of Nathaniah, had put to death Gedaliah, the son of Ahikam, whom the king of Babylon had made ruler over the land.
καὶ δώσω τοὺς ἄνδρας τοὺς παρελλυθότας τὴν διαθήκην μου τοὺς μὴ στήσαντας τὴν διαθήκην μου ἣν ἐποίησαν κατὰ πρόσωπόν μου τὸν μόσχον ὃν ἐποίησαν ἐργάζεσθαι αὐτῷ

- 1 ¶ I підійшли всі військові зверхники та Йоаханан, син Кареахів, і Єзанія, син Гошаїн, та весь народ від малого й аж до великого,
Then all the captains of the forces, and Johanan, the son of Kareah, and Jezaniah, the son of Hoshaiah, and all the people from the least to the greatest, came near,
ὁ λόγος ὁ γενόμενος πρὸς ἱερεμίαν παρὰ κυρίου ἐν ἡμέραις ἰωακὶμ βασιλέως ἰουδα λέγων
- 2 та й сказали до пророка Єремїї: Нехай упаде наше благання перед обличчя твое, і молися за нас до Господа, Бога твого, за всю оцю решту, бо залишилося нас мало з багатьох, як бача ть твої очі нас...
And said to Jeremiah the prophet, Let our request come before you, and make prayer for us to the Lord your God, even for this small band of us; for we are only a small band out of what was a great number, as your eyes may see:
βάδισον εἰς οἶκον ἀρχαβιν καὶ ἄξεις αὐτοὺς εἰς οἶκον κυρίου εἰς μίαν τῶν αὐλῶν καὶ ποτιεῖς αὐτοὺς οἶνον
- 3 I нехай виявить нам Господь, Бог твій, ту дорогу, якою ми підемо, та те діло, яке ми зробимо.
That the Lord your God may make clear to us the way in which we are to go and what we are to do.
καὶ ἐξήγαγον τὸν ἰεζονιαν υἱὸν ἱερεμίου υἱοῦ χαβασιν καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ καὶ τοὺς υἱοὺς αὐτοῦ καὶ πᾶσαν τὴν οἰκίαν ἀρχαβιν
- 4 I промовив до них пророк Єремїя: Чую я! Ось я помолюся до Господа, вашого Бога, за вашими словами. I станеться, кожне слово, що Господь відповідь вам, звіщу вам, нічого не зат аю від вас.
Then Jeremiah the prophet said to them, I have given ear to you; see, I will make prayer to the Lord your God, as you have said; and it will be that, whatever the Lord may say in answer to you, I will give you word of it, keeping nothing back.
καὶ εἰσήγαγον αὐτοὺς εἰς οἶκον κυρίου εἰς τὸ παστοφόριον υἱὸν ἀνανιου υἱοῦ γοδολιου ἀνθρώπου τοῦ θεοῦ ὃ ἐστὶν ἐγγὺς τοῦ οἴκου τῶν ἀρχόντων τῶν ἐπάνω τοῦ οἴκου μαασαίου υἱοῦ σελωμ τοῦ φυ λάσσοντος τὴν αὐλήν
- 5 А вони сказали до Єремїї: Нехай буде Господь проти нас за свідка правдивого та вірного, якщо ми не зробимо так, як усе те, з чим пошле тебе до нас Господь, Бог твій.
Then they said to Jeremiah, May the Lord be a true witness against us in good faith, if we do not do everything which the Lord your God sends you to say to us.
καὶ ἔδωκα κατὰ πρόσωπον αὐτῶν κεράμιον οἴνου καὶ ποτήρια καὶ εἶπα πίετε οἶνον
- 6 Чи добре й чи зле, ми послухаємося голосу Господа, Бога нашого, що до Нього ми послали тебе, щоб було нам добре, коли будемо слухатися голосу Господа, Бога нашого.
If it is good or if it is evil, we will be guided by the voice of the Lord our God, to whom we are sending you; so that it may be well for us when we give ear to the voice of the Lord our God.
καὶ εἶπαν οὐ μὴ πίωμεν οἶνον ὅτι ἰωναδαβ υἱὸς ρηχαβ ὁ πατὴρ ἡμῶν ἐνετείλατο ἡμῖν λέγων οὐ μὴ πίητε οἶνον ὑμεῖς καὶ οἱ υἱοὶ ὑμῶν ἕως αἰῶνος
- 7 ¶ I сталося з кінцем десятих днів, і було Господнє слово до Єремїї.
And it came about that after ten days the word of the Lord came to Jeremiah.
καὶ οἰκίαν οὐ μὴ οἰκοδομήσητε καὶ σπέρμα οὐ μὴ σπείρητε καὶ ἀμπελῶν οὐκ ἔσται ὑμῖν ὅτι ἐν σκηναῖς οἰκίσητε πάσας τὰς ἡμέρας ὑμῶν ὅπως ἂν ζήσητε ἡμέρας πολλὰς ἐπὶ τῆς γῆς ἐφ' ἧς διατρίβετε ὑμεῖς ἐπ' αὐτῆς
- 8 I він покликав Йоханана, сина Кареахового, і всіх військових зверхників, що були з ним, та весь народ від малого й аж до великого,
And he sent for Johanan, the son of Kareah, and all the captains of the forces who were still with him, and all the people, from the least to the greatest,
καὶ ἠκούσαμεν τῆς φωνῆς ἰωναδαβ τοῦ πατρὸς ἡμῶν πρὸς τὸ μὴ πλεῖν οἶνον πάσας τὰς ἡμέρας ἡμῶν ἡμεῖς καὶ αἱ γυναῖκες ἡμῶν καὶ οἱ υἱοὶ ἡμῶν καὶ αἱ θυγατέρες ἡμῶν
- 9 та й сказав до них: Так говорить Господь, Бог Ізраїлів, що ви послали мене до Нього скласти ваше благання перед Його лице:
And said to them, These are the words of the Lord, the God of Israel, to whom you sent me to put your request before him:
καὶ πρὸς τὸ μὴ οἰκοδομεῖν οἰκίας τοῦ κατοικεῖν ἐκεῖ καὶ ἀμπελῶν καὶ ἀγρὸς καὶ σπέρμα οὐκ ἐγένετο ἡμῖν
- 10 Якщо ви будете сидіти в цьому Краї, то збудую вас, а не розіб'ю, і засаджу вас, а не вирву, бо пожалував Я щодо того зла, що зробив був вам.
If you still go on living in the land, then I will go on building you up and not pulling you down, planting you and not uprooting you: for my purpose of doing evil to you has been changed.
καὶ φκήσαμεν ἐν σκηναῖς καὶ ἠκούσαμεν καὶ ἐποιήσαμεν κατὰ πάντα ἃ ἐνετείλατο ἡμῖν ἰωναδαβ ὁ πατὴρ ἡμῶν
- 11 Не бійтеся вавилонського царя, якого ви боїтеся, не бійтеся його, говорить Господь, бо з вами Я, щоб вас спасти, і щоб вас рятувати від його руки!
Have no fear of the king of Babylon, of whom you are now in fear; have no fear of him, says the Lord: for I am with you to keep you safe and to give you salvation from his hands.
καὶ ἐγενήθη ὅτε ἀνέβη ναβουχοδοносор ἐπὶ τὴν γῆν καὶ εἶπαμεν εἰσέλθατε καὶ εἰσέλθωμεν εἰς ἱερουσαλημ ἀπὸ προσώπου τῆς δυνάμεως τῶν χαλδαίων καὶ ἀπὸ προσώπου τῆς δυνάμεως τῶν ἄσσυρί ον καὶ φκοῦμεν ἐκεῖ
- 12 I дам Я вам милість, і змилюся над вами, і він верне вас до вашої землі.
And I will have mercy on you, so that he may have mercy on you and let you go back to your land.
καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς με λέγων

- 13 А якщо ви скажете: Не будемо сидіти в цьому Краї, щоб не слухатися голосу Господа, Бога вашого,
But if you say, We have no desire to go on living in this land; and do not give ear to the voice of the Lord your God,
οὕτως λέγει κύριος πορευθῶν καὶ εἰπὼν ἀνθρώπῳ ἰουδα καὶ τοῖς κατοικοῦσιν ἱερουσαλημ οὐ μὴ λάβητε παιδείαν τοῦ ἀκούειν τοὺς λόγους μου
- 14 кажучи: Ні, ми підемо до єгипетського краю, де не побачимо війни, і не почуємо звуку сурми, і на хліб не будемо голодні, і там будемо сидіти,
Saying, No, but we will go into the land of Egypt, where we will not see war, or be hearing the sound of the horn, or be in need of food; there we will make our living-place;
ἔστησαν ῥήμα υἱοὶ ἰωναδαβ υἱοῦ ρηχαβ ὃ ἐνετείλατο τοῖς τέκνοις αὐτοῦ πρὸς τὸ μὴ πιεῖν οἶνον καὶ οὐκ ἐπίοσαν καὶ ἐγὼ ἐλάλησα πρὸς ὑμᾶς ὄρθρου καὶ ἐλάλησα καὶ οὐκ ἠκούσατε
- 15 то тому послухайте тепер Господнього слова, решто Юдина! Так говорить Господь Саваот, Бог Ізраїлів: Якщо ви справді скеруєте своє обличчя, щоб іти до Єгипту, і ввійдете, щоб чу жинцями замешкати там,
Then give ear now to the word of the Lord, O you last of Judah: the Lord of armies, the God of Israel, has said, If your minds are fixed on going into Egypt and stopping there;
καὶ ἀπέστειλα πρὸς ὑμᾶς τοὺς παῖδάς μου τοὺς προφήτας λέγων ἀποστράφητε ἕκαστος ἀπὸ τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ τῆς πονηρᾶς καὶ βελτίω ποιήσατε τὰ ἐπιτηδεύματα ὑμῶν καὶ οὐ πορευέσθε ὀπίσω θεῶν ἑτέρων τοῦ δουλεύειν αὐτοῖς καὶ οἰκήσετε ἐπὶ τῆς γῆς ἧς ἔδωκα ὑμῖν καὶ τοῖς πατράσιν ὑμῶν καὶ οὐκ ἐκλίνετε τὰ ὅρα ὑμῶν καὶ οὐκ ἠκούσατε
- 16 то станеться: той меч, що ви боїтеся його, досягне вас там, ув єгипетським краї, а голод, якого ви лякаєтесь, пристане до вас в Єгипті, і там ви помираєте...
Then it will come about that the sword, which is the cause of your fear, will overtake you there in the land of Egypt, and need of food, which you are fearing, will go after you there in Egypt; and there death will come to you.
καὶ ἔστησαν υἱοὶ ἰωναδαβ υἱοῦ ρηχαβ τὴν ἐντολὴν τοῦ πατρὸς αὐτῶν ὃ δὲ λαὸς οὕτως οὐκ ἠκουσάν μου
- 17 І станеться, всі люди, що звернули своє обличчя на мандрівку до Єгипту, щоб чужинцями замешкати там, помирають від меча, від голоду та від моровиці, і жоден з них не позостане ться й не втече через те зло, що Я спроваджу на них...
Such will be the fate of all the men whose minds are fixed on going into Egypt and stopping there; they will come to their end by the sword, by being short of food, and by disease: not one of them will keep his life or get away from the evil which I will send on them.
διὰ τοῦτο οὕτως εἶπεν κύριος ἰδοὺ ἐγὼ φέρω ἐπὶ ἰουδαν καὶ ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας ἱερουσαλημ πάντα τὰ κακὰ ἃ ἐλάλησα ἐπ' αὐτούς
- 18 Бо так каже Господь, Саваот, Бог Ізраїлів: Як вилився гнів Мій та лють Моя на мешканців Єрусалиму, так виллється лють Моя на вас, коли ви прийдете до Єгипту, і будете там на клятьбу, і на застрашення, і на прокляття, і на ганьбу, і ви вже не побачите цього місця...
For this is what the Lord of armies, the God of Israel, has said: As my wrath and passion have been let loose on the people of Jerusalem, so will my passion be let loose on you when you go into Egypt: and you will become an oath and a cause of wonder and a curse and a name of shame; and you will never see this place again.
διὰ τοῦτο οὕτως εἶπεν κύριος ἔπειδὴ ἠκουσαν υἱοὶ ἰωναδαβ υἱοῦ ρηχαβ τὴν ἐντολὴν τοῦ πατρὸς αὐτῶν ποιεῖν καθότι ἐνετείλατο αὐτοῖς ὁ πατήρ αὐτῶν
- 19 Господь говорить до вас, Юдина решто: Не ходіть до Єгипту! Добре знайте, що сьогодні Я вас остеріг!
The Lord has said about you, O last of Judah, Go not into Egypt: be certain that I have given witness to you this day.
οὐ μὴ ἐκλίπῃ ἀνὴρ τῶν υἴων ἰωναδαβ υἱοῦ ρηχαβ παρεστηκώς κατὰ πρόσωπόν μου πάσας τὰς ἡμέρας τῆς γῆς
- 1 ¶ І сталося, як Єремія скінчив говорити до всього народу всі слова Господа, Бога їхнього, всі ті слова, з якими послав його до них Господь, Бог їхній,
And it came about that when Jeremiah had come to the end of giving all the people the words of the Lord their God, which the Lord their God had sent him to say to them, even all these words,
καὶ ἐν τῷ ἑνιαυτῷ τῷ τετάρτῳ ἰωακὴμ υἱοῦ ἰωσια βασιλέως ἰουδα ἐγενήθη λόγος κυρίου πρὸς με λέγων
- 2 то сказав Азарія, син Гошаїа, і Йоханан, син Кареахів, та всі бундючні люди, кажучи до Єремії: Брехню ти говориш! Не послав тебе Господь, Бог наш, сказати: Не входьте до Єгипту, щоб чужинцями замешкати там,
Then Azariah, the son of Hoshaiah, and Johanan, the son of Kareah, and all the men of pride, said to Jeremiah, You have said what is false: the Lord our God has not sent you to say, You are not to go into the land of Egypt and make your living-place there:
λαβὲ σεαυτῷ χαρτίον βιβλίου καὶ γράψον ἐπ' αὐτοῦ πάντας τοὺς λόγους οὓς ἐχηρήματισα πρὸς σὲ ἐπὶ ἱερουσαλημ καὶ ἐπὶ ἰουδαν καὶ ἐπὶ πάντα τὰ ἔθνη ἀφ' ἧς ἡμέρας λαλήσαντός μου πρὸς σε ἀφ' ἡμῶν ἰωσια βασιλέως ἰουδα καὶ ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης
- 3 то тебе намовив проти нас Барух, син Неріїїн, щоб віддати нас у руку халдеїв, щоб побивати нас, і щоб вигнати нас до Вавилону...
But Baruch, the son of Neriah, is moving you against us, to give us up into the hands of the Chaldaeans so that they may put us to death, and take us away prisoners into Babylon.
ἴσως ἀκούσεται ὁ οἶκος ἰουδα πάντα τὰ κακὰ ἃ ἐγὼ λογιζομαι ποιῆσαι αὐτοῖς ἵνα ἀποστρέψωσιν ἀπὸ ὁδοῦ αὐτῶν τῆς πονηρᾶς καὶ ἴλωσ ἔσομαι ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν καὶ ταῖς ἀμαρτίαις αὐτῶν
- 4 І не послухався Йоханан, син Кареахів, і всі військові зверхники та весь народ Господнього голосу, щоб сидіти в Юдиному краї.
So Johanan, the son of Kareah, and all the captains of the forces, and all the people, did not give ear to the order of the Lord that they were to go on living in the land of Judah.
καὶ ἐκάλεσεν ἱερεμίας τὸν βαρουχ υἴον νηριου καὶ ἔγραψεν ἀπὸ στόματος ἱερεμίου πάντας τοὺς λόγους κυρίου οὓς ἐχηρήματισεν πρὸς αὐτὸν εἰς χαρτίον βιβλίου

- 5 **I** взяв Йоханан, син Кареахів, та всі військові зверхники всю Юдину решту, що вернулися від усіх народів, куди були вигнані, щоб замешкати в Юдиному краї,
But Johanan, the son of Kareah, and all the captains of the forces took all the rest of Judah who had come back into the land of Judah from all the nations where they had been forced to go;
καὶ ἐνετείλατο ἱερεμίας τῷ βαρουχ λέγων ἐγὼ φυλάσσομαι οὐ μὴ δύνωμαι εἰσελθεῖν εἰς οἶκον κυρίου
- 6 мужчин та жінок, і дітей та царських дочок, і всяку душу, що Невузар'адан, начальник царської сторожі, позоставив був із Гедалією, сином Ахікама, сина Шафанового, і з пророком Єремією та з Барухом, сином Неріїїним,
The men and the women and the children and the king's daughters, and every person whom Nebuzaradan, the captain of the armed men, had put under the care of Gedaliah, the son of Ahikam, the son of Shaphan, and Jeremiah the prophet and Baruch, the son of Neriah;
καὶ ἀναγνώσῃ ἐν τῷ χαρτίῳ τούτῳ εἰς τὰ ὄρα τοῦ λαοῦ ἐν οἴκῳ κυρίου ἐν ἡμέρᾳ νηστείας καὶ ἐν ὧσὶ παντὸς ἰουδα τῶν ἐρχομένων ἐκ πόλεως αὐτῶν ἀναγνώσῃ αὐτοῖς
- 7 і прийшли до єгипетського краю, бо не послухалися Господнього голосу, і прийшли до Тахпанхесу.
And they came into the land of Egypt; for they did not give ear to the voice of the Lord: and they came to Tahpanhes.
ἴσως πεσεῖται ἔλεος αὐτῶν κατὰ πρόσωπον κυρίου καὶ ἀποστρέψουσιν ἐκ τῆς ὁδοῦ αὐτῶν τῆς πονηρᾶς ὅτι μέγας ὁ θυμὸς καὶ ἡ ὀργὴ κυρίου ἦν ἐλάλησεν ἐπὶ τὸν λαὸν τούτων
- 8 ¶ I було слово Господнє до Єремії в Тахпанхесі таке:
Then the word of the Lord came to Jeremiah in Tahpanhes, saying,
καὶ ἐποίησεν βαρουχ κατὰ πάντα ἃ ἐνετείλατο αὐτῷ ἱερεμίας τοῦ ἀναγνῶναι ἐν τῷ βιβλίῳ λόγους κυρίου ἐν οἴκῳ κυρίου
- 9 Візьми в свою руку великі каміння, і сховай їх у глині на цегляному майдані, що при вході до фараонового дому в Тахпанхесі, на очах юдейських людей.
Take in your hand some great stones, and put them in a safe place in the paste in the brickwork which is at the way into Pharaoh's house in Tahpanhes, before the eyes of the men of Judah;
καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ ἔτει τῷ ὀγδόῳ βασιλεῖ ἰωακίμ τῷ μηνὶ τῷ ἐνάτῳ ἐξεκκλησίασαν νηστείαν κατὰ πρόσωπον κυρίου πᾶς ὁ λαὸς ἐν ἱερουσαλὴμ καὶ οἶκος ἰουδα
- 10 I скажеш до них: Так говорить Господь Саваот, Бог Ізраїлів: Ось Я пошлю й візьму Навуходоносора, царя вавилонського, Мого раба, і поставлю його трона над тими каміннями, що Я поховав, і він своє царське шатро розтягне над ними.
And say to them, This is what the Lord of armies, the God of Israel, has said: See, I will send and take Nebuchadrezzar, the king of Babylon, my servant, and he will put the seat of his kingdom on these stones which have been put in a safe place here by you; and his tent will be stretched over them.
καὶ ἀνεγίνωσκε βαρουχ ἐν τῷ βιβλίῳ τῶν λόγους ἱερεμίου ἐν οἴκῳ κυρίου ἐν οἴκῳ γαμαρίου υἱοῦ σαфан τοῦ γραμματέως ἐν τῇ αὐλῇ τῇ ἐπάνω ἐν προθύροις πόλης τοῦ οἴκου κυρίου τῆς καινῆς ἐν ὧσὶ παντὸς τοῦ λαοῦ
- 11 I він прийде, і вдарить єгипетський край: що призначене на смерть піде на смерть, а що до полону до полону, а що на меч піде на меч...
And he will come and overcome the land of Egypt; those who are for death will be put to death, those who are to be prisoners will be made prisoners, and those who are for the sword will be given to the sword.
καὶ ἤκουσεν μυχιας υἱὸς γαμαρίου υἱοῦ σαфан ἅπαντας τοὺς λόγους κυρίου ἐκ τοῦ βιβλίου
- 12 I підпалю огонь у домах єгипетських богів, і він попалить їх, і забере їх у полон, і він очистить єгипетський край, як чистить пастух свою одіж, і вийде звідти в спокої...
And he will put a fire in the houses of the gods of Egypt; and they will be burned by him: and he will make Egypt clean as a keeper of sheep makes clean his clothing; and he will go out from there in peace.
καὶ κατέβη εἰς οἶκον τοῦ βασιλέως εἰς τὸν οἶκον τοῦ γραμματέως καὶ ἰδοὺ ἐκεῖ πάντες οἱ ἄρχοντες ἐκάθηντο εἰσαμα ὁ γραμματεὺς καὶ δαλαίας υἱὸς σελεμίου καὶ ελναθαν υἱὸς ακχοβορ καὶ γαμαρίας υἱὸς σαфан καὶ σεδεκίας υἱὸς ανανίου καὶ πάντες οἱ ἄρχοντες
- 13 I він поламає посвячені стовпи Бет-Шемеша, що в єгипетському краї, а доми єгипетських богів попалить огнем.
And the stone pillars of Beth-shemesh in the land of Egypt will be broken by him, and the houses of the gods of Egypt burned with fire.
καὶ ἀνήγγειλεν αὐτοῖς μυχιας πάντας τοὺς λόγους οὓς ἤκουσεν ἀναγινώσκοντος τοῦ βαρουχ εἰς τὰ ὄρα τοῦ λαοῦ
- 1 ¶ Слово, що було до Єремії про всіх юдеїв, що сиділи в єгипетському краї, що сиділи в Мігдолі, і в Тахпанхесі, і в Нофі, і в краю Патрос, говорячи:
The word which came to Jeremiah about all the Jews who were living in the land of Egypt, in Migdol and at Tahpanhes and at Noph and in the country of Pathros, saying,
καὶ ἐβασίλευσεν σεδεκίας υἱὸς ἰωσια ἀντὶ ἰωακίμ ὃν ἐβασίλευσεν ναβουχοδοносор βασιλεῖν τοῦ ἰουδα
- 2 Так говорить Господь Саваот, Бог Ізраїлів: Ви бачили все те зло, що Я спровадив на Єрусалим та на всі Юдині міста, і ось вони цього дня руйна, і немає в них мешканця...
The Lord of armies, the God of Israel, has said: You have seen all the evil which I have sent on Jerusalem and on all the towns of Judah; and now, this day they are waste and unpeopled;
καὶ οὐκ ἤκουσεν αὐτὸς καὶ οἱ παῖδες αὐτοῦ καὶ ὁ λαὸς τῆς γῆς τοὺς λόγους κυρίου οὓς ἐλάλησεν ἐν χειρὶ ἱερεμίου
- 3 Це через їхнє зло, яке вони зробили, щоб гнівити Мене, ходячи кадити, служити іншим богам, яких не знали ані вони, ані ви, ані ваші батьки.
Because of the evil which they have done, moving me to wrath by burning perfumes in worship to other gods, who were not their gods or yours or the gods of their fathers.
καὶ ἀπέστειλεν ὁ βασιλεὺς σεδεκίας τὸν ἰωαχαλ υἱὸν σελεμίου καὶ τὸν σοφониαν υἱὸν μασσαίου τὸν ἱερέα πρὸς ἱερεμίαν λέγων πρόσευξαι δὴ περὶ ἡμῶν πρὸς κύριον

- 4 I посилав Я до вас усіх Моїх рабів пророків, рано та пізно, кажучи: Не робіть цієї обридливої речі, яку Я зненавидив!
And I sent all my servants the prophets to you, getting up early and sending them, saying, Do not do this disgusting thing which is hated by me.
καὶ ἱερεμίας ἦλθεν καὶ διῆλθεν διὰ μέσου τῆς πόλεως καὶ οὐκ ἔδωκαν αὐτὸν εἰς οἶκον τῆς φυλακῆς
- 5 Та не слухали вони, і не нахилили уха свого, щоб відвернутися від свого зла, щоб не кадити іншим богам.
But they gave no attention, and their ears were not open so that they might be turned from their evil-doing and from burning perfume to other gods.
καὶ δύναμις φαραῶ ἐξῆλθεν ἐξ αἰγύπτου καὶ ἤκουσαν οἱ χалδαῖοι τὴν ἀκοὴν αὐτῶν καὶ ἀνέβησαν ἀπὸ ἱερουσαλημ
- 6 I вилилась лютисть Моя та Мій гнів, і запалав він в Юдиних містах та на вулицях Єрусалиму, і стали вони руїною та пустинею, як бачите цього дня...
Because of this, my passion and my wrath were let loose, burning in the towns of Judah and in the streets of Jerusalem; and they are waste and unpeopled as at this day.
καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς ἱερεμیان λέγων
- 7 А тепер так говорить Господь, Бог Саваот, Бог Ізраїлів: Нашо ви робите велике зло своїм душам, вигублюючи собі чоловіка та жінку, дитину й немовля з-серед Юди, щоб не залиши ася вам решта?
So now, the Lord, the God of armies, the God of Israel, has said, Why are you doing this great evil against yourselves, causing every man and woman, little child and baby at the breast among you in Judah to be cut off till not one is still living;
οὕτως εἶπεν κύριος οὕτως ἔρεῖς πρὸς βασιλέα ἰουδα τὸν ἀποστείλαντα πρὸς σὲ τοῦ ἐκζητῆσαί με ἰδοὺ δύναμις φαραῶ ἡ ἐξεληθοῦσα ὑμῖν εἰς βοήθειαν ἀποστρέψουσιν εἰς γῆν αἰγύπτου
- 8 Нашо ви робите, щоб гнівити Мене чинами рук своїх, щоб кадити іншим богам в єгипетському краї, куди ви прийшли чужинцями замешкати там, щоб погубити себе, і щоб стати прокляттям та ганьбою серед усіх людей землі?
Moving me to wrath with the work of your hands, burning perfumes to other gods in the land of Egypt, where you have gone to make a place for yourselves, so that you may become a curse and a name of shame among all the nations of the earth?
καὶ ἀναστρέψουσιν αὐτοὶ οἱ χалδαῖοι καὶ πολέμησουσιν ἐπὶ τὴν πόλιν ταύτην καὶ συλλήμψονται αὐτὴν καὶ καύσουσιν αὐτὴν ἐν πυρὶ
- 9 Чи забули ви зло ваших батьків, та зло Юдиних царів, і зло жінок його, і зло ваше та зло ваших жінок, що нарobili в Юдиному краї та на вулицях Єрусалиму?
Have you no memory of the evil-doing of your fathers, and the evil-doing of the kings of Judah, and the evil-doing of their wives, and the evil which you yourselves have done, and the evil which your wives have done, in the land of Judah and in the streets of Jerusalem?
ὅτι οὕτως εἶπεν κύριος μὴ ὑπολάβητε ταῖς ψυχαῖς ὑμῶν λέγοντες ἀποτρέχοντες ἀπελεύσονται ἀφ' ἡμῶν οἱ χалδαῖοι ὅτι οὐ μὴ ἀπέλωσιν
- 10 Не були вони впокорені аж до цього дня, і не бояться, і не ходять Законом Моїм та Моїми уставами, що Я дав вам та вашим батькам.
Even to this day their hearts are not broken, and they have no fear, and have not gone in the way of my law or of my rules which I gave to you and to your fathers.
καὶ ἐὰν πατάξητε πᾶσαν δύναμιν τῶν χалδαίων τοὺς πολέμουντας ὑμᾶς καὶ καταλειφθῶσιν τινες ἐκκεκενημένοι ἕκαστος ἐν τῷ τόπῳ αὐτοῦ οὗτοι ἀναστήσονται καὶ καύσουσιν τὴν πόλιν ταύτην ἐν πυρὶ
- 11 Тому так промовляє Господь Саваот, Бог Ізраїлів: Ось Я зверну обличчя Своє на вас вам на зло, щоб викоренити всього Юду!
So this is what the Lord of armies, the God of Israel, has said: See, my face will be turned against you for evil, for the cutting off of all Judah;
καὶ ἐγένετο ὅτε ἀνέβη ἡ δύναμις τῶν χалδαίων ἀπὸ ἱερουσαλημ ἀπὸ προσώπου τῆς δυνάμεως φαραῶ
- 12 I візьму Я залишок Юди, що звернули обличчя своє на мандрівку в єгипетський край, щоб чужинцями замешкати там, і погинуть усі в єгипетському краї, попадають від меча та від голоду, погинуть від малого й аж до великого, повмирають від меча та від голоду, і стануть клятьбою, застрашенням, і прокляттям та ганьбою...
And I will take the last of Judah, whose minds are fixed on going into the land of Egypt and stopping there, and they will all come to their end, falling in the land of Egypt by the sword and by being short of food and by disease; death will overtake them, from the least to the greatest, death by the sword and by need of food: they will become an oath and a cause of wonder and a curse and a name of shame.
ἐξῆλθεν ἱερεμίας ἀπὸ ἱερουσαλημ τοῦ πορευθῆναι εἰς γῆν βενιαμιν τοῦ ἀγοράσαι ἐκεῖθεν ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ
- 13 I покараю замешкалих в єгипетському краї, як покарав Я Єрусалим, мечем, голодом та моровицею...
For I will send punishment on those who are living in the land of Egypt, as I have sent punishment on Jerusalem, by the sword and by need of food and by disease:
καὶ ἐγένετο αὐτὸς ἐν πύλῃ βενιαμιν καὶ ἐκεῖ ἄνθρωπος παρ' ᾧ κατέλεεν σαρουίας υἱὸς σελεмиου υἱοῦ ανανιου καὶ συνέλαβεν τὸν ἱερεμیان λέγων πρὸς τοὺς χалδαίους σὺ φεύγεις
- 14 I не буде втікача та врятованих із решти Юди, що прийшли чужинцями замешкати там в єгипетському краї, щоб вернутися до Юдиного краю, куди вони бажають усією душею своєю вернутися й оселитися там. Але не вернуться вони, хіба тільки поодинокі втікачі!
So that not one of the rest of Judah, who have gone into the land of Egypt and are living there, will get away or keep his life, to come back to the land of Judah where they are hoping to come back and be living again: for not one will come back, but only those who are able to get away.
καὶ εἶπεν ψευδὸς οὐκ εἰς τοὺς χалδαίους ἐγὼ φεύγω καὶ οὐκ ἤκουσεν αὐτοῦ καὶ συνέλαβεν σαρουίας τὸν ἱερεμیان καὶ εἰσήγαγεν αὐτὸν πρὸς τοὺς ἄρχοντας

- 15 ¶ I відповіли Єремії всі ті люди, що знали, що їхні жінки кадять іншим богам, і всі ті жінки, що стояли там, великий збір, і весь народ, що сидів в єгипетському краї в Патросі, говорячи:
Then all the men who had knowledge that their wives were burning perfumes to other gods, and all the women who were present, a great meeting, answering Jeremiah, said,
καὶ ἐπικράνησαν οἱ ἄρχοντες ἐπὶ ἱερεμῖαν καὶ ἐπάταξαν αὐτὸν καὶ ἀπέστειλαν αὐτὸν εἰς τὴν οἰκίαν ἰωνάθαν τοῦ γραμματέως ὅτι ταύτην ἐποίησαν εἰς οἰκίαν φυλακῆς
- 16 Щодо слова, що ти говорив до нас Господнім Ім'ям, ми не слухасмо тебе.
As for the word which you have said to us in the name of the Lord, we will not give ear to you.
καὶ ἦλθεν ἱερεμίας εἰς οἰκίαν τοῦ λάκκου καὶ εἰς τὴν χερεθ καὶ ἐκάθισεν ἐκεῖ ἡμέρας πολλὰς
- 17 Бо напевно виконасмо кожне те слово, що виходить із наших уст, щоб кадити небесній цариці й лити їй литі жертви, як робили ми та батьки наші, царі наші та зверхники наші в Юдиних містах та на вулицях Єрусалиму. І насичувалися ми хлібом, і було нам добре, а зла ми не бачили.
But we will certainly do every word which has gone out of our mouths, burning perfumes to the queen of heaven and draining out drink offerings to her as we did, we and our fathers and our kings and our rulers, in the towns of Judah and in the streets of Jerusalem: for then we had food enough and did well and saw no evil.
καὶ ἀπέστειλεν σεδεκίας καὶ ἐκάλεσεν αὐτὸν καὶ ἠρώτα αὐτὸν ὁ βασιλεὺς κρυφαίως εἰπεῖν εἰ ἔστιν λόγος παρὰ κυρίου καὶ εἶπεν ἔστιν εἰς χεῖρας βασιλέως βαβυλῶνος παραδοθήση
- 18 А відколи перестали ми кадити небесній цариці й лити їй литі жертви, брак нам усього, і ми гинемо від меча та голоду!
But from the time when we gave up burning perfumes to the queen of heaven and draining out drink offerings to her, we have been in need of all things, and have been wasted by the sword and by need of food.
καὶ εἶπεν ἱερεμίας τῷ βασιλεῖ τί ἡδίκησά σε καὶ τοὺς παῖδάς σου καὶ τὸν λαὸν τοῦτον ὅτι σὺ δίδως με εἰς οἰκίαν φυλακῆς
- 19 А коли ми кадимо небесній цариці й приносимо їй литі жертви, то хіба без відома наших чоловіків ми робимо для неї жертвні калачі з її зображенням, і ллємо їй литі жертви?
And the women said, When we were burning perfumes to the queen of heaven and draining out drink offerings to her, did we make cakes in her image and give her our drink offerings without the knowledge of our husbands?
καὶ ποῦ εἰσιν οἱ προφῆται ὑμῶν οἱ προφητεύσαντες ὑμῖν λέγοντες ὅτι οὐ μὴ ἔλθῃ βασιλεὺς βαβυλῶνος ἐπὶ τὴν γῆν ταύτην
- 20 ¶ I сказав Єремія до всього народу, до чоловіків та до жінок, та до всього народу, що відповідали йому таке, говорячи:
Then Jeremiah said to all the people, to the men and women and all the people who had given him that answer,
καὶ νῦν κύριε βασιλεῦ πεσέτω τὸ ἐλεός μου κατὰ πρόσωπόν σου καὶ τί ἀποστρέφεις με εἰς οἰκίαν ἰωνάθαν τοῦ γραμματέως καὶ οὐ μὴ ἀποθάνω ἐκεῖ
- 21 Хіба не кадило, яке кадили в Юдиних містах та на вулицях Єрусалиму ви та ваші батьки, ваші царі та зверхники ваші й народ цього краю, хіба не згадав це Господь, і не ввійшло воно до серця Його?
The perfumes which you have been burning in the towns of Judah and in the streets of Jerusalem, you and your fathers and your kings and your rulers and the people of the land, had the Lord no memory of them, and did he not keep them in mind?
καὶ συνέταξεν ὁ βασιλεὺς καὶ ἐνεβάλοσαν αὐτὸν εἰς οἰκίαν τῆς φυλακῆς καὶ ἐδίδουσαν αὐτῷ ἄρτον ἓνα τῆς ἡμέρας ἔξωθεν οὐ πέσσουσιν ἕως ἐξέλπον οἱ ἄρτοι ἐκ τῆς πόλεως καὶ ἐκάθισεν ἱερεμίας ἐν τῇ αὐλῇ τῆς φυλακῆς
- 1 ¶ Слово, що говорив пророк Єремія до Баруха, Неріїїного сина, коли той писав ці слова в книзі з Єремїїних уст, за четвертого року Єгоякіма, сина Йосїїного, царя Юдиного, кажучи:
The words which Jeremiah the prophet said to Baruch, the son of Neriah, when he put these words down in a book from the mouth of Jeremiah, in the fourth year of Jehoiakim, the son of Josiah, king of Judah; he said,
καὶ ἤκουσεν σαφατίας υἱὸς μαθαν καὶ γοδολίας υἱὸς πασχωρ καὶ ἰωχαλ υἱὸς σελεμίου τοὺς λόγους οὓς ἐλάλει ἱερεμίας ἐπὶ τὸν λαὸν λέγων
- 2 Так говорить Господь, Бог Ізраїлів, про тебе, Баруху:
This is what the Lord, the God of Israel, has said of you, O Baruch:
οὕτως εἶπεν κύριος ὁ κατοικῶν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἀποθάνεται ἐν ρομφαίᾳ καὶ ἐν λιμῷ καὶ ὁ ἐκπορευόμενος πρὸς τοὺς χαλδαίους ζήσεται καὶ ἔσται ἡ ψυχὴ αὐτοῦ εἰς εὕρεμα καὶ ζήσεται
- 3 Ти сказав був: Ой горе мені, бо додав Господь смутку до болю мого! Я змучивсь зідханням своїм, і не знайшов відпочинку!
You said, Sorrow is mine! for the Lord has given me sorrow in addition to my pain; I am tired with the sound of my sorrow, and I get no rest.
ὅτι οὕτως εἶπεν κύριος παραδομένη παραδοθήσεται ἡ πόλις αὕτη εἰς χεῖρας δυνάμεως βασιλέως βαβυλῶνος καὶ συλλήμψεται αὐτήν
- 4 Так скажеш йому: Так говорить Господь: Ось Я поруїную, що Я збудував, а що Я насадив, те Я вирву, також усю землю Свою.
This is what you are to say to him: The Lord has said, Truly, the building which I put up will be broken down, and that which was planted by me will be uprooted, and this through all the land;
καὶ εἶπαν τῷ βασιλεῖ ἀναρεθῆτω δὴ ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος ὅτι αὐτὸς ἐκλύει τὰς χεῖρας τῶν ἀνθρώπων τῶν πολεμούντων τῶν καταλειπομένων ἐν τῇ πόλει καὶ τὰς χεῖρας παντὸς τοῦ λαοῦ λαλῶν πρὸς αὐτοὺς κατὰ τοὺς λόγους τούτους ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος οὐ χρησιμολογεῖ εἰρήνην τῷ λαῷ τούτῳ ἀλλ' ἢ πονηρά

- 5 А ти ось шукаєш для себе великого. Не шукай, бо ось Я наведу зло на кожне тіло, говорить Господь, а тобі дам душу твою за здобич на всіх тих місцях, де ти будеш ходити!
 And as for you, are you looking for great things for yourself? Have no desire for them: for truly I will send evil on all flesh, says the Lord: but your life I will keep safe from attack wherever you go.
 και ειπεν ο βασιλευς ιδου αυτους εν χειρσιν υμων οτι ουκ ηδυνατο ο βασιλευς προς αυτους
- 1 ¶ Слово Господнє, що було пророкові Єремїї про народи.
 The word of the Lord which came to Jeremiah the prophet about the nations.
 και εγενετο εν τῳ ετει τῳ ενάτω του σεδεκια βασιλεως ιουδα εν τῳ μηνι τῳ δεκάτω παρεγενετο ναβουχοδοносор βασιλευς βαβυλωνος και πασα η δυναμις αυτου επι ιερουσαλημ και επολιорκουν αυτην
- 2 На Єгипет. На військо фараона Нехо, єгипетського царя, що був над річкою Єфратом у Каркеміші, якого побив Навуходоносор, вавилонський цар, за четвертого року Єгоякіма, сина Йосїїного, царя Юдиного:
 Of Egypt: about the army of Pharaoh-necho, king of Egypt, which was by the river Euphrates in Carchemish, which Nebuchadrezzar, king of Babylon, overcame in the fourth year of Jehoiakim, the son of Josiah, king of Judah.
 και εν τῳ ενδεκάτω ετει του σεδεκια εν τῳ μηνι τῳ τετάρτω ενάτη του μηνος ερράγη η πόλις
- 3 Приготуйте щитка та щита, і приступіть до війни!
 Get out the breastplate and body-cover, and come together to the fight.
 και εισηλθον παντες οι ηγεμονες βασιλεως βαβυλωνος και εκάθισαν εν πύλη τῃ μέση ναργαλασαρ και σαμαωθ και ναβουσαхар και ναβουσαρις και ναργασσασερ ραβαμαγ και οι κατάλοιποι ηγεμονες βασιλεως βαβυλωνος
- 14 Розкажіть в Єгипті, і розголосіть в Мігдолі, і розголосіть в Нофі й Тахпанхесі! Скажіть: стань, і собі приготуйся, бо меч пожирас круг тебе!
 Give the news in Migdol, make it public in Noph: say, Take up your positions and make yourselves ready; for on every side of you the sword has made destruction.
 και απεστειλαν και ελαβον τον ιερεμιαν εξ αυλης τῃς φυλακῃς και εδωκαν αυτον προς τον γοδολιαν υιον αχικαμ υιου σαφαν και εξηγαγον αυτον και εκάθισεν εν μέσω του λαου
- 15 Чому твої лицарі впали? Не втрималися, бо пхнув їх Господь!...
 Why has Apis, your strong one, gone in flight? he was not able to keep his place, because the Lord was forcing him down with strength.
 και προς ιερεμιαν εγενετο λογος κυριου εν τῃ αυλη τῃς φυλακῃς λεγων
- 16 Стало багато таких, що спіткнулися, навіть падають один на одного й говорять: Уставай, і до свого народу вернімося, і до краю народження нашого, перед згубним мечем!
 ... are stopped in their going, they are falling; and they say one to another, Let us get up and go back to our people, to the land of our birth, away from the cruel sword.
 πορευου και ειπον προς αβδεμελεχ τον αιθιοπα ουτως ειπεν κυριος ο θεος ισραηλ ιδου εγω φερω τους λογους μου επι την πολιν αυτην εις κακα και ουκ εις αγαθα
- 17 Назвіть ім'я фараону, цареві єгипетському: Загибель, пропустив він усталений час!
 Give a name to Pharaoh, king of Egypt: A noise who has let the time go by.
 και σωσω σε εν τῃ ημερα εκεινη και ου μη δωσω σε εις χειρας των ανθρωπων ον συ φοβῃ απο προσωπου αυτων
- 18 Як живий Я, каже Цар, що Господь Саваот Йому Ймення, він прийде, немов би Фавор у горах, й як при морі Кармел!
 By my life, says the King, whose name is the Lord of armies, truly, like Tabor among the mountains and like Carmel by the sea, so will he come.
 οτι σωζων σωσω σε και εν ρομφαια ου μη πεσης και εσται η ψυχη σου εις ευρεμα οτι εποιθεις επ' εμοι φησιν κυριος
- 1 ¶ Слово Господнє, що було пророкові Єремїї на филистимлян, перше як фараон побив Аззу.
 The word of the Lord which came to Jeremiah the prophet about the Philistines, before Pharaoh's attack on Gaza.
 ο λογος ο γενόμενος παρα κυριου προς ιερεμιαν υστερον μετα το αποστειλαι αυτον ναβουζαρδαν τον αρχιμάγειρον τον εκ δαμαν εν τῳ λαβειν αυτον εν χειροπεδειας εν μέσω αποικιας ιουδα των ηγεμων εις βαβυλωνα
- 2 Так говорить Господь: Ось підіймаються води із півночі, і стануть вони за потік заливний, і заллють вони землю та все, що на ній, місто й замешкалих в ньому, і буде кричати людин а, і кожен мешканець землі заголосить...
 This is what the Lord has said: See, waters are coming up out of the north, and will become an overflowing stream, overflowing the land and everything in it, the town and those who are living in it; and men will give a cry, and all the people of the land will be crying out in pain.
 και ελαβεν αυτον ο αρχιμάγειρος και ειπεν αυτω κυριος ο θεος σου ελάλησεν τα κακα ταυτα επι τον τον τον τουτον
- 3 Через гук тупотіння копит баских коней його, через гуркіт його колесниць, через скрип його кіл не звернулись батьки до синів, бо зомліли їм руки,
 At the noise of the stamping of the feet of his war-horses, at the rushing of his carriages and the thunder of his wheels, fathers will give no thought to their children, because their hands are feeble;
 και εποίησεν κυριος οτι ημαρτετε αυτω και ουκ ηκούσατε αυτου τῃς φωνῃς

- 4 **βο** настав це той день, щоб понищити всіх филистимлян, щоб Тиру й Сидонові вигубити помічну всяку рештку... **Бо** понищить Господь филистимлян, рештку острова Кафтора, **Because of the day which is coming with destruction on all the Philistines, cutting off from Tyre and Zidon the last of their helpers: for the Lord will send destruction on the Philistines, the rest of the sea-land of Caphthor.**
 ιδού ἔλυσά σε ἀπὸ τῶν χειροπέδων τῶν ἐπὶ τὰς χεῖράς σου εἰ καλὸν ἐναντίον σου ἔλθειν μετ' ἐμοῦ εἰς βαβυλῶνα ἦκε καὶ θήσω τοὺς ὀφθαλμούς μου ἐπὶ σέ
- 5 шолудивою стане Азза, згине Ашкелон, решта долини їхньої... **Як** довго ти будеш нарізи робити собі у жалобі? **The hair is cut off from the head of Gaza; Ashkelon has come to nothing; the last of the Anakim are deeply wounding themselves.**
 εἰ δὲ μὴ ἀπώτρειχε καὶ ἀνάστρεψον πρὸς γοδολιαν υἱὸν αἰκαμ υἱοῦ σαφαν ὃν κατέστησεν βασιλεὺς βαβυλῶνος ἐν γῆ ἰουδα καὶ οἴκησον μετ' αὐτοῦ ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ ἐν γῆ ἰουδα εἰς ἅπαντα τὰ ἀγαθὰ ἐν ὀφθαλμοῖς σου τοῦ πορευθῆναι πορεύου καὶ ἔδοκεν αὐτῷ ὁ ἀρχιμάγειρος δῶρα καὶ ἀπέστειλεν αὐτόν
- 6 **О мечу** Господній, аж доки ти не заспокоїшся? **Вернися** до піхви своєї, заспокоїшся й замовкни! **O sword of the Lord, how long will you have no rest? put yourself back into your cover; be at peace, be quiet.**
 καὶ ἦλθεν πρὸς γοδολιαν εἰς μασσηφα καὶ ἐκάθισεν ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ τοῦ καταλειφθέντος ἐν τῇ γῆ
- 7 **Але** як заспокоїться він, коли наказав йому це Сам Господь? **До** Ашкелону й до берегу моря, туди Він призначив його!... **How is it possible for it to be quiet, seeing that the Lord has given it orders? against Ashkelon and against the sea-land he has given it directions.**
 καὶ ἤκουσαν πάντες οἱ ἡγεμόνες τῆς δυνάμεως τῆς ἐν ἀγρῷ αὐτοὶ καὶ οἱ ἄνδρες αὐτῶν ὅτι κατέστησεν βασιλεὺς βαβυλῶνος τὸν γοδολιαν ἐν τῇ γῆ καὶ παρεκατέθετο αὐτῷ ἄνδρας καὶ γυναῖκας αὐτῷ ὡς οὐκ ἀπόκισεν εἰς βαβυλῶνα
- 1 ¶ **На** Моава. Так каже Господь Саваот, Бог Израїлів: **Горе** місту Нево, бо воно поруйноване; **Кір'ятаїм** посоромлений, здобутий; **посоромлений** Замок високий, заляканий... **Of Moab. The Lord of armies, the God of Israel, has said: Sorrow on Nebo, for it has been made waste; Kiriathaim has been put to shame and is taken: the strong place is put to shame and broken down.**
 καὶ ἐγένετο τῷ μηνὶ τῷ ἐβδόμῳ ἦλθεν ἰσмаηλ υἱὸς ναθανιου υἱοῦ ελασα ἀπὸ γένους τοῦ βασιλέως καὶ δέκα ἄνδρες μετ' αὐτοῦ πρὸς γοδολιαν εἰς μασσηφα καὶ ἔφαγον ἐκεῖ ἄρτον ἄμα
- 2 **Нема** більше слави Моаву! **У** Хешбоні лихе вимишляють на нього: **Ходімо**, і витнім його із народу! **Теж**, **Мадмене**, замовкнеш і ти: **за** тобою йде меч! **The praise of Moab has come to an end; as for Heshbon, evil has been designed against her; come, let us put an end to her as a nation. But your mouth will be shut, O Madmen; the sword will go after you.**
 καὶ ἀνέστη ἰсмаηλ καὶ οἱ δέκα ἄνδρες οἱ ἦσαν μετ' αὐτοῦ καὶ ἐπάταξαν τὸν γοδολιαν ὃν κατέστησεν βασιλεὺς βαβυλῶνος ἐπὶ τῆς γῆς
- 3 Чути крик із Горонаїму: **Руїна** й нещастя велике! **There is the sound of crying from Horonaim, wasting and great destruction;**
 καὶ πάντας τοὺς ἰουδαίους τοὺς ὄντας μετ' αὐτοῦ ἐν μασσηφα καὶ πάντας τοὺς χαλδαίους τοὺς εὐρεθέντας ἐκεῖ
- 4 **Моав** поруйнований, крик підняли аж до Цоару, **Moab is broken; her cry has gone out to Zoar.**
 καὶ ἐγένετο τῇ ἡμέρᾳ τῇ δευτέρᾳ πατάξαντος αὐτοῦ τὸν γοδολιαν καὶ ἄνθρωπος οὐκ ἔγνω
- 5 **бо** ходом в Лухіт підуть догори з великим плачем, **бо** на збіччі Горонаїму чути крик боязкий про руїну... **For by the slope of Luhith they will go up, weeping all the way; for on the way down to Horonaim the cry of destruction has come to their ears.**
 καὶ ἦλθον ἄνδρες ἀπὸ συχημ καὶ ἀπὸ σαλημ καὶ ἀπὸ самарείας ὀγδοήκοντα ἄνδρες ἐξυρημένοι πώγωνας καὶ διερρηγμένοι τὰ ἱμάτια καὶ κοπτόμενοι καὶ μαυα καὶ λίβανος ἐν χερσὶν αὐτῶν τοῦ εἰ σενεγκεῖν εἰς οἶκον κυρίου
- 6 Утікайте, рятуйте хоч душу свою, і станете, **мов** отой верес в пустині! **Go in flight, get away with your lives, and let your faces be turned to Aroer in the Arabah.**
 καὶ ἐξῆλθεν εἰς ἀπάντησιν αὐτοῖς ἰсмаηλ αὐτοὶ ἐπορεύοντο καὶ ἐκλαιον καὶ εἶπεν αὐτοῖς εἰσελθετε πρὸς γοδολιαν
- 7 **Бо** за те, що надіявся ти на вчинки свої та на скарби свої, ти також будеш узятий, і **підє** Кемош до полону, а разом із ним його священники та його зверхники... **For because you have put your faith in your strong places, you, even you, will be taken: and Chemosh will go out as a prisoner, his priests and his rulers together.**
 καὶ ἐγένετο εἰσελθόντων αὐτῶν εἰς τὸ μέσον τῆς πόλεως ἔσφαξεν αὐτοὺς εἰς τὸ φρέαρ
- 8 **І** прийде руїна до кожного міста, і не буде врятоване жодне із них, і загине долина, й погублена буде рівнина, **бо** так говорив був Господь!... **And the attacker will come against every town, not one will be safe; and the valley will be made waste, and destruction will come to the lowland, as the Lord has said.**
 καὶ δέκα ἄνδρες εὐρέθησαν ἐκεῖ καὶ εἶπαν τῷ ἰсмаηλ μὴ ἀνέλθῃς ἡμᾶς ὅτι εἰσὶν ἡμῖν θησαυροὶ ἐν ἀγρῷ πυροὶ καὶ κριθαὶ μέλι καὶ ἔλαιον καὶ παρήλθεν καὶ οὐκ ἀνέϊεν αὐτοὺς ἐν μέσῳ τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν

- 9 Дайте крила Моаву, і він відлетить, і міста його стануть спустошенням, так що не буде мешканця у них...
Put up a pillar for Moab, for she will come to a complete end: and her towns will become a waste, without anyone living in them.
καὶ τὸ φρέαρ εἰς ὃ ἔρριψεν ἐκεῖ ἰσραὴλ πάντα οὓς ἐπάταξεν φρέαρ μέγα τοῦτό ἐστιν ὃ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς ἀσα ἀπὸ προσώπου βαασα βασιλέως ἰσραὴλ τοῦτο ἐνέπλησεν ἰσραὴλ τραυματιῶν
- 10 Проклятий, хто робить роботу Господню небало, і проклятий, хто від крови на меча свого стримує!
Let him be cursed who does the Lord's work half-heartedly; let him be cursed who keeps back his sword from blood.
καὶ ἀπέστρεψεν ἰσραὴλ πάντα τὸν λαὸν τὸν καταλειφθέντα εἰς μασσηφα καὶ τὰς θυγατέρας τοῦ βασιλέως ἃς παρεκατέθετο ὁ ἀρχιμάγειρος τῷ γοδολια υἱῷ ἀχικαμ καὶ ὄχετο εἰς τὸ πέραν υἱῶν αμμω ν
- 11 Спокійний Моав від юнацтва свого, і мирний на дріжджах своїх, і не лито із посуду в посуд його, і він на вигнання не йшов, тому в нім його смак позостався, а запах його не змінився.
From his earliest days, Moab has been living in comfort; like wine long stored he has not been drained from vessel to vessel, he has never gone away as a prisoner: so his taste is still in him, his smell is unchanged.
καὶ ἤκουσεν ἰωαναν υἱὸς καρφε καὶ πάντες οἱ ἡγεμόνες τῆς δυνάμεως οἱ μετ' αὐτοῦ πάντα τὰ κακὰ ἃ ἐποίησεν ἰσραὴλ
- 12 Тому то ось дні настають, говорить Господь, і пошлю Я на нього розливачів, і його розіллють, і посуд його опорожнять, і дзбанки його порозбивають!...
So truly, the days are coming, says the Lord, when I will send to him men who will have him turned over till there is no more wine in his vessels, and his wine-skins will be completely broken.
καὶ ἤγαγον ἅπαν τὸ στρατόπεδον αὐτῶν καὶ ὄχοντο πολεμεῖν αὐτὸν καὶ εὔρον αὐτὸν ἐπὶ ὕδατος πολλοῦ ἐν γαβαιον
- 13 І за Кемоша Моав посоромлений буде, як Ізраїлів дім посоромлений був за Бет-Ел, за місце надії своєї.
And Moab will be shamed on account of Chemosh, as the children of Israel were shamed on account of Beth-el their hope.
καὶ ἐγένετο ὅτε εἶδον πᾶς ὁ λαὸς ὁ μετὰ ἰσραὴλ τὸν ἰωαναν καὶ τοὺς ἡγεμόνας τῆς δυνάμεως τῆς μετ' αὐτοῦ
- 14 ¶ Як говорите ви: Ми хоробрі та сильні до бою?
How say you, We are men of war and strong fighters?
καὶ ἀνέστρεψαν πρὸς ἰωαναν
- 15 Попустошений буде Моав, і до міст його ворог підійметься, і підуть добірні його юнаки на заріз, каже Цар, що Господь Саваот Йому Ймення...
He who makes Moab waste has gone up against her; and the best of her young men have gone down to their death, says the King, whose name is the Lord of armies.
καὶ ἰσραὴλ ἐσώθη σὺν ὀκτὼ ἀνθρώποις καὶ ὄχετο πρὸς τοὺς υἱοὺς αμμων
- 16 Близький похід нещастя Моава, а лихо його дуже квапиться...
The fate of Moab is near, and trouble is coming on him very quickly.
καὶ ἔλαβεν ἰωαναν καὶ πάντες οἱ ἡγεμόνες τῆς δυνάμεως οἱ μετ' αὐτοῦ πάντας τοὺς καταλοίπους τοῦ λαοῦ οὓς ἀπέστρεψεν ἀπὸ ἰσραὴλ δυνατοὺς ἀνδρας ἐν πολέμῳ καὶ τὰς γυναῖκας καὶ τὰ λοιπὰ καὶ ἰ τοὺς εὐνούχους οὓς ἀπέστρεψεν ἀπὸ γαβαιων
- 17 Співчуйте йому, всі довкілля його, і всі, хто ім'я його знає, скажіть: Як зламалося сильне це берло, ця палиця пишна!
All you who are round about him, give signs of grief for him, and all you who have knowledge of his name, say, How is the strong rod broken, even the beautiful branch!
καὶ ὄχοντο καὶ ἐκάθισαν ἐν γαβηρωθ-χαмаам τὴν πρὸς βηθлеем τοῦ πορευθῆναι εἰσελθεῖν εἰς αἴγυπτον
- 18 Спустися зо слави своєї, і всядся в пустині, о мешканко, дочко Дівону, бо спустошник Моава до тебе прийшов, і понищив твердині твої!
Come down from your glory, O people of Dibon, and take your seat in the place of the waste; for the attacker of Moab has gone up against you, sending destruction on your strong places.
ἀπὸ προσώπου τῶν χαλδαίων ὅτι ἐφοβήθησαν ἀπὸ προσώπου αὐτῶν ὅτι ἐπάταξεν ἰσραὴλ τὸν γοδολιαν ὃν κατέστησεν βασιλεὺς βαβυλωνος ἐν τῇ γῆ
- 1 ¶ На Аммонових синів. Так говорить Господь: Чи немає синів у Ізраїля? Чи немає спадкосмця в нього? Чому Гада Мілком одідичив й осівся народ його по містах його?
About the children of Ammon. These are the words of the Lord: Has Israel no sons? has he no one to take the heritage? why then has Milcom taken Gad for himself, putting his people in its towns?
καὶ προσῆλθον πάντες οἱ ἡγεμόνες τῆς δυνάμεως καὶ ἰωαναν καὶ ἀζαριας υἱὸς μαασιου καὶ πᾶς ὁ λαὸς ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου
- 2 Тому настають ось дні, говорить Господь, і Я розголошу крик військовий на Раббу Аммонових синів, і вона стане за купу руїн, а підлеглі міста її спалені будуть огнем, і знов одідичить Ізраїль спадок свій, говорить Господь.
Because of this, see, the days are coming when I will have a cry of war sounded against Rabbah, the town of the children of Ammon; it will become a waste of broken walls, and her daughter-towns will be burned with fire: then Israel will take the heritage of those who took his heritage, says the Lord.
πρὸς ιερεμιαν τὸν προφήτην καὶ εἶπαν αὐτῷ πεσέτω δὴ τὸ ἔλεος ἡμῶν κατὰ πρόσωπόν σου καὶ πρόσευξαι πρὸς κύριον τὸν θεόν σου περὶ τῶν καταλοίπων τούτων ὅτι κατελείφθημεν ὀλίγοι ἀπὸ πολλῶν καθὼς οἱ ὀφθαλμοὶ σου βλέπουσιν

- 3 **Ридай, о Хешбоне, бо місто зруйноване! Кричіть, дочки Рабби, опережіться веретою, лементуйте й блукайте по обійстях, бо Мілком до полону іде, його священники й його зверхники р азом!**
Make sounds of grief, O Heshbon, for Ai is wasted; give loud cries, O daughters of Rabbah, and put haircloth round you: give yourselves to weeping, running here and there and wounding yourselves; for Milcom will be taken prisoner together with his rulers and his priests.
και αναγγελιατω ημιν κυριος ο θεος σου την οδον η̄ πορευομεθα εν αυτη̄ και λογον̄ ον ποιησομεν
- 4 **Чого ти долинами хвалишся? Долина твоя розпливається кров'ю, о дочко невірна, що на скарби свої покладася надію та кажеш: Хто прийде до мене?**
Why are you lifted up in pride on account of your valleys, your flowing valley, O daughter ever turning away? who puts her faith in her wealth, saying, Who will come against me?
και ειπεν̄ αυτοις̄ ιερεμιας̄ η̄κουσᾱ ιδοῡ εγω̄ προσευξομαῑ προς̄ κυριον̄ τον̄ θεον̄ η̄μων̄ κατᾱ τους̄ λογους̄ ῡμων̄ καῑ ε̄σταῑ ο̄ λογος̄ ον̄ αν̄ αποκριθη̄σεταῑ κυριος̄ αναγγελω̄ ῡμιν̄ οῡ μη̄ κρυψω̄ αφ̄ ῡμων̄ ρη̄μᾱ
- 5 **Ось Я страх припроваджу на тебе, говорить Господь, Бог Саваот, із усього довкілля твого, і ви повтікасте кожен наперед себе, і не буде кому втікачів позбирати!...**
See, I will send fear on you, says the Lord, the Lord of armies, from those who are round you on every side; you will be forced out, every man straight before him, and there will be no one to get together the wanderers.
καῑ αυτοῑ ειπαν̄ τω̄ ιερεμιᾱ ε̄στω̄ κυριος̄ εν̄ η̄μιν̄ εις̄ μαρτυρᾱ δικαιον̄ καῑ πιστον̄ εῑ μη̄ κατᾱ παντᾱ τον̄ λογον̄ ον̄ αν̄ αποστειλη̄ σε̄ κυριος̄ προς̄ η̄μας̄ οῡτως̄ ποιησομεν̄
- 6 **А потім верну Я долю Аммонових синів, говорить Господь.**
But after these things, I will let the fate of the children of Ammon be changed, says the Lord.
καῑ εν̄ αγαθον̄ καῑ εν̄ κακον̄ την̄ φωνην̄ κυριοῡ τοῡ θεοῡ η̄μων̄ οῡ η̄μεις̄ αποστελλομεν̄ σε̄ προς̄ αυτον̄ ακουσομεθᾱ ινᾱ βελτιον̄ η̄μιν̄ γενηταῑ οτῑ ακουσομεθᾱ της̄ φωνης̄ κυριοῡ τοῡ θεοῡ η̄μων̄
- 7 **¶ На Едома. Так говорить Господь Саваот: Чи в Темані немає вже мудрости? Чи згинула рада розумних? Хіба зіпсувалася їхня мудрість?**
About Edom. This is what the Lord of armies has said. Is there no more wisdom in Teman? have wise suggestions come to an end among men of good sense? has their wisdom completely gone?
καῑ εγενηθη̄ μετᾱ δεκᾱ η̄μερας̄ εγενηθη̄ λογος̄ κυριοῡ προς̄ ιερεμιαν̄
- 8 **Утікайте, оберніться плечима, сядьте глибше, мешканці Дедану, бо привів Я нещастя Ісава на нього, той час, коли покараю його!**
Go in flight, go back, take cover in deep places, you who are living in Dedan; for I will send the fate of Edom on him, even the time of his punishment.
καῑ εκαλεσεν̄ τον̄ ιωανᾱν καῑ τους̄ η̄γεμονας̄ της̄ δυναμewς̄ καῑ παντᾱ τον̄ λαον̄ απο̄ μικροῡ εως̄ μεγαλοῡ
- 9 **Якщо прийдуть до тебе збирачі винограду, вони не полишать останків, якщо ж прийдуть злодії вночі, напсують, скільки схочуть.**
If men came to get your grapes, would they not let some be uncut on the vines? if thieves came by night, would they not make waste till they had enough?
καῑ ειπεν̄ αυτοις̄ οῡτως̄ ειπεν̄ κυριος̄
- 10 **Бо обнажив Я Ісава, повідкривав усі криївки його, і він схватись не зможе, спустошене буде насіння його, й його браття, і сусіди його, і не буде його!**
I have had Esau searched out, uncovering his secret places, so that he may not keep himself covered: his seed is wasted and has come to an end, and there is no help from his neighbours.
εν̄ καθισαντες̄ καθισητε̄ εν̄ τη̄ γη̄ ταυτη̄ οικοδομησω̄ ῡμας̄ καῑ οῡ μη̄ καθελω̄ καῑ φυτευσω̄ ῡμας̄ καῑ οῡ μη̄ εκτιλω̄ οτῑ αναπεταμαῑ επῑ τοις̄ κακοις̄ οις̄ ε̄ποιησᾱ ῡμιν̄
- 11 **Залиши свої сироти, Я утримаю їх при житті, а вдови твої хай надію на Мене кладуть!**
Put in my care your children who have no father, and I will keep them safe; and let your widows put their faith in me.
μη̄ φοβηθη̄τε̄ απο̄ προσωποῡ βασιλεως̄ βαβυλωνος̄ οῡ ῡμεις̄ φοβεισθε̄ απο̄ προσωποῡ αυτοῡ μη̄ φοβηθη̄τε̄ φησιν̄ κυριος̄ οτῑ μεθ̄ ῡμων̄ εγω̄ ειμῑ τοῡ εξαιρεισθαῑ ῡμας̄ καῑ σφζειν̄ ῡμας̄ εκ̄ χειρws̄ αυτοῡ
- 12 **Бо так промовляє Господь: Ось і ті, що не мали б пити чаші цієї, пити будуть напевне, а ти непокараним будеш? Не будеш без кари, бо справді ти питимеш чашу!**
For the Lord has said, Those for whom the cup was not made ready will certainly be forced to take of it; and are you to go without punishment? you will not be without punishment, but will certainly be forced to take from the cup.
καῑ δωσω̄ ῡμιν̄ ε̄λεος̄ καῑ ε̄λεησω̄ ῡμας̄ καῑ επιστρεψω̄ ῡμας̄ εις̄ την̄ γην̄ ῡμων̄
- 13 **Бо Собою присяг Я, говорить Господь, що Боцра за спустошення стане, за ганьбу, пустиню й прокляття, і руїнами вічними стануть міста її всі!**
For I have taken an oath by myself, says the Lord, that Bozrah will become a cause of wonder, a name of shame, a waste and a curse; and all its towns will be waste places for ever.
καῑ εῑ λεγε̄τε̄ ῡμεις̄ οῡ μη̄ καθισωμεν̄ εν̄ τη̄ γη̄ ταυτη̄ προς̄ το̄ μη̄ ακουσαῑ φωνης̄ κυριοῡ
- 14 **Я звістку від Господа чув, і відправлений вісник між люди: Зберіться й приходіть проти неї, і встаньте на бії,**
Word has come to me from the Lord, and a representative has been sent to the nations, to say, Come together and go up against her, and take your places for the fight.
οτῑ εις̄ γην̄ αιγυπτοῡ εισελευσομεθᾱ καῑ οῡ μη̄ ιδωμεν̄ πολεμον̄ καῑ φωνην̄ σαλπιγγος̄ οῡ μη̄ ακουσωμεν̄ καῑ εν̄ αρτοις̄ οῡ μη̄ πεινασωμεν̄ καῑ εκεῑ οικησωμεν̄
- 15 **бо тебе Я зробив ось малим між народами, погордженням серед людей!**
For see, I have made you small among the nations, looked down on by men.
διᾱ τοῡτοῡ ακουσατε̄ λογον̄ κυριοῡ οῡτως̄ ειπεν̄ κυριος̄ εν̄ ῡμεις̄ δω̄τε̄ το̄ προσωπον̄ ῡμων̄ εις̄ αιγυπτον̄ καῑ εισελθη̄τε̄ εκεῑ κατοικειν̄

- 16 **Страхіття твоє обманіло тебе й гордість серця твого, тебе, що в розщілинах скелі живеш, що високих підгірків тримаєшся. Та коли б ти кубло своє й високо звив, мов орел, то й ізвиди і Я скину тебе, промовляє Господь.**
... the pride of your heart has been a false hope, O you who are living in the cracks of the rock, keeping your place on the top of the hill: even if you made your living-place as high as the eagle, I would make you come down, says the Lord.
καὶ ἔσται ἡ ῥομφαία ἣν ὑμεῖς φοβεῖσθε ἀπὸ προσώπου αὐτῆς εὐρήσει ὑμᾶς ἐν γῆ αἰγύπτου καὶ ὁ λιμὸς οὗ ὑμεῖς λόγον ἔχετε ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ καταλήμψεται ὑμᾶς ὀπίσω ὑμῶν ἐν αἰγύπτῳ καὶ ἐκ εἰ ἀποθανεῖσθε
- 17 **І стане Едом за страхіття, кожен, хто буде проходити ним, остовпіє й засвище, як порази його всі побачить...**
And Edom will become a cause of wonder: everyone who goes by will be overcome with wonder, and make sounds of fear at all her punishments.
καὶ ἔσονται πάντες οἱ ἄνθρωποι καὶ πάντες οἱ ἄλλογενεῖς οἱ θέντες τὸ πρόσωπον αὐτῶν εἰς γῆν αἰγύπτου ἐνοικεῖν ἐκεῖ ἐκλείψουσιν ἐν τῇ ῥομφαίᾳ καὶ ἐν τῷ λιμῷ καὶ οὐκ ἔσται αὐτῶν οὐθεὶς σωζόμενος ἀπὸ τῶν κακῶν ὧν ἐγὼ ἐπάγω ἐπ' αὐτούς
- 18 **Як Содом та Гоморру й сусідів її поруйновано, каже Господь, так ніхто там не буде сидіти, і не буде в ній мешкати чужинцем син людський.**
As at the downfall of Sodom and Gomorrah and their neighbouring towns, says the Lord, no man will be living in it, no son of man will have a resting-place there.
ὅτι οὕτως εἶπεν κύριος καθὼς ἔσταξεν ὁ θυμὸς μου ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας ἱερουσαλημ οὕτως στάξει ὁ θυμὸς μου ἐφ' ὑμᾶς εἰσελθόντων ὑμῶν εἰς αἰγυπτον καὶ ἔσεσθε εἰς ἄβατον καὶ ὑποχείριον καὶ εἰς ἄραν καὶ εἰς ὄνειδισμὸν καὶ οὐ μὴ ἴδητε οὐδέτι τὸν τόπον τοῦτον
- 19 **Ось підійметься він, немов лев, із темного лісу Йордану на водяні луки, і Я вмент зроблю, що він побіжить геть від них, а хто вибраний буде, того Я поставлю над ними. Бо хто є подібний Мені, і хто покличе Мене перед суд, і хто пастир такий, що перед обличчям Моїм устоїть?**
See, he will come up like a lion from the thick growth of Jordan against the resting-place of Teman: but I will suddenly make him go in flight from her; and I will put over her the man of my selection: for who is like me? and who will put forward his cause against me? and what keeper of sheep will be able to keep his place before me?
ἃ ἐλάλησεν κύριος ἐφ' ὑμᾶς τοὺς καταλοίπους ἰουδα μὴ εἰσέλθητε εἰς αἰγυπτον καὶ νῦν γνόντες γνώσεσθε
- 20 **Тому то послушайте задум Господній, що Він на Едома задумав, і думки Його ті, які Він на мешканців Теману замислив: Направду, найменших з отари потягнуть, і попустошать пасо висько їхнє при них!**
For this cause give ear to the decision of the Lord which he has made against Edom, and to his purposes designed against the people of Teman: Truly, they will be pulled away by the smallest of the flock; truly, he will make waste their fields with them.
ὅτι ἐπονηρεύσασθε ἐν ψυχαῖς ὑμῶν ἀποστειλαντές με λέγοντες πρόσευξαι περὶ ἡμῶν πρὸς κύριον καὶ κατὰ πάντα ἃ ἐὰν λαλήσῃ σοι κύριος ποιήσομεν
- 21 **Від гуку упадку їхнього буде тремтіти земля, буде зойк, аж на морі Червоному чути їхній голос.**
The earth is shaking with the noise of their fall; their cry is sounding in the Red Sea.
καὶ οὐκ ἠκούσατε τῆς φωνῆς κυρίου ἧς ἀπέστειλὲν με πρὸς ὑμᾶς
- 22 **Ось підійметься він, як орел, і літатиме, й крила свої над Боцрою розгорне: і стане серце хоробрих едомлян в той день, немов серце жони-породіллі...**
See, he will come up like an eagle in flight, stretching out his wings against Bozrah: and the hearts of Edom's men of war on that day will be like the heart of a woman in birth-pains.
καὶ νῦν ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν λιμῷ ἐκλείψετε ἐν τῷ τόπῳ οὗ ὑμεῖς βούλεσθε εἰσελθεῖν κατοικεῖν ἐκεῖ
- 1 ¶ **Слово, що Господь говорив на Вавилон, на землю халдеїв через пророка Єремію:**
The word which the Lord said about Babylon, about the land of the Chaldaeans, by Jeremiah the prophet.
καὶ ἐγενήθη ὡς ἐπαύσατο ἱερεμίας λέγων πρὸς τὸν λαὸν πάντας τοὺς λόγους κυρίου οὓς ἀπέστειλεν αὐτὸν κύριος πρὸς αὐτούς πάντας τοὺς λόγους τούτους
- 2 **Звістіть між народами й розголосіть, підійміть прапора та розголосіть, не затайте, скажіть: Здобутий уже Вавилон, засоромлений Бел, зламаний Меродах, боввани його посоромлені, п орозбивані всі його божича!**
Give it out among the nations, make it public, and let the flag be lifted up; give the word and keep nothing back; say, Babylon is taken, Bel is put to shame, Merodach is broken, her images are put to shame, her gods are broken.
καὶ εἶπεν αζαριᾶς υἱὸς μαασαιου καὶ ἰωαναν υἱὸς καρηε καὶ πάντες οἱ ἄνδρες οἱ εἰπαντες τῷ ἱερεμια λέγοντες ψεῦδη οὐκ ἀπέστειλὲν σε κύριος πρὸς ἡμᾶς λέγων μὴ εἰσέλθητε εἰς αἰγυπτον οἰκεῖν ἐκεῖ
- 3 **Бо на нього із півночі вийшов народ, що оберне в спустошення землю його, і не буде мешканця у ній: від людини та аж до скотини, усі помандрують та підуть!...**
For out of the north a nation is coming up against her, which will make her land waste and unpeopled: they are in flight, man and beast are gone.
ἀλλ' ἡ βαρουχ υἱὸς νηριου συμβάλλει σε πρὸς ἡμᾶς ἵνα δῶς ἡμᾶς εἰς χεῖρας τῶν χалδαίων τοῦ θανατώσαι ἡμᾶς καὶ ἀποικισθῆναι ἡμᾶς εἰς βαβυλῶνα
- 4 **За тих днів і того часу, говорить Господь, поприходять сини Ізраїлеві, разом вони й сини Юди, усе плачучи, будуть ходити та Господа, Бога свого шукати...**
In those days and in that time, says the Lord, the children of Israel will come, they and the children of Judah together; they will go on their way weeping and making prayer to the Lord their God.
καὶ οὐκ ἠκούσεν ἰωαναν καὶ πάντες οἱ ἡγεμόνες τῆς δυνάμεως καὶ πᾶς ὁ λαὸς τῆς φωνῆς κυρίου κατοικῆσαι ἐν γῆ ἰουδα

- 5 Вони будуть питати про Сіона, куди їхні обличчя повернені, щоб прийти й прилучитись до Господа вічним заповітом, який не забудеться!
They will be questioning about the way to Zion, with their faces turned in its direction, saying, Come, and be united to the Lord in an eternal agreement which will be kept in mind for ever.
καὶ ἔλαβεν ἰωαναν καὶ πάντες οἱ ἡγεμόνες τῆς δυνάμεως πάντας τοὺς καταλοιπούς ἰουδα τοὺς ἀποστρέψαντας κατοικεῖν ἐν τῇ γῆ
- 6 Мій народ це отара загинула: пастирі їхні вчинили блудячими їх, їх загнали на гори, й ходили вони від гори до підгір'я, забули про ложе свос...
My people have been wandering sheep: their keepers have made them go out of the right way, turning them loose on the mountains: they have gone from mountain to hill, having no memory of their resting-place.
τοὺς δυνατοὺς ἄνδρας καὶ τὰς γυναῖκας καὶ τὰ νήπια καὶ τὰς θυγατέρας τοῦ βασιλέως καὶ τὰς ψυχὰς ἃς κατέλειπεν ναβουζαρδαν μετὰ γοδολου υἱοῦ αχικαμ καὶ ιερεμιαν τὸν προφήτην καὶ βαρουχ υἱὸν νηριου
- 7 Усі, що знаходили їх, жерли їх, і противники їхні говорили: Не завинимо за те, бо вони прогрішилися Господу, Пасовиську правди й надії батьків їхніх, Господеві.
They have been attacked by all those who came across them: and their attackers said, We are doing no wrong, because they have done evil against the Lord in whom is righteousness, against the Lord, the hope of their fathers.
καὶ εἰσῆλθον εἰς αἴγυπτον ὅτι οὐκ ἤκουσαν τῆς φωνῆς κυρίου καὶ εἰσῆλθον εἰς ταφνας
- 8 Біжіть з Вавилону, і виходьте із краю халдеїв, і будьте, як козлята ті перед отарою!
Go in flight out of Babylon, go out of the land of the Chaldaeans, and be like he-goats before the flocks.
καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς ιερεμιαν ἐν ταφνας λέγων
- 9 ¶ Бо ось Я позбуджую, і на Вавилон наведу збір великих народів з північного краю, і вони проти нього шикуються, звідти здобутий він буде! Його стріли, мов лицар, якому щастить, не вертаються дармо,
For see, I am moving and sending up against Babylon a band of great nations from the north country: and they will put their armies in position against her; and from there she will be taken: their arrows will be like those of an expert man of war; not one will come back without getting its mark.
λαβὲ σεαυτῷ λίθους μεγάλους καὶ κατάκρυσον αὐτοὺς ἐν προθύροις ἐν πόλῃ τῆς οἰκίας φαραω ἐν ταφνας κατ' ὀφθαλμοὺς ἀνδρῶν ἰουδα
- 10 і здобиччю стане Халдея, наситяться всі, хто спустошить її, промовляє Господь...
And the wealth of Chaldaea will come into the hands of her attackers: all those who take her wealth will have enough, says the Lord.
καὶ ἐρεῖς οὕτως εἶπεν κύριος ἰδοὺ ἐγὼ ἀποστέλλω καὶ ἄξω ναβουχοδονοσορ βασιλέα βαβυλῶνος καὶ θήσει αὐτοῦ τὸν θρόνον ἐπάνω τῶν λίθων τούτων ὧν κατέκρυσεν καὶ ἀρεῖ τὰ ὄπλα αὐτοῦ ἐπ' αὐτοῦ
- 11 Бо радієте ви, бо втішастесь ви, що спадщину Мою розграбовуєте, бо ви скачете, мов те теля по траві, та іржете, немов румаки...
Because you are glad, because you are lifted up with pride, you wasters of my heritage, because you are playing like a young cow put out to grass, and you make a noise like strong horses;
καὶ εἰσελεύσεται καὶ πατάξει γῆν αἰγύπτου οὗς εἰς θάνατον εἰς θάνατον καὶ οὗς εἰς ἀποικισμὸν εἰς ἀποικισμὸν καὶ οὗς εἰς ῥομφαίαν εἰς ῥομφαίαν
- 12 Збентежилася ваша мати занадто, застидалась родителька ваша... Оце для народів кінець: пустиня, сухоземля й степ!
Your mother will be put to shame; she who gave you birth will be looked down on: see, she will be the last of the nations, a waste place, a dry and unwatered land.
καὶ καύσει πῦρ ἐν οἰκίαις θεῶν αὐτῶν καὶ ἐμπυριεῖ αὐτάς καὶ ἀποικιεῖ αὐτοὺς καὶ φθειρεῖ γῆν αἰγύπτου ὅσπερ φθειρίζει ποιμὴν τὸ ἱμάτιον αὐτοῦ καὶ ἐξελεύσεται ἐν εἰρήνῃ
- 13 Від Господнього гніву вона незамешкана буде та стане спустошенням уся... Кожен, хто буде проходити повз Вавилон, остовпіє й засвище, як побачить усі ці порази його!
Because of the wrath of the Lord no one will be living in it, and it will be quite unpeopled: everyone who goes by Babylon will be overcome with wonder, and make sounds of fear at all her punishments.
καὶ συντρίψει τοὺς στύλους ἡλίου πόλεως τοὺς ἐν ὧν καὶ τὰς οἰκίας αὐτῶν κατακαύσει ἐν πυρὶ
- 1 ¶ Так говорить Господь: Ось Я бурю збуджу на отой Вавилон та на мешканців серця повстанців на Мене.
The Lord has said: See, I will make a wind of destruction come up against Babylon and against those who are living in Chaldaea;
ὁ λόγος ὁ γενόμενος πρὸς ιερεμιαν ἅσασιν τοῖς ἰουδαίοις τοῖς κατοικοῦσιν ἐν γῆ αἰγύπτῳ καὶ τοῖς καθημένοις ἐν μαγδῶλ καὶ ἐν ταφνας καὶ ἐν γῆ παθουρης λέγων
- 2 І на Вавилон Я пошлю віяча, і розвіють його, і випорожнять його край, бо оточать його у день зла.
And I will send men to Babylon to make her clean and get her land cleared: for in the day of trouble they will put up their tents against her on every side.
οὕτως εἶπεν κύριος ὁ θεὸς ἰσραηλ ὑμεῖς ἐωράκατε πάντα τὰ κακὰ ἃ ἐπήγαγον ἐπὶ ἱερουσαλημ καὶ ἐπὶ τὰς πόλεις ἰουδα καὶ ἰδοὺ εἰσιν ἔρημοι ἀπὸ ἐνοίκων
- 3 Нехай лука свого напинає стрілець проти того, хто й собі напинає, проти того, хто своїм панцерем чваниться! І не змилюйтеся над його юнаками, закляттям учинить усе військо його!
Against her the bow of the archer is bent, and he puts on his coat of metal: have no mercy on her young men, give all her army up to the curse.
ἀπὸ προσώπου πονηρίας αὐτῶν ἧς ἐποίησαν παραπικρῶναι με πορευθέντες θυμῶν θεοῖς ἑτέροις οἷς οὐκ ἔγνωτε

- 4 I попадають вбиті в халдейському краї, і попробивані на його вулицях...
And the dead will be stretched out in the land of the Chaldaeans, and the wounded in her streets.
 και ἀπέστειλα πρὸς ὑμᾶς τοὺς παῖδάς μου τοὺς προφῆτας ὄρθρου και ἀπέστειλα λέγων μὴ ποιήσητε τὸ πρᾶγμα τῆς μολόνσεως ταύτης ἧς ἐμίσησα
- 5 Бо Израїль та Юда не вдієць він по Бозі своєму, по Господу Саваоту, та наповнився край їхній гріхом проти Святого Израїлевого.
For Israel has not been given up, or Judah, by his God, by the Lord of armies; for their land is full of sin against the Holy One of Israel.
 και οὐκ ἤκουσάν μου και οὐκ ἐκλιναν τὸ οὖς αὐτῶν ἀποστρέψαι ἀπὸ τῶν κακῶν αὐτῶν πρὸς τὸ μὴ θυμῶν θεοῖς ἑτέροις
- 6 Утікайте з-серед Вавилону, і кожен урятовуйте душу свою! За провину його не погиньте, бо це Господеві час помсти, Він дасть відповідну заплату йому!
Go in flight out of Babylon, so that every man may keep his life; do not be cut off in her evil-doing; for it is the time of the Lord's punishment; he will give her her reward.
 και ἔσταξεν ἡ ὀργή μου και ὁ θυμός μου και ἐξεκαύθη ἐν πόλεσιν ιουδα και ἐξῴθηεν ιερουσαλημ και ἐγενήθησαν εἰς ἐρήμωσιν και εἰς ἄβατον ὡς ἡ ἡμέρα αὕτη
- 7 Вавилон у Господній руці золота чаша, що всю землю напоювала: народи впивались вином тим його, тому пошались народи!
Babylon has been a gold cup in the hand of the Lord, which has made all the earth overcome with wine: the nations have taken of her wine, and for this cause the nations have gone off their heads.
 και νῦν οὕτως εἶπεν κύριος παντοκράτωρ ἵνα τί ὑμεῖς ποιεῖτε κακὰ μεγάλα ἐπὶ ψυχαῖς ὑμῶν ἐκκόψαι ὑμῶν ἄνθρωπον και γυναῖκα νήπιον και θηλάζοντα ἐκ μέσου ιουδα πρὸς τὸ μὴ καταλειφθῆναι ὁ μὴ μὴδὲνα
- 8 Несподівано впав Вавилон і зруйнований він! Візьміте бальзаму для болю його, може буде загосний він!
Sudden is the downfall of Babylon and her destruction: make cries of grief for her; take sweet oil for her pain, if it is possible for her to be made well.
 παραπικρῶνά με ἐν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν ὑμῶν θυμῶν θεοῖς ἑτέροις ἐν γῆ αἰγύπτῳ εἰς ἣν εἰσήλθατε ἐνοικεῖν ἐκεῖ ἵνα ἐκκοπήτε και ἵνα γένησθε εἰς κατάραν και εἰς ὀνειδισμόν ἐν πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν τῆς γῆς
- 9 Вавилон лікували, та він не був вилікуваний, покиньте його, і підемо кожен до краю свого, бо присуд його досягнув до небес, і дійшов аж до хмар!...
We would have made Babylon well, but she is not made well: give her up, and let us go everyone to his country: for her punishment is stretching up to heaven, and lifted up even to the skies.
 μὴ ἐπιέλησθε ὑμεῖς τῶν κακῶν τῶν πατέρων ὑμῶν και τῶν κακῶν τῶν βασιλέων ιουδα και τῶν κακῶν τῶν ἀρχόντων ὑμῶν και τῶν κακῶν τῶν γυναικῶν ὑμῶν ὧν ἐποίησαν ἐν γῆ ιουδα και ἐξῴθηεν ιερουσαλημ
- 10 Вивіть Господь справедливості наші, прийдіть, і розповімо на Сіоні про чин оцей Господа, нашого Бога!
The Lord has made clear our righteousness: come, and let us give an account in Zion of the work of the Lord our God.
 και οὐκ ἐπαύσαντο ἕως τῆς ἡμέρας ταύτης και οὐκ ἀντείχοντο τῶν προσταγμάτων μου ὧν ἔδωκα κατὰ πρόσωπον τῶν πατέρων αὐτῶν
- 11 Вигостріть стріли, візьміте щити! Збудив Господь духа мідійських царів, бо на Вавилон Його задум, понизити його, бо це помста Господня, помста за храма Його!
Make bright the arrows; take up the body-covers: the Lord has been moving the spirit of the king of the Medes; because his design against Babylon is its destruction: for it is the punishment from the Lord, the payment for his Temple.
 διὰ τοῦτο οὕτως εἶπεν κύριος ἰδοὺ ἐγὼ ἐφίστημι τὸ πρόσωπόν μου
- 12 Проти murів Вавилону підійміть прапора, сторожу зміцніть, сторожів порозставляйте, і чати поставте, бо Господь і задумав, і зробив, що Він говорив був на мешканців Вавилону.
Let the flag be lifted up against the walls of Babylon, make the watch strong, put the watchmen in their places, make ready a surprise attack: for it is the Lord's purpose, and he has done what he said about the people of Babylon.
 τοὺ ἀπολέσει πάντας τοὺς καταλοίπους τοὺς ἐν αἰγύπτῳ και πεσοῦνται ἐν ῥομφαίᾳ και ἐν λιμῷ ἐκλείψουσιν ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου και ἔσονται εἰς ὀνειδισμόν και εἰς ἀπόλειαν και εἰς κατάραν
- 13 О ти, що живеш над великими водами, що масш скарбів багатенно, кінець твоїй прийшов, міра твоєї захланности!
O you whose living-place is by the wide waters, whose stores are great, your end is come, your evil profit is ended.
 και ἐπισκέψομαι ἐπὶ τοὺς καθημένους ἐν γῆ αἰγύπτῳ ὡς ἐπεσπεψάμην ἐπὶ ιερουσαλημ ἐν ῥομφαίᾳ και ἐν λιμῷ και ἐν θανάτῳ
- 14 Господь Саваот присягав був душею Своєю: наповню людьми тебе, мов сараною, і на тебе вони крик військовий підіймуть!
The Lord of armies has taken an oath by himself, saying, Truly, I will make you full with men as with locusts, and their voices will be loud against you.
 και οὐκ ἔσται σεσφωμένος οὐθεὶς τῶν ἐπιλοίπων ιουδα τῶν παροικούντων ἐν γῆ αἰγύπτῳ τοῦ ἐπιστρέψαι εἰς γῆν ιουδα ἐφ' ἣν αὐτοὶ ἐλπίζουσιν ταῖς ψυχαῖς αὐτῶν τοῦ ἐπιστρέψαι ἐκεῖ οὐ μὴ ἐπιστρέψωσιν ἀλλ' ἢ ἀνασεσφωμένοι
- 15 Своєю Він силою землю вчинив, Своєю премудрістю міцно поставив вселенну, і небо розтяг Своїм розумом.
He has made the earth by his power, he has made the world strong in its place by his wisdom, and by his wise design the heavens have been stretched out:
 και ἀπεκρίθησαν τῷ ιερεμια πάντες οἱ ἄνδρες οἱ γνόντες ὅτι θυμῶσιν αἱ γυναῖκες αὐτῶν θεοῖς ἑτέροις και πᾶσαι αἱ γυναῖκες συναγωγὴ μεγάλη και πᾶς ὁ λαὸς οἱ καθημένοι ἐν γῆ αἰγύπτῳ ἐν παθοῦσιν λέγοντες

- 16 Як голос Його забринить, у небесах шумлять води, а коли підіймає Він хмари із краю землі, коли із дощем чинить блискавки та випроваджує вітер з сховищ Своїх,
 At the sound of his voice there is a massing of the waters in the heavens, and he makes the mists go up from the ends of the earth; he makes the thunder-flames for the rain and sends out the wind from his store-houses.
 ὁ λόγος ὃν ἐλάλησας πρὸς ἡμᾶς τῷ ὀνόματι κυρίου οὐκ ἀκούσομέν σου
- 17 тоді кожна людина в знанні туманіс, усяк золотар посоромлений через боввана, бо відлив його це неправда, і немає в них духа!
 Then every man becomes like a beast without knowledge; every gold-worker is put to shame by the image he has made: for his metal image is deceit, and there is no breath in them.
 ὅτι ποιῶντες ποιήσομεν πάντα τὸν λόγον ὃς ἐξελεύσεται ἐκ τοῦ στόματος ἡμῶν θυμῶν τῇ βασιλείᾳ τοῦ οὐρανοῦ καὶ σπένδειν αὐτῇ σπονδὰς καθὰ ἐποιήσαμεν ἡμεῖς καὶ οἱ πατέρες ἡμῶν καὶ οἱ βασιλεῖς ἡμῶν καὶ οἱ ἄρχοντες ἡμῶν ἐν πόλεσιν ἰουδα καὶ ἐξώθεν ἱερουσαλημ καὶ ἐπλήσθημεν ἄρτων καὶ ἐγενόμεθα χρηστοὶ καὶ κακὰ οὐκ εἶδομεν
- 18 Марнота вони, вони праця на сміх, в час навіщення їх вони згинуть!
 They are nothing, a work of error: in the time of their punishment, destruction will overtake them.
 καὶ ὡς διελίπομεν θυμῶντες τῇ βασιλείᾳ τοῦ οὐρανοῦ ἠλαττώθημεν πάντες καὶ ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν λιμῷ ἐξελίπομεν
- 19 Не така, як оці, частка Яковава, бо все це Він створив, і Ізраїль племено спадщини Його, Господь Саваот Йому Ймення!
 The heritage of Jacob is not like these; for the maker of all things is his heritage: the Lord of armies is his name.
 καὶ ὅτι ἡμεῖς θυμῶμεν τῇ βασιλείᾳ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἐσπεύσαμεν αὐτῇ σπονδὰς μὴ ἄνευ τῶν ἀνδρῶν ἡμῶν ἐποιήσαμεν αὐτῇ χανῶνας καὶ ἐσπεύσαμεν σπονδὰς αὐτῇ
- 20 Ти Мій молот, знаряддя військове, тобою поб'ю Я народи, і тобою Я вигублю царства!
 You are my fighting axe and my instrument of war: with you the nations will be broken; with you kingdoms will be broken;
 καὶ εἶπεν ἱερεμίας παντὶ τῷ λαῷ τοῖς δυνατοῖς καὶ ταῖς γυναῖξιν καὶ παντὶ τῷ λαῷ τοῖς ἀποκριθεῖσιν αὐτῷ λόγους λέγων
- 21 І тобою поб'ю Я коня й верхівця, і тобою поб'ю колесницю й її візника!
 With you the horse and the horseman will be broken; with you the war-carriage and he who goes in it will be broken;
 οὐχὶ τοῦ θυμιάματος οὐ ἔθυμιάσατε ἐν ταῖς πόλεσιν ἰουδα καὶ ἐξώθεν ἱερουσαλημ ἡμεῖς καὶ οἱ πατέρες ὑμῶν καὶ οἱ βασιλεῖς ὑμῶν καὶ οἱ ἄρχοντες ὑμῶν καὶ ὁ λαὸς τῆς γῆς ἐμνήσθη κύριος καὶ ἀνέβη ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ
- 22 І тобою поб'ю чоловіка та жінку, старого та хлопця тобою поб'ю, і тобою поб'ю юнака та дівчину!
 With you man and woman will be broken; with you the old man and the boy will be broken; with you the young man and the virgin will be broken;
 καὶ οὐκ ἠδύνατο κύριος ἔτι φέρειν ἀπὸ προσώπου πονηρίας πραγμάτων ὑμῶν ἀπὸ τῶν βδελυγμάτων ὧν ἐποιήσατε καὶ ἐγενήθη ἡ γῆ ὑμῶν εἰς ἐρήμιον καὶ εἰς ἄβατον καὶ εἰς ἄραν ὡς ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ αὐτῇ
- 23 І тобою поб'ю пастуха й його стадо, і тобою поб'ю селянина та запряг його, і тобою поб'ю Я намісників та їхніх заступників!
 With you the keeper of sheep with his flock will be broken, and with you the farmer and his oxen will be broken, and with you captains and rulers will be broken.
 ἀπὸ προσώπου ὧν ἐθυμιάτε καὶ ὧν ἠμάρτετε τῷ κυρίῳ καὶ οὐκ ἠκούσατε τῆς φωνῆς κυρίου καὶ ἐν τοῖς προστάγμασιν αὐτοῦ καὶ ἐν τῷ νόμῳ αὐτοῦ καὶ ἐν τοῖς μαρτυροῖς αὐτοῦ οὐκ ἐπορεύθητε καὶ ἠελάβετο ὑμῶν τὰ κακὰ ταῦτα
- 24 І Я відплачу Вавилоні і всім мешканцям халдеїв усе їхнє зло, що зробили в Сіоні на ваших очах, промовляє Господь!
 And I will give to Babylon, and to all the people of Chaldaeae, their reward for all the evil they have done in Zion before your eyes, says the Lord.
 καὶ εἶπεν ἱερεμίας τῷ λαῷ καὶ ταῖς γυναῖξιν ἀκούσατε τὸν λόγον κυρίου
- 25 Оце Я на тебе, о горо ти згубна, говорить Господь, що всю землю ти губиш! І руку Свою простягну над тобою, і зо скель тебе скину, і зроблю горою горючою!
 See, I am against you, says the Lord, O mountain of destruction, causing the destruction of all the earth: and my hand will be stretched out on you, rolling you down from the rocks, and making you a burned mountain.
 οὕτως εἶπεν κύριος ὁ θεὸς ἰσραηλ ἡμεῖς γυναῖκες τῷ στόματι ὑμῶν ἐλάλησατε καὶ ταῖς χερσὶν ὑμῶν ἐπληρώσατε λέγουσαι ποιῶσαι ποιήσομεν τὰς ὁμολογίας ἡμῶν ἅς ὁμολογήσαμεν θυμῶν τῇ βασιλείᾳ τοῦ οὐρανοῦ καὶ σπένδειν αὐτῇ σπονδὰς ἐμμεῖναι ἐνεμεναι ταῖς ὁμολογίαις ὑμῶν καὶ ποιῶσαι ἐποιήσατε
- 26 І не братимуть з тебе наріжного каменя, ані каменя на підвалини, бо спустошенням вічним ти станеш, говорить Господь...
 And they will not take from you a stone for the angle of a wall or the base of a building; but you will be a waste place for ever, says the Lord.
 διὰ τοῦτο ἀκούσατε λόγον κυρίου πᾶς ἰουδα οἱ καθημένοι ἐν γῇ αἰγύπτῳ ἰδοὺ ὧμοσα τῷ ὀνόματί μου τῷ μεγάλῳ εἶπεν κύριος ἐὰν γένηται ἔτι ὄνομά μου ἐν τῷ στόματι παντὸς ἰουδα εἰπεῖν ζῆ κύριος κύριος ἐπὶ πάσῃ γῇ αἰγύπτῳ

- 27 Підійміте прапор на землі, засурміть у сурму між народами, приготуйте народи на бій проти нього, покличте на нього царства Арарату, Мінні та Ашкеназу, призначте гетьмана над ними, коней спровадьте, немов ту шорстку сарану!
 Let a flag be lifted up in the land, let the horn be sounded among the nations, make the nations ready against her; get the kingdoms of Ararat, Minni, and Ashkenaz together against her, make ready a scribe against her; let the horses come up against her like massed locusts.
 ὅτι ἰδοὺ ἐγὼ ἐγρήγορα ἐπ' αὐτοὺς τοῦ κακῶσαι αὐτοὺς καὶ οὐκ ἀγαθῶσαι καὶ ἐκλείψουσιν πᾶς ἰουδα οἱ κατοικοῦντες ἐν γῆ αἰγύπτῳ ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν λιμῷ ἕως ἂν ἐκλίπωσιν
- 28 Приготуйте на бій проти нього народи, царів Мідії, намісників її та всіх її заступників, та ввесь край панування її!
 Make the nations ready for war against her, the king of the Medes and his rulers and all his captains, and all the land under his rule.
 καὶ οἱ σεσφσμένοι ἀπὸ ῥομφαίας ἐπιστρέψουσιν εἰς γῆν ἰουδα ὀλίγοι ἀριθμῷ καὶ γνώσονται οἱ κατάλοιποι ἰουδα οἱ καταστάντες ἐν γῆ αἰγύπτῳ κατοικῆσαι ἐκεῖ λόγος τίνος ἐμμενεῖ
- 29 І затряслася земля, і корчитись стала від болю, бо здійснилися задуми Господа на Вавилон, щоб край вавилонський вчинити жадливим спустошенням та без мешканця...
 And the land is shaking and in pain: for the purposes of the Lord are fixed, to make the land of Babylon an unpeopled waste.
 καὶ τοῦτο ὅμιν τὸ σημεῖον ὅτι ἐπισκέψομαι ἐγὼ ἐφ' ὑμᾶς εἰς πονηρά
- 30 Силачі вавилонські воювати перестали, у твердинях осілись, загинула вся їхня сила, зробились, неначе жінки, оселі його попідпалиювані, його засуви зламани...
 Babylon's men of war have kept back from the fight, waiting in their strong places; their strength has given way, they have become like women: her houses have been put on fire, her locks are broken.
 οὕτως εἶπεν κύριος ἰδοὺ ἐγὼ δίδωμι τὸν οὐαφρῆ βασιλέα αἰγύπτου εἰς χεῖρας ἐχθροῦ αὐτοῦ καὶ εἰς χεῖρας ζητούντων τὴν ψυχὴν αὐτοῦ καθὰ ἔδωκα τὸν σεδεκιαν βασιλέα ἰουδα εἰς χεῖρας ναβουχοδο νοσορ βασιλέως βαβυλωνος ἐχθροῦ αὐτοῦ καὶ ζητούντος τὴν ψυχὴν αὐτοῦ
- 31 Бігун бігунові назустріч біжить, а посол назустріч послові, щоб звістити царю вавилонському, що з кінця до кінця взяте місто його,
 One man, running, will give word to another, and one who goes with news will be handing it on to another, to give word to the king of Babylon that his town has been taken from every quarter:
 ὁ λόγος ὃν ἐλάλησεν ἱερεμίας ὁ προφήτης πρὸς βαροух υἱὸν νηριου ὅτε ἔγραφεν τοὺς λόγους τούτους ἐν τῷ βιβλίῳ ἀπὸ στόματος ἱερεμιου ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῷ τετάρτῳ τῷ ἰωακὶμ υἱῷ ἰωσια βασιλέως ἰουδα
- 32 і броди захоплені, і фортеці огнем попалили, вояки перестрашені...
 And the ways across the river have been taken, and the water-holes ... burned with fire, and the men of war are in the grip of fear.
 οὕτως εἶπεν κύριος ἐπὶ σοὶ βαροух
- 33 Бо так промовляє Господь Саваот, Бог Ізраїлів: Дочка вавилонська мов тік в час топтання його: іще трохи й настане для неї час жнив!
 For these are the words of the Lord of armies, the God of Israel: The daughter of Babylon is like a grain-floor when it is stamped down; before long, the time of her grain-cutting will come.
 ὅτι εἶπας οἴμμοι οἴμμοι ὅτι προσέθηκεν κύριος κόπον ἐπὶ πόνον μοι ἐκοιμήθην ἐν στεναγμοῖς ἀνάπαυσιν οὐχ εἶδρον
- 34 Пожер мене й стер мене Навуходносор, цар вавилонський, поставив мене, як той посуд порожній, ковтнув він мене, немов змії, моїми розкошами сповнив свого живота, випхнув мене...
 Nebuchadrezzar, king of Babylon, has made a meal of me, violently crushing me, he has made me a vessel with nothing in it, he has taken me in his mouth like a dragon, he has made his stomach full with my delicate flesh, crushing me with his teeth.
 εἰπὸν αὐτῷ οὕτως εἶπεν κύριος ἰδοὺ οὗς ἐγὼ φκοδόμησα ἐγὼ καθαιρῶ καὶ οὗς ἐγὼ ἐφύτευσα ἐγὼ ἐκτίλλω
- 35 Насилия мого й мого тіло на Вавилон, говорить мешканка Сіону, кров же моя на мешканців халдеїв, говорить Єрусалим!
 May the violent things done to me, and my downfall, come on Babylon, the daughter of Zion will say; and, May my blood be on the people of Chaldaea, Jerusalem will say.
 καὶ σὺ ζητεῖς σεαυτῷ μέγала μὴ ζητήσης ὅτι ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω κακὰ ἐπὶ πᾶσαν σάρκα λέγει κύριος καὶ δώσω τὴν ψυχὴν σου εἰς εὕρεμα ἐν παντὶ τόπῳ οὗ ἂν βαδίσης ἐκεῖ
- 1 ¶ Седекія був віку двадцяти й одного року, коли зацарював. А царював він в Єрусалимі одинадцять років; ім'я ж його матері Хамутал, дочка Сремії з Лівни.
 Zedekiah was twenty-one years old when he became king; he was king for eleven years in Jerusalem: and his mother's name was Hamutal, the daughter of Jeremiah of Libnah.
 ὄντος εἰκοστοῦ καὶ ἐνὸς ἔτους σεδεκιου ἐν τῷ βασιλεύειν αὐτὸν καὶ ἔνδεκα ἔτη ἐβασίλευσεν ἐν ἱερουσαλημ καὶ ὄνομα τῆ μητρὶ αὐτοῦ αμιτααλ θυγάτηρ ἱερεμιου ἐκ λοβενα
- 4 І сталося за дев'ятого року його царювання, десятого місяця, десятого дня місяця прийшов Навуходносор, цар вавилонський, він та все військо його, на Єрусалим, і розтаборилися проти нього, і побудували проти нього вала навколо.
 And in the ninth year of his rule, on the tenth day of the tenth month, Nebuchadrezzar, king of Babylon, came against Jerusalem with all his army and took up his position before it, building earthworks all round it.
 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἔτει τῷ ἐνάτῳ τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἐν μηνὶ τῷ δεκάτῳ δεκάτῃ τοῦ μηνὸς ἦλθεν ναβουχοδοноσορ βασιλεὺς βαβυλωνος καὶ πᾶσα ἡ δύναμις αὐτοῦ ἐπὶ ἱερουσαλημ καὶ περιεχαράκωσαν αὐτὴν καὶ περιφκοδόμησαν αὐτὴν τετραπέδοις λίθοις κύκλω

- 5 **I** ввійшло місто в облогу аж до одинадцятого року царя Седекії.
So the town was shut in by their forces till the eleventh year of King Zedekiah.
καὶ ἦλθεν ἡ πόλις εἰς συνοχὴν ἕως ἐνδεκάτου ἔτους τῷ βασιλεῖ σεδεκια
- 6 Четвертого місяця, дев'ятого дня місяця настав великий голод у місті, і не було хліба для народу краю.
In the fourth month, on the ninth day of the month, the store of food in the town was almost gone, so that there was no food for the people of the land.
ἐν τῇ ἐνάτῃ τοῦ μηνὸς καὶ ἑσπερεύθη ὁ λιμὸς ἐν τῇ πόλει καὶ οὐκ ἦσαν ἄρτοι τῷ λαῷ τῆς γῆς
- 7 **I** пробитий був пролім у стіні міста, і всі вояки повтікали, і повиходили з міста вночі дорогою брами між двома мурами, що при царському садку, бо халдеї були при місті навколо. І пішли вони дорогою в степ.
Then an opening was made in the wall of the town, and all the men of war went in flight out of the town by night through the doorway between the two walls which was by the king's garden; (now the Chaldeans were stationed round the town:) and they went by the way of the Arabah.
καὶ διεκόπη ἡ πόλις καὶ πάντες οἱ ἄνδρες οἱ πολεμισταὶ ἐξῆλθον νυκτὸς κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς πύλης ἀνά μέσον τοῦ τείχους καὶ τοῦ προτειχίσματος ὃ ἦν κατὰ τὸν κήπον τοῦ βασιλέως καὶ οἱ χαλδαῖοι ἐπὶ τῆς πόλεως κύκλῳ καὶ ἐπορεύθησαν ὁδὸν τὴν εἰς ἀραβα
- 8 А халдейське військо погналося за царем, та й догнали Седекію в срихонських стінах, а все його військо розпоршилося від нього...
And the Chaldaean army went after King Zedekiah and overtook him on the other side of Jericho, and all his army went in flight from him in every direction.
καὶ κατεδίωξεν ἡ δύναμις τῶν χαλδαίων ὀπίσω τοῦ βασιλέως καὶ κατέλαβον αὐτὸν ἐν τῷ πέραν ἱερικῶ καὶ πάντες οἱ παῖδες αὐτοῦ διεσπάρησαν ἀπ' αὐτοῦ
- 9 **I** схопили царя, і відвели його до царя вавилонського до Рівли в краю Хамата, і там його той засудив.
Then they made the king a prisoner and took him up to the king of Babylon to Riblah in the land of Hamath to be judged.
καὶ συνέλαβον τὸν βασιλέα καὶ ἤγαγον αὐτὸν πρὸς τὸν βασιλέα βαβυλῶνος εἰς δεβλαθα καὶ ἐλάλησεν αὐτῷ μετὰ κρίσεως
- 10 **I** цар вавилонський порізав Седекієвих синів на очах його, а також Юдиних зверхників він порізав у Рівлі...
And the king of Babylon put the sons of Zedekiah to death before his eyes: and he put to death all the rulers of Judah in Riblah.
καὶ ἐσφαξεν βασιλεὺς βαβυλῶνος τοὺς υἱοὺς σεδεκιου κατ' ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ καὶ πάντας τοὺς ἄρχοντας ἰουδα ἐσφαξεν ἐν δεβλαθα
- 11 А очі Седекії він вибрав, і зв'язав його ланцюгами. І відвів його вавилонський цар до Вавилону, і посадив його до в'язниці аж до дня його смерти...
And he put out Zedekiah's eyes; and the king of Babylon, chaining him in iron bands, took him to Babylon, and put him in prison till the day of his death.
καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς σεδεκιου ἐξετύφλωσεν καὶ ἔδησεν αὐτὸν ἐν ἐπέδαι καὶ ἤγαγεν αὐτὸν βασιλεὺς βαβυλῶνος εἰς βαβυλῶνα καὶ ἔδωκεν αὐτὸν εἰς οἰκίαν μύλωνος ἕως ἡμέρας ἧς ἀπέθανεν
- 12 ¶ А п'ятого місяця, десятого дня місяця, це дев'ятнадцятий рік царя Навуходоносора, вавилонського царя, прийшов до Єрусалиму Невузар'адан, начальник царської сторожі, що став ав перед обличчям вавилонського царя.
Now in the fifth month, on the tenth day of the month, in the nineteenth year of King Nebuchadrezzar, king of Babylon, Nebuzaradan, the captain of the armed men, a servant of the king of Babylon, came into Jerusalem.
καὶ ἐν μηνὶ πέμπτῳ δεκάτῃ τοῦ μηνὸς ἦλθεν ναβουζαρδαν ὁ ἀρχιμαγείρος ὁ ἐστηκὸς κατὰ πρόσωπον τοῦ βασιλέως βαβυλῶνος εἰς ἱερουσαλημ
- 13 **I** він спалив Господнього дома та дома царевого, і всі доми в Єрусалимі, і спалив кожного великого дома огнем.
And he had the house of the Lord and the king's house and all the houses of Jerusalem, even every great house, burned with fire:
καὶ ἐνέπρησεν τὸν οἶκον κυρίου καὶ τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως καὶ πάσας τὰς οἰκίας τῆς πόλεως καὶ πᾶσαν οἰκίαν μεγάλην ἐνέπρησεν ἐν πυρὶ
- 14 **I** мурі навколо Єрусалиму порозбивало все халдейське військо, що було з начальником царської сторожі.
And the walls round Jerusalem were broken down by the Chaldaean army which was with the captain.
καὶ πᾶν τεῖχος ἱερουσαλημ κύκλῳ καθεῖλεν ἡ δύναμις τῶν χαλδαίων ἢ μετὰ τοῦ ἀρχιμαγείρου
- 16 А з бідноти краю начальник царської сторожі позоставив декого за винарів та за рільників.
But Nebuzaradan, the captain of the armed men, let the poorest of the land go on living there, to take care of the vines and the fields.
καὶ τοὺς καταλοίπους τοῦ λαοῦ κατέλιπεν ὁ ἀρχιμαγείρος εἰς ἀμπελουργοὺς καὶ εἰς γεωργοὺς
- 17 А мідяні стовпи, що в Господньому домі, і підстави, і мідяне море, що в Господньому домі, халдеї поламали, і понесли всю їхню мідь до Вавилону.
And the brass pillars which were in the house of the Lord, and the wheeled bases and the great brass water-vessel in the house of the Lord, were broken up by the Chaldeans, who took all the brass away to Babylon.
καὶ τοὺς στύλους τοὺς χαλκοὺς τοὺς ἐν οἴκῳ κυρίου καὶ τὰς βάσεις καὶ τὴν θάλασσαν τὴν χαλκὴν τὴν ἐν οἴκῳ κυρίου συνέτριψαν οἱ χαλδαῖοι καὶ ἔλαβον τὸν χαλκὸν αὐτῶν καὶ ἀπήνεγκαν εἰς βαβυλῶνα

- 18 І горнята, і лопатки, і ножиці, і кропильниці, і ложки, і весь мідяний посуд, що ним служать, позабирали.
And the pots and the spades and the scissors for the lights and the spoons, and all the brass vessels used in the Lord's house, they took away.
 και την στεφάνην και τὴς φιάλας και τὴς κρεάγρας και πάντα τὰ σκεῦη τὰ χαλκᾶ ἐν οἷς ἐλειτούργουν ἐν αὐτοῖς
- 19 І миски, і кадилниці, і кропильниці, і горнята, і свічники, і ложки, і жертвни миски, і що було золоте забрав золоту, а що срібне срібло взяв начальник царської сторожі.
And the cups and the fire-trays and the basins and the pots and the supports for the lights and the spoons and the wide basins; the gold of the gold vessels, and the silver of the silver vessels, the captain of the armed men took away.
 και τὰ σαφφωθ και τὰ μασμαρωθ και τοὺς ὑποχυτήρας και τὴς λυχνίας και τὴς θυίσκας και τοὺς κυάθους ἃ ἦν χρυσᾶ χρυσᾶ και ἃ ἦν ἀργυρᾶ ἀργυρᾶ ἔλαβεν ὁ ἀρχιμάγειρος
- 20 Два стовпи, одне море, дванадцять мідяних волів, що під підставами, що цар Соломон поробив був для Господнього дому, не було й ваги для міді всіх цих речей!
The two pillars, the great water-vessel, and the twelve brass oxen which were under it, and the ten wheeled bases, which King Solomon had made for the house of the Lord: the brass of all these vessels was without weight.
 και οἱ στῦλοι δύο και ἡ θάλασσα μία και οἱ μόσχοι δώδεκα χαλκοῖ ὑποκάτω τῆς θαλάσσης ἃ ἐποίησεν ὁ βασιλεὺς σαλωμων εἰς οἶκον κυρίου οὐκ ἦν σταθμὸς τοῦ χαλκοῦ αὐτῶν
- 21 А стовпи вісімнадцять ліктів високість одного стовпа, і шнурок на дванадцять ліктів оточував його, а grubина його чотири пальці, всередині порожнявий.
And as for the pillars, one pillar was eighteen cubits high, and twelve cubits measured all round, and it was as thick as a man's hand: it was hollow.
 και οἱ στῦλοι τριάκοντα πέντε πηχῶν ὕψος τοῦ στῦλου τοῦ ἐνός και σπαρτίον δώδεκα πήχεων περιεκύκλου αὐτόν και τὸ πάχος αὐτοῦ δακτύλων τεσσάρων κύκλω
- 22 І маковиця на ньому мідяна, а високість однієї маковиці п'ять ліктів та мережка, і гранатові яблука на маковиці навколо, усе мідь. І для другого стовпа так само, і гранатові яблука.
And there was a crown of brass on it: the crown was five cubits high, circled with a network and apples all of brass; and the second pillar had the same.
 και γεῖσος ἐπ' αὐτοῖς χαλκοῦν και πέντε πήχεων τὸ μήκος ὑπεροχῆ τοῦ γεῖσους τοῦ ἐνός και δίκτυον και ῥόαι ἐπὶ τοῦ γεῖσους κύκλω τὰ πάντα χαλκᾶ και κατὰ ταῦτα τῷ στύλῳ τῷ δευτέρῳ ὁκτώ ῥόαι τῷ πήχει τοῖς δώδεκα πήχεσιν
- 23 І було гранатових яблук дев'ятдесят і шість на кожну сторону, усіх гранатових яблук на мережці навколо сто.
There were ninety-six apples on the outside; the number of apples all round the network was a hundred.
 και ἦσαν αἱ ῥόαι ἐνενηκόντα ἕξ τὸ ἐν μέρος και ἦσαν αἱ πᾶσαι ῥόαι ἐπὶ τοῦ δικτύου κύκλω ἑκατόν
- 24 ¶ начальник царської сторожі взяв Сераю, головного священника, і Цефанию, другого священника, та трьох сторожів порога.
And the captain of the armed men took Seraiah, the chief priest, and Zephaniah, the second priest, and the three door-keepers;
 και ἔλαβεν ὁ ἀρχιμάγειρος τὸν ἱερέα τὸν πρῶτον και τὸν ἱερέα τὸν δευτερεύοντα και τοὺς τρεῖς τοὺς φυλάττοντας τὴν ὁδὸν
- 25 А з міста взяв він одного евнуха, що був начальником над військовими, та семеро чоловіка з тих, що бачать цареве обличчя, що були знайдені в місті, і писаря, зверхника військового відділу, що записував народ краю до військового відділу, і шістьдесят чоловіка з народу краю, що знаходилися в місті.
And from the town he took the unsexed servant who was over the men of war, and seven of the king's near friends who were in the town, and the scribe of the captain of the army, who was responsible for getting the people of the land together in military order, and sixty men of the people of the land who were in the town.
 και εὐνοῦχον ἕνα ὃς ἦν ἐπιστάτης τῶν ἀνδρῶν τῶν πολεμιστῶν και ἐπτὰ ἀνδρας ὀνομαστοὺς τοὺς ἐν προσώπῳ τοῦ βασιλέως τοὺς εὐρεθέντας ἐν τῇ πόλει και τὸν γραμματέα τῶν δυνάμεων τὸν γραμματεῦντα τῷ λαῷ τῆς γῆς και ἐξήκοντα ἀνθρώπους ἐκ τοῦ λαοῦ τῆς γῆς τοὺς εὐρεθέντας ἐν μέσῳ τῆς πόλεως
- 26 І позабрав їх Невузар'адан, начальник царської сторожі, і відвів їх до вавилонського царя, до Рівли.
These Nebuzaradan, the captain of the armed men, took with him to the king of Babylon at Riblah.
 και ἔλαβεν αὐτοὺς ναβουζαρδαν ὁ ἀρχιμάγειρος και ἤγαγεν αὐτοὺς πρὸς βασιλέα βαβυλῶνος εἰς δεβλαθα
- 27 І вдарив їх вавилонський цар, і позабивав їх у Рівлі, у хаматовому краї. І пішов Юда на вигнання з своєї землі!
And the king of Babylon put them to death at Riblah in the land of Hamath. So Judah was taken prisoner away from his land.
 και ἐπάταξεν αὐτοὺς βασιλεὺς βαβυλῶνος ἐν δεβλαθα ἐν γῇ αἰμαθ
- 31 ¶ І сталося за тридцятого й сьомого року вигнання Єгоякіма, Юдиного царя, дванадцятого місяця, двадцятого й п'ятого дня місяця, Евил-Меродах, цар вавилонський, у році свого за царювання, змілувався над Єгоякімом, Юдиним царем, і вивів його з дому ув'язнення.
And in the thirty-seventh year after Jehoiachin, king of Judah, had been taken prisoner, in the twelfth month, on the twenty-fifth day of the month, Evil-merodach, king of Babylon, in the first year after he became king, took Jehoiachin, king of Judah, out of prison.
 και ἐγένετο ἐν τῷ τριακοστῷ και ἐβδόμῳ ἔτει ἀποικισθέντος τοῦ ἰωακὴμ βασιλέως ἰουδα ἐν τῷ δωδεκάτῳ μηνὶ ἐν τῇ τετράδι και εἰκάδι τοῦ μηνὸς ἔλαβεν οὐλαιμαραδαχ βασιλεὺς βαβυλῶνος ἐν τῷ ἐνιαυτῷ ᾧ ἐβασίλευσεν τὴν κεφαλὴν ἰωακὴμ βασιλέως ἰουδα και ἐξήγαγεν αὐτὸν ἐξ οἰκίας ἧς ἐφυλάττετο
- 32 І він говорив з ним добре, і поставив трона його понад трона царів, що були з ним у Вавилоні.
And he said kind words to him and put his seat higher than the seats of the other kings who were with him in Babylon.
 και ἐλάλησεν αὐτῷ χρηστὰ και ἔδωκεν τὸν θρόνον αὐτοῦ ἐπάνω τῶν θρόνων τῶν βασιλέων τῶν μετ' αὐτοῦ ἐν βαβυλῶνι

- 33 I змінив в'язничну одежу його, і він завжди їв хліб перед ним по всі дні свого життя.
And his prison clothing was changed, and he was a guest at the king's table every day for the rest of his life.
καὶ ἤλλαξεν τὴν στολὴν τῆς φυλακῆς αὐτοῦ καὶ ἤσθιεν ἄρτον διὰ παντὸς κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ πάσας τὰς ἡμέρας ἃς ἔζησεν
- 34 A їжа його, їжа стала, видавалася йому від вавилонського царя, щоденне кожного дня, аж до дня його смерти, по всі дні його життя.
And for his food, the king gave him a regular amount every day till the day of his death, for the rest of his life.
καὶ ἡ σύνταξις αὐτῷ ἐδίδοτο διὰ παντὸς παρὰ τοῦ βασιλέως βαβυλωνός ἐξ ἡμέρας εἰς ἡμέραν ἕως ἡμέρας ἧς ἀπέθανεν .
- 1 ¶ Як самітно сидить колись велелюдне це місто, немов удова воно стало! Могутні посеред народів, княгиня посеред країн воно стало данницею!...
See her seated by herself, the town which was full of people! She who was great among the nations has become like a widow! She who was a princess among the countries has come under the yoke of forced work!
πῶς ἐκάθισεν μόνη ἡ πόλις ἡ πεπληθυμένη λαῶν ἐγενήθη ὡς χήρα πεπληθυμένη ἐν ἔθνεσιν ἄρχουσα ἐν χώραις ἐγενήθη εἰς φόρον
- 2 Гірко плаче по ночах вона, і сльози гарячі на щоках у неї... Нема потішителя в неї зо всіх, що кохали її, її зрадили всі її друзі, вони ворогами її стали!
She is sorrowing bitterly in the night, and her face is wet with weeping; among all her lovers she has no comforter: all her friends have been false to her, they have become her haters.
κλαιουσα ἔκλαυσεν ἐν νυκτὶ καὶ τὰ δάκρυα αὐτῆς ἐπὶ τῶν σιαγόνων αὐτῆς καὶ οὐχ ὑπάρχει ὁ παρακαλῶν αὐτὴν ἀπὸ πάντων τῶν ἀγαπῶντων αὐτὴν πάντες οἱ φιλοῦντες αὐτὴν ἠθέτησαν ἐν αὐτῇ ἐγένοντο αὐτῇ εἰς ἐχθρούς
- 3 Юдея пішла на вигнання з біди та з роботи тяжкої, вона оселилася поміж поганями, спочинку собі не знайшла! Догнали її всі її переслідники серед тіснот...
Judah has been taken away as a prisoner because of trouble and hard work; her living-place is among the nations, there is no rest for her: all her attackers have overtaken her in a narrow place.
μετωκίσθη ἡ ἰουδαία ἀπὸ ταπεινώσεως αὐτῆς καὶ ἀπὸ πλήθους δουλείας αὐτῆς ἐκάθισεν ἐν ἔθνεσιν οὐχ εὔρον ἀνάπαυσιν πάντες οἱ καταδιώκοντες αὐτὴν κατέλαβον αὐτὴν ἀνὰ μέσον τῶν θλιβόντων
- 4 Дороги сьонської доньки сумні, бо немає на свято прочан! Усі брами її попустили, зідхас священство її, посумніли дівчата її, а вона гірко її!
The ways of Zion are sad, because no one comes to the holy meeting; all her doorways are made waste, her priests are breathing out sorrow: her virgins are troubled, and it is bitter for her.
ὁδοὶ σιων πενθοῦσιν παρὰ τὸ μὴ εἶναι ἐρχομένους ἐν ἑορτῇ πᾶσαι αἱ πύλαι αὐτῆς ἠφανισμένοι οἱ ἱερεῖς αὐτῆς ἀναστενάζουσιν αἱ παρθένοι αὐτῆς ἀγόμεναι καὶ αὐτὴ πικραινομένη ἐν ἑαυτῇ
- 5 Її грабівники взяли гору над нею, і добре ведеться її ворогам, бо їй завдав смутку Господь за численність у неї гріхів: Немовлята її до полону пішли перед ворогом...
Those who are against her have become the head, everything goes well for her haters; for the Lord has sent sorrow on her because of the great number of her sins: her young children have gone away as prisoners before the attacker.
ἐγένοντο οἱ θλίβοντες αὐτὴν εἰς κεφαλὴν καὶ οἱ ἐχθροὶ αὐτῆς εὐθνηοῦσαν ὅτι κύριος ἐταπεινώσεν αὐτὴν ἐπὶ τὸ πλήθος τῶν ἀσεβειῶν αὐτῆς τὰ νήπια αὐτῆς ἐπορεύθησαν ἐν αἰχμαλωσίᾳ κατὰ πρόσωπον θλίβοντος
- 6 I відійшла від сьонської доньки вся величність її... Її князі стали, немов олені ті, що паші собі не знаходять, і йдуть у безсиллі перед переслідником...
And all her glory has gone from the daughter of Zion: her rulers have become like harts with no place for food, and they have gone in flight without strength before the attacker.
καὶ ἐξῆλθεν ἐκ θυγατρὸς σιων πᾶσα ἡ εὐπρέπεια αὐτῆς ἐγένοντο οἱ ἄρχοντες αὐτῆς ὡς κριοὶ οὐχ εὐρίσκοντες νομὴν καὶ ἐπορεύοντο ἐν οὐκ ἰσχύι κατὰ πρόσωπον διώκοντος
- 7 У дні лиха свого та страждання свого дочка срусалимська спогадусь всі свої скарби, що були від днів давніх, як народ її впав був у руку ворожу, і не було, хто б її поміч подав... Вороги споглядали на неї, і сміялись з руйни її...
Jerusalem keeps in mind, in the days of her sorrow and of her wanderings, all the desired things which were hers in days gone by; when her people came into the power of her hater and she had no helper, her attackers saw their desire effected on her and made sport of her destruction.
ἐμνήσθη ἱερουσαλὴμ ἡμερῶν ταπεινώσεως αὐτῆς καὶ ἀποσμῶν αὐτῆς πάντα τὰ ἐπιθυμήματα αὐτῆς ὅσα ἦν ἐξ ἡμερῶν ἀρχαίων ἐν τῷ πεσεῖν τὸν λαὸν αὐτῆς εἰς χεῖρας θλίβοντος καὶ οὐκ ἦν ὁ βοηθῶν αὐτῇ ἰδόντες οἱ ἐχθροὶ αὐτῆς ἐγέλασαν ἐπὶ μετοικεσίᾳ αὐτῆς
- 8 Дочка срусалимська гріхом прогрішилась, тому то нечистою стала, усі, що її шанували, погорджують нею, наготу бо її вони бачили! І зідхас вона, й відвертається взад...
Great is the sin of Jerusalem; for this cause she has become an unclean thing: all those who gave her honour are looking down on her, because they have seen her shame: now truly, breathing out grief, she is turned back.
ἁμαρτίαν ἤμαρτεν ἱερουσαλὴμ διὰ τοῦτο εἰς σάλον ἐγένετο πάντες οἱ δοξάζοντες αὐτὴν ἐταπεινώσαν αὐτὴν εἶδον γὰρ τὴν ἀσχημοσύνην αὐτῆς καὶ γὰρ αὐτὴ στενάζουσα καὶ ἀπεστράφη ὀπίσω
- 9 Нечистість її на подолках у неї. Вона не згадала свого кінця, та й упала предивно, і нікого нема, хто б потішив її... Побач, Господи, горе моє, бо звеличився ворог!
In her skirts were her unclean ways; she gave no thought to her end; and her fall has been a wonder; she has no comforter: see her sorrow, O Lord; for the attacker is lifted up.
ἀκαθαρσία αὐτῆς πρὸς ποδῶν αὐτῆς οὐκ ἐμνήσθη ἔσχατα αὐτῆς καὶ κατεβίβασεν ὑπέρογκα οὐκ ἔστιν ὁ παρακαλῶν αὐτὴν ἰδέ κύριε τὴν ταπεινώσιν μου ὅτι ἐμεγαλύνθη ἐχθρός
- 10 Гнобитель простяг свою руку на всі її скарби, і бачить вона, що в святиню її увіходять погани, про яких наказав Ти: Не ввійдуть вони в твої збори!
The hand of her hater is stretched out over all her desired things; for she has seen that the nations have come into her holy place, about whom you gave orders that they were not to come into the meeting of your people.
χεῖρα αὐτοῦ ἐξεπέτασεν θλίβων ἐπὶ πάντα τὰ ἐπιθυμήματα αὐτῆς εἶδεν γὰρ ἔθνη εἰσελθόντα εἰς τὸ ἅγιασμα αὐτῆς ἃ ἐνετείλω μὴ εἰσελθεῖν αὐτὰ εἰς ἐκκλησίαν σου

- 11 **Увесь народ її стогне, шукаючи хліба, свої скарби коштовні за їжу дають, аби тільки душу свою прожити... Зглянься, Господи, і подивися, яка стала погорджена я!**
Breathing out grief all her people are looking for bread; they have given their desired things for food to give them life: see, O Lord, and take note; for she has become a thing of shame.
πᾶς ὁ λαὸς αὐτῆς καταστενάζοντες ζητοῦντες ἄρτον ἔδωκαν τὰ ἐπιθυμήματα αὐτῆς ἐν βρώσει τοῦ ἐπιστρέψαι ψυχὴν ἰδέ κύριε καὶ ἐπίβλεψον ὅτι ἐγενήθη ἠτιμωμένη
- 12 **¶ Не вам кажучи, гляньте й побачте, усі, хто дорогою йде: чи є такий біль, як мій біль, що завданий мені, що Господь засмутив ним мене у день лютого гніву Свого?...**
Come to me, all you who go by! Keep your eyes on me, and see if there is any pain like the pain of my wound, which the Lord has sent on me in the day of his burning wrath.
οὐ πρὸς ὑμᾶς πάντες οἱ παραπορευόμενοι ὁδὸν ἐπιστρέψατε καὶ ἴδετε εἰ ἔστιν ἄλγος κατὰ τὸ ἄλγος μου ὃ ἐγενήθη φθεγξάμενος ἐν ἐμοὶ ἐταπείνωσέν με κύριος ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς θυμοῦ αὐτοῦ
- 13 **Із височини Він послав в мої кості огонь, і над ними він запанував! Розтяг сітку на ноги мої, повернув мене взад, учинив Він мене спустошілою, увесь день болящою...**
From on high he has sent fire into my bones, and it has overcome them: his net is stretched out for my feet, I am turned back by him; he has made me waste and feeble all the day.
ἐξ ὕψους αὐτοῦ ἀπέστειλεν πῦρ ἐν τοῖς ὀστέοις μου κατήγαγεν αὐτὸ διεπέτασεν δίκτυον τοῖς ποσίν μου ἀπέστρεψέν με εἰς τὰ ὀπίσω ἔδωκέν με ἠφανισμένην ὅλην τὴν ἡμέραν ὀδυνωμένην
- 14 **Ярмо моїх прогріхів зв'язане міцно рукою Його, плетуться вони та приходять на шию мою! Він зробив, що спіткнулася сила моя, Господь передав мене в руки такого, що й звестись не можу...**
A watch is kept on my sins; they are joined together by his hand, they have come on to my neck; he has made my strength give way: the Lord has given me up into the hands of those against whom I have no power.
ἐγγρηγόρηθη ἐπὶ τὰ ἀσεβήματά μου ἐν χερσίν μου συνεπλάκησαν ἀνέβησαν ἐπὶ τὸν τράχηλόν μου ἠσθένησεν ἡ ἰσχὺς μου ὅτι ἔδωκεν κύριος ἐν χερσίν μου ὀδύνας οὐ δυνήσομαι στήναι
- 15 **Усіх моїх сильних Господь покидав серед мене, мов на свято зібрання, Він скликав на мене, щоб моїх юнаків поторошити, як у чавилі, стоптав Господь дівчину, Юдину доньку...**
The Lord has made sport of all my men of war in me, he has got men together against me to send destruction on my young men: the virgin daughter of Judah has been crushed like grapes under the feet of the Lord.
ἐξῆρεν πάντας τοὺς ἰσχυροὺς μου ὃ κύριος ἐκ μέσου μου ἐκάλεσεν ἐπ' ἐμὲ καιρὸν τοῦ συντρίψαι ἐκλεκτοὺς μου ληνὸν ἐπάτησεν κύριος παρθένω θυγατρὶ ἰουδα ἐπὶ τούτοις ἐγὼ κλαίω
- 16 **За оцим плачу я, око моє, моє око слізьми запливає! бо далеко від мене втішитель, що душу мою оживив би; мої діти понехтувані, бо посилися ворогі!**
For these things I am weeping; my eye is streaming with water; because the comforter who might give me new life is far from me: my children are made waste, because the hater is strong.
ὁ ὀφθαλμὸς μου κατήγαγεν ὕδωρ ὅτι ἐμακρόνθη ἀπ' ἐμοῦ ὁ παρακαλῶν με ὃ ἐπιστρέφων ψυχὴν μου ἐγένοντο οἱ υἱοὶ μου ἠφανισμένοι ὅτι ἐκραταιώθη ὁ ἐχθρὸς
- 17 **Сіонська дочка простягла свої руки, немає розрадника їй: Господь наказав проти Якова довкола нього його ворогам, донька срусалимська нечистою стала між ними...**
Zion's hands are outstretched; she has no comforter; the Lord has given orders to the attackers of Jacob round about him: Jerusalem has become like an unclean thing among them.
διεπέτασεν σιων χεῖρας αὐτῆς οὐκ ἔστιν ὁ παρακαλῶν αὐτὴν ἐνετέλιατο κύριος τῷ ἰακωβ κύκλω αὐτοῦ οἱ θλίβοντες αὐτόν ἐγενήθη ἱερουσαλημ εἰς ἀποκαθιμένην ἀνὰ μέσον αὐτῶν
- 18 **Справедливий Господь, а я слову Його неслухняна була... Послухайте но, всі народи, і побачте мій біль: дівчата мої та мої юнаки у неволю пішли!**
The Lord is upright; for I have gone against his orders: give ear, now, all you peoples, and see my pain, my virgins and my young men have gone away as prisoners.
δίκαιός ἐστιν κύριος ὅτι τὸ στόμα αὐτοῦ παρεπίκρανα ἀκούσατε δὴ πάντες οἱ λαοὶ καὶ ἴδετε τὸ ἄλγος μου παρθένοι μου καὶ νεανίσκοι μου ἐπορεύθησαν ἐν αἰχμαλωσίᾳ
- 19 **Взивала до друзів своїх, та вони обманули мене! Священство моє й мої старші вмирають у місті, шукаючи їжі собі, щоб душу свою пожити...**
I sent for my lovers, but they were false to me: my priests and my responsible men were breathing their last breath in the town, while they were looking for food to give them new life.
ἐκάλεσα τοὺς ἐραστάς μου αὐτοὶ δὲ παρελογίσαντό με οἱ ἱερεῖς μου καὶ οἱ πρεσβύτεροί μου ἐν τῇ πόλει ἐξέλιπον ὅτι ἐζήτησαν βρώσιν αὐτοῖς ἵνα ἐπιστρέψωσιν ψυχὰς αὐτῶν καὶ οὐχ εὔρον
- 20 **Зглянься, Господи, тісно мені! Мос нутро бентежиться, перевертається серце моє у мені, бо була зовсім неслухняна... На вулиці меч осирочував, а в домі смерть...**
See, O Lord, for I am in trouble; the inmost parts of my body are deeply moved; my heart is turned in me; for I have been uncontrolled: outside the children are put to the sword, and in the house there is death.
ἰδέ κύριε ὅτι θλίβομαι ἡ κοιλία μου ἐταράχθη καὶ ἡ καρδία μου ἐστράφη ἐν ἐμοὶ ὅτι παραπικραίνουσα παρεπίκρανα ἐξωθεν ἠτέκνωσέν με μάχαιρα ὡσπερ θάνατος ἐν οἴκῳ
- 21 **Почули, що я ось стогну, й немає мені потішителя, вчули про лихо моє всі мої вороги, та й зраділи, що Ти це зробив... Спровадив Ти день, що його заповів, бодай сталося їм, як мені!**
Give ear to the voice of my grief; I have no comforter; all my haters have news of my troubles, they are glad because you have done it: let the day of fate come when they will be like me.
ἀκούσατε δὴ ὅτι στενάζω ἐγὼ οὐκ ἔστιν ὁ παρακαλῶν με πάντες οἱ ἐχθροὶ μου ἤκουσαν τὰ κακά μου καὶ ἐχάρησαν ὅτι σὺ ἐποίησας ἐπήγαγες ἡμέραν ἐκάλεσας καιρὸν καὶ ἐγένοντο ὅμοιοι ἐμοὶ
- 22 **Бодай перед обличчя Твоє прийшло все їхнє лихо, і вчини їм, як Ти учинив ось мені за гріхи мої всі, бо численні стогнання мої, моє ж серце боляще...**
Let all their evil-doing come before you; do to them as you have done to me for all my sins: for loud is the sound of my grief, and the strength of my heart is gone.
εἰσελθοὶ πᾶσα ἡ κακία αὐτῶν κατὰ πρόσωπόν σου καὶ ἐπιφύλλισον αὐτοῖς ὃν τρόπον ἐποίησας ἐπιφυλλίδα περὶ πάντων τῶν ἁμαρτημάτων μου ὅτι πολλοὶ οἱ στεναγμοὶ μου καὶ ἡ καρδία μου λυπεῖται

- 1 ¶ Як захмарив Господь в Своїм гніві сїонську дочку! Він кинув із неба на землю пишноту Ізраїля, і не загадав у день гніву Свого про підніжка ногам Своїм,
How has the daughter of Zion been covered with a cloud by the Lord in his wrath! he has sent down from heaven to earth the glory of Israel, and has not kept in memory the resting-place of his feet in the day of his wrath.
πῶς ἐγνόφωσεν ἐν ὄργῃ αὐτοῦ κύριος τὴν θυγατέρα σιων κατέρριψεν ἐξ οὐρανοῦ εἰς γῆν δόξασμα ἰσραὴλ καὶ οὐκ ἐμνήσθη ὑποποδίου ποδῶν αὐτοῦ ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς αὐτοῦ
- 2 понищив Господь, не помилював житла всі Яковові... Він позбурював у гніві Своїм у дочки Юди твердині, на землю звалив, збездестив Він царство й князів усіх його...
The Lord has given up to destruction all the living-places of Jacob without pity; pulling down in his wrath the strong places of the daughter of Judah, stretching out on the earth the wounded, even her king and her rulers.
κατεπόντισεν κύριος οὐ φεισάμενος πάντα τὰ ὠραῖα ἰακωβ καθεῖλεν ἐν θυμῷ αὐτοῦ τὰ ὀχυρώματα τῆς θυγατρὸς ἰουδα ἐκόλλησεν εἰς τὴν γῆν ἐβεβήλωσεν βασιλέα αὐτῆς καὶ ἄρχοντας αὐτῆς
- 3 В люти гніву відтяв увесь Ізраїлів ріг, правицю Свою відвернув Він від ворога, та й запалав проти Якова, мов той палючий огонь, що навколо жере!
In his burning wrath every horn of Israel has been cut off; his right hand has been turned back before the attacker: he has put a fire in Jacob, causing destruction round about.
συνέκλασεν ἐν ὄργῃ θυμοῦ αὐτοῦ πᾶν κέρασ ἰσραὴλ ἀπέστρεψεν ὀπίσω δεξιᾶν αὐτοῦ ἀπὸ προσώπου ἐχθροῦ καὶ ἀνήψεν ἐν ἰακωβ ὡς πῦρ φλόγα καὶ κατέφαγεν πάντα τὰ κύκλω
- 4 Він нап'яв Свого лука, як ворог, противником стала правиця Його, і Він вибив усе, що для ока було пожадане, у скинії доньки сїонської вилив запеклість Свою, як огонь...
His bow has been bent for the attack, he has taken his place with his hand ready, in his hate he has put to death all who were pleasing to the eye: on the tent of the daughter of Zion he has let loose his passion like fire.
ἐνέτεινεν τόξον αὐτοῦ ὡς ἐχθρὸς ἐστερέωσεν δεξιᾶν αὐτοῦ ὡς ὑπεναντίος καὶ ἀπέκτεινεν πάντα τὰ ἐπιθυμήματα ὀφθαλμῶν μου ἐν σκηνῇ θυγατρὸς σιων ἐξέχεεν ὡς πῦρ τὸν θυμὸν αὐτοῦ
- 5 Господь став, як той ворог, понищив Ізраїля Він, всі палати його зруйнував, твердині його попустошив, і Юдиній доньці примножив зідхання та стогін!
The Lord has become like one fighting against her, sending destruction on Israel; he has sent destruction on all her great houses, making waste his strong places: increasing the grief and the sorrow of the daughter of Judah.
ἐγενήθη κύριος ὡς ἐχθρὸς κατεπόντισεν ἰσραὴλ κατεπόντισεν πάσας τὰς βάρεις αὐτῆς διέφθειρεν τὰ ὀχυρώματα αὐτοῦ καὶ ἐπλήθυνεν τῇ θυγατρὶ ἰουδα ταπεινουμένην καὶ τεταπεινωμένην
- 6 Понищив горожу Свою, немов у садка, місце зборів Своїх попустошив, Господь учинив, що забули в Сїоні про свято й суботу, і відкинув царя та священника в лютощі гніву Свого...
And he has violently taken away his tent, as from a garden; he has made waste his meeting-place: the Lord has taken away the memory of feast and Sabbath in Zion, and in the passion of his wrath he is against king and priest.
καὶ διεπέτασεν ὡς ἄμπελον τὸ σκῆνωμα αὐτοῦ διέφθειρεν ἑορτὴν αὐτοῦ ἐπελάθετο κύριος ὃ ἐποίησεν ἐν σιων ἑορτῆς καὶ σαββάτου καὶ παρώξυνεν ἐμβριμῆματι ὀργῆς αὐτοῦ βασιλέα καὶ ἱερέα καὶ ἄρχοντα
- 7 Покинув Господь Свого жертівника, допустив позбездестити святиню Свою, передав в руку ворога мури палаців її, вороги зашуміли в Господньому домі, немов би святкового дня!
The Lord has given up his altar and has been turned in hate from his holy place; he has given up into the hands of the attacker the walls of her great houses: their voices have been loud in the house of the Lord as in the day of a holy meeting.
ἀλώσατο κύριος θυσιαστήριον αὐτοῦ ἀπετίναξεν ἁγίασμα αὐτοῦ συνέτριψεν ἐν χειρὶ ἐχθροῦ τεῖχος βάρειων αὐτῆς φωνὴν ἔδωκαν ἐν οἴκῳ κυρίου ὡς ἐν ἡμέρᾳ ἑορτῆς
- 8 Задумав Господь зруйнувати мур сїонської доньки, Він витягнув шнура, Своєї руки не вернув, щоб не нищити, сумними вчинив передмур'я та мур, вони разом ослабли...
It is the Lord's purpose to make waste the wall of the daughter of Zion; his line has been stretched out, he has not kept back his hand from destruction: he has sent sorrow on tower and wall, they have become feeble together.
καὶ ἐπέστρεψεν κύριος τοῦ διαφθεῖραι τεῖχος θυγατρὸς σιων ἐξέτεινεν μέτρον οὐκ ἀπέστρεψεν χεῖρα αὐτοῦ ἀπὸ καταπατήματος καὶ ἐπένθησεν τὸ προτείχισμα καὶ τεῖχος ὁμοθυμαδὸν ἠσθένησεν
- 9 Її брами запалися в землю, понищив Він та поламав її засуви... Її цар і князі її серед поганів... Немає навчання Закону, і пророки її не знаходять видіння від Господа...
Her doors have gone down into the earth; he has sent destruction on her locks: her king and her princes are among the nations where the law is not; even her prophets have had no vision from the Lord.
ἐνεπάγησαν εἰς γῆν πύλαι αὐτῆς ἀπόλεσεν καὶ συνέτριψεν μοχλοὺς αὐτῆς βασιλέα αὐτῆς καὶ ἄρχοντας αὐτῆς ἐν τοῖς ἔθνεσιν οὐκ ἔστιν νόμος καὶ γε προφῆται αὐτῆς οὐκ εἶδον ὄρασιν παρὰ κυρίου
- 10 ¶ Сидять на землі та мовчать старші доньки сїонської, порох посипали на свою голову, підперезались веретами, аж до землі свою голову єрусалимські дівчата схилили...
The responsible men of the daughter of Zion are seated on the earth without a word; they have put dust on their heads, they are clothed in haircloth: the heads of the virgins of Jerusalem are bent down to the earth.
ἐκάθισαν εἰς τὴν γῆν ἐσιώπησαν πρεσβύτεροι θυγατρὸς σιων ἀνεβίβασαν χοῦν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῶν περιεζώσαντο σάκκουσ κατήγαγον εἰς γῆν ἀρχηγοὺς παρθένους ἐν ἱερουσαλὴμ
- 11 Повипливали від сліз мої очі, мот нутро клекоче, на землю печінка моя виливається через занепад дочки мого люду, коли немовля й сосунець умлівають голодні на площах міських.
My eyes are wasted with weeping, the inmost parts of my body are deeply moved, my inner parts are drained out on the earth, for the destruction of the daughter of my people; because of the young children and babies at the breast who are falling without strength in the open squares of the town.
ἐξέλιπον ἐν δάκρυσιν οἱ ὀφθαλμοὶ μου ἐταράχθη ἡ καρδία μου ἐξεχύθη εἰς γῆν ἡ δόξα μου ἐπὶ τὸ σύντριμμα τῆς θυγατρὸς τοῦ λαοῦ μου ἐν τῷ ἐκλείπειν νήπιον καὶ θηλάζοντα ἐν πλατείαις πόλεως

- 12 Вони квілять своїм матерям: Де пожива й вино? І скулюються, як ранений, на площах міських, коли душі свої випускають на лоні своїх матерів...
They say to their mothers, Where is grain and wine? when they are falling like the wounded in the open squares of the town, when their life is drained out on their mother's breast.
ταῖς μητέρας αὐτῶν εἶπαν ποῦ σῖτος καὶ οἶνος ἐν τῷ ἐκλύεσθαι αὐτοὺς ὡς τραυματίας ἐν πλατείαις πόλεως ἐν τῷ ἐκχεῖσθαι ψυχᾶς αὐτῶν εἰς κόλπον μητέρων αὐτῶν
- 13 Що засвідчу тобі, що вподоблю до тебе, о срусалимська дочко? Що вчиню тобі рівним, щоб тебе звеселити, о діво, о дочко сіонська? Бо велика, як море, руїна твоя, хто тебе полікує? Бо велика, як море, руїна твоя, хто тебе полікує?
What example am I to give you? what comparison am I to make for you, O daughter of Jerusalem? what am I to make equal to you, so that I may give you comfort, O virgin daughter of Zion? for your destruction is great like the sea: who is able to make you well?
τί μαρτυρήσω σοι ἢ τί ὁμοιώσω σοι θύγατερ ἱερουσαλημ τίς σώσει σε καὶ παρακαλέσει σε παρθένος θύγατερ σιων ὅτι ἐμεγαλύνθη ποτήριον συντριβῆς σου τίς ἰάσεται σε
- 14 Пророки твої провіщали для тебе марноту й фальшиве, і не відкривали твого гріха, щоб долю твою відвернути, для тебе вбачали пророцтва марноти й вигнання...
The visions which your prophets have seen for you are false and foolish; they have not made clear to you your sin so that your fate might be changed: but they have seen for you false words, driving you away.
προφήται σου εἶδосάν σοι μάταια καὶ ἀφροσύνην καὶ οὐκ ἀπεκάλυψαν ἐπὶ τὴν ἀδικίαν σου τοῦ ἐπιστρέψαι αἰχμαλωσίαν σου καὶ εἶδосάν σοι λήμματα μάταια καὶ ἐξώσματα
- 15 Усі, що проходять дорогою, плещуть у долоні на тебе, і посвистують та головою своєю хитають над донькою Єрусалиму та кажуть: Хіба це те місто, що про нього казали: Корона пиш ноти, розрада всієї землі?
All who go by make a noise with their hands at you; they make hisses, shaking their heads at the daughter of Jerusalem, and saying, Is this the town which was the crown of everything beautiful, the joy of all the earth?
ἐκρότησαν ἐπὶ σὲ χεῖρας πάντες οἱ παραπορευόμενοι ὁδὸν ἐσύρισαν καὶ ἐκίνησαν τὴν κεφαλὴν αὐτῶν ἐπὶ τὴν θυγατέρα ἱερουσαλημ ἢ αὕτη ἡ πόλις ἦν ἐροῦσιν στέφανος δόξης εὐφροσύνη πάσης τῆς γῆς
- 16 Усі вороги твої пащу на тебе роззявлюють, свичуть й зубами скрегочуть та кажуть: Ми пожерли її... Оце справді той день, що чекали його, знайшли ми і бачимо його!...
All your haters are opening their mouths wide against you; making hisses and whistling through their teeth, they say, We have made a meal of her: certainly this is the day we have been looking for; it has come, we have seen it.
διήνοιξαν ἐπὶ σὲ στόμα αὐτῶν πάντες οἱ ἐχθροὶ σου ἐσύρισαν καὶ ἔβρυσαν ὀδόντας εἶπαν κατεπίομεν αὐτήν πλὴν αὕτη ἡ ἡμέρα ἦν προσεδοκῶμεν εὕρομεν αὐτήν εἶδομεν
- 17 Учинив Господь те, що задумав, Він вивопнив слово Своє, що його наказав від днів давніх: усе зруйнував, і милосердя не мав, і ворога втішив тобою, Він рога підійняв супротивних т воїх...
The Lord has done that which was his purpose; he has put into force the orders which he gave in the days which are past; pulling down without pity, he has made your hater glad over you, lifting up the horn of those who were against you.
ἐποίησεν κύριος ἃ ἐνεθυμήθη συντέλεσεν ῥήματα αὐτοῦ ἃ ἐνετείλατο ἐξ ἡμερῶν ἀρχαίων καθέλειεν καὶ οὐκ ἐφείσατο καὶ ἠψφρανεν ἐπὶ σὲ ἐχθρόν ὑψωσεν κέρας θλίβοντός σε
- 18 Їхне серце до Господа крик підіймас, о муре, о дочко Сіону! Проливай, як потік, сльози вдень та вночі, не давай відпочинку собі, нехай не спочине зіниця твоя!
Let your cry go up to the Lord: O wall of the daughter of Zion, let your weeping be flowing down like a stream day and night; give yourself no rest, let not your eyes keep back the drops of sorrow.
ἐβόησεν καρδία αὐτῶν πρὸς κύριον τεῖχῃ σιων καταγάγετε ὡς χειμάρρους δάκρυα ἡμέρας καὶ νυκτός μὴ δῶς ἔκνηψιν σεαυτῇ μὴ σιωπήσαιο θύγατερ ὁ ὀφθαλμὸς σου
- 19 Уставай, голоси уночі на початку сторожі! Виливай своє серце, мов воду, навпроти обличчя Господнього! Підійми ти до Нього долоні свої за душу своїх немовлят, що від голоду мліють на розі всіх вулиць!...
Up! give cries in the night, at the starting of the night-watches; let your heart be flowing out like water before the face of the Lord, lifting up your hands to him for the life of your young children who are falling down, feeble for need of food, at the top of every street.
ἀνάστα ἀγαλλίασαι ἐν νυκτὶ εἰς ἀρχὴς φυλακῆς σου ἔκχεον ὡς ὕδωρ καρδίαν σου ἀπέναντι προσώπου κυρίου ἄρον πρὸς αὐτὸν χεῖράς σου περὶ ψυχῆς νηπίων σου τῶν ἐκλωμένων λιμῷ ἐπ' ἀρχῆς πασῶν ἐξόδων
- 20 Споглянь, Господи, і подивися, кому Ти зробив отаке? Чи конечним було, щоб жінки їли плід свій, своїх немовлят, яких виплекали? Щоб був у святині Господній забитий священник і пророк?
Look! O Lord, see to whom you have done this! Are the women to take as their food the fruit of their bodies, the children who are folded in their arms? are the priest and the prophet to be put to death in the holy place of the Lord?
ιδέ κύριε καὶ ἐπίβλεψον τίνι ἐπέφύλλισας οὕτως εἰ φάγονται γυναῖκες καρπὸν κοιλίας αὐτῶν ἐπιφυλλίδα ἐποίησεν μάγειρος φονευθήσονται νήπια θηλάζοντα μαστούς ἀποκτενεῖς ἐν ἀγιάσματι κυρίου ἢ ἱερέα καὶ προφήτην
- 21 Лежать на землі на вулицях рядом юнак та старий... Попадали діви мої та мої парубки від меча, Ти побив їх в день гніву Свого, порізав, не мав милосердя...
The young men and the old are stretched on the earth in the streets; my virgins and my young men have been put to the sword: you have sent death on them in the day of your wrath, causing death without pity.
ἐκοιμήθησαν εἰς τὴν ἔξοδον παιδάριον καὶ πρεσβύτες παρθένοι μου καὶ νεανίσκοι μου ἐπορεύθησαν ἐν αἰχμαλωσίᾳ ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν λιμῷ ἀπέκτεινας ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς σου ἐμαγείρευσας οὐκ ἐφείσω

- 22 Ти викликував, мов на день свята, жахоти мої із довкілля, і врятованого не було, і позостальця в день гніву Господнього, повигублював ворог мій тих, кого виплекала та зростила була...
 As in the day of a holy meeting you have made fears come round me on every side, and no one got away or was kept safe in the day of the Lord's wrath: those who were folded in my arms, whom I took care of, have been sent to their destruction by my hater.
 ἐκάλεσεν ἡμέραν ἑορτῆς παρουκίας μου κυκλόθεν καὶ οὐκ ἐγένοντο ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς κυρίου ἀνασφζόμενος καὶ καταλειμμένος ὡς ἐπεκράτησα καὶ ἐπλήθυνα ἐχθρούς μου πάντας
- 1 ¶ Я той муж, який бачив біду від жезла Його гніву,
 I am the man who has seen trouble by the rod of his wrath.
 ἐγὼ ἀνὴρ ὁ βλέπων πτωχείαν ἐν ῥάβδῳ θυμοῦ αὐτοῦ ἐπ' ἐμέ
- 2 Він провадив мене й допровадив до темряви, а не до світла...
 By him I have been made to go in the dark where there is no light.
 παρέλαβέν με καὶ ἀπήγαγεν εἰς σκότος καὶ οὐ φῶς
- 3 Лиш на мене все знову обертає руку Свою цілий день...
 Truly against me his hand has been turned again and again all the day.
 πλὴν ἐν ἐμοὶ ἐπέστρεψεν χεῖρα αὐτοῦ ὅλην τὴν ἡμέραν
- 4 Він виснажив тіло моє й мою шкіру, мої кості сторошив,
 My flesh and my skin have been used up by him and my bones broken.
 ἐπαλαίωσεν σάρκας μου καὶ δέρμα μου ὅστέα μου συνέτριψεν
- 5 обгородив Він мене, і мене оточив гіркою та мукою,
 He has put up a wall against me, shutting me in with bitter sorrow.
 ἀνφοκοδόμησεν κατ' ἐμοῦ καὶ ἐκύκλωσεν κεφαλὴν μου καὶ ἐμόχθησεν
- 6 у темноті мене посадив, мов померлих давно...
 He has kept me in dark places, like those who have been long dead.
 ἐν σκοτεινοῖς ἐκάθισέν με ὡς νεκρὸς αἰῶνος
- 7 Обгородив Він мене і не вийду, тяжкими вчинив Він кайдани мої...
 He has put a wall round me, so that I am not able to go out; he has made great the weight of my chain.
 ἀνφοκοδόμησεν κατ' ἐμοῦ καὶ οὐκ ἐξελεύσομαι ἐβάρυνεν χαλκὸν μου
- 8 І коли я кричу й голошу, затикає Він вуха Свої на молитву мою...
 Even when I send up a cry for help, he keeps my prayer shut out.
 καὶ γε κекράζομαι καὶ βοήσω ἀπέφραξεν προσευχὴν μου
- 9 Камінням обтесаним обгородив Він дороги мої, повикривлював стежки мої...
 He has put up a wall of cut stones about my ways, he has made my roads twisted.
 ἀνφοκοδόμησεν ὁδοῦς μου ἐνέφραξεν τρίβους μου ἐτάραξεν
- 10 Він для мене ведмедем чатуючим став, немов лев той у сховищі!
 He is like a bear waiting for me, like a lion in secret places.
 ἄρκος ἐνεδρεύουσα αὐτός μοι λέων ἐν κρυφαίοις
- 11 Поплутав дороги мої та розшарпав мене, учинив Він мене опустошеним!
 By him my ways have been turned on one side and I have been pulled in bits; he has made me waste.
 κατεδίωξεν ἀφεστηκότα καὶ κατέπανσέν με ἕθετό με ἠφανισμένην
- 12 Натягнув Свого лука й поставив мене, наче ціль для стріли,
 With his bow bent, he has made me the mark for his arrows.
 ἐνέτεινεν τόξον αὐτοῦ καὶ ἐστήλωσέν με ὡς σκοπὸν εἰς βέλος

- 13 **пустив стріли до нирок моїх з Свого сагайдака...**
He has let loose his arrows into the inmost parts of my body.
 εἰσήγαγεν τοῖς νεφροῖς μου ἰοῦς φαρέτρας αὐτοῦ
- 14 **Для всього народу свого я став посміховиськом, глумливою піснею їхньою цілий день...**
I have become the sport of all the peoples; I am their song all the day.
 ἐγενήθην γέλωσ παντὶ λαῶ μου ψαλμὸς αὐτῶν ὅλην τὴν ἡμέραν
- 15 **Наситив мене гіркою, мене напоїв полином...**
He has made my life nothing but pain, he has given me the bitter root in full measure.
 ἐχόρτασέν με πικρίας ἐμέθυσέν με χολῆς
- 16 **І стер мені зуби жорствою, до попелу кинув мене,**
By him my teeth have been broken with crushed stones, and I am bent low in the dust.
 καὶ ἐξέβαλεν ψήφω ὀδόντας μου ἐψώμισέν με σποδόν
- 17 **і душа моя спокій згубила, забув я добро...**
My soul is sent far away from peace, I have no more memory of good.
 καὶ ἀπόσατο ἐξ εἰρήνης ψυχὴν μου ἐπελαθόμην ἀγαθὰ
- 18 **І сказав я: Загублена сила моя, та мє сподівання на Господа...**
And I said, My strength is cut off, and my hope from the Lord.
 καὶ εἶπα ἀπόλετο νεῖκός μου καὶ ἡ ἐλπίς μου ἀπὸ κυρίου
- 19 **Згадай про біду мою й муку мою, про полин та отруту,**
Keep in mind my trouble and my wandering, the bitter root and the poison.
 ἐμνήσθην ἀπὸ πτωχείας μου καὶ ἐκ διωγμοῦ μου πικρίας καὶ χολῆς μου
- 20 **душа моя згадує безперестанку про це, і гнеться в мені...**
My soul still keeps the memory of them; and is bent down in me.
 μνησθήσεται καὶ καταδολεσχήσει ἐπ' ἐμὲ ἡ ψυχὴ μου
- 21 **¶ Оце я нагадую серцеві своєму, тому то я маю надію:**
This I keep in mind, and because of this I have hope.
 ταύτην τάξω εἰς τὴν καρδίαν μου διὰ τοῦτο ὑπομενῶ
- 25 **Господь добрий для тих, хто надію на Нього кладе, для душі, що шукає Його!**
The Lord is good to those who are waiting for him, to the soul which is looking for him.
 ἀγαθὸς κύριος τοῖς ὑπομένουσιν αὐτὸν ψυχὴ ἢ ζητήσῃ αὐτὸν ἀγαθὸν
- 26 **Добре, коли людина в мовчанні надію кладе на спасіння Господнє.**
It is good to go on hoping and quietly waiting for the salvation of the Lord.
 καὶ ὑπομενεῖ καὶ ἡσυχάσει εἰς τὸ σωτήριον κυρίου
- 27 **Добре для мужа, як носить ярмо в своїй молодості,**
It is good for a man to undergo the yoke when he is young.
 ἀγαθὸν ἀνδρὶ ὅταν ἄρῃ ζυγὸν ἐν νεότητι αὐτοῦ
- 28 **нехай він самітно сидить і мовчить, як поклав Він на нього його;**
Let him be seated by himself, saying nothing, because he has put it on him.
 καθήσεται κατὰ μόνας καὶ σιωπήσεται ὅτι ἤρεν ἐφ' ἑαυτῷ
- 30 **хай шоку тому підставляє, хто його б'є, своєю ганьбою насичується...**
Let his face be turned to him who gives him blows; let him be full of shame.
 δώσει τῷ παῖοντι αὐτὸν σιαγόνα χορτασθήσεται ὄνειδισμῶν

- 31 **Бо Господь не навѣки ж покине!**
For the Lord does not give a man up for ever.
 ὅτι οὐκ εἰς τὸν αἰῶνα ἀπόσεται κύριος
- 32 **Бо хоч Він і засмутить кого, проте змилюється за Своєю великою милістю,**
For though he sends grief, still he will have pity in the full measure of his love.
 ὅτι ὁ ταπεινῶσας οἰκτιρήσει κατὰ τὸ πλῆθος τοῦ ἐλέους αὐτοῦ
- 33 **бо не мучить Він з серця Свого, і не засмучус людських синів.**
For he has no pleasure in troubling and causing grief to the children of men.
 ὅτι οὐκ ἀπεκρίθη ἀπὸ καρδίας αὐτοῦ καὶ ἐταπεινώσεν υἱοὺς ἀνδρῶς
- 34 **Щоб топтати під своїми ногами всіх в'язнів землі,**
In a man's crushing under his feet all the prisoners of the earth,
 τοῦ ταπεινῶσαι ὑπὸ τοῦς πόδας αὐτοῦ πάντας δεσμίους γῆς
- 35 **щоб перед обличчям Всевишнього право людини зігнути,**
In his turning away the right of a man before the face of the Most High.
 τοῦ ἐκκλίνειν κρίσιν ἀνδρῶς κατέναντι προσώπου ὑψίστου
- 36 **щоб гнобити людину у справі судовій його, оцього не має на оці Господь!**
In his doing wrong to a man in his cause, the Lord has no pleasure.
 καταδικάσαι ἄνθρωπον ἐν τῷ κρίνεσθαι αὐτὸν κύριος οὐκ εἶπεν
- 37 **¶ Хто то скаже і станеться це, як Господь того не наказав?**
Who is able to say a thing, and give effect to it, if it has not been ordered by the Lord?
 τίς οὕτως εἶπεν καὶ ἐγενήθη κύριος οὐκ ἐνετείλατο
- 38 **Хіба не виходить усе з уст Всевишнього, зле та добре?**
Do not evil and good come from the mouth of the Most High?
 ἐκ στόματος ὑψίστου οὐκ ἐξελεύσεται τὰ κακὰ καὶ τὸ ἀγαθόν
- 39 **Чого ж нарікає людина жива? Нехай скаржитесь кожен на гріх свій.**
What protest may a living man make, even a man about the punishment of his sin?
 τί γογγύσει ἄνθρωπος ζῶν ἀνὴρ περὶ τῆς ἁμαρτίας αὐτοῦ
- 40 **Пошукаймо доріг своїх та дослідімо, і вернімось до Господа!**
Let us make search and put our ways to the test, turning again to the Lord;
 ἐξηρευνήθη ἡ ὁδὸς ἡμῶν καὶ ἠτάσθη καὶ ἐπιστρέψομεν ἕως κυρίου
- 41 **підіймімо своє серце та руки до Бога на небі!**
Lifting up our hearts with our hands to God in the heavens.
 ἀναλάβομεν καρδίας ἡμῶν ἐπὶ χειρῶν πρὸς ὑψηλὸν ἐν οὐρανῷ
- 42 **¶ Спроневірились ми й неслухняними стали, тому не пробачив Ти нам,**
We have done wrong and gone against your law; we have not had your forgiveness.
 ἡμαρτήσαμεν ἠσεβήσαμεν καὶ οὐχ ἴλασθης
- 43 **закрився Ти гнівом і гнав нас, убивав, не помилював,**
Covering yourself with wrath you have gone after us, cutting us off without pity;
 ἐπεσκέπασας ἐν θυμῷ καὶ ἀπεδίωξας ἡμᾶς ἀπέκτεινας οὐκ ἐφείσω
- 44 **закрив Себе хмарою, щоб до Тебе молитва моя не дійшла...**
Covering yourself with a cloud, so that prayer may not get through.
 ἐπεσκέπασας νεφέλην σεαυτῷ εἵνεκεν προσευχῆς

- 45 Сміттям та огидою нас Ти вчинив між народами,
 You have made us like waste and that for which there is no use, among the peoples.
 καμμύσαι με καὶ ἀπωσθῆναι ἔθηκας ἡμᾶς ἐν μέσῳ τῶν λαῶν
- 46 наші всі вороги пороззявляли на нас свого рота,
 The mouths of all our haters are open wide against us.
 διήνοιξαν ἐφ' ἡμᾶς τὸ στόμα αὐτῶν πάντες οἱ ἐχθροὶ ἡμῶν
- 47 страх та яма на нас поприходили, руїна й погибіль...
 Fear and deep waters have come on us, wasting and destruction.
 φόβος καὶ θυμὸς ἐγενήθη ἡμῖν ἔπαρσις καὶ συντριβή
- 48 Мос око спливає потоками водними через нещастя дочки мого люду...
 Rivers of water are running down from my eyes, for the destruction of the daughter of my people.
 ἀφέσεις ὑδάτων κατὰξει ὁ ὀφθαλμὸς μου ἐπὶ τὸ σύντριμμα τῆς θυγατρὸς τοῦ λαοῦ μου
- 49 Виливається око мос безупинно, нема бо перерви,
 My eyes are streaming without stopping, they have no rest,
 ὁ ὀφθαλμὸς μου κατεπόθη καὶ οὐ σιγήσομαι τοῦ μὴ εἶναι ἔκνηψιν
- 50 аж поки не зглянеться та не побачить Господь із небес,
 Till the Lord's eye is turned on me, till he sees my trouble from heaven.
 ἕως οὗ διακύψῃ καὶ ἴδῃ κύριος ἐξ οὐρανοῦ
- 51 мос око вчиняє журбу для моєї душі через дочок усіх мого міста...
 The Lord is unkind to my soul, more than all the daughters of my town.
 ὁ ὀφθαλμὸς μου ἐπιφυλλιεῖ ἐπὶ τὴν ψυχὴν μου παρὰ πάσας θυγατέρας πόλεως
- 52 Ловлячи, ловлять мене, немов птаха, мої вороги безпричинно,
 They who are against me without cause have gone hard after me as if I was a bird;
 θηρεύοντες ἐθήρευσάν με ὡς στρουθίον οἱ ἐχθροὶ μου δωρεάν
- 53 життя мос в яму замкнули вони, і каміннями кинули в мене...
 They have put an end to my life in the prison, stoning me with stones.
 ἐθανάτωσαν ἐν λάκκῳ ζωὴν μου καὶ ἐπέθηκαν λίθον ἐπ' ἐμοί
- 54 Пливуть мені води на голову, я говорю: Вже погублений я!...
 Waters were flowing over my head; I said, I am cut off.
 ὑπερεχύθη ὕδωρ ἐπὶ κεφαλὴν μου εἶπα ἀπόσμαι
- 55 ¶ Кликав я, Господи, Ймення Твоє із найглибшої ями,
 I was making prayer to your name, O Lord, out of the lowest prison.
 ἐπεκαλεσάμην τὸ ὄνομά σου κύριε ἐκ λάκκου κατωτάτου
- 56 Ти чуєш мій голос, не заховуй же вуха Свого від зойку мого, від благання мого!
 My voice came to you; let not your ear be shut to my breathing, to my cry.
 φωνὴν μου ἤκουσας μὴ κρύψῃς τὰ ὦτά σου εἰς τὴν δέησίν μου
- 57 Ти близький того дня, коли кличу Тебе, Ти говориш: Не бійся!
 You came near in the day when I made my prayer to you: you said, Have no fear.
 εἰς τὴν βοήθειάν μου ἤγγισας ἐν ἣ σε ἡμέρα ἐπεκαλεσάμην εἰπᾶς μοι μὴ φοβοῦ
- 58 За душу мою Ти змагався, о Господи, життя мос викупив Ти.
 O Lord, you have taken up the cause of my soul, you have made my life safe.
 ἐδίκασας κύριε τὰς δίκας τῆς ψυχῆς μου ἐλυτρόσω τὴν ζωὴν μου

- 59 **Τι бачиш, о Господи, кривду мою, розсуди ж Ти мій суд!**
O Lord, you have seen my wrong; be judge in my cause.
 εἶδες κύριε τὰς ταραχάς μου ἔκρινας τὴν κρίσιν μου
- 60 **Усю їхню помсту Ти бачиш, всі задуми їхні на мене,**
You have seen all the evil rewards they have sent on me, and all their designs against me.
 εἶδες πᾶσαν τὴν ἐκδίκησιν αὐτῶν εἰς πάντας διαλογισμοὺς αὐτῶν ἐν ἐμοί
- 61 **Τι чуєш, о Господи, їхні наруги, всі задуми їхні на мене,**
Their bitter words have come to your ears, O Lord, and all their designs against me;
 ἤκουσας τὸν ὄνειδισμὸν αὐτῶν πάντας τοὺς διαλογισμοὺς αὐτῶν κατ' ἐμοῦ
- 62 **мову повстанців на мене та їхнє буркотіння на мене весь день...**
The lips of those who came up against me, and their thoughts against me all the day.
 χεῖλη ἐπανιστανομένων μοι καὶ μελέτας αὐτῶν κατ' ἐμοῦ ὅλην τὴν ἡμέραν
- 63 **Побач їхнє сидіння та їхнє вставання, як завжди глумлива їхня пісня!**
Take note of them when they are seated, and when they get up; I am their song.
 καθέδραν αὐτῶν καὶ ἀνάστασιν αὐτῶν ἐπίβλεψον ἐπὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν
- 64 **Заплати їм, о Господи, згідно з чином їхніх рук!**
You will give them their reward, O Lord, answering to the work of their hands.
 ἀποδώσεις αὐτοῖς ἀνταπόδομα κύριε κατὰ τὰ ἔργα τῶν χειρῶν αὐτῶν
- 65 **Подай їм темноту на серце, прокляття Твоє нехай буде на них!**
You will let their hearts be covered over with your curse on them.
 ἀποδώσεις αὐτοῖς ὑπερασπισμὸν καρδίας μόχθον σου αὐτοῖς
- 66 **Своїм гнівом жени їх, і вигуби їх з-під Господніх небес!**
You will go after them in wrath, and put an end to them from under the heavens of the Lord.
 καταδιώξεις ἐν ὀργῇ καὶ ἐξαναλώσεις αὐτοὺς ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ κύριε
- 1 ¶ **Як потемніло золото, як відмінилося щире те золото добре, як на розі всіх вулиць каміння святе порозкидане!**
How dark has the gold become! how changed the best gold! the stones of the holy place are dropping out at the top of every street.
 πῶς ἀμαυρωθήσεται χρυσοῖν ἀλλοιωθήσεται τὸ ἀργύριον τὸ ἀγαθὸν ἐξεχύθησαν λίθοι ἅγιοι ἐπ' ἀρχῆς πασῶν ἐξόδων
- 2 **Коштовні сіонські сини, щирим золотом важені, як тепер ось за глиняний посуд полічені, за чин рук ганчарських!**
The valued sons of Zion, whose price was the best gold, are looked on as vessels of earth, the work of the hands of the potter!
 υἱοὶ σιῶν οἱ τίμιοι οἱ ἐπηρμένοι ἐν χρυσίῳ πῶς ἐλογίσθησαν εἰς ἀγγεῖα ὀστράκινα ἔργα χειρῶν κεραμέως
- 3 **Навіть шакали витягують перса, годують своїх молодят, а доня народу мого жорстока, мов струсі в пустині:**
Even the beasts of the waste land have full breasts, they give milk to their young ones: the daughter of my people has become cruel like the ostriches in the waste land.
 καὶ γε δράκοντες ἐξέδυσαν μαστοὺς ἐθήλασαν σκύμιοι αὐτῶν θυγατέρες λαοῦ μου εἰς ἀνιάτον ὡς στρουθίων ἐν ἐρήμῳ
- 4 **язик сосунця до його піднебіння від спраги прилип... Хліба жадають собі немовлята, й немає нікого, хто б їм відломив...**
The tongue of the child at the breast is fixed to the roof of his mouth for need of drink: the young children are crying out for bread, and no man gives it to them.
 ἐκολλήθη ἡ γλῶσσα θηλάζοντος πρὸς τὸν φάρυγγα αὐτοῦ ἐν διψῇ νήπια ἤτησαν ἄρτον ὁ διακλῶν οὐκ ἐστὶν αὐτοῖς
- 5 **Ті, що їли присмаки, на вулицях з голоду мліють; ті, що виплекані на пурпурі, тепер смітники обіймають...**
Those who were used to feasting on delicate food are wasted in the streets: those who as children were dressed in purple are stretched out on the dust.
 οἱ ἔσθοντες τὰς τρυφὰς ἠφανίσθησαν ἐν ταῖς ἐξόδοις οἱ τιθηνοῦμενοι ἐπὶ κόκκων περιεβάλοντο κοπρίας
- 6 **І більшою стала вина доньки люду мого за прогріх Содому, що був перевернений вмить, і не торкалися руки до нього...**
For the punishment of the daughter of my people is greater than the punishment of Sodom, which was overturned suddenly without any hand falling on her.
 καὶ ἐμεγαλύνθη ἀνομία θυγατρὸς λαοῦ μου ὑπὲρ ἀνομίας σοδομῶν τῆς κατεστραμμένης ὡσπερ σπουδῇ καὶ οὐκ ἐπόνεσαν ἐν αὐτῇ χεῖρας

- 7 Її можновладці чистіші від снігу були, біліші від молока, їхнє тіло червоне, мов перли, їхній вигляд сапфір,
Her holy ones were cleaner than snow, they were whiter than milk, their bodies were redder than corals, their form was as the sapphire:
ἐκαθαρίωθησαν ναζιραῖοι αὐτῆς ὑπὲρ χιόνα ἔλαμπαν ὑπὲρ γάλα ἐπυρρόθησαν ὑπὲρ λίθους σαπφείρου τὸ ἀπόσπασμα αὐτῶν
- 8 а тепер їхній вигляд чорніший за сажу, не розпізнають їх на вулицях, їхня шкіра стягнулась на їхній кості, зробилась сухою, як дерево...
Their face is blacker than night; in the streets no one has knowledge of them: their skin is hanging on their bones, they are dry, they have become like wood.
ἐσκοτάσεν ὑπὲρ ἀσβόλην τὸ εἶδος αὐτῶν οὐκ ἐπεγνώσθησαν ἐν ταῖς ἐξόδοις ἐπάγη δέρμα αὐτῶν ἐπὶ τὰ ὀστέα αὐτῶν ἐξηράνθησαν ἐγενήθησαν ὡσπερ ξύλον
- 9 Забитим мечем стало ліпше, ніж повбиваним голодом, що гинуть проколені, за браком плодів польових...
Those who have been put to the sword are better off than those whose death is caused by need of food; for these come to death slowly, burned up like the fruit of the field.
καλοὶ ἦσαν οἱ τραυματῖαι ῥομφαίας ἢ οἱ τραυματῖαι λιμοῦ ἐπορεύθησαν ἐκκεκεντημένοι ἀπὸ γενημάτων ἀγρῶν
- 10 Руки жінок милосердних варили своїх діточок, які стали поживою їм під час руйнування дочки мого народу...
The hands of kind-hearted women have been boiling their children; they were their food in the destruction of the daughter of my people.
χεῖρες γυναικῶν οἰκτιρμόνων ἤψησαν τὰ παιδιά αὐτῶν ἐγενήθησαν εἰς βρῶσιν αὐταῖς ἐν τῷ συντρίμματι τῆς θυγατρὸς λαοῦ μου
- 11 Закінчив Господь лютисть Свою, вилив жар Свого гніву, і запалив на Сіоні огонь, і пожег він основи його!
The Lord has given full effect to his passion, he has let loose his burning wrath; he has made a fire in Zion, causing the destruction of its bases.
συντέλεσεν κύριος θυμὸν αὐτοῦ ἐξέχεεν θυμὸν ὀργῆς αὐτοῦ καὶ ἀνήψεν πῦρ ἐν σιὼν καὶ κατέφαγεν τὰ θεμέλια αὐτῆς
- 12 Не вірили земні царі та всі мешканці цілого світу, що ввійде противник та ворог до брам Єрусалиму...
To the kings of the earth and to all the people of the world it did not seem possible that the attackers and the haters would go into the doors of Jerusalem.
οὐκ ἐπίστευσαν βασιλεῖς γῆς πάντες οἱ κατοικοῦντες τὴν οἰκουμένην ὅτι εἰσελεύσεται ἐχθρὸς καὶ ἐκθλίβων διὰ τῶν πυλῶν ἱερουσαλήμ
- 13 ¶ Усе сталося це за провини пророків його, за неправду священства його, що кров праведників серед нього лили...
It is because of the sins of her prophets and the evil-doing of her priests, by whom the blood of the upright has been drained out in her.
ἐξ ἁμαρτιῶν προφητῶν αὐτῆς ἀδικιῶν ἱερέων αὐτῆς τῶν ἐκχεόντων αἷμα δίκαιων ἐν μέσῳ αὐτῆς
- 14 По вулицях бродять, немов ті сліпці, поплямовані кров'ю, так що люди не можуть діткнутись до одягу їхнього.
They are wandering like blind men in the streets, they are made unclean with blood, so that their robes may not be touched by men.
ἐσαλεύθησαν ἐργήγοροι αὐτῆς ἐν ταῖς ἐξόδοις ἐμολύθησαν ἐν αἵματι ἐν τῷ μὴ δύνασθαι αὐτοὺς ἤψαντο ἐνδυμάτων αὐτῶν
- 15 Уступіться, нечисті! кричали до них, уступіться, збочуйте, не доторкуйтесь!... І повтікали вони й мандрували, і казали між людьми: Мешкати в нас більш не будуть!
Away! unclean! they were crying out to them, Away! away! let there be no touching; when they went away in flight and wandering, men said among the nations, There is no further resting-place for them.
ἀπόσπῃτε ἀκαθάρτων καλέσατε αὐτούς ἀπόσπῃτε ἀπόσπῃτε μὴ ἄπτεσθε ὅτι ἀνήφθησαν καὶ γε ἐσαλεύθησαν εἶπατε ἐν τοῖς ἔθνεσιν οὐ μὴ προσθῶσιν τοῦ παροικεῖν
- 16 Господнє лице розпоршило їх, не дивиться більше на них, бо вони не звертали уваги на обличчя священників, до старих вони ласки не мали...
The face of the Lord has sent them in all directions; he will no longer take care of them: they had no respect for the priests, they gave no honour to the old men.
πρόσωπον κυρίου μερῖς αὐτῶν οὐ προσθήσει ἐπιβλέψαι αὐτοῖς πρόσωπον ἱερέων οὐκ ἔλαβον πρεσβύτας οὐκ ἠλέησαν
- 17 Уже прогляділи ми очі свої, даремно чекавши на поміч собі, на варті своїй ми чекали народу, який нас не спас...
Our eyes are still wasting away in looking for our false help: we have been watching for a nation unable to give salvation.
ἔτι ὄντων ἡμῶν ἐξέλιπον οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν εἰς τὴν βοήθειαν ἡμῶν μάταια ἀποσκοπεύοντων ἡμῶν ἀπεσκοπεύσαμεν εἰς ἔθνος οὐ σῶζον
- 18 Чатують вони наші кроки, щоб ходити не могли ми по площах своїх. Кінець наш наблизився, сповнилися наші дні, бо прийшов нам кінець...
They go after our steps so that we may not go in our streets: our end is near, our days are numbered; for our end has come.
ἐθηρεύσαμεν μικροὺς ἡμῶν τοῦ μὴ πορεύεσθαι ἐν ταῖς πλατείαις ἡμῶν ἤγγικεν ὁ καιρὸς ἡμῶν ἐπληρώθησαν αἱ ἡμέραι ἡμῶν πάρεστιν ὁ καιρὸς ἡμῶν
- 19 Гнобителі наші скоріші були за орлів піднебесних, вони уганялись за нами по горах, на нас чатували в пустині...
Those who went after us were quicker than the eagles of the heaven, driving us before them on the mountains, waiting secretly for us in the waste land.
κοῦφοι ἐγένοντο οἱ διώκοντες ἡμᾶς ὑπὲρ ἀετοὺς οὐρανοῦ ἐπὶ τῶν ὀρέων ἐξήφθησαν ἐν ἐρήμῳ ἐνήδρευσαν ἡμᾶς
- 20 Попав в ями живущий наш дух, Господній помазанець, що ми говорили про нього: Ми будемо жити в тіні його серед народів.
Our breath of life, he on whom the holy oil was put, was taken in their holes; of whom we said, Under his shade we will be living among the nations.
πνεῦμα προσώπου ἡμῶν χριστὸς κυρίου συνελήμφθη ἐν ταῖς διαφθοραῖς αὐτῶν οὗ εἶπαμεν ἐν τῇ σκιᾷ αὐτοῦ ζησόμεθα ἐν τοῖς ἔθνεσιν

- 21 ¶ Веселися та тішся, о дочко Едому, що сидиш в краю Уз, також над тобою перейде злий келих, уп'єшся й оголишся й ти!
Have joy and be glad, O daughter of Edom, living in the land of Uz: the cup will be given to you in your turn, and you will be overcome with wine and your shame will be seen.
χαῖρε καὶ εὐφραίνου θύγατερ ἰδουμαίας ἡ κατοικοῦσα ἐπὶ γῆς καὶ γε ἐπὶ σὲ διελεύσεται τὸ ποτήριον κυρίου καὶ μεθυσθήσῃ καὶ ἀποχεεῖς
- 22 Скінчилася кара твоя, дочко Сіону, не буде Він більше тебе виганяти, та твоє беззаконня скарає Він, дочко Едому, відкрис провини твої!
The punishment of your evil-doing is complete, O daughter of Zion; never again will he take you away as a prisoner: he will give you the reward of your evil-doing, O daughter of Edom; he will let your sin be uncovered.
ἐξέλαπεν ἡ ἀνομία σου θύγατερ σιων οὐ προσθήσει ἔτι ἀποικίσαι σε ἐπεσκέψατο ἀνομίας σου θύγατερ εδωμ ἀπεκάλυπεν ἐπὶ τὰ ἀσεβήματά σου
- 1 ¶ Згадай, Господи, що з нами сталося, зглянься й побач нашу ганьбу,
Keep in mind, O Lord, what has come to us: take note and see our shame.
μνήσθητι κύριε ὃ τι ἐγενήθη ἡμῖν ἐπίβλεψον καὶ ἰδὲ τὸν ὄνειδισμὸν ἡμῶν
- 2 наша спадщина дісталась чужим, доми наші чужинцям!
Our heritage is given up to men of strange lands, our houses to those who are not our countrymen.
κληρονομία ἡμῶν μετεστράφη ἀλλοτρίοις οἱ οἴκοι ἡμῶν ξένοις
- 3 Поставали ми сиротами: нема батька, а матінки наші неначе ті вдови!...
We are children without fathers, our mothers are like widows.
ὄρφανοὶ ἐγενήθημεν οὐχ ὑπάρχει πατήρ μητέρες ἡμῶν ὡς αἱ χῆραι
- 4 Свою воду за срібло ми п'ємо, наші дрова за гроші одержуємо...
We give money for a drink of water, we get our wood for a price.
ἐξ ἡμερῶν ἡμῶν ξύλα ἡμῶν ἐν ἀλλάγματι ἦλθεν
- 5 У потилицю нас поганяють, помучені ми, і спокою не маємо!
Our attackers are on our necks: overcome with weariness, we have no rest.
ἐπὶ τὸν τράχηλον ἡμῶν ἐδιώχθημεν ἐκοπίασαμεν οὐκ ἀνεπαύθημεν
- 6 До Єгипту й Асирії руку витягуємо, щоб насититись хлібом!
We have given our hands to the Egyptians and to the Assyrians so that we might have enough bread.
αἴγυπτος ἔδωκεν χεῖρα ασσουρ εἰς πλησμονὴν αὐτῶν
- 7 Батьки наші грішили, але їх нема, а ми двигасмо їхні провини!
Our fathers were sinners and are dead; and the weight of their evil-doing is on us.
οἱ πατέρες ἡμῶν ἤμαρτον οὐχ ὑπάρχουσιν ἡμεῖς τὰ ἀνομήματα αὐτῶν ὑπέσχομεν
- 8 Раби запанували над нами, і немає нікого, хто б вирятував з їхньої руки...
Servants are ruling over us, and there is no one to make us free from their hands.
δοῦλοι ἐκυρίευσαν ἡμῶν λυτρούμενος οὐκ ἔστιν ἐκ τῆς χειρὸς αὐτῶν
- 9 Наражуючи свою душу на меч у пустині, достаємо свій хліб...
We put our lives in danger to get our bread, because of the sword of the waste land.
ἐν ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν εἰσίοισμεν ἄρτον ἡμῶν ἀπὸ προσώπου ῥομφαίας τῆς ἐρήμου
- 10 Шкіра наша, мов піч, попалилась з пекучого голоду...
Our skin is heated like an oven because of our burning heat from need of food.
τὸ δέρμα ἡμῶν ὡς κλίβανος ἐπελειώθη συνεσπάσθησαν ἀπὸ προσώπου καταγίδων λιμοῦ
- 11 Жінок на Сіоні безчестили, дівчат по Юдейських містах...
They took by force the women in Zion, the virgins in the towns of Judah.
γυναικας ἐν σιων ἐταπείνωσαν παρθένους ἐν πόλεσιν ἰουδα
- 12 Князі їхньою рукою повішені, лица старих не пошановані...
Their hands put princes to death by hanging: the faces of old men were not honoured.
ἄρχοντες ἐν χερσὶν αὐτῶν ἐκρεμάσθησαν πρεσβύτεροι οὐκ ἐδοξάσθησαν

- 13 **Юнаки носять камінь млиновий, а хлопці під ношею дров спотикаються...**
The young men were crushing the grain, and the boys were falling under the wood.
 ἐκλεκτοὶ κλαυθμὸν ἀνέλαβον καὶ νεανίσκοι ἐν ξύλῳ ἠσθένησαν
- 14 **Перестали сидіти старші в брамі, юнаки свою пісню співати,**
The old men are no longer seated in the doorway, and the music of the young men has come to an end.
 καὶ πρεσβῦται ἀπὸ πύλης κατέπαυσαν ἐκλεκτοὶ ἐκ ψαλμῶν αὐτῶν κατέπαυσαν
- 15 **втіха нашого серця спинилась, наш танець змінився на жалобу...**
The joy of our hearts is ended; our dancing is changed into sorrow.
 κατέλυσεν χαρὰ καρδίας ἡμῶν ἐστράφη εἰς πένθος ὁ χορὸς ἡμῶν
- 16 **Спала корона у нас з голови, о горе, бо ми прогрішилися,**
The crown has been taken from our head: sorrow is ours, for we are sinners.
 ἔπεσεν ὁ στέφανος τῆς κεφαλῆς ἡμῶν οὐαὶ δὴ ἡμῖν ὅτι ἡμάρτομεν
- 17 **¶ тому наше серце боляще, тому наші очі потемніли,**
Because of this our hearts are feeble; for these things our eyes are dark;
 περὶ τούτου ἐγενήθη ὀδυνηρὰ ἡ καρδία ἡμῶν περὶ τούτου ἐσκότασαν οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν
- 18 **через гору Сіон, що спустошена, бродять лисиці по ній...**
Because of the mountain of Zion which is a waste; jackals go over it.
 ἐπ' ὄρος σιων ὅτι ἠφανίσθη ἀλώπεκες διήλθον ἐν αὐτῇ
- 19 **Пробуваш Ти, Господи, вічно, Твій престол з роду в рід:**
You, O Lord, are seated as King for ever; the seat of your power is eternal.
 σὺ δὲ κύριε εἰς τὸν αἰῶνα κατοικήσεις ὁ θρόνος σου εἰς γενεὰν καὶ γενεάν
- 20 **Нащо ж нас забуваш навік, покидавш на довгі дні нас?**
Why have we gone from your memory for ever? why have you been turned away from us for so long?
 ἵνα τί εἰς νεῖκος ἐπίληση ἡμῶν καταλείψεις ἡμᾶς εἰς μακρότητα ἡμερῶν
- 21 **Приверни нас до Себе, о Господи, і вернемось ми, віднови наші дні, як давніше було!**
Make us come back to you, O Lord, and let us be turned; make our days new again as in the past.
 ἐπίστρεψον ἡμᾶς κύριε πρὸς σέ καὶ ἐπιστραφυσόμεθα καὶ ἀνακαίνισον ἡμέρας ἡμῶν καθὼς ἔμπροσθεν
- 22 **Хіба Ти цілком нас відкинув, прогнівавсь занадто на нас?...**
But you have quite given us up; you are full of wrath against us.
 ὅτι ἀπωθούμενος ἀπόσω ἡμᾶς ὀργίσθης ἐφ' ἡμᾶς ἕως σφόδρα .
- 1 **¶ I сталося тридцятого року, четвертого місяця, п'ятого дня місяця, коли я був серед полонених над річкою Кевар, відкрилося небо, і побачив я Божі видіння.**
Now it came about in the thirtieth year, in the fourth month, on the fifth day of the month, while I was by the river Chebar among those who had been made prisoners, that the heavens were made open and I saw visions of God.
 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ τριακοστῷ ἔτει ἐν τῷ τετάρτῳ μηνὶ πέμπτῃ τοῦ μηνὸς καὶ ἐγὼ ἤμην ἐν μέσῳ τῆς αἰχμαλωσίας ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ τοῦ χοβαρ καὶ ἠνοίχθησαν οἱ οὐρανοὶ καὶ εἶδον ὀράσεις θεοῦ
- 2 **П'ятого дня місяця, це п'ятий рік полону царя Єгоякіма,**
On the fifth day of the month, in the fifth year after King Jehoiachin had been made a prisoner,
 πέμπτῃ τοῦ μηνὸς τοῦτο τὸ ἔτος τὸ πέμπτον τῆς αἰχμαλωσίας τοῦ βασιλέως ἰωακίμ
- 3 **сталося Господнє слово до Єзекиїла, сина Бузі, священника, у халдейському краї над річкою Кевар, і була там над ним Господня рука.**
The word of the Lord came to me, Ezekiel the priest, the son of Buzi, in the land of the Chaldeans by the river Chebar; and the hand of the Lord was on me there.
 καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς ἐζεκιήλ υἱὸν βουζι τὸν ἱερέα ἐν γῆ χалδαίων ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ τοῦ χοβαρ καὶ ἐγένετο ἐπ' ἐμέ χεὶρ κυρίου

- 4 ¶ I побачив я, аж ось бурхливий вітер насував із півночі, велика хмара та палючий огонь; а навколо неї сяйво, а з середини його ніби блискуча мідь, з-посеред огню.
And, looking, I saw a storm-wind coming out of the north, a great cloud with flames of fire coming after one another, and a bright light shining round about it and in the heart of it was something coloured like electrum.
καὶ εἶδον καὶ ἰδοὺ πνεῦμα ἐξαίρον ἤρχετο ἀπὸ βορρᾶ καὶ νεφέλη μεγάλη ἐν αὐτῷ καὶ φέγγος κύκλῳ αὐτοῦ καὶ πῦρ ἐξαστράπτων καὶ ἐν τῷ μέσῳ αὐτοῦ ὡς ὄρασις ἠλέκτρον ἐν μέσῳ τοῦ πυρὸς καὶ φέγγος ἐν αὐτῷ
- 5 А з середини його подоба чотирьох живих істот, а оце їхній вид: вони мали подобу людини.
And in the heart of it were the forms of four living beings. And this was what they were like; they had the form of a man.
καὶ ἐν τῷ μέσῳ ὡς ὁμοίωμα τεσσάρων ζώων καὶ αὕτη ἡ ὄρασις αὐτῶν ὁμοίωμα ἀνθρώπου ἐπ' αὐτοῖς
- 6 I кожна мала чотири обличчі, і кожна з них мала чотири крилі.
And every one had four faces, and every one of them had four wings.
καὶ τέσσαρα πρόσωπα τῷ ἐνὶ καὶ τέσσαρες πτέρυγες τῷ ἐνὶ
- 7 А їхня нога нога проста, а стопа їхньої ноги як стопа телячої ноги, і вони сяяли, як ніби блискуча мідь.
And their feet were straight feet; and the under sides of their feet were like the feet of oxen; and they were shining like polished brass.
καὶ τὰ σκέλη αὐτῶν ὀρθὰ καὶ πτερωτοὶ οἱ πόδες αὐτῶν καὶ σπινθῆρες ὡς ἐξαστράπτων χαλκός καὶ ἐλαφραὶ αἱ πτέρυγες αὐτῶν
- 8 А під їхніми крилами були людські руки на чотирьох сторонах їхніх, і вони четверо мали свої обличчя та свої крила.
And they had the hands of a man under their wings; the four of them had faces on their four sides.
καὶ χεῖρ ἀνθρώπου ὑποκάτωθεν τῶν πτερυγῶν αὐτῶν ἐπὶ τὰ τέσσαρα μέρη αὐτῶν καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν τῶν τεσσάρων
- 9 Їхні крила прилягали одне до одного, не оберталися в ході своїй, кожне ходило просто наперед себе.
They went without turning, every one went straight forward.
οὐκ ἐπεστρέφοντο ἐν τῷ βαδίζειν αὐτὰ ἕκαστον κατέναντι τοῦ προσώπου αὐτῶν ἐπορεύοντο
- 10 А подоба їхнього обличчя обличчя людини та обличчя лева мали вони четверо з правіці, а обличчя вола мали вони четверо з лівиці, і обличчя орла мали вони четверо.
As for the form of their faces, they had the face of a man, and the four of them had the face of a lion on the right side, and the four of them had the face of an ox on the left side, and the four of them had the face of an eagle.
καὶ ὁμοίωσις τῶν προσώπων αὐτῶν πρόσωπον ἀνθρώπου καὶ πρόσωπον λέοντος ἐκ δεξιῶν τοῖς τέσσαρσιν καὶ πρόσωπον μόσχου ἐξ ἀριστερῶν τοῖς τέσσαρσιν καὶ πρόσωπον ἀετοῦ τοῖς τέσσαρσιν
- 11 А їхні обличчя та їхні крила були розділені вгорі; у кожного двос крил злучувалися одне з одним, і двос закривали їхнє тіло.
And their wings were separate at the top; two of the wings of every one were joined one to another, and two were covering their bodies.
καὶ αἱ πτέρυγες αὐτῶν ἐκτεταμέναι ἄνωθεν τοῖς τέσσαρσιν ἑκατέρῳ δύο συνεζευγμέναι πρὸς ἀλλήλας καὶ δύο ἐπεκάλυπτον ἐπάνω τοῦ σώματος αὐτῶν
- 12 I кожна ходила просто перед себе. Туди, куди бажав дух ходити, вони йшли, не оберталися в ході своїй.
Every one of them went straight forward; wherever the spirit was to go they went; they went on without turning.
καὶ ἑκάτερον κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπορεύετο οὗ ἂν ἦν τὸ πνεῦμα πορευόμενον ἐπορεύοντο καὶ οὐκ ἐπέστρεφον
- 13 А подоба тих істот була на вид вугілля з огню, вони палали на вигляд смолоскипів; той огонь проходжувався поміж істотами. І огонь мав сяйво, і з огню виходила блискавка.
And between the living beings it was like burning coals of fire, as if flames were going one after the other between the living beings; and the fire was bright, and out of the fire went thunder-flames.
καὶ ἐν μέσῳ τῶν ζώων ὄρασις ὡς ἀνθράκων πυρὸς καιομένων ὡς ὄψις λαμπάδων συστρεφομένων ἀνὰ μέσον τῶν ζώων καὶ φέγγος τοῦ πυρὸς καὶ ἐκ τοῦ πυρὸς ἐξεπορεύετο ἀστραπή
- 15 ¶ I придивився я до тих істот, аж ось по одному колесі на землі при тих живих істотах, при чотирьох їхніх обличчях.
Now while I was looking at the four living beings, I saw one wheel on the earth, by the side of the living beings, for the four of them.
καὶ εἶδον καὶ ἰδοὺ τροχὸς εἷς ἐπὶ τῆς γῆς ἐχόμενος τῶν ζώων τοῖς τέσσαρσιν
- 16 Вид тих колес та їхній виріб як вигляд хризоліту, й одна подоба їм чотирьом, а їхній вид та їхній виріб ніби колесо в колесі.
The form of the wheels and their work was like a beryl; the four of them had the same form and design, and they were like a wheel inside a wheel.
καὶ τὸ εἶδος τῶν τροχῶν ὡς εἶδος θαρσις καὶ ὁμοίωμα ἐν τοῖς τέσσαρσιν καὶ τὸ ἔργον αὐτῶν ἦν καθὼς ἂν εἴη τροχὸς ἐν τροχῷ
- 17 Вони ходили в ході своїй на чотири боки, не оберталися в ході своїй.
The four of them went straight forward without turning to one side.
ἐπὶ τὰ τέσσαρα μέρη αὐτῶν ἐπορεύοντο οὐκ ἐπέστρεφον ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτὰ

- 18 А їхні обіддя були високі та страшні; і їхні обіддя довкола в чотирьох їх було повне очей.
And I saw that they had edges, and their edges, even of the four, were full of eyes round about.
 οὐδ' οἱ νῶτοι αὐτῶν καὶ ὕψος ἦν αὐτοῖς καὶ εἶδον αὐτὰ καὶ οἱ νῶτοι αὐτῶν πλήρεις ὀφθαλμῶν κυκλόθεν τοῖς τέσσαρσιν
- 19 І коли ходили ті живі істоти, ходили й ті колеса при них; а коли ті істоти підіймалися з-над землі, підіймалися й ті колеса.
And when the living beings went on, the wheels went by their side; and when the living beings were lifted up from the earth, the wheels were lifted up.
 καὶ ἐν τῷ πορεύεσθαι τὰ ζῶα ἐπορεύοντο οἱ τροχοὶ ἐχόμενοι αὐτῶν καὶ ἐν τῷ ἐξείρειν τὰ ζῶα ἀπὸ τῆς γῆς ἐξήροντο οἱ τροχοί
- 20 Куди бажав дух ходити, ішли, куди мав той дух іти; і ті колеса підіймалися з ними, бо в колесах був дух істот.
Wherever the spirit was to go they went; and the wheels were lifted up by their side: for the spirit of the living beings was in the wheels.
 οὗ ἂν ἦν ἡ νεφέλη ἐκεῖ τὸ πνεῦμα τοῦ πορεύεσθαι ἐπορεύοντο τὰ ζῶα καὶ οἱ τροχοὶ καὶ ἐξήροντο σὺν αὐτοῖς διότι πνεῦμα ζωῆς ἦν ἐν τοῖς τροχοῖς
- 21 Коли ті йшли, ходили й вони; а коли ті стояли стояли й вони; а коли ті підіймалися з-над землі, підіймалися з ними й ті колеса, бо був дух істот у тих колесах.
When these went on, the others went; and when these came to rest, the others came to rest; and when these were lifted up from the earth, the wheels were lifted up by their side: for the spirit of the living beings was in the wheels.
 ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτὰ ἐπορεύοντο καὶ ἐν τῷ ἐστάναι αὐτὰ εἰστήκεισαν καὶ ἐν τῷ ἐξείρειν αὐτὰ ἀπὸ τῆς γῆς ἐξήροντο σὺν αὐτοῖς ὅτι πνεῦμα ζωῆς ἦν ἐν τοῖς τροχοῖς
- 22 А на головах тих живих істот була подоба небозводу, ніби грізний кришталь, розтягнений над їхніми головами згори.
And over the heads of the living beings there was the form of an arch, looking like ice, stretched out over their heads on high.
 καὶ ὁμοίωμα ὑπὲρ κεφαλῆς αὐτοῖς τῶν ζῶων ὡσεὶ στερεῶμα ὡς ὄρασις κρυστάλλου ἐκτεταμένον ἐπὶ τῶν πτερύγων αὐτῶν ἐπάνωθεν
- 23 А під цим небозводом були їхні прості крила, звернені одне до одного. У кожної було по двоє крил, що закривали їм їхні тіла.
Under the arch their wings were straight, one stretched out to another: every one had two wings covering their bodies on this side and two covering their bodies on that side.
 καὶ ὑποκάτω τοῦ στερεώματος αἱ πτέρυγες αὐτῶν ἐκτεταμέναι περυσσόμεναι ἑτέρα τῇ ἑτέρᾳ ἐκάστω δύο συνεζευγμένα ἐπικαλύπτουσαι τὰ σώματα αὐτῶν
- 24 А коли вони йшли, чув я шум їхніх крил, як шум великої води, як голос Всемогутнього, звук гамору, як табору. А коли вони ставали, опадали їхні крила.
And when they went, the sound of their wings was like the sound of great waters to my ears, like the voice of the Ruler of all, a sound like the rushing of an army: when they came to rest they let down their wings.
 καὶ ἤκουον τὴν φωνὴν τῶν πτερύγων αὐτῶν ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτὰ ὡς φωνὴν ὕδατος πολλοῦ καὶ ἐν τῷ ἐστάναι αὐτὰ κατέπαυον αἱ πτέρυγες αὐτῶν
- 25 І розлягався голос з-над небозводу, що над їхньою головою. І коли вони ставали, опадали їхні крила.
And there was a voice from the top of the arch which was over their heads: when they came to rest they let down their wings.
 καὶ ἰδοὺ φωνὴ ὑπεράνωθεν τοῦ στερεώματος τοῦ ὄντος ὑπὲρ κεφαλῆς αὐτῶν
- 26 ¶ А згори небозводу, що над їхньою головою, була подоба трону на вигляд каменя сапфіру; а на подобі трону була подоба на вигляд людини, на ньому згори.
And on the top of the arch which was over their heads was the form of a king's seat, like a sapphire stone; and on the form of the seat was the form of a man seated on it on high.
 ὡς ὄρασις λίθου σαλφείρου ὁμοίωμα θρόνου ἐπ' αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τοῦ ὁμοιώματος τοῦ θρόνου ὁμοίωμα ὡς εἶδος ἀνθρώπου ἄνωθεν
- 27 І бачив я ніби блискучу мідь, на вид огню в середині його навколо, від виду стегон його й вище, а від виду стегон його й до долу бачив я ніби огонь та сяйво навколо нього.
And I saw it coloured like electrum, with the look of fire in it and round it, going up from what seemed to be the middle of his body; and going down from what seemed to be the middle of his body I saw what was like fire, and there was a bright light shining round him.
 καὶ εἶδον ὡς ὄψιν ἠλεκτροῦ ἀπὸ ὀράσεως ὀσφύος καὶ ἐπάνω καὶ ἀπὸ ὀράσεως ὀσφύος καὶ ἔως κάτω εἶδον ὡς ὄρασιν πυρὸς καὶ τὸ φέγγος αὐτοῦ κύκλω
- 28 Як вигляд веселки, що буває в хмарі в дощовий день, такий був вигляд сяйва навколо. Це був вигляд подобі Господньої слави! І коли я це побачив, я впав на обличчя свос, і почув г оло, що говорив.
Like the bow in the cloud on a day of rain, so was the light shining round him. And this is what the glory of the Lord was like. And when I saw it I went down on my face, and the voice of one talking came to my ears.
 ὡς ὄρασις τόξου ὅταν ᾖ ἐν τῇ νεφέλῃ ἐν ἡμέρᾳ ὑετοῦ οὕτως ἡ στάσις τοῦ φέγγους κυκλόθεν αὐτῆ ἡ ὄρασις ὁμοιώματος δόξης κυρίου καὶ εἶδον καὶ πίπτω ἐπὶ πρόσωπόν μου καὶ ἤκουσα φωνὴν λαλοῦντος
- 1 ¶ І сказав Він до мене: Сину людський, зведися на ноги свої, і Я буду говорити з тобою!
And he said to me, Son of man, get up on your feet, so that I may say words to you.
 καὶ εἶπεν πρὸς με υἱὲ ἀνθρώπου στήθι ἐπὶ τοὺς πόδας σου καὶ λαλήσω πρὸς σέ

- 2 I ввійшов в мене дух, коли Він говорив до мене, і звів мене на мої ноги, і я чув Того, Хто говорив до мене.
And at his words the spirit came into me and put me on my feet; and his voice came to my ears.
 και ἦλθεν ἐπ' ἐμὲ πνεῦμα καὶ ἀνέλαβέν με καὶ ἐξῆρέν με καὶ ἕστησέν με ἐπὶ τοὺς πόδας μου καὶ ἤκουον αὐτοῦ λαλοῦντος πρὸς με
- 3 I сказав Він до мене: Сину людський, Я посилаю тебе до Ізраїлевих синів, до людей бунтівників, що бунтуються проти Мене. Вони та їхні батьки відпали від Мене аж до цього дня!
And he said to me, Son of man, I am sending you to the children of Israel, to an uncontrolled nation which has gone against me: they and their fathers have been sinners against me even to this very day.
 και εἶπεν πρὸς με υἱὲ ἀνθρώπου ἐξαποστέλλω ἐγὼ σε πρὸς τὸν οἶκον τοῦ Ἰσραηλ τοὺς παραπικραίνοντάς με οἵτινες παρεπύκρναν με αὐτοὶ καὶ οἱ πατέρες αὐτῶν ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας
- 4 А ці сини, що Я посилаю тебе до них, зухвалого обличчя та твердого серця. І ти скажеш до них: Так говорить Господь Бог!
And the children are hard and stiff-hearted; I am sending you to them: and you are to say to them, These are the words of the Lord.
 και ἐρεῖς πρὸς αὐτούς τάδε λέγει κύριος
- 5 А вони чи послухаються, чи занехають, бо вони дім ворохобний, то пізнають, що пророк був серед них.
And they, if they give ear to you or if they do not give ear (for they are an uncontrolled people), will see that there has been a prophet among them.
 ἐὰν ἄρα ἀκούσωσιν ἢ πτοηθῶσιν διότι οἶκος παραπικραίνων ἐστίν καὶ γνώσονται ὅτι προφήτης εἶ σὺ ἐν μέσῳ αὐτῶν
- 6 ¶ А ти, сину людський, не бійся їх, і не бійся їхніх слів, хоч вони для тебе будяччя та тернина, і ти сидиш між скорпіонами. Слів їхніх не бійся, а їхнього вигляду не лякайся, бо вони дім ворохобний.
And you, son of man, have no fear of them or of their words, even if sharp thorns are round you and you are living among scorpions: have no fear of their words and do not be overcome by their looks, for they are an uncontrolled people.
 και σὺ υἱὲ ἀνθρώπου μὴ φοβηθῆς αὐτοὺς μηδὲ ἐκστῆς ἀπὸ προσώπου αὐτῶν διότι παροιστρήσουσι καὶ ἐπισυστήσονται ἐπὶ σὲ κύκλῳ καὶ ἐν μέσῳ σκορπίων σὺ κατοικεῖς τοὺς λόγους αὐτῶν μὴ φοβηθῆς καὶ ἀπὸ προσώπου αὐτῶν μὴ ἐκστῆς διότι οἶκος παραπικραίνων ἐστίν
- 7 I будеш говорити до них Мої слова, чи вони послухаються, чи занехають, бо вони ворохобні.
And you are to give them my words, if they give ear to you or if they do not: for they are uncontrolled.
 και λαλήσεις τοὺς λόγους μου πρὸς αὐτούς ἐὰν ἄρα ἀκούσωσιν ἢ πτοηθῶσιν διότι οἶκος παραπικραίνων ἐστίν
- 8 А ти, сину людський, послухай, що кажу Я тобі: Не будь ворохобний, як цей дім ворохобности, відкрій свої уста та з'їж, що Я тобі дам.
But you, son of man, give ear to what I say to you, and do not be uncontrolled like that uncontrolled people: let your mouth be open and take what I give you.
 και σὺ υἱὲ ἀνθρώπου ἄκουε τοῦ λαλοῦντος πρὸς σέ μὴ γίνου παραπικραίνων καθὼς ὁ οἶκος ὁ παραπικραίνων χάνε τὸ στόμα σου καὶ φάγε ἃ ἐγὼ δίδωμι σοι
- 9 I побачив я, аж ось до мене простягнена рука, а в ній звій книжковий.
And looking, I saw a hand stretched out to me, and I saw the roll of a book in it;
 και εἶδον καὶ ἰδοῦ χεῖρ ἐκτεταμένη πρὸς με καὶ ἐν αὐτῇ κεφαλὴς βιβλίου
- 10 I Він розгорнув його перед моїм обличчям, а він пописаний спереду та ззаду. І було на ньому написано пісні плачу, стогін та горе...
And he put it open before me, and it had writing on the front and on the back; words of grief and sorrow and trouble were recorded in it.
 και ἀνεῖλησεν αὐτὴν ἐνώπιον ἑμοῦ καὶ ἐν αὐτῇ γεγραμμένα ἦν τὰ ὀπισθεν καὶ τὰ ἔμπροσθεν καὶ ἐγγεγραπτο εἰς αὐτὴν θρήνος καὶ μέλος καὶ οὐαὶ
- 1 ¶ I сказав Він до мене: Сину людський, з'їж, що знайдеш! З'їж цього звоя, і йди, говори до Ізраїлевого дому!
And he said to me, Son of man, take this roll for your food, and go and say my words to the children of Israel.
 και εἶπεν πρὸς με υἱὲ ἀνθρώπου κατάφαγε τὴν κεφαλίδα ταύτην καὶ πορεύθητι καὶ λάλησον τοῖς υἱοῖς Ἰσραηλ
- 2 I відкрив я свої уста, і Він дав мені з'їсти цього звоя.
And, on my opening my mouth, he made me take the roll as food.
 και διήνοιξα τὸ στόμα μου καὶ ἐψώμισέν με τὴν κεφαλίδα
- 3 I сказав Він до мене: Сину людський, нагодуй свого живота, і наповни своє нутро тим звосм, що даю Я тобі! І я з'їв. І був він в устах моїх солодкий, як мед.
And he said to me, Son of man, let your stomach make a meal of it and let your inside be full of this roll which I am giving you. Then I took it, and it was sweet as honey in my mouth.
 και εἶπεν πρὸς με υἱὲ ἀνθρώπου τὸ στόμα σου φάγεται καὶ ἡ κοιλία σου πλησθήσεται τῆς κεφαλίδος ταύτης τῆς δεδομένης εἰς σέ καὶ ἔφαγον αὐτὴν καὶ ἐγένετο ἐν τῷ στόματί μου ὡς μέλι γλυκάζον
- 4 I сказав Він до мене: Сину людський, іди, ввійди до Ізраїлевого дому, і говори до них Моїми словами.
And he said to me, Son of man, go now to the children of Israel, and say my words to them.
 και εἶπεν πρὸς με υἱὲ ἀνθρώπου βάδιζε εἰσελθε πρὸς τὸν οἶκον τοῦ Ἰσραηλ καὶ λάλησον τοὺς λόγους μου πρὸς αὐτούς

- 5 **Бо ти посланий не до народу чужої мови та тяжкого язика, але до Ізраїлевого дому,
For you are not sent to a people whose talk is strange and whose language is hard, but to the children of Israel;
διότι οὐ πρὸς λαὸν βαθύχειλον καὶ βαρύγλωσσον σὺ ἐξαποστέλλη πρὸς τὸν οἶκον τοῦ ἰσραηλ**
- 6 **не до численних народів чужої мови та тяжкого язика, що ти не розумієш їхніх слів. Та коли б і до них послав тебе, вони будуть слухати тебе!
Not to a number of peoples whose talk is strange and whose language is hard and whose words are not clear to you. Truly, if I sent you to them they would give ear to you.
οὐδὲ πρὸς λαοὺς πολλοὺς ἀλλοφώνους ἢ ἀλλογλώσσους οὐδὲ στιβαροὺς τῇ γλώσσῃ ὄντας ὧν οὐκ ἀκούση τοὺς λόγους αὐτῶν καὶ εἰ πρὸς τοιοῦτους ἐξαπέστειλά σε οὗτοι ἂν εἰσήκουσάν σου**
- 7 **Але Ізраїлів дім не захоче слухатися тебе, бо вони не хочуть слухатися Мене, бо ввесь Ізраїлів дім твердолюби та жорстокосерді вони!
But the children of Israel will not give ear to you; for they have no mind to give ear to me: for all the children of Israel have a hard brow and a stiff heart.
ὁ δὲ οἶκος τοῦ ἰσραηλ οὐ μὴ θελήσωσιν εἰσακοῦσαί σου διότι οὐ βούλονται εἰσακοῦέν μου ὅτι πᾶς ὁ οἶκος ἰσραηλ φιλόνεικοί εἰσιν καὶ σκληροκάρδιοι**
- 8 **Ось Я зробив твоє обличчя твердим проти їхнього обличчя, і чоло твоє твердим проти лоба їхнього.
See, I have made your face hard against their faces, and your brow hard against their brows.
καὶ ἰδοὺ δέδωκα τὸ πρόσωπόν σου δυνατὸν κατέναντι τῶν προσώπων αὐτῶν καὶ τὸ νεῖκός σου κατισχύσω κατέναντι τοῦ νεῖκου αὐτῶν**
- 9 **Як той діамант, твердішим від скелі, зробив Я чоло твоє, не бійся їх, і не лякайся перед ними, бо вони дім ворохобности!
Like a diamond harder than rock I have made your brow: have no fear of them and do not be overcome by their looks, for they are an uncontrolled people.
καὶ ἔσται διὰ παντὸς κραταιότερον πέτρας μὴ φοβηθῆς ἀπ' αὐτῶν μηδὲ πτοηθῆς ἀπὸ προσώπου αὐτῶν διότι οἶκος παραπικραίνων ἐστίν**
- 10 **І сказав Він до мене: Сину людський, усі Мої слова, які говорю Я до тебе, візьми в своє серце та слухай вухами своїми.
Then he said to me, Son of man, take into your heart all my words which I am about to say to you, and let your ears be open to them.
καὶ εἶπεν πρὸς με υἱὲ ἀνθρώπου πάντας τοὺς λόγους οὓς λελάληκα μετὰ σοῦ λαβὲ εἰς τὴν καρδίαν σου καὶ τοῖς ὠσίν σου ἄκουε**
- 11 **І йди, піди до вигнанців, до синів твого народу, і будеш говорити до них і скажеш їм: Так говорить Господь Бог, а вони чи послухаються, чи занехають.
And go now to those who have been taken away as prisoners, to the children of your people, and say to them, This is what the Lord has said; if they give ear or if they do not.
καὶ βάδιζε εἰσελθε εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν πρὸς τοὺς υἱοὺς τοῦ λαοῦ σου καὶ λαλήσεις πρὸς αὐτοὺς καὶ ἔρεις πρὸς αὐτούς τάδε λέγει κύριος ἐν ἄρα ἀκούσωσιν ἐν ἄρα ἐνδῶσιν**
- 12 **І підійняв мене Дух, і я почув за собою гуркіт громового голосу: Благословенна слава Господня! із свого місця,
Then I was lifted up by the wind, and at my back the sound of a great rushing came to my ears when the glory of the Lord was lifted up from his place.
καὶ ἀνέλαβέν με πνεῦμα καὶ ἤκουσα κατόπισθέν μου φωνὴν σεισμοῦ μεγάλου εὐλογημένη ἡ δόξα κυρίου ἐκ τοῦ τόπου αὐτοῦ**
- 13 **і шум крил живих істот, що дотикались одне об одне, і цокіт коліс рівночасно з ними, і гуркіт громового голосу!...
And there was the sound of the wings of the living beings touching one another, and the sound of the wheels at their side, the sound of a great rushing.
καὶ εἶδον φωνὴν πτερῶν τῶν ζώων πτερουσομένων ἑτέρα πρὸς τὴν ἑτέραν καὶ φωνὴ τῶν τροχῶν ἐχομένη αὐτῶν καὶ φωνὴ τοῦ σεισμοῦ**
- 14 **І Дух підійняв мене, і взяв мене, і йшов я огірчений в лютості духа свого, а Господня рука була надо мною сильна!
And the wind, lifting me up, took me away: and I went in the heat of my spirit, and the hand of the Lord was strong on me.
καὶ τὸ πνεῦμα ἐξῆρén με καὶ ἀνέλαβέν με καὶ ἐπορεύθην ἐν ὀρμῇ τοῦ πνεύματός μου καὶ χεὶρ κυρίου ἐγένετο ἐπ' ἐμὲ κραταιά**
- 15 **І прийшов я до вигнанців в Тел-Авіві, що сидять при річці Кевар, і там, де вони сидять, сидів і я там серед них сім день остовпівлий.
Then I came to those who had been taken away as prisoners, who were at Telabib by the river Chebar, and I was seated among them full of wonder for seven days.
καὶ εἰσῆλθον εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν μετέωρος καὶ περιῆλθον τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ τοῦ χοβάρ τοὺς ὄντας ἐκεῖ καὶ ἐκάθισα ἐκεῖ ἐπτὰ ἡμέρας ἀναστρεφόμενος ἐν μέσῳ αὐτῶν**
- 16 **¶ І сталося в кінці семи день, і було слово Господнє до мене таке:
And at the end of seven days, the word of the Lord came to me, saying,
καὶ ἐγένετο μετὰ τὰς ἐπτὰ ἡμέρας λόγος κυρίου πρὸς με λέγων**
- 17 **Сину людський, Я настановив тебе вартовим для Ізраїлевого дому, і як почувши ти слово з уст Моїх, то остережи їх від Мене.
Son of man, I have made you a watchman for the children of Israel: so give ear to the word of my mouth, and give them word from me of their danger.
υἱὲ ἀνθρώπου σκοπὸν δέδωκά σε τῷ οἴκῳ ἰσραηλ καὶ ἀκούση ἐκ στόματός μου λόγον καὶ διαπειλήση αὐτοῖς παρ' ἐμοῦ**

- 18 Коли Я скажу безбожному: Конче помреш, а ти не остережеш його й не будеш говорити, щоб остерегти несправедливого від його несправедливої дороги, щоб він жив, то цей безбожни й помре за свою провину, а його кров Я жадаю з твоєї руки!
When I say to the evil-doer, Death will certainly be your fate; and you give him no word of it and say nothing to make clear to the evil-doer the danger of his evil way, so that he may be safe; that same evil man will come to death in his evil-doing; but I will make you responsible for his blood.
ἐν τῷ λέγειν με τῷ ἀνόμῳ θανάτῳ θανατωθήσῃ καὶ οὐ διεστείλω αὐτῷ οὐδὲ ἐλάλησας τοῦ διαστείλασθαι τῷ ἀνόμῳ ἀποστρέψαι ἀπὸ τῶν ὁδῶν αὐτοῦ τοῦ ζῆσαι αὐτόν ὁ ἄνομος ἐκεῖνος τῇ ἀδικίᾳ αὐτοῦ ἀποθανεῖται καὶ τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐκ χειρὸς σου ἐκζητήσω
- 19 Але ти, коли остережеш несправедливого, а він не вернеться від своєї несправедливості та від своєї несправедливої дороги, він помре за свою провину, а ти душу свою врятував.
But if you give the evil-doer word of his danger, and he is not turned from his sin or from his evil way, death will overtake him in his evil-doing; but your life will be safe.
καὶ σὺ ἐὰν διαστείλῃς τῷ ἀνόμῳ καὶ μὴ ἀποστρέψῃ ἀπὸ τῆς ἀνομίας αὐτοῦ καὶ τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ ὁ ἄνομος ἐκεῖνος ἐν τῇ ἀδικίᾳ αὐτοῦ ἀποθανεῖται καὶ σὺ τὴν ψυχὴν σου ρύσῃ
- 20 А коли праведний відвернеться від своєї справедливості та зробить кривду, то я покладу спотикання перед ним, і він помре, бо ти не остеріг його. Він за гріх свій помре, і не згадають ся його праведні вчинки, які він робив, і кров його з твоєї руки Я буду жадати!
Again, when an upright man, turning away from his righteousness, does evil, and I put a cause of falling in his way, death will overtake him: because you have given him no word of his danger, death will overtake him in his evil-doing, and there will be no memory of the upright acts which he has done; but I will make you responsible for his blood.
καὶ ἐν τῷ ἀποστρέφειν δίκαιον ἀπὸ τῶν δικαιοσύνην αὐτοῦ καὶ ποιῆσῃ παράπτωμα καὶ δώσω τὴν βίαν αὐτοῦ αὐτὸς ἀποθανεῖται ὅτι οὐ διεστείλω αὐτῷ καὶ ἐν ταῖς ἀμαρτίαις αὐτοῦ οὐ ἀποθανεῖται διότι οὐ μὴ μνησθῶσιν αἱ δικαιοσύναι αὐτοῦ ὡς ἐποίησεν καὶ τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐκ τῆς χειρὸς σου ἐκζητήσω
- 21 А ти, коли остережеш справедливого, щоб справедливий не грішив, і він не згрішив, то жити буде він жити, бо був остережений, а ти душу свою врятував.
But if you say to the upright man that he is not to do evil, he will certainly keep his life because he took note of your word; and your life will be safe.
σὺ δὲ ἐὰν διαστείλῃς τῷ δίκαιῳ τοῦ μὴ ἀμαρτεῖν καὶ αὐτὸς μὴ ἀμαρτῆ ὁ δίκαιος ζῶν ζήσεται ὅτι διεστείλω αὐτῷ καὶ σὺ τὴν σεαυτοῦ ψυχὴν ρύσῃ
- 22 ¶ I була там надо мною Господня рука, і сказав Він до мене: Устань, вийди до долини, і там Я буду говорити з тобою.
And the hand of the Lord was on me there; and he said, Get up and go out into the valley and there I will have talk with you.
καὶ ἐγένετο ἐπ' ἐμὲ χεὶρ κυρίου καὶ εἶπεν πρὸς με ἀνάστηθι καὶ ἐξελεθε εἰς τὸ πεδίον καὶ ἐκεῖ λαληθήσεται πρὸς σέ
- 23 I встав я, і вийшов до долини, аж ось там стояла слава Господня, як та слава, яку я бачив над річкою Кевар. I впав я на обличчя своє...
Then I got up and went out into the valley; and I saw the glory of the Lord resting there as I had seen it by the river Chebar; and I went down on my face.
καὶ ἀνέστην καὶ ἐξῆλθον εἰς τὸ πεδίον καὶ ἰδοὺ ἐκεῖ δόξα κυρίου εἰστήκει καθὼς ἢ ὄρασις καὶ καθὼς ἢ δόξα ἣν εἶδον ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ τοῦ χοβάρ καὶ πίπτω ἐπὶ πρόσωπόν μου
- 24 Та ввійшов у мене Дух, і звів мене на ноги мої. I Він говорив зо мною й сказав мені: Увійди, замкнися в середині свого дому!
Then the spirit came into me and put me on my feet; and he had talk with me and said to me, Go and keep yourself shut up inside your house.
καὶ ἦλθεν ἐπ' ἐμὲ πνεῦμα καὶ ἔστησέν με ἐπὶ πόδας μου καὶ ἐλάλησεν πρὸς με καὶ εἶπέν μοι εἰσελθε καὶ ἐγκλεισθητι ἐν μέσῳ τοῦ οἴκου σου
- 25 А ти, сину людський, ось дадуть на тебе шнури, і зв'яжуть тебе ними, і ти не вийдеш з-поміж них!
But see, O son of man, I will put bands on you, prisoning you in them, and you will not go out among them:
καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου ἰδοὺ δέδονται ἐπὶ σέ δεσμοὶ καὶ δήσουσιν σε ἐν αὐτοῖς καὶ οὐ μὴ ἐξέλθῃς ἐκ μέσου αὐτῶν
- 26 А язык твоїй приліплю до твого піднебіння, і ти занімієш, і не будеш їм більш докоряти, бо вони дїм ворохобний.
And I will make your tongue fixed to the roof of your mouth, so that you have no voice and may not make protests to them: for they are an uncontrolled people.
καὶ τὴν γλῶσσαν σου συνδήσω καὶ ἀποκοφωθήσῃ καὶ οὐκ ἔσῃ αὐτοῖς εἰς ἄνδρα ἐλέγχοντα διότι οἶκος παραπικραίνων ἐστίν
- 27 А коли Я говоритиму з тобою, то відкрию твої уста, і ти скажеш до них: Так говорить Господь Бог. Хто хоче слухати нехай слухас, а хто хоче занехати нехай занехас, бо вони дїм ворохобний!
But when I have talk with you I will make your mouth open, and you are to say to them, This is what the Lord has said: Let the hearer give ear; and as for him who will not, let him keep his ears shut: for they are an uncontrolled people.
καὶ ἐν τῷ λαλεῖν με πρὸς σέ ἀνοιξῶ τὸ στόμα σου καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς τάδε λέγει κύριος ὁ ἀκούων ἀκουέτω καὶ ὁ ἀπειθῶν ἀπειθεῖτω διότι οἶκος παραπικραίνων ἐστίν
- 1 ¶ А ти, сину людський, візьми собі цеглину, і поклади її перед собою, і накреслиш на ній місто Єрусалим.
And you, son of man, take a back and put it before you and on it make a picture of a town, even Jerusalem.
καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου λαβὲ σεαυτῷ πλίνθον καὶ θήσεις αὐτὴν πρὸ προσώπου σου καὶ διαγράψεις ἐπ' αὐτὴν πόλιν τὴν ἱερουσαλημ
- 2 I постав проти нього облогу, і збудуй проти нього башту, і висип вала навколо нього, і постав проти нього табори війська, і постав проти нього муроломи.
And make an attack on it, shutting it in, building strong places against it, and making high an earthwork against it; and put up tents against it, placing engines all round it for smashing down its walls.
καὶ δόσεις ἐπ' αὐτὴν περιοχὴν καὶ οἰκοδομήσεις ἐπ' αὐτὴν προμαχῶνας καὶ περιβαλεῖς ἐπ' αὐτὴν χάρακα καὶ δόσεις ἐπ' αὐτὴν παρεμβολὰς καὶ τάξεις τὰς βελοστάσεις κύκλῳ

- 3 I візьми собі залізну сковороду, і постав її ніби залізною стіною поміж собою та між тим містом, і зверни своє обличчя до нього, і буде воно в облозі, і ти обляжеш його. Це ознака для Ізраїлевого дому!
And take a flat iron plate, and put it for a wall of iron between you and the town: and let your face be turned to it, and it will be shut in and you will make an attack on it. This will be a sign to the children of Israel.
 και σὺ λαβὲ σεαυτῷ τήγανον σιδηροῦν καὶ θήσεις αὐτὸ τοῦτον σιδηροῦν ἀνὰ μέσον σου καὶ ἀνὰ μέσον τῆς πόλεως καὶ ἐτοιμάσεις τὸ πρόσωπόν σου ἐπ' αὐτήν καὶ ἔσται ἐν συγκλεισμῷ καὶ συγκλείσεις αὐτήν σημεῖόν ἐστιν τοῦτο τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ
- 4 А ти лягай на лівий свій бік, і поклади на нього провину Ізраїлевого дому. За числом днів, що будеш лежати на ньому, ти будеш носити їхню провину.
Then, stretching yourself out on your left side, take the sin of the children of Israel on yourself: for as long as you are stretched out, so long will the sin of the children of Israel be on you.
 και σὺ κοιμηθήσῃ ἐπὶ τὸ πλευρόν σου τὸ ἀριστερόν καὶ θήσεις τὰς ἀδικίας τοῦ οἴκου Ἰσραὴλ ἐπ' αὐτοῦ κατὰ ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν πενήτηκοντα καὶ ἑκατὸν ὡς κοιμηθήσῃ ἐπ' αὐτοῦ καὶ λήμψῃ τὰς ἀδικίας αὐτῶν
- 5 I Я назначив тобі роки їхньої провини за числом днів, три сотні й дев'яносто днів, і ти будеш носити провину Ізраїлевого дому.
For I have had the years of their sin measured for you by a number of days, even three hundred and ninety days: and you will take on yourself the sin of the children of Israel.
 και ἐγὼ δέδοκα σοι τὰς δύο ἀδικίας αὐτῶν εἰς ἀριθμὸν ἡμερῶν ἐνεήκοντα καὶ ἑκατὸν ἡμέρας καὶ λήμψῃ τὰς ἀδικίας τοῦ οἴκου Ἰσραὴλ
- 6 А коли ти це скінчиш, то ляжеш удруге, на правий свій бік, і будеш носити провину Юдиного дому сорок день, один день за один рік Я тобі назначив.
And when these days are ended, turning on your right side, you are to take on yourself the sin of the children of Judah: forty days, a day for a year, I have had it fixed for you.
 και συντελέσεις ταῦτα πάντα καὶ κοιμηθήσῃ ἐπὶ τὸ πλευρόν σου τὸ δεξιὸν καὶ λήμψῃ τὰς ἀδικίας τοῦ οἴκου Ἰουδα τεσσαράκοντα ἡμέρας ἡμέραν εἰς ἑνιαυτὸν τέθεικά σοι
- 7 I на облогу Єрусалиму зверни своє обличчя та відкрите рамено своє, і будеш пророкувати на нього.
And let your face be turned to where Jerusalem is shut in, with your arm uncovered, and be a prophet against it.
 και εἰς τὸν συγκλεισμὸν ἱερουσαλὴμ ἐτοιμάσεις τὸ πρόσωπόν σου καὶ τὸν βραχίονά σου στερεώσεις καὶ προφητεύσεις ἐπ' αὐτήν
- 8 I ось Я накладу на тебе шнури, і ти не повернешся з боку одного на інший бік, аж поки ти не закінчиш днів своєї облоги.
And see, I will put bands on you; and you will be stretched out without turning from one side to the other till the days of your attack are ended.
 και ἐγὼ ἰδοὺ δέδοκα ἐπὶ σὲ δεσμούς καὶ μὴ στραφῆς ἀπὸ τοῦ πλευροῦ σου ἐπὶ τὸ πλευρόν σου ἕως οὗ συντελεσθῶσιν αἱ ἡμέραι τοῦ συγκλεισμοῦ σου
- 9 ¶ А ти візьми собі пшениці та ячменю, і бобів та сочевиці, і проса та вики, і даси їх до одного посуду, і зробиш із них собі хліб, за кількістю днів, що лежатимеш на боці своєму, три сотні й дев'яносто день будеш те їсти.
And take for yourself wheat and barley and different sorts of grain, and put them in one vessel and make bread for yourself from them; all the days when you are stretched on your side it will be your food.
 και σὺ λαβὲ σεαυτῷ πυρρός καὶ κριθῶς καὶ κύαμον καὶ φακὸν καὶ κέγγρον καὶ ὄλυραν καὶ ἐμβαλεῖς αὐτὰ εἰς ἄγγος ἐν ὀστράκινον καὶ ποιήσεις αὐτὰ σαυτῷ εἰς ἄρτους καὶ κατ' ἀριθμὸν τῶν ἡμερῶν ὡς σὺ καθεύδεις ἐπὶ τοῦ πλευροῦ σου ἐνεήκοντα καὶ ἑκατὸν ἡμέρας φάγεσαι αὐτὰ
- 10 А їжа твоя, яку будеш ти їсти, буде вагою двадцять шеклів на день, час від часу будеш це їсти.
And you are to take your food by weight, twenty shekels a day: you are to take it at regular times.
 και τὸ βρῶμά σου ὃ φάγεσαι ἐν σταθμῷ εἴκοσι σίκλους τὴν ἡμέραν ἀπὸ καιροῦ ἕως καιροῦ φάγεσαι αὐτὰ
- 11 I воду будеш пити мірою, шоста частина гіна, час від часу будеш пити.
And you are to take water by measure, the sixth part of a hin: you are to take it at regular times.
 και ὕδωρ ἐν μέτρῳ πίεσαι τὸ ἕκτον τοῦ ἰν ἀπὸ καιροῦ ἕως καιροῦ πίεσαι
- 12 I їстимеш це, як ячмінного калача, і будеш пекти це на кавалках людського калу, перед їхніми очима...
And let your food be barley cakes, cooking it before their eyes with the waste which comes out of a man.
 και ἐγκρυφίαν κριθίνον φάγεσαι αὐτὰ ἐν βολβίτοις κόπρον ἀνθρωπίνης ἐγκρύψεις αὐτὰ κατ' ὀφθαλμούς αὐτῶν
- 13 I сказав Господь: Так будуть їсти Ізраїлеві сини свій нечистий хліб серед тих народів, куди Я їх вижену...
And the Lord said, Even so the children of Israel will have unclean bread for their food among the nations where I am driving them.
 και ἐρεῖς τότε λέγει κύριος ὁ θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ οὕτως φάγονται οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ ἀκάθαρτα ἐν τοῖς ἔθνεσιν
- 14 А я відказав: О Господи, Боже, ось душа моя не занецишена, і пада та розшматованого звірями я не їв від молодости своєї й аж дотепер, і м'ясо нечисте не входило в мої уста.
Then I said, Ah, Lord! see, my soul has never been unclean, and I have never taken as my food anything which has come to a natural death or has been broken by beasts, from the time when I was young even till now; no disgusting flesh has ever come into my mouth.
 και εἶπα μηδαμῶς κύριε θεὸς τοῦ Ἰσραὴλ ἰδοὺ ἡ ψυχὴ μου οὐ μεμίανται ἐν ἀκαθαρσίᾳ καὶ θνησιμαῖον καὶ θηριάλωτον οὐ βέβρωκα ἀπὸ γενέσεώς μου ἕως τοῦ νῦν οὐδὲ εἰσελήλυθεν εἰς τὸ στόμα μου πᾶν κρέας ἕωλον

- 15 I сказав Він до мене: Дивися, Я дав тобі товарячий гній замість людського калу, і ти зроби на ньому свій хліб!
Then he said to me, See, I have given you cow's waste in place of man's waste, and you will make your bread ready on it.
καὶ εἶπεν πρὸς με ἰδοὺ δέδοκά σοι βόλβιτα βοῶν ἀντὶ τῶν βολβίτων τῶν ἀνθρωπίνων καὶ ποιήσεις τοὺς ἄρτους σου ἐπ' αὐτῶν
- 16 I сказав Він до мене: Сину людський, ось Я поламаю підпору хліба в Єрусалимі, і будуть їсти хліб за вагою та в страху, а воду будуть пити за мірою та зо смутком,
And he said to me, Son of man, see, I will take away from Jerusalem her necessary bread: they will take their bread by weight and with care, measuring out their drinking-water with fear and wonder:
καὶ εἶπεν πρὸς με υἱὲ ἀνθρώπου ἰδοὺ ἐγὼ συντριβῶ στήριγμα ἄρτου ἐν ἱερουσαλημ καὶ φάγονται ἄρτον ἐν σταθμῷ καὶ ἐν ἐνδείᾳ καὶ ὕδωρ ἐν μέτρῳ καὶ ἐν ἀφανισμῷ πίνονται
- 17 щоб відчули вони брак хліба та води, і жажнулися один з одним, і вони знидіють за свій гріх!
So that they may be in need of bread and water and be wondering at one another, wasting away in their sin.
ὅπως ἐνδεεῖς γένωνται ἄρτου καὶ ὕδατος καὶ ἀφανισθήσεται ἄνθρωπος καὶ ἀδελφὸς αὐτοῦ καὶ τακήσονται ἐν ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν
- 1 ¶ А ти, сину людський, візьми собі гострого меча, як бритву стрижив; візьми його собі, і проведи ним по голові своїй та по бороді своїй. I візьми собі вагові шальки, і поділи те волосся.
And you, son of man, take a sharp sword, using it like a haircutter's blade, and making it go over your head and the hair of your chin: and take scales for separating the hair by weight.
καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου λαβὲ σεαυτῷ ῥομφαίαν ὀξεῖαν ὑπὲρ ξυρὸν κουρέως κτήση αὐτήν σεαυτῷ καὶ ἐπάξεις αὐτήν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν σου καὶ ἐπὶ τὸν πώγωνα σου καὶ λήμψη ζυγὸν σταθμίων καὶ διαστῆσεις αὐτούς
- 2 Третину спали в огні посеред міста, коли виповняться дні облоги; і візьми другу третину, і посічи мечем навколо нього, а третину розпороши на вітер, і Я витягну меча за ними.
You are to have a third part burned with fire inside the town, when the days of the attack are ended; and a third part you are to take and give blows with the sword round about it; and give a third part for the wind to take away, and let loose a sword after them.
τὸ τέταρτον ἐν πυρὶ ἀνακαύσεις ἐν μέσῃ τῇ πόλει κατὰ τὴν πλήρωσιν τῶν ἡμερῶν τοῦ συγκλεισμοῦ καὶ λήμψη τὸ τέταρτον καὶ κατακαύσεις αὐτὸ ἐν μέσῳ αὐτῆς καὶ τὸ τέταρτον κατακόψεις ἐν ῥομφαίᾳ κύκλῳ αὐτῆς καὶ τὸ τέταρτον διασκορπίσεις τῷ πνεύματι καὶ μάχαιραν ἐκκενώσω ὀπίσω αὐτῶν
- 3 I візьми звідти мале число волосся, і зав'яжи його в своїй полах.
And take from them a small number of hairs, folding them in your skirts.
καὶ λήμψη ἐκεῖθεν ὀλίγους ἐν ἀριθμῷ καὶ συμπεριλήμψη αὐτούς τῇ ἀναβολῇ σου
- 4 I візьми із нього ще, і кинь його до середини огню, і спали його в огні, з нього вийде огонь на весь Ізраїлів дім...
And again take some of these and put them in the fire, burning them up in the fire; and say to all the children of Israel,
καὶ ἐκ τούτων λήμψη ἔτι καὶ ῥίψεις αὐτούς εἰς μέσον τοῦ πυρὸς καὶ κατακαύσεις αὐτούς ἐν πυρὶ ἐξ αὐτῆς ἐξελεύσεται πῦρ καὶ ἐρεῖς παντὶ οἴκῳ ἰσραηλ
- 5 ¶ Так говорить Господь Бог: Цей Єрусалим Я поставив його в середині народів, а довкілля його країни.
This is what the Lord has said: This is Jerusalem: I have put her among the nations, and countries are round her on every side;
τάδε λέγει κύριος αὐτῇ ἡ ἱερουσαλημ ἐν μέσῳ τῶν ἐθνῶν τέθεικα αὐτήν καὶ τὰς κύκλῳ αὐτῆς χώρας
- 6 Та він став проти постанов Моїх більше від поганів, а проти устав Моїх більше від тих країн, що навколо нього, бо права Мої вони відкинули, а устами Мої не ходили вони ними.
And she has gone against my orders by doing evil more than the nations, and against my rules more than the countries round her: for they have given up my orders, and as for my rules, they have not gone in the way of them.
καὶ ἐρεῖς τὰ δικαιώματά μου τῇ ἀνόμῳ ἐκ τῶν ἐθνῶν καὶ τὰ νόμιά μου ἐκ τῶν χωρῶν τῶν κύκλῳ αὐτῆς διότι τὰ δικαιώματά μου ἀπόσαντο καὶ ἐν τοῖς νομίμοις μου οὐκ ἐπορεύθησαν ἐν αὐτοῖς
- 7 Тому так говорить Господь Бог: За те, що ви ворохобилися більше від тих поган, що навколо вас, й уставами Моїми не ходили, і постанов Моїх не виконували, а робили за постанови тих поган, що навколо вас,
For this cause the Lord has said: Because you have been more uncontrolled than the nations round about you, and have not been guided by my rules or kept my orders, but have kept the orders of the nations round about you;
διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος ἀνθ' ὧν ἡ ἀφορμὴ ὑμῶν ἐκ τῶν ἐθνῶν τῶν κύκλῳ ὑμῶν καὶ ἐν τοῖς νομίμοις μου οὐκ ἐπορεύθητε καὶ τὰ δικαιώματά μου οὐκ ἐποιήσατε ἀλλ' οὐδὲ κατὰ τὰ δικαιώματα τῶν ἐθνῶν τῶν κύκλῳ ὑμῶν οὐ πεποιήκατε
- 8 тому так говорить Господь Бог: Ось Я проти тебе, Сам Я, і зроблю серед тебе суди перед очима тих поган!
For this cause the Lord has said: See, I, even I, am against you; and I will be judging among you before the eyes of the nations.
διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος ἰδοὺ ἐγὼ ἐπὶ σὲ καὶ ποιήσω ἐν μέσῳ σου κρίμα ἐνώπιον τῶν ἐθνῶν
- 9 I зроблю на тобі те, чого Я не робив, і нічого подібного вже не зроблю, за гидоти твої.
And I will do in you what I have not done and will not do again, because of all your disgusting ways.
καὶ ποιήσω ἐν σοὶ ἃ οὐ πεποιήκα καὶ ἃ οὐ ποιήσω ὅμοια αὐτοῖς ἔτι κατὰ πάντα τὰ βδελύγματά σου

- 10 Тому серед тебе батьки будуть їсти синів, а сини будуть їсти батьків своїх, і виконаю над тобою присуди, і розпорошу весь останок твоїй на всі вітри!...
 For this cause fathers will take their sons for food among you, and sons will make a meal of their fathers; and I will be judge among you, and all the rest of you I will send away to every wind.
 διὰ τοῦτο πατέρες φάγονται τέκνα ἐν μέσῳ σου καὶ τέκνα φάγονται πατέρας καὶ ποιήσω ἐν σοὶ κρίματα καὶ διασκορπιῶ πάντας τοὺς καταλοίπους σου εἰς πάντα ἄνεμον
- 11 Тому, як живий Я, говорить Господь Бог, за те, що ти занечистив святиню Мою всіма гидотами своїми та всіма обридженнями своїми, то теж Я відкину тебе, й око Моє не матиме ми лосердя, і Сам Я не змилюся!
 For this cause, by my life, says the Lord, because you have made my holy place unclean with all your hated things and all your disgusting ways, you will become disgusting to me; my eye will have no mercy and I will have no pity.
 διὰ τοῦτο ζῶ ἐγὼ λέγει κύριος εἰ μὴ ἀνθ' ὧν τὰ ἁγία μου ἐμίανας ἐν πᾶσιν τοῖς βδελύγμασιν σου καὶ γὰρ ἀπόσομαι σε οὐ φείσεται μου ὁ ὀφθαλμὸς καὶ οὐκ ἐλεήσω
- 12 Третина твоя помре від моровиці й загине від голоду серед тебе, а третина попаде від меча в твоїх околицях, а третину розпорошу на всі вітри, і витягну за ними меча!
 A third of you will come to death from disease, wasting away among you through need of food; a third will be put to the sword round about you; and a third I will send away to every wind, letting loose a sword after them.
 τὸ τέταρτόν σου ἐν θανάτῳ ἀναλωθήσεται καὶ τὸ τέταρτόν σου ἐν λιμῷ συντελεσθήσεται ἐν μέσῳ σου καὶ τὸ τέταρτόν σου εἰς πάντα ἄνεμον σκορπιῶ αὐτούς καὶ τὸ τέταρτόν σου ἐν ῥομφαίᾳ πεσοῦνται κύκλῳ σου καὶ μάχαιραν ἐκκενώσω ὀπίσω αὐτῶν
- 13 І докінчиться гнів Мій, і Я заспокою Свою лють проти них, і задовольнюся. І пізнають вони, що Я, Господь, говорив у горливості Своїй, коли доконаю Свою лють на них!
 So my wrath will be complete and my passion will come to rest on them; and they will be certain that I the Lord have given the word of decision, when my wrath against them is complete.
 καὶ συντελεσθήσεται ὁ θυμὸς μου καὶ ἡ ὀργή μου ἐπ' αὐτούς καὶ ἐπιγνώσῃ διότι ἐγὼ κύριος λελάληκα ἐν ζήλῳ μου ἐν τῷ συντελέσει με τὴν ὀργήν μου ἐπ' αὐτούς
- 14 І зроблю тебе руїною та ганьбою серед людей, що навколо тебе, перед очима кожного, хто буде проходити...
 And I will make you a waste and a name of shame among the nations round about you, in the eyes of everyone who goes by.
 καὶ θήσομαι σε εἰς ἔρημον καὶ τὰς θυγατέρας σου κύκλῳ σου ἐνώπιον παντὸς διοδεύοντος
- 15 І станеш ганьбою та посміховиськом, осторогою та остовпінням для народів, що навколо тебе, коли буду виконувати на тобі присуди гнівом та люттям, та лютьними картаннями. Я, Господь, оце говорив!
 And you will be a name of shame and a cause of bitter words, an example and a wonder to the nations round about you, when I give effect to my judging among you in wrath and in passion and in burning protests: I the Lord have said it:
 καὶ ἔσῃ στενακτὴ καὶ δηλαΐστῃ ἐν τοῖς ἔθνεσιν τοῖς κύκλῳ σου ἐν τῷ ποιῆσαι με ἐν σοὶ κρίματα ἐν ἐκδικήσει θυμοῦ μου ἐγὼ κύριος λελάληκα
- 16 Коли Я пошлю на них злі стріли голоду, що будуть нищівними, що пошлю їх понищити вас та примножу голод на вас, то Я зламаю вам підпору хліба,
 When I send on you the evil arrows of disease, causing destruction, which I will send to put an end to you; and, further, I will take away your necessary food.
 ἐν τῷ ἐξαποστελεῖ με τὰς βολίδας μου τοῦ λιμοῦ ἐπ' αὐτούς καὶ ἔσονται εἰς ἐκλείψιν καὶ συντρίψω στήριγμα ἄρτου σου
- 17 і пошлю на вас голод та злу звірину, і позбавлю тебе дітей, і моровиця та кров перейде серед тебе, і спроваджу на тебе меча. Я, Господь, оце говорив!
 And I will send on you need of food and evil beasts, and they will be a cause of loss to you; and disease and violent death will go through you; and I will send the sword on you: I the Lord have said it.
 καὶ ἐξαποστελῶ ἐπὶ σέ λιμὸν καὶ θηρία πονηρὰ καὶ τιμωρήσομαι σε καὶ θάνατος καὶ αἷμα διελεύσονται ἐπὶ σέ καὶ ῥομφαίαν ἐπάξω ἐπὶ σέ κυκλόθεν ἐγὼ κύριος λελάληκα
- 1 ¶ І було мені слово Господнє таке:
 And the word of the Lord came to me, saying,
 καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς με λέγων
- 2 Сину людський, зверни своє обличчя до Ізраїлевих гір, і пророкуй на них,
 Son of man, let your face be turned to the mountains of Israel, and be a prophet to them, and say,
 οὐὲ ἀνθρώπου στήρισον τὸ πρόσωπόν σου ἐπὶ τὰ ὄρη ἰσραηλ καὶ προφήτευσον ἐπ' αὐτὰ
- 3 та й скажеш: Гори Ізраїлеві, послухайте слова Господа Бога! Так говорить Господь Бог горам та підгіркам, і річищам та долинам: Ось Я спроваджу на вас меча, і вигублю ваші пагірки,
 You mountains of Israel, give ear to the words of the Lord: this is what the Lord has said to the mountains and the hills, to the waterways and the valleys: See, I, even I, am sending on you a sword for the destruction of your high places.
 καὶ ἐρεῖς τὰ ὄρη ἰσραηλ ἀκούσατε λόγον κυρίου τάδε λέγει κύριος τοῖς ὄρεσιν καὶ τοῖς βουνοῖς καὶ ταῖς φάραγξιν καὶ ταῖς νάπαις ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω ἐφ' ὑμᾶς ῥομφαίαν καὶ ἐξολεθρευθήσεται τὰ ὕψηλα ὑμῶν

- 4 і будуть опустошені ваші жертівники, і будуть розбиті ваші фігури сонця, і кину Я ваших побитих перед вашими божками!
And your altars will be made waste, and your sun-images will be broken: and I will have your dead men placed before your images.
 και συντριβήσονται τὰ θυσιαστήρια ὑμῶν καὶ τὰ τεμένη ὑμῶν καὶ καταβαλῶ τραυματίας ὑμῶν ἐνώπιον τῶν εἰδώλων ὑμῶν
- 5 І дам трупи Ізраїлевих синів перед їхніми божками, і розпорошу ваші кості навколо ваших жертівників...
And I will put the dead bodies of the children of Israel in front of their images, sending your bones in all directions about your altars.
 και διασκορπιῶ τὰ ὀστά ὑμῶν κύκλῳ τῶν θυσιαστηρίων ὑμῶν
- 6 По всіх місцях вашого перебування міста будуть поруйновані, а пагірки попустошені, щоб ваші жертівники були поруйновані та побезчещені, і щоб були розтронені й перестали існувати ваші божки, і були розбиті ваші фігури сонця, і були стерті ваші діла...
In all your living-places the towns will become broken walls, and the high places made waste; so that your altars may be broken down and made waste, and your images broken and ended, and so that your sun-images may be cut down and your works rubbed out.
 ἐν πάσῃ τῇ κατοικίᾳ ὑμῶν αἱ πόλεις ἐξερημωθήσονται καὶ τὰ ὑψηλὰ ἀφανισθήσεται ὅπως ἐξολεθρευθῆ τὰ θυσιαστήρια ὑμῶν καὶ συντριβήσονται τὰ εἶδωλα ὑμῶν καὶ ἐξαρθήσεται τὰ τεμένη ὑμῶν
- 7 І впаде забитий між вами, і ви пізнасте, що Я Господь!
And the dead will be falling down among you, and you will be certain that I am the Lord.
 και πεσοῦνται τραυματῖαι ἐν μέσῳ ὑμῶν καὶ ἐπιγνώσεσθε ὅτι ἐγὼ κύριος
- 8 ¶ А Я позоставлю з вас решту, бо будете мати врятованих від меча серед народів, коли ви будете розпорошені серед країн.
But still, I will keep a small band safe from the sword among the nations, when you are sent wandering among the countries.
 ἐν τῷ γενέσθαι ἐξ ὑμῶν ἀνασφoζόμενους ἐκ ῥομφαίας ἐν τοῖς ἔθνεσιν καὶ ἐν τῷ διασκορπισμῷ ὑμῶν ἐν ταῖς χώραις
- 9 І ваші врятовані згадають про Мене серед народів, куди будуть забрані до полону, коли Я зламаю їхнє блудне серце, що відпало від Мене, та їхні очі, що перелюб чинили з своїми божками, і вони самі будуть бридитися тих злих речей, що робили, щодо всіх їхніх гидот.
And those of you who are kept safe will have me in mind among the nations where they have been taken away as prisoners, how I sent punishment on their hearts which were untrue to me, and on their eyes which were turned to their false gods: and they will be full of hate for themselves because of the evil things which they have done in all their disgusting ways.
 και μνησθήσονται μοῦ οἱ ἀνασφoζόμενοι ἐξ ὑμῶν ἐν τοῖς ἔθνεσιν οὗ ἠχμαλωτεύθησαν ἐκεῖ ὁμόμοκα τῇ καρδίᾳ αὐτῶν τῇ ἐκπορευούσῃ ἀπ' ἐμοῦ καὶ τοῖς ὀφθαλμοῖς αὐτῶν τοῖς πορνεύουσιν ὀπίσω τῶν ἐπιτηδευμάτων αὐτῶν καὶ κόπονται πρόσωπα αὐτῶν ἐν πᾶσι τοῖς βδελύγμασιν αὐτῶν
- 10 І пізнають вони, що Я Господь, і що Я не надармо говорив, що вчиню їм оцю злу річ!
And they will be certain that I am the Lord: not for nothing did I say that I would do this evil to them.
 και ἐπιγνώσονται διότι ἐγὼ κύριος λελάληκα
- 11 ¶ Так говорить Господь Бог: Удар своєю долонею й тупни ногою своєю, і скажи: Горе за всі злі вчинки Ізраїлевого дому, за які вони попадають від меча, голоду та моровиці!
This is what the Lord has said: Give blows with your hand, stamping with your foot, and say, O sorrow! because of all the evil and disgusting ways of the children of Israel: for death will overtake them by the sword and through need of food and by disease.
 τάδε λέγει κύριος κρότησον τῇ χειρὶ καὶ ψόφησον τῷ ποδὶ καὶ εἰπὸν εὔγε εὔγε ἐπὶ πᾶσιν τοῖς βδελύγμασιν οἴκου ἰσραηλ ἐν ῥομφαίᾳ καὶ ἐν θανάτῳ καὶ ἐν λιμῷ πεσοῦνται
- 12 Той, хто далекий, помре від моровиці, а хто близький впаде від меча, а хто позостане та буде врятований помре від голоду. І так Я викінчу Свою лють на них!
He who is far away will come to his death by disease; he who is near will be put to the sword; he who is shut up will come to his death through need of food; and I will give full effect to my passion against them.
 ὁ ἐγγὺς ἐν ῥομφαίᾳ πεσεῖται ὁ δὲ μακρὰν ἐν θανάτῳ τελευτήσει καὶ ὁ περιεχόμενος ἐν λιμῷ συντελεσθήσεται καὶ συντελέσω τὴν ὀργὴν μου ἐπ' αὐτούς
- 13 І пізнасте ви, що Я Господь, коли їхні забиті будуть лежати серед їхніх божків навколо їхніх жертівників на всякім високім підгір'ї, на всіх щитах гір, і під усяким зеленим деревом, і під ід усяким густим дубом, на місці, де вони приносили приємні пахощі для всіх своїх божків.
And you will be certain that I am the Lord, when their dead men are stretched among their images round about their altars on every high hill, on all the tops of the mountains, and under every branching tree, and under every thick oak-tree, the places where they made sweet smells to all their images.
 και γνώσεσθε διότι ἐγὼ κύριος ἐν τῷ εἶναι τοὺς τραυματίας ὑμῶν ἐν μέσῳ τῶν εἰδώλων ὑμῶν κύκλῳ τῶν θυσιαστηρίων ὑμῶν ἐπὶ πάντα βουνὸν ὑψηλὸν καὶ ὑποκάτω δένδρου συσκίου οὗ ἔδωκαν ἐκεῖ ὀσμὴν εὐωδίας πᾶσι τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν
- 14 І Я витягну руку Свою на них, і зроблю цей Край спустошенням та пусткою, від пустині аж до Рівли, по всіх місцях їхнього сидіння... І пізнають вони, що Я Господь!
And my hand will be stretched out against them, making the land waste and unpeopled, from the waste land to Riblah, through all their living-places: and they will be certain that I am the Lord.
 και ἐκτενῶ τὴν χειρὰ μου ἐπ' αὐτούς καὶ θήσομαι τὴν γῆν εἰς ἀφανισμόν καὶ εἰς ὄλεθρον ἀπὸ τῆς ἐρήμου δεβλαθα ἐκ πάσης τῆς κατοικίας καὶ ἐπιγνώσεσθε ὅτι ἐγὼ κύριος

- 1 ¶ I було мені слово Господнє таке:
And the word of the Lord came to me, saying,
καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς με λέγων
- 2 А ти, сину людський, послухай: Отак Господь Бог промовляє до Краю Ізраїлевого: Кінець, надійшов той кінець на чотири крайки землі!
And you, son of man, say, This is what the Lord has said to the land of Israel: An end has come, the end has come on the four quarters of the land.
καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου εἰπὼν τάδε λέγει κύριος τῇ γῆ τοῦ ἰσραὴλ πέρασ ἦκει τὸ πέρασ ἦκει ἐπὶ τὰς τέσσαρας πτέρυγας τῆς γῆς
- 3 На тебе тепер цей кінець, і пошлю Я на тебе Свій гнів, і тебе розсуджу за твоїми дорогами, і на тебе складу всі гидоти твої.
Now the end has come on you, and I will send my wrath on you, judging you for your ways, I will send punishment on you for all your disgusting acts.
ἦκει τὸ πέραс
- 4 I око Моє над тобою не змилюється, і милосердя не буду Я мати, бо дороги твої Я на тебе складу, а гидоти твої серед тебе зостануть, і пізнасте ви, що Я то Господь!
My eye will not have mercy on you, and I will have no pity: but I will send the punishment of your ways on you, and your disgusting works will be among you: and you will be certain that I am the Lord.
ἐπὶ σὲ τὸν κατοικοῦντα τὴν γῆν ἦκει ὁ καιρὸς ἤγγικεν ἡ ἡμέρα οὐ μετὰ θορύβων οὐδὲ μετὰ ὀδίνων
- 5 Отак Господь Бог промовляє: Ось приходит бѣда на бѣду!
This is what the Lord has said: An evil, even one evil; see, it is coming.
νῦν ἐγγύθεν ἐκχεῶ τὴν ὀργὴν μου ἐπὶ σὲ καὶ συντελέσω τὸν θυμὸν μου ἐν σοὶ καὶ κρινῶ σε ἐν ταῖς ὁδοῖς σου καὶ δώσω ἐπὶ σὲ πάντα τὰ βδελύγματά σου
- 6 Приходить кінець, приходит кінець, він збудився на тебе, приходит ось він!
An end has come, the end has come; see, it is coming on you.
οὐ φείσεται ὁ ὀφθαλμὸς μου οὐδὲ μὴ ἐλεήσω διότι τὰς ὁδοὺς σου ἐπὶ σὲ δώσω καὶ τὰ βδελύγματά σου ἐν μέσῳ σου ἔσονται καὶ ἐπιγνώση διότι ἐγὼ εἰμι κύριος ὁ τύπτων
- 7 Надійшла твоя доля для тебе, о мешканче Краю, приходит цей час, близький той день заколоту, нема на горах крику радості...
The crowning time has come on you, O people of the land: the time has come, the day is near; the day will not be slow in coming, it will not keep back.
νῦν τὸ πέραс πρὸς σὲ καὶ ἀποστελῶ ἐγὼ ἐπὶ σὲ καὶ ἐκδικήσω σε ἐν ταῖς ὁδοῖς σου καὶ δώσω ἐπὶ σὲ πάντα τὰ βδελύγματά σου
- 8 Тепер лютість Свою незабаром Я виллю на тебе, і Свій гнів докинчу проти тебе, і тебе осуджу за твоїми дорогами, і на тебе складу всі гидоти твої!
Now, in a little time, I will let loose my passion on you, and give full effect to my wrath against you, judging you for your ways, and sending punishment on you for all your disgusting works.
οὐ φείσεται ὁ ὀφθαλμὸς μου ἐπὶ σὲ οὐδὲ μὴ ἐλεήσω διότι τὴν ὁδὸν σου ἐπὶ σὲ δώσω καὶ τὰ βδελύγματά σου ἐν μέσῳ σου ἔσται καὶ ἐπιγνώση διότι ἐγὼ κύριος
- 9 I око Моє над тобою не змилюється, і милосердя не буду Я мати, бо дороги твої Я на тебе складу, а гидоти твої серед тебе залишаться, і пізнасте ви, що Я Господь, що карає!
My eye will not have mercy, and I will have no pity: I will send on you the punishment of your ways, and your disgusting works will be among you; and you will see that I am the Lord who gives punishment.
διότι τάδε λέγει κύριος
- 10 Ось той день, ось приходит, доля виходить, виростає кий, розцвітає пиха,
See, the day; see, it is coming: the crowning time has gone out; the twisted way is flowering, pride has put out buds.
ἰδοὺ τὸ πέραс ἦκει ἰδοὺ ἡμέρα κυρίου εἰ καὶ ἡ ῥάβδος ἤνηκεν ἡ ὕβρις ἐξανέστηκεν
- 11 розвилося насильство для кия безбожності! Нічого із них не залишиться: ані з численности їхньої, ані з їхнього заворушення, ані з їхньої пишноти...
Violent behaviour has been lifted up into a rod of evil; it will not be slow in coming, it will not keep back.
καὶ συντρίψει στήριγμα ἀνόμου καὶ οὐ μετὰ θορύβων οὐδὲ μετὰ σπουδῆς
- 12 Надходить той час, наближається день... Хто купує, нехай не радіє, а хто продас, хай не буде в жалобі, бо сунеться лютість на все многолюддя його!
The time has come, the day is near: let not him who gives a price for goods be glad, or him who gets the price have sorrow:
ἦκει ὁ καιρὸς ἰδοὺ ἡ ἡμέρα ὁ κτώμενος μὴ χαίρτω καὶ ὁ πωλῶν μὴ θρηνεῖτω
- 13 Бо до проданого не повернеться вже продавець, хоча б залишився при житті між живими, бо пророцтво про все многолюддя їхнє не відміниться, і ніхто беззаконням своїм не зміцнить свого життя...
For the trader will not go back to the things for which he had his price, even while he is still living:
διότι ὁ κτώμενος πρὸς τὸν πωλοῦντα οὐκέτι μὴ ἐπιστρέψῃ καὶ ἄνθρωπος ἐν ὀφθαλμῷ ζωῆς αὐτοῦ οὐ κρατήσῃ

- 14 Засурмлять у сурму та все приготують, та не піде ніхто на війну, бо на все многолюддя його Моя лютьість!
And he who has given a price for goods will not get them, for my wrath is on all of them.
σαλπίζατε ἐν σάλπιγγι καὶ κρίνατε τὰ σύμπαντα
- 15 На вулиці меч, моровиця ж та голод у домі, хто на полі помре від меча, з хто в місті зжере того голод та мор...
Outside is the sword, and inside disease and need of food: he who is in the open country will be put to the sword; he who is in the town will come to his end through need of food and disease.
ὁ πόλεμος ἐν ῥομφαίᾳ ἔξωθεν καὶ ὁ λιμὸς καὶ ὁ θάνατος ἔσωθεν ὁ ἐν τῷ πεδίῳ ἐν ῥομφαίᾳ τελευτήσει τοὺς δὲ ἐν τῇ πόλει λιμὸς καὶ θάνατος συντελέσει
- 16 ¶ I врятовані з них повтікають, і будуть на горах, немов голуби із долин, всі будуть стогнати, кожен за гріх свій...
And those of them who get away safely will go and be in the secret places like the doves of the valleys, all of them will come to death, every one in his sin.
καὶ ἀνασωθήσονται οἱ ἀνασωζόμενοι ἐξ αὐτῶν καὶ ἔσονται ἐπὶ τῶν ὄρέων πάντας ἀποκτενῶ ἕκαστον ἐν ταῖς ἀδικίαις αὐτοῦ
- 17 Усі руки ослабнуть, затремтять, як вода, всі коліна,
All hands will be feeble and all knees without strength, like water.
πᾶσαι χεῖρες ἐκλυθήσονται καὶ πάντες μηροὶ μολυνθήσονται ὑγρασίᾳ
- 18 і веретами повідперізуються, і покрис їх страх, і на кожнім лиці буде сором, а на всіх головах їхніх жалобна та лисина...
And they will put haircloth round them, and deep fear will be covering them; and shame will be on all faces, and the hair gone from all their heads.
καὶ περιζώσονται σάκκους καὶ καλύψει αὐτοὺς θάμβος καὶ ἐπὶ πᾶν πρόσωπον αἰσχύνῃ ἐπ' αὐτούς καὶ ἐπὶ πᾶσαν κεφαλὴν φαλάκρωμα
- 19 Вони повикидають на вулицю срібло своє, і за ніщо їхнє золото стане, їхнє срібло та золото їхнє не буде могли врятувати їх у день гніву Господнього, ним не наситять своєї душі й своє о цутра вони не наповнять, бо їхня провина була перешкодою!
They will put out their silver into the streets, and their gold will be as an unclean thing; their silver and their gold will not be able to keep them safe in the day of the wrath of the Lord; they will not get their desire or have food for their need: because it has been the cause of their falling into sin.
τὸ ἀργύριον αὐτῶν ριφίησεται ἐν ταῖς πλατείαις καὶ τὸ χρυσίον αὐτῶν ὑπεροφθήσεται αἰ ψυχὰι αὐτῶν οὐ μὴ ἐμπλησθῶσιν καὶ αἱ κοιλίαι αὐτῶν οὐ μὴ πληρωθῶσιν διότι βάσανος τῶν ἀδικιῶν αὐτῶν ἐγένετο
- 20 А гордість вчинили за славу оздобу свою, у ній наробили бовванів гидоти своєї й обриджень своїх, тому їм оберну Я її на нечистість,
As for their beautiful ornament, they had put it on high, and had made the images of their disgusting and hated things in it: for this cause I have made it an unclean thing to them.
ἐκλεκτὰ κόσμου εἰς ὑπερηφανίαν ἔθεντο αὐτὰ καὶ εἰκόνας τῶν βδελυγμάτων αὐτῶν ἐποίησαν ἐξ αὐτῶν ἔνεκεν τούτου δέδωκα αὐτὰ αὐτοῖς εἰς ἀκαθαρσίαν
- 21 і віддам її в руку чужих на грабунок, а нечестивим землі на здобич...
And I will give it into the hands of men from strange lands who will take it by force, and to the evil-doers of the earth to have for themselves; and they will make it unholy.
καὶ παραδώσω αὐτὰ εἰς χεῖρας ἀλλοτριῶν τοῦ διαρπάσαι αὐτὰ καὶ τοῖς λοιμοῖς τῆς γῆς εἰς σκῦλα καὶ βεβηλώσουσιν αὐτὰ
- 22 І обличчя Своє відверну Я від них, і вони побезчестять Мій скарб, і ввійдуть до нього насильники та й побезчестять його...
And my face will be turned away from them, and they will make my secret place unholy: violent men will go into it and make it unholy.
καὶ ἀποστρέψω τὸ πρόσωπόν μου ἀπ' αὐτῶν καὶ μιανοῦσιν τὴν ἐπισκοπὴν μου καὶ εἰσελεύσονται εἰς αὐτὰ ἀφυλάκτως καὶ βεβηλώσουσιν αὐτὰ
- 23 ¶ Зроби ланцюга, бо земля переповнилась правом кривавим, а місто насильством наповнилось...
Make the chain: for the land is full of crimes of blood, and the town is full of violent acts.
καὶ ποιήσουσι φερμὸν διότι ἡ γῆ πλήρης λαῶν καὶ ἡ πόλις πλήρης ἀνομίας
- 24 І наведу Я найзліших із народів, і посядуть вони доми їхні, і гордість вельможних спиню, і святощі їхні побезчещені будуть!
For this reason I will send the worst of the nations and they will take their houses for themselves: I will make the pride of their strength come to an end; and their holy places will be made unclean.
καὶ ἀποστρέψω τὸ φρύαγμα τῆς ἰσχύος αὐτῶν καὶ μιανθήσεται τὰ ἅγια αὐτῶν
- 25 Загибіль іде, й вони будуть шукати спокою та не буде його...
Shaking fear is coming; and they will be looking for peace, and there will be no peace.
ἐξίλασμός ἤξει καὶ ζητήσει εἰρήνην καὶ οὐκ ἔσται
- 26 Прийде біда до біди, й буде звістка до звістки, і будуть шукати пророцтва в пророка, та згине Закон у священників і рада у старших...
Destruction will come on destruction, and one story after another; and the vision of the prophet will be shamed, and knowledge of the law will come to an end among the priests, and wisdom among the old.
οὐαὶ ἐπὶ οὐαὶ ἔσται καὶ ἀγγελία ἐπ' ἀγγελίαν ἔσται καὶ ζητηθήσεται ὄρασις ἐκ προφήτου καὶ νόμος ἀπολείται ἐξ ἱερέως καὶ βουλή ἐκ πρεσβυτέρων

- 27 Цар буде в жалобі, і страхом зодягнеться князь, а руки народу землі затремтять... За дорогами їхніми їм учиню, і судитиму їх їхніми судами, і пізнають, що Я то Господь!
 The king will give himself up to sorrow, and the ruler will be clothed with wonder, and the hands of the people of the land will be troubled: I will give them punishment for their ways, judging them as it is right for them to be judged; and they will be certain that I am the Lord.
 ἄρχων ἐνδύσεται ἀφανισμόν καὶ αἱ χεῖρες τοῦ λαοῦ τῆς γῆς παραλυθήσονται κατὰ τὰς ὁδοὺς αὐτῶν ποιήσω αὐτοῖς καὶ ἐν τοῖς κρίμασιν αὐτῶν ἐκδικήσω αὐτούς καὶ γνώσονται ὅτι ἐγὼ κύριος
- 1 ¶ I сталося за шостого року, шостого місяця, п'ятого дня місяця сидів я в своєму домі, а Юдині старші сиділи передо мною, то впала там на мене рука Господа Бога.
 Now in the sixth year, in the sixth month, on the fifth day of the month, when I was in my house and the responsible men of Judah were seated before me, the hand of the Lord came on me there.
 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἔκτῳ ἔτει ἐν τῷ πέμπτῳ μηνὶ πέμπτη τοῦ μηνὸς ἐγὼ ἐκαθήμην ἐν τῷ οἴκῳ καὶ οἱ πρεσβύτεροι Ἰουδα ἐκάθηντο ἐνώπιόν μου καὶ ἐγένετο ἐπ' ἐμὲ χεὶρ κυρίου
- 2 I побачив я, аж ось подоба, на вигляд чоловіка: від виду стегон його й додолу огонь, а від стегон його й догори на вигляд сяйва, ніби палаюча мідь.
 And looking, I saw a form like fire; from the middle of his body and down there was fire: and up from the middle of his body a sort of shining, like electrum.
 καὶ εἶδον καὶ ἰδοὺ ὁμοίωμα ἀνδρὸς ἀπὸ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ καὶ ἔως κάτω πῦρ καὶ ἀπὸ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ ὑπεράνω ὡς ὄρασις ἠλέκτρου
- 3 I витягнув Він подобу руки, і взяв мене за волосся моєї голови, а Дух підійняв мене між землею та між небом, і впровадив мене до Єрусалиму в Божих видіннях, до входу внутрішньої брами, зверненої на північ, де місце перебування ідола, що викликає заздрість.
 And he put out the form of a hand and took me by the hair of my head; and the wind, lifting me up between the earth and the heaven, took me in the visions of God to Jerusalem, to the way into the inner door facing to the north; where was the seat of the image of envy.
 καὶ ἐξέτεινεν ὁμοίωμα χειρὸς καὶ ἀνέλαβέν με τῆς κορυφῆς μου καὶ ἀνέλαβέν με πνεῦμα ἀνὰ μέσον τῆς γῆς καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἤγαγέν με εἰς ἱερουσαλημ ἐν ὁράσει θεοῦ ἐπὶ τὰ πρόθυρα τῆς πύλης τῆς ἐσωτέρας τῆς βλεπούσης πρὸς βορρᾶν οὗ ἦν ἡ στήλη τοῦ κτωμένου
- 4 I ось була там слава Ізраїлевого Бога, як той вид, що я бачив у долині!
 And I saw the glory of the Lord there, as in the vision which I saw in the valley.
 καὶ ἰδοὺ ἐκεῖ ἦν δόξα κυρίου θεοῦ Ἰσραηλ κατὰ τὴν ὄρασιν ἣν εἶδον ἐν τῷ πεδίῳ
- 5 I сказав Він до мене: Сину людський, зведи очі свої в напрямі на північ! I звів я очі свої в напрямі на північ, аж ось з півночі, від брами жертівника, був той ідол заздрости при вході.
 Then he said to me, Son of man, now let your eyes be lifted up in the direction of the north; and on looking in the direction of the north, to the north of the doorway of the altar, I saw this image of envy by the way in.
 καὶ εἶπεν πρὸς με υἱὲ ἀνθρώπου ἀνάβλεψον τοῖς ὀφθαλμοῖς σου πρὸς βορρᾶν καὶ ἀνέβλεψα τοῖς ὀφθαλμοῖς μου πρὸς βορρᾶν καὶ ἰδοὺ ἀπὸ βορρᾶ ἐπὶ τὴν πύλην τὴν πρὸς ἀνατολὰς
- 6 I сказав Він до мене: Сину людський, чи ти бачиш, що вони роблять! Це великі гидоти, що Ізраїлів дім робить тут, щоб віддалитися від Моєї святині! Та ти знову побачиш іще більші гидоти.
 And he said to me, Son of man, do you see what they are doing? even the very disgusting things which the children of Israel are doing here, causing me to go far away from my holy place? but you will see other most disgusting things.
 καὶ εἶπεν πρὸς με υἱὲ ἀνθρώπου ἐώρακας τί οὗτοι ποιοῦσιν ἀνομίας μεγάλας ποιοῦσιν ὧδε τοῦ ἀπέχεσθαι ἀπὸ τῶν ἁγίων μου καὶ ἔτι ὄψει ἀνομίας μείζονας
- 7 ¶ I привів мене до входу подвір'я, і побачив я, аж ось дірка в стіні!
 And he took me to the door of the open place; and looking, I saw a hole in the wall.
 καὶ εἰσήγαγέν με ἐπὶ τὰ πρόθυρα τῆς αὐλῆς
- 8 I сказав Він мені: Сину людський, прокопай дірку в стіні! I прокопав я в стіні, аж ось вхід!
 And he said to me, Son of man, make a hole in the wall: and after making a hole in the wall I saw a door.
 καὶ εἶπεν πρὸς με υἱὲ ἀνθρώπου ὄρυξον καὶ ὄρυξα καὶ ἰδοὺ θύρα μία
- 9 I сказав Він до мене: Увійди, і побач ті злі гидоти, які вони роблять отут!
 And he said to me, Go in and see the evil and disgusting things which they are doing here.
 καὶ εἶπεν πρὸς με εἴσελθε καὶ ἰδὲ τὰς ἀνομίας ἃς οὗτοι ποιοῦσιν ὧδε
- 10 I увійшов я й побачив, аж ось усякий вид плазуна та огидливої звірини, і всякі божки Ізраїлевого дому, накреслені на стіні навколо кругом...
 So I went in and saw; and there every sort of living thing which goes flat on the earth, and unclean beasts, and all the images of the children of Israel, were pictured round about on the wall.
 καὶ εἰσῆλθον καὶ εἶδον καὶ ἰδοὺ μάταια βδελύγματα καὶ πάντα τὰ εἶδωλα οἴκου Ἰσραηλ διαγεγραμμένα ἐπ' αὐτοῦ κύκλῳ

- 11 A сімдесят чоловіка зо старших Израїлевого дому та Язаниа, Шафанів син, що стояв посеред них, стояли перед ними, і кожен мав у своїй руці свою кадильницю, і підіймалися пахощі з хмари кадила.
 And before them seventy of the responsible men of the children of Israel had taken their places, every man with a vessel for burning perfumes in his hand, and in the middle of them was Jaazaniah, the son of Shaphan; and a cloud of smoke went up from the burning perfume.
 και ἑβδομήκοντα ἄνδρες ἐκ τῶν πρεσβυτέρων οἴκου ἰσραηλ καὶ ιαζονιας ὁ τοῦ σαφαν ἐν μέσῳ αὐτῶν εἰστήκει πρὸ προσώπου αὐτῶν καὶ ἕκαστος θυμιατήριον αὐτοῦ εἶχεν ἐν τῇ χειρὶ καὶ ἡ ἀτμίς τοῦ θυμιάματος ἀνέβαινεν
- 12 I сказав Він до мене: Чи бачив ти, сину людський, що роблять Израїлеві старші в темноті, кожен у кімнатах своїх ідолів? Бо говорять вони: Господь нас не бачить, Господь покинув цю Край...
 And he said to me, Son of man, have you seen what the responsible men of the children of Israel do in the dark, every man in his room of pictured images? for they say, The Lord does not see us; the Lord has gone away from the land.
 και εἶπεν πρὸς με υἱὲ ἀνθρώπου ἐώρακας ἃ οἱ πρεσβύτεροι τοῦ οἴκου ἰσραηλ ποιοῦσιν ἕκαστος αὐτῶν ἐν τῷ κοιτῶνι τῷ κρυπτῷ αὐτῶν διότι εἶπαν οὐχ ὁρᾷ ὁ κύριος ἐγκαταέλειπεν κύριος τὴν γῆν
- 13 ¶ I сказав Він до мене: Ти знову побачиш ще більші гидоти, які вони роблять.
 Then he said to me, You will see even more disgusting things which they do.
 και εἶπεν πρὸς με ἐτι ὄψει ἀνομίας μείζονας ἄς οὗτοι ποιοῦσιν
- 14 I Він запровадив мене до входу до брами Господнього дому що на півночі, аж ось там сидять жінки, що оплакували Таммуза.
 Then he took me to the door of the way into the Lord's house looking to the north; and there women were seated weeping for Tammuz.
 και εἰσήγαγέ με ἐπὶ τὰ πρόθυρα τῆς πόλης οἴκου κυρίου τῆς βλεπούσης πρὸς βορρᾶν καὶ ἰδοὺ ἐκεῖ γυναῖκες καθήμεναι θρηνοῦσαι τὸν θαμμουζ
- 15 I сказав Він до мене: Чи ти бачив, сину людський? Ти знову побачиш гидоти ще більші від цих!
 Then he said to me, Have you seen this, O son of man? you will see even more disgusting things than these.
 και εἶπεν πρὸς με υἱὲ ἀνθρώπου ἐώρακας καὶ ἐτι ὄψει ἐπιτηδεύματα μείζονα τούτων
- 16 I Він запровадив мене до внутрішнього подвір'я Господнього дому. Аж ось при вході до Господнього храму, між притвором та між жертвником, було біля двадцяти й п'яти чоловіка: спини їхні до Господнього храму, а їхні обличчя на схід, і вони кланялися до сходу, до сонця.
 And he took me into the inner square of the Lord's house, and at the door of the Temple of the Lord, between the covered way and the altar, there were about twenty-five men with their backs turned to the Temple of the Lord and their faces turned to the east; and they were worshipping the sun, turning to the east.
 και εἰσήγαγέ με εἰς τὴν αὐλὴν οἴκου κυρίου τὴν ἐσωτέραν καὶ ἰδοὺ ἐπὶ τῶν προθύρων τοῦ ναοῦ κυρίου ἀνὰ μέσον τῶν αἰαμ καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ θυσιαστηρίου ὡς εἴκοσι ἄνδρες τὰ ὀπίσθια αὐτῶν πρὸς τὸν ναὸν τοῦ κυρίου καὶ τὰ πρόσωπα αὐτῶν ἀπέναντι καὶ οὗτοι προσκυνοῦσιν τῷ ἡλίῳ
- 17 I сказав Він до мене: Чи ти бачив, сину людський? Чи легко Юдиному дому, щоб не робити тих гидот, які вони роблять отут? Бо вони наповнили Край насильством, і знову гнівають Мене, й ось вони держать зелені галузки при носі своїм.
 Then he said to me, Have you seen this, O son of man? is it a small thing to the children of Judah that they do the disgusting things which they are doing here? for they have made the land full of violent behaviour, making me angry again and again: and see, they put the branch to my nose.
 και εἶπεν πρὸς με ἐώρακας υἱὲ ἀνθρώπου μὴ μικρὰ τῷ οἴκῳ ἰουδα τοῦ ποιεῖν τὰς ἀνομίας ἄς πεποιήκασιν ὧδε διότι ἐπλησαν τὴν γῆν ἀνομίας καὶ ἰδοὺ αὐτοὶ ὡς μυκτηρίζοντες
- 18 Тому то й Я зроблю з лютістю: око Моє не змидується, і милосердя не буду Я мати. I вони будуть кликати сильним голосом в вуха Мої, та Я їх не почую!...
 For this reason I will let loose my wrath: my eye will not have mercy, and I will have no pity.
 και ἐγὼ ποιήσω αὐτοῖς μετὰ θυμοῦ οὐ φείσεται ὁ ὀφθαλμὸς μου οὐδὲ μὴ ἐλεήσω
- 1 ¶ I кликнув Він в уші мої сильним голосом, кажучи: Наблизьте карателів міста, і кожен нехай має в своїй руці свої нищівні знаряддя.
 Then crying out in my hearing in a loud voice, he said, Let the overseers of the town come near, every man armed.
 και ἀνέκραγεν εἰς τὰ ὦτά μου φωνῇ μεγάλῃ λέγων ἤγγικεν ἡ ἐκδίκησις τῆς πόλεως καὶ ἕκαστος εἶχεν τὰ σκεύη τῆς ἐξολεθρευσεως ἐν χειρὶ αὐτοῦ
- 2 I ось прийшли шість чоловіка з дороги горішньої брами, що звернена на північ, і кожен мав у своїй руці свої знаряддя розбивання, а серед них один чоловік був одягнений в льяне, а писарський каламар був при стегнах його. I вони прийшли, і стали при мідяному жертвнику.
 And six men came from the way of the higher doorway looking to the north, every man with his axe in his hand: and one man among them was clothed in linen, with a writer's inkpot at his side.
 And they went in and took their places by the brass altar.
 και ἰδοὺ ἕξ ἄνδρες ἤρχοντο ἀπὸ τῆς ὁδοῦ τῆς πύλης τῆς ὑψηλῆς τῆς βλεπούσης πρὸς βορρᾶν καὶ ἕκαστος πέλυξ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ καὶ εἷς ἀνὴρ ἐν μέσῳ αὐτῶν ἐνδεδυκὸς ποδήρη καὶ ζώνη σαπφείρου ἢ ἐπὶ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ καὶ εἰσῆλθον καὶ ἐστησαν ἐχόμενοι τοῦ θυσιαστηρίου τοῦ χαλκοῦ

- 3 А слава Израїлевого Бога піднялася з-над Херувима, що була над ним, до порога дому. І закликав Він чоловіка, одягненого в льянє, що писарський каламар був при стегнах його.
And the glory of the God of Israel had gone up from the winged ones on which it was resting, to the doorstep of the house. And crying out to the man clothed in linen who had the writer's inkpot at his side,
 και δόξα θεοῦ τοῦ ἰσραηλ ἀνέβη ἀπὸ τῶν χερουβιν ἡ οὐσα ἐπ' αὐτῶν εἰς τὸ αἶθριον τοῦ οἴκου καὶ ἐκάλεσεν τὸν ἄνδρα τὸν ἐνδεδυκότα τὸν ποδήρη ὃς εἶχεν ἐπὶ τῆς ὀσφύος αὐτοῦ τὴν ζώνην
- 4 І сказав Господь до нього: Перейди серединою міста, серединою Єрусалиму, і зроби знака на чолах людей, що зідхають та стогнуть над усіма тими гидотами, що робляться в його сере дині.
The Lord said to him, Go through the town, through the middle of Jerusalem, and put a mark on the brows of the men who are sorrowing and crying for all the disgusting things which are done in it.
 και εἶπεν πρὸς αὐτὸν διελθε μέσσην τὴν ἱερουσαλημ καὶ δὸς τὸ σημεῖον ἐπὶ τὰ μέτωπα τῶν ἀνδρῶν τῶν καταστεναζόντων καὶ τῶν κατοδυνωμένων ἐπὶ πάσαις ταῖς ἀνομίαις ταῖς γινομέναις ἐν μέσῳ αὐτῆς
- 5 ¶ А до інших Він сказав при мені: Ходить за ним у місті, і вбивайте; нехай ваше око не має милосердя, і ви не змилюйтеся!
And to these he said in my hearing, Go through the town after him using your axes: do not let your eyes have mercy, and have no pity:
 και τούτοις εἶπεν ἀκούοντός μου πορεύεσθε ὀπίσω αὐτοῦ εἰς τὴν πόλιν καὶ κόπτετε καὶ μὴ φείδεσθε τοῖς ὀφθαλμοῖς ὑμῶν καὶ μὴ ἐλεήσητε
- 6 Старого, юнака, і дівчину, і дітей та жінок позабивайте доценту, а до кожної людини, що на ній цей знак, не підійдете; а зачнете від Мосї святині... І зачали вони від тих старих людей , що були перед домом.
Give up to destruction old men and young men and virgins, little children and women: but do not come near any man who has the mark on him: and make a start at my holy place. So they made a start with the old men who were before the house.
 πρεσβύτερον καὶ νεανίσκον καὶ παρθένον καὶ νήπια καὶ γυναῖκας ἀποκτείνετε εἰς ἐξάλειψιν ἐπὶ δὲ πάντας ἐφ' οὓς ἐστὶν τὸ σημεῖον μὴ ἐγγίσητε καὶ ἀπὸ τῶν ἁγίων μου ἄρξασθε καὶ ἤρξαντο ἀπὸ τῶν ἀνδρῶν τῶν πρεσβυτέρων οἱ ἦσαν ἔσω ἐν τῷ οἴκῳ
- 7 І сказав Він до них: Занечиститі цей дім, і наповніть подвір'я трупами, і вийдіть! І вони повиходили, і вбивали в місті.
And he said to them, Make the house unclean, make the open places full of dead: go forward and send destruction on the town.
 και εἶπεν πρὸς αὐτοὺς μίανετε τὸν οἶκον καὶ πλήσατε τὰς ὁδοὺς νεκρῶν ἐκπορευόμενοι καὶ κόπτετε
- 8 І сталося, коли вони вбивали, то я позостався, і впав на своє обличчя, і кликав та казав: О Господи, Боже, чи Ти вигубиш увесь останок Израїлів, виливаючи гнів Свій на Єрусалим?
Now while they were doing so, and I was untouched, I went down on my face, and crying out, I said, Ah, Lord! will you give all the rest of Israel to destruction in letting loose your wrath on Jerusalem?
 και ἐγένετο ἐν τῷ κόπτειν αὐτοὺς καὶ πίπτω ἐπὶ πρόσωπόν μου καὶ ἀνεβόησα καὶ εἶπα οἴμμοι κύριε ἐξελείφεις σὺ τοὺς καταλοιπούς τοῦ ἰσραηλ ἐν τῷ ἐκχέαι σε τὸν θυμόν σου ἐπὶ ἱερουσαλημ
- 9 І сказав Він до мене: Провина дому Израїля й Юди дуже-дуже велика, і земля наповнена душогубствами, а місто повне кривди. Бо вони кажуть: Господь покинув цей Край, і Господь не бачить...
Then he said to me, The sin of the children of Israel and Judah is very, very great, and the land is full of blood and the town full of evil ways: for they say, The Lord has gone away from the land, and the Lord does not see.
 και εἶπεν πρὸς με ἀδικία τοῦ οἴκου ἰσραηλ καὶ ἰουδα μεμεγάλυνται σφόδρα σφόδρα ὅτι ἐπλήσθη ἡ γῆ λαῶν πολλῶν καὶ ἡ πόλις ἐπλήσθη ἀδικίας καὶ ἀκαθαρσίας ὅτι εἶπαν ἐγκαταέλειπεν κύριος τὴν γῆν οὐκ ἐφορᾷ ὁ κύριος
- 10 І також Я, не змилюсь око Мос, і не змилюсь Я, їхню дорогу Я дам на їхню голову!
And as for me, my eye will not have mercy, and I will have no pity, but I will send the punishment of their ways on their heads.
 και οὐ φείσεται μου ὁ ὀφθαλμός οὐδὲ μὴ ἐλεήσω τὰς ὁδοὺς αὐτῶν εἰς κεφαλὰς αὐτῶν δέδωκα
- 11 І ось чоловік, одягнений в льянє, що каламар був при стегнах його, приніс відповідь, кажучи: Я зробив, як мені наказав Ти!
Then the man clothed in linen, who had the inkpot at his side, came back and said, I have done what you gave me orders to do.
 και ἰδοὺ ὁ ἄνθρωπος ὁ ἐνδεδυκὸς τὸν ποδήρη καὶ ἐξωσμένος τῇ ζώνῃ τὴν ὀσφὺν αὐτοῦ καὶ ἀπεκρίνατο λέγων πεποίηκα καθὼς ἐνετείλω μοι
- 1 ¶ І побачив я, аж ось на небозводі, що на голові Херувимів, було щось, як камінь сапфір, на вигляд подоби трону бачилося на них.
Then looking, I saw that on the arch which was over the head of the winged ones there was seen over them what seemed like a sapphire stone, having the form of a king's seat.
 και εἶδον καὶ ἰδοὺ ἐπάνω τοῦ στερεώματος τοῦ ὑπὲρ κεφαλῆς τῶν χερουβιν ὡς λίθος σαπφείρου ὁμοίωμα θρόνου ἐπ' αὐτῶν

- 2 I Βίη промовив до того чоловіка, одягненого в льяняне, та й сказав: Увійди поміж колеса під Херувимом, і наповни свої жмені вугликами огню з-поміж Херувимів, і кинь на місто! І він увійшов перед моїми очима.
 And he said to the man clothed in linen, Go in between the wheels, under the winged ones, and get your two hands full of burning coals from between the winged ones and send them in a shower over the town. And he went in before my eyes.
 καὶ εἶπεν πρὸς τὸν ἄνδρα τὸν ἐνδεδυκότα τὴν στολὴν εἰσελθε εἰς τὸ μέσον τῶν τροχῶν τῶν ὑποκάτω τῶν χερουβὶν καὶ πλησον τὰς δράκας σου ἀνθρώκων πυρὸς ἐκ μέσου τῶν χερουβὶν καὶ διασκόρπισον ἐπὶ τὴν πόλιν καὶ εἰσῆλθεν ἐνώπιόν μου
- 3 А Херувими стояли з правого боку дому, коли входив чоловік, і хмара наповнила внутрішнє подвір'я.
 Now the winged ones were stationed on the right side of the house when the man went in; and the inner square was full of the cloud.
 καὶ τὰ χερουβὶν εἰστήκει ἐκ δεξιῶν τοῦ οἴκου ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι τὸν ἄνδρα καὶ ἡ νεφέλη ἐπλησεν τὴν αὐλὴν τὴν ἐσωτέραν
- 4 І піднялася слава Господня з-над Херувима на поріг дому, і наповнився дим хмарою, а подвір'я наповнилося сяйвом Господньої слави.
 And the glory of the Lord went up from the winged ones and came to rest over the doorstep of the house; and the house was full of the cloud and the open square was full of the shining of the Lord's glory.
 καὶ ἀπήρεν ἡ δόξα κυρίου ἀπὸ τῶν χερουβὶν εἰς τὸ αἶθριον τοῦ οἴκου καὶ ἐπλησεν τὸν οἶκον ἡ νεφέλη καὶ ἡ αὐλὴ ἐπλήσθη τοῦ φέγγους τῆς δόξης κυρίου
- 5 А шум крил Херувимів був чутий аж до зовнішнього подвір'я, як голос Бога Всемогутнього, коли Βίη говорить.
 And the sound of the wings of the winged ones was clear even in the outer square, like the voice of the Ruler of all.
 καὶ φωνὴ τῶν πτερύγων τῶν χερουβὶν ἠκούετο ἕως τῆς αὐλῆς τῆς ἐξωτερῆς ὡς φωνὴ θεοῦ σαδδαὶ λαλοῦντος
- 6 І сталося, коли Βίη наказав чоловікові, одягненому в льяняне, кажучи: Візьми огонь поміж колесами з-під Херувимів, то той прийшов і став при колесі.
 And when he gave orders to the man clothed in linen, saying, Take fire from between the wheels, from between the winged ones, then he went in and took his place at the side of a wheel.
 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐντέλλεσθαι αὐτὸν τῷ ἀνδρὶ τῷ ἐνδεδυκότῃ τὴν στολὴν τὴν ἁγίαν λέγων λαβὲ πῦρ ἐκ μέσου τῶν τροχῶν ἐκ μέσου τῶν χερουβὶν καὶ εἰσῆλθεν καὶ ἔστη ἐχόμενος τῶν τροχῶν
- 7 І Херувим простягнув свою руку з-поміж Херувимів до огню, що поміж Херувимами, і взяв, і дав до жмені одягненого в льяняне, а той узяв і вийшов.
 And stretching out his hand to the fire which was between the winged ones, he took some of it and went out.
 καὶ ἐξέτεινεν τὴν χεῖρα αὐτοῦ εἰς μέσον τοῦ πυρὸς τοῦ ὄντος ἐν μέσῳ τῶν χερουβὶν καὶ ἔλαβεν καὶ ἔδωκεν εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ἐνδεδυκότος τὴν στολὴν τὴν ἁγίαν καὶ ἔλαβεν καὶ ἐξῆλθεν
- 8 ¶ І показалася в Херувимів подоба людської руки під їхніми крилами.
 And I saw the form of a man's hands among the winged ones under their wings.
 καὶ εἶδον τὰ χερουβὶν ὁμοίωμα χειρῶν ἀνθρώπων ὑποκάτωθεν τῶν πτερύγων αὐτῶν
- 9 І я побачив, аж ось чотири колеса при Херувимах, по одному колесі при кожному Херувимі, а вид тих колес, ніби вигляд каменя хризоліта.
 And looking, I saw four wheels by the side of the winged ones, one wheel by the side of a winged one and another wheel by the side of another: and the wheels were like the colour of a beryl stone to the eye.
 καὶ εἶδον καὶ ἰδοὺ τροχοὶ τέσσαρες εἰστήκεισαν ἐχόμενοι τῶν χερουβὶν τροχὸς εἷς ἐχόμενος χερουβὸς ἐνός καὶ ἡ ὄψις τῶν τροχῶν ὡς ὄψις λίθου ἁνθρακος
- 10 А їхній вигляд подоба одна чотирьом їм, як коли б колесо було в колесі.
 In form the four of them were all the same, they seemed like a wheel inside a wheel.
 καὶ ἡ ὄψις αὐτῶν ὁμοίωμα ἐν τοῖς τέσσαρσιν ὃν τρόπον ὅταν ᾖ τροχὸς ἐν μέσῳ τροχοῦ
- 11 В ході своїй вони йшли на чотири свої боки, не оберталися в ході своїй, бо до того місця, куди обернеться голова, за нею йшли вони, не оберталися в ході своїй.
 When they were moving, they went on their four sides without turning; they went after the head in the direction in which it was looking; they went without turning.
 ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτὰ εἰς τὰ τέσσαρα μέρη αὐτῶν ἐπορεύοντο οὐκ ἐπέστρεφον ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτὰ ὅτι εἰς ὃν ἂν τόπον ἐπέβλεψεν ἡ ἀρχὴ ἢ μία ἐπορεύοντο καὶ οὐκ ἐπέστρεφον ἐν τῷ πορεύεσθαι αὐτὰ
- 12 А все їхнє тіло, і їхня спина, і їхні руки, і їхні крила, і ті колеса були повні очей навколо, всі чотири мали колеса.
 And the edges of the four wheels were full of eyes round about.
 καὶ οἱ ὠῶτοι αὐτῶν καὶ αἱ χεῖρες αὐτῶν καὶ αἱ πτέρυγες αὐτῶν καὶ οἱ τροχοὶ πλήρεις ὀφθαλμῶν κυκλόθεν τοῖς τέσσαρσιν τροχοῖς αὐτῶν
- 13 А ці колеса були кликані при мені Галгал.
 As for the wheels, they were named in my hearing, the circling wheels.
 τοῖς δὲ τροχοῖς τούτοις ἐπεκλήθη γελγελ ἀκούοντός μου

- 15 **І піднялися ті Херувими. Це та жива істота, яку я бачив на річці Кевар.**
And the winged ones went up on high: this is the living being which I saw by the river Chebar.
 και ἤραν τὰ χερουβιν τοῦτο τὸ ζῶον ὃ εἶδον ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ τοῦ χοβαρ
- 16 **А коли йшли ті Херувими, то йшли й ті колеса при них, а коли ті Херувими підіймають свої крила, щоб знятись із землі, не відвертаються також ті колеса від них.**
And when the winged ones went, the wheels went by their side: and when their wings were lifted to take them up from the earth, the wheels were not turned from their side.
 και ἐν τῷ πορεύεσθαι τὰ χερουβιν ἐπορεύοντο οἱ τροχοὶ καὶ οὗτοι ἐχόμενοι αὐτῶν καὶ ἐν τῷ ἐξαιρεῖν τὰ χερουβιν τὰς πτέρυγας αὐτῶν τοῦ μετεωρίζεσθαι ἀπὸ τῆς γῆς οὐκ ἐπέστρεφον οἱ τροχοὶ αὐτῶν
- 17 **Коли ті ставали, ставали й вони, а коли ті підіймалися, підіймалися й вони, бо в них був дух живої істоти.**
When they were at rest in their place, these were at rest; when they were lifted up, these went up with them: for the spirit of life was in them.
 ἐν τῷ ἐστάναι αὐτὰ εἰστήκεισαν καὶ ἐν τῷ μετεωρίζεσθαι αὐτὰ ἐμετεωρίζοντο μετ' αὐτῶν διότι πνεῦμα ζωῆς ἐν αὐτοῖς ἦν
- 18 **І вийшла слава Господня з-над порога дому, і стала над Херувимами.**
Then the glory of the Lord went out from the doorstep of the house, and came to rest over the winged ones.
 και ἐξῆλθεν δόξα κυρίου ἀπὸ τοῦ οἴκου καὶ ἐπέβη ἐπὶ τὰ χερουβιν
- 19 **І підняли Херувими свої крила, і знялися з землі на моїх очах, коли вони йшли, а ті колеса побіч них, і стали при вході до східної брами Господнього дому, а слава Ізраїлевого Бога зверху над ними.**
And the winged ones, lifting up their wings, went up from the earth before my eyes, with the wheels by their side: and they came to rest at the east doorway of the Lord's house; and the glory of the God of Israel was over them on high.
 και ἀνέλαβον τὰ χερουβιν τὰς πτέρυγας αὐτῶν καὶ ἐμετεωρίσθησαν ἀπὸ τῆς γῆς ἐνώπιον ἐμοῦ ἐν τῷ ἐξελεῖν αὐτὰ καὶ οἱ τροχοὶ ἐχόμενοι αὐτῶν καὶ ἔστησαν ἐπὶ τὰ πρόθυρα τῆς πόλης οἴκου κυρίου τῆς ἀπέναντι καὶ δόξα θεοῦ ἰσραηλ ἦν ἐπ' αὐτῶν ὑπεράνω
- 20 **Це та жива істота, яку я бачив під Богом Ізраїлевим над річкою Кевар. І я пізнав, що це Херувими.**
This is the living being which I saw under the God of Israel by the river Chebar; and it was clear to me that they were the winged ones.
 τοῦτο τὸ ζῶον ἐστὶν ὃ εἶδον ὑποκάτω θεοῦ ἰσραηλ ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ τοῦ χοβαρ καὶ ἔγνων ὅτι χερουβιν ἐστὶν
- 21 **У кожного було по чотири обличчі, у кожного чотири крилі, а під їхніми крилами подоба людських рук.**
Every one had four faces and every one had four wings; and hands like a man's hands were under their wings.
 τέσσαρα πρόσωπα τῷ ἐνὶ καὶ ὀκτὼ πτέρυγες τῷ ἐνὶ καὶ ὁμοίωμα χειρῶν ἀνθρώπου ὑποκάτωθεν τῶν πτερύγων αὐτῶν
- 22 **А подоба їхнього обличчя це ті обличчя, які я бачив над річкою Кевар, їхній вигляд та вони самі. Кожен ішов просто вперед.**
As for the form of their faces, they were the faces whose form I saw by the river Chebar; when they went, every one of them went straight forward.
 και ὁμοίωσις τῶν προσώπων αὐτῶν ταῦτα τὰ πρόσωπά ἐστιν ἃ εἶδον ὑποκάτω τῆς δόξης θεοῦ ἰσραηλ ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ τοῦ χοβαρ καὶ αὐτὰ ἕκαστον κατὰ πρόσωπον αὐτῶν ἐπορεύοντο
- 1 ¶ **¶ І підійняв мене Дух, і привів мене до східної брами Господнього дому, що обернена на схід. І ось при вході до брам двадцять і п'ять чоловіка, а серед них бачив я Язанию, сина Аззу рового, та Пелатію, сина Бенаїного, князів народу.**
And the wind, lifting me up, took me to the east doorway of the Lord's house, looking to the east: and at the door I saw twenty-five men; and among them I saw Jaazaniah, the son of Azzur, and Pelatiah, the son of Benaiah, rulers of the people.
 και ἀνέλαβέν με πνεῦμα καὶ ἤγαγέν με ἐπὶ τὴν πόλιν τοῦ οἴκου κυρίου τὴν κατέναντι τὴν βλέπουσαν κατὰ ἀνατολὰς καὶ ἰδοὺ ἐπὶ τῶν προθύρων τῆς πόλης ὡς εἴκοσι καὶ πέντε ἄνδρες καὶ εἶδον ἐν μέσῳ αὐτῶν τὸν ιεζονιαν τὸν τοῦ εζερ καὶ φαλιαν τὸν τοῦ βαναιου τοὺς ἀφηγουμένους τοῦ λαοῦ
- 2 **І сказав Він до мене: Сину людський, оце ті люди, що задумують кривду, і радять злу раду в цьому місті,**
Then he said to me, Son of man, these are the men who are designing evil, who are teaching evil ways in this town:
 και εἶπεν κύριος πρὸς με υἱὲ ἀνθρώπου οὗτοι οἱ ἄνδρες οἱ λογιζόμενοι μάταια καὶ βουλευόμενοι βουλὴν πονηρὰν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ
- 3 **що говорять: Не скоро будувати дома. Воно казан, а ми м'ясо.**
Who say, This is not the time for building houses: this town is the cooking-pot and we are the flesh.
 οἱ λέγοντες οὐχὶ προσφάτως ψκοδόμηνται αἱ οἰκίαι αὕτη ἐστὶν ὁ λέβης ἡμεῖς δὲ τὰ κρέα
- 4 **Тому пророкуй на них, пророкуй, сину людський!**
For this cause be a prophet against them, be a prophet, O son of man.
 διὰ τοῦτο προφήτευσον ἐπ' αὐτούς προφήτευσον υἱὲ ἀνθρώπου

- 5 I зійшов на мене Дух Господній, та й до мене сказав: Скажи: Так говорить Господь: Отак кажете, доме Ізраїлів, і заміри вашого духа Я знаю їх.
And the spirit of the Lord came on me, and he said to me, Say, These are the words of the Lord: This is what you have said, O children of Israel; what comes into your mind is clear to me.
 και ἐπεσεν ἐπ' ἐμὲ πνεῦμα κυρίου και εἶπεν πρὸς με λέγε τάδε λέγει κύριος οὕτως εἶπατε οἶκος ἰσραηλ και τὰ διαβούλια τοῦ πνεύματος ὑμῶν ἐγὼ ἐπίσταμαι
- 6 Ви намножили своїх забитих у цьому місті, і наповнили його вулиці трупами.
You have made great the number of your dead in this town, you have made its streets full of dead men.
 ἐπληθύνατε νεκροὺς ὑμῶν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ και ἐνεπλήσατε τὰς ὁδοὺς αὐτῆς τραυματιῶν
- 7 Тому так говорить Господь Бог: Ваші забиті, що ви їх поклали серед нього, вони те м'ясо, а воно той казан. Та Я випроваджу вас із нього!
For this reason the Lord has said: Your dead whom you have put down in its streets, they are the flesh, and this town is the cooking-pot: but I will make you come out from inside it.
 διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος τοὺς νεκροὺς ὑμῶν οὓς ἐπατάξατε ἐν μέσῳ αὐτῆς οὗτοί εἰσιν τὰ κρέα αὐτῆ δὲ ὁ λέβης ἐστίν και ὑμᾶς ἐξάξω ἐκ μέσου αὐτῆς
- 8 Ви боїтеся меча і меча наведу Я на вас, говорить Господь Бог.
You have been fearing the sword, and I will send the sword on you, says the Lord.
 ῥομφαίαν φοβεῖσθε και ῥομφαίαν ἐπάξω ἐφ' ὑμᾶς λέγει κύριος
- 9 І випроваджу вас із нього, і дам вас у руку чужих, і зроблю між вами присуди!
I will make you come out from inside the town and will give you up into the hands of men from other lands, and will be judge among you.
 και ἐξάξω ὑμᾶς ἐκ μέσου αὐτῆς και παραδώσω ὑμᾶς εἰς χεῖρας ἀλλοτριῶν και ποιήσω ἐν ὑμῖν κρίματα
- 10 Від меча ви попадете; на границі Ізраїля розсуджу вас, і ви пізнасте, що Я то Господь!
You will come to your death by the sword; and I will be your judge in the land of Israel; and you will be certain that I am the Lord.
 ἐν ῥομφαίᾳ πεσεῖσθε ἐπὶ τῶν ὁρίων τοῦ ἰσραηλ κρινῶ ὑμᾶς και ἐπιγνώσεσθε ὅτι ἐγὼ κύριος
- 11 Воно не буде вам казаном, і ви не станете в ньому м'ясом. При границі Ізраїля розсуджу вас!
This town will not be your cooking-pot, and you will not be the flesh inside it; I will be your judge at the limit of the land of Israel;
 αὐτῆ ὑμῖν οὐκ ἔσται εἰς λέβητα και ὑμεῖς οὐ μὴ γένησθε ἐν μέσῳ αὐτῆς εἰς κρέα ἐπὶ τῶν ὁρίων τοῦ ἰσραηλ κρινῶ ὑμᾶς
- 12 І пізнасте ви, що Я Господь, бо за уставами Його ви не ходили, а постанов Моїх не виконували, але виконували за постановами тих народів, що навколо вас.
And you will be certain that I am the Lord: for you have not been guided by my rules or given effect to my orders, but you have been living by the orders of the nations round about you.
 και ἐπιγνώσεσθε διότι ἐγὼ κύριος
- 13 І сталося, коли я пророкував, то Пелатія, син Бенаніїн, помер. І впав я на своє обличчя, і закричав сильним голосом та й сказав: О Господи Боже, Ти робиш кінець з Ізраїлевим останком!...
Now while I was saying these things, death came to Pelatiah, the son of Benaiah. Then falling down on my face and crying out with a loud voice, I said, Ah, Lord! will you put an end to all the rest of Israel?
 και ἐγένετο ἐν τῷ προφητεῦν με και φαλτίας ὁ τοῦ βαναίου ἀπέθανεν και πίπτω ἐπὶ πρόσωπόν μου και ἀνεβόησα φωνῆ μεγάλη και εἶπα οἴμμοι οἴμμοι κύριε εἰς συντέλειαν σὺ ποιεῖς τοὺς καταλοιποὺς τοῦ ἰσραηλ
- 14 ¶ І було мені слово Господнє таке:
And the word of the Lord came to me, saying,
 και ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς με λέγων
- 15 Сину людський, брати твої, брати твої мужі рідні тобі, а весь Ізраїлів дім увесь той, що до них говорили мешканці Єрусалиму: Віддаліться від Господа, нам даний цей Край на володіння,
Son of man, your countrymen, your relations, and all the children of Israel, all of them, are those to whom the people of Jerusalem have said, Go far from the Lord; this land is given to us for a heritage:
 υἱὲ ἀνθρώπου οἱ ἀδελφοί σου και οἱ ἄνδρες τῆς αἰχμαλωσίας σου και πᾶς ὁ οἶκος τοῦ ἰσραηλ συντετέλεσται οἷς εἶπαν αὐτοῖς οἱ κατοικοῦντες ἱερουσαλημ μακρὰν ἀπέχετε ἀπὸ τοῦ κυρίου ἡμῖν δέδοται ἡ γῆ εἰς κληρονομίαν
- 16 тому скажи: Так говорить Господь Бог: Хоч Я віддалив їх поміж народи, і хоч розпоросив їх по краях, проте буду для них хоч малою святиною в тих краях, куди вони ввійшли.
For this reason say, This is what the Lord has said: Though I have had them moved far off among the nations, and though I have sent them wandering among the countries, still I have been a safe place for them for a little time in the countries where they have come.
 διὰ τοῦτο εἰπὸν τάδε λέγει κύριος ὅτι ἀπόσωμαι αὐτοὺς εἰς τὰ ἔθνη και διασκορπιῶ αὐτοὺς εἰς πᾶσαν τὴν γῆν και ἔσομαι αὐτοῖς εἰς ἄγιασμα μικρὸν ἐν ταῖς χώραις οὓς ἂν εισέλθωσιν ἐκεῖ

- 17 **Τому скажи: Так говорить Господь Бог: І позбираю Я вас із народів, зберу з тих країв, серед яких ви розпорошені, і дам вам Ізраїлеву землю.**
Then say, This is what the Lord has said: I will get you together from the peoples, and make you come out of the countries where you have been sent in flight, and I will give you the land of Israel.
διὰ τοῦτο εἰπὸν τάδε λέγει κύριος καὶ εἰσδέξομαι αὐτοὺς ἐκ τῶν ἐθνῶν καὶ συνάξω αὐτοὺς ἐκ τῶν χωρῶν οὗ διέσπειρα αὐτοὺς ἐν αὐταῖς καὶ δώσω αὐτοῖς τὴν γῆν τοῦ Ἰσραὴλ.
- 18 **І вони ввійдуть туди, і викинуть з неї усі мерзоти її та всі гидоти її.**
And they will come there, and take away all the hated and disgusting things from it.
καὶ εἰσελεύσονται ἐκεῖ καὶ ἐξαρθῶσιν πάντα τὰ βδελύγματα αὐτῆς καὶ πάσας τὰς ἀνομίας αὐτῆς ἐξ αὐτῆς
- 19 **І дам їм одне серце, і нового духа дам у вас, і вийму з їхнього тіла серце камінне, і дам їм серце із м'яса,**
And I will give them a new heart, and I will put a new spirit in them; and I will take the heart of stone out of their flesh and give them a heart of flesh:
καὶ δώσω αὐτοῖς καρδίαν ἐτέραν καὶ πνεῦμα καινὸν δώσω ἐν αὐτοῖς καὶ ἐκπάσω τὴν καρδίαν τὴν λιθίνην ἐκ τῆς σαρκὸς αὐτῶν καὶ δώσω αὐτοῖς καρδίαν σαρκίνην
- 20 **щоб вони ходили за уставами Моїми, і додержували Мої постанови та виконували їх. І вони стануть Мені народом, а Я буду їм Богом!**
So that they may be guided by my rules and keep my orders and do them: and they will be to me a people, and I will be to them a God.
ὅπως ἐν τοῖς προτάγμασί μου πορεύονται καὶ τὰ δικαιώματά μου φυλάσσονται καὶ ποιῶσιν αὐτὰ καὶ ἔσονται μοι εἰς λαόν καὶ ἐγὼ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς θεόν
- 21 **А щодо тих, що їхнє серце ходить за гидотами своїми та мерзотами своїми, то поверну їхню дорогу на їхню голову, говорить Господь Бог...**
But as for those whose heart goes after their hated and disgusting things, I will send on their heads the punishment of their ways, says the Lord.
καὶ εἰς τὴν καρδίαν τῶν βδελυγμάτων αὐτῶν καὶ τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν ὡς ἡ καρδία αὐτῶν ἐπορεύετο τὰς ὁδοὺς αὐτῶν εἰς κεφαλὰς αὐτῶν δέδωκα λέγει κύριος
- 22 **¶ І пойдіймали Херувими крила свої, а колеса при них, і слава Ізраїлевого Бога зверху над ними.**
Then the wings of the winged ones were lifted up, and the wheels were by their side; and the glory of the God of Israel was over them on high.
καὶ ἐξῆραν τὰ χερουβὶν τὰς πτέρυγας αὐτῶν καὶ οἱ τροχοὶ ἐχόμενοι αὐτῶν καὶ ἡ δόξα θεοῦ Ἰσραὴλ ἐπ' αὐτὰ ὑπεράνω αὐτῶν
- 23 **І піднялася слава Господня з-над середини міста, і стала на горі, що зо сходу міста.**
And the glory of the Lord went up from inside the town, and came to rest on the mountain on the east side of the town.
καὶ ἀνέβη ἡ δόξα κυρίου ἐκ μέσης τῆς πόλεως καὶ ἔστη ἐπὶ τοῦ ὄρους ὃ ἦν ἀπέναντι τῆς πόλεως
- 24 **І дух підніс мене, і ввів мене в Халдею до полонян у видінні, Духом Божим. І підійнялося від мене те видіння, яке я бачив.**
And the wind, lifting me up, took me in the visions of God into Chaldaea, to those who had been taken away as prisoners. So the vision which I had seen went away from me.
καὶ ἀνέλαβέν με πνεῦμα καὶ ἤγαγέν με εἰς γῆν χαλδαίων εἰς τὴν αἰχμαλωσίαν ἐν ὁράσει ἐν πνεύματι θεοῦ καὶ ἀνέβην ἀπὸ τῆς ὁράσεως ἧς εἶδον
- 25 **І я говорив до полонян усі Господні слова, які Він наказав був мені.**
Then I gave an account to those who had been taken prisoners of all the things which the Lord had made me see.
καὶ ἐλάλησα πρὸς τὴν αἰχμαλωσίαν πάντας τοὺς λόγους τοῦ κυρίου οὓς ἔδειξέν μοι
- 1 **¶ І було мені слово Господнє таке:**
And the word of the Lord came to me, saying,
καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς με λέγων
- 2 **Сину людський, ти живеш серед дому ворохобного, вони мають очі, щоб бачити, та не бачать, мають вуха, щоб слухати, та не чують, бо вони дїм ворохобний.**
Son of man, you are living among an uncontrolled people, who have eyes to see but see not, and ears for hearing but they do not give ear; for they are an uncontrolled people.
οὐκ ἀνθρώπου ἐν μέσῳ τῶν ἀδικιῶν αὐτῶν σὺ κατοικεῖς οἱ ἔχουσιν ὀφθαλμοὺς τοῦ βλέπειν καὶ οὐ βλέπουσιν καὶ ὄτα ἔχουσιν τοῦ ἀκοῦειν καὶ οὐκ ἀκούουσιν διότι οἶκος παραπικραίων ἐστίν
- 3 **А ти, сину людський, пороби собі речі для мандрівки, і йди на вигнання вдень на їхніх очах, і підеш на вигнання з свого місця до іншого місця на їхніх очах, може побачать вони, що в они дїм ворохобности.**
And you, O son of man, by day, before their eyes, get ready the vessels of one who is taken away, and go away from your place to another place before their eyes: it may be that they will see, though they are an uncontrolled people.
καὶ σὺ οὐκ ἀνθρώπου ποίησον σεαυτῷ σκευὴ αἰχμαλωσίας ἡμέρας ἐνόπιον αὐτῶν καὶ αἰχμαλωτευθῆσιν ἐκ τοῦ τόπου σου εἰς ἕτερον τόπον ἐνόπιον αὐτῶν ὅπως ἴδωσιν διότι οἶκος παραπικραίων ἐστίν
- 4 **І повиносиш свої речі, як речі для мандрівки, удень на їхніх очах, а ти вийдеш увечорі на їхніх очах, як виходять вигнанці.**
By day, before their eyes, take out your vessels like those of one who is taken away: and go out in the evening before their eyes, like those who are taken away as prisoners.
καὶ ἐξοίσεις τὰ σκευὴ σου ὡς σκευὴ αἰχμαλωσίας ἡμέρας κατ' ὀφθαλμοὺς αὐτῶν καὶ σὺ ἐξελεύσῃ ἐσπέρας ὡς ἐκπορεύεται αἰχμάλωτος

- 5 На їхніх очах пробий собі дірку в стіні, і повиносиш нею.
Make a hole in the wall, before their eyes, and go out through it.
 ἐνώπιον αὐτῶν διόρυζον σεαυτῷ εἰς τὸν τοῖχον καὶ διεξελεύσῃ δι' αὐτοῦ
- 6 На їхніх очах на рамені повиносиш, винесеш потемки, закрисш обличчя своє, і не побачиш землі, бо Я поставив тебе знаком для Ізраїлевого дому.
And before their eyes, take your goods on your back and go out in the dark; go with your face covered: for I have made you a sign to the children of Israel.
 ἐνώπιον αὐτῶν ἐπ' ὤμων ἀναλημφθήσῃ καὶ κεκρυμμένος ἐξελεύσῃ τὸ πρόσωπόν σου συγκαλύψεις καὶ οὐ μὴ ἴδῃς τὴν γῆν διότι τέρας δέδωκά σε τῷ οἴκῳ Ἰσραηλ
- 7 І зробив я так, як наказано мені: речі свої я повиносив удень, а ввечорі пробив собі рукою дірку в стіні, потемки повиносив, на рамені носив на їхніх очах.
And I did as I was ordered: I took out my vessels by day, like those of one who is taken away, and in the evening I made a hole through the wall with a tent-pin; and in the dark I went out, taking my things on my back before their eyes.
 καὶ ἐποίησα οὕτως κατὰ πάντα ὅσα ἐνετείλατό μοι καὶ σκευὴ ἐξήνεγκα ὡς σκευὴ αἰχμαλωσίας ἡμέρας καὶ ἑσπέρας διόρυξα ἐμαυτῷ τὸν τοῖχον καὶ κεκρυμμένος ἐξῆλθον ἐπ' ὤμων ἀνελήμφθην ἐνώπιον αὐτῶν
- 8 А ранком було мені слово Господнє таке:
And in the morning the word of the Lord came to me, saying,
 καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς με τὸ πρωὶ λέγων
- 9 Сину людський, чи ж не сказав до тебе дім Ізраїлів, дім ворохобности: Що ти робиш?
Son of man, has not Israel, the uncontrolled people, said to you, What are you doing?
 υἱὲ ἀνθρώπου οὐκ εἶπαν πρὸς σέ ὁ οἶκος τοῦ Ἰσραηλ οἶκος ὁ παραπικραίνων τί σὺ ποιεῖς
- 10 Скажи до них: Так сказав Господь Бог: Це пророцтво про начальника Єрусалиму та весь Ізраїлів дім, що в ньому вони.
You are to say to them, This is what the Lord has said: This word has to do with the ruler in Jerusalem and all the children of Israel in it.
 εἰπὸν πρὸς αὐτούς τάδε λέγει κύριος κύριος ὁ ἄρχων καὶ ὁ ἀφηγούμενος ἐν ἱερουσαλὴμ καὶ παντὶ οἴκῳ Ἰσραηλ οἳ εἰσιν ἐν μέσῳ αὐτῶν
- 11 Скажи: Я ваш знак. Як зробив Я, так буде зроблено їм, підуть на вигнання в полон!
Say, I am your sign: as I have done, so will it be done to them: they will go away as prisoners.
 εἰπὸν ὅτι ἐγὼ τέρατα ποιῶ ἐν μέσῳ αὐτῆς ὃν τρόπον πεποίηκα οὕτως ἔσται αὐτοῖς ἐν μετοικεσίᾳ καὶ ἐν αἰχμαλωσίᾳ πορεύσονται
- 12 А той начальник, що серед них, на рамені буде нести потемки й вийде; у стіні проб'ють дірку, щоб вивести його; обличчя своє він закрис, щоб не бачити землі очима.
And the ruler who is among them will take his goods on his back in the dark and go out: he will make a hole in the wall through which to go out: he will have his face covered so that he may not be seen.
 καὶ ὁ ἄρχων ἐν μέσῳ αὐτῶν ἐπ' ὤμων ἀρθήσεται καὶ κεκρυμμένος ἐξελεύσεται διὰ τοῦ τοίχου καὶ διορύξει τοῦ ἐξελεῖν αὐτὸν δι' αὐτοῦ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ συγκαλύψει ὅπως μὴ ὀραθῆ ὀφθαλμῷ καὶ αὐτὸς τὴν γῆν οὐκ ὄψεται
- 13 І розтягну на нього сітку Свою, і він буде схоплений в пастку Мою, і відведу його до Вавилону, до халдейського краю, та його він не побачить, і там помре.
And my net will be stretched out on him, and he will be taken in my cords: and I will take him to Babylon to the land of the Chaldaeans; but he will not see it, and there death will come to him.
 καὶ ἐκτετάσω τὸ δίκτυόν μου ἐπ' αὐτόν καὶ συλλημφθήσεται ἐν τῇ περιοχῇ μου καὶ ἄξω αὐτὸν εἰς βαβυλῶνα εἰς γῆν χαλδαίων καὶ αὐτὴν οὐκ ὄψεται καὶ ἐκεῖ τελευτήσει
- 14 А все, що навколо нього, його помічники та всі війська його, розпорошу на всі вітри, і витягну за ними меч...
And all his helpers round about him and all his armies I will send in flight to every wind; and I will let loose a sword after them.
 καὶ πάντας τοὺς κύκλῳ αὐτοῦ τοὺς βοηθοὺς αὐτοῦ καὶ πάντας τοὺς ἀντιλαμβανομένους αὐτοῦ διασπερῶ εἰς πάντα ἄνεμον καὶ ῥομφαίαν ἐκκενώσω ὀπίσω αὐτῶν
- 15 І пізнають вони, що Я Господь, коли розвію їх поміж народами та розпорошу їх по країнах!
And they will be certain that I am the Lord, when I send them in flight among the nations, driving them out through the countries.
 καὶ γνώσονται διότι ἐγὼ κύριος ἐν τῷ διασκορπίσαι με αὐτούς ἐν τοῖς ἔθνεσιν καὶ διασπερῶ αὐτούς ἐν ταῖς χώραις
- 16 А нечисленних з них людей збережу від меча, від голоду та від зарази, щоб вони оповідали про свої гидоти серед народів, куди поприходять. І вони пізнають, що Я Господь!
But a small number of them I will keep from the sword, from the need of food, and from disease, so that they may make clear all their disgusting ways among the nations where they come; and they will be certain that I am the Lord.
 καὶ ὑπολείψομαι ἐξ αὐτῶν ἄνδρας ἀριθμῷ ἐκ ῥομφαίας καὶ ἐκ λιμοῦ καὶ ἐκ θανάτου ὅπως ἐκδηγῶνται πάσας τὰς ἀνομίας αὐτῶν ἐν τοῖς ἔθνεσιν οὓς εἰσήλθοσαν ἐκεῖ καὶ γνώσονται ὅτι ἐγὼ κύριος
- 17 ¶ І було мені слово Господнє таке:
Then the word of the Lord came to me, saying,
 καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς με λέγων

- 18 Сину людський, їж свій хліб у дрижаннях, а воду свою пий у тремтінні та в журбі.
Son of man, take your food with shaking fear, and your water with trouble and care;
 υἱὲ ἀνθρώπου τὸν ἄρτον σου μετ' ὀδύνης φάγεσαι καὶ τὸ ὕδωρ σου μετὰ βασάνου καὶ θλίψεως πίεσαι
- 19 І скажеш до народу цього Краю: Так говорить Господь Бог на мешканців Єрусалиму, на Ізраїлеву землю: Вони хліб свій в журбі будуть їсти, а воду свою будуть пити в остовпінні, бо спустошів їхній Край від своєї повні за насилля всіх, що мешкають у ньому.
And say to the people of the land, This is what the Lord has said about the people of Jerusalem and the land of Israel: They will take their food with care and their drink with wonder, so that all the wealth of their land may be taken from it because of the violent ways of the people living in it.
 καὶ ἐρεῖς πρὸς τὸν λαὸν τῆς γῆς τάδε λέγει κύριος τοῖς κατοικοῦσιν ἱερουσαλὴμ ἐπὶ τῆς γῆς τοῦ ἰσραὴλ τοὺς ἄρτους αὐτῶν μετ' ἐνδείας φάγονται καὶ τὸ ὕδωρ αὐτῶν μετὰ ἀφανισμοῦ πίνονται ὅπως ἂ φανισθῇ ἡ γῆ σὺν πληρώματι αὐτῆς ἐν ἀσεβείᾳ γὰρ πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐν αὐτῇ
- 20 І поруйнуються населені міста, а Край стане спустошенням, і пізнасте ви, що Я Господь!
And the peopled towns will be made waste, and the land will become a wonder; and you will be certain that I am the Lord.
 καὶ αἱ πόλεις αὐτῶν αἱ κατοικοῦμεναι ἐξερημοθήσονται καὶ ἡ γῆ εἰς ἀφανισμόν ἔσται καὶ ἐπιγνώσεσθε διότι ἐγὼ κύριος
- 21 ¶ І було мені слово Господнє таке:
And the word of the Lord came to me, saying,
 καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς με λέγων
- 22 Сину людський, що це в вас за приповідка така в Ізраїлевій землі: Продовжаться дні, і зникне всіляке видіння?
Son of man, what is this saying which you have about the land of Israel, The time is long and every vision comes to nothing?
 υἱὲ ἀνθρώπου τίς ὑμῖν ἡ παραβολὴ αὕτη ἐπὶ τῆς γῆς τοῦ ἰσραὴλ λέγοντες μακρὰν αἱ ἡμέραι ἀπόλωλεν ὄρασις
- 23 Тому скажи їм: Так говорить Господь Бог: Припиню Я цю приповідку, і більше не будуть її приповідкувати в Ізраїлі, але говори їм: Наблизилися оті дні й слово всякого видіння.
For this cause say to them, This is what the Lord has said: I have made this saying come to an end, and it will no longer be used as a common saying in Israel; but say to them, The days are near, and the effect of every vision.
 διὰ τοῦτο εἰπὸν πρὸς αὐτούς τάδε λέγει κύριος ἀποστρέψω τὴν παραβολὴν ταύτην καὶ οὐκέτι μὴ εἴπωσιν τὴν παραβολὴν ταύτην οἶκος τοῦ ἰσραὴλ ὅτι λαλήσεις πρὸς αὐτούς ἡγγίκασιν αἱ ἡμέραι καὶ λόγος πάσης ὄρασεως
- 24 Бо не буде вже жодного марного видіння та підслівного чарування в Ізраїлевім домі.
For there will be no more false visions or smooth use of secret arts in Israel.
 ὅτι οὐκ ἔσται ἔτι πᾶσα ὄρασις ψευδῆς καὶ μαντευόμενος τὰ πρὸς χάριν ἐν μέσῳ τῶν υἱῶν ἰσραὴλ
- 25 Бо Я, Господь, буду говорити, а яке слово говоритиму, то буде воно здійснене, не відтягнеться вже, бо за ваших днів, доме ворохобности, буду говорити слово, і його виконаю, говорить Господь Бог.
For I am the Lord; I will say the word and what I say I will do; it will not be put off: for in your days, O uncontrolled people, I will say the word and do it, says the Lord.
 διότι ἐγὼ κύριος λαλήσω τοὺς λόγους μου λαλήσω καὶ ποιήσω καὶ οὐ μὴ μηκύνω ἔτι ὅτι ἐν ταῖς ἡμέραις ὑμῶν οἶκος ὁ παραπικραίνων λαλήσω λόγον καὶ ποιήσω λέγει κύριος
- 26 І було мені слово Господнє таке:
Again the word of the Lord came to me, saying,
 καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς με λέγων
- 27 Сину людський, ось говорить Ізраїлів дїм: Те видіння, яке він бачить, воно про далекі дні, і про далекі часи він пророкує.
Son of man, see, the children of Israel say, The vision which he sees is for the days which are a long way off, and his words are of times still far away.
 υἱὲ ἀνθρώπου ἰδοὺ οἶκος ἰσραὴλ ὁ παραπικραίνων λέγοντες λέγουσιν ἡ ὄρασις ἣν οὗτος ὀρᾷ εἰς ἡμέρας πολλὰς καὶ εἰς καιροὺς μακροὺς οὗτος προφητεύει
- 28 Тому їм скажи: Так говорить Господь Бог: Не відтягнуться вже всі слова Мої, яке слово говоритиму, те буде виконане, говорить Господь Бог!
Say to them then, This is what the Lord has said: Not one of my words will be put off any longer, but what I say I will do, says the Lord.
 διὰ τοῦτο εἰπὸν πρὸς αὐτούς τάδε λέγει κύριος οὐ μὴ μηκύνωσιν οὐκέτι πάντες οἱ λόγοι μου οὐδ' ἂν λαλήσω λαλήσω καὶ ποιήσω λέγει κύριος
- 1 ¶ І було мені слово Господнє таке:
And the word of the Lord came to me, saying,
 καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς με λέγων

- 2 Сину людський, пророкуй на Ізраїлевих пророків, що пророкують, і скажи пророкам, що провіщають із власного серця: Послухайте Господнього слова!
Son of man, be a prophet against the prophets of Israel, and say to those prophets whose words are the invention of their hearts, Give ear to the word of the Lord;
 υἱὲ ἀνθρώπου προφήτευσον ἐπὶ τοὺς προφῆτας τοῦ ἰσραηλ καὶ προφητεύσεις καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτοὺς ἀκούσατε λόγον κυρίου
- 3 Так говорить Господь Бог: Горе на пророків безумних, що ходять за своїм духом та за тим, чого не бачили!
This is what the Lord has said: A curse on the foolish prophets who go after the spirit which is in them and have seen nothing!
 τὰδε λέγει κύριος οὐαὶ τοῖς προφητεύουσιν ἀπὸ καρδίας αὐτῶν καὶ τὸ καθόλου μὴ βλέπουσιν
- 4 Твої пророки, Ізраїлю, як ті лисиці в руїнах!
O Israel, your prophets have been like jackals in the waste places.
 οἱ προφήται σου ἰσραηλ ὡς ἀλώπεκες ἐν ταῖς ἐρήμοις
- 5 Не ввійшли ви в проломи, і не загородили загороди над Ізраїлевим домом, щоб стати на бії Господнього дня.
You have not gone up into the broken places or made up the wall for the children of Israel to take your place in the fight in the day of the Lord.
 οὐκ ἔστησαν ἐν στερεώματι καὶ συνήγαγον ποίμνια ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ ἰσραηλ οὐκ ἀνέστησαν οἱ λέγοντες ἐν ἡμέρᾳ κυρίου
- 6 Вони бачать марноту та фальшиве чарування, говорячи: Говорить Господь, а Господь не послав їх, та вони мають надію, що сповниться слово.
They have seen visions without substance and made use of secret arts, who say, The Lord has said; and the Lord has not sent them: hoping that the word would have effect.
 βλέποντες ψευδῆ μαντευόμενοι μάταια οἱ λέγοντες λέγει κύριος καὶ κύριος οὐκ ἀπέσταλκεν αὐτούς καὶ ἤρξαντο τοῦ ἀναστήσαι λόγον
- 7 Хіба ж не марне видіння ви бачили, і не фальшиве чарування ви говорили? А ви кажете: Говорить Господь, а Я не говорив!
Have you not seen a vision without substance and have you not falsely made use of secret arts, when you say, The Lord has said; though I have said nothing?
 οὐχ ὄρασιν ψευδῆ ἐωράκατε καὶ μαντείας ματαίας εἰρήκατε
- 8 Тому так говорить Господь Бог: За те, що ви говорите марноту, і бачите лжу, тому ось Я проти вас, говорить Господь Бог.
So this is what the Lord has said: Because your words are without substance and your visions are false, see, I am against you, says the Lord.
 διὰ τοῦτο εἰπὸν τὰδε λέγει κύριος ἀνθ' ὧν οἱ λόγοι ὑμῶν ψευδεῖς καὶ αἱ μαντεῖαι ὑμῶν μάταια διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ ἐφ' ὑμᾶς λέγει κύριος
- 9 І буде рука Моя проти пророків, що бачать марноту й чарують ілжею. Вони не будуть на раді народу Мого, і в перепису Ізраїлевого дому не будуть записані, і до землі Ізраїлевої не ввійдуть. І пізнасте ви, що Я Господь Бог!
And my hand will be against the prophets who see visions without substance and who make false use of secret arts: they will not be in the secret of my people, and they will not be recorded in the list of the children of Israel, and they will not come into the land of Israel; and it will be clear to you that I am the Lord.
 καὶ ἐκτενῶ τὴν χειρὰ μου ἐπὶ τοὺς προφῆτας τοὺς ὀρῶντας ψευδῆ καὶ τοὺς ἀποφθεγγόμενους μάταια ἐν παιδείᾳ τοῦ λαοῦ μου οὐκ ἔσονται οὐδὲ ἐν γραφῇ οἴκου ἰσραηλ οὐ γραφήσονται καὶ εἰς τὴν γῆν τοῦ ἰσραηλ οὐκ εἰσελεύσονται καὶ γνώσονται διότι ἐγὼ κύριος
- 10 ¶ Саме за те, що вони впровадили народ Мій у помилку, говорячи мир, а миру нема. І він буде мура, а вони тинкують його будьяким тинком.
Because, even because they have been guiding my people into error, saying, Peace; when there is no peace; and in the building of a division wall they put whitewash on it:
 ἀνθ' ὧν τὸν λαόν μου ἐπλάνησαν λέγοντες εἰρήνη εἰρήνη καὶ οὐκ ἦν εἰρήνη καὶ οὗτος οἰκοδομεῖ τοῖχον καὶ αὐτοὶ ἀλείφουσιν αὐτόν εἰ πεσεῖται
- 11 Скажи до тих, що тинкують будьяким тинком, що мур упаде. Буде дощ заливний, і ви, каміння великого граду, впадете, і вітер бурхливий розвалить мура.
Say to those who put whitewash on it, There will be an overflowing shower; and you, O ice-drops, will come raining down; and it will be broken in two by the storm-wind.
 εἰπὸν πρὸς τοὺς ἀλείφοντας πεσεῖται καὶ ἔσται ὑετὸς κατακλύζων καὶ δώσω λίθους πετροβόλους εἰς τοὺς ἐνδέσμους αὐτῶν καὶ πεσοῦνται καὶ πνεῦμα ἐξαίρον καὶ ραγήσεται
- 12 І ось стіна впаде. Чи ж не скажуть вам: Де той тинк, яким ви тинкували?
And when the wall has come down, will they not say to you, Where is the whitewash which you put on it?
 καὶ ἰδοὺ πέπτωκεν ὁ τοῖχος καὶ οὐκ ἐροῦσιν πρὸς ὑμᾶς ποῦ ἐστὶν ἡ ἀλοιφή ὑμῶν ἣν ἠλείψατε
- 13 Тому так говорить Господь Бог: Я вчиню, що бурхливий вітер валитиме в лютості Моїй, і буде дощ заливний в Моїм гніві, і каміння великого граду в лютості на вигублення.
For this reason, the Lord has said: I will have it broken in two by a storm-wind in my passion; and there will be an overflowing shower in my wrath, and you, O ice-drops, will come raining angrily down.
 διὰ τοῦτο τὰδε λέγει κύριος καὶ ρήξω πνοῇ ἐξαίρουσαν μετὰ θυμοῦ καὶ ὑετὸς κατακλύζων ἐν ὀργῇ μου ἔσται καὶ τοὺς λίθους τοὺς πετροβόλους ἐν θυμῷ ἐπάξω εἰς συντέλειαν

- 14 **І розіб'ю Я ту стіну, яку ви обтинкували будьяким тинком, і повалю її до землі, й оголиться підвалина її, і впаде, і ви загинете в середині його, Єрусалима, і пізнасте, що Я Господь!**
So I will let the wall, which you were covering with whitewash, be broken down; I will have it levelled to the earth so that its base is uncovered: it will come down, and destruction will come on you with it; and it will be clear to you that I am the Lord.
καὶ κατασκάψω τὸν τοῖχον ὃν ἠλείψατε καὶ πεσεῖται καὶ θήσω αὐτὸν ἐπὶ τὴν γῆν καὶ ἀποκαλυφθήσεται τὰ θεμέλια αὐτοῦ καὶ πεσεῖται καὶ συντελεσθήσεσθε μετ' ἐλέγχων καὶ ἐπιγνώσεσθε διότι ἐγὼ κύριος
- 15 **І докінчу Я лютість Свою на стіні та на тих, що тинкують її якимбудь тинком, і скажу вам: Немає стіни та її тинкувальників,**
So I will let loose my passion on the wall in full measure, and on those who put whitewash on it; and I will say to you, Where is the wall, and where are those who put whitewash on it?
καὶ συντελέσω τὸν θυμὸν μου ἐπὶ τὸν τοῖχον καὶ ἐπὶ τοὺς ἀλείφοντας αὐτόν καὶ πεσεῖται καὶ εἶπα πρὸς ὑμᾶς οὐκ ἔστιν ὁ τοῖχος οὐδὲ οἱ ἀλείφοντες αὐτόν
- 16 **Ізраїлевих пророків, що пророкували на Єрусалим і бачили для нього видіння миру, та немає миру, говорить Господь!**
Even the prophets of Israel who say words to Jerusalem, who see visions of peace for her when there is no peace, says the Lord.
προφήται τοῦ Ἰσραὴλ οἱ προφητεύοντες ἐπὶ ἱερουσαλὴμ καὶ οἱ ὀρῶντες αὐτῇ εἰρήνην καὶ εἰρήνη οὐκ ἔστιν λέγει κύριος
- 17 **¶ А ти, сину людський, зверни своє обличчя до дочок свого народу, що пророкують з власного серця, і пророкуй на них,**
And you, son of man, let your face be turned against the daughters of your people, who are acting the part of prophets at their pleasure; be a prophet against them, and say,
καὶ σύ υἱὲ ἀνθρώπου στήρισον τὸ πρόσωπόν σου ἐπὶ τὰς θυγατέρας τοῦ λαοῦ σου τὰς προφητεύουσας ἀπὸ καρδίας αὐτῶν καὶ προφήτευσον ἐπ' αὐτάς
- 18 **та й скажи: Так говорить Господь Бог: Горе тим, що шують чародійні обв'язки на суглоби рук, і роблять хустки на голову всякого зросту, щоб ловити душі. Невже, ловлячи душі Мо го народу, ви свої душі спасете?**
This is what the Lord has said: A curse is on the women who are stitching bands on all arms and putting veils on the heads of those of every size, so that they may go after souls! Will you go after the souls of my people and keep yourselves safe from death?
καὶ ἐρεῖς τότε λέγει κύριος οὐαὶ ταῖς συρραπτούσαις προσκεφάλαια ἐπὶ πάντα ἀγκῶνα χειρὸς καὶ ποιούσαις ἐπιβόλαια ἐπὶ πᾶσαν κεφαλὴν πάσης ἡλικίας τοῦ διαστρέφειν ψυχὰς αἱ ψυχὰι διεστράφησαν τοῦ λαοῦ μου καὶ ψυχὰς περιποιούντο
- 19 **І ви безчестите Мене в Мого народу за жмені ячменю та за кришки хліба, забиваючи душі, що не повинні б умирати, та лишаючи при житті душі, що не повинні б жити, своїми обман ами Мосму народові, що слухають лжу.**
And you have put me to shame among my people for a little barley and some bits of bread, sending death on souls for whom there is no cause of death, and keeping those souls living who have no right to life, by the false words you say to my people who give ear to what is false.
καὶ ἐβεβήλουν με πρὸς τὸν λαόν μου ἔνεκεν δρακὸς κριθῶν καὶ ἔνεκεν κλασμάτων ἄρτου τοῦ ἀποκτεῖναι ψυχὰς ἃς οὐκ ἔδει ἀποθανεῖν καὶ τοῦ περιποιήσασθαι ψυχὰς ἃς οὐκ ἔδει ζῆσαι ἐν τῷ ἀποφθέγγεσθαι ἡμᾶς λαφῶ εἰσακούοντι μάταια ἀποφθέγματα
- 20 **Тому так говорить Господь Бог: Ось Я проти ваших чародійних обв'язок, ув які ви ловите душі. І позриваю їх із ваших рамен, і випускаю ті душі, ті душі, що ви ловите, щоб були вільні, як птахи.**
For this cause the Lord has said: See, I am against your bands with which you go after souls, and I will violently take them off their arms; and I will let loose the souls, even the souls whom you go after freely.
διὰ τοῦτο τότε λέγει κύριος κύριος ἰδοὺ ἐγὼ ἐπὶ τὰ προσκεφάλαια ὑμῶν ἐφ' ἃ ὑμεῖς συστρέφετε ἐκεῖ ψυχὰς καὶ διαρρήξω αὐτὰ ἀπὸ τῶν βραχιόνων ὑμῶν καὶ ἐξαποστελῶ τὰς ψυχὰς ἃς ὑμεῖς ἐκστρέφετε τὰς ψυχὰς αὐτῶν εἰς διασκορπισμόν
- 21 **І позриваю ваші хустки, і врятую народ Свій з вашої руки, і не будуть вони вже в вашій руці за здобич, і пізнасте ви, що Я Господь.**
And I will have your veils violently parted in two, and will make my people free from your hands, and they will no longer be in your power for you to go after them; and you will be certain that I am the Lord.
καὶ διαρρήξω τὰ ἐπιβόλαια ὑμῶν καὶ ῥύσομαι τὸν λαόν μου ἐκ χειρὸς ὑμῶν καὶ οὐκέτι ἔσονται ἐν χερσίν ὑμῶν εἰς συστροφὴν καὶ ἐπιγνώσεσθε διότι ἐγὼ κύριος
- 22 **За те, що ви лежею заподіяли біль серцю праведного, хоч Я не зробив йому болю, і за те, що ви зміцнюєте руки безбожного, щоб він не відвернувся від своєї злої дороги, щоб спасти його о при житті,**
Because with your false words you have given pain to the heart of the upright man when I had not made him sad; in order to make strong the hands of the evil-doer so that he may not be turned from his evil way and get life:
ἀνθ' ὧν διεστρέφετε καρδίαν δικαίου ἀδίκως καὶ ἐγὼ οὐ διέστρεφον αὐτόν καὶ τοῦ κατισχύσαι χειρὰς ἀνόμου τὸ καθόλου μὴ ἀποστρέψαι ἀπὸ τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ τῆς πονηρᾶς καὶ ζῆσαι αὐτόν
- 23 **тому більш не будете бачити марноти та не будете віщувати, і Я врятую народ Свій з вашої руки, і ви пізнасте, що Я Господь!**
For this cause you will see no more foolish visions or make false use of secret arts: and I will make my people free from your power; and you will be certain that I am the Lord.
διὰ τοῦτο ψευδῆ οὐ μὴ ἴδητε καὶ μαντείας οὐ μὴ μαντεύσησθε ἔτι καὶ ῥύσομαι τὸν λαόν μου ἐκ χειρὸς ὑμῶν καὶ γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ κύριος

- 1 ¶ I прийшли до мене мужі з Ізраїлевих старших, і посідали передо мною.
Then certain of the responsible men of Israel came to me and took their seats before me.
καὶ ἦλθον πρὸς με ἄνδρες ἐκ τῶν πρεσβυτέρων τοῦ ἰσραηλ καὶ ἐκάθισαν πρὸ προσώπου μου
- 2 I було мені слово Господнє таке:
And the word of the Lord came to me, saying,
καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς με λέγων
- 3 Сину людський, ці мужі допустили своїх божків у своє серце, а спотикання провини своєї поклали перед обличчям своїм. Чи ж можуть вони запитувати Мене?
Son of man, these men have taken their false gods into their hearts and put before their faces the sin which is the cause of their fall: am I to give ear when they come to me for directions?
οὐκ ἐάνθρωπος οἱ ἄνδρες οὗτοι ἔθεντο τὰ διανοήματα αὐτῶν ἐπὶ τὰς καρδίας αὐτῶν καὶ τὴν κόλασιν τῶν ἀδικιῶν αὐτῶν ἔθηκαν πρὸ προσώπου αὐτῶν εἰ ἀποκρινόμενος ἀποκριθῶ αὐτοῖς
- 4 Тому говори з ними, та й скажеш до них: Так говорить Господь Бог: Кожен чоловік з Ізраїлевого дому, що допустить своїх божків у своє серце, а спотикання провини своєї покладе перед обличчям своїм, і прийде до пророка, тому Я, Господь, відповім, згідно з цим, згідно з многотою його божків,
For this cause say to them, These are the words of the Lord: Every man of Israel who has taken his false god into his heart, and put before his face the sin which is the cause of his fall, and comes to the prophet; I the Lord will give him an answer by myself in agreement with the number of his false gods;
διὰ τοῦτο λάλησον αὐτοῖς καὶ ἔρεις πρὸς αὐτούς τάδε λέγει κύριος ἄνθρωπος ἄνθρωπος ἐκ τοῦ οἴκου ἰσραηλ ὃς ἂν θῆ τὰ διανοήματα αὐτοῦ ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ καὶ τὴν κόλασιν τῆς ἀδικίας αὐτοῦ ὃ τάξῃ πρὸ προσώπου αὐτοῦ καὶ ἔλθῃ πρὸς τὸν προφήτην ἐγὼ κύριος ἀποκριθήσομαι αὐτῷ ἐν οἷς ἐνέχεται ἡ δiάνοια αὐτοῦ
- 5 щоб схопити тих з Ізраїлевого дому за їхнє серце, бо всі вони віддалилися від Мене через своїх божків!
So as to take the children of Israel in the thoughts of their hearts, because they have become strange to me through their false gods.
ὅπως πλανήσῃ τὸν οἶκον τοῦ ἰσραηλ κατὰ τὰς καρδίας αὐτῶν τὰς ἀπηλλοτριωμένας ἀπ' ἐμοῦ ἐν τοῖς ἐνθυμήμασιν αὐτῶν
- 6 Тому скажи до Ізраїлевого дому: Так говорить Господь Бог: Наверніться, і відступіть від ваших божків, і від усіх ваших гидот відверніть свої обличчя!
For this cause say to the children of Israel, These are the words of the Lord: Come back and give up your false gods and let your faces be turned from your disgusting things.
διὰ τοῦτο εἰπὸν πρὸς τὸν οἶκον τοῦ ἰσραηλ τάδε λέγει κύριος κύριος ἐπιστρέψατε καὶ ἀποστρέψατε ἀπὸ τῶν ἐπιτηδευμάτων ὑμῶν καὶ ἀπὸ πασῶν τῶν ἀσεβειῶν ὑμῶν καὶ ἐπιστρέψατε τὰ πρόσωπα ὑμῶν
- 7 Бо кожен чоловік із Ізраїлевого дому або з чужинців, що мешкають серед Ізраїля, коли відступіть від Мене, і допустить своїх божків у своє серце, і покладе спотикання своєї провини перед обличчям своїм, і прийде до пророка, щоб запитати Мене, тому Я, Господь, відповім від Себе.
When any one of the men of Israel, or of those from other lands who are living in Israel, who has become strange to me, and takes his false gods into his heart, and puts before his face the sin which is the cause of his fall, comes to the prophet to get directions from me; I the Lord will give him an answer by myself:
διότι ἄνθρωπος ἄνθρωπος ἐκ τοῦ οἴκου ἰσραηλ καὶ ἐκ τῶν προσηλύτων τῶν προσηλυτευόντων ἐν τῷ ἰσραηλ ὃς ἂν ἀπαλλοτριωθῇ ἀπ' ἐμοῦ καὶ θῆται τὰ ἐνθυμήματα αὐτοῦ ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτοῦ καὶ τὴν κόλασιν τῆς ἀδικίας αὐτοῦ τάξῃ πρὸ προσώπου αὐτοῦ καὶ ἔλθῃ πρὸς τὸν προφήτην τοῦ ἐπερωτῆσαι αὐτὸν ἐν ἐμοί ἐγὼ κύριος ἀποκριθήσομαι αὐτῷ ἐν ᾧ ἐνέχεται ἐν αὐτῷ
- 8 I зверну Я лице Своє проти цього чоловіка, і вчиню його за знака та за приповідку, і вигублю його з-посеред Свого народу, і пізнасте ви, що Я Господь!
And my face will be turned against that man, and I will make him a sign and a common saying, cutting him off from among my people; and you will be certain that I am the Lord.
καὶ στηριῶ τὸ πρόσωπόν μου ἐπὶ τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον καὶ θήσομαι αὐτὸν εἰς ἔρημον καὶ εἰς ἀφανισμόν καὶ ἐξαρῶ αὐτὸν ἐκ μέσου τοῦ λαοῦ μου καὶ ἐπιγνώσεσθε ὅτι ἐγὼ κύριος
- 9 А пророк, коли б був зведений, і говорив би слово, Я, Господь, звезду цього пророка, і простягну руку Свою на нього, і вигублю його з-посеред Свого народу Ізраїлевого!
And if the prophet, tricked by deceit, says anything, it is I the Lord by whom he has been tricked, and I will put out my hand against him, and he will be cut off from among my people Israel.
καὶ ὁ προφήτης ἐὰν πλανηθῇ καὶ λαλήσῃ ἐγὼ κύριος πεπλάνηκα τὸν προφήτην ἐκεῖνον καὶ ἐκτενῶ τὴν χεῖρά μου ἐπ' αὐτὸν καὶ ἀφανιῶ αὐτὸν ἐκ μέσου τοῦ λαοῦ μου ἰσραηλ
- 10 I понесуть вони свою провину, яка провину того, хто питається, така буде провину пророка,
And the punishment of their sin will be on them: the sin of the prophet will be the same as the sin of him who goes to him for directions;
καὶ λήψονται τὴν ἀδικίαν αὐτῶν κατὰ τὸ ἀδίκημα τοῦ ἐπερωτῶντος καὶ κατὰ τὸ ἀδίκημα ὁμοίως τῷ προφήτῃ ἔσται
- 11 щоб не блудив уже Ізраїлів дім від Мене, і не занечищувався вже всіма своїми гріхами. І будуть вони Мені народом, а Я буду їм Богом, говорить Господь Бог!
So that the children of Israel may no longer go wandering away from me, or make themselves unclean with all their wrongdoing; but they will be my people, and I will be their God, says the Lord.
ὅπως μὴ πλανᾶται ἔτι ὁ οἶκος τοῦ ἰσραηλ ἀπ' ἐμοῦ καὶ ἵνα μὴ μαιώνται ἔτι ἐν πᾶσιν τοῖς παραπτώμασιν αὐτῶν καὶ ἔσονται μοι εἰς λαόν καὶ ἐγὼ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς θεόν λέγει κύριος
- 12 ¶ I було мені слово Господнє таке:
And the word of the Lord came to me, saying,
καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς με λέγων

- 13 Сину людський, коли згрішить проти Мене земля, спроневірюючи, то Я простягну Свою руку на неї, і зламаю їй хлібну підпору, і пошлю на неї голод, і вигублю з неї людину й скотину.
 Son of man, when a land, sinning against me, does wrong, and my hand is stretched out against it, and the support of its bread is broken, and I make it short of food, cutting off man and beast from it:
 οὐκ ἀνθρώπου γῆ ἐὰν ἁμάρτη μοι τοῦ παραπεσεῖν παράπτωμα καὶ ἐκτενῶ τὴν χειρὰ μου ἐπ' αὐτήν καὶ συντριψῶ αὐτῆς στήριγμα ἄρτου καὶ ἐξαποστελῶ ἐπ' αὐτὴν λιμὸν καὶ ἐξαρῶ ἐξ αὐτῆς ἄνθρωπον καὶ κτήνη
- 14 А коли б серед неї були три мужі: Ной, Даниїл та Йов, вони в своїй справедливості врятували б лише свою власну душу, говорить Господь Бог.
 Even if these three men, Noah, Daniel, and Job, were in it, only themselves would they keep safe by their righteousness, says the Lord.
 καὶ ἐὰν ὄσιν οἱ τρεῖς ἄνδρες οὗτοι ἐν μέσῳ αὐτῆς νοεὶ καὶ δανιὴλ καὶ ἰωβ αὐτοὶ ἐν τῇ δικαιοσύνῃ αὐτῶν σωθήσονται λέγει κύριος
- 15 Коли б Я перепровадив по землі люту звірину, й обезлюднила б вона, і стала б вона спустошенням, так що ніхто не проходив би нею через ту звірину,
 Or if I send evil beasts through the land causing destruction and making it waste, so that no man may go through because of the beasts:
 ἐὰν καὶ θηρία πονηρὰ ἐπάγω ἐπὶ τὴν γῆν καὶ τιμωρήσομαι αὐτήν καὶ ἔσται εἰς ἀφανισμόν καὶ οὐκ ἔσται ὁ διοδεύων ἀπὸ προσώπου τῶν θηρίων
- 16 той й ці три мужі серед неї, як живий Я, говорить Господь Бог, не врятують вони ні синів, ні дочок! Самі вони будуть врятовані, а Край стане спустошенням...
 Even if these three men were in it, by my life, says the Lord, they would not keep safe their sons or daughters, but only themselves, and the land would be made waste.
 καὶ οἱ τρεῖς ἄνδρες οὗτοι ἐν μέσῳ αὐτῆς ὅσι ζῶ ἐγὼ λέγει κύριος εἰ υἱοὶ ἢ θυγατέρες σωθήσονται ἄλλ' ἢ αὐτοὶ μόνοι σωθήσονται ἢ δὲ γῆ ἔσται εἰς ὄλεθρον
- 17 Або коли б Я спровадив на цю землю меча, та й мечеві сказав: Пройди по Краю, і вигуби з нього людину й скотину,
 Or if I send a sword against that land, and say, Sword, go through the land, cutting off from it man and beast:
 ἢ καὶ ῥομφαίαν ἐὰν ἐπάγω ἐπὶ τὴν γῆν ἐκείνην καὶ εἶπω ῥομφαία διελθάτω διὰ τῆς γῆς καὶ ἐξαρῶ ἐξ αὐτῆς ἄνθρωπον καὶ κτήνος
- 18 то ці три мужі серед нього, як живий Я! говорить Господь Бог, не врятують синів, ні дочок, бо врятуються самі тільки вони!
 Even if these three men were in it, by my life, says the Lord, they would not keep safe their sons or daughters, but only themselves.
 καὶ οἱ τρεῖς ἄνδρες οὗτοι ἐν μέσῳ αὐτῆς ζῶ ἐγὼ λέγει κύριος οὐ μὴ ῥύσσονται υἱοὺς οὐδὲ θυγατέρας αὐτοὶ μόνοι σωθήσονται
- 19 Або коли б Я моровицю послав до цієї землі, і вилив би на неї свою лють у крові, щоб вигубити з неї людину й скотину,
 Or if I send disease into that land, letting loose my wrath on it in blood, cutting off from it man and beast:
 ἢ καὶ θάνατον ἐλαποστείλω ἐπὶ τὴν γῆν ἐκείνην καὶ ἐκχεῶ τὸν θυμὸν μου ἐπ' αὐτήν ἐν αἵματι τοῦ ἐξολεθρεῦσαι ἐξ αὐτῆς ἄνθρωπον καὶ κτήνος
- 20 а Ной, Даниїл та Йов були б серед неї, як живий Я! говорить Господь Бог, ані сина, ані дочки не врятували б вони! Вони в своїй справедливості врятують тільки свою власну душу.
 Even if Noah, Daniel, and Job were in it, by my life, says the Lord, they would not keep son or daughter safe; only themselves would they keep safe through their righteousness.
 καὶ νοεὶ καὶ δανιὴλ καὶ ἰωβ ἐν μέσῳ αὐτῆς ζῶ ἐγὼ λέγει κύριος ἐὰν υἱοὶ ἢ θυγατέρες ὑπολειφθῶσιν αὐτοὶ ἐν τῇ δικαιοσύνῃ αὐτῶν ῥύσσονται τὰς ψυχὰς αὐτῶν
- 21 Бо так говорить Господь Бог: Хоч послав би Я на Єрусалим чотири Свої лихі присуди: меча, і голод, і люту звірину та моровицю, щоб вигубити з нього людину та скотину,
 For this is what the Lord has said: How much more when I send my four bitter punishments on Jerusalem, the sword and need of food and evil beasts and disease, cutting off from it man and beast?
 τάδε λέγει κύριος ἐὰν δὲ καὶ τὰς τέσσαρας ἐκδικήσεις μου τὰς πονηράς ῥομφαίαν καὶ λιμὸν καὶ θηρία πονηρὰ καὶ θάνατον ἐξαποστείλω ἐπὶ ἱερουσαλὴμ τοῦ ἐξολεθρεῦσαι ἐξ αὐτῆς ἄνθρωπον καὶ κτ ἦνος
- 22 то все таки залишаться в ньому рештки, що будуть випроваджені, сини та дочки. Ось вони вийдуть до вас, і ви побачите їхню дорогу та їхні вчинки, і будете потішені за те лихо, що Я навів на Єрусалим, за все, що Я навів був на нього.
 But truly, there will still be a small band who will be safe, even sons and daughters: and they will come out to you, and you will see their ways and their doings: and you will be comforted about the evil which I have sent on Jerusalem, even about everything I have sent on it.
 καὶ ἰδοὺ ὑπολειμμένοι ἐν αὐτῇ οἱ ἀνασσωμένοι αὐτῆς οἱ ἐξάγουσιν ἐξ αὐτῆς υἱοὺς καὶ θυγατέρας ἰδοὺ αὐτοὶ ἐκπορεύονται πρὸς ὑμᾶς καὶ ὄψεσθε τὰς ὁδοὺς αὐτῶν καὶ τὰ ἐνθυμήματα αὐτῶν καὶ μεταμεληθήσεσθε ἐπὶ τὰ κακὰ ἃ ἐπήγαγον ἐπὶ ἱερουσαλὴμ πάντα τὰ κακὰ ἃ ἐπήγαγον ἐπ' αὐτήν
- 23 І потішать вони вас, коли ви побачите їхню дорогу та їхні вчинки, і пізнасте, що не надармо зробив Я все, що зробив серед нього, говорить Господь Бог.
 They will give you comfort when you see their ways and their doings: and you will be certain that not for nothing have I done all the things I have done in it, says the Lord.
 καὶ παρακαλέσουσιν ὑμᾶς διότι ὄψεσθε τὰς ὁδοὺς αὐτῶν καὶ τὰ ἐνθυμήματα αὐτῶν καὶ ἐπιγνώσεσθε διότι οὐ μάτην πεποίηκα πάντα ὅσα ἐποίησα ἐν αὐτῇ λέγει κύριος
- 1 ¶ I було мені слово Господнє таке:
 And the word of the Lord came to me, saying,
 καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς με λέγων

- 2 Сину людський, чим краще виноградове дерево від усякого дерева, та виноградна галузка, що була серед дерев лісових?
Son of man, what is the vine-tree more than any branching tree which is among the trees of the woods?
 και σύ υιὲ ἀνθρώπου τί ἂν γένοιτο τὸ ξύλον τῆς ἀμπέλου ἐκ πάντων τῶν ξύλων τῶν κλημάτων τῶν ὄντων ἐν τοῖς ξύλοις τοῦ δρυμοῦ
- 3 Чи візьметься з нього кусок дерева, щоб зробити яку роботу? Чи візьмуть із нього кілка, щоб повісити на ньому всяку річ?
Will its wood be used for any work? do men make of it a pin for hanging any vessel on?
 εἰ λήμψονται ἐξ αὐτῆς ξύλον τοῦ ποιῆσαι εἰς ἐργασίαν εἰ λήμψονται ἐξ αὐτῆς πάσσαλον τοῦ κρεμάσαι ἐπ' αὐτὸν πᾶν σκεῦος
- 4 Ось воно дане огневі на пожертя... Обидва кінці його пожег огонь, а середина його надгоріла, чи надасться воно до роботи?
See, it is put into the fire for burning: the fire has made a meal of its two ends and the middle part of it is burned; is it good for any work?
 πάρεξ πυρὶ δέδοται εἰς ἀνάλωσιν τὴν κατ' ἐνιαυτὸν κάθαρσιν ἀπ' αὐτῆς ἀναλίσκει τὸ πῦρ και ἐκλείπει εἰς τέλος μὴ χρήσιμον ἔσται εἰς ἐργασίαν
- 5 Як було воно непорушним воно не надавалося на роботу, що ж тепер, коли огонь пожег його, і воно надгоріло, то ще буде надаватися на роботу?
Truly, before it was cut down, it was not used for any purpose: how much less, when the fire has made a meal of it and it is burned, will it be made into anything?
 οὐδὲ ἔτι αὐτοῦ ὄντος ὀλοκλήρου οὐκ ἔσται εἰς ἐργασίαν μὴ ὅτι ἐὰν και πῦρ αὐτὸ ἀναλώσῃ εἰς τέλος εἰ ἔσται ἔτι εἰς ἐργασίαν
- 6 Тому так говорить Господь Бог: Як виноградове дерево між лісними деревами, що Я дав його огневі на пожертя, так дам Я мешканців Єрусалиму!
For this cause the Lord has said: Like the vine-tree among the trees of the woods which I have given to the fire for burning, so will I give the people of Jerusalem.
 διὰ τοῦτο εἰπὸν τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς τῶν ἰσραηλίων τὸ ξύλον τῆς ἀμπέλου ἐν τοῖς ξύλοις τοῦ δρυμοῦ ὃ δέδωκα αὐτὸ τῷ πυρὶ εἰς ἀνάλωσιν οὕτως δέδωκα τοὺς κατοικοῦντας ἱερουσαλημ
- 7 І оберну Я лице Своє проти них, з одного огню вони вийшли, та пожеге їх другий огонь. І пізнасте, ви, що Я Господь, коли зверну Своє лице проти них!
And my face will be turned against them; and though they have come out of the fire they will be burned up by it; and it will be clear to you that I am the Lord when my face is turned against them.
 και δώσω τὸ πρόσωπόν μου ἐπ' αὐτούς ἐκ τοῦ πυρὸς ἐξελεύσονται και πῦρ αὐτούς καταφάγεται και ἐπιγνώσονται ὅτι ἐγὼ κύριος ἐν τῷ στηρίσει με τὸ πρόσωπόν μου ἐπ' αὐτούς
- 8 І віддам цей Край на спустошення, за те, що вони спроневірилися, говорить Господь Бог.
And I will make the land a waste because they have done evil, says the Lord.
 και δώσω τὴν γῆν εἰς ἀφανισμόν ἀνθ' ὧν παρέπεσον παραπτώματι λέγει κύριος
- 1 ¶ І було мені слово Господнє таке:
And the word of the Lord came to me, saying,
 και ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς με λέγων
- 2 Сину людський, повідом Єрусалим про його гидоти,
Son of man, make clear to Jerusalem her disgusting ways,
 υιὲ ἀνθρώπου διαμάρτυραι τῇ ἱερουσαλημ τὰς ἀνομίας αὐτῆς
- 3 та й скажи: Так говорить Господь Бог до дочки Єрусалиму: Походження твоє й народження твоє з краю ханаанського, твій батько аморець, а мати твоя хіттеянка.
And say, This is what the Lord has said to Jerusalem: Your start and your birth was from the land of the Canaanite; an Amorite was your father and your mother was a Hittite.
 και ἐρεῖς τάδε λέγει κύριος τῇ ἱερουσαλημ ἡ ρίζα σου και ἡ γένεσίς σου ἐκ γῆς χανααν ὁ πατήρ σου αμορραῖος και ἡ μήτηρ σου χετταία
- 4 При твоєму народженні, того дня, як ти народилася, не був обрізаний пупок твій, і водою не була ти обмита на очищення, ані не була ти посолена, ані не була ти сповита.
As for your birth, on the day of your birth your cord was not cut and you were not washed in water to make you clean; you were not salted or folded in linen bands.
 και ἡ γένεσίς σου ἐν ἡμέρᾳ ἐτέχθης οὐκ ἔδησαν τοὺς μαστούς σου και ἐν ὕδατι οὐκ ἐλούσθης οὐδὲ ἀλί ἠλίσθης και σπαργάνοις οὐκ ἐσπαργανώθης
- 5 Не змилювалося над тобою жодне око, щоб зробити тобі одну з цих речей з милосердя над тобою, але була ти викинена на відкрите поле, так мало цінувало душу твою в день твого народження!
No eye had pity on you to do any of these things to you or to be kind to you; but you were put out into the open country, because your life was hated at the time of your birth.
 οὐδὲ ἐφείσατο ὁ ὀφθαλμὸς μου ἐπὶ σοὶ τοῦ ποιῆσαι σοὶ ἐν ἐκ πάντων τούτων τοῦ παθεῖν τι ἐπὶ σοὶ και ἀπερριφῆς ἐπὶ πρόσωπον τοῦ πεδίου τῇ σκολιότητι τῆς ψυχῆς σου ἐν ἡμέρᾳ ἐτέχθης
- 6 ¶ І проходив Я повз тебе, і бачив тебе, як ти валялася в своїй крові, і сказав Я до тебе: Живи в своїй крові! Так, Я сказав тобі: Живи в своїй крові!
And when I went past you and saw you stretched out in your blood, I said to you, Though you are stretched out in your blood, have life;
 και διήλθον ἐπὶ σὲ και εἶδόν σε πεφυρμένην ἐν τῷ αἵματί σου και εἶπά σοι ἐκ τοῦ αἵματός σου ζώη

- 7 **Рости ж, зробив Я тебе, як польову рослину, і ти зросла та стала велика, і дійшла ти до найвродливішої вроди: перса випростались, волос твій виріс, а ти була зовсім нага!**
And be increased in number like the buds of the field; and you were increased and became great, and you came to the time of love: your breasts were formed and your hair was long; but you were uncovered and without clothing.
πληθύνου καθὼς ἡ ἀνατολὴ τοῦ ἀγροῦ δέδοκά σε καὶ ἐπληθύνθης καὶ ἐμεγαλύνθης καὶ εἰσήλθες εἰς πόλεις πόλεων οἱ μαστοὶ σου ἀνωρθώθησαν καὶ ἡ θρίξ σου ἀνέτειλεν σὺ δὲ ἦσθα γυμνὴ καὶ ἀσχημονοῦσα
- 8 **І проходив Я повз тебе, і побачив тебе, аж ось час твій наспів, час кохання. І простягнув Я полу Свою над тобою, і закрив твою наготу, і присягнув тобі, і ввійшов з тобою в заповіт, го ворить Господь Бог, і стала ти Мосюю.**
Now when I went past you, looking at you, I saw that your time was the time of love; and I put my skirts over you, covering your unclothed body: and I gave you my oath and made an agreement with you, says the Lord, and you became mine.
καὶ διήλθον διὰ σοῦ καὶ εἶδόν σε καὶ ἰδοὺ καιρὸς σου καιρὸς καταλύοντων καὶ διεπέτασα τὰς πτέρυγάς μου ἐπὶ σέ καὶ ἐκάλυψα τὴν ἀσχημοσύνην σου καὶ ὄμοσά σοι καὶ εἰσήλθον ἐν διαθήκῃ μετὰ σοῦ λέγει κύριος καὶ ἐγένου μοι
- 9 **І обмив Я тебе водою, і сполоскав Я кров твою з тебе, і натер тебе оливою.**
Then I had you washed with water, washing away all your blood and rubbing you with oil.
καὶ ἔλουσά σε ἐν ὕδατι καὶ ἀπέπλυνα τὸ αἷμά σου ἀπὸ σοῦ καὶ ἔχρισά σε ἐν ἐλαίῳ
- 10 **І зодягнув тебе різнокольоровим, взув тебе в тахаш, і сповив тебе в віссон, і покритв тебе шовком.**
And I had you clothed with needlework, and put leather shoes on your feet, folding fair linen about you and covering you with silk.
καὶ ἐνέδυσά σε ποικίλα καὶ ὑπέδησά σε ὑάκινθον καὶ ἔξωσά σε βύσσω καὶ περιέβαλόν σε τριχάπτῳ
- 11 **І приоздобив тебе оздобою, і дав нараменники на руки твої, а ланцюга на шию твою.**
And I made you fair with ornaments and put jewels on your hands and a chain on your neck.
καὶ ἐκόσμησά σε κόσμῳ καὶ περιέθηκα ψέλια περὶ τὰς χεῖράς σου καὶ κάθεμα περὶ τὸν τράχηλόν σου
- 12 **І дав Я носову сережку до носа твого, і сережки на вуха твої, а пишну корону на твою голову.**
And I put a ring in your nose and ear-rings in your ears and a beautiful crown on your head.
καὶ ἔδωκα ἐνώτιον περὶ τὸν μυκτῆρά σου καὶ τροχίσκους ἐπὶ τὰ ὠτά σου καὶ στέφανον καυχήσεως ἐπὶ τὴν κεφαλὴν σου
- 13 **І приоздобилась ти золотом та сріблом, а одіж твоя віссон та шовк, і різнокольорове; булку й мед та оливу ти їла, і стала ти гарна-прегарна, і вдалося тобі досягти царської гідности!**
So you were made beautiful with gold and silver; and your clothing was of the best linen and silk and needlework; your food was the best meal and honey and oil: and you were very beautiful.
καὶ ἐκοσμήθης χρυσίῳ καὶ ἀργυρίῳ καὶ τὰ περιβόλαιά σου βύσσина καὶ τριχάπτα καὶ ποικίλα σεμίδαλιν καὶ ἔλαιον καὶ μέλι ἔφαγες καὶ ἐγένου καλὴ σφόδρα
- 14 **І розійшлося ім'я твоє поміж народами за твою красу, бо досконала вона, через пишноту Мою, яку Я на тебе поклав, говорить Господь Бог!**
You were so beautiful that the story of you went out into all nations; you were completely beautiful because of my glory which I had put on you, says the Lord.
καὶ ἐξῆλθεν σου ὄνομα ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἐν τῷ κάλλει σου διότι συντελεσμένον ἦν ἐν εὐπρεπείᾳ ἐν τῇ ὀραιότητι ἧ ἔταξα ἐπὶ σέ λέγει κύριος
- 15 **¶ І покладалася ти на красу свою, і стала розпусною через славу свою, і виливала ти розпусту свою на кожного перехожого, його ти була.**
But you put your faith in the fact that you were beautiful, acting like a loose woman because you were widely talked of, and offering your cheap love to everyone who went by, whoever it might be.
καὶ ἐπεποιθεις ἐν τῷ κάλλει σου καὶ ἐπόρνευσας ἐπὶ τῷ ὀνόματί σου καὶ ἐξέχεας τὴν πορνείαν σου ἐπὶ πάντα πάροδον ὃ οὐκ ἔσται
- 16 **І брала ти з шат своїх, і робила собі різнокольорові пагірки, і чинила розпусту на них, як не бувало й не буде.**
And you took your robes and made high places for yourself ornamented with every colour, acting like a loose woman on them, without shame or fear.
καὶ ἔλαβες ἐκ τῶν ἱματίων σου καὶ ἐποίησας σεαυτῇ εἶδωλα ῥαπτὰ καὶ ἐξεπόρνευσας ἐπ' αὐτά καὶ οὐ μὴ εἰσέλθης οὐδὲ μὴ γένηται
- 17 **І брала ти речі з пишноти своєї, з Мого золота та з срібла Мого, що дав тобі Я, і наробила собі подоб чоловічої статі, і чинила розпусту із ними.**
And you took the fair jewels, my silver and gold which I had given to you, and made for yourself male images, acting like a loose woman with them;
καὶ ἔλαβες τὰ σκευὴ τῆς καυχήσεώς σου ἐκ τοῦ χρυσίου μου καὶ ἐκ τοῦ ἀργυρίου μου ἐξ ὧν ἔδωκά σοι καὶ ἐποίησας σεαυτῇ εἰκόνας ἀρσενικὰς καὶ ἐξεπόρνευσας ἐν αὐταῖς
- 18 **І брала ти свою різнокольорову одіж, і покривала їх, а оливу Мою та Мос кадила клала перед ними.**
And you took your robes of needlework for their clothing, and put my oil and my perfume before them.
καὶ ἔλαβες τὸν ἱματισμὸν τὸν ποικίλον σου καὶ περιέβαλες αὐτὰ καὶ τὸ ἔλαιόν μου καὶ τὸ θυμίαμά μου ἔθηκας πρὸ προσώπου αὐτῶν
- 19 **А Мій хліб, що давав Я тобі, булку й оливу та мед, що ними годував Я тебе, то віддавала ти те перед їхнє обличчя на любі пахощі. І сталося це, говорить Господь Бог.**
And my bread which I gave you, the best meal and oil and honey which I gave you for your food, you put it before them for a sweet smell, says the Lord.
καὶ τοὺς ἄρτους μου οὓς ἔδωκά σοι σεμίδαλιν καὶ ἔλαιον καὶ μέλι ἐψώμισά σε καὶ ἔθηκας αὐτὰ πρὸ προσώπου αὐτῶν εἰς ὀσμὴν εὐωδίας καὶ ἐγένετο λέγει κύριος

- 20 I брала ти синів своїх та дочок своїх, що породила Мені, і приносила їх на їжу їм. Чи мало було розпустити твоєї,
And you took your sons and your daughters whom I had by you, offering even these to them to be their food. Was your loose behaviour so small a thing,
 και ἔλαβες τοὺς υἱοὺς σου καὶ τὰς θυγατέρας σου ἃς ἐγέννησας καὶ ἔθυσας αὐτὰ αὐτοῖς εἰς ἀνάλωσιν ὡς μικρὰ ἐξεπόρνευσας
- 21 що ти різала дітей Моїх і давала їм, перепроваджуючи через огонь для них?
That you put my children to death and gave them up to go through the fire to them?
 και ἔσφαζας τὰ τέκνα σου καὶ ἔδωκας αὐτὰ ἐν τῷ ἀποτροπιάζεσθαί σε ἐν αὐτοῖς
- 22 I при всіх гидотах твоїх та розпустах твоїх ти не пам'ятала про дні своєї молодости, коли була нагою-пренагою, коли валялася в крові своїй...
And in all your disgusting and false behaviour you had no memory of your early days, when you were uncovered and without clothing, stretched out in your blood.
 τοῦτο παρὰ πᾶσαν τὴν πορνείαν σου καὶ οὐκ ἐμνήσθης τὰς ἡμέρας τῆς νηπιότητός σου ὅτε ἦσθα γυμνὴ καὶ ἀσχημονοῦσα καὶ πεφυρμένη ἐν τῷ αἵματί σου ἕξις
- 23 I сталося по всьому тому твояму злі, горе, горе тобі! говорить Господь Бог,
And it came about, after all your evil-doing, says the Lord,
 και ἐγένετο μετὰ πάσας τὰς κακίας σου λέγει κύριος
- 24 і побудувала ти собі міцця розпустити, і поробила собі підвищення на кожному майдані.
That you made for yourself an arched room in every open place.
 και ὑψοδόμησας σεαντῆ οἰκίαν πορνικὸν καὶ ἐποίησας σεαντῆ ἕκθεμα ἐν πάσῃ πλατειᾷ
- 25 На кожному роздоріжжі побудувала ти свої підвищення, і знеславила красу свою, і розхляпала ноги свої для кожного перехожого, і побільшувала свою розпусту...
You put up your high places at the top of every street, and made the grace of your form a disgusting thing, opening your feet to everyone who went by, increasing your loose ways.
 και ἐπ' ἀρχῆς πάσης ὁδοῦ ὑψοδόμησας τὰ πορνεία σου καὶ ἐλυμήνω τὸ κάλλος σου καὶ διήγαγες τὰ σκέλη σου παντὶ παρόδῳ καὶ ἐπλήθυνας τὴν πορνείαν σου
- 26 I чинила ти розпусту з синами Єгипту, з своїми сусідами великотелесими, і побільшувала свою розпусту, щоб гнівити Мене.
And you went with the Egyptians, your neighbours, great of flesh; increasing your loose ways, moving me to wrath.
 και ἐξεπόρνευσας ἐπὶ τοὺς υἱοὺς αἰγύπτου τοὺς ὀμοροῦντάς σοι τοὺς μεγαλοσάρκους καὶ πολλαχῶς ἐξεπόρνευσας τοῦ παροργίσει με
- 27 I ось простягнув Я Свою руку на тебе, і відняв належну частину твою, і дав тебе на волю твоїх ненависниць, филистимських дочок, засоромлених твояю нечистою дорогою.
Now, then, my hand is stretched out against you, cutting down your fixed amount, and I have given you up to the desire of your haters, the daughters of the Philistines who are shamed by your loose ways.
 ἐὰν δὲ ἐκτείνω τὴν χεῖρά μου ἐπὶ σέ καὶ ἐξαρῶ τὰ νόμισμά σου καὶ παραδώσω σε εἰς ψυχὰς μισούντων σε θυγατέρας ἀλλοφύλων τὰς ἐκκλινοῦσας σε ἐκ τῆς ὁδοῦ σου ἧς ἠσέβησας
- 28 Бо чинила ти розпусту з синами Ашшуровими, і не могла насититись, і блудила з ними, і теж не наситилась.
And you went with the Assyrians, because of your desire which was without measure; you were acting like a loose woman with them, and still you had not enough.
 και ἐξεπόρνευσας ἐπὶ τὰς θυγατέρας ασσοῦρ καὶ οὐδ' οὕτως ἐνεπλήσθης καὶ ἐξεπόρνευσας καὶ οὐκ ἐνεπίπλω
- 29 I побільшила ти свою розпусту до купецького краю халдеїв, та теж цим не наситилася.
And you went on in your loose ways, even as far as the land of Chaldea, and still you had not enough.
 και ἐπλήθυνας τὰς διαθήκας σου πρὸς γῆν χαλδαίων καὶ οὐδὲ ἐν τούτοις ἐνεπλήσθης
- 30 Як змучилося серце твоє, говорить Господь Бог, коли ти робила всі оці вчинки свавільної розпусної жінки!
How feeble is your heart, says the Lord, seeing that you do all these things, the work of a loose and overruling woman;
 τί διαθῶ τὴν θυγατέρα σου λέγει κύριος ἐν τῷ ποιῆσαί σε ταῦτα πάντα ἔργα γυναικὸς πόρνης καὶ ἐξεπόρνευσας τρισσῶς
- 31 Коли ти будувала міцця своєї розпустити на кожному роздоріжжі, а підвищення своє робила на кожному майдані, то не була ти, як блудниця, щоб збирати за плату за розпусту,
For you have made your arched room at the top of every street, and your high place in every open place; though you were not like a loose woman in getting together your payment.
 ἐν ταῖς θυγατράσιν σου τὸ πορνείῳ σου ὑψοδόμησας ἐπὶ πάσῃ ἀρχῆς ὁδοῦ καὶ τὴν βάσιν σου ἐποίησας ἐν πάσῃ πλατειᾷ καὶ ἐγένου ὡς πόρνη συνάγουσα μισθώματα
- 32 але як перелюбна жінка, що замість свого чоловіка бере собі чужих.
The untrue wife who takes strange lovers in place of her husband!
 ἡ γυνὴ ἢ μοιχωμένη ὁμοία σοι παρὰ τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς λαμβάνουσα μισθώματα
- 33 Усім блудницям дають дарунка, а ти сама давала дарунки свої всім коханцям своїм, і підкуповувала їх, щоб приходили до тебе звідусіль на розпусту з тобою.
They give payment to all loose women: but you give rewards to your lovers, offering them payment so that they may come to you on every side for your cheap love.
 πᾶσι τοῖς ἐκπορνεύουσιν αὐτὴν προσεδίδου μισθώματα καὶ σὺ δέδωκας μισθώματα πᾶσι τοῖς ἔρασταῖς σου καὶ ἐφορτιζες αὐτοὺς τοῦ ἔρχεσθαι πρὸς σέ κυκλόθεν ἐν τῇ πορνείᾳ σου

- 34 **I** було тобі при твоїй розпусті навпаки від інших жінок, бо не волочились за тобою, а через те, що ти давала заплату за розпусту, і заплата за розпусту не давалась тобі, то сталося тобі навпаки.
And in your loose behaviour you are different from other women, for no one goes after you to make love to you: and because you give payment and no payment is given to you, in this you are different from them.
καὶ ἐγένετο ἐν σοὶ διεστραμμένον παρὰ τὰς γυναῖκας ἐν τῇ πορνείᾳ σου καὶ μετὰ σοῦ πεπορνεύκασιν ἐν τῷ προσδιδόναι σε μισθώματα καὶ σοὶ μισθώματα οὐκ ἐδόθη καὶ ἐγένετο ἐν σοὶ διεστραμμένον α
- 35 ¶ **Тому то, розпуснице, послухай Господнього слова:**
For this cause, O loose woman, give ear to the voice of the Lord:
διὰ τοῦτο πόρνη ἄκουε λόγον κυρίου
- 36 **Так говорить Господь Бог:** За те, що виливалась твоя розпуста, і відкривалась твоя нагота в блудодійстві твоїм з твоїми коханцями та зо всіма божками гидоти твоєї, і за кров синів твоїх, яких ти давала їм,
This is what the Lord has said: Because your unclean behaviour was let loose and your body uncovered in your loose ways with your lovers and with your disgusting images, and for the blood of your children which you gave to them;
τάδε λέγει κύριος ἄνθ' ὧν ἐξέχεας τὸν χαλκὸν σου καὶ ἀποκαλυφθήσεται ἡ αἰσχὴν σου ἐν τῇ πορνείᾳ σου πρὸς τοὺς ἐραστάς σου καὶ εἰς πάντα τὰ ἐνθυμήματα τῶν ἀνομῶν σου καὶ ἐν τοῖς αἵμασιν τῶν τέκνων σου ὧν ἔδωκας αὐτοῖς
- 37 **тому ось Я позбираю всіх коханців твоїх, яким була ти присмна, і всіх, кого ти кохала, разом з тими, кого ти зненавиділа, і зберу їх коло тебе знавкола, і відкрию їм наготу твою, і вони побачать увесь твій сором!**
For this cause I will get together all your lovers with whom you have taken your pleasure, and all those to whom you have given your love, with all those who were hated by you; I will even make them come together against you on every side, and I will have you uncovered before them so that they may see your shame.
διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ ἐπὶ σέ συνάγω πάντας τοὺς ἐραστάς σου ἐν οἷς ἐπεμίγης ἐν αὐτοῖς καὶ πάντας οὓς ἠγάπησας σὺν πᾶσιν οἷς ἐμίσεις καὶ συνάξω αὐτοὺς ἐπὶ σέ κυκλόθεν καὶ ἀποκαλύψω τὰς κακίας σου πρὸς αὐτοὺς καὶ ὄψονται πᾶσαν τὴν αἰσχύνην σου
- 38 **I засуджу тебе присудом на перелюбниць та тих, що кров проливають, і дам тебе на кров лютости та заздрости...**
And you will be judged by me as women are judged who have been untrue to their husbands and have taken life; and I will let loose against you passion and bitter feeling.
καὶ ἐκδικήσω σε ἐκδικήσει μοιχαλίδος καὶ ἐκχεούσης αἷμα καὶ θήσω σε ἐν αἵματι θυμοῦ καὶ ζήλου
- 39 **I віддам тебе в їхню руку, і вони зруйнують твое місце розпусти, і порозвалюють підвищення твої, і постягають з тебе шати твої, і позабирають пишні вбрання твої, і покладуть тебе з овсім нагою...**
I will give you into their hands, and your arched room will be overturned and your high places broken down; they will take your clothing off you and take away your fair jewels: and when they have done, you will be uncovered and shamed.
καὶ παραδώσω σε εἰς χεῖρας αὐτῶν καὶ κατασκάψουσιν τὸ πορνεῖόν σου καὶ καθελούσιν τὴν βᾶσιν σου καὶ ἐκδύσουσιν σε τὸν ἱματισμὸν σου καὶ λήμψονται τὰ σκεῦη τῆς καυχίσεώς σου καὶ ἀφήσουσιν σε γυμνὴν καὶ ἀσχημονοῦσαν
- 40 **I зберуть проти тебе збори, і закидають тебе камінням, і порубають тебе своїми мечами...**
And they will get together a meeting against you, stoning you with stones and wounding you with their swords.
καὶ ἄξουσιν ἐπὶ σέ ὄχλους καὶ λιθοβολήσουσιν σε ἐν λίθοις καὶ κατασφάξουσιν σε ἐν τοῖς ξίφεσιν αὐτῶν
- 41 **I** поपालять доми твої огнем, і зроблять на тебе присуди на очах багатьох жінок. **I** зроблю **Я** кінець, щоб не була ти розпусницею, і ти вже не будеш давати дарунка за розпусту!
And they will have you burned with fire, sending punishments on you before the eyes of great numbers of women; and I will put an end to your loose ways, and you will no longer give payment.
καὶ ἐμπρήσουσιν τοὺς οἴκους σου πυρὶ καὶ ποιήσουσιν ἐν σοὶ ἐκδικήσεις ἐνώπιον γυναικῶν πολλῶν καὶ ἀποστρέψω σε ἐκ τῆς πορνείας σου καὶ μισθώματα οὐ μὴ δῶς οὐκέτι
- 42 **I** заспокоїться **Моя** лютість на тебе, і відійде від тебе **Моя** заздрість, і я заспокоюся, і не буду вже гніватися.
And the heat of my wrath against you will have an end, and my bitter feeling will be turned away from you, and I will be quiet and will be angry no longer.
καὶ ἐπαφήσω τὸν θυμὸν μου ἐπὶ σέ καὶ ἐξαρθήσεται ὁ ζῆλός μου ἐκ σοῦ καὶ ἀναπαύσομαι καὶ οὐ μὴ μερμνήσω οὐκέτι
- 43 **За те, що ти не пам'ятала про дні своєї молодости, і гнівила Мене всім тим, то й Я ось поверну дорогу твою на твою голову, говорить Господь Бог, щоб не чинила ти розпусти після всі х гидот своїх!...**
Because you have not kept in mind the days when you were young, but have been troubling me with all these things; for this reason I will make the punishment of your ways come on your head, says the Lord, because you have done this evil thing in addition to all your disgusting acts.
ἀνθ' ὧν οὐκ ἐμνήσθης τὴν ἡμέραν τῆς νηπιότητός σου καὶ ἐλόπιες με ἐν πᾶσι τούτοις καὶ ἐγὼ ἰδοὺ τὰς ὁδοὺς σου εἰς κεφαλὴν σου δέδωκα λέγει κύριος καὶ οὕτως ἐποίησας τὴν ἀσέβειαν ἐπὶ πάσαις ταῖς ἀνομίαις σου

- 44 ¶ Ось кожен приповідник говоритиме про тебе приповідку, кажучи: Яка мати така її донька!
 See, in every common saying about you it will be said, As the mother is, so is her daughter.
 ταῦτά ἐστιν πάντα ὅσα εἶπαν κατὰ σοῦ ἐν παραβολῇ λέγοντες καθὼς ἡ μήτηρ καὶ ἡ θυγάτηρ
- 45 Ти дочка своєї матері, що покинула свого чоловіка та своїх синів, і ти сестра своїх сестер, що покидали своїх чоловіків та своїх синів. Мати ваша хитейка, а ваш батько аморець!
 You are the daughter of your mother whose soul is turned in disgust from her husband and her children; and you are the sister of your sisters who were turned in disgust from their husbands and their children: your mother was a Hittite and your father an Amorite.
 θυγάτηρ τῆς μητρὸς σου σὺ εἶ ἡ ἀποσαμένη τὸν ἄνδρα αὐτῆς καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς καὶ ἀδελφὴ τῶν ἀδελφῶν σου τῶν ἀποσαμένων τοὺς ἄνδρας αὐτῶν καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν ἡ μήτηρ ὑμῶν χετταία καὶ ὁ πατὴρ ὑμῶν αμορραῖος
- 46 А старша сестра твоя Самарія та дочки її, що сидять по лівиці твоїй, а сестра твоя, менша від тебе, що сидить по правиці твоїй це Содом та дочки її.
 Your older sister is Samaria, living at your left hand, she and her daughters: and your younger sister, living at your right hand, is Sodom and her daughters.
 ἡ ἀδελφὴ ὑμῶν ἡ πρεσβυτέρα σαμάρεια αὐτὴ καὶ αἱ θυγατέρες αὐτῆς ἡ κατοικοῦσα ἐξ εὐδύμων σου καὶ ἡ ἀδελφὴ σου ἡ νεωτέρα σου ἡ κατοικοῦσα ἐκ δεξιῶν σου соδοма καὶ αἱ θυγατέρες αὐτῆς
- 47 А ти хіба не ходила їхніми дорогами й не робила за їхніми гидотами? Мало бракувало, і зіпсулася б ти більше від них на всіх своїх дорогах!
 Still you have not gone in their ways or done the disgusting things which they have done; but, as if that was only a little thing, you have gone deeper in evil than they in all your ways.
 καὶ οὐδ' ὥς ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτῶν ἐπορεύθης οὐδὲ κατὰ τὰς ἀνομίας αὐτῶν ἐποίησας παρὰ μικρὸν καὶ ὑπέρκεισαι αὐτὰς ἐν πάσαις ταῖς ὁδοῖς σου
- 48 Як живий Я, говорить Господь Бог, не зробила Содом, сестра твоя, вона та дочки її, як зробила ти та твої дочки!
 By my life, says the Lord, Sodom your sister never did, she or her daughters, what you and your daughters have done.
 ζῶ ἐγὼ λέγει κύριος εἰ πεποίηκεν соδοма ἡ ἀδελφὴ σου αὐτὴ καὶ αἱ θυγατέρες αὐτῆς ὃν τρόπον ἐποίησας σὺ καὶ αἱ θυγατέρες σου
- 49 Ось оце була провина твоєї сестри Содомі: ніха, ситість їжі та преспокійний спокій були в неї та в її дочок, а руки вбогого та бідного вона не зміцняла.
 Truly, this was the sin of your sister Sodom: pride, a full measure of food, and the comforts of wealth in peace, were seen in her and her daughters, and she gave no help to the poor or to those in need.
 πλὴν τοῦτο τὸ ἀνόμημα соδομων τῆς ἀδελφῆς σου ὑπερρηφάνια ἐν πλησμονῇ ἄρτων καὶ ἐν εὐθηνίᾳ οἴνου ἐσπατάλων αὐτὴ καὶ αἱ θυγατέρες αὐτῆς τοῦτο ὑπῆρχεν αὐτῇ καὶ ταῖς θυγατράσιν αὐτῆς καὶ ἡ χεῖρα πτωχοῦ καὶ πένητος οὐκ ἀντελαμβάνοντο
- 50 І запишались вони, і робили гидоти перед Моїм обличчям. І Я їх відкинув, як побачив оце.
 They were full of pride and did what was disgusting to me: and so I took them away as you have seen.
 καὶ ἐμεγαλῶχον καὶ ἐποίησαν ἀνομήματα ἐνώπιόν μου καὶ ἐξῆρα αὐτάς καθὼς εἶδον
- 51 А Самарія не нагрішила й половини гріхів твоїх, та ти побільшила гидоти свої більш від них, і оправдала сестер своїх усіма своїми гидотами, які ти зробила.
 And Samaria has not done half your sins; but you have made the number of your disgusting acts greater than theirs, making your sisters seem more upright than you by all the disgusting things which you have done.
 καὶ σαμάρεια κατὰ τὰς ἡμίσεις τῶν ἀμαρτιῶν σου οὐχ ἤμαρτεν καὶ ἐπλήθυνας τὰς ἀνομίας σου ὑπὲρ αὐτάς καὶ ἐδικαίωσας τὰς ἀδελφάς σου ἐν πάσαις ταῖς ἀνομίαις σου αἷς ἐποίησας
- 52 Тож носи свою ганьбу ти, що чинила її для своїх сестер, через твої гріхи, якими гидоти чинила ти більше за них, вони будуть справедливіші за тебе! І також посоромся, і носи свій сором за твоє всправедливлення своїх сестер!
 And you yourself will be put to shame, in that you have given the decision for your sisters; through your sins, which are more disgusting than theirs, they are more upright than you: truly, you will be shamed and made low, for you have made your sisters seem upright.
 καὶ σὺ κόμισαι βάσανόν σου ἐν ἧ ἔφθειρας τὰς ἀδελφάς σου ἐν ταῖς ἀμαρτίαις σου αἷς ἠνόμησας ὑπὲρ αὐτάς καὶ ἐδικαίωσας αὐτάς ὑπὲρ σεαυτὴν καὶ σὺ αἰσχύνθητι καὶ λαβὲ τὴν ἀτιμίαν σου ἐν τῷ δεικνῶσαι σε τὰς ἀδελφάς σου
- 53 І поверну Я їхню долю, долю Содомі та дочок її, і Самарію та дочок її, і поверну долю твою серед них,
 And I will let their fate be changed, the fate of Sodom and her daughters, and the fate of Samaria and her daughters, and your fate with theirs.
 καὶ ἀποστρέψω τὰς ἀποστρεφὰς αὐτῶν τὴν ἀποστροφὴν соδομων καὶ τῶν θυγατέρων αὐτῆς καὶ ἀποστρέψω τὴν ἀποστροφὴν σαμαρείας καὶ τῶν θυγατέρων αὐτῆς καὶ ἀποστρέψω τὴν ἀποστροφὴν σου ἐν μέσῳ αὐτῶν
- 54 щоб носила ти свій сором, і соромилася всього того, що ти наробила, потішаючи їх.
 So that you will be shamed and made low because of all you have done, when I have mercy on you.
 ὅπως κομίσει τὴν βάσανόν σου καὶ ἀτιμωθῆσι ἐκ πάντων ὧν ἐποίησας ἐν τῷ σε παροργίσει με

- 55 A твої сестри, Содома та дочки її, вернуться до свого попереднього стану, і Самарія та дочки її вернуться до свого попереднього стану, і ти та дочки твої вернетесь до свого попереднього стану.
And your sisters, Sodom and her daughters, will go back to their first condition, and Samaria and her daughters will go back to their first condition, and you and your daughters will go back to your first condition.
 και η ἀδελφή σου σοδομα και αι θυγατέρες αὐτῆς ἀποκατασταθήσονται καθὼς ἦσαν ἀπ' ἀρχῆς και самάρεια και αι θυγατέρες αὐτῆς ἀποκατασταθήσονται καθὼς ἦσαν ἀπ' ἀρχῆς και σὺ και αι θυγατέρες σου ἀποκατασταθήσεσθε καθὼς ἀπ' ἀρχῆς ἦτε
- 56 I не була сестра твоя Содома згадувана в устах твоїх за днів твоїх гордошів,
Was not your sister Sodom an oath in your mouth in the day of your pride,
 και ει μη ἦν σοδομα η ἀδελφή σου εις ἀκοὴν ἐν τῷ στόματί σου ἐν ταῖς ἡμέραις ὑπερηφανίας σου
- 57 поки не відкрилося зло твоє, коли ганьбили тебе дочки Сирії та всієї околиці його, і дочки филистимські погорджували тебе звідусіль.
Before your shame was uncovered? Now you have become like her a word of shame to the daughters of Edom and all who are round about you, the daughters of the Philistines who put shame on you round about.
 πρὸ τοῦ ἀποκαλυφθῆναι τὰς κακίας σου ὃν τρόπον νῦν ὄνειδος εἶ θυγατέρων συρίας και πάντων τῶν κύκλω αὐτῆς θυγατέρων ἀλλοφύλων τῶν περιεχουσῶν σε κύκλω
- 58 Свою розпусту та гидоти свої, ти їх понесеш, говорить Господь.
The reward of your evil designs and your disgusting ways has come on you, says the Lord.
 τὰς ἀσεβείας σου και τὰς ἀνομίας σου σὺ κεκόμισαι αὐτάς λέγει κύριος
- 59 Бо так говорить Господь Бог: I зроблю Я з тобою, як робила ти, що погордила присягою, щоб зламати заповіта.
For this is what the Lord has said: I will do to you as you have done, you who, putting the oath on one side, have let the agreement be broken.
 τὰδε λέγει κύριος και ποιήσω ἐν σοὶ καθὼς ἐποίησας ὡς ἠτίμωσας ταῦτα τοῦ παραβῆναι τὴν διαθήκην μου
- 60 ¶ I згадаю Я Свого заповіта з тобою за днів твоєї молодости, і поставлю тобі заповіта вічного.
But still I will keep in mind the agreement made with you in the days when you were young, and I will make with you an eternal agreement.
 και μνησθήσομαι ἐγὼ τῆς διαθήκης μου τῆς μετὰ σοῦ ἐν ἡμέραις νεότητός σου και ἀναστήσω σοὶ διαθήκην αἰώνιον
- 61 I ти згадаєш про свої дороги й засоромишся, коли ти візьмеш сестер своїх, старших від тебе, разом з меншими від тебе і дам їх тобі за дочок, але не з твого заповіту.
Then at the memory of your ways you will be overcome with shame, when I take your sisters, the older and the younger, and give them to you for daughters, but not by your agreement.
 και μνησθήσῃ τὴν ὁδὸν σου και ἐξατιμωθήσῃ ἐν τῷ ἀναλαβεῖν σε τὰς ἀδελφάς σου τὰς πρεσβυτέρας σου σὺν ταῖς νεωτέραις σου και δώσω αὐτάς σοὶ εις οἰκοδομὴν και οὐκ ἐκ διαθήκης σου
- 62 I відновлю Я Свого заповіта з тобою, і ти пізнаєш, що Я Господь,
And I will make my agreement with you; and you will be certain that I am the Lord:
 και ἀναστήσω ἐγὼ τὴν διαθήκην μου μετὰ σοῦ και ἐπιγνώσῃ ὅτι ἐγὼ κύριος
- 63 щоб згадала ти й засоромилася, і не могла більше відкривати уста перед ганьбою своєю, коли прощу тобі все, що ти наробила, говорить Господь Бог.
So that, at the memory of these things, you may be at a loss, never opening your mouth because of your shame; when you have my forgiveness for all you have done, says the Lord.
 ὅπως μνησθῆς και αἰσχυνθῆς και μη ἦ σοὶ ἔτι ἀνοιξαι τὸ στόμα σου ἀπὸ προσώπου τῆς ἀτιμίας σου ἐν τῷ ἐξιλάσκεσθαί με σοὶ κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησας λέγει κύριος
- 1 ¶ I було мені слово Господнє таке:
And the word of the Lord came to me, saying,
 και ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς με λέγων
- 2 Сину людський, загадай загадку, і склади притчу Ізраїлевому домові,
Son of man, give out a dark saying, and make a comparison for the children of Israel,
 υἱὲ ἀνθρώπου διῆγησαι διῆγημα και εἰπὸν παραβολὴν πρὸς τὸν οἶκον τοῦ ἰσραηλ
- 3 та й скажи: Так говорить Господь Бог: великий орел великокрилий, з широко розгорненими крилами, повний різноколіорового пір'я, прилетів до Ливану, і взяв верховіття кедрю.
And say, This is what the Lord has said: A great eagle with great wings, full of long feathers of different colours, came to Lebanon, and took the top of the cedar:
 και ἔρεῖς τὰδε λέγει κύριος ὁ ἀετὸς ὁ μέγας ὁ μεγαλοπτερυγὸς ὁ μακρὸς τῆ ἐκτάσει πλήρης ὀνύχων ὃς ἔχει τὸ ἦγημα εἰσελθεῖν εις τὸν λίβανον και ἔλαβε τὰ ἐπιτέκτα τῆς κέδρου
- 4 Чубка галузок його обірвав, і приніс його до купецького краю, у місті гандлярів поклав його.
Biting off the highest of its young branches, he took it to the land of Canaan, and put it in a town of traders.
 τὰ ἄκρα τῆς ἀπαλότητος ἀπέκτισεν και ἤνεγκεν αὐτὰ εις γῆν χανααν εις πόλιν τετευχισμένην ἔθετο αὐτά

- 5 I взяв він з насіння тієї землі, і посіяв його до насінневого поля, узяв і засадив його над великими водами, немов ту вербу.
And he took some of the seed of the land, planting it in fertile earth, placing it by great waters; he put it in like a willow-tree.
 και ἔλαβεν ἀπὸ τοῦ σπέρματος τῆς γῆς καὶ ἔδωκεν αὐτὸ εἰς τὸ πεδῖον φυτὸν ἐφ' ὕδατι πολλῶ ἐπιβλεπόμενον ἔταξεν αὐτό
- 6 I воно виросло, і стало гіллястим виноградом, низькорослим, що обертав свої галузки до нього, а його коріння були під ним. I стало воно виноградом, і вигнало віття, і пустило галузки.
And its growth went on and it became a vine, low and widely stretching, whose branches were turned to him and its roots were under him: so it became a vine, putting out branches and young leaves.
 και ἀνέτειλεν καὶ ἐγένετο εἰς ἄμπελον ἀσθενοῦσαν καὶ μικρὰν τῷ μεγέθει τοῦ ἐπιφαίνεσθαι αὐτὴν τὰ κλήματα αὐτῆς ἐπ' αὐτὴν καὶ αἱ ρίζαι αὐτῆς ὑποκάτω αὐτῆς ἦσαν καὶ ἐγένετο εἰς ἄμπελον καὶ ἐποίησεν ἀπόρυγας καὶ ἐξέτεινεν τὴν ἀναδενδράδα αὐτῆς
- 7 Та був ще один великий орел, великокрилий та густоперий. I ось той виноград витягнув пожадливо своє коріння на нього, і свої галузки пустив до нього, щоб він напоїв його з грядок свого засадження.
And there was another eagle with great wings and thick feathers: and now this vine, pushing out its roots to him, sent out its branches in his direction from the bed where it was planted, so that he might give it water.
 και ἐγένετο ἀετὸς ἕτερος μέγας μεγαλοπτέρυγος πολλὰς ὄνουξιν καὶ ἰδοὺ ἡ ἄμπελος αὐτῆ περιπελεγμένη πρὸς αὐτόν καὶ αἱ ρίζαι αὐτῆς πρὸς αὐτόν καὶ τὰ κλήματα αὐτῆς ἐξαπέστειλεν αὐτῷ τοῦ ποτίσαι αὐτὴν σὺν τῷ βῶλῳ τῆς φυτείας αὐτῆς
- 8 Він був посаджений на доброму полі при великих водах, щоб пустив галузки та приніс плід, щоб став пишним виноградом.
He had it planted in a good field by great waters so that it might put out branches and have fruit and be a strong vine.
 εἰς πεδῖον καλὸν ἐφ' ὕδατι πολλῶ αὐτὴ πιαίνεται τοῦ ποιεῖν βλαστοὺς καὶ φέρειν καρπὸν τοῦ εἶναι εἰς ἄμπελον μεγάλην
- 9 Скажи: Так говорить Господь Бог: Чи поведеться йому? Чи не вирвуть коріння його, і не позривають плоду його, так що він засохне? Усе зелене галуззя його посохне, і не треба великого рамена та численного народу, щоб вирвати його з його коріння.
Say, This is what the Lord has said: Will it do well? will he not have its roots pulled up and its branches cut off, so that all its young leaves may become dry and it may be pulled up by its roots?
 διὰ τοῦτο εἰπὸν τάδε λέγει κύριος εἰ κατευθυνεῖ οὐχὶ αἱ ρίζαι τῆς ἀπαλότητος αὐτῆς καὶ ὁ καρπὸς σαθήσεται καὶ ξηρανθήσεται πάντα τὰ προανατέλλοντα αὐτῆς καὶ οὐκ ἐν βραχίονι μεγάλῳ οὐδ' ἐν λαῶ πολλῶ τοῦ ἐκσπάσαι αὐτὴν ἐκ ριζῶν αὐτῆς
- 10 I ось хоч він засаджений, чи поведеться йому? Чи всихаючи, не всохне він, як тільки доторкнеться його східній вітер? Він усохне на грядках, де посаджений...
And if it is planted will it do well? will it not become quite dry at the touch of the east wind, drying up in the bed where it was planted?
 και ἰδοὺ πιαίνεται μὴ κατευθυνεῖ οὐχ ἅμα τῷ ἄψασθαι αὐτῆς ἄνεμον τὸν καύσωνα ξηρανθήσεται ξηρασία σὺν τῷ βῶλῳ ἀνατολῆς αὐτῆς ξηρανθήσεται
- 11 I було мені слово Господнє таке:
Then the word of the Lord came to me, saying,
 και ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς με λέγων
- 12 Скажи ж домові ворохобному: чи ви не пізнали, що це? Скажи: Ось прийшов вавилонський цар до Єрусалиму, і взяв його царя та його князів, і відвів їх до себе до Вавилону.
Say now to this uncontrolled people, Are these things not clear to you? Say to them, See, the king of Babylon came to Jerusalem and took its king and its rulers away with him to Babylon;
 υἱὲ ἀνθρώπου εἰπὸν δὴ πρὸς τὸν οἶκον τὸν παραπικραίνοντα οὐκ ἐπίστασθε τί ἦν ταῦτα εἰπὸν ὅταν ἔλθῃ βασιλεὺς βαβυλῶνος ἐπὶ ἱερουσαλημ καὶ λήμψεται τὸν βασιλέα αὐτῆς καὶ τοὺς ἄρχοντας αὐτῆς καὶ ἄξει αὐτοὺς πρὸς ἑαυτὸν εἰς βαβυλῶνα
- 13 I взяв із царського насіння, і склав з ним умову, і ввів його в присягу, і забрав потужних землі,
And he took one of the sons of the king and made an agreement with him; and he put him under an oath, and took away the great men of the land:
 και λήμψεται ἐκ τοῦ σπέρματος τῆς βασιλείας καὶ διαθήσεται πρὸς αὐτὸν διαθήκην καὶ εἰσάξει αὐτὸν ἐν ἁρᾷ καὶ τοὺς ἡγουμένους τῆς γῆς λήμψεται
- 14 щоб це було царство низьке, щоб воно не підіймалося, щоб дотримувало його умову, і було їй вірним.
So that the kingdom might be made low with no power of lifting itself up, but might keep his agreement to be his servants.
 τοῦ γενέσθαι εἰς βασιλείαν ἀσθενῆ τὸ καθόλου μὴ ἐπαίρεσθαι τοῦ φυλάσσειν τὴν διαθήκην αὐτοῦ καὶ ἰστάνειν αὐτὴν
- 15 Але той збунтувався проти нього, послав своїх послів до Єгипту, щоб дали йому коней та багато народу. Чи йому поведеться? Чи втече той, хто робить таке? А коли зламає умову, то чи врятується він?
But he went against his authority in sending representatives to Egypt to get from them horses and a great army. Will he do well? will he be safe who does such things? if the agreement is broken will he be safe?
 και ἀποστήσεται ἀπ' αὐτοῦ τοῦ ἐξαποστέλλειν ἀγγέλους ἑαυτοῦ εἰς αἴγυπτον τοῦ δοῦναι αὐτῷ ἵππους καὶ λαὸν πολὺν εἰ κατευθυνεῖ εἰ διασωθήσεται ὁ ποιῶν ἐναντία καὶ παραβαίνων διαθήκην εἰς σωθήσεται

- 16 Як живий Я, говорить Господь Бог, у місці царя, який поставив його царем, той, що погордив його присягою та зламав свою умову з ним, помре в нього в Вавилоні!
By my life, says the Lord, truly in the place of the king who made him king, whose oath he put on one side and let his agreement with him be broken, even in Babylon he will come to his death.
ζὼ ἐγὼ λέγει κύριος ἐὰν μὴ ἐν τῷ τόπῳ ὁ βασιλεὺς ὁ βασιλεύσας αὐτὸν ὅς ἠτίμωσεν τὴν ἰσχύ μου καὶ ὅς παρέβη τὴν διαθήκην μου μετ' αὐτοῦ ἐν μέσῳ βαβυλωνίων τελευτήσει
- 17 І фараон не допоможе йому на війні великим військом та численним народом, коли насиплють вала та збудують башту, щоб вигубити багато душ.
And Pharaoh with his strong army and great forces will be no help to him in the war, when they put up earthworks and make strong walls for the cutting off of lives:
καὶ οὐκ ἐν δυνάμει μεγάλῃ οὐδ' ἐν ὄχλῳ πολλῷ ποιήσει πρὸς αὐτὸν φαραὼ πόλεμον ἐν χαρακοβολίᾳ καὶ ἐν οἰκοδομῇ βελοστάσεων τοῦ ἐξῆραι ψυχὰς
- 18 І погордив він присягою, щоб зламати умову, хоч дав був свою руку, і все те зробив, тому він не врятується.
For he put his oath on one side in letting the agreement be broken; and though he had given his hand to it, he did all these things; he will not get away safe.
καὶ ἠτίμωσεν ὀρκωμοσίαν τοῦ παραβῆναι διαθήκην καὶ ἰδοὺ δέδωκεν τὴν χεῖρα αὐτοῦ καὶ πάντα ταῦτα ἐποίησεν αὐτῷ μὴ σωθήσεται
- 19 Тому так говорить Господь Бог: Як живий Я, присягу Мою, якою він погордив, та умову Мою, яку він зламав, дам це на його голову!
And so the Lord has said, By my life, truly, for my oath which he put on one side, and my agreement which has been broken, I will send punishment on his head.
διὰ τοῦτο εἰπὼν τότε λέγει κύριος ζὼ ἐγὼ ἐὰν μὴ τὴν διαθήκην μου ἣν παρέβη καὶ τὴν ὀρκωμοσίαν μου ἣν ἠτίμωσεν καὶ δώσω αὐτὰ εἰς κεφαλὴν αὐτοῦ
- 20 І розтягну над ним Свою сітку, і буде він схоплений в пастку Мою, і спроваджу його до Вавилону, і розсуджуся з ним там за його спроневірня, яке він спроневірів проти Мене.
My net will be stretched out over him, and he will be taken in my cords, and I will send him to Babylon, and there I will be his judge for the wrong which he has done against me.
καὶ ἐκτετάσσω ἐπ' αὐτὸν τὸ δίκτυόν μου καὶ ἀλώσεται ἐν τῇ περιοχῇ αὐτοῦ
- 21 І всі втікачі його з усіх його полків попадають від меча, а позostalі будуть розпорошені на всі вітри. І пізнасте ви, що Я, Господь, говорив!
All his best fighting-men will be put to the sword, and the rest will be sent away to every wind: and you will be certain that I the Lord have said it.
ἐν πάσῃ παρατάξει αὐτοῦ ἐν ῥομφαίᾳ πεσοῦνται καὶ τοὺς καταλοιπούς εἰς πάντα ἄνεμον διασπερῶ καὶ ἐπιγνώσεσθε διότι ἐγὼ κύριος λελάληκα
- 22 ¶ Так говорить Господь Бог: І візьму Я з верховіття високого кедру, і дам до землі. З чубка галузок його вирву тендітну, і Сам посаджу на високій та стрімкій горі.
This is what the Lord has said: Further, I will take the highest top of the cedar and put it in the earth; cutting off from the highest of his young branches a soft one, I will have it planted on a high and great mountain;
διότι τότε λέγει κύριος καὶ λήψομαι ἐγὼ ἐκ τῶν ἐπιλέκτων τῆς κέδρου ἐκ κορυφῆς καρδίας αὐτῶν ἀποκνίω καὶ καταφυτεύσω ἐγὼ ἐπ' ὄρος ὑψηλὸν καὶ κρεμάσω αὐτὸν
- 23 На високій горі Ізраїлевій посаджу її, і вона випустить галузку її і принесе плід, і стане сильною кедриною. І буде пробувати під ними усяке птаство, усяке крилате буде перебувати в тіні її галузок.
It will be planted on the high mountain of Israel: it will put out branches and have fruit and be a fair cedar: under it all birds of every sort will make their living-place, resting in the shade of its branches.
ἐν ὄρει μετεώρῳ τοῦ ἰσραὴλ καὶ καταφυτεύσω καὶ ἐξοίσει βλαστὸν καὶ ποιήσει καρπὸν καὶ ἔσται εἰς κέδρον μεγάλην καὶ ἀναπαύσεται ὑποκάτω αὐτοῦ πᾶν θηρίον καὶ πᾶν πετεινὸν ὑπὸ τὴν σκιάν αὐτοῦ ἀναπαύσεται τὰ κλήματα αὐτοῦ ἀποκατασταθήσεται
- 24 І пізнають усі польові дерева, що Я, Господь, понизив високе дерево, повишив дерево низьке, висушив дерево зелене, і дав розцвістися дереву сухому. Я, Господь, говорив і вчинив!
And it will be clear to all the trees of the field that I the Lord have made low the high tree and made high the low tree, drying up the green tree and making the dry tree full of growth; I the Lord have said it and have done it.
καὶ γινώσκονται πάντα τὰ ξύλα τοῦ πεδίου διότι ἐγὼ κύριος ὁ ταπεινῶν ξύλον ὑψηλὸν καὶ ὑψῶν ξύλον ταπεινὸν καὶ ξηραίνων ξύλον χλωρὸν καὶ ἀναθάλλον ξύλον ξηρὸν ἐγὼ κύριος λελάληκα καὶ ποιήσω
- 1 ¶ І було мені слово Господнє таке:
The word of the Lord came to me again, saying,
καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς με λέγων
- 2 Що це вам, що ви складасте приповідку на Ізраїлеву землю, говорячи: Батьки їли неспіле, а оскома в синів на зубах!
Why do you make use of this saying about the land of Israel, The fathers have been tasting bitter grapes and the children's teeth are on edge?
οὐκ ἀνθρώπου τί ὑμῖν ἢ παραβολὴ αὕτη ἐν τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ λέγοντες οἱ πατέρες ἔφαγον ὄμφακα καὶ οἱ ὀδόντες τῶν τέκνων ἐγομφίασαν
- 3 Як живий Я, говорить Господь Бог, не будете вже складати тієї приповідки в Ізраїлі!
By my life, says the Lord, you will no longer have this saying in Israel.
ζὼ ἐγὼ λέγει κύριος ἐὰν γένηται ἔτι λεγομένη ἢ παραβολὴ αὕτη ἐν τῷ ἰσραὴλ

- 4 Тож усі душі Мої: як душа батькова, так і душа синова Мої вони! Душа, що грішить, вона помре.
See, all souls are mine; as the soul of the father, so the soul of the son is mine: death will be the fate of the sinner's soul.
ὅτι πᾶσαι αἱ ψυχαὶ ἐμαί εἰσιν ὃν τρόπον ἡ ψυχὴ τοῦ πατρὸς οὕτως καὶ ἡ ψυχὴ τοῦ υἱοῦ ἐμαί εἰσιν ἡ ψυχὴ ἢ ἀμαρτάνουσα αὕτη ἀποθανεῖται
- 5 А чоловік, коли він справедливий, і робить право та справедливість,
But if a man is upright, living rightly and doing righteousness,
ὁ δὲ ἄνθρωπος ὃς ἔσται δίκαιος ὁ ποιῶν κρίμα καὶ δικαιοσύνην
- 6 на горах жертвенного не їсть, і очей своїх не зводить до божків Ізраїлевого дому, і жінки свого ближнього не занечищує, а до жінки в часі її нечистоти не наближується,
And has not taken flesh with the blood for food, or given worship to the images of the children of Israel; if he has not had connection with his neighbour's wife, or come near to a woman at the time when she is unclean;
ἐπὶ τῶν ὀρέων οὐ φάγεται καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ οὐ μὴ ἐπάρῃ πρὸς τὰ ἐνθυμήματα οἴκου Ἰσραὴλ καὶ τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον αὐτοῦ οὐ μὴ μιάνῃ καὶ πρὸς γυναῖκα ἐν ἀφ᾽ ἑδρῶ οὖσαν οὐ προσεγγεῖ
- 7 і нікого не тисне, боржників заставу його конче звертає, грабунку не чинить, хліб свій дає голодному, а голого покриває одежею,
And has done no wrong to any, but has given back to the debtor what is his, and has taken no one's goods by force, and has given food to him who was in need of it, and clothing to him who was without it;
καὶ ἄνθρωπον οὐ μὴ καταδυναστεύσῃ ἐνεχυρασμὸν ὀφειλόντος ἀποδώσει καὶ ἄρπαγμα οὐχ ἄρπάται τὸν ἄρτον αὐτοῦ τῷ πεινῶντι δώσει καὶ γυμνὸν περιβαλεῖ
- 8 на лихву не дає, а відсотків не бере, від кривди відвертає руку свою, чинить правдивий суд поміж чоловіком та чоловіком,
And has not given his money out at interest or taken great profits, and, turning his hand from evil-doing, has kept faith between man and man,
καὶ τὸ ἀργύριον αὐτοῦ ἐπὶ τόκῳ οὐ δώσει καὶ πλεονασμὸν οὐ λήμψεται καὶ ἐξ ἀδικίας ἀποστρέψει τὴν χεῖρα αὐτοῦ κρίμα δίκαιον ποιήσει ἀνὰ μέσον ἀνδρῶν καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ πλησίον αὐτοῦ
- 9 уставами Моїми ходить, а прав Моїх дотримуватимусь, щоб чинити правду, справедливий такий конче буде жити, говорить Господь Бог!
And has been guided by my rules and has kept my laws and done them: he is upright, life will certainly be his, says the Lord.
καὶ τοῖς προστάγμασίν μου πεπóρευται καὶ τὰ δικαιώματά μου πεφύλακται τοῦ ποιῆσαι αὐτὰ δίκαιος οὕτως ἔστιν ζωὴ ζήσεται λέγει κύριος
- 10 ¶ А як породить він сина насильника, що кров проливає, і робить хоч тільки одне з того,
If he has a son who is a thief, a taker of life, who does any of these things,
καὶ ἐὰν γεννήσῃ υἱὸν λοιμὸν ἐκχέοντα αἷμα καὶ ποιοῦντα ἀμαρτήματα
- 11 чого він усього того не робив, а також на горах жертвенне їв, і жінку свого ближнього занечищував,
Who has taken flesh with the blood as food, and has had connection with his neighbour's wife,
ἐν τῇ ὀδῷ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ τοῦ δικαίου οὐκ ἐπορεύθη ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν ὀρέων ἔφαγεν καὶ τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον αὐτοῦ ἐμίανεν
- 12 убогого й бідаря утискав, грабунки чинив, застави боржникові не звертав, і до божків зводив свої очі, гидоту робив,
Has done wrong to the poor and to him who is in need, and taken property by force, and has not given back to one in his debt what is his, and has given worship to images and has done disgusting things,
καὶ πτωχὸν καὶ πένητα κατεδυνάστευσεν καὶ ἄρπαγμα ἤρπασεν καὶ ἐνεχυρασμὸν οὐκ ἀπέδοκεν καὶ εἰς τὰ εἰδῶλα ἔθετο τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ ἀνομίαν πεποίηκεν
- 13 на лихву давав, і відсоток брав, то чи буде він жити? Не буде він жити! Він усі ті гидоти чинив, він мусить конче померти, кров його буде на ньому!
And has given out his money at interest and taken great profits: he will certainly not go on living: he has done all these disgusting things: death will certainly be his fate; his blood will be on him.
μετὰ τόκου ἔδωκε καὶ πλεονασμὸν ἔλαβεν οὕτως ζωὴ οὐ ζήσεται πάσας τὰς ἀνομίας ταύτας ἐποίησεν θανάτῳ θανατωθήσεται τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐπ' αὐτὸν ἔσται
- 14 А ось породив він сина, і той побачив усі гріхи свого батька, які той робив, і хоч бачив, та не робив, як той:
Now if he has a son who sees all his father's sins which he has done, and in fear does not do the same:
ἐὰν δὲ γεννήσῃ υἱὸν καὶ ἴδῃ πάσας τὰς ἀμαρτίας τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ὡς ἐποίησεν καὶ φοβηθῇ καὶ μὴ ποιῆσῃ κατὰ ταύτας
- 15 на горах жертвенного не їв, і очей своїх до божків Ізраїлевого дому не зводив, жінки свого ближнього не занечищував,
Who has not taken the flesh with the blood for food, or given worship to the images of the children of Israel, and has not had connection with his neighbour's wife,
ἐπὶ τῶν ὀρέων οὐ βέβρωκεν καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτοῦ οὐκ ἔθετο εἰς τὰ ἐνθυμήματα οἴκου Ἰσραὴλ καὶ τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον αὐτοῦ οὐκ ἐμίανεν
- 16 і нікого не утискав, застави у застав не брав, і грабунку не чинив, хліб свій голодному давав, а голого одежею покривав,
Or done wrong to any, or taken anything from one in his debt, or taken goods by force, but has given food to him who was in need of it, and clothing to him who was without it;
καὶ ἄνθρωπον οὐ κατεδυνάστευσεν καὶ ἐνεχυρασμὸν οὐκ ἐνεχύρασεν καὶ ἄρπαγμα οὐχ ἤρπασεν τὸν ἄρτον αὐτοῦ τῷ πεινῶντι ἔδωκεν καὶ γυμνὸν περιέβαλεν

- 17 від кривди свою руку відвертав, лихви та відсотків не брав, права Мої чинив, уставами Моїми ходив, такий не помре за провину свого батька, він конче буде жити!
Who has kept his hand from evil-doing and has not taken interest or great profits, who has done my orders and been guided by my rules: he will certainly not be put to death for the evil-doing of his father; life will certainly be his.
καὶ ἀπ' ἀδικίας ἀπέστρεψε τὴν χεῖρα αὐτοῦ τόκον οὐδὲ πλεονασμὸν οὐκ ἔλαβεν δικαιοσύνην ἐποίησεν καὶ ἐν τοῖς προστάγμασίν μου ἐπορεύθη οὐ τελευτήσει ἐν ἀδικίαις πατρὸς αὐτοῦ ζῶν ζήσεται
- 18 Батько ж його, за те, що утиском тиснув, грабунком грабував брата, і що недобре чинив серед народу свого, то ось він помре за провину свою!
As for his father, because he was cruel, took goods by force, and did what is not good among his people, truly, death will overtake him in his evil-doing.
ὁ δὲ πατὴρ αὐτοῦ ἐὰν θλίψει θλίψη καὶ ἀρπάξη ἄρπαγμα ἐναντία ἐποίησεν ἐν μέσῳ τοῦ λαοῦ μου καὶ ἀποθανεῖται ἐν τῇ ἀδικίᾳ αὐτοῦ
- 19 А скажете ви: Чому той син не поніс провину за батька? Але ж син той чинив право та справедливість, дотримував усі устави Мої й виконував їх, він конче буде жити!
But you say, Why does not the son undergo punishment for the evil-doing of the father? When the son has done what is ordered and right, and has kept my rules and done them, life will certainly be his.
καὶ ἐρεῖτε τί ὅτι οὐκ ἔλαβεν τὴν ἀδικίαν ὁ υἱὸς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ὅτι ὁ υἱὸς δικαιοσύνην καὶ ἔλεος ἐποίησεν πάντα τὰ νόμμά μου συνετήρησεν καὶ ἐποίησεν αὐτὰ ζῶν ζήσεται
- 20 Та душа, що грішить, вона помре. Син не понесе кари за батькову провину, а батько не понесе за провину синову, справедливість справедливого буде на ньому, а несправедливість н есправедливого на тому буде.
The soul which does sin will be put to death: the son will not be made responsible for the evil-doing of the father, or the father for the evil-doing of the son; the righteousness of the upright will be on himself, and the evil-doing of the evil-doer on himself.
ἡ δὲ ψυχὴ ἢ ἀμαρτάνουσα ἀποθανεῖται ὁ δὲ υἱὸς οὐ λήμνεται τὴν ἀδικίαν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ οὐδὲ ὁ πατὴρ λήμνεται τὴν ἀδικίαν τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ δικαιοσύνη δικαίου ἐπ' αὐτὸν ἔσται καὶ ἀνομία ἀνόμου ἐπ' αὐτὸν ἔσται
- 21 ¶ А коли б несправедливий відвернувся від усіх гріхів своїх, яких наробив, і виконував усі устави Мої, і робив право та справедливість, буде конче він жити, не помре!
But if the evil-doer, turning away from all the sins which he has done, keeps my rules and does what is ordered and right, life will certainly be his; death will not be his fate.
καὶ ὁ ἀνομὸς ἐὰν ἀποστρέψῃ ἐκ πασῶν τῶν ἀνομιῶν αὐτοῦ ὧν ἐποίησεν καὶ φυλάξῃται πάσας τὰς ἐντολάς μου καὶ ποιήσῃ δικαιοσύνην καὶ ἔλεος ζῶν ζήσεται οὐ μὴ ἀποθάνῃ
- 22 Усі його гріхи, які наробив він, не згадаються йому, він буде жити в своїй справедливості, яку чинив!
Not one of the sins which he has done will be kept in memory against him: in the righteousness which he has done he will have life.
πάντα τὰ παραπτώματα αὐτοῦ ὅσα ἐποίησεν οὐ μνησθήσεται ἐν τῇ δικαιοσύνῃ αὐτοῦ ἢ ἐποίησεν ζήσεται
- 23 Чи Я маю впоодобання в смерті несправедливого? говорить Господь Бог, чи ж не в тому, щоб він повернувся з доріг своїх та й жив?
Have I any pleasure in the death of the evil-doer? says the Lord: am I not pleased if he is turned from his way so that he may have life?
μὴ θελήσει θελήσω τὸν θάνατον τοῦ ἀνόμου λέγει κύριος ὡς τὸ ἀποστρέψαι αὐτὸν ἐκ τῆς ὁδοῦ τῆς πονηρᾶς καὶ ζῆν αὐτόν
- 24 А коли б справедливий відвернувся від своєї справедливості й став робити кривду, усі ті гидоти, які робить несправедливий, то чи такий буде жити? Усі справедливості його, які він робив, не згадаються, за свос спроневірення, що він спроневірив, і за гріх свій що згрішив, за них він помре!
But when the upright man, turning away from his righteousness, does evil, like all the disgusting things which the evil man does, will he have life? Not one of his upright acts will be kept in memory: in the wrong which he has done and in his sin death will overtake him.
ἐν δὲ τῷ ἀποστρέψαι δίκαιον ἐκ τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ καὶ ποιήσῃ ἀδικίαν κατὰ πάσας τὰς ἀνομίας ἃς ἐποίησεν ὁ ἀνομὸς πᾶσαι αἱ δικαιοσύναι αὐτοῦ ἃς ἐποίησεν οὐ μὴ μνησθῶσιν ἐν τῷ παραπτῶματι αὐτοῦ ᾧ παρέπεσεν καὶ ἐν ταῖς ἀμαρτίαις αὐτοῦ αἷς ἡμαρτεν ἐν αὐταῖς ἀποθανεῖται
- 25 А ви кажете: Неправа Господня дорога! Послухайте но, доме Ізраїлів, чи ж дорога Моя неправа? Чи не ваші дороги неправи?
But you say, The way of the Lord is not equal. Give ear, now, O children of Israel; is my way not equal? are not your ways unequal?
καὶ εἶπατε οὐ κατευθύνει ἢ ὁδοῦ κυρίου ἀκούσατε δὴ πᾶς οἴκος ἰσραηλ μὴ ἢ ὁδοῦ μου οὐ κατευθύνει οὐχὶ ἢ ὁδοῦ ὑμῶν οὐ κατευθύνει
- 26 Коли б справедливий відвернувся від своєї справедливості й чинив кривду, і за те помер, то він помре за кривду свою, яку він чинив.
When the upright man, turning away from his righteousness, does evil, death will overtake him; in the evil which he has done death will overtake him.
ἐν τῷ ἀποστρέψαι τὸν δίκαιον ἐκ τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ καὶ ποιήσῃ παράπτωμα καὶ ἀποθάνῃ ἐν τῷ παραπτώματι ᾧ ἐποίησεν ἐν αὐτῷ ἀποθανεῖται
- 27 А коли б несправедливий відвернувся від своєї несправедливості, яку він чинив, і чинив би право та справедливість, він душу свою при житті збереже.
Again, when the evil-doer, turning away from the evil he has done, does what is ordered and right, he will have life for his soul.
καὶ ἐν τῷ ἀποστρέψαι ἀνόμον ἀπὸ τῆς ἀνομίας αὐτοῦ ἧς ἐποίησεν καὶ ποιήσῃ κρίμα καὶ δικαιοσύνην οὗτος τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐφύλαξεν
- 28 І коли б він побачив, і відвернувся від усіх своїх гріхів, які він чинив, то конче буде він жити, не помре!
Because he had fear and was turned away from all the wrong which he had done, life will certainly be his, death will not be his fate.
καὶ ἀπέστρεψεν ἐκ πασῶν τῶν ἀσεβειῶν αὐτοῦ ὧν ἐποίησεν ζῶν ζήσεται οὐ μὴ ἀποθάνῃ

- 29 А Ізраїлів дім каже: Неправа Господня дорога! Чи ж Мої дороги неправі, доме Ізраїлів? Чи ж то не ваші дороги неправі?
But still the children of Israel say, The way of the Lord is not equal. O children of Israel, are my ways not equal? are not your ways unequal?
καὶ λέγουσιν ὁ οἶκος τοῦ ἰσραηλ οὐ κατορθοῖ ἡ ὁδὸς κυρίου μὴ ἡ ὁδὸς μου οὐ κατορθοῖ οἶκος ἰσραηλ οὐχὶ ἡ ὁδὸς ὑμῶν οὐ κατορθοῖ
- 30 ¶ Тому буду судити вас, доме Ізраїлів, кожного за дорогами його, говорить Господь Бог. Покайтеся, і відверніться від усіх ваших гріхів, і не буде вам провина на спотикання!
For this cause I will be your judge, O children of Israel, judging every man by his ways, says the Lord. Come back and be turned from all your sins; so that they may not be the cause of your falling into evil.
ἐκαστον κατὰ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ κρινῶ ὑμᾶς οἶκος ἰσραηλ λέγει κύριος ἐπιστρέψατε καὶ ἀποστρέψατε ἐκ πασῶν τῶν ἀσεβειῶν ὑμῶν καὶ οὐκ ἔσονται ὑμῖν εἰς κόλασιν ἀδικίας
- 31 Поскидайте з себе всі ваші гріхи, якими ви грішили, і створіть собі нове серце та нового духа! І нащо масте померти, Ізраїлів доме?
Put away all your evil-doing in which you have done sin; and make for yourselves a new heart and a new spirit: why are you desiring death, O children of Israel?
ἀπορρίψατε ἀπὸ ἑαυτῶν πάσας τὰς ἀσεβείας ὑμῶν ἧς ἠσεβήσατε εἰς ἐμέ καὶ ποιήσατε ἑαυτοῖς καρδίαν καινὴν καὶ πνεῦμα καινόν καὶ ἵνα τί ἀποθνήσκετε οἶκος ἰσραηλ
- 32 Бо не жадаю Я смерти помираючого, говорить Господь Бог, але покайтеся та й живіть!
For I have no pleasure in the death of him on whom death comes, says the Lord: be turned back then, and have life.
διότι οὐ θέλω τὸν θάνατον τοῦ ἀποθνήσκοντος λέγει κύριος
- 1 ¶ А ти пісню жалобну здійми про князів Ізраїлевих,
Take up now a song of grief for the ruler of Israel, and say,
καὶ σὺ λαβὲ θρήνον ἐπὶ τὸν ἄρχοντα τοῦ ἰσραηλ
- 2 та й скажи: Яка твоя мати левиця: Лягла поміж левів, серед левчуків вона викохала левенят!
What was your mother? Like a she-lion among lions, stretched out among the young lions she gave food to her little ones.
καὶ ἐρεῖς τί ἡ μήτηρ σου σκύμνος ἐν μέσῳ λεόντων ἐγενήθη ἐν μέσῳ λεόντων ἐπλήθυνεν σκύμνους αὐτῆς
- 3 І одне із своїх левенят вона вигодувала, левчуком воно стало, і здобич ловити навчився, людину він жер!
And one of her little ones came to growth under her care, and became a young lion, learning to go after beasts for his food; and he took men for his meat.
καὶ ἀπεπήδησεν εἰς τῶν σκύμνων αὐτῆς λέων ἐγένετο καὶ ἔμαθεν τοῦ ἀρπάζειν ἀρπάγματα ἀνθρώπους ἔφαγεν
- 4 І похід розголосили народи на нього, в їхню яму він схоплений був, і його в ланцюгах до краю єгипетського відвели...
And the nations had news of him; he was taken in the hole they had made: and, pulling him with hooks, they took him into the land of Egypt.
καὶ ἤκουσαν κατ' αὐτοῦ ἔθνη ἐν τῇ διαφθορᾷ αὐτῶν συνελήμφθη καὶ ἤγαγον αὐτὸν ἐν κημῶ εἰς γῆν αἰγύπτου
- 5 Як левиця побачила, що надаремно чекає, що пропала надія її, то взяла вона знову одне із своїх левенят, і вчинила його левчуком.
Now when she saw that her hope was made foolish and gone, she took another of her little ones and made him into a young lion.
καὶ εἶδεν ὅτι ἀπώσται ἀπ' αὐτῆς καὶ ἀπώλετο ἡ ὑπόστασις αὐτῆς καὶ ἔλαβεν ἄλλον ἐκ τῶν σκύμνων αὐτῆς λέοντα ἔταξεν αὐτόν
- 6 І ходив він між левами й став левчуком, і здобич ловити навчився, людину він жер!
And he went up and down among the lions and became a young lion, learning to go after beasts for his food; and he took men for his meat.
καὶ ἀνεστρέφετο ἐν μέσῳ λεόντων λέων ἐγένετο καὶ ἔμαθεν ἀρπάζειν ἀρπάγματα ἀνθρώπους ἔφαγεν
- 7 І він розбивав їхні палати, і руйнував їхні міста, і від голосу рику його остовпіла земля й що на ній!
And he sent destruction on their widows and made waste their towns; and the land and everything in it became waste because of the loud sound of his voice.
καὶ ἐνέμετο τῷ θράσει αὐτοῦ καὶ τὰς πόλεις αὐτῶν ἐξηρήμωσεν καὶ ἠφάνισεν γῆν καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς ἀπὸ φωνῆς ὠρύματος αὐτοῦ
- 8 Та пастку на нього поставили люди з навколо з округ, і свою сітку на нього розкинули, і він схоплений був в їхню яму!
Then the nations came against him from the kingdoms round about: their net was stretched over him and he was taken in the hole they had made.
καὶ ἔδωκαν ἐπ' αὐτὸν ἔθνη ἐκ χωρῶν κυκλόθεν καὶ ἐξεπέτασαν ἐπ' αὐτὸν δίκτυα αὐτῶν ἐν διαφθορᾷ αὐτῶν συνελήμφθη
- 9 І кинули в клітку його в ланцюгах, і його відвели до царя вавилонського, і в твердиню його запроторили, щоб голос його вже не чувся на горах Ізраїлевих...
They made him a prisoner with hooks, and took him to the king of Babylon; they put him in the strong place so that his voice might be sounding no longer on the mountains of Israel.
καὶ ἔθεντο αὐτὸν ἐν κημῶ καὶ ἐν γαλαάργα ἦλθεν πρὸς βασιλεῖα βαβυλῶνος καὶ εἰσῆγαγεν αὐτὸν εἰς φυλακὴν ὅπως μὴ ἀκουσθῆ ἡ φωνὴ αὐτοῦ ἐπὶ τὰ ὄρη τοῦ ἰσραηλ
- 10 ¶ Твоя мати, як той виноград у винограднику, посадженому над водою, плодюча й гілляста була через води великі.
Your mother was in comparison like a vine, planted by the waters: she was fertile and full of branches because of the great waters.
ἡ μήτηρ σου ὡς ἄμπελος ὡς ἄνθος ἐν ῥόῳ ἐν ὕδατι πεφυτευμένη ὁ καρπὸς αὐτῆς καὶ ὁ βλαστὸς αὐτῆς ἐγένετο ἐξ ὕδατος πολλοῦ

- 11 **I** виросли пруття міцні, й надавались на берла володарів, і височів між гушавинами його зріст, і він показався в своїй висоті, у численних галузках своїх!
And she had a strong rod for a rod of authority for the rulers, and it became tall among the clouds and it was seen lifted up among the number of its branches.
 και ἐγένετο αὐτῇ ῥάβδος ἰσχύος ἐπὶ φυλῆν ἡγουμένων και ὑψώθη τῷ μεγέθει αὐτῆς ἐν μέσῳ στελεχῶν και εἶδεν τὸ μέγεθος αὐτῆς ἐν πλῆθει κλημάτων αὐτῆς
- 12 Та була вона вирвана в люто́сті, об землю кинена, і вітер зо сходу зсушив її плід, поламалися й повисихали вони, а її міцний прут огонь його зжер...
But she was uprooted in burning wrath, and made low on the earth; the east wind came, drying her up, and her branches were broken off; her strong rod became dry, the fire made a meal of it.
 και κατακλάσθη ἐν θυμῷ ἐπὶ γῆν ἐρρίφη και ἄνεμος ὁ καύσων ἐξήρανε τὰ ἐκλεκτὰ αὐτῆς ἐξεδικήθη και ἐξηράνθη ἡ ῥάβδος ἰσχύος αὐτῆς πῦρ ἀνήλωσεν αὐτήν
- 13 А тепер посадили її на пустині, у краї сухому й безвідному,
And now she is planted in the waste land, in a dry and unwatered country.
 και νῦν πεφύτευκαν αὐτήν ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐν γῇ ἀνύδρῳ
- 14 і вийшов огонь із прута її вітки та й пожег її плід, і немає у неї міцного прута, берла на панування... Це пісня жалобна, і буде за пісню жалоби вона.
And fire has gone out from her rod, causing the destruction of her branches, so that there is no strong rod in her to be the ruler's rod of authority. This is a song of grief, and it was for a song of grief.
 και ἐξῆλθεν πῦρ ἐκ ῥάβδου ἐκλεκτῶν αὐτῆς και καταφαγεν αὐτήν και οὐκ ἦν ἐν αὐτῇ ῥάβδος ἰσχύος φυλῆ εἰς παραβολὴν θρήνου ἐστὶν και ἔσται εἰς θρήνον
- 1 ¶ I сталося за сьомого року, в'ятому місяці, у десятому дні місяця, поприходили люди з Ізраїлевих старших, щоб запитатися в Господа, і посідали передо мною.
Now it came about in the seventh year, in the fifth month, on the tenth day of the month, that certain of the responsible men of Israel came to get directions from the Lord and were seated before me.
 και ἐγένετο ἐν τῷ ἔτει τῷ ἐβδόμῳ ἐν τῷ πέμπτῳ μηνὶ δεκάτῃ τοῦ μηνὸς ἦλθον ἄνδρες ἐκ τῶν πρεσβυτέρων οἴκου ἰσραηλ ἐπερωτήσαι τὸν κύριον και ἐκάθισαν πρὸ προσώπου μου
- 2 I було мені слово Господнє таке:
Then the word of the Lord came to me, saying,
 και ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς με λέγων
- 3 Сину людський, говори з Ізраїлевими старшими та й скажеш до них: Так говорить Господь Бог: Чи ви прийшли, щоб запитатися в Мене? Як живий Я, не відповім вам, говорить Господь Бог!
Son of man, say to the responsible men of Israel, This is what the Lord has said: Have you come to get directions from me? By my life, says the Lord, you will get no directions from me.
 υἱὲ ἀνθρώπου λάλησον πρὸς τοὺς πρεσβυτέρους τοῦ ἰσραηλ και ἐρεῖς πρὸς αὐτοὺς τάδε λέγει κύριος εἰ ἐπερωτήσαι με ὑμεῖς ἔρχεσθε ζῶ ἐγὼ εἰ ἀποκριθήσομαι ὑμῖν λέγει κύριος
- 4 Чи ти розсудиш їх, чи ти їх розсудиш, сину людський? Завідом їх про гидоти їхніх батьків,
Will you be their judge, O son of man, will you be their judge? make clear to them the disgusting ways of their fathers,
 εἰ ἐδικήσω αὐτοὺς ἐδικήσει υἱὲ ἀνθρώπου τὰς ἀνομίας τῶν πατέρων αὐτῶν διαμάρτυρα αὐτοῖς
- 5 ¶ та й скажеш до них: Так говорить Господь Бог: Того дня, коли Я був вибрав Ізраїля, і підніс Свою руку до насіння Якового дому, і відкрився їм в єгипетському краї, і підніс Свою руку до них, говорячи: Я Господь, Бог ваш,
And say to them, This is what the Lord has said: In the day when I took Israel for myself, when I made an oath to the seed of the family of Jacob, and I gave them knowledge of myself in the land of Egypt, saying to them with an oath, I am the Lord your God;
 και ἐρεῖς πρὸς αὐτοὺς τάδε λέγει κύριος ἀφ' ἧς ἡμέρας ἠρέτισα τὸν οἶκον ἰσραηλ και ἐγνωρίσθην τῷ σπέρματι οἴκου ἰακωβ και ἐγνώσθην αὐτοῖς ἐν γῇ αἰγύπτου και ἀντελαβόμεν τῇ χειρὶ μου αὐτῶν λέγων ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν
- 6 того дня Я підніс Свою руку до них, щоб вивести їх з єгипетського краю до Краю, що Я вислідив для них, що тече молоком та медом, що він окраса для всіх країв.
In that day I gave my oath to take them out of the land of Egypt into a land which I had been searching out for them, a land flowing with milk and honey, the glory of all lands:
 ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἀντελαβόμεν τῇ χειρὶ μου αὐτῶν τοῦ ἐξαγαγεῖν αὐτοὺς ἐκ γῆς αἰγύπτου εἰς τὴν γῆν ἣν ἠτοίμασα αὐτοῖς γῆν ῥέουσαν γάλα και μέλι κηρίον ἐστὶν παρὰ πᾶσαν τὴν γῆν
- 7 I сказав Я до них: Відкидайте кожен гидоту від очей своїх, і не занечишуйтеся божками Єгипту. Я Господь, Бог ваш!
And I said to them, Let every man among you put away the disgusting things to which his eyes are turned, and do not make yourselves unclean with the images of Egypt; I am the Lord your God.
 και εἶπα πρὸς αὐτοὺς ἕκαστος τὰ βδελύγματα τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ ἀπορριπῶτω και ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν αἰγύπτου μὴ μιaineσθε ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν
- 8 Та були вони ворохобні проти Мене, і не хотіли слухатися Мене, не відкидали кожен гидоту від очей своїх, і не покинули єгипетських божків. І подумав Я, що вилию на них Свою лютисть, що докінчу на них Свій гнів посеред єгипетського краю.
But they would not be controlled by me, and did not give ear to me; they did not put away the disgusting things to which their eyes were turned, or give up the images of Egypt: then I said I would let loose my passion on them to give full effect to my wrath against them in the land of Egypt.
 και ἀπέστησαν ἀπ' ἐμοῦ και οὐκ ἠθέλησαν εἰσακοῦσαί μου τὰ βδελύγματα τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν οὐκ ἀπέρριψαν και τὰ ἐπιτηδεύματα αἰγύπτου οὐκ ἐγκατέλιπον και εἶπα τοῦ ἐκχεῖν τὸν θυμὸν μου ἐπ' αὐτοὺς τοῦ συντελέσαι τὴν ὀργὴν μου ἐν αὐτοῖς ἐν μέσῳ γῆς αἰγύπτου

- 9 I зробив Я ради Свого Ймення, щоб воно не безчестилося на очах тих народів, що вони серед них, що Я відкрився їм на їхніх очах, щоб вивести їх з єгипетського краю.
And I was acting for the honour of my name, so that it might not be made unclean before the eyes of the nations among whom they were, and before whose eyes I gave them knowledge of myself, by taking them out of the land of Egypt.
καὶ ἐποίησα ὅπως τὸ ὄνομά μου τὸ παράπαν μὴ βεβηλωθῆ ἐνώπιον τῶν ἐθνῶν ὧν αὐτοὶ εἰσιν ἐν μέσῳ αὐτῶν ἐν οἷς ἐγνώσθην πρὸς αὐτοὺς ἐνώπιον αὐτῶν τοῦ ἐξαγαγεῖν αὐτοὺς ἐκ γῆς αἰγύπτου
- 10 ¶ I вивів Я їх з єгипетського краю, і спровадив їх до пустині.
So I made them go out of the land of Egypt and took them into the waste land.
καὶ ἐξήγαγον αὐτοὺς ἐκ γῆς αἰγύπτου καὶ ἤγαγον αὐτοὺς εἰς τὴν ἔρημον
- 11 I дав їм постанови Свої, і познайомив їх з постановами Моїми, які коли чинитиме людина, то житиме ними.
And I gave them my rules and made clear to them my orders, which, if a man keeps them, will be life to him.
καὶ ἔδωκα αὐτοῖς τὰ προστάγματά μου καὶ τὰ δικαιώματά μου ἐγνώρισα αὐτοῖς ὅσα ποιήσει αὐτὰ ἄνθρωπος καὶ ζήσεται ἐν αὐτοῖς
- 12 I також дав Я їм Свої суботи, щоб були вони знаком поміж Мною та між ними, щоб пізнати, що Я Господь, що освячує їх.
And further, I gave them my Sabbaths, to be a sign between me and them, so that it might be clear that I, who make them holy, am the Lord.
καὶ τὰ σάββατά μου ἔδωκα αὐτοῖς τοῦ εἶναι εἰς σημεῖον ἀνά μέσον ἐμοῦ καὶ ἀνά μέσον αὐτῶν τοῦ γινῶναι αὐτοὺς διότι ἐγὼ κύριος ὁ ἁγιάζων αὐτούς
- 13 Та став ворохобним проти мене Ізраїлів дім на пустині, уставами Моїми не ходили вони, і повідкидали Мої постанови, які коли чинить людина, то житиме ними, а суботи Мої дуже знєважали. Тому Я сказав був, що виллю лютість Свою на них на пустині, щоб вигубити їх.
But the children of Israel would not be controlled by me in the waste land: they were not guided by my rules, and they were turned away from my orders, which, if a man does them, will be life to him; and they had no respect for my Sabbaths: then I said that I would let loose my passion on them in the waste land, and put an end to them.
καὶ εἶπα πρὸς τὸν οἶκον τοῦ Ἰσραὴλ ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐν τοῖς προστάγμασίν μου πορεύεσθε καὶ οὐκ ἐπορεύθησαν καὶ τὰ δικαιώματά μου ἀπόσαντο ἃ ποιήσει αὐτὰ ἄνθρωπος καὶ ζήσεται ἐν αὐτοῖς καὶ τὰ σάββατά μου ἐβεβήλωσαν σφόδρα καὶ εἶπα τοῦ ἐκχεῖαι τὸν θυμὸν μου ἐπ' αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ τοῦ ἐξανάλωσαι αὐτούς
- 14 Та зробив Я ради Ймення Свого, щоб воно не зневажалось на очах тих народів, що на їхніх очах Я вивів їх.
And I was acting for the honour of my name, so that it might not be made unclean in the eyes of the nations, before whose eyes I had taken them out.
καὶ ἐποίησα ὅπως τὸ ὄνομά μου τὸ παράπαν μὴ βεβηλωθῆ ἐνώπιον τῶν ἐθνῶν ὧν ἐξήγαγον αὐτοὺς κατ' ὀφθαλμοὺς αὐτῶν
- 15 Але й Я, прирікаючи, підніс їм Свою руку на пустині, що не впроваджу їх до Краю, якого Я дав, що тече молоком та медом, що окраса він для всіх країв,
And further, I gave my oath to them in the waste land, that I would not take them into the land which I had given them, a land flowing with milk and honey, the glory of all lands;
καὶ ἐγὼ ἐξῆρα τὴν χεῖρά μου ἐπ' αὐτοὺς ἐν τῇ ἐρήμῳ τὸ παράπαν τοῦ μὴ εἰσαγαγεῖν αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν ἣν ἔδωκα αὐτοῖς γῆν ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι κηρίον ἐστὶν παρὰ πᾶσαν τὴν γῆν
- 16 за те, що постанови Мої вони відкинули, а устави Мої не ходили вони ними, і суботи Мої зневажали, бо за своїми божками ходило їхнє серце...
Because they were turned away from my orders, and were not guided by my rules, and had no respect for my Sabbaths: for their hearts went after their images.
ἀνθ' ὧν τὰ δικαιώματά μου ἀπόσαντο καὶ ἐν τοῖς προστάγμασίν μου οὐκ ἐπορεύθησαν ἐν αὐτοῖς καὶ τὰ σάββατά μου ἐβεβήλων καὶ ὀπίσω τῶν ἐνθυμημάτων τῶν καρδιῶν αὐτῶν ἐπορεύοντο
- 17 I змилувалось Мос око над ними, щоб не нищити їх, і не зробив Я з ними кінця на пустині.
But still my eye had pity on them and I kept them from destruction and did not put an end to them completely in the waste land.
καὶ ἐφείσατο ὁ ὀφθαλμὸς μου ἐπ' αὐτοὺς τοῦ ἐξαλείψαι αὐτοὺς καὶ οὐκ ἐποίησα αὐτοὺς εἰς συντέλειαν ἐν τῇ ἐρήμῳ
- 18 I сказав Я їхнім синам на пустині: Уставами ваших батьків не ходіть, і постанов їхних не перестерігайте, і божками їхніми не занечишуйтесь!
And I said to their children in the waste land, Do not be guided by the rules of your fathers or keep their orders or make yourselves unclean with their images:
καὶ εἶπα πρὸς τὰ τέκνα αὐτῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐν τοῖς νομίμοις τῶν πατέρων ὑμῶν μὴ πορεύεσθε καὶ τὰ δικαιώματα αὐτῶν μὴ φυλάσσεσθε καὶ ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν αὐτῶν μὴ συναμιίγεσθε καὶ μὴ μιμίεσθε
- 19 Я Господь, Бог ваш, уставами Моїми ходіть, і постанови Мої перестерігайте й виконуйте їх.
I am the Lord your God; be guided by my rules and keep my orders and do them:
ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν ἐν τοῖς προστάγμασίν μου πορεύεσθε καὶ τὰ δικαιώματά μου φυλάσσεσθε καὶ ποιεῖτε αὐτὰ
- 20 I святіть суботи Мої, і вони стануть знаком поміж Мною та між вами, щоб пізнати, що Я Господь, Бог ваш!
And keep my Sabbaths holy; and they will be a sign between me and you so that it may be clear to you that I am the Lord your God.
καὶ τὰ σάββατά μου ἁγιάζετε καὶ ἔστω εἰς σημεῖον ἀνά μέσον ἐμοῦ καὶ ὑμῶν τοῦ γινώσκειν διότι ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν

- 21 Та стали ворохобні ті сини проти Мене, уставами Моїми не ходили, а постанови Моїх не перестерігали, щоб виконувати їх, які коли робить людина, то житиме ними, і суботи Мої зневажали. І подумав Я був, що виллю лютисть Свою на них, щоб заспокоїти гнів Мій на них на пустині.
But the children would not be controlled by me; they were not guided by my rules, and they did not keep and do my orders, which, if a man does them, will be life to him; and they had no respect for my Sabbaths: then I said I would let loose my passion on them to give full effect to my wrath against them in the waste land.
καὶ παρελίκρανάν με καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν ἐν τοῖς προστατάμασιν μου οὐκ ἐπορεύθησαν καὶ τὰ δικαιώματά μου οὐκ ἐφυλάξαντο τοῦ ποιεῖν αὐτά ἃ ποιήσει ἄνθρωπος καὶ ζήσεται ἐν αὐτοῖς καὶ τὰ σάββατά μου ἐβεβήλουν καὶ εἶπα τοῦ ἐχθεῖαι τὸν θυμὸν μου ἐπ' αὐτούς ἐν τῇ ἐρήμῳ τοῦ συντελέσαι τὴν ὀργὴν μου ἐπ' αὐτούς
- 22 І відвернув Я Свою руку, і зробив ради Ймення Свого, щоб не зневажати його на очах тих народів, що на їхніх очах Я їх вивів.
And I was acting for the honour of my name, so that it might not be made unclean in the eyes of the nations, before whose eyes I had taken them out.
καὶ ἐποίησα ὅπως τὸ ὄνομά μου τὸ παράπαν μὴ βεβηλωθῇ ἐνώπιον τῶν ἐθνῶν ὧν ἐξήγαγον αὐτούς κατ' ὀφθαλμοὺς αὐτῶν
- 23 Та й Я, прирікаючи, підніс їм Свою руку на пустині, щоб розпорозити їх серед народів і порозсипати їх по краях,
Further, I gave my oath to them in the waste land that I would send them wandering among the nations, driving them out among the countries;
καὶ ἐξῆρα τὴν χεῖρά μου ἐπ' αὐτούς ἐν τῇ ἐρήμῳ τοῦ διασκορπίσαι αὐτούς ἐν τοῖς ἔθνεσιν καὶ διασπείραι αὐτούς ἐν ταῖς χώραις
- 24 за те, що постанови Моїх не чинили, і устами Мої відкинули, а суботи Мої зневажали, і до божків своїх батьків були їхні очі.
Because they had not done my orders, but had been turned away from my rules, and had not given respect to my Sabbaths, and their eyes were turned to the images of their fathers.
ἀνθ' ὧν τὰ δικαιώματά μου οὐκ ἐποίησαν καὶ τὰ προστατάματά μου ἀπόσαντο καὶ τὰ σάββατά μου ἐβεβήλουν καὶ ὀπίσω τῶν ἐνθυμημάτων τῶν πατέρων αὐτῶν ἦσαν οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν
- 25 І тому Я дав їм мати устами недобрі, і постанови, що не будуть вони жити ними.
And further, I gave them rules which were not good and orders in which there was no life for them;
καὶ ἐγὼ ἔδωκα αὐτοῖς προστατάματα οὐ καλὰ καὶ δικαιώματα ἐν οἷς οὐ ζήσονται ἐν αὐτοῖς
- 26 І занечистив Я їх їхніми дарунками, перепровадженням через огонь кожного, хто відкриває утробу, щоб спустошити їх, щоб пізнали вони, що Я Господь!
I made them unclean in the offerings they gave, causing them to make every first child go through the fire, so that I might put an end to them.
καὶ μιανῶ αὐτούς ἐν τοῖς δόμασιν αὐτῶν ἐν τῷ διαπορεύεσθαι με πᾶν διανοῖγον μήτραν ὅπως ἀφανίσω αὐτούς
- 27 ¶ Тому говори до Ізраїлевого дому, сину людський, і скажи до них: Так говорить Господь Бог: Ще оцим зневажали Мене батьки ваші, коли спроневірилися проти Мене:
For this cause, son of man, say to the children of Israel, This is what the Lord has said: In this your fathers have further put shame on my name by doing wrong against me.
διὰ τοῦτο λάλησον πρὸς τὸν οἶκον τοῦ Ἰσραὴλ υἱὲ ἀνθρώπου καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς τάδε λέγει κύριος ἕως τούτου παρώργισάν με οἱ πατέρες ὑμῶν ἐν τοῖς παραπτώμασιν αὐτῶν ἐν οἷς παρέπεσον εἰς ἐμέ
- 28 коли Я ввів їх до Краю, що про нього, прирікаючи, підносив Я Свою руку дати його їм, то коли вони бачили всякий високий пагірок і всяке густе дерево, то приносили там свої жертви, і давали там свої дари, що гнівили Мене, і складали там свої любі пахощі, і приносили там свої литі жертви.
For when I had taken them into the land which I made an oath to give to them, then they saw every high hill and every branching tree and made their offerings there, moving me to wrath by their offerings; and there the sweet smell of their offerings went up and their drink offerings were drained out.
καὶ εἰσήγαγον αὐτούς εἰς τὴν γῆν ἣν ἤρα τὴν χεῖρά μου τοῦ δοῦναι αὐτοῖς καὶ εἶδον πᾶν βουνὸν ὑψηλὸν καὶ πᾶν ξύλον κατάσκιον καὶ ἔθυσαν ἐκεῖ τοῖς θεοῖς αὐτῶν καὶ ἔταξαν ἐκεῖ ὀσμὴν εὐοδίας καὶ ἰῆσπεισαν ἐκεῖ σπονδάς αὐτῶν
- 29 І сказав Я до них: Що це за висота, що ви ходите туди? І зветься вона Бама аж до цього дня.
Then I said to them, What is this high place where you go to no purpose? And it is named Bamah to this day.
καὶ εἶπον πρὸς αὐτούς τί ἐστὶν ἀβαμα ὅτι ὑμεῖς εἰσπορεύεσθε ἐκεῖ καὶ ἐπεκάλεσαν τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἀβαμα ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας
- 30 Тому скажи до Ізраїлевого дому: Так говорить Господь Бог: Чи ви будете занечистуватися дорогою своїх батьків і будете ходити в розпущті за гидотами їхніми?
For this cause say to the children of Israel, This is what the Lord has said: Are you making yourselves unclean as your fathers did? are you being untrue to me by going after their disgusting works?
διὰ τοῦτο εἰπὸν πρὸς τὸν οἶκον τοῦ Ἰσραὴλ τάδε λέγει κύριος εἰ ἐν ταῖς ἀνομίαις τῶν πατέρων ὑμῶν ὑμεῖς μιαινέσθε καὶ ὀπίσω τῶν βδελυγμάτων αὐτῶν ὑμεῖς ἐκπορευέετε
- 31 А приношенням ваших дарів, перепровадженням ваших синів через огонь ви занечистустесь при всіх ваших божках аж до сьогодні. А ви хочете питати Мене, Ізраїлів доме? Як живий Я, говорить Господь Бог, не дам Я вам відповіді!
And when you give your offerings, causing your sons to go through the fire, you make yourselves unclean with all your images to this day; and will you come to me for directions, O children of Israel? By my life, says the Lord, you will get no direction from me.
καὶ ἐν ταῖς ἀπαρχαῖς τῶν δομάτων ὑμῶν ἐν τοῖς ἀφορισμοῖς ὑμεῖς μιαινέσθε ἐν πᾶσιν τοῖς ἐνθυμήμασιν ὑμῶν ἕως τῆς σήμερον ἡμέρας καὶ ἐγὼ ἀποκριθῶ ὑμῖν οἶκος τοῦ Ἰσραὴλ ζῶ ἐγὼ λέγει κύριος εἰ ἀποκριθήσομαι ὑμῖν καὶ εἰ ἀναβήσεται ἐπὶ τὸ πνεῦμα ὑμῶν τοῦτο

- 32 А що входить вам на серце, зовсім не станеться те, що ви говорите: Будемо, як інші народи, як племена Краю, служити дереву та каменю.
And that which comes into your minds will never take place; when you say, We will be like the nations, like the families of the countries, servants of wood and stone;
 και οὐκ ἔσται ὃν τρόπον ὑμεῖς λέγετε ἐσόμεθα ὡς τὰ ἔθνη και ὡς αἱ φυλαὶ τῆς γῆς τοῦ λατρεῦειν ξύλοις και λίθοις
- 33 ¶ Як живий Я, говорить Господь Бог, рукою потужною й витягненим плечем та вилливою лютистю буду царювати над вами!
By my life, says the Lord, truly, with a strong hand and with an outstretched arm and with burning wrath let loose, I will be King over you:
 διὰ τοῦτο ζῶ ἐγὼ λέγει κύριος ἐν χειρὶ κραταιᾷ και ἐν βραχίονι ὑψηλῷ και ἐν θυμῷ κεχυμένῳ βασιλεύσω ἐφ' ὑμᾶς
- 34 І виведу вас із тих народів, і позбираю вас із тих країв, де ви розпорошені рукою потужною й витягненим плечем та вилливою лютистю.
And I will take you out from the peoples and get you together out of the countries where you are wandering, with a strong hand and with an outstretched arm and with burning wrath let loose:
 και ἐξάξω ὑμᾶς ἐκ τῶν λαῶν και εἰσδέξομαι ὑμᾶς ἐκ τῶν χωρῶν οὗ διεσκορπίσθητε ἐν αὐταῖς ἐν χειρὶ κραταιᾷ και ἐν βραχίονι ὑψηλῷ και ἐν θυμῷ κεχυμένῳ
- 35 І заведу вас до пустини народів, і буду там судитися з вами лицем до лица,
And I will take you into the waste land of the peoples, and there I will take up the cause with you face to face.
 και ἄξω ὑμᾶς εἰς τὴν ἔρημον τῶν λαῶν και διακριθήσομαι πρὸς ὑμᾶς ἐκεῖ πρόσωπον κατὰ πρόσωπον
- 36 як судився Я з вашими батьками на пустині єгипетського краю, так буду судитися з вами, говорить Господь Бог!
As I took up the cause with your fathers in the waste land of the land of Egypt, so will I take up the cause with you says the Lord.
 ὃν τρόπον διακρίθην πρὸς τοὺς πατέρας ὑμῶν ἐν τῇ ἐρήμῳ γῆς αἰγύπτου οὕτως κρινῶ ὑμᾶς λέγει κύριος
- 37 І проведу вас під палицею, і введу вас у зв'язок заповіту.
And I will make you go under the rod and will make you small in number:
 και διάξω ὑμᾶς ὑπὸ τὴν ῥάβδον μου και εἰσάξω ὑμᾶς ἐν ἀριθμῷ
- 38 І повибираю з вас бунтівників та тих, що грішать проти Мене, повипроваджую їх з краю їхнього пробування, і до Ізраїлевої землі вже не ввійдуть вони! І пізнасте ви, що Я Господь!
Clearing out from among you all those who are uncontrolled and who are sinning against me; I will take them out of the land where they are living, but they will not come into the land of Israel: and you will be certain that I am the Lord.
 και ἐκλέξω ἐξ ὑμῶν τοὺς ἀσεβεῖς και τοὺς ἀφροσύνας διότι ἐκ τῆς παροικεσίας αὐτῶν ἐξάξω αὐτούς και εἰς τὴν γῆν τοῦ ἰσραηλ οὐκ εἰσελεύσονται και ἐπιγνώσεσθε διότι ἐγὼ κύριος
- 39 А ви, Ізраїлів доме, так говорить Господь Бог: Кожен ідіть, служіть своїм божкам! Але потім ви напевно будете слухатися Мене, і святого Ймення Мого ви вже не зневажите своїми дарунками та своїми божками...
As for you, O children of Israel, the Lord has said: Let every man completely put away his images and give ear to me: and let my holy name no longer be shamed by your offerings and your images.
 και ὑμεῖς οἶκος ἰσραηλ τάδε λέγει κύριος κύριος ἕκαστος τὰ ἐπιτηδεύματα αὐτοῦ ἐξάρτε και μετὰ ταῦτα εἰ μὴ ὑμεῖς εἰσακούετέ μου και τὸ ὄνομά μου τὸ ἅγιον οὐ βεβηλώσετε οὐκέτι ἐν τοῖς δώροις ὑμῶν και ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν ὑμῶν
- 40 Бо на Моїй святій горі, на високій Ізраїлевій горі, говорить Господь Бог, там буде служити Мені весь Ізраїлів дім, увесь він, що в Краю, там Я їх уподобаю Собі, і там зажадаю ваших приношень і першоплодів ваших приношень у всіх ваших святощах!
For in my holy mountain, in the high mountain of Israel, says the Lord, there all the children of Israel, all of them, will be my servants in the land; there I will take pleasure in them, and there I will be worshipped with your offerings and the first-fruits of the things you give, and with all your holy things.
 διότι ἐπὶ τοῦ ὄρους τοῦ ἁγίου μου ἐπ' ὄρους ὑψηλοῦ λέγει κύριος κύριος ἐκεῖ δουλεύουσιν μοι πᾶς οἶκος ἰσραηλ εἰς τέλος και ἐκεῖ προσδέξομαι και ἐκεῖ ἐπισκέψομαι τὰς ἀπαρχὰς ὑμῶν και τὰς ἀπαρχὰς τῶν ἀφορισμῶν ὑμῶν ἐν πᾶσιν τοῖς ἁγιάσμασιν ὑμῶν
- 41 Любими пахощами вподобаю Собі вас, коли вас виведу з народів, і зберу вас із тих країв, де ви розпорошені, і буду Я святитися між вами на очах усіх поган.
I will take pleasure in you as in a sweet smell, when I take you out from the peoples and get you together from the countries where you have been sent in flight; and I will make myself holy in you before the eyes of the nations.
 ἐν ὁσμῇ εὐωδίας προσδέξομαι ὑμᾶς ἐν τῷ ἐξαγαγεῖν με ὑμᾶς ἐκ τῶν λαῶν και εἰσδέχεσθαι ὑμᾶς ἐκ τῶν χωρῶν ἐν αἷς διεσκορπίσθητε ἐν αὐταῖς και ἁγιασθήσομαι ἐν ὑμῖν κατ' ὀφθαλμοὺς τῶν λαῶν
- 42 І пізнасте ви, що Я Господь, коли впроваджу вас до Ізраїлевої землі, до того Краю, що про нього, прирікаючи, підніс Я Свою руку дати його вашим батькам.
And you will be certain that I am the Lord, when I take you into the land of Israel, into the country which I made an oath to give to your fathers.
 και ἐπιγνώσεσθε διότι ἐγὼ κύριος ἐν τῷ εἰσαγαγεῖν με ὑμᾶς εἰς τὴν γῆν τοῦ ἰσραηλ εἰς τὴν γῆν εἰς ἣν ἤρα τὴν χεῖρά μου τοῦ δοῦναι αὐτὴν τοῖς πατράσιν ὑμῶν
- 43 І згадасте там свої дороги, і всі свої вчинки, якими ви занечистилися, і почувсте огидження перед самими собою за всі ваші лиха, які нароби́ли...
And there, at the memory of your ways and of all the things you did to make yourselves unclean, you will have bitter hate for yourselves because of all the evil things you have done.
 και μνησθήσεσθε ἐκεῖ τὰς ὁδοὺς ὑμῶν και τὰ ἐπιτηδεύματα ὑμῶν ἐν οἷς ἐμαίνασθε ἐν αὐτοῖς και κόψεσθε τὰ πρόσωπα ὑμῶν ἐν πάσαις ταῖς κακίαις ὑμῶν

- 44 **I пізнасте, що я Господь, коли Я чинитиму з вами ради Ймення Свого, а не за вашими злими дорогами та за вашими зіпсутими вчинками, доме Ізраїлів, говорить Господь Бог.**
And you will be certain that I am the Lord, when I take you in hand for the honour of my name, and not for your evil ways or your unclean doings, O children of Israel, says the Lord.
καὶ ἐπιγνώσεσθε διότι ἐγὼ κύριος ἐν τῷ ποιῆσαί με οὕτως ὑμῖν ὅπως τὸ ὄνομά μου μὴ βεβηλωθῆ κατὰ τὰς ὁδοὺς ὑμῶν τὰς κακὰς καὶ κατὰ τὰ ἐπιτηδεύματα ὑμῶν τὰ διεφθαρμένα λέγει κύριος
- 1 ¶ (21-6) **I було мені слово Господнє таке:**
And the word of the Lord came to me, saying,
καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς με λέγων
- 2 (21-7) **Сину людський, зверни ти обличчя своє до Єрусалиму, і крапай словами на святині, і пророкуй на землю Ізраїлеву.**
Son of man, let your face be turned to Jerusalem, let your words be dropped in the direction of her holy place, and be a prophet against the land of Israel;
υἱὲ ἀνθρώπου στήρισον τὸ πρόσωπόν σου ἐπὶ θαιμαν καὶ ἐπίβλεψον ἐπὶ дарωμ καὶ προφήτευσον ἐπὶ δρυμὸν ἠγούμενον ναγεβ
- 3 (21-8) **I скажи Ізраїлевій землі: Так говорить Господь: Ото Я проти тебе, і меча Свого витягну з піхви його, і витну з тебе справедливого й несправедливого.**
And say to the land of Israel, These are the words of the Lord: See, I am against you, and I will take my sword out of its cover, cutting off from you the upright and the evil.
καὶ ἔρεῖς τῷ δρυμῷ ναγεβ ἄκουε λόγον κυρίου τάδε λέγει κύριος κύριος ἰδοὺ ἐγὼ ἀνάπτω ἐν σοὶ πῦρ καὶ καταφάγεται ἐν σοὶ πᾶν ξύλον γλωρὸν καὶ πᾶν ξύλον ξηρόν οὐ σβεσθήσεται ἢ φλόξ ἢ ἔξαφθε ἴσα καὶ κατακαυθήσεται ἐν αὐτῇ πᾶν πρόσωπον ἀπὸ ἀηλιώτου ἕως βορρᾶ
- 4 (21-9) **Через те, що Я витну з тебе справедливого й несправедливого, тому вийде Мій меч проти кожного тіла від півдня на північ.**
Because I am going to have the upright and the evil cut off from you, for this cause my sword will go out from its cover against all flesh from the south to the north:
καὶ ἐπιγνώσονται πᾶσα σὰρξ ὅτι ἐγὼ κύριος ἐξέκαυσα αὐτό καὶ οὐ σβεσθήσεται
- 5 (21-10) **I кожне тіло пізнає, що Я Господь, витяг меча Свого з піхви його, уже не вернеться він!**
And all flesh will see that I the Lord have taken my sword out of its cover: and it will never go back.
καὶ εἶπα μηδαμῶς κύριε κύριε αὐτοὶ λέγουσιν πρὸς με οὐχὶ παραβολὴ ἐστὶν λεγομένη αὕτη
- 6 (21-11) **А ти, сину людський, стогни, ніби мав би ти зламані стегна, і гірко стогни на їхніх очах!**
Make sounds of grief, son of man; with body bent and a bitter heart make sounds of grief before their eyes.
καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς με λέγων
- 7 (21-12) **I буде, коли тобі скажуть: Чого то ти стогнеш? то скажеш: На звістку, що йде, і кожне серце розтане, і всякі руки ослабнуть, і погасне всякий дух, і всі коліна зайдуться водою! Оце прийде та станеться, каже Господь Бог.**
And when they say to you, Why are you making sounds of grief? then say, Because of the news, for it is coming: and every heart will become soft, and all hands will be feeble, and every spirit will be burning low, and all knees will be turned to water: see, it is coming and it will be done, says the Lord.
διὰ τοῦτο προφήτευσον υἱὲ ἀνθρώπου καὶ στήρισον τὸ πρόσωπόν σου ἐπὶ ἱερουσαλημ καὶ ἐπίβλεψον ἐπὶ τὰ ἅγια αὐτῶν καὶ προφητεύσεις ἐπὶ τὴν γῆν τοῦ ἱσραηλ
- 8 ¶ (21-13) **I було мені слово Господнє таке:**
And the word of the Lord came to me, saying,
καὶ ἔρεῖς πρὸς τὴν γῆν τοῦ ἱσραηλ ἰδοὺ ἐγὼ πρὸς σέ καὶ ἐκσπάσω τὸ ἐγχειρίδιόν μου ἐκ τοῦ κολεοῦ αὐτοῦ καὶ ἐξολεθρεύσω ἐκ σοῦ ἄδικον καὶ ἄνομον
- 9 (21-14) **Сину людський, пророкуй і кажи: Так говорить Господь: Скажи: Меч, меч, нагострений він та блискучий!**
Son of man, say as a prophet, These are the words of the Lord: Say, A sword, a sword which has been made sharp and polished:
ἀνθ' ὃν ἐξολεθρεύσω ἐκ σοῦ ἄδικον καὶ ἄνομον οὕτως ἐξελεύσεται τὸ ἐγχειρίδιόν μου ἐκ τοῦ κολεοῦ αὐτοῦ ἐπὶ πᾶσαν σάρκα ἀπὸ ἀηλιώτου ἕως βορρᾶ
- 10 (21-15) **Щоб приносити жертву нагострений він, щоб блищати він був полірований. Хіба будемо радіти? Хіба жезло сина Мого легковажить усяке дерево?**
It has been made sharp to give death; it is polished so that it may be like a thunder-flame: ...
καὶ ἐπιγνώσεται πᾶσα σὰρξ διότι ἐγὼ κύριος ἐξέσπασα τὸ ἐγχειρίδιόν μου ἐκ τοῦ κολεοῦ αὐτοῦ καὶ οὐκ ἀποστρέψει οὐκέτι
- 11 (21-16) **I дали його виполірувати, щоб узяти в долоню. Це нагострений меч, і він полірований, щоб дати його в руку вбивця...**
And I have given it to the polisher so that it may be taken in the hand: he has made the sword sharp, he has had it polished, to put it into the hand of him who gives death.
καὶ σύ υἱὲ ἀνθρώπου καταστέναζον ἐν συντριβῇ ὀσφύος σου καὶ ἐν ὀδύναῖς στενάξεις κατ' ὀφθαλμοὺς αὐτῶν
- 12 (21-17) **Кричи та реви, сину людський, бо він проти народу Мого, він проти всіх князів Ізраїлевих, їх віддано мечеві з народом Моїм, тому вдарся по стегнах!**
Give loud cries and make sounds of grief, O son of man: for it has come on my people, it has come on all the rulers of Israel: fear of the sword has come on my people: for this cause give signs of grief.
καὶ ἔσται ἐὰν εἴπωσιν πρὸς σέ ἕνεκα τίνος σὺ στενάξεις καὶ ἔρεῖς ἐπὶ τῇ ἀγγελίᾳ διότι ἔρχεται καὶ θρασυθήσεται πᾶσα καρδιά καὶ πᾶσαι χεῖρες παραλυθήσονται καὶ ἐκψύξει πᾶσα σὰρξ καὶ πᾶν πνεῦμα καὶ πάντες μῆροὶ μολυνθήσονται ὑγρασίᾳ ἰδοὺ ἔρχεται καὶ ἔσται λέγει κύριος

- 13 (21-18) Та він уже випробуваний. Та що ж тепер, коли йому жезло обридло? Він не встоїть, каже Господь Бог.
...
καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς με λέγων
- 14 (21-19) А ти, сину людський, пророкуй, і вдар долонею об долоню, і нехай меч подвоїться та потроїться! Це меч побитих, великий меч забитого, що кружляє довкола них.
So then, son of man, be a prophet, and put your hands together with a loud sound, and give two blows with the sword, and even three; it is the sword of those who are wounded, even the sword of the wounded; the great sword which goes round about them.
ὡς ἀνθρώπου προφήτευσον καὶ ἐρεῖς τάδε λέγει κύριος εἰπὼν ῥομφαία ῥομφαία ὀξύνου καὶ θυμώθητι
- 15 (21-20) Щоб стопилося серце й полягло якнайбільше при всіх їхніх брамах, Я дам різанину меча. О горе, він справді зроблений блискучим, виполіруваним на різанину!
In order that hearts may become soft, and the number of those who are falling may be increased, I have sent death by the sword against all their doors: you are made like a flame, you are polished for death.
ὅπως σφάξης σφάγια ὀξύνου ὅπως γένη εἰς στίλβωσιν ἐτοίμη εἰς παράλυσιν σφάξε ἐξουδένει ἀπωθοῦ πᾶν ξύλον
- 16 (21-21) Об'єднайся, праворуч іди, зверни ліворуч, іди, куди тільки звернене буде вістря твоя...
Be pointed to the right, to the left, wherever your edge is ordered.
καὶ ἔδωκεν αὐτὴν ἐτοίμην τοῦ κρατεῖν χεῖρα αὐτοῦ ἐξηκονθή ῥομφαία ἔστιν ἐτοίμη τοῦ δοῦναι αὐτὴν εἰς χεῖρα ἀποκεντοῦτος
- 17 (21-22) І Я вдарю долоню Свою об долоню Свою, і Свою лють заспокою. Я, Господь, це прорік!
And I will put my hands together with a loud sound, and I will let my wrath have rest: I the Lord have said it.
ἀνάκραγε καὶ ὀλόλυξον ὡς ἀνθρώπου ὅτι αὐτὴ ἐγένετο ἐν τῷ λαῷ μου αὐτὴ ἐν πᾶσιν τοῖς ἀφηγουμένοις τοῦ ἰσραὴλ παροικήσουσιν ἐπὶ ῥομφαία ἐγένετο ἐν τῷ λαῷ μου διὰ τοῦτο κρότησον ἐπὶ τὴν χεῖρά σου
- 18 ¶ (21-23) І було мені слово Господнє таке:
And the word of the Lord came to me again, saying,
ὅτι δεδικαίωται καὶ τί εἰ καὶ φυλὴ ἀπόσθη οὐκ ἔσται λέγει κύριος κύριος
- 19 (21-24) А ти, сину людський, признач собі дві дороги, якими прибуде меч вавилонського царя. Вони вийдуть обидві із краю одного, а ти вистругай дороговказну руку, на початку дороги до міста її вистругай.
And you, son of man, have two ways marked out, so that the sword of the king of Babylon may come; let the two of them come out of one land: and let there be a pillar at the top of the road:
καὶ σύ ὡς ἀνθρώπου προφήτευσον καὶ κρότησον χεῖρα ἐπὶ χεῖρα καὶ διπλασίωσον ῥομφαίαν ἢ τρίτη ῥομφαία τραυματιῶν ἔστιν ῥομφαία τραυματιῶν ἢ μεγάλη καὶ ἐκστήσει αὐτοῦς
- 20 (21-25) Признач дорогу, якою прибуде меч до Рабби Аммонових синів та до Юди в укріпленій Єрусалим.
Put a pillar at the top of the road for the sword to come to Rabbah in the land of the children of Ammon, and to Judah and to Jerusalem in the middle of her.
ὅπως θρασυθῆ ἢ καρδία καὶ πληθυνθῶσιν οἱ ἀσθενοῦντες ἐπὶ πᾶσαν πόλιν αὐτῶν παραδέδονται εἰς σφάγια ῥομφαίας εὗ γέγονεν εἰς σφαγὴν εὗ γέγονεν εἰς στίλβωσιν
- 21 (21-26) Бо цар вавилонський став на роздоріжжі, на початку двох доріг. Щоб ворожити чарами, трясє він стрілами, питас домашніх божків, розглядає печінку.
For the king of Babylon took his place at the parting of the ways, at the top of the two roads, to make use of secret arts: shaking the arrows this way and that, he put questions to the images of his gods, he took note of the inner parts of dead beasts.
διαπορεύου ὀξύνου ἐκ δεξιῶν καὶ ἐξ εὐωνύμων οὗ ἂν τὸ πρόσωπόν σου ἐξεγείρηται
- 22 (21-27) У правиці його був чар на Єрусалим, щоб поставити муроломи, щоб відкрити уста на крик, щоб підняти голос окриком, щоб поставити муроломи на брами, щоб насипати вал а, щоб збудувати башту.
At his right hand was the fate of Jerusalem, to give orders for destruction, to send up the war-cry, to put engines of war against the doors, lifting up earthworks, building walls.
καὶ ἐγὼ δὲ κροτήσω χεῖρά μου πρὸς χεῖρά μου καὶ ἐναφήσω τὸν θυμὸν μου ἐγὼ κύριος λελάληκα
- 23 (21-28) Але буде це їм в їхніх очах, як чарування марнотне, буде для них заприсяження присягами, та він згадає провину, щоб були вони схоплені.
And this answer given by secret arts will seem false to those who have given their oaths and have let them be broken: but he will keep the memory of evil-doing so that they may be taken.
καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς με λέγων
- 24 (21-29) Тому так говорить Господь Бог: За те, що ви згадуєте свої провини, що відкриваєте ваші гріхи, щоб бачені були ваші гріхи ваших учинків, за те, що ви пригадуєте, у ворожі руки схоплені будете!
For this cause the Lord has said: Because you have made your evil-doing come to mind by the uncovering of your wrongdoing, causing your sins to be seen in all your evil-doings; because you have come to mind, you will be taken in them.
καὶ σύ ὡς ἀνθρώπου διάταξον σεαυτῷ δύο ὁδοὺς τοῦ εἰσελθεῖν ῥομφαίαν βασιλέως βαβυλωνῶς ἐκ χώρας μιᾶς ἐξελεύσονται αἱ δύο καὶ χεῖρ ἐν ἀρχῇ ὁδοῦ πόλεως ἐπ' ἀρχῆς

- 25 (21-30) А ти, недостойний, несправедливий князю Ізраїлів, що надійшов його день у час провини кінцевої,
And you, O evil one, wounded to death, O ruler of Israel, whose day has come in the time of the last punishment;
 ὁδοῦ διατάξεις τοῦ εἰσελθεῖν ῥωμαίαν ἐπὶ ραββαθ υἱῶν αμμων καὶ ἐπὶ τὴν ἰουδαίαν καὶ ἐπὶ ἱερουσαλημ ἐν μέσῳ αὐτῆς
- 26 (21-31) так говорить Господь Бог: Зняти завоя й скинути корону! Це не зостанеться так, піднесеться низьке, а високе понизиться!
This is what the Lord has said: Take away the holy head-dress, take off the crown: this will not be again: let that which is low be lifted up, and that which is high be made low.
 διότι στήσεται βασιλεὺς βαβυλῶνος ἐπὶ τὴν ἀρχαίαν ὁδὸν ἐπ' ἀρχῆς τῶν δύο ὁδῶν τοῦ μαντεύσασθαι μαντείαν τοῦ ἀναβράσαι ῥάβδον καὶ ἐπερωτῆσαι ἐν τοῖς γλυπτοῖς καὶ ἠπατοσκοπήσασθαι ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ
- 27 (21-32) Руїною, руїною, руїною покладу його! Та цього не станеться, аж поки не прийде Той, Хто має право, і Я Йому дам!
I will let it be overturned, overturned, overturned: this will not be again till he comes whose right it is; and I will give it to him.
 ἐγένετο τὸ μαντεῖον ἐπὶ ἱερουσαλημ τοῦ βαλεῖν χάρακα τοῦ διανοιῶσαι στόμα ἐν βοῇ ὑψώσαι φωνὴν μετὰ κρηνγῆς τοῦ βαλεῖν χάρακα ἐπὶ τὰς πύλας αὐτῆς καὶ βαλεῖν χῶμα καὶ οἰκοδομησαι βελοστάσεις
- 28 ¶ (21-33) А ти, сину людський, пророкуй та й скажеш: Так говорить Господь Бог на Аммонових синів та про їхню ганьбу: І скажеш: Меч, меч відкритий на різанину, блискучий, щоб блищав, як та блискавка,
And you, son of man, say as a prophet, This is what the Lord has said about the children of Ammon and about their shame: Say, A sword, even a sword let loose, polished for death, to make it shining so that it may be like a flame:
 καὶ αὐτὸς αὐτοῖς ὡς μαντευόμενος μαντείαν ἐνώπιον αὐτῶν καὶ αὐτὸς ἀναμνησκῶν ἀδικίας αὐτοῦ μνησθῆναι
- 29 (21-34) для тебе бачили обманні видіння, пророкували для тебе неправду, щоб посадити його на шию недостойних злочинців, яких день прийде в час карі кінцевої.
Your vision is to no purpose, your use of secret arts gives a false answer, to put it on the necks of evil-doers who are wounded to death, whose day has come, in the time of the last punishment.
 διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος ἄνθ' ὧν ἀνεμνήσατε τὰς ἀδικίας ὑμῶν ἐν τῷ ἀποκαλυφθῆναι τὰς ἀσεβείας ὑμῶν τοῦ ὀραθῆναι ἁμαρτίας ὑμῶν ἐν πάσαις ταῖς ἀσεβείαις ὑμῶν καὶ ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν ὑμῶν ἄνθ' ὧν ἀνεμνήσατε ἐν τούτοις ἀλώσεσθε
- 30 (21-35) Верни ж меча до піхви його! У місці, де створений ти, у краю походження твого осуджу Я тебе!
Go back into your cover. In the place where you were made, in the land from which you were taken, I will be your judge.
 καὶ σύ βέβηλε ἄνομε ἀφηγοῦμενε τοῦ ἰσραηλ οὗ ἦκει ἡ ἡμέρα ἐν καιρῷ ἀδικίας πέρας
- 31 (21-36) І виплю на тебе Свій гнів, в огні пересердя Свого на тебе дмухну, і дам тебе в руку людей зухвалих, які знищення замишляють!
And I will let loose my burning passion on you, breathing out on you the fire of my wrath: and I will give you up into the hands of men like beasts, trained to destruction.
 τάδε λέγει κύριος ἀφείλου τὴν κίδαριν καὶ ἐπέθου τὸν στέφανον αὐτῆ οὗ τοιαύτη ἔσται ἐταπεινώσας τὸ ὑψηλὸν καὶ τὸ ταπεινὸν ὑψώσας
- 32 (21-37) Ти станеш огневі на їжу, твоя кров буде серед землі, не згадають про тебе, бо Я, Господь, говорив це!
You will be food for the fire; your blood will be drained out in the land; there will be no more memory of you: for I the Lord have said it.
 ἀδικίαν ἀδικίαν θήσομαι αὐτὴν οὐδ' αὐτῆ τοιαύτη ἔσται ἕως οὗ ἔλθῃ ἡ καθῆκει καὶ παραδώσω αὐτῷ
- 1 ¶ І було мені слово Господнє таке:
And the word of the Lord came to me, saying,
 καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς με λέγων
- 2 А ти, сину людський, чи будеш судити, чи судитимеш ти місто крові? І завідом його про всі гидоти його,
And you, son of man, will you be a judge, will you be a judge of the town of blood? then make clear to her all her disgusting ways.
 καὶ σύ υἱὲ ἀνθρώπου εἰ κρινεῖς τὴν πόλιν τῶν αἱμάτων καὶ παραδείξον αὐτῇ πάσας τὰς ἀνομίας αὐτῆς
- 3 та й скажеш: Так говорить Господь Бог: Місто проливає кров у своїй середині, щоб прийшов його час, і робить божків собі, щоб занечистуватися!
And you are to say, This is what the Lord has said: A town causing blood to be drained out in her streets so that her time may come, and making images in her to make her unclean!
 καὶ ἐρεῖς τάδε λέγει κύριος κύριος ὁ πόλις ἐκχέουσα αἷματα ἐν μέσῳ αὐτῆς τοῦ ἐλθεῖν καιρὸν αὐτῆς καὶ ποιοῦσα ἐνθυμήματα καθ' αὐτῆς τοῦ μιαινεῖν αὐτήν
- 4 Кров'ю, що ти проливала, о дочко Єрусалиму, грішила ти, а божками, яких ти робила, занечистилася, і наблизила свої дні, і прийшла аж до своїх років. Тому дам тебе народам на ганьбу, і на посміховисько для всіх країв!
You are responsible for the blood drained out by you, and you are unclean through the images which you have made; and you have made your day come near, and the time of your judging has come; for this cause I have made you a name of shame to the nations and a cause of laughing to all countries.
 ἐν τοῖς αἷμασιν αὐτῶν οἷς ἐξέχεας παραπέπτωκας καὶ ἐν τοῖς ἐνθυμήμασιν σου οἷς ἐποίησας ἐμαίνου καὶ ἠγγίσας τὰς ἡμέρας σου καὶ ἠγάγες καιρὸν ἐτῶν σου διὰ τοῦτο δέδοκά σε εἰς ὄνειδος τοῖς ἔθνεσιν καὶ εἰς ἐμπαιγμὸν πάσαις ταῖς χώραις

- 5 Близькі та далекі від тебе насміхаються з тебе, нечистоїменна, багатозаколотна!
Those who are near and those who are far from you will make sport of you; your name is unclean, you are full of sounds of fear.
ταῖς ἐγγιζούσαις πρὸς σέ καὶ ταῖς μακρὰν ἀπεχούσαις ἀπὸ σοῦ καὶ ἐμπαίζονται ἐν σοὶ ἀκάθαρτος ἢ ὄνομαστί καὶ πολλὴ ἐν ταῖς ἀνομίαις
- 6 Ось Ізраїлеві князі, кожен за раменом своїм, були в тебе, щоб кров проливати.
See, the rulers of Israel, every one in his family, have been causing death in you.
ἰδοὺ οἱ ἀφηγούμενοι οἴκου ἰσραὴλ ἕκαστος πρὸς τοὺς συγγενεῖς αὐτοῦ συνανεφύροντο ἐν σοὶ ὅπως ἐκχέωσιν αἷμα
- 7 Батька та матір у тебе легковажать, чужинцеві роблять утиск серед тебе, сироту та вдову пригнічують у тебе.
In you they have had no respect for father and mother; in you they have been cruel to the man from a strange land; in you they have done wrong to the child without a father and to the widow.
πατέρα καὶ μητέρα ἐκακολόγουν ἐν σοὶ καὶ πρὸς τὸν προσήλυτον ἀνεστρέφοντο ἐν ἀδικίας ἐν σοὶ ὄρφανὸν καὶ χήραν κατεδυνάστευον ἐν σοὶ
- 8 Моїми святощами ти погорджуєш, а суботи Мої зневажаш.
You have made little of my holy things, and have made my Sabbaths unclean.
καὶ τὰ ἁγία μου ἐξουδέουν καὶ τὰ σάββατά μου ἐβεβήλουν ἐν σοὶ
- 9 У тебе є наклепники, щоб кров проливати, і на пагірках їдять у тебе, розпусту чинять серед тебе.
In you there are men who say evil of others, causing death; in you they have taken the flesh with the blood for food; in your streets they have put evil designs into effect.
ἄνδρες ληστὰὶ ἐν σοὶ ὅπως ἐκχέωσιν ἐν σοὶ αἷμα καὶ ἐπὶ τῶν ὄρέων ἤσθοσαν ἐν σοὶ ἀνόσια ἐποίουν ἐν μέσῳ σου
- 10 Нагоду батька в тебе відкривають, жінку, у часі її місячної нечистоти, безчестять у тебе.
In you they have let the shame of their fathers be seen; in you they have done wrong to a woman at the time when she was unclean.
αἰσχύνῃ πατρὸς ἀπεκάλυψαν ἐν σοὶ καὶ ἐν ἀκαθαρσίαις ἀποκαθήμενῃ ἐταπεῖνουν ἐν σοὶ
- 11 І один робить гидоту з жінкою свого ближнього, а той занечищує розпустою невістку свою, а той безчестить у тебе сестру свою, дочку батька свого...
And in you one man has done what was disgusting with his neighbour's wife; and another has made his daughter-in-law unclean; and another has done wrong to his sister, his father's daughter.
ἕκαστος τὴν γυναῖκα τοῦ πλησίον αὐτοῦ ἠνομοῦσαν καὶ ἕκαστος τὴν νόμφν αὐτοῦ ἐμίαιεν ἐν ἀσεβείᾳ καὶ ἕκαστος τὴν ἀδελφὴν αὐτοῦ θυγατέρα τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐταπεῖνουν ἐν σοὶ
- 12 Підкуп беруть у тебе, щоб кров проливати, лихву та відсотка береш ти й ошукєш утиском ближніх своїх. А Мене ти забуваш, говорить Господь Бог...
In you they have taken rewards as the price of blood; you have taken interest and great profits, and you have taken away your neighbours' goods by force, and have not kept me in mind, says the Lord.
δῶρα ἐλαμβάνουσαν ἐν σοὶ ὅπως ἐκχέωσιν αἷμα τόκον καὶ πλεονασμὸν ἐλαμβάνουσαν ἐν σοὶ καὶ συνετελέσω συντέλειαν κακίας σου τὴν ἐν καταδυναστείᾳ ἐμοῦ δὲ ἐπελάθου λέγει κύριος
- 13 І ось сплеснув Я руками Своїми за твою кривду, яку ти робила, та за кровопролиття твої, що були в тебе.
See, then, I have made my hands come together in wrath against your taking of goods by force and against the blood which has been flowing in you.
ἐὰν δὲ πατάξω χεῖρά μου πρὸς χεῖρά μου ἐφ' οἷς συνετέλεσαι οἷς ἐποίησας καὶ ἐπὶ τοῖς αἷμασίν σου τοῖς γεγενημένοις ἐν μέσῳ σου
- 14 Чи встоїть твое серце, чи будуть міцні твої руки на ті дні, що Я буду з тобою чинити? Я, Господь, говорив це й зробив!
Will your heart be high or your hands strong in the days when I take you in hand? I the Lord have said it and will do it.
εἰ ὑποστήσεται ἡ καρδία σου εἰ κρατήσουσιν αἱ χεῖρές σου ἐν ταῖς ἡμέραις αἷς ἐγὼ ποιῶ ἐν σοὶ ἐγὼ κύριος λελάληκα καὶ ποιήσω
- 15 І розпорюшу тебе серед народів, і розсиплю тебе по краях, і викину твою нечистість із тебе.
And I will send you in flight among the nations and wandering among the countries; and I will completely take away out of you everything which is unclean.
καὶ διασκορπιῶ σε ἐν τοῖς ἔθνεσιν καὶ διασπερῶ σε ἐν ταῖς χώραις καὶ ἐκλείψει ἡ ἀκαθαρσία σου ἐκ σοῦ
- 16 І станеш ти збезчещеною через себе на очах народів, і пізнаш, що Я Господь!...
And you will be made low before the eyes of the nations; and it will be clear to you that I am the Lord.
καὶ κατακληρονομήσω ἐν σοὶ κατ' ὀφθαλμοῦς τῶν ἐθνῶν καὶ γνώσεσθε διότι ἐγὼ κύριος
- 17 ¶ І було мені слово Господнє таке:
And the word of the Lord came to me, saying,
καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς με λέγων
- 18 Сину людський, дїм Ізраїлів став мені за жувелицю; усі вони мідь, і цина, і залізо, і оливо в середині горна, жувелицею срібла сталися.
Son of man, the children of Israel have become like the poorest sort of waste metal to me: they are all silver and brass and tin and iron and lead mixed with waste.
οὐὲ ἀνθρώπου ἰδοὺ γεγόνασι μοι ὁ οἶκος ἰσραὴλ ἀναμειγμένοι πάντες χαλκῷ καὶ σιδήρῳ καὶ κασσιτέρῳ καὶ μολίβῳ ἐν μέσῳ ἀργυρίου ἀναμειγμένος ἐστίν

- 19 Тому так говорить Господь Бог: За те, що всі ви стали жужелицею, тому ось Я позбираю вас до середині Єрусалиму.
For this cause the Lord has said: Because you have all become waste metal, see, I will get you together inside Jerusalem.
διὰ τοῦτο εἰπὼν τὰδε λέγει κύριος ἄνθ' ὧν ἐγένεσθε πάντες εἰς σύγκρασιν μίαν διὰ τοῦτο ἐγὼ εἰσδέχομαι ὑμᾶς εἰς μέσον ἱερουσαλήμ
- 20 Як збирають срібло, і мідь, і залізо, і оливо, і цинну до середини горна, щоб дмухати на нього огнем, щоб розтопити, так зберу у Своїм гніві та в люті Своїй, і покладу, і розтоплю вас!
As they put silver and brass and iron and lead and tin together inside the oven, heating up the fire on it to make it soft; so will I get you together in my wrath and in my passion, and, heating the fire with my breath, will make you soft.
καθὼς εἰσδέχεται ἄργυρος καὶ χαλκὸς καὶ σίδηρος καὶ κασσίτερος καὶ μόλιθος εἰς μέσον καμίνου τοῦ ἐκφυσῆσαι εἰς αὐτὸ πῦρ τοῦ χωνευθῆναι οὕτως εἰσδέξομαι ὑμᾶς ἐν ὀργῇ μου καὶ συνάξω καὶ χωνεύσω ὑμᾶς
- 21 І позбираю вас, і дмухну на вас огнем Свого гніву, і ви будете розтоплені в середині йогого...
Yes, I will take you, breathing on you the fire of my wrath, and you will become soft in it.
καὶ ἐκφυσήσω ἐφ' ὑμᾶς ἐν πυρὶ ὀργῆς μου καὶ χωνευθήσεσθε ἐν μέσῳ αὐτῆς
- 22 Як розтопиться срібло в середині горна, так будете розтоплені ви в середині йогого, і пізнасте, що Я, Господь, вилив гнів Свій на вас!...
As silver becomes soft in the oven, so you will become soft in it; and you will be certain that I the Lord have let loose my passion on you.
ὡν τρόπον χωνεύεται ἄργύριον ἐν μέσῳ καμίνου οὕτως χωνευθήσεσθε ἐν μέσῳ αὐτῆς καὶ ἐπιγνώσεσθε διότι ἐγὼ κύριος ἐξέχεα τὸν θυμὸν μου ἐφ' ὑμᾶς
- 23 ¶ І було мені слово Господнє таке:
And the word of the Lord came to me, saying,
καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς με λέγων
- 24 Сину людський, скажи до неї: Ти земля неочищена, у дні гніву дощем не политає!
Son of man, say to her, You are a land on which no rain or thunderstorm has come in the day of wrath.
οὐκ ἀνθρώπου εἰπὼν αὐτῇ σὺ εἶ γῆ ἢ οὐ βρεχομένη οὐδὲ ὑετὸς ἐγένετο ἐπὶ σὲ ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς
- 25 Змова її пророків серед нього, як ревучий лев, що здобич шматус: жеруть душу, масток та багатство забирають, прибільшують удів її в середині її.
Her rulers in her are like a loud-voiced lion violently taking his food; they have made a meal of souls; they have taken wealth and valued property; they have made great the number of widows in her.
ἧς οἱ ἀφηγοῦμενοι ἐν μέσῳ αὐτῆς ὡς λέοντες ὠρνούμενοι ἀρπάζοντες ἀρπάγματα ψυχᾶς κατεσθίοντες ἐν δυναστείᾳ τιμὰς λαμβάνοντες ἐν ἀδικίᾳ καὶ αἱ χηραὶ σου ἐπληθύνθησαν ἐν μέσῳ σου
- 26 Священики її ламають Закона Мого, і зневажають Мої святощі, не розрізняють між святим та несвятим, і не оголошують різниці між нечистим та чистим, від субіт Моїх закривають свої очі. І був Я зневажений серед них.
Her priests have been acting violently against my law; they have made my holy things unclean: they have made no division between what is holy and what is common, and they have not made it clear that the unclean is different from the clean, and their eyes have been shut to my Sabbaths, and I am not honoured among them.
καὶ οἱ ἱερεῖς αὐτῆς ἠθέτησαν νόμον μου καὶ ἐβεβήλουν τὰ ἁγία μου ἀνὰ μέσον ἁγίου καὶ βεβήλου οὐ διέστελλον καὶ ἀνὰ μέσον ἀκαθάρτου καὶ τοῦ καθαροῦ οὐ διέστελλον καὶ ἀπὸ τῶν σαββάτων μου παρεκάλυπτον τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν καὶ ἐβεβηλούμην ἐν μέσῳ αὐτῶν
- 27 Князі її в середині її, немов ті вовки, що здобич шматують, щоб розливати кров, щоб губити душі ради користи.
Her rulers in her are like wolves violently taking their food; putting men to death and causing the destruction of souls, so that they may get their profit.
οἱ ἄρχοντες αὐτῆς ἐν μέσῳ αὐτῆς ὡς λύκοι ἀρπάζοντες ἀρπάγματα τοῦ ἐκχεῖν αἷμα ὅπως πλεονεξίᾳ πλεονεκτώσιν
- 28 А пророки її все замазують болотом, бачать марноту, і чарують собі неправдою, вони кажуть: Так говорить Господь Бог, а Господь не говорив...
And her prophets have been using whitewash, seeing foolish visions and making false use of secret arts, saying, This is what the Lord has said, when the Lord has said nothing.
καὶ οἱ προφῆται αὐτῆς ἀλειφόντες αὐτοὺς πεσοῦνται ὀρῶντες μάταια μαντευόμενοι ψευδῆ λέγοντες τὰδε λέγει κύριος καὶ κύριος οὐ λελάληκεν
- 29 Народи Краю тиснуть утиском та грабують грабунком, а вбогого та бідака гноблять, а чужинця тиснуть у безправ'ї...
The people of the land have been acting cruelly, taking men's goods by force; they have been hard on the poor and those in need, and have done wrong to the man from a strange land.
λαὸν τῆς γῆς ἐκπιεζόντες ἀδικία καὶ διαρπάζοντες ἀρπάγματα πτωχὸν καὶ πένητα καταδυναστεύοντες καὶ πρὸς τὸν προσήλτον οὐκ ἀναστρεφόμενοι μετὰ κρίματος
- 30 І шукав Я між ними чоловіка, що поставив би загороду, і став би в виломі перед Моїм обличчям за цей Край, щоб Я не знищив йогого, та Я не знайшов!
And I was looking for a man among them who would make up the wall and take his station in the broken place before me for the land, so that I might not send destruction on it: but there was no one.
καὶ ἐζήτησα ἐξ αὐτῶν ἄνδρα ἀναστρεφόμενον ὀρθῶς καὶ ἐστῶτα πρὸ προσώπου μου ὀλοσχερῶς ἐν καιρῷ τῆς γῆς τοῦ μὴ εἰς τέλος ἐξαλεῖψαι αὐτήν καὶ οὐχ εἶδον

- 31 **I Я вилив на них Свій гнів, огнем пересердя Свого повигублював їх, їхню дорогу Я дав на їхню голову, каже Господь Бог...**
And I let loose my passion on them, and have put an end to them in the fire of my wrath: I have made the punishment of their ways come on their heads, says the Lord.
καὶ ἐξέχεα ἐπ' αὐτὴν θυμὸν μου ἐν πυρὶ ὀργῆς μου τοῦ συντελεῖσαι τὰς ὁδοὺς αὐτῶν εἰς κεφαλὰς αὐτῶν δέδωκα λέγει κύριος κύριος
- 1 ¶ **I було мені слово Господнє таке:**
The word of the Lord came to me again, saying,
καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς με λέγων
- 2 **Сину людський, були собі дві жінки, дочки однієї матері.**
Son of man, there were two women, daughters of one mother:
οὐκ ἀνθρώπου δύο γυναῖκες ἦσαν θυγατέρες μητρὸς μιᾶς
- 3 **I чинили вони в Єгипті розпусту, у своїй молодості чинили розпусту, там почавлені їхні груди, там замацані їхні перса дівочі.**
They were acting like loose women in Egypt; when they were young their behaviour was loose: there their breasts were crushed, even the points of their young breasts were crushed.
καὶ ἐξεπὸρνευσαν ἐν αἰγύπτῳ ἐν τῇ νεότητι αὐτῶν ἐκεῖ ἔπεσον οἱ μαστοὶ αὐτῶν ἐκεῖ διεπαρθενεῦθησαν
- 4 **А їхні імена: Огола старша та Оголива сестра її. I стали вони Мої, і породили синів та дочок. А їхні імена: Самарія Огола, а Єрусалим Оголива.**
Their names were Oholah, the older, and Oholibah, her sister: and they became mine, and gave birth to sons and daughters. As for their names, Samaria is Oholah, and Jerusalem, Oholibah.
καὶ τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἦν οοла ἡ πρεσβυτέρα καὶ οοлиβα ἡ ἀδελφὴ αὐτῆς καὶ ἐγένοντό μοι καὶ ἔτακον υἱοὺς καὶ θυγατέρας καὶ τὰ ὀνόματα αὐτῶν σαμάρεια ἡ οοла καὶ ιερουσαλημ ἡ οοлиβα
- 5 **I стала розпусною Огола, будши Мосю, і кохалася з своїми коханцями, з асиріянами, хто був їй близький,**
And Oholah was untrue to me when she was mine; she was full of desire for her lovers, even for the Assyrians, her neighbours,
καὶ ἐξεπὸρνευσεν ἡ οοла ἀπ' ἐμοῦ καὶ ἐπέθετο ἐπὶ τοὺς ἐραστὰς αὐτῆς ἐπὶ τοὺς ἀσσυρίους τοὺς ἐγγίζοντας αὐτῇ
- 6 **що їхне убрання блакить, намісники та заступники вони, усі вони юнаки вродливі, вершники, що гарцюють на конях.**
Who were clothed in blue, captains and rulers, all of them young men to be desired, horsemen seated on horses.
ἐνδεδυκτάς ὑακίνθινα ἡγουμένους καὶ στρατηγούς νεανίσκοι ἐπιλεκτοὶ πάντες ἰππεῖς ἰππαζόμενοι ἐφ' ἵππων
- 7 **I дала вона свою розпусту їм, що всі вони добірні Ашшурові сини, і всіма, яких кохала, і всіма своїми божками була вона занецижена.**
And she gave her unclean love to them, all of them the noblest men of Assyria: and she made herself unclean with the images of all who were desired by her.
καὶ ἔδωκεν τὴν πορνείαν αὐτῆς ἐπ' αὐτοὺς ἐπιλεκτοὶ υἱοὶ ἀσσυρίων πάντες καὶ ἐπὶ πάντας οὓς ἐπέθετο ἐν πᾶσι τοῖς ἐνθυμήμασιν αὐτῆς ἐμυαίνετο
- 8 **Та не відкидала вона своєї розпусти й від єгиптян, бо вони лежали з нею в її молодості, і вони стискали дівочі її перса, і виливали свою розпусту на неї...**
And she has not given up her loose ways from the time when she was in Egypt; for when she was young they were her lovers, and by them her young breasts were crushed, and they let loose on her their unclean desire.
καὶ τὴν πορνείαν αὐτῆς ἐξ αἰγύπτου οὐκ ἐγκατέλιπεν ὅτι μετ' αὐτῆς ἐκοιμῶντο ἐν νεότητι αὐτῆς καὶ αὐτοὶ διεπαρθενευσαν αὐτὴν καὶ ἐξέχεαν τὴν πορνείαν αὐτῶν ἐπ' αὐτὴν
- 9 **Тому й дав Я її в руку її коханків, у руку Ашшурових синів, що з ними кохалась вона.**
For this cause I gave her up into the hands of her lovers, into the hands of the Assyrians on whom her desire was fixed.
διὰ τοῦτο παρέδωκα αὐτὴν εἰς χεῖρας τῶν ἐραστῶν αὐτῆς εἰς χεῖρας υἱῶν ἀσσυρίων ἐφ' οὓς ἐπετίθετο
- 10 **Вони відкрили її наготу, позабирали синів її та дочок її, а її забили мечем... I стала вона неславним ім'ям для жінок, і присуди зробили на ній.**
By these her shame was uncovered: they took her sons and daughters and put her to death with the sword: and she became a cause of wonder to women; for they gave her the punishment which was right.
αὐτοὶ ἀπεκάλυψαν τὴν αἰσχύνην αὐτῆς υἱοὺς καὶ θυγατέρας αὐτῆς ἔλαβον καὶ αὐτὴν ἐν ῥομφαίᾳ ἀπέκτειναν καὶ ἐγένετο λάλημα εἰς γυναῖκας καὶ ἐποίησαν ἐκδικήσεις ἐν αὐτῇ εἰς τὰς θυγατέρας
- 11 **¶ А сестра її Оголива бачила це, але вчинила любов свою гіршою від неї, а розпусту свою більшою від розпусти своєї сестри.**
And her sister Oholibah saw this, but her desire was even more unmeasured, and her loose behaviour was worse than that of her sister.
καὶ εἶδεν ἡ ἀδελφὴ αὐτῆς οοлиβα καὶ διέφθειρε τὴν ἐπίθεσιν αὐτῆς ὑπὲρ αὐτὴν καὶ τὴν πορνείαν αὐτῆς ὑπὲρ τὴν πορνείαν τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς
- 12 **Вона кохалася з синами Ашшуровими, з близькими їй намісниками та заступниками, досконало зодягненими, з верхівцями, що гарцюють на конях, усі вони юнаки вродливі.**
She was full of desire for the Assyrians, captains and rulers, her neighbours, clothed in blue, horsemen going on horses, all of them young men to be desired.
ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῶν ἀσσυρίων ἐπέθετο ἡγουμένους καὶ στρατηγούς τοὺς ἐγγὺς αὐτῆς ἐνδεδυκτάς εὐπάρφα ἰππεῖς ἰππαζόμενους ἐφ' ἵππων νεανίσκοι ἐπιλεκτοὶ πάντες

- 13 **I побачив Я, що вона обезчещена, що дорога одна їм обом.**
And I saw that she had become unclean; the two of them went the same way.
καὶ εἶδον ὅτι μεμίανται ὁδὸς μία τῶν δύο
- 14 **Та вона ще додала до розпусти своєї, бо коли побачила мужів, вирізьблених на стіні, зображення халдеїв, креслених і запущених червонимол,**
And her loose behaviour became worse; for she saw men pictured on a wall, pictures of the Chaldaeans painted in bright red,
καὶ προσέθετο πρὸς τὴν πορνείαν αὐτῆς καὶ εἶδεν ἄνδρας ἐξωγραφημένους ἐπὶ τοῦ τοίχου εἰκόνας χαλδαίων ἐξωγραφημένους ἐν γραφίδι
- 15 **підперезаних поясом по стегнах своїх, вони з опадаючим завосм на голові їхній, усі вони на вигляд військові старшини, подоба синів вавилонських, Халдея край народження їхнього,**
With bands round their bodies and with head-dresses hanging round their heads, all of them looking like rulers, like the Babylonians, the land of whose birth is Chaldaea.
ἐξωσμένους ποικίματα ἐπὶ τὰς ὀσφύας αὐτῶν καὶ τιάραι βαπταὶ ἐπὶ τῶν κεφαλῶν αὐτῶν ὅψις τρισσῆ πάντων ὁμοίωμα υἰῶν χαλδαίων γῆς πατρίδος αὐτῶν
- 16 **то пожадала вона їх через сам погляд очей своїх, і послала посланців по них, до Халдеї.**
And when she saw them she was full of desire for them, and sent servants to them in Chaldaea.
καὶ ἐπέθετο ἐπ' αὐτοὺς τῇ ὀράσει ὀφθαλμῶν αὐτῆς καὶ ἐξπέστειλεν ἀγγέλους πρὸς αὐτοὺς εἰς γῆν χαλδαίων
- 17 **І прийшли до неї сини Вавилону на ложе любовне, і занечистили її своєю розпущою, і вона занечистилася ними, і відвернулася душа її від них...**
And the Babylonians came to her, into the bed of love, and made her unclean with their loose desire, and she became unclean with them, and her soul was turned from them.
καὶ ἦλθοσαν πρὸς αὐτὴν υἱοὶ βαβυλῶνος εἰς κοίτην καταλόντων καὶ ἐμίαινον αὐτὴν ἐν τῇ πορνείᾳ αὐτῆς καὶ ἐμίανθη ἐν αὐτοῖς καὶ ἀπέστη ἡ ψυχὴ αὐτῆς ἀπ' αὐτῶν
- 18 **І відкрила вона розпусту свою, і відкрила свою наготу, тому відвернулася душа Моя від неї, як відвернулася душа Моя від її сестри.**
So her loose behaviour was clearly seen and her shame uncovered: then my soul was turned from her as it had been turned from her sister.
καὶ ἀπεκάλυψε τὴν πορνείαν αὐτῆς καὶ ἀπεκάλυψε τὴν αἰσχύνην αὐτῆς καὶ ἀπέστη ἡ ψυχὴ μου ἀπ' αὐτῆς ὃν τρόπον ἀπέστη ἡ ψυχὴ μου ἀπὸ τῆς ἀδελφῆς αὐτῆς
- 19 **І побільшила вона розпусту свою на згадку днів своєї молодости, коли чинила розпусту в єгипетському краї.**
But still she went on the more with her loose behaviour, keeping in mind the early days when she had been a loose woman in the land of Egypt.
καὶ ἐπλήθυνε τὴν πορνείαν σου τοῦ ἀναμνησαί ἡμέρας νεότητός σου ἐν αἷς ἐπόρνευσας ἐν αἰγύπτῳ
- 20 **І жадала вона собі на коханців тих, що їхня плоть плоть ослина, а їхня похоть похоть жеребця.**
And she was full of desire for her lovers, whose flesh is like the flesh of asses and whose seed is like the seed of horses.
καὶ ἐπέθετο ἐπὶ τοὺς χαλδαίους ὧν ἦσαν ὡς ὄνων αἱ σάρκες αὐτῶν καὶ αἰδοῖα ἵππων τὰ αἰδοῖα αὐτῶν
- 21 **І згадала ти розпусту своєї молодости, коли єгиптяни стискали груди твої ради перс твоєї молодости.**
And she made the memory of the loose ways of her early years come back to mind, when her young breasts were crushed by the Egyptians.
καὶ ἐπεσκέψω τὴν ἀνομίαν νεότητός σου ἃ ἐποίησες ἐν αἰγύπτῳ ἐν τῷ καταλύματι σου οὗ οἱ μαστοὶ νεότητός σου
- 22 **¶ Тому, Оголиво, так говорить Господь Бог: Ось Я збуджу коханців твоїх на тебе, що від них відвернулася душа твоя, і спроваджу їх на тебе з довкілля,**
For this cause, O Oholibah, this is what the Lord has said: See, I will make your lovers come up against you, even those from whom your soul is turned away in disgust; and I will make them come up against you on every side;
διὰ τοῦτο οὐλιβα τάδε λέγει κύριος ἰδοὺ ἐγὼ ἐξεγείρω τοὺς ἐραστάς σου ἐπὶ σέ ἀφ' ὧν ἀπέστη ἡ ψυχὴ σου ἀπ' αὐτῶν καὶ ἐπάξω αὐτοὺς ἐπὶ σέ κυκλόθεν
- 23 **синів Вавилону, і всіх халдеїв, Пекод, і Шоа, і Коа, і всіх синів Ашшурових з ними, уродливі то юнаки, усі вони начальники та заступники, військові старшини та славні, усі вони гарцюють на конях.**
The Babylonians and all the Chaldaeans, Pekod and Shoa and Koa, and all the Assyrians with them: young men to be desired, captains and rulers all of them, and chiefs, her neighbours, all of them on horseback.
υἱοὺς βαβυλῶνος καὶ πάντας τοὺς χαλδαίους φακούδ καὶ σουε καὶ κουе καὶ πάντας υἱοὺς ἀσσυρίων μετ' αὐτῶν νεανίσκους ἐπιλέκτους ἡγεμόνας καὶ στρατηγούς πάντας τρισσοὺς καὶ ὀνομαστοὺς ἰππεύοντας ἐφ' ἵππων
- 24 **І прийдуть на тебе з півночі, з колесницями та з колесами, та зо збором народів; щита великого й щита малого та шоломи покладуть проти тебе навколо. І дам їм право, і вони засудять тебе за своїми правами.**
And they will come against you from the north on horseback, with war-carriages and a great band of peoples; they will put themselves in order against you with breastplate and body-cover and metal head-dress round about you: and I will make them your judges, and they will give their decision against you as seems right to them.
καὶ πάντες ἤξουσιν ἐπὶ σέ ἀπὸ βορρᾶ ἄρματα καὶ τροχοὶ μετ' ὄχλου λαῶν θυρεοὶ καὶ πέλται καὶ βαλοῦσιν φολακὴν ἐπὶ σέ κύκλω καὶ δώσω πρὸ προσώπου αὐτῶν κρίμα καὶ ἐκδικήσουσιν σε ἐν τοῖς κρίμασιν αὐτῶν

- 25 I зверну Я лютисть Свою на тебе, і вони зроблять з тобою в гніві: пообтинають носа твого та вуха твої, а що полишиться в тебе, від меча упаде. Вони позабирають синів твоїх та дочок твоїх, а що залишиться в тебе, буде пожертве огнем...
 And my bitter feeling will be working against you, and they will take you in hand with passion; they will take away your nose and your ears, and the rest of you will be put to the sword: they will take your sons and daughters, and the rest of you will be burned up in the fire.
 και δώσω τὸν ζῆλόν μου ἐν σοὶ και ποιήσουσιν μετὰ σοῦ ἐν ὀργῇ θυμοῦ μκτῆρᾶ σου και ὧτά σου ἀφελοῦσιν και τοὺς καταλοιπούς σου ἐν ῥομφαίᾳ καταβαλοῦσιν αὐτοὶ υἱοὺς σου και θυγατέρας σου λήμψονται και τοὺς καταλοιπούς σου πῦρ καταφάγεται
- 26 I постягають із тебе шати твої, і позабирають речі пишноти твоєї.
 And they will take all your clothing off you and take away your ornaments.
 και ἐκδύσουσιν σε τὸν ἱματισμόν σου και λήμψονται τὰ σκεύη τῆς καυχῆσεώς σου
- 27 I спиню Я розпусту твою в тебе, і розпусту твою з єгипетського краю, і ти не зведеш очей своїх на них, а про Єгипта вже не згадаєш.
 So I will put an end to your evil ways and your loose behaviour which came from the land of Egypt: and your eyes will never be lifted up to them again, and you will have no more memory of Egypt.
 και ἀποστρέψω τὰς ἀσεβείας σου ἐκ σοῦ και τὴν πορνείαν σου ἐκ γῆς αἰγύπτου και οὐ μὴ ἄρῃς τοὺς ὀφθαλμούς σου ἐπ' αὐτούς και αἰγύπτου οὐ μὴ μνησθῆς οὐκέτι
- 28 Бо так говорить Господь Бог: Ось Я даю тебе в руку того, кого ти зненавиділа, у руку тих, що від них відвернулася душа твоя.
 For this is what the Lord has said: See, I will give you up into the hands of those who are hated by you, into the hands of those from whom your soul is turned away in disgust:
 διότι τάδε λέγει κύριος κύριος ἰδοὺ ἐγὼ παραδίδωμι σε εἰς χεῖρας ὧν μισεῖς ἀφ' ὧν ἀπέστη ἡ ψυχὴ σου ἀπ' αὐτῶν
- 29 I зроблять з тобою в ненависті, і візьмуть здобуток твій, і поставлять тебе нагою та голою, і буде відкрита нагота перелюбу твого, і розпуста твоя та твій блуд...
 And they will take you in hand with hate, and take away all the fruit of your work, and let you be unveiled and without clothing: and the shame of your loose behaviour will be uncovered, your evil designs and your loose ways.
 και ποιήσουσιν ἐν σοὶ ἐν μίσει και λήμψονται πάντα τοὺς πόνους σου και τοὺς μόχθους σου και ἔση γυμνὴ και ἀσχημονοῦσα και ἀποκαλυφθήσεται αἰσχρὴ πορνείας σου και ἀσεβείᾶ σου και ἡ πορνεία σου
- 30 Будуть робити це тобі за твоє ходіння в розпусті з народами, за те, що ти збездистилася їхніми божками.
 They will do these things to you because you have been untrue to me, and have gone after the nations, and have become unclean with their images.
 ἐποίησεν ταῦτά σοι ἐν τῷ ἔκπορνεῦσαί σε ὀπίσω ἔθνῶν και ἐμιαίνου ἐν τοῖς ἐνθυμήμασιν αὐτῶν
- 31 Дорогою своєї сестри ти ходила, тому дам її келиха в твою руку.
 You have gone in the way of your sister; and I will give her cup into your hand.
 ἐν τῇ ὁδῷ τῆς ἀδελφῆς σου ἐπορεύθης και δώσω τὸ ποτήριον αὐτῆς εἰς χεῖράς σου
- 32 Так говорить Господь Бог: Келиха своєї сестри ти вин'сш, глибокого та широкого; станеш за жарт та за посміховисько, це багатомісткий келих.
 This is what the Lord has said: You will take a drink from your sister's cup, which is deep and wide: you will be laughed at and looked down on, more than you are able to undergo.
 τάδε λέγει κύριος τὸ ποτήριον τῆς ἀδελφῆς σου πίεσαι τὸ βαθὺ και τὸ πλατὸν τὸ πλεονάζον τοῦ συντελέσαι
- 33 П'янством та смутком будеш наповнена, буде це келих спустошення й розруху, келих твоєї сестри Самарії.
 You will be broken and full of sorrow, with the cup of wonder and destruction, with the cup of your sister Samaria.
 μέθην και ἐκλύσεως πλησθήσῃ και τὸ ποτήριον ἀφανισμοῦ ποτήριον ἀδελφῆς σου σαμαρείας
- 34 I ти вин'сш його, і витягнеш усе, а череп'я його порозбиваш, і перса свої порозриваш, бо це Я говорив, каже Господь Бог.
 And after drinking it and draining it out, you will take the last drops of it to the end, pulling off your breasts: for I have said it, says the Lord.
 και πίεσαι αὐτὸ και τὰς ἐορτὰς και τὰς νεομηνίας αὐτῆς ἀποστρέψω διότι ἐγὼ λελάληκα λέγει κύριος
- 35 Тому так говорить Господь Бог: Через те, що ти забула Мене, і кинула мене за спину свою, то й ти носи розпусту свою та свій блуд!
 So this is what the Lord has said: Because you have not kept me in your memory, and because your back has been turned to me, you will even undergo the punishment of your evil designs and your loose ways.
 διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος ἀνθ' ὧν ἐπελάθου μου και ἀπερριψάς με ὀπίσω τοῦ σώματός σου και σὺ λαβὲ τὴν ἀσεβείαν σου και τὴν πορνείαν σου
- 36 ¶ I сказав Господь до мене: Сину людський, чи будеш судити Оголу та Оголиву? То викажи їм їхні гидоти!
 Then the Lord said to me: Son of man, will you be the judge of Oholibah? then make clear to her the disgusting things she has done.
 και εἶπεν κύριος πρὸς με υἱὲ ἀνθρώπου οὐ κρίνεις τὴν οὐραν και τὴν οὐλιβαν και ἀπαγγελεῖς αὐταῖς τὰς ἀνομίας αὐτῶν

- 37 **Бо вони перелюб чинили, і кров на їхніх руках, і з божками своїми перелюб чинили, і також синів своїх, яких породили Мені, перепроводжували через огонь для них на їжу...**
For she has been false to me, and blood is on her hands, and with her images she has been untrue; and more than this, she made her sons, whom she had by me, go through the fire to them to be burned up.
 ὅτι ἐμοιχῶντο καὶ αἷμα ἐν χερσὶν αὐτῶν τὰ ἐνθυμήματα αὐτῶν ἐμοιχῶντο καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν ἃ ἐγέννησάν μοι διήγαγον αὐτοῖς δι' ἐμπύρων
- 38 **Ще оце чинили Мені: Зачистили святиню Мою того дня, і суботи Мої зневажили.**
Further, this is what she has done to me: she has made my holy place unclean and has made my Sabbaths unclean.
 ἔως καὶ ταῦτα ἐποίησάν μοι τὰ ἅγια μου ἐμίαινον καὶ τὰ σάββατά μου ἐβεβήλουν
- 39 **А коли вони різали синів своїх для своїх божків, то приходили до Мосі святині того дня, щоб збечестити її, і оце так робили вони в середині Мого дому...**
For when she had made an offering of her children to her images, she came into my holy place to make it unclean; see, this is what she has done inside my house.
 καὶ ἐν τῷ σφάζειν αὐτούς τὰ τέκνα αὐτῶν τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν καὶ εἰσπορεύοντο εἰς τὰ ἅγια μου τοῦ βεβηλοῦν αὐτά καὶ ὅτι οὕτως ἐποίουν ἐν μέσῳ τοῦ οἴκου μου
- 40 **А що більше, посилали до мужів, що здалека приходять, що до них був посланий посланець, і ось поприходили ті, що для них ти вмилася, нафарбувала блакитом очі свої й оздобою приоздобилася.**
And she even sent for men to come from far away, to whom a servant was sent, and they came: for whom she was washing her body and painting her eyes and making herself fair with ornaments.
 καὶ ὅτι τοῖς ἀνδράσιν τοῖς ἐρχομένοις μακρόθεν οἷς ἀγγέλους ἐξαπεστέλλουσιν πρὸς αὐτούς καὶ ἅμα τῷ ἔρχεσθαι αὐτούς εὐθὺς ἐλοῦσιν καὶ ἐστιβίζου τοὺς ὀφθαλμούς σου καὶ ἐκόσμου κόσμῳ
- 41 **І сіла ти на дорогоцінному ліжку, а перед ним накритий стіл, і поклала на ньому кадило Мос та оливу Мою.**
And she took her seat on a great bed, with a table put ready before it on which she put my perfume and my oil.
 καὶ ἐκάθου ἐπὶ κλίνης ἐστρωμένης καὶ τράπεζα κεκοσμημένη πρὸ προσώπου αὐτῆς καὶ τὸ θυμίαμά μου καὶ τὸ ἔλαιόν μου εὐφραίνοντο ἐν αὐτοῖς
- 42 **І голос заспокоює товни лунав при ньому, і до мужів тієї товни спроводжували ще п'яних з пустині, і давали нарамники на їхні руки та пишні корони на їхні голови.**
... and they put jewels on her hands and beautiful crowns on her head.
 καὶ φωνὴν ἁρμονίας ἀνεκρούοντο καὶ πρὸς ἀνδρας ἐκ πλήθους ἀνθρώπων ἦκοντας ἐκ τῆς ἐρήμου καὶ ἐδίδουσιν ψέλια ἐπὶ τὰς χεῖρας αὐτῶν καὶ στέφανον καυχήσεως ἐπὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν
- 43 **І сказав Я до тієї, що в'янула від перелюбу: Буде тепер вона ще далі чинити розпусту?**
Then I said ... now she will go on with her loose ways.
 καὶ εἶπα οὐκ ἐν τούτοις μοιχεύουσιν καὶ ἔργα πόρνης καὶ αὐτὴ ἐξεπόρνευσεν
- 44 **І прийшли до неї, як приходять до блудниці, так приходили до Оголи та Оголиви, розпусних жінок.**
And they went in to her, as men go to a loose woman: so they went in to Oholibah, the loose woman.
 καὶ εἰσπορεύοντο πρὸς αὐτήν ὡς τρόπον εἰσπορεύονται πρὸς γυναῖκα πόρνην οὕτως εἰσπορεύοντο πρὸς οοлян καὶ πρὸς οολιβαν τοῦ ποιῆσαι ἀνομίαν
- 45 **А люди справедливі вони розсудять їх правом про тих, що чинять перелюб, та правом про тих, що кров проливають, бо вони чинять перелюб, і кров на їхніх руках.**
And upright men will be her judges, judging her as false wives and women who take lives are judged; because she has been untrue to me and blood is on her hands.
 καὶ ἀνδρες δίκαιοι αὐτοὶ ἐκδικήσουσιν αὐτὰς ἐκδικήσει μοιχαλίδος καὶ ἐκδικήσει αἵματος ὅτι μοιχαλίδες εἰσὶν καὶ αἷμα ἐν χερσὶν αὐτῶν
- 46 **Бо так говорить Господь Бог: Скликати б на них збори, і дати їх на страх та на здобич!**
For this is what the Lord has said: I will make a great meeting of the people come together against her, and will send on her shaking fear and take everything from her.
 τάδε λέγει κύριος κύριος ἀνάγαγε ἐπ' αὐτὰς ὄχλον καὶ δὸς ἐν αὐταῖς ταραχὴν καὶ διαρπαχὴν
- 47 **І збори закидають їх камінням, і порозсікають їх своїми мечами, синів їхніх та їхніх дочок повбивають, а їхні дома попалять огнем...**
And the meeting, after stoning her with stones, will put an end to her with their swords; they will put her sons and daughters to death and have her house burned up with fire.
 καὶ λιθοβόλησον ἐπ' αὐτὰς λίθοις ὄχλων καὶ κατακέντει αὐτὰς ἐν τοῖς ξίφεσιν αὐτῶν υἱοὺς αὐτῶν καὶ θυγατέρας αὐτῶν ἀποκτενοῦσι καὶ τοὺς οἴκους αὐτῶν ἐμπρήσουσιν
- 48 **І спиною Я розпусту в Краю, і буде наука всім жінкам, і вони не будуть робити такого, як ваша розпуста!**
And I will put an end to evil in all the land, teaching all women not to do as you have done.
 καὶ ἀποστρέψω ἀσέβειαν ἐκ τῆς γῆς καὶ παιδευθήσονται πᾶσαι αἱ γυναῖκες καὶ οὐ μὴ ποιήσουσιν κατὰ τὰς ἀσεβείας αὐτῶν
- 49 **І покладуть вони вашу розпусту на вас, і ви будете носити гріхи ваших божків. І ви пізнаєте, що Я Господь Бог!**
And I will send on you the punishment of your evil ways, and you will be rewarded for your sins with your images: and you will be certain that I am the Lord.
 καὶ δοθήσεται ἡ ἀσέβεια ὑμῶν ἐφ' ὑμᾶς καὶ τὰς ἀμαρτίας τῶν ἐνθυμημάτων ὑμῶν λήμψεσθε καὶ γνώσεσθε διότι ἐγὼ κύριος

- 1 ¶ А за дев'ятого року, десятого місяця, десятого дня місяця було мені слово Господнє таке:
And the word of the Lord came to me in the ninth year, in the tenth month, on the tenth day of the month, saying,
 και ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς με ἐν τῷ ἔτει τῷ ἐνάτῳ ἐν τῷ μηνὶ τῷ δεκάτῳ δεκάτῃ τοῦ μηνὸς λέγων
- 2 Сину людський, напиши собі ім'я цього дня, цього самого дня, бо вавилонський цар саме цього дня наступив на Єрусалим.
Son of man, put down in writing this very day: The king of Babylon let loose the weight of his attack against Jerusalem on this very day.
 υἱὲ ἀνθρώπου γράψον σεαυτῷ εἰς ἡμέραν ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης ἀφ' ἧς ἀπηρεύσατο βασιλεὺς βαβυλῶνος ἐπὶ ἱερουσαλὴμ ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς σήμερον
- 3 І розкажи притчу на дім ворохобности, та й скажеш їм: Так говорить Господь Бог: Пристав ти котла, пристав та й налий води в нього.
And make a comparison for this uncontrolled people, and say to them, This is what the Lord has said: Put on the cooking-pot, put it on the fire and put water in it:
 και εἰπὸν ἐπὶ τὸν οἶκον τὸν παραπικραίνοντα παραβολὴν και ἐρεῖς πρὸς αὐτούς τάδε λέγει κύριος ἐπίστησον τὸν λέβητα και ἔκχεον εἰς αὐτὸν ὕδωρ
- 4 Повкладай його кусні до нього, усякий добрий кусок, стегно та лопатку, наповни кістками добірними.
And get the bits together, the fat tail, every good part, the leg and the top part of it: make it full of the best bones.
 και ἔμβαλε εἰς αὐτὸν τὰ διχοτομήματα πάν διχοτόμημα καλὸν σκέλος και ὄμιον ἐκσεσαρκισμένα ἀπὸ τῶν ὀστέων
- 5 Візьми добірніше з отари, розклади під ним дрова, звари його кусні, і щоб у ньому зварилися кості його.
Take the best of the flock, put much wood under it: see that its bits are boiling well; let the bones be cooked inside it.
 ἐξ ἐπιλέκτων κτηνῶν εἰλημένων και ὑπόκαιε τὰ ὀστά ὑποκάτω αὐτῶν ἔξεσεν ἔξεσεν και ἤψηται τὰ ὀστά αὐτῆς ἐν μέσῳ αὐτῆς
- 6 Тому так Господь Бог промовляє: Горе місту цьому душогубному, котлові, що іржа його в ньому, і що його іржа не сходить із нього! Кусок за куском повитягуї це з нього; на нього не ехай не впаде жеребок!
For this is what the Lord has said: A curse is on the town of blood, the cooking-pot which is unclean inside, which has never been made clean! take out its bits; its fate is still to come on it.
 διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος ὁ πόλις αἱμάτων λέβης ἐν ᾧ ἔστιν ἰὸς ἐν αὐτῷ και ὁ ἰὸς οὐκ ἐξήλθεν ἐξ αὐτῆς κατὰ μέρος αὐτῆς ἐξήνεγκεν οὐκ ἔπεσεν ἐπ' αὐτὴν κλῆρος
- 7 Кров бо його серед нього, він на голу скелю її помістив, не вилив на землю її, щоб порохом вкрити її.
For her blood is in her; she has put it on the open rock not draining it on to the earth so that it might be covered with dust;
 ὅτι αἷμα αὐτῆς ἐν μέσῳ αὐτῆς ἔστιν ἐπὶ λεωπετρίαν τέταχα αὐτὸ οὐκ ἐκκέχυκα αὐτὸ ἐπὶ τὴν γῆν τοῦ καλύψαι ἐπ' αὐτὸ γῆν
- 8 Щоб лютість підійняти, щоб помститися, Я дам його кров на голу скелю, щоб вона непокрита була.
In order that it might make wrath come up to give punishment, she has put her blood on the open rock, so that it may not be covered.
 τοῦ ἀναβῆναι θυμὸν εἰς ἐκδίκησιν ἐκδικηθῆναι δέδοκα τὸ αἷμα αὐτῆς ἐπὶ λεωπετρίαν τοῦ μὴ καλύψαι αὐτὸ
- 9 Тому так Господь Бог промовляє: Горе місту цьому душогубному, збільшу огнище й Я!
For this cause the Lord has said: A curse is on the town of blood! and I will make great the burning mass.
 διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος κἀγὼ μεγαλυνῶ τὸν δαλὸν
- 10 Підклади дров, розпали цей огонь, довари м'ясо, і вилий росіл, а кості хай спалені будуть.
Put on much wood, heating up the fire, boiling the flesh well, and making the soup thick, and let the bones be burned.
 και πληθυνῶ τὰ ξύλα και ἀνακαύσω τὸ πῦρ ὅπως τακῆ τὰ κρέα και ἐλαττωθῆ ὁ ζωμὸς
- 11 І постав його порожнім на вугілля його, щоб він розігрівся, і щоб мідь його розпалилась, і щоб розтопилась у ньому нечистість його, щоб іржа його зникла.
And I will put her on the coals so that she may be heated and her brass burned, so that what is unclean in her may become soft and her waste be completely taken away.
 και στη ἐπὶ τοὺς ἀνθρακας ὅπως προσκαυθῆ και θερμανθῆ ὁ χαλκὸς αὐτῆς και τακῆ ἐν μέσῳ ἀκαθαρσίας αὐτῆς και ἐκλίπῃ ὁ ἰὸς αὐτῆς
- 12 Увесь труд надармо пішов, і не зійшла з нього його велика іржа, в огонь його з його іржею!
I have made myself tired to no purpose: still all the waste which is in her has not come out, it has an evil smell.
 και οὐ μὴ ἐξέλθῃ ἐξ αὐτῆς πολὺς ὁ ἰὸς αὐτῆς καταισχυθήσεται ὁ ἰὸς αὐτῆς
- 13 У твоїй нечистоті є розпуста. За те, що Я чистив тебе, але чистим не став ти, ти з своєї нечистоти вже не відчистишся, аж поки Я не заспокою Свою лютість на тобі.
As for your unclean purpose: because I have been attempting to make you clean, but you have not been made clean from it, you will not be made clean till I have let loose my passion on you in full measure.
 ἀνθ' ὧν ἐμαίνου σύ και τί ἐὰν μὴ καθαρισθῆς ἔτι ἕως οὗ ἐμπλήσω τὸν θυμὸν μου

- 14 **Я, Господь, це казав, і надійде воно! І зроблю, не звільню, і не змилююся, за твоїми дорогами та за твоїми ділами засудять тебе, це Господь Бог промовляє!**
I the Lord have said the word and I will do it; I will not go back or have mercy, and my purpose will not be changed; in the measure of your ways and of your evil doings you will be judged, says the Lord.
 ἐγὼ κύριος λελάληκα καὶ ἤξει καὶ ποιήσω οὐ διαστελῶ οὐδὲ μὴ ἐλεήσω κατὰ τὰς ὁδοὺς σου καὶ κατὰ τὰ ἐνθυμήματά σου κρινῶ σε λέγει κύριος διὰ τοῦτο ἐγὼ κρινῶ σε κατὰ τὰ αἵματά σου καὶ κατὰ τὰ ἐνθυμήματά σου κρινῶ σε ἡ ἀκάθαρτος ἢ ὀνομαστή καὶ πολλῆ τοῦ παραπικραίνειν
- 15 ¶ **И было мені слово Господне таке:**
And the word of the Lord came to me, saying,
 καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς με λέγων
- 16 **Сину людський, ось Я візьму від тебе несподіваним ударом утіху очей твоїх, а ти не голоси й не плач, і нехай не виступить сльоза твоя.**
Son of man, see, I am taking away the desire of your eyes by disease: but let there be no sorrow or weeping or drops running from your eyes.
 υἱὲ ἀνθρώπου ἰδοὺ ἐγὼ λαμβάνω ἐκ σοῦ τὰ ἐπιθυμήματα τῶν ὀφθαλμῶν σου ἐν παρατάξει οὐ μὴ κοπῆς οὐδὲ μὴ κλαυσθῆς
- 17 **Стогни собі тихо, жалоби по померлих не роби, прикрасу голови своєї обвий на себе, а взуття своє взуй на ноги свої, і не закривай вусів, і не їж жалобного хліба.**
Let there be no sound of sorrow; make no weeping for your dead, put on your head-dress and your shoes on your feet, let not your lips be covered, and do not take the food of those in grief.
 στεναγμὸς αἵματος ὀσφύος πένθους ἐστὶν οὐκ ἔσται τὸ τρίχωμά σου συμπλεγμένον ἐπὶ σὲ καὶ τὰ ὑποδήματά σου ἐν τοῖς ποσίν σου οὐ μὴ παρακληθῆς ἐν χεῖρασιν αὐτῶν καὶ ἄρτον ἀνδρῶν οὐ μὴ φάγῃς
- 18 **І говорив я до народу рано, а ввечері померла мені жінка... І зробив я рано, як наказано мені.**
So in the morning I was teaching the people and in the evening death took my wife; and in the morning I did what I had been ordered to do.
 καὶ ἐλάλησα πρὸς τὸν λαὸν τὸ πρωὶ ὃν τρόπον ἐνετείλατό μοι καὶ ἀπέθανεν ἡ γυνὴ μου ἑσπέρας καὶ ἐποίησα τὸ πρωὶ ὃν τρόπον ἐπετάγη μοι
- 19 **І сказав мені той народ: Чи не розповіси нам, що це нам таке, що ти робиш?**
And the people said to me, Will you not make clear to us the sense of these things; is it for us you do them?
 καὶ εἶπεν πρὸς με ὁ λαὸς οὐκ ἀναγγελεῖς ἡμῖν τί ἐστὶν ταῦτα ἃ σὺ ποιεῖς
- 20 **І я їм сказав: Було мені слово Господне таке:**
Then I said to them, The word of the Lord came to me, saying,
 καὶ εἶπα πρὸς αὐτούς λόγος κυρίου πρὸς με ἐγένετο λέγων
- 21 **Скажи Ізраїлевому дому: Так говорить Господь Бог: Ось Я збезчещу святиню Мою, опору вашої сили, утіху ваших очей та любе вашій душі. А ваші сини та ваші дочки, що ви покинули їх, попадають від меча...**
Say to the people of Israel, The Lord has said, See, I will make my holy place unclean, the pride of your strength, the pleasure of your eyes, and the desire of your soul; and your sons and daughters, who did not come with you here, will be put to the sword.
 εἰπὸν πρὸς τὸν οἶκον τοῦ Ἰσραὴλ τάδε λέγει κύριος ἰδοὺ ἐγὼ βεβηλῶ τὰ ἁγία μου φρύαγμα ἰσχύος ὑμῶν ἐπιθυμήματα ὀφθαλμῶν ὑμῶν καὶ ὑπὲρ ὧν φείδονται αἱ ψυχαὶ ὑμῶν καὶ οἱ υἱοὶ ὑμῶν καὶ αἱ θυγατέρες ὑμῶν οὗς ἐγκατελίπετε ἐν ῥομφαίᾳ πεσοῦνται
- 22 **І ви зробите, як зробив я: вусів не закрите, і хліба жалобного не будете їсти...**
And you will do as I have done, not covering your lips or taking the food of those in grief.
 καὶ ποιήσετε ὃν τρόπον πεποίηκα ἀπὸ στόματος αὐτῶν οὐ παρακληθήσεσθε καὶ ἄρτον ἀνδρῶν οὐ φάγεσθε
- 23 **А прикраси ваші будуть на ваших головах, і взуття ваше на ваших ногах, не будете голосити, і не будете плакати, а будете сохнути через свої гріхи, і будете стогнати один до одного...**
And your head-dresses will be on your heads and your shoes on your feet: there will be no sorrow or weeping; but you will be wasting away in the punishment of your evil-doing, and you will be looking at one another in wonder.
 καὶ αἱ κόμαι ὑμῶν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ὑμῶν καὶ τὰ ὑποδήματα ὑμῶν ἐν τοῖς ποσίν ὑμῶν οὔτε μὴ κόψησθε οὔτε μὴ κλαύσητε καὶ ἐντακῆσεσθε ἐν ταῖς ἀδικίαις ὑμῶν καὶ παρακαλέσετε ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ
- 24 **І стане Єзекиїл вам за знака: усе, що робив він, будете робити і ви. І коли те прийде, то пізнасте ви, що Я Господь Бог.**
And Ezekiel will be a sign to you; everything he has done you will do: when this takes place, you will be certain that I am the Lord.
 καὶ ἔσται Ἰεζεκιὴλ ὑμῖν εἰς τέρας κατὰ πάντα ὅσα ἐποίησεν ποιήσετε ὅταν ἔλθῃ ταῦτα καὶ ἐπιγνώσεσθε διότι ἐγὼ κύριος

- 25 А ти, сину людський, того дня, коли візьму від них їхню силу, радість пишноти їхньої, утіху очей їхніх, прагнення їхньої душі, їхніх синів та дочок їхніх,
And as for you, son of man, your mouth will be shut in the day when I take from them their strength, the joy of their glory, the desire of their eyes, and that on which their hearts are fixed, and their sons and daughters.
 και σύ υιὲ ἀνθρώπου οὐχὶ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ὅταν λαμβάνω τὴν ἰσχύν παρ' αὐτῶν τὴν ἔπαρσιν τῆς καυχῆσεως αὐτῶν τὰ ἐπιθυμήματα ὀφθαλμῶν αὐτῶν καὶ τὴν ἔπαρσιν ψυχῆς αὐτῶν υἱοὺς αὐτῶν καὶ θυγατέρας αὐτῶν
- 26 того дня прийде до тебе врятований, щоб сповістити про це в твої вуха.
In that day, one who has got away safe will come to you to give you news of it.
 ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἔξει ὁ ἀνασφoζόμενος πρὸς σὲ τοῦ ἀναγγεῖλαι σοι εἰς τὰ ὦτα
- 27 Цього дня відкриються твої уста разом з цим урятованим, і будеш говорити, і не будеш уже німий, і станеш для них знаком. І пізнають, що Я Господь!
In that day your mouth will be open to him who has got away safe, and you will say words to him and your lips will no longer be shut: so you will be a sign to them and they will be certain that I am the Lord.
 ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ διανοιχθήσεται τὸ στόμα σου πρὸς τὸν ἀνασφoζόμενον καὶ λαλήσεις καὶ οὐ μὴ ἀποκοφωθῆς οὐκέτι καὶ ἔσῃ αὐτοῖς εἰς τέρας καὶ ἐπιγνώσονται διότι ἐγὼ κύριος .
- 1 ¶ I було мені слово Господнє таке:
And the word of the Lord came to me, saying,
 και ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς με λέγων
- 2 Сину людський, зверни своє обличчя до Аммонових синів, і пророкуй на них.
Son of man, let your face be turned to the children of Ammon, and be a prophet against them:
 υιὲ ἀνθρώπου στήρισον τὸ πρόσωπόν σου ἐπὶ τοὺς υἱοὺς αμμων καὶ προφήτευσον ἐπ' αὐτοὺς
- 3 І скажете Аммоновим синам: Послухайте слова Господа Бога: Так говорить Господь Бог: За те, що ти говориш Ага! про Мою святиню, бо вона збезчещена, і про Ізраїлеву землю, бо є пустошена, і про Юдин дім, бо пішов у полон,
And say to the children of Ammon, Give ear to the word of the Lord; this is what the Lord has said: Because you said, Aha! against my holy place when it was made unclean, and against the land of Israel when it was made waste, and against the people of Judah when they were taken away as prisoners;
 και ἐρεῖς τοῖς υἱοῖς αμμων ἀκούσατε λόγον κυρίου τάδε λέγει κύριος ἀνθ' ὧν ἐπεχάρητε ἐπὶ τὰ ἁγία μου ὅτι ἐβεβηλώθη καὶ ἐπὶ τὴν γῆν τοῦ ἰσραηλ ὅτι ἠφανίσθη καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ ἰουδα ὅτι ἐπορεύθησαν ἐν αἰχμαλωσίᾳ
- 4 тому ось Я дам тебе синам сходу на спадок, і поставлять вони в тебе шатра свої, і зроблять у тебе місця свого пробування. Вони будуть їсти твій плід, і вони будуть пити твоє молоко.
For this cause I will give you up to the children of the east for their heritage, and they will put their tent-circles in you and make their houses in you; they will take your fruit for their food and your milk for their drink.
 διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ παραδίδωμι ὑμᾶς τοῖς υἱοῖς κεδεμ εἰς κληρονομίαν καὶ κατασκηνώσουσιν ἐν τῇ ἀπαρτίᾳ αὐτῶν ἐν σοὶ καὶ δώσουσιν ἐν σοὶ τὰ σκηνώματα αὐτῶν αὐτοὶ φάγονται τοὺς καρπούς σου καὶ αὐτοὶ πίνονται τὴν πλότητά σου
- 5 І дам я Раббу на стайню для верблюдів, а Аммонових синів на лігво отари, і ви пізнасте, що Я Господь!
And I will make Rabbah a place for housing camels, and the children of Ammon a resting-place for flocks: and you will be certain that I am the Lord.
 και δώσω τὴν πόλιν τοῦ αμμων εἰς νομὰς καμήλων καὶ τοὺς υἱοὺς αμμων εἰς νομὴν προβάτων καὶ ἐπιγνώσεσθε διότι ἐγὼ κύριος
- 6 Бо так Господь Бог промовляє: За твоє плескання рукою, і твоє тупотіння ногою, і що в душі тішишся ти всією своєю погордою до Ізраїлевої землі,
For the Lord has said, Because you have made sounds of joy with your hands, stamping your feet, and have been glad, putting shame with all your soul on the land of Israel;
 διότι τάδε λέγει κύριος ἀνθ' ὧν ἐκρότησας τὴν χειρὰ σου καὶ ἐπεσόφησας τῷ ποδί σου καὶ ἐπέχαρας ἐκ ψυχῆς σου ἐπὶ τὴν γῆν τοῦ ἰσραηλ
- 7 тому ось Я витягну Свою руку на тебе, і дам тебе на здобич для народів, і витну тебе з народів, і вигублю тебе з країв, знищу тебе, і пізнаєш, що Я Господь!
For this cause my hand has been stretched out against you, and I will give up your goods to be taken by the nations; I will have you cut off from the peoples and will put an end to you among the countries: I will give you up to destruction; and you will be certain that I am the Lord.
 διὰ τοῦτο ἐκτενὼ τὴν χειρὰ μου ἐπὶ σὲ καὶ δώσω σε εἰς διαρπαγὴν ἐν τοῖς ἔθνεσιν καὶ ἐξολεθρεύω σε ἐκ τῶν λαῶν καὶ ἀπολώ σε ἐκ τῶν χωρῶν ἀπολεία καὶ ἐπιγνώση διότι ἐγὼ κύριος
- 8 ¶ Так сказав Господь Бог: За те, що Моав та Сеїр говорять: Ось Юдин дім як усі народи,
This is what the Lord has said: Because Moab and Seir are saying, See, the people of Judah are like all the nations;
 τάδε λέγει κύριος ἀνθ' ὧν εἶπεν μοαβ ἰδοὺ ὁν τρόπον πάντα τὰ ἔθνη οἴκος ἰσραηλ καὶ ἰουδα
- 9 тому ось Я відкрию Моавове збіччя від міст, від його міст, від його кінця, пишноту землі: Бен-Гасшімот, Баал-Меон аж до Кір'ятаїму.
For this cause, I will let the side of Moab be uncovered, and his towns on every side, the glory of the land, Beth-jeshimoth, Baal-meon and as far as Kiriathaim.
 διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ παραλύω τὸν ὄμον μοαβ ἀπὸ πόλεων ἀκρωτηρίων αὐτοῦ ἐκλεκτὴν γῆν οἴκον ασιμουθ ἐπάνω πηγῆς πόλεως παραθαλασσίας

- 10 Я дам його на спадок для синів сходу разом з синами Аммоновими, щоб не згадувались Аммонові сини серед народів.
 To the children of the east I have given her for a heritage, as well as the children of Ammon, so that there may be no memory of her among the nations:
 τοῖς υἱοῖς κεδεμ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς αμμων δέδωκα αὐτοὺς εἰς κληρονομίαν ὅπως μὴ μνηεῖα γένηται τῶν υἱῶν αμμων
- 11 А над Моавом зроблю присуди, і пізнають вони, що Я Господь!
 And I will be the judge of Moab; and they will see that I am the Lord.
 καὶ εἰς μοαβ ποιήσω ἐκδίκησιν καὶ ἐπιγνώσονται διότι ἐγὼ κύριος
- 12 Так говорить Господь Бог: За те, що Едом мстився мстою над Юдиним домом, і тяжко грішили, через те, що мстилися над ними,
 This is what the Lord has said: Because Edom has taken his payment from the people of Judah, and has done great wrong in taking payment from them;
 τάδε λέγει κύριος ἀνθ' ὧν ἐποίησεν ἡ ἰδουμαία ἐν τῷ ἐκδικῆσαι αὐτοὺς ἐκδίκησιν εἰς τὸν οἶκον ἰουδα καὶ ἐμνησικακήσεν καὶ ἐξεδίκησεν δίκην
- 13 тому так говорить Господь Бог: І витягну Я руку Свою на Едома, і витну з нього людину й скотину, і вчиню його руїною, від Теману й аж до Дедану вони попадають від меча!
 The Lord has said, My hand will be stretched out against Edom, cutting off from it man and beast: and I will make it waste, from Teman even as far as Dedan they will be put to the sword.
 διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος καὶ ἐκτενώ τὴν χεῖρά μου ἐπὶ τὴν ἰδουμαίαν καὶ ἐξολεθρεύσω ἐξ αὐτῆς ἄνθρωπον καὶ κτήνος καὶ θήσομαι αὐτὴν ἔρημον καὶ ἐκ θαιμαν διωκόμενοι ἐν ῥομφαίᾳ πεσοῦντα
- 14 І дам Я Свою помсту над Едомом у руку Мого народу Ізраїля, і вчиню в Едомі за гнівом Своїм, за лютістю Своєю, і зазнають вони Мосї помсти, говорить Господь Бог!
 I will take payment from Edom because of my people Israel; and I will take Edom in hand in my wrath and in my passion: and they will have experience of my reward, says the Lord.
 καὶ δώσω ἐκδίκησίν μου ἐπὶ τὴν ἰδουμαίαν ἐν χειρὶ λαοῦ μου ἰσραηλ καὶ ποιήσουσιν ἐν τῇ ἰδουμαίᾳ κατὰ τὴν ὀργὴν μου καὶ κατὰ τὸν θυμὸν μου καὶ ἐπιγνώσονται τὴν ἐκδίκησίν μου λέγει κύριος
- 15 Так говорить Господь Бог: За те, що филистимляни чинили в помсті, і мстилися мстою через погорду в душі, щоб нищити в вічній ненависті,
 This is what the Lord has said: Because the Philistines have taken payment, with the purpose of causing shame and destruction with unending hate;
 διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος ἀνθ' ὧν ἐποίησαν οἱ ἀλλόφυλοι ἐν ἐκδικῆσαι καὶ ἐξανέστησαν ἐκδίκησιν ἐπιχαίροντες ἐκ ψυχῆς τοῦ ἐξαλεῖψαι ἕως αἰῶνος
- 16 тому так говорить Господь Бог: Ось Я витягну Свою руку на филистимлян, і витну керетян, і вигублю останок морського берега,
 The Lord has said, See, my hand will be stretched out against the Philistines, cutting off the Cherethites and sending destruction on the rest of the sea-land.
 διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος ἰδοὺ ἐγὼ ἐκτενώ τὴν χεῖρά μου ἐπὶ τοὺς ἀλλοφύλους καὶ ἐξολεθρεύσω κρητῆτας καὶ ἀπολώ τοὺς καταλοίπους τοὺς κατοικοῦντας τὴν παραλίαν
- 17 і вчиню над ними жорстокі помсти лютими карами. І пізнають вони, що Я Господь, коли Я вчиню Свою помсту серед них!
 And I will take great payment from them with acts of wrath; and they will be certain that I am the Lord when I send my punishment on them.
 καὶ ποιήσω ἐν αὐτοῖς ἐκδικήσεις μεγάλας καὶ ἐπιγνώσονται διότι ἐγὼ κύριος ἐν τῷ δοῦναι τὴν ἐκδίκησίν μου ἐπ' αὐτούς
- 1 ¶ І сталося одинадцятого року, першого дня місяця, було слово Господнє до мене таке:
 Now in the eleventh year, on the first day of the month, the word of the Lord came to me, saying,
 καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ ἑνδεκάτῳ ἔτει μῆ τοῦ μηνὸς ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς με λέγων
- 2 Сину людський, за те, що Тир говорить на Єрусалим: Ага! зламались це двері народів, він звертається до мене, і я насичуся, бо він знищений,
 Son of man, because Tyre has said against Jerusalem, Aha, she who was the doorway of the peoples is broken; she is turned over to them; she who was full is made waste;
 οὐκ ἀνθρώπου ἀνθ' ὧν εἶπεν σορ ἐπὶ ἱερουσαλημ εὗγε συνετριβη ἀπόλωλεν τὰ ἔθνη ἐπεστράφη πρὸς με ἡ πλήρης ἠρήμωται
- 3 тому так говорить Господь Бог: Ось Я на тебе, Тире, і підійму на тебе багато народів, як море підіймає свої хвилі...
 For this cause the Lord has said, See, I am against you, O Tyre, and will send up a number of nations against you as the sea sends up its waves.
 διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος ἰδοὺ ἐγὼ ἐπὶ σέ σορ καὶ ἀνάξω ἐπὶ σέ ἔθνη πολλὰ ὡς ἀναβαίνει ἡ θάλασσα τοῖς κύμασιν αὐτῆς
- 4 І понищать вони мури Тиру, і повалять башти його, і вимету з нього порох його, і оберну його на голу скелю...
 And they will give the walls of Tyre to destruction and have its towers broken: and I will take even her dust away from her, and make her an uncovered rock
 καὶ καταβαλοῦσιν τὰ τείχη σορ καὶ καταβαλοῦσι τοὺς πύργους σου καὶ λικμήσω τὸν χοῦν αὐτῆς ἀπ' αὐτῆς καὶ δώσω αὐτὴν εἰς λεωπετρίαν
- 5 Він буде серед моря місцем розтягнення неводу, бо Я сказав це, говорить Господь Бог, і стане він за здобич для народів,
 She will be a place for the stretching out of nets in the middle of the sea; for I have said it, says the Lord: and her goods will be given over to the nations.
 ψυγμὸς σαγηνῶν ἔσται ἐν μέσῳ θαλάσσης ὅτι ἐγὼ λελάληκα λέγει κύριος καὶ ἔσται εἰς προνομὴν τοῖς ἔθνεσιν
- 6 а його дочки, що на полі, будуть побиті мечем, і пізнають вони, що Я Господь!
 And her daughters in the open country will be put to the sword: and they will be certain that I am the Lord.
 καὶ αἱ θυγατέρες αὐτῆς αἰ ἐν τῷ πεδίῳ μαχαίρα ἀναιρεθῆσονται καὶ γνώσονται ὅτι ἐγὼ κύριος

- 7 **Бо так говорить Господь Бог: Ось Я спроваджу до Тиру Навуходоносора, вавилонського царя, з півночі, царя над царями, з конем і колесницею та з верхівцями, і з ними натовп, і численний народ.**
For this is what the Lord has said: See, I will send up from the north Nebuchadrezzar, king of Babylon, king of kings, against Tyre, with horses and war-carriages and with an army and great numbers of people.
ὅτι τάδε λέγει κύριος ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω ἐπὶ σέ σορ τὸν ναβουχοδονοσορ βασιλέα βαβυλῶνος ἀπὸ τοῦ βορρᾶ βασιλεὺς βασιλείων ἐστὶν μεθ' ἵππων καὶ ἄρμάτων καὶ ἰπέων καὶ συναγωγῆς ἔθνῶν πολλῶν σφόδρα
- 8 **Він позабивас на полі дочок твоїх мечем, і зробить на тебе башту, і насипле на тебе вала, і поставить проти тебе щита...**
He will put to the sword your daughters in the open country: he will make strong walls against you and put up an earthwork against you, arming himself for war against you.
οὗτος τὰς θυγατέρας σου τὰς ἐν τῷ πεδίῳ μαχαίρα ἀνελεῖ καὶ δώσει ἐπὶ σέ προφυλακὴν καὶ περιοικοδομήσει καὶ ποιήσει ἐπὶ σέ κύκλῳ χάρακα καὶ περίστασιν ὄπλων καὶ τὰς λόγχας αὐτοῦ ἀπέναντί σου δώσει
- 9 **І дасть муролома на мури твої, і порозбивас мечами своїми він башти твої!**
He will put up his engines of war against your walls, and your towers will be broken down by his axes.
τὰ τεῖχη σου καὶ τοὺς πύργους σου καταβαλεῖ ἐν ταῖς μαχαίραις αὐτοῦ
- 10 **Від надміру коней його закрис тебе їхня курява, від цокоту вершника, колеса та колесниці затремтять твої мури, як буде він входити в брами твої, як входять до міста з розламаним муром...**
Because of the number of his horses you will be covered with their dust: your walls will be shaking at the noise of the horsemen and of the wheels and of the war-carriages, when he comes through your doorways, as into a town which has been broken open.
ἀπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἵππων αὐτοῦ κατακαλύψει σε ὁ κονιορτὸς αὐτῶν καὶ ἀπὸ τῆς φωνῆς τῶν ἰπέων αὐτοῦ καὶ τῶν τροχῶν τῶν ἄρμάτων αὐτοῦ σεισθήσεται τὰ τεῖχη σου εἰσπορευομένου αὐτοῦ τὰς πύλας σου ὡς εἰσπορευόμενος εἰς πόλιν ἐκ πεδίου
- 11 **Копитами коней своїх він потопче усі твої вулиці, позабивас мечем твій народ, і на землю попадають пам'ятники твоєї могутності...**
Your streets will be stamped down by the feet of his horses: he will put your people to the sword, and will send down the pillars of your strength to the earth.
ἐν ταῖς ὁπλαῖς τῶν ἵππων αὐτοῦ καταπατήσουσιν σου πάσας τὰς πλατείας τὸν λαὸν σου μαχαίρα ἀνελεῖ καὶ τὴν ὑπόστασιν σου τῆς ἰσχύος ἐπὶ τὴν γῆν κατάρξει
- 12 **І вони розграбують багатство твоє, і пограбують товари твої, і порозвалюють мури твої, і порозбивають доми твої пиши, а каміння твоє, і дерева твої, і навіть твій порох вони поскидають у воду!...**
They will take by force all your wealth and go off with the goods with which you do trade: they will have your walls broken down and all the houses of your desire given up to destruction: they will put your stones and your wood and your dust deep in the water.
καὶ προνομεύσει τὴν δυνάμιν σου καὶ σκυλεύσει τὰ ὑπάρχοντά σου καὶ καταβαλεῖ σου τὰ τεῖχη καὶ τοὺς οἴκους σου τοὺς ἐπιθυμητοὺς καθελεῖ καὶ τοὺς λίθους σου καὶ τὰ ξύλα σου καὶ τὸν χοῦν σου εἰς μέσον τῆς θαλάσσης ἐμβαλεῖ
- 13 **І Я припиню розлягання пісень твоїх, і бренькіт гусел твоїх більше чутиї не буде...**
I will put an end to the noise of your songs, and the sound of your instruments of music will be gone for ever.
καὶ καταλύσει τὸ πλῆθος τῶν μουσικῶν σου καὶ ἡ φωνὴ τῶν ψαλτηρίων σου οὐ μὴ ἀκουσθῆ ἔτι
- 14 **І зроблю тебе голою скелею, станеш місцем розтягнення сітки, і більше не будеш збудований, бо я, Господь, це сказав, Господь Бог промовляє!**
I will make you an uncovered rock: you will be a place for the stretching out of nets; there will be no building you up again: for I the Lord have said it, says the Lord.
καὶ δώσω σε εἰς λεωπετρίαν ψυγμὸς σαγηνῶν ἔση οὐ μὴ οἰκοδομηθῆς ἔτι ὅτι ἐγὼ ἐλάλησα λέγει κύριος
- 15 **¶ Отак Господь Бог промовляє до Тиру: Чи ж від шуму падіння твого, коли будуть стогнати ранені, коли забиватимуть посеред тебе, не затремтять острови?**
This is what the Lord has said to Tyre: Will not the sea-lands be shaking at the sound of your fall, when the wounded give cries of pain, when men are put to the sword in you?
διότι τάδε λέγει κύριος κύριος τῇ σορ οὐκ ἀπὸ φωνῆς τῆς πτώσεώς σου ἐν τῷ στενάξει τραυματίας ἐν τῷ σπάσει μάχαιραν ἐν μέσῳ σου σεισθήσονται αἱ νῆσοι
- 16 **І всі князі моря посходять із тронів своїх, і поздіймають вони свої мантії, і постягають свої кольорові одежі, і зодягнуться страхом, посідають на землю, і будуть тремтіти щохвилі, і стовпом постають над тобою...**
Then all the rulers of the sea will come down from their high seats, and put away their robes and take off their clothing of needlework: they will put on the clothing of grief, they will take their seats on the earth, shaking with fear every minute and overcome with wonder at you.
καὶ καταβήσονται ἀπὸ τῶν θρόνων αὐτῶν πάντες οἱ ἄρχοντες ἐκ τῶν ἔθνῶν τῆς θαλάσσης καὶ ἀφελούνται τὰς μίτρας ἀπὸ τῶν κεφαλῶν αὐτῶν καὶ τὸν ἱματισμὸν τὸν ποικίλον αὐτῶν ἐκδύσονται ἕκαστάσιν ἐκστήσονται ἐπὶ γῆν καθεδοῦνται καὶ φοβηθήσονται τὴν ἀπώλειαν αὐτῶν καὶ στενάξουσιν ἐπὶ σέ

- 17 І пісню жалобну про тебе вони заспівають, і скажуть тобі: Як загинуло ти, як одірване ти від морів, славне місто, що сильним на морі було, воно й його мешканці, що наводили страх свій на всіх його мешканців!
And they will send up a song of grief for you, and say to you, What destruction has come on you, how are you cut off from the sea, the noted town, which was strong in the sea, she and her people, causing the fear of them to come on all the dry land!
 και λήμψονται ἐπὶ σὲ θρήνον και ἐροῦσίν σοι πῶς κατελύθης ἐκ θαλάσσης ἢ πόλις ἢ ἐπαινεστὴ ἢ δοῦσα τὸν φόβον αὐτῆς πᾶσι τοῖς κατοικοῦσιν αὐτήν
- 18 Тепер затремтять острови в дні упадку твого, і жахнуться всі ті острови, що на морі, твоєю загубою...
Now the sea-lands will be shaking in the day of your fall; and all the ships on the sea will be overcome with fear at your going.
 και φοβηθήσονται αἱ νῆσοι ἀφ' ἡμέρας πτώσεώς σου
- 19 Бо так Господь Бог промовляє: Коли Я тебе оберну на спустошене місто, немов ті міста, що вони не замешкані, коли підійму Я безодню на тебе, і велика вода тебе вкрис,
For this is what the Lord has said: I will make you a waste town, like the towns which are unpeopled; when I make the deep come upon you, covering you with great waters.
 ὅτι τάδε λέγει κύριος κύριος ὅταν δῶ σε πόλιν ἠρημομένην ὡς τὰς πόλεις τὰς μὴ κατοικηθσομένας ἐν τῷ ἀναγαγεῖν με ἐπὶ σὲ τὴν ἄβυσσον και κατακλύψῃ σε ὕδωρ πολὺ
- 20 то знижу тебе разом з тими, що сходять в могилу, до предавнього люду, і в підземній землі осаджу я тебе, як руїни відвічні, із тими, що сходять в могилу, щоб ізнову ти не заселився, і в країні живих більш не жив!...
Then I will make you go down with those who go down into the underworld, to the people of the past, causing your living-place to be in the deepest parts of the earth, in places long unpeopled, with those who go down into the deep, so that there will be no one living in you; and you will have no glory in the land of the living.
 και καταβιάσω σε πρὸς τοὺς καταβαίνοντας εἰς βόθρον πρὸς λαὸν αἰῶνος και κατοικιῶ σε εἰς βάθη τῆς γῆς ὡς ἔρημον αἰῶνιον μετὰ καταβαινόντων εἰς βόθρον ὅπως μὴ κατοικηθῆς μηδὲ ἀνασταθῆς ἐπὶ γῆς ζωῆς
- 21 За пострах тебе учиню, і не буде тебе, і будуть шукати тебе, та вже більше не знайдуть навіки, говорить оце Господь Бог!
I will make you a thing of fear, and you will come to an end: even if you are looked for, you will not be seen again for ever, says the Lord.
 ἀπόλειάν σε δώσω και οὐχ ὑπάρξεις ἔτι εἰς τὸν αἰῶνα λέγει κύριος κύριος
- 1 ¶ І було мені слово Господнє таке:
The word of the Lord came to me again, saying,
 και ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς με λέγων
- 2 А ти, сину людський, здійми пісню жалобну про Тир!
And you, son of man, make a song of grief for Tyre;
 υἱὲ ἀνθρώπου λαβὲ ἐπὶ σορ θρήνον
- 3 І скажеш до Тиру: Ти, що при входах морських пробувасш, що торгуєш з народами на численних островах: Так говорить Господь Бог: Тире, ти сказав: я то корона краси!
And say to Tyre, O you who are seated at the doorway of the sea, trading for the peoples with the great sea-lands, these are the words of the Lord: You, O Tyre, have said, I am a ship completely beautiful.
 και ἐρεῖς τῇ σορ τῇ κατοικοῦσῃ ἐπὶ τῆς εἰσόδου τῆς θαλάσσης τῷ ἐμπορίῳ τῶν λαῶν ἀπὸ νήσων πολλῶν τάδε λέγει κύριος τῇ σορ σὺ εἶπας ἐγὼ περιέθηκα ἐμαυτῇ κάλλος μου
- 4 У серці морів границі твої; будівничі твої довершили твою красу!
Your builders have made your outlines in the heart of the seas, they have made you completely beautiful.
 ἐν καρδίᾳ θαλάσσης τῷ βεελμ υἱοῖ σου περιέθηκάν σοι κάλλος
- 5 З кипарису з Сеніру вони збудували для тебе всі дошки подвійні, взяли кедра з Ливану, щоб шоглу зробити на тобі.
They have made all your boards of fir-trees from Senir: they have taken cedars from Lebanon to make the supports for your sails.
 κέδρος ἐκ σανῖρ ὀκοδομήθη σοι ταινίαи σανίδων κυπαρίσσου ἐκ τοῦ λιβάνου ἐλήμφθησαν τοῦ ποιῆσαι σοι ἱστοὺς ἐλατίνους
- 6 З башанських дубів твої весла зробили, твій поклад зробили із кости слонової, із смереки з островів тих Киттійських.
Of oak-trees from Bashan they have made your driving blades; they have made your floors of ivory and boxwood from the sea-lands of Kittim.
 ἐκ τῆς βασανίτιδος ἐποίησαν τὰς κόπας σου τὰ ἱερά σου ἐποίησαν ἐξ ἐλέφαντος οἴκους ἀλώδεις ἀπὸ νήσων τῶν χεττιν
- 7 Сорокатий з Єгипту висон був вітрилом твоїм, щоб за прапора бути тобі; блакить та пурпура з островів Еліші стали твоїм покриттям.
The best linen with needlework from Egypt was your sail, stretched out to be a flag for you; blue and purple from the sea-lands of Elishah gave you shade.
 βύσσος μετὰ ποικιλίας ἐξ αἰγύπτου ἐγένετό σοι στρωμνὴ τοῦ περιθεῖναι σοι δόξαν και περιβαλεῖν σε ὑάκινθον και πορφύραν ἐκ τῶν νήσων εἰσαι και ἐγένετο περιβόλαιά σου

- 8 Мешканці Сидону й Арваду були веслярами тобі, мудреці твої, Тире, у тебе були, вони мореплавці твої.
The people of Zidon and Arvad were your boatmen; the wise men of Zemer were in you; they were guiding your ships;
καὶ οἱ ἄρχοντες σου οἱ κατοικοῦντες σιδῶνα καὶ ἀράδιοι ἐγένοντο κωπηλάται σου οἱ σοφοὶ σου σορ οἱ ἦσαν ἐν σοὶ οὗτοι κυβερνῆται σου
- 9 Старші із Гевалу й його мудреці були в тебе за тих, що латали проломи твої. Всі морські кораблі й мореплавці їхні в тебе були, щоб міняти крам твоїй.
The responsible men of Gebal and its wise men were in you, making your boards watertight: all the ships of the sea with their seamen were in you trading in your goods.
οἱ πρεσβύτεροι βυβλίων καὶ οἱ σοφοὶ αὐτῶν ἦσαν ἐν σοὶ οὗτοι ἐνίσχουν τὴν βουλὴν σου καὶ πάντα τὰ πλοῖα τῆς θαλάσσης καὶ οἱ κωπηλάται αὐτῶν ἐγένοντό σοι ἐπὶ δυσμᾶς δυσμῶν
- 10 Перс, і Луд, і Пут були в війську твоїм вояками твоїми, вішали в тебе щита та шолома, вони то давали тобі пишноту.
Cush and Lud and Put were in your army, your men of war, hanging up their body-covers and head-dresses of war in you: they gave you your glory.
πέρσαι καὶ λυδοὶ καὶ λίβυες ἦσαν ἐν τῇ δυνάμει σου ἄνδρες πολεμισταὶ σου ἐέλτας καὶ περικεφαλαίας ἐκρέμασαν ἐν σοὶ οὗτοι ἔδωκαν τὴν δόξαν σου
- 11 Синове Арваду та військо твоє навколо на мурах твоїх, а Гаммадеї на баштах твоїх пробували, щити свої вішали навколо на мурах твоїх, вони довершили окрасу твою.
The men of Arvad in your army were on your walls, and were watchmen in your towers, hanging up their arms on your walls round about; they made you completely beautiful.
υἱοὶ ἀραδίων καὶ ἡ δυνάμις σου ἐπὶ τῶν τειχεῶν σου φύλακες ἐν τοῖς πύργοις σου ἦσαν τὰς φαρέτρας αὐτῶν ἐκρέμασαν ἐπὶ τῶν ὄρμων σου κύκλῳ οὗτοι ἐτελείωσάν σου τὸ κάλλος
- 12 Таршіш був для тебе купцем через многоту багатства усякого; сріблом, залізом, циною й оливом платили вони за крам твоїй.
Tarshish did business with you because of the great amount of your wealth; they gave silver, iron, tin, and lead for your goods.
καρχηδόνιοι ἔμποροί σου ἀπὸ πλήθους πάσης ἰσχύος σου ἀργύριον καὶ χρυσίον καὶ σίδηρον καὶ κασσίτερον καὶ μόλυβον ἔδωκαν τὴν ἀγορὰν σου
- 13 Яван, Тувал та Мешех це купці твої, людську душу та мідяні речі давали вони за замінний крам твоїй.
Javan, Tubal, and Meshech were your traders; they gave living men and brass vessels for your goods.
ἡ ἑλλάς καὶ ἡ σύμπασα καὶ τὰ παρατείνοντα οὗτοι ἐνεπορεύοντό σοι ἐν ψυχαῖς ἀνθρώπων καὶ σκεύη χαλκᾶ ἔδωκαν τὴν ἐμπορίαν σου
- 14 З дому Тогарми давали коні, і верхівців, і мулів за крам твоїй.
The people of Togarmah gave horses and war-horses and transport beasts for your goods.
ἐξ οἴκου θεργαμα ἵππους καὶ ἵππεις ἔδωκαν ἀγορὰν σου
- 15 Синове Дедану твої покупці; численні острови торгували з тобою, рогами слонової кости й гебановим деревом звертали данину твою.
The men of Rodan were your traders: a great number of sea-lands did business with you: they gave you horns of ivory and ebony as an offering.
υἱοὶ ῥοδίων ἔμποροί σου ἀπὸ νήσων ἐπλήθυναν τὴν ἐμπορίαν σου ὁδόντας ἐλεφαντίνους καὶ τοῖς εἰσαγομένους ἀντεδίδους τοὺς μισθοὺς σου
- 16 Арам твоїй купець через многість виробів твоїх; рубин, пурпур, і квітчасту тканину, і віссон, і коралі та дорогоцінний камінь давали тобі за крам твоїй.
Edom did business with you because of the great number of things which you made; they gave emeralds, purple, and needlework, and the best linen and coral and rubies for your goods.
ἀνθρώπους ἐμπορίαν σου ἀπὸ πλήθους τοῦ συμμίκτου σου στακτὴν καὶ ποικίλματα ἐκ θαρσις καὶ ραμῶθ καὶ χορχορ ἔδωκαν τὴν ἀγορὰν σου
- 17 Юда й Ізраїлів Край це купці твої; пшеницю з Мінніту, солодоші, і мед, і оливу й бальзам давали вони за замінний крам твоїй.
Judah and the land of Israel were your traders; they gave grain of Minnith and sweet cakes and honey and oil and perfume for your goods.
ιουδας καὶ οἱ υἱοὶ τοῦ ἰσραηλ οὗτοι ἔμποροί σου ἐν σίτου πράσει καὶ μύρων καὶ κασίας καὶ πρῶτον μέλι καὶ ἔλαιον καὶ ῥητίνην ἔδωκαν εἰς τὸν σύμμικτόν σου
- 18 Дамаск твоїй купець через многість виробів твоїх, через многість багатства усякого, вином із Хелбону та білою вовною.
Damascus did business with you because of the great amount of your wealth, with wine of Helbon and white wool.
δαμασκὸς ἔμπορός σου ἐκ πλήθους πάσης δυνάμεώς σου οἶνος ἐκ χελβων καὶ ἔρια ἐκ μιλῆτου
- 19 Ведан та Яван із Уззалу давали тобі за крам залізо оброблене, бальзам та очерет, було це замінним крамом твоїм.
... for your goods: they gave polished iron and spices for your goods.
καὶ οἶνον εἰς τὴν ἀγορὰν σου ἔδωκαν ἐξ ἀσηλ σίδηρος εἰργασμένος καὶ τροχὸς ἐν τῷ συμμίκτῳ σοῦ ἔστιν
- 20 Дедан твоїй купець килимками до сидел при їдженні.
Dedan did trade with you in cloths for the backs of horses.
δαϊδαν ἔμποροί σου μετὰ κτηνῶν ἐκλεκτῶν εἰς ἄρματα
- 21 Арабія та всі кедарські князі покупці це твоєї руки; ягнятами, і баранами, і козлами, ними торгівля твоя.
Arabia and all the rulers of Kedar did business with you; in lambs and sheep and goats, in these they did business with you.
ἡ ἀραβία καὶ πάντες οἱ ἄρχοντες κηδαρ οὗτοι ἔμποροί σου διὰ χειρὸς σου καμήλους καὶ κριοῦς καὶ ἀμνοῦς ἐν οἷς ἐμπορεύονται σε

- 22 **Κυπці Шеви й Рами покупці це твої, коштовним бальзамом, і дорогим усіляким камінням та злотом давали вони за товар твоїй.**
The traders of Sheba and Raamah did trade with you; they gave the best of all sorts of spices and all sorts of stones of great price and gold for your goods.
 ἔμποροι σαβα καὶ ραγμα οὗτοι ἔμποροι σου μετὰ πρώτων ἡδυσμάτων καὶ λίθων χρηστών καὶ χρυσίων ἔδωκαν τὴν ἀγοράν σου
- 23 **Харан, і Ханне, і Еден, купці Шеви, Ашшур та Кілмад це твої покупці.**
Haran and Canneh and Eden, the traders of Asshur and all the Medes:
 харран καὶ χанνα οὗτοι ἔμποροι σου ασσουρ καὶ харμαν ἔμποροι σου
- 24 **Це твої покупці коштовним убранням: покривалами блакитними, і квітчастими, і багатокольоровими тканими виробами, міцними шнурами пов'язаними за крам твоїй.**
These were your traders in beautiful robes, in rolls of blue and needlework, and in chests of coloured cloth, corded with cords and made of cedar-wood, in them they did trade with you.
 φέροντες ἔμπορίαν ὑάκινθον καὶ θησαυροὺς ἐκλεκτοὺς δεδεμένους σχοινίοις καὶ κυπαρίσσινα
- 25 **Кораблі із Таршішу твої каравани, для краму твого замінного, і став ти багатим, і став дуже славним у серці морів.**
Tarshish ships did business for you in your goods: and you were made full, and great was your glory in the heart of the seas.
 πλοῖα ἐν αὐτοῖς καρχηδόνιοι ἔμποροι σου ἐν τῷ πλήθει ἐν τῷ συμμίκτῳ σου καὶ ἐνεπλήσθης καὶ ἐβαρύνθης σφόδρα ἐν καρδίᾳ θαλάσσης
- 26 **¶ На воду велику тебе завели твої веслярі, і в серці морів східній вітер розіб'є тебе.**
Your boatmen have taken you into great waters: you have been broken by the east wind in the heart of the seas.
 ἐν ὕδατι πολλῷ ἤγόν σε οἱ κωπηλάται σου τὸ πνεῦμα τοῦ νότου συνέτριψέν σε ἐν καρδίᾳ θαλάσσης
- 27 **Багатство твоє та крам твоїй, і вироби твої замінні, мореплавці твої і твої щоглярі, ті, що латають пробої твої, і ті, що міняють замінный крам твоїй, і всі твої вояки, які в тебе, і всі збори твої, що серед тебе, попадають в серці морів в дні упадку твого!**
Your wealth and your goods, the things in which you do trade, your seamen and those guiding your ships, those who make your boards watertight, and those who do business with your goods, and all your men of war who are in you, with all who have come together in you, will go down into the heart of the seas in the day of your downfall.
 ἦσαν δυνάμεις σου καὶ ὁ μισθός σου καὶ τῶν συμμίκτων σου καὶ οἱ κωπηλάται σου καὶ οἱ κυβερνήται σου καὶ οἱ σύμβουλοι σου καὶ οἱ σύμμικτοὶ σου ἐκ τῶν συμμίκτων σου καὶ πάντες οἱ ἄνδρες οἱ πολεμισταὶ σου οἱ ἐν σοὶ καὶ πᾶσα ἡ συναγωγὴ σου ἐν μέσῳ σου πεσοῦνται ἐν καρδίᾳ θαλάσσης ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς πτώσεώς σου
- 28 **На лемент твоїх щоглярів затремтять вали морські,**
At the sound of the cry of your ships' guides, the boards of the ship will be shaking.
 πρὸς τὴν φωνὴν τῆς κραυγῆς σου οἱ κυβερνήται σου φόβῳ φοβηθήσονται
- 29 **і посходять з своїх кораблів усі веслярі, мореплавці, всі морські щоглярі, на землі постають.**
And all the boatmen, the seamen and those who are expert at guiding a ship through the sea, will come down from their ships and take their places on the land;
 καὶ καταβήσονται ἀπὸ τῶν πλοίων πάντες οἱ κωπηλάται σου καὶ οἱ ἐπιβάται καὶ οἱ προφρεῖς τῆς θαλάσσης ἐπὶ τὴν γῆν στήσονται
- 30 **І заголосять за тебе вони тужним голосом, і кричатимуть гірко, і свої голови порохом пообсипають, у попелі будуть качатись!**
And their voices will be sounding over you, and crying bitterly they will put dust on their heads, rolling themselves in the dust:
 καὶ ἀλαλάξουσιν ἐπὶ σέ τῇ φωνῇ αὐτῶν καὶ κεκράξονται πικρὸν καὶ ἐπιθήσουσιν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτῶν γῆν καὶ σποδὸν ὑποστρώσονται
- 32 **І пісню жалоби сини їхні здіймуть про тебе, і над тобою співатимуть жалібно: Хто інший, як Тир, посередині моря зруйнований?**
And in their weeping they will make a song of grief for you, sorrowing over you and saying, Who is like Tyre, who has come to an end in the deep sea?
 καὶ λήμψονται οἱ υἱοὶ αὐτῶν ἐπὶ σέ θρήνον καὶ θρήνημά σοι
- 33 **Коли припливали вироби твої із морів, насичав ти численні народи; многотою багатства твого та виробів замінных твоїх ти збагачував земських царів!**
When your goods went out over the seas, you made numbers of peoples full; the wealth of the kings of the earth was increased with your great wealth and all your goods.
 πόσον τινὰ εὔρες μισθὸν ἀπὸ τῆς θαλάσσης ἐνέπλησας ἔθνη ἀπὸ τοῦ πλήθους σου καὶ ἀπὸ τοῦ συμμίκτου σου ἐπλούτισας πάντας βασιλεῖς τῆς γῆς
- 34 **Тепер же, коли ти розбитий на морі, у водних глибинах, то замінный виріб твоїй і всі збори твої серед тебе попадали...**
Now that you are broken by the seas in the deep waters, your goods and all your people will go down with you.
 νῦν συνετριβῆς ἐν θαλάσσει ἐν βάθει ὕδατος ὁ σύμμικτός σου καὶ πᾶσα ἡ συναγωγὴ σου ἐν μέσῳ σου ἔπεσον πάντες οἱ κωπηλάται σου
- 35 **Над тобою стовпіють усі остров'яни, а їхні царі затремтіли від жаху, засльозилися їхні обличчя!**
All the people of the sea-lands are overcome with wonder at you, and their kings are full of fear, their faces are troubled.
 πάντες οἱ κατοικοῦντες τὰς νήσους ἐστύγνασαν ἐπὶ σέ καὶ οἱ βασιλεῖς αὐτῶν ἐκστάσει ἐξέστησαν καὶ ἐδάκρυσεν τὸ πρόσωπον αὐτῶν

- 36 **Κυπці серед народів глузливо свистять над тобою, ти пострахом став, і не буде навіки тебе!...**
Those who do business among the peoples make sounds of surprise at you; you have become a thing of fear, you have come to an end for ever.
 ἔμποροι ἀπὸ ἐθνῶν ἐσύρισάν σε ἀπόλεια ἐγένου καὶ οὐκέτι ἔση εἰς τὸν αἰῶνα
- 1 ¶ **И було мені слово Господнє таке:**
The word of the Lord came to me again, saying,
 καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς με λέγων
- 2 **Сину людський, скажи князеві Тиру: Так говорить Господь Бог: за те, що повишилось серце твоє й ти сказав: Я Бог, сиджу на Божому престолі в серці морів, а ти тільки людина, а не Бог, хоч ставив своє серце нарівні з серцем Божим...**
Son of man, say to the ruler of Tyre, This is what the Lord has said: Because your heart has been lifted up, and you have said, I am a god, I am seated on the seat of God in the heart of the seas; but you are man and not God, though you have made your heart as the heart of God:
 καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου εἰπὸν τῷ ἄρχοντι τύρου τάδε λέγει κύριος ἄνθ' ὧν ὑψώθη σου ἡ καρδία καὶ εἶπας θεός εἰμι ἐγὼ κατοικίαν θεοῦ κατέφικκα ἐν καρδίᾳ θαλάσσης σὺ δὲ εἶ ἄνθρωπος καὶ οὐ θεός καὶ ἔδωκας τὴν καρδίαν σου ὡς καρδίαν θεοῦ
- 3 **Ось ти мудріший від Даниїла, кожен мудрець не прилучиться до тебе.**
See, you are wiser than Daniel; there is no secret which is deeper than your knowledge:
 μὴ σοφώτερος εἶ σὺ τοῦ δανιηλ σοφοὶ οὐκ ἐπαίδευσάν σε τῇ ἐπιστήμῃ αὐτῶν
- 4 **Свосою мудрістю та своїм розумом набув ти собі багатство, і назгромадив золота та срібла в скарбницях своїх.**
By your wisdom and deep knowledge you have got power for yourself, and put silver and gold in your store-houses:
 μὴ ἐν τῇ ἐπιστήμῃ σου ἢ ἐν τῇ φρονήσει σου ἐποίησας σεαυτῷ δύναμιν καὶ χρυσίον καὶ ἀργύριον ἐν τοῖς θησαυροῖς σου
- 5 **Великою свосою мудрістю та торгівлею своєю помножив ти багатство своє, і повишилось твоє серце багатством своїм!**
By your great wisdom and by your trade your power is increased, and your heart is lifted up because of your power:
 ἐν τῇ πολλῇ ἐπιστήμῃ σου καὶ ἐμπορίᾳ σου ἐπλήθυνας δύναμιν σου ὑψώθη ἡ καρδία σου ἐν τῇ δυνάμει σου
- 6 **Тому так говорить Господь Бог: За те, що ти ставиш своє серце нарівні з серцем Божим,**
For this cause the Lord has said: Because you have made your heart as the heart of God,
 διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος ἐπειδὴ δέδωκας τὴν καρδίαν σου ὡς καρδίαν θεοῦ
- 7 **тому ось Я спроваджу на тебе чужих, насильників поміж народами, і вони повитягають мечі свої на красу твоєї мудрости, і зневажать красу твою.**
See, I am sending against you strange men, feared among the nations: they will let loose their swords against your bright wisdom, they will make your glory a common thing.
 ἀντὶ τούτου ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω ἐπὶ σὲ ἄλλοτριούς λοιμοὺς ἀπὸ ἐθνῶν καὶ ἐκκενώσουσιν τὰς μαχαίρας αὐτῶν ἐπὶ σὲ καὶ ἐπὶ τὸ κάλλος τῆς ἐπιστήμης σου καὶ στρώσουσιν τὸ κάλλος σου εἰς ἀπόλειαν
- 8 **Вони скинуть тебе в могилу, і помреш ти смертю пробитого в серці морів.**
They will send you down to the underworld, and your death will be the death of those who are put to the sword in the heart of the seas.
 καὶ καταβιάσουσιν σε καὶ ἀποθανῆ θανάτῳ τραυματιῶν ἐν καρδίᾳ θαλάσσης
- 9 **Чи справді ти скажеш: Я бог! перед убивником своїм, а ти ж тільки людина, а не Бог, у руці тих, що зневажають тебе?**
Will you say, in the face of those who are taking your life, I am God? but you are man and not God in the hands of those who are wounding you.
 μὴ λέγων ἐρεῖς θεός εἰμι ἐγὼ ἐνώπιον τῶν ἀναιρούντων σε σὺ δὲ εἶ ἄνθρωπος καὶ οὐ θεός ἐν πλήθει
- 10 **Ти помреш смертю необрізанців, від руки чужих, бо Я це сказав, говорить Господь Бог!**
Your death will be the death of those who are without circumcision, by the hands of men from strange lands: for I have said it, says the Lord.
 ἀπεριτμητῶν ἀπολῆ ἐν χερσὶν ἄλλοτριῶν ὅτι ἐγὼ ἐλάλησα λέγει κύριος
- 11 ¶ **И було мені слово Господнє таке:**
Then the word of the Lord came to me, saying,
 καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς με λέγων
- 12 **Сину людський, здійми жалобну пісню на тирського царя, та й скажеш йому: Так говорить Господь Бог: Ти печать досконалости, повен мудрости, і корона краси.**
Son of man, make a song of grief for the king of Tyre, and say to him, This is what the Lord has said: You are all-wise and completely beautiful;
 υἱὲ ἀνθρώπου λαβὲ θρήνον ἐπὶ τὸν ἄρχοντα τύρου καὶ εἰπὸν αὐτῷ τάδε λέγει κύριος κύριος σὺ ἀποσφράγισμα ὁμοιώσεως καὶ στέφανος κάλλους

- 13 Ти пробував ув Едені, садку Божому: усякий дорогий камінь на одежі твоїй: карнеоль, топаз і яспіс, хризоліт, согам, і онікс, сапфір, рубін і смарагд, і золото; зняряддя бубнів твоїх та сопілок твоїх були в тебе що дня, коли був ти створений, були вони наготовлені.
You were in Eden, the garden of God; every stone of great price was your clothing, the sardius, the topaz, and the diamond, the beryl, the onyx, and the jasper, the emerald and the carbuncle: your store-houses were full of gold, and things of great price were in you; in the day when you were made they were got ready.
 ἐν τῇ τρυφῇ τοῦ παραδείσου τοῦ θεοῦ ἐγενήθης πᾶν λίθων χρηστῶν ἐνδεδεσάι σάρδιον καὶ τοπάζιον καὶ σμάραγδον καὶ ἄνθρακα καὶ σάπφειρον καὶ ἰάσπιν καὶ ἀργύριον καὶ χρυσίον καὶ λιγύριον καὶ ἀγάτην καὶ ἀμέθυστον καὶ χρυσόλιθον καὶ βηρύλλιον καὶ ὄνυχιον καὶ χρυσοῦ ἐνέπλησας τοὺς θησαυροὺς σου καὶ τὰς ἀποθήκας σου ἐν σοὶ ἀφ' ἧς ἡμέρας ἐκτίσθης σὺ
- 14 Ти помазаний Херувим хоронитель, і Я дав тебе на святу гору Божу, ти ходив посеред огнистого каміння.
I gave you your place with the winged one; I put you on the mountain of God; you went up and down among the stones of fire.
 μετὰ τοῦ χερουβ ἔθηκά σε ἐν ὄρει ἁγίῳ θεοῦ ἐγενήθης ἐν μέσῳ λίθων πυρίνων
- 15 Ти був бездоганиний у своїх дорогах від дня твого створення, аж поки не знайшлася на тобі несправедливість.
There has been no evil in your ways from the day when you were made, till sin was seen in you.
 ἐγενήθης ἄμωμος σὺ ἐν ταῖς ἡμέραις σου ἀφ' ἧς ἡμέρας σὺ ἐκτίσθης ἕως εὐρέθῃ τὰ ἀδικήματα ἐν σοὶ
- 16 Через велику торгівлю твою твоє нутро переповнилось насиллям, і ти прогрішив. Тому Я зневажив тебе, щоб не був ти на Божій горі, і погубив тебе, хоронителю Херувиме, з середини огнистого каміння.
Through all your trading you have become full of violent ways, and have done evil: so I sent you out shamed from the mountain of God; the winged one put an end to you from among the stones of fire.
 ἀπὸ πλήθους τῆς ἐμπορίας σου ἐπλησας τὰ ταμιεῖά σου ἀνομίας καὶ ἡμαρτες καὶ ἐτραυματίσθης ἀπὸ ὄρους τοῦ θεοῦ καὶ ἤγαγέν σε τὸ χερουβ ἐκ μέσου λίθων πυρίνων
- 17 Стало високим твоє серце через красу твою, ти занатавив свою мудрість через свою красу. Кинув Я тебе на землю, дав тебе перед царями, щоб дивились на тебе.
Your heart was lifted up because you were beautiful, you made your wisdom evil through your sin: I have sent you down, even to the earth; I have made you low before kings, so that they may see you.
 ὑψώθη ἡ καρδία σου ἐπὶ τῷ κάλλει σου διεφθάρη ἡ ἐπιστήμη σου μετὰ τοῦ κάλλους σου διὰ πλήθος ἁμαρτιῶν σου ἐπὶ τὴν γῆν ἔρριψά σε ἐναντίον βασιλέων ἔδωκά σε παραδειγματισθῆναι
- 18 Многогою провин своїх, через кривду торгівлі своєї зневажив ти святині свої. І вивів Я огонь з твоєї середини, і він пожер тебе, і Я зробив тебе попелом на землі на очах усіх, хто бачи тебе.
By all your sin, even by your evil trading, you have made your holy places unclean; so I will make a fire come out from you, it will make a meal of you, and I will make you as dust on the earth before the eyes of all who see you.
 διὰ τὸ πλήθος τῶν ἁμαρτιῶν σου καὶ τῶν ἀδικιῶν τῆς ἐμπορίας σου ἐβεβήλωσας τὰ ιερά σου καὶ ἐξάξω πῦρ ἐκ μέσου σου τοῦτο καταφάγεται σε καὶ δώσω σε εἰς σποδὸν ἐπὶ τῆς γῆς σου ἐναντίον πάντων τῶν ὁρώντων σε
- 19 Усі, хто знає тебе серед народів, остовпніють над тобою; ти пострахом станеш, і не буде тебе аж навіки!...
All who have knowledge of you among the peoples will be overcome with wonder at you: you have become a thing of fear, and you will never be seen again.
 καὶ πάντες οἱ ἐπιστάμενοί σε ἐν τοῖς ἔθνεσιν στυγνάσουσιν ἐπὶ σέ ἀπώλεια ἐγένου καὶ οὐχ ὑπάρξεις ἔτι εἰς τὸν αἰῶνα
- 20 ¶ І було мені слово Господнє таке:
And the word of the Lord came to me, saying,
 καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς με λέγων
- 21 Сину людський, зверни своє обличчя до Сидону, і пророкуй на нього,
Son of man, let your face be turned to Zidon, and be a prophet against it, and say,
 οὐ ἐνθρώπου στήρισον τὸ πρόσωπόν σου ἐπὶ σιδῶνα καὶ προφήτευσον ἐπ' αὐτήν
- 22 та й скажеш: так говорить Господь Бог: Ось Я на тебе, Сидоне, і буду шанований серед тебе, і пізнають, що Я Господь, коли робитиму на нього присуди, і коли покажу Свою святість серед нього.
These are the words of the Lord: See, I am against you, O Zidon; and I will get glory for myself in you: and they will be certain that I am the Lord, when I send my punishments on her, and I will be seen to be holy in her.
 καὶ εἰπὸν τάδε λέγει κύριος ἰδοὺ ἐγὼ ἐπὶ σέ σιδῶν καὶ ἐνδοξαστήσομαι ἐν σοὶ καὶ γνώσῃ ὅτι ἐγὼ εἰμι κύριος ἐν τῷ ποιῆσαί με ἐν σοὶ κρίματα καὶ ἁγιασθήσομαι ἐν σοὶ
- 23 І пошлю на нього моровицю та кров на його вулиці, і впаде серед нього пробитий, що прийде на нього знавкола, і пізнають, що Я Господь.
And I will send on her disease and blood in her streets; and the wounded will be falling in the middle of her, and the sword will be against her on every side; and they will be certain that I am the Lord.
 αἷμα καὶ θάνατος ἐν ταῖς πλατείαις σου καὶ πεσοῦνται τετραυματισμένοι ἐν μαχαίραις ἐν σοὶ περικύκλω σου καὶ γνώσονται διότι ἐγὼ εἰμι κύριος

- 24 I не буде вже для Ізраїлевого дому колючої тернини та будяччя, що приносить біль зо всіх їхніх околиць, що погорджують ними, і пізнають вони, що Я Господь Бог.
And there will no longer be a plant with sharp points wounding the children of Israel, or a thorn troubling them among any who are round about them, who put shame on them; and they will be certain that I am the Lord.
καὶ οὐκ ἔσονται οὐκέτι τῷ οἴκῳ τοῦ ἰσραὴλ σκόλοψ πικρίας καὶ ἄκανθα ὀδύνης ἀπὸ πάντων τῶν περικύκλῳ αὐτῶν τῶν ἀτιμασάντων αὐτούς καὶ γνώσονται ὅτι ἐγὼ εἰμι κύριος
- 25 Так говорить Господь Бог: Коли Я позбираю Ізраїлів дім із народів, між якими вони розпорошені, то Я покажу на ньому Свою святість на очах народів, і вони осядуть на землі своїй, яку Я дав Свосму рабові Якову.
This is what the Lord has said: When I have got together the children of Israel from the peoples among whom they are wandering, and have been made holy among them before the eyes of the nations, then they will have rest in the land which is theirs, which I gave to my servant Jacob
τάδε λέγει κύριος κύριος καὶ συνάξω τὸν ἰσραὴλ ἐκ τῶν ἐθνῶν οὗ διεσκορπίσθησαν ἐκεῖ καὶ ἀγιασθήσομαι ἐν αὐτοῖς ἐνώπιον τῶν λαῶν καὶ τῶν ἐθνῶν καὶ κατοικήσουσιν ἐπὶ τῆς γῆς αὐτῶν ἣν δέδωκα τῷ δούλῳ μου ἰακώβ
- 26 I осядуть вони на ній безпечно, і будуватимуть доми та садитимуть виноградники, і будуть сидіти безпечно, коли Я чинитиму присуди на всіх тих, що погорджують ними з їхнього доквілля. І пізнають вони, що Я Господь, їхній Бог!
And they will be safe there, building houses and planting vine-gardens and living without fear; when I have sent my punishments on all those who put shame on them round about them; and they will be certain that I am the Lord their God.
καὶ κατοικήσουσιν ἐπ' αὐτῆς ἐν ἐλπίδι καὶ οἰκοδομήσουσιν οἰκίας καὶ φυτεύσουσιν ἀμπελώνας καὶ κατοικήσουσιν ἐν ἐλπίδι ὅταν ποιήσω κρίμα ἐν πᾶσιν τοῖς ἀτιμάσασιν αὐτούς ἐν τοῖς κύκλῳ αὐτῶν καὶ γνώσονται ὅτι ἐγὼ εἰμι κύριος ὁ θεὸς αὐτῶν καὶ ὁ θεὸς τῶν πατέρων αὐτῶν
- 1 ¶ За десятого року, десятого місяця, дванадцятого дня місяця, було мені слово Господнє таке:
In the tenth year, in the tenth month, on the twelfth day of the month, the word of the Lord came to me, saying,
ἐν τῷ ἔτει τῷ δεκάτῳ ἐν τῷ δεκάτῳ μηνὶ μιᾷ τοῦ μηνὸς ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς με λέγων
- 2 Сину людський, зверни своє обличчя до фараона, єгипетського царя, і пророкуй на нього та на весь Єгипет.
Son of man, let your face be turned against Pharaoh, king of Egypt, and be a prophet against him and against all Egypt:
οὐὲ ἀνθρώπου στήρισον τὸ πρόσωπόν σου ἐπὶ φαραῶ βασιλέα αἰγύπτου καὶ προφήτευσον ἐπ' αὐτὸν καὶ ἐπ' αἰγύπτον ὅλην
- 3 Говори та й скажеш: Так говорить Господь Бог: Ось Я на тебе, фараоне, царю єгипетський, крокодиле великий, що лежиш серед своїх рік, що говориш: Моя річка моя, і я утворив її для себе!
Say to them, These are the words of the Lord: See, I am against you, Pharaoh, king of Egypt, the great river-beast stretched out among his Nile streams, who has said, The Nile is mine, and I have made it for myself.
καὶ εἰπὸν τάδε λέγει κύριος ἰδοὺ ἐγὼ ἐπὶ φαραῶ τὸν δράκοντα τὸν μέγαν τὸν ἐγκαθήμενον ἐν μέσῳ ποταμῶν αὐτοῦ τὸν λέγοντα ἐμοὶ εἰσὶν οἱ ποταμοὶ καὶ ἐγὼ ἐποίησα αὐτούς
- 4 I вкладу гачки в щелепи твої, і поприліплюю рибу твоїх річок до твоєї луски, і підійму тебе з середини твоїх річок, і всі риби твоїх річок поприліплюються до твоєї луски!
And I will put hooks in your mouth, and the fish of your streams will be hanging from your skin; and I will make you come up out of your streams, with all the fish of your streams hanging from your skin.
καὶ ἐγὼ δώσω παγίδας εἰς τὰς σιαγόνας σου καὶ προσκολλήσω τοὺς ἰχθῦς τοῦ ποταμοῦ σου πρὸς τὰς πτέρυγάς σου καὶ ἀνάξω σε ἐκ μέσου τοῦ ποταμοῦ σου καὶ πάντας τοὺς ἰχθύας τοῦ ποταμοῦ σου
- 5 I вирву тебе й кину в пустиню, тебе та всі риби річок твоїх; ти впадеш на поверхні поля, не будеш згромаджений і не будеш позбираний, для земної звірини та для птаства небесного дам Я на їжу тебе...
And I will let you be in the waste land, you and all the fish of your streams: you will go down on the face of the land; you will not be taken up or put to rest in the earth; I have given you for food to the beasts of the field and the birds of the heaven.
καὶ καταβαλῶ σε ἐν πάντας τοὺς ἰχθύας τοῦ ποταμοῦ σου ἐπὶ πρόσωπον τοῦ πεδίου πεσῆ καὶ οὐ μὴ συναχθῆς καὶ οὐ μὴ περισταλῆς τοῖς θηρίοις τῆς γῆς καὶ τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ δέδωκα σε εἰς κατάβρομα
- 6 І пізнають усі мешканці Єгипту, що Я Господь, бо вони були для Ізраїлевого дому очеретяною палицею.
And it will be clear to all the people of Egypt that I am the Lord, because you have been a false support to the children of Israel.
καὶ γνώσονται πάντες οἱ κατοικοῦντες αἰγύπτον ὅτι ἐγὼ εἰμι κύριος ἀνθ' ὧν ἐγενήθης ῥάβδος καλαμίνη τῷ οἴκῳ ἰσραὴλ
- 7 Коли вони хапались за тебе долонею, ти ламався й роздирав їм усе рамено; а коли вони опиралися на тебе, ти ламався й чинив, що їм тряслися всі стегна.
When they took a grip of you in their hands, you were crushed so that their arms were broken: and when they put their weight on you for support, you were broken and all their muscles gave way.
ὅτε ἐπελάβοντό σου τῇ χειρὶ αὐτῶν ἐθλάσθης καὶ ὅτε ἐπικράτησεν ἐπ' αὐτούς πᾶσα χεὶρ καὶ ὅτε ἐπανεπαύσαντο ἐπὶ σέ συνετρίβης καὶ συνέκλασας αὐτῶν πᾶσαν ὀσφύν
- 8 ¶ Тому так говорить Господь Бог: Ось Я наведу на тебе меч, і витну з-між тебе людину й скотину.
For this cause the Lord has said: See, I am sending a sword on you, cutting off from you man and beast.
διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος ἰδοὺ ἐγὼ ἐπάγω ἐπὶ σέ ῥομφαίαν καὶ ἀπολωῶ ἀνθρώπους ἀπὸ σοῦ καὶ κτήνη

- 9 I стане єгипетський край спустошенням та руїною, і пізнають вони, що Я Господь, за те, що він говорив: Річка моя, і то я її утворив!
And the land of Egypt will be an unpeopled waste; and they will be certain that I am the Lord: because he has said, The Nile is mine, and I made it.
καὶ ἔσται ἡ γῆ αἰγύπτου ἀπόλεια καὶ ἔρημος καὶ γνώσονται ὅτι ἐγὼ εἰμι κύριος ἀντὶ τοῦ λέγειν σε οἱ ποταμοὶ ἐμοὶ εἰσιν καὶ ἐγὼ ἐποίησα αὐτούς
- 10 Тому ось Я проти тебе та проти річок твоїх, і оберну єгипетський край на поруйновані руїни, на спустошення від Мігдолу аж до Севене, і аж до границі Етіопії,
See, then, I am against you and against your streams, and I will make the land of Egypt an unpeopled waste, from Migdol to Syene, even as far as the edge of Ethiopia.
διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ ἐπὶ σὲ καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς ποταμούς σου καὶ δώσω γῆν αἰγύπτου εἰς ἔρημον καὶ ῥομφαίαν καὶ ἀπόλειαν ἀπὸ μαγδόλου καὶ συήνης καὶ ἕως ὀρίων αἰθιόπων
- 11 не перейде по ньому нога людська, і нога звірини не перейде по ньому, і не буде він замешканий сорок років...
No foot of man will go through it and no foot of beast, and it will be unpeopled for forty years.
οὐ μὴ διέλθῃ ἐν αὐτῇ ποὺς ἀνθρώπου καὶ ποὺς κτήνους οὐ μὴ διέλθῃ αὐτήν καὶ οὐ κατοικηθήσεται τεσσαράκοντα ἔτη
- 12 I оберну Я єгипетський край на спустошення серед спустошених країв, а його міста серед поруйнованих міст будуть спустошенням сорок років, і розпоршу Єгипет серед народів, і по розсипаю їх по краях...
I will make the land of Egypt a waste among the countries which are made waste, and her towns will be unpeopled among the towns which have been made waste, for forty years: and I will send the Egyptians in flight among the nations and wandering through the countries.
καὶ δώσω τὴν γῆν αὐτῆς ἀπόλειαν ἐν μέσῳ γῆς ἡρημομένης καὶ αἱ πόλεις αὐτῆς ἐν μέσῳ πόλεων ἡρημομένων ἔσονται τεσσαράκοντα ἔτη καὶ διασπερῶ αἰγύπτου ἐν τοῖς ἔθνεσιν καὶ λικμήσω αὐτοὺς εἰς τὰς χώρας
- 13 Бо так говорить Господь Бог: Наприкінці сорока років позбираю Єгипет з-між народів, де вони були розпоршені.
For this is what the Lord has said: At the end of forty years I will get the Egyptians together from the peoples where they have gone in flight:
τάδε λέγει κύριος μετὰ τεσσαράκοντα ἔτη συνάξω τοὺς αἰγυπτίους ἀπὸ τῶν ἐθνῶν οὓς διεσκορπίσθησαν ἐκεῖ
- 14 I верну долю Єгипту, і верну їх до краю Патрос, до краю їхнього походження, і вони будуть там царством слабим.
I will let the fate of Egypt be changed, and will make them come back into the land of Pathros, into the land from which they came; and there they will be an unimportant kingdom.
καὶ ἀποστρέψω τὴν αἰχμαλωσίαν τῶν αἰγυπτίων καὶ κατοικήσω αὐτούς ἐν γῇ παθουρης ἐν τῇ γῇ ὅθεν ἐλήμφθησαν καὶ ἔσται ἀρχὴ ταπεινῆ
- 15 З-поміж царств воно буде найнижче, і не підійметься вже понад народами, і поменшу їх, щоб не панували над народами.
It will be the lowest of the kingdoms, and never again will it be lifted up over the nations: I will make them small, so that they may not have rule over the nations.
παρὰ πάσας τὰς ἀρχάς οὐ μὴ ὑψωθῆ ἔτι ἐπὶ τὰ ἔθνη καὶ ὀλιγοστοὺς αὐτούς ποιήσω τοῦ μὴ εἶναι αὐτούς πλείονας ἐν τοῖς ἔθνεσιν
- 16 I не буде вже воно для Ізраїлевого дому надією, яка пригадувала б беззаконня, коли вони, зверталися до нього. I пізнають вони що Я Господь Бог!
And Egypt will no longer be the hope of the children of Israel, causing sin to come to mind when their eyes are turned to them: and they will be certain that I am the Lord.
καὶ οὐκέτι ἔσονται τῷ οἴκῳ ἰσραὴλ εἰς ἐλπίδα ἀναμνησκούσαν ἀνομίαν ἐν τῷ αὐτοῦς ἀκολουθήσαι ὀπίσω αὐτῶν καὶ γνώσονται ὅτι ἐγὼ εἰμι κύριος
- 17 ¶ I сталося за двадцятого й сьомого року, першого місяця, першого дня місяця, було мені слово Господнє таке:
Now in the twenty-seventh year, in the first month, on the first day of the month, the word of the Lord came to me, saying,
καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἑβδόμῳ καὶ εἰκοστῷ ἔτει μὲν τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς με λέγων
- 18 Сину людський, Навуходоносор, цар вавилонський, змусив свос військо робити велику працю проти Тиру. Кожна голова вилісила, і всяке рамено витерте, та нема нагороди ані йому , ані війську його від Тиру за ту працю, яку він робив проти нього.
Son of man, Nebuchadrezzar, king of Babylon, made his army do hard work against Tyre, and the hair came off every head and every arm was rubbed smooth: but he and his army got no payment out of Tyre for the hard work which he had done against it.
οὐκ ἐπὶ ἀνθρώπου ναβουχοδοносор βασιλεὺς βαβυλῶνος κατεδουλώσατο αὐτοῦ τὴν δύναμιν δουλεία μεγάλη ἐπὶ τύρου πᾶσα κεφαλὴ φαλακρὰ καὶ πᾶς ὄμος μαδῶν καὶ μισθὸς οὐκ ἐγενήθη αὐτῷ καὶ τῇ δυνάμει αὐτοῦ ἐπὶ τύρου καὶ τῆς δουλείας ἧς ἐδούλευσαν ἐπ' αὐτήν
- 19 Тому так говорить Господь Бог: Ось Я дам Навуходоносорові, цареві вавилонському, єгипетську землю, і він забере багатство її, і ограбує грабунком її, і забере її здобиччю, і вона ста не нагородою для війська його.
For this cause the Lord has said: See, I am giving the land of Egypt to Nebuchadrezzar, king of Babylon: he will take away her wealth, and take her goods by force and everything which is there; and this will be the payment for his army.
τάδε λέγει κύριος κύριος ἰδοὺ δίδωμι τῷ ναβουχοδοносор βασιλεῖ βαβυλῶνος γῆν αἰγύπτου καὶ προνομεύσει τὴν προνομήν αὐτῆς καὶ σκυλεύσει τὰ σκῦλα αὐτῆς καὶ ἔσται μισθὸς τῇ δυνάμει αὐτοῦ
- 20 За працю його, яку він робив у ній, Я даю йому єгипетську землю, бо вони це зробили Мені, говорить Господь Бог.
I have given him the land of Egypt as the reward for his hard work, because they were working for me, says the Lord.
ἀντὶ τῆς λειτουργίας αὐτοῦ ἧς ἐδούλευσεν ἐπὶ τύρον δέδωκα αὐτῷ γῆν αἰγύπτου τάδε λέγει κύριος κύριος

- 21 Того дня вирощу рога Ізраїлевому домові, а тобі відкрию уста серед них. І вони пізнають, що Я Господь.
In that day I will make a horn put out buds for the children of Israel, and I will let your words come freely among them, and they will be certain that I am the Lord.
ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἀνατελεῖ κέρας παντὶ τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ καὶ σοὶ δώσω στόμα ἀνεφγμένον ἐν μέσῳ αὐτῶν καὶ γνώσονται ὅτι ἐγὼ εἰμι κύριος
- 1 ¶ І було мені слово Господнє таке:
The word of the Lord came to me again, saying,
καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς με λέγων
- 2 Сину людський, пророкуй, і скажеш: Так говорить Господь Бог: Голосить Ой! цього дня!
Son of man, be a prophet, and say, These are the words of the Lord: Give a cry, Aha, for the day!
οὐὲ ἀνθρώπου προφήτευσον καὶ εἰπὸν τάδε λέγει κύριος ὁ ὢ ἡ ἡμέρα
- 3 Бо близький день, і близький день Господній, день хмарний, настане час народів!
For the day is near, the day of the Lord is near, a day of cloud; it will be the time of the nations.
ὅτι ἐγγὺς ἡ ἡμέρα τοῦ κυρίου ἡμέρα πέρας ἐθνῶν ἔσται
- 4 І прийде меч на Єгипет, і буде тремтіння в Етіопії, коли будуть падати забиті в Єгипті, і заберуть багатство його, і будуть розбиті основи його.
And a sword will come on Egypt, and cruel pain will be in Ethiopia, when they are falling by the sword in Egypt; and they will take away her wealth and her bases will be broken down.
καὶ ἔξει μάχαιρα ἐπ' αἰγυπτίους καὶ ἔσται ταραχὴ ἐν τῇ αἰθιοπία καὶ πεσοῦνται τετραυματισμένοι ἐν αἰγύπτῳ καὶ συμπεσεῖται αὐτῆς τὰ θεμέλια
- 5 Куш, і Пут, і Луд, і ввесь помішаний народ, і Кув, і сини землі заповіту попадають з ними від меча.
Ethiopia and Put and Lud and all the mixed people and Libya and the children of the land of the Cherethites will all be put to death with them by the sword.
πέρσαι καὶ κρήτες καὶ λυδοὶ καὶ λίβυες καὶ πάντες οἱ ἐπίμκτοι καὶ τῶν υἱῶν τῆς διαθήκης μου μαχαίρα πεσοῦνται ἐν αὐτῇ
- 6 Так говорить Господь: І попадають підпори Єгипту, і так упаде гордия сили його, від Мігдолу аж до Севене, від меча попадають у нього, говорить Господь Бог.
This is what the Lord has said: The supporters of Egypt will have a fall, and the pride of her power will come down: from Migdol to Syene they will be put to the sword in it, says the Lord.
καὶ πεσοῦνται τὰ ἀντιστήρίγματα αἰγύπτου καὶ καταβήσεται ἡ ὕβρις τῆς ἰσχύος αὐτῆς ἀπὸ μαγδόλου ἕως συήνης μαχαίρα πεσοῦνται ἐν αὐτῇ λέγει κύριος
- 7 І буде він спустошений серед попустошених країв, а міста його будуть серед міст поруйнованих.
And she will be made waste among the countries which have been made waste, and her towns will be among the towns which are unpeopled.
καὶ ἐρημωθήσεται ἐν μέσῳ χωρῶν ἡρημωμένων καὶ αἱ πόλεις αὐτῶν ἐν μέσῳ πόλεων ἡρημωμένων ἔσονται
- 8 І пізнають вони, що Я Господь, коли Я дам огонь на Єгипет, і будуть поторошені всі, хто йому помагас.
And they will be certain that I am the Lord, when I have put a fire in Egypt and all her helpers are broken.
καὶ γνώσονται ὅτι ἐγὼ εἰμι κύριος ὅταν δῶ πῦρ ἐπ' αἰγυπτον καὶ συντριβῶσι πάντες οἱ βοηθοῦντες αὐτῇ
- 9 Того дня повиходять посланці з-перед Мого лица на кораблях, щоб налякати безпечну Етіопію, і буде через них жах, як у день Єгипту, бо це ось надходить!
In that day men will go out quickly to take the news, causing fear in untroubled Ethiopia; and bitter pain will come on them as in the day of Egypt; for see, it is coming.
ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξελεύσονται ἄγγελοι σπεύδοντες ἀφανίσει τὴν αἰθιοπιαν καὶ ἔσται ταραχὴ ἐν αὐτοῖς ἐν τῇ ἡμέρᾳ αἰγύπτου ὅτι ἰδοὺ ἦκε
- 10 Так говорить Господь Бог: І Я зроблю кінець єгипетському многолюдству рукою Навуходоносора, вавилонського царя.
This is what the Lord has said: I will put an end to great numbers of the people of Egypt by the hand of Nebuchadrezzar, king of Babylon.
τάδε λέγει κύριος κύριος καὶ ἀπολῶ πλήθος αἰγυπτίων διὰ χειρὸς ναβουχοδονοσορ βασιλέως βαβυλῶνος
- 11 Він та народ його з ним, насильники людей, будуть спроваджені знищити землю, і вони повитягують мечі свої на Єгипет, і наповнять край побитими!
He and the people with him, causing fear among the nations, will be sent for the destruction of the land; their swords will be let loose against Egypt and the land will be full of dead.
αὐτοῦ καὶ τοῦ λαοῦ αὐτοῦ λοιμοὶ ἀπὸ ἐθνῶν ἀπεσταλμένοι ἀπολέσει τὴν γῆν καὶ ἐκκενώσουσιν πάντες τὰς μαχαίρας αὐτῶν ἐπ' αἰγυπτον καὶ πλησθήσεται ἡ γῆ τραυματιῶν
- 12 І оберну Я річки на суходіл, і передам землю в руку злочинців, і спустошу край та все, що в ньому, рукою чужих. Я, Господь, це сказав!
And I will make the Nile streams dry, and will give the land into the hands of evil men, causing the land and everything in it to be wasted by the hands of men from a strange country: I the Lord have said it.
καὶ δώσω τοὺς ποταμοὺς αὐτῶν ἐρήμους καὶ ἀπολῶ τὴν γῆν καὶ τὸ πλήρωμα αὐτῆς ἐν χερσὶν ἀλλοτριῶν ἐγὼ κύριος λελάληκα

- 13 Так говорить Господь Бог: I повигублюю божків, і зроблю кінець бовванам з Нофу, і не буде вже князів в єгипетському краї, і дам пострах на єгипетську землю.
This is what the Lord has said: In addition to this, I will give up the images to destruction and put an end to the false gods in Noph; never again will there be a ruler in the land of Egypt: and I will put a fear in the land of Egypt.
ὅτι τάδε λέγει κύριος κύριος καὶ ἀπολῶ μεγιστάνας ἀπὸ μέμφεως καὶ ἄρχοντας ἐκ γῆς αἰγύπτου καὶ οὐκ ἔσονται ἔτι
- 14 I Патрос спустошу, і дам огонь у Цоан, і буду виконувати присуди в Но.
And I will make Pathros a waste, and put a fire in Zoan, and send my punishments on No.
καὶ ἀπολῶ γῆν παθουρης καὶ δώσω πῦρ ἐπὶ τάνιν καὶ ποιήσω ἐκδίκησιν ἐν διοσπόλει
- 15 I вилию Я гнів Свій на Сіна, твердиню єгипетську, і витну многолюдство Но.
I will let loose my wrath on Sin, the strong place of Egypt, cutting off the mass of the people of No.
καὶ ἐκχεῶ τὸν θυμὸν μου ἐπὶ σάιν τὴν ἰσχὴν αἰγύπτου καὶ ἀπολῶ τὸ πλῆθος μέμφεως
- 16 I пошлю Я огонь на Єгипет, сильно буде корчитись Сін, а Но буде проламаний, а на Ноф нападуть вороги вдень.
And I will put a fire in Egypt; Syene will be twisting in pain, and No will be broken into, as by the onrush of waters.
καὶ δώσω πῦρ ἐπ' αἴγυπτον καὶ ταραχὴν ταραχθήσεται σὴν καὶ ἐν διοσπόλει ἔσται ἔκρηγμα καὶ διαχυθήσεται ὕδατα
- 17 Юнаки Авену та Пі-Бесету попадають від меча, а інші підуть у полон.
The young men of On and Pi-beseth will be put to the sword: and these towns will be taken away prisoners.
νεανίσκοι ἡλίου πόλεως καὶ βουβάστου ἐν μαχαίρα πεσοῦνται καὶ αἱ γυναῖκες ἐν αἰχμαλωσίᾳ πορεύσονται
- 18 А в Тахпанхесі потемніє день, коли Я ламатиму там єгипетські ярма, і скінчиться в ньому пиха сили його. Самого його хмара закрис, а його дочки підуть у полон...
And at Tehaphnehes the day will become dark, when the yoke of Egypt is broken there, and the pride of her power comes to an end: as for her, she will be covered with a cloud, and her daughters will be taken away prisoners.
καὶ ἐν ταφνας συσκοτάσει ἡ ἡμέρα ἐν τῷ συντρίψαι με ἐκεῖ τὰ σκῆπτρα αἰγύπτου καὶ ἀπολείται ἐκεῖ ἡ ὕβρις τῆς ἰσχύος αὐτῆς καὶ αὐτὴν νεφέλη καλύψει καὶ αἱ θυγατέρες αὐτῆς αἰχμάλωτοι ἀχθήσονται
- 19 I буду виконувати присуди над Єгиптом, і вони пізнають, що Я Господь!
And I will send my punishments on Egypt: and they will be certain that I am the Lord.
καὶ ποιήσω κρίμα ἐν αἰγύπτῳ καὶ γνῶσονται ὅτι ἐγὼ εἰμι κύριος
- 20 ¶ I сталося, за одинадцятого року, першого місяця, сьомого дня місяця, було мені слово Господнє таке:
Now in the eleventh year, in the first month, on the seventh day of the month, the word of the Lord came to me, saying,
καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἑνδεκάτῳ ἔτει ἐν τῷ πρώτῳ μηνὶ ἑβδόμῃ τοῦ μηνὸς ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς με λέγων
- 21 Сину людський, Я зламав рамено фараона, єгипетського царя, і ось воно не буде перев'язане, щоб дати ліки, щоб покласти пов'язку, щоб обвинути його, і щоб зміцнити його вхопити ся за меча.
Son of man, the arm of Pharaoh, king of Egypt, has been broken by me, and no band has been put round it to make it well, no band has been twisted round it to make it strong for gripping the sword.
οὐκ ἀνθρώπου τοὺς βραχίονας φαραῶ βασιλέως αἰγύπτου συνέτριψα καὶ ἰδοὺ οὐ κατεδέθη τοῦ δοθῆναι ἴασιν τοῦ δοθῆναι ἐπ' αὐτὸν μάλαγμα τοῦ δοθῆναι ἰσχὴν ἐπιλαβέσθαι μαχαίρας
- 22 Тому так говорить Господь Бог: Ось Я на фараона, єгипетського царя, і поламаю рамена його, те дуже та те зламане, і викину меча з його руки.
For this cause the Lord has said: See, I am against Pharaoh, king of Egypt, and by me his strong arm will be broken; and I will make the sword go out of his hand.
διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος κύριος ἰδοὺ ἐγὼ ἐπὶ φαραῶ βασιλέα αἰγύπτου καὶ συντρίψω τοὺς βραχίονας αὐτοῦ τοὺς ἰσχυροὺς καὶ τοὺς τεταμένους καὶ καταβαλῶ τὴν μάχαιραν αὐτοῦ ἐκ τῆς χειρὸς αὐτοῦ
- 23 I розпорощу Єгипет серед народів, і порозсипаю їх по краях.
And I will send the Egyptians in flight among the nations and wandering through the countries.
καὶ διασπερῶ αἰγυπτον εἰς τὰ ἔθνη καὶ λικμήσω αὐτοὺς εἰς τὰς χώρας
- 24 I зміцню рамена вавилонського царя, і дам меча Свого в його руку, і зламаю Я фараонові рамена, і він буде стогнати стогоном проколеного перед ним.
And I will make the arms of the king of Babylon strong, and will put my sword in his hand: but Pharaoh's arms will be broken, and he will give cries of pain before him like the cries of a man wounded to death.
καὶ κατισχύσω τοὺς βραχίονας βασιλέως βαβυλωνος καὶ δώσω τὴν ῥομφαίαν μου εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ καὶ ἐπάξει αὐτὴν ἐπ' αἰγυπτον καὶ προνομεύσει τὴν προνομὴν αὐτῆς καὶ σκυλεύσει τὰ σκῆλα αὐτῆς

- 25 **I зміцню Я рамена вавилонського царя, а фараонові рамена опадуть. І пізнають вони, що Я Господь, коли Я дам Свого меча в руку вавилонського царя, і простягну його на єгипетську землю.**
And I will make the arms of the king of Babylon strong, and the arms of Pharaoh will be hanging down; and they will be certain that I am the Lord, when I put my sword into the hand of the king of Babylon and it is stretched out against the land of Egypt.
καὶ ἐνισχύσω τοὺς βραχίονας βασιλέως βαβυλῶνος οἱ δὲ βραχίονες φαραῶ πεσοῦνται καὶ γνώσονται ὅτι ἐγὼ εἰμι κύριος ἐν τῷ δοῦναι τὴν ῥομφαίαν μου εἰς χεῖρας βασιλέως βαβυλῶνος καὶ ἐκτενεῖ αὐτὴν ἐπὶ γῆν αἰγύπτου
- 26 **І розпорошу Єгипет серед народів, і порозсипаю їх по краях. І пізнають вони, що Я Господь!**
And I will send the Egyptians in flight among the nations and wandering through the countries; and they will be certain that I am the Lord.
καὶ διασπερώ αἰγύπτον εἰς τὰ ἔθνη καὶ λικμήσω αὐτοὺς εἰς τὰς χώρας καὶ γνώσονται πάντες ὅτι ἐγὼ εἰμι κύριος
- 1 **¶ І сталося за одинадцятого року, третього місяця, першого дня місяця, було мені слово Господнє таке:**
Now in the eleventh year, in the third month, on the first day of the month, the word of the Lord came to me, saying,
καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἑνδεκάτῳ ἔτει ἐν τῷ τρίτῳ μηνὶ μὲν τοῦ μηνὸς ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς με λέγων
- 2 **Сину людський, скажи фараонові, цареві єгипетському, та до його многолюдства: До кого ти вподоблюєшся в своїй величі?**
Son of man, say to Pharaoh, king of Egypt, and to his people; Whom are you like in your great power?
υἱὲ ἀνθρώπου εἰπὸν πρὸς φαραῶ βασιλέα αἰγύπτου καὶ τῷ πλήθει αὐτοῦ τίμι ὁμοίωσας σεαυτὸν ἐν τῷ ὕψει σου
- 3 **Ось Ашшур, кедр на Ливані, з прекрасними галузками, з гінистою гушавиною, і високорослий, і аж між хмарами буде верховіття його.**
See, a pine-tree with beautiful branches and thick growth, giving shade and very tall; and its top was among the clouds.
ἰδοὺ ἄσσυρ κυπάρισσος ἐν τῷ λιβάνῳ καὶ καλὰς ταῖς παραφυάσιν καὶ ὑψηλὸς τῷ μεγέθει εἰς μέσον νεφελῶν ἐγένετο ἡ ἀρχὴ αὐτοῦ
- 4 **Води його виховали, безодня його викохала, він річки свої попровадив навколо свого насадження, а канали свої посилав до всіх дерев польових.**
It got strength from the waters and the deep made it tall: its streams went round about its planted land and it sent out its waterways to all the trees of the field.
ὑδὼρ ἐξέθρεψεν αὐτόν ἡ ἄβυσσος ὕψωσεν αὐτόν τοὺς ποταμοὺς αὐτῆς ἤγαγεν κύκλῳ τῶν φυτῶν αὐτοῦ καὶ τὰ συστήματα αὐτῆς ἐξαπέστειλεν εἰς πάντα τὰ ξύλα τοῦ πεδίου
- 5 **Тому його зрієт став вищий від усіх польових дерев, і помножилися галузки його, і від великої води його віття повидовжувалось, коли вигнався він.**
In this way it became taller than all the trees of the field; and its branches were increased and its arms became long because of the great waters.
ἔνεκεν τούτου ὑψώθη τὸ μέγεθος αὐτοῦ παρὰ πάντα τὰ ξύλα τοῦ πεδίου καὶ ἐπλατύνθησαν οἱ κλάδοι αὐτοῦ ἀφ' ὑδάτος πολλοῦ
- 6 **В його віттях кублилося все птаство небесне, а під його галузками родилася всяка польова звірина, а в його тіні сиділи всі численні народи.**
In its branches all the birds of heaven came to rest, and under its arms all the beasts of the field gave birth to their young, and great nations were living in its shade.
ἐν ταῖς παραφυάσιν αὐτοῦ ἐνόσσευσαν πάντα τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ὑποκάτω τῶν κλάδων αὐτοῦ ἐγεννῶσαν πάντα τὰ θηρία τοῦ πεδίου ἐν τῇ σκιᾷ αὐτοῦ κατέκησεν πᾶν πλῆθος ἐθνῶν
- 7 **І був він уродливий висотою свого зросту, довготою галузок своїх, бо його корінь був при великих водах.**
So it was beautiful, being so tall and its branches so long, for its root was by great waters.
καὶ ἐγένετο καλὸς ἐν τῷ ὕψει αὐτοῦ διὰ τὸ πλῆθος τῶν κλάδων αὐτοῦ ὅτι ἐγενήθησαν αἱ ρίζαι αὐτοῦ εἰς ὑδὼρ πολὺ
- 8 **Кедри в Божому садку не були рівні йому, кипариси не були подібні до галузок його, а платани не були, як його віття. Жодне дерево в Божому садку не було подібне до нього красою своєю!**
No cedars were equal to it in the garden of God; the fir-trees were not like its branches, and plane-trees were as nothing in comparison with its arms; no tree in the garden of God was so beautiful.
κυπάρισσοι τοιαῦται οὐκ ἐγενήθησαν ἐν τῷ παραδείσῳ τοῦ θεοῦ καὶ πίτυες οὐχ ὅμοιαι ταῖς παραφυάσιν αὐτοῦ καὶ ἐλάται οὐκ ἐγένοντο ὅμοιαι τοῖς κλάδοις αὐτοῦ πᾶν ξύλον ἐν τῷ παραδείσῳ τοῦ θεοῦ οὐχ ὁμοιώθη αὐτῷ ἐν τῷ κάλλει αὐτοῦ
- 9 **Я оздобив його ряснотою галузок його, і йому зазрили всі еденські дерева, що в Божому садку.**
I made it beautiful with its mass of branches: so that all the trees in the garden of God were full of envy of it.
διὰ τὸ πλῆθος τῶν κλάδων αὐτοῦ καὶ ἐζήλωσεν αὐτὸν τὰ ξύλα τοῦ παραδείσου τῆς τρυφῆς τοῦ θεοῦ
- 10 **¶ Тому так сказав Господь Бог: За те, що ти повищися зростом, і дав верховіття своє аж між хмари, і повищилося серце його, коли він став високим,**
For this cause the Lord has said: Because he is tall, and has put his top among the clouds, and his heart is full of pride because he is so high,
διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος ἄνθ' ὃν ἐγένου μέγας τῷ μεγέθει καὶ ἔδωκας τὴν ἀρχὴν σου εἰς μέσον νεφελῶν καὶ εἶδον ἐν τῷ ὑψωθῆναι αὐτόν
- 11 **то дай його в руку сильного з народів, він конче зробить йому за його беззаконня, за це Я вигнав його!**
I have given him up into the hands of a strong one of the nations; he will certainly give him the reward of his sin, driving him out.
καὶ παρέδωκα αὐτόν εἰς χεῖρας ἄρχοντος ἐθνῶν καὶ ἐποίησεν τὴν ἀπόλειαν αὐτοῦ

- 12 **I** витягли його чужі, насильники народів, і повідкидали його. На гори й на всі долини попадали галузки його, і було поламано віття його по всіх потоках землі, а всі народи землі повиходили з тіні його й покинули його.
And men from strange lands, who are to be feared among the nations, after cutting him off, have let him be: on the mountains and in all the valleys his branches have come down; his arms are broken by all the waterways of the land; and all the peoples of the earth have gone from his shade, and have let him be.
 και ἐξωλέθρευσαν αὐτὸν ἀλλότριοι λοιμοὶ ἀπὸ ἔθνῶν καὶ κατέβαλον αὐτὸν ἐπὶ τῶν ὄρεων ἐν πάσαις ταῖς φάραγξιν ἔπεσαν οἱ κλάδοι αὐτοῦ καὶ συνετρίβη τὰ στελέχη αὐτοῦ ἐν παντὶ πεδίῳ τῆς γῆς καὶ αἱ κατέβησαν ἀπὸ τῆς σκέπης αὐτῶν πάντες οἱ λαοὶ τῶν ἔθνῶν καὶ ἠδάφισαν αὐτόν
- 13 **Над** його руїнами пробувало все небесне птаство, а при галузях його була всяка польова звірина,
All the birds of heaven have come to rest on his broken stem where it is stretched on the earth, and all the beasts of the field will be on his branches:
 ἐπὶ τὴν πτῶσιν αὐτοῦ ἀνεπαύσαντο πάντα τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἐπὶ τὰ στελέχη αὐτοῦ ἐγένοντο πάντα τὰ θηρία τοῦ ἀγροῦ
- 14 **щоб** не повищувалися своїм зростом усі дерева при воді, і не давали свого верховіття поміж хмари, і не ставали у своїй величі сильні між ними, що п'ють воду, бо всі вони віддані смерті до підземного краю серед людських синів, до тих, хто сходять до могили.
In order that no trees by the waters may be lifted up in their growth, putting their tops among the clouds; and that no trees which are watered may take their place on high: for they are all given up to death, to the lowest parts of the earth among the children of men, with those who go down to the underworld.
 ὅπως μὴ ὑψωθῶσιν ἐν τῇ μεγεθῆι αὐτῶν πάντα τὰ ξύλα τὰ ἐν τῇ ὕδατι καὶ οὐκ ἔδοκαν τὴν ἀρχὴν αὐτῶν εἰς μέσον νεφελῶν καὶ οὐκ ἔστησαν ἐν τῇ ὑψει αὐτῶν πρὸς αὐτὰ πάντες οἱ πίνοντες ὕδωρ πάντες ἐδόθησαν εἰς θάνατον εἰς γῆς βάθος ἐν μέσῳ υἰῶν ἀνθρώπων πρὸς καταβαίνοντας εἰς βόθρον
- 15 **Так** говорить Господь Бог: Того дня, коли він зійшов до шеолу, учинив Я жалобу, закрив над ними безодню, затримав його річки, і була стримана велика вода, і затемнив над ним Лівана, а всі польові дерева помліли над ним.
This is what the Lord has said: The day when he goes down to the underworld, I will make the deep full of grief for him; I will keep back her streams and the great waters will be stopped: I will make Lebanon dark for him, and all the trees of the field will be feeble because of him.
 τάδε λέγει κύριος κύριος ἐν ἡμέρᾳ κατέβη εἰς ἄδου ἐπένησεν αὐτὸν ἡ ἄβυσσος καὶ ἐπέστησα τοὺς ποταμοὺς αὐτῆς καὶ ἐκόλυσα πλῆθος ὕδατος καὶ ἐσκότασεν ἐπ' αὐτὸν ὁ λίβανος πάντα τὰ ξύλα τοῦ πεδίου ἐπ' αὐτῷ ἐξελύθησαν
- 16 **Від** гуку упадку його Я вчинив тремтячими народи, коли Я низив його до шеолу з тими, що сходять до гробу. І потішилися в підземному краї всі еденські дерева, добірне та добре Ліванське, всі, що п'ють воду.
I will send shaking on the nations at the sound of his fall, when I send him down to the underworld with those who go down into the deep: and on earth they will be comforting themselves, all the trees of Eden, the best of Lebanon, even all the watered ones.
 ἀπὸ τῆς φωνῆς τῆς πτώσεως αὐτοῦ ἐσεισθήσονται τὰ ἔθνη ὅτε καταβίβασον αὐτὸν εἰς ἄδου μετὰ τῶν καταβαίνόντων εἰς λάκκον καὶ παρεκάλουν αὐτὸν ἐν γῆ πάντα τὰ ξύλα τῆς τρυφῆς καὶ τὰ ἐκλεκτὰ τοῦ λιβάνου πάντα τὰ πίνοντα ὕδωρ
- 17 **Також** вони зійшли з ними до шеолу, до побитих мечем, що сиділи, як його помічники, в його тіні серед народів.
And they will go down with him to the underworld, to those who have been put to the sword; even those who were his helpers, living under his shade among the nations
 καὶ γὰρ αὐτοὶ κατέβησαν μετ' αὐτοῦ εἰς ἄδου ἐν τοῖς τραυματίαις ἀπὸ μαχαίρας καὶ τὸ σπέρμα αὐτοῦ οἱ κατοικοῦντες ὑπὸ τὴν σκέπην αὐτοῦ ἐν μέσῳ τῆς ζωῆς αὐτῶν ἀπόλονται
- 18 **До** кого став ти так подібний у славі та в великості серед еденських дерев? І будеш ти знижений з еденськими деревами до підземного краю, посеред необрізанців будеш лежати з пробитими мечем. Це фараон та все многолюдство його, говорить Господь Бог.
Whom then are you like? for you will be sent down with the trees of Eden into the lowest parts of the earth: there you will be stretched out among those without circumcision, with those who were put to the sword. This is Pharaoh and all his people, says the Lord.
 τίνι ὁμοιωθήσῃ κατάβηθι καὶ καταβιβάσθητι μετὰ τῶν ξύλων τῆς τρυφῆς εἰς γῆς βάθος ἐν μέσῳ ἀπεριτιμῆτων κοιμηθήσῃ μετὰ τραυματιῶν μαχαίρας οὕτως φαραὼ καὶ τὸ πλῆθος τῆς ἰσχύος αὐτοῦ λέγει κύριος κύριος
- 1 **¶** І сталося за дванадцятого року, дванадцятого місяця, третього дня місяця, було мені слово Господнє таке:
And it came about in the twelfth year, in the twelfth month, on the first day of the month, that the word of the Lord came to me, saying,
 καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἑνδεκάτῳ ἔτει ἐν τῷ δωδεκάτῳ μηνὶ μιᾶς τοῦ μηνὸς ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς με λέγων
- 2 **Сину** людський, здійми пісню жалобную на фараона, єгипетського царя, та й скажеш йому: Левчуківі з народів подібний ти був, а тепер ти мов морська потвора, виприскуєш воду по ріках своїх, і скаламучуєш воду ногами своїми, болотиш ти їхні річки!
Son of man, make a song of grief for Pharaoh, king of Egypt, and say to him, Young lion of the nations, destruction has come on you; and you were like a sea-beast in the seas, sending out bursts of water, troubling the waters with your feet, making their streams dirty.
 υἱὲ ἀνθρώπου λαβὲ θρήνον ἐπὶ φαραὼ βασιλέα αἰγύπτου καὶ ἐρεῖς αὐτῷ λέοντι ἔθνῶν ὁμοιωθήσῃ καὶ σὺ ὡς δράκων ὁ ἐν τῇ θαλάσῃ καὶ ἐκεράτιζες τοῖς ποταμοῖς σου καὶ ἐτάρασες ὕδωρ τοῖς ποσὶν σου καὶ κατεπάτεες τοὺς ποταμοὺς σου

- 3 Отак Господь Бог промовляє: Але сітку Свою розтягну Я на тебе через збори численних народів, і тебе Своїм неводом витягну!
This is what the Lord has said: My net will be stretched out over you, and I will take you up in my fishing-net.
τάδε λέγει κύριος καὶ περιβαλῶ ἐπὶ σὲ δίκτυα λαῶν πολλῶν καὶ ἀνάξω σε ἐν τῷ ἀγκίστρῳ μου
- 4 I викину зразу на землю тебе, і кину тебе Я на поле широке, і над тобою спочине всяке птаство небесне, і тобою насичу звірину всієї землі...
And I will let you be stretched on the land; I will send you out violently into the open field; I will let all the birds of heaven come to rest on you and will make the beasts of all the earth full of you.
καὶ ἐκτενῶ σε ἐπὶ τὴν γῆν πεδία πλησθήσεται σου καὶ ἐπικαθιῶ ἐπὶ σὲ πάντα τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἐμπλήσω ἐκ σοῦ πάντα τὰ θηρία πάσης τῆς γῆς
- 5 I дам твоє м'ясо на гори, а трупом твоїм Я долини наповню...
And I will put your flesh on the mountains, and make the valleys full of your blood.
καὶ δώσω τὰς σάρκας σου ἐπὶ τὰ ὄρη καὶ ἐμπλήσω ἀπὸ τοῦ αἱματός σου
- 6 I землю, де пливаш ти, аж до гір напою її кров'ю твоєю, тобою наповняться річища...
And the land will be watered with your blood, and the waterways will be full of you.
καὶ ποτισθήσεται ἡ γῆ ἀπὸ τῶν προχωρημάτων σου ἀπὸ τοῦ πλήθους σου ἐπὶ τῶν ὀρέων φάραγγας ἐμπλήσω ἀπὸ σοῦ
- 7 А коли Я тебе погашу, то небо закрию, а зорі його позатемнюю, сонце хмарою вкрию його, а місяць не буде світити свого світла...
And when I put out your life, the heaven will be covered and its stars made dark; I will let the sun be covered with a cloud and the moon will not give her light.
καὶ κατακαλύψω ἐν τῷ σβεσθῆναι σε οὐρανὸν καὶ συσκοτάσω τὰ ἄστρα αὐτοῦ ἥλιον ἐν νεφέλῃ καλύψω καὶ σελήνη οὐ μὴ φάνη τὸ φῶς αὐτῆς
- 8 Всі світила, що світять на небі, позатемнюю їх над тобою, і дам темноту понад краєм твоїм, говорить Господь Бог!
All the bright lights of heaven I will make dark over you, and put dark night on your land, says the Lord.
πάντα τὰ φαίνοντα φῶς ἐν τῷ οὐρανῷ συσκοτάσουσιν ἐπὶ σέ καὶ δώσω σκότος ἐπὶ τὴν γῆν σου λέγει κύριος κύριος
- 9 I занепокою Я серце численних народів, коли вість рознесу про руїну твою між народами аж до країв, яких ти не знав.
And the hearts of numbers of peoples will be troubled, when I send your prisoners among the nations, into a country which is strange to you.
καὶ παροργιῶ καρδίαν λαῶν πολλῶν ἠνίκα ἂν ἄγω αἰχμαλωσίαν σου εἰς τὰ ἔθνη εἰς γῆν ἣν οὐκ ἔγνως
- 10 I остовпіють численні народи з-за тебе, а їхні царі затремтять через тебе в страху, як буду махати мечем Своїм Я перед їхнім обличчям, і тремтітиме кожен щохвили за душу свою в дні упадку твого...
And I will make a number of peoples overcome with wonder at you, and their kings will be full of fear because of you, when my sword is waved before them: they will be shaking every minute, every man fearing for his life, in the day of your fall.
καὶ στουγνάσουσιν ἐπὶ σέ ἔθνη πολλά καὶ οἱ βασιεῖς αὐτῶν ἐκστάσει ἐκστήσονται ἐν τῷ πέτασθαι τὴν ῥομφαίαν μου ἐπὶ πρόσωπα αὐτῶν προσδεχόμενοι τὴν πτώσιν αὐτῶν ἀφ' ἡμέρας πτώσεώς σου
- 11 Бо так Господь Бог промовляє: Меч царя вавилонського прийде на тебе!
For this is what the Lord has said: The sword of the king of Babylon will come on you.
ὅτι τάδε λέγει κύριος ῥομφαία βασιλέως βαβυλῶνος ἔξει σοι
- 12 Мечами хоробрих Я порозкидаю твоє многолюдство. Усі вони насильники народів, і гордість Єгипту понищать вони, і все многолюдство його буде вигублене...
I will let the swords of the strong be the cause of the fall of your people; all of them men to be feared among the nations: and they will make waste the pride of Egypt, and all its people will come to destruction.
ἐν μαχαίραις γιγάντων καὶ καταβαλῶ τὴν ἰσχύν σου λοιμοὶ ἀπὸ ἐθνῶν πάντες καὶ ἀπολοῦσι τὴν ὕβριν αἰγύπτου καὶ συντριβήσεται πᾶσα ἡ ἰσχύς αὐτῆς
- 13 I вигублю ввесь його скот при водах великих, і не буде вже їх каламутити людська нога, і копито скотини не буде вже їх каламутити.
And I will put an end to all her beasts which are by the great waters, and they will never again be troubled by the foot of man or by the feet of beasts.
καὶ ἀπολῶ πάντα τὰ κτήνη αὐτῆς ἀφ' ὕδατος πολλοῦ καὶ οὐ μὴ ταραξῆ αὐτὸ ἔτι ποὺς ἀνθρώπου καὶ ἰχνος κτηνῶν οὐ μὴ καταπατήσῃ αὐτό
- 14 Тоді їхні води очищу, а їхні річки попроваджу, неначе оливу, говорить Господь Бог.
Then I will make their waters clear and their rivers will be flowing like oil, says the Lord.
οὕτως τότε ἡσυχάσει τὰ ὕδατα αὐτῶν καὶ οἱ ποταμοὶ αὐτῶν ὡς ἔλαιον πορεύσονται λέγει κύριος
- 15 Коли оберну Я єгипетський край на спустошення, і край опустошений буде від усього, що в нім, коли Я поб'ю всіх тих, що замешкують в ньому, то пізнають вони, що Я то Господь!...
When I make Egypt an unpeopled waste, cutting off from the land all the things in it; when I send punishment on all those living in it, then it will be clear to them that I am the Lord.
ὅταν δὲ αἰγύπτου εἰς ἀπώλειαν καὶ ἐρημωθῆ ἡ γῆ σὺν τῇ πληρώσει αὐτῆς ὅταν διασπείρω πάντας τοὺς κατοικοῦντας ἐν αὐτῇ καὶ γνώσονται ὅτι ἐγὼ εἰμι κύριος

- 16 Оце пісня жалобна, і будуть жалобно співати її, дочки народів будуть співати жалобно її, про Єгипет та про все многолюдство його будуть жалобно співати її, говорить Господь Бог.
It is a song of grief, and people will give voice to it, the daughters of the nations will give voice to it, even for Egypt and all her people, says the Lord.
θρηνός ἐστιν καὶ θρηγήσεις αὐτόν καὶ αἱ θυγατέρες τῶν ἐθνῶν θρηγήσουσιν αὐτόν ἐπ' αἴγυπτον καὶ ἐπὶ πᾶσαν τὴν ἰσχὺν αὐτῆς θρηγήσουσιν αὐτήν λέγει κύριος κύριος
- 17 ¶ I сталося за дванадцятого року, п'ятнадцятого дня місяця, було мені слово Господнє таке:
And in the twelfth year, on the fifteenth day of the month, the word of the Lord came to me, saying,
καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ δωδεκάτῳ ἔτει τοῦ πρώτου μηνὸς πεντεκαδεκάτη τοῦ μηνὸς ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς με λέγων
- 18 Сину людський, жалобно заголоси про многолюдство Єгипту, і скинь його, його та дочок потужних народів до підземного краю із тими, хто сходить в могилу!
Son of man, let your voice be loud in sorrow for the people of Egypt and send them down, even you and the daughters of the nations; I will send them down into the lowest parts of the earth, with those who go down into the underworld.
οὐ ἐάνθρωπον θρήνησον ἐπὶ τὴν ἰσχὺν αἰγύπτου καὶ καταβιβάσουσιν αὐτῆς τὰς θυγατέρας τὰ ἔθνη νεκρὰς εἰς τὸ βάθος τῆς γῆς πρὸς τοὺς καταβαίνοντας εἰς βόθρον
- 20 Попадають серед пробитих мечем, меч даний на те, із ним ляжуть його всі народи...
Among those who have been put to the sword: they will give a resting-place with them to all their people.
ἐν μέσῳ τραυματιῶν μαχαίρας πεσοῦνται μετ' αὐτοῦ καὶ κοιμηθήσεται πᾶσα ἡ ἰσχύς αὐτοῦ
- 21 Будуть йому говорити сильніші з хоробрих з-посеред шеолу із помічниками: Посходили, полягали ці необрізанці, побиті мечем:
The strong among the great ones will say to him from the underworld, Are you more beautiful than any? go down, you and your helpers, and take your rest among those without circumcision, and those who have been put to the sword.
καὶ ἐροῦσίν σοι οἱ γίγαντες ἐν βάθει βόθρου γίνου τίνας κρείττων εἶ κατάρηθι καὶ κοιμήθητι μετὰ ἀπεριτμητῶν ἐν μέσῳ τραυματιῶν μαχαίρας
- 22 Там Ашшур і всі збори його, навколо нього гроби його, всі побиті вони, від меча всі попадали,
There is Asshur and all her army, round about her last resting-place: all of them put to death by the sword:
ἐκεῖ αἰσσοῦρ καὶ πᾶσα ἡ συναγωγὴ αὐτοῦ πάντες τραυματία ἐκεῖ ἐδόθησαν καὶ ἡ ταφὴ αὐτῶν ἐν βάθει βόθρου καὶ ἐγενήθη ἡ συναγωγὴ αὐτοῦ περικύκλω τοῦ μνήματος αὐτοῦ πάντες οἱ τραυματία οἱ πεπτωκότες μαχαίρα
- 23 що були його гроби найглибше в могилі, і був його полк біля гробу його, всі побиті вони, від меча всі попадали, що ширили жах по краю живих...
Whose resting-places are in the inmost parts of the underworld, who were a cause of fear in the land of the living.
οἱ δόντες τὸν φόβον αὐτῶν ἐπὶ γῆς ζωῆς
- 24 Там Елам та весь натовп його коло гробу його, всі побиті вони, від меча всі попадали, що зійшли необрізанцями до підземного краю, що ширили жах свій по краю живих, і понесли г аньбу свою з тими, хто сходить в могилу...
There is Elam and all her people, round about her last resting-place: all of them put to death by the sword, who have gone down without circumcision into the lowest parts of the earth, who were a cause of fear in the land of the living, and are put to shame with those who go down to the underworld:
ἐκεῖ αἰλαμ καὶ πᾶσα ἡ δύναμις αὐτοῦ περικύκλω τοῦ μνήματος αὐτοῦ πάντες οἱ τραυματία οἱ πεπτωκότες μαχαίρα καὶ οἱ καταβαίνοντες ἀπεριτμητοὶ εἰς γῆς βάθος οἱ δεδωκότες αὐτῶν φόβον ἐπὶ γῆς ζωῆς καὶ ἐλάβosan τὴν βάσανον αὐτῶν μετὰ τῶν καταβαινόντων εἰς βόθρον
- 25 Дали йому ложе посеред побитих зо всім многолюдством його, гроби його коло нього, всі вони необрізанці, побиті мечем, бо ширили жах свій по краю живих і понесли ганьбу свою з тими, хто сходить в могилу, посеред побитих покладений він...
They have made a bed for her among the dead, and all her people are round about her resting-place: all of them without circumcision, put to death with the sword; for they were a cause of fear in the land of the living, and are put to shame with those who go down to the underworld: they have been given a place among those who have been put to the sword.
ἐν μέσῳ τραυματιῶν
- 26 Там Мешех, Тувал та все многолюдство його, гроби його коло нього, всі вони необрізанці, побиті мечем, бо ширили жах свій по краю живих...
There is Meshech, Tubal, and all her people, round about her last resting-place: all of them without circumcision, put to death by the sword; for they were a cause of fear in the land of the living.
ἐκεῖ ἐδόθησαν μοσοχ καὶ θοβελ καὶ πᾶσα ἡ ἰσχύς αὐτῶν περικύκλω τοῦ μνήματος αὐτοῦ πάντες τραυματία αὐτοῦ πάντες ἀπεριτμητοὶ τραυματία ἀπὸ μαχαίρας οἱ δεδωκότες τὸν φόβον αὐτῶν ἐπὶ γῆς ζωῆς
- 27 І не будуть лежати із лицарями, що попадали із необрізанців, що зійшли до шеолу з військовим знярядям своїм, і поклали свої мечі під свої голови, і їхня провина на їхніх костях, бо жах перед лицарями був у краї живих,
And they have been put to rest with the fighting men who came to their end in days long past, who went down to the underworld with their instruments of war, placing their swords under their heads, and their body-covers are over their bones; for their strength was a cause of fear in the land of the living.
καὶ ἐκοιμήθησαν μετὰ τῶν γιγάντων τῶν πεπτωκόντων ἀπὸ αἰῶνος οἱ κατέβησαν εἰς ᾄδου ἐν ὄπλοις πολεμικοῖς καὶ ἔθηκαν τὰς μαχαίρας αὐτῶν ὑπὸ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν καὶ ἐγενήθησαν αἱ ἀνομίαὶ αὐτῶν ἐπὶ τῶν ὀστέων αὐτῶν ὅτι ἐξεφόβησαν γίγαντας ἐν γῆ ζωῆς

- 28 а ти розпорошений між необрізаннями, і поляжеш із тими, хто побитий мечем...
But you will have your bed among those without circumcision, and will be put to rest with those who have been put to death with the sword.
 και συ εν μεσφ ἀπεριτμητων κοιμηθησῃ μετὰ τετραυματισμένων μαχαίρα
- 29 Там Едом, і царі його, і князі всі його, що при всій своїй силі були зложені з побитими мечами, вони ляжуть з необрізаннями та з тими, хто сходить в могилу...
There is Edom, her kings and all her princes, who have been given a resting-place with those who were put to the sword: they will be resting among those without circumcision, even with those who go down to the underworld.
 ἐκεῖ ἐδόθησαν οἱ ἄρχοντες αἰσσοῦ οἱ δόντες τὴν ἰσχὺν αὐτοῦ εἰς τραῦμα μαχαίρας οὗτοι μετὰ τραυματιῶν ἐκοιμήθησαν μετὰ καταβαινόντων εἰς βόθρον
- 30 Там північні князі, всі вони й всі сидоняни, що походили разом з побитими, хоч був жах від їхньої міці, були посоромлені, і полягали вони, необрізання, з побитими мечем, і свою ганьбу понесли із тими, хто сходить в могилу...
There are the chiefs of the north, all of them, and all the Zidonians, who have gone down with those who have been put to the sword: they are shamed on account of all the fear caused by their strength; they are resting there without circumcision, among those who have been put to the sword, and are put to shame with those who go down to the underworld.
 ἐκεῖ οἱ ἄρχοντες τοῦ βορρᾶ πάντες στρατηγοὶ αἰσσοῦ οἱ καταβαίνοντες τραυματῖαι σὺν τῷ φόβῳ αὐτῶν καὶ τῇ ἰσχύι αὐτῶν ἐκοιμήθησαν ἀπερίτμητοι μετὰ τραυματιῶν μαχαίρας καὶ ἀπήνεγκαν τὴν βάσανον αὐτῶν μετὰ τῶν καταβαινόντων εἰς βόθρον
- 31 Фараон їх побачить, і потішиться всім многолюдством своїм, мечем побитий фараон та все його військо, говорить Господь Бог!...
Pharaoh will see them and be comforted on account of all his people: even Pharaoh and all his army, put to death by the sword, says the Lord.
 ἐκείνους ὄψεται βασιλεὺς φαραῶ καὶ παρακληθήσεται ἐπὶ πᾶσαν τὴν ἰσχὺν αὐτῶν λέγει κύριος κύριος
- 32 Бо поширю Я жах Свій на землю живих, і буде покладений серед необрізання з побитими мечем фараон та усе многолюдство його, говорить Господь Бог!
For he put his fear in the land of the living: and he will be put to rest among those without circumcision, with those who have been put to death with the sword, even Pharaoh and all his people, says the Lord.
 ὅτι δέδωκα τὸν φόβον αὐτοῦ ἐπὶ γῆς ζῶντος καὶ κοιμηθήσεται ἐν μέσφ ἀπεριτμητων μετὰ τραυματιῶν μαχαίρας φαραῶ καὶ πᾶν τὸ πλῆθος αὐτοῦ λέγει κύριος κύριος
- 1 ¶ I було мені слово Господнє таке:
And the word of the Lord came to me, saying,
 και ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς με λέγων
- 2 Сину людський, говори синам свого народу, та й скажеш до них: Коли б Я спровадив на який край меча, і взяв би народ цього краю одного чоловіка з-поміж себе, і поставив би його с обі вартовим,
Son of man, give a word to the children of your people, and say to them, When I make the sword come on a land, if the people of the land take a man from among their number and make him their watchman:
 υἱὲ ἀνθρώπου λάλησον τοῖς υἱοῖς τοῦ λαοῦ σου καὶ εἰεῖς πρὸς αὐτούς γῆ ἐφ' ἣν ἂν ἐπάγω ῥομφαίαν καὶ λάβῃ ὁ λαὸς τῆς γῆς ἄνθρωπον ἓνα ἐξ αὐτῶν καὶ δῶσιν αὐτὸν ἑαυτοῖς εἰς σκοπὸν
- 3 і коли б він побачив меча, що йде на цей край, і засурмив би в сурму, й остеріг народ,
If, when he sees the sword coming on the land, by sounding the horn he gives the people news of their danger;
 και ἴδῃ τὴν ῥομφαίαν ἐρχομένην ἐπὶ τὴν γῆν καὶ σαλπῖση τῇ σάλπιγγι καὶ σημάνη τῷ λαῷ
- 4 і почув би хто голос сурми, та не був би обережний, і прийшов би меч та й захопив би його, то кров його на голові його буде!
Then anyone who, hearing the sound of the horn, does not take note of it, will himself be responsible for his death, if the sword comes and takes him away.
 και ἀκούσῃ ὁ ἀκούσας τὴν φωνὴν τῆς σάλπιγγος καὶ μὴ φυλάξῃται καὶ ἐπέλθῃ ἡ ῥομφαία καὶ καταλάβῃ αὐτὸν τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ ἔσται
- 5 Голос сурми він чув, та не був обережний, кров його буде на ньому, а він, коли б був обережний, урятував би свою душу.
On hearing the sound of the horn, he did not take note; his blood will be on him; for if he had taken note his life would have been safe.
 ὅτι τὴν φωνὴν τῆς σάλπιγγος ἀκούσας οὐκ ἐφυλάξατο τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐπ' αὐτοῦ ἔσται καὶ οὗτος ὅτι ἐφυλάξατο τὴν ψυχὴν αὐτοῦ ἐξείλατο
- 6 А той вартовий, коли б побачив меча, що йде, і не засурмив би в сурму, а народ не був би обережний, і прийшов би меч, і захопив би одного з них, то він був би узятий за гріх свій, а його кров Я жадаю з руки вартового.
But if the watchman sees the sword coming, and does not give a note on the horn, and the people have no word of the danger, and the sword comes and takes any person from among them; he will be taken away in his sin, but I will make the watchman responsible for his blood.
 και ὁ σκοπὸς ἐὰν ἴδῃ τὴν ῥομφαίαν ἐρχομένην καὶ μὴ σημάνη τῇ σάλπιγγι καὶ ὁ λαὸς μὴ φυλάξῃται καὶ ἐλθοῦσα ἡ ῥομφαία λάβῃ ἐξ αὐτῶν ψυχὴν αὐτῆ δια τὴν αὐτῆς ἀνομίαν ἐλήμφθη καὶ τὸ αἷμα ἐκ τῆς χειρὸς τοῦ σκοποῦ ἐκζητήσω

- 7 А ти, сину людський, Я дав тебе вартовим для Ізраїлевого дому, і ти почуєш з уст Моїх слово, й остережеш їх від Мене.
So you, son of man, I have made you a watchman for the children of Israel; and you are to give ear to the word of my mouth and give them news from me of their danger.
καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου σκοπὸν δέδοκά σε τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ καὶ ἀκούση ἐκ στόματός μου λόγον
- 8 Коли б Я сказав до безбожного: Безбожнику, ти конче помреш!, а ти не говорив би, щоб остерегти безбожного від дороги його, то він, несправедливий, помре за свій гріх, а його кров Я вимагатиму з твоєї руки.
When I say to the evil-doer, Death will certainly overtake you; and you say nothing to make clear to the evil-doer the danger of his way; death will overtake that evil man in his evil-doing, but I will make you responsible for his blood.
ἐν τῷ εἶπαί με τῷ ἁμαρτωλῷ θανάτῳ θανατωθήσῃ καὶ μὴ λαλήσης τοῦ φυλάσασθαι τὸν ἀσεβῆ ἀπὸ τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ αὐτὸς ὁ ἄνομος τῇ ἀνομίᾳ αὐτοῦ ἀποθάνεται τὸ δὲ αἷμα αὐτοῦ ἐκ τῆς χειρὸς σου ἐκζητήσω
- 9 А ти, коли остережеш несправедливого від дороги його, щоб повернувся з неї, і він не повернеться з своєї дороги, він помре за гріх свій, а ти душу свою врятував.
But if you make clear to the evil-doer the danger of his way for the purpose of turning him from it, and he is not turned from his way, death will overtake him in his evil-doing, but your life will be safe.
σὺ δὲ ἐὰν προπαγγεῖλῃς τῷ ἀσεβεῖ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ τοῦ ἀποστρέψαι ἀπ' αὐτῆς καὶ μὴ ἀποστρέψῃ ἀπὸ τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ οὗτος τῇ ἀσεβείᾳ αὐτοῦ ἀποθάνεται καὶ σὺ τὴν ψυχὴν σου τοῦ ἐξήρησαι
- 10 ¶ А ти, сину людський, скажи до Ізраїлевого дому: Ви кажете так, говорячи: Коли наші провини та наші гріхи на нас, і через них ми гинемо, то як будемо жити?
And you, son of man, say to the children of Israel, You say, Our wrongdoing and our sins are on us and we are wasting away in them; how then may we have life?
καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου εἰπὸν τῷ οἴκῳ Ἰσραὴλ οὗτως ἐλαλήσατε λέγοντες αἱ πλάνα ἡμῶν καὶ αἱ ἀνομίαι ἡμῶν ἐφ' ἡμῖν εἰσιν καὶ ἐν αὐταῖς ἡμεῖς τηκόμεθα καὶ πῶς ζήσόμεθα
- 11 Скажи їм Як живий Я, говорить Господь Бог, не прагну смерті несправедливого, а тільки щоб повернути несправедливого з дороги його, і буде він жити! Наверніться, наверніться з ваших злих доріг, і нащо вам умирати, доме Ізраїлів?
Say to them, By my life, says the Lord, I have no pleasure in the death of the evil-doer; it is more pleasing to me if he is turned from his way and has life: be turned, be turned from your evil ways; why are you looking for death, O children of Israel?
εἰπὸν αὐτοῖς ζῶ ἐγὼ τάδε λέγει κύριος οὐ βούλομαι τὸν θάνατον τοῦ ἀσεβοῦς ὡς τὸ ἀποστρέψαι τὸν ἀσεβῆ ἀπὸ τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ καὶ ζῆν αὐτόν ἀποστροφῇ ἀποστρέψατε ἀπὸ τῆς ὁδοῦ ὑμῶν καὶ ἵνα τὶ ἀποθνήσκετε οἶκος Ἰσραὴλ
- 12 А ти, сину людський, скажи до синів свого народу: Справедливість справедливого не врятує його в дні гріха його, а несправедливість несправедливого не спіткнеться він об неї в дні навернення від своєї несправедливості, а справедливий не зможе жити в ній в дні свого гріха.
And you, son of man, say to the children of your people, The righteousness of the upright man will not make him safe in the day when he does wrong; and the evil-doing of the evil man will not be the cause of his fall in the day when he is turned from his evil-doing; and the upright man will not have life because of his righteousness in the day when he does evil.
εἰπὸν πρὸς τοὺς υἱοὺς τοῦ λαοῦ σου δικαιοσύνη δικαίου οὐ μὴ ἐξέλγεται αὐτὸν ἐν ἧ ἂν ἡμέρᾳ πλανηθῇ καὶ ἀνομία ἀσεβοῦς οὐ μὴ κακώσῃ αὐτὸν ἐν ἧ ἂν ἡμέρᾳ ἀποστρέψῃ ἀπὸ τῆς ἀνομίας αὐτοῦ καὶ δικαίος οὐ μὴ δύνηται σωθῆναι
- 13 Коли Я скажу справедливому: Буде конче він жити, а він надіявся б на свою справедливість, та робив би кривду, то вся його справедливість не буде згадана, і за кривду свою, що зробив, він помре!
When I say to the upright that life will certainly be his; if he puts his faith in his righteousness and does evil, not one of his upright acts will be kept in memory; but in the evil he has done, death will overtake him.
ἐν τῷ εἶπαί με τῷ δικαίῳ οὗτος πέποιθεν ἐπὶ τῇ δικαιοσύνῃ αὐτοῦ καὶ ποιήσῃ ἀνομίαν πᾶσαι αἱ δικαιοσύναι αὐτοῦ οὐ μὴ ἀναμνησθῶσιν ἐν τῇ ἀδικίᾳ αὐτοῦ ἧ ἐποίησεν ἐν αὐτῇ ἀποθάνεται
- 14 А коли Я скажу до несправедливого: Конче помреш ти, а він навернеться від свого гріха, і робитиме право та справедливість;
And when I say to the evil-doer, Death will certainly be your fate; if he is turned from his sin and does what is ordered and right;
καὶ ἐν τῷ εἶπαί με τῷ ἀσεβεῖ θανάτῳ θανατωθήσῃ καὶ ἀποστρέψῃ ἀπὸ τῆς ἁμαρτίας αὐτοῦ καὶ ποιήσῃ κρίμα καὶ δικαιοσύνην
- 15 заставу поверне несправедливий, грабунок відшкодує, ходитиме уставами життя, щоб не чинити кривди, то конче буде він жити, не помре!
If the evil-doer lets one who is in his debt have back what is his, and gives back what he had taken by force, and is guided by the rules of life, doing no evil; life will certainly be his, death will not overtake him.
καὶ ἐνεχύρασμα ἀποδοῖ καὶ ἄρπαγμα ἀποτείσῃ ἐν προστάγμασιν ζωῆς διαπορεύεται τοῦ μὴ ποιῆσαι ἄδικον ζωῆς ζήσεται καὶ οὐ μὴ ἀποθάνῃ
- 16 Усі гріхи його, які він нагрішив, не будуть йому згадані, право та справедливість робив він, конче буде він жити!
Not one of the sins which he has done will be kept in mind against him: he has done what is ordered and right, life will certainly be his.
πᾶσαι αἱ ἁμαρτίαι αὐτοῦ ἃς ἤμαρτεν οὐ μὴ ἀναμνησθῶσιν ὅτι κρίμα καὶ δικαιοσύνην ἐποίησεν ἐν αὐτοῖς ζήσεται
- 17 І кажуть сини твого народу: Несправедлива Господня дорога! тоді як несправедлива їхня власна дорога.
But the children of your people say, The way of the Lord is not equal: when it is they whose way is not equal.
καὶ ἐροῦσιν οἱ υἱοὶ τοῦ λαοῦ σου οὐκ εὐθεῖα ἡ ὁδὸς τοῦ κυρίου καὶ αὐτῇ ἡ ὁδὸς αὐτῶν οὐκ εὐθεῖα

- 18 Коли справедливий відвернеться від своєї справедливості, і робитиме кривду, то помре він за те!
When the upright man, turning away from his righteousness, does evil, death will overtake him in it.
ἐν τῷ ἀποστρέψαι δίκαιον ἀπὸ τῆς δικαιοσύνης αὐτοῦ καὶ ποιήσῃ ἀνομίας καὶ ἀποθανεῖται ἐν αὐταῖς
- 19 А коли несправедливий відвернеться від своєї несправедливості, і чинитиме право та справедливість, то на них він буде жити!
And when the evil man, turning away from his evil-doing, does what is ordered and right, he will get life by it.
καὶ ἐν τῷ ἀποστρέψαι τὸν ἁμαρτωλὸν ἀπὸ τῆς ἀνομίας αὐτοῦ καὶ ποιήσῃ κρίμα καὶ δικαιοσύνην ἐν αὐτοῖς αὐτὸς ζήσεται
- 20 А ви кажете: Несправедлива Господня дорога! Кожного з вас Я буду судити, Ізраїлів доме, за його дорогами!
And still you say, The way of the Lord is not equal. O children of Israel, I will be your judge, giving to everyone the reward of his ways.
καὶ τοῦτὸ ἐστὶν ὃ εἶπατε οὐκ εὐθεῖα ἡ ὁδὸς κυρίου ἕκαστον ἐν ταῖς ὁδοῖς αὐτοῦ κρινῶ ὑμᾶς οἶκος ἰσραηλ
- 21 ¶ І сталося за дванадцятого року, десятого місяця, п'ятого дня місяця від нашого вигнання, прийшов був до мене втікач з Єрусалиму, говорячи: Побите це місто!...
Now in the twelfth year after we had been taken away prisoners, in the tenth month, on the fifth day of the month, one who had got away in flight from Jerusalem came to me, saying, The town has been taken.
καὶ ἐγενήθη ἐν τῷ δωδεκάτῳ ἔτει ἐν τῷ δωδεκάτῳ μηνὶ πέμπτῃ τοῦ μηνὸς τῆς αἰχμαλωσίας ἡμῶν ἦλθεν ὁ ἀνασωθεὶς πρὸς με ἀπὸ ἱερουσαλημ λέγων ἑάλω ἡ πόλις
- 22 А Господня рука була прийшла до мене ввечорі перед приходом цього втікача, і Він відкрив мої уста, поки прийшов той до мене вранці. І були відкриті мої уста, і не був уже я більше німий!
Now the hand of the Lord had been on me in the evening, before the man who had got away came to me; and he made my mouth open, ready for his coming to me in the morning; and my mouth was open and I was no longer without voice.
καὶ ἐγενήθη ἐπ' ἐμὲ χεὶρ κυρίου ἑσπέρας πρὶν ἔλθειν αὐτὸν καὶ ἠνοιξέν μου τὸ στόμα ἕως ἦλθεν πρὸς με τὸ πρωὶ καὶ ἀνοιχθέν μου τὸ στόμα οὐ συνεσχέθη ἔτι
- 23 І було мені слово Господнє таке:
And the word of the Lord came to me, saying,
καὶ ἐγενήθη λόγος κυρίου πρὸς με λέγων
- 24 Сину людський, мешканці цих руїн на Ізраїлевій землі говорять так: Авраам був один, та проте посів цей Край, а нас багато, нам даний цей Край на спадщину!
Son of man, those who are living in these waste places in the land of Israel say, Abraham was but one, and he had land for his heritage: but we are a great number; the land is given to us for our heritage.
οὐδὲ ἀνθρώπου οἱ κατοικοῦντες τὰς ἠρημιόμενας ἐπὶ τῆς γῆς τοῦ ἰσραηλ λέγουσιν εἷς ἦν αβρααμ καὶ κατέσχευεν τὴν γῆν καὶ ἡμεῖς πλείους ἐσμέν ἡμῖν δέδοται ἡ γῆ εἰς κατάσχεσιν
- 25 Тому скажи їм: Так сказав Господь Бог: Ви на крові їсте, а свої очі зводите до бовванів своїх, і кров проливаєте, і цей Край посядете ви?
For this cause say to them, This is what the Lord has said: You take your meat with the blood, your eyes are lifted up to your images, and you are takers of life: are you to have the land for your heritage?
διὰ τοῦτο εἰπὸν αὐτοῖς τάδε λέγει κύριος κύριος
- 27 Так скажеш до них: Так говорить Господь Бог: Як живий Я, ті, хто в руїнах, попадають від меча, а той, хто на широкім полі, того віддам звірині, щоб пожерла його, а ті, хто в твердинях та в печерах, помруть від моровиці!
This is what you are to say to them: The Lord has said, By my life, truly, those who are in the waste places will be put to the sword, and him who is in the open field I will give to the beasts for their food, and those who are in the strong places and in holes in the rocks will come to their death by disease.
ζῶ ἐγὼ εἰ μὴν οἱ ἐν ταῖς ἠρημιόμεναις μαχαίρᾳ πεσοῦνται καὶ οἱ ἐπὶ προσώπου τοῦ πεδίου τοῖς θηρίοις τοῦ ἀγροῦ δοθήσονται εἰς κατάβρωμα καὶ τοὺς ἐν ταῖς τετειγμέναις καὶ τοὺς ἐν τοῖς σπηλαίοις θανάτῳ ἀποκτενῶ
- 28 І оберну Я цей Край на спустошення та на сплюндрування, і скінчиться пиха сили його, і опустошіють Ізраїлеві гори, так що не буде й перехожого...
And I will make the land a waste and a cause of wonder, and the pride of her strength will come to an end; and the mountains of Israel will be made waste so that no one will go through.
καὶ δώσω τὴν γῆν ἔρημον καὶ ἀπολεῖται ἡ ὕβρις τῆς ἰσχύος αὐτῆς καὶ ἐρημωθήσεται τὰ ὄρη τοῦ ἰσραηλ διὰ τὸ μὴ εἶναι διαπορευόμενον
- 29 І пізнають вони, що Я Господь, коли Я оберну цей Край на спустошення та на сплюндрування за всі їхні гидоти, що зробили вони.
Then they will be certain that I am the Lord, when I have made the land a waste and a cause of wonder, because of all the disgusting things which they have done,
καὶ γνώσονται ὅτι ἐγὼ εἰμι κύριος καὶ ποιήσω τὴν γῆν αὐτῶν ἔρημον καὶ ἐρημωθήσεται διὰ πάντα τὰ βδελύγματα αὐτῶν ἃ ἐποίησαν

- 30 ¶ Α ти, сину людський, сини твого народу умовляються про тебе при стінах і в дверях домів, і говорять один з одним, кожен зо своїм братом, кажучи: Увійдіть та послушайте, що це за слово, що виходить від Господа?
 And as for you, son of man, the children of your people are talking together about you by the walls and in the doorways of the houses, saying to one another, Come now, give ear to the word which comes from the Lord.
 και σύ υιὲ ἀνθρώπου οἱ υἱοὶ τοῦ λαοῦ σου οἱ λαλοῦντες περὶ σοῦ παρὰ τὰ τεῖχη καὶ ἐν τοῖς πυλῶσι τῶν οἰκιῶν καὶ λαλοῦσιν ἄνθρωπος τῷ ἀδελφῷ αὐτοῦ λέγοντες συνέλθωμεν καὶ ἀκούσωμεν τὰ ἐκ πορευόμενα παρὰ κυρίου
- 31 I прийдуть до тебе, як приходять народ, і сядуть перед тобою як Мій народ, і послухають твоїх слів, але їх не виконають, бо що приємне в устах їхніх, те вони зроблять, а серце їхнє ходить за захланністю їхньою.
 And they come to you as my people come, and are seated before you as my people, hearing your words but doing them not: for deceit is in their mouth and their heart goes after profit for themselves.
 ἔρχονται πρὸς σέ ὡς συμπορεύεται λαὸς καὶ κάθηνται ἐναντίον σου καὶ ἀκούουσιν τὰ ῥήματά σου καὶ αὐτὰ οὐ μὴ ποιήσουσιν ὅτι ψεῦδος ἐν τῷ στόματι αὐτῶν καὶ ὀπίσω τῶν μισμάτων ἡ καρδία αὐτῶν
- 32 I ось ти для них, як пісня кохання, красногосий і добрий грач, і вони слухають слова твої, але їх не виконують!
 And truly you are to them like a love song by one who has a very pleasing voice and is an expert player on an instrument: for they give ear to your words but do them not.
 και γίνῃ αὐτοῖς ὡς φωνὴ ψαλτηρίου ἡδυφώνου εὐαρμόστου καὶ ἀκούσονται σου τὰ ῥήματα καὶ οὐ μὴ ποιήσουσιν αὐτὰ
- 33 А коли оце прийде, ось воно вже приходить! то пізнають вони, що серед них був пророк.
 And when this comes about (see, it is coming), then it will be clear to them that a prophet has been among them.
 και ἡνίκα ἂν ἔλθῃ ἐροῦσιν ἰδοὺ ἤκει καὶ γνώσονται ὅτι προφήτης ἦν ἐν μέσῳ αὐτῶν
- 1 ¶ I було мені слово Господнє таке:
 And the word of the Lord came to me, saying,
 και ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς με λέγων
- 2 Сину людський, пророкуй на Ізраїлевих пастирів, пророкуй та й скажеш до них, до тих пастирів: Так говорить Господь Бог: Горе Ізраїлевим пастирям, які пасуть самих себе! Хіба ж не отару повинні пасти пастирі?
 Son of man, be a prophet against the keepers of the flock of Israel, and say to them, O keepers of the sheep! this is the word of the Lord: A curse is on the keepers of the flock of Israel who take the food for themselves! is it not right for the keepers to give the food to the sheep?
 υιὲ ἀνθρώπου προφήτευσον ἐπὶ τοὺς ποιμένας τοῦ ἰσραὴλ προφήτευσον καὶ εἰπὸν τοῖς ποιμέσι τάδε λέγει κύριος κύριος ὁ ποιμένες ἰσραὴλ μὴ βόσκουσιν ποιμένες ἑαυτοὺς οὐ τὰ πρόβατα βόσκουσι ν οἱ ποιμένες
- 3 Жир ви їсте, та вовну вдягаєте, сити вівцю ріжете, але отари не пасете!
 You take the milk and are clothed with the wool, you put the fat beasts to death, but you give the sheep no food.
 ἰδοὺ τὸ γάλα κατέσθετε καὶ τὰ ἔρια περιβάλλεσθε καὶ τὸ παχὺ σφάζετε καὶ τὰ πρόβατά μου οὐ βόσκετε
- 4 Слабих не зміцняйте, а хворі не лікуєте, і пораненої не перев'язуєте, сполошеної не вертаєте, і загинулої не шукаєте, але пануєте над ними силою та жорстокістю!
 You have not made the diseased ones strong or made well that which was ill; you have not put bands on the broken or got back that which had been sent away or made search for the wandering ones; and the strong you have been ruling cruelly.
 τὸ ἡσθениκὸς οὐκ ἐνισχύσατε καὶ τὸ κακῶς ἔχον οὐκ ἐσωματοποιήσατε καὶ τὸ συντετριμμένον οὐ κατεδήσατε καὶ τὸ πλανώμενον οὐκ ἐπεστρέψατε καὶ τὸ ἀπολωλὸς οὐκ ἐζητήσατε καὶ τὸ ἰσχυρὸν κατειργάσασθε μὴχθῶ
- 5 I порозпорошувалися вони з браку пастиря, і стали за їжу для всякої польової звірини, і порозбігалися...
 And they were wandering in every direction because there was no keeper: and they became food for all the beasts of the field.
 και διεσπάρη τὰ πρόβατά μου διὰ τὸ μὴ εἶναι ποιμένας καὶ ἐγενήθη εἰς κατάβρωμα πᾶσι τοῖς θηρίοις τοῦ ἀγροῦ
- 6 Блукає отара Моя по всіх горах та по всіх високих згір'ях, і по всій широкій землі розпорошена отара Моя, і немає нікого, хто турбувався б про них, і немає нікого, хто б їх шукав!...
 And my sheep went out of the way, wandering through all the mountains and on every high hill: my sheep went here and there over all the face of the earth; and no one was troubled about them or went in search of them.
 και διεσπάρη μου τὰ πρόβατα ἐν παντὶ ὄρει καὶ ἐπὶ πᾶν βουνὸν ὑψηλὸν καὶ ἐπὶ προσώπου πάσης τῆς γῆς διεσπάρη καὶ οὐκ ἦν ὁ ἐκζητῶν οὐδὲ ὁ ἀποστρέφων
- 7 ¶ Тому, пастирі, послушайте слова Господнього:
 For this cause, O keepers of the flock, give ear to the word of the Lord:
 διὰ τοῦτο ποιμένες ἀκούσατε λόγον κυρίου

- 8 **Як живий Я, говорить Господь Бог, за те, що отара Моя полишена на здобич, і стала отара Моя за їжу для всякої польової звірини через брак пастиря, і пастирі Мої не шукають Мосї отари, а себе самих пасуть пастирі Мої, а отари Мосї не пасуть,**
By my life, says the Lord, truly, because my sheep have been taken away, and my sheep became food for all the beasts of the field, because there was no keeper, and my keepers did not go in search of the sheep, but the keepers took food for themselves and gave my sheep no food;
ζὼ ἐγὼ λέγει κύριος κύριος εἰ μὴν ἀντὶ τοῦ γενέσθαι τὰ πρόβατά μου εἰς προνομήν καὶ γενέσθαι τὰ πρόβατά μου εἰς κατάβρωμα πᾶσι τοῖς θηρίοις τοῦ πεδίου παρὰ τὸ μὴ εἶναι ποιμένες καὶ οὐκ ἐξεζήτησαν οἱ ποιμένες τὰ πρόβατά μου καὶ ἐβόσκησαν οἱ ποιμένες ἑαυτοὺς τὰ δὲ πρόβατά μου οὐκ ἐβόσκησαν
- 9 **тому, пастирі, послухайте слова Господнього:**
For this reason, O you keepers of the flock, give ear to the word of the Lord;
ἀντὶ τούτου ποιμένες
- 10 **Так говорить Господь Бог: Ось Я на тих пастирів, і зажадаю з їхньої руки отари Мосї, і відірву їх від пасіння отари, і ті пастирі не будуть уже пасти самих себе, й Я врятую Свою отару з їхніх уст, і вони не будуть їм за їжу.**
This is what the Lord has said: See I am against the keepers of the flock, and I will make search and see what they have done with my sheep, and will let them be keepers of my sheep no longer; and the keepers will no longer get food for themselves; I will take my sheep out of their mouths so that they may not be food for them.
τάδε λέγει κύριος κύριος ἰδοὺ ἐγὼ ἐπὶ τοὺς ποιμένας καὶ ἐκζητήσω τὰ πρόβατά μου ἐκ τῶν χειρῶν αὐτῶν καὶ ἀποστρέψω αὐτοὺς τοῦ μὴ ποιμαίνειν τὰ πρόβατά μου καὶ οὐ βοσκήσουσιν ἔτι οἱ ποιμένες αὐτά καὶ ἐξελοῦμαι τὰ πρόβατά μου ἐκ τοῦ στόματος αὐτῶν καὶ οὐκ ἔσονται αὐτοῖς ἔτι εἰς κατάβρωμα
- 11 **Бо так Господь Бог промовляє: Ось Я Сам, і зажадаю отару Мою, і перегляну їх.**
For this is what the Lord has said: Truly, I, even I, will go searching and looking for my sheep.
διότι τάδε λέγει κύριος ἰδοὺ ἐγὼ ἐκζητήσω τὰ πρόβατά μου καὶ ἐπισκέψομαι αὐτά
- 12 **Як пастух переглядає своє стадо того дня, коли він серед своєї розпорошеної отари, так Я перегляну отару Свою, і врятую їх зо всіх тих місць, куди вони були розпорошені за хмарно го та імлістого дня.**
As the keeper goes looking for his flock when he is among his wandering sheep, so I will go looking for my sheep, and will get them safely out of all the places where they have been sent wandering in the day of clouds and black night.
ὥσπερ ζητεῖ ὁ ποιμὴν τὸ ποίμνιον αὐτοῦ ἐν ἡμέρᾳ ὅταν ᾗ γνόφος καὶ νεφέλη ἐν μέσῳ προβάτων διακεχωρισμένων οὕτως ἐκζητήσω τὰ πρόβατά μου καὶ ἀπελάσω αὐτὰ ἀπὸ παντὸς τόπου οὗ διεσπάρησαν ἐκεῖ ἐν ἡμέρᾳ νεφέλης καὶ γνόφου
- 13 **І випроваджу їх від народів, і позбираю їх із країв, і приведу їх до їхньої землі, і буду їх пасти на Ізраїлевих горах, при річищах та по всіх оселях Краю.**
And I will take them out from among the peoples, and get them together from the countries, and will take them into their land; and I will give them food on the mountains of Israel by the water-streams and wherever men are living in the country.
καὶ ἐξάξω αὐτοὺς ἐκ τῶν ἐθνῶν καὶ συνάξω αὐτοὺς ἀπὸ τῶν χωρῶν καὶ εἰσάξω αὐτοὺς εἰς τὴν γῆν αὐτῶν καὶ βοσκήσω αὐτοὺς ἐπὶ τὰ ὄρη ἰσραηλ καὶ ἐν ταῖς φάραγξιν καὶ ἐν πάσῃ κατοικίᾳ τῆς γῆς
- 14 **На пасовищі доброму пастиму їх, і на високих Ізраїлевих горах буде їхній випас, там вони будуть лежати на випасі доброму, і випасатимуть сите пасовище на Ізраїлевих горах!**
I will give them good grass-land for their food, and their safe place will be the mountains of the high place of Israel: there they will take their rest in a good place, and on fat grass-land they will take their food on the mountains of Israel.
ἐν νομῇ ἀγαθῇ βοσκήσω αὐτοὺς καὶ ἐν τῷ ὄρει τῷ ὕψηλῳ ἰσραηλ ἔσονται αἱ μάνδραι αὐτῶν ἐκεῖ κοιμηθήσονται καὶ ἐκεῖ ἀναπαύσονται ἐν τρυφῇ ἀγαθῇ καὶ ἐν νομῇ πίοιני βοσκηθήσονται ἐπὶ τῶν ὄρων ἰσραηλ
- 15 **Я буду пасти отару Свою, і Я їх покладу на спочинок, говорить Господь Бог.**
I myself will give food to my flock, and I will give them rest, says the Lord.
ἐγὼ βοσκήσω τὰ πρόβατά μου καὶ ἐγὼ ἀναπαύσω αὐτά καὶ γνώσονται ὅτι ἐγὼ εἰμι κύριος τάδε λέγει κύριος κύριος
- 16 **Загинулу вівцю відшукаю, а сполошену поверну, а поранену перев'яжу, а хвору зміцню, а ситу та сильну погублю, буду пасти її правосуддям!**
I will go in search of that which had gone wandering from the way, and will get back that which had been sent in flight, and will put bands on that which was broken, and give strength to that which was ill: but the fat and the strong I will give up to destruction; I will give them for their food the punishment which is theirs by right.
τὸ ἀπολωλὸς ζητήσω καὶ τὸ πλανώμενον ἐπιστρέψω καὶ τὸ συντετριμμένον καταδήσω καὶ τὸ ἐκλεῖπον ἐνισχύσω καὶ τὸ ἰσχυρὸν φυλάξω καὶ βοσκήσω αὐτὰ μετὰ κρίματος
- 17 **¶ А ви, отаро Моя, так говорить Господь Бог: Ось Я буду судити між вівцею й вівцею, між бараном і козлами.**
And as for you, O my flock, says the Lord, truly, I will be judge between sheep and sheep, the he-sheep and the he-goats.
καὶ ὑμεῖς πρόβατα τάδε λέγει κύριος κύριος ἰδοὺ ἐγὼ διακρινῶ ἀνὰ μέσον προβάτου καὶ προβάτου κριῶν καὶ τράγων

- 18 Чи мало вам того, що ви спасуєте хороше пасовище, а решту ваших пасовищ ви топчете своїми ногами? І воду чисту ви п'єте, а позостали ногами своїми каламутите?
Does it seem a small thing to you to have taken your food on good grass-land while the rest of your grass-land is stamped down under your feet? and that after drinking from clear waters you make the rest of the waters dirty with your feet?
καὶ οὐχ ἰκανὸν ὑμῖν ὅτι τὴν καλὴν νομὴν ἐνέμεσθε καὶ τὰ κατάλοιπα τῆς νομῆς ὑμῶν καταπατεῖτε τοῖς ποσὶν ὑμῶν καὶ τὸ καθεστηκὸς ὕδωρ ἐπίνετε καὶ τὸ λοιπὸν τοῖς ποσὶν ὑμῶν ἐταράσσετε
- 19 І отара Моя мусить випасати потоптане вашими ногами, і пити скаламучене вашими ногами!
And as for my sheep, their food is the grass which has been stamped on by your feet, and their drink the water which has been made dirty by your feet.
καὶ τὰ πρόβατά μου τὰ πατήματα τῶν ποδῶν ὑμῶν ἐνέμοντο καὶ τὸ τεταραγμένον ὕδωρ ὑπὸ τῶν ποδῶν ὑμῶν ἔπινον
- 20 Тому так Господь Бог промовляє до них: Ось Я Сам і розсуджу між вівцею ситою й між вівцею худою.
For this reason the Lord has said to them, Truly, I, even I, will be judge between the fat sheep and the thin sheep.
διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος κύριος ἰδοὺ ἐγὼ διακρινῶ ἀνὰ μέσον προβάτου ἰσχυροῦ καὶ ἀνὰ μέσον προβάτου ἀσθενοῦς
- 21 За те, що ви боком і раменом попихасте, і рогами вашими колете всіх слабих, аж поки не порозпорошуете їх геть,
Because you have been pushing with side and leg, pushing the diseased with your horns till they were sent away in every direction;
ἐπὶ ταῖς πλευραῖς καὶ τοῖς ὤμοις ὑμῶν διωθεῖσθε καὶ τοῖς κέρασιν ὑμῶν ἐκερατίζετε καὶ πᾶν τὸ ἐκλείπον ἐξεθλίβετε
- 22 то Я спасу отару Свою, і вона не буде вже за здобич, і Я розсуджу між вівцею та вівцею!
I will make my flock safe, and they will no longer be taken away, and I will be judge between sheep and sheep.
καὶ σώσω τὰ πρόβατά μου καὶ οὐ μὴ ὄσιν ἔτι εἰς προνομίην καὶ κρινῶ ἀνὰ μέσον κριοῦ πρὸς κριόν
- 23 І поставлю над ними одного пастиря, і він буде їх пасти, раба Мого Давида, він їх буде пасти, і він їм буде за пастиря!
And I will put over them one keeper, and he will give them food, even my servant David; he will give them food and be their keeper.
καὶ ἀναστήσω ἐπ' αὐτοὺς ποιμένα ἓνα καὶ ποιμανεῖ αὐτούς τὸν δοῦλόν μου δαυὶδ καὶ ἔσται αὐτῶν ποιμὴν
- 24 А Я, Господь, буду їм Богом, а раб Мій Давид князем серед них. Я, Господь, це сказав!
And I the Lord will be their God and my servant David their ruler; I the Lord have said it.
καὶ ἐγὼ κύριος ἔσομαι αὐτοῖς εἰς θεὸν καὶ δαυὶδ ἐν μέσῳ αὐτῶν ἄρχων ἐγὼ κύριος ἐλάλησα
- 25 І складу Я з ними заповіта миру, і прикінчу на землі злу звірину, і вони пробуватимуть в пустині безпечно, і будуть спати по лісах.
And I will make with them an agreement of peace, and will put an end to evil beasts through all the land: and they will be living safely in the waste land, sleeping in the woods.
καὶ διαθήσομαι τῷ δαυὶδ διαθήκην εἰρήνης καὶ ἀφανιῶ θηρία πονηρὰ ἀπὸ τῆς γῆς καὶ κατοικήσουσιν ἐν τῇ ἐρήμῳ καὶ ὑπνώσουσιν ἐν τοῖς δρυμοῖς
- 26 І вчиню їх та докільля Мого взгір'я благословенням, і спущу дощ в його часі, будуть це дощі благословенні.
And I will give the rain at the right time, and I will make the shower come down at the right time; there will be showers of blessing.
καὶ δώσω αὐτοὺς περικύκλω τοῦ ὄρους μου καὶ δώσω τὸν ὑετὸν ὑμῖν ὑετὸν εὐλογίας
- 27 І польове дерево видасть свій плід, а земля видасть свій урожай, і будуть вони безпечні на своїй землі, і пізнають, що Я Господь, коли зламаю занози їхнього ярма, і врятую їх від руки тих, хто їх поневолив.
And the tree of the field will give its fruit and the earth will give its increase, and they will be safe in their land; and they will be certain that I am the Lord, when I have had their yoke broken and have given them salvation from the hands of those who made them servants.
καὶ τὰ ξύλα τὰ ἐν τῷ πεδίῳ δώσει τὸν καρπὸν αὐτῶν καὶ ἡ γῆ δώσει τὴν ἰσχύον αὐτῆς καὶ κατοικήσουσιν ἐπὶ τῆς γῆς αὐτῶν ἐν ἐλπίδι εἰρήνης καὶ γνώσονται ὅτι ἐγὼ εἰμι κύριος ἐν τῷ συντρίψαι με τὸν ζυγὸν αὐτῶν καὶ ἐξελοῦμαι αὐτούς ἐκ χειρὸς τῶν καταδουλωσαμένων αὐτούς
- 28 І не будуть уже вони за здобич для народів, і звірина земна не жертиме їх, і будуть вони сидіти безпечно, і не буде нікого, хто б їх настрашив.
And their goods will no longer be taken by the nations, and they will not again be food for the beasts of the earth; but they will be living safely and no one will be a cause of fear to them.
καὶ οὐκ ἔσονται ἔτι ἐν προνομίῃ τοῖς ἔθνεσιν καὶ τὰ θηρία τῆς γῆς οὐκέτι μὴ φάγωσιν αὐτούς καὶ κατοικήσουσιν ἐν ἐλπίδι καὶ οὐκ ἔσται ὁ ἐκφοβὸν αὐτούς
- 29 І викохаю їм саджанця на славу, і не будуть вони вже забрані голодом із землі, і не понесуть уже ганьби народів.
And I will give them planting-places of peace, and they will no longer be wasted from need of food or put to shame by the nations.
καὶ ἀναστήσω αὐτοῖς φυτὸν εἰρήνης καὶ οὐκέτι ἔσονται ἀπολλύμενοι λιμῷ ἐπὶ τῆς γῆς καὶ οὐ μὴ ἐνέγκωσιν ἔτι ὀνειδισμὸν ἔθνῶν
- 30 І пізнають вони, що Я Господь, Бог їхній, з ними, а вони народ Мій, дім Ізраїлів, говорить Господь Бог.
And they will be certain that I the Lord their God am with them, and that they, the children of Israel, are my people, says the Lord.
καὶ γνώσονται ὅτι ἐγὼ εἰμι κύριος ὁ θεὸς αὐτῶν καὶ αὐτοὶ λαὸς μου οἶκος ἰσραὴλ λέγει κύριος

- 31 **А ви отара Моя, отара Мого випасу, ви люди, а Я Бог ваш, говорить Господь Бог.**
And you are my sheep, the sheep of my grass-lands, and I am your God, says the Lord.
πρόβατά μου καὶ πρόβατα ποιμνίου μου ἔστε καὶ ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν λέγει κύριος κύριος
- 1 ¶ **И було мені слово Господнє такє:**
Then the word of the Lord came to me, saying,
καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς με λέγων
- 2 **Сину людський, зверни своє обличчя до гори Сеїр, і пророкуй на неї**
Son of man, let your face be turned to Mount Seir, and be a prophet against it,
ὡς ἀνθρώπου ἐπίστρεψον τὸ πρόσωπόν σου ἐπ' ὄρος σηρ καὶ προφήτευσον ἐπ' αὐτὸ
- 3 **та й скажеш їй: Так говорить Господь Бог: Ось Я на тебе, горо Сеїре, і витягну руку Свою на тебе, й оберну тебе на спустошення та на сплюндрування.**
And say to it, This is what the Lord has said: See, I am against you, O Mount Seir, and my hand will be stretched out against you, and I will make you a waste and a cause for wonder.
καὶ εἰπὼν τάδε λέγει κύριος κύριος ἰδοὺ ἐγὼ ἐπὶ σέ ὄρος σηρ καὶ ἐκτενῶ τὴν χειρά μου ἐπὶ σέ καὶ δώσω σε ἔρημον καὶ ἐρημωθήσῃ
- 4 **Міста твої оберну на руїну, а ти будеш спустошенням, і пізнасте ви, що Я Господь!**
I will make your towns unpeopled and you will be a waste; and you will be certain that I am the Lord.
καὶ ταῖς πόλεσίν σου ἐρημίαν ποιήσω καὶ σὺ ἔρημος ἔσῃ καὶ γνώσῃ ὅτι ἐγὼ εἰμι κύριος
- 5 **За те, що ти маєш вічну ворожнечу, і валила Ізраїлевих синів через меч в часі їхнього нещастя, в часі загибелі кінцевої,**
Because yours has been a hate without end, and you have given up the children of Israel to the power of the sword in the time of their trouble, in the time of the punishment of the end:
ἀντὶ τοῦ γενέσθαι σε ἐχθρὰν αἰώνιαν καὶ ἐνεκάθισας τῷ οἴκῳ ἰσραὴλ δόλω ἐν χειρὶ ἐχθρῶν μαχαίρα ἐν καιρῷ ἀδικίας ἐπ' ἐσχάτῳ
- 6 **тому як живий Я, говорить Господь Бог, на кров оберну тебе, і кров буде гнати тебе. Отож кров ти зненавиділа, то кров буде гнати тебе!**
For this cause, by my life, says the Lord, because you have been sinning through blood, blood will come after you.
διὰ τοῦτο ζῶ ἐγὼ λέγει κύριος κύριος εἰ μὴν εἰς αἷμα ἡμαρτες καὶ αἷμα σε διώξεται
- 7 **Оберну Я гору Сеїр на спустошення та на сплюндрування, і витну з неї того, хто йде та вертається.**
And I will make Mount Seir a cause for wonder and a waste, cutting off from it all comings and goings.
καὶ δώσω τὸ ὄρος σηρ εἰς ἔρημον καὶ ἡρημωμένον καὶ ἀπολῶ ἀπ' αὐτοῦ ἀνθρώπους καὶ κτήνη
- 8 **І наповню його гори трупами його! Згір'я твої й долини твої та всі твої річища, побиті мечем попадають у них!**
I will make his mountains full of those who have been put to death; in your valleys and in all your water-streams men will be falling by the sword.
καὶ ἐμπλήσω τῶν τραυματιῶν σου τοὺς βουνοὺς καὶ τὰς φάραγγας σου καὶ ἐν πᾶσι τοῖς πεδίοις σου τετραυματισμένοι μαχαίρα πεσοῦνται ἐν σοὶ
- 9 **На вічні руїни оберну Я тебе, а міста твої не заселяться, і пізнасте ви, що Я Господь!**
I will make you waste for ever, and your towns will be unpeopled: and you will be certain that I am the Lord.
ἐρημίαν αἰώνιον θήσομαι σε καὶ αἱ πόλεις σου οὐ μὴ κατοικηθῶσιν ἔτι καὶ γνώσῃ ὅτι ἐγὼ εἰμι κύριος
- 10 ¶ **За те, що ти кажеш: Два ці народи, і два ці краї будуть мої, і ми посядемо те, де Господь був,**
Because you have said, The two nations and the two countries are to be mine, and we will take them for our heritage; though the Lord was there:
διὰ τὸ εἰπεῖν σε τὰ δύο ἔθνη καὶ αἱ δύο χῶραι ἔμαί ἔσονται καὶ κληρονομήσω αὐτάς καὶ κύριος ἐκεῖ ἔστιν
- 11 **тому, як живий Я, говорить Господь Бог, зроблю Я за гнівом твоїм та за заздрістю твоєю, які ти робив із своєї ненависти до них, і вони пізнають Мене, коли буду судити тебе.**
For this cause, by my life, says the Lord, I will do to you as you have done in your wrath and in your envy, which you have made clear in your hate for them; and I will make clear to you who I am when you are judged by me.
διὰ τοῦτο ζῶ ἐγὼ λέγει κύριος καὶ ποιήσω σοι κατὰ τὴν ἐχθρὰν σου καὶ γνωσθήσομαι σοι ἡνίκα ἂν κρίνω σε
- 12 **І пізнаш ти, що Я Господь, чув усі образи твої, які ти казав на Ізраїлеві гори, говорячи: Вони опустошілі, дані нам на їжу!**
And you will see that I the Lord have had knowledge of all the bitter things which you have said against the mountains of Israel, saying, They have been made waste, they are given to us to take for our heritage.
καὶ γνώσῃ ὅτι ἐγὼ εἰμι κύριος ἠκουσα τῆς φωνῆς τῶν βλασφημιῶν σου ὅτι εἶπας τὰ ὄρη ἰσραὴλ ἐρημα ἡμῖν δέδοται εἰς κατάβρωμα

- 13 **I** ви величалися проти Мене своїми устами, і збільшували проти Мене слова свої, Я це чув!
And you have made yourselves great against me with your mouths, increasing your words against me; and it has come to my ears.
 και ἐμεγαλορημόνησας ἐπ' ἐμὲ τῷ στόματί σου ἐγὼ ἤκουσα
- 14 Так говорить Господь Бог: Коли буде радіти вся земля, тоді вчиню її тобі спустошенням!
This is what the Lord has said: Because you were glad over my land when it was a waste, so will I do to you:
 τάδε λέγει κύριος ἐν τῇ εὐφροσύνῃ πάσης τῆς γῆς ἔρημον ποιήσω σε
- 15 Як радієш ти зо спадку Ізраїлевого дому через те, що опустошило воно, так зроблю Я й тобі. Спустошенням станеш, горо Сеїре, та весь Едом, увесь він, і пізнають вони, що Я Господь!
You will become a waste, O Mount Seir, and all Edom, even all of it: and you will be certain that I am the Lord.
 ἔρημον ἔσῃ ὄρος σηρ και πᾶσα ἡ ἰδουμαία ἐξαναλωθήσεται και γνώσῃ ὅτι ἐγὼ εἰμι κύριος ὁ θεὸς αὐτῶν
- 1 ¶ А ти, сину людський, пророкуй на Ізраїлеві гори, та й скажеш: Ізраїлеві гори, послухайте слова Господнього!
And you, son of man, be a prophet about the mountains of Israel, and say, You mountains of Israel, give ear to the word of the Lord:
 και σὺ υἱὲ ἀνθρώπου προφήτευσον ἐπὶ τὰ ὄρη ἰσραηλ και εἰπὸν τοῖς ὄρεσιν τοῦ ἰσραηλ ἀκούσατε λόγον κυρίου
- 2 Так говорить Господь Бог: За те, що ворог говорить на вас Ага! і вічні пагірки стали вам за спадщину,
This is what the Lord has said: Because your hater has said against you, Aha! and, The old waste places are our heritage, we have taken them:
 τάδε λέγει κύριος κύριος ἀνθ' ὧν εἶπεν ὁ ἐχθρὸς ἐφ' ὑμᾶς εὖγε ἔρημα αἰώνια εἰς κατάσχεσιν ἡμῖν ἐγενήθη
- 3 тому пророкуй та й скажеш: Так говорить Господь Бог: За те, що пустошено й топтано вас знавкола, щоб були ви спадком для останку народів, і були ви взяті на кінчик язика й на б алаканину народу,
For this cause be a prophet, and say, This is what the Lord has said: Because, even because they have been glad over you and put you to shame on every side, because you have become a heritage for the rest of the nations, and you are taken up on the lips of talkers and in the evil talk of the people:
 διὰ τοῦτο προφήτευσον και εἰπὸν τάδε λέγει κύριος κύριος ἀντὶ τοῦ ἀτιμασθῆναι ὑμᾶς και μισηθῆναι ὑμᾶς ὑπὸ τῶν κύκλῳ ὑμῶν τοῦ εἶναι ὑμᾶς εἰς κατάσχεσιν τοῖς καταλοιποῖς ἔθνεσιν και ἀνέβητε λάλημα γλώσσης και εἰς ὄνειδισμα ἔθνεσιν
- 4 тому, Ізраїлеві гори, послухайте слова Господа Бога: Так говорить Господь Бог до гір та до згір'їв, до річищ та до долин, і до спустошених руїн, і до опущених міст, що стали за здобич та за посміховисько для решти тих народів, що навколо.
For this reason, you mountains of Israel, give ear to the word of the Lord; this is what the Lord has said to the mountains and to the hills, to the streams and to the valleys, to the unpeopled wastes and to the towns where no one is living, from which the goods have been taken and which have been put to shame by the rest of the nations who are round about:
 διὰ τοῦτο ὄρη ἰσραηλ ἀκούσατε λόγον κυρίου τάδε λέγει κύριος τοῖς ὄρεσιν και τοῖς βουνοῖς και ταῖς φάραγξιν και τοῖς χεμάρροις και τοῖς ἐξηρημομένοις και ἠφανισμένοις και ταῖς πόλεσιν ταῖς ἐγκαταλειμμέναις αἱ ἐγένοντο εἰς προνομῆν και εἰς καταπάτημα τοῖς καταλειφθεῖσιν ἔθνεσιν περικύκλῳ
- 5 Так говорить Господь Бог: По правді кажу, що огнем Своєї ревности говорив Я на решту тих народів та на весь Едом, що взяли собі Мій Край за спадок у радості всього серця, у погорді душі, щоб вигнати його на здобич.
For this cause the Lord has said: Truly, in the heat of my bitter feeling I have said things against the rest of the nations and against all Edom, who have taken my land as a heritage for themselves with the joy of all their heart, and with bitter envy of soul have made attacks on it:
 διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος κύριος εἰ μὴν ἐν πυρὶ θυμοῦ μου ἐλάλησα ἐπὶ τὰ λοιπὰ ἔθνη και ἐπὶ τὴν ἰδουμαϊαν πᾶσαν ὅτι ἔδωκαν τὴν γῆν μου ἑαυτοῖς εἰς κατάσχεσιν μετ' εὐφροσύνης ἀτιμάσαντες ψυχὰς τοῦ ἀφανίσαι ἐν προνομῇ
- 6 Тому пророкуй на Ізраїлеву землю, та й скажеш до гір, до згір'їв, до річищ та до долин: Так говорить Господь Бог: Ось Я говорив у ревності Своєї та в гніві Своєм за те, що ви носили ганьбу народів.
For this cause be a prophet about the land of Israel, and say to the mountains and to the hills, to the streams and to the valleys, This is what the Lord has said: Truly, in my bitter feeling and in my wrath I have said these things, because you have undergone the shame of the nations:
 διὰ τοῦτο προφήτευσον ἐπὶ τὴν γῆν τοῦ ἰσραηλ και εἰπὸν τοῖς ὄρεσιν και τοῖς βουνοῖς και ταῖς φάραγξιν και ταῖς νάπαις τάδε λέγει κύριος ἰδοὺ ἐγὼ ἐν τῷ ζήλῳ μου και ἐν τῷ θυμῷ μου ἐλάλησα ἀντὶ τοῦ ὄνειδισμοῦς ἔθνῶν ἐνέγκαι ὑμᾶς
- 7 Тому так говорить Господь Бог: Прирікаючи, Я підняв Свою руку, що ті люди, які навколо вас, вони понесуть свою ганьбу!
For this cause the Lord has said, See, I have taken an oath that the nations which are round about you are themselves to undergo the shame which they have put on you.
 διὰ τοῦτο ἐγὼ ἄρῳ τὴν χεῖρά μου ἐπὶ τὰ ἔθνη τὰ περικύκλῳ ὑμῶν οὗτοι τὴν ἀτιμίαν αὐτῶν λήψονται
- 8 А ви, Ізраїлеві гори, розпусіть ваше віття, і будете приносили плід свій для Мого народу Ізраїля, бо вони зблизилися, щоб прийти.
But you, O mountains of Israel, will put out your branches and give your fruit to my people Israel; for they are ready to come.
 ὑμῶν δὲ ὄρη ἰσραηλ τὴν σταφυλὴν και τὸν καρπὸν ὑμῶν καταφάγεται ὁ λαὸς μου ὅτι ἐγγίξουσιν τοῦ ἐλθεῖν

- 9 **Бо ось Я прийду до вас, і звернуся до вас, і ви будете оброблені та обсіяні.**
For truly I am for you, and I will be turned to you, and you will be ploughed and planted:
ὅτι ἰδοὺ ἐγὼ ἐφ' ὑμᾶς καὶ ἐπιβλέψω ἐφ' ὑμᾶς καὶ κατεργασθήσεσθε καὶ σπαρήσεσθε
- 10 **І розмножу на вас людину, увесь Ізраїлів дім, усього його, і будуть заселені ці міста, а руїни будуть забудовані.**
And I will let your numbers be increased, all the children of Israel, even all of them: and the towns will be peopled and the waste places will have buildings;
καὶ πληθυνῶ ἐφ' ὑμᾶς ἀνθρώπους πᾶν οἶκον ἰσραηλ εἰς τέλος καὶ κατοικηθήσονται αἱ πόλεις καὶ ἡ ἠρημωμένη οἰκοδομηθήσεται
- 11 **І розмножу на вас людину та скотину, і вони помножаться та розплодяться, і позаселюю вас, як за вашої давнини, і буду чинити вам краще, як за ваших початків, і ви пізнасте, що Я Господь!**
Man and beast will be increased in you, and they will have offspring and be fertile: I will make you thickly peopled as you were before, and will do more for you than at the first: and you will be certain that I am the Lord.
καὶ πληθυνῶ ἐφ' ὑμᾶς ἀνθρώπους καὶ κτήνη καὶ κατοικῶ ὑμᾶς ὡς τὸ ἐν ἀρχῇ ὑμῶν καὶ εὖ ποιήσω ὑμᾶς ὡς περ τὰ ἔμπροσθεν ὑμῶν καὶ γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ εἰμι κύριος
- 12 **І попроваджу на вас людину, мій народ Ізраїлів, і вони посядуть тебе, і станеш ти їм на спадок, і не будеш уже більше позбавляти їх дітей.**
Yes, I will have you walked on by the feet of men, even my people Israel; they will have you for a heritage and you will be theirs, and never again will you take their children from them.
καὶ γενήσω ἐφ' ὑμᾶς ἀνθρώπους τὸν λαόν μου ἰσραηλ καὶ κληρονομήσουσιν ὑμᾶς καὶ ἔσεσθε αὐτοῖς εἰς κατάσχεσιν καὶ οὐ μὴ προστεθῆτε ἔτι ἀτεκνωθῆναι ἀπ' αὐτῶν
- 13 **Так говорить Господь Бог: За те, що говорять про вас: Ти їси людину, і позбавляєш народ свій дітей,**
This is what the Lord has said: Because they say to you, You, O land, are the destruction of men, causing loss of children to your nation;
τάδε λέγει κύριος κύριος ἀνθ' ὧν εἶπᾶν σοι κατέσθουσα ἀνθρώπους εἶ καὶ ἠτεκνωμένη ὑπὸ τοῦ ἔθνους σου ἐγένου
- 14 **тому ти не будеш уже їсти людини, і більше не позбавиш свій народ дітей, говорить Господь Бог!**
For this reason you will no longer take the lives of men and will never again be the cause of loss of children to your nation, says the Lord.
διὰ τοῦτο ἀνθρώπους οὐκέτι φάγεσαι καὶ τὸ ἔθνος σου οὐκ ἀτεκνώσεις ἔτι λέγει κύριος κύριος
- 15 **І не почувш уже ти більше ганьби від поган, і наруги народів не будеш більше носити, і не вчиниш більше, щоб народ твій спотикався, говорить Господь Бог!**
And I will not let the shaming of the nations come to your ears, and no longer will you be looked down on by the peoples, says the Lord.
καὶ οὐκ ἀκουσθήσεται οὐκέτι ἐφ' ὑμᾶς ἀτιμία ἐθνῶν καὶ ὀνειδιμοὺς λαῶν οὐ μὴ ἀνενέγκητε λέγει κύριος κύριος
- 16 **¶ І було мені слово Господнє таке:**
Then the word of the Lord came to me, saying,
καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς με λέγων
- 17 **Сину людський, Ізраїлів дім вони жили на землі своїй, та й занечистили її своєю дорогою та своїми вчинками, як нечистість жінки в час нечистоти її стала їхня дорога перед Моїм лицем!**
Son of man, when the children of Israel were living in their land, they made it unclean by their way and their acts: their way before me was as when a woman is unclean at the time when she is kept separate.
οὐκ ἐπὶ ἀνθρώπου οἶκος ἰσραηλ κατέσθουσα ἐπὶ τῆς γῆς αὐτῶν καὶ ἐμίαναν αὐτὴν ἐν τῇ ὁδῷ αὐτῶν καὶ ἐν τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν καὶ ἐν ταῖς ἀκαθαρσίαις αὐτῶν κατὰ τὴν ἀκαθαρσίαν τῆς ἀποκαθιμένης ἐγενήθη ἡ ὁδὸς αὐτῶν πρὸ προσώπου μου
- 18 **І вилив Я гнів Свій на них за ту кров, яку вилили вони на землю, та бовванами своїми занечистили її.**
So I let loose my wrath on them because of those whom they had violently put to death in the land, and because they had made it unclean with their images:
καὶ ἐξέχεα τὸν θυμὸν μου ἐπ' αὐτοὺς
- 19 **І розсіяв Я їх серед народів, і вони були розпорошені по країнах. За їхньою дорогою та за їхніми вчинками розсудив Я їх.**
And I sent them in flight among the nations and wandering through the countries: I was their judge, rewarding them for their way and their acts.
καὶ διέσπειρα αὐτοὺς εἰς τὰ ἔθνη καὶ ἐλίκμησα αὐτοὺς εἰς τὰς χώρας κατὰ τὴν ὁδὸν αὐτῶν καὶ κατὰ τὴν ἀμαρτίαν αὐτῶν ἔκρινα αὐτούς
- 20 **І коли прийшли вони до тих народів, куди поприходили, то зневажили святе Моє Ймення, коли стали до них говорити: Вони народ Господа, та з землі Його повиходили!**
And when they came among the nations, wherever they went, they made my holy name unclean, when it was said of them, These are the people of the Lord who have gone out from his land.
καὶ εἰσήλθοσαν εἰς τὰ ἔθνη οὗ εἰσήλθοσαν ἐκεῖ καὶ ἐβεβήλωσαν τὸ ὄνομά μου τὸ ἅγιον ἐν τῷ λέγεσθαι αὐτούς λαὸς κυρίου οὗτοι καὶ ἐκ τῆς γῆς αὐτοῦ ἐξεληλύθασιν
- 21 **І змілювався Я над Своїм святим Ім'ям, що його зневажив Ізраїлів дім серед народів, куди вони поприходили.**
But I had pity for my holy name which the children of Israel had made unclean wherever they went.
καὶ ἐφεισάμην αὐτῶν διὰ τὸ ὄνομά μου τὸ ἅγιον ὃ ἐβεβήλωσαν οἶκος ἰσραηλ ἐν τοῖς ἔθνεσιν οὗ εἰσήλθοσαν ἐκεῖ

- 22 Тому скажи до Ізраїлевого дому: Так говорить Господь Бог: Не для вас Я роблю це, Ізраїлів доме, а тільки для святого Свого Ймення, яке ви зневажили серед народів, куди ви поприх одили.
For this cause say to the children of Israel, This is what the Lord has said: I am doing this, not because of you, O children of Israel, but because of my holy name, which you have made unclean among the nations wherever you went.
διὰ τοῦτο εἰπὼν τῷ οἴκῳ ἰσραηλ τάδε λέγει κύριος οὐχ ὑμῖν ἐγὼ ποιῶ οἶκος ἰσραηλ ἀλλ' ἢ διὰ τὸ ὄνομά μου τὸ ἅγιον ὃ ἐβεβηλώσατε ἐν τοῖς ἔθνεσιν οὐ εἰσήλθετε ἐκεῖ
- 23 І освячу Я велике Ім'я Своє, зневажене серед народів, що ви зневажили серед них, і пізнають ті люди, що Я Господь, говорить Господь Бог, коли Я покажу Свою святість серед вас на їхніх очах.
And I will make holy my great name which has been made unclean among the nations, which you have made unclean among them; and it will be clear to the nations that I am the Lord, says the Lord, when I make myself holy in you before their eyes.
καὶ ἀγιάσω τὸ ὄνομά μου τὸ μέγα τὸ βεβηλωθὲν ἐν τοῖς ἔθνεσιν ὃ ἐβεβηλώσατε ἐν μέσῳ αὐτῶν καὶ γνώσονται τὰ ἔθνη ὅτι ἐγὼ εἰμι κύριος ἐν τῷ ἀγιασθῆναί με ἐν ὑμῖν κατ' ὀφθαλμοὺς αὐτῶν
- 24 І візьму вас із тих народів, і позбираю вас зо всіх країв, і приведу вас до вашої землі.
For I will take you out from among the nations, and get you together from all the countries, and take you into your land.
καὶ λήψομαι ὑμᾶς ἐκ τῶν ἐθνῶν καὶ ἀθροίσω ὑμᾶς ἐκ πασῶν τῶν γαιῶν καὶ εἰσάξω ὑμᾶς εἰς τὴν γῆν ὑμῶν
- 25 ¶ І покроплю вас чистою водою, і станете чисті; зо всіх ваших нечистот і зо всіх ваших бовванів очищу вас.
And I will put clean water on you so that you may be clean: from all your unclean ways and from all your images I will make you clean.
καὶ ῥανθῶ ἐφ' ὑμᾶς ὕδωρ καθαρὸν καὶ καθαρισθήσεσθε ἀπὸ πασῶν τῶν ἀκαθαρσιῶν ὑμῶν καὶ ἀπὸ πάντων τῶν εἰδώλων ὑμῶν καὶ καθαριῶ ὑμᾶς
- 26 І дам вам нове серце, і нового духа дам у ваше нутро, і викину камінне серце з вашого тіла, і дам вам серце із плоти.
And I will give you a new heart and put a new spirit in you: I will take away the heart of stone from your flesh, and give you a heart of flesh.
καὶ δώσω ὑμῖν καρδίαν καινὴν καὶ πνεῦμα καινὸν δώσω ἐν ὑμῖν καὶ ἀφελῶ τὴν καρδίαν τὴν λιθίνην ἐκ τῆς σαρκὸς ὑμῶν καὶ δώσω ὑμῖν καρδίαν σαρκίνην
- 27 І духа Свого дам Я до вашого нутра, і зроблю Я те, що уставами Моїми будете ходити, а постанови Мої будете стерегти та виконувати.
And I will put my spirit in you, causing you to be guided by my rules, and you will keep my orders and do them.
καὶ τὸ πνεῦμά μου δώσω ἐν ὑμῖν καὶ ποιήσω ἵνα ἐν τοῖς δικαιομασίαις μου πορεύησθε καὶ τὰ κρίματά μου φυλάξησθε καὶ ποιήσητε
- 28 І ви будете сидіти в Краю, якого Я дав вашим батькам, і будете Мені народом, а Я буду вам Богом!
So that you may go on living in the land which I gave to your fathers; and you will be to me a people, and I will be to you a God.
καὶ κατοικήσετε ἐπὶ τῆς γῆς ἧς ἔδωκα τοῖς πατράσι ὑμῶν καὶ ἔσεσθέ μοι εἰς λαόν καὶ ἐγὼ ἔσομαι ὑμῖν εἰς θεόν
- 29 І спасу вас від усіх ваших нечистот, і покличу збіжжя, і помножу його, і не дам на вас голоду.
And I will make you free from all your unclean ways: and at my voice the grain will come up and be increased, and I will not let you be short of food.
καὶ σώσω ὑμᾶς ἐκ πασῶν τῶν ἀκαθαρσιῶν ὑμῶν καὶ καλέσω τὸν σίτον καὶ πληθυνῶ αὐτὸν καὶ οὐ δώσω ἐφ' ὑμᾶς λιμὸν
- 30 І намножу плід дерева та врожай поля, щоб ви більше не набиралися сорому через голод між народами.
And I will make the tree give more fruit and the field fuller produce, and no longer will you be shamed among the nations for need of food.
καὶ πληθυνῶ τὸν καρπὸν τοῦ ξύλου καὶ τὰ γενήματα τοῦ ἀγροῦ ὅπως μὴ λάβητε ὄνειδισμὸν λιμοῦ ἐν τοῖς ἔθνεσιν
- 31 І згадасте ви про ваші дороги лихі та про ваші вчинки, що не добрі, і будете брідитися самих себе за свої провини та за гидоти свої.
And at the memory of your evil ways and your wrongdoings, you will have bitter hate for yourselves because of your evil-doings and your disgusting ways, O children of Israel.
καὶ μνησθήσεσθε τὰς ὁδοὺς ὑμῶν τὰς πονηρὰς καὶ τὰ ἐπιτηδεύματα ὑμῶν τὰ μὴ ἀγαθὰ καὶ προσοχίεῖτε κατὰ πρόσωπον αὐτῶν ἐν ταῖς ἀνομίαις ὑμῶν καὶ ἐπὶ τοῖς βδελύγμασιν ὑμῶν
- 32 Не для вас Я це робитиму, говорить Господь Бог, нехай буде це вам відоме! Зашарійтеся та посоромтеся ваших доріг, Ізраїлів доме!
Not because of you am I doing it, says the Lord; let it be clear to you, and be shamed and made low because of your ways, O children of Israel.
οὐ δι' ὑμᾶς ἐγὼ ποιῶ λέγει κύριος κύριος γνωστὸν ἔσται ὑμῖν αἰσχύνθητε καὶ ἐντρέπητε ἐκ τῶν ὁδῶν ὑμῶν οἶκος ἰσραηλ
- 33 Так говорить Господь Бог: Того дня, коли Я очищу вас зо всіх ваших провин, то позаселю ці міста, і будуть забудовані руїни.
This is what the Lord has said: In the day when I make you clean from all your evil-doings I will let the towns be peopled and there will be building on the waste places.
τάδε λέγει κύριος ἐν ἡμέρᾳ ἧ καθαρῶ ὑμᾶς ἐκ πασῶν τῶν ἀνομιῶν ὑμῶν καὶ κατοικιῶ τὰς πόλεις καὶ οἰκοδομηθήσονται αἱ ἔρημοι
- 34 А спустошена земля буде оброблювана за те, що була спустошенням на очах кожного перехожого.
And the land which was waste will be farmed, in place of being a waste in the eyes of everyone who went by.
καὶ ἡ γῆ ἧ ἠφανισμένη ἐργασθήσεται ἀνθ' ὧν ὅτι ἠφανισμένη ἐγενήθη κατ' ὀφθαλμοὺς παντὸς παροδεύοντος

- 35 I скажуть: Цей опустошений Край став як той еденський садок, а ці міста, повалені й попустошені та поруйновані, тепер укріплені та замешкані!
And they will say, This land which was waste has become like the garden of Eden; and the towns which were unpeopled and wasted and pulled down are walled and peopled.
 και ἐροῦσιν ἡ γῆ ἐκείνη ἡ ἠφανισμένη ἐγενήθη ὡς κῆπος τρυφῆς καὶ αἱ πόλεις αἱ ἔρημοι καὶ ἠφανισμένα καὶ κατεσκαμμένα ὄχυραὶ ἐκάθισαν
- 36 I пізнають народи, які зостануться навколо вас, що Я, Господь, забудував поруйноване, засадив спустошене. Я, Господь, говорив це і зробив!
Then the rest of the nations round about you will be certain that I the Lord am the builder of the places which were pulled down and the planter of that which was waste: I the Lord have said it, and I will do it.
 και γνώσονται τὰ ἔθνη ὅσα ἂν καταλειφθῶσιν κύκλῳ ὑμῶν ὅτι ἐγὼ κύριος ὠκοδόμησα τὰς καθηρημένας καὶ κατεφύτευσα τὰς ἠφανισμένας ἐγὼ κύριος ἐλάλησα καὶ ποιήσω
- 37 Так говорить Господь Бог: Ще на це прихилися до Ізраїлевого дому, щоб зробити їм: помножу їх, як людську отару!
This is what the Lord has said: The children of Israel will again make prayer to me for this, that I may do it for them; I will make them increased with men like a flock.
 τάδε λέγει κύριος ἐπὶ τοῦτο ζητηθήσομαι τῷ οἴκῳ ἰσραὴλ τοῦ ποιῆσαι αὐτοῖς πληθύνῃ αὐτοὺς ὡς πρόβατα ἀνθρώπων
- 38 Як освячена отара, як отара Єрусалиму в його свята, такі будуть ці поруйновані міста, повні отари людської, і пізнають вони, що Я Господь!
Like sheep for the offerings, like the sheep of Jerusalem at her fixed feasts, so the unpeopled towns will be made full of men: and they will be certain that I am the Lord.
 ὡς πρόβατα ἅγια ὡς πρόβατα ἱερουσαλὴμ ἐν ταῖς ἐορταῖς αὐτῆς οὕτως ἔσονται αἱ πόλεις αἱ ἔρημοι πλήρεις προβάτων ἀνθρώπων καὶ γνώσονται ὅτι ἐγὼ κύριος
- 1 ¶ Була надо мною Господня рука, і Дух Господній випровадив мене, і спинив мене серед долини, а вона повна кісток!
The hand of the Lord had been on me, and he took me out in the spirit of the Lord and put me down in the middle of the valley; and it was full of bones;
 και ἐγένετο ἐπ' ἐμὲ χεὶρ κυρίου καὶ ἐξήγαγέν με ἐν πνεύματι κύριος καὶ ἔθηκέν με ἐν μέσῳ τοῦ πεδίου καὶ τοῦτο ἦν μεστὸν ὀστέων ἀνθρώπων
- 2 I Він обвів мене біля них навколо, аж ось їх дуже багато на поверхні долини, і ось вони стали дуже сухі!
And he made me go past them round about: and I saw that there was a very great number of them on the face of the wide valley, and they were very dry.
 και περιήγαγέν με ἐπ' αὐτὰ κυκλόθεν κύκλῳ καὶ ἰδοὺ πολλὰ σφόδρα ἐπὶ προσώπου τοῦ πεδίου ξηρὰ σφόδρα
- 3 I сказав Він мені: Сину людський, чи оживуть оці кістки? А я відказав: Господи Боже, Ти знаєш!
And he said to me, Son of man, is it possible for these bones to come to life? And I made answer, and said, It is for you to say, O Lord.
 και εἶπεν πρὸς με υἱὲ ἀνθρώπου εἰ ζήσεται τὰ ὀστά ταῦτα καὶ εἶπα κύριε σὺ ἐπίστη ταῦτα
- 4 I сказав Він мені: Пророкуй про ці кістки, та й скажеш до них: Сухі кістки, послухайте слова Господнього!
And again he said to me, Be a prophet to these bones, and say to them, O you dry bones, give ear to the word of the Lord.
 και εἶπεν πρὸς με προφήτευσον ἐπὶ τὰ ὀστά ταῦτα καὶ ἐρεῖς αὐτοῖς τὰ ὀστά τὰ ξηρὰ ἀκούσατε λόγον κυρίου
- 5 Так говорить Господь Бог до цих кісток: Ось Я введу у вас духа і ви оживете!
This is what the Lord has said to these bones: See, I will make breath come into you so that you may come to life;
 τάδε λέγει κύριος τοῖς ὀστέοις τούτοις ἰδοὺ ἐγὼ φέρω εἰς ὑμᾶς πνεῦμα ζωῆς
- 6 I дам на вас жили, і виросте на вас тіло, і простягну на вас шкіру, і дам у вас духа, і ви оживете. I пізнасте ви, що Я Господь!
And I will put muscles on you and make flesh come on you, and put skin over you, and breath into you, so that you may have life; and you will be certain that I am the Lord.
 και δώσω ἐφ' ὑμᾶς νεῦρα καὶ ἀνάξω ἐφ' ὑμᾶς σάρκα καὶ ἐκτενώ ἐφ' ὑμᾶς δέρμα καὶ δώσω πνεῦμά μου εἰς ὑμᾶς καὶ ζήσεσθε καὶ γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ εἰμι κύριος
- 7 I пророкував я, як наказано. I знявся шум, коли я пророкував, і ось гуркіт, а кістки зближалися, кістка до кістки своєї.
So I gave the word as I was ordered: and at my words there was a shaking of the earth, and the bones came together, bone to bone.
 και ἐπροφήτευσα καθὼς ἐνετείλατό μοι καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἐμῷ προφητεῦσαι καὶ ἰδοὺ σεισμός καὶ προσήγαγε τὰ ὀστά ἑκάτερον πρὸς τὴν ἁρμονίαν αὐτοῦ
- 8 I побачив я, аж ось на них жили, і виростло тіло, і була натягнена на них шкіра зверху, та духа не було в них.
And looking I saw that there were muscles on them and flesh came up, and they were covered with skin: but there was no breath in them.
 και εἶδον καὶ ἰδοὺ ἐπ' αὐτὰ νεῦρα καὶ σάρκες ἐφύοντο καὶ ἀνέβαιναν ἐπ' αὐτὰ δέρμα ἐπάνω καὶ πνεῦμα οὐκ ἦν ἐν αὐτοῖς
- 9 I сказав Він мені: Пророкуй до духа, пророкуй, сину людський, та й скажеш до духа: Так говорить Господь Бог: Прилинь, духу, з чотирьох вітрів, і дихни на цих забитих, і нехай оживуть!
And he said to me, Be a prophet to the wind, be a prophet, son of man, and say to the wind, The Lord has said: Come from the four winds, O wind, breathing on these dead so that they may come to life.
 και εἶπεν πρὸς με προφήτευσον υἱὲ ἀνθρώπου προφήτευσον ἐπὶ τὸ πνεῦμα καὶ εἰπὸν τῷ πνεύματι τάδε λέγει κύριος ἐκ τῶν τεσσάρων πνευμάτων ἔλθε καὶ ἐμφύσησον εἰς τοὺς νεκροὺς τούτους καὶ ζήσονται

- 10 I я пророкував, як Він наказав був мені, і ввійшов у них дух, і вони ожили, і поставали на ноги свої, військо дуже-дуже велике!...
And I gave the word at his orders, and breath came into them, and they came to life and got up on their feet, a very great army.
 και ἐπροφήτευσα καθότι ἐνετείλατό μοι και εἰσήλθεν εἰς αὐτούς τὸ πνεῦμα και ἔζησαν και ἔστησαν ἐπὶ τῶν ποδῶν αὐτῶν συναγωγή πολλὴ σφόδρα
- 11 I сказав Він мені: Сину людський, ці кості вони ввесь Ізраїлів дім. Ось вони кажуть: Повисихали наші кості, і загинула наша надія, нам кінець!
Then he said to me, Son of man, these bones are all the children of Israel: and see, they are saying, Our bones have become dry our hope is gone, we are cut off completely.
 και ἐλάλησεν κύριος πρὸς με λέγων υἱὲ ἀνθρώπου τὰ ὅσα ταῦτα πᾶς οἶκος ἰσραηλ ἐστὶν και αὐτοὶ λέγουσιν ξηρὰ γέγονεν τὰ ὅσα ἡμῶν ἀπόλωλεν ἡ ἐλπίς ἡμῶν διαπεφονήκαμεν
- 12 Тому пророкуй та й скажеш до них: Так говорить Господь Бог: Ось Я повідчиняю ваші гроби, і позводжу вас із ваших гробів, мій народе, і введу вас до Ізраїлевої землі!
For this cause be a prophet to them, and say, This is what the Lord has said: See, I am opening the resting-places of your dead, and I will make you come up out of your resting-places, O my people; and I will take you into the land of Israel.
 διὰ τοῦτο προφήτευσον και εἰπὸν τάδε λέγει κύριος ἰδοὺ ἐγὼ ἀνοίγω ὑμῶν τὰ μνήματα και ἀνάξω ὑμᾶς ἐκ τῶν μνημάτων ὑμῶν και εἰσάξω ὑμᾶς εἰς τὴν γῆν τοῦ ἰσραηλ
- 13 I пізнасте ви, що Я Господь, коли Я повідчиняю ваші гроби, і коли позводжу вас із ваших гробів, Мій народе!
And you will be certain that I am the Lord by my opening the resting-places of your dead and making you come up out of your resting-places, O my people.
 και γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ εἰμι κύριος ἐν τῷ ἀνοίξαι με τοὺς τάφους ὑμῶν τοῦ ἀναγαγεῖν με ἐκ τῶν τάφων τὸν λαόν μου
- 14 I дам Я в вас Свого Духа, і ви оживете, і вміщу вас на вашій землі, і пізнасте ви, що Я, Господь, сказав це й зробив, говорить Господь!
And I will put my spirit in you, so that you may come to life, and I will give you a rest in your land: and you will be certain that I the Lord have said it and have done it, says the Lord.
 και δώσω τὸ πνεῦμά μου εἰς ὑμᾶς και ζήσεσθε και θήσομαι ὑμᾶς ἐπὶ τὴν γῆν ὑμῶν και γνώσεσθε ὅτι ἐγὼ κύριος λελάληκα και ποιήσω λέγει κύριος
- 15 ¶ I було мені слово Господнє таке:
And the word of the Lord came to me, saying,
 και ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς με λέγων
- 16 А ти, сину людський, візьми собі один кусок дерева, і напиши на ньому: Юді та синам Ізраїля, його друзям. I візьми ще один кусок дерева, і напиши на ньому: Йосипові дерево Єфрем а та всьому домові Ізраїля, друзям його.
And you, son of man, take one stick, writing on it, For Judah and for the children of Israel who are in his company: then take another stick, writing on it, For Joseph, the stick of Ephraim, and all the children of Israel who are in his company:
 υἱὲ ἀνθρώπου λαβὲ σεαυτῷ ῥάβδον και γράψον ἐπ' αὐτὴν τὸν ἰουδαν και τοὺς υἱοὺς ἰσραηλ τοὺς προσκειμένους ἐπ' αὐτόν και ῥάβδον δευτέραν λήμψη σεαυτῷ και γράψεις αὐτὴν τῷ ἰωσηφ ῥάβδον εφραιμ και πάντα τοὺς υἱοὺς ἰσραηλ τοὺς προστεθέντας πρὸς αὐτόν
- 17 I зблизь їх собі одне до одного на один кусок дерева, і вони стануть за одне в твоїй руці!
Then, joining them one to another, make them one stick, so that they may be one in your hand.
 και συνάψεις αὐτὰς πρὸς ἀλλήλας σεαυτῷ εἰς ῥάβδον μίαν τοῦ δεῖσαι αὐτάς και ἔσονται ἐν τῇ χειρὶ σου
- 18 I як скажуть до тебе сини твого народу, говорячи: Чи не оголосиш нам, що це в тебе таке?
And when the children of your people say to you, Will you not make clear to us what these things have to do with us?
 και ἔσται ὅταν λέγωσιν πρὸς σὲ οἱ υἱοὶ τοῦ λαοῦ σου οὐκ ἀναγγελεῖς ἡμῖν τί ἐστὶν ταῦτά σοι
- 19 то скажи їм: Так говорить Господь Бог: Ось Я візьму дерево Йосипа, що в Єфремовій руці, та племена Ізраїлеві, його друзів, і дам на нього дерево Юди, і вчиню їх за одне дерево, і ста нуть вони одним у Моїї руці!
Then say to them, This is what the Lord has said: See, I am taking the stick of Joseph, which is in the hand of Ephraim, and the tribes of Israel who are in his company; and I will put it on the stick of Judah and make them one stick, and they will be one in my hand.
 και ἔρεις πρὸς αὐτούς τάδε λέγει κύριος ἰδοὺ ἐγὼ λήμψομαι τὴν φυλὴν ἰωσηφ τὴν διὰ χειρὸς εφραιμ και τὰς φυλάς ἰσραηλ τὰς προσκειμένας πρὸς αὐτόν και δώσω αὐτούς ἐπὶ τὴν φυλὴν ἰουδα και ἔσονται εἰς ῥάβδον μίαν ἐν τῇ χειρὶ ἰουδα
- 20 I будуть ці дерева, що напишеш на них, у руці твоїй на їхніх очах.
And the sticks with your writing on them will be in your hand before their eyes.
 και ἔσονται αἱ ῥάβδοι ἐφ' αἷς σὺ ἔγραψας ἐπ' αὐταῖς ἐν τῇ χειρὶ σου ἐνώπιον αὐτῶν
- 21 I скажи до них: Так говорить Господь Бог: Ось Я візьму Ізраїлевих синів з-посеред народів, куди вони пішли, і позбираю їх знавкола, і введу їх до їхньої землі.
And say to them, These are the words of the Lord: See, I am taking the children of Israel from among the nations where they have gone, and will get them together on every side, and take them into their land:
 και ἔρεις αὐτοῖς τάδε λέγει κύριος κύριος ἰδοὺ ἐγὼ λαμβάνω πάντα οἶκον ἰσραηλ ἐκ μέσου τῶν ἐθνῶν οὗ εἰσῆλθοσαν ἐκεῖ και συνάξω αὐτούς ἀπὸ πάντων τῶν περικύκλω αὐτῶν και εἰσάξω αὐτούς εἰς τὴν γῆν τοῦ ἰσραηλ

- 22 I зроблю їх за один народ у Краї на Ізраїлевих горах, і буде для всіх них один цар за царя, і не будуть уже двома народами, і не будуть уже більш поділені на двоє царств.
And I will make them one nation in the land, on the mountains of Israel; and one king will be king over them all: and they will no longer be two nations, and will no longer be parted into two kingdoms:
καὶ δώσω αὐτοὺς εἰς ἕθνος ἓν ἐν τῇ γῇ μου καὶ ἐν τοῖς ὄρεσιν ἰσραηλ καὶ ἄρχων εἷς ἔσται αὐτῶν καὶ οὐκ ἔσονται ἔτι εἰς δύο ἔθνη οὐδὲ μὴ διαιρεθῶσιν οὐκέτι εἰς δύο βασιλείας
- 23 I більш не будуть вони занечищуватися своїми бовванами й гидотами своїми та всіма своїми переступами, спасу їх зо всіх їхніх осель, де вони грішили, й очищу їх. I будуть вони мені народом, а Я буду їм Богом!
And they will no longer make themselves unclean with their images or with their hated things or with any of their sins: but I will give them salvation from all their turning away in which they have done evil, and will make them clean; and they will be to me a people, and I will be to them a God.
ἵνα μὴ μιαινῶνται ἔτι ἐν τοῖς εἰδώλοις αὐτῶν καὶ ῥύσομαι αὐτοὺς ἀπὸ πασῶν τῶν ἀνομιῶν αὐτῶν ὧν ἡμάρτησαν ἐν αὐταῖς καὶ καθαρῶ αὐτοὺς καὶ ἔσονται μοι εἰς λαόν καὶ ἐγὼ κύριος ἔσομαι αὐτοῖς εἰς θεόν
- 24 А раб Мій Давид буде царем над ними, і один пастир буде для всіх них, і постановами Моїми вони будуть ходити, а устами Мої будуть стерегти й виконувати їх.
And my servant David will be king over them; and they will all have one keeper: and they will be guided by my orders and will keep my rules and do them.
καὶ ὁ δοῦλός μου δαυιδ ἄρχων ἐν μέσῳ αὐτῶν καὶ ποιμὴν εἷς ἔσται πάντων ὅτι ἐν τοῖς προστάγμασίν μου πορεύσονται καὶ τὰ κρίματά μου φυλάξονται καὶ ποιήσουσιν αὐτά
- 25 I осядуть вони на тій землі, яку Я дав був Мосму рабові Яковові, що сиділи на ній їхні батьки, і осядуть на ній вони та їхні сини, та сини синів їхніх аж навіки, а Мій раб Давид буде їм князем навіки!
And they will be living in the land which I gave to Jacob, my servant, in which your fathers were living; and they will go on living there, they and their children and their children's children, for ever: and David, my servant, will be their ruler for ever.
καὶ κατοικήσουσιν ἐπὶ τῆς γῆς αὐτῶν ἣν ἐγὼ δέδωκα τῷ δούλῳ μου ἰακωβ οὗ κατέκησαν ἐκεῖ οἱ πατέρες αὐτῶν καὶ κατοικήσουσιν ἐπ' αὐτῆς αὐτοὶ καὶ δαυιδ ὁ δοῦλός μου ἄρχων αὐτῶν ἔσται εἰς τὸν αἰῶνα
- 26 I складу з ними заповіта миру, це буде вічний заповіт із ними. I зміцню їх, і намножу їх, і дам Свою святиню серед них на віки!
And I will make an agreement of peace with them: it will be an eternal agreement with them: and I will have mercy on them and make their numbers great, and will put my holy place among them for ever.
καὶ διαθήσομαι αὐτοῖς διαθήκην εἰρήνης διαθήκη αἰωνία ἔσται μετ' αὐτῶν καὶ θήσω τὰ ἅγια μου ἐν μέσῳ αὐτῶν εἰς τὸν αἰῶνα
- 27 I буде місце Мого пробування над ними, і Я буду їм Богом, а вони Мені будуть народом.
And my House will be over them; and I will be to them a God, and they will be to me a people.
καὶ ἔσται ἡ κατασκήνωσίς μου ἐν αὐτοῖς καὶ ἔσομαι αὐτοῖς θεός καὶ αὐτοὶ μου ἔσονται λαός
- 28 I пізнають ці народи, що Я Господь, що освятив Ізраїля, коли буде Моя святиня серед них навіки!
And the nations will be certain that I who make Israel holy am the Lord, when my holy place is among them for ever.
καὶ γνώσονται τὰ ἔθνη ὅτι ἐγὼ εἰμι κύριος ὁ ἁγιάζων αὐτοὺς ἐν τῷ εἶναι τὰ ἅγια μου ἐν μέσῳ αὐτῶν εἰς τὸν αἰῶνα
- 1 ¶ I було мені слово Господнє таке:
And the word of the Lord came to me, saying,
καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς με λέγων
- 2 Сину людський, зверни своє обличчя до Гога, краю Магога, князя Рошу, Мешеху та Тувалу, і пророкуй на нього
Son of man, let your face be turned against Gog, of the land of Magog, the ruler of Rosh, Meshech, and Tubal, and be a prophet against him,
ὡς εἰς ἀνθρώπου στήρισον τὸ πρόσωπόν σου ἐπὶ γωγ καὶ τὴν γῆν τοῦ μαγωγ ἄρχοντα ρως μοσοχ καὶ θοβελ καὶ προφήτευσον ἐπ' αὐτὸν
- 3 та й скажеш: Так сказав Господь: Ось Я проти тебе, Гогу, княже Рошу, Мешеху та Тувалу!
And say, This is what the Lord has said: See, I am against you, O Gog, ruler of Rosh, Meshech, and Tubal:
καὶ εἰπὼν αὐτῷ τότε λέγει κύριος κύριος ἰδοὺ ἐγὼ ἐπὶ σὲ γωγ ἄρχοντα ρως μοσοχ καὶ θοβελ
- 4 I заверну тебе, і вкляду гачки в щелепи твої, і введу тебе та все військо твоє, коней та верхівців, усі вони досконало озброєні, велике зборище, зо щитами та щитками, усі озброєні мечами.
And turning you round, I will put hooks in your mouth and make you come out with all your army, horses and horsemen, all of them in full war-dress, a great force with breastplate and body-cover, all of them armed with swords:
καὶ συνάξω σε καὶ πᾶσαν τὴν δυνάμιν σου ἵππους καὶ ἵππεις ἐνδεδυμένους θώρακας πάντας συναγωγὴ πολλή πέλται καὶ περικεφαλαῖαι καὶ μάχαιραι

- 5 **Παρας, Κουш і Пут із ними, усі вони зо щитом та з шоломом.**
Persia, Cush, and Put with them; all of them with body-cover and metal head-dress:
πέρσαι καὶ αἰθίορες καὶ λίβνες πάντες περικεφαλαίαις καὶ πέλταις
- 6 **Гомер і всі орди його, дім Тогарми, кінці північні та всі відділи його, численні народи з тобою.**
Gomer and all her forces; the people of Togarmah in the inmost parts of the north, with all his forces: a great number of peoples with you.
γομερ καὶ πάντες οἱ περὶ αὐτόν οἶκος τοῦ θεργαμα ἀπ' ἐσχάτου βορρᾶ καὶ πάντες οἱ περὶ αὐτόν καὶ ἔθνη πολλὰ μετὰ σοῦ
- 7 **Приготуйся, і приготуй собі ти та все зборище твоє, зібрані при тобі, і будеш для них сторожею.**
Be ready, make yourself ready, you and all the forces who are with you, and be ready for my orders.
ἐτοιμάσθητι ἐτοιμάσον σεαυτὸν σὺ καὶ πᾶσα ἡ συναγωγὴ σου οἱ συνηγμένοι μετὰ σοῦ καὶ ἔση μοι εἰς προφυλακὴν
- 8 **По багатьох днях ти будеш потрібний, у кінці років прийдеши до Краю, що повернений від меча, що зібраний від численних народів, на Ізраїлеві гори, що завжди були руїною, а він бу в виведений від народів, і всі вони сидять безпечно.**
After a long time you will get your orders: in the last years you will come into the land which has been given back from the sword, which has been got together out of a great number of peoples, on the mountains of Israel which have ever been a waste: but it has been taken out from the peoples and they will be living, all of them, without fear of danger.
ἀφ' ἡμερῶν πλειόνων ἐτοιμασθήσεται καὶ ἐπ' ἐσχάτου ἐτῶν ἐλευσεται καὶ ἤξει εἰς τὴν γῆν τὴν ἀπεστραμμένην ἀπὸ μαχαίρας συνηγμένων ἀπὸ ἐθνῶν πολλῶν ἐπὶ γῆν ἰσραηλ ἡ ἐγενήθη ἔρημος δι' ὅλου καὶ οὗτος ἐξ ἐθνῶν ἐξελήλυθεν καὶ κατοικήσουσιν ἐπ' εἰρήνης ἅπαντες
- 9 **І вийдеш, прийдеш як буря, будеш як хмара, щоб покрити землю, ти та всі відділи твої, та численні народи з тобою.**
And you will go up, you will come like a storm, you will be like a cloud covering the land, you and all your forces, and a great number of peoples with you.
καὶ ἀναβήσῃ ὡς ὑετὸς καὶ ἤξεις ὡς νεφέλη κατακαλύψαι γῆν καὶ ἔση σὺ καὶ πάντες οἱ περὶ σέ καὶ ἔθνη πολλὰ μετὰ σοῦ
- 10 **Так говорить Господь Бог: І станеться того дня, увійдуть слова на твоє серце, і ти будеш думати злу думку,**
This is what the Lord has said: In that day it will come about that things will come into your mind, and you will have thoughts of an evil design:
τάδε λέγει κύριος κύριος καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκεῖνῃ ἀναβήσεται ῥήματα ἐπὶ τὴν καρδίαν σου καὶ λογιῇ λογισμοὺς πονηροῦς
- 11 **та й скажеш: Піду на неукріплені край, знайду спокійних, що безпечно сидять, усі вони сидять в осадах без муру, і нема в них засува та воріт,**
And you will say, I will go up to the land of small unwallied towns; I will go to those who are quiet, living, all of them, without fear of danger, without walls or locks or doors:
καὶ ἔρεῖς ἀναβήσομαι ἐπὶ γῆν ἀπερριμμένην ἤξω ἐπὶ ἡσυχάζοντας ἐν ἡσυχίᾳ καὶ οἰκοῦντας ἐπ' εἰρήνης πάντας κατοικοῦντας γῆν ἐν ἣ οὐχ ὑπάρχει τεῖχος οὐδὲ μοχλοὶ καὶ θύραι οὐκ εἰσὶν αὐτοῖς
- 12 **щоб набрати здобичі, і чинити грабунок, щоб повернути свою руку на заселені руїни, і на народ, зібраний з народів, що набувають добуток та масток, що сидять посеред землі.**
To take their property by force and go off with their goods; turning your hand against the waste places which now are peopled, and against the people who have been got together out of the nations, who have got cattle and goods for themselves, who are living in the middle of the earth.
προνομεῦσαι προνομήν καὶ σκυλεῦσαι σκῶλα αὐτῶν τοῦ ἐπιστρέψαι χεῖρά σου εἰς τὴν ἠρημωμένην ἢ κατὰκίσθη καὶ ἐπ' ἔθνος συνηγμένον ἀπὸ ἐθνῶν πολλῶν πεποικῶτας κτήσεις κατοικοῦντας ἐπὶ τὸν ὄμφαλὸν τῆς γῆς
- 13 **Шева та Дедан, і купці Таршішу, і всі левчуки його скажуть тобі: Чи ти прийшов набрати здобичі, чи ти зібрав своє зборище, щоб чинити грабунок, щоб винести срібло та золото, що б набрати добуток та мастку, щоб набрати великої здобичі?**
Sheba, and Dedan and her traders, Tarshish with all her traders, will say to you, Have you come to take our goods? have you got your armies together to take away our property by force? to take away silver and gold, cattle and goods, to go off with great wealth?
σαβα καὶ δαδαν καὶ ἔμποροι καρχηδόνιοι καὶ πᾶσαι αἱ κῶμαι αὐτῶν ἐροῦσίν σοι εἰς προνομήν τοῦ προνομεῦσαι σὺ ἔρχῃ καὶ σκυλεῦσαι σκῶλα συνηγαγες συναγωγὴν σου λαβεῖν ἀργύριον καὶ χρυσὸν ἀπενέγκασθαι κτήσιν τοῦ σκυλεῦσαι σκῶλα
- 14 **¶ Тому пророкуй, сину людський, та й скажеш до Гога: Так говорить Господь Бог: Чи того дня, коли народ Мій сидітиме безпечно, ти не довідаєшся про це?**
For this cause, son of man, be a prophet and say to Gog, These are the words of the Lord: In that day, when my people Israel are living without fear of danger, will you not be moved against them?
διὰ τοῦτο προφήτευσον υἱὲ ἀνθρώπου καὶ εἰπὸν τῷ γωγ τάδε λέγει κύριος οὐκ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκεῖνῃ ἐν τῷ κατοικισθῆναι τὸν λαόν μου ἰσραηλ ἐπ' εἰρήνης ἐγενήθησιν
- 15 **І прийдеш із свого місця, із північних кінців, ти та численні народи з тобою, всі вони гарцюють на конях, зборище велике й військо численне!**
And you will come from your place in the inmost parts of the north, you and a great number of peoples with you, all of them on horseback, a great force and a strong army:
καὶ ἤξεις ἐκ τοῦ τόπου σου ἀπ' ἐσχάτου βορρᾶ καὶ ἔθνη πολλὰ μετὰ σοῦ ἀναβάται ἵππων πάντες συναγωγὴ μεγάλη καὶ δύναμις πολλή

- 16 I здійснешся на народ Мій Ізраїлів, як хмара, щоб покрити землю. Буде це на кінці днів, і виведу тебе на Мій Край, щоб народи пізнали Мене, коли Я покажу Свою святість тобі, Гогу, на їхніх очах.
And you will come up against my people Israel, like a cloud covering the land; and it will come about, in the last days, that I will make you come against my land, so that the nations may have knowledge of me when I make myself holy in you, O Gog, before their eyes.
καὶ ἀναβήσῃ ἐπὶ τὸν λαόν μου ἰσραηλ ὡς νεφέλῃ καλύψαι γῆν ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν ἔσται καὶ ἀνάξω σε ἐπὶ τὴν γῆν μου ἵνα γνῶσιν πάντα τὰ ἔθνη ἐμὲ ἐν τῷ ἁγιασθῆναι με ἐν σοὶ ἐνώπιον αὐτῶν
- 17 Так говорить Господь Бог: Чи ти той, що про нього говорив Я за давніх днів через Моїх рабів, Ізраїлевих пророків, що пророкували за тих днів про роки, щоб привести тебе на них? This is what the Lord has said: You are he of whom I gave them word in earlier times by my servants, the prophets of Israel, who in those days went on saying, year after year, that I would make you come up against them.
τάδε λέγει κύριος κύριος τῷ γωγ σὺ εἶ περὶ οὗ ἐλάλησα πρὸ ἡμερῶν τῶν ἔμπροσθεν διὰ χειρὸς τῶν δούλων μου προφητῶν τοῦ ἰσραηλ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις καὶ ἔτεσιν τοῦ ἀγαγεῖν σε ἐπ' αὐτούς
- 18 I станеться того дня, у дні приходу Гога на Ізраїлеву землю, говорить Господь Бог, увійде ревність Моя в ніздрі Мої.
And it will come about in that day, when Gog comes up against the land of Israel, says the Lord, that my wrath will come up, and my passion and my bitter feeling.
καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐν ἡμέρᾳ ἣ ἂν ἔλθῃ γωγ ἐπὶ τὴν γῆν τοῦ ἰσραηλ λέγει κύριος κύριος ἀναβήσεται ὁ θυμὸς μου
- 19 I в ревності своїй, в огні Свого гніву Я сказав: цього дня буде великий тряс на Ізраїлевій землі.
For in the fire of my wrath I have said, Truly, in that day there will be a great shaking in the land of Israel;
καὶ ὁ ζήλός μου ἐν πυρὶ τῆς ὀργῆς μου ἐλάλησα εἰ μὴν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἔσται σεισμός μέγας ἐπὶ γῆς ἰσραηλ
- 20 I затремтять перед Моїм лицем морські риби та птаство небесне, і польова звірина, всяке гаддя, що плазує по землі, і всяка людина, що на поверхні землі, і будуть поруїновані гори, і поваляться урвища, і всякий мур на землю впаде.
So that the fish of the sea and the birds of heaven and the beasts of the field and everything moving on the earth, and all the men who are on the face of the earth, will be shaking before me, and the mountains will be overturned and the high places will come down, and every wall will come falling down to the earth.
καὶ σεισθήσονται ἀπὸ προσώπου κυρίου οἱ ἰχθύες τῆς θαλάσσης καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τὰ θηρία τοῦ πεδίου καὶ πάντα τὰ ἔρπετά τὰ ἔρποντα ἐπὶ τῆς γῆς καὶ πάντες οἱ ἄνθρωποι οἱ ἐπὶ προσώπου τῆς γῆς καὶ ῥαγήσεται τὰ ὄρη καὶ πεσοῦνται αἱ φάραγγες καὶ πᾶν τεῖχος ἐπὶ τὴν γῆν πεσεῖται
- 21 I покличу проти нього меча на всіх горах Моїх, говорить Господь Бог, меч кожного буде на брата його!
And I will send to all my mountains for a sword against him, says the Lord: every man's sword will be against his brother.
καὶ καλέσω ἐπ' αὐτὸν πᾶν φόβον λέγει κύριος μάχαιρα ἀνθρώπου ἐπὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἔσται
- 22 I буду судитися з ними моровницею та кров'ю, і пуцу заливний дощ та камінний град, огонь та сірку на нього та на відділи його, та на численні народи, що з ним.
And I will take up my cause against him with disease and with blood; and I will send down on him and on his forces and on the peoples who are with him, an overflowing shower and great icedrops, fire, and burning.
καὶ κρινῶ αὐτὸν θανάτῳ καὶ αἵματι καὶ ὑετῷ κατακλύζοντι καὶ λίθοις χαλάζης καὶ πῦρ καὶ θεῖον βρέξω ἐπ' αὐτὸν καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς μετ' αὐτοῦ καὶ ἐπ' ἔθνη πολλὰ μετ' αὐτοῦ
- 23 I звеличуся, і покажу Свою святість, і буду пізнаний на очах численних народів, і вони пізнають, що Я Господь!
And I will make my name great and make myself holy, and I will make myself clear to a number of nations; and they will be certain that I am the Lord.
καὶ μεγαλυνθήσομαι καὶ ἁγιασθήσομαι καὶ ἐνδοξαστήσομαι καὶ γνωσθήσομαι ἐναντίον ἐθνῶν πολλῶν καὶ γνῶσονται ὅτι ἐγὼ εἰμι κύριος
- 1 ¶ А ти, сину людський, пророкуй на Гога та й скажеш: Так говорить Господь Бог: Ото Я на тебе, княже Рошу, Мешеху та Тувалу!
And you, son of man, be a prophet against Gog, and say, These are the words of the Lord: See, I am against you, O Gog, ruler of Rosh, Meshech, and Tubal:
καὶ σὺ υἱὲ ἀνθρώπου προφήτευσον ἐπὶ γωγ καὶ εἰπόν τάδε λέγει κύριος ἰδοὺ ἐγὼ ἐπὶ σὲ γωγ ἄρχοντα ρως μοσοχ καὶ θοβελ
- 2 I верну тебе, і попроваджу тебе, і підйму тебе з північних кінців, і впроваджу тебе на Ізраїлеві гори.
And turning you round, I will be your guide, and make you come up from the inmost parts of the north; I will make you come on to the mountains of Israel:
καὶ συνάξω σε καὶ καθοδηγήσω σε καὶ ἀναβιβῶ σε ἀπ' ἐσχάτου τοῦ βορρᾶ καὶ ἀνάξω σε ἐπὶ τὰ ὄρη τοῦ ἰσραηλ
- 3 I виб'ю лука твого з твоєї лівиці, а твої стріли кину з твоєї правиці.
And with a blow I will send your bow out of your left hand and your arrows falling from your right hand.
καὶ ἀπολῶ τὸ τόξον σου ἀπὸ τῆς χειρὸς σου τῆς ἀριστερᾶς καὶ τὰ τοξεύματά σου ἀπὸ τῆς χειρὸς σου τῆς δεξιᾶς καὶ καταβαλῶ σε
- 4 Упадеш на Ізраїлевих горах ти й усі відділи твої та народи, що з тобою; віддам тебе на з'їдження хижому птаству, усякому крилатому та польовій звірині.
On the mountains of Israel you will come down, you and all your forces and the peoples who are with you: I will give you to cruel birds of every sort and to the beasts of the field to be their food.
ἐπὶ τὰ ὄρη ἰσραηλ καὶ πεσῇ σὺ καὶ πάντες οἱ περὶ σέ καὶ τὰ ἔθνη τὰ μετὰ σοῦ δοθήσονται εἰς πλήθη ὀρνέων παντὶ πετεινῷ καὶ πᾶσι τοῖς θηρίοις τοῦ πεδίου δέδοκά σε καταβροθῆναι

- 5 На відкритому полі впадеш ти, бо це Я говорив, говорить Господь Бог!
You will come down in the open field: for I have said it, says the Lord.
ἐπὶ προσώπου τοῦ πεδίου πεσῆ ὅτι ἐγὼ ἐλάλησα λέγει κύριος
- 6 I пошлю Я огонь на Магога та на тих, що безпечно замешкують острови, і пізнають вони, що Я Господь!
And I will send a fire on Magog, and on those who are living in the sea-lands without fear: and they will be certain that I am the Lord.
καὶ ἀποστελῶ πῦρ ἐπὶ γῶγ καὶ κατοικηθήσονται αἱ νῆσοι ἐπ' εἰρήνης καὶ γνώσονται ὅτι ἐγὼ εἰμι κύριος
- 7 А Своє святе Ім'я розголошу посеред Мого народу Ізраїля, і більше не дам зневажити святе Моє Ім'ення, і народи пізнають, що Я Господь, Святий Ізраїлів!
And I will make clear my holy name among my people Israel; I will no longer let my holy name be made unclean: and the nations will be certain that I am the Lord, the Holy One in Israel.
καὶ τὸ ὄνομά μου τὸ ἅγιον γνωσθήσεται ἐν μέσῳ λαοῦ μου ἰσραηλ καὶ οὐ βεβηλωθήσεται τὸ ὄνομά μου τὸ ἅγιον οὐδέτι καὶ γνώσονται τὰ ἔθνη ὅτι ἐγὼ εἰμι κύριος ἅγιος ἐν ἰσραηλ
- 8 ¶ Ось прийде і станеться, говорить Господь Бог, це той день, що Я говорив.
See, it is coming and it will be done, says the Lord; this is the day of which I have given word.
ἰδοὺ ἦκει καὶ γνώση ὅτι ἔσται λέγει κύριος κύριος αὕτη ἐστὶν ἡ ἡμέρα ἐν ἣ ἐλάλησα
- 9 І повиходять мешканці Ізраїлевих міст, і накладуть огонь, і палитимуть зброю та щитка й щита, лука та стріли, і ручноно кия та ратище, і будуть ними палити огонь сім років.
And those who are living in the towns of Israel will go out and make fires of the instruments of war, burning the body-covers and the breastplates, the bows and the arrows and the sticks and the spears, and for seven years they will make fires of them:
καὶ ἐξελεύσονται οἱ κατοικοῦντες τὰς πόλεις ἰσραηλ καὶ καύσουσιν ἐν τοῖς ὅπλοις πέλταις καὶ κοντοῖς καὶ τόξοις καὶ τοξεύμασιν καὶ ῥάβδοις χειρῶν καὶ λόγχαις καὶ καύσουσιν ἐν αὐτοῖς πῦρ ἑπτὰ ἔτη
- 10 І не будуть носити дров з поля, і не будуть рубати з лісів, бо зброєю будуть палити огонь, і візьмуть здобич із тих, хто брав здобич із них, і пограбують тих, хто їх грабував, говорить Го сподь Бог.
And they will take no wood out of the field or have any cut down in the woods; for they will make their fires of the instruments of war: and they will take by force the property of those who took their property, and go off with the goods of those who took their goods, says the Lord.
καὶ οὐ μὴ λάβωσιν ξύλα ἐκ τοῦ πεδίου οὐδὲ μὴ κόψωσιν ἐκ τῶν δρυμῶν ἀλλ' ἢ τὰ ὅπλα κατακαύσουσιν πυρὶ καὶ προνομεύσουσιν τοὺς προνομεύσαντας αὐτοὺς καὶ σκυλεύσουσιν τοὺς σκυλεύσαντας αὐτοὺς λέγει κύριος
- 11 І станеться того дня, дам Я там Гогові місце гробу в Ізраїлі, Долину Перехожих, на схід від моря, і що замикас дорогу перехожим. І поховають там Гого й усе його многолюдство, та й н азвуть: Долина Многолюдства Гого.
And it will come about in those days, that I will give to Gog a last resting-place there in Israel, in the valley of Abarim on the east of the sea: and those who go through will be stopped: and there Gog and all his people will be put to rest, and the place will be named, The valley of Hamon-gog.
καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ δώσω τῷ γῶγ τόπον ὀνομαστόν μνημεῖον ἐν ἰσραηλ τὸ πολυάνδριον τῶν ἐπελθόντων πρὸς τῇ θαλάσῃ καὶ περιοικοδομήσουσιν τὸ περιστόμιον τῆς φάραγγος καὶ κατοροῦσουσιν ἐκεῖ τὸν γῶγ καὶ πᾶν τὸ πλῆθος αὐτοῦ καὶ κληθήσεται τὸ γαὶ τὸ πολυάνδριον τοῦ γῶγ
- 12 І буде ховати їх Ізраїлів дім, щоб очистити землю, сім місяців.
And the children of Israel will be seven months putting them in the earth, so as to make the land clean.
καὶ κατοροῦσουσιν αὐτοὺς οἶκος ἰσραηλ ἵνα καθαρισθῇ ἡ γῆ ἐν ἑπταμήνῳ
- 13 І буде ховати весь народ краю, і він стане для них за пам'ятку, того дня, коли Я прославлю Себе, говорить Господь Бог.
And all the people of the land will put them in the earth; and it will be to their honour in the day when I let my glory be seen, says the Lord.
καὶ κατοροῦσουσιν αὐτοὺς πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς καὶ ἔσται αὐτοῖς εἰς ὀνομαστόν ἡ ἡμέρα ἐδοξάσθην λέγει κύριος
- 14 І відділять людей, які без перерви ходитимуть по краю й ховатимуть з перехожими позосталих ще на поверхні землі, щоб її очистити. По семи місяцях вони ще будуть вишукувати.
And they will put on one side men to do no other work but to go through the land and put in the earth the rest of those who are still on the face of the land, to make it clean: after seven months are ended they are to make a search.
καὶ ἄνδρας διὰ παντὸς διαστελεῶσιν ἐπιπορευομένους τὴν γῆν θάψαι τοὺς καταλελειμμένους ἐπὶ προσώπου τῆς γῆς καθαρῖσαι αὐτὴν μετὰ τὴν ἑπτάμηνον καὶ ἐκζητήσουσιν
- 15 І перейдуть ті обхідники по краю, і коли хто побачить людську кістку, то поставить при ній знака, аж поки не поховають її похоронники в Долині Многолюдства Гого.
And while they go through the land, if anyone sees a man's bone, he is to put up a sign by the place till those who are doing the work have put it in the earth in the valley of Hamon-gog.
καὶ πᾶς ὁ διαπορευόμενος τὴν γῆν καὶ ἰδὼν ὄστουν ἀνθρώπου οἰκοδομήσει παρ' αὐτὸ σημεῖον ἕως ὅτου θάψωσιν αὐτὸ οἱ θάπτοντες εἰς τὸ γαὶ τὸ πολυάνδριον τοῦ γῶγ
- 16 А ім'я міста Гамона. І очистять землю.
And there they will put all the army of Gog in the earth. So they will make the land clean.
καὶ γὰρ τὸ ὄνομα τῆς πόλεως πολυάνδριον καὶ καθαρισθήσεται ἡ γῆ

- 17 А ти, сину людський, так говорить Господь Бог: Скажи птахові, усякому крилатому, та всій польовій звірині: Згромадьтеся й прийдіть, зберіться навколо над жертвою, що Я принесу для вас, велика жертва на Ізраїлевих горах, і ви будете їсти м'ясо, і будете пити кров.
 And you, son of man, this is what the Lord has said: Say to the birds of every sort and to all the beasts of the field, Get together and come; come together on every side to the offering which I am putting to death for you, a great offering on the mountains of Israel, so that you may have flesh for your food and blood for your drink.
 και σύ υἱὲ ἀνθρώπου εἰπὼν τάδε λέγει κύριος εἰπὼν παντὶ ὄρνέφ̄ πετεινῶ̄ καὶ πρὸς πάντα τὰ θηρία τοῦ πεδίου συνάχθητε καὶ ἔρχεσθε συνάχθητε ἀπὸ πάντων τῶν περικύκλω̄ ἐπὶ τὴν θυσίαν μου ἣν ἐθέθηκα ὑμῖν θυσίαν μεγάλην ἐπὶ τὰ ὄρη Ἰσραὴλ καὶ φάγεσθε κρέα καὶ πίεσθε αἷμα
- 18 Ви будете їсти тіло лицарів, а кров князів землі будете пити, барани, і вівці, і козли, бики, ситі башанські бики всі вони.
 The flesh of the men of war will be your food, and you drink the blood of the princes of the earth, of sheep and lambs, of he-goats, of oxen, all of them fat beasts of Bashan.
 κρέα γιγάντων φάγεσθε καὶ αἷμα ἀρχόντων τῆς γῆς πίεσθε κρῖους καὶ μόσχους καὶ τράγους καὶ οἱ μόσχοι ἐστεατωμένοι πάντες
- 19 І будете їсти лій аж до ситости, і будете пити кров аж до впосния з Моеї жертви, яку Я приніс для вас,
 You will go on feasting on the fat till you are full, and drinking the blood till you are overcome with it, of my offering which I have put to death for you.
 καὶ φάγεσθε στέαρ εἰς πληρομένην καὶ πίεσθε αἷμα εἰς μέθην ἀπὸ τῆς θυσίας μου ἧς ἔθησα ὑμῖν
- 20 і насититесь при Моєму столі кінями та верхівцями, лицарями та всякими вояками, говорить Господь Бог!
 At my table you will have food in full measure, horses and war-carriages, great men and all the men of war, says the Lord.
 καὶ ἐμπλησθήσεσθε ἐπὶ τῆς τραπέζης μου ἵππων καὶ ἀναβάτην γίγαντα καὶ πάντα ἄνδρα πολεμιστὴν λέγει κύριος
- 21 І дам Свою славу між народами, і побачать усі народи Мій суд, що зробию Я, та Мою руку, що на них покладу.
 And I will put my glory among the nations, and all the nations will see my punishments which I have put into effect, and my hand which I have put on them.
 καὶ δόσω τὴν δόξαν μου ἐν ὑμῖν καὶ δῶνται πάντα τὰ ἔθνη τὴν κρίσιν μου ἣν ἐποίησα καὶ τὴν χεῖρά μου ἣν ἐπήγαγον ἐπ' αὐτούς
- 22 І пізнає Ізраїлів дім, що Я Господь, їхній Бог, від цього дня й далі.
 So the children of Israel will be certain that I am the Lord their God, from that day and for the future.
 καὶ γνώσονται οἶκος Ἰσραὴλ ὅτι ἐγὼ εἰμι κύριος ὁ θεὸς αὐτῶν ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης καὶ ἐπέκεινα
- 23 ¶ І пізнають народи, що Ізраїлів дім пішов на вигнання за провини свої, за те, що спроневірилися Мені, а Я сховав був від них лице Своє, і віддав їх у руку їхніх неприятелів, і всі вони попадали від меча.
 And it will be clear to the nations that the children of Israel were taken away prisoners for their evil-doing; because they did wrong against me, and my face was covered from them: so I gave them up into the hands of their attackers, and they all came to their end by the sword.
 καὶ γνώσονται πάντα τὰ ἔθνη ὅτι διὰ τὰς ἀμαρτίας αὐτῶν ἠχμαλωτεύθησαν οἶκος Ἰσραὴλ ἀνθ' ὧν ἠθέτησαν εἰς ἐμέ καὶ ἀπέστρεψα τὸ πρόσωπόν μου ἀπ' αὐτῶν καὶ παρέδωκα αὐτούς εἰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν καὶ ἔπεσαν πάντες μαχαίρᾳ
- 24 За їхньою нечистістю та за їхні беззаконня зробив Я це з ними, і сховав від них лице Своє.
 In the measure of their unclean ways and their sins, so I did to them; and I kept my face covered from them.
 κατὰ τὰς ἀκαθαρσίας αὐτῶν καὶ κατὰ τὰ ἀνομήματα αὐτῶν ἐποίησα αὐτοῖς καὶ ἀπέστρεψα τὸ πρόσωπόν μου ἀπ' αὐτῶν
- 25 Тому так говорить Господь Бог: Тепер поверну долю Якова, і змілююся над усім Ізраїлевим домом, і буду ревний за Своє святе Ймення.
 For this cause the Lord has said, Now I will let the fate of Jacob be changed, and I will have mercy on all the children of Israel, and will take care of the honour of my holy name.
 διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος κύριος νῦν ἀποστρέψω τὴν αἰχμαλωσίαν Ἰακωβ καὶ ἐλεήσω τὸν οἶκον Ἰσραὴλ καὶ ζηλώσω διὰ τὸ ὄνομα τὸ ἅγιόν μου
- 26 І відчують вони свою ганьбу та все своє спроневірвання, яким спроневірилися Мені, коли сядуть безпечно на своїй землі, і не буде вже нікого, хто б їх страшив,
 And they will be conscious of their shame and of all the wrong which they have done against me, when they are living in their land with no sense of danger and with no one to be a cause of fear to them;
 καὶ λήψονται τὴν ἀτιμίαν ἑαυτῶν καὶ τὴν ἀδικίαν ἣν ἠδίκησαν ἐν τῷ κατοικισθῆναι αὐτούς ἐπὶ τὴν γῆν αὐτῶν ἐπ' εἰρήνης καὶ οὐκ ἔσται ὁ ἐκφοβῶν
- 27 коли поверну їх з народів, і позбираю їх із країв їхніх ворогів, і покажу Свою святість у них на очах численних народів.
 When I have taken them back from among the peoples and got them together out of the lands of their haters, and have made myself holy in them before the eyes of a great number of nations.
 ἐν τῷ ἀποστρέψαι με αὐτούς ἐκ τῶν ἐθνῶν καὶ συναγαγεῖν με αὐτούς ἐκ τῶν χωρῶν τῶν ἐθνῶν καὶ ἀγιασθήσομαι ἐν αὐτοῖς ἐνώπιον τῶν ἐθνῶν
- 28 І пізнають вони, що Я Господь, Бог їхній, коли вижену їх у полон до народів, а потому позбираю їх на їхню землю, і більш не позоставлю там нікого з них.
 And they will be certain that I am the Lord their God, because I sent them away as prisoners among the nations, and have taken them together back to their land; and I have not let one of them be there any longer.
 καὶ γνώσονται ὅτι ἐγὼ εἰμι κύριος ὁ θεὸς αὐτῶν ἐν τῷ ἐπιφανῆναί με αὐτοῖς ἐν τοῖς ἔθνεσιν

- 29 **I** не сховаю вже від них Свого лица, бо виллю Духа Свого на Ізраїлів дім, говорить Господь Бог!
And my face will no longer be covered from them: for I have sent the out-flowing of my spirit on the children of Israel, says the Lord.
 και οὐκ ἀποστρέψω οὐκέτι τὸ πρόσωπόν μου ἀπ' αὐτῶν ἀνθ' οὗ ἔξερχεα τὸν θυμὸν μου ἐπὶ τὸν οἶκον Ἰσραηλ λέγει κύριος κύριος
- 1 ¶ Двадцятого й п'ятого року нашого вигнання, на початку року, десятого дня місяця, чотирнадцятого року по тому, як було зруйноване місто, того самого дня була на мені Господня рука, і Він упровадив мене туди.
In the twenty-fifth year after we had been taken away prisoners, in the first month of the year, on the tenth day of the month, in the fourteenth year after the town was taken, on the very same day, the hand of the Lord was on me, and he took me there.
 και ἐγένετο ἐν τῷ πέμπτῳ και εικοστῷ ἔτει τῆς αἰχμαλωσίας ἡμῶν ἐν τῷ πρώτῳ μηνὶ δεκάτῃ τοῦ μηνὸς ἐν τῷ τεσσαρεσκαίδεκάτῳ ἔτει μετὰ τὸ ἀλῶναι τὴν πόλιν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐγένετο ἐπ' ἐμὲ χεὶρ κυρίου και ἤγαγεν με
- 2 У Божих видіннях упровадив Він мене до Ізраїлевого Краю, і дав спочити мені на дуже високій горі, а на ній була ніби будова міста, з полудня.
In the visions of God he took me into the land of Israel, and put me down on a very high mountain, on which there was, as it seemed, a building like a town opposite me.
 ἐν ὄρασει θεοῦ εἰς τὴν γῆν τοῦ Ἰσραηλ και ἔθηκέν με ἐπ' ὄρους ὑψηλοῦ σφόδρα και ἐπ' αὐτοῦ ὡσεὶ οἰκοδομὴ πόλεως ἀπέναντι
- 3 I привів мене туди, і ось чоловік, що його вид, ніби вид блискучої міді, а в його руці льняна нитка та мірнича палиця, і він стояв у брамі.
He took me there, and I saw a man, looking like brass, with a linen cord in his hand and a measuring rod: and he was stationed in the doorway.
 και εἰσηγάγην με ἐκεῖ και ἰδοὺ ἀνὴρ και ἡ ὄρασις αὐτοῦ ἦν ὡσεὶ ὄρασις χαλκοῦ στύβοντος και ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ ἦν σπαρτίον οἰκοδόμων και κάλαμος μέτρον και αὐτὸς εἰστήκει ἐπὶ τῆς πόλης
- 4 I сказав мені цей чоловік: Сину людський, дивися своїми очима й слухай своїми вухами, і зверни своє серце на все, що я покажу тобі, бо ти приведений сюди, щоб показати тобі. Усе, що ти побачиш, об'яви Ізраїлеву домові.
And the man said to me, Son of man, see with your eyes and give hearing with your ears, and take to heart everything I am going to let you see; for in order that I might let you see them, you have come here: and give an account of all you see to the children of Israel.
 και εἶπεν πρὸς με ὁ ἀνὴρ ἐώρακας υἱὲ ἀνθρώπου ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς σου ἰδὲ και ἐν τοῖς ὠσίν σου ἄκουε και τάξον εἰς τὴν καρδίαν σου πάντα ὅσα ἐγὼ δεικνύω σοι διότι ἔνεκα τοῦ δεῖξαι σοι εἰσελήλυθας ὧδε και δεῖξεις πάντα ὅσα σὺ ὄρῃς τῷ οἴκῳ τοῦ Ἰσραηλ
- 5 ¶ I ось мур назовні храму навколо, а в руці того чоловіка мірнича палиця на шість ліктів, на міру ліктем та долонею. I зміряв він ширину тієї будівлі одна палиця, і заввишки одна палиця.
And there was a wall on the outside of the house all round, and in the man's hand there was a measuring rod six cubits long by a cubit and a hand's measure: so he took the measure of the building from side to side, one rod; and from base to top, one rod.
 και ἰδοὺ περιβολὸς ἔξωθεν τοῦ οἴκου κύκλῳ και ἐν τῇ χειρὶ τοῦ ἀνδρὸς κάλαμος τὸ μέτρον πηχῶν ἕξ ἐν πήχει και παλαιστής και διεμέτρησεν τὸ προτείχισμα πλάτος ἴσον τῷ καλάμῳ και τὸ ὕψος αὐτοῦ ἴσον τῷ καλάμῳ
- 6 I прийшов він до брами, що її перед у напрямі до сходу, і ввійшов її сходами, і зміряв порога тієї брами одна палиця завширшки, і другий поріг одна палиця завширшки.
Then he came to the doorway looking to the east, and went up by its steps; and he took the measure of the doorstep, one rod wide.
 και εἰσῆλθεν εἰς τὴν πόλιν τὴν βλέπουσαν κατὰ ἀνατολὰς ἐν ἑπτὰ ἀναβαθμοῖς και διεμέτρησεν τὸ αἶλαμ τῆς πόλης ἴσον τῷ καλάμῳ
- 7 А вартівня одна палиця завдовжки й одна палиця завширшки, а поміж вартівнями п'ять ліктів; а поріг брами з боку сінечок тієї брами, зсередини одна палиця.
And the watchmen's rooms were one rod long and one rod wide; and the space between the rooms was five cubits; the doorstep of the doorway, by the covered way of the doorway inside, was one rod.
 και τὸ θεε ἴσον τῷ καλάμῳ τὸ μήκος και ἴσον τῷ καλάμῳ τὸ πλάτος και τὸ αἶλαμ ἀνὰ μέσον τοῦ θαιηλαθα πηχῶν ἕξ και τὸ θεε τὸ δεύτερον ἴσον τῷ καλάμῳ τὸ πλάτος και ἴσον τῷ καλάμῳ τὸ μήκος και τὸ αἶλαμ πήχεων πέντε
- 8 I зміряв він сіни тієї брами зсередини одна палиця.
And he took the measure of the covered way of the doorway inside,
 και τὸ θεε τὸ τρίτον ἴσον τῷ καλάμῳ τὸ πλάτος και ἴσον τῷ καλάμῳ τὸ μήκος
- 9 I зміряв сіни брами вісім ліктів, а стовпи її два лікті, а сіни брами зсередини.
Eight cubits; and its uprights, two cubits; the covered way of the doorway was inside.
 και τὸ αἶλαμ τοῦ πυλῶνος πλησίον τοῦ αἶλαμ τῆς πόλης πηχῶν ὀκτώ και τὰ αἰλευ πηχῶν δύο και τὸ αἶλαμ τῆς πόλης ἔσωθεν
- 10 А брамні вартівні в напрямі на схід три звідси й три звідти, і міра одна їм трьом, і міра одна стовпам звідси та звідти.
And the rooms of the doorway on the east were three on this side and three on that; all three were of the same size; and the uprights on this side and on that were of the same size.
 και τὰ θεε τῆς πόλης θεε κατέναντι τρεῖς ἔνθεν και τρεῖς ἔνθεν και μέτρον ἐν τοῖς τρισὶν και μέτρον ἐν τοῖς αἶλαμ ἔνθεν και ἔνθεν

- 11 I зміряв він ширину входу до брами десять ліктів, довжина брами тринадцять ліктів.
And he took the measure of the opening of the doorway, ten cubits wide; and the way down the doorway was thirteen cubits;
καὶ διεμέτρησεν τὸ πλάτος τῆς θύρας τοῦ πυλῶνος πηχῶν δέκα καὶ τὸ εὖρος τοῦ πυλῶνος πηχῶν δέκα τριῶν
- 12 A розмежування перед вартівнями один лікоть, і один лікоть звідти, а вартівня шість ліктів звідси й шість ліктів звідти.
And the space in front of the rooms, a cubit on this side and a cubit on that side; and the rooms six cubits on this side and six cubits on that.
καὶ πῆχυς ἐπισυναγόμενος ἐπὶ πρόσωπον τῶν θεῖμ ἔνθεν καὶ ἔνθεν καὶ τὸ θεε πηχῶν ἕξ ἔνθεν καὶ πηχῶν ἕξ ἔνθεν
- 13 I зміряв браму з даху вартівні до даху її, завширшки двадцять і п'ять ліктів, двері навпроти дверей.
And he took the measure of the doorway from the back of one room to the back of the other, twenty-five cubits across, from door to door.
καὶ διεμέτρησεν τὴν πύλην ἀπὸ τοῦ τοίχου τοῦ θεε ἐπὶ τὸν τοίχον τοῦ θεε πλάτος πῆχυς εἴκοσι πέντε αὐτῆ πύλη ἐπὶ πύλην
- 14 I поробив стовпи, шістдесят ліктів, і до стовпів підходить подвір'я, навколо брами.
And he took the measure of the covered way, twenty cubits; and opening from the covered way of the doorway was the open square round about.
καὶ τὸ αἶθριον τοῦ αἰλαμ τῆς πύλης ἑξήκοντα πῆχυς εἴκοσι θεῖμ τῆς πύλης κύκλω
- 15 A від переду брамного входу аж до переду сіней внутрішньої брами п'ятдесят ліктів.
And from before the opening of the doorway to before the inner covered way of the doorway was fifty cubits.
καὶ τὸ αἶθριον τῆς πύλης ἔξωθεν εἰς τὸ αἶθριον αἰλαμ τῆς πύλης ἔσωθεν πηχῶν πεντήκοντα
- 16 I були вікна, широкі зewnątrz й вузькі в середині, до вартівень та до їхніх стовпів у середині брами навколо, і так до сіней, і вікна навколо до середини, а на стовпах вирізьблені пальми.
And the rooms and their uprights had sloping windows inside the doorway all round, and in the same way the covered way had windows all round on the inside: and on every upright there were palm-trees.
καὶ θυρίδες κρυπταὶ ἐπὶ τὰ θεῖμ καὶ ἐπὶ τὰ αἰλαμ ἔσωθεν τῆς πύλης τῆς αὐλῆς κυκλόθεν καὶ ὡσαύτως τοῖς αἰλαμ θυρίδες κύκλω ἔσωθεν καὶ ἐπὶ τὸ αἰλαμ φοίνικες ἔνθεν καὶ ἔνθεν
- 17 I він впровадив мене до зовнішнього подвір'я. I ось комори та підлога, викладена з каміння, зроблена для подвір'я навколо, тридцять комір на підлозі.
Then he took me into the outer square, and there were rooms and a stone floor made for the open square all round: there were thirty rooms on the stone floor.
καὶ εἰσήγαγέ με εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ἑσωτέραν καὶ ἰδοὺ παστοφορία καὶ περίστουα κύκλω τῆς αὐλῆς τριάκοντα παστοφορία ἐν τοῖς περιστύλοις
- 18 A ця підлога була позад брам, по довжині брам, долішня підлога.
And the stone floor was by the side of the doorways, and was as wide as the doorways were long, even the lower floor.
καὶ αἱ στοαὶ κατὰ νότου τῶν πυλῶν κατὰ τὸ μῆκος τῶν πυλῶν τὸ περίστουον τὸ ὑποκάτω
- 19 I зміряв він ширину від переду долішньої брами до переду внутрішнього подвір'я назовні, сто ліктів, на схід та на північ.
Then he took the measure of the square across, from before the lower doorway inside to before the inner doorway outside, one hundred cubits. And he took me in the direction of the north,
καὶ διεμέτρησεν τὸ πλάτος τῆς αὐλῆς ἀπὸ τοῦ αἰθρίου τῆς πύλης τῆς ἑξωτέρας ἔσωθεν ἐπὶ τὸ αἶθριον τῆς πύλης τῆς βλεπούσης ἔξω πῆχυς ἑκατὸν τῆς βλεπούσης κατ' ἀνατολὰς καὶ εἰσήγαγέ με ἐπὶ βορρᾶν
- 20 A та брама, що перед її в напрямі на північ до зовнішнього подвір'я, він зміряв довжину її та ширину її.
And there was a doorway to the outer square, looking to the north; and he took the measure of it to see how wide and how long it was.
καὶ ἰδοὺ πύλη βλέπουσα πρὸς βορρᾶν τῆ αὐλῆ τῆ ἑξωτέρα καὶ διεμέτρησεν αὐτὴν τὸ τε μῆκος αὐτῆς καὶ τὸ πλάτος
- 21 I вартівні її три звідси й три звідти, і стовпи її, і сіни її були за мірою першої брами, п'ятдесят ліктів довжина її, а ширина двадцять і п'ять на міру ліктем.
And it had three rooms on this side of it and three on that; its uprights and its covered ways were the same size as those of the first doorway: it was fifty cubits long and twenty-five cubits wide.
καὶ τὰ θεε τρεῖς ἔνθεν καὶ τρεῖς ἔνθεν καὶ τὰ αἰλεν καὶ τὰ αἰλαμμο καὶ τοὺς φοίνικας αὐτῆς καὶ ἐγένετο κατὰ τὰ μέτρα τῆς πύλης τῆς βλεπούσης κατὰ ἀνατολὰς πηχῶν πεντήκοντα τὸ μῆκος αὐτῆς καὶ πηχῶν εἴκοσι πέντε τὸ εὖρος αὐτῆς
- 22 A вікна її, і сіни її та вирізьблені пальми її за мірою брами, що перед її в напрямі на схід, а сімома східцями входять у неї, а її сіни перед ними.
And its windows, and the windows of its covered ways, and its palm-trees, were the same as those of the doorway looking to the east; and there were seven steps up to it; and the covered way went inside.
καὶ αἱ θυρίδες αὐτῆς καὶ τὰ αἰλαμμο καὶ οἱ φοίνικες αὐτῆς καθὼς ἡ πύλη ἡ βλέπουσα κατὰ ἀνατολὰς καὶ ἐν ἑπτὰ κλιμακῆρσιν ἀνέβαινον ἐπ' αὐτὴν καὶ τὰ αἰλαμμο ἔσωθεν
- 23 I брама внутрішнього подвір'я навпроти брами на північ та на схід. I зміряв він від брами до брами сто ліктів.
And there was a doorway to the inner square opposite the doorway on the north, like the doorway on the east; and he took the measure from doorway to doorway, a hundred cubits.
καὶ πύλη τῆ αὐλῆ τῆ ἑσωτέρα βλέπουσα ἐπὶ πύλην τοῦ βορρᾶ ὃν τρόπον τῆς πύλης τῆς βλεπούσης κατὰ ἀνατολὰς καὶ διεμέτρησεν τὴν αὐλὴν ἀπὸ πύλης ἐπὶ πύλην πῆχυς ἑκατὸν

- 24 I він попровадив мене в напрямі на південь, аж ось брама в напрямі на південь. I він зміряв стовпи її та сіни її за тими мірами.
And he took me to the south, and I saw a doorway looking to the south: and he took the measure of its rooms and its uprights and its covered ways by these measures.
καὶ ἤγαγόν με κατὰ νότον καὶ ἰδοὺ πόλη βλέπουσα πρὸς νότον καὶ διεμέτρησεν αὐτὴν καὶ τὰ θεε καὶ τὰ αἰλευ καὶ τὰ αἰλαμμοῦ κατὰ τὰ μέτρα ταῦτα
- 25 A в неї вікна та сіни її навколо, які ті вікна, п'ятдесят ліктів завдовжки, а завширшки двадцять і п'ять ліктів.
And there were windows in it and in the covered way all round, like the other windows: it was fifty cubits long and twenty-five cubits wide.
καὶ αἱ θυρίδες αὐτῆς καὶ τὰ αἰλαμμοῦ κυκλόθεν καθὼς αἱ θυρίδες τοῦ αἰλαμμοῦ πηχῶν πενήτην καὶ τὸ μήκος αὐτῆς καὶ πηχῶν εἴκοσι πέντε τὸ εὖρος αὐτῆς
- 26 A семеро східців вхід до неї, і сіни її перед ними, а вирізьблені пальми її одна звідси, а одна звідти при стовпах її.
And there were seven steps up to it, and its covered way went inside: and it had palm-trees, one on this side and one on that, on its uprights.
καὶ ἑπτὰ κλιμακτῆρες αὐτῆ καὶ αἰλαμμοῦ ἔσωθεν καὶ φοῖνικες αὐτῆ εἷς ἔνθεν καὶ εἷς ἔνθεν ἐπὶ τὰ αἰλευ
- 27 ¶ А брама внутрішнього подвір'я у напрямі на південь, і він зміряв від брами до брами в напрямі на південь сто ліктів.
And there was a doorway to the inner square looking to the south: he took the measure from doorway to doorway to the south, a hundred cubits.
καὶ πόλη κατέναντι πόλης τῆς αὐτῆς τῆς ἐσωτέρας πρὸς νότον καὶ διεμέτρησεν τὴν αὐλὴν ἀπὸ πόλης ἐπὶ πόλην πήχεις ἑκατὸν τὸ εὖρος πρὸς νότον
- 28 I впровадив мене до внутрішнього подвір'я південною брамою, і зміряв південну браму за тими мірами.
Then he took me to the inner square by the south doorway: and he took the measure of the south doorway by these measures;
καὶ εἰσήγαγόν με εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ἐσωτέραν τῆς πόλης τῆς πρὸς νότον καὶ διεμέτρησεν τὴν πόλην κατὰ τὰ μέτρα ταῦτα
- 29 I вартівні її, і стовпи її, і сіни її за тими мірами, і вікна її, і в сінях її навколо п'ятдесят ліктів завдовжки, а завширшки двадцять і п'ять ліктів.
And the rooms in it and the uprights and the covered ways, by these measures:
καὶ τὰ θεε καὶ τὰ αἰλευ καὶ τὰ αἰλαμμοῦ κατὰ τὰ μέτρα ταῦτα καὶ θυρίδες αὐτῆ καὶ τῶ αἰλαμμοῦ κύκλῳ πήχεις πενήτην καὶ τὸ εὖρος πήχεις εἴκοσι πέντε
- 31 I сіни її при зовнішньому подвір'ї, і пальми при стовпах її, а вісім сходів її вхід.
The covered way was on the side nearest the outer square; and there were palm-trees on the uprights: and there were eight steps going up to it.
καὶ αἰλαμμοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ἐξωτέραν καὶ φοῖνικες τῶ αἰλευ καὶ ὀκτὼ κλιμακτῆρες
- 32 I він упровадив мене до внутрішнього подвір'я в напрямі на схід, і зміряв брами за тими мірами.
And he took me into the inner square facing the east: and he took the measure of the doorway by these measures;
καὶ εἰσήγαγόν με εἰς τὴν πόλην τὴν βλέπουσαν κατὰ ἀνατολὰς καὶ διεμέτρησεν αὐτὴν κατὰ τὰ μέτρα ταῦτα
- 33 I вартівні її, і стовпи її, і сіни її за тими мірами, а в неї вікна та в її сінях навколо, завдовжки п'ятдесят ліктів, а завширшки двадцять і п'ять ліктів.
And of the rooms in it and its uprights and its covered ways, by these measures: and there were windows in it and in the covered way round about: it was fifty cubits long and twenty-five cubits wide.
καὶ τὰ θεε καὶ τὰ αἰλευ καὶ τὰ αἰλαμμοῦ κατὰ τὰ μέτρα ταῦτα καὶ θυρίδες αὐτῆ καὶ τῶ αἰλαμμοῦ κύκλῳ πήχεις πενήτην καὶ τὸ μήκος αὐτῆς καὶ εὖρος πήχεις εἴκοσι πέντε
- 34 А її сіни були до зовнішнього подвір'я, а пальми її при її стовпах звідси й звідти, а вісім східців її вхід.
And the covered way was on the side nearest the outer square; there were palm-trees on the uprights, on this side and on that: and there were eight steps going up to it.
καὶ αἰλαμμοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ἐσωτέραν καὶ φοῖνικες ἐπὶ τοῦ αἰλευ ἔνθεν καὶ ἔνθεν καὶ ὀκτὼ κλιμακτῆρες αὐτῆ
- 35 I впровадив мене до північної брами, і зміряв тими мірами.
And he took me to the north doorway: and he took the measure of it by these measures;
καὶ εἰσήγαγόν με εἰς τὴν πόλην τὴν πρὸς βορρᾶν καὶ διεμέτρησεν κατὰ τὰ μέτρα ταῦτα
- 36 Вартівні її, стовпи її, і її сіни та вікна в неї навколо, завдовжки п'ятдесят ліктів, а завширшки двадцять і п'ять ліктів.
Its rooms, its uprights, and its covered way had the same measures, and its covered way had windows all round: it was fifty cubits long and twenty-five cubits wide.
καὶ τὰ θεε καὶ τὰ αἰλευ καὶ τὰ αἰλαμμοῦ καὶ θυρίδες αὐτῆ κύκλῳ καὶ τῶ αἰλαμμοῦ αὐτῆς πήχεις πενήτην καὶ τὸ μήκος αὐτῆς καὶ εὖρος πήχεις εἴκοσι πέντε
- 37 А стовпи її до зовнішнього подвір'я, а пальми при стовпах її з цього й з того боку, а вісім сходів її вхід.
Its uprights were on the side nearest to the outer square; there were palm-trees on the uprights, on this side and on that: and there were eight steps going up to it.
καὶ τὰ αἰλαμμοῦ εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ἐξωτέραν καὶ φοῖνικες τῶ αἰλευ ἔνθεν καὶ ἔνθεν καὶ ὀκτὼ κλιμακτῆρες αὐτῆ
- 38 I комора, і її вхід у стовпах брам, там полощуть цілопалення.
And there was a room with a door in the covered way of the doorway, where the burned offering was washed.
τὰ παστοφόρια αὐτῆς καὶ τὰ θυρόματα αὐτῆς καὶ τὰ αἰλαμμοῦ αὐτῆς ἐπὶ τῆς πόλης

- 39 ¶ Α в сінях брами два столи звідси й два столи звідти, щоб різати на них цілопалення й жертви за гріх та жертви за провину.
And in the covered way of the doorway there were two tables on this side and two tables on that side, on which the burned offering and the sin-offering and the offering for error were put to death:
 τῆς δευτέρας ἔκρυσις ὅπως σφάζουσιν ἐν αὐτῇ τὰ ὑπὲρ ἁμαρτίας καὶ ὑπὲρ ἀγνοίας
- 40 А при зовнішньому боці, що підіймається до входу північної брами, два столи, і при боці іншому, що при сінях брами, два столи.
On the outer side, to the north, as one goes up to the opening of the doorway, were two tables.
 καὶ κατὰ νότου τοῦ ῥόακος τῶν ὀλοκαυτωμάτων τῆς βλεπούσης πρὸς βορρᾶν δύο τράπεζαι πρὸς ἀνατολὰς καὶ κατὰ νότου τῆς δευτέρας καὶ τοῦ αἰλαμ τῆς πύλης δύο τράπεζαι κατὰ ἀνατολὰς
- 41 Чотири столи звідси й чотири столи звідти при боці брами, вісім столів, що на них ріжуть.
There were four tables on one side and four tables on the other, by the side of the doorway; eight tables, on which they put to death the beasts for the offerings.
 τέσσαρες ἔνθεν καὶ τέσσαρες ἔνθεν κατὰ νότου τῆς πύλης ἐπ' αὐτὰς σφάζουσι τὰ θύματα κατέναντι τῶν ὀκτὼ τραπέζων τῶν θυμάτων
- 42 І чотири столи на цілопалення, каміння тесане, завдовжки лікоть один і і пів, а заввишки один лікоть; на них кладуть знаряддя, що ними ріжуть цілопалення та жертву.
And there were four tables for the burned offering, made of cut stone, one and a half cubits long, one and a half cubits wide and a cubit high, where the instruments were placed which were used for putting to death the burned offering and the beasts for the offerings.
 καὶ τέσσαρες τράπεζαι τῶν ὀλοκαυτωμάτων λίθινα λελαξευμένα πήχεος καὶ ἡμίσεος τὸ πλάτος καὶ πήχεων δύο καὶ ἡμίσεος τὸ μήκος καὶ ἐπὶ πήχυν τὸ ὕψος ἐπ' αὐτὰς ἐπιθήσουσιν τὰ σκεύη ἐν οἷς σφάζουσιν ἐκεῖ τὰ ὀλοκαυτώματα καὶ τὰ θύματα
- 43 І гаки, на одну долоню, були приготовлені в домі навколо, а на столах жертовне м'ясо.
And they had edges all round as wide as a man's hand: and on the tables was the flesh of the offerings.
 καὶ παλαιστήν ἔξουσιν γείσοις λελαξευμένον ἔσωθεν κύκλῳ καὶ ἐπὶ τὰς τραπέζας ἐπάνωθεν στέγας τοῦ καλύπτεσθαι ἀπὸ τοῦ ἕτεοῦ καὶ ἀπὸ τῆς ξηρασίας
- 44 А назовні внутрішньої брами були дві кімнати у внутрішньому подвір'ї, що при північному боці брами, а їхній перед у напрямі на південь, одна при боці східної брами, перед її у напрямі на північ.
And he took me into the inner square, and there were two rooms in the inner square, one at the side of the north doorway, facing south; and one at the side of the south doorway, facing north.
 καὶ εἰσήγαγόν με εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ἐσωτέραν καὶ ἰδοὺ δύο ἐξέδρα ἐν τῇ αὐλῇ τῇ ἐσωτέρᾳ μία κατὰ νότου τῆς πύλης τῆς βλεπούσης πρὸς βορρᾶν φέρουσα πρὸς νότον καὶ μία κατὰ νότου τῆς πύλης τῆς πρὸς νότον βλεπούσης δὲ πρὸς βορρᾶν
- 45 І сказав він до мене: Ця кімната, що перед її в напрямі на південь, для священників, що стережуть сторожу храму.
And he said to me, This room, facing south, is for the priests who have the care of the house.
 καὶ εἶπεν πρὸς με ἡ ἐξέδρα αὐτῆ ἢ βλέπουσα πρὸς νότον τοῖς ἱερεῦσι τοῖς φυλάσσουσι τὴν φυλακὴν τοῦ οἴκου
- 46 А та кімната, що перед її в напрямі на північ, для священників, що виконують сторожу жертівника. Це Садокові сини, що з Левієвих синів наближуються до Господа, щоб служити Йому.
And the room facing north is for the priests who have the care of the altar: these are the sons of Zadok, who, from among the sons of Levi, come near to the Lord to do the work of his house.
 καὶ ἡ ἐξέδρα ἢ βλέπουσα πρὸς βορρᾶν τοῖς ἱερεῦσι τοῖς φυλάσσουσι τὴν φυλακὴν τοῦ θυσιαστηρίου ἐκεῖνοι εἰσιν οἱ υἱοὶ σαδδοκ οἱ ἐγγίζοντες ἐκ τοῦ λειοῦ πρὸς κύριον λειτουργεῖν αὐτῷ
- 47 І зміряв подвір'я завдовжки сто ліктів, і завширшки сто ліктів, чотирикутне, а жертівник був перед храмом.
And he took the measure of the open square, a hundred cubits long and a hundred cubits wide, being square; and the altar was in front of the house.
 καὶ διεμέτρησεν τὴν αὐλὴν μήκος πήχεων ἑκατὸν καὶ εὖρος πήχεων ἑκατὸν ἐπὶ τὰ τέσσαρα μέρη αὐτῆς καὶ τὸ θυσιαστήριον ἀπέναντι τοῦ οἴκου
- 48 І впровадив мене до сіней храму, і зміряв стовпа сіней, п'ять ліктів звідси, і п'ять ліктів звідти, а ширина брами три лікті звідси й три лікті звідти.
Then he took me to the covered way before the house, and took the measure of its uprights, five cubits on one side and five cubits on the other: and the doorway was fourteen cubits wide; and the side-walls of the doorway were three cubits on one side and three cubits on the other.
 καὶ εἰσήγαγόν με εἰς τὸ αἰλαμ τοῦ οἴκου καὶ διεμέτρησεν τὸ αἶλ τοῦ αἰλαμ πηχῶν πέντε τὸ πλάτος ἔνθεν καὶ πηχῶν πέντε ἔνθεν καὶ τὸ εὖρος τοῦ θυρώματος πηχῶν δέκα τεσσάρων καὶ ἐπομίδες τῆς θύρας τοῦ αἰλαμ πηχῶν τριῶν ἔνθεν καὶ πηχῶν τριῶν ἔνθεν
- 49 Довжина сіней двадцять ліктів, а завширшки одинадцять ліктів, а десятьма сходами ходять до нього; а стовпи при стовпах, один звідси, а один звідти.
The covered way was twenty cubits long and twelve cubits wide, and they went up to it by ten steps; and there were pillars by the uprights, one on one side and one on the other.
 καὶ τὸ μήκος τοῦ αἰλαμ πηχῶν εἴκοσι καὶ τὸ εὖρος πηχῶν δώδεκα καὶ ἐπὶ δέκα ἀναβαθμῶν ἀνέβαινον ἐπ' αὐτὸ καὶ στῆλοι ἦσαν ἐπὶ τὸ αἰλαμ εἷς ἔνθεν καὶ εἷς ἔνθεν
- 1 ¶ І впровадив мене до храму, і він зміряв стовпи, шість ліктів завширшки звідси, і шість ліктів завширшки звідти, ширина скинії.
And he took me to the Temple, and took the measure of the uprights, six cubits wide on one side and six cubits wide on the other.
 καὶ εἰσήγαγόν με εἰς τὸν ναὸν ᾧ διεμέτρησεν τὸ αἰλαμ πηχῶν ἕξ τὸ πλάτος ἔνθεν καὶ πηχῶν ἕξ τὸ εὖρος τοῦ αἰλαμ ἔνθεν

- 2 А ширина входу десять ліктів, а боки входу п'ять ліктів звідси й п'ять ліктів звідти; і зміряв довжину його сорок ліктів, а завширшки двадцять ліктів.
And the door-opening was ten cubits wide; and the side walls of the door-opening were five cubits on one side and five cubits on the other: and it was forty cubits long and twenty cubits wide.
καὶ τὸ εὖρος τοῦ πυλῶνος πηχῶν δέκα καὶ ἐπωμίδες τοῦ πυλῶνος πηχῶν πέντε ἔνθεν καὶ πηχῶν πέντε ἔνθεν καὶ διεμέτρησεν τὸ μῆκος αὐτοῦ πηχῶν τεσσαράκοντα καὶ τὸ εὖρος πηχῶν εἴκοσι
- 3 І ввійшов він до середини, і зміряв входового стовпа два лікті, а вхід шість ліктів, а ширина входу сім ліктів.
And he went inside and took the measure of the uprights of the door-opening, two cubits: and the door-opening, six cubits; and the side-walls of the door-opening were seven cubits on one side and seven cubits on the other.
καὶ εἰσῆλθεν εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ἐσωτέραν καὶ διεμέτρησεν τὸ αὐλ τοῦ θυρώματος πηχῶν δύο καὶ τὸ θύρωμα πηχῶν ἕξ καὶ τὰς ἐπωμίδας τοῦ θυρώματος πηχῶν ἑπτὰ ἔνθεν καὶ πηχῶν ἑπτὰ ἔνθεν
- 4 І зміряв довжину його двадцять ліктів, а завширшки двадцять ліктів на переді храму. І сказав він мені: Це Святе Святих!
And by his measure it was twenty cubits long and twenty cubits wide in front of the Temple: and he said to me, This is the most holy place.
καὶ διεμέτρησεν τὸ μῆκος τῶν θυρῶν πηχῶν τεσσαράκοντα καὶ εὖρος πηχῶν εἴκοσι κατὰ πρόσωπον τοῦ ναοῦ καὶ εἶπεν τοῦτο τὸ ἅγιον τῶν ἁγίων
- 5 І зміряв він стіну храму шість ліктів, а ширина бічної кімнати чотири лікті кругом навколо храму.
Then he took the measure of the wall of the house, which was six cubits; and of the side-rooms round the house, which were four cubits wide.
καὶ διεμέτρησεν τὸν τοίχον τοῦ οἴκου πηχῶν ἕξ καὶ τὸ εὖρος τῆς πλευρᾶς πηχῶν τεσσάρων κυκλόθεν
- 6 А кімнати бічні, кімната при кімнаті, тридцять в трьох поверхах, і входили в стіну, що храм мав для бічних кімнат навколо кругом, щоб держалися, і не держалися в стіні того храму.
And the side-rooms, room over room, were three times thirty; there were inlets in the wall of the house for the side-rooms round about, for supports in the wall of the house.
καὶ τὰ πλευρὰ πλευρὸν ἐπὶ πλευρὸν τριάκοντα καὶ τρεῖς δις καὶ διάστημα ἐν τῷ τοίχῳ τοῦ οἴκου ἐν τοῖς πλευροῖς κύκλῳ τοῦ εἶναι τοῖς ἐπιλαμβανομένοις ὄραν ὅπως τὸ παράπαν μὴ ἄπτωνται τῶν τοίχων τοῦ οἴκου
- 7 І він ставав ширший, і обертався все більше вгору до бічних кімнат, бо той храм був обернений більше вгору, кругом навколо храму, тому храм був ширший вгору, і так долішній поверх входить на горішній через середній.
The side-rooms became wider as they went higher up the house, by the amount of the space let into the wall up round about the house, because of the inlets in the house; and one went up from the lowest floor by steps to the middle, and from the middle to the upper floor.
καὶ τὸ εὖρος τῆς ἀνωτέρας τῶν πλευρῶν κατὰ τὸ πρόσθεμα ἐκ τοῦ τοίχου πρὸς τὴν ἀνωτέραν κύκλῳ τοῦ οἴκου ὅπως διαπλατύνηται ἄνωθεν καὶ ἐκ τῶν κάτωθεν ἀναβαίνωσιν ἐπὶ τὰ ὑπερῶα καὶ ἐκ τῶν μέσων ἐπὶ τὰ τριώροφα
- 8 І бачив я вишину храму навколо, підвалини бічних кімнат повна палиця, шість ліктів.
And I saw that the house had a stone floor all round; the bases of the side-rooms were a full rod of six great cubits high.
καὶ τὸ θραελ τοῦ οἴκου ὕψος κύκλῳ διάστημα τῶν πλευρῶν ἴσον τῷ καλάμῳ πήχεων ἕξ διάστημα
- 9 Ширина стіни, що в бічній кімнаті назовні, п'ять ліктів, а вільне місце між бічними кімнатами, що належить до храму.
The wall supporting the side-rooms on the outside was five cubits thick: and there was a free space of five cubits between the side-rooms of the house.
καὶ εὖρος τοῦ τοίχου τῆς πλευρᾶς ἕξωθεν πηχῶν πέντε καὶ τὰ ἀπόλοιπα ἀνὰ μέσον τῶν πλευρῶν τοῦ οἴκου
- 10 І поміж коморами завширшки двадцять ліктів кругом навколо храму.
And between the rooms was a space twenty cubits wide all round the house.
καὶ ἀνὰ μέσον τῶν ἐξεδρῶν εὖρος πηχῶν εἴκοσι τὸ περιφερὲς τῷ οἴκῳ κύκλῳ
- 11 А вхід з бічної кімнати до вільного місця вхід один у напрямі на північ, і вхід один на південь, а ширина вільного місця п'ять ліктів кругом навколо.
And the free space had doors opening from the side-rooms, one door on the north and one door on the south: and the free space was five cubits wide all round.
καὶ αἱ θύραι τῶν ἐξεδρῶν ἐπὶ τὸ ἀπόλοιπον τῆς θύρας τῆς μιᾶς τῆς πρὸς βορρᾶν καὶ ἡ θύρα ἡ μία πρὸς νότον καὶ τὸ εὖρος τοῦ φωτὸς τοῦ ἀπολοίπου πηχῶν πέντε πλάτος κυκλόθεν
- 12 ¶ А будівля, що перед відгородженим майданом у напрямі на захід, завширшки сімдесят ліктів, а стіна будівлі п'ять ліктів, ширина кругом навколо, а довжина її дев'ятдесят ліктів.
And the building which was in front of the separate place at the side to the west was seventy cubits wide; the wall of the building was five cubits thick all round and ninety cubits long.
καὶ τὸ διορίζον κατὰ πρόσωπον τοῦ ἀπολοίπου ὡς πρὸς θάλασσαν πηχῶν ἑβδομήκοντα πλάτος τοῦ τοίχου τοῦ διορίζοντος πήχεων πέντε εὖρος κυκλόθεν καὶ μῆκος αὐτοῦ πήχεων ἐνενήκοντα
- 13 І він зміряв той храм, завдовжки сто ліктів, а відгороджений майдан і будівля та стіни її, завдовжки сто ліктів.
And he took the measure of the house; it was a hundred cubits long; and the separate place and the building with its walls was a hundred cubits long;
καὶ διεμέτρησεν κατέναντι τοῦ οἴκου μῆκος πηχῶν ἑκατόν καὶ τὰ ἀπόλοιπα καὶ τὰ διορίζοντα καὶ οἱ τοῖχοι αὐτῶν μῆκος πηχῶν ἑκατόν
- 14 А ширина передньої частини храму та відгородженого майдану на схід сто ліктів.
And the east front of the house and of the separate place was a hundred cubits wide.
καὶ τὸ εὖρος κατὰ πρόσωπον τοῦ οἴκου καὶ τὰ ἀπόλοιπα κατέναντι πηχῶν ἑκατόν

- 15 I зміряв він довжину будівлі до переду відгородженого майдану, що позад неї, галерія звідси й звідти, сто ліктів, і так внутрішній храм і сімечки подвір'я.
 And he took the measure of the building in front of the separate place which was at the back of it, and the pillared walks on one side and on the other side; they were a hundred cubits long; and the Temple and the inner part and its outer covered way were covered in;
 και διεμέτρησεν μήκος τοῦ διορίζοντος κατὰ πρόσωπον τοῦ ἀπολοίπου τῶν κατόπισθεν τοῦ οἴκου ἐκείνου καὶ τὰ ἀπόλοιπα ἔνθεν καὶ ἔνθεν πήχεων ἑκατὸν τὸ μήκος καὶ ὁ ναὸς καὶ αἱ γωνίαι καὶ τὸ αἶλαμ τὸ ἐξώτερον
- 16 Пороги та вікна, широкі знадвору, і вузькі всередині, галерія навколо них трьох, навпроти порогу дерев'яний обклад навколо й земля до вікон, а вікна зачинені.
 And the sloping windows and the covered ways round all three of them were of shakiph-wood all round from the level of the earth up to the windows;
 πεφανερωμένα καὶ αἱ θυρίδες δικτυοῦνται ὑποφάσεις κύκλω τοῖς τρισὶν ὥστε διακύπτειν καὶ ὁ οἶκος καὶ τὰ πλησίον ἐξυλωμένα κύκλω καὶ τὸ ἔδαφος καὶ ἐκ τοῦ ἐδάφους ἕως τῶν θυρίδων καὶ αἱ θυρῖδες ἀναπτυσσόμεναι τρισῶς εἰς τὸ διακύπτειν
- 17 Усе понад входом і аж до внутрішнього храму, і назовні при кожній стіні кругом навколо, у внутрішньому й у зовнішньому, вирізьблене,
 And there was a roof over the doorway and as far as the inner house, and to the outside and on the wall all round, inside and outside.
 καὶ ἕως πλησίον τῆς ἐσωτέρας καὶ ἕως τῆς ἐξωτέρας καὶ ἐφ' ὅλον τὸν τοῖχον κύκλω ἐν τῷ ἔσωθεν καὶ ἐν τῷ ἔξωθεν
- 18 і було зроблене херувимами та пальмами, і пальма була між херувимом та херувимом, два обличчя в херувима.
 And it had pictured forms of winged beings and palm-trees; a palm-tree between two winged ones, and every winged one had two faces;
 γεγλυμμένα χερουβιν καὶ φοίνικες ἀνὰ μέσον χερουβ καὶ χερουβ δύο πρόσωπα τῷ χερουβ
- 19 І людське обличчя мали пальми звідси, а обличчя левчука мали пальми звідти, пороблені при всьому домі навколо.
 So that there was the face of a man turned to the palm-tree on one side, and the face of a young lion on the other side: so it was made all round the house.
 πρόσωπον ἀνθρώπου πρὸς τὸν φοίνικα ἔνθεν καὶ ἔνθεν καὶ πρόσωπον λέοντος πρὸς τὸν φοίνικα ἔνθεν καὶ ἔνθεν διαγεγλυμμένος ὅλος ὁ οἶκος κυκλόθεν
- 20 Від землі аж понад вхід пороблені херувими та пальми на стіні храму.
 From earth level up to the windows there were winged ones and palm-trees pictured on the wall.
 ἐκ τοῦ ἐδάφους ἕως τοῦ φανώματος τὰ χερουβιν καὶ οἱ φοίνικες διαγεγλυμμένοι
- 21 Храм мав чотирикутні одвірки, а перед святині мав такий самий вигляд.
 ...
 καὶ τὸ ἅγιον καὶ ὁ ναὸς ἀναπτυσσόμενος τετράγωνα κατὰ πρόσωπον τῶν ἁγίων ὄρασις ὡς ὄψις
- 22 Жертівник був із дерева, три лікті високий, а довжина його два лікті, а в нього його кути й підніжжя його та стіни його дерево. І сказав він мені: Це той стіл, що перед Господнім лицем!
 The altar was made of wood, and was three cubits high and two cubits long; it had angles, and its base and sides were of wood; and he said to me, This is the table which is before the Lord.
 θυσιαστηρίου ξυλίνου πηχῶν τριῶν τὸ ὕψος αὐτοῦ καὶ τὸ μήκος πηχῶν δύο καὶ τὸ εὖρος πηχῶν δύο καὶ κέρατα εἶχεν καὶ ἡ βᾶσις αὐτοῦ καὶ οἱ τοῖχοι αὐτοῦ ξύλινοι καὶ εἶπεν πρὸς με αὐτὴ ἡ τράπεζα ἢ πρὸ προσώπου κυρίου
- 23 А в храмі та в святині було двос дверей.
 The Temple had two doors.
 καὶ δύο θυρώματα τῷ ναῷ καὶ τῷ ἁγίῳ
- 24 І в тих дверях було по дві дошки, обидві дошки оберталися, дві в одних дверях, і дві в інших дверях.
 And the holy place had two doors, and the doors had two turning leaves, two for one and two for the other.
 δύο θυρώματα τοῖς δυοῖ θυρώμασι τοῖς στρωφοῦτοῖς δύο θυρώματα τῷ ἐνὶ καὶ δύο θυρώματα τῇ θύρᾳ τῇ δευτέρᾳ
- 25 І були зроблені на них, на дверях храму, херувими та пальми, як пороблені були в стінах, а дерев'яний ганок при переді сіней назовні.
 And on them were pictured winged ones and palm-trees, as on the walls; and a ... of wood was on the front of the covered way outside.
 καὶ γλυφῆ ἐπ' αὐτῶν καὶ ἐπὶ τὰ θυρώματα τοῦ ναοῦ χερουβιν καὶ φοίνικες κατὰ τὴν γλυφὴν τῶν ἁγίων καὶ σπουδαῖα ξύλα κατὰ πρόσωπον τοῦ αἶλαμ ἔξωθεν
- 26 І вікна, широкі знадвору й вузькі всередині, і пальми звідси та звідти при боках сіней, і такі бічні кімнати храму та стріхи.
 And there were sloping windows and palm-trees on one side and on the other, on the sides of the covered way: and the side-rooms of the house and the ...
 καὶ θυρίδες κρυπταὶ καὶ διεμέτρησεν ἔνθεν καὶ ἔνθεν εἰς τὰ ὀροφώματα τοῦ αἶλαμ καὶ τὰ πλευρὰ τοῦ οἴκου ἐξυλωμένα

- 1 ¶ I він вивів мене до зовнішнього подвір'я дорогою в напрямі на північ, і ввів мене до кімнат, що навпроти відгородженої площі, і що навпроти будівлі на північ.
And he took me out into the inner square in the direction of the north: and he took me into the rooms which were opposite the separate place and opposite the building to the north.
καὶ ἐξήγαγέ με εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ἐξωτερὰν κατὰ ἀνατολὰς κατέναντι τῆς πύλης τῆς πρὸς βορρᾶν καὶ εἰσήγαγέ με καὶ ἰδοὺ ἐξέδραι πέντε ἔχόμεναι τοῦ ἀπολοίου καὶ ἔχόμεναι τοῦ διορίζοντος πρὸς βορρᾶν
- 2 Навпроти завдовжки сто ліктів, вхід північний, а завширшки п'ятдесят ліктів.
On the north side it was a hundred cubits long and fifty cubits wide,
ἐπὶ πῆχεις ἑκατὸν μῆκος πρὸς βορρᾶν καὶ τὸ πλάτος πενήκοντα πῆχεων
- 3 Навпроти двадцять ліктів, що у внутрішньому подвір'ї, і навпроти викладеної підлоги, що в зовнішньому подвір'ї, галерія до переду галерії на три поверхи.
Opposite the space of twenty cubits which was part of the inner square, and opposite the stone floor of the outer square. There were covered ways facing one another on the third floor.
διαγεγραμμένα ὄν τρόπον αἱ πύλαι τῆς αὐλῆς τῆς ἐσωτέρας καὶ ὄν τρόπον τὰ περίστυλα τῆς αὐλῆς τῆς ἐξωτέρας ἐστιχημένα ἀντιπρόσωποι στοαὶ τρισσαί
- 4 А перед кімнатами був хід на десять ліктів ширини до внутрішнього подвір'я, дорогою ста ліктів, а виходи їхні на північ.
And in front of the rooms was a walk, ten cubits wide and a hundred cubits long; and their doors were facing north.
καὶ κατέναντι τῶν ἐξεδρῶν περιπάτος πηχῶν δέκα τὸ πλάτος ἐπὶ πῆχεις ἑκατὸν τὸ μῆκος καὶ τὰ θυρώματα αὐτῶν πρὸς βορρᾶν
- 5 А горішні кімнати були коротші, бо галерії забирали від них більше місця, ніж з долишніх та з середніх тієї будівлі.
And the higher rooms were shorter: for the covered ways took up more space from these than from the lower and middle rooms.
καὶ οἱ περίπατοι οἱ ὑπερφῶι ὡσαύτως ὅτι ἐξείχοντο τὸ περίστυλον ἐξ αὐτοῦ ἐκ τοῦ ὑποκάτωθεν περιστύλου καὶ τὸ διάστημα οὕτως περίστυλον καὶ διάστημα καὶ οὕτως στοαί
- 6 Бо вони були триповерхові, і не було в них стовпів, як стовпи подвір'я, тому вони були вузчі від долишніх та від середніх на землі.
For they were on three floors, and they had no pillars like the pillars of the outer square; so the highest was narrower than the lowest and middle floors from the earth level.
διότι τριπλαῖ ἦσαν καὶ στύλους οὐκ εἶχον καθὼς οἱ στύλοι τῶν ἐξωτερῶν διὰ τοῦτο ἐξείχοντο τῶν ὑποκάτωθεν καὶ τῶν μέσων ἀπὸ τῆς γῆς
- 7 А мур, що назовні навпроти кімнат, у напрямі зовнішнього подвір'я, до переду кімнат довжина його п'ятдесят ліктів.
And the wall which went outside by the side of the rooms, in the direction of the outer square in front of the rooms, was fifty cubits long.
καὶ φῶς ἐξῴθεν ὄν τρόπον αἱ ἐξέδραι τῆς αὐλῆς τῆς ἐξωτέρας αἱ βλέπουσαι ἀπέναντι τῶν ἐξεδρῶν τῶν πρὸς βορρᾶν μῆκος πῆχεων πενήκοντα
- 8 Бо довжина тих кімнат, що в зовнішнього подвір'я, п'ятдесят ліктів, і ось на переді храму сто ліктів.
For the rooms in the outer square were fifty cubits long: and in front of the Temple was a space of a hundred cubits.
ὅτι τὸ μῆκος τῶν ἐξεδρῶν τῶν βλέπουσῶν εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ἐξωτερὰν πηχῶν πενήκοντα καὶ αὐταὶ εἰσιν ἀντιπρόσωποι ταύταις τὸ πᾶν πηχῶν ἑκατὸν
- 9 А під тими кімнатами хід від сходу, коли входить до них з зовнішнього подвір'я.
And under these rooms was the way in from the east side, as one goes into them from the outer square at the head of the outer wall.
καὶ αἱ θύραι τῶν ἐξεδρῶν τούτων τῆς εἰσόδου τῆς πρὸς ἀνατολὰς τοῦ εἰσπορεύεσθαι δι' αὐτῶν ἐκ τῆς αὐλῆς τῆς ἐξωτέρας
- 10 По ширині муру подвір'я в напрямі на схід до переду вільного місця й до переду будівлі кімнати.
(And he took me) to the south, and in front of the separate place and in front of the building there were rooms.
κατὰ τὸ φῶς τοῦ ἐν ἀρχῇ περιπάτου καὶ τὰ πρὸς νότον κατὰ πρόσωπον τοῦ νότου κατὰ πρόσωπον τοῦ ἀπολοίου καὶ κατὰ πρόσωπον τοῦ διορίζοντος ἐξέδραι
- 11 А дорога перед ними як вид кімнат, що в напрямі на північ; яка довжина, така ширина їхня, а всі виходи були за їхніми способами та за їхніми виходами.
And there was a walk in front of them like that by the rooms on the north; they were equally long and wide; and the ways out of them were the same in design and had the same sort of doors.
καὶ ὁ περίπατος κατὰ πρόσωπον αὐτῶν κατὰ τὰ μέτρα τῶν ἐξεδρῶν τῶν πρὸς βορρᾶν καὶ κατὰ τὸ μῆκος αὐτῶν καὶ κατὰ τὸ εὖρος αὐτῶν καὶ κατὰ πάσας τὰς ἐξόδους αὐτῶν καὶ κατὰ πάσας τὰς ἐπιτροφὰς αὐτῶν καὶ κατὰ τὰ φῶτα αὐτῶν καὶ κατὰ τὰ θυρώματα αὐτῶν
- 12 І як входи кімнат, що в напрямі півдня, такий був вхід на початку дороги, дороги перед відповідним муром у напрямі на схід, коли йти до них.
And under the rooms on the south was a door at the head of the outer wall in the direction of the east as one goes in.
τῶν ἐξεδρῶν τῶν πρὸς νότον καὶ κατὰ τὰ θυρώματα ἀπ' ἀρχῆς τοῦ περιπάτου ὡς ἐπὶ φῶς διαστήματος καλάμου καὶ κατ' ἀνατολὰς τοῦ εἰσπορεύεσθαι δι' αὐτῶν
- 13 І сказав він мені: Кімнати північні і кімнати південні, що на переді вільного місця, це кімнати священні, де йдять священники, що наближуються до Господа, найсвятіше, там складають найсвятіше, і жертву хлібну, і жертву за гріх, і жертву за провину, бо це місце святе.
And he said to me, The north rooms and the south rooms in front of the separate place are the holy rooms, where the priests who come near the Lord take the most holy things for their food: there the most holy things are placed, with the meal offering and the sin-offering and the offering for error; for the place is holy.
καὶ εἶπεν πρὸς με αἱ ἐξέδραι αἱ πρὸς βορρᾶν καὶ αἱ ἐξέδραι αἱ πρὸς νότον αἱ οὐσαι κατὰ πρόσωπον τῶν διαστημάτων αὐταὶ εἰσιν αἱ ἐξέδραι τοῦ ἁγίου ἐν αἷς φάγονται ἐκεῖ οἱ ἱερεῖς υἱοὶ σαδδουκ οἱ ἐγγίζοντες πρὸς κύριον τὰ ἅγια τῶν ἁγίων καὶ ἐκεῖ θῆσουσιν τὰ ἅγια τῶν ἁγίων καὶ τὴν θυσίαν καὶ τὰ περὶ ἁμαρτίας καὶ τὰ περὶ ἄγνοιας διότι ὁ τόπος ἅγιος

- 14 Коли священники ввійдуть, то не сміють виходити зо святині до зовнішнього подвір'я, і мають там складати свої шати, в яких служать, бо вони святощі. І зодягнуть вони інші шати, і тоді тільки можуть зближатися до того, що належить народові.
When the priests go in, they may not go out of the holy place into the outer square, and there they are to put the robes in which they do the work of the Lord's house, for they are holy: and they have to put on other clothing before they come near that which has to do with the people.
οὐκ εἰσελεύσονται ἐκεῖ πᾶρες τῶν ἱερέων οὐκ ἐξελεύσονται ἐκ τοῦ ἁγίου εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ἐξωτερὰν ὅπως διὰ παντὸς ἅγιοι ὧσιν οἱ προσάγοντες καὶ μὴ ἄπτωνται τοῦ στολισμοῦ αὐτῶν ἐν οἷς λειτοῦργοῦσιν ἐν αὐτοῖς διότι ἅγια ἐστὶν καὶ ἐνδύσονται ἱμάτια ἕτερα ὅταν ἄπτωνται τοῦ λαοῦ
- 15 ¶ I скінчив він вимірювання внутрішнього храму, і впровадив мене в напрямі брами, що перед її в напрямі на схід, і зміряв те кругом навколо.
And when he had come to the end of measuring the inner house, he took me out to the doorway looking to the east, and took its measure all round.
καὶ συνετελέσθη ἡ διαμέτρησης τοῦ οἴκου ἔσωθεν καὶ ἐξήγαγέ με καθ' ὁδὸν τῆς πόλης τῆς βλεπούσης πρὸς ἀνατολὰς καὶ διεμέτρησεν τὸ ὑπόδειγμα τοῦ οἴκου κυκλόθεν ἐν διατάξει
- 16 Він зміряв міричною палицею східній бік, п'ять сотень палиць міричною палицею навколо.
He went round and took the measure of it on the east side with the measuring rod, five hundred, measured with the rod all round.
καὶ ἔστη κατὰ νότον τῆς πόλης τῆς βλεπούσης κατὰ ἀνατολὰς καὶ διεμέτρησεν πεντακοσίους ἐν τῷ καλάμῳ τοῦ μέτρου
- 17 Зміряв північний бік, п'ять сотень палиць міричною палицею навколо.
And he went round and took the measure of it on the north side with the measuring rod, five hundred, measured with the rod all round.
καὶ ἐπέστρεψεν πρὸς βορρᾶν καὶ διεμέτρησεν τὸ κατὰ πρόσωπον τοῦ βορρᾶ πῆγεις πεντακοσίους ἐν τῷ καλάμῳ τοῦ μέτρου
- 18 Зміряв південний бік, п'ять сотень палиць міричною палицею.
And he went round and took the measure of it on the south side with the measuring rod, five hundred, measured with the rod all round.
καὶ ἐπέστρεψεν πρὸς θάλασσαν καὶ διεμέτρησεν τὸ κατὰ πρόσωπον τῆς θαλάσσης πεντακοσίους ἐν τῷ καλάμῳ τοῦ μέτρου
- 19 Овернувся до західного боку, наміряв п'ять сотень палиць міричною палицею.
And he went round and took the measure of it on the west side with the measuring rod, five hundred, measured with the rod all round.
καὶ ἐπέστρεψεν πρὸς νότον καὶ διεμέτρησεν κατέναντι τοῦ νότου πεντακοσίους ἐν τῷ καλάμῳ τοῦ μέτρου
- 20 На чотири сторони відміряв те. Мало воно мур кругом навколо, завдовжки п'ять сотень, і завширшки п'ять сотень, щоб відділити між святим та звичайним.
He took its measure on the four sides: and it had a wall all round, five hundred long and five hundred wide, separating what was holy from what was common.
τὰ τέσσαρα μέρη τοῦ αὐτοῦ καλάμου καὶ διέταξεν αὐτὸν καὶ περίβολον αὐτὸν κύκλῳ πεντακοσίῳν πρὸς ἀνατολὰς καὶ πεντακοσίῳν πηγῶν εὐρος τοῦ διαστέλλειν ἀνὰ μέσον τῶν ἁγίων καὶ ἀνὰ μέσον τῶν προτερισμάτων τοῦ ἐν διατάξει τοῦ οἴκου
- 1 ¶ I попровадив мене до брами, до брами, що звернена в напрямі сходу.
And he took me to the doorway looking to the east:
καὶ ἤγαγέ με ἐπὶ τὴν πόλιν τὴν βλέπουσαν κατὰ ἀνατολὰς καὶ ἐξήγαγέ με
- 2 І ось слава Ізраїлевого Бога йшла в напрямі від сходу, а голос Його був, як шум великої води, а земля засвітилася від слави Його!
And there was the glory of the God of Israel coming from the way of the east: and his voice was like the sound of great waters, and the earth was shining with his glory.
καὶ ἰδοὺ δόξα θεοῦ ἰσραηλ ἤρχετο κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς πόλης τῆς βλεπούσης πρὸς ἀνατολὰς καὶ φωνὴ τῆς παρεμβολῆς ὡς φωνὴ διπλασιαζόντων πολλῶν καὶ ἡ γῆ ἐξέλαμπεν ὡς φέγγος ἀπὸ τῆς δόξης κυκλόθεν
- 3 І вид був такий же, як я бачив: як те видиво, що я бачив, коли я приходив руйнувати місто, і види були, як той вид, що я бачив при річці Кевар. І впав я на обличчя своє!
And the vision which I saw was like the vision I had seen when he came for the destruction of the town: and like the vision which I saw by the river Chebar; and I went down on my face.
καὶ ἡ ὄρασις ἦν εἶδον κατὰ τὴν ὄρασιν ἣν εἶδον ὅτε εἰσεπορευόμην τοῦ χρίσαι τὴν πόλιν καὶ ἡ ὄρασις τοῦ ἄρματος οὗ εἶδον κατὰ τὴν ὄρασιν ἣν εἶδον ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ τοῦ χοβαρ καὶ πίπτω ἐπὶ πρός ὠπὸν μου
- 4 І слава Господня ввійшла в храм у напрямі брами, що перед її в напрямі сходу!
And the glory of the Lord came into the house by the way of the doorway looking to the east.
καὶ δόξα κυρίου εἰσῆλθεν εἰς τὸν οἶκον κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς πόλης τῆς βλεπούσης κατὰ ἀνατολὰς
- 5 І підняв мене Дух, і впровадив мене до внутрішнього подвір'я, і ось слава Господня наповнила храм!
And the spirit, lifting me up, took me into the inner square; and I saw that the house was full of the glory of the Lord.
καὶ ἀνέλαβέ με πνεῦμα καὶ εἰσήγαγέ με εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ἐσωτέραν καὶ ἰδοὺ πλήρης δόξης κυρίου ὁ οἶκος

- 17 А долішній обклад чотирнадцять ліктів завдовжки на чотирнадцять завширшки при чотирьох боках її, а границя навколо нього півліктя, а основа його лікоть навколо, а сходи його звернені на схід.
And the shelf is fourteen cubits long and fourteen cubits wide, on its four sides; the edge round it is half a cubit; the base of it is a cubit all round, and its steps are facing the east.
 καὶ τὸ ἱλαστήριον πηχῶν δέκα τεσσαράρων τὸ μήκος ἐπὶ πῆχεις δέκα τέσσαρας τὸ εὖρος ἐπὶ τέσσαρα μέρη αὐτοῦ καὶ τὸ γείσος αὐτῷ κυκλόθεν κυκλοῦμενον αὐτῷ ἤμισυ πῆχους καὶ τὸ κύκλωμα αὐτοῦ πῆχυς κυκλόθεν καὶ οἱ κλιμακτῆρες αὐτοῦ βλέποντες κατ' ἀνατολάς
- 18 I сказав Він мені: Сину людський, так говорить Господь Бог: Оце устави жертівника на день, коли він буде зроблений, щоб приносити на ньому цілопалення, і кропити на нього кров.
And he said to me, Son of man, the Lord God has said, These are the rules for the altar, when they make it, for the offering of burned offerings on it and the draining out of the blood.
 καὶ εἶπεν πρὸς με υἱὲ ἀνθρώπου τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς ἰσραὴλ ταῦτα τὰ προστάγματα τοῦ θυσιαστηρίου ἐν ἡμέρᾳ ποιήσεως αὐτοῦ τοῦ ἀναφέρειν ἐπ' αὐτοῦ ὀλοκαυτώματα καὶ προσχέειν πρὸς αὐτὸ αἷμα
- 19 I даси священикам-Левитам, що вони з Садокового насіння, що наближуються до Мене, говорить Господь Бог, щоб служили Мені, молодого бика з великої худоби на жертву за гріх.
You are to give to the priests, the Levites of the seed of Zadok, who come near to me, says the Lord God, to do my work, a young ox for a sin-offering.
 καὶ δόσεις τοῖς ἱερεῦσι τοῖς λευίταις τοῖς ἐκ τοῦ σπέρματος σαδδουκ τοῖς ἐγγίξουσιν πρὸς με λέγει κύριος ὁ θεὸς τοῦ λειτουργεῖν μοι μόσχον ἐκ βοῶν περὶ ἁμαρτίας
- 20 I візьмеш з його крові, і покropи на чотири його роги й до чотирьох кутів оправи та до границі навколо, і очисти його та освяти його.
You are to take some of its blood and put it on the four horns and on the four angles of the shelf and on the edge all round: and you are to make it clean and free from sin.
 καὶ λήμψονται ἐκ τοῦ αἵματος αὐτοῦ καὶ ἐπιθήσουσιν ἐπὶ τὰ τέσσαρα κέρατα τοῦ θυσιαστηρίου καὶ ἐπὶ τὰς τέσσαρας γωνίας τοῦ ἱλαστηρίου καὶ ἐπὶ τὴν βάσιν κύκλῳ καὶ ἐξιλάσονται αὐτό
- 21 I візьмеш бика тієї жертви за гріх, і спалять його на означеному місці храму назовні святині.
And you are to take the ox of the sin-offering, and have it burned in the special place ordered for it in the house, outside the holy place.
 καὶ λήμψονται τὸν μόσχον τὸν περὶ ἁμαρτίας καὶ κατακαυθήσεται ἐν τῷ ἀποκεχωρισμένῳ τοῦ οἴκου ἔξωθεν τῶν ἁγίων
- 22 А другого дня принесеш у жертву козла безвадного на жертву за гріх, і очистять жертівника, як очистили биком.
And on the second day you are to have a he-goat without any mark on it offered for a sin-offering; and they are to make the altar clean as they did with the young ox.
 καὶ τῇ ἡμέρᾳ τῇ δευτέρᾳ λήμψονται ἐρίφους δύο αἰγῶν ἁμώμους ὑπὲρ ἁμαρτίας καὶ ἐξιλάσονται τὸ θυσιαστήριον καθότι ἐξιλάσαντο ἐν τῷ μόσχῳ
- 23 А коли покінчиш очищати, принесеш у жертву молодого бика з великої худоби, безвадного, і безвадного барана з отари.
And after you have made it clean, let a young ox without a mark be offered, and a male sheep from the flock without a mark.
 καὶ μετὰ τὸ συντελεῖσαι σε τὸν ἐξιλασμόν προσοίσουσι μόσχον ἐκ βοῶν ἁμώμων καὶ κριὸν ἐκ προβάτων ἁμώμων
- 24 I приведи їх перед Господнє лице, і кинуть священики на них сіль, і принесуть їх цілопаленням для Господа.
And you are to take them before the Lord, and the priests will put salt on them, offering them up for a burned offering to the Lord.
 καὶ προσοίσετε ἐναντίον κυρίου καὶ ἐπιρρίψουσιν οἱ ἱερεῖς ἐπ' αὐτὰ ἅλα καὶ ἀνοίσουσιν αὐτὰ ὀλοκαυτώματα τῷ κυρίῳ
- 25 Сім день будеш приготавляти козла жертви за гріх на кожен день, і молодого бика з великої худоби, і барана з отари, безвадних приготавлять.
Every day for seven days you are to give a goat for a sin-offering; and let them give in addition a young ox and a male sheep from the flock without any mark on them.
 ἐπτὰ ἡμέρας ποιήσεις ἐρίφον ὑπὲρ ἁμαρτίας καθ' ἡμέραν καὶ μόσχον ἐκ βοῶν καὶ κριὸν ἐκ προβάτων ἁμώμα ποιήσουσιν
- 26 Сім день будуть очищати того жертівника, і очистять його, і освятять його.
For seven days they are to make offerings to take away sin from the altar and to make it clean; so they are to make it holy.
 ἐπτὰ ἡμέρας καὶ ἐξιλάσονται τὸ θυσιαστήριον καὶ καθαριοῦσιν αὐτὸ καὶ πλῆσουσιν χεῖρας αὐτῶν
- 27 I скінчаться ті дні, і станеться, восьмого дня й далі приготавлять священики на жертівнику ваші цілопалення та ваші жертви мирні, і вподобаю Собі вас, говорить Господь Бог!
And when these days have come to an end, then on the eighth day and after, the priests will make your burned offerings on the altar and your peace-offerings; and I will take pleasure in you, says the Lord.
 καὶ ἔσται ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ὀγδόης καὶ ἐπέκεινα ποιήσουσιν οἱ ἱερεῖς ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον τὰ ὀλοκαυτώματα ὑμῶν καὶ τὰ τοῦ σστηρίου ὑμῶν καὶ προσδέξομαι ὑμᾶς λέγει κύριος
- 1 ¶ I вернув мене в напрямі брами зовнішньої святині, що обернена на схід, а вона замкнена.
And he took me back to the outer doorway of the holy place, looking to the east; and it was shut.
 καὶ ἐπέστρεψέν με κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς πύλης τῶν ἁγίων τῆς ἐξωτερῆς τῆς βλεποῦσης κατ' ἀνατολάς καὶ αὕτη ἦν κεκλεισμένη
- 2 I сказав мені Господь: Брама ця буде замкнена, не буде відчинена, і ніхто не ввійде в неї, бо в неї ввійшов Господь, Бог Ізраїлів, і вона буде замкнена.
And the Lord said to me, This doorway is to be shut, it is not to be open, and no man is to go in by it, because the Lord, the God of Israel, has gone in by it; and it is to be shut.
 καὶ εἶπεν κύριος πρὸς με ἡ πύλη αὕτη κεκλεισμένη ἔσται οὐκ ἀνοιχθήσεται καὶ οὐδεὶς μὴ διέλθῃ δι' αὐτῆς ὅτι κύριος ὁ θεὸς τοῦ ἰσραὴλ εἰσελεύσεται δι' αὐτῆς καὶ ἔσται κεκλεισμένη

- 3 Князь, сам князь буде сидіти в ній, щоб їсти хліб перед Господнім лицем; сіньми брами він увійде, і сіньми вийде.
But the ruler will be seated there to take his food before the Lord; he will go in by the covered way to the door, and will come out by the same way.
διότι ὁ ἡγοούμενος οὗτος καθήσεται ἐν αὐτῇ τοῦ φαγεῖν ἄρτον ἐναντίον κυρίου κατὰ τὴν ὁδὸν αἰαμ τῆς πόλης εἰσελεύσεται καὶ κατὰ τὴν ὁδὸν αὐτοῦ ἐξελεύσεται
- 4 ¶ I впровадив мене в напрямі північної брами до переду храму, і побачив я, аж ось слава Господня наповнила Господній дім! І впав я на обличчя своє...
And he took me to the north doorway in front of the house; and, looking, I saw that the house of the Lord was full of the glory of the Lord; and I went down on my face.
καὶ εἰσήγαγόν με κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς πόλης τῆς πρὸς βορρᾶν κατέναντι τοῦ οἴκου καὶ εἶδον καὶ ἰδοὺ πλήρης δόξης ὁ οἶκος κυρίου καὶ πίπτω ἐπὶ πρόσωπόν μου
- 5 I сказав мені Господь: Сину людський, зверни своє серце, і побач своїми очима, а своїми вухами послухай усе, що Я говоритиму з тобою щодо всіх постанов Господнього дому, і щодо всяких законів його, і звернеш своє серце до входу того храму в усіх виходах святині.
And the Lord said to me, Son of man, take to heart, and let your eyes see and your ears be open to everything I say to you about all the rules of the house of the Lord and all its laws; and take note of the ways into the house and all the ways out of the holy place.
καὶ εἶπεν κύριος πρὸς με υἱὲ ἀνθρώπου τάξον εἰς τὴν καρδίαν σου καὶ ἰδὲ τοὺς ὀφθαλμοῖς σου καὶ τοὺς ὠσίν σου ἄκουε πάντα ὅσα ἐγὼ λαλῶ μετὰ σοῦ κατὰ πάντα τὰ προστάγματα οἴκου κυρίου καὶ κατὰ πάντα τὰ νόμιμα αὐτοῦ καὶ τάξεις τὴν καρδίαν σου εἰς τὴν εἰσοδὸν τοῦ οἴκου κατὰ πάσας τὰς ἐξόδους αὐτοῦ ἐν πάσι τοῖς ἁγίοις
- 6 I скажез до ворохобників, до Ізраїлевого дому: Так говорить Господь Бог: Досить вам усіх ваших гидот, Ізраїлів доме,
And say to the uncontrolled children of Israel, This is what the Lord has said: O you children of Israel, let it be enough for you, among the disgusting things which you have done,
καὶ ἔρεῖς πρὸς τὸν οἶκον τὸν παραπικραίνοντα πρὸς τὸν οἶκον τοῦ ἰσραηλ τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς ἰκανούσθω ὑμῖν ἀπὸ πασῶν τῶν ἀνομιῶν ὑμῶν οἶκος ἰσραηλ
- 7 що ви вводили чужинців, необрізаносердих та необрізанотілих, щоб були в Моїї святині, щоб зневажити його, Мій храм, коли приносили Мій хліб, лій та кров, і, крім усіх ваших гидот, зламали Мого заповіта.
To have let men from strange lands, without circumcision of heart or flesh, come into my holy place, making my house unclean; and to have made the offering of my food, even the fat and the blood; and in addition to all your disgusting ways, you have let my agreement be broken.
τοῦ εἰσαγαγεῖν ὑμᾶς υἱοὺς ἀλλογενεῖς ἀπεριτμητοὺς καρδία καὶ ἀπεριτμητοὺς σαρκὶ τοῦ γίνεσθαι ἐν τοῖς ἁγίοις μου καὶ ἐβεβήλουν αὐτὰ ἐν τῷ προσφέρειν ὑμᾶς ἄρτους στέαρ καὶ αἷμα καὶ παρεβαίνετε τὴν διαθήκην μου ἐν πάσαις ταῖς ἀνομίαις ὑμῶν
- 8 I ви не несли сторожі святощів Моїх, але поставили їх собі за сторожів Мосї варті в Моїї святині.
And you have not taken care of my holy things; but you have put them as keepers to take care of my work in my holy place.
καὶ διετάξατε τοῦ φυλάσσειν φυλακὰς ἐν τοῖς ἁγίοις μου
- 9 Так говорить Господь Бог: Кожен чужинець, необрізаносердий та необрізанотілий не ввійде до Мосї святині; це і про всякого чужинця, що живе серед Ізраїлевих синів.
For this cause the Lord has said, No man from a strange land, without circumcision of heart and flesh, of all those who are living among the children of Israel, is to come into my holy place.
διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς πᾶς υἱὸς ἀλλογενεῖς ἀπεριτμητοὺς καρδία καὶ ἀπεριτμητοὺς σαρκὶ οὐκ εἰσελεύσεται εἰς τὰ ἁγία μου ἐν πᾶσιν υἱοῖς ἀλλογενῶν τῶν ὄντων ἐν μέσῳ οἴκου ἰσραηλ
- 10 ¶ I навіть Левіти, що були віддалилися від Мене, коли блукав Ізраїль, що були зблудили від Мене за своїми божками, і вони понесуть кару за свою вину,
But as for the Levites, who went far from me, when Israel went out of the right way, turning away from me to go after their images; their punishment will come on them.
ἀλλ' ἢ οἱ λευῖται οἵτινες ἀφῆλαντο ἀπ' ἐμοῦ ἐν τῷ πλανᾶσθαι τὸν ἰσραηλ ἀπ' ἐμοῦ κατόπισθεν τῶν ἐνθυμημάτων αὐτῶν καὶ λήμψονται ἀδικίαν αὐτῶν
- 11 і будуть вони в святині Моїї служити сторожами при брамах храму, і обслуговувати храм, вони будуть приносити цілопалення й жертву народові, і вони будуть ставати перед ними, щоб служити їм.
But they may be caretakers in my holy place, and overseers at the doors of the house, doing the work of the house: they will put to death the burned offering and the beasts offered for the people, and they will take their place before their servants.
καὶ ἔσονται ἐν τοῖς ἁγίοις μου λειτουργοῦντες θυρωροὶ ἐπὶ τῶν πυλῶν τοῦ οἴκου καὶ λειτουργοῦντες τῷ οἴκῳ οὗτοι σφάζουσιν τὰ ὀλοκαυτώματα καὶ τὰς θυσίας τῷ λαῷ καὶ οὗτοι στήσονται ἐναντίον τοῦ λαοῦ τοῦ λειτουργεῖν αὐτοῖς
- 12 За те, що вони служили їм перед їхніми бовванами, і стали для Ізраїлевого дому за спотикання на провину, тому підняв Я Своєю руку на них, говорить Господь Бог, і вони понесуть провину свою!
Because they did this work for them before their images, and became a cause of sin to the children of Israel; for this cause my hand has been lifted up against them, says the Lord, and their punishment will be on them.
ἀνθ' ὧν ἐλειτούργουν αὐτοῖς πρὸ προσώπου τῶν εἰδώλων αὐτῶν καὶ ἐγένετο τῷ οἴκῳ ἰσραηλ εἰς κόλασιν ἀδικίας ἔνεκα τούτου ἤρα τὴν χειρὰ μου ἐπ' αὐτούς λέγει κύριος ὁ θεός
- 13 I вони не підійдуть до Мене, щоб бути священиками Мені, і щоб підходити до всіх святощів Моїх, до Святого Святих, і будуть носити ганьбу свою та гидоти свої, які нарobili...
And they will not come near me to do the work of priests to me, or come near any of my holy things, or the things which are most holy: but their shame will be on them, and the punishment for the disgusting things which they have done.
καὶ οὐκ ἐγγιούσι πρὸς με τοῦ ἱερατεύειν μοι οὐδὲ τοῦ προσάγειν πρὸς τὰ ἁγία υἱῶν τοῦ ἰσραηλ οὐδὲ πρὸς τὰ ἁγία τῶν ἁγίων μου καὶ λήμψονται ἀτιμίαν αὐτῶν ἐν τῇ πλανήσει ἢ ἐπλανήθησαν

- 14 I дам Я їх сторожами варту храму щодо всієї його праці, і щодо всього, що робиться в ньому.
But I will make them responsible for the care of the house and all its work and everything which is done in it.
καὶ κατατάξουσιν αὐτοὺς φυλάσσειν φυλακὰς τοῦ οἴκου εἰς πάντα τὰ ἔργα αὐτοῦ καὶ εἰς πάντα ὅσα ἂν ποιήσωσιν
- 15 А священники-Левити, Садокові сини, що несли сторожу Мої святині, коли Ізраїлеві сини зблудили були від Мене, вони наблизяться до Мене на службу Мені, і будуть стояти перед М оїм лицем, щоб приносити Мені лій та кров, говорить Господь Бог.
But as for the priests, the sons of Zadok, who took care of my holy place when the children of Israel were turned away from me, they are to come near me to do my work, they will take their places before me, offering to me the fat and the blood, says the Lord;
οἱ ἱερεῖς οἱ λευῖται οἱ υἱοὶ τοῦ σαδδουκ οἵτινες ἐφυλάξαντο τὰς φυλακὰς τῶν ἁγίων μου ἐν τῷ πλανᾶσθαι οἶκον Ἰσραηλ ἀπ' ἐμοῦ οὗτοι προσάξουσιν πρὸς με τοῦ λειτουργεῖν μοι καὶ στήσονται πρὸ π ροσώπου μου τοῦ προσφέρειν μοι θυσίαν στέαρ καὶ αἷμα λέγει κύριος ὁ θεός
- 16 Вони ввійдуть до Мої святині, і вони наблизяться до Мого столу на службу Мені, і будуть нести Мої сторожі.
They are to come into my holy place and they are to come near to my table, to do my work and have the care of my house.
οὗτοι εἰσελεύσονται εἰς τὰ ἁγία μου καὶ οὗτοι προσελεύσονται πρὸς τὴν τράπεζάν μου τοῦ λειτουργεῖν μοι καὶ φυλάξουσιν τὰς φυλακὰς μου
- 17 ¶ I станеться, коли вони входитимуть до брами внутрішнього подвір'я, то зодягатимуть льняну одіж, і не ввійде на них вовна, коли вони служитимуть у брамах внутрішнього подвір'я та назовні.
And when they come in by the doorways of the inner square, they are to be clothed in linen robes; there is to be no wool on them while they are doing my work in the doorway of the inner square and inside the house.
καὶ ἔσται ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι αὐτοὺς τὰς πόλας τῆς αὐλῆς τῆς ἐσωτέρας στολὰς λινᾶς ἐνδύσονται καὶ οὐκ ἐνδύσονται ἐρεᾶ ἐν τῷ λειτουργεῖν αὐτοὺς ἀπὸ τῆς πόλης τῆς ἐσωτέρας αὐλῆς
- 18 Льняні завої будуть на їхній голові, а льняна спідня одежа буде на їхніх стегнах; не будуть оперізуватися тим, що викликає піт.
They are to have linen head-dresses on their heads and linen trousers on their legs, and they are to have nothing round them to make their skin wet with heat.
καὶ κιθάρεις λινᾶς ἔξουσιν ἐπὶ ταῖς κεφαλαῖς αὐτῶν καὶ περισκελῆ λινᾶ ἔξουσιν ἐπὶ τὰς ὀσφύας αὐτῶν καὶ οὐ περιζώσονται βία
- 19 А коли вони будуть виходити до зовнішнього подвір'я, до народу, здійматимуть шати свої, в яких служили, і поскладають їх у священних кімнатах, і зодягнуть іншу одежу, щоб своїм і священними шатами не торкатися народу.
And when they go out into the outer square to the people, they are to take off the robes in which they do the work of priests, and put them away in the holy rooms, and put on other clothing, so that the people may not be made holy by their robes.
καὶ ἐν τῷ ἐκπορεύεσθαι αὐτοὺς εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ἐξωτέραν πρὸς τὸν λαὸν ἐκδύσονται τὰς στολὰς αὐτῶν ἐν αἷς αὐτοὶ λειτουργοῦσιν ἐν αὐταῖς καὶ θήσουσιν αὐτὰς ἐν ταῖς ἐξέδραις τῶν ἁγίων καὶ ἐν δύσονται στολὰς ἑτέρας καὶ οὐ μὴ ἁγιάσωσιν τὸν λαὸν ἐν ταῖς στολαῖς αὐτῶν
- 20 А голови своєї вони не будуть голити, і волосся не запустять, конче будуть стригти волосся своє.
They are not to have all the hair cut off their heads, and they are not to let their hair get long, but they are to have the ends of their hair cut.
καὶ τὰς κεφαλὰς αὐτῶν οὐ ξυρήσονται καὶ τὰς κόμας αὐτῶν οὐ ψιλώσουσιν καλύπτοντες καλύψουσιν τὰς κεφαλὰς αὐτῶν
- 21 І вина не будуть пити кожен із священників, коли мають входити до внутрішнього подвір'я.
The priests are not to take wine when they go into the inner square.
καὶ οἶνον οὐ μὴ πῖωσιν πᾶς ἱερεὺς ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι αὐτοὺς εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ἐσωτέραν
- 22 А вдів та розвідок не братимуть собі за жінок, а братимуть тільки дівчат із насіння Ізраїлевого дому, та вдову, що буде вдовою по священникові.
And they are not to take as wives any widow or woman whose husband has put her away: but they may take virgins of the seed of Israel, or a widow who is the widow of a priest.
καὶ χήραν καὶ ἐκβεβλημένην οὐ λήψονται ἑαυτοῖς εἰς γυναῖκα ἀλλ' ἢ παρθένον ἐκ τοῦ σπέρματος Ἰσραηλ καὶ χήρα ἐὰν γένηται ἐξ ἱερέως λήψονται
- 23 А народ Мій будуть вони навчати розрізняти між святим та звичайним, і зроблять їх знаючими різницю між нечистим та чистим.
And they are to make clear to my people the division between what is holy and what is common, and to give them the knowledge of what is clean and what is unclean.
καὶ τὸν λαὸν μου διδάξουσιν ἀνὰ μέσον ἁγίου καὶ βεβήλου καὶ ἀνὰ μέσον ἀκαθάρτου καὶ καθαροῦ γνωριοῦσιν αὐτοῖς
- 24 А в суперечці вони стануть, щоб судити, правосуддя Моїм розсудять її, і будуть стерегти Закони Мої, і устами Мої при всіх святах Моїх, і суботи Мої будуть святити!
In any cause, they are to be in the position of judges, judging in harmony with my decisions: they are to keep my laws and my rules in all my fixed feasts; and they are to keep my Sabbaths holy.
καὶ ἐπὶ κρίσιν αἵματος οὗτοι ἐπιστήσονται τοῦ διακρίνειν τὰ δικαιώματά μου δικαιώσουσιν καὶ τὰ κρίματά μου κρινοῦσιν καὶ τὰ νόμμά μου καὶ τὰ προστάγματά μου ἐν πάσαις ταῖς ἑορταῖς μου φυ λάξονται καὶ τὰ σάββατά μου ἁγιάσωσιν

- 25 I do мертвої людини не підійдуть, щоб не занечистити себе, а тільки ради батька й матері, і ради сина, і дочки, і ради брата й сестри, що не належала чоловікові, занечистяться.
They are not to come near any dead person so as to become unclean: but for a father or mother or son or daughter or brother or for a sister who has no husband, they may make themselves unclean.
καὶ ἐπὶ ψυχὴν ἀνθρώπου οὐκ εἰσελεύσονται τοῦ μιανθῆναι ἀλλ' ἢ ἐπὶ πατρὶ καὶ ἐπὶ μητρὶ καὶ ἐπὶ υἱῷ καὶ ἐπὶ θυγατρὶ καὶ ἐπὶ ἀδελφῷ καὶ ἐπὶ ἀδελφῇ αὐτοῦ ἢ οὐ γέγονεν ἀνδρὶ μιανθήσεται
- 26 А по його очищенні прирахують йому ще сім день.
And after he has been made clean, seven days are to be numbered for him.
καὶ μετὰ τὸ καθαρισθῆναι αὐτὸν ἑπτὰ ἡμέρας ἐξαριθμήσει αὐτῷ
- 27 А того дня, коли він входить до святині, до внутрішнього подвір'я, щоб служити в святині, він принесе свою жертву за гріх, говорить Господь Бог.
And on the day when he goes into the inner square, to do the work of the holy place, he is to make his sin-offering, says the Lord.
καὶ ἡ ἄν ἡμέρᾳ εἰσπορεύονται εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ἐσωτέραν τοῦ λειτουργεῖν ἐν τῷ ἁγίῳ προσοίσουσιν ἱλασμόν λέγει κύριος ὁ θεός
- 28 I оце буде їм за спадщину: Я їхня спадщина, а володіння не дасте їм в Ізраїлі, Я їхнє володіння!
And they are to have no heritage; I am their heritage: you are to give them no property in Israel; I am their property.
καὶ ἔσται αὐτοῖς εἰς κληρονομίαν ἐγὼ κληρονομία αὐτοῖς καὶ κατάσχεσις αὐτοῖς οὐ δοθήσεται ἐν τοῖς υἱοῖς ἰσραὴλ ὅτι ἐγὼ κατάσχεσις αὐτῶν
- 29 Жертву хлібну, і жертву за гріх, і жертву за провину, оце будуть вони їсти, і все закладе в Ізраїлі буде їхнє.
Their food is to be the meal offering and the sin-offering and the offering for error; and everything given specially to the Lord in Israel will be theirs.
καὶ τὰς θυσίας καὶ τὰ ὑπὲρ ἁμαρτίας καὶ τὰ ὑπὲρ ἀγνοίας οὗτοι φάγονται καὶ πᾶν ἀφόρισμα ἐν τῷ ἰσραὴλ αὐτοῖς ἔσται
- 30 I перше з усяких первонароджених зо всього, і всякі приношення всього зо всіх ваших приношень буде священникам, і початок ваших діж дасте священникові, щоб він поклав благословення на вашому домі.
And the best of all the first-fruits of everything, and every offering which is lifted up of all your offerings, will be for the priests: and you are to give the priest the first of your bread-making, so causing a blessing to come on your house.
ἀπαρχαὶ πάντων καὶ τὰ πρωτότοκα πάντων καὶ τὰ ἀφαιρέματα πάντα ἐκ πάντων τῶν ἀπαρχῶν ὑμῶν τοῖς ἱερεῦσιν ἔσται καὶ τὰ πρωτογενήματα ὑμῶν δώσετε τῷ ἱερεῖ τοῦ θείναι εὐλογίας ὑμῶν ἐπὶ τοῦς οἴκους ὑμῶν
- 31 Усякого падла та пошматованого з птаства та скотини священники не будуть їсти.
The priests may not take for food any bird or beast which has come to a natural death or whose death has been caused by another animal.
καὶ πᾶν θνησιμαῖον καὶ θηριώλωτον ἐκ τῶν πετεινῶν καὶ ἐκ τῶν κτηνῶν οὐ φάγονται οἱ ἱερεῖς
- 1 ¶ А коли ви будете кидати жеребка про землю в спадщину, то дасте приношення Господеві, святе із землі, двадцять і п'ять тисяч ліктів завдовжки, а десять тисяч завширшки йому. Ц е буде святе в усій його границі навколо.
And when you are making a distribution of the land, by the decision of the Lord, for your heritage, you are to make an offering to the Lord of a part of the land as holy: it is to be twenty-five thousand long and twenty thousand wide: all the land inside these limits is to be holy.
καὶ ἐν τῷ καταμετρεῖσθαι ὑμᾶς τὴν γῆν ἐν κληρονομία ἀφοριεῖτε ἀπαρχὴν τῷ κυρίῳ ἅγιον ἀπὸ τῆς γῆς πέντε καὶ εἴκοσι χιλιάδας μῆκος καὶ εὔρος εἴκοσι χιλιάδας ἅγιον ἔσται ἐν πᾶσι τοῖς ὀρίοις αὐτὸ οὐ κυκλόθεν
- 2 З того буде для святині чотирикутне місце довкола, п'ять сотень на п'ять сотень, і п'ятдесят ліктів вигін йому навколо.
Of this, a square five hundred long and five hundred wide is to be for the holy place, with a space of fifty cubits all round it.
καὶ ἔσται ἐκ τούτου εἰς ἅγιασμα πεντακόσιοι ἐπὶ πεντακοσίους τετράγωνον κυκλόθεν καὶ πήχεις πενήκοντα διάστημα αὐτῷ κυκλόθεν
- 3 А з цієї міри відміряш двадцять і п'ять тисяч ліктів завдовж та десять тисяч завшир, і в цьому буде святиня, Святе Святих.
And of this measure, let a space be measured, twenty-five thousand long and ten thousand wide: in it there will be the holy place, even the most holy.
καὶ ἐκ ταύτης τῆς διαμετρήσεως διαμετρήσεις μῆκος πέντε καὶ εἴκοσι χιλιάδας καὶ εὔρος δέκα χιλιάδας καὶ ἐν αὐτῇ ἔσται τὸ ἅγιασμα ἅγια τῶν ἁγίων
- 4 Це святість із землі; вона буде для священників, що служать святині, для тих, що наближуються, щоб служити Господеві, і буде їм місцем для домів і святим місцем.
This holy part of the land is to be for the priests, the servants of the holy place, who come near to the Lord to do his work; it is to be a place for their houses and for grass-land and for cattle.
ἀπὸ τῆς γῆς ἔσται τοῖς ἱερεῦσιν τοῖς λειτουργοῦσιν ἐν τῷ ἁγίῳ καὶ ἔσται τοῖς ἐγγίζουσι λειτουργεῖν τῷ κυρίῳ καὶ ἔσται αὐτοῖς τόπος εἰς οἴκους ἀφορισμένους τῷ ἁγιασμῷ αὐτῶν
- 5 А двадцять і п'ять тисяч ліктів завдовж і десять тисяч завшир буде для Левитів, що служать храмові, їм на володіння, міста на сидіння.
A space of land twenty-five thousand long and ten thousand wide is to be for the Levites, the servants of the house, a property for themselves, for towns for their living-places.
εἴκοσι καὶ πέντε χιλιάδες μῆκος καὶ εὔρος δέκα χιλιάδες ἔσται τοῖς λευίταις τοῖς λειτουργοῦσιν τῷ οἴκῳ αὐτοῖς εἰς κατάσχεσιν πόλεις τοῦ κατοικεῖν

- 6 А на володіння місту дасте п'ять тисяч завшир і двадцять і п'ять тисяч завдовж, навпроти святого приношення; воно буде для всього Ізраїлевого дому.
And as the property for the town you are to have a part five thousand wide and twenty-five thousand long, by the side of the offering of the holy part of the land: this is to be for all the children of Israel.
 και την κατάσχεσιν τῆς πόλεως δόσεις πέντε χιλιάδας εὗρος και μήκος πέντε και εἴκοσι χιλιάδας ὃν τρόπον ἡ ἀπαρχὴ τῶν ἁγίων παντὶ οἴκῳ Ἰσραὴλ ἔσονται
- 7 А для князя буде з того й з того боку святого приношення й володіння міста, навпроти святого приношення й на переді володіння міста від західнього краю на захід, і від східнього краю на схід, а завдовж відповідно одній частині племена від західньої границі до границі східньої
And for the ruler there is to be a part on one side and on the other side of the holy offering and of the property of the town, in front of the holy offering and in front of the property of the town on the west of it and on the east: measured in the same line as one of the parts of the land, from its limit on the west to its limit on the east of the land.
 και τῷ ἡγουμένῳ ἐκ τούτου και ἀπὸ τούτου εἰς τὰς ἀπαρχὰς τῶν ἁγίων εἰς κατάσχεσιν τῆς πόλεως κατὰ πρόσωπον τῶν ἀπαρχῶν τῶν ἁγίων και κατὰ πρόσωπον τῆς κατασχεσεως τῆς πόλεως τὰ πρὸς θάλασσαν και ἀπὸ τῶν πρὸς θάλασσαν πρὸς ἀνατολὰς και τὸ μήκος ὡς μία τῶν μερίδων ἀπὸ τῶν ὁρίων τῶν πρὸς θάλασσαν και τὸ μήκος ἐπὶ τὰ ὄρια τὰ πρὸς ἀνατολὰς τῆς γῆς
- 8 землі; це буде йому за володіння в Ізраїлі, і Мої князі не будуть уже тиснути народу Мого, а Край дадуть Ізраїлевому домові, їхнім племенам.
And this will be his heritage in Israel: and my rulers will no longer be cruel masters to my people; but they will give the land as a heritage to the children of Israel by their tribes.
 και ἔσται αὐτῷ εἰς κατάσχεσιν ἐν τῷ Ἰσραὴλ και οὐ καταδυναστεύσουσιν οὐκέτι οἱ ἀφηγοῦμενοι τοῦ Ἰσραὴλ τὸν λαόν μου και τὴν γῆν κατακληρονομήσουσιν οἶκος Ἰσραὴλ κατὰ φυλὰς αὐτῶν
- 9 ¶ Так говорить Господь Бог: Досить вам, Ізраїлеві князі! Насильство та утиски відсуньте, а робіть правосуддя та правду, перестаньте випихати народ Мій з його землі, говорить Господь Бог!
This is what the Lord has said: Let this be enough for you, O rulers of Israel: let there be an end of violent behaviour and wasting; do what is right, judging uprightly; let there be no more driving out of my people, says the Lord.
 τάδε λέγει κύριος θεὸς ἰκανούσθω ὑμῖν οἱ ἀφηγοῦμενοι τοῦ Ἰσραὴλ ἀδικίαν και ταλαιπωρίαν ἀφέλεσθε και κρίμα και δικαιοσύνην ποιήσατε ἐξάρατε καταδυναστείαν ἀπὸ τοῦ λαοῦ μου λέγει κύριος θεός
- 10 Майте справедливу вагу, і справедливу ефу та справедливого бата.
Have true scales and a true ephah and a true bath.
 ζυγὸς δίκαιος και μέτρον δίκαιον και χοῖνιξ δικάια ἔστω ὑμῖν
- 11 Ефа й бат буде однакова міра, щоб бат виносив десяту частину хомеру, а десята частина хомеру ефа; згідно з хомером буде міра його.
The ephah and the bath are to be of the same measure, so that the bath is equal to a tenth of a homer, and the ephah to a tenth of a homer: the unit of measure is to be a homer.
 τὸ μέτρον και ἡ χοῖνιξ ὁμοίως μία ἔσται τοῦ λαμβάνειν τὸ δέκατον τοῦ γομορ ἢ χοῖνιξ και τὸ δέκατον τοῦ γομορ τὸ μέτρον πρὸς τὸ γομορ ἔσται ἴσον
- 12 А шекель двадцять герів; двадцять шеклів, двадцять і п'ять шеклів, та п'ятнадцять шеклів буде вам міна.
And the shekel is to be twenty gerahs: five shekels are five, and ten shekels are ten, and your maneh is to be fifty shekels
 και τὸ στάθμιον εἴκοσι ὀβολοί οἱ πέντε σίκλοι πέντε και οἱ δέκα σίκλοι δέκα και πεντήκοντα σίκλοι ἡ μνᾶ ἔσται ὑμῖν
- 13 ¶ Оце те приношення, що ви принесете: шоста частина ефи з хомеру пшениці й шоста частина ефи з хомеру ячменю.
This is the offering you are to give: a sixth of an ephah out of a homer of wheat, and a sixth of an ephah out of a homer of barley;
 και αὕτη ἡ ἀπαρχὴ ἣν ἀφοριεῖτε ἕκτον τοῦ μέτρου ἀπὸ τοῦ γομορ τοῦ πυροῦ και τὸ ἕκτον τοῦ οἴφι ἀπὸ τοῦ κόρου τῶν κριθῶν
- 14 А постанова про оливу з бата оливи: десята частина бата з кору, десять батів хомер, бо десять батів хомер.
And the fixed measure of oil is to be a tenth of a bath from the cor, for ten baths make up the cor;
 και τὸ πρόσταγμα τοῦ ἐλαίου κοτύλην ἐλαίου ἀπὸ δέκα κοτυλῶν ὅτι αἱ δέκα κοτύλαι εἰσὶν γομορ
- 15 І одна штука з отари з двохсот штук з доброго пасовиська Ізраїлевого на жертву хлібну, і на цілопалення, і на жертви мирні, щоб очистити їх, говорить Господь Бог.
And one lamb from the flock out of every two hundred, from all the families of Israel, for a meal offering and for a burned offering and for peace-offerings, to take away their sin, says the Lord.
 και πρόβατον ἀπὸ τῶν δέκα προβάτων ἀφαίρεμα ἐκ πασῶν τῶν πατριῶν τοῦ Ἰσραὴλ εἰς θυσιάς και εἰς ὀλοκαυτώματα και εἰς σωτηρίου τοῦ ἐξιλάσκεσθαι περὶ ὑμῶν λέγει κύριος θεός
- 16 Увесь народ цього Краю повинен давати приношення для князя в Ізраїлі.
All the people are to give this offering to the ruler.
 και πᾶς ὁ λαὸς δώσει τὴν ἀπαρχὴν ταύτην τῷ ἀφηγομένῳ τοῦ Ἰσραὴλ

- 17 А на обов'язку князя буде: цілопалення, і жертва хлібна та жертва лита в свята, і в новомісяччя та в суботи, в усі свята Ізраїлевого дому, він приготує жертву за гріх, і жертву хлібну, і цілопалення, і жертви мирні на очищення за Ізраїлів дім.
And the ruler will be responsible for the burned offering and the meal offering and the drink offering, at the feasts and the new moons and the Sabbaths, at all the fixed feasts of the children of Israel: he will give the sin-offering and meal offering and burned offering and the peace-offerings, to take away the sin of the children of Israel.
 και δια του αφηγουμένου εσται τα ολοκαυτώματα και αι θυσιαи και αι σπονδαи εссονται εν ταиς εορταиς και εν таиς νουμηνιαиς και εν таиς σαββάτοις και εν πάσαις таиς εορταиς οίκου ισραηλ αυтос π οησει та υπεr αμαρτιας και την θυσιαн και та ολοκαυτώματα και та του σωτηριου του εξιλάσσεσθαι υπεr του οίκου ισραηλ.
- 18 Так говорить Господь Бог: У першому місяці, першого дня місяця візьмеш молодого бика з великої худоби, безвадного, й очистиш святиню.
This is what the Lord has said: In the first month, on the first day of the month, you are to take a young ox without any mark on him, and you are to make the holy place clean.
 таде λέγει κύριος θεός εν τῷ πρώτῳ μηνί μιᾷ του μηνός λήψεσθε μόσχον εκ βοῶν ἄμωμον του εξιλάσσεσθαι το ἅγιον
- 19 І візьме священник з крові жертви за гріх, і покропить на одвірок храму та на чотири кути відступу жертівника, і на одвірок брами внутрішнього подвір'я.
And the priest is to take some of the blood of the sin-offering and put it on the uprights at the sides of the doors of the house, and on the four angles of the shelf of the altar, and on the sides of the doorway of the inner square.
 και λήμψεται ο ιερεὺς ἀπο του αίματος του εξιλάσμου και δώσει ἐπι τὰς φλιας του οίκου και ἐπι τὰς τέσσαρας γωνιας του ιερου και ἐπι το θυσιαστήριον και ἐπι τὰς φλιας της πύλης της αὐλης της εσωτέρας
- 20 І так зробиш сьомого дня першого місяця за кожного, хто прогрішиться через помилку або з глупоти, і очистите храма.
And this you are to do on the seventh day of the month for everyone who is in error and for the feeble-minded: you are to make the house free from sin.
 και οὕτως ποιήσεις εν τῷ ἑβδόμῳ μηνί μιᾷ του μηνός λήμψη παρ' ἐκάστου ἀπόμοιραν και εξιλάσσεσθε τον οίκον
- 21 У першому місяці, чотирнадцятого дня місяця буде вам Пасха, свято семиденне; будете їсти опрісноки.
In the first month, on the fourteenth day of the month, you are to have the Passover, a feast of seven days; unleavened bread is to be your food.
 και εν τῷ πρώτῳ μηνί τεσσαρεσκαίδεκάτη του μηνός εσται ὑμῖν το πασχα εορτή ἐπτά ἡμέρας ἄζυμα εδεσθε
- 22 І приготує того дня князь за себе та за весь народ Краю бика на жертву за гріх.
And on that day the ruler is to give for himself and for all the people of the land an ox for a sin-offering.
 και ποιήσει ο αφηγουμένος εν ἐκείνη τῇ ἡμέρᾳ υπεr αυтου και του οίκου και υπεr πανтὸς του λαου της γῆς μόσχον υπεr αμαρτιας
- 23 І сім день свята буде він приготовлювати цілопалення для Господа, сім биків і сім баранів безвадних на день, сім день, і жертву за гріх, козла на день.
And on the seven days of the feast he is to give a burned offering to the Lord, seven oxen and seven sheep without any mark on them, every day for seven days; and a he-goat every day for a sin-offering.
 και τὰς ἐπτά ἡμέρας της εορτης ποιήσει ολοκαυτώματα τῷ κυρίῳ ἐπτά μόσχους και ἐπτά κριοὺς ἀμώμους καθ' ἡμέραν τὰς ἐπτά ἡμέρας και υπεr αμαρτιας εριφον αιγῶν καθ' ἡμέραν
- 24 І приготує жертву хлібну, ефу на бика й ефу на барана, а оливи гін на ефу.
And he is to give a meal offering, an ephah for every ox and an ephah for every sheep and a hin of oil to every ephah.
 και θυσιαн πέμμα τῷ μόσχῳ και πέμμα τῷ κριῷ ποιήσεις και ελαιου το ιν τῷ πέμματι
- 25 Сьомого місяця, п'ятнадцятого дня місяця в свято буде він приготовлювати те саме, сім день, як жертву за гріх, як цілопалення, так і жертву хлібну, так і оливу.
In the seventh month, on the fifteenth day of the month, at the feast, he is to give the same for seven days; the sin-offering, the burned offering, the meal offering, and the oil as before.
 και εν τῷ ἑβδόμῳ μηνί πεντεκαίδεκάτη του μηνός εν τῇ εορτῇ ποιήσεις κατὰ та αυтὰ ἐπτά ἡμέρας καθὼς та υπεr της αμαρτιας και καθὼς та ολοκαυτώματα και καθὼς το μαννα και καθὼς το ελαι ον
- 1 ¶ Так говорить Господь Бог: Брама внутрішнього подвір'я, що звернена на схід, буде замкнена шість день праці, а суботнього дня буде відчинена, і в день новомісяччя буде відчинена.
This is what the Lord has said: The doorway of the inner square looking to the east is to be shut on the six working days; but on the Sabbath it is to be open, and at the time of the new moon it is to be open.
 таде λέγει κύριος θεός πύλη ἡ εν τῇ αὐλῇ τῇ εσωτέρᾳ ἡ βλέπουσα πρὸς ανατολὰς εсται κεκλεισμένη ἐξ ἡμέρας τὰς ἐνεργούς εν δε τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ἀνοιχθήσεται και εν τῇ ἡμέρᾳ της νουμηνιας ἀνοιχθήσεται
- 2 І ввійде князь ходом сіней брами ззовні, і стане при одвірку брами, а священники приготують його цілопалення та його мирну жертву, і він поклониться на порозі брами. А брама не буде замкнена аж до вечора.
And the ruler is to go in through the covered way of the outer doorway outside, and take his place by the pillar of the doorway, and the priests will make his burned offering and his peace-offerings and he will give worship at the doorstep of the doorway; then he will go out, and the door will not be shut till the evening.
 και εισελεύσεται ο αφηγουμένος κατὰ την ὁδὸν του αιλαμ της πύλης της εξοθεν και στησεται ἐπι та πρόθυρα της πύλης και ποιήσουσιν οι ιερεиς та ολοκαυτώματα αυтου και та του σωτηριου αυтου ὃ και προσκυνήσει ἐπι του προθύρου της πύλης και εξελεύσεται και ἡ πύλη οὐ μη κλεισθῇ εως εσπέρας

- 3 I буде вклонятися народ Краю при вході цієї брами в суботи та в новомісяччя перед Господнім лицем.
And the people of the land are to give worship at the door of that doorway before the Lord on the Sabbaths and at the new moons.
 και προσκυνήσει ὁ λαὸς τῆς γῆς κατὰ τὰ πρόθυρα τῆς πύλης ἐκείνης ἐν τοῖς σαββάτοις καὶ ἐν ταῖς νομηνίαις ἐναντίον κυρίου
- 4 А те цілопалення, що князь принесе Господеві суботнього дня, це шість безвадних овець та безвадний баран.
And the burned offering offered to the Lord by the ruler on the Sabbath day is to be six lambs without a mark on them and a male sheep without a mark;
 και τὰ ὀλοκαυτώματα προσοίσει ὁ ἀφηγούμενος τῷ κυρίῳ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων ἕξ ἄμνους ἀμώμους καὶ κριὸν ἄμωμον
- 5 А жертва мучна ефа на барана, а на овець жертва хлібна, скільки дасть рука його, а оливи гін на ефу.
And the meal offering is to be an ephah for the sheep, and for the lambs whatever he is able to give, and a hin of oil to an ephah.
 και μαννα πέμμα τῷ κριῷ καὶ τοῖς ἄμνοις θυσίαν δόμα χειρὸς αὐτοῦ καὶ ἐλαίου τὸ ἰν τῷ πέμματι
- 6 А в день новомісяччя молодий бик з великої худоби, безвадний, і шестеро овець та баран будуть безвадні.
And at the time of the new moon it is to be a young ox of the herd without a mark on him, and six lambs and a male sheep, all without a mark:
 και ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς νομηνίας μόσχον ἄμωμον καὶ ἕξ ἄμνους καὶ κριὸς ἄμωμος ἔσται
- 7 I ефу на бика, і ефу на барана приготує він хлібну жертву, а на овець як сягне рука його, а оливи гін на ефу.
And he is to give a meal offering, an ephah for the ox and an ephah for the sheep, and for the lambs whatever he is able to give, and a hin of oil to an ephah.
 και πέμμα τῷ κριῷ καὶ πέμμα τῷ μόσχῳ ἔσται μαννα καὶ τοῖς ἄμνοις καθὼς ἐὰν ἐκποιῇ ἡ χεὶρ αὐτοῦ καὶ ἐλαίου τὸ ἰν τῷ πέμματι
- 8 А коли приходитиме князь, то він увійде ходом сінєй брами, і тим же ходом своїм вийде.
And when the ruler comes in, he is to go in through the covered way of the doorway, and he is to go out by the same way.
 και ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι τὸν ἀφηγούμενον κατὰ τὴν ὁδὸν τοῦ αἰλαμ τῆς πύλης εἰσελεύσεται καὶ κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς πύλης ἐξελεύσεται
- 9 А коли народ Краю буде приходити перед Господнє лице в свята, то хто входить ходом північної брама, щоб поклонитися, вийде ходом брами південної, а хто входить ходом брами південної, вийде ходом брами північної, не вернеться ходом тієї брами, яким увійшов, але вийде протилежною йому.
But when the people of the land come before the Lord at the fixed feasts, he who comes in by the north doorway to give worship is to go out by the south doorway; and he who comes in by the south doorway is to go out by the north doorway: he is not to come back by the doorway through which he went in, but is to go straight before him.
 και ὅταν εἰσπορεύηται ὁ λαὸς τῆς γῆς ἐναντίον κυρίου ἐν ταῖς ἑορταῖς ὁ εἰσπορεύόμενος κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς πύλης τῆς πρὸς βορρᾶν προσκυνεῖν ἐξελεύσεται κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς πύλης τῆς πρὸς νότον καὶ ὁ εἰσπορεύόμενος κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς πύλης τῆς πρὸς νότον ἐξελεύσεται κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς πύλης τῆς πρὸς βορρᾶν οὐκ ἀναστρέψει κατὰ τὴν πύλην ἣν εἰσελήλυθεν ἀλλ' ἢ κατ' εὐθὺ αὐτῆς ἐξελεύσεται
- 10 А князь буде серед них: при вході їх ввійде, і при виході їх вийде.
And the ruler, when they come in, is to come among them, and is to go out when they go out.
 και ὁ ἀφηγούμενος ἐν μέσῳ αὐτῶν ἐν τῷ εἰσπορεύεσθαι αὐτοὺς εἰσελεύσεται μετ' αὐτῶν καὶ ἐν τῷ ἐκπορεύεσθαι αὐτοὺς ἐξελεύσεται
- 11 А в свята та в урочисті дні буде хлібна жертва, ефа на бика й ефа на барана, а на вівці скільки дасть рука його, а оливи гін на ефу.
At the feasts and the fixed meetings the meal offerings are to be an ephah for an ox, and an ephah for a male sheep, and for the lambs whatever he is able to give, and a hin of oil to an ephah.
 και ἐν ταῖς ἑορταῖς καὶ ἐν ταῖς πανηγύρεσιν ἔσται τὸ μαννα πέμμα τῷ μόσχῳ καὶ πέμμα τῷ κριῷ καὶ τοῖς ἄμνοις καθὼς ἐὰν ἐκποιῇ ἡ χεὶρ αὐτοῦ καὶ ἐλαίου τὸ ἰν τῷ πέμματι
- 12 А коли князь приготує добровільного дара, цілопалення або мирні жертви, дар для Господа, то відчиняє йому браму, що звернена на схід, і приготує своє цілопалення та свої мирні жертви, як готує за суботи, і вийде, і замкне браму по його виході.
And when the ruler makes a free offering, a burned offering or a peace-offering freely given to the Lord, the doorway looking to the east is to be made open for him, and he is to make his burned offering and his peace-offerings as he does on the Sabbath day: and he will go out; and the door will be shut after he has gone out.
 ἐὰν δὲ ποιῆσῃ ὁ ἀφηγούμενος ὁμολογίαν ὀλοκαύτωμα σωτηρίου τῷ κυρίῳ καὶ ἀνοίξει ἐαυτῷ τὴν πύλην τὴν βλέπουσαν κατ' ἀνατολᾶς καὶ ποιῆσει τὸ ὀλοκαύτωμα αὐτοῦ καὶ τὰ σωτηρίου αὐτοῦ ὡς τὸν τρόπον ποιεῖ ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν σαββάτων καὶ ἐξελεύσεται καὶ κλείσει τὴν θύραν μετὰ τὸ ἐξελθεῖν αὐτόν
- 13 А вівцю однорічну, безвадну, приготовиш на цілопалення кожен день для Господа, щоранку приготовиш його.
And you are to give a lamb a year old without any mark on it for a burned offering to the Lord every day: morning by morning you are to give it.
 και ἄμνον ἑνιαύσιον ἄμωμον ποιῆσει εἰς ὀλοκαύτωμα καθ' ἡμέραν τῷ κυρίῳ πρωὶ ποιῆσει αὐτόν
- 14 А жертву хлібну приготовиш до нього щоранку, шосту частину ефи, а оливи третину гіна, щоб покропити пшеничну муку, це хлібна жертва для Господа, постанови вічні назавжди.
And you are to give, morning by morning, a meal offering with it, a sixth of an ephah and a third of a hin of oil dropped on the best meal; a meal offering offered to the Lord at all times by an eternal order.
 και μαννα ποιῆσει ἐπ' αὐτῷ τὸ πρωὶ ἕκτον τοῦ μέτρου καὶ ἐλαίου τὸ τρίτον τοῦ ἰν τοῦ ἀναμείξει τὴν σερμίδαλιν μαννα τῷ κυρίῳ πρόσταγμα διὰ παντός

- 15 I приготують вівцю й жертву хлібну та оливу щоранку на сталі цілопалення.
And they are to give the lamb and the meal offering and the oil, morning by morning, for a burned offering at all times.
 ποιήσετε τὸν ἀμνὸν καὶ τὸ μαννα καὶ τὸ ἔλαιον ποιήσετε τὸ πρῶτὸ ὀλοκαύτωμα διὰ παντός
- 16 ¶ Так говорить Господь Бог: Коли князь дасть кому з своїх синів дара з спадку свого, це буде належати його синам, як їхнє володіння в спадщині.
This is what the Lord has said: If the ruler gives a property to any of his sons, it is his heritage and will be the property of his sons; it is theirs for their heritage.
 τάδε λέγει κύριος θεὸς ἐὰν δῶ ὁ ἀφηγοῦμενος δόμα ἐνὶ ἐκ τῶν υἱῶν αὐτοῦ ἐκ τῆς κληρονομίας αὐτοῦ τοῦτο τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ ἔσται κατάσχεσις ἐν κληρονομίᾳ
- 17 А коли він дасть дара з свого спадку одному з своїх рабів, то це буде належати йому аж до року волі його, та й вернеться князеві, бо це його спадок, тільки синам його він належатиме.
And if he gives a part of his heritage to one of his servants, it will be his till the year of making free, and then it will go back to the ruler; for it is his sons' heritage, and is to be theirs.
 ἐὰν δὲ δῶ δόμα ἐνὶ τῶν παίδων αὐτοῦ καὶ ἔσται αὐτῷ ἕως τοῦ ἔτους τῆς ἀφέσεως καὶ ἀποδώσει τῷ ἀφηγομένῳ πλὴν τῆς κληρονομίας τῶν υἱῶν αὐτοῦ αὐτοῖς ἔσται
- 18 А князь не візьме з спадку народу, витискаючи їх з їхнього володіння, із свого володіння дасть своїм синам спадок, щоб ніхто з народу Мого не розпорошився з свого володіння.
And the ruler is not to take the heritage of any of the people, driving them out of their property; he is to give a heritage to his sons out of the property which is his: so that my people may not be sent away from their property.
 καὶ οὐ μὴ λάβῃ ὁ ἀφηγοῦμενος ἐκ τῆς κληρονομίας τοῦ λαοῦ καταδυναστεῦσαι αὐτούς ἐκ τῆς κατασχέσεως αὐτοῦ κατακληρονομήσει τοῖς υἱοῖς αὐτοῦ ὅπως μὴ διασκορπίζηται ὁ λαός μου ἕκαστος ἐκ τῆς κατασχέσεως αὐτοῦ
- 19 ¶ I впровадив мене входом, що при боці брами, до священних кімнат для священників, що звернені на північ; і ось там є місце на їхньому задньому боці на захід.
And he took me through by the way in at the side of the doorway into the holy rooms which are the priests', looking to the north: and I saw a place at the side of them to the west.
 καὶ εἰσήγαγόν με εἰς τὴν εἴσοδον τῆς κατὰ νότον τῆς πύλης εἰς τὴν ἐξέδραν τῶν ἁγίων τῶν ἱερέων τὴν βλέπουσαν πρὸς βορρᾶν καὶ ἰδοὺ τόπος ἐκεῖ κεχωρισμένος
- 20 I сказав він мені: Оце місце, де священники будуть варити жертву за провину та жертву за гріх, де будуть пекти жертву хлібну, щоб не виносити до зовнішнього подвір'я, і не посвятити народу.
And he said to me, This is the place where the offering for error and the sin-offering are to be cooked in water by the priests, and where the meal offering is to be cooked in the oven; so that they may not be taken out into the outer square to make the people holy.
 καὶ εἶπεν πρὸς με οὗτος ὁ τόπος ἐστὶν οὗ ἐψησοῦσιν ἐκεῖ οἱ ἱερεῖς τὰ ὑπὲρ ἀγνοίας καὶ τὰ ὑπὲρ ἁμαρτίας καὶ ἐκεῖ πέψουσι τὸ μαννα τὸ παράπαν τοῦ μὴ ἐκφέρειν εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ἐξωτέραν τοῦ ἁγιοῦ ἄζειν τὸν λαόν
- 21 I він вивів мене до зовнішнього подвір'я, і провів мене по чотирьох рогах подвір'я, і ось ще подвір'я на кожному розі подвір'я.
And he took me out into the outer square and made me go by the four angles of the square; and I saw that in every angle of the open square there was a space shut in.
 καὶ ἐξήγαγόν με εἰς τὴν αὐλὴν τὴν ἐξωτέραν καὶ περιήγαγόν με ἐπὶ τὰ τέσσαρα μέρη τῆς αὐλῆς καὶ ἰδοὺ αὐλὴ κατὰ τὸ κλίτος τῆς αὐλῆς αὐλὴ κατὰ τὸ κλίτος τῆς αὐλῆς
- 22 На чотирьох рогах подвір'я були малі подвір'я, сорок ліктів завдовж і тридцять завшир, міра одна для них чотирьох, прямокутні.
In the four angles there were spaces walled in, forty cubits long and thirty wide; the four were of the same size.
 ἐπὶ τὰ τέσσαρα κλίτη τῆς αὐλῆς αὐλὴ μικρὰ μῆκος πηχῶν τεσσαράκοντα καὶ εὖρος πηχῶν τριάκοντα μέτρον ἐν ταῖς τέσσαρσιν
- 23 I був ряд каміння навколо них, навколо них чотирьох, і пороблені кухні під горожею навколо.
And there was a line of wall all round inside them, round all four, and boiling-places were made under it all round about.
 καὶ ἐξέδραι κύκλῳ ἐν αὐταῖς κύκλῳ ταῖς τέσσαρσιν καὶ μαγειρεῖα γεγνότα ὑποκάτω τῶν ἐξεδρῶν κύκλῳ
- 24 I сказав він мені: Оце дім кухарів, що там варять слуги храму жертву народові.
And he said to me, These are the boiling-rooms, where the offering of the people is cooked by the servants of the house.
 καὶ εἶπεν πρὸς με οὗτοι οἱ οἴκοι τῶν μαγειρέων οὗ ἐψησοῦσιν ἐκεῖ οἱ λειτουργοῦντες τῷ οἴκῳ τὰ θύματα τοῦ λαοῦ
- 1 ¶ I він вернув мене до дверей храму, аж ось виходить вода з-під порога храму на схід, бо перед того храму на схід. А вода сходила здолу, з правого боку храму, з півдня від жертівника.
And he took me back to the door of the house; and I saw that waters were flowing out from under the doorstep of the house on the east, for the house was facing east: and the waters came down from under, from the right side of the house, on the south side of the altar.
 καὶ εἰσήγαγόν με ἐπὶ τὰ πρόθυρα τοῦ οἴκου καὶ ἰδοὺ ὕδωρ ἐξεπορεύετο ὑποκάτωθεν τοῦ αἰθρίου κατ' ἀνατολάς ὅτι τὸ πρόσωπον τοῦ οἴκου ἐβλεπεν κατ' ἀνατολάς καὶ τὸ ὕδωρ κατέβαινεν ἀπὸ τοῦ κλίτους τοῦ δεξιοῦ ἀπὸ νότου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον
- 2 I він випровадив мене в напрямі брами на північ, і провів мене навколо зовнішньою дорогою до зовнішньої брами, дорогою, зверненою на схід; і ось вода виприскувала з правого боку у.
And he took me out by the north doorway, and made me go round to the outside of the doorway looking to the east; and I saw waters running slowly out on the south side.
 καὶ ἐξήγαγόν με κατὰ τὴν ὁδὸν τῆς πύλης τῆς πρὸς βορρᾶν καὶ περιήγαγόν με τὴν ὁδὸν ἐξοθεν πρὸς τὴν πύλην τῆς αὐλῆς τῆς βλεπούσης κατ' ἀνατολάς καὶ ἰδοὺ τὸ ὕδωρ κατεφέρετο ἀπὸ τοῦ κλίτους τοῦ δεξιοῦ

- 3 I вийшов цей чоловік на схід, а шнур був у його руці, і він відміряв тисячу ліктів, і перепровадив мене водою, водою по кістки.
And the man went out to the east with the line in his hand, and after measuring a thousand cubits, he made me go through the waters, which came over my feet.
καθὼς ἔξοδος ἀνδρὸς ἐξ ἐναντίας καὶ μέτρον ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ καὶ διεμέτρησεν χιλίους ἐν τῷ μέτρῳ καὶ διήλθεν ἐν τῷ ὕδατι ὕδωρ ἀφέσεως
- 4 I відміряв ще тисячу, і перепровадив мене водою, водою по коліна; і відміряв ще тисячу, і перепровадив мене водою по стегна.
And again, measuring a thousand cubits, he made me go through the waters which came up to my knees. Again, measuring a thousand, he made me go through the waters up to the middle of my body.
καὶ διεμέτρησεν χιλίους καὶ διήλθεν ἐν τῷ ὕδατι ὕδωρ ἕως τῶν μηρῶν καὶ διεμέτρησεν χιλίους καὶ διήλθεν ὕδωρ ἕως ὀσφύος
- 5 I відміряв він ще тисячу, і був потік, якого я не міг перейти, бо стала великою та вода на пливання, потік, що був неперехідний.
Again, after his measuring a thousand, it became a river which it was not possible to go through: for the waters had become deep enough for swimming, a river it was not possible to go through.
καὶ διεμέτρησεν χιλίους καὶ οὐκ ἠδύνατο διελθεῖν ὅτι ἐξῴριζεν τὸ ὕδωρ ὡς ῥοιζος χεμάρρου ὃν οὐ διαβήσονται
- 6 I сказав він мені: Чи ти бачив це, сину людський? I повів мене, і вернув мене на берег цього потоку.
And he said to me, Son of man, have you seen this? Then he took me to the river's edge.
καὶ εἶπεν πρὸς με εἰ ἐώρακας υἱὲ ἀνθρώπου καὶ ἤγαγέν με ἐπὶ τὸ χεῖλος τοῦ ποταμοῦ
- 7 А коли я вернувся, то ось на березі потоку дуже багато дерев з цього й з того боку.
And he took me back, and I saw at the edge of the river a very great number of trees on this side and on that.
ἐν τῇ ἐπιστροφῇ μου καὶ ἰδοὺ ἐπὶ τοῦ χεῖλους τοῦ ποταμοῦ δένδρα πολλὰ σφόδρα ἔνθεν καὶ ἔνθεν
- 8 I сказав він до мене: Ця вода виходить до східної округи, і сходить на степ, і сходить до моря, до води солоної, і вздоровиться вода.
And he said to me, These waters are flowing out to the east part of the land and down into the Arabah; and they will go to the sea, and the waters will be made sweet.
καὶ εἶπεν πρὸς με τὸ ὕδωρ τοῦτο τὸ ἐκπορευόμενον εἰς τὴν γαλιλαίαν τὴν πρὸς ἀνατολὰς καὶ κατέβαιναν ἐπὶ τὴν ἀραβίαν καὶ ἤρχετο ἕως ἐπὶ τὴν θάλασσαν ἐπὶ τὸ ὕδωρ τῆς διεκβολῆς καὶ ὑγιάσει τὰ ὕδατα
- 9 I станеться, всяка жива душа, що роїться скрізь, куди приходить той потік, буде жити, і буде дуже багато риби, бо ввійшла туди та вода, і буде здоровлена, і буде жити все, куди пройде той потік.
And it will come about that every living and moving thing, wherever their streams come, will have life; and there will be very much fish because these waters have come there and have been made sweet: and everything wherever the river comes will have life.
καὶ ἔσται πᾶσα ψυχὴ τῶν ζώων τῶν ἐκξεόντων ἐπὶ πάντα ἐφ' ἃ ἂν ἐπέλθῃ ἐκεῖ ὁ ποταμὸς ζήσεται καὶ ἔσται ἐκεῖ ἰχθὺς πολλὸς σφόδρα ὅτι ἦκει ἐκεῖ τὸ ὕδωρ τοῦτο καὶ ὑγιάσει καὶ ζήσεται πᾶν ἐφ' ὃ ἂν ἐπέλθῃ ὁ ποταμὸς ἐκεῖ ζήσεται
- 10 I станеться, стануть при ньому рибакі від Ен-Геді й аж до Ен-Еглаїму; вода буде місцем розтягнення неводу, їхня риба буде за родом своїм, як риба Великого моря, дуже численна.
And fishermen will take up their places by it: from En-ge-di as far as En-eglaim will be a place for the stretching out of nets; the fish will be of every sort, like the fish of the Great Sea, a very great number.
καὶ στήσονται ἐκεῖ ἄλεῖς ἀπὸ αἰνγαδιν ἕως ἀναγαλιμ ψυγμὸς σαγιηῶν ἔσται καθ' αὐτὴν ἔσται καὶ οἱ ἰχθύες αὐτῆς ὡς οἱ ἰχθύες τῆς θαλάσσης τῆς μεγάλης πλῆθος πολλὸ σφόδρα
- 11 Його ж багна та калюжі його не будуть уздоровлені, на сіль вони дані.
The wet places and the pools will not be made sweet; they will be given up to salt.
καὶ ἐν τῇ διεκβολῇ αὐτοῦ καὶ ἐν τῇ ἐπιστροφῇ αὐτοῦ καὶ ἐν τῇ ὑπεράρσει αὐτοῦ οὐ μὴ ὑγιάσωσιν εἰς ἅλας δέδονται
- 12 А над потоком виросте на його березі з цього й з того боку всяке дерево їстівне; не опадє його листя, і не перестанє плід його, кожного місяця буде давати первоплоди, бо вода його во на зо святині виходить, і буде плід його на їжу, а його листя на лік.
And by the edge of the river, on this side and on that, will come up every tree used for food, whose leaves will ever be green and its fruit will not come to an end: it will have new fruit every month, because its waters come out from the holy place: the fruit will be for food and the leaf will make well those who are ill.
καὶ ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ ἀναβήσεται ἐπὶ τοῦ χεῖλους αὐτοῦ ἔνθεν καὶ ἔνθεν πᾶν ζῴον βρώσιμον οὐ μὴ παλαιωθῇ ἐπ' αὐτοῦ οὐδὲ μὴ ἐκλίπῃ ὁ καρπὸς αὐτοῦ τῆς καινότητος αὐτοῦ πρωτοβολήσῃ διότι τὰ ὕδατα αὐτῶν ἐκ τῶν ἁγίων ταῦτα ἐκπορεύεται καὶ ἔσται ὁ καρπὸς αὐτῶν εἰς βρώσιν καὶ ἀνάβασιν αὐτῶν εἰς ὑγίαιαν
- 13 ¶ Так говорить Господь Бог: Оце границя, що ви посядете собі цю землю для дванадцяти Ізраїлевих племен; Йосип матиме два уділи.
This is what the Lord has said: These are the limits by which you will take up your heritage in the land among the twelve tribes of Israel: Joseph is to have two parts.
τάδε λέγει κύριος θεὸς ταῦτα τὰ ὅρια κατακληρονομήσετε τῆς γῆς ταῖς δώδεκα φυλαῖς τῶν υἱῶν ἰσραὴλ πρόσθεσις σχοινίσματος
- 14 I посядете її як один, так і другий, бо, прирікаючи, підняв Я був руку Свою дати її вашим батькам, і припаде цей Край вам у спадщину.
And you are to make an equal division of it; as I gave my oath to your fathers to give it to you: for this land is to be your heritage.
καὶ κατακληρονομήσετε αὐτὴν ἕκαστος καθὼς ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ εἰς ἣν ἦρα τὴν χεῖρά μου τοῦ δοῦναι αὐτὴν τοῖς πατράσιν αὐτῶν καὶ πεσεῖται ἡ γῆ αὕτη ὑμῖν ἐν κληρονομίᾳ

- 15 А оце границя Краю: на північному кінці від Великого моря напрямць до Хетлону, як іти до Цедаду,
And this is to be the limit of the land: on the north side, from the Great Sea, in the direction of Hethlon, as far as the way into Hamath;
 και ταυτα τα ὄρια τῆς γῆς πρὸς βορρᾶν ἀπὸ τῆς θαλάσσης τῆς μεγάλης τῆς καταβαινούσης και περισχιζούσης τῆς εἰσόδου ἡμαθ σεδδαδα
- 16 Хамат, Берота, Сівраїм, що між границею Дамаску та між границею Хамату, середуший Хацар, що при границі Хаврану.
To Zedad, Berothah, Sibraim, which is between the limit of Damascus and the limit of Hazar-hatticon, which is on the limit of Hauran.
 βρωθα σεβραιμ ηλιαμ ἀνὰ μέσον ὀρίων δαμασκού και ἀνὰ μέσον ὀρίων ἡμαθ αὐλῆ τοῦ σαναν αἱ εἰσιν ἐπάνω τῶν ὀρίων αυρανίτιδος
- 17 І буде границя від моря: Хацар-Енон, границя Дамаску на північ, і границя Хамату. Це північний кінець.
And this is the limit from the sea in the direction of Hazar-enon; and the limit of Damascus is to the north, and on the north is the limit of Hamath. This is the north side.
 ταυτα τα ὄρια ἀπὸ τῆς θαλάσσης ἀπὸ τῆς αὐλῆς τοῦ αιαν ὄρια δαμασκού και τὰ πρὸς βορρᾶν
- 18 А східній кінець, з-між Хаврану та з-між Дамаску, і з-між Гілеаду та з-між Ізраїлевого краю Йордан; від границі аж до східнього моря відміряєте. Це східній кінець.
And the east side will be from Hazar-enon, which is between Hauran and Damascus; and between Gilead and the land of Israel the Jordan will be the limit, to the east sea, to Tamar. This is the east side.
 και τὰ πρὸς ἀνατολὰς ἀνὰ μέσον τῆς αυρανίτιδος και ἀνὰ μέσον δαμασκού και ἀνὰ μέσον τῆς γαλααδίτιδος και ἀνὰ μέσον τῆς γῆς τοῦ ισραηλ ὁ ιορδάνης διορίζει ἐπὶ τὴν θάλασσαν τὴν πρὸς ἀνατολὰς φοινικῶνος ταυτα τα πρὸς ἀνατολὰς
- 19 А південний кінець, на південь: від Тамару аж до води Меривот-Кадешу, потоку, до Великого моря. Це південний кінець, на південь.
And the south side to the south will be from Tamar as far as the waters of Meribath-kadesh, to the stream of Egypt, to the Great Sea. This is the south side, on the south.
 και τὰ πρὸς νότον και λίβα ἀπὸ θαιαν και φοινικῶνος ἕως ὕδατος μαριμωθ кадеш паректеїнен ἐπὶ τὴν θάλασσαν τὴν μεγάλην τοῦτο τὸ μέρος νότος και λίψ
- 20 А західній кінець Велике море, від границі аж навпроти того, де йти на Хамат. Це західній кінець.
And the west side will be the Great Sea, from the limit on the south to a point opposite the way into Hamath. This is the west side.
 τοῦτο τὸ μέρος τῆς θαλάσσης τῆς μεγάλης ὀρίζει ἕως κατέναντι τῆς εἰσόδου ἡμαθ ἕως εἰσόδου αὐτοῦ ταυτά ἐστιν τὰ πρὸς θάλασσαν ἡμαθ
- 21 І поділите цю землю собі, Ізраїлевим племенам.
You will make a division of the land among you, tribe by tribe.
 και διαμερίσετε τὴν γῆν ταύτην αὐτοῖς ταῖς φυλαῖς τοῦ ισραηλ
- 22 І станеться, поділите її жеребком на спадок собі та чужинцям, що мешкають серед вас, що породили синів серед вас, і стануть вам, як тубільці між синами Ізраїлевими; з вами вони кинуть жеребка про спадок серед Ізраїлевих племен.
And you are to make a distribution of it, by the decision of the Lord, for a heritage to you and to the men from other lands who are living among you and who have children in your land: they will be the same to you as if they were Israelites by birth, they will have their heritage with you among the tribes of Israel.
 βαλεῖτε αὐτὴν ἐν κλήρῳ ὑμῖν και τοῖς προσηλύτοις τοῖς παροικοῦσιν ἐν μέσῳ ὑμῶν οἵτινες ἐγέννησαν υἱοὺς ἐν μέσῳ ὑμῶν και ἔσονται ὑμῖν ὡς αὐτόχθονες ἐν τοῖς υἱοῖς τοῦ ισραηλ μεθ' ὑμῶν φάγονται ἐν κληρονομίᾳ ἐν μέσῳ τῶν φυλῶν τοῦ ισραηλ
- 23 І станеться, у тому племені, де мешкатиме з ним той чужинець, там дасте його спадок, говорить Господь Бог.
In whatever tribe the man from a strange land is living, there you are to give him his heritage, says the Lord.
 και ἔσονται ἐν φυλῇ προσηλύτων ἐν τοῖς προσηλύτοις τοῖς μετ' αὐτῶν ἐκεῖ δώσετε κληρονομίαν αὐτοῖς λέγει κύριος θεός
- 1 ¶ А оце імена племен: Від північного кінця по боці дороги до Хетлону, де йти до Хамату, Хацар-Енон, на границі Дамаску на північ, по боці Хамату, і будуть вони йому від східнього кінця аж до моря, один уділ Данові.
Now these are the names of the tribes: from the north end, from the west on the way of Hethlon to the way into Hamath, in the direction of Hazar-enon, with the limit of Damascus to the north, by Hamath; and on the limit from the east side to the west side: Dan, one part.
 και ταυτα τα ὀνόματα τῶν φυλῶν ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς πρὸς βορρᾶν κατὰ τὸ μέρος τῆς καταβάσεως τοῦ περισχιζόντος ἐπὶ τὴν εἰσόδον τῆς ἡμαθ αὐλῆς τοῦ αιαν ὄριον δαμασκού πρὸς βορρᾶν κατὰ μέρος ἡμαθ αὐλῆς και ἔσται αὐτοῖς τὰ πρὸς ἀνατολὰς ἕως πρὸς θάλασσαν дан μία
- 2 А при границі Дана від східнього кінця й аж до кінця західнього, один уділ Ассирові.
And on the limit of Dan, from the east side to the west side: Asher, one part.
 και ἀπὸ τῶν ὀρίων τοῦ дан τὰ πρὸς ἀνατολὰς ἕως τῶν πρὸς θάλασσαν аσηр μία
- 3 А при границі Ассира від східнього кінця аж до кінця західнього, один уділ Нефталимові.
And on the limit of Asher, from the east side to the west side: Naphtali, one part.
 και ἀπὸ τῶν ὀρίων аσηр ἀπὸ τῶν πρὸς ἀνατολὰς ἕως τῶν πρὸς θάλασσαν νεφθαλιμ μία

- 4 А при границі Нефталіма від східнього кінця аж до кінця західнього, один уділ Манасії.
And on the limit of Naphtali, from the east side to the west side: Manasseh, one part.
καὶ ἀπὸ τῶν ὀρίων νεφθαλι ἀπὸ τῶν πρὸς ἀνατολὰς ἕως τῶν πρὸς θάλασσαν μανασση μία
- 5 А при границі Манасії від східнього кінця аж до кінця західнього, один уділ Єфремові.
And on the limit of Manasseh, from the east side to the west side: Ephraim, one part.
καὶ ἀπὸ τῶν ὀρίων μανασση ἀπὸ τῶν πρὸς ἀνατολὰς ἕως τῶν πρὸς θάλασσαν εφραιμ μία
- 6 А при границі Єфрема від східнього кінця й аж до кінця західнього, один уділ Рувимові.
And on the limit of Ephraim, from the east side to the west side: Reuben, one part.
καὶ ἀπὸ τῶν ὀρίων εφραιμ ἀπὸ τῶν πρὸς ἀνατολὰς ἕως τῶν πρὸς θάλασσαν ρουβην μία
- 7 А при границі Рувима від східнього кінця аж до кінця західнього, один уділ Юді.
And on the limit of Reuben, from the east side to the west side: Judah, one part.
καὶ ἀπὸ τῶν ὀρίων ρουβην ἀπὸ τῶν πρὸς ἀνατολὰς ἕως τῶν πρὸς θάλασσαν ἰουδα μία
- 8 А при границі Юди від східнього кінця аж до кінця західнього буде те приношення, що ви принесете, ділянка на двадцять і п'ять тисяч завшир, а завдовж як одна з частин племен зо східнього кінця аж до кінця західнього, і буде в ній святиня.
And on the limit of Judah, from the east side to the west side, will be the offering which you are to make, twenty-five thousand wide, and as long as one of the parts, from the east side to the west side: and the holy place will be in the middle of it.
καὶ ἀπὸ τῶν ὀρίων ἰουδα ἀπὸ τῶν πρὸς ἀνατολὰς ἕως τῶν πρὸς θάλασσαν ἔσται ἡ ἀπαρχὴ τοῦ ἀφορισμοῦ πέντε καὶ εἴκοσι χιλιάδες εὗρος καὶ μῆκος καθὼς μία τῶν μερίδων ἀπὸ τῶν πρὸς ἀνατολὰς καὶ ἕως τῶν πρὸς θάλασσαν καὶ ἔσται τὸ ἅγιον ἐν μέσῳ αὐτῶν
- 9 Те приношення, що принесете Господеві, ділянка буде завдовж двадцять і п'ять тисяч, а завшир двадцять тисяч.
The offering you will give to the Lord is to be twenty-five thousand long and twenty-five thousand wide.
ἀπαρχὴ ἦν ἀφοριούσι τῷ κυρίῳ μῆκος πέντε καὶ εἴκοσι χιλιάδες καὶ εὗρος εἴκοσι καὶ πέντε χιλιάδες
- 10 А святе приношення буде для оцих: ділянка священникам на північ двадцять і п'ять тисяч, а на захід завшир десять тисяч, а на схід завшир десять тисяч, а на південь завдовж двадцять і п'ять тисяч, і Господня святиня буде серед того.
And for these, that is the priests, the holy offering is to be twenty-five thousand long to the north, ten thousand wide to the west, ten thousand wide to the east and twenty-five thousand long to the south; and the holy place of the Lord will be in the middle of it.
τούτων ἔσται ἡ ἀπαρχὴ τῶν ἁγίων τοῖς ἱερεῦσιν πρὸς βορρᾶν πέντε καὶ εἴκοσι χιλιάδες καὶ πρὸς θάλασσαν πλάτος δέκα χιλιάδες καὶ πρὸς ἀνατολὰς πλάτος δέκα χιλιάδες καὶ πρὸς νότον μῆκος εἴκοσι καὶ πέντε χιλιάδες καὶ τὸ ὄρος τῶν ἁγίων ἔσται ἐν μέσῳ αὐτοῦ
- 11 Священиками, посвяченим із синів Садока, що виконували Мою сторожу, що не блукали блуканиною Ізраїлевих синів, як блукали Левити,
For the priests who have been made holy, those of the sons of Zadok who kept the orders I gave them, who did not go out of the right way when the children of Israel went from the way, as the Levites did,
τοῖς ἱερεῦσι τοῖς ἡγιασμένοις υἱοῖς σαδδουκ τοῖς φυλάσσουσι τὰς φυλακὰς τοῦ οἴκου οἵτινες οὐκ ἐπλανήθησαν ἐν τῇ πλανήσει υἱῶν ἰσραηλ ὃν τρόπον ἐπλανήθησαν οἱ λευῖται
- 12 то буде їм приношення з приношення цієї землі, найсвятіша святість, при границі Левитів.
Even for them will be the offering from the offering of the land, a thing most holy, on the limit of the land given to the Levites.
καὶ ἔσται αὐτοῖς ἡ ἀπαρχὴ δεδομένη ἐκ τῶν ἀπαρχῶν τῆς γῆς ἅγιον ἁγίων ἀπὸ τῶν ὀρίων τῶν λευιτῶν
- 13 А Левити відповідно границі священників, ділянка їм на двадцять і п'ять тисяч завдовж, а завшир десять тисяч, уся довжина двадцять і п'ять тисяч, а ширина десять тисяч.
And the Levites are to have a part of the land equal to the limit of the priests', twenty-five thousand long and ten thousand wide, all of it together to be twenty-five thousand long and twenty thousand wide.
τοῖς δὲ λευῖταις τὰ ἐχόμενα τῶν ὀρίων τῶν ἱερέων μῆκος πέντε καὶ εἴκοσι χιλιάδες καὶ εὗρος δέκα χιλιάδες πᾶν τὸ μῆκος πέντε καὶ εἴκοσι χιλιάδες καὶ εὗρος εἴκοσι χιλιάδες
- 14 І вони не продадуть із цього, і не виміняють, і первоплід землі ні до кого не перейде, бо це святість для Господа.
And they are not to let any of it go for a price, or give it in exchange; and the part of the land given to the Lord is not to go into other hands: for it is holy to the Lord.
οὐ πρῶθήσεται ἐξ αὐτοῦ οὐδὲ καταμετρηθήσεται οὐδὲ ἀφαιρηθήσεται τὰ πρωτογενήματα τῆς γῆς ὅτι ἅγιόν ἐστιν τῷ κυρίῳ
- 15 А ділянка на п'ять тисяч завширшки й на двадцять і п'ять тисяч завдовжки призначасться на оселення й на пасовиська, а саме те місто буде всередині.
And the other five thousand, measured from side to side, in front of the twenty-five thousand, is to be for common use, for the town, for living in and for a free space: and the town will be in the middle of it.
τὰς δὲ πέντε χιλιάδας τὰς περισσὺς ἐπὶ τῷ πλάτει ἐπὶ ταῖς πέντε καὶ εἴκοσι χιλιάσιν προτειχισμα ἔσται τῇ πόλει εἰς τὴν κατοικίαν καὶ εἰς διάστημα αὐτοῦ καὶ ἔσται ἡ πόλις ἐν μέσῳ αὐτοῦ

- 16 А оце розміри його: північний край чотири тисячі й п'ять сотень, і південний край чотири тисячі й п'ять сотень, і від східнього краю чотири тисячі й п'ять сотень, а західній край чот при тисячі й п'ять сотень.
And these will be its measures: the north side, four thousand five hundred, and the south side, four thousand five hundred, and on the east side, four thousand five hundred, and on the west side, four thousand five hundred.
 και ταῦτα τὰ μέτρα αὐτῆς ἀπὸ τῶν πρὸς βορρᾶν πεντακόσιοι καὶ τετρακισχίλιοι καὶ ἀπὸ τῶν πρὸς νότον πεντακόσιοι καὶ τέσσαρες χιλιάδες καὶ ἀπὸ τῶν πρὸς ἀνατολὰς πεντακόσιοι καὶ τέσσαρες χιλιάδες καὶ ἀπὸ τῶν πρὸς θάλασσαν τετρακισχιλίου πεντακοσίου
- 17 І буде пасовисько для міста, на північ двісті й п'ятдесят, і на південь двісті й п'ятдесят, і на схід двісті й п'ятдесят, і на захід двісті й п'ятдесят.
And the town will have a free space on the north of two hundred and fifty, on the south of two hundred and fifty, on the east of two hundred and fifty, and on the west of two hundred and fifty.
 και ἔσται διάστημα τῇ πόλει πρὸς βορρᾶν διακόσιοι πενήκοντα καὶ πρὸς νότον διακόσιοι καὶ πενήκοντα καὶ πρὸς ἀνατολὰς διακόσιοι πενήκοντα καὶ πρὸς θάλασσαν διακόσιοι πενήκοντα
- 18 А позостале на довжину навпроти святого приношення десять тисяч на схід і десять тисяч на захід, і буде воно навпроти святого приношення, і буде плід його на хліб робітникам міст а.
And the rest, in measure as long as the holy offering, will be ten thousand to the east and ten thousand to the west: and its produce will be for food for the workers of the town.
 και τὸ περισσὸν τοῦ μήκους τὸ ἐχόμενον τῶν ἀπαρχῶν τῶν ἁγίων δέκα χιλιάδες πρὸς ἀνατολὰς καὶ δέκα χιλιάδες πρὸς θάλασσαν καὶ ἔσονται αἱ ἀπαρχαὶ τοῦ ἁγίου καὶ ἔσται τὰ γενήματα αὐτῆς εἰς ἄρτους τοῖς ἐργαζομένοις τὴν πόλιν
- 19 А робітники міста будуть оброблювати його зо всіх Ізраїлевих племен.
It will be farmed by workers of the town from all the tribes of Israel.
 οἱ δὲ ἐργαζόμενοι τὴν πόλιν ἐργῶνται αὐτὴν ἐκ πασῶν τῶν φυλῶν τοῦ Ἰσραηλ
- 20 Усе приношення ділянка на двадцять і п'ять тисяч завдовж і на двадцять і п'ять тисяч завшир, чотирикутис, і піднесе святе приношення понад володіння міста.
The size of the offering all together is to be twenty-five thousand by twenty-five thousand: you are to make the holy offering a square, together with the property of the town.
 πᾶσα ἡ ἀπαρχὴ πέντε καὶ εἴκοσι χιλιάδες ἐπὶ πέντε καὶ εἴκοσι χιλιάδας τετράγωνον ἀφοριεῖτε αὐτοῦ τὴν ἀπαρχὴν τοῦ ἁγίου ἀπὸ τῆς κατασχέσεως τῆς πόλεως
- 21 А позостале для князя, з цього й з того боку святого приношення та володіння міста перед тими двадцятьма й п'ятьма тисячами приношення аж до границі на схід та на захід, навпроти тих двадцяти й п'яти тисяч аж до границі на захід, навпроти частин племен, це князеві, і буде святе приношення, а святиня дому серед них.
And the rest is to be for the prince, on this side and on that side of the holy offering and of the property of the town, in front of the twenty-five thousand to the east, as far as the east limit, and to the west, in front of the twenty-five thousand, as far as the west limit, and of the same measure as those parts; it will be the property of the prince: and the holy offering and holy place of the house will be in the middle of it.
 τὸ δὲ περισσὸν τῶ ἀφηγουμένῳ ἐκ τούτου καὶ ἐκ τούτου ἀπὸ τῶν ἀπαρχῶν τοῦ ἁγίου καὶ εἰς τὴν κατάσχεσιν τῆς πόλεως ἐπὶ πέντε καὶ εἴκοσι χιλιάδας μήκος ἕως τῶν ὁρίων τῶν πρὸς ἀνατολὰς καὶ πρὸς θάλασσαν ἐπὶ πέντε καὶ εἴκοσι χιλιάδας ἕως τῶν ὁρίων τῶν πρὸς θάλασσαν ἐχόμενα τῶν μεριδίων τοῦ ἀφηγουμένου καὶ ἔσται ἡ ἀπαρχὴ τῶν ἁγίων καὶ τὸ ἅγιασμα τοῦ οἴκου ἐν μέσῳ αὐτῆς
- 22 А з володіння Левитів і з володіння міста серед того, що буде князеві, між границею Юди й між границею Веніямина, буде це князеві.
And the property of the Levites and the property of the town will be in the middle of the prince's property; between the limit of Judah's part and the limit of Benjamin's part will be for the prince.
 και ἀπὸ τῆς κατασχέσεως τῶν λευιτῶν καὶ ἀπὸ τῆς κατασχέσεως τῆς πόλεως ἐν μέσῳ τῶν ἀφηγουμένων ἔσται ἀνὰ μέσον τῶν ὁρίων Ἰουδα καὶ ἀνὰ μέσον τῶν ὁρίων βενιαμὴν τῶν ἀφηγουμένων ἔσται
- 23 А решта племен від східнього кінця аж до кінця західнього, один уділ Веніяминові.
And as for the rest of the tribes: from the east side to the west side: Benjamin, one part.
 και τὸ περισσὸν τῶν φυλῶν ἀπὸ τῶν πρὸς ἀνατολὰς ἕως τῶν πρὸς θάλασσαν βενιαμὴν μία
- 24 А при границі Веніямина від східнього кінця аж до кінця західнього, один уділ Симеонові.
And on the limit of Benjamin, from the east side to the west side: Simeon, one part.
 και ἀπὸ τῶν ὁρίων τῶν βενιαμὴν ἀπὸ τῶν πρὸς ἀνατολὰς ἕως τῶν πρὸς θάλασσαν συμμεων μία
- 25 А при границі Симеона від східнього кінця аж до кінця західнього, один уділ Иссахарові.
And on the limit of Simeon, from the east side to the west side: Issachar, one part.
 και ἀπὸ τῶν ὁρίων τῶν συμμεων ἀπὸ τῶν πρὸς ἀνατολὰς ἕως τῶν πρὸς θάλασσαν Ἰσσαχαρ μία
- 26 А при границі Иссахара від східнього кінця аж до кінця західнього, один уділ Завулонові.
And on the limit of Issachar, from the east side to the west side: Zebulun, one part.
 και ἀπὸ τῶν ὁρίων τῶν Ἰσσαχαρ ἀπὸ τῶν πρὸς ἀνατολὰς ἕως τῶν πρὸς θάλασσαν ζαβουλων μία

- 27 А при границі Завулону від східного кінця аж до кінця західного, один уділ Гадові.
And on the limit of Zebulun, from the east side to the west side: Gad one part.
 και ἀπὸ τῶν ὁρίων τῶν ζαβουλων ἀπὸ τῶν πρὸς ἀνατολὰς ἕως τῶν πρὸς θάλασσαν γὰδ μία
- 28 А при границі Гада до границі південної, на півдні, то буде границя від Тамару до води Мериват-Кадешу, потоку, до Великого моря.
And on the limit of Gad, on the south side and to the south of it, the limit will be from Tamar to the waters of Meribath-kadesh, to the stream, to the Great Sea.
 και ἀπὸ τῶν ὁρίων τῶν γὰδ ἕως τῶν πρὸς λίβα και ἔσται τὰ ὄρια αὐτοῦ ἀπὸ θαμнан και ὕδατος μαριμωθ καθης κληρονομίας ἕως τῆς θαλάσσης τῆς μεγάλης
- 29 Оце Край, що поділите жеребком у спадок Ізраїлевим племенам, і це їхні уділи, говорить Господь Бог.
This is the land of which distribution is to be made by the decision of the Lord, among the tribes of Israel for their heritage, and these are their heritages, says the Lord.
 αὕτη ἡ γῆ ἦν βαλεῖτε ἐν κλήρῳ ταῖς φυλαῖς ἰσραηλ και οὗτοι οἱ διαμερισμοὶ αὐτῶν λέγει κύριος θεός
- 30 А оце виходи міста: з північного кінця чотири тисячі й п'ять сотень міри.
And these are the outskirts of the town: on the north side, four thousand five hundred by measure;
 και αὗται αἱ διεκβολαὶ τῆς πόλεως αἱ πρὸς βορρᾶν τετρακισχίλιοι και πεντακόσιοι μέτρον
- 31 ¶ А міські брами на імена Ізраїлевих племен, три брами на північ: одна брама Рувимова, одна брама Юдина, одна брама Левісва.
And the doors of the town are to be named by the names of the tribes of Israel; three doors on the north, one for Reuben, one for Judah, one for Levi;
 και αἱ πύλαι τῆς πόλεως ἐπ' ὀνόμασιν φυλῶν τοῦ ἰσραηλ πύλαι τρεῖς πρὸς βορρᾶν πύλη ρουβην μία και πύλη ἰουδα μία και πύλη λευι μία
- 32 А при східному кінці чотири тисячі й п'ять сотень, а брам трос: одна брама Йосипова, одна брама Веніяминова, одна брама Данова.
And at the east side, four thousand five hundred by measure, and three doors, one for Joseph, one for Benjamin, one for Dan;
 και τὰ πρὸς ἀνατολὰς τετρακισχίλιοι και πεντακόσιοι και πύλαι τρεῖς πύλη ἰωσηφ μία και πύλη βενιαμιν μία και πύλη дан μία
- 33 І південний край чотири тисячі й п'ять сотень міри, а брам трос: одна брама Симеонова, одна брама Іссахарова, одна брама Завулонова.
And at the south side, four thousand five hundred by measure, and three doors, one for Simeon, one for Issachar, one for Zebulun;
 και τὰ πρὸς νότον τετρακισχίλιοι και πεντακόσιοι μέτρον και πύλαι τρεῖς πύλη симεων μία και πύλη ἰσσαχαρ μία και πύλη ζαβουλων μία
- 34 Західний кінець чотири тисячі й п'ятьсот, три їхні брами: одна брама Гадова, одна брама Ассирова, одна брама Нефталимова.
At the west side, four thousand five hundred by measure, with their three doors, one for Gad, one for Asher, one for Naphtali.
 και τὰ πρὸς θάλασσαν τετρακισχίλιοι και πεντακόσιοι μέτρον και πύλαι τρεῖς πύλη γὰδ μία και πύλη аσηр μία και πύλη νεφθαλιμ μία
- 35 Навколо вісімнадцять тисяч. А ім'я міста з того дня: Тут Господь.
It is to be eighteen thousand all round: and the name of the town from that day will be, The Lord is there.
 κύκλωμα δέκα και ὀκτώ χιλιάδες και τὸ ὄνομα τῆς πόλεως ἀφ' ἧς ἂν ἡμέρας γένηται ἔσται τὸ ὄνομα αὐτῆς .
- 1 ¶ За третього року царювання Йоякіма, Юдиного царя, прийшов Навуходоносор, цар вавилонський, до Єрусалиму, та й обліг його.
In the third year of the rule of Jehoiakim, king of Judah, Nebuchadnezzar, king of Babylon, came to Jerusalem, shutting it in with his forces.
 ἐπὶ βασιλείῳς ἰωακим τῆς ἰουδαίας ἔτους τρίτου παραγενόμενος ναβουχοδονοσορ βασιλεὺς βαβυλώνος εἰς ἱερουσαλημ ἐπολιόρκει αὐτήν
- 2 І дав Господь в його руку Йоякіма, Юдиного царя, та частину посуду Божого дому, і він вірправив їх до краю вавилонського, до дому свого бога, а посуд відправив до скарбничного д ому свого бога.
And the Lord gave into his hands Jehoiakim, king of Judah, with some of the vessels of the house of God; and he took them away into the land of Shinar to the house of his god; and he put the vessels into the store-house of his god.
 και παρέδωκεν αὐτήν κύριος εἰς χεῖρας αὐτοῦ και ἰωακим τὸν βασιλέα τῆς ἰουδαίας και μέρος τι τῶν ἱερῶν σκευῶν τοῦ κυρίου και ἀπήνεγκεν αὐτὰ εἰς βαβυλώνα και ἀπηρεῖσατο αὐτὰ ἐν τῷ εἰδωλίῳ αὐτοῦ
- 3 І сказав цар до Ашпеназ, начальника його евнухів, щоб привести з Ізраїлевих синів, і з царського, і з шляхетського роду,
And the king gave orders to Ashpenaz, the captain of his unsexed servants, to take in some of the children of Israel, certain of the king's family, and those of high birth;
 και εἶπεν ὁ βασιλεὺς αβιесδρι τῷ αεутоῦ ἀρχιευνούχῳ ἀγαγεῖν αὐτῷ ἐκ τῶν υἱῶν τῶν μεγιστάνων τοῦ ἰσραηλ και ἐκ τοῦ βασιλικοῦ γένους και ἐκ τῶν ἐπιλέκτων

- 4 юнаків, що нема в них жодної вади, і вони вродливого вигляду та розумні в усякій мудрості, і здібні до знання, і розуміють науку, і щоб у них була моторність служити в царському палаці, і щоб навчати їх книг та мови халдеїв.
Young men who were strong and healthy, good-looking, and trained in all wisdom, having a good education and much knowledge, and able to take positions in the king's house; and to have them trained in the writing and language of the Chaldaeans.
νεανίσκους ἀμόρους καὶ εὐειδεῖς καὶ ἐπιστήμονας ἐν πάσῃ σοφίᾳ καὶ γραμματικῶς καὶ συνετοῦς καὶ σοφοῦς καὶ ἰσχύοντας ὥστε εἶναι ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ βασιλέως καὶ διδάξαι αὐτοὺς γράμματα καὶ δῖα λέκτον χαλδαϊκῶν
- 5 І призначив їм цар щоденну поживу, з царської їжі та з вина, що сам його пив, а на їхнє виховання три роки, а по закінченні їх стануть вони перед царським обличчям.
And a regular amount of food and wine every day from the king's table was ordered for them by the king; and they were to be cared for for three years so that at the end of that time they might take their places before the king.
καὶ δίδοσθαι αὐτοῖς ἕκθεσιν ἐκ τοῦ οἴκου τοῦ βασιλέως καθ' ἑκάστην ἡμέραν καὶ ἀπὸ τῆς βασιλικῆς τραπέζης καὶ ἀπὸ τοῦ οἴνου οὗ πίνει ὁ βασιλεὺς καὶ ἐκπαιδεῦσαι αὐτοὺς ἔτη τρία καὶ ἐκ τούτων στήσαι ἐμπροσθεν τοῦ βασιλέως
- 6 І були серед них з Юдиних синів Даниїл, Ананія, Мисаїл та Азарія.
And among these there were, of the children of Judah, Daniel, Hananiah, Mishael, and Azariah.
καὶ ἦσαν ἐκ τοῦ γένους τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ τῶν ἀπὸ τῆς ἰουδαίας δανιὴλ ἀνανίας μισαὴλ ἀζαριας
- 7 А начальник евнухів дав їм інші імена, і дав Даниїлові ім'я Валтасар, а Ананії Шадрах, а Мисаїлові Мешах, а Азарії Авед-Него.
And the captain of the unsexed servants gave them names; to Daniel he gave the name of Belteshazzar, to Hananiah the name of Shadrach, to Mishael the name of Meshach, and to Azariah the name of Abed-nego.
καὶ ἐπέθηκεν αὐτοῖς ὁ ἀρχιεunuῶχος ὀνόματα τῶ μὲν δανιὴλ βαλτασαρ τῶ δὲ ἀνανία σεδραχ καὶ τῶ μισαὴλ μισαχ καὶ τῶ ἀζαρια ἀβδεναγο
- 8 ¶ І поклав Даниїл собі на серце, що він не оскверниться їжею царя та питвом, що той сам його пив, і просив від начальника евнухів, щоб не осквернитися.
And Daniel had come to the decision that he would not make himself unclean with the king's food or wine; so he made a request to the captain of the unsexed servants that he might not make himself unclean.
καὶ ἐνεθυμήθη δανιὴλ ἐν τῇ καρδίᾳ ὅπως μὴ ἀλισγηθῆ ἐν τῷ δεῖπνῳ τοῦ βασιλέως καὶ ἐν ᾧ πίνει οἶνον καὶ ἤξιωσε τὸν ἀρχιεunuῶχον ἵνα μὴ συμμολυνθῆ
- 9 І дав Бог Даниїлові ласку та милість перед начальником евнухів.
And God put into the heart of the captain of the unsexed servants kind feelings and pity for Daniel.
καὶ ἔδωκε κύριος τῶ δανιὴλ τιμὴν καὶ χάριν ἐναντίον τοῦ ἀρχιεunuῶχου
- 10 І сказав начальник евнухів до Даниїла: Боюся я свого пана царя, бо він визначив вашу їжу та ваше питво. Бо коли б він побачив ваше обличчя худішим, ніж у тих юнаків, що вашого віку, то ви зробіте мою голову винуватою перед царем.
And the captain of the unsexed servants said to Daniel, I am in fear of my lord the king, who has given orders about your food and your drink; what if he sees you looking less happy than the other young men of your generation? then you would have put my head in danger from the king.
καὶ εἶπεν ὁ ἀρχιεunuῶχος τῶ δανιὴλ ἀγωνιῶ τὸν κύριόν μου τὸν βασιλέα τὸν ἐκτάξαντα τὴν βρωσὴν ὑμῶν καὶ τὴν πόσιν ὑμῶν ἵνα μὴ ἴδῃ τὰ πρόσωπα ὑμῶν διατετραμμένα καὶ ἀσθενῆ παρὰ τοὺς συν τρεφόμενους ὑμῖν νεανίας τῶν ἀλλογενῶν καὶ κινδυνεύσω τῶ ἰδίῳ τραχήλῳ
- 11 І сказав Даниїл до старшого, якого начальник евнухів призначив над Даниїлом, Ананією, Мисаїлом та Азарією:
Then Daniel said to the keeper in whose care the captain of the unsexed servants had put Daniel, Hananiah, Mishael, and Azariah:
καὶ εἶπεν δανιὴλ ἀβιεσδρι τῶ ἀναδειχθέντι ἀρχιεunuῶχῳ ἐπὶ τὸν δανιὴλ ἀνανιαν μισαὴλ ἀζαριαν
- 12 Випробуй но своїх рабів десять день, і нехай дають нам із ярини, і ми будемо їсти, та воду і будемо пити.
Put your servants to the test for ten days; let them give us grain for our food and water for our drink.
πειράσον δὴ τοὺς παῖδάς σου ἐφ' ἡμέρας δέκα καὶ δοθῆτω ἡμῖν ἀπὸ τῶν ὀσπρίων τῆς γῆς ὥστε κάπτειν καὶ ὑδροποτεῖν
- 13 І нехай з'являться перед тобою наші обличчя та обличчя тих юнаків, що їдять царську їжу, і згідно з тим, що побачиш, зроби зо своїми рабами.
Then take a look at our faces and the faces of the young men who have food from the king's table; and, having seen them, do to your servants as it seems right to you.
καὶ ἐὰν φανῆ ἡ ὄψις ἡμῶν διατετραμμένη παρὰ τοὺς ἄλλους νεανίσκους τοὺς ἐσθίοντας ἀπὸ τοῦ βασιλικῆ δειπνου καθὼς ἐὰν θέλῃς οὕτω χρῆσαι τοῖς παισὶ σου
- 14 І той послухався їх у цьому, і випробовував їх десять день.
So he gave ear to them in this thing and put them to the test for ten days.
καὶ ἐχρήσατο αὐτοῖς τὸν τρόπον τούτον καὶ ἐπειράσεν αὐτοὺς ἡμέρας δέκα

- 15 Α πο δεσάτη νηά ηχνηή νηγνηβ ν κρηάνη, η ννη νυηη ζδρνηήνη ηα ηήλη, αηήη υςή ηή ηυακη, ηο έλη ηαρςυκη έηυ.
 And at the end of ten days their faces seemed fairer and they were fatter in flesh than all the young men who had their food from the king's table.
 μεηά δε ηύς δεκά ημέρας έφάνη η όυης αύηών κληή κλη η έξης ηού σώμαηος κρηέησων ηών άλλων νεανήσκων ηών έσηθιόηων ηό βαηηληκόν δεήηνον
- 16 I ηει ηαρσηή νδησνηβ ηχνηό ηηυ ηα νηνη ηχνηόηο ηηηη, α δαβαν ημ ηρηνη.
 So the keeper regularly took away their meat and the wine which was to have been their drink, and gave them grain.
 κλη ηη αβηεσδρη αναιρούνημος ηό δεήηνον αύηών κλη ηόν οίνον αύηών κλη ανηεδίδου αύηοής από ηών όσπρηών
- 17 ¶ Α ηή ηεηηερο ηυακηβ, δαβ ημ Βοη ηήζνηνηη ηα ροηυήνηη ηα κνηηήη κνηηκίη ηα μδροηή, α Δανήηλ ροηυήνβη ηα νςακωη νηδίνηη ηα σνηα.
 Now as for these four young men, God gave them knowledge and made them expert in all book-learning and wisdom: and Daniel was wise in all visions and dreams.
 κλη ηοής νεανήσκοής έδωκεν ό κύρηος έπησηήμην κλη σύνεσην κλη φρónησην έν πάση ηραμμηαηκή ηέηηηη κλη ηφ δανηηλ έδωκε σύνεσην έν πανηί ρήμηαηη κλη όράμηαηη κλη ένυπνίοής κλη έν πάση σοφία
- 18 Α ηα κήνηεη ηηη δνηβ, κολη ηαρ σκλαβαν ηρηβηη ηη, ηο ηαηληνηη εβνηηηβ ηρηβήβ ηη ηεηεη όβληηηηη ηαβυηοδονοροηε.
 Now at the end of the time fixed by the king for them to go in, the captain of the unsexed servants took them in to Nebuchadnezzar.
 μεηά δε ηύς ημέρας ηαύηας έπέηαξεν ό βαηηληεύς εησαηαηεήν αύηοής κλη εηηήηηησαν από ηού άρηηευνούηου ηρός ηόν βαηηληά ναβυηοδονοροη
- 19 I ηαρ ροηυόβληβ η ηημ, η ζο νβή ηη ηοδεν ηε νυβ νηαηδνηνη ηακημ, ηαη Δανήηλ, Ηανηηα, Μησαήλ ηα Αζαρηα. I ννηη ηαβαλη ηεηεη ηαρςυκημ όβληηηηηα.
 And the king had talk with them; and among them all there was no one like Daniel, Hananiah, Mishael, and Azariah; so they were given places before the king.
 κλη όμηληηεν αύηοής ό βαηηληεύς κλη όηυ έυρέθη έν ηοής σοφοής όμιοής ηφ δανηηλ κλη ανανηα κλη μησαηλ κλη αζαρηα κλη ηήσαν ηαρηά ηφ βαηηληεί
- 20 Α νςακηη σπραηυ μδροηηη ηα ροηυη, ηο ηυκαβ νδη ηηη ηαρ, ηο νηη νηαηησβ ηη υδεσηηερο μδρρηήμηη νδη υςήη ηαρηβνηκηη ηα ζακηληαηήβ, ηο νυηη ν υςωηη ηόηο ηαρςυηβ.
 And in any business needing wisdom and good sense, about which the king put questions to them, he saw that they were ten times better than all the wonder-workers and users of secret arts in all his kingdom.
 κλη έν πανηί λόηω κλη σύνεση κλη ηαηδεία όσα έζηήηηε ηαρη' αύηών ό βαηηληεύς κληέλαβεν αύηοής σοφοηέροης δεκαηλασίως ύπερ ηοής σοφηηήης κλη ηοής φηλοσόφουης ηοής έν πάση ηη βαηηληεία αύηο ηυ κλη έδόξασεν αύηοής ό βαηηληεύς κλη κληέσηηεν αύηοής άρηονηαη κλη ανέδεδηξεν αύηοής σοφουής ηαρηά πανηαης ηοής αύηού έν ηραημασην έν πάση ηη ηη αύηού κλη έν ηη βαηηληεία αύηού
- 21 I νυβ Δανήηλ ηαμ αη δε ηερηοηο ροηυ ηαρηά Κηρηα.
 And Daniel went on till the first year of King Cyrus.
 κλη ηη δανηηλ έωης ηού ηρώηου έηουης ηης βαηηληείας κύρου βαηηληέωης ηερσών
- 1 ¶ Α ζα δρυοηο ροηυ ηαβυηοδονοροηοηο ηαρηουαννηη ηρησνηηηηη ηαβυηοδονοροηοηή σνη. I ζαηεηοκωήνβη δυη ηόηο, η σον ηόηο υηήκ νδη ηόηο.
 In the second year of the rule of Nebuchadnezzar, Nebuchadnezzar had dreams; and his spirit was troubled and his sleep went from him.
 κλη έν ηφ έηει ηφ δευηέρω ηης βαηηληείας ναβυηοδονοροηοηη σνηέβη εης όράμηαηη κλη ένύπνηα έμπεσηήν ηόν βαηηληά κλη ηαρηαηηήνηα έν ηφ ένυπνίω αύηού κλη ό ύπνοη αύηού έηένηεηό άη' αύηού
- 2 I σκλαβαν ηαρ ηοκηηαηη ηαρηβνηκηήβ ηα ζακηληαηήβ, η ηακηληυήβ ηα ηαηδεήβ, ηοηό ροηυόβηηη ηαρηέβη ηόηο σνη. I ννηη ηοηρηοηηδηηη, η ηοηαβαλη ηεηεη ηαρςυκημ όβληηηηηα.
 Then the king gave orders that the wonder-workers, and the users of secret arts, and those who made use of evil powers, and the Chaldeans, were to be sent for to make clear to the king his dreams. So they came and took their places before the king.
 κλη έπέηαξεν ό βαηηληεύς εηηενηηήνηα ηοής έπαοηδοής κλη ηοής μάηουης κλη ηοής φαρμηακωής ηών ηαηδαίον αναηηηεήληαη ηφ βαηηληεί ηά ένύπνηα αύηού κλη ηαρηαηένηομνηο ησηησαν ηαρηά ηφ βαηηληεί
- 3 I σκλαβαν δο ηηη ηαρ: Σνηβηηε μενή σον, η ζαηεηοκωήνβη δυη μήη, ηοηό ηήζνηηη ηοηή σον.
 And the king said to them, I have had a dream, and my spirit is troubled by the desire to have the dream made clear to me.
 κλη εήηεν αύηοής ό βαηηληεύς ένύπνηον έόρακα κλη έκηηήηη μοη ηό ηνευδηα έπηγηνώνηα ούν ηέλω ηό ένύπνηον
- 4 Α ηαηδεή ηοβορηηηη ηαρηέβη ηο-αρηαηεήσκηηοηυ: Ηαρηό, ηηνη ναηηκη! Ροηακηη ηερηε σον σωήημ ραβαμ, α μη όβ'ηαβηοη ροηυ'ηζυκη.
 Then the Chaldeans said to the king in the Aramaean language, O King, have life for ever: give your servants an account of your dream, and we will make clear to you the sense of it.
 κλη έλάληησαν οή ηαηδαοηοηη ηρός ηόν βαηηληά συρηηηί κύρηε βαηηληεύ ηόν αήωνα ζηηη ανάηηηεήληον ηό ένύπνηόν σου ηοής ηαηηή σου κλη ημείη σοη φράσομην ηηνη σύηκηρησην αύηού
- 5 Ηαρ νδηηοβηη ηα ηη σκλαβαν δο ηαηδεήβ: Μοη σλωηο νεβδηκηηηη: ηακηό νη ηε ροηυόβηηε μενή σνη ηα ηόηο ροηυ'ηζυκη, νυδεηε ηοηεηηεηοβανη, α ναηή δομη όβερνηηηηε νη ρυήνη.
 The king made answer and said to the Chaldeans, This is my decision: if you do not make clear to me the dream and the sense of it, you will be cut in bits and your houses made waste.
 άποκηηοήης δε ό βαηηληεύς εήηε ηοής ηαηδαίοής όηη αν μη αναηηηεήληέ μοη έη' άλληεηας ηό ένύπνηον κλη ηηνη ηούηου σύηκηρησην δηλώςηηέ μοη ηαρηαδρηηαηησηήσεηε κλη αναηηηοηηέηαη ημών ηά ύπαρ ηονηα εης ηό βαηηληκόν
- 6 Α ηακηό νη ροηυόβηηε σον ηα ηόηο ροηυ'ηζυκη, όδρηηηε νδη μενε δαρη ηη ηαηοροηυ ηα νεληκηη ηεηη; ηοηυ όβ'ηαβηηε μενή σον ηα ηόηο ροηυ'ηζυκη.
 But if you make clear the dream and the sense of it, you will have from me offerings and rewards and great honour: so make clear to me the dream and the sense of it.
 έαν δε ηό ένύπνηον δηασαφηηηέ μοη κλη ηηνη ηούηου σύηκηρησην αναηηηεήληε ηηησεηε δόμηαηη ηανηοηα κλη δοξασηηεηε ηυ' έμου δηλώςηηέ μοη ηό ένύπνηον κλη κρηναηε

- 7 Вони відповіли вдруге та їй сказали: Цар перше розкаже сон своїм рабам, а ми об'явимо розв'язку.
A second time they said in answer, Let the king give his servants an account of his dream, and we will make clear the sense.
 ἀπεκρίθησαν δὲ ἐκ δευτέρου λέγοντες βασιλεῦ τὸ ὄραμα εἰπὸν καὶ οἱ παῖδές σου κρινούσι πρὸς ταῦτα
- 8 Цар відповів та їй сказав: Я знаю напевно, що ви хочете виграти час, бо бачите, що слово моє невідкличне.
The king made answer and said, I am certain that you are attempting to get more time, because you see that my decision is fixed;
 καὶ εἶπεν αὐτοῖς ὁ βασιλεὺς ἐπ' ἀληθείας οἶδα ὅτι καιρὸν ὑμεῖς ἐξαγοράζετε καθάπερ ἐωράκατε ὅτι ἀπέστη ἀπ' ἐμοῦ τὸ πρᾶγμα καθάπερ οὖν προστέταχα οὕτως ἔσται
- 9 Якщо ви не розкажете мені сна, то один у вас задум, бо ви змовилися говорити передо мною лож та неправду, аж поки зміниться час. Тому розкажіть мені сон, і я пізнаю, що ви об'явите мені, і його розв'язку.
That if you do not make my dream clear to me there is only one fate for you: for you have made ready false and evil words to say before me till the times are changed: so give me an account of the dream, and I will be certain that you are able to make the sense of it clear.
 ἐὰν μὴ τὸ ἐνύπνιον ἀπαγγείλητέ μοι ἐπ' ἀληθείας καὶ τὴν τοῦτου σύγκρισιν δηλώσητε θανάτῳ περιπεσεῖσθε συνείπασθε γὰρ λόγους ψευδεῖς ποιήσασθαι ἐπ' ἐμοῦ ἕως ἂν ὁ καιρὸς ἀλλοιωθῇ νῦν οὖν ἐὰν τὸ ῥῆμα εἰπητέ μοι ὁ τὴν νύκτα ἐώρακα γνώσομαι ὅτι καὶ τὴν τοῦτου κρίσιν δηλώσετε
- 10 Халдеї відповіли перед царем та їй сказали: Нема на суходолі людини, що могла б об'явити цареву справу, бо жоден великий та панівний цар не питався такої речі від жодного чарівника й заклинача та халдея.
Then the Chaldaeans said to the king in answer, There is not a man on earth able to make clear the king's business; for no king, however great his power, has ever made such a request to any wonder-worker or user of secret arts or Chaldaean.
 καὶ ἀπεκρίθησαν οἱ χалδαῖοι ἐπὶ τοῦ βασιλέως ὅτι οὐδεὶς τῶν ἐπὶ τῆς γῆς δυνήσεται εἰπεῖν τῷ βασιλεῖ ὃ ἐώρακε καθάπερ σὺ ἐρωτᾷς καὶ πᾶς βασιλεὺς καὶ πᾶς δυνάστης τοιοῦτο πρᾶγμα οὐκ ἐπερωτᾷ πάντα σοφὸν καὶ μάγον καὶ χалδαῖον
- 11 А справа, про яку питається цар, тяжка, і немає таких, що об'явили б її перед царем, окрім богів, що не мають своїх мешкань разом із тілом.
The king's request is a very hard one, and there is no other who is able to make it clear to the king, but the gods, whose living-place is not with flesh.
 καὶ ὁ λόγος ὃν ζητεῖς βασιλεῦ βαρὺς ἐστὶ καὶ ἐπίδοξος καὶ οὐδεὶς ἐστὶν ὃς δηλώσει ταῦτα τῷ βασιλεῖ εἰ μήτι ἄγγελος οὗ οὐκ ἐστὶ κατοικητήριον μετὰ πάσης σαρκός ὅθεν οὐκ ἐνδέχεται γενέσθαι καθ' ἅπερ οἶει
- 12 За це цар розгнівався, та сильно розпінився, і наказав вигубити всіх вавилонських мудреців.
Because of this the king was angry and full of wrath, and gave orders for the destruction of all the wise men of Babylon.
 τότε ὁ βασιλεὺς στυγνὸς γενόμενος καὶ περίλυπος προσέταξεν ἐξαγαγεῖν πάντας τοὺς σοφοὺς τῆς βαβυλωνίας
- 13 І вийшов наказ, і вбивали мудреців, і шукано Даниїла та його товаришів, щоб побивати.
So the order went out that the wise men were to be put to death; and they were looking for Daniel and his friends to put them to death.
 καὶ ἐδογματίσθη πάντας ἀποκτεῖναι ἐζητήθη δὲ ὁ δανιηλ καὶ πάντες οἱ μετ' αὐτοῦ χάριν τοῦ συναπολέσθαι
- 14 ¶ Того часу Даниїл розповів розважно та розумно Аріохові, начальникові царської сторожі, що вийшов був побивати вавилонських мудреців.
Then Daniel gave an answer with wisdom and good sense to Arioch, the captain of the king's armed men, who had gone out to put to death the wise men of Babylon;
 τότε δανιηλ εἶπε βουλὴν καὶ γνώμην ἣν εἶχεν ἀριώχῃ τῷ ἀρχιμαγεῖρῳ τοῦ βασιλέως ᾧ προσέταξεν ἐξαγαγεῖν τοὺς σοφιστὰς τῆς βαβυλωνίας
- 15 Він заговорив та їй сказав Аріохові, царському владниці: Чому такий жорстокий наказ від царя? Тоді Аріох розповів Даниїлові справу.
He made answer and said to Arioch, O captain of the king, why is the king's order so cruel? Then Arioch gave Daniel an account of the business.
 καὶ ἐπυθάνετο αὐτοῦ λέγων περὶ τίνος δογματίζεται πικρῶς παρὰ τοῦ βασιλέως τότε τὸ πρόσταγμα ἐσήμανεν ὁ ἀριώχης τῷ δανιηλ
- 16 І Даниїл увійшов, і просив просити від царя, щоб дав йому часу, і він об'явить цареві розв'язку сна.
And Daniel went in and made a request to the king to give him time and he would make clear the sense of his dream to the king.
 ὁ δὲ δανιηλ εἰσηλθε ταχέως πρὸς τὸν βασιλέα καὶ ἠξίωσεν ἵνα δοθῇ αὐτῷ χρόνος παρὰ τοῦ βασιλέως καὶ δηλώσῃ πάντα ἐπὶ τοῦ βασιλέως
- 17 Тоді Даниїл пішов до свого дому, і завідомив про справу товаришів своїх, Ананію, Мисаїла та Азарію,
And Daniel went to his house and gave his friends Hananiah, Mishael, and Azariah the news:
 τότε ἀπελθὼν δανιηλ εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ τῷ ἀνανια καὶ μισαηλ καὶ ἀζαρια τοῖς συνεταίροις ὑπέδειξε πάντα
- 18 щоб просили милости від Небесного Бога на цю тасмницю, щоб не вигубили Даниїла та товаришів його разом з рештою вавилонських мудреців.
So that they might make a request for the mercy of the God of heaven in the question of this secret; so that Daniel and his friends might not come to destruction with the rest of the wise men of Babylon.
 καὶ παρήγγειλε νηστεῖαν καὶ δέησιν καὶ τιμωρίαν ζητῆσαι παρὰ τοῦ κυρίου τοῦ ὑψίστου περὶ τοῦ μυστηρίου τοῦτου ὅπως μὴ ἐκδοθῶσι δανιηλ καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ εἰς ἀπώλειαν ἅμα τοῖς σοφισταῖς βαβυλωνός

- 19 Тоді Даниїлові відкрита була тасмниця в нічному видінні, і Даниїл прославив Небесного Бога.
Then the secret was made clear to Daniel in a vision of the night. And Daniel gave blessing to the God of heaven.
τότε τῷ δανιηλ ἐν ὄραματι ἐν αὐτῇ τῇ νυκτὶ τὸ μυστήριον τοῦ βασιλέως ἐξεφάνθη εὐσήμως τότε δανιηλ εὐλόγησε τὸν κύριον τὸν ὑψιστον
- 20 Даниїл заговорив та й сказав: Нехай буде благословенне Боже Ім'я від віку й аж до віку, бо Його мудрість та сила.
And Daniel said in answer, May the name of God be praised for ever and ever: for wisdom and strength are his:
καὶ ἐκφωνήσας εἶπεν ἔσται τὸ ὄνομα τοῦ κυρίου τοῦ μεγάλου εὐλογημένον εἰς τὸν αἰῶνα ὅτι ἡ σοφία καὶ ἡ μεγαλωσύνη αὐτοῦ ἔστι
- 21 Він зміняє часи та пори року, скидає царів і настановляє царів, дає мудрість мудрим, і пізнання розумним.
By him times and years are changed: by him kings are taken away and kings are lifted up: he gives wisdom to the wise, and knowledge to those whose minds are awake:
καὶ αὐτὸς ἀλλοιοῖ καιροὺς καὶ χρόνους μεθιστῶν βασιλεῖς καὶ καθιστῶν διδοὺς σοφοῖς σοφίαν καὶ σύνεσιν τοῖς ἐν ἐπιστήμῃ οὖσιν
- 22 Він відкриває глибоке та сховане, знає те, що в темряві, а світло спочиває з Ним.
He is the unweaver of deep and secret things: he has knowledge of what is in the dark, and the light has its living-place with him.
ἀνακαλύπτων τὰ βαθέα καὶ σκοτεινὰ καὶ γινώσκων τὰ ἐν τῷ σκότει καὶ τὰ ἐν τῷ φωτὶ καὶ παρ' αὐτῷ κατάλυσις
- 23 Тобі, Боже батьків моїх, я дякую та славлю Тебе, що Ти дав мені мудрість та силу, а тепер відкрив мені, що я від Тебе просив, бо Ти відкрив нам справу цареву.
I give you praise and worship, O God of my fathers, who have given me wisdom and strength, and have now made clear to me what we were requesting from you: for you have given us knowledge of the king's business.
σοὶ κύριε τῶν πατέρων μου ἐξομολογοῦμαι καὶ αἰνῶ ὅτι σοφίαν καὶ φρόνησιν ἔδωκάς μοι καὶ νῦν ἐσημάνάς μοι ὅσα ἠξίωσα τοῦ δηλῶσαι τῷ βασιλεῖ πρὸς ταῦτα
- 24 ¶ Потому Даниїл пішов до Аріоха, якого цар призначив вигубити вавилонських мудреців. Пішов він та й так йому сказав: Не губи вавилонських мудреців! Заведи мене перед царя, і я об'явлю цареві розв'язку сна.
For this reason Daniel went to Arioch, to whom the king had given orders for the destruction of the wise men of Babylon, and said to him, Do not put to death the wise men of Babylon: take me in before the king and I will make clear to him the sense of the dream.
εἰσελθὼν δὲ δανιηλ πρὸς τὸν αριωχ τὸν κατασταθέντα ὑπὸ τοῦ βασιλέως ἀποκτεῖναι πάντας τοὺς σοφιστὰς τῆς βαβυλωνίας εἶπεν αὐτῷ τοὺς μὲν σοφιστὰς τῆς βαβυλωνίας μὴ ἀπολέσης εἰσάγαγε δὲ με πρὸς τὸν βασιλέα καὶ ἕκαστα τῷ βασιλεῖ δηλώσω
- 25 Тоді Аріох негайно привів Даниїла перед царя, та й сказав йому так: Знайшов я мужа з синів Юдиного вигнання, що об'явить цареві розв'язку сна.
Then Arioch quickly took Daniel in before the king, and said to him, Here is a man from among the prisoners of Judah, who will make clear to the king the sense of the dream.
τότε αριωχ κατὰ σπουδὴν εἰσήγαγεν τὸν δανιηλ πρὸς τὸν βασιλέα καὶ εἶπεν αὐτῷ ὅτι εὗρηκα ἄνθρωπον σοφὸν ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας τῶν υἱῶν τῆς ἰουδαίας ὃς τῷ βασιλεῖ δηλώσει ἕκαστα
- 26 Цар заговорив та й сказав Даниїлові, що йому було ймення Валтасар: Чи ти можеш об'явити мені сон, якого я бачив, та його розв'язку?
The king made answer and said to Daniel, whose name was Belteshazzar, Are you able to make clear to me the dream which I saw and its sense?
ἀποκριθεὶς δὲ ὁ βασιλεὺς εἶπε τῷ δανιηλ ἐπικαλουμένῳ δὲ χαλδαῖστὶ βαλτασαρ δυνήση δηλώσαι μοι τὸ ὄραμα ὃ εἶδον καὶ τὴν τούτου σύγκρισιν
- 27 Даниїл відповів перед царем та й сказав: Тасмниці, про яку питається цар, не можуть об'явити цареві ані мудреці, ані заклиначі, ані чарівники, ані віщунни.
Then Daniel said in answer to the king, No wise men, or users of secret arts, or wonder-workers, or readers of signs, are able to make clear to the king the secret he is searching for;
ἐκφωνήσας δὲ ὁ δανιηλ ἐπὶ τοῦ βασιλέως εἶπεν τὸ μυστήριον ὃ ἐώρακεν ὁ βασιλεὺς οὐκ ἔστι σοφῶν καὶ φαρμακῶν καὶ ἐπαισιδῶν καὶ γαζαρηνῶν ἢ δῆλωσις
- 28 Але є на небесах Бог, що відкриває тасмниці, і Він завідомив царя Навуходоносора про те, що буде в кінці днів. Твій сон та видіння твоєї голови на ложі твоїм оце вони:
But there is a God in heaven, the unweaver of secrets, and he has given to King Nebuchadnezzar knowledge of what will take place in the last days. Your dreams and the visions of your head on your bed are these:
ἀλλ' ἔστι θεὸς ἐν οὐρανῷ ἀνακαλύπτων μυστήρια ὃς ἐδήλωσε τῷ βασιλεῖ ναβουχοδονοσορ ἃ δεῖ γενέσθαι ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν βασιλεὺ εἰς τὸν αἰῶνα ζῆθι τὸ ἐνύπνιον καὶ τὸ ὄραμα τῆς κεφαλῆς σου ἐπὶ τῆς κοίτης σου τοῦτό ἐστι
- 29 Тобі царю, приходили на ложе твоє думки твої про те, що буде потім, а Той, Хто відкриває тасмницю, показав тобі те, що буде.
As for you, O King, the thoughts which came to you on your bed were of what will come about after this: and the unweaver of secrets has made clear to you what is to come.
σὺ βασιλεὺ κατακλιθεὶς ἐπὶ τῆς κοίτης σου ἐώρακας πάντα ὅσα δεῖ γενέσθαι ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν καὶ ὁ ἀνακαλύπτων μυστήρια ἐδήλωσέ σοι ἃ δεῖ γενέσθαι
- 30 А мені ця тасмниця відкрита не через мудрість, що була б у мені більша від мудрости всіх живих, а тільки на те, щоб об'явити цареві розв'язку, і ти пізнаєш думки свого серця.
As for me, this secret is not made clear to me because of any wisdom which I have more than any living man, but in order that the sense of the dream may be made clear to the king, and that you may have knowledge of the thoughts of your heart.
καμοὶ δὲ οὐ παρὰ τὴν σοφίαν τὴν οὖσαν ἐν ἐμοὶ ὑπὲρ πάντας τοὺς ἀνθρώπους τὸ μυστήριον τοῦτο ἐξεφάνθη ἀλλ' ἔνεκεν τοῦ δηλωθῆναι τῷ βασιλεῖ ἐσημάνθη μοι ἃ ὑπέλαβες τῇ καρδίᾳ σου ἐν γνώσει

- 31 ¶ Τι, царю, бачив, аж ось один великий бовван, бовван цей величезний, а блиск його дуже сильний; він стояв перед тобою, а вигляд його був страшний.
 You, O King, were looking, and a great image was there. This image, which was very great, and whose glory was very bright, was placed before you: its form sent fear into the heart.
 και σύ βασιλεῦ ἐώρακας καὶ ἰδοὺ εἰκὼν μία καὶ ἦν ἡ εἰκὼν ἐκείνη μεγάλη σφόδρα καὶ ἡ πρόσωπις αὐτῆς ὑπερφερῆς ἐστήκει ἐναντίον σου καὶ ἡ πρόσωπις τῆς εἰκόνοϛ φοβερά
- 32 Цей бовван такий: голова його з чистого золота, груди його та рамена його зо срібла, нутро його та стегно його з міді,
 As for this image, its head was made of the best gold, its breast and its arms were of silver, its middle and its sides were of brass,
 και ἦν ἡ κεφαλὴ αὐτῆς ἀπὸ χρυσοῦ χρηστοῦ τὸ στήθος καὶ οἱ βραχίονες ἀργυροὶ ἡ κοιλία καὶ οἱ μηροὶ χαλκοῖ
- 33 голінки його з заліза, ноги його частинно з заліза, а частинно з глини.
 Its legs of iron, its feet were in part of iron and in part of potter's earth.
 τὰ δὲ σκέλη σιδηρᾶ οἱ πόδες μέρος μὲν τι σιδήρου μέρος δὲ τι ὀστράκινον
- 34 Ти бачив, аж ось одірвався камінь сам, не через руки, і вдарив боввана по ногах його, що з заліза та з глини, і розторощив їх.
 While you were looking at it, a stone was cut out, but not by hands, and it gave the image a blow on its feet, which were of iron and earth, and they were broken in bits.
 ἐώρακας ἕως ὅτου ἐτμήθη λίθος ἐξ ὄρουϛ ἄνευ χειρῶν καὶ ἐπάταξε τὴν εἰκόνα ἐπὶ τοὺς πόδας τοὺς σιδηροῦϛ καὶ ὀστρακίνοϛ καὶ κατήλεσεν αὐτὰ
- 35 Того часу розторощилося, як одне, залізо, глина, мідь, срібло та золото, і вони стали, немов та полова з току жнив, а вітер їх розвіяв, і не знайшлося по них жодного сліду; а камінь, що вдарив того боввана, став великою горою, і наповнив усю землю.
 Then the iron and the earth, the brass and the silver and the gold, were smashed together, and became like the dust on the floors where grain is crushed in summer; and the wind took them away so that no sign of them was to be seen: and the stone which gave the image a blow became a great mountain, covering all the earth.
 τότε λεπτὰ ἐγένετο ἅμα ὁ σίδηροϛ καὶ τὸ ὀστρακον καὶ ὁ χαλκοϛ καὶ ὁ ἀργυροϛ καὶ τὸ χρυσοῖον καὶ ἐγένετο ὡσεὶ λεπτότερον ἀχύροϛ ἐν ἄλωνι καὶ ἐρρίπισεν αὐτὰ ὁ ἄνεμοϛ ὥστε μηδὲν καταλειφθῆναι ἐξ αὐτῶν καὶ ὁ λίθοϛ ὁ πατάξας τὴν εἰκόνα ἐγένετο ὄροϛ μέγα καὶ ἐπάταξε πᾶσαν τὴν γῆν
- 36 Оце той сон, а його розв'язку зараз скажемо перед царем.
 This is the dream; and we will make clear to the king the sense of it.
 τοῦτο τὸ ὄραμα καὶ τὴν κρίσιν δὲ ἐροῦμεν ἐπὶ τοῦ βασιλέωϛ
- 37 Ти, царю, цар над царями, якому Небесний Бог дав царство, владу й міць та славу.
 You, O King, king of kings, to whom the God of heaven has given the kingdom, the power, and the strength, and the glory,
 σύ βασιλεῦ βασιλέϛ βασιλέων καὶ σοὶ ὁ κύριοϛ τοῦ οὐρανοῦ τὴν ἀρχὴν καὶ τὴν βασιλείαν καὶ τὴν ἰσχὺν καὶ τὴν τιμὴν καὶ τὴν δόξαν ἔδωκεν
- 38 І скрізь, де мешкають людські сини, польова звірина та птаство небесне, Він дав їх у твою руку, та вчинив тебе пануючим над усіма ними. Ти голова, що з золота.
 Wherever the children of men are living; into whose hands he has given the beasts of the field and the birds of heaven, and has made you ruler over them all, you are the head of gold.
 ἐν πάσῃ τῇ οἰκουμένῃ ἀπὸ ἀνθρώπων καὶ θηρίων ἀγρίων καὶ πτερινῶν οὐρανοῦ καὶ τῶν ἰχθύων τῆϛ θαλάσσηϛ παρέδωκεν ὑπὸ τὰϛ χεῖράϛ σου κυριεῦειν πάντων σὺ εἶ ἡ κεφαλὴ ἡ χρυσοῖ
- 39 А по тобі постане інше царство, нижче від тебе, і царство третє, інше, що з міді, яке буде панувати над усією землею.
 And after you another kingdom, lower than you, will come to power; and a third kingdom, of brass, ruling over all the earth.
 και μετὰ σὲ ἀναστήσεται βασιλεία ἐλάττων σου καὶ τρίτη βασιλεία ἄλλη χαλκῆ ἢ κυριεῦσει πάσηϛ τῆϛ γῆϛ
- 40 А царство четверте буде сильне, як залізо, бо залізо товче й розбиває все, так і воно стовче й розіб'є, як залізо, що все розбиває.
 And the fourth kingdom will be strong as iron: because, as all things are broken and overcome by iron, so it will have the power of crushing and smashing down all the earth.
 και βασιλεία τετάρτη ἰσχυρὰ ὡπερ ὁ σίδηροϛ ὁ δαμάζων πάντα καὶ πᾶν δένδρον ἐκκόπτων καὶ σεισθήσεται πᾶσα ἡ γῆ
- 41 А що ти бачив ноги та пальці частинно з ганчарської глини, частинно з заліза, то це буде поділене царство, і в ньому буде трохи залізної міді, бо ти бачив залізо, змішане з глейкою глиною.
 And as you saw the feet and toes, part of potter's work and part of iron, there will be a division in the kingdom; but there will be some of the strength of iron in it, because you saw the iron mixed with the potter's earth.
 και ὡϛ ἐώρακας τοὺς πόδας αὐτῆϛ μέρος μὲν τι ὀστράκου κεραμικοῦ μέρος δὲ τι σιδήρου βασιλεία ἄλλη διμερῆϛ ἔσται ἐν αὐτῇ καθάπερ εἶδες τὸν σίδηρον ἀναμειγμένον ἅμα τῷ πηλίνῳ ὀστράκῳ
- 42 А пальці ніг частинно з заліза, а частинно з глини, то й частина царства буде сильна, а частина буде ламлива.
 And as the toes of the feet were in part of iron and in part of earth, so part of the kingdom will be strong and part of it will readily be broken.
 και οἱ δάκτυλοι τῶν ποδῶν μέρος μὲν τι σιδηροῦν μέρος δὲ τι ὀστράκινον μέρος τι τῆϛ βασιλείαϛ ἔσται ἰσχυρὸν καὶ μέρος τι ἔσται συντετριμμένον

- 43 А що бачив ти залізо, змішане з глейкою глиною, то вони змішані будуть людським насінням, а не будуть прилягати одне до одного, як залізо не змішується з глиною.
And as you saw the iron mixed with earth, they will give their daughters to one another as wives: but they will not be united one with another, even as iron is not mixed with earth.
 και ὡς εἶδες τὸν σίδηρον ἀναμειγμένον ἅμα τῷ πηλίνῳ ὀστράκῳ συμμειγεῖς ἔσονται εἰς γένεσιν ἀνθρώπων οὐκ ἔσονται δὲ ὁμοιοῦντες οὔτε εὐνοοῦντες ἀλλήλοις ὥσπερ οὐδὲ ὁ σίδηρος δύναται σὺγκραθῆναι τῷ ὀστράκῳ
- 44 А за днів тих царів Небесний Бог поставить царство, що навіки не зруйнується, і те царство не буде віддане іншому народові. Воно потовче й покінчить усі ті царства, а само буде стояти навіки.
And in the days of those kings, the God of heaven will put up a kingdom which will never come to destruction, and its power will never be given into the hands of another people, and all these kingdoms will be broken and overcome by it, but it will keep its place for ever.
 και ἐν τοῖς χρόνοις τῶν βασιλείων τούτων στήσει ὁ θεὸς τοῦ οὐρανοῦ βασιλείαν ἄλλην ἣτις ἔσται εἰς τοὺς αἰῶνας και οὐ φθαρήσεται και αὕτη ἡ βασιλεία ἄλλο ἔθνος οὐ μὴ ἐάσῃ πατάξει δὲ και ἀφανίσει τὰς βασιλείας ταύτας και αὕτη στήσεται εἰς τὸν αἰῶνα
- 45 Бо ти бачив, що з гори відірвався камінь сам, не руками, і потовк залізо, мідь, глину, срібло та золото. Великий Бог об'явив цареві те, що станеться потім. А сон цей певний, і певна й ого розв'язка!
Because you saw that a stone was cut out of the mountain without hands, and that by it the iron and the brass and the earth and the silver and the gold were broken to bits, a great God has given the king knowledge of what is to take place in the future: the dream is fixed, and its sense is certain.
 καθάπερ ἐώρακας ἐξ ὄρους τμηθῆναι λίθον ἄνευ χειρῶν και συναλόησε τὸ ὄστρακον τὸν σίδηρον και τὸν χαλκὸν και τὸν ἄργυρον και τὸν χρυσόν ὁ θεὸς ὁ μέγας ἐσήμανε τῷ βασιλεῖ τὰ ἐσόμενα ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν και ἀκριβὲς τὸ ὄραμα και πιστὴ ἡ τούτου κρίσις
- 46 ¶ Тоді цар Навуходоносор упав на своє обличчя й поклонився Даниїлові, і наказав приносити йому хлібну жертву та любі пахощі!
Then King Nebuchadnezzar, falling down on his face, gave worship to Daniel, and gave orders for an offering and spices to be given to him;
 τότε ναβουχοδοносор ὁ βασιλεὺς πεσὼν ἐπὶ πρόσωπον χαμί προσεκύνησε τῷ δανιηλ και ἐπέταξε θυσίας και σπονδὰς ποιῆσαι αὐτῷ
- 47 Цар відповів Даниїлові та й сказав: Направду, що ваш Бог це Бог над богами та Пан над царями, і Він відкриває таємниці, коли ніхто не відкриває оцю таємницю!
And the king made answer to Daniel and said, Truly, your God is a God of gods and a Lord of kings, and an unveiler of secrets, for you have been able to make this secret clear.
 και ἐκφωήσας ὁ βασιλεὺς πρὸς τὸν δανιηλ εἶπεν ἐπ' ἀληθείας ἔστιν ὁ θεὸς ὑμῶν θεὸς τῶν θεῶν και κύριος τῶν βασιλείων ὁ ἐκφαινὼν μυστήρια κρυπτὰ μόνος ὅτι ἐδυνάσθη δηλῶσαι τὸ μυστήριον τοῦτο
- 48 Тоді цар звеличив Даниїла, і дав йому численні дарунки, і вчинив його паном над усім вавилонським краєм, і великим провідником над усіма вавилонськими мудрецами.
Then the king made Daniel great, and gave him offerings in great number, and made him ruler over all the land of Babylon, and chief over all the wise men of Babylon.
 τότε ὁ βασιλεὺς ναβουχοδοносор δανιηλ μεγαλόνας και δὸς δωρεὰς μεγάλας και πολλὰς κατέστησεν ἐπὶ τῶν πραγμάτων τῆς βαβυλωνίας και ἀπέδειξεν αὐτὸν ἄρχοντα και ἡγούμενον πάντων τῶν σοφιστῶν βαβυλωνίας
- 49 А Даниїл просив від царя, і він призначив над справами вавилонського краю Шадреха, Мешаха та Авед-Него, а Даниїл був при царському дворі.
And at Daniel's request, the king gave Shadrach, Meshach, and Abed-nego authority over the business of the land of Babylon: but Daniel was kept near the king's person.
 και δανιηλ ἠξίωσε τὸν βασιλέα ἵνα κατασταθῶσιν ἐπὶ τῶν πραγμάτων τῆς βαβυλωνίας σεδραχ мисаχ абденаγω και δανιηл ἦν ἐν τῇ βασιλικῇ αὐλῇ
- 1 ¶ Цар Навуходоносор зробив був золотого боввана, заввишки йому шістдесят ліктів, завширшки йому шість ліктів. Він поставив його в долині Дура в вавилонській окрузі.
Nebuchadnezzar the king made an image of gold, sixty cubits high and six cubits wide: he put it up in the valley of Dura, in the land of Babylon.
 ἔτους ὀκτωκαδεκάτου ναβουχοδοносор βασιλεὺς διοικῶν πόλεις και χώρας και πάντας τοὺς κατοικοῦντας ἐπὶ τῆς γῆς ἀπὸ Ἰνδικῆς ἕως αἰθιοπίας ἐποίησεν εἰκόνα χρυσῆν τὸ ὕψος αὐτῆς πηχῶν ἐξῆ κοντα και τὸ πλάτος αὐτῆς πηχῶν ἕξ και ἔστησεν αὐτὴν ἐν πεδίῳ τοῦ περιβόλου χώρας βαβυλωνίας
- 2 І цар Навуходоносор послав зібрати сатрапів, заступників, підсатрапів, радників, суддів, вищих урядників та всіх округових володарів, щоб прийшли на посвячення боввана, якого п оставив цар Навуходоносор.
And Nebuchadnezzar the king sent to get together all the captains, the chiefs, the rulers, the wise men, the keepers of public money, the judges, the overseers, and all the rulers of the divisions of the country, to come to see the unveiling of the image which Nebuchadnezzar the king had put up.
 και ναβουχοδοносор βασιλεὺς βασιλέων και κυριέων τῆς οἰκουμένης ὅλης ἀπέστειλεν ἐπισυναγαγεῖν πάντα τὰ ἔθνη και φυλάς και γλώσσας σατράπας στρατηγούς τοπάρχας και ὑπάτους διοικητὰς και τοὺς ἐπ' ἐξουσιῶν κατὰ χώραν και πάντας τοὺς κατὰ τὴν οἰκουμένην ἔλθειν εἰς τὸν ἐγκαλισμὸν τῆς εἰκόνας τῆς χρυσῆς ἣν ἔστησε ναβουχοδοносор ὁ βασιλεὺς
- 3 Того часу зібралися сатрапи, заступники, підсатрапи, радники, скарбники, судді, вищі урядники та всі округові володарі, щоб посвятити боввана, якого поставив цар Навуходоносор, і поставали навпроти боввана, якого поставив Навуходоносор.
Then the captains, the chiefs, the rulers, the wise men, the keepers of public money, the judges, the overseers, and all the rulers of the divisions of the country, came together to see the unveiling of the image which Nebuchadnezzar the king had put up; and they took their places before the image which Nebuchadnezzar had put up.
 και ἔστησαν οἱ προγεγραμμένοι κατέναντι τῆς εἰκόνας

- 4 А оповісник закликав лунким Голосом: До вас говориться, народи, люди та язика!
Then one of the king's criers said in a loud voice, To you the order is given, O peoples, nations, and languages,
καὶ ὁ κήρυξ ἐκήρυξε τοῖς ὄχλοις ὑμῖν παραγγέλλεται ἔθνη καὶ χῶραι λαοὶ καὶ γλῶσσαι
- 5 Того часу, коли ви почуєте голос рога, сопілки, гітари, гусел, псалтиря, флейти та всіякого роду музику, падайте й поклоніться золотому бовванові, якого поставив цар Навуходоносор.
That when the sound of the horn, pipe, harp, trigon, psaltery, bagpipe, and all sorts of instruments, comes to your ears, you are to go down on your faces in worship before the image of gold which Nebuchadnezzar the king has put up:
ὅταν ἀκούσητε τῆς φωνῆς τῆς σάλπιγγος σύριγγος καὶ κιθάρας σαμβύκης καὶ ψαλτηρίου συμφωνίας καὶ παντὸς γένους μουσικῶν πεσόντες προσκυνήσατε τῇ εἰκόνι τῇ χρυσῇ ἣν ἔστησε ναβουχοδοσσορ βασιλεὺς
- 6 А той, хто не впаде й не поклониться, тієї хвили буде вкинений до середини палахкотючої огненної печі.
And anyone not falling down and worshipping will that same hour be put into a burning and flaming fire.
καὶ πᾶς ὃς ἂν μὴ πεσὼν προσκυνήσῃ ἐμβάλουσιν αὐτὸν εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρὸς τὴν καιομένην
- 7 Тому того часу, як усі народи почують голос рога, сопілки, гітари, гусел, псалтиря та всіякого роду музику, попадають всі народи, люди та язика, і поклоняться золотому бовванові, якого поставив цар Навуходоносор.
So at that time, all the people, when the sound of the horn, pipe, harp, trigon, psaltery, and all sorts of instruments, came to their ears, went down on their faces in worship before the image of gold which Nebuchadnezzar the king had put up.
καὶ ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ὅτε ἤκουσαν πάντα τὰ ἔθνη τῆς φωνῆς τῆς σάλπιγγος καὶ παντὸς ἤχου μουσικῶν πίπτοντα πάντα τὰ ἔθνη φυλαὶ καὶ γλῶσσαι προσεκύνησαν τῇ εἰκόνι τῇ χρυσῇ ἣν ἔστησε ναβουχοδοσσορ κατέναντι τούτου
- 8 ¶ А цього часу наблизилися халдейські мужі, і доносили на юдеїв.
At that time certain Chaldaeans came near and made a statement against the Jews.
ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ προσελθόντες ἄνδρες χалδαῖοι διέβαλον τοὺς ιουδαίους
- 9 Вони заговорили та й сказали цареві Навуходоносорові: Царю, живи навіки!
They made answer and said to Nebuchadnezzar the king, O King, have life for ever.
καὶ ὑπολαβόντες εἶπον κύριε βασιλεῦ εἰς τὸν αἰῶνα ζῆθι
- 10 Ти царю, видав наказа, щоб кожен чоловік, хто почує голос рога, сопілки, гітари, гусел, псалтиря й флейти та всіякої музики, упав і поклонився золотому бовванові.
You, O King, have given an order that every man, when the sound of the horn, pipe, harp, trigon, psaltery, bagpipe, and all sorts of instruments, comes to his ears, is to go down on his face in worship before the image of gold:
σὺ βασιλεῦ προσέταξας καὶ ἐκρινας ἵνα πᾶς ἄνθρωπος ὃς ἂν ἀκούσῃ τῆς φωνῆς τῆς σάλπιγγος καὶ παντὸς ἤχου μουσικῶν πεσὼν προσκυνήσῃ τῇ εἰκόνι τῇ χρυσῇ
- 11 А той, хто не впаде й не поклониться, буде вкинений до середини палахкотючої огненної печі.
And anyone not falling down and worshipping is to be put into a burning and flaming fire.
καὶ ὃς ἂν μὴ πεσὼν προσκυνήσῃ ἐμβληθήσεται εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρὸς τὴν καιομένην
- 12 Є юдейські мужі, яких ти призначив над справами вавилонської округи, Шадрах, Мешах та Авед-Него, ці мужі не звернули на тебе, царю, уваги: богам твоїм не служать, і золотому бовванові, якого ти поставив, не вклоняються.
There are certain Jews whom you have put over the business of the land of Babylon, Shadrach, Meshach, and Abed-nego; these men have not given attention to you, O King: they are not servants of your gods or worshippers of the gold image which you have put up.
εἰσὶ δέ τινες ἄνδρες ιουδαῖοι οὓς κατέστησας ἐπὶ τῆς χώρας τῆς βαβυλωνίας σεδραχ мисаχ абденаγω οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι οὐκ ἐφοβήθησάν σου τὴν ἐντολὴν καὶ τῷ εἰδῶλῳ σου οὐκ ἐλάτρευσαν καὶ τῇ εἰκόνι σου τῇ χρυσῇ ἣ ἔστησας οὐ προσεκύνησαν
- 13 Тоді Навуходоносор у гніві та в лютості наказав привести Шадраха, Мешаха та Авед-Него, і того часу цих людей привели перед царя.
Then Nebuchadnezzar in his wrath and passion gave orders for Shadrach, Meshach, and Abed-nego to be sent for. Then they made these men come in before the king.
τότε ναβουχοδοσσορ θυμωθεὶς ὀργῇ προσέταξεν ἀγαγεῖν τὸν σεδραχ мисаχ абденаγω τότε οἱ ἄνθρωποι ἤχθησαν πρὸς τὸν βασιλέα
- 14 Навуходоносор заговорив та й сказав їм: Шадраху, Мешаху та Авед-Него, чи це правда, що ви моїм богам не служите, а золотому бовванові, якого я поставив, не вклоняєтесь?
Nebuchadnezzar made answer and said to them, Is it true, O Shadrach, Meshach, and Abed-nego, that you will not be servants of my god or give worship to the image of gold which I have put up?
οὓς καὶ συνιδῶν ναβουχοδοσσορ ὁ βασιλεὺς εἶπεν αὐτοῖς διὰ τί σεδραχ мисаχ абденаγω τοῖς θεοῖς μου οὐ λατρεύετε καὶ τῇ εἰκόνι τῇ χρυσῇ ἣν ἔστησα οὐ προσκυνεῖτε

- 15 Τεπερ, якщо ви готові, щоб того часу, коли почуєте голос рога, сопілки, гітари, гусел, псалтиря й флейти та всіляких родів музику, попадали й кланялися бовванові, якого я зробив. А якщо ви не поклонитесь, тієї години будете кинені до середини палахкотючої огненної печі, і хто той Бог, що врятує вас від моїх рук?
Now if you are ready, on hearing the sound of the horn, pipe, harp, trigon, psaltery, bagpipe, and all sorts of instruments, to go down on your faces in worship before the image which I have made, it is well: but if you will not give worship, that same hour you will be put into a burning and flaming fire; and what god is there who will be able to take you out of my hands?
καὶ νῦν εἰ μὲν ἔχετε ἐτοιμῶς ἅμα τῷ ἀκοῦσαι τῆς σάλπιγγος καὶ παντὸς ἤχου μουσικῶν πεσόντες προσκυνῆσαι τῇ εἰκόνι τῇ χρυσῇ ἢ ἔστησα εἰ δὲ μή γε γινώσκετε ὅτι μὴ προσκυνησάντων ὑμῶν αὐθ ὠρὶ ἐμβληθήσεσθε εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρὸς τὴν καιομένην καὶ ποῖος θεὸς ἐξελεῖται ὑμᾶς ἐκ τῶν χειρῶν μου
- 16 Шадрох, Мешах та Авед-Него відповіли та й сказали цареві Навуходоносорові: Ми не потребуємо відповідати тобі на це слово.
Shadrach, Meshach, and Abed-nego, answering Nebuchadnezzar the king, said, There is no need for us to give you an answer to this question.
ἀποκριθέντες δὲ σεδραχ μισαχ αβδευαγω εἶπαν τῷ βασιλεῖ ναβουχοδονοσορ βασιλεῦ οὐ χρεῖαν ἔχομεν ἡμεῖς ἐπὶ τῇ ἐπιταγῇ ταύτῃ ἀποκριθῆναι σοι
- 17 Якщо наш Бог, Якому ми служимо, може врятувати нас з палахкотючої огненної печі, то Він урятує й з твоєї руки, о царю!
If our God, whose servants we are, is able to keep us safe from the burning and flaming fire, and from your hands, O King, he will keep us safe.
ἔστι γὰρ θεὸς ἐν οὐρανοῖς εἷς κύριος ἡμῶν ὃν φοβούμεθα ὃς ἐστὶ δυνατὸς ἐξελεῖσθαι ἡμᾶς ἐκ τῆς καμίνου τοῦ πυρὸς καὶ ἐκ τῶν χειρῶν σου βασιλεῦ ἐξελεῖται ἡμᾶς
- 18 А якщо ні, нехай буде тобі, о царю, знане, що богам твоїм ми не служимо, а золотому бовванові, якого ти поставив, не будемо вклонятися!
But if not, be certain, O King, that we will not be the servants of your gods, or give worship to the image of gold which you have put up.
καὶ τότε φανερόν σοι ἔσται ὅτι οὔτε τῷ εἰδώλῳ σου λατρεύομεν οὔτε τῇ εἰκόνι σου τῇ χρυσῇ ἢ ἔστησας προσκυνούμεν
- 19 ¶ Тоді Навуходоносор переповнився лютістю, і вигляд його обличчя змінився проти Шадреха, Мешаха та Авед-Него. Він відповів, і наказав напалити піч усемеро понад те, як повинні о було напалити її.
Then Nebuchadnezzar was full of wrath, and the form of his face was changed against Shadrach, Meshach, and Abed-nego: and he gave orders that the fire was to be heated up seven times more than it was generally heated.
τότε ναβουχοδονοσορ ἐπλήσθη θυμοῦ καὶ ἡ μορφή τοῦ προσώπου αὐτοῦ ἠλλοιώθη καὶ ἐπέταξε καῖναι τὴν κάμινον ἑπταπλασίως παρ' ὃ ἔδει αὐτὴν καῖναι
- 20 І він наказав хоробрим військовим мужам, що були в його війську, зв'язати Шадреха, Мешаха та Авед-Него, щоб укинути до палахкотючої огненної печі.
And he gave orders to certain strong men in his army to put cords on Shadrach, Meshach and Abed-nego and put them into the burning and flaming fire.
καὶ ἄνδρας ἰσχυροτάτους τῶν ἐν τῇ δυνάμει ἐπέταξε συμποδίσαντας τὸν σεδραχ μισαχ αβδευαγω ἐμβαλεῖν εἰς τὴν κάμινον τοῦ πυρὸς τὴν καιομένην
- 21 Того часу ці мужи були пов'язані в своїх плащах, у своїх сорочках і в своїх шапках, і в своїх убраннях, і були повкидані до середини палахкотючої огненної печі.
Then these men had cords put round them as they were, in their coats, their trousers, their hats, and their clothing, and were dropped into the burning and flaming fire.
τότε οἱ ἄνδρες ἐκεῖνοι συνεποδίσθησαν ἔχοντες τὰ ὑποδήματα αὐτῶν καὶ τὰς τιάρας αὐτῶν ἐπὶ τῶν κεφαλῶν αὐτῶν σὺν τῷ ἱματισμῷ αὐτῶν καὶ ἐβλήθησαν εἰς τὴν κάμινον
- 22 А що слово царя було гостре, то піч напалена була надзвичайно сильно, так що тих мужів, що підіймали, щоб укинути Шадреха, Мешаха та Авед-Него, забило їх огняне полум'я.
And because the king's order was not to be put on one side, and the heat of the fire was so great, the men who took up Shadrach, Meshach, and Abed-nego were burned to death by the flame of the fire.
ἐπειδὴ τὸ πρόσταγμα τοῦ βασιλέως ἤπειγεν καὶ ἡ κάμινος ἐξεκαύθη ὑπὲρ τὸ πρότερον ἑπταπλασίως καὶ οἱ ἄνδρες οἱ προχειρισθέντες συμποδίσαντες αὐτοὺς καὶ προσαγαγόντες τῇ καμίνῳ ἐνεβάλουσιν αὐτοὺς εἰς αὐτήν
- 23 А ці три мужи, Шадрех, Мешах та Авед-Него, упали до середини палахкотючої огненної печі пов'язані.
And these three men, Shadrach, Meshach, and Abed-nego, with the cords about them, went down into the burning and flaming fire.
τοὺς μὲν οὖν ἄνδρας τοὺς συμποδίσαντας τοὺς περὶ τὸν αζαριαν ἐξελθοῦσα ἡ φλόξ ἐκ τῆς καμίνου ἐνεπύρισε καὶ ἀπέκτεινε αὐτοὺς οἱ δὲ συνετηρήθησαν
- 24 Тоді цар Навуходоносор здивувався, і поспішно встав, заговорив та й сказав до своїх радників: Чи ж не трьох зв'язаних мужів ми кинули до середини огню? Ті відповіли та й сказали цареві: Певне, царю!
Then King Nebuchadnezzar, full of fear and wonder, got up quickly, and said to his wise men, Did we not put three men in cords into the fire? and they made answer and said to the king, True, O King.
καὶ ἐγένετο ἐν τῷ ἀκοῦσαι τὸν βασιλέα ὑμνούντων αὐτῶν καὶ ἐστὼς θεωρεῖ αὐτοὺς ζῶντας τότε ναβουχοδονοσορ ὁ βασιλεὺς ἐθαύμασε καὶ ἀνέστη σπεύσας καὶ εἶπεν τοῖς φίλοις αὐτοῦ
- 25 Він відповів та й сказав: Та ж я бачу чотирьох мужів непов'язаних, що ходять посеред огню, і шкоди їм нема, а вигляд того четвертого подібний до Божого сина!
He made answer and said, Look! I see four men loose, walking in the middle of the fire, and they are not damaged; and the form of the fourth is like a son of the gods.
ἰδοὺ ἐγὼ ὄρω ἄνδρας τέσσαρας λελυμένους περιπατοῦντας ἐν τῷ πυρὶ καὶ φθορὰ οὐδεμία ἐγενήθη ἐν αὐτοῖς καὶ ἡ ὄρασις τοῦ τετάρτου ὁμοίωμα ἀγγέλου θεοῦ

- 26 Тоді Навуходоносор наблизився до челюстів палахкотючої огненної печі, заговорив та й сказав: Шадраху, Мешаху та Авед-Него, раби Його, Бога Всевишнього, вийдіть і прийдіть! То ді Шадрах, Мешах та Авед-Него вийшли з середини огню.
Then Nebuchadnezzar came near the door of the burning and flaming fire: he made answer and said, Shadrach, Meshach, and Abed-nego, you servants of the Most High God, come out and come here. Then Shadrach, Meshach, and Abed-nego came out of the fire.
καὶ προσελθὼν ὁ βασιλεὺς πρὸς τὴν θύραν τῆς καιομένης τῷ πυρὶ ἐκάλεσεν αὐτοὺς ἐξ ὀνόματος σεδραχ μισαχ αβδευαγω οἱ παῖδες τοῦ θεοῦ τῶν θεῶν τοῦ ὑψίστου ἐξέλθετε ἐκ τοῦ πυρὸς οὗτος οὖν ἐξῆλθον οἱ ἄνδρες ἐκ μέσου τοῦ πυρὸς
- 27 І зібралися сатрапи, заступники, і підсатрапи, і цареві радники, та й побачили тих мужів, що огонь не мав сили над їхнім тілом, і не опалився волос їхньої голови, і їхні плащі не змінилися, і запах огню не ввійшов у них.
And the captains, the chiefs, and the rulers, and the king's wise men who had come together, saw these men, over whose bodies the fire had no power, and not a hair of their heads was burned, and their coats were not changed, and there was no smell of fire about them.
καὶ συνήχθησαν οἱ ὑπάτοι τοπάρχαι καὶ ἀρχιπατριῶται καὶ οἱ φίλοι τοῦ βασιλέως καὶ θεώρουν τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους ὅτι οὐχ ἦψατο τὸ πῦρ τοῦ σώματος αὐτῶν καὶ αἱ τρίχες αὐτῶν οὐ κατεκάησαν καὶ τὰ σαράβαρα αὐτῶν οὐκ ἠλλοιώθησαν οὐδὲ ὀσμή τοῦ πυρὸς ἦν ἐν αὐτοῖς
- 28 ¶ Навуходоносор заговорив та й сказав: Благословенний Бог Шадраха, Мешаха та Авед-Него, що послав Свого Ангела, і врятував Своїх рабів, які надіялися на Нього. І вони не послухалися царського слова, і дали свої тіла на огонь, аби не служити й не кланятися іншому богові, крім Бога свого.
Nebuchadnezzar made answer and said, Praise be to the God of Shadrach, Meshach, and Abed-nego, who has sent his angel and kept his servants safe who had faith in him, and who put the king's word on one side and gave up their bodies to the fire, so that they might not be servants or worshippers of any other god but their God.
ὑπολαβὼν δὲ ναβουχοδοносор ὁ βασιλεὺς εἶπεν εὐλογητὸς κύριος ὁ θεὸς τοῦ σεδραχ μισαχ αβδευαγω ὃς ἀπέστειλε τὸν ἄγγελον αὐτοῦ καὶ ἔσωσε τοὺς παῖδας αὐτοῦ τοὺς ἐλπίσαντας ἐπ' αὐτὸν τὴν γὰρ ῥ προσταγὴν τοῦ βασιλέως ἠθέτησαν καὶ παρέδωκαν τὰ σώματα αὐτῶν εἰς ἐμπυρισμὸν ἵνα μὴ λατρεύσωσι μηδὲ προσκυνήσωσι θεῷ ἑτέρῳ ἢ τῷ θεῷ αὐτῶν
- 29 А тепер від мене видається наказ, що кожен з народу, люду та язика, який скаже що згідливе на Бога Шадраха, Мешаха та Авед-Него, буде почетвертований, а дім його обернений буде на сміття, бо немає іншого Бога, що міг би так урятувати, як оце.
And it is my decision that any people, nation, or language saying evil against the God of Shadrach, Meshach, and Abed-nego, will be cut to bits and their houses made waste: because there is no other god who is able to give salvation such as this.
καὶ νῦν ἐγὼ κρίνω ἵνα πᾶν ἔθνος καὶ πᾶσαι φυλαὶ καὶ πᾶσαι γλώσσαι ὃς ἂν βλασφημήσῃ εἰς τὸν κύριον τὸν θεὸν σεδραχ μισαχ αβδευαγω διαμελισθήσεται καὶ ἡ οἰκία αὐτοῦ δημευθήσεται διότι οὐκ ἔστιν θεὸς ἕτερος ὃς δυνήσεται ἐξελέσθαι οὕτως
- 30 Того часу цар зробив, щоб добре велося Шадрахові, Мешахові та Авед-Негові в вавилонській окрузі.
Then the king gave Shadrach, Meshach, and Abed-nego even greater authority in the land of Babylon.
οὕτως οὖν ὁ βασιλεὺς τῷ σεδραχ μισαχ αβδευαγω ἐξουσίαν δοὺς ἐφ' ὅλης τῆς χώρας κατέστησεν αὐτοὺς ἄρχοντας
- 1 ¶ (3-31) Цар Навуходоносор, до всіх народів, племен та язиків, що мешкають на всій землі: Нехай вам примножиться мир!
Nebuchadnezzar the king, to all the peoples, nations, and languages living in all the earth: May your peace be increased.
- 2 (3-32) Знаки та чуда, які зробив зо мною Всевишній Бог, уважаю за відповідне об'явити.
It has seemed good to me to make clear the signs and wonders which the Most High God has done with me.
- 3 (3-33) Які великі Його знаки, й які потужні Його чуда! Царство Його царство вічне, а Його панування з покоління в покоління!
How great are his signs! and how full of power are his wonders! his kingdom is an eternal kingdom and his rule goes on from generation to generation.
- 4 ¶ (4-1) Я, Навуходоносор, був спокійний в своєму домі, і щасливий у палаті своїй.
I, Nebuchadnezzar, was at rest in my place, and all things were going well for me in my great house:
ἔτους ὀκτωκαιδεκάτου τῆς βασιλείας ναβουχοδοносор εἶπεν εἰρηνεύων ἡμῖν ἐν τῷ οἴκῳ μου καὶ εὐθηνῶν ἐπὶ τοῦ θρόνου μου
- 5 (4-2) Я бачив сон, і він настрашив мене, а думки на моєму ложі та видіння моєї голови налякали мене.
I saw a dream which was a cause of great fear to me; I was troubled by the images of my mind on my bed, and by the visions of my head.
ἐνύπνιον εἶδον καὶ εὐλαβήθην καὶ φόβος μοι ἐπέπεσεν
- 6 (4-3) І був виданий від мене наказ привести перед мене всіх вавилонських мудреців, щоб вони об'явили мені розв'язку сна.
And I gave orders for all the wise men of Babylon to come in before me so that they might make clear to me the sense of my dream.
- 7 (4-4) Того часу поприходили чарівники, заклиначі, халдеї та віщунни, і я розповів перед ними сон, та вони не об'явили мені його розв'язки.
Then the wonder-workers, the users of secret arts, the Chaldeans, and the readers of signs came in to me: and I put the dream before them but they did not make clear the sense of it to me.
- 8 (4-5) І аж останній прийшов перед мене Даниїл, якому ім'я Валтасар, як ім'я мого бога, і що в ньому дух Святого Бога. І я розповів йому сон та й сказав:
But at last Daniel came in before me, he whose name was Belteshazzar, after the name of my god, and in whom is the spirit of the holy gods: and I put the dream before him, saying,

- 9 (4-6) Валтасаре, начальнику чарівників, я знаю, що в тобі дух Святого Бога, і всяка тасмниця не тяжка тобі. Скажи видіння мого сну, що я бачив, та його розв'язку.
O Belteshazzar, master of the wonder-workers, because I am certain that the spirit of the holy gods is in you, and you are troubled by no secret; this is the dream which I saw: make clear to me its sense.
- 10 (4-7) А видіння моєї голови на моєму ложі такі. Я бачив, аж ось дерево серед землі, а вишина його велика.
On my bed I saw a vision: there was a tree in the middle of the earth, and it was very high.
ἐκάθευδον καὶ ἰδοὺ δένδρον ὑψηλὸν φρούμενον ἐπὶ τῆς γῆς ἡ ὄρασις αὐτοῦ μεγάλη καὶ οὐκ ἦν ἄλλο ὁμοίον αὐτῷ
- 11 (4-8) Це дерево стало велике та сильне, і вишина його сягала до Неба, а його обвід до кінця всієї землі.
And the tree became tall and strong, stretching up to heaven, and to be seen from the ends of the earth:
καὶ ἡ ὄρασις αὐτοῦ μεγάλη ἡ κορυφή αὐτοῦ ἠγγιζεν ἕως τοῦ οὐρανοῦ καὶ τὸ κύτος αὐτοῦ ἕως τῶν νεφελῶν πληροῦν τὰ ὑποκάτω τοῦ οὐρανοῦ ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη ἐν αὐτῷ ᾠκουν καὶ ἐφώτιζον πᾶσαν τὴν γῆν
- 12 (4-9) Віття його гарне, плід його великий, а в ньому пожива для всіх. Під ним знаходила собі тінь польова звірина, а на його галуззях мешкали птахи небесні, і з нього живилося кожне тіло.
Its leaves were fair and it had much fruit, and in it was food enough for all: the beasts of the field had shade under it, and the birds of heaven were resting in its branches, and it gave food to all living things.
οἱ κλάδοι αὐτοῦ τῷ μήκει ὡς σταδίων τριάκοντα καὶ ὑποκάτω αὐτοῦ ἐσκίαζον πάντα τὰ θηρία τῆς γῆς καὶ ἐν αὐτῷ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ ἐνόσσευον ὁ καρπὸς αὐτοῦ πολὺς καὶ ἀγαθὸς καὶ ἐχορήγετο ἰπᾶσι τοῖς ζῴοις
- 13 (4-10) Бачив я у видіннях своєї голови на моєму ложі, аж ось зійшов з неба Сторож Божий та Святий.
In the visions of my head on my bed I saw a watcher, a holy one, coming down from heaven,
ἐθεώρουν ἐν τῷ ὕπνῳ μου καὶ ἰδοὺ ἄγγελος ἀπεστάλη ἐν ἰσχύϊ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ
- 14 (4-11) І він кликнув із силою, і так проказав: Зрубайте це дерево, і повідрубуйте галуззя його, позривайте віття його, і порозсипайте його плід. Нехай розійдеться з-під нього звірина, а птахи з галуззя його!
Crying out with a loud voice; and this is what he said: Let the tree be cut down and its branches broken off; let its leaves be taken off and its fruit sent in every direction: let the beasts get away from under it and the birds from its branches:
καὶ ἐφώνησε καὶ εἶπεν αὐτῷ ἐκκόψατε αὐτὸ καὶ καταφθεῖρατε αὐτὸ προστέτακται γὰρ ἀπὸ τοῦ ὑψίστου ἐκκριθῆναι καὶ ἀρχειῶσαι αὐτό
- 15 (4-12) Та позоставте в землі пня його кореня, але в путях залізних та мідяних, на зеленій польовій траві. І небесною рососою нехай він зрошувється, а його частка зо звіриною на польовій траві.
But keep its broken end and its roots still in the earth, even with a band of iron and brass; let him have the young grass of the field for food, and let him be wet with the dew of heaven, and let his part be with the beasts.
καὶ οὕτως εἶπε ῥίζαν μίαν ἄφετε αὐτοῦ ἐν τῇ γῇ ὅπως μετὰ τῶν θηρίων τῆς γῆς ἐν τοῖς ὄρεσι χόρτον ὡς βοῦς νέμηται
- 16 (4-13) Його людське серце змінять, і буде дане йому серце звірини, і сім часів перейдуть над ним.
Let his heart be changed from that of a man, and the heart of a beast be given to him; and let seven times go by him.
καὶ ἀπὸ τῆς δρόσου τοῦ οὐρανοῦ τὸ σῶμα αὐτοῦ ἀλλοιωθῆ καὶ ἐπτὰ ἔτη βοσκηθῆ σὺν αὐτοῖς
- 17 (4-14) Через постанову Сторожів Божих це слово, а повідженням Святих ця річ, аж прийде до того, що пізнають живі, що над людським царством панує Всевишній, і кому схоче, дає його, і низького з людей ставить над ним.
This order is fixed by the watchers, and the decision is by the word of the holy ones: so that the living may be certain that the Most High is ruler over the kingdom of men, and gives it to any man at his pleasure, lifting up over it the lowest of men.
ὥς ἂν γινῶ τὸν κύριον τοῦ οὐρανοῦ ἐξουσίαν ἔχειν πάντων τῶν ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ τῶν ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ὅσα ἂν θέλῃ ποιῆ ἐν αὐτοῖς [17a] ἐνώπιόν μου ἐξεκόπη ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ καὶ ἡ καταφθορὰ αὐτοῦ ἐν ὅρᾳ μιᾷ τῆς ἡμέρας καὶ οἱ κλάδοι αὐτοῦ ἐδόθησαν εἰς πάντα ἄνεμον καὶ εἰλκῶσθη καὶ ἐρρίφη καὶ τὸν χόρτον τῆς γῆς μετὰ τῶν θηρίων τῆς γῆς ἤσθιε καὶ εἰς φυλακὴν παρεδόθη καὶ ἐν πέδαις καὶ ἐν χειροπέδαις χαλκαῖς ἐδέθη ὑπ' αὐτῶν σφόδρα ἐθαύμασα ἐπὶ πᾶσι τοῦτοις καὶ ὁ ὕπνος μου ἀπέστη ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου
- 18 (4-15) Оцей сон бачив я, цар Навуходоносор, а ти, Валтасаре, скажи його розв'язку, бо всі мудреці мого царства не можуть сказати мені розв'язки, а ти можеш, бо в тобі дух Святого Бога.
This dream I, King Nebuchadnezzar, saw; and do you, O Belteshazzar, make clear the sense of it, for all the wise men of my kingdom are unable to make the sense of it clear to me; but you are able, for the spirit of the holy gods is in you.
καὶ ἀναστὺς τὸ πρωὶ ἐκ τῆς κοίτης μου ἐκάλεσα τὸν δανιηλ τὸν ἄρχοντα τῶν σοφιστῶν καὶ τὸν ἠγουμένον τῶν κρινόντων τὰ ἐνόπνια καὶ διηγήσαμην αὐτῷ τὸ ἐνόπνιον καὶ ὑπέδειξε μοι πᾶσαν τὴν σὺγκρισιν αὐτοῦ

- 19 ¶ (4-16) Τоді Даниїл, що ім'я йому Валтасар, остовпів на одну годину, і думки його перестрашили його. Цар заговорив та й сказав: Валтасаре, нехай не страшить тебе цей сон та його розв'язка! Валтасар відповів та й сказав: Мій пане, на ворогів би твоїх цей сон, а його розв'язка на твоїх би неприятелів!
Then Daniel, whose name was Belteshazzar, was at a loss for a time, his thoughts troubling him. The king made answer and said, Belteshazzar, do not be troubled by the dream or by the sense of it. Belteshazzar, answering, said, My lord, may the dream be about your haters, and its sense about those who are against you.
 μεγάλως δὲ ἐθαύμασεν ὁ δανιηλ καὶ ὑπόνοια κατέσπευδεν αὐτὸν καὶ φοβηθεὶς τρόμου λαβόντος αὐτὸν καὶ ἀλλοιωθεῖσης τῆς ὁράσεως αὐτοῦ κινήσας τὴν κεφαλὴν ὥραν μίαν ἀποθουμάσας ἀπεκρίθη μοι φωνῇ πραιά βασιλεῦ τὸ ἐνύπνιον τοῦτο τοῖς μισοῦσί σε καὶ ἡ σύγκρισις αὐτοῦ τοῖς ἐχθροῖς σου ἐπέλθοι
- 20 (4-17) Дерево, яке ти бачив, що було велике та міцне, і вишина його сягала до неба, а обвід його на всю землю,
The tree which you saw, which became tall and strong, stretching up to heaven and seen from the ends of the earth;
 τὸ δένδρον τὸ ἐν τῇ γῆ πεφυτευμένον οὐ ἡ ὄρασις μεγάλη σὺ εἶ βασιλεῦ
- 21 (4-18) а віття його гарне, і плід його великий, і в ньому пожива для всіх, під ним мешкала польова звірина, а на його галуззях перебували птахи небесні,
Which had fair leaves and much fruit, and had in it food for all; under which the beasts of the field were living, and in the branches of which the birds of heaven had their resting-places:
 καὶ πάντα τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ τὰ νοσεύοντα ἐν αὐτῷ ἡ ἰσχὺς τῆς γῆς καὶ τῶν ἔθνῶν καὶ τῶν γλωσσῶν πσῶν ἕως τῶν περάτων τῆς γῆς καὶ πάσαι αἱ χώραι σοὶ δουλεύουσι
- 22 (4-19) ти, царю, той, що став великий та потужний, і твоя великість побільшилася, і сягнула аж до небес, а панування твоє до кінців землі.
It is you, O King, who have become great and strong: for your power is increased and stretching up to heaven, and your rule to the end of the earth.
 τὸ δὲ ἀνωψοθῆναι τὸ δένδρον ἐκεῖνο καὶ ἐγγίσει τῷ οὐρανῷ καὶ τὸ κύτος αὐτοῦ ἄψασθαι τῶν νεφελῶν σὺ βασιλεῦ ὑψώθης ὑπὲρ πάντας τοὺς ἀνθρώπους τοὺς ὄντας ἐπὶ προσώπου πάσης τῆς γῆς ὁ ψῶθῃ σου ἡ καρδία ὑπερηφανία καὶ ἰσχύι τὰ πρὸς τὸν ἅγιον καὶ τοὺς ἀγγέλους αὐτοῦ τὰ ἔργα σου ὤφθη καθότι ἐξερήμωσας τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος ἐπὶ ταῖς ἀμαρτίαις τοῦ λαοῦ τοῦ ἡγιασμένου
- 23 (4-20) А що цар бачив Божого Сторожа та Святого, який сходив із небес, і сказав: Зрубайте це дерево, і знищте його, та позоставте в землі пня його кореня, але в путах залізних та мідя них, на зеленій польовій траві; і небесною росою нехай він зрошувється, а його частка з польовою звіриною, аж поки перейдуть над ним сім часів,
And as for the vision which the king saw of a watcher, a holy one, coming down from heaven, saying, Let the tree be cut down and given to destruction;
 καὶ ἡ ὄρασις ἦν εἶδες ὅτι ἄγγελος ἐν ἰσχύι ἀπεστάλη παρὰ τοῦ κυρίου καὶ ὅτι εἶπεν ἐξῆραι τὸ δένδρον καὶ ἐκκόψαι ἡ κρίσις τοῦ θεοῦ τοῦ μεγάλου ἤξει ἐπὶ σέ
- 24 (4-21) то ось розв'язка, царю, і це постанова Всевишнього, що сягас на мого пана царя:
This is the sense of it, O King, and it is the decision of the Most High which has come on my lord the king:
 καὶ ὁ ὕμιστος καὶ οἱ ἄγγελοι αὐτοῦ ἐπὶ σέ κατατρέχουσιν
- 25 (4-22) І тебе виженуть від людей, і з польовою звіриною буде пробування твоє, і дадуть тобі їсти траву, як волам, і з небесної роси тебе зросять, і сім часів перейдуть над тобою, аж пок и пізнаш, що над людським царством панує Всевишній, і дає його тому, кому хоче.
That they will send you out from among men, to be with the beasts of the field; they will give you grass for your food like the oxen, and you will be wet with the dew of heaven, and seven times will go by you, till you are certain that the Most High is ruler in the kingdom of men, and gives it to any man at his pleasure.
 εἰς φυλακὴν ἀπάξουσί σε καὶ εἰς τόπον ἔρημον ἀποστελοῦσί σε
- 26 (4-23) А що сказали позоставити пня кореня дерева, твоє царство позостанеться тобі, якщо ти пізнаш, що панує небо.
And as they gave orders to let the broken end and the roots of the tree be, so your kingdom will be safe for you after it is clear to you that the heavens are ruling.
 καὶ ἡ ρίζα τοῦ δένδρου ἡ ἀφθεῖσα ἐπεὶ οὐκ ἐξερριζώθη ὁ τόπος τοῦ θρόνου σου σοὶ συντηρηθήσεται εἰς καιρὸν καὶ ὥραν ἰδοὺ ἐπὶ σέ ἐτοιμάζονται καὶ μαστιγώσουσί σε καὶ ἐπάξουσι τὰ κεκρμένα ἐπὶ σέ
- 27 (4-24) Тому, царю, нехай буде до вподоби моя рада тобі, зламай же свої гріхи справедливістю, а свої провини милістю для вбогих, щоб твій мир був довготривалий.
For this cause, O King, let my suggestion be pleasing to you, and let your sins be covered by righteousness and your evil-doing by mercy to the poor, so that the time of your well-being may be longer.
 κύριος ζῆ ἐν οὐρανῷ καὶ ἡ ἐξουσία αὐτοῦ ἐπὶ πάσῃ τῇ γῆ αὐτοῦ δεῖθητι περὶ τῶν ἀμαρτιῶν σου καὶ πάσας τὰς ἀδικίας σου ἐν ἐλεημοσύναις λύτρωσαι ἵνα ἐπιείκεια δοθῇ σοὶ καὶ πολυήμερος γένη ἐ πὶ τοῦ θρόνου τῆς βασιλείας σου καὶ μὴ καταφθεῖρη σε τούτους τοὺς λόγους ἀγάπησον ἀκριβῆς γάρ μου ὁ λόγος καὶ πλήρης ὁ χρόνος σου
- 28 ¶ (4-25) Усе це сталося над царем Навуходоносором.
All this came to King Nebuchadnezzar.
 καὶ ἐπὶ συντελείᾳ τῶν λόγων ναβουχοδοносор ὡς ἤκουσε τὴν κρίσιν τοῦ ὁράματος τοὺς λόγους ἐν τῇ καρδίᾳ συνετήρησε
- 29 (4-26) На кінці дванадцяти місяців проходжувався він по царському палацу в Вавилоні.
At the end of twelve months he was walking on the roof of his great house in Babylon.
 καὶ μετὰ μῆνας δώδεκα ὁ βασιλεὺς ἐπὶ τῶν τευχῶν τῆς πόλεως μετὰ πάσης τῆς δόξης αὐτοῦ περιεπάτει καὶ ἐπὶ τῶν πύργων αὐτῆς διεπορεύετο

- 30 (4-27) Цар заговорив та й сказав: Чи ж це не величний Вавилон, що я збудував його на дім царства міццю потуги своєї та на славу моєї пишноти?
The king made answer and said, Is this not great Babylon, which I have made for the living-place of kings, by the strength of my power and for the glory of my honour?
 και ἀποκριεῖς εἶπεν αὐτῇ ἐστὶ βαβυλῶν ἡ μεγάλη ἦν ἐγὼ φκοδόμησα καὶ οἶκος βασιλείας μου ἐν ἰσχύι κράτους μου κληθήσεται εἰς τιμὴν τῆς δόξης μου
- 31 (4-28) Ще це слово було в устах царських, коли з неба вняв голос: Тобі говорять, царю Навуходоносор: Оце царство відходить від тебе!
While the word was still in the king's mouth, a voice came down from heaven, saying, O King Nebuchadnezzar, to you it is said: The kingdom has gone from you:
 και ἐπὶ συντελείας τοῦ λόγου αὐτοῦ φωνὴν ἐκ τοῦ οὐρανοῦ ἤκουσε σοὶ λέγεται ναβουχοδοносор βασιλεῦ ἡ βασιλεία βαβυλωνος ἀφήρηται σου καὶ ἐτέρῳ δίδοται ἐξουθενημένῳ ἀνθρώπῳ ἐν τῷ οἴκῳ σου ἰδοὺ ἐγὼ καθίστημι αὐτὸν ἐπὶ τῆς βασιλείας σου καὶ τὴν ἐξουσίαν σου καὶ τὴν δόξαν σου καὶ τὴν τρυφήν σου παραλήψεται ὅπως ἐπιγνῶς ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ θεὸς τοῦ οὐρανοῦ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν ἀνθρώπων καὶ ὃ ἂν βούληται δώσει αὐτὴν ἕως δὲ ἡλίου ἀνατολῆς βασιλεὺς ἕτερος εὐφρανθήσεται ἐν τῷ οἴκῳ σου καὶ κρατήσῃ τῆς δόξης σου καὶ τῆς ἰσχύος σου καὶ τῆς ἐξουσίας σου
- 32 (4-29) І від людей тебе відлучать, і з польовою звіриною буде пробування твоя, тобі дадуть на їжу траву, як волам, і сім часів перейдуть над тобою, аж поки не пізнаш, що над людським царством панує Всевишній, і дає його тому, кому хоче.
And they will send you out from among men, to be with the beasts of the field; they will give you grass for your food like the oxen, and seven times will go by you, till you are certain that the Most High is ruler in the kingdom of men, and gives it to any man at his pleasure.
 και οἱ ἄγγελοι διώξονται σε ἐπὶ ἔτη ἑπτὰ καὶ οὐ μὴ ὀφθῆς οὐδ' οὐ μὴ λαλήσης μετὰ παντὸς ἀνθρώπου χόρτον ὡς βοῦν σε ψωμίσουσι καὶ ἀπὸ τῆς χλόης τῆς γῆς ἔσται ἡ νομὴ σου ἰδοὺ ἀντὶ τῆς δόξης σου δῆσουσί σε καὶ τὸν οἶκον τῆς τρυφῆς σου καὶ τὴν βασιλείαν σου ἕτερος ἔξει
- 33 (4-30) Тієї хвилини виконалося це слово над Навуходоносором, і він був відлучений від людей, і їв траву, як воли, і його тіло зрошувалося з небесної роси, аж його волос став великий, як пір'я орлине, а його пазурі як у птахів.
That very hour the order about Nebuchadnezzar was put into effect: and he was sent out from among men, and had grass for his food like the oxen, and his body was wet with the dew of heaven, till his hair became long as eagles' feathers and his nails like those of birds.
 ἔως δὲ πρὸς πάντα τελεσθήσεται ἐπὶ σέ ναβουχοδοносор βασιλεῦ βαβυλωνος καὶ οὐχ ὑστερήσει ἀπὸ πάντων τούτων οὐθέν [33α] ἐγὼ ναβουχοδοносор βασιλεὺς βαβυλωνος ἐπτὰ ἔτη ἐπεδήθην χόρτον ὡς βοῦν ἐψώμισάν με καὶ ἀπὸ τῆς χλόης τῆς γῆς ἤσθιον καὶ μετὰ ἔτη ἑπτὰ ἔδοκα τὴν ψυχὴν μου εἰς δέσιν καὶ ἠξίωσα περὶ τῶν ἁμαρτιῶν μου κατὰ πρόσωπον κυρίου τοῦ θεοῦ τοῦ οὐρανοῦ καὶ περὶ τῶν ἀγνοιῶν μου τοῦ θεοῦ τῶν θεῶν τοῦ μεγάλου ἐδεήθην [33β] καὶ αἱ τρίχες μου ἐγένοντο ὡς πτέρυγες ἀετοῦ οἱ ὄνυχές μου ὡσεὶ λέοντος ἠλλοιώθη ἡ σὰρξ μου καὶ ἡ καρδία μου γυμνὸς περιεπᾶτον μετὰ τῶν θηρίων τῆς γῆς ἐνύπνιον εἶδον καὶ ὑπόνοιαι με εἰλήφασιν καὶ διὰ χρόνον ὕπνος με ἔλαβε πολὺς καὶ νυσταγμὸς ἐπέπεσέ μοι
- 34 ¶ (4-31) А на кінці тих днів я, Навуходоносор, звів свої очі до неба, і мій розум вернувся до мене, й я поблагословив Всевишнього, і вічно Живого хвалив я та славив, що Його панування панування вічне, а царство Його з покоління в покоління.
And at the end of the days, I, Nebuchadnezzar, lifting up my eyes to heaven, got back my reason, and, blessing the Most High, I gave praise and honour to him who is living for ever, whose rule is an eternal rule and whose kingdom goes on from generation to generation.
 και ἐπὶ συντελείᾳ τῶν ἑπτὰ ἐτῶν ὁ χρόνος μου τῆς ἀπολυτρόσεως ἦλθε καὶ αἱ ἁμαρτίαι μου καὶ αἱ ἀγνοαὶ μου ἐπληρώθησαν ἐναντίον τοῦ θεοῦ τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἐδεήθην περὶ τῶν ἀγνοιῶν μου τοῦ θεοῦ τῶν θεῶν τοῦ μεγάλου καὶ ἰδοὺ ἄγγελος εἶς ἐκάλεσέ με ἐκ τοῦ οὐρανοῦ λέγων ναβουχοδοносор δοῦλευσον τῷ θεῷ τοῦ οὐρανοῦ τῷ ἀγίῳ καὶ δὸς δόξαν τῷ ὑψίστῳ τὸ βασίλειον τοῦ ἔθνους σου σοὶ ἀποδίδοται
- 35 (4-32) А всі мешканці землі пораховані за ніщо, і Він чинить за Свою Волею серед небесного війська та мешканців землі, і немає нікого, хто спротивився б Його руці та й сказав би Йому: Що Ти робиш?
And all the people of the earth are as nothing; he does his pleasure in the army of heaven and among the people of the earth: and no one is able to keep back his hand, or say to him, What are you doing?
- 36 (4-33) Того часу вернувся мій розум до мене, і я вернувся до слави царства свого, і ясність моя вернулася на мене. І шукали мене мої радники та вельможі мої, і над царством своїм я був поставлений знову, і мені була додана дуже велика величність.
At the same time my reason came back to me; and for the glory of my kingdom, my honour and my great name came back to me; and my wise men and my lords were turned to me again; and I was made safe in my kingdom and had more power than before.
 ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἀποκατεστάθη ἡ βασιλεία μου ἐμοὶ καὶ ἡ δόξα μου ἀπεδόθη μοι

37 (4-34) Теперь я, Навуходоносор, хвалю и великую та славию Небесного Царя, що всі чини Його правда, а дорога Його правосуддя, а тих, хто ходить у гордошах, Він може понизити.
Now I, Nebuchadnezzar, give worship and praise and honour to the King of heaven; for all his works are true and his ways are right: and those who go in pride he is able to make low.

τῷ ὑψίστῳ ἀνθρομολογοῦμαι καὶ αἰνῶ τῷ κτίσαντι τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὰς θαλάσσας καὶ τοὺς ποταμοὺς καὶ πάντα τὰ ἐν αὐτοῖς ἐξομολογοῦμαι καὶ αἰνῶ ὅτι αὐτός ἐστι θεὸς τῶν θεῶν καὶ κ
ύριος τῶν κυρίων καὶ βασιλεὺς τῶν βασιλέων ὅτι αὐτὸς ποιεῖ σημεῖα καὶ τέρατα καὶ ἄλλοιοὶ καιροὺς καὶ χρόνους ἀφανῶν βασιλείαν βασιλέων καὶ καθιστῶν ἑτέρους ἀντ' αὐτῶν [37α] ἀπὸ τοῦ νῦν
αὐτῷ λατρεύσω καὶ ἀπὸ τοῦ φόβου αὐτοῦ τρόμος εἰληφέ με καὶ πάντας τοὺς ἀγίους αὐτοῦ αἰνῶ οἱ γὰρ θεοὶ τῶν ἐθνῶν οὐκ ἔχουσιν ἐν ἑαυτοῖς ἰσθὺν ἀποστρέψαι βασιλείαν βασιλέως εἰς ἕτερον βασιλ
έα καὶ ἀποκτείναι καὶ ζῆν ποιῆσαι καὶ ποιῆσαι σημεῖα καὶ θαυμάσια μεγάλα καὶ φοβερά καὶ ἄλλοιῶσαι ὑπερμεγέθη πράγματα καθὼς ἐποίησεν ἐν ἐμοὶ ὁ θεὸς τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἠλλοίωσεν ἐπ' ἐμοὶ με
γάλα πράγματα ἐγὼ πάσας τὰς ἡμέρας τῆς βασιλείας μου περὶ τῆς ψυχῆς μου τῷ ὑψίστῳ θυσίας προσοίσω εἰς ὁμήν εὐωδίας τῷ κυρίῳ καὶ τὸ ἀρεστὸν ἐνώπιον αὐτοῦ ποιήσω ἐγὼ καὶ ὁ λαὸς μου τὸ
ἔθνος μου καὶ αἱ χώραι μου αἱ ἐν τῇ ἐξουσίᾳ μου καὶ ὅσοι ἐλάλησαν εἰς τὸν θεὸν τοῦ οὐρανοῦ καὶ ὅσοι ἂν καταληφθῶσι λαλοῦντές τι τούτους κατακρινῶ θανάτῳ [37β] ἔγραψε δὲ ὁ βασιλεὺς ναβουχ
οδοносор ἐπιστολὴν ἐγκόκλιον πᾶσι τοῖς κατὰ τόπον ἔθνεσι καὶ χώραις καὶ γλώσσαις πάσαις ταῖς οἰκούσαις ἐν πάσαις ταῖς χώραις ἐν γενεαῖς καὶ γενεαῖς κυρίῳ τῷ θεῷ τοῦ οὐρανοῦ αἰνεῖτε καὶ θυσί
αν καὶ προσφορὰν προσφέρετε αὐτῷ ἐνδόξως ἐγὼ βασιλεὺς βασιλέων ἀνθρομολογοῦμαι αὐτῷ ἐνδόξως ὅτι οὗτος ἐποίησε μετ' ἐμοῦ ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ ἐκάθισέ με ἐπὶ τοῦ θρόνου μου καὶ τῆς ἐξουσίας
μου καὶ τῆς βασιλείας μου ἐν τῷ λαῷ μου ἐκράτησα καὶ ἡ μεγαλωσύνη μου ἀποκατεστάθη μοι [37ξ] ναβουχοδοносор βασιλεὺς πᾶσι τοῖς ἔθνεσι καὶ πάσαις ταῖς χώραις καὶ πᾶσι τοῖς οἰκοῦσιν ἐν αὐ
ταῖς εἰρήνῃ ὑμῖν πληθυνθεῖν ἐν παντὶ καιρῷ καὶ νῦν ὑποδείξω ὑμῖν τὰς πράξεις ἃς ἐποίησε μετ' ἐμοῦ ὁ θεὸς ὁ μέγας ἔδοξε δὲ μοι ἀποδείξαι ὑμῖν καὶ τοῖς σοφισταῖς ὑμῶν ὅτι ἐστι θεὸς καὶ τὰ θαυμάσι
α αὐτοῦ μεγάλα τὸ βασιλεῖον αὐτοῦ βασιλεῖον εἰς τὸν αἰῶνα ἡ ἐξουσία αὐτοῦ ἀπὸ γενεῶν εἰς γενεάς καὶ ἀπέστειλεν ἐπιστολὰς περὶ πάντων τῶν γεννηθέντων αὐτῷ ἐν τῇ βασιλείᾳ αὐτοῦ πᾶσι τοῖς ἔθ
εσι τοῖς οὖσιν ὑπὸ τῆν βασιλείαν αὐτοῦ

1 ¶ Цар Валтасар справив велике прийняття для тисячі своїх вельмож, і на очах тієї тисячі пив вино.
Belshazzar the king made a great feast for a thousand of his lords, drinking wine before the thousand.

1 ¶ Цар Валтасар справив велике прийняття для тисячі своїх вельмож, і на очах тієї тисячі пив вино.
Belshazzar the king made a great feast for a thousand of his lords, drinking wine before the thousand.
βαλτασαρ ὁ βασιλεὺς ἐποίησεν ἐστιατορίαν μεγάλην τοῖς ἐταίροις αὐτοῦ καὶ ἔπινεν οἶνον

2 Коли вино опанувало розум, Валтасар наказав принести золотий та срібний посуд, який виніс був його батько Навуходоносор із храму, що в Єрусалимі, щоб із нього пили цар та вель
можі його, його жінки та його наложниці.
Belshazzar, while he was overcome with wine, gave orders for them to put before him the gold and silver vessels which Nebuchadnezzar, his father, had taken from the Temple in Jerusalem; so
that the king and his lords, his wives and his other women, might take their drink from them.
καὶ ἀνυψώθη ἡ καρδία αὐτοῦ καὶ εἶπεν ἐνέγκαι τὰ σκεύη τὰ χρυσᾶ καὶ τὰ ἀργυρᾶ τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ ἃ ἤνεγκε ναβουχοδοносор ὁ πατήρ αὐτοῦ ἀπὸ ἱερουσαλημ καὶ οἰνοχοῆσαι ἐν αὐτοῖς τοῖς ἐταίροι
ς αὐτοῦ

3 Тоді принесли золотий посуд, що винесли з храму божого дому, що в Єрусалимі, і пили з них цар та вельможі його, жінки його та його наложниці.
Then they took in the gold and silver vessels which had been in the Temple of the house of God at Jerusalem; and the king and his lords, his wives and his other women, took wine from them.
καὶ ἠνέχθη καὶ ἔπινον ἐν αὐτοῖς

4 Пили вони вино й славили богів золотих та срібних, мідяних, залізних, дерев'яних та камінних.
They took their wine and gave praise to the gods of gold and silver, of brass and iron and wood and stone.
καὶ ἠλόγουν τὰ εἶδωλα τὰ χειροποίητα αὐτῶν καὶ τὸν θεὸν τοῦ αἰῶνος οὐκ εὐλόγησαν τὸν ἔχοντα τὴν ἐξουσίαν τοῦ πνεύματος αὐτῶν

5 Аж ось тієї хвилини вийшли пальці людської руки, і писали навпроти свічника на вапні стіни царського палацу, і цар бачив зарис руки, що писала.
In that very hour the fingers of a man's hand were seen, writing opposite the support for the light on the white wall of the king's house, and the king saw the part of the hand which was writing.
ἐν αὐτῇ τῇ ὥρᾳ ἐκείνῃ ἐξῆλθον δάκτυλοι ὡσεὶ χειρὸς ἀνθρώπου καὶ ἔγραψαν ἐπὶ τοῦ τοίχου τοῦ οἴκου αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ κονιάματος κατέναντι τοῦ φωτὸς ἐναντι τοῦ βασιλέως βαλτασαρ καὶ εἶδε χεῖρα
γράφουσαν

6 Тоді змінилася ясність царя, і думки його настрашили його, ослабіли суглоби крижів його, і билися коліна його одне об одне.
Then the colour went from the king's face, and he was troubled by his thoughts; strength went from his body, and his knees were shaking.
καὶ ἡ ὄρασις αὐτοῦ ἠλλοιώθη καὶ φόβοι καὶ ὑπνοῖαι αὐτὸν κατέσπευδον ἔσπευσεν οὖν ὁ βασιλεὺς καὶ ἐξανεστή καὶ ἑώρα τὴν γραφὴν ἐκείνην καὶ οἱ συνετάροι κύκλῳ αὐτοῦ ἐκαυχῶντο

7 Цар сильно закричав привести заклиначів, халдеїв та віщунів. Цар заговорив та й сказав вавилонським мудрецам: Кожен муж, що прочитас це писання й об'явить мені його розв'язк
у, той зодягне пурпуру й золотого ланцюга на свою шию, і буде панувати третім у царстві.
The king, crying out with a loud voice, said that the users of secret arts, the Chaldeans, and the readers of signs, were to be sent for. The king made answer and said to the wise men of Babylon,
Whoever is able to make out this writing, and make clear to me the sense of it, will be clothed in purple and have a chain of gold round his neck, and will be a ruler of high authority in the
kingdom.

καὶ ὁ βασιλεὺς ἐφώνησε φωνῇ μεγάλῃ καλέσαι τοὺς ἐπαιδοὺς καὶ φαρμακοὺς καὶ χалδαίους καὶ γαζαρινοὺς ἀπαγγεῖλαι τὸ σύγκριμα τῆς γραφῆς καὶ εἰσπορευόντο ἐπὶ θεωρίαν ἰδεῖν τὴν γραφὴν κ
αὶ τὸ σύγκριμα τῆς γραφῆς οὐκ ἐδύναντο συγκρίναι τῷ βασιλεὶ τότε ὁ βασιλεὺς ἐξέθηκε πρόσταγμα λέγων πᾶς ἀνὴρ ὃς ἂν ὑποδείξῃ τὸ σύγκριμα τῆς γραφῆς στολεῖ αὐτὸν πορφύραν καὶ μανιακὴν χ
ρυσοῦν περιθήσει αὐτῷ καὶ δοθήσεται αὐτῷ ἐξουσία τοῦ τρίτου μέρους τῆς βασιλείας

- 8 Тоді поприходили всі царські мудреці, та не могли прочитати писання й об'явити цареві його розв'язку.
Then all the king's wise men came in: but they were not able to make out the writing or give the sense of it to the king.
καὶ εἰσπορεύοντο οἱ ἐπαιδοὶ καὶ φαρμακοὶ καὶ γαζαρηνοὶ καὶ οὐκ ἠδύνατο οὐδεὶς τὸ σύγκριμα τῆς γραφῆς ἀπαγγεῖλαι
- 9 Тоді цар Валтасар сильно перестрашився, а його ясність змінилася на ньому, і його вельможі були безрадіні.
Then King Belshazzar was greatly troubled and the colour went from his face, and his lords were at a loss.
τότε ὁ βασιλεὺς ἐκάλεσε τὴν βασιλίссαν περὶ τοῦ σημείου καὶ ὑπέδειξεν αὐτῇ ὡς μέγα ἐστὶ καὶ ὅτι πᾶς ἄνθρωπος οὐ δύναται ἀπαγγεῖλαι τῷ βασιλεῖ τὸ σύγκριμα τῆς γραφῆς
- 10 ¶ На слова царя та вельмож його ввійшла до дому прийняття цариця. Цариця заговорила та й сказала: Царю, живи навіки! Нехай не страшать тебе думки твої, а ясність твоя нехай не міняється!
The queen, because of the words of the king and his lords, came into the house of the feast: the queen made answer and said, O King, have life for ever; do not be troubled by your thoughts or let the colour go from your face:
τότε ἡ βασιλίсса ἐμνήσθη πρὸς αὐτὸν περὶ τοῦ δανιηλ ὃς ἦν ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας τῆς ἰουδαίας
- 11 Є в твоєму царстві муж, що в ньому дух святих богів, а за днів твого батька в ньому знаходилась ясність і розум та мудрість, рівна мудрості богів. І цар Навуходоносор, твій батько, не астановив його начальником чарівників, заклиначів, халдеїв, віщунів, батько твій цар,
There is a man in your kingdom in whom is the spirit of the holy gods; and in the days of your father, light and reason like the wisdom of the gods were seen in him: and King Nebuchadnezzar, your father, made him master of the wonder-workers, and the users of secret arts, and the Chaldeans, and the readers of signs;
καὶ εἶπε τῷ βασιλεῖ ὁ ἄνθρωπος ἐπιστήμων ἦν καὶ σοφὸς καὶ ὑπερέχων πάντας τοὺς σοφοὺς βαβυλῶνος
- 12 бо в ньому, в Даниїлові, якому цар дав ім'я Валтасар, знаходився надмірний дух, і знання та розум розв'язувати сни, і висловлювати загадки та розплутувати вузли. Нехай буде покликаний тепер Даниїл, і нехай він оголосить розв'язку!
Because a most special spirit, and knowledge and reason and the power of reading dreams and unfolding dark sayings and answering hard questions, were seen to be in him, even in Daniel (named Belteshazzar by the king): now let Daniel be sent for, and he will make clear the sense of the writing.
καὶ πνεῦμα ἅγιον ἐν αὐτῷ ἐστὶ καὶ ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ πατρὸς σου τοῦ βασιλέως συγκρίματα ὑπέρογκα ὑπέδειξε ναβουχοδονοσορ τῷ πατρί σου
- 13 Того часу Даниїл був приведений перед царя. Цар заговорив та й сказав до Даниїла: Чи ти той Даниїл, що з Юдиних синів вигнання, яких вивів цар, мій батько, з Юдеї?
Then they took Daniel in before the king; the king made answer and said to Daniel, So you are that Daniel, of the prisoners of Judah, whom my father took out of Judah.
τότε δανιηλ εἰσήχθη πρὸς τὸν βασιλέα καὶ ἀποκριθεὶς ὁ βασιλεὺς εἶπεν αὐτῷ
- 14 І чув я про тебе, що в тобі дух богів, і що в тобі знаходиться ясність, і розум та надмірна мудрість.
And I have had news of you, that the spirit of the gods is in you, and that light and reason and special wisdom have been seen in you.
- 15 А тепер були приведені перед мене мудреці, заклиначі, щоб прочитали оце писання, і розповіли мені його розв'язку, та не могли вони висловити розв'язки цієї речі.
And now the wise men, the users of secret arts, have been sent in before me for the purpose of reading this writing and making clear to me the sense of it: but they are not able to make clear the sense of the thing:
- 16 А я чув про тебе, що ти можеш розв'язувати невідоме, і розплутувати вузли. Тож тепер, якщо можеш прочитати це писання, і розповісти мені його розв'язку, то зодягнеш пурпур, а золотий ланцюг на твою шию, і ти будеш панувати третім у царстві.
And I have had news of you, that you have the power of making things clear, and of answering hard questions: now if you are able to make out the writing and give me the sense of it, you will be clothed in purple and have a gold chain round your neck and be a ruler of high authority in the kingdom.
ὃ δανιηλ δὴνῃ μοι ὑποδειξάι τὸ σύγκριμα τῆς γραφῆς καὶ στολιῶ σε πορφύραν καὶ μανιάκην χρυσοῦν περιθήσω σοι καὶ ἔξεις ἐξουσίαν τοῦ τρίτου μέρους τῆς βασιλείας μου
- 17 Тоді Даниїл відповів та й сказав перед царем: Твої дари нехай будуть тобі, а дарунки свої давай іншим. Це писання я прочитаю цареві, і розповім тобі його розв'язку.
Then Daniel made answer and said to the king, Keep your offerings for yourself, and give your rewards to another; but I, after reading the writing to the king, will give him the sense of it.
τότε δανιηλ ἔστη κατέναντι τῆς γραφῆς καὶ ἀνέγνω καὶ οὕτως ἀλεκρίθη τῷ βασιλεῖ αὐτῇ ἡ γραφὴ ἠρίθμηται κατελογίσθη ἐξῆρται καὶ ἔστη ἡ γράψασα χεὶρ καὶ αὐτῇ ἡ σύγκρισις αὐτῶν
- 18 Ти, царю, Всевишній Бог дав твоєму батькові Навуходоносорові царство, і велич, і славу та пишноту.
As for you, O King, the Most High God gave to Nebuchadnezzar, your father, the kingdom and great power and glory and honour:
- 19 А через велич, яку Він дав був йому, всі народи, племена та язика тремтіли та лякалися перед ним, бо кого він хотів забивав, а кого хотів лишав при житті, і кого хотів підіймав, а кого хотів понижував.
And because of the great power he gave him, all peoples and nations and languages were shaking in fear before him: some he put to death and others he kept living, at his pleasure, lifting up some and putting others down as it pleased him.
- 20 А коли загордилося його серце, а дух його ще більше запишний, він був скинений з трону свого царства, і його слава була взята від нього.
But when his heart was lifted up and his spirit became hard with pride, he was put down from his place as king, and they took his glory from him:

- 21 І він був вигнаний з-поміж людських синів, і серце його було зрівняне зо звіриним, а пробування його було з дикими ослами. Годували його травою, як волів, а небесною росою зрошу валосо його тіло, аж поки він не пізнав, що в людському царстві панує Всевишній Бог, і Він ставить над ним того, кого хоче.
And he was sent out from among the sons of men; and his heart was made like the beasts', and he was living with the asses of the fields; he had grass for his food like the oxen, and his body was wet with the dew of heaven, till he was certain that the Most High is ruler in the kingdom of men, and gives power over it to anyone at his pleasure.
- 22 А ти, сину його Валтасаре, не смири свого серця, хоч усе це знав.
And you, his son, O Belshazzar, have not kept your heart free from pride, though you had knowledge of all this;
- 23 І ти піднісся понад Небесного Господа, і посуд храму Його принесли перед тебе, а ти та вельможі твої, жінки твої та наложниці твої пили з них вино, і ти хвалив богів срібних та золот их, мідяних, залізних, дерев'яних та камінних, що не бачать, і не чують та не знають, а Бога, що в руці Його душа твоя й що Його всі дороги твої, ти не прославляв.
But you have been lifting yourself up against the Lord of heaven, and they have put the vessels of his house before you, and you and your lords, your wives and your women, have taken wine in them; and you have given praise to gods of silver and gold, of brass and iron and wood and stone, who are without the power of seeing or hearing, and without knowledge: and to the God in whose hand your breath is, and whose are all your ways, you have not given glory;
βασιλεῦ σὺ ἐποιήσω ἐστιατορίαν τοῖς φίλοις σου καὶ ἐπινες οἶνον καὶ τὰ σκεῦή τοῦ οἴκου τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος ἠνέχθη σοὶ καὶ ἐπίνετε ἐν αὐτοῖς σὺ καὶ οἱ μεγιστάνες σου καὶ ἠνέσατε πάντα τὰ εἶδωλ α τὰ χειροποίητα τῶν ἀνθρώπων καὶ τῷ θεῷ τῷ ζῶντι οὐκ εὐλογήσατε καὶ τὸ πνεῦμά σου ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ καὶ τὸ βασιλείον σου αὐτὸς ἔδοκέ σοὶ καὶ οὐκ εὐλόγησας αὐτὸν οὐδὲ ἤνεσας αὐτῷ
- 24 Того часу від Нього посланий зарис руки, і написане оце писання.
Then the part of the hand was sent out from before him, and this writing was recorded.
- 25 А оце писання, що написане: Мене, мене, текел упарсін.
And this is the writing which was recorded, *Mene, tekel, peres.*
- 26 Ось розв'язка цієї речі: Мене порахував Бог царство твоє, і покінчив його.
This is the sense of the words: *Mene; your kingdom has been numbered by God and ended.*
26-28 τοῦτο τὸ σύγκριμα τῆς γραφῆς ἠρίθμηται ὁ χρόνος σου τῆς βασιλείας ἀπολήγει ἡ βασιλεία σου συντέμνηται καὶ συντετέλεσται ἡ βασιλεία σου τοῖς μήδοις καὶ τοῖς πέρσαις δίδεται
- 27 Текел ти зважений на вазі, і знайдений легеньким.
Tekel; you have been put in the scales and seen to be under weight.
26-28
- 28 Перес поділене царство твоє, і віддане мідянам та персам.
Peres; your kingdom has been cut up and given to the Medes and Persians.
26-28
- 29 Тоді наказав Валтасар, і надягли на Даниїла пурпуру, а золотого ланцюга на шию його, і розголосили про нього, що він буде третім пануючим у царстві.
Then, by the order of Belshazzar, they put a purple robe on Daniel, and a gold chain round his neck, and a public statement was made that he was to be a ruler of high authority in the kingdom.
τότε βαλτασαρ ὁ βασιλεὺς ἐνέδουσε τὸν δανιηλ πορφύραν καὶ μανιάκην χρυσοῦν περιέθηκεν αὐτῷ καὶ ἔδωκεν ἐξουσίαν αὐτῷ τοῦ τρίτου μέρους τῆς βασιλείας αὐτοῦ
- 30 ¶ Тієї ж ночі був забитий Валтасар, цар халдейський.
That very night Belshazzar, the king of the Chaldaeans, was put to death.
καὶ τὸ σύγκριμα ἐπῆλθε βαλτασαρ τῷ βασιλεῖ καὶ τὸ βασιλείον ἐξῆρται ἀπὸ τῶν χалδαίων καὶ ἐδόθη τοῖς μήδοις καὶ τοῖς πέρσαις
- 1 ¶ (6-2) Сподобалося Дарісві, і він поставив над царством сто й двадцять сатрапів, щоб були над усім царством.
¶5:31¶And Darius the Mede took the kingdom, being then about sixty-two years old.
καὶ ἀρταξέρξης ὁ τῶν μῆδων παρέλαβε τὴν βασιλείαν καὶ δαρεῖος πλήρης τῶν ἡμερῶν καὶ ἔνδοξος ἐν γῆραι
- 2 (6-3) А вище від них три найвищі урядники, що одним із них був Даниїл, яким ці сатрапи здавали звіт, а цар щоб не був пошкодований.
¶6:1¶Darius was pleased to put over the kingdom a hundred and twenty captains, who were to be all through the kingdom;
καὶ κατέστησε σατράπας ἑκατὸν εἴκοσι ἐπτά ἐπὶ πάσης τῆς βασιλείας αὐτοῦ
- 3 (6-4) Тоді цей Даниїл блищав над найвищими урядниками та сатрапами, бо в ньому був високий дух, і цар задумував поставити його над усім царством.
¶6:2¶And over them were three chief rulers, of whom Daniel was one; and the captains were to be responsible to the chief rulers, so that the king might undergo no loss.
καὶ ἐπ' αὐτῶν ἀνδρας τρεῖς ἡγουμένους αὐτῶν καὶ δανιηλ εἷς ἦν τῶν τριῶν ἀνδρῶν

- 4 (6-5) Тоді найвищі урядники та сатрапи стали шукати причини оскаржити Даниїла в справі царства, але жодної причини чи вади знайти не могли, бо той був вірний, і жодна помилка чи вада не була знайдена на нього.
 \6:3\Then this Daniel did his work better than the chief rulers and the captains, because there was a special spirit in him; and it was the king's purpose to put him over all the kingdom.
 ὑπὲρ πάντας ἔχον ἐξουσίαν ἐν τῇ βασιλείᾳ καὶ δαυηλ ἦν ἐνδεδυμένος πορφύραν καὶ μέγας καὶ ἐνδοξὸς ἔναντι δαρείου τοῦ βασιλέως καθότι ἦν ἐνδοξὸς καὶ ἐπιστήμων καὶ συνετός καὶ πνεῦμα ἅγιον ἐν αὐτῷ καὶ εὐδοκίμος ἐν ταῖς πραγματείαις τοῦ βασιλέως αἷς ἔπρασσε τότε ὁ βασιλεὺς ἐβουλεύσατο καταστήσαι τὸν δαυηλ ἐπὶ πάσης τῆς βασιλείας αὐτοῦ καὶ τοὺς δύο ἀνδρας οὓς κατέστησε μετ' αὐτοῦ καὶ σατράπας ἑκατὸν εἰκοσι ἑπτὰ
- 5 (6-6) Тоді ці люди сказали: Ми не знайдемо на цього Даниїла жодної причини, якщо не знайдемо проти нього в законі його Бога.
 \6:4\Then the chief rulers and the captains were looking for some cause for putting Daniel in the wrong in connection with the kingdom, but they were unable to put forward any wrongdoing or error against him; because he was true, and no error or wrong was to be seen in him.
 ὅτε δὲ ἐβουλεύσατο ὁ βασιλεὺς καταστήσαι τὸν δαυηλ ἐπὶ πάσης τῆς βασιλείας αὐτοῦ τότε βουλὴν καὶ γνώμην ἐβουλεύσαντο ἐν ἑαυτοῖς οἱ δύο νεανίσκοι πρὸς ἀλλήλους λέγοντες ἐπεὶ οὐδεμίαν ἁμαρτίαν οὐδὲ ἀγνοίαν ἠρίσκον κατὰ τοῦ δαυηλ περὶ ἧς κατηγορήσουσιν αὐτοῦ πρὸς τὸν βασιλέα
- 6 ¶ (6-7) Тоді найвищі урядники та ті сатрапи поспішили до царя, і так йому говорили: Царю Даріє, живи навіки!
 \6:5\Then these men said, We will only get a reason for attacking Daniel in connection with the law of his God.
 καὶ εἶπαν δεῦτε στήσωμεν ὄρισμὸν καθ' ἑαυτῶν ὅτι πᾶς ἄνθρωπος οὐκ ἀξιῶσι ἀξίωμα καὶ οὐ μὴ εὐξῆται εὐχὴν ἀπὸ παντὸς θεοῦ ἕως ἡμερῶν τριάκοντα ἀλλ' ἢ παρὰ δαρείου τοῦ βασιλέως εἰ δὲ μὴ ἀποθανεῖται ἵνα ἠττήσῃ τὸν δαυηλ ἐναντίον τοῦ βασιλέως καὶ ῥίφῃ εἰς τὸν λάκκον τῶν λεόντων ἧδεισαν γὰρ ὅτι δαυηλ προσεύχεται καὶ δεῖται κυρίου τοῦ θεοῦ αὐτοῦ τρίς τῆς ἡμέρας
- 7 (6-8) Нарядилися всі найвищі урядники царства, заступники та сатрапи, радники та підсатрапи встановити царську постанову та видати заборону, щоб аж до тридцяти день кожен, хто буде просити яке прохання від якогось бога чи людини, крім від тебе, о царю, був укинений до лев'ячої ями.
 \6:6\Then these chief rulers and the captains came to the king and said to him, O King Darius, have life for ever.
 τότε προσήλθοσαν οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι καὶ εἶπαν ἐναντίον τοῦ βασιλέως
- 8 (6-9) Тепер, царю, затверди цю заборону, і напиши це писання, яке не могло б бути змінене за законом мідян та персів, що не міг би бути відмінений.
 \6:7\All the chief rulers of the kingdom, the chiefs and the captains, the wise men and the rulers, have made a common decision to put in force a law having the king's authority, and to give a strong order, that whoever makes any request to any god or man but you, O King, for thirty days, is to be put into the lions' hole.
 ὄρισμὸν καὶ στάσιν ἐστήσαμεν ὅτι πᾶς ἄνθρωπος ὃς ἂν εὐξῆται εὐχὴν ἢ ἀξίωση ἀξιώματι παρὰ παντὸς θεοῦ ἕως ἡμερῶν τριάκοντα ἀλλ' ἢ παρὰ δαρείου τοῦ βασιλέως ῥιφήσεται εἰς τὸν λάκκον τῶν λεόντων
- 9 (6-10) Тому цар Дарій написав це писання та заборону.
 \6:8\Now, O King, put the order in force, signing the writing so that it may not be changed, like the law of the Medes and Persians which may not come to an end.
 καὶ ἠξίωσαν τὸν βασιλέα ἵνα στήσῃ τὸν ὄρισμὸν καὶ μὴ ἀλλοιώσῃ αὐτὸν διότι ἧδεισαν ὅτι δαυηλ προσεύχεται καὶ δεῖται τρίς τῆς ἡμέρας ἵνα ἠττηθῇ διὰ τοῦ βασιλέως καὶ ῥιφῇ εἰς τὸν λάκκον τῶν λεόντων
- 10 (6-11) А Даниїл, коли довідався, що було написане те писання, пішов до свого дому, а вікна його в його горниці були відчинені навпроти Єрусалиму, і в три усталені пори на день він подавав на свої коліна, і молився та славив свого Бога, бо робив так і перед тим.
 \6:9\For this reason King Darius put his name on the writing and the order.
 καὶ οὕτως ὁ βασιλεὺς δαρείος ἔστησε καὶ ἐκύρωσεν
- 11 ¶ (6-12) Тоді ці мужі поспішили до нього, і знайшли Даниїла, що він просив та благав свого Бога.
 \6:10\And Daniel, on hearing that the writing had been signed, went into his house; (now he had windows in his room on the roof opening in the direction of Jerusalem;) and three times a day he went down on his knees in prayer and praise before his God, as he had done before.
 ἐπιγνοὺς δὲ δαυηλ τὸν ὄρισμὸν ὃν ἔστησε κατ' αὐτοῦ θυρίδας ἦνοιξεν ἐν τῷ ὑπερώῳ αὐτοῦ κατέναντι ἱερουσαλὴμ καὶ ἐπιπτεν ἐπὶ πρόσωπον αὐτοῦ τρίς τῆς ἡμέρας καθὼς ἐποίει ἔμπροσθεν καὶ ἔδε ἴτο
- 12 (6-13) Тоді вони підійшли й розповіли перед царем про царську заборону: Чи ж не написав ти заборони, що кожна людина, яка буде просити аж до тридцяти день від якогось бога чи людини, окрім від тебе, царю, буде вкинена до лев'ячої ями? Цар відповів та й сказав: Це слово певне, як право мідян та персів, що не може бути відмінене.
 \6:11\Then these men were watching and saw Daniel making prayers and requesting grace before his God.
 καὶ αὐτοὶ ἐτήρησαν τὸν δαυηλ καὶ κατελάβοσαν αὐτὸν εὐχόμενον τρίς τῆς ἡμέρας καθ' ἐκάστην ἡμέραν

- 13 (6-14) Τоді вони відповіли та й сказали перед царем: Даниїл, що з вигнання Юдиних синів, не звернув уваги на тебе, о царю, та на заборону, яку написав ти, і в три усталені порі на де нь приносить свою молитву.
 \6:12\Then they came near before the king and said, O King, have you not put your name to an order that any man who makes a request to any god or man but you, O King, for thirty days, is to be put into the lions' hole? The king made answer and said, The thing is fixed by the law of the Medes and Persians which may not come to an end.
 τότε οὗτοι οἱ ἄνθρωποι ἐνένυχον τῷ βασιλεῖ καὶ εἶπαν δαρεῖε βασιλεῦ οὐχ ὀρισμὸν ὀρίσω ἵνα πᾶς ἄνθρωπος μὴ εὖξηται εὐχὴν μηδὲ ἀξιώση ἀξίωμα παρὰ παντὸς θεοῦ ἕως ἡμερῶν τριάκοντα ἀλλὰ πὰρὰ σοῦ βασιλεῦ εἰ δὲ μὴ ριφήσεται εἰς τὸν λάκκον τῶν λεόντων ἀποκριθεὶς δὲ ὁ βασιλεὺς εἶπεν αὐτοῖς ἀκριβῆς ὁ λόγος καὶ μενεὶ ὁ ὀρισμὸς [13a] καὶ εἶπον αὐτῷ ὀρκίζομέν σε τοῖς μῆδων καὶ περσῶν δόγμασιν ἵνα μὴ ἀλλοιώσης τὸ πρόσταγμα μηδὲ θανατώσης πρόσωπον καὶ ἵνα μὴ ἐλαττώσης τι τῶν εἰρημένων καὶ κολάσης τὸν ἄνθρωπον ὃς οὐκ ἐνέμεινε τῷ ὀρισμῷ τούτῳ καὶ εἶπεν οὕτως ποιήσω καθὼς λέγετε καὶ ἔστητέ μοι τοῦτο
- 14 (6-15) Τоді цар, як почув це слово, сильно засмутився, і звернув свою думку на Даниїла, щоб його врятувати, і аж до заходу сонця силувався визволити його.
 \6:13\Then they made answer and said before the king, Daniel, one of the prisoners of Judah, has no respect for you, O King, or for the order signed by you, but three times a day he makes his prayer to God.
 καὶ εἶπαν ἰδοὺ εὕρομεν δαυνηλ τὸν φίλον σου εὐχόμενον καὶ δεόμενον τοῦ προσώπου τοῦ θεοῦ αὐτοῦ τρίς τῆς ἡμέρας
- 15 (6-16) Того часу ці мужі поспішили до царя, і говорили цареві: Знай, царю, що за правом мідян та персів усяка заборона та постанова, яку цар установить, не може буде змінена.
 \6:14\When this thing came to the king's ears, it was very evil to him, and his heart was fixed on keeping Daniel safe, and till the going down of the sun he was doing everything in his power to get him free.
 καὶ λυπούμενος ὁ βασιλεὺς εἶπεν ριφήναι τὸν δαυνηλ εἰς τὸν λάκκον τῶν λεόντων κατὰ τὸν ὀρισμὸν ὃν ἔστησε κατ' αὐτοῦ τότε ὁ βασιλεὺς σφόδρα ἐλυπήθη ἐπὶ τῷ δαυνηλ καὶ ἐβοήθει τοῦ ἐξελεῖσθαι αὐτὸν ἕως δυσμῶν ἡλίου ἀπὸ τῶν χειρῶν τῶν σατραπῶν
- 16 (6-17) Τоді цар звелів, і привели Даниїла, та й кинули до лев'ячої ями. Цар заговорив і сказав Даниїлові: Твій Бог, що ти Йому служиш, Він завжди врятує тебе!
 \6:15\Then these men said to the king, Be certain, O King, that by the law of the Medes and Persians no order or law which the king has put into force may be changed.
 καὶ οὐκ ἠδύνατο ἐξελεῖσθαι αὐτὸν ἀπ' αὐτῶν
- 17 (6-18) І принесений був один камінь, і був покладений на отвір ями, а цар запечатав її своєю печаткою та печаткою своїх вельмож, що не буде змінена Даниїлова справа.
 \6:16\Then the king gave the order, and they took Daniel and put him into the lions' hole. The king made answer and said to Daniel, Your God, whose servant you are at all times, will keep you safe.
 ἀναβοήσας δὲ δαρεῖος ὁ βασιλεὺς εἶπε τῷ δαυνηλ ὁ θεὸς σου ᾧ σὺ λατρεύεις ἐνδελεχῶς τρίς τῆς ἡμέρας αὐτὸς ἐξελεῖται σε ἐκ χειρῶν τῶν λεόντων ἕως προῖ θάρρει
- 18 ¶ (6-19) Τоді цар пішов до свого палацу, і провів ніч у пості, і до нього не впроваджено наложниця, а сон його помандрував від нього.
 \6:17\Then they got a stone and put it over the mouth of the hole, and it was stamped with the king's stamp and with the stamp of the lords, so that the decision about Daniel might not be changed.
 τότε δαυνηλ ἐρρίφη εἰς τὸν λάκκον τῶν λεόντων καὶ ἠνέχθη λίθος καὶ ἐτέθη εἰς τὸ στόμα τοῦ λάκκου καὶ ἐσφραγίσατο ὁ βασιλεὺς ἐν τῷ δακτυλίῳ ἑαυτοῦ καὶ ἐν τοῖς δακτυλίοις τῶν μεγιστάνων αὐτοῦ ὅπως μὴ ἀπ' αὐτῶν ἀρθῆ ὁ δαυνηλ ἢ ὁ βασιλεὺς αὐτὸν ἀνασπάσῃ ἐκ τοῦ λάκκου
- 19 (6-20) Того часу цар устав за зірницю на світанку, і в поспіху пішов до лев'ячої ями.
 \6:18\Then the king went to his great house, and took no food that night, and no ... were placed before him, and his sleep went from him.
 τότε ὑπέστρεψεν ὁ βασιλεὺς εἰς τὰ βασιλεια αὐτοῦ καὶ ἠύλισθη νῆστις καὶ ἦν λυπούμενος περὶ τοῦ δαυνηλ. τότε ὁ θεὸς τοῦ δαυνηλ πρόνοιαν ποιούμενος αὐτοῦ ἀπέκλεισε τὰ στόματα τῶν λεόντων καὶ οὐκ παρηνόχησαν τῷ δαυνηλ
- 20 (6-21) А як цар наближався до ями, до Даниїла, то кликнув сумним голосом. Цар заговорив та й сказав до Даниїла: Даниїле, рабе Бога Живого, чи твій Бог, Якому ти завжди служиш, міг урятувати тебе від левів?
 \6:19\Then very early in the morning the king got up and went quickly to the lions' hole.
 καὶ ὁ βασιλεὺς δαρεῖος ὄρθρισε προῖ καὶ παρέλαβε μεθ' ἑαυτοῦ τοὺς σατράπας καὶ πορευθεὶς ἔστη ἐπὶ τοῦ στόματος τοῦ λάκκου τῶν λεόντων
- 21 (6-22) Тоді Даниїл заговорив із царем: Царю, навіки живи!
 \6:20\And when he came near the hole where Daniel was, he gave a loud cry of grief; the king made answer and said to Daniel, O Daniel, servant of the living God, is your God, whose servant you are at all times, able to keep you safe from the lions?
 τότε ὁ βασιλεὺς ἐκάλεσε τὸν δαυνηλ φωνῇ μεγάλῃ μετὰ κλαυθμοῦ λέγων ὃ δαυνηλ εἰ ἄρα ζῆς καὶ ὁ θεὸς σου ᾧ λατρεύεις ἐνδελεχῶς σέσωκέ σε ἀπὸ τῶν λεόντων καὶ οὐκ ἠχρείωκάν σε
- 22 (6-23) Мій Бог послав Свого Ангела, і позамикав пащі левів, і вони не пошкодили мені, бо перед Ним знайдено було мене невинним, а також перед тобою, царю, я не зробив шкоди.
 \6:21\Then Daniel said to the king, O King, have life for ever.
 τότε δαυνηλ ἐπήκουσε φωνῇ μεγάλῃ καὶ εἶπεν βασιλεῦ ἔτι εἰμι ζῶν

- 23 (6-24) Τоді цар сильно зрадив, і сказав вивести Даниїла з ями. І Даниїл був виведений з ями, і жодної шкоди не знайдено на ньому, бо він вірував у Бога свого.
 \6:22\My God has sent his angel to keep the lions' mouths shut, and they have done me no damage: because I was seen to be without sin before him; and further, before you, O King, I have done no wrong.
 και σεσωκε με ο θεος απο των λεοντων καθοτι δικαιοσυνη εν εμοι ευρεθη εναντιον αυτου και εναντιον δε σου βασιλευ ουτε αγνοια ουτε αμαρτια ευρεθη εν εμοι συ δε ηκουσας ανθρωπων πλανωντων ν βασιλεις και ερριψας με εις τον λακκον των λεοντων εις απολειαν
- 24 (6-25) І сказав цар, і привели тих мужів, що донесли на Даниїла, і повкидали до лев'ячої ями їх, їхніх дітей та їхніх жінок. І вони не сягнули ще до дна ями, як леви вже похапали їх, і п оторопили всі їхні кості.
 \6:23\Then the king was very glad, and gave orders for them to take Daniel up out of the hole. So Daniel was taken up out of the hole and he was seen to be untouched, because he had faith in his God.
 то́те συνηχθησαν πασαι αι δυνამεις και ειδον τον δαυηλ ως ου παρηνώχλησαν αυτω οι λεοντες
- 25 ¶ (6-26) Того часу цар Дарій написав до всіх народів, племен та язиків, що мешкали по всій землі: Нехай мир вам примножиться!
 \6:24\And at the king's order, they took those men who had said evil against Daniel, and put them in the lions' hole, with their wives and their children; and they had not got to the floor of the hole before the lions overcame them and all their bones were broken.
 то́те οι δυο ανθρωποι εκεινοι οι καταμαρτυρησαντες του δαυηλ αυτοι και αι γυναικες αυτων και τα τεκνα αυτων ερριφησαν τοις λεουσι και οι λεοντες απεκτηιναν αυτους και εθλασαν τα οστα αυτ ων
- 26 (6-27) Від мене виданий наказ, щоб у всьому пануванні мого царства тремтіли та боялися перед Даниїловим Богом, бо Він Бог Живий і існує повіки, і царство Його не буде зруйноване , а панування Його аж до кінця.
 \6:25\Then King Darius sent a letter to all the peoples, nations, and languages, living in all the earth: May your peace be increased.
 то́те даρειος εγραψε πασι τοις εθνεσι και χωραις και γλωσσαις τοις οικουσιν εν παση τη γη αυτου λεγων
- 27 (6-28) Він рятує та визволяє, і чинить знаки та чуда на небі та на землі, Він урятував Даниїла від лев'ячої сили.
 \6:26\It is my order that in all the kingdom of which I am ruler, men are to be shaking with fear before the God of Daniel: for he is the living God, unchanging for ever, and his kingdom is one which will never come to destruction, his rule will go on to the end.
 παντες οι ανθρωποι οι οντες εν τη βασιλεια μου εστωσαν προσκυνοντες και λατρευοντες τω θεω του δαυηλ αυτος γαρ εστι θεος μενων και ζων εις γενεας γενεων εως του αιωνος
- 28 (6-29) І той Даниїл мав повоження за царювання Дарія та за царювання Кіра перського.
 \6:27\He gives salvation and makes men free from danger, and does signs and wonders in heaven and earth, who has kept Daniel safe from the power of the lions.
 εγω δαρειος εσομαι αυτω προσκυνων και δουλευων πασας τας ημερας μου τα γαρ ειδωλα τα χειροποιητα ου δυναται σωσαι ως ελυτρωσατο ο θεος του δαυηλ τον δαυηλ
- 1 ¶ За першого року Валтасара, царя вавилонського, бачив Даниїл сон та пророцьке видіння голови своєї на свосму ложі. Того часу записав він сон, сказавши з нього головне.
 In the first year of Belshazzar, king of Babylon, Daniel saw a dream, and visions came into his head on his bed: then he put the dream in writing.
 ετους πρωτου βασιλευοντος βαλτασαρ χωρας βαβυλωνιας δαυηλ δραμα ειδε παρα κεφαλην επι της κοιτης αυτου τοτε δαυηλ το δραμα ο ειδεν εγραψεν εις κεφαλαια λογων
- 2 Даниїл заговорив та й сказав: Бачив я в свосму видінні вночі, аж ось чотири небесні вітри вдарили на Велике море.
 I had a vision by night, and saw the four winds of heaven violently moving the great sea.
 επι της κοιτης μου εθεωρουν καθ' υπνους νυκτος και ιδου τεσσαρες ανεμοι του ουρανου ενεπεσον εις την θαλασσαν την μεγαλην
- 3 І чотири великі звірі піднялися з моря, різні один від одного.
 And four great beasts came up from the sea, different one from another.
 και τεσσαρα θηρια ανεβαινον εκ της θαλασσης διαφεροντα εν παρα το εν
- 4 Передній був, як лев, а крила в нього орлині. Я бачив, аж ось були вирвані йому крила, і він був піднятий від землі, і поставлений на ноги, як людина, і серце людське було йому дане.
 The first was like a lion and had eagle's wings; while I was watching its wings were pulled off, and it was lifted up from the earth and placed on two feet like a man, and a man's heart was given to it.
 το πρωτον ωσει λεαινα εχουσα πτερα ωσει αετου εθεωρουν εως ουτου ετιλη τα πτερα αυτης και ηρθη απο της γης και επι ποδων ανθρωπινων εσταθη και ανθρωπινη καρδια εδοθη αυτη
- 5 А ось звір інший, другий, подібний до ведмеда, і був поставлений на одному боці, і було три ребрі в його пащі між зубами його. І йому сказали так: Уставай, їж багато м'яса!
 And I saw another beast, like a bear, and it was lifted up on one side, and three side-bones were in its mouth, between its teeth: and they said to it, Up! take much flesh.
 και ιδου μετ' αυτην αλλο θηριον ομοιωσιν εχον αρκου και επι του ενος πλευρου εσταθη και τρια πλευρα ην εν τω στοματι αυτης και ουτως ειπεν αναστα καταφαγε σαρκας πολλας
- 6 Потому я бачив, аж ось звір інший, мов пантера, а в нього на спині чотири пташині крилі. Цей звір мав чотири голові, і була йому дана влада.
 After this I saw another beast, like a leopard, which had on its back four wings like those of a bird; and the beast had four heads, and the power of a ruler was given to it.
 και μετα ταυτα εθεωρουν θηριον αλλο ωσει παρδαλιν και πτερα τεσσαρα επετεινον επανω αυτου και τεσσαρες κεφαλαι αι τω θηριω και γλωσσα εδοθη αυτω

- 7 **Ποτούμυ я бачив у видіннях тієї ночі, аж ось четвертий звір, страшний і грізний, та надмірно міцний, і в нього великі залізни зуби. Він жер та торощив, а решту ногами своїми топтав, і він різнився від усіх звірів, що були перед ним, і мав десять рогів.**
After this, in my vision of the night, I saw a fourth beast, a thing causing fear and very troubling, full of power and very strong; and it had great iron teeth: it took its food, crushing some of it to bits and stamping down the rest with its feet: it was different from all the beasts before it; and it had ten horns.
μετὰ δὲ ταῦτα ἐθεώρουν ἐν ὁράματι τῆς νυκτὸς θηρίον τέταρτον φοβερόν καὶ ὁ φόβος αὐτοῦ ὑπερφέρων ἰσχύϊ ἔχον ὀδόντας σιδηροῦς μεγάλους ἐσθίον καὶ κοπανίζον κύκλω τοῖς ποσὶ καταπατοῦν διὰ φόρου χρόνον παρὰ πάντα τὰ πρὸ αὐτοῦ θηρία εἶχε δὲ κέρατα δέκα
- 8 **Я приглядався до тих рогів, аж ось поміж ними піднісся рiг інший, малий, а три з тих передніх рогів були вирвані з коренем перед ним. І ось у того рога очі, як очі людські, і уста, що г оворили про великі речі.**
I was watching the horns with care, and I saw another coming up among them, a little one, before which three of the first horns were pulled up by the roots: and there were eyes like a man's eyes in this horn, and a mouth saying great things.
καὶ βουλαὶ πολλαὶ ἐν τοῖς κέρασιν αὐτοῦ καὶ ἰδοὺ ἄλλο ἐν κέρασιν ἀνεφύη ἀνὰ μέσον αὐτῶν μικρὸν ἐν τοῖς κέρασιν αὐτοῦ καὶ τρία τῶν κεράτων τῶν πρώτων ἐξηράνθησαν δι' αὐτοῦ καὶ ἰδοὺ ὄφθαλμοὶ ὡσπερ ὄφθαλμοὶ ἀνθρώπινοι ἐν τῷ κέρατι τούτῳ καὶ στόμα λαλοῦν μεγάλα καὶ ἐποίει πόλεμον πρὸς τοὺς ἁγίους
- 9 **¶ Я бачив, аж ось поставили престоли, і всівсі Старий днями. Одежа Його біла, як сніг, а волосся голови Його немов чиста вовна, а престол Його огняне полум'я, колеса Його палахк отючий огонь.**
I went on looking till the seats of kings were placed, and one like a very old man took his seat: his clothing was white as snow, and the hair of his head was like clean wool; his seat was flames of fire and its wheels burning fire.
ἐθεώρουν ἕως ὅτε θρόνοι ἐτέθησαν καὶ παλαιὸς ἡμερῶν ἐκάθητο ἔχων περιβολὴν ὡσεὶ χιόνα καὶ τὸ τρίχωμα τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ ὡσεὶ ἔριον λευκὸν καθαρὸν ὁ θρόνος ὡσεὶ φλόξ πυρός
- 10 **Огненна річка пливла й виходила з-перед Нього; тисяча тисяч служили Йому, і десять тисяч десятків тисяч стояли перед Ним; суд усівся, і розгорнулися книги.**
A stream of fire was flowing and coming out from before him: a thousand thousands were his servants, and ten thousand times ten thousand were in their places before him: the judge was seated and the books were open.
καὶ ἐξεπορεύετο κατὰ πρόσωπον αὐτοῦ ποταμὸς πυρός χίλια χιλιάδες ἐθεράπευον αὐτὸν καὶ μύρια μυριάδες παρεστήκεισαν αὐτῷ καὶ κριτήριον ἐκάθισε καὶ βιβλίοι ἠνεόχθησαν
- 11 **Я бачив того часу, що від голосу великих слів, які цей рiг говорив, я бачив, аж ось був забитий той звір, і було погублене тіло його, і було віддане на спалення огню.**
Then I saw--because of the voice of the great words which the horn said--I saw till the beast was put to death, and its body was given to destruction, and the beast was given to the burning of fire.
ἐθεώρουν τότε τὴν φωνὴν τῶν λόγων τῶν μεγάλων ὧν τὸ κέρασ ἐλάλει καὶ ἀπετυμανίσθη τὸ θηρίον καὶ ἀπόλετο τὸ σῶμα αὐτοῦ καὶ ἐδόθη εἰς καῦσιν πυρός
- 12 **А решті тих звірів відняли їхнє панування, а довгота в житті була їм дана аж до усталеного часу та години.**
As for the rest of the beasts, their authority was taken away: but they let them go on living for a measure of time.
καὶ τοὺς κύκλω αὐτοῦ ἀλέστησε τῆς ἐξουσίας αὐτῶν καὶ χρόνος ζωῆς ἐδόθη αὐτοῖς ἕως χρόνου καὶ καιροῦ
- 13 **Я бачив у видіннях ночі, аж ось разом з небесними хмарами йшов ніби Син Людський, і прийшов аж до Старого днями, і Його підвели перед Нього.**
I saw in visions of the night, and there was coming with the clouds of heaven one like a man, and he came to the one who was very old, and they took him near before him.
ἐθεώρουν ἐν ὁράματι τῆς νυκτὸς καὶ ἰδοὺ ἐπὶ τῶν νεφελῶν τοῦ οὐρανοῦ ὡς υἱὸς ἀνθρώπου ἦρχετο καὶ ὡς παλαιὸς ἡμερῶν παρῆν καὶ οἱ παρεστηκότες παρῆσαν αὐτῷ
- 14 **І Йому було дане панування й слава та царство, і всі народи, племена та язика будуть служити Йому. Панування Його панування вічне, яке не спиниться, а царство Його не буде зруйноване.**
And to him was given authority and glory and a kingdom; and all peoples, nations, and languages were his servants: his authority is an eternal authority which will not come to an end, and his kingdom is one which will not come to destruction.
καὶ ἐδόθη αὐτῷ ἐξουσία καὶ πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς κατὰ γένη καὶ πᾶσα δόξα αὐτῷ λατρεύουσα καὶ ἡ ἐξουσία αὐτοῦ ἐξουσία αἰώνιος ἣτις οὐ μὴ ἀρῆῃ καὶ ἡ βασιλεία αὐτοῦ ἣτις οὐ μὴ φθορῆ
- 15 **¶ Дух мій, Даниїлів, був засумований через це, і видіння голови моєї стурбували мене.**
As for me, Daniel, my spirit was pained because of this, and the visions of my head were troubling me.
καὶ ἀκηδιάσας ἐγὼ δανιηλ ἐν τούτοις ἐν τῷ ὁράματι τῆς νυκτὸς
- 16 **Я наблизився до одного з тих, що стояли, і спопитався від нього про істоту всього того. І він сказав мені, і познайомив мене з розв'язкою цих речей.**
I came near to one of those who were waiting there, questioning him about what all this was. And he said to me that he would make clear to me the sense of these things.
προσῆλθον πρὸς ἓνα τῶν ἐστῶτων καὶ τὴν ἀκριβεῖαν ἐζήτησα παρ' αὐτοῦ ὑπὲρ πάντων τούτων ἀποκριθεὶς δὲ λέγει μοι καὶ τὴν κρίσιν τῶν λόγων ἐδήλωσέ μοι
- 17 **Ці великі звірі, що їх чотири, це чотири царі встануть з землі.**
These great beasts are four kings who will be cut off from the earth.
ταῦτα τὰ θηρία τὰ μεγάλα εἰσὶ τέσσαρες βασιλεῖαι αἱ ἀπολοῦνται ἀπὸ τῆς γῆς

- 18 **І приймуть царство святі Всевишнього, і будуть міцно держати царювання аж навіки, і аж на віки віків.**
But the saints of the Most High will take the kingdom, and it will be theirs for ever, even for ever and ever.
καὶ παραλήψονται τὴν βασιλείαν ἅγιοι ὑψίστου καὶ καθέξουσι τὴν βασιλείαν ἕως τοῦ αἰῶνος καὶ ἕως τοῦ αἰῶνος τῶν αἰῶνων
- 19 **Тоді хотів я знати певне про четвертого звіра, що різнився від їх усіх, він страшний, надмірний, зуби його залізні, а пазурі його мідяні, він жер та торошив, а решту ногами своїми топтав,**
Then it was my desire to have certain knowledge about the fourth beast, which was different from all the others, a cause of great fear, whose teeth were of iron and his nails of brass; who took his food, crushing some of it to bits and stamping on the rest with his feet;
τότε ἤθελον ἐξακριβάσασθαι περὶ τοῦ θηρίου τοῦ τετάρτου τοῦ διαφθείροντος πάντα καὶ ὑπερφόβου καὶ ἰδοῦ οἱ ὀδόντες αὐτοῦ σιδηροὶ καὶ οἱ ὄνυχες αὐτοῦ χαλκοὶ κατεσθίοντες πάντας κυκλόθεν καὶ καταπατοῦντες τοῖς ποσὶ
- 20 **і про десять рогів, що на його голові, і про іншого, що піднісся, а три через нього випали, і про цього рога, що мав очі, а уста говорили про великі речі, а вид його більший від його др узів.**
And about the ten horns on his head and the other which came up, causing the fall of three; that horn which had eyes, and a mouth saying great things, which seemed to be greater than the other horns.
καὶ περὶ τῶν δέκα κεράτων αὐτοῦ τῶν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς καὶ τοῦ ἑνὸς τοῦ ἄλλου τοῦ προσφυσμένου καὶ ἐξέπεσαν δι' αὐτοῦ τρία καὶ τὸ κέραс ἐκεῖνο εἶχεν ὀφθαλμοὺς καὶ στόμα λαλοῦν μεγάλα καὶ ἡ πύσσοψις αὐτοῦ ὑπερέφερε τὰ ἄλλα
- 21 **Я бачив, що цей ріг учинив бій з святыми, і переміг їх.**
And I saw how that horn made war on the saints and overcame them,
καὶ κατενόουν τὸ κέραс ἐκεῖνο πόλεμον συνιστάμενον πρὸς τοὺς ἁγίους καὶ τροπούμενον αὐτοὺς
- 22 **Аж ось прийшов Старий днями, і даний був суд святим Всевишнього, і надійшов умовлений час, і царство взяли святі.**
Till he came, who was very old, and the decision was made and the authority was given to the saints of the Most High; and the time came when the saints took the kingdom.
ἕως τοῦ ἐλθεῖν τὸν παλαιὸν ἡμερῶν καὶ τὴν κρίσιν ἔδωκε τοῖς ἁγίοις τοῦ ὑψίστου καὶ ὁ καιρὸς ἐδόθη καὶ τὸ βασιλεῖον κατέσχον οἱ ἅγιοι
- 23 **Він так сказав: Четвертий звір четверте царство буде на землі, яке буде різнитися від усіх царств, і пожере всю землю, і вимолотить її та розторочить її.**
This is what he said: The fourth beast is a fourth kingdom which will come on earth, different from all the kingdoms, and it will overcome all the earth, crushing it down and smashing it.
καὶ ἐρρέθη μοι περὶ τοῦ θηρίου τοῦ τετάρτου ὅτι βασιλεία τετάρτη ἔσται ἐπὶ τῆς γῆς ἣτις διοίσει παρὰ πᾶσαν τὴν γῆν καὶ ἀναστατώσει αὐτὴν καὶ καταλειανεῖ αὐτὴν
- 24 **А десять рогів визначають, що з того царства встане десять царів, а по них встане інший, що буде різнитися від попередніх, і скине трьох царів.**
And as for the ten horns, out of this kingdom ten kings will come to power; and after them another will come up: he will be different from the first ones and will put down three kings.
καὶ τὰ δέκα κέρατα τῆς βασιλείας δέκα βασιλεῖς στήσονται καὶ ὁ ἄλλος βασιλεὺς μετὰ τούτους στήσεται καὶ αὐτὸς διοίσει κακοῖς ὑπὲρ τοὺς πρώτους καὶ τρεῖς βασιλεῖς ταπεινώσει
- 25 **І він буде говорити слова проти Всевишнього, і пригнобить святих Всевишнього, і буде думати позмінювати свята та права, і вони віддані будуть у його руку аж до одного часу, і часи в і половини часу.**
And he will say words against the Most High, attempting to put an end to the saints of the Most High; and he will have the idea of changing times and law; and the saints will be given into his hands for a time and times and half a time.
καὶ ῥήματα εἰς τὸν ὑψίστον λαλήσει καὶ τοὺς ἁγίους τοῦ ὑψίστου κατατρίψει καὶ προσδέξεται ἀλλοιωῦσαι καιροὺς καὶ νόμον καὶ παραδοθήσεται πάντα εἰς τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἕως καιροῦ καὶ καιρῶν καὶ ἕως ἡμίσεως καιροῦ
- 26 **Та засяде суд, і скинуть його панування, щоб його знищити та вигубити аж до кінця.**
But the judge will be seated, and they will put an end to his authority, to overcome it and send complete destruction on it.
καὶ ἡ κρίσις καθίσεται καὶ τὴν ἐξουσίαν ἀπολοῦσι καὶ βουλεύσονται μῖαναι καὶ ἀπολέσαι ἕως τέλους
- 27 **А царство, і панування, і велич царств під усім небом буде дане народові святих Всевишнього. Його царство буде царство вічне, а всі панування Йому будуть служити й будуть слухняні.**
And the kingdom and the authority and the power of the kingdoms under all the heaven will be given to the people of the saints of the Most High: his kingdom is an eternal kingdom, and all powers will be his servants and do his pleasure.
καὶ τὴν βασιλείαν καὶ τὴν ἐξουσίαν καὶ τὴν μεγαλειότητα αὐτῶν καὶ τὴν ἀρχὴν πασῶν τῶν ὑπὸ τὸν οὐρανὸν βασιλειῶν ἔδωκε λαφῶ ἁγίῳ ὑψίστου βασιλεῦσαι βασιλείαν αἰώνιον καὶ πᾶσαι αἱ ἐξουσίαι αὐτῷ ὑποταγήσονται καὶ πειθαρχήσουσιν αὐτῷ
- 28 **Аж поти кінець цього слова. Мене, Даниїла, сильно лякали думки мої, і змінилася ясність моя, але це слово я заховав у своїм серці.**
Here is the end of the account. As for me, Daniel, I was greatly troubled by my thoughts, and the colour went from my face: but I kept the thing in my heart.
ἕως καταστροφῆς τοῦ λόγου ἐγὼ δανιηλ σφόδρα ἐκστάσει περιειχόμεν καὶ ἡ ἔξις μου διήνεγκεν ἐμοὶ καὶ τὸ ῥῆμα ἐν καρδίᾳ μου ἐστήριξα

- 1 ¶ За третього року царювання царя Валтасара з'явилося мені, Даниїлові, видіння по тому, що з'явилося мені перше.
In the third year of the rule of Belshazzar the king, a vision was seen by me, Daniel, after the one I saw at first.
 ἔτους τρίτου βασιλεύοντος βαλτασαρ ὄρασις ἦν εἶδον ἐγὼ δανιηλ μετὰ τὸ ἰδεῖν με τὴν πρώτην
- 2 I бачив я в видінні, і сталося в моєму видінні, а я був у твердині Шушані, що в окрузі Еламі, і бачив я в видінні, ніби я був над потоком Улай.
And I saw in the vision; and when I saw it, I was in the strong town Shushan, which is in the country of Elam; and in the vision I was by the water-door of the Ulai.
 καὶ εἶδον ἐν τῷ ὄραματι τοῦ ἐνυπνίου μου ἐμοῦ ὄντος ἐν σοῦσοις τῇ πόλει ἣτις ἐστὶν ἐν ἐλμαῖδι χώρα ἐτι ὄντος μου πρὸς τῇ πόλῃ αἰλαμ
- 3 I звів я очі свої та й побачив, аж ось один баран стоїть перед потоком, і в нього два роги. А обидва ці роги високі, і один вищий від другого, а той вищий виріс наостанку.
And lifting up my eyes, I saw, there before the stream, a male sheep with two horns: and the two horns were high, but one was higher than the other, the higher one coming up last.
 ἀναβλέψας εἶδον κριὸν ἕνα μέγαν ἐστῶτα ἀπέναντι τῆς πόλης καὶ εἶχε κέρατα καὶ τὸ ἐν ὑψηλότερον τοῦ ἐτέρου καὶ τὸ ὑψηλότερον ἀνέβαινε
- 4 Я бачив барана, що колов на захід, і на північ, і на південь, і жоден звір не міг стати проти нього, і не було нікого, хто б урятував від його руки. I він робив за своїм уподобанням, і ста в величній.
I saw the sheep pushing to the west and to the north and to the south; and no beasts were able to keep their place before him, and no one was able to get people out of his power; but he did whatever his pleasure was and made himself great.
 μετὰ δὲ ταῦτα εἶδον τὸν κριὸν κερατίζοντα πρὸς ἀνατολὰς καὶ πρὸς βορρᾶν καὶ πρὸς δυσμὰς καὶ μεσημβρίαν καὶ πάντα τὰ θηρία οὐκ ἔστησαν ἐνώπιον αὐτοῦ καὶ οὐκ ἦν ὁ ρύόμενος ἐκ τῶν χειρῶν αὐτοῦ καὶ ἐποίει ὡς ἠθέλεε καὶ ὑψώθη
- 5 I я придивлявся, аж ось козел з кіз приходить із заходу по поверхні всієї землі, і не дотикається до землі. А той козел мав подобу рога між своїми очима.
And while I was giving thought to this, I saw a he-goat coming from the west over the face of all the earth without touching the earth: and the he-goat had a great horn between his eyes.
 καὶ ἐγὼ διανοοῦμην καὶ ἰδοὺ τράγος αἰγῶν ἤρχετο ἀπὸ δυσμῶν ἐπὶ προσώπου τῆς γῆς καὶ οὐχ ἤπτετο τῆς γῆς καὶ ἦν τοῦ τράγου κέραс ἐν ἀνὰ μέσον τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ
- 6 I прийшов він до того барана, що мав ті два роги, якого я бачив, що стояв перед потоком, і помчав на нього в лютості своєї сили.
And he came to the two-horned sheep which I saw before the stream, rushing at him in the heat of his power.
 καὶ ἦλθεν ἐπὶ τὸν κριὸν τὸν τὰ κέρατα ἔχοντα ὃν εἶδον ἐστῶτα πρὸς τῇ πόλῃ καὶ ἔδραμε πρὸς αὐτὸν ἐν θυμῷ ὀργῆς
- 7 I я бачив його, що він добіг аж до барана, і роз'ярився на нього, та й ударив того барана, і зламав йому ті два роги, а в барана не було сили стати проти нього. I той кинув його на землю, і потоптав його, і не було нікого, хто б врятував барана від його руки.
And I saw him come right up to the sheep, and he was moved with wrath against him, attacking the sheep so that his two horns were broken; and the sheep had not strength to keep his place before him, but was pushed down on the earth and crushed under his feet: and there was no one to get the sheep out of his power.
 καὶ εἶδον αὐτὸν προσάγοντα πρὸς τὸν κριὸν καὶ ἐθυμώθη ἐπ' αὐτὸν καὶ ἐπάταξε καὶ συνέτριψε τὰ δύο κέρατα αὐτοῦ καὶ οὐκέτι ἦν ἰσχυρὸς ἐν τῷ κριῷ στήναι κατέναντι τοῦ τράγου καὶ ἐσπάραξεν αὐτὸν ἐπὶ τὴν γῆν καὶ συνέτριψεν αὐτὸν καὶ οὐκ ἦν ὁ ρύόμενος τὸν κριὸν ἀπὸ τοῦ τράγου
- 8 А козел з кіз став аж надто великий. А коли він зміцнився, то був зламаний той великий ріг, а замість нього виресли чотири подобі рога на чотири вітри неба.
And the he-goat became very great: and when he was strong, the great horn was broken, and in its place came up four other horns turned to the four winds of heaven.
 καὶ ὁ τράγος τῶν αἰγῶν κατίσχυσε σφόδρα καὶ ὅτε κατίσχυσε συνέτριβη αὐτοῦ τὸ κέραс τὸ μέγα καὶ ἀνέβη ἕτερα τέσσαρα κέρατα κατόπισθεν αὐτοῦ εἰς τοὺς τέσσαρας ἀνέμους τοῦ οὐρανοῦ
- 9 А з одного з них вийшов один малий ріг, і з малого став дуже великий до півдня, і до сходу, і до Пишноти.
And out of one of them came another horn, a little one, which became very great, stretching to the south and to the east and to the beautiful land.
 καὶ ἐξ ἑνὸς αὐτῶν ἀνεφύη κέραс ἰσχυρὸν ἐν καὶ κατίσχυσε καὶ ἐπάταξεν ἐπὶ μεσημβρίαν καὶ ἐπ' ἀνατολὰς καὶ ἐπὶ βορρᾶν
- 10 I він побільшився аж до війська небесного, і скинув на землю декого з війська, із зір, і потоптав їх.
And it became great, even as high as the army of heaven, pulling down some of the army, even of the stars, to the earth and crushing them under its feet.
 καὶ ὑψώθη ἕως τῶν ἀστέρων τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἐρράχθη ἐπὶ τὴν γῆν ἀπὸ τῶν ἀστέρων καὶ ἀπὸ αὐτῶν κατεπατήθη
- 11 I він побільшився аж до Вождя того війська, і від Нього була віднята стала жертва, і покинене місце святині Його.
It made itself great, even as great as the lord of the army; and by it the regular burned offering was taken away, and the place overturned and the holy place made waste.
 ἕως ὁ ἀρχιστράτηγος ρύσεται τὴν αἰχμαλωσίαν καὶ δι' αὐτὸν τὰ ὄρη τὰ ἀπ' αἰῶνος ἐρράχθη καὶ ἐξήρθη ὁ τόπος αὐτῶν καὶ θυσία καὶ ἔθηκεν αὐτὴν ἕως χαμαὶ ἐπὶ τὴν γῆν καὶ εὐωδῶθη καὶ ἐγενήθη καὶ τὸ ἅγιον ἐρημωθήσεται
- 12 I буде віддане йому військо враз із щоденною службою через гріхи, і він кине правду на землю, і зробить, і матиме успіх.
... against the regular burned offering; and ... crushed down to the earth, and it did its pleasure and things went well for it.
 καὶ ἐγενήθησαν ἐπὶ τῇ θυσίᾳ αἱ ἁμαρτία καὶ ἐρρίφη χαμαὶ ἡ δικαιοσύνη καὶ ἐποίησε καὶ εὐωδῶθη

- 13 I почув я одного святого, що говорив. А інший святий сказав до того, що говорив: Аж доки це видіння про сталу жертву та про нищівний гріх, доки святиня й військо віддані на топтання?
Then there came to my ears the voice of a holy one talking; and another holy one said to that certain one who was talking, How long will the vision be while the regular burned offering is taken away, and the unclean thing causing fear is put up, and the holy place crushed under foot?
καὶ ἤκουον ἑτέρου ἀγίου λαλοῦντος καὶ εἶπεν ὁ ἕτερος τῷ φελοῦντι τῷ λαλοῦντι ἕως τίνος τὸ ὄραμα στήσεται καὶ ἡ θυσία ἢ ἀρθεῖσα καὶ ἡ ἁμαρτία ἐρημώσεως ἢ δοθεῖσα καὶ τὰ ἅγια ἐρημωθήσεται εἰς καταπάτημα
- 14 I відказав він мені: Аж до двох тисяч і трьох сотень вечорів-ранків, тоді буде визнана очищеною святиня.
And he said to him, For two thousand, three hundred evenings and mornings; then the holy place will be made clean.
καὶ εἶπεν αὐτῷ ἕως ἑσπέρας καὶ πρὸς ἡμέραις τριακόσια καὶ καθαρισθήσεται τὸ ἅγιον
- 15 ¶ I сталося, коли я, Даниїл, бачив те видіння, і шукав значення його, ось став передо мною піби муж.
And it came about that when I, Daniel, had seen this vision, I had a desire for the sense of it to be unfolded; and I saw one before me in the form of a man.
καὶ ἐγένετο ἐν τῷ θεωρεῖν με ἐγὼ δαυηλ τὸ ὄραμα ἐζητοῦν διανοηθῆναι καὶ ἰδοῦ ἕστη κατεναντίον μου ὡς ὄρασις ἀνθρώπου
- 16 I почув я поміж берегами Улаю людський голос, що кликнув і сказав: Гавриїле, виясни йому це видіння!
And the voice of a man came to my ears between the sides of the Ulai, crying out and saying, Gabriel, make the vision clear to this man.
καὶ ἤκουσα φωνὴν ἀνθρώπου ἀνὰ μέσον τοῦ οὐλαὶ καὶ ἐκάλεσε καὶ εἶπεν γαβριηλ συνέτισον ἐκεῖνον τὴν ὄρασιν καὶ ἀναβοήσας εἶπεν ὁ ἀνθρώπος ἐπὶ τὸ πρόσταγμα ἐκεῖνο ἡ ὄρασις
- 17 I він прийшов туди, де я стояв, а коли він прийшов, я настрашився й упав на обличчя свос. I сказав він мені: Зрозумій, сину людський, бо на час кінця це видіння!
So he came and took his place near where I was; and when he came, I was full of fear and went down on my face: but he said to me, Let it be clear to you, O son of man; for the vision has to do with the time of the end.
καὶ ἦλθε καὶ ἕστη ἐχόμενός μου τῆς στάσεως καὶ ἐν τῷ ἔρχεσθαι αὐτὸν ἐθορυβήθη καὶ ἔπεσα ἐπὶ πρόσωπόν μου καὶ εἶπεν μοι διανοηθῆτι υἱὲ ἀνθρώπου ἔτι γὰρ εἰς ὄραν καιροῦ τοῦτο τὸ ὄραμα
- 18 А коли він говорив зо мною, я зомлів, і припав своїм обличчям до землі, але він діткнувся до мене, і поставив мене на моску місці,
Now while he was talking to me, I went into a deep sleep with my face to the earth: but touching me, he put me on my feet where I had been.
καὶ λαλοῦντος αὐτοῦ μετ' ἐμοῦ ἐκοιμήθην ἐπὶ πρόσωπον χαμαὶ καὶ ἀψάμενός μου ἤγειρέ με ἐπὶ τοῦ τόπου
- 19 та й сказав: Ось я об'являю тобі, що буде в кінці гніву, бо на кінець призначеного часу це видіння.
And he said, See, I will make clear to you what is to come in the later time of the wrath: for it has to do with the fixed time of the end.
καὶ εἶπέ μοι ἰδοῦ ἐγὼ ἀπαγγέλλω σοὶ ἃ ἔσται ἐπ' ἐσχάτου τῆς ὀργῆς τοῖς υἱοῖς τοῦ λαοῦ σου ἔτι γὰρ εἰς ὄρας καιροῦ συντελείας μενεῖ
- 20 Той козел, якого ти бачив, що мав ті два роги, це царі мідян та персів.
The sheep which you saw with two horns, they are the kings of Media and Persia.
τὸν κριὸν ὃν εἶδες τὸν ἔχοντα τὰ κέρατα βασιλεὺς μῆδων καὶ περσῶν ἐστί
- 21 А козел, той волохатий, це цар Греції, а той великий ріг, що між очима його, це перший цар.
And the he-goat is the king of Greece: and the great horn between his eyes is the first king.
καὶ ὁ τράγος τῶν αἰγῶν βασιλεὺς τῶν ἐλλήνων ἐστί καὶ τὸ κέρας τὸ μέγα τὸ ἀνὰ μέσον τῶν ὀφθαλμῶν αὐτοῦ αὐτὸς ὁ βασιλεὺς ὁ πρῶτος
- 22 А той зламаний ріг, і що стали на його місці чотири, це чотири царства постануть із цього народу, але вже не в його силі.
And as for that which was broken, in place of which four came up, four kingdoms will come up from his nation, but not with his power.
καὶ τὰ συντριβέντα καὶ ἀναβάντα ὀπίσω αὐτοῦ τέσσαρα κέρατα τέσσαρες βασιλεῖς τοῦ ἔθνους αὐτοῦ ἀναστήσονται οὐ κατὰ τὴν ἰσχὺν αὐτοῦ
- 23 А в кінці їхнього царства, коли покінчать свос ті грішники, постане цар нахабний та вправний у підступах.
And in the later years of their kingdom, when their evil doings have become complete, there will come up a king full of pride and expert in dark sayings.
καὶ ἐπ' ἐσχάτου τῆς βασιλείας αὐτῶν πληρουμένων τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν ἀναστήσεται βασιλεὺς ἀναιδῆς προσώπῳ διανοοῦμενος αἰνίγματα
- 24 I зміцніє його сила, але не його власною силою, і дивно винищить він, і буде мати успіх, і діятиме. I винищить він сильних і народ святих.
And his power will be great, and he will be purposing strange things. And all will go well for him and he will do his pleasure; and he will send destruction on the strong ones.
καὶ στερεωθήσεται ἡ ἰσχὺς αὐτοῦ καὶ οὐκ ἐν τῇ ἰσχύϊ αὐτοῦ καὶ θαυμαστῶς φθερεῖ καὶ εὐδοθήσεται καὶ ποιήσει καὶ φθερεῖ δυνάστας καὶ δῆμον ἁγίων

- 25 А через свою мудрість буде мати успіх, омана буде в його руці, і він звеличиться в своєму серці. І в часі миру він понищить багатьох, і повстане на Владику над владиками, але без руки буде зламаний.
 And his designs will be turned against the holy people, causing deceit to do well in his hand; in his heart he will make himself great, and send destruction on numbers who are living unconscious of their danger; and he will put himself up against the prince of princes; but he will be broken, though not by men's hands.
 και ἐπὶ τοὺς ἁγίους τὸ διανόημα αὐτοῦ καὶ εὐδοθήσεται τὸ ψεῦδος ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ καὶ ἡ καρδία αὐτοῦ ὑψωθήσεται καὶ δόλῳ ἀφανιεῖ πολλοὺς καὶ ἐπὶ ἀπωλείας ἀνδρῶν στήσεται καὶ ποιήσει συναγωγὴν χειρὸς καὶ ἀποδώσεται
- 26 А видіння вчора та ранку, про яке було сказано, це правда, та ти сховай це видіння, бо воно відноситься на далекі часи.
 And the vision of evenings and mornings which has been talked of is true: and keep the vision secret; for it has to do with the far-off future.
 τὸ ὄραμα τὸ ἐσπέρας καὶ πρωῒ ἠύρεθῃ ἐπ' ἀληθείας καὶ νῦν πεφραγμένον τὸ ὄραμα ἔτι γὰρ εἰς ἡμέρας πολλὰς
- 27 А я, Даниїл, знемігся й ослаб на кілька днів. І встав я, і робив цареву працю, і остовпів з того видіння, але ніхто того не завважив.
 And I, Daniel, was ill for some days; then I got up and did the king's business: and I was full of wonder at the vision, but no one was able to give the sense of it.
 ἐγὼ δανιηλ ἄσθενήσας ἡμέρας πολλὰς καὶ ἀναστὰς ἐπραγματεύομην πάλιν βασιλικά καὶ ἐξελόμεν ἐπὶ τῷ ὀράματι καὶ οὐδεὶς ἦν ὁ διανοούμενος
- 1 ¶ За першого року Дарія, Ахашвершового сина, з насіння мідян, що зацарював над халдейським царством,
 In the first year of Darius, the son of Ahasuerus, of the seed of the Medes, who was made king over the kingdom of the Chaldaeans;
 ἔτους πρώτου ἐπὶ δαρείου τοῦ ξέρξου ἀπὸ τῆς γενεᾶς τῆς μηδικῆς οἱ ἐβασίλευσαν ἐπὶ τὴν βασιλείαν τῶν χαλδαίων
- 2 за першого року його царювання я, Даниїл, бачив у книгах число тих років, про які було Господнє слово до пророка Єремїї, що сповниться для руїн Єрусалиму сімдесят років.
 In the first year of his rule, I, Daniel, saw clearly from the books the number of years given by the word of the Lord to the prophet Jeremiah, in which the making waste of Jerusalem was to be complete, that is, seventy years.
 τῷ πρώτῳ ἔτει τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἐγὼ δανιηλ διενόηθην ἐν ταῖς βίβλοις τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐτῶν ὅτε ἐγένετο πρόσταγμα τῇ γῆ ἐπὶ ἱερεμιαν τὸν προφήτην ἐγεῖραι εἰς ἀναπήρωσιν ὀνειδισμού ἱερουσαλημ ἑβδομήκοντα ἔτη
- 3 І звернув я своє обличчя до Господа Бога, прохати з молитвою та з благаннями, у пості, у веретищі та в попелі.
 And turning my face to the Lord God, I gave myself up to prayer, requesting his grace, going without food, in haircloth and dust.
 και ἔδωκα τὸ πρόσωπόν μου ἐπὶ κύριον τὸν θεὸν εὐρεῖν προσευχὴν καὶ ἔλεος ἐν νηστείας καὶ σάκκῳ καὶ σποδῷ
- 4 ¶ І молився я Господеві, Богові своєму, і сповідався й казав: О мій Господи, Боже великий і грізний, що стережеш заповіта та милість для тих, хто кохає Тебе, та для тих, хто виконує Твої заповіді!
 And I made prayer to the Lord my God, putting our sins before him, and said, O Lord, the great God, greatly to be feared. keeping your agreement and mercy with those who have love for you and do your orders;
 και προσηυξάμην πρὸς κύριον τὸν θεὸν καὶ ἐξωμολογησάμην καὶ εἶπα ἰδοὺ κύριε σὺ εἶ ὁ θεὸς ὁ μέγας καὶ ὁ ἰσχυρὸς καὶ ὁ φοβερὸς τῶν τῶν διαθήκην καὶ τὸ ἔλεος τοῖς ἀγαπῶσι σε καὶ τοῖς φυλάσσουσι τὰ προστάγματά σου
- 5 Ми прогрішилися та чинили беззаконня, і були несправедливі, і бунтувалися, і відверталися від Твоїх заповідей та від постанов Твоїх.
 We are sinners, acting wrongly and doing evil; we have gone against you, turning away from your orders and from your laws:
 ἡμάρτομεν ἠδικήσαμεν ἠσεβήσαμεν καὶ ἀπέστημεν καὶ παρέβημεν τὰς ἐντολάς σου καὶ τὰ κρίματά σου
- 6 І не прислухалися ми до Твоїх рабів пророків, що говорили в Твоїм Імені до наших царів, наших начальників та наших батьків, і до всього народу землі.
 We have not given ear to your servants the prophets, who said words in your name to our kings and our rulers and our fathers and all the people of the land.
 και οὐκ ἠκούσαμεν τῶν παιδῶν σου τῶν προφητῶν ἃ ἐλάλησαν ἐπὶ τῷ ὀνόματί σου ἐπὶ τοὺς βασιλεῖς ἡμῶν καὶ δυνάστας ἡμῶν καὶ πατέρας ἡμῶν καὶ παντὶ ἔθνει ἐπὶ τῆς γῆς
- 7 Тобі, Господи, справедливість, а нам сором на обличчя, як цього дня для юдея, і для мешканців Єрусалиму, і для всього Ізраїля, близьких та далеких, по всіх тих краях, куди Ти їх вигнав за їхнє спроневірення, що допустилися його перед Тобою.
 O Lord, righteousness is yours, but shame is on us, even to this day; and on the men of Judah and the people of Jerusalem, and on all Israel, those who are near and those who are far off, in all the countries where you have sent them because of the sin which they have done against you.
 σοὶ κύριε ἡ δικαιοσύνη καὶ ἡμῖν ἡ αἰσχὺν τοῦ προσώπου κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην ἀνθρώποις ἰουδα καὶ καθημένοις ἐν ἱερουσαλημ καὶ παντὶ τῷ λαῷ ἰσραηλ τῷ ἐγγίστα καὶ τῷ ἀπωτέρω ἐν πάσαις ταῖς χώραις εἰς ἃς διεσκόρπισας αὐτοὺς ἐκεῖ ἐν τῇ πλημμελείᾳ ἣ ἐπλημμέλησαν ἐναντίον σου
- 8 Господи, сором на обличчя нам, нашим царям, князям нашим та нашим батькам, що згрішили перед Тобою!
 O Lord, shame is on us, on our kings and our rulers and our fathers, because of our sin against you.
 δέσποτα ἡμῖν ἡ αἰσχὺν τοῦ προσώπου καὶ τοῖς βασιλεῦσιν ἡμῶν καὶ δυνάσταις καὶ τοῖς πατέρασιν ἡμῶν ὅτι ἡμάρτομεν σοι

- 9 А Господеві, нашому Богові, милість та прощення, бо ми бунтувалися проти Нього,
 With the Lord our God are mercies and forgiveness, for we have gone against him;
 τῷ κυρίῳ ἡ δικαιοσύνη καὶ τὸ ἔλεος ὅτι ἀπέστημεν ἀπὸ σοῦ
- 10 і не слухалися голосу Господа, нашого Бога, щоб ходити законами Його, які Він дав нам через Своїх рабів пророків.
 And have not given ear to the voice of the Lord our God to go in the way of his laws which he put before us by the mouth of his servants the prophets.
 καὶ οὐκ ἠκούσαμεν τῆς φωνῆς κυρίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν κατακολουθήσαι τῷ νόμῳ σου ᾧ ἔδωκας ἐνώπιον μοσῆ καὶ ἡμῶν διὰ τῶν παίδων σου τῶν προφητῶν
- 11 І ввесь Ізраїль переступив Закона Твого, і відвернулися, щоб не слухатися Твого голосу, і було вилите на нас те прокляття й та присяга, що написана в Законі Мойсея, Божого раба, бо ми прогрішилися Йому.
 And all Israel have been sinners against your law, turning away so as not to give ear to your voice: and the curse has been let loose on us, and the oath recorded in the law of Moses, the servant of God, for we have done evil against him.
 καὶ πᾶς ἰσραὴλ ἐγκατέλιπε τὸν νόμον σου καὶ ἀπέστησαν τοῦ μὴ ἀκοῦσαι τῆς φωνῆς σου καὶ ἐπῆλθεν ἐφ' ἡμᾶς ἡ κατάρα καὶ ὁ ὄρκος ὁ γεγραμμένος ἐν τῷ νόμῳ μοσῆ παιδὸς τοῦ θεοῦ ὅτι ἡμάρτομεν αὐτῷ
- 12 І Він сповнив Своє слово, яке говорив на нас та на наших суддів, що судили нас, щоб спровадити на нас велике зло, такого не було вчинено під цілим небом, яке було вчинене в Єрусалимі!
 And he has given effect to his words which he said against us and against those who were our judges, by sending a great evil on us: for under all heaven there has not been done what has been done to Jerusalem.
 καὶ ἐστησεν ἡμῖν τὰ προστάγματα αὐτοῦ ὅσα ἐλάλησεν ἐφ' ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τοὺς κριτὰς ἡμῶν ὅσα ἔκρινας ἡμῖν ἐπαγαγεῖν ἐφ' ἡμᾶς κακὰ μέγала οἷα οὐκ ἐγενήθη ὑπὸ τὸν οὐρανὸν καθότι ἐγενήθη ἐν ἱερουσαλὴμ
- 13 Як написано в Мойсєєвому Законі, усе те лихо прийшло на нас, та ми не вблагали Господа, нашого Бога, щоб вернутися нам від свого гріха, і щоб порозумнішати в Твоїй правді.
 As it was recorded in the law of Moses, all this evil has come on us: but we have made no prayer for grace from the Lord our God that we might be turned from our evil doings and come to true wisdom.
 κατὰ τὰ γεγραμμένα ἐν διαθήκῃ μοσῆ πάντα τὰ κακὰ ἐπῆλθεν ἡμῖν καὶ οὐκ ἐξέζητήσαμεν τὸ πρόσωπον κυρίου θεοῦ ἡμῶν ἀποστῆναι ἀπὸ τῶν ἀμαρτιῶν ἡμῶν καὶ διανοηθῆναι τὴν δικαιοσύνην σου κύριε
- 14 І Господь пильнував того лиха, і спровадив його на нас, бо справедливий Господь, Бог наш, у всіх Своїх чинах, які Він зробив, та ми не слухали Його голосу.
 So the Lord has been watching over this evil and has made it come on us: for the Lord our God is upright in all his acts which he has done, and we have not given ear to his voice.
 καὶ ἠγρόπησε κύριος ὁ θεὸς ἐπὶ τὰ κακὰ καὶ ἐπήγαγεν ἐφ' ἡμᾶς ὅτι δίκαιος κύριος ὁ θεὸς ἡμῶν ἐπὶ πάντα ὅσα ἂν ποιῆσῃ καὶ οὐκ ἠκούσαμεν τῆς φωνῆς αὐτοῦ
- 15 А тепер, Господи, Боже наш, що вивів з єгипетського краю Свій народ потужною рукою, і зробив Собі славне Ім'я, як цього дня, згрішили ми, стали несправедливі!
 And now, O Lord our God, who took your people out of the land of Egypt with a strong hand and made a great name for yourself even to this day; we are sinners, we have done evil.
 καὶ νῦν δέσποτα κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν ὁ ἐξαγαγὼν τὸν λαόν σου ἐξ αἰγύπτου τῷ βραχίονί σου τῷ ὑψηλῷ καὶ ἐποίησας σεαυτῷ ὄνομα κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην ἡμάρτομεν ἠγνοήκαμεν
- 16 Господи, у міру всієї Твоїї справедливості нехай відвернеться гнів Твій та Твоя ревність від Твого міста Єрусалиму, Твоїєї святої гори, бо через наші гріхи та через провини наших батьків Єрусалим та народ Твій відданий на ганьбу для всіх наших околиць.
 O Lord, because of your righteousness, let your wrath and your passion be turned away from your town Jerusalem, your holy mountain: because, through our sins and the evil-doing of our fathers, Jerusalem and your people have become a cause of shame to all who are round about us.
 δέσποτα κατὰ τὴν δικαιοσύνην σου ἀποστραφήτω ὁ θυμὸς σου καὶ ἡ ὀργή σου ἀπὸ τῆς πόλεώς σου ἱερουσαλὴμ ὄρους τοῦ ἁγίου σου ὅτι ἐν ταῖς ἀμαρτίαις ἡμῶν καὶ ἐν ταῖς ἀγνοίαις τῶν πατέρων ἡμῶν ἱερουσαλὴμ καὶ ὁ δῆμός σου κύριε εἰς ὄνειδισμόν ἐν πάσι τοῖς περικύκλῳ ἡμῶν
- 17 І нині прислухайся, Боже наш, до молитви Твого раба та до його благань, і нехай засвітиться Твоє лице над Твоєю спустошеною святинею, ради Господа!
 And now, give ear, O our God, to the prayer of your servant and to his request for grace, and let your face be shining on your holy place which is made waste, because of your servants, O Lord.
 καὶ νῦν ἐλάκουσον δέσποτα τῆς προσευχῆς τοῦ παιδὸς σου καὶ ἐπὶ τὰς δεήσεις μου καὶ ἐπιβλεψάτω τὸ πρόσωπόν σου ἐπὶ τὸ ὄρος τὸ ἅγιόν σου τὸ ἔρημον ἕνεκεν τῶν δούλων σου δέσποτα
- 18 Нахили, Боже мій, вухо Своє та й послухай, відкрий Свої очі й побач наші спустошення та те місто, де кликалося Ім'я Твоє в ньому, бо ми кладемо свої благання перед Твоїм лицем не через свої справедливості, але через велику Твою милість.
 O my God, let your ear be turned and give hearing; let your eyes be open and see how we have been made waste and the town which is named by your name: for we are not offering our prayers before you because of our righteousness, but because of your great mercies.
 πρόσχε κύριε τὸ οὖς σου καὶ ἐλάκουσόν μου ἄνοιξον τοὺς ὀφθαλμούς σου καὶ ἴδε τὴν ἐρήμωσιν ἡμῶν καὶ τῆς πόλεώς σου ἐφ' ἧς ἐπεκλήθη τὸ ὄνομά σου ἐπ' αὐτῆς οὐ γὰρ ἐπὶ ταῖς δικαιοσύναις ἡμῶν ἡμεῖς δεόμεθα ἐν ταῖς προσευχαῖς ἡμῶν ἐνώπιόν σου ἀλλὰ διὰ τὸ σὸν ἔλεος

- 19 Господи, вислухай! Господи, прости! Господи, прислухайся й зроби! Не опізняйся ради Себе, мій Боже, бо Ім'я Твоє кличеться над Твоїм містом і над Твоїм народом!
 O Lord, give ear; O Lord, have forgiveness; O Lord, take note and do; let there be no more waiting; for the honour of your name, O my God, because your town and your people are named by your name.
 κύριε σὺ ἰάταυσον κύριε ἐπάκουσον καὶ ποιήσον καὶ μὴ χρονίσῃς ἕνεκα σεαυτοῦ δέσποτα ὅτι τὸ ὄνομά σου ἐπεκλήθη ἐπὶ τὴν πόλιν σου σιων καὶ ἐπὶ τὸν λαόν σου ἰσραηλ.
- 20 ¶ А ще я говорив і молився, та ісповідував гріх свій та народу мого Ізраїля, і клав свою молитву перед лице Господа, мого Бога, за святу гору мого Бога,
 And while I was still saying these words in prayer, and putting my sins and the sins of my people Israel before the Lord, and requesting grace from the Lord my God for the holy mountain of my God;
 καὶ ἔως ἐγὼ ἐλάλουν προσευχόμενος καὶ ἐξομολογούμενος τὰς ἀμαρτίας μου καὶ τὰς ἀμαρτίας τοῦ λαοῦ μου ἰσραηλ καὶ δεόμενος ἐν ταῖς προσευχαῖς ἐναντίον κυρίου θεοῦ μου καὶ ὑπὲρ τοῦ ὄρους τ οῦ ἁγίου τοῦ θεοῦ ἡμῶν
- 21 і ще я говорив на цій молитві, а той муж Гавриїл, якого я бачив у видінні напочатку, швидко прилетів, і доторкнувся до мене за часу вечірньої хлібної жертви.
 Even while I was still in prayer, the man Gabriel, whom I had seen in the vision at first when my weariness was great, put his hand on me about the time of the evening offering.
 καὶ ἔτι λαλοῦντός μου ἐν τῇ προσευχῇ μου καὶ ἰδοὺ ὁ ἀνὴρ ὃν εἶδον ἐν τῷ ὕπνῳ μου τὴν ἀρχὴν γαβριηλ τάχει φερόμενος προσήγγισέ μοι ἐν ὄρα θυσίας ἑσπερινῆς
- 22 І він напучував мене, і говорив зо мною та й сказав: Даниїле, я тепер вийшов, щоб умудрити тебе в розумінні.
 And teaching me and talking to me he said, O Daniel, I have come now to give you wisdom.
 καὶ προσήλθε καὶ ἐλάλησε μετ' ἐμοῦ καὶ εἶπεν δαυηλ ἄρτι ἐξῆλθον ὑποδείξαι σοι διάνοιαν
- 23 На початку молитов твоїх вийшло слово, і я прийшов об'явити його тобі, бо ти улюблений, і приглянься до цього слова, і придивися до видіння.
 At the first word of your prayer a word went out, and I have come to give you knowledge; for you are a man dearly loved: so give thought to the word and let the vision be clear to you.
 ἐν ἀρχῇ τῆς δεήσεώς σου ἐξῆλθε πρόσταγμα παρὰ κυρίου καὶ ἐγὼ ἤλθον ὑποδείξαι σοι ὅτι ἐλεεινὸς εἶ καὶ διανοήθητι τὸ πρόσταγμα
- 24 Сімдесят років-тижнів призначено для твого народу та для міста твоєї святині, аж поки переступ буде докінчений, і міра гріха буде повна, аж поки вина буде спокутувана, і вічна пра вда приведена, аж поки будуть потвержені видіння й пророк, і щоб помазати Святеє Святих.
 Seventy weeks have been fixed for your people and your holy town, to let wrongdoing be complete and sin come to its full limit, and for the clearing away of evil-doing and the coming in of eternal righteousness: so that the vision and the word of the prophet may be stamped as true, and to put the holy oil on a most holy place.
 ἑβδομήκοντα ἑβδομάδες ἐκρίθησαν ἐπὶ τὸν λαόν σου καὶ ἐπὶ τὴν πόλιν σιων συντελεσθῆναι τὴν ἀμαρτίαν καὶ τὰς ἀδικίας σπανίσαι καὶ ἀπαλεῖψαι τὰς ἀδικίας καὶ διανοηθῆναι τὸ ὄραμα καὶ δοθῆναι δικαιοσύνην αἰώνιον καὶ συντελεσθῆναι τὸ ὄραμα καὶ εὐφρᾶναι ἅγιον ἁγίων
- 25 Та знай і розумій: від виходу наказу, щоб вернути Ізраїля й збудувати Єрусалим, аж до Владики Месії сім тижнів та шістдесят і два тижні. І вернеться народ, і відбудований буде майд ан і вулиця, і то буде за тяжкого часу.
 Have then the certain knowledge that from the going out of the word for the building again of Jerusalem till the coming of a prince, on whom the holy oil has been put, will be seven weeks: in sixty-two weeks its building will be complete, with square and earthwork.
 καὶ γνώση καὶ διανοηθῆση καὶ εὐφρανθῆση καὶ εὐρήσεις προτάγματα ἀποκριθῆναι καὶ οἰκοδομήσεις ἱερουσαλημ πόλιν κυρίῳ
- 26 І по тих шостидесятох і двох тижнях буде погублений Месія, хоч не буде на Ньому вини. А це місто й святиню знищить народ володаря, що прийде, а кінець його у повідді. І аж до кі нця буде війна, гострі спустошення.
 And at the end of the times, even after the sixty-two weeks, one on whom the holy oil has been put will be cut off and have no ...; and the town and the holy place will be made waste together with a prince; and the end will come with an overflowing of waters, and even to the end there will be war; the making waste which has been fixed.
 καὶ μετὰ ἑπτὰ καὶ ἑβδομήκοντα καὶ ἐξήκοντα δύο ἀποσταθήσεται χρίσμα καὶ οὐκ ἔσται καὶ βασιλεία ἐθνῶν φθερεῖ τὴν πόλιν καὶ τὸ ἅγιον μετὰ τοῦ χριστοῦ καὶ ἕξει ἡ συντέλεια αὐτοῦ μετ' ὀργῆς κ αὶ ἔως καιροῦ συντελείας ἀπὸ πολέμου πολεμηθήσεται
- 27 І Він зміцнить заповідя для багатьох за один тиждень, а за півтижня припинить жертву та жертву хлібну. І на святиню прийде гидота спустошення, поки знищення й рішучий суд кар и не вилетяться на спустошителя.
 And a strong order will be sent out against the great number for one week; and so for half of the week the offering and the meal offering will come to an end; and in its place will be an unclean thing causing fear; till the destruction which has been fixed is let loose on him who has made waste.
 καὶ δυναστεύσει ἡ διαθήκη εἰς πολλούς καὶ πάλιν ἐπιστρέψει καὶ ἀνοικοδομηθήσεται εἰς πλάτος καὶ μήκος καὶ κατὰ συντέλειαν καιρῶν καὶ μετὰ ἑπτὰ καὶ ἑβδομήκοντα καιροῦ καὶ ἐξήκοντα δύο ἔ τη ἔως καιροῦ συντελείας πολέμου καὶ ἀφαιρεθήσεται ἡ ἐρήμωσις ἐν τῷ κατισχύσει τὴν διαθήκην ἐπὶ πολλὰς ἑβδομάδας καὶ ἐν τῷ τέλει τῆς ἑβδομάδος ἀρθήσεται ἡ θυσία καὶ ἡ σπονδή καὶ ἐπὶ τὸ ἰ ερὸν βδέλυγμα τῶν ἐρημώσεων ἔσται ἔως συντελείας καὶ συντέλεια δοθήσεται ἐπὶ τὴν ἐρήμωσιν

- 1 ¶ За третього року Кіра, перського царя, було відкрите слово Даниїлові, що звався ім'ям Валтасар, а слово це правда та великий труд; і він зрозумів те слово, і мав зрозуміння того видіння.
In the third year of Cyrus, king of Persia, a secret was unfolded to Daniel, whose name was Belteshazzar; and the thing was true, even a hard work: and he had knowledge of it, and the vision was clear to him.
ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῷ πρώτῳ κύρου τοῦ βασιλέως περσῶν πρόσταγμα ἐδείχθη τῷ δαυηλ ὃς ἐπεκλήθη τὸ ὄνομα βαλτασαρ καὶ ἀληθὲς τὸ ὄραμα καὶ τὸ πρόσταγμα καὶ τὸ πλῆθος τὸ ἰσχυρὸν διανοηθήσεται τὸ πρόσταγμα καὶ διενοήθη αὐτὸ ἐν ὁράματι
- 2 Тими днями я, Даниїл, був у жалобі три тижні часу.
In those days I, Daniel, gave myself up to grief for three full weeks.
ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐγὼ δαυηλ ἤμην πενθὼν τρεῖς ἐβδομάδας
- 3 Любої страви я не їв, а м'ясо й вино не входило до моїх уст, і намащуватися не намащувався я аж до виповнення цих трьох тижнів часу.
I had no pleasing food, no meat or wine came into my mouth, and I put no oil on my body till three full weeks were ended.
ἄρτον ἐπιθυμῶν οὐκ ἔφαγον καὶ κρέας καὶ οἶνος οὐκ εἰσήλθεν εἰς τὸ στόμα μου ἔλαιον οὐκ ἠλειψάμην ἕως τοῦ συντελέσαι με τὰς τρεῖς ἐβδομάδας τῶν ἡμερῶν
- 4 А двадцятого й четвертого дня першого місяця та був я при великій річці, це Хіддекел.
And on the twenty-fourth day of the first month I was by the side of the great river;
καὶ ἐγένετο τῇ ἡμέρᾳ τῇ τετάρτῃ καὶ εἰκάδι τοῦ μηνὸς τοῦ πρώτου καὶ ἐγὼ ἤμην ἐπὶ τοῦ χειλὸς τοῦ ποταμοῦ τοῦ μεγάλου ὃς ἐστὶ τίγρης
- 5 І звів я свої очі та й побачив, аж ось один чоловік, одягнений у льяну одіж, а стегна його оперезані золотом з Уфазу.
And lifting up my eyes I saw the form of a man clothed in a linen robe, and round him there was a band of gold, of the best gold:
καὶ ἤρα τοὺς ὀφθαλμούς μου καὶ εἶδον καὶ ἰδοὺ ἄνθρωπος εἰς ἐνδεδυμένος βύσσινα καὶ τὴν ὀσφὸν περιεζωσμένος βυσσίνῳ καὶ ἐκ μέσου αὐτοῦ φῶς
- 6 А тіло його як топаз, а обличчя його як вид блискавки, а очі його як огняне полум'я, а рамена його та ноги його ніби блискуча мідь, а звук слів його як гук натовпу.
And his body was like the beryl, and his face had the look of a thunder-flame, and his eyes were like burning lights, and his arms and feet like the colour of polished brass, and the sound of his voice was like the sound of an army.
καὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ ὡσεὶ θαρσις καὶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ὡσεὶ ὄρασις ἀστραπῆς καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτοῦ ὡσεὶ λαμπάδες πυρός καὶ οἱ βραχίονες αὐτοῦ καὶ οἱ πόδες ὡσεὶ χαλκὸς ἐξαστράπτων καὶ φωνὴ λαλιᾶς αὐτοῦ ὡσεὶ φωνὴ θορύβου
- 7 А я, Даниїл, сам бачив це видіння, а люди, що були разом зо мною, не бачили цього видіння, але велике тремтіння спало на них, і вони повтікали в укриття.
And I, Daniel, was the only one who saw the vision, for the men who were with me did not see it; but a great shaking came on them and they went in flight to take cover.
καὶ εἶδον ἐγὼ δαυηλ τὴν ὄρασιν τὴν μεγάλην ταύτην καὶ οἱ ἄνθρωποι οἱ ὄντες μετ' ἐμοῦ οὐκ εἶδσαν τὴν ὄρασιν ταύτην καὶ φόβος ἰσχυρὸς ἐπέπεσεν ἐπ' αὐτούς καὶ ἀπέδρασαν ἐν σπουδῇ
- 8 А я зостався сам, і бачив це велике видіння, і не зосталося в мені сили, а краса обличчя мого змінилася й знищилася, і я не задержав у собі сили...
So I was by myself, and I saw this great vision, and all my strength went from me; and the colour went from my face.
καὶ ἐγὼ κατελείφθην μόνος καὶ εἶδον τὴν ὄρασιν τὴν μεγάλην ταύτην καὶ οὐκ ἐγκατελείφθη ἐν ἐμοὶ ἰσχύς καὶ ἰδοὺ πνεῦμα ἐπεστράφη ἐπ' ἐμὲ εἰς φθοράν καὶ οὐ κατήχουσα
- 9 І почув я голос його слів. А як почув я голос його слів, то я зомлів, і припав своїм обличчям до землі.
But the sound of his words came to my ears, and on hearing his voice I went into a deep sleep with my face to the earth.
καὶ οὐκ ἤκουσα τὴν φωνὴν λαλιᾶς αὐτοῦ ἐγὼ ἤμην πεπτωκὼς ἐπὶ πρόσωπόν μου ἐπὶ τὴν γῆν
- 10 ¶ І ось рука доторкнулася до мене, і звела мене на коліна мої та на долоні моїх рук.
Then a hand gave me a touch, awaking me, and putting me on my knees and my hands.
καὶ ἰδοὺ χεῖρα προσήγαγέ μοι καὶ ἤγειρέ με ἐπὶ τῶν γονάτων ἐπὶ τὰ ἴχνη τῶν ποδῶν μου
- 11 І сказав він до мене: Даниїле, мужу любий, зрозумій ті слова, що я скажу тобі, і стань на своєму місці, бо тепер я посланий до тебе! А коли він говорив зо мною це слово, устав я й тремтів.
And he said to me, O Daniel, you man dearly loved, take in the sense of the words I say to you and get up on to your feet: for to you I am now sent; and when he had said this to me I got on to my feet, shaking with fear.
καὶ εἶπέν μοι δαυηλ ἄνθρωπος ἐλεεινὸς εἶ διανοήθητι τοῖς προστάγμασιν οἷς ἐγὼ λαλῶ ἐπὶ σέ καὶ στήθι ἐπὶ τοῦ τόπου σου ἄρτι γὰρ ἀπεστάλην ἐπὶ σέ καὶ ἐν τῷ λαλῆσαι αὐτὸν μετ' ἐμοῦ τὸ πρόσταγμα τοῦτο ἔστην τρέμων

- 12 А він промовив до мене: Не бійся, Даниїле, бо від першого дня, коли ти дав своє серце, щоб зрозуміти видіння, і щоб упокоритися перед лицем твого Бога, були почуті слова твої, і я прийшов ради твоїх слів.
Then he said to me, Have no fear, Daniel; for from the first day when you gave your heart to getting wisdom and making yourself poor in spirit before your God, your words have come to his ears: and I have come because of your words.
καὶ εἶπεν πρὸς με μὴ φοβοῦ δαυηλ ὅτι ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς πρώτης ἧς ἔδωκας τὸ πρόσωπόν σου διανοηθῆναι καὶ ταπεινωθῆναι ἐναντίον κυρίου τοῦ θεοῦ σου εἰσηκούσθη τὸ ῥῆμά σου καὶ ἐγὼ εἰσήλθον ἐν τῷ ῥήματί σου
- 13 Але князь перського царства стояв проти мене двадцять і один день, і ось Михаїл, один із перших начальників, прийшов допомогти мені, а я позоставив його там при начальниках перських царів.
But the angel of the kingdom of Persia put himself against me for twenty-one days; but Michael, one of the chief angels, came to my help; and when I came he was still there with the angel of the kings of Persia.
καὶ ὁ στρατηγὸς βασιλέως περσῶν ἀνθειστήκει ἐναντίον μου εἴκοσι καὶ μίαν ἡμέραν καὶ ἰδοὺ μιχαηλ εἷς τῶν ἀρχόντων τῶν πρώτων ἐπήλθε βοηθῆσαι μοι καὶ αὐτὸν ἐκεῖ κατέλιπον μετὰ τοῦ στρατηγοῦ τοῦ βασιλέως περσῶν
- 14 І прийшов я, щоб ти зрозумів, що станеться твоєму народові в кінці днів, бо це видіння ще на наступні дні.
Now I have come to give you knowledge of the fate of your people in the later days; for there is still a vision for the days.
καὶ εἶπέν μοι ἦλθον ὑποδειξαί σοι τί ὑπαντήσεται τῷ λαῷ σου ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν ἔτι γὰρ ὄρασις εἰς ἡμέρας
- 15 А коли він говорив зо мною оці слова, я схилив своє обличчя до землі, і замінив.
And after he had said these words to me, I kept my face turned to the earth and was unable to say anything.
καὶ ἐν τῷ αὐτὸν λαλήσαι μετ' ἐμοῦ τὰ προστάγματα ταῦτα ἔδωκα τὸ πρόσωπόν μου ἐπὶ τὴν γῆν καὶ ἐσιώπησα
- 16 І ось хтось, як подоба до людських синів, доторкнувся до губ моїх, і я відкрив свої уста, і говорив та й сказав тому, хто стояв передо мною: Мій пане, у цьому видінні обернулися на мене болі мої, і я не задержав сили в собі.
Then one whose form was like the sons of men put his finger on my lips; and opening my mouth, I said to him who was before me, O my lord, because of the vision my pains have come on me, and I have no more strength.
καὶ ἰδοὺ ὡς ὁμοίωσις χειρὸς ἀνθρώπου ἤψατό μου τῶν χειλέων καὶ ἤνοιξα τὸ στόμα μου καὶ ἐλάλησα καὶ εἶπα τῷ ἐστηκότι ἀπέναντί μου κύριε καὶ ὡς ὄρασις ἀπεστράφη ἐπὶ τὸ πλευρόν μου ἐπ' ἐμέ καὶ οὐκ ἦν ἐν ἐμοὶ ἰσχύς
- 17 І як може цей раб мого пана говорити з оцим моїм паном, коли в мені тепер нема сили, і не залишилося й духу?
For how may this servant of my lord have talk with my lord? for, as for me, straight away my strength went from me and there was no breath in my body.
καὶ πῶς δυνήσεται ὁ παῖς λαλήσαι μετὰ τοῦ κυρίου αὐτοῦ καὶ ἐγὼ ἠσθένησα καὶ οὐκ ἔστιν ἐν ἐμοὶ ἰσχύς καὶ πνεῦμα οὐ κατελείφθη ἐν ἐμοί
- 18 І знов доторкнувся до мене хтось, як вид людини, і зміцнив мене,
Then again one having the form of a man put his hand on me and gave me strength.
καὶ προσέθηκε καὶ ἤψατό μου ὡς ὄρασις ἀνθρώπου καὶ κατίσχυσέ με
- 18 І знов доторкнувся до мене хтось, як вид людини, і зміцнив мене,
10:19\And he said to me, O man greatly loved, have no fear: peace be with you, be strong and let your heart be lifted up. And at his words I became strong, and said, Let my lord say on, for you have given me strength.
καὶ προσέθηκε καὶ ἤψατό μου ὡς ὄρασις ἀνθρώπου καὶ κατίσχυσέ με
- 19 та й сказав: Не бійся, любий мужу, мир тобі! Будь міцний і будь сильний! А коли він говорив зо мною, я зміцнився й сказав: Нехай говорить мій пан, бо я зміцнився!
10:20\Then he said, It is clear to you why I have come to you. And now I will give you an account of what is recorded in the true writings:
καὶ εἶπέ μοι ἄνθρωπος ἑλεεινὸς εἰ μὴ φοβοῦ ὑγίαινε ἀνδρίζου καὶ ἴσχυε καὶ ἐν τῷ λαλήσαι αὐτὸν μετ' ἐμοῦ ἴσχυσα καὶ εἶπα λαλησάτω ὁ κύριός μου ὅτι ἐνίσχυσέ με
- 20 І він сказав: Чи ти знаєш, чого я до тебе прийшов? Та тепер я вертаюся, щоб воювати з перським князем, а коли вийду, то ось прийде грецький князь.
10:21\But I am going back to make war with the angel of Persia, and when I am gone, the angel of Greece will come. And there is no one on my side against these, but Michael, your angel.
καὶ εἶπεν πρὸς με γινώσκεις τί ἦλθον πρὸς σέ καὶ νῦν ἐπιστρέψω διαμάχεσθαι μετὰ τοῦ στρατηγοῦ βασιλέως τῶν περσῶν καὶ ἐγὼ ἐξεπορευόμην καὶ ἰδοὺ στρατηγὸς ἐλλήνων εἰσπορευέτω
- 1 ¶ А я в першому році мідянина Дарія стояв, щоб зміцнити й посилити його.
And as for me, in the first year of Darius the Mede I was on his side to make his position safe and make him strong.
καὶ ἐν τῷ ἐνιαυτῷ τῷ πρώτῳ κύρου τοῦ βασιλέως εἶπέν μοι ἐνίσχυσαι καὶ ἀνδρίζεσθαι

- 2 А тепер об'явлю тобі правду. Ось іще три царі повстануть для Персії, а четвертий збагатиться багатством, більшим від усіх, а своєю силою в багатстві своїм підбурить усе проти грецького царства.
And now I will make clear to you what is true. There are still three kings to come in Persia, and the fourth will have much greater wealth than all of them: and when he has become strong through his wealth, he will put his forces in motion against all the kingdoms of Greece.
καὶ νῦν ἦλθον τὴν ἀλήθειαν ὑποδείξαι σοι ἰδοὺ τρεῖς βασιλεῖς ἀνεστήκασιν ἐν τῇ περσίῳ καὶ ὁ τέταρτος πλουτήσῃ πλοῦτον μέγαν παρὰ πάντας καὶ ἐν τῷ κατισχύσει αὐτὸν ἐν τῷ πλούτῳ αὐτοῦ ἐπ' ἀναστήσεται παντὶ βασιλεῖ ἑλλήνων
- 3 І повстане хоробрий цар, і запанує великим пануванням, і робитиме за своїм уподобанням.
And a strong king will come to power, ruling with great authority and doing whatever is his pleasure.
καὶ στήσεται βασιλεὺς δυνατὸς καὶ κυριεύσει κυριείας πολλῆς καὶ ποιήσει καθὼς ἂν βούληται
- 4 Та коли він повстане, буде зруйноване його царство, і буде розділене на чотири небесні вітри, а не на його нащадків, і не за його пануванням, яким він панував, бо царство його буде в прване й дане іншим, а не їм.
And when he has become strong, his kingdom will be broken and parted to the four winds of heaven; but not to his offspring, for it will be uprooted; and his kingdom will be for the others and not for these: but not with the same authority as his.
καὶ ἐν τῷ ἀναστῆναι αὐτὸν συντριβήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ καὶ μερισθήσεται εἰς τοὺς τέσσαρας ἀνέμους τοῦ οὐρανοῦ οὐ κατὰ τὴν ἀλκὴν αὐτοῦ οὐδὲ κατὰ τὴν κυριείαν αὐτοῦ ἢν ἐδυνάστευσε ὅτι ἂ ποσταθήσεται ἡ βασιλεία αὐτοῦ καὶ ἐτέρους διδάξει ταῦτα
- 5 ¶ І зміцниться південний цар, але один з його князів пересилить його й запанує, його панування панування велике.
And the king of the south will be strong, but one of his captains will be stronger than he and will be ruler; and his rule will be a great rule.
καὶ ἐνισχύσει βασιλείαν αἰγύπτου καὶ εἷς ἐκ τῶν δυναστῶν κατισχύσει αὐτὸν καὶ δυναστεύσει δυναστεία μεγάλη ἢ δυναστεία αὐτοῦ
- 6 Але по роках вони поєднаються, і дочка південного царя прийде до царя північного, щоб зробити мир. Але не затримас він сили свого рамена, і не встане потомство його, але буде видана вона й ті, що вели її, і та, що її породила, і той, що міцно тримав її за тих часів.
And at the end of years they will be joined together; and the daughter of the king of the south will come to the king of the north to make an agreement: but she will not keep the strength of her arm; and his offspring will not keep their place; but she will be uprooted, with those who were the cause of her coming, and her son, and he who took her in those times.
καὶ εἰς συντέλειαν ἐνιαυτῶν ἄξει αὐτοὺς καὶ εἰσελεύσεται βασιλεὺς αἰγύπτου εἰς τὴν βασιλείαν τὴν βορρᾶ ποιήσασθαι συνθήκας καὶ οὐ μὴ κατισχύσει ὅτι ὁ βραχίων αὐτοῦ οὐ στήσει ἰσχύον καὶ ὁ βραχίων αὐτοῦ ναρκήσει καὶ τῶν συμπορευομένων μετ' αὐτοῦ καὶ μενεῖ εἰς ὥρας
- 7 І повстане один із галузки її кореня на його місце, і він вийде проти війська, і ввійде в твердиню північного царя, і буде діяти проти них, і опанує їх.
But out of a branch from her roots one will come up to take his place, who will come against the army, forcing his way into the strong place of the king of the north, and he will take them in hand and overcome them:
καὶ ἀναστήσεται φυτὸν ἐκ τῆς ρίζης αὐτοῦ καθ' ἑαυτὸν καὶ ἔξει ἐπὶ τὴν δυνάμιν αὐτοῦ ἐν ἰσχύι αὐτοῦ βασιλεὺς βορρᾶ καὶ ποιήσει ταραχὴν καὶ κατισχύσει
- 8 І їхніх богів з їхніми литими бовванами, разом з їхнім улюбленим посудом, золотом та сріблом поведе в неволю до Єгипту, і він роки стоятиме більше від північного царя.
And their gods and their metal images and their fair vessels of silver and gold he will take away into the south; and for some years he will keep away from the king of the north.
καὶ τοὺς θεοὺς αὐτῶν καταστρέψει μετὰ τῶν χωνευτῶν αὐτῶν καὶ τοὺς ὄχλους αὐτῶν μετὰ τῶν σκευῶν τῶν ἐπιθυμημάτων αὐτῶν τὸ ἀργύριον καὶ τὸ χρυσίον ἐν αἰχμαλωσίᾳ ἀποίσουσιν εἰς αἴγυπτον καὶ ἔσται ἔτος βασιλεῖ βορρᾶ
- 9 І він увійде в царство південного царя, але вернеться до своєї землі.
And he will come into the kingdom of the king of the south, but he will go back to his land.
καὶ εἰσελεύσεται εἰς βασιλείαν αἰγύπτου ἡμέρας καὶ ἐπιστρέψει ἐπὶ τὴν γῆν αὐτοῦ
- 10 А сини його озброються, і зберуть натовп численних воювників, і один із них конче піде, і все позаливас, і перейде край, і вернеться, і воюватиме аж до його твердині.
And his son will make war, and will get together an army of great forces, and he will make an attack on him, overflowing and going past: and he will again take the war even to his strong place.
καὶ ὁ υἱὸς αὐτοῦ καὶ ἐρεθισθήσεται καὶ συνάξει συναγωγὴν ὄχλου πολλοῦ καὶ εἰσελεύσεται κατ' αὐτὴν κατασύρον παρελεύσεται καὶ ἐπιστρέψει καὶ παροξυνθήσεται ἐπὶ πολὺ
- 11 І розлютиться південний цар, і вийде та й воюватиме з ним, з царем північним, і виставить велике многолюдство, і цей натовп буде відданий у його руку.
And the king of the south will be moved with wrath, and will come out and make war on him, on this same king of the north: and he will get together a great army, but the army will be given into his hand.
καὶ ὀργισθήσεται βασιλεὺς αἰγύπτου καὶ πολεμήσει μετὰ βασιλέως βορρᾶ καὶ παραδοθήσεται ἡ συναγωγὴ εἰς τὰς χεῖρας αὐτοῦ
- 12 І буде знищений той натовп, і повищиться його серце, і він кине десятитисячки, та не буде сильний.
And the army will be taken away, and his heart will be uplifted: he will be the cause of the downfall of tens of thousands, but he will not be strong.
καὶ λήψεται τὴν συναγωγὴν καὶ ὑψωθήσεται ἡ καρδία αὐτοῦ καὶ ταραξεί πολλοὺς καὶ οὐ μὴ φοβηθῆ

- 13 I вернетъся північний цар, і виставить натовп, більший від першого, а на кінець часів та років він конче прийде з великим військом та з численним маством.
And again the king of the north will get together an army greater than the first; and he will make an attack on him at the end of years, with a great army and much wealth.
 και ἐπιστρέψει βασιλεὺς βορρᾶ καὶ συνάξει πόλεως συναγωγὴν μείζονα παρὰ τὴν πρώτην κατὰ συντέλειαν καιροῦ ἐνιαυτοῦ καὶ εἰσελεύσεται εἰς αὐτὴν ἐπ' αὐτὸν ἐν ὄλῳ πολλῷ καὶ ἐν χρήμασι πολλοῖς
- 14 I за того часу багато-хто повстануть на південного царя, а сини насильників твого народу підіймуться, щоб справдилось видіння, і вони спіткнуться.
In those times, a number will take up arms against the king of the south: and the children of the violent among your people will be lifting themselves up to make the vision come true; but it will be their downfall.
 και ἐν τοῖς καιροῖς ἐκεῖνοις διάνοιαι ἀναστήσονται ἐπὶ τὸν βασιλεῖα αἰγύπτου καὶ ἀνοικοδομήσει τὰ πεπτωκότα τοῦ ἔθνους σου καὶ ἀναστήσεται εἰς τὸ ἀναστήσαι τὴν προφητείαν καὶ προσκόψουσι
- 15 I прийде північний цар, і насипле вала, і здобуде твердинне місто, і не встоять рамена півдня та його добірний народ, і не буде сили встояти.
So the king of the north will come, and put up earthworks and take a well-armed town: and the forces of the king of the south will make an attempt to keep their position, even the best of his army, but they will not have strength to do so.
 και ἐπελεύσεται βασιλεὺς βορρᾶ καὶ ἐπιστρέψει τὰ δόρατα αὐτοῦ καὶ λήψεται τὴν πόλιν τὴν ὀχυράν καὶ οἱ βραχίονες βασιλέως αἰγύπτου στήσονται μετὰ τῶν δυναστῶν αὐτοῦ καὶ οὐκ ἔσται αὐτῷ ἰσχὺς εἰς τὸ ἀντιστῆναι αὐτῷ
- 16 I робитиме той, хто прийде на нього, за своєю вподобою, і не буде того, хто встояв би перед ним. I стане він у Пишному Краї, і буде погибель у його руці.
And he who comes against him will do his pleasure, and no one will be able to keep his place before him: he will take up his position in the beautiful land and in his hand there will be destruction.
 και ποιήσει ὁ εἰσπορευόμενος ἐπ' αὐτὸν κατὰ τὸ θέλημα αὐτοῦ καὶ οὐκ ἔσται ὁ ἀνθεστηκὼς ἐναντίον αὐτοῦ καὶ στήσεται ἐν τῇ χώρᾳ καὶ ἐπιτελεσθήσεται πάντα ἐν ταῖς χερσὶν αὐτοῦ
- 17 I зверне він своє обличчя, щоб прийти з потугою всього свого царства, і складе договора з ним. I дасть йому молоду дочку за жінку, щоб знищити землю, та це не вдасться, і не станеться йому.
And it will be his purpose to come with the strength of all his kingdom, but in place of this he will make an agreement with him; and he will give him the daughter of women to send destruction on it; but this will not take place or come about.
 και δώσει τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπελθεῖν βίᾳ πᾶν τὸ ἔργον αὐτοῦ καὶ συνθήκας μετ' αὐτοῦ ποιήσεται καὶ θυγατέρα ἀνθρώπου δώσει αὐτῷ εἰς τὸ φθεῖραι αὐτὴν καὶ οὐ πείσεται καὶ οὐκ ἔσται
- 18 I зверне він обличчя своє на острови, і здобуде багато. Але вождь спинить йому наругу його, всемеро заплатить йому за наруги його.
After this, his face will be turned to the islands, and he will take a number of them: but a chief, by his destruction, will put an end to the shame offered by him; and more than this, he will make his shame come back on him.
 και δώσει τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἐπὶ τὴν θάλασσαν καὶ λήψεται πολλοὺς καὶ ἐπιστρέψει ὀργὴν ὀνειδισμοῦ αὐτῶν ἐν ὄρκῳ κατὰ τὸν ὀνειδισμόν αὐτοῦ
- 19 I зверне він своє обличчя до твердинь свого краю, і спіткнеться й упаде, і не буде знайдений.
Then his face will be turned to the strong places of his land: but his way will be stopped, causing his downfall, and he will not be seen again.
 ἐπιστρέψει τὸ πρόσωπον αὐτοῦ εἰς τὸ κατισχύσαι τὴν χώραν αὐτοῦ καὶ προσκόψει καὶ πεσεῖται καὶ οὐχ εὐρεθήσεται
- 20 А на його місці стане той, що скаже побірникові податків перейти пишноту царства, та за кілька днів від загине, але не від гніву й не від бою.
Then his place will be taken by one who will send out a man with the glory of a king to get wealth together; but after a short time destruction will overtake him, but not in wrath or in the fight.
 και ἀναστήσεται ἐκ τῆς ρίζης αὐτοῦ φυτὸν βασιλείας εἰς ἀνάστασιν ἀνὴρ τύπτων δόξαν βασιλέως καὶ ἐν ἡμέραις ἐσχάταις συντριβήσεται καὶ οὐκ ἐν ὀργῇ οὐδὲ ἐν πολέμῳ
- 21 ¶ I стане на його місці погорджуваний, та не дадуть йому царської пошани, але він прийде непомітно, й опанує царство лестощами.
And his place will be taken by a low person, to whom the honour of the kingdom had not been given: but he will come in time of peace and will get the kingdom by fair words.
 και ἀναστήσεται ἐπὶ τὸν τόπον αὐτοῦ εὐκαταφρόνητος καὶ οὐ δοθήσεται ἐπ' αὐτὸν δόξα βασιλέως καὶ ἤξει ἐξάπινα κατισχύσει βασιλεὺς ἐν κληροδοσίᾳ αὐτοῦ
- 22 А війська, що затоплювали, він затопить і знищить, і навіть самого володаря, що з ним поєднався.
And his forces will be completely taken away from before him and broken; and even the ruler of the agreement will have the same fate.
 και τοὺς βραχίονας τοὺς συντριβέντας συντρίψει ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ
- 23 А від часу поєднання з ним він робитиме оману, і підійметься, і зміцниться малим народом.
And from the time when they make an agreement with him, he will be working falsely: for he will take up arms suddenly with a small force,
 και μετὰ τῆς διαθήκης καὶ δήμου συνταγέντος μετ' αὐτοῦ ποιήσει ψεῦδος καὶ ἐπὶ ἔθνος ἰσχυρὸν ἐν ὀλιγοστῷ ἔθνει

- 24 Він увійде непомітно в сити округу, і зробить те, чого не робили батьки його та батьки його батьків. Він порозкидає їм награбоване, і здобич, і масток, і на твердині буде замишляти с вої задуми, але до часу.
Against fertile places, and will make waste a part of the country; and he will do what his fathers have not done, or his fathers' fathers; he will make distribution among them of goods taken in war and by force, and of property: he will even make designs against the strong places for a time.
ἐξάπινα ἐρημώσει πόλιν καὶ ποιήσει ὅσα οὐκ ἐποίησαν οἱ πατέρες αὐτοῦ οὐδὲ οἱ πατέρες τῶν πατέρων αὐτοῦ προνομήν καὶ σκῶλα καὶ χρήματα αὐτοῖς δώσει καὶ ἐπὶ τὴν πόλιν τὴν ἰσχυρὰν διανοηθῆσεται καὶ οἱ λογισμοὶ αὐτοῦ εἰς μάτην
- 25 І він збудить свою силу та своє серце на південного царя з великим військом. А південний цар підготується до війни з військом великим та дуже міцним, та не встоїть, бо замишляють на нього задуми.
And he will put in motion his power and his strength against the king of the south with a great army; and the king of the south will go to war with a very great and strong army: but he will be forced to give way, because of their designs against him;
καὶ ἐγερθήσεται ἡ ἰσχύς αὐτοῦ καὶ ἡ καρδία αὐτοῦ ἐπὶ τὸν βασιλέα αἰγύπτου ἐν ὄλῳ πολλῷ καὶ ὁ βασιλεὺς αἰγύπτου ἐρεθισθήσεται εἰς πόλεμον ἐν ὄλῳ ἰσχυρῷ σφόδρα λίαν καὶ οὐ στήσεται ὅτι διανοηθήσεται ἐπ' αὐτὸν διανοίᾳ
- 26 А ті, що їдять його поживу, поб'ють його, і його військо позаливас край, і попадають численні забиті.
And his fears will overcome him and be the cause of his downfall, and his army will come to complete destruction, and a great number will be put to the sword.
καὶ καταναλώσουσιν αὐτὸν μέρμυα αὐτοῦ καὶ ἀποστρέψουσιν αὐτὸν καὶ παρελεύσεται καὶ κατασυριεῖ καὶ πεσοῦνται τραυματῖαι πολλοί
- 27 А серце обох цих царів буде на лихе, і при одному столі вони будуть говорити неправду, але не буде успіху, бо кінець буде ще відкладений на означений час.
And as for these two kings, their hearts will be fixed on doing evil and they will say false words at one table; but it will come to nothing: for the end will be at the time fixed.
καὶ δύο βασιλεῖς μόνον διετηρήσουσιν ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ ἐπὶ μίᾳ τραπέζῃ φάγονται καὶ ψευδολογήσουσι καὶ οὐκ εὐδοθήσονται ἔτι γὰρ συντέλεια εἰς καιρὸν
- 28 І він вернеться до свого краю з великим мастком, а його серце буде проти святого заповіту; і він зробить, і вернеться до свого краю.
And he will go back to his land with great wealth; and his heart will be against the holy agreement; and he will do his pleasure and go back to his land.
καὶ ἐπιστρέψει εἰς τὴν χώραν αὐτοῦ ἐν χρήμασι πολλοῖς καὶ ἡ καρδία αὐτοῦ ἐπὶ τὴν διαθήκην τοῦ ἁγίου ποιήσει καὶ ἐπιστρέψει ἐπὶ τὴν χώραν αὐτοῦ
- 29 На умовлений час він повернеться, і прийде на південь, але останнє не буде, як перше.
At the time fixed he will come back and come into the south; but in the later time it will not be as it was before.
εἰς καιρὸν καὶ εἰσελεύσεται εἰς αἴγυπτον καὶ οὐκ ἔσται ὡς ἡ πρώτη καὶ ἡ ἐσχάτη
- 30 І прийдуть на нього кіттейські кораблі, і він налякається, і вернеться, і буде чинити опір святому заповітові, і зробить свос. І він вернеться, і погодиться з тими, хто покинув святий заповіт.
For those who go out from the west will come against him, and he will be in fear and will go back, full of wrath against the holy agreement; and he will do his pleasure: and he will go back and be united with those who have given up the holy agreement.
καὶ ἦξουσι ῥωμαῖοι καὶ ἐξώσουσιν αὐτὸν καὶ ἐμβριμήσονται αὐτῷ καὶ ἐπιστρέψει καὶ ὀργισθήσεται ἐπὶ τὴν διαθήκην τοῦ ἁγίου καὶ ποιήσει καὶ ἐπιστρέψει καὶ διανοηθήσεται ἐπ' αὐτοὺς ἀνθ' ὧν ἐγκατέλιπον τὴν διαθήκην τοῦ ἁγίου
- 31 І повстануть його війська та й зневажать святиню, твердиню, і сплять стаду жертву, і поставлять гидоту спустошення.
And armies sent by him will take up their position and they will make unclean the holy place, even the strong place, and take away the regular burned offering and put in its place an unclean thing causing fear.
καὶ βραχίονες παρ' αὐτοῦ στήσονται καὶ μιανοῦσι τὸ ἅγιον τοῦ φόβου καὶ ἀποστήσουσι τὴν θυσίαν καὶ δώσουσι βδέλυγμα ἐρημώσεως
- 32 А тих, хто чинить несправедливе на заповіт, він прихилить через лестощі. А народ, що знає свого Бога, зміцніє та й діятиме.
And those who do evil against the agreement will be turned to sin by his fair words: but the people who have knowledge of their God will be strong and do well.
καὶ ἐν ἀμαρτίαις διαθήκης μιανοῦσιν ἐν σκληρῷ λαῷ καὶ ὁ δῆμος ὁ γινώσκων ταῦτα κατισχύσουσι καὶ ποιήσουσι
- 33 А розумні з народу навчать багатьох, але спіткнуться об меча та полум'я, об полон та грабіж якийсь час.
And those who are wise among the people will be the teachers of the mass of the people: but they will come to their downfall by the sword and by the flame, being made prisoners and undergoing loss for a long time.
καὶ ἐννοούμενοι τοῦ ἔθνους συνήσουσιν εἰς πολλοὺς καὶ προσκόψουσι ῥομφαία καὶ παλαιωθήσονται ἐν αὐτῇ καὶ ἐν αἰχμαλωσίᾳ καὶ ἐν προνομῇ ἡμερῶν κηλιθωθήσονται
- 34 А коли вони спіткнуться, будуть споможені малою помічню, хоч до них прилучаться багато-хто лестощами.
Now at the time of their downfall they will have a little help, but numbers will be joined to them in the town, and in their separate heritages.
καὶ ὅταν συντρίβονται συνάξουσιν ἰσχὴν βραχειαν καὶ ἐπισυναχθήσονται ἐπ' αὐτοὺς πολλοὶ ἐπὶ πόλεως καὶ πολλοὶ ὡς ἐν κληροδοσίᾳ

- 35 А дехто з тих розумних спіткнуться, щоб очистити себе, і щоб вибрати, і щоб вибілитися аж до кінцевого часу, бо ще час до умовленого часу.
And some of those who are wise will have wisdom in testing themselves and making themselves clean, till the time of the end: for it is still for the fixed time.
 και εκ των συνιέντων διανοηθήσονται εις το καθαρίσαι εαυτους και εις το εκλεγήναι και εις το καθαρισθῆναι ἕως καιρου συντελειας ἔτι γὰρ καιρος εις ὥρας
- 36 І буде робити той цар за своїм уподобанням, і підійметься, і повищиться понад усякого бога, і на Бога богів говоритиме дивні речі, і матиме успіх, аж поки не довершиться гнів, бо ви конається те, що було вирішене.
And the king will do his pleasure; he will put himself on high, lifting himself over every god, and saying things to be wondered at against the God of gods; and all will be well for him till the wrath is complete; for what has been purposed will be done.
 και ποιήσει κατὰ τὸ θέλημα αὐτοῦ ὁ βασιλεὺς και παροργισθήσεται και ὑψωθήσεται ἐπὶ πάντα θεὸν και ἐπὶ τὸν θεὸν τῶν θεῶν ἕξάλλα λαλήσει και εὐδοθήσεται ἕως ἂν συντελεσθῇ ἡ ὀργὴ εις αὐτὸν γὰρ συντέλεια γίνεται
- 37 І він не буде придивлятися до богів своїх батьків, і на пожадливість жінок, і на всякого бога не буде дивитися, бо він звеличить себе понад кожного.
He will have no respect for the gods of his fathers or for the god desired by women; he will have no respect for any god: for he will put himself on high over all.
 και ἐπὶ τοὺς θεοὺς τῶν πατέρων αὐτοῦ οὐ μὴ προνοηθῆ και ἐν ἐπιθυμίᾳ γυναικὸς οὐ μὴ προνοηθῆ ὅτι ἐν παντὶ ὑψωθήσεται και ὑποταγήσεται αὐτῷ ἔθνη ισχυρά
- 38 Але він буде віддавати честь богові твердинь на його місці, та богові, якого не знали батьки його, віддаватиме честь золотом, і сріблом, і дорогоцінним камінням, і речами коштовним.
But in place of this he will give honour to the god of armed places, and to a god of whom his fathers had no knowledge he will give honour with gold and silver and jewels and things to be desired.
 ἐπὶ τὸν τόπον αὐτοῦ κινήσει και θεὸν ὃν οὐκ ἔγνωσαν οἱ πατέρες αὐτοῦ τιμήσει ἐν χρυσίῳ και ἀργυρίῳ και λίθῳ πολυτελεῖ και ἐν ἐπιθυμίᾳσιν
- 39 І він посадить у твердині народа чужого бога. Тому, хто пізнає його, примножить славу, і вчинить їх панями над багатьма, і поділить землю на заплату.
And he will make use of the people of a strange god to keep his strongest places; to those whom he takes note of he will give high honour: and he will make them rulers over the mass of the people, and will make division of the land for a price.
 ποιήσει πόλεων και εις ὀχύρωμα ισχυρὸν ἤξει μετὰ θεοῦ ἄλλοτρίου οὗ ἐὰν ἐπιγνῶ πληθυνεῖ δόξαν και κατακυριεύσει αὐτοῦ ἐπὶ πολλὴ και χώραν ἀπομεριεῖ εις δωρεάν
- 40 А в кінцевому часі зудариться з ним південний цар. І кинеться на нього північний цар колесницями, і верхівцями, і численними кораблями, і прийде на краї, і позаливає та перейде і їх.
And at the time of the end, the king of the south will make an attack on him: and the king of the north will come against him like a storm-wind, with war-carriages and horsemen and numbers of ships; and he will go through many lands like overflowing waters.
 και καθ' ὥραν συντελειας συκκρατισθήσεται αὐτῷ ὁ βασιλεὺς αἰγύπτου και ἐποργισθήσεται αὐτῷ βασιλεὺς βορρᾶ ἐν ἄρμασιν και ἐν ἵπποις πολλοῖς και ἐν πλοίοις πολλοῖς και εισελεύσεται εις χώραν αἰγύπτου
- 41 І він прийде до Пишного Краю, і багато-хто спіткнуться, та оці втечуть від його руки: Едом, і Моав, і останок Аммонових синів.
And he will come into the beautiful land, and tens of thousands will be overcome: but these will be kept from falling into his hands: Edom and Moab and the chief of the children of Ammon.
 και ἐπελεύσεται εις τὴν χώραν μου
- 42 І він простягне свою руку на краї, і не втече єгипетський край.
And his hand will be stretched out on the countries: and the land of the south will not be safe from him.
 και ἐν χώρᾳ αἰγύπτου οὐκ ἔσται ἐν αὐτῇ διασφζόμενος
- 43 І він запанує над скарбами золота й срібла, та над усіма коштовними речами Єгипту. А лівійці та етіопляни підуть за ним.
But he will have power over the stores of gold and silver, and over all the valued things of the south: and the Libyans and the Ethiopians will be at his steps.
 και κρατήσεται τοῦ τόπου τοῦ χρυσοῦ και τοῦ τόπου τοῦ ἀργυρίου και πάσης τῆς ἐπιθυμίας αἰγύπτου και λίβυες και αἰθίοπες ἔσονται ἐν τῷ ὄχλῳ αὐτοῦ
- 44 Але його налякають вістки зо сходу та з півночі, і він вийде з великою лютістю, щоб багатьох погубити та зробити закляттям.
But he will be troubled by news from the east and from the north; and he will go out in great wrath, to send destruction on, and put an end to, great numbers.
 και ἀκοὴ ταραξεί αὐτὸν ἀπὸ ἀνατολῶν και βορρᾶ και ἐξελεύσεται ἐν θυμῷ ισχυρῷ και ῥομφαίᾳ ἀφανίσει και ἀποκτεῖναι πολλούς
- 45 І поставить намети свого палацу між морями та горою пишної святині. Та він прийде до свого кінця, але не буде йому помічника.
He will put the tents of his great house between the sea and the beautiful holy mountain: but he will come to his end with no helper.
 και στήσει αὐτοῦ τὴν σκηνὴν τότε ἀνὰ μέσον τῶν θαλασσῶν και τοῦ ὄρους τῆς θελήσεως τοῦ ἁγίου και ἤξει ὥρα τῆς συντελειας αὐτοῦ και οὐκ ἔσται ὁ βοηθὸν αὐτῷ

- 1 ¶ I повстане того часу Михаїл, великий той князь, що стоїть при синах твого народу, і буде час утиску, якого не було від існування люду аж до цього часу. I того часу буде врятований із народу твого кожен, хто буде знайдений записаним у книзі.
And at that time Michael will take up his place, the great angel, who is the supporter of the children of your people: and there will be a time of trouble, such as there never was from the time there was a nation even till that same time: and at that time your people will be kept safe, everyone who is recorded in the book.
καὶ κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην παρελεύσεται μιχαὴλ ὁ ἄγγελος ὁ μέγας ὁ ἑστηκὼς ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τοῦ λαοῦ σου ἐκείνη ἡ ἡμέρα θλίψεως οἷα οὐκ ἐγενήθη ἀφ' οὗ ἐγενήθησαν ἕως τῆς ἡμέρας ἐκείνης καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὑψωθήσεται πᾶς ὁ λαὸς ὃς ἂν εὐρεθῇ ἐγγεγραμμένος ἐν τῷ βιβλίῳ
- 2 I багато-хто з тих, хто сплять у земному поросі, збудяться, одні на вічне життя, а одні на наруги, на вічну гидоту.
And a number of those who are sleeping in the dust of the earth will come out of their sleep, some to eternal life and some to eternal shame.
καὶ πολλοὶ τῶν καθευδόντων ἐν τῷ πλάτει τῆς γῆς ἀναστήσονται οἱ μὲν εἰς ζωὴν αἰώνιον οἱ δὲ εἰς ὀνειδισμόν οἱ δὲ εἰς διασπορὰν καὶ αἰσχύνην αἰώνιον
- 3 A розумні будуть сяяти, як світила небозводу, а ті, хто привів багатьох до праведности, немов зорі, навіки віків.
And those who are wise will be shining like the light of the outstretched sky; and those by whom numbers have been turned to righteousness will be like the stars for ever and ever.
καὶ οἱ συνιέντες φανοῦσιν ὡς φωστῆρες τοῦ οὐρανοῦ καὶ οἱ κατισχύοντες τοὺς λόγους μου ὡσεὶ τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ εἰς τὸν αἰῶνα τοῦ αἰῶνος
- 4 А ти, Даниїле, заховай ці слова, і запечатай цю книгу аж до часу кінця. Багато-хто дослідять її, і так розмножиться знання.
But as for you, O Daniel, let the words be kept secret and the book rolled up and kept shut till the time of the end: numbers will be going out of the way and troubles will be increased.
καὶ σὺ δαυηλ κάλυπον τὰ προσταγήματα καὶ σφράγισαι τὸ βιβλίον ἕως καιροῦ συντελείας ἕως ἂν ἀπομανῶσιν οἱ πολλοὶ καὶ πλησθῇ ἡ γῆ ἀδικίας
- 5 ¶ I побачив я, Даниїл, аж ось стоять два інші Анголи, один тут при цьому березі річки, а один там при тому березі річки.
Then I, Daniel, looking, saw two others, one at the edge of the river on this side and one at the edge of the river on that side.
καὶ εἶδον ἐγὼ δαυηλ καὶ ἰδοὺ δύο ἕτεροι εἰστήκεισαν εἰς ἕνα τὸν ποταμὸν καὶ εἰς ἕνα
- 6 I сказав він до мужа, одягнутого в льняну одіж, що був над водою річки: Коли буде кінець цим дивним речам?
And I said to the man clothed in linen, who was over the waters of the river, How long will it be to the end of these wonders?
καὶ εἶπα τῷ ἐνὶ τῷ περιβεβλημένῳ τὰ βύσσина τῷ ἐπάνω τότε οὐκ συντέλεια ὧν εἰρηκᾶς μοι τῶν θαυμαστῶν καὶ ὁ καθαρισμὸς τούτων
- 7 I почув я того мужа, одягнутого в льняну одіж, що був над водою річки. I звів він до неба свою правицю та свою лівицю, і присягнув вічно Живим: це буде за час, за часи і за пів часу, і коли скінчиться розбивання сили святого народу, все це сповниться.
Then in my hearing the man clothed in linen, who was over the river, lifting up his right hand and his left hand to heaven, took an oath by him who is living for ever that it would be a time, times, and a half; and when the power of the crusher of the holy people comes to an end, all these things will be ended.
καὶ ἤκουσα τοῦ περιβεβλημένου τὰ βύσσина ὃς ἦν ἐπάνω τοῦ ὕδατος τοῦ ποταμοῦ ἕως καιροῦ συντελείας καὶ ὑψωσε τὴν δεξιὰν καὶ τὴν ἀριστερὰν εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ὤμοσε τὸν ζῶντα εἰς τὸν αἰῶνα α θεὸν ὅτι εἰς καιρὸν καὶ καιροὺς καὶ ἡμισυ καιροῦ ἢ συντέλεια χειρῶν ἀφέσεως λαοῦ ἁγίου καὶ συντελεσθήσεται πάντα ταῦτα
- 8 А я це слухав і не розумів. I сказав я: Мій пане, який цьому кінець?
And the words came to my ears, but the sense of them was not clear to me: then I said, O my lord, what is the sense of these things?
καὶ ἐγὼ ἤκουσα καὶ οὐ διενοήθην παρ' αὐτὸν τὸν καιρὸν καὶ εἶπα κύριε τίς ἡ λύσις τοῦ λόγου τούτου καὶ τίνας αἱ παραβολαὶ αὐταὶ
- 9 I він сказав: Іди, Даниїле, бо заховані й запечатані ці слова аж до часу кінця.
And he said, Go on your way, Daniel: for the words are secret and shut up till the time of the end;
καὶ εἶπέν μοι ἀπότερχε δαυηλ ὅτι κατακεκαλυμμένα καὶ ἐσφραγισμένα τὰ προσταγήματα ἕως ἂν
- 10 Багато-хто будуть очищені, і вибіляться, і будуть перетоплені; і будуть несправедливі несправедливими, і цього не зрозуміють усі несправедливі, а розумні зрозуміють.
Till a number are tested and make themselves clean; and the evil-doers will do evil; for not one of the evil-doers will have knowledge; but all will be made clear to those who are wise.
πειρασθῶσι καὶ ἁγιασθῶσι πολλοὶ καὶ ἁμάρτωσιν οἱ ἁμαρτωλοὶ καὶ οὐ μὴ διανοηθῶσι πάντες οἱ ἁμαρτωλοὶ καὶ οἱ διανοούμενοι προσέξουσιν
- 11 А від часу, коли буде припинена стала жертва, щоб була поставлена гидота спустошення, міне тисяча двісті й дев'ятдесят день.
And from the time when the regular burned offering is taken away, and an unclean thing causing fear is put up, there will be a thousand, two hundred and ninety days.
ἀφ' οὗ ἂν ἀποσταθῇ ἡ θυσία διὰ παντὸς καὶ ἐτοιμασθῇ δοθῆναι τὸ βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως ἡμέρας χιλίας διακοσίας ἐνενηκόντα
- 12 Благословенний той, хто чекає, і досягне до тисячі трьох сотень тридцяти й п'яти день!
A blessing will be on the man who goes on waiting, and comes to the thousand, three hundred and thirty-five days.
μακάριος ὁ ἐμμένων καὶ συνάξει εἰς ἡμέρας χιλίας τριακοσίας τριάκοντα πέντε

- 13 **A ти йди до кінця, і відпочинеш, і встанеш на свою долю під кінець тих днів!**
But you, go on your way and take your rest: for you will be in your place at the end of the days.
καὶ σὺ βάδισον ἀναπαύου ἔτι γὰρ εἰσὶν ἡμέραι καὶ ὧραι εἰς ἀναπλήρωσιν συντελείας καὶ ἀναπαύση καὶ ἀναστήση ἐπὶ τὴν δόξαν σου εἰς συντέλειαν ἡμερῶν .
- 1 ¶ **Слово Господне, що було до Осії, Беерового сина, за днів Уззійї, Йотама, Ахаза, Сзекїї, Юдиних царів, та за днів Єровоама, Йоашового сина, Израїлевого царя.**
The word of the Lord which came to Hosea, the son of Beeri, in the days of Uzziah, Jotham, Ahaz, and Hezekiah, kings of Judah, and in the days of Jeroboam, the son of Joash, king of Israel.
λόγος κυρίου ὃς ἐγενήθη πρὸς ὦσηε τὸν τοῦ βεηρι ἐν ἡμέραις οὐζίου καὶ ιωαθαμ καὶ αχαζ καὶ εζεкиου βασιλέων ιουδα καὶ ἐν ἡμέραις ιεροβοαμ υἱοῦ ιωας βασιλέως ισραηλ
- 2 ¶ **Початок того, що Господь говорив через Осію. І сказав Господь до Осії: Иди, візьми собі жінку блудливу, і вона породить дітей блуду, бо сильно блудодіє цей Край, відступивши від Господа.**
The start of the word of the Lord by Hosea: And the Lord said to Hosea, Go, take for yourself a wife of loose ways, and children of the same, for the land has been untrue to the Lord.
ἀρχὴ λόγου κυρίου πρὸς ὦσηε καὶ εἶπεν κύριος πρὸς ὦσηε βάδιζε λαβὲ σεαυτῷ γυναῖκα πορνείας καὶ τέκνα πορνείας διότι ἐκπορνεύουσα ἐκπορνεύσει ἡ γῆ ἀπὸ ὀπισθεν τοῦ κυρίου
- 3 **І він пішов, і взяв Гомер, дочку Дівлаїма, і вона зачала, і породила йому сина.**
So he took as his wife Gomer, the daughter of Diblaim, and she gave birth to a son.
καὶ ἐπορεύθη καὶ ἔλαβεν τὴν γομερ θυγατέρα δεβηλαιμ καὶ συνέλαβεν καὶ ἔτεκεν αὐτῷ υἱόν
- 4 **І сказав Господь до нього: Назви ім'я йому Їзреел, бо ще трохи, і покараю кров Їзреелу на домі Єгу, і вчиню кінець царству Израїлевого дому.**
And the Lord said to him, Give him the name of Jezreel, for after a little time I will send punishment for the blood of Jezreel on the line of Jehu, and put an end to the kingdom of Israel.
καὶ εἶπεν κύριος πρὸς αὐτόν κάλεσον τὸ ὄνομα αὐτοῦ ιεζραελ διότι ἔτι μικρὸν καὶ ἐκδικήσω τὸ αἷμα τοῦ ιεζραελ ἐπὶ τὸν οἶκον ιου καὶ καταπαύσω βασιλείαν οἴκου ισραηλ
- 5 **І станеться того дня, і Я зламаю Израїлевого лука в долині Їзреел.**
And in that day I will let the bow of Israel be broken in the valley of Jezreel.
καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ συντρίψω τὸ τόξον τοῦ ισραηλ ἐν τῇ κοιλάδι τοῦ ιεζραελ
- 6 **І зачала вона ще, і породила дочку. І сказав Він йому: Назви ім'я її Ло-Рухама, бо більше Я вже не змилююся над Израїлевим домом, бо вже більше не прощу Я їм.**
And after that she gave birth to a daughter. And the Lord said, Give her the name Lo-ruhamah; for I will not again have mercy on Israel, to give them forgiveness.
καὶ συνέλαβεν ἔτι καὶ ἔτεκεν θυγατέρα καὶ εἶπεν αὐτῷ κάλεσον τὸ ὄνομα αὐτῆς οὐκ-ἠλεημένη διότι οὐ μὴ προσθήσω ἔτι ἐλεῆσαι τὸν οἶκον τοῦ ισραηλ ἀλλ' ἡ ἀντιτασσόμενος ἀντιτάξομαι αὐτοῖς
- 7 **А над Юдиним домом Я змилююся, і допоможу їм через Господа, їхнього Бога, але не допоможу їм ані луком, ані мечем, ані війською, кіньми чи верхівцями.**
But I will have mercy on Judah and will give them salvation by the Lord their God, but not by the bow or the sword or by fighting or by horses or horsemen.
τοὺς δὲ υἱοὺς ιουδα ἐλεήσω καὶ σώσω αὐτοὺς ἐν κυρίῳ θεῷ αὐτῶν καὶ οὐ σώσω αὐτοὺς ἐν τόξῳ οὐδὲ ἐν ῥομφαίᾳ οὐδὲ ἐν πολέμῳ οὐδὲ ἐν ἄρμασιν οὐδὲ ἐν ἵπποις οὐδὲ ἐν ἵππευσιν
- 8 ¶ **І відлучила вона Ло-Рухаму, і зачала знову, і породила сина.**
Now when Lo-ruhamah had been taken from the breast, the woman gave birth to a son.
καὶ ἀπεγαλάκτισεν τὴν οὐκ-ἠλεημένην καὶ συνέλαβεν ἔτι καὶ ἔτεκεν υἱόν
- 9 **А Він сказав: Назви ім'я йому Ло-Аммі, бо ви не народ Мій, і Я не буду ваш!**
And the Lord said, Give him the name Lo-ammi; for you are not my people, and I will not be your God.
καὶ εἶπεν κάλεσον τὸ ὄνομα αὐτοῦ οὐ-λαός-μου διότι ὑμεῖς οὐ λαός μου καὶ ἐγὼ οὐκ εἰμι ὑμῶν
- 1 ¶ **(2-3) Скажіть своїм братам: Народ Мій, а своїм сестрам: Помилувана.**
Say to your brothers, Ammi; and to your sisters, Ruhamah.
καὶ ἦν ὁ ἀριθμὸς τῶν υἱῶν ισραηλ ὡς ἡ ἄμμος τῆς θαλάσσης ἢ οὐκ ἐκμετρηθήσεται οὐδὲ ἐξαριθμηθήσεται καὶ ἔσται ἐν τῷ τόπῳ οὗ ἐρρέθη αὐτοῖς οὐ λαός μου ὑμεῖς ἐκεῖ κληθήσονται υἱοὶ θεοῦ ζῶντος
- 2 **(2-4) Судіться з вашою матір'ю, судіться, бо вона не жінка Моя, а Я не її чоловік, і нехай вона відкине від себе свій блуд, і з-поміж своїх перс свій перелюб,**
Take up the cause against your mother, take it up, for she is not my wife, and I am not her husband; let her put away her loose ways from her face, and her false ways from between her breasts;
καὶ συναχθήσονται οἱ υἱοὶ ιουδα καὶ οἱ υἱοὶ ισραηλ ἐπὶ τὸ αὐτὸ καὶ θήσονται ἑαυτοῖς ἀρχὴν μίαν καὶ ἀναβήσονται ἐκ τῆς γῆς ὅτι μεγάλη ἡ ἡμέρα τοῦ ιεζραελ
- 3 **(2-5) щоб Я не роздягнув її до нага, і не поставив її такою, як у день її народження, і щоб не зробив Я її пустинею, і не обернув її на суху землю, і не забив її спрагою.**
For fear that I may take away her robe from her, making her uncovered as in the day of her birth; making her like a waste place and a dry land, causing her death through need of water.
εἶπατε τῷ ἀδελφῷ ὑμῶν λαός-μου καὶ τῇ ἀδελφῇ ὑμῶν ἠλεημένη

- 4 (2-6) Над синами ж її Я не змилююся, бо вони сини блуду,
And I will have no mercy on her children, for they are the children of her loose ways.
 κρίθητε πρὸς τὴν μητέρα ὑμῶν κρίθητε ὅτι αὐτὴ οὐ γυνὴ μου καὶ ἐγὼ οὐκ ἄνθρωπος αὐτῆς καὶ ἐξαρθῶ τὴν πορνείαν αὐτῆς ἐκ προσώπου μου καὶ τὴν μοιχείαν αὐτῆς ἐκ μέσου μαστῶν αὐτῆς
- 5 (2-7) бо їхня мати блудлива була, та, що ними була вагітна, сором чинила, бо казала вона: Я піду за своїми полюбовниками, що дають мені хліб мій та воду мою, мою вовну та льон мій, оливу мою та напої мої.
For their mother has been untrue; she who gave them birth has done things of shame, for she said, I will go after my lovers, who give me my bread and my water, my wool and my linen, my oil and my wine.
 ὅπως ἂν ἐκδύσω αὐτὴν γυμνὴν καὶ ἀποκαταστήσω αὐτὴν καθὼς ἡμέρα γενέσεως αὐτῆς καὶ θήσομαι αὐτὴν ὡς ἔρημον καὶ τάξω αὐτὴν ὡς γῆν ἄνυδρον καὶ ἀποκτενῶ αὐτὴν ἐν δίψει
- 6 ¶ (2-8) Тому то ось Я вкрию твою дорогу тернями, і обгороджу її огорожею, і стежок своїх не знайде вона.
For this cause I will put thorns in her road, building up a wall round her so that she may not go on her way.
 καὶ τὰ τέκνα αὐτῆς οὐ μὴ ἐλεήσω ὅτι τέκνα πορνείας ἐστίν
- 7 (2-9) I буде вона гнатися за своїми полюбовниками, але не дожене їх, і буде шукати їх, та не знайде. I скаже вона: Піду я, і вернуся до мого першого чоловіка, бо краще було мені тоді, як тепер.
And if she goes after her lovers she will not overtake them; if she makes search for them she will not see them; then will she say, I will go back to my first husband, for then it was better for me than now.
 ὅτι ἐξεπὸρνευσεν ἡ μήτηρ αὐτῶν κατήσχυνεν ἡ τεκοῦσα αὐτὰ εἶπεν γὰρ ἀκολουθήσω ὀπίσω τῶν ἐραστῶν μου τῶν διδόντων μοι τοὺς ἄρτους μου καὶ τὸ ὕδωρ μου καὶ τὰ ἱμάτιά μου καὶ τὰ ὀθόνιά μου καὶ τὸ ἐλαιόν μου καὶ πάντα ὅσα μοι καθήκει
- 8 (2-10) А вона не знає, що то Я давав їй збіжжя, і виноградний сік, і свіжу оливу, і примножив їй срібло та золото, яке вони звернули на Ваала.
For she had no knowledge that it was I who gave her the grain and the wine and the oil, increasing her silver and gold which they gave to the Baal.
 διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ φράσσω τὴν ὁδὸν αὐτῆς ἐν σκόλοψιν καὶ ἀνοικοδομήσω τὰς ὁδοὺς αὐτῆς καὶ τὴν τρίβον αὐτῆς οὐ μὴ εὕρη
- 9 (2-11) Тому то заберу назад Своє збіжжя в його часі, а Мій сік виноградний в його умовленому часі, і заберу Свою вовну та Свій льон, що був на покриття її нагоги.
So I will take away again my grain in its time and my wine, and I will take away my wool and my linen with which her body might have been covered.
 καὶ καταδιώξεται τοὺς ἐραστὰς αὐτῆς καὶ οὐ μὴ καταλάβῃ αὐτούς καὶ ζητήσει αὐτούς καὶ οὐ μὴ εὕρη αὐτούς καὶ ἐρεῖ πορεύσομαι καὶ ἐπιστρέψω πρὸς τὸν ἄνδρα μου τὸν πρότερον ὅτι καλῶς μοι ἦν τότε ἢ νῦν
- 10 (2-12) А тепер відкрию її наготу на очах її коханців, і ніхто не врятує її від Мосі руки.
And now I will make her shame clear before the eyes of her lovers, and no one will take her out of my hand.
 καὶ αὐτὴ οὐκ ἔγνω ὅτι ἐγὼ δέδοκα αὐτῇ τὸν σίτον καὶ τὸν οἶνον καὶ τὸ ἐλαιον καὶ ἀργύριον ἐπλήθυνα αὐτῇ αὐτὴ δὲ ἀργυρᾶ καὶ χρυσᾶ ἐποίησεν τῇ βααλ
- 11 (2-13) I зроблю кінець усякій радості її, святаї її, новомісяччю її, і суботі її, та всякому святковому часові.
And I will put an end to all her joy, her feasts, her new moons, and her Sabbaths, and all her regular meetings.
 διὰ τοῦτο ἐπιστρέψω καὶ κοιμηθῆμαι τὸν σίτον μου καθ' ὄραν αὐτοῦ καὶ τὸν οἶνον μου ἐν καιρῷ αὐτοῦ καὶ ἀφελοῦμαι τὰ ἱμάτιά μου καὶ τὰ ὀθόνιά μου τοῦ μὴ καλύπτειν τὴν ἀσημοσύνην αὐτῆς
- 12 (2-14) I спустошу її виноградника та її фігове дерево, про які вона говорила: Це мені дар за блудодійство, що дали мені мої полюбовники. А Я оберну їх на ліс, і їх пожере польова звірина!
And I will make waste her vines and her fig-trees, of which she has said, These are the payments which my lovers have made to me; and I will make them a waste of trees, and the beasts of the field will take them for food.
 καὶ νῦν ἀποκαλύψω τὴν ἀκαθαρσίαν αὐτῆς ἐνόπιον τῶν ἐραστῶν αὐτῆς καὶ οὐδεὶς οὐ μὴ ἐξέλθῃ αὐτὴν ἐκ χειρὸς μου
- 13 (2-15) I навіщу її за дні Ваалів, коли вона кадила. I приоздоблювалася ти своєю носовою сережкою та своїм нашійником, і ходила за своїми полюбовниками, а Мене забувала, говорить Господь.
And I will give her punishment for the days of the Baals, to whom she has been burning perfumes, when she made herself fair with her nose-rings and her jewels, and went after her lovers, giving no thought to me, says the Lord.
 καὶ ἀποστρέψω πάσας τὰς εὐφροσύνας αὐτῆς ἑορτὰς αὐτῆς καὶ τὰς νομηνίας αὐτῆς καὶ τὰ σάββατα αὐτῆς καὶ πάσας τὰς πανηγύρεις αὐτῆς
- 14 ¶ (2-16) Тому то ось Я намовлю її, і попроваджу її до пустині, і буду говорити до серця її.
For this cause I will make her come into the waste land and will say words of comfort to her.
 καὶ ἀφανιῶ ἄμπελον αὐτῆς καὶ τὰς συκᾶς αὐτῆς ὅσα εἶπεν μισθώματά μου ταῦτά ἐστιν ἃ ἔδωκάν μοι οἱ ἐρασταὶ μου καὶ θήσομαι αὐτὰ εἰς μαρτύριον καὶ καταφάγεται αὐτὰ τὰ θηρία τοῦ ἀγροῦ καὶ τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τὰ ἐρπετὰ τῆς γῆς

- 15 (2-17) I дам їй виноградники звідти та долину Ахор за двері надії, і вона буде там співати, як за днів своєї молодости, як за дня виходу її з єгипетського краю.
And I will give her vine-gardens from there, and the valley of Achor for a door of hope; and she will give her answer there as in the days when she was young, and as in the time when she came up out of the land of Egypt.
 και έκδικήσω ἐπ' αὐτὴν τὰς ἡμέρας τῶν βααλιμ ἐν αἷς ἐπέθεν αὐτοῖς και περιετίθετο τὰ ἐνώτια αὐτῆς και τὰ καθόρμια αὐτῆς και ἐπορεύετο ὀπίσω τῶν ἐραστῶν αὐτῆς ἐμοῦ δὲ ἐπελάθετο λέγει κύριος
- 16 (2-18) I станеться, того дня говорить Господь ти кликатимеш: Чоловіче мій, і не будеш більше кликати Мене: Мій ваале.
And in that day, says the Lord, you will say to me, Ishi; and you will never again give me the name of Baali;
 διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ πλανῶ αὐτὴν και τάξω αὐτὴν εἰς ἔρημον και λαλήσω ἐπὶ τὴν καρδίαν αὐτῆς
- 17 (2-19) I усуну імена Ваалів з її уст, і вони не будуть більше згадувані своїм іменем.
For I will take away the names of the Baals out of her mouth, and never again will she say their names.
 και δώσω αὐτῇ τὰ κτήματα αὐτῆς ἐκεῖθεν και τὴν κοιλάδα αχωρ διανοιξάει σύνεσιν αὐτῆς και ταπεινωθήσεται ἐκεῖ κατὰ τὰς ἡμέρας νηπιότητος αὐτῆς και κατὰ τὰς ἡμέρας ἀναβάσεως αὐτῆς ἐκ γῆς αἰγύπτου
- 18 (2-20) I складу їм заповіта того дня з польовою звіриною, і з птаством небесним, та з плазуючим по землі, і лука й меча та війну знищу з землі, і покладу їх безпечно.
And in that day I will make an agreement for them with the beasts of the field and the birds of heaven and the things which go low on the earth; I will put an end to the bow and the sword and war in all the land, and will make them take their rest in peace.
 και ἔσται ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ λέγει κύριος καλέσει με ὁ ἀνὴρ μου και οὐ καλέσει με ἔτι βααλιμ
- 19 (2-21) I заручуся з тобою навіки, і заручуся з тобою справедливістю, і правосуддям, і милістю та любов'ю.
And I will take you as my bride for ever; truly, I will take you as my bride in righteousness and in right judging, in love and in mercies.
 και ἔξαρῶ τὰ ὀνόματα τῶν βααλιμ ἐκ στόματος αὐτῆς και οὐ μὴ μνησθῶσιν οὐκέτι τὰ ὀνόματα αὐτῶν
- 20 (2-22) I заручуся з тобою вірністю, і ти пізнаєш Господа.
I will take you as my bride in good faith, and you will have knowledge of the Lord.
 και διαθήσομαι αὐτοῖς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ διαθήκην μετὰ τῶν θηρίων τοῦ ἀγροῦ και μετὰ τῶν πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ και μετὰ τῶν ἐρπετῶν τῆς γῆς και τόξον και ῥομφαίαν και πόλεμον συντρίψω ἀπὸ τῆς γῆς και κατοικίῳ σε ἐπ' ἐλπίδι
- 21 (2-23) I станеться того дня, Я почую, говорить Господь, почую небо, а воно почує землю,
And it will be, in that day, says the Lord, that I will give an answer to the heavens, and the heavens to the earth;
 και μνηστεύσομαι σε ἐμαυτῷ εἰς τὸν αἰῶνα και μνηστεύσομαι σε ἐμαυτῷ ἐν δικαιοσύνῃ και ἐν κρίματι και ἐν ἐλλείει και ἐν οἰκτιρμοῖς
- 22 (2-24) а земля задовольть збіжжя, і виноградний сік, і оливу, а вони задовольнять Їзреела.
And the earth will give its answer to the grain and the wine and the oil, and they will give an answer to Jezreel;
 και μνηστεύσομαι σε ἐμαυτῷ ἐν πίστει και ἐπιγνώσει τὸν κύριον
- 23 (2-25) I обсію її Собі на землі, і змилююся над Ло-Рухамою, і скажу до Ло-Амі: Ти народ Мій, а він скаже: Мій Боже!
And I will put her as seed in the earth, and I will have mercy on her to whom no mercy was given; and I will say to those who were not my people, You are my people, and they will say, My God.
 και ἔσται ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ λέγει κύριος ἐπακούσομαι τῷ οὐρανῷ και ὁ οὐρανὸς ἐπακούσεται τῇ γῇ
- 1 ¶ I сказав Господь мені ше: Иди, покохай жінку, кохану приятелем, але перелюбну, подібно, як любить Господь Ізраїлевих синів, а вони звертаються до інших богів, і кохаються у вин оградних коржиках.
And the Lord said to me, Give your love again to a woman who has a lover and is false to her husband, even as the Lord has love for the children of Israel, though they are turned to other gods and are lovers of grape-cakes.
 και εἶπεν κύριος πρὸς με ἔτι πορεύθητι και ἀγάπησον γυναῖκα ἀγαπῶσαν πονηρὰ και μοιχαλίν καθὼς ἀγαπᾷ ὁ θεὸς τοὺς υἱοὺς ἰσραηλ και αὐτοὶ ἀποβλέπουσιν ἐπὶ θεοὺς ἄλλοτριούς και φιλοῦσιν πέμματα μετὰ σταφίδων
- 2 I я купив її собі за п'ятнадцять шеклів срібла й хомер ячменю та летех ячменю.
So I got her for myself for fifteen shekels of silver and a homer and a half of barley;
 και ἐμισθωσάμην ἐμαυτῷ πεντεκαίδεκα ἀργυρίου και ἑμιον κριθῶν και νεβελ οἴνου
- 3 I сказав я до неї: Сиди довгі дні в мене, не будь блудлива, і не будь нічия, також і я буду такий до тебе.
And I said to her, You are to be mine for a long space of time; you are not to be false to me, and no other man is to have you for his wife; and so will I be to you.
 και εἶπα πρὸς αὐτὴν ἡμέρας πολλὰς καθήσῃ ἐπ' ἐμοῦ και οὐ μὴ πορνεύσῃς οὐδὲ μὴ γένη ἀνδρὶ ἐτέρῳ και ἐγὼ ἐπὶ σοί

- 4 Бо Ізраїлеві сини будуть сидіти довгі дні без царя та без князя, і без жертви та без камінного стовпа, і без ефода та без домашніх божків.
For the children of Israel will for a long time be without king and without ruler, without offerings and without pillars, and without ephod or images.
διότι ἡμέρας πολλὰς καθήσονται οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ οὐκ ὄντος βασιλέως οὐδὲ ὄντος ἄρχοντος οὐδὲ οὔσης θυσίας οὐδὲ ὄντος θυσιαστηρίου οὐδὲ ἱερατείας οὐδὲ δῆλων
- 5 Потому Ізраїлеві сини навернуться, і будуть шукати Господа, Бога свого, та царя свого Давида, і за останніх днів з тремтінням обернуться до Господа та до Його добра.
And after that, the children of Israel will come back and go in search of the Lord their God and David their king; and they will come in fear to the Lord and to his mercies in the days to come.
καὶ μετὰ ταῦτα ἐπιστρέψουσιν οἱ υἱοὶ Ἰσραὴλ καὶ ἐπιζητήσουσιν κύριον τὸν θεὸν αὐτῶν καὶ δαυὶδ τὸν βασιλέα αὐτῶν καὶ ἐκστήσονται ἐπὶ τῷ κυρίῳ καὶ ἐπὶ τοῖς ἀγαθοῖς αὐτοῦ ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν
- 1 ¶ Послушайте слова Господнього, Ізраїлеві сини, бо Господь має прю із мешканцями земними, бо нема на землі ані правди, ні милости, ані богопізнання.
Give ear to the word of the Lord, O children of Israel; for the Lord has a cause against the people of this land, because there is no good faith in it, and no mercy and no knowledge of God in the land.
ἀκούσατε λόγον κυρίου υἱοὶ Ἰσραὴλ διότι κρίσις τῷ κυρίῳ πρὸς τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν διότι οὐκ ἔστιν ἀλήθεια οὐδὲ ἔλεος οὐδὲ ἐπίγνωσις θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς
- 2 Клянуть та неправду говорять, і вбивають та крадуть, і чинять перелюб, поставали насильниками, а кров доторкається крові.
There is cursing and broken faith, violent death and attacks on property, men are untrue in married life, houses are broken into, and there is blood touching blood.
ἀρὰ καὶ ψεῦδος καὶ φόνος καὶ κλοπὴ καὶ μοιχεία κέχυται ἐπὶ τῆς γῆς καὶ αἵματα ἐφ' αἵμασιν μίσγουσιν
- 3 Тому то в жалобу земля упаде, і стане нещасним усякий мешканець на ній з польовою звіриною й з птаством небесним, і також морські риби погинуть.
Because of this the land will be dry, and everyone living in it will be wasted away, with the beasts of the field and the birds of heaven; even the fishes of the sea will be taken away.
διὰ τοῦτο πενήθεισέ ἡ γῆ καὶ σμικρυνθήσεται σὺν πᾶσιν τοῖς κατοικοῦσιν αὐτὴν σὺν τοῖς θηρίοις τοῦ ἀγροῦ καὶ σὺν τοῖς ἐρπετοῖς τῆς γῆς καὶ σὺν τοῖς πετεινοῖς τοῦ οὐρανοῦ καὶ οἱ ἰχθύες τῆς θαλάσσης ἐκλείψουσιν
- 4 Та тільки ніхто хай не свариться, і хай не плямує ніхто! А народ Мій як суперечник з священником.
Let no man go to law or make protests, for your people are like those who go to law with a priest.
ὅπως μηδεὶς μῆτε δικάζεται μῆτε ἐλέγχη μηδεὶς ὁ δὲ λαὸς μου ὡς ἀντιλεγόμενος ἱερεὺς
- 5 І спіткнешся ти вдень, і спіткнешся з тобою й пророк уночі, і знищу Я матір твою!
You will not be able to keep on your feet by day, and by night the prophet will be falling down with you, and I will give your mother to destruction.
καὶ ἀσθενήσεις ἡμέρας καὶ ἀσθενήσει καὶ προφήτης μετὰ σοῦ νυκτὶ ὁμοίωσα τὴν μητέρα σου
- 6 ¶ Погине народ Мій за те, що не має знання: тому, що знання ти відкинув, відкину й тебе, щоб не був ти для Мене священником. А тому, що забув ти Закон свого Бога, забуду синів твоїх й Я!
Destruction has overtaken my people because they have no knowledge; because you have given up knowledge, I will give you up, so that you will be no priest to me, because you have not kept in mind the law of your God, I will not keep your children in my memory.
ὁμοιώθη ὁ λαὸς μου ὡς οὐκ ἔχων γνῶσιν ὅτι σὺ ἐπίγνωσιν ἀπόσω κάγῳ ἀπόσωμαι σὲ τοῦ μὴ ἱερατεῦν μοι καὶ ἐπελάθου νόμον θεοῦ σου κάγῳ ἐπιλήσωμαι τέκνων σου
- 7 Що більше розмножуються, то більше грішать проти Мене. Їхню славу зміню Я на ганьбу!
Even while they were increasing in number they were sinning against me; I will let their glory be changed into shame.
κατὰ τὸ πλῆθος αὐτῶν οὕτως ἡμαρτόν μοι τὴν δόξαν αὐτῶν εἰς ἀτιμίαν θήσομαι
- 8 Вони жертву за прогріх народу Мого їдять, і до провини його свою душу схиляють.
The sin of my people is like food to them; and their desire is for their wrongdoing.
ἁμαρτίας λαοῦ μου φάγονται καὶ ἐν ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν λήμψονται τὰς ψυχὰς αὐτῶν
- 9 І буде священникові, як і народові, і дороги його навішу Я на ній, і йому відплачу згідно вчинків його.
And the priest will be like the people; I will give them punishment for their evil ways, and the reward of their acts.
καὶ ἔσται καθὼς ὁ λαὸς οὕτως καὶ ὁ ἱερεὺς καὶ ἐκδικήσω ἐπ' αὐτὸν τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ καὶ τὰ διαβουλίαι αὐτοῦ ἀνταποδώσω αὐτῷ
- 10 І вони будуть їсти, але не наситяться, чинитимуть блуд, та не розмножаться, бо покинули дбати про Господа.
They will have food, but they will not be full; they will be false to me, but they will not be increased, because they no longer give thought to the Lord.
καὶ φάγονται καὶ οὐ μὴ ἐμπλησθῶσιν ἐπόρνευσαν καὶ οὐ μὴ κατευθύνωσιν διότι τὸν κύριον ἐγκατέλιπον τοῦ φυλάξαι
- 11 Блуд і вино та сік виноградний володіють їхнім серцем.
Loose ways and new wine take away wisdom.
πορνείαν καὶ οἶνον καὶ μέθυσα ἐδέξατο καρδία λαοῦ μου

- 12 ¶ Народ Мій допитується в свого дерева, і об'являє йому його палиця, бо дух блудодійства заводить до блуду, і вони заблудили від Бога свого.
My people get knowledge from their tree, and their rod gives them news; for a false spirit is the cause of their wandering, and they have been false to their God.
 ἐν συμβόλοις ἐπιρώτων καὶ ἐν ῥάβδοις αὐτοῦ ἀπήγγελλον αὐτῷ πνεύματι πορνείας ἐπλανήθησαν καὶ ἐξεπόρνευσαν ἀπὸ τοῦ θεοῦ αὐτῶν
- 13 На верховинах гірських вони жертви приносять, і кадять на взгир'ях під дубом, і тополею та теребінтом, бо хороша їхня тїнь, тому ваші дочки блудливими стали, а ваші невістки вчи няють перелюб.
They make offerings on the tops of mountains, burning perfumes in high places, under trees of every sort, because their shade is good: and so your daughters are given up to loose ways and your brides are false to their husbands.
 ἐπὶ τὰς κορυφὰς τῶν ὄρεων ἔθυσιάζον καὶ ἐπὶ τοὺς βουνοὺς ἔθουν ὑποκάτω δρυὸς καὶ λεύκης καὶ δένδρου συσκιάζοντος ὅτι καλὸν σκέπη διὰ τοῦτο ἐκπορνεύσουσιν αἱ θυγατέρες ὑμῶν καὶ αἱ νύμφα ἰ ὑμῶν μοιχεύουσιν
- 14 Та не покараю ще ваших дочок, що вони блудодїють, та ваших невісток, що чинять перелюб, як відходять вони з блудодїйками і жертви приносять з розпусницями. А народ без знанн я загibas!
I will not give punishment to your daughters or your brides for their evil behaviour; for they make themselves separate with loose women, and make offerings with those who are used for sex purposes in the worship of the gods: the people who have no wisdom will be sent away.
 καὶ οὐ μὴ ἐπισκέψωμαι ἐπὶ τὰς θυγατέρας ὑμῶν ὅταν πορνεύουσιν καὶ ἐπὶ τὰς νύμφας ὑμῶν ὅταν μοιχεύουσιν διότι καὶ αὐτοὶ μετὰ τῶν πορνῶν συνεφύροντο καὶ μετὰ τῶν τετελεσμένων ἔθουν καὶ ὁ λαὸς ὁ συνίων συνεπλέκετο μετὰ πόρνῃς
- 15 Якщо ти блудливий, Ізраїлю, нехай Юда не буде провинний! І не ходїть до Гїлгалу, і не приходьте до Бет-Авену, і не присягайте: Як живий Господь!
Do not you, O Israel, come into error; do not you, O Judah, come to Gilgal, or go up to Beth-aven, or take an oath, By the living Lord.
 σὺ δὲ ἰσραηλ μὴ ἀγνῶει καὶ ἰουδα μὴ εἰσπορεύεσθε εἰς γαλγαλα καὶ μὴ ἀναβαίnete εἰς τὸν οἶκον ὦν καὶ μὴ ὀμνῶτε ζῶντα κύριον
- 16 Бо Ізраїль зробився упертий, немов та уперта корова. Та тепер Господь пастиме їх, як вівцю на привіллї!
For Israel is uncontrolled, like a cow which may not be controlled; now will the Lord give them food like a lamb in a wide place.
 ὅτι ὡς δάμαλις παροιστρῶσα παροίστησεν ἰσραηλ νῦν νεμήσει αὐτοὺς κύριος ὡς ἀμνὸν ἐν εὐρυχώρῳ
- 17 Прилучивсь до бовванів Єфрем, покинь ти його!
Ephraim is joined to false gods; let him be.
 μέτοχος εἰδῶλων εφραιμ ἔθηκεν ἑαυτῷ σκάνδαλα
- 18 Збір п'яниць звироднілих учинився розпусним, їхні провідники покохали нечистіть.
Their drink has become bitter; they are completely false; her rulers take pleasure in shame.
 ἠρέτισεν χαναναίους πορνεύοντες ἐξεπόρνευσαν ἠγάπησαν ἀτιμίαν ἐκ φρυάγματος αὐτῶν
- 19 Вітер їх похапас на крила свої, і вони посоромляться жертв своїх.
They are folded in the skirts of the wind; they will be shamed because of their offerings.
 συστροφή πνεύματος σὺ εἶ ἐν ταῖς πτέρυξιν αὐτῆς καὶ καταισχνθῆσονται ἐκ τῶν θυσιαστηρίων αὐτῶν
- 1 ¶ Послухайте цього, священники, і почуйте, Ізраїлів доме, а ви, царський доме, візьміть до вух, бо вам буде суд, бо ви для Міцпи були пасткою й сіткою, розтягнуеною на Фавор.
Give ear to this, O priests; give attention, O Israel, and you, family of the king; for you are to be judged; you have been a deceit at Mizpah and a net stretched out on Tabor.
 ἀκούσατε ταῦτα οἱ ἱερεῖς καὶ προσέχετε οἶκος ἰσραηλ καὶ ὁ οἶκος τοῦ βασιλέως ἐνωτίζεσθε διότι πρὸς ὑμᾶς ἔστιν τὸ κρίμα ὅτι παγὶς ἐγενήθητε τῇ σκοπιᾷ καὶ ὡς δίκτυον ἐκτεταμένον ἐπὶ τὸ ἰταβῶρι ον
- 2 І глибоко вгрузли в розпусті вони, та Я поплямую всіх їх.
They have gone deep in the evil ways of Shittim, but I am the judge of all.
 ὁ οἱ ἀγρεύοντες τὴν θήραν κατέπηξαν ἐγὼ δὲ παιδευτῆς ὑμῶν
- 3 Я знаю Єфрема, а Ізраїль не схований передо Мною, бо тепер блудодїйним, Єфреме, ти став, занечистивсь Ізраїль.
I have knowledge of Ephraim, and Israel is not secret from me; for now, O Ephraim, you have been false to me, Israel has become unclean.
 ἐγὼ ἔγνων τὸν εφραιμ καὶ ἰσραηλ οὐκ ἄπεστιν ἀπ' ἐμοῦ διότι νῦν ἐξεπόρνευσεν εφραιμ ἐμίανθη ἰσραηλ
- 4 Не дають їхні вчинки вернутись до Бога, бо дух блудодїйства в середині їхній, і не відають Господа.
Their works will not let them come back to their God, for a false spirit is in them and they have no knowledge of the Lord.
 οὐκ ἔδωκαν τὰ διαβούλια αὐτῶν τοῦ ἐπιστρέψαι πρὸς τὸν θεὸν αὐτῶν ὅτι πνεῦμα πορνείας ἐν αὐτοῖς ἔστιν τὸν δὲ κύριον οὐκ ἐπέγνωσαν

- 5 I гордість Ізраїлева засвідчиться перед обличчям його. А Ізраїль й Єфрем упадуть за провину свою, також Юда із ними впаде.
And the pride of Israel gives an answer to his face; and Ephraim will have a fall through his sins, and the fall of Judah will be the same as theirs.
καὶ ταπεινωθήσεται ἡ ὕβρις τοῦ ἰσραηλ εἰς πρόσωπον αὐτοῦ καὶ ἰσραηλ καὶ εφραιμ ἀσθενήσουσιν ἐν ταῖς ἀδικίαις αὐτῶν καὶ ἀσθενήσει καὶ ἰουδας μετ' αὐτῶν
- 6 З своєю отарою та з своєю худобою вони Господа підуть шукати, але не знайдуть, Він від них віддалився.
They will go, with their flocks and their herds, in search of the Lord, but they will not see him; he has taken himself out of their view.
μετὰ προβάτων καὶ μόσχων πορεύσονται τοῦ ἐκζητήσαι τὸν κύριον καὶ οὐ μὴ εὕρωσιν αὐτόν ὅτι ἐξέκλιεν ἀπ' αὐτῶν
- 7 Вони зрадили Господа, бо породили сторонніх дітей, тепер їх пожере молодик разом із частками їхнього поля.
They have been false to the Lord; they have given birth to strange children; now the new moon will make them waste with their fields.
ὅτι τὸν κύριον ἐγκατέλιπον ὅτι τέκνα ἀλλότρια ἐγεννήθησαν αὐτοῖς νῦν καταφάγεται αὐτοὺς ἡ ἐρυσίβη καὶ τοὺς κλήρους αὐτῶν
- 8 ¶ Засурміте у рога в Гів'ї, сурмою в Рамі, закричіть у Бет-Авені за тобою, Веніамине!
Let the horn be sounded in Gibeah and in Ramah; give a loud cry in Beth-aven, They are after you, O Benjamin.
σαλπίζετε σάλπιγγι ἐπὶ τοὺς βουνοὺς ἠχήσατε ἐπὶ τῶν ὕψηλῶν κηρύξατε ἐν τῷ οἴκῳ ὧν ἐξέστη βενιαμιν
- 9 В день картання Єфрем за спустошення стане; поміж племенами Ізраїля Я завідомив про певне.
Ephraim will become a waste in the day of punishment; I have given knowledge among the tribes of Israel of what is certain.
εφραιμ εἰς ἀφανισμόν ἐγένετο ἐν ἡμέραις ἐλέγχου ἐν ταῖς φυλαῖς τοῦ ἰσραηλ ἔδειξα πιστά
- 10 Стали зверхники Юди, мов ті, що межу переносять, на них виллю, як воду, Свій гнів!
The rulers of Judah are like those who take away a landmark; I will let loose my wrath on them like flowing water.
ἐγένοντο οἱ ἄρχοντες ἰουδα ὡς μετατιθέντες ὄρια ἐπ' αὐτοὺς ἐκχεῶ ὡς ὕδωρ τὸ ὄρημά μου
- 11 Єфрем став пригноблений, судом розбитий, бо він намагався ходити за марнотою.
Ephraim is troubled; he is crushed by his judges, because he took pleasure in walking after deceit.
κατεδυνάστευσεν εφραιμ τὸν ἀντίδικον αὐτοῦ κατεπάτησεν κρίμα ὅτι ἤρξατο πορεύεσθαι ὀπίσω τῶν ματαίων
- 12 І Я буду, як міль, для Єфрема, і мов та гнилизна для дому Юди.
And so to Ephraim I am like a wasting insect, and a destruction to the children of Judah.
καὶ ἐγὼ ὡς ταραχὴ τῷ εφραιμ καὶ ὡς κέντρον τῷ οἴκῳ ἰουδα
- 13 І побачив Єфрем свою хворість, а Юда свого чиряка, і Єфрем відійшов до Ашшура і послав до царя до великого. Та він вилікувати вас не зможе, і не вигоїть вам чиряка!
When Ephraim saw his disease and Judah his wound, then Ephraim went to Assyria and sent to the great king; but he is not able to make you well or give you help for your wound.
καὶ εἶδεν εφραιμ τὴν νόσον αὐτοῦ καὶ ἰουδας τὴν ὀδύνην αὐτοῦ καὶ ἐπορεύθη εφραιμ πρὸς ἀσσυρίους καὶ ἀπέστειλεν πρέσβεις πρὸς βασιλέα ἰαριμ καὶ αὐτὸς οὐκ ἠδυνάσθη ἰάσασθαι ὑμᾶς καὶ οὐ μὴ διαπαύσῃ ἐξ ὑμῶν ὀδύνη
- 14 Бо Я немов лев для Єфрема, і немов той левчук дому Юди. Я, Я розшматую й піду, і ніхто не врятує!
For I will be to Ephraim as a lion, and as a young lion to the children of Judah; I, even I, will give him wounds and go away; I will take him away, and there will be no helper.
διότι ἐγὼ εἰμι ὡς πανθῆρ τῷ εφραιμ καὶ ὡς λέων τῷ οἴκῳ ἰουδα καὶ ἐγὼ ἀρπῶμαι καὶ πορεύσομαι καὶ λήμψομαι καὶ οὐκ ἔσται ὁ ἐξαιρούμενος
- 15 Піду, повернуся до місця Свого, аж поки провини своєї вони не признають, і не стануть шукати Мого лица. Та в утиску будуть шукати Мене!
I will go back to my place till they are made waste; in their trouble they will go after me early and will make search for me.
πορεύσομαι καὶ ἐπιστρέψω εἰς τὸν τόπον μου ἕως οὗ ἀφανισθῶσιν καὶ ἐπιζητήσουσιν τὸ πρόσωπόν μου ἐν θλίψει αὐτῶν ὀρθοῦσι πρὸς με λέγοντες
- 1 ¶ Ходіть, і вернімось до Господа, бо Він пошматував і нас вилікує, ударив і нас перев'яже!
Come, let us go back to the Lord; for he has given us wounds and he will make us well; he has given blows and he will give help.
πορευθῶμεν καὶ ἐπιστρέψωμεν πρὸς κύριον τὸν θεὸν ἡμῶν ὅτι αὐτὸς ἤρπακεν καὶ ἰάσεται ἡμᾶς πατάξει καὶ μοτώσει ἡμᾶς
- 2 Оживить він нас до двох день, а третього дня нас поставить, і будемо жити ми перед обличчям Його.
After two days he will give us life, and on the third day he will make us get up, and we will be living before him.
ὕγιασει ἡμᾶς μετὰ δύο ἡμέρας ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ τρίτῃ ἀναστήσόμεθα καὶ ζήσόμεθα ἐνώπιον αὐτοῦ

- 3 I пізнаймо, намагаймося пізнати ми Господа! Міцно поставлений прихід Його, мов зірниця, і Він прийде до нас, немов дощ, немов дощ весняний, що напоєє землю.
And let us have knowledge, let us go after the knowledge of the Lord; his going out is certain as the dawn, his decisions go out like the light; he will come to us like the rain, like the spring rain watering the earth.
καὶ γινώσόμεθα διώζομεν τοῦ γνῶναι τὸν κύριον ὡς ὄρθρον ἔτοιμον εὐρήσομεν αὐτόν καὶ ἦξει ὡς ὑετὸς ἡμῖν πρόιμος καὶ ὕψιμος τῇ γῆ
- 4 ¶ Що, Єфреме, зроблю Я тобі, що зроблю тобі, Юдо? Бо ваша любов, немов хмара поранку, і мов та роса, що зникає уранці,
O Ephraim, what am I to do to you? O Judah, what am I to do to you? For your love is like a morning cloud, and like the dew which goes early away.
τί σοι ποιήσω εφραϊμ τί σοι ποιήσω ἰουδα τὸ δὲ ἔλεος ὑμῶν ὡς νεφέλη πρωϊνὴ καὶ ὡς δρόσος ὀρθρινὴ πορευομένη
- 5 тому Я тесав їх пророками, позабивав їх прореченням уст Своїх, і суд Мій, як світло те, виїде.
So I have had it cut in stones; I gave them teaching by the words of my mouth;
διὰ τοῦτο ἀπεθέρισα τοὺς προφῆτας ὑμῶν ἀπέκτεινα αὐτοὺς ἐν ῥήμασιν στόματός μου καὶ τὸ κρίμα μου ὡς φῶς ἐξελεύσεται
- 6 Бо Я милости хочу, а не жертви, і Богопізнання більше від цілопалень.
Because my desire is for mercy and not offerings; for the knowledge of God more than for burned offerings.
διότι ἔλεος θέλω καὶ οὐ θυσίαν καὶ ἐπίγνωσιν θεοῦ ἢ ὀλοκαυτώματα
- 7 Вони заповіта Мого порушили, мов той Адам, вони там Мене зрадили.
But like a man, they have gone against the agreement; there they were false to me.
αὐτοὶ δὲ εἰσιν ὡς ἄνθρωπος παραβαίνων διαθήκην ἐκεῖ κατεφρόνησέν μου
- 8 Гілеад, місто злочинців, повне кривавих слідів.
Gilead is a town of evil-doers, marked with blood.
γαλααδ πόλις ἐργαζομένη μάταια ταρασσούσα ὕδωρ
- 9 І як той розбишака чигас, так ватага священиків на дорозі в Сихем учиняють розбій, бо злочин учиняють вони.
And like a band of thieves waiting for a man, so are the priests watching secretly the way of those going quickly to Shechem, for they are working with an evil design.
καὶ ἡ ἰσχὺς σου ἄνδρὸς πειρατοῦ ἐκρυψαν ἱερεῖς ὁδὸν κυρίου ἐφόνευσαν σικιμα ὅτι ἀνομίαν ἐποίησαν
- 10 У домі Ізраїля бачу жадливе, там блуд у Єфрема, занечистивсь Ізраїль.
In Israel I have seen a very evil thing; there false ways are seen in Ephraim, Israel is unclean;
ἐν τῷ οἴκῳ ἰσραηλ εἶδον φρικώδη ἐκεῖ πορνείαν τοῦ εφραϊμ ἐμίανθη ἰσραηλ καὶ ἰουδα
- 11 Також, Юдо, для тебе жнива приготовлені, як Я долю народу Свого поверну!
And Judah has put up disgusting images for himself.
ἄρχου τρυγᾶν σεαυτῷ ἐν τῷ ἐπιστρέφειν με τὴν αἰχμαλωσίαν τοῦ λαοῦ μου
- 1 ¶ Коли Я лікую Ізраїля, то виявляю гріх Єфремів та зло Самарії, бо роблять вони неправдиве, і злодій приходить, грабує на вулиці банда.
When my desire was for the fate of my people to be changed and to make Israel well, then the sin of Ephraim was made clear, and the evil-doing of Samaria; for their ways are false, and the thief comes into the house, while the band of outlaws takes property by force in the streets.
ἐν τῷ ἰάσασθαι με τὸν ἰσραηλ καὶ ἀποκαλυφθήσεται ἡ ἀδικία εφραϊμ καὶ ἡ κακία σαμαρείας ὅτι ἠργάσαντο ψευδῆ καὶ κλέπτης πρὸς αὐτὸν εἰσελεύσεται ἐκδιδύσκων ληστὴς ἐν τῇ ὁδῷ αὐτοῦ
- 2 І не думають в серці своєму, що Я пам'ятаю про все їхнє зло. Тепер їхні вчинки ось їх оточили і перед обличчям Моїм поставали.
And they do not say to themselves that I keep in mind all their sin; now their evil acts come round them on every side; they are before my face.
ὅπως συνάδωσιν ὡς συνάδοντες τῇ καρδίᾳ αὐτῶν πάσας τὰς κακίας αὐτῶν ἐμνήσθην νῦν ἐκύκλωσεν αὐτοὺς τὰ διαβούλια αὐτῶν ἀπέναντι τοῦ προσώπου μου ἐγένοντο
- 3 Вони злістю своєю втішають царя, а своїми обманами зверхників.
In their sin they make a king for themselves, and rulers in their deceit.
ἐν ταῖς κακίαις αὐτῶν εὐφραναν βασιεῖς καὶ ἐν τοῖς ψεύδεσιν αὐτῶν ἄρχοντας
- 4 Усі вони чинять перелюб, мов піч, яку пекар розпалює, що напалювати перестас, як тісто замісить та вкисне воно.
They are all untrue; they are like a burning oven; the bread-maker does not make up the fire from the time when the paste is mixed till it is leavened.
πάντες μοιχεύοντες ὡς κλίβανος καιόμενος εἰς πέψιν κατακαύματος ἀπὸ τῆς φλογός ἀπὸ φურάσεως στέατος ἕως τοῦ ζυμωθῆναι αὐτό

- 5 У святковий день нашого царя похворіли князі від жару вина, і він простяг до насмішників руку свою.
On the day of our king, the rulers made him ill with the heat of wine; his hand was stretched out with the men of pride.
αἱ ἡμέραι τῶν βασιλέων ὑμῶν ἤρξαντο οἱ ἄρχοντες θυμοῦσθαι ἐξ οἴνου ἐξέτεινεν τὴν χεῖρα αὐτοῦ μετὰ λοιμῶν
- 6 Бо їхнє нутро, як піч, у них палає їхнє серце: всю ніч спить їхній гнів, а на ранок горить, як палючий огонь.
For they have made their hearts ready like an oven, while they are waiting secretly; their wrath is sleeping all night; in the morning it is burning like a flaming fire.
διότι ἀνεκαύθησαν ὡς κλίβανος αἱ καρδίαι αὐτῶν ἐν τῷ καταράσσειν αὐτοῦς ὅλην τὴν νύκτα ὕπνου εφραϊμ ἐνεπλήσθη πρωὶ ἐγενήθη ἀνεκαύθη ὡς πυρὸς φέγγος
- 7 Вони всі гарячі, як піч, і суддів своїх пожирають. Усі царі їхні попадали, між ними нікого нема, хто б кликав до Мене.
They are all heated like an oven, and they put an end to their judges; all their kings have been made low; not one among them makes prayer to me.
πάντες ἐθερμάνθησαν ὡς κλίβανος καὶ κατέφαγον τοὺς κριτὰς αὐτῶν πάντες οἱ βασιλεῖς αὐτῶν ἔπεσαν οὐκ ἦν ὁ ἐπικαλούμενος ἐν αὐτοῖς πρὸς με
- 8 ¶ Змішався Єфрем із народами, Єфрем став млинцем, що печеться неперевернений.
Ephraim is mixed with the peoples; Ephraim is a cake not turned.
εφραϊμ ἐν τοῖς λαοῖς αὐτοῦ συνανειγνυτο εφραϊμ ἐγένετο ἐγκρυφίας οὐ μεταστρεφόμενος
- 9 Його силу чужі пожирають, та про те він не знає, вже й волосся посивіло в нього, а того він не знає.
Men from other lands have made waste his strength, and he is not conscious of it; grey hairs have come on him here and there, and he has no knowledge of it.
κατέφαγον ἀλλότριον τὴν ἰσχὺν αὐτοῦ αὐτὸς δὲ οὐκ ἐπέγνω καὶ πολιαὶ ἐξήνθησαν αὐτῷ καὶ αὐτὸς οὐκ ἔγνω
- 10 І гордість Ізраїля свідчить на нього, і до Господа, Бога свого вони не вертаються, і не шукають Його у всім цім.
And the pride of Israel gives an answer to his face; but for all this, they have not gone back to the Lord their God, or made search for him.
καὶ ταπεινωθήσεται ἡ ὕβρις ἰσραηλ εἰς πρόσωπον αὐτοῦ καὶ οὐκ ἐπέστρεψαν πρὸς κύριον τὸν θεὸν αὐτῶν καὶ οὐκ ἐξεζήτησαν αὐτὸν ἐν πᾶσι τούτοις
- 11 А Єфрем став, як голуб, нерозумний, немудрий: закликають в Єгипет, а йдуть в Ассирію.
And Ephraim is like a foolish dove, without wisdom; they send out their cry to Egypt, they go to Assyria.
καὶ ἦν εφραϊμ ὡς περιστέρα ἄνους οὐκ ἔχουσα καρδίαν αἴγυπτον ἐπεκαλεῖτο καὶ εἰς ἀσσυρίου ἐπορεύθησαν
- 12 Як підуть вони, розтягну Свою сітку над ними, стягну їх додолу, мов птаство небесне, за злобою їхньою Я їх караю.
When they go, my net will be stretched out over them; I will take them like the birds of heaven, I will give them punishment, I will take them away in the net for their sin.
καθὼς ἂν πορεύωνται ἐπιβαλῶ ἐπ' αὐτοὺς τὸ δίκτυόν μου καθὼς τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καταξῶ αὐτοὺς παιδεύσω αὐτοὺς ἐν τῇ ἀκοῇ τῆς θλίψεως αὐτῶν
- 13 Горе їм, бо від Мене вони відійшли, погуба на них, бо повстали вони проти Мене! Хоч Я викупив їх, та вони проти Мене говорять неправду.
May trouble be theirs! for they have gone far away from me; and destruction, for they have been sinning against me; I was ready to be their saviour, but they said false words against me.
οὐαὶ αὐτοῖς ὅτι ἀπεπήδησαν ἀπ' ἐμοῦ δειλαιοὶ εἰσιν ὅτι ἠσέβησαν εἰς ἐμέ ἐγὼ δὲ ἐλῆτροσάμην αὐτοῦς αὐτοὶ δὲ κατέλαβον κατ' ἐμοῦ ψεῦδη
- 14 І вони в своїм серці не кличуть до Мене, як виють на ложах своїх, точать сварку за хліб та вино, і відступають від Мене.
And they have not made prayer to me in their hearts, but they make loud cries on their beds; they are cutting themselves for food and wine, they are turned against me.
καὶ οὐκ ἐβόησαν πρὸς με αἱ καρδίαι αὐτῶν ἀλλ' ἦ ὠλόλυζον ἐν ταῖς κοίταις αὐτῶν ἐπὶ σίτῳ καὶ οἴνῳ κατετέμνοντο ἐπαιδεύθησαν ἐν ἐμοῖ
- 15 А Я їх кармав, їхні рамена зміцняв, а вони зло на Мене задумують...
Though I have given training and strength to their arms, they have evil designs against me.
κἀγὼ κατίσχυσα τοὺς βραχίονας αὐτῶν καὶ εἰς ἐμέ ἐλογίσαντο πονηρά
- 16 Вони повертаються, та не до Всевишнього, стали, немов той обманливий лук... Упадуть від меча їхні князі за гордість свого язика, це їхня наруга в єгипетським краї!
They have gone to what is of no value; they are like a false bow; their captains will come to destruction by the sword, and their ruler by my wrath; for this, the land of Egypt will make sport of them.
ἀπεστράφησαν εἰς οὐθὲν ἐγένοντο ὡς τόξον ἐντεταμένον πεσοῦνται ἐν ῥομφαίᾳ οἱ ἄρχοντες αὐτῶν δι' ἀπαιδευσίαν γλώσσης αὐτῶν οὗτος ὁ φαυλισμὸς αὐτῶν ἐν γῇ αἰγύπτῳ
- 1 ¶ Pora do ust svojich, ta y zasurmi: na dim Bozhny spadac nenache orol, bo perestupili вони заповіта Мого, і на Закона Мого повстали.
Put the horn to your mouth. He comes like an eagle against the house of the Lord; because they have gone against my agreement, they have not kept my law.
εἰς κόλπον αὐτῶν ὡς γῆ ὡς ἀετὸς ἐπ' οἶκον κυρίου ἀνθ' ὧν παρέβησαν τὴν διαθήκην μου καὶ κατὰ τοῦ νόμου μου ἠσέβησαν
- 2 До Мене звивають вони: Мій Боже, познали Тебе ми, Ізраїлю!
They will send up to me a cry for help: We, Israel, have knowledge of you, O God of Israel.
ἐμὲ κεκράζονται ὁ θεός ἐγνωκάμεν σε

- 3 **Покинув Израїль добро, ворог його пожене!**
Israel has given up what is good; his haters will go after him.
ὅτι ἰσραὴλ ἀπεστρέψατο ἀγαθὰ ἐχθρὸν κατεδίωξαν
- 4 **Вони ставлять царя, але не від Мене, вони князя ставлять, але Я не знаю! Вони з срібла свого та із золота свого божків нарobili собі, щоб загинути,**
They have put up kings, but not by me; they have made princes, but I had no knowledge of it; they have made images of silver and gold, so that they may be cut off.
ἐαυτοῖς ἐβασίλευσαν καὶ οὐ δι' ἐμοῦ ἦρξαν καὶ οὐκ ἐγνώρισάν μοι τὸ ἀργύριον αὐτῶν καὶ τὸ χρυσίον αὐτῶν ἐποίησαν ἑαυτοῖς εἰδῶλα ὅπως ἐξολεθρευθῶσιν
- 5 **відкинув теля твоє Я, Самаріє! Мій гнів запалився на них, аж доки не можуть вони від провини очиститись?**
I will have nothing to do with your young ox, O Samaria; my wrath is burning against them; how long will it be before the children of Israel make themselves clean?
ἀπότριψαι τὸν μόσχον σου σαμάρεια παρωξύνθη ὁ θυμός μου ἐπ' αὐτούς ἕως τίνος οὐ μὴ δύνωνται καθαρισθῆναι
- 6 **Бо й воно від Израїля. Зробив його майстер, і воно то не Бог, бо теля самарійське на кавалки обернеться.**
The workman made it, it is no god; the ox of Samaria will be broken into bits.
ἐν τῷ ἰσραὴλ καὶ αὐτὸ τέκτων ἐποίησεν καὶ οὐ θεός ἐστιν διότι πλανῶν ἦν ὁ μόσχος σου σαμάρεια
- 7 **А що вітер вони засівають, то бурю пожнуть, в них не буде й колосся, а зерно не видасть муки, коли ж видасть, чужі поквтають її.**
For they have been planting the wind, and their fruit will be the storm; his grain has no stem, it will give no meal, and if it does, a strange nation will take it.
ὅτι ἀνεμόφθορα ἐσπειραν καὶ ἡ καταστροφή αὐτῶν ἐκδέξεται αὐτὰ δράγμα οὐκ ἔχον ἰσχὸν τοῦ ποιῆσαι ἄλευρον ἐὰν δὲ καὶ ποιῆση ἀλλότριαι καταφάγονται αὐτὸ
- 8 **¶ Израїль проковтнений, став між народами він як та річ, що до неї немає замилювання.**
Israel has come to destruction; now they are among the nations like a cup in which there is no pleasure.
κατεπόθη ἰσραὴλ νῦν ἐγένετο ἐν τοῖς ἔθνεσιν ὡς σκευὸς ἄχρηστος
- 9 **Бо вони відійшли до Ашшуру, як дикий осел, що самітний собі, а Єфрем за любов дає дари любовні.**
For they have gone up to Assyria like an ass going by himself; Ephraim has given money to get lovers.
ὅτι αὐτοὶ ἀνέβησαν εἰς ἀσσυρίους ἀνέθαλεν καθ' ἑαυτὸν εφραιμ δῶρα ἡγάπησαν
- 10 **І хоч вони здобувають прихильників серед поганів, Я їх позбираю тепер, і незабаром вони перестануть помазувати царя, і князів.**
But though they give money to the nations for help, still I will send them in all directions; and in a short time they will be without a king and rulers.
διὰ τοῦτο παραδοθήσονται ἐν τοῖς ἔθνεσιν νῦν εἰσδέξομαι αὐτούς καὶ κοπάσουσιν μικρὸν τοῦ χρόνου βασιλέα καὶ ἄρχοντας
- 11 **Бо жертівників був намножив Єфрем, щоб грішити, на провину йому стали ці жертівники!**
Because Ephraim has been increasing altars for sin, altars have become a cause of sin to him.
ὅτι ἐπλήθυνεν εφραιμ θυσιαστήρια εἰς ἁμαρτίας ἐγένοντο αὐτῷ θυσιαστήρια ἡγαπημένα
- 12 **Я можу йому написати Закон Свій хоч тисячу разів, як чуже пораховане буде!**
Though I put my law in writing for him in ten thousand rules, they are to him as a strange thing.
καταγράψω αὐτῷ πλήθος καὶ τὰ νόμιμα αὐτοῦ εἰς ἀλλότρια ἐλογίσθησαν θυσιαστήρια τὰ ἡγαπημένα
- 13 **Вони ж жертви кохають, ріжуть м'ясо й їдять, та Господь не впадобус їх. Тепер Він згадає про їхню провину та їхні гріхи покарас, вони до Єгипту повернуться!**
He gives the offerings of his lovers, and takes the flesh for food; but the Lord has no pleasure in them; now he will keep in mind their evil-doing and give them the punishment of their sins; they will go back to Egypt.
διότι ἐὰν θύσωσιν θυσίαν καὶ φάγωσιν κρέα κύριος οὐ προσδέξεται αὐτὰ νῦν μνησθήσεται τὰς ἀδικίας αὐτῶν καὶ ἐκδικήσει τὰς ἁμαρτίας αὐτῶν αὐτοὶ εἰς αἴγυπτον ἀπεστρέψαν καὶ ἐν ἀσσυρίοις ἀκ ἄθαρτα φάγονται
- 14 **Израїль забув про свого Творця та й буде палати, а Юда намножив твердинні міста, та пошлю Я огонь на його ці міста, і пожере він палати його!**
For Israel has no memory of his Maker, and has put up the houses of kings; and Judah has made great the number of his walled towns. But I will send a fire on his towns and put an end to his great houses.
καὶ ἐπελάθετο ἰσραὴλ τοῦ ποιήσαντος αὐτὸν καὶ ὠκοδόμησαν τεμένη καὶ ἰουδας ἐπλήθυνεν πόλεις τετειχισμένας καὶ ἐξαποστελῶ πῦρ εἰς τὰς πόλεις αὐτοῦ καὶ καταφάγεται τὰ θεμέλια αὐτῶν
- 1 **¶ Не тішся, Израїлю, радістю, як ті народи, бо ти чиниш блуд, відступаючи від свого Бога, дар блудодійний кохасш на всіх токах збіжжєвих.**
Have no joy, O Israel, and do not be glad like the nations; for you have been untrue to your God; your desire has been for the loose woman's reward on every grain-floor.
μὴ χαίρε ἰσραὴλ μηδὲ εὐφραίνου καθὼς οἱ λαοὶ διότι ἐπόρνευσας ἀπὸ τοῦ θεοῦ σου ἡγάπησας δόματα ἐπὶ πάντα ἄλωνα σίτου

- 2 Годувати не буде їм тиск та чавило, а сік виноградний зведе їм.
The grain-floor and the place where the grapes are crushed will not give them food; there will be no new wine for them.
ἄλων καὶ ληνὸς οὐκ ἔγνω αὐτοὺς καὶ ὁ οἶνος ἐψεύσατο αὐτοὺς
- 3 Не будуть сидіти в Господньому Краї вони, і Єфрем до Єгипту повернеться, і вони будуть їсти нечисте в Асирії.
They will have no resting-place in the Lord's land, but Ephraim will go back to Egypt, and they will take unclean food in Assyria.
οὐ κατόκησαν ἐν τῇ γῆ τοῦ κυρίου κατόκησεν εφραϊμ εἰς αἴγυπτον καὶ ἐν ἀσσυρίοις ἀκάθαρτα φάγονται
- 4 Господеві вина вони лити не будуть, і жертви не будуть присмні Йому; це буде для них, немов хліб похоронний, усі, що будуть його споживати, занечистяться, бо їхній хліб для насичення їм, не для дому Господнього.
They will give no wine offering to the Lord, they will not make offerings ready for him; their bread will be like the bread of those in sorrow; all who take it will be unclean, because their bread will be only for their desire, it will not come into the house of the Lord.
οὐκ ἔσπεισαν τῷ κυρίῳ οἶνον καὶ οὐχ ἤδυναν αὐτῶ αἱ θυσίαι αὐτῶν ὡς ἄρτος πένθους αὐτοῖς πάντες οἱ ἐσθοντες αὐτὰ μιανθήσονται διότι οἱ ἄρτοι αὐτῶν ταῖς ψυχαῖς αὐτῶν οὐκ εἰσελεύσονται εἰς τὸν οἶκον κυρίου
- 5 Що зробите ви на день урочистий та на день свята Господнього?
What will you do on the day of worship, and on the day of the feast of the Lord?
τί ποιήσετε ἐν ἡμέρᾳ πανηγύρεως καὶ ἐν ἡμέρᾳ ἑορτῆς τοῦ κυρίου
- 6 Бо йдуть ось вони до Асирії, їм збирає Єгипет, Мемфіс їм ховає, коштовність їхнього срібла посяде кропива, будяччя по їхніх наметах.
For see, they are going away into Assyria; Egypt will get them together, Memphis will be their last resting-place; their fair silver vessels will be covered over with field plants, and thorns will come up in their tents.
διὰ τοῦτο ἰδοὺ πορεύσονται ἐκ ταλαιπωρίας αἰγύπτου καὶ ἐκδέξεται αὐτοὺς μέμφις καὶ θάψει αὐτοὺς μαχμας τὸ ἀργύριον αὐτῶν ὄλεθρος κληρονομήσει ἄκανθα ἐν τοῖς σκηνώμασιν αὐτῶν
- 7 ¶ Прийшли дні навіщення, прийшли дні заплати, Ізраїль пізнає оце: Нерозумний пророк цей, шалений муж духа, за численність провин твоїх і велике зненавидження!
The days of punishment, the days of reward are come; Israel will be put to shame; the prophet is foolish, the man who has the spirit is off his head, because of your great sin.
ἤκασιν αἱ ἡμέραι τῆς ἐκδίκησεως ἤκασιν αἱ ἡμέραι τῆς ἀνταποδόσεως σου καὶ κακωθήσεται ἰσραηλ ὥσπερ ὁ προφήτης ὁ παρεξστρατός ἄνθρωπος ὁ πνευματοφόρος ὑπὸ τοῦ πλήθους τῶν ἀδικῶν σου ἐπληθύνθη μαρία σου
- 8 Єфрем сторож із Богом моїм, пророк пастка птахолова на всіх дорогах його, ненависть у домі Бога його.
There is great hate against the watchman of Ephraim, the people of my God; as for the prophet, there is a net in all his ways, and hate in the house of his God.
σκοπὸς εφραϊμ μετὰ θεοῦ προφήτης παγὶς σκολιὰ ἐπὶ πάσας τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ μανίαν ἐν οἴκῳ κυρίου κατέπηξαν
- 9 Глибоко зіпсулись вони, як за днів тих Гів'ї, Він згадає за їхні провини, Він їхні гріхи покарає!
They have gone deep in evil as in the days of Gibeah; he will keep in mind their wrongdoing, he will give them punishment for their sins.
ἐφθάρησαν κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ βουνοῦ μνησθήσεται ἀδικίας αὐτοῦ ἐκδικήσει ἀμαρτίας αὐτοῦ
- 10 Немов виноград на пустині, знайшов Я Ізраїля, як фігу поранню на фіговім дереві, Я бачив був ваших батьків на початку його, та вони до Баал-Пеору прийшли, і себе присвятили для я Бошета, і стали гидотою, як полюблене ними.
I made discovery of Israel as of grapes in the waste land; I saw your fathers as the first-fruits of the fig-tree in her early fruit time; but they came to Baal-peor, and made themselves holy to the thing of shame, and became disgusting like that to which they gave their love.
ὡς σταφυλὴν ἐν ἐρήμῳ εὔρον τὸν ἰσραηλ καὶ ὡς σκοπὸν ἐν συκῇ πρόμιον εἶδον πατέρας αὐτῶν αὐτοὶ εἰσηλθόντες πρὸς τὸν βεελφεγὼρ καὶ ἀπηλλοτριώθησαν εἰς αἰσχύνην καὶ ἐγένοντο οἱ ἡγαπημένοι ὡς οἱ ἐβδελυγμένοι
- 11 ¶ Єфремова слава, як птах, відлетить: не буде народження, ані зачаття, ані вагітності.
As for Ephraim, their glory will go in flight like a bird: there will be no birth and no one with child and no giving of life.
εφραϊμ ὡς ὄρνεον ἐξεπετάσθη αἱ δόξαι αὐτῶν ἐκ τόκων καὶ ὠδίνων καὶ συλλήψεων
- 12 Бо якщо вони викохають свої діти, то їм повбиваю, так що не буде людини, бо горе їм, як відступлю Я від них.
Even though their children have come to growth I will take them away, so that not a man will be there; for their evil-doing will be complete and they will be put to shame because of it.
διότι καὶ ἐὰν ἐκθρέψωσιν τὰ τέκνα αὐτῶν ἀτεκνωθήσονται ἐξ ἀνθρώπων διότι καὶ οὐαὶ αὐτοῖς ἐστὶν σάρξ μου ἐξ αὐτῶν
- 13 Єфрем, як Я бачу, для вловів йому подали його власних дітей, і Єфрем поведе своїх власних дітей на заріз...
As I have seen a beast whose young have been taken from her, so Ephraim will give birth to children only for them to be put to death.
εφραϊμ ὄν τρόπον εἶδον εἰς θήραν παρέστησαν τὰ τέκνα αὐτῶν καὶ εφραϊμ τοῦ ἐξαγαγεῖν εἰς ἀποκέντησιν τὰ τέκνα αὐτοῦ

- 14 **Дай їм, Господи, що ж Ти даси? дай їм утробу неплідну та висохлі груди!**
O Lord, what will you give them? Give them bodies which may not give birth and breasts without milk.
 δὸς αὐτοῖς κύριε τί δώσεις αὐτοῖς δὸς αὐτοῖς μήτραν ἀτεκνοῦσαν καὶ μαστοὺς ξηροὺς
- 15 **Усе їхнє зло у Гілгалі, бо там Я зненавидів їх; за зло їхніх учинків Я вижену їх з Свого дому. Не буду їх більше любити, всі їхні князі ворогохобники!**
All their evil-doing is in Gilgal; there I had hate for them; because of their evil-doing I will send them out of my house; they will no longer be dear to me; all their rulers are uncontrolled.
 πᾶσαι αἱ κακίαι αὐτῶν εἰς γαλγαλ ὅτι ἐκεῖ αὐτοὺς ἐμίσησα διὰ τὰς κακίας τῶν ἐπιτηδευμάτων αὐτῶν ἐκ τοῦ οἴκου μου ἐκβαλῶ αὐτούς οὐ μὴ προσθήσω τοῦ ἀγαπήσαι αὐτούς πάντες οἱ ἄρχοντες αὐτῶν ἀπειθοῦντες
- 16 **Побитий Єфрем, їхній корень посох, він плоду не зродить. А коли вони зродять, то Я повбиваю улюблених їхнього лона.**
The rod has come on Ephraim, their root is dry, let them have no fruit; even though they give birth, I will put to death the dearest fruit of their bodies.
 ἐπόνεσεν εφραιμ τὰς ῥίζας αὐτοῦ ἐξηράνθη καρπὸν οὐκέτι μὴ ἐνέγκη διότι καὶ ἐὰν γεννήσωσιν ἀποκτενῶ τὰ ἐπιθυμήματα κοιλίας αὐτῶν
- 17 **Відкине їх Бог мій, бо вони неслухняні для Нього були, і будуть вони мандрувати між народами.**
My God will give them up because they did not give ear to him; they will be wandering among the nations.
 ἀπόσεται αὐτοὺς ὁ θεὸς ὅτι οὐκ εἰσήκουσαν αὐτοῦ καὶ ἔσονται πλανῆται ἐν τοῖς ἔθνεσιν
- 1 **¶ Израїль буйний виноград, що родить подібне собі. Та за многістю плоду свого він намножує жертівники, за добрістю Краю свого бовванські стовпи прикрашас.**
Israel is a branching vine, full of fruit; as his fruit is increased, so the number of his altars is increased; as the land is fair, so they have made fair pillars.
 ἄμπελος εὐκληματοῦσα ἰσραηλ ὁ καρπὸς αὐτῆς εὐθιγῶν κατὰ τὸ πλῆθος τῶν καρπῶν αὐτοῦ ἐπλήθυνεν τὰ θυσιαστήρια κατὰ τὰ ἀγαθὰ τῆς γῆς αὐτοῦ ὀκοδόμησεν στήλας
- 2 **Облудне їхнє серце, тому винні тепер вони будуть, Він їхні жертівники понищить поруйнує стовпи їхні.**
Their mind is taken away; now they will be made waste: he will have their altars broken down, he will give their pillars to destruction.
 ἐμέρισαν καρδίας αὐτῶν νῦν ἀφανισθήσονται αὐτοὺς κατασκάψει τὰ θυσιαστήρια αὐτῶν ταλαιπωρήσουσιν αἱ στήλαι αὐτῶν
- 3 **Бо тепер вони кажуть: Нема в нас царя, бо ми не боялися Господа, а цар що нам зробить?**
Now, truly, they will say, We have no king, we have no fear of the Lord; and the king, what is he able to do for us?
 διότι νῦν ἐροῦσιν οὐκ ἔστιν βασιλεὺς ἡμῖν ὅτι οὐκ ἐφοβήθημεν τὸν κύριον ὁ δὲ βασιλεὺς τί ποιήσει ἡμῖν
- 4 **Говорять порожні слова, клянуться фальшиво, коли заповіта складають, і на грядках польових цвіте їхнє правосуддя, немов той полин.**
Their words are foolish; they make agreements with false oaths, so punishment will come up like a poison-plant in a ploughed field.
 λαλῶν ῥήματα προφάσεις ψευδεῖς διαθήσεται διαθήκην ἀνατελεῖ ὡς ἄγρωστις κρίμα ἐπὶ χέρσον ἀγροῦ
- 5 **За телят Бет-Авену бояться мешканці Самарії, бо в жалобі опинився через нього народ його, а жерці будуть плакати над ним, за славу його, що пішла на вигнання від нього.**
The people of Samaria will be full of fear because of the ox of Beth-aven; its people will have sorrow for it, and its priests will give cries of grief for its glory, for the glory has gone in flight.
 τῷ μόσχῳ τοῦ οἴκου ὧν παροικήσουσιν οἱ κατοικοῦντες σαμάρειαν ὅτι ἐπένθησεν ὁ λαὸς αὐτοῦ ἐπ' αὐτὸν καὶ καθὼς παρεπύκρναν αὐτὸν ἐπιχαροῦνται ἐπὶ τὴν δόξαν αὐτοῦ ὅτι μετωκίσθη ἀπ' αὐτοῦ
- 6 **Запроваджений буде і він в Асирию цареві великому в дар. Прийме сором Єфрем, і посоромлений буде Израїль за раду свою.**
And they will take it to Assyria and give it to the great king; shame will come on Ephraim, and Israel will be shamed because of its image.
 καὶ αὐτὸν εἰς ἀσσυρίους δήσαντες ἀπήνεγκαν ξένια τῷ βασιλεῖ ἰαριμ ἐν δόματι εφραιμ δέξεται καὶ αἰσχυνθήσεται ἰσραηλ ἐν τῇ βουλῇ αὐτοῦ
- 7 **Самарія загине; її цар немов тріска ота на поверхні води!**
As for Samaria, her king is cut off, like mist on the water.
 ἀπέρριψεν σαμάρεια βασιλέα αὐτῆς ὡς φρύγανον ἐπὶ προσώπου ὕδατος
- 8 **І поруйновані будуть висоти Авена, Израїлів гріх, тернина й будяччя зросте на їхніх жертівниках, і до гір вони скажуть: Накрийте ви нас! а до взгір'їв: На нас упадіть!**
And the high places of Aven, the sin of Israel, will come to destruction; thorns and waste plants will come up on their altars; they will say to the mountains, Be a cover over us; and to the hills, Come down on us.
 καὶ ἐξαρθήσονται βωμοὶ ὧν ἀμαρτήματα τοῦ ἰσραηλ ἄκανθαι καὶ τρίβολοι ἀναβήσονται ἐπὶ τὰ θυσιαστήρια αὐτῶν καὶ ἐροῦσιν τοῖς ὄρεσιν καλύψατε ἡμᾶς καὶ τοῖς βουνοῖς πέσατε ἐφ' ἡμᾶς
- 9 **¶ Від днів Гів'ї грішив ти, Израїлю! Там вони полишилися були, чи ж їх не досягне в Гів'ї війна проти синів беззаконних?**
O Israel, you have done evil from the days of Gibeah; there they took up their position, so that the fighting against the children of evil might not overtake them in Gibeah.
 ἀφ' οὗ οἱ βουνοὶ ἤμαρτεν ἰσραηλ ἐκεῖ ἔστησαν οὐ μὴ καταλάβῃ αὐτοὺς ἐν τῷ βουνῷ πόλεμος ἐπὶ τὰ τέκνα ἀδικίας

- 10 За жаданням Своїм покараю Я їх, і зберуться народи на них, і покарані будуть вони за подвійні провини свої.
I will come and give them punishment; and the peoples will come together against them when I give them the reward of their two sins.
ἦλθεν παιδεῦσαι αὐτούς καὶ συναχθήσονται ἐπ' αὐτούς λαοὶ ἐν τῷ παιδεῦσθαι αὐτούς ἐν ταῖς δυσὶν ἀδικίας αὐτῶν
- 11 А Єфрем це привчена телиця, що звикла вона молотити, Сам ярмо накладу на її товсту шию, запряжу Я Єфрема, Юда буде орати, Яків буде собі скородити.
And Ephraim is a trained cow, taking pleasure in crushing the grain; but I have put a yoke on her fair neck; I will put a horseman on the back of Ephraim; Judah will be working the plough, Jacob will be turning up the earth.
εφραιμ δάμαλις δεδιδραγμένη ἀγαπᾶν νεῖκος ἐγὼ δὲ ἐπελεύσομαι ἐπὶ τὸ κάλλιστον τοῦ τραχήλου αὐτῆς ἐπιβιβῶ εφραιμ καὶ παρασιωπήσομαι ἰουδαν ἐνισχύσει αὐτῷ ἰακώβ
- 12 Сійте собі на справедливість, за милістю жніть, оріте собі переліг, бо час навернутись до Господа, ще поки Він прийде і правду лине вам дощем.
Put in the seed of righteousness, get in your grain in mercy, let your unploughed earth be turned up: for it is time to make search for the Lord, till he comes and sends righteousness on you like rain.
σπεύρατε ἑαυτοῖς εἰς δικαιοσύνην τρυγήσατε εἰς καρπὸν ζωῆς φωτίσατε ἑαυτοῖς φῶς γνώσεως ἐκζητήσατε τὸν κύριον ἕως τοῦ ἔλθειν γενήματα δικαιοσύνης ὑμῖν
- 13 Ви беззаконня оралі, пожалі ви кривду, плід брехні споживали, бо надіявся ти на дорогу свою, на многість лицарства свого.
You have been ploughing sin, you have got in a store of evil, the fruit of deceit has been your food: for you put faith in your way, in the number of your men of war.
ἵνα τί παρεσιωπήσατε ἀσέβειαν καὶ τὰς ἀδικίας αὐτῆς ἐτρυγήσατε ἐφάγετε καρπὸν ψευδῆ ὅτι ἤλπισας ἐν τοῖς ἄρμασίν σου ἐν πλήθει δυνάμεώς σου
- 14 І станеться шум по народах твоїх, і всі твердині твої поруйновані будуть, як Шалман зруйнував Бет-Арбел в час війни, була мати з синами убита.
So a great outcry will go up from among your people, and all your strong places will be broken, as Beth-arbel was broken by Shalman in the day of war, as the mother was broken on the rocks with her children.
καὶ ἐξαναστήσεται ἀπόλεια ἐν τῷ λαῷ σου καὶ πάντα τὰ περιτετειχισμένα σου οἰχίσεται ὡς ἄρχων σαλαμαν ἐκ τοῦ οἴκου ἰερβοσαλ ἐν ἡμέραις πολέμου μητέρα ἐπὶ τέκνοις ἠδάφισαν
- 15 Отак вам учинить Бет-Ел за зло вашого зла, конче згине Ізраїлів цар на світанку!
So will Beth-el do to you because of your evil-doing; at dawn will the king of Israel be cut off completely.
οὕτως ποιήσω ὑμῖν οἶκος τοῦ ἰσραηλ ἀπὸ προσώπου κακιῶν ὑμῶν ὄρθρου ἀπερρίφησαν ἀπερρίφη βασιλεὺς ἰσραηλ
- 1 ¶ Як Ізраїль був хлопцем, Я його покохав, і з Єгипту покликав Я сина Свого.
When Israel was a child he was dear to me; and I took my son out of Egypt.
διότι νήπιος ἰσραηλ καὶ ἐγὼ ἠγάπησα αὐτὸν καὶ ἐξ αἰγύπτου μετεκάλεσα τὰ τέκνα αὐτοῦ
- 2 Як часто їх кликав, так вони йшли від Мене, приносили жертви Ваалам, і кадили бовванам.
When I sent for them, then they went away from me; they made offerings to the Baals, burning perfumes to images.
καθὼς μετεκάλεσα αὐτούς οὕτως ἀπόχοντο ἐκ προσώπου μου αὐτοὶ τοῖς βααλμ ἔθνον καὶ τοῖς γλυπτοῖς ἐθυμίον
- 3 Я ж Єфрема ходити навчав, Я їх брав на рамена Свої, та не знали вони, що Я їх лікував.
But I was guiding Ephraim's footsteps; I took them up in my arms, but they were not conscious that I was ready to make them well.
καὶ ἐγὼ συνεπόδισα τὸν εφραιμ ἀνέλαβον αὐτὸν ἐπὶ τὸν βραχίονά μου καὶ οὐκ ἔγνωσαν ὅτι ἴαμαι αὐτούς
- 4 Я тягнув їх шнурками, що людям лицюють, шнурками любови, і був Я для них немов ті, що здійсмають ярмо з-над їхньої шиї, і Я їх годував.
I made them come after me with the cords of a man, with the bands of love; I was to them as one who took the yoke from off their mouths, putting meat before them.
ἐν διαφθορᾷ ἀνθρώπων ἐξέταινα αὐτούς ἐν δεσμοῖς ἀγαπήσεώς μου καὶ ἔσομαι αὐτοῖς ὡς ραπίζων ἄνθρωπος ἐπὶ τὰς σιαγόνας αὐτοῦ καὶ ἐπιβλέψομαι πρὸς αὐτὸν δυνήσομαι αὐτῷ
- 5 До краю єгипетського він не вернеться, та Ашшур він буде для нього царем, бо вони не хотіли вернутись до Мене.
He will go back to the land of Egypt and the Assyrian will be his king, because they would not come back to me.
κατέκρησεν εφραιμ ἐν αἰγύπτῳ καὶ ἀσσοῦρ αὐτὸς βασιλεὺς αὐτοῦ ὅτι οὐκ ἠθέλησεν ἐπιστρέψαι
- 6 А містами його грасуватиме меч, і засуви його повиламлює він та й пожере їх за задуми їхні.
And the sword will go through his towns, wasting his children and causing destruction because of their evil designs.
καὶ ἠσθένησεν ῥομφαία ἐν ταῖς πόλεσιν αὐτοῦ καὶ κατέπαυσεν ἐν ταῖς χερσίν αὐτοῦ καὶ φάγονται ἐκ τῶν διαβουλίῶν αὐτῶν
- 7 А народ Мій схильний відпадати від Мене, і хоч кличуть його догори, він не підіймається разом.
My people are given up to sinning against me; though their voice goes up on high, no one will be lifting them up.
καὶ ὁ λαὸς αὐτοῦ ἐπικρεμάμενος ἐκ τῆς κατοικίας αὐτοῦ καὶ ὁ θεὸς ἐπὶ τὰ τίμα αὐτοῦ θυμωθήσεται καὶ οὐ μὴ ὑψώσῃ αὐτόν

- 8 ¶ Як тебе Я, Єфреме, віддам, як видам тебе, о Ізраїлю? Як тебе Я віддам, як Адму, учиню тебе, мов Цевоїм? У Мені перевернулося серце Мос, розпалилася разом і жалість Моя!
How may I give you up, O Ephraim? how may I be your saviour, O Israel? how may I make you like Admah? how may I do to you as I did to Zeboim? My heart is turned in me, it is soft with pity.
τί σε διαθῶ εφραϊμ ὑπερασπιῶ σου ἰσραηλ τί σε διαθῶ ὡς ἀδαμὰ θήσομαι σε καὶ ὡς σεβωὶμ μετεστράφη ἡ καρδία μου ἐν τῷ αὐτῷ συνεταράχθη ἡ μεταμέλειά μου
- 9 Не вчиню жару гніву Свого, більше нищити Єфрема не буду, бо Бог Я, а не людина, серед тебе Святий, і не прийду в люті гніву.
I will not put into effect the heat of my wrath; I will not again send destruction on Ephraim; for I am God and not man, the Holy One among you; I will not put an end to you.
οὐ μὴ ποιήσω κατὰ τὴν ὀργὴν τοῦ θυμοῦ μου οὐ μὴ ἐγκαταλίπω τοῦ ἐξαλειφθῆναι τὸν εφραϊμ διότι θεὸς ἐγώ εἰμι καὶ οὐκ ἄνθρωπος ἐν σοὶ ἅγιος καὶ οὐκ εἰσελεύσομαι εἰς πόλιν
- 10 За Господом підуть вони, а Він заричить, немов лев, і Він заричить, і від заходу придуть в тремтінні сини.
They will go after the Lord; his cry will be like that of a lion; his cry will be loud, and the children will come from the west, shaking with fear;
ὀπίσω κυρίου πορεύσομαι ὡς λέων ἐρεύξεται ὅτι αὐτὸς ὠρύσεται καὶ ἐκστήσονται τέκνα ὑδάτων
- 11 Вони придуть в тремтінні, як птах із Єгипту, і як голуб із краю Ашшура, і Я посаджу їх по їхніх домах, говорить Господь.
Shaking with fear like a bird, they will come out of Egypt, like a dove out of the land of Assyria: and I will give them rest in their houses, says the Lord.
καὶ ἐκστήσονται ὡς ὄρνειον ἐξ αἰγύπτου καὶ ὡς περιστερὰ ἐκ γῆς ἀσσυρίων καὶ ἀποκαταστήσω αὐτοὺς εἰς τοὺς οἴκους αὐτῶν λέγει κύριος
- 1 ¶ (12-2) Єфрем пасе вітра й женеться за вітром із сходу. Неправду й руйну розмножує він кожного дня, умову складають з Ашшуром, олива ж несеться в Єгипет.
¶11:12\The deceit of Ephraim and the false words of Israel are about me on every side. ...
ἐκύκλωσέν με ἐν ψεύδει εφραϊμ καὶ ἐν ἀσεβείαις οἶκος ἰσραηλ καὶ ἰουδα νῦν ἔγνω αὐτοὺς ὁ θεὸς καὶ λαὸς ἅγιος κεκλήσεται θεοῦ
- 2 (12-3) Та в Господа з Юдою пря, і Якова Він навістить за путями його, за ділами його йому зверне.
¶12:1\Ephraim's food is the wind, and he goes after the east wind: deceit and destruction are increasing day by day; they make an agreement with Assyria, and take oil into Egypt.
ὁ δὲ εφραϊμ πονηρὸν πνεῦμα ἐδίωξεν καύσωνα ὄλην τὴν ἡμέραν κενὰ καὶ μάτια ἐπλήθυνεν καὶ διαθήκη μετὰ ἀσσυρίων διέθετο καὶ ἔλαιον εἰς αἴγυπτον ἐνεπορεύετο
- 3 (12-4) Він в утробі тримає за п'яту свого брата, а в силі своїй він боровся із Богом,
¶12:2\The Lord has a cause against Judah, and will give punishment to Jacob for his ways; he will give him the reward of his acts.
καὶ κρίσις τῷ κυρίῳ πρὸς ἰουδαν τοῦ ἐκδικῆσαι τὸν ἰακωβ κατὰ τὰς ὁδοὺς αὐτοῦ καὶ κατὰ τὰ ἐπιτηδεύματα αὐτοῦ ἀνταποδώσει αὐτῷ
- 4 (12-5) і боровся він з Анголом, та й переміг. Плакав він, і благав він Його, у Бет-Елі знайшов Він його, і там з нами говорить.
¶12:3\In the body of his mother he took his brother by the foot, and in his strength he was fighting with God;
ἐν τῇ κοιλίᾳ ἐπτέρνισεν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καὶ ἐν κόποις αὐτοῦ ἐνίσχυσεν πρὸς θεὸν
- 5 (12-6) А Господь Бог Саваот, Його Ймення Господь.
¶12:4\He had a fight with the angel and overcame him; he made request for grace to him with weeping; he came face to face with him in Beth-el and there his words came to him;
καὶ ἐνίσχυσεν μετὰ ἀγγέλου καὶ ἠδυνάσθη ἐκλαυσαν καὶ ἐδεήθησάν μου ἐν τῷ οἴκῳ ὧν εὔροσάν με καὶ ἐκεῖ ἐλαλήθη πρὸς αὐτόν
- 6 (12-7) А ти через Бога свого навернешся, стережи милість та суд, і завжди надійся на Бога свого!
¶12:5\Even the Lord, the God of armies; the Lord is his name.
ὁ δὲ κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ ἔσται μνημόσυνον αὐτοῦ
- 7 ¶ (12-8) Немов Ханаан, у нього в руці неправдива вага, любить він кривду чинити.
¶12:6\So then, come back to your God; keep mercy and right, and be waiting at all times on your God.
καὶ σὺ ἐν θεῷ σου ἐπιστρέψεις ἔλεον καὶ κρίμα φυλάσσω καὶ ἐγγίξω πρὸς τὸν θεόν σου διὰ παντός
- 8 (12-9) І каже Єфрем: Справді я збагатився, знайшов я масток собі! У всіх моїх чинах не знайдуть провини мені, що гріхом би була.
¶12:7\As for Canaan, the scales of deceit are in his hands; he takes pleasure in twisted ways.
χανααν ἐν χειρὶ αὐτοῦ ζυγὸς ἀδικίας καταδυναστεύειν ἠγάπησε
- 9 (12-10) А Я Господь, Бог твій від краю єгипетського, ще в наметах тебе посаджу, немов за днів свята.
¶12:8\And Ephraim said, Now I have got wealth and much property; in all my works no sin may be seen in me.
καὶ εἶπεν εφραϊμ πλὴν πεπλοῦτήκα εὔρηκα ἀναψυχὴν ἐμαντῷ πάντες οἱ πόνοι αὐτοῦ οὐχ εὔρεθήσονται αὐτῷ δι' ἀδικίας ἧς ἤμαρτεν
- 10 (12-11) І Я говорив до пророків, і видіння розмножив, і через пророків Я притчі казав.
¶12:9\But I am the Lord your God from the land of Egypt; I will give you tents for your living-places again as in the days of the holy meeting.
ἐγὼ δὲ κύριος ὁ θεὸς σου ἀνήγαγόν σε ἐκ γῆς αἰγύπτου ἔτι κατοικιῶ σε ἐν σκηναῖς καθὼς ἡμέρα ἐορτῆς

- 11 (12-12) Χίβα беззаконня лишив Гілеад, і марнотую стались лиш там? У Гілгалі приносили в жертву волів, а їхні жертівники мов ті купи каменя на борознах пільних.
 \12:10\My word came to the ears of the prophets and I gave them visions in great number, and by the mouths of the prophets I made use of comparisons.
 και λαλήσω πρὸς προφήτας και ἐγὼ ὀράσεις ἐπλήθυνα και ἐν χερσὶν προφητῶν ὁμοιώθην
- 12 (12-13) І втік Яків на поле Арама, а Ізраїль за жінку робив, і за жінку отару стеріг.
 \12:11\In Gilead there is evil. They are quite without value; in Gilgal they make offerings of oxen; truly their altars are like masses of stones in the hollows of a ploughed field.
 εἰ μὴ γαλααδ ἔστιν ἄρα ψευδεῖς ἦσαν ἐν γαλαγαλ ἄρχοντες θυσιάζοντες και τὰ θυσιαστήρια αὐτῶν ὡς χελῶναι ἐπὶ χέρσον ἀγροῦ
- 13 (12-14) І через пророка Господь із Єгипту Ізраїля вивів, і пророком стережений був він.
 \12:12\And Jacob went in flight into the field of Aram, and Israel became a servant for a wife, and for a wife he kept sheep.
 και ἀνεχώρησεν ἰακωβ εἰς πεδίον συρίας και ἐδοῦλευσεν ἰσραηλ ἐν γυναικὶ και ἐν γυναικὶ ἐφυλάζατο
- 14 (12-15) Єфрем Господа гірко розгнівав, і тому його вчинки криваві Він лишить на ньому, і поверне йому його сором.
 \12:13\And by a prophet the Lord made Israel come up out of Egypt, and by a prophet he was kept safe.
 και ἐν προφήτῃ ἀνήγαγεν κύριος τὸν ἰσραηλ ἐξ αἰγύπτου και ἐν προφήτῃ διεφυλάχθη
- 1 ¶ Як Єфрем говорив, то тремтіли, він піднесений був ув Ізраїлі, та через Ваала згіршив і помер.
 When the words of my law came from Ephraim, he was lifted up in Israel; but when he did evil through the Baal, death overtook him.
 κατὰ τὸν λόγον εφραιμ δικαιοῦματα αὐτὸς ἔλαβεν ἐν τῷ ἰσραηλ και ἔθετο αὐτὰ τῇ βααλ και ἀπέθανεν
- 2 А тепер іще більше грішать, бо зробили собі вони відлива з срібла свого, божків за своєю подобою; робота майстрів усе те, розмовляють із ними вони; ті люди, що жертву приносять, ц ідують телят.
 And now their sins are increased; they have made themselves a metal image, false gods from their silver, after their designs, all of them the work of the metal-workers; they say of them, Let them give offerings, let men give kisses to the oxen.
 και προσέθετο τοῦ ἁμαρτάνειν ἔτι και ἐποίησαν ἐναντοῖς χόρευμα ἐκ τοῦ ἀργυρίου αὐτῶν κατ' εἰκόνα εἰδώλων ἔργα τεκτόνων συντετελεσμένα αὐτοῖς αὐτοὶ λέγουσιν θύσατε ἀνθρώπους μόσχοι γὰρ ἐκκλεοῖπασιν
- 3 Тому вони стануть, як хмара поранку, і мов та роса, що зникає вранці, немов та полова, що з току виноситься бурєю, і наче із комина дим.
 So they will be like the morning cloud, like the dew which goes early away, like the dust of the grain which the wind is driving out of the crushing-floor, like smoke going up from the fireplace.
 διὰ τοῦτο ἔσονται ὡς νεφέλη πρωινῆ και ὡς δρόσος ὀρθρινῆ πορευομένη ὥσπερ χνοῦς ἀποφυσώμενος ἀφ' ἄλωνος και ὡς ἀτμὶς ἀπὸ ἀκριδῶν
- 4 А Я Господь, Бог твій від краю єгипетського, і Бога, крім Мене, не будеш ти знати, і крім Мене немає Спасителя.
 But I am the Lord your God, from the land of Egypt; you have knowledge of no other God and there is no saviour but me.
 ἐγὼ δὲ κύριος ὁ θεὸς σου στερεῶν οὐρανὸν και κτίζων γῆν οὐ αἰ χεῖρες ἔκτισαν πᾶσαν τὴν στρατιὰν τοῦ οὐρανοῦ και οὐ παρέδειξά σοι αὐτὰ τοῦ πορευέσθαι ὀπίσω αὐτῶν και ἐγὼ ἀνήγαγόν σε ἐκ γῆς αἰγύπτου και θεὸν πλὴν ἐμοῦ οὐ γνώσῃ και σφύζων οὐκ ἔστιν πάρεξ ἐμοῦ
- 5 ¶ Я тебе на пустині пізнав, у пересохлому краї.
 I had knowledge of you in the waste land where no water was.
 ἐγὼ ἐποίησά σε ἐν τῇ ἐρήμῳ ἐν γῆ ἀουκίτῳ
- 6 Мали добрі пасовиська й ситі були, наситилися і загордилось їхнє серце, тому то забули про Мене вони!
 When I gave them food they were full, and their hearts were full of pride, and they did not keep me in mind.
 κατὰ τὰς νομὰς αὐτῶν και ἐνεπλήσθησαν εἰς πλημονὴν και ὑψώθησαν αἰ καρδίαι αὐτῶν ἕνεκα τοῦτου ἐπελάθοντό μου
- 7 І став Я для них, немов лев, на дорозі чигаю, немов та пантера.
 So I will be like a lion to them; as a cruel beast I will keep watch by the road;
 και ἔσομαι αὐτοῖς ὡς πανθῆρ και ὡς πᾶρδαλις κατὰ τὴν ὁδὸν ἀσσυρίων
- 8 Нападу Я на них, немов та ведмедиця, що дітей загубила, і те розірву, у що серце їхнє замкне, і їх, як левчук, пожеру там, шматуватиме їх польова звірина.
 I will come face to face with them like a bear whose young ones have been taken from her, and their inmost hearts will be broken; there the dogs will make a meal of them; they will be wounded by the beasts of the field.
 ἀπαντήσομαι αὐτοῖς ὡς ἄρκος ἀπορουμένη και διαρρήξω συγκλεισμένον καρδίας αὐτῶν και καταφάγονται αὐτοὺς ἐκεῖ σκύμοι δρυμοῦ θηρία ἀγροῦ διασπάσει αὐτούς
- 9 ¶ Погубив ти себе, о Ізраїлю, бо ти був проти Мене, спасіння свого.
 I have sent destruction on you, O Israel; who will be your helper?
 τῇ διαφθορᾷ σου ἰσραηλ τίς βοηθήσει

- 10 Де цар твоїй тоді? Нехай він поможе тобі по містах твоїх усіх! А де судді твої, що про них ти сказав: Дай нам царя та князів?
Where is your king, that he may be your saviour? and all your rulers, that they may take up your cause? of whom you said, Give me a king and rulers.
ποῦ ὁ βασιλεὺς σου οὗτος καὶ διασωσάτω σε ἐν πάσαις ταῖς πόλεσίν σου κρινάτω σε ὃν εἶπας δός μοι βασιλέα καὶ ἄρχοντα
- 11 Я тобі дав царя в Своїм гніві, і забрав у Своїй ревності.
I have given you a king, because I was angry, and have taken him away in my wrath.
καὶ ἔδωκά σοι βασιλέα ἐν ὀργῇ μου καὶ ἔσχον ἐν τῷ θυμῷ μου
- 12 Провина Єфремова зв'язана, схований прогріх його.
The wrongdoing of Ephraim is shut up; his sin is put away in secret.
συστροφὴν ἀδικίας εφραϊμ ἐγκεκρυμμένη ἡ ἁμαρτία αὐτοῦ
- 13 Болі, немов породіллі, надійдуть на нього. Не мудрий він син, бо інакше не був би так довго у матернім нутрі.
The pains of a woman in childbirth will come on him: he is an unwise son, for at this time it is not right for him to keep his place when children come to birth.
ὠδίνες ὡς τικτούσης ἤξουσιν αὐτῷ οὗτος ὁ υἱός σου οὐ φρόνιμος διότι οὐ μὴ ὑποστῆ ἐν συντριβῇ τέκνων
- 14 З рук шеолу Я викуплю їх, від смерті їх вибавлю. Де, смерте, жало твоє? Де, шеоле, твоя перемога? Жаль сховається перед очима Моїми!
I will give the price to make them free from the power of the underworld, I will be their saviour from death: O death! where are your pains? O underworld! where is your destruction? my eyes will have no pity.
ἐκ χειρὸς ᾧδου ῥύσομαι αὐτοὺς καὶ ἐκ θανάτου λυτρόσομαι αὐτούς ποῦ ἡ δίκη σου θάνατε ποῦ τὸ κέντρον σου ᾧδη παράκλησις κέκρυπται ἀπὸ ὀφθαλμῶν μου
- 15 Хоч він дає плід між братами, але прийде вітер зо сходу, вітер Господній, що зійде з пустині, і всохне його джерело, і пересохне криничка його, понищить він скарб всіх коштовних речей!
Though he gives fruit among his brothers, an east wind will come, the wind of the Lord coming up from the waste land, and his spring will become dry, his fountain will be without water: it will make waste the store of all the vessels of his desire.
διότι οὗτος ἀνὰ μέσον ἀδελφῶν διαστελεῖ ἐπάξει ἄνεμον καύσωνα κύριος ἐκ τῆς ἐρήμου ἐπ' αὐτόν καὶ ἀναξηρανεῖ τὰς φλέβας αὐτοῦ ἐξερημώσει τὰς πηγὰς αὐτοῦ αὐτὸς καταξηρανεῖ τὴν γῆν αὐτοῦ καὶ πάντα τὰ σκεύη τὰ ἐπιθυμητὰ αὐτοῦ
- 1 ¶ (14-2) Вернися, Ізраїлю, до Господа, Бога свого, бо спіткнувся ти через провину свою!
¶13:16\Samaria will be made waste, for she has gone against her God: they will be cut down by the sword, their little children will be broken on the rocks, their women who are with child will be cut open.
ἀφανισθήσεται σαμάρεια ὅτι ἀντέστη πρὸς τὸν θεὸν αὐτῆς ἐν ῥομφαίᾳ πεσοῦνται αὐτοὶ καὶ τὰ ὑποτίθια αὐτῶν ἐδαφισθήσονται καὶ αἱ ἐν γαστρὶ ἔχουσαι αὐτῶν διαρραγήσονται
- 2 (14-3) Візьміть із собою слова, та й зверніться до Господа, до Нього промовте: Прости нам усяку провину, та добре прийми, і ми принесемо у жертву плода своїх уст!
¶14:1\O Israel, come back to the Lord your God; for your evil-doing has been the cause of your fall.
ἐπιστράφητι ἰσραηλ πρὸς κύριον τὸν θεὸν σου διότι ἠσθένησας ἐν ταῖς ἀδικίαις σου
- 3 (14-4) Ашшур не спасе нас, не будемо їздити ми на коні, і не скажемо вже чинові рук наших: боже наш, бо тільки Тобою помилуваний сирота.
¶14:2\Take with you words, and come back to the Lord; say to him, Let there be forgiveness for all wrongdoing, so that we may take what is good, and give in payment the fruit of our lips.
λάβετε μεθ' ἑαυτῶν λόγους καὶ ἐπιστράφητε πρὸς κύριον τὸν θεὸν ὑμῶν εἶπατε αὐτῷ ὅπως μὴ λάβητε ἀδικίαν καὶ λάβητε ἀγαθὰ καὶ ἀνταποδώσομεν καρπὸν χειρῶν ἡμῶν
- 4 ¶ (14-5) Ворохобність їхню вилікую, добровільно любитиму їх, бо Мій гнів відвернувся від нього.
¶14:3\Assyria will not be our salvation; we will not go on horses; we will not again say to the work of our hands, You are our gods; for in you there is mercy for the child who has no father.
ασσοῦρ οὐ μὴ σόση ἡμᾶς ἐφ' ἵππων οὐκ ἀναβησόμεθα οὐκέτι μὴ εἵπομεν θεοὶ ἡμῶν τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν ἡμῶν ὃ ἐν σοὶ ἐλεήσει ὀρφανόν
- 5 (14-6) Я буду Ізраїлеві, як роса, розцвіте він, неначе лілея, і пустить коріння своє, мов Ліван.
¶14:4\I will put right their errors; freely will my love be given to them, for my wrath is turned away from him.
ιάσομαι τὰς κατοικίας αὐτῶν ἀγαπήσω αὐτοὺς ὁμολόγως ὅτι ἀπέστρεψεν ἡ ὀργή μου ἀπ' αὐτῶν
- 6 (14-7) Розійдуться його пагінці, і буде його пишнога, мов оливне те дерево, а пахощ його мов Ліван.
¶14:5\I will be as the dew to Israel; he will put out flowers like a lily, and send out his roots like Lebanon.
ἔσομαι ὡς δρόσος τῷ ἰσραηλ ἀνθήσει ὡς κρίνον καὶ βαλεῖ τὰς ρίζας αὐτοῦ ὡς ὁ λίβανος
- 7 (14-8) Навернуться ті, що сиділи під тінню його, збіжжа оживлять вони й зацвітуть, немов той виноград, будуть згадки про нього, немов про ліванське вино.
¶14:6\His branches will be stretched out, he will be beautiful as the olive-tree and sweet-smelling as Lebanon.
πορεύσονται οἱ κλάδοι αὐτοῦ καὶ ἔσται ὡς ἐλαία κατάκαρπος καὶ ἡ ὀσφρασία αὐτοῦ ὡς λίβανου

- 8 ¶ (14-9) Єфрем, що йому до бовванів іще? Я вислухав вже та побачив його, Я для нього немов кипарис той зелений: з Мене знайдений буде твій плід.
 \14:7\They will come back and have rest in his shade; their life will be made new like the grain, and they will put out flowers like the vine; his name will be like the wine of Lebanon.
 επιστρέψουσιν και καθιούνται υπό την σκέπην αὐτοῦ ζήσονται και μεθυσθήσονται σίτῳ και ἐξανθήσει ὡς ἄμπελος τὸ μνημόσυνον αὐτοῦ ὡς οἶνος λιβάνου
- 9 (14-10) Хто мудрий, то це зрозуміс, розумний і пізнас, бо прості Господні дороги, і праведні ходять по них, а грішні спіткнуться на них!
 \14:8\As for Ephraim, what has he to do with false gods any longer? I have given an answer and I will keep watch over him; I am like a branching fir-tree, from me comes your fruit.
 τῷ εφραιμ τί αὐτῷ ἐτι και εἰδῶλοις ἐγὼ ἐταπείνωσα αὐτόν και ἐγὼ κατασχύσω αὐτόν ἐγὼ ὡς ἄρκευθος πυκάζουσα ἐξ ἐμοῦ ὁ καρπὸς σου εὐρηται
- 1 ¶ Слово Господнє, що було до Йоїла, Петуїлового сина.
 The word of the Lord which came to Joel, the son of Pethuel.
 λόγος κυρίου ὃς ἐγενήθη πρὸς ἰωηλ τὸν τοῦ βαθουηλ
- 2 Послухайте це, ви старші, і візьміть до вух, усі мешканці землі: чи бувало таке за днів ваших, або за днів ваших батьків?
 Give ear to this, you old men, and take note, you people of the land. Has this ever been in your days, or in the days of your fathers?
 ἀκούσατε δὴ ταῦτα οἱ πρεσβύτεροι και ἐνωτίσασθε πάντες οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν εἰ γέγονεν τοιαῦτα ἐν ταῖς ἡμέραις ὑμῶν ἢ ἐν ταῖς ἡμέραις τῶν πατέρων ὑμῶν
- 3 Оповідайте про це синам вашим, а ваші сини своїм дітям, а їхні сини поколінню наступному.
 Give the story of it to your children, and let them give it to their children, and their children to another generation.
 ὑπὲρ αὐτῶν τοῖς τέκνοις ὑμῶν διηγήσασθε και τὰ τέκνα ὑμῶν τοῖς τέκνοις αὐτῶν και τὰ τέκνα αὐτῶν εἰς γενεὰν ἐτέραν
- 4 Що лишилось по гусені, зжерла те все сарана, що ж зосталося по сарані пожеж коник, а решту по конику зжерла черва.
 What the worm did not make a meal of, has been taken by the locust; and what the locust did not take, has been food for the plant-worm; and what the plant-worm did not take, has been food for the field-fly.
 τὰ κατάλοιπα τῆς κάμπης κατέφαγεν ἢ ἀκρίς και τὰ κατάλοιπα τῆς ἀκρίδος κατέφαγεν ὁ βροῦχος και τὰ κατάλοιπα τοῦ βροῦχου κατέφαγεν ἢ ἐρυσίβη
- 5 Пробудіться, п'яниці, і плачте й ридайте за виноградовим соком усі, хто вина напивається, бо віднятий він від уст ваших!
 Come out of your sleep, you who are overcome with wine, and give yourselves to weeping; give cries of sorrow, all you drinkers of wine, because of the sweet wine; for it has been cut off from your mouths.
 ἐκνήψατε οἱ μεθούντες ἐξ οἴνου αὐτῶν και κλαύσατε θρηνήσατε πάντες οἱ πίνοντες οἶνον εἰς μέθην ὅτι ἐξήρται ἐκ στόματος ὑμῶν εὐφροσύνη και χαρά
- 6 Бо на Край Мій прийшов люд міцний й незчислений, його зуби як лев'ячі зуби, а паша його як в левиці.
 For a nation has come up over my land, strong and without number; his teeth are the teeth of a lion, and he has the back teeth of a great lion.
 ὅτι ἔθνος ἀνέβη ἐπὶ τὴν γῆν μου ἰσχυρόν και ἀναρίθμητον οἱ ὀδόντες αὐτοῦ ὀδόντες λέοντος και αἱ μύλαι αὐτοῦ σκύμνου
- 7 Виноград Мій зробив він спустошенням, Мос ж фігове дерево геть поламав, дощенту його оголив та й покинув, галузки його побіліли.
 By him my vine is made waste and my fig-tree broken: he has taken all its fruit and sent it down to the earth; its branches are made white.
 ἔθετο τὴν ἄμπελόν μου εἰς ἀφανισμόν και τὰς συκᾶς μου εἰς συγκλασμόν ἐρευθὼν ἐξηρεύνησεν αὐτὴν και ἔρριψεν ἐλεῦκανεν κλήματα αὐτῆς
- 8 ¶ Голоси, як та дівчина, веретою оперезана, за нареченим юнацтва свого.
 Make sounds of grief like a virgin dressed in haircloth for the husband of her early years.
 θρήνησον πρὸς με ὑπὲρ νόμφην περιεζωσμένην σάκκον ἐπὶ τὸν ἄνδρα αὐτῆς τὸν παρθενικόν
- 9 Жертва хлібна й жертва лита спинилася в домі Господньому, впали в жалобу священники, слуги Господні.
 The meal offering and the drink offering have been cut off from the house of the Lord; the priests, the Lord's servants, are sorrowing.
 ἐξήρται θυσία και σπονδὴ ἐξ οἴκου κυρίου πενθεῖτε οἱ ἱερεῖς οἱ λειτουργοῦντες θυσιαστηρίῳ
- 10 Опустошене поле, упала в жалобу земля, бо спустошене збіжжя, вино молоде пересохло, зів'яла оливка.
 The fields are wasted, the land has become dry; for the grain is wasted, the new wine is kept back, the oil is poor.
 ὅτι τεταλαιπώρηκεν τὰ πεδία πενθεῖτω ἡ γῆ ὅτι τεταλαιπώρηκεν σίτος ἐξηράνθη οἶνος ὀλιγώθη ἔλαιον
- 11 Засоромилися рільники, голосили були виноградари за пшеницю й ячмінь, бо вигинуло жниво поля.
 The farmers are shamed, the workers in the vine-gardens give cries of grief, for the wheat and the barley; for the produce of the fields has come to destruction.
 ἐξηράνθησαν οἱ γεωργοὶ θρηνεῖτε κτήματα ὑπὲρ πυροῦ και κριθῆς ὅτι ἀπόλωλεν τρυγητὸς ἐξ ἀγροῦ

- 12 Усох виноград, а фіга зів'яла, гранатове дерево, й пальма та яблуня, і повсихали всі пільні дерева, бо Він висушив радість від людських синів.
The vine has become dry and the fig-tree is feeble; the pomegranate and the palm-tree and the apple-tree, even all the trees of the field, are dry: because joy has gone from the sons of men.
ή ἀμπελος ἐξηράνθη καὶ αἱ συκαὶ ὠλιγώθησαν ῥόα καὶ φοῖνιξ καὶ μῆλον καὶ πάντα τὰ ξύλα τοῦ ἀγροῦ ἐξηράνθησαν ὅτι ἤσχυναν χαρὰν οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων
- 13 Оперезіться веретою, і ридайте, священники, голосіть, слуги жертівника, входьте, ночуйте в веретах, служителі Бога мого, бо хлібна жертва і жертва та літа затримана буде від дому в ашого Бога!
Put haircloth round you and give yourselves to sorrow, you priests; give cries of grief, you servants of the altar: come in, and, clothed in haircloth, let the night go past, you servants of my God: for the meal offering and the drink offering have been kept back from the house of your God.
περιζώσασθε καὶ κόπτεσθε οἱ ἱερεῖς θρηγεῖτε οἱ λειτουργοῦντες θυσιαστηρίῳ εἰσελθατε ὑπνώσατε ἐν σάκκοις λειτουργοῦντες θεῷ ὅτι ἀπέσχηκεν ἐξ οἴκου θεοῦ ὑμῶν θυσία καὶ σπονδή
- 14 ¶ Оголосіть святий піст, скличте збори, позбирайте старших, всіх мешканців землі до дому Господа, вашого Бога, і кличте до Господа.
Let a time be fixed for going without food, have a holy meeting, let the old men, even all the people of the land, come together to the house of the Lord your God, crying out to the Lord.
ἀγιάσατε νηστεῖαν κηρύξατε θεραπείαν συναγάγετε πρεσβυτέρους πάντας κατοικοῦντας γῆν εἰς οἶκον θεοῦ ὑμῶν καὶ κεκράξατε πρὸς κύριον ἐκτενώως
- 15 Горе дневі тому! Бо близький день Господній, і прийде він від Всемогутнього, мов те спустошення!
Sorrow for the day! for the day of the Lord is near, and as destruction from the Ruler of all it will come.
οἴμμοι οἴμμοι οἴμμοι εἰς ἡμέραν ὅτι ἐγγὺς ἡμέρα κυρίου καὶ ὡς ταλαιπωρία ἐκ ταλαιπωρίας ἦξει
- 16 Чи ж з-перед очей наших не відіймається їжа, з дому нашого Бога веселість та втіха?
Is not food cut off before our eyes? joy and delight from the house of our God?
κατέναντι τῶν ὀφθαλμῶν ὑμῶν βρώματα ἐξωλεθρεύθη ἐξ οἴκου θεοῦ ὑμῶν εὐφροσύνη καὶ χαρά
- 17 Покорчилися зерна під своїми грудми, спорожнили комори, поруйновані клуні, бо висохло збіжжя.
The grains have become small and dry under the spade; the store-houses are made waste, the grain-stores are broken down; for the grain is dry and dead.
ἐσκίρτησαν δαμάλεις ἐπὶ ταῖς φάτναις αὐτῶν ἠφανίσθησαν θησαυροὶ κατεσκάφησαν ληνοὶ ὅτι ἐξηράνθη σῖτος
- 18 Як стогне товар, поголомшені череди, бо немає їм паші, отари спустошені!
What sounds of pain come from the beasts! the herds of cattle are at a loss because there is no grass for them; even the flocks of sheep are no longer to be seen.
τί ἀποθήσομεν ἑαυτοῖς ἐκλασαν βουκόλια βοῶν ὅτι οὐχ ὑπῆρχεν νομή αὐτοῖς καὶ τὰ ποιμνία τῶν προβάτων ἠφανίσθησαν
- 19 До тебе я кличу, о Господи, пожег бо огонь пасовища пустині, а жар попалив усі дерева на полі.
O Lord, my cry goes up to you: for fire has put an end to the grass-lands of the waste, and all the trees of the field are burned with its flame.
πρὸς σέ κύριε βοήσομαι ὅτι πῦρ ἀνήλωσεν τὰ ὄραια τῆς ἐρήμου καὶ φλόξ ἀνήψεν πάντα τὰ ξύλα τοῦ ἀγροῦ
- 20 Навіть пільна худоба прагне до Тебе, бо водні джерела посохли, огонь же пожег пасовища пустині!
The beasts of the field are turning to you with desire: for the water-streams are dry and fire has put an end to the grass-lands of the waste.
καὶ τὰ κτήνη τοῦ πεδίου ἀνέβλεψαν πρὸς σέ ὅτι ἐξηράνθησαν ἀφέσεις ὑδάτων καὶ πῦρ κατέφαγεν τὰ ὄραια τῆς ἐρήμου
- 1 ¶ Засурміть на Сіоні в сурму, здійміть крик на святій горі Моїї! Затремтіть, всі мешканці землі, бо прийшов день Господній, бо близько вже він,
Let the horn be sounded in Zion, and a war-cry in my holy mountain; let all the people of the land be troubled: for the day of the Lord is coming;
σαλπίσατε σάλπιγγι ἐν σίων κηρύξατε ἐν ὄρει ἀγίῳ μου καὶ συγχυθήτωσαν πάντες οἱ κατοικοῦντες τὴν γῆν διότι ἄρεστιν ἡμέρα κυρίου ὅτι ἐγγὺς
- 2 день темноти та темряви, день хмари й імли! Як несеться досвіття зоря по горах, так народ цей великий й міцний. Такого, як він, не було відвіку, і по ньому не буде вже більш аж д о літ з роду в рід!
For a day of dark and deep shade is near, a day of cloud and black night: like a black cloud a great and strong people is covering the mountains; there has never been any like them and will not be after them again, from generation to generation.
ἡμέρα σκότους καὶ γνόφου ἡμέρα νεφέλης καὶ ὀμίχλης ὡς ὄρθρος χυθήσεται ἐπὶ τὰ ὄρη λαὸς πολὺς καὶ ἰσχυρὸς ὅμοιος αὐτῷ οὐ γέγονεν ἀπὸ τοῦ αἰῶνος καὶ μετ' αὐτὸν οὐ προστεθήσεται ἕως ἐτῶν εἰς γενεὰς γενεῶν
- 3 Перед ним пожирас огонь, і палахкотить за ним полум'я! Земля перед ним, як еденський садок, а за ним опустіла пустиня, і рятунку від нього нема!
Before them fire sends destruction, and after them flame is burning: the land is like the garden of Eden before them, and after them an unpeopled waste; truly, nothing has been kept safe from them.
τὰ ἐμπροσθεν αὐτοῦ πῦρ ἀναλίσκον καὶ τὰ ὀπίσω αὐτοῦ ἀναπτομένη φλόξ ὡς παράδεισος τρυφῆς ἢ γῆ πρὸ προσώπου αὐτοῦ καὶ τὰ ὀπισθεν αὐτοῦ πεδῖον ἀφανισμοῦ καὶ ἀνασφζόμενος οὐκ ἔσται αὐτῷ

- 4 Його вигляд ніби коні, гарцюють вони, наче ті верхівці!
Their form is like the form of horses, and they are running like war-horses.
 ὡς ὄρασις ἵππων ἢ ὄψις αὐτῶν καὶ ὡς ἵππεις οὕτως καταδιώζονται
- 5 Як гуркіт військових возів, вони скачуть гірськими верхів'ями, як вереск огнистого полум'я, що солону жере, наче потужний народ, що до бою поставлений.
Like the sound of war-carriages they go jumping on the tops of the mountains; like the noise of a flame of fire burning up the grain-stems, like a strong people lined up for the fight.
 ὡς φωνὴ ἀρμάτων ἐπὶ τὰς κορυφὰς τῶν ὄρεων ἐξελθόνται καὶ ὡς φωνὴ φλογὸς πυρὸς κατεσθίουσης καλὰμην καὶ ὡς λαὸς πολὺς καὶ ἰσχυρὸς παρατασσόμενος εἰς πόλεμον
- 6 Народи тремтять перед ним, всі обличчя поблідли.
At their coming the people are bent with pain: all faces become red together.
 ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ συντριβήσονται λαοὶ πάντες πρόσωπον ὡς πρόσκαυμα χύτρας
- 7 Як лицарі, мчаться вони, немов вояки вибігають на мур, і кожен своєю дорогою йдуть, і з стежок своїх не позбиваються,
They are running like strong men, they go over the wall like men of war; every man goes straight on his way, their lines are not broken.
 ὡς μαχηταὶ δραμοῦνται καὶ ὡς ἄνδρες πολεμισταὶ ἀναβήσονται ἐπὶ τὰ τείχη καὶ ἕκαστος ἐν τῇ ὁδῷ αὐτοῦ πορεύεται καὶ οὐ μὴ ἐκκλίνωσιν τὰς τρίβους αὐτῶν
- 8 не пхають вони один одного, ходять своєю дорогою битою, а коли на списа упадуть, то не зраняться.
No one is pushing against another; everyone goes straight on his way: bursting through the sword points, their order is not broken.
 καὶ ἕκαστος ἀπὸ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ οὐκ ἀφέξεται καταβαρυνόμενοι ἐν τοῖς ὅπλοις αὐτῶν πορεύονται καὶ ἐν τοῖς βέλεσιν αὐτῶν πεσοῦνται καὶ οὐ μὴ συντελεσθῶσιν
- 9 По місті хурчать, по мурі біжать, увиходять в доми, через вікна пролазять, як злодій.
They make a rush on the town, running on the wall; they go up into the houses and in through the windows like a thief.
 τῆς πόλεως ἐπιλήμφονται καὶ ἐπὶ τῶν τειχέων δραμοῦνται καὶ ἐπὶ τὰς οἰκίας ἀναβήσονται καὶ διὰ θυρίδων εἰσελεύσονται ὡς κλέπται
- 10 Трясється земля перед ним, тремтить небо, сонце та місяць темніють, а зорі загублюють сяйво своє.
The earth is troubled before them and the heavens are shaking: the sun and the moon have become dark, and the stars keep back their shining:
 πρὸ προσώπου αὐτῶν συγχυθήσεται ἡ γῆ καὶ σεισθήσεται ὁ οὐρανὸς ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη συσκοτάσουσιν καὶ τὰ ἄστρα δύσουσιν τὸ φέγγος αὐτῶν
- 11 І голос Свій видасть Господь перед військом Своїм, бо табір Його величезний, бо міцний виконавець слова Його, бо великий день Господа й вельми страшний, і хто зможе його перенести?
And the Lord is thundering before his forces; for very great is his army; for he is strong who gives effect to his word: for the day of the Lord is great and greatly to be feared, and who has strength against it?
 καὶ κύριος δώσει φωνὴν αὐτοῦ πρὸ προσώπου δυνάμεως αὐτοῦ ὅτι πολλὴ ἐστὶν σφόδρα ἡ παρεμβολὴ αὐτοῦ ὅτι ἰσχυρὰ ἔργα λόγων αὐτοῦ διότι μεγάλη ἡ ἡμέρα τοῦ κυρίου μεγάλη καὶ ἐπιφανὴς σφόδρα καὶ τίς ἔσται ἰκανὸς αὐτῇ
- 12 ¶ Тому то тепер промовляє Господь: Верніться до Мене всім серцем своїм, і постом святим, і плачем та риданням!
But even now, says the Lord, come back to me with all your heart, keeping from food, with weeping and with sorrow:
 καὶ νῦν λέγει κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν ἐπιστρέφητε πρὸς με ἐξ ὅλης τῆς καρδίας ὑμῶν καὶ ἐν νηστείᾳ καὶ ἐν κλαυθμῷ καὶ ἐν κοπετῷ
- 13 І дерить своє серце, а не свою одіж, і наверніться до Господа, вашого Бога, бо ласкавий Він та милосердний, довготерпеливий та многомилостивий, і жалкує за зло!
Let your hearts be broken, and not your clothing, and come back to the Lord your God: for he is full of grace and pity, slow to be angry and great in mercy, ready to be turned from his purpose of punishment.
 καὶ διαρρήξατε τὰς καρδίας ὑμῶν καὶ μὴ τὰ ἱμάτια ὑμῶν καὶ ἐπιστρέφητε πρὸς κύριον τὸν θεὸν ὑμῶν ὅτι ἐλεῆμων καὶ οἰκτίρμων ἐστὶν μακρόθυμος καὶ πολυέλεος καὶ μετανοῶν ἐπὶ ταῖς κακίαις
- 14 Хто знає, чи Він не повернеться та не пожалує, і по Собі не залишить благословення, жертву хлібну та жертву ту литу для Господа, вашого Бога.
May it not be that he will again let his purpose be changed and let a blessing come after him, even a meal offering and a drink offering for the Lord your God?
 τίς οἶδεν εἰ ἐπιστρέψει καὶ μετανοήσει καὶ ὑπολείπεται ὀπίσω αὐτοῦ εὐλογίαν θυσίαν καὶ σπονδὴν κυρίῳ τῷ θεῷ ὑμῶν
- 15 Засурміть на Сіоні в сурму, оголосіть святий піст, скличте зібрання!
Let a horn be sounded in Zion, let a time be fixed for going without food, have a holy meeting:
 σαλπύσατε σάλπιγγι ἐν σίων ἀγιάσατε νηστείαν κηρύξατε θεραπείαν
- 16 Зберіте народ, оголосіть свята збори, старців згромадьте, позбирайте дітей та грудних немовлят, нехай вийде з кімнати своєї також молодий, молода ж з-під свого накриття!
Get the people together, make the mass of the people holy, send for the old men, get together the children and babies at the breast: let the newly married man come out of his room and the bride from her tent.
 συναγάγετε λαὸν ἀγιάσατε ἐκκλησίαν ἐκλέξασθε πρεσβυτέρους συναγάγετε νήπια θηλάζοντα μαστοῦς ἐξελάβετε νυμφίους ἐκ τοῦ κοιτώνοιο αὐτοῦ καὶ νύμφη ἐκ τοῦ παστοῦ αὐτῆς

- 17 Мiж притвором та жертівником нехай плачуть священники, слуги Господні, хай молять вони: Змилуйся, Господи, над народом Своїм, і не видай на ганьбу спадку Свого, щоб над ним панували погани. Нащо будуть казати між народами: Де їхній Бог?
 Let the priests, the servants of the Lord, be weeping between the covered way and the altar, and let them say, Have mercy on your people, O Lord, do not give up your heritage to shame, so that the nations become their rulers: why let them say among the peoples, Where is their God?
 ἀνὰ μέσον τῆς κρηπίδος τοῦ θυσιαστηρίου κλαύσονται οἱ ἱερεῖς οἱ λειτουργοῦντες κύριε καὶ ἐροῦσιν φεῖσαι κύριε τοῦ λαοῦ σου καὶ μὴ δῶς τὴν κληρονομίαν σου εἰς ὄνειδος τοῦ κατάρξαι αὐτῶν ἔθνη ὅπως μὴ εἰπῶσιν ἐν τοῖς ἔθνεσιν ποῦ ἔστιν ὁ θεὸς αὐτῶν
- 18 ¶ I заздрісним стане Господь за Свій Край, і змилюється над народом Своїм.
 Then the Lord had a care for the honour of his land and had pity on his people.
 καὶ ἐζήλωσεν κύριος τὴν γῆν αὐτοῦ καὶ ἐφείσατο τοῦ λαοῦ αὐτοῦ
- 19 I Господь відповів і сказав до народу Свого: Ось Я посилаю вам збіжжя й вино молоде та оливу, і насититесь нею, і більше не дам вас на наругу народам.
 And the Lord made answer and said to his people, See, I will send you grain and wine and oil in full measure: and I will no longer let you be shamed among the nations:
 καὶ ἀπεκρίθη κύριος καὶ εἶπεν τῷ λαῷ αὐτοῦ ἰδοὺ ἐγὼ ἐξαποστέλλω ὑμῖν τὸν σίτον καὶ τὸν οἶνον καὶ τὸ ἔλαιον καὶ ἐμπλησθήσεσθε αὐτῶν καὶ οὐ δόσω ὑμᾶς οὐκέτι εἰς ὄνειδισμὸν ἐν τοῖς ἔθνεσιν
- 20 А цього північного ворога віддаю Я від вас, і його в край сухий та спустошений вижену, його перед до східнього моря, його ж край до того моря заднього. I вийде злий запах його, і пі дійметься сморід його, бо він лихо велике чинив.
 I will send the one from the north far away from you, driving him into a dry and waste land, with his front to the sea of the east and his back to the sea of the west, and the smell of him will go up, even his evil smell will go up.
 καὶ τὸν ἀπὸ βορρᾶ ἐκδιώξω ἀφ' ὑμῶν καὶ ἐξώσω αὐτὸν εἰς γῆν ἄνυδρον καὶ ἀφανῶ τὸ πρόσωπον αὐτοῦ εἰς τὴν θάλασσαν τὴν πρότην καὶ τὰ ὀπίσω αὐτοῦ εἰς τὴν θάλασσαν τὴν ἐσχάτην καὶ ἀναβήσεται ἡ σαπρία αὐτοῦ καὶ ἀναβήσεται ὁ βρόμος αὐτοῦ ὅτι ἐμεγάλυνεν τὰ ἔργα αὐτοῦ
- 21 Не бійся ти, земле, а тішся й радій, бо велике Господь учинив!
 Have no fear, O land; be glad with great joy; for the Lord has done great things.
 θάρσει γῆ χαῖρε καὶ εὐφραίνου ὅτι ἐμεγάλυνεν κύριος τοῦ ποιῆσαι
- 22 Не бійтеся, ти пільна худобо, бо пустинні пасовиська зазеленіють, бо дерево видасть свій плід, фіговниця та виноград свою силу дадуть.
 Have no fear, you beasts of the field, for the grass-lands of the waste are becoming green, for the trees are producing fruit, the fig-tree and the vine give out their strength.
 θαρσεῖτε κτήνη τοῦ πεδίου ὅτι βεβλάστηκεν πεδία τῆς ἐρήμου ὅτι ζῦλον ἤνεγκεν τὸν καρπὸν αὐτοῦ ἄμπελος καὶ συκὴ ἔδοκαν τὴν ἰσχὴν αὐτῶν
- 23 А ви, сїонські сини, радійте та тіштеся Господом, Богом своїм, бо вам їжі Він дасть на спасіння, і найперше зішле вам дощу, дощу раннього й пізнього.
 Be glad, then, you children of Zion, and have joy in the Lord your God: for he gives you food in full measure, making the rain come down for you, the early and the late rain as at the first.
 καὶ τὰ τέκνα σιὼν χαίrete καὶ εὐφρανεσθε ἐπὶ τῷ κυρίῳ θεῷ ὑμῶν διότι ἔδωκεν ὑμῖν τὰ βρώματα εἰς δικαιοσύνην καὶ βρέξει ὑμῖν ὑετὸν πρόμιον καὶ ὄψιμον καθὼς ἐμπροσθεν
- 24 I токи наповняться збіжжям, чавильні ж кадки будуть переливатись вином молодим та оливою.
 And the floors will be full of grain, and the crushing-places overflowing with wine and oil.
 καὶ πλησθήσονται αἱ ἄλωνες σίτου καὶ ὑπερεκχυθήσονται αἱ ληνοὶ οἴνου καὶ ἐλαίου
- 25 I надолужу Я вам за ті роки, що пожерла була сарана, коник і черва та гусїнь, Мос військо велике, що Я послав проти вас.
 I will give back to you the years which were food for the locust, the plant-worm, the field-fly, and the worm, my great army which I sent among you.
 καὶ ἀνταποδώσω ὑμῖν ἀντὶ τῶν ἐτῶν ὧν κατέφαγεν ἡ ἄκρις καὶ ὁ βροῦχος καὶ ἡ ἐρυσίβη καὶ ἡ κάμψη ἡ δὴνὰμῖς μου ἡ μεγάλη ἣν ἐξαπέστειλα εἰς ὑμᾶς
- 26 А їсти ви будете їсти й насичуватись, і хвалитимете Ім'я Господа, вашого Бога, що з вами на подив зробив, і посоромлений більше не буде народ Мій навика!
 You will have food in full measure, and give praise to the name of the Lord your God, who has done wonders for you:
 καὶ φάγεσθε ἐσθίοντες καὶ ἐμπλησθήσεσθε καὶ αἰνεῖετε τὸ ὄνομα κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν ἃ ἐποίησεν μεθ' ὑμῶν εἰς θαυμάσια καὶ οὐ μὴ καταιχνυθῆ ὁ λαός μου εἰς τὸν αἰῶνα
- 27 I пізнасте ви, що Я серед Ізраїля, і що Я Господь, Бог ваш, і немає вже іншого, і посоромлений більше не буде народ Мій навика!
 And you will be certain that I am in Israel, and that I am the Lord your God, and there is no other: and my people will never be shamed.
 καὶ ἐπιγνώσεσθε ὅτι ἐν μέσῳ τοῦ Ἰσραὴλ ἐγὼ εἰμι καὶ ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν καὶ οὐκ ἔστιν ἕτι πλὴν ἐμοῦ καὶ οὐ μὴ καταιχνυθῶσιν οὐκέτι πᾶς ὁ λαός μου εἰς τὸν αἰῶνα
- 1 ¶ (4-1) Бо ось тими днями та часу того, коли долю Юді та Єрусалиму верну,
 \2:28\And after that, it will come about, says the Lord, that I will send my spirit on all flesh; and your sons and your daughters will be prophets, your old men will have dreams, your young men will see visions:
 καὶ ἔσται μετὰ ταῦτα καὶ ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου ἐπὶ πᾶσαν σάρκα καὶ προφητεῦσουσιν οἱ υἱοὶ ὑμῶν καὶ αἱ θυγατέρες ὑμῶν καὶ οἱ πρεσβύτεροι ὑμῶν ἐνύπνια ἐνυπνιασθήσονται καὶ οἱ νεανίσκοι ὑμῶν ὀράσεις ὄψονται

- 2 (4-2) то зберу всі народи, звезу їх у долину Йосафатову, і там буду судитися з ними за народ Мій й спадщину Мою, за Ізраїля, що його розпоростили поміж народами, а Мій Край поділіли.
 \2:29\And on the servants and the servant-girls in those days I will send my spirit.
 και ἐπὶ τοὺς δούλους και ἐπὶ τὰς δούλας ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκεῖναις ἐκχεῶ ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου
- 3 (4-3) I за народ Мій вони кидали жереба, і юнака за блудницю давали, а дівчину за вино продавали, і пили.
 \2:30\And I will let wonders be seen in the heavens and on the earth, blood and fire and pillars of smoke.
 και δόσω τέρατα ἐν τῷ οὐρανῷ και ἐπὶ τῆς γῆς αἷμα και πῦρ και ἀτμίδα καπνοῦ
- 4 (4-4) I що вам до Мене, Тире й Сидоне, та всі филистимські довкілля? Чи свій чин на Мені надолужите? Може хочете щось учинити Мені, то легко та скоро зверну Я ваш чин вам на голову,
 \2:31\The sun will be made dark and the moon turned to blood, before the great day of the Lord comes, a day to be feared.
 ὁ ἥλιος μεταστραφήσεται εἰς σκότος και ἡ σελήνη εἰς αἷμα πρὶν ἔλθειν ἡμέραν κυρίου τὴν μεγάλην και ἐπιφανή
- 5 (4-5) що срібло Мос й Мос золото позабирали, а коштовні клейноди Мої в свої храми повносили...
 \2:32\And it will be that whoever makes his prayer to the name of the Lord will be kept safe: for in Mount Zion and in Jerusalem some will be kept safe, as the Lord has said, and will be among the small band marked out by the Lord.
 και ἔσται πᾶς ὃς ἂν ἐπικαλέσῃται τὸ ὄνομα κυρίου σωθήσεται ὅτι ἐν τῷ ὄρει σιων και ἐν ἱερουσαλημ ἔσται ἀνασφραζόμενος καθότι εἶπεν κύριος και εὐαγγελιζόμενοι οὗς κύριος προσκέκληται
- 1 ¶ Слова Амоса, що був між вівчарями з Текої, які він бачив на Ізраїля за днів Уззіїї, Юдиного царя, та за днів Єровоама, Йоашового сина, Ізраїлевого царя, за два роки перед землетрусом.
 The words of Amos, who was among the herdsmen of Tekoa; what he saw about Israel in the days of Uzziah, king of Judah, and in the days of Jeroboam, the son of Joash, king of Israel, two years before the earth-shock.
 λόγοι αμωσ οἱ ἐγένοντο ἐν νακκαριμ ἐκ θεκουε οὗς εἶδεν ὑπὲρ ἱερουσαλημ ἐν ἡμέραις οζιου βασιλέως ιουδα και ἐν ἡμέραις ιεροβοαμ τοῦ ιωας βασιλέως ισραηλ πρὸ δύο ἐτῶν τοῦ σεισμοῦ
- 2 I він проказав: Загримить із Сіону Господь, і з Єрусалиму Свій голос подасть, і впадуть пасовища пастуші в жалобу та всохне вершина Кармелу!
 And he said, The Lord will give a lion's cry from Zion, his voice will be sounding from Jerusalem; and the fields of the keepers of sheep will become dry, and the top of Carmel will be wasted away.
 και εἶπεν κύριος ἐκ σιων ἐφθέγγεσθαι και ἐξ ἱερουσαλημ ἔδοκεν φωνὴν αὐτοῦ και ἐπένθησαν αἱ νομαὶ τῶν ποιμένων και ἐξηράνθη ἡ κορυφὴ τοῦ καρμήλου
- 3 ¶ Так говорить Господь: За три переступи Дамаску й за чотири цього не прошу: за те, що вони молотили Гілеада ціпами залізними.
 These are the words of the Lord: For three crimes of Damascus, and for four, I will not let its fate be changed; because they have been crushing Gilead with iron grain-crushing instruments.
 και εἶπεν κύριος ἐπὶ ταῖς τρισὶν ἀσεβείαις δαμασκοῦ και ἐπὶ ταῖς τέσσαρσιν οὐκ ἀποστραφήσομαι αὐτόν ἀνθ' ὧν ἐπριζον πρίοσιν σιδηροῖς τὰς ἐν γαστρὶ ἐχούσας τῶν ἐν γαλααδ
- 4 I пошлю Я огонь на дім Хазаїла, і пожере він палати Бен-Гадада.
 And I will send a fire into the house of Hazael, burning up the great houses of Ben-hadad.
 και ἐξαποστελῶ πῦρ εἰς τὸν οἶκον αζαηλ και καταφάγεται θεμέλια νιοῦ αδερ
- 5 I зламаю засува Дамаску, і мешканця витну з долини Авен, і того, хто держатиме берло з Бет-Едене, і арамський народ піде в Кір на вигнання, говорить Господь.
 And I will have the locks of the door of Damascus broken, and him who is seated in power cut off from the valley of Aven, and him in whose hand is the rod from the house of Eden; and the people of Aram will go away as prisoners into Kir, says the Lord.
 και συντρίψω μοχλοὺς δαμασκοῦ και ἐξολεθρεύσω κατοικοῦντας ἐκ πεδίου ὦν και κατακόψω φυλὴν ἐξ ἀνδρῶν χαρραν και αἰχμαλωτευθήσεται λαὸς συρίας ἐπὶ κλητος λέγει κύριος
- 6 Так говорить Господь: За три переступи Аззи й за чотири цього не прошу: що всіх гнали в полон, щоб віддати Едомові.
 These are the words of the Lord: For three crimes of Gaza, and for four, I will not let its fate be changed; because they took all the people away prisoners, to give them up to Edom.
 τάδε λέγει κύριος ἐπὶ ταῖς τρισὶν ἀσεβείαις γάζης και ἐπὶ ταῖς τέσσαρσιν οὐκ ἀποστραφήσομαι αὐτούς ἔνεκεν τοῦ αἰχμαλωτεῦσαι αὐτούς αἰχμαλωσίαν τοῦ σαλωμων τοῦ συγκλείσαι εἰς τὴν ιδουμαία ν
- 7 I пошлю Я огонь на мур Гази, і поїсть він палати її.
 And I will send a fire on the wall of Gaza, burning up its great houses:
 και ἐξαποστελῶ πῦρ ἐπὶ τὰ τείχη γάζης και καταφάγεται θεμέλια αὐτῆς
- 8 I мешканця витну з Ашдоду, і берлодержця з Ашкелону, і зверну Свою руку на Екрон, і вигнуть рештки филистимлян, говорить Господь.
 Him who is seated in power I will have cut off from Ashdod, and him in whose hand is the rod from Ashkelon; and my hand will be turned against Ekron, and the rest of the Philistines will come to destruction, says the Lord God.
 και ἐξολεθρεύσω κατοικοῦντας ἐξ ἀζώτου και ἐξαρθήσεται φυλὴ ἐξ ἀσκαλῶνος και ἐπάξω τὴν χεῖρά μου ἐπὶ ακκαρων και ἀπολοῦνται οἱ κατάλοιποι τῶν ἀλλοφύλων λέγει κύριος

- 9 Так говорить Господь: За три переступи Тиру й за чотири цього не прощу: за те, що він видав усіх на вигнання в Едом, і не пам'ятав заповіді братів.
 These are the words of the Lord: For three crimes of Tyre, and for four, I will not let its fate be changed; because they gave up all the people prisoners to Edom, without giving a thought to the brothers' agreement between them.
 τάδε λέγει κύριος ἐπὶ ταῖς τρισὶν ἀσεβείαις τύρου καὶ ἐπὶ ταῖς τέσσαρσιν οὐκ ἀποστραφήσομαι αὐτὴν ἀνθ' ᾧ συνέκλεισαν αἰχμαλωσίαν τοῦ σαλωμων εἰς τὴν ἰδουμαϊαν καὶ οὐκ ἐμήθησαν διαθήκης ἀδελφῶν
- 10 I пошлю Я огонь на мур Тиру, і пожере він палати його!
 And I will send a fire on the wall of Tyre, burning up its great houses.
 καὶ ἐξαποστελῶ πῦρ ἐπὶ τὰ τεῖχη τύρου καὶ καταφάγεται θεμέλια αὐτῆς
- 11 Так говорить Господь: За три переступи Едому й за чотири цього не прощу: за те, що мечем він гнав брата свого, і знищив своє милосердя, свій гнів завжди стеріг, а лютість свою пил ьнував повсякчасно.
 These are the words of the Lord: For three crimes of Edom, and for four, I will not let its fate be changed; because his sword was turned against his brother, without pity, and his wrath was burning at all times, and he was angry for ever.
 τάδε λέγει κύριος ἐπὶ ταῖς τρισὶν ἀσεβείαις τῆς ἰδουμαίας καὶ ἐπὶ ταῖς τέσσαρσιν οὐκ ἀποστραφήσομαι αὐτούς ἔνεκα τοῦ διῶξαι αὐτούς ἐν ῥομφαίᾳ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καὶ ἐλυμήνατο μήτρην ἐπὶ γῆς καὶ ἤρπασεν εἰς μαρτύριον φρικτὴν αὐτοῦ καὶ τὸ ὄρημα αὐτοῦ ἐφύλαξεν εἰς νεῖκος
- 12 I пошлю Я огонь до Теману і пожере він палати Боцри!
 And I will send a fire on Teman, burning up the great houses of Bozrah.
 καὶ ἐξαποστελῶ πῦρ εἰς θαιμαν καὶ καταφάγεται θεμέλια τευχέων αὐτῆς
- 13 Так говорить Господь: За три переступи Аммонових синів й за чотири цього не прощу: за те, що пороли гілеадських вагітних, щоб поширити границі свої!
 These are the words of the Lord: For three crimes of the children of Ammon, and for four, I will not let its fate be changed; because in Gilead they had women with child cut open, so that they might make wider the limits of their land.
 τάδε λέγει κύριος ἐπὶ ταῖς τρισὶν ἀσεβείαις υἱῶν αμμων καὶ ἐπὶ ταῖς τέσσαρσιν οὐκ ἀποστραφήσομαι αὐτὸν ἀνθ' ᾧ ἀνέσχιζον τὰς ἐν γαστρὶ ἐχοῦσας τῶν γαλααδιτῶν ὅπως ἐμπλατύνωσιν τὰ ὄρια αὐτῶν
- 14 I огонь запалю Я на мури Рабби, і пожере він палати її, із криком в день бою, із вихром в день бурі.
 And I will make a fire in the wall of Rabbah, burning up its great houses, with loud cries in the days of war, with a storm in the day of the great wind:
 καὶ ἀνάψω πῦρ ἐπὶ τὰ τεῖχη ραββα καὶ καταφάγεται θεμέλια αὐτῆς μετὰ κραυγῆς ἐν ἡμέρᾳ πολέμου καὶ σεισθήσεται ἐν ἡμέρᾳ συντελείας αὐτῆς
- 15 I піде їхній цар на вигнання, він і князі його разом, говорить Господь.
 And their king will be made prisoner, he and his captains together, says the Lord.
 καὶ πορεύσονται οἱ βασιλεῖς αὐτῆς ἐν αἰχμαλωσίᾳ οἱ ἱερεῖς αὐτῶν καὶ οἱ ἄρχοντες αὐτῶν ἐπὶ τὸ αὐτὸ λέγει κύριος
- 1 ¶ Так говорить Господь: За три переступи Моава й за чотири цього не прощу: за те, що спалив на вапно кості едомського царя!
 These are the words of the Lord: For three crimes of Moab, and for four, I will not let its fate be changed; because he had the bones of the king of Edom burned to dust.
 τάδε λέγει κύριος ἐπὶ ταῖς τρισὶν ἀσεβείαις μοαβ καὶ ἐπὶ ταῖς τέσσαρσιν οὐκ ἀποστραφήσομαι αὐτὸν ἀνθ' ᾧ κατέκαυσαν τὰ ὀστά βασιλέως τῆς ἰδουμαίας εἰς κονίαν
- 2 I пошлю Я огонь на Моава, і пожере він палати Керіййоту, і загине Моав серед галасу, серед крику, при голосі рога.
 And I will send a fire on Moab, burning up the great houses of Kerioth: and death will come on Moab with noise and outcries and the sound of the horn:
 καὶ ἐξαποστελῶ πῦρ ἐπὶ μοαβ καὶ καταφάγεται θεμέλια τῶν πόλεων αὐτῆς καὶ ἀποθάνειται ἐν ἀδυναμίᾳ μοαβ μετὰ κραυγῆς καὶ μετὰ φωνῆς σάλπιγγος
- 3 I витну суддю з-серед нього, а з ним позабиваю князів його всіх, говорить Господь.
 And I will have the judge cut off from among them, and all their captains I will put to death with him, says the Lord.
 καὶ ἐξολεθρεύσω κριτὴν ἐξ αὐτῆς καὶ πάντας τοὺς ἄρχοντας αὐτῆς ἀποκτενῶ μετ' αὐτοῦ λέγει κύριος
- 4 Так говорить Господь: За три прогріхи Юди й за чотири цього не прощу: за те, що повідкидали Господній Закон, і постанови Його не стерегли, і що на манівці їх звели їхні лежебоги, за якими пішли їхні батьки.
 These are the words of the Lord: For three crimes of Judah, and for four, I will not let its fate be changed; because they have given up the law of the Lord, and have not kept his rules; and their false ways, in which their fathers went, have made them go out of the right way.
 τάδε λέγει κύριος ἐπὶ ταῖς τρισὶν ἀσεβείαις υἱῶν ἰουδα καὶ ἐπὶ ταῖς τέσσαρσιν οὐκ ἀποστραφήσομαι αὐτὸν ἔνεκα τοῦ ἀπόσασθαι αὐτοὺς τὸν νόμον κυρίου καὶ τὰ προστάγματα αὐτοῦ οὐκ ἐφυλάξαντο καὶ ἐπλάνησεν αὐτοὺς τὰ μάταια αὐτῶν ἃ ἐποίησαν οἷς ἐξηκολούθησαν οἱ πατέρες αὐτῶν ὀπίσω αὐτῶν

- 5 **I** пошлю Я на Юду огонь, і пожере він палати Єрусалиму!
And I will send a fire on Judah, burning up the great houses of Jerusalem.
 και ἐξαποστελῶ πῦρ ἐπὶ ἰουδαν καὶ καταφάγεται θεμέλια ἱερουσαλημ
- 6 Так говорить Господь: За три переступи Ізраїлеві й за чотири цього не прошу: за те, що за срібло вони продають справедливого, а за чоботи вбогого!
These are the words of the Lord: For three crimes of Israel, and for four, I will not let its fate be changed; because they have given the upright man for silver, and the poor for the price of two shoes;
 τὰδε λέγει κύριος ἐπὶ ταῖς τρισὶν ἀσεβείαις ἰσραηλ καὶ ἐπὶ ταῖς τέσσαρσιν οὐκ ἀποστραφήσομαι αὐτόν ἀνθ' ὧν ἀπέδοντο ἀργυρίου δίκαιον καὶ πένητα ἔνεκεν ὑποδημάτων
- 7 Вони топчуть у земному поросі голову бідних, а дорогу сумирних викривлюють. А син й його батько вчашають до однієї блудниці, щоб святе Мос Ймення зневажити.
Crushing the head of the poor, and turning the steps of the gentle out of the way: and a man and his father go in to the same young woman, putting shame on my holy name:
 τὰ πατοῦντα ἐπὶ τὸν χοῦν τῆς γῆς καὶ ἐκονδύλιζον εἰς κεφαλὰς πτωχῶν καὶ ὁδὸν ταπεινῶν ἐξέκλιναν καὶ υἱὸς καὶ πατὴρ αὐτοῦ εἰσεπορεύοντο πρὸς τὴν αὐτὴν παιδίσκη ὅπως βεβηλώσωσιν τὸ ὄνομα τοῦ θεοῦ αὐτῶν
- 8 І вони стелять одіж заставлену, щоб півлежати при кожному жертівнику, і п'ють в домі Бога свого вино від покараних.
By every altar they are stretched on clothing taken from those who are in their debt, drinking in the house of their god the wine of those who have made payment for wrongdoing.
 και τὰ ἱμάτια αὐτῶν δεσμεύοντες σχοινοῖς παραπετάσματα ἐποίουον ἐχόμενα τοῦ θυσιαστηρίου καὶ οἶνον ἐκ συκοφαντιῶν ἔπινον ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ θεοῦ αὐτῶν
- 9 ¶ І Я вигубив був з-перед них Аморея, що його височінь, як високий той кедр, і він міцний, як дуб. Та Я плід його знищив згори, а здолу коріння його.
Though I sent destruction on the Amorite before them, who was tall as the cedar and strong as the oak-tree, cutting off his fruit from on high and his roots from under the earth.
 ἐγὼ δὲ ἐξῆρα τὸν αμορραῖον ἐκ προσώπου αὐτῶν οὗ ἦν καθὼς ὕψος κέδρου τὸ ὕψος αὐτοῦ καὶ ἰσχυρὸς ἦν ὡς δρῦς καὶ ἐξῆρα τὸν καρπὸν αὐτοῦ ἐπάνωθεν καὶ τὰς ρίζας αὐτοῦ ὑποκάτωθεν
- 10 А вас Я був вивів із краю єгипетського, і сорок років провадив пустиннею вас, щоб ви Край аморейський успадкували.
And I took you up out of the land of Egypt, guiding you for forty years in the waste land, so that you might take for your heritage the land of the Amorite.
 και ἐγὼ ἀνήγαγον ὑμᾶς ἐκ γῆς αἰγύπτου καὶ περιήγαγον ὑμᾶς ἐν τῇ ἐρήμῳ τεσσαράκοντα ἔτη τοῦ κατακληρονομήσαι τὴν γῆν τῶν αμορραίων
- 11 І пророків Я збуджував з ваших синів, а з ваших юнців назореїв. Хіба ж то не так, синове Ізраїлеві? говорить Господь.
And some of your sons I made prophets, and some of your young men I made separate for myself. Is it not even so, O children of Israel? says the Lord.
 και ἔλαβον ἐκ τῶν υἱῶν ὑμῶν εἰς προφήτας καὶ ἐκ τῶν νεανίσκων ὑμῶν εἰς ἀγιασμόν μη οὐκ ἔστιν ταῦτα υἱοὶ ἰσραηλ λέγει κύριος
- 12 А ви назореїв поїли вином, а пророкам наказували й говорили: Не пророкуйте!
But to those who were separate you gave wine for drink; and to the prophets you said, Be prophets no longer.
 και ἐποτίζετε τοὺς ἡγιασμένους οἶνον καὶ τοῖς προφήταις ἐνετέλλεσθε λέγοντες οὐ μη προφητεύετε
- 13 Отож Я потисну на вас, як тисне снопами наповнений віз,
See, I am crushing you down, as one is crushed under a cart full of grain.
 διὰ τοῦτο ἰδοὺ ἐγὼ κυλίω ὑποκάτω ὑμῶν ὃν τρόπον κυλιέται ἡ ἄμαξα ἡ γέμουσα καλάμης
- 14 і згине й в моторного втеча, і потужний не втримає сили своєї, а лицар свого життя не врятує.
And flight will be impossible for the quick-footed, and the force of the strong will become feeble, and the man of war will not get away safely:
 και ἀπολείται φυγὴ ἐκ δρομέως καὶ ὁ κραταῖος οὐ μη κρατήση τῆς ἰσχύος αὐτοῦ καὶ ὁ μαχητὴς οὐ μη σώσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ
- 15 І не встоїть із лука стрілець, і своїми ногами прудкий не втече, і верхівець не врятує свого життя.
And the Bowman will not keep his place; he who is quick-footed will not get away safely: and the horseman will not keep his life.
 και ὁ τοξότης οὐ μη ὑποστῆ καὶ ὁ ὀξὺς τοῖς ποσὶν αὐτοῦ οὐ μη διασωθῆ οὐδὲ ὁ ἱππεὺς οὐ μη σώσῃ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ
- 16 І наймухніший з лицарства нагим утече того дня, говорить Господь.
And he who is without fear among the fighting men will go in flight without his clothing in that day, says the Lord.
 και εὐρήσει τὴν καρδίαν αὐτοῦ ἐν δυναστείαις ὁ γυμνὸς διώξεται ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ λέγει κύριος
- 1 ¶ Послушайте слова того, що Господь говорив проти вас, синове Ізраїлеві, на весь оцей рід, що його Я підніс був із краю єгипетського, промовляючи:
Give ear to this word which the Lord has said against you, O children of Israel, against all the family which I took up out of the land of Egypt, saying,
 ἀκούσατε τὸν λόγον τοῦτον ὃν ἐλάλησεν κύριος ἐφ' ὑμᾶς οἶκος ἰσραηλ καὶ κατὰ πάσης φυλῆς ἧς ἀνήγαγον ἐκ γῆς αἰγύπτου λέγων

- 2 **Тільки вас Я пізнав зо всіх родів землі, тому вас навіщу за всі ваші провини!**
You only of all the families of the earth have I taken care of: for this reason I will send punishment on you for all your sins.
 πλὴν ὑμᾶς ἔγνων ἐκ πασῶν φυλῶν τῆς γῆς διὰ τοῦτο ἐκδικήσω ἐφ' ὑμᾶς πάσας τὰς ἁμαρτίας ὑμῶν
- 3 **Чи йдуть двоє разом, якщо не умовились?**
Is it possible for two to go walking together, if not by agreement?
 εἰ πορεύσονται δύο ἐπὶ τὸ αὐτὸ καθόλου ἐὰν μὴ γνωρίσωσιν ἑαυτοὺς
- 4 **Чи реве в лісі лев, як нема йому здобичі? Чи левчук видає голос свій із своєї нори, якщо він не зловив?**
Will a lion give his loud cry in the woodland when no food is there? will the voice of the young lion be sounding from his hole if he has taken nothing?
 εἰ ἐρεύξεται λέων ἐκ τοῦ δρυμοῦ αὐτοῦ θήραν οὐκ ἔχων εἰ δώσει σκύμνος φωνὴν αὐτοῦ ἐκ τῆς μάνδρας αὐτοῦ καθόλου ἐὰν μὴ ἀρπάσῃ τι
- 5 **Чи впаде на землі пташка в сітку, як немає сітька з землі, як нічого не зловить?**
Is it possible for a bird to be taken in a net on the earth where no net has been put for him? will the net come up from the earth if it has taken nothing at all?
 εἰ πεσεῖται ὄρνειον ἐπὶ τὴν γῆν ἄνευ ἱζεντοῦ εἰ σπασθήσεται παγὶς ἐπὶ τῆς γῆς ἄνευ τοῦ συλλαβεῖν τι
- 6 **Чи в місті засурмлять у сурму, а народ не тремтітиме? Чи станеться в місті нещастя, що його не Господь допустив?**
If the horn is sounded in the town will the people not be full of fear? will evil come on a town if the Lord has not done it?
 εἰ φωνήσει σάλπιγξ ἐν πόλει καὶ λαὸς οὐ πτοηθήσεται εἰ ἔσται κακία ἐν πόλει ἢν κύριος οὐκ ἐποίησεν
- 7 **Бо не чинить нічого Господь Бог, не виявивши таємниці Своєї Своїм рабам пророкам.**
Certainly the Lord will do nothing without making clear his secret to his servants, the prophets.
 διότι οὐ μὴ ποιήσῃ κύριος ὁ θεὸς πρᾶγμα ἐὰν μὴ ἀποκαλύψῃ παιδείαν αὐτοῦ πρὸς τοὺς δούλους αὐτοῦ τοὺς προφῆτας
- 8 **Лев зареве, хто того не злякається? Господь Бог заговорить, хто пророкувати не буде?**
The cry of the lion is sounding; who will not have fear? The Lord God has said the word; is it possible for the prophet to keep quiet?
 λέων ἐρεύξεται καὶ τίς οὐ φοβηθήσεται κύριος ὁ θεὸς ἐλάλησεν καὶ τίς οὐ προφητεῦσει
- 9 ¶ **Розголосіть над палацами в Ашдоді, і над палатами в краї єгипетському, та й скажіть: Позбирайтеся на горах Самарії, і побачте велике збентеження в ній, та утиск у ній!**
Give out the news in the great houses of Assyria and in the land of Egypt, and say, Come together on the mountains of Samaria, and see what great outcries are there, and what cruel acts are done in it.
 ἀπαγγείλατε χώραις ἐν Ἀσσυρίοις καὶ ἐπὶ τὰς χώρας τῆς αἰγύπτου καὶ εἶπατε συνάχθητε ἐπὶ τὸ ὄρος σαμαρείας καὶ ἴδετε θαυμαστὰ πολλὰ ἐν μέσῳ αὐτῆς καὶ τὴν καταδυναστείαν τὴν ἐν αὐτῇ
- 10 **І правдиво не вміють робити вони, говорить Господь, насильство громадян та грабунок в палатах своїх.**
For they have no knowledge of how to do what is right, says the Lord, who are storing up violent acts and destruction in their great houses.
 καὶ οὐκ ἔγνω ἃ ἔσται ἐναντίον αὐτῆς λέγει κύριος οἱ θησαυρίζοντες ἀδικίαν καὶ ταλαιπωρίαν ἐν ταῖς χώραις αὐτῶν
- 11 **Тому так Господь Бог промовляє: Ворог обляже навколо цієї землі, і скине із тебе він силу твою, і пограбовані будуть палати твої.**
For this reason, says the Lord, an attacker will come, shutting in the land on every side; and your strength will come down and your great houses will be made waste.
 διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς τύρος κυκλόθεν ἡ γῆ σου ἐρημοθήσεται καὶ κατάρξει ἐκ σοῦ ἰσχύς σου καὶ διαρπαγήσονται αἱ χώραι σου
- 12 **Так говорить Господь: Як часом рятус пастух з пащі лев'ячої дві коліні, або пипку вуха, так будуть врятовані діти Ізраїлеві, що сидять в Самарії в закуточку ліжка, та на адамашку п остелі.**
These are the words of the Lord: As the keeper of sheep takes out of the mouth of the lion two legs or part of an ear; so will the children of Israel be made safe, who are resting in Samaria on seats of honour or on the silk cushions of a bed.
 τάδε λέγει κύριος ὄν τρόπον ὅταν ἐκπάσῃ ὁ ποιμὴν ἐκ στόματος τοῦ λέοντος δύο σκέλη ἢ λοβὸν ὀτίου οὕτως ἐκσπασθήσονται οἱ υἱοὶ ἰσραὴλ οἱ κατοικοῦντες ἐν σαμαρείᾳ κατέναντι φυλῆς καὶ ἐν δ αμασκῶ ἱερεῖς
- 13 **Послухайте ви та й засвідчіть ув Яковимі домі, говорить Господь Бог, Бог Саваот.**
Give ear now, and give witness against the family of Jacob, says the Lord God, the God of armies;
 ἀκούσατε καὶ ἐπιμαρτύρασθε τῷ οἴκῳ ἰακωβ λέγει κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ
- 14 **Бо в той день, коли Я покараю Ізраїля за провини його, то Я покараю за жертівники Бет-Елу, і будуть відрубані роги жертівника, і на землю попадають.**
For in the day when I give Israel punishment for his sins, I will send punishment on the altars of Beth-el, and the horns of the altar will be cut off and come down to the earth.
 διότι ἐν τῇ ἡμέρᾳ ὅταν ἐκδικῶ ἀσεβείας τοῦ ἰσραὴλ ἐπ' αὐτόν καὶ ἐκδικήσω ἐπὶ τὰ θυσιαστήρια βαιθηλ καὶ κατασκαφήσεται τὰ κέρατα τοῦ θυσιαστηρίου καὶ πεσοῦνται ἐπὶ τὴν γῆν

- 15 **І Я розіб'ю дім зимовий разом з домом літнім, і загинуть доми із слонової кости, і не стане багато домів, говорить Господь.**
And I will send destruction on the winter house with the summer house; the ivory houses will be falling down and the great houses will come to an end, says the Lord.
 συγγεῶ καὶ πατάξω τὸν οἶκον τὸν περίπτερον ἐπὶ τὸν οἶκον τὸν θερινόν καὶ ἀπολοῦνται οἴκοι ἐλεφάντινοι καὶ προστεθήσονται οἴκοι ἕτεροι πολλοὶ λέγει κύριος
- 1 **¶ Послушайте слова оцього, корови башанські, які на горі самарійській, що тиснете бідних, торощите вбогих, що своїм хазяям ви говорите: Принеси, і ми будемо пити!**
Give ear to this word, you cows of Bashan, who are in the hill of Samaria, by whom the poor are kept down, and those in need are crushed; who say to their lords, Get out the wine and give us drink.
 ἀκούσατε τὸν λόγον τοῦτον δαμάεις τῆς βασιανίτιδος αἱ ἐν τῇ ὄρει τῆς σαμαρείας αἱ καταδυναστεύουσαι πτωχοὺς καὶ καταπατοῦσαι πένητας αἱ λέγουσαι τοῖς κυρίοις αὐτῶν ἐπίδοτε ἡμῖν ὅπως πῖω μεν
- 2 **Присягав Господь Бог Своєю святістю, що ось дні настають на вас, і будуть тягти вас гаками, а ваших нащадків гачками для ловлення риби!**
The Lord God has taken an oath by his holy name, that the days are coming when they will take you away with hooks, and the rest of you with fish-hooks.
 ὁμνυεὶ κύριος κατὰ τῶν ἁγίων αὐτοῦ διότι ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται ἐφ' ἡμᾶς καὶ λήμψονται ἡμᾶς ἐν ὄπλοις καὶ τοὺς μεθ' ἡμῶν εἰς λέβητας ὑποκαιομένους ἐμβαλοῦσιν ἔμπυροι λουμοὶ
- 3 **І ви повиходите виломами, кожна окремо собі, і кинетеся до Хермоцу, говорить Господь.**
And you will go out through the broken places, every one going straight before her, and you will be sent into Harmon, says the Lord.
 καὶ ἐξενεχθήσεσθε γυμναὶ κατέναντι ἀλλήλων καὶ ἀπορριφήσεσθε εἰς τὸ ὄρος τὸ ρεμμαν λέγει κύριος ὁ θεός
- 4 **Прийдіть до Бет-Еду й грішіть, до Гілгалу примножте грішити. І свої жертви приносьте щоранку, на три дні ваші десятини.**
Come to Beth-el and do evil; to Gilgal, increasing the number of your sins; come with your offerings every morning and your tenths every three days:
 εἰσέλθατε εἰς βαιθηλ καὶ ἠνομήσατε καὶ εἰς γαλγαλα ἐπληθύνετε τοῦ ἀσεβῆσαι καὶ ἠνέγκατε εἰς τὸ πρωὶ θυσίας ὑμῶν εἰς τὴν τριημέριαν τὰ ἐπιδέκτα ὑμῶν
- 5 **І з димом пустіть жертву вдячну квасну, і сповістять добровільні дарунки, розголосить, бо ви любите так, синове Ізраїлеві, говорить Господь Бог.**
Let that which is leavened be burned as a praise-offering, let the news of your free offerings be given out publicly; for this is pleasing to you, O children of Israel, says the Lord.
 καὶ ἀνέγνωσαν ἔξω νόμον καὶ ἐπεκαλέσαντο ὁμολογίας ἀπαγγεῖλατε ὅτι ταῦτα ἠγάπησαν οἱ υἱοὶ ἰσραηλ λέγει κύριος ὁ θεός
- 6 **¶ І тому Я вам дав чистоту зубів по всіх ваших містах, і брак хліба по всіх ваших місцях, та ви не вернулись до Мене, говорить Господь...**
But in all your towns I have kept food from your teeth, and in all your places there has been need of bread: and still you have not come back to me, says the Lord.
 καὶ ἐγὼ δώσω ὑμῖν γομφιασμὸν ὀδόντων ἐν πάσαις ταῖς πόλεσιν ὑμῶν καὶ ἔνδειαν ἄρτων ἐν πανί τοῖς τόποις ὑμῶν καὶ οὐκ ἐπεστρέψατε πρός με λέγει κύριος
- 7 **І Я стримав вам дощ за три місяці перед живнами, і дощ посилав на одне місто, а на друге місто не посилав; одна ділянка була побита дощем, а ділянка, на яку не пустив Я дощу, висихала.**
And I have kept back the rain from you, when it was still three months before the grain-cutting: I sent rain on one town and kept it back from another: one part was rained on, and the part where there was no rain became a waste.
 καὶ ἐγὼ ἀνέσχον ἐξ ὑμῶν τὸν ὑετὸν πρὸ τριῶν μηνῶν τοῦ τρυγήτου καὶ βρέξω ἐπὶ πόλιν μίαν ἐπὶ δὲ πόλιν μίαν οὐ βρέξω μερὶς μία βραχίσειται καὶ μερὶς ἐφ' ἣν οὐ βρέξω ἐπ' αὐτὴν ξηρανθήσειται
- 8 **І два-три міста рушали до міста одного напитись води, але не насичувались, та ви не вернулись до Мене, говорить Господь...**
So two or three towns went wandering to one town looking for water, and did not get enough: and still you have not come back to me, says the Lord.
 καὶ συναθροισθήσονται δύο καὶ τρεῖς πόλεις εἰς πόλιν μίαν τοῦ πλεῖν ὕδωρ καὶ οὐ μὴ ἐμπλησθῶσιν καὶ οὐκ ἐπεστρέψατε πρός με λέγει κύριος
- 9 **Я бив вас посухою та зеленячкою, сарана жерла безліч ваших садків й виноградників ваших, і ваших фіговниць та ваших олив, та ви не вернулись до Мене, говорить Господь...**
I have sent destruction on your fields by burning and disease: the increase of your gardens and your vine-gardens, your fig-trees and your olive-trees, has been food for worms: and still you have not come back to me, says the Lord.
 ἐπάταξα ὑμᾶς ἐν πυρώσει καὶ ἐν ἰκτέρῳ ἐπληθύνετε κήπους ὑμῶν ἀμπελώνας ὑμῶν καὶ συκῶνας ὑμῶν καὶ ἐλαιῶνας ὑμῶν κατέφαγεν ἡ κάμη καὶ οὐδ' ὅς ἐπεστρέψατε πρός με λέγει κύριος
- 10 **Я на вас посилав моровицю, немов на Єгипет, мечем побивав ваших хлопців, полонячи разом і коней у вас, підіймав до низдер сморід ваших таборів, та ви не вернулись до Мене, говорить Господь...**
I have sent disease among you, as it was in Egypt: I have put your young men to the sword, and have taken away your horses; I have made the evil smell from your tents come up to your noses: and still you have not come back to me, says the Lord.
 ἐξαπέστειλα εἰς ὑμᾶς θάνατον ἐν ὀδῷ αἰγύπτου καὶ ἀπέκτεινα ἐν ῥομφαίᾳ τοὺς νεανίσκους ὑμῶν μετὰ αἰχμαλωσίας ἵππων σου καὶ ἀνήγαγον ἐν πυρὶ τὰς παρεμβολὰς ὑμῶν ἐν τῇ ὀργῇ μου καὶ οὐδ' ὅς ἐπεστρέψατε πρός με λέγει κύριος
- 11 **Я винищив вас, як Содом та Гоморру Бог винищив, і ви стали, немов голівешка, з пожару врятована, та ви не вернулись до Мене, говорить Господь...**
And I have sent destruction among you, as when God sent destruction on Sodom and Gomorrah, and you were like a burning stick pulled out of the fire: and still you have not come back to me, says the Lord.
 κατέστρεψα ὑμᾶς καθὼς κατέστρεψεν ὁ θεὸς σοδομα καὶ γομορρα καὶ ἐγένεσθε ὡς δαλὸς ἐξεσπασμένος ἐκ πυρός καὶ οὐδ' ὅς ἐπεστρέψατε πρός με λέγει κύριος

- 12 Тому то зроблю тобі так, о Ізраїлю, а що Я зроблю тобі це, приготуйся, Ізраїлю, до зустрічі Бога свого!
So this is what I will do to you, O Israel: and because I will do this to you, be ready for a meeting with your God, O Israel.
 διὰ τοῦτο οὕτως ποιήσω σοι ἰσραηλ πλὴν ὅτι οὕτως ποιήσω σοι ἐτοιμάζου τοῦ ἐπικαλεῖσθαι τὸν θεόν σου ἰσραηλ
- 13 Бо це Той, що вформовує гори, і що створює вітра, що людині показує задум її, що робить зірницю темнотою, і ступає по згір'ях землі, Господь Бог Саваот Йому Ймення!
For see, he who gave form to the mountains and made the wind, giving knowledge of his purpose to man, who makes the morning dark, and is walking on the high places of the earth: the Lord, the God of armies, is his name.
 διότι ἰδοὺ ἐγὼ στερεῶν βροντὴν καὶ κτίζων πνεῦμα καὶ ἀπαγγέλλων εἰς ἀνθρώπους τὸν χριστὸν αὐτοῦ ποιῶν ὄρθρον καὶ ὀμίγλην καὶ ἐπιβαίνων ἐπὶ τὰ ὕψη τῆς γῆς κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ ὄνομα αὐτῷ
- 1 ¶ Послухайте слова цього, що я ним голосіння підношу за вас, о доме Ізраїлів!
Give ear to this word, my song of sorrow over you, O children of Israel.
 ἀκούσατε τὸν λόγον κυρίου τοῦτον ὃν ἐγὼ λαμβάνω ἐφ' ὑμᾶς θρηῆνον οἴκος ἰσραηλ
- 2 Упала, і більше не встане та діва Ізраїлева! Вона кинена на свою землю, немає, хто звів би її!
The virgin of Israel has been made low, never again to be lifted up: she is stretched out by herself on her land; there is no one to put her on her feet again.
 ἐπεσεν οὐκέτι μὴ προσθῆ τοῦ ἀναστήναι παρθένος τοῦ ἰσραηλ ἔσφαλεν ἐπὶ τῆς γῆς αὐτῆς οὐκ ἔστιν ὁ ἀναστήσων αὐτήν
- 3 Бо так Господь Бог промовляє: Місто, що виходило тисячею, позоставить лиш сотню, а те, що виходило сотнею, позоставить десятку для дому Ізраїля.
For these are the words of the Lord God: The town which was able to send out a thousand, will have only a hundred; and that which sent out a hundred, will have only ten, in Israel.
 διότι τάδε λέγει κύριος κύριος ἡ πόλις ἐξ ἧς ἔξεπορεύοντο χίλιοι ὑπολειφθήσονται ἑκατὸν καὶ ἐξ ἧς ἔξεπορεύοντο ἑκατὸν ὑπολειφθήσονται δέκα τῷ οἴκῳ ἰσραηλ
- 4 ¶ Бо так промовляє Господь до дому Ізраїлевого: Наверніться до Мене й живіть!
For these are the words of the Lord to the children of Israel: Let your hearts be turned to me, so that you may have life:
 διότι τάδε λέγει κύριος πρὸς τὸν οἶκον ἰσραηλ ἐκζητήσατέ με καὶ ζήσεσθε
- 5 І не звертайтеся до Бет-Елу, і до Гілгалу не приходьте, а через Беер-Шеву не переходьте, бо на вигнання Гілгал конче піде, і марнотою стане Бет-Ел.
Do not be looking for help to Beth-el, and do not go to Gilgal, or make your way to Beer-sheba: for Gilgal will certainly be taken prisoner, and Beth-el will come to nothing.
 καὶ μὴ ἐκζητεῖτε βαιθηλ καὶ εἰς γαλαα μὴ εἰσπορεύεσθε καὶ ἐπὶ τὸ φρέαρ τοῦ ὄρκου μὴ διαβαίνετε ὅτι γαλαα αἰχμαλωτευομένη αἰχμαλωτευθήσεται καὶ βαιθηλ ἔσται ὡς οὐχ ὑπάρχουσα
- 6 Наверніться до Господа, і будете жити, щоб Він не ввійшов, як огонь до Йосипового дому, і буде він жерти, та не буде кому погасити в Бет-Елі,
Go to the Lord for help so that you may have life; for fear that he may come like fire bursting out in the family of Joseph, causing destruction, and there will be no one to put it out in Beth-el.
 ἐκζητήσατε τὸν κύριον καὶ ζήσατε ὅπως μὴ ἀναλάμψῃ ὡς πῦρ ὁ οἶκος ἰωσηφ καὶ καταφάγεται αὐτόν καὶ οὐκ ἔσται ὁ σβέσων τῷ οἴκῳ ἰσραηλ
- 7 вони змінюють суд на полин, і кидають правду на землю.
You who make the work of judging a bitter thing, crushing down righteousness to the earth;
 κύριος ὁ ποιῶν εἰς ὕψος κρίμα καὶ δικαιοσύνην εἰς γῆν ἔθηκεν
- 8 Той, хто Волосожара й Оріона створив, Хто смертну темноту зміняс на ранок, а день затемняє на ніч, хто прикликє воду морську й виливас її на поверхню землі, Господь Ймення Йому!
Go for help to him who makes Orion and the Pleiades, by whom the deep dark is turned into morning, who makes the day black with night; whose voice goes out to the waters of the sea, sending them out over the face of the earth: the Lord is his name;
 ποιῶν πάντα καὶ μετασκευάζων καὶ ἐκτρέπων εἰς τὸ πρωὶ σκιὰν θανάτου καὶ ἡμέραν εἰς νύκτα συσκοτάζων ὁ προσκαλούμενος τὸ ὕδωρ τῆς θαλάσσης καὶ ἐκχέων αὐτὸ ἐπὶ προσώπου τῆς γῆς κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ ὄνομα αὐτῷ
- 9 Він наводить погібіль на сильного, і прийде погібіль твердині!
Who sends sudden destruction on the strong, so that destruction comes on the walled town.
 ὁ διαιρῶν συντριμμὸν ἐπ' ἰσχὴν καὶ ταιλαιωρίαν ἐπὶ ὀχύρωμα ἐπάγων
- 10 Вони ненавидять того, хто у брамі картає, і обриджують тим, хто говорить правдиве.
They have hate for him who makes protest against evil in the public place, and he whose words are upright is disgusting to them.
 ἐμίσησαν ἐν πόλει ἐλέγχοντα καὶ λόγον ὄσιον ἐβδελύξαντο

- 11 Тому, що нужденного топчете ви, і дарунки збіжеві берете від нього, що ви набудували будинків із каменя тесаного, то сидіти не будете в них; понасаджували виноград улюбленого, та не будете пити із нього вина!
So because the poor man is crushed under your feet, and you take taxes from him of grain: you have made for yourselves houses of cut stone, but you will not take your rest in them; the fair vine-gardens planted by your hands will not give you wine.
 διὰ τοῦτο ἀνθ' ὧν κατεκονδυλίζετε πτωχοὺς καὶ δῶρα ἐκλεκτὰ ἐδέξασθε παρ' αὐτῶν οἴκους ξυστοῦς ὠκοδομήσατε καὶ οὐ μὴ κατοικήσητε ἐν αὐτοῖς ἀμπελῶνας ἐπιθυμητοῦς ἐφρτεύσατε καὶ οὐ μὴ πίητε τὸν οἶνον ἐξ αὐτῶν
- 12 Бо Я знаю про ваші численні провини і про ваші великі гріхи: тиснете ви справедливого, берете ви підкупа та викривляєте право убогих у брамі.
For I have seen how your evil-doing is increased and how strong are your sins, you troublers of the upright, who take rewards and do wrong to the cause of the poor in the public place.
 ὅτι ἔγνων πολλὰς ἀσεβείας ὑμῶν καὶ ἰσχυραὶ αἱ ἁμαρτίαι ὑμῶν καταπατοῦντες δίκαιον λαμβάνοντες ἀλλάγματα καὶ πένητας ἐν πύλαις ἐκκλίνοντες
- 13 Тому то розумний мовчить цього часу, бо це час лихий.
So the wise will say nothing in that time; for it is an evil time.
 διὰ τοῦτο ὁ συνίων ἐν τῷ καιρῷ ἐκείνῳ σιωπήσεται ὅτι καιρὸς πονηρὸς ἐστίν
- 14 Шукайте добра, а не зла, щоб вам жити, і буде із вами Господь, Бог Саваот, так, як кажете ви.
Go after good and not evil, so that life may be yours: and so the Lord, the God of armies, will be with you, as you say.
 ἐκζητήσατε τὸ καλὸν καὶ μὴ τὸ πονηρὸν ὅπως ζήσητε καὶ ἔσται οὕτως μεθ' ὑμῶν κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ ὃν τρόπον εἶπατε
- 15 Ненавидьте зло й покохайте добро, і правосуддя поставте у брамі, може змидується Господь, Бог Саваот над решткою Йосипа.
Be haters of evil and lovers of good, and let right be done in the public place: it may be that the Lord, the God of armies, will have mercy on the rest of Joseph.
 μεμίσσηκαμεν τὰ πονηρὰ καὶ ἠγαπήκαμεν τὰ καλὰ καὶ ἀποκαταστήσατε ἐν πύλαις κρίμα ὅπως ἐλέησῃ κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ τοὺς περιλοίπους τοῦ Ἰωσηφ
- 16 ¶ Тому так промовляє Господь, Бог Саваот, Вседержитель: На майданах усіх голосіння, на всіх вулицях крики: ой, ой! І покличуть хліборобів на жалобу, і голосільниць, що вміють п лачливі пісні,
So these are the words of the Lord, the God of armies, the Lord: There will be weeping in all the open spaces; and in all the streets they will say, Sorrow! sorrow! and they will get in the farmer to the weeping, and the makers of sad songs to give cries of grief.
 διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ ἐν πάσαις πλατείαις κοπετός καὶ ἐν πάσαις ὁδοῖς ῥηθήσεται οὐαὶ οὐαὶ κληθήσεται γεωργὸς εἰς πένθος καὶ κοπετὸν καὶ εἰς εἰδότας θρήνον
- 17 і стане ридання по всіх виноградниках, бо Я перейду серед тебе, говорить Господь!
In all the vine-gardens there will be cries of grief: for I will go through among you, says the Lord.
 καὶ ἐν πάσαις ὁδοῖς κοπετός διότι διελεύσομαι διὰ μέσου σου εἶπεν κύριος
- 18 Горе тим, що жадають Господнього дня, нащо це вам день Господній? Він не світло, а темрява!
Sorrow to you who are looking for the day of the Lord! what is the day of the Lord to you? it is dark and not light.
 οὐαὶ οἱ ἐπιθυμοῦντες τὴν ἡμέραν κυρίου ἵνα τί αὕτη ὑμῖν ἡ ἡμέρα τοῦ κυρίου καὶ αὕτη ἐστὶν σκότος καὶ οὐ φῶς
- 19 Це так, коли хто утікає від лева, і ведмідь спотикає його! І він убігає до дому, і оперся своєю рукою об стіну, аж гадюка кусає його...
As if a man, running away from a lion, came face to face with a bear; or went into the house and put his hand on the wall and got a bite from a snake.
 ὃν τρόπον ὅταν φύγῃ ἄνθρωπος ἐκ προσώπου τοῦ λέοντος καὶ ἐμπέσῃ αὐτῷ ἡ ἄρκος καὶ εἰσηδέσῃ εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ καὶ ἀπερείσῃται τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἐπὶ τὸν τοῖχον καὶ δάκῃ αὐτὸν ὁ ὄφης
- 20 Чи ж не є день Господній темнота, а не світло, і хіба він не темний, і сяйва немає у ньому?
Will not the day of the Lord be dark and not light? even very dark, with no light shining in it?
 οὐχὶ σκότος ἡ ἡμέρα τοῦ κυρίου καὶ οὐ φῶς καὶ γνόφος οὐκ ἔχων φέγγος αὐτῇ
- 21 ¶ Зненавидів Я, обридів Собі ваші свята, і не нюхаю жертв ваших зборів...
Your feasts are disgusting to me, I will have nothing to do with them; I will take no delight in your holy meetings.
 μεμίσηκα ἀπόσμαι ἑορτὰς ὑμῶν καὶ οὐ μὴ ὀσφρανθῶ ἐν ταῖς πανηγύρεσιν ὑμῶν
- 22 І коли принесете Мені цілопалення та хлібні жертви свої, Я Собі не вподобаю їх, а на мирні жертви ваші із ситих баранів не погляну...
Even if you give me your burned offerings and your meal offerings, I will not take pleasure in them: I will have nothing to do with the peace-offerings of your fat beasts.
 διότι καὶ ἐὰν ἐνέγκητέ μοι ὀλοκαυτώματα καὶ θυσίας ὑμῶν οὐ προσδέξομαι αὐτά καὶ σωτηρίου ἐπιφανείας ὑμῶν οὐκ ἐπιβλέψομαι
- 23 Усунь же від Мене пісень своїх гук, і не почую Я рокоту гусел твоїх,
Take away from me the noise of your songs; my ears are shut to the melody of your instruments.
 μετάστησον ἀπ' ἐμοῦ ἦχον ψαλμῶν σου καὶ ψαλμῶν ὀργάνων σου οὐκ ἀκούσομαι

- 24 і хай тече правосуддя, немов та вода, а справедливість як сильний потік!
But let the right go rolling on like waters, and righteousness like an ever-flowing stream.
 και κυλισθήσεται ὡς ὕδωρ κρίμα και δικαιοσύνη ὡς χειμάρρους ἀβατος
- 25 Чи ж жертви та хлібні приноси за тих сорок літ на пустині Мені ви приносили, доме Ізраїлів?
Did you come to me with offerings of beasts and meal offerings in the waste land for forty years, O Israel?
 μη σφάγια και θυσίας προσηνέγκατέ μοι ἐν τῇ ἐρήμῳ τεσσαράκοντα ἔτη οἶκος ἰσραηλ
- 26 Ви ж носили Саккута, свого царя, та Кевана, свої виображення, зорю ваших богів, що собі поробили.
Truly, you will take up Saccuth your king and Kaiwan your images, the star of your god, which you made for yourselves.
 και ἀνελάβετε τὴν σκιηνὴν τοῦ μολοχ και τὸ ἄστρον τοῦ θεοῦ ὑμῶν ραιφαν τοὺς τύπους αὐτῶν οὓς ἐποιήσατε ἑαυτοῖς
- 27 Тому Я вас вижену геть за Дамаск, говорить Господь, що Бог Саваот Йому Ймення!
And I will send you away as prisoners farther than Damascus, says the Lord, whose name is the God of armies.
 και μετουκιῶ ὑμᾶς ἐπέκεινα δαμασκοῦ λέγει κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ ὄνομα αὐτῷ
- 1 ¶ Горе безпечним на Сіоні, тим, хто надіється на самарійську гору, тим шляхетним першого з народів, до яких прибуває Ізраїлів дім!
Sorrow to those who are resting in comfort in Zion, and to those who have no fear of danger in the mountain of Samaria, the noted men of the chief of the nations, to whom the people of Israel come!
 οὐαὶ τοῖς ἐξουθενούσιν σιων και τοῖς πεποιθόσιν ἐπὶ τὸ ὄρος σαμαρείας ἀπετρύγησαν ἀρχὸς ἐθνῶν και εἰσῆλθον αὐτοῖ οἶκος τοῦ ἰσραηλ
- 2 Перейдіть до Калне та й побачте, і звідти підіть до Гамату великого, і зійдіть до Гату филистимлян! Чи ліпші вони від цих царств? Чи їхня границя більша за вашу границю?
Go on to Calneh and see; and from there go to Hamath the great; then go down to Gath of the Philistines: are you better than these kingdoms? or is your land wider than theirs?
 διάβητε πάντες και ἴδετε και διέλθατε ἐκεῖθεν εἰς εμαθ ραββα και κατὰβητε ἐκεῖθεν εἰς γεθ ἄλλοφύλων τὰς κρατίστας ἐκ πασῶν τῶν βασιλειῶν τούτων εἰ πλέονα τὰ ὄρια αὐτῶν ἔστιν τῶν ὑμετέρων ὀρίων
- 3 День нещастя вважаєте ви за далекий, а час насильства зближаєте!
You who put far away the evil day, causing the rule of the violent to come near;
 οἱ ἐρχόμενοι εἰς ἡμέραν κακὴν οἱ ἐγγίζοντες και ἐφαπτόμενοι σαββάτων ψευδῶν
- 4 Ви вилежуетесь на ложах з слонової кости і вивалюстесь на постелях своїх, і їсте баранів із отари та ситих телят із обори.
Who are resting on beds of ivory, stretched out on soft seats, feasting on lambs from the flock and young oxen from the cattle-house;
 οἱ καθεύδοντες ἐπὶ κλινῶν ἐλεφαντίνων και κατασπαταλῶντες ἐπὶ ταῖς στρωμαῖς αὐτῶν και ἔσθοντες ἐρίφους ἐκ ποιμνίων και μοσχάρια ἐκ μέσου βουκολίων γαλαθηνά
- 5 Під гусли співаєте ви, мов Давид, ви музичні знаряддя собі видумляєте.
Making foolish songs to the sound of corded instruments, and designing for themselves instruments of music, like David;
 οἱ ἐπικροτοῦντες πρὸς τὴν φωνὴν τῶν ὀργάνων ὡς ἐστῶτα ἐλογίσαντο και οὐχ ὡς φεύγοντα
- 6 Ви вино попиваєте чашами, і намащуетесь добірною оливою, і над спустошенням Йосипа не вболіваєте.
Drinking wine in basins, rubbing themselves with the best oils; but they have no grief for the destruction of Joseph.
 οἱ πίνοντες τὸν διυλισμένον οἶνον και τὰ πρῶτα μύρα χριόμενοι και οὐκ ἔπασχον οὐδὲν ἐπὶ τῇ συντριβῇ ἰωσηφ
- 7 Тому вони підуть тепер на вигнання на чолі полонених, і перестане крик випещених.
So now they will go away prisoners with the first of those who are made prisoners, and the loud cry of those who were stretched out will come to an end.
 διὰ τοῦτο νῦν αἰχμάλωτοι ἔσονται ἀπ' ἀρχῆς δυναστῶν και ἐξαρθήσεται χреμετισμὸς ἵππων ἐξ εφραιμ
- 8 ¶ Господь присягнув був Своєю душею, говорить Господь, Бог Саваот: Пишнотою Якова бриджу, і палати його Я ненавиджу, і видам те місто та все, що є в ньому.
The Lord God has taken an oath by himself, says the Lord, the God of armies: the pride of Jacob is disgusting to me, and I have hate for his great houses: so I will give up the town with everything in it.
 ὅτι ὤμοσεν κύριος καθ' ἑαυτοῦ διότι βδελύσσομαι ἐγὼ πᾶσαν τὴν ὕβριν ἰακωβ και τὰς χώρας αὐτοῦ μεμίσηκα και ἐξαρῶ πόλιν σὺν πᾶσιν τοῖς κατοικοῦσιν αὐτήν
- 9 І буде, якщо десять люда зостануться в домі одному, то й вони повмирають.
Then it will come about that if there are still ten men in a house, death will overtake them.
 και ἔσται ἐὰν ὑπολειφθῶσιν δέκα ἄνδρες ἐν οἰκίᾳ μιᾷ και ἀποθανοῦνται και ὑπολειφθήσονται οἱ κατάλοιποι

- 10 I його візьме родич та й спалить його, щоб винести кості із дому, і скаже до того, хто буде в середині дому: Чи ще є хто з тобою? А той відповість: Вже немає нікого! і скаже той: Тихше, бо не згадується Ім'я Господа!
 And when a man's relation, even the one who is responsible for burning his body, lifting him up to take his bones out of the house, says to him who is in the inmost part of the house, Is there still anyone with you? and he says, No; then he will say, Keep quiet, for the name of the Lord may not be named.
 και λήμψονται οι οικείοι αυτών και παραβιῶνται τοῦ ἐξενέγκαι τὰ ὀστέα αυτών ἐκ τοῦ οἴκου και ἐρεῖ τοῖς προεστηκόσι τῆς οἰκίας εἰ ἐτι ὑπάρχει παρὰ σοῖ και ἐρεῖ οὐκέτι και ἐρεῖ σίγα ἕνεκα τοῦ μη ὀνομάσαι τὸ ὄνομα κυρίου
- 11 Бо Господь ось накаже, і ворог розіб'є великий той дім на відламки, а дім малий на тріски.
 For see, at the order of the Lord the great house will be full of cracks and the little house will be broken.
 διότι ἰδοῦ κύριος ἐντέλλεται και πατάξει τὸν οἶκον τὸν μέγαν θλάσασιν και τὸν οἶκον τὸν μικρὸν ῥάγμσιν
- 12 Чи бігають коні по скелі? Чи хто виоре море худобою? Таж ви суд обернули на гіркість, а плід справедливости на полин!
 Is it possible for horses to go running on the rock? may the sea be ploughed with oxen? for the right to be turned by you into poison, and the fruit of righteousness into a bitter plant?
 εἰ διώζονται ἐν πέτραις ἵπποι εἰ παρασιωπήσονται ἐν θηλείαις ὅτι ὑμεῖς ἐξεστρέψατε εἰς θυμὸν κρίμα και καρπὸν δικαιοσύνης εἰς πικρίαν
- 13 Ви марнотую тишитесь та говорите: Хіба ж ми не власною силою набули собі роги?
 You whose joy is in a thing of no value, who say, Have we not taken for ourselves horns by the strength which is ours?
 οἱ εὐφρανόμενοι ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ οἱ λέγοντες οὐκ ἐν τῇ ἰσχύι ἡμῶν ἐσχομεν κέρατα
- 14 Бо ось Я поставлю народ проти вас, dome Ізраїлів, каже Господь, Бог Саваот, і вони вас потиснуть ізвідти, де йдуть до Гамату, аж до степового потоку!
 For see, I will send against you a nation, O Israel, says the Lord, the God of armies, ruling you cruelly from the way into Hamath as far as the stream of the Arabah.
 διότι ἰδοῦ ἐγὼ ἐπεγείρω ἐφ' ὑμᾶς οἶκος τοῦ ἰσραηλ. ἔθνος και ἐκθλίψουσιν ὑμᾶς τοῦ μη εἰσελθεῖν εἰς εμαθ και ἕως τοῦ χειμάρρου τῶν δυσμῶν
- 1 ¶ Господь Бог учинив, що я бачив таке: Ось Він утворив сарану, коли почала виростати отава, і ось отава як по сінокосі царському!
 This is what the Lord God let me see: and I saw that, when the growth of the late grass was starting, he made locusts; it was the late growth after the king's cutting was done.
 οὕτως ἔδειξέν μοι κύριος και ἰδοῦ ἐπιγονὴ ἀκρίδων ἐρχομένη ἐωθινή και ἰδοῦ βροῦχος εἰς γωγ ὁ βασιλεὺς
- 2 І сталося, як вона вже пожерла траву на землі, я сказав: Господи, Боже, прости! Як же Яків устояти може, бо такий він малий?
 And it came about that after they had taken all the grass of the land, I said, O Lord God, have mercy: how will Jacob be able to keep his place? for he is small.
 και ἔσται ἐὰν συντελέσῃ τοῦ καταφαγεῖν τὸν χόρτον τῆς γῆς και εἶπα κύριε κύριε ὤσως γενοῦ τίς ἀναστήσει τὸν ἰακωβ ὅτι ὀλιγοστός ἐστιν
- 3 І Господь пожалів був про те. Не станеться це, промовив Господь.
 The Lord, changing his purpose about this, said, It will not be.
 μετανόησον κύριε ἐπὶ τούτῳ και τοῦτο οὐκ ἔσται λέγει κύριος
- 4 Господь Бог учинив, що я бачив таке: Ось Господь Бог покликав судитись огнем, і пожер той велику безодню, і частку пожег.
 This is what the Lord let me see: and I saw that the Lord God sent for a great fire to be the instrument of his punishment; and, after burning up the great deep, it was about to put an end to the Lord's heritage.
 οὕτως ἔδειξέν μοι κύριος και ἰδοῦ ἐκάλεσεν τὴν δίκην ἐν πυρὶ κύριος και κατέφαγε τὴν ἄβυσσον τὴν πολλὴν και κατέφαγεν τὴν μερίδα
- 5 І сказав я: О, Господи, Боже, спини! Як же Яків устояти може, бо такий він малий?
 Then said I, O Lord God, let there be an end: how will Jacob be able to keep his place? for he is small.
 και εἶπα κύριε κύριε κόπασον δὴ τίς ἀναστήσει τὸν ἰακωβ ὅτι ὀλιγοστός ἐστιν
- 6 І Господь пожалів був про те. Не станеться й це! сказав Господь Бог!
 The Lord, changing his purpose about this, said, And this will not be.
 μετανόησον κύριε ἐπὶ τούτῳ και τοῦτο οὐ μη γένηται λέγει κύριος
- 7 І Він знов учинив, що я бачив таке: Ось на мурі стрімкому стоїть Господь Бог, а в руці Його висок.
 This is what he let me see: and I saw the Lord stationed by a wall made straight by a weighted line, and he had a weighted line in his hand.
 οὕτως ἔδειξέν μοι κύριος και ἰδοῦ ἀνὴρ ἐστηκὼς ἐπὶ τείχους ἀδάμαντινου και ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ ἀδάμας
- 8 І промовив до мене Господь: Що ти бачиш, Амосе? А я відказав: Виска. І промовив Господь: Ось Я цього виска покладу посеред народу Мого, Ізраїля, уже більше йому не прощу!
 And the Lord said to me, Amos, what do you see? And I said, A weighted line. Then the Lord said, See, I will let down a weighted line among my people Israel; never again will my eyes be shut to their sin:
 και εἶπεν κύριος πρὸς με τί σὺ ὀράς αμωσ και εἶπα ἀδάμαντα και εἶπεν κύριος πρὸς με ἰδοῦ ἐγὼ ἐντάσσω ἀδάμαντα ἐν μέσῳ λαοῦ μου ἰσραηλ οὐκέτι μη προσθῶ τοῦ παρελθεῖν αὐτόν

- 9 I спустошіють жертovní підгірки Ісакові, і поруїновані будуть святині Ізраїлеві, і Я стану з мечем на дім Єровоамів.
And the high places of Isaac will be unpeopled, and the holy places of Israel will be made waste; and I will come up against the family of Jeroboam with the sword.
καὶ ἀφανισθήσονται βωμοὶ τοῦ γέλωτος καὶ αἱ τελεταὶ τοῦ ἰσραὴλ ἐξερημωθήσονται καὶ ἀναστήσομαι ἐπὶ τὸν οἶκον ἱεροβοὰμ ἐν ῥομφαίᾳ
- 10 ¶ I послав Амація, священник Бет-Елу, до Єровоама, царя Ізраїлевого, кажучи: Амос змовлюється на тебе серед Ізраїлевого дому, не може земля змістити всіх його слів!
Then Amaziah, the priest of Beth-el, sent to Jeroboam, king of Israel, saying, Amos has made designs against you among the people of Israel: the land is troubled by his words.
καὶ ἐξάπεστειλεν αμασιας ὁ ἱερεὺς βαιθηλ πρὸς ἱεροβοὰμ βασιλέα ἰσραὴλ λέγων συστροφᾶς ποιεῖται κατὰ σοῦ αμωσ ἐν μέσῳ οἴκου ἰσραὴλ οὐ μὴ δύνηται ἡ γῆ ὑπενεγκεῖν ἅπαντας τοὺς λόγους αὐτοῦ
- 11 Бо так говорить Амос: Єровоам помре від меча, а Ізраїль конче піде на вигнання з своєї землі!
For Amos has said, Jeroboam will be put to the sword, and Israel will certainly be taken away as a prisoner out of his land.
διότι τάδε λέγει αμωσ ἐν ῥομφαίᾳ τελευτήσῃ ἱεροβοὰμ ὁ δὲ ἰσραὴλ αἰχμάλωτος ἀχθήσεται ἀπὸ τῆς γῆς αὐτοῦ
- 12 I сказав Амація до Амоса: Ясновидче, іди, утікай собі до Юдиного краю, і їж там хліб, і там пророкуй.
And Amaziah said to Amos, O seer, go in flight into the land of Judah, and there get your living by working as a prophet:
καὶ εἶπεν αμασιας πρὸς αμωσ ὁ ὄρων βάδιζε ἐκχώρησον εἰς γῆν ἰουδα καὶ ἐκεῖ καταβίον καὶ ἐκεῖ προφητεύσεις
- 13 А в Бет-Елі вже більше не будеш пророкувати, бо він святиня царя та дім царства.
But be a prophet no longer at Beth-el: for it is the holy place of the king, and the king's house.
εἰς δὲ βαιθηλ οὐκέτι μὴ προσθῆς τοῦ προφητεύσαι ὅτι ἀγίασμα βασιλέως ἐστὶν καὶ οἶκος βασιλείας ἐστὶν
- 14 I відповів Амос і сказав до Амації: Я не пророк, і не син я пророків, я пастух та оброблювач диких фіговниць.
Then Amos in answer said to Amaziah, I am no prophet, or one of the sons of the prophets; I am a herdman and one who takes care of sycamore-trees:
καὶ ἀπεκρίθη αμωσ καὶ εἶπεν πρὸς αμασιαν οὐκ ἦμην προφήτης ἐγὼ οὐδὲ υἱὸς προφήτου ἀλλ' ἢ αἰπόλος ἦμην καὶ κνίζων συκάμυνα
- 15 I взяв мене Господь від отари, і промовив до мене Господь: Іди, пророкуй Моєму народові Ізраїлеві!
And the Lord took me from the flock, and the Lord said to me, Go, be a prophet to my people Israel.
καὶ ἀνέλαβέν με κύριος ἐκ τῶν προβάτων καὶ εἶπεν κύριος πρὸς με βάδιζε προφήτευσον ἐπὶ τὸν λαόν μου ἰσραὴλ
- 16 А тепер послухай Господнього слова: Ти кажеш: Не будеш пророкувати на Ізраїля, і не будеш проповідувати на Ісаків дім.
Now then, give ear to the word of the Lord: You say, Be no prophet to Israel, and say not a word against the people of Isaac.
καὶ νῦν ἄκουε λόγον κυρίου σὺ λέγεις μὴ προφήτευε ἐπὶ τὸν ἰσραὴλ καὶ οὐ μὴ ὀχλαγωγῆσης ἐπὶ τὸν οἶκον ἰακωβ
- 17 Тому так промовляє Господь: Твоя жінка в місті буде блудлива, і сини твої та дочки твої попадають від меча, а земля твоя буде поділена шнуром, і ти помреш на нечистій землі, а Ізраїль конче піде на вигнання з своєї землі!
So this is what the Lord has said: Your wife will be a loose woman in the town, and your sons and your daughters will be put to the sword, and your land will be cut up into parts by a line; and you yourself will come to your end in an unclean land, and Israel will certainly be taken away a prisoner out of his land.
διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος ἡ γυνὴ σου ἐν τῇ πόλει πορνεύσει καὶ οἱ υἱοὶ σου καὶ αἱ θυγατέρες σου ἐν ῥομφαίᾳ πεσοῦνται καὶ ἡ γῆ σου ἐν σχοινίῳ καταμετρηθήσεται καὶ σὺ ἐν γῇ ἀκαθάρτῳ τελευτήσεις ὁ δὲ ἰσραὴλ αἰχμάλωτος ἀχθήσεται ἀπὸ τῆς γῆς αὐτοῦ
- 1 ¶ Господь Бог учинив, що я бачив таке: Ось кіш доспілих плодів.
This is what the Lord God let me see: and I saw a basket of summer fruit.
οὕτως ἔδειξέν μοι κύριος καὶ ἰδοὺ ἄγγος ἰξευτοῦ
- 2 I сказав Він: Що бачиш, Амосе? А я відказав: Кіш доспілих плодів. I промовив до мене Господь: Доспів кінець Моєму народові Ізраїлеві, уже більше йому не прощу!
And he said, Amos, what do you see? And I said, A basket of summer fruit. Then the Lord said to me, The end has come to my people Israel; never again will my eyes be shut to their sin.
καὶ εἶπεν τί σὺ βλέπεις αμωс καὶ εἶπα ἄγγος ἰξευτοῦ καὶ εἶπεν κύριος πρὸς με ἦκει τὸ πέρας ἐπὶ τὸν λαόν μου ἰσραὴλ οὐκέτι μὴ προσθῶ τοῦ παρελθεῖν αὐτόν
- 3 I обернувся пісні в палатах на зойк того дня, говорить Господь Бог: буде трупів багато, бо ворог на кожному місці накидає їх!
And the songs of the king's house will be cries of pain in that day, says the Lord God: great will be the number of the dead bodies, and everywhere they will put them out without a word.
καὶ ὀλολόξῃ τὰ φατνώματα τοῦ ναοῦ ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ λέγει κύριος πολλὸς ὁ πεπτωκὸς ἐν παντὶ τόπῳ ἐπιρρίψω σιωπήν
- 4 ¶ Послушайте це, ви, що топчете бідного, і що прагнете винищити всіх убогих з землі,
Give ear to this, you who are crushing the poor, and whose purpose is to put an end to those who are in need in the land,
ἀκούσατε δὴ ταῦτα οἱ ἐκτρίβοντες εἰς τὸ προῖ πένητα καὶ καταδυναστεύοντες πτωχοὺς ἀπὸ τῆς γῆς

- 5 кажучи: Коли то мине новомісяччя, щоб нам збіжжя продати? і субота, щоб нам відчинити збіжжєві комори? Щоб зменшити ефу, і щоб шекля побільшити, і щоб викривляти обманну вагу,
Saying, When will the new moon be gone, so that we may do trade in grain? and the Sabbath, so that we may put out in the market the produce of our fields? making the measure small and the price great, and trading falsely with scales of deceit;
οἱ λέγοντες πότε διελεύσεται ὁ μῆν καὶ ἐμπολήσομεν καὶ τὰ σάββατα καὶ ἀνοίξομεν θησαυροὺς τοῦ ποιῆσαι μικρὸν μέτρον καὶ τοῦ μεγαλῶναι στάθμια καὶ ποιῆσαι ζυγὸν ἄδικον
- 6 щоб купувати за срібло нужденних, а вбогого за взуття, і попродаати послід збіжжєвий?
Getting the poor for silver, and him who is in need for the price of two shoes, and taking a price for the waste parts of the grain.
τοῦ κτᾶσθαι ἐν ἀργυρίῳ πτωχοὺς καὶ ταπεινὸν ἀντὶ ὑποδημάτων καὶ ἀπὸ παντὸς γενήματος ἐμπορευσόμεθα
- 7 Господь присягнув славою Якова: Не забуду ніколи усіх їхніх вчинків!
The Lord has taken an oath by the pride of Jacob, Truly I will ever keep in mind all their works.
ὁ μὺναι κύριος καθ' ὑπερηφανίας ἰακωβ εἰ ἐπιλησθήσεται εἰς νεῖκος πάντα τὰ ἔργα ὑμῶν
- 8 Чи не затрясється від цього земля, і всі мешканці її не впадуть у жалобу? Вся вона захвилюється, мов та Ріка, і бурхливо поплине й обнизиться знов, немов річка Єгипту.
Will not the land be shaking with fear because of this, and everyone in it have sorrow? and all of it will be overflowing like the River; and it will be troubled and go down again like the River of Egypt.
καὶ ἐπὶ τούτοις οὐ ταραχθήσεται ἡ γῆ καὶ πενήσει πᾶς ὁ κατοικῶν ἐν αὐτῇ καὶ ἀναβήσεται ὡς ποταμὸς συντέλεια καὶ καταβήσεται ὡς ποταμὸς αἰγύπτου
- 9 І станеться в день той, говорить Господь Бог, і вчиню захід сонця опівдні, і для землі серед світлого дня воно стемніє.
And it will come about in that day, says the Lord God, that I will make the sun go down in the middle of the day, and I will make the earth dark in daylight:
καὶ ἔσται ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ λέγει κύριος ὁ θεὸς καὶ δύσεται ὁ ἥλιος μεσημβρίας καὶ συσκοτάσει ἐπὶ τῆς γῆς ἐν ἡμέρᾳ τὸ φῶς
- 10 І оберну ваші свята в жалобу, а всі ваші пісні в голосіння, і на всі стегна спроваджу верету, а на всякую голову лисину, і вчиню це, немов та жалоба по одинакові, кінець же отого, нем ов гіркий день!
Your feasts will be turned into sorrow and all your melody into songs of grief; everyone will be clothed with haircloth, and the hair of every head will be cut; I will make the weeping like that for an only son, and the end of it like a bitter day.
καὶ μεταστρέψω τὰς ἑορτὰς ὑμῶν εἰς πένθος καὶ πάσας τὰς ψᾶς ὑμῶν εἰς θρήνον καὶ ἀναβιβῶ ἐπὶ πᾶσαν ὄσφιν σάκκον καὶ ἐπὶ πᾶσαν κεφαλὴν φαλάκρωμα καὶ θήσομαι αὐτὸν ὡς πένθος ἀγαπητοῦ καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ ὡς ἡμέραν ὀδύνης
- 11 ¶ Ось дні настають, говорить Господь Бог, і голод пошлю Я на землю, не голод на хліб, і не спрагу на воду, але спрагу почути Господні слова!
See, the days are coming, says the Lord God, when I will send times of great need on the land, not need of food or desire for water, but for hearing the words of the Lord.
ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται λέγει κύριος καὶ ἐξαποστελῶ λιμὸν ἐπὶ τὴν γῆν οὐ λιμὸν ἄρτου οὐδὲ δίψαν ὕδατος ἀλλὰ λιμὸν τοῦ ἀκοῦσαι λόγον κυρίου
- 12 І будуть ходити від моря до моря, і з півночі до сходу блукатимуть, щоб знайти слово Господа, та не знайдуть його!
And they will go wandering from sea to sea, and from the north even to the east, running here and there in search of the word of the Lord, and they will not get it.
καὶ σαλευθήσονται ὕδατα ἕως θαλάσσης καὶ ἀπὸ βορρᾶ ἕως ἀνατολῶν περιδραμοῦνται ζητοῦντες τὸν λόγον κυρίου καὶ οὐ μὴ εὑρῶσιν
- 13 Того дня будуть мліти від спраги вродливі дівчата та хлопці,
In that day the fair virgins and the young men will be feeble from need of water.
ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐκλείψουσιν αἱ παρθένοι αἱ καλαὶ καὶ οἱ νεανίσκοι ἐν δίψει
- 14 що клянуться гріхом самарійським та кажуть: Як живий твій Бог, Дане, і як жива дорога до Беер-Шевн! Та вони всі попадають, і більше не встануть...
Those who make their oaths by the sin of Samaria and say, By the life of your God, O Dan; and, By the living way of Beer-sheba; even they will go down, never again to be lifted up.
οἱ ὀμνῶντες κατὰ τοῦ ἰλασμοῦ самαρείας καὶ οἱ λέγοντες ζῆ ὁ θεὸς σου дан καὶ ζῆ ὁ θεὸς σου βηρσαβεε καὶ πεσοῦνται καὶ οὐ μὴ ἀναστῶσιν ἐτι
- 1 ¶ Я бачив Господа, що стояв над жертвником, і Він сказав: Удар но по маковиці цих воріт, щоб затряслися пороги, і порозбивай їх на всі їхні головах, а їхній останок заб'ю Я мечем . Не втече їм втікач, і гонець не врятується в них!
I saw the Lord stationed by the side of the altar, giving blows to the tops of the pillars so that the doorsteps were shaking; and he said, I will let all of them be broken with earth-shocks; I will put the last of them to the sword: if any one of them goes in flight he will not get away, not one of them will be safe.
εἶδον τὸν κύριον ἐφρατώτα ἐπὶ τοῦ θυσιαστηρίου καὶ εἶπεν πάταξον ἐπὶ τὸ ἰλαστήριον καὶ σεισθήσεται τὰ πρόπλα καὶ διάκωπον εἰς κεφαλὰς πάντων καὶ τοὺς καταλοιποὺς αὐτῶν ἐν ῥομφαίᾳ ἀποκτενῶ οὐ μὴ διαφύγῃ ἐξ αὐτῶν φεύγων καὶ οὐ μὴ διασωθῇ ἐξ αὐτῶν ἀνασφόμενος
- 2 Якщо б закопались вони до шеолу, то й звідти рука Моя їх забере, і якщо б піднялися на небо, то й звідти їх скину!
Even if they go deep into the underworld, my hand will take them up from there; if they go up to heaven, I will get them down:
ἐὰν κατορυγῶσιν εἰς ἄδου ἐκείθεν ἡ χεὶρ μου ἀνασπάσει αὐτούς καὶ ἐὰν ἀναβῶσιν εἰς τὸν οὐρανὸν ἐκείθεν κατὰξω αὐτούς

- 3 А якщо б поховались вони на верховині Кармелу, звідти вишукаю й заберу їх, а якщо на дні моря вони поховаються з-перед очей Моїх, то й там Я гадюці звелю, і вона їх покусас!
Though they take cover on the top of Carmel, I will go in search of them and get them out; though they keep themselves from my eyes in the bed of the sea, I will give orders to the great snake there and he will give them a bite:
 ἐὰν ἐγκρυβῶσιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ καρμήλου ἐκεῖθεν ἐξερευνήσω καὶ λήψομαι αὐτούς καὶ ἐὰν καταδύσωσιν ἐξ ὀφθαλμῶν μου εἰς τὰ βάθη τῆς θαλάσσης ἐκεῖ ἐντελοῦμαι τῷ δράκοντι καὶ δήξει αὐτούς
- 4 А якщо вони підуть в полон перед своїми ворогами, то й там накажу Я мечеві і він їх повбивас, і на них Я зверну Своє око на зло, а не на добре.
And though they are taken away as prisoners by their attackers, even there will I give orders to the sword to put them to death: my eyes will be fixed on them for evil and not for good.
 καὶ ἐὰν πορευθῶσιν ἐν αἰχμαλωσίᾳ πρὸ προσώπου τῶν ἐχθρῶν αὐτῶν ἐκεῖ ἐντελοῦμαι τῇ ρομφαίᾳ καὶ ἀποκτενεῖ αὐτούς καὶ στηριῶ τοὺς ὀφθαλμούς μου ἐπ' αὐτούς εἰς κακὰ καὶ οὐκ εἰς ἀγαθὰ
- 5 Бо коли Господь Бог Саваот доторкнеться землі, то розтане вона, і в жалобу впадуть всі мешканці її. І вся вона виїде, немов та Ріка, і мов річка Єгипту обнизиться.
For the Lord, the God of armies, is he at whose touch the land is turned to water, and everyone in it will be given up to sorrow; all of it will be overflowing like the River, and will go down again like the River of Egypt;
 καὶ κύριος κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ ὁ ἐφαπτόμενος τῆς γῆς καὶ σαλεύων αὐτήν καὶ πενθήσουσιν πάντες οἱ κατοικοῦντες αὐτήν καὶ ἀναβήσεται ὡς ποταμὸς συντέλεια αὐτῆς καὶ καταβήσεται ὡς ποταμὸς αἰγύπτου
- 6 Він будус на небі чертоги Свої, а Свій небозвід заклав над землею, воду морську Він кличе, і виливас її на поверхню землі, Господь Йому Ймення!
It is he who makes his rooms in the heaven, basing his arch on the earth; whose voice goes out to the waters of the sea, and sends them flowing over the face of the earth; the Lord is his name.
 ὁ οἰκοδομῶν εἰς τὸν οὐρανὸν ἀνάβασιν αὐτοῦ καὶ τὴν ἐπαγγελίαν αὐτοῦ ἐπὶ τῆς γῆς θεμελιῶν ὁ προσκαλούμενος τὸ ὕδωρ τῆς θαλάσσης καὶ ἐκχέων αὐτὸ ἐπὶ πρόσωπον τῆς γῆς κύριος ὁ θεὸς ὁ παντ οκράτωρ ὄνομα αὐτῷ
- 7 Хіба ж ви, Ізраїлеві сини, Мені не такі, як сини етіопляні? говорить Господь. Хіба ж не Ізраїля вивів Я з краю єгипетського, а филистимлян з Кафтору, а Арама із Кіру?
Are you not as the children of the Ethiopians to me, O children of Israel? says the Lord. Have I not taken Israel up out of the land of Egypt, and the Philistines from Caphtor, and the Aramaeans from Kir?
 οὐχ ὡς υἱοὶ αἰθιοπῶν ὑμεῖς ἐστε ἐμοὶ υἱοὶ ἰσραὴλ λέγει κύριος οὐ τὸν ἰσραὴλ ἀνήγαγον ἐκ γῆς αἰγύπτου καὶ τοὺς ἀλλοφύλους ἐκ καππαδοκίας καὶ τοὺς σύρους ἐκ βόθρου
- 8 Ось очі Господа Бога на грішне це царство, і з поверхні землі його вигублю, та вигублюючи, не погублю дому Якового, говорить Господь.
See, the eyes of the Lord are on the evil kingdom, and I will put an end to it in all the earth; but I will not send complete destruction on Jacob, says the Lord.
 ἰδοὺ οἱ ὀφθαλμοὶ κυρίου τοῦ θεοῦ ἐπὶ τὴν βασιλείαν τῶν ἁμαρτωλῶν καὶ ἐξαρῶ αὐτήν ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς πλὴν ὅτι οὐκ εἰς τέλος ἐξαρῶ τὸν οἶκον ἰακωβ λέγει κύριος
- 9 Бо ось Я звелів, і серед народів усіх пересію Ізраїлів дім, як пересівається решетом, і жодне зеренце на землю не випаде!
For see, I will give orders, and I will have Israel moved about among all the nations, as grain is moved about by the shaking of the tray, but not the smallest seed will be dropped on the earth.
 διότι ἰδοὺ ἐγὼ ἐντέλλομαι καὶ λικμῶ ἐν πᾶσι τοῖς ἔθνεσιν τὸν οἶκον τοῦ ἰσραὴλ ὃν τρόπον λικμᾶται ἐν τῷ λικμῷ καὶ οὐ μὴ πέση σύντριμμα ἐπὶ τὴν γῆν
- 10 Упадуть усі грішні народи Мого від меча, що говорять: Не досягне до нас і не стріне оце нас нещастя!
All those sinners among my people will be put to the sword who say, Evil will not overtake us or come face to face with us.
 ἐν ρομφαίᾳ τελευτήσουσι πάντες ἁμαρτωλοὶ λαοῦ μου οἱ λέγοντες οὐ μὴ ἐγγίση οὐδ' οὐ μὴ γένηται ἐφ' ἡμᾶς τὰ κακὰ
- 11 ¶ Того дня Я поставлю упалу Давидову скинію і проломи в ній загороджу, і поставлю руїни його, і відбудую його, як за днів стародавніх,
In that day I will put up the tent of David which has come down, and make good its broken places; and I will put up again his damaged walls, building it up as in the past;
 ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκεῖνῃ ἀναστήσω τὴν σκηνὴν δαυὶδ τὴν πεπτοκυῖαν καὶ ἀνοικοδομήσω τὰ πεπτοκότα αὐτῆς καὶ τὰ κατεσκαμμένα αὐτῆς ἀναστήσω καὶ ἀνοικοδομήσω αὐτήν καθὼς αἱ ἡμέραι τοῦ αἰῶνος
- 12 щоб решту Едому посіли вони, і всі ті народи, що в них кликалося Моє Ймення, говорить Господь, Який чинить оце.
So that the rest of Edom may be their heritage, and all the nations who have been named by my name, says the Lord, who is doing this.
 ὅπως ἐκζητήσωσιν οἱ κατάλοιποι τῶν ἀνθρώπων καὶ πάντα τὰ ἔθνη ἐφ' οὓς ἐπικέκληται τὸ ὄνομά μου ἐπ' αὐτούς λέγει κύριος ὁ θεὸς ὁ ποιῶν ταῦτα
- 13 Ось дні настають, говорить Господь, і орач із женцем зустрінеться, а топтач винограду із сіячем, і гори закрапають виноградним соком, а всі взгір'я добром потечуть.
See, the days will come, says the Lord, when the ploughman will overtake him who is cutting the grain, and the crusher of the grapes him who is planting seed; and sweet wine will be dropping from the mountains, and the hills will be turned into streams of wine.
 ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται λέγει κύριος καὶ καταλήμψεται ὁ ἀλοητὸς τὸν τρύγητον καὶ περκάσει ἢ σταφυλὴ ἐν τῷ σπόρῳ καὶ ἀποσταλάξει τὰ ὄρη γλυκασμὸν καὶ πάντες οἱ βουνοὶ σύμφυτοι ἔσονται

- 14 I долю народу Свого, Израїля, Я поверну, і побудую міста попустошені, і осядуть вони, і засадять вони виноградники, й питимуть їхнє вино, і порозводять садки, і будуть їсти їхній ово ч.
 And I will let the fate of my people Israel be changed, and they will be building up again the waste towns and living in them; they will again be planting vine-gardens and taking the wine for their drink; and they will make gardens and get the fruit of them.
 και επιστρέψω την αιχμαλωσίαν λαού μου ισραηλ και οικοδομήσουσιν πόλεις τὰς ἠφανισμένας και κατοικήσουσιν και καταφυτεύουσιν ἀμπελώνας και πίνονται τὸν οἶνον αὐτῶν και φυτεύουσιν κήπους και φάγονται τὸν καρπὸν αὐτῶν
- 15 I Я посаджу їх на їхній землі, і не будуть їх більш виривати з своєї землі, яку Я їм дав, говорить Господь, Бог твій!
 And I will have them planted in their land, and never again will they be uprooted from their land which I have given them, says the Lord your God.
 και καταφυτεύσω αὐτοὺς ἐπὶ τῆς γῆς αὐτῶν και οὐ μὴ ἐκσπασθῶσιν οὐκέτι ἀπὸ τῆς γῆς αὐτῶν ἧς ἔδωκα αὐτοῖς λέγει κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ .
- 1 ¶ Видіння Овдія. Так сказав Господь Бог на Едом: Почули ми вістку від Господа, і посланий був між народів посол, щоб сказати: Уставайте, і станьмо на нього до бою!
 The vision of Obadiah. This is what the Lord has said about Edom: We have had word from the Lord, and a representative has been sent among the nations, saying, Up! and let us make war against her.
 ὄρασις αβδίου τάδε λέγει κύριος ὁ θεὸς τῆ ἰδουμαία ἀκοὴν ἤκουσα παρὰ κυρίου και περιοχὴν εἰς τὰ ἔθνη ἐξαπέστειλεν ἀνάστητε και ἐξαναστῶμεν ἐπ' αὐτὴν εἰς πόλεμον
- 2 Оце Я малим тебе дав між народи, ти дуже погорджений.
 See, I have made you small among the nations: you are much looked down on.
 ἰδοὺ ὀλιγοστὸν δέδωκά σε ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἠτιμωμένος σὺ εἶ σφόδρα
- 3 Гордість серця твого обманяла тебе, який перебувавш по щілинах скельних, у високім сидінні своїм, що говориш у серці своєму: Хто скине на землю мене?
 You have been tricked by the pride of your heart, O you whose living-place is in the cracks of the rock, whose house is high up; who has said in his heart, Who will make me come down to earth?
 ὑπερηφανία τῆς καρδίας σου ἐπήρην σε κατασκηνοῦντα ἐν ταῖς ὀπαῖς τῶν πετρῶν ὑψῶν κατοικίαν αὐτοῦ λέγων ἐν καρδίᾳ αὐτοῦ τίς με κατὰξει ἐπὶ τὴν γῆν
- 4 Якщо б ти піднісся, немов той орел, і якщо б ти кубло своє склав поміж зорями, то й звідти Я скину тебе, промовляє Господь!
 Though you go up on high like an eagle, though your house is placed among the stars, I will make you come down from there, says the Lord.
 ἐὰν μετεωρισθῆς ὡς ἀετὸς και ἐὰν ἀνὰ μέσον τῶν ἄστρον θῆς νοσησίαν σου ἐκεῖθεν κατὰξω σε λέγει κύριος
- 5 Чи ж до тебе злодії приходили, чи нічні ті грабіжники, такий ти понищений! чи ж вони не накрали б собі скільки треба? Якщо б до тебе прийшли збирачі винограду, чи ж вони не лишили б хоч вибірків?
 If thieves came, attacking you by night, (how are you cut off!) would they not go on taking till they had enough? if men came cutting your grapes would they take them all?
 εἰ κλέπται εἰσῆλθον πρὸς σέ ἢ ληστὰι νυκτός ποῦ ἂν ἀπερρίφης οὐκ ἂν ἐκλεψαν τὰ ἱκανὰ ἑαυτοῖς και εἰ τρυγηταὶ εἰσῆλθον πρὸς σέ οὐκ ἂν ὑπελίποντο ἐπιφυλλίδα
- 6 Як Ісав перешуканий, як криівки його переглянені!
 How are the things of Esau searched out! how are his secret stores looked for!
 πῶς ἐξηρευνήθη ἦσαν και κατελήμφθη αὐτοῦ τὰ κεκρυμμένα
- 7 Аж до границі прогнали тебе, обманять тебе твої всі союзники, переможуть тебе твої приятелі! Ті, що хліб твій їдять, пастку розставлять на тебе, нема в тому розуму!
 All the men who were united with you have been false to you, driving you out to the edge of the land: the men who were at peace with you have overcome you; they have taken their heritage in your place.
 ἕως τῶν ὁρίων σου ἐξαπέσειλάν σε πάντες οἱ ἄνδρες τῆς διαθήκης σου ἀντέστησάν σοι ἠδυνάσθησαν πρὸς σέ ἄνδρες εἰρηνικοὶ σου ἔθηκαν ἔνεδρα ὑποκάτω σου οὐκ ἔστιν σύνεσις αὐτοῖς
- 8 Чи ж не станеться це того дня, промовляє Господь, і вигублю Я мудреців із Едому, а розум з гори Ісавової?
 Will I not, in that day, says the Lord, take away the wise men out of Edom, and wisdom out of the mountain of Esau?
 ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ λέγει κύριος ἀπολῶ σοφοὺς ἐκ τῆς ἰδουμαίας και σύνεσιν ἐξ ὄρους ἦσαν
- 9 I настрашене буде лицарство твоє, о Темане, щоб був витятий кожен з Ісава убивством.
 And your men of war, O Teman, will be overcome with fear, so that every one of them may be cut off from the mountain of Esau.
 και πτοηθήσονται οἱ μαχηταὶ σου οἱ ἐκ θαύμαν ὅπως ἐξαρθῆ ἄνθρωπος ἐξ ὄρους ἦσαν
- 10 ¶ Через насилля на Якова на брата твого сором покрис тебе, і ти витятий будеш навіки.
 Because you were the cause of violent death and because of your cruel behaviour to your brother Jacob, you will be covered with shame and will be cut off for ever.
 διὰ τὴν σφαγὴν και τὴν ἀσέβειαν τὴν εἰς τὸν ἀδελφόν σου ἰακωβ και καλύψει σε αἰσχὺνη και ἐξαρθήσῃ εἰς τὸν αἰῶνα

- 11 Того дня, коли став ти навпроти, того дня, як чужі полонили були його військо, і коли чужинці в його брами ввійшли і жереба кидали про Єрусалим, то й ти був, як один з них!
Because you were there watching when men from other lands took away his goods, and strange men came into his doors, and put the fate of Jerusalem to the decision of chance; you were like one of them.
ἀφ' ἧς ἡμέρας ἀντέστης ἐξ ἐναντίας ἐν ἡμέρᾳ αἰχμαλωτευόντων ἀλλογενῶν δύναμιν αὐτοῦ καὶ ἀλλότριοι εἰσῆλθον εἰς πόλιν αὐτοῦ καὶ ἐπὶ ἱερουσαλὴμ ἔβαλον κλήρους καὶ σὺ ἦς ὡς εἷς ἐξ αὐτῶν
- 12 І тому не дивися на день свого брата, на день лиха його, і не тішся з Юдиних синів у день їхньої згуби, і не розкривай своїх уст у день утиску.
Do not see with pleasure your brother's evil day, the day of his fate, and do not be glad over the children of Judah on the day of their destruction, or make wide your mouth on the day of trouble.
καὶ μὴ ἐπίδῃς ἡμέραν ἀδελφοῦ σου ἐν ἡμέρᾳ ἀλλοτριῶν καὶ μὴ ἐπιχαρῆς ἐπὶ τοῦς υἱοῦς ἰουδα ἐν ἡμέρᾳ ἀπολείας αὐτῶν καὶ μὴ μεγαλορρημονήσης ἐν ἡμέρᾳ θλίψεως
- 13 І не входь ти до брами народу Мого у день лиха його, і не приглядайся до зла його й ти в день нещастя його, і не простягайте свої руки до багатства його в день нещастя його!
Do not go into the doors of my people on the day of their downfall; do not be looking on their trouble with pleasure on the day of their downfall, or put your hands on their goods on the day of their downfall.
μηδὲ εἰσέλθῃς εἰς πόλιν λαῶν ἐν ἡμέρᾳ πόνων αὐτῶν μηδὲ ἐπίδῃς καὶ σὺ τὴν συναγωγὴν αὐτῶν ἐν ἡμέρᾳ ὀλέθρου αὐτῶν μηδὲ συνεπιθῆ ἐπὶ τὴν δύναμιν αὐτῶν ἐν ἡμέρᾳ ἀπολείας αὐτῶν
- 14 І на роздоріжжі не стій, щоб витинати його втікачів, і в день утиску не видавай його решток!
And do not take your place at the cross-roads, cutting off those of his people who get away; and do not give up to their haters those who are still there in the day of trouble.
μηδὲ ἐπιστῆς ἐπὶ τὰς διακβολὰς αὐτῶν τοῦ ἐξολεθρευσαί τοὺς ἀνασφροζομένους αὐτῶν μηδὲ συγκλείσεις τοὺς φεύγοντας ἐξ αὐτῶν ἐν ἡμέρᾳ θλίψεως
- 15 Бо близький день Господній над усіма народами, як зробив ти, то так і тобі буде зроблено: вернеться на твою голову чин твій!
For the day of the Lord is coming quickly on all nations: as you have done it will be done to you; the reward of your acts will come on your head.
διότι ἐγγὺς ἡμέρα κυρίου ἐπὶ πάντα τὰ ἔθνη ὃν τρόπον ἐποίησας οὕτως ἔσται σοι τὸ ἀνταποδομὰ σου ἀνταποδοθήσεται εἰς κεφαλὴν σου
- 16 Бо як ви пили на святій Моїй горі, так народи усі завжди питимуть! І будуть пити вони, і будуть хлєпати, і стануть вони, немов їх не було.
For as you have been drinking on my holy mountain, so will all the nations go on drinking without end; they will go on drinking and the wine will go down their throats, and they will be as if they had never been.
διότι ὃν τρόπον ἔπιες ἐπὶ τὸ ὄρος τὸ ἅγιόν μου πίνονται πάντα τὰ ἔθνη οἶνον πίνονται καὶ καταβήσονται καὶ ἔσονται καθὼς οὐχ ὑπάρχοντες
- 17 ¶ А на Сіонській горі буде спасіння, і буде святою вона, і спадки свої вже посяде дім Яковів.
But in Mount Zion some will be kept safe, and it will be holy; and the children of Jacob will take their heritage.
ἐν δὲ τῷ ὄρει σιων ἔσται ἡ σωτηρία καὶ ἔσται ἅγιον καὶ κατακληρονομήσουσιν ὁ οἶκος ἰακωβ τοὺς κατακληρονομήσαντας αὐτοῦς
- 18 І дім Якова стане огнем, і дім Йосипа полум'ям, а дім Ісава соломою, і будуть палати вони проти них, і їх пожеруть, і останку не буде із дому Ісава, бо Господь це сказав.
And the children of Jacob will be a fire and those of Joseph a flame, and the children of Esau dry stems of grass, burned up by them till all is gone: and there will be no people living in Esau; for the Lord has said it.
καὶ ἔσται ὁ οἶκος ἰακωβ πῦρ ὁ δὲ οἶκος ἰωσηφ φλόξ ὁ δὲ οἶκος ἠσαυ εἰς καλὰμην καὶ ἐκκαυθήσονται εἰς αὐτοὺς καὶ καταφάγονται αὐτοὺς καὶ οὐκ ἔσται πυροφόρος ἐν τῷ οἴκῳ ἠσαυ διότι κύριος ἐλ ἄλησεν
- 19 І посядуть південні Ісавову гору, а мешканці долини филистимлян, і посядуть Єфремове поле та поле самарійське, а Веніамин Гілеад.
And they will take the South, and the lowland, and the country of Ephraim, and Gilead, as their heritage.
καὶ κατακληρονομήσουσιν οἱ ἐν ναγεβ τὸ ὄρος τὸ ἠσαυ καὶ οἱ ἐν τῇ σεφηλα τοὺς ἀλλοφύλους καὶ κατακληρονομήσουσιν τὸ ὄρος εφραιμ καὶ τὸ πεδῖον самарείας καὶ βениамин καὶ τὴν γαλααδίτιν
- 20 А полонені війська Ізраїлевих синів заволодіють тим, що хананейське аж до Цорфату, а єрусалимські вигнанці в неволі, що в Сефараді, посядуть міста полудневі.
And those of the children of Israel who were the first to be taken away as prisoners, will have their heritage among the Canaanites as far as Zarephath; and those who were taken away from Jerusalem, who are in Sepharad, will have the towns of the South.
καὶ τῆς μετοικεσίας ἡ ἀρχὴ αὐτῆ τοῖς υἱοῖς ἰσραηλ γῆ τῶν χαναναίων ἕως σαρεπθων καὶ ἡ μετοικεσία ἱερουσαλὴμ ἕως εφραθα καὶ κληρονομήσουσιν τὰς πόλεις τοῦ ναγεβ
- 21 І спасителі прийдуть на гору Сіон, щоб гору Ісава судити, і царство Господнє настане!
And those who have been kept safe will come up from Mount Zion to be judges of the mountain of Esau; and the kingdom will be the Lord's.
καὶ ἀναβήσονται ἄνδρες σεσφωμένοι ἐξ ὄρους σιων τοῦ ἐκδικῆσαι τὸ ὄρος ἠσαυ καὶ ἔσται τῷ κυρίῳ ἡ βασιλεία .
- 1 ¶ І було слово Господнє до Йони, Амїтасвого сина, таке:
And the word of the Lord came to Jonah, the son of Amittai, saying,
καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς ἰωναν τὸν τοῦ αμμαθι λέγων

- 2 Устань, іди до Нїневїї, великого міста, і проповідуй проти нього, бо їхнє зло прийшло перед лице Мос.
Up! go to Nineveh, that great town, and let your voice come to it; for their evil-doing has come up before me.
ἀνάστηθι καὶ πορεύθητι εἰς νινευὴν τὴν πόλιν τὴν μεγάλην καὶ κήρυξον ἐν αὐτῇ ὅτι ἀνέβη ἡ κραυγὴ τῆς κακίας αὐτῆς πρὸς με
- 3 І встав Йона, щоб утекти до Таршішу з-перед Господнього лица. І зійшов він до Яфи, і знайшов корабля, що йшов до Таршішу, і дав заплату його, і ввійшов у нього, щоб відплисти з ними до Таршішу з-перед Господнього лица.
And Jonah got up to go in flight to Tarshish, away from the Lord; and he went down to Joppa, and saw there a ship going to Tarshish: so he gave them the price of the journey and went down into it to go with them to Tarshish, away from the Lord.
καὶ ἀνέστη ἰωνᾶς τοῦ φυγεῖν εἰς θαρσίς ἐκ προσώπου κυρίου καὶ κατέβη εἰς ἰοπηγὴν καὶ εὗρεν πλοῖον βαδίζον εἰς θαρσίς καὶ ἔδωκεν τὸ ναῦλον αὐτοῦ καὶ ἐνέβη εἰς αὐτὸ τοῦ πλεῦσαι μετ' αὐτῶν εἰς θαρσίς ἐκ προσώπου κυρίου
- 4 ¶ А Господь кинув сильного вітра на море, і зиялася на морі велика буря, і вже думали, що корабель буде розбитий.
And the Lord sent out a great wind on to the sea and there was a violent storm in the sea, so that the ship seemed in danger of being broken.
καὶ κύριος ἐξήγειρεν πνεῦμα εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἐγένετο κλύδων μέγας ἐν τῇ θαλάσῃ καὶ τὸ πλοῖον ἐκινδύνευεν συντριβῆναι
- 5 І налякалися моряки, і кликали кожен до своїх богів, і викидали ті речі, що були на кораблі, до моря, щоб полегшити себе. А Йона зійшов до споду корабля, і ліг, і заснув.
Then the sailors were full of fear, every man crying to his god; and the goods in the ship were dropped out into the sea to make the weight less. But Jonah had gone down into the inmost part of the ship where he was stretched out in a deep sleep.
καὶ ἐφοβήθησαν οἱ ναυτικοὶ καὶ ἀνεβόων ἕκαστος πρὸς τὸν θεὸν αὐτῶν καὶ ἐκβολὴν ἐποιήσαντο τῶν σκευῶν τῶν ἐν τῷ πλοίῳ εἰς τὴν θάλασσαν τοῦ κουφισθῆναι ἀπ' αὐτῶν ἰωνᾶς δὲ κατέβη εἰς τὴν κοίλην τοῦ πλοίου καὶ ἐκάθευδεν καὶ ἔρρεγγεν
- 6 І приступив до нього керівник корабля, та й сказав йому: Чого ти спиш? Уставай, заклич до свого Бога, може згадає цей Бог про нас, і ми не згинемо.
And the ship's captain came to him and said to him, What are you doing sleeping? Up! say a prayer to your God, if by chance God will give a thought to us, so that we may not come to destruction.
καὶ προσῆλθεν πρὸς αὐτὸν ὁ πρωρεὺς καὶ εἶπεν αὐτῷ τί σὺ ῥέγγεις ἀνάστα καὶ ἐπικαλῶ τὸν θεόν σου ὅπως διασώσῃ ὁ θεὸς ἡμᾶς καὶ μὴ ἀπολώμεθα
- 7 І сказали вони один до одного: Ідїть, і киньмо жеребки, та й пізнаємо, через кого нам оце лихо. І кинули вони жеребки, і впав жеребок на Йону.
And they said to one another, Come, let us put this to the decision of chance and see on whose account this evil has come on us. So they did so, and Jonah was seen to be the man.
καὶ εἶπεν ἕκαστος πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ δεῦτε βάλωμεν κλήρους καὶ ἐπιγνώμεν τίνος ἕνεκεν ἡ κακία αὕτη ἐστὶν ἐν ἡμῖν καὶ ἐβαλον κλήρους καὶ ἔπεσεν ὁ κλῆρος ἐπὶ ἰωνᾶ
- 8 І сказали до нього: Об'яви ж нам, через що нам це лихо? Яке твоє зайняття, і звідки ти йдеш? Який твій край, і з якого ти народу?
Then they said to him, Now make clear to us what is your work, and where you come from? what is your country, and who are your people?
καὶ εἶπον πρὸς αὐτὸν ἀπάγγειλον ἡμῖν τίνος ἕνεκεν ἡ κακία αὕτη ἐστὶν ἐν ἡμῖν τίς σου ἡ ἐργασία ἐστὶν καὶ πόθεν ἐρχῆ καὶ ἐκ ποίας χώρας καὶ ἐκ ποίου λαοῦ εἶ σὺ
- 9 І сказав він до них: Я єврей, і боюся я Господа, Небесного Бога, що вчинив море та суходіл.
And he said to them, I am a Hebrew, a worshipper of the Lord, the God of heaven, who made the sea and the dry land.
καὶ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς δοῦλος κυρίου ἐγὼ εἰμι καὶ τὸν κύριον θεὸν τοῦ οὐρανοῦ ἐγὼ σέβομαι ὃς ἐποίησεν τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ξηρὰν
- 10 І налякалися ті люди великим страхом, і сказали до нього: Що це ти наробив? Бо ці люди довідалися, що він утікас з-перед Господнього лица, бо він це їм об'явив.
And the men were in great fear, and they said to him, What is this you have done? For the men had knowledge of his flight from the Lord because he had not kept it from them.
καὶ ἐφοβήθησαν οἱ ἄνδρες φόβον μέγαν καὶ εἶπαν πρὸς αὐτὸν τί τοῦτο ἐποίησας διότι ἔγνωσαν οἱ ἄνδρες ὅτι ἐκ προσώπου κυρίου ἦν φεύγων ὅτι ἀπήγγειλεν αὐτοῖς
- 11 ¶ І вони сказали до нього: Що ми зробимо тобі, щоб утихомирилось море, щоб не заливало нас? Бо море бушувало все більше.
And they said to him, What are we to do to you so that the sea may become calm for us? For the sea was getting rougher and rougher.
καὶ εἶπαν πρὸς αὐτὸν τί σοι ποιήσωμεν καὶ κοπάσει ἡ θάλασσα ἀφ' ἡμῶν ὅτι ἡ θάλασσα ἐπορεύετο καὶ ἐξήγειρεν μᾶλλον κλύδωνα
- 12 І сказав він до них: Візьміть мене, і киньте мене до моря, і втихомириться море перед вами; бо я знаю, що через мене оця велика буря на вас.
And he said to them, Take me up and put me into the sea, and the sea will become calm for you: for I am certain that because of me this great storm has come on you.
καὶ εἶπεν ἰωνᾶς πρὸς αὐτοὺς ἄρατέ με καὶ ἐμβάλετέ με εἰς τὴν θάλασσαν καὶ κοπάσει ἡ θάλασσα ἀφ' ὑμῶν διότι ἔγνωκα ἐγὼ ὅτι δι' ἐμὲ ὁ κλύδων ὁ μέγας οὗτος ἐφ' ὑμᾶς ἐστὶν
- 13 І міцно гребли ці люди, щоб дістатися до суходолу, та не могли, бо море бушувало все більш проти них.
And the men were working hard to get back to the land, but they were not able to do so: for the sea got rougher and rougher against them.
καὶ παρεβιάζοντο οἱ ἄνδρες τοῦ ἐπιστρέψαι πρὸς τὴν γῆν καὶ οὐκ ἠδύναντο ὅτι ἡ θάλασσα ἐπορεύετο καὶ ἐξηγείρετο μᾶλλον ἐπ' αὐτοὺς

- 14 I вони кликнули до Господа та й сказали: О Господи, нехай же не згинемо ми за душу цього чоловіка, і не давай на нас неповинної крові, бо Ти, Господи, чиниш, як бажаєш!
So, crying to the Lord, they said, Give ear to our prayer, O Lord, give ear, and do not let destruction overtake us because of this man's life; do not put on us the sin of taking life without cause: for you, O Lord, have done what seemed good to you.
καὶ ἀνεβόησαν πρὸς κύριον καὶ εἶπαν μηδαμῶς κύριε μὴ ἀπολώμεθα ἕνεκεν τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου τούτου καὶ μὴ δῶς ἐφ' ἡμᾶς αἴμα δίκαιον ὅτι σὺ κύριε ὄν τρόπον ἐβούλου πεποιήκας
- 15 I підняли вони Йону, і кинули його до моря, і спинилося море від своєї лютої.
So they took Jonah up and put him into the sea; and the sea was no longer angry.
καὶ ἔλαβον τὸν ἰωαν καὶ ἐξέβαλον αὐτὸν εἰς τὴν θάλασσαν καὶ ἔστη ἡ θάλασσα ἐκ τοῦ σάλου αὐτῆς
- 16 I налякалися ці люди Господа великим страхом, і приносили Господеві жертви, і склали обітницю.
Then great was the men's fear of the Lord; and they made an offering to the Lord and took oaths to him.
καὶ ἐφοβήθησαν οἱ ἄνδρες φόβῳ μεγάλῳ τὸν κύριον καὶ ἔθυσαν θυσίαν τῷ κυρίῳ καὶ εὗξαντο εὐχάς
- 1 ¶ (2-2) I молився Йона до Господа, Бога свого, з утроби тиєї риби,
¶1:17\And the Lord made ready a great fish to take Jonah into its mouth; and Jonah was inside the fish for three days and three nights.
καὶ προσέταξεν κύριος κῆται μεγάλῳ καταπιεῖν τὸν ἰωαν καὶ ἦν ἰωνας ἐν τῇ κοιλίᾳ τοῦ κήτους τρεῖς ἡμέρας καὶ τρεῖς νύκτας
- 2 (2-3) та й казав: Я кликав з нещастя свого до Господа, і відповідь дав Він мені, із нутра шеолу кричав я, і почув Ти мій голос!
¶2:1\Then Jonah made prayer to the Lord his God from the inside of the fish, and said,
καὶ προσηύξατο ἰωνας πρὸς κύριον τὸν θεὸν αὐτοῦ ἐκ τῆς κοιλίας τοῦ κήτους
- 3 (2-4) I Ти кинув мене в глибочинь, у серце моря, і потік оточив був мене. Усі хвилі Твої та буруні Твої надо мною пройшли.
¶2:2\In my trouble I was crying to the Lord, and he gave me an answer; out of the deepest underworld I sent up a cry, and you gave ear to my voice.
καὶ εἶπεν ἐβόησα ἐν θλίψει μου πρὸς κύριον τὸν θεὸν μου καὶ εἰσηκουσέν μου ἐκ κοιλίας ἕδου κραυγῆς μου ἤκουσας φωνῆς μου
- 4 (2-5) I сказав я: Я вигнаний з-перед очей Твоїх, проте ще побачу я храм Твій святий.
¶2:3\For you have put me down into the deep, into the heart of the sea; and the river was round about me; all your waves and your rolling waters went over me.
ἀπέρριψάς με εἰς βάθη καρδίας θαλάσσης καὶ ποταμοὶ με ἐκύκλωσαν πάντες οἱ μετεωρισμοὶ σου καὶ τὰ κύματά σου ἐπ' ἐμὲ διήλθον
- 5 (2-6) Вода аж по душу мене обгорнула, безодня мене оточила, очерет обвиває кругом мою голову!
¶2:4\And I said, I have been sent away from before your eyes; how may I ever again see your holy Temple?
καὶ ἐγὼ εἶπα ἀπόσμαι ἐξ ὀφθαλμῶν σου ἄρα προσθήσω τοῦ ἐπιβλέψαι πρὸς τὸν ναὸν τὸν ἁγίον σου
- 6 (2-7) Я зійшов аж до споду гори, а земля її засуви стали за мною навіки! Та підіймеш із ями життя мого, Господи, Боже Ти мій!
¶2:5\The waters were circling round me, even to the neck; the deep was about me; the sea-grass was twisted round my head.
περιεχύθη ὕδωρ μοι ἕως ψυχῆς ἄβυσσος ἐκύκλωσέν με ἐσχάτη ἕδω ἡ κεφαλὴ μου εἰς σχισμὰς ὀρέων
- 7 (2-8) Як у мені омлівала душа моя, Господа я спогадав, і молитва моя ця до Тебе долинула, до храму святого Твого!
¶2:6\I went down to the bases of the mountains; as for the earth, her walls were about me for ever: but you have taken up my life from the underworld, O Lord my God.
κατέβην εἰς γῆν ἧς οἱ μοχλοὶ αὐτῆς κάτοχοι αἰώνιοι καὶ ἀναβήτω φθορὰ ζωῆς μου κύριε ὁ θεός μου
- 8 (2-9) Ті, що тримаються марних божків, свого Милосердного кидають.
¶2:7\When my soul in me was overcome, I kept the memory of the Lord: and my prayer came in to you, into your holy Temple.
ἐν τῷ ἐκλείπειν ἀπ' ἐμοῦ τὴν ψυχὴν μου τοῦ κυρίου ἐμνήσθην καὶ ἔλθοι πρὸς σὲ ἡ προσευχή μου εἰς ναὸν ἁγίον σου
- 9 (2-10) А я голосною подякою принесу Тобі жертву, про що присягав я, те виконаю. Спасіння у Господа!
¶2:8\The worshippers of false gods have given up their only hope.
φυλασσόμενοι μάταια καὶ ψευδῆ ἔλεος αὐτῶν ἐγκατέλιπον
- 10 ¶ (2-11) I Господь звелів риби, і вона викинула Йону на суходіл.
¶2:9\But I will make an offering to you with the voice of praise; I will give effect to my oaths. Salvation is the Lord's.
ἐγὼ δὲ μετὰ φωνῆς αἰνέσεως καὶ ἐξομολογήσεως θύσω σοι ὅσα ηὐξάμην ἀποδώσω σοι σωτηρίου τῷ κυρίῳ
- 1 ¶ I було Господнє слово до Йони вдруге таке:
And the word of the Lord came to Jonah a second time, saying,
καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς ἰωαν ἐκ δευτέρου λέγων

- 2 **Устань, іди до Нїневії, великого міста, і проповідуй на нього те слово, що Я говорив був тобі!**
Up! go to Nineveh, that great town, and give it the word which I have given you.
 ἀνάστηθι καὶ πορεύθητι εἰς νινευὴ τὴν πόλιν τὴν μεγάλην καὶ κήρυξον ἐν αὐτῇ κατὰ τὸ κήρυγμα τὸ ἐμπροσθεν ὃ ἐγὼ ἐλάλησα πρὸς σέ
- 3 **І Йона встав, і пішов до Нїневії за Господнім словом. А Нїневія була місто велике-превелике, на три дні ходи.**
So Jonah got up and went to Nineveh as the Lord had said. Now Nineveh was a very great town, three days' journey from end to end.
 καὶ ἀνέστη ἰωνᾶς καὶ ἐπορεύθη εἰς νινευὴ καθὼς ἐλάλησεν κύριος ἢ δὲ νινευὴ ἦν πόλις μεγάλη τῷ θεῷ ὡσεὶ πορείας ὁδοῦ ἡμερῶν τριῶν
- 4 **І зачав Йона ходити по місті, на один день ходи, і проповідував і казав: Ще сорок день, і Нїневія буде зруйнована!**
And Jonah first of all went a day's journey into the town, and crying out said, In forty days destruction will overtake Nineveh.
 καὶ ἤρξατο ἰωνᾶς τοῦ εἰσελθεῖν εἰς τὴν πόλιν ὡσεὶ πορείαν ἡμέρας μιᾶς καὶ ἐκήρυξεν καὶ εἶπεν ἔτι τρεῖς ἡμέραι καὶ νινευὴ καταστραφήσεται
- 5 **¶ І нїневітяни ввірували в Бога, і оголосили піст, і позодягали верети, від найбільшого з них аж до найменшого.**
And the people of Nineveh had belief in God; and a time was fixed for going without food, and they put on haircloth, from the greatest to the least.
 καὶ ἐνεπίστευσαν οἱ ἄνδρες νινευὴ τῷ θεῷ καὶ ἐκήρυξαν νηστείαν καὶ ἐνεδύσαντο σάκκους ἀπὸ μεγάλου αὐτῶν ἕως μικροῦ αὐτῶν
- 6 **І дійшло це слово до царя Нїневії, і він устав зо свого трону, і скинув плаща свого з себе, і покрився веретою, та й сів на попелі.**
And the word came to the king of Nineveh, and he got up from his seat of authority, and took off his robe, and covering himself with haircloth, took his seat in the dust.
 καὶ ἠγγισεν ὁ λόγος πρὸς τὸν βασιλέα τῆς νινευὴ καὶ ἐξάνεστη ἀπὸ τοῦ θρόνου αὐτοῦ καὶ περιελάτο τὴν στολὴν αὐτοῦ ἀφ' ἑαυτοῦ καὶ περιεβάλετο σάκκον καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ σποδοῦ
- 7 **І він звелів кликнути й сказати в Нїневії з наказу царя та його вельмож, говорячи: Нехай не покуштують нічого ані людина, ані худоба, худоба велика чи худоба дрібна, нехай вони не пасуться, і нехай не п'ють води!**
And he had it given out in Nineveh, By the order of the king and his great men, no man or beast, herd or flock, is to have a taste of anything; let them have no food or water:
 καὶ ἐκηρύχθη καὶ ἐρρέθη ἐν τῇ νινευὴ παρὰ τοῦ βασιλέως καὶ παρὰ τῶν μεγιστάνων αὐτοῦ λέγων οἱ ἄνθρωποι καὶ τὰ κτήνη καὶ οἱ βόες καὶ τὰ πρόβατα μὴ γευσάσθωσαν μηδὲν μηδὲ νεμέσθωσαν μὴ δὲ ὕδωρ πιέτωσαν
- 8 **І нехай покриваються веретами та людина й та худоба, і нехай сильно кличуть до Бога, і нехай кожен зверне з своєї дороги та від насильства, що в їхніх руках.**
And let man and beast be covered with haircloth, and let them make strong prayers to God: and let everyone be turned from his evil way and the violent acts of their hands.
 καὶ περιεβάλλοντο σάκκους οἱ ἄνθρωποι καὶ τὰ κτήνη καὶ ἀνεβόησαν πρὸς τὸν θεὸν ἐκτενῶς καὶ ἀπέστρεψαν ἕκαστος ἀπὸ τῆς ὁδοῦ αὐτοῦ τῆς πονηρᾶς καὶ ἀπὸ τῆς ἀδικίας τῆς ἐν χερσίν αὐτῶν λέγοντες
- 9 **Хто знає, може Бог обернеться й пожалує, і відвернеться з жару гніву Свого, і ми не погинемо!**
Who may say that God will not be turned, changing his purpose and turning away from his burning wrath, so that destruction may not overtake us?
 τίς οἶδεν εἰ μετανοήσει ὁ θεὸς καὶ ἀποστρέψει ἐξ ὀργῆς θυμοῦ αὐτοῦ καὶ οὐ μὴ ἀπολώμεθα
- 10 **І побачив Бог їхні вчинки, що звернули зо своєї злої дороги, і пожалував Бог щодо того лиха, про яке говорив, що їм учинить, і не вчинив.**
And God saw what they did, how they were turned from their evil way; and God's purpose was changed as to the evil which he said he would do to them, and he did it not.
 καὶ εἶδεν ὁ θεὸς τὰ ἔργα αὐτῶν ὅτι ἀπέστρεψαν ἀπὸ τῶν ὁδῶν αὐτῶν τῶν πονηρῶν καὶ μετενόησεν ὁ θεὸς ἐπὶ τῇ κακίᾳ ἣ ἐλάλησεν τοῦ ποιῆσαι αὐτοῖς καὶ οὐκ ἐποίησεν
- 1 **¶ І було це для Йони на досаду, досаду велику, і він запалився.**
But this seemed very wrong to Jonah, and he was angry.
 καὶ ἐλυπήθη ἰωνᾶς λύπην μεγάλην καὶ συνεχύθη
- 2 **І молився він до Господа та й казав: О Господи, чи ж не це моє слово, поки я ще був на своїй землі? Тому я перед тим утік до Таршішу, бо я знав, що Ти Бог милостивий та милосерди й, довготерпеливий та многомилостивий, і Ти жалкуєш за зло.**
And he made prayer to the Lord and said, O Lord, is this not what I said when I was still in my country? This is why I took care to go in flight to Tarshish: for I was certain that you were a loving God, full of pity, slow to be angry and great in mercy, and ready to be turned from your purpose of evil.
 καὶ προσεῦξάτο πρὸς κύριον καὶ εἶπεν ὃ κύριε οὐχ οὗτοι οἱ λόγοι μου ἔτι ὄντος μου ἐν τῇ γῇ μου διὰ τοῦτο προέφθασα τοῦ φυγεῖν εἰς θαρσίς διότι ἔγνων ὅτι σὺ ἐλεήμων καὶ οἰκτίρμων μακρόθυμος καὶ πολυέλεος καὶ μετανοῶν ἐπὶ ταῖς κακίαις
- 3 **А тепер, Господи, візьми мою душу від мене, бо краще мені смерть від мого життя!**
So now, O Lord, give ear to my prayer and take my life from me; for death is better for me than life.
 καὶ νῦν δέσποτα κύριε λαβὲ τὴν ψυχὴν μου ἀπ' ἐμοῦ ὅτι καλὸν τὸ ἀποθανεῖν με ἢ ζῆν με

- 4 А Господь відказав: Чи слушно ти запалився?
And the Lord said, Have you any right to be angry?
καὶ εἶπεν κύριος πρὸς ἰωναν εἰ σφόδρα λελύπησαι σύ
- 5 ¶ I вийшов Йона з міста, і сів від сходу міста, і поставив собі там куреня, і сів під ним у тіні, аж поки побачить, що буде в місті.
Then Jonah went out of the town, and took his seat on the east side of the town and made himself a roof of branches and took his seat under its shade till he saw what would become of the town.
καὶ ἐξῆλθεν ἰωνας ἐκ τῆς πόλεως καὶ ἐκάθισεν ἀπέναντι τῆς πόλεως καὶ ἐποίησεν ἑαυτῷ ἐκεῖ σκηνὴν καὶ ἐκάθητο ὑποκάτω αὐτῆς ἐν σκιᾷ ἕως οὗ ἀπίδῃ τί ἔσται τῇ πόλει
- 6 I виростив Бог рицинового куща, і він вигнався понад Йону, щоб бути тінню над його головою, щоб урятувати його від його досади. I втішився Йона від цього рицинового куща великою радістю.
And the Lord God made a vine come up over Jonah to give him shade over his head. And Jonah was very glad because of the vine.
καὶ προσέταξεν κύριος ὁ θεὸς κολοκύνθῃ καὶ ἀνέβη ὑπὲρ κεφαλῆς τοῦ ἰωνα τοῦ εἶναι σκιὰν ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς αὐτοῦ τοῦ σκιάζεν αὐτῷ ἀπὸ τῶν κακῶν αὐτοῦ καὶ ἐχάρη ἰωνας ἐπὶ τῇ κολοκύνθῃ χαρὰν μεγάλην
- 7 А при сході зірниці другого дня призначив Бог червяка, і він підточив рицинового куща, і той усох.
But early on the morning after, God made ready a worm for the destruction of the vine, and it became dry and dead.
καὶ προσέταξεν ὁ θεὸς σκόκληκι ἐωθινή τῇ ἐπαύριον καὶ ἐπάταξεν τὴν κολοκύνθην καὶ ἀπεξηράνθη
- 8 I сталося, як сонце зійшло, то призначив Бог східнього гарячого вітра, і вдарило сонце на Йонину голову, і він зомлів. I він жадав, щоб йому померти, і казав: Краще мені смерть від мого життя!
Then when the sun came up, God sent a burning east wind: and so great was the heat of the sun on his head that Jonah was overcome, and, requesting death for himself, said, Death is better for me than life.
καὶ ἐγένετο ἅμα τῷ ἀνατεῖλαι τὸν ἥλιον καὶ προσέταξεν ὁ θεὸς πνεύματι καύσωνος συγκαίοντι καὶ ἐπάταξεν ὁ ἥλιος ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ἰωνα καὶ ὠλιγοψύχησεν καὶ ἀπέλεγετο τὴν ψυχὴν αὐτοῦ καὶ εἶπεν καλὸν μοι ἀποθανεῖν με ἢ ζῆν
- 9 I промовив Бог до Йони: Чи слушно запалився ти за рициновий куш? А той відказав: Дуже розлютився я, аж на смерть!
And the Lord said to Jonah, Have you any right to be angry about the vine? And he said, I have a right to be truly angry.
καὶ εἶπεν ὁ θεὸς πρὸς ἰωναν εἰ σφόδρα λελύπησαι σύ ἐπὶ τῇ κολοκύνθῃ καὶ εἶπεν σφόδρα λελύπημαι ἐγὼ ἕως θανάτου
- 10 I сказав Господь: Ти змилювався над рициновим кушем, над яким не трудився, і не плакав його, який виріс за одну ніч, і за одну ніч згинув.
And the Lord said, You had pity on the vine, for which you did no work and for the growth of which you were not responsible; which came up in a night and came to an end in a night;
καὶ εἶπεν κύριος σύ ἐφείσω ὑπὲρ τῆς κολοκύνθης ὑπὲρ ἧς οὐκ ἐκακοπάθησας ἐπ' αὐτὴν καὶ οὐκ ἐξέθρεψας αὐτήν ἢ ἐγενήθη ὑπὸ νύκτα καὶ ὑπὸ νύκτα ἀπόλετο
- 11 А Я не змилювався б над Ниневією, цим великим містом, що в ньому більше дванадцяти десяти тисячок люда, які не вміють розрізняти правиці своєї від своєї лівиці, та численна худоба?
And am I not to have mercy on Nineveh, that great town, in which there are more than a hundred and twenty thousand persons without the power of judging between right and left, as well as much cattle?
ἐγὼ δὲ οὐ φείσομαι ὑπὲρ νινευῆ τῆς πόλεως τῆς μεγάλης ἐν ἣ κατοικοῦσιν πλείους ἢ δώδεκα μυριάδες ἀνθρώπων οἵτινες οὐκ ἔγνωσαν δεξιὰν αὐτῶν ἢ ἀριστερὰν αὐτῶν καὶ κτήνη πολλὰ .
- 1 ¶ Слово Господнє, що було до морешетського Михея за днів Йотама, Ахаза та Єзекиї, Юдиних царів, яке він бачив на Самарію та Єрусалим.
The word of the Lord which came to Micah the Morashtite, in the days of Jotham, Ahaz, and Hezekiah, kings of Judah: his vision about Samaria and Jerusalem.
καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς μίχαιαν τὸν τοῦ μωρασθι ἐν ἡμέραις ἰωαθαμ καὶ αχαζ καὶ ἐζεкиου βασιλέων ἰουδα ὑπὲρ ὧν εἶδεν περὶ σαμαρείας καὶ περὶ ἱερουσαλημ
- 2 Почуйте оце, всі народи, послухай, ти земле та все, що на ній! і хай буде за свідка на вас Господь Бог, Господь з храму святого Свого!
Give ear, you peoples, all of you; give attention, O earth and everything in it: let the Lord God be witness against you, the Lord from his holy Temple.
ἀκούσατε λαοὶ λόγους καὶ προσεχέτω ἡ γῆ καὶ πάντες οἱ ἐν αὐτῇ καὶ ἔσται κύριος ἐν ὑμῖν εἰς μαρτύριον κύριος ἐξ οἴκου ἁγίου αὐτοῦ
- 3 Бо Господь ось виходить із місця Свого, і Він сходить і ступає по висотах землі.
For see, the Lord is coming out from his place, and will come down, stepping on the high places of the earth.
διότι ἰδοὺ κύριος ἐκπορεύεται ἐκ τοῦ τόπου αὐτοῦ καὶ καταβήσεται καὶ ἐπιβήσεται ἐπὶ τὰ ὕψη τῆς γῆς
- 4 I топляться гори під Ним, і тануть долини, мов віск від огню, мов ті води, що ллються з узбіччя.
And the mountains will be turned to water under him, and the deep valleys will be broken open, like wax before the fire, like waters flowing down a slope.
καὶ σαλευθήσεται τὰ ὄρη ὑποκάτωθεν αὐτοῦ καὶ αἱ κοιλάδες τακίσησονται ὡς κηρὸς ἀπὸ προσώπου πυρὸς καὶ ὡς ὕδωρ καταφερόμενον ἐν καταβάσει

- 5 Усе це за провинення Якова, за гріхи дому Ізраїля. Хто провинення Якова, чи ж не Самарія? А хто гріх дому Юдиного, чи ж не Єрусалим?
All this is because of the wrongdoing of Jacob and the sins of the children of Israel. What is the wrongdoing of Jacob? is it not Samaria? and what are the high places of Judah? are they not Jerusalem?
διὰ ἀσέβειαν ἰακωβ πάντα ταῦτα καὶ διὰ ἁμαρτίαν οἴκου ἰσραηλ τίς ἢ ἀσέβεια τοῦ ἰακωβ οὐ σαμάρεια καὶ τίς ἢ ἁμαρτία οἴκου ἰουδα οὐχὶ ἱερουσαλημ
- 6 І зроблю Самарію руїною в полі, за місце садити виноград, і повикидаю в долину каміння її, і відкрию основи її.
So I will make Samaria into a field and the plantings of a vine-garden: I will send its stones falling down into the valley, uncovering its bases.
καὶ θήσομαι σαμάρειαν εἰς ὄπωροφυλάκιον ἀγροῦ καὶ εἰς φυτεῖαν ἀμπελώνος καὶ κατασπάσω εἰς χάος τοὺς λίθους αὐτῆς καὶ τὰ θεμέλια αὐτῆς ἀποκαλύψω
- 7 І потовчені будуть усі її ідоли, всі ж дарунки її за розпусту попалені будуть в огні, і всіх бовванів її Я віддам на спустошення. Бо зібрала вона від дарунків за блуд, і на подарунки за блуд це повернеться.
And all her pictured images will be hammered into bits, and all the payments for her loose ways will be burned with fire, and all the images of her gods I will make waste: for with the price of a loose woman she got them together, and as the price of a loose woman will they be given back.
καὶ πάντα τὰ γλυπτὰ αὐτῆς κατακόψουσιν καὶ πάντα τὰ μισθώματα αὐτῆς ἐμπρήσουσιν ἐν πυρὶ καὶ πάντα τὰ εἰδωλα αὐτῆς θήσομαι εἰς ἀφανισμόν διότι ἐκ μισθωμάτων πορνείας συνήγαγεν καὶ ἐκ μισθωμάτων πορνείας συνέστρεψεν
- 8 ¶ Над оцим голоситиму я та ридатиму, ходитиму босий й нагий, заводити буду, немов ті шакали, і буду тужити, як струси!
For this I will be full of sorrow and give cries of grief; I will go uncovered and unclothed: I will give cries of grief like the jackals and will be in sorrow like the ostriches.
ἐνεκεν τούτου κόψεται καὶ θρηγήσει πορεύσεται ἀνυπόδετος καὶ γυμνή ποιήσεται κοπετὸν ὡς δρακόντων καὶ πένθος ὡς θυγατέρων σειρήνων
- 9 Бо рани її невігоїні, бо це аж до Юди прийшло, воно досягло аж до брами народу Мого, аж до Єрусалиму.
For her wounds may not be made well: for it has come even to Judah, stretching up to the doorway of my people, even to Jerusalem.
ὅτι κατεκράτησεν ἡ πληγὴ αὐτῆς διότι ἦλθεν ἕως ἰουδα καὶ ἦψατο ἕως πύλης λαοῦ μου ἕως ἱερουσαλημ
- 10 Цього не оголошуйте в Гаті, і плакати не плачте, качайтесь по поросі в Бет-Леафрі.
Give no word of it in Gath, let there be no weeping at all: at Beth-le-aphrah be rolling in the dust.
οἱ ἐν γεθ μὴ μεγαλύνεσθε οἱ ἐν ακιμ μὴ ἀνοικοδομεῖτε ἐξ οἴκου κατὰ γέλωτα γῆν καταπάσασθε κατὰ γέλωτα ὁμῶν
- 11 Переходь собі ти, о мешканко Шафіру, нага, осоромлена, вже бо не виїде мешканка Цаанану, голосиння Бет-Гаецелу не дасть вам спинитися в ньому.
Be uncovered and go away, you who are living in Shaphir: the one living in Zaanan has not come out of her town; Beth-ezel is taken away from its base, even from its resting-place.
κατοικοῦσα καλῶς τὰς πόλεις αὐτῆς οὐκ ἐξῆλθεν κατοικοῦσα σεννααν κόψασθαι οἶκον ἐχόμενον αὐτῆς λήμψεται ἐξ ὁμῶν πληγὴν ὁδύνης
- 12 Бо мешканка Мароту чекала добра, та до єрусалимської брами зійшло оце лихо від Господа.
For the one living in Maroth is waiting for good: for evil has come down from the Lord to the doorways of Jerusalem.
τίς ἦρξατο εἰς ἀγαθὰ κατοικοῦση ὁδύνας ὅτι κατέβη κακὰ παρὰ κυρίου ἐπὶ πόλιν ἱερουσαλημ
- 13 Запряжи баскі коні до воза, мешканко Лахішу! Ти початок гріха для сїонської доньки, бо знайшлись серед тебе провини Ізраїлеві,
Let the war-carriage be yoked to the quick-running horse, you who are living in Lachish: she was the first cause of sin to the daughter of Zion; for the wrongdoings of Israel were seen in you.
ψόφος ἁρμάτων καὶ ἰππευόντων κατοικοῦσα λαχис ἀρχηγὸς ἁμαρτίας αὐτὴ ἐστὶν τῇ θυγατρὶ σιων ὅτι ἐν σοὶ εὐρέθησαν ἀσέβειαι τοῦ ἰσραηλ
- 14 тому то даси розводові листи на Морешет-Гат. Доми Ахзіва омана для Ізраїлевих царів.
For this cause give a parting offering to Moresheth-gath: the daughter of Achzib will be a deceit to the king of Israel.
διὰ τοῦτο δώσεις ἐξαποστελλομένους ἕως κληρονομίας γεθ οἴκους ματαίους εἰς κενὰ ἐγένετο τοῖς βασιλεῦσιν τοῦ ἰσραηλ
- 15 Спроваджу тобі ще спадкоємця Я, о мешканко Мареші, Аж по Адуллам прийде слава Ізраїля.
Even now will the taker of your heritage come to you, you who are living in Mareshah: the glory of Israel will come to destruction for ever.
ἕως τοῦς κληρονόμους ἀγάγω σοὶ κατοικοῦσα λαχис κληρονομία ἕως οδολλαμ ἧξει ἢ δόξα τῆς θυγατρὸς ἰσραηλ
- 16 Зроби собі лисину та острижися за синів своїх любих, пошир свою лисину, мов ув орла, бо пішли на вигнання від тебе вони!
Let your head be uncovered and your hair cut off in sorrow for the children of your delight: let the hair be pulled from your head like an eagle's; for they have been taken away from you as prisoners.
ξύρησαι καὶ κεῖραι ἐπὶ τὰ τέκνα τὰ τρυφερά σου ἐμπλάτνον τὴν χριεῖαν σου ὡς ἀετός ὅτι ἠχμαλωτεύθησαν ἀπὸ σοῦ
- 1 ¶ Горе тим, що задумують кривду і на ложах своїх учиняють лихе! За світла поранку виконують це, бо їхня рука має силу.
A curse on the designers of evil, working on their beds! in the morning light they do it, because it is in their power.
ἐγένοντο λογιζόμενοι κόπους καὶ ἐργαζόμενοι κακὰ ἐν ταῖς κοίταις αὐτῶν καὶ ἅμα τῇ ἡμέρᾳ συνετέλουν αὐτὰ διότι οὐκ ἦσαν πρὸς τὸν θεὸν τὰς χεῖρας αὐτῶν

- 2 **Якщо піль жадають, то грабують вони, а домів то хапають. І вони переслідують мужа та дома його, і чоловіка й спадки його.**
They have a desire for fields and take them by force; and for houses and take them away: they are cruel to a man and his family, even to a man and his heritage.
καὶ ἐπεθύμουν ἀγροὺς καὶ διήρπαζον ὄρφανούς καὶ οἴκους κατεδυνάστευον καὶ διήρπαζον ἄνδρα καὶ τὸν οἶκον αὐτοῦ ἄνδρα καὶ τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ
- 3 **Тому так промовляє Господь: Ось Я замишляю на цей рід лихе, що ший своїх з нього не визволите, і ходити не будете гордо, бо це час лихий.**
For this cause the Lord has said, See, against this family I am purposing an evil from which you will not be able to take your necks away, and you will be weighted down by it; for it is an evil time.
διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος ἰδοὺ ἐγὼ λογίζομαι ἐπὶ τὴν φυλὴν ταύτην κακὰ ἐξ ὧν οὐ μὴ ἄρῃτε τοὺς τραχήλους ὑμῶν καὶ οὐ μὴ πορευθῆτε ὀρθοὶ ἐξαίφνης ὅτι καιρὸς πονηρός ἐστίν
- 4 **Того дня проголосять на вас приповістку, і співатимуть пісню жалобну, говорячи: Сталось! До пня опустошені ми, уділ народу мого змінився, як це діткнуло мене! Наше поле поділе не буде чужинцями,**
In that day this saying will be said about you, and this song of grief will be made: The heritage of my people is measured out, and there is no one to give it back; those who have made us prisoners have taken our fields from us, and complete destruction has come to us.
ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ λημφθήσεται ἐφ' ὑμᾶς παραβολὴ καὶ θρηνηθήσεται θρήνος ἐν μέλει λέγων ταλαιπωρία ἐταλαιπωρήσαμεν μερὶς λαοῦ μου κατεμετρήθη ἐν σχοινίῳ καὶ οὐκ ἦν ὁ κωλύσων αὐτὸν τὸ ἄποστρέψαι οἱ ἄγροί ἡμῶν διεμερίσθησαν
- 5 **тому в тебе не буде нікого, хто кидав би шнура мірничого, як жеребка на Господнім зібранні.**
For this cause you will have no one to make the decision by the measuring line in the meeting of the Lord.
διὰ τοῦτο οὐκ ἔσται σοι βάλλον σχοινίον ἐν κλήρῳ ἐν ἐκκλησίᾳ κυρίου
- 6 **¶ Не проповідуйте, та вони проповідують! Хай нам не проповідують, не досягне нас ганьба.**
Let not words like these be dropped, they say: Shame and the curse will not come to the family of Jacob!
μὴ κλαίετε δάκρυσιν μηδὲ δακρυέτωσαν ἐπὶ τοῦτοις οὐ γὰρ ἀπόσεται ὄνειδι
- 7 **О ти, що звесня Яковів дім, чи змалів Дух Господній? Чи ці чини Його? Хіба добре не роблять слова Мої тому, хто ходить правдиво?**
Is the Lord quickly made angry? are these his doings? do not his words do good to his people Israel?
ὁ λέγων οἶκος ἰακωβ παρώργισεν πνεῦμα κυρίου εἰ ταῦτα τὰ ἐπιτηδεύματα αὐτοῦ ἐστίν οὐχ οἱ λόγοι αὐτοῦ εἰσιν καλοὶ μετ' αὐτοῦ καὶ ὀρθοὶ πεπόρευνται
- 8 **Ще вчора були ви народом Моїм, тепер же стаєте за ворога, з одежі верхньої плаща ви стягасте з тих, хто проходить безпечно, як здобич війни.**
As for you, you have become haters of those who were at peace with you: you take the clothing of those who go by without fear, and make them prisoners of war.
καὶ ἐμπροσθεν ὁ λαὸς μου εἰς ἔχθραν ἀντέστη κατέναντι τῆς εἰρήνης αὐτοῦ τὴν δорὰν αὐτοῦ ἐξέδειραν τοῦ ἀφελέσθαι ἐλπίδα συντριμμῶν πολέμου
- 9 **Жінок Мого народу з присмного дому її виганяєте кожну, з дітей славу Мою ви берете навіки.**
The women of my people you have been driving away from their dearly loved children; from their young ones you are taking my glory for ever.
διὰ τοῦτο ἡγούμενοι λαοῦ μου ἀπορριφήσονται ἐκ τῶν οἰκιῶν τρυφῆς αὐτῶν διὰ τὰ πονηρὰ ἐπιτηδεύματα αὐτῶν ἐξώσθησαν ἐγγίσατε ὄρεσιν αἰωνίοις
- 10 **Устаньте й ідіть, бо тут не спочинок, це за занечищення ваше, що загладу для вас принесе, вирішальну загладу.**
Up! and go; for this is not your rest: because it has been made unclean, the destruction ordered will come on you.
ἀνάστηθι καὶ πορεύου ὅτι οὐκ ἔστιν σοι αὕτη ἡ ἀνάπαυσις ἕνεκεν ἀκαθαρσίας διεφθάρητε φθορᾷ
- 11 **Коли б чоловік, який ходить за вітром, і брехню набрехав, говорячи: Буду тобі проповідувати про вино та про напій п'янкий, то був би він любим пророком оцьому народові.**
If a man came with a false spirit of deceit, saying, I will be a prophet to you of wine and strong drink: he would be the sort of prophet for this people.
κατεδιώχθητε οὐδενὸς διώκοντος πνεῦμα ἔστησεν ψεῦδος ἐστάλαξεν σοι εἰς οἶνον καὶ μέθυσα καὶ ἔσται ἐκ τῆς σταγόνας τοῦ λαοῦ τοῦτου
- 12 **¶ Невідмінно зберу тебе всього, о Якове, невідмінно згромаджу останок Израїлів, разом поставлю його, як отару в Боцрі, як ту череду на пасовищі, і будуть гомоніти вони від многолю дства!**
I will certainly make all of you, O Jacob, come together; I will get together the rest of Israel; I will put them together like the sheep in their circle: like a flock in their green field; they will be full of the noise of men.
συναγόμενος συναχθήσεται ἰακωβ σὺν πᾶσιν ἐκδεχόμενος ἐκδέξομαι τοὺς καταλοιπούς τοῦ ἰσραὴλ ἐπὶ τὸ αὐτὸ θήσομαι τὴν ἀποστροφὴν αὐτῶν ὡς πρόβατα ἐν θλίψει ὡς ποιμνιον ἐν μέσῳ κοίτης αὐτῶν ἐξαλοῦνται ἐξ ἀνθρώπων
- 13 **Перед ними виламувач піде, вони продеруться та браму перейдуть і вийдуть із неї. І піде їхній цар перед ними, а Господь на чолі їх!**
The opener of the way will go up before them: forcing their way out they will go on to the doorway and out through it: their king will go on before them, and the Lord at their head.
διὰ τῆς διακοπῆς πρὸ προσώπου αὐτῶν διέκοψαν καὶ διήλθον πύλιν καὶ ἐξῆλθον δι' αὐτῆς καὶ ἐξῆλθεν ὁ βασιλεὺς αὐτῶν πρὸ προσώπου αὐτῶν ὁ δὲ κύριος ἡγήσεται αὐτῶν

- 1 ¶ А я відказав: Послухайте ж, голови Якова та начальники дому Ізраїля, чи ж не вам знати право?
And I said, Give ear, now, you heads of Jacob and rulers of the people of Israel: is it not for you to have knowledge of what is right?
 και ἐρεῖ ἀκούσατε δὴ ταῦτα αἱ ἀρχαὶ οἴκου ἰακωβ καὶ οἱ κατάλοιποι οἴκου ἰσραηλ οὐχ ὑμῖν ἐστὶν τοῦ γνῶναι τὸ κρίμα
- 2 Добро ви ненавидите та кохасте зло, шкіру їхню здираєте з них, а їхнє тіло з костей їхніх.
You who are haters of good and lovers of evil, pulling off their skin from them and their flesh from their bones;
 οἱ μισοῦντες τὰ καλὰ καὶ ζητοῦντες τὰ πονηρὰ ἀρπάζοντες τὰ δέρματα αὐτῶν ἀπ' αὐτῶν καὶ τὰς σάρκας αὐτῶν ἀπὸ τῶν ὀστέων αὐτῶν
- 3 Ви останок народу Мого їсте та стягаєте з них їхню шкіру, а їхні кості ламаєте, і січете, немов до горняти, і мов м'ясо в котел.
Like meat they take the flesh of my people for their food, skinning them and crushing their bones, yes, cutting them up as if for the pot, like flesh inside the cooking-pot.
 ὄν τρόπον κατέφαγον τὰς σάρκας τοῦ λαοῦ μου καὶ τὰ δέρματα αὐτῶν ἀπὸ τῶν ὀστέων αὐτῶν ἐξέδειραν καὶ τὰ ὀστέα αὐτῶν συνέθλασαν καὶ ἐμέλισαν ὡς σάρκας εἰς λέβητα καὶ ὡς κρέα εἰς χύτραν
- 4 Вони тоді кликати будуть до Господа, та Він відповіді їм не дасть, і заховає обличчя Своє того часу від них, коли будуть робити лихі свої вчинки.
Then they will be crying to the Lord for help, but he will not give them an answer: yes, he will keep his face veiled from them at that time, because their acts have been evil.
 οὕτως κεκράζονται πρὸς κύριον καὶ οὐκ εἰσακούσεται αὐτῶν καὶ ἀποστρέψει τὸ πρόσωπον αὐτοῦ ἀπ' αὐτῶν ἐν τῷ καιρῷ ἐκεῖνῳ ἀνθ' ὧν ἐπονηρεύσαντο ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν αὐτῶν ἐπ' αὐτούς
- 5 Так говорить Господь на пророків, що вводять народ Мій у блуд, що зубами своїми гризуть та покликують: Мир! А на того, хто їм не дас що до рота, на нього святую війну оголошують.
This is what the Lord has said about the prophets by whom my people have been turned from the right way; who, biting with their teeth, say, Peace; and if anyone puts nothing in their mouths they make ready for war against him.
 τάδε λέγει κύριος ἐπὶ τοὺς προφήτας τοὺς πλανῶντας τὸν λαόν μου τοὺς δάκνοντας ἐν τοῖς ὁδοῦσιν αὐτῶν καὶ κηρύσσοντας ἐπ' αὐτὸν εἰρήνην καὶ οὐκ ἐδόθη εἰς τὸ στόμα αὐτῶν ἡγεῖραν ἐπ' αὐτὸν πῶλεμον
- 6 Тому буде вам ніч, щоб не стало видіння, і темніє вам, щоб не чарувати. І над тими пророками сонце закотиться, і над ними потемніє день.
For this cause it will be night for you, without a vision; and it will be dark for you, without knowledge of the future; the sun will go down over the prophets, and the day will be black over them.
 διὰ τοῦτο νύξ ὑμῖν ἔσται ἐξ ὀράσεως καὶ σκοτία ὑμῖν ἔσται ἐκ μαντείας καὶ δόσεται ὁ ἥλιος ἐπὶ τοὺς προφήτας καὶ συσκοτάσει ἐπ' αὐτούς ἡ ἡμέρα
- 7 І посоромлені будуть такі прозорливці, і будуть застиджені чарівники, і всі вони свої уста закриють, бо не буде їм Божої відповіді.
And the seers will be shamed, and the readers of the future will be at a loss, all of them covering their lips; for there is no answer from God.
 καὶ κατασχυνθήσονται οἱ ὀρώντες τὰ ἐνύπνια καὶ καταγελασθήσονται οἱ μάντιες καὶ καταλαλήσουσιν κατ' αὐτῶν πάντες αὐτοὶ διότι οὐκ ἔσται ὁ εἰσακούων αὐτῶν
- 8 ¶ А я повний сили й Господнього Духа, і правди й відваги, щоб представити Якову прогріх його, а Ізраїлеві його гріх.
But I truly am full of the spirit of the Lord, with power of judging and with strength to make clear to Jacob his wrongdoing and to Israel his sin.
 ἐὰν μὴ ἐγὼ ἐμπλήσω ἰσχὴν ἐν πνεύματι κυρίου καὶ κρίματος καὶ δυναστείας τοῦ ἀπαγγεῖλαι τῷ ἰακωβ ἀσεβείας αὐτοῦ καὶ τῷ ἰσραηλ ἁμαρτίας αὐτοῦ
- 9 Почуйте ж це, голови дому Якового та начальники дому Ізраїля, які нехтують справедливість, а все просте викривлюють,
Then give ear to this, you heads of the children of Jacob, you rulers of the children of Israel, hating what is right, twisting what is straight.
 ἀκούσατε δὴ ταῦτα οἱ ἡγουμένοι οἴκου ἰακωβ καὶ οἱ κατάλοιποι οἴκου ἰσραηλ οἱ βδελυσσόμενοι κρίμα καὶ πάντα τὰ ὀρθὰ διαστρέφοντες
- 10 вони кров'ю будують Сіона, а кривою Єрусалима.
They are building up Zion with blood, and Jerusalem with evil-doing.
 οἱ οἰκοδομοῦντες σιων ἐν αἵμασιν καὶ ἱερουσαλημ ἐν ἀδικίας
- 11 Його голови судять за хабара, і навчають за плату його ті священники, і за срібло ворожать пророки його, хоч на Господа вони опираються, кажучи: Хіба не Господь серед нас? Зло не прийде на нас!
Its heads take rewards for judging, and the priests take payment for teaching, and the prophets get silver for reading the future: but still, supporting themselves on the Lord, they say, Is not the Lord among us? no evil will overtake us.
 οἱ ἡγουμένοι αὐτῆς μετὰ δώρων ἔκρινον καὶ οἱ ἱερεῖς αὐτῆς μετὰ μισθοῦ ἀπεκρίνοντο καὶ οἱ προφῆται αὐτῆς μετὰ ἀργυρίου ἐμαντεύοντο καὶ ἐπὶ τὸν κύριον ἐπανεπαύοντο λέγοντες οὐχὶ κύριος ἐν ἡμῖν ἐστὶν οὐ μὴ ἐπέλθῃ ἐφ' ἡμᾶς κακά
- 12 О так, через вас Сіон буде на поле заораний, а Єрусалим на руїни обернеться, а гора храмова стане взгір'ями лісу...
For this reason, Zion will be ploughed like a field because of you, and Jerusalem will become a mass of broken walls, and the mountain of the house like a high place in the woods.
 διὰ τοῦτο δι' ὑμᾶς σιων ὡς ἀγρὸς ἀροτριάθησεται καὶ ἱερουσαλημ ὡς ὀπωροφυλάκιον ἔσται καὶ τὸ ὄρος τοῦ οἴκου ὡς ἄλσος δρυμοῦ

- 1 ¶ Та буде наприкінці днів, гора дому Господнього міцно поставлена буде вершиною гір, і піднесена буде вона понад узгір'я, і будуть народи до неї пливати.
But in the last days it will come about that the mountain of the Lord's house will be placed on the top of the mountains, and be lifted up over the hills; and peoples will be flowing to it.
καὶ ἔσται ἐπ' ἐσχάτων τῶν ἡμερῶν ἐμφανὲς τὸ ὄρος τοῦ κυρίου ἑτοιμον ἐπὶ τὰς κορυφὰς τῶν ὄρεων καὶ μετεωρισθήσεται ὑπεράνω τῶν βουνῶν καὶ σπεύσουσιν πρὸς αὐτὸ λαοὶ
- 2 I підуть численні народи та й скажуть: Ходімо, і вийдім на гору Господню та до дому Якового, і Він буде навчати доріг Своїх нас, і ми будемо ходити стежками Його. Бо вийде Закон із Сіону, а слово Господнє із Єрусалиму.
And a number of nations will go and say, Come, and let us go up to the mountain of the Lord, and to the house of the God of Jacob; and he will give us knowledge of his ways and we will be guided by his word: for from Zion the law will go out, and the word of the Lord from Jerusalem.
καὶ πορεύσονται ἔθνη πολλὰ καὶ ἐροῦσιν δεῦτε ἀναβῶμεν εἰς τὸ ὄρος κυρίου καὶ εἰς τὸν οἶκον τοῦ θεοῦ ἰακωβ καὶ δεῖξουσιν ἡμῖν τὴν ὁδὸν αὐτοῦ καὶ πορευσόμεθα ἐν ταῖς τρίβωσι αὐτοῦ ὅτι ἐκ σιων ἐξελεύσεται νόμος καὶ λόγος κυρίου ἐξ ἱερουσαλημ
- 3 I Він буде судити численні племена, і розсуджувати буде народи міцні аж у далечині. I вони перекують мечі свої на лемеші, а списи свої на серпи. Не підійме меча народ на народ, і білше не будуть навчатись війни!
And he will be judge between great peoples, and strong nations far away will be ruled by his decisions; their swords will be hammered into plough-blades and their spears into vine-knives: nations will no longer be lifting up their swords against one another, and knowledge of war will have gone for ever.
καὶ κρινεῖ ἀνὰ μέσον λαῶν πολλῶν καὶ ἐξελέγξει ἔθνη ἰσχυρὰ ἕως εἰς γῆν μακρὰν καὶ κατακόψουσιν τὰς ῥομφαίας αὐτῶν εἰς ἄροτρα καὶ τὰ δόρατα αὐτῶν εἰς δρέπανα καὶ οὐκ ἐτι μὴ ἀντάρη ἔθνος ἐπ' ἔθνος ῥομφαίαν καὶ οὐκ ἐτι μὴ μάθωσιν πολεμεῖν
- 4 I буде кожен сидіти під своїм виноградником, і під своєю фіговницею, і не буде того, хто б страшив, бо уста Господа Саваота оце прорекли.
But every man will be seated under his vine and under his fig-tree, and no one will be a cause of fear to them: for the mouth of the Lord of armies has said it.
καὶ ἀναπαύσεται ἕκαστος ὑποκάτω ἀμπέλου αὐτοῦ καὶ ἕκαστος ὑποκάτω συκῆς αὐτοῦ καὶ οὐκ ἔσται ὁ ἐκφοβῶν διότι τὸ στόμα κυρίου παντοκράτορος ἐλάλησεν ταῦτα
- 5 Усі бо народи ходитимуть кожен ім'ям свого бога, а ми будемо ходити Ім'ям Господа, нашого Бога, на віки віків!
For all the peoples will be walking, every one in the name of his god, and we will be walking in the name of the Lord our God for ever and ever.
ὅτι πάντες οἱ λαοὶ πορεύσονται ἕκαστος τὴν ὁδὸν αὐτοῦ ἡμεῖς δὲ πορευσόμεθα ἐν ὀνόματι κυρίου θεοῦ ἡμῶν εἰς τὸν αἰῶνα καὶ ἐπέκεινα
- 6 Того дня промовляє Господь позбираю кульгаве й згромаджу розігнане, і те, що на нього навів коли лихо.
In that day, says the Lord, I will get together her who goes with uncertain steps, I will get together her who has been sent away, and her on whom I have sent evil;
ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ λέγει κύριος συνάξω τὴν συντετριμμένην καὶ τὴν ἐξωσμένην εἰσδέξομαι καὶ οὐς ἀποσάμην
- 7 I зроблю Я кульгаве останком, а віддалене потужним народом, і зацарює над ними Господь на Сіонській горі відтепер й аж навіки!
And I will make her whose steps were uncertain a small band, and her who was feeble a strong nation: and the Lord will be their King in Mount Zion from now and for ever.
καὶ θήσομαι τὴν συντετριμμένην εἰς ὑπόλειμμα καὶ τὴν ἀποσμένην εἰς ἔθνος ἰσχυρόν καὶ βασιλεύσει κύριος ἐπ' αὐτοὺς ἐν ὄρει σιων ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἕως εἰς τὸν αἰῶνα
- 8 ¶ А ти, башто Черідна, підгірку Сіонської доньки, прийде до тебе і дійде старе панування, царювання для донечки Єрусалиму.
And you, O tower of the flock, Ophel of the daughter of Zion, to you it will come, even the earlier authority, the kingdom of the daughter of Jerusalem.
καὶ σὺ πύργος ποιμνίου ἀγχιῶδης θύγατερ σιων ἐπὶ σὲ ἦξει καὶ εἰσελεύσεται ἡ ἀρχὴ ἢ πρώτη βασιλεία ἐκ βαβυλῶνος τῇ θυγατρὶ ἱερουσαλημ
- 9 Тепер нашо здіймаєш ти окрик? Чи в тебе немає царя? Чи ж загинув твій радник, що ти корчишся, мов породілля?
Now why are you crying so loudly? is there no king in you? has destruction come on your wise helper? so that pains have taken you like the pains of a woman in childbirth:
καὶ νῦν ἵνα τί ἔγνωσ κακὰ μὴ βασιλεὺς οὐκ ἦν σοὶ ἢ ἡ βουλή σου ἀπόλετο ὅτι κατεκράτησάν σου ὠδίνες ὡς τικτούσης
- 10 Вийся та корчя, о дочко Сіону, немов породілля, бо тепер вийдеш із міста та перебуватимеш у полі, і прийдеш аж до Вавилону. Та будеш ти там урятована, там Господь тебе викупить з рук твоїх ворогів!
Be in pain, make sounds of grief, O daughter of Zion, like a woman in childbirth: for now you will go out of the town, living in the open country, and will come even to Babylon; there you will have salvation; there the Lord will make you free from the hands of your haters.
ὠδίνε καὶ ἀνδρίζου καὶ ἐγγίξε θύγατερ σιων ὡς τίκτουσα διότι νῦν ἐξελεύσῃ ἐκ πόλεως καὶ κατασκηνώσεις ἐν πεδίῳ καὶ ἦξεις ἕως βαβυλῶνος ἐκεῖθεν ῥύσεται σε καὶ ἐκεῖθεν λυτρώσεται σε κύριος ὁ θεός σου ἐκ χειρὸς ἐχθρῶν σου
- 11 А зараз зібрались на тебе численні народи, говорячи: Нехай він зневажений буде, і нехай наше око побачить нещастя Сіону!
And now a number of nations have come together against you, and they say, Let her be made unclean and let our eyes see the fate of Zion.
καὶ νῦν ἐπισυνήχθη ἐπὶ σὲ ἔθνη πολλὰ οἱ λέγοντες ἐπιχαρούμεθα καὶ ἐπόψονται ἐπὶ σιων οἱ ὀφθαλμοὶ ἡμῶν
- 12 Та не знають вони Господніх думок, і не розуміють поради Його, бо Він їх позбирав, як до клуні снопи.
But they have no knowledge of the thoughts of the Lord, their minds are not able to see his purpose: for he has got them together like stems of grain to the crushing-floor.
αὐτοὶ δὲ οὐκ ἔγνωσαν τὸν λογισμὸν κυρίου καὶ οὐ συνήκαν τὴν βουλήν αὐτοῦ ὅτι συνήγαγεν αὐτοὺς ὡς δράγματα ἄλωνος

- 13 Ставай та молоти, дочко Сиону, бо Я ріг твої залізом учиню, а копита твої вчиню міддю, і ти розпорошиш численні народи та вчиниш закляттям для Господа несправедливий їхній зиск, а їхнє багатство Владиці всієї землі.
Up! and let the grain be crushed, O daughter of Zion, for I will make your horn iron and your feet brass, and a number of peoples will be broken by you, and you will give up their increase to the Lord and their wealth to the Lord of all the earth.
ἀνάστηθι καὶ ἀλόα αὐτοῦς θύγατερ σιων ὅτι τὰ κέρατά σου θήσομαι σιδηρᾶ καὶ τὰς ὀπλάς σου θήσομαι χαλκᾶς καὶ κατατήξεις ἐν αὐτοῖς ἔθνη καὶ λεπυνεῖς λαοὺς πολλοὺς καὶ ἀναθήσεις τῷ κυρίῳ τὸ πλῆθος αὐτῶν καὶ τὴν ἰσχὴν αὐτῶν τῷ κυρίῳ πάσης τῆς γῆς
- 1 ¶ (4-14) I згромаджуйсь тепер, дочко товпищ! Облогу вчинили на нас, тростиною б'ють по щоці Ізраїлевого суддю...
15:2And you, Beth-lehem Ephrathah, the least among the families of Judah, out of you one will come to me who is to be ruler in Israel; whose going out has been purposed from time past, from the eternal days.
καὶ σὺ βηθλεεμ οἶκος τοῦ εφραθα ὀλιγοστός εἶ τοῦ εἶναι ἐν χιλιάσιν ἰουδα ἐκ σοῦ μοι ἐξελεύσεται τοῦ εἶναι εἰς ἄρχοντα ἐν τῷ ἰσραηλ καὶ αἱ ἐξοδοὶ αὐτοῦ ἀπ' ἀρχῆς ἐξ ἡμερῶν αἰῶνος
- 2 (5-1) А ти, Віфлесе-Єфрате, хоч малий ти у тисячах Юди, із тебе Мені вийде Той, що буде Владика в Ізраїлі, і віддавна постання Його, від днів віковичних.
15:3For this cause he will give them up till the time when she who is with child has given birth: then the rest of his brothers will come back to the children of Israel.
διὰ τοῦτο δώσει αὐτοὺς ἕως καιροῦ τικτούσης τέξεται καὶ οἱ ἐπίλοιποι τῶν ἀδελφῶν αὐτῶν ἐπιστρέψουσιν ἐπὶ τοὺς υἱοὺς ἰσραηλ
- 3 (5-2) Тому Він їх видасть до часу, аж поки ота не породить, що має родити, а останок братів Його вернеться до Ізраїлевих синів.
15:4And he will take his place and give food to his flock in the strength of the Lord, in the glory of the name of the Lord his God; and their resting-place will be safe: for now he will be great to the ends of the earth.
καὶ στήσεται καὶ ὄψεται καὶ ποιμανεῖ τὸ ποίμνιον αὐτοῦ ἐν ἰσχύι κυρίου καὶ ἐν τῇ δόξῃ τοῦ ὀνόματος κυρίου τοῦ θεοῦ αὐτῶν ὑπάρξουσιν διότι νῦν μεγαλυνθήσεται ἕως ἄκρων τῆς γῆς
- 4 (5-3) I стане, і буде Він пасти Господньою силою, величністю Ймення Господа Бога Свого. I осядуть вони, бо Він стане великий тепер аж до кінців землі!
15:5And this will be our peace: when the Assyrian comes into our country and his feet are in our land, then we will put up against him seven keepers of the flocks and eight chiefs among men.
καὶ ἔσται αὕτη εἰρήνη ὅταν ἀσσύριος ἐπέλθῃ ἐπὶ τὴν γῆν ὑμῶν καὶ ὅταν ἐπιβῇ ἐπὶ τὴν χώραν ὑμῶν καὶ ἐπεγερθήσονται ἐπ' αὐτὸν ἑπτὰ ποιμένες καὶ ὀκτὼ δῆγματα ἀνθρώπων
- 5 (5-4) I Він буде миром. Як прийде до нашого краю Ашшур, і буде топтатись по наших палатах, то поставимо на нього сім пастирів та восьмеро людських княжат.
15:6And they will make waste the land of Assyria with the sword, and the land of Nimrod with the edge of the sword: he will give us salvation from the Assyrian when he comes into our country, when his feet come inside the limit of our land.
καὶ ποιμανοῦσιν τὸν ἀσσοῦρ ἐν ῥομφαίᾳ καὶ τὴν γῆν τοῦ νεβρωδ ἐν τῇ τάφρῳ αὐτῆς καὶ ῥύσεται ἐκ τοῦ ἀσσοῦρ ὅταν ἐπέλθῃ ἐπὶ τὴν γῆν ὑμῶν καὶ ὅταν ἐπιβῇ ἐπὶ τὰ ὄρια ὑμῶν
- 6 (5-5) I вони будуть пасти мечем край Ашшура, край же Німрода у воротах його. Та Він від Ашшура врятує, як той прийде в наш Край, і коли буде топтатись по наших границях.
15:7And the rest of Jacob will be among the mass of peoples like dew from the Lord, like showers on the grass, which may not be kept back by man, or be waiting for the sons of men.
καὶ ἔσται τὸ ὑπόλειμμα τοῦ ἰακωβ ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἐν μέσῳ λαῶν πολλῶν ὡς δρόσος παρὰ κυρίου πίπτουσα καὶ ὡς ἄρνες ἐπὶ ἄγρωσιν ὅπως μὴ συναχθῆ μὴδὲ ὑποστῆ ἐν υἱοῖς ἀνθρώπων
- 7 ¶ (5-6) I Яковів залишок буде посеред численних народів, як роса та від Господа, як той дощ на траві, і він надїї не кластиме на чоловіка, і не буде надїї складати на людських синів.
15:8And the rest of Jacob will be among the nations, in the middle of the mass of peoples, like a lion among the beasts of the woods, like a young lion among the flocks of sheep: if he goes through, they will be crushed under foot and pulled to bits, and there will be no saviour.
καὶ ἔσται τὸ ὑπόλειμμα τοῦ ἰακωβ ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἐν μέσῳ λαῶν πολλῶν ὡς λέων ἐν κτήνεσιν ἐν τῷ δρυμῷ καὶ ὡς σκύμνος ἐν ποιμνίοις προβάτων ὃν τρόπον ὅταν διέλθῃ καὶ διαστείλας ἀρπάσῃ καὶ μὴ ἦ ὁ ἐξαιρούμενος
- 8 (5-7) I Яковів залишок буде між людьми, серед численних народів, як лев між лісною худобою, як левчук між отарами овець, що як він переходить, то топче й шматус, і немає нікого, хто б зміг урятувати.
15:9Your hand is lifted up against those who are against you, and all your haters will be cut off.
ὑψωθήσεται ἡ χεὶρ σου ἐπὶ τοὺς θλιβοντάς σε καὶ πάντες οἱ ἐχθροὶ σου ἐξολεθρευθήσονται
- 9 (5-8) Хай зведеться рука твоя на твоїх ненависників, і хай всі вороги твої витягі будуть!
15:10And it will come about in that day, says the Lord, that I will take away your horses from you, and will give your war-carriages to destruction:
καὶ ἔσται ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ λέγει κύριος ἐξολεθρεύσω τοὺς ἵππους σου ἐκ μέσου σου καὶ ἀπολώ τὰ ἄρματα σου
- 10 (5-9) I станеться в день той, говорить Господь, і витну Я коні твої з-серед тебе, і колесниці твої повигублюю.
15:11I will have the towns of your land cut off and all your strong places pulled down:
καὶ ἐξολεθρεύσω τὰς πόλεις τῆς γῆς σου καὶ ἐξαρῶ πάντα τὰ ὀχυρόματά σου
- 11 (5-10) I понищу міста твого Краю, і всі твердині твої порозвалюю.
15:12I will put an end to your use of secret arts, and you will have no more readers of signs:
καὶ ἐξαρῶ τὰ φάρμακά σου ἐκ τῶν χειρῶν σου καὶ ἀποφθεγγόμενοι οὐκ ἔσονται ἐν σοὶ

- 12 (5-11) I повиποлюю чари з твоєї руки, і ворожитів у тебе не буде.
 \5:13\And I will have your images and your pillars cut off from you; and you will no longer give worship to the work of your hands.
 και ἐξολεθρεύσω τὰ γλυπτά σου καὶ τὰς στήλας σου ἐκ μέσου σου καὶ οὐκέτι μὴ προσκυνήσης τοῖς ἔργοις τῶν χειρῶν σου
- 13 (5-12) I понищу боввани твої та жертovní стовпи твої з-посеред тебе, і ти чинові рук своїх більше не будеш вклонятися.
 \5:14\I will have your Asherahs pulled up from among you: and I will send destruction on your images.
 και ἐκκόψω τὰ ἄλση σου ἐκ μέσου σου καὶ ἀφανιῶ τὰς πόλεις σου
- 14 (5-13) I повитинаю дерева жертovní твої з-серед тебе, і міста твої вигублю.
 \5:15\And my punishment will be effected on the nations with such burning wrath as they have not had word of.
 και ποιήσω ἐν ὄργῃ καὶ ἐν θυμῷ ἐκδίκησιν ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἀνθ' ὧν οὐκ εἰσήκουσαν
- 1 ¶ Послушайте, що промовляє Господь: Устань, сперечайсь перед горами, і хай узгір'я почують твій голос!
 Give ear now to the words of the Lord: Up! put forward your cause before the mountains, let your voice be sounding among the hills.
 ἀκούσατε δὴ λόγον κυρίου κύριος εἶπεν ἀνάστηθι κριθῆτι πρὸς τὰ ὄρη καὶ ἀκουσάτωσαν οἱ βουνοὶ φωνήν σου
- 2 Послушайте, гори, Господнього суду, і візьміть до вух, ви, основи землі, бо в Господа пря із народом Своїм, і з Ізраїлем буде судитися Він!
 Give ear, O you mountains, to the Lord's cause, and take note, you bases of the earth: for the Lord has a cause against his people, and he will take it up with Israel.
 ἀκούσατε βουνοὶ τὴν κρίσιν τοῦ κυρίου καὶ αἱ φάραγγες θεμέλια τῆς γῆς ὅτι κρίσις τῷ κυρίῳ πρὸς τὸν λαὸν αὐτοῦ καὶ μετὰ τοῦ Ἰσραὴλ διελεγχθήσεται
- 3 Народе ти Мій, що тобі Я зробив і чим мучив тебе, свідчи на Мене!
 O my people, what have I done to you? how have I been a weariness to you? give answer against me.
 λαός μου τί ἐποίησά σοι ἢ τί ἐλύπησά σε ἢ τί παρηνώχλησά σοι ἀποκρίθητί μοι
- 4 Бо Я з краю єгипетського тебе вивів, і тебе викупив з дому рабів, і перед тобою послав Я Мойсея, Аарона та Маріям.
 For I took you up out of the land of Egypt and made you free from the prison-house; I sent before you Moses, Aaron, and Miriam.
 διότι ἀνήγαγον σε ἐκ γῆς αἰγύπτου καὶ ἐξ οἴκου δουλείας ἐλυτρώσαμην σε καὶ ἐξαπέστειλα πρὸ προσώπου σου τὸν μουσῆν καὶ ααρων καὶ μαριам
- 5 Мій народе, згадай, що Балак, цар моавський, задумував був, і що йому відповів Балаам, син Беорів, від Шіттіму аж по Гілгал, щоб пізнати тобі справедливості Господа.
 O my people, keep in mind now what was designed by Balak, king of Moab, and the answer which Balaam, son of Beor, gave him; the events, from Shittim to Gilgal, so that you may be certain of the upright acts of the Lord.
 λαός μου μνησθητι δὴ τί ἐβουλεύσατο κατὰ σοῦ βαλακ βασιλεὺς μοαβ καὶ τί ἀπεκρίθη αὐτῷ βαλαам υἱὸς τοῦ βεωρ ἀπὸ τῶν σχοίνων ἕως τοῦ γαλαгал ὅπως γνωσθῆ ἡ δικαιοσύνη τοῦ κυρίου
- 6 ¶ З чим піду перед Господа, схилюсь перед Богом Високости? Чи піду перед Нього з цілопаленнями, з річними телятами?
 With what am I to come before the Lord and go with bent head before the high God? am I to come before him with burned offerings, with young oxen a year old?
 ἐν τίνι καταλάβω τὸν κύριον ἀντιλήμφομαι θεοῦ μου ὑψίστου εἰ καταλήμφομαι αὐτὸν ἐν ὀλοκαυτώμασιν ἐν μόσχοις ἐνιαυσίοις
- 7 Чи Господь уподобає тисячі баранів, десятитисячки потоків оливи? Чи дам за свій гріх свого первенця, плід утроби моєї за гріх моєї душі?
 Will the Lord be pleased with thousands of sheep or with ten thousand rivers of oil? am I to give my first child for my wrongdoing, the fruit of my body for the sin of my soul?
 εἰ προσδέξεται κύριος ἐν χιλιάσιν κριῶν ἢ ἐν μυριάσιν χειμάρρων πιδόνων εἰ δῶ πρωτότοκά μου ἀσεβείας καρπὸν κοιλίας μου ὑπὲρ ἁμαρτίας ψυχῆς μου
- 8 Було тобі виявлено, о людино, що добре, і чого пожадає від тебе Господь, нічого, а тільки чинити правосуддя, і милосердя любити, і з твоїм Богом ходити сумирно.
 He has made clear to you, O man, what is good; and what is desired from you by the Lord; only doing what is right, and loving mercy, and walking without pride before your God.
 εἰ ἀνηγγέλη σοι ἄνθρωπε τί καλόν ἢ τί κύριος ἐκζητεῖ παρὰ σοῦ ἀλλ' ἢ τοῦ ποιεῖν κρίμα καὶ ἀγαπᾶν ἔλεον καὶ ἔτοιμον εἶναι τοῦ πορεύεσθαι μετὰ κυρίου θεοῦ σου
- 9 ¶ Голос Господній кличе до міста, а хто мудрий, боїться той Ймення Твого: Послушайте жезла й Того, Хто призначив його:
 The voice of the Lord is crying out to the town: Give ear, you tribes and the meeting of the town.
 φωνὴ κυρίου τῇ πόλει ἐπικληθήσεται καὶ σώσει φοβουμένους τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἄκουε φυλὴ καὶ τίς κοσμήσει πόλιν
- 10 Чи є ще у домі безбожного коштовності несправедливі, та неповна й неправна ефа?
 Am I to let the stores of the evil-doer go out of my memory, and the short measure, which is cursed?
 μὴ πῦρ καὶ οἶκος ἀνόμου θησαυρίζων θησαυροὺς ἀνόμους καὶ μετὰ ὕβρεως ἀδικία
- 11 Чи Я всправедливо вагу неправдиву, і калитку з важками обманними?
 Is it possible for me to let wrong scales and the bag of false weights go without punishment?
 εἰ δικαιοθήσεται ἐν ζυγῷ ἄνομος καὶ ἐν μαρσίπῳ στάθμια δόλου

- 12 **Що повні насильства його багаті, мешканці ж його говорили неправду, а їхній язик в їхніх устах омана,
For its men of wealth are cruel, and its people have said what is not true, and their tongue is false in their mouth.
ἐξ ὧν τὸν πλοῦτον αὐτῶν ἀσεβείας ἐπλησαν καὶ οἱ κατοικοῦντες αὐτὴν ἐλάλουν ψευδῆ καὶ ἡ γλῶσσα αὐτῶν ὑψώθη ἐν τῷ στόματι αὐτῶν**
- 13 **то теж бити зачну Я тебе, спустошити тебе за гріхи твої.
So I have made a start with your punishment; I have made you waste because of your sins.
καὶ ἐγὼ ἄρξομαι τοῦ πατάξαι σε ἀφανιῶ σε ἐπὶ ταῖς ἀμαρτίαις σου**
- 14 **Будеш ти їсти, але не наситишся, і буде голод у нутрі твоїм, і станеш ховати, але не врятуєш, а що ти врятуєш мечеві віддам.
You will have food, but not enough; your shame will be ever with you: you will get your goods moved, but you will not take them away safely; and what you do take away I will give to the sword.
σὺ φάγεσαι καὶ οὐ μὴ ἐμπλησθῆς καὶ σκοτάσει ἐν σοὶ καὶ ἐκνεύσει καὶ οὐ μὴ διασωθῆς καὶ ὅσοι ἐὰν διασωθῶσιν εἰς ῥομφαίαν παραδοθήσονται**
- 15 **Ти сіяти будеш, але не пожнеш, ти будеш оливку топтати, та не будеш маститись оливою, і молодий виноград, та вина ти не питимеш!
You will put in seed, but you will not get in the grain; you will be crushing olives, but your bodies will not be rubbed with the oil; and you will get in the grapes, but you will have no wine.
σὺ σπερεῖς καὶ οὐ μὴ ἀμήσης σὺ πῖσεις ἐλαίαν καὶ οὐ μὴ ἀλείψῃς ἐλαίον καὶ οἶνον καὶ οὐ μὴ πῖνῃς καὶ ἀφανισθήσεται νόμιμα λαοῦ μου**
- 16 **Бо ще переховуються всі устави Омрі та всі вчинки дому Ахава, і за їхніми радами ходите ви, тому то Я видам тебе на спустошення, і на посміх мешканців його, і ви ганьбу народу Мо го понесете!
For you have kept the laws of Omri and all the works of the family of Ahab, and you have been guided by their designs: so that I might make you a cause of wonder and your people a cause of hisses; and the shame of my people will be on you.
καὶ ἐφύλαξας τὰ δικαιώματα ζαμβρι καὶ πάντα τὰ ἔργα οἴκου αχααβ καὶ ἐπορεύθητε ἐν ταῖς βουλαῖς αὐτῶν ὅπως παραδῶ σε εἰς ἀφανισμόν καὶ τοὺς κατοικοῦντας αὐτὴν εἰς συρισμόν καὶ ὀνειδίη λαὸν λήμψεσθε**
- 1 **¶ Горе мені, бо я став, мов недобірки літні, як залишки по винобранні; нема грона на їжу, немає дорілої фіги, якої жадає душа моя!
Sorrow is mine! for I am as when they have got in the summer fruits, like the last of the grapes: there is nothing for food, not even an early fig for my desire.
οἴμμοι ὅτι ἐγενόμην ὡς συνάγωγὴν ἀπὸ τῆς γῆς καὶ κατορθῶν ἐν ἀνθρώποις οὐχ ὑπάρχει πάντες εἰς αἵματα δικάζονται ἕκαστος τὸν πλησίον αὐτοῦ ἐκθλίβουσιν ἐκθλιβῆ**
- 2 **Згинув побожний з землі, і нема поміж людьми правдивого. Вони всі чатують на кров, один одного ловлять у сітку.
The good man is gone from the earth, there is no one upright among men: they are all waiting secretly for blood, every man is going after his brother with a net.
ὅτι ἀπόλωλεν εὐλαβῆς ἀπὸ τῆς γῆς καὶ κατορθῶν ἐν ἀνθρώποις οὐχ ὑπάρχει πάντες εἰς αἵματα δικάζονται ἕκαστος τὸν πλησίον αὐτοῦ ἐκθλίβουσιν ἐκθλιβῆ**
- 3 **Наставлені руки на зло, щоб вправно чинити його, начальник жадає дарунків, суддя ж судить за плату, а великий говорить жадання своєї душі, і викривлюють все.
Their hands are made ready to do evil; the ruler makes requests for money, and the judge is looking for a reward; and the great man gives decisions at his pleasure, and the right is twisted.
ἐπὶ τὸ κακὸν τὰς χεῖρας αὐτῶν ἐτοιμάζουσιν ὁ ἄρχων αἰτεῖ καὶ ὁ κριτῆς εἰρηνικοῦς λόγους ἐλάλησεν καταθύμιον ψυχῆς αὐτοῦ ἔστιν καὶ ἐξελοῦμαι**
- 4 **Найліпший із них як будяк, найправдивіший гірший від терену. Настає день Твоїх сторожів, Твоїх відвідин, тепер буде збентеження їхні!
The best of them is like a waste plant, and their upright ones are like a wall of thorns. Sorrow! the day of their fate has come; now will trouble come on them.
τὰ ἀγαθὰ αὐτῶν ὡς σῆς ἐκτρώγων καὶ βαδίζων ἐπὶ κανόνος ἐν ἡμέρᾳ σκοπιᾶς οὐαὶ οὐαὶ αἱ ἐκδικήσεις σου ἤκασιν νῦν ἔσονται κλαυθμοὶ αὐτῶν**
- 5 **І друзів не довіряйте, не надійтесь на приятеля, від тієї, що при лоні твому лежить, пильнуй двері уст своїх!
Put no faith in a friend, do not let your hope be placed in a relation: keep watch on the doors of your mouth against her who is resting on your breast.
μὴ καταπιστεύετε ἐν φίλοις καὶ μὴ ἐλπίζετε ἐπὶ ἡγουμένοις ἀπὸ τῆς συγκοίτου σου φύλαξαι τοῦ ἀναθέσθαι τι αὐτῇ**
- 6 **Бо гордус син батьком своїм, дочка повстає проти неньки своєї, невістка проти свекрухи своєї, вороги чоловіку домашні його!
For the son puts shame on his father, the daughter goes against her mother and the daughter-in-law against her mother-in-law; and a man's haters are those of his family.
διότι υἱὸς ἀτιμάζει πατέρα θυγάτηρ ἐπαναστήσεται ἐπὶ τὴν μητέρα αὐτῆς νόμφη ἐπὶ τὴν πενθερὰν αὐτῆς ἐχθροὶ ἀνδρὸς πάντες οἱ ἄνδρες οἱ ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ**
- 7 **¶ А я виглядаю на Господа, надіюсь на Бога спасіння мого, Бог мій почує мене!
But as for me, I am looking to the Lord; I am waiting for the God of my salvation: the ears of my God will be open to me.
ἐγὼ δὲ ἐπὶ τὸν κύριον ἐπιβλέψομαι ὑπομένῶ ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ σωτήρῳ μου εἰσακούσεται μου ὁ θεὸς μου**
- 8 **Не тішся, моя супротивнице, з мене, хоч я впала, Сіонська дочка, проте встану, хоч сиджу в темноті, та Господь мені світло!
Do not be glad because of my sorrow, O my hater: after my fall I will be lifted up; when I am seated in the dark, the Lord will be a light to me.
μὴ ἐπίχαρὲ μοι ἢ ἐχθρὰ μου ὅτι πέτωκα καὶ ἀναστήσομαι διότι ἐὰν καθίσω ἐν τῷ σκότεινῳ κύριος φωτιεῖ μοι**

- 9 Буду зносити я гнів Господній, бо згрішила Йому, аж поки не вирішить справи моєї, та суду не вчинить мені. Він на світло мене попровадить, побачу Його справедливість!
I will undergo the wrath of the Lord, because of my sin against him; till he takes up my cause and does what is right for me: when he makes me come out into the light, I will see his righteousness;
ὄργην κυρίου ὑποίσω ὅτι ἤμαρτον αὐτῷ ἕως τοῦ δικαιοῦσαι αὐτὸν τὴν δίκην μου καὶ ποιήσει τὸ κρίμα μου καὶ ἐξάξει με εἰς τὸ φῶς ὄψομαι τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ
- 10 I побачить оце все моя супротивниця, і сором покритє її, бо казала мені: Де Він, Господь, Бог твоїй? Приглядатимуться мої очі до неї, її топчуть тепер, як болото на вулицях.
And my hater will see it and be covered with shame; she who said to me, Where is the Lord your God? my eyes will see their desire effected on her, now she will be crushed under foot like the dust of the streets.
καὶ ὄψεται ἡ ἐχθρά μου καὶ περιβαλεῖται αἰσχρὴν ἢ λέγουσα πρὸς με ποῦ κύριος ὁ θεός σου οἱ ὀφθαλμοί μου ἐπόψονται αὐτήν νῦν ἔσται εἰς καταπάτημα ὡς πηλὸς ἐν ταῖς ὁδοῖς
- 11 Настанє той день, щоб мури твої будувати, тоді віддаляться границя твоя цього дня!
A day for building your walls! in that day will your limits be stretched far and wide.
ἡμέρας ἀλοιφῆς πλίνθου ἐξάλειψίς σου ἢ ἡμέρα ἐκείνη καὶ ἀποτρίψεται νόμιμά σου
- 12 Це той день, коли прийдуть до тебе з Асирії та аж до Єгипту, і від Єгипту та аж до Ріки, і від моря до моря, і від гори до гори.
In that day they will come to you from Assyria and the towns of Egypt, and from Egypt even to the River, and from sea to sea and from mountain to mountain.
ἢ ἡμέρα ἐκείνη καὶ αἱ πόλεις σου ἤξουσιν εἰς ὀμαλισμὸν καὶ εἰς διαμερισμὸν ἀσσυρίων καὶ αἱ πόλεις σου αἱ ὄχυρα εἰς διαμερισμὸν ἀπὸ τύρου ἕως τοῦ ποταμοῦ συρίας ἡμέρα ὕδατος καὶ θορύβου
- 13 I спустошенням стане земля на мешканців її, через плід їхніх учинків.
But the land will become a waste because of its people, as the fruit of their works.
καὶ ἔσται ἡ γῆ εἰς ἀφανισμὸν σὺν τοῖς κατοικοῦσιν αὐτήν ἐκ καρπῶν ἐπιτηδευμάτων αὐτῶν
- 14 ¶ Паси Мій народ своїм берлом, отару спадку Твого; що пробуває в лісі самотно, у середині саду, хай пасуться вони на Башані й Гілеаді, як за днів стародавніх.
Keep your people safe with your rod, the flock of your heritage, living by themselves in the woods in the middle of Carmel: let them get their food in Bashan and Gilead as in the past.
ποιμαίνει λαόν σου ἐν ῥάβδῳ σου πρόβατα κληρονομίας σου κατασκηνῶντας καθ' ἑαυτοὺς δρυμὸν ἐν μέσῳ τοῦ καρμήλου νεμήσονται τὴν βασανίτιν καὶ τὴν γαλααδίτιν καθὼς αἱ ἡμέραι τοῦ αἰῶνος
- 15 Як за днів твого виходу з краю єгипетського, покажу йому чуда.
As in the days when you came out from the land of Egypt, let us see things of wonder.
καὶ κατὰ τὰς ἡμέρας ἐξοδίας σου ἐξ αἰγύπτου ὄψεσθε θαυμαστά
- 16 Народи побачать оце, і посоромлені будуть при всій своїй силі, руку покладуть на уста, їхні вуха оглухнуть.
The nations will see and be shamed because of all their strength; they will put their hands on their mouths, their ears will be stopped.
ὄψονται ἔθνη καὶ καταίσχυνθήσονται ἐκ πάσης τῆς ἰσχύος αὐτῶν ἐπιθήσουσιν χεῖρας ἐπὶ τὸ στόμα αὐτῶν τὰ ὦτα αὐτῶν ἀποκοφωθήσονται
- 17 Будуть порох лизати вони, як той гад, як плазюче землі, повилазять з дрижанням з укріпленнь своїх, вони будуть тремтіти перед Господом, Богом нашим, і будуть боятись Тебе!
They will take dust as their food like a snake, like the things which go flat on the earth; they will come shaking with fear out of their secret places: they will come with fear to the Lord our God, full of fear because of you.
λείξουσιν χοῦν ὡς ὄφεις σύροντες γῆν συγχυθήσονται ἐν συγκλεισμῷ αὐτῶν ἐπὶ τῷ κυρίῳ θεῷ ἡμῶν ἐκστήσονται καὶ φοβηθήσονται ἀπὸ σοῦ
- 18 Хто Бог інший, як Ти, що прощас провину і пробачус прогріх останку спадку Свого, Свого гніву не держить назавжди, бо кохасться в милості?
Who is a God like you, offering forgiveness for evil-doing and overlooking the sins of the rest of his heritage? he does not keep his wrath for ever, because his delight is in mercy.
τίς θεός ὡσπερ σύ ἐξαίρων ἀδικίας καὶ ὑπερβαίνων ἀσεβείας τοῖς καταλοίποις τῆς κληρονομίας αὐτοῦ καὶ οὐ συνέσχεν εἰς μαρτύριον ὄργην αὐτοῦ ὅτι θελητὴς ἐλέους ἐστίν
- 19 Знов над нами Він змилюється, наші провини потопче, Ти кинеш у морську глибочинь усі наші гріхи.
He will again have pity on us; he will put our sins under his feet: and you will send all our sins down into the heart of the sea.
αὐτὸς ἐπιστρέψει καὶ οἰκτιρήσει ἡμᾶς καταδύσει τὰς ἀδικίας ἡμῶν καὶ ἀπορριφήσονται εἰς τὰ βάθη τῆς θαλάσσης πάσας τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν
- 20 Ти даси правду Яковові, Авраамові милість, яку присягнув Він для наших батьків від днів стародавніх.
You will make clear your good faith to Jacob and your mercy to Abraham, as you gave your oath to our fathers from times long past.
δώσεις ἀλήθειαν τῷ ἰακωβ ἔλεον τῷ ἀβρααμ καθότι ὠμοσας τοῖς πατράσιν ἡμῶν κατὰ τὰς ἡμέρας τὰς ἐμπροσθεν .
- 1 ¶ Пророцтво на Ниневию. Книга видіння елкошейця Наума.
The word about Nineveh. The book of the vision of Nahum the Elkoshite.
λῆμμα νινευῆ βιβλίον ὀράσεως ναουμ τοῦ ἐλκωσαίου

- 2 ¶ Палкий Бог, і мстивий Господь, Господь мстивий та лютий, Господь мстивий до тих, хто Його ненавидить, і пам'ятає про кривду Своїх ворогів.
The Lord is a God who takes care of his honour and gives punishment for wrong; the Lord gives punishment and is angry; the Lord sends punishment on those who are against him, being angry with his haters.
θεὸς ζηλωτῆς καὶ ἐκδικῶν κύριος ἐκδικῶν κύριος μετὰ θυμοῦ ἐκδικῶν κύριος τοὺς ὑπεναντίους αὐτοῦ καὶ ἐξαίρων αὐτοὺς τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ
- 3 Господь довготерпеливий і великої потуги, та очистити винного Він не очистить. Господь у бурі та в вихрі дорога Його, а хмара від стін Його курява.
The Lord is slow to get angry and great in power, and will not let the sinner go without punishment: the way of the Lord is in the wind and the storm, and the clouds are the dust of his feet.
κύριος μακρόθυμος καὶ μεγάλη ἡ ἰσχύς αὐτοῦ καὶ ἀθρῶν οὐκ ἀθρῶσει κύριος ἐν συντελείᾳ καὶ ἐν συσσεισμῷ ἡ ὁδὸς αὐτοῦ καὶ νεφέλαι κονιορτὸς ποδῶν αὐτοῦ
- 4 Як загнувсь Він на море, то сушить його, і всі ріки висушує, в'яне Башан та Кармел, і в'яне та квітка Лівану.
He says sharp words to the sea and makes it dry, drying up all the rivers: Bashan is feeble, and Carmel, and the flower of Lebanon is without strength.
ἀπειλῶν θαλάσσης καὶ ξηραίνων αὐτὴν καὶ πάντα τοὺς ποταμοὺς ἐξηρημῶν ὠλιγόθη ἡ βασανίτις καὶ ὁ κάρμηλος καὶ τὰ ἐξανθοῦντα τοῦ λιβάνου ἐξέλιπεν
- 5 Гори тремтять перед Ним, а підгірки топніють, перед обличчям Його трясеться земля та вселенна, та всі її мешканці.
The mountains are shaking because of him, and the hills flowing away; the earth is falling to bits before him, the world and all who are in it.
τὰ ὄρη ἐσεισθήσαν ἀπ' αὐτοῦ καὶ οἱ βουνοὶ ἐσαλεύθησαν καὶ ἀνεστάλη ἡ γῆ ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ ἡ σύμπασα καὶ πάντες οἱ κατοικοῦντες ἐν αὐτῇ
- 6 Хто стоїть перед гнівом Його, і хто стане у полум'ї люти Його? Його шал виливається, мов той огонь, і розпадаються скелі від Нього!
Who may keep his place before his wrath? and who may undergo the heat of his passion? his wrath is let loose like fire and the rocks are broken open by him.
ἀπὸ προσώπου ὀργῆς αὐτοῦ τίς ὑποστήσεται καὶ τίς ἀντιστήσεται ἐν ὀργῇ θυμοῦ αὐτοῦ ὁ θυμὸς αὐτοῦ τήκει ἀρχάς καὶ αἱ πέτραι διεθρόβησαν ἀπ' αὐτοῦ
- 7 Добрий Господь, пристановище Він у день утиску, і знає Він тих, хто на Нього надіється!
The Lord is good, a strong place in the day of trouble; and he has knowledge of those who take him for their safe cover.
χρηστὸς κύριος τοῖς ὑπομένουσιν αὐτὸν ἐν ἡμέρᾳ θλίψεως καὶ γινώσκων τοὺς εὐλαβουμένους αὐτὸν
- 8 Але в зливі навальній Він зробить кінця між Його заколотниками, і ворогів жажене у темноту.
But like water overflowing he will take them away; he will put an end to those who come up against him, driving his haters into the dark.
καὶ ἐν κατακλυσμῷ πορείας συντέλειαν ποιήσεται τοὺς ἐπεγειρομένους καὶ τοὺς ἐχθροὺς αὐτοῦ διώξεται σκότος
- 9 ¶ Що ви думаете проти Господа? Бо Він зробить кінця, не постане два рази насильство.
What are you designing against the Lord? he will put an end to it: his haters will not come up again a second time.
τί λογίζεσθε ἐπὶ τὸν κύριον συντέλειαν αὐτὸς ποιήσεται οὐκ ἐκδικήσει δις ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἐν θλίψει
- 10 Бо вони переплутані, наче той терен, і повпивались, немов би вином, вони будуть пожерті зовсім, мов солома суха!
For though they are like twisted thorns, and are overcome as with drink, they will come to destruction like stems of grass fully dry.
ὅτι ἕως θεμελίου αὐτῶν χερσωθήσεται καὶ ὡς σμίλαξ περιπλεκομένη βρωθήσεται καὶ ὡς καλάμη ξηρασίας μεστή
- 11 З тебе вийшов задумуючий проти Господа лихо, радник нікчемний.
One has gone out from you who is designing evil against the Lord, whose purposes are of no value.
ἐκ σοῦ ἐξελεύσεται λογισμὸς κατὰ τοῦ κυρίου πονηρὰ λογιζόμενος ἐναντία
- 12 Так говорить Господь: Хоч були б найсильніші і дуже численні, та постинані будуть вони, та й минуться! І хоч Я тебе мучив, та мучити більше тебе вже не буду!
This is what the Lord has said: The days of my cause against you are ended; they are cut off and past. Though I have sent trouble on you, you will no longer be troubled.
τάδε λέγει κύριος κατάρχων ὑδάτων πολλῶν καὶ οὕτως διασταλήσονται καὶ ἡ ἀκοή σου οὐκ ἐνακουσθήσεται ἔτι
- 13 А тепер Я зламаю ярмо його, яке на тобі, і пута твої позриваю.
And now I will let his yoke be broken off you, and your chains be parted.
καὶ νῦν συντρίψω τὴν ῥάβδον αὐτοῦ ἀπὸ σοῦ καὶ τοὺς δεσμούς σου διαρρήξω
- 14 І накаже на тебе, Ашшуре, Господь: Більш не буде вже сіятися з твого ймення! З дому бога твого Я боввана та ідола витну, зроблю тобі гроба із них, бо ти став легковажений.
The Lord has given an order about you, that no more of your name are to be planted: from the house of your gods I will have the pictured and metal images cut off; I will make your last resting-place a place of shame; for you are completely evil.
καὶ ἐντελεῖται ὑπὲρ σοῦ κύριος οὐ σπαρήσεται ἐκ τοῦ ὀνόματός σου ἔτι ἐξ οἴκου θεοῦ σου ἐξολοθρευθῶ τὰ γλυπτὰ καὶ χωνευτὰ θήσομαι ταφὴν σου ὅτι ταχεῖς

- 1 ¶ (2-2) На тебе йде розпоршувач, твердині свої стережи, виглядай на дорогу, зміцняй свої стегна, міцно скріпи свою потугу,
 \1:15\See on the mountains the feet of him who comes with good news, giving word of peace! Keep your feasts, O Judah, give effect to your oaths: for the good-for-nothing man will never again go through you; he is completely cut off.
 ιδού ἐπὶ τὰ ὄρη οἱ πόδες εὐαγγελιζομένου καὶ ἀπαγγέλλοντος εἰρήνην ἐόρταζε· ἰουδα τὰς ἐορτάς σου ἀπόδος τὰς εὐχάς σου διότι οὐ μὴ προσθήσωσιν ἔτι τοῦ διελθεῖν διὰ σοῦ εἰς παλαιώσιν συντετέλεσται ἐξήρται
- 2 (2-3) бо верне Господь велич Якова, як велич Ізраїля, що їхні спустошители поруїнували, і понищили їхні виноградні галузки.
 \2:1A crusher has come up before your face: keep a good look-out, let the way be watched, make yourself strong, let your power be greatly increased.
 ἀνέβη ἐμφυσῶν εἰς πρόσωπόν σου ἐξαιρούμενος ἐκ θλίψεως σκόπευσεν ὁδὸν κράτησον ὁσφύος ἀνδρῖσαι τῇ ἰσχύι σφόδρα
- 3 (2-4) Щит хоробрих його зачервонений, вояки в кармазині; блищить сталь у день збросння їхнього на колесницях, хвилюються ратища.
 \2:2\For the Lord will make good the vine of Jacob, as well as the vine of Israel: for the wasters have made them waste and sent destruction on the branches of their vine.
 διότι ἀπέστρεψεν κύριος τὴν ὕβριν ἰακωβ καθὼς ὕβριν τοῦ Ἰσραηλ διότι ἐκτινάσσοντες ἐξετίναξαν αὐτοὺς καὶ τὰ κλήματα αὐτῶν διέφθειραν
- 4 (2-5) Колесниці шалено по вулицях мчать, по майданах гуркочуть, їхній вид немов полум'я те смолоскипів, літають вони, як ті блискавки.
 \2:3\The body-covers of his fighting men have been made red, the men of war are clothed in bright red: the war-carriages are like flames of fire in the day when he gets ready, the horses are shaking.
 ὄπλα δυναστείας αὐτῶν ἐξ ἀνθρώπων ἀνδρας δυνατοὺς ἐμπαίζοντας ἐν πυρὶ αἱ ἡνία τῶν ἀρμάτων αὐτῶν ἐν ἡμέρᾳ ἐτοιμασίας αὐτοῦ καὶ οἱ ἵππεῖς θορυβηθήσονται
- 5 (2-6) Він згадає шляхетних своїх, та спиткнуться вони у ході своїй; вони поспішають на мури її, і поставлена міцно будівля облоги.
 \2:4\The war-carriages are rushing through the streets, pushing against one another in the wide ways, looking like burning lights, running like thunder-flames.
 ἐν ταῖς ὁδοῖς καὶ συγχυθήσονται τὰ ἄρματα καὶ συμπλακίησονται ἐν ταῖς πλατείαις ἡ ὄρασις αὐτῶν ὡς λαμπάδες πυρὸς καὶ ὡς ἀστραπαὶ διατρέχουσαι
- 6 (2-7) Брами річок відчиняються, а палата руйнується.
 \2:5\He takes the record of his great men: they go falling on their way; they go quickly to the wall, the cover is made ready.
 καὶ μνησθήσονται οἱ μεγιστάνες αὐτῶν καὶ φεύξονται ἡμέρας καὶ ἀσθενήσουσιν ἐν τῇ πορείᾳ αὐτῶν καὶ σπεύσουσιν ἐπὶ τὰ τεῖχη καὶ ἐτοιμάσουσιν τὰς προφυλακὰς αὐτῶν
- 7 (2-8) І постановлено: буде оголена, відведеться в полон, а рабині її голоситимуть, мов ті голубки, що воркують на персах своїх.
 \2:6\The river doorways are forced open, and the king's house is flowing away.
 πύλαι τῶν ποταμῶν διηνοίχθησαν καὶ τὰ βασιλεῖα διέπεσεν
- 8 (2-9) І Ніневія як саджавка водна, що води її відпливають. Стійте, стійте! Та немає нікого, хто б їх завернув!
 \2:7\And the queen is uncovered, she is taken away and her servant-girls are weeping like the sound of doves, hammering on their breasts.
 καὶ ἡ ὑπόστασις ἀπεκαλύφθη καὶ αὐτὴ ἀνέβαινεν καὶ αἱ δοῦλαι αὐτῆς ἤγοντο καθὼς περιστεραὶ φθεγγόμεναι ἐν καρδίαις αὐτῶν
- 9 (2-10) Розграбуйте срібло, розграбуйте золото, немає кінця наготовленому, багатству коштовних речей.
 \2:8\But Nineveh is like a pool of water whose waters are flowing away; Keep your place, they say; but no one is turning back.
 καὶ νινευη ὡς κολυμβήθρα ὕδατος τὰ ὕδατα αὐτῆς καὶ αὐτοὶ φεύγοντες οὐκ ἔστησαν καὶ οὐκ ἦν ὁ ἐπιβλέπων
- 10 (2-11) Знищення та зруйнування й спустошення буде... І серце розтопить, і ноги дрижатимуть, і корчі по крижах усіх, а обличчя їх всіх на червоно розпаляться.
 \2:9\Take silver, take gold; for there is no end to the store; take for yourselves a weight of things to be desired.
 διήρπασον τὸ ἀργύριον διήρπασον τὸ χρυσίον καὶ οὐκ ἦν πέραс τοῦ κόσμου αὐτῆς βεβάρυνται ὑπὲρ πάντα τὰ σκευὴ τὰ ἐπιθυμητὰ αὐτῆς
- 11 ¶ (2-12) Де леговище левів, і для левчуків пасовище, що там ходив лев та левиця, та левеня, і ніхто не лякав?
 \2:10\Everything has been taken from her, all is gone, she has nothing more: the heart is turned to water, the knees are shaking, all are twisted in pain, and colour has gone from all faces.
 ἐκτιναγμός καὶ ἀνατιναγμός καὶ ἐκφρασμός καὶ καρδίας θραυσμός καὶ ὑπόλυσις γονάτων καὶ ὠδίνες ἐπὶ πᾶσαν ὁσφύν καὶ τὸ πρόσωπον πάντων ὡς πρόσκαυμα χύτρας
- 12 (2-13) Лев грабував для своїх молодят і душив для левиць своїх він, і печери свої переповнював здобиччю, а лігва свої награбованим.
 \2:11\Where is the lions' hole, the place where the young lions got their food, where the lion and the she-lion were walking with their young, without cause for fear?
 ποῦ ἐστὶν τὸ κατοικητήριον τῶν λέοντων καὶ ἡ νομὴ ἡ οὖσα τοῖς σκύμοις οὗ ἐπορεύθη λέων τοῦ εἰσελθεῖν ἐκεῖ σκύμνος λέοντος καὶ οὐκ ἦν ὁ ἐκφοβῶν
- 13 (2-14) Ось Я проти тебе, говорить Господь Саваот, і попалю серед диму твої колесниці, а твоїх левчуків поїсть меч, і повитинаю з землі грабування твої, і вже не почувється голос твого посла.
 \2:12\Food enough for his young and for his she-lions was pulled down by the lion; his hole was full of flesh and his resting-place stored with meat.
 λέων ἤρπασεν τὰ ἱκανὰ τοῖς σκύμοις αὐτοῦ καὶ ἀπέπνιξεν τοῖς λέουσι αὐτοῦ καὶ ἐπλησεν θήρας νοσσιᾶν αὐτοῦ καὶ τὸ κατοικητήριον αὐτοῦ ἀρπαγῆς

- 1 ¶ Γоре місту цьому кровожерному, воно все неправда, воно повне насилля, грабіж не виходить із нього!
A curse is on the town of blood; it is full of deceit and violent acts; and there is no end to the taking of life.
ὦ πόλις αἱμάτων ὅλη ψευδῆς ἀδικίας πλήρης οὐ ψηλαφηθήσεται θήρα
- 2 Чути свист батога, гуркіт колеса, і чвал коней, і колеснична гуркотнява,
The noise of the whip, and the noise of thundering wheels; horses rushing and war-carriages jumping,
φωνὴ μαστίγων καὶ φωνὴ σεισμοῦ τροχῶν καὶ ἵππου διώκοντος καὶ ἄρματος ἀναβράσσοντος
- 3 і гін верхівця, і полум'я меча, і блиск ратища, і багато побитих, і мертвих велике число, і трупу немає кінця, і спотикатимуться об їхній труп,
Horsemen driving forward, and the shining sword and the bright spear: and a great number of wounded, and masses of dead bodies; they are falling over the bodies of the dead:
καὶ ἰπέως ἀναβαίνοντος καὶ στιλβούσης ῥομφαίας καὶ ἐξαστραπτόντων ὄπλων καὶ πλήθους τραυματιῶν καὶ βαρείας πτώσεως καὶ οὐκ ἦν πέρας τοῖς ἔθνεσιν αὐτῆς καὶ ἀσθενήσουσιν ἐν τοῖς σώμασιν αὐτῶν
- 4 це за многоту блудодійства розпусниці, привабно ласкавої, вправної в чарах, що народи за блуд свій вона продавала, а роди за чари свої.
Because of all the false ways of the loose woman, expert in attraction and wise in secret arts, who takes nations in the net of her false ways, and families through her secret arts.
ἀπὸ πλήθους πορνείας πόρνη καλὴ καὶ ἐπιχαρῆς ἡγουμένη φαρμάκων ἢ πολοῦσα ἔθνη ἐν τῇ πορνείᾳ αὐτῆς καὶ φυλὰς ἐν τοῖς φαρμάκοις αὐτῆς
- 5 Ось Я проти тебе, говорить Господь Саваот, і подолка твого підійму на обличчя твоє, і покажу Я твій сором народам, а царствам твій стид!
See, I am against you, says the Lord of armies, and I will have your skirts pulled over your face, and let the nations see you unclothed, and the kingdoms your shame.
ἰδοὺ ἐγὼ ἐπὶ σέ λέγει κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ καὶ ἀποκαλύψω τὰ ὀπίσω σου ἐπὶ τὸ πρόσωπόν σου καὶ δεῖξω ἔθνεσιν τὴν αἰσχύνην σου καὶ βασιλείαις τὴν ἀτιμίαν σου
- 6 І кину на тебе огиди, і погордженою вчиню Я тебе, і зроблю Я тебе, мов позорище!
I will make you completely disgusting and full of shame, and will put you up to be looked at by all.
καὶ ἐπιρρίψω ἐπὶ σέ βδελυγμὸν κατὰ τὰς ἀκαθαρσίας σου καὶ θήσομαι σε εἰς παράδειγμα
- 7 І станеться, кожен, хто вгледить тебе, від тебе втече та й прокаже: Пограбована Ніневія! Хто висловить їй співчуття? Звідки буду шукати тобі потішителей?
And it will come about that all who see you will go in flight from you and say, Nineveh is made waste: who will be weeping for her? where am I to get comforters for her?
καὶ ἔσται πᾶς ὁ ὄρων σε ἀποπηθήσεται ἀπὸ σοῦ καὶ ἐρεῖ δειλαία νινευη τίς στενάξει αὐτὴν πόθεν ζητήσω παράκλησιν αὐτῇ
- 8 ¶ Чи краша ти від Но-Амона, що сидить серед рік, вода коло нього, що вал його море, від моря його мур?
Are you better than No-amon, seated on the Nile streams, with waters all round her; whose wall was the sea and her earthwork the waters?
ἐτοίμασαι μερίδα ἄρμους χορδὴν ἐτοίμασαι μερίδα ἀμων ἢ κατοικοῦσα ἐν ποταμοῖς ὕδωρ κύκλω αὐτῆς ἢ ἀρχὴ θάλασσα καὶ ὕδωρ τὰ τεῖχη αὐτῆς
- 9 Етіопія сила його, і Єгипет, і не має кінця. Пут та лівійці були тобі в поміч,
Ethiopia was her strength and Egyptians without number; Put and Lubim were her helpers.
καὶ αἰθιοπία ἢ ἰσχύς αὐτῆς καὶ αἴγυπτος καὶ οὐκ ἔστιν πέρας τῆς φυγῆς καὶ λίβυες ἐγένοντο βοηθοὶ αὐτῆς
- 10 та й він на вигнання пішов, у полон... А діти його порозбивані на роздоріжжі всіх вулиць, і кидали жереб про славних його, й всі вельможі його у кайдани закуті.
But even she has been taken away, she has gone away as a prisoner: even her young children are smashed to bits at the top of all the streets: the fate of her honoured men is put to the decision of chance, and all her great men are put in chains.
καὶ αὐτὴ εἰς μετοικεσίαν πορεύσεται αἰχμάλωτος καὶ τὰ νήπια αὐτῆς ἔδαφιοῦσιν ἐπ' ἀρχὰς πασῶν τῶν ὁδῶν αὐτῆς καὶ ἐπὶ πάντα τὰ ἔνδοξα αὐτῆς βαλοῦσιν κλήρους καὶ πάντες οἱ μεγιστᾶνες αὐτῆς δεθήσονται χειροπέδαις
- 11 Уп'сися і ти, будеш схована, твердині від ворога будеш шукати і ти!
And you will be overcome with wine, you will become feeble; you will be looking for a safe place from those who are fighting against you.
καὶ σὺ μεθυσθήσῃ καὶ ἔσῃ ὑπερρωραμένη καὶ σὺ ζητήσεις σεαυτῇ στάσιν ἐξ ἐχθρῶν
- 12 Всі фортеці твої, мов ті фіги з доспілими овочами: коли затрясуться, то падають в уста того, хто їх їсть.
All your walled places will be like fig-trees and your people like the first figs, falling at a shake into the mouth which is open for them.
πάντα τὰ ὀχυρώματά σου συκαὶ σκοποῦς ἔχουσαι ἐὰν σαλευθῶσιν καὶ πεσοῦνται εἰς στόμα ἔσθοντος
- 13 Ось народ твій немов ті жінки серед тебе: вони повідчиняють твоїм ворогам брами краю твого, огонь пожере твої засуви.
See, the people who are in you are women; the doorways of your land are wide open to your attackers: the locks of your doors have been burned away in the fire.
ἰδοὺ ὁ λαός σου ὡς γυναῖκες ἐν σοὶ τοῖς ἐχθροῖς σου ἀνοιγόμεναι ἀνοιχθήσονται πύλαι τῆς γῆς σου καὶ καταφάγεται πῦρ τοὺς μοχλοὺς σου

- 14 Води на облогу собі набери, твердині свої позмицняй, увійди до болота та в глині топчись, форму на цеглу візьми міцно в руку.
Get water for the time when you are shut in, make strong your towns: go into the potter's earth, stamping it down with your feet, make strong the brickworks.
ὕδωρ περιοχῆς ἐπίσπασαι σεαυτῇ καὶ κατακράτησον τῶν ὀχυρωμάτων σου ἐμβῆθι εἰς πηλὸν καὶ συμπατήθητι ἐν ἀχύροις κατακράτησον ὑπὲρ πλίνθων
- 15 Там огонь тебе з'їсть, посіче тебе меч, пожеруть тебе, наче та гусинь. Стань численна, як гусинь, стань численна, немов сарана,
There the fire will make you waste; you will be cut off by the sword: make yourself as great in number as the worms, as great in number as the locusts.
ἐκεῖ καταφάγεται σε πῦρ ἐξολοθρεύσει σε ῥομφαία καταφάγεται σε ὡς ἀκρίς καὶ βαρυνθήσῃ ὡς βροῦχος
- 16 понамножуй купців своїх більше від зірок небесних, але гусинь та знищить тебе й полетить!
Let your traders be increased more than the stars of heaven:
ἐπλήθυνας τὰς ἐμπορίας σου ὑπὲρ τὰ ἄστρα τοῦ οὐρανοῦ βροῦχος ὄρμησεν καὶ ἐξεπετάσθη
- 17 Вельможні твої немов та сарана, гетьмани твої мов мошва, що гніздиться по стінах в день холоду, але сонце засвітить і вони помандрують, і не пізнане буде те місце, де вони пробували.
Your crowned ones are like the locusts, and your scribes like the clouds of insects which take cover in the walls on a cold day, but when the sun comes up they go in flight, and are seen no longer in their place.
ἐξήλατο ὡς ἀττέλεβος ὁ σύμμικτός σου ὡς ἀκρίς ἐπιβεβηκοῦσα ἐπὶ φραγμὸν ἐν ἡμέραις πάγου ὁ ἥλιος ἀνέτειλεν καὶ ἀφήλατο καὶ οὐκ ἔγνω τὸν τόπον αὐτῆς οὐαὶ αὐτοῖς
- 18 Твої пастирі, царю асирійський, послули, лежать вельможі твої, твій народ розпорошивсь по горах, і немає кому позбирати його.
Sorrow! how are the keepers of your flock sleeping, O king of Assyria! your strong men are at rest; your people are wandering on the mountains, and there is no one to get them together.
ἐνύσταζαν οἱ ποιμένες σου βασιλεὺς ἀσσύριος ἐκοίμισεν τοὺς δυνάστας σου ἀπῆρεν ὁ λαός σου ἐπὶ τὰ ὄρη καὶ οὐκ ἦν ὁ ἐκδεχόμενος
- 19 Нема ліку для лиха твого, рана твоя невігойна! Всі, що звістку про тебе почують, заплещуть у долоні на тебе, бо над ким твоє зло не ходило постійно?
Your pain may not be made better; you are wounded to death: all those hearing the news about you will be waving their hands in joy over you: for who has not undergone the weight of your evil-doing again and again?
οὐκ ἔστιν ἴασις τῇ συντριβῇ σου ἐφλέγμανεν ἡ πληγὴ σου πάντες οἱ ἀκούοντες τὴν ἀγγελίαν σου κροτήσουσιν χεῖρας ἐπὶ σέ διότι ἐπὶ τίνα οὐκ ἐπῆλθεν ἡ κακία σου διὰ παντός .
- 1 ¶ Пророцтво, яке бачив пророк Авакум.
The word which Habakkuk the prophet saw.
τὸ λῆμμα ὃ εἶδεν ἀμβακουμ ὁ προφήτης
- 2 Аж доки я, Господи, кликати буду, а Ти не почувш? До тебе я кличу: Насильство! та Ти не спасаш!
How long, O Lord, will your ears be shut to my voice? I make an outcry to you about violent behaviour, but you do not send salvation.
ἕως τίνος κύριε κεκράξομαι καὶ οὐ μὴ εἰσακούσης βοήσομαι πρὸς σέ ἀδικούμενος καὶ οὐ σώσεις
- 3 Для чого неправість мені Ти покажеш та позираш на муку? А передо мною грабіж та насильство, і суперечка стається, і носить сварка.
Why do you make me see evil-doing, and why are my eyes fixed on wrong? for wasting and violent acts are before me: and there is fighting and bitter argument.
ἵνα τί μοι ἔδειξας κόπους καὶ πόνους ἐπιβλέπειν τλαιπωρίαν καὶ ἀσέβειαν ἐξ ἐναντίας μου γέγονεν κρίσις καὶ ὁ κριτῆς λαμβάνει
- 4 Тому то Закон припинається, і не виходить до чину назавсіді право, бо несправедливий вигублює праведного, тому правосуддя виходить покривленим.
For this reason the law is feeble and decisions are not effected: for the upright man is circled round by evil-doers; because of which right is twisted.
διὰ τοῦτο διεσκέδασται νόμος καὶ οὐ διεξάγεται εἰς τέλος κρίμα ὅτι ὁ ἀσεβὴς καταδυναστεύει τὸν δίκαιον ἔνεκεν τούτου ἐξελεύσεται τὸ κρίμα διεστραμμένον
- 5 ¶ Пригляньтесь ви до народів, і дивіться, і дуже здивуйтеся, бо вчиню Я за ваших днів діло, про яке не повірите ви, коли буде розказане.
See among the nations, and take note, and be full of wonder: for in your days I am doing a work in which you will have no belief, even if news of it is given to you.
ἴδετε οἱ καταφρονηταὶ καὶ ἐπιβλέψατε καὶ θαυμάσατε θαυμάσια καὶ ἀφανίσθητε διότι ἔργον ἐγὼ ἐργάζομαι ἐν ταῖς ἡμέραις ὑμῶν ὃ οὐ μὴ πιστεύσητε ἐάν τις ἐκδιηγῆται
- 6 Бо оце Я поставлю халдеїв, народ лютий та скорий, що грасує по широкій землі, щоб захопити оселі, які не його.
For see, I am sending the Chaldaeans, that bitter and quick-moving nation; who go through the wide spaces of the earth to get for themselves living-places which are not theirs.
διότι ἰδοὺ ἐγὼ ἐξεγείρω ἐφ' ὑμᾶς τοὺς χалδαίους τοὺς μαχητάς τὸ ἔθνος τὸ πικρὸν καὶ τὸ ταχινὸν τὸ πορευόμενον ἐπὶ τὰ πλάτη τῆς γῆς τοῦ κατακληρονομήσαι σκηνώματα οὐκ αὐτοῦ
- 7 Страшний та грізний він, від нього самого виходить і право його, і великість його.
They are greatly to be feared: their right comes from themselves.
φοβερός καὶ ἐπιφανὴς ἐστὶν ἐξ αὐτοῦ τὸ κρίμα αὐτοῦ ἔσται καὶ τὸ λῆμμα αὐτοῦ ἐξ αὐτοῦ ἐξελεύσεται

- 8 **I від пантер його коні швидші, і від вовків вечерових лютіші.**
And their horses are quicker than leopards and their horsemen more cruel than evening wolves; they come from far away, like an eagle in flight rushing on its food.
 και ἐξαλοῦνται ὑπὲρ παρδάλεις οἱ ἵπποι αὐτοῦ καὶ ὀξύτεροι ὑπὲρ τοὺς λύκους τῆς ἀραβίας καὶ ἐξιπάσονται οἱ ἵπποι αὐτοῦ καὶ ὀρμήσουσιν μακρόθεν καὶ πετασθήσονται ὡς ἀετὸς πρόθυμος εἰς τὸ φαγεῖν
- 9 **Він приходить увесь на насильство, а ціль їх обличчя вперед, і набере полонених, як того піску.**
They are coming all of them with force; the direction of their faces is forward, the number of their prisoners is like the sands of the sea.
 συντέλεια εἰς ἀσεβεῖς ἧξει ἀνθεστηκότας προσώποις αὐτῶν ἐξ ἐναντίας καὶ συνάξει ὡς ἄμμον αἰχμαλώσιαν
- 10 **I він глузує з царів, а князі сміх для нього. Він сміється з твердині усякої, бо на вал насипас землі, і її здобуває!**
He makes little of kings, rulers are a sport to him; all the strong places are to be laughed at; for he makes earthworks and takes them.
 καὶ αὐτὸς ἐν βασιλευσιν ἐντροφήσει καὶ τύραννοι παίγνια αὐτοῦ καὶ αὐτὸς εἰς πᾶν ὄχυρωμα ἐμπαίξεται καὶ βαλεῖ χῶμα καὶ κρατήσει αὐτοῦ
- 11 **Тоді він несеться, як вітер, і перейде, і згіршить, бо зробить за бога свого оцю силу свою.**
Then his purpose will be changed, over-stepping the limit; he will make his strength his god.
 τότε μεταβαλεῖ τὸ πνεῦμα καὶ διελεύσεται καὶ ἐξυλάσεται αὐτὴ ἡ ἰσχὺς τῷ θεῷ μου
- 12 **¶ Хіба ж Ти не відавна, о Господи? Боже Ти мій, мій Святий, не помремо! Господи, Ти для суду поставив його, і, о Скеле, призначив його на карання!**
Are you not eternal, O Lord my God, my Holy One? for you there is no death. O Lord, he has been ordered by you for our punishment; and by you, O Rock, he has been marked out to put us right.
 οὐχὶ σὺ ἀπ' ἀρχῆς κύριε ὁ θεὸς ὁ ἅγιός μου καὶ οὐ μὴ ἀποθάνωμεν κύριε εἰς κρίμα τέταχας αὐτόν καὶ ἔπλασέν με τοῦ ἐλέγχειν παιδείαν αὐτοῦ
- 13 **Твої очі занадто пречисті, щоб міг Ти дивитись на зло, і на насильство дивитись не можеш. Чому ж дивишся Ти на грабіжників, мовчиш, коли несправедливий винищує справедливішого від себе?**
Before your holy eyes sin may not be seen, and you are unable to put up with wrong; why, then, are your eyes on the false? why do you say nothing when the evil-doer puts an end to one who is more upright than himself?
 καθαρὸς ὀφθαλμὸς τοῦ μὴ ὄραν πονηρά καὶ ἐπιβλέπειν ἐπὶ πόνους οὐ δυνήση ἵνα τί ἐπιβλέπεις ἐπὶ καταφρονούντας παρασιώπησιν ἐν τῷ καταπίνειν ἀσεβῆ τὸν δίκαιον
- 14 **Ти ж масш людей, як у морі тих риб, немов ту черву, що пана над нею нема.**
He has made men like the fishes of the sea, like the worms which have no ruler over them.
 καὶ ποιήσεις τοὺς ἀνθρώπους ὡς τοὺς ἰχθύας τῆς θαλάσσης καὶ ὡς τὰ ἔρπετά τὰ οὐκ ἔχοντα ἡγούμενον
- 15 **Усе це грабіжник витягне вудкою, своїм неводом тягне оце, та збирає оце в свою сітку, тому тишиться він та радіє.**
He takes them all up with his hook, he takes them in his net, getting them together in his fishing-net: for which cause he is glad and full of joy.
 συντέλειαν ἐν ἀγκίστρῳ ἀνέσπασεν καὶ εἰλκυσεν αὐτόν ἐν ἀμφιβλήστρῳ καὶ συνήγαγεν αὐτόν ἐν ταῖς σαγήναις αὐτοῦ ἕνεκεν τούτου εὐφρανθήσεται καὶ χαρήσεται ἡ καρδία αὐτοῦ
- 16 **Тому жертву приносить він неводою, і кадить для сітки своєї, бо від них ситий уділ його та добірна пожива його!**
For this reason he makes an offering to his net, burning perfume to his fishing-net; because by them he gets much food and his meat is fat.
 ἕνεκεν τούτου θύσει τῇ σαγήνῃ αὐτοῦ καὶ θυμιάσει τῷ ἀμφιβλήστρῳ αὐτοῦ ὅτι ἐν αὐτοῖς ἐλίπανεν μερίδα αὐτοῦ καὶ τὰ βρώματα αὐτοῦ ἐκλεκτά
- 17 **Чи на це випорожниє він свого невода, і завжди готов убивати народи без милости?**
For this cause his net is ever open, and there is no end to his destruction of the nations.
 διὰ τοῦτο ἀμφιβαλεῖ τὸ ἀμφιβλήστρον αὐτοῦ καὶ διὰ παντὸς ἀποκτένειν ἔθνη οὐ φοίσεται
- 1 **¶ Нехай я стою на сторожі своїй, і нехай на облозі я стану, і хай виглядаю, щоб бачити, що він буде казати мені, і що відповідь на жалобу мою.**
I will take my position and be on watch, placing myself on my tower, looking out to see what he will say to me, and what answer he will give to my protest.
 ἐπὶ τῆς φυλακῆς μου στήσομαι καὶ ἐπιβήσομαι ἐπὶ πέτραν καὶ ἀποσκοπεύσω τοῦ ἰδεῖν τί λαλήσει ἐν ἐμοὶ καὶ τί ἀποκριθῶ ἐπὶ τὸν ἐλεγχόν μου
- 2 **А Господь відповів та й сказав: Напиши це видіння і поясни на таблицях, щоб читач його легко читав.**
And the Lord gave me an answer, and said, Put the vision in writing and make it clear on stones, so that the reader may go quickly.
 καὶ ἀπεκρίθη πρὸς με κύριος καὶ εἶπεν γράψον ὄρασιν καὶ σαφῶς ἐπὶ πυξίον ὅπως διώκη ὁ ἀναγινώσκων αὐτά
- 3 **Бо ще на умовлений час це видіння, і приспішас кінець, і не обмане. Якщо б протягнулось, чекай ти його, бо воно конче прийде, не спізниться.**
For the vision is still for the fixed time, and it is moving quickly to the end, and it will not be false: even if it is slow in coming, go on waiting for it; because it will certainly come, it will not be kept back.
 διότι ἔτι ὄρασις εἰς καιρὸν καὶ ἀνατελεῖ εἰς πέρας καὶ οὐκ εἰς κενόν ἐὰν ὑστερήσῃ ὑπόμεινον αὐτόν ὅτι ἐρχόμενος ἧξει καὶ οὐ μὴ χρονίσῃ

- 4 **Ось надута, не проста душа його в ньому, а праведний житиме вірою своєю.**
As for the man of pride, my soul has no pleasure in him; but the upright man will have life through his good faith.
 ἐὰν ὑποστείληται οὐκ εὐδοκεῖ ἡ ψυχὴ μου ἐν αὐτῷ ὁ δὲ δίκαιος ἐκ πίστεώς μου ζήσεται
- 5 ¶ **І що ж, як зрадливе вино, так горда людина спокою не знає: він роззявлює пащу свою, як шеол, і не насичується, як та смерть, і всіх людей він до себе збирає, і всі народи до себе згромаджує.**
A curse on the cruel and false one! the man full of pride, who never has enough; who makes his desires wide as the underworld! he is like death; he is never full, but he makes all nations come to him, getting all peoples together to himself.
 ὁ δὲ κατοικωμένος καὶ καταφρονητῆς ἀνὴρ ἀλαζών οὐδὲν μὴ περὰν ὅς ἐπλάτυνεν καθὼς ὁ ᾄδης τὴν ψυχὴν αὐτοῦ καὶ οὗτος ὡς θάνατος οὐκ ἐμπιπλάμενος καὶ ἐπισυνάξει ἐπ' αὐτὸν πάντα τὰ ἔθνη καὶ εἰσδέξεται πρὸς αὐτὸν πάντας τοὺς λαοὺς
- 6 **Чи ж усі вони не складуть приповідки на нього та загадки насмішливої йому не покажуть: Горе тому, хто для себе розмножує те, що не його! Аж доки це буде? Горе тому, хто чинить тяжкою заставу на себе!**
Will not all these take up a word of shame against him and a bitter saying against him, and say, A curse on him who goes on taking what is not his and is weighted down with the property of debtors!
 οὐχὶ ταῦτα πάντα παραβολὴν κατ' αὐτοῦ λήμψονται καὶ πρόβλημα εἰς διήγησιν αὐτοῦ καὶ ἐροῦσιν οὐαὶ ὁ πληθύνων ἑαυτῷ τὰ οὐκ ὄντα αὐτοῦ ἕως τίνος καὶ βαρύνων τὸν κλοιὸν αὐτοῦ στιβαρῶς
- 7 **Хіба нагло не встануть оті, хто тебе буде гризти, і збудяться ті, хто тебе попихас, і за здобич ти станеш для них?**
Will not your creditors suddenly be moved against you, and your troublers get up from their sleep, and you will be to them like goods taken in war?
 ὅτι ἐξαίφνης ἀναστήσονται δάκνοντες αὐτόν καὶ ἐκνήψουσιν οἱ ἐπίβουλοί σου καὶ ἔση εἰς διαρπαγὴν αὐτοῖς
- 8 **За те, що ти грабував був багато народів, вся решта народів тебе пограбує за ту людську кров, і за насильство над краєм, над містом та над усіма, хто мешкає в ньому.**
Because you have taken their goods from great nations, all the rest of the peoples will take your goods from you; because of men's blood and violent acts against the land and the town and all who are living in it.
 διότι σὺ ἐσκόλευσας ἔθνη πολλὰ σκυλεύσουσίν σε πάντες οἱ ὑπολειμμένοι λαοὶ δι' αἵματα ἀνθρώπων καὶ ἀσεβείας γῆς καὶ πόλεως καὶ πάντων τῶν κατοικούντων αὐτήν
- 9 **Горе тому, хто неправедний зиск побирає для дому свого, щоб покласти гніздо своє на висоті, і тим із рук злого врятованим бути!**
A curse on him who gets evil profits for his family, so that he may put his resting-place on high and be safe from the hand of the wrongdoer!
 ὃ ὁ πλεονεκτῶν πλεονεξίαν κακῆν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ τοῦ τάξει εἰς ὕψος νοσησάν αὐτοῦ τοῦ ἐκπασθῆναι ἐκ χειρὸς κακῶν
- 10 **Нарадив ти сором для дому свого, щоб кінець учинити численним народам, і ти прогрішився за душу свою.**
You have been a cause of shame to your house by cutting off a number of peoples, and sinning against your soul.
 ἐβουλεύσω αἰσχύνῃν τῷ οἴκῳ σου συνεπέρας λαοὺς πολλοὺς καὶ ἐξήμαρτεν ἡ ψυχὴ σου
- 11 **Бо камінь з стіни буде кликати, і йому відповідь сволок із дерева.**
For the stone will give a cry out of the wall, and it will be answered by the board out of the woodwork.
 διότι λίθος ἐκ τοίχου βοήσεται καὶ κάρθαρος ἐκ ξύλου φθέγγεται αὐτά
- 12 **Горе тому, хто кров'ю місто будує, хто беззаконням встановлює город!**
A curse on him who is building a place with blood, and basing a town on evil-doing!
 οὐαὶ ὁ οἰκοδομῶν πόλιν ἐν αἵμασιν καὶ ἐτοιμάζων πόλιν ἐν ἀδικίαις
- 13 **Чи ж оце не від Господа Саваота, що народи трудяться для огню, і мучаться люди на марність?**
See, is it not the pleasure of the Lord of armies that the peoples are working for the fire and using themselves up for nothing?
 οὐ ταῦτά ἐστιν παρὰ κυρίου παντοκράτορος καὶ ἐξέλιπον λαοὶ ἱκανοὶ ἐν πυρὶ καὶ ἔθνη πολλὰ ὀλιγοψύχησαν
- 14 **Бо пізнанням Господньої слави наповнена буде земля, як море вода покривас.**
For the earth will be full of the knowledge of the glory of the Lord as the sea is covered by the waters.
 ὅτι πλησθήσεται ἡ γῆ τοῦ γνῶναι τὴν δόξαν κυρίου ὡς ὕδωρ κατακαλύψει αὐτοὺς
- 15 ¶ **Горе тому, хто свого ближнього напоює з келіху гніву свого, і поїть, щоб бачити сором його!**
A curse on him who gives his neighbour the wine of his wrath, making him overcome with strong drink from the cup of his passion, so that you may be a witness of their shame!
 ὃ ὁ ποτίζων τὸν πλησίον αὐτοῦ ἀνατροπῇ θολερᾷ καὶ μεθύσκων ὅπως ἐπιβλέπη ἐπὶ τὰ σπήλαια αὐτῶν

- 16 Ти наситишся ганьбою більше, як славою. Пий також ти, та покажуй свій сором! На тебе обернеться келіх правниці Господньої, ганьба ж на славу твою!
 You are full of shame in place of glory: take your part in the drinking, and let your shame be uncovered: the cup of the Lord's right hand will come round to you and your glory will be covered with shame.
 πλησμονὴν ἀτιμίας ἐκ δόξης πίε καὶ σὺ καὶ διασαλεύθητι καὶ σεῖσθητι ἐκκύκλωσεν ἐπὶ σέ ποτήριον δεξιᾶς κυρίου καὶ συνήχθη ἀτιμία ἐπὶ τὴν δόξαν σου
- 17 Бо насилля твоє над Ліваном на тебе спаде, а грабунок худоби зламає тебе за кров людську, та за насилля над краєм, над містом та над усіма, хто мешкає в ньому.
 For the violent acts against Lebanon will come on you, and the destruction of the cattle will be a cause of fear to you, because of men's blood and the violent acts against the land and the town and all who are living in it.
 διότι ἀσέβεια τοῦ λιβάνου καλύψει σε καὶ ταλαιπωρία θηρίων πτοήσει σε διὰ αἵματα ἀνθρώπων καὶ ἀσεβείας γῆς καὶ πόλεως καὶ πάντων τῶν κατοικοῦντων αὐτήν
- 18 Який дасть пожиток бовван, що його вирізьбив творець його, і відлив, і вчитель неправди, що творець його мав охоту чинити богів цих німих?
 What profit is the pictured image to its maker? and as for the metal image, the false teacher, why does its maker put his faith in it, making false gods without a voice?
 τί ὠφελεῖ γλυπτὸν ὅτι ἐγλυψαν αὐτὸ ἐπλασαν αὐτὸ χώνευμα φαντασίαν ψευδῆ ὅτι πέποιθεν ὁ πλάσας ἐπὶ τὸ πλάσμα αὐτοῦ τοῦ ποιῆσαι εἰδῶλα κωφά
- 19 Горе тому, хто дереву каже: Збудись, мовчазливому каменю: Зрусься! Чи він буде навчати? Ось він сріблом та золотом викладений, але жодного духу в ньому нема!
 A curse on him who says to the wood, Awake! to the unbreathing stone, Up! let it be a teacher! See, it is plated with gold and silver, and there is no breath at all inside it.
 οὐαὶ ὁ λέγων τῷ ξύλῳ ἐκνηψον ἐξεγέρθητι καὶ τῷ λίθῳ ὑψώθητι καὶ αὐτὸ ἐστὶν φαντασία τοῦτο δὲ ἐστὶν ἔλασμα χρυσοῦ καὶ ἀργυρίου καὶ πᾶν πνεῦμα οὐκ ἐστὶν ἐν αὐτῷ
- 20 А Господь у Своім храмі святім, мовчи перед обличчям Його, уся земле!
 But the Lord is in his holy Temple: let all the earth be quiet before him.
 ὁ δὲ κύριος ἐν ναφ̄ ἁγίῳ αὐτοῦ εὐλαβεῖσθω ἀπὸ προσώπου αὐτοῦ πᾶσα ἡ γῆ
- 1 ¶ Молитва пророка Авакума, для співу на струнному приладі:
 A prayer of Habakkuk the prophet, put to Shigionoth.
 προσευχὴ ἀμβακουμ̄ τοῦ προφήτου μετὰ ψ̄δῆς
- 2 Господи, звістку Твою я почув та й злякався! Господи, оживи Своє діло в середині років, у середині літ об'яви, у гніві про милість згадай!
 O Lord, word of you has come to my ears; I have seen your work, O Lord; when the years come near make it clear; in wrath keep mercy in mind.
 κύριε εἰσακήκωα τὴν ἀκοήν σου καὶ ἐφοβήθην κατενόησα τὰ ἔργα σου καὶ ἐξέστην ἐν μέσῳ δύο ζῶων γνωσθήσῃ ἐν τῷ ἐγγίξειν τὰ ἔτη ἐπιγνωσθήσῃ ἐν τῷ παρεῖναι τὸν καιρὸν ἀναδειχθήσῃ ἐν τῷ ταρᾶσθῆναι τὴν ψυχὴν μου ἐν ὀργῇ ἐλέους μνησθήσῃ
- 3 ¶ Бог іде від Теману, і Святий від Парану гори. Села. Велич Його вкрила небо, і слави Його стала повна земля.
 God came from Teman, and the Holy One from Mount Paran. Selah. The heavens were covered with his glory, and the earth was full of his praise.
 ὁ θεὸς ἐκ θαυμαν ἦξει καὶ ὁ ἅγιος ἐξ ὄρους κατασκίου δασέος διάναλμα ἐκάλυψεν οὐρανοῦς ἡ ἀρετὴ αὐτοῦ καὶ αἰνέσεως αὐτοῦ πλήρης ἡ γῆ
- 4 А сяйво було, наче соняшне світло, проміння при боці у Нього, і там укриття Його потуги.
 He was shining like the light; he had rays coming out from his hand: there his power was kept secret.
 καὶ φέγγος αὐτοῦ ὡς φῶς ἔσται κέρατα ἐν χερσὶν αὐτοῦ καὶ ἔθετο ἀγάπησιν κραταιὰν ἰσχύος αὐτοῦ
- 5 Перед обличчям Його моровиця іде, а по стопах Його пнеться полум'я.
 Before him went disease, and flames went out at his feet.
 πρὸ προσώπου αὐτοῦ πορεύεται λόγος καὶ ἐξελεύσεται ἐν πεδίλοις οἱ πόδες αὐτοῦ
- 6 Став, і землю Він зміряв, поглянув і народи затряс, і попадали гори довічні, вікові похилились узгір'я. Пути Його вічні.
 From his high place he sent shaking on the earth; he saw and nations were suddenly moved: and the eternal mountains were broken, the unchanging hills were bent down; his ways are eternal.
 ἔστη καὶ ἐσαλεύθη ἡ γῆ ἐπέβλεψεν καὶ διετάκη ἔθνη διεθρόβη τὰ ὄρη βία ἐτάκυσαν βουνοὶ αἰώνιοι
- 7 Я бачив намети Кушана під кривдою, тремтять покривала мідіянського краю.
 The curtains of Cushan were troubled, and the tents of Midian were shaking.
 πορείας αἰωνίας αὐτοῦ ἀντὶ κόπων εἶδον σκηνώματα αἰθιόπων πτοηθήσονται καὶ αἱ σκηναὶ γῆς μαδιαμ
- 8 Чи на ріки, о Господи, Ти запалав, чи на ріки Твій гнів? Чи Твоє пересердя на море, що їздиш на конях Своїх, на спасенних Своїх колесницях?
 Was your wrath burning against the rivers? were you angry with the sea, that you went on your horses, on your war-carriages of salvation?
 μὴ ἐν ποταμοῖς ὠργίσθης κύριε ἢ ἐν ποταμοῖς ὁ θυμὸς σου ἢ ἐν θαλάσῃ τὸ ὄρημά σου ὅτι ἐπιβήσῃ ἐπὶ τοὺς ἵππους σου καὶ ἡ ἵππασία σου σωτηρία

- 9 Лук твої голій, нагий, наповнений стріл сагайдак. Села. Ти річками землю розсік.
Your bow was quite uncovered. Selah. By you the earth was cut through with rivers.
ἐντεινῶν ἐντενεῖς τὸ τόξον σου ἐπὶ τὰ σκῆπτρα λέγει κύριος διάψαλμα ποταμῶν ῥαγήσεται γῆ
- 10 Тебе вгледівши, гори дрижали, водяна течія потекла, безодня свій голос дала, зняла високо руки свої.
The mountains saw you and were moved with fear; the clouds were streaming with water: the voice of the deep was sounding; the sun did not come up, and the moon kept still in her place.
ὄψονται σε καὶ ὀδινήσουσιν λαοὶ σκορπίζων ὕδατα πορείας αὐτοῦ ἔδωκεν ἡ ἄβυσσος φωνὴν αὐτῆς ὕψος φαντασίας αὐτῆς
- 11 Сонце й місяць спинилися в мешканні своєму при світлі Твоїх стріл, що літають при сяйві блискучого списа Твого.
At the light of your arrows they went away, at the shining of your polished spear.
ἐπήρθη ὁ ἥλιος καὶ ἡ σελήνη ἔστη ἐν τῇ τάξει αὐτῆς εἰς φῶς βολίδες σου πορεύσονται εἰς φέγγος ἀστραπῆς ὄπλων σου
- 12 У люті ступав Ти землею, у гніві людей молотив.
You went stepping through the land in wrath, crushing the nations in your passion.
ἐν ἀπειλῇ ὀλιγώσεις γῆν καὶ ἐν θυμῷ κατάξεις ἔθνη
- 13 Ти вийшов спасти Свій народ, спасти Помазанця Свого. Ти з дому безбожного голову збив, обнажив Ти основу по шию. Села.
You went out for the salvation of your people, for the salvation of the one on whom your holy oil was put; wounding the head of the family of the evil-doer, uncovering the base even to the neck. Selah.
ἐξῆλθες εἰς σωτηρίαν λαοῦ σου τοῦ σῶσαι τοὺς χριστούς σου ἐβαλες εἰς κεφαλὰς ἀνόμων θάνατον ἐξήγειρας δεσμοὺς ἕως τραχήλου διάψαλμα
- 14 Ти пробив його списами голову князя його, як вони піднялись, щоб мене розпорошити; вони тішилися, немов мали пожертви тасмно убогого.
You have put your spears through his head, his horsemen were sent in flight like dry stems; they had joy in driving away the poor, in making a meal of them secretly.
διέκοψας ἐν ἐκστάσει κεφαλὰς δυναστῶν σεισθήσονται ἐν αὐτῇ διανοίξουσιν χαλινοὺς αὐτῶν ὡς ἔσθων πτωχὸς λάθρα
- 15 Ти кіньми Своїми по морю топтав, по водній великій громаді.
The feet of your horses were on the sea, on the mass of great waters.
καὶ ἐπεβίβασας εἰς θάλασσαν τοὺς ἵππους σου ταρασσοντας ὕδωρ πολὺ
- 16 ¶ Я почув і затремтіла утроба моя, задзвеніли на голос цей губи мої, гнилизна ввійшла в мої кості, і тремчу я на місці своїм, бо маю чекати в спокої день утиску, коли прийде народ, я кий мас на вас наступати.
Hearing it, my inner parts were moved, and my lips were shaking at the sound; my bones became feeble, and my steps were uncertain under me: I gave sounds of grief in the day of trouble, when his forces came up against the people in bands.
ἐφυλαξάμην καὶ ἐπτοήθη ἡ κοιλία μου ἀπὸ φωνῆς προσευχῆς χειλέων μου καὶ εἰσῆλθεν τρόμος εἰς τὰ ὀστά μου καὶ ὑποκάτωθέν μου ἐταράχθη ἡ ἔξις μου ἀναπαύσομαι ἐν ἡμέρᾳ θλίψεως τοῦ ἀναβῆναι εἰς λαὸν παροικίας μου
- 17 Коли б фігове дерево не зацвіло, і не було б урожаю в виноградниках, обманило зайняття оливкою, а поле їжі не вродило б, позникала отара з кошари і не стало б в оборах худоби,
For though the fig-tree has no flowers, and there is no fruit on the vine, and work on the olive comes to nothing, and the fields give no food; and the flock is cut off from its resting-place, and there is no herd in the cattle-house:
διότι συκῆ οὐ καρποφορήσει καὶ οὐκ ἔσται γενήματα ἐν ταῖς ἀμπέλοις ψεύσεται ἔργον ἐλαίας καὶ τὰ πεδία οὐ ποιήσει βρώσιν ἐξέλιπον ἀπὸ βρώσεως πρόβατα καὶ οὐχ ὑπάρχουσιν βόες ἐπὶ φάτναις
- 18 то я Господом тішитись буду й тоді, радітиму Богом спасіння свого!
Still, I will be glad in the Lord, my joy will be in the God of my salvation.
ἐγὼ δὲ ἐν τῷ κυρίῳ ἀγαλλιάσομαι χαρήσομαι ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ σωτήρῳ μου
- 19 Бог Господь моя сила, і чинить Він ноги мої, як у лані, і водить мене по висотах! Для диригента хору на моїх струнних знярядях.
The Lord God is my strength, and he makes my feet like roes' feet, guiding me on my high places. For the chief music-maker on corded instruments.
κύριος ὁ θεὸς δύναμις μου καὶ τάξει τοὺς πόδας μου εἰς συντέλειαν ἐπὶ τὰ ὑψηλὰ ἐπιβιβᾷ με τοῦ νικήσαι ἐν τῇ ᾠδῇ αὐτοῦ .
- 1 ¶ Слово Господне, що було до Софонії, сина Куші, сина Гедалії, сина Амарії, сина Єзекії, за днів Йосії, Амонового сина, Юдиного царя.
The word of the Lord which came to Zephaniah, the son of Cushi, the son of Gedaliah, the son of Amariah, the son of Hezekiah, in the days of Josiah, the son of Amon, king of Judah.
λόγος κυρίου ὃς ἐγενήθη πρὸς σοφονίαν τὸν τοῦ χουσι υἱὸν γοδολιου τοῦ αμαριου τοῦ ἐζεκιου ἐν ἡμέραις ἰωσιου υἱοῦ αμων βασιλέως ἰουδα
- 2 Забираючи, все заберу з-над поверхні землі, промовляє Господь.
I will take away everything from the face of the earth, says the Lord.
ἐκλείψει ἐκλιπέτω πάντα ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς λέγει κύριος

- 3 Заберу Я людину й худобу, заберу птаство небесне і риби морські, і спокуси з безбожними, і витну людину з поверхні землі, промовляє Господь.
I will take away man and beast; I will take away the birds of the heaven and the fishes of the sea; causing the downfall of the evil-doers, and cutting man off from the face of the earth, says the Lord.
ἐκλίπετο ἄνθρωπος καὶ κτήνη ἐκλίπετο τὰ πετεινὰ τοῦ οὐρανοῦ καὶ οἱ ἰχθύες τῆς θαλάσσης καὶ ἔξαρώ τοὺς ἀθρώπους ἀπὸ προσώπου τῆς γῆς λέγει κύριος
- 4 I руку Свою простягну Я на Юду і на всіх мешканців Єрусалиму, і вигублю з місця оцього останок Ваала, імення жерців зо священниками,
And my hand will be stretched out on Judah and on all the people of Jerusalem, cutting off the name of the Baal from this place, and the name of the false priests,
καὶ ἐκτενώ τὴν χεῖρά μου ἐπὶ ἰουδαὶ καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς κατοικοῦντας ἱερουσαλημ καὶ ἔξαρώ ἐκ τοῦ τόπου τούτου τὰ ὀνόματα τῆς βααλ καὶ τὰ ὀνόματα τῶν ἱερέων
- 5 і тих, хто вклоняється на дахах світилам небесним, і тих, хто вклоняється, хто присягає Господом, і хто присягає царем своїм,
And the worshippers of the army of heaven on the house-tops, and the Lord's worshippers who take oaths by Milcom,
καὶ τοὺς προσκυνοῦντας ἐπὶ τὰ δώματα τῆ στρατιᾶ τοῦ οὐρανοῦ καὶ τοὺς ὀμνῶντας κατὰ τοῦ κυρίου καὶ τοὺς ὀμνῶντας κατὰ τοῦ βασιλέως αὐτῶν
- 6 і тих, хто відступає від Господа, і хто не шукає Господа, і не звертається до Нього.
And those who are turned back from going after the Lord, and those who have not made prayer to the Lord or got directions from him.
καὶ τοὺς ἐκκλίνοντας ἀπὸ τοῦ κυρίου καὶ τοὺς μὴ ζητήσαντας τὸν κύριον καὶ τοὺς μὴ ἀντεχομένους τοῦ κυρίου
- 7 ¶ Замовчи перед Господом Богом, бо близький день Господній, бо жертву Господь приготував, посвятив Своїх покликаних.
Let there be no sound before the Lord God: for the day of the Lord is near: for the Lord has made ready an offering, he has made his guests holy.
εὐλαβεῖσθε ἀπὸ προσώπου κυρίου τοῦ θεοῦ διότι ἐγγὺς ἡ ἡμέρα τοῦ κυρίου ὅτι ἠτοίμακεν κύριος τὴν θυσίαν αὐτοῦ ἠγάκεν τοὺς κλητοὺς αὐτοῦ
- 8 І станеться в день Господньої жертви, і навіщу Я князів, і синів царя, і всіх, хто зодягає одягу чужинну.
And it will come about in the day of the Lord's offering, that I will send punishment on the rulers and the king's sons and all who are clothed in robes from strange lands.
καὶ ἔσται ἐν ἡμέρᾳ θυσίας κυρίου καὶ ἐκδικήσω ἐπὶ τοὺς ἄρχοντας καὶ ἐπὶ τὸν οἶκον τοῦ βασιλέως καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς ἐνδεδυμένους ἐνδύματα ἀλλότρια
- 9 І навіщу Я кожного, хто перескакує через поріг того дня, тих, хто наповнює дім свого пана насиллям й оманюю.
And in that day I will send punishment on all those who come jumping over the doorstep and make their master's house full of violent behaviour and deceit.
καὶ ἐκδικήσω ἐπὶ πάντας ἐμφανῶς ἐπὶ τὰ πρόπλα ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ τοὺς πληροῦντας τὸν οἶκον κυρίου τοῦ θεοῦ αὐτῶν ἀσεβείας καὶ δόλου
- 10 І буде в дні тому, говорить Господь, голос крику із Рибної брами, і завивання із Міста Нового, і велика руїна із пагірків.
And in that day, says the Lord, there will be the sound of a cry from the fish doorway, and an outcry from the new town, and a great thundering from the hills, and cries of grief from the people of the Hollow;
καὶ ἔσται ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ λέγει κύριος φωνὴ κραυγῆς ἀπὸ πύλης ἀποκεντούτων καὶ ὀλολυγμὸς ἀπὸ τῆς δευτέρας καὶ συντριμμὸς μέγας ἀπὸ τῶν βουνῶν
- 11 Ридайте, мешканці Махтешу, бо понищений буде весь купецький народ, будуть вигублені всі, хто важить срібло.
Because of the downfall of all the people of Canaan: all those who were weighted down with silver have been cut off.
θρηνησατε οἱ κατοικοῦντες τὴν κατακεκομμένην ὅτι ὁμοιωθῆ πᾶς ὁ λαὸς χανααν ἐξωλεθρευθήσαν πάντες οἱ ἐπηρμένοι ἀργυρίῳ
- 12 І станеться часу того, і перешукаю Я з лямпами Єрусалим, і навіщу Я тих мужів, які задубіли на дріжджах своїх, що говорять у серці своєму: Господь не вчинить добра, і лиха не зробить.
And it will come about at that time, that I will go searching through Jerusalem with lights; and I will send punishment on the men who have become like wine stored over-long, who say to themselves, The Lord will not do good and will not do evil.
καὶ ἔσται ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ἐξερευνήσω τὴν ἱερουσαλημ μετὰ λύχνου καὶ ἐκδικήσω ἐπὶ τοὺς ἀνδρας τοὺς καταφρονοῦντας ἐπὶ τὰ φυλάγματα αὐτῶν οἱ λέγοντες ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν οὐ μὴ ἀγαθὸν ποιήσῃ κύριος οὐδ' οὐ μὴ κακώσῃ
- 13 І здобиччю стане все їхнє багатство, а їхні доми за спустошення, і будуть вони будувати доми, але в них не сидітимуть, і виноградники будуть садити, та вина їхнього не питимуть.
And their wealth will be violently taken away, and their houses will be made waste: they will go on building houses and never living in them, and planting vine-gardens but not drinking the wine from them.
καὶ ἔσται ἡ δύναμις αὐτῶν εἰς διαρπαγὴν καὶ οἱ οἶκοι αὐτῶν εἰς ἀφανισμόν καὶ οἰκοδομήσουσιν οἰκίας καὶ οὐ μὴ κατοικήσουσιν ἐν αὐταῖς καὶ καταφυτεύσουσιν ἀμπελώνας καὶ οὐ μὴ πίωσιν τὸν οἶνον αὐτῶν
- 14 ¶ Близький день Господній великий, він близький й дуже швидко настане. Ось голос Господнього дня, тоді гірко кричатиме навіть хоробрий!
The great day of the Lord is near, it is near and coming very quickly; the bitter day of the Lord is near, coming on more quickly than a man of war.
ὅτι ἐγγὺς ἡ ἡμέρα κυρίου ἡ μεγάλη ἐγγὺς καὶ ταχεῖα σφόδρα φωνὴ ἡμέρας κυρίου πικρὰ καὶ σκληρὰ τέτακται δυνατὴ

- 15 **День гніву цей день, день смутку й насилля, день збурення та зруйнування, день темноти та темряви, день хмари й імлі,
That day is a day of wrath, a day of trouble and sorrow, a day of wasting and destruction, a day of dark night and deep shade, a day of cloud and thick dark.
ήμέρα ὀργῆς ἢ ἡμέρα ἐκείνη ἡμέρα θλίψεως καὶ ἀνάγκης ἡμέρα ἀωρίας καὶ ἀφανισμοῦ ἡμέρα σκότους καὶ γνόφου ἡμέρα νεφέλης καὶ ὀμίχλης**
- 16 **день сурмлення й окрику проти укріплених міст та проти високих миських заборолів.
A day of sounding the horn and the war-cry against the walled towns and the high towers.
ἡμέρα σάλπιγγος καὶ κραυγῆς ἐπὶ τὰς πόλεις τὰς ὄχυράς καὶ ἐπὶ τὰς γωνίας τὰς ὑψηλάς**
- 17 **І буду чинити Я утиск людині, і будуть ходити вони, як сліпі, бо згіршили вони проти Господа. І вилється кров їхня, немов той пісок, а їхнє тіло, як гній.
And I will send trouble on men so that they will go about like the blind, because they have done evil against the Lord: and their blood will be drained out like dust, and their strength like waste.
καὶ ἐκθλίψω τοὺς ἀνθρώπους καὶ πορεύσονται ὡς τυφλοὶ ὅτι τῷ κυρίῳ ἐξήμαρτον καὶ ἐκχεεῖ τὸ αἷμα αὐτῶν ὡς χοῦν καὶ τὰς σάρκας αὐτῶν ὡς βόλβιτα**
- 18 **Спасти їх не зможе в день гніву Господнього ні їхнє срібло, ані золото їхнє, і огнем Його заздрощів буде поїджена ціла земля, бо скінчення тільки приспішене зробить зо всіми мешканцями Краю цього.
Even their silver and their gold will not be able to keep them safe in the day of the Lord's wrath; but all the land will be burned up in the fire of his bitter wrath: for he will put an end, even suddenly, to all who are living in the land.
καὶ τὸ ἀργύριον αὐτῶν καὶ τὸ χρυσίον αὐτῶν οὐ μὴ δύνηται ἐξελεῖσθαι αὐτοὺς ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς κυρίου καὶ ἐν πυρὶ ζήλους αὐτοῦ καταναλωθήσεται πᾶσα ἡ γῆ διότι συντέλειαν καὶ σπουδὴν ποιήσει ἐπὶ πάντας τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν**
- 1 **¶ Посоромтеся та застидайтеся, народе без сорому,
Come together, make everyone come together, O nation without shame;
συνάχθητε καὶ συνδέθητε τὸ ἔθνος τὸ ἀπαίδευτον**
- 2 **поки народиться установлене, мине день, як полова! поки не прийде на вас лютість гніву Господнього, поки не прийде на вас день Господнього гніву!
Before the Lord sends you violently away in flight like the waste from the grain; before the burning wrath of the Lord comes on you, before the day of the Lord's wrath comes on you.
πρὸ τοῦ γενέσθαι ὑμᾶς ὡς ἄνθος παραπορευόμενον πρὸ τοῦ ἐπελθεῖν ἐφ' ὑμᾶς ὀργὴν κυρίου πρὸ τοῦ ἐπελθεῖν ἐφ' ὑμᾶς ἡμέραν θυμοῦ κυρίου**
- 3 **Шукайте Господа, всі покірні землі, хто виконує право Його! Шукайте правди, шукайте смирення, може будете сховані ви в день Господнього гніву!
Make search for the Lord, all you quiet ones of the earth, who have done what is right in his eyes; make search for righteousness and a quiet heart: it may be that you will be safely covered in the day of the Lord's wrath.
ζητήσατε τὸν κύριον πάντες ταπεινοὶ γῆς κρίμα ἐργάζεσθε καὶ δικαιοσύνην ζητήσατε καὶ ἀποκρίνεσθε αὐτὰ ὅπως σκεπασθῆτε ἐν ἡμέρᾳ ὀργῆς κυρίου**
- 4 **¶ Бо покинута буде Азза, а Ашкелон опустошенням стане, Ашдод опівдня його виженуть, а Екрон буде вирваний.
For Gaza will be given up and Ashkelon will become waste: they will send Ashdod out in the middle of the day, and Ekron will be uprooted.
διότι γὰρ ἀρηρασμένη ἔσται καὶ ἀσκαλὼν ἔσται εἰς ἀφανισμόν καὶ ἄζωτος μεσημβρίας ἐκριφήσεται καὶ ακκρων ἐκριζωθήσεται**
- 5 **Горе мешканцям довкілля морського, народові критському! Слово Господнє на вас, хананеї, краю филистимлян, Я тебе вигублю так, що не буде мешканця!
Sorrow to the people living by the sea, the nation of the Cherethites! The word of the Lord is against you, O Canaan, the land of the Philistines; I will send destruction on you till there is no one living in you.
οὐαὶ οἱ κατοικοῦντες τὸ σχοίνισμα τῆς θαλάσσης πάροιχοι κρητῶν λόγος κυρίου ἐφ' ὑμᾶς χαναν γῆ ἀλλοφύλων καὶ ἀπολωὼ ὑμᾶς ἐκ κατοικίας**
- 6 **І буде довкілля морське пасовищами, повними ям пастухів та кошар для отари,
And the land by the sea will be grass-land, with houses for keepers of sheep and walled places for flocks.
καὶ ἔσται κρήτη νομὴ ποιμνίων καὶ μάνδρα προβάτων**
- 7 **і буде оце побережжя останкові дому Юдиного, на них пасти будуть, у домах Ашкелону ввечорі будуть лягати, бо їх відвідає Господь, їхній Бог, і Він їхню долю приверне.
The land by the sea will be for the rest of the children of Judah; by the sea they will give their flocks food: in the houses of Ashkelon they will take their rest in the evening; for the Lord their God will take them in hand and their fate will be changed.
καὶ ἔσται τὸ σχοίνισμα τῆς θαλάσσης τοῖς καταλοιποῖς οἴκου ἰουδα ἐπ' αὐτοὺς νεμήσονται ἐν τοῖς οἴκοις ἀσκαλῶνος δείλης καταλύσουσιν ἀπὸ προσώπου υἱῶν ἰουδα ὅτι ἐπέσκεπται αὐτοὺς κύριος ὁ θεὸς αὐτῶν καὶ ἀπέστρεψε τὴν αἰχμαλωσίαν αὐτῶν**
- 8 **¶ Чув Я ганьбу Моавову й образи Аммонових синів, які ображали народ Мій і чванилися над границею їхньою.
My ears have been open to the bitter words of Moab and the words of shame of the children of Ammon, which they have said against my people, lifting themselves up against the limit of their land.
ἤκουσα ὀνειδισμὸς μοαβ καὶ κονδυλισμὸς υἱῶν αμμων ἐν οἷς ὀνειδίζον τὸν λαόν μου καὶ ἐμεγαλύνοντο ἐπὶ τὰ ὄριά μου**

- 9 Тому як живий Я! говорить Господь Саваот, Бог Ізраїлів, стане Моав як Содом, а Аммонові сини як Гоморра: землею тернини, і солончаком, і навіки спустошенням! Пограбує їх рещ та народу Мого, а залишок люду Мого їх посаде.
For this cause, by my life, says the Lord of armies, the God of Israel, truly Moab will become like Sodom and the children of Ammon like Gomorrah, given up to waste plants and salt pools and unpeopled for ever: the rest of my people will take their property, the overflow of my nation will take their heritage.
 διὰ τοῦτο ζῶ ἐγὼ λέγει κύριος τῶν δυνάμεων ὁ θεὸς ἰσραὴλ διότι μοαβ ὡς σοδομα ἔσται καὶ οἱ υἱοὶ αμμων ὡς γομορρα καὶ δαμασκὸς ἐκλειμμένη ὡς θιμωνιά ἄλωνος καὶ ἠφανισμένη εἰς τὸν αἶον α καὶ οἱ κατὰλοιποι λαοῦ μου διαρπῶνται αὐτούς καὶ οἱ κατὰλοιποι ἔθνους μου κληρονομήσουσιν αὐτούς
- 10 Оце їм за їхню пиху, бо вони ображали й чванилися проти народу Господа Саваота.
This will be their fate because of their pride, because they have said evil, lifting themselves up against the people of the Lord of armies.
 αὕτη αὐτοῖς ἀντὶ τῆς ὕβρεως αὐτῶν διότι ὠνείδισαν καὶ ἐμεγαλύνθησαν ἐπὶ τὸν κύριον τὸν παντοκράτορα
- 11 Господь буде грізний проти них, бо Він знищить всіх богів землі, і вклоняться будуть Йому кожен з місця свого, усі острови тих народів.
The Lord will let himself be seen by them: for he will make all the gods of the earth feeble; and men will go down before him in worship, everyone from his place, even all the sea-lands of the nations.
 ἐπιφανήσεται κύριος ἐπ' αὐτούς καὶ ἐξολοθρεύσει πάντας τοὺς θεοὺς τῶν ἐθνῶν τῆς γῆς καὶ προσκυνήσουσιν αὐτῷ ἕκαστος ἐκ τοῦ τόπου αὐτοῦ πᾶσαι αἱ νῆσοι τῶν ἐθνῶν
- 12 ¶ Також ви, етіопляни, побиті мечем Моїм будете.
And you Ethiopians will be put to death by my sword.
 καὶ ὑμεῖς αἰθίοπες τραυματῖαι ῥομφαίας μου ἔστε
- 13 І на північ простягне Він руку Свою, та й погубить Ашшура, і Ниневію учинить спустошенням, суходолом, мов ту пустелю.
And his hand will be stretched out against the north, for the destruction of Assyria; and he will make Nineveh unpeopled and dry like the waste land.
 καὶ ἐκτενεῖ τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἐπὶ βορρᾶν καὶ ἀπολεῖ τὸν ἀσσύριον καὶ θήσει τὴν νινευη εἰς ἀφανισμόν ἄνυδρον ὡς ἔρημον
- 14 І будуть лежати серед неї стада, усяка польова звірина, і пелікан, і їжак будуть ночувати на мистецьких прикрасах її, сова буде кричати в вікні, на порозі ворона, бо віддерто кедрину його.
And herds will take their rest in the middle of her, all the beasts of the valley: the pelican and the porcupine will make their living-places on the tops of its pillars; the owl will be crying in the window; the raven will be seen on the doorstep.
 καὶ νεμήσονται ἐν μέσῳ αὐτῆς ποίμνια καὶ πάντα τὰ θηρία τῆς γῆς καὶ χαμαιλέοντες καὶ ἐχῖνοι ἐν τοῖς φανώμασιν αὐτῆς κοιτασθήσονται καὶ θηρία φωνήσει ἐν τοῖς διορύγμασιν αὐτῆς κόρακες ἐν τοῖς πύλωσιν αὐτῆς διότι κέδροσ τὸ ἀνάστημα αὐτῆς
- 15 Оце оте радісне місто, що безпечно живе, що говорить у серці свосму: Я, і немає вже більше нікого! Як стало воно опустошенням, леговищем для звірини! Кожен, хто буде проходить повз нього, засвище, своєю рукою махне!
This is the town which was full of joy, living without fear of danger, saying in her heart, I am, and there is no other: how has she been made waste, a place for beasts to take their rest in! everyone who goes by her will make hisses, waving his hand.
 αὕτη ἡ πόλις ἡ φαυλίστρια ἡ κατοικοῦσα ἐπ' ἐλπίδι ἢ λέγουσα ἐν καρδίᾳ αὐτῆς ἐγὼ εἰμι καὶ οὐκ ἔστιν μετ' ἐμὲ ἔτι πῶς ἐγενήθη εἰς ἀφανισμόν νομῆ θηρίων πᾶς ὁ διαπορευόμενος δι' αὐτῆς συριεῖ κ αἱ κινήσει τὰς χεῖρας αὐτοῦ
- 1 ¶ Горе місту тому ворохобному та занечищеному, місту насильникови!
Sorrow to her who is uncontrolled and unclean, the cruel town!
 ὦ ἡ ἐπιφανῆς καὶ ἀπολελυτρωμένη ἡ πόλις ἡ περιστέρα
- 2 Не слухається воно голосу, не приймає картання, не складає надії на Господа, до Бога свого не зближається.
She gave no attention to the voice, she had no use for teaching, she put no faith in the Lord, she did not come near to her God.
 οὐκ εἰσήκουσεν φωνῆς οὐκ ἐδέξατο παιδείαν ἐπὶ τῷ κυρίῳ οὐκ ἐπεποιθεῖ καὶ πρὸς τὸν θεὸν αὐτῆς οὐκ ἤγγισεν
- 3 Його зверхники посеред нього то леви ревучі, його судді вечірні вовки, які не лишають до ранку нічого.
Her rulers are like loud-voiced lions in her; her judges are wolves of the evening, crushing up the bones before the morning.
 οἱ ἄρχοντες αὐτῆς ἐν αὐτῇ ὡς λέοντες ὠρυόμενοι οἱ κριταὶ αὐτῆς ὡς λύκοι τῆς ἀραβίας οὐχ ὑπελίποντο εἰς τὸ πρωί
- 4 Пророки його чванькуваті, зрадливі, його священники зневажають святиню, ламають Закона.
Her prophets are good-for-nothing persons, full of deceit: her priests have made the holy place unclean and have gone violently against the law.
 οἱ προφῆται αὐτῆς πνευματοφόροι ἄνδρες καταφρονηταὶ οἱ ἱερεῖς αὐτῆς βεβηλοῦσιν τὰ ἅγια καὶ ἀσεβοῦσιν νόμον

- 5 Серед нього Господь справедливий, Він кривди не чинить, шоранку дає Своє право на соняшне світло, не бракне його, але кривдник не відає сорому.
The Lord in her is upright; he will not do evil; every morning he lets his righteousness be seen, he is unchanging; but the evil-doer has no sense of shame.
 ὁ δὲ κύριος δίκαιος ἐν μέσῳ αὐτῆς καὶ οὐ μὴ ποιήσῃ ἄδικον προῶ προῶ δώσει κρίμα αὐτοῦ εἰς φῶς καὶ οὐκ ἀπεκρῶβῃ καὶ οὐκ ἔγνω ἀδικίαν ἐν ἀπαιτήσει καὶ οὐκ εἰς νεῖκος ἀδικίαν
- 6 Народи Я вигубив, попустошені їхні заборони, Я вулиці їхні зруйнував, і нема перехожого, їхні міста поруйновані, так що немає й людини, немає й мешканця!
I have had the nations cut off, their towers are broken down; I have made their streets a waste so that no one goes through them: destruction has overtaken their towns, so that there is no man living in them.
 ἐν διαφθορᾷ κατέσπασα ὑπερηφάνους ἠφάνισθησαν γωνίαὶ αὐτῶν ἐξερημώσω τὰς ὁδοὺς αὐτῶν τὸ παράπαν τοῦ μὴ διοδεύειν ἐξέλιπον αἱ πόλεις αὐτῶν παρὰ τὸ μηδένα ὑπάρχειν μηδὲ κατοικεῖν
- 7 Я йому говорив: Тільки будеш боятись Мене, тільки приймеш картання, і не витяте буде мешкання його, усе, що про нього Я постановив, та вони ревню псули всі чини свої!
I said, Certainly you will go in fear of me, and come under my training, so that whatever I may send on her may not be cut off before her eyes: but they got up early and made all their works evil.
 εἶπα πλὴν φοβείσθῃ με καὶ δέξασθε παιδείαν καὶ οὐ μὴ ἐξολεθρευθῆτε ἐξ ὀφθαλμῶν αὐτῆς πάντα ὅσα ἐξεδίκησα ἐπ' αὐτὴν ἐτοιμάζου ὄρθρισον διέφθαρται πᾶσα ἡ ἐπιφυλλίς αὐτῶν
- 8 ¶ Тому то чекайте Мене, промовляє Господь, на той день, коли встану, як свідок, бо право Моє позбирати народи, згромадити царства, щоб вилити на них Свою лють, увесь жар Своє о гніву, бо огнем Моїм задрощів буде поглинута ціла земля!
For this reason, go on waiting for me, says the Lord, till the day when I come up as a witness: for my purpose is to send for the nations and to get the kingdoms together, so that I may let loose on them my passion, even all my burning wrath: for all the earth will be burned up in the fire of my bitter passion.
 διὰ τοῦτο ὑπόμεινόν με λέγει κύριος εἰς ἡμέραν ἀναστάσεώς μου εἰς μαρτύριον διότι τὸ κρίμα μου εἰς συναγωγὰς ἐθνῶν τοῦ εἰσδέξασθαι βασιλεῖς τοῦ ἐκχέαι ἐπ' αὐτοὺς πᾶσαν ὀργὴν θυμοῦ μου διότι ἰ ἐν πυρὶ ζήλους μου καταναλωθήσεται πᾶσα ἡ γῆ
- 9 Бо тоді уста чисті народам Я дам, щоб усі вони кликали Ймення Господнє, щоб раменом одним послужити Йому.
For then I will give the people a clean language, so that they may all make prayer to the Lord and be his servants with one mind.
 ὅτι τότε μεταστρέψω ἐπὶ λαοὺς γλῶσσαν εἰς γενεὰν αὐτῆς τοῦ ἐπικαλεῖσθαι πάντας τὸ ὄνομα κυρίου τοῦ δουλεύειν αὐτῷ ὑπὸ ζυγὸν ἓνα
- 10 З другого боку річок Етіопії Моїх поклонників, Моїх розпорошених дарунком Мені принесуть.
From over the rivers of Ethiopia, and from the sides of the north, they will come to me with an offering.
 ἐκ περάτων ποταμῶν αἰθιοπίας οἴσουσιν θυσίας μοι
- 11 Того дня ти не будеш соромитись всіма своїми ділами, якими грішив проти Мене, бо тоді Я відкину з твоєї середини тих, хто радіє твоєю пишнотою, і ти високо більш не стоятимеш в же на святій Моїй горі.
In that day you will have no shame on account of all the things in which you did evil against me: for then I will take away from among you those who were lifted up in pride, and you will no longer be lifted up with pride in my holy mountain.
 ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκεῖνῃ οὐ μὴ κατασχονθῆς ἐκ πάντων τῶν ἐπιτηδευμάτων σου ὧν ἠσέβησας εἰς ἐμέ ὅτι τότε περιελῶ ἀπὸ σοῦ τὰ φαυλίσματα τῆς ὑβρεώς σου καὶ οὐκέτι μὴ προσθῆς τοῦ μεγαλαυχῆσαι ἐπὶ τὸ ὄρος τὸ ἅγιόν μου
- 12 І серед тебе зоставлю убогий й нужденний народ, і будуть шукати пристановища в Іменні Господнім вони.
But I will still have among you a quiet and poor people, and they will put their faith in the name of the Lord.
 καὶ ὑπολείψομαι ἐν σοὶ λαὸν πραῖν καὶ ταπεινόν καὶ εὐλαβηθήσονται ἀπὸ τοῦ ὀνόματος κυρίου
- 13 Останок Ізраїлів кривди не буде робити, і не будуть казати неправди, і облудний язик в їхніх устах не знайдеться, бо пастися будуть вони та вилежуватись, і не буде такого, хто б їх на страшив.
The rest of Israel will do no evil and say no false words; the tongue of deceit will not be seen in their mouth: for they will take their food and their rest, and no one will be a cause of fear to them.
 οἱ κατάλοιποι τοῦ ἰσραὴλ καὶ οὐ ποιήσουσιν ἀδικίαν καὶ οὐ λαλήσουσιν μάταια καὶ οὐ μὴ εὐρεθῆ ἐν τῷ στόματι αὐτῶν γλῶσσα δολία διότι αὐτοὶ νεμήσονται καὶ κοιτασθήσονται καὶ οὐκ ἔσται ὁ ἐκ φοβῶν αὐτούς
- 14 ¶ Співай, дочко Сіону! Втішайся, Ізраїлю! Радій та втішайся всім серцем, дочко Єрусалиму!
Make melody, O daughter of Zion; give a loud cry, O Israel; be glad and let your heart be full of joy, O daughter of Jerusalem.
 χαῖρε σφόδρα θύγατερ σιων κήρυσε θύγατερ ἱερουσαλὴμ εὐφραίνου καὶ κατατέρπου ἐξ ὅλης τῆς καρδίας σου θύγατερ ἱερουσαλὴμ
- 15 Відкинув Господь твої присуди, усунув у кут твого ворога! Серед тебе Господь, цар Ізраїлів, уже ти не будеш боятись зла!
The Lord has taken away those who were judging you, he has sent your haters far away: the King of Israel, even the Lord, is among you: you will have no more fear of evil.
 περιελὼν κύριος τὰ ἀδικήματά σου λελύτρωταί σε ἐκ χειρῶς ἐχθρῶν σου βασιλεὺς ἰσραὴλ κύριος ἐν μέσῳ σου οὐκ ὄψῃ κακὰ οὐκέτι
- 16 Того дня буде сказане Єрусалимові: Не бійся! Сіонові: Нехай не опустяться руки твої!
In that day it will be said to Jerusalem, Have no fear: O Zion, let not your hands be feeble.
 ἐν τῷ καιρῷ ἐκεῖνῳ ἐρεῖ κύριος τῇ ἱερουσαλὴμ θάρσει σιων μὴ παρείσθωσαν αἱ χεῖρές σου

- 17 **Господь, Бог твій, серед тебе, Велет спасе! Він у радості буде втішатись тобою, оновить любов Свою, зо співом втішатися буде тобою!**
The Lord your God is among you, as a strong saviour: he will be glad over you with joy, he will make his love new again, he will make a song of joy over you as in the time of a holy feast.
κύριος ὁ θεός σου ἐν σοὶ δυνατὸς σώσει σε ἐπάξει ἐπὶ σὲ εὐφροσύνην καὶ καινιεῖ σε ἐν τῇ ἀγαπήσει αὐτοῦ καὶ εὐφρανθήσεται ἐπὶ σὲ ἐν τέρψει ὡς ἐν ἡμέρᾳ ἑορτῆς
- 18 **Тих, що сумують за святами, Я позбираю, від тебе вони, тягарем над ними був сором.**
I will take away your troubles, lifting up your shame from off you.
καὶ συνάξω τοὺς συντετριμμένους οὐαί τίς ἔλαβεν ἐπ' αὐτὴν ὄνειδισμόν
- 19 **Ось Я вчиню зо всіма мучителями твоїми кінець того часу, і спасу кульгаве, і позбираю розігнане, і зроблю їх хвалою та йменням у цілому Краї їхнього сорому.**
See, at that time I will put an end to all who have been troubling you: I will give salvation to her whose steps are uncertain, and get together her who has been sent in flight; and I will make them a cause of praise and an honoured name in all the earth, when I let their fate be changed.
ἰδοὺ ἐγὼ ποιῶ ἐν σοὶ ἕνεκεν σοῦ ἐν τῷ καιρῷ ἐκεῖνῳ λέγει κύριος καὶ σώσω τὴν ἐκπεπαισμένην καὶ τὴν ἀποσπασμένην εἰσδέξομαι καὶ θήσομαι αὐτοὺς εἰς καύχημα καὶ ὄνομαστοὺς ἐν πάσῃ τῇ γῆ
- 20 **Того часу спроваджу Я вас, і того часу Я вас позбираю, бо на ймення й на славу віддам вас поміж усіх народів землі, коли долю верну вам на ваших очах, промовляє Господь.**
At that time I will make you come in, at that time I will get you together: for I will make you a name and a praise among all the peoples of the earth when I let your fate be changed before your eyes, says the Lord.
καὶ καταισχυθήσονται ἐν τῷ καιρῷ ἐκεῖνῳ ὅταν καλῶς ὑμῖν ποιήσω καὶ ἐν τῷ καιρῷ ὅταν εἰσδέξομαι ὑμᾶς διότι δώσω ὑμᾶς ὄνομαστοὺς καὶ εἰς καύχημα ἐν πᾶσιν τοῖς λαοῖς τῆς γῆς ἐν τῷ ἐπιστρέφειν με τὴν αἰχμαλωσίαν ὑμῶν ἐνώπιον ὑμῶν λέγει κύριος .
- 1 ¶ **Другого року царя Дарія, шостого місяця, першого дня місяця, було Господнє слово через пророка Огія до Зоровавеля, Шеалтіїлового сина, Юдиного намісника, та до Ісуса, Єгосада кового сина, великого священника, кажучи:**
In the second year of Darius the king, in the sixth month, on the first day of the month, came the word of the Lord by Haggai the prophet to Zerubbabel, the son of Shealtiel, ruler of Judah, and to Joshua, the son of Jehozadak, the high priest, saying,
ἐν τῷ δευτέρῳ ἔτει ἐπὶ дарείου τοῦ βασιλέως ἐν τῷ μηνὶ τῷ ἕκτῳ μιᾶ τοῦ μηνὸς ἐγένετο λόγος κυρίου ἐν χειρὶ ἀγγαίου τοῦ προφήτου λέγων εἰπὼν δὴ πρὸς ζοροβαβελ τὸν τοῦ σαλαθιηλ ἐκ φυλῆς ἰουδα καὶ πρὸς ἰησοῦν τὸν τοῦ ιωσεδεκ τὸν ἱερέα τὸν μέγαν λέγων
- 2 **Так говорить Господь Саваот, промовляючи: Народ цей говорить: Не прийшов тепер час дому Господнього, щоб бути збудованим!**
These are the words of the Lord of armies: These people say, The time has not come for building the Lord's house.
τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ λέγων ὁ λαὸς οὗτος λέγουσιν οὐχ ἦκει ὁ καιρὸς τοῦ οἰκοδομήσαι τὸν οἶκον κυρίου
- 3 **І було Господнє слово через пророка Огія, говорячи:**
Then the word of the Lord came by Haggai the prophet, saying,
καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου ἐν χειρὶ ἀγγαίου τοῦ προφήτου λέγων
- 4 **Чи час вам сидіти по ваших домах, покритих кафлями, хоч дім цей збурений?**
Is it a time for you to be living in roofed houses while this house is a waste?
εἰ καιρὸς ὑμῖν μὲν ἐστὶν τοῦ οἰκεῖν ἐν οἴκοις ὑμῶν κοιλοστάθμοις ὁ δὲ οἶκος οὗτος ἐξηρήμωται
- 5 **А тепер отак промовляє Господь Саваот: Зверніть ваше серце до ваших доріг!**
For this cause the Lord of armies has said, Give thought to your ways.
καὶ νῦν τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ τάξτε δὴ τὰς καρδίας ὑμῶν εἰς τὰς ὁδοὺς ὑμῶν
- 6 **Багато ви сієте, та збираєте мало, їсте, та не насичуєтеся, п'єте та не напиваєтеся, зодягаєтеся та не тепло вам, а той, хто заробляє, заробляє для дірявого гаманця.**
Much has been planted, but little got in; you take food, but have not enough; you take drink, but are not full; you are clothed, but no one is warm; and he who gets payment for his work, gets it to put it into a bag full of holes.
ἐσπεύρατε πολλὰ καὶ εἰσηνέκατε ὀλίγα ἐφάγετε καὶ οὐκ εἰς πλησμονὴν ἐπίετε καὶ οὐκ εἰς μέθην περιβάλεσθε καὶ οὐκ ἐθερμάνθητε ἐν αὐτοῖς καὶ ὁ τοὺς μισθοὺς συνάγων συνήγαγεν εἰς δεσμόν τετρυπημένον
- 7 **Так говорить Господь Саваот: Зверніть ваше серце до ваших доріг!**
This is what the Lord of armies has said: Give thought to your ways.
τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ θέσθε τὰς καρδίας ὑμῶν εἰς τὰς ὁδοὺς ὑμῶν
- 8 **Виходьте на гору, і спровадуйте дерево, і храм цей будуйте, і в ньому знайду Я вподобу, та буду шанований, каже Господь.**
Go up to the hills and get wood and put up the house; and I will take pleasure in it and be honoured, says the Lord.
ἀνάβητε ἐπὶ τὸ ὄρος καὶ κόψατε ξύλα καὶ οἰκοδομήσατε τὸν οἶκον καὶ εὐδοκίσω ἐν αὐτῷ καὶ ἐνδοξασθήσομαι εἶπεν κύριος

- 9 Звертайтесь до численного, та виходить ось мало, і що приносите в дім, то розвіюю те. Зашо? питає Господь Саваот. За храм Мій, що збурений він, а ви кожен женете до дому свого.
 You were looking for much, and it came to little; and when you got it into your house, I took it away with a breath. Why? says the Lord of armies. Because of my house which is a waste, while every man takes care of the house which is his.
 ἐπεβλέψατε εἰς πολλά καὶ ἐγένετο ὀλίγα καὶ εἰσηνέχθη εἰς τὸν οἶκον καὶ ἐξεφύσησα αὐτὰ διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ ἄνθ' ὃν ὁ οἶκός μου ἐστὶν ἔρημος ὑμεῖς δὲ διώκετε ἕκαστος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ
- 10 Тому то над вами затрималось небо давати росу, а земля урожай свій задержала.
 For this cause the heaven over you is kept from giving dew, and the earth from giving her fruit.
 διὰ τοῦτο ἀνέξει ὁ οὐρανὸς ἀπὸ δρόσου καὶ ἡ γῆ ὑποστελεῖται τὰ ἐκφόρια αὐτῆς
- 11 І Я кликав посуху на Край, і на гори, і на збіжжя, і на сік виноградний, і на молоду оливку, і на те, що земля видас, і на людину, і на худобу, і на всю працю рук.
 And by my order no rain came on the land or on the mountains or the grain or the wine or the oil or the produce of the earth or on men or cattle or on any work of man's hands.
 καὶ ἐπάξω ῥομφαίαν ἐπὶ τὴν γῆν καὶ ἐπὶ τὰ ὄρη καὶ ἐπὶ τὸν σῖτον καὶ ἐπὶ τὸν οἶνον καὶ ἐπὶ τὸ ἐλαιον καὶ ὅσα ἐκφέρει ἡ γῆ καὶ ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους καὶ ἐπὶ τὰ κτήνη καὶ ἐπὶ πάντας τοὺς πόνους τῶν χιρῶν αὐτῶν
- 12 ¶ І Зоровавель, син Шалтієлів, та Ісус, син Єгосадака, великого священника, та вся решта народу послухалися голосу Господа, Бога свого, і слів пророка Огія, як послав його Господь, їхній Бог. І боявся народ лица Господнього.
 Then Zerubbabel, the son of Shealtiel, and Joshua, the son of Jehozadak, the high priest, and all the rest of the people, gave ear to the voice of the Lord their God and to the words of Haggai the prophet, because the Lord their God had sent him, and the people were in fear before the Lord.
 καὶ ἤκουσεν ζοροβαβελ ὁ τοῦ σαλαθιηλ ἐκ φυλῆς ιουδα καὶ ἰησοῦς ὁ τοῦ ιωσεδεκ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας καὶ πάντες οἱ κατάλοιποι τοῦ λαοῦ τῆς φωνῆς κυρίου τοῦ θεοῦ αὐτῶν καὶ τῶν λόγων ἀγγαίου τοῦ προφήτου καθότι ἐξαπέστειλεν αὐτὸν κύριος ὁ θεὸς αὐτῶν πρὸς αὐτούς καὶ ἐφοβήθη ὁ λαὸς ἀπὸ προσώπου κυρίου
- 13 І сказав Огія, посол Господній, від Господа посланий до народу, говорячи: Я з вами, говорить Господь!
 Then Haggai, whom the Lord had sent to give his words to the people, said, I am with you, says the Lord.
 καὶ εἶπεν ἀγγαῖος ὁ ἀγγελὸς κυρίου τῷ λαῷ ἐγὼ εἰμι μεθ' ὑμῶν λέγει κύριος
- 14 І збудив Господь духа Зоровавеля, сина Шалтієлового, намісника Юдиного, і духа Ісуса, сина Єгосадака, великого священника, і духа всієї решти народу, і вони поприходили, і зробили роботу в домі Господа Саваота, їхнього Бога,
 And the spirit of Zerubbabel, the son of Shealtiel, ruler of Judah, was moved by the Lord, as was the spirit of Joshua, the son of Jehozadak, the high priest, and the spirit of all the rest of the people; and they came and did work in the house of the Lord of armies, their God.
 καὶ ἐξήγειρεν κύριος τὸ πνεῦμα ζοροβαβελ τοῦ σαλαθιηλ ἐκ φυλῆς ιουδα καὶ τὸ πνεῦμα ἰησοῦ τοῦ ιωσεδεκ τοῦ ἱερέως τοῦ μεγάλου καὶ τὸ πνεῦμα τῶν καταλοίπων παντὸς τοῦ λαοῦ καὶ εἰσῆλθον καὶ ἔποιουν ἔργα ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου παντοκράτορος θεοῦ αὐτῶν
- 15 двадцятого й четвертого дня шостого місяця, другого року царя Дарія.
 On the twenty-fourth day of the month, in the sixth month, in the second year of Darius the king.
 τῇ τετράδι καὶ εἰκάδι τοῦ μηνὸς τοῦ ἔκτου τῷ δευτέρῳ ἔτει ἐπὶ δαρείου τοῦ βασιλέως
- 1 ¶ Сьомого місяця, двадцятого й першого дня місяця було слово Господнє через пророка Огія таке:
 In the seventh month, on the twenty-first day of the month, the word of the Lord came by Haggai the prophet, saying,
 τῷ ἑβδόμῳ μηνὶ μιᾷ καὶ εἰκάδι τοῦ μηνὸς ἐλάλησεν κύριος ἐν χειρὶ ἀγγαίου τοῦ προφήτου λέγων
- 2 Скажи но до Зоровавеля, сина Шалтієлового, намісника Юдиного, і до Ісуса, сина Єгосадака, великого священника, та до решти народу, говорячи.
 Say now to Zerubbabel, the son of Shealtiel, ruler of Judah, and to Joshua, the son of Jehozadak, the high priest, and to the rest of the people,
 εἰπὸν δὴ πρὸς ζοροβαβελ τὸν τοῦ σαλαθιηλ ἐκ φυλῆς ιουδα καὶ πρὸς ἰησοῦν τὸν τοῦ ιωσεδεκ τὸν ἱερέα τὸν μέγαν καὶ πρὸς πάντας τοὺς καταλοίπους τοῦ λαοῦ λέγων
- 3 Хто серед вас позостався, що бачив цей дім у першій його славі? А яким ви бачите його тепер? Чи ж не є він супроти того, як ніщо в ваших очах?
 Who is there still among you who saw this house in its first glory? and how do you see it now? is it not in your eyes as nothing?
 τίς ἐξ ὑμῶν ὡς εἶδεν τὸν οἶκον τοῦτον ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ τῇ ἐμπροσθεν καὶ πῶς ὑμεῖς βλέπετε αὐτὸν νῦν καθὼς οὐχ ὑπάρχοντα ἐνόησαν ὑμῶν
- 4 А тепер будь мужній, Зоровавелю, говорить Господь, і зміцнися, Ісусе, сину Єгосадаків, священнику великий, і зміцнися, весь народе землі, говорить Господь, і робіть, бо Я з вами, го ворить Господь Саваот.
 But now be strong, O Zerubbabel, says the Lord; and be strong, O Joshua, son of Jehozadak, the high priest; and be strong, all you people of the land, says the Lord, and get to work: for I am with you, says the Lord of armies:
 καὶ νῦν κατίσχυε ζοροβαβελ λέγει κύριος καὶ κατίσχυε ἰησοῦς ὁ τοῦ ιωσεδεκ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας καὶ κατισχυέτω πᾶς ὁ λαὸς τῆς γῆς λέγει κύριος καὶ ποιεῖτε διότι μεθ' ὑμῶν ἐγὼ εἰμι λέγει κύριος παντοκράτωρ

- 5 Слова, яким Я склав з вами заповіді, коли ви виходили з Єгипту, а дух Мій пробуває серед вас, не бійтеся!
The agreement which I made with you when you came out of Egypt, and my spirit, are with you still; have no fear.
καὶ τὸ πνεῦμά μου ἐφέστηκε ἐν μέσῳ ὑμῶν θαρσεῖτε
- 6 Бо так промовляє Господь Саваот: Ще раз, а станеться це незабаром, і Я затрясу небо та землю, і море та суходіл!
For this is what the Lord of armies has said: In a short time I will make a shaking of the heavens and the earth and the sea and the dry land;
διότι τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ ἔτι ἅπαξ ἐγὼ σείσω τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ξηρὰν
- 7 І затрясу всіма народами, і прийдуть коштовності всіх народів, і наповню цей дім славою, говорить Господь Саваот.
And I will make a shaking of all the nations, and the desired things of all nations will come: and I will make this house full of my glory, says the Lord of armies.
καὶ συσσειώ πάντα τὰ ἔθνη καὶ ἤξει τὰ ἐκλεκτὰ πάντων τῶν ἐθνῶν καὶ πλησώ τὸν οἶκον τοῦτον δόξης λέγει κύριος παντοκράτωρ
- 8 Мос срібло й Мос золото, говорить Господь Саваот.
The silver is mine and the gold is mine, says the Lord of armies.
ἐμὸν τὸ ἀργύριον καὶ ἐμὸν τὸ χρυσίον λέγει κύριος παντοκράτωρ
- 9 Більша буде слава цього останнього дому від першого, говорить Господь Саваот, і на цьому місці Я дам мир, говорить Господь Саваот.
The second glory of this house will be greater than the first, says the Lord of armies: and in this place I will give peace, says the Lord of armies.
διότι μεγάλη ἔσται ἡ δόξα τοῦ οἴκου τούτου ἢ ἐσχάτη ὑπὲρ τὴν πρώτην λέγει κύριος παντοκράτωρ καὶ ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ δώσω εἰρήνην λέγει κύριος παντοκράτωρ καὶ εἰρήνην ψυχῆς εἰς περιποίησιν παντὶ τῷ κτίζοντι τοῦ ἀναστήσαι τὸν ναὸν τοῦτον
- 10 ¶ Двадцятого й четвертого дня, дев'ятого місяця, другого року Дарія було слово Господнє через пророка Огія таке:
On the twenty-fourth day of the ninth month, in the second year of Darius, the word of the Lord came by Haggai the prophet, saying,
τετράδι καὶ εἰκάδι τοῦ ἐνάτου μηνὸς ἔτους δευτέρου ἐπὶ δαρείου ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς αγγαίων τὸν προφήτην λέγων
- 11 Так говорить Господь Саваот: Запитай но священників про Закона, говорячи:
These are the words of the Lord of armies: Put now a point of law to the priests, saying,
τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ ἐπερώτησον τοὺς ἱερεῖς νόμον λέγων
- 12 Ось несе хтось освячене м'ясо в полі своєї одежі, і доторкнеться полою своєю до хліба, чи до потрави, чи до вина, чи до оливи, чи до якої поживи, чи стане те освяченим? І священники відповіли та й сказали: Ні!
If anyone has some holy flesh folded in the skirt of his robe, will bread or soup or wine or oil or any other food be made holy if touched by his skirt? And the priests answering said, No.
ἐὰν λάβῃ ἄνθρωπος κρέας ἅγιον ἐν τῷ ἄκρῳ τοῦ ἱματίου αὐτοῦ καὶ ἄψηται τὸ ἄκρον τοῦ ἱματίου αὐτοῦ ἄρτου ἢ ἐψέματος ἢ οἴνου ἢ ἐλαίου ἢ παντὸς βρώματος εἰ ἁγιασθήσεται καὶ ἀπεκρίθησαν οἱ ἱερεῖς καὶ εἶπαν οὐ
- 13 Тоді Огії сказав: Якщо б нечистий через мертвого доторкнувся до всього цього, чи стане воно нечистим? І відповіли священники та й сказали: Стане нечистим!
Then Haggai said, Will any of these be made unclean by the touch of one who is unclean through touching a dead body? And the priests answering said, It will be made unclean.
καὶ εἶπεν αγγαῖος ἐὰν ἄψηται μεμιαμμένος ἐπὶ ψυχῇ ἀπὸ παντὸς τούτων εἰ μιανθήσεται καὶ ἀπεκρίθησαν οἱ ἱερεῖς καὶ εἶπαν μιανθήσεται
- 14 І відповів Огії та й сказав: Отакий народ цей, і такий цей люд перед Моїм лицем, говорить Господь, і такий усякий чин їхніх рук, і що вони складають там, нечисте воно!
Then Haggai said, So is this people and so is this nation before me, says the Lord; and so is every work of their hands; and the offering they give there is unclean.
καὶ ἀπεκρίθη αγγαῖος καὶ εἶπεν οὕτως ὁ λαὸς οὗτος καὶ οὕτως τὸ ἔθνος τοῦτο ἐνώπιον ἐμοῦ λέγει κύριος καὶ οὕτως πάντα τὰ ἔργα τῶν χειρῶν αὐτῶν καὶ ὅς ἐὰν ἐγγίῃ ἐκεῖ μιανθήσεται ἕνεκεν τῶν λημμάτων αὐτῶν τῶν ὀρθρινῶν ὀδυνηθήσονται ἀπὸ προσώπου πόνων αὐτῶν καὶ ἐμισεῖτε ἐν πύλαις ἐλέγχοντας
- 15 А тепер зверніть но своє серце на час від цього дня й далі, ще поки не був покладений камінь до каменя в Господньому храмі.
And now, give thought, looking back from this day to the time before one stone was put on another in the Temple of the Lord:
καὶ νῦν θέσθε δὴ εἰς τὰς καρδίας ὑμῶν ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης καὶ ὑπεράνω πρὸ τοῦ θεῖναι λίθον ἐπὶ λίθον ἐν τῷ ναῷ κυρίου
- 16 Відколи то було, що приходив бувало до кониці набирати двадцять мір, а було тільки десять, приходив до чавила набрати п'ятдесят мір, а було двадцять.
Now, when anyone came to a store of twenty measures, there were only ten: when anyone went to the wine-store to get fifty vessels full, there were only twenty.
τίνες ἦτε ὅτε ἐνεβάλλετε εἰς κυπέλην κριθῆς εἴκοσι σάτα καὶ ἐγένετο κριθῆς δέκα σάτα καὶ εἰσπορεύεσθε εἰς τὸ ὑπολήνιον ἐξαντλήσαι πεντήκοντα μετρητάς καὶ ἐγένοντο εἴκοσι
- 17 Бив Я вас посухою й зеленячкою та градом, усі чини ваших рук, та не кликали ви до Мене, говорить Господь.
And I sent burning and wasting and a rain of ice-drops on all the works of your hands; but still you were not turned to me, says the Lord.
ἐπάταξα ὑμᾶς ἐν ἀφορία καὶ ἐν ἀνεμοφθορία καὶ ἐν χαλάσῃ πάντα τὰ ἔργα τῶν χειρῶν ὑμῶν καὶ οὐκ ἐπεστρέψατε πρὸς με λέγει κύριος

- 18 Зверніть ваші серця на час від цього дня й далі, від дня двадцятого й четвертого, дев'ятого місяця, від того дня, коли був заснований Господній храм, зверніть ваше серце на це.
And now, give thought; looking on from this day, from the twenty-fourth day of the ninth month, from the time when the base of the Lord's house was put in its place, give thought to it.
 ὑποτάξατε δὴ τὰς καρδίας ὑμῶν ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης καὶ ἐπέκεινα ἀπὸ τῆς τετράδος καὶ εἰκάδος τοῦ ἐνάτου μηνὸς καὶ ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἧς ἐθεμελιώθη ὁ ναὸς κυρίου θέσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν
- 19 Чи є ще насіння в коморі? Бо ще виноград, і фігове дерево, і дерево гранатове, і дерево оливкове, ніщо не приносило плоду. Від цього дня Я поблагословлю їх.
Is the seed still in the store-house? have the vine and the fig-tree, the pomegranate and the olive-tree, still not given their fruit? from this day I will send my blessing on you.
 εἰ ἐτι ἐπιγνωσθήσεται ἐπὶ τῆς ἄλλοι καὶ εἰ ἐτι ἡ ἄμπελος καὶ ἡ συκὴ καὶ ἡ ρόα καὶ τὰ ξύλα τῆς ἐλαίας τὰ οὐ φέροντα καρπὸν ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης εὐλογήσω
- 20 ¶ I було слово Господнє до Огія вдруге двадцятого й четвертого дня того ж місяця таке:
And the word of the Lord came a second time to Haggai, on the twenty-fourth day of the month, saying,
 καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου ἐκ δευτέρου πρὸς ἀγγαῖον τὸν προφήτην τετράδι καὶ εἰκάδι τοῦ μηνὸς λέγων
- 21 Скажи Зоровавелю, намісникові Юдиному, говорячи: Я затрясу небо та землю,
Say to Zerubbabel, ruler of Judah, I will make a shaking of the heavens and the earth,
 εἰπὸν πρὸς ζοροβαβελ τὸν τοῦ σαλαθιηλ ἐκ φυλῆς ἰουδα λέγων ἐγὼ σειῶ τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν καὶ τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ξηρὰν
- 22 і поперевертаю трони царств, і повигублюю силу поганських царств, і поперевертаю колесниці та тих, хто їздить у них, і попадають коні та їхні верхівці, один мечем одного.
Overturning the power of kingdoms; and I will send destruction on the strength of the kingdoms of the nations; by me war-carriages will be overturned with those who are in them; and the horses and the horsemen will come down, everyone by the sword of his brother.
 καὶ καταστρέψω θρόνους βασιλέων καὶ ὀλεθρεύσω δύναμιν βασιλέων τῶν ἐθνῶν καὶ καταστρέψω ἄρματα καὶ ἀναβάτας καὶ καταβήσονται ἵπποι καὶ ἀναβάται αὐτῶν ἕκαστος ἐν ῥομφαίᾳ πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ
- 23 Того дня, говорить Господь Саваот, візьму Я тебе, Зоровавелю, сину Шеалтілів, Мій рабе, говорить Господь, і покладу тебе, немов ту печатку, бо Я тебе вибрав, говорить Господь Саваот.
In that day, says the Lord of armies, I will take you, O Zerubbabel, my servant, the son of Shealtiel, says the Lord, and will make you as a jewelled ring: for I have taken you to be mine, says the Lord of armies.
 ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκεῖνῃ λέγει κύριος παντοκράτωρ λήμψομαι σε ζοροβαβελ τὸν τοῦ σαλαθιηλ τὸν δοῦλόν μου λέγει κύριος καὶ θήσομαι σε ὡς σφραγίδα διότι σὲ ἤρετίσα λέγει κύριος παντοκράτωρ .
- 1 ¶ Восьмого місяця другого року Дарія було Господнє слово до пророка Захарія, сина Берехії, сина Іддового, таке:
In the eighth month, in the second year of Darius, the word of the Lord came to Zechariah, the son of Berechiah, the son of Iddo the prophet, saying,
 ἐν τῷ ὀγδόῳ μηνὶ ἔτους δευτέρου ἐπὶ δαρείου ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς ζαχαριαν τὸν τοῦ βαραχίου υἱὸν ἀδδω τὸν προφήτην λέγων
- 2 Розгнівався Господь на батьків ваших палючим гнівом.
The Lord has been very angry with your fathers:
 ὀργίσθη κύριος ἐπὶ τοὺς πατέρας ὑμῶν ὀργὴν μεγάλην
- 3 І скажи їм: Так говорить Господь Саваот: Верніться до Мене, говорить Господь Саваот, і вернуся до вас, говорить Господь Саваот.
And you are to say to them, These are the words of the Lord of armies: Come back to me, says the Lord of armies, and I will come back to you.
 καὶ ἐρεῖς πρὸς αὐτούς τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ ἐπιστρέψατε πρὸς με καὶ ἐπιστραφήσομαι πρὸς ὑμᾶς λέγει κύριος
- 4 Не будьте, як ваші батьки, що до них кликали стародавні пророки, говорячи: Так говорить Господь Саваот: Верніться з доріг ваших злих і з чинів ваших лихих! Та не слухали ви й не прислухались до Мене, говорить Господь.
Be not like your fathers, to whom the voice of the earlier prophets came, saying, Be turned now from your evil ways and from your evil doings: but they did not give ear to me or take note, says the Lord.
 καὶ μὴ γίνεσθε καθὼς οἱ πατέρες ὑμῶν οἷς ἐνεκάλεσαν αὐτοῖς οἱ προφῆται οἱ ἐμπροσθεν λέγοντες τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ ἀποστρέψατε ἀπὸ τῶν ὁδῶν ὑμῶν τῶν πονηρῶν καὶ ἀπὸ τῶν ἐπιτηδεύματων ὑμῶν τῶν πονηρῶν καὶ οὐ προσέσχον τοῦ εἰσακοῦσαί μου λέγει κύριος
- 5 Де вони, батьки ваші? А пророки чи ж навіки живуть?
Your fathers, where are they? and the prophets, do they go on living for ever?
 οἱ πατέρες ὑμῶν ποῦ εἰσιν καὶ οἱ προφῆται μὴ τὸν αἰῶνα ζήσονται

- 6 Τα слова Мої й постанови Мої, що Я наказав рабам Моїм пророкам, чи ж не досягли вони до ваших батьків? І вернулись вони та й сказали: Як задумав Господь Саваот зробити нам з а нашими дорогами й за нашими чинами, так зробив Він із нами.
But my words and my orders, which I gave to my servants the prophets, have they not overtaken your fathers? and turning back they said, As it was the purpose of the Lord of armies to do to us, in reward for our ways and our doings, so has he done.
πλὴν τοὺς λόγους μου καὶ τὰ νόμιά μου δέχεσθε ὅσα ἐγὼ ἐντέλλομαι ἐν πνεύματί μου τοῖς δούλοις μου τοῖς προφήταις οἱ κατελάβοσαν τοὺς πατέρας ὑμῶν καὶ ἀπεκρίθησαν καὶ εἶπαν καθὼς παρατ ἔτακται κύριος παντοκράτωρ τοῦ ποιῆσαι κατὰ τὰς ὁδοὺς ὑμῶν καὶ κατὰ τὰ ἐπιτηδεύματα ὑμῶν οὕτως ἐποίησεν ὑμῖν
- 7 ¶ Двадцятого й четвертого дня, одинадцятого місяця, це місяць шеват, за другого року Дарія було слово Господнє до пророка Захарія, сина Берехії, сина Іддового, таке:
On the twenty-fourth day of the eleventh month, the month Shebat, in the second year of Darius, the word of the Lord came to Zechariah, the son of Berechiah, the son of Iddo the prophet, saying,
τῇ τετράδι καὶ εἰκάδι τῷ ἑνδεκάτῳ μηνὶ οὕτως ἔστιν ὁ μὴν σαββατ ἐν τῷ δευτέρῳ ἔτει ἐπὶ δαρείου ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς ζαχαριαν τὸν τοῦ βαραχιου υἱὸν ἀδδω τὸν προφήτην λέγων
- 8 Бачив я цієї ночі, аж ось на червоному коні їде муж, і він стоїть між миртами, що в глибині, а за ним коні червоні, руді та білі.
I saw in the night a man on a red horse, between the mountains in the valley, and at his back were horses, red, black, white, and of mixed colours.
ἐώρακα τὴν νύκτα καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ ἵππον πυρρόν καὶ οὗτος εἰστήκει ἀνὰ μέσον τῶν δύο ὄρέων τῶν κατασκίων καὶ ὀπίσω αὐτοῦ ἵπποι πυρροὶ καὶ ψαροὶ καὶ ποικίλοι καὶ λευκοὶ
- 9 І сказав я: Що це, мій пане? І відказав мені той Ангол, що говорив зо мною: Я тобі покажу, що це таке.
Then I said, O my lord, what are these? And the angel who was talking to me said to me, I will make clear to you what they are.
καὶ εἶπα τί οὗτοι κύριε καὶ εἶπεν πρὸς με ὁ ἄγγελος ὁ λαλῶν ἐν ἐμοὶ ἐγὼ δεῖξω σοι τί ἐστιν ταῦτα
- 10 І відповів той муж, що стояв між миртами, та й сказав: Це ті, що Господь їх послав обійти землю.
And the man who was between the mountains, answering me, said, These are those whom the Lord has sent to go up and down through the earth.
καὶ ἀπεκρίθη ὁ ἀνὴρ ὁ ἐφεστηκὼς ἀνὰ μέσον τῶν ὄρέων καὶ εἶπεν πρὸς με οὗτοί εἰσιν οὗς ἐξἀπέσταλκεν κύριος τοῦ περιοδεῦσαι τὴν γῆν
- 11 І відповіли вони Господньому Анголові, що стояв між миртами, та й сказали: Перейшли ми землю, і ось уся земля сидить спокійно.
And the man who was between the mountains, answering, said to the angel of the Lord, We have gone up and down through the earth, and all the earth is quiet and at rest.
καὶ ἀπεκρίθησαν τῷ ἀγγέλῳ κυρίου τῷ ἐφεστῶτι ἀνὰ μέσον τῶν ὄρέων καὶ εἶπον περιωδεύκαμεν πᾶσαν τὴν γῆν καὶ ἰδοὺ πᾶσα ἡ γῆ κατοικεῖται καὶ ἡσυχάζει
- 12 І відповів Ангол Господній та й сказав: Господи Саваоте, аж доки Ти не змилосердишся над Єрусалимом та над Юдиними містами, на які Ти гнівася оце сімдесят літ?
Then the angel of the Lord, answering, said, O Lord of armies, how long will it be before you have mercy on Jerusalem and on the towns of Judah against which your wrath has been burning for seventy years?
καὶ ἀπεκρίθη ὁ ἄγγελος κυρίου καὶ εἶπεν κύριε παντοκράτωρ ἕως τίνος οὐ μὴ ἐλεήσης τὴν ἱερουσαλημ καὶ τὰς πόλεις ἰουδα ἅς ὑπερείδες τοῦτο ἑβδομηκοστὸν ἔτος
- 13 І відповів Господь Анголові, що говорив зо мною, слова добрі, слова втішливі.
And the Lord gave an answer in good and comforting words to the angel who was talking to me.
καὶ ἀπεκρίθη κύριος παντοκράτωρ τῷ ἀγγέλῳ τῷ λαλῶντι ἐν ἐμοὶ ῥήματα καλὰ καὶ λόγους παρακλητικούς
- 14 І сказав до мене той Ангол, що говорив зо мною: Клич, говорячи: Так говорить Господь Саваот: Піклуюся Я про Єрусалим та про Сіон великим піклуванням.
And the angel who was talking to me said to me, Let your voice be loud and say, These are the words of the Lord of armies: I am greatly moved about the fate of Jerusalem and of Zion.
καὶ εἶπεν πρὸς με ὁ ἄγγελος ὁ λαλῶν ἐν ἐμοὶ ἀνάκραγε λέγων τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ ἐξήλωκα τὴν ἱερουσαλημ καὶ τὴν σιων ζῆλον μέγαν
- 15 І гнівом великим Я гніваюся на ті спокійні народи, на яких Я мало гнівався, а вони допомогли злomu.
And I am very angry with the nations who are living untroubled: for when I was only a little angry, they made the evil worse.
καὶ ὀργὴν μεγάλην ἐγὼ ὀργίζομαι ἐπὶ τὰ ἔθνη τὰ συνεπιτιθέμενα ἀν' ὧν ἐγὼ μὲν ὀργίσθην ὀλίγα αὐτοὶ δὲ συνεπέθευτο εἰς κακά
- 16 Тому так промовляє Господь: Вернуса Я до Єрусалиму з милосердям, храм Мій буде збудований у ньому, говорить Господь Саваот, а мірничий шнур буде розтягнений над Єрусалим ом.
So this is what the Lord has said: I have come back to Jerusalem with mercies; my house is to be put up in her, says the Lord of armies, and a line is to be stretched out over Jerusalem.
διὰ τοῦτο τάδε λέγει κύριος ἐπιστρέφω ἐπὶ ἱερουσαλημ ἐν οἰκτιρμῷ καὶ ὁ οἶκός μου ἀνοικοδομηθήσεται ἐν αὐτῇ λέγει κύριος παντοκράτωρ καὶ μέτρον ἐκταθήσεται ἐπὶ ἱερουσαλημ ἔτι
- 17 Ще клич та й скажи: Так говорить Господь Саваот: Знов добром переповняться міста Мої, і Господь ще потішить Сіона, і ще вибере Єрусалима!
And again let your voice be loud and say, This is what the Lord of armies has said: My towns will again be overflowing with good things, and again the Lord will give comfort to Zion and take Jerusalem for himself.
καὶ εἶπεν πρὸς με ὁ ἄγγελος ὁ λαλῶν ἐν ἐμοὶ ἀνάκραγε λέγων τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ ἔτι διαχυθήσονται πόλεις ἐν ἀγαθοῖς καὶ ἐλεήσει κύριος ἔτι τὴν σιων καὶ αἰρείει ἔτι τὴν ἱερουσαλημ

- 1 ¶ (2-5) I звів Я очі свої та й побачив, аж ось муж, а в його руці мірничий шнур.
¶1:18\And lifting up my eyes I saw four horns.
καὶ ἤρα τοὺς ὀφθαλμούς μου καὶ εἶδον καὶ ἰδοὺ τέσσαρα κέρατα
- 2 (2-6) I сказав я: Куди ти йдеш? А він відказав мені: Щоб зміряти Єрусалим, щоб побачити, яка ширина його та яка довжина його.
¶1:19\And I said to the angel who was talking to me, What are these? And he said to me, These are the horns which have sent Judah, Israel, and Jerusalem in flight.
καὶ εἶπα πρὸς τὸν ἄγγελον τὸν λαλοῦντα ἐν ἐμοί τί ἐστὶν ταῦτα κύριε καὶ εἶπεν πρὸς με ταῦτα τὰ κέρατα τὰ διασκορπίσαντα τὸν ἰουδαὶν καὶ τὸν ἰσραηλ
- 3 (2-7) Аж ось Ангол, що говорив зо мною, виходить, а навпроти нього виходить Ангол інший.
¶1:20\And the Lord gave me a vision of four metal-workers.
καὶ ἔδειξέν μοι κύριος τέσσαρας τέκτονας
- 4 (2-8) I сказав він до нього: Біжи, говори цьому юнакові, кажучи: Невкріплений буде Єрусалим через многість людей та худоби в середині його.
¶1:21\Then I said, What have these come to do? And he said, These are the horns which sent Judah in flight, and kept him from lifting up his head: but these men have come to send fear on them and to put down the nations who are lifting up their horns against the land of Judah to send it in flight.
καὶ εἶπα τί οὗτοι ἔρχονται ποιῆσαι καὶ εἶπεν πρὸς με ταῦτα τὰ κέρατα τὰ διασκορπίσαντα τὸν ἰουδαὶν καὶ τὸν ἰσραηλ κατέαζαν καὶ οὐδεὶς αὐτῶν ἤρεν κεφαλὴν καὶ εἰσῆλθον οὗτοι τοῦ ὀξύναι αὐτὰ εἰς χεῖρας αὐτῶν τὰ τέσσαρα κέρατα τὰ ἔθνη τὰ ἐπαρμόμενα κέρασ ἐπὶ τὴν γῆν κυρίου τοῦ διασκορπίσαι αὐτήν
- 5 (2-9) А Я стану для нього, говорить Господь, огняним муром навколо, і стану славою в середині його.
¶2:1\And lifting up my eyes, I saw a man with a measuring-line in his hand.
καὶ ἤρα τοὺς ὀφθαλμούς μου καὶ εἶδον καὶ ἰδοὺ ἀνὴρ καὶ ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ σχοινίον γεωμετρικόν
- 6 ¶ (2-10) Горе, горе, втікайте з північного краю, говорить Господь, бо на чотири небесні вітри розпоршу Я вас, промовляє Господь.
¶2:2\And I said to him, Where are you going? And he said to me, To take the measure of Jerusalem, to see how wide and how long it is.
καὶ εἶπα πρὸς αὐτόν ποῦ σὺ πορεύῃ καὶ εἶπεν πρὸς με διαμετρήσαι τὴν ἱερουσαλημ τοῦ ἰδεῖν πηλίκον τὸ πλάτος αὐτῆς ἐστὶν καὶ πηλίκον τὸ μήκος
- 7 (2-11) Горе, втікай до Сіону, мешканко дочки Вавилону!
¶2:3\And the angel who was talking to me went out, and another angel went out, and, meeting him,
καὶ ἰδοὺ ὁ ἄγγελος ὁ λαλῶν ἐν ἐμοί εἰστήκει καὶ ἄγγελος ἕτερος ἐξεπορεύετο εἰς συνάντησιν αὐτῷ
- 8 (2-12) Бо так промовляє Господь Саваот: Для слави послав Він мене до народів, що вас грабували, бо хто вас доторкується, той доторкується до зірця Його ока.
¶2:4\Said to him, Go quickly and say to this young man, Jerusalem will be an unwallled town, because of the great number of men and cattle in her.
καὶ εἶπεν πρὸς αὐτόν λέγων δράμε καὶ λάλησον πρὸς τὸν νεανίαν ἐκεῖνον λέγων κατακάρπως κατοικηθήσεται ἱερουσαλημ ἀπὸ πλήθους ἀνθρώπων καὶ κτηνῶν ἐν μέσῳ αὐτῆς
- 9 (2-13) Бо ось тільки махну Я своєю рукою на них, і для їхніх рабів вони здобиччю стануть, і пізнаєте ви, що Господь Саваот мене вислав.
¶2:5\For I, says the Lord, will be a wall of fire round about her, and I will be the glory inside her.
καὶ ἐγὼ ἔσομαι αὐτῇ λέγει κύριος τεῖχος πυρὸς κυκλόθεν καὶ εἰς δόξαν ἔσομαι ἐν μέσῳ αὐτῆς
- 10 ¶ (2-14) Співай же та тишея, о дочко Сіону, бо ось Я приходжу та перебуватиму посеред тебе, говорить Господь!
¶2:6\Ho, ho! go in flight from the land of the north, says the Lord: for I have sent you far and wide to the four winds of heaven, says the Lord.
ὃ ὃ φεύγετε ἀπὸ γῆς βορρᾶ λέγει κύριος διότι ἐκ τῶν τεσσάρων ἀνέμων τοῦ οὐρανοῦ συνάξω ὑμᾶς λέγει κύριος
- 11 (2-15) І дня того прилучаться люди численні до Господа, і стануть народом Мені, а Я перебуватиму посеред тебе, і довідаєшся, що Господь Саваот мене вислав до тебе.
¶2:7\Ho! Zion, go in flight from danger, you who are living with the daughter of Babylon.
εἰς σιων ἀνασφύζεσθε οἱ κατοικοῦντες θυγατέρα βαβυλῶνος
- 12 (2-16) І Юду, спадок Свїй, посяде Господь на святій землі, і вибере Єрусалима Він ше!
¶2:8\For this is what the Lord of armies has said: In the way of glory he has sent me to the nations which have taken your goods: for anyone touching you is touching what is most dear to him.
διότι τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ ὀπίσω δόξης ἀπέσταλκέν με ἐπὶ τὰ ἔθνη τὰ σκυλεύσαντα ὑμᾶς διότι ὁ ἀπτόμενος ὑμῶν ὡς ἀπτόμενος τῆς κόρης τοῦ ὀφθαλμοῦ αὐτοῦ
- 13 (2-17) Замовчи ж, всяке тіло, перед Господнім лицем, бо Він пробудився з мешкання святого Свого!
¶2:9\For at the shaking of my hand over them, their goods will be taken by those who were their servants: and you will see that the Lord of armies has sent me.
διότι ἰδοὺ ἐγὼ ἐπιφέρω τὴν χειρά μου ἐπ' αὐτούς καὶ ἔσονται σκῦλα τοῖς δουλεύουσιν αὐτοῖς καὶ γνώσεσθε διότι κύριος παντοκράτωρ ἀπέσταλκέν με

- 1 ¶ I показав Він мені Ісуса, великого священика, що стояв перед лицем Господнього Ангола, а сатана стояв по правіці його, щоб протівитися йому.
And he let me see Joshua, the high priest, in his place before the angel of the Lord, and the Satan at his right hand ready to take up a cause against him.
 και ἔδειξέν μοι ἰησοῦν τὸν ἱερέα τὸν μέγαν ἐστῶτα πρὸ προσώπου ἀγγέλου κυρίου καὶ ὁ διάβολος εἰστήκει ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ τοῦ ἀντικεῖσθαι αὐτῷ
- 2 I сказав Господь сатани: Господь буде каргати тебе, сатано, і буде каргати тебе Господь, Який вибрав Собі Єрусалима! Чи ж він не головешка, що вціліла від огню?
And the Lord said to the Satan, May the Lord's word be sharp against you, O Satan, the word of the Lord who has taken Jerusalem for himself: is this not a burning branch pulled out of the fire?
 και εἶπεν κύριος πρὸς τὸν διάβολον ἐπιτιμῆσαι κύριος ἐν σοὶ διάβολε καὶ ἐπιτιμῆσαι κύριος ἐν σοὶ ὁ ἐκλεξάμενος τὴν ἱερουσαλημ οὐκ ἰδοῦ τοῦτο ὡς δαλὸς ἐξεσπασμένος ἐκ πυρὸς
- 3 A Ісус одягнений був у брудну одезу, і стояв перед лицем Ангола.
Now Joshua was clothed in unclean robes, and he was in his place before the angel.
 και ἰησοῦς ἦν ἐνδεδυμένος ἱμάτια ῥυπαρὰ καὶ εἰστήκει πρὸ προσώπου τοῦ ἀγγέλου
- 4 I він заговорив та й сказав до тих, що стояли перед його лицем, говорячи: Здійміть з нього цю брудну одезу! I сказав він йому: Я зняв з тебе провину твою, і зодягну тебе в шати кошт овні.
And he made answer and said to those who were there before him, Take the unclean robes off him, and let him be clothed in clean robes;
 και ἀπεκρίθη καὶ εἶπεν πρὸς τοὺς ἐστηκότας πρὸ προσώπου αὐτοῦ λέγων ἀφέλετε τὰ ἱμάτια τὰ ῥυπαρὰ ἀπ' αὐτοῦ καὶ εἶπεν πρὸς αὐτὸν ἰδοῦ ἀφήρηκα τὰς ἀνομίας σου καὶ ἐνδύσατε αὐτὸν ποδήρη
- 5 I він сказав: Нехай покладуть чистого завоя на його голову! I поклали чистого завоя на його голову, і зодягли його в шати, а Ангол Господній стояв.
And let them put a clean head-dress on his head. So they put a clean head-dress on his head, clothing him with clean robes: and to him he said, See, I have taken your sin away from you.
 και ἐτίθετε κίδαριν καθαρὰν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ καὶ περιέβαλον αὐτὸν ἱμάτια καὶ ἐπέθηκαν κίδαριν καθαρὰν ἐπὶ τὴν κεφαλὴν αὐτοῦ καὶ ὁ ἄγγελος κυρίου εἰστήκει
- 6 I освідчив Ангол Господній Ісусові, промовляючи:
And the angel of the Lord made a statement to Joshua, and said,
 και διεμαρτύρατο ὁ ἄγγελος κυρίου πρὸς ἰησοῦν λέγων
- 7 Так говорить Господь Саваот: Якщо ти будеш ходити Моїми дорогами, і якщо стерегтимеш сторожу Мою, тоді й ти будеш судити Мій дім, і також будеш стерегти Мої подвір'я, і дам тобі ходити поміж тими, що стоять тут.
These are the words of the Lord of armies: If you will go in my ways and keep what I have put in your care, then you will be judge over my Temple and have the care of my house, and I will give you the right to come in among those who are there.
 таδε λέγει κύριος παντοκράτωρ ἐὰν ἐν ταῖς ὁδοῖς μου πορεύῃ καὶ ἐὰν τὰ προστάγματά μου φυλάξῃς καὶ σὺ διακρινεῖς τὸν οἶκόν μου καὶ ἐὰν διαφυλάξῃς καὶ γε τὴν αὐλήν μου καὶ δώσω σοι ἀναστρεφόμενους ἐν μέσῳ τῶν ἐστηκότων τούτων
- 8 ¶ Послухай но, Ісусе, великий священику, ти та ближні твої, що сидять перед тобою, бо вони мужі знаменні, бо ось Я приведу Свого раба Пагіниця.
Give ear now, O Joshua, the high priest, you and your friends who are seated before you; for these are men who are a sign: for see, I will let my servant the Branch be seen.
 ἄκουε δὴ ἰησοῦ ὁ ἱερεὺς ὁ μέγας σὺ καὶ οἱ πλησίον σου οἱ καθήμενοι πρὸ προσώπου σου διότι ἄνδρες τερατοσκόποι εἰσὶ διότι ἰδοῦ ἐγὼ ἄγω τὸν δοῦλόν μου ἀνατολήν
- 9 Бо оце той камінь, що його Я поклав перед Ісусом. На одному камені сім очей. Ось Я вирізьблю на ньому різьбу його, говорить Господь Саваот, і відкину вину цієї землі за один день.
For see, the stone which I have put before Joshua; on one stone are seven eyes: see, the design cut on it will be my work, says the Lord of armies, and I will take away the sin of that land in one day.
 διότι ὁ λίθος ὃν ἔδωκα πρὸ προσώπου ἰησοῦ ἐπὶ τὸν λίθον τὸν ἓνα ἐπτὰ ὀφθαλμοὶ εἰσὶν ἰδοῦ ἐγὼ ὀρύσσω βόθρον λέγει κύριος παντοκράτωρ καὶ ψηλαφήσω πᾶσαν τὴν ἀδικίαν τῆς γῆς ἐκείνης ἐν ἡμέρᾳ μιᾷ
- 10 Того дня, говорить Господь Саваот, ви будете кликати один одного під виноград і під фігове дерево.
In that day, says the Lord of armies, you will be one another's guests under the vine and under the fig-tree.
 ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ λέγει κύριος παντοκράτωρ συγκαλέσετε ἕκαστος τὸν πλησίον αὐτοῦ ὑποκάτω ἀμπέλου καὶ ὑποκάτω συκῆς
- 1 ¶ I вернувся той Ангол, що говорив зо мною, і збудив мене, як чоловіка, якого будять зо сну його.
And the angel who was talking to me came again, awaking me as a man out of his sleep.
 και ἐπέστρεψεν ὁ ἄγγελος ὁ λαλῶν ἐν ἐμοὶ καὶ ἐξήγειρέν με ὃν τρόπον ὅταν ἐξεγερθῆ ἄνθρωπος ἐξ ὕπνου αὐτοῦ
- 2 I сказав він до мене: Що ти бачиш? А я відказав: Бачу я, ось світильник, увесь із золота, і чаша на верху його, і сім лямпад його на ньому, і по сім рурочок для лямпад, що на верху його.
And he said to me, What do you see? And I said, I see a light-support, made all of gold, with its cup on the top of it and seven lights on it; and there are seven pipes to every one of the lights which are on the top of it;
 και εἶπεν πρὸς με τί σὺ βλέπεις καὶ εἶπα ἐώρακα καὶ ἰδοῦ λυχνία χρυσοῦ ὅλη καὶ τὸ λαμπάδιον ἐπάνω αὐτῆς καὶ ἐπτὰ λύχνοι ἐπάνω αὐτῆς καὶ ἐπτὰ ἐπαρυστρίδες τοῖς λύχνοις τοῖς ἐπάνω αὐτῆς

- 3 I дві оливки на ньому, одна з правиці чаші, а одна на лівиці її.
And two olive-trees by it, one on the right side of the cup and one on the left.
καὶ δύο ἐλαῖαι ἐπάνω αὐτῆς μία ἐκ δεξιῶν τοῦ λαμπαδίου καὶ μία ἐξ εὐωνύμων
- 4 I говорив я й сказав до Ангола, що говорив зо мною, кажучи: Що це, мій пане?
And I made answer and said to the angel who was talking to me, What are these, my lord?
καὶ ἐπηρώτησα καὶ εἶπον πρὸς τὸν ἄγγελον τὸν λαλοῦντα ἐν ἐμοὶ λέγων τί ἐστὶν ταῦτα κύριε
- 5 I відповів Ангол, що говорив зо мною, та й сказав мені: Чи ж ти не знаєш, що це таке? А я відказав: Ні, пане!
Then the angel who was talking to me, answering me, said, Have you no knowledge of what these are? And I said, No, my lord.
καὶ ἀπεκρίθη ὁ ἄγγελος ὁ λαλῶν ἐν ἐμοὶ καὶ εἶπεν πρὸς με οὐ γινώσκεις τί ἐστὶν ταῦτα καὶ εἶπα οὐχὶ κύριε
- 6 I відповів він, і сказав мені, говорячи: Оце таке Господнє слово до Зоровавеля: Не силою й не міццю, але тільки Моїм Духом, говорить Господь Саваот.
This is the word of the Lord to Zerubbabel, saying, Not by force or by power, but by my spirit, says the Lord of armies.
καὶ ἀπεκρίθη καὶ εἶπεν πρὸς με λέγων οὗτος ὁ λόγος κυρίου πρὸς ζοροβαβελ λέγων οὐκ ἐν δυνάμει μεγάλης οὐδὲ ἐν ἰσχύϊ ἀλλ' ἢ ἐν πνεύματί μου λέγει κύριος παντοκράτωρ
- 7 Хто ти, горо велика? Перед Зоровавелем ти станеш рівниною. I він винесе наріжного каменя при криках: Милість, милість йому!
Who are you, O great mountain? before Zerubbabel you will become level: and he will let all see the headstone, with cries of Grace, grace, to it.
τίς εἶ σύ τὸ ὄρος τὸ μέγα πρὸ προσώπου ζοροβαβελ τοῦ κατορθῶσαι καὶ ἐξοίσω τὸν λίθον τῆς κληρονομίας ἰσότητα χάριτος χάριτα αὐτῆς
- 8 I було мені слово Господнє таке:
Then the word of the Lord came to me, saying,
καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς με λέγων
- 9 Зоровавелеві руки заклали цей дім, і руки його викінчать, і ти пізнаєш, що Господь Саваот послав мене до вас.
The hands of Zerubbabel have put the base of this house in place, and his hands will make it complete; and it will be clear to you that the Lord of armies has sent me to you.
αἱ χεῖρες ζοροβαβελ ἐθεμελίωσαν τὸν οἶκον τοῦτον καὶ αἱ χεῖρες αὐτοῦ ἐπιτελέσουσιν αὐτόν καὶ ἐπιγνώσῃ διότι κύριος παντοκράτωρ ἐξαπέσταλκέν με πρὸς σέ
- 10 Бо хто буде погорджувати днем малих речей? Але будуть тішитися, і будуть дивитись на теслярського виска в руці Зоровавеля ті семеро, Господні очі, що ходять по всій землі.
For who has had a poor opinion of the day of small things? for they will be glad when they see the weighted measuring-line in the hand of Zerubbabel. Then he said in answer to me, These seven lights are the eyes of the Lord which go quickly up and down through all the earth.
διότι τίς ἐξουδένωσεν εἰς ἡμέρας μικράς καὶ χαροῦνται καὶ ὄψονται τὸν λίθον τὸν κασιτερίνον ἐν χειρὶ ζοροβαβελ ἑπτὰ οὗτοι ὀφθαλμοὶ κυρίου εἰσὶν οἱ ἐπιβλέποντες ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν
- 11 ¶ I заговорив я та й до нього сказав: Що це за дві оливки праворуч свічника й ліворуч його?
And I made answer and said to him, What are these two olive-trees on the right side of the light-support and on the left?
καὶ ἀπεκρίθη καὶ εἶπα πρὸς αὐτόν τί αἱ δύο ἐλαῖαι αὗται αἱ ἐκ δεξιῶν τῆς λυχνίας καὶ ἐξ εὐωνύμων
- 12 I заговорив я вдруге, та й до нього сказав: Що це за дві галузки оливок, що через дві золоті рурки вилівають з себе золото?
And answering a second time, I said to him, What are these two olive branches, through whose gold pipes the oil is drained out?
καὶ ἐπηρώτησα ἐκ δευτέρου καὶ εἶπα πρὸς αὐτόν τί οἱ δύο κλάδοι τῶν ἐλαιῶν οἱ ἐν ταῖς χερσὶν τῶν δύο μυζωτήρων τῶν χρυσῶν τῶν ἐπιχεόντων καὶ ἐπαναγόντων τὰς ἐπαρυστρίδας τὰς χρυσαῖς
- 13 I сказав він до мене, говорячи: Хіба ти не знаєш, що це? А я відказав: Ні, пане!
And he said in answer to me, Have you no knowledge what these are? And I said, No, my lord.
καὶ εἶπεν πρὸς με οὐκ οἶδας τί ἐστὶν ταῦτα καὶ εἶπα οὐχὶ κύριε
- 14 I він сказав: Це два Помазанці, що стоять перед Господом всієї землі.
And he said, These are the two sons of oil, whose place is by the Lord of all the earth.
καὶ εἶπεν οὗτοι οἱ δύο υἱοὶ τῆς πύκτητος παρεστήκασιν τῷ κυρίῳ πάσης τῆς γῆς
- 1 ¶ I знову підніс я свої очі, та й побачив, аж ось летить звій.
Then again lifting up my eyes I saw a roll in flight through the air.
καὶ ἐπέστρεψα καὶ ἦρα τοὺς ὀφθαλμούς μου καὶ εἶδον καὶ ἰδοῦ δρέπανον πετόμενον
- 2 I сказав він до мене: Що ти бачиш? А я відказав: Я бачу летючого звоза. Довжина його двадцять мірою ліктем, а ширина його десять ліктів.
And he said to me, What do you see? And I said, A roll going through the air; it is twenty cubits long and ten cubits wide.
καὶ εἶπεν πρὸς με τί σὺ βλέπεις καὶ εἶπα ἐγὼ ὁρῶ δρέπανον πετόμενον μῆκος πήχεων εἴκοσι καὶ πλάτος πήχεων δέκα

- 3 I сказав він мені: Це те прокляття, що виходить на поверхню всієї землі. Бо кожен злодій буде безкарний згідно з тим, що з цього боку звою написано, і кожен, хто присягає ложно, буд е безкарний згідно з тим, що з того боку звою написано.
Then he said to me, This is the curse which goes out over the face of all the land: for long enough has every thief gone without punishment, and long enough has every taker of false oaths gone without punishment.
καὶ εἶπεν πρὸς με αὕτη ἡ ἀρὰ ἢ ἐκπορευομένη ἐπὶ πρόσωπον πάσης τῆς γῆς διότι πᾶς ὁ κλέπτης ἐκ τούτου ἕως θανάτου ἐκδικηθήσεται καὶ πᾶς ὁ ἐπίορκος ἐκ τούτου ἕως θανάτου ἐκδικηθήσεται
- 4 I привів Я його, прокляття, говорить Господь Саваот, і прийде воно до дому злодія, і до дому того, хто ложно присягає Йменням Моїм, і воно міцно осядеться в середині дому його, і в нгубить його, і дерева його та каміння його.
And I will send it out, says the Lord of armies, and it will go into the house of the thief and into the house of him who takes a false oath by my name: and it will be in his house, causing its complete destruction, with its woodwork and its stones.
καὶ ἐξοίσω αὐτό λέγει κύριος παντοκράτωρ καὶ εἰσελεύσεται εἰς τὸν οἶκον τοῦ κλέπτου καὶ εἰς τὸν οἶκον τοῦ ὀμνύοντος τῷ ὀνόματί μου ἐπὶ ψεύδει καὶ καταλύσει ἐν μέσῳ τοῦ οἴκου αὐτοῦ καὶ συντ ελέσει αὐτὸν καὶ τὰ ξύλα αὐτοῦ καὶ τοὺς λίθους αὐτοῦ
- 5 ¶ I вийшов той Ангол, що говорив зо мною, та й до мене сказав: Зведи но свої очі й побач, що це виходить?
And the angel who was talking to me went out and said to me, Let your eyes be lifted up now, and see the ephah which is going out.
καὶ ἐξῆλθεν ὁ ἄγγελος ὁ λαλῶν ἐν ἐμοὶ καὶ εἶπεν πρὸς με ἀνάβλεψον τοῖς ὀφθαλμοῖς σου καὶ ἰδὲ τί τὸ ἐκπορευόμενον τοῦτο
- 6 I сказав я: Що це таке? А він відказав: Це ефа, що виходить. I ще він сказав: Це їхнє око в усьому Краї.
And I said, What is it? And he said, This is an ephah which is going out. And he said further, This is their evil-doing in all the land.
καὶ εἶπα τί ἐστὶν καὶ εἶπεν τοῦτο τὸ μέτρον τὸ ἐκπορευόμενον καὶ εἶπεν αὕτη ἡ ἀδικία αὐτῶν ἐν πάσῃ τῇ γῇ
- 7 Аж ось піднялася олив'яна покришка, а це була одна жінка, що сиділа посеред ефи.
And I saw a round cover of lead lifted up; and a woman was seated in the middle of the ephah.
καὶ ἰδοὺ τάλαντον μολίβου ἐξαίρομενον καὶ ἰδοὺ μία γυνὴ ἐκάθητο ἐν μέσῳ τοῦ μέτρου
- 8 I він сказав: Це та несправедливість. I кинув її до середини ефи, і кинув олив'яного куска до її отвору.
And he said, This is Sin; and pushing her down into the ephah, he put the weight of lead on the mouth of it.
καὶ εἶπεν αὕτη ἐστὶν ἡ ἀνομία καὶ ἔρριψεν αὐτὴν ἐν μέσῳ τοῦ μέτρου καὶ ἔρριψεν τὸν λίθον τοῦ μολίβου εἰς τὸ στόμα αὐτῆς
- 9 I звів я очі свої та й побачив, аж ось дві жінки виходять, і вітер гудів в їхніх крилах, а їхні крила як крила чорногоза. I підняли вони ефу між землею та між небом.
And lifting up my eyes I saw two women coming out, and the wind was in their wings; and they had wings like the wings of a stork: and they took the ephah, lifting it up between earth and heaven.
καὶ ἦρα τοὺς ὀφθαλμούς μου καὶ εἶδον καὶ ἰδοὺ δύο γυναῖκες ἐκπορευόμεναι καὶ πνεῦμα ἐν ταῖς πτέρυξιν αὐτῶν καὶ αὗται εἶχον πτέρυγας ὡς πτέρυγας ἐποπος καὶ ἀνέλαβον τὸ μέτρον ἀνὰ μέσον τῆ ς γῆς καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ οὐρανοῦ
- 10 I сказав я до Ангола, що зо мною говорив: Куди вони несуть цю ефу?
And I said to the angel who was talking to me, Where are they taking the ephah?
καὶ εἶπα πρὸς τὸν ἄγγελον τὸν λαλοῦντα ἐν ἐμοὶ ποῦ αὗται ἀποφέρουσιν τὸ μέτρον
- 11 I сказав він до мене: Щоб збудувати їй дім у краю Шин'ар. А коли він буде поставлений, то буде покладена там на місці свосму.
And he said to me, To make a house for her in the land of Shinar: and they will make a place ready, and put her there in the place which is hers.
καὶ εἶπεν πρὸς με οἰκοδομησαι αὐτῷ οἰκίαν ἐν γῇ βαβυλῶνος καὶ ἐτοιμάσαι καὶ θήσουσιν αὐτὸ ἐκεῖ ἐπὶ τὴν ἐτοιμασίαν αὐτοῦ
- 1 ¶ I знову звів я очі свої та й побачив, аж ось чотири колесниці виходять з-між двох гір, а ті гори гори з міді.
And again lifting up my eyes I saw four war-carriages coming out from between the two mountains; and the mountains were mountains of brass.
καὶ ἐπέστρεψα καὶ ἦρα τοὺς ὀφθαλμούς μου καὶ εἶδον καὶ ἰδοὺ τέσσαρα ἄρματα ἐκπορευόμενα ἐκ μέσου δύο ὄρέων καὶ τὰ ὄρη ἦν ὄρη χαλκῆ
- 2 В колесниці першій коні червоні, а в колесниці другій коні чорні,
In the first war-carriage were red horses; and in the second, black horses;
ἐν τῷ ἄρματι τῷ πρώτῳ ἵπποι πυρροὶ καὶ ἐν τῷ ἄρματι τῷ δευτέρῳ ἵπποι μέλανες
- 3 а в колесниці третій коні білі, а в колесниці четвертій коні пасасті, міцні.
And in the third, white horses; and in the fourth, horses of mixed colour.
καὶ ἐν τῷ ἄρματι τῷ τρίτῳ ἵπποι λευκοὶ καὶ ἐν τῷ ἄρματι τῷ τετάρτῳ ἵπποι ποικίλοι ψαροὶ

- 4 I відповів я та й сказав до Ангола, що говорив зо мною: Що це таке, мій пане?
 And I made answer and said to the angel who was talking to me, What are these, my lord?
 και ἀπεκρίθη και εἶπα πρὸς τὸν ἄγγελον τὸν λαλοῦντα ἐν ἐμοὶ τί ἐστὶν ταῦτα κύριε
- 5 I Ангол відповів та й сказав до мене: Це чотири небесні вітри, що виходять після стояння перед Господом усієї землі.
 And the angel, answering, said to me, These go out to the four winds of heaven from their place before the Lord of all the earth.
 και ἀπεκρίθη ὁ ἄγγελος ὁ λαλῶν ἐν ἐμοὶ και εἶπεν ταῦτά ἐστιν οἱ τέσσαρες ἄνεμοι τοῦ οὐρανοῦ ἐκπορευόμενοι παραστήναι τῷ κυρίῳ πάσης τῆς γῆς
- 6 У котрім коні чорні, ті виходять до північного краю, а ті білі вийшли за ними, а ті пасасті вийшли до південного краю,
 The carriage in which are the black horses goes in the direction of the north country; the white go to the west; and those of mixed colour go in the direction of the south country.
 ἐν ᾧ ἦσαν οἱ ἵπποι οἱ μέλανες ἐξεπορευόντο ἐπὶ γῆν βορρᾶ και οἱ λευκοὶ ἐξεπορευόντο κατόπιθεν αὐτῶν και οἱ ποικίλοι ἐξεπορευόντο ἐπὶ γῆν νότου
- 7 а ті сильні вийшли й шукали ходи, щоб перейти по землі. I він сказав: Ідіть, ходіть по землі! I ходили вони по землі.
 And the red ones go to the east; and they made request that they might go up and down through the earth: and he said, Go up and down through the earth. So they went up and down through the earth.
 και οἱ ψαροὶ ἐξεπορευόντο και ἐπέβλεπον τοῦ πορευέσθαι τοῦ περιδεῦσαι τὴν γῆν και εἶπεν πορευέσθε και περιδεύσατε τὴν γῆν και περιώδευσαν τὴν γῆν
- 8 I кликнув він до мене й казав мені, говорячи: Побач, ті, що вийшли до північного краю, заспокоїли духа мого в північному краї.
 Then crying out to me, he said, See, those who are going to the north country have given rest to the spirit of the Lord in the north country.
 και ἀνεβόησεν και ἐλάλησεν πρὸς με λέγων ἰδοὺ οἱ ἐκπορευόμενοι ἐπὶ γῆν βορρᾶ ἀνέπασαν τὸν θυμὸν μου ἐν γῆ βορρᾶ
- 9 ¶ I було мені слово Господнє таке:
 And the word of the Lord came to me, saying,
 και ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς με λέγων
- 10 Візьми від вигнання, від Хелдая, і від Товії, і від Єдаї, і прийдеш ти того дня, і ввійдеш до дому Йошії, Цефанієвого сина, що прийшли з Вавилону.
 Take the offerings of those who went away as prisoners, from Heldai, Tobijah, and Jedaiah, and from the family of Josiah, the son of Zephaniah, who have come from Babylon;
 λαβὲ τὰ ἐκ τῆς αἰχμαλωσίας παρὰ τῶν ἀρχόντων και παρὰ τῶν χρησίμων αὐτῆς και παρὰ τῶν ἐπεγνωκότων αὐτὴν και εἰσελεύσῃ σὺ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ εἰς τὸν οἶκον ἰωσίου τοῦ σοφονίου τοῦ ἤκοντος ἐκ βαβυλῶνος
- 11 I візьмеш срібло та золото, і зробиш корону, і покладеш на голову Ісуса, Єгосадакового сина, великого священика.
 And take silver and gold and make a crown and put it on the head of Zerubbabel;
 και λήψῃ ἀργύριον και χρυσίον και ποιήσεις στεφάνους και ἐπιθήσεις ἐπὶ τὴν κεφαλὴν ἰησοῦ τοῦ ἰωσεδεκ τοῦ ἱερέως τοῦ μεγάλου
- 12 I скажеш до нього, говорячи: Так говорить Господь Саваот, промовляючи: Оце муж, Цема ім'я йому, і зо свого місця виросте він, і збудує храма Господнього.
 And say to him, These are the words of the Lord of armies: See, the man whose name is the Branch, under whom there will be fertile growth.
 και ἐρεῖς πρὸς αὐτὸν τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ ἰδοὺ ἀνὴρ ἀνατολῆ ὄνομα αὐτῷ και ὑποκάτωθεν αὐτοῦ ἀνατελεῖ και οἰκοδομήσει τὸν οἶκον κυρίου
- 13 I він збудує храма Господнього, і він буде носити величність, і сяде, і буде панувати на троні своєму, і він стане священиком на троні своєму, і рада миру буде поміж ними обома.
 And he will be the builder of the Temple of the Lord; and the glory will be his, and he will take his place as ruler on the seat of power; and Joshua will be a priest at his right hand, and between them there will be a design of peace.
 και αὐτὸς λήμψεται ἀρετὴν και καθίεται και κατάρξει ἐπὶ τοῦ θρόνου αὐτοῦ και ἔσται ὁ ἱερεὺς ἐκ δεξιῶν αὐτοῦ και βουλὴ εἰρηνικὴ ἔσται ἀνὰ μέσον ἀμφοτέρων
- 14 А ті корони будуть Хелдасві, і Товії, і Єдаї, і Хенові, сину Цефанії, на пам'ятку в храмі Господньому.
 And the crown will be for grace to Heldai and Tobijah and Jedaiah and the son of Zephaniah, to keep their memory living in the house of the Lord.
 ὁ δὲ στέφανος ἔσται τοῖς ὑπομένουσιν και τοῖς χρησίμοις αὐτῆς και τοῖς ἐπεγνωκόσιν αὐτὴν και εἰς χάριτα υἱοῦ σοφονίου και εἰς ψαλμὸν ἐν οἴκῳ κυρίου
- 15 I далекі прийдуть, і побудують у храмі Господньому, і ви пізнасте, що Господь Саваот послав мене до вас. I це станеться, якщо ви конче будете слухати голосу Господа, вашого Бога!
 And those who are far away will come and be builders in the Temple of the Lord, and it will be clear to you that the Lord of armies has sent me to you.
 και οἱ μακρὰν ἀπ' αὐτῶν ἤξουσιν και οἰκοδομήσουσιν ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου και γνώσεσθε διότι κύριος παντοκράτωρ ἀπέσταλκέν με πρὸς ὑμᾶς και ἔσται ἐὰν εἰσακούοντες εἰσακούσητε τῆς φωνῆς κυρίου τοῦ θεοῦ ὑμῶν
- 1 ¶ I сталося, у четвертому році царя Дарія було Господнє слово до Захарія четвертого дня дев'ятого місяця, кіслева.
 And it came about in the fourth year of King Darius, that the word of the Lord came to Zechariah on the fourth day of the ninth month, the month Chisleu.
 και ἐγένετο ἐν τῷ τετάρτῳ ἔτει ἐπὶ θαρείου τοῦ βασιλέως ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς ζαχαριαν τετράδι τοῦ μηνὸς τοῦ ἐνάτου ὃς ἐστὶν χασελευ

- 2 **I** послав Бет-Ел Сар'ецера й Регем-Мелеха та людей його, щоб Господа вблагати,
Now they of Beth-el had sent Sharezer and Regem-melech to make a request for grace from the Lord,
καὶ ἐξαπέστειλεν εἰς βαιθηλ σαρασαρ καὶ αρβεσεер ὁ βασιλεὺς καὶ οἱ ἄνδρες αὐτοῦ τοῦ ἐξιλάσασθαι τὸν κύριον
- 3 щоб сказати священикам, які в домі Господа Саваота, та пророкам, говорячи: Чи я маю плакати п'ятого місяця та постити, як я робив це багато років?
And to say to the priests of the house of the Lord of armies and to the prophets, Am I to go on weeping in the fifth month, separating myself as I have done in past years?
λέγων πρὸς τοὺς ἱερεῖς τοὺς ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου παντοκράτορος καὶ πρὸς τοὺς προφήτας λέγων εἰσελήλυθεν ὧδε ἐν τῷ μηνὶ τῷ πέμπτῳ τὸ ἅγιασμα καθότι ἐποίησα ἤδη ἱκανὰ ἔτη
- 4 **I** було слово Господа Саваота таке:
Then the word of the Lord of armies came to me, saying
καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου τῶν δυνάμεων πρὸς με λέγων
- 5 Говори до всього народу землі й до священиків, кажучи: Якщо ви постили та лементували п'ятого й сьомого місяця, і то сімдесят років чи то ви постили для Мене?
Say to all the people of the land and to the priests, When you went without food and gave yourselves to grief in the fifth and the seventh months for these seventy years, did you ever do it because of me?
εἰπὸν πρὸς ἅπαντα τὸν λαὸν τῆς γῆς καὶ πρὸς τοὺς ἱερεῖς λέγων ἐὰν νηστεύσητε ἢ κόψησθε ἐν ταῖς πέμπταις ἢ ἐν ταῖς ἐβδομαῖς καὶ ἰδοὺ ἐβδομήκοντα ἔτη μὴ νηστείαν νενηστεύκατέ μοι
- 6 А коли ви їсте та коли ви п'єте, чи ж то не собі ви їсте й не собі ви п'єте?
And when you are feasting and drinking, are you not doing it only for yourselves?
καὶ ἐὰν φάγητε ἢ πίητε οὐχ ὑμεῖς ἐσθετε καὶ ὑμεῖς πίνετε
- 7 Чи ж це не ті слова, які Господь виголошував через давніх пророків, коли Єрусалим був населений та спокійний, і його міста навколо нього, і південь, і рівнина були населені?
Are not these the words which the Lord said to you by the earlier prophets, when Jerusalem was full of people and wealth, and the towns round about her and the South and the Lowland were peopled?
οὐχ οὗτοι οἱ λόγοι εἰσὶν οὓς ἐλάλησεν κύριος ἐν χερσίν τῶν προφητῶν τῶν ἔμπροσθεν ὅτε ἦν ἱερουσαλημ κατοικουμένη καὶ εὐθηνούσα καὶ αἱ πόλεις αὐτῆς κυκλόθεν καὶ ἡ ὄρεινὴ καὶ ἡ πεδινὴ κατοικεῖτο
- 8 ¶ **I** було до Захарія слово Господнє таке:
And the word of the Lord came to Zechariah, saying,
καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου πρὸς ζαχαριαν λέγων
- 9 Так говорить Господь Саваот, промовляючи: Судіть суд по правді, і чиніть один одному милосердя та милість.
This is what the Lord of armies has said: Let your judging be upright and done in good faith, let every man have mercy and pity for his brother:
τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ κρίμα δίκαιον κρίνατε καὶ ἔλεος καὶ οἰκτιρμὸν ποιεῖτε ἕκαστος πρὸς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ
- 10 А вдови й сироти, чужинця та вбогого не гнобіть, і не думайте зла один одному в серці своєму!
Do not be hard on the widow, or the child without a father, on the man from a strange country, or on the poor; let there be no evil thought in your heart against your brother.
καὶ χήραν καὶ ὄρφανὸν καὶ προσήλυτον καὶ πένητα μὴ καταδυναστεύετε καὶ κακίαν ἕκαστος τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ μὴ μνησικακεῖτω ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν
- 11 Та вони не хотіли слухати, і відвернули своє рамено від Мене, а вуха свої вчинили тяжкими, щоб не слухати,
But they would not give attention, turning their backs and stopping their ears from hearing;
καὶ ἠπειθήσαν τοῦ προσέχειν καὶ ἔδωκαν νῶτον παραφρονοῦντα καὶ τὰ ὄτια αὐτῶν ἐβάρυναν τοῦ μὴ εἰσακοῦειν
- 12 і серце своє зробили кременем, щоб не слухати Закону, та тих слів, що послав Господь Саваот Своїм Духом через давніх пророків. І був великий гнів від Господа Саваота.
And they made their hearts like the hardest stone, so that they might not give ear to the law and the words which the Lord of armies had said by the earlier prophets: and there came great wrath from the Lord of armies.
καὶ τὴν καρδίαν αὐτῶν ἔταξαν ἀπειθῆ τοῦ μὴ εἰσακοῦειν τοῦ νόμου μου καὶ τοὺς λόγους οὓς ἐξαπέστειλεν κύριος παντοκράτωρ ἐν πνεύματι αὐτοῦ ἐν χερσίν τῶν προφητῶν τῶν ἔμπροσθεν καὶ ἐγένετο τὸ ὄργη μεγάλη παρὰ κυρίου παντοκράτορος
- 13 І сталося, як Я кликав, то вони не слухалися, так вони будуть кликати, та не буду Я слухати, каже Господь Саваот.
And it came about that as they would not give ear to his voice, so I would not give ear to their voice, says the Lord of armies:
καὶ ἔσται ὃν τρόπον εἶπεν καὶ οὐκ εἰσήκουσαν αὐτοῦ οὕτως κεκράζονται καὶ οὐ μὴ εἰσακούσω λέγει κύριος παντοκράτωρ

- 14 **I** розвіяв Я їх по всіх народах, які не знали їх, а Край був спустошений по них, так що не було такого, хто б переходив чи вертався, і вони зробили улюблений Край спустошенням.
But with a storm-wind I sent them in flight among all the nations of whom they had no knowledge. So the land was waste after them, so that no man went through or came back: for they had made waste the desired land.
 καὶ ἐκβάλῳ αὐτοὺς εἰς πάντα τὰ ἔθνη ἃ οὐκ ἔγνωσαν καὶ ἡ γῆ ἀφανισθήσεται κατόπισθεν αὐτῶν ἐκ διοδεύοντος καὶ ἐξ ἀναστρέφοντος καὶ ἔταξαν γῆν ἐκλεκτὴν εἰς ἀφανισμόν
- 1 ¶ **I** було мені слово Господнє таке:
And the word of the Lord of armies came to me, saying,
 καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου παντοκράτορος λέγων
- 2 Так говорить Господь Саваот: Заздрю Я за Сион великою заздрістю, і великою ревністю Я заздрю за нього.
These are the words of the Lord of armies: I am angry about the fate of Zion, I am angry about her with great wrath.
 τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ ἐξήλωσα τὴν ἱερουσαλημ καὶ τὴν σιὼν ζῆλον μέγαν καὶ θυμῷ μεγάλῳ ἐξήλωσα αὐτήν
- 3 Так говорить Господь: Вернуся Я до Сиону, і буду пробувати в середині Єрусалиму, і буде зватися Єрусалим Містом Правди, а гора Господа Саваота горою святою.
This is what the Lord has said: I have come back to Zion, and will make my living-place in Jerusalem: and Jerusalem will be named The town of good faith; and the mountain of the Lord of armies The holy mountain.
 τάδε λέγει κύριος καὶ ἐπιστρέψω ἐπὶ σιὼν καὶ κατασκηνώσω ἐν μέσῳ ἱερουσαλημ καὶ κληθήσεται ἡ ἱερουσαλημ πόλις ἡ ἀληθινὴ καὶ τὸ ὄρος κυρίου παντοκράτορος ὄρος ἁγίου
- 4 Так говорить Господь Саваот: Ще будуть сидіти на єрусалимських майданах діди та баби, і кожен з палицею в своїй руці через довгий вік.
This is what the Lord of armies has said: There will again be old men and old women seated in the open spaces of Jerusalem, every man with his stick in his hand because he is so old.
 τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ ἔτι καθήσονται πρεσβύτεροι καὶ πρεσβύτεραι ἐν ταῖς πλατείαις ἱερουσαλημ ἕκαστος τὴν ῥάβδον αὐτοῦ ἔχων ἐν τῇ χειρὶ αὐτοῦ ἀπὸ πλήθους ἡμερῶν
- 5 А міські майдани будуть переповнені хлопцями та дівчатами, що будуть бавитися на майданах його.
And the open spaces of the town will be full of boys and girls playing in its open spaces.
 καὶ αἱ πλατεῖαι τῆς πόλεως πλησθήσονται παιδαρίων καὶ κορασιῶν παιζόντων ἐν ταῖς πλατείαις αὐτῆς
- 6 Так говорить Господь Саваот: Коли дивне це в очах останку народу цього за цих днів, чи ж воно буде дивне в очах Моїх? промовляє Господь Саваот.
This is what the Lord of armies has said: If this is a wonder to the rest of this people, is it a wonder to me? says the Lord of armies.
 τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ διότι εἰ ἀδυνατήσῃ ἐνώπιον τῶν καταλοιπῶν τοῦ λαοῦ τούτου ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις μὴ καὶ ἐνώπιον ἐμοῦ ἀδυνατήσῃ λέγει κύριος παντοκράτωρ
- 7 Так говорить Господь Саваот: Ото Я спасу Свій народ із східнього краю та з краю заходу сонця.
This is what the Lord of armies has said: See, I will be the saviour of my people from the east country, and from the west country;
 τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ ἰδοὺ ἐγὼ ἀνασφύξω τὸν λαόν μου ἀπὸ γῆς ἀνατολῶν καὶ ἀπὸ γῆς δυσμῶν
- 8 І спроваджу Я їх, і вони будуть пробувати в середині Єрусалиму, і стануть народом Моїм, а Я стану їм Богом у правді та в праведності.
And I will make them come and be living in Jerusalem and they will be to me a people and I will be to them a God, in good faith and in righteousness.
 καὶ εἰσάξω αὐτοὺς καὶ κατασκηνώσω ἐν μέσῳ ἱερουσαλημ καὶ ἔσονται μοι εἰς λαόν καὶ ἐγὼ ἔσομαι αὐτοῖς εἰς θεὸν ἐν ἀληθείᾳ καὶ ἐν δικαιοσύνῃ
- 9 ¶ Так говорить Господь Саваот: Нехай стануть сильними ваші руки, ви, що слухасте цими днями слова ці з уст пророків, що були в день закладин дому Господа Саваота, храму, щоб був побудований.
This is what the Lord of armies has said: Let your hands be strong, you who are now hearing these words from the mouths of the prophets, that is to say, in the days when the base of the house of the Lord of armies has been put in place for the building of the house, that is the Temple.
 τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ κατισχυέτωσαν αἱ χεῖρες ὑμῶν τῶν ἀκουόντων ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις τοὺς λόγους τούτους ἐκ στόματος τῶν προφητῶν ἀφ' ἧς ἡμέρας τεθεμελιώται ὁ οἶκος κυρίου παντοκράτορος καὶ ὁ ναὸς ἀφ' οὗ ὤκοδόμηται
- 10 Бо перед цими днями не було нагороди для людини, ані нагороди для худоби, і для того, хто виходив, і для того, хто входив не було спокою від ворога, і пускав Я всіх людей одного пр оти одного.
For before those days there was no payment for a man's work, or for the use of a beast, and there was no peace for him who went out or him who came in, because of the attacker: for I had every man turned against his neighbour.
 διότι πρὸ τῶν ἡμερῶν ἐκείνων ὁ μισθὸς τῶν ἀνθρώπων οὐκ ἔσται εἰς ὄνησιν καὶ ὁ μισθὸς τῶν κτηνῶν οὐχ ὑπάρξει καὶ τῷ ἐκπορευομένῳ καὶ τῷ εἰσπορευομένῳ οὐκ ἔσται εἰρήνη ἀπὸ τῆς θλίψεως καὶ αἱ ἐξαποστελῶ πάντας τοὺς ἀνθρώπους ἕκαστον ἐπὶ τὸν πλησίον αὐτοῦ
- 11 Тому Я тепер для останку оцього народу не буду такий, як за тих давніх днів, промовляє Господь Саваот.
But now I will not be to the rest of this people as I was in the past, says the Lord of armies.
 καὶ νῦν οὐ κατὰ τὰς ἡμέρας τὰς ἐμπροσθεν ἐγὼ ποιῶ τοῖς καταλοιποῖς τοῦ λαοῦ τούτου λέγει κύριος παντοκράτωρ

- 12 **Bo** буде насіння миру: виноград дасть свій плід, а земля урожай свій подасть, а небо дасть росу свою, і вчиню Я, що решта оцього народу це все посаде.
For I will let the seed of peace be planted; the vine will give her fruit and the land will give her increase and the heavens will give their dew; and I will give to the rest of this people all these things for their heritage.
ἀλλ' ἢ δεῖξω εἰρήνην ἢ ἄμπελος δώσει τὸν καρπὸν αὐτῆς καὶ ἡ γῆ δώσει τὰ γενήματα αὐτῆς καὶ ὁ οὐρανὸς δώσει τὴν ὄρροσόν αὐτοῦ καὶ κατακληρονομήσω τοῖς καταλοίτοις τοῦ λαοῦ μου πάντα ταῦτα
- 13 **I** станеться, як були ви прокляттям серед народів, доме Юдин та доме Ізраїлів, так Я вас спасу, і ви станете благословенням. Не бійтесь, хай зміцніють ваші руки!
And it will come about that, as you were a curse among the nations, O children of Judah and children of Israel, so I will give you salvation and you will be a blessing; have no fear and let your hands be strong.
καὶ ἔσται ὃν τρόπον ἦτε ἐν κατάρᾳ ἐν τοῖς ἔθνεσιν οἶκος ἰουδα καὶ οἶκος ἰσραηλ οὕτως διασώσω ὑμᾶς καὶ ἔσεσθε ἐν εὐλογίᾳ θαρσεῖτε καὶ κατισχύετε ἐν ταῖς χερσὶν ὑμῶν
- 14 **Bo** так промовляє Господь Саваот: Як Я думав зробити вам зло, коли ваші батьки прогнівлили Мене, промовляє Господь Саваот, і не жалував Я,
For this is what the Lord of armies has said: As it was my purpose to do evil to you when your fathers made me angry, says the Lord of armies, and my purpose was not changed:
διότι τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ ὃν τρόπον διενόηθην τοῦ κακῶσαι ὑμᾶς ἐν τῷ παροργίσει με τοὺς πατέρας ὑμῶν λέγει κύριος παντοκράτωρ καὶ οὐ μετενόησα
- 15 так знову задумав Я днями оцими вчинити добро Єрусалимові та Юдиному домові. Не бійтесь!
So in these days it is again my purpose to do good to Jerusalem and to the children of Judah: have no fear.
οὕτως παρατέταγμαὶ καὶ διανενόημα ἐν ταῖς ἡμέραις ταύταις τοῦ καλῶς ποιῆσαι τὴν ἱερουσαλημ καὶ τὸν οἶκον ἰουδα θαρσεῖτε
- 16 **Оце** речі, які будете робити: Говоріть правду один одному, правду та суд миру судіть у ваших брамах.
These are the things which you are to do: Let every man say what is true to his neighbour; and let your judging give peace in your towns.
οὗτοι οἱ λόγοι οὓς ποιήσετε λαλεῖτε ἀλήθειαν ἕκαστος πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ καὶ κρίμα εἰρηρικὸν κρίνατε ἐν ταῖς πόλεις ὑμῶν
- 17 **I** не думайте зла в своїм серці один проти одного, і не любіть неправдивої присяги, бо це все оте, що зненавидив Я, промовляє Господь.
Let no one have any evil thought in his heart against his neighbour; and have no love for false oaths: for all these things are hated by me, says the Lord.
καὶ ἕκαστος τὴν κακίαν τοῦ πλησίον αὐτοῦ μὴ λογίζεσθε ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν καὶ ὄρκον ψευδῆ μὴ ἀγαπᾶτε διότι ταῦτα πάντα ἐμίσησα λέγει κύριος παντοκράτωρ
- 18 ¶ **I** було мені слово Господнє таке:
And the word of the Lord of armies came to me, saying,
καὶ ἐγένετο λόγος κυρίου παντοκράτορος πρὸς με λέγων
- 19 Так говорить Господь Саваот: Піст четвертого, і піст п'ятого, і піст сьомого, і піст десятого місяця стане для Юдиного дому на радість і на втіху, та на веселі свята, але правду та мир кохайте!
This is what the Lord of armies has said: The times of going without food in the fourth month and in the fifth and the seventh and the tenth months, will be for the people of Judah times of joy and happy meetings; so be lovers of good faith and of peace.
τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ νηστεία ἢ τετρὰς καὶ νηστεία ἢ πέμπτη καὶ νηστεία ἢ ἑβδόμη καὶ νηστεία ἢ δεκάτη ἔσονται τῷ οἴκῳ ἰουδα εἰς χαρὰν καὶ εἰς εὐφροσύνην καὶ εἰς ἑορτὰς ἀγαθὰς καὶ εὐφρανθήσεσθε καὶ τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν εἰρήνην ἀγαπήσατε
- 20 Так говорить Господь Саваот: Ще прийдуть народи та мешканці численних міст.
This is what the Lord of armies has said: It will again come about that when peoples and those living in great towns come,
τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ ἔτι ἤξουσιν λαοὶ πολλοὶ καὶ κατοικοῦντες πόλεις πολλάς
- 21 **I** прийдуть мешканці одного міста до другого, кажучи: Ходімо, ходімо вблагати Господа, шукати Господа Саваота! Піду також я.
And the people of one town go to another and say, Let us certainly go with a request for grace from the Lord, and to give worship to the Lord of armies, then I will go with you.
καὶ συνελθούσονται κατοικοῦντες πέντε πόλεις εἰς μίαν πόλιν λέγοντες πορευθῶμεν δεηθῆναι τοῦ προσώπου κυρίου καὶ ἐκζητῆσαι τὸ πρόσωπον κυρίου παντοκράτορος πορευόμεθα κἀγὼ
- 22 **I** поприходять численні народи та сильні люди шукати Господа Саваота в Єрусалимі, і благати Господа.
And great peoples and strong nations will come to give worship to the Lord of armies in Jerusalem and to make requests for grace from the Lord.
καὶ ἤξουσιν λαοὶ πολλοὶ καὶ ἔθνη πολλὰ ἐκζητῆσαι τὸ πρόσωπον κυρίου παντοκράτορος ἐν ἱερουσαλημ καὶ τοῦ ἐξιλάσκεσθαι τὸ πρόσωπον κυρίου
- 23 Так говорить Господь Саваот: I станеться тими днями, що схоплять десять мужів з усіх язиків тих народів, і схоплять за полу юдея, говорячи: Ходімо з вами, бо ми чули: Бог з вами!
This is what the Lord of armies has said: In those days, ten men from all the languages of the nations will put out their hands and take a grip of the skirt of him who is a Jew, saying, We will go with you, for it has come to our ears that God is with you.
τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ ἐν ταῖς ἡμέραις ἐκείναις ἐὰν ἐπιλάβονται δέκα ἄνδρες ἐκ πασῶν τῶν γλωσσῶν τῶν ἔθνων καὶ ἐπιλάβονται τοῦ κρασπέδου ἀνδρὸς ἰουδαίου λέγοντες πορευόμεθα μετὰ σοῦ διότι ἀκηκόαμεν ὅτι ὁ θεὸς μεθ' ὑμῶν ἐστίν

- 1 ¶ Пророцтво Господнього слова на землю Хадрах та Дамаск, місця спочинку його, бо око Господнє на Арам та на всі Ізраїлеві племена,
A word of the Lord: The Lord has come to the land of Hadrach, and Damascus is his resting-place: for the towns of Aram are the Lord's,
 λήμμα λόγου κυρίου ἐν γῆ σεδραχ καὶ δαμασκοῦ θυσία αὐτοῦ διότι κύριος ἐφορᾷ ἀνθρώπους καὶ πάσας φυλάς τοῦ ἰσραηλ
- 2 а також на Гамат, що межує із ним, на Тир та Сидон, бо він став дуже мудрий.
As well as Hamath, which is by its limit, and Tyre and Zidon, because they are very wise.
 καὶ ἐμαθ ἐν τοῖς ὀρίοις αὐτῆς τύρος καὶ σιδὼν διότι ἐφρόνησαν σφόδρα
- 3 І Тир твердию собі збудував, і срібла нагромадив, як порохи, а щирого золота як багна на вулицях.
And Tyre made for herself a strong place, and got together silver like dust and the best gold like the earth of the streets.
 καὶ ὠκοδόμησεν τύρος ὄχυράματα ἑαυτῇ καὶ ἐθησαύρισεν ἀργύριον ὡς χοῦν καὶ συνήγαγεν χρυσίον ὡς πηλὸν ὁδῶν
- 4 Ось Господь зробить бідним його, і на морі поб'є його потугу, і він сам буде пожертий огнем.
See, the Lord will take away her heritage, overturning her power in the sea; and she will be burned up with fire.
 διὰ τοῦτο κύριος κληρονομήσει αὐτὴν καὶ πατάξει εἰς θάλασσαν δύναμιν αὐτῆς καὶ αὐτὴ ἐν πυρὶ καταναλωθήσεται
- 5 Побачить це Ашкелон, та й злякається, і Азза, і дуже настрашиться, і Екрон, бо надія його засоромиться. І згине цар із Аззи, а Ашкелон не буде заселений.
Ashkelon will see it with fear, and Gaza, bent with pain; and Ekron, for her hope will be shamed: and the king will be cut off from Gaza, and Ashkelon will be unpeopled.
 ὄψεται ἀσκαλὼν καὶ φοβηθήσεται καὶ γάζα καὶ ὀδυνηθήσεται σφόδρα καὶ ακκαρων ὅτι ἠσχύνθη ἐπὶ τῷ παραπτώματι αὐτῆς καὶ ἀπολείται βασιλεὺς ἐκ γάζης καὶ ἀσκαλὼν οὐ μὴ κατοικηθῆ
- 6 І буде в Ашдоді сидіти байстриук, і Я вигублю гордість филистимлян.
And a mixed people will be living in Ashdod, and I will have the pride of the Philistines cut off.
 καὶ κατοικήσουσιν ἀλλογενεῖς ἐν ἀζώτῳ καὶ καθελῶ ὕβριν ἀλλοφύλων
- 7 І викину кров його з його уст, а гидоту його з-між зубів його, і для нашого Бога достанеться й він, і він буде, як князь той у Юді, а Екрон як євусей.
And I will take away his blood from his mouth, and his disgusting things from between his teeth; and some of his people will be kept for our God: and he will be as a family in Judah, and Ekron as one living in Jerusalem.
 καὶ ἐξαρῶ τὸ αἷμα αὐτῶν ἐκ στόματος αὐτῶν καὶ τὰ βδελύγματα αὐτῶν ἐκ μέσου ὀδόντων αὐτῶν καὶ ὑπολειφθήσεται καὶ οὗτος τῷ θεῷ ἡμῶν καὶ ἔσονται ὡς χιλίарχος ἐν ἰουδα καὶ ακκαρων ὡς ὁ ἰεβουσαῖος
- 8 І стану табором біля Свого дому проти війська, проти того, хто переходить і хто вертається; і вже не перейде гнобитель повз них, бо тепер Я це бачив Своїми очима.
And I will put my forces in position round my house, so that there may be no coming and going: and no cruel master will again go through them: for now I have seen his trouble.
 καὶ ὑποστήσομαι τῷ οἴκῳ μου ἀνάστημα τοῦ μὴ διαπορεύεσθαι μηδὲ ἀνακάμπτειν καὶ οὐ μὴ ἐπέλθῃ ἐπ' αὐτοὺς οὐκέτι ἐξελαύνων διότι νῦν ἑώρακα ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς μου
- 9 ¶ Радій вельми, о дочко Сіону, веселись, дочко Єрусалиму! Ось Цар твій до тебе гряде, справедливий і повний спасіння, покірний, і їде на ослі, і на молодім віслюкові, сині ослиці.
Be full of joy, O daughter of Zion; give a glad cry, O daughter of Jerusalem: see, your king comes to you: he is upright and has overcome; gentle and seated on an ass, on a young ass.
 χαῖρε σφόδρα θύγατερ σιων κήρυσσε θύγατερ ἱερουσαλημ ἰδοὺ ὁ βασιλεὺς σου ἔρχεται σοι δίκαιος καὶ σφῶζων αὐτὸς πραῦς καὶ ἐπιβεβηκὼς ἐπὶ ὑποζύγιον καὶ πῶλον νέον
- 10 І вигублю Я колесниці з Єфрема, і коня з Єрусалиму, і військовий лук знищений буде. І народам Він мир сповістить, а Його панування від моря до моря, і від Ріки аж до кінців землі.
And he will have the war-carriage cut off from Ephraim, and the horse from Jerusalem, and the bow of war will be cut off: and he will say words of peace to the nations: and his rule will be from sea to sea, and from the River to the ends of the earth.
 καὶ ἐξολεθρεύσει ἄρματα ἐξ εφραιμ καὶ ἵππον ἐξ ἱερουσαλημ καὶ ἐξολεθρευθήσεται τόξον πολεμικόν καὶ πλῆθος καὶ εἰρήνη ἐξ ἔθνων καὶ κατάρξει ὑδάτων ἕως θαλάσσης καὶ ποταμῶν διεκβολὰς γῆς
- 11 Також ти, за кров заповіту твого Я пустив твоїх в'язнів із ями, в якій немає води.
And as for you, because of the blood of your agreement, I have sent out your prisoners from the deep hole in which there is no water.
 καὶ σὺ ἐν αἱματι διαθήκης ἐξαπέστειλας δεσμίους σου ἐκ λάκκου οὐκ ἔχοντος ὕδωρ
- 12 ¶ До твердині верніться, о в'язні надії! І сьогодні звіщаю: Подвійно тобі поверну!
And they will come back to you, O daughter of Zion, as prisoners of hope: today I say to you that I will give you back twice as much;
 καθήσεσθε ἐν ὄχυρῳ καὶ δέσμοι τῆς συναγωγῆς καὶ ἀντὶ μιᾶς ἡμέρας παροικεσίας σου διπλᾶ ἀνταποδώσω σοι
- 13 Бо Юду собі натягну, немов лука, наповню Єфремом його, і збуджу твоїх синів, Сіоне, на синів твоїх, Яване, і вчиню Я тебе за меч для лицарства.
For I have made Judah a bow bent for my use, I have made Ephraim the arrows of the bow; I will make your sons, O Zion, take up arms against your sons, O Greece, and will make you like the sword of a man of war.
 διότι ἐνέτεινά σε ἰουδα ἐμαυτῷ τόξον ἐπλησα τὸν εφραιμ καὶ ἐπεγερῶ τὰ τέκνα σου σιων ἐπὶ τὰ τέκνα τῶν ἐλλήνων καὶ ψηλαφήσω σε ὡς ῥομφαίαν μαχητοῦ

- 14 A Господь з'явиться над ними, і стріла Його вийде, як блискавка, і Господь Бог засурмить у сурму, і піде південними бурями.
And the Lord will be seen over them, and his arrow will go out like the thunder-flame: and the Lord God, sounding the war-horn, will go in the storm-winds of the South.
 και κύριος ἔσται ἐπ' αὐτοὺς καὶ ἐξελεύσεται ὡς ἀστραπὴ βολίς καὶ κύριος παντοκράτωρ ἐν σάλπιγγι σαλπιεῖ καὶ πορεύσεται ἐν σάλῳ ἀπειλῆς αὐτοῦ
- 15 I Господь Саваот берегтиме всіх їх, і вони пойдять та потопчуть каміння, що кидається, і вони будуть пити та будуть шуміти, немов те вино, і будуть повні, як чаша жертовна, неначе ті роги жертівника.
The Lord of armies will be a cover for them; and they will overcome, crushing under foot the armed men; they will take their blood for drink like wine: they will be full like the sides of the altar.
 κύριος παντοκράτωρ ὑπερασπιεῖ αὐτῶν καὶ καταναλώσουσιν αὐτοὺς καὶ καταχόσουσιν αὐτοὺς ἐν λίθοις σφενδόνης καὶ ἐκτίονται αὐτοὺς ὡς οἶνον καὶ πλήσουσιν ὡς φιάλας θυσιαστήριον
- 16 I спасе їх Господь, їхній Бог, того дня, Свій народ, як отару, бо вони, як каміння корони, засяють у Краї Його.
And the Lord their God will be their saviour in that day, giving them food like the flock of his people: for they will be like the jewels of a crown shining over his land.
 και σώσει αὐτοὺς κύριος ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ὡς πρόβατα λαὸν αὐτοῦ διότι λίθοι ἄγιοι κυλίνονται ἐπὶ τῆς γῆς αὐτοῦ
- 17 і що за добро Його буде, і що за краса Його! Збіжжя pomoже рости юнакам, а дівчатам вино молоде.
For how good it is and how beautiful! grain will make the young men strong and new wine the virgins.
 ὅτι εἶ τι ἀγαθὸν αὐτοῦ καὶ εἶ τι καλὸν παρ' αὐτοῦ σίτος νεανίσκοις καὶ οἶνος εὐωδιάζων εἰς παρθένους
- 1 ¶ Просіть від Господа дощу часу весняного пізнього дощу, Господь чинить блискавки, і зливний дощ посилає їм, кожному траву на полі.
Make your request to the Lord for rain in the time of the spring rains, even to the Lord who makes the thunder-flames; and he will give them showers of rain, to every man grass in the field.
 αἰτεῖσθε ὑετὸν παρὰ κυρίου καθ' ὅραν πρόμιον καὶ ὄμιον κύριος ἐποίησεν φαντασίας καὶ ὑετὸν χειμερινὸν δώσει αὐτοῖς ἑκάστῳ βοτάνην ἐν ἀγρῷ
- 2 Бо говорять марноту домові божки, і віщуни бачать лжу, і розказують сни неправдиві, потішають марнотою. Тому вони бродять, немов та отара, мандрують вони, бо без пастиря.
For the images have said what is not true, and the readers of signs have seen deceit; they have given accounts of false dreams, they give comfort to no purpose: so they go out of the way like sheep, they are troubled because they have no keeper.
 διότι οἱ ἀποφθεγγόμενοι ἐλάλησαν κόπους καὶ οἱ μάντιες ὀράσεις ψευδεῖς καὶ τὰ ἐνύπνια ψευδῆ ἐλάλουν μάταια παρεκάλουν διὰ τοῦτο ἐξήρθησαν ὡς πρόβατα καὶ ἐκακώθησαν διότι οὐκ ἦν ἴσας
- 3 На пастирів гнів Мій палас, а козлів навішу, бо стадо Своє, Юдин дім покарає Господь Саваот, і вчинить Він їх, немов Своїм славним конем на війні.
My wrath is burning against the keepers of the flock, and I will send punishment on the he-goats: for the Lord of armies takes care of his flock, the people of Judah, and will make them like the horse of his pride in the fight.
 ἐπὶ τοὺς ποιμένας παρωξύνθη ὁ θυμὸς μου καὶ ἐπὶ τοὺς ἄμνοὺς ἐπισκέψομαι καὶ ἐπισκέψεται κύριος ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ τὸ ποίμνιον αὐτοῦ τὸν οἶκον ἰουδα καὶ τάξει αὐτοὺς ὡς ἵππον εὐπρεπῆ αὐτοῦ ἐν πολέμῳ
- 4 З нього буде наріжник, із нього кілок, з нього лук бойовий, з нього вийдуть керманичі разом усі,
From him will come the keystone, from him the nail, from him the bow of war, from him will come every ruler;
 και ἐξ αὐτοῦ ἐπέβλεψεν καὶ ἐξ αὐτοῦ ἔταξεν καὶ ἐξ αὐτοῦ τόξον ἐν θυμῷ ἐξ αὐτοῦ ἐξελεύσεται πᾶς ὁ ἐξελαύνων ἐν τῷ αὐτῷ
- 5 ¶ I будуть, немов те лицарство, що топче воно на війні, як болото на вулицях, і будуть вони воювати, бо з ними Господь, і кіннотних їздців засоромляться.
Together they will be like men of war, crushing down their haters into the earth of the streets in the fight; they will make war because the Lord is with them: and the horsemen will be shamed.
 και ἔσονται ὡς μαχηταὶ πατοῦντες πηλὸν ἐν ταῖς ὁδοῖς ἐν πολέμῳ καὶ παρατάζονται διότι κύριος μετ' αὐτῶν καὶ κατασυχυθήσονται ἀναβάται ἵππων
- 6 I вчиню Я лицарським дім Юдин, а дім Йосипів спасу, і верну їх, бо змилосердивсь над ними, і стануть вони, ніби Я їх не кидав, Бо Я Господь Бог їхній, і буду Я їх вислуховувати.
And I will make the children of Judah strong, and I will be the saviour of the children of Joseph, and I will make them come back again, for I have had mercy on them: they will be as if I had not given them up: for I am the Lord their God and I will give them an answer.
 και κατισχύσω τὸν οἶκον ἰουδα καὶ τὸν οἶκον ἰωσηφ σώσω καὶ κατοικιῶ αὐτούς ὅτι ἠγάπησα αὐτούς καὶ ἔσονται ὡς ἐάνθρωπος οὐκ ἀπεστρεψάμην αὐτούς διότι ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς αὐτῶν καὶ ἐπακούσωμαι αὐτοῖς
- 7 I стане лицарським Єфрем, і звеселіє їхнє серце, немов від вина, а їхні сини це побачать та будуть радіти, потішиться серце їхнє Господом.
And Ephraim will be like a man of war, and their hearts will be glad as with wine; and their children will see it with joy; their hearts will be glad in the Lord.
 και ἔσονται ὡς μαχηταὶ τοῦ εφραϊμ καὶ χαρήσεται ἡ καρδία αὐτῶν ὡς ἐν οἴνῳ καὶ τὰ τέκνα αὐτῶν ὄψονται καὶ εὐφρανθήσονται καὶ χαρεῖται ἡ καρδία αὐτῶν ἐπὶ τῷ κυρίῳ
- 8 Я їм дам знака та їх позбираю, бо Я викупив їх, і множитись будуть, як множились.
With the sound of the pipe I will get them together; for I have given the price to make them free: and they will be increased as they were increased.
 σημανῶ αὐτοῖς καὶ εἰσδέξομαι αὐτούς διότι λυτρώσομαι αὐτούς καὶ πληθυνθήσονται καθότι ἦσαν πολλοί

- 9 I rozсію Я їх між народами, і в далеких краях вони будуть Мене згадувати, і житимуть з дітьми своїми, і вернуться.
 Though I had them planted among the peoples, they will keep me in mind in far countries: and they will take care of their children and will come back.
 και σπερῶ αὐτοὺς ἐν λαοῖς και οἱ μακρὰν μνησθήσονται μου ἐκθρέψουσιν τὰ τέκνα αὐτῶν και ἐπιστρέψουσιν
- 10 I верну їх із краю єгипетського, і позгромаджую їх із Ашшуру, і введу їх до краю Гілеаду й Лівану, і місця не вистачить їм.
 And I will make them come back out of the land of Egypt, and will get them together out of Assyria; and I will take them into the land of Gilead, and it will not be wide enough for them.
 και ἐπιστρέψω αὐτοὺς ἐκ γῆς αἰγύπτου και ἐξ ἄσσυρίων εἰσδέξομαι αὐτοὺς και εἰς τὴν γαλααδίτιν και εἰς τὸν λίβανον εἰσάξω αὐτοὺς και οὐ μὴ ὑπολειφθῆ ἔξ αὐτῶν οὐδὲ εἷς
- 11 I прийде по морі нещастя, і хвилі на морі ударить, і повисихають усі глибини Ріки, і буде понижена гордість Ашшуру, і від Єгипту відійметься берло.
 And they will go through the sea of Egypt, and all the deep waters of the Nile will become dry: and the pride of Assyria will be made low, and the power of Egypt will be taken away.
 και διελεύσονται ἐν θαλάσῃ στενῇ και πατάξουσιν ἐν θαλάσῃ κύματα και ξηρανθήσεται πάντα τὰ βάθη ποταμῶν και ἀφαιρεθήσεται πᾶσα ὕβρις ἄσσυρίων και σκῆπτρον αἰγύπτου περιαιρεθήσεται
- 12 I зміцню їх у Господі, і Йменням Його вони будуть ходити, говорить Господь!
 And their strength will be in the Lord; and their pride will be in his name, says the Lord.
 και κατασχῶσω αὐτοὺς ἐν κυρίῳ θεῷ αὐτῶν και ἐν τῷ ὀνόματι αὐτοῦ κατακαυχῆσονται λέγει κύριος
- 1 ¶ Ліване, відкрий свої двері, і огонь пожере з твоїх кедрів!
 Let your doors be open, O Lebanon, so that fire may be burning among your cedars.
 διάνοιξον ὁ λίβανος τὰς θύρας σου και καταφαγέτω πῦρ τὰς κέδρους σου
- 2 Голоси, кипарисе, бо кедр он упав, пограбовані пиши! Голосіте, башанські дуби, бо ліс неприступний звалився!
 Give a cry of grief, O fir-tree, for the fall of the cedar, because the great ones have been made low: give cries of grief, O you oaks of Bashan, for the strong trees of the wood have come down.
 ὀλολυξάτω πίτυς διότι πέπτωκεν κέδρος ὅτι μεγάλως μεγιστᾶνες ἐταλαιπώρησαν ὀλολύξατε δρυεὺς τῆς βασανίτιδος ὅτι κατεσπάσθη ὁ δρυμὸς ὁ σύμφυτος
- 3 Чути голос виття пастухів, бо гордощі їхні пограбовані! Чути рик левчуків, бо йорданська краса попустошена...
 The sound of the crying of the keepers of the flock! for their glory is made waste: the sound of the loud crying of the young lions! for the pride of Jordan is made waste.
 φωνὴ θρηνοῦντων ποιμένων ὅτι τεταλαιπώρηκεν ἡ μεγαλωσύνη αὐτῶν φωνὴ ὠρυομένων λεόντων ὅτι τεταλαιπώρηκεν τὸ φρύαγμα τοῦ ιορδάνου
- 4 ¶ Так говорить Господь, мій Бог: Паси ти отару, яка на заріз,
 This is what the Lord my God has said: Take care of the flock of death;
 τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ ποιμαίνετε τὰ πρόβατα τῆς σφαγῆς
- 5 що ріжуть їх їхні купці і не винні, а їхні продавці промовляють: Благословенний Господь, що я збагатів! А їхні пастухи не помилюють їх!...
 Whose owners put them to death and have no sense of sin; and those who get a price for them say, May the Lord be praised for I have much wealth: and the keepers of the flock have no pity for them.
 ἂ οἱ κτησάμενοι κατέσφαζον και οὐ μετεμέλοντο και οἱ πωλοῦντες αὐτὰ ἔλεγον εὐλογητὸς κύριος και πεπλουτήκαμεν και οἱ ποιμένες αὐτῶν οὐκ ἔπασχον οὐδὲν ἐπ' αὐτοῖς
- 6 Бо Я не помилюю більше вже мешканців цієї землі, промовляє Господь. І ось передам Я людину, одного одному до рук, та до рук царя їхнього, і землю вони потовчуть, і Я з їхніх рук не врятую нікого!
 For I will have no more pity for the people of the land, says the Lord; but I will give up everyone into his neighbour's hand and into the hand of his king: and they will make the land waste, and I will not keep them safe from their hands.
 διὰ τοῦτο οὐ φείσομαι οὐκέτι ἐπὶ τοὺς κατοικοῦντας τὴν γῆν λέγει κύριος και ἰδοὺ ἐγὼ παραδίδωμι τοὺς ἀνθρώπους ἕκαστον εἰς χεῖρας τοῦ πλησίον αὐτοῦ και εἰς χεῖρας βασιλέως αὐτοῦ και κατακλύσουσιν τὴν γῆν και οὐ μὴ ἐξέλωμαι ἐκ χειρὸς αὐτῶν
- 7 І пас Я отару, яка на заріз тим, хто торгує отарою. І взяв Я Собі два киї, і одного назвав: Милість, а одного назвав: Згода, і пас Я отару.
 So I took care of the flock of death, for those who made profit out of the flock; and I took for myself two rods, naming one Beautiful, and the other Bands; and I took care of the flock.
 και ποιμανῶ τὰ πρόβατα τῆς σφαγῆς εἰς τὴν χαναναΐτιν και λήμψομαι ἐμαυτῷ δύο ῥάβδους τὴν μίαν ἐκάλεσα κάλλος και τὴν ἑτέραν ἐκάλεσα σχοινίσμα και ποιμανῶ τὰ πρόβατα
- 8 І знищив Я трьох пастухів за один місяць. І Я втратив терпіння до них, бо душа їхня обридла Мені.
 And in one month I put an end to the three keepers of the flock; for my soul was tired of them, and their souls were disgusted with me.
 και ἐξάρῶ τοὺς τρεῖς ποιμένας ἐν μηνὶ ἐνὶ και βαρυνθήσεται ἡ ψυχὴ μου ἐπ' αὐτούς και γὰρ αἱ ψυχαὶ αὐτῶν ἐπωρόντο ἐπ' ἐμέ
- 9 Тому Я сказав: Не пастиму вас! Та вівця, що має померти, нехай умре, а що має погублена бути хай буде погублена, а позосталі хай тіло одна однієї з'їдять!
 And I said, I will not take care of you: If death comes to any, let death be its fate; if any is cut off, let it be cut off; and let the rest take one another's flesh for food.
 και εἶπα οὐ ποιμανῶ ὑμᾶς τὸ ἀποθνήσκον ἀποθνησκέτω και τὸ ἐκλείπον ἐκλείπετω και τὰ κατάλοιπα κατεσθιέτωσαν ἕκαστος τὰς σάρκας τοῦ πλησίον αὐτοῦ

- 10 I Я взяв Свого кня Милість, і його поламав, щоб зламати Свого заповіта, якого Я склав був зо всіма народами.
And I took my rod Beautiful, cutting it in two, so that the Lord's agreement, which he had made with all the peoples, might be broken.
καὶ λήψομαι τὴν ῥάβδον μου τὴν καλὴν καὶ ἀπορρίψω αὐτὴν τοῦ διασκεδάσαι τὴν διαθήκην μου ἣν διεθέμην πρὸς πάντας τοὺς λαοὺς
- 11 I він зламаний був того дня, і пізнали покупці отари, які на Мене вважають, що це слово Господнє.
And it was broken on that day: and the sheep-traders, who were watching me, were certain that it was the word of the Lord.
καὶ διασκεδασθήσεται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ καὶ γνώσονται οἱ χαναναῖοι τὰ πρόβατα τὰ φυλασσόμενα διότι λόγος κυρίου ἐστίν
- 12 I сказав Я до них: Якщо добре це в ваших очах, дайте платню Мою, а як ні, перестаньте! I вони Мою платню відважили тридцять срібняків.
And I said to them, If it seems good to you, give me my payment; and if not, do not give it. So they gave me my payment by weight, thirty shekels of silver.
καὶ ἐρῶ πρὸς αὐτοὺς εἰ καλὸν ἐνώπιον ὑμῶν ἐστίν ὁύτε στήσαντες τὸν μισθὸν μου ἢ ἀπειπάσθε καὶ ἔστησαν τὸν μισθὸν μου τριάκοντα ἀργυροῦς
- 13 I промовив до мене Господь: Кинь її ганчареві, ту славу ціну, що вони оцінили Мене! I Я взяв оті тридцять срібняків, і те кинув до дому Господнього, до ганчаря.
And the Lord said to me, Put it into the store-house, the price at which I was valued by them. And I took the thirty shekels of silver and put them into the store-house in the house of the Lord.
καὶ εἶπεν κύριος πρὸς με κάθεσ αὐτοὺς εἰς τὸ χωνευτήριον καὶ σκέψαι εἰ δόκιμὸν ἐστίν ὃν τρόπον ἐδοκιμάσθην ὑπὲρ αὐτῶν καὶ ἔλαβον τοὺς τριάκοντα ἀργυροῦς καὶ ἐνέβαλον αὐτοὺς εἰς τὸν οἶκον κυρίου εἰς τὸ χωνευτήριον
- 14 I зламав Я Свого кня другого, Згуду, щоб зламати братерство між Юдою та між Израїлем.
Then I took my other rod, the one named Bands, cutting it in two, so that the relation of brothers between Judah and Israel might be broken.
καὶ ἀπέρριψα τὴν ῥάβδον τὴν δευτέραν τὸ σχοίσιμα τοῦ διασκεδάσαι τὴν κατάσχεσιν ἀνὰ μέσον ἰουδα καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ ἰσραηλ
- 15 ¶ I промовив до мене Господь: Ще візьми собі зняряддя пастуха нерозумного.
And the Lord said to me, Take again the instruments of a foolish keeper of sheep.
καὶ εἶπεν κύριος πρὸς με ἔτι λαβὲ σεαυτῷ σκευὴ ποιμενικὰ ποιμένος ἀπείρου
- 16 Бо ось Я настановлю пастиря на землі, він загублених не відвідає, розпорошеного не буде шукати, і зламаної не вилікує, стоячої не годуватиме, а м'ясо ситої їстиме, і ратиці їхні пола мас.
For see, I will put a sheep-keeper over the land, who will have no care for that which is cut off, and will not go in search of the wanderers, or make well what is broken, and he will not give food to that which is ill, but he will take for his food the flesh of the fat, and let their feet be broken.
διότι ἰδοὺ ἐγὼ ἐξεγείρω ποιμένα ἐπὶ τὴν γῆν τὸ ἐκλιμπάνων οὐ μὴ ἐπισκέψηται καὶ τὸ διεσκορπισμένον οὐ μὴ ζητήσῃ καὶ τὸ συντετριμμένον οὐ μὴ ἰάσῃται καὶ τὸ ὀλόκληρον οὐ μὴ κατευθύνῃ καὶ τὰ κρέα τῶν ἐκλεκτῶν καταφάγεται καὶ τοὺς ἀστραγάλους αὐτῶν ἐκστρέψει
- 17 Горе негідному пастиреві, який покидає отару! Меч на рамено його та в його праве око: конче всохне рамено йому, і конче стемніє його праве око!
A curse on the foolish keeper who goes away from the flock! the sword will be on his arm and on his right eye: his arm will become quite dry and his eye will be made completely dark.
ὃ οἱ ποιμαίνοντες τὰ μάτια καὶ οἱ καταλειποῦτες τὰ πρόβατα μάχαιρα ἐπὶ τοὺς βραχίονας αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τὸν ὀφθαλμὸν τὸν δεξιὸν αὐτοῦ ὁ βραχίων αὐτοῦ ξηραίνόμενος ξηρανθήσεται καὶ ὁ ὀφθαλμὸς ὁ δεξιὸς αὐτοῦ ἐκτυφλούμενος ἐκτυφλωθήσεται
- 1 ¶ Пророцтво Господнього слова на Израїля. Говорить Господь, що небо напнув та землю заклав, і вформував дух людині у нутрі її:
The word of the Lord about Israel. The Lord by whom the heavens are stretched out and the bases of the earth put in place, and the spirit of man formed inside him, has said:
λήμμα λόγου κυρίου ἐπὶ τὸν ἰσραηλ λέγει κύριος ἐκτείων οὐρανὸν καὶ θεμελιῶν γῆν καὶ πλάσσων πνεῦμα ἀνθρώπου ἐν αὐτῷ
- 2 Ось Я Єрусалим учиню за келиха оп'яніння всім народам навколо, і на Юду також, коли буде в облозі на Єрусалим.
See, I will make Jerusalem a cup of shaking fear to all the peoples round about, when Jerusalem is shut in.
ἰδοὺ ἐγὼ τίθημι τὴν ἱερουσαλημ ὡς πρόθυρα σαλευόμενα πᾶσι τοῖς λαοῖς κύκλῳ καὶ ἐν τῇ ἰουδαίᾳ ἔσται περιουχὴ ἐπὶ ἱερουσαλημ
- 3 I буде в той день, Я зроблю Єрусалима за камінь тяжкий всім народам: усі, хто буде його порушати, будуть конче поранені, і зберуться на нього всі народи землі.
And it will come about in that day that I will make Jerusalem a stone of great weight for all the peoples; all those who take it up will be badly wounded; and all the nations of the earth will come together against it.
καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ θήσομαι τὴν ἱερουσαλημ λίθον καταπατούμενον πᾶσιν τοῖς ἔθνεσιν πᾶς ὁ καταπατῶν αὐτὴν ἐμπαίζων ἐμπαίζεται καὶ ἐπισυναχθήσονται ἐπ' αὐτὴν πάντα τὰ ἔθνη τῆς γῆς
- 4 Того дня, промовляє Господь, ударю всіх коней сполоненням, і шаленством його верхівця, а над Юдиним домом відкрию Я очі Свої, і всіх коней народів поб'ю сліпотою.
In that day, says the Lord, I will put fear into every horse and make every horseman go off his head: and my eyes will be open on the people of Judah, and I will make every horse of the peoples blind.
ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ λέγει κύριος παντοκράτωρ πατάξω πάντα ἵππον ἐν ἐκστάσει καὶ τὸν ἀναβάτην αὐτοῦ ἐν παραφρονήσει ἐπὶ δὲ τὸν οἶκον ἰουδα διανοίξω τοὺς ὀφθαλμούς μου καὶ πάντας τοὺς ἵππους οὗς λαῶν πατάξω ἐν ἀποτυφλώσει

- 5 I скажуть тоді князі Юдині в серці своєму: Моя потуга то мешканці Єрусалиму у Господі Саваоті, їхньому Бозі!
And the families of Judah will say in their hearts, The people of Jerusalem have their strength in the Lord of armies, their God.
 και ἐροῦσιν οἱ χιλιάρχου ἰουδα ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν εὐρήσομεν ἑαυτοῖς τοὺς κατοικοῦντας ἱερουσαλημ ἐν κυρίῳ παντοκράτορι θεῷ αὐτῶν
- 6 Того дня Я вчиню князів Юди, немов ту жаровню з огнем між дровами, і як палаючий смолоскип між снопами, і будуть вони пожирати праворуч і ліворуч всі довкільні народи. І знов у осяде на місці своєму Єрусалим, у Єрусалимі.
In that day I will make the families of Judah like a pot with fire in it among trees, and like a flaming stick among cut grain; they will send destruction on all the peoples round about, on the right hand and on the left: and Jerusalem will be living again in the place which is hers, that is, in Jerusalem.
 ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ θήσομαι τοὺς χιλιάρχους ἰουδα ὡς δαλὸν πυρὸς ἐν ξύλοις και ὡς λαμπάδα πυρὸς ἐν καλάμῃ και καταφάγονται ἐκ δεξιῶν και ἐξ εὐωνύμων πάντας τοὺς λαοὺς κυκλόθεν και κατοικήσει ἱερουσαλημ ἐτι καθ' ἑαυτήν
- 7 I Господь допоможе найперше Юдиним наметам, щоб не збільшилась слава Давидового дому та єрусалимського мешканця понад Юду.
And the Lord will give salvation to the tents of Judah first, so that the glory of the family of David and the glory of the people of Jerusalem may not be greater than that of Judah.
 και σώσει κύριος τὰ σκηνώματα ἰουδα καθὼς ἀπ' ἀρχῆς ὅπως μὴ μεγαλυνῆται καύχημα οἴκου δαυιδ και ἐπαρσις τῶν κατοικούντων ἱερουσαλημ ἐπι τὸν ἰουδα
- 8 Того дня оборонить Господь єрусалимського мешканця, і буде того дня той, хто спотикається серед них, як Давид, а дім Давидів як Бог, як Ангел Господній перед ними.
In that day the Lord will be a cover over the people of Jerusalem; and he who is feeble among them in that day will be as strong as David, and the family of David will be as God, as the angel of the Lord before them.
 και ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ὑπερασπιεῖ κύριος ὑπὲρ τῶν κατοικούντων ἱερουσαλημ και ἔσται ὁ ἀσθενῶν ἐν αὐτοῖς ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ ὡς οἶκος δαυιδ ὁ δὲ οἶκος δαυид ὡς οἶκος θεοῦ ὡς ἄγγελος κυρίου ἐνώπιον αὐτῶν
- 9 ¶ I станеться в день той, і Я буду шукати, щоб понищити всі ті народи, що приходять на Єрусалим.
And it will come about on that day that I will take in hand the destruction of all the nations who come against Jerusalem.
 και ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ζητήσω τοῦ ἐξῆραι πάντα τὰ ἔθνη τὰ ἐπερχόμενα ἐπι ἱερουσαλημ
- 10 А на Давидів дім та на єрусалимського мешканця Я виллю Духа милости та молитви. І будуть дивитись на Мене, Кого прокололи, і будуть за Ним голосити, як голоситься за одинце м, і гірко заплачуть за Ним, як плачуть за первенцем.
And I will send down on the family of David and on the people of Jerusalem the spirit of grace and of prayer; and their eyes will be turned to the one who was wounded by their hands: and they will be weeping for him as for an only son, and their grief for him will be bitter, like the grief of one sorrowing for his oldest son.
 και ἐκχεῶ ἐπι τὸν οἶκον δαυид και ἐπι τοὺς κατοικοῦντας ἱερουσαλημ πνεῦμα χάριτος και οἰκτιρμοῦ και ἐπιβλέψονται πρὸς με ἀνθ' ὧν κατωρχήσαντο και κόψονται ἐπ' αὐτὸν κοπετὸν ὡς ἐπ' ἀγαπῆ τὸν και ὀδυνηθήσονται ὀδύνην ὡς ἐπι πρωτοτόκῳ
- 11 Того дня здійметься велике голосіння в Єрусалимі, як голосіння Гададріммона в Мегіддонській долині.
In that day there will be a great weeping in Jerusalem, like the weeping of Hadad-rimmon in the valley of Megiddon.
 ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ μεγαλυνθήσεται ὁ κοπετὸς ἐν ἱερουσαλημ ὡς κοπετὸς ῥοδῶνος ἐν πεδίῳ ἐκκοπτομένου
- 12 І буде земля голосити, кожен рід окремо: окремо рід дому Давида, і окремо жінки їх, окремо рід дому Натана, й окремо жінки їх,
And the land will give itself to weeping, every family separately; the family of David by themselves, and their wives by themselves; the family of Nathan by themselves, and their wives by themselves;
 και κόψεται ἡ γῆ κατὰ φυλὰς φυλὰς φυλὴ καθ' ἑαυτήν και αἱ γυναῖκες αὐτῶν καθ' ἑαυτάς φυλὴ οἴκου δαυид καθ' ἑαυτήν και αἱ γυναῖκες αὐτῶν καθ' ἑαυτάς φυλὴ οἴκου ναθαν καθ' ἑαυτήν και αἱ γυναῖκες αὐτῶν καθ' ἑαυτάς
- 13 окремо рід дому Левія, і окремо жінки їх, окремо рід Шім'ї, і окремо жінки їх.
The family of Levi by themselves, and their wives by themselves; the family of Shimei by themselves, and their wives by themselves;
 φυλὴ οἴκου λευι καθ' ἑαυτήν και αἱ γυναῖκες αὐτῶν καθ' ἑαυτάς φυλὴ τοῦ симеων καθ' ἑαυτήν και αἱ γυναῖκες αὐτῶν καθ' ἑαυτάς
- 14 Усі роди, які позостали, кожен рід окремо, і окремо жінки їх.
And all the other families by themselves, and their wives by themselves.
 πᾶσαι αἱ φυλαὶ αἱ ὑπολειμμέναι φυλὴ καθ' ἑαυτήν και αἱ γυναῖκες αὐτῶν καθ' ἑαυτάς
- 1 ¶ Того дня відкриється джерело для Давидового дому та для єрусалимських мешканців для жертви за гріх і за нечистоту.
In that day there will be a fountain open to the family of David and to the people of Jerusalem, for sin and for that which is unclean.
 ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἔσται πᾶς τόπος διανοιγόμενος ἐν τῷ οἴκῳ δαυид

- 2 I станеться в день той, говорить Господь Саваот, повигублюю ймення бовванів з землі, і не будуть вони більше згадуватись, бо й пророків та духа нечистого виведу Я із землі!
And it will come about on that day, says the Lord of armies, that I will have the names of the images cut off out of the land, and there will be no more memory of them: and I will send all the prophets and the unclean spirit away from the land.
καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ λέγει κύριος ἐξολεθρεύσω τὰ ὀνόματα τῶν εἰδώλων ἀπὸ τῆς γῆς καὶ οὐκέτι ἔσται αὐτῶν μνηεῖα καὶ τοὺς ψευδοπροφήτας καὶ τὸ πνεῦμα τὸ ἀκάθαρτον ἐξαρῶ ἀπὸ τῆς γῆς
- 3 I станеться, коли буде хто пророкувати ще, то скажуть йому його батько та мати його, що його породили: Не будеш ти жити, бо ложне говориш Господнім Ім'ям! І заколють його його о батько та мати його, що його породили, за те, що неправду він пророкував.
And if anyone goes on acting as a prophet, then his father and his mother who gave him life will say to him, You may not go on living, for you are saying what is false in the name of the Lord; and his father and his mother will put a sword through him when he does so.
καὶ ἔσται ἐὰν προφητεύσῃ ἄνθρωπος ἔτι καὶ ἐρεῖ πρὸς αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ οἱ γεννήσαντες αὐτὸν οὐ ζήσῃ ὅτι ψευδῆ ἐλάλησας ἐπ' ὀνόματι κυρίου καὶ συμποδιοῦσιν αὐτὸν ὁ πατὴρ αὐτοῦ καὶ ἡ μήτηρ αὐτοῦ οἱ γεννήσαντες αὐτὸν ἐν τῷ προφητεύειν αὐτὸν
- 4 I станеться в день той, посоромлені будуть пророки оті, кожен видінням своїм, коли пророкував він, і волосяниці не будуть вони зодягати, щоб обманювати.
And it will come about in that day that the prophets will be shamed, every man on account of his vision, when he is talking as a prophet; and they will not put on a robe of hair for purposes of deceit:
καὶ ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ καταισχυθήσονται οἱ προφῆται ἕκαστος ἐκ τῆς ὁράσεως αὐτοῦ ἐν τῷ προφητεύειν αὐτὸν καὶ ἐνδύσονται δέρριν τριχίνην ἀνθ' ᾧν ἐψεύσαντο
- 5 I скаже він: Я не пророк, я людина, що порас землю, бо земля мій набуток з юнацтва мого.
But he will say, I am no prophet, but a worker on the land; for I have been an owner of land from the time when I was young.
καὶ ἐρεῖ οὐκ εἰμι προφήτης ἐγὼ διότι ἄνθρωπος ἐργαζόμενος τὴν γῆν ἐγὼ εἰμι ὅτι ἄνθρωπος ἐγέννησέν με ἐκ νεότητός μου
- 6 А коли йому скаже хто: Що це за рани на твоїх руках? то відкаже: Побито мене в домі тих, хто кохас мене...
And if anyone says to him, What are these wounds between your hands? then he will say, Those with which I was wounded in the house of my friends.
καὶ ἐρῶ πρὸς αὐτὸν τί αἱ πληγαὶ αὐτὰ ἀνὰ μέσον τῶν χειρῶν σου καὶ ἐρεῖ ὡς ἐπλήγην ἐν τῷ οἴκῳ τῷ ἀγαπητῷ μου
- 7 ¶ О мечу, збудися на Мого пастиря та на мужа, Мого товариша, каже Господь Саваот! Удар пастиря і розпорашатьс я вівці, і Я оберну на малих Свою руку.
Awake! O sword, against the keeper of my flock, and against him who is with me, says the Lord of armies: put to death the keeper of the sheep, and the sheep will go in flight: and my hand will be turned against the little ones.
ῥομφαία ἐξεγέρθητι ἐπὶ τοὺς ποιμένας μου καὶ ἐπ' ἄνδρα πολίτην μου λέγει κύριος παντοκράτωρ πατάξατε τοὺς ποιμένας καὶ ἐκσπάσατε τὰ πρόβατα καὶ ἐπάξω τὴν χειρά μου ἐπὶ τοὺς ποιμένας
- 8 I станеться в цілому Краї, говорить Господь, дві частини в нїм витяті будуть, помруть, а третя частина зоставлена буде у ньому.
And it will come about that in all the land, says the Lord, two parts of it will be cut off and come to an end; but the third will be still living there.
καὶ ἔσται ἐν πάσῃ τῇ γῇ λέγει κύριος τὰ δύο μέρη ἐξολεθρευθήσεται καὶ ἐκλείψει τὸ δὲ τρίτον ὑπολειφθήσεται ἐν αὐτῇ
- 9 І цю третю частину введу на огонь, і очищу їх, як очищається срібло, і їх випробую, як випробовується оге золото. Він кликати буде Ймення Мос, і Я йому відповім і скажу: Це народ Мій, а він скаже: Господь то мій Бог!
And I will make the third part go through the fire, cleaning them as silver is made clean, and testing them as gold is tested: and they will make their prayer to me and I will give them an answer: I will say, It is my people; and they will say, The Lord is my God.
καὶ διάξω τὸ τρίτον διὰ πυρὸς καὶ πυρώσω αὐτούς ὡς πυροῦται τὸ ἀργύριον καὶ δοκιμῶ αὐτούς ὡς δοκιμάζεται τὸ χρυσίον αὐτὸς ἐπικαλέσεται τὸ ὄνομά μου κἀγὼ ἐπακούσομαι αὐτῷ καὶ ἐρῶ λαός μου οὗτός ἐστιν καὶ αὐτὸς ἐρεῖ κύριος ὁ θεός μου
- 1 ¶ Ось день настас для Господа, і серед тебе поділена буде здобич.
See, a day of the Lord is coming when they will make division of your goods taken by force before your eyes.
ἰδοὺ ἡμέραι ἔρχονται τοῦ κυρίου καὶ διαμερισθήσεται τὰ σκῦλά σου ἐν σοί
- 2 І зберу всі народи до Єрусалиму на бії, і буде здобуте це місто, і пограбовані будуть доми, а жінки побезчешені. І вийде півміста в полон на вигнання, а решта народу не буде погублен а з міста.
For I will get all the nations together to make war against Jerusalem; and the town will be overcome, and the goods taken from the houses, and the women taken by force: and half the town will go away as prisoners, and the rest of the people will not be cut off from the town.
καὶ ἐπισυνάξω πάντα τὰ ἔθνη ἐπὶ ἱερουσαλημ εἰς πόλεμον καὶ ἀλώσεται ἡ πόλις καὶ διαρπαγήσονται αἱ οἰκίαι καὶ αἱ γυναῖκες μολυνθήσονται καὶ ἐξελεύσεται τὸ ἡμισυ τῆς πόλεως ἐν αἰχμαλωσίᾳ οἱ δὲ κατάλοιποι τοῦ λαοῦ μου οὐ μὴ ἐξολεθρευθῶσιν ἐκ τῆς πόλεως
- 3 І вийде Господь, і стане на прю із народами цими, як дня боротьби Його, за дня бою.
Then the Lord will go out and make war against those nations, as he did in the day of the fight.
καὶ ἐξελεύσεται κύριος καὶ παρατάξεται ἐν τοῖς ἔθνεσιν ἐκεῖνοις καθὼς ἡμέρα παρατάξεως αὐτοῦ ἐν ἡμέρᾳ πολέμου

- 4 I того дня стануть ноги Його на Оливній горі, що перед Єрусалимом зо сходу, а Оливна гора на свої половини роздвоїться, на схід і на захід, на дуже велику долину. I на північ осунет ься половина гори, а половина її на південь.
And in that day his feet will be on the Mount of Olives, which is opposite Jerusalem on the east, and the Mount of Olives will be parted in the middle to the east and to the west, forming a very great valley; and half the mountain will be moved to the north and half of it to the south.
 και στήσονται οι πόδες αὐτοῦ ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐπὶ τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν τὸ κατέναντι ἱερουσαλὴμ ἐξ ἀνατολῶν καὶ σχισθήσεται τὸ ὄρος τῶν ἐλαιῶν τὸ ἡμισυ αὐτοῦ πρὸς ἀνατολὰς καὶ τὸ ἡμισυ αὐτοῦ πρὸς θάλασσαν χάος μέγα σφόδρα καὶ κλίνει τὸ ἡμισυ τοῦ ὄρους πρὸς βορρᾶν καὶ τὸ ἡμισυ αὐτοῦ πρὸς νότον
- 5 I втікати ви будете в долину Моїх гір, бо долина гірська сягатиме по Ацал. I втікати ви будете, як утікали перед землетрусом за днів Уззіїї, царя Юдиного. I прийде Господь, Бог мій, і з Ним усі святи.
And the valley will be stopped ... and you will go in flight as you went in flight from the earth-shock in the days of Uzziah, king of Judah: and the Lord my God will come, and all his holy ones with him.
 και ἐμφραχθήσεται φάραγξ ὄρεόν μου καὶ ἐγκολληθήσεται φάραγξ ὄρεων ἕως ἰασολ καὶ ἐμφραχθήσεται καθὼς ἐνεφράγη ἐν ταῖς ἡμέραις τοῦ σεισμοῦ ἐν ἡμέραις οὐζίου βασιλέως ἰουδα καὶ ἦξει κύριος ὁ θεός μου καὶ πάντες οἱ ἅγιοι μετ' αὐτοῦ
- 6 I станеться в день той, світла не буде, і буде холод та замерзання.
And in that day there will be no heat or cold or ice;
 ἐν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ οὐκ ἔσται φῶς καὶ ψύχος καὶ πάγος
- 7 I буде єдиний то день, Господу знаний, то буде не день, і не ніч, і буде, на час вечора станеться світло.
And it will be unbroken day, such as the Lord has knowledge of, without change of day and night, and even at nightfall it will be light.
 ἔσται μίαν ἡμέραν καὶ ἡ ἡμέρα ἐκείνη γνωστὴ τῷ κυρίῳ καὶ οὐχ ἡμέρα καὶ οὐ νύξ καὶ πρὸς ἑσπέραν ἔσται φῶς
- 8 ¶ I станеться в день той, вийде з Єрусалиму живая вода, половина її до східнього моря, а половина її до моря західнього. Літом і зимою це буде.
And on that day living waters will go out from Jerusalem; half of them flowing to the sea on the east and half to the sea on the west: in summer and in winter it will be so.
 και ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξελεύσεται ὕδωρ ζῶν ἐξ ἱερουσαλὴμ τὸ ἡμισυ αὐτοῦ εἰς τὴν θάλασσαν τὴν πρώτην καὶ τὸ ἡμισυ αὐτοῦ εἰς τὴν θάλασσαν τὴν ἐσχάτην καὶ ἐν θέρει καὶ ἐν ἔαρι ἔσται οὗτος
- 9 I стане Господь за царя над землею всією, Господь буде один того дня, і одне Ймення Його.
And the Lord will be King over all the earth: in that day there will be one Lord and his name one.
 και ἔσται κύριος εἰς βασιλέα ἐπὶ πᾶσαν τὴν γῆν ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἔσται κύριος εἷς καὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἓν
- 10 Уся ця земля стане степом від Геви до Ріммону, на південь Єрусалиму, який стане високим, і пробуватиме на місці своєму від брами Веніямина аж до місця Першої брами, аж до брам и Наріжників, і від башти Хананеїла аж до царського чавила.
And all the land will become like the Arabah, from Geba to Rimmon south of Jerusalem; and she will be lifted up and be living in her place; from the doorway of Benjamin to the place of the first doorway, to the doorway of the angle, and from the tower of Hananel to the king's wine-crushing places, men will be living in her.
 κυκλῶν πᾶσαν τὴν γῆν καὶ τὴν ἔρημον ἀπὸ γαβε ἕως ρεμμον κατὰ νότον ἱερουσαλὴμ ραμα δὲ ἐπὶ τόπου μενεὶ ἀπὸ τῆς πόλης βενιαμιν ἕως τοῦ τόπου τῆς πόλης τῆς πρώτης ἕως τῆς πόλης τῶν γωνιῶν καὶ ἕως τοῦ πύργου ἀνανεηλ ἕως τῶν ὑποληγιῶν τοῦ βασιλέως
- 11 I осядуть у ньому, і закляття вже більше не буде, і безпечно сидітиме Єрусалим.
And there will be no more curse; but Jerusalem will be living without fear of danger.
 κατοικήσουσιν ἐν αὐτῇ καὶ οὐκ ἔσται ἀνάθεμα ἔτι καὶ κατοικήσει ἱερουσαλὴμ πεποιθότως
- 12 А оце буде рана, що нею поранить Господь всі народи, хто піде війною на Єрусалим: згниє тіло його, хоч він на ногах своїх буде стояти, і очі йому погниють в своїх ямках, і язик його погниє в своїх устах.
And this will be the disease which the Lord will send on all the peoples which have been warring against Jerusalem: their flesh will be wasted away while they are on their feet, their eyes will be wasted in their heads and their tongues in their mouths.
 και αὕτη ἔσται ἡ πτῶσις ἣν κόψει κύριος πάντας τοὺς λαούς ὅσοι ἐπεστράτευσαν ἐπὶ ἱερουσαλὴμ τακίησονται αἱ σάρκες αὐτῶν ἐστηκότων αὐτῶν ἐπὶ τοὺς πόδας αὐτῶν καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ρύησονται ἐκ τῶν ὀφθῶν αὐτῶν καὶ ἡ γλῶσσα αὐτῶν τακίησεται ἐν τῷ στόματι αὐτῶν
- 13 I станеться в день той, між ними настане велике збентеження, і схопить один руку одного, і підійметься рука його понад руку свого ближнього.
And it will be on that day that a great fear will be sent among them from the Lord; and everyone will take his neighbour's hand, and every man's hand will be lifted against his neighbour's.
 και ἔσται ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἔκστασις κυρίου ἐπ' αὐτοὺς μεγάλη καὶ ἐπιλήμψονται ἕκαστος τῆς χειρὸς τοῦ πλησίον αὐτοῦ καὶ συμπλακίησεται ἡ χεὶρ αὐτοῦ πρὸς χεῖρα τοῦ πλησίον αὐτοῦ
- 14 I навіть Юда воюватиме в Єрусалимі, і буде згромаджений масток всіх навкільних народів, золото й срібло та одіж, дуже багато.
And even Judah will be fighting against Jerusalem; and the wealth of all the nations round about will be massed together, a great store of gold and silver and clothing.
 και ὁ ἰουδας παρατάζεται ἐν ἱερουσαλὴμ καὶ συνάξει τὴν ἰσχὴν πάντων τῶν λαῶν κυκλόθεν χρυσίον καὶ ἀργύριον καὶ ἱματισμὸν εἰς πλῆθος σφόδρα

- 15 I буде такий самий удар на коня, мула, верблюда й осла, та на всяку худобу, що буде в таборах у них, як пораза оця.
And the horses and the transport beasts, the camels and the asses and all the beasts in those tents will be attacked by the same disease.
 και αὕτη ἔσται ἡ πτώσις τῶν ἵππων καὶ τῶν ἡμιόνων καὶ τῶν καμήλων καὶ τῶν ὄνων καὶ πάντων τῶν κτηνῶν τῶν ὄντων ἐν ταῖς παρεμβολαῖς ἐκεῖναις κατὰ τὴν πτῶσιν ταύτην
- 16 ¶ I станеться, що позостали з усіх тих народів, що приходили на Єрусалим, то будуть приходити з року на рік, щоб вклонялись Цареві, Господу Саваоту, і щоб святкувати свято Кучок .
And it will come about that everyone who is still living, of all those nations who came against Jerusalem, will go up from year to year to give worship to the King, the Lord of armies, and to keep the feast of tents.
 και ἔσται ὅσοι ἐὼν καταλειφθῶσιν ἐκ πάντων τῶν ἐθνῶν τῶν ἐλθόντων ἐπὶ ἱερουσαλημ καὶ ἀναβήσονται κατ' ἐνιαυτὸν τοῦ προσκυνῆσαι τῷ βασιλεῖ κυρίῳ παντοκράτορι καὶ τοῦ ἐορτάζειν τὴν ἐορτὴν τῆς σκηνοπηγίας
- 17 I станеться, хто від земних племен до Єрусалиму не прийде, щоб вклонялись Цареві, Господу Саваоту, то не буде дощу в них.
And it will be that if any one of all the families of the earth does not go up to Jerusalem to give worship to the King, the Lord of armies, on them there will be no rain.
 και ἔσται ὅσοι ἐὼν μὴ ἀναβῶσιν ἐκ πασῶν τῶν φυλῶν τῆς γῆς εἰς ἱερουσαλημ τοῦ προσκυνῆσαι τῷ βασιλεῖ κυρίῳ παντοκράτορι καὶ οὗτοι ἐκεῖνοις προστεθήσονται
- 18 А якщо не прийде племено єгипетське, і не ввійде всередину, то буде на них та пораза, якою народи ударить Господь, хто святкувати свято Кучок не прийде.
And if the family of Egypt does not go up or come there, they will be attacked by the disease which the Lord will send on the nations:
 ἐὰν δὲ φυλὴ αἰγύπτου μὴ ἀναβῆ μὴδὲ ἔλθῃ ἐκεῖ καὶ ἐπὶ τούτοις ἔσται ἡ πτώσις ἣν πατάξει κύριος πάντα τὰ ἔθνη ὅσα ἐὼν μὴ ἀναβῆ τοῦ ἐορτάσαι τὴν ἐορτὴν τῆς σκηνοπηγίας
- 19 Оце гріх Єгиптові буде, і гріх всім народам, хто святкувати свято Кучок не прийде.
This will be the punishment of Egypt, and the punishment of all the nations who do not go up to keep the feast of tents.
 αὕτη ἔσται ἡ ἁμαρτία αἰγύπτου καὶ ἡ ἁμαρτία πάντων τῶν ἐθνῶν ὅσα ἂν μὴ ἀναβῆ τοῦ ἐορτάσαι τὴν ἐορτὴν τῆς σκηνοπηγίας
- 20 Буде того дня на кіньських дзвінках: Святе Господеві, і будуть горнята в Господньому домі, немов ті кропильниці перед жертвником.
On that day all the bells of the horses will be holy to the Lord, and the pots in the Lord's house will be like the basins before the altar.
 ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἔσται τὸ ἐπὶ τὸν χαλινὸν τοῦ ἵππου ἅγιον τῷ κυρίῳ παντοκράτορι καὶ ἔσονται οἱ λέβητες οἱ ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου ὡς φιάλαι πρὸ προσώπου τοῦ θυσιαστηρίου
- 21 I буде усяке горня в Єрусалимі та в Юді святістю для Господа Саваота, і будуть приходити всі, хто жертву приносить, і будуть з них брати й варитимуть в них. I того дня не буде вже більше купця в домі Господа Саваота.
And every pot in Jerusalem and in Judah will be holy to the Lord of armies: and all those who make offerings will come and take them for boiling their offerings: in that day there will be no more traders in the house of the Lord of armies.
 και ἔσται πᾶς λέβης ἐν ἱερουσαλημ καὶ ἐν τῷ ἰουδα ἅγιον τῷ κυρίῳ παντοκράτορι καὶ ἤξουσιν πάντες οἱ θυσιάζοντες καὶ λήμψονται ἐξ αὐτῶν καὶ ἐψησουσιν ἐν αὐτοῖς καὶ οὐκ ἔσται χαναναῖος οὐδέ τι ἐν τῷ οἴκῳ κυρίου παντοκράτορος ἐν τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ .
- 1 ¶ Пророцтво Господнього слова до Ізраїля через Малахію.
The word of the Lord to Israel by Malachi.
 λῆμμα λόγου κυρίου ἐπὶ τὸν ἰσραηλ ἐν χειρὶ ἀγγέλου αὐτοῦ θέσθε δὴ ἐπὶ τὰς καρδίας ὑμῶν
- 2 Я вас покохав, говорить Господь, а ви кажете: Як Ти нас покохав? Чи ж не брат Ісава Якову? каже Господь, а Я Якова був покохав,
You have been loved by me, says the Lord. But you say, Where was your love for us? Was not Esau Jacob's brother? says the Lord: but Jacob was loved by me,
 ἡγάπησα ὑμᾶς λέγει κύριος καὶ εἶπατε ἐν τίνι ἡγάπησας ἡμᾶς οὐκ ἀδελφός ἦν ἡσαυ τοῦ ἰακωβ λέγει κύριος καὶ ἡγάπησα τὸν ἰακωβ
- 3 а Ісава зненавидів, і зробив його гори спустошенням, а спадок його для шакалів пустині.
And Esau was hated, and I sent destruction on his mountains, and gave his heritage to the beasts of the waste land.
 τὸν δὲ ἡσαυ ἐμίσησα καὶ ἔταξα τὰ ὄρια αὐτοῦ εἰς ἀφανισμόν καὶ τὴν κληρονομίαν αὐτοῦ εἰς δόματα ἐρήμου
- 4 Коли скаже Едом: Ми зруйновані, та знову збудуємо руїни, то так промовляє Господь Саваот: Вони побудують, а Я розвалю! I звати їх будуть: Країна безбожності, і народ, на якого н авіки розгнівався Господь!
Though Edom says, We are crushed down but we will come back, building up the waste places; this is what the Lord of armies has said: They may put up buildings, but I will have them pulled down; and they will be named The land of evil-doing, and The people against whom the Lord keeps his wrath for ever.
 διότι ἐρεῖ ἡ ἰδουμαία κατέστραπται καὶ ἐπιστρέψωμεν καὶ ἀνοικοδομήσωμεν τὰς ἐρήμους τάδε λέγει κύριος παντοκράτωρ αὐτοῖς οἰκοδομήσουσιν καὶ ἐγὼ καταστρέψω καὶ ἐκκληθήσεται αὐτοῖς ὄρια ἀνομίας καὶ λαὸς ἐφ' ὃν παρατέτακται κύριος ἕως αἰῶνος
- 5 I ваші очі побачать оце, і ви скажете: Стане великий Господь понад границю Ізраїлеву!
And your eyes will see it; and you will say, The Lord is great even outside the limits of Israel.
 και οἱ ὀφθαλμοὶ ὑμῶν ὄψονται καὶ ὑμεῖς ἐρεῖτε ἐμεγαλύνθη κύριος ὑπεράνω τῶν ὀρίων τοῦ ἰσραηλ

- 6 ¶ Шанує син батька, а раб свого пана; та якщо Я вам батько, де пошана Моя? А якщо Я вам пан, де страх передо Мною? говорить Господь Саваот вам, священники, що погорджусте Моїм Іменням та й кажете: Чим ми погордили Іменням Твоїм?
A son gives honour to his father, and a servant has fear of his master: if then I am a father, where is my honour? and if I am a master, where is the fear of me? says the Lord of armies to you, O priests, who give no value to my name. And you say, How have we not given value to your name?
υἱὸς δοξάζει πατέρα καὶ δοῦλος τὸν κύριον αὐτοῦ καὶ εἰ πατήρ εἰμι ἐγὼ ποῦ ἐστὶν ἡ δόξα μου καὶ εἰ κύριός εἰμι ἐγὼ ποῦ ἐστὶν ὁ φόβος μου λέγει κύριος παντοκράτωρ ὑμεῖς οἱ ἱερεῖς οἱ φαυλίζοντες τὸ ὄνομά μου καὶ εἶπατε ἐν τίνι ἐφραλίσαμεν τὸ ὄνομά σου
- 7 На жертівник Мій ви приносите хліб занечиснений і кажете: Чим Тебе ми зневажили? Тим, що кажете ви: Трапеза Господня вона погорджена!
You put unclean bread on my altar. And you say, How have we made it unclean? By your saying, The table of the Lord is of no value.
προσάγοντες πρὸς τὸ θυσιαστήριόν μου ἄρτους ἡλισγημένους καὶ εἶπατε ἐν τίνι ἡλισγήσαμεν αὐτούς ἐν τῷ λέγειν ὑμᾶς τράπεζα κυρίου ἐξουδενωμένη ἐστὶν καὶ τὰ ἐπιτιθέμενα βρώματα ἐξουδενωμένα
- 8 І коли ви проносите в жертву сліпе, це не зло? І як кульгаве та хворе приносите, чи ж це не зло? Принеси по подібне своєму намісникові, чи тебе він вподобас, чи підійме обличчя твоє ? промовляє Господь Саваот.
And when you give what is blind for an offering, it is no evil! and when you give what is damaged and ill, it is no evil! Give it now to your ruler; will he be pleased with you, or will you have his approval? says the Lord of armies.
διότι ἐὰν προσαγάγητε τυφλὸν εἰς θυσίαν οὐ κακόν καὶ ἐὰν προσαγάγητε χωλὸν ἢ ἄρρωστον οὐ κακόν προσάγαγε δὴ αὐτὸ τῷ ἡγουμένῳ σου εἰ προσδέξεται αὐτό εἰ λήμψεται πρόσωπόν σου λέγει κύριος παντοκράτωρ
- 9 А тепер убагайте ви Боже лице, і хай стане для нас милостивим. З ваших рук це було, то хіба кому з вас Він обличчя підійме? говорить Господь Саваот.
And now, make request for the grace of God so that he may have mercy on us: this has been your doing: will he give his approval to any of you? says the Lord of armies.
καὶ νῦν ἐξιλίσκεσθε τὸ πρόσωπον τοῦ θεοῦ ὑμῶν καὶ δεήθητε αὐτοῦ ἐν χειρὶν ὑμῶν γέγονεν ταῦτα εἰ λήμφομαι ἐξ ὑμῶν πρόσωπα ὑμῶν λέγει κύριος παντοκράτωρ
- 10 Нехай хто серед вас замкне двері святині, і не буде надармо освічувати Мого жертівника! Я не маю вподоби до вас, говорить Господь Саваот, і з ваших рук не вподобаю дару!
If only there was one among you who would see that the doors were shut, so that you might not put a light to the fire on my altar for nothing! I have no pleasure in you, says the Lord of armies, and I will not take an offering from your hands.
διότι καὶ ἐν ὑμῖν συγκλεισθήσονται θύραι καὶ οὐκ ἀνάψετε τὸ θυσιαστήριόν μου δωρεάν οὐκ ἔστιν μου θέλημα ἐν ὑμῖν λέγει κύριος παντοκράτωρ καὶ θυσίαν οὐ προσδέξομαι ἐκ τῶν χειρῶν ὑμῶν
- 11 Бо від сходу сонця й аж по захід його звеличиться Імення Моє народами, і кадиться в кожному місці для Імення Мого дар чистий, бо звеличиться Імення Моє між народами, ка же Господь Саваот.
For, from the coming up of the sun till its going down, my name is great among the Gentiles; and in every place the smell of burning flesh is offered to my name, and a clean offering: for my name is great among the Gentiles, says the Lord of armies.
διότι ἀπ' ἀνατολῶν ἡλίου ἕως δυσμῶν τὸ ὄνομά μου δεδόξασται ἐν τοῖς ἔθνεσιν καὶ ἐν παντὶ τόπῳ θυμίαμα προσάγεται τῷ ὀνόματί μου καὶ θυσία καθαρὰ διότι μέγα τὸ ὄνομά μου ἐν τοῖς ἔθνεσιν λέγει κύριος παντοκράτωρ
- 12 Ви ж Його зневажасте, кажучи: Трапеза Господня вона занечиснена, й дохід її, обриджена страва її.
But you make it unholy by saying, The Lord's table has become unclean, and his food is of no value.
ὑμεῖς δὲ βεβηλοῦτε αὐτὸ ἐν τῷ λέγειν ὑμᾶς τράπεζα κυρίου ἡλισγημένη ἐστὶν καὶ τὰ ἐπιτιθέμενα ἐξουδένωνται βρώματα αὐτοῦ
- 13 І до того говорите: Ось стільки праці! і ним нехтуєте, говорить Господь Саваот, і приносите крадене, і кульгаве та хворе, і таку жертву хлібну приносите. Чи буде воно Мені миле з ру к ваших? говорить Господь.
And you say, See, what a weariness it is! and you let out your breath at it, says the Lord of armies; and you have given what has been cut about by beasts, and what is damaged in its feet and ill; this is the offering you give: will this be pleasing to me from your hands? says the Lord.
καὶ εἶπατε ταῦτα ἐκ κακοπαθείας ἐστὶν καὶ ἐξεφύσησα αὐτὰ λέγει κύριος παντοκράτωρ καὶ εἰσεφέρετε ἀρπάγματα καὶ τὰ χωλὰ καὶ τὰ ἐνοχλούμενα καὶ ἐὰν φέριτε τὴν θυσίαν εἰ προσδέξομαι αὐτὰ ἐκ τῶν χειρῶν ὑμῶν λέγει κύριος παντοκράτωρ
- 14 І проклятий обманець, що в стаді його є самець, а він обіцяє та в жертву дає Господеві зпсугте, а Я Цар великий, говорить Господь, і серед народів грізне Моє Імення!
A curse on the false man who has a male in his flock, and takes his oath, and gives to the Lord a damaged thing: for I am a great King, says the Lord of armies, and my name is to be feared among the Gentiles.
καὶ ἐπικατάρατος ὃς ἦν δυνατὸς καὶ ὑπῆρχεν ἐν τῷ ποιμνίῳ αὐτοῦ ἄρσεν καὶ εὐχή αὐτοῦ ἐπ' αὐτῷ καὶ θύει διεφθαρμένον τῷ κυρίῳ διότι βασιλεὺς μέγας ἐγὼ εἰμι λέγει κύριος παντοκράτωρ καὶ τὸ ὄνομά μου ἐπιφανὲς ἐν τοῖς ἔθνεσιν
- 1 ¶ А тепер до вас заповідь ця, священники!
And now, O you priests, this order is for you.
καὶ νῦν ἡ ἐντολὴ αὕτη πρὸς ὑμᾶς οἱ ἱερεῖς

- 2 **Якщо ви не послухаетесь, і не покладете на серце собі, щоб Іменню Моєму давати хвалу, говорить Господь Саваот, то пошлю Я прокляття на вас, і прокляну благословення ваші, і вже проклинаю, бо ви не берете до серця цього!**
If you will not give ear and take it to heart, to give glory to my name, says the Lord of armies, then I will send the curse on you and will put a curse on your blessing: truly, even now I have put a curse on it, because you do not take it to heart.
 εάν μη ἀκούσῃτε καὶ ἐὰν μὴ θῆσθε εἰς τὴν καρδίαν ὑμῶν τοῦ δοῦναι δόξαν τῷ ὀνόματί μου λέγει κύριος παντοκράτωρ καὶ ἐξαποστελῶ ἐφ' ὑμᾶς τὴν κατάραν καὶ ἐπικαταράσομαι τὴν εὐλογίαν ὑμῶν καὶ καταράσομαι αὐτήν καὶ διασκεδάσω τὴν εὐλογίαν ὑμῶν καὶ οὐκ ἔσται ἐν ὑμῖν ὅτι ὑμεῖς οὐ τίθεσθε εἰς τὴν καρδίαν ὑμῶν
- 3 **Ось Я обігну вам рамено, і розпорощу нечистість на ваших обличчях, нечистість свята ваших, і до неї вас винесуть.**
See, I will have your arm cut off, and will put waste on your faces, even the waste from your feasts; and you will be taken away with it.
 ἰδοὺ ἐγὼ ἀφορίζω ὑμῖν τὸν ὄμων καὶ σκορπιῶ ἤνυστρον ἐπὶ τὰ πρόσωπα ὑμῶν ἤνυστρον ἐορτῶν ὑμῶν καὶ λήψομαι ὑμᾶς εἰς τὸ αὐτό
- 4 **І пізнасте ви, що Я заповідь вам цю послав, щоб був заповіт Мій з Левієм, каже Господь Саваот.**
And you will be certain that I have sent this order to you, so that it might be my agreement with Levi, says the Lord of armies.
 καὶ ἐπιγνώσεσθε διότι ἐγὼ ἐξάπεσταλκα πρὸς ὑμᾶς τὴν ἐντολὴν ταύτην τοῦ εἶναι τὴν διαθήκην μου πρὸς τοὺς λευίτας λέγει κύριος παντοκράτωρ
- 5 **Заповіт Мій з ним був для життя та для миру, і Я дав йому страх, і він налякався Мене, та боявся перед Іменням Моїм.**
My agreement with him was on my side life and peace, and I gave them to him; on his side fear, and he had fear of me and gave honour to my name.
 ἡ διαθήκη μου ἦν μετ' αὐτοῦ τῆς ζωῆς καὶ τῆς εἰρήνης καὶ ἔδωκα αὐτῷ ἐν φόβῳ φοβεῖσθαι με καὶ ἀπὸ προσώπου ὀνόματός μου στέλλεσθαι αὐτόν
- 6 **Закон правди в устах його був, і не знайшлась на губах його кривда, у мирі й простоті ходив він зо Мною, і багато-кого відвернув від вини.**
True teaching was in his mouth, and no evil was seen on his lips: he was walking with me in peace and righteousness, turning numbers of people away from evil-doing.
 νόμος ἀληθείας ἦν ἐν τῷ στόματι αὐτοῦ καὶ ἀδικία οὐχ εὗρέθη ἐν χεῖρεσιν αὐτοῦ ἐν εἰρήνῃ κατευθύνων ἐπορεύθη μετ' ἐμοῦ καὶ πολλοὺς ἐπέστρεψεν ἀπὸ ἀδικίας
- 7 **Бо уста священникові знання стережуть та Закона шукають із уст його, бо він Ангол Господа Саваота.**
For it is right for the priest's lips to keep knowledge, and for men to be waiting for the law from his mouth: for he is the servant sent from the Lord of armies.
 ὅτι χεῖλη ἱερέως φυλάσσεται γνώσιν καὶ νόμον ἐκζητήσουσιν ἐκ στόματος αὐτοῦ διότι ἄγγελος κυρίου παντοκράτορος ἐστίν
- 8 **А ви відхилились з дороги, вчинили таке, що багато спіткнулись в Законі, Левієвого заповіта понижили, говорить Господь Саваот.**
But you are turned out of the way; you have made the law hard for numbers of people; you have made the agreement of Levi of no value, says the Lord of armies.
 ὑμεῖς δὲ ἐξεκλίνατε ἐκ τῆς ὁδοῦ καὶ πολλοὺς ἠσθενήσατε ἐν νόμῳ διεφθείρατε τὴν διαθήκην τοῦ λευι λέγει κύριος παντοκράτωρ
- 9 **Тому то і Я вас зробив погорджуваними й низькими для всього народу, бо не стережете доріг Моїх ви, та не безсторонні в Законі.**
And so I have taken away your honour and made you low before all the people, even as you have not kept my ways, and have given no thought to me in using the law.
 κάγω δέδωκα ὑμᾶς ἐξουδενωμένους καὶ παρεμμένους εἰς πάντα τὰ ἔθνη ἀνθ' ὧν ὑμεῖς οὐκ ἐφυλάξασθε τὰς ὁδοὺς μου ἀλλὰ ἐλαμβάνετε πρόσωπα ἐν νόμῳ
- 10 **¶ Чи Отець нам усім не один? Хіба Бог не один нас створив? Чому ж один одного зраджуємо ми, щоб нам зневажати заповідь батьків наших?**
Have we not all one father? has not one God made us? why are we, every one of us, acting falsely to his brother, putting shame on the agreement of our fathers?
 οὐχὶ θεὸς εἷς ἐκτίσεν ὑμᾶς οὐχὶ πατὴρ εἷς πάντων ὑμῶν τί ὅτι ἐγκατελίπετε ἕκαστος τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ τοῦ βεβηλώσαι τὴν διαθήκην τῶν πατέρων ὑμῶν
- 11 **Зраджує Юда, і робиться нечисть серед Ізраїля та в Єрусалимі, бо Юда зневажив святиню Господню, яку покохав був, і дочку бога чужого за жінку узяв.**
Judah has been acting falsely, and a disgusting thing has been done in Jerusalem; for Judah has made unclean the holy place of the Lord which is dear to him, and has taken as his wife the daughter of a strange god.
 ἐγκατελείφη ἰουδας καὶ βδέλυγμα ἐγένετο ἐν τῷ ἰσραηλ καὶ ἐν ἱερουσαλὴμ διότι ἐβεβήλωσεν ἰουδας τὰ ἅγια κυρίου ἐν οἷς ἠγάπησεν καὶ ἐπετήδευσεν εἰς θεοὺς ἄλλοτριούς
- 12 **Нехай Господь вигубить кожного, хто таке робить, того, хто чуває та відповідає з наметів Якова, і хто дар приносить Господу Саваоту.**
The Lord will have the man who does this cut off root and branch out of the tents of Jacob, and him who makes an offering to the Lord of armies.
 ἐξολεθρεύσει κύριος τὸν ἄνθρωπον τὸν ποιῶντα ταῦτα ἕως καὶ ταπεινωθῆ ἐκ σκηνωμάτων ἰακωβ καὶ ἐκ προσαγόντων θυσίαν τῷ κυρίῳ παντοκράτορι
- 13 **І робите й друге таке: Господнього жертівника ви слізьми покриваєте, плачем та стогнанням, бо до дарів уже Він не звернеться більше, і милої жертви з рук ваших не візьме.**
And this again you do: covering the altar of the Lord with weeping and with grief, so that he gives no more thought to the offering, and does not take it with pleasure from your hand.
 καὶ ταῦτα ἃ ἐμίσουν ἐποιεῖτε ἐκαλύπτετε δάκρυσιν τὸ θυσιαστήριον κυρίου καὶ κλαυθμῷ καὶ στεναγμῷ ἐκ κόπων ἔτι ἄξιον ἐπιβλέψαι εἰς θυσίαν ἢ λαβεῖν δεκτὸν ἐκ τῶν χειρῶν ὑμῶν
- 14 **А ви ще й говорите: За те, що засвідчив Господь між тобою й жоною юнацтва твого, якій ти невірність вчинив, а вона ж твоя подруга, і дружина умови твоєї!**
But you say, For what reason? Because the Lord has been a witness between you and the wife of your early years, to whom you have been untrue, though she is your friend and the wife to whom you have given your word.
 καὶ εἶπατε ἔνεκεν τίνος ὅτι κύριος διεμαρτύρατο ἀνὰ μέσον σοῦ καὶ ἀνὰ μέσον γυναϊκὸς νεότητός σου ἣν ἐγκατέλιπες καὶ αὐτὴ κοινῶνός σου καὶ γυνὴ διαθήκης σου

- 15 Χίβα Бог не один нас учинив? I залишок духу Його. А що цей один? Насіння від Бога шукав. Тому свого духа пильнуйте, і дружину юнацтва свого не зраджуйте!
... So give thought to your spirit, and let no one be false to the wife of his early years.
καὶ οὐκ ἄλλος ἐποίησεν καὶ ὑπόλειμμα πνεύματος αὐτοῦ καὶ εἶπατε τί ἄλλο ἄλλ' ἢ σπέρμα ζητεῖ ὁ θεός καὶ φυλάξασθε ἐν τῷ πνεύματι ὑμῶν καὶ γυναῖκα νεότητός σου μὴ ἐγκαταλίπης
- 16 Бо ненавижду розвід, говорить Господь, Бог Ізраїлів, і того, хто вкриває насильством одягу свою, промовляє Господь Саваот. Тому свого духа пильнуйте, і не зраджуйте!
For I am against the putting away of a wife, says the Lord, the God of Israel, and against him who is clothed with violent acts, says the Lord of armies: so give thought to your spirit and do not be false in your acts.
ἀλλὰ ἐὰν μισήσας ἐξαποστείλης λέγει κύριος ὁ θεὸς τοῦ ἰσραὴλ καὶ καλύψει ἀσέβεια ἐπὶ τὰ ἐνθυμήματά σου λέγει κύριος παντοκράτωρ καὶ φυλάξασθε ἐν τῷ πνεύματι ὑμῶν καὶ οὐ μὴ ἐγκαταλίπητε
- 17 Словами своїми ви мучите Господа, та й питасте ще: Чим ми мучимо? Говоренням вашим: Кожен, хто чинить лихе, той добрий у Господніх очах, і Він у них уподобання має, або: Де Бог правосуддя?
You have made the Lord tired with your words. And still you say, How have we made him tired? By your saying, Everyone who does evil is good in the eyes of the Lord, and he has delight in them; or, Where is God the judge?
οἱ παροξύνοντες τὸν θεὸν ἐν τοῖς λόγοις ὑμῶν καὶ εἶπατε ἐν τίνι παροξύνωμεν αὐτόν ἐν τῷ λέγειν ὑμᾶς πᾶς ποιῶν πονηρὸν καλὸν ἐνόπιον κυρίου καὶ ἐν αὐτοῖς αὐτὸς εὐδόκησεν καὶ ποῦ ἐστὶν ὁ θεὸς τῆς δικαιοσύνης
- 1 ¶ Ось Я посылаю Свого Ангола, і він перед обличчям Моїм приготує дорогу. І нагло прибуде до храму Свого Господь, Якого шукасте ви, і Ангол заповіту, Якого жадасте. Ось іде Він, і оворить Господь Саваот!
See, I am sending my servant, and he will make ready the way before me; and the Lord, whom you are looking for, will suddenly come to his Temple; and the angel of the agreement, in whom you have delight, see, he is coming, says the Lord of armies.
ἰδοὺ ἐγὼ ἐξαποπέμπω τὸν ἄγγελόν μου καὶ ἐπιβλέψεται ὁδὸν πρὸ προσώπου μου καὶ ἐξαίφνης ἦξει εἰς τὸν ναὸν ἑαυτοῦ κύριος ὃν ὑμεῖς ζητεῖτε καὶ ὁ ἄγγελος τῆς διαθήκης ὃν ὑμεῖς θέλετε ἰδοὺ ἔρχεται λέγει κύριος παντοκράτωρ
- 2 I хто витерпить день Його прибуття, і хто встоїть, коли Він з'явиться? Бо Він, як огонь той у золотаря, і як у пральників луг.
But by whom may the day of his coming be faced? and who may keep his place when he is seen? for he is like the metal-tester's fire and the cleaner's soap.
καὶ τίς ὑπομενεῖ ἡμέραν εἰσόδου αὐτοῦ ἢ τίς ὑποστήσεται ἐν τῇ ὄπασίᾳ αὐτοῦ διότι αὐτὸς εἰσπορεύεται ὡς πῦρ χωνευτηρίου καὶ ὡς πῶα πλυνόντων
- 3 I Він сяде топити та чистити срібло, і очистить синів Левія, і їх перечистить, як золото й срібло, і будуть для Господа жертву приносити в правді.
He will take his seat, testing and cleaning the sons of Levi, burning away the evil from them as from gold and silver; so that they may make offerings to the Lord in righteousness.
καὶ καθιεῖται χωνεῶν καὶ καθαρίζων ὡς τὸ ἀργύριον καὶ ὡς τὸ χρυσίον καὶ καθαρίσει τοὺς υἱοὺς λευὶ καὶ χεεῖ αὐτοὺς ὡς τὸ χρυσίον καὶ ὡς τὸ ἀργύριον καὶ ἔσονται τῷ κυρίῳ προσάγοντες θυσίαν ἐν δικαιοσύνῃ
- 4 Тоді буде дар Юди та Єрусалиму приємний для Господа, як за днів віковичних і за років стародавніх.
Then the offering of Judah and Jerusalem will be pleasing to the Lord, as in days gone by, and as in past years.
καὶ ἀρέσει τῷ κυρίῳ θυσία ἰουδα καὶ ἱερουσαὴμ καθὼς αἱ ἡμέραι τοῦ αἰῶνος καὶ καθὼς τὰ ἔτη τὰ ἔμπροσθεν
- 5 I прибуду до вас Я на суд, і буду свідком швидким проти чарівників, і на перелюбників, і проти тих, хто присягу складає на лжу, і проти тих, хто заплаатою наймита тисне, вдову й сироту, хто відхилює право чужинця, Мене ж не боїться, говорить Господь Саваот.
And I will come near to you for judging; I will quickly be a witness against the wonder-workers, against those who have been untrue in married life, against those who take false oaths; against those who keep back from the servant his payment, and who are hard on the widow and the child without a father, who do not give his rights to the man from a strange country, and have no fear of me, says the Lord of armies.
καὶ προσάξω πρὸς ὑμᾶς ἐν κρίσει καὶ ἔσομαι μάρτυς ταχὺς ἐπὶ τὰς φαρμακοὺς καὶ ἐπὶ τὰς μοιχαλίδας καὶ ἐπὶ τοὺς ὀμνύοντας τῷ ὀνόματί μου ἐπὶ ψεύδει καὶ ἐπὶ τοὺς ἀποστεροῦντας μισθὸν μισθῶ οὐ καὶ τοὺς καταδυναστεύοντας χήραν καὶ τοὺς κονδυλίζοντας ὀρφανούς καὶ τοὺς ἐκκλίνοντας κρίσιν προσηλύτου καὶ τοὺς μὴ φοβούμενους με λέγει κύριος παντοκράτωρ
- 6 Бо Я, Господь, не змінююся, тому ви, сини Яковові, не будете знищені.
For I am the Lord, I am unchanged; and so you, O sons of Jacob, have not been cut off.
διότι ἐγὼ κύριος ὁ θεὸς ὑμῶν καὶ οὐκ ἠλλοίωμαι καὶ ὑμεῖς υἱοὶ ἰακωβ οὐκ ἀπέχεσθε
- 7 ¶ Від устав Моїх ви відступили з днів ваших батьків, і їх не стерегли. Верніться ж до Мене, і вернусь Я до вас! промовляє Господь Саваот. Та говорите ви: У чому повернемось?
From the days of your fathers you have been turned away from my rules and have not kept them. Come back to me, and I will come back to you, says the Lord of armies. But you say, How are we to come back?
ἀπὸ τῶν ἀδικιῶν τῶν πατέρων ὑμῶν ἐξεκλίνετε νόμιά μου καὶ οὐκ ἐφυλάξασθε ἐπιστρέψατε πρὸς με καὶ ἐπιστραφήσομαι πρὸς ὑμᾶς λέγει κύριος παντοκράτωρ καὶ εἶπατε ἐν τίνι ἐπιστρέψομεν
- 8 Чи Бога людина обманить? Мене ж ви обманюєте, ще й говорите: Чим ми Тебе обманили? Десятиною та приносими!
Will a man keep back from God what is right? But you have kept back what is mine. But you say, What have we kept back from you? Tenths and offerings.
εἰ πτεριεῖ ἄνθρωπος θεὸν διότι ὑμεῖς πτερινίζετε με καὶ ἐρεῖτε ἐν τίνι ἐπτερινίκαμέν σε ὅτι τὰ ἐπιδέκατα καὶ αἱ ἀπαρχαὶ μεθ' ὑμῶν εἰσιν

- 9 Прокляттям ви прокляті, а Мене обманили, о люду ти ввесь!
 You are cursed with a curse; for you have kept back from me what is mine, even all this nation.
 καὶ ἀποβλέποντες ὑμεῖς ἀποβλέπετε καὶ ἐμὲ ὑμεῖς πτερνίζετε τὸ ἔθνος συνετελέσθη
- 10 Принесіть же ви всю десятину до дому скарбниці, щоб страва була в Моїм храмі, і тим Мене випробуйте, промовляє Господь Саваот: чи небесних отворів вам не відчиню, та не виллю вам благословення аж надмір?
 Let your tenths come into the store-house so that there may be food in my house, and put me to the test by doing so, says the Lord of armies, and see if I do not make the windows of heaven open and send down such a blessing on you that there is no room for it.
 καὶ εἰσηνέγκατε πάντα τὰ ἐκφόρια εἰς τοὺς θησαυροὺς καὶ ἐν τῷ οἴκῳ αὐτοῦ ἔσται ἡ διαρπαγὴ αὐτοῦ ἐπισκέψασθε δὴ ἐν τούτῳ λέγει κύριος παντοκράτωρ ἐὰν μὴ ἀνοίξω ὑμῖν τοὺς καταρράκτας τοῦ οὐρανοῦ καὶ ἐκχεῶ ὑμῖν τὴν εὐλογίαν μου ἕως τοῦ ἰκανωθῆναι
- 11 І ради вас насварю Я все те, що жере, і воно не понищить вам земного плоду, і не заб'є винограду вам на полі, говорить Господь Саваот.
 And on your account I will keep back the locusts from wasting the fruits of your land; and the fruit of your vine will not be dropped on the field before its time, says the Lord of armies
 καὶ διαστελῶ ὑμῖν εἰς βρώσιν καὶ οὐ μὴ διαφθείρω ὑμῶν τὸν καρπὸν τῆς γῆς καὶ οὐ μὴ ἀσθενήσῃ ὑμῶν ἡ ἀμπελος ἢ ἐν τῷ ἀγρῷ λέγει κύριος παντοκράτωρ
- 12 І будуть всі люди вважати вас блаженними, бо будете ви любим Краєм, говорить Господь Саваот.
 And you will be named happy by all nations: for you will be a land of delight, says the Lord of armies.
 καὶ μακαριοῦσιν ὑμᾶς πάντα τὰ ἔθνη διότι ἔσεσθε ὑμεῖς γῆ θελητῆ λέγει κύριος παντοκράτωρ
- 13 ¶ Жорсткі ваші слова проти Мене, говорить Господь, а ви кажете: Що ми на Тебе сказали?
 Your words have been strong against me, says the Lord. And still you say, What have we said against you?
 ἐβαρύνατε ἐπ' ἐμὲ τοὺς λόγους ὑμῶν λέγει κύριος καὶ εἶπατε ἐν τίνι κατελάλησαμεν κατὰ σοῦ
- 14 Ви кажете: Марність служити для Бога! І що за користь, що ми стережемо Його службу, та ходимо в жалобі перед лицем Господа Саваота?
 You have said, It is no use worshipping God: what profit have we had from keeping his orders, and going in clothing of sorrow before the Lord of armies?
 εἶπατε μάταιος ὁ δουλεύων θεῷ καὶ τί πλέον ὅτι ἐφυλάξαμεν τὰ φυλάγματα αὐτοῦ καὶ διότι ἐπορεύθημεν ἰκέται πρὸ προσώπου κυρίου παντοκράτορος
- 15 А тепер ми вважаємо пиших щасливими, і ті, хто вчиняє безбожне, будуться та випробовують Бога, і втікають...
 And now to us the men of pride seem happy; yes, the evil-doers are doing well; they put God to the test and are safe.
 καὶ νῦν ἡμεῖς μακαρίζομεν ἀλλοτρίους καὶ ἀνοικοδομοῦνται πάντες ποιοῦντες ἄνομα καὶ ἀντέστησαν θεῷ καὶ ἐσώθησαν
- 16 Змовлялись тоді один з одним і ті, хто страх перед Господом має, і прислухавсь Господь, і почув, і перед обличчям Його була писана пам'ятна книга про тих, хто страх перед Господом має, і хто поважає Ймення Його.
 Then those in whom was the fear of the Lord had talk together: and the Lord gave ear, and it was recorded in a book to be kept in mind before him, for those who had the fear of the Lord and gave thought to his name.
 ταῦτα κατελάλησαν οἱ φοβούμενοι τὸν κύριον ἕκαστος πρὸς τὸν πλησίον αὐτοῦ καὶ προσέσχεν κύριος καὶ εἰσήκουσεν καὶ ἔγραψεν βιβλίον μνημοσύνου ἐνώπιον αὐτοῦ τοῖς φοβουμένοις τὸν κύριον καὶ αἱ εὐλαβουμένοις τὸ ὄνομα αὐτοῦ
- 17 І будуть Мені вони власністю, каже Господь Саваот, на той день, що вчиню, і змилосерджує над ними, як змилосерджується чоловік над синами своїми, що служать йому.
 And they will be mine, says the Lord, in the day when I make them my special property; and I will have mercy on them as a man has mercy on his son who is his servant.
 καὶ ἔσονται μοι λέγει κύριος παντοκράτωρ εἰς ἡμέραν ἣν ἐγὼ ποιῶ εἰς περιποίησιν καὶ αἰρετιῶ αὐτοῦς ὃν τρόπον αἰρετίζει ἄνθρωπος τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸν δουλεύοντα αὐτῷ
- 18 І ви знову побачите різне між праведним та нечестивим, між тим, хто Богові служить, та тим, хто не служить Йому.
 Then you will again see how the upright man is different from the sinner, and the servant of God from him who is not.
 καὶ ἐπιστραφήσεσθε καὶ ὄψεσθε ἀνὰ μέσον δικαίου καὶ ἀνὰ μέσον ἀνόμου καὶ ἀνὰ μέσον τοῦ δουλεύοντος θεῷ καὶ τοῦ μὴ δουλεύοντος
- 1 ¶ Книга родоводу Ісуса Христа, Сина Давидового, Сина Авраамового:
 The book of the generations of Jesus Christ, the son of David, the son of Abraham.
 βιβλος γενεσεως ιησου χριστου υιου δαβιδ υιου αβρααμ
- 2 Авраам породив Ісаака, а Ісаак породив Якова, а Яків породив Юду й братів його.
 The son of Abraham was Isaac; and the son of Isaac was Jacob; and the sons of Jacob were Judah and his brothers;
 αβρααμ εγεννησεν τον ισαακ ισαακ δε εγεννησεν τον ιακωβ ιακωβ δε εγεννησεν τον ιουδαυ και τους αδελφους αυτου

- 3 **Юда ж породив Фареса та Зару від Тамари. Фарес же породив Есрома, а Есром породив Арама.**
And the sons of Judah were Perez and Zerah by Tamar; and the son of Perez was Hezron; and the son of Hezron was Ram;
 ιουδας δε εγεννησεν τον φαρес και τον ζαρα εκ της θαμαρ φαρес δε εγεννησεν τον εсρωμ εсρωμ δε εγεννησεν τον араμ
- 4 **А Арам породив Амінадава, Амінадав же породив Наассона, а Наассон породив Салмона.**
And the son of Ram was Amminadab; and the son of Amminadab was Nahshon; and the son of Nahshon was Salmon;
 араμ δε εγεννησεν τον αμιναдаβ αμιναдаβ δε εγεννησεν τον ναασσων ναασσων δε εγεννησεν τον салμων
- 5 **Салмон же породив Вооза від Рахави, а Вооз породив Йовіда від Рути, Йовід же породив Ессея.**
And the son of Salmon by Rahab was Boaz; and the son of Boaz by Ruth was Obed; and the son of Obed was Jesse;
 салμων δε εγεννησεν τον βοοζ εκ της ραχαβ βοοζ δε εγεννησεν τον ωβηδ εκ της ρουθ ωβηδ δε εγεννησεν τον ιεσσαи
- 6 **А Ессеї породив царя Давида, Давид же породив Соломона від Урісвої.**
And the son of Jesse was David the king; and the son of David was Solomon by her who had been the wife of Uriah;
 ιεσσαи δε εγεννησεν τον давид τον βασιλευα давид δε ο βασιλευς εγεννησεν τον соломωνα εκ της του ουριου
- 7 **Соломон же породив Ровоама, а Ровоам породив Авію, а Авія породив Асафа.**
And the son of Solomon was Rehoboam; and the son of Rehoboam was Abijah; and the son of Abijah was Asa;
 соломων δε εγεννησεν τον ροβοам ροβοам δε εγεννησεν τον αβια αβια δε εγεννησεν τον аса
- 8 **Асаф же породив Йосафата, а Йосафат породив Йорама, Йорам же породив Озію.**
And the son of Asa was Jehoshaphat; and the son of Jehoshaphat was Joram; and the son of Joram was Uzziah;
 аса δε εγεννησεν τον ιωсафат ιωсафат δε εγεννησεν τον ιωрам ιωрам δε εγεννησεν τον οζиαν
- 9 **Озія ж породив Йоатама, а Йоатам породив Ахаза, Ахаз же породив Єзекію.**
And the son of Uzziah was Jotham; and the son of Jotham was Ahaz; and the son of Ahaz was Hezekiah;
 οζиас δε εγεννησεν τον ιωθαμ ιωθαμ δε εγεννησεν τον ахаз ахаз δε εγεννησεν τον εζεкиαν
- 10 **А Єзекія породив Манасію, Манасія ж породив Амоса, а Амос породив Йосію.**
And the son of Hezekiah was Manasseh; and the son of Manasseh was Amon; and the son of Amon was Josiah;
 εζεкиас δε εγεννησεν τον манаση манаσης δε εγεννησεν τον αμων αμων δε εγεννησεν τον ιωσιαν
- 11 **Йосія ж породив Йоякіма, Йоякім породив Єхонію й братів його за вавилонського переселення.**
And the sons of Josiah were Jechoniah and his brothers, at the time of the taking away to Babylon.
 ιωσιас δε εγεννησεν τον ιεχониαν και τους αδελφους αυτου επι της μετοικεσιас βαβυλωνος
- 12 **А по вавилонськiм переселенні Єхонія породив Салатїля, а Салатїль породив Зоровавеля.**
And after the taking away to Babylon, Jechoniah had a son Shealtiel; and Shealtiel had Zerubbabel;
 μετα δε την μετοικεσιαν βαβυλωνος ιεχониас εγεννησεν τον салαθηλ салαθηл δε εγεννησεν τον ζοροβαβελ
- 13 **Зоровавель же породив Авіюда, а Авіюд породив Еліякіма, а Еліякім породив Азора.**
And Zerubbabel had Abiud; and Abiud had Eliakim; and Eliakim had Azor;
 ζοροβαβελ δε εγεννησεν τον αβιουδ αβιουδ δε εγεννησεν τον елиаким елиаким δε εγεννησεν τον азωρ
- 14 **Азор же породив Садока, а Садок породив Ахіма, а Ахім породив Еліюда.**
And Azor had Zadok; and Zadok had Achim; and Achim had Eliud;
 азωρ δε εγεννησεν τον садок садок δε εγεννησεν τον ачим ачим δε εγεννησεν τον елиуд
- 15 **Еліюд же породив Елеазара, а Елеазар породив Маттана, а Маттан породив Якова.**
And Eliud had Eleazar; and Eleazar had Matthan; and Matthan had Jacob;
 елиуд δε εγεννησεν τον елазар елазар δε εγεννησεν τον матthan матthan δε εγεννησεν τον ιαков
- 16 **А Якiв породив Йосіпа, мужа Марїї, що з неї родився Ісус, званий Христос.**
And the son of Jacob was Joseph the husband of Mary, who gave birth to Jesus, whose name is Christ.
 ιαков δε εγεννησεν τον ιωσηφ τον ανδρα μαριас εξ ης εγεννηθη ιησους ο λεγομενος χριστος

- 17 Α всіх поколінь від Авраама аж до Давида чотирнадцять поколінь, і від Давида аж до вавилонського переселення чотирнадцять поколінь, і від вавилонського переселення до Христа поколінь чотирнадцять.
 So all the generations from Abraham to David are fourteen generations; and from David to the taking away to Babylon, fourteen generations; and from the taking away to Babylon to the coming of Christ, fourteen generations.
 πασαι ουν αι γενεαι απο αβρααμ εως δαβιδ γενεαι δεκατεσσαρες και απο δαβιδ εως της μετουκεσιας βαβυλωνος γενεαι δεκατεσσαρες και απο της μετουκεσιας βαβυλωνος εως του χριστου γενεαι δεκα τεσσαρες
- 18 ¶ Народження ж Ісуса Христа сталося так. Коли Його матір Марію заручено з Йосипом, то перш, ніж зійшлися вони, виявилось, що вона має в утробі від Духа Святого.
 Now the birth of Jesus Christ was in this way: when his mother Mary was going to be married to Joseph, before they came together the discovery was made that she was with child by the Holy Spirit.
 του δε ιησου χριστου η γεννησις ουτως ην μνηστευθεισης γαρ της μητρος αυτου μαριας τω ιωσηφ πριν η συνελθειν αυτους ευρεθη εν γαστρι εχουσα εκ πνευματος αγιου
- 19 А Йосип, муж її, бувши праведний, і не бажавши ославити її, хотів тайкома відпустити її.
 And Joseph, her husband, being an upright man, and not desiring to make her a public example, had a mind to put her away privately.
 ιωσηφ δε ο ανηρ αυτης δικαιος ων και μη θελων αυτην παραδειγματισαι εβουληθη λαθρα απολυσαι αυτην
- 20 Коли ж він те подумав, ось з'явивсь йому Ангел Господній у сні, промовляючи: Йосипе, сину Давидів, не бійся прийняти Марію, дружину свою, бо зачате в ній то від Духа Святого.
 But when he was giving thought to these things, an angel of the Lord came to him in a dream, saying, Joseph, son of David, have no fear of taking Mary as your wife; because that which is in her body is of the Holy Spirit.
 ταυτα δε αυτου ενθυμηθεντος ιδου αγγελος κυριου κατ οναρ εφανη αυτω λεγων ιωσηφ υιος δαβιδ μη φοβηθης παραλαβειν μαριαμ την γυναικα σου το γαρ εν αυτη γεννηθεν εκ πνευματος εστιν αγιο υ
- 21 І вона вродить Сина, ти ж даси Йому ймення Ісус, бо спасе Він людей Своїх від їхніх гріхів.
 And she will give birth to a son; and you will give him the name Jesus; for he will give his people salvation from their sins.
 τεξεται δε υιον και καλεσεις το ονομα αυτου ιησουν αυτος γαρ σωσει τον λαον αυτου απο των αμαρτιων αυτων
- 22 А все оце сталося, щоб збулося сказане пророком від Господа, який провіщав:
 Now all this took place so that the word of the Lord by the prophet might come true,
 τουτο δε ολον γεγονεν ινα πληρωθη το ρηθεν υπο του κυριου δια του προφητου λεγοντος
- 23 Ось діва в утробі зачне, і Сина породить, і назвуть Йому Ймення Еммануїл, що в перекладі є: З нами Бог.
 See, the virgin will be with child, and will give birth to a son, and they will give him the name Immanuel, that is, God with us.
 ιδου η παρθενος εν γαστρι εξει και τεξεται υιον και καλεσουσιν το ονομα αυτου εμμανουηλ ο εστιν μεθερμηνευομενον μεθ ημων ο θεος
- 24 Як прокинувся ж Йосип зо сну, то зробив, як звелів йому Ангел Господній, і прийняв він дружину свою.
 And Joseph did as the angel of the Lord had said to him, and took her as his wife;
 διεγερθεις δε ο ιωσηφ απο του υπνου εποιησεν ως προσεταξεν αυτω ο αγγελος κυριου και παρελαβεν την γυναικα αυτου
- 25 І не знав він її, аж Сина свого первородженого вона породила, а він дав Йому ймення Ісус.
 And he had no connection with her till she had given birth to a son; and he gave him the name Jesus.
 και ουκ εγινωσκεν αυτην εως ου ετεκεν τον υιον αυτης τον πρωτοτοκον και εκαλεσεν το ονομα αυτου ιησουν
- 1 ¶ Коли ж народився Ісус у Віфлємі Юдейській, за днів царя Ірода, то ось мудреці прибули до Єрусалиму зо сходу,
 Now when the birth of Jesus took place in Beth-lehem of Judaea, in the days of Herod the king, there came wise men from the east to Jerusalem,
 του δε ιησου γεννηθεντος εν βηθλεεμ της ιουδαιας εν ημεραις ηρωδου του βασιλευος ιδου μαγοι απο ανατολων παρεγενοντο εις ιεροσολυμα
- 2 і питали: Де народжений Цар Юдейський? Бо на сході ми бачили зорю Його, і прибули поклонитись Йому.
 Saying, Where is the King of the Jews whose birth has now taken place? We have seen his star in the east and have come to give him worship.
 λεγοντες που εστιν ο τεχθεις βασιλευς των ιουδαιων ειδομεν γαρ αυτου τον αστερα εν τη ανατολη και ηλθομεν προσκυνησαι αυτω
- 3 І, як зачув це цар Ірод, занепокоївся, і з ним увесь Єрусалим.
 And when it came to the ears of Herod the king, he was troubled, and all Jerusalem with him.
 ακουσας δε ηρωδης ο βασιλευς εταραχθη και πασα ιεροσολυμα μετ αυτου

- 4 I, зібравши всіх первосвященників і книжників людських, він випитував у них, де має Христос народитись?
And he got together all the chief priests and scribes of the people, questioning them as to where the birth-place of the Christ would be.
και συναγαγων παντας τους αρχιερεις και γραμματεις του λαου επυνθανετο παρ αυτων που ο χριστος γεννεται
- 5 Вони ж відказали йому: У Віфлєсмi Юдейськiм, бо в пророка написано так:
And they said to him, In Beth-lehem of Judaea; for so it is said in the writings of the prophet,
οι δε ειπον αυτω εν βηθλεεμ της ιουδαιας ουτως γαρ γεγραπται δια του προφητου
- 6 I ти, Віфлєсме, земле Юдина, не менший нічим між осадами Юдиними, бо з тебе з'явиться Вождь, що буде Він пасти народ Мій ізраїльський.
You Beth-lehem, in the land of Judah, are not the least among the chiefs of Judah: out of you will come a ruler, who will be the keeper of my people Israel.
και συ βηθλεεμ γη ιουδα ουδαμως ελαχιστη ει εν τοις ηγεμοσιν ιουδα εκ σου γαρ εξελευσεται ηγουμενος οστις ποιμανει τον λαον μου τον ισραηλ
- 7 Тоді Ірод покликав тасмно отих мудреців, і докладно випитував їх про час, коли з'явилась зоря.
Then Herod sent for the wise men privately, and put questions to them about what time the star had been seen.
τοτε ηρωδης λαθρα καλεσας τους μαγους ηκριβωσεν παρ αυτων τον χρονον του φαινομενου αστερος
- 8 I він відіслав їх до Віфлєсму, говорячи: Ідiть, і пильно розвiдайтеся про Дитятко; а як знайдете, сповiстiть мене, щоб і я мiг піти й поклонитись Йому.
And he sent them to Beth-lehem and said, Go and make certain where the young child is; and when you have seen him, let me have news of it, so that I may come and give him worship.
και πεμψας αυτους εις βηθλεεμ ειπεν πορευθεντες ακριβως εξετασατε περι του παιδιου επαν δε ευρητε απαγγεilate μοι οπως καγω ελθων προσκυνησω αυτω
- 9 ¶ Вони ж царя вислухали й відійшли. I ось зоря, що на сході вони її бачили, ішла перед ними, аж прийшла й стала зверху, де Дитятко було.
And after hearing the king, they went on their way; and the star which they saw in the east went before them, till it came to rest over the place where the young child was.
οι δε ακουσαντες του βασιλεως επορευθησαν και ιδου ο αστηρ ον ειδον εν τη ανατολη προηγεν αυτους εως ελθων εστη επανω ου ην το παιδιον
- 10 А бачивши зорю, вони надзвичайно зраділи.
And when they saw the star they were full of joy.
ιδοντες δε τον αστερα εχαρησαν χαραν μεγαλην σφοδρα
- 11 I, ввійшовши до дому, знайшли там Дитятко з Марією, Його матір'ю. I вони впали ницьма, і вклонились Йому. I, відчинивши скарбниці свої, піднесли Йому свої дари: золото, ладан та смирну.
And they came into the house, and saw the young child with Mary, his mother; and falling down on their faces they gave him worship; and from their store they gave him offerings of gold, perfume, and spices.
και ελθοντες εις την οικιαν ευρον το παιδιον μετα μαριας της μητρος αυτου και πεσοντες προσεκυνησαν αυτω και ανοιξαντες τους θησαυρους αυτων προσηνεγκαν αυτω δωρα χρυσον και λιβανον και σμυρναν
- 12 А вві сні остережені, щоб не вертатись до Ірода, відійшли вони іншим шляхом до своєї землі.
And it was made clear to them by God in a dream that they were not to go back to Herod; so they went into their country by another way.
και χρηματισθεντες κατ οναρ μη ανακαμψαι προς ηρωδην δι αλλης οδου ανεχωρησαν εις την χωραν αυτων
- 13 ¶ Як вони ж відійшли, ось Ангел Господній з'явивсь у сні Йосипові та й сказав: Уставай, візьми Дитятко та матір Його, і втікай до Єгипту, і там зоставайся, аж поки скажу тобі, бо Дитятка шукатиме Ірод, щоб Його погубити.
And when they had gone, an angel of the Lord came to Joseph in a dream, saying, Get up and take the young child and his mother, and go into Egypt, and do not go from there till I give you word; for Herod will be searching for the young child to put him to death.
αναχωρησαντων δε αυτων ιδου αγγελος κυριου φαινεται κατ οναρ τω ιωσηφ λεγων εγερθεις παραλαβε το παιδιον και την μητερα αυτου και φυγε εις αιγυπτον και ισθι εκει εως αν ειπω σοι μελλει γαρ ηρωδης ζητειν το παιδιον του απολεσαι αυτο
- 14 I він устав, узяв Дитятко та матір Його вночі, та й пішов до Єгипту.
So he took the young child and his mother by night, and went into Egypt;
ο δε εγερθεις παρελαβεν το παιδιον και την μητερα αυτου νυκτος και ανεχωρησεν εις αιγυπτον
- 15 I він там зоставався аж до смерти Іродової, щоб збулося сказане від Господа пророком, який провіщас: Із Єгипту покликав Я Сина Свого.
And was there till the death of Herod; so that the word of the Lord through the prophet might come true, Out of Egypt have I sent for my son.
και ην εκει εως της τελευτης ηρωδου ινα πληρωθη το ρηθεν υπο του κυριου δια του προφητου λεγοντος εξ αιγυπτου εκαλεσα τον υιον μου

- 16 ¶ Спостеріг тоді Ірод, що ті мудреці насміялися з нього, та й розгнівався дуже, і послав повбивати в Віфлесмі й по всій тій околиці всіх дітей від двох років і менше, за часом, що його в мудреців він був випитав.
Then Herod, when he saw that he had been tricked by the wise men, was very angry; and he sent out, and put to death all the male children in Beth-lehem and in all the parts round about it, from two years old and under, acting on the knowledge which he had got with care from the wise men.
 τότε ηρωδης ιδων οτι ενεπαιχθη υπο των μαγων εθυμωθη λιαν και αποστειλας ανειλεν παντας τους παιδας τους εν βηθλεεμ και εν πασιν τοις οριοις αυτης απο διετους και κατωτερω κατα τον χρονο ν ον ηκριβωσεν παρα των μαγων
- 17 Тоді справдилося те, що сказав Єремія пророк, промовляючи:
Then the word of Jeremiah the prophet came true,
 τότε επληρωθη το ρηθεν υπο ιερεμιου του προφητου λεγοντος
- 18 Чути голос у Рамі, плач і ридання та голосіння велике: Рахиль плаче за дітьми своїми, і не дасться розважити себе, бо нема їх...
In Ramah there was a sound of weeping and great sorrow, Rachel weeping for her children, and she would not be comforted for their loss.
 φωνη εν ραμα ηκουσθη θρηνος και κλαυθος και οδυρμος πολυς ραχηλ κλαιουσα τα τεκνα αυτης και ουκ ηθελεν παρακληθηναι οτι ουκ εισιν
- 19 ¶ Коли ж Ірод умер, ось Ангел Господній з'явився в Єгипті вві сні Йосипові, та й промовив:
But when Herod was dead, an angel of the Lord came in a dream to Joseph in Egypt,
 τελευτησαντος δε του ηρωδου ιδου αγγελος κυριου κατα οναρ φαίνεται τω ιωσηφ εν αιγυπτω
- 20 Уставай, візьми Дитятко та матір Його, та йди в землю Ізраїлеву, бо вимерли ті, хто шукав був душу Дитини.
Saying, Get up and take the young child and his mother, and go into the land of Israel: because they who were attempting to take the young child's life are dead.
 λεγων εγερθεις παραλαβε το παιδιον και την μητερα αυτου και πορευου εις γην ισραηλ. τεθηκασιν γαρ οι ζητουντες την ψυχην του παιδιου
- 21 І він устав, взяв Дитятко та матір Його, і прийшов у землю Ізраїлеву.
And he got up, and took the young child and his mother, and came into the land of Israel.
 ο δε εγερθεις παρελαβεν το παιδιον και την μητερα αυτου και ηλθεν εις γην ισραηλ
- 22 Та почувши, що царює в Юдеї Архелай, замість Ірода, батька свого, побоявся піти туди він. А вві сні остережений, відійшов до країв галілейських.
But when it came to his ears that Archelaus was ruling over Judaea in the place of his father Herod, he was in fear of going there; and God having given him news of the danger in a dream, he went out of the way into the country parts of Galilee.
 ακουσας δε οτι αρχελαος βασιλευει επι της ιουδαιας αντι ηρωδου του πατρος αυτου εφοβηθη εκει απελθειν χρηματισθεις δε κατα οναρ ανεχωρησεν εις τα μερη της γαλιλαιας
- 23 А прибувши, оселився у місті, на ім'я Назарет, щоб збулося пророками сказане, що Він Назарянин буде званий.
And he came and was living in a town named Nazareth: so that the word of the prophets might come true, He will be named a Nazarene.
 και ελθων κατοικησεν εις πολιν λεγομενην ναζαρετ οπως πληρωθη το ρηθεν δια των προφητων οτι ναζωραιος κληθησεται
- 1 ¶ Тими ж днями приходив Іван Христитель, і проповідує в пустині юдейській,
And in those days John the Baptist came preaching in the waste land of Judaea,
 εν δε ταις ημεραις εκειναις παραγινεται ιωαννης ο βαπτιστης κηρυσσων εν τη ερημω της ιουδαιας
- 2 та й каже: Покайтесь, бо наблизилось Царство Небесне!
Saying, Let your hearts be turned from sin; for the kingdom of heaven is near.
 και λεγων μετανοειτε ηγγικεν γαρ η βασιλεια των ουρανων
- 3 Бо він той, що про нього сказав був Ісаїя пророк, промовляючи: Голос того, хто кличе: В пустині готуйте дорогу для Господа, рівняйте стежки Йому!
For this is he of whom Isaiah the prophet said, The voice of one crying in the waste land, Make ready the way of the Lord, make his roads straight.
 ουτος γαρ εστιν ο ρηθεις υπο ησαιου του προφητου λεγοντος φωνη βοωντος εν τη ερημω ετοιμασατε την οδον κυριου ευθειας ποιεите τας τριβους αυτου
- 4 Сам же Іван мав одягу собі з верблужого волосу, і пояс ремінний на стегнах своїх; а пожива для нього була сарана та мед польовий.
Now John was clothed in camel's hair, with a leather band about him; and his food was locusts and honey.
 αυτος δε ο ιωαννης ειχεν το ενδυμα αυτου απο τριχων καμηλου και ζωνην дерматинην περι την οσφυν αυτου η δε τροφη αυτου ην ακριδες και μελι αγριου
- 5 Тоді до нього виходив Єрусалим, і вся Юдея, і вся йорданська околиця,
Then Jerusalem and all Judaea went out to him, and all the people from near Jordan;
 τότε εξεπορευετο προς αυτον ιεροσολυμα και πασα η ιουδαια και πασα η περιχωρος του ιορδανου

- 6 і в річці Йордані христились від нього, і визнавали гріхи свої.
And they were given baptism by him in the river Jordan, saying openly that they had done wrong.
και εβαπτιζοντο εν τω ιορδανη υπ αυτου εξομολογουμενοι τας αμαρτιας αυτων
- 7 ¶ Як побачив же він багатьох фарисеїв та саддукеїв, що приходять на хрищення, то промовив до них: Роде зміїний, хто вас надумив утікати від гніву майбутнього?
But when he saw a number of the Pharisees and Sadducees coming to his baptism, he said to them, Offspring of snakes, at whose word are you going in flight from the wrath to come?
ιδων δε πολλους των φαρισαιων και σαδδουκαιων ερχομενους επι το βαπτισμα αυτου ειπεν αυτοις γεννηματα εχιδων τις υπεδειξεν υμιν φυγειν απο της μελλουσης οργης
- 8 Отож, учиніть гідний плід покаяння!
Let your change of heart be seen in your works:
ποιησατε ουν καρπους αξιους της μετανοιας
- 9 І не думайте говорити в собі: Ми масмо отця Авраама. Кажу бо я вам, що Бог може піднести дітей Авраамові з цього каміння!
And say not to yourselves, We have Abraham for our father; because I say to you that God is able from these stones to make children for Abraham.
και μη δοξητε λεγειν εν εαυτοις πατερα εχομεν τον αβρααμ λεγω γαρ υμιν οτι δυναται ο θεος εκ των λιθων τωτων εχειραι τεκνα τω αβρααμ
- 10 Бо вже до коріння дерев і сокира прикладена: кожне ж дерево, що доброго плоду не родить, буде зрубане та й в огонь буде вкинене.
And even now the axe is put to the root of the trees; every tree then which does not give good fruit is cut down, and put into the fire.
ηδη δε και η αξινη προς την ριζαν των денδρων кειται παν ουν денδρον μη ποιουν καρπον καλον εκκοπτεται και εις πυρ βαλλεται
- 11 Я хрищу вас водою на покаяння, але Той, Хто йде по мені, потужніший від мене: я недостойний понести взуття Йому! Він христитиме вас Святим Духом й огнем.
Truly, I give baptism with water to those of you whose hearts are changed; but he who comes after me is greater than I, whose shoes I am not good enough to take up: he will give you baptism with the Holy Spirit and with fire:
εγω мен βαπτιζω υμας εν υδατι εις μετανοιαν ο δε οπισω μου ερχομενος ισχυροτερος μου εστιν ου ουκ ειμι ικανος τα υποδηματα βαστασαι αυτος υμας βαπτισει εν πνευματι αγιω και πυρι
- 12 У руці Своєї мас Він віячку, і перечистить Свій тік: пшеницю Свою Він збере до засіків, а полюву попалить ув огні невгасимім.
In whose hand is the instrument with which he will make clean his grain; he will put the good grain in his store, but the waste will be burned up in the fire which will never be put out.
ου το πτυον εν τη χειρι αυτου και διακαθαριει την αλωνα αυτου και συναξει τον σιτον αυτου εις την αποθηκην το δε αχυρον κατακαυσει πυρι ασβεστο
- 13 ¶ Тоді прибуває Ісус із Галілеї понад Йордан до Івана, щоб христитись від нього.
Then Jesus came from Galilee to John at the Jordan, to be given baptism by him.
τοτε παραγινεται ο ιησους απο της γαλιλαιας επι τον ιορδανην προς τον ιωαννην του βαπτισθηναι υπ αυτου
- 14 Але перешкоджав він Йому й говорив: Я повинен христитись від Тебе, і чи Тобі йти до мене?
But John would have kept him back, saying, It is I who have need of baptism from you, and do you come to me?
ο δε ιωαννης διεκωλυεν αυτον λεγων εγω χρειαν εχω υπο σου βαπτισθηναι και συ ερχη προς με
- 15 А Ісус відповів і сказав йому: Допусти це тепер, бо так годиться нам виповнити усю правду. Тоді допустив він Його.
But Jesus made answer, saying to him, Let it be so now: because so it is right for us to make righteousness complete. Then he gave him baptism.
αποκριθεις δε ο ιησους ειπεν προς αυτον αφες αρτι ουτως γαρ πρεπον εστιν ημιν πληρωσαι πασαν δικαιοσυνην τοτε αφησιν αυτον
- 16 І охристівшись Ісус, зараз вийшов із води. І ось небо розкрилось, і побачив Іван Духа Божого, що спускався, як голуб, і сходив на Нього.
And Jesus, having been given baptism, straight away went up from the water; and, the heavens opening, he saw the Spirit of God coming down on him as a dove;
και βαπτισθεις ο ιησους ανεβη ευθους απο του υδατος και ιδου ανεωχθησαν αυτω οι ουρανοι και ειδεν το πνευμα του θεου καταβαινον ωσει περιστεραν και ερχομενον επ αυτον
- 17 І ось голос почувся із неба: Це Син Мій Улюблений, що Його Я вподобав!
And a voice came out of heaven, saying, This is my dearly loved Son, with whom I am well pleased.
και ιδου φωνη εκ των ουρανων λεγουσα ουτος εστιν ο υιος μου ο αγαπητος εν ω ευδοκησα
- 1 ¶ Потому Ісус був поведений Духом у пустиню, щоб диявол Його спокушав.
Then Jesus was sent by the Spirit into the waste land to be tested by the Evil One.
τοτε ο ιησους ανηχθη εις την ερημον υπο του πνευματος πειρασθηναι υπο του διαβολου
- 2 І постив Він сорок день і сорок ночей, а вкінці зголоднів.
And after going without food for forty days and forty nights, he was in need of it.
και νηστευσας ημερας τεσσαρακοντα και νυκτας τεσσαρακοντα υστερον επεινασεν

- 3 I ось приступив до Нього спокусник, і сказав: Коли Ти Син Божий, скажи, щоб каміння це стало хлібами!
And the Evil One came and said to him, If you are the Son of God, give the word for these stones to become bread.
και προσελθων αυτω ο πειραζων ειπεν ει υιος ει του θεου ειπε ινα οι λιθοι ουτοι αρτοι γενωνται
- 4 А Він відповів і промовив: Написано: Не хлібом самим буде жити людина, але кожним словом, що походить із уст Божих.
But he made answer and said, It is in the Writings, Bread is not man's only need, but every word which comes out of the mouth of God.
ο δε αποκριθεις ειπεν γεγραπται ουκ επ αρτω μονω ζησεται ανθρωπος αλλ επι παντι ρηματι εκπορευομενω δια στοματος θεου
- 5 Тоді забирає диявол Його в святе місто, і ставить Його на наріжника храму,
Then the Evil One took him to the holy town; and he put him on the highest point of the Temple and said to him,
τοτε παραλαμβανει αυτον ο διαβολος εις την αγιαν πολιν και ιστησιν αυτον επι το πτερυγιον του ιερου
- 6 та й каже Йому: Коли Ти Син Божий, то кинься додолу, бож написано: Він накаже про Тебе Своїм Ангелам, і вони на руках понесуть Тебе, щоб об камінь коли не спіткнув Ти Своєї ноги.
If you are the Son of God, let yourself go down; for it is in the Writings, He will give his angels care over you; and, In their hands they will keep you up, so that your foot may not be crushed against a stone.
και λεγει αυτω ει υιος ει του θεου βαλε σεαυτον κατω γεγραπται γαρ οτι τοις αγγελοις αυτου εντελειται περι σου και επι χειρων αρουσιν σε μηποτε προσκοψης προς λιθον τον ποδα σου
- 7 Ісус відказав йому: Ще написано: Не спокушуй Господа Бога свого!
Jesus said to him, Again it is in the Writings, You may not put the Lord your God to the test.
εφη αυτω ο ιησους παλιν γεγραπται ουκ εκπειρασεις κυριον τον θεον σου
- 8 Знов диявол бере Його на височезную гору, і показує Йому всі царства на світі та їхню славу,
Again, the Evil One took him up to a very high mountain, and let him see all the kingdoms of the world and the glory of them;
παλιν παραλαμβανει αυτον ο διαβολος εις ορος υψηλον λιαν και δεικνυσιν αυτω πασας τας βασιλειας του κοσμου και την δοξαν αυτων
- 9 та й каже до Нього: Це все Тобі дам, якщо впадеш і мені Ти поклонишся!
And he said to him, All these things will I give you, if you will go down on your face and give me worship.
και λεγει αυτω ταυτα παντα σοι δωσω εαν πεσων προσκυνησης μοι
- 10 Тоді каже до нього Ісус: Відійди, сатано! Бож написано: Господеві Богові своєму вклоняйся, і служи Одному Йому!
Then said Jesus to him, Away, Satan: for it is in the Writings, Give worship to the Lord your God and be his servant only.
τοτε λεγει αυτω ο ιησους υπαγε σατανα γεγραπται γαρ κυριον τον θεον σου προσκυνησεις και αυτω μονω λατρευσεις
- 11 Тоді позоставив диявол Його. І ось Анголи приступили, і служили Йому.
Then the Evil One went away from him, and angels came and took care of him.
τοτε αφησιν αυτον ο διαβολος και ιδου αγγελοι προσηλθον και διηκονουν αυτω
- 12 ¶ Як довідавсь Ісус, що Івана ув'язнено, перейшов у Галілею.
Now when it came to his ears that John had been put in prison, he went away to Galilee;
ακουσας δε ο ιησους οτι ιωαννης παρεδοθη ανεχωρησεν εις την γαλιλαιαν
- 13 І, покинувши Він Назарета, прийшов й оселився в Капернаумі приморськiм, на границі країн Завулонової й Нефталімової,
And going away from Nazareth, he came and made his living-place in Capernaum, which is by the sea, in the country of Zebulun and Naphtali:
και καταλιπων την ναζαρετ ελθων κατοκησεν εις καπερναουμ την παραθαλασσιαν εν οριοις ζαβουλων και νεφθαλειμ
- 14 щоб справдилось те, що сказав був Ісаїя пророк, промовляючи:
So that the word of the prophet Isaiah might come true,
ινα πληρωθη το ρηθεν δια ησαιου του προφητου λεγοντος
- 15 Завулонова земле, і Нефталімова земле, за Йорданом при морській дорозі, Галілеє поганська!
The land of Zebulun and the land of Naphtali, by the way of the sea, the other side of Jordan, Galilee of the Gentiles,
γη ζαβουλων και γη νεφθαλειμ οδον θαλασσης περαν του ιορδανου γαλιλαια των εθνων

- 16 Народ, що в темноті сидів, світло велике побачив, а тим, хто сидів у країні смертельної тіні, засіяло світло.
The people who were in the dark saw a great light, and to those in the land of the shade of death did the dawn come up.
ο λαος ο καθημενος εν σκοτει ειδε φως μεγα και τοις καθημενοις εν χωρα και σκια θανατου φως ανετειλεν αυτοις
- 17 Із того часу Ісус розпочав проповідувати й промовляти: Покайтеся, бо наблизилось Царство Небесне!
From that time Jesus went about preaching and saying, Let your hearts be turned from sin, for the kingdom of heaven is near.
απο τοτε ηρξατο ο ιησους κηρυσσειν και λεγειν μετανοειτε ηγγικεν γαρ η βασιλεια των ουρανων
- 18 ¶ Як проходив же Він поблизу Галілейського моря, то побачив двох братів: Симона, що зветься Петром, та Андрія, його брата, що невода в море закидали, бо рибалки були.
And when he was walking by the sea of Galilee, he saw two brothers, Simon, whose other name was Peter, and Andrew, his brother, who were putting a net into the sea; for they were fishermen.
περιπατων δε ο ιησους παρα την θαλασσαν της γαλιλαιας ειδεν δυο αδελφους σιμωνα τον λεγομενον πετρον και ανδρεαν τον αδελφον αυτου βαλλοντας αμφιβληστρον εις την θαλασσαν ησαν γαρ αλι εις
- 19 І Він каже до них: Ідіть за Мною, Я зроблю вас ловцями людей!
And he said to them, Come after me, and I will make you fishers of men.
και λεγει αυτοις δευτε οπισω μου και ποιησω υμας αλιεις ανθρωπων
- 20 І вони зараз покинули сіті, та й пішли вслід за Ним.
And straight away they let go the nets and went after him.
οι δε ευθεως αφεντες τα δικτυα ηκολουθησαν αυτω
- 21 І, далі пішовши звідти, Він побачив двох інших братів, Зеведеєвого сина Якова та Івана, його брата, із Зеведеєм, їхнім батьком, що лагодили свого невода в човні, і покликав Він їх.
And going on from there he saw two other brothers, James, the son of Zebedee, and John, his brother, in the boat with their father, stitching up their nets; and he said, Come.
και προβας εκειθεν ειδεν αλλους δυο αδελφους ιακωβον τον του ζεβεδαιου και ιωαννην τον αδελφον αυτου εν τω πλοιω μετα ζεβεδαιου του πατρος αυτων καταρτιζοντας τα δικτυα αυτων και εκαλε σεν αυτους
- 22 Вони зараз залишили човна та батька свого, та й пішли вслід за Ним.
And they went straight from the boat and their father and came after him.
οι δε ευθεως αφεντες το πλοιον και τον πατερα αυτων ηκολουθησαν αυτω
- 23 ¶ І ходив Він по всій Галілеї, по їхніх синагогах навчаючи, та Євангелію Царства проповідуючи, і вздоровлюючи всяку недугу, і всяку неміч між людьми.
And Jesus went about in all Galilee, teaching in their Synagogues and preaching the good news of the kingdom, and making well those who were ill with any disease among the people.
και περιηγεν ολην την γαλιλαιαν ο ιησους διδασκων εν ταις συναγωγαи αυτων και κηρυσσων το ευαγγελιον της βασιλειας και θεραπειων πασαν νοσον και πασαν μαλακίαν εν τω λαω
- 24 А чутка про Нього пішла по всій Сирії. І водили до Нього недужих усіх, хто терпів на різні хвороби та муки, і біснуватих, і сновид, і розслаблених, і Він їх уздоровляв.
And news of him went out through all Syria; and they took to him all who were ill with different diseases and pains, those having evil spirits and those who were off their heads, and those who had no power of moving. And he made them well.
και απηλθεν η ακοη αυτου εις ολην την συριαν και προσηνεγκαν αυτω παντας τους κακως εχοντας ποικιλαις νοσοις και βασανοις συνεχομενους και δαιμονιζομενους και σεληνιαζομενους και παραλυτικους και εθεραπευσεν αυτους
- 25 І багато людей ішло за Ним і з Галілеї, і з Десятимістя, і з Єрусалиму, і з Юдеї, і з Зайорданія.
And there went after him great numbers from Galilee and Decapolis and Jerusalem and Judaea and from the other side of Jordan.
και ηκολουθησαν αυτω οχλοι πολλοι απο της γαλιλαιας και δεκαπολεως και ιεροσολυμων και ιουδαιας και περαν του ιορδανου
- 1 ¶ І, побачивши натовп, Він вийшов на гору. А як сів, підійшли Його учні до Нього.
And seeing great masses of people he went up into the mountain; and when he was seated his disciples came to him.
ιδων δε τους οχλους ανεβη εις το ορος και καθισαντος αυτου προσηλθον αυτω οι μαθηται αυτου
- 2 І, відкривши уста Свої, Він навчати їх став, промовляючи:
And with these words he gave them teaching, saying,
και ανοιξας το στομα αυτου εδιδασκεν αυτους λεγων
- 3 ¶ Блаженні вбогі духом, бо їхнє Царство Небесне.
Happy are the poor in spirit: for the kingdom of heaven is theirs.
μακαριοι οι πτωχοι τω πνευματι οτι αυτων εστιν η βασιλεια των ουρανων

- 4 Блаженні засмучені, бо вони будуть утішені.
Happy are those who are sad: for they will be comforted.
μακαριοι οι πενθουντες οτι αυτοι παρακληθησονται
- 5 Блаженні лагідні, бо землю впадкують вони.
Happy are the gentle: for the earth will be their heritage.
μακαριοι οι πραεις οτι αυτοι κληρονομησουσιν την γην
- 6 Блаженні голодні та спрагнені правди, бо вони нагодовані будуть.
Happy are those whose heart's desire is for righteousness: for they will have their desire.
μακαριοι οι πεινωντες και διψωντες την δικαιοσυνην οτι αυτοι χορτασθησονται
- 7 Блаженні милостиві, бо помилувані вони будуть.
Happy are those who have mercy: for they will be given mercy.
μακαριοι οι ελεημονες οτι αυτοι ελεθησονται
- 8 Блаженні чисті серцем, бо вони будуть бачити Бога.
Happy are the clean in heart: for they will see God.
μακαριοι οι καθαροι τη καρδια οτι αυτοι τον θεον οψονται
- 9 Блаженні миротворці, бо вони синами Божими стануть.
Happy are the peacemakers: for they will be named sons of God.
μακαριοι οι ειρηνοποιοι οτι αυτοι υιοι θεου κληθησονται
- 10 Блаженні вигнані за правду, бо їхнє Царство Небесне.
Happy are those who are attacked on account of righteousness: for the kingdom of heaven will be theirs.
μακαριοι οι δεδιωγμενοι ενεκεν δικαιοσυνης οτι αυτων εστιν η βασιλεια των ουραων
- 11 Блаженні ви, як ганьбити та гнати вас будуть, і будуть облудно на вас наговорювати всяке слово лихе ради Мене.
Happy are you when men give you a bad name, and are cruel to you, and say all evil things against you falsely, because of me.
μακαριοι εστε οταν ονειδισωσιν υμας και διωξωσιν και ειπωσιν παν πονηρον ρημα καθ υμων ψευδομενοι ενεκεν εμου
- 12 Радійте та веселіться, нагорода бо ваша велика на небесах! Бо так гнали й пророків, що були перед вами.
Be glad and full of joy; for great is your reward in heaven: for so were the prophets attacked who were before you.
χαριετε και αγαλλιασθε οτι ο μισθος υμων πολυς εν τοις ουρανοις ουτως γαρ εδιωξαν τους προφητας τους προ υμων
- 13 ¶ Ви сіль землі. Коли сіль ізвітріє, то чим насолити її? Не придасться вона вже нінащо, хіба щоб надвір була висипана та потоптана людьми.
You are the salt of the earth; but if its taste goes from the salt, how will you make it salt again? it is then good for nothing but to be put out and crushed under foot by men.
υμεις εστε το αλας της γης εαν δε το αλας μωρανθη εν τινι αλισθησεται εις ουδεν ισχυει επι ει μη βληθηναι εξω και καταπατεισθαι υπο των ανθρωπων
- 14 Ви світло для світу. Не може сховатися місто, що стоїть на верховині гори.
You are the light of the world. A town put on a hill may be seen by all.
υμεις εστε το φως του κοσμου ου δυναται πολις κρυβηναι επανω ορους κειμενη
- 15 І не запалюють світильника, щоб поставити його під посудину, але на свічник, і світить воно всім у домі.
And a burning light is not put under a vessel, but on its table; so that its rays may be shining on all who are in the house.
ουδε καιουσιν λυχνον και τιθεασιν αυτον υπο τον μοδιον αλλ επι την λυχνιαν και λαμπει πασιν τοις εν τη οικια
- 16 Отак ваше світло нехай світить перед людьми, щоб вони бачили ваші добрі діла, та прославляли Отця вашого, що на небі.
Even so let your light be shining before men, so that they may see your good works and give glory to your Father in heaven.
ουτως λαμψατω το φως υμων εμπροσθεν των ανθρωπων οπως ιδωσιν υμων τα καλα εργα και δοξασωσιν τον πατερα υμων τον εν τοις ουρανοις
- 17 ¶ Не подумайте, ніби Я руйнувати Закон чи Пророків прийшов, Я не руйнувати прийшов, але виконати.
Let there be no thought that I have come to put an end to the law or the prophets. I have not come for destruction, but to make complete.
μη νομισητε οτι ηλθον καταλυσαι τον νομον η τους προφητας ουκ ηλθον καταλυσαι αλλα πληρωσαι

- 18 **Ποправді ж кажу вам: доки небо й земля не минеться, ані йота єдина, ані жаден значок із Закону не минеться, аж поки не збудеться все.**
Truly I say to you, Till heaven and earth come to an end, not the smallest letter or part of a letter will in any way be taken from the law, till all things are done.
αμην γαρ λεγω υμιν εως αν παρελθη ο ουρανος και η γη ιωτα εν η μια κεραια ου μη παρελθη απο του νομου εως αν παντα γενηται
- 19 **Хто ж порушить одну з найменших цих заповідей, та й людей так навчить, той буде найменшим у Царстві Небеснім; а хто виконає та й навчить, той стане великим у Царстві Небеснім.**
Whoever then goes against the smallest of these laws, teaching men to do the same, will be named least in the kingdom of heaven; but he who keeps the laws, teaching others to keep them, will be named great in the kingdom of heaven.
ος εαν ουν λυση μιαν των εντολων τουτων των ελαχιστων και διδαξη ουτως τους ανθρωπους ελαχιστος κληθησεται εν τη βασιλεια των ουρανων ος δ αν ποιηση και διδαξη ουτος μεγας κληθησεται εν τη βασιλεια των ουρανων
- 20 **Кажу бо Я вам: коли праведність ваша не буде рясніша, як книжників та фарисеїв, то не ввійдете в Царство Небесне!**
For I say to you, If your righteousness is not greater than the righteousness of the scribes and Pharisees, you will never go into the kingdom of heaven.
λεγω γαρ υμιν οτι εαν μη περισσευση η δικαιοσυνη υμων πλεον των γραμματεων και φαρισαιων ου μη εισελθητε εις την βασιλειαν των ουρανων
- 21 **¶ Ви чули, що було стародавнім наказане: Не вбивай, а хто вб'є, підпаде він судові.**
You have knowledge that it was said in old times, You may not put to death; and, Whoever puts to death will be in danger of being judged:
ηκουσατε οτι ερρεθη τοις αρχαιοις ου φονευσεις ος δ αν φονευση ενοχος εσται τη κρισει
- 22 **А Я вам кажу, що кожен, хто гнівається на брата свого, підпаде вже судові. А хто скаже на брата свого: рака, підпаде верховному судові, а хто скаже дурний, підпаде гесні огненні й.**
But I say to you that everyone who is angry with his brother will be in danger of being judged; and he who says to his brother, Raca, will be in danger from the Sanhedrin; and whoever says, You foolish one, will be in danger of the hell of fire.
εγω δε λεγω υμιν οτι πας ο οργιζομενος τω αδελφω αυτου εικη ενοχος εσται τη κρισει ος δ αν ειπη τω αδελφω αυτου ρακα ενοχος εσται τω συνεδριω ος δ αν ειπη μωρε ενοχος εσται εις την γεενναν του πυρος
- 23 **Тому, коли принесеш ти до жертівника свого дара, та тут ізгадасш, що брат твій щось має на тебе,**
If then you are making an offering at the altar and there it comes to your mind that your brother has something against you,
εαν ουν προσφερης το δωρον σου επι το θυσιαστηριον κακει μνησθης οτι ο αδελφος σου εχει τι κατα σου
- 24 **залиши отут дара свого перед жертівником, і піди, примирись перше з братом своїм, і тоді повертайся, і принось свого дара.**
While your offering is still before the altar, first go and make peace with your brother, then come and make your offering.
αφες εκει το δωρον σου εμπροσθεν του θυσιαστηριου και υπαγε πρωτον διαλλαγηθι τω αδελφω σου και тоτε ελθων προσφερε το δωρον σου
- 25 **Зо своїм супротивником швидко мирися, доки з ним на дорозі ще ти, щоб тебе супротивник судді не віддав, а суддя щоб прислужникові тебе не передав, і щоб тебе до в'язниці не вкинули.**
Come to an agreement quickly with him who has a cause against you at law, while you are with him on the way, for fear that he may give you up to the judge and the judge may give you to the police and you may be put into prison.
ισθι ευνοων τω αντιδικω σου ταχυ εως οτου ει εν τη οδω μετ αυτου μηποτε σε παραδω ο αντιδικος τω κριτη και ο κριτης σε παραδω τω υπηρετη και εις φυλακην βληθηση
- 26 **Ποправді кажу тобі: Не вийдеш ізвідти, поки не віддаси ти й останнього шеляга!**
Truly I say to you, You will not come out from there till you have made payment of the very last farthing.
αμην λεγω σοι ου μη εξελθης εκειθεν εως αν αποδως τον εσχατον κοδραντην
- 27 **¶ Ви чули, що сказано: Не чини перелюбу.**
You have knowledge that it was said, You may not have connection with another man's wife:
ηκουσατε οτι ερρεθη τοις αρχαιοις ου μοιχευσεις
- 28 **А Я вам кажу, що кожен, хто на жінку подивиться із пожадливістю, той уже вчинив із нею перелюб у серці своїм.**
But I say to you that everyone whose eyes are turned on a woman with desire has had connection with her in his heart.
εγω δε λεγω υμιν οτι πας ο βλέπων γυναικα προς το επιθυμησαι αυτης ηδη εμοιχευσεν αυτην εν τη καρδια αυτου
- 29 **Коли праве око твоє спокушає тебе, його вибери, і кинь від себе: бо краще тобі, щоб загинув один із твоїх членів, аніж до гесні все тіло твоє було вкинене.**
And if your right eye is a cause of trouble to you, take it out and put it away from you; because it is better to undergo the loss of one part, than for all your body to go into hell.
ει δε ο οφθαλμος σου ο δεξιος σκανδαλιζει σε εξελε αυτον και βαλε απο σου συμφερει γαρ σοι ινα αποληται εν των μελων σου και μη ολον το σωμα σου βληθη εις γεενναν

- 30 **І як правиця твоя спокушас тебе, відітни її кинь від себе: бо краще тобі, щоб загинув один із твоїх членів, аніж до гесни все тіло твоє було вкинене.**
And if your right hand is a cause of trouble to you, let it be cut off and put it away from you; because it is better to undergo the loss of one part, than for all your body to go into hell.
και ει η δεξια σου χειρ σκανδαλιζει σε εκκοψον αυτην και βαλε απο σου συμφερει γαρ σοι ινα αποληται εν των μελων σου και μη ολον το σωμα σου βληθη εις γεενναν
- 31 **Також сказано: Хто дружину свою відпускає, нехай дасть їй листа роздового.**
Again, it was said, Whoever puts away his wife has to give her a statement in writing for this purpose:
ερρεθη δε οτι ος αν απολυση την γυναικα αυτου δωτω αυτη αποστασιον
- 32 **А Я вам кажу, що кожен, хто пускає дружину свою, крім провини розпусти, той доводить її до перелюбу. І хто з відпушеною побереться, той чинить перелюб.**
But I say to you that everyone who puts away his wife for any other cause but the loss of her virtue, makes her false to her husband; and whoever takes her as his wife after she is put away, is no true husband to her.
εγω δε λεγω υμιν οτι ος αν απολυση την γυναικα αυτου παρεκτος λογου πορνειας ποιει αυτην μοιχασθαι και ος εαν απολελυμενην γαμηση μοιχεται
- 33 **¶ Ще ви чули, що було стародавнім наказане: Не клянись неправдиво, але виконуй клятви свої перед Господом.**
Again, you have knowledge that it was said in old times, Do not take false oaths, but give effect to your oaths to the Lord:
παλιν ηκουσατε οτι ερρεθη τοις αρχαιοις ουκ επιορκησεις αποδωσεις δε τω κυριω τους ορκους σου
- 34 **А Я вам кажу не клястися зовсім: ані небом, бо воно престол Божий;**
But I say to you, Take no oaths at all: not by the heaven, because it is the seat of God;
εγω δε λεγω υμιν μη ομοσαι ολωσ μητε εν τω ουρανω οτι θρονος εστιν του θεου
- 35 **ні землею, бо підніжок для ніг Його це; ані Єрусалимом, бо він місто Царя Великого;**
Or by the earth, because it is the resting-place for his foot; or by Jerusalem, because it is the town of the great King.
μητε εν τη γη οτι υποποδιον εστιν των ποδων αυτου μητε εις ιεροσολυμα οτι πολις εστιν του μεγαλου βασιλεως
- 36 **не клянись головою своєю, бо навіть однієї волосинки ти не можеш учинити білою чи чорною.**
You may not take an oath by your head, because you are not able to make one hair white or black.
μητε εν τη κεφαλη σου ομοσης οτι ου δυνασαι μιαν τριχα λευκην η μελαιναν ποιησαι
- 37 **Ваше ж слово хай буде: так-так, ні-ні. А що більше над це, то те від лукавого.**
But let your words be simply, Yes or No: and whatever is more than these is of the Evil One.
εστω δε ο λογος υμων ναι ναι ου ου το δε περισσον τουτων εκ του πονηρου εστιν
- 38 **¶ Ви чули, що сказано: Око за око, і зуб за зуба.**
You have knowledge that it was said, An eye for an eye, and a tooth for a tooth:
ηκουσατε οτι ερρεθη οφθαλμον αντι οφθαλμου και οδοντα αντι οδοντος
- 39 **А Я вам кажу не противитись злому. І коли вдарить тебе хто у праву щоку твою, підстав йому й другу.**
But I say to you, Do not make use of force against an evil man; but to him who gives you a blow on the right side of your face let the left be turned.
εγω δε λεγω υμιν μη αντιστηναι τω πονηρω αλλ οστις σε ραπισει επι την δεξιαν σου σιαγωνα στρεψον αυτω και την αλλην
- 40 **А хто хоче тебе позивати й забрати сорочку твою, віддай і плаща йому.**
And if any man goes to law with you and takes away your coat, do not keep back your robe from him.
και τω θελοντι σοι κριθηναι και τον χιτωνα σου λαβειν αφες αυτω και το ιματιον
- 41 **А хто силувати тебе буде відбути подорожнє на милю одну, іди з ним навіть дві.**
And whoever makes you go one mile, go with him two.
και οστις σε αγγαρευσει μιλιον εν υπαγε μετ αυτου δυο
- 42 **Хто просить у тебе то дай, а хто хоче позичити в тебе не відвертайсь від нього.**
Give to him who comes with a request, and keep not your property from him who would for a time make use of it.
τω αιτουντι σε διδου και τον θελοντα απο σου δανεισασθαι μη αποστραφης
- 43 **¶ Ви чули, що сказано: Люби свого ближнього, і ненавидь свого ворога.**
You have knowledge that it was said, Have love for your neighbour, and hate for him who is against you:
ηκουσατε οτι ερρεθη αγαπησεις τον πλησιον σου και μισησεις τον εχθρον σου

- 44 **Α** Я вам кажу: Любіть ворогів своїх, благословляйте тих, хто вас проклинає, творіть добро тим, хто ненавидить вас, і моліться за тих, хто вас переслідує,
But I say to you, Have love for those who are against you, and make prayer for those who are cruel to you;
εγω δε λεγω υμιν αγαπατε τους εχθρους υμων ευλογειτε τους καταρωμενους υμας καλωσ ποιειτε τους μισουντας υμας και προσευχεσθε υπερ των επηρεαζοντων υμας και διωκοντων υμας
- 45 **щоб** вам бути синами Отця вашого, що на небі, що наказує сходити сонцю Своему над злими й над добрими, і дощ посилав на праведних і на неправедних.
So that you may be the sons of your Father in heaven; for his sun gives light to the evil and to the good, and he sends rain on the upright man and on the sinner.
οπως γενησθε υιοι του πατροс υμων του εν ουρανοιс οτι τον ηλιον αυτου ανατελλει επι πονηρους και αγαθους και βρεχει επι δικαιους και αδικους
- 46 **Коли** бо ви любите тих, хто вас любить, то яку нагороду ви маєте? Хіба не те саме й митники роблять?
For if you have love for those who have love for you, what credit is it to you? do not the tax-farmers the same?
εαν γαρ αγαπησητε τους αγαπωντας υμαс тина μισθον εχετε ουχι και οι τελωναι το αυτο ποιουσιν
- 47 **І** коли ви вітаєте тільки братів своїх, то що ж особливого робите? Чи й погани не чинять отак?
And if you say, Good day, to your brothers only, what do you do more than others? do not even the Gentiles the same?
και εαν ασπασησθε τους αδελφους υμων μονον τι περισσον ποιειτε ουχι και οι τελωναι ουτως ποιουσιν
- 48 **Отж,** будьте досконалі, як досконалий Отець ваш Небесний!
Be then complete in righteousness, even as your Father in heaven is complete.
εσεσθε ουν υμειс τελειοι ωσπερ ο πατηρ υμων ο εν τοιс ουρανοιс τελειοс εστιν
- 1 ¶ **Стережіться** виставляти свою милостиню перед людьми, щоб бачили вас; а як ні, то не матимете нагороди від Отця вашого, що на небі.
Take care not to do your good works before men, to be seen by them; or you will have no reward from your Father in heaven.
προσεχετε την ελεημοσунην υμων μη ποιειν εμπροσθεν των ανθρωπων προς το θεαθηναι αυτοιс ει δε μηγε μισθον ουκ εχετε παρα το πατρι υμων το εν τοιс ουρανοис
- 2 **Отж,** коли чиниш ти милостиню, не сурми перед себе, як то роблять оті лицеміри по синагогах та вулицях, щоб хвалили їх люди. Поправді кажу вам: вони мають уже нагороду свою!
When then you give money to the poor, do not make a noise about it, as the false-hearted men do in the Synagogues and in the streets, so that they may have glory from men. Truly, I say to you, They have their reward.
οταν ουν ποιηс ελεημοсунην μη σαλπισηс εμπροσθεν σου ωσπερ οι υποκριται ποιουσιν εν ταιс συναγωгаис και εν ταιс ρυμαιс οπως δοξασθωсιν υπο των ανθρωπων αμην λεγω υμιν απεχουсιν τον μισθον αυτων
- 3 **А** як ти чиниш милостиню, хай не знатиме ліва рука твоя, що робить правиця твоя,
But when you give money, let not your left hand see what your right hand does:
σου δε ποιουνтос ελεημοсунην μη γνωτω η αριστερα σου τι ποιει η δεξια σου
- 4 **щоб** тасмна була твоя милостиня, а Отець твій, що бачить тасмне, віддасть тобі явно.
So that your giving may be in secret; and your Father, who sees in secret, will give you your reward.
οπως η σου η ελεημοсунη εν το κρυπτω και ο πατηρ σου ο βλεπων εν το κρυπτω αυτοс αποδωσει σοи εν το φανερω
- 5 ¶ **А** як молитеся, то не будьте, як ті лицеміри, що люблять ставати й молитися по синагогах та на перехрестях, щоб їх бачили люди. Поправді кажу вам: вони мають уже нагороду свою!
And when you make your prayers, be not like the false-hearted men, who take pleasure in getting up and saying their prayers in the Synagogues and at the street turnings so that they may be seen by men. Truly I say to you, They have their reward.
και οταν προσευχη ουκ εση ωσπερ οι υποκριται οτι φιλουсιν εν ταιс συναγωгаис και εν ταιс γωνιαис των πλατειων εστωτες προσευχεσθαι οπως αν φанωсιν τοис ανθρωποιс αμην λεγω υμιν οτι απεχουсιν τον μισθον αυτων
- 6 **А** ти, коли молишся, увійди до своєї комірчини, зачини свої двері, і помолися Отцеві своєму, що в таїні; а Отець твій, що бачить тасмне, віддасть тобі явно.
But when you make your prayer, go into your private room, and, shutting the door, say a prayer to your Father in secret, and your Father, who sees in secret, will give you your reward.
су δε οταν προσευχη εισελθε ειс το ταμειον σου και κλειсασ την θυραν σου προσευξαи το πατρι σου το εν το κρυπτω και ο πατηρ σου ο βλεπων εν το κρυπτω αποδωσει σοи εν το φανερω
- 7 **А** як молитеся, не проказуйте зайвого, як ті погани, бо думають, ніби вони будуть вислухані за своє веломовство.
And in your prayer do not make use of the same words again and again, as the Gentiles do: for they have the idea that God will give attention to them because of the number of their words.
προσευχομενοι δε μη βαττολογησηте ωσπερ οι εθνικοι δοκουсιν γαρ οτι εν τη πολλοлогия αυτων εισακουσθηсονται
- 8 **Отж,** не вподобляйтеся їм, бо знає Отець ваш, чого потребуєте, ще раніше за ваше прохання!
So be not like them; because your Father has knowledge of your needs even before you make your requests to him.
μη ουν ομοιωθηте αυτοис οιδεν γαρ ο πατηρ υμων ων χρειαн εχετε про του υμαс αιηсαι αυτον

- 9 ¶ **Ви ж моліться отак: Отче наш, що esi на небесах! Нехай святиться Ім'я Твоє,**
Let this then be your prayer: Our Father in heaven, may your name be kept holy.
ουτως ουν προσευχεσθε υμεις πατερ ημων ο εν τοις ουρανοις αγιασθητω το ονομα σου
- 10 **нехай прийде Царство Твоє, нехай буде воля Твоя, як на небі, так і на землі.**
Let your kingdom come. Let your pleasure be done, as in heaven, so on earth.
ελθετω η βασιλεια σου γενηθητω το θελημα σου ως εν ουρανω και επι της γης
- 11 **Хліба нашого насущного дай нам сьогодні.**
Give us this day bread for our needs.
τον αρτον ημων τον επιουσιον δος ημιν σημερον
- 12 **І прости нам довги наші, як і ми прощасмо винуватцям нашим.**
And make us free of our debts, as we have made those free who are in debt to us.
και αφες ημιν τα οφειληματα ημων ως και ημεις αφιεμεν τοις οφειλεταις ημων
- 13 **І не введи нас у випробовування, але визволи нас від лукавого. Бо Твоє є царство, і сила, і слава навіки. Амінь.**
And let us not be put to the test, but keep us safe from the Evil One.
και μη εισενεγκης ημας εις πειρασμον αλλα ρυσαι ημας απο του πονηρου οτι σου εστιν η βασιλεια και η δυναμις και η δοξα εις τους αιωνας αμην
- 14 **Бо як людям ви простите прогріхи їхні, то простить і вам ваш Небесний Отець.**
For if you let men have forgiveness for their sins, you will have forgiveness from your Father in heaven.
εαν γαρ αφητε τοις ανθρωποις τα παραπτωματα αυτων αφησει και υμιν ο πατηρ υμων ο ουραنيος
- 15 **А коли ви не будете людям прощати, то й Отець ваш не простить вам прогріхів ваших.**
But if you do not let men have forgiveness for their sins, you will not have forgiveness from your Father for your sins.
εαν δε μη αφητε τοις ανθρωποις τα παραπτωματα αυτων ουδε ο πατηρ υμων αφησει τα παραπτωματα υμων
- 16 ¶ **А як постите, то не будьте сумні, як оті лицеміри: вони бо змінюють обличчя свої, щоб бачили люди, що постять вони. Поправді кажу вам: вони мають уже нагороду свою!**
And when you go without food, be not sad-faced as the false-hearted are. For they go about with changed looks, so that men may see that they are going without food. Truly I say to you, They have their reward.
οταν δε νηστευητε μη γινεσθε ωσπερ οι υποκριται σκυθρωποι αφανιζουσιν γαρ τα προσωπα αυτων οπως φανωσιν τοις ανθρωποις νηστευοντες αμην λεγω υμιν οτι απεχουσιν τον μισθον αυτων
- 17 **А ти, коли постиш, намасти свою голову, і лице своє вмий,**
But when you go without food, put oil on your head and make your face clean;
συ δε νηστευων αλειψαι σου την κεφαλην και το προσωπον σου νιψαι
- 18 **щоб ти посту свого не виявив людям, а Отцеві своєму, що в таїні; і Отець твій, що бачить таємне, віддасть тобі явно.**
So that no one may see that you are going without food, but your Father in secret; and your Father, who sees in secret, will give you your reward.
οπως μη φанης τοις ανθρωποις νηστευων αλλα τω πατρι σου τω εν τω κρυπτω και ο πατηρ σου ο βλεπων εν τω κρυπτω αποδωσει σοι εν τω φανερω
- 19 ¶ **Не складайте скарбів собі на землі, де нищить їх міль та іржа, і де злодії підкопуються й викрадають.**
Make no store of wealth for yourselves on earth, where it may be turned to dust by worms and weather, and where thieves may come in by force and take it away.
μη θησαυριζετε υμιν θησαυρους επι της γης οπου σης και βρωσις αφανιζει και οπου κλεπται διορυσσουσιν και κλεπτουσιν
- 20 **Складайте ж собі скарби на небі, де ні міль, ні іржа їх не нищить, і де злодії до них не підкопуються та не крадуть.**
But make a store for yourselves in heaven, where it will not be turned to dust and where thieves do not come in to take it away:
θησαυριζετε δε υμιν θησαυρους εν ουρανω οπου ουτε σης ουτε βρωσις αφανιζει και οπου κλεπται ου διορυσσουσιν ουδε κλεπτουσιν
- 21 **Бо де скарб твій, там буде й серце твоє!**
For where your wealth is, there will your heart be.
οπου γαρ εστιν ο θησαυρος υμων εκει εσται και η καρδια υμων
- 22 **Око то світильник для тіла. Тож як око твоє буде здорове, то й усе тіло твоє буде світле.**
The light of the body is the eye; if then your eye is true, all your body will be full of light.
ο λυχος του σωματος εστιν ο οφθαλμος εαν ουν ο οφθαλμος σου απλους η ολον το σωμα σου φωτεινον εσται

- 23 А коли б твоє око лихе було, то й усе тіло твоє буде темне. Отож, коли світло, що в тобі, є темрява, то яка ж то велика та темрява!
But if your eye is evil, all your body will be dark. If then the light which is in you is dark, how dark it will be!
εαν δε ο οφθαλμος σου πονηρος η ολον το σωμα σου σκοτεινον εσται ει ουν το φως το εν σοι σκοτος εστιν το σκοτος ποσον
- 24 Ніхто двом панам служити не може, бо або одного зненавидить, а другого буде любити, або буде триматись одного, а другого знехтує. Не можете Богові служити й мамоні.
No man is able to be a servant to two masters: for he will have hate for the one and love for the other, or he will keep to one and have no respect for the other. You may not be servants of God and of wealth.
ουδεις δυναται δυσι κυριοις δουλευειν η γαρ τον ενα μισησει και τον ετερον αγαπησει η ενος ανθεξεται και του ετερου καταφρονησει ου δυνασθε θεω δουλευειν και μαμμωνα
- 25 ¶ Через те вам кажу: Не журіться про життя своє що будете їсти та що будете пити, ні про тіло своє, у що зодягнетесь. Чи ж не більше від їжі життя, а від одягу тіло?
So I say to you, Take no thought for your life, about food or drink, or about clothing for your body. Is not life more than food, and the body more than its clothing?
δια τουτο λεγω υμιν μη μεριμνατε τη ψυχη υμων τι φαγητε και τι πιητε μηδε τω σωματι υμων τι ενδυσησθε ουχι η ψυχη πλεον εστιν της τροφης και το σωμα του ενδυματος
- 26 Погляньте на птахів небесних, що не сіють, не жнуть, не збирають у клуні, та проте ваш Небесний Отець їх годувє. Чи ж ви не багато вартніші за них?
See the birds of heaven; they do not put seeds in the earth, they do not get in grain, or put it in store-houses; and your Father in heaven gives them food. Are you not of much more value than they?
εμβλεψατε εις τα πετεινα του ουρανου οτι ου σπειρουσιν ουδε θεριζουσιν ουδε συναγουσιν εις αποθηκας και ο πατηρ υμων ο ουρανιος τρεφει αυτα ουχ υμεις μαλλον διαφερετε αυτων
- 27 Хто ж із вас, коли журиться, зможе додати до зросту свого бодай ліктя одного?
And which of you by taking thought is able to make himself a cubit taller?
τις δε εξ υμων μεριμνων δυναται προσθειναι επι την ηλικιαν αυτου πηχον ενα
- 28 І про одяг чого ви клопочетесь? Погляньте на польові лілеї, як зростають вони, не працюють, ані не прядуть.
And why are you troubled about clothing? See the flowers of the field, how they come up; they do no work, they make no thread:
και περι ενδυματος τι μεριμνατε καταμαθετε τα κρινα του αγρου πως αυξανει ου κοπια ουδε νηθει
- 29 А Я вам кажу, що й сам Соломон у всій славі своїй не вдягався отак, як одна з них.
But I say to you that even Solomon in all his glory was not clothed like one of these.
λεγω δε υμιν οτι ουδε σολομων εν παση τη δοξη αυτου περιεβαλετο ως εν τούτων
- 30 І коли польову ту траву, що сьогодні ось є, а завтра до печі викидається, Бог отак зодягас, скільки ж краще зодягне Він вас, маловірні!
But if God gives such clothing to the grass of the field, which is here today and tomorrow is put into the oven, will he not much more give you clothing, O you of little faith?
ει δε τον χορτον του αγρου σημερον οντα και αυριον εις κλιβανον βαλλομενον ο θεος ουτως αμφιεννυσιν ου πολλω μαλλον υμας ολιγοπιστοι
- 31 Отож, не журіться, кажучи: Що ми будемо їсти, чи: Що будемо пити, або: У що ми зодягнемось?
Then do not be full of care, saying, What are we to have for food or drink? or, With what may we be clothed?
μη ουν μεριμνησητε λεγοντες τι φαγωμεν η τι πιωμεν η τι περιβαλωμεθα
- 32 Бож усього того погани шукають; але знає Отець ваш Небесний, що всього того вам потрібно.
Because the Gentiles go in search of all these things: for your Father in heaven has knowledge that you have need of all these things:
παντα γαρ ταυτα τα εθνη επιζητει οιδεν γαρ ο πατηρ υμων ο ουρανιος οτι χρηζετε τούτων απαντων
- 33 Шукайте ж найперш Царства Божого й правди Його, а все це вам додасться.
But let your first care be for his kingdom and his righteousness; and all these other things will be given to you in addition.
ζητειτε δε прωτον την βασιλειαν του θεου και την δικαιοσυνην αυτου και ταυτα παντα προστεθησεται υμιν
- 34 Отож, не журіться про завтрашній день, бо завтра за себе само поклопочеться. Кожний день має досить своєї турботи!
Then have no care for tomorrow: tomorrow will take care of itself. Take the trouble of the day as it comes.
μη ουν μεριμνησητε εις την αυριον η γαρ αυριον μεριμνησει τα εαυτης αρκετον τη ημερα η κακια αυτης
- 1 ¶ Не судіть, щоб і вас не судили;
Be not judges of others, and you will not be judged.
μη κρινετε ινα μη κριθητε
- 2 бо яким судом судити будете, таким же осудять і вас, і якою мірою будете міряти, такою відміряють вам.
For as you have been judging, so you will be judged, and with your measure will it be measured to you.
εν ω γαρ κριματι κρινετε κριθησεσθε και εν ω μετρω μετρεατε αντιμετρηθησεται υμιν

- 3 **І чого в оці брата свого ти заскалку бачиш, колоди ж у власному оці не чуєш?**
And why do you take note of the grain of dust in your brother's eye, but take no note of the bit of wood which is in your eye?
 τι δε βλεπεις το καρφος το εν τω οφθαλμω του αδελφου σου την δε εν τω σω οφθαλμω δοκον ου κατανοεις
- 4 **Або як ти скажеш до брата свого: Давай вийму я заскалку з ока твого, коли он колода у власному оці?**
Or how will you say to your brother, Let me take out the grain of dust from your eye, when you yourself have a bit of wood in your eye?
 η πως ερεις τω αδελφω σου αφες εκβαλω το καρφος απο του οφθαλμου σου και ιδου η δοκος εν τω οφθαλμω σου
- 5 **Лицеміре, вийми перше колоду із власного ока, а потім побачиш, як вийняти заскалку з ока брата твого.**
You false one, first take out the bit of wood from your eye, then will you see clearly to take out the grain of dust from your brother's eye.
 υποκριτα εκβαλε прωτον την δοκον εκ του οφθαλμου σου και тоτε διαβλεψεις εκβαλєιν το καρφος εκ του οφθαλμου του αδελφου σου
- 6 **Не давайте святого псам, і не розспайте перел своїх перед свиньми, щоб вони не потоптали їх ногами своїми, і, обернувшись, щоб не розшматували й вас...**
Do not give that which is holy to the dogs, or put your jewels before pigs, for fear that they will be crushed under foot by the pigs whose attack will then be made against you.
 μη δωτε το αγιον τοις κυσιν μηδε βαλητε τους μαργαριτας υμων εμπροσθεν των χοιρων μηποτε καταπατησωσιν αυτους εν τοις ποσιν αυτων και στραφεντες ρηξωσιν υμας
- 7 **¶ Просить і буде вам дано, шукайте і знайдете, стукайте і відчинять вам;**
Make a request, and it will be answered; what you are searching for you will get; give the sign, and the door will be open to you:
 αιτειτε και δοθησεται υμιν ζητειτε και ευρησετε κρουετε και ανοιγησεται υμιν
- 8 **бо кожен, хто просить одержус, хто шукає знаходить, а хто стукає відчинять йому.**
Because to everyone who makes a request, it will be given; and he who is searching will get his desire, and to him who gives the sign, the door will be open.
 πας γαρ ο αιτων λαμβανει και ο ζητων ευρισκει και τω κρουοντι ανοιγησεται
- 9 **Чи ж то серед вас є людина, що подасть своєму синові каменя, коли хліба проситиме він?**
Or which of you, if his son makes a request for bread, will give him a stone?
 η τις εστιν εξ υμων ανθρωπος ον εαν αιτηση ο υιος αυτου αρτον μη λιθον επιδωσει αυτω
- 10 **Або коли риби проситиме, то подасть йому гадину?**
Or if he makes a request for a fish, will give him a snake?
 και εαν ιχθυον αιτηση μη οφιν επιδωσει αυτω
- 11 **Тож як ви, будши злі, потрапите добрі дари своїм дітям давати, скільки ж більше Отець ваш Небесний подасть добра тим, хто проситиме в Нього!**
If you, then, being evil, are able to give good things to your children, how much more will your Father in heaven give good things to those who make requests to him?
 ει ουν υμεις πονηροι οντες οιδατε δοματα αγαθα διδονται τοις τεκνοις υμων ποσω μαλλον ο πατηρ υμων ο εν τοις ουρανοις δωσει αγαθα τοις αιτουσιν αυτον
- 12 **¶ Тож усе, чого тільки бажасте, щоб чинили вам люди, те саме чинить їм і ви. Бо в цьому Закон і Пророки.**
All those things, then, which you would have men do to you, even so do you to them: because this is the law and the prophets.
 παντα ουν οσα αν θελητε ινα ποιωσιν υμιν οι ανθρωποι ουτως και υμεις ποιειτε αυτοις ουτως γαρ εστιν ο νομος και οι προφηται
- 13 **Увійходьте тісними ворітьми, бо просторі ворота й широка дорога, що веде до погібелі, і нею багато-хто ходять.**
Go in by the narrow door; for wide is the door and open is the way which goes to destruction, and great numbers go in by it.
 εισελθετε δια της στενης πυλης οτι πλατια η πυλη και ευρυχωρος η οδος η απαγουσα εις την απολειαν και πολλοι εισιν οι εισερχομενοι δι αυτης
- 14 **Бо тісні ті ворота, і вузька та дорога, що веде до життя, і мало таких, що знаходять її!**
For narrow is the door and hard the road to life, and only a small number make discovery of it.
 οτι στενη η πυλη και τεθλιμμενη η οδος η απαγουσα εις την ζωην και ολιγοι εισιν οι ευρισκοντες αυτην
- 15 **¶ Стережіться фальшивих пророків, що приходять до вас ув одежі овечій, а всередині хижі вовки.**
Be on the watch for false prophets, who come to you in sheep's clothing, but inside they are cruel wolves.
 προσεχετε δε απο των ψευδοπροφητων οιτινες ερχονται προς υμας εν ενδυμασιν προβατων εσωθεν δε εισιν λυκοι αρπαγες
- 16 **По їхніх плодах ви пізнаєте їх. Бо хіба ж виноград на тернині збирають, або фіги із будяків?**
By their fruits you will get knowledge of them. Do men get grapes from thorns or figs from thistles?
 απο των καρπων αυτων επιγνωσεσθε αυτους μητι συλλεγουσιν απο ακανθων σταφυλην η απο τριβολων συκα

- 17 Так ото родить добрі плоди кожне дерево добре, а дерево зле плоди родить лихі.
Even so, every good tree gives good fruit; but the bad tree gives evil fruit.
ουτως παν δενδρον αγαθον καρπους καλους ποιει το δε σαπρον δενδρον καρπους πονηρους ποιει
- 18 Не може родить добре дерево плоду лихого, ані дерево зле плодів добрих родити.
It is not possible for a good tree to give bad fruit, and a bad tree will not give good fruit.
ου δυναται δενδρον αγαθον καρπους πονηρους ποιειν ουδε δενδρον σαпρον καρπους καλους ποιειν
- 19 Усяке ж дерево, що доброго плоду не родить, зрубється та в огонь укидається.
Every tree which does not give good fruit is cut down and put in the fire.
пан денδρον μη ποιουν καρπον καλον εκκοπτεται και εις πυρ βαλλεται
- 20 Ото ж бо, по їхніх плодах ви пізнасте їх!
So by their fruits you will get knowledge of them.
αραγε απο των καρπων αυτων επιγνωσεσθε αυτους
- 21 ¶ Не кожен, хто каже до Мене: Господи, Господи! увійде в Царство Небесне, але той, хто виконує волю Мого Отця, що на небі.
Not everyone who says to me, Lord, Lord, will go into the kingdom of heaven; but he who does the pleasure of my Father in heaven.
ου πας ο λεγων μοι κυριε κυριε εισελυσεται εις την βασιλειαν των ουρανων αλλ ο ποιων το θελημα του πατρος μου του εν ουρανοις
- 22 Багато-хто скажуть Мені того дня: Господи, Господи, хіба ми не Ім'ям Твоїм пророкували, хіба не Ім'ям Твоїм демонів ми виганяли, або не Ім'ям Твоїм чуда великі творили?
A great number will say to me on that day, Lord, Lord, were we not prophets in your name, and did we not by your name send out evil spirits, and by your name do works of power?
πολλοι ερουν μοι εν εκεινη τη ημερα κυριε κυριε ου τω σω ονοματι προφητευσαμεν και τω σω ονοματι δαιμονια εξεβαλομεν και τω σω ονοματι δυναμεις πολλας εποησαμεν
- 23 І їм оголошу Я тоді: Я ніколи не знав вас... Відійдіть від Мене, хто чинить беззаконня!
And then will I say to them, I never had knowledge of you: go from me, you workers of evil.
και тоτε ομολογησω αυτοις οτι ουδεποτε εγνων υμας αποχωρειτε απ εμου οι εργαζομενοι την ανομιαν
- 24 Отож, кожен, хто слухає цих Моїх слів і виконує їх, подібний до чоловіка розумного, що свій дім збудував на камені.
Everyone, then, to whom my words come and who does them, will be like a wise man who made his house on a rock;
пас оун оστις ακουει μου τους λογους τουτους και ποιει αυτους ομοιωσω αυτον ανδρι φρονιμω οστις οκοδομησεν την οικιαν αυτου επι την πετραν
- 25 І линула злива, і розлилися річки, і буря знялася, і на дім отой кинулась, та не впав, бо на камені був він заснований.
And the rain came down and there was a rush of waters and the winds were driving against that house, but it was not moved; because it was based on the rock.
και κατεβη η βροχη και ηλθον οι ποταμοι και επνευσαν οι ανεμοι και προσεπεσον τη οικια εκεινη και ουκ επεσεν τεθεμελιωτο γαρ επι την πετραν
- 26 А кожен, хто слухає цих Моїх слів, та їх не виконує, подібний до чоловіка того необачного, що свій дім збудував на піску.
And everyone to whom my words come and who does them not, will be like a foolish man who made his house on sand;
και πας ο ακουων μου τους λογους τουτους και μη ποιων αυτους ομοιωθησεται ανδρι μωρω οστις οκοδομησεν την οικιαν αυτου επι την αμμον
- 27 І линула злива, і розлилися річки, і буря знялася й на дім отой кинулась, і він упав. І велика була та руїна його!
And the rain came down and there was a rush of waters and the winds were driving against that house; and it came down and great was its fall.
και κατεβη η βροχη και ηλθον οι ποταμοι και επνευσαν οι ανεμοι και προσεκοψαν τη οικια εκεινη και επεσεν και ην η πτωσις αυτης μεγαλη
- 28 І ото, як Ісус закінчив ці слова, то народ дивувався з науки Його.
And it came about, when Jesus had come to the end of these words, that the people were surprised at his teaching,
και εγενετο οτε συνετελεσεν ο ιησους τους λογους τουτους εξεπληссοντο οι οχλοι επι τη διδαχη αυτου
- 29 Бо навчав Він їх, як можновладний, а не як ті книжники їхні.
for he was teaching as one having authority, and not as their scribes.
ην γαρ διδασκων αυτους ως εξουσιαν εχων και ουχ ως οι γραμματεις
- 1 ¶ А коли Він зійшов із гори, услід за Ним ішов натовп великий.
And when he had come down from the mountain, great numbers of people came after him.
καταβαντι δε αυτω απο του ορους ηκολουθησαν αυτω οχλοι πολλοι

- 2 I ось підійшов прокажений, уклонився Йому та й сказав: Коли, Господи, хочеш, Ти можеш очистити мене!
And a leper came and gave him worship, saying, Lord, if it is your pleasure, you have power to make me clean.
 και ιδου λεπρος ελθων προσεκυει αυτω λεγων κυριε εαν θελης δυνασαι με καθαρισαι
- 3 A Ісус простяг руку, і доторкнувся до нього, говорячи: Хочу, будь чистий! І тієї хвилини очистився той від своєї прокази.
And he put his hand on him, saying, It is my pleasure; be clean. And straight away he was made clean.
 και εκτεινας την χειρα ηψατο αυτου ο ιησους λεγων θελω καθαρισθητι και ευθεως εκαθαρισθη αυτου η λεπρα
- 4 I говорить до нього Ісус: Гляди, не розповідай нікому. Але йди, покажися священникові, та дар принеси, якого Мойсей заповів, їм на свідоктво.
And Jesus said to him, See that you say nothing about this to anyone; but go and let the priest see you and make the offering which was ordered by Moses, for a witness to them.
 και λεγει αυτω ο ιησους ορα μηдени ειπης αλλ υπαγε σεαυτον δειξον τω ιερει και προσενεγκε το δωρον ο προσεταξεν μοσης εις μαρτυριον αυτοις
- 5 ¶ А коли Він до Капернауму ввійшов, то до Нього наблизився сотник, та й благати зачав Його,
And when Jesus was come into Capernaum, a certain captain came to him with a request,
 εισελθοντι δε τω ιησου εις каперναουm προσηλθεν αυτω εκατονταρχος παρακαλων αυτον
- 6 кажучи: Господи, мій слуга лежить удома розслаблений, і тяжко страждає.
Saying, Lord, my servant is ill in bed at the house, with no power in his body, and in great pain.
 και λεγων κυριε ο παις μου βεβληται εν τη οικια παραλυτικός δεινωs βασανιζομενος
- 7 Він говорить йому: Я прийду й уздоровлю його.
And he said to him, I will come and make him well.
 και λεγει αυτω ο ιησους εγω ελθων θεραπευσω αυτον
- 8 А сотник Йому відповів: Недостойний я, Господи, щоб зайшов Ти під стріху мою... Та промов тільки слово, і видужає мій слуга!
And the captain in answer said, Lord, I am not good enough for you to come under my roof; but only say the word, and my servant will be made well.
 και αποκριθεις ο εκατονταρχος εφη κυριε ουκ ειμι ικανος ινα μου υπο την στεγην εισελθης αλλα μονον ειπε λογον και ιαθησεται ο παις μου
- 9 Бо й я людина підвладна, і вояків під собою я маю; і одному кажу: піди то йде він, а тому: прийди і приходить, або рабові своєму: зроби те і він зробить.
Because I myself am a man under authority, having under me fighting men; and I say to this one, Go, and he goes; and to another, Come, and he comes; and to my servant, Do this, and he does it.
 και γαρ εγω ανθρωπος ειμι υπο εξουσιαν εχων υπ εμαυτον στρατιωτας και λεγω τωτω πορευθητι και πορευεται και αλλω ερχου και ερχεται και τω δουλω μου ποιησον τουτο και ποιει
- 10 Почувши таке, Ісус здивувався, і промовив до тих, хто йшов услід за Ним: Поправді кажу вам: навіть серед Ізраїля Я не знайшов був такої великої віри!
And when these words came to the ears of Jesus he was surprised, and said to those who came after him, Truly I say to you, I have not seen such great faith, no, not in Israel.
 ακουσας δε ο ιησους εθαυμασεν και ειπεν τοις ακολουθουσιν αμην λεγω υμιν ουδε εν τω ισραηλ τοσαυτην πιστιν ευρον
- 11 Кажу ж вам, що багато-хто прийдуть від сходу та заходу, і засядуть у Царстві Небеснім із Авраамом, Ісаком та Яковом.
And I say to you that numbers will come from the east and the west, and will take their seats with Abraham and Isaac and Jacob, in the kingdom of heaven:
 λεγω δε υμιν οτι πολλοι απο ανατολων και δυσμων ηξουσιν και ανακλησονται μετα αβρααm και ισααk και ιακωβ εν τη βασιλεια των ουραων
- 12 Сини ж Царства повкидані будуть до темряви зовнішньої! буде там плач і скрегіт зубів!...
But the sons of the kingdom will be put out into the dark, and there will be weeping and cries of pain.
 οи δε υιοι της βασιλειας εκβληθησονται εις το σκοτος το εξωτερον εκει εσται ο κλαυθμος και ο βρυγμος των οδοντων
- 13 I сказав Ісус сотникові: Іди, і як повірив ти, нехай так тобі й станеться! І тієї ж години одужав слуга його.
And Jesus said to the captain, Go in peace; as your faith is, so let it be done to you. And the servant was made well in that hour.
 και ειπεν ο ιησους τω εκατονταρχω υπαγε και ως επιστευσας γενηθητω σοι και ιαθη ο παις αυτου εν τη ωρα εκεινη
- 14 ¶ Як прийшов же Ісус до Петрового дому, то побачив тещу його, що лежала в гарячці.
And when Jesus had come into Peter's house, he saw his wife's mother in bed, very ill.
 και ελθων ο ιησους εις την οικιαn πετρου ειδεν την πενθεραν αυτου βεβλημενην και πυρεσσοуσαν
- 15 I Він доторкнувся руки її, і гарячка покинула ту... I встала вона, та й Йому прислужувала!
And he put his hand on hers and the disease went from her, and she got up and took care of his needs.
 και ηψατο της χειρος αυτης και αφηκεν αυτην ο πυρετος και ηγερθη και διηκονει αυτοις

- 16 А коли настав вечір, привели багатьох біснуватих до Нього, і Він словом Своїм вигнав духів, а недужих усіх уздоровив,
And in the evening, they took to him a number of people who had evil spirits; and he sent the spirits out of them with a word, and made well all who were ill;
οφιας δε γενομενης προσηγγεκαν αυτω δαιμονιζομενους πολλους και εξεβαλεν τα πνευματα λογω και παντας τους κακως εχοντας εθεραπευσεν
- 17 щоб справдилося, що сказав був Ісаїя пророк, промовляючи: Він узяв наші немочі, і недуги поніс.
So that the word of Isaiah the prophet might come true: He himself took our pains and our diseases.
οπως πληρωθη το ρηθεν δια ησαιου του προφητου λεγοντος αυτος τας ασθeneias ημων ελαβεν και τας νοσους εβαστασεν
- 18 ¶ А як угледів Ісус навколо Себе багато народу, наказав переплинути на той бік.
Now when Jesus saw a great mass of people about him, he gave an order to go to the other side.
ιδων δε ο ιησους πολλους οχλους περι αυτον εκελευσεν απελθειν εις το περαν
- 19 І приступив один книжник та й до Нього сказав: Учителю, я піду за Тобою, хоч би куди ти пішов!
And there came a scribe and said to him, Master, I will come after you wherever you go.
και προσελθων εις γραμματευσ ειπεν αυτω διδασκαλε ακολουθησω σοι οπου εαν απερχη
- 20 Промовляє до нього Ісус: Мають нори лисиці, а гнізда небесні пташки, Син же Людський не має де й голови прихилити...
And Jesus said to him, The foxes have holes, and the birds of heaven have a resting-place; but the Son of man has nowhere to put his head.
και λεγει αυτω ο ιησους αι αλωπεκες φωλεους εχουσιν και τα πετεινα του ουρανου κατασκηνωσεις ο δε υιος του ανθρωπου ουκ εχει που την κεφαλην κλινη
- 21 А інший із учнів промовив до Нього: Дозволь мені, Господи, перше піти та батька свого поховати.
And another of the disciples said to him, Lord, let me first go and give the last honours to my father.
ετερος δε των μαθητων αυτου ειπεν αυτω κυριε επιτρεψον μοι πρωτον απελθειν και θαψαι τον πατερα μου
- 22 А Ісус йому каже: Іди за Мною, і зостав мертвим ховати мерців своїх!
But Jesus said to him, Come after me; and let the dead take care of their dead.
ο δε ιησους ειπεν αυτω ακολουθει μοι και αφες τους νεκρους θαψαι τους εαυτων νεκρους
- 23 ¶ І коли Він до човна вступив, за Ним увійшли Його учні.
And when he had got into a boat, his disciples went after him.
και εμβαντι αυτω εις το πλοιον ηκολουθησαν αυτω οι μαθηται αυτου
- 24 І ось буря велика зірвалася на морі, аж човен зачав заливатися хвилями. А Він спав...
And there came up a great storm in the sea, so that the boat was covered with the waves: but he was sleeping.
και ιδου σεισμος μεγας εγενετο εν τη θαλασση οστε το πλοιον καλυπτεσθαι υπο των κυματων αυτος δε εκαθευδεν
- 25 І кинулись учні, і збудили Його та й благали: Рятуй, Господи, гинемо!
And they came to him, and, awaking him, said, Help, Lord; destruction is near.
και προσελθοντες οι μαθηται αυτου ηγειραν αυτον λεγοντες κυριε σωσον ημας απολλυμεθα
- 26 А Він відповів їм: Чого полохливі ви, маловірні? Тоді встав, наказав бурі й морю, і тиша велика настала...
And he said to them, Why are you full of fear, O you of little faith? Then he got up and gave orders to the winds and the sea; and there was a great calm.
και λεγει αυτοις τι δειλοι εστε ολιγοπιστοι τοτε εγερθεις επετιμησεν τοις ανεμοις και τη θαλασση και εγενετο γαληνη μεγαλη
- 27 А народ дивувався й казав: Хто ж це такий, що вітри та море слухняні Йому?
And the men were full of wonder, saying, What sort of man is this, that even the winds and the sea do his orders?
οι δε ανθρωποι εθαυμασαν λεγοντες ποταπος εστιν ουτος οτι και οι ανεμοι και η θαλασσα υακουουσιν αυτω
- 28 ¶ І, як прибув Він на той бік, до землі Гадаринської, перестріли Його два біснуваті, що вийшли з могильних печер, дуже люті, так що ніхто не міг переходити тією дорогою.
And when he had come to the other side, to the country of the Gadarenes, there came out to him from the place of the dead, two who had evil spirits, so violent that no man was able to go that way.
και ελθοντι αυτω εις το περαν εις την χωραν των γεργεσηνων υπηνητησαν αυτω δυο δαιμονιζομενοι εκ των μνημειων εξερχομενοι χαλεποι λιαν οστε μη ισχυειν τινα παρελθειν δια της οδου εκεινης
- 29 І ось, вони стали кричати, говорячи: Що Тобі, Сину Божий, до нас? Прийшов Ти сюди передчасно нас мучити?
And they gave a loud cry, saying, What have we to do with you, you Son of God? Have you come here to give us punishment before the time?
και ιδου εκραζαν λεγοντες τι ημιν και σοι ιησου υιε του θεου ηλθες ωδε προ καιρου βασανισαι ημας

- 30 Α οποδаль від них пасся гурт великий свиной.
Now there was, some distance away, a great herd of pigs taking their food.
ην δε μακραν απ αυτων αγελη χοιρων πολλων βοσκομενη
- 31 I просилися демони, кажучи: Коли виженеш нас, то пошли нас у той гурт свиной.
And the evil spirits made strong prayers to him, saying, If you send us out, let us go into the herd of pigs.
οι δε δαιμονες παρεκαλουν αυτον λεγοντες ει εκβαλλεις ημας επιτρεψον ημιν απελθειν εις την αγελην των χοιρων
- 32 Α Βιν відповів їм: Ідіть. І вийшли вони, і пішли в гурт свиной. І ось кинувся з кручі до моря весь гурт, і потопився в воді.
And he said to them, Go. And they came out, and went into the pigs; and the herd went rushing down a sharp slope into the sea and came to their end in the water.
και ειπεν αυτοις υπαγετε οι δε εξελθοντες απηλθον εις την αγελην των χοιρων και ιδου ωρμησεν πασα η αγελη των χοιρων κατα του κρημνου εις την θαλασσαν και απεθανον εν τοις υδασι
- 33 Пастухи ж повтікали; а коли прибули вони в місто, то про все розповіли, і про біснуватих.
And their keepers went in flight to the town and gave an account of everything, and of the men who had the evil spirits.
οι δε βοσκοντες εφυγον και απελθοντες εις την πολιν απηγγειλαν παντα και τα των δαιμονιζομενων
- 34 I ось, усе місто вийшло назустріч Ісусові. Як Його ж угледіли, то стали благати, щоб пішов Соби з їхнього краю!..
And all the town came out to Jesus; and seeing him they made request that he would go away from their part of the country.
και ιδου πασα η πολις εξηλθεν εις συναντησιν τω ιησου και ιδοντας αυτον παρεκαλεσαν οπως μεταβη απο των οριων αυτων
- 1 ¶ I, сівши до човна, Βιν переплинув, і до міста Свого прибув.
And he got into a boat and went across and came to his town.
και εμβας εις το πλοιον διεπερασεν και ηλθεν εις την ιδιαν πολιν
- 2 I ото, принесли до Нього розслабленого, що на ложі лежав. I, як побачив Ісус їхню віру, сказав розслабленому: Будь бадьорий, сину! Прощаються тобі гріхи твої!
And they took to him a man stretched on a bed who had no power of moving; and Jesus, seeing their faith, said to the man who was ill, Son, take heart; you have forgiveness for your sins.
και ιδου προσεφερον αυτω παραλυτικον επι κλινης βεβλημενον και ιδων ο ιησους την πιστιν αυτων ειπεν τω παραλυτικο θαρσει τεκνον αφεωνται σοι αι αμαρτια σου
- 3 I ось, дехто із книжників стали казати про себе: Βин богозневажає.
And some of the scribes said among themselves, This man has no respect for God.
και ιδου тινες των γραμματεων ειπον εν εαυτοις ουτος βλασφημει
- 4 Ісус же думки їхні знав і сказав: Чого думаете ви лукаве в серцях своїх?
And Jesus, having knowledge of what was in their minds, said, Why are your thoughts evil?
και ιδων ο ιησους τας ενθυμησεις αυτων ειπεν ινα τι υμεις ενθυμεισθε πονηρα εν ταις καρδιαις υμων
- 5 Що легше, сказати: Прощаються тобі гріхи, чи сказати: Уставай та й ходи?
For which is the simpler, to say, You have forgiveness for your sins; or to say, Get up and go?
τι γαρ εστιν ευκοπωτερον ειπειν αφεωνται σοι αι αμαρτια η ειπειν εγειραι και περιπατει
- 6 Але щоб ви знали, що прощати гріхи на землі має владу Син Людський, тож каже Βин розслабленому: Уставай, візьми ложе своє, та й іди у свій дім!
But so that you may see that on earth the Son of man has authority for the forgiveness of sins, (then said he to the man who was ill,) Get up, and take up your bed, and go to your house.
ινα δε ειδητε οτι εξουσιαν εχει ο υιος του ανθρωπου επι της γης αφιεναι αμαρτιας τοτε λεγει τω παραλυτικο εγερθεις αρον σου την κλινην και υπαγε εις τον οικον σου
- 7 Той устав і пішов у свій дім.
And he got up and went away to his house.
και εγερθεις απηλθεν εις τον οικον αυτου
- 8 А натовп, побачивши це, налякався, і славив Бога, що людям Βин дав таку владу!...
But when the people saw it they were full of fear, and gave glory to God who had given such authority to men.
ιδонτες δε οι οχλοι εθαυμασαν και εδοξασαν τον θεον τον δοντα εξουσιαν τοιαυτην τοις ανθρωποις
- 9 ¶ Α коли Ісус звідти проходив, побачив чоловіка, на ймення Матвія, що сидів на митниці, та й каже йому: Іди за Мною! Той устав, і пішов услід за Ним.
And when Jesus was going from there, he saw a man whose name was Matthew, seated at the place where taxes were taken; and he said to him, Come after me. And he got up and went after him.
και παραγων ο ιησους εκειθεν ειδεν ανθρωπον καθημενον επι το τελωνιον ματθαιον λεγομενον και λεγει αυτω ακολουθει μοι και αναστας ηκολουθησεν αυτω

- 10 **I** сталось, як Ісус сидів при столі у домі, ось зійшлося багато митників і грішників, і вони посідали з Ним та з Його учнями.
And it came about, when he was in the house taking food, that a number of tax-farmers and sinners came and took their places with Jesus and his disciples.
 και εγενετο αυτου ανακειμενου εν τη οικια και ιδου πολλοι τελωναι και αμαρτωλοι ελθοντες συνανεκειντο τω ιησου και τοις μαθηταις αυτου
- 11 **Як** побачили ж те фарисеї, то сказали до учнів Його: Чому то Вчитель ваш їсть із митниками та із грішниками?
And when the Pharisees saw it, they said to his disciples, Why does your Master take food with tax-farmers and sinners?
 και ιδοντες οι φαρισαιοι ειπον τοις μαθηταις αυτου διατι μετα των τελωνων και αμαρτωλων εσθιει ο διδασκαλος υμων
- 12 **А** Він це почув та й сказав: Лікаря не потребують здорові, а слабі!
But on hearing this he said, Those who are well have no need of a medical man, but those who are ill.
 ο δε ιησους ακουσας ειπεν αυτοις ου χρειαν εχουσιν οι ισχυοντες ιατρου αλλ οι κακως εχοντες
- 13 **Ід**іть же, і навчіться, що то є: Милости хочу, а не жертви. Бо Я не прийшов кликати праведних, але грішників до покаяння.
But go and take to heart the sense of these words, My desire is for mercy, not offerings: for I have come not to get the upright, but sinners.
 πορευθεντες δε μαθετε τι εστιν ελεον θελω και ου θυσιαν ου γαρ ηλθον καλεσαι δικαιους αλλ αμαρτωλους εις μετανοιαν
- 14 **¶** Тоді приступили до Нього Іванові учні та й кажуть: Чому постимо ми й фарисеї, а учні Твої не постять?
Then the disciples of John came to him, saying, Why do we and the Pharisees frequently go without food, but your disciples do not?
 тоτε προσερχονται αυτω οι μαθηται ιωαννου λεγοντες διατι ημεις και οι φαρισαιοι νηστευομεν πολλα οι δε μαθηται σου ου νηστεουσιν
- 15 **Ісус** же промовив до них: Хіба можуть гості весілляні сумувати, поки з ними ще є молодий? Але прийдуть ті дні, коли заберуть молодого від них, тоді й постити будуть вони.
And Jesus said to them, Will the friends of the newly-married man be sad as long as he is with them? But the days will come when he will be taken away from them, and then will they go without food.
 και ειπεν αυτοις ο ιησους μη δυνανται οι υιοι του νυμφωνος πενθειν εφ οσον μετ αυτων εστιν ο νυμφιος ελευσονται δε ημεραι οταν απαρθη απ αυτων ο νυμφιος και тоτε νηστεουσιν
- 16 **До** одежі ж старої ніхто не вставляє латки з сукна сирового, бо збіжитьсь воно, і дірка стане ще гірша.
And no man puts a bit of new cloth on an old coat, for by pulling away from the old, it makes a worse hole.
 ουδεις δε επιβαλλει επιβλημα ρακους αγναφου επι ιματιω παλαιω αιρει γαρ το πληρωμα αυτου απο του ιματιου και χειρον σχισμα γινεται
- 17 **І** не вливають вина молодого в старі бурдюки, а то бурдюки розірвуться, і вино розлілється, і бурдюки пропадуть; а вливають вино молоде до нових бурдюків, і одне й друге збережене буде.
And men do not put new wine into old wine-skins; or the skins will be burst and the wine will come out, and the skins are of no more use: but they put new wine into new wine-skins, and so the two will be safe.
 ουδε βαλλουσιν οινον νεον εις ασκους παλαιους ει δε μηγε ρηγγυνται οι ασκοι και ο οινος εκχεται και οι ασκοι απολουνται αλλα βαλλουσιν οινον νεον εις ασκους καινους και αμφοτερα συντηρουνται
- 18 **¶** Коли Він говорив це до них, підійшов ось один із старших, уклонився Йому та й говорить: Дочка моя хвили цієї померла. Та прийди, поклади Свою руку на неї, і вона оживе.
While he was saying these things to them, there came a ruler and gave him worship, saying, My daughter is even now dead; but come and put your hand on her, and she will come back to life.
 ταυτα αυτου λαλουντος αυτοις ιδου αρχων ελθων προσεκυνει αυτω λεγων οτι η θυγατηρ μου αρτι ετελευτησεν αλλα ελθων επιθεσ την χειρα σου επ αυτην και ζησεται
- 19 **І** підвівся Ісус, і пішов услід за ним, також учні Його.
And Jesus got up and went after him, and so did his disciples.
 και εγερθεις ο ιησους ηκολουθησεν αυτω και οι μαθηται αυτου
- 20 **І** ото одна жінка, що дванадцять літ хворою на кровотечу була, приступила ззаду, і доторкнулась до краю одежі Його.
And a woman, who for twelve years had had a flow of blood, came after him, and put her hand on the edge of his robe:
 και ιδου γυνη αιμορροουσα δωδεκα ετη προσελθουσα οπισθεν ηψατο του κρασπεδου του ιματιου αυτου
- 21 **Бо** вона говорила про себе: Коли хоч доторкнуся одежі Його, то одужаю.
Because, she said to herself, if I may but put my hand on his robe, I will be made well.
 ελεγεν γαρ εν εαυτη εαν μονον αψωμαι του ιματιου αυτου σωθησομαι
- 22 **Ісус,** обернувшись, побачив її та й сказав: Будь бадьорою, дочко, твоя віра спасла тебе! І одужала жінка з тієї години.
But Jesus, turning and seeing her, said, Daughter, take heart; your faith has made you well. And the woman was made well from that hour.
 ο δε ιησους επιστραφεις και ιδων αυτην ειπεν θαρσει θυγατερ η πιστις σου σεσωκεν σε και εσωθη η γυνη απο της ωρας εκεινης

- 23 А Ісус, як прибув до господи старшого, і вздрів дударів та юрбу голосільників,
And when Jesus came into the ruler's house and saw the players with their instruments and the people making a noise,
 και ελθων ο ιησους εις την οικιαν του αρχοντος και ιδων τους αυλητας και τον οχλον θορυβουμενον
- 24 то сказав: Відійдіть, бо не вмерло дівча, але спить. І насміхалися з Нього.
He said, Make room; for the girl is not dead, but sleeping. And they were laughing at him.
 λεγει αυτοις αναχωρειτε ου γαρ απεθανεν το κορασιον αλλα καθευδει και κατεγελων αυτου
- 25 А коли народ випроваджено, Він увійшов, узяв за руку її, і дівчина встала!
But when the people were sent out, he went in and took her by the hand; and the girl got up.
 οτε δε εξεβληθη ο οχλος εισελθων εκρατησεν της χειρος αυτης και ηγερθη το κορασιον
- 26 І вістка про це розійшлася по всій тій країні.
And the news of it went out into all that land.
 και εξηλθεν η φημη αυτη εις ολην την γην εκεινην
- 27 ¶ Коли ж Ісус звідти вертався, ішли за Ним два сліпці, що кричали й казали: Змилуйсь над нами, Сину Давидів!
And when Jesus went on from there, two blind men came after him, crying out, Have mercy on us, you Son of David.
 και παραγοντι εκειθεν τω ιησου ηκολουθησαν αυτω δυο τυφλοι κραζοντες και λεγοντες ελεησον ημας υιε δαβιδ
- 28 І коли Він додому прийшов, приступили до Нього сліпці. А Ісус до них каже: Чи ж вірите ви, що Я можу вчинити оце? Говорять до Нього вони: Так, Господи.
And when he had come into the house, the blind men came to him; and Jesus said to them, Have you faith that I am able to do this? They said to him, Yes, Lord.
 ελθοντι δε εις την οικιαν προσηλθον αυτω οι τυφλοι και λεγει αυτοις ο ιησους πιστευετε οτι δυναμαι τουτο ποιησαι λεγουσιν αυτω ναι κυριε
- 29 Тоді Він доторкнувся до їхніх очей і сказав: Нехай станеться вам згідно з вашою вірою!
Then he put his hand on their eyes, saying, As your faith is, let it be done to you.
 τοτε ηψατο των οφθαλμων αυτων λεγων κατα την πιστιν υμων γενηθητω υμιν
- 30 І очі відкрилися їм. А Ісус наказав їм суворо, говорячи: Глядіть, щоб ніхто не довідався про це!
And their eyes were made open. And Jesus said to them sharply, Let no man have knowledge of it.
 και ανεωχθησαν αυτων οι οφθαλμοι και ενεβριμησατο αυτοις ο ιησους λεγων ορατε μηδεις γινωσκετω
- 31 А вони відійшли, та й розголосили про Нього по всій тій країні.
But they went out and gave news of him in all that land.
 οι δε εξελθοντες διεφημισαν αυτον εν ολη τη γη εκεινη
- 32 Коли ж ті виходили, то ось привели до Нього чоловіка німого, що був біснуватий.
And while they were going away, there came to him a man without the power of talking, and with an evil spirit.
 αυτων δε εξερχομενων ιδου προσηνευκαν αυτω ανθρωπον κωφον δαιμονιζομενον
- 33 І як демон був вигнаний, німий заговорив. І дивувався народ і казав: Ніколи таке не траплялося серед Ізраїля!
And when the evil spirit had been sent out, the man had the power of talking; and they were all surprised, saying, Such a thing has never been seen in Israel.
 και εκβληθεντος του δαιμονιου ελαλησεν ο κωφος και εθαμασαν οι οχλοι λεγοντες οτι ουδεποτε εφανη ουτως εν τω ισραηλ
- 34 Фарисеї ж казали: Виганяє Він демонів силою князя демонів.
But the Pharisees said, By the ruler of evil spirits, he sends evil spirits out of men.
 οι δε φαρисαιοι ελεγον εν τω αρχοντι των δαιμονιων εκβαλλει τα δαιμονια
- 35 ¶ І обходив Ісус всі міста та оселі, навчаючи в їхніх синагогах, та Євангелію Царства проповідуючи, і вздоровлюючи всяку недугу та неміч усяку.
And Jesus went about all the towns and small places, teaching in their Synagogues and preaching the good news of the kingdom and making well all sorts of disease and pain.
 και περιηγεν ο ιησους τας πολεις πασας και τας κομας διδασκων εν ταις συναγωγαις αυτων και κηρυσσων το ευαγγελιον της βασιλειας και θεραπειων πασαν νοσον και πασαν μαλακιαν εν τω λαω
- 36 А як бачив людей, змилосерджувався Він над ними, бо були вони змучені та розпорошені, як ті вівці, що не мають пастуха.
But when he saw all the people he was moved with pity for them, because they were troubled and wandering like sheep without a keeper.
 ιδων δε τους οχλους εσπλαγχνισθη περι αυτων οτι ησαν εκλελυμενοι και ερριμμενοι ωσει προβατα μη εχοντα ποιμενα

- 37 Τоді Він казав Своїм учням: Жниво справді велике, та робітників мало;
Then he said to his disciples, There is much grain but not enough men to get it in.
τοτε λεγει τοις μαθηταις αυτου ο μεν θερισμος πολυς οι δε εργαται ολιγοι
- 38 тож благайте Господаря жнива, щоб на жниво Своє Він робітників вислав.
Make prayer, then, to the Lord of the grain-fields, that he may send out workers to get in his grain.
δεηθητε ουν του κυριου του θερισμου οπως εκβαλη εργατας εις τον θερισμον αυτου
- 1 ¶ I закликав Він дванадцятьох Своїх учнів, і владу їм дав над нечистими духами, щоб їх виганяли вони, і щоб уздоровляли всіляку недугу та неміч всіляку.
And he got together his twelve disciples and gave them the power of driving out unclean spirits, and of making well all sorts of disease and pain.
και προσκαλεσαμενος τους δωδεκα μαθητας αυτου εδωκεν αυτοις εξουσιαν πνευματων ακαθαρτων οσπε εκβαλλειν αυτα και θεραπευειν πασαν νοσον και πασαν μαλακian
- 2 А ймення апостолів дванадцятьох отакі: перший Симон, що Петром прозивається, і Андрій, брат його; Яків, син Зеведеїв, та Іван, брат його;
Now the names of the twelve are these: The first, Simon, who is named Peter, and Andrew, his brother; James, the son of Zebedee, and John, his brother;
των δε δωδεκα αποστολων τα ονοματα εστιν ταυτα πρωτος σιμων ο λεγομενος πετρος και ανδρεας ο αδελφος αυτου ιακωβος ο του ζεβεδαιου και ιωαννης ο αδελφος αυτου
- 3 Филип і Варфоломій, Хома й митник Матвій; Яків, син Алфеїв, і Тадей;
Philip and Bartholomew; Thomas and Matthew, the tax-farmer; James, the son of Alphaeus, and Thaddaeus;
φιλιππος και βαρθολομαιος θωμας και ματθαιος ο τελωνης ιακωβος ο του αλφαιου και λεββαιος ο επικληθεις θαδδαιος
- 4 Симон Кананіт, та Юда Іскаріотський, що й видав Його.
Simon the Zealot, and Judas Iscariot, who was false to him.
σιμων ο κανανιτης και ιουδας ισκαριωτης ο και παραδους αυτον
- 5 ¶ Цих Дванадцятьох Ісус вислав, і їм наказав, промовляючи: На путь до поган не ходіть, і до самарянського міста не входьте,
These twelve Jesus sent out and gave them orders, saying, Do not go among the Gentiles, or into any town of Samaria,
τουτους τους δωδεκα απεστειλεν ο ιησους παραγγελιας αυτοις λεγων εις οδον εθνων μη απελθητε και εις πολιν σαμαρειτων μη εισελθητε
- 6 але йдіть радніш до овечок загинулих дому Ізраїлевого.
But go to the wandering sheep of the house of Israel,
πορευεσθε δε μαλλον προς τα προβατα τα απολωλοτα οικου ισραηλ
- 7 А ходячи, проповідуйте та говоріть, що наблизилось Царство Небесне.
And, on your way, say, The kingdom of heaven is near.
πορευομενοι δε κηρυσσετε λεγοντες οτι ηγγικεν η βασιλεια των ουρανων
- 8 Уздоровляйте недужих, воскрешайте померлих, очищайте прокажених, виганяйте демонів. Ви дармо дістали, дармо й давайте.
Make well those who are ill, give life to the dead, make lepers clean, send evil spirits out of men; freely it has been given to you, freely give.
ασθενουντας θεραπευετε λεπρους καθαριζετε νεκρους ευχευετε δαιμονια εκβαλλετε δωρεαν ελαβετε δωρεαν δοτε
- 9 Не беріть ані золота, ані срібла, ані мідяків до своїх поясів,
Take no gold or silver or copper in your pockets;
μη κτησησθε χρυσον μηδε αργυρον μηδε χαλκον εις τας ζωνας υμων
- 10 ані торби в дорогу, ані двох одєж, ні сандаль, ані палиці. Бо вартий робітник своєї поживи.
Take no bag for your journey and do not take two coats or shoes or a stick: for the workman has a right to his food.
μη πηραν εις οδον μηδε δυο χιτωνας μηδε υποδηματα μηδε ραβδον αξιος γαρ ο εργατης της τροφης αυτου εστιν
- 11 А як зайдете в місто якесь чи в село, то розвідайте, хто там достойний, і там перебудьте, аж поки не вийдете.
And into whatever town or small place you go, make search there for someone who is respected, and make his house your resting-place till you go away.
εις ην δ αν πολιν η κομην εισελθητε εξετασατε τις εν αυτη αξιος εστιν κακει μεινατε εως αν εξελθητε
- 12 А входячи в дім, вітайте його, промовляючи: Мир дому цьому!
And when you go in, say, May peace be on this house.
εισερχομενοι δε εις την οικian ασπασασθε αυτην

- 13 **І коли буде достойний той дім, нехай зійде на нього ваш мир; а як недостойний він буде, то мир ваш нехай до вас вернеться.**
And if the house is good enough, let your peace come on it: but if not, let your peace come back to you.
και εαν μεν η η οικια αξια ελθετω η ειρηνη υμων επ αυτην εαν δε μη η αξια η ειρηνη υμων προς υμας επιστραφητω
- 14 **А як хто вас не прийме, і ваших слів не послухас, то, виходячи з дому чи з міста того, обтрусить порох із ніг своїх.**
And whoever will not take you in, or give ear to your words, when you go out from that house or that town, put off its dust from your feet.
και ος εαν μη δεξηται υμας μηδε ακουση τους λογους υμων εξερχομενοι της οικιας η της πολεως εκεινης εκτιναξατε τον κονιορτον των ποδων υμων
- 15 **Поправді кажу вам: легше буде країні содомській й гоморській дня судного, аніж місту тому!**
Truly I say to you, It will be better for the land of Sodom and Gomorrah in the day of God's judging than for that town.
αμην λεγω υμιν ανεκτοτερον εσται γη σοδομων και γομορρων εν ημερα κρισεωσ η τη πολει εκεινη
- 16 **¶ Оце посылаю Я вас, як овець між вовки. Будьте ж мудрі, як змії, і невинні, як голубки.**
See, I send you out as sheep among wolves. Be then as wise as snakes, and as gentle as doves.
ιδου εγω αποσπελλω υμας ωс проβατα εν μεσω λυκων γινεσθε ουν φρονιμοι ωс οι οφεις και ακεραιοι ωс αι περιστεραι
- 17 **Стережіться ж людей, бо вони на суди видаватимуть вас, та по синагогах своїх бичувати вас будуть.**
But be on the watch against men: for they will give you up to the Sanhedrins, and in their Synagogues they will give you blows;
προσεχετε δε απο των ανθρωπων παραδωσουσιν γαρ υμας εις συνεδρια και εν ταιс συναγωгаи αυτων μαστιγωσουσιν υμαс
- 18 **І до правителів та до царів поведуть вас за Мене, на свідчення їм і поганам.**
And you will come before rulers and kings because of me, for a witness to them and to the Gentiles.
και επι ηγεμοναс δε και βασιλεις αχθησεσθε ενεκεν εμου ειс μαρτυριοи αυτοис και τοис εθνεσιν
- 19 **А коли видаватимуть вас, не журіться, як або що говорити: тієї години буде вам дане, що маєте ви говорити,**
But when you are given up into their hands, do not be troubled about what to say or how to say it: for in that hour what you are to say will be given to you;
οταν δε παραδιωσιν υμαс μη μεριμνησητε πως η τι λαλησητε δοθηсεται γαρ υμιν εν εκεινη τη ωρα τι λαληсете
- 20 **бо не ви промовлятимете, але Дух Отця вашого в вас промовлятиме.**
Because it is not you who say the words, but the Spirit of your Father in you.
ου γαρ υμειс εсте οι λαλουντεс αλλα το πνευμα του πατροс υμων то λαλουн εν υμιν
- 21 **І видасть на смерть брата брат, а батько дитину. І діти повстануть супроти батьків, і їх повбивають.**
And brother will give up brother to death, and the father his child: and children will go against their fathers and mothers, and put them to death.
парадωσει δε αδελφοс αδελφον ειс θανατον και πατηρ τεκνον και επанаστηсονται τεκνα επι γονειс και θανατωсουσιν αυτοус
- 22 **І за Ім'я Моє будуть усі вас ненавидіти. А хто витерпить аж до кінця, той буде спасений.**
And you will be hated by all men because of my name: but he who is strong to the end will have salvation.
και εсεсθε μισουμενοι υπο παντων δια το ονομα μου ο δε υπομεινας ειс τελοс ουтос σωθηсεται
- 23 **А коли будуть вас переслідувати в однім місті, утікайте до іншого. Поправді кажу вам, не встигнете ви обійти міст Ізраїлевих, як прийде Син Людський.**
But when they are cruel to you in one town, go in flight to another: for truly, I say to you, You will not have gone through the towns of Israel before the Son of man comes.
οταν δε διοκωсιν υμαс εν τη πολει таυτη φευγετε ειс την αλλην αμην γαρ λεγω υμιν ου μη τελεсηте тас πολειс του ιсραηλ εωс αν εлθη ο υιοс του ανθρωπου
- 24 **Учень не більший за вчителя, а раб понад пана свого.**
A disciple is not greater than his master, or a servant than his lord.
ουκ εстин μαθητηс υπερ τον διδασκαλον ουде δουλοс υπερ τον κυριοн ауτου
- 25 **Доволі для учня, коли буде він, як учитель його, а раб як господар його. Коли Вельзевулом назвали господаря дому, скільки ж більше назвуть так домашніх його!**
It is enough for the disciple that he may be as his master, and the servant as his lord. If they have given the name Beelzebub to the master of the house, how much more to those of his house!
аркетон тоω μαθητη ινα γενηται ωс ο διδασκαλοс ауτου και ο δουλοс ωс ο κυριοс ауτου ει τον οικοδεσποτηн βεεlzeboul εκαλεσαν ποσω μαλλον τουс οικιαкоус ауτου
- 26 **Але не лякайтеся їх. Немає нічого захищеного, що воно не відкриється, ані потаємного, що не виявиться.**
Have, then, no fear of them: because nothing is covered which will not come to light, or secret which will not be made clear.
μη ουν φοβηθηте αυτοус ουδεν γαρ εстин κεκαλυμμενον ο ουκ αποκαλυφθηсεται και κρυπτον ο ου γνωсθηсεται

- 27 **Що кажу Я вам потемки, говоріть те при світлі, що ж на вухо ви чуєте проповідуйте те на дахах.**
What I say to you in the dark, say in the light: and what comes to your ear secretly, say publicly from the house-tops.
 ο λεγω υμιν εν τη σκοτια ειπατε εν τω φωτι και ο εις το ους ακουετε κηρυξατε επι των δωματων
- 28 **І не лякайтесь тих, хто тіло вбивас, а душі вбити не може; але бійтеся більше того, хто може й душу, і тіло вам занাপастити в гесні.**
And have no fear of those who put to death the body, but are not able to put to death the soul. But have fear of him who has power to give soul and body to destruction in hell.
 και μη φοβηθητε απο των αποκτεινοντων το σωμα την δε ψυχην μη δυναμενων αποκτειναι φοβηθητε δε μαλλον τον δυναμενον και ψυχην και σωμα απολεσαι εν γεεννη
- 29 **Чи не два горобці продаються за гріш? А на землю із них ні один не впаде без волі Отця вашого.**
Are not sparrows two a farthing? and not one of them comes to an end without your Father:
 ουχι δυο στρουθια ασσαριου πωλειται και εν εξ αυτων ου πεσειται επι την γην ανευ του πατρος υμων
- 30 **А вам і волосся все на голові пораховано.**
But the hairs of your head are all numbered.
 υμων δε και αι τριχες της κεφαλης πασαι ηριθμημεναι εισιν
- 31 **Отж, не лякайтесь, бо вартніші ви за багатьох горобців.**
Then have no fear; you are of more value than a flock of sparrows.
 μη ουν φοβηθητε πολλων στρουθιων διαφερετε υμεις
- 32 **Отже, кожного, хто Мене визнає перед людьми, того перед Небесним Отцем Моїм визнаю й Я.**
To everyone, then, who gives witness to me before men, I will give witness before my Father in heaven.
 πας ουν οστις ομολογησει εν εμοι εμπροσθεν των ανθρωπων ομολογησω καγω εν αυτω εμπροσθεν του πατρος μου του εν ουρανοις
- 33 **Хто ж Мене відцурасться перед людьми, того й Я відцураюся перед Небесним Отцем Моїм.**
But if anyone says before men that he has no knowledge of me, I will say that I have no knowledge of him before my Father in heaven.
 οστις δ αν αρνησηται με εμπροσθεν των ανθρωπων αρνησομαι αυτον καγω εμπροσθεν του πατρος μου του εν ουρανοις
- 34 **Не думайте, що Я прийшов, щоб мир на землю принести, Я не мир принести прийшов, а меча.**
Do not have the thought that I have come to send peace on the earth; I came not to send peace but a sword.
 μη νομισητε οτι ηλθον βαλειν ειρηνην επι την γην ουκ ηλθον βαλειν ειρηνην αλλα μαχαιραν
- 35 **Я ж прийшов порізнити чоловіка з батьком його, дочку з її матір'ю, і невістку з свекрухою її.**
For I have come to put a man against his father, and the daughter against her mother, and the daughter-in-law against her mother-in-law:
 ηλθον γαρ διχασαι ανθρωπον κατα του πατρος αυτου και θυγατερα κατα της μητρος αυτης και νυμφην κατα της πενθερας αυτης
- 36 **І: вороги чоловікові домашні його!**
And a man will be hated by those of his house.
 και εχθροι του ανθρωπου οι οικιακοι αυτου
- 37 **Хто більш, як Мене, любить батька чи матір, той Мене недостойний. І хто більш, як Мене, любить сина чи дочку, той Мене недостойний.**
He who has more love for his father or mother than for me is not good enough for me; he who has more love for son or daughter than for me is not good enough for me.
 ο φιλων πατερα η μητερα υπερ εμε ουκ εστιν μου αξιος και ο φιλων υιον η θυγατερα υπερ εμε ουκ εστιν μου αξιος
- 38 **І хто не візьме свого хреста, і не піде за Мною слідом, той Мене недостойний.**
And he who does not take his cross and come after me is not good enough for me.
 και ος ου λαμβανει τον σταυρον αυτου και ακολουθει οπισω μου ουκ εστιν μου αξιος
- 39 **Хто душу свою зберігас, той погубить її, хто ж за Мене погубить душу свою, той знайде її.**
He who has the desire to keep his life will have it taken from him, and he who gives up his life because of me will have it given back to him.
 ο ευρων την ψυχην αυτου απολεσει αυτην και ο απολεσας την ψυχην αυτου ενεκεν εμου ευρησει αυτην
- 40 **Хто вас приймас приймас Мене, хто ж приймас Мене, приймас Того, Хто послав Мене.**
He who gives honour to you gives honour to me; and he who gives honour to me gives honour to him who sent me.
 ο δεχομενος υμας εμε δεχεται και ο εμε δεχομενος δεχεται τον αποστειλαντα με

- 41 Хто приймає пророка, як пророка, той дістане нагороду пророчу, хто ж приймає праведника, як праведника, той дістане нагороду праведничу.
He who gives honour to a prophet, in the name of a prophet, will be given a prophet's reward; and he who gives honour to an upright man, in the name of an upright man, will be given an upright man's reward.
ο δεχομενος προφητην εις ονομα προφητου μισθον προφητου ληφεται και ο δεχομενος δικαιον εις ονομα δικαιου μισθον δικαιου ληφεται
- 42 І хто напоїть, як учня, кого з малих цих бодай куклем водиці холодної, поправді кажу вам, той не згубить нагороди своєї.
And whoever gives to one of these little ones a cup of cold water only, in the name of a disciple, truly I say to you, he will not go without his reward.
και ος εαν ποτιση ενα των μικρων τουτων ποτηριον ψυχρου μονον εις ονομα μαθητου αμην λεγω υμιν ου μη απολεση τον μισθον αυτου
- 1 ¶ І сталося, коли Ісус перестав навчати дванадцятьох Своїх учнів, Він звідти пішов, щоб учити, і по їхніх містах проповідувати.
And it came about that when Jesus had come to the end of giving these orders to his twelve disciples, he went away from there, teaching and preaching in their towns.
και εγενετο οτε ετελεσεν ο ιησους διατασων τοις δωδεκα μαθηταις αυτου μεταβη εκειθεν του διδασκειν και κηρυσσειν εν ταις πολεσιν αυτων
- 2 Прочувши ж Іван у в'язниці про дії Христові, послав через учнів своїх,
Now when John had news in prison of the works of the Christ, he sent his disciples
ο δε ιωαννης ακουσας εν τω δεσμοτηριω τα εργα του χριστου πεμψας δυο των μαθητων αυτου
- 3 щоб Його запитати: Чи Ти Той, Хто має прийти, чи чекати нам Іншого?
To say to him, Are you he who is to come, or are we waiting for another?
ειπεν αυτω συ ει ο ερχομενος η ετερον προσδοκωμεν
- 4 Ісус же промовив у відповідь їм: Ідїть, і перекажіть Іванові, що ви чуєте й бачите:
And Jesus, answering, said to them, Go and give news to John of the things which you are seeing and hearing:
και αποκριθεις ο ιησους ειπεν αυτοις πορευθεντες απαγγειλατε ιωαννη α ακουετε και βλεπετε
- 5 Сліпі прозрівають, і криві ходять, стають чистими прокажені, і чують глухі, і померлі встають, а вбогим звіщається Добра Новина...
The blind see; those who were not able to, are walking; lepers are made clean; those who were without hearing, now have their ears open; the dead come to life again, and the poor have the good news given to them.
τυφλοι αναβλεπουσιν και χωλοι περιπατουσιν λεπροι καθαριζονται και κωφοι ακουουσιν νεκροι εγειρονται και πτωχοι ευαγγελιζονται
- 6 І блаженний, хто через Мене спокуси не матиме!
And a blessing will be on him who has no doubts about me.
και μακαριος εστιν ος εαν μη σκανδαλισθη εν εμοι
- 7 ¶ Як вони ж відійшли, Ісус про Івана почав говорити народові: На що ви ходили в пустиню дивитися? Чи на очерет, що вітер гоїдає його?
And when they were going away, Jesus, talking of John, said to all the people, What went you out into the waste land to see? a tall stem moving in the wind?
τουτων δε πορευομενων ηρξατο ο ιησους λεγειν τοις οχλοις περι ιωαννου τι εξηλθετε εις την ερημον θεασασθαι καλαμον υπο ανεμου σαλευομενον
- 8 Та на що ви дивитись ходили? Може на чоловіка, у м'які шати одягнуеного? Аджеж ті, хто носить м'яке, по палатах царських.
But what went you out to see? a man delicately clothed? Those who have fair robes are in kings' houses.
αλλα τι εξηλθετε ιδειν ανθρωπον εν μαλακοις ιματιοις ημφιεσμενον ιδου οι τα μαλακα φορουντες εν τοις οικοις των βασιλεων εισιν
- 9 По що ж ви ходили? Може бачити пророка? Так, кажу вам, навіть більш, як пророка.
But why did you go out? to see a prophet? Yes, I say to you, and more than a prophet.
αλλα τι εξηλθετε ιδειν προφητην ναι λεγω υμιν και περισσοτερον προφητου
- 10 Бо це ж той, що про нього написано: Ось перед обличчя Твоє посилаю Свого посланця, який перед Тобою дорогу Твою приготує!
This is he of whom it has been said, See, I send my servant before your face, who will make ready your way before you.
ουτος γαρ εστιν περι ου γεγραπται ιδου εγω αποσπελλω τον αγγελον μου προ προσωπου σου ος κατασκευασει την οδον σου εμπροσθεν σου
- 11 Поправді кажу вам: Між народженими від жінок не було більшого над Івана Христителя! Та найменший у Царстві Небеснім той більший від нього!
Truly I say to you, Among the sons of women there has not been a greater than John the Baptist: but he who is least in the kingdom of heaven is greater than he.
αμην λεγω υμιν ουκ εγηγερται εν γεννητοις γυναικων μειζων ιωαννου του βαπτιστου ο δε μικροτερος εν τη βασιλεια των ουρανων μειζων αυτου εστιν

- 12 Від днів же Івана Христителя й досі Царство Небесне здобувається силою, і ті, хто вживас зусилля, хапають його.
And from the days of John the Baptist till now, the kingdom of heaven is forcing its way in, and men of force take it.
 απο δε των ημερων ιωαννου του βαπτιστου εως αρτι η βασιλεια των ουρανων βιαζεται και βιασται αρπαζουσιν αυτην
- 13 Усі бо Пророки й Закон до Івана провіщували.
For all the prophets and the law were in force till John.
 παντες γαρ οι προφηται και ο νομος εως ιωαννου προεφητευσαν
- 14 Коли ж хочете знати, то Ілля він, що має прийти.
And if you are able to see it, this is Elijah who was to come.
 και ει θελετε δεξασθαι αυτος εστιν ηλιας ο μελλων ερχεσθαι
- 15 Хто має вуха, нехай слухас!
He who has ears, let him give ear.
 ο εχων ωτα ακουειν ακουετω
- 16 ¶ До кого ж цей рід прирівняю? До хлоп'ят він подібний, що на ринку сидять та вигукують іншим,
But what comparison may I make of this generation? It is like children seated in the market-places, crying out to one another,
 τινη δε ομοιωσω την γενεαν ταυτην ομοια εστιν παιδαριους εν αγοραις καθημενοις και προσφωνουσιν τοις εταιροις αυτων
- 17 і кажуть: Ми вам грали, а ви не танцювали, ми співали вам жалібно, та не плакали ви...
We made music for you and you did not take part in the dance; we gave cries of sorrow and you made no signs of grief.
 και λεγουσιν ηυλησαμεν υμιν και ουκ ωρχησασθε εθρηνησαμεν υμιν και ουκ εκοψασθε
- 18 Бо прийшов був Іван, що не їв і не пив, вони ж кажуть: Він демона має.
For John came, taking no food or drink, and they say, He has an evil spirit.
 ηλθεν γαρ ιωαννης μητε εσθιων μητε πινων και λεγουσιν δαιμονιον εχει
- 19 Прийшов же Син Людський, що їсть і п'є, вони ж кажуть: Чоловік ось, ласун і п'яниця, Він приятель митників і грішників. І виправдалася мудрість своїми ділами.
The Son of man has come feasting, and they say, See, a lover of food and wine, a friend of tax-farmers and sinners! And wisdom is judged to be right by her works.
 ηλθεν ο υιος του ανθρωπου εσθιων και πινων και λεγουσιν ιδου ανθρωπος φαγος και οινοποτης τελωνων φιλος και αμαρτωλων και εδικαιωθη η σοφια απο των τεκνων αυτης
- 20 Ісус тоді став докоряти містам, де відбулося найбільш Його чуд, що вони не покаялись:
Then he went on to say hard things to the towns where most of his works of power were done, because they had not been turned from their sins.
 τοτε ηρξατο ονειδιζειν τας πολεις εν αις εγενοντο αι πλεισται δυναμεις αυτου οτι ου μετενοησαν
- 21 Горе тобі, Хоразіне, горе тобі, Віфсаїдо! Бо коли б то в Тирі й Сидоні були відбулися ті чуда, що сталися в вас, то давно б вони каюлися в волосяниці та в попелі.
Unhappy are you, Chorazin! Unhappy are you, Beth-saida! For if the works of power which were done in you had been done in Tyre and Sidon, they would have been turned from their sins in days gone by, clothing themselves in haircloth and putting dust on their heads.
 ουαι σοι χοραζιν ουαι σοι βηθσαιδαν οτι ει εν τυρω και σιδωνι εγενοντο αι δυναμεις αι γενομεναι εν υμιν παλαι αν εν σακκω και σποδω μετενοησαν
- 22 Але кажу вам: Легше буде дня судного Тиру й Сидону, ніж вам!
But I say to you, It will be better for Tyre and Sidon in the day of judging, than for you.
 πλην λεγω υμιν τυρω και σιδωνι ανεκτοτερον εσται εν ημερα κρισεως η υμιν
- 23 А ти, Капернауме, що до неба піднісся, аж до аду ти зійдеш. Бо коли б у Содомі були відбулися ті чуда, що в тобі вони сталися, то лишився б він був по сьогоднішній день.
And you, Capernaum, were you not to be lifted up to heaven? you will go down into hell: for if the works of power which were done in you had been done in Sodom, it would have been here to this day.
 και συ καπερναουμ η εως του ουρανου υψωθεισα εως αδου καταβιβασθηση οτι ει εν σοδομοις εγενοντο αι δυναμεις αι γενομεναι εν σοι εμειναν αν μεχρι της σημερον
- 24 Але кажу вам, що содомській землі буде легше дня судного, аніж тобі!...
But I say to you that it will be better for the land of Sodom in the day of judging, than for you.
 πλην λεγω υμιν οτι ηη σοδομων ανεκτοτερον εσται εν ημερα κρισεως η σοι

- 25 ¶ Τόγo χάσυ, νάβχάοχι, πρoμoβίβ Ιησύς: Πρoσλάβλίo Τεβe, Oτχe, Γoσπoδί νeβá ιι έμλί, шo втáιβ Ти oчe вíδ πρeμúδρiх i рoзúмнiх, тá ιίoγo νeμoвlíтáм вíδкрiв.
At that time Jesus made answer and said, I give praise to you, O Father, Lord of heaven and earth, because you have kept these things secret from the wise and the men of learning, and have made them clear to little children.
εν εκεινω τω καιρω αποκριθεις ο ιησους ειπεν εξομολογουμαι σοι πατερ κυριε του ουρανου και της γης οτι απεκρυψας ταυτα απο σοφων και συνετων και απεκαλυψας αυτα νηπιοις
- 26 Так, Отче, бо Тобі так було до вподоби!
Yes, Father, for so it was pleasing in your eyes.
vαι o πατηρ οτι ουτως εγενετο ευδοκια εμπροσθεν σου
- 27 Передав Мені все Мій Отець. І Сина не знає ніхто, крім Отця, і Отця не знає ніхто, окрім Сина, та кому Син захоче відкрити.
All things have been given to me by my Father; and no one has knowledge of the Son, but the Father; and no one has knowledge of the Father, but the Son, and he to whom the Son will make it clear.
παντα μοι παρεδοθη υπο του πατρος μου και ουδεις επιγινωσκει τον υιον ει μη ο πατηρ ουδε τον πατερα τις επιγινωσκει ει μη ο υιος και ω εαν βουληται ο υιος αποκαλυψαι
- 28 Прийдіть до Мене, усі струджені та обтяжені, і Я вас заспокою!
Come to me, all you who are troubled and weighted down with care, and I will give you rest.
δευτε προς με παντες οι κοπιωντες και πεφορτισμενοι καγω αναπαυσω υμας
- 29 Візьміть на себе ярмо Моє, і навчіться від Мене, бо Я тихий і серцем покірливий, і знайдете спокій душам своїм.
Take my yoke on you and become like me, for I am gentle and without pride, and you will have rest for your souls;
αρατε τον ζυγον μου εφ υμας και μαθετε απ εμου οτι πραος ειμι και ταπεινος τη καρδια και ευρησετε αναπαυσιν ταις ψυχαις υμων
- 30 Бож ярмо Моє любе, а тягар Мій легкий!
For my yoke is good, and the weight I take up is not hard.
ο γαρ ζυγος μου χρηστος και το φορτιον μου ελαφρον εστιν
- 1 ¶ Τόγo χάσυ Ιησúς πeρeχoδiв лáнáмi в сyбoтý. А учні Йóγo зголодніли були, і стали зривати колосся та їсти.
At that time Jesus went through the fields on the Sabbath day; and his disciples, being in need of food, were taking the heads of grain.
εν εκεινω τω καιρω επορευθη ο ιησους τοις σαββασιν δια των σποριμων οι δε μαθηται αυτου επεινασαν και ηρξαντο τιλλειν σταχυας και εσθιειν
- 2 Побачили ж це фарисеї, та й кажуть Йому: Он учні Твої роблять те, чого не годиться робити в суботу...
But the Pharisees, when they saw it, said to him, See, your disciples do that which it is not right to do on the Sabbath.
οι δε φαρισαιοι ιδοντες ειπον αυτω ιδου οι μαθηται σου ποιουσιν ο ουκ εξεστιν ποιειν εν σαββατω
- 3 А Він відповів їм: Чи ж ви не читали, що зробив був Давид, коли сам зголоднів і ті, хто був із ним?
But he said to them, Have you no knowledge of what David did when he had need of food, and those who were with him?
ο δε ειπεν αυτοις ουκ ανεγνωτε τι εποιησεν δαβιδ οτε επεινασεν αυτος και οι μετ αυτου
- 4 Як він увійшов до Божого дому, і спожив хліби показні, яких їсти не можна було ні йому, ані тим, хто був із ним, а тільки самим священикам?
How he went into the house of God and took for food the holy bread which it was not right for him or for those who were with him to take, but only for the priests?
πως εισηλθεν εις τον οικον του θεου και τους αρτους της προθεσεως εφαγεν ους ουκ εξον ην αυτω φαγειν ουδε τοις μετ αυτου ει μη τοις ιερευσιν μονοις
- 5 Або ви не читали в Законі що в суботу священики порушують суботу у храмі, і невинні вони?
Or is it not said in the law, how the Sabbath is broken by the priests in the Temple and they do no wrong?
η ουκ ανεγνωτε εν τω νομο οτι τοις σαββασιν οι ιερεις εν τω ιερω το σαββατον βεβηλουσιν και αναιτιοι εισιν
- 6 А Я вам кажу, що тут Більший, як храм!
But I say to you that a greater thing than the Temple is here.
λεγω δε υμιν οτι του ιερου μειζων εστιν ωδε
- 7 Коли б знали ви, що то є: Милости хочу, а не жертви, то ви не судили б невинних...
But if these words had been in your minds, My desire is for mercy and not for offerings, you would not have been judging those who have done no wrong.
ει δε εγνωκατε τι εστιν ελεον θελω και ου θυσιαν ουκ αν κατεδικασατε τους αναιτιους

- 8 **Bo Cин Людський Господь і суботі!**
For the Son of man is lord of the Sabbath.
κυριος γαρ εστιν και του σαββατου ο υιος του ανθρωπου
- 9 **I, вийшовши звідти, прибув Він до їхньої синагоги.**
And he went from there into their Synagogue:
και μεταβας εκκειθεν ηλθεν εις την συναγωγην αυτων
- 10 **I ото, був там чоловік, що мав суху руку. I, щоб обвинити Ісуса, запитали Його: Чи вздоровляти годиться в суботу?**
And there was a man with a dead hand. And they put a question to him, saying, Is it right to make a man well on the Sabbath day? so that they might have something against him.
και ιδου ανθρωπος ην την χειρα εχων ξηραν και επηρωτησαν αυτον λεγοντες ει εξεστιν τοις σαββασιν θεραπευειν ινα κατηγορησωσιν αυτου
- 11 **A Він їм сказав: Чи знайдеться між вами людина, яка, одну мавши вівцю, не піде по неї, і не врятує її, як вона впаде в яму в суботу?**
And he said to them, Which of you, having a sheep, if it gets into a hole on the Sabbath day, will not put out a helping hand and get it back?
ο δε ειπεν αυτοις τις εσται εξ υμων ανθρωπος ος εξει προβατον εν και εαν εμπειση τουτο τοις σαββασιν εις βοθυνον ουχι κρατησει αυτο και εγρει
- 12 **A скільки ж людина варгніша за тую овечку! Тому можна чинити добро й у суботу!**
Of how much more value is a man than a sheep! For this reason it is right to do good on the Sabbath day.
ποσω ουν διαφερει ανθρωπος προβατου ωστε εξεστιν τοις σαββασιν καλωσ ποιειν
- 13 **I каже тоді чоловікові: Простягни свою руку! Той простяг, і стала здорова вона, як і друга...**
Then said he to the man, Put out your hand. And he put it out, and it was made as well as the other.
τοτε λεγει τω ανθρωπω εκτεινον την χειρα σου και εξετεινεν και αποκατεσταθη υγιης ως η αλλη
- 14 **¶ Фарисеї ж пішли, і зібрали раду на Нього, як би Його погубити?...**
But the Pharisees went out and made designs against him, how they might put him to death.
οι δε φαρισαιοι συμβουλιον ελαβον κατ αυτου εξελθοντες οπως αυτον απολεσωσιν
- 15 **A Ісус, розізнавши, пішов Собі звідти. I багато пішло вслід за Ним, і Він їх уздоровив усіх.**
And Jesus, having knowledge of this, went away from there, and a great number went after him; and he made them all well,
ο δε ιησους γνους ανεχωρησεν εκκειθεν και ηκολουθησαν αυτω οχλοι πολλοι και εθεραπευσεν αυτους παντας
- 16 **A Він наказав їм суворо Його не виявляти,**
Ordering them not to give people word of him:
και επετιμησεν αυτοις ινα μη φανερον αυτον ποιησωσιν
- 17 **щоб справдилось те, що сказав був Ісаїя пророк, промовляючи:**
So that what was said by Isaiah the prophet might come true,
οπως πληρωθη το ρηθεν δια ησαιου του προφητου λεγοντος
- 18 **Ото Мій Отрок, що Я вибрав Його, Мій Улюблений, що Його полюбила душа Моя! Вкладу Свого Духа в Нього, і Він суд проголосить поганам.**
See my servant, the man of my selection, my loved one in whom my soul is well pleased: I will put my Spirit on him, and he will make my decision clear to the Gentiles.
ιδου ο παις μου ον ηρετισα ο αγαπητος μου εις ον ευδοκησεν η ψυχη μου θησω το πνευμα μου επ αυτον και κρισιν τοις εθνεσιν απαγγειλει
- 19 **Він не буде змагатися, ані кричати, і на вулицях чути не буде ніхто Його голосу.**
His coming will not be with fighting or loud cries; and his voice will not be lifted up in the streets.
ουκ ερισει ουδε κραυγασει ουδε ακουσει τις εν ταις πλαταιαις την φωνην αυτου
- 20 **Він очеретини надломленої не доломить, і гнота догасаючого не погасить, поки не допровадить присуду до перемоги...**
The crushed stem will not be broken by him; and the feebly burning light will he not put out, till he has made righteousness overcome all.
καλαμον συντετριμμενον ου κατεαξει και λινον τυφομενον ου σβεσει εως αν εκβαλη εις νικος την κρισιν
- 21 **I погани надіяться будуть на Ймення Його!**
And in his name will the Gentiles put their hope.
και εν τω ονοματι αυτου εθνη ελπιουσιν

- 22 ¶ Τоді привели до Нього німого сліпця, що був біснуватий, і Він уздоровив його, так що німий став говорити та бачити.
Then they took to him one with an evil spirit, who was blind and had no power of talking; and he made him well so that he had the power of talking and seeing.
τοτε προσηνεχθη αυτω δαιμονιζομενος τυφλος και κωφος και εθεραπευσεν αυτον ωστε τον τυφλον και κωφον και λαλειν και βλεπειν
- 23 І дивувались усі люди й казали: Чи ж не Син це Давидів?
And all the people were surprised and said, Is not this the Son of David?
και εξισταντο παντες οι οχλοι και ελεγον μητι ουτος εστιν ο υιος δαβιδ
- 24 Фарисеї ж, почувши, сказали: Він демонів не виганяє інакше, тільки як Вельзевул, князем демонів.
But the Pharisees, hearing of it, said, This man only sends evil spirits out of men by Beelzebub, the ruler of evil spirits.
οι δε φαρисαιοι ακουσαντες ειπον ουτος ουκ εκβαλλει τα δαιμονια ει μη εν τω βεελζεβουλ αρχοντι των δαιμονιων
- 25 А Він знав думки їхні, і промовив до них: Кожне царство, поділене супроти себе, запустіє. І кожне місто чи дім, поділені супроти себе, не втримаються.
And having knowledge of their thoughts he said to them, Every kingdom having division in itself is made waste, and every town or house having division in itself will come to destruction.
ειδως δε ο ιησους τας ενθυμησεις αυτων ειπεν αυτοις πασα βασιλεια μερισθεισα καθ εαυτης ερημουται και πασα πολις η οικια μερισθεισα καθ εαυτης ου σταθησεται
- 26 І коли сатана сатану виганяє, то ділиться супроти себе; як же втримається царство його?
And if Satan sends out Satan, he makes war against himself; how then will he keep his kingdom?
και ει ο σατανας τον σαταναν εκβαλλει εφ εαυτον εμεριση πως ουν σταθησεται η βασιλεια αυτου
- 27 І коли Вельзевул виганяю Я демонів, то ким виганяють сини ваші? Тому вони стануть вам суддями.
And if I by Beelzebub send evil spirits out of men, by whom do your sons send them out? So let them be your judges.
και ει εγω εν βεελζεβουλ εκβαλλω τα δαιμονια οι υιοι υμων εν τινι εκβαλλουσιν δια τουτο αυτοι υμων εσονται κριται
- 28 А коли ж Духом Божим вигоню Я демонів, то настало для вас Царство Боже.
But if I by the Spirit of God send out evil spirits, then is the kingdom of God come on you.
ει δε εγω εν πνευματι θεου εκβαλλω τα δαιμονια ара εφθασεν εφ υμας η βασιλεια του θεου
- 29 Або як то хто може вдертися в дім дужого, та пограбувати добро його, якщо перше не зв'яже дужого? І аж тоді він господа його пограбує.
Or how may one go into a strong man's house and take his goods, if he does not first put cords round the strong man? and then he may take his goods.
η πως δυναται τις εισελθειν εις την οικιαν του ισχυρου και τα σκευη αυτου διαρπασαι εαν μη πρωτον δηση τον ισχυρον και τοτε την οικιαν αυτου διαρπασει
- 30 Хто не зо Мною, той супроти Мене; і хто не збирає зо Мною, той розкидає.
Whoever is not with me is against me; and he who does not take part with me in getting people together, is driving them away.
ο μη ων μετ εμου κατ εμου εστιν και ο μη συναγων μετ εμου σκορπιζει
- 31 Тому то кажу вам: усякий гріх, навіть богозневага, проститься людям, але богозневага на Духа не проститься!
So I say to you, Every sin and every evil word against God will have forgiveness; but for evil words against the Spirit there will be no forgiveness.
δια τουτο λεγω υμιν πασα αμαρτια και βλασφημια αφηθησεται τοις ανθρωποις η δε του πνευματος βλασφημια ουκ αφηθησεται τοις ανθρωποις
- 32 І як скаже хто слово на Людського Сина, то йому проститься те; а коли скаже проти Духа Святого, не проститься того йому ні в цім віці, ні в майбутнім!
And whoever says a word against the Son of man, will have forgiveness; but whoever says a word against the Holy Spirit, will not have forgiveness in this life or in that which is to come.
και ος αν ειπη λογον κατα του υιου του ανθρωπου αφηθησεται αυτω ος δε αν ειπη κατα του πνευματος του αγιου ουκ αφηθησεται αυτω ουτε εν τωτω τω αιωνι ουτε εν τω μελλοντι
- 33 Або виростіть дерево добре, то й плід його добрий, або виростіть дерево зле, то й плід його злий. Пізнається бо дерево з плоду!
Make the tree good, and its fruit good; or make the tree bad, and its fruit bad; for by its fruit you will get knowledge of the tree.
η ποιησατε το δενδρον καλον και τον καρπον αυτου καλον η ποιησατε το δενδρον σαπρον και τον καρπον αυτου σαπρον εκ γαρ του καρπου το δενδρον γινωσκεται
- 34 Роде зміїний! Як ви можете мовити добре, будши злі? Бо чим серце наповнене, те говорять уста.
You offspring of snakes, how are you, being evil, able to say good things? because out of the heart's store come the words of the mouth.
γεννηματα εχιδων πως δυνασθε αγαθα λαλειν πονηροι οντες εκ γαρ του περισσευματος της καρδιας το στομα λαλει
- 35 Добра людина з доброго скарбу добре виносить, а лукава людина зо скарбу лихого виносить лихе.
The good man out of his good store gives good things; and the evil man out of his evil store gives evil things.
ο αγαθος ανθρωπος εκ του αγαθου θησαυρου της καρδιας εκβαλλει τα αγαθα και ο πονηρος ανθρωπος εκ του πονηρου θησαυρου εκβαλλει πονηρα

- 36 Кажу ж вам, що за кожне слово пусте, яке скажуть люди, дадуть вони відповідь судного дня!
And I say to you that in the day when they are judged, men will have to give an account of every foolish word they have said.
 λεγω δε υμιν οτι παν ρημα αργον ο εαν λαλησωσιν οι ανθρωποι αποδωσουσιν περι αυτου λογον εν ημερα κρισεως
- 37 Бо зо слів своїх будеш виправданий, і зо слів своїх будеш засуджений.
For by your words will your righteousness be seen, and by your words you will be judged.
 εκ γαρ των λογων σου δικαιοθηση και εκ των λογων σου καταδικασθηση
- 38 ¶ Тоді дехто із книжників та фарисеїв озвалися до Нього й сказали: Учителю, хочемо побачити ознаку від Тебе.
Then some of the scribes and Pharisees, hearing this, said to him, Master, we are looking for a sign from you.
 οτε απεκριθησαν τινες των γραμματεων και φαρισαιων λεγοντες διδασκαλε θελομεν απο σου σημειον ιδειν
- 39 А Ісус відповів їм: Рід лукавий і перелюбний шукає ознаки, та ознаки йому не дадуть, окрім ознаки пророка Йони.
But he, answering, said to them, An evil and false generation is looking for a sign; and no sign will be given to it but the sign of the prophet Jonah:
 ο δε αποκριθεις ειπεν αυτοις γενεα πονηρα και μοιχαλις σημειον επιζητει και σημειον ου δοθησεται αυτη ει μη το σημειον ιωνα του προφητου
- 40 Як Йона перебув у середині китовій три дні і три ночі, так перебуде три дні та три ночі й Син Людський у серці землі.
For as Jonah was three days and three nights in the stomach of the great fish, so will the Son of man be three days and three nights in the heart of the earth.
 ωσπερ γαρ ην ιωνας εν τη κοιλια του κητους τρεις ημερας και τρεις νυκτας ουτως εσται ο υιος του ανθρωπου εν τη καρδια της γης τρεις ημερας και τρεις νυκτας
- 41 Ніневітяни стануть на суд із цим родом, і осудять його, вони бо покаялися через Йонину проповідь. А тут ото Більший, ніж Йона!
The men of Nineveh will come up in the day of judging and give their decision against this generation: because they were turned from their sins at the preaching of Jonah; and now a greater than Jonah is here.
 ανδρες νινευιται αναστησονται εν τη κρισει μετα της γενεας ταυτης και κατακρινουσιν αυτην οτι μετενησαν εις το κηρυγμα ιωνα και ιδου πλειον ιωνα οδε
- 42 Цариця з півдня на суд стане з родом оцим, і засудить його, бо вона з кінця світу прийшла Соломонову мудрість послухати. А тут ото Більший, аніж Соломон!
The queen of the South will come up in the day of judging and give her decision against this generation: for she came from the ends of the earth to give ear to the wisdom of Solomon; and now a greater than Solomon is here.
 βασιλισσα νοτου εγερθησεται εν τη κρισει μετα της γενεας ταυτης και κατακρινει αυτην οτι ηλθεν εκ των περατων της γης ακουσαι την σοφιαν σολομωντος και ιδου πλειον σολομωντος οδε
- 43 А коли дух нечистий виходить із людини, то блукає місцями безвідними, відпочинку шукаючи, та не знаходить.
But the unclean spirit, when he is gone out of a man, goes through dry places looking for rest, and getting it not.
 οταν δε το ακαθαρτον πνευμα εξελθη απο του ανθρωπου διερχεται δι ανυδρων τοπων ζητουν αναπαυσιν και ουχ ευρισκει
- 44 Тоді він говорить: Вернуся до дому свого, звідки вийшов. А як вернеться він, то хату знаходить порожню, заметену й прибрану.
Then he says, I will go back into my house from which I came out; and when he comes, he sees that there is no one in it, but that it has been made fair and clean.
 οτε λεγει επιστρεψω εις τον οικον μου οθεν εξηλθον και ελθον ευρισκει σχολαζοντα σεσαρωμενον και κεκοσμημενον
- 45 Тоді він іде, та й приводить сімох духів інших, лютіших за себе, і входять вони та й живуть тут. І буде останнє людині тій гірше за перше... Так буде й лукавому роду цьому!
Then he goes and takes with him seven other spirits worse than himself, and they go in and make it their living-place: and the last condition of that man is worse than the first. Even so will it be with this evil generation.
 οτε πορευεται και παραλαμβανει μεθ εαυτου επτα ετερα πνευματα πονηροτερα εαυτου και εισελθοντα κατοικει εκει και γινεται τα εσχατα του ανθρωπου εκεινου χειρονα των πρωτων ουτως εσται και τη γενεα ταυτη τη πονηρα
- 46 ¶ Коли Він іще промовляв до народу, аж ось мати й брати Його осторонь стали, бажаючи з Ним говорити.
While he was still talking to the people, his mother and his brothers came, desiring to have talk with him.
 ετι δε αυτου λαλουντος τοις οχλοις ιδου η μητηρ και οι αδελφοι αυτου εισηκεισαν εξω ζητουντες αυτω λαλησαι
- 47 І сказав хтось Йому: Ото мати Твоя й Твої браття стоять онде осторонь, і говорити з Тобою бажають.
And one said to him, See, your mother and your brothers are outside, desiring to have talk with you.
 ειπεν δε τις αυτω ιδου η μητηρ σου και οι αδελφοι σου εξω εστηκασιν ζητουντες σοι λαλησαι
- 48 А Він відповів тому, хто Йому говорив, і сказав: Хто мати Моя? І хто браття Мої?
But he in answer said to him who gave the news, Who is my mother and who are my brothers?
 ο δε αποκριθεις ειπεν τω ειποντι αυτω τις εστιν η μητηρ μου και τινες εσιν οι αδελφοι μου

- 49 **I, pokazavshi rukoyu Svosyu na uchniv Svoix, Vin promoviv: Oto Moya mati ta bratya Moï!**
And he put out his hand to his disciples and said, See, my mother and my brothers!
και εκτεινας την χειρα αυτου επι τους μαθητας αυτου ειπεν ιδου η μητηρ μου και οι αδελφοι μου
- 50 **Bo xto voľu Mogo Otca, sho na nebi, chinitime, toy Meni brat, i sestra, i mati!**
For whoever does the pleasure of my Father in heaven, he is my brother, and sister, and mother.
οστις γαρ αν ποιηση το θελημα του πατρος μου του εν ουρανοις αυτος μου αδελφος και αδελφη και μητηρ εστιν
- 1 ¶ **Togo ž dnia Icyuc vuyšov iz domu, ta y siv biľia morya.**
On that day Jesus went out of the house and was seated by the seaside.
εν δε τη ημερα εκεινη εξελθων ο ιησους απο της οικιας εκαθητο παρα την θαλασσαν
- 2 **I bezľich narody zıbralas' do N'ogo, tak sho Vin uvuyšov byv do chovna ta y siv, a vves' natovp stoyav ponad beregom.**
And great numbers of people came together to him, so that he got into a boat; and the people took up their position by the sea.
και συνηχθησαν προς αυτον οχλοι πολλοι ωστε αυτον εις το πλοιον εμβαντα καθισθαι και πας ο οχλος επι τον αιγιαλον ειστηκει
- 3 **I bagato navchav Vin ix prıtcami, kazhuchi: Osv vuyšov sıyach, shoob posıyati.**
And he gave them teaching in the form of a story, saying, A man went out to put seed in the earth;
και ελαλησεν αυτοις πολλα εν παραβολαις λεγων ιδου εξηλθεν ο σπειρων του σπειρειν
- 4 **I yak sıyav vin zerna, upali odni kraj dorogi, i ptashki nalezili, ta ix povıdz'obyuvali.**
And while he did so, some seeds were dropped by the wayside, and the birds came and took them for food:
και εν τω σπειρειν αυτον α μεν επεσεν παρα την οδον και ηλθεν τα πετεινα και κατεφαγεν αυτα
- 5 **Druygi ž upali na grunt kam'yaniıstiy, de ne mali bagato zemľi, i negaiyno posxodıli, bo zemlya negľıboka byla;**
And some of the seed went among the stones, where it had not much earth, and straight away it came up because the earth was not deep:
αλλα δε επεσεν επι τα πετροδη οπου ουκ ειχεν γην πολλην και ευθεωσ εξανετειλεν δια το μη εχειν βαθος γης
- 6 **a yak sonce zıyşlo, to zıv'yali, i korınnıya ne mavşı, posoxlı.**
And when the sun was high, it was burned; and because it had no root it became dry and dead.
ηλιου δε ανατειλαντος εκαυματισθη και δια το μη εχειν ριζαν εξηρανθη
- 7 **A inşıı popadaľı v teren, i vıgnavşıya teren, i ix pogľušıv.**
And some seeds went among thorns, and the thorns came up and they had no room for growth:
αλλα δε επεσεν επι τας ακανθας και ανεβησαν αι ακανθαι και απεπνιζαν αυτα
- 8 **Inşıı ž upalı na dobroyu zemľıu i zrodıli: odne v sto raz, druyge v şıstdesyat, a te vtrıdıcyatero.**
And some, falling on good earth, gave fruit, some a hundred, some sixty, some thirty times as much.
αλλα δε επεσεν επι την γην την καλην και εδιδου καρπον ο μεν εκατον ο δε εξηκοντα ο δε τριακοντα
- 9 **Xto mac vuxa, shoob sluxhati, nexay sluxas!**
He who has ears, let him give ear.
ο εχων ωτα ακουειν ακουετω
- 10 **I uchnı İyogo prıstupıli y skazalı do N'ogo: Chomu prıtcami Ty promovlyash do nıx?**
And the disciples came and said to him, Why do you say things to them in the form of stories?
και προσελθοντες οι μαθηται ειπον αυτω διατι εν παραβολαις λαλεις αυτοις
- 11 **A Vin vıdповıv i promoviv: Tomy, sho vam dano pıznati tasmınnıı Cıarstva Nebesnogo, ym že ne dano.**
And he said to them in answer, To you is given the knowledge of the secrets of the kingdom of heaven, but to them it is not given.
ο δε αποκριθεις ειπεν αυτοις οτι υμιν δεδοται γνωαι τα μυστηρια της βασιλειας των ουρανων εκεινοις δε ου δεδοται
- 12 **Bo xto mac, to dast'sya yomu ta dodast'sya, xto ž ne mac, zaberet'sya vıd n'ogo y te, sho vin mac.**
Because whoever has, to him will be given, and he will have more; but from him who has not, even what he has will be taken away.
οστις γαρ εχει δοθησεται αυτω και περισσευθησεται οστις δε ουκ εχει και ο εχει αρθησεται απ αυτου

- 13 Я тому говорю до них притчами, що вони, дивлячися, не бачать, і слухаючи, не чують, і не розуміють.
For this reason I put things into the form of stories; because they see without seeing, and give ear without hearing, and the sense is not clear to them.
δια τουτου εν παραβολαις αυτοις λαλω οτι βλεποντες ου βλεπουσιν και ακουοντες ουκ ακουουσιν ουδε συνιουσιν
- 14 І над ними збувається пророцтво Ісаї, яке промовляє: Почуйте слухом, і не зрозумієте, дивитися будете оком, і не побачите...
And for them the words of Isaiah have come true, Though you give ear, you will not get knowledge; and seeing, you will see, but the sense will not be clear to you:
και αναπληρουται επ αυτοις η προφητεια ησαιου η λεγουσα ακοη ακουσετε και ου μη συνητε και βλεποντες βλεψετε και ου μη ιδητε
- 15 Затовстіло бо серце людей цих, тяжко чують вухами вони, і зажурили очі свої, щоб коли не побачити очима й не почути вухами, і не зрозуміти їм серцем, і не навернутись, щоб Я їх у здоровив!
For the heart of this people has become fat and their ears are slow in hearing and their eyes are shut; for fear that they might see with their eyes and give hearing with their ears and become wise in their hearts and be turned again to me, so that I might make them well.
επαχυνθη γαρ η καρδια του λαου τουτου και τοις ωσιν βαρεως ηκουσαν και τους οφθαλμους αυτων εκαμмуσαν μηποτε ιδωσιν τοις οφθαλμοις και τοις ωσιν ακουσωσιν και τη καρδια συνωσιν και ε πιστρευωσιν και ιασωμαι αυτους
- 16 Очі ж ваші блаженні, що бачать, і вуха ваші, що чують.
But a blessing be on your eyes, because they see; and on your ears, because they are open.
υμων δε μακαριοι οι οφθαλμοι οτι βλεπουσιν και τα ωτα υμων οτι ακουει
- 17 Бо поправді кажу вам, що багато пророків і праведних бажали побачити, що бачите ви, та не бачили, і почути, що чуєте ви, і не чули.
For truly, I say to you that prophets and upright men had a desire to see the things which you see, and saw them not; and to have knowledge of the words which have come to your ears, and they had it not.
αμην γαρ λεγω υμιν οτι πολλοι προφηται και δικαιοι ερεθουμησαν ιδειν α βλεπετε και ουκ ειδον και ακουσαι α ακουετε και ουκ ηκουσαν
- 18 Послухайте ж притчу про сіяча.
Give ear, then, to the story of the man who put the seed in the earth.
υμεις ουν ακουσατε την παραβολην του σπειροντος
- 19 До кожного, хто слухає слово про Царство, але не розуміє, приходить лукавий, і краде посіяне в серці його; це те, що посіяне понад дорогою.
When the word of the kingdom comes to anyone, and the sense of it is not clear to him, then the Evil One comes, and quickly takes away that which was put in his heart. He is the seed dropped by the wayside.
παντος ακουοντος τον λογον της βασιλειας και μη συνιεντος ερχεται ο πονηρος και αρπαζει το εσπαρμενον εν τη καρδια αυτου ουτος εστιν ο παρα την οδον σπαρεις
- 20 А посіяне на кам'янистому ґрунті, це той, хто слухає слово, і з радістю зараз приймає його;
And that which went on the stones, this is he who, hearing the word, straight away takes it with joy;
ο δε επι τα πετρωδη σπαρεις ουτος εστιν ο τον λογον ακουων και ευθυς μετα χαρας λαμβανων αυτον
- 21 але кореня в ньому нема, тому він непостійний; коли ж утиск або переслідування настають за слово, то він зараз спокуштується.
But having no root in himself, he goes on for a time; and when trouble comes or pain, because of the word, he quickly becomes full of doubts.
ουκ εχει δε ριζαν εν εαυτω αλλα προσκαιρος εστιν γενομενης δε θλιψεως η διωγμου δια τον λογον ευθυς σκανδαλιζεται
- 22 А між терен посіяне, це той, хто слухає слово, але клопоти віку цього та юмана багатства заглушують слово, і воно зостається без плоду.
And that which was dropped among the thorns, this is he who has the word; and the cares of this life, and the deceits of wealth, put a stop to the growth of the word and it gives no fruit.
ο δε εις τας ακανθας σπαρεις ουτος εστιν ο τον λογον ακουων και η μεριμνα του αιωνος τουτου και η απατη του πλουτου συμπνιγει τον λογον και ακαρπος γινεται
- 23 А посіяне в добрій землі, це той, хто слухає слово й його розуміє, і плід він приносить, і дає один у сто раз, другий у шістдесят, а той утридцятєро.
And the seed which was put in good earth, this is he who gives ear to the word, and gets the sense of it; who gives fruit, some a hundred, some sixty, some thirty times as much.
ο δε επι την γην την καλην σπαρεις ουτος εστιν ο τον λογον ακουων και συνιων ος δη καρποφορει και ποιει ο μεν εκατον ο δε εξηκοντα ο δε τριακοντα
- 24 ¶ Іншу притчу подав Він їм, кажучи: Царство Небесне подібне до чоловіка, що посіяв бун добре насіння на полі своїм.
And he gave them another story, saying, The kingdom of heaven is like a man who put good seed in his field:
αλλην παραβολην παρεθηκεν αυτοις λεγων ωμοιωθη η βασιλεια των ουρανων ανθρωπω σπειροντι καλον σπερμα εν τω αγρω αυτου
- 25 А коли люди спали, прийшов ворог його, і куколю між пшеницю насіяв, та й пішов.
But while men were sleeping, one who had hate for him came and put evil seeds among the grain, and went away.
εν δε τω καθευδειν τους ανθρωπους ηλθεν αυτου ο εχθρος και εσπειρεν ζιζανια ανα μεσον του σιτου και απηλθεν

- 26 **Α як вирросло збіжжя та кинуло колос, тоді показався і кукіль.**
But when the green stem came up and gave fruit, the evil plants were seen at the same time.
 οτε δε εβλαστησεν ο χορτος και καρπον εποησεν τοτε εφανε και τα ζιζανια
- 27 **І прийшли господареві раби, та й кажуть йому: Пане, чи ж не добре насіння ти сів на полі своїм? Звідки ж узявся кукіль?**
And the servants of the master of the house came and said to him, Sir, did you not put good seed in your field? how then has it evil plants?
 προσελθοντες δε οι δουλοι του οικοδεσποτου ειπον αυτω κυριε ουχι καλον σπερμα εσπειρας εν τω σω αγρω ποθεν ουν εχει τα ζιζανια
- 28 **Α він їм відказав: Чоловік супротивник накоїв оце. А раби відказали йому: Отож, чи не хочеш, щоб пішли ми і його повиполоували?**
And he said, Someone has done this in hate. And the servants say to him, Is it your pleasure that we go and take them up?
 ο δε εφη αυτοις εχθρος ανθρωπος τουτο εποησεν οι δε δουλοι ειπον αυτω θελεις ουν απελθοντες συλλεξωμεν αυτα
- 29 **Але він відказав: Ні, щоб, виполюючи той кукіль, ви не вирвали разом із ним і пшеницю.**
But he says, No, for fear that by chance while you take up the evil plants, you may be rooting up the grain with them.
 ο δε εφη ου μηποτε συλλεγοντες τα ζιζανια εκριζωσητε αμα αυτοις τον σιτον
- 30 **Залишіть, хай разом обос ростуть аж до жнив; а в жнива накажу я жінцям: Зберіть перше кукіль і його пов'яжіть у снопки, щоб їх попалити; пшеницю ж спровадьте до клуні моєї.**
Let them come up together till the getting in of the grain; and then I will say to the workers, Take up first the evil plants, and put them together for burning; but put the grain into my store-house.
 αφετε συναυξανεσθαι αμφοτερα μεχρι του θερισμου και εν τω καιρω του θερισμου ερω τοις θερισταις συλλεξατε πρωτον τα ζιζανια και δησατε αυτα εις δεσμας προς το κατακαυσαι αυτα τον δε σιτον συναγαγετε εις την αποθηκην μου
- 31 **Іншу притчу подав Він їм, кажучи: Царство Небесне подібне до зерна гірчичного, що взяв чоловік і посіяв на полі своїм.**
He put another story before them, saying, The kingdom of heaven is like a grain of mustard seed which a man took and put in his field:
 αλλην παραβολην παρεθηκεν αυτοις λεγων ομοια εστιν η βασιλεια των ουρανων κοκκω σιναπεως ον λαβων ανθρωπος εσπειρεν εν τω αγρω αυτου
- 32 **Воно найдрібніше з усього насіння, але, коли виросте, більше воно за зілля, і стає деревом, так що птаство небесне злітається, і кублиться в віттях його.**
Which is smaller than all seeds; but when it has come up it is greater than the plants, and becomes a tree, so that the birds of heaven come and make their resting-places in its branches.
 ο μικροτερον мен εστιν παντων των σπερματων οταν δε αυξηθη μειζον των λαχανων εστιν και γινεται δενδρον οστε ελθειν τα πετεινα του ουρανου και κατασκηνουεν εν τοις κλαδοις αυτου
- 33 **Іншу притчу Він їм розповів: Царство Небесне подібне до розчини, що її бере жінка, і кладе на три міри муки, аж поки все кисне.**
Another story he gave to them: The kingdom of heaven is like leaven, which a woman took, and put in three measures of meal, till it was all leavened.
 αλλην παραβολην ελαλησεν αυτοις ομοια εστιν η βασιλεια των ουρανων ζυμη ην λαβουσα γυνη ενεκρυσεν εις αλευρου σατα τρια εως ου εξυμωθη ολον
- 34 **Це все в притчах Ісус говорив до людей, і без притчі нічого Він їм не казав,**
All these things Jesus said to the people in the form of stories; and without a story he said nothing to them:
 ταυτα παντα ελαλησεν ο ιησους εν παραβολαις τοις οχλοις και χωρις παραβολης ουκ ελαλει αυτοις
- 35 **щоб справдилось те, що сказав був пророк, промовляючи: Відкрию у притчах уста Свої, розповім таємниці від почину світу!**
That it might come true which was said by the prophet, Opening my mouth, I will give out stories; I will give knowledge of things kept secret from before all time.
 οπως πληρωθη το ρηθεν δια του προφητου λεγοντος ανοιξω εν παραβολαις το στομα μου ερευξομαι κεκρυμμενα απο καταβολης κοσμου
- 36 **Тоді відпустив Він народ і додому прийшов. І підійшли Його учні до Нього й сказали: Поясни нам притчу про кукіль польовий.**
Then he went away from the people, and went into the house; and his disciples came to him, saying, Make clear to us the story of the evil plants in the field.
 τοτε αφεις τοις οχλους ηλθεν εις την οικιαν ο ιησους και προσηλθον αυτω οι μαθηται αυτου λεγοντες φρασον ημιν την παραβολην των ζιζανιων του αγρου
- 37 **Α Він відповів і промовив до них: Хто добре насіння посіяв був, це Син Людський,**
And he made answer and said, He who puts the good seed in the earth is the Son of man;
 ο δε αποκριθεις ειπεν αυτοις ο σπειρων το καλον σπερμα εστιν ο υιος του ανθρωπου
- 38 **а поле це світ, добре ж насіння це сини Царства, а кукіль сини лукавого;**
And the field is the world; and the good seed is the sons of the kingdom; and the evil seeds are the sons of the Evil One;
 ο δε αγρος εστιν ο κοσμος το δε καλον σπερμα ουτοι εισιν οι υιοι της βασιλειας τα δε ζιζανια εισιν οι υιοι του πονηρου
- 39 **а ворог, що всіяв його це диявол, жнива кінець віку, а жінці Анголи.**
And he who put them in the earth is Satan; and the getting in of the grain is the end of the world; and those who get it in are the angels.
 ο δε εχθρος ο σπειρας αυτα εστιν ο διαβολος ο δε θερισμος συντελεια του αιωνος εστιν οι δε θερισται αγγελοι εισιν

- 40 **І як збирають кукіль, і як палять в огні, так буде й наприкінці віку цього.**
As then the evil plants are got together and burned with fire, so will it be in the end of the world.
 ὡσπερ οὖν συλλεγεται τα ζιζανια και πυρι κατακαιεται οὕτως εσται εν τη συντελεια του αιωνος τουτου
- 41 **Пошле Людський Син Своїх Анголів, і вони позбирають із Царства Його всі спокуси, і тих, хто чинить беззаконня,**
The Son of man will send out his angels, and they will take out of his kingdom everything which is a cause of error, and all those who do wrong,
 αποσπελει ο υιος του ανθρωπου τους αγγελους αυτου και συλλεξουσιν εκ της βασιλειας αυτου παντα τα σκανδαλα και τους ποιουντας την ανομιαν
- 42 **і їх повкидають до печі огненної, буде там плач і скрегіт зубів!**
And will put them into the fire; there will be weeping and cries of sorrow.
 και βαλουσιν αυτους εις την καμινον του πυρος εκει εσται ο κλαυθμος και ο βρυγμος των οδοντων
- 43 **Тоді праведники, немов сонце, засяють у Царстві свого Отця. Хто має вуха, нехай слухас!**
Then will the upright be shining as the sun in the kingdom of their Father. He who has ears, let him give ear.
 τοτε οι δικαιοι εκλαμψουσιν ως ο ηλιος εν τη βασιλεια του πατρος αυτων ο εχων ωτα ακουειν ακουετω
- 44 **¶ Царство Небесне подібне ще до захованого в полі скарбу, що людина, знайшовши, ховає його, і з радости з того йде, та й усе, що має, продас та купує те поле.**
The kingdom of heaven is like a secret store of wealth in a field, which a man came across and put back again; and in his joy he goes and gives all he has, to get that field.
 παλιν ομοια εστιν η βασιλεια των ουρανων θησαυρω κεκρυμμενω εν τω αγρω ον ευρων ανθρωπος εκρυψεν και απο της χαρας αυτου υπαγει και παντα οσα εχει πωλει και αγοραζει τον αγρον εκεινο ν
- 45 **Подібне ще Царство Небесне до того купця, що пошукує перел добрих,**
Again, the kingdom of heaven is like a trader searching for beautiful jewels.
 παλιν ομοια εστιν η βασιλεια των ουρανων ανθρωπω εμπορω ζητουντι καλους μαργαριτας
- 46 **а як знайде одну дорогоцінну перлину, то йде, і все продас, що має, і купує її.**
And having come across one jewel of great price, he went and gave all he had in exchange for it.
 ος ευρων ενα πολυτιμον μαργαριτην απελθων πεπρακεν παντα οσα ειχεν και ηγορασεν αυτον
- 47 **Подібне ще Царство Небесне до невода, у море закиненого, що зібрав він усячину.**
Again, the kingdom of heaven is like a net, which was put into the sea and took in every sort of fish:
 παλιν ομοια εστιν η βασιλεια των ουρανων σαγηνη βληθειση εις την θαλασσαν και εκ παντος γενους συναγαγουση
- 48 **Коли він наповниться, тягнуть на берег його, і, сівши, вибирають до посуду добре, непотріб же геть викидають.**
When it was full, they took it up on the sands; and seated there they put the good into vessels, but the bad they put away.
 ην οτε επληρωθη αναβιβασαντες επι τον αιγιαλον και καθισαντες συνελεξαν τα καλα εις αγγεια τα δε σαπρα εξω εβαλον
- 49 **Так буде й наприкінці віку: Анголі повиходять, і вилучать злих з-поміж праведних,**
So will it be in the end of the world: the angels will come and take out the bad from the good,
 οὕτως εσται εν τη συντελεια του αιωνος εξελευσονται οι αγγελοι και αφοριουσιν τους πονηρους εκ μεσου των δικαιων
- 50 **і їх повкидають до печі огненної, буде там плач і скрегіт зубів!**
And will put them into the fire: there will be weeping and cries of sorrow.
 και βαλουσιν αυτους εις την καμινον του πυρος εκει εσται ο κλαυθμος και ο βρυγμος των οδοντων
- 51 **Чи ви зрозуміли це все? Так! відказали Йому.**
Are all these things now clear to you? They say to him, Yes.
 λεγει αυτοις ο ιησους συνηκατε ταυτα παντα λεγουσιν αυτω ναι κυριε
- 52 **І Він їм сказав: Тому кожен книжник, що навчений про Царство Небесне, подібний до того господаря, що з скарбниці своєї виносить нове та старе.**
And he said to them, For this reason every scribe who has become a disciple of the kingdom of heaven is like the owner of a house, who gives out from his store things new and old.
 ο δε ειπεν αυτοις δια τουτο πας γραμματευς μαθητευθεις εις την βασιλειαν των ουρανων ομοιος εστιν ανθρωπω οικοδεσποτη οστις εκβαλλει εκ του θησαυρου αυτου καινα και παλαια
- 53 **¶ І сталося, як скінчив Ісус притчі оці, Він звідти пішов.**
And when Jesus had come to the end of these stories he went away from there.
 και εγενετο οτε ετελεσεν ο ιησους τας παραβολας ταυτας μετηρην εκειθεν

- 54 **І прийшов Він до Своєї батьківщини, і навчав їх у їхній синагозі, так що стали вони дивуватися й питати: Звідки в Нього ця мудрість та сили чудодійні?**
And coming into his country, he gave them teaching in their Synagogue, so that they were greatly surprised and said, Where did this man get this wisdom and these works of power?
και ελθων εις την πατριδα αυτου εδιδασκεν αυτους εν τη συναγωγη αυτων οστε εκπληττεσθαι αυτους και λεγειν ποθεν τουτω η σοφια αυτη και αι δυναμεις
- 55 **Чи ж Він не син теслі? Чи ж мати Його не Марією зветься, а брати Його Яків, і Йосип, і Симон та Юда?**
Is not this the woodworker's son? is not his mother named Mary? and his brothers James and Joseph and Simon and Judas?
ουχ ουτος εστιν ο του τεκτονος υιος ουχι η μητηρ αυτου λεγεται μαριαμ και οι αδελφοι αυτου ιακωβος και ιωσης και σιμων και ιουδας
- 56 **І чи ж сестри Його не всі з нами? Звідки ж Йому все оце?**
And his sisters, are they not all with us? from where, then, has he all these things?
και αι αδελφαι αυτου ουχι πασαι προς ημας εισιν ποθεν ουν τουτω ταυτα παντα
- 57 **І вони спокушались Ним. А Ісус їм сказав: Пророка нема без пошани, хіба тільки в вітчизні своїй та в домі своїм!**
And they were bitter against him. But Jesus said to them, A prophet is nowhere without honour but in his country and among his family.
και εσκανδαλιζοντο εν αυτω ο δε ιησους ειπεν αυτοις ουκ εστιν προφητης ατιμος ει μη εν τη πατριδι αυτου και εν τη οικια αυτου
- 58 **І Він не вчинив тут чуд багатьох через їхню невіру.**
And the works of power which he did there were small in number because they had no faith.
και ουκ εποιησεν εκει δυναμεις πολλας δια την απιστιαν αυτων
- 1 **¶ Того часу прочув Ірод чотиричлвасник чутки про Ісуса,**
At that time news of Jesus came to Herod the king;
εν εκεινω τω καιρω ηκουσεν ηρωδης ο τετραρχης την ακοην ιησου
- 2 **і сказав своїм слугам: Це Іван Христитель, він із мертвих воскрес, і тому чуда творяться ним...**
And he said to his servants, This is John the Baptist; he has come back from the dead, and so these powers are working in him.
και ειπεν τοις παισιν αυτου ουτος εστιν ιωαννης ο βαπτιστης αυτος ηγερθη απο των νεκρων και δια τουτο αι δυναμεις ενεργουσιν εν αυτω
- 3 **Бо Ірод схопив був Івана, і зв'язав його, і посадив у в'язницю через Іродіяду, дружину брата свого Пилипа.**
For Herod had taken John and put him in prison because of Herodias, his brother Philip's wife.
ο γαρ ηρωδης κρατησας τον ιωαννην εδησεν αυτον και εθετο εν φυλακη δια ηρωδιαδα την γυναικα φιλιππου του αδελφου αυτου
- 4 **Бо до нього Іван говорив: Не годиться тобі її мати!**
Because John had said to him, It is not right for you to have her.
ελεγεν γαρ αυτω ο ιωαννης ουκ εξεστιν σοι εχειν αυτην
- 5 **І хотів Ірод смерть заподіяти йому, та боявся народу, бо того за пророка вважали.**
And he would have put him to death, but for his fear of the people, because in their eyes John was a prophet.
και θελων αυτον αποκτειναι εφοβηθη τον οχλον οτι ως προφητην αυτον ειχον
- 6 **А як був день народження Ірода, танцювала посеред гостей дочка Іродіядина, та й Іродові догодила.**
But when Herod's birthday came, the daughter of Herodias was dancing before them, and Herod was pleased with her.
γενεσιων δε αγομενων του ηρωδου ωρχησατο η θυγατηρ της ηρωδιαδος εν τω μεσω και ηρεσεν τω ηρωδη
- 7 **Тому під присягою він обіцявся їй дати, чого тільки попросить вона.**
So he gave her his word with an oath to let her have whatever she might make request for.
οθεν μεθ ορκου ωμολογησεν αυτη δουναι ο εαν αιτησεται
- 8 **А вона, за намовою матері своєї: Дай мені проказала отут на полумиску голову Івана Христителя!...**
And she, at her mother's suggestion, said, Give me here on a plate the head of John the Baptist.
η δε προβιβασθεισα υπο της μητρος αυτης δος μοι φησιν ωδε επι πινακι την κεφαλην ιωαννου του βαπτιστου
- 9 **І цар засмутився, але через клятву та тих, хто сидів при столі з ним, звелів дати.**
And the king was sad; but because of his oaths and because of his guests, he gave the order for it to be given to her;
και ελυπηθη ο βασιλευς δια δε τους ορκους και τους συνανακειμενους εκελευσεν δοθηναι

- 10 I послав стяти Івана в в'язниці.
And he sent and had John's head cut off in the prison.
και πεμψας απεκεφαλισεν τον ιωαννην εν τη φυλακη
- 11 I принесли на полумискові його голову, та й дали дівчині, а та віднесла її своїй матері...
And his head was put on a plate and given to the girl; and she took it to her mother.
και ηνεχθη η κεφαλη αυτου επι πινακι και εδοθη τω κορασιω και ηνεγκεν τη μητρι αυτης
- 12 А учні його прибули, взяли тіло, і поховали його, та прийшли й сповістили Ісуса.
And his disciples came, and took up his body and put it in the earth; and they went and gave Jesus news of what had taken place.
και προσελθοντες οι μαθηται αυτου ηραν το σωμα και εθαψαν αυτο και ελθοντες απηγγειλαν τω ιησου
- 13 ¶ Як Ісус те почув, Він відплив звідти човном у місце пустинне й самотне. І, прочувши, народ із міст пішов пішки за Ним.
Now when it came to the ears of Jesus, he went away from there in a boat, to a waste place by himself: and the people hearing of it, went after him on foot from the towns.
και ακουσας ο ιησους ανεχωρησεν εκειθεν εν πλοιω εις ερημον τοπον κατ ιδιαν και ακουσαντες οι οχλοι ηκολουθησαν αυτω πεζη απο των πολεων
- 14 І, як вийшов Ісус, Він побачив багато народу, і змилосердивсь над ними, і їхніх слабих уздоровив.
And he came out and saw a great number of people and he had pity on them, and made well those of them who were ill.
και εξελθων ο ιησους ειδεν πολυν οχλον και εσπλαγχτισθη επ αυτους και εθεραπευσεν τους αρρωστους αυτων
- 15 А коли настав вечір, підійшли Його учні до Нього й сказали: Тут місце пустинне, і година вже пізня; відпусти народ, хай по селах розійдуться, і куплять поживи собі.
And when evening had come, the disciples came to him, saying, This place is waste land, and the time is now past; send the people away so that they may go into the towns and get themselves food.
οψιας δε γενομενης προσηλθον αυτω οι μαθηται αυτου λεγοντες ερημος εστιν ο τοπος και η ωρα ηδη παρηλθεν απολυσον τους οχλους ινα απελθοντες εις τας κωμας αγορασωσιν εαυτοις βρωματα
- 16 А Ісус їм сказав: Непотрібно відходити їм, нагодуйте їх ви!
But Jesus said to them, There is no need for them to go away; give them food yourselves.
ο δε ιησους ειπεν αυτοις ου χρειαν εχουσιν απελθειν δοτε αυτοις υμεις φαγειν
- 17 Вони ж кажуть Йому: Не маємо чим тут, тільки п'ятеро хліба й дві риби.
And they say to him, We have here but five cakes of bread and two fishes.
οι δε λεγουσιν αυτω ουκ εχομεν ωδε ει μη πεντε αρτους και δυο ιχθυας
- 18 А Він відказав: Принесіть Мені їх сюди.
And he said, Give them to me.
ο δε ειπεν φερετε μοι αυτους ωδε
- 19 І, звелівши натовпові посідати на траві, Він узяв п'ятеро хліба й дві риби, споглянув на небо, поблагословив й поламав ті хліби, і дав учням, а учні народові.
And he gave orders for the people to be seated on the grass; and he took the five cakes of bread and the two fishes and, looking up to heaven, he said words of blessing, and made division of the food, and gave it to the disciples, and the disciples gave it to the people.
και κελευσας τους οχλους ανακλιθηναι επι τους χορτους και λαβων τους πεντε αρτους και τους δυο ιχθυας αναβλεψας εις τον ουρανον ευλογησεν και κλασας εδωκεν τοις μαθηταις τους αρτους οι δε μαθηται τοις οχλοις
- 20 І всі їли й наситились, а з кусків позосталих назбирали дванадцяті повних кошів...
And they all took of the food and had enough: and they took up twelve baskets full of broken bits which were not used.
και εφαγον παντες και εχορτασθησαν και ηραν το περισσευον των κλασματων δωδεκα κοφινους πληρεις
- 21 Їдців же було мужа тисяч із п'ять, крім жінок і дітей.
And those who had food were about five thousand men, in addition to women and children.
οι δε εσθιοντες ησαν ανδρες ωσει πεντακισχιλιοι χωρις γυναικων και παιδιων
- 22 ¶ І зараз звелів Ісус учням до човна сідати, і переплисти на той бік раніше Його, аж поки народ Він відпустить.
And straight away he made the disciples get into the boat and go before him to the other side, till he had sent the people away.
και ευθεως ηναγκασεν ο ιησους τους μαθητας αυτου εμβηναι εις το πλοιον και προαγειν αυτον εις το περαν εως ου απολυση τους οχλους

- 23 Відпустивши ж народ, Він на гору пішов помолитися насамоті; і як вечір настав, був там Сам.
And after he had sent the people away, he went up into the mountain by himself for prayer: and when evening was come, he was there by himself.
 και απολυσας τους οχλους ανεβη εις το ορος κατ ιδιαν προσευξασθαι οψιας δε γενομενης μονος ην εκει
- 24 А човен вже був на середині моря, і кидали хвилі його, бо вітер зірвавсь супротивний.
But the boat was now in the middle of the sea, and was troubled by the waves: for the wind was against them.
 το δε πλοιον ηδη μεσον της θαλασσης ην βασανιζομενον υπο των κυματων ην γαρ εναντιος ο ανεμος
- 25 А о четвертій сторожі нічний Ісус підійшов до них, ідучи по морю.
And in the fourth watch of the night he came to them, walking on the sea.
 τεταρτη δε φυλακη της νυκτος απηλθεν προς αυτους ο ιησους περιπατων επι της θαλασσης
- 26 Як побачили ж учні, що йде Він по морю, то настрашилися та й казали: Мара! І від страху вони закричали...
And when they saw him walking on the sea, they were troubled, saying, It is a spirit; and they gave cries of fear.
 και ιδοντες αυτον οι μαθηται επι την θαλασσαν περιπατουντα εταραχθησαν λεγοντες οτι φαντασμα εστιν και απο του φοβου εκραξαν
- 27 А Ісус до них зараз озвався й сказав: Заспокойтесь, це Я, не лякайтесь!
But straight away Jesus said to them, Take heart; it is I, have no fear.
 ευθεως δε ελαλησεν αυτοις ο ιησους λεγων θαρσειτε εγω ειμι μη φοβεισθε
- 28 Петро ж відповів і сказав: Коли, Господи, Ти це, то звели, щоб прийшов я до Тебе по воді.
And Peter, answering, said to him, Lord, if it is you, give me the order to come to you on the water.
 αποκριθεις δε αυτω ο πετρος ειπεν κυριε ει συ ει κελευσον με προς σε ελθειν επι τα υδατα
- 29 А Він відказав йому: Іди. І, вилізши з човна, Петро став іти по воді, і пішов до Ісуса.
And he said, Come. And Peter got out of the boat, and walking on the water, went to Jesus.
 ο δε ειπεν ελθε και καταβας απο του πλοιου ο πετρος περιεπατησεν επι τα υδατα ελθειν προς τον ιησουν
- 30 Але, бачачи велику бурю, злякався, і зачав потопати, і скричав: Рятуй мене, Господи!...
But when he saw the wind he was in fear and, starting to go down, he gave a cry, saying, Help, Lord.
 βλεπων δε τον ανεμον ισχυρον εφοβηθη και αρξαμενος καταποντιζεσθαι εκραξεν λεγων κυριε σωσον με
- 31 І зараз Ісус простяг руку й схопив його, і каже до нього: Маловірний, чого усумнився?
And straight away Jesus put out his hand and took a grip of him, and said to him, O man of little faith, why were you in doubt?
 ευθεως δε ο ιησους εκτεινας την χειρα επελαβετο αυτου και λεγει αυτω ολιγοπιστε εις τι εδιστασας
- 32 Як до човна ж вони ввійшли, буря вщухнула.
And when they had got into the boat, the wind went down.
 και εμβαντων αυτων εις το πλοιον εκοπασεν ο ανεμος
- 33 А приявні в човні вклонились Йому та сказали: Ти справді Син Божий!
And those who were in the boat gave him worship, saying, Truly you are the Son of God.
 οι δε εν τω πλοιω ελθοντες προσεκυνησαν αυτω λεγοντες αληθος θεου υιος ει
- 34 ¶ Перепливши ж вони, прибули в землю Генісаретську.
And when they had gone across, they came to land at Gennesaret.
 και διαπερασαντες ηλθον εις την γην γεννησαρετ
- 35 А люди тієї місцевости, пізнавши Його, сповістили по всій тій околиці, і до Нього принесли всіх хворих.
And when the men of that place had news of him, they sent into all the country round about, and took to him all who were ill,
 και επιγοντες αυτον οι ανδρες του τοπου εκεινου απεστειλαν εις ολην την περιχωρον εκεινην και προσηνεγκαν αυτω παντας τους κακως εχοντας
- 36 І благали Його, щоб бодай доторкнутися краю одежі Його. А хто доторкався, uzдоровлений був.
With the request that they might only put their hands on the edge of his robe: and all those who did so were made well.
 και παρεκαλουν αυτον ινα μονον αφωνται του κρασπεδου του ιματιου αυτου και οσοι ηψαντο διεσωθησαν

- 1 ¶ Τоді до Ієυσα прийшли фарисеї та книжники з Єрусалиму й сказали:
Then there came to Jesus from Jerusalem Pharisees and scribes, saying,
τοτε προσερχονται τω ιησου οι απο ιεροσολυμων γραμματαις και φαρισαιοι λεγοντες
- 2 Чого Твої учні ламають передання старших? Бо не миють вони своїх рук, коли хліб споживають.
Why do your disciples go against the teaching of the fathers? for they take food with unwashed hands.
διατι οι μαθηται σου παραβαινουσιν την παραδοσιν των πρεσβυτερων ου γαρ νιπτονται τας χειρας αυτων οταν αρτον εσθιωσιν
- 3 А Він відповів і промовив до них: А чого й ви порушуйте Божу заповідь ради передання вашого?
And in answer he said to them, Why do you, yourselves, go against the word of God on account of the teaching which has been handed down to you?
ο δε αποκριθεις ειπεν αυτοις διατι και υμεις παραβαινετε την εντολην του θεου δια την παραδοσιν υμων
- 4 Бо Бог заповів: Шануй батька та матір, та: Хто злорічить на батька чи матір, хай смертю помре.
For God said, Give honour to your father and mother: and, He who says evil of father or mother will be put to death.
ο γαρ θεος ενετειλατο λεγων τιμα τον πατερα σου και την μητερα και ο κακολογων πατερα η μητερα θανατω τελευτατω
- 5 А ви кажете: Коли скаже хто батьку чи матері: Те, чим би ви скористались від мене хотіли, то дар Богові,
But you say, If a man says to his father or his mother, That by which you might have had profit from me is given to God;
υμεις δε λεγετε ος αν ειπη τω πατρι η τη μητρι δωρον ο εαν εξ εμου ωφεληθης και ου μη τιμηση τον πατερα αυτου η την μητερα αυτου
- 6 то може вже й не шанувати той батька свого або матір свою. Так ви ради передання вашого знівечили Боже Слово.
There is no need for him to give honour to his father. And you have made the word of God without effect because of your teaching.
και ηκυρωσατε την εντολην του θεου δια την παραδοσιν υμων
- 7 Лицеміри! Про вас добре Ісаїя пророкував був, говорячи:
You false ones, well did Isaiah say of you,
υποκριται καλως προφηητευσεν περι υμων ησαιας λεγων
- 8 Оці люди устами шанують Мене, серце ж їхнє далеко від Мене!
These people give me honour with their lips, but their heart is far from me.
εγγιζει μοι ο λαος ουτος τω στοματι αυτων και τοις χειλεσιν με τιμα η δε καρδια αυτων πορρω απεχει απ εμου
- 9 Та однак надаремне шанують Мене, бо навчають наук людських заповідей...
But their worship is to no purpose, while they give as their teaching the rules of men.
ματην δε σεβονται με διδασκοντες διδασκαλιας ενταλματα ανθρωπων
- 10 ¶ І Він покликав народ, і промовив до нього: Послухайте та зрозумійте!
And he got the people together and said to them, Give ear, and let my words be clear to you:
και προσκαλεσαμενος τον οχλον ειπεν αυτοις ακουετε και συνιετε
- 11 Не те, що входить до уст, людину сквернить, але те, що виходить із уст, те людину сквернить.
Not that which goes into the mouth makes a man unclean, but that which comes out of the mouth.
ου το εισερχομενον εις το στομα κοινοι τον ανθρωπον αλλα το εκπορευομενον εκ του στοματος τουτο κοινοι τον ανθρωπον
- 12 Тоді учні Його приступили й сказали Йому: Чи Ти знаєш, що фарисеї, почувши це слово, спокусилися?
Then the disciples came and said to him, Did you see that the Pharisees were troubled when these words came to their ears?
τοτε προσελθοντες οι μαθηται αυτου ειπον αυτω οιδας οτι οι φαρισαιοι ακουσαντες τον λογον εσκανδαλισθησαν
- 13 А Він відповів і сказав: Усяка рослина, яку насадив не Отець Мій Небесний, буде вирвана з коренем.
But he said in answer, Every plant which my Father in heaven has not put in the earth, will be taken up by the roots.
ο δε αποκριθεις ειπεν πασα φυτεια ην ουκ εφυτευσεν ο πατηρ μου ο ουρανιος εκριζωθησεται
- 14 Залишіть ви їх: це сліпі поводитарі для сліпих. А коли сліпий водить сліпого, обоє до ями впадуть...
Let them be: they are blind guides. And if a blind man is guiding a blind man, the two will go falling into a hole together.
αφετε αυτους οδηγοι εισιν τυφλοι τυφλων τυφλος δε τυφλον εαν οδηγη αμφοτεροι εις βοθυνον πεσουνται

- 15 Α Πέτρος ἀποκρίθεις εἶπεν αὐτῷ φράσον ἡμῖν τὴν παραβολὴν ταύτην.
Then Peter said to him, Make the story clear to us.
ἀποκριθεις δε ο πετρος ειπεν αυτω φρασον ημιν την παραβολην ταυτην
- 16 Α Βίβης ἀπεκρίθη εἰπὼν ὅτι ὡς οἱ ἄγγελοι οὐρανοῦ οὐκ ἐσθίουσιν, οὕτως καὶ ὑμεῖς οὐκ ἐσθίετε τὰ κτήνη.
And he said, Are you, like them, still without wisdom?
ο δε ιησους ειπεν ακηνη και υμεις ασυνετοι εστε
- 17 Ὁμοίως ὡς ὁ ἄνεμος ἐκπορεύεται ἐκ τοῦ στόματος καὶ εἰς τὴν κοιλίαν χωρεῖ καὶ εἰς ἀφ᾽ ἑδρώνα ἐκβάλλεται.
Do you not see that whatever goes into the mouth goes on into the stomach, and is sent out as waste?
ουπω νοειτε οτι παν το εισπορευομενον εις το στομα εις την κοιλιαν χωρει και εις αφεδρωνα εκβαλλεται
- 18 Ὅτι ἐκπορεύεται ἐκ τοῦ στόματος ἐκ τῆς καρδίας ἐξέρχεται κακὰ κοῖνοι τὸν ἄνθρωπον.
But the things which come out of the mouth come from the heart; and they make a man unclean.
τα δε εκπορευομενα εκ του στοματος εκ της καρδιας εξερχεται κακεινα κοινοι τον ανθρωπον
- 19 Ὁμοίως ὡς ὁ ἄνεμος ἐκπορεύεται ἐκ τοῦ στόματος καὶ εἰς τὴν κοιλίαν χωρεῖ καὶ εἰς ἀφ᾽ ἑδρώνα ἐκβάλλεται.
For out of the heart come evil thoughts, the taking of life, broken faith between the married, unclean desires of the flesh, taking of property, false witness, bitter words:
εκ γαρ της καρδιας εξερχονται διαλογισμοι πονηροι φονοι μοιχειαι πορνειαι κλοπαι ψευδομαρτυρια βλασφημια
- 20 Ὁμοίως ὡς ὁ ἄνεμος ἐκπορεύεται ἐκ τοῦ στόματος καὶ εἰς τὴν κοιλίαν χωρεῖ καὶ εἰς ἀφ᾽ ἑδρώνα ἐκβάλλεται.
These are the things which make a man unclean; but to take food with unwashed hands does not make a man unclean.
ταυτα εστιν τα κοινουντα τον ανθρωπον το δε ανιπτοις χερσιν φαγειν ου κοινοι τον ανθρωπον
- 21 ¶ Ἦν ἰσχυρὸς ὁ Ἰησοῦς ἐκπορεύεται ἐκ τοῦ στόματος καὶ εἰς τὴν κοιλίαν χωρεῖ καὶ εἰς ἀφ᾽ ἑδρώνα ἐκβάλλεται.
And Jesus went away from there into the country of Tyre and Sidon.
και εξελθων εκειθεν ο ιησους ανεχωρησεν εις τα μερη τυρου και σιδωνος
- 22 Ἦν ἰσχυρὸς ὁ Ἰησοῦς ἐκπορεύεται ἐκ τοῦ στόματος καὶ εἰς τὴν κοιλίαν χωρεῖ καὶ εἰς ἀφ᾽ ἑδρώνα ἐκβάλλεται.
And a woman of Canaan came out from those parts, crying and saying, Have pity on me, O Lord, Son of David; my daughter is greatly troubled with an unclean spirit.
και ιδου γυνη καναναια απο των οριων εκεινων εξελθουσα εκρανυασεν αυτω λεγουσα ελεησον με κυριε υιε δαβιδ η θυγατηρ μου κακος δαιμονιζεται
- 23 Α Βίβης ἀπεκρίθη εἰπὼν ὅτι ὡς οἱ ἄγγελοι οὐρανοῦ οὐκ ἐσθίουσιν, οὕτως καὶ ὑμεῖς οὐκ ἐσθίετε τὰ κτήνη.
But he gave her no answer. And his disciples came and said to him, Send her away, for she is crying after us.
ο δε ουκ απεκριθη αυτη λογον και προσελθοντες οι μαθηται αυτου ηρωτων αυτον λεγοντες απολυσον αυτην οτι κραζει οπισθεν ημων
- 24 Α Βίβης ἀπεκρίθη εἰπὼν ὅτι ὡς οἱ ἄγγελοι οὐρανοῦ οὐκ ἐσθίουσιν, οὕτως καὶ ὑμεῖς οὐκ ἐσθίετε τὰ κτήνη.
But he made answer and said, I was sent only to the wandering sheep of the house of Israel.
ο δε αποκριθεις ειπεν ουκ απεσταλην ει μη εις τα προβατα τα απολωλοτα οικου ισραηλ
- 25 Α Βίβης ἀπεκρίθη εἰπὼν ὅτι ὡς οἱ ἄγγελοι οὐρανοῦ οὐκ ἐσθίουσιν, οὕτως καὶ ὑμεῖς οὐκ ἐσθίετε τὰ κτήνη.
But she came and gave him worship, saying, Help, Lord.
η δε ελθουσα προσεκυνη αυτω λεγουσα κυριε βοηθει μοι
- 26 Α Βίβης ἀπεκρίθη εἰπὼν ὅτι ὡς οἱ ἄγγελοι οὐρανοῦ οὐκ ἐσθίουσιν, οὕτως καὶ ὑμεῖς οὐκ ἐσθίετε τὰ κτήνη.
And he made answer and said, It is not right to take the children's bread and give it to the dogs.
ο δε αποκριθεις ειπεν ουκ εστιν καλον λαβειν τον αρτον των τεκνων και βαλειν τοις κυναριοις
- 27 Α Βίβης ἀπεκρίθη εἰπὼν ὅτι ὡς οἱ ἄγγελοι οὐρανοῦ οὐκ ἐσθίουσιν, οὕτως καὶ ὑμεῖς οὐκ ἐσθίετε τὰ κτήνη.
But she said, Yes, Lord: but even the dogs take the bits from under their masters' table.
η δε ειπεν ναι κυριε και γαρ τα κυναρια εσθιει απο των ψιμιων των πιπτοντων απο της τραπεζης των κυριων αυτων
- 28 Τότε ἀπεκρίθη εἰπὼν αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς ὅτι ὡς οἱ ἄγγελοι οὐρανοῦ οὐκ ἐσθίουσιν, οὕτως καὶ ὑμεῖς οὐκ ἐσθίετε τὰ κτήνη.
Then Jesus, answering, said to her, O woman, great is your faith: let your desire be done. And her daughter was made well from that hour.
τοτε αποκριθεις ο ιησους ειπεν αυτη ω γυναι μεγαλη σου η πιστις γενηθητω σοι ως θελεις και ιαθη η θυγατηρ αυτης απο της ωρας εκεινης

- 29 ¶ I, відійшовши звідти, Ісус прибув до Галілейського моря, і, зійшовши на гору, сів там.
And Jesus went from there and came to the sea of Galilee; and he went up into the mountain, and took his seat there.
και μεταβας εκειθεν ο ιησους ηλθεν παρα την θαλασσαν της γαλιλαιας και αναβας εις το ορος εκαθητο εκει
- 30 I приступило до Нього багато народу, що мали з собою кривих, калік, сліпих, німих і інших багато, і клали їх до Ісусових ніг. І Він уздоровлював їх.
And there came to him great numbers of people having with them those who were broken in body, or blind, or without voice, or wounded, or ill in any way, and a number of others; they put them down at his feet and he made them well:
και προσηλθον αυτο οχλοι πολλοι εχοντες μεθ εαυτων χωλους τυφλους κωφους κυλλους και ετερους πολλους και ερριψαν αυτους παρα τους ποδας του ιησου και εθεραπευσεν αυτους
- 31 А народ не виходив із дива, бо бачив, що говорять німі, каліки стають здорові, криві ходять, і бачать сліпі, і славив він Бога Ізраїлевого!
So that the people were full of wonder when they saw that those who had no voice were talking, the feeble were made strong, those whose bodies were broken had the power of walking, and the blind were able to see: and they gave glory to the God of Israel.
ωστε τους οχλους θαυμασαι βλεποντας κωφους λαλουντας κυλλους υγιεις χωλους περιπατοντας και τυφλους βλεποντας και εδοξασαν τον θεον ισραηλ
- 32 А Ісус Своїх учнів покликав і сказав: Жаль Мені цих людей, що вже три дні зо Мною знаходяться, але їсти не мають чого; відпустити їх без їжі не хочу, щоб вони не ослабли в дорозі.
And Jesus got his disciples together and said, I have pity for the people, because they have now been with me three days and have no food: and I will not send them away without food, or they will have no strength for the journey.
ο δε ιησους προσκαλεσαμενος τους μαθητας αυτου ειπεν σπλαγχνιζομαι επι τον οχλον οτι ηδη ημερας τρεις προσμενουσιν μοι και ουκ εχουσιν τι φαγωσιν και απολυσαι αυτους νηστεις ου θελω μη οτε εκλυθωσιν εν τη οδο
- 33 А учні Йому відказали: Де нам узяти стільки хліба в пустині, щоб нагодувати стільки народу?
And the disciples say to him, How may we get enough bread in a waste place, to give food to such a number of people?
και λεγουσιν αυτοι οι μαθηται αυτου ποθεν ημιν εν ερημια αρτοι τοσουτοι ωστε χορτασαι οχλον τοσουτον
- 34 А Ісус запитав їх: Скільки маєте хліба? Вони ж відказали: Семеро, та трохи рибок.
And Jesus says to them, How much bread have you? And they said, Seven cakes, and some small fishes.
και λεγει αυτοις ο ιησους ποσους αρτους εχετε οι δε ειπον επτα και ολιγα ιχθυδια
- 35 І Він ізвелів на землі посідати народові.
Then he gave an order to the people to be seated on the earth,
και εκελευσεν τοις οχλοις αναπεσειν επι την γην
- 36 І, взявши сім хлібів і риби, віддавши Богу подяку, поламав і дав учням Своїм, а учні народові.
And he took the seven cakes of bread and the fishes; and having given praise, he gave the broken bread to the disciples, and the disciples gave it to the people.
και λαβων τους επτα αρτους και τους ιχθυας ευχαριστησας εκλασεν και εδοκεν τοις μαθηταις αυτου οι δε μαθηται τω οχλω
- 37 І всі їли й наситилися, а з позосталих кусків назбирали сім кошиків повних...
And they all took food, and had enough; and they took up of the broken bits, seven baskets full.
και εφαγον παντες και εχορτασθησαν και ηραν το περισσευον των κλασματων επτα σπυριδας πληρεις
- 38 Їдців же було чотири тисячі мужа, окрім жінок та дітей.
And there were four thousand men who took food, together with women and children.
οι δε εσθιοντες ησαν τετρακισχιλιοι ανδρες χωρις γυναικων και παιδιων
- 39 І, відпустивши народ, усів Він до човна, і прибув до землі Магдалинської.
And when he had sent the people away, he got into the boat, and came into the country of Magadan.
και απολυσας τους οχλους ανεβη εις το πλοιον και ηλθεν εις τα ορια μαγδαλα
- 1 ¶ І підійшли фарисеї та саддукеї, і, випробовуючи, просили Його показати ознаку їм із неба.
And the Pharisees and Sadducees came and, testing him, made a request to him to give them a sign from heaven.
και προσελθοντες οι φαρισαιοι και σαδδουκαιοι πειραζοντες επηρωτησαν αυτον σημειον εκ του ουρανου επιδειξει αυτοις
- 2 А Він відповів і промовив до них: Ви звечора кажете: Буде погода, червоніє бо небо.
But in answer he said to them, At nightfall you say, The weather will be good, for the sky is red.
ο δε αποκριθεις ειπεν αυτοις οφιας γενομενης λεγετε ευδια πυρραζει γαρ ο ουρανος

- 3 А ранком: Сьогодні негода, червоніє бо небо похмує. Розпізнати небесне обличчя ви вмісте, ознак часу ж не можете!
And in the morning, The weather will be bad today, for the sky is red and angry. You are able to see the face of heaven, but not the signs of the times.
και πρωι σημερον χειμων πυρραζει γαρ στυγναζων ο ουρανος υποκριται το μεν προσωπον του ουρανου γινωσκετε διακρινειν τα δε σημεια των καιρων ου δυνασθε
- 4 Рід лукавий і перелобний шукає ознаки, та ознаки йому не дадуть, окрім ознаки пророка Йони. І, їх полишивши, Він відійшов.
An evil and false generation is searching after a sign; and no sign will be given to it but the sign of Jonah. And he went away from them.
γενεα πονηρα και μοιχαλις σημειον επιζητει και σημειον ου δοθησεται αυτη ει μη το σημειον ιωνα του προφητου και καταλιπων αυτους απηλθεν
- 5 ¶ А учні Його, перейшовши на той бік, забули взяти хліба.
And when the disciples came to the other side they had not taken thought to get bread.
και ελθοντες οι μαθηται αυτου εις το περαν επελαθοντο αρτους λαβειν
- 6 Ісус же промовив до них: Стережіться уважливо фарисейської та саддукейської розчини!
And Jesus said to them, Take care to have nothing to do with the leaven of the Pharisees and Sadducees.
ο δε ιησους ειπεν αυτοις ορατε και προσεχετε απο της ζυμης των φαρισαιων και σαδδουκαιων
- 7 Вони ж міркували собі й говорили: Ми ж хлібів не взяли.
And they were reasoning among themselves, saying, We took no bread.
οι δε διελογιζοντο εν εαυτοις λεγοντες οτι αρτους ουκ ελαβομεν
- 8 А Ісус, знавши те, запитав: Чого між собою міркуєте ви, маловірні, що хлібів не взяли?
And Jesus, seeing it, said, O you of little faith, why are you reasoning among yourselves, because you have no bread?
γνους δε ο ιησους ειπεν αυτοις τι διαλογιζεσθε εν εαυτοις ολιγοπιστοι οτι αρτους ουκ ελαβετε
- 9 Чи ж ви ще не розумієте й не пам'ятаєте про п'ять хлібів на п'ять тисяч, і скільки кошів ви зібрали?
Do you still not see, or keep in mind the five cakes of bread of the five thousand, and the number of baskets you took up?
ουπω νοειτε ουδε μνημονευετε τους πεντε αρτους των πεντακιςχιλιων και ποσους κοφινους ελαβετε
- 10 Ані про сім хлібів на чотири тисячі, і скільки кошків ви назбирали?
Or the seven cakes of bread of the four thousand, and the number of baskets you took up?
ουδε τους επτα αρτους των τετρακιςχιλιων και ποσας σπυριδας ελαβετε
- 11 Як ви не розумієте, що Я не про хліб вам сказав? Стережіться не розчини фарисейської та саддукейської!
How is it that you do not see that I was not talking to you about bread, but about keeping away from the leaven of the Pharisees and Sadducees?
πως ου νοειτε οτι ου περι αρτου ειπον υμιν προσεχειν απο της ζυμης των φαρισαιων και σαδδουκαιων
- 12 Тоді зрозуміли вони, що Він не казав стерегтися їм розчини хлібної, але фарисейської та саддукейської науки.
Then they saw that it was not the leaven of bread which he had in mind, but the teaching of the Pharisees and Sadducees.
τοτε συνηκαν οτι ουκ ειπεν προσεχειν απο της ζυμης του αρτου αλλ απο της διδαχης των φαρισαιων και σαδδουκαιων
- 13 ¶ Прийшовши ж Ісус до землі Кесарії Филиппової, питав Своїх учнів і казав: За кого народ уважає Мене, Сина Людського?
Now when Jesus had come into the parts of Caesarea Philippi, he said, questioning his disciples, Who do men say that the Son of man is?
ελθων δε ο ιησους εις τα μερη καισαρειας της φιλιππου πρωτα τους μαθητας αυτου λεγων τινα με λεγουσιν οι ανθρωποι ειναи τον υιον του ανθρωπου
- 14 Вони ж відповіли: Одні за Івана Христителя, одні за Іллю, інші ж за Єремію або за одного з пророків.
And they said, Some say, John the Baptist; some, Elijah; and others, Jeremiah, or one of the prophets.
οι δε ειπον οι μεν ιωαννην τον βαπτιστην αλλοι δε ηλιαν ετεροι δε ιερεμιαν η ενα των προφητων
- 15 Він каже до них: А ви за кого Мене маєте?
He says to them, But who do you say that I am?
λεγει αυτοις υμεις δε τινα με λεγετε ειναи
- 16 А Симон Петро відповів і сказав: Ти Христос, Син Бога Живого!
And Simon Peter made answer and said, You are the Christ, the Son of the living God.
αποκριθεις δε σιμων πετρος ειπεν συ ει ο χριστος ο υιος του θεου του ζωντος

- 17 Α Ιησους απαντησεν αυτω και ειπεν αυτω, Ευλογησεν σου, Σιμων υιο του Ιωνα, οτι σαρκος και αιμα ουκ απεκαλυψεν σοι, αλλ ο πατηρ μου ο εν τοις ουρανοις.
 And Jesus made answer and said to him, A blessing on you, Simon Bar-jonah: because this knowledge has not come to you from flesh and blood, but from my Father in heaven.
 και αποκριθεισ ο ιησους ειπεν αυτω μακαριος ει σιμων βαρ ιωνα οτι σαρξ και αιμα ουκ απεκαλυψεν σοι αλλ ο πατηρ μου ο εν τοις ουρανοις
- 18 Ι καζου Я тоби, що ти скеля, i на скелi оцiй побудую Я Церкву Свою, i сили адовi не переможуть її.
 And I say to you that you are Peter, and on this rock will my church be based, and the doors of hell will not overcome it.
 καγω δε σοι λεγω οτι συ ει πετροσ και επι ταυτη τη πετρα οικοδομησω μου την εκκλησιαν και πυλαι αδου ου κατασχουσιν αυτης
- 19 Ι κλειχi тоби дам вiд Царства Небесного, i що на землi ти зв'язеш, те зв'язане буде на небi, а що на землi ти розв'язеш, те розв'язане буде на небi!
 I will give to you the keys of the kingdom of heaven: and whatever is fixed by you on earth will be fixed in heaven: and whatever you make free on earth will be made free in heaven.
 και δωσω σοι τασ κλειс της βασιλειас των ουρανων και ο εαν δησης επι της γηс εσται δεδεμενον εν τοις ουρανοιс και ο εαν λυσης επι της γηс εсται λελυμενον εν τοις ουρανοιс
- 20 Тодi наказав Своiм учням, щоб нiкому не казали, що Вiн Христос.
 Then he gave orders to the disciples to give no man word that he was the Christ.
 тоте διεστειλατο τοιс μαθηταιс αυτου ινα μηдени ειπωσιν οτι αυтос εστιν ιηсουс о христос
- 21 ¶ Из того часу Ιηсус став виказувати Своiм учням, що Вiн мусить iти до Єрусалиму, i постраждати багато вiд старших, i первосвященикiв, i книжникiв, i вбитому бути, i воскреснути третього дня.
 From that time Jesus went on to make clear to his disciples how he would have to go up to Jerusalem, and undergo much at the hands of those in authority and the chief priests and scribes, and be put to death, and the third day come again from the dead.
 απο тоте ηρξατο ο ιηсουс δεικнуειν τοιс μαθηταιс αυτου οτι δει αυτον απελθειν ειс ιεροσολυμα και πολλα παθειν απο των πρεσβυτερων και αρχιερεων και γραμματεων και αποκτανθηναι και τη τριτη ημερα εγερθηναι
- 22 Ι, набiк вiдвiвши Його, Петро став Йому докоряти й казати: Змилуйся, Господи, такого Тоби хай не буде!
 And Peter, protesting, said to him, Be it far from you, Lord; it is impossible that this will come about.
 και προσλαβομεнос αυτον ο πετροс ηρξατο επιτιμαν αυτω λεγων ιλεωс σοι κυριε ου μη εсται σοι τοуто
- 23 Α Вiн обернувся й промовив Петровi: Вiдступися вiд Мене, сатано, ти спокυса Менi, бо думаєш не про Боже, а про людське!
 But he, turning to Peter, said, Get out of my way, Satan: you are a danger to me because your mind is not on the things of God, but on the things of men.
 ο δε στραφειс ειπεν τω πετρω υπαγε οπισω μου σατανα σκανδαλον μου ει οτι ου φρονειс та του θεου αλλα та των ανθρωπων
- 24 ¶ Промовив тодi Ιηсус учням Своiм: Коли хоче хто йти вслiд за Мною, хай зречеться самого себе, i хай вiзьме свого хреста, та й iде вслiд за Мною.
 Then Jesus said to his disciples, If any man would come after me, let him give up all, and take up his cross, and come after me.
 тоте ο ιηсουс ειπεν τοιс μαθηταιс αυτου ει тис θελει οπισω μου ελθειν απαρνησασθω εαυτον και араτω τον σταυρον αυτου και ακολουθειτω μοι
- 25 Бо хто хоче спасти свою душу, той погубить її, хто ж за Мене свою душу погубить, той знайде її.
 Because whoever has a desire to keep his life safe will have it taken from him; but whoever gives up his life because of me, will have it given back to him.
 οс γαρ αν θελη την ψυχην αυτου σωσαι απολεσει αυτην οс δ αν απολεση την ψυχην αυτου ενεκεν εμου ευρησει αυτην
- 26 Яка ж користь людинi, що здобуде весь свiт, але душу свою занаястить? Або що дасть людина взамиn за душу свою?
 For what profit has a man, if he gets all the world with the loss of his life? or what will a man give in exchange for his life?
 τι γαρ ωφελειται ανθρωποс εαν τον κοσμον ολον κερδηση την δε ψυχην αυτου ζημιωθη η τι δωσει ανθρωποс ανταλλαγμα της ψυχηс αυτου
- 27 Бо прийде Син Людський у слави Свого Отця з Анголами Своiми, i тодi вiддасть кожному згiдно з дiлами його.
 For the Son of man will come in the glory of his Father with his angels; and then he will give to every man the reward of his works.
 μελλει γαρ ο υιοс του ανθρωπου еρχεσθαι εν τη δοξη του πατροс αυτου μετα των αγγελων αυτου και тоте αποδοσει εκαστω ката την πραξιν αυτου
- 28 Поправдi кажу вам, що деякi з тут-о приявних не скυштують смерти, аж поки не побачать Сина Людського, що йде в Царствi Своiм.
 Truly I say to you, There are some of those here who will not have a taste of death, till they see the Son of man coming in his kingdom.
 αμην λεγω υμιν εισιν τινεс των ωδε εστηκοτων οτινεс ου μη γευσωνται θανατου εωс αν ιδωσιν τον υιον του ανθρωπου еρχομενον εν τη βασιλεια αυτου
- 1 ¶ Α через шiсть день забирає Ιηсус Петра, i Якова, i Ιвана, брата його, та й веде iх οсiбно на гору високу.
 And after six days Jesus takes with him Peter, and James, and John, his brother, and makes them go up with him into a high mountain by themselves.
 και μεθ ημεραс εξ παραλαμβανει ο ιηсουс τον πετρον και ιακωβον και ιωαννην τον αδελφον αυτου και αναφερει αυτουс ειс οροс υψηλον κατ ιδιαν

- 2 I Βin перед ними переобразився: обличчя Його, як те сонце, засяло, а одежа Його стала біла, як світло.
And he was changed in form before them; and his face was shining like the sun, and his clothing became white as light.
και μετεμορφωθη εμπροσθεν αυτων και ελαμψεν το προσωπον αυτου ως ο ηλιος τα δε ιματια αυτου εγενετο λευκα ως το φως
- 3 I ось з'явилися до них Мойсей та Ілля, і розмовляли із Ним.
And Moses and Elijah came before their eyes, talking with him.
και ιδου ωφθησαν αυτοις μοσης και ηλιας μετ αυτου συλλαλουντες
- 4 I озвався Петро та й сказав до Ісуса: Господи, добре бути нам тут! Коли хочеш, поставлю тут три шатрі: для Тебе одне, і одне для Мойсея, і одне для Іллі.
And Peter made answer and said to Jesus, Lord, it is good for us to be here: if you will let me, I will make here three tents, one for you, and one for Moses, and one for Elijah.
αποκριθεις δε ο πετρος ειπεν τω ιησου κυριε καλον εστιν ημας ωδε ειναι ει θελεις ποιησωμεν ωδε τρεις σκηνας σοι μιαν και μοση μιαν και μιαν ηλια
- 5 Як він ще говорив, ось хмара ясна заслонила їх, і ось голос із хмари почувся, що казав: Це Син Мій Улюблений, що Його Я вподобав. Його слухайтеся!
While he was still talking, a bright cloud came over them: and a voice out of the cloud, saying, This is my dearly loved Son, with whom I am well pleased; give ear to him.
ετι αυτου λαλουντος ιδου νεφελη φωτεινη επεσκιασεν αυτους και ιδου φωνη εκ της νεφελης λεγουσα ουτος εστιν ο υιος μου ο αγαπητος εν ω ευδοκησα αυτου ακουετε
- 6 А почувши, попадали учні долілиць, і полякалися сильно...
And at these words the disciples went down on their faces in great fear.
και ακουσαντες οι μαθηται επεσον επι προσωπον αυτων και εφοβηθησαν σφοδρα
- 7 А Ісус підійшов, доторкнувся до них і промовив: Уставайте й не бійтесь!
And Jesus came and put his hand on them and said, Get up and have no fear.
και προσελθων ο ιησους ηψατο αυτων και ειπεν εγερθητε και μη φοβεισθε
- 8 Звівши ж очі свої, нікого вони не побачили, окрім Самого Ісуса.
And lifting up their eyes, they saw no one, but Jesus only.
επαραντες δε τους οφθαλμους αυτων ουδενα ειδον ει μη τον ιησουν μονον
- 9 А коли з гори сходили, заповів їм Ісус і сказав: Не кажіть нікому про це видіння, аж поки Син Людський із мертвих воскресне.
And when they were coming down from the mountain, Jesus gave them orders, saying, Let no man have word of what you have seen, till the Son of man has come again from the dead.
και καταβαινοντων αυτων απο του ορους εντειλατο αυτοις ο ιησους λεγων μηδενι ειπητε το οραμα εως ου ο υιος του ανθρωπου εκ νεκρων αναστη
- 10 І запитали Його учні, говорячи: Що це книжники кажуть, ніби треба Іллі перш прийти?
And his disciples, questioning him, said, Why then do the scribes say that Elijah has to come first?
και επηρωτησαν αυτον οι μαθηται αυτου λεγοντες τιουν οι γραμματαις λεγουσιν οτι ηλιαν δει ελθειν πρωτον
- 11 А Βin відповів і сказав: Ілля, правда, прийде, і все приготує.
And in answer he said, Elijah truly has to come and put all things right:
ο δε ιησους αποκριθεις ειπεν αυτοις ηλιας μεν ερχεται πρωτον και αποκαταστησει παντα
- 12 Але кажу вам, що Ілля вже прийшов був, та його не пізнали, але з ним зробили, що тільки хотіли... Так і Син Людський має страждати від них.
But I say to you that Elijah has come, and they had no knowledge of him, but did to him whatever they were pleased to do; the same will the Son of man undergo at their hands.
λεγω δε υμιν οτι ηλιας ηδη ηλθεν και ουκ επεγνωσαν αυτον αλλ. εποιησαν εν αυτω οσα ηθελησαν ουτως και ο υιος του ανθρωπου μελλει πασχειν υπ αυτων
- 13 Учні тоді зрозуміли, що Βin їм говорив про Івана Хрестителя.
Then the disciples saw that he was talking to them of John the Baptist.
τοτε συνηκαν οι μαθηται οτι περι ιωαννου του βαπτιστου ειπεν αυτοις
- 14 ¶ I як вони до народу прийшли, то до Нього один чоловік приступив, і навколішки впав перед Ним,
And when they came to the people, a man went down on his knees to him, saying,
και ελθοντων αυτων προς τον οχλον προσηλθεν αυτω ανθρωπος γονυπετων αυτω
- 15 і сказав: Господи, змилуйсь над сином моїм, що біснується у новомісяччі, і мучиться тяжко, бо почасти падає він ув огонь, і почасти в воду.
Lord have mercy on my son: for he is off his head, and is in great pain; and frequently he goes falling into the fire, and frequently into the water.
και λεγων κυριε ελεησον μου τον υιον οτι σεληνιαζεται και κακως πασχει πολλακις γαρ πιπτει εις το πυρ και πολλακις εις το υδωρ

- 16 Я його був привів до учнів Твоїх, та вони не могли вздоровити його.
 And I took him to your disciples, and they were not able to make him well.
 και προσηνευκα αυτον τοις μαθηταις σου και ουκ ηδυνηθησαν αυτον θεραπευσαι
- 17 А Ісус відповів і сказав: О роде невірний й розбещений, доки буду Я з вами? Доки вас Я терпітиму? Приведіть до Мене сюди його!
 And Jesus, answering, said, O false and foolish generation, how long will I be with you? how long will I put up with you? let him come here to me.
 αποκριθεις δε ο ιησους ειπεν ω γενεα απιστος και διεστραμμενη εως ποτε εσομαι μεθ υμων εως ποτε ανεξομαι υμων φερετε μοι αυτον ωδε
- 18 Потому Ісус погрозив йому, і демон вийшов із нього. І видужав хлопець тієї години!
 And Jesus gave orders to the unclean spirit, and it went out of him: and the boy was made well from that hour.
 και επετιμησεν αυτω ο ιησους και εξηλθεν απ αυτου το δαιμονιον και εθεραπευθη ο παις απο της ωρας εκεινης
- 19 Тоді підійшли учні насамоті до Ісуса й сказали: Чому ми не могли його вигнати?
 Then the disciples came to Jesus privately, and said, Why were we not able to send it out?
 τοτε προσελθοντες οι μαθηται τω ιησου κατ ιδιαν ειπον διατι ημεις ουκ ηδυνηθημεν εκβαλειν αυτο
- 20 А Він їм відповів: Через ваше невірство. Бо поправді кажу вам: коли будете ви мати віру, хоч як зерно гірчичне, і горі оції скажете: Перейди звідси туди, то й перейде вона, і нічого не матимете неможливого!
 And he says to them, Because of your little faith: for truly I say to you, If you have faith as a grain of mustard seed, you will say to this mountain, Be moved from this place to that; and it will be moved; and nothing will be impossible to you.
 ο δε ιησους ειπεν αυτοις δια την απιστιαν υμων αμην γαρ λεγω υμιν εαν εχητε πιστιν ως κοκκον σιναπεως ερειτε τω ορει τουτω μεταβηθι εντευθεν εκει και μεταβησεται και ουδεν αδυνατησει υμιν
- 21 Цей же рід не виходить інакше, як тільки молитвою й постом.
 []
 τουτο δε το γενος ουκ εκπορευεται ει μη εν προσευχη και νηστεια
- 22 ¶ Коли пробували вони в Галілеї, то сказав їм Ісус: Людський Син буде виданий людям до рук,
 And while they were going about in Galilee, Jesus said to them, The Son of man will be given up into the hands of men;
 αναστρεφομενων δε αυτων εν τη γαλιλαια ειπεν αυτοις ο ιησους μελλει ο υιος του ανθρωπου παραδισθαι εις χειρας ανθρωπων
- 23 і вони Його вб'ють, але третього дня Він воскресне. І тяжко вони зажурились...
 And they will put him to death, and the third day he will come again from the dead. And they were very sad.
 και αποκτενουσιν αυτον και τη τριτη ημερα εγερθησεται και ελυπηθησαν σφοδρα
- 24 ¶ Як прийшли ж вони в Капернаум, до Петра підійшли збирачі дидрахм на храм, та й сказали: Чи не заплатить ваш учитель дидрахми?
 And when they had come to Capernaum, those who took the Temple tax came to Peter and said, Does not your master make payment of the Temple tax?
 ελθοντων δε αυτων εις καπερναουμ προσηλθον οι τα διδραχμα λαμβανοντες τω πετρω και ειπον ο διδασκαλος υμων ου τελει τα διδραχμα
- 25 Він відказує: Так. І як він увійшов до дому, то Ісус попередив його та сказав: Як ти думаш, Симоне: царі земні з кого беруть мито або податки: від синів своїх, чи чужих?
 He says, Yes. And when he came into the house, Jesus said to him, What is your opinion, Simon? from whom do the kings of the earth get payment or tax? from their sons or from other people?
 λεγει ναι και οτε εισηλθεν εις την οικιαν προεφθασεν αυτον ο ιησους λεγων τι σοι δοκει σιμων οι βασιλεις της γης απο των υιων αυτων η απο των αλλοτριων
- 26 А як той відказав: Від чужих, то промовив до нього Ісус: Тож вільні сини!
 And when he said, From other people, Jesus said to him, Then are the sons free.
 λεγει αυτω ο πετρος απο των αλλοτριων εφη αυτω ο ιησους αραγε ελευθεροι εισιν οι υιοι
- 27 Та щоб їх не спокусити, піди над море, та вудку закинь, і яку першу рибу ізловиш, візьми, і рота відкрий їй, і знайдеш статира; візьми ти його, і віддай їм за Мене й за себе...
 But, so that we may not be a cause of trouble to them, go to the sea, and let down a hook, and take the first fish which comes up; and in his mouth you will see a bit of money: take that, and give it to them for me and you.
 ινα δε μη σκανδαλισωμεν αυτους πορευθεις εις την θαλασσαν βαλε ακιστρον και τον αναβαντα πρωτον ιχθυον αρων και ανοιξας το στομα αυτου ευρησεις στατηρα εκεινον λαβων δος αυτοις αντι εμο υ και σου
- 1 ¶ Підійшли до Ісуса тоді Його учні, питаючи: Хто найбільший у Царстві Небеснім?
 In that hour the disciples came to Jesus, saying, Who is greatest in the kingdom of heaven?
 εν εκεινη τη ωρα προσηλθον οι μαθηται τω ιησου λεγοντες τις αρα μειζων εστιν εν τη βασιλεια των ουρανων

- 2 **Він же дитину покликав, і поставив її серед них,
And he took a little child, and put him in the middle of them,
και προσκαλεσαμενος ο ιησους παιδιον εστησεν αυτο εν μεσω αυτων**
- 3 **та й сказав: Поправді кажу вам: коли не навернетесь, і не станете, як ті діти, не ввійдете в Царство Небесне!
And said, Truly, I say to you, If you do not have a change of heart and become like little children, you will not go into the kingdom of heaven.
και ειπεν αμην λεγω υμιν εαν μη στραφητε και γενησθε ως τα παιδια ου μη εισελθητε εις την βασιλειαν των ουρανων**
- 4 **Отже, хто впокориться, як дитина оця, той найбільший у Царстві Небеснім.
Whoever, then, will make himself as low as this little child, the same is the greatest in the kingdom of heaven.
οστις ουν ταπεινωση εαυτον ως το παιδιον τουτου ουτος εστιν ο μειζων εν τη βασιλεια των ουρανων**
- 5 **І хто прийме таку дитину одну в Мое Ім'я, той прийме Мене.
And whoever gives honour to one such little child in my name, gives honour to me:
και ος εαν δεξηται παιδιον τουτου εν επι τω ονοματι μου εμε δεχεται**
- 6 **Хто ж спокусить одне з цих малих, що вірують в Мене, то краще б такому було, коли б жорно млинове на шию йому почепити, і його потопити в морській глибині...
But whoever is a cause of trouble to one of these little ones who have faith in me, it would be better for him to have a great stone fixed to his neck, and to come to his end in the deep sea.
ος δ αν σκανδαλιση ενα των μικρων τουτων των πιστευοντων εις εμε συμφερει αυτο ινα κρεμασθη μυλος ονικος επι τον τραχηλον αυτου και καταποντισθη εν τω πελαγει της θαλασσης**
- 7 **¶ Від спокус горе світові, бо мусять спокусити прийти; надто горе людині, що від неї приходять спокуса!
A curse is on the earth because of trouble! for it is necessary for trouble to come; but unhappy is that man through whom the trouble comes.
ουαι τω κοσμω απο των σκανδαλων αναγκη γαρ εστιν ελθειν τα σκανδαλα πλην ουαι τω ανθρωπω εκεινω δι ου το σκανδαλον ερχεται**
- 8 **Коли тільки рука твоя, чи нога твоя спокушає тебе, відігни її й кинь від себе: краще тобі увійти в життя одируким або одноногим, ніж з обома руками чи з обома ногами бути вкине ному в огонь вічний.
And if your hand or your foot is a cause of trouble, let it be cut off and put it away from you: it is better for you to go into life with the loss of a hand or a foot than, having two hands or two feet, to go into the eternal fire.
ει δε η χειρ σου η ο πους σου σκανδαλιζει σε εκκοψον αυτα και βαλε απο σου καλον σοι εστιν εισελθειν εις την ζωην χωλον η κυλλον η δυο χειρας η δυο ποδας εχοντα βληθηναι εις το πυρ το αιωνιον**
- 9 **І коли твоє око тебе спокушає його вибери й кинь від себе: краще тобі однооком увійти в життя, ніж з обома очима бути вкиненому до гесни огненної.
And if your eye is a cause of trouble to you, take it out, and put it away from you: it is better for you to go into life with one eye than, having two eyes, to go into the hell of fire.
και ει ο οφθαλμος σου σκανδαλιζει σε εξελε αυτον και βαλε απο σου καλον σοι εστιν μονοφθαλμον εις την ζωην εισελθειν η δυο οφθαλμους εχοντα βληθηναι εις την γεενναν του πυρος**
- 10 **Стережіться, щоб ви не погордували ані одним із малих цих; кажу бо Я вам, що їхні Анголи повсякчасно бачать у небі обличчя Мого Отця, що на небі.
Let it not seem to you that one of these little ones is of no value; for I say to you that in heaven their angels see at all times the face of my Father in heaven.
ορατε μη καταφρονησητε ενος των μικρων τουτων λεγω γαρ υμιν οτι οι αγγελοι αυτων εν ουρανοις δια παντος βλεπουσιν το προσωπον του πατρος μου του εν ουρανοις**
- 11 **Син бо Людський прийшов, щоб спасти загинуле.
[]
ηλθεν γαρ ο υιος του ανθρωπου σωσαι το απολωλος**
- 12 **Як вам здасться: коли має який чоловік сто овець, а одна з них заблудить, то чи він не покине дев'яtdесятьох і дев'ятьох у горах, і не піде шукати заблудлої?
What would you say now? if a man has a hundred sheep, and one of them has gone wandering away, will he not let the ninety-nine be, and go to the mountains in search of the wandering one?
τι υμιν δοκει εαν γενηται τινη ανθρωπω εκατον προβατα και πλανηθη εν εξ αυτων ουχι αφεις τα εννηνηκονταεννεα επι τα ορη πορευθεις ζητει το πλανωμενον**
- 13 **І коли пощастить відшукати її, поправді кажу вам, що радіє за неї він більше, аніж за дев'яtdесятьох і дев'ятьох незаблудлих.
And if he comes across it, truly I say to you, he has more joy over it than over the ninety-nine which have not gone out of the way.
και εαν γενηται ευρειν αυτο αμην λεγω υμιν οτι χαιρει επ αυτο μαλλον η επι τοις εννηνηκονταεννεα τοις μη πεπλανημενοις**
- 14 **Так воліє нема Отця вашого, що на небі, щоб загинув один із цих малих.
Even so it is not the pleasure of your Father in heaven for one of these little ones to come to destruction.
ουτως ουκ εστιν θελημα εμπροσθεν του πατρος υμων του εν ουρανοις ινα αποληται εις των μικρων τουτων**

- 15 ¶ Α коли прогрішитися твій брат проти тебе, іди й йому викажи поміж тобою та ним самим; як тебе він послухас, ти придбав свого брата.
And if your brother does wrong to you, go, make clear to him his error between you and him in private: if he gives ear to you, you have got your brother back again.
εαν δε αμαρτηση εις σε ο αδελφος σου υπαγε και ελεγξον αυτον μεταξυ σου και αυτου μονου εαν σου ακουση εκερδησας τον αδελφον σου
- 16 Α коли не послухас він, то візьми з собою ще одного чи двох, щоб справа всіляка ствердилась устами двох чи трьох свідків.
But if he will not give ear to you, take with you one or two more, that by the lips of two or three witnesses every word may be made certain.
εαν δε μη ακουση παραλαβε μετα σου επι ενα η δυο ινα επι στοματος δυο μαρτυρων η τριων σταθη παν ρημα
- 17 Α коли не послухас їх, скажи Церкві; коли ж не послухас й Церкви, хай буде тобі, як поганин і митник!
And if he will not give ear to them, let it come to the hearing of the church: and if he will not give ear to the church, let him be to you as a Gentile and a tax-farmer.
εαν δε παρακουση αυτων ειπε τη εκκλησια εαν δε και της εκκλησιας παρακουση εστω σοι ωσπερ ο εθνικος και ο τελωνης
- 18 Поправді кажу вам: Що тільки зв'яжете на землі, зв'язане буде на небі, і що тільки розв'яжете на землі, розв'язане буде на небі.
Truly I say to you, Whatever things are fixed by you on earth will be fixed in heaven: and whatever you make free on earth will be made free in heaven.
αμην λεγω υμιν οσα εαν δησητε επι της γης εσται δεδεμενα εν τω ουρανω και οσα εαν λυσητε επι της γης εσται λελυμενα εν τω ουρανω
- 19 Ще поправді кажу вам, що коли б двос з вас на землі погодились про всяку річ, то коли вони будуть просити за неї, станеться їм від Мого Отця, що на небі!
Again, I say to you, that if two of you are in agreement on earth about anything for which they will make a request, it will be done for them by my Father in heaven.
παλιν λεγω υμιν οτι εαν δυο υμων συμφωνησωσιν επι της γης περι παντος πραγματος ου εαν αιτησονται γενησεται αυτοις παρα του πατρος μου του εν ουρανοις
- 20 Бо де двос чи трос в Ім'я Мос зібрані, там Я серед них.
For where two or three are come together in my name, there am I among them.
ου γαρ εισιν δυο η τρεις συνηγμενοι εις το εμον ονομα εκει εμι εν μεσω αυτων
- 21 ¶ Петро приступив тоді та запитався Його: Господи, скільки разів брат мій може згрішити проти мене, а я маю прощати йому? Чи до семи раз?
Then Peter came and said to him, Lord, what number of times may my brother do wrong against me, and I give him forgiveness? till seven times?
τοτε προσελθων αυτω ο πετρος ειπεν κυριε ποσακις αμαρτησει εις εμε ο αδελφος μου και αφησω αυτω εως επτακις
- 22 Ісус промовляє до нього: Не кажу тобі до семи раз, але аж до семидесяти раз по семи!
Jesus says to him, I say not to you, Till seven times; but, Till seventy times seven.
λεγει αυτω ο ιησους ου λεγω σοι εως επτακις αλλ εως εβδομηκοντακις επτα
- 23 Тим то Царство Небесне подібне одному цареві, що захотів обрахунок зробити з своїми рабами.
For this reason the kingdom of heaven is like a king, who went over his accounts with his servants.
δια τουτο ωμοιωθη η βασιλεια των ουρανων ανθρωπω βασιλει ος ηθελησεν συναραι λογον μετα των δουλων αυτου
- 24 Коли ж він почав обраховувати, то йому привели одного, що винен був десять тисяч талантів.
And at the start, one came to him who was in his debt for ten thousand talents.
αρξαμενου δε αυτου συναρειν προσηνεχθη αυτω εις οφειλετης μυριων ταλαντων
- 25 А що він не мав із чого віддати, наказав пан продати його, і його дружину та діти, і все, що він мав, і заплатити.
And because he was not able to make payment, his lord gave orders for him, and his wife, and his sons and daughters, and all he had, to be given for money, and payment to be made.
μη εχοντος δε αυτου αποδουαι εκελευσεν αυτον ο κυριος αυτου πραθηναι και την γυναικα αυτου και τα τεκνα και παντα οσα ειχεν και αποδοθηναι
- 26 Тоді раб той упав до ніг, і вклонявся йому та благав: Потерпи мені, я віддам тобі все!
So the servant went down on his face and gave him worship, saying, Lord, give me time to make payment and I will give you all.
πεσων ουν ο δουλος προσεκυνη αυτω λεγων κυριε μακροθυμησον επ εμοι και παντα σοι αποδωσω
- 27 І змілосердився пан над рабом тим, і звільнив його, і простив йому борг.
And the lord of that servant, being moved with pity, let him go, and made him free of the debt.
σπλαγχνισθεις δε ο κυριος του δουλου εκεινου απελυσεν αυτον και το δανειον αφηκεν αυτω
- 28 А як вийшов той раб, то спіткав він одного з своїх співтоваришів, що був винен йому сто динаріїв. І, схопивши його, він душив та казав: Віддай, що ти винен!
But that servant went out, and meeting one of the other servants, who was in debt to him for one hundred pence, he took him by the throat, saying, Make payment of your debt.
εξελθων δε ο δουλος εκεινος ευρεν ενα των συνδουλων αυτου ος οφειλεν αυτω εκατον δηναρια και κρατησας αυτον επνιγεν λεγων αποδος μοι ο τι οφειλεις

- 29 **Α** товариш його впав у ноги йому, і благав його, кажучи: Потерпи мені, і я віддам тобі!
So that servant went down on his face, requesting him and saying, Give me time and I will make payment to you.
 πεσων ουν ο συνδουλος αυτου εις τους ποδας αυτου παρεκαλει αυτον λεγων μακροθυμησον επ εμοι και παντα αποδωσω σοι
- 30 **Τα** той не схотів, а пішов і всадив до в'язниці його, аж поки він боргу не верне.
And he would not: but went and put him into prison till he had made payment of the debt.
 ο δε ουκ ηθελεν αλλα απελθων εβαλεν αυτον εις φυλακην εως ου αποδω το οφειλομενον
- 31 **Як** побачили ж товариші його те, що сталося, то засмутилися дуже, і прийшли й розповіли своєму панові все, що було.
So when the other servants saw what was done they were very sad, and came and gave word to their lord of what had been done.
 ιδοντες δε οι συνδουλοι αυτου τα γενομενα ελυπηθησαν σφοδρα και ελθοντες διεσαφησαν τω κυριω αυτων παντα τα γενομενα
- 32 **Тоді** пан його кличе його, та й говорить до нього: Рабе лукавий, я простив був тобі весь той борг, бо просив ти мене.
Then his lord sent for him and said, You evil servant; I made you free of all that debt, because of your request to me:
 тотε προσκαλεσαμενος αυτον ο κυριος αυτου λεγει αυτω δουλε πονηρε πασαν την οφειλην εκεινην αφηκα σοι επει παρεκαλεσας με
- 33 **Чи** й тобі не належало змилюватись над своїм співтоваришем, як і я над тобою був змилювався?
Was it not right for you to have mercy on the other servant, even as I had mercy on you?
 ουκ εδει και σε ελεησαι τον συνδουλον σου ως και εγω σε ηλεησα
- 34 **І** прогнівався пан його, і катам його видав, аж поки йому не віддасть всього боргу.
And his lord was very angry, and put him in the hands of those who would give him punishment till he made payment of all the debt.
 και οργισθεις ο κυριος αυτου παρεδωκεν αυτον τοις βασανισταις εως ου αποδω παν το οφειλομενον αυτω
- 35 **Так** само й Отець Мій Небесний учинить із вами, коли кожен із вас не простить своєму братові з серця свого їхніх прогріхів.
So will my Father in heaven do to you, if you do not everyone, from your hearts, give forgiveness to his brother.
 ουτως και ο πατηρ μου ο επουρασιος ποιησει υμιν εαν μη αφητε εκαστος τω αδελφω αυτου απο των καρδιων υμων τα παραπτωματα αυτων
- 1 **¶** І сталося, як Ісус закінчив ці слова, то Він вирушив із Галілеї, і прибув до країни Юдейської, на той бік Йордану.
And it came about that after saying these words, Jesus went away from Galilee, and came into the parts of Judaea on the other side of Jordan.
 και εγενετο οτε ετελεσεν ο ιησους τους λογους τουτους μετρηεν απο της γαλιλαιας και ηλθεν εις τα ορια της ιουδαιας περαν του ιορδανου
- 2 **А** за Ним ішла безліч народу, і Він уздоровив їх тут.
And a great number went after him; and he made them well there.
 και ηκολουθησαν αυτω οχλοι πολλοι και εθεραπευσεν αυτους εκει
- 3 **¶** І підійшли фарисеї до Нього, і, випробовуючи, запитали Його: Чи дозволено дружину свою відпускати з причини всякої?
And certain Pharisees came to him, testing him, and saying, Is it right for a man to put away his wife for every cause?
 και προσηλθον αυτω οι φαρισαιοι πειραζοντες αυτον και λεγοντες αυτω ει εξεστιν ανθρωπω απολυσαι την γυναικα αυτου κατα πασαν αιτιαν
- 4 **А** Він відповів і сказав: Чи ви не читали, що Той, Хто створив споконвіку людей, створив їх чоловіком і жінкою?
And he said in answer, Have you not seen in the Writings, that he who made them at the first made them male and female, and said,
 ο δε αποκριθεις ειπεν αυτοις ουκ ανεγνωτε οτι ο ποιησας απ αρχης αρσεν και θηλυ εποιησεν αυτους
- 5 **І** сказав: Покине тому чоловік батька й матір, і пристане до дружини своєї, і стануть обом вони одним тілом,
For this cause will a man go away from his father and mother, and be joined to his wife; and the two will become one flesh?
 και ειπεν ενεκεν τουτου καταλειπει ανθρωπος τον πατερα και την μητερα και προσκολληθησεται τη γυναικι αυτου και εσονται οι δυο εις σαρκα μιαν
- 6 **тому** то немає вже двох, але одне тіло. Тож, що Бог спарував, людина нехай не розлучує!
So that they are no longer two, but one flesh. Then let not that which has been joined by God be parted by man.
 ωστε ουκετι εισιν δυο αλλα σαρξ μια ο ουν ο θεος συνεζευξεν ανθρωπος μη χωριζεται
- 7 **Вони** кажуть Йому: А чому ж Мойсей заповів дати листа роздового, та й відпускати?
They say to him, Why then did Moses give orders that a husband might give her a statement in writing and be free from her?
 λεγουσιν αυτω τι ουν μοyses ενετειλατο δουναι βιβλιον αποστασιου και απολυσαι αυτην

- 8 Він говорить до них: То за ваше жорстокосердя дозволив Мойсей відпустити дружин ваших, спочатку ж так не було.
He says to them, Moses, because of your hard hearts, let you put away your wives: but it has not been so from the first.
λεγει αυτοις οτι μουση προς την σκληροκαρδιαν υμων επετρεψεν υμιν απολυσαι τας γυναικας υμων απ αρχης δε ου γεγονεν ουτως
- 9 А Я вам кажу: Хто дружину відпустить свою не з причини перелюбу, і одружиться з іншою, той чинить перелюб. І хто одружиться з розведеною, той чинить перелюб.
And I say to you, Whoever puts away his wife for any other cause than the loss of her virtue, and takes another, is a false husband: and he who takes her as his wife when she is put away, is no true husband to her.
λεγω δε υμιν οτι ος αν απολυση την γυναικα αυτου ει μη επι πορνεια και γαμηση αλλην μοιχεται και ο απολελυμενην γαμησας μοιχεται
- 10 Учні говорять Йому: Коли справа така чоловіка із дружиною, то не добре одружуватись.
The disciples say to him, If this is the position of a man in relation to his wife, it is better not to be married.
λεγουσιν αυτω οι μαθηται αυτου ει ουτως εστιν η αιτια του ανθρωπου μετα της γυναικος ου συμφerei γαμησαι
- 11 А Він їм відказав: Це слово вміщають не всі, але ті, кому дано.
But he said to them, Not all men are able to take in this saying, but only those to whom it is given.
ο δε ειπεν αυτοις ου παντες χωρουσιν τον λογον τουτον αλλ οις δεδοται
- 12 Бо бувають скопці, що з утроби ще матерньої народилися так; є й скопці, що їх люди оскопили, і є скопці, що самі оскопили себе ради Царства Небесного. Хто може вмістити, нехай вмістить.
For there are men who, from birth, were without sex: and there are some who were made so by men: and there are others who have made themselves so for the kingdom of heaven. He who is able to take it, let him take it.
εισιν γαρ ευνουχοι οιτινες εκ κοιλιας μητρος εγεννηθησαν ουτως και εισιν ευνουχοι οιτινες ευνουχισθησαν υπο των ανθρωπων και εισιν ευνουχοι οιτινες ευνουχισαν εαυτους δια την βασιλειαν των ο υρανων ο δυναμενος χωρειν χωρειτω
- 13 ¶ Тоді привели Йому діток, щоб поклав на них руки, і за них помолвився, учні ж їм докоряли.
Then some people took little children to him, so that he might put his hands on them in blessing: and the disciples said sharp words to them.
τοτε προσηνεχθη αυτω παιδια ινα τας χειρας επιθη αυτοις και προσευξεται οι δε μαθηται ελετημησαν αυτοις
- 14 Ісус же сказав: Пустіть діток, і не бороніть їм приходити до Мене, бо Царство Небесне належить таким.
But Jesus said, Let the little ones come to me, and do not keep them away: for of such is the kingdom of heaven.
ο δε ιησους ειπεν αφετε τα παιδια και μη κωλυετε αυτα ελθειν προς με των γαρ τουουτων εστιν η βασιλεια των ουρανων
- 15 І Він руки на них поклав, та й пішов звідтіля.
And he put his hands on them, and went away.
και επιθειс αυτοις τας χειρας επορευθη εκειθεν
- 16 ¶ І підійшов ось один, і до Нього сказав: Учителю Добрий, що маю зробити я доброго, щоб мати життя вічне?
And one came to him and said, Master, what good thing have I to do, so that I may have eternal life?
και ιδου εις προσελθων ειπεν αυτω διδασκαλε αγαθε τι αγαθον ποιησω ινα εχω ζωην αιωνιον
- 17 Він же йому відказав: Чого звеш Мене Добрим? Ніхто не є Добрий, крім Бога Самого. Коли ж хочеш увійти до життя, то виконай заповіді.
And he said to him, Why are you questioning me about what is good? One there is who is good: but if you have a desire to go into life, keep the rules of the law.
ο δε ειπεν αυτω τι με λεγεις αγαθον ουδεις αγαθος ει μη εις ο θεος ει δε θελεις εισελθειν εις την ζωην τηρησον τας εντολας
- 18 Той питає Його: Які саме? А Ісус відказав: Не вбивай, не чини перелюбу, не кради, не свідкуй неправдиво.
He says to him, Which? And Jesus said, Do not put anyone to death, Do not be untrue in married life, Do not take what is not yours, Do not give false witness,
λεγει αυτω ποιας ο δε ιησους ειπεν το ου φονευσεις ου μοιχευσεις ου κλεψεις ου ψευδομαρτυρησεις
- 19 Шануй батька та матір, і: Люби свого ближнього, як самого себе.
Give honour to your father and your mother: and, Have love for your neighbour as for yourself.
τιμα τον πατερα σου και την μητερα και αγαπησεις τον πλησιον σου ως σεαυτον
- 20 Говорить до Нього юнак: Це я виконав все. Чого ще бракує мені?
The young man says to him, All these things have I done: what more is there?
λεγει αυτω ο νεανισκος παντα ταυτα εφυλαξαμην εκ νεοτητος μου τι επι υστερω

- 21 Ісус каже йому: Коли хочеш бути досконалим, піди, продай добра свої та й убогим роздай, і матимеш скарб ти на небі. Потому приходь та й іди вслід за Мною.
Jesus said to him, If you have a desire to be complete, go, get money for your property, and give it to the poor, and you will have wealth in heaven: and come after me.
 εφη αυτω ο ιησους ει θελεις τελειος ειναι υπαγε πωλησον σου τα υπαρχοντα καιδος πτωχοις και εξεις θησαυρον εν ουρανω και δευρο ακολουθει μοι
- 22 Почувши ж юнак таке слово, відійшов, зажурившись, бо великі мастки він мав.
But hearing these words the young man went away sorrowing: for he had much property.
 ακουσας δε ο νεανισκος τον λογον απηλθεν λυπουμενος ην γαρ εχων κτηματα πολλα
- 23 ¶ Ісус же сказав Своім учням: Поправді кажу вам, що багатому трудно ввійти в Царство Небесне.
And Jesus said to his disciples, Truly I say to you, It is hard for a man with much money to go into the kingdom of heaven.
 ο δε ιησους ειπεν τοις μαθηταις αυτου αμην λεγω υμιν οτι δυσκολως πλουσιος εισελυσεται εις την βασιλειαν των ουρανων
- 24 Іще вам кажу: Верблюдові легше пройти через голчине вушко, ніж багатому в Боже Царство ввійти!
And again I say to you, It is simpler for a camel to go through a needle's eye, than for a man with much money to go into the kingdom of God.
 παλιν δε λεγω υμιν ευκοπωτερον εστιν καμηλον δια τρυπηματος ραφιδος διελθειν η πλουσιον εις την βασιλειαν του θεου εισελθειν
- 25 Як учні ж Його це зачули, здивувалися дуже й сказали: Хто ж тоді може спастися?
And the disciples, hearing this, were greatly surprised, saying, Who then may have salvation?
 ακουσαντες δε οι μαθηται αυτου εξεπλησσαντο σφοδρα λεγοντες τις αρα δυναται σωθηναι
- 26 А Ісус позирнув і сказав їм: Неможливе це людям, та можливе все Богові.
And Jesus, looking at them, said, With men this is not possible; but with God all things are possible.
 εμβλεψας δε ο ιησους ειπεν αυτοις παρα ανθρωποις τουτο αδυνατον εστιν παρα δε θεω παντα δυνατα εστιν
- 27 Тоді відізався Петро та до Нього сказав: От усе ми покинули, та й пішли за Тобою слідом; що ж нам буде за це?
Then Peter said to him, See, we have given up everything and have come after you; what then will we have?
 τοτε αποκριθεις ο πετρος ειπεν αυτω ιδου ημεις αφηκαμεν παντα και ηκολουθησαμεν σοι τι αρα εσται ημιν
- 28 А Ісус відказав їм: Поправді кажу вам, що коли, при відновленні світу, Син Людський засяде на престолі слави Своєї, тоді сядете й ви, що за Мною пішли, на дванадцять престолів, щоб судити дванадцять племен Ізраїлевих.
And Jesus said to them, Truly I say to you that in the time when all things are made new, and the Son of man is seated in his glory, you who have come after me will be seated on twelve seats, judging the twelve tribes of Israel.
 ο δε ιησους ειπεν αυτοις αμην λεγω υμιν οτι υμεις οι ακολουθησαντες μοι εν τη παλιγγενεσια οταν καθιση ο υιος του ανθρωπου επι θρονου δοξης αυτου καθισεσθε και υμεις επι δωδεκα θρονους κρινοντες τας δωδεκα φυλας του ισραηλ
- 29 І кожен, хто за Ймення Моє кине дім, чи братів, чи сестер, або батька, чи матір, чи діти, чи землі, той багатократно одержить і успадкує вічне життя.
And everyone who has given up houses, or brothers, or sisters, or father, or mother, or child, or land, for my name, will be given a hundred times as much, and have eternal life.
 και πας ος αφηκεν οικιας η αδελφους η αδελφας η πατερα η μητερα η γυναικα η τεκνα η αγρους ενεκεν του ονοματος μου εκατονταπλασιονα ληφεται και ζων αιωνιον κληρονομησει
- 30 І багато-хто з перших останніми стануть, а останні першими.
But a great number who are first will be last, and some who are last will be first.
 πολλοι δε εσονται πρωτοι εσχατοι και εσχατοι πρωτοι
- 1 ¶ Бо Царство Небесне подібне одному господареві, що вдосвіта вийшов згодити робітників у свій виноградник.
For the kingdom of heaven is like the master of a house, who went out early in the morning to get workers into his vine-garden.
 ομοια γαρ εστιν η βασιλεια των ουρανων ανθρωπω οικοδεσποτη οστις εξηλθεν αμα πρωι μισθωσασθαι εργατας εις τον αμπελωνα αυτου
- 2 Згодившись ж він із робітниками по динарію за день, послав їх до свого виноградника.
And when he had made an agreement with the workmen for a penny a day, he sent them into his vine-garden.
 συμφωνησας δε μετα των εργατων εκ δηναριου την ημεραν απεστειλεν αυτους εις τον αμπελωνα αυτου
- 3 А вийшовши коло години десь третьої, побачив він інших, що стояли без праці на ринку,
And he went out about the third hour, and saw others in the market-place doing nothing;
 και εξελθων περι την τριτην ωραν ειδεν αλλους εστοτας εν τη αγορα αργους

- 4 та й каже до них: Ідіть і ви до мого виноградника, і що буде належати, дам вам.
And he said to them, Go into the vine-garden with the others, and whatever is right I will give you. And they went to work.
κακεινοις ειπεν υπαγετε και υμεις εις τον αμπελωνα και ο εαν η δικαιον δωσω υμιν
- 5 Вони ж відійшли. І вийшов він знов о годині десь шостій й дев'ятій, і те саме зробив.
Again he went out about the sixth and the ninth hour, and did the same.
οι δε απηλθον παλιν εξελθων περι εκτην και εννατην ωραν εποιησεν ωσαντως
- 6 А вийшовши коло години одинадцятої, знайшов інших, що стояли без праці, та й каже до них: Чого тут стоїте цілий день безробітні?
And about the eleventh hour he went out and saw others doing nothing; and he says to them, Why are you here all the day doing nothing?
περι δε την ενδεκατην ωραν εξελθων ευρεν αλλους εστωτας αργους και λεγει αυτοις τι ωδε εστηκατε ολην την ημεραν αργοι
- 7 Вони кажуть до нього: Бо ніхто не найняв нас. Відказує їм: Ідіть і ви в виноградник.
They say to him, Because no man has given us work. He says to them, Go in with the rest, into the vine-garden.
λεγουσιν αυτω οτι ουδεις ημας εμισθωσατο λεγει αυτοις υπαγετε και υμεις εις τον αμπελωνα και ο εαν η δικαιον ληψεσθε
- 8 Коли ж вечір настав, то говорить тоді до свого управителя пан виноградника: Поклич робітників, і дай їм заплату, почавши з останніх до перших.
And when evening came, the lord of the vine-garden said to his manager, Let the workers come, and give them their payment, from the last to the first.
οψιας δε γενομενης λεγει ο κυριος του αμπελωνος τω επιτροπω αυτου καλεσον τους εργατας και αποδος αυτοις τον μισθον αρξαμενος απο των εσχατων εως των πρωτων
- 9 І прийшли ті, що з години одинадцятої, і взяли по динарію.
And when those men came who had gone to work at the eleventh hour, they were given every man a penny.
και ελθοντες οι περι την ενδεκατην ωραν ελαβον ανα δηναριον
- 10 Коли ж прийшли перші, то думали, що вони візьмуть більше. Та й вони по динару взяли.
Then those who came first had the idea that they would get more; and they, like the rest, were given a penny.
ελθοντες δε οι πρωτοι ενομισαν οτι πλειονα ληψονται και ελαβον και αυτοι ανα δηναριον
- 11 А взявши, вони почали нарікати на господаря,
And when they got it, they made a protest against the master of the house,
λαβοντες δε εγογγυζον κατα του οικοδεσποτου
- 12 кажучи: Ці останні годину одну працювали, а ти приврівняв їх до нас, що витерпіли тягар дня та спекуту...
Saying, These last have done only one hour's work, and you have made them equal to us, who have undergone the hard work of the day and the burning heat.
λεγοντες οτι ουτοι οι εσχατοι μιαν ωραν εποιησαν και ισους ημιν αυτους εποιησας τοις βαστασασιν το βαρος της ημερας και τον καυσωνα
- 13 А він відповів і сказав до одного із них: Не кривджу я, друже, тебе, хіба не за динарія згодився зо мною?
But he in answer said to one of them, Friend, I do you no wrong: did you not make an agreement with me for a penny?
ο δε αποκριθεις ειπεν ενι αυτων εταιρε ουκ αδικω σε ουχι δηναριου συμφωνησας μοι
- 14 Візьми ти своє та й іди. Але я хочу дати й цьому ось останньому, як і тобі.
Take what is yours, and go away; it is my pleasure to give to this last, even as to you.
αρον το σου και υπαγε θελω δε τουτω τω εσχατω δουναι ως και σοι
- 15 Чи ж не вільно мені зо своїм, що я хочу, зробити? Хіба око твоє заздрє від того, що я добрий?
Have I not the right to do as seems good to me in my house? or is your eye evil, because I am good?
η ουκ εξεστιν μοι ποιησαι ο θελω εν τοις εμοις ει ο οφθαλμος σου πονηρος εστιν οτι εγω αγαθος ειμι
- 16 Отак будуть останні першими, а перші останніми!
So the last will be first, and the first last.
ουτως εссονται οι εсχατοι πρωτοι και οι πρωτοι εсχατοι πολλοι γαρ εισιν κλητοι ολιγοι δε εκλεκτοι
- 17 ¶ Побажавши ж піти до Єрусалиму, Ісус взяв осібно Дванадцятьох, і на дорозі їм сповістив:
And when Jesus was going up to Jerusalem, he took the twelve disciples on one side, and said to them,
και αναβαινων ο ιησους εις ιεροσολυμα παρελαβεν τους δωδεκα μαθητας κατ ιδιαν εν τη οδω και ειπεν αυτοις

- 18 **Ο** πατερ εν Ιερουσαλημ μι ιδεμο, ι πρωσвσвщеникам ι книжникам виданий буде Син Людський, ι засудять на смерть Його...
See, we go up to Jerusalem; and the Son of man will be given into the hands of the chief priests and scribes; and they will give orders for him to be put to death,
 ιδου αναβαινομεν εις ιεροσολυμα και ο υιος του ανθρωπου παραδοθησεται τοις αρχιερευσιν και γραμματευσιν και κατακρινουσιν αυτον θανατω
- 19 **Ι** посганаμ Його вони видадуть на наругу та на катування, ι на розп'яття, але третього дня Він воскресне!
And will give him up to the Gentiles to be made sport of and to be whipped and to be put to death on the cross: and the third day he will come back again from the dead.
 και παραδωσουσιν αυτον τοις εθνεσιν εις το εμπαιζει και μαστιγωσαι και σταυρωσαι και τη τριτη ημερα αναστησεται
- 20 ¶ **Τ**οδι приступила до Нього мати синιυ Зеведесвих, ι κλονилась, ι просила вид Нього чогось.
Then the mother of the sons of Zebedee came to him with her sons, giving him worship and making a request of him.
 τοτε προσηλθεν αυτω η μητηρ των υιων ζεβεδαιου μετα των υιων αυτης προσκυνουσα και αιτουσα τι παρ αυτου
- 21 **Α** Βιν ιй сказав: Чого хочеш? Вона каже Йому: Скажи, щоб обидва сини μοι ци сили в Царствι Твоιμ праворуч один, ι ливоруч вид Тебе один.
And he said to her, What is your desire? She says to him, Let my two sons be seated, the one at your right hand, and the other at your left, in your kingdom.
 ο δε ειπεν αυτη τι θελεις λεγει αυτω ειπε ινα καθισωσιν ουτοι οι δυο υιοι μου εις εκ δεξιων σου και εις εξ ευωνυμων εν τη βασιλεια σου
- 22 **Α** Ιсус видповив ι сказав: Не знаєте, чого просите. Чи ж можете ви пити чашу, що Я ιй питиму або христитися хрищенням, що я ним хрищуся? Вони кажуть Йому: Можемо.
But Jesus made answer and said, You have no idea what you are requesting. Are you able to take of the cup which I am about to take?
 αποκριθειс δε ο ιησους ειπεν ουκ οιδατε τι αιτεισθε δυνασθε πινει το ποτηριον ο εγω μελλω πινειν και το βαπτισμα ο εγω βαπτιζομαι βαптиσθηναι λεγουσιν αυτω δυναμεθα
- 23 **В**ин говорить до них: Ви питимете Мою чашу ι будете христитися хрищенням, що Я ним хрищуся. Α сидιти праворуч Мене та ливоруч не Мос це давати, а кому вид Мого Отця те вгото вано.
They say to him, We are able. He says to them, Truly, you will take of my cup: but to be seated at my right hand and at my left is not for me to give, but it is for those for whom my Father has made it ready.
 και λεγει αυτοις το μεν ποτηριον μου πιεσθε και το βαπτισμα ο εγω βαπτιζομαι βαптиσθησεσθε το δε καθισαι εκ δεξιων μου και εξ ευωνυμων μου ουκ εστιν εμω δουναι αλλ οиς ητοιμασται υπο του πατροс μου
- 24 **Я**к почули це десятеро, стали гниватися на обох тих братив.
And when it came to the ears of the ten, they were angry with the two brothers.
 και ακουσαντες οι δεκα ηγανακτησαν περι των δυο αδελφων
- 25 **Α** Ιсус ιх покликав ι промовив: Ви знаєте, що князи народив панують над ними, а вельможι ιх тиснуть.
But Jesus said to them, You see that the rulers of the Gentiles are lords over them, and their great ones have authority over them.
 ο δε ιησους προσκαλεσαμενος αυτους ειπεν οιδατε οτι οι αρχοντες των εθνων κατακυριευουσιν αυτων και οι μεγαλοι κατεξουσιαζουσιν αυτων
- 26 **Н**е так буде миж вами, але хто великим ιз вас хоче бути, хай буде слугою вин вам.
Let it not be so among you: but if anyone has a desire to become great among you, let him be your servant;
 ουχ ουτως δε εσται εν υμιν αλλ οс εαν θελη εν υμιν μεγαс γενεσθαι εστω υμων διακονοс
- 27 **Α** хто з вас бути першим бажас, нехай буде вин вам за раба.
And whoever has a desire to be first among you, let him take the lowest place:
 και οс εαν θελη εν υμιν ειναι πρωτοс εστω υμων δουλοс
- 28 **Т**ак само й Син Людський прийшов не на те, щоб служили Йому, а щоб послужити, ι душу Свою дати на викуп за багатьох!
Even as the Son of man did not come to have servants, but to be a servant, and to give his life for the salvation of men.
 ωσπερ ο υιος του ανθρωπου ουκ ηλθεν διακονηθηнαι αλλα διακονησαι και δουναι την ψυχην αυτου λυτρον αντι πολλων
- 29 ¶ **Я**к вони ж з Єрихону виходили, за Ним шов натовп великий.
And when they were going out from Jericho, a great number went after him.
 και εκπορευομενων αυτων απο ιεριχω ηκολουθησεν αυτω οχλοс πολυс
- 30 **Ι** ось двоє слιπих, що сидили при дорозι, почувши, що переходить Ιсус, стали кричати, благаючи: Змилуйсь над нами, Господи, Сину Давидив!
And two blind men seated by the wayside, when they had the news that Jesus was going by, gave a loud cry, saying, Lord, Son of David, have mercy on us.
 και ιδου δυο τυφλοι καθημενοι παρα την οδον ακουσαντες οτι ιησους παραγει εκραξαν λεγοντες ελεησον ημαс κυριε υιοс даβιδ

- 31 Народ же сварився на них, щоб мовчали, вони ж іще більше кричали, благаючи: Змилуйсь над нами, Господи, Сину Давидів!
And the people gave them orders to be quiet; but they went on crying even louder, Lord, Son of David, have mercy on us.
ο δε οχλος επετιμησεν αυτοις ινα σιωπησωσιν οι δε μειζον εκραζον λεγοντες ελεησον ημας κυριε υιος δαβιδ
- 32 Ісус же спинився, покликав їх та й сказав: Що хочете, щоб Я вам зробив?
And Jesus, stopping, sent for them, and said, What would you have me do to you?
και στας ο ιησους εφωνησεν αυτους και ειπεν τι θελετε ποιησω υμιν
- 33 Вони Йому кажуть: Господи, нехай нам розкриються очі!
They say to him, Lord, that our eyes may be open.
λεγουσιν αυτω κυριε ινα ανοιχθωσιν ημων οι οφθαλμοι
- 34 І змилосоердивсь Ісус, доторкнувся до їхніх очей, і зараз прозріли їм очі, і вони подалися за Ним.
And Jesus, being moved with pity, put his fingers on their eyes: and straight away they were able to see, and went after him.
σπλαγχνισθεις δε ο ιησους ηψατο των οφθαλμων αυτων και ευθεως ανεβλεψαν αυτων οι οφθαλμοι και ηκολουθησαν αυτω
- 1 ¶ А коли вони наблизились до Єрусалиму, і прийшли до Βιτφαγії, до гори до Оливної, тоді Ісус вислав двох учнів,
And when they were near Jerusalem, and had come to Beth-phage, to the Mountain of Olives, Jesus sent two disciples,
και οτε ηγγισαν εις ιεροσολυμα και ηλθον εις βηθφαγη προς το ορος των ελαιων тоτε ο ιησους απεστειλεν δυο μαθητας
- 2 до них, кажучи: Ідїть у село, яке перед вами, і знайдете зараз ослицю прив'язану та з нею ося; відв'яжіть, і Мені приведіть їх.
Saying to them, Go into the little town in front of you, and straight away you will see an ass with a cord round her neck, and a young one with her; let them loose and come with them to me.
λεγων αυτοις πορευθητε εις την κομηνη την απεναντι υμων και ευθεως ευρησετε ονον δεδεμενην και πολων μετ αυτης λυσαντες αγαγετε μοι
- 3 А як хто вам що скаже, відкажіть, що їх потребує Господь, і він зараз пошле їх.
And if anyone says anything to you, you will say, The Lord has need of them; and straight away he will send them.
και εαν τις υμιν ειπη τι ερειτε οτι ο κυριος αυτων χρειαν εχει ευθεως δε αποστειλει αυτους
- 4 А це сталося, щоб справдилось те, що сказав був пророк, промовляючи:
Now this took place so that these words of the prophet might come true,
τουτο δε ολον γεγονεν ινα πληρωθη το ρηθεν δια του προφητου λεγοντος
- 5 Скажіть Сїонській доньці: Ось до тебе йде Цар твій! Він покїрливий, і всїв на осла, на ося, під'яремної сина.
Say to the daughter of Zion, See, your King comes to you, gentle and seated on an ass, and on a young ass.
ειπατε τη θυγατρι σιων ιδου ο βασιλευς σου ερχεται σοι πραυς και επιβεβηκως επι ονον και πολων υιον υποζυγιου
- 6 А учні пішли та й зробили, як звелїв їм Ісус.
And the disciples went and did as Jesus had given them orders,
πορευθεντες δε οι μαθηται και ποιησαντες καθως προσεταξεν αυτοις ο ιησους
- 7 Вони привели до Ісуса ослицю й ося, і одєжу поклали на них, і Він сїв на них.
And got the ass and the young one, and put their clothing on them, and he took his seat on it.
ηγαγον την ονον και τον πολων και ετεθηκαν επανω αυτων τα ιματια αυτων και εκαθησεν επανω αυτων
- 8 І багато народу стелили одєжу свою по дорозі, інші ж рїзали віття з дерев і стелили дорогою.
And all the people put their clothing down in the way; and others got branches from the trees, and put them down in the way.
ο δε πλειστος οχλος εστρωσαν εαυτων τα ιματια εν τη οδω αλλοι δε εκοπτον κλαδους απο των δενδρων και εστρωννυον εν τη οδω
- 9 А народ, що йшов перед Ним і позаду, викрикував, кажучи: Осанна Сину Давидовому! Благословенний, хто йде у Господнє Ім'я! Осанна на висоті!
And those who went before him, and those who came after, gave loud cries, saying, Glory to the Son of David: A blessing on him who comes in the name of the Lord: Glory in the highest.
οι δε οχλοι οι προαγοντες και οι ακολουθουντες εκραζον λεγοντες ωσαννα τω υιω δαβιδ ευλογημενος ο ερχομενος εν ονοματι κυριου ωσαννα εν τοις υψιστοις
- 10 А коли увійшов Він до Єрусалиму, то здвигнулося ціле місто, питаючи: Хто це такий?
And when he came into Jerusalem, all the town was moved, saying, Who is this?
και εισελθοντας αυτου εις ιεροσολυμα εσεισθη πασα η πολις λεγουσα τις εστιν ουτος

- 11 А народ говорив: Це Пророк, Ісус із Назарету Галілейського!
And the people said, This is the prophet Jesus, from Nazareth of Galilee.
οι δε οχλοι ελεγον ουτος εστιν ιησους ο προφητης ο απο ναζαρετ της γαλιλαιας
- 12 ¶ Потому Ісус увійшов у храм Божий, і вигнав усіх продавців і покупців у храмі, і поперевертав грошомінам столи, та ослони продавцям голубів.
And Jesus went into the Temple and sent out all who were trading there, overturning the tables of the money-changers and the seats of those trading in doves.
και εισηλθεν ο ιησους εις το ιερον του θεου και εξεβαλεν παντας τους πωλουντας και αγοραζοντας εν τω ιερω και τας τραπεζας των κολλοβιστων κατεστρεψεν και τας καθεδρας των πωλουντων τα ς περιστερας
- 13 І сказав їм: Написано: Дім Мій буде домом молитви, а ви робите з нього печеру розбійників.
And he said to them, It is in the Writings, My house is to be named a house of prayer, but you are making it a hole of thieves.
και λεγει αυτοις γεγραπται ο οικος μου οικος προσευχης κληθησεται υμεις δε αυτον εποησατε σπηλαιον ληστων
- 14 І приступили у храмі до Нього сліпі та криві, і Він їх уздоровив.
And the blind and the broken in body came to him in the Temple, and he made them well.
και προσηλθον αυτω τυφλοι και χωλοι εν τω ιερω και εθεραπευσεν αυτους
- 15 А первосвященники й книжники, бачивши чуда, що Він учинив, і дітей, що в храмі викрикували: Осанна Сину Давидовому, обурилися,
But when the chief priests and the scribes saw the works of power which he did, and the children crying out in the Temple, Glory to the son of David, they were angry and said to him,
ιδοντες δε οι αρχιερεις και οι γραμματαις τα θαυμασια α εποησεν και τους παιδας κραζοντας εν τω ιερω και λεγοντας ωσαννα τω υιο δαβιδ ηγανακτησαν
- 16 та й сказали Йому: Чи ти чуєш, що кажуть вони? А Ісус відказав їм: Так. Чи ж ви не читали ніколи: Із уст немовлят, і тих, що ссуть, учинив Ти хвалу?
Have you any idea what these are saying? And Jesus said to them, Yes: have you not seen in the Writings, From the lips of children and babies at the breast you have made your praise complete?
και ειπον αυτω ακουεις τι ουτοι λεγουσιν ο δε ιησους λεγει αυτοις ναι ουδεποτε ανεγνωτε οτι εκ στοματος νηπιων και θηλαζοντων κατηρτισω αυνον
- 17 І покинувши їх, Він вийшов за місто в Вифанію, і там ніч перебув.
And he went away from them, and went out of the town to Bethany, and was there for the night.
και καταλιπων αυτους εξηλθεν εξω της πολεως εις βηθανιαν και ηυλισθη εκει
- 18 ¶ А вранці, до міста вертаючись, Він зголоднів.
Now in the morning when he was coming back to the town, he had a desire for food.
πρωιας δε επαναγων εις την πολιν επεινασεν
- 19 І побачив Він при дорозі одне фігове дерево, і до нього прийшов, та нічого, крім листя самого, на нім не знайшов. І до нього Він каже: Нехай плоду із тебе не буде ніколи повіки! І фіго ве дерево зараз усохло.
And seeing a fig-tree by the wayside, he came to it, and saw nothing on it but leaves only; and he said to it, Let there be no fruit from you from this time forward for ever. And straight away the fig-tree became dry and dead.
και ιδων συκην μιαν επι της οδου ηλθεν επ αυτην και ουδεν ευρεν εν αυτη ει μη φυλλα μονον και λεγει αυτη μηκει εκ σου καρπος γενηται εις τον αιωνα και εξηρανθη παραχρημα η συκη
- 20 А учні, побачивши це, дивувалися та говорили: Як швидко всохло це фігове дерево!...
And when the disciples saw it they were surprised, saying, How did the fig-tree become dry in so short a time?
και ιδοντες οι μαθηται εθαυμασαν λεγοντες πως παραχρημα εξηρανθη η συκη
- 21 Ісус же промовив у відповідь їм: Поправді кажу вам: Коли б мали ви віру, і не мали сумніву, то вчинили б не тільки як із фіговим деревом, а якби й цій горі ви сказали: Порухся та кинься до моря, то й станеться те!
And Jesus in answer said to them, Truly I say to you, If you have faith, without doubting, not only may you do what has been done to the fig-tree, but even if you say to this mountain, Be taken up and put into the sea, it will be done.
αποκριθεις δε ο ιησους ειπεν αυτοις αμην λεγω υμιν εαν εχητε πιστιν και μη διακριθητε ου μονον το της συκης ποιησετε αλλα καν τω ορει τουτω ειπητε αρθητι και βληθητι εις την θαλασσαν γενησεται
- 22 І все, чого ви в молитві попросите з вірою, то одержите.
And all things, whatever you make request for in prayer, having faith, you will get.
και παντα οσα αν αιτησητε εν τη προσευχη πιστευοντες ληψεσθε

- 23 ¶ А коли Він прийшов у храм і навчав, поприходили первосвященики й старші народу до Нього й сказали: Якою Ти владою чиниш оце? І хто Тобі владу цю дав?
 And when he had come into the Temple, the chief priests and those in authority over the people came to him while he was teaching, and said, By what authority do you do these things? and who gave you this authority?
 και ελθοντι αυτο εις το ιερον προσηλθον αυτο διδασκοντι οι αρχιερεις και οι πρεσβυτεροι του λαου λεγοντες εν ποια εξουσια ταυτα ποιεις και τις σοι εδωκεν την εξουσιαν ταυτην
- 24 Ісус же промовив у відповідь їм: Запитаю й Я вас одне слово. Як про нього дасте Мені відповідь, то й Я вам скажу, якою владою Я це чиню.
 And Jesus said to them in answer, I will put one question to you, and if you give me the answer, I will say by what authority I do these things.
 αποκριθεις δε ο ιησους ειπεν αυτοις ερωτησω υμας καγω λογον ενα ον εαν ειπηте μοι καγω υμιν ερω εν ποια εξουσια ταυτα ποιω
- 25 Іванове хрищення звідки було: із неба, чи від людей? Вони ж міркували собі й говорили: Коли скажемо: Із неба, відкаже Він нам: Чого ж ви йому не повірили?
 The baptism of John, where did it come from? from heaven or from men? And they were reasoning among themselves, saying, If we say, From heaven; he will say to us, Why then did you not have faith in him?
 το βαπτισμα ιωαννου ποθεν ην εξ ουρανου η εξ ανθρωπων οι δε διελογιζοντο παρ εαυτοις λεγοντες εαν ειπωμεν εξ ουρανου ερει ημιν διατι ουν ουκ επιστευσατε αυτο
- 26 А як скажемо: Від людей, боїмося народу, бо Івана вважають усі за пророка.
 But if we say, From men; we are in fear of the people, because all take John to be a prophet.
 εαν δε ειπωμεν εξ ανθρωπων φοβουμεθα τον οχλον παντες γαρ εχουσιν τον ιωαννην ως προφητην
- 27 І сказали Ісусові в відповідь: Ми не знаємо. Відказав їм і Він: То й Я вам не скажу, якою владою Я це чиню.
 And they made answer and said, We have no idea. Then he said to them, And I will not say to you by what authority I do these things.
 και αποκριθεντες τω ιησου ειπον ουκ οιδαμεν εφη αυτοις και αυτος ουδε εγω λεγω υμιν εν ποια εξουσια ταυτα ποιω
- 28 ¶ А як вам здається? Один чоловік мав двох синів. Прийшовши до першого, він сказав: Піди но, дитино, сьогодні, працюй у винограднику!
 But how does it seem to you? A man had two sons; and he came to the first, and said, Son, go and do work today in the vine-garden.
 τι δε υμιν δοκει ανθρωπος ειχεν τεκνα δυο και προσελθων τω πρωτω ειπεν τεκνον υπαγε σημερον εργαζου εν τω αμπελωνι μου
- 29 А той відповів і сказав: Готовий, панотче, і не пішов.
 And he said in answer, I will not; but later, changing his decision, he went.
 ο δε αποκριθεις ειπεν ου θελω υστερον δε μεταμεληθεις απηλθεν
- 30 І, прийшовши до другого, так само сказав. А той відповів і сказав: Я не хочу. А потім покаявся, і пішов.
 And he came to the second and said the same. And he made answer and said, I go, sir: and went not.
 και προσελθων τω δευτερω ειπεν ωσαντως ο δε αποκριθεις ειπεν εγω κυριε και ουκ απηλθεν
- 31 Котрий же з двох учинив волю батькову? Вони кажуть: Останній. Ісус промовляє до них: Поправді кажу вам, що митники та блудодійки випереджують вас у Боже Царство.
 Which of the two did his father's pleasure? They say, The first. Jesus said to them, Truly I say to you, that tax-farmers and loose women are going into the kingdom of God before you.
 τις εκ των δυο εποιησεν το θελημα του πατρος λεγουσιν αυτο ο πρωτος λεγει αυτοις ο ιησους αμην λεγω υμιν οτι οι τελωναи και αι πορναι προαγουσιν υμας εις την βασιλειαν του θεου
- 32 Бо прийшов був до вас дорогою праведности Іван, та йому не повірили ви, а митники та блудодійки йняли йому віри. А ви бачили, та проте не покаялися й опісля, щоб повірити йому у.
 For John came to you in the way of righteousness, and you had no faith in him, but the tax-farmers and the loose women had faith in him: and you, when you saw it, did not even have regret for your sins, so as to have faith in him.
 ηλθεν γαρ προς υμας ιωαννης εν οδω δικαιοσυνης και ουκ επιστευσατε αυτο οι δε τελωναи και αι πορναι επιστευσαν αυτο υμεις δε ιδοντες ου μετεμεληθητε υστερον του πιστευσαι αυτο
- 33 ¶ Послухайте іншої притчі. Був господар один. Насадив виноградника він, обгородив його муром, видовбав у ньому чавило, башту поставив, і віддав його винарям, та й пішов.
 Give ear to another story. A master of a house made a vine garden, and put a wall round it, and made a place for crushing out the wine, and made a tower, and let it out to field-workers, and went into another country.
 αλλην παραβολην ακουσατε ανθρωπος τις ην οικοδεσποτης οστις εφυνтесен αμπελωνα και φραγμαν αυτο περιεθηкен και ωρυξεν εν αυτο ληνον και οικοδομησεν πυργον και εξεδото αυτον γεωργους και απεδημησεν
- 34 Коли ж надійшов час плодів, він до винарів послав рабів своїх, щоб прийняти плоди свої.
 And when the time for the fruit came near, he sent his servants to the workmen, to get the fruit.
 οτε δε ηγγισεν ο καιρος των καρπων απεστειлен τους δουλους αυτου προς τους γεωργους λαβειν τους καρπους αυτου

- 35 **Винарі ж рабів його похапали, і одного побили, а другого замордували, а того вкаменували.**
And the workmen made an attack on his servants, giving blows to one, putting another to death, and stoning another.
και λαβοντες οι γεωργοι τους δουλους αυτου ον μεν εδειραν ον δε απεκτειναν ον δε ελιθοβολησαν
- 36 **Знов послав він інших рабів, більш як перше, та й їм учинили те саме.**
Again, he sent other servants more in number than the first: and they did the same to them.
παλιν απεστειλεν αλλους δουλους πλειονας των πρωτων και εποιησαν αυτοις οσαυτως
- 37 **Нарешті послав до них сина свого і сказав: Посоромляться сина мого.**
But after that he sent his son to them, saying, They will have respect for my son.
υστερον δε απεστειλεν προς αυτους τον υιον αυτου λεγων εντραπησονται τον υιον μου
- 38 **Але винарі, як побачили сина, міркувати собі стали: Це спадкосмець; ходім, замордуймо його, і заберемо його спадщину!**
But when the workmen saw the son, they said among themselves, This is he who will one day be the owner of the property; come, let us put him to death and take his heritage.
οι δε γεωργοι ιδοντες τον υιον ειπον εν εαυτοις ουτος εστιν ο κληρονομος δευτε αποκτεινωμεν αυτον και κατασχωμεν την κληρονομιαν αυτου
- 39 **І, схопивши його, вони вивели за виноградник його, та й убили.**
And they took him and, driving him out of the vine-garden, put him to death.
και λαβοντες αυτον εξεβαλον εξω του αμπελωνος και απεκτειναν
- 40 **Отож, як прибуде той пан виноградника, що зробить він тим винарям?**
When, then, the lord of the vine-garden comes, what will he do to those workmen?
οταν ουν ελθη ο κυριος του αμπελωνος τι ποιησει τοις γεωργοις εκεινους
- 41 **Вони кажуть Йому: Злочинців погубить жорстоко, виноградника ж віддасть іншим винарям, що будуть плоди віддавати йому своєчасно.**
They say to him, He will put those cruel men to a cruel death, and will let out the vine-garden to other workmen, who will give him the fruit when it is ready.
λεγουσιν αυτω κακους κακως απολεσει αυτους και τον αμπελωνα εκδοσεται αλλοις γεωργοις οιτινες αποδωσουσιν αυτω τους καρπους εν τοις καιροις αυτων
- 42 **Ісус промовляє до них: Чи ви не читали ніколи в Писанні: Камінь, що його будівничі відкинули, той наріжним став каменем; від Господа сталося це, і дивне воно в очах наших!**
Jesus says to them, Did you never see in the Writings, The stone which the builders put on one side, the same has been made the chief stone of the building: this was the Lord's doing, and it is a wonder in our eyes?
λεγει αυτοις ο ιησους ουδεποτε ανεγνωτε εν ταις γραφαις λιθον ον απεδοκιμασαν οι οικοδομουντες ουτος εγενηθη εις κεφαλην γωνιας παρα κυριου εγενετο αυτη και εστιν θαυμαστη εν οφθαλμοις η μου
- 43 **Тому кажу вам, що від вас Царство Боже відійметься, і дасться народові, що плоди його буде приносити.**
For this reason I say to you, The kingdom of God will be taken away from you, and will be given to a nation producing the fruits of it.
δια τουτο λεγω υμιν οτι αρθησεται αφ υμων η βασιλεια του θεου και δοθησεται εθνει ποιουντι τους καρπους αυτης
- 44 **І хто впаде на цей камінь розіб'ється, а на кого він сам упаде то розчавить його.**
Any man falling on this stone will be broken, but he on whom it comes down will be crushed to dust.
και ο πεσων επι τον λιθον τουτον συνθλασθησεται εφ ον δ αν πεση λικμησει αυτον
- 45 **А як первосвященники та фарисеї почули ці притчі Його, то вони зрозуміли, що про них Він говорить.**
And when his stories came to the ears of the chief priests and the Pharisees, they saw that he was talking of them.
και ακουσαντες οι αρχιερεις και οι φαρισαιοι τας παραβολας αυτου εγνωσαν οτι περι αυτων λεγει
- 46 **І намагались схопити Його, але побоялись людей, бо вважали Його за Пророка.**
And though they had a desire to take him, they were in fear of the people, because in their eyes he was a prophet.
και ζητουντες αυτον κρατησαι εφοβηθησαν τους οχλους επειδη ως προφητην αυτον ειχον
- 1 ¶ **А Ісус, відповідаючи, знов почав говорити їм притчами, кажучи:**
And Jesus, talking to them again in stories, said:
και αποκριθεις ο ιησους παλιν ειπεν αυτοις εν παραβολαις λεγων

- 2 Царство Небесне подібне одному цареві, що весілля справляв був для сина свого.
The kingdom of heaven is like a certain king, who made a feast when his son was married,
ομοιωθη η βασιλεια των ουρανων ανθρωπω βασιλει οστις εποησεν γαμους τω υιω αυτου
- 3 І послав він своїх рабів покликати тих, хто був на весілля запрошений, та ті не хотіли прийти.
And sent out his servants to get in the guests to the feast: and they would not come.
και απεστειλεν τους δουλους αυτου καλεσαι τους κεκλημενους εις τους γαμους και ουκ ηθελον ελθειν
- 4 Знову послав він інших рабів, наказуючи: Скажіть запрошеним: Ось я приготував обід свій, закололи бики й відгодоване, і все готове. Ідіть на весілля!
Again he sent out other servants, with orders to say to the guests, See, I have made ready my feast: my oxen and my fat beasts have been put to death, and all things are ready: come to the feast.
παλιν απεστειλεν αλλους δουλους λεγων ειπατε τοις κεκλημενοις ιδου το αριστον μου ητοιμασα οι ταυροι μου και τα τιτιστα τεθυμενα και παντα ετοιμα δευτε εις τους γαμους
- 5 Та вони злегковажили та порозходились, той на поле свос, а той на свій торг.
But they gave no attention, and went about their business, one to his farm, another to his trade:
οι δε αμελησαντες απηλθον ο μεν εις τον ιδιον αγρον ο δε εις την εμποριαν αυτου
- 6 А останні, похапавши рабів його, знущалися, та й повбивали їх.
And the rest put violent hands on his servants, and did evil to them, and put them to death.
οι δε λοιποι κρατησαντες τους δουλους αυτου υβρισαν και απεκτειναν
- 7 І розгнівався цар, і послав свос військо, і вигубив тих убійників, а їхнє місто спалив.
But the king was angry; and he sent his armies, and those who had put his servants to death he gave to destruction, burning down their town with fire.
ακουσας δε ο βασιλευς ωργισθη και πεμψας τα στρατευματα αυτου απωλεσεν τους φονεις εκεινους και την πολιν αυτων ενεπρησεν
- 8 Тоді каже рабам своїм: Весілля готове, але недостойні були ті покликані.
Then he said to his servants, The feast is ready but the guests were not good enough.
τοτε λεγει τοις δουλοις αυτου ο μεν γαμος ετοιμος εστιν οι δε κεκλημενοι ουκ ησαν αξιοι
- 9 Тож підіть на роздоріжжя, і кого тільки спіткасте, кличте їх на весілля.
Go then to the cross-roads, and get all those whom you see to come to the bride-feast.
πορευεσθε ουν επι τας διεξοδους των οδων και οσους αν ευρητε καλεσατε εις τους γαμους
- 10 І вийшовши раби ті на роздоріжжя, зібрали всіх, кого тільки спіткали, злих і добрих. І весільна кімната гістьми переповнилась.
And those servants went out into the streets, and got together all those whom they came across, bad and good: and the feast was full of guests.
και εξελθοντες οι δουλοι εκεινοι εις τας οδους συνηγαγον παντας οσους ευρον πονηρους τε και αγαθους και επλησθη ο γαμος ανακειμενων
- 11 Як прийшов же той цар на гостей подивитись, побачив там чоловіка, в одєжу весільну не вбраного,
But when the king came in to see the guests, he saw there a man who had not on a guest's robe;
εισελθον δε ο βασιλευς θεασασθαι τους ανακειμενους ειδεν εκει ανθρωπον ουκ ενδεδυμενον ενδυμα γαμου
- 12 та й каже йому: Як ти, друже, ввійшов сюди, не мавши одєжі весільної? Той же мовчав.
And he says to him, Friend, how came you in here not having a guest's robe? And he had nothing to say.
και λεγει αυτω εταιρε πως εισηλθες οδε μη εχων ενδυμα γαμου ο δε εφιωθη
- 13 Тоді цар сказав своїм слугам: Зв'яжіть йому ноги та руки, та й киньте до зовнішньої темряви, буде плач там і скрегіт зубів...
Then the king said to the servants, Put cords round his hands and feet and put him out into the dark; there will be weeping and cries of sorrow.
τοτε ειπεν ο βασιλευς τοις διακονοις ησαντες αυτου ποδας και χειρας αρατε αυτον και εκβαλετε εις το σκοτος το εξωτερον εκει εσται ο κλαυθμος και ο βρυγμος των οδοντων
- 14 Бо багато покликаних, та вибраних мало.
For out of all to whom the good news has come, only a small number will get salvation.
πολλοι γαρ εισιν κλητοι ολιγοι δε εκλεκτοι
- 15 ¶ Тоді фарисеї пішли й умовлялись, як зловити на слові Його.
Then the Pharisees went and had a meeting to see how they might make use of his words to take him.
τοτε πορευθεντες οι φαρισαιοι συμβουλιον ελαβον οπως αυτον παγιδευσωσιν εν λογω

- 16 I посилають до Нього своїх учнів із іродіянами, і кажуть: Учителю, знаємо ми, що Ти справедливий, і наставляєш на Божу дорогу правдиво, і не зважаєш ні на кого, бо на людське обличчя не дивишся Ти.
And they sent to him their disciples, with the Herodians, saying, Master, we see that you are true, and that you are teaching the true way of God, and have no fear of anyone, because you have no respect for a man's position.
 και αποστελλουσιν αυτω τους μαθητας αυτων μετα των ηρωδιανων λεγοντες διδασκαλε οιδαμεν οτι αληθης ει και την οδον του θεου εν αληθεια διδασκεις και ου μελει σοι περι ουδενος ου γαρ βλεπεις εις προσωπον ανθρωπων
- 17 Скажи ж нам, як здається Тобі: чи годиться давати податок для кесаря, чи ні?
Give us, then, your opinion of this: Is it right to give tax to Caesar, or not?
 ειπε ουν ημιν τι σοι δοκει εξεστιν δουναι κησον καισαρι η ου
- 18 А Ісус, знавши їхнє лукавство, сказав: Чого ви, лицеміри, Мене випробовуєте?
But Jesus saw their trick and said, Oh false ones, why are you attempting to put me in the wrong?
 γνους δε ο ιησους την πονηριαν αυτων ειπεν τι με πειραζετε υλοκριται
- 19 Покажіть Мені гріш податковий. І принесли динарія Йому.
Let me see the tax money. And they gave him a penny.
 επιδειξατε μοι το νομισμα του κησου οι δε προσηνεγκαν αυτω δηναριον
- 20 А Він каже до них: Чий це образ і напис?
And he said to them, Whose is this image and name on it?
 και λεγει αυτοις τινος η εικων αυτη και η επιγραφη
- 21 Ті відказують: Кесарів. Тоді каже Він їм: Тож віддайте кесарево кесареві, а Богові Боже.
They say to him, Caesar's. Then he said to them, Give to Caesar the things which are Caesar's, and to God the things which are God's.
 λεγουσιν αυτω καισαρος тоτε λεγει αυτοις αποδοτε ουν τα καισαρος καισαρι και та του θεου τω θεω
- 22 А почувши таке, вони диву далися. І, лишивши Його, відійшли.
And hearing it, they were full of wonder, and went away from him.
 και ακουσαντες εθαυμασαν και αφεντες αυτον απηλθον
- 23 ¶ Того дня приступили до Нього саддукєї, що твердять, ніби нема воскресення, і запитали Його,
On the same day there came to him the Sadducees, who say that there is no coming back from the dead: and they put a question to him, saying,
 εν εκεινη τη ημερα προσηλθον αυτω σαδδουκαιοι οι λεγοντες μη ειναι αναστασιν και επηρωτησαν αυτον
- 24 та й сказали: Учителю, Мойсей наказав: Коли хто помре, не мавши дітей, то нехай його брат візьме вдову його, і відновить насіння для брата свого.
Master, Moses said, If a man, at the time of his death, has no children, let his brother take his wife, and get a family for his brother;
 λεγοντες διδασκαλε μωσης ειπεν εαν τις αποθανη μη εχων τεκνα επιγαμβρευσει ο αδελφος αυτου την γυναικα αυτου και αναστησει σπερμα τω αδελφω αυτου
- 25 Було ж у нас сім братів. І перший, одружившись, умер, і, не мавши насіння, зоставив дружину свою братові своєму.
Now there were among us seven brothers; and the first was married and at his death, having no seed, gave his wife to his brother;
 ησαν δε παρ ημιν επτα αδελφοι και ο πρωτος γαμησας ετελευτησεν και μη εχων σπερμα αφηκεν την γυναικα αυτου τω αδελφω αυτου
- 26 Так само і другий, і третій, аж до сьомого.
In the same way the second and the third, up to the seventh.
 ομοιως και ο δευτερος και ο τριτος εως των επτα
- 27 А по всіх вмерла й жінка.
And last of all the woman came to her end.
 υστερον δε παντων απεθανεν και η γυνη
- 28 Отож, у воскресенні котрому з сімох вона дружиною буде? Бо всі мали її.
When they come back from the dead, then, whose wife will she be of the seven? because they all had her.
 εν τη ουν αναστασει τινος των επτα εσται γυνη παντες γαρ εσχον αυτην

- 29 **Ιησους** же промовив у відповідь їм: **Помиляйтесь ви, не знавши писання, ні Божої сили.**
But Jesus said to them in answer, You are in error, not having knowledge of the Writings, or of the power of God.
 αποκριθεις δε ο ιησους ειπεν αυτοις πλανασθε μη ειδοτες τας γραφας μηδε την δυναμιν του θεου
- 30 **Бо** в воскресенні ні женяться, ані заміж виходять, але як **Анголи** ті на небі.
For when they come back from the dead there are no husbands and wives, but they are as the angels in heaven.
 εν γαρ τη αναστασει ουτε γαμουσιν ουτε εκγαμιζονται αλλ ως αγγελιοι του θεου εν ουρανω εισιν
- 31 **А** про воскресення померлих хіба не читали прореченого вам від **Бога**, що каже:
But about the dead coming back to life, have you no knowledge of what was said to you by God in the Writings:
 περι δε της αναστασεως των νεκρων ουκ ανεγνωτε το ρηθεν υμιν υπο του θεου λεγοντος
- 32 **Я** **Бог Авраамів**, і **Бог Ісаків**, і **Бог Яковів**; **Бог** не є **Богом мертвих**, а **живих**.
I am the God of Abraham, and the God of Isaac, and the God of Jacob? God is not the God of the dead but of the living.
 εγω ειμι ο θεος αβρααμ και ο θεος ισαακ και ο θεος ιακωβ ουκ εστιν ο θεος θεος νεκρων αλλα ζωντων
- 33 **А** народ, чувши це, дивувався науці **Його**.
And the people hearing it were surprised at his teaching.
 και ακουσαντες οι οχλοι εξεπλησσοντο επι τη διδαχη αυτου
- 34 ¶ **Фарисеї** ж, почувши, що **Він** уста замкнув саддукеям, зібралися разом.
But the Pharisees, hearing how the mouths of the Sadducees had been stopped, came together;
 οι δε φαρισαιοι ακουσαντες οτι εφωμωσεν τους σαδδουκαιους συνηχθησαν επι το αυτο
- 35 **І** спитався один із них, учитель **Закону**, **Його** випробовуючи й кажучи:
And one of them, a teacher of the law, put a question to him, testing him, and saying,
 και επηρωτησεν εις εξ αυτων νομικος πειραζων αυτον και λεγων
- 36 Учителю, котра заповідь найбільша в **Законі**?
Master, which is the chief rule in the law?
 διδασκαλε ποια εντολη μεγαλη εν τω νομω
- 37 **Він** же промовив йому: **Люби** **Господа** **Бога** свого всім серцем своїм, і всією душею своєю, і всією своєю думкою.
And he said to him, Have love for the Lord your God with all your heart, and with all your soul, and with all your mind.
 ο δε ιησους ειπεν αυτω αγαπησεις κυριον τον θεον σου εν ολη τη καρδια σου και εν ολη τη ψυχη σου και εν ολη τη διανοια σου
- 38 Це найбільша й найперша заповідь.
This is the first and greatest rule.
 αυτη εστιν πρωτη και μεγαλη εντολη
- 39 **А** друга однакова з нею: **Люби** свого ближнього, як самого себе.
And a second like it is this, Have love for your neighbour as for yourself.
 δευτερα δε ομοια αυτη αγαπησεις τον πλησιον σου ως σεαυτον
- 40 **На** двох оцих заповідях увесь **Закон** і **Пророки** стоять.
On these two rules all the law and the prophets are based.
 εν ταυταις ταις δυσιν εντολαις ολος ο νομος και οι προφηται κρεμανται
- 41 ¶ **Коли** ж фарисеї зібрались, **Ιηсυс** їх запитав,
Now while the Pharisees were together, Jesus put a question to them, saying,
 συνηγμενων δε των φαρισαιων επηρωτησεν αυτους ο ιησους
- 42 і сказав: **Що** ви думаете про **Христа**? **Чий** **Він** син? Вони **Йому** кажуть: **Давидів**.
What is your opinion of the Christ? whose son is he? They say to him, The Son of David.
 λεγων τι υμιν δοκει περι του χριστου τινος υιος εστιν λεγουσιν αυτω του δαβιδ

- 43 Він до них промовляє: Як же то силою Духа Давид Його Господом зве, коли каже:
He says to them, How then does David in the Spirit give him the name of Lord, saying,
λεγει αυτοις πως ουν δαβιδ εν πνευματι κυριον αυτον καλει λεγων
- 44 Промовив Господь Господеві моєму: сядь праворуч Мене, доки не покладу Я Твоїх ворогів підніжком ногам Твоїм.
The Lord said to my Lord, Be seated at my right hand, till I put under your feet all those who are against you?
ειπεν ο κυριος τω κυριω μου καθου εκ δεξιων μου εως αν θω τους εχθρους σου υποποδιον των ποδων σου
- 45 Тож, коли Давид зве Його Господом, як же Він йому син?
If David then gives him the name of Lord, how is he his son?
ει ουν δαβιδ καλει αυτον κυριον πως υιος αυτου εστιν
- 46 І ніхто не спромігся відповісти Йому ані слова... І ніхто з того дня не наважувався більш питати Його.
And no one was able to give him an answer, and so great was their fear of him, that from that day no one put any more questions to him.
και ουδεις εδυνατο αυτω αποκριθηναι λογον ουδε ετολημυσεν τις απ εκεινης της ημερας επερωτησαι αυτον ουκετι
- 1 ¶ Тоді промовив Ісус до народу й до учнів Своїх,
Then Jesus said to the people and to his disciples:
τοτε ο ιησους ελαλησεν τοις οχλοις και τοις μαθηταις αυτου
- 2 і сказав: На сидінні Мойсеевим усілися книжники та фарисеї.
The scribes and the Pharisees have the authority of Moses;
λεγων επι της μοσεως καθεδρας εκαθισαν οι γραμματαις και οι φαρισαιοι
- 3 Тож усе, що вони скажуть вам, робіть і виконуйте; та за вчинками їхніми не робіть, бо говорять вони та не роблять того!
All things, then, which they give you orders to do, these do and keep: but do not take their works as your example, for they say and do not.
παντα ουν οσα αν ειπωσιν υμιν τηρειν τηρειτε και ποιειτε κατα δε τα εργα αυτων μη ποιειτε λεγουσιν γαρ και ου ποιουσιν
- 4 Вони ж в'яжуть тяжкі тягарі, і кладуть їх на людські рамена, самі ж навіть пальцем своїм не хотять їх порушити...
They make hard laws and put great weights on men's backs; but they themselves will not put a finger to them.
δεσμεουσιν γαρ φορτια βαρεα και δυσβαστακτα και επιτιθεασιν επι τους ωμους των ανθρωπων τω δε δακτυλω αυτων ου θελουσιν κινησαι αυτα
- 5 Усі ж учинки свої вони роблять, щоб їх бачили люди, і богомілля свої розширяють, і здовжують китиці.
But all their works they do so as to be seen by men: for they make wide their phylacteries, and the edges of their robes,
παντα δε τα εργα αυτων ποιουσιν προς το θεαθηναι τοις ανθρωποις πλατунουσιν δε τα φυλακτηρια αυτων και μεγαλυνουσιν τα κρασπεδα των ιματιων αυτων
- 6 І люблять вони передніші місця на бенкетах, і передніші лавки в синагогах,
And the things desired by them are the first places at feasts, and the chief seats in the Synagogues,
φιλουσιν τε την πρωτοκλισιαν εν τοις δειπνοις και τας πρωτοκαθεδριας εν ταις συναγωγαις
- 7 і привіти на ринках, і щоб звали їх люди: Учителю!
And words of respect in the market-places, and to be named by men, Teacher.
και τους ασπασμους εν ταις αγοραις και καλεισθαι υπο των ανθρωπων ραββι ραββι
- 8 А ви вчителями не звійтеся, бо один вам Учитель, а ви всі брати.
But you may not be named Teacher: for one is your teacher, and you are all brothers.
υμεις δε μη κληθητε ραββι εις γαρ εστιν υμων ο καθηγητης ο χριστος παντες δε υμεις αδελφοι εστε
- 9 І не називайте нікого отцем на землі, бо один вам Отець, що на небі.
And give no man the name of father on earth: because one is your Father, who is in heaven.
και πατερα μη καλεσητε υμων επι της γης εις γαρ εστιν ο πατηρ υμων ο εν τοις ουρανοις
- 10 І не звійтеся наставниками, бо один вам Наставник, Христос.
And you may not be named guides: because one is your Guide, even Christ.
μηδε κληθητε καθηγηται εις γαρ υμων εστιν ο καθηγητης ο χριστος

- 11 **Хто між вами найбільший, хай слугою вам буде!**
But let the greatest among you be your servant.
ο δε μειζων υμων εσται υμων διακονος
- 12 **Хто бо підноситься, буде понижений, хто ж понижується, той піднесеться.**
And whoever makes himself high will be made low, and whoever makes himself low will be made high.
οστις δε υψωσει εαυτον ταπεινωθησεται και οστις ταπεινωσει εαυτον υψωθησεται
- 13 **¶ Горе ж вам, книжники та фарисеї, лицеміри, що перед людьми зачинаєте Царство Небесне, бо й самі ви не входите, ані тих, хто хоче ввійти, увійти не пускаєте!**
But a curse is on you, scribes and Pharisees, false ones! because you are shutting the kingdom of heaven against men: for you do not go in yourselves, and those who are going in, you keep back.
ουαι δε υμιν γραμματαις και φαρισαιοι υποκριται οτι κατεσθειτε τας οικιας των хηρων και προφασει μακρα προσευχομενοι δια τουτο ληψεσθε περισσοτερον κριμα
- 14 **Горе ж вам, книжники та фарисеї, лицеміри, що вдовині хати поїдасте, і напоказ молитесь довго, через те осуд тяжчий ви приймете!**
[]
ουαι υμιν γραμματαις και φαρισαιοι υποκριται οτι κλειετε την βασιλειαν των ουρανων εμπροσθεν των ανθρωπων υμεις γαρ ουκ εισερχεσθε ουδε τους εισερχομενους αφιετε εισελθειν
- 15 **Горе вам, книжники та фарисеї, лицеміри, що обходите море та землю, щоб придбати нововірця одного; а коли те стається, то робите його сином гесни, вдвоє гіршим від вас!**
A curse is on you, scribes and Pharisees, false ones! for you go about land and sea to get one disciple and, having him, you make him twice as much a son of hell as yourselves.
ουαι υμιν γραμματαις και φαρισαιοι υποκριται οτι περιαγετε την θαλασσαν και την ξηραν ποιησαι ενα προσηλυτον και οταν γενηται ποιειτε αυτον υιον γεεννης διπλοτερον υμων
- 16 **Горе вам, проводирі ви сліпі, що говорите: Коли хто поклянеться храмом, то нічого; а хто поклянеться золотом храму, то той винуватий.**
A curse is on you, blind guides, who say, Whoever takes an oath by the Temple, it is nothing; but whoever takes an oath by the gold of the Temple, he is responsible.
ουαι υμιν οδηγοι τυφλοι οι λεγοντες ος αν ομοση εν τω ναω ουδεν εστιν ος δ αν ομοση εν τω χρυσω του ναου οφειλει
- 17 **Нерозумні й сліпі, що бо більше: чи золото, чи той храм, що освячує золото?**
You foolish ones and blind: which is greater, the gold, or the Temple which makes the gold holy?
μωροι και τυφλοι τις γαρ μειζων εστιν ο χρυσος η ο ναος ο αγιαζων τον χρυσον
- 18 **І: Коли хто поклянеться жертівником, то нічого, а хто поклянеться жертвою, що на нім, то він винуватий.**
And, Whoever takes an oath by the altar, it is nothing; but whoever takes an oath by the offering which is on it, he is responsible.
και ος εαν ομοση εν τω θυσιαστηριω ουδεν εστιν ος δ αν ομοση εν τω δωρω τω επανω αυτου οφειλει
- 19 **Нерозумні й сліпі, що бо більше: чи жертва, чи той жертівник, що освячує жертву?**
You blind ones: which is greater, the offering, or the altar which makes the offering holy?
μωροι και τυφλοι τι γαρ μειζон το δωρον η το θυσιαστηριον το αγιαζон το δωρον
- 20 **Отож, хто клянеться жертівником, клянеться ним та всім, що на ньому.**
He, then, who takes an oath by the altar, takes it by the altar and by all things on it.
ο ουν ομοσας εν τω θυσιαστηριω ομνυει εν αυτω και εν πασιν τοις επανω αυτου
- 21 **І хто храмом клянеться, клянеться ним та Тим, Хто живе в нім.**
And he who takes an oath by the Temple, takes it by the Temple and by him whose house it is.
και ο ομοσας εν τω ναω ομνυει εν αυτω και εν τω κατοικουντι αυτον
- 22 **І хто небом клянеться, клянеться Божим престолом і Тим, Хто на ньому сидить.**
And he who takes an oath by heaven, takes it by the seat of God, and by him who is seated on it.
και ο ομοσας εν τω ουρανω ομνυει εν τω θρονω του θεου και εν τω καθημενω επανω αυτου
- 23 **Горе вам, книжники та фарисеї, лицеміри, що дасте десятину із м'яти, і ганусу й кмину, але найважливіше в Законі покинули: суд, милосердя та віру; це треба робити, і того не кидат и.**
A curse is on you, scribes and Pharisees, false ones! for you make men give a tenth of all sorts of sweet-smelling plants, but you give no thought to the more important things of the law, righteousness, and mercy, and faith; but it is right for you to do these, and not to let the others be undone.
ουαι υμιν γραμματαις και φαρισαιοι υποκριται οτι αποδεκατουτε το ηδυσμον και το ανηθον και το κυμινον και αφηκατε τα βαρυτερα του νομου την κρισιν και τον ελεον και την πιστιν ταυτα εδει ποιησαι κακεινα μη αφιεναι

- 24 Проводирі ви сліпі, що відциджуєте комаря, а верблюда ковтаєте!
You blind guides, who take out a fly from your drink, but make no trouble over a camel.
οδηγοι τυφλοι οι διωλιζοντες τον κωνωπα την δε καμηλον καταπινοντες
- 25 Горе вам, книжники та фарисеї, лицеміри, що чистите зовнішність кухля та миски, а всередині повні вони здириства й кривди!
A curse is on you, scribes and Pharisees, false ones! for you make clean the outside of the cup and of the plate, but inside they are full of violent behaviour and uncontrolled desire.
ουαι υμιν γραμματεις και φαρисαιοι υποκριται οτι καθαριζετε το εξωθεν του ποτηριου και της παροψιδος εσωθεν δε γεμουσιν εξ αρπαγης και ακρασιας
- 26 Фарисею сліпий, очисти перше середину кухля, щоб чистий він був і назовні!
You blind Pharisee, first make clean the inside of the cup and of the plate, so that the outside may become equally clean.
φαρισαι τυφλε καθαρισον πρωτον το εντος του ποτηριου και της παροψιδος ινα γενηται και το εκτος αυτων καθαρον
- 27 Горе вам, книжники та фарисеї, лицеміри, що подібні до гробів побілених, які гарними зверху здаються, а всередині повні трупних кісток та всякої нечистоти!
A curse is on you, scribes and Pharisees, false ones! for you are like the resting-places of the dead, which are made white, and seem beautiful on the outside, but inside are full of dead men's bones and of all unclean things.
ουαι υμιν γραμματεις και φαρисαιοι υποκριται οτι παρομοιαζετε ταφοις κεκογιαμενοις οιτινες εξωθεν μεν φαινονται ωραιοι εσωθεν δε γεμουσιν οστεων νεκρων και πασης ακαθαρσιας
- 28 Так і ви, назовні здаєтеся людям за праведних, а всередині повні лицемірства та беззаконня!
Even so you seem to men to be full of righteousness, but inside you are all false and full of wrongdoing.
ουτως και υμεις εξωθεν μεν φανεσθε τοις ανθρωποις δικαιοι εσωθεν δε μεστοι εστε υποκρισεως και ανομιας
- 29 Горе вам, книжники та фарисеї, лицеміри, що пророкам надгробники ставите, і праведникам прикрашасте пам'ятники,
A curse is on you, scribes and Pharisees, false ones! because you put up buildings for housing the dead bodies of the prophets, and make fair the last resting-places of good men, and say,
ουαι υμιν γραμματεις και φαρисαιοι υποκριται οτι οικοδομειτε τους ταφους των προφητων και κοσμειτε τα μνημεια των δικαιων
- 30 та говорите: Якби ми жили за днів наших батьків, то ми не були б спілльниками їхніми в крові пророків.
If we had been living in the days of our fathers, we would not have taken part with them in the blood of the prophets.
και λεγετε ει ημεν εν ταις ημεραις των πατερων ημων ουκ αν ημεν κοινωνοι αυτων εν τω αιματι των προφητων
- 31 Тим самим на себе свідкуєте, що сини ви убивців пророків.
So that you are witnesses against yourselves that you are the sons of those who put the prophets to death.
ωστε μαρτυρειτε εαυτοις οτι υιοι εστε των φονευσαντων τους προφητας
- 32 Доповніть і ви міру провини ваших батьків!
Make full, then, the measure of your fathers.
και υμεις πληρωσατε το μετρον των πατερων υμων
- 33 О змії, о роде гадючий, як ви втечете від засуду до гесни?
You snakes, offspring of snakes, how will you be kept from the punishment of hell?
οφεις γεννηματα εχιδων πως φυγητε απο της κρισεως της γεεννης
- 34 ¶ I ось тому посилаю до вас Я пророків, і мудрих, і книжників; частину їх ви повбиваєте та розіпнете, а частину їх ви бичуватимете в синагогах своїх, і будете гнати з міста до міста.
For this reason, I send you prophets, and wise men, and scribes: some of them you will put to death and put on the cross, and to some of them you will give blows in your Synagogues, driving them from town to town;
δια τουτο ιδου εγω αποσπελλω προς υμας προφητας και σοφους και γραμματεις και εξ αυτων αποκτενειτε και σταυρωσετε και εξ αυτων μαστιγωσετε εν ταις συναγωγαις υμων και διωξετε απο πολ- εως εις πολιν
- 35 Щоб спала на вас уся праведна кров, що пролита була на землі, від крові Авеля праведного, аж до крові Захарія, Варахіного сина, що ви замордували його між храмом і жертівником!
So that on you may come all the blood of the upright on the earth, from the blood of upright Abel to the blood of Zachariah, son of Barachiah, whom you put to death between the Temple and the altar.
οπως ελθη εφ υμας παν αιμα δικαιον εκχυνομενον επι της γης απο του αιματος αβελ του δικαιου εως του αιματος ζαχαριου υιου βαραχιου ον εφονευσате μεταξυ του ναου και του θυσιαστηριου
- 36 Поправді кажу вам: Оце все спаде на рід цей!
Truly I say to you, All these things will come on this generation.
αμην λεγω υμιν ηξει ταυτα παντα επι την γενεαν ταυτην

- 37 Єрусалиме, Єрусалиме, що вбиваш пророків та каменуєш посланих до тебе! Скільки разів Я хотів зібрати діти твої, як та квочка збирає під крила курчаток своїх, та ви не захотіли!
O Jerusalem, Jerusalem, putting to death the prophets, and stoning those who are sent to her! Again and again would I have taken your children to myself as a bird takes her young ones under her wings, and you would not!
 ιεροσαλημ ιεροσαλημ η αποκτεινουσα τους προφητας και λιθοβολουσα τους απεσταλμενους προς αυτην ποσακις ηθελησα επισυναγαγειν τα τεκνα σου ον τροπον επισυναγει ορνις τα νοσσια εαυτης υπο τας πτερυγας και ουκ ηθελησατε
- 38 Ось ваш дім залишається порожній для вас!
See, your house is made waste.
 ιδου αφιεται υμιν ο οικος υμων ερημος
- 39 Говорю бо Я вам: Відтепер ви Мене не побачите, аж поки не скажете: Благословенний, Хто йде у Господнє Ім'я!
For I say to you, You will not see me from this time till you say, A blessing on him who comes in the name of the Lord.
 λεγω γαρ υμιν ου μη με ιδητε απ αρτι εως αν ειπητε ευλογημενος ο ερχομενος εν ονοματι κυριου
- 1 ¶ І вийшов Ісус і від храму пішов. І підійшли Його учні, щоб Йому показати будинки храмові.
And Jesus went out of the Temple, and on the way his disciples came to him, pointing out the buildings of the Temple.
 και εξελθων ο ιησους επορευετο απο του ιερου και προσηλθον οι μαθηται αυτου επιδειξαι αυτω τας οικοδομας του ιερου
- 2 Він же промовив у відповідь їм: Чи бачите ви все оце? Поправді кажу вам: Не залишиться тут навіть камінь на камені, який не зруйнується!...
But he, answering, said to them, See you not all these things? truly I say to you that here there will not be one stone resting on another, which will not be pulled down.
 ο δε ιησους ειπεν αυτοις ου βλεπετε παντα ταυτα αμην λεγω υμιν ου μη αφεθη ωδε λιθος επι λιθον ος ου μη καταλυθησεται
- 3 Коли ж Він сидів на Оливній горі, підійшли Його учні до Нього самотньо й спитали: Скажи нам, коли станеться це? І яка буде ознака приходу Твого й кінця віку?
And while he was seated on the Mountain of Olives, the disciples came to him privately, saying, Make clear to us, when will these things be? and what will be the sign of your coming and of the end of the world?
 καθημενου δε αυτου επι του ορους των ελαιων προσηλθον αυτω οι μαθηται κατ ιδιαν λεγοντες ειπε ημιν ποτε ταυτα εσται και τι το σημειον της σης παρουσιας και της συντελειας του αιωνος
- 4 ¶ Ісус же промовив у відповідь їм: Стережіться, щоб вас хто не звів!
And Jesus said to them in answer, Take care that you are not tricked.
 και αποκριθεις ο ιησους ειπεν αυτοις βλεπετε μη τις υμας πλανηση
- 5 Бо багато хто прийде в Ім'я Мос, кажучи: Я Христос. І зведуть багатьох.
For people will come in my name, saying, I am the Christ; and a number will be turned from the true way through them.
 πολλοι γαρ ελευσονται επι τω ονοματι μου λεγοντες εγω ειμι ο χριστος και πολλους πλανησουσιν
- 6 Ви ж про війни почуйте, і про восніні чутки, глядіть, не лякайтесь, бо статись належить тому. Але це не кінець ще.
And news will come to you of wars and talk of wars: do not be troubled, for these things have to be; but it is still not the end.
 μελλησετε δε ακουειν πολεμους και ακοας πολεμων ορατε μη θροεισθε δει γαρ παντα γενεσθαι αλλ ουτω εστιν το τελος
- 7 Бо повстане народ на народ, і царство на царство, і голод, мор та землетруси настануть місцями.
For nation will be moved against nation, and kingdom against kingdom, and men will be without food, and the earth will be shaking in different places;
 εγερθησεται γαρ εθνος επι εθνος και βασιλεια επι βασιλειαν και εссονται λιμοι και λοιμοι και σεισμοι κατα τοπους
- 8 А все це початок терпінь породільних.
But all these things are the first of the troubles.
 παντα δε ταυτα αρχη ωδινων
- 9 На муки тоді видаватимуть вас, і вбиватимуть вас, і вас будуть ненавидіти всі народи за Ймення Мос.
Then they will be cruel to you, and will put you to death: and you will be hated by all nations because of my name.
 тоτε παραδωσουσιν υμας εις θλιψιν και αποκτενουσιν υμας και εσεσθε μισουμενοι υπο παντων των εθνων δια το ονομα μου
- 10 І багато-хто в той час спокусяться, і видавати один одного будуть, і один одного будуть ненавидіти.
And numbers of people will be turned from the right way, and will give one another up and have hate for one another.
 και тоτε σκανδαλισθησονται πολλοι και αλληλους παραδωσουσιν και μισησουσιν αλληλους

- 11 **Ποстане багато фальшивих пророків, і зведуть багатьох.**
And a number of false prophets will come, causing error.
και πολλοι ψευδοπροφηται εγερθησονται και πλανησουσιν πολλους
- 12 **І через розріст беззаконства любов багатьох охолоне.**
And because wrongdoing will be increased, the love of most people will become cold.
και δια το πληθυνθηναι την ανομιαν ψυγησεται η αγαπη των πολλων
- 13 **А хто витерпить аж до кінця, той буде спасений!**
But he who goes through to the end will get salvation.
ο δε υπομεινας εις τελος ουτος σωθησεται
- 14 **І проповідана буде ця Євангелія Царства по цілому світові, на свідоцтво народам усім. І тоді прийде кінець!**
And this good news of the kingdom will be given through all the world for a witness to all nations; and then the end will come.
και κηρυχθησεται τουτο το ευαγγελιον της βασιλειας εν ολη τη οικουμενη εις μαρτυριον πασιν τοις εθνεσιν και тоτε ηξει το τελος
- 15 **Тож, коли ви побачите ту гидоту спустошення, що про неї звіщав був пророк Даниїл, на місці святому, хто читає, нехай розуміє,**
When, then, you see in the holy place the unclean thing which makes destruction, of which word was given by Daniel the prophet (let this be clear to the reader),
οταν ουν ιδητε το βδελυγμα της ερημωσης το ρηθεν δια δανιηλ του προφητου εστος εν τοπω αγιω ο αναγιωσκων νοειτω
- 16 **тоді ті, хто в Юдеї, нехай в гори втікають.**
Then let those who are in Judaea go in flight to the mountains:
τοτε οι εν τη ιουδαια φευγετωσαν επι τα ορη
- 17 **Хто на покрівлі, нехай той не сходить узяти речі з дому свого.**
Let not him who is on the house-top go down to take anything out of his house:
ο επι του δωματος μη καταβαινετω αραι τι εκ της οικιας αυτου
- 18 **І хто на полі, хай назад не вертається взяти одягу свою.**
And let not him who is in the field go back to get his coat.
και ο εν τω αγρω μη επιστρεψατω οπισω αραι τα ιματια αυτου
- 19 **Горе ж вагітним і тим, хто годусє грудьми, за днів тих!**
But it will be hard for women who are with child and for those with babies at the breast in those days.
ουαι δε ταις εν γαστρι εχουσαις και ταις θηλαζουσαις εν εκειναις ταις ημεραις
- 20 **Моліться ж, щоб ваша втеча не сталась зимою, ані в суботу.**
And say a prayer that your flight may not be in the winter, or on a Sabbath.
προσευχεσθε δε ινα μη γενηται η φυγη υμων χειμωνος μηδε εν σαββατω
- 21 **Бо скорбота велика настане тоді, якої не було з первопочину світу аж досі й не буде.**
Because in those days there will be great sorrow, such as there has not been from the start of the world till now, or ever will be.
εσται γαρ тоτε θλιψις μεγαλη οια ου γεγονεν απ αρχης κοσμου εως του νυν ουδ ου μη γενηται
- 22 **І коли б не вкоротились ті дні, не спаслася б ніяка людина; але через вибраних дні ті вкоротяться.**
And if those days had not been made short there would have been no salvation for any, but because of the saints those days will be made short.
και ει μη εκλοβωθησαν αι ημεραι εκειναι ουκ αν εσωθη πασα σαρξ δια δε τους εκλεκτους κολοβωθησονται αι ημεραι εκειναι
- 23 **Тоді, як хто скаже до вас: Ото, Христос тут чи Отам, не йміть віри.**
Then if any man says to you, See, here is the Christ, or, Here; do not put faith in him;
τοτε εαν τις υμιν ειπη ιδου ουδε ο χριστος η ουδε μη πιστευσητε
- 24 **Бо постануть христї неправдиві, і неправдиві пророки, і будуть чинити великі ознаки та чуда, що звели б, коли б можна, і вибраних.**
For there will come up false Christs, and false prophets, who will do great signs and wonders; so that if possible even the saints might be tricked.
εγερθησονται γαρ ψευδοχριστοι και ψευδοπροφηται και δωσουσιν σημεια μεγαλα και τερατα οστε πλανησαι ει δυνατον και τους εκλεκτους

- 25 **Оце Я наперед вам сказав.**
See, I have made it clear to you before it comes about.
 ιδου προειρηκα υμιν
- 26 **А коли скажуть вам: Ось Він у пустині не виходьте, Ось Він у криївках не вірте!**
If, then, they say to you, See, he is in the waste land; go not out: See, he is in the inner rooms; put no faith in it.
 εαν ουν ειπωσιν υμιν ιδου εν τη ερημω εστιν μη εξελθητε ιδου εν τοις ταμειοις μη πιστευσητε
- 27 **Бо як блискавка та вибігас зо сходу, і з'являється аж до заходу, так буде і прихід Сина Людського.**
Because as in a thunderstorm the bright light coming from the east is seen even in the west; so will be the coming of the Son of man.
 ωσπερ γαρ η αστραπη εξερχεται απο ανατολων και φαινεται εως δυσμων ουτως εσται και η παρουσία του υιου του ανθρωπου
- 28 **Бо де труп, там зберуться орли.**
Wherever the dead body is, there will the eagles come together.
 οπου γαρ εαν η το πτωμα εκει συναχθησονται οι αετοι
- 29 **І зараз, по скорботі тих днів, сонце затьмиться, і місяць не дасть свого світла, і зорі попадають з неба, і сили небесні порушаться.**
But straight away, after the trouble of those days, the sun will be made dark and the moon will not give her light and the stars will come down from heaven and the powers of heaven will be moved:
 ευθεως δε μετα την θλιψιν των ημερων εκεινων ο ηλιος σκοτισθησεται και η σεληνη ου δωσει το φεγγος αυτης και οι αστερες πεσουνται απο του ουρανου και αι δυναμεις των ουρανων σαλευθησονται
- 30 **І того часу на небі з'явиться знак Сина Людського, і тоді заголосять всі земні племена, і побачать вони Сина Людського, що йтиме на хмарах небесних із великою потугою й славою.**
And then the sign of the Son of man will be seen in heaven: and then all the nations of the earth will have sorrow, and they will see the Son of man coming on the clouds of heaven with power and great glory.
 και тоτε φανησεται το σημειον του υιου του ανθρωπου εν τω ουρανω και тоτε κοψονται πασαι αι φυλαι της γης και οψονται τον υιον του ανθρωπου ερχομενον επι των νεφελων του ουρανου μετα δυναμειωσ και δοξης πολλης
- 31 **І пошле Анголів Своїх Він із голосним сурмовим гуком, і зберуть Його вибраних від вітрів чотирьох, від кінців неба аж до кінців його.**
And he will send out his angels with a great sound of a horn, and they will get his saints together from the four winds, from one end of heaven to the other.
 και αποστειλει τους αγγελους αυτου μετα σαλπιγγος φωνης μεγαλης και επισυναξουσιν τους εκλεκτους αυτου εκ των τεσσαρων ανεμων απ ακρων ουρανων εως ακρων αυτων
- 32 **¶ Від дерева ж фігового навчіться прикладу: коли віття його вже розпукується, і кинеться листя, то ви знаєте, що близько вже літо.**
Now take an example from the fig-tree: when her branch has become soft and puts out its leaves, you are certain that the summer is near;
 απο δε της συκης μαθετε την παραβολην οταν ηδη ο κλαδος αυτης γενηται απαλος και τα φυλλα εκφυη γνωσκατε οτι εγγυς το θερος
- 33 **Так і ви: коли все це побачите, знайте, що близько, під дверима!**
Even so, when you see all these things, you may be certain that he is near, even at the doors.
 ουτως και υμεις οταν ιδητε παντα ταυτα γνωσκατε οτι εγγυς εστιν επι θυραις
- 34 **По правді кажу вам: не перейде цей рід, аж усе оце станеться.**
Truly I say to you, This generation will not come to an end till all these things are complete.
 αμην λεγω υμιν ου μη παρελθη η γενεα αυτη εως αν παντα ταυτα γενηται
- 35 **Небо й земля проминеться, але не минуться слова Мої!**
Heaven and earth will come to an end, but my words will not come to an end.
 ο ουρανος και η γη παρελευσονται οι δε λογοι μου ου μη παρελθωσιν
- 36 **А про день той й години не знає ніхто: ані Анголі небесні, ані Син, лише Сам Отець.**
But of that day and hour no one has knowledge, not even the angels in heaven, or the Son, but the Father only.
 περι δε της ημερας εκεινης και της ωρας ουδεις οιδεν ουδε οι αγγελοι των ουρανων ει μη ο πατηρ μου μονος
- 37 **Як було за днів Носвих, так буде і прихід Сина Людського.**
And as were the days of Noah, so will be the coming of the Son of man.
 ωσπερ δε αι ημεραι του νοε ουτως εσται και η παρουσία του υιου του ανθρωπου

- 38 **Bo tak samo, jak za dniv do potopy vsi ili i pili, zenilisja i zamiz vixodilis, az do dnja, koli Noj uvijšov do kovčegu,**
Because as in those days before the overflowing of the waters, they were feasting and taking wives and getting married, till the day when Noah went into the ark,
ωσπερ γαρ ησαν εν ταις ημεραις ταις προ του κατακλυσμου τρωγοντες και πινοντες γαμουντες και εκγαμιζοντες αχρι ης ημερας εισηλθεν νοε εις την κιβωτον
- 39 **i ne znalj, az pokj potop ne prjšov ta i vsix ne zabrav, tak bude i prjxid Sina Ljudskogoj.**
And they had no care till the waters came and took them all away; so will be the coming of the Son of man.
και ουκ εγνωσαν εως ηλθεν ο κατακλυσμος και ηρεν απαντας ουτως εσται και η παρουσια του υιου του ανθρωπου
- 40 **Будуть двос на поли тоді, один візьметься, а другий полишиться.**
Then two men will be in the field; one is taken, and one let go;
τοτε δυο εссονται εν τω αγρω ο εις παραλαμβανεται και ο εις αφιεται
- 41 **Дві будуть молоти на жорнах, одна візьметься, а друга полишиться.**
Two women will be crushing grain; one is taken, and one let go.
δυο αληθουσαι εν τω μυλωνι μια παραλαμβανεται και μια αφιεται
- 42 **Тож пильнуйте, бо не знате, котрого дня прійде Господь ваш.**
Be watching, then! for you have no knowledge on what day your Lord will come.
γρηγορειτε ουν οτι ουκ οιδате ποια ωρα ο κυριος υμων ερχεται
- 43 **Знайте ж це, що коли б знав господар, о котрій сторожі прійде злодій, то він пильнував би, і підкопати свого дому не дав би.**
But be certain of this, that if the master of the house had had knowledge of the time when the thief was coming, he would have been watching, and would not have let his house be broken into.
εκεινο δε γνωσκετε οτι ει ηδει ο οικοδεσποτης ποια φυλακη ο κλεπτης ερχεται εγρηγορησεν αν και ουκ αν ειασεν διορυγηται την οικιαν αυτου
- 44 **Тому будьте готові й ви, бо прійде Син Людський тієї години, коли ви не думасте!**
Be ready then; for at a time which you have no thought of the Son of man will come.
δια τουτο και υμεις γινεσθε ετοιμοι οτι η ωρα ου δοκειτε ο υιος του ανθρωπου ερχεται
- 45 **Хто ж вірний і мудрий раб, якого пан поставив над своїми челядниками давати своєчасно поживу для них?**
Who is the true and wise servant, whom his lord has put over those in his house, to give them their food at the right time?
τις ара εστιν ο πιστος δουλος και φρονιμος ον κατεστησεν ο κυριος αυτου επι της θεραπειας αυτου του διδομαι αυτοις την τροφην εν καιρο
- 46 **Блаженный той раб, що пан його прійде та знайде, що робить він так!**
A blessing on that servant, who will be doing so when his lord comes.
μακαριος ο δουλος εκεινος ον ελθων ο κυριος αυτου ευρησει ποιουντα ουτως
- 47 **Поправді кажу вам, що над цілим мастком своїм він поставить його.**
Truly, I say to you, he will put him over all he has.
αμην λεγω υμιν οτι επι πασιν τοις υπαρχουσιν αυτου καταστησει αυτον
- 48 **А як той злий раб скаже у серці своїм: Забариться пан мій прийти,**
But if that evil servant says in his heart, My lord is a long time in coming;
εαν δε ειπη ο κακος δουλος εκεινος εν τη καρδια αυτου χρονιζει ο κυριος μου ελθειν
- 49 **і зачне бити товаришів своїх, а їсти та пити з п'яницями,**
And is cruel to the other servants, taking his pleasure with those who are overcome with wine;
και αρζηται τυπτειν τους συνδουλους εσθειν δε και πινειν μετα των μεθουτων
- 50 **то пан того раба прійде дня, якого він не сподівається, і о годині, якої не знає.**
The lord of that servant will come in a day when he is not looking for him, and in an hour of which he has no knowledge,
ηξει ο κυριος του δουλου εκεινου εν ημερα η ου προσδοκα και εν ωρα η ου γνωσκει
- 51 **І він пополовині розітне його, і визначить долю йому з лицемірами, буде плач там і скрегіт зубів!**
And will have him cut in two, and will give him a part in the fate of the false ones: there will be weeping and cries of sorrow.
και διχοτομησει αυτον και το μερος αυτου μετα των υποκριτων θησει εκει εσται ο κλαυθος και ο βρυγμος των οδοντων

- 1 ¶ Τоді Царство Небесне буде подібне до десяти дів, що побралаи каганці свої, та й пішли зустрічати молодого.
Then the kingdom of heaven will be like ten virgins, the friends of the bride, who took their lights, and went out with the purpose of meeting the husband.
τοτε ομοιωθησεται η βασιλεια των ουρανων δεκα παρθενοι αιτινες λαβουσαι τας λαμπαδας αυτων εξηλθον εις απαντησιν του νυμφιου
- 2 Π'ять же з них нерозумні були, а п'ять мудрі.
And five of them were foolish, and five were wise.
πεντε δε ησαν εξ αυτων φρονιμοι και αι πεντε μωραι
- 3 Нерозумні ж, узявши каганці, не взяли із собою оливи.
For the foolish, when they took their lights, took no oil with them.
αιτινες μωραι λαβουσαι τας λαμπαδας εαυτων ουκ ελαβον μεθ εαυτων ελαιον
- 4 А мудрі набрали оливи в посудинки разом із своїми каганцями.
But the wise took oil in their vessels with their lights.
αι δε φρονιμοι ελαβον ελαιον εν τοις αγγειοις αυτων μετα των λαμπαδων αυτων
- 5 А коли забаривсь молодий, то всі задрімали й поснули.
Now the husband was a long time in coming, and they all went to sleep.
χρονιζοντος δε του νυμφιου ενυσταξαν πασαι και εκαθευδον
- 6 А опівночі крик залунав: Ось молодий, виходьте назустріч!
But in the middle of the night there is a cry, The husband comes! Go out to him.
μεσης δε νυκτος κραυγη γεγονεν ιδου ο νυμφιος ερχεται εξερχεσθε εις απαντησιν αυτου
- 7 Схопились тоді всі ті дівки, і каганці свої наготували.
Then all those virgins got up, and made ready their lights.
τοτε ηγερθησαν πασαι αι παρθενοι εκειναι και εκοσμησαν τας λαμπαδας αυτων
- 8 Нерозумні ж сказали до мудрих: Дайте нам із своєї оливи, бо наші каганці ось гаснуть.
And the foolish said to the wise, Give us of your oil; for our lights are going out.
αι δε μωραι ταις φρονιμοις ειπον δοτε ημιν εκ του ελαιου υμων οτι αι λαμπαδες ημων σβεννυνται
- 9 Мудрі ж відповіли та сказали: Щоб, бува, нам і вам не забракло, краще вдайтеся до продавців, і купіть собі.
But the wise made answer, saying, There may not be enough for us and you; it would be better for you to go to the traders and get oil for yourselves.
απεκριθησαν δε αι φρονιμοι λεγουσαι μηποτε ουκ αρκεση ημιν και υμιν πορευεσθε δε μαλλον προς τους πωλουντας και αγορασατε εαυταις
- 10 І як вони купувати пішли, то прибув молодий; і готові ввійшли на весілля з ним, і замкнені двері були.
And while they went to get oil, the master came; and those who were ready went in with him to the feast: and the door was shut.
απερχομενων δε αυτων αγορασαι ηλθεν ο νυμφιος και αι ετοιμοι εισηλθον μετ αυτου εις τους γαμους και εκλεισθη η θυρα
- 11 А потім прийшла й решта дів і казала: Пане, пане, відчини нам!
After that the other virgins came, saying, Lord, Lord, let us in.
υστερον δε ερχονται και αι λοιπαι παρθενοι λεγουσαι κυριε κυριε ανοιξον ημιν
- 12 Він же в відповідь їм проказав: Поправді кажу вам, не знаю я вас!
But he made answer and said, Truly I say to you, I have no knowledge of you.
ο δε αποκριθεις ειπεν αμην λεγω υμιν ουκ οиδα υμας
- 13 Тож пильнуйте, бо не знаєте ні дня, ні години, коли прийде Син Людський!
Keep watch, then, because you are not certain of the day or of the hour.
γρηγορευτε ουν οτι ουκ οиδατε την ημεραν ουδε την ωραν εν η ο υιος του ανθρωπου ερχεται
- 14 ¶ Так само ж один чоловік, як відходив, покликав своїх рабів і передав їм добро своє.
For it is as when a man, about to take a journey, got his servants together, and gave them his property.
ωσπερ γαρ ανθρωπος αποδημων εκαλεσεν τους ιδιους δουλους και παρεδωκεν αυτοις τα υπαρχοντα αυτου

- 15 **I** одному він дав п'ять талантів, а другому два, а тому один, кожному за спроможністю його. I відійшов.
And to one he gave five talents, to another two, to another one; to everyone as he was able; and he went on his journey.
και ω μεν εδωκεν πεντε ταλαντα ω δε δυο ω δε εν εκαστω κατα την ιδιαν δυναμιν και απεδημησεν ευθεως
- 16 **A** той, що взяв п'ять талантів, негайно пішов і орудував ними, і набув він п'ять інших талантів.
Straight away he who had been given the five talents went and did trade with them, and made five more.
πορευθεις δε ο τα πεντε ταλαντα λαβων ειργασατο εν αυτοις και εποιησεν αλλα πεντε ταλαντα
- 17 **Т**ак само ж і той, що взяв два і він ще два інших набув.
In the same way he who had been given the two got two more.
ωσαυτως και ο τα δυο εκερδησεν και αυτος αλλα δυο
- 18 **A** той, що одного взяв, пішов та й закопав його в землю, і сховав срібло пана свого.
But he who was given the one went away and put it in a hole in the earth, and kept his lord's money in a secret place.
ο δε το εν λαβων απελθων ωρυξεν εν τη γη και απεκρυψεν το αργυριον του κυριου αυτου
- 19 **По** довгому ж часі вернувся пан тих рабів, та й від них зажадав обрахунку.
Now after a long time the lord of those servants comes, and makes up his account with them.
μετα δε χρονον πολυν ερχεται ο κυριος των δουλων εκεινων και συναρει μετ αυτων λογον
- 20 **I** прийшов той, що взяв п'ять талантів, приніс ще п'ять талантів і сказав: Пане мій, п'ять талантів мені передав ти, ось я здобув інші п'ять талантів.
And he who had the five talents came with his other five talents, saying, Lord, you gave into my care five talents: see, I have got five more.
και προσελθων ο τα πεντε ταλαντα λαβων προσηνεγκεν αλλα πεντε ταλαντα λεγων κυριε πεντε ταλαντα μοι παρεδωκας ιδε αλλα πεντε ταλαντα εκερδησα επ αυτοις
- 21 **С**казав же йому його пан: Гарзд, рабе добрий і вірний! Ти в малому був вірний, над великим поставлю тебе, увійди до радощів пана свого!
His lord said to him, Well done, good and true servant: you have been true in a small thing, I will give you control over great things: take your part in the joy of your lord.
εφη δε αυτω ο κυριος αυτου ευ δουλε αγαθε και πιστε επι ολιγα ης πιστος επι πολλων σε καταστησω εισελθε εις την χαραν του κυριου σου
- 22 **П**ідійшов же й той, що взяв два таланти, і сказав: Два таланти мені передав ти, ось іще два таланти здобув я.
And he who had the two talents came and said, Lord, you gave into my care two talents: see, I have got two more.
προσελθων δε και ο τα δυο ταλαντα λαβων ειπεν κυριε δυο ταλαντα μοι παρεδωκας ιδε αλλα δυο ταλαντα εκερδησα επ αυτοις
- 23 **к**азав йому пан його: Гарзд, рабе добрий і вірний! Ти в малому був вірний, над великим поставлю тебе, увійди до радощів пана свого!
His lord said to him, Well done, good and true servant: you have been true in a small thing, I will give you control over great things: take your part in the joy of your lord.
εφη αυτω ο κυριος αυτου ευ δουλε αγαθε και πιστε επι ολιγα ης πιστος επι πολλων σε καταστησω εισελθε εις την χαραν του κυριου σου
- 24 **П**ідійшов же і той, що одного таланта взяв, і сказав: Я знав тебе, пане, що тверда ти людина, ти жнеш, де не сіяв, і збираєш, де не розсипав.
And he who had had the one talent came and said, Lord, I had knowledge that you are a hard man, getting in grain where you have not put seed, and making profits for which you have done no work:
προσελθων δε και ο το εν ταλαντον ειληφως ειπεν κυριε εγνων σε οτι σκληρος ει ανθρωπος θεριζων οπου ουκ εσπειρας και συναγων οθεν ου διεσκορπισας
- 25 **I** я побоявся, пішов і таланта твого сховав у землю. Ото масш своє...
And I was in fear, and went away, and put your talent in the earth: here is what is yours.
και φοβηθεις απελθων εκρυψα το ταλαντον σου εν τη γη ιδε εχεις το σου
- 26 **I** відповів його пан і сказав йому: Рабе лукавий і лінивий! Ти знав, що я жну, де не сіяв, і збираю, де не розсипав?
But his lord in answer said to him, You are a bad and unready servant; if you had knowledge that I get in grain where I did not put seed, and make profits for which I have done no work,
αποκριθεις δε ο κυριος αυτου ειπεν αυτω πονηρε δουλε και οκνηρε ηδεις οτι θεριζω οπου ουκ εσπειρα και συναγω οθεν ου διεσκορπισα
- 27 **Т**ож тобі було треба віддати гроші мої грошомінам, і, вернувшись, я взяв би з прибутком своє.
Why, then, did you not put my money in the bank, and at my coming I would have got back what is mine with interest?
εδει ουν σε βαλειν το αργυριον μου τοις τραπεζιταις και ελθων εγω εκομισαμην αν το εμον συν τοκο
- 28 **В**ізьміть же від нього таланта, і відайте тому, що десять талантів він має.
Take away, then, his talent and give it to him who has the ten talents.
αρατε ουν απ αυτου το ταλαντον και δοτε το εχοντι τα δεκα ταλαντα

- 29 **Bo** кожному, хто має, дасться йому та й додасться, хто ж не має, забереться від нього й те, що він має.
For to everyone who has will be given, and he will have more: but from him who has not, even what he has will be taken away.
 τω γαρ εχοντι παντι δοθησεται και περισσευθησεται απο δε του μη εχοντος και ο εχει αρθησεται απ αυτου
- 30 **A** раба непотрібного вкиньте до зовнішньої темряви, буде плач там і скрегіт зубів!
And put out the servant who is of no profit into the outer dark: there will be weeping and cries of sorrow.
 και τον αχρειον δουλον εκβαλλετε εις το σκοτος το εξωτερон εκει εσται ο κλαυθος και ο βρυγμος των οδοντων
- 31 ¶ **Κ**οли ж прийде Син Людський у славі Своїй, і всі Ангели з Ним, тоді Він засяде на престолі слави Своєї.
But when the Son of man comes in his glory, and all the angels with him, then will he be seated in his glory:
 οταν δε ελθη ο υιος του ανθρωπου εν τη δοξη αυτου και παντες οι αγιοι αγγελοι μετ αυτου тоτε καθισει επι θρονου δοξης αυτου
- 32 **I** перед Ним усі народи зберуться, і Він відділить одного від одного їх, як відділяє вівчар овець від козлів.
And before him all the nations will come together; and they will be parted one from another, as the sheep are parted from the goats by the keeper.
 και συναχθησεται εμπροσθεν αυτου παντα τα εθνη και αφοριει αυτους απ αλληλων ωσπερ ο ποιμην αφοριζει τα προβατα απο των εριφων
- 33 **I** поставить Він вівці праворуч Себе, а козлята ліворуч.
And he will put the sheep on his right, but the goats on the left.
 και στησει τα мен προβατα εκ δεξιων αυτου τα δε εριφια εξ ευωνυμων
- 34 **Τ**оді скаже Цар тим, хто праворуч Його: Прийдіть, благословенні Мого Отця, посядьте Царство, уготоване вам від закладин світу.
Then will the King say to those on his right, Come, you who have the blessing of my Father, into the kingdom made ready for you before the world was:
 тоτε ερει ο βασιλευς τοις εκ δεξιων αυτου δευτε οι ευλογημενοι του πατρος μου κληρονομησατε την ητοιμασμενην υμιν βασιλειαν απο καταβολης κοσμου
- 35 **Bo** Я голодував був і ви нагодували Мене, прагнув і ви напоїли Мене, мандрівником Я був і Мене прийняли ви.
For I was in need of food, and you gave it to me: I was in need of drink, and you gave it to me: I was wandering, and you took me in;
 επεινασα γαρ και εδωκατε μοι φαγειν εδιψησα και εποτισατε με ξενος ημην και συνηγαγετε με
- 36 **Б**ув нагий і Мене зодягли ви, слабував і Мене ви відвідали, у в'язниці Я був і прийшли ви до Мене.
I had no clothing, and you gave it to me: when I was ill, or in prison, you came to me.
 γυμνος και περιεβαλετε με ησθενησα και επεσκεψασθε με εν φυλακη ημην και ηλθετε προς με
- 37 **Τ**оді відповідять Йому праведні й скажуть: Господи, коли то Тебе ми голодного бачили і нагодували, або спрагненого і напоїли?
Then will the upright make answer to him, saying, Lord, when did we see you in need of food, and give it to you? or in need of drink, and give it to you?
 тоτε αποκριθησονται αυτω οι δικαιοι λεγοντες κυριε ποτε σε ειδομεν πεινωντα και εθρεψαμεν η διψωντα και εποτισαμεν
- 38 **Κ**οли то Тебе мандрівником ми бачили і прийняли, чи нагим і зодягли?
And when did we see you wandering, and take you in? or without clothing, and give it to you?
 ποτε δε σε ειδομεν ξενон και συνηγαγομεν η γυμνον και περιεβαλομεν
- 39 **Κ**οли то Тебе ми недужого бачили, чи в в'язниці і до Тебе прийшли?
And when did we see you ill, or in prison, and come to you?
 ποτε δε σε ειδομεν ασθενη η εν φυλακη και ηλθομεν προς σε
- 40 **Ц**ар відповість і промовить до них: Поправді кажу вам: що тільки вчинили ви одному з найменших братів Моїх цих, те Мені ви вчинили.
And the King will make answer and say to them, Truly I say to you, Because you did it to the least of these my brothers, you did it to me.
 και αποκριθεις ο βασιλευς ερει αυτοις αμην λεγω υμιν εφ οσον εποησατε ενι τουτων των αδελφων μου των ελαχιστων εμοι εποησατε
- 41 **Τ**оді скаже й тим, хто ліворуч: Ідіть ви від Мене, прокляті, у вічний огонь, що дияволуві та його посланцям приготований.
Then will he say to those on the left, Go from me, you cursed ones, into the eternal fire which is ready for the Evil One and his angels:
 тоτε ερει και τοις εξ ευωνυμων πορευεσθε απ εμου οι καταραμενοι εις το πυρ το αιωνιον το ητοιμασμενον τω διαβωλω και τοις αγγελοις αυτου
- 42 **Bo** Я голодував був і не нагодували Мене, прагнув і ви не напоїли Мене,
For I was in need of food, and you gave it not to me; I was in need of drink, and you gave it not to me:
 επεινασα γαρ και ουκ εδωκατε μοι φαγειν εδιψησα και ουκ εποτισατε με

- 43 мандрівником Я був і не прийняли ви Мене, був нагий і не зодягли ви Мене, слабий і в в'язниці і Мене не відвідали ви.
I was wandering, and you took me not in; without clothing, and you gave me no clothing; ill, and in prison, and you came not to me.
ξενος ημην και ου συνηγαγετε με γυμνος και ου περιεβαλετε με ασθενης και εν φυλακη και ουκ επεσκεψασθε με
- 44 Тоді відповідять і вони, промовляючи: Господи, коли то Тебе ми голодного бачили, або спрагненого, або мандрівником, чи нагого, чи недужого, чи в в'язниці і не послужили Тобі?
Then will they make answer, saying, Lord, when did we see you in need of food or drink, or wandering, or without clothing, or ill, or in prison, and did not take care of you?
τοτε αποκριθησονται αυτω και αυτοι λεγοντες κυριε ποτε σε ειδομεν πεινοντα η διψωντα η ξενον η γυμνον η ασθενη η εν φυλακη και ου διηκονησαμεν σοι
- 45 Тоді Він відповість їм і скаже: Поправді кажу вам: чого тільки одному з найменших цих ви не вчинили, Мені не вчинили!
Then will he make answer to them, saying, Truly I say to you, Because you did it not to the least of these, you did it not to me.
τοτε αποκριθησεται αυτοις λεγων αμην λεγω υμιν εφ οσον ουκ εποιησατε ενι τουτων των ελαχιστων ουδε εμοι εποιησατε
- 46 І ці підуть на вічну муку, а праведники на вічне життя.
And these will go away into eternal punishment; but the upright into eternal life.
και απελευσονται ουτοι εις κολασιν αιωνιον οι δε δικαιοι εις ζωην αιωνιον
- 1 ¶ І сталося, коли закінчив Ісус усі ці слова, Він сказав Своїм учням:
And when Jesus had come to the end of all these words, he said to his disciples,
και εγενετο οτε ετελεσεν ο ιησους παντας τους λογους τουτους ειπεν τοις μαθηταις αυτου
- 2 Ви знаєте, що через два дні буде Пасха, і Людський Син буде виданий на розп'яття.
After two days is the Passover, and the Son of man will be given up to the death of the cross.
οιδατε οτι μετα δυο ημερας το πασχα γινεται και ο υιος του ανθρωπου παραδιδοται εις το σταυρωθηναι
- 3 Тоді первосвященники, і книжники, і старші народу зібралися в домі первосвященника, званого Кайяфою,
Then the chief priests and the rulers of the people came together in the house of the high priest, who was named Caiaphas.
τοτε συνηχθησαν οι αρχιερεις και οι γραμματαις και οι πρεσβυτεροι του λαου εις την αυλην του αρχιερεως του λεγομενου καιαφα
- 4 і радилися, щоб підступом взяти Ісуса й забити.
And they made designs together to take Jesus by some trick, and put him to death.
και συνεβουλευσαντο ινα τον ιησουν κρατησωσιν δολω και αποκτεινωσιν
- 5 І вони говорили: Та не в свято, щоб бува колотнеча в народі не сталась.
But they said, Not while the feast is going on, for fear of trouble among the people.
ελεγον δε μη εν τη εορτη ινα μη θορυβος γενηται εν τω λαω
- 6 ¶ Коли ж Ісус був у Вифанії, у домі Симона прокаженого,
Now when Jesus was in Bethany in the house of Simon the leper,
του δε ιησου γενομενου εν βηθανια εν οικια σιμωνος του λεπρου
- 7 підійшла одна жінка до Нього, маючи алябастрову пляшечку дорогоцінного мира, і вилила на Його голову, як сидів при столі Він.
There came to him a woman having a bottle of perfume of great price, and she put the perfume on his head when he was seated at table.
προσηλθεν αυτω γυνη αλαβαστρον μυρου εχουσα βαρυτιμου και κατεχεεν επι την κεφαλην αυτου ανακειμενου
- 8 Як побачили ж учні це, то обурилися та й сказали: Нащо таке марнотратство?
But when the disciples saw it they were angry, saying, To what purpose is this waste?
ιδοντες δε οι μαθηται αυτου ηγανακτησαν λεγοντες εις τι η απωλεια αυτη
- 9 Бо дорого можна було б це продати, і віддати убогим.
For we might have got much money for this and given it to the poor.
ηδυνατο γαρ τουτο το μυρον πραθηναι πολλου και δοθηναι πτωχοις
- 10 Зрозумівши Ісус, промовив до них: Чого прикрість ви робите жінці? Вона ж добрий учинок зробила Мені.
But Jesus, seeing it, said to them, Why are you troubling the woman? she has done a kind act to me.
γινους δε ο ιησους ειπεν αυτοις τι κοπους παρεχετε τη γυναικι εργον γαρ καλον ειργασατο εις εμε

- 11 **Бо вбогих ви маєте завжди з собою, а Мене не постійно ви маєте.**
For the poor you have ever with you, but me you have not for ever.
παντοτε γαρ τους πτωχους εχετε μεθ αυτων εμε δε ου παντοτε εχετε
- 12 **Бо, виливши миро оце на тіло Мос, вона те вчинила на похорон Мій.**
For in putting this perfume on my body, she did it to make me ready for my last resting-place.
βαλουσα γαρ αυτη το μυρον τουτο επι του σωματος μου προς το ενταφιασαι με εποιησεν
- 13 **Поправді кажу вам: де тільки оця Євангелія проповідувана буде в цілому світі, на пам'ятку їй буде сказане й те, що зробила вона!**
Truly I say to you, Wherever this good news goes out in all the world, what this woman has done will be talked of in memory of her.
αμην λεγω υμιν οπου εαν κηρυχθη το ευαγγελιον τουτο εν ολω τω κοσμω λαληθησεται και ο εποιησεν αυτη εις μνημοσυνον αυτης
- 14 **¶ Тоді один із Дванадцятьох, званий Юдою Іскаріотським, подався до первосвящеників,**
Then one of the twelve, who was named Judas Iscariot, went to the chief priests and said,
τοτε πορευθεις εις των δωδεκα ο λεγομενος ιουδας ισκαριωτης προς τους αρχιερεις
- 15 **і сказав: Що хочете дати мені, і я вам Його видам? І вони йому виплатили тридцять срібняків.**
What will you give me, if I give him up to you? And the price was fixed at thirty bits of silver.
ειπεν τι θελετε μοι δουναι καγω υμιν παραδωσω αυτον οι δε εστησαν αυτω τριακοντα αργυρια
- 16 **І він відтоді шукав слушного часу, щоб видати Його.**
And from that time he was watching for a chance to give him into their hands.
και απο τοτε εξητει ευκαιριαν ινα αυτον παραδω
- 17 **¶ А першого дня Опрісноків учні підійшли до Ісуса й сказали Йому: Де хочеш, щоб ми приготували пасху спожити Тобі?**
Now on the first day of unleavened bread the disciples came to Jesus, saying, Where are we to make ready for you to take the Passover meal?
τη δε πρωτη των αζυμων προσηλθον οι μαθηται τω ιησου λεγοντες αυτω που θελεις ετοιμασωμεν σοι φαγειν το πασχα
- 18 **А Він відказав: Ідїть до такого то в місто, і перекажіть йому: каже Вчитель: час Мій близький, справлю Пасху з Своїми учнями в тебе.**
And he said to them, Go into the town to such a man, and say to him, The Master says, My time is near: I will keep the Passover at your house with my disciples.
ο δε ειπεν υπαγετε εις την πολιν προς τον δεινα και ειπατε αυτω ο διδασκαλος λεγει ο καιρος μου εγγυς εστιν προς σε ποιω το πασχα μετα των μαθητων μου
- 19 **І учні зробили, як звелів їм Ісус, і зачали пасху готувати.**
And the disciples did as Jesus had said to them; and they made ready the Passover.
και εποιησαν οι μαθηται ως συνεταξεν αυτοις ο ιησους και ητοιμασαν το πασχα
- 20 **А коли настав вечір, Він із дванадцятьма учнями сів за стіл.**
Now when evening was come, he was seated at table with the twelve disciples;
οψιας δε γενομενης ανεκειτο μετα των δωδεκα
- 21 **І, як вони споживали, Він сказав: Поправді кажу вам, що один із вас видасть Мене...**
And while they were taking food, he said, Truly I say to you that one of you will be false to me.
και εσθιοντων αυτων ειπεν αμην λεγω υμιν οτι εις εξ υμων παραδωσει με
- 22 **А вони засмутилися тяжко, і кожен із них став питати Його: Чи не я то, о Господи?**
And they were very said, and said to him, one by one, Is it I, Lord?
και λυπουμενοι σφοδρα ηρξαντο λεγειν αυτω εκαστος αυτων μητι εγω εμι κυριε
- 23 **А Він відповів і промовив: Хто руку свою вмочить у миску зо Мною, той видасть Мене.**
And he made answer and said, He who puts his hand into the plate with me, the same will be false to me.
ο δε αποκριθεις ειπεν ο εμβαψας μετ εμου εν τω τρυβλιω την χειρα ουτος με παραδωσει
- 24 **Людський Син справді йде, як про Нього написано; але горе тому чоловікові, що видасть Людського Сина! Було б краще йому, коли б той чоловік не родився!**
The Son of man goes, even as the Writings say of him: but a curse is on that man through whom the Son of man is given up; it would have been well for that man if he had never come into the world.
ο μεν υιος του ανθρωπου υπαγει καθως γεγραπται περι αυτου ουαι δε τω ανθρωπω εκεινω δι ου ο υιος του ανθρωπου παραδιδοται καλον ην αυτω ει ουκ εγεννηθη ο ανθρωπος εκεινος

- 25 **Юда ж, зрадник Його, відповів і сказав: Чи не я то, Учителю? Відказав Він йому: Ти сказав...**
And Judas, who was false to him, made answer and said, Is it I, Master? He says to him, Yes.
αποκριθεις δε ιουδας ο παραδιδους αυτον ειπεν μητι εγω ειμι ραββι λεγει αυτω συ ειπας
- 26 **¶ Як вони ж споживали, Ісус узяв хліб, і поблагословив, поламав, і давав Своїм учням, і сказав: Прийміть, споживайте, це тіло Моє.**
And when they were taking food, Jesus took bread and, after blessing it, he gave the broken bread to the disciples and said, Take it; this is my body.
εσθιοντων δε αυτων λαβων ο ιησους τον αρτον και ευλογησας εκλασεν και εδιδου τοις μαθηταις και ειπεν λαβετε φαγετε τουτο εστιν το σωμα μου
- 27 **А взявши чашу, і подяку вчинивши, Він подав їм і сказав: Пийте з неї всі,**
And he took a cup and, having given praise, he gave it to them, saying,
και λαβων το ποτηριον και ευχαριστησας εδωκεν αυτοις λεγων πιετε εξ αυτου παντες
- 28 **бо це кров Моя Нового Заповіту, що за багатьох проливається на відпущення гріхів!**
Take of it, all of you, for this is my blood of the testament, which is given for men for the forgiveness of sins.
τουτο γαρ εστιν το αιμα μου το της καινης διαθηκης το περι πολλων εκχυνομενον εις αφεσιν αμαρτιων
- 29 **Кажу ж вам, що віднині не питиму Я від оцього плоду виноградного аж до дня, коли з вами його новим питиму в Царстві Мого Отця.**
But I say to you that from now I will not take of this fruit of the vine, till that day when I take it new with you in my Father's kingdom.
λεγω δε υμιν οτι ου μη πιω απ αρτι εκ τουτου του γεννηματος της αμπελου εως της ημερας εκεινης οταν αυτο πιω μεθ υμων καινον εν τη βασιλεια του πατρος μου
- 30 **А коли відспівали вони, то на гору Оливну пішли.**
And after a song of praise to God, they went out to the Mountain of Olives.
και υμησαντες εξηλθον εις το ορος των ελαιων
- 31 **¶ Промовляє тоді їм Ісус: Усі ви через Мене спокуситеся ночі цієї. Бо написано: Уражу пастиря, і розпорашаться вівці отари.**
Then said Jesus to them, All of you will be turned away from me this night: for it is said in the Writings, I will put to death the keeper of the sheep, and the sheep of the flock will be put to flight.
τοτε λεγει αυτοις ο ιησους παντες υμεις σκανδαλισθησεθε εν εμοι εν τη νυκτι ταυτη γεγραπτα γαρ παταξω τον ποιμενα και διασκορπισθησεται τα προβατα της ποιμνης
- 32 **По воскресенні ж Своїм Я вас випереджу в Галілеї.**
But after I am come back from the dead, I will go before you into Galilee.
μετα δε το εγερθηναι με προαξω υμας εις την γαλιλαιαν
- 33 **А Петро відповів і сказав Йому: Якби й усі спокусились про Тебе, я не спокусуся ніколи.**
But Peter made answer and said to him, Though all may be turned away from you, I will never be turned away.
αποκριθεις δε ο πετρος ειπεν αυτω ει και παντες σκανδαλισθησονται εν σοι εγω ουδεποτε σκανδαλισθησομαι
- 34 **Промовив до нього Ісус: Поправді кажу тобі, що ночі цієї, перше ніж заспіває півень, відречешся ти тричі від Мене...**
Jesus said to him, Truly I say to you that this night, before the hour of the cock's cry, you will say three times that you have no knowledge of me.
εφη αυτω ο ιησους αμην λεγω σοι οτι εν ταυτη τη νυκτι πριν αλεκτορα φωνησαι τρις απαρνηση με
- 35 **Говорить до Нього Петро: Коли б мені навіть умерти з Тобою, я не відречуся від Тебе! Так сказали й усі учні.**
Peter says to him, Even if I am put to death with you, I will not be false to you. So said all the disciples.
λεγει αυτω ο πετρος καν δεη με συν σοι αποθανειν ου μη σε απαρνησομαι ομοιος και παντες οι μαθηται ειπον
- 36 **¶ Тоді з ними приходить Ісус до місцевості, званої Гетсєманія, і промовляє до учнів: Посидьте ви тут, аж поки піду й помолюся отам.**
Then comes Jesus with them to a place named Gethsemane, and says to his disciples, Be seated here, while I go over there for prayer.
τοτε ερχεται μετ αυτων ο ιησους εις χωριον λεγομενον γεθσημανη και λεγει τοις μαθηταις καθισατε αυτου εως ου απελθω προσευξομαι εκει
- 37 **І, взявши Петра й двох синів Зеведєєвих, зачав сумувати й тужити.**
And he took with him Peter and the two sons of Zebedee, and became sad and very troubled.
και παραλαβων τον πετρον και τους δυο υιους ζεβεδαιου ηρξατο λυπεισθαι και αδημονειν
- 38 **Тоді промовляє до них: Обгорнена сумом смертельним душа Моя! Залишіться тут, і попілнуйте зо Мною...**
Then says he to them, My soul is very sad, even to death: keep watch with me here.
τοτε λεγει αυτοις περιλυπος εστιν η ψυχη μου εως θανατου μεινατε ωδε και γρηγορειτε μετ εμου

- 39 I, τροχι далі пройшовши, упав Він долілиць, та молився й благав: Отче Мій, коли можна, нехай обмине ця чаша Мене... Та проте, не як Я хочу, а як Ти...
And he went forward a little, and falling down on his face in prayer, he said, O my Father, if it is possible, let this cup go from me; but let not my pleasure, but yours be done.
και προελθων μικρον επεσεν επι προσωπον αυτου προσευχομενος και λεγων πατερ μου ει δυνατον εστιν παρελθετω απ εμου το ποτηριον τουτο πλην ουχ ως εγω θελω αλλ ως συ
- 40 I, вернувшись до учнів, знайшов їх, що спали, і промовив Петрові: Отак, не змогли ви й однієї години попилньувати зо Мною?...
And he comes to the disciples, and sees that they are sleeping, and says to Peter, What, were you not able to keep watch with me one hour?
και ερχεται προς τους μαθητας και ευρισκε αυτους καθευδοντας και λεγει τω πετρω ουτως ουκ ισχυσατε μιαν ωραν γρηγορησαι μετ εμου
- 41 Пильнуйте й моліться, щоб не впасти на спробу, бадьорий бо дух, але немічне тіло.
Keep watch with prayer, so that you may not be put to the test: the spirit truly is ready, but the flesh is feeble.
γρηγορειτε και προσευχεσθε ινα μη εισελθητε εις πειρασμον το μεν πνευμα προθυμον η δε σαρξ ασθενης
- 42 Відійшовши ще вдруге, Він молився й благав: Отче Мій, як ця чаша не може минути Мене, щоб не пити її, нехай станеться воля Твоя!
Again, a second time he went away, and said in prayer, O my Father, if this may not go from me without my taking it, let your pleasure be done.
παλιν εκ δευτερου απελθων προσηυξατο λεγων πατερ μου ει ου δυναται τουτο το ποτηριον παρελθειν απ εμου εαν μη αυτο πτω γενηθητω το θελημα σου
- 43 I, прийшовши, ізнову знайшов їх, що спали, бо зважніли їм очі були.
And he came again and saw them sleeping, for their eyes were tired.
και ελθων ευρισκε αυτους παλιν καθευδοντας ησαν γαρ αυτων οι οφθαλμοι βεβαρημενοι
- 44 I, залишивши їх, знов пішов, і помолівся втретє, те саме слово промовивши.
And he went away from them again, and a third time said the same prayer.
και αφεις αυτους απελθων παλιν προσηυξατο εκ τριτου τον αυτον λογον ειπω
- 45 Потому приходить до учнів і їм промовляє: Ви ще далі спите й спочиваєте? Ось година наблизилась, і до рук грішникам виданий буде Син Людський...
Then he comes to the disciples; and says to them, Go on sleeping now, and take your rest: for the hour is come, and the Son of man is given into the hands of evil men.
τοτε ερχεται προς τους μαθητας αυτου και λεγει αυτοις καθευδετε το λοιπον και αναπαυεσθε ιδου ηγγικεν η ωρα και ο υιος του ανθρωπου παραδιδοται εις χειρας αμαρτωλων
- 46 Уставайте, ходім, ось наблизився Мій зрадник!
Up, let us be going: see, he who gives me up is near.
εγειρεσθε αγωμεν ιδου ηγγικεν ο παραδιδους με
- 47 ¶ I коли Він іще говорив, аж ось прийшов Юда, один із Дванадцятьох, а з ним люди багато від первосвящеників і старших народу з мечами та киями.
And while he was still talking, Judas, one of the twelve, came, and with him a band armed with swords and sticks, from the chief priests and those in authority over the people.
και επι αυτου λαλουντος ιδου ιουδας εις των δωδεκα ηλθεν και μετ αυτου οχλος πολυς μετα μαχαρων και ξυλων απο των αρχιερων και πρεσβυτερων του λαου
- 48 А зрадник Його дав був знака їм, кажучи: Кого поцілую, то Він, беріть Його.
Now the false one had given them a sign saying, The one to whom I give a kiss, that is he: take him.
ο δε παραδιδους αυτον εδοκεν αυτοις σημειον λεγων ον αν φιλησω αυτος εστιν κρατησατε αυτον
- 49 I зараз Він підійшов до Ісуса й сказав: Радій, Учителю! I поцілував Його.
And straight away he came to Jesus and said, Master! and gave him a kiss.
και ευθεως προσελθων τω ιησου ειπεν χαιρε ραββι και κατεφιλησεν αυτον
- 50 Ісус же йому відказав: Чого, друже, прийшов ти? Тоді приступили та руки наклали на Ісуса, і схопили Його.
And Jesus said to him, Friend, do that for which you have come. Then they came and put hands on Jesus, and took him.
ο δε ιησους ειπεν αυτω εταιρε εφ ω παρει τοτε προσελθοντες επεβαλον τας χειρας επι τον ιησουν και εκρατησαν αυτον
- 51 А ось один із тих, що з Ісусом були, витягнув руку, і меча свого вихопив та й рубонув раба первосвященика, і відтяв йому вухо.
And one of those who were with Jesus put out his hand, and took out his sword and gave the servant of the high priest a blow, cutting off his ear.
και ιδου εις των μετα ιησου εκτεινας την χειρα απεσπασεν την μαχαيران αυτου και παταξας τον δουλον του αρχιερεως αφειλεν αυτου το ωτιον
- 52 Тоді промовляє до нього Ісус: Сховай свого меча в його місце, бо всі, хто візьме меча, від меча і загинуть.
Then says Jesus to him, Put up your sword again into its place: for all those who take the sword will come to death by the sword.
τοτε λεγει αυτω ο ιησους αποστρεψον σου την μαχαيران εις τον τοπον αυτης παντες γαρ οι λαβοντες μαχαيران εν μαχαира απολουνται

- 53 Чи ти думаш, що не можу тепер упросити Свого Отця, і Він дасть Мені зараз більше дванадцяти леґіонів Анґолів?
Does it not seem possible to you that if I make request to my Father he will even now send me an army of angels?
η δοκεις οτι ου δυναται αρτι παρακαλεσαι τον πατερα μου και παραστησει μοι πλειους η δωδεκα λεγεωνας αγγελων
- 54 Але як має збутись Писання, що так статися мусить?
But how then would the Writings come true, which say that so it has to be?
πως ουν πληρωθωσιν αι γραφαι οτι ουτως δει γενεσθαι
- 55 Тієї години промовив Ісус до народу: Немов на розбійника вийшли з мечами та киями, щоб узяти Мене! Я щоденно у храмі сидів і навчав, і Мене не взяли ви.
In that hour Jesus said to the people, Have you come out as against a thief with swords and sticks to take me? I was teaching every day in the Temple and you took me not.
εν εκεινη τη ωρα ειπεν ο ιησους τοις οχλοις ως επι ληστην εξηλθετε μετα μαχαιρων και ξυλων συλλαβειν με καθ ημεραν προς υμας εκαθεζομην διδασκων εν τω ιερω και ουκ εκρατησατε με
- 56 Це ж сталося усе, щоб збулися писання пророків. Усі учні тоді залишили Його й повтікали...
But all this has taken place so that the writings of the prophets might come true. Then all his disciples went from him in flight.
τουτο δε ολον γεγονεν ινα πληρωθωσιν αι γραφαι των προφητων τοτε οι μαθηται παντες αφεντες αυτον εφυγον
- 57 ¶ А вони схопили Ісуса, і повели до первосвященника Кайяфи, де зібралися книжники й старші.
And those who had made Jesus prisoner took him away to the house of Caiaphas, the high priest, where the scribes and those in authority over the people had come together.
οι δε κρατησαντες τον ιησουν απηγαγον προς καιαφαν τον αρχιερεα οπου οι γραμματαις και οι πρεσβυτεροι συνηχθησαν
- 58 Петро ж здалека йшов услід за Ним аж до двору первосвященника, і, ввійшовши всередину, сів із службою, щоб бачити кінець.
But Peter went after him at a distance, to the house of the high priest, and went in and took his seat with the servants, to see the end.
ο δε πετρος ηκολουθει αυτω απο μακροθεν εως της αυλης του αρχιερεως και εισελθων εσω εκαθητο μετα των υπηρετων ιδειν το τελος
- 59 А первосвященники та весь синедрион шукали на Ісуса неправдивого свідчення, щоб смерть заподіяти Йому,
Now the chief priests and all the Sanhedrin were looking for false witness against Jesus, so that they might put him to death;
οι δε αρχιερεις και οι πρεσβυτεροι και το συνεδριον ολον εξητουν ψευδομαρτυριαν κατα του ιησου οπως αυτον θανατωσωσιν
- 60 і не знаходили, хоч кривосвідків багато підходило. Аж ось накінець з'явилися двоє,
And they were not able to get it, though a number of false witnesses came.
και ουχ ευρον και πολλων ψευδομαρτυρων προσελθοντων ουχ ευρον
- 61 і сказали: Він говорив: Я можу зруйнувати храм Божий, і за три дні збудувати його.
But later there came two who said, This man said, I am able to give the Temple of God to destruction, and to put it up again in three days.
υστερον δε προσελθοντες δυο ψευδομαρτυρες ειπον ουτος εφη δυναμαι καταλυσαι τον ναον του θεου και δια τριων ημερων οικοδομησαι αυτον
- 62 Тоді первосвященик устав і до Нього сказав: Ти нічого не відповідаєш на те, що свідчать супроти Тебе?
And the high priest got up and said to him, Have you no answer? what is it which these say against you?
και αναστας ο αρχιερευς ειπεν αυτω ουδεν αποκρινι τι ουτοι σου καταμαρτυρουσιν
- 63 Ісус же мовчав. І первосвященик сказав Йому: Заприсягаю Тебе Живим Богом, щоб нам Ти сказав, чи Христос Ти, Син Божий?
But Jesus said not a word. And the high priest said to him, I put you on oath, by the living God, that you will say to us if you are the Christ, the Son of God.
ο δε ιησους εσιωπα και αποκριθεις ο αρχιερευς ειπεν αυτω εξορκιζω σε κατα του θεου του ζωντος ινα ημιν ειπης ει συ ει ο χριστος ο υιος του θεου
- 64 Промовляє до нього Ісус: Ти сказав... А навіть повім вам: відтепер ви побачите Людського Сина, що сидітиме праворуч сили Божої, і на хмарах небесних приходитиме!
Jesus says to him, You say so: but I say to you, From now you will see the Son of man seated at the right hand of power, and coming on the clouds of heaven.
λεγει αυτω ο ιησους συ ειπας πλην λεγω υμιν απ αρτι οψεσθε τον υιον του ανθρωπου καθημενον εκ δεξιων της δυναμεως και ερχομενον επι των νεφελων του ουρανου
- 65 Тоді первосвященик роздер одежу свою та й сказав: Він богозневажив! Нашо нам іще свідки потрібні? Ось ви чули тепер Його богозневагу!
Then the high priest, violently parting his robes, said, He has said evil against God: what more need have we of witnesses? for now his words against God have come to your ears:
τοτε ο αρχιερευς διερρηξεν τα ιματια αυτου λεγων οτι εβλασφημησεν τι επι χρειαν εχομεν μαρτυρων ιδε νυν ηκουσατε την βλασφημιαν αυτου
- 66 Як вам іздається? Вони ж відповіли та сказали: Повинен умерти!
What is your opinion? They made answer and said, It is right for him to be put to death.
τι υμιν δοκει οι δε αποκριθεντες ειπον ενοχος θανατου εστιν

- 67 Тоді стали плювати на обличчя Йому, та бити по щоках Його, інші ж киями били,
Then they put shame on him, and were cruel to him: and some gave him blows, saying,
 τότε ενελπισαν εις το προσωπον αυτου και εκολαφισαν αυτον οι δε ερραπισαν
- 68 і казали: Пророкуй нам, Христе, хто то вдарив Тебе?...
Be a prophet, O Christ, and say who gave you a blow!
 λεγοντες προφητευσον ημιν χριστε τις εστιν ο παισας σε
- 69 ¶ А Петро перед домом сидів на подвір'ї. І приступила до нього служниця одна та й сказала: І ти був з Ісусом Галілеянином!
Now Peter was seated in the open square outside the house: and a servant-girl came to him, saying, You were with Jesus the Galilaean.
 ο δε πετρος εξω εκαθητο εν τη αυλη και προσηλθεν αυτω μια παιδισκη λεγουσα και συ ησθα μετα ιησου του γαλιλαιου
- 70 А він перед всіма відкріся, сказавши: Не відаю я, що ти кажеш...
But he said before them all that it was false, saying, I have no knowledge of what you say.
 ο δε ηρνησατο εμπροσθεν παντων λεγων ουκ οиδα τι λεγεις
- 71 А коли до воріт він підходив, побачила інша його та й сказала приявним там людям: Оцей був з Ісусом Назарянином!
And when he had gone out into the doorway, another saw him and says to those who were there, This man was with Jesus the Nazarene.
 εξελθοντα δε αυτον εις τον πυλωνα ειδεν αυτον αλλη και λεγει τοις εκει και ουτος ην μετα ιησου του ναζωραιου
- 72 І він знову відкріся та став присягатись: Не знаю Цього Чоловіка!...
And again he said with an oath, I have no knowledge of the man.
 και παλιν ηρνησατο μεθ ορκου οτι ουκ οиδα τον ανθρωπον
- 73 Підійшли ж трохи згодом присутні й сказали Петрові: І ти справді з отих, та й мова твоя виявляє тебе.
And after a little time those who were near came and said to Peter, Truly you are one of them; because your talk is witness against you.
 μετα μικρον δε προσελθοντες οι εσωτες ειπον τω πετρω αληθως και συ εξ αυτων ει και γαρ η λαλια σου δηλον σε ποιει
- 74 Тоді він став клястись та божитись: Не знаю Цього Чоловіка! І заспівав півень хвилі тієї...
Then with curses and oaths he said, I have no knowledge of the man. And straight away there came the cry of a cock.
 τότε ηρξατο καταναθεματιζειν και ομνυειν οτι ουκ οиδα τον ανθρωπον και ευθεως αλεκτωρ εφωνησεν
- 75 І згадав Петро сказане слово Ісусове: Перше ніж заспіває півень, відречешся ти тричі від Мене. І, вийшовши звідти, він гірко заплакав...
And the word of Jesus came back to Peter, when he said, Before the hour of the cock's cry, you will say three times that you have no knowledge of me. And he went out, weeping bitterly.
 και εμνησθη ο πετρος του ρηματος του ιησου ειρηκοτος αυτω οτι πριν αλεκτορα φωνησαι τρις απαρνηση με και εξελθων εξω εκλαυσεν πικρος
- 1 ¶ А коли настав ранок, усі первосвященники й старші народу зібрали нараду супроти Ісуса, щоб Йому заповідати смерть.
Now when it was morning, all the chief priests and those in authority took thought together with the purpose of putting Jesus to death.
 πρωιας δε γενομενης συμβουλιον ελαβон παντες οι αρχιερεις και οι πρεσβυτεροι του λαου κατα του ιησου ωστε θανατωσαι αυτον
- 2 І, зв'язавши Його, повели, та й Понтію Пилату намісникові віддали.
And they put cords on him and took him away, and gave him up to Pilate, the ruler.
 και δεσαντες αυτον απηγαγον και παρεδωκαν αυτον понтиω πилатω τω ηγεμονι
- 3 Тоді Юда, що видав Його, як побачив, що Його засудили, розкався, і вернув тридцять срібняків первосвященникам і старшим,
Then Judas, who was false to him, seeing that he was to be put to death, in his regret took back the thirty bits of silver to the chief priests and those in authority,
 τότε ιδων ιουδας ο παραδιδους αυτον οτι κατεκριθη μεταμεληθεις απεστρεψεν τα τριακοντα αργυρια τοις αρχιερευσιν και τοις πρεσβυτεροις
- 4 та й сказав: Я згрішив, невинну кров видавши. Вони ж відказали: А нам що до того? Дивись собі сам...
Saying, I have done wrong in giving into your hands an upright man. But they said, What is that to us? it is your business.
 λεγων ημαρτον παραδους αιμα αθων οι δε ειπον τι προς ημας συ οφει
- 5 І, кинувши в храм срібняки, відійшов, а потому пішов, та й повісився...
And he put down the silver in the Temple and went out, and put himself to death by hanging.
 και ριψας τα αργυρια εν τω ναω ανεχωρησεν και απελθων απηγγασατο

- 6 Α πρωσвятшеники, як взяли срібняки, то сказали: Цього не годиться покласти до сховку церковного, це ж бо заплата за кров.
And the chief priests took the silver and said, It is not right to put it in the Temple store for it is the price of blood.
οι δε αρχιερεις λαβοντες τα αργυρια ειπον ουκ εξεστιν βαλειν αυτα εις τον κορβαναν επει τιμη αιματος εστιν
- 7 Α порадившись, купили на них поле ганчарське, щоб мандрівників ховати,
And they made a decision to get with the silver the potter's field, as a place for the dead of other countries.
συμβουλιον δε λαβοντες ηγορασαν εξ αυτων τον αγρον του κεραμεως εις ταφην τοις ζηνους
- 8 чому й зветься те поле полем крові аж до сьогодні.
For this cause that field was named, The field of blood, to this day.
διο εκληθη ο αγρος εκεινος αγρος αιματος εως της σημερον
- 9 Тоді справдилось те, що сказав був пророк Єремія, промовляючи: І взяли вони тридцять срібняків, заплату Оціненого, що Його оцінили сини Ізраїлеві,
Then came true that which was said by Jeremiah the prophet, And they took the thirty bits of silver, the price of him who was valued by the children of Israel;
τοτε επληρωθη το ρηθεν δια ιερεμιου του προφητου λεγοντος και ελαβον τα τριακοντα αργυρια την τιμην του τετιμημενου ον ετιμησαντο απο υιων ισραηλ
- 10 і дали їм за поле ганчарське, як Господь наказав був мені.
And they gave them for the potter's field, as I had word from the Lord.
και εδωκαν αυτα εις τον αγρον του κεραμεως καθα συνεταξεν μοι κυριος
- 11 ¶ Ісус же став перед намісником. І намісник Його запитав і сказав: Чи Ти Цар Юдейський? Ісус же йому відказав: Ти кажеш.
And Jesus was before the ruler, who put a question to him, Are you the King of the Jews? And Jesus said to him, You say so.
ο δε ιησους εστη εμπροσθεν του ηγεμονος και επηρωτησεν αυτον ο ηγεμων λεγων συ ει ο βασιλευς των ιουδαιων ο δε ιησους εφη αυτω συ λεγεις
- 12 Коли ж первосвятшеники й старші Його винуватили, Він нічого на те не відказував.
But when the chief priests and those in authority made statements against him, he gave no answer.
και εν τω κατηγορεισθαι αυτον υπο των αρχιερων και των πρεσβυτερων ουδεν απεκρινατο
- 13 Тоді каже до Нього Пилат: Чи не чуш, як багато на Тебе свідкують?
Then says Pilate to him, Do you give no attention to what their witnesses say against you?
τοτε λεγει αυτω ο πιλατος ουκ ακουεις ποσα σου καταμαρτυρουσιν
- 14 А Він ні на одне слово йому не відказував, так що намісник був дуже здивований.
And he gave him no answer, not even a word: so that the ruler was greatly surprised.
και ουκ απεκριθη αυτω προς ουδε εν ρημα ωστε θαυμαζειν τον ηγεμονα λιαν
- 15 Мав же намісник звичай відпускати на свято народів в'язня одного, котрого хотіли вони.
Now at the feast it was the way for the ruler to let free to the people one prisoner, at their selection.
κατα δε εορτην ειθαι ο ηγεμων απολυειν ενα τω ογλω δεσμιον ον ηθελον
- 16 Був тоді в'язень відомий, що звався Варавва.
And they had then an important prisoner, whose name was Barabbas.
ειχον δε тоτε δεσμιον επισημον λεγομενον βαραββαν
- 17 І, як зібрались вони, то сказав їм Пилат: Котрого бажаєте, щоб я вам відпустив: Варавву, чи Ісуса, що зветься Христос?
So when they came together, Pilate said to them, Whom will you have? Barabbas, or Jesus, who is named Christ?
συνηγμενων ουν αυτων ειπεν αυτοις ο πιλατος τινα θελετε απολυσω υμιν βαραββαν η ιησουν τον λεγομενον χριστον
- 18 Бо він знав, що Його через заздрощі видали.
For he saw that for envy they had given him up.
ηδει γαρ οτι δια φθονον παρεδωκαν αυτον
- 19 Коли ж він сидів на суддевім сидінні, його дружина прислала сказати йому: Нічого не май з отим Праведником, бо сьогодні вві сні я багато терпіла з-за Нього...
And while he was on the judge's seat, his wife sent to him, saying, Have nothing to do with that upright man, for I have had much trouble this day in a dream because of him.
καθημενου δε αυτου επι του βηματος απεστειλεν προς αυτον η γυνη αυτου λεγουσα μηδεν σοι και τω δικαιο εκεινω πολλα γαρ επαθον σημερον κατ οναρ δι αυτον

- 20 А первосвященники й старші поїдмовляли народ, щоб просити за Варавву, а Ісусові смерть заповідати.
Now the chief priests and those in authority got the people to make request for Barabbas, and for Jesus to be put to death.
 οι δε αρχιερεις και οι πρεσβυτεροι επεισαν τους οχλους ινα αιτησονται τον βαραββαν τον δε ιησουν απολεσωσιν
- 21 Намісник тоді відповів і сказав їм: Котрого ж із двох ви бажаєте, щоб я вам відпустив? Вони ж відказали: Варавву.
But the ruler made answer and said to them, Which of the two is it your pleasure that I let go free? And they said, Barabbas.
 αποκριθεις δε ο ηγεμων ειπεν αυτοις τινα θελετε απο των δυο απολυσω υμιν οι δε ειπον βαραββαν
- 22 Пилат каже до них: А що ж маю зробити з Ісусом, що зветься Христос? Усі закричали: Нехай розп'ятий буде!...
Pilate says to them, What, then, am I to do with Jesus, who is named Christ? They all say, Let him be put to death on the cross.
 λεγει αυτοις ο πιλατος τι ουν ποιησω ιησουν τον λεγομενον χριστον λεγουσιν αυτω παντες σταυρωθητω
- 23 А намісник спитав: Яке ж зло Він зробив? Вони ж зачали ще сильніше кричати й казати: Нехай розп'ятий буде!
And he said, Why, what evil has he done? But they gave loud cries, saying, To the cross with him!
 ο δε ηγεμων εφη τι γαρ κακον εποιησεν οι δε περισσως εκραζον λεγοντες σταυρωθητω
- 24 І, як побачив Пилат, що нічого не вдіє, а неспокій ще більший стається, набрав він води, та й перед народом умив свої руки й сказав: Я невинний у крові Його! Самі ви побачите...
So when Pilate saw that he was able to do nothing, but that trouble was working up, he took water and, washing his hands before the people, said, The blood of this upright man is not on my hands: you are responsible.
 ιδων δε ο πιλατος οτι ουδεν ωφελει αλλα μαλλον θορυβος γινεται λαβων υδωρ απενιψατο τας χειρας απεναντι του οχλου λεγων αθωος ειμι απο του αιματος του δικαιου τουτου υμεις οψεσθε
- 25 А весь народ відповів і сказав: На нас Його кров і на наших дітей!...
And all the people made answer and said, Let his blood be on us, and on our children.
 και αποκριθεις πας ο λαος ειπεν το αιμα αυτου εφ ημας και επι τα τεκνα ημων
- 26 ¶ Тоді відпустив їм Варавву, а Ісуса, збичувавши, він видав, щоб розп'ятий був.
Then he let Barabbas go free: but after having Jesus whipped, he gave him up to be put to death on the cross.
 τοτε απελυσεν αυτοις τον βαραββαν τον δε ιησουν φραγελλωσας παρεδωκεν ινα σταυρωθη
- 27 Тоді то намісникові вояки, до преторія взявши Ісуса, зібрали на Нього весь відділ.
Then the ruler's armed men took Jesus into the open square, and got all their band together.
 τοτε οι στρατιωται του ηγεμονος παραλαβοντες τον ιησουν εις το πραιτωριον συνηγαγον επ αυτον ολην την σπειραν
- 28 І, роздягнувши Його, багрянцю наділи на Нього.
And they took off his clothing, and put on him a red robe.
 και εκδυσαντες αυτον περιεθηκαν αυτω χλαμυδα κοκκινη
- 29 І, сплівши з тернини вінка, поклали Йому на голову, а тростину в правицю Його. І, навколішки падаючи перед Ним, сміялися з Нього й казали: Радій, Царю Юдейський!
And they made a crown of thorns and put it on his head, and put a rod in his right hand, and they went down on their knees before him, and made sport of him, saying, Long life to the King of the Jews.
 και πλεξαντες στεφανον εξ ακανθων ελεθηκαν επι την κεφαλην αυτου και καλαμον επι την δεξιαν αυτου και γονυπετησαντες εμπροσθεν αυτου ενεπαιζον αυτω λεγοντες χαιρε ο βασιλευς των ιουδαιων
- 30 І, плювавши на Нього, хапали тростину, та й по голові Його били...
And they put shame on him, and gave him blows on the head with the rod.
 και εμπτυσαντες εις αυτον ελαβον τον καλαμον και ετυπτον εις την κεφαλην αυτου
- 31 А коли назнуцалися з Нього, зняли з Нього плаща, і зодягнули в одержу Його. І повели Його на розп'яття.
And when they had made sport of him, they took the robe off him, and put his clothing on him, and took him away to put him on the cross.
 και οτε ενεπαιζαν αυτω εξεδυσαν αυτον την χλαμυδα και ενδυσαν αυτον τα ιματια αυτου και απηγαγον αυτον εις το σταυρωσαι
- 32 А виходячи, стріли одного кірінеянина, Симон на ймення, його змусили нести для Нього хреста.
And while they were coming out, they saw a man of Cyrene, Simon by name, and they made him go with them, so that he might take up his cross.
 εξερχομενοι δε ευρον ανθρωπον κυρηναιον ονοματι σιμωνα τουτον ηγγαρευσαν ινα αρη τον σταυρον αυτου

- 33 ¶ I, придбувши на місце, що зветься Голгофа, цебто сказати Череповище,
And when they came to the place named Golgotha, that is to say, Dead Man's Head,
και ελθοντες εις τοπον λεγομενον γολγοθα ος εστιν λεγομενος κρανιου τοπος
- 34 дали Йому пити вина, із гіркотою змішаного, та, покуштувавши, Він пити не схотів.
They gave him wine mixed with bitter drink: and after tasting it, he took no more.
εδωκαν αυτω πιειν οζος μετα χολης μεμιγμενον και γευσταμενος ουκ ηθελεν πιειν
- 35 А розп'явши Його, вони поділили одежу Його, кинувши жереба.
And when they had put him on the cross, they made division of his clothing among them by the decision of chance.
σταυρωσαντες δε αυτον διεμερισαντο τα ιματια αυτου βαλλοντες κληρον ινα πληρωθη το ρηθεν υπο του προφητου διεμερισαντο τα ιματια μου εαυτοις και επι τον ιματισμον μου εβαλον κληρον
- 36 I, посадивши, стерегли Його там.
And they were seated there watching him.
και καθημενοι ετηρουν αυτον εκει
- 37 I напис провину Його помістили над Його головою: Це Ісус, Цар Юдейський.
And they put up over his head the statement of his crime in writing, THIS IS JESUS THE KING OF THE JEWS.
και επεθηκαν επανω της κεφαλης αυτου την αιτιαν αυτου γεγραμμενην ουτος εστιν ιησους ο βασιλευς των ιουδαιων
- 38 Тоді розп'ято з Ним двох розбійників: одного праворуч, а одного ліворуч.
Then two thieves were put on crosses with him, one on the right and one on the left.
τοτε σταυρουνται συν αυτω δυο λησται εις εκ δεξιων και εις εξ ευωνυμων
- 39 А хто побіч проходив, Його лихословили та головами своїми хитали,
And those who went by said bitter words to him, shaking their heads and saying,
οι δε παραπορευομενοι εβλασφημουν αυτον κινουντες τας κεφαλας αυτων
- 40 і казали: Ти, що храма руйнуєш та за три дні будуєш, спаси Самого Себе! Коли Ти Божий Син, то зійди з хреста!
You who would give the Temple to destruction and put it up again in three days, get yourself free: if you are the Son of God, come down from the cross.
και λεγοντες ο καταλων τον ναον και εν τρισιν ημεραις οικοδομων σωσον σεαυτον ει υιος ει του θεου καταβηθι απο του σταυρου
- 41 Так само ж і первосвященники з книжниками та старшими, насміхаючися, говорили:
In the same way, the chief priests, making sport of him, with the scribes and those in authority, said,
ομοιος δε και οι αρχιερεις εμπαιζοντες μετα των γραμματεων και πρεσβυτερων ελεγον
- 42 Він інших спасав, а Самого Себе не може спасти! Коли Цар Він Ізраїлів, нехай зійде тепер із хреста, і ми повіримо Йому!
A saviour of others, he has no salvation for himself. If he is the King of Israel, let him now come down from the cross, and we will have faith in him.
αλλους εσωσεν αυτον ου δυναται σωσαι ει βασιλευς ισραηλ εστιν καταβατω νυν απο του σταυρου και πιστευσομεν αυτω
- 43 Покладав Він надію на Бога, нехай Той Його тепер визволить, якщо Він угодний Йому. Бо Він говорив: Я Син Божий...
He put his faith in God; let God be his saviour now, if he will have him; for he said, I am the Son of God.
πεποιθεν επι τον θεον ρυσασθω νυν αυτον ει θελει αυτον ειπεν γαρ οτι θεου ειμι υιος
- 44 Також насміхалися з Нього й розбійники, що з Ним були розп'яті.
And the thieves who were on the crosses said evil words to him.
το δ αυτο και οι λησται οι συσταυρωθεντες αυτω ωνειδιζον αυτω
- 45 А від години шостої аж до години дев'ятої темрява сталась по цілій землі!
Now from the sixth hour it was dark over all the land till the ninth hour.
απο δε εκτης ωρας σκοτος εγενετο επι πασαν την γην εως ωρας εννατης
- 46 А коло години дев'ятої скрикнув Ісус гучним голосом, кажучи: Елі, Елі, лама савахтані? цебто: Боже Мій, Боже Мій, нащо Мене Ти покинув?...
And about the ninth hour Jesus gave a loud cry, saying, Eli, Eli, lama sabachthani? that is, My God, my God, why are you turned away from me?
περι δε την εννατην ωραν ανεβοησεν ο ιησους φωνη μεγαλη λεγων ηλι ηλι λαμα σαβαχθани τουτ εστιν θεε μου θεε μου ινατι με εγκατελιπες

- 47 Дехто ж із тих, що стояли там, це почули й казали, що Він кличе Іллю.
And some of those who were near by, hearing it, said, This man is crying to Elijah.
 τινες δε των εκει εστωτων ακουσαντες ελεγον οτι ηλιαν φωνει ουτος
- 48 А один із них зараз побіг і взяв губку та, оцтом її наповнивши, настромив на тростину й давав Йому пити.
And straight away one of them went quickly, and took a sponge, and made it full of bitter wine, and put it on a rod and gave him drink.
 και ευθεως δραμων εις εξ αυτων και λαβων σπογγον πλησας τε οζους και περιθειс καλαμω εποτιζεν αυτον
- 49 Інші казали: Чекай но, побачмо, чи прийде Ілля визволяти Його.
And the rest said, Let him be; let us see if Elijah will come to his help.
 οι δε λοιποι ελεγον αφες ιδωμεν ει ερχεται ηλιαс σωσων αυτον
- 50 ¶ А Ісус знову голосом гучним іскрикнув, і духа віддав...
And Jesus gave another loud cry, and gave up his spirit.
 ο δε ιησους παλιν κραζας φωνη μεγαλη αφηκεν το πνευμα
- 51 І ось завеса у храмі роздерлась надвояк від верху аж додолу, і земля потряслася, і зачали розпадатися скелі,
And the curtain of the Temple was parted in two from end to end; and there was an earth-shock; and the rocks were broken;
 και ιδου το καταπετασμα του ναου εσχισθη εις δυο απο ανωθεν εως κατω και η γη εσεισθη και αι πετραι εσχισθησαν
- 52 і повідкривались гроби, і повставало багато тіл спочилих святих,
And the resting-places of the dead came open; and the bodies of a number of sleeping saints came to life;
 και τα μνημεια ανεωχθησαν και πολλα σωματα των κεκοιμημενων αγιων ηγερθη
- 53 а з гробів повиходивши, по Його воскресенні, до міста святого ввійшли, і багатьом із'явились.
And coming out of their resting-places, after he had come again from the dead, they went into the holy town and were seen by a number of people.
 και εξελθοντες εκ των μνημειων μετα την ηγερσιν αυτου εισηλθον εις την αγιαν πολιν και ενεφανισθησαν πολλοις
- 54 А сотник та ті, що Ісуса з ним стерегли, як землетруса побачили, і те, що там сталося, налякалися дуже й казали: Він був справді Син Божий!
Now the captain and those who were with him watching Jesus, when they saw the earth-shock and the things which were done, were in great fear and said, Truly this was a son of God.
 ο δε εκατονταρχος και οι μετ αυτου τηρουντες τον ιησουν ιδοντες τον σεισμον και τα γενομενα εφοβηθησαν σφοδρα λεγοντες αληθως θεου υιος ην ουτος
- 55 Було там багато й жінок, що дивилися здалека, і що за Ісусом прийшли з Галілеї, і Йому прислугували.
And a number of women were there, watching from a distance, who had come with Jesus from Galilee, waiting on his needs.
 ησαν δε εκει γυναικες πολλα απο μακροθεν θεωρουσαι αιτινες ηκολουθησαν τω ιησου απο της γαλλιαιас διακονουσαι αυτω
- 56 Між ними була Марія Магдалина, і Марія, мати Якова й Йосипа, і мати синів Зеведесвих.
Among whom was Mary Magdalene, and Mary, the mother of James and Joseph, and the mother of the sons of Zebedee.
 εν αις ην μαρια η μαγδαλινη και μαρια η του ιακωβου και ιωση μητηρ και η μητηρ των υιων ζεβεδαιου
- 57 ¶ А коли настав вечір, то прийшов муж багатий із Ариматеї, на ім'я Йосип, що й сам був навчався в Ісуса.
And in the evening, there came a man of wealth from Arimathaea, Joseph by name, who was a disciple of Jesus:
 οφιαс δε γενομενης ηλθεν ανθρωπος πλουσιос απο αριμαθαιас τουνομα ιωσηφ οс και αυτος εμαθητευσεν τω ιησου
- 58 Він прийшов до Пилата й просив тіла Ісусового. Пилат ізвелів тоді видати.
This man went in to Pilate, and made a request for the body of Jesus. Then Pilate gave orders for it to be given to him.
 ουτος προσελθων τω πιλατω ητησατο το σωμα του ιησου τοτε ο πιλατος εκελευσεν αποδοθηναι το σωμα
- 59 І взяв Йосип Ісусове тіло, обгорнув його плащаницею чистою,
And Joseph took the body, folding it in clean linen,
 και λαβων το σωμα ο ιωσηφ ενετυλιξεν αυτω σινδοι καθαρα
- 60 і поклав його в гробі новому своїм, що був висік у скелі. До дверей гробових привалив він великого каменя, та й відійшов.
And put it in the resting-place which had been cut out of the rock for himself; and after rolling a great stone to the door of it he went away.
 και εθηκεν αυτω εν τω καινω αυτου μνημειω ο ελατομησεν εν τη πετρα και προσκυλισας λιθον μεγαν τη θυρα του μνημειου απηλθεν

- 61 Була ж там Марія Магдалина та інша Марія, що сиділи насупроти гробу.
And Mary Magdalene was there, and the other Mary, seated by the place of the dead.
 ην δε εκει μαρια η μαγδαληνη και η αλλη μαρια καθημεναι απεναντι του ταφου
- 62 А наступного дня, що за п'ятницею, до Пилата зібралися первосвященики та фарисеї,
Now on the day after the getting ready of the Passover, the chief priests and Pharisees came together to Pilate,
 τη δε επαυριον ητις εστιν μετα την παρασκευην συνηχθησαν οι αρχιερεις και οι φαρισαιοι προς πιλaton
- 63 і сказали: Пригадали ми, пане, собі, що обманець отой, як живий іще був, то сказав: По трьох днях Я воскресну.
Saying, Sir, we have in mind how that false man said, while he was still living, After three days I will come again from the dead.
 λεγοντες κυριε εμνησθημεν οτι εκεινος ο πλανος ειπεν ετι ζων μετα τρεις ημερας εγειρομαι
- 64 Звели ж гріб стерегти аж до третього дня, щоб учні Його не прийшли, та й не вкрали Його, і не сказали народові: Він із мертвих воскрес! І буде остання обмана гірша за першу...
Give orders, then, that the place where his body is may be made safe till the third day, for fear that his disciples come and take him away secretly and say to the people, He has come back from the dead: and the last error will be worse than the first.
 κελευσον ουν ασφαλισθηναι τον ταφον εως της τριτης ημερας μηποτε ελθοντες οι μαθηται αυτου νεκτος κλεψουσιν αυτον και ειπωσιν τω λαω ηγερθη απο των νεκρων και εσται η εσχατη πλανη χει ρων της πρωτης
- 65 Відказав їм Пилат: Сторожу ви маєте, ідіть, забезпечте, як знаєте.
Pilate said to them, You have watchmen; go and make it as safe as you are able.
 εφη δε αυτοις ο πιλatos εχετε κουστωδιαν υπαγετε ασφαλισασθε ως ουδατε
- 66 І вони відійшли, і, запечатавши каменя, біля гробу сторожу поставили.
So they went, and made safe the place where his body was, putting a stamp on the stone, and the watchmen were with them.
 οι δε πορευθεντες ησφαλισαντο τον ταφον σφραγισαντες τον λιθον μετα της κουστωδιας
- 1 ¶ Як минула ж субота, на світанку дня першого в тижні, прийшла Марія Магдалина та інша Марія побачити гріб.
Now late on the Sabbath, when the dawn of the first day of the week was near, Mary Magdalene and the other Mary came to see the place where his body was.
 οψε δε σαββατων τη επιφωσκουση εις μιαν σαββατων ηλθεν μαρια η μαγδαληνη και η αλλη μαρια θεωρησαι τον ταφον
- 2 І великий ось ставсь землетрус, бо зійшов із неба Ангел Господній, і, приступивши, відвалив від гробу каменя, та й сів на ньому.
And there was a great earth-shock; for an angel of the Lord came down from heaven and, rolling back the stone, took his seat on it.
 και ιδου σεισμος εγενετο μεγας αγγελος γαρ κυριου καταβας εξ ουρανου προσελθων απεκυλισεν τον λιθον απο της θυρας και εκαθητο επανω αυτου
- 3 Його ж постать була, як та блискавка, а шати його були білі, як сніг.
His form was shining like the light, and his clothing was white as snow:
 ην δε η ιδεα αυτου ως αστραπη και το ενδυμα αυτου λευκον ωσει χιον
- 4 І від страху перед ним затряслася сторожа, та й стала, як мертва.
And for fear of him the watchmen were shaking, and became as dead men.
 απο δε του φοβου αυτου εσεισθησαν οι τηροντες και εγενοντο ωσει νεκροι
- 5 А Ангел озвався їй промовив жінкам: Не лякайтеся, бо я знаю, що Ісуса розп'ятого це ви шукаєте.
And the angel said to the women, Have no fear: for I see that you are searching for Jesus, who was put to death on the cross.
 αποκριθεις δε ο αγγελος ειπεν ταις γυναιξιν μη φοβεισθε υμεις ουδα γαρ οτι ιησουν τον εσταυρωμενον ζητειτε
- 6 Нема Його тут, бо воскрес, як сказав. Підійдіть, подивіться на місце, де знаходився Він.
He is not here, for he has come to life again, even as he said. Come, see the Lord's resting-place.
 ουκ εστιν ωδε ηγερθη γαρ καθως ειπεν δευτε ιδετε τον τοπον οπου εκειτο ο κυριος
- 7 Ідіть же хутко, і скажіть Його учням, що воскрес Він із мертвих, і ото випереджує вас в Галілеї, там Його ви побачите. Ось, вам я звістив!
And go quickly and give his disciples the news that he has come back from the dead, and is going before you into Galilee; there you will see him, as I have said to you.
 και ταχυ πορευθεισαι ειπατε τοις μαθηταις αυτου οτι ηγερθη απο των νεκρων και ιδου προαγει υμας εις την γαλιλαιαν εκει αυτον οψεσθε ιδου ειπον υμιν

- 8 **I** пішли вони хутко від гробу, зо страхом і великою радістю, і побігли, щоб учнів Його сповістити.
And they went away quickly, with fear and great joy, to give his disciples the news.
και εξελθουσαι ταχυ απο του μνημειου μετα φοβου και χαρας μεγαλης εδραμον απαγγελαι τοις μαθηταις αυτου
- 9 **Аж ось перестрів їх Ісус і сказав: Радійте! Вони ж підійшли, обняли Його ноги і вклонились Йому до землі.**
And on the way, Jesus came to them, saying, Be glad. And they came and put their hands on his feet, and gave him worship.
ως δε επορευοντο απαγγελαι τοις μαθηταις αυτου και ιδου ο ιησους απητησεν αυταις λεγων χαιρετε αι δε προσελθουσαι εκρατησαν αυτου τους ποδας και προσεκυνησαν αυτω
- 10 **Промовляє тоді їм Ісус: Не лякайтесь! Ідїть, повідомте братів Моїх, нехай вони йдуть у Галїлею, там побачать Мене!**
Then said Jesus to them, Have no fear: go and give word to my brothers to go into Galilee, and there they will see me.
τοτε λεγει αυταις ο ιησους μη φοβεισθε υπαγετε απαγγειλατε τοις αδελφοις μου ινα απελθωσιν εις την γαλιλαιαν каκει με οψονται
- 11 **¶ Коли ж вони йшли, ось дехто зо сторожі до міста прийшли та й первосвященикам розповіли все, що сталося.**
Now, while they were going, some of the watchmen came into the town and gave news to the chief priests of all the things which had taken place.
πορευομενων δε αυτων ιδου тινес της κουστωδιας ελθοντες εις την πολιν απηγγειλαν τοις αρχιερευσιν апαντα та γενομενα
- 12 **I, зібравшись зо старшими, вони ввадили раду, і дали сторожі чимало срібняків,**
And when they had come together with those in authority, and had made their decision, they gave much money to the watchmen, saying,
και συναχθεντες μετα των πρεσβυτερων συμβουλιον τε λαβοντες αργυρια ικανα εδωκαν τοις στρατιωταις
- 13 **і сказали: Розповідайте: Його учні вночі прибули, і вкрали Його, як ми спали.**
Say, His disciples came by night and took him away secretly while we were sleeping.
λεγοντες ειπατε οτι οι μαθηται αυτου νυκτος ελθοντες εκλεψαν αυτον ημων κοιμωμενων
- 14 **Як почус ж намісник про це, то його ми переконасмо, і від клопоту визволимо вас.**
And if this comes to the ruler's ears, we will see that he does not make you responsible.
και εαν ακουσθη τουτο επι του ηγεμονος ημεις πεισομεν αυτον και υμας αμεριμνους ποιησομεν
- 15 **I, взявши вони срібняки, зробили, як навчено їх. I пронеслося слово оце між юдеями, і тримається аж до сьогодні.**
So they took the money, and did as they had been ordered: and this account has been current among the Jews till the present time.
οι δε λαβοντες та αργυρια εποησαν ως εδιδαχθησαν και διεφημισθη ο λογος ουτος παρα ιουδαιοις μεχρι της σημερον
- 16 **¶ Одинадцять же учнів пішли в Галїлею на гору, куди звелів їм Ісус.**
But the eleven disciples went into Galilee, to the mountain where Jesus had given them orders to go.
οι δε ενδεκα μαθηται επορευθησαν εις την γαλιλαιαν εις το ορος ου εταξατο αυτοις ο ιησους
- 17 **I як вони Його вгледіли, поклонились Йому до землі, а дехто вагався.**
And when they saw him they gave him worship: but some were in doubt.
και ιδοντες αυτον προσεκυνησαν αυτω οι δε εδισασαν
- 18 **A Ісус підійшов і промовив до них та й сказав: Дана Мені всяка влада на небі й на землі.**
And Jesus came to them and said, All authority has been given to me in heaven and on earth.
και προσελθων ο ιησους ελαλησεν αυτοις λεγων εδοθη μοι πασα εξουσια εν ουρανω και επι γης
- 19 **Тож ідїть, і навчїть всі народи, християчи їх в Ім'я Отця, і Сина, і Святого Духа,**
Go then, and make disciples of all the nations, giving them baptism in the name of the Father and of the Son and of the Holy Spirit:
πορευθεντες ουν μαθητευσατε παντα та εθνη βαπτιζοντες αυτοус εις το ονομα του πατροс και του υιου και του αγιου πνευματος
- 20 **навчаючи їх зберігати все те, що Я вам заповів. I ото, Я перебуватиму з вами повсякденно аж до кінця віку! Амін**
Teaching them to keep all the rules which I have given you: and see, I am ever with you, even to the end of the world.
διδασκοντες αυτοус τηρειν παντα οσα εντειλαμην υμιν και ιδου εγω μεθ υμων ειμι πασας τας ημερας εως της συντελειας του αιωνος αμην
- 1 **¶ Початок Євангелїї Ісуса Христа, Сина Божого.**
The first words of the good news of Jesus Christ, the Son of God.
αρχη του ευαγγελιου ιησου χριστου υιου του θεου

- 2 Як у пророка Ісаї написано: Ось перед обличчя Твоє посилаю Свого посланця, який перед Тобою дорогу Твою приготує.
Even as it is said in the book of Isaiah the prophet, See, I send my servant before your face, who will make ready your way;
ως γεγραπται εν τοις προφηταις ιδου εγω αποσπελλω τον αγγελον μου προ προσωπου σου ος κατασκευασει την οδον σου εμπροσθεν σου
- 3 Голос того, хто кличе: У пустині готуйте дорогу для Господа, рівняйте стежки Йому!
The voice of one crying in the waste land, Make ready the way of the Lord, make his roads straight;
φωνη βοωντος εν τη ερημω ετοιμασατε την οδον κυριου ευθειας ποιεите τας τριβους αυτου
- 4 виступив був так Іван, що в пустині хрестив та проповідував хрищення на покаяння для прощення гріхів.
John came, and gave baptism in the waste land, preaching baptism as a sign of forgiveness of sin for those whose hearts were changed.
εγενετο ιωαννης βαптиζων εν τη ερημω και κηρυσσων βαπτισμα μετανοιας εις αφεσιν αμαρτιων
- 5 І до нього приходила вся країна Юдейська та всі єрусалимляни, і в річці Йордані від нього хрестились вони, і визнавали гріхи свої.
And there went out to him all the people of Judaea, and all those of Jerusalem, and they were given baptism by him in the river Jordan, saying that they were sinners.
και εξεπορευετο προς αυτον πασα η ιουδαια χωρα και οι ιεροσολυμιται και εβαптиζοντο παντες εν τω ιορδανη ποταμω υπ αυτου εξομολογουμενοι τας αμαρτιας αυτων
- 6 А Іван зодягався в одягу з верблужого волосу, і мав пояс ремінний на стегнах своїх, а їв сарану та мед польовий.
And John was clothed in camel's hair, with a leather band about him; and his food was locusts and honey.
ην δε ιωαννης ενδεδυμενος τριχας καμηλου και ζωνην δερματινην περι την οσφυν αυτου και εσθιων ακριδας και μελι αγριον
- 7 І він проповідував, кажучи: Услід за мною йде он Потужніший від мене, що Йому я негідний, нагнувшись, розв'язати ремінця від узуття Його.
And he said to them all, There is one coming after me who is greater than I, whose shoes I am not good enough to undo.
και εκηρυσσεν λεγων ερχεται ο ισχυροτερος μου οπισω μου ου ουκ ειμι ικανος κυψας λυσαι τον ιμαντα των υποδηματων αυτου
- 8 Я хрестив вас водою, а Той вас хреститиме Духом Святим.
I have given you baptism with water, but he will give you baptism with the Holy Spirit.
εγω μεν εβαπτισα υμας εν υδατι αυτος δε βαптиσει υμας εν πνευματι αγιω
- 9 ¶ І сталося тими днями, прийшов Ісус з Назарету Галілейського, і від Івана хрестився в Йордані.
And it came about in those days, that Jesus came from Nazareth of Galilee, and was given baptism by John in the Jordan.
και εγενετο εν εκειναις ταις ημεραις ηλθεν ιησους απο ναζαρετ της γαλιλαιας και εβαптиσθη υπο ιωαννου εις τον ιορδανην
- 10 І зараз, коли Він виходив із води, то побачив Іван небо розкрите, і Духа, як голуба, що сходив на Нього.
And straight away, coming up out of the water, he saw the heavens broken open and the Spirit coming down on him as a dove:
και ευθεως αναβαινων απο του υδατος ειδεν σχιζομενους τους ουρανους και το πνευμα ωσει περιστεραν καταβαινον επ αυτον
- 11 І голос із неба почувся: Ти Син Мій Улюблений, що Я вподобав Його!
And a voice came out of heaven, You are my dearly loved Son, with whom I am well pleased.
και φωνη εγενετο εκ των ουρανων συ ει ο υιος μου ο αγαπητος εν ω ευδοκησα
- 12 І зараз повів Його Дух у пустиню.
And straight away the Spirit sent him out into the waste land.
και ευθως το πνευμα αυτον εκβαλλει εις την ερημον
- 13 І Він був сорок днів у пустині, випробовуваний від сатани, і перебував зо звіриною. І служили Йому Ангели.
And he was in the waste land for forty days, being tested by Satan; and he was with the beasts; and the angels took care of him.
και ην εκει εν τη ερημω ημερας τεσσαρακοντα πειραζομενος υπο του σατανα και ην μετα των θηριων και οι αγγελοι διηκονουν αυτω
- 14 ¶ А коли Іван виданий був, то прийшов Ісус до Галілеї, і проповідував Божу Євангелію,
Now after John had been put in prison, Jesus came into Galilee, preaching the good news of God,
μετα δε το παραδοθηναι τον ιωαννην ηλθεν ο ιησους εις την γαλιλαιαν κηρυσσων το ευαγγελιον της βασιλειας του θεου
- 15 і говорив: Збулися часи, і Боже Царство наблизилось. Покайтеся, і віруйте в Євангелію!
And saying, The time has come, and the kingdom of God is near: let your hearts be turned from sin and have faith in the good news.
και λεγων οτι πεπληρωται ο καιρος και ηγγικεν η βασιλεια του θεου μετανοειτε και πιστευετε εν τω ευαγγελιω

- 16 Α коли Він проходив біля Галілейського моря, то побачив Симона та Андрія, брата Симонового, що невода в море закидали, бо рибалки були.
And going by the sea of Galilee, he saw Simon, and Andrew, the brother of Simon, putting a net into the sea: for they were fishermen.
περιπατών δε παρα την θαλασσαν της γαλιλαιας ειδεν σιμωνα και ανδρεαν τον αδελφον αυτου βαλλοντας αμφιβληστρον εν τη θαλασση ησαν γαρ αλιεις
- 17 І сказав їм Ісус: Ідіть услід за Мною, і зроблю, що станете ви ловцями людей.
And Jesus said to them, Come after me, and I will make you fishers of men.
και ειπεν αυτοις ο ιησους δευτε οπισω μου και ποιησω υμας γενεσθαι αλιεις ανθρωπων
- 18 І зараз вони свого невода кинули, та й пішли вслід за Ним.
And they went straight from their nets, and came after him.
και ευθεως αφεντες τα δικτυα αυτων ηκολουθησαν αυτω
- 19 Α коли недалеко прийшов, то побачив Він Якова Зеведесового та брата його Івана, що й вони в човні невода лагодили.
And going on a little farther, he saw James, the son of Zebedee, and John his brother, who were in their boat stitching up their nets.
και προβας εκειθεν ολιγον ειδεν ιακωβον τον του ζεβεδαιου και ιωαννην τον αδελφον αυτου και αυτους εν τω πλοιω καταρτιζοντας τα δικτυα
- 20 І зараз покликав Він їх. І вони залишили батька свого Зеведея в човні з робітниками, і пішли вслід за Ним.
And he said, Come after me: and they went away from their father Zebedee, who was in the boat with the servants, and came after him.
και ευθεως εκαλεσεν αυτους και αφεντες τον πατερα αυτων ζεβεδαιου εν τω πλοιω μετα τωνμισθωτων απηλθον οπισω αυτου
- 21 І приходять вони в Капернаум. І нехайно в суботу ввійшов Він у синагогу, і навчати зачав.
And they came to Capernaum; and on the Sabbath he went into the Synagogue and gave teaching.
και εισπορευονται εις καπερναουμ και ευθεως τοις σαββασιν εισελθων εις την συναγωγην εδιδασκεν
- 22 І дивувались науці Його, бо навчав Він їх, як можновладний, а не як ті книжники.
And they were full of wonder at his teaching, because he gave it as one having authority, and not like the scribes.
και εξεπλησσαντο επι τη διδαχη αυτου ην γαρ διδασκων αυτους ως εξουσιαν εχων και ουχ ως οι γραμματαις
- 23 ¶ І зараз у їхній синагозі знайшовся один чоловік, що мав духа нечистого, і він закричав,
And there was in their Synagogue a man with an unclean spirit; and he gave a cry,
και ην εν τη συναγωγη αυτων ανθρωπος εν πνευματι ακαθαρτω και ανεκραζεν
- 24 і сказав: Що Тобі до нас, Ісусе Назарянине? Ти прийшов погубити нас. Я знаю Тебе, хто Ти, Божий Святий.
Saying, What have we to do with you, Jesus of Nazareth? have you come to put an end to us? I see well who you are, the Holy One of God.
λεγων εα τι ημιν και σοι ιησου ναζαρηνη ηλθες απολεσαι ημας οίδα σε τις ει ο αγιος του θεου
- 25 Ісус же йому наказав: Замовчи, і вийди з нього!
And Jesus said to him sharply, Be quiet, and come out of him.
και ελετημησεν αυτω ο ιησους λεγων φιωθητι και εξελθε εξ αυτου
- 26 І затряс дух нечистий того, і, скрикнувши голосом гучним, вийшов із нього.
And the unclean spirit, shaking him violently, and crying with a loud voice, came out of him.
και σπαραξαν αυτον το πνευμα το ακαθαρτον και κραξαν φωνη μεγαλη εξηλθεν εξ αυτου
- 27 І жахнулися всі, аж питали вони один одного, кажучи: Що це таке? Нова наука із потугою! Навіть духам нечистим наказує Він, і вони Його слухають.
And they were all greatly surprised, so that they put questions to one another, saying, What is this? a new teaching! with authority he gives orders even to the unclean spirits, and they do what he says.
και εθαμβηθησαν παντες ωστε συζητειν προς αυτους λεγοντας τι εστιν τουτο τις η διδαχη η καινη αυτη οτι κατ εξουσιαν και τοις πνευμασιν τοις ακαθαρτοις επιτασσει και υπακουουσιν αυτω
- 28 І чутка про Нього пішла хвилі тієї по всій Галілейській країні.
And news of him went out quickly everywhere into all parts of Galilee round about.
εξηλθεν δε η ακοη αυτου ευθυσ εις ολην την περιχωρον της γαλιλαιας
- 29 ¶ І вийшли вони із синагоги небавом, і прийшли з Яковом та Іваном до дому Симонового й Андрієвого.
And when they came out of the Synagogue, they went into the house of Simon and Andrew, with James and John.
και ευθεως εκ της συναγωγης εξελθοντες ηλθον εις την οικιαν σιμωνος και ανδρεου μετα ιακωβου και ιωαννου

- 30 А теща Симонова лежала в горячці; і зараз сказали про неї Йому.
Now Simon's wife's mother was ill, with a burning heat; and they gave him word of her:
η δε πενθερα σιμωνος κατεκειτο πυρεσσουσα και ευθεως λεγουσιν αυτω περι αυτης
- 31 І Він підійшов і підвів її, узявши за руку, і горячка покинула ту, і вона зачала прислужувати їм.
And he came and took her by the hand, lifting her up; and she became well, and took care of their needs.
και προσελθων ηγειρεν αυτην κρατησας της χειρος αυτης και αφηκεν αυτην ο πυρετος ευθεως και διηκονει αυτοις
- 32 А як вечір настав, коли сонце зайшло, то стали приносити до Нього недужих усіх та біснуватих.
And in the evening, at sundown, they took to him all who were diseased, and those who had evil spirits.
οψιας δε γενομενης οτε εδω ο ηλιος εφερον προς αυτον παντας τους κακως εχοντας και τους δαμονιζομενους
- 33 І все місто зібралося перед дверима.
And all the town had come together at the door.
και η πολις ολη επισυνηγμενη ην προς την θυραν
- 34 І Він уздоровив багатьох, на різні хвороби недужих, і багатьох демонів повиганяв. А демонам не дозволяв Він казати, що знають Його.
And a number, who were ill with different diseases, he made well, and sent out evil spirits; but he did not let the evil spirits say anything, because they had knowledge of him.
και εθεραπευσεν πολλους κακως εχοντας ποικιλαις νοσοις και δαμονια πολλα εξεβαλεν και ουκ ηφιεν λαλειν τα δαμονια οτι ηδεισαν αυτον
- 35 А над ранком, як дуже ще темно було, уставши, Він вийшов і пішов у місце самітне, і там молився.
And in the morning, a long time before daylight, he got up and went out to a quiet place, and there he gave himself up to prayer.
και πρωι εννυχον λιαν αναστας εξηλθεν και απηλθεν εις ερημον τοπον κακει προσηυχετο
- 36 А Симон та ті, що були з ним, поспішили за Ним.
And Simon and those who were with him came after him.
και κατεδιωξαν αυτον ο σιμων και οι μετ αυτου
- 37 І, знайшовши Його, вони кажуть Йому: Усі шукають Тебе.
And when they came up with him, they said to him, Everyone is looking for you.
και ευροντες αυτον λεγουσιν αυτω οτι παντες ζητουσιν σε
- 38 А Він промовляє до них: Ходім в інше місце, до сіл та околицьних міст, щоб і там проповідувати, бо на те Я прийшов.
And he said to them, Let us go to other parts into the nearest towns, so that I may give teaching there, because for this purpose I came.
και λεγει αυτοις αγωμεν εις τας εχομενας κομπολαις ινα κακει κηρυξω εις τουτο γαρ εξεληλυθα
- 39 І пішов, і проповідував в їхніх синагогах по всій Галілеї. І демонів Він виганяв.
And he went into their Synagogues in every part of Galilee, preaching and driving out evil spirits.
και ην κηρυσσων εν ταις συναγωγαις αυτων εις ολην την γαλιλαιαν και τα δαμονια εκβαλλων
- 40 ¶ І приходить до Нього прокажений, благас Його, і на коліна впаде та й каже Йому: Коли хочеш, Ти можеш очистити мене!
And a leper came to him and, going down on his knees before him, made a request, saying, If it is your pleasure, you have the power to make me clean.
και ερχεται προς αυτον λεπρος παρακαλων αυτον και γονυπετων αυτον και λεγων αυτω οτι εαν θελης δυνασαι με καθαρισαι
- 41 І змілосердився Він, простяг руку Свою, і доторкнувся до нього, та й каже йому: Хочу, будь чистий!
And being moved with pity, he put out his hand, and touching him said to him, It is my pleasure; be made clean.
ο δε ιησους σπλαγχισθεις εκτεινας την χειρα ηψατο αυτου και λεγει αυτω θελω καθαρισθητι
- 42 І проказа зійшла з нього хвили тієї, і чистим він став.
And straight away the disease went from him, and he was made clean.
και ειποντος αυτου ευθεως απηλθεν απ αυτου η λεπρα και εκαθαρισθη
- 43 А Він, погрозивши йому, зараз вислав його,
And he sent him away, saying to him very sharply,
και εμβριμησαμενος αυτω ευθεως εξεβαλεν αυτον

- 44 і йому наказав: Гляди, не оповідай нічого нікому. Але йди, покажися священникові, і принеси за своє очищення, що Мойсей заповів, їм на свідоктво.
See that you say nothing to any man: but go and let the priest see you, and make yourself clean by an offering of the things ordered by Moses, for a witness to them.
και λεγει αυτω ορα μηδενι μηδεν ειπης αλλ υπαγε σεαυτον δειξον τω ιερει και προσενευκε περι του καθαρισμου σου α προσεταξεν μοσης εις μαρτυριον αυτοις
- 45 А він, вийшовши, став багато оповідати й говорити про подію, так що Він не міг явно ввійти вже до міста, але перебував віддалік по самітних місцях. І сходилися звідусюди до Нього.
But he went out, and made it public, giving an account of it everywhere, so that Jesus was no longer able to go openly into a town, but was outside in the waste land; and they came to him from every part.
ο δε εξελθων ηρξατο κηρυσσειν πολλα και διαφημιζειν τον λογον οστε μηκειτι αυτον δυνασθαι φανερωσ εις πολιν εισελθειν αλλ εξω εν ερημοις τοποις ην και ηρχοντο προς αυτον πανταχοθεν
- 1 ¶ Коли ж Він по кількох днях прийшов знов до Капернауму, то чутка пішла, що Він удома.
And when he came into Capernaum again after some days, the news went about that he was in the house.
και παλιν εισηλθεν εις καπερναουμ δι ημερων και ηκουσθη οτι εις οικον εστιν
- 2 І зібралось багато, аж вони не вмщались навіть при дверях. А Він їм виголошував слово.
And a great number had come together, so that there was no longer room for them, no, not even about the door: and he gave them teaching.
και ευθεωσ συνηχθησαν πολλοι οστε μηκειτι χωρειν μηδε τα προς την θυραν και ελαλει αυτοις τον λογον
- 3 І прийшли ось до Нього, несучи розслабленого, якого несли четверо.
And four men came to him with one on a bed who had no power of moving.
και ερχονται προς αυτον παραλυτικον φεροντες αιρομενον υπο τεσσαρων
- 4 А що через народ до Нього наблизитися не могли, то стелю розкрили, де Він був, і пробравши, звисили ложе, що на ньому лежав розслаблений.
And when they were unable to get near him because of all the people, they got the roof uncovered where he was: and when it was broken up, they let down the bed on which the man was.
και μη δυναμενοι προσεγγισαι αυτω δια τον οχλον απεστεγασαν την στεγην οπου ην και εξορυξαντες χαλωσιν τον κραββατον εφ ω ο παραλυτικος κατεκειτο
- 5 А Ісус, віру їхню побачивши, каже розслабленому: Відпускаються, сину, гріхи тобі!
And Jesus, seeing their faith, said to him, Son, you have forgiveness for your sins.
ιδων δε ο ιησους την πιστιν αυτων λεγει τω παραλυτικω τεκνον αφεωνται σοι αι αμαρτια σου
- 6 Там же сиділи дехто з книжників, і в серцях своїх думали:
But there were certain of the scribes seated there, and reasoning in their hearts,
ησαν δε тινεσ των γραμματεων εκει καθημενοι και διαλογιζομενοι εν ταιс καρδιαιс αυτων
- 7 Чого Він говорить отак? Зневажас Він Бога... Хто може прощати гріхи, окрім Бога Самого?
Why does this man say such things? he has no respect for God: from whom does forgiveness come but from God only?
τι ουτως ουτως λαλει βλασφημιαс тис δυναται αφιεναι αμαρτιαс ει μη ειс ο θεοс
- 8 І зараз Ісус відчув Духом Своїм, що вони так міркують собі, і сказав їм: Що таке ви в серцях своїх думаете?
And Jesus, having knowledge in his spirit of their thoughts, said to them, Why are you reasoning about these things in your hearts?
και ευθεωс επιγνους ο ιησους τω πνευματι αυτου οτι ουτως διαλογιζονται εν εαυτοιс ειπεν αυτοιс τι ταυτα διαλογιζεσθε εν ταιс καρδιαи υμων
- 9 Що легше: сказати розслабленому: Гріхи відпускаються тобі, чи сказати: Уставай, візьми ложе своє та й ходи?
Which is the simpler, to say to a man who is ill, You have forgiveness for your sins, or, Get up, take up your bed, and go?
τι εστιν ευκοπωτερον ειπειν τω παραλυτικω αφεωνται σοι αι αμαρτια η ειπειν εγειραι και αρον σου τον κραββατον και περιπαται
- 10 Але щоб ви знали, що Син Людський має владу прощати гріхи на землі, каже розслабленому:
But so that you may see that the Son of man has authority for the forgiveness of sins on earth, (he said to the man,)
ινα δε ειδητε οτι εξουσιαν εχει ο υιοс του ανθρωπου αφιεναι επι της γηс αμαρτιαс λεγει τω παραλυτικω
- 11 Тобі Я наказую: Уставай, візьми ложе своє, та й іди у свій дім!
I say to you, Get up, take up your bed, and go to your house.
σοι λεγω εγειραι και αρον τον κραββατον σου και υπαγε ειс τον οικον σου
- 12 І той устав, і негайно взяв ложе, і вийшов перед усіма, так що всі дивувались і славили Бога, й казали: Ніколи такого не бачили ми!
And he got up, and straight away took up the bed and went out before them all, so that they were all full of wonder, and gave glory to God, saying, We have never seen anything like this.
και ηγερθη ευθεωс και αρας τον κραββατον εξηλθεν εναντιον παντων οστε εξιστασθαι παντας και δοξαζειν τον θεον λεγοντας οτι ουδεποτε ουτως ειδομεν

- 13 ¶ I вийшов над море Він знов. А весь натовп до Нього приходив, і Він їх навчав.
And he went out again by the seaside; and all the people came to him, and he gave them teaching.
και εξηλθεν παλιν παρα την θαλασσαν και πας ο οχλος ηρχετο προς αυτον και ειδιδασκεν αυτους
- 14 А коли Він проходив, то побачив Левія Алфієвого, що сидів на митниці, і каже йому: Іди за Мною! Той устав, і пішов услід за Ним.
And when he went by, he saw Levi, the son of Alphaeus, seated at the place where taxes were taken, and he said to him, Come with me. And he got up, and went with him.
και παραγων ειδεν λεβιν τον του αλφαιου καθημενον επι το τελωνιον και λεγει αυτω ακολουθει μοι και αναστας ηκολουθησεν αυτω
- 15 Коли ж Він сидів при столі в його домі, то багато митників і грішників сиділи з Ісусом та з учнями Його; бо було їх багато, і вони ходили за Ним.
And it came about that he was seated at meat in his house, and a number of tax-farmers and sinners were at table with Jesus and his disciples: for there were a great number of them, and they came after him.
και εγενετο εν τω κατακεισθαι αυτον εν τη οικια αυτου και πολλοι τελωναι και αμαρτωλοι συνανεκειντο τω ησου και τοις μαθηταις αυτου ησαν γαρ πολλοι και ηκολουθησαν αυτω
- 16 Як побачили ж книжники та фарисеї, що Він їсть із грішниками та з митниками, то сказали до учнів Його: Чому то Він їсть із митниками та з грішниками?
And the scribes of the Pharisees, when they saw that he was taking food with the tax-farmers and sinners, said to his disciples, Why does he take food and drink with such men?
και οι γραμματεις και οι φαρισαιοι ιδοντες αυτον εσθιοντα μετα των τελωνων και αμαρτωλων ελεγον τοις μαθηταις αυτου τι οτι μετα των τελωνων και αμαρτωλων εσθιει και πινει
- 17 А Ісус, як почув, промовляє до них: Лікаря не потребують здорові, а слабі. Я не прийшов кликати праведних, але грішників на покаяння.
And Jesus, hearing it, said to them, Those who are well have no need of a medical man, but those who are ill: I have come not to get the upright but sinners.
και ακουσας ο ησους λεγει αυτοις ου χρειαν εχουσιν οι ισχυροντες ιατρον αλλ οι κακως εχοντες ουκ ηλθον καλεσαι δικαιους αλλα αμαρτωλους εις μετανοιαν
- 18 ¶ А учні Іванові та фарисейські постили. І приходять вони, та й говорять до Нього: Чому учні Іванові та фарисейські постять, а учні Твої не постять?
And John's disciples and the Pharisees were taking no food: and they came and said to him, Why do John's disciples and the disciples of the Pharisees go without food, but your disciples do not?
και ησαν οι μαθηται ιωαννου και οι των φαρισαιων νηστευοντες και ερχονται και λεγουσιν αυτω διατι οι μαθηται ιωαννου και οι των φαρισαιων νηστεουσιν οι δε σοι μαθηται ου νηστεουσιν
- 19 Ісус же промовив до них: Хіба постити можуть гості весільні, поки з ними ще є молодий? Доки мають вони молодого з собою, то постити не можуть.
And Jesus said to them, Will the friends of a newly-married man go without food while he is with them? as long as they have him with them they will not go without food.
και ειπεν αυτοις ο ησους μη δυνανται οι υιοι του νυμφωνος εν ω ο νυμφιος μετ αυτων εστιν νηστευειν οσον χρονον μεθ εαυτων εχουσιν τον νυμφιον ου δυνανται νηστευειν
- 20 Але прийдуть ті дні, коли заберуть молодого від них, то й постити будуть вони за тих днів.
But the days will come when the husband will be taken away from them, and then they will go without food.
ελευσονται δε ημεραι οταν απαρθη απ αυτων ο νυμφιος και тоτε νηστεουσουσιν εν εκειναις ταις ημεραις
- 21 І не пришиває ніхто до старої одежі латки з сукна сирового, а як ні, то край латки нової одірветься там від старого, і дірка стане ще гірша.
No man puts a bit of new cloth on an old coat: or the new, by pulling away from the old, makes a worse hole.
και ουδεις επιβλημα ρακουσ αγναφου επι ραπτει επι ιματιω παλαιω ει δε μη αιρει το πληρωμα αυτου το καινον του παλαιου και χειρον σχισμα γινεται
- 22 І ніхто не вливає вина молодого в старі бурдюки, а то попоривас вино бурдюки, і вино й бурдюки пропадуть, а вливають вино молоде до нових бурдюків.
And no man puts new wine into old wine-skins: or the skins will be burst by the wine, and the wine and the skins will be wasted: but new wine has to be put into new wine-skins.
και ουδεις βαλλει οινον νεον εις ασκουσ παλαιουσ ει δε μη ρησει ο οινος ο νεος τους ασκουσ και ο οινος εκχεται και οι ασκοι απολουνται αλλα οινον νεον εις ασκουσ καινουσ βλητεον
- 23 І сталося, як Він переходив ланами в суботу, Його учні дорогою йшли, та й стали колосся зривати.
And it came about that on the Sabbath day he was going through the grain-fields; and while they were walking, his disciples took the heads of grain.
και εγενετο παραπορευεσθαι αυτον εν τοις σαββασιν δια των σποριμων και ηρξαντο οι μαθηται αυτου οδον ποιειν τιλλοντες τους σταχυας
- 24 Фарисеї ж казали Йому: Подивись, чому роблять у суботу вони, чого не годиться?
And the Pharisees said to him, Why are they doing what it is not right to do on the Sabbath?
και οι φαρισαιοι ελεγον αυτω ιδε τι ποιουσιν εν τοις σαββασιν ο ουκ εξεστιν
- 25 А Він їм відказав: Чи ж ви не читали ніколи, що зробив був Давид, як потребу він мав та сам зголоднів був і ті, що були з ним?
And he said to them, Have you no knowledge of what David did, when he had need and was without food, he, and those who were with him?
και αυτος ελεγεν αυτοις ουδεποτε ανεγνωτε τι ποιησεν δαβιδ οτε χρειαν εσхεν και επεινασεν αυτος και οι μετ αυτου
- 26 Як він увійшов був до Божого дому за первосвященника Авіятара, і спожив хліби показні, яких їсти не можна було, тільки священникам, і дав він і тим, хто був із ним?
How he went into the house of God when Abiathar was high priest, and took for food the holy bread, which only the priests may take, and gave it to those who were with him?
πως εισηλθεν εις τον οικον του θεου επι αβιαθαρ του αρχιερεως και τους αρτους της προθεσεως εφαγεν ουс ουκ εξεστιν φαγειν ει μη τοις ιερευσιν και εδοκεν και τοις συν αυτω ουσιν

- 27 **I** сказал Вин до них: Субота постала для чоловіка, а не чоловік для суботи,
And he said to them, The Sabbath was made for man, and not man for the Sabbath;
 και ελεγεν αυτοις το σαββατον δια τον ανθρωπον εγενετο ουχ ο ανθρωπος δια το σαββατον
- 28 а тому то Син Людський Господь і суботі.
So that the Son of man is lord even of the Sabbath.
 ωστε κυριος εστιν ο υιος του ανθρωπου και του σαββατου
- 1 ¶ **I** Вин знову до синагоги ввійшов. І був там один чоловік, який мав суху руку.
And he went again into the Synagogue; and there was a man there whose hand was dead.
 και εισηλθεν παλιν εις την συναγωγην και ην εκει ανθρωπος εξηραμμενην εχων την χειρα
- 2 **I**, щоб обвинуватити Його, наглядали за Ним, чи Вин у суботу того не вздоровить.
And they were watching him to see if he would make him well on the Sabbath day, so that they might have something against him.
 και παρετηρουν αυτον ει τοις σαββασιν θεραπευσει αυτον ινα κατηγορησωσιν αυτου
- 3 **I** говорить Вин до чоловіка з сухою рукою: Стань посередині!
And he said to the man, Get up and come forward.
 και λεγει τω ανθρωπω τω εξηραμμενην εχοντι την χειρα εγειραι εις το μεσον
- 4 А до них промовляє: У суботу годиться робити добре, чи робити лихе, життя зберегти, чи погубити? Вони ж мовчали.
And he said to them, Is it right to do good on the Sabbath or to do evil? to give life or to put to death? But they said nothing.
 και λεγει αυτοις εξεστιν τοις σαββασιν αγαθοποιησαι η κακοποιησαι ψυχην σωσαι η αποκτειναι οι δε εσιωπων
- 5 **I** споглянув Вин із гнівом на них, засмучений закам'янілістю їхніх сердець, і сказав чоловікові: Простягни свою руку! І той простяг, і рука йому стала здорова!
And looking round on them he was angry, being sad because of their hard hearts; and he said to the man, Put out your hand. And he put it out, and his hand was made well.
 και περιβλεψαμενος αυτους μετ οργης συλλυπουμενος επι τη πορωσει της καρδιας αυτων λεγει τω ανθρωπω εκτεινον την χειρα σου και εξετεινεν και αποκατεσταθη η χειρ αυτου υγιης ως η αλλη
- 6 Фарисеї ж негайно пішли та з іродіянами раду зробили на Нього, як Його погубити.
And the Pharisees went out, and straight away made designs with the Herodians about how they might put him to death.
 και εξελθοντες οι φαρισαι ευθεως μετα των ηρωδιανων συμβουλιον εποιουν κατ αυτου οπως αυτον απολεσωσιν
- 7 А Ісус із Своїми учнями вийшов над море. І натовп великий ішов вслід за Ним із Галілеї й з Юдеї,
And Jesus went away with his disciples to the sea, and a great number from Galilee came after him: and from Judaea,
 και ο ιησους ανεχωρησεν μετα των μαθητων αυτου προς την θαλασσαν και πολυ πληθος απο της γαλιλαιας ηκολουθησαν αυτω και απο της ιουδαιας
- 8 і з Єрусалиму, і з Ідумеї, і з-за Йорданія, і з Тиру й Сидону. Натовп великий, прочувши, як багато чинив Вин, зібрався до Нього.
And from Jerusalem, and from Idumaea, and the other side of Jordan, and the country about Tyre and Sidon, a great number, hearing what great things he did, came to him.
 και απο ιεροσολυμων και απο της ιδουμιας και περαν του ιορδανου και οι περι τυρον και σιδωνα πληθος πολυ ακουσαντες οσα εποιει ηλθον προς αυτον
- 9 **I** сказав Вин до учнів Своїх наготовити човна Йому, через натовп, щоб до Нього не тиснулись.
And he made a request to his disciples to have a little boat ready for him, so that he might not be crushed by the people;
 και ειπεν τοις μαθηταις αυτου ινα πλοιαριον προσκαρτερη αυτω δια τον οχλον ινα μη θλιβωσιν αυτον
- 10 Бо Вин багатьох уздоровив, так що хто тільки немочі мав, то тислись до Нього, щоб Його доторкнутись.
For he had made such a great number well that all those who were diseased were falling down before him for the purpose of touching him.
 πολλους γαρ εθεραπευσεν ωστε επιπιπτειν αυτω ινα αυτου αψωνται οσοι εχον μαστιγας
- 11 І духи нечисті, як тільки вбачали Його, то падали ницьма перед Ним, і кричали й казали: Ти Син Божий!
And the unclean spirits, whenever they saw him, went down before him, crying out, and saying, You are the Son of God.
 και τα πνευματα τα ακαθαρτα οταν αυτον εθεωρει προσεπιπτεν αυτω και εκραζεν λεγοντα οτι συ ει ο υιος του θεου
- 12 А Вин їм суворо наказував, щоб вони Його не виявляли.
And he gave them special orders not to say who he was.
 και πολλα επετιμα αυτοις ινα μη αυτον φανερον ποιησωσιν

- 13 ¶ I Βίη βίησιν на гору, і покликав, кого Сам хотів; вони ж приступили до Нього.
And he went up into the mountain, and sent for those whom it was his pleasure to have with him: and they went to him.
και αναβαινει εις το ορος και προσκαλειται ους ηθελεν αυτος και απηλθον προς αυτον
- 14 I визначив Дванадцятьох, щоб із Ним перебували, і щоб послати на проповідь їх,
And he took twelve to be with him, so that he might send them out as preachers,
και εποησεν δωδεκα ινα ωσιν μετ αυτου και ινα αποστειλη αυτους κηρυσσειν
- 15 і щоб мали вони владу вздоровляти недуги й вигонити демонів.
And give them the power of driving out evil spirits:
και εχειν εξουσιαν θεραπευειν τας νοσους και εκβαλλειν τα δαιμονια
- 16 I визначив Βίη оцих Дванадцятьох: Симона, і дав йому ймення Петро,
To Simon he gave the second name of Peter;
και επεθηκεν τω σιμωνι ονομα πετρον
- 17 і Якова Зеведесвого, і Івана, брата Якова, і дав їм імена Βοανεργес, цебто сини громові,
And to James, the son of Zebedee, and John, the brother of James, he gave the second name of Boanerges, which is, Sons of thunder:
και ιακωβον τον του ζεβεдайου και ιωαννην τον αδελφον του ιακωβου και επεθηκεν αυτοις ονοματα βοανεργες ο εστιν υιοι βροντης
- 18 і Андрія, і Пилипа, і Варфоломія, і Матвія, і Хому, і Якова Алфісвого, і Тадея, і Симона Кананіта
And Andrew, and Philip, and Bartholomew, and Matthew, and Thomas, and James, the son of Alphaeus, and Thaddaeus, and Simon the Zealot;
και ανδρεαν και φιλιππον και барθολομαιον και ματθαιον και θωμαν και ιακωβον τον του αλφαιου και θαδδαιον και σιμωνα τον κανανιτην
- 19 та Юду Іскаріотського, що й видав Його.
And Judas Iscariot, who was false to him.
και ιουδαν ισκαριωτην ος και παρεδωκεν αυτον και ερχονται εις οικον
- 20 I приходять до дому вони. I знову зібралось народу, що вони не могли навіть хліба з'їсти.
And he went into a house. And the people came together again, so that they were not even able to take bread.
και συνερχεται παλιν οχλος ωστε μη δυνασθαι αυτους μητε αρτον φαγειν
- 21 I коли Його ближчі почули, то вийшли, щоб узяти Його, бо говорено, ніби Βίη несамовитий.
And when his friends had news of it, they went out to get him, saying, He is off his head.
και ακουσαντες οι παρ αυτου εξηλθον κρατησαι αυτον ελεγον γαρ οτι εξεστη
- 22 ¶ A книжники, що поприходили з Єрусалиму, казали: Має Βίη Вельзевула, і виганяє демонів силою князя демонів.
And the scribes who came down from Jerusalem, said, He has Beelzebub, and, By the ruler of evil spirits he sends evil spirits out of men.
και οι γραμματεις οι απο ιερουσαλυμων καταβαντες ελεγον οτι βελζεβουλ εχει και οτι εν τω αρχοντι των δαιμονιων εκβαλλει τα δαιμονια
- 23 I, закликавши їх, Βίη у притчах до них промовляв: Як може сатана сатану виганяти?
And turning to them, he said to them in the form of a story, How is it possible for Satan to put out Satan?
και προσκαλεσαμενος αυτους εν παραβολαις ελεγεν αυτοις πως δυναται σατανας σαταναν εκβαλλειν
- 24 I коли царство поділиться супроти себе, не може встояти те царство.
If there is division in a kingdom, that kingdom will come to destruction;
και εαν βασιλεια εφ εαυτην μερισθη ου δυναται σταθηναι η βασιλεια εκεινη
- 25 I коли дім поділиться супроти себе, не може встояти той дім.
And if there is division in a house, that house will come to destruction;
και εαν οικια εφ εαυτην μερισθη ου δυναται σταθηναι η οικια εκεινη
- 26 I коли б сатана сам на себе повстав і поділився, то не зможе встояти він, але згине.
And if Satan is at war with himself, and there is division in him, he will not keep his place but will come to an end.
και ει ο σατανας ανεστη εφ εαυτον και μεμερισται ου δυναται σταθηναι αλλα τελος εχει

- 27 Ніхто бо не може вдергнись у дім дужого, та й пограбувати добро його, якщо перше не зв'яже дужого, і аж тоді пограбує господу його.
But no one is able to go into the house of the strong man and take his goods, without first putting cords round the strong man, and then he will take his goods.
 ου δυναται ουδεις τα σκευη του ισχυρου εισελθων εις την οικιαν αυτου διαρπασαι εαν μη πρωτον τον ισχυρον δηση και τοτε την οικιαν αυτου διαρπασει
- 28 Поправді кажу вам, що простяться людським синам усі прогріхи та богозневаги, хоч би як вони богозневажали.
Truly, I say to you, The sons of men will have forgiveness for all their sins and for all the evil words they say:
 αμην λεγω υμιν οτι παντα αφεθησεται τα αμαρτηματα τοις υιοις των ανθρωπων και βλασφημιαι οσας αν βλασφημησωσιν
- 29 Але, хто богозневажить Духа Святого, повіки йому не відпуститься, але гріху вічному він підпадає.
But whoever says evil things against the Holy Spirit will never have forgiveness, but the evil he has done will be with him for ever:
 ος δ αν βλασφημηση εις το πνευμα το αγιον ουκ εχει αφεσιν εις τον αιωνα αλλ ενοχος εστιν αιωνιου κρισεως
- 30 Бож казали вони: Він духа нечистого має.
Because they said, He has an unclean spirit.
 οτι ελεγον πνευμα ακαθαρτον εχει
- 31 ¶ І поприходили мати Його та брати Його, і, осторонь ставши, послали до Нього і Його викликали.
And his mother and brothers came and were outside, and sent for him, requesting to see him.
 ερχονται ουν οι αδελφοι και η μητηρ αυτου και εξω εστωτες απεστειλαν προς αυτον φωνουντες αυτον
- 32 А народ кругом Нього сидів. І сказали Йому: Ого мати Твоя, і брати Твої, і сестри Твої он про Тебе питаються осторонь.
And a great number were seated round him; and they said to him, See, your mother and your brothers are outside looking for you.
 και εκαθητο οχλος περι αυτον ειπον δε αυτω ιδου η μητηρ σου και οι αδελφοι σου εξω ζητουσιν σε
- 33 А Він їм відповів і сказав: Хто Моя мати й брати?
And he said in answer, Who are my mother and my brothers?
 και απεκριθη αυτοις λεγων τις εστιν η μητηρ μου η οι αδελφοι μου
- 34 І поглянув на тих, що круг Нього сиділи, і промовив: Ось мати Моя та браття Мої!
And looking round at those who were seated about him, he said, See, my mother and my brothers!
 και περιβλεψαμενος κυκλω τους περι αυτον καθημενους λεγει ιδε η μητηρ μου και οι αδελφοι μου
- 35 Бо хто Божу волю чинитиме, той Мені брат, і сестра, і мати.
Whoever does God's pleasure, the same is my brother, and sister, and mother.
 ος γαρ αν ποιηση το θελημα του θεου ουτος αδελφος μου και αδελφη μου και μητηρ εστιν
- 1 ¶ І знову почав Він навчати над морем. І зібралось до Нього багато народу, так що Сам Він до човна на морі ввійшов і сидів, а народ увесь був на землі покрай моря.
And again he was teaching by the seaside. And a very great number of people had come to him, so that he got into a boat on the sea and took his seat; and all the people were on the land by the seaside.
 και παλιν ηρξατο διδασκειν παρα την θαλασσαν και συνηχθη προς αυτον οχλος πολυς ωστε αυτον εμβαντα εις το πλοιον καθησθαι εν τη θαλασση και πας ο οχλος προς την θαλασσαν επι της γης ην
- 2 І багато навчав Він їх притчами, і в науці Своїй їм казав:
And he gave them teaching about a number of things in the form of stories, and said to them in his teaching, Give ear:
 και εδιδασκεν αυτους εν παραβολαις πολλα και ελεγεν αυτοις εν τη διδαχη αυτου
- 3 Слухайте, вийшов сіяч ось, щоб сіяти.
A man went out to put seed in the earth:
 ακουετε ιδου εξηλθεν ο σπειρων του σπειραι
- 4 І як сіяв, упало зерно одне край дороги, і налетіли пташки, і його повидзьобували.
And while he was doing it, some was dropped by the wayside, and the birds came and took it for food.
 και εγενετο εν τω σπειρειν ο μεν επεσεν παρα την οδον και ηλθεν τα πετεινα του ουρανου και κατεφαγεν αυτο
- 5 Друге ж упало на ґрунт кам'янистий, де не мало багато землі, і негайно зійшло, бо земля неглибока була;
And some went on the stones, where it had not much earth; and it came up straight away, because the earth was not deep:
 αλλο δε επεσεν επι το πετρωδες οπου ουκ ειχεν γην πολλην και ευθεως εξανετειλεν δια το μη εχειν βαθος γης

- 6 а як сонце зійшло то зів'яло, і, коріння не мавши, усохло.
And when the sun was high, it was burned; and because it had no root, it became dry and dead.
ηλιου δε ανατειλαντος εκανματισθη και δια το μη εχειν ριζαν εξηρανθη
- 7 А інше впало між терен, і вигнався терен, і його поглушив, і плоду воно не дало.
And some went among the thorns, and the thorns came up, and it had no room for growth and gave no fruit.
και αλλο επεσεν εις τας ακανθας και ανεβησαν αι ακανθαι και συνεπιξαν αυτο και καρπον ουκ εδωκεν
- 8 Інше ж упало на добрую землю, і дало плід, що посходить і рік; і видало втридцять, у шістдесят і в сто раз.
And some, falling on good earth, gave fruit, coming up and increasing, and giving thirty, sixty, and a hundred times as much.
και αλλο επεσεν εις την γην την καλην και εδιδου καρπον αναβαινοντα και αυξανοντα και εφερεν εν τριακοντα και εν εξηκοντα και εν εκατον
- 9 І сказав: Хто має вуха, щоб слухати, нехай слухас!
And he said to them, Whoever has ears, let him give ear.
και ελεγεν αυτοις ο εχων ωτα ακουειν ακουετω
- 10 І, як остався Він насамоті, Його запитали найближчі з Дванадцятьма про цю притчу.
And when he was by himself, those who were round him with the twelve put questions to him about the purpose of the stories.
οτε δε εγενετο καταμονας ηρωτησαν αυτον οι περι αυτον συν τοις δωδεκα την παραβολην
- 11 І Він їм відповів: Вам дано пізнати таємниці Божого Царства, а тим, що за вами, усе відбувається в притчах,
And he said to them, To you is given the secret of the kingdom of God, but to those who are outside, all things are given in the form of stories;
και ελεγεν αυτοις υμιν δεδοται γνωειν το μυστηριον της βασιλειας του θεου εκεινοις δε τοις εξω εν παραβολαις τα παντα γινεται
- 12 щоб оком дивились вони і не бачили, вухом слухали і не зрозуміли, щоб коли вони не навернулися, і відпущені будуть гріхи їм!
So that seeing they may see, and it will not be clear to them; and hearing it, they will not get the sense; for fear that they may be turned again to me and have forgiveness.
ινα βλεποντες βλεπωσιν και μη ιδωσιν και ακουοντες ακουωσιν και μη συνιωσιν μηποτε επιστρεψωσιν και αφεθη αυτοις τα αμαρτηματα
- 13 І Він їм запитав: Ви не розумієте притчі цієї? І як вам зрозуміти всі притчі!
And he said to them, If you are not clear about this story, how will you be clear about the others?
και λεγει αυτοις ουκ οιδατε την παραβολην ταυτην και πως πασας τας παραβολας γνωσεσθε
- 14 Сіяч сіє слово.
The seed is the word.
ο σπειρων τον λογον σπειρει
- 15 А котрі край дороги, де сіється слово, це ті, що як тільки почують, то зараз приходить до них сатана, і забирає слово, посіяне в них.
And these are they by the wayside, where the word is planted; and when they have given ear, the Evil One comes straight away and takes away the word which has been planted in them.
ουτοι δε εισιν οι παρα την οδον οπου σπειρεται ο λογος και οταν ακουσωσιν ευθεως ερχεται ο σατανας και αιρει τον λογον τον εσπαρμενον εν ταις καρδιαις αυτων
- 16 Так само й посіяні на кам'янистому ґрунті, вони, як почують те слово, то з радістю зараз приймають його,
And in the same way, these are they who are planted on the stones, who, when the word has come to their ears, straight away take it with joy;
και ουτοι εισιν ομοιως οι επι τα πετροδη σπειρομενοι οι οταν ακουσωσιν τον λογον ευθεως μετα χαρας λαμβανουσιν αυτον
- 17 та коріння не мають у собі й нестійні; а згодом, як утиск або переслідування наступає за слово, вони спокушаються зараз.
And they have no root in themselves, but go on for a time; then, when trouble comes or pain, because of the word, they quickly become full of doubts.
και ουκ εχουσιν ριζαν εν εαυτοις αλλα προσκαιροι εισιν ειτα γενομενης θλιψεως η διωγμου δια τον λογον ευθεως σκανδαλιζονται
- 18 А між терен посіяє, це ті, що слухають слово,
And others are those planted among the thorns; these are they who have given ear to the word,
και ουτοι εισιν οι εις τας ακανθας σπειρομενοι ουτοι εισιν οι τον λογον ακουοντες
- 19 але клопоти цього світу й омана багатства та різні бажання виходять, та й заглушують слово, і плоду воно не дає.
And the cares of this life, and the deceits of wealth, and the desire for other things coming in, put a stop to the growth of the word, and it gives no fruit.
και αι μεριμναι του αιωνος τουτου και η απατη του πλουτου και αι περι τα λοιπα επιθυμια εισπορευομεναι συμπνιγουσιν τον λογον και ακαρπος γινεται

- 20 Α ποσiяне в добрую землю це тi, що слухають слово й приймають, i ρодять утридцiятеро, у шiстдесят i в сто ρаз.
And these are they who were planted on the good earth; such as give ear to the word, and take it into their hearts, and give fruit, thirty and sixty and a hundred times as much.
 και ουτοι εισιν οι επι την γην την καλην σπαρεντες ουτινες ακουουσιν τον λογον και παραδεχονται και καρποφορουσιν εν τριακοντα και εν εξηκοντα και εν εκατον
- 21 ¶ I сказал Вiн до них: Чи свiтильника приносять на те, щоб поставити його пiд посудину, чи може пiд лiжка? А не щоб поставити на свiчнику?
And he said to them, When the light comes in, do people put it under a vessel, or under the bed, and not on its table?
 και ελεγεν αυτοις μητι ο λυχνος ερχεται ινα υπο τον μοδιον τεθη η υπο την κλινην ουχ ινα επι την λυχνιαν επιτεθη
- 22 Бо немає нiчого захованого, що не виявиться, i немає таємного, що не вийде наяв.
There is nothing covered which will not be seen openly, and nothing has been made secret which will not come to light.
 ου γαρ εστιν τι κρυπτον ο εαν μη φανερωθη ουδε εγενετο αποκρυφον αλλ ινα εις φανερον ελθη
- 23 Хто має вуха, щоб слухати, нехай слухає!
If any man has ears, let him give ear.
 ει τις εχει ωτα ακουειν ακουετω
- 24 I сказал Вiн до них: Уважайте, що чуєте: Якою мiрою будете мiряти, такою вiдмiряють вам, i додадуть вам.
And he said to them, Take care what you give ear to: in the same measure as you give you will get, and more will be given to you.
 και ελεγεν αυτοις βλεπετε τι ακουετε εν ω μετρω μετρεите μετρηθησεται υμιν και προσεθησεται υμιν τοις ακουουσιν
- 25 Бо хто має, то дасться йому, хто ж не має, забереться вiд нього й те, що вiн має.
He who has, to him will be given: and he who has not, from him will be taken even that which he has.
 ος γαρ αν εχη δοθησεται αυτο και ος ουκ εχει και ο εχει αρθησεται απ αυτου
- 26 I сказал Вiн: Так i Боже Царство, як той чоловiк, що кидає в землю насiння,
And he said, Such is the kingdom of God, as if a man put seed in the earth,
 και ελεγεν ουτως εστιν η βασιλεια του θεου ως εαν ανθρωπος βαλη τον σπορον επι της γης
- 27 i чи спить, чи встає вiн удень та вночi, а насiння пускає паростки та росте, хоч не знає вiн, як.
And went to sleep and got up, night and day, and the seed came to growth, though he had no idea how.
 και καθευδη και εγειρηται νυκτα και ημεραν και ο σπορος βλαστανη και μηκυνηται ως ουκ οιδεν αυτος
- 28 Бо ρодить земля сама з себе: перше вруна, потiм колос, а тодi повне збiжжя на колосi.
The earth gives fruit by herself; first the leaf, then the head, then the full grain.
 αυτοματη γαρ η γη καρποφορει πρωτον χορτον ειτα σταχυν ειτα πληρη σιτον εν τω σταχυι
- 29 А коли плiд доспiє, зараз вiн посилає серпа, бо настали жнива.
But when the grain is ready, he quickly sends men to get it cut, because the time for cutting has come.
 οταν δε παραδω ο καρπος ευθεως αποσπελλει το δρεπανον οτι παρεστηκεν ο θερισμος
- 30 I сказал Вiн: До чого прирiвнясмо Царство Боже? Або в якiй притчi представим його?
And he said, What picture may we give of the kingdom of God, or with what story may we make it clear?
 και ελεγεν τινι ομοιωσωμεν την βασιλειαν του θεου η εν ποια παραβολη παραβαλωμεν αυτην
- 31 Воно як те зерно гiрчичне, яке, коли сiсться в землю, найдрiбнiше за всi земнi насiння.
It is like a grain of mustard seed, which, when it is put in the earth, is smaller than all the seeds on the earth,
 ως κοκκω σιναπεως ος οταν σπαρη επι της γης μικροτερος παντων των σπερματων εστιν των επι της γης
- 32 Як ποσiяне ж буде, виростає, i стає над усi зiлля бiльше, i вiття пускає велике таке, що кублитись може в тiнi його птаство небесне.
But when it is planted, it comes up, and becomes taller than all the plants, and puts out great branches, so that the birds of heaven are able to take rest in its shade.
 και οταν σπαρη αναβαινει και γινεται παντων των λαχωνων μειζων και ποιει κλαδους μεγαλους ωστε δυνασθαι υπο την σκιαν αυτου τα πετεινα του ουρανου κατασκηνουν
- 33 I такими притчами багатьома Вiн їм слово звiщав, пoскiльки вони могли слухати.
And with a number of such stories he gave them his teaching, as they were able to take it:
 και τοιαυταις παραβολαις πολλαις ελαλει αυτοις τον λογον καθως ηδυναντο ακουειν

- 34 I без притчі нічого Він їм не казав, а учням Своїм самотою вяснював усе.
 And without a story he said nothing to them: but privately to his disciples he made all things clear.
 χωρίς δε παραβολής ουκ ελαλει αυτοις κατ ιδιαν δε τοις μαθηταις αυτου επελθεν παντα
- 35 ¶ I сказав Він до них того дня, коли вечір настав: Переплиньмо на той бік.
 And on that day, when the evening had come, he said to them, Let us go over to the other side.
 και λεγει αυτοις εν εκεινη τη ημερα οφιας γενομενης διελθωμεν εις το περαν
- 36 I, лишивши народ, узяли із собою Його, як у човні Він був; і інші човни були з Ним.
 And going away from the people, they took him with them, as he was, in the boat. And other boats were with him.
 και αφεντες τον οχλον παραλαμβανουσιν αυτον ως ην εν τω πλοιω και αλλα δε πλοιαρια ην μετ αυτου
- 37 I знялася ось буря велика, а хвилі вливалися в човен, аж човен водою вже був переповнився!
 And a great storm of wind came up, and the waves came into the boat, so that the boat was now becoming full.
 και γινεται λαλαψ ανεμου μεγαλη τα δε κυματα επεβαλλεν εις το πλοιον ωστε αυτο ηδη γεμιζεσθαι
- 38 A Він спав на кормі на подушці... I вони розбудили Його та й сказали Йому: Учителю, чи Тобі байдуже, що ми гинемо?..
 And he himself was in the back of the boat, sleeping on the cushion: and they, awaking him, said, Master, is it nothing to you that we are in danger of destruction?
 και ην αυτος επι τη πρυμνη επι το προσκεφαλαιον καθευδων και διεγειρουσιν αυτον και λεγουσιν αυτω διδασκαλε ου μελει σοι οτι απολλυμεθα
- 39 Тоді Він устав, і вітрові заборонив, і до моря сказав: Мовчи, перестань! I стих вітер, і тиша велика настала...
 And he came out of his sleep, and gave strong orders to the wind, and said to the sea, Peace, be at rest. And the wind went down, and there was a great calm.
 και διεγερθεις επετιμησεν τω ανεμω και ειπεν τη θαλασση σιωπα περφοωσο και εκοπασεν ο ανεμος και εγενετο γαληνη μεγαλη
- 40 I сказав Він до них: Чого ви такі полохливі? Чому віри не маєте?
 And he said to them, Why are you full of fear? have you still no faith?
 και ειπεν αυτοις τι δειλοι εστε ουτως πως ουκ εχετε πιστιν
- 41 A вони налякалися страхом великим, і говорили один до одного: Хто ж це такий, що вітер і море слухняні Йому?
 And their fear was great, and they said one to another, Who then is this, that even the wind and the sea do his orders?
 και εφοβηθησαν φοβон μεγαν και ελεγον προς αλληλους τις ара ουτος εστιν οτι και ο ανεμος και η θαλασσα υπακουουσιν αυτω
- 1 ¶ I на другий бік моря вони прибули, до землі Гадаринської.
 And they came to the other side of the sea, into the country of the Gerasenes.
 και ηλθον εις το περαν της θαλασσης εις την χωραν των γαδαρηνων
- 2 I як вийшов Він із човна, то зараз Його перестрів чоловік із могильних печер, що мав духа нечистого.
 And when he had got out of the boat, straight away there came to him from the place of the dead a man with an unclean spirit.
 και εξελθοντι αυτω εκ του πλοιου ευθεως απηνησεν αυτω εκ των μνημειων ανθρωπος εν πνευματι ακαθαρτω
- 3 Він мешкання мав у гробах, і ніхто й ланцюгами зв'язати не міг його,
 He was living in the place of the dead: and no man was able to keep him down, no, not with a chain;
 ος την κατοικησιν ειχεν εν τοις μνημειοις και ουτε αλυσειν ουδεις ηδυνατο αυτον δεσαι
- 4 бо часто кайданами та ланцюгами в'язали його, але він розривав ланцюги та кайдани торощив, і ніхто не міг угамувати його.
 Because he had frequently been prisoned in chains and iron bands, and the chains had been parted and the bands broken by him: and no man was strong enough to make him quiet.
 δια το αυτον πολλακις πεδας και αλυσειν δεδεσθαι και διεσπασθαι υπ αυτου τας αλυσεις και τας πεδας συντετριφθαι και ουδεις αυτον ισχυεν δαμασαι
- 5 I він повсякчас перебував день і ніч у гробах та в горах, і кричав, і бився об каміння...
 And all the time, by day and by night, in the place of the dead, and in the mountains, he was crying out and cutting himself with stones.
 και διαπαντος νυκτος και ημερας εν τοις ορεσιν και εν τοις μνημασιν ην κραζων και κατακοπτων εαυτον λιθοις
- 6 A коли він Ієсу побачив здалека, то прибіг, і вклонився Йому,
 And when he saw Jesus from far off, he went quickly to him and gave him worship;
 ιδων δε τον ιησουν απο μακροθεν εδραμεν και προσεκυνησεν αυτω

- 7 **ὁ κρῖνον φωνῆ μεγάλῃ εἶπεν τι εμοὶ καὶ σοὶ ἰησοῦ υἱοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ ὑψίστου ὀρκίζω σε τὸν θεὸν μὴ με βασανίσῃς**
And crying out with a loud voice he said, What have I to do with you, Jesus, Son of the Most High God? In God's name, do not be cruel to me.
- 8 **ὁ εἶπεν γὰρ αὐτῷ ἐξέλθε τὸ πνεῦμα τὸ ἀκαθάρτον ἐκ τοῦ ἀνθρώπου**
For Jesus had said to him, Come out of the man, you unclean spirit.
- 9 **ὁ εἶπεν αὐτῷ ἰησοῦς· τί σοὶ ὄνομα; καὶ αὐτὸς ἀπεκρίθη λέγων· λέγεω ὄνομα μοι ὅτι πολλοὶ ἐσμεν**
And Jesus said, What is your name? And he made answer, My name is Legion, because there are a great number of us.
- 10 **ὁ εἶπεν ἰησοῦς· ἵνα μὴ ἀποσταίῃς ἐξ ἧς γῆς**
And he made strong prayers to him not to send them away out of the country.
- 11 **ὁ εἶπεν αὐτῷ ἰησοῦς· τί σοὶ ὄνομα; καὶ αὐτὸς ἀπεκρίθη λέγων· λέγεω ὄνομα μοι ὅτι πολλοὶ ἐσμεν**
Now on the mountain side there was a great herd of pigs getting their food.
- 12 **ὁ εἶπεν αὐτῷ ἰησοῦς· τί σοὶ ὄνομα; καὶ αὐτὸς ἀπεκρίθη λέγων· λέγεω ὄνομα μοι ὅτι πολλοὶ ἐσμεν**
And they said to him, Send us into the pigs, so that we may go into them.
- 13 **ὁ εἶπεν αὐτῷ ἰησοῦς· τί σοὶ ὄνομα; καὶ αὐτὸς ἀπεκρίθη λέγων· λέγεω ὄνομα μοι ὅτι πολλοὶ ἐσμεν**
And he let them do it. And the unclean spirits came out and went into the pigs; and the herd went rushing down a sharp slope into the sea, about two thousand of them; and they came to their death in the sea.
- 14 **ὁ εἶπεν αὐτῷ ἰησοῦς· τί σοὶ ὄνομα; καὶ αὐτὸς ἀπεκρίθη λέγων· λέγεω ὄνομα μοι ὅτι πολλοὶ ἐσμεν**
And they came to Jesus, and saw the man in whom had been the evil spirits seated, clothed and with full use of his senses, and they were full of fear.
- 15 **ὁ εἶπεν αὐτῷ ἰησοῦς· τί σοὶ ὄνομα; καὶ αὐτὸς ἀπεκρίθη λέγων· λέγεω ὄνομα μοι ὅτι πολλοὶ ἐσμεν**
And they came to Jesus, and saw the man in whom had been the evil spirits seated, clothed and with full use of his senses, and they were full of fear.
- 16 **ὁ εἶπεν αὐτῷ ἰησοῦς· τί σοὶ ὄνομα; καὶ αὐτὸς ἀπεκρίθη λέγων· λέγεω ὄνομα μοι ὅτι πολλοὶ ἐσμεν**
And those who had seen it gave them an account of what had been done to him who had the evil spirits, and of the fate of the pigs.
- 17 **ὁ εἶπεν αὐτῷ ἰησοῦς· τί σοὶ ὄνομα; καὶ αὐτὸς ἀπεκρίθη λέγων· λέγεω ὄνομα μοι ὅτι πολλοὶ ἐσμεν**
And they made a request to him to go out of their country.
- 18 **ὁ εἶπεν αὐτῷ ἰησοῦς· τί σοὶ ὄνομα; καὶ αὐτὸς ἀπεκρίθη λέγων· λέγεω ὄνομα μοι ὅτι πολλοὶ ἐσμεν**
And when he was getting into the boat, the man in whom had been the evil spirits had a great desire to come with him.
- 19 **ὁ εἶπεν αὐτῷ ἰησοῦς· τί σοὶ ὄνομα; καὶ αὐτὸς ἀπεκρίθη λέγων· λέγεω ὄνομα μοι ὅτι πολλοὶ ἐσμεν**
And he would not let him, but said to him, Go to your house, to your friends, and give them news of the great things the Lord has done for you, and how he had mercy on you.

- 20 I пішов він та в Десятимісті зачав проповідувати, які речі великі Ісус учинив йому. I всі дивувались!
And he went on his way, and made public in the country of Decapolis what great things Jesus had done for him: and all men were full of wonder.
και απηλθεν και ηρξατο κηρυσσειν εν τη δεκαπολει οσα εποιησεν αυτω ο ιησους και παντες εθαυμαζον
- 21 ¶ I коли переплив Ісус човном на той бік ізнов, то до Нього зібралось багато народу. I був Він над морем.
And when Jesus had gone over again in the boat to the other side, a great number of people came to him: and he was by the sea.
και διαπερασαντος του ιησου εν τω πλοιω παλιν εις το περαν συνηχθη οχλος πολυς επ αυτον και ην παρα την θαλασσαν
- 22 I приходить один із старших синагоги, на ймення Яїр, і, як побачив Його, припадає до ніг Йому,
And one of the rulers of the Synagogue, Jairus by name, came, and seeing him, went down at his feet,
και ιδου ερχεται εις των αρχισυναγωγων ονοματι ιαειρος και ιδων αυτον πιπτει προς τους ποδας αυτου
- 23 і дуже благас Його та говорить: Моя дочка кінчається. Прийди ж, поклади Свої руки на неї, щоб видужала та жила!...
And made strong prayers to him, saying, My little daughter is near to death: it is my prayer that you will come and put your hands on her, so that she may be made well, and have life.
και παρεκαλει αυτον πολλα λεγων οτι το θυγατριον μου εσχατως εχει ινα ελθων επιθης αυτη τας χειρας οπως σωθη και ζησεται
- 24 I пішов Він із ним. За Ним натовп великий ішов, і тиснувся до Нього.
And he went with him; and a great number of people went after him, and came round him.
και απηλθεν μετ αυτου και ηκολουθει αυτω οχλος πολυς και συνεθλιβον αυτον
- 25 А жінка одна, що дванадцять років хворою на кровотечу була,
And a woman, who had had a flow of blood for twelve years,
και γυνη τις ουσα εν ρυσει αιματος ετη δωδεκα
- 26 що чимало натерпілася від багатьох лікарів, і витратила все добро своє, та ніякої помочі з того не мала, а прийшла ще до гіршого,
And had undergone much at the hands of a number of medical men, and had given all she had, and was no better, but even worse,
και πολλα παθουσα υπο πολλων ιατρων και δαπανησασα τα παρ εαυτης παντα και μηδεν ωφεληθεισα αλλα μαλλον εις το χειρον ελθουσα
- 27 як зачула вона про Ісуса, підійшла через натовп іззаду, і доторкнулась до одяжі Його...
When she had news of the things which Jesus did, went among the people coming after him, and put her hand on his robe.
ακουσασα περι του ιησου ελθουσα εν τω οχλω οπισθεν ηψατο του ιματιου αυτου
- 28 Бо вона говорила про себе: Коли хоч доторкнуся до одяжі Його, то одужаю...
For she said, If I may only put my hand on his robe, I will be made well.
ελεγεν γαρ οτι καν των ιματιων αυτου αφωμαι σωθησομαι
- 29 I висохло хвилі тієї джерело кровотечі її, і тілом відчула вона, що видужала від недуги!
And straight away the fountain of her blood was stopped, and she had a feeling in her body that her disease had gone and she was well.
και ευθεως εξηρανθη η πηγη του αιματος αυτης και εγνω το σωματι οτι ιαται απο της μαστιγος
- 30 I в ту мить Ісус вичув у Собі, що вийшла з Нього сила. I Він до народу звернувся й спитав: Хто доторкнувся до Моєї одяжі?
And straight away Jesus was conscious that power had gone out of him; and, turning to the people, he said, Who was touching my robe?
και ευθεως ο ιησους επιγινους εν εαυτω την εξ αυτου δυναμιν εξελθουσαν επιστραφεις εν τω οχλω ελεγεν τις μου ηψατο των ιματιων
- 31 I відказали Йому Його учні: Ти бачиш, що тисне на Тебе народ, а питається: Хто доторкнувся до Мене?
And his disciples said to him, You see the people round you on every side, and you say, Who was touching me?
και ελεγον αυτω οι μαθηται αυτου βλεπεις τον οχλον συνθλιβοντα σε και λεγεις τις μου ηψατο
- 32 А Він навкруги поглядав, щоб побачити ту, що зробила оце.
And on his looking round to see her who had done this thing,
και περιεβλεπετο ιδειν την τουτο ποιησασαν
- 33 I жінка злякалась та затрусилась, бо знала, що сталося їй. I вона підійшла, і впала ницьма перед Ним, і всю правду Йому розповіла...
The woman, shaking with fear, conscious of what had been done to her, came and, falling on her face before him, gave him a true account of everything.
η δε γυνη φοβηθεισα και τρεμουσα ειδυια ο γεγονεν επ αυτη ηλθεν και προσεπεσεν αυτω και ειπεν αυτω πασαν την αληθειαν

- 34 Α Βίη ἴη σκάζαβ: Τβоя віра, ο дочко, спасла тебе; ἰδι з миром, ἰ здоровою будь від своєї недуги!
And he said to her, Daughter, your faith has made you well; go in peace, and be free from your disease.
ο δε ειπεν αυτη θυγατερ η πιστις σου σεσωκεν σε υπαγε εις ειρηνην και ισθι υγιης απο της μαστιγος σου
- 35 ¶ Як Βίη ще говорив, приходять ось від старшини синагоги та й кажуть: Дочка твоя вмерла; чого ще турбуєш Учителя?...
And while he was still talking, they came from the ruler of the Synagogue's house, saying, Your daughter is dead: why are you still troubling the Master?
ετι αυτου λαλουντος ερχονται απο του αρχισυναγωγου λεγοντες οτι η θυγατηρ σου απεθανεν τι ετι σκυλλεις τον διδασκαλον
- 36 Α Ιсус, як почув слово сказане, промовляє до старшини синагоги: Не лякайся, тільки віруй!
But Jesus, giving no attention to their words, said to the ruler of the Synagogue, Have no fear, only have faith.
ο δε ιησους ευθεως ακουσας τον λογον λαλουμενον λεγει τω αρχισυναγωγω μη φοβου μονον πιστευε
- 37 Ι Βίη не дозволив ἰти за Собою нікому, тільки Петрові та Якову, та Іванові, братові Якова.
And he did not let anyone come with him, but Peter and James and John, the brother of James.
και ουκ αφηκεν ουδενα αυτω συνακολουθησαι ει μη πετρον και ιακωβον και ιωαννην τον αδελφον ιακωβου
- 38 Ι приходять у дім старшини синагоги, і Βίη бачить метушню та людей, що плакали та голосили.
And they came to the house of the ruler of the Synagogue; and he saw people running this way and that, and weeping and crying loudly.
και ερχεται εις τον οικον του αρχισυναγωγου και θεωρει θορυβон κλαιοντας και αλαλαζοντας πολλα
- 39 Α ввійшовши, сказав Βίη до них: Чого ви метушитесь та плачете? Не вмерло дівча, але спить!
And when he had gone in, he said to them, Why are you making such a noise and weeping? The child is not dead, but sleeping.
και εισελθων λεγει αυτοις τι θορυβεισθε και κλαιετε το παιδιον ουκ απεθανεν αλλα καθευδει
- 40 Ι вони насміхалися з Нього. Α Βίη усіх випровадив, узяв батька дівчати та матір, та тих, хто був із Ним, і ввійшов, де лежало дівча.
And they were laughing at him. But he, having sent them all out, took the father of the child and her mother and those who were with him, and went in where the child was.
και κατεγγελων αυτου ο δε εκβαλων απαντας παραλαμβανει τον πατερα του παιδιου και την μητερα και τους μετ αυτου και εισπορευεται οπου ην το παιδιον ανακειμενον
- 41 Ι взяв Βίη за руку дівча та й промовив до нього: Таліта, кумі що значить: Дівчатко, кажу тобі встань!
And taking her by the hand, he said to her, Talitha cumi, which is, My child, I say to you, Get up.
και κρατησας της χειρος του παιδιου λεγει αυτη ταλιθα κουμι ο εστιν μεθερμηνευομενον το κορασιον σοι λεγω εγειραι
- 42 Ι в ту мить підвелося й ходило дівча; а років мало з дванадцять. Ι всі зараз жажнулися з дива великого!...
And the young girl got up straight away, and was walking about; she being twelve years old. And they were overcome with wonder.
και ευθεως ανεστη το κορασιον και περιπατει ην γαρ ετων δωδεκα και εξεστησαν εκστασει μεγαλη
- 43 Α Βίη наказав їм суворо, щоб ніхто не довідався про це. Ι дати їй їсти звелів.
And he gave them special orders that they were not to say anything of this; and he said that some food was to be given to her.
και διεστειλατο αυτοις πολλα ινα μηδεις γνω τουτο και ειπεν δοθηναι αυτη φαγειν
- 1 ¶ Ι, ввійшовши звідти, Βίη прийшов до Своєї батьківщини, а за Ним ішли учні Його.
And he went away from there, and came into his country; and his disciples went with him.
και εξηλθεν εκειθεν και ηλθεν εις την πατριδα αυτου και ακολουθουσιν αυτω οι μαθηται αυτου
- 2 Як настала ж субота, Βίη навчати почав у синагозі. Ι багато-хто, чувши, дивуватися стали й питали: Звідки в Нього оце? Ι що за мудрість, що дана Йому? Ι що за чуда, що стаються р уками Його?
And when the Sabbath day had come, he was teaching in the Synagogue; and a number of people hearing him were surprised, saying, From where did this man get these things? and, What is the wisdom given to this man, and what are these works of power done by his hands?
και γενομενου σαββατου ηρξατο εν τη συναγωγη διδασκειν και πολλοι ακουοντες εξεπλησσαντο λεγοντες ποθεν τουτω ταυτα και τις η σοφια η δοθεισα αυτω οτι και δυναμεις τοιαυτα δια των χειρων αυτου γινονται
- 3 Χίба ж Βίη не тєсля, син Марїїн, брат же Якову, і Йосипу, і Юді та Симонові? Α сестри Його хіба тут не між нами? Ι вони спокушались Ним...
Is not this the woodworker, the son of Mary, and brother of James and Joses and Judas and Simon? and are not his sisters here with us? And they were bitter against him.
ουκ ουτος εστιν ο τεκτων ο υιος μαριας αδελφος δε ιακωβου και ιωση και ιουδα και σιμωνος και ουκ εισιν αι αδελφαι αυτου ωδε προς ημας και εσκανδαλιζοντο εν αυτω

- 4 A Jesus їм сказав: Пророка нема без пошани, хїба тїльки в вїтчизні своїї, та в родинї своїї, та в домі своїм.
And Jesus said to them, A prophet is nowhere without honour, but in his country, and among his relations, and in his family.
ελεγεν δε αυτοις ο ιησους οτι ουκ εστιν προφητης ατιμος ει μη εν τη πατριδι αυτου και εν τοις συγγενεσιν και εν τη οικια αυτου
- 5 I Він тут учинити не мїг чуда жадного, тїльки деяких хворих, руки поклавши на них, уздоровив.
And he was unable to do any work of power there, but only to put his hands on one or two persons who were ill, and make them well.
και ουκ ηδυνατο εκει ουδεμιαν δυναμιν ποιησαι ει μη ολιγοις αρρωστοις επιθεις τας χειρας εθεραπευσεν
- 6 I Він дивувався їм невірству. I ходив Він по селах навкруг та навчав.
And he was greatly surprised because they had no faith. And he went about the country places teaching.
και εθαυμαζεν δια την απιστιαν αυτων και περιηγεν τας κομας κυκλω διδασκων
- 7 ¶ I, закликавши Дванадцятьох, зачав їм по двох посилати, і владу їм дав над нечистими духами.
And he gave orders to the twelve, and sent them out two by two; and he gave them authority over the unclean spirits;
και προσκαλειται τους δωδεκα και ηρξατο αυτους αποστελλειν δυο δυο και εδιδου αυτοις εξουσιαν των πνευματων των ακαθαρτων
- 8 I звелїв їм нічого в дорогу не брати, крім палиці тїльки самої: ні торби, ні хлїба, ані мїдяків у свїй черес,
And he said that they were to take nothing for their journey, but a stick only; no bread, no bag, no money in their pockets;
και παρηγγειλεν αυτοις ινα μηδεν αιρωσιν εις οδον ει μη ραβδον μονον μη πηραν μη αρτον μη εις την ζωνην χαλκον
- 9 а ходити в сандалях, і двоє убрань не носити.
They were to go with common shoes on their feet, and not to take two coats.
αλλ υποδεδεμενους σανδαλια και μη ενδυσησθε δυο χιτωνας
- 10 I промовив до них: Коли ви де ввійдете в дїм, залишайтеся там, аж поки не вийдете звїдти.
And he said to them, Wherever you go into a house, make that your resting-place till you go away.
και ελεγεν αυτοις οπου εαν εισελθητε εις οικιαν εκει μενετε εως αν εξελθητε εκειθεν
- 11 А як мїсто яке вас не прийме, і не послухають вас, то, виходячи звїдти, обтрусїть порошок, що в вас під ногами, на свїдчення супроти них. Поправдї кажу вам, легше буде Содому й Гоморрі дня судного, аніж мїсту тому!
And whatever place will not take you in and will not give ear to you, when you go away, put off the dust from your feet as a witness against them.
και οσοι αν μη δεξωνται υμας μηδε ακουσωσιν υμων εκπορευομενοι εκειθεν εκτιναζατε τον χουν τον υποκατω των ποδων υμων εις μαρτυριον αυτοις αμην λεγω υμιν ανεκτοτερον εσται σοδομοις η γομορροις εν ημερα κρισεως η τη πολει εκεινη
- 12 I вийшли вони, і проповідували, щоб каялися.
And they went out, preaching the need for a change of heart in men.
και εξελθοντες εκηρυσσον ινα μετανοησωσιν
- 13 I багато вигонили демонів, і оливою хворих багато намащували і вздоровляли.
And they sent out a number of evil spirits, and put oil on a great number who were ill, and made them well.
και δαιμονια πολλα εξεβαλλον και ηλειφον ελαιω πολλους αρρωστους και εθεραπευον
- 14 ¶ I прочув про Ісуса цар Ірод, бо ім'я Його стало загально відоме, і сказав, що то Іван Христитель із мертвих воскрес, і тому творяться чуда від нього.
And king Herod had news of him, because his name was on the lips of all; and he said, John the Baptist has come back from the dead, and for this reason these powers are working in him.
και ηκουσεν ο βασιλευς ηρωδης φανερον γαρ εγενετο το ονομα αυτου και ελεγεν οτι ιωαννης ο βαπτιζων εκ νεκρων ηγερθη και δια τουτο ενεργουσιν αι δυναμεις εν αυτω
- 15 Інші впевняли, що Ілля Він, а знов інші казали, що пророк, або як один із пророків.
But others said, It is Elijah. And others said, It is a prophet, even like one of the prophets.
αλλοι ελεγον οτι ηλιας εστιν αλλοι δε ελεγον οτι προφητης εστιν η ως εις των προφητων
- 16 А Ірод, прочувши, сказав: Іван, якому я голову стяв був, оце він воскрес!
But Herod, when he had news of it, said, John, whom I put to death, has come back from the dead.
ακουσας δε ο ηρωδης ειπεν οτι ον εγω απεκεφαλισα ιωαννην ουτος εστιν αυτος ηγερθη εκ νεκρων

- 17 Той бо Ірод, пославши, схопив був Івана, і в в'язниці закув його, через Іродіяду, дружину брата свого Пилипа, бо він одружився був із нею.
For Herod himself had sent men out to take John and put him in prison, because of Herodias, his brother Philip's wife, whom he had taken for himself.
αυτος γαρ ο ηρωδης αποστειλας εκρατησεν τον ιωαννην και εδησεν αυτον εν τη φυλακη δια ηρωδιαδα την γυναικα φιλιππου του αδελφου αυτου οτι αυτην εγαμησεν
- 18 Бо Іван казав Іродові: Не годиться тобі мати за дружину жінку брата свого!
For John said to Herod, It is wrong for you to have your brother's wife.
ελεγεν γαρ ο ιωαννης τω ηρωδη οτι ουκ εξεστιν σοι εχειν την γυναικα του αδελφου σου
- 19 А Іродіяда лютилась на нього, і хотіла йому смерть заподіяти, та не могла.
And Herodias was bitter against him, desiring to put him to death; but she was not able;
η δε ηρωδιας ενειχεν αυτω και ηθελεν αυτον αποκτειναι και ουκ ηδυνατο
- 20 Бо Ірод боявся Івана, знаючи, що він муж праведний і святий, і беріг його. І, його слухаючи, він дуже бентежився, але слухав його залюбки.
For Herod was in fear of John, being conscious that he was an upright and holy man, and kept him safe. And hearing him, he was much troubled; and he gave ear to him gladly.
ο γαρ ηρωδης εφοβειτο τον ιωαννην ειδως αυτον ανδρα δικαιον και αγιον και συνετηρει αυτον και ακουσας αυτου πολλα εποιει και ηδεως αυτου ηκουεν
- 21 Та настав день догідний, коли дня народження Ірод справляв був бенкета вельможам своїм, і тисячникам, і галілейській старшині,
And the chance came when Herod on his birthday gave a feast to his lords, and the high captains, and the chief men of Galilee;
και γενομενης ημερας ευκαιρου οτε ηρωδης τοις γενεσιοις αυτου δειπνον εποιει τοις μεγαιστασιν αυτου και τοις χιλιαρχοις και τοις πρωτοις της γαλιλαιας
- 22 і коли прийшла дочка тієї Іродіяди, і танцювала, і сподобалася Іродові та присутнім із ним при столі, тоді цар промовив до дівчини: Проби в мене, чого хочеш, і дам я тобі!
And when the daughter of Herodias herself came in and did a dance, Herod and those who were at table with him were pleased with her; and the king said to the girl, Make a request for anything and I will give it you.
και εισελθουσης της θυγατρος αυτης της ηρωδιαδος και ορχησαμενης και αρεσασης τω ηρωδη και τοις συνανακειμενοις ειπεν ο βασιλευς τω κορασιω αιτησον με ο εαν θελης και δωσω σοι
- 23 І поклявся він їй: Чого тільки від мене попросиш, то дам я тобі, хоча б і півцарства мого!
And he took an oath, saying to her, Whatever is your desire I will give it to you, even half of my kingdom.
και ωμοσεν αυτη οτι ο εαν με αιτησης δωσω σοι εως ημισους της βασιλειας μου
- 24 Вона ж вийшла, і спиталася матері своєї: Чого маю просити? А та відказала: Голови Івана Христітеля...
And she went out and said to her mother, What is my request to be? And she said, The head of John the Baptist.
η δε εξελθουσα ειπεν τη μητρι αυτης τι αιτησομαι η δε ειπεν την κεφαλην ιωαννου του βαπτιστου
- 25 І зараз квапливо вернулась вона до царя, і просила, говорячи: Я хочу, щоб дав ти негайно мені на полумиску голову Івана Христітеля!
And she came in quickly to the king, and said, My desire is that you give me straight away on a plate the head of John the Baptist.
και εισελθουσα ευθεως μετα σπουδης προς τον βασιλευα ητησατο λεγουσα θελω ινα μοι δως εξ αυτης επι πινακι την κεφαλην ιωαννου του βαπτιστου
- 26 І засмутився цар, але через клятву й з-за тих, що з ним були при столі, не схотів їй відмовити.
And the king was very sad; but because of his oaths, and those who were with him at table, he would not say 'No' to her.
και περιλυπος γενομενος ο βασιλευς δια τους ορκους και τους συνανακειμενους ουκ ηβελησεν αυτην αθετησαι
- 27 І цар зараз послав вояка, і звелів принести Іванову голову.
And straight away the king sent out one of his armed men, and gave him an order to come back with the head: and he went and took off John's head in prison,
και ευθεως αποστειλας ο βασιλευς σπεκουλατωρα επεταξεν ενεχθηναι την κεφαλην αυτου
- 28 І пішов він, і став у в'язниці Івана, і приніс його голову на полумискові, і дівчаті віддав, а дівча віддало її своїй матері...
And came back with the head on a plate, and gave it to the girl; and the girl gave it to her mother.
ο δε απελθων απεκεφαλισεν αυτον εν τη φυλακη και ηνεγκεν την κεφαλην αυτου επι πινακι και εδωκεν αυτην τω κορασιω και το κορασιον εδωκεν αυτην τη μητρι αυτης
- 29 А коли його учні зачули, то прийшли, і взяли його тіло, і до гробу поклали його.
And when his disciples had news of it, they came and took up his body, and put it in its last resting-place.
και ακουσαντες οι μαθηται αυτου ηλθον και ηραν το πτωμα αυτου και εθηκαν αυτο εν τω μνημειω
- 30 ¶ І посходилися до Ісуса апостоли, і розповіли Йому все, як багато зробили вони, і як багато навчили.
And the twelve came together to Jesus; and they gave him an account of all the things they had done, and all they had been teaching.
και συναγονται οι αποστολοι προς τον ιησουν και απηγγειλαν αυτω παντα και οσα εποιησαν και οσα εδιδαξαν

- 31 I said to them, Come away by yourselves to a quiet place, and take a rest for a time. Because there were a great number coming and going, and they had no time even for food.
 και ειπεν αυτοις δευτε υμεις αυτοι κατα ιδιαν εις ερημον τοπον και αναπαυεσθε ολιγον ησαν γαρ οι ερχομενοι και οι υπαγοντες πολλοι και ουδε φαγειν ηυκαιρουν
- 32 I went away in the boat to a waste place by themselves.
 και απηλθον εις ερημον τοπον τω πλοιω κατα ιδιαν
- 33 I saw them going, and a number of them, having knowledge who they were, went running there together on foot from all the towns, and got there before them.
 και ειδον αυτους υπαγοντας οι οχλοι και επεγνωσαν αυτον πολλοι και πεζη απο πασων των πολεων συνεδραμον εκει και προηλθον αυτους και συνηλθον προς αυτον
- 34 I, as he got out, and saw a great mass of people, and he had pity on them, because they were like sheep without a keeper: and he gave them teaching about a number of things.
 και εξελθων ειδεν ο ιησους πολυν οχλον και εσπλαγχισθη επ αυτοις οτι ησαν ως προβατα μη εχοντα ποιμενα και ηρξατο διδασκειν αυτους πολλα
- 35 I, as it was the end of the day, his disciples came to him and said, This place is waste land, and it is late:
 και ηδη ωρας πολλης γενομενης προσελθοντες αυτω οι μαθηται αυτου λεγουσιν οτι ερημος εστιν ο τοπος και ηδη ωρα πολλη
- 36 Send them away, so that they may go into the country and small towns round about, and get some food for themselves.
 απολυσον αυτους ινα απελθοντες εις τους κυκλω αγρους και κωμας αγορασωσιν εαυτοις αρτους τι γαρ φαγωσιν ουκ εχουσιν
- 37 A I said to them in answer, Give them food yourselves. And they said to him, Are we to go and get bread for two hundred pence, and give it to them?
 ο δε αποκριθεις ειπεν αυτοις δοτε αυτοις υμεις φαγειν και λεγουσιν αυτω απελθοντες αγορασωμεν διακοσιων δηναριων αρτους και δωμεν αυτοις φαγειν
- 38 A I said to them, How much bread have you? go and see. And when they had seen, they said, Five cakes of bread and two fishes.
 ο δε λεγει αυτοις ποσους αρτους εχετε υπαγετε και ιδετε και γνοντες λεγουσιν πεντε και δυο ιχθυα
- 39 I made them all be seated in groups on the green grass.
 και επεταξεν αυτοις ανακλινα παντας συμποσια συμποσια επι τω χλωρω χορτω
- 40 I placed them in groups, by hundreds and by fifties.
 και ανεπεσον πρασαι πρασαι ανα εκατον και ανα πεντηκοντα
- 41 I took the five cakes of bread and the two fishes and, looking up to heaven, he said words of blessing over them; and when the cakes were broken, he gave them to the disciples to put before the people; and he made division of the two fishes among them all.
 και λαβων τους πεντε αρτους και τους δυο ιχθυα αναβλεψας εις τον ουρανον ευλογησεν και κατεκλασεν τους αρτους και ειδου τοις μαθηταις αυτου ινα παραθωσιν αυτοις και τους δυο ιχθυα εμερισεν πασιν
- 42 I all took of the food and had enough.
 και εφαγον παντες και εχορτασθησαν
- 43 A I took up twelve baskets full of the broken bits and of the fishes.
 και ησαν κλασματων δωδεκα κοφινους πληρεις και απο των ιχθυων

- 44 А тих, хто хліб споживав, було тисяч із п'ять чоловіка!
And those who took of the bread were five thousand men.
 και ησαν οι φαγοντες τους αρτους ωσει πεντακιςχλιοι ανδρες
- 45 ¶ І зараз звелів Своїм учням до човна сідати, і на той бік поплинути до Вифсаїди, раніше Його, поки Сам Він відпустить народ.
And straight away he made his disciples get into the boat, and go before him to the other side to Beth-saida, while he himself sent the people away.
 και ευθεως ηναγκασεν τους μαθητας αυτου εμβηαι εις το πλοιον και προαγειν εις το περαν προς βηθσαιδαν εως αυτος απολυση τον οχλον
- 46 І Він їх відпустив, та й пішов помолитись на гору.
And after he had sent them away, he went up into a mountain for prayer.
 και αποταξαμενος αυτοις απηλθεν εις το ορος προσευξασθαι
- 47 А як вечір настав, човен був серед моря, а Він Сам один на землі.
And by evening, the boat was in the middle of the sea, and he by himself on the land.
 και οψιας γενομενης ην το πλοιον εν μεσω της θαλασσης και αυτος μονος επι της γης
- 48 Коли ж Він побачив, як вони веслуванням мордуються, бо вітер їм був супротивний, о четвертій сторожі вночі підійшов Він до них, по морю йдучи, і хотів їх минути.
And seeing that they had trouble in getting their boat through the water, because the wind was against them, about the fourth watch of the night he came to them, walking on the sea; and he would have gone past them;
 και ειδεν αυτους βασανιζομενους εν τω ελαυνειν ην γαρ ο ανεμος εναντιος αυτοις και περι τεταρτην φυλακην της νυκτος ερχεται προς αυτους περιπατων επι της θαλασσης και ηθελεν παρελθειν αυτους
- 49 А вони, як побачили, що йде Він по морю, подумали, що то мара, та й стали кричати,
But they, when they saw him walking on the sea, took him for a spirit, and gave a loud cry:
 οι δε ιδοντες αυτον περιπατουντα επι της θαλασσης εδοξαν φαντασμα ειναι και ανεκραξαν
- 50 бо Його всі побачили та налякались. А Він зараз до них обізвався й сказав їм: Будьте смілі, це Я, не лякайтесь!
For they all saw him, and were troubled. But straight away he said to them, Take heart, it is I, have no fear.
 παντες γαρ αυτον ειδον και εταραχθησαν και ευθεως ελαλησεν μετ αυτων και λεγει αυτοις θαρσειτε εγω εμι μη φοβεισθε
- 51 І ввійшов Він у човен до них, і вітер затих. А вони здивувалися дуже в собі,
And he went to them into the boat, and the wind went down, and they were full of wonder in themselves;
 και ανεβη προς αυτους εις το πλοιον και εκοπασεν ο ανεμος και λιαν εκ περισσου εν εαυτοις εξισταнто και εθαυμαζον
- 52 бо не зрозуміли чуда про хліби, бо серце їхнє було затверділе.
For it was not clear to them about the bread; but their hearts were hard.
 ου γαρ συνηκαν επι τοις αρτοις ην γαρ η καρδια αυτων πελωρωμενη
- 53 Перепливши ж вони, прибули в землю Генісаретську й причалили.
And when they had gone across, they came to Gennesaret, and got their boat to land.
 και διαπερασαντες ηλθον επι την γην γενησαρετ και προσωρμισθησαν
- 54 І, як вони повиходили з човна, люди зараз пізнали Його,
And when they had got out of the boat, the people quickly had news of him,
 και εξελθοντων αυτων εκ του πλοιου ευθεως επιγοντες αυτον
- 55 і порозбігались по всій тій околиці, і стали на ложах недужих приносити, де тільки прочули були, що Він є.
And went running through all the country round about, and took on their beds those who were ill, to where it was said that he was.
 περιδραμοντες ολην την περιχωρον εκεινην ηρξαντο επι τοις κραββατοις τους κακως εχοντας περιφερειν οπου ηκουον οτι εκει εστιν
- 56 І куди тільки Він прибував до сіл, чи до міст, чи до осель, клали недужих на майданах, і благали Його, щоб могли доторкнутись хоч краю одежі Його. І хто тільки до Нього доторкувався, той був уздоровлений!
And wherever he went, into small towns, or great towns, or into the country, they took those who were ill into the market-places, requesting him that they might put their hands even on the edge of his robe: and all those who did so were made well.
 και οπου αν εισπορευετο εις κομας η πολεις η αγρους εν ταις αγοραις επιθουν τους ασθενουντας και παρεκαλουν αυτον ινα καν του κρασπεδου του ιματιου αυτου αψωνται και οσοι αν ηπτοντο αυτου εσωζοντο

- 1 ¶ I зібрались до Нього фарисеї та деякі з книжників, які прибули із Єрусалиму,
And there came together to him the Pharisees and certain of the scribes who had come from Jerusalem,
και συναγονται προς αυτον οι φαρисαιοι και τινες των γραμματεων ελθοντες απο ιεροσολυμων
- 2 i побачили, що деякі з учнів Його їли хліб руками нечистими, цебто невимитими.
And had seen that some of his disciples took their bread with unclean, that is, unwashed, hands.
και ιδοντες τινας των μαθητων αυτου κοινας χειρσιν τουτ εστιν ανιπτοις εσθιοντας αρτους εμεψαντο
- 3 Бо фарисеї й усі юдеї, зберігаючи передання старших, не їдять, як старанно не вимиють рук;
Now the Pharisees, and all the Jews, do not take food without washing their hands with care, keeping the old rule which has been handed down to them:
οι γαρ φαρисαιοι και παντες οι ιουδαιοι εαν μη πυγη νιψωνται τας χειρας ουκ εσθιουσιν κρατουντες την παραδοσιν των πρεσβυτερων
- 4 а вернувшись з ринку, вони ні їдять, поки не вмиються. Багато є й іншого, що вони прийняли, щоб додержувати: миття чаш, і глеків, і мідяного посуду.
And when they come from the market-place, they take no food till their hands are washed; and a number of other orders there are, which have been handed down to them to keep--washings of cups and pots and brass vessels.
και απο αγορας εαν μη βαπτισωνται ουκ εσθιουσιν και αλλα πολλα εστιν α παρελαβον κρατειν βαπτισμους ποτηριων και ξεστων και χαλκιων και κλων
- 5 I запитали Його фарисеї та книжники: Чому учні Твої не живуть за переданням старших, але хліб споживають руками нечистими?
And the Pharisees and the scribes put the question to him, Why do your disciples not keep the rules of the fathers, but take their bread with unwashed hands?
επειτα επερωτωσιν αυτον οι φαρисαιοι και οι γραμματεις διατι οι μαθηται σου ου περιπατουσιν κατα την παραδοσιν των πρεσβυτερων αλλα ανιπτοις χειρσιν εσθιουσιν τον αρτον
- 6 А Він їм відказав: Добре пророкував про вас, лицемірив, Ісаїя, як написано: Оці люди устами шанують Мене, серце ж їхнє далеко від Мене...
And he said, Well did Isaiah say of you, you false ones: These people give me honour with their lips, but their heart is far from me.
ο δε αποκριθεις ειπεν αυτοις οτι καλωσ προεφητευσεν ησαιας περι υμων των υποκριτων ως γεγραπται ουτος ο λαος τοις χειλεσιν με τιμα η δε καρδια αυτων πορρω απεχει απ εμου
- 7 Та однак надаремне шанують Мене, бо навчають наук людських заповідей.
But their worship is to no purpose, while they give as their teaching the rules of men.
ματην δε σεβονται με διδασκοντες διδασκαλιας ενταλματα ανθρωπων
- 8 Занехавши заповідь Божу, передань людських ви тримаетесь: обмиваєте глеки та чаші, і багато такого подібного й іншого робите ви.
For, turning away from the law of God, you keep the rules of men.
αφεντες γαρ την εντολην του θεου κρατειτε την παραδοσιν των ανθρωπων βαπτισμους ξεστων και ποτηριων και αλλα παρομοια τοιαυτα πολλα ποιειτε
- 9 I сказав Він до них: Спритно відкидасте ви заповідь Божу, аби зберегти своє передання.
And he said to them, Truly you put on one side the law of God, so that you may keep the rules which have been handed down to you.
και ελεγεν αυτοις καλωσ αθετειτε την εντολην του θεου ινα την παραδοσιν υμων τηρησητε
- 10 Бо Мойсей наказав: Шануй батька свого та матір свою, та: Хто злорічить на батька чи матір, нехай смертю помре.
For Moses said, Give honour to your father and mother, and, He who says evil of father or mother, let him have the punishment of death:
μοσης γαρ ειπεν τιμα τον πατερα σου και την μητερα σου και ο κακολογων πατερα η μητερα θανατω τελευτατω
- 11 А ви кажете: Коли скаже хто батьку чи матері: Корван, чи дар Богові те, чим би ти скористатись від мене хотів,
But you say, If a man says to his father or his mother, That by which you might have had profit from me is Corban, that is to say, Given to God,
υμεις δε λεγετε εαν ειπη ανθρωπος τω πατρι η τη μητρι κορβαν ο εστιν δωρον ο εαν εξ εμου ωφεληθης
- 12 то вже вільно йому не робити нічого для батька чи матері,
You no longer let him do anything for his father or his mother;
και ουκετι αφιετε αυτον ουδεν ποιησαι τω πατρι αυτου η τη μητρι αυτου
- 13 порушуючи Боже Слово вашим переданням, що його ви самі встановили. I багато такого ви іншого робите.
Making the word of God of no effect by your rule, which you have given: and a number of other such things you do.
ακυρουντες τον λογον του θεου τη παραδοσει υμων η παρεδωκατε και παρομοια τοιαυτα πολλα ποιειτε
- 14 I Він знову покликав народ і промовив до нього: Послухайте Мене всі, і зрозумійте!
And turning to the people again, he said to them, Give ear to me all of you, and let my words be clear to you:
και προσκαλεσαμενος παντα τον οχλον ελεγεν αυτοις ακουετε μου παντες και συνιετε

- 15 **Немає нічого назовні людини, що, увіходячи в неї, могло б опоганити її; що ж із неї виходить, те людину опоганює.**
There is nothing outside the man which, going into him, is able to make him unclean: but the things which come out of the man are those which make the man unclean.
ουδεν εστιν εξωθεν του ανθρωπου εισπορευομενον εις αυτον ο δυναται αυτον κοινωσαι αλλα τα εκπορευομενα απ αυτου εκεινα εστιν τα κοινοντα τον ανθρωπον
- 16 **Κοιλι μαс хто вуха, щоб слухати, нехай слухає!**
□
ει τις εχει ωτα ακουειν ακουετω
- 17 **А коли від народу ввійшов Він до дому, тоді учні Його запиталися в Нього про притчу.**
And when he had gone into the house away from all the people, his disciples put questions to him about the saying.
και οτε εισηλθεν εις οικον απο του οχλου επηρωτων αυτον οι μαθηται αυτου περι της παραβολης
- 18 **І Він їм відказав: Чи ж і ви розуміння не маєте? Хіба ж не розумісте ви, що все те, що входить іззовні в людину, не може опоганити її?**
And he said to them, Have even you so little wisdom? Do you not see that whatever goes into a man from outside is not able to make him unclean,
και λεγει αυτοις ουτως και υμεις ασυνετοι εστε ου νοειτε οτι παν το εξωθεν εισπορευομενον εις τον ανθρωπον ου δυναται αυτον κοινωσαι
- 19 **Бо не входить до серця йому, але до живота, і виходить назовні, очищуючи всяку їжу.**
Because it goes not into the heart but into the stomach, and goes out with the waste? He said this, making all food clean.
οτι ουκ εισπορευεται αυτου εις την καρδιαν αλλ εις την κοιλιαν και εις τον αφεδρωνα εκπορευεται καθαριζон παντα τα βρωματα
- 20 **А далі сказав Він: Що з людини виходить, те людину опоганює.**
And he said, That which comes out of the man, that makes the man unclean.
ελεγεν δε οτι το εκ του ανθρωπου εκπορευομενον εκεινο κοινοι τον ανθρωπον
- 21 **Бо зсередини, із людського серця виходять лихі думки, розпуста, крадіж, душогубства,**
Because from inside, from the heart of men, come evil thoughts and unclean pleasures,
εσωθεν γαρ εκ της καρδιας των ανθρωπων οι διαλογισμοι οι κακοι εκπορευονται μοιχειαι πορνειαι φονοι
- 22 **перелюби, здирства, лукавства, підступ, безстидства, завидющє око, богозневага, гордоші, безум.**
The taking of goods and of life, broken faith between husband and wife, the desire of wealth, wrongdoing, deceit, sins of the flesh, an evil eye, angry words, pride, foolish acts:
κλοπαι πλεονεξιαι πονηριαι δολοс ασελγεια οφθαλμοс πονηροс βλασφημια υπερηφανια αφροσυνη
- 23 **Усе зле це виходить зсередини, і людину опоганює!**
All these evil things come from inside, and make the man unclean.
παντα ταυτα та πονηρα εσωθεν εκπορευεται και κοινοι τον ανθρωπον
- 24 **¶ І встав Він, і звідти пішов у землю тирську й сидонську. І, ввійшовши до дому, Він хотів, щоб ніхто не довідався, та не міг утаїтись.**
And he went away from there to the country of Tyre and Sidon. And he went into a house, desiring that no man might have knowledge of it: and he was not able to keep it secret.
και εκειθεν αναστας απηλθεν εις та μεθορια τυρου και сидωνοс και εισελθων εις την οικιαν ουδενα ηθελεν γνωνα και ουκ ηδυνηθη λαθειν
- 25 **Негаймо бо жінка одна, якої дочка мала духа нечистого, прочула про Нього, і прийшла, та й припала до ніг Йому.**
But a woman, whose little daughter had an unclean spirit, having had news of him, came straight away and went down at his feet.
ακουσασα γαρ γυνη περι αυτου ηс ειχεν το θυγατριον αυτης πνευμα ακαθαρτον ελθουσα προσεπεσεν προς τουс ποδαс αυτου
- 26 **А ця жінка грекиня була, родом сирофінікіянка. Вона стала благати Його, щоб із дочки її демона вигнав.**
Now the woman was a Greek, a Syro-phoenician by birth: and she made a request to him that he would send the evil spirit out of her daughter.
ην δε η γυνη ελληνιс συροφοινισσα τω γενει και ηρωτα αυτον ινα το δαιμονιον εκβαλλη εκ της θυγατροс αυτης
- 27 **А Він їй сказав: Дай, щоб перше наїлися діти, не годиться бо хліб забирати в дітей, і кинути щенятам!**
And he said to her, Let the children first have their food: for it is not right to take the children's bread and give it to the dogs.
ο δε ιησουс ειπεν αυτη αφεс πρωτον χορτασθηναι та τεκνα ου γαρ καλον εστιν λαθειν τον αρτον των τεκνων και βαλειν τοιс कुναριοис
- 28 **А вона Йому в відповідь каже: Так, Господи! Але навіть щенята їдять під столом від дитячих кришок...**
But she said to him in answer, Yes, Lord: even the dogs under the table take the bits dropped by the children.
η δε απекριθη και λεγει αυτω ναι κυριе και γαρ та कुναρια υποκατω της τραπεζηс εσθιει απο των ψιχιων των παιδιων

- 29 I Βίη ἴη σκάζαβ: Ζα σλωβο οπε ἴδι σοβί, δεμoν βίησoв із тoвoї дoчки!
And he said to her, For this saying go your way; the evil spirit has gone out of your daughter.
καὶ εἶπεν αὐτῇ δια τούτου τον λογον υπαγε ἐξεληλυθεν το δαιμονιον εκ της θυγατρος σου
- 30 А коли вона в дім свій вернулася, то знайшла, що дочка на постелі лежала, а демон вийшов із неї.
And she went away to her house, and saw the child on the bed, and the evil spirit gone out.
καὶ ἀπελθούσα εἰς τον οικον αὐτῆς εὗρεν το δαιμονιον ἐξεληλυθος καὶ την θυγατερα βεβλημενην ἐπὶ της κλινῆς
- 31 ¶ I вийшов Βίη знов із країв тирських і сидонських, і подався шляхом на Сидон над море Галілейське, через околиці Десятимістя.
And again he went out from Tyre, and came through Sidon to the sea of Galilee, through the country of Decapolis.
καὶ παλιν ἐξελθων εκ των οριων τυρου καὶ σιδωνος ἦλθεν προς την θαλασσαν της γαλλιαιας ἀνα μεσον των οριων δεκαπολεως
- 32 I приводять до Нього глухого немову, і благають Його, щоб руку на нього поклав.
And they came to him with one who had no power of hearing and had trouble in talking; and they made a request to him to put his hands on him.
καὶ φερουσιν αὐτῷ κωφον μογιλαλον καὶ παρακαλουσιν αὐτον ινα ἐπιθη αὐτῷ την χειρα
- 33 I взяв Βίη його від народу самого, і вклав пальці Свої йому в вуха, і, сплюнувши, доторкнувся його язика.
And he took him on one side from the people privately, and put his fingers into his ears, and he put water from his mouth on the man's tongue with his finger;
καὶ ἀπολαβομενος αὐτον ἀπο του οχλου κατ ἰδιαν εβαλεν τους δακτυλους αὐτου εἰς та ωτα αὐτου καὶ πτυσας ἡσατο της γλωσσης αὐτου
- 34 I, на небо споглянувши, Βίη зідхнув і промовив до нього: Еффата; цебто: Відкрийся!
And looking up to heaven, he took a deep breath, and said to him, Ephphatha, that is, Be open.
καὶ ἀναβλεψας εἰς τον ουρανον εστεναξεν καὶ λεγει αὐτῷ εφφαθα ο εστιν διανοιχθητι
- 35 I відкрилися вуха йому, і путо його язика розв'язалось негайно, і він став говорити виразно!
And his ears became open, and the band of his tongue was made loose, and his words became clear.
καὶ ευθεως διηνοιχθησαν αὐτου αι ακοαι καὶ ελυθη ο δεσμος της γλωσσης αὐτου καὶ ελαλει ορθως
- 36 А Βίη їм звелів, щоб нікому цього не розповідали. Та що більше наказував їм, то ще більш розголошували.
And he gave them orders not to give news of it to anyone; but the more he made this request, so much the more they made it public.
καὶ διεσταυλατο αὐτοις ινα μηδενι εἰπωσιν οσον δε αὐτοις διεσταυλετο μαλλον περισσοτερον εκηρυσσον
- 37 I дуже всі дивувалися та говорили: Βίη добре все робить: глухим дає чути, а німим говорити!
And they were overcome with wonder, saying, He has done all things well: he even gives back the power of hearing and the power of talking to those who have been without them.
καὶ υπερπερισσως ἐξεπλησσοντο λεγοντες καλωс παντα πεποιηκεν καὶ τους κωφους ποιει ακουειν καὶ τους ἀλαλους λαλειν
- 1 ¶ Тими днями, коли було знову багато народу, а їсти не мали чого, покликав Βίη учнів Своїх та й промовив до них:
In those days again, when there was a great mass of people and they had no food, he made his disciples come to him and said to them,
εν εκειναις ταις ημεραις πανπολλου οχλου οντος καὶ μη εχοντων τι φαγωσιν προσκαλεσαμενος ο ιησους τους μαθητας αὐτου λεγει αὐτοις
- 2 Жаль мені тих людей, що вже три дні зо Мною знаходяться, та їсти не мають чого.
I have pity for these people because they have been with me now three days, and have no food;
σπλαγχιζομαι ἐπὶ τον οχλον οτι ηδη ημερας τρεις προσμενουσιν μοι καὶ ουκ εχουσιν τι φαγωσιν
- 3 А коли відпушу їх голодних до їхніх домівок, то ослабнуть у дорозі, бо деякі з них поприходили здалека.
If I send them away to their houses with no food, they will be overcome by weariness on the way; and some of them have come from far.
καὶ εαν ἀπολυσω αὐτους νηστεις εἰς οικον αὐτων εκλυθησονται εν τη οδο τινες γαρ αὐτων μακροθεν ηκασιν
- 4 I відказали Йому Його учні: Звідки зможе хто нагодувати їх хлібом тут у пустині?
And his disciples said in answer, How will it be possible to get enough bread for these men here in a waste place?
καὶ ἀπεκριθησαν αὐτῷ οи μαθηται αὐτου ποθεν τούτους δυνησεται τις ωδε χορτασαι αρτων ἐπ ερημιας
- 5 А Βίη їх запитав: Скільки маєте хліба? Вони ж повідомили: Семеро.
And he put the question, How much bread have you? And they said, Seven cakes.
καὶ ἐπηρωτα αὐτους ποσους εχετε αρτους οи δε εἶπον επτα

- 6 Τоді Він народу звелів на землі посідати. І, взявши семеро хліба, віддавши подяку, Він поламав і дав учням Своїм, щоб роздати. А вони роздавали народові.
And he made the people be seated on the earth: and he took the seven cakes and, having given praise, he gave the broken bread to his disciples to put before them; and they put it before the people.
και παρηγγειλεν τω οχλω αναπεσειν επι της γης και λαβων τους επτα αρτους ευχαριστησας εκλασεν και εδιδου τοις μαθηταις αυτου ινα παραθωσιν και παρεθηκαν τω οχλω
- 7 І мали вони трохи рибок; і Він їх поблагословив, і роздати звелів також їх.
And they had some small fishes; and blessing them he had them put before the people in the same way.
και ειχον ιχθυδια ολιγα και ευλογησας ειπεν παραθειναι και αυτα
- 8 І всі їли й наїлися, а з позосталих кусків сім кошів назбирали...
And they took the food, and had enough; and they took up seven baskets full of the broken bits.
εφαγον δε και εχορτασθησαν και ηραν περισσευματα κλασματος επτα σπυριδας
- 9 А їдців було тисяч з чотири!
And there were about four thousand people: and he sent them away.
ησαν δε οι φαγοντες ως τετρακιςχιλιοι και απελυσεν αυτους
- 10 ¶ І всів Він негайно до човна з Своїми учнями, та й прибув до землі Далманутської.
And he got into the boat with his disciples straight away, and came into the country of Dalmanutha.
και ευθεως εμβας εις το πλοιον μετα των μαθητων αυτου ηλθεν εις τα μερη δαλμανουθα
- 11 І вийшли фарисеї, і почали сперечатися з Ним, і, Його випробовуючи, хотіли від Нього ознаки із неба.
And the Pharisees came out and put questions to him, requesting from him a sign from heaven, testing him.
και εξηλθον οι φαρισαιοι και ηρξαντο συζητειν αυτω ζητουντες παρ αυτου σημειον απο του ουρανου πειραζοντες αυτον
- 12 А Він тяжко зідхнув у Своїм дусі й промовив: Якої ознаки цей рід вимагає? Поправді кажу вам, що родові цьому ознака не буде дана!
And he was very sad in spirit, and said, Why is this generation looking for a sign? truly, I say to you, No sign will be given to this generation.
και αναστεναξας τω πνευματι αυτου λεγει τι η γενεα αυτη σημειον επιζητει αμην λεγω υμιν ει δοθησεται τη γενεα ταυτη σημειον
- 13 І покинув Він їх, усів знову до човна, і на той бік відбув.
And he went away from them, and again got into the boat and went across to the other side.
και αφεις αυτους εμβας παλιν εις το πλοιον απηλθεν εις το περαν
- 14 І забули вони взяти хліба, і крім одного буханця, у човні не мали з собою нічого.
And they had taken no thought to get bread; and they had only one cake of bread with them in the boat.
και επελαθοντο λαβειν αρτους και ει μη ενα αρτον ουκ ειχον μεθ εαυτων εν τω πλοιω
- 15 А Він їм наказував та говорив: Стережіться уважливо фарисейської розчини й розчини Іродової!
And he said to them, Take care to be on the watch against the leaven of the Pharisees and the leaven of Herod.
και διεστειλλετο αυτοις λεγων ορατε βλεπετε απο της ζυμης των φαρισαιων και της ζυμης ηρωδου
- 16 Вони ж міркували й казали один до одного, що хліба не мають вони.
And they said to one another, We have no bread.
και διελογιζοντο προς αλληλους λεγοντες οτι αρτους ουκ εχομεν
- 17 А Ісус, знавши те, промовляє до них: Чого ви міркуєте, що хліба не маєте? Чи ви ще не знаєте й не розумієте? Чи ще маєте серце своє затверділим?
And Jesus, hearing it, said to them, Why are you reasoning among yourselves because you have no bread? do you still not see, and is it still not clear to you? are your hearts so hard?
και γινους ο ιησους λεγει αυτοις τι διαλογιζεσθε οτι αρτους ουκ εχετε ουπω νοειτε ουδε συνιετε επι πεπωρωμενην εχετε την καρδιαν υμων
- 18 Мавши очі не бачите, і мавши вуха не чуєте? І не пам'ятаєте,
Having eyes, do you not see? and having ears, have you no hearing? and have you no memory?
οφθαλμους εχοντες ου βλεπετε και οτα εχοντες ουκ ακουετε και ου μνημονευετε
- 19 коли п'ять хлібів Я ламав на п'ять тисяч, скільки повних кошів із кусків ви зібрали? Вони кажуть до Нього: Дванадцять.
When I made a division of the five cakes of bread among the five thousand, what number of baskets full of broken bits did you take up? They said to him, Twelve.
οτε τους πεντε αρτους εκλασα εις τους πεντακιςχιλιους ποσους κοφινους πληρεις κλασματος ηρατε λεγουσιν αυτω δωδεκα

- 20 Α як сім на чотири тисячі, скільки кошиків повних з кусків ви зібрали? І відказують: Сім.
 And when the seven among the four thousand, what number of baskets full of broken bits did you take up? And they said to him, Seven.
 οτε δε τους επτα εις τους τετρακισχιλιους ποσων σπυριδων πληρωματα κλασματος ηρατε οι δε ειπον επτα
- 21 І сказав Він до них: Ви ще не розумієте?...
 And he said to them, Is it still not clear to you?
 και ελεγεν αυτοις πως ου συνιετε
- 22 ¶ І приходять вони в Βηθсаїду. І приводять до Нього сліпого, і благають Його, щоб доторкнувся до нього.
 And they came to Beth-saida. And they took a blind man to him, requesting him to put his hands on him.
 και ερχεται εις βηθσαιδαν και φερουσιν αυτω τυφλον και παρακαλουσιν αυτον ινα αυτου αφηται
- 23 І взяв Він сліпого за руку, та й вивів його за село. І послинивши очі йому, поклав руки на нього, і питався його, чи що бачить.
 And he took the blind man by the hand, and went with him out of the town; and when he had put water from his mouth on his eyes, and put his hands on him, he said, Do you see anything?
 και επιλαβομενος της χειρος του τυφλου εξηγαγεν αυτον εξω της κομης και πτυσας εις τα ομματα αυτου επιθεις τας χειρας αυτω επηρωτα αυτον ει τι βλεπει
- 24 І, зиркнувши, сказав той: Я бачу людей, які ходять, немов би дерева...
 And looking up, he said, I see men; I see them like trees, walking.
 και αναβλεψας ελεγεν βλεπω τους ανθρωπους οτι ως δενδρα ορω περιπατουντας
- 25 Потім знов Він поклав Свої руки на очі йому, і прозрів той, і одужав, і виразно став бачити все!
 Then again he put his hands on his eyes; and looking hard, he was able to see, and saw all things clearly.
 ειτα παλιν επεθηκεν τας χειρας επι τους οφθαλμους αυτου και εποησεν αυτον αναβλεψαι και αποκατεσταθη και ενεβλεψεν τηλαυως απαντας
- 26 І послав Він додому його й наказав: До села й не заходь, і нікому в селі не розповідай!
 And he sent him away to his house, saying, Do not even go into the town.
 και απεστειλεν αυτον εις τον οικον αυτου λεγων μηδε εις την κομην εισελθης μηδε ειπης τι εν τη κομη
- 27 ¶ Потому пішов Ісус й учні Його до сіл Кесарії Пилипової, а в дорозі питав Своїх учнів, говорячи їм: За кого Мене люди вважають?
 And Jesus went out, with his disciples, into the little towns round Caesarea Philippi; and on the way he put a question to his disciples, saying, Who do men say that I am?
 και εξηλθεν ο ιησους και οι μαθηται αυτου εις τας κομας καισαρειας της φιλιππου και εν τη οδω επηρωτα τους μαθητας αυτου λεγων αυτοις τινα με λεγουσιν οι ανθρωποι ειναи
- 28 Вони ж відповіли Йому, кажучи: За Івана Христителя, другі за Іллію, а інші за одного з пророків.
 And they made answer, John the Baptist; and others, Elijah; but others, One of the prophets.
 οι δε απεκριθησαν ιωαννην τον βαπτιστην και αλλοι ηλιαν αλλοι δε ενα των προφητων
- 29 І Він запитав їх: А ви за кого Мене маєте? Петро Йому в відповідь каже: Ти Христос!
 And he said to them, But who do you say I am? Peter said in answer, You are the Christ.
 και αυτος λεγει αυτοις υμεις δε τινα με λεγετε ειναи αποκριθεις δε ο πετρος λεγει αυτω συ ει ο χριστος
- 30 І Він заборонив їм, щоб нікому про Нього вони не казали!
 And he put them under orders not to say this of him to anyone.
 και επετιμησεν αυτοις ινα μηдени λεγωσιν περι αυτου
- 31 І почав їх навчати, що Синові Людському треба багато страждати, і Його відцураються старші, і первосвященники, і книжники, і Він буде вбитий, але третього дня Він воскресне.
 And teaching them, he said that the Son of man would have to undergo much, and be hated by those in authority, and the chief priests, and the scribes, and be put to death, and after three days come back from the dead.
 και ηρξατο διδασκειν αυτους οτι δει τον υιον του ανθρωπου πολλα παθειν και αποδοκιμασθηναι απο των πρεσβυτερων και αρχιερων και γραμματων και αποκτανθηναи και μετα τρεις ημερας ανα στηναι
- 32 І те слово казав Він відкрито. А Петро узяв набік Його, і Йому став перечити.
 And he said this openly. And Peter took him, and was protesting.
 και παρρησια τον λογον ελαλει και προσλαβομενος αυτον ο πετρος ηρξατο επιτιμαν αυτω

- 33 Α Βίη обернувся й поглянув на учнів Своїх, та й Петру докорив і сказав: Відступись, сатано, від Мене, бо думаєш ти не про Боже, а про людське!
But he, turning about, and seeing his disciples, said sharply to Peter, Get out of my way, Satan: for your mind is not on the things of God, but on the things of men.
ο δε επιστραφεις και ιδων τους μαθητας αυτου επιτιμησεν τω πετρω λεγων υπαγε οπισω μου σατανα οτι ου φρονεις τα του θεου αλλα τα των ανθρωπων
- 34 I Βίη покликав народ із Своїми учнями, та й промовив до них: Коли хоче хто йти вслід за Мною, хай зречеться самого себе, і хай візьме свого хреста та й за Мною йде!
And turning to the mass of people with his disciples, he said to them, If any man has the desire to come after me, let him give up all other desires, and take up his cross and come after me.
και προσκαλεσαμενος τον οχλον συν τοις μαθηταις αυτου ειπεν αυτοις οστις θελει οπισω μου ελθειν απαρνησασθω εαυτον και αρατω τον σταυρον αυτου και ακολουθειτω μοι
- 35 Бо хто хоче душу свою зберегти, той погубить її, а хто згубить душу свою ради Мене та Євангелії, той її збереже.
Whoever has a desire to keep his life, will have it taken from him; and whoever gives up his life because of me and the good news, will keep it.
ος γαρ αν θελη την ψυχην αυτου σωσαι απολεσει αυτην ος δε αν απολεση την ψυχην αυτου ενεκεν εμου και του ευαγγελιου ουτος σωσει αυτην
- 36 Яка ж користь людині, що здобуде весь світ, але душу свою занাপастить?
What profit has a man if he gets all the world with the loss of his life?
τι γαρ ωφελησει ανθρωπον εαν κερδηση τον κοσμον ολον και ζημιωθη την ψυχην αυτου
- 37 Або що назамін дасть людина за душу свою?
And what would a man give in exchange for his life?
η τι δωσει ανθρωπος ανταλλαγμα της ψυχης αυτου
- 38 Бо хто буде Мене та Моєї науки соромитися в роді цім перелюбнім та грішнім, того посоромиться також Син Людський, як прийде у славі Свого Отця з Анголами святими.
Whoever has a feeling of shame because of me and my words in this false and evil generation, the Son of man will have a feeling of shame because of him, when he comes in the glory of his Father with the holy angels.
ος γαρ αν επαισχυνθη με και τους εμους λογους εν τη γενεα ταυτη τη μοιχαλιδι και αμαρτωλω και ο υιος του ανθρωπου επαισχυνθησεται αυτον οταν ελθη εν τη δοξη του πατρος αυτου μετα των αγγελων των αγιων
- 1 ¶ I сказав Βίη до них: Поправді кажу вам, що деякі з тут-о приявних не скуштують смерти, аж поки не бачитимуть Царства Божого, що прийшло воно в силі.
And he said to them, Truly I say to you, There are some here who will have no taste of death till they see the kingdom of God come with power.
και ελεγεν αυτοις αμην λεγω υμιν οτι εισιν τινες των οδε εστηκοτων οιτινες ου μη γευσωνται θανατου εως αν ιδωσιν την βασιλειαν του θεου εληλυθειαν εν δυναμει
- 2 А через шість день забирає Ісус Петра, і Якова, і Івана, та й веде їх осібно на гору високу самих. I Βίη переобразивсь перед ними.
And after six days Jesus took with him Peter and James and John, and made them go up with him into a high mountain by themselves: and he was changed in form before them:
και μεθ ημερας εξ παραλαμβανει ο ιησους τον πετρον και τον ιακωβον και τον ιωαννην και αναφerei αυτους εις ορος υψηλον κατ ιδιαν μονους και μετεμορφωθη εμπροσθεν αυτων
- 3 I стала одежа Його осяйна, дуже біла, як сніг, якої білильник не зміг би так вибілити на землі!
And his clothing became shining, very white, as no cleaner on earth would make it.
και τα ιματια αυτου εγενετο στιλβοντα λευκα λιαν ος χιον οια γναφευς επι της γης ου δυναται λευκαναι
- 4 I з'явивсь їм Ілля та Мойсей, і розмовляли з Ісусом.
And there came before them Elijah with Moses, and they were talking with Jesus.
και ωφθη αυτοις ηλιας συν μοσει και ησαν συλλαλουντες τω ιησου
- 5 I озвався Петро та й сказав до Ісуса: Учителю, добре бути нам тут! Поставмо ж собі три шатрі: для Тебе одне, і одне для Мойсея, і одне для Іллі...
And Peter said to Jesus, Master, it is good for us to be here: and let us make three tents; one for you, one for Moses, and one for Elijah.
και αποκριθεις ο πετρος λεγει τω ιησου ραββι καλον εστιν ημας οδε ειναι και ποιησωμεν σκηνας τρεις σοι μιαν και μοσει μιαν και ηλια μιαν
- 6 Бо не знав, що казати, бо були перелякани.
Because he was not certain what to say, for they were in great fear.
ου γαρ ηδει τι λαληση ησαν γαρ εκφοβοι
- 7 Та хмара ось їх заслонила, і голос почувся із хмари: Це Син Мій Улюблений, Його слухайтеся!
And a cloud came over them; and a voice came out of the cloud, saying, This is my dearly loved Son, give ear to him.
και εγενετο νεφελη επισκιαζουσα αυτοις και ηλθεν φωνη εκ της νεφελης λεγουσα ουτος εστιν ο υιος μου ο αγαπητος αυτου ακουετε

- 8 I зараз, звівши очі свої, вони вже нікого з собою не бачили, крім Самого Ісуса.
And suddenly looking round about, they saw no one any longer, but Jesus only with themselves.
και εξαπινα περιβλεψαμενοι ουκετι ουδενα ειδον αλλα τον ιησουν μονον μεθ εαυτων
- 9 А коли з гори сходили, Він їм наказав, щоб нікому того не казали, що бачили, аж поки Син Людський із мертвих воскресне.
And while they were coming down from the mountain, he gave them orders not to give word to any man of the things they had seen, till the Son of man had come back from the dead.
καταβαινοντων δε αυτων απο του ορους διεστειλατο αυτοις ινα μηδενι διηγησονται α ειδον ει μη οταν ο υιος του ανθρωπου εκ νεκρων αναστη
- 10 I вони заховали те слово в собі, сперечаючися, що то є: воскреснути з мертвих.
And they kept the saying, questioning among themselves what the coming back from the dead might be.
και τον λογον εκρατησαν προς εαυτους συζητουντες τι εστιν το εκ νεκρων αναστηναι
- 11 I вони запитали Його та сказали: Що це книжники кажуть, ніби треба Іллі перш прийти?
And they put a question to him, saying, Why do the scribes say that Elijah has to come first?
και επηρωτων αυτον λεγοντες οτι λεγουσιν οι γραμματαις οτι ηλιαν δει ελθειν πρωτον
- 12 А Він відказав їм: Тож Ілля, коли прийде попереду, усе приготує. Та як же про Людського Сина написано, що мусить багато Він витерпіти, і буде зневажений?
And he said to them, Truly, Elijah does come first, and puts all things in order; and how is it said in the Writings that the Son of man will go through much sorrow and be made as nothing?
ο δε αποκριθεις ειπεν αυτοις ηλιας μεν ελθων πρωτον αποκαθιστα παντα και πως γεγραπται επι τον υιον του ανθρωπου ινα πολλα παθη και εξουδενωθη
- 13 Але вам кажу, що й Ілля був прийшов, та зробили йому, що тільки хотіли, як про нього написано...
But I say to you that Elijah has come, and they have done to him whatever they were pleased to do, even as the Writings say about him.
αλλα λεγω υμιν οτι και ηλιας εληλυθεν και εποιησαν αυτω οσα ηθελησαν καθως γεγραπται επ αυτον
- 14 ¶ А коли повернулись до учнів, коло них вони вгледіли безліч народу та книжників, що сперечалися з ними.
And when they came to the disciples, they saw a great mass of people about them, and scribes questioning them.
και ελθων προς τους μαθητας ειδεν οχλον πολυν περι αυτους και γραμματαις συζητουντας αυτοις
- 15 I негайно ввесь натовп, як побачив Його, сполохнувся із дива, і назустріч побіг, і став вітати Його.
And straight away all the people, when they saw him, were full of wonder, and running to him, gave him worship.
και ευθεως πας ο οχλος ιδων αυτον εξεθαμβηθη και προστρεχοντες ησπαζοντο αυτον
- 16 I запитався Він їх: Про що сперечаетесь з ними?
And he said, What are you questioning them about?
και επηρωτησεν τους γραμματαις τι συζητειτε προς αυτους
- 17 I Йому відповів один із натовпу: Учителю, привів я до Тебе ось сина свого, що духа німого він має.
And one of the number said to him in answer, Master, I came to you with my son, who has in him a spirit which takes away his power of talking;
και αποκριθεις εις εκ του οχλου ειπεν διδασκαλε ηνεγκα τον υιον μου προς σε εχοντα πνευμα αλαλον
- 18 А як він де схопить його, то об землю кидає ним, і він піну пускає й зубами скрегоче та сохне. Я казав Твоїм учням, щоб прогнали його, та вони не змогли.
And wherever it takes him, it puts him down violently, streaming at the lips and twisted with pain; and his strength goes from him; and I made a request to your disciples to send it out, and they were not able.
και οπου αν αυτον καταλαβη ρησει αυτον και αφριζει και τριζει τους οδοντας αυτου και ξηραινεται και ειπον τοις μαθηταις σου ινα αυτο εκβαλωσιν και ουκ ισχυσαν
- 19 А Він їм у відповідь каже: О, роде невірний, доки буду Я з вами? Доки вас Я терпітиму? Приведіть до Мене його!
And he said to them in answer, O generation without faith, how long will I have to be with you? how long will I put up with you? let him come to me.
ο δε αποκριθεις αυτω λεγει ω γενεα απιστος εως ποτε προς υμας εσομαι εως ποτε ανεξομαι υμων φερετε αυτον προς με
- 20 I до Нього того привели. I як тільки побачив Його, то дух зараз затряс ним. А той, повалившись на землю, став качатися та заливатися піною...
And they took him to him: and when he saw him, the spirit in him straight away became violent; and he went down on the earth, rolling about and streaming at the lips.
και ηνεγκαν αυτον προς αυτον και ιδων αυτον ευθεως το πνευμα εσπαραξεν αυτον και πεσων επι της γης εκυλιετο αφριζων
- 21 I Він запитав його батька: Як давно йому сталося це? Той сказав: Із дитинства.
And Jesus questioning the father said, How long has he been like this? And he said, From a child.
και επηρωτησεν τον πατερα αυτου ποσος χρονος εστιν ως τουτο γεγονεν αυτω ο δε ειπεν παιδιοθεν

- 22 **I** почаству кидав він ним і в огонь, і до води, щоб його погубити. Але коли можеш що Ти, то змилуйсь над нами, і нам допоможи!
And frequently it has sent him into the fire and into the water, for his destruction; but if you are able to do anything, have pity on us, and give us help.
και πολλακις αυτον και εις πυρ εβαλεν και εις υδατα ινα απολεση αυτον αλλ ει τι δυνασαι βοηθησον ημιν σπλαγχνισθειс εφ ημαс
- 23 **I**сус же йому відказав: Щодо того твого коли можеш, то тому, хто вірує, все можливе!
And Jesus said to him, If you are able! All things are possible to him who has faith.
ο δε ιηсουс ειπεν αυτω το ει δυνασαι πιστευσαι παντα δυνατα τω πιστευοντι
- 24 **З**араз батько хлоп'яти з слізьми закричав і сказав: Вірую, Господи, поможи недовірству моему!
Straight away the father of the child gave a cry, saying, I have faith; make my feeble faith stronger.
και ευθεωс κραζαс ο πατηρ του παιδιου μετα δακρυων ελεγεν πιστευω κυριε βοηθει μου τη απιστια
- 25 **А** Ісус, як побачив, що натовп збігається, то нечистому духові наказав, і сказав йому: Душе німий і глухий, тобі Я наказую: вийди з нього, і більше у нього не входи!
And when Jesus saw that the people came running together, he gave orders to the unclean spirit, saying to him, You, spirit, who are the cause of his loss of voice and hearing, I say to you, come out of him, and never again go into him.
ιδων δε ο ιηсουс οτι επισυντρεχει οχλοс επετιμησεν τω πνευματι τω ακαθαρτω λεγων αυτω το πνευμα το αλαλον και κωφον εγω σοι επιταссω εξελθε εξ αυτου και μηκετι εισελθης ειс αυτον
- 26 **І**, закричавши та міцно затрясши, той вийшов. І він став, немов мертвий, аж багато-хто стали казати, що помер він...
And after crying out and shaking him violently, it came out: and the child became like one dead; so that most of them said, He is dead.
και κραζαν και πολλα σπαραζαν αυτον εξηλθεν και εγενετο ωσει νεκροс ωστε πολλουс λεγειν οτι απεθανεν
- 27 **А** Ісус узяв за руку його та й підвів його, і той устав.
But Jesus took him by the hand, lifting him up; and he got up.
ο δε ιηсουс κρατηсασ αυτον της χειροс ηγειρεν αυτον και ανεστη
- 28 **К**оли ж Він до дому прийшов, то учні питали Його самотою: Чому ми не могли його вигнати?
And when he had gone into the house, his disciples said to him privately, Why were we unable to send it out?
και εισελθοντα αυτον ειс οικον οι μαθηται αυτου επηρωτων αυτον κατ ιδιαν οτι ημειс ουκ ηδυνηθημεν εκβαλειν αυτο
- 29 **А** Він їм сказав: Цей рід не виходить інакше, як тільки від молитви та посту.
And he said to them, Nothing will make this sort come out but prayer.
και ειπεν αυτοιс τουτο το γενοс εν ουδени δυναται εξελθειν ει μη εν προσευχη και νηστεια
- 30 **¶** І вони вийшли звідти, і проходили по Галілеї. А Він не хотів, щоб довідався хто.
And they went out from there, through Galilee; and it was his desire that no man might have knowledge of it;
και εκειθεν εξελθοντεс παρεπορευοντο δια της γαλιλαιас και ουκ ηθελεν ινα тис γνω
- 31 **Б**о Він Своїх учнів навчав і казав їм: Людський Син буде виданий людям до рук, і вони Його вб'ють, але вбитий, воскресне Він третього дня!
For he was giving his disciples teaching, and saying to them, The Son of man is given up into the hands of men, and they will put him to death; and when he is dead, after three days he will come back from the dead.
εδιδασκεν γαρ τουс μαθηтас αυτου και ελεγεν αυτοιс οτι ο υιοс του ανθρωπου παραδιδοται ειс χειραс ανθρωπων και αποκτενουσιν αυτον και αποκτανθειс τη τριτη ημερα αναστηсεται
- 32 **В**они ж не зрозуміли цього слова, та боялись Його запитати.
But the saying was not clear to them, and they were in fear of questioning him about it.
οι δε ηγνουουν το ρημα και εφοβουντο αυτον επερωτηсαι
- 33 **І** прибули вони в Капернаум. А як був Він у домі, то їх запитав: Про що міркували в дорозі?
And they came to Capernaum: and when he was in the house, he put the question to them, What were you talking about on the way?
και ηλθεν ειс капернаουμ και εν τη οικια γενομενοс επηρωта αυτουс τι εν τη οδω прос εαυτουс διελογιζεσθε
- 34 **І** мовчали вони, сперечалися бо проміж себе в дорозі, хто найбільший.
But they said nothing: because they had had an argument between themselves on the way, about who was the greatest.
οι δε εισωπων прос αλληλουс γαρ διελεχθησαν εν τη οδω тис μειζων

- 35 Α як сів, то покликав Він Дванадцятьох, і промовив до них: Коли хто бути першим бажас, нехай буде найменшим із усіх і слуга всім!
And seating himself, he made the twelve come to him; and he said to them, If any man has the desire to be first, he will be last of all and servant of all.
 και καθισας εφωνησεν τους δωδεκα και λεγει αυτοις ει τις θελει πρωτος ειναι εσται παντων εσχατος και παντων διακονος
- 36 І взяв Він дитину, і поставив її серед них. І, обнявши її, Він промовив до них:
And he took a little child, and put him in the middle of them; and taking him in his arms, he said to them,
 και λαβων παιδιον εστησεν αυτο εν μεσω αυτων και εναγκαλισαμενος αυτο ειπεν αυτοις
- 37 Коли хто в Ім'я Моє прийме одне з дітей таких, той приймас Мене. Хто ж приймас Мене, не Мене він приймас, а Того, Хто послав Мене!
Whoever will give honour to one such little child in my name, gives honour to me: and whoever gives honour to me, gives honour not to me, but to him who sent me.
 ος εαν εν των τοιουτων παιδιων δεζηται επι τω ονοματι μου εμε δεχεται και ος εαν εμε δεζηται ουκ εμε δεχεται αλλα τον αποστειλαντα με
- 38 Обізвався до нього Іван: Учителю, ми бачили одного чоловіка, який з нами не ходить, що виганяє Ім'ям Твоїм демонів; і ми заборонили йому, бо він із нами не ходить.
John said to him, Master, we saw one driving out evil spirits in your name: and we said that he might not, because he is not one of us.
 απекριθη δε αυτο ο ιωαννης λεγων διδασκαλε ειδομεν τινα τω ονοματι σου εκβαλλοντα δαιμονια ος ουκ ακολουθει ημιν και εκωλυσαμεν αυτον οτι ουκ ακολουθει ημιν
- 39 А Ісус відказав: Не забороняйте йому, бо немає такого, що Ім'ям Моїм чудо зробив би, і зміг би небаром лихословити Мене.
But Jesus said, Say not so: for there is no man who will do a great work in my name, and be able at the same time to say evil of me.
 ο δε ιησους ειπεν μη κωλυετε αυτον ουδεις γαρ εστιν ος ποιησει δυναμιν επι τω ονοματι μου και δυνησεται ταχυ κακολογησαι με
- 40 Хто бо не супроти нас, той за нас!
He who is not against us is for us.
 ος γαρ ουκ εστιν καθ υμων υπερ υμων εστιν
- 41 ¶ І коли хто напоїть вас кумлем води в Ім'я Моє ради того, що ви Христові, поправді кажу вам: той не згубить своєї нагороди!
Whoever gives you a cup of water, because you are Christ's, truly I say to you, he will in no way be without his reward.
 ος γαρ αν ποτιση υμας ποτηριον υδατος εν τω ονοματι μου οτι χριστου εστε αμην λεγω υμιν ου μη απολεση τον μισθον αυτου
- 42 Хто ж спокусить одного з малих цих, що вірять, то краще б такому було, коли б жорно млинове на шию йому почепити, та й кинути в море!
And whoever is a cause of trouble to one of these little ones who have faith in me, it would be better for him if a great stone was put round his neck and he was dropped into the sea.
 και ος αν σκανδαλιση ενα των μικρων των πιστευοντων εις εμε καλον εστιν αυτο μαλλον ει περικειται λιθος μυλικος περι τον τραχηλον αυτου και βεβληται εις την θαλασσαν
- 43 І коли рука твоя спокушас тебе, відітни її: краще тобі ввійти до життя одноруким, ніж з обома руками ввійти до гесни, до огню негасимого,
And if your hand is a cause of trouble to you, let it be cut off; it is better for you to go into life with one hand than to have two hands and go into hell, into the eternal fire.
 και εαν σκανδαλιζη σε η χειρ σου αποκοπον αυτην καλον σοι εστιν κυλλον εις την ζωην εισελθειν η τας δυο χειρας εχοντα απελθειν εις την γεενναν εις το πυρ το ασβεστον
- 44 де їхній червяк не вмирас, і не гасне огонь.
 []
 οπου ο σκοληξ αυτων ου τελευτα και το πυρ ου σβεννυται
- 45 І коли нога твоя спокушас тебе, відітни її: краще тобі ввійти до життя одноногим, ніж з обома ногами бути вкиненому до гесни, до огню негасимого,
And if your foot is a cause of trouble to you, let it be cut off: it is better for you to go into life with one foot than to have two feet and go into hell.
 και εαν ο πους σου σκανδαλιζη σε αποκοπον αυτον καλον σοι εστιν εισελθειν εις την ζοην χωλον η τους δυο ποδας εχοντα βληθηναι εις την γεενναν εις το πυρ το ασβεστον
- 46 де їхній червяк не вмирас, і не гасне огонь.
 []
 οπου ο σκοληξ αυτων ου τελευτα και το πυρ ου σβεννυται
- 47 І коли твоє око тебе спокушас, вибери його: краще тобі однооком ввійти в Царство Боже, ніж з обома очима бути вкиненому до гесни огненної,
And if your eye is a cause of trouble to you, take it out: it is better for you to go into the kingdom of God with one eye than, having two eyes, to go into hell,
 και εαν ο οφθαλμος σου σκανδαλιζη σε εκβαλε αυτον καλον σοι εστιν μονοφθαλμον εισελθειν εις την βασιλειαν του θεου η δυο οφθαλμους εχοντα βληθηναι εις την γεενναν του πυρος
- 48 де їхній червяк не вмирас, і не гасне огонь!
Where their worm is ever living and the fire is not put out.
 οπου ο σκοληξ αυτων ου τελευτα και το πυρ ου σβεννυται

- 49 **Бо посолиться кожен огнем, і кожна жертва посолиться сіллю.**
Everyone will be salted with fire.
πας γαρ πυρι αλισθησεται και πασα θυσια αλι αλισθησεται
- 50 **Сіль добра річ. Коли ж сіль несолоною стане, чим поправити її? Майте сіль у собі, майте й мир між собою!**
Salt is good; but if the taste goes from it, how will you make it salt again? Have salt in yourselves, and be at peace one with another.
καλον το αλας εαν δε το αλας αναλον γενηται εν τινη αυτο αρτυσετε εχετε εν εαυτοις αλας και ειρηνευετε εν αλληλοις
- 1 **¶ I, вийшовши звідти, Він приходить у землю Юдейську, на той бік Йордану. І знову зібралися юрби до Нього, і знов Він навчав їх, звичасм Своім.**
And he got up, and went into the country of Judaea on the other side of Jordan: and great numbers of people came together to him again; and, as was his way, he gave them teaching.
κακειθεν αναστας ερχεται εις τα ορια της ιουδαιας δια του περαν του ιορδανου και συμπορευονται παλιν οχλοι προς αυτον και ως ειθαι παλιν ειδιδασκεν αυτους
- 2 **І підійшли фарисеї й спитали, Його випробовуючи: Чи дозволено чоловікові дружину свою відпустити?**
And Pharisees came to him, testing him with the question, Is it right for a man to put away his wife?
και προσελθοντες οι φαρισαιοι επηρωτησαν αυτον ει εξεστιν ανδρι γυναικα απολυσαι πειραζοντες αυτον
- 3 **А Він відповів і сказав їм: Що Мойсей заповів вам?**
And he said to them in answer, What did Moses say you were to do?
ο δε αποκριθεις ειπεν αυτοις τι υμιν ενετειλατο μωσης
- 4 **Вони ж відказали: Мойсей заповів написати листа роздового, та й відпустити.**
And they said to him, Moses let us give her a statement in writing, and be free from her.
οι δε ειπον μωσης επετρεψεν βιβλιον αποστασιου γραψαι και απολυσαι
- 5 **Ісус же промовив до них: То за ваше жорстокосердя він вам написав оцю заповідь.**
But Jesus said to them, Because of your hard hearts he gave you this law.
και αποκριθεις ο ιησους ειπεν αυτοις προς την σκληροκαρδιαν υμων εγραψεν υμιν την εντολην ταυτην
- 6 **Бог же з початку творіння створив чоловіком і жінкою їх.**
But from the first, male and female made he them.
απο δε αρχης κτισεως αρσεν και θηλυ εποιησεν αυτους ο θεος
- 7 **Покине тому чоловік свого батька та матір,**
For this cause will a man go away from his father and mother, and be joined to his wife;
ενεκεν τουτου καταλειπει ανθρωπος τον πατερα αυτου και την μητερα και προσκολληθησεται προς την γυναικα αυτου
- 8 **і стануть обоє вони одним тілом, тим то немає вже двох, але одне тіло.**
And the two will become one flesh; so that they are no longer two, but one flesh.
και εσονται οι δυο εις σαρκα μιαν ωστε ουκετι εισιν δυο αλλα μια σαρξ
- 9 **Тож, що Бог спарував, людина нехай не розлучує!**
Let not that which has been joined together by God be parted by man.
ο συν ο θεος συνεζευξεν ανθρωπος μη χωριζτω
- 10 **А вдома про це учні знов запитали Його.**
And in the house the disciples put questions to him again about this thing.
και εν τη οικια παλιν οι μαθηται αυτου περι του αυτου επηρωτησαν αυτον
- 11 **І Він їм відказав: Хто дружину відпустить свою, та й одружиться з іншою, той чинить перелюб із нею.**
And he said to them, Whoever puts away his wife and takes another, is false to his wife;
και λεγει αυτοις ος εαν απολυση την γυναικα αυτου και γαμηση αλλην μοιχεται επ αυτην
- 12 **І коли дружина покине свого чоловіка, і вийде заміж за іншого, то чинить перелюб вона.**
And if she herself puts away her husband and takes another, she is false to her husband.
και εαν γυνη απολυση τον ανδρα αυτης και γαμηθη αλλω μοιχεται

- 13 ¶ Τоді попринесли діток до Нього, щоб Він доторкнувся до них, учні ж їм докоряли.
And they took to him little children, so that he might put his hands on them: and the disciples said sharp words to them.
και προσεφερον αυτω παιδια ινα αφηται αυτων οι δε μαθηται ελετιμων τοις προσφερουσιν
- 14 А коли спостеріг це Ісус, то обурився, та й промовив до них: Пустіть діток до Мене приходити, і не бороніть їм, бо таких Царство Боже!
And when Jesus saw it, he was angry, and said to them, Let the little children come to me, and do not keep them away; for of such is the kingdom of God.
ιδων δε ο ιησους ηγανακτησεν και ειπεν αυτοις αφετε τα παιδια ερχεσθαι προς με και μη κωλυετε αυτα των γαρ τοιουτων εστιν η βασιλεια του θεου
- 15 Поправді кажу вам: Хто Божого Царства не прийме, немов те дитя, той у нього не ввійде.
Truly I say to you, Whoever does not put himself under the kingdom of God like a little child, will not come into it at all.
αμην λεγω υμιν ος εαν μη δεξηται την βασιλειαν του θεου ως παιδιον ου μη εισελθη εις αυτην
- 16 І Він їх пригорнув, і поблагословив, на них руки поклавши.
And he took them in his arms, and gave them a blessing, putting his hands on them.
και εναγκαλισαμενος αυτα τιθεις τας χειρας επ αυτα ηυλογει αυτα
- 17 ¶ І коли вирушав Він у путь, то швидко наблизивсь один, упав перед Ним на коліна, і спитався Його: Учителю Добрий, що робити мені, щоб вічне життя впадкувати?
And while he was going out into the way, a man came running to him, and went down on his knees, saying, Good Master, what have I to do so that I may have eternal life?
και εκπορευομενου αυτου εις οδον προσδραμων εις και γονυπετησας αυτον επηρωτα αυτον διδασκαλε αγαθε τι ποιησω ινα ζωην αιωνιον κληρονομησω
- 18 Ісус же йому відказав: Чого звеш Мене Добрим? Ніхто не є Добрий, крім Бога Самого.
And Jesus said to him, Why do you say I am good? no one is good but one, and that is God.
ο δε ιησους ειπεν αυτω τι με λεγεις αγαθον ουδεις αγαθος ει μη εις ο θεος
- 19 Знаєш заповіді: Не вбивай, не чини перелюбу, не кради, не свідкуй неправдиво, не кривди, шануй свого батька та матір.
You have knowledge of what is said in the law, Do not put any one to death, Do not be untrue in married life, Do not take what is not yours, Do not give false witness, Do not get money by deceit, Give honour to your father and mother.
τας εντολας οιδας μη μοιχευσης μη φονευσης μη κλεψης μη ψευδομαρτυρησης μη αποστερησης τιμα τον πατερα σου και την μητερα
- 20 А він відказав Йому: Учителю, це все виконав я ще змалку.
And he said to him, Master, all these laws I have kept from the time when I was young.
ο δε αποκριθεις ειπεν αυτω διδασκαλε ταυτα παντα εφυλαξαμην εκ νεοτητος μου
- 21 Ісус же поглянув на нього з любов'ю, і промовив йому: Одного бракує тобі: іди, розпродай, що маєш, та вбогим роздай, і матимеш скарб ти на небі! Потому приходь та й іди вслід за Мною, узявши хреста.
And Jesus, looking on him and loving him, said, There is one thing needed: go, get money for your goods, and give it to the poor, and you will have wealth in heaven: and come with me.
ο δε ιησους εμβλεψας αυτω ηγαπησεν αυτον και ειπεν αυτω εν σοι υστερει υπαγε οσα εχεις πωλησον και δος τοις πτωχοις και εξεις τησαυρον εν ουρανω και δευρο ακολουθει μοι αραις τον σταυρον
- 22 А він засмутився тим словом, і пішов, зажурившись, бо великі маєтки він мав!
But his face became sad at the saying, and he went away sorrowing: for he was one who had much property.
ο δε στεγνωσας επι τω λογω απηλθεν λυπουμενος ην γαρ εχων κτηματα πολλα
- 23 І поглянув довкола Ісус, та й сказав Своїм учням: Як тяжко отим, хто має багатство, увійти в Царство Боже!
And Jesus, looking round about, said to his disciples, How hard it is for those who have wealth to come into the kingdom of God!
και περιβλεψαμενος ο ιησους λεγει τοις μαθηταις αυτου πως δυσκολως οι τα χρηματα εχοντες εις την βασιλειαν του θεου εισελευσονται
- 24 І учні жажнулись від слів Його. А Ісус знов у відповідь каже до них: Мої діти, як тяжко отим, хто надію кладе на багатство, увійти в Царство Боже!
And the disciples were full of wonder at his words. But Jesus said to them again, Children, how hard it is for those who put faith in wealth to come into the kingdom of God!
οι δε μαθηται εθαμβουντο επι τοις λογοις αυτου ο δε ιησους παλιν αποκριθεις λεγει αυτοις τεκνα πως δυσκολον εστιν τους πεποιθотας επι τοις χρημασιν εις την βασιλειαν του θεου εισελθειν
- 25 Верблюдові легше пройти через голчине вушко, ніж багатому в Божє Царство ввійти!
It is simpler for a camel to go through a needle's eye, than for a man of wealth to come into the kingdom of God.
ευκοπωτερον εστιν καμηλον δια της τρυμαλιας της ραφιδος εισελθειν η πλουσιον εις την βασιλειαν του θεου εισελθειν

- 26 Α вони здивувалися дуже, і казали один до одного: Хто ж тоді може спастися?
And they were greatly surprised, saying to him, Who then may have salvation?
οι δε περισσως εξεπλησσαντο λεγοντες προς εαυτους και τις δυναται σωθηναι
- 27 Ісус же поглянув на них і промовив: Неможливе це людям, а не Богові. Бо для Бога можливе все!
Jesus, looking on them, said, With men it is impossible, but not with God: for all things are possible with God.
εμβλεψας δε αυτοις ο ιησους λεγει παρα ανθρωποις αδυνατον αλλ ου παρα τω θεω παντα γαρ δυνατα εστιν παρα τω θεω
- 28 Α Петро став казати Йому: От усе ми покинули, та й пішли за Тобою слідом.
Peter said to him, See, we have given up everything, and come after you.
και ηρξατο ο πετρος λεγειν αυτω ιδου ημεις αφηκαμεν παντα και ηκολουθησαμεν σοι
- 29 Ісус відказав: Поправді кажу вам: Немає такого, щоб дім полишив, чи братів, чи сестер, або матір, чи батька, або діти, чи поля ради Мене та ради Євангелії,
Jesus said, Truly I say to you, There is no man who has given up house, or brothers, or sisters, or mother, or father, or children, or land, because of me and the good news,
αποκριθεις δε ο ιησους ειπεν αμην λεγω υμιν ουδεις εστιν ος αφηκεν οικιαν η αδελφους η αδελφας η πατερα η μητερα η γυναικα η τεκνα η αγρους ενεκεν εμου και του ευαγγελιου
- 30 і не одержав би в сто раз більше тепер, цього часу, серед переслідувань, домів, і братів, і сестер, і матерів, і дітей, і піль, а в віці наступному вічне життя.
Who will not get a hundred times as much now in this time, houses, and brothers, and sisters, and mothers, and children, and land--though with great troubles; and, in the world to come, eternal life.
εαν μη λαβη εκατονταπλασιονα νυν εν τω καιρω τουτω οικιας και αδελφους και αδελφας και μητερας και τεκνα και αγρους μετα διωγμων και εν τω αιωνι τω ερχομενω ζων αιωνιον
- 31 І багато-хто з перших стануть останніми, а останні першими.
But a great number who are first will be last: and those who are last will be first.
πολλοι δε εσονται πρωτοι εσχατοι και οι εσχατοι πρωτοι
- 32 ¶ Були ж у дорозі вони, простуючи в Єрусалим. А Ісус ішов попереду них, аж дуже вони дивувались, а ті, що йшли вслід за Ним, боялись. І, взявши знов Дванадцятьох, почав їм розповідати, що з Ним статися має:
And they were on the way, going up to Jerusalem; and Jesus was going before them: and they were full of wonder; but those who came after him were in fear. And again he took the twelve, and gave them word of the things which were to come on him,
ησαν δε εν τη οδω αναβαινοντες εις ιεροσολυμα και ην προαγων αυτους ο ιησους και εθαμβουντο και ακολουθουντες εφοβουντο και παραλαβον παλιν τους δωδεκα ηρξατο αυτοις λεγειν τα μελλοντα αυτο συμβαινειν
- 33 Оце в Єрусалим ми йдемо, і первосвященникам і книжникам виданий буде Син Людський, і засудять на смерть Його, і поганам Його видадуть,
Saying, See, we go up to Jerusalem; and the Son of man will be given up to the chief priests and the scribes; and they will give an order for his death, and will give him up to the Gentiles:
οτι ιδου αναβαινομεν εις ιεροσολυμα και ο υιος του ανθρωπου παραδοθησεται τοις αρχιερευσιν και τοις γραμματευσιν και κατακρινουσιν αυτον θανατω και παραδωσουσιν αυτον τοις εθνεσιν
- 34 і насміхатися будуть із Нього, і будуть плювати на Нього, і будуть Його бичувати, і вб'ють, але третього дня Він воскресне!
And they will make sport of him, and put shame on him, and give him cruel blows, and will put him to death; and after three days he will come back from the dead.
και εμπαιξουσιν αυτο και μαστιγωσουσιν αυτον και εμπτυσουσιν αυτω και αλοκτενουσιν αυτον και τη τριτη ημερα αναστησεται
- 35 І підходять до Нього Яків та Іван, сини Зеведесві, та й кажуть Йому: Учителю, ми хочемо, щоб Ти зробив нам, про що будемо просити Тебе.
And there came to him James and John, the sons of Zebedee, saying to him, Master, will you give us whatever may be our request?
και προσπορευονται αυτω ιακωβος και ιωαννης οι υιοι ζεβεδαίου λεγοντες διδασκαλε θελωμεν ινα ο εαν αιτησωμεν ποιησης ημιν
- 36 Α Він їм поспитав: Чого ж хочете, щоб Я вам зробив?
And he said to them, What would you have me do for you?
ο δε ειπεν αυτοις τι θελετε ποιησαι με υμιν
- 37 Вони ж відказали Йому: Дай нам, щоб у славі Твоїй ми сиділи праворуч від Тебе один, і ліворуч один!
And they said to him, Let us be seated, one at your right hand and one at your left, in your glory.
οι δε ειπον αυτω δοξ ημιν ινα εις εκ δεξιων σου και εις εξ ευωνυμων σου καθισωμεν εν τη δοξη σου
- 38 Α Ісус відказав їм: Не знаєте, чого просите. Чи ж можете ви пити чашу, що Я її п'ю, і христитися хрищенням, що Я ним хрищуся?
But Jesus said to them, You have no knowledge of what you are saying. Are you able to take of my cup? or to undergo the baptism which I am to undergo?
ο δε ιησους ειπεν αυτοις ουκ οιδατε τι αιτεισθε δυνασθε πιειν το ποτηριον ο εγω πινω και το βαπτισμα ο εγω βαπτιζομαι βαπτισθηναι

- 39 Вони відказали Йому: Можемо. А Ісус їм сказав: Чашу, що Я її п'ю, ви питимете, і хрищенням, що Я ним хрищусь, ви охриститесь.
And they said to him, We are able. And Jesus said to them, You will take of the cup from which I take; and the baptism which I am about to undergo you will undergo:
 οι δε ειπον αυτω δυναμεθα ο δε ιησους ειπεν αυτοις το μεν ποτηριον ο εγω πινω πιεσθε και το βαπτισμα ο εγω βαπτιζομαι βαπτισθησεσθε
- 40 А сидіти праворуч Мене та ліворуч не Моє це давати, а кому уготовано.
But to be seated at my right hand or at my left is not for me to give: but it is for those for whom it has been made ready.
 το δε καθισαι εκ δεξιων μου και εξ ευωνυμων μου ουκ εστιν εμον δουναι αλλ οις ητοιμασται
- 41 Як почули ж це Десятеро, то обурились на Якова та на Івана.
And hearing this, the ten became very angry with James and John.
 και ακουσαντες οι δεκα ηρξαντο αγανακτειν περι ιακωβου και ιωαννου
- 42 А Ісус їх покликав, і промовив до них: Ви знаєте, що ті, що вважають себе за князів у народів, панують над ними, а їхні вельможі їх тиснуть.
And Jesus made them come to him, and said to them, You see that those who are made rulers over the Gentiles are lords over them, and their great ones have authority over them.
 ο δε ιησους προσκαλεσαμενος αυτους λεγει αυτοις οιδατε οτι οι δοκουντες αρχειν των εθνων κατακυριευουσιν αυτων και οι μεγαλοι αυτων κατεξουσιαζουσιν αυτων
- 43 Не так буде між вами, але хто з вас великим бути хоче, нехай буде він вам за слугу.
But it is not so among you: but whoever has a desire to become great among you, let him be your servant:
 ουχ ουτως δε εσται εν υμιν αλλ ος εαν θελη γενεσθαι μεγας εν υμιν εσται διακονος υμων
- 44 А хто з вас бути першим бажас, нехай буде всім за раба.
And whoever has a desire to be first among you, let him be servant of all.
 και ος αν θελη υμων γενεσθαι πρωτος εσται παντων δουλος
- 45 Бо Син Людський прийшов не на те, щоб служили Йому, але щоб послужити, і душу Свою дати на викуп за багатьох.
For truly the Son of man did not come to have servants, but to be a servant, and to give his life for the salvation of men.
 και γαρ ο υιος του ανθρωπου ουκ ηλθεν διακονηθηναι αλλα διακονησαι και δουναι την ψυχην αυτου λυτρον αντι πολλων
- 46 ¶ І приходять вони в Єрихон. А коли з Єрихону виходив Він разом із Своїми учнями й з безліччю люду, сидів і просив при дорозі сліпий Вартимей, син Тимеїв.
And they came to Jericho: and when he was going out of Jericho, with his disciples and a great number of people, the son of Timaeus, Bartimaeus, a blind man, was seated by the wayside, with his hand out for money.
 και ερχονται εις ιεριχω και εκπορευομενου αυτου απο ιεριχω και των μαθητων αυτου και οχλου ικανου υιος τιμαιου βαρτιμαιος ο τυφλος εκαθητο παρα την οδον προσαιτων
- 47 І, почувши, що то Ісус Назарянин, почав кликати та говорити: Сину Давидів, Ісусе, змилуйся надо мною!
And when it came to his ears that it was Jesus of Nazareth, he gave a cry, and said, Jesus, Son of David, have mercy on me.
 και ακουσας οτι ιησους ο ναζωραιος εστιν ηρξατο κραζειν και λεγειν ο υιος δαβιδ ιησου ελεησον με
- 48 І сварились на нього багато-хто, щоб мовчав, а він іще більше кричав: Сину Давидів, змилуйся надо мною!
And some of them, turning in protest, gave him an order to be quiet: but he went on crying out all the more, Son of David, have mercy on me.
 και επετιμων αυτω πολλοι ινα σιωπηση ο δε πολλω μαλλον εκραζειν υιε δαβιδ ελεησον με
- 49 І спинився Ісус та й сказав: Покличте його! І кличуть сліпого та й кажуть йому: Будь бадьорий, устань, Він кличе тебе.
And Jesus came to a stop and said, Let him come. And crying out to the blind man, they said to him, Be comforted: come, he has sent for you.
 και στας ο ιησους ειπεν αυτον φωνηθηναι και φωνουσιν τον τυφλον λεγοντες αυτω θαρσει εγειραι φωνει σε
- 50 А той скинув плаща свого, і скочив із місця, і прибіг до Ісуса.
And he, putting off his coat, got up quickly, and came to Jesus.
 ο δε αποβαλων το ιματιον αυτου αναστας ηλθεν προς τον ιησουν
- 51 А Ісус відповів і сказав йому: Що ти хочеш, щоб зробив Я тобі? Сліпий же Йому відказав: Учителю, нехай я прозрю!
And Jesus said to him, What would you have me do to you? And the blind man said, Master, make me able to see.
 και αποκριθεις λεγει αυτω ο ιησους τι θελεις ποιησω σοι ο δε τυφλος ειπεν αυτω ραββوني ινα αναβλεπω
- 52 Ісус же до нього промовив: Іди, твоя віра спасла тебе! І той зараз прозрів, і пішов за Ісусом дорогою.
And Jesus said to him, Go on your way; your faith has made you well. And straight away he was able to see, and went after him in the way.
 ο δε ιησους ειπεν αυτω υπαγε η πιστις σου σεσωκεν σε και ευθεως ανεβλεψεν και ηκολουθει τω ιησου εν τη οδω

- 1 ¶ I коли вони наблизились до Єрусалиму, до Вітфагії й Віфанії, на Оливній горі, тоді Він послав двох учнів Своїх,
And when they came near to Jerusalem, to Beth-phage and Bethany, at the Mountain of Olives, he sent two of his disciples,
και οτε εγγιζουσιν εις ιερουσαλημ εις βηθφαγη και βηθανιαν προς το ορος των ελαιων αποστελλει δυο των μαθητων αυτου
- 2 i каже до них: Ідїть у село, яке перед вами, i, входячи в нього, ви знайдете зараз прив'язане ося, що на нього ніхто ще з людей не сїдав. Відв'яжіть його, i приведіть.
And said to them, Go into the little town opposite: and when you come to it, you will see a young ass with a cord round his neck, on which no man has ever been seated; let him loose, and come back with him.
και λεγει αυτοις υπαγετε εις την κομηνη την κατεναντι υμων και ευθεως εισπορευομενοι εις αυτην ευρησετε πωλον δεδεμενον εφ ον ουδεις ανθρωπων κεκαθικεν λυσαντες αυτον αγαγετε
- 3 Коли ж скаже хто вам: Що це ви робите? відкажіть: Господь потребує його, i відішле його сюди зараз.
And if anyone says to you, Why are you doing this? say, The Lord has need of him and will send him back straight away.
και εαν τις υμιν ειπη τι ποιειτε τουτο ειπατε οτι ο κυριος αυτου χρειαν εχει και ευθεως αυτον αποστελει οδε
- 4 I вони відійшли, i знайшли те ося, що прив'язане коло воріт знядвору було при дорозі, i відв'язали його.
And they went away and saw a young ass by the door outside in the open street; and they were getting him loose.
απηλθον δε και ευρον τον πωλον δεδεμενον προς την θυραν εξω επι του αμφοδου και λουσιν αυτον
- 5 А деякі з тих, що стояли там, сказали до них: Що ви робите? Пощо ося ви відв'язуєте?
And some of those who were there said to them, What are you doing, taking the ass?
και τινες των εκει εστηκοτων ελεγон αυτοις τι ποιειτε λυοντες τον πωλον
- 6 Вони ж їм відказали, як звелів їм Ісус, i відпущено їх.
And they said to them the words which Jesus had said; and they let them go.
οι δε ειπον αυτοις καθως ενετειλατο ο ιησους και αφηκαν αυτους
- 7 I вони привели до Ісуса ося, i поклали на нього плащі свої, а Він сів на нього.
And they took the young ass to Jesus, and put their clothing on him, and he got on his back.
και ηγαγον τον πωλον προς τον ιησουν και επεβαλον αυτω τα ιματια αυτων και εκαθισεν επ αυτω
- 8 Багато ж народу стелили одержу свою по дорозі, а інші стелили дорогою зелень, натяту в полях.
And a great number put down their clothing in the way; and others put down branches which they had taken from the fields.
πολλοι δε τα ιματια αυτων εστρωσαν εις την οδον αλλοι δε στοιβαδας εκοπτον εκ των денδρων και εστρωννυον εις την οδον
- 9 А ті, що йшли перед Ним i позаду, викрикували: Осанна! Благословенний, хто йде у Господнє Ім'я!
And those who went in front, and those who came after, were crying, Glory: A blessing on him who comes in the name of the Lord:
και οι προαγοντες και οι ακολουθουντες εκραζον λεγοντες ωσαννα ευλογημενος ο ερχομενος εν ονοματι κυριου
- 10 Благословенне Царство, що надходить, Отця нашого Давида! Осанна на висоті!
A blessing on the coming kingdom of our father David: Glory in the highest.
ευλογημενη η ερχομενη βασιλεια εν ονοματι κυριου του πατρος ημων δαβιδ ωσαννα εν τοις υψιστοις
- 11 Потому ввійшов Він до Єрусалиму, i в храм. А оглянувши все, як година вже пізня була, Він пішов у Віфанію з Дванадцятьма.
And he went into Jerusalem into the Temple; and after looking round about on all things, it being now evening, he went out to Bethany with the twelve.
και εισηλθεν εις ιεροσολυμα ο ιησους και εις το ιερον και περιβλεψαμενος παντα οψιας ηδη ουσης της ωρας εξηλθεν εις βηθανιαν μετα των δωδεκα
- 12 ¶ А на завтра, коли вони вийшли з Віфанії, Він зголоднів був.
And on the day after, when they had come out from Bethany, he was in need of food.
και τη επαυριον εξελθοντων αυτων απο βηθανιας επεινασεν
- 13 I, побачивши здалека фігове дерево, вкрите листями, Він підійшов, чи не знайде на ньому чого. I, прийшовши до нього, не знайшов нічого, крім листя самого, не пора бо на фіги була.
And seeing a fig-tree in the distance with leaves, he went to see if by chance it had anything on it: and when he came to it, he saw nothing but leaves, for it was not the time for the fruit.
και ιδων συκην μακροθεν εχουσαν φυλλα ηλθεν ει αρα ευρησει τι εν αυτη και ελθον επ αυτην ουδεν ευρεν ει μη φυλλα ου γαρ ην καιρος συκων
- 14 I озвався Ісус i промовив до нього: Щоб більше ніхто твого плоду не з'їв аж повіки! А учні Його все те чули.
And he said to it, Let no man take fruit from you for ever. And his disciples took note of his words.
και αποκριθεις ο ιησους ειπεν αυτη μηκετι εκ σου εις τον αιωνα μηδεις καρπον φαγοι και ηκουον οι μαθηται αυτου

- 15 **I** прийшли вони в Єрусалим. А як Він у храм увійшов, то став виганяти продавців і покупців у храмі, і поперевертав столи грошомінам та ослони продавцям голубів.
And they came to Jerusalem; and he went into the Temple, and sent out those who were trading there, overturning the tables of the money-changers and the seats of those who were offering doves for money;
και ερχονται εις ιεροσολυμα και εισελθων ο ιησους εις το ιερον ηρξατο εκβαλλειν τους πωλουντας και αγοραζοντας εν τω ιερω και τας τραπεζας των κολλυβιστων και τας καθεδρας των πωλουντων τας περιστερας κατεστρεψεν
- 16 **I** Він не дозволяв, щоб хто річ яку носив через храм.
And he would not let any man take a vessel through the Temple.
και ουκ ηφιεν ινα τις διενεγκη σκευος δια του ιερου
- 17 **I** Він їх навчав і казав їм: Хіба не написано: Дім Мій буде домом молитви в народів усіх, ви ж із нього зробили печеру розбійників!
And he gave them teaching, and said to them, Is it not in the Writings, My house is to be named a house of prayer for all the nations? but you have made it a hole of thieves.
και εδιδασκεν λεγων αυτοις ου γεγραπται οτι ο οικος μου οικος προσευχης κληθησεται πασιν τοις εθνεσιν υμεις δε εποιησατε αυτον σπηλαιον ληστων
- 18 **I** почули це первосвященники й книжники, і шукали, як Його погубити, бо боялись Його, увесь бо народ дивувався науці Його.
And it came to the ears of the chief priests and scribes, and they took thought how they might put him to death; being in fear of him, because all the people were full of wonder at his teaching.
και ηκουσαν οι γραμματαις και οι αρχιερεις και εξητουν πως αυτον απολεσουσιν εφοβουντο γαρ αυτον οτι πας ο οχλος εξεπλησσετο επι τη διδαχη αυτου
- 19 А як пізно ставало, вони поза місто виходили.
And every evening he went out of the town.
και οτε οψε εγενετο εξεπορευετο εξω της πολεως
- 20 А проходячи вранці, побачили фігове дерево, усохле від кореня.
And when they were going by in the morning, they saw the fig-tree dead from the roots.
και πρωι παραπορευομενοι ειδον την συκην εξηραμμενην εκ ριζων
- 21 **I**, згадавши Петро, говорить Йому: Учителю, глянь фігове дерево, що прокляв Ти, усохло!
And Peter, having a memory of it, said to him, Master, see, the tree which was cursed by you is dead.
και αναμνησθεις ο πετρος λεγει αυτω ραββι ιδε η συκη ην κατηρασω εξηρανται
- 22 А Ісус їм у відповідь каже: Майте віру Божу!
And Jesus, answering, said to them, Have God's faith.
και αποκριθεις ιησους λεγει αυτοις εχετε πιστιν θεου
- 23 Поправді кажу вам: Як хто скаже горі цій: Порушся та й кинься до моря, і не матиме сумніву в серці своїм, але матиме віру, що станеться так, як говорить, то буде йому!
Truly I say to you, Whoever says to this mountain, Be taken up and be put into the sea; and has no doubt in his heart, but has faith that what he says will come about, he will have his desire.
αμην γαρ λεγω υμιν οτι ος αν ειπη τω ορει τουτω αρθητι και βληθητι εις την θαλασσαν και μη διακριθη εν τη καρδια αυτου αλλα πιστευση οτι α λεγει γινεται εσται αυτω ο εαν ειπη
- 24 Через це говорю вам: Усе, чого ви в молитві попросите, вірте, що одержите, і сповниться вам.
For this reason I say to you, Whatever you make a request for in prayer, have faith that it has been given to you, and you will have it.
δια τουτο λεγω υμιν παντα οσα αν προσευχομενοι αιτεισθε πιστευετε οτι λαμβανετε και εσται υμιν
- 25 **I** коли стоїте на молитві, то прощайте, як маєте що проти кого, щоб і Отець ваш Небесний пробачив вам прогріхи ваші.
And whenever you make a prayer, let there be forgiveness in your hearts, if you have anything against anyone; so that you may have forgiveness for your sins from your Father who is in heaven.
και οταν στηκητε προσευχομενοι αφιετε ει τι εχετε κατα τινος ινα και ο πατηρ υμων ο εν τοις ουρανοις αφη υμιν τα παραπτωματα υμων
- 26 Коли ж не прощасте ви, то й Отець ваш Небесний не простить вам прогріхів ваших.
[]
ει δε υμεις ουκ αφιετε ουδε ο πατηρ υμων ο εν τοις ουρανοις αφησει τα παραπτωματα υμων
- 27 ¶ **I** знову прийшли вони в Єрусалим. Коли ж Він у храмі ходив, поприходили первосвященники й книжники, і старшини до Нього,
And they came again to Jerusalem: and while he was walking in the Temple, there came to him the chief priests and the scribes and those in authority:
και ερχονται παλιν εις ιεροσολυμα και εν τω ιερω περιπατουντος αυτου ερχονται προς αυτον οι αρχιερεις και οι γραμματαις και οι πρεσβυτεροι

- 28 і сказали Йому: Якою Ти владою все оце чиниш? І хто Тобі владу цю дав, щоб Ти це робив?
And they said to him, By what authority do you do these things? or who gave you authority to do these things?
και λεγουσιν αυτο εν ποια εξουσια ταυτα ποιεις και τις σοι την εξουσιαν ταυτην εδωκεν ινα ταυτα ποιης
- 29 А Ісус відказав їм: Запитаю й Я вас одне слово, і відповідайте Мені, то й Я відкажу вам, якою Я владою це все чиню.
And Jesus said to them, I will put to you one question; give me an answer, and I will say by what authority I do these things.
ο δε ιησους αποκριθεις ειπεν αυτοις επερωτησω υμας καγω ενα λογον και αποκριθητε μοι και ερω υμιν εν ποια εξουσια ταυτα ποιω
- 30 Іванове хрищення з неба було, чи від людей? Відповідайте Мені!
The baptism of John, was it from heaven or from men? give me an answer.
το βαπτισμα ιωαννου εξ ουρανου η η εξ ανθρωπων αποκριθητε μοι
- 31 Вони ж міркували собі й говорили: Коли скажемо: Із неба, відкаже: Чого ж ви йому не повірили?
And they gave thought to it among themselves, saying, If we say, From heaven; he will say, Why then did you not have faith in him?
και ελογιζοντο προς εαυτους λεγοντες εαν ειπωμεν εξ ουρανου ερει διατι ουν ουκ επιστευσате αυτο
- 32 А як скажемо: Від людей, то боялись народу, бо всі вважали, що Іван був поправді пророк.
But if we say, From men--they were in fear of the people, because all took John to be truly a prophet.
αλλ εαν ειπωμεν εξ ανθρωπων εφοβουντο τον λαον απαντες γαρ ειχον τον ιωαννην οτι οντως προφητης ην
- 33 І сказали Ісусові в відповідь: Не знаємо... А Ісус їм відказує: То й Я не скажу вам, якою Я владою це все чиню.
And they said in answer to Jesus, We have no idea. And Jesus said to them, And I will not say to you by what authority I do these things.
και αποκριθεντες λεγουσιν τω ιησου ουκ οιδαμεν και ο ιησους αποκριθεις λεγει αυτοις ουδε εγω λεγω υμιν εν ποια εξουσια ταυτα ποιω
- 1 ¶ І почав Він у притчах до них промовляти: Насадив був один чоловік виноградника, муром обгородив, видовбав у ньому чавило, башту поставив, і віддав його винарям, та й пішов.
And he gave them teaching in the form of stories. A man had a vine-garden planted, and put a wall about it, and made a place for crushing out the wine, and put up a tower, and let it out to field-workers, and went into another country.
και ηρξατο αυτοις εν παραβολαις λεγειν αμπελωνα εφτευσεν ανθρωπος και περιεθηκεν φραγμα και ωρυξεν υποληγιον και οκοδομησεν πυργον και εξεδото αυτον γεωργοις και απεδημησεν
- 2 А певного часу послав він раба до своїх винарів, щоб прийняти частину плоду з виноградника в тих винарів.
And when the time came, he sent a servant to get from the workmen some of the fruit of the garden.
και απεστειлен προς τους γεωργους τω καιρω δουλον ινα παρα των γεωργων λαβη απο του καρπου του αμπελωνος
- 3 Та вони схопили його та й побили, і відіслали ні з чим.
And they took him, and gave him blows, and sent him away with nothing.
οι δε λαβοντες αυτον εδειραν και απεστειλαν κενον
- 4 І знову послав він до них раба іншого, та й того вони зранили в голову та зневажили.
And again he sent to them another servant; and they gave him wounds on the head, and were very cruel to him.
και παλιν απεστειлен προς αυτους αλλον δουλον κακεινον λιθοβολησαντες εκεφαλαιωσαν και απεστειλαν ητιμωμενον
- 5 Тоді вислав він іншого, і того вони вбили. І багатьох іще інших, набили одних, а одних повбивали.
And he sent another; and they put him to death: and a number of others, whipping some, and putting some to death.
και παλιν αλλον απεστειлен κακεινον απεκτειναν και πολλους αλλους τους μεν δερωντες τους δε αποκτεινοντες
- 6 І він мав ще одного, сина улюбленого. Наостанок послав і того він до них і сказав: Посоромляться сина мого!
He still had one, a dearly loved son: he sent him last to them, saying, They will have respect for my son.
ετι ουν ενα υιον εχων αγαπητον αυτου απεστειлен και αυτον προς αυτους εσχατον λεγων οτι εντραπησονται τον υιον μου
- 7 А ті винарі міркували собі: Це спадкоємець; ходім, замордуймо його, і нашою спадщина буде!
But those workmen said among themselves, This is he who will one day be the owner of the property; come, let us put him to death, and the heritage will be ours.
εκεινοι δε οι γεωργοι ειπον προς εαυτους οτι ουτος εστιν ο κληρονομος δευτε αποκτεινωμεν αυτον και ημων εσται η κληρονομια
- 8 І вони схопили його та й убили, і викинули його за виноградник...
- And they took him and put him to death, pushing his body out of the garden.
και λαβοντες αυτον απεκτειναν και εξεβαλον εξω του αμπελωνος

- 9 Отож, що пан виноградника зробить? Він прибуде та й вигубить тих винарів, і віддасть виноградника іншим.
What then will the master of the garden do? He will come and put the workmen to death, and will give the garden into the hands of others.
 τι ουν ποιησει ο κυριος του αμπελωνος ελευσεται και απολεσει τους γεωργους και δωσει τον αμπελωνα αλλοις
- 10 Чи ви не читали в Писанні: Камінь, що його будівничі відкинули, той наріжним став каменем!
Have you not seen this which is in the Writings: The stone which the builders put on one side, the same was made the chief stone of the building:
 ουδε την γραφην ταυτην ανεγνωτε λιθον ον απεδοκμασαν οι οικοδομουντες ουτος εγενηθη εις κεφαλην γωνιας
- 11 Від Господа сталося це, і дивне воно в очах наших.
This was the Lord's doing, and it is a wonder in our eyes?
 παρα κυριου εγενετο αυτη και εστιν θαυμαστη εν οφθαλμοις ημων
- 12 І шукали Його, щоб схопити, але побоялись народу. Бо вони зрозуміли, що про них Він цю притчу сказав. І, лишивши Його, відійшли.
And they made attempts to take him; but they were in fear of the people, because they saw that the story was against them; and they went away from him.
 και εξητουν αυτον κρατησαι και εφοβηθησαν τον οχλον εγνωσαν γαρ οτι προς αυτους την παραβολην ειπεν και αφεντες αυτον απηλθον
- 13 ¶ І вони вислали деяких із фарисеїв та іродіянів до Нього, щоб зловити на слові Його.
Then they sent to him certain of the Pharisees and the Herodians, so that they might make use of his words to take him by a trick.
 και αποσπελλουσιν προς αυτον τινας των φαρισαιων και των ηρωδιανων ινα αυτον αχρευσωσιν λογω
- 14 Ті ж прийшли та й говорять Йому: Учителю, знаємо ми, що Ти справедливий, і не зважася зовсім ні на кого, бо на людське обличчя не дивишся, а наставляєш на Божу дорогу правд иво. Чи годиться давати податок для кесаря, чи ні? Давати нам, чи не давати?
And when they had come, they said to him, Master, we are certain that you are true, and have no fear of anyone: you have no respect for a man's position, but you are teaching the true way of God: Is it right to give taxes to Caesar or not?
 οι δε ελθοντες λεγουσιν αυτω διδασκαλε οιδαμεν οτι αληθης ει και ου μελει σοι περι ουδενος ου γαρ βλεπεις εις προσωπον ανθρωπων αλλ επ αληθειας την οδον του θεου διδασκεις εξεστιν κησον κ αισαρι δουναι η ου
- 15 А Ісус, знавши їх лицемірство, сказав їм: Чого ви Мене випробовуєте? Принесіть Мені гріш податковий, щоб бачити.
Are we to give or not to give? But he, conscious of their false hearts, said to them, Why do you put me to the test? give me a penny, so that I may see it.
 δωμεν η μη δωμεν ο δε ειδως αυτων την υποκρισιν ειπεν αυτοις τι με πειραζετε φερετε μοι δηναριον ινα ιδω
- 16 І принесли вони. А Він каже до них: Чий це образ і напис? Ті ж Йому відказали: Кесарів.
And they gave him one. And he said to them, Whose is this image and name on it? And they said to him, Caesar's.
 οι δε ηνεγκαν και λεγει αυτοις τιнос η εικων αυτη και η επιγραφη οι δε ειπον αυτω καισαρος
- 17 Ісус тоді каже в відповідь їм: Віддайте кесареви кесареві, а Богові Боже! І дивувалися з Нього вони...
And Jesus said to them, Give to Caesar the things which are Caesar's, and to God the things which are God's. And they were full of wonder at him.
 και αποκριθεις ο ιησους ειπεν αυτοις αποδοτε τα καισαρος καισαρι και τα του θεου τω θεω και εθαυμασαν επ αυτω
- 18 ¶ І прийшли до Нього ті саддукеї, що твердять, ніби нема воскресення, і запитали Його та сказали:
And there came to him Sadducees, who say there is no coming back from the dead; and they put a question to him, saying,
 και ερχονται σαδδουκαιοι προς αυτον οιτινες λεγουσιν αναστασιν μη ειναι και επηρωτησαν αυτον λεγοντες
- 19 Учителю, Мойсей написав нам: Як помре кому брат, і полишить дружину, а дитини не лишить, то нехай його брат візьме дружину його, та й відновить насіння для брата свого.
Master, in the law Moses says, If a man's brother comes to his end, and has a wife still living and no child, it is right for his brother to take his wife, and get a family for his brother.
 διδασκαλε μωσης εγραψεν ημιν οτι εαν τιнос αδελφος αποθανη και καταλιπη γυναικα και τεκνα μη αφη ινα λαβη ο αδελφος αυτου την γυναικα αυτου και εξαναστηση σπερμα τω αδελφω αυτου
- 20 Було сім братів. І перший взяв дружину й умер, не лишивши дітей.
There were seven brothers: and the first took a wife, and at his death there were no offspring;
 επτα αδελφοι ησαν και ο πρωτος ελαβεν γυναικα και αποθνησκων ουκ αφηκεν σπερμα
- 21 Другий теж її взяв та й помер, і він не лишив дітей. Так само і третій.
And the second took her, and at his death there were no offspring; and the third the same:
 και ο δευτερος ελαβεν αυτην και απεθανεν και ουδε αυτος αφηκεν σπερμα και ο τριτος ωσαντως

- 22 I всі семеро не полишили дітей. А по всіх вмерла й жінка.
And all the seven had no seed. Last of all the woman herself came to her death.
 και ελαβον αυτην οι επτα και ουκ αφηκαν σπερμα εσχατη παντων απεθανεν και η γυνη
- 23 А в воскресенні, як воскреснуть вони, то котрому із них вона дружиною буде? Бо семеро мали за дружину її.
In the future life, when they come back from the dead, whose wife will she be? for the seven had her for a wife.
 εν τη ουν αναστασει οταν αναστωσιν τινος αυτων εσται γυνη οι γαρ επτα εσχον αυτην γουναικα
- 24 Ісус їм відказав: Чи ви не тому помиляєтесь, що не знаєте ані Писання, ані Божої сили?
Jesus said to them, Is not this the reason for your error, that you have no knowledge of the holy Writings or of the power of God?
 και αποκριθεις ο ιησους ειπεν αυτοις ου δια τουτο πλανασθε μη ειδοτες τας γραφας μηδε την δυναμιν του θεου
- 25 Бо як із мертвих воскреснуть, то не будуть женитись, ані заміж виходити, але будуть, немов Анголи ті на небі.
When they come back from the dead, they do not get married, but are like the angels in heaven.
 οταν γαρ εκ νεκρων αναστωσιν ουτε γαμουσιν ουτε γαμισκονται αλλ εισιν ως αγγελοι οι εν τοις ουρανοις
- 26 Щождо мертвих, що воскреснуть, чи ж ви не читали в Мойсєвій книзі, як при куці сказав йому Бог, промовляючи: Я Бог Авраамів, і Бог Ісаків, і Бог Яковів,
But as to the dead coming back to life; have you not seen in the book of Moses, about the burning thorn-tree, how God said to him, I am the God of Abraham, and the God of Isaac, and the God of Jacob?
 περι δε των νεκρων οτι εγειρονται ουκ ανεγνωτε εν τη βιβλω μοσεως επι της βατου ως ειπεν αυτο ο θεος λεγων εγω ο θεος αβρααμ και ο θεος ισαακ και ο θεος ιακωβ
- 27 Бо Він є Бог не мертвих, а живих! Тим то ви помиляєтесь дуже.
He is not the God of the dead, but of the living: you are greatly in error.
 ουκ εστιν ο θεος νεκρων αλλα θεος ζωντων υμεις ουν πολυ πλανασθε
- 28 ¶ А один із тих книжників, що чув, як вони сперечались, та бачив, як добре Він відповідав їм, приступив та й спитався Його: Котра заповідь перша з усіх?
And one of the scribes came, and hearing their argument together, and seeing that he had given them a good answer, put the question to him, Which law is the first of all?
 και προσελθων εις των γραμματεων ακουσας αυτων συζητουτων ειδως οτι καλως αυτοις απекριθη επηρωτησεν αυτον ποια εστιν πρωτη πασων εντολη
- 29 Ісус відповів: Перша: Слухай, Ізраїлю: наш Господь Бог Бог єдиний.
Jesus said in answer, The first is, Give ear, O Israel: The Lord our God is one Lord;
 ο δε ιησους απекριθη αυτο οτι πρωτη πασων των εντολων ακουε ισραηλ κυριος ο θεος ημων κυριος εις εστιν
- 30 І: Люби Господа, Бога свого, усім серцем своїм, і всією душею своєю, і всім своїм розумом, і з цілої сили своєї! Це заповідь перша!
And you are to have love for the Lord your God with all your heart, and with all your soul, and with all your mind, and with all your strength.
 και αγαπησεις κυριον τον θεον σου εξ ολης της καρδιας σου και εξ ολης της ψυχης σου και εξ ολης της διανοιας σου και εξ ολης της ισχυος σου αυτη πρωτη εντολη
- 31 А друга однакова з нею: Люби свого ближнього, як самого себе! Нема іншої більшої заповіді над цією!
The second is this, Have love for your neighbour as for yourself. There is no other law greater than these.
 και δευτερα ομοια αυτη αγαπησεις τον πλησιον σου ως σεαυτον μειζων τουτων αλλη εντολη ουκ εστιν
- 32 І сказав Йому книжник: Добре, Учителю! Ти поправді сказав, що Один Він, і нема іншого, окрім Нього,
And the scribe said to him, Truly, Master, you have well said that he is one, and there is no other but he:
 και ειπεν αυτο ο γραμματευς καλως διδασκαλε επ αληθειας ειπας οτι εις εστιν θεος και ουκ εστιν αλλος πλην αυτου
- 33 і що Любити Його всім серцем, і всім розумом, і всією душею, і з цілої сили, і що Любити свого ближнього, як самого себе, це важливіше за всі цілопалення й жертви!
And to have love for him with all the heart, and with all the mind, and with all the strength, and to have the same love for his neighbour as for himself, is much more than all forms of offerings.
 και το αγαпан αυτον εξ ολης της καρδιας και εξ ολης της συνεσεως και εξ ολης της ψυχης και εξ ολης της ισχυος και το αγαпан τον πλησιον ως εαυτον πλειον εστιν παντων των ολοκαυτωματων και των θυσιων
- 34 Ісус же, побачивши, що розумно той відповідь дав, промовив до нього: Ти недалеко від Божого Царства! І ніхто не наслідував вже питати Його.
And when Jesus saw that he gave a wise answer, he said to him, You are not far from the kingdom of God. And every man after that was in fear of questioning him any more.
 και ο ιησους ιδων αυτον οτι νουνεχως απекριθη ειπεν αυτο ου μακραν ει απο της βασιλειας του θεου και ουδεις ουκετι ετολμα αυτον еπερωτησαι

- 35 ¶ **Ποтому Ісус відповів і промовив, у храмі навчаючи: Як то книжники кажуть, що ніби Христос син Давидів?**
And Jesus, when he was teaching in the Temple, said, How do the scribes say that the Christ is the Son of David?
 και αποκριθεις ο ιησους ελεγεν διδασκων εν τω ιερω πως λεγουσιν οι γραμματαις οτι ο χριστος υιος εστιν δαβιδ
- 36 **Адже той Давид Святим Духом сказав: Промовив Господь Господеві моєму: сядь праворуч Мене, доки не покладу Я Твоїх ворогів підніжком ногам Твоїм!**
David himself said in the Holy Spirit, The Lord said to my Lord, Be seated at my right hand, till I put those who are against you under your feet.
 αυτος γαρ δαβιδ ειπεν εν τω πνευματι τω αγιω ειπεν ο κυριος τω κυριω μου καθου εκ δεξιων μου εως αν θω τους εχθρους σου υποποδιον των ποδων σου
- 37 **Сам Давид Його Господом зве, як же Він йому син? І багато людей залюбки Його слухали.**
David himself gives him the name of Lord; and how then is he his son? And the common people gave ear to him gladly.
 αυτος ουν δαβιδ λεγει αυτον κυριον και ποθεν υιος αυτου εστιν και ο πολυς οχλος ηκουεν αυτου ηδεως
- 38 **Він же казав у науці Своїй: Стережіться тих книжників, що люблять у довгих одежах проhodжуватись, і привіти на ринках,**
And in his teaching he said, Be on your watch against the scribes, whose pleasure it is to go about in long robes and be respected in the market-places,
 και ελεγεν αυτοις εν τη διδαχη αυτου βλεπετε απο των γραμματεων των θελοντων εν στολαις περιπατειν και ασπασμους εν ταις αγοραις
- 39 **і перші лавки в синагогах, і перші місця на прийняттях,**
And to have the chief seats in the Synagogues and the first places at feasts;
 και πρωτοκαθεδριας εν ταις συναγωγαις και πρωτοκλισιας εν τοις δειπνοις
- 40 **що вдовині хати поїдають, і моляться довго напоказ, вони тяжче осудження приймуть!**
Who take away the property of widows, and before the eyes of men make long prayers; these will be judged more hardly.
 οι κατεσθιοντες τας οικιας των χηρων και προφασει μακρα προσευχομενοι ουτοι ληφονται περισσοτερον κριμα
- 41 **¶ І сів Він навпроти скарбниці, і дививсь, як народ міядки до скарбниці вкидає. І багато заможних укидали багато.**
And he took a seat by the place where the money was kept, and saw how the people put money into the boxes: and a number who had wealth put in much.
 και καθισας ο ιησους κατεναντι του γαζοφυλακιου εθεωρει πως ο οχλος βαλλει χαλκον εις το γαζοφυλακιον και πολλοι πλουσιοι εβαλλον πολλα
- 42 **І підійшла одна вбога вдовиця, і поклала дві лепті, цебто гріш.**
And there came a poor widow, and she put in two little bits of money, which make a farthing.
 και ελθουσα μια χηρα πτωχη εβαλεν λεπτα δυο ο εστιν κοδραντης
- 43 **І покликав Він учнів Своїх та й промовив до них: Поправді кажу вам, що ця вбога вдовиця поклала найбільше за всіх, хто клав у скарбницю.**
And he made his disciples come to him, and said to them, Truly I say to you, This poor widow has put in more than all those who are putting money into the box:
 και προσκαλεσαμενος τους μαθητας αυτου λεγει αυτοις αμην λεγω υμιν οτι η χηρα αυτη η πτωχη πλειον παντων βεβληκεν των βαλοντων εις το γαζοφυλακιον
- 44 **Бо всі клали від лишка свого, а вона поклала з убогства свого все, що мала, свій прожиток увесь...**
Because they all put in something out of what they had no need for; but she out of her need put in all she had, even all her living.
 παντες γαρ εκ του περισσευοντος αυτοις εβαλον αυτη δε εκ της υστερησεως αυτης παντα οσα ειχεν εβαλεν ολον τον βιον αυτης
- 1 **¶ І коли Він виходив із храму, говорить Йому один із учнів Його: Подивися, Учителю яке то каміння та що за будівлі!**
And when he was going out of the Temple, one of his disciples said to him, Master, see, what stones and what buildings!
 και εκπορευομενου αυτου εκ του ιερου λεγει αυτω εις των μαθητων αυτου διδασκαλε ιδε ποταποι λιθοι και ποταπαι οικοδομαι
- 2 **Ісус же до нього сказав: Чи ти бачиш великі будинки оці? Не залишиться тут навіть камінь на камені, який не зруйнується!**
And Jesus said to him, Do you see these great buildings? there is not one stone here resting on another which will not be overturned.
 και ο ιησους αποκριθεις ειπεν αυτω βλεπεις ταυτας τας μεγαλας οικοδομας ου μη αφεθη λιθος επι λιθω ος ου μη καταλυθη
- 3 **Коли ж Він сів на Оливній горі, проти храму, питали Його насамоті Петро, і Яків, і Іван, і Андрій:**
And while he was seated on the Mountain of Olives opposite the Temple, Peter and James and John and Andrew said to him privately,
 και καθημενου αυτου εις το ορος των ελαιων κατεναντι του ιερου επηρωτων αυτον κατ ιδιαν πετρος και ιακωβος και ιωαννης και ανδρεας
- 4 **Скажи нам, коли станеться це? І яка буде ознака, коли все те виконатись має?**
Say when these things will be, and what will be the sign when these things are all about to be done.
 ειπε ημιν ποτε ταυτα εσται και τι το σημειον οταν μελλη παντα ταυτα συντελεισθαι

- 5 ¶ Ісус же почав промовляти до них: Стережіться, щоб вас хто не звів.
And Jesus said to them, Take care that you are not tricked by anyone.
ο δε ιησους αποκριθεις αυτοις ηρξατο λεγειν βλεπετε μη τις υμας πλανηση
- 6 Бо багато-хто придуть в Ім'я Мос, кажучи: Це Я. І зведуть багатьох.
People will come in my name, saying, I am he; and a number will be turned from the true way.
πολλοι γαρ ελευσονται επι τω ονοματι μου λεγοντες οτι εγω ειμι και πολλους πλανησουσιν
- 7 І як про війни почуєте ви, і про восні чутки, не лякайтесь, бо статись належить тому. Та це ще не кінець.
And when you have news of wars and talk of wars, do not be troubled; these things have to be, but it is still not the end.
οταν δε ακουσητε πολεμους και ακοας πολεμων μη θροεισθε διει γαρ γενεσθαι αλλ ουπω το τελος
- 8 Бо повстане народ на народ, і царство на царство, будуть землетруси місцями, буде голод. Це початок терпінь породільних.
Nation will go to war with nation, and kingdom with kingdom: there will be earth-shocks in different places; there will be times when there is no food; these things are the first of the troubles.
εγερθησεται γαρ εθνος επι εθνος και βασιλεια επι βασιλειαν και εσονται σεισμοι κατα τοπους και εσονται λιμοι και ταραχαι αρχαι ωδινων ταυτα
- 9 Пильнуйте ж самі, бо вас на суди видаватимуть, і бичуватимуть вас у синагогах, і поведуть до правителів та до царів ради Мене, на свідчення їм.
But take care: for they will give you up to the Sanhedrins; and in Synagogues you will be whipped; and you will be taken before rulers and kings because of me, for a sign to them.
βλεπετε δε υμεις εαντους παραδωσουσιν γαρ υμας εις συνεδρια και εις συναγωγας δαρησεσθε και επι ηγεμονων και βασιλεων σταθησεσθε ενεκεν εμου εις μαρτυριον αυτοις
- 10 Але перше Євангелія мусить бути народам усім проповідувана.
And the good news has first to be given to all the nations.
και εις παντα τα εθνη διει πρωτον κηρυχθηναι το ευαγγελιον
- 11 Коли ж видадуть вас і поведуть, не турбуйтеся задалегідь, що вам говорити, а що дане вам буде тієї години, то те говоріть: бо не ви промовлятимете, але Дух Святий.
And when you are taken and given up to be judged, do not be troubled about what to say: but whatever is given to you in that hour, say: because it is not you who say it, but the Holy Spirit.
οταν δε αγαωσιν υμας παραδιδοντες μη προμερινατε τι λαλησητε μηδε μελετατε αλλ ο εαν δοθη υμιν εν εκεινη τη ωρα τουτο λαλειτε ου γαρ εστε υμεις οι λαλουντες αλλα το πνευμα το αγιον
- 12 І видасть на смерть брата брат, а батько дитину. І діти повстануть навпроти батьків, і їм смерть заповідіють.
And brother will give up brother to death, and the father his child; and children will go against their fathers and mothers, and put them to death.
παραδωσει δε αδελφος αδελφον εις θανατον και πατηρ τεκνον και επαναστησονται τεκνα επι γονεις και θανατωσουσιν αυτους
- 13 І за Ім'я Мос будуть усі вас ненавидіти. А хто витерпить аж до кінця, той буде спасений!
And you will be hated by all men, because of my name; but he who goes through to the end will have salvation.
και εσεσθε μισουμενοι υπο παντων δια το ονομα μου ο δε υπομεινας εις τελος ουτος σωθησεται
- 14 ¶ Коли ж ви побачите ту гидоту спустошення, що про неї звіщав пророк Даниїл, що вона залягла, де не слід, хто читає, нехай розуміє, тоді ті, хто в Юдеї, нехай в гори втікають.
But when you see the unclean thing which makes destruction, in the place where it has no right to be (let this be clear to the reader), then let those who are in Judaea go quickly to the mountains:
οταν δε ιδητε το βδελυγμα της ερημωσεως το ρηθεν υπο δαυηλ του προφητου εστος οπου ου διει ο αναγιωσκων νοειτω τοτε οι εν τη ιουδαια φευγετωσαν εις τα ορη
- 15 І хто на покрівлі, нехай той не сходить, і нехай не входить узяти щось із дому свого.
And let him who is on the house-top not go down, or go in, to take anything out of his house:
ο δε επι του δοματος μη καταβατω εις την οικιαν μηδε εισελθετω αραι τι εκ της οικιας αυτου
- 16 І хто на полі, хай назад не вертається взяти одержу свою.
And let not him who is in the field go back to take his coat.
και ο εις τον αγρον ων μη επιστρεψατω εις τα οπισω αραι το ιματιον αυτου
- 17 Горе ж вагітним і тим, хто годує грудьми, у ті дні!
And it will be hard for women who are with child and for her who has a baby at the breast in those days.
ουαι δε ταις εν γαστρι εχουσαις και ταις θηλαζουσαις εν εκειναις ταις ημεραις
- 18 Моліться ж, щоб не трапилося це зимою!
And say a prayer that it may not be in the winter.
προσευχεσθε δε ινα μη γενηται η φυγη υμων χειμωνος

- 19 **Будуть бо ті дні такою скорботою, що її не було з первопочину світу, що його Бог створив, аж досі, і не буде.**
For in those days there will be sorrow, such as there has not been from the time when God made the world till now, and will not ever be again.
εσονται γαρ αι ημεραι εκειναι θλιψις οια ου γεγονεν τοιαυτη απ αρχης κτισεως ης εκτισεν ο θεος εως του νυν και ου μη γενηται
- 20 **І коли б Господь не вкоротив був тих днів, не спаслася б ніяка людина; але ради вибраних, кого вибрав, укоротив Він ті дні.**
And if the Lord had not made the time short, no flesh would have been kept from destruction; but because of the saints he has made the time short.
και ει μη κυριος εκολοβωσεν τας ημερας ουκ αν εσωθη πασα σαρξ αλλα δια τους εκλεκτους ους εξελεξατο εκολοβωσεν τας ημερας
- 21 **Тоді ж, як хто скаже до вас: Ото, Христос тут, Ото там, не йміть віри.**
And then if any man says to you, See, here is Christ; or, See, there; have no faith in it:
και τοτε εαν τις υμιν ειπη ιδου ωδε ο χριστος η ιδου εκει μη πιστευσητε
- 22 **Бо повстануть христї неправдиві, і неправдиві пророки, і будуть чинити ознаки та чуда, щоб спокусити, як можна, і вибраних.**
Because there will be false Christs and false prophets, and they will give signs and wonders in the hope of turning even the saints from the true way.
εγερθησονται γαρ ψευδοχριστοι και ψευδοπροφηται και δωσουσιν σημεια και τερατα προς το αποπλαναν ει δυνατον και τους εκλεκτους
- 23 **Але ви стережіться! Я сказав вам усе наперед.**
But take care; see, I have made all things clear to you before the time.
υμεις δε βλεπετε ιδου προειρηκα υμιν παντα
- 24 **¶ Але за тих днів, по скорботі отій, сонце затьмиться, і місяць не дасть свого світла.**
But in those days, after that time of trouble, the sun will be made dark and the moon will not give her light,
αλλ εν εκειναις ταις ημεραις μετα την θλιψιν εκεινην ο ηλιος σκοτισθησεται και η σεληνη ου δωσει το φεγγος αυτης
- 25 **і зорі спадатимуть з неба, і сили небесні порушаться...**
And the stars will be falling from heaven, and the powers which are in the heavens will be moved.
και οι αστερες του ουρανου εσονται εκπιπτοντες και αι δυναμεις αι εν τοις ουρανοις σαλευθησονται
- 26 **І побачать тоді Сина Людського, що йтимо на хмарах із великою потугою й славою.**
And then they will see the Son of man coming in clouds with great power and glory.
και τοτε οφονται τον υιον του ανθρωπου ερχομενον εν νεφελαις μετα δυναμεως πολλης και δοξης
- 27 **І тоді Він пошле Анголів і зберуть Його вибраних від вітрів чотирьох, від краю землі до край-неба.**
And then he will send out the angels, and will get together his saints from the four winds, from the farthest part of the earth to the farthest part of heaven.
και τοτε αποστειλει τους αγγελους αυτου και επισυναξει τους εκλεκτους αυτου εκ των τεσσαρων ανεμων απ ακρου γης εως ακρου ουρανου
- 28 **¶ Від дерева ж фігового навчїться прикладу: коли віття його вже розпукується, і кинеться листя, то знаєте, що близько літо.**
Take an example from the fig-tree: when its branches become soft and put out their leaves, you see that the summer is near;
απο δε της συκης μαθετε την παραβολην οταν αυτης ηδη ο κλαδος απαλος γενηται και εκφυη τα φυλλα γινωσκετε οτι εγγος το θερος εστιν
- 29 **Так і ви: коли тільки побачите, що діється це, то знайте, що близько, під дверима.**
Even so, when you see these things taking place, you may be certain that he is near, even at the doors.
ουτως και υμεις οταν ταυτα ιδητε γινομενα γινωσκετε οτι εγγος εστιν επι θυραις
- 30 **Поправді кажу вам: не перейде цей рід, аж усе оце станеться!**
Truly, I say to you, This generation will not come to an end till all these things are complete.
αμην λεγω υμιν οτι ου μη παρελθη η γενεα αυτη μεχρις ου παντα ταυτα γενηται
- 31 **Небо й земля проминуться, але не минуться слова Мої!**
Heaven and earth will come to an end, but my words will not come to an end.
ο ουρανος και η γη παρελευσονται οι δε λογοι μου ου μη παρελθωσιν
- 32 **Про день же той чи про годину не знає ніхто: ні Анголи на небі, ні Син, тільки Отець.**
But of that day or that hour no one has knowledge, not even the angels in heaven, or the Son, but the Father.
περι δε της ημερας εκεινης και της ωρας ουδεις οιδεν ουδε οι αγγελοι οι εν ουρανω ουδε ο υιος ει μη ο πατηρ

- 33 **Уважайте, чувайте й моліться: бо не знаєте, коли час той настане!**
Take care, keep watch with prayer: for you are not certain when the time will be.
βλεπετε αγρυπνεите και προσευχεσθε ουκ οιδате γαρ ποτε ο καιρος εστιν
- 34 **Як той чоловік, що від'їхав, і залишив свій дім, і дав рабам своїм владу й кожному працю свою, а воротареві звелів пильнувати.**
It is as when a man who is in another country for a time, having gone away from his house, and given authority to his servants and to everyone his work, gives the porter an order to keep watch.
ως ανθρωπος αποδημος αφεις την οικιαν αυτου και δους τοις δουλοις αυτου την εξουσιαν και εκαστω το εργον αυτου και τω θυρωρω ενειτειλατο ινα γρηγορη
- 35 **Тож пильнуйте, не знаєте бо, коли прийде пан до дому: увечорі, чи опівночі, чи як півні співатимуть, чи ранком.**
So you are to keep watch: because you are not certain when the master of the house is coming, in the evening, or in the middle of the night, or at the cock's cry, or in the morning;
γρηγορειτε ουν ουκ οιδате γαρ ποτε ο κυριος της οικιας ερχεται οψε η μεσονυκτιου η αλεκτοροφωνιας η πρωι
- 36 **Щоб вас не застав, що спите, коли вернеться він несподівано.**
For fear that, coming suddenly, he sees you sleeping.
μη ελθων εξαιφνης ευρη υμας καθευδοντας
- 37 **А що вам Я кажу, те всім Я кажу: Пильнуйте!**
And what I say to you, I say to all, Keep watch.
α δε υμιν λεγω πασιν λεγω γρηγορειτε
- 1 ¶ **За два ж дні була Пасха й Опрісноки. А первосвященники й книжники стали шукати, як би підступом взяти Його та забити.**
It was now two days before the feast of the Passover and the unleavened bread: and the chief priests and the scribes made designs how they might take him by deceit and put him to death:
ην δε το πασχα και τα αζυμα μετα δυο ημερας και εξητουν οι αρχιερεις και οι γραμματεις πως αυτον εν δολω κρατησαντες αποκτεινωσιν
- 2 **Вони говорили: Та не в свято, щоб була колотнеча в народі не сталась.**
But they said, Not while the feast is going on, for fear there may be trouble among the people.
ελεγон δε μη εν τη εορτη μηποτε θορυβος εσται του λαου
- 3 **Коли ж Ісус був у Вифанії, у домі Симона, на проказу слабого, і сидів при столі, підійшла одна жінка, алябастрову пляшечку маючи щирого нардового дуже цінного мира. І розбила во на алябастрову пляшечку, і вилила миро на голову Йому!**
And while he was in Bethany in the house of Simon the leper, seated at table, there came a woman with a bottle of perfumed oil of great price; and when the bottle was broken she put the perfume on his head.
και οντος αυτου εν βηθανια εν τη οικια σιμωνος του λεπρου κατακειμενου αυτου ηλθεν γυνη εχουσα αλαβαстрон μυρου ναρδου πιστικης πολυτελους και συντριψασα το αλαβαстрон κατεχεεν αυτου κατα της κεφαλης
- 4 **А дехто обурювались між собою й казали: Нашо таке марнотратство на миро?**
But some of them were angry among themselves, saying, For what purpose has this oil been wasted?
ησαν δε тινεσ αγανακτουντες προς εαυτους και λεγοντες εις τι η απωλεια αυτη του μυρου γεγονεν
- 5 **Бо можна було б це миро продати більше, як за три сотні динаріїв, і вбогим роздати. І нарікали на неї.**
We might have got more than three hundred pence for it, and given the money to the poor. And they said things against her among themselves.
ηδυνατο γαρ τουτο πραθηται επανω τριακοσιων δηναριων και δοθηναι τοις πτωχοις και ενεβριμωντο αυτη
- 6 **Ісус же сказав: Залишіть її! Чого прикрість їй робите? Вона добрий учинок зробила Мені.**
But Jesus said, Let her be; why are you troubling her? she has done a kind act to me.
ο δε ιησους ειπεν αφετε αυτην τι αυτη κοπους παρεχετε καλον εργον ειργασατο εις εμε
- 7 **Бо вбогих ви маєте завжди з собою, і коли схочете, можете їм робити добро, Мене ж не постійно ви маєте.**
The poor you have ever with you, and whenever you have the desire you may do them good: but me you have not for ever.
παντοτε γαρ τους πτωχους εχετε μεθ εαυτων και οταν θελητε δυνασθε αυτους εν ποιησαι εμε δε ου παντοτε εχετε
- 8 **Що могла, те зробила вона: заздалегідь намастила Моє тіло на похорон...**
She has done what she was able: she has put oil on my body to make it ready for its last resting-place.
ο ειχεν αυτη εποησεν προελαβεν μυρισαι μου το σωμα εις τον ενταφιασμον

- 9 **Ποправді кажу вам: де тільки ця Євангелія проповідувана буде в цілому світі, на пам'ятку їй буде сказане й те, що зробила вона!**
And truly I say to you, Wherever the good news goes out through all the earth, what this woman has done will be talked of in memory of her.
αμην λεγω υμιν οπου αν κηρυχθη το ευαγγελιον τουτο εις ολον τον κοσμον και ο εποιησεν αυτη λαληθησεται εις μνημοσυνον αυτης
- 10 **Юда ж Іскаріотський, один із Дванадцятьох, подався до первосвящеників, щоб їм Його видати.**
And Judas Iscariot, who was one of the twelve, went away to the chief priests, so that he might give him up to them.
και ο ιουδας ο ισκαριωτης εις των δωδεκα απηλθεν προς τους αρχιερεις ινα παραδω αυτον αυτοις
- 11 **А вони, як почули, зраділи, і обіцяли йому срібняків за те дати. І він став вишукувати, як би слушного часу їм видати Його.**
And hearing what he said, they were glad, and gave him their word to make him a payment of money. And he took thought how he might best give him up to them.
οι δε ακουσαντες εχαρησαν και επηγγειλαντο αυτω αργυριον δουναι και εξητει πως ευκαιρωσ αυτον παραδω
- 12 **¶ А першого дня Опрісноків, коли пасху приношено в жертву, сказали Йому Його учні: Куди хочеш, щоб пішли й приготували ми Тобі пасху спожити?**
And on the first day of unleavened bread, when the Passover lamb is put to death, his disciples said to him, Where are we to go and make ready for you to take the Passover meal?
και τη πρωτη ημερα των αζυμων οτε το πασχα εθουν λεγουσιν αυτω οι μαθηται αυτου που θελεις απελθοντες ετοιμασωμεν ινα φαγηс το παсха
- 13 **І послав Він двох із Своїх учнів, і каже до них: Підіть до міста, і стріне вас чоловік, що нестиме в глекові воду, то йдіть за ним.**
And he sent two of his disciples, and said to them, Go into the town, and there will come to you a man with a vessel of water: go after him;
και αποσπελλει δυο των μαθητων αυτου και λεγει αυτοις υπαγετε εις την πολιν και απαντησει υμιν ανθρωπος κεραμιον υδατος βασταζων ακολουθησατε αυτω
- 14 **І там, куди він увійде, скажіть до господаря дому: Учитель питає: Де кімната Моя, в якій Я споживу зо Своїми учнями пасху?**
And wherever he goes in, say to the owner of the house, The Master says, Where is my guest-room, where I may take the Passover with my disciples?
και οπου εαν εισελθη ειπατε τω οικοδεσποτη οτι ο διδασκαλος λεγει που εστιν το καταλυμα οπου το παсха μετα των μαθητων μου φαγω
- 15 **І він вам покаже великую горницю, вистелену та готову: там приготуйте для нас.**
And he will take you up himself to a great room with a table and seats: there make ready for us.
και αυτος υμιν δειξει ανογειον μεγα εστρωμενον ετοιμον εκει ετοιμασατε ημιν
- 16 **І учні пішли, і до міста прийшли, і знайшли, як Він їм сказав, і зачали вони пасху готувати.**
And the disciples went out and came into the town, and saw that it was as he had said: and they made ready the Passover.
και εξηλθον οι μαθηται αυτου και ηλθον εις την πολιν και ευρον καθως ειπεν αυτοις και ητοιμασαν το παсха
- 17 **А коли настав вечір, Він приходить із Дванадцятьма.**
And when it was evening he came with the twelve.
και οψιας γενομενης ερχεται μετα των δωδεκα
- 18 **І як сиділи вони при столі й споживали, промовив Ісус: Поправді кажу вам, що один з-поміж вас, який споживає зо Мною, видасть Мене...**
And while they were seated taking food, Jesus said, Truly I say to you, One of you will be false to me, one who is taking food with me.
και ανακειμενων αυτων και εσθιοντων ειπεν ο ιησους αμην λεγω υμιν οτι εις εξ υμων παραδωσει με ο εσθιον μετ εμου
- 19 **Вони зачали сумувати, і один по одному питати Його: Чи не я?**
They were sad, and said to him one by one, Is it I?
οι δε ηρξαντο λυπεισθαι και λεγειν αυτω εις καθ εις μητι εγω και αλλος μητι εγω
- 20 **А Він їм сказав: Один із Дванадцятьох, що в миску мачає зо Мною...**
And he said to them, It is one of the twelve, one who is putting his bread with me into the same plate.
ο δε αποκριθεις ειπεν αυτοις εις εκ των δωδεκα ο εμβαλτομενος μετ εμου εις το τρυβλιον
- 21 **Людський Син справді йде, як про Нього написано; та горе тому чоловікові, що видасть він Людського Сина! Було б краще тому чоловікові, коли б він не родився!...**
The Son of man goes, even as the Writings say of him: but cursed is that man through whom the Son of man is given up! It would have been well for that man if he had never been given birth.
ο μεν υιος του ανθρωπου υπαγει καθως γεγραπται περι αυτου ουαι δε τω ανθρωπω εκεινω δι ου ο υιος του ανθρωπου παραδιδοται καλον ην αυτω ει ουκ εγεννηθη ο ανθρωπος εκεινος
- 22 **Як вони ж споживали, Ісус узяв хліб, і поблагословив, поламав, і дав їм, і сказав: Прийміть, споживайте, це тіло Моє!**
And while they were taking food, he took bread, and after blessing it, he gave the broken bread to them, and said, Take it: this is my body.
και εσθιοντων αυτων λαβων ο ιησους αρτον ευλογησας εκλασεν και εδωκεν αυτοις και ειπεν λαβετε φαγετε τουτο εστιν το σωμα μου

- 23 I взял Він чашу, і, вчинивши подяку, подав їм, і пили з неї всі.
And he took a cup, and when he had given praise, he gave it to them: and they all had a drink from it.
και λαβων το ποτηριον ευχαριστησας εδωκεν αυτοις και επιον εξ αυτου παντες
- 24 I промовив до них: Це кров Моя Нового Заповіту, що за багатьох проливається.
And he said to them, This is my blood of the testament, which is given for men.
και ειπεν αυτοις τουτο εστιν το αιμα μου το της καινης διαθηκης το περι πολλων εκχυνομενον
- 25 Поправді кажу вам, що віднині не питиму Я від плоду виноградного до того дня, як новим буду пити його в Царстві Божім!
Truly I say to you, I will take no more of the fruit of the vine till the day when I take it new in the kingdom of God.
αμην λεγω υμιν οτι ουκετι ου μη πιω εκ του γεννηματος της αμπελου εως της ημερας εκεινης οταν αυτο πινω καινον εν τη βασιλεια του θεου
- 26 А коли відспівали вони, на гору Оливну пішли.
And after a song of praise to God they went out to the Mountain of Olives.
και υμνησαντες εξηλθον εις το ορος των ελαιων
- 27 Промовляє тоді їм Ісус: Усі ви спокуситесь ночі цієї, як написано: Уражу пастиря, і розпорозяться вівці!
And Jesus said to them, You will all be turned away from me: for it is in the Writings, I will put the keeper of the sheep to death, and the sheep will be put to flight.
και λεγει αυτοις ο ιησους οτι παντες σκανδαλισθησεθε εν εμοι εν τη νυκτι ταυτη οτι γεγραπται παταξω τον ποιμενα και διασκορπισθησεται τα προβατα
- 28 По воскресенні ж Своїм Я вас випереджу в Галілеї.
But after I have come back from the dead, I will go before you into Galilee.
αλλα μετα το εγερθηαι με προαξω υμας εις την γαλιλαιαν
- 29 I відізвався до Нього Петро: Хоч спокусяться й усі, та не я!
But Peter said to him, Though the others may be turned away from you, I will not.
ο δε πετρος εφη αυτοω και ει παντες σκανδαλισθησονται αλλ ουκ εγω
- 30 Ісус же йому відказав: Поправді кажу тобі, що сьогодні, цієї ось ночі, перше ніж заспіває півень двічі, відречешся ти тричі від Мене!
And Jesus said to him, Truly, I say to you that you, today, even this night, before the cock's second cry, will say three times that you have no knowledge of me.
και λεγει αυτοω ο ιησους αμην λεγω σοι οτι σημερον εν τη νυκτι ταυτη πριν η δις αλεκτορα φωνησαι τρις απαρνηση με
- 31 А він ще сильніш запевняв: Коли б мені й умерти з Тобою, я не відречуся Тебе! Так же само сказали й усі...
But he said with passion, If I have to be put to death with you, I will not be false to you. And they all said the same.
ο δε εκ περισσου ελεγεν μαλλον εαν με δεη συναποθανειν σοι ου μη σε απαρνησομαι οσαυτως δε και παντες ελεγον
- 32 ¶ I приходять вони до місцевости, на ім'я Гетсиманія, і каже Він учням Своїм: Посидьте ви тут, поки Я помолюся.
And they came to a place which was named Gethsemane: and he said to his disciples, Be seated here while I say a prayer.
και ερχονται εις χωριον ου το ονομα γεθσημανη και λεγει τοις μαθηταις αυτου καθισατε ωδε εως προσευξωμαι
- 33 I, взявши з Собою Петра, і Якова та Івана, Він зачав сумувати й тужити...
And he took with him Peter and James and John, and grief and great trouble came on him.
και παραλαμβανει τον πετρον και τον ιακωβον και ιωαννην μεθ αυτου και ηρξατο εκθαμβεισθαι και αδημονειν
- 34 I сказав Він до них: Обгорнена сумом смертельним душа Моя! Залишіться тут і пильнуйте!
And he said to them, My soul is very sad, even to death: be here a little time, and keep watch.
και λεγει αυτοις περιλυπος εστιν η ψυχη μου εως θανατου μεινατε ωδε και γρηγορειτε
- 35 I Він відійшов трохи далі, припав до землі, та й благав, щоб, як можна, минула Його ця година.
And he went forward a little, and falling down on the earth, made request that, if possible, the hour might go from him.
και προελθων μικρον επεσεν επι της γης και προσηυχετο ινα ει δυνατον εστιν παρελθη απ αυτου η ωρα
- 36 I благав Він: Авва-Отче, Тобі все можливе: пронеси мимо Мене цю чашу!... А проте, не чого хочу Я, але чого Ти...
And he said, Abba, Father, all things are possible to you; take away this cup from me: but even so let not my pleasure, but yours be done.
και ελεγεν αββα ο πατηρ παντα δυνατα σοι παρενευκτη το ποτηριον απ εμου τουτου αλλ ου τι εγω θελω αλλα τι συ

- 37 **I** вернувся, і знайшов їх, що спали, та й каже Петрові: Симоне, спиш ти? Однієї години не зміг попилньувати?
And he came, and saw them sleeping, and said to Peter, Simon, are you sleeping? were you not able to keep watch one hour?
 και ερχεται και ευρισκει αυτους καθευδοντας και λεγει τω πετρω σιμων καθευδεις ουκ ισχυσας μιαν ωραν γρηγορησαι
- 38 **Пильнуйте й моліться, щоб не впасти в спокусу, бадьорий бо дух, але немічне тіло!**
Keep watch with prayer, so that you may not be put to the test; the spirit truly is ready, but the flesh is feeble.
 γρηγορειτε και προσευχεσθε ινα μη εισελθητε εις πειρασμον το μεν πνευμα προθυμον η δε σαρξ ασθενης
- 39 **I** знову пішов і молився, те саме промовивши слово.
And again he went away, and said a prayer, using the same words.
 και παλιν απελθων προσηυξατο τον αυτον λογον ειπων
- 40 **A** вернувшись, і знову знайшов їх, що спали, бо зважніли їм очі були. І не знали вони, що Йому відказати...
And again he came and saw them sleeping, because their eyes were very tired; and they had nothing to say in answer.
 και υποστρεψας ευρεν αυτους παλιν καθευδοντας ησαν γαρ οι οφθαλμοι αυτων βεβαρημενοι και ουκ ηδεισαν τι αυτω αποκριθωσιν
- 41 **I** вернувся Він утретє, та й каже до них: Ви ще далі спите й спочиваєте? Скінчено, надійшла та година: у руки грішникам ось видасться Син Людський!...
And he came the third time, and said to them, Go on sleeping now and take your rest: it is enough; the hour has come; see, the Son of man is given up into the hands of evil men.
 και ερχεται το τριτον και λεγει αυτοις καθευδετε το λοιπον και αναπαυεσθε απεχει ηλθεν η ωρα ιδου παραδιδοται ο υιος του ανθρωπου εις τας χειρας των αμαρτωλων
- 42 **Уставайте, ходім, ось наблизивсь Мій зрадник...**
Get up, let us be going; see, he who gives me up is near.
 εγειρεσθε αγωμεν ιδου ο παραδιδους με ηγγικεν
- 43 **¶** І зараз, як Він ще говорив, прийшов Юда, один із Дванадцятьох, а з ним люди з мечами та киями від первосвященників, і книжників, і старших.
And straight away, while he was still talking, Judas, one of the twelve, came, and with him a great band with swords and sticks, from the chief priests and the scribes and those in authority.
 και ευθεως επι αυτου λαλοντος παραγινεται ιουδας εις ων των δωδεκα και μετ αυτου οχλος πολυς μετα μαχαρων και ξυλων παρα των αρχιερων και των γραμματεων και των πρεσβυτερων
- 44 **A** зрадник Його дав був знака їм, кажучи: Кого я поцілую, то Він, беріть Його, і обережно ведіть.
Now he who had been false to him had given them a sign, saying, The one to whom I give a kiss, that is he; take him, and get him away safely.
 δεδωκει δε ο παραδιδους αυτον συσημιον αυτοις λεγων ον αν φιλησω αυτος εστιν κρατησατε αυτον και απαγαγετε ασφαλως
- 45 **I**, прийшовши, підійшов він негайно та й каже: Учителю! І поцілував Його...
And when he had come, he went straight to him and said, Master; and gave him a kiss.
 και ελθων ευθεως προσελθων αυτω λεγει ραββι ραββι και κατεφιλησεν αυτον
- 46 **Вони ж руки свої наклали на Нього, і схопили Його.**
And they put their hands on him, and took him.
 οι δε επεβαλον επ αυτον τας χειρας αυτων και εκρατησαν αυτον
- 47 **A** один із тих, що стояли навколо, меч вихопив та й рубонув раба первосвященника, і відтяв йому вухо.
But a certain one of those who were near took out his sword, and gave the servant of the high priest a blow, cutting off his ear.
 εις δε τις των παρεστηκοτων σπασαμενος την μαχαραν επισεν τον δουλον του αρχιερωσ και αφειλεν αυτου το ωτιον
- 48 **A** Ісус їм промовив у відповідь: Немов на розбійника вийшли з мечами та киями, щоб узяти Мене.
And Jesus said to them, Have you come out as against a thief, with swords and sticks to take me?
 και αποκριθεις ο ιησους ειπεν αυτοις ωс επι ληστην εξηλθετε μετα μαχαρων και ξυλων συλλαβειν με
- 49 **Я** щодня був із вами у храмі, навчаючи, і Мене не взяли ви. Але, щоб збулися Писання.
I was with you every day in the Temple teaching, and you did not take me; but this is done so that the Writings may come true.
 καθ ημεραν ημην προς υμας εν τω ιερω διδασκων και ουκ εκρατησατε με αλλ ινα πληρωθωσιν αι γραφαι
- 50 **Тоді всі полишили Його й повтікали...**
And they all went away from him in fear.
 και αφεντες αυτον παντες εφυγον

- 51 Один же юнак, по нагому загорнений у покривало, ішов услід за Ним. І хапають його.
And a certain young man went after him, with only a linen cloth about his body; and they put their hands on him;
και εις τις νεανισκος ηκολουθει αυτω περιβεβλημενος σινδωνα επι γυμνου και κρατουσιν αυτον οι νεανισκοι
- 52 Але він, покривало покинувши, утік нагий.
But he got away unclothed, without the linen cloth.
ο δε καταλιπων την σινδωνα γυμνος εφυγεν απ αυτων
- 53 ¶ А Ісуса вони повели до первосвященника. І зійшлися всі первосвященники й старші та книжники.
And they took Jesus away to the high priest; and there came together with him all the chief priests and those in authority and the scribes.
και απηγαγον τον ιησουν προς τον αρχιερεα και συνερχονται αυτω παντες οι αρχιερεις και οι πρεσβυτεροι και οι γραμματαις
- 54 Петро ж здалека йшов услід за Ним до середини двору первосвященника; і сидів він із службою, і грівсь при огні.
And Peter had come after him at a distance, even into the house of the high priest; and he was seated with the captains, warming himself in the light of the fire.
και ο πετρος απο μακροθεν ηκολουθησεν αυτω εως εσω εις την αυλην του αρχιερεως και ην συκαθημενος μετα των υπηρετων και θερμαινομενος προς το φως
- 55 А первосвященники та весь синедрион шукали посвідчення на Ісуса, щоб Йому заподіяти смерть, і не знаходили.
Now the chief priests and all the Sanhedrin were looking for witness against Jesus so that they might put him to death; and they were unable to get any.
οι δε αρχιερεις και ολον το συνεδριον εξητουν κατα του ιησου μαρτυριαν εις το θανατωσαι αυτον και ουχ ευρισκον
- 56 Бо багато-хто свідчив фальшиво на Нього, але не було згідних свідчень.
For a number gave false witness against him and their witness was not in agreement.
πολλοι γαρ εψευδομαρτυρουν κατ αυτου και ισαι αι μαρτυρια ουκ ησαν
- 57 Тоді деякі встали, і кривосвідчили супроти Нього й казали:
Then some got up and gave false witness against him, saying,
και τινες ανασταντες εψευδομαρτυρουν κατ αυτου λεγοντες
- 58 Ми чули, як Він говорив: Я зруйную цей храм рукотворний, і за три дні збудую інший, нерукотворний.
He said in our hearing, I will put an end to this Temple which is made with hands, and in three days I will make another without hands.
οτι ημεις ηκουσαμεν αυτου λεγοντος οτι εγω καταλυσω τον ναον τουτον τον χειροποιητον και δια τριων ημερων αλλον αχειροποιητον οικοδομησω
- 59 Але й так не було їхнє свідчення згідне.
And even so their witness was not in agreement.
και ουδε ουτως ιση ην η μαρτυρια αυτων
- 60 Тоді встав насередині первосвященик, та й Ісуса спитав і сказав: Ти нічого не відповідаєш, що свідчать вони проти Тебе?
And the high priest got up in the middle of them, and said to Jesus, Do you say nothing in answer? what is it which these say against you?
και αναστας ο αρχιερευς εις το μεσον εληρωτησεν τον ιησουν λεγων ουκ αποκρινη ουδεν τι ουτοι σου καταμαρτυρουσιν
- 61 Він же мовчав, і нічого не відповідав. Первосвященик ізнову спитав Його, до Нього говорячи: Чи Христос Ти, Син Благословенного?
But he kept quiet and said nothing. Again the high priest questioning him said, Are you the Christ, the son of the Holy One?
ο δε εσιωπα και ουδεν απεκρινατο παλιν ο αρχιερευς εληρωτα αυτον και λεγει αυτω συ ει ο χριστος ο υιος του ευλογητου
- 62 А Ісус відказав: Я! І побачите ви Сина Людського, що сидітиме по правниці сили Божої, і на хмарах небесних приходитиме!
And Jesus said, I am: and you will see the Son of man seated at the right hand of power, and coming with the clouds of heaven.
ο δε ιησους ειπεν εγω εμι και οψεσθε τον υιον του ανθρωπου καθημενον εκ δεξιων της δυναμεως και ερχομενον μετα των νεφελων του ουρανου
- 63 Роздер тоді первосвященик одєжу свою та й сказав: На що нам ще свідки потрібні?
And the high priest, violently parting his robes, said, What more need have we of witnesses?
ο δε αρχιερευς διαρρηξας τους χιτωνας αυτου λεγει τι επι χρειαν εχομεν μαρτυρων
- 64 Ви чули цю богозневагу. Як вам здається? Вони ж усі присудили, що Він умерти повинен...
His words against God have come to your ears: what is your opinion? And they all said it was right for him to be put to death.
ηκουσατε της βλασφημιας τι υμιν φανεται οι δε παντες κατακριναν αυτον ειναι ενοχον θανατου

- 65 Тоді деякі стали плювати на Нього, і закривати обличчя Йому, і бити Його та казати Йому: Пророкуй! Служба теж Його була по шоках...
And some put shame on him and, covering his face, gave him blows and said to him, Now say what is to come: and the captains took him and gave him blows with their hands.
 και ηρξαντο τινες εμπυειν αυτω και περικαλυπτειν το προσωπον αυτου και κολαφιζειν αυτον και λεγειν αυτω προφητευσον και οι υπηρεται ραπισμασιν αυτον εβαλλον
- 66 ¶ А коли Петро був на подвір'ї надолі, приходить одна із служниць первосвященника,
And while Peter was down in the open square of the building, one of the servant-girls of the high priest came;
 και οντος του πετρου εν τη αυλη κατω ερχεται μια των παιδισκων του αρχιερεως
- 67 і як Петра вона вгледіла, що грівся, подивилась на нього та й каже: І ти був із Ісусом Назарянином!
And seeing Peter warming himself by the fire, she gave him a look, and said, You were with this Nazarene, even Jesus.
 και ιδουσα τον πετρον θερμαινομενον εμβλεψασα αυτω λεγει και συ μετα του ναζαρηνου ιησου ησθα
- 68 Він же відрікся, говорячи: Не відаю, і не розумію, що кажеш... І вийшов назовні, на переддвір'я. І заспівав тоді півень.
But he said, I have no knowledge of him, or of what you are saying: and he went out into the doorway; and there came the cry of a cock.
 ο δε ηρνησατο λεγων ουκ οίδα ουδε επισταμαι τι συ λεγεις και εξηλθεν εξω εις το προαυλιον και αλεκτωρ εφωνησεν
- 69 Служниця ж, коли його вгледіла, стала знов говорити приявним: Цей із них!
And the girl saw him, and said again to those who were near, This is one of them.
 και η παιδισκη ιδουσα αυτον παλιν ηρξατο λεγειν τοις παρεστηκοσιν οτι ουτος εξ αυτων εστιν
- 70 І він знову відрікся. Незабаром же знов говорили приявні Петрові: Поправді, ти з них, бо ти галілеянин. Та й мова твоя така сама.
But again he said it was not so. And after a little time, again those who were near said to Peter, Truly you are one of them; for you are a Galilean.
 ο δε παλιν ηρνειτο και μετα μικρον παλιν οι παρεστωτες ελεγον τω πετρω αληθως εξ αυτων ει και γαρ γαλιλαιος ει και η λαλια σου ομοιαζει
- 71 А він став клястись та божитись: Не знаю Цього Чоловіка, про Якого говорите ви!
But, with curses and oaths, he said, I have no knowledge of the man about whom you are talking.
 ο δε ηρξατο αναθεματιζειν και ομνυειν οτι ουκ οίδα τον ανθρωπον τουτον ον λεγετε
- 72 І заспівав півень хвили тієї подруге. І згадав Петро слово, що Ісус був промовив йому: Перше ніж заспіває півень двічі, відречешся ти тричі від Мене. І кинувся він, та й плакати став ...
And in the same minute, the cock gave a second cry. And it came to Peter's mind how Jesus had said to him, Before the cock's second cry, you will say three times that you have no knowledge of me. And at this thought he was overcome with weeping.
 και εκ δευτερου αλεκτωρ εφωνησεν και ανεμνησθη ο πετρος του ρηματος ου ειπεν αυτω ο ιησους οτι πριν αλεκτορα φωνησαι δις απαρνηση με τρις και επιβαλον εκλαιεν
- 1 ¶ А первосвященники з старшими й книжниками, та ввесь синедрион, зараз уранці, нараду вчинивши, зв'язали Ісуса, повели та й Пилатові видали.
And the first thing in the morning the chief priests, with those in authority and the scribes and all the Sanhedrin, had a meeting, and put cords round Jesus, and took him away, and gave him up to Pilate.
 και ευθεως επι το πρωι συμβουλιον ποιησαντες οι αρχιερεις μετα των πρεσβυτερων και γραμματεων και ολον το συνεδριον δησαντες τον ιησουν απηνεγκαν και παρεδωκαν τω πιλατω
- 2 А Пилат запитався Його: Чи Ти Цар Юдейський? А Він йому в відповідь каже: Сам ти кажеш...
And Pilate put a question to him, Are you the King of the Jews? And he, answering, said to him, You say so.
 και επηρωτησεν αυτον ο πιλατος συ ει ο βασιλευς των ιουδαιων ο δε αποκριθεις ειπεν αυτω συ λεγεις
- 3 А первосвященники міцно Його винували.
And the chief priests said a number of things against him.
 και κατηγορουν αυτου οι αρχιερεις πολλα
- 4 Тоді Пилат знову Його запитав і сказав: Ти нічого не відповідаєш? Дивись, як багато проти Тебе свідкують!
And Pilate again put a question, Do you say nothing in answer? see how much evil they say you have done.
 ο δε πιλατος παλιν επηρωτησεν αυτον λεγων ουκ αποκρινη ουδεν ιδε ποσα σου καταμαρτυρουσιν
- 5 А Ісус більш нічого не відповідав, так що Пилат дивувався.
But Jesus gave no more answers, so that Pilate was full of wonder.
 ο δε ιησους ουκετι ουδεν απекριθη ωστε θαυμαζειν τον πιλατον

- 6 На свято ж він їм відпускав був одного із в'язнів, котрого просили вони.
Now at the feast every year he let one prisoner go free at their request.
κατα δε εορτην απελευεν αυτοις ενα δεσμιον ονπερ ητουντο
- 7 Був же один, що звався Варавва, ув'язнений разом із повстанцями, які за повстання вчинили були душоубство.
And there was one named Barabbas, in prison with those who had gone against the government and in the fight had taken life.
ην δε ο λεγομενος βαραββας μετα των συστασιαστων δεδεμενος οιτινες εν τη στασει φονον πεποιηκεισαν
- 8 Коли ж натовп зібрався, він став просити Пилата зробити, як він завжди робив їм.
And the people went up, requesting him to do as he had done for them in other years.
και αναβοησας ο οχλος ηρξατο αιτεισθαι καθως αι εποιει αυτοις
- 9 Пилат же сказав їм у відповідь: Хочете, відпущу вам Царя Юдейського?
And Pilate said in answer to them, Is it your desire that I let the King of the Jews go free?
ο δε πιλατος απεκριθη αυτοις λεγων θελετε απολυσω υμιν τον βασιλεα των ιουδαιων
- 10 Бо він знав, що Його через заздрощі видали первосвященики.
For he saw that the chief priests had given him up through envy.
εγνωσκεν γαρ οτι δια φθονον παραδεωκεισαν αυτον οι αρχιερεις
- 11 А первосвященики натовп підмовили, щоб краще пустив їм Варавву.
But the people were moved by the chief priests to make him let Barabbas go free.
οι δε αρχιερεις ανεισεισαν τον οχλον ινα μαλλον τον βαραββαν απολυση αυτοις
- 12 Пилат же промовив ізнов їм у відповідь: А що ж я чинитиму з Тим, що Його ви Юдейським Царем називаєте?
And Pilate again said in answer to them, What then am I to do to him to whom you give the name of the King of the Jews?
ο δε πιλατος αποκριθεις παλιν ειπεν αυτοις τι ουν θελετε ποιησω ον λεγετε βασιλεα των ιουδαιων
- 13 Вони ж стали кричати знов: Розіпни Його!
And they said again loudly, To the cross with him!
οι δε παλιν εκραξαν σταυρωσον αυτον
- 14 Пилат же сказав їм: Яке ж зло вчинив Він? А вони ще сильніше кричали: Розіпни Його!...
And Pilate said to them, Why, what evil has he done? But their cry was the louder, To the cross!
ο δε πιλατος ελεγεν αυτοις τι γαρ κακον εποιησεν οι δε περισσοτερωσ εκραξαν σταυρωσον αυτον
- 15 ¶ Пилат же хотів догодити народові, і відпустив їм Варавву. І видав Ісуса, збичувавши, щоб розп'ятий був.
And Pilate, desiring to do what was pleasing to the people, let Barabbas go free, and gave up Jesus, when he had been whipped, to be put to death on the cross.
ο δε πιλατος βουλομενος τω οχλω το ικανον ποιησαι απελευεν αυτοις τον βαραββαν και παρεδωκεν τον ιησουν φραγελλωσας ινα σταυρωθη
- 16 Вояки ж повели Його до середини двору, цебто в преторії, і цілий відділ скликають.
And the men of the army took him away into the square in front of the building which is the Praetorium, and they got together all the band.
οι δε στρατιωται απηγαγον αυτον εσω της αυλης ο εστιν πραιτωριον και συγκαλουσιν ολην την σπειραν
- 17 І вони зодягли Його в багрянницю і, сплівши з тернини вінка, поклали на Нього.
And they put a purple robe on him, and twisting a crown of thorns, they put it on him;
και ενδυουσιν αυτον πορφυραν και περιτιθεασιν αυτω πλεξαντες ακανθινον στεφανον
- 18 І вітати Його зачали: Радій, Царю Юдейський!
And, as if honouring him, they said, Long life to the King of the Jews!
και ηρξαντο ασπαζεσθαι αυτον χαιρε βασιλευ των ιουδαιων
- 19 І тростиною по голові Його били, і плювали на Нього. І навколішки кидалися та вклонялись Йому...
And they gave him blows on the head with a stick and put shame on him and, going down on their knees, gave him worship.
και ετυπτον αυτου την κεφαλην καλαμω και ενεπτουν αυτω και τιθεντες τα γονατα προσεκυνουν αυτω

- 20 І коли назнушалися з Нього, зняли з Нього багрянницю, і наділи на Нього одіжу Його. І Його повели, щоб розп'ясти Його.
And when they had made sport of him, they took the purple robe off him and put his clothing on him. And they took him out to put him to death on the cross.
 και οτε ενεπαιξαν αυτω εξεδυσαν αυτον την πορφυραν και ενεδυσαν αυτον τα ιματια τα ιδια και εξαγουσιν αυτον ινα σταυρωσωσιν αυτον
- 21 І одного перехожого, що з поля вертався, Симона Кірінеянина, батька Олександра та Руфа, змусили, щоб хреста Йому неі.
And they made one, Simon of Cyrene, the father of Alexander and Rufus, who was going by, coming from the country, go with them, so that he might take his cross.
 και αγγαρευουσιν παραγοντα τινα σιμωνα κυρηναιον ερχομενον απ αγρου τον πατερα αλεξανδρου και ρουφου ινα αρη τον σταυρον αυτου
- 22 ¶ І Його привели на місце Голгофу, що значить Череповище.
And they took him to the place named Golgotha, which is, Dead Man's Head.
 και φερουσιν αυτον επι γολγοθα τοπον ο εστιν μεθερμηνευομενον κρανιου τοπος
- 23 І давали Йому пити вина, із миррою змішаного, але Він не прийняв.
And they gave him wine mixed with myrrh; but he did not take it.
 και εδιδουν αυτω πειν εσμυρισμενον οινον ο δε ουκ ελαβεν
- 24 І Його розп'яли, і поділили одіжу Його, кинувши жереб про неї, хто що візьме.
And he was nailed to the cross; and they made a division of his clothing among them, putting to the decision of chance what everyone was to take.
 και σταυρωσαντες αυτον διμεριζον τα ιματια αυτου βαλλοντες κληρον επ αυτα τις τι αρη
- 25 Була ж третя година, як Його розп'яли.
And it was the third hour when they put him on the cross.
 ην δε ωρα τριτη και εσταυρωσαν αυτον
- 26 І був написаний напис провини Його: Цар Юдейський.
And the statement of his crime was put in writing on the cross, THE KING OF THE JEWS.
 και ην η επιγραφη της αιτιας αυτου επιγεγραμμενη ο βασιλευς των ιουδαιων
- 27 Тоді розп'ято з Ним двох розбійників, одного праворуч, і одного ліворуч Його.
And they put two thieves on crosses with him, one on his right side, and one on his left.
 και συν αυτω σταυρουσιν δυο ληστας ενα εκ δεξιων και ενα εξ ευωνυμων αυτου
- 28 І збулося Писання, що каже: До злочинців Його зараховано!
 []
 και επληρωθη η γραφη η λεγουσα και μετα ανομων ελογισθη
- 29 А хто побіч проходив, то Його лихословили, головами своїми хитали й казали: Отак! Ти, що храма руйнуєш та за три дні будуєш,
And those who went by made sport of him, shaking their heads, and saying, Ha! you who give the Temple to destruction, and put it up again in three days,
 και οι παραπορευομενοι εβλασφημουσιν αυτον κινουντες τας κεφαλας αυτων και λεγοντες ουα ο καταλυων τον ναον και εν τρισιν ημεραις οικοδομων
- 30 зійди із хреста, та спаси Самого Себе!
Keep yourself from death, and come down from the cross.
 σωσον σεαυτον και καταβα απο του σταυρου
- 31 Теж і первосвященники з книжниками глузували й один до одного казали: Він інших спасав, а Самого Себе не може спасти!
In the same way the chief priests, laughing at him among themselves with the scribes, said, A saviour of others, he has no salvation for himself.
 ομοιος δε και οι αρχιερεις εμπαιζοντες προς αλληλους μετα των γραμματεων ελεγον αλλους εσωσεν εαυτον ου δυναται σωσαι
- 32 Христос, Цар Ізраїлів, нехай зійде тепер із хреста, щоб побачили ми та й увірували. Навіть ті, що разом із Ним були розп'яті, насміхалися з Нього...
Let the Christ, the King of Israel, come down now from the cross, so that we may see and have belief. And those who were put on crosses with him said evil things against him.
 ο χριστος ο βασιλευς του ισραηλ καταβατω νυν απο του σταυρου ινα ιδωμεν και πιστεωσωμεν και οι συνεσταυρωμενοι αυτω ωνειδιζον αυτον
- 33 ¶ А як шоста година настала, то аж до години дев'ятої темрява стала по цілій землі.
And when the sixth hour had come, it was dark over all the land till the ninth hour.
 γενομενης δε ωρας εκτης σκοτος εγενετο εφ ολην την γην εως ωρας εννατης

- 34 Ο години ж дев'ятій Ісус скрикнув голосом гучним та й вимовив: Елої, Елої, лама савахтани, що в перекладі значить: Боже Мій, Боже Мій, нащо Мене Ти покинув?
And at the ninth hour, Jesus said in a loud voice, Eloi, Eloi, lama sabachthani? which is, My God, my God, why are you turned away from me?
 και τη ωρα τη εννατη εβησεν ο ιησους φωνη μεγαλη λεγων ελοι ελοι λαμμα σαβαχθани ο εστιν μεθερμηνηυομενον ο θεος μου ο θεος μου εις τι με εγκατελιπες
- 35 Дехто ж із тих, що стояли навколо, це почули й казали: Ось Він кличе Іллію!
And some of those who were near, hearing it, said, See, he is crying to Elijah.
 και τινες των παρεστηκοτων ακουσαντες ελεγον ιδου ηλιαν φωνει
- 36 А один із них побіг, намочив губку оцтом, настромив на тростину, і давав Йому пити й казав: Чекайте, побачим, чи прийде Ілля Його зняти!
And one of them went quickly and, getting a sponge full of bitter wine, put it on a rod, and gave it to him for drink, saying, Let be; let us see if Elijah will come to take him down.
 δραμων δε εις και γεμισας σπογγον οξους περιθεις τε καλαμω εποτιζεν αυτον λεγων αφετε ιδωμεν ει ερχεται ηλιας καθελειν αυτον
- 37 А Ісус скрикнув голосом гучним, і духа віддав!...
And Jesus gave a loud cry, and gave up his spirit.
 ο δε ιησους αφεις φωνην μεγαλην εξεπνευσεν
- 38 І в храмі завеса роздерлась надвос, від верху аж додолу.
And the curtain of the Temple was parted in two from end to end.
 και το καταπετασμα του ναου εσχισθη εις δυο απο ανωθεν εως κατω
- 39 А сотник, що насупроти Нього стояв, як побачив, що Він отак духа віддав, то промовив: Чоловік Цей був справді Син Божий!
And when the captain, who was near, saw how he gave up his spirit, he said, Truly this man was a son of God.
 ιδων δε ο κεντυριων ο παρεστηκωс εξ εναντιας αυτου οτι ουτως κραζας εξεπνευσεν ειπεν αληθωс ο ανθρωπος ουτος υιος ην θεου
- 40 Були ж і жінки, що дивились здалека, між ними Марія Магдалина, і Марія, мати Якова Молодшого та Йосїї, і Саломія,
And there were women watching from a distance: among them were Mary Magdalene, and Mary, the mother of James the less and of Joses, and Salome,
 ησαν δε και γυναικες απο μακροθεν θεωρουσαι εν αις ην και μαρια η μαγδαληνη και μαρια η του ιακωβου του μικρου και ιωση μητηρ και σαλωμη
- 41 що вони, як Він був у Галілеї, ходили за Ним та Йому прислуговували; і інших багато, що до Єрусалиму прийшли з Ним.
Who went with him when he was in Galilee and took care of him; and a number of other women who came up with him to Jerusalem.
 αι και οτε ην εν τη γαλιλαια ηκολουθουν αυτω και διηκουνουν αυτω και αλλαι πολλαι αι συναβασαι αυτω εις ιεροσολυμα
- 42 ¶ А коли настав вечір, через те, що було Приготовлення, цебто перед суботою,
And when it was evening, because it was the time of getting ready, that is, the day before the Sabbath,
 και ηδη οψιαс γενομενης επει ην παρασκευη ο εστιν προσαββατον
- 43 прийшов Йосип із Ариматеї, радник поважний, що сам сподівався Царства Божого, і сміливо ввійшов до Пилата, і просив тіла Ісусового.
There came Joseph of Arimathaea, a responsible man in high honour, who was himself waiting for the kingdom of God; and he went in to Pilate without fear, and made a request for the body of Jesus.
 ηλθεν ιωσηφ ο απο αριμαθαιας ευσημων βουλευτης οс και αυτος ην προσδεχομενος την βασιλειαν του θεου тоλμηсας εισηλθεν προς πилатон και ητηсато το σωμα του ιηсου
- 44 А Пилат здивувався, щоб Він міг уже вмерти. І, покликавши сотника, запитався його, чи давно вже Розп'ятий помер.
And Pilate was surprised that he was dead; and, sending for the captain, he put a question to see if he had been dead for long.
 ο δε πилатос εθωμαсεν ει ηδη τεθνηκεν και προσκαλεсασμενος τον κεντυριωνα ετηρωτηсεν αυτον ει παλαι απεθανεν
- 45 І, дізнавшись від сотника, він подарував тіло Йосипові.
And when he had news of it from the captain, he let Joseph have the body.
 και γνους απο του κεντυριωνос εδωρηсато το σωμα τω ιωσηφ
- 46 А Йосип купив плащаницю, і, знявши Його, обгорнув плащаницею, та й поклав Його в гробі, що в скелі був висічений. І каменя привалив до могильних дверей.
And he got a linen cloth and, taking him down, put the linen cloth round him, and put him in a place for the dead which had been cut out of a rock; and a stone was rolled against the door.
 και αγορασας σινδωνα και καθελων αυτον ενεилηсεν τη σινδони και κατεθηκεν αυτον εν μνημειω ο ην λελατομημενον εκ πετραс και προσεκυλισεν λιθон επι την θυραν του μνημειου
- 47 Марія ж Магдалина й Марія, мати Йосїєва, дивилися, де ховали Його.
And Mary Magdalene and Mary, the mother of Joses, saw where he was put.
 η δε μαρια η μαγδαληνη και μαρια ιωση εθεωруон που τιθεται

- 1 ¶ Як минула ж субота, Марія Магдалина, і Марія Якова, і Саломія закупили пахощів, щоб піти й намастити Його.
And when the Sabbath was past, Mary Magdalene and Mary, the mother of James, and Salome, got spices, so that they might come and put them on him.
και διαγενομενου του σαββατου μαρια η μαγδαληνη και μαρια η του ιακωβου και σαλωμη ηγορασαν αρωματα ινα ελθουσαι αλειψωσιν αυτον
- 2 І на світанку дня першого в тижні, як сходило сонце, до гробу вони прибули,
And very early after dawn on the first day of the week, they came at the time of the coming up of the sun to the place where the body had been put.
και λιαν πρωι της μιας σαββατων ερχονται επι το μνημειον ανατειλαντος του ηλιου
- 3 і говорили одна одній: Хто відвалить нам каменя від могильних дверей?
And they were saying among themselves, Who will get the stone rolled away from the door for us?
και ελεγον προς εαυτας τις αποκυλισει ημιν τον λιθον εκ της θυρας του μνημειου
- 4 А зиркнувши, побачили, що камінь відвалений; був же він дуже великий...
And looking up, they saw that the stone was rolled back; and it was of great size.
και αναβλεψασαι θεωρουσιν οτι αποκεκυλισται ο λιθος ην γαρ μεγας σφοδρα
- 5 І, ввійшовши до гробу, побачили там юнака, що праворуч сидів, і був одягнений в білу одежу, і жахнулись вони...
And when they went in, they saw a young man seated on the right side, dressed in a white robe; and they were full of wonder.
και εισελθουσαι εις το μνημειον ειδον νεανισκον καθημενον εν τοις δεξιοις περιβεβλημενον στολην λευκην και εξεθαμβηθησαν
- 6 А він промовляє до них: Не жахайтесь! Ви шукаєте Розп'ятого, Ісуса Назарянина. Він воскрес, нема Його тут! Ось місце, де Його поховали були.
And he said to them, Do not be troubled: you are looking for Jesus, the Nazarene, who has been put to death on the cross; he has come back from the dead; he is not here: see, the place where they put him!
ο δε λεγει αυταις μη εκθαμβεισθε ιησουν ζητατε τον ναζαρηνον τον εσταυρωμενον ηγερθη ουκ εστιν ωδε ιδε ο τοπος οπου εθηκαν αυτον
- 7 Але йдіть, скажіть учням Його та Петрові: Він іде в Галілею попереду вас, там Його ви побачите, як Він вам говорив.
But go, say to his disciples and to Peter, He goes before you into Galilee: there you will see him, as he said to you.
αλλ υπαγετε ειπατε τοις μαθηταις αυτου και τω πετρω οτι προσαι υμας εις την γαλιλαιαν εκει αυτον οψεσθε καθως ειπεν υμιν
- 8 А як вийшли вони, то побігли від гробу, бо їх трепет та страх обгорнув. І не сказали нікому нічого, бо боялись...
And they went out quickly from the place, because fear and great wonder had come on them: and they said nothing to anyone, because they were full of fear that ...
και εξελθουσαι ταχυ εφυγον απο του μνημειου ειχεν δε αυτας τρομος και εκστασις και ουδενι ουδεν ειπον εφοβουντο γαρ
- 9 ¶ Як воскрес Він уранці дня першого в тижні, то з'явився найперше Марії Магдалині, із якої був вигнав сім демонів.
Now when he came back from the dead early on the first day of the week, he went first to Mary Magdalene, from whom he had sent out seven evil spirits.
αναστας δε πρωι πρωτη σαββατου εφανη πρωτον μαρια τη μαγδαληνη αφ ης εκβεβληκει επτα δαιμονια
- 10 Пішовши вона, повідомила тих, що були з Ним, які сумували та плакали.
She went and gave news of it to those who had been with him, while they were sorrowing and weeping.
εκεινη πορευθεισα απηγγειλεν τοις μετ αυτου γενομενοις πενθουσιν και κλαιουσιν
- 11 А вони, як почули, що живий Він, і вона Його бачила, не йняли тому віри.
And they, when it came to their ears that he was living, and had been seen by her, had no belief in it.
κακεινοι ακουσαντες οτι ζη και εθεαθη υπ αυτης ηπιστησαν
- 12 По цьому з'явився Він двом із них у постаті іншій в дорозі, як ішли вони на село.
And after these things he was seen in another form by two of them, while they were walking on their way into the country.
μετα δε ταυτα δυσιν εξ αυτων περιπατουσιν εφανερωθη εν ετερα μορφη πορευομενοις εις αγρον
- 13 А вони, як вернулись, інших про те сповістили, але не повірено їм.
And they went away and gave news of it to the rest; and they had no belief in what was said.
κακεινοι απελθοντες απηγγειλαν τοις λοιποις ουδε εκεινοις επιστευσαν

- 14 ¶ Нарешті, Він з'явився Одиннадцятьом, як сиділи вони при столі, і докоряв їм за недовірство їхнє та твердосердя, що вони не йняли віри тим, хто воскреслого бачив Його.
And later he was seen by the eleven themselves while they were taking food; and he said sharp words to them because they had no faith and their hearts were hard, and because they had no belief in those who had seen him after he had come back from the dead.
υστερον ανακειμενοις αυτοις τοις ενδεκα εφανερωθη και ωνειδισεν την απιστιαν αυτων και σκληροκαρδιαν οτι τοις θεασαμενοις αυτον εγηγερμενον ουκ επιστευσαν
- 15 І казав Він до них: Ідіть по цілому світові, та всьому створінню Євангелію проповідуйте!
And he said to them, Go into all the world, and give the good news to everyone.
και ειπεν αυτοις πορευθεντες εις τον κοσμον απαντα κηρυζατε το ευαγγελιον παση τη κτισει
- 16 Хто увірує й охреститься, буде спасений, а хто не ввірує засуджений буде.
He who has faith and is given baptism will get salvation; but he who has not faith will be judged.
ο πιστευσας και βαπτισθεις σωθησεται ο δε απιστησας κατακριθησεται
- 17 А тих, хто ввірує, супроводити будуть ознаки такі: у Ім'я Мос демонів будуть вигонити, говоритимуть мовами новими,
And these signs will be with those who have faith: in my name they will send out evil spirits; and they will make use of new languages;
σημεια δε τοις πιστευσασιν ταυτα παρακολουθησει εν τω ονοματι μου διαμονια εκβαλουσιν γλωσσαι λαλησουσιν καιναις
- 18 братимуть змії; а коли смертодієне що вип'ють, не буде їм шкодити; кластимуть руки на хворих, і добре їм буде!
They will take up snakes, and if there is poison in their drink, it will do them no evil; they will put their hands on those who are ill, and they will get well.
οφεις αρουσιν καν θανασιμον τι πιωσιν ου μη αυτους βλαψει επι αρρωστους χειρας επιθησουσιν και καλωσ εξουσιν
- 19 ¶ Господь же Ісус, по розмові із ними, вознісся на небо, і сів по Божій правиці.
So then the Lord Jesus, after he had said these words to them, was taken up into heaven and took his seat at the right hand of God.
ο μεν ουν κυριος μετα το λαλησαι αυτοις ανεληφθη εις τον ουρανον και εκαθισεν εκ δεξιων του θεου
- 20 І пішли вони, і скрізь проповідували. А Господь помагав їм, і стверджував слово ознаками, що його супроводили. Амінь.
And they went out, preaching everywhere, the Lord working with them, and giving witness to the word by the signs which came after. So be it.
εκεινοι δε εξελθοντες εκηρυξαν πανταχου του κυριου συνεργουντος και τον λογον βεβαιουντος δια των επακολουθουντων σημειων αμην
- 1 ¶ Через те, що багато-хто брались складати оповість про справи, які стались між нами,
As a number of attempts have been made to put together in order an account of those events which took place among us,
επειδηπερ πολλοι επεχειρησαν αναταξασθαι διηγησιν περι των πεπληροφορημενων εν ημιν πραγματων
- 2 як нам ті розповіли, хто спочатку були самовидцями й слугами Слова,
As they were handed down to us by those who saw them from the first and were preachers of the word,
καθως παρεδосαν ημιν οι απ αρχης αυτοπται και υπηρεται γενομενοι του λογου
- 3 тому й я, все від першої хвилі докладно розвідавши, забажав описати за порядком для тебе, високодостойний Теофіле,
It seemed good to me, having made observation, with great care, of the direction of events in their order, to put the facts in writing for you, most noble Theophilus;
εδοξεν каμοι παρηκολουθηκοτι ανωθεν πασιν ακριβως καθεξης σοι γραψαι κρατιστε θεοφιλε
- 4 щоб пізнав ти істоту науки, якої навчився.
So that you might have certain knowledge of those things about which you were given teaching.
ινα επιγνωσ περι ων κατηχηθης λογων την ασφαλειαν
- 5 ¶ За днів царя юдейського Ірода був один священик, на ім'я Захарій, з денної черги Авія, та дружина його із дочок Ааронових, а ім'я її Єлисавета.
In the days of Herod, king of Judaea, there was a certain priest, by name Zacharias, of the order of Abijah; and he had a wife of the family of Aaron, and her name was Elisabeth.
εγενετο εν ταις ημεραις ηρωδου του βασιλεωσ της ιουδαιας ιερευс τις ονοματι ζαχαριαс εξ εφημεριαс αβια και η γυνη αυτου εκ των θυγατερων ααρων και το ονομα αυτης ελισαвет
- 6 І обое вони були праведні перед Богом, бездоганно сповняючи заповіді й постанови Господні.
They were upright in the eyes of God, keeping all the rules and orders of God, and doing no wrong.
ησαν δε δικαιοι αμφοτεροι ενωπιον του θεου πορευομενοι εν πασαις ταις εντολαις και δικαιωμασιν του κυριου αμεμπτοι
- 7 А дитини не мали вони, бо Єлисавета неплідна була, та й віку старого обое були.
And they were without children, because Elisabeth had never given birth, and they were at that time very old.
και ουκ ην αυτοις τεκνον καθοτι η ελισαвет ην στερα και αμφοτεροι προβεβηκοτες εν ταις ημεραιс αυτων ησαν

- 8 I ось раз, як у порядку своєї черги він служив перед Богом,
Now it came about that in his turn he was acting as priest before God,
εγενετο δε εν τω ιερατευειν αυτον εν τη ταξει της εφημεριας αυτου εναντι του θεου
- 9 за звичасм священства, жеребком йому випало до Господнього храму ввійти й покадити.
And as was the way of the priests, he had to go into the Temple to see to the burning of perfumes.
κατα το εθος της ιερατειας ελαχεν του θυμιασαι εισελθων εις τον ναον του κυριου
- 10 Під час же кадіння вся безліч народу молилась знадвору.
And all the people were offering prayers outside, at the time of the burning of perfumes.
και παν το πληθος του λαου ην προσευχομενον εξω τη ωρα του θυμιαματος
- 11 І з'явивсь йому Ангол Господній, ставши праворуч кадильного жертівника.
And he saw an angel of the Lord in his place on the right side of the altar.
ωφθη δε αυτω αγγελος κυριου εστως εκ δεξιων του θυσιαστηριου του θυμιαματος
- 12 І стривоживсь Захарій, побачивши, і острах на нього напав.
And Zacharias was troubled when he saw him, and fear came on him.
και εταραχθη ζαχαριας ιδων και φοβος επελεσεν επ αυτον
- 13 А Ангол до нього промовив: Не бійся, Захаріє, бо почута молитва твоя, і дружина твоя Єлисавета сина породить тобі, ти ж даси йому ймення Іван.
But the angel said, Have no fear, Zacharias, for your prayer has come to the ears of God, and your wife Elisabeth will have a son, and his name will be John.
ειπεν δε προς αυτον ο αγγελος μη φοβου ζαχαρια διоти εισηκουσθη η δεησις σου και η γυνη σου ελισαβηт γεννησει υιον σοι και καλεσεις το ονομα αυτου ιωαννη
- 14 І він буде на радість та втіху тобі, і з його народження багато-хто втішаться.
And you will be glad and have great delight; and numbers of people will have joy at his birth.
και εσται χαρα σοι και αγαλλιασις και πολλοι επι τη γεννησει αυτου χαρησονται
- 15 Бо він буде великий у Господа, ні вина, ні п'яного напою не питиме, і наповниться Духом Святим ще з утроби своєї матері.
For he will be great in the eyes of the Lord; he will not take wine or strong drink; and he will be full of the Spirit of God from his birth.
εσται γαρ μεγας ενωπιον του κυριου και οινον και σικερα ου μη πιη και πνευματος αγιου πλησθησεται еτι εκ κοιλιας μητρος αυτου
- 16 І багато синів із Ізраїля він наверне до їхнього Господа Бога.
And through him great numbers of the children of Israel will be turned to the Lord their God.
και πολλους των υιων ισραηλ επιστρεψει επι κυριον τον θεον αυτων
- 17 І він сам перед Ним буде йти в духу й силі Іллі, щоб серця батьків повернути до дітей, і неслухняних до мудрости праведних, щоб готових людей спорядити для Господа.
And he will go before his face in the spirit and power of Elijah, turning the hearts of fathers to their children, and wrongdoers to the way of righteousness; to make ready a people whose hearts have been turned to the Lord.
και αυτος προελευσεται ενωπιον αυτου εν πνευματι και δυναμει ηλιου επιστρεψαι καρδιας πατερων επι τεκνα και απειθεις εν φρονησει δικαιων ετοιμασαι κυριω λαον κατεσκευασμενον
- 18 І промовив Захарій до Ангола: Із чого пізнаю я це? Я ж старий, та й дружина моя вже похилого віку...
And Zacharias said to the angel, How may I be certain of this? For I am an old man, and my wife is far on in years.
και ειπεν ζαχαριας προς τον αγγελον κατα τι γνωσομαι τουτο εγω γαρ ειμι πρεσβυτης και η γυνη μου προβεβηκωια εν ταις ημεραις αυτης
- 19 А Ангол прорік йому в відповідь: Я Гавриїл, що стою перед Богом; мене послано, щоб говорити з тобою, і звістити тобі про цю Добру Новину.
And the angel, answering, said, I am Gabriel, whose place is before God; I have been sent to say these words to you and to give you this good news.
και αποκριθεις ο αγγελος ειπεν αυτω εγω ειμι γαβριηλ ο παρεστηκως ενωπιον του θεου και απεσταλην λαλησαι προς σε και ευαγγελισασθαι σοι ταυτα
- 20 І замовкнеш ось ти, і говорити не зможеш аж до дня, коли станеться це, за те, що ти віри не йняв був словам моїм, які збудуться часу свого!
Now, see, you will be without voice or language till the day when these things come about, because you had not faith in my words, which will have effect at the right time.
και ιδου εση σιωπων και μη δυναμενος λαλησαι αχρι ης ημερας γενηται ταυτα ανθ ων ουκ επιστευσας τοις λογοις μου οιτινες πληρωθησονται εις τον καιρον αυτων
- 21 А люди чекали Захарія, та й дивувались, чого забаривсь він у храмі.
And the people were waiting for Zacharias and were surprised because he was in the Temple for such a long time.
και ην ο λαος προσδοκων τον ζαχαριαν και εθαυμαζον εν τω χρονιζειν αυτον εν τω ναω

- 22 Коли ж вийшов, не міг говорити до них, і вони зрозуміли, що видіння він бачив у храмі. А він тільки знаки їм давав, і залишився німий...
And when he came out he was not able to say anything, and they saw that he had seen a vision in the Temple; and he was making signs to them without words.
 εξελθων δε ουκ ηδυνато λαλησαι αυτοις και επεγνωσαν οτι οπτασιαν εωρακεν εν τω ναω και αυτος ην διανευων αυτοις και διεμενεν κωφος
- 23 І як дні його служби скінчились, він вернувся до дому свого.
And when the days of his work in the Temple were ended, he went back to his house.
 και εγενετο ως πλησθησαν αι ημεραι της λειτουργιας αυτου απηλθεν εις τον οικον αυτου
- 24 А після тих днів зачала його дружина Єлисавета, і таїлась п'ять місяців, кажучи:
After that time, Elisabeth, being certain that she was to become a mother, kept herself from men's eyes for five months, saying,
 μετα δε ταυτας τας ημερας συνελαβεν ελισαβηт η γυνη αυτου και περιεκρυβεν εαυτην μηνας πεντε λεγουσα
- 25 Так для мене Господь учинив за тих днів, коли зглянувся Він, щоб зняти наругу мою між людьми!
The Lord has done this to me, for his eyes were on me, to take away my shame in the eyes of men.
 οτι ουτως μοι πεποιηκεν ο κυριος εν ημεραις αις επειδεν αφελειν το ονειδος μου εν ανθρωποις
- 26 ¶ А шостого місяця від Бога був посланий Ангол Гавриїл у галілейське місто, що йому на ім'я Назарет,
Now in the sixth month the angel Gabriel was sent from God to a town in Galilee, named Nazareth,
 εν δε τω μηνι τω εκτω απεσταλη ο αγγελος γαβριηλ υπο του θεου εις πολιν της γαλιλαιας η ονομα ναζαρεт
- 27 до діви, що заручена з мужем була, на ім'я йому Йосип, із дому Давидового, а ім'я діви Марія.
To a virgin who was to be married to a man named Joseph, of the family of David; and the name of the virgin was Mary.
 προς παρθενον μεμηστευμενην ανδρι ω ονομα ιωσηφ εξ οικου δαβιδ και το ονομα της παρθενου μαριαμ
- 28 І, ввійшовши до неї, промовив: Радій, благодатная, Господь із тобою! Ти благословенна між жонами!
And the angel came in to her and said, Peace be with you, to whom special grace has been given; the Lord is with you.
 και εισελθων ο αγγελος προς αυτην ειπεν χαιρε κεχαριτωμενη ο κυριος μετα σου ευλογημενη συ εν γυναιξιν
- 29 Вона ж затривожилась словом, та й стала роздумувати, що б то значило це привітання.
But she was greatly troubled at his words, and said to herself, What may be the purpose of these words?
 η δε ιδουσα διεταραχθη επι τω λογω αυτου και διελογιζετο ποταπος ειη ο ασπασμος ουτος
- 30 А Ангол промовив до неї: Не бійся, Маріє, бо в Бога благодать ти знайшла!
And the angel said to her, Have no fear, Mary, for you have God's approval.
 και ειπεν ο αγγελος αυτη μη φοβου μαριαμ ευρες γαρ χαριν παρα τω θεω
- 31 І ось ти в утробі зачнеш, і Сина породити, і даси Йому ймення Ісус.
And see, you will give birth to a son, and his name will be Jesus.
 και ιδου συλληψη εν γαστρι και τεξη υιον και καλεσεις το ονομα αυτου ιησουν
- 32 Він же буде Великий, і Сином Всевишнього званий, і Господь Бог дасть Йому престола Його батька Давида.
He will be great, and will be named the Son of the Most High: and the Lord God will give him the kingdom of David, his father:
 ουτος εσται μεγας και υιος υψιστου κληθησεται και δωσει αυτο κυριος ο θεος τον θρονον δαβιδ του πατρος αυτου
- 33 І повік царюватиме Він у домі Якова, і царюванню Його не буде кінця.
He will have rule over the house of Jacob for ever, and of his kingdom there will be no end.
 και βασιλευσει επι τον οικον ιακωβ εις τους αιωνας και της βασιλειας αυτου ουκ εσται τελος
- 34 А Марія озвалась до Ангола: Як же станеться це, коли мужа не знаю?...
And Mary said to the angel, How may this be, because I have had no knowledge of a man?
 ειπεν δε μαριαμ προς τον αγγελον πως εσται τουτο επει ανδρα ου γινωσκω
- 35 І Ангол промовив у відповідь їй: Дух Святий злине на тебе, і Всевишнього сила обгорне тебе, через те то й Святе, що народиться, буде Син Божий!
And the angel in answer said to her, The Holy Spirit will come on you, and the power of the Most High will come to rest on you, and so that which will come to birth will be named holy, Son of God.
 και αποκριθεις ο αγγελος ειπεν αυτη πνευμα αγιον επελευσεται επι σε και δυναμις υψιστου επισκιασει σοι διο και το γεννωμενον αγιον κληθησεται υιος θεου

- 36 Α οτο твоя ροδιϙϙα Ελισαвета ι вона заϙала в своїї старοτι ϙινα, ι οϙε ϙοштиї μιϙαϙϙ για νεї, яϙυ ζυυτϙ неϙλιδнуου.
Even now Elisabeth, who is of your family, is to be a mother, though she is old: and this is the sixth month with her who was without children.
και ιδου ελισαβηт η συγγενηϙ σου και αυτη συνειληφουα υιον εν γηρα αυτηϙ και ουτοϙ μην εκτοϙ εστιν αυτη τη καλουμενη στειρα
- 37 Βο для Βοга нема неможливої жадної ϙεϙι!
For there is nothing which God is not able to do.
οτι ουκ αδυνατησει παρα τω θεω παν ϙημα
- 38 Α Μαρια ϙρομοвила: Я ж Господня ϙаба: нехай буде менι згідно з словом твоїм! Ι விδїйшов Ангол விδ νεї.
And Mary said: I am the servant of the Lord; may it be to me as you say. And the angel went away.
ειπεν δε μαριαμ ιδου η δουλη κυριου γενοιτο μοι κατα το ϙημα σου και απηλθεν απ αυτηϙ ο αγγελοϙ
- 39 ¶ Τιμη днями зιβραлась Μαρια й πїшла, поспїшаοуϙи, у гїρϙьϙу οκολιϙу, у мїсто Юдине.
Then Mary got up and went quickly into the high lands, to a town of Judah;
αναστασα δε μαριαμ εν ταιϙ ημεραιϙ ταυταιϙ επορευθη ειϙ την ορεινην μετα σπουδηϙ ειϙ πολιν ιουδα
- 40 Ι ввїйшла вона в дїм Захарїа, та й поздоровила Ελισαвету.
And went into the house of Zacharias and took Elisabeth in her arms.
και εισηλθεν ειϙ τον οικον ζαχαριου και ησπασατο την ελισαβηт
- 41 Κοли ж Ελισαвета заϙула Марїїн ϙριவிг, затριпотала дитина в утробι її. Ι Ελισαвета наповнилась Духομ Святиμ,
And when the voice of Mary came to the ears of Elisabeth, the baby made a sudden move inside her; then Elisabeth was full of the Holy Spirit,
και εγενετο ωϙ ηκουσεν η ελισαβηт τον ασπασμον της μαριαϙ εϙκριτησεν το βρεφοϙ εν τη κοιλια αυτηϙ και επλησθη πνευματοϙ αγιου η ελισαβηт
- 42 ι ϙριϙнула гоłosομ гучним, та й ϙροϙεϙла: Благословенна Ти мїж жοнами, ι благοсловенний Плид утроби твоєї!
And she said with a loud voice: May blessing be on you among women, and a blessing on the child of your body.
και ανεφωνησεν φωνη μεγαλη και ειπεν ευλογημενη συ εν γυναιξιν και ευλογημενοϙ ο καρποϙ της κοιλιαϙ σου
- 43 Ι звидїля менι ϙε, що до мене ϙриїшла мати мого Господа?
How is it that the mother of my Lord comes to me?
και ποθεν μοι τουτο ινα ελθη η μητηρ του κυριου μου ϙροϙ με
- 44 Βο як тїльки в вухах моїх гоłos ϙριвигυ твого забринїв, виδ ϙαδοϙив затριпотала дитина в утробι моїї!
For, truly, when the sound of your voice came to my ears, the baby in my body made a sudden move for joy.
ιδου γαρ ωϙ εγενετο η φωνη του ασπασμου σου ειϙ τα οτα μου εϙκριτησεν εν αγαλλιασει το βρεφοϙ εν τη κοιλια μου
- 45 Блаженна ж та, що ϙοვიрила, бо ϙοпνιτϙся ϙροϙεϙене її виδ Господа!
Happy will she be who had faith that the things which the Lord has said to her will be done.
και μακαρια η πιστευσασα οτι εϙται τελειωσιϙ τοιϙ λελαλημενοιϙ αυτη παρα κυριου
- 46 Α Μαριа ϙρομοвила: Велиϙас душа моя Господа,
And Mary said: My soul gives glory to God;
και ειπεν μαριαμ μεγαλυνει η ψυχη μου τον κυριον
- 47 ι ϙадиϙ мїй дух у Βοзи, Спасι моїм,
My spirit is glad in God my Saviour.
και ηγαλλιασεν το πνευμα μου επι τω θεω τω σωτηρι μου
- 48 що зглянувся Виη на ϙοϙору Своєї ϙаби, бо οϙь виδ ϙаϙу ϙοго вϙι ϙοди мене за блаженну вважатимуть,
For he has had pity on his servant, though she is poor and lowly placed: and from this hour will all generations give witness to the blessing which has come to me.
οτι επεβλεψεν επι την ταπεινωσιν της δουληϙ αυτου ιδου γαρ απο του νυν μακαριουσιν με πασαι αι γενεαι
- 49 βο велиϙе вϙинив менι Потужний! Його ж Имення ϙвяте,
For he who is strong has done great things for me; and holy is his name.
οτι εποιησεν μοι μεγαλεια ο δυνατοϙ και αγιον το ονομα αυτου

- 50 і милість Його з роду в рід на тих, хто боїться Його!
His mercy is for all generations in whom is the fear of him.
 και το ελεος αυτου εις γενεας γενεων τοις φοβουμενοις αυτον
- 51 Він показує міць Свого рамена, розпорощує тих, хто пишасться думкою серця свого!
With his arm he has done acts of power; he has put to flight those who have pride in their hearts.
 εποιησεν κρατος εν βραχιονι αυτου διεσκορπισεν υπερηφανους διανοια καρδιας αυτων
- 52 Він могутніх скидає з престолів, підіймає покірливих,
He has put down kings from their seats, lifting up on high the men of low degree.
 καθειλεν δυναστας απο θρονων και υψωσεν ταπεινους
- 53 удовольняє голодних добром, а багатих пускає ні з чим!
Those who had no food he made full of good things; the men of wealth he sent away with nothing in their hands;
 πεινωντας ενεπλησεν αγαθων και πλουτουντας εξαπεστειλεν κενους
- 54 Пригорнув Він Ізраїля, Свого слугу, щоб милість згадати,
His help he has given to Israel, his servant, so that he might keep in mind his mercy to Abraham and his seed for ever,
 αντελαβετο ισραηλ παιδος αυτου μνησθηναι ελεους
- 55 як прорік був Він нашим отцям, Аврааму й насінню його аж повіки!
As he gave his word to our fathers.
 καθως ελαλησεν προς τους πατερας ημων το αβρααμ και το σπερματι αυτου εις τον αιωνα
- 56 І залишалась у неї Марія щось місяців зо три, та й вернулась до дому свого.
And Mary was with her for about three months and then went back to her house.
 εμεινεν δε μαριαμ συν αυτη ωσει μηνας τρεις και υπεστραψεν εις τον οικον αυτης
- 57 ¶ А Єлисаветі настав час родити, і сина вона породила.
Now it was time for Elisabeth to give birth, and she had a son.
 τη δε ελισαβεν πλησθη ο χρονος του τεκειν αυτην και εγεννησεν υιον
- 58 І почули сусіди й родина її, що Господь Свою милість велику на неї послав, та й утішались разом із нею.
And it came to the ears of her neighbours and relations that the Lord had been very good to her, and they took part in her joy.
 και ηκουσαν οι περιουκοι και οι συγγενεις αυτης οτι εμεγαλωνεν κυριος το ελεος αυτου μετ αυτης και συνεχαιρον αυτη
- 59 І сталося восьмого дня, прийшли, щоб обрізати дитя, і хотіли назвати його йменням батька його Захарій.
And on the eighth day they came to see to the circumcision of the child, and they would have given him the name of Zacharias, his father's name;
 και εγενετο εν τη ογδοη ημερα ηλθον περιτεμειν το παιδιον και εκαλουν αυτο επι το ονοματι του πατρος αυτου ζαχαριαν
- 60 І озвалася мати його та й сказала: Ні, нехай названий буде Іван!
But his mother made answer and said, No, his name is John.
 και αποκριθεσα η μητηρ αυτου ειπεν ουχι αλλα κληθησεται ιωαννης
- 61 А до неї сказали: Таж у родині твоїй нема жадного, який названий був тим ім'ям!
And they said, Not one of your relations has that name.
 και ειπον προς αυτην οτι ουδεις εστιν εν τη συγγενεια σου ος καλειται το ονοματι τουτω
- 62 І кивали до батька його, як хотів би назвати його?
And they made signs to his father, to say what name was to be given to him.
 ενενευον δε το πατρι αυτου το τι αν θελοι καλεισθαι αυτον
- 63 Попросивши ж табличку, написав він слова: Іван імення йому. І всі дивувались.
And he sent for writing materials and put down: His name is John; and they were all surprised.
 και αιτησας πινακιδιον εγραψεν λεγων ιωαννης εστιν το ονομα αυτου και εθαυμασαν παντες

- 64 I в тій хвилі уста та язик розв'язались йому, і він став говорити, благословляючи Бога!
And straight away his mouth was open and his tongue was free and he gave praise to God.
 ανεωχθη δε το στομα αυτου παραχηρημα και η γλωσσα αυτου και ελαλει ευλογων τον θεον
- 65 I страх обгорнув усіх їхніх сусідів, і по всіх верховинах юдейських пронеслася чутка про це все...
And fear came on all those who were living round about them: and there was much talk about all these things in all the hill-country of Judaea.
 και εγενετο επι παντας φοβος τους περιοικουντας αυτους και εν ολη τη ορεινη της ιουδαιας διελαλειτο παντα τα ρηματα ταυτα
- 66 А всі, що почули, розважали у серці своїм та казали: Чим то буде дитина оця?... І Господня рука була з нею.
And all who had word of them kept them in their minds and said, What will this child be? For the hand of the Lord was with him.
 και εθεντο παντες οι ακουσαντες εν τη καρδια αυτων λεγοντες τι ара το παιδιον τουτο εσται και χειρ κυριου ην μετ αυτου
- 67 ¶ Його ж батько Захарій наповнився Духом Святим, та й став пророкувати й казати:
And his father, Zacharias, was full of the Holy Spirit, and with the voice of a prophet said these words:
 και ζαχαριας ο πατηρ αυτου επλησθη πνευματος αγιου και προεφητευσεν λεγων
- 68 Благословенний Господь, Бог Ізраїлів, що зглянувся й визволив люд Свій!
Praise be to the Lord, the God of Israel, for he has come to his people and made them free,
 ευλογητος κυριος ο θεος του ισραηλ οτι επεσκεψατο και εποιησεν λυτρωσιν τω λαω αυτου
- 69 Він риг спасіння підніс нам у домі Давида, Свого слуги,
Lifting up a horn of salvation for us in the house of his servant David,
 και ηγειρεν κερας σωτηριας ημιν εν τω οικω δαβιδ του παιδος αυτου
- 70 як був заповів відвіку устами святих пророків Своїх,
(As he said, by the mouth of his holy prophets, from the earliest times,)
 καθως ελαλησεν δια στοματος των αγιων των απ αιωνος προφητων αυτου
- 71 що від ворогів наших визволить нас, та з руки всіх наших ненависників,
Salvation from those who are against us, and from the hands of those who have hate for us;
 σωτηριαν εξ εχθρων ημων και εκ χειρος παντων των μισουντων ημας
- 72 що вчинить Він милість нашим отцям, і буде пригадувати Свій святий заповіт,
To do acts of mercy to our fathers and to keep in mind his holy word,
 ποιησαι ελεος μετα των πατερων ημων και μνησθηται διαθηκης αγιας αυτου
- 73 що дотримає й нам ту присягу, якою Він присягавсь Авраамові, отцю нашому,
The oath which he made to Abraham, our father,
 ορκον ον ωμοσεν προς αβρααμ τον πατερα ημων του δουναι ημιν
- 74 щоб ми, визволившись із руки ворогів, служили безстрашно Йому
That we, being made free from the fear of those who are against us, might give him worship,
 αφοβως εκ χειρος των εχθρων ημων ρυσθεντας λατρευειν αυτω
- 75 у святості й праведності перед Ним по всі дні життя нашого.
In righteousness and holy living before him all our days.
 εν οσιωτητι και δικαιοσυνη ενωπιον αυτου πασας τας ημερας της ζωης ημων
- 76 Ти ж, дитино, станеш пророком Всевишнього, бо будеш ходити перед Господом, щоб дорогу Йому приготувати,
And you, child, will be named the prophet of the Most High: you will go before the face of the Lord, to make ready his ways;
 και συ παιδιον προφητης υψιστου κληθηση προπορευση γαρ προ προσωπου κυριου ετοιμασαι οδους αυτου
- 77 щоб народу Його дати пізнати спасіння у відпущенні їхніх гріхів,
To give knowledge of salvation to his people, through the forgiveness of sins,
 του δουναι γνωσιν σωτηριας τω λαω αυτου εν αφεσει αμαρτιων αυτων

- 78 **через велике милосердя нашого Бога, що ним Схід із висоти нас відвідав,
Because of the loving mercies of our God, by which the dawn from heaven has come to us,
δια σπλαγχνα ελεους θεου ημων εν οиς επεσκεψατο ημας ανατολη εξ υψους**
- 79 **щоб світити всім тим, хто перебуває в темряві й тіні смертельній, щоб спрямувати наші ноги на дорогу миру!
To give light to those in dark places, and in the shade of death, so that our feet may be guided into the way of peace.
επιφαναи τοиς εν σκοτει και σκια θανατου καθημενοις του κατευθυναи τους ποδαс ημων εις οδον ειρηνης**
- 80 **А дитина росла, і скріплялась на дусі, і перебувала в пустинях до дня свого з'явлення перед Ізраїлем.
And the child became tall, and strong in spirit; and he was living in the waste land till the day when he came before the eyes of Israel.
το δε παιδιον ηρξανεν και εκραταιουτο πνευματι και ην εν ταιс ερημοиς εωс ημεραс αναδειξεωс αυτου προς τον ισραηλ**
- 1 **¶ І трапилося тими днями, вийшов наказ царя Августа переписати всю землю.
Now it came about in those days that an order went out from Caesar Augustus that there was to be a numbering of all the world.
εγενετο δε εν ταιс ημεραιс еκειнайс εξηλθεν δογμα παρα καιсаροс αυγουсτου απογραφεσθαι πασαν την οικουμενην**
- 2 **Цей перепис перший відбувся тоді, коли владу над Сирією мав Квіріній.
This was the first numbering, which was made when Quirinius was ruler of Syria.
αυτη η απογραφη πρωτη εγενετο ηγεμονευοντοс τηςσυριαс κυρηνιου**
- 3 **І всі йшли записатися, кожен у місто своє.
And all men went to be numbered, everyone to his town.
και επορευοντο παντεс απογραφεσθαι екастос ειс την ιδιαν πολιν**
- 4 **Пішов теж і Йосип із Галілеї, із міста Назарету, до Юдеї, до міста Давидового, що зветься Віфлєєм, бо походив із дому та з роду Давидового,
And Joseph went up from Galilee, out of the town of Nazareth, into Judaea, to Beth-lehem, the town of David, because he was of the house and family of David,
ανεβη δε και ιωσηφ απο της γαλιλαιас ек πολεωс ναζαρεт ειс την ιουδαиαν ειс πολин давид ηтис καλειται βηθλεεμ δια το εиαι αυτον εξ οικου και πατριαс давид**
- 5 **щоб йому записатись із Марією, із ним зарученою, що була вагітна.
To be put on the list with Mary, his future wife, who was about to become a mother.
απογραψασθαι συν μαριαμ τη μενιηсτευμενη αυτω γυναιки ουση εγκω**
- 6 **І сталося, як були вони там, то настав їй день породити.
And while they were there, the time came for her to give birth.
εγενετο δε εν τω εиαι αυτουс еκει επλησθησαν αι ημεραι του τεκειν αυτην**
- 7 **І породила вона свого Первенця Сина, і Його сповила, і до ясел поклала Його, бо в заїзді місця не стало для них...
And she had her first son; and folding him in linen, she put him to rest in the place where the cattle had their food, because there was no room for them in the house.
και ετεκεν τον υιον αυτηс τον πρωτοτοκον και εспарγανωсεν αυτον και ανεκλινεν αυτον εν τη φατηн διоти ουк ηн αυτοис τοποс εν τω καταλυματι**
- 8 **¶ А в тій стороні були пастухи, які пильнували на полі, і нічної пори вартували отару свою.
And in the same country there were keepers of sheep in the fields, watching over their flock by night.
και ποιμενεс ησαν εν τη χωρα τη αυτη агρалуонтес και φυλαссонтес φυλαкас της νυктос епi την ποιμνηн αυτων**
- 9 **Аж ось Ангел Господній з'явивсь коло них, і слава Господня осяяла їх. І вони перестрашилися страхом великим...
And an angel of the Lord came to them, and the glory of the Lord was shining round about them: and fear came on them.
και ιδου аггелос κυριου επεστη αυτοис και δοξα κυριου περιελαμψεν αυτοус και εφοβηθησαν φοβон μεγαн**
- 10 **Та Ангел промовив до них: Не лякайтесь, бо я ось благовіщу вам радість велику, що станеться людям усім.
And the angel said, Have no fear; for truly, I give you good news of great joy which will be for all the people:
και ειπεν αυτοис ο аггелос μη φοβειсθε ιδου γαρ ευαγγелизομαι υμιν χαран μεγαληн ηтис εсται παντι τω λαω**
- 11 **Бо сьогодні в Давидовім місті народився для вас Спаситель, Який є Христос Господь.
For on this day, in the town of David, a Saviour has come to birth, who is Christ the Lord.
оти етеχθη υμιν σημερον σωτηр οс εστιн христос κυριοс ен πολει давид**

- 12 **А ось вам ознака: Дитину сповиту ви знайдете, що в яслах лежатиме.**
And this is the sign to you: you will see a young child folded in linen, in the place where the cattle have their food.
και τουτο υμιν το σημειον ευρησετε βρεφος εσπαργανωμενον κειμενον εν τη φατη
- 13 **І ось раптом з'явилася з Анголом сила велика небесного війська, що Бога хвалили й казали:**
And suddenly there was with the angel a great band of spirits from heaven, giving praise to God, and saying,
και εξαιφνης εγενετο συν τω αγγελω πληθος στρατιας ουρανιου αινουντων τον θεον και λεγοντων
- 14 **Слава Богу на висоті, і на землі мир, у людях добра воля!**
Glory to God in the highest, and on the earth peace among men with whom he is well pleased.
δοξα εν υψιστοις θεω και επι γης ειρηνη εν ανθρωποις ευδοκια
- 15 **І сталося, коли Анголи відійшли від них в небо, пастухи зачали говорити один одному: Ходім до Віфлєсму й побачмо, що сталося там, про що сповістив нас Господь.**
And when the angels had gone away from them into heaven, the keepers of the sheep said to one another, Let us go now to Beth-lehem, and see this thing which has come about, which the Lord has made clear to us.
και εγενετο ος απηλθον απ αυτων εις τον ουρανον οι αγγελοι και οι ανθρωποι οι ποιμενες ειπον προς αλληλους διελθωμεν δη εως βηθλεεμ και ιδωμεν το ρημα τουτο το γεγονος ο ο κυριος εγνωρισε ν ημιν
- 16 **І прийшли, поспішаючи, і знайшли там Марію та Йосипа, та Дитинку, що в яслах лежала.**
And they came quickly, and saw Mary and Joseph, and the child in the place where the cattle had their food.
και ηλθον σπευσαντες και ανευρον την τε μαριαμ και τον ιωσηφ και το βρεφος κειμενον εν τη φατη
- 17 **А побачивши, розповіли про все те, що про Цю Дитину було їм звіщено.**
And when they saw it, they gave them an account of the things which had been said to them about the child.
ιδοντες δε διεγνωρισαν περι του ρηματος του λαληθεντος αυτοις περι του παιδιου τουτου
- 18 **І всі, хто почув, дивувались тому, що їм пастухи говорили...**
And all those to whose ears it came were full of wonder at the things said by the keepers of the sheep.
και παντες οι ακουσαντες εθαυμασαν περι των λαληθεντων υπο των ποιμενων προς αυτους
- 19 **А Марія усі всі слова зберігала, розважаючи, у серці своїм.**
But Mary kept all these words in her heart, and gave much thought to them.
η δε μαριαμ παντα συνετηρει τα ρηματα ταυτα συμβαλλουσα εν τη καρδια αυτης
- 20 **Пастухи ж повернулись, прославляючи й хвалячи Бога за все, що почули й побачили, так як їм було сказано.**
Then the keepers of the sheep went back, giving glory and praise to God for all the things which had come to their ears and which they had seen, as it had been said to them.
και επεστρεψαν οι ποιμενες δοξαζοντες και αιнуντες τον θεον επι πασιν οиς ηκουσαν και ειδон καθως ελαληθη προς αυτους
- 21 **¶ Коли ж виповнилися вісім день, щоб обрізати Його, то Ієусом назвали Його, як був Ангол назвав, перше ніж Він в утробі зачався.**
And when, after eight days, the time came for his circumcision, he was named Jesus, the name which the angel had given to him before his birth.
και οτε ελληθησαν ημεραι οκτω του περιτεμειν το παιδιον και εκληθη το ονομα αυτου ιησους το κληθεν υπο του αγγελου προ του συλληφθηναι αυτον εν τη κοιλια
- 22 **А коли за Законом Мойсея минулися дні їхнього очищення, то до Єрусалиму принесли Його, щоб поставити Його перед Господом,**
And when the necessary days for making them clean by the law of Moses had come to an end, they took him to Jerusalem to give him to the Lord
και οτε ελληθησαν αι ημεραι του καθαρισμου αυτων κατα τον νομον μοσεως ανηγαγον αυτον εις ιεροσολυμα παραστησαι τω κυριω
- 23 **як у Законі Господнім написано: Кожне дитя чоловічої статі, що розкриває утробу, має бути посвячене Господу,**
(As it says in the law of the Lord, Every mother's first male child is to be holy to the Lord),
καθως γεγραπται εν νομω κυριου οτι παν αρσεν διανοιγον μητραν αγιον τω κυριω κληθησεται
- 24 **і щоб жертву скласти, як у Законі Господньому сказано, пару горличат або двоє голубенят.**
And to make an offering, as it is ordered in the law of the Lord, of two doves or other young birds.
και του δουναι θυσιαν κατα το ειρημενον εν νομω κυριου ζευγος τρυγονων η δυο νεοσσους περιστερων

- 25 ¶ I ото був в Єрусалимі один чоловік, йому ймення Семен, людина праведна та благочестива, що потіхи чекав для Ізраїля. I Святий Дух був на ньому.
And there was then in Jerusalem a man whose name was Simeon; and he was an upright man, fearing God and waiting for the comfort of Israel: and the Holy Spirit was on him.
 και ιδου ην ανθρωπος εν ιερουσαλημ ω ονομα συμεων και ο ανθρωπος ουτος δικαιος και ευλαβης προσδεχομενος παρακλησιν του ισραηλ και πνευμα αγιον ην επ αυτον
- 26 I від Духа Святого йому було звіщено смерти не бачити, перше ніж побачить Христа Господнього.
And he had knowledge, through the Holy Spirit, that he would not see death till he had seen the Lord's Christ.
 και ην αυτω κεχηρηματισμενον υπο του πνευματος του αγιου μη ιδειν θανατον πριν η ιδη τον χριστον κυριου
- 27 I Дух у храм припровадив його. I як внесли Дитину Ісуса батьки, щоб за Нього вчинити звичасм законним,
And full of the Spirit he came into the Temple; and when the father and mother came in with the child Jesus, to do with him what was ordered by the law,
 και ηλθεν εν τω πνευματι εις το ιερον και εν τω εισαγαγειν τους γονεις το παιδιον ιησουν του ποιησαι αυτους κατα το ειθισμενον του νομου περι αυτου
- 28 тоді взяв він на руки Його, хвалу Богу віддав та й промовив:
Then he took him in his arms and gave praise to God and said,
 και αυτος εδεξατο αυτο εις τας αγκαλας αυτου και ευλογησεν τον θεον και ειπεν
- 29 Нині відпускаєш раба Свого, Владико, за словом Твоїм із миром,
Now you are letting your servant go in peace, O Lord, as you have said;
 νυν απολυεις τον δουλον σου δεσποτα κατα το ρημα σου εν ειρηνη
- 30 бо побачили очі мої Спасіння Твоє,
For my eyes have seen your salvation,
 οτι ειδον οι οφθαλμοι μου το σωτηριον σου
- 31 яке Ти приготував перед всіма народами,
Which you have made ready before the face of all nations;
 ο ητοιμασας κατα προσωπον παντων των λαων
- 32 Світло на просвіту поганам і на славу народу Твого Ізраїля!
A light of revelation to the Gentiles, and the glory of your people Israel.
 φως εις αποκαλυψιν εθνων και δοξαν λαου σου ισραηλ
- 33 I дивувалися батько Його й мати тим, що про Нього було розповіджене.
And his father and mother were full of wonder at the things which were said about him.
 και ην ιωσηφ και η μητηρ αυτου θαυμαζοντες επι τοις λαλουμενοις περι αυτου
- 34 А Семен їх поблагословив та й прорік до Марії, Його матері: Ось призначений Цей багатьом на падіння й устанання в Ізраїлі, і на знак сперечання,
And Simeon gave them his blessing and said to Mary, his mother, See, this child will be the cause of the downfall and the lifting up of great numbers of people in Israel, and he will be a sign against which hard words will be said;
 και ευλογησεν αυτους συμεων και ειπεν προς μαριαμ την μητερα αυτου ιδου ουτος κειται εις πτωσιν και αναστασιν πολλων εν τω ισραηλ και εις σημειον αντιλεγομενον
- 35 і меч душу проше самій же тобі, щоб відкрились думки сердець багатьох!
(And a sword will go through your heart;) so that the secret thoughts of men may come to light.
 και σου δε αυτης την ψυχην διελευσεται ρομφαια οπως αν αποκαλυφθωσιν εκ πολλων καρδιων διαλογισμοι
- 36 Була й Анна пророчиця, дочка Фануїлова з племені Асирового, вона дожила до глибокої старости, живши з мужем сім років від свого дівування,
And there was one, Anna, a woman prophet, the daughter of Phanuel, of the family of Asher (she was very old, and after seven years of married life
 και ην анνα προφητις θυγατηρ φανουηλ εκ φυλης ασηρ αυτη προβεβηκυια εν ημεραις πολλαις ζησασα ετη μετα ανδρος επτα απο της παρθενιας αυτης
- 37 удова років вісімдесяти й чотирьох, що не відлучалась від храму, служачи Богові вдень і вночі постами й молитвами.
She had been a widow for eighty-four years); she was in the Temple at all times, worshipping with prayers and going without food, night and day.
 και αυτη χηρα ως ετων ογδοηκονταεσσαρων η ουκ αφιστατο απο του ιερου νηστειαις και δεησεσιν λατρευουσα νυκτα και ημεραν
- 38 I години тієї вона надійшла, Бога славила та говорила про Нього всім, хто визволення Єрусалиму чекав.
And coming up at that time, she gave praise to God, talking of him to all those who were waiting for the freeing of Jerusalem.
 και αυτη αυτη τη ωρα επιστασα ανθομολογειτο τω κυριω και ελαλει περι αυτου πασιν τοις προσδεχομενοις λυτρωσιν εν ιερουσαλημ

- 39 А як виконали за Законом Господнім усе, то вернулись вони в Галілею, до міста свого Назарету.
And when they had done all the things which were ordered by the law of the Lord, they went back to Galilee, to Nazareth, the town where they were living.
και ως ετελεσαν απαντα τα κατα τον νομον κυριου υπεστρεψαν εις την γαλιλαιαν εις την πολιν αυτων ναζαρετ
- 40 А Дитина росла та зміцнялася духом, набираючись мудрости. І благодать Божа на Ній пробувала.
And the child became tall and strong and full of wisdom, and the grace of God was on him.
το δε παιδιον ηρξανεν και εκραταιουτο πνευματι πληρουμενον σοφιας και χαρις θεου ην επ αυτο
- 41 ¶ А батьки Його щорічно ходили до Єрусалиму на свято Пасхи.
And every year his father and mother went to Jerusalem at the feast of the Passover.
και επορευοντο οι γονεις αυτου κατ ετος εις ιερουσαλημ τη εορτη του πασχα
- 42 І коли мав Він дванадцять років, вони за звичасм на свято пішли.
And when he was twelve years old, they went up, as their way was, to the feast;
και οτε εγενετο ετων δωδεκα αναβαντων αυτων εις ιερουσολυμα κατα το εθος της εορτης
- 43 Як дні ж свята скінчились були, і вертались вони, молодий Ісус в Єрусалимі лишився, а Йосип та мати Його не знали того.
And when the days of the feast came to an end and they were going back, the boy Jesus was still in Jerusalem, but they had no knowledge of it:
και τελειωσαντων τας ημερας εν τω υποστρεφειν αυτους υπεμεινεν ιησους ο παις εν ιερουσαλημ και ουκ εγνω ιωσηφ και η μητηρ αυτου
- 44 Вони думали, що Він із подорожніми йде; пройшли день дороги, та й стали шукати Його поміж родичами та знайомими.
And in the belief that he was with some of their number, they went a day's journey; and after looking for him among their relations and friends,
νομισαντες δε αυτον εν τη συνοδια ειναι ηλθον ημερας οδου και ανεζητουν αυτον εν τοις συγγενεσιν και εν τοις γνωστοις
- 45 Але, не знайшовши, вернулись в Єрусалим, та й шукали Його.
And seeing that he was not there, they went back to Jerusalem, to make search for him.
και μη ευροντες αυτον υπεστρεψαν εις ιερουσαλημ ζητουντες αυτον
- 46 І сталося, що третього дня відшукали у храмі Його, як сидів серед учителів, і вислухував їх, і запитував їх.
And after three days they came across him in the Temple, seated among the wise men, giving ear to their words and putting questions to them.
και εγενετο μεθ ημερας τρεις ευρον αυτον εν τω ιερω καθηζομενον εν μεσω των διδασκαλων και ακουοντα αυτων και επερωτωντα αυτους
- 47 Усі ж, хто слухав Його, дивувалися розумові та Його відповідям.
And all to whose ears it came were full of wonder at his knowledge and the answers which he gave.
εξιستانτο δε παντες οι ακουοντες αυτου επι τη συνεσει και ταις αποκρισειςιν αυτου
- 48 І як вони Його вгледіли, то здивувались, а мати сказала до Нього: Дитино, чому так Ти зробив нам? Ось Твій батько та я із журбою шукали Тебе...
And when they saw him they were surprised, and his mother said to him, Son, why have you done this to us? see, your father and I have been looking for you with sorrow.
και ιδοντες αυτον εξεπλαγησαν και προς αυτον η μητηρ αυτου ειπεν τεκνον τι εποιησας ημιν ουτως ιδου ο πατηρ σου καγω οδυνωμενοι εξητουμεν σε
- 49 А Він їм відказав: Чого ж ви шукали Мене? Хіба ви не знали, що повинно Мені бути в тому, що належить Мосму Отцеві?
And he said to them, Why were you looking for me? was it not clear to you that my right place was in my Father's house?
και ειπεν προς αυτους τι οτι εξητατε με ουκ ηδειατε οτι εν τοις του πατρος μου δει ειναι με
- 50 Та не зрозуміли вони того слова, що Він їм говорив.
And his words seemed strange to them.
και αυτοι ου συνηκαν το ρημα ο ελαλησεν αυτοις
- 51 І пішов Він із ними, і прибув у Назарет, і був їм слухняний. А мати Його зберігала усі всі слова в своїм серці.
And he went down with them and came to Nazareth; and did as he was ordered: and his mother kept all these words in her heart.
και κατεβη μετ αυτων και ηλθεν εις ναζαρετ και ην υποτασσομενος αυτοις και η μητηρ αυτου διετηρει παντα τα ρηματα ταυτα εν τη καρδια αυτης
- 52 А Ісус зростав мудрістю, і віком та благодаттю, у Бога й людей.
And Jesus was increasing in wisdom and in years, and in grace before God and men.
και ιησους προεκοπτεν σοφια και ηλικια και χαριτι παρα θεω και ανθρωποις

- 1 ¶ У п'ятнадцятий рік панування Тиверія кесаря, коли Понтій Пилат панував над Юдеєю, коли в Галілеї тетрархом був Ірод, а Пилип, його брат, був тетрархом Ітурей і землі Трахонітської, за тетрарха Лисанія в Авіліні,
Now in the fifteenth year of the rule of Tiberius Caesar, Pontius Pilate being ruler of Judaea, and Herod being king of Galilee, his brother Philip king of the country of Ituraea and Trachonitis, and Lysanias king of Abilene,
εν ετει δε πεντεκαιδεκατω της ηγεμονιας τιβεριου καισαρου ηγεμονευοντος ποντιου πιλату της ιουδαιας και τετραρχουντος της γαλιλαιας ηρωδου φιλιππου δε του αδελφου αυτου τετραρχουντος τ της ιτουραιας και τραχωνιτιδος χωρας και λυσανιου της αβιληνης τετραρχουντος
- 2 за первосвященників Анни й Кайяфи було Боже слово в пустині Іванові, сину Захарія.
When Annas and Caiaphas were high priests, the word of the Lord came to John, the son of Zacharias, in the waste land.
ελ αρχιερων анна και καιαφα εγενετο ρημα θεου επι ιωαννην τον του ζαχαριου υιον εν τη ερημω
- 3 І він перейшов усю землю Йорданську, проповідуючи хрищення покаяння для прощення гріхів,
And he came into all the country round about Jordan, preaching baptism as a sign of forgiveness of sin for those whose hearts were changed.
και ηλθεν εις πασαν την περιχωρον του ιορδανου κηρυσσον βαπτισμα μετανοιας εις αφεσιν αμαρτιων
- 4 як написано в книзі пророцтва пророка Ісаї: Голос того, хто кличе: У пустині готуйте дорогу для Господа, рівняйте стежки Йому!
As it says in the book of the words of Isaiah the prophet, The voice of one crying in the waste land, Make ready the way of the Lord, make his roads straight.
ως γεγραπται εν βιβλω λογων ησαιου του προφητου λεγοντος φωνη βοωντος εν τη ερημω ετοιμασατε την οδον κυριου ευθειας ποιειτε τας τριβους αυτου
- 5 Нехай кожна долина наповниться, гора ж кожна та пригорок знизиться, що нерівне, нехай випростовується, а дороги вибоїсті стануть гладенькі,
Every valley will be lifted up, and all the mountains and hills made low, and the twisted will be made straight, and the rough ways smooth;
паса фараγζ πληρωθησεται και παν ορος και βουνος ταπεινωθησεται και εσται τα σκολια εις ευθειαν και αι τραχειαι εις οδους λειας
- 6 і кожна людина побачить Боже спасіння!
And all flesh will see the salvation of God.
και οψεται πασα сαρξ το σωτηριον του θεου
- 7 А Іван говорив до людей, хто приходив, христитися в нього: Роде зміїний, хто навчив вас тікати від гніву майбутнього?
So he said to the people who went out to him for baptism: You offspring of snakes, at whose word are you going in flight from the wrath to come?
ελεγεν ουν τοις εκπορευομενοις οχλοις βαπτισθηναι υπ αυτου γεννηματα εχιδων τις υπεδειξεν υμιν φυγειν απο της μελλουσης οργης
- 8 Отож, учиніть гідний плід покаяння. І не починайте казати в собі: Масмо батька Авраама. Бо кажу вам, що Бог може піднести дітей Авраамові з цього каміння.
Make clear by your acts that your hearts have been changed; and do not say to yourselves, We have Abraham for our father: for I say to you that God is able from these stones to make children of Abraham.
ποιησατε ουν καρπους αξιους της μετανοιας και μη αρζησθε λεγειν εν εαυτοις πατερα εχομεν τον αβραам λεγω γαρ υμιν οτι δυναται ο θεος εκ των λιθων τουτων εχειραι τεκνα τω αβραам
- 9 Бо вже он до коріння дерев і сокира прикладена: кожне ж дерево, що доброго плоду не родить, буде зрубане та до огню буде вкинене.
And even now the axe is put to the root of the trees; and every tree which does not have good fruit will be cut down and put into the fire.
ηδη δε και η αξινη προς την ριζαν των денδρων кεται παν ουν денδρον μη ποιουν καρπον καλον εκκοπτεται και εις πυρ βαλλεται
- 10 А люди питали його й говорили: Що ж нам робити?
And the people put questions to him, saying, What have we to do?
και εηρωτων αυτον οι οχλοι λεγοντες τι ουν ποιησομεν
- 11 І сказав він у відповідь їм: У кого дві сорочці, нехай дасть немаючому; а хто має поживу, нехай робить так само.
And he made answer and said to them, He who has two coats, let him give to him who has not even one; and he who has food, let him do the same.
αποκριθεις δε λεγει αυτοις ο εχων δυο χιτωνας μεταδοτω τω μη εχοντι και ο εχων βρωματα ομοιως ποιειτω
- 12 І приходили й митники, щоб христитись від нього, і питали його: Учителю, що ми маємо робити?
Then tax-farmers came to him for baptism and said to him, Master, what have we to do?
ηλθον δε και τελωναι βαπτισθηναι και ειπον προς αυτον διδασκαλε τι ποιησομεν
- 13 А він їм казав: Не стягайте нічого над те, що вам звелено.
And he said to them, Do not make an attempt to get more money than the right amount.
ο δε ειπεν προς αυτους μηδεν πλεον παρα το διατεταγμενον υμιν πρασσετε

- 14 Питали ж його й вояки й говорили: А нам що робити? І він їм відповів: Нікого не кривдьте, ані не оскаржайте фальшиво, удовольняйтеся платнею своєю.
And men of the army put questions to him, saying, And what have we to do? And he said to them, Do no violent acts to any man, and do not take anything without right, and let your payment be enough for you.
επηρωτων δε αυτον και στρατευομενοι λεγοντες και ημεις τι ποιησομεν και ειπεν προς αυτους μηδε διασεισητε μηδε συκοφαντησητε και αρκεισθε τοις οψωνιοις υμων
- 15 ¶ Коли ж усі люди чекали, і в серцях своїх думали всі про Івана, чи то він не Христос,
And while the people were waiting, and all men were questioning in their hearts about John, if he was the Christ or not,
προσδοκωντος δε του λαου και διαλογιζομενων παντων εν ταις καρδιαις αυτων περι του ιωαννου μηποτε αυτος ειη ο χριστος
- 16 Іван відповідав усім, кажучи: Я хрищу вас водою, але йде ось Потужніший за мене, що Йому розв'язати ремінь від Його взуття я негідний, Він христитиме вас Святим Духом й огнем!
John made answer, saying to them all, Truly, I give you baptism with water, but one is coming who is greater than I, whose shoes I am not good enough to undo: he will give you baptism with the Holy Spirit, and with fire:
απεκρινατο ο ιωαννης απασιν λεγων εγω μεν υδατι βαπτιζω υμας ερχεται δε ο ισχυροτερος μου ου ουκ ειμι ικανος λυσαι τον ιμαντα των υποδηματων αυτου αυτος υμας βαπτισει εν πνευματι αγιω και πυρι
- 17 У руці Своєї має Він віячку, і перечистить Свій тік: пшеницю збере до засіків Своїх, а полу поपालить ув огні негасимім.
In whose hand is the instrument with which he will make clean his grain; he will put the good grain in his store, but the waste will be burned in the fire which will never be put out.
ου το πτυον εν τη χειρι αυτου και διακαθαριει την αλωνα αυτου και συναζει τον σιτον εις την αποθηκην αυτου το δε αχυρον κατακαυσει πυρι ασβεστω
- 18 Тож багато навчав він і іншого, звіщаючи Добру Новину народів.
And so comforting them with these and other words, he gave the good news to the people;
πολλα μεν ουν και ετερα παρακαλων ευηγγελιζετο τον λαον
- 19 А Ірод тетрарх, що Іван докоряв йому за Іродіяду, дружину брата свого, і за все зло, яке заподіяв був Ірод,
But Herod the king, because John had made a protest on account of Herodias, his brother's wife, and other evil things which Herod had done,
ο δε ηρωδης ο τετραρχης ελεγχομενος υπ αυτου περι ηρωδιαδος της γυναικος φιλιππου του αδελφου αυτου και περι παντων ων εποησεν πονηρων ο ηρωδης
- 20 до всього додав ще й те, що Івана замкнув до в'язниці.
Did this most evil thing of all, and had John shut up in prison.
προσεθηκεν και τουτο επι πασιν και κατεκλεισεν τον ιωαννην εν τη φυλακη
- 21 ¶ І сталося, як христились усі люди, і як Ісус, охристившись, молився, розкрилося небо,
Now it came about that when all the people had been given baptism, Jesus, having had baptism with them, was in prayer, when, the heaven being open,
εγενετο δε εν τω βαπτισθηναι απαντα τον λαον και ιησου βαπτισθεντος και προσευχομενου ανεωχθηναι τον ουρανον
- 22 і Дух Святий злинув на Нього в тілесному вигляді, як голуб, і голос із неба почувся, що мовив: Ти Син Мій Улюблений, що Я вподобав Тебе!
The Holy Spirit came down in the form of a dove, and a voice came from heaven, saying, You are my dearly loved Son, with whom I am well pleased.
και καταβηναι το πνευμα το αγιον σωματικω ειδει ωσει περιστερην επ αυτον και φωνην εξ ουρανου γενεσθαι λεγουσαν συ ει ο υιος μου ο αγαπητος εν σοι ηυδοκησα
- 23 А Сам Ісус, розпочинаючи, мав років із тридцять, бувши, як думано, сином Йосипа, Ілія,
And Jesus at this time was about thirty years old, being the son (as it seemed) of Joseph, the son of Heli,
και αυτος ην ο ιησους ωσει ετων τριακοντα αρχομενος ων ως ενομιζετο υιος ιωσηφ του ηλι
- 24 сина Маттатового, сина Левііного, сина Мелхііного, сина Яннасвого, сина Йосипового,
The son of Matthat, the son of Levi, the son of Melchi, the son of Jannai, the son of Joseph,
του ματθατ του λευι του μελχι του ιαννα του ιωσηφ
- 25 сина Маттатієвого, сина Амосова, сина Наумового, сина Еслієвого, сина Наггєєвого,
The son of Mattathias, the son of Amos, the son of Nahum, the son of Esli, the son of Naggai,
του ματταθιου του αμωσ του ναουμ του εσλι του ναγγαι
- 26 сина Маатового, сина Маттатієвого, сина Семенієвого, сина Йосихового, сина Йодасового,
The son of Maath, the son of Mattathias, the son of Semein, the son of Josech, the son of Joda,
του μααθ του ματταθιου του σεμει του ιωσηφ του ιουδα

- 27 **σινα Ἰωανανοῦ, σινα Ρησασοῦ, σινα Ζοροβαβелеῦ, σινα Σαλατιήλου, σινα Νηριῦ,**
The son of Joanan, the son of Rhesa, the son of Zerubbabel, the son of Shealtiel, the son of Neri,
του ἰωαννα του ρησα του ζοροβαβελ του σαλαθηλ του νηρι
- 28 **σινα Μελχί, σινα Αδδί, σινα Κοσαμ, σινα Ελμαδαμ, σινα Ερω,**
The son of Melchi, the son of Addi, the son of Cosam, the son of Elmadam, the son of Er,
του μελχι του αδδι του κοσαμ του ελμοδαμ του ηρ
- 29 **σινα Ἰησοῦ, σινα Ελιεζερ, σινα Ἰοριμ, σινα Μάτθατ, σινα Λεβί,**
The son of Jesus, the son of Eliezer, the son of Jorim, the son of Matthat, the son of Levi,
του ἰωση του ελιεζερ του ἰωριμ του ματθατ του λευι
- 30 **σινα Συμεῶν, σινα Ἰουδά, σινα Ἰωσήφ, σινα Ἰωνάν, σινα Ελιακίμ,**
The son of Symeon, the son of Judas, the son of Joseph, the son of Jonam, the son of Eliakim,
του συμεων του ιουδα του ἰωσηφ του ἰωναν του ελιακειμ
- 31 **σινα Μελεά, σινα Μέννα, σινα Μάτθατ, σινα Νάθαν, σινα Δαβίδ,**
The son of Melea, the son of Menna, the son of Mattatha, the son of Nathan, the son of David,
του μελεα του μαιναν του ματθατα του ναθαν του δαβιδ
- 32 **σινα Ἰεσσαί, σινα Ὠβηδ, σινα Βοάζ, σινα Σαλμών, σινα Ναασσών,**
The son of Jesse, the son of Obed, the son of Boaz, the son of Salmon, the son of Nahshon,
του ιεσσαι του ωβηδ του βοοζ του σαλμων του ναασσων
- 33 **σινα Ἀμινάδαβ, σινα Ἀρνί, σινα Ἡζρον, σινα Περὲζ, σινα Ἰουδά,**
The son of Amminadab, the son of Arni, the son of Hezron, the son of Perez, the son of Judah,
του αμιναδαβ του αραμ του εσρωμ του φαρες του ιουδα
- 34 **σινα Ἰακώβ, σινα Ἰσαάκ, σινα Ἀβραάμ, σινα Τεράχ, σινα Ναχὼρ,**
The son of Jacob, the son of Isaac, the son of Abraham, the son of Terah, the son of Nahor,
του ιακωβ του ισαακ του αβρααμ του θαρα του ναχωρ
- 35 **σινα Σερούχ, σινα Ρεού, σινα Πελέγ, σινα Ἐβέρ, σινα Σηλά,**
The son of Serug, the son of Reu, the son of Peleg, the son of Eber, the son of Shelah,
του σαρουχ του ραγαν του φαλεκ του εβερ του σαλα
- 36 **σινα Καϊνάν, σινα Ἀρφαξάδ, σινα Σημ, σινα Νῶε, σινα Λαμέχ,**
The son of Cainan, the son of Arphaxad, the son of Shem, the son of Noah, the son of Lamech,
του καιναν του αρφαξαδ του σημ του νωε του λαμεχ
- 37 **σινα Μήθουσαλα, σινα Ἐνοχ, σινα Ἰαρέδ, σινα Μαχάλεελ, σινα Καϊνάν,**
The son of Methuselah, the son of Enoch, the son of Jared, the son of Mahalaleel, the son of Cainan,
του μαθουσαλα του ενωχ του ιαρεδ του μαλελεηλ του καιναν
- 38 **σινα Ἐνὸς, σινα Σιθ, σινα Ἀδάμ, σινα Θεοῦ.**
The son of Enos, the son of Seth, the son of Adam, the son of God.
του ενως του σιθ του αδαμ του θεου
- 1 ¶ Ἄ Ἰησους, πῦννιη Δυχα Σβυατοῦ, βερνυβς 3-над Ἰορδανу, ἰ Δυχ на пустиню Ἰηοῦ ποпровадив.
And Jesus, full of the Holy Spirit, came back from the Jordan, and was guided by the Spirit in the waste land
ηησους δε πνευματος αγιου πληρης υπεστρεψεν απο του ιορδανου και ηγετο εν τω πνευματι εις την ερημον
- 2 **Сорок день там диявол Ἰηοῦ спокушав, ἰ за тих днів Він нічого не їв, а коли закінчились вони, то вкінці зголоднів.**
For forty days, being tested by the Evil One. And he had no food in those days; and when they came to an end, he was in need of food.
ημερας τεσσαρακοντα πειραζομενος υπο του διαβολου και ουκ εφαγεν ουδεν εν ταις ημεραις εκειναις και συντελεσθεισων αυτων υστερον επεινασεν

- 3 I диявол до Нього сказав: Якщо Ти Син Божий, скажи цьому каменеві, щоб хлібом він став!
 And the Evil One said to him, If you are the Son of God, give orders to this stone to become bread.
 και ειπεν αυτω ο διαβολος ει υιος ει του θεου ειπε τω λιθω τουτω ινα γενηται αρτος
- 4 A Ісус відповів йому: Написано: Не хлібом самим буде жити людина, але кожним Словом Божим!
 And Jesus made answer to him, It has been said in the Writings, Bread is not man's only need.
 και απεκριθη ιησους προς αυτον λεγων γεγραπται οτι ουκ επ αρτω μονω ζησεται ο ανθρωπος αλλ επι παντι ρηματι θεου
- 5 I він вивів Його на гору високу, і за хвилину часу показав Йому всі царства на світі.
 And he took him up and let him see all the kingdoms of the earth in a minute of time.
 και αναγαγων αυτον ο διαβολος εις ορος υψηλον εδειξεν αυτω πασας τας βασιλειας της οικουμενης εν στιγμη χρονου
- 6 I диявол сказав Йому: Я дам Тобі всю оцю владу та їхню славу, бо мені це передане, і я даю, кому хочу, її.
 And the Evil One said, I will give you authority over all these, and the glory of them, for it has been given to me, and I give it to anyone at my pleasure.
 και ειπεν αυτω ο διαβολος σοι δωσω την εξουσιαν ταυτην απασαν και την δοξαν αυτων οτι εμοι παραδεδοται και ω εαν θελω διδομι αυτην
- 7 Тож коли Ти поклонишся передо мною, то все буде Твоє!
 If then you will give worship to me, it will all be yours.
 ου ουν εαν προσκυνησης ενωπιον μου εσται σου παντα
- 8 I промовив Ісус йому в відповідь: Написано: Господеві Богові своєму вклоняйся, і служи Одному Йому!
 And Jesus in answer said to him, It has been said in the Writings, Give worship to the Lord your God, and be his servant only.
 και αποκριθεις αυτω ειπεν ο ιησους υπαγε οπισω μου σατανα γεγραπται γαρ προσκυνησεις κυριον τον θεον σου και αυτω μονω λατρευσεις
- 9 I повів Його в Єрусалим, і на наріжнику храму поставив, та й каже Йому: Як Ти Син Божий, кинься звідси додолю!
 And he took him to Jerusalem and put him on the highest point of the Temple and said to him, If you are the Son of God, let yourself go down from here; for it is said in the Writings,
 και ηγαγεν αυτον εις ιερουσαλημ και εστησεν αυτον επι το πτερυγιον του ιερου και ειπεν αυτω ει ο υιος ει του θεου βαλε σεαυτον εντευθεν κατα
- 10 Бо написано: Він накаже про Тебе Своїм Анголам, щоб Тебе берегли!
 He will give his angels orders to take care of you:
 γεγραπται γαρ οτι τοις αγγελοις αυτου εντελειται περι σου του διαφυλαξει σε
- 11 і: Вони на руках понесуть Тебе, щоб коли не спіткнув Ти об камінь Своєї ноги!
 And, In their hands they will keep you up, so that your foot may not be crushed against a stone.
 και οτι επι χειρων αρουσιν σε μηποτε προσκοψης προς λιθον τον ποδα σου
- 12 A Ісус відказав йому в відповідь: Сказано: Не спокушай Господа Бога свого!
 And Jesus made answer and said to him, It is said in the Writings, You may not put the Lord your God to the test.
 και αποκριθεις ειπεν αυτω ο ιησους οτι ειρηται ουκ εκπειρασεις κυριον τον θεον σου
- 13 I диявол, скінчивши все це спокушування, відійшов від Нього до часу.
 And when all these tests were ended the Evil One went away from him for a time.
 και συντελεσας παντα πειρασμον ο διαβολος απεστη απ αυτου αχρι καιρου
- 14 ¶ A Ісус у силі Духа вернувся до Галілеї, і чутка про Нього рознеслась по всій тій країні.
 And Jesus came back to Galilee in the power of the Spirit, and the news of him went through all the country round about.
 και υπεστρεψεν ο ιησους εν τη δυναμει του πνευματος εις την γαλιλαιαν και φημη εξηλθεν καθ ολης της περιχωρου περι αυτου
- 15 I Він їх навчав по їхніх синагогах, і всі Його славили.
 And he was teaching in their Synagogues and all men gave him praise.
 και αυτος εδιδασκεν εν ταις συναγωγαις αυτων δοξαζομενος υπο παντων
- 16 I прибув Він до Назарету, де був вихований. І звичасм Своїм Він прийшов дня суботнього до синагоги, і встав, щоб читати.
 And he came to Nazareth, where he had been as a child, and he went, as his way was, into the Synagogue on the Sabbath, and got up to give a reading.
 και ηλθεν εις την ναζαρετ ου ην τεθραμμενος και εισηλθεν κατα το ειωθος αυτω εν τη ημερα των σαββατων εις την συναγωγην και ανεστη αναγωναι

- 17 **I** подали Йому книгу пророка Ісаї. Розгорнувши ж Він книгу, знайшов місце, де було так написано:
And the book of the prophet Isaiah was given to him and, opening the book, he came on the place where it is said,
 και επεδοθη αυτω βιβλιον ησαιου του προφητου και αναπτυξας το βιβλιον ευρεν τον τοπον ου ην γεγραμμενον
- 18 **На** Мені Дух Господній, бо Мене Він помазав, щоб Добру Новину звіщати вбогим. Послав Він Мене проповідувати полоненим визволення, а незрячим прозріння, відпустити на волю помучених,
The Spirit of the Lord is on me, because I am marked out by him to give good news to the poor; he has sent me to make well those who are broken-hearted; to say that the prisoners will be let go, and the blind will see, and to make the wounded free from their chains,
 πνευμα κυριου επ εμε ου ενεκεν εχρισεν με ευαγγελιζεσθαι πτωχοις απεσταλκεν με ιασασθαι τους συντετριμμενους την καρδιαν κηρυξαι αιχμαλωτοις αφεσιν και τυφλοις αναβλεψιν αποστειλαι τεθρο ασμενους εν αφεσει
- 19 **щоб** проповідувати рік Господнього змилювання.
To give knowledge that the year of the Lord's good pleasure is come.
 κηρυξαι ενιαυτον κυριου δεκτον
- 20 **I,** книгу згорнувши, віддав службі й сів. А очі всіх у синагозі звернулись на Нього.
And shutting the book he gave it back to the servant and took his seat: and the eyes of all in the Synagogue were fixed on him.
 και πτυξας το βιβλιον αποδους τω υπηρετη εκαθισεν και παντων εν τη συναγωγη οι οφθαλμοι ησαν ατενιζοντες αυτω
- 21 **I** почав Він до них говорити: Сьогодні збулося Писання, яке ви почули!
Then he said to them, Today this word has come true in your hearing.
 ηρξατο δε λεγειν προς αυτους οτι σημερον πεπληρωται η γραφη αυτη εν τοις ωσιν υμων
- 22 **I** всі Йому стверджували й дивувались словам благодаті, що линули з уст Його. **I** казали вони: Чи ж то Він не син Йосипів?
And they were all giving witness, with wonder, to the words of grace which came from his mouth: and they said, Is not this the son of Joseph?
 και παντες εμαρτυρουν αυτω και εθαυμαζον επι τοις λογοις της χαριτος τοις εκπορευομενοις εκ του στοματος αυτου και ελεγον ουχ ουτος εστιν ο υιος ιωσηφ
- 23 **Він** же промовив до них: **Ви** Мені кінче скажете приказку: Лікарю, уздоров самого себе! Учини те й тут, у вітчизні Своїй, що сталося чули ми у Капернаумі.
And he said to them, Without doubt you will say to me, Let the medical man make himself well: the things which to our knowledge were done at Capernaum, do them here in your country.
 και ειπεν προς αυτους παντως ερειτε μοι την παραβολην ταυτην ιατρε θεραπευσον σεαυτον οσα ηκουσαμεν γενομενα εν τη καπερναουμ ποιησον και ωδε εν τη πατριδι σου
- 24 **I** сказав Він: **Поправді** кажу вам: **Жа**ден пророк не буває присмний у вітчизні своїй.
And he said to them, Truly I say to you, No prophet is honoured in his country.
 ειπεν δε αμην λεγω υμιν οτι ουδεις προφητης δεκτος εστιν εν τη πατριδι αυτου
- 25 **Та** правдиво кажу вам: Багато вдовиць перебувало за днів Іллі серед Ізраїля, коли на три роки й шість місяців небо було зачинилося, так що голод великий настав був по всій тій землі,
Truly I say to you, There were a number of widows in Israel in the days of Elijah, when the heaven was shut up for three years and six months and there was no food in the land;
 επ αληθειας δε λεγω υμιν πολλαι χηραι ησαν εν ταις ημεραις ηλιου εν τω ισραηλ οτε εκλεισθη ο ουρανος επι ετη τρια και μηνας εξ ως εγενετο λιμος μεγας επι πασαν την γην
- 26 **а** Ілля не до жадної з них не був посланий, тільки в Сарепту Сидонську до овдовілої жінки.
But Elijah was not sent to one of them, but only to Zarephath, in the land of Sidon, to a woman who was a widow.
 και προς ουδεμιαν αυτων επεμφθη ηλιας ει μη εις сарεфта της сидωνος προς γυναικα χηραν
- 27 **I** багато було прокажених за Єлісея пророка в Ізраїлі, але жаден із них не очистився, крім Несмана сиріянина.
And there were a number of lepers in Israel in the time of Elisha the prophet, and not one of them was made clean, but only Naaman the Syrian.
 και πολλοι λεπροι ησαν επι ελισσαιου του προφητου εν τω ισραηλ και ουδεις αυτων εκαθαρισθη ει μη νεεμαν ο συρος
- 28 **I** всі в синагозі, почувши оце, переповнилися гнівом.
And all who were in the Synagogue were very angry when these things were said to them.
 και επλησθησαν παντες θυμου εν τη συναγωγη ακουοντες ταυτα
- 29 **I,** вставши, вони Його вигнали за місто, і повели аж до краю гори, на якій їхнє місто було побудоване, щоб скинути додолу Його...
And they got up and took him out of the town to the edge of the mountain on which their town was, so that they might send him down to his death.
 και ανασταντες εξεβαλον αυτον εξω της πολεως και ηγαγον αυτον εως της οφρουσ του ορους εφ ου η πολις αυτων οικοδομητο εις το κατακρημνισαι αυτον

- 30 **Але Він перейшов серед них, і віддалився.**
But he came through them and went on his way.
 αυτος δε διελθων δια μεσου αυτων επορευετο
- 31 ¶ **І прийшов Він у Капернаум, галілейське місто, і там їх навчав по суботах.**
And he came down to Capernaum, a town of Galilee; and he was giving them teaching on the Sabbath.
 και κατηλθεν εις καπερναουμ πολιν της γαλλιαιας και ην διδασκων αυτους εν τοις σαββασιν
- 32 **І дивувались науці Його, бо слово Його було владне.**
And they were surprised at his teaching, for his word was with authority.
 και εξεπλησσαντο επι τη διδαχη αυτου οτι εν εξουσια ην ο λογος αυτου
- 33 **І був чоловік у синагозі, що мав духа нечистого демона, і він закричав гучним голосом:**
And there was a man in the Synagogue who had an unclean spirit; and he gave a loud cry and said,
 και εν τη συναγωγη ην ανθρωπος εχων πνευμα δαιμονιου ακαθαρτου και ανεκραξεν φωνη μεγαλη
- 34 **Ах, що нам до Тебе, Ісусе Назарянине? Ти прийшов погубити нас. Я знаю Тебе, хто Ти, Божий Святий...**
Let us be! what have we to do with you, Jesus of Nazareth? have you come to put an end to us? I have knowledge who you are, the Holy One of God.
 λεγων εα τι ημιν και σοι ιησου ναζαρηνη ηλθες απολεσαι ημας οиδα σε τις ει ο αγιος του θεου
- 35 **А Ісус заборонив йому, кажучи: Замовчи, і вийди з нього! І, кинувши демон того насередину, вийшов із нього, нічого йому не пошкодивши.**
And Jesus said to him, Be quiet, and come out of him. And when the evil spirit had put him down on the earth in the middle of them, he came out of him, having done him no damage.
 και επετιμησεν αυτω ο ιησους λεγων σιωπηθη και εξελθε εξ αυτου και ριψαν αυτον το δαιμονιον εις το μεσον εξηλθεν απ αυτου μηδεν βλαψαν αυτον
- 36 **І всі ж аж обгорнув, і питали вони один одного, кажучи: Що то за наука, що духам нечистим наказує з владою й силою, і виходять вони?...**
And wonder came on them all and they said to one another, What are these words? for with authority and power he gives orders to the evil spirits and they come out.
 και εγενετο θαμβος επι παντας και συνελαλουν προς αλληλους λεγοντες τις ο λογος ουτος οτι εν εξουσια και δυναμει επιτασσει τοις ακαθαρτοις πνευμασιν και εξερχονται
- 37 **І неслася чутка про Нього по всіх місцях краю.**
And there was much talk about him in all the places round about.
 και εξεπορευετο ηχος περι αυτου εις παντα τοπον της περιχωρου
- 38 **А як вийшов Він із синагоги, увійшов у дім Симона. Теща ж Симонова в великій гарячці лежала. І просили за неї Його.**
And he got up and went out of the Synagogue and went into the house of Simon. And Simon's wife's mother was very ill with a burning heat; and in answer to their prayers for her
 αναστας δε εκ της συναγωγης εισηλθεν εις την οικιαν σιμωνος η πενθερα δε του σιμωνος ην συνεχομενη πυρετω μεγαλω και ηρωτησαν αυτον περι αυτης
- 39 **І, ставши над нею, Він заборонив тій гарячці, і вона полишила її. І, зараз уставши, теща їм прислужувала.**
He went near her, and with a sharp word he gave orders to the disease and it went away from her; and straight away she got up and took care of their needs.
 και επιστας επανω αυτης επετιμησεν τω πυρετω και αφηκεν αυτην παραχρημα δε αναστασα διηκονει αυτοις
- 40 **Коли ж сонце заходило, то всі, хто мав яких хворих на різні недуги, до Нього приводили їх. Він же клав Свої руки на кожного з них, та їх уздоровляв.**
And at sundown all those who had anyone ill with any sort of disease, took them to him, and he put his hands on every one of them and made them well.
 δυνοντος δε του ηλιου παντες οσοι ειχον ασθενοντας νοσους ποικιλαις ηγαγον αυτους προς αυτον ο δε ενι εκαστω αυτων τας χειρας επιθειс εθεραπευσεν αυτους
- 41 **Із багатьох же виходили й демони, кричачи та говорячи: Ти Син Божий! Та Він їм забороняв, і не давав говорити, що знали вони, що Христос Він.**
And evil spirits came out of a number of them, crying out and saying, You are the Son of God. But he gave them sharp orders not to say a word, because they had knowledge that he was the Christ.
 εξηρχετο δε και δαιμονια απο πολλων κραζοντα και λεγοντα οτι συ ει ο χριστος ο υιος του θεου και επιτιμων ουκ εια αυτα λαλειν οτι ηδεισαν τον χριστον αυτον ειναι
- 42 **Коли ж настав день, Він вийшов, і подався до самотнього місця. А люди шукали Його. І прийшовши до Нього, Його затримували, щоб від них не відходив.**
And when it was day, he came out and went to a waste place; and great numbers of people came looking for him, and they came to him and would have kept him from going away.
 γενομενης δε ημερας εξελθων επορευθη εις ερημον τοπον και οι οχλοι εξητουν αυτον και ηλθον εως αυτου και κατειχον αυτον του μη πορευεσθαι απ αυτων
- 43 **Він же промовив до них: І іншим містам Я повинен звіщати Добру Новину про Боже Царство, бо на те Мене послано.**
But he said to them, I have to give the good news of the kingdom of God in other towns, because that is why I was sent.
 ο δε ειπεν προς αυτους οτι και ταιс ετεραιс πολεσιν ευαγγελισασθαι με δει την βασιλειαν του θεου οτι εις τουτο απεσταλμαι

- 44 **I** Він проповідував по синагогах Галілеї.
And he was teaching in the Synagogues of Galilee.
και ην κηρυσσων εν ταις συναγωγαίς της γαλιλαιας
- 1 ¶ **I** сталося, як тиснувся натовп до Нього, щоб почути Слово Боже, Він стояв біля озера Генісаретського.
Now it came about that while the people came pushing to be near him, and to have knowledge of the word of God, he was by a wide stretch of water named Gennesaret;
εγενετο δε εν τω τον οχλον επικεισθαι αυτοω του ακουειν τον λογον του θεου και αυτος ην εστως παρα την λιμνην γεννησαρετ
- 2 **I** Він побачив два човни, що стояли край озера. А рибалки, відійшовши від них, полоскали невода.
And he saw two boats by the edge of the water, but the fishermen had gone out of them and were washing their nets.
και ειδεν δυο πλοια εστωτα παρα την λιμνην οι δε αλιεις αποβαντες απ αυτων απεπλυναν τα δικτυα
- 3 **I** Він увійшов до одного з човнів, що був Симонів, і просив, щоб він трохи відплив від землі. **I** Він сів, та й навчав народ із човна.
And he got into one of the boats, the property of Simon, and made a request to him to go a little way out from the land. And being seated he gave the people teaching from the boat.
εμβας δε εις εν των πλοιων ο ην του σιμωνος ηρωτησεν αυτον απο της γης επαναγαγειν ολιγον και καθισας εδιδασκεν εκ του πλοιου τους οχλους
- 4 А коли перестав **I** навчати, промовив до Симона: Попливи на глибінь, і закиньте на полов свій невід.
And when his talk was ended, he said to Simon, Go out into deep water, and let down your nets for fish.
ως δε επαυσατο λαλων ειπεν προς τον σιμωνα επαναγαγε εις το βαθος και χαλασατε τα δικτυα υμων εις αγραν
- 5 А Симон сказав Йому в відповідь: Наставнику, цілу ніч ми працювали, і не вловили нічого, та за словом Твоїм укину невода.
And Simon, answering, said, Master, we were working all night and we took nothing: but at your word I will let down the nets.
και αποκριθεις ο σιμων ειπεν αυτοω επιστατα δι ολης της νυκτος κοπιασαντες ουδεν ελαβομεν επι δε τω ρηματι σου χαλασω το δικτυον
- 6 А зробивши оце, вони безліч риби набрали і їхній невід почав прориватись...
And when they had done this, they got such a great number of fish that it seemed as if their nets would be broken;
και τουτο ποιησαντες συνεκλεισαν ιχθυων πληθος πολυ διερρηγγυτο δε το δικτυον αυτων
- 7 **I** кивали вони до товаришів, що були в другім човні, щоб прийшли допомогти їм. Ті прийшли, та й наповнили обидва човни, аж стали вони потопати.
And they made signs to their friends in the other boat to come to their help. And they came, and the two boats were so full that they were going down.
και κατενευσαν τοις μετοχοις τοις εν τω ετερω πλοιω του ελθοντας συλλαβεσθαι αυτοις και ηλθον και επλησαν αμφοτερα τα πλοια ωστε βυθιζεσθαι αυτα
- 8 А як Симон Петро це побачив, то припав до колін Ісусових, кажучи: Господи, вийди від мене, бо я грішна людина!
But Simon, when he saw it, went down at the knees of Jesus and said, Go away from me, O Lord, for I am a sinner.
ιδων δε σιμων πετρος προσεπεσεν τοις γονασιν του ιησου λεγων εξελθε απ εμου οτι ανηρ αμαρτωλος ειμι κυριε
- 9 Бо від полюву риби, що зловили вони, обгорнув жаж його та й усіх, хто з ним був,
For he was full of wonder and so were all those who were with him, at the number of fish which they had taken;
θαμβος γαρ περιεσχεν αυτον και παντας τους συν αυτοω επι τη αγρα των ιχθυων η συνελαβον
- 10 також Якова й Івана, синів Зеведесвих, що були спільниками Симона. **I** сказав Ісус Симонові: Не лякайся, від цього часу ти будеш ловити людей!
And so were James and John, the sons of Zebedee, who were working with Simon. And Jesus said to Simon, Have no fear; from this time forward you will be a fisher of men.
ομοιος δε και ιακωβον και ιωαννην υιους ζεβεδαιου οι ησαν κοινωνοι τω σιμωνι και ειπεν προς τον σιμωνα ο ιησους μη φοβου απο του νυν ανθρωπους εση ζωγρον
- 11 **I** вони повитягали на землю човни, покинули все, та й пішли вслід за Ним.
And when they had got their boats to the land, they gave up everything and went after him.
και καταγαγοντες τα πλοια επι την γην αφεντες απαντα ηκολουθησαν αυτοω
- 12 ¶ А як **I** перебував в одному з міст, ось один чоловік, увесь укритий проказою, Ісуса побачивши, упав ницьма, та й благав Його, кажучи: Господи, коли хочеш, Ти можеш очистити мене!
And it came about that while he was in one of the towns, there was a leper there: and when he saw Jesus he went down on his face in prayer to him, saying, Lord, if it is your pleasure, you have power to make me clean.
και εγενετο εν τω ειναι αυτον εν μια των πολεων και ιδου ανηρ πληρης λεπρας και ιδων τον ιησουν πεσων επι προσωπον εδεηθη αυτου λεγων κυριε εαν θελης δυνασαι με καθαρισαι

- 26 I всі ж аж обгорнув, і славили Бога вони. І переповнилися страхом, говорячи: Дивні речі сьогодні ми бачили!...
And wonder overcame them all, and they gave glory to God; and they were full of fear, saying, We have seen strange things today.
και εκστασις ελαβεν απαντας και εδοξαζον τον θεον και επλησθησαν φοβου λεγοντες οτι ειδομεν παραδοξα σημερον
- 27 ¶ Після цього ж Він вийшов, і побачив митника, на ймення Левія, що сидів на митниці, та й промовив йому: Іди за Мною!
And after these things he went out, and saw Levi, a tax-farmer, seated at the place where taxes were taken, and said to him, Come after me.
και μετα ταυτα εξηλθεν και εθεασατο τελωνην ονοματι λεβιν καθημενον επι το τελωνιον και ειπεν αυτω ακολουθει μοι
- 28 I, покинувши все, той устав, і пішов услід за Ним.
And giving up his business, he got up and went after him.
και καταλιπων απαντα αναστας ηκολουθησεν αυτω
- 29 I справив Левій у своїм домі велику гостину для Нього. I був натовп великий митників й інших, що сиділи з Ним при столі.
And Levi made a great feast for him in his house: and a great number of tax-farmers and others were seated at table with them.
και εποησεν δοχην μεγαλην ο λευις αυτω εν τη οικια αυτου και ην οχλος τελωνων πολυς και αλλων οι ησαν μετ αυτων κατακειμενοι
- 30 Фарисеї ж та книжники їхні нарікали на Нього, та учням Його говорили: Чому з митниками та із грішниками ви їсте та п'єте?
And the Pharisees and their scribes made protests against his disciples, saying, Why do you take food and drink with tax-farmers and sinners?
και εγογγυζον οι γραμματεις αυτων και οι φαρισαιοι προς τους μαθητας αυτου λεγοντες διατι μετα τελωνων και αμαρτωλων εσθiete και πινετε
- 31 А Ісус відповів і промовив до них: Лікаря не потребують здорові, а слабі.
And Jesus, answering, said to them, Those who are well have no need of a medical man, but those who are ill.
και αποκριθεις ο ιησους ειπεν προς αυτους ου χρειαν εχουσιν οι υγαινοντες ιατρου αλλ οι κακως εχοντες
- 32 Не прийшов Я, щоб праведних кликати до покаяння, а грішних.
I have come, not to get the upright, but sinners, so that they may be turned from their sins.
ουκ εηλυθη καλεσαι δικαιους αλλα αμαρτωλους εις μετανοιαν
- 33 Вони ж відказали до Нього: Чому учні Іванові часто постять та моляться, також і фарисейські, а Твої споживають та п'ють?
And they said to him, The disciples of John frequently go without food, and make prayers, and so do the disciples of the Pharisees; but your disciples take food and drink.
οι δε ειπον προς αυτον διατι οι μαθηται ιωαννου νηστεουσιν πυκνα και δεησεις ποιουνται ομοιως και οι των φαρισαιων οι δε σοι εσθiουσιν και πινουσιν
- 34 Ісус же промовив до них: Чи ж ви можете змусити, щоб постили гості весільні, поки з ними ще є молодий?
And Jesus said, Are you able to make the friends of the newly-married man go without food when he is with them?
ο δε ειπεν προς αυτους μη δυνασθε τους υιους του νυμφωνος εν ω ο νυμφιος μετ αυτων εστιν ποιησαι νηστεειν
- 35 Але прийдуть ті дні, коли заберуть молодого від них, тоді й постити будуть тих днів...
But the days will come when he will be taken away from them, and then they will go without food.
ελευσονται δε ημεραι και οταν απαρθη απ αυτων ο νυμφιος τοτε νηστεουσιν εν εκειναις ταις ημεραις
- 36 Розповів же і приказку їм: Ніхто латки з одяжі нової в одяжу стару не вставляє, а то подере й нову, а латка з нової старій не надається.
And he said to them, in a story, No man takes a bit of cloth from a new coat and puts it on to an old coat, for so the new coat would be damaged and the bit from the new would not go well with the old.
ελεγεν δε και παραβολην προς αυτους οτι ουδεις επιβλημα ιματιου καινου επιβαλλει επι ιματιον παλαιον ει δε μηγε και το καινον σχιζει και το παλαιω ου συμφωνει επιβλημα το απο του καινου
- 37 I ніхто не вливає вина молодого в старі бурдюки, а то попориває вино молоде бурдюки, і вино розіллється, і бурдюки пропадуть.
And no man puts new wine into old wine-skins, for fear that the skins will be burst by the new wine, and the wine be let out, and the skins come to destruction.
και ουδεις βαλλει οινον νεον εις ασκους παλαιους ει δε μηγε ρηξει ο νεος οινος τους ασκους και αυτος εκχυθησεται και οι ασκοι απολουνται
- 38 Але треба вливати вино молоде до нових бурдюків.
But new wine has to be put into new wine-skins.
αλλα οινον νεον εις ασκους καινους βλητεον και αμφοτεροι συντηρουνται
- 39 I ніхто, старе пивши, молодого не схоче, бо каже: Старе ліпше!
And no man, having had old wine, has any desire for new, for he says, The old is better.
και ουδεις πiων παλαιον ευθεως θελει νεον λεγει γαρ ο παλαιος χρηστοτερος εστιν

- 1 ¶ I сталоє, як Він переходив ланами, у суботу, Його учні зривали колосся та їли, розтерши руками.
Now it came about that on the Sabbath he was going through the fields of grain, and his disciples took the heads of the grain for food, crushing them in their hands.
εγενετο δε εν σαββατω δευτεροπρωτω διαπορευεσθαι αυτον δια των σποριμων και επιλλον οι μαθηται αυτου τους σταχυας και ησθιον ψαχοντες ταις χερσιν
- 2 А деякі з фарисеїв сказали: Нашо робите те, чоґо не годиться робити в суботу?
But some of the Pharisees said, Why do you do what it is not right to do on the Sabbath?
τινες δε των φαρισαιων ειπον αυτοις τι ποιειτε ο ουκ εξεστιν ποιειν εν τοις σαββασιν
- 3 I промовив Ісус їм у відповідь: Хіба ви не читали того, що зробив був Давид, коли сам зголоднів, також ті, хто був із ним?
And Jesus said, Have you not seen in the Writings what David did when he was in need of food, he, and those who were with him;
και αποκριθεις προς αυτους ειπεν ο ιησους ουδε τουτο ανεγνωτε ο εποιησεν δαβιδ οποτε επεινασεν αυτος και οι μετ αυτου οντες
- 4 Як він увійшов був до Божого дому, і, взявши хліби показні, яких їсти не можна було, тільки самим священикам, споживав, і дав тим, хто був із ним?
How he went into the house of God and took for food the holy bread, which only the priests may take, and gave it to those who were with him?
ως εισηλθεν εις τον οικον του θεου και τους αρτους της προθεσεως ελαβεν και εφαγεν και εδωκεν και τοις μετ αυτου ους ουκ εξεστιν φαγειν ει μη μονους τους ιερεις
- 5 I сказав Він до них: Син Людський Господь і суботі!
And he said, The Son of man is lord even of the Sabbath.
και ελεγεν αυτοις οτι κυριος εστιν ο υιος του ανθρωπου και του σαββατου
- 6 I сталоє, як в іншу суботу зайшов Він до синагоги й навчав, знаходився там чоловік, що правиця йому була всохла.
And it came about, on another Sabbath, that he went into the Synagogue and was teaching there. And a man was there whose right hand was dead.
εγενετο δε και εν ετερω σαββατω εισελθειν αυτον εις την συναγωγην και διδασκειν και ην εκει ανθρωπος και η χειρ αυτου η δεξια ην ξηρα
- 7 А книжники та фарисеї вважали, чи в суботу того не вздоровить, щоб знайти проти Нього оскарження.
And the scribes and Pharisees were watching him to see if he would make him well on the Sabbath, so that they might be able to say something against him.
παρητηρουν δε αυτον οι γραμματαις και οι φαρισαιοι ει εν τω σαββατω θεραπευσει ινα ευρωσιν κατηγοριαν αυτου
- 8 А Він знав думки їхні, і сказав чоловікові, що мав суху руку: Підведися, і стань посередині! Той підвівся і став.
But he had knowledge of their thoughts; and he said to the man whose hand was dead, Get up and come into the middle. And he got up and came forward.
αυτος δε ηδει τους διαλογισμους αυτων και ειπεν τω ανθρωπω τω ξηραν εχοντι την χειρα εγειραι και στηθι εις το μεσον ο δε αναστας εστη
- 9 Ісус же промовив до них: Запитаю Я вас: Що годиться в суботу робити добре, чи робити лихе, душу спасти, чи згубити?
And Jesus said, I put the question to you, Is it right to do good on the Sabbath or to do evil? to give life or to take it away?
ειπεν ουν ο ιησους προς αυτους επερωτησω υμας τι εξεστιν τοις σαββασιν αγαθοποιησαι η κακοποιησαι ψυχην σωσαι η απολεσαι
- 10 I, позирнувши на всіх них, сказав чоловікові: Простягни свою руку! Той зробив, і рука його стала здорова!
And looking round on all of them, he said to him, Put out your hand. And he did so: and his hand was made well.
και περιβλεψαμενος παντας αυτους ειπεν τω ανθρωπω εκτεινον την χειρα σου ο δε εποιησεν ουτως και αποκατεσταθη η χειρ αυτου υγιης ως η αλλη
- 11 А вони переповнилиє лютістю, і один з одним змовлялись, що робити з Ісусом?..
But they were full of wrath, and were talking together about what they might do to Jesus.
αυτοι δε επλησθησαν ανοιας και διελαλουν προς αλληλους τι αν ποιησαιεν τω ιησου
- 12 ¶ I сталоє, що часу того Він вийшов на гору молитися, і перебув цілу ніч на молитві до Бога.
And it came about in those days that he went out to the mountain for prayer; and he was all night in prayer to God.
εγενετο δε εν ταις ημεραις ταυταις εξηλθεν εις το ορος προσευξασθαι και ην διανυκτερευων εν τη προσευχη του θεου
- 13 А коли настав день, покликав Він учнів Своїх, і обрав із них Дванадцятьох, яких і апостолами Він назвав:
And the day came and, turning to his disciples, he made a selection from among them of twelve, to whom he gave the name of Apostles;
και οτε εγενετο ημερα προσεφωνησεν τους μαθητας αυτου και εκλεξαμενος απ αυτων δωδεκα ους και αποστολους ωνομασεν
- 14 Симона, якого й Петром Він назвав, і Андрія, брата його, Якова й Івана, Пилипа й Варфоломія,
Simon, to whom he gave the name of Peter, and Andrew, his brother, and James and John and Philip and Bartholomew
σιμωνα ον και ωνομασεν πετρον και ανδρεαν τον αδελφον αυτου ιακωβον και ιωαννην φιλιππον και βαρθολομαιον

- 15 **Ματθία ἢ Χόμου, Ἰακῶβα Ἀλφαιῶ του ἢ Σιμόνα, ζваного Зилотом,**
And Matthew and Thomas and James, the son of Alphaeus, and Simon, who was named the Zealot,
ματθαιον και θωμαν ιακωβον τον του αλφαιου και σιμωνα τον καλουμενον ζηλωτην
- 16 **Юду Якового, ἢ Юду Искариотського, що ἢ зрадником став.**
And Judas, the son of James, and Judas Iscariot, he who was false to him.
ιουδαν ιακωβου και ιουδαν ισκαριωτην ος και εγενετο προδοτης
- 17 **Як зійшов Він із ними, то спинився на рівному місці, також натовп густий Його учнів, і безліч людей з усієї Юдеї та з Єрусалиму, і з приморського Тиру ἢ Сидону,**
And he came down with them to a level place, and a great band of his disciples, and a very great number of people from all Judaea and Jerusalem and from the parts of Tyre and Sidon by the sea,
came to give hearing to him, and to be made well from their diseases;
και καταβας μετ αυτων εστι επι τοπου πεδινου και οχλος μαθητων αυτου και πληθος πολυ του λαου απο πασης της ιουδαιας και ιερουσαλημ και της παραλιου τυρου και σιδωνος οι ηλθον ακουσαι αυτου και ιαθηναι απο των νοσων αυτων
- 18 **що походилися, щоб послухати Його та вздоровитися із недугів своїх, також ті, хто від духів нечистих страждав, і вони здоровлялися.**
And those who were troubled with unclean spirits were made well.
και οι οχλουμενοι υπο πνευματων ακαθαρτων και εθεραπευοντο
- 19 **Увесь же народ намагався бодай доторкнутись до Нього, бо від Нього виходила сила, і всіх здоровляла.**
And all the people were desiring to be touched by him, for power came from him and made them all well.
και πας ο οχλος εξητει απτεσθαι αυτου οτι δυναμις παρ αυτου εξηρχετο και ιατο παντας
- 20 **¶ А Він, звівши очі на учнів Своїх, говорив: Блаженні убогі, Царство Боже бо ваше.**
And turning his eyes to his disciples he said, Happy are you who are poor: for the kingdom of God is yours.
και αυτος επарας τους οφθαλμους αυτου εις τους μαθητας αυτου ελεγεν μακαριοι οι πτωχοι οτι υμετερα εστιν η βασιλεια του θεου
- 21 **Блаженні голодні тепер, бо ви нагодовані будете. Блаженні засмучені зараз, бо втішитесь ви.**
Happy are you who are in need of food now: for you will be made full. Happy are you who are weeping now; for you will be glad.
μακαριοι οι πεινωντες νυν οτι χορτασθησεθε μακαριοι οι κλαιοντες νυν οτι γελασετε
- 22 **Блаженні ви будете, коли люди зненавидять вас, і коли проженуть вас, і ганьбитимуть, і знеславлять, як зле, ім'я ваше за Людського Сина.**
Happy are you, when men have hate for you, and put you away from among them and say angry words to you, turning away in disgust at your name, because of the Son of man.
μακαριοι εστε οταν μισησωσιν υμας οι ανθρωποι και οταν αφορισωσιν υμας και ονειδισωσιν και εκβαλωσιν το ονομα υμων ος πονηρον ενεκα του υιου του ανθρωπου
- 23 **Радійте того дня ἢ веселіться, нагорода бо ваша велика на небесах. Бо так само чинили пророкам батьки їхні.**
Be glad in that day, and be lifted up for joy, for your reward in heaven will be great: for their fathers did these same things to the prophets.
χαριετε εν εκεινη τη ημερα και σικριτησατε ιδου γαρ ο μισθος υμων πολυς εν τω ουρανω κατα ταυτα γαρ εποιουν τοις προφηταις οι πατερες αυτων
- 24 **Горе ж вам, багатіям, бо втіху свою ви вже маєте.**
But unhappy are you who have wealth: for you have been comforted now.
πλην ουαι υμιν τοις πλουσιοις οτι απεχετε την παρακλησιν υμων
- 25 **Горе вам, тепер ситим, бо знасте голоду ви. Горе вам, що тепер потішастесь, бо будете ви сумувати та плакати.**
Unhappy are you who are full of food now: for you will be in need. Unhappy are you who are laughing now: for you will be crying in sorrow.
ουαι υμιν οι εμπληρημενοι οτι παινασετε ουαι υμιν οι γελωντες νυν οτι πενησετε και κλαισετε
- 26 **Горе вам, як усі люди про вас говоритимуть добре, бо так само чинили фальшивим пророкам батьки їхні!**
Unhappy are you when all men give you their approval: for so their fathers did to the false prophets.
ουαι υμιν οταν καλωс υμας ειπωσιν παντες οι ανθρωποι κατα ταυτα γαρ εποιουν τοις ψευδοπροφηταις οι πατερες αυτων
- 27 **¶ А вам, хто слухас, Я кажу: Любіть своїх ворогів, добро робіть тим, хто ненавидить вас.**
But I say to you who give ear to me, Have love for those who are against you, do good to those who have hate for you,
αλλ υμιν λεγω τοις ακουουσιν αγαπατε τους εχθρους υμων καλωс ποιειτε τοις μισουσιν υμας

- 28 **Благословляйте тих, хто вас проклинає, і моліться за тих, хто кривду вам чинить.**
Give blessing to those who give you curses, say prayers for those who are cruel to you.
ευλογειτε τους καταρωμενους υμιν και προσευχεσθε υπερ των επηρεαζοντων υμας
- 29 **Хто вдарить тебе по щоці, підстав йому й другу, а хто хоче плаща твого взяти, не забороняй і сорочки.**
If a man gives you a blow on one side of your face, then let the other side be turned to him; from him who takes away your coat, do not keep back your robe.
τω τυπτοντι σε επι την σιαγονα παρεχε και την αλλην και απο του айронτος σου το ιματιον και τον χιτωνα μη κωλυσης
- 30 **І кожному, хто в тебе просить подай, а від того, хто твоя забирає, назад не жадай.**
Give to everyone who comes with a request, and if a man takes away your property, make no attempt to get it back again.
παντι δε τω αιτουντι σε διδου και απο του айронτος та са μη απαιτει
- 31 **І як бажасте, щоб вам люди чинили, так само чиніть їм і ви.**
Do to others as you would have them do to you.
και καθως θελετε ινα ποιωσιν υμιν οι ανθρωποι και υμεις ποιειτε αυτοις ομοιως
- 32 **А коли любите тих, хто любить вас, яка вам за те ласка? Люблять бо й грішники тих, хто їх любить.**
If you have love for those who have love for you, what credit is it to you? for even sinners have love for those who have love for them.
και ει αγαπατε τους αγαπωντας υμας ποια υμιν χαρις εστιν και γαρ οι αμαρτωλοι τους αγαπωντας αυτους αγαπωσιν
- 33 **І коли добре чините тим, хто добро чинить вам, яка вам за те ласка? Бо те саме і грішники роблять.**
And if you do good to those who do good to you, what credit is it to you? for even sinners do the same.
και εαν αγαθοποιητε τους αγαθοποιουντας υμας ποια υμιν χαρις εστιν και γαρ οι αμαρτωλοι το αυτο ποιουσιν
- 34 **А коли позичасте тим, що й від них сподівастесь взяти, яка вам за те ласка? Позичають бо й грішники грішникам, щоб одержати стільки ж.**
And if you let those have the use of your money, from whom you are hoping to get it back, what credit is it to you? even sinners do so to sinners, hoping to get back as much as they gave.
και εαν δανειζητε παρ ων ελπизετε απολαβειν ποια υμιν χαρις εστιν και γαρ οι αμαρτωλοι αμαρτωλοις δανειζουσιν ινα απολαβωσιν та ισα
- 35 **Тож любіть своїх ворогів, робіть добро, позичайте, не ждучи нічого назад, і ваша за це нагорода великою буде, і синами Всевишнього станете ви, добрий бо Він до невячних і злих!**
But be loving to those who are against you and do them good, and give them your money, not giving up hope, and your reward will be great and you will be the sons of the Most High: for he is kind to evil men, and to those who have hard hearts.
πλην αγαπατε τους εχθρους υμων και αγαθοποιειτε και δανειζετε μηδεν απελπизонτες και εσαι ο μισθος υμων πολυς και εσεσθε υιοι του υψιστου οτι αυτος χρηστος εστιν επι τους аχαριστους και πονηρους
- 36 **Будьте ж милосердні, як і Отець ваш милосердний!**
Be full of pity, even as your Father is full of pity.
γινεσθε ουν οικτιρμονες καθως και ο πατηρ υμων οικτιρμων εστιν
- 37 **¶ Також не судіть, щоб не суджено й вас; і не осуджуйте, щоб і вас не осуджено; прощайте, то простять і вам.**
Be not judges of others, and you will not be judged: do not give punishment to others, and you will not get punishment yourselves: make others free, and you will be made free:
και μη κρινετε και ου μη κριθητε μη καταδικαζετε και ου μη καταδικασθητε απολυετε και απολυθησεσθε
- 38 **Давайте і дадут вам; мірою доброю, натоптаную, струснутою й переповненою вам у подолок дадут. Бо якою ви мірою міряєте, такою відміряють вам.**
Give, and it will be given to you; good measure, crushed down, full and running over, they will give to you. For in the same measure as you give, it will be given to you again.
διδοτε και δοθησεται υμιν μετρον καλον πεπιεσμενον και σεσαλευμενον και υπερεκχυνομενον δωσουσιν εις τον κολπον υμων τω γαρ αυτω μετρω ω μετρειτε αντιμετρηθησεται υμιν
- 39 **Розповів також приказку їм: Чи ж може водити сліпого сліпий? Хіба не обидва в яму впадуть?**
And he gave them teaching in the form of a story, saying, Is it possible for one blind man to be guide to another? will they not go falling together into a hole?
ειπεν δε παραβολην αυτοις μητι δυναται τυφλος τυφλον οδηγειν ουχι αμφοτεροι εις βοθυνον πεσουνται
- 40 **Учень не більший за вчителя; але, удосконалившись, кожен буде, як учитель його.**
The disciple is not greater than his master, but everyone whose learning is complete will be like his master.
ουκ εστιν μαθητης υπερ τον διδασκαλον αυτου κατηρτισμενος δε πας εσαι ως ο διδασκαλος αυτου

- 41 **Чого ж в оці брата свого ти заскалку бачиш, колоди ж у власному оці не чуєш?**
And why do you take note of the grain of dust in your brother's eye, but take no note of the bit of wood which is in your eye?
 τι δε βλέπεις το καρφος το εν τω οφθαλμω του αδελφου σου την δε δοκον την εν τω ιδιω οφθαλμω ου κατανοεις
- 42 **Як ти можеш сказати до брата свого: Давай, брате, я заскалку вийму із ока твого, сам колоди, що в оці твоїм, не вбачаючи? Лицеміре, вийми перше колоду із власного ока, а потім по бачиш, як вийняти заскалку з ока брата твого!**
How will you say to your brother, Brother, let me take the grain of dust out of your eye, when you yourself do not see the bit of wood in your eye? O false one! first take the wood out of your eye and then you will see clearly to take the dust out of your brother's eye.
 η πως δυνασαι λεγειν τω αδελφω σου αδελφε αφες εκβαλω το καρφος το εν τω οφθαλμω σου αυτος την εν τω οφθαλμω σου δοκον ου βλεπων υποκριτα εκβαλε πρωτον την δοκον εκ του οφθαλμου σου και τότε διαβλεψεις εκβαλειν το καρφος το εν τω οφθαλμω του αδελφου σου
- 43 **Нема доброго дерева, що родило б злий плід, ані дерева злого, що родило б плід добрий.**
For no good tree gives bad fruit, and no bad tree gives good fruit.
 ου γαρ εστιν δενδρον καλον ποιουν καρπον σαπρον ουδε δενδρον σαπρον ποιουν καρπον καλον
- 44 **Кожне ж дерево з плоду свого пізнається. Не збирають бо фіг із тернини, винограду ж на глоду не рвуть.**
For every tree is judged by its fruit. Men do not get figs from thorns, or grapes from blackberry plants.
 εκαστον γαρ δενδρον εκ του ιδιου καρπου γινωσκεται ου γαρ εξ ακανθων συλλεγουσιν συκα ουδε εκ βατου τρυγουσιν σταφυλην
- 45 **Добра людина із доброї скарбниці серця добре виносить, а лиха із лихої виносить лихе. Бо чим серце наповнене, те говорять уста його!**
The good man, out of the good store of his heart, gives good things; and the evil man, out of his evil store, gives evil: for out of the full store of the heart come the words of the mouth.
 ο αγαθος ανθρωπος εκ του αγαθου θησαυρου της καρδιας αυτου προφερει το αγαθον και ο πονηρος ανθρωπος εκ του πονηρου θησαυρου της καρδιας αυτου προφερει το πονηρον εκ γαρ του περισσ ευματος της καρδιας λαλει το στομα αυτου
- 46 **Що звете ви Мене: Господи, Господи, та не робите того, що Я говорю?**
Why do you say to me, Lord, Lord, and do not the things which I say?
 τι δε με καλειτε κυριε κυριε και ου ποιειτε α λεγω
- 47 **Скажу вам, до кого подібний усякий, хто до Мене приходить та слів Моїх слухас, і виконує їх:**
Everyone who comes to me and gives ear to my words and does them, I will make clear to you what he is like:
 πας ο ερχομενος προς με και ακουων μου των λογων και ποιων αυτους υποδειξω υμιν τιτιν εστιν ομοιος
- 48 **Той подібний тому чоловікові, що, будуючи дім, він глибоко викопав, і основу на камінь поклав. Коли ж злива настала, вода кинулася на той дім, та однак не змогла захитати його, бо збудований добре він був!**
He is like a man building a house, who went deep and put the base of it on a rock; and when the water came up and the river was driving against that house, it was not moved, because the building was good.
 ομοιος εστιν ανθρωπω οικοδομουντι οικιαν ος εσκαψεν και εβαθυνεν και εθηκεν θεμελιον επι την πετραν πλημμυρας δε γενομενης προσερρηξεν ο ποταμος τη οικια εκεινη και ουκ ισχυσεν σαλευσαι αυτην τεθεμελιωτο γαρ επι την πετραν
- 49 **А хто слухас та не виконує, той подібний тому чоловікові, що свій дім збудував на землі без основи. І наперла на нього ріка, і зараз упав він, і велика була того дому руїна!**
But he who gives hearing, without doing, is like a man building a house on the earth without a base for it; and when the force of the river came against it, straight away it came down; and the destruction of that house was great.
 ο δε ακουσας και μη ποιησας ομοιος εστιν ανθρωπω οικοδομησαντι οικιαν επι την γην χωρις θεμελιου η προσερρηξεν ο ποταμος και ευθεως επεσεν και εγενετο το ρηγμα της οικιας εκεινης μεγα
- 1 ¶ **А коли Він скінчив усі слова Свої до народу, що слухав Його, то ввійшов у Капернаум.**
After he had come to the end of all his words in the hearing of the people, he went into Capernaum.
 επει δε επληρωσεν παντα τα ρηματα αυτου εις τας ακουας του λαου εισηλθεν εις капернаουμ
- 2 **У одного ж сотника тяжко раб занедужав, що був дорогий йому, і вмирати вже мав.**
And a certain captain had a servant who was very dear to him; this servant was ill and near to death.
 εκατονταρχου δε тινος δουλος κακως εχων ημελλεν τελευταν ος ην αυτω εντιμος
- 3 **А коли про Ісуса почув, то послав він до Нього юдейських старших, і благав Його, щоб прийшов, і вздоровив раба його.**
And when news of Jesus came to his ears, he sent to him rulers of the Jews, requesting that he would come and make his servant well.
 ακουσας δε περι του ιησου απεστειλεν προς αυτον πρεσβυτερους των ιουδαιων ερωτων αυτον οπως ελθων διασωση τον δουλον αυτου

- 4 Вони ж прибули до Ісуса, та й ревно благали Його й говорили: Він достойний, щоб Ти це зробив йому.
And they, when they came to Jesus, made their request warmly, saying,
οι δε παραγενομενοι προς τον ιησουν παρακαλουν αυτον σπουδαιως λεγοντες οτι αξιος εστιν ω παρεξει τουτο
- 5 Бо він любить народ наш, та й для нас синагогу поставив.
It is right for you to do this for him, because he is a friend to our nation, and himself has put up a Synagogue for us.
αγαπα γαρ το εθνος ημων και την συναγωγην αυτος οκοδομησεν ημιν
- 6 І пішов Ісус із ними. І коли недалеко від дому вже був, сотник друзів послав, щоб сказати Йому: Не турбуйся, о Господи, бо я недостойний, щоб зайшов Ти під стріху мою.
And Jesus went with them. And when he was not far from the house, the man sent friends to him, saying, Lord, do not give yourself trouble: for I am not important enough for you to come into my house:
ο δε ιησους επορευετο συν αυτοις ηδη δε αυτου ου μακραν απεχοντος απο της οικιας επεμψεν προς αυτον ο εκατονταρχος φιλους λεγων αυτω κυριε μη σκυλλου ου γαρ ειμι ικανος ινα υπο την στεγη ν μου εισελθης
- 7 Тому то й себе не вважав я за гідного, щоб до Тебе прийти. Та промов тільки слово, і раб мій одужас.
And I had the feeling that I was not even good enough to come to you: but say the word only, and my servant will be well.
διο ουδε εμυτον ηξιωσα προς σε ελθειν αλλα ειπε λογω και ιαθησεται ο παις μου
- 8 Бо й я людина підвладна, і вояків під собою я маю; і одному кажу: піди, то йде він, а тому: прийди, і приходить, а свосму рабові: зроби тес і зробиць.
For I, myself, am a man under authority, having men under me; and I say to this one, Go, and he goes; and to another, Come, and he comes; and to my servant, Do this, and he does it.
και γαρ εγω ανθρωπος ειμι υπο εξουσιαν τασσομενος εχων υπ εμυτον στρατιωτας και λεγω τουτω πορευθητι και πορευεται και αλλω ερχου και ερχεται και τω δουλω μου ποιησον τουτο και ποιει
- 9 Почувши ж таке, Ісус здивувався йому, і, звернувшись до натовпу, що йшов слідком за Ним, промовив: Кажу вам: навіть серед Ізраїля Я не знайшов був такої великої віри!
And when these things were said to Jesus, he was surprised, and, turning to the mass of people coming after him, said, I have not seen such great faith, no, not in Israel.
ακουσας δε ταυτα ο ιησους εθαυμασεν αυτον και στραφεις τω ακολουθουντι αυτω οχλω ειπεν λεγω υμιν ουδε εν τω ισραηλ τοσαυτην πιστιν ευρον
- 10 А коли посланці повернулись додому, то знайшли, що одужав той раб!
And when those who were sent came back to the house they saw that the servant was well.
και υποστρεψαντες οι πεμφθεντες εις τον οικον ευρον τον ασθενοντα δουλον υγαινοντα
- 11 ¶ І сталося, наступного дня Він відправивсь у місто, що зветься Наїн, а з Ним ішли учні Його та багато народу.
And it came about, after a little time, that he went to a town named Nain; and his disciples went with him, and a great number of people.
και εγενετο εν τη εξης επορευετο εις πολιν καλουμενην ναιν και συνεπορευοντο αυτω οι μαθηται αυτου ικανοι και οχλος πολυς
- 12 І ось, як до брами міської наблизився Він, виносили вмерлого, одинака в своєї матері, що вдовою була. І з нею був натовп великий із міста.
Now when he came near the door of the town, a dead man was being taken out, the only son of his mother, who was a widow: and a great number of people from the town were with her.
ως δε ηγγισεν τη πυλη της πολεως και ιδου εξεκομιζετο τεθνηκως υιος μονογενης τη μητρι αυτου και αυτη ην χηρα και οχλος της πολεως ικανος συν αυτη
- 13 Як Господь же побачив її, то змилосердивсь над нею, і до неї промовив: Не плач!
And when the Lord saw her, he had pity on her and said to her, Be not sad.
και ιδων αυτην ο κυριος εσπλαγχισθη επ αυτη και ειπεν αυτη μη κλαιε
- 14 І Він підійшов, і доторкнувся до мар, носії ж зупинились. Тоді Він сказав: Юначе, кажу тобі: встань!
And he came near, and put his hand on the stretcher where the dead man was: and those who were moving it came to a stop. And he said, Young man, I say to you, Get up.
και προσελθων ηψατο της σορου οι δε βασταζοντες εστησαν και ειπεν νεανισκε σοι λεγω εγερθητι
- 15 І мертвий устав, і почав говорити. І його Він віддав його матері.
And the dead man got up, and words came from his lips. And he gave him to his mother.
και ανεκαθισεν ο νεκρος και ηρξατο λαλειν και εδωκεν αυτον τη μητρι αυτου
- 16 А всіх острах пройняв, і Бога хвалили вони й говорили: Великий Пророк з'явився між нами, і зглянувся Бог над народом Своім!
And fear came on all, and they gave praise to God, saying, A great prophet is among us: and, God has given thought to his people.
ελαβεν δε φοβος απαντας και εδοξαζον τον θεον λεγοντες οτι προφητης μεγας εγηγηται εν ημιν και οτι επεσκεψατο ο θεος τον λαον αυτου

- 17 **I rozійшлася ця чутка про Нього по цілій Юдеї, і по всій тій країні.**
And this story about him went through all Judaea and the places round about.
και εξηλθεν ο λογος ουτος εν ολη τη ιουδαια περι αυτου και εν παση τη περιχωρω
- 18 **Про все ж те сповістили Івана учні його. І покликав Іван двох із учнів своїх,**
And the disciples of John gave him an account of all these things.
και απηγγειλαν ιωαννη οι μαθηται αυτου περι παντων τούτων
- 19 **¶ і послав їх до Господа з запитом: Чи Ти Той, Хто має прийти, чи чекати нам Іншого?**
Then John sent two of his disciples to the Lord, saying, Are you he who is to come, or are we waiting for another?
και προσκαλεσαμενος δυο τινας των μαθητων αυτου ο ιωαννης επεμψεν προς τον ιησουν λεγων συ ει ο ερχομενος η αλλον προσδοκωμεν
- 20 **А мужі, прийшовши до Нього, сказали: Іван Христитель послав нас до Тебе, питаючи: Чи Ти Той, Хто має прийти, чи чекати нам Іншого?**
And when the men came to him they said, John the Baptist has sent us to you, saying, Are you he who is to come, or are we waiting for another?
παραγενομενοι δε προς αυτον οι ανδρες ειπον ιωαννης ο βαπτιστης απεσταλκεν ημας προς σε λεγων συ ει ο ερχομενος η αλλον προσδοκωμεν
- 21 **А саме тоді багатьох уздоровив був Він від недугів і мук, і від духів злих, і сліпим багатьом вернув зір.**
At that time, he made a number of people free from their diseases and their pains, and from evil spirits; and to others who were blind he gave back the use of their eyes.
εν αυτη δε τη ωρα εθεραπευσεν πολλους απο νοσων και μαστιγων και πνευματων πονηρων και τυφλοις πολλοις εχαρισατο το βλεπειν
- 22 **І промовив Ісус їм у відповідь: Ідїть, і перекажіть Іванові, що ви бачили й чули: Сліпі прозрівають, криві ходять, очищуються слабі на проказу, і чують глухі, воскресають померлі, у богим звіщається Добра Новина.**
And answering them he said, Go back and give news to John of what you have seen, and the things which have come to your ears; the blind now see, those who had no power in their legs are walking, lepers are made clean, those who had no hearing now have their ears open, dead men come to life again, and the poor have the good news given to them.
και αποκριθεις ο ιησους ειπεν αυτοις πορευθεντες απαγγεilate ιωαννη α ειдете και ηκουσατε οτι τυφλοι αναβλεπουσιν χωλοι περιπατουσιν λεπροι καθαριζονται κωφοι ακουουσιν νεκροι εγειρονται πτωχοι ευαγγελιζονται
- 23 **І блаженний, хто через Мене спокуси не матиме!**
And a blessing will be on him who has no doubts about me.
και μακαριος εστιν ος εαν μη σκανδαλισθη εν εμοι
- 24 **А коли відійшли посланці Іванові, Він почав говорити про Івана народові: На що ви дивитись ходили в пустиню? Чи на очерет, що вітер гоїдає його?**
And when the men who were sent by John had gone away, he said to the people, about John, What did you go out into the waste land to see? a tall stem moving in the wind?
απελθοντων δε των αγγελων ιωαννου ηρξατο λεγειν προς τους οχλους περι ιωαννου τι εξεληλυθατε εις την ερημον θεασασθαι καλαμον υπο ανεμου σαλευομενον
- 25 **Та на що ви дивитись ходили? Може на чоловіка, у м'які шати одягненого? Аджеж ті, хто одягасться славно, і розкішно живе, по палатах царських.**
But what did you go out to see? a man in soft clothing? See now, those who have beautiful clothing and delicate food are in kings' houses.
αλλα τι εξεληλυθατε ιδειν ανθρωπον εν μαλακοις ιματιοις ημφιεσμενον ιδου οι εν ιματισμω ενδοξω και τρυφη υπαρχοντες εν τοις βασιλαιοις εισιν
- 26 **На що ж ви ходили дивитись? На пророка? Так, кажу вам, навіть більше, аніж на пророка.**
But what did you go out to see? a prophet? Yes, I say to you, and more than a prophet.
αλλα τι εξεληλυθατε ιδειν προφητην να λεγω υμιν και περισσοτερον προφητου
- 27 **Це той, що про нього написано: Ось перед обличчя Твоє послаю Свого посланця, який перед Тобою дорогу Твою приготує!**
This is he of whom it has been said, See, I send my servant before your face, who will make ready your way before you.
ουτος εστιν περι ου γεγραπται ιδου εγω αποστελλω τον αγγελον μου про προσωπου σου ος κατασκευασει την οδον σου εμπροσθεν σου
- 28 **Кажу вам: Між народженими від жінок нема більшого понад Івана. Та найменший у Божому Царстві той більший за нього.**
I say to you, Among all the sons of women, not one is greater than John: but he who is least in the kingdom of God is greater than he.
λεγω γαρ υμιν μειζων εν γεννητοις γυναικων προφητης ιωαννου του βαπτιστου ουδεις εστιν ο δε μικροτερος εν τη βασιλεια του θεου μειζων αυτου εστιν
- 29 **І всі люди, що слухали, і митники визнали Божу волю за слухну, і охристілись Івановим хрищенням.**
(And all the people, and the tax-farmers, to whom John had given baptism, when they had knowledge of these things, gave glory to God.
και πας ο λαος ακουσας και οι τελωναι εδικαιωσαν τον θεον βαπτισθεντες το βαπτισμα ιωαννου

- 30 Α φαρисεΐ ἡ законники відкинули Божу волю про себе, і не христились від нього.
But the Pharisees and the teachers of the law were against the purpose of God for themselves, not having had his baptism.)
 οἱ δὲ φαρισαῖοι καὶ οἱ νομικοὶ τὴν βουλὴν τοῦ θεοῦ ἠθετήσαν εἰς εαυτοὺς μὴ βαπτισθέντες ὑπ' αὐτοῦ
- 31 І промовив Господь: До кого ж уподоблю людей цього роду? І до кого подібні вони?
What comparison am I to make of the men of this generation? what are they like?
 εἶπεν δὲ ὁ κύριος τί νουν ὁμοιωσῶ τοὺς ἀνθρώπους τῆς γενεᾶς ταύτης καὶ τί νουν εἰσὶν ὁμοιοὶ
- 32 Подібні вони до дітей, що на ринку сидять й один одного кличуть та кажуть: Ми вам гралі були, а ви не танцювали, ми співали вам жалібно, та не плакали ви...
They are like children who are seated in the market-place, crying out to one another, and saying, We made music for you, but you did not take part in the dance; we gave cries of sorrow, but you were not sad.
 ὁμοιοὶ εἰσὶν παιδιοὶ τοῖς ἐν ἀγορᾷ καθήμενοις καὶ προσφώνουσιν ἀλλήλοις καὶ λέγουσιν ἠψάλσαμεν ὑμῖν καὶ οὐκ ὤρχησασθε ἐθρήνησαμεν ὑμῖν καὶ οὐκ ἐκλάσατε
- 33 Бо прийшов Іван Христитель, що хліба не їсть і вина не п'є, а ви кажете: Має він демона.
For John the Baptist came, taking no food or drink, and you say, He has an evil spirit.
 ἐλήλυθεν γὰρ ἰωάννης ὁ βαπτιστῆς μὴτε ἄρτον ἐσθίων μὴτε οἶνον πίνων καὶ λέγετε δαίμονιον ἔχει
- 34 Прийшов же Син Людський, що їсть і п'є, а ви кажете: Чоловік Цей ласун і п'яниця, Він приятель митників і грішників.
The Son of man came feasting, and you say, Here is a lover of food and wine, a friend of tax-farmers and sinners.
 ἐλήλυθεν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐσθίων καὶ πίνων καὶ λέγετε ἴδου ἀνθρώπος φαγὸς καὶ οἰνοποτῆς τελωνῶν φίλος καὶ ἀμαρτωλῶν
- 35 І виправдалася мудрість усіма своїми ділами.
But wisdom is judged to be right by all her children.
 καὶ ἐδικαιώθη ἡ σοφία ἀπὸ τῶν τέκνων αὐτῆς πάντων
- 36 ¶ А один із фарисеїв просив Його, щоб спожив Він із ним. І, прийшовши до дому того фарисея, Він сів при столі.
And one of the Pharisees made a request that he would take a meal with him. And he went into the Pharisee's house and took his seat at the table.
 πρῶτα δὲ τις αὐτὸν τῶν φαρισαίων ἵνα φαγῆ μετ' αὐτοῦ καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ φαρισαίου ἀνεκλίθη
- 37 І ось жінка одна, що була в місті, грішниця, як дізналась, що, Він у фарисесвім домі засів при столі, алябастрову пляшечку мира принесла,
And there was a woman in the town who was a sinner; and when she had news that he was a guest in the Pharisee's house, she took a bottle of perfume,
 καὶ ἰδὼν γυνὴ ἐν τῇ πόλει ἧτις ἦν ἀμαρτωλὸς ἐπιγνοῦσα ὅτι ἀνακεῖται ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ φαρισαίου κομίσασα ἀλαβαστρὸν μύρου
- 38 і, припавши до ніг Його ззаду, плачучи, почала обливати слізьми Йому ноги, і волоссям своїм витирала, ноги Йому цілувала та миром мастила...
And went in and took her place at the back of him, near his feet, weeping, so that his feet were washed with the drops from her eyes, and with her hair she made them dry, and kissing his feet she put the perfume on them.
 καὶ στασα παρὰ τοὺς πόδας αὐτοῦ ὀπίσω κλαίουσα ἤρξατο βρέχειν τοὺς πόδας αὐτοῦ τοῖς δακρυσὶν καὶ ταῖς θρίξιν τῆς κεφαλῆς αὐτῆς ἐξέμασσεν καὶ κατεφίλει τοὺς πόδας αὐτοῦ καὶ ἠλείφεν τῷ μύρῳ
- 39 Побачивши це, фарисей, що покликав Його, міркував собі, кажучи: Коли б був Він пророк, Він би знав, хто ото й яка жінка до Нього торкається, бож то грішниця!
Now when the Pharisee in whose house he was saw it, he said to himself, This man, if he was a prophet, would be conscious what sort of woman this is who has put her hands on him, that she is a sinner.
 ἰδὼν δὲ ὁ φαρισαῖος ὁ καλεσάς αὐτὸν εἶπεν ἐν εαυτῷ λέγων οὗτος εἰ ἦν προφητῆς ἐγίνωσκεν ἀν τις καὶ ποταπῆ ἡ γυνὴ ἧτις ἀπτεταὶ αὐτοῦ ὅτι ἀμαρτωλὸς ἐστίν
- 40 І озвався Ісус та й говорить до нього: Маю, Симоне, дещо сказати тобі. А той відказав: Кажі, Учителю.
And Jesus, answering, said, Simon, I have something to say to you. And he said, Master, say on.
 καὶ ἀποκριθεὶς ὁ ἰησοῦς εἶπεν πρὸς αὐτὸν σίμων ἔχω σοὶ τι εἰπεῖν ὁ δὲ φησὶν διδάσκαλε εἶπε
- 41 І промовив Ісус: Були два боржники в одного вірителя; один був винен п'ятсот динаріїв, а другий п'ятдесят.
And he said, Two men were in debt to a certain man of business: one had a debt of five hundred pence, and the other of fifty.
 δύο χρεωφείλεται ἦσαν δανειστῆ τινὶ ὁ εἰς ὠφείλεν δηνάρια πεντακοσία ὁ δὲ ἕτερος πεντηκόντα
- 42 Як вони ж не могли заплатити, простив він обом. Скажи ж, котрий із них більше полюбить його?
When they were unable to make payment, he made the two of them free of their debts. Which of them, now, will have the greater love for him?
 μὴ ἔχοντων δὲ αὐτῶν ἀποδοῦναι ἀμφοτέροις ἐχαρίσατο τὶς οὖν αὐτῶν εἶπε πλεῖον αὐτὸν ἀγαπήσει

- 43 **Відповів Симон, говорячи: Думаю, той, кому більше простив. І сказав Він йому: Розсудив ти правдиво.**
Simon, in answer, said, It seems he whose debt was greater. And he said, Your decision is right.
 αποκριθεις δε ο σιμων ειπεν υπολαμβανω οτι ω το πλειον εχαρισατο ο δε ειπεν αυτω ορθως εκρινας
- 44 **І, обернувшись до жінки, Він промовив до Симона: Чи ти бачиш цю жінку? Я прибув у твій дім, ти на ноги Мої не подав і води, а вона окропила слізьми Мої ноги й обтерла волоссям своїм.**
And turning to the woman he said to Simon, You see this woman? I came into your house; you did not give me water for my feet: but she has been washing my feet with the drops from her eyes, and drying them with her hair.
 ка страφεις προς την γυναικα τω σιμωνι εφη βλεπεις ταυτην την γυναικα εισηλθον σου εις την οικιαν υδωρ επι τους ποδας μου ουκ εδωκας αυτη δε τοις δακρυσιν εβρεξεν μου τους ποδας και ταις θριξιν της κεφαλης αυτης εξεμαξεν
- 45 **Поцілунку не дав ти Мені, а вона, відколи ввійшов Я, Мої ноги цілус невпинно.**
You did not give me a kiss: but she, from the time when I came in, has gone on kissing my feet.
 φιλημα μοι ουκ εδωκας αυτη δε αφ ης εισηλθον ου διελιπεν καταφιλουσα μου τους ποδας
- 46 **Голови ти Мосї оливою не намастив, а вона миром ноги мої намастила...**
You put no oil on my head: but she has put perfume on my feet.
 ελαιω την κεφαλην μου ουκ ηλειψας αυτη δε μυρω ηλειψεν μου τους ποδας
- 47 **Ось тому говорю Я тобі: Численні гріхи її прощені, бо багато вона полюбила. Кому ж мало прощається, такий мало любить.**
And so I say to you, She will have forgiveness for her sins which are great in number, because of her great love: but he who has small need of forgiveness gives little love.
 ου χαριν λεγω σοι αφεωνται αι αμαρτια αυτης αι πολλαι οτι ηγαπησεν πολυ ω δε ολιγον αφιεται ολιγον αγαπα
- 48 **А до неї промовив: Прощаються тобі гріхи!**
And he said to her, You have forgiveness for your sins.
 ειπεν δε αυτη αφεωνται σου αι αμαρτια
- 49 **А ті, що сиділи з Ним при столі, почали гомоніти про себе: Хто ж це Такий, що прощає й гріхи?**
And those who were seated at table with him said to themselves, Who is this who even gives forgiveness of sins?
 και ηρξαντο οι συνανακειμενοι λεγειν εν εαυτοις τις ουτος εστιν ος και αμαρτιας αφηισιν
- 50 **А до жінки сказав Він: Твоя віра спасла тебе, іди з миром собі!**
And he said to the woman, By your faith you have salvation; go in peace.
 ειπεν δε προς την γυναικα η πιστις σου σεσωκεν σε πορευου εις ειρηνην
- 1 ¶ **І сталося, що Він після того проходив містами та селами, проповідуючи та звіщаючи Добру Новину про Боже Царство. Із ним Дванадцять були,**
And it came about, after a short time, that he went through town and country giving the good news of the kingdom of God, and with him were the twelve,
 και εγενετο εν τω καθεξης και αυτος διωδευεν κατα πολιν και κωμην κηρυσσων και ευαγγελιζομενος την βασιλειαν του θεου και οι δωδεκα συν αυτω
- 2 **та дехто з жінок, що були вздоровлені від злих духів і хвороб: Марія, Магдалиною звана, що з неї сім демонів вийшло,**
And certain women who had been made free from evil spirits and diseases, Mary named Magdalene, from whom seven evil spirits had gone out,
 και γυναικες τινες αι ησαν θεραπευμεναι απο πνευματων πονηρων και ασθeneiων μαρια η καλουμενη μαγδαληνη αφ ης δαιμονια επτα εξεληλυθει
- 3 **і Іванна, дружина Худзи, урядника Іродового, і Сусанна, і інших багато, що мастком своїм їм служили.**
And Joanna, the wife of Chuza, Herod's chief house-servant, and Susanna and a number of others, who gave him of their wealth for his needs.
 και ιωαννα γυνη χουζα επιτροπου ηρωδου και σουσαννα και ετεραι πολλαι αιτινες διηκουνουν αυτω απο των υπαρχοντων αυταις
- 4 **¶ І, як зібралось багато народу, і з міста до Нього поприходили, то Він промовляти став притчею.**
And when a great number of people came together, and men from every town went out to him, he gave them teaching in the form of a story:
 συνιοντος δε οχλου πολλου και των κατα πολιν επιπορευομενων προς αυτον ειπεν δια παραβολης
- 5 **Ось вийшов сіяч, щоб посіяти зерно своє. І, як сів, упало одне край дороги, і було повитоптуване, а птахи небесні його повидзьобували.**
A man went out to put in seed, and while he was doing it, some was dropped by the wayside and it was crushed under foot, and was taken by the birds of heaven.
 εξηλθεν ο σπειρων του σπειραι τον σπορον αυτου και εν τω σπειρειν αυτον ο μεν επεσεν παρα την οδον και κατεπατηθη και τα πετεινα του ουρανου κατεφαγεν αυτο

- 6 Друге ж упало на ґрунт кам'янистий, і, зійшовши, усохло, не мало бо вогкості.
And some went on the rock, and when it came up it became dry and dead because it had no water.
 και ετερον επεσεν επι την πετραν και φуεν εξηρανθη δια το μη εχειν ικμαδα
- 7 А інше упало між терен, і вигнався терен, і його поглушив.
And some went among thorns, and the thorns came up with it and it had no room for growth.
 και ετερον επεσεν εν μεσω των ακανθων και συμφυεισαι αι ακανθαι απεπνιξαν αυτο
- 8 Інше ж упало на добрую землю, і, зійшовши, уродило стократно. Це сказавши, закликав: Хто має вуха, щоб слухати, нехай слухає!
And some falling on good earth, came up and gave fruit a hundred times as much. And with these words he said in a loud voice, He who has ears, let him give ear.
 και ετερον επεσεν επι την γην την αγαθην και φуεν εποиησεν καρπον εκατονταπλασιона ταυτα λεγων εφουει ο εχων ωτα ακουειν ακουετω
- 9 Запитали ж Його Його учні, говорячи: Що визначас ця притча?
And his disciples put questions to him about the point of the story.
 επηρωτων δε αυτον οι μαθηται αυτου λεγοντες τις ειη η παραβολη αυτη
- 10 А Він відказав: Вам дано пізнати таємниці Божого Царства, а іншим у притчах, щоб дивились вони і не бачили, слухали і не розуміли.
And he said, To you is given knowledge of the secrets of the kingdom of God; but to the others, they are given in stories, so that seeing, they may not see, and though they give hearing, the sense will not be clear to them.
 ο δε επεν υμιν δεδοται γινωσκειν τα μυστηρια της βασιλειας του θεου τοις δε λοιποις εν παραβολαις ινα βλεποντες μη βλεπωσιν και ακουοντες μη συνιωσιν
- 11 Ось що означас ця притча: Зерно це Боже Слово.
Now this is the point of the story: The seed is the word of God.
 εστιν δε αυτη η παραβολη ο σπορος εστιν ο λογος του θεου
- 12 А котрі край дороги, це ті, хто слухас, але потім приходить диявол, і забирає слово з їхнього серця, щоб не ввірували й не спаслися вони.
Those by the side of the road are those who have given hearing; then the Evil One comes and takes away the word from their hearts, so that they may not have faith and get salvation.
 οι δε παρα την οδον εισιν οι ακουοντες ειτα ερχεται ο διαβολος και αιρει τον λογον απο της καρδιας αυτων ινα μη πιστευσαντες σωθωσιν
- 13 А що на кам'янистому ґрунті, це ті, хто тільки почус, то слово приймас з радістю; та кореня не мають вони, вірують дочасно, і за час випробовування відпадають.
And those on the rock are those who with joy give hearing to the word; but having no root, they have faith for a time, and when the test comes they give up.
 οι δε επι της πετρας οι οταν ακουσωσιν μετα χαρας δεχονται τον λογον και ουτοι ριζαν ουκ εχουσιν οι προς καιρον πιστευουσιν και εν καιρω πειρασμου αφιστανται
- 14 А що впало між терен, це ті, хто слухас слово, але, ходячи, бувають придушені клопотами, та багатством, та життєвими розкошами, і плоду вони не дають.
And those which went among thorns are those who have given hearing, and go on their way, but they are overcome by cares and wealth and the pleasures of life, and they give no fruit.
 το δε εις τας ακανθας πεσον ουτοι εισιν οι ακουσαντες και υπο μεριμων και πλουτου και ηδωνων του βιου πορευομενοι συμπνιγονται και ου τελεσφορουσιν
- 15 А те, що на добрій землі, це оті, хто як слово почус, береже його в широму й доброму серці, і плід приносять вони в терпеливості.
And those in the good earth are those who, having given ear to the word, keep it with a good and true heart, and in quiet strength give fruit.
 το δε εν τη καλη γη ουτοι εισιν οιτινες εν καρδια καλη και αγαθη ακουσαντες τον λογον κατεχουσιν και καρποφορουσιν εν υπομονη
- 16 А світла засвіченого ніхто не покривас посудиною, і не ставить під ліжку, але ставить його на свічник, щоб бачили світло, хто входить.
No man, when the light is lighted, puts a cover over it, or puts it under a bed, but he puts it on its table, so that those who come in may see the light.
 ουδεις δε λυχνον αφας καλυπτει αυτον σκευει η υποκατω κλινης τιθησιν αλλ επι λυχνιας επιτιθησιν ινα οι εισπορευομενοι βλεπωσιν το φως
- 17 Немає нічого захованого, що не виявиться, ні таємного, що воно не пізнається, і не вийде наяв.
For nothing is put out of view which will not be made clear, and nothing is secret of which the knowledge will not come to light.
 ου γαρ εστιν κρυπτον ο ου φανερον γενησεται ουδε αποκρυφον ο ου γνωσθησεται και εις φανερον ελθη
- 18 Тож пильнуйте, як слухасте! Бо хто має, то дасться йому, хто ж не має, забереється від нього і те, що, здасться йому, ніби має.
So take care how you give hearing, for to him who has will be given, and from him who has not will be taken even what he seems to have.
 βλεπετε ουν πως ακουετε ος γαρ αν εχη δοθησεται αυτο και ος αν μη εχη και ο δοκει εχειν αρθησεται απ αυτου
- 19 До Нього ж прийшли були мати й брати Його, та через народ не могли доступитись до Нього.
And his mother and his brothers came to him, and they were not able to get near him because of the great number of people.
 παρεγενοντο δε προς αυτον η μητηρ και οι αδελφοι αυτου και ουκ ηδυναντο συντυχειν αυτο δια τον οχλον

- 20 **I σποβίστιλι Йому: Твоя мати й брати Твої он стоять осторонь, і бажають побачити Тебе.**
And someone said to him, Your mother and your brothers are outside desiring to see you.
και απηγγελη αυτω λεγοντων η μητηρ σου και οι αδελφοι σου εστηκασιν εξω ιδειν σε θελοντες
- 21 **A Βιν відповів і промовив до них: Моя мати й брати Мої це ті, хто слухає Боже Слово, і виконує!**
But he said to them in answer, My mother and my brothers are those who have knowledge of the word of God and do it.
ο δε αποκριθεις ειπεν προς αυτους μητηρ μου και αδελφοι μου ουτοι εισιν οι τον λογον του θεου ακουοντες και ποιουντες αυτον
- 22 **¶ I сталося, одного з тих днів увійшов Βιν до човна, а з Ним Його учні. I сказав Βιν до них: Переплиньмо на другий бік озера. I відчалили.**
Now it came about on one of those days that he got into a boat with his disciples; and he said to them, Let us go over to the other side of the water: and they put out the boat.
και εγενετο εν μια των ημερων και αυτος ενεβη εις πλοιον και οι μαθηται αυτου και ειπεν προς αυτους διελθωμεν εις το περαν της λιμνης και ανηχθησαν
- 23 **A коли вони плинули, Βιν заснув. I знялася на озері буря велика, аж вода заливати їх стала, і були в небезпеці вони.**
But while they were sailing he went to sleep: and a storm of wind came down on the sea, and the boat became full of water and they were in danger.
πλεοντων δε αυτων αφηπνωσεν και κατεβη λαιλαψ ανεμου εις την λιμνην και συνεπληρουντο και εκινδυνευον
- 24 **I вони підійшли, і розбудили Його та й сказали: Учителю, Учителю, гинемо! Βιν же встав, наказав бурі й хвилям, і вони вщухнули, і тиша настала!**
Then they came to him and, awaking him out of his sleep, said, Master, Master, destruction is near. And he, when he was awake, gave orders to the wind and the rolling waves, and the storm came to an end, and all was calm.
προσελθοντες δε διηγειραν αυτον λεγοντες επιστατα επιστατα απολλυμεθα ο δε εγερθεις επετιμησεν τω ανεμω και τω κλυδωνι του υδατος και επαυσαντο και εγενετο γαληνη
- 25 **A до них Βин сказав: Де ж ваша віра? I дивувались вони, перестрашені, і говорили один до одного: Хто ж це такий, що вітрам і воді Βин наказує, а вони Його слухають?**
And he said to them, Where is your faith? And fear and wonder overcame them, and they said to one another, Who then is this, who gives orders even to the winds and the water and they do what he says?
ειπεν δε αυτοις που εστιν η πιστις υμων φοβηθεντες δε εθαυμασαν λεγοντες προς αλληλους τις αρα ουτος εστιν οτι και τοις ανεμοις επιτασσει και τω υδατι και υπακουουσιν αυτω
- 26 **I вони припливли до землі Гадаринської, що навпроти Галілеї.**
And they came to the country of the Gerasenes, which is opposite Galilee.
και κατεπλευσαν εις την χωραν των γαδαρηνων ητις εστιν αντιπεραν της γαλιλαιας
- 27 **I, як на землю Βин ввійшов, перестрів Його один чоловік із міста, що довгі роки мав він демонів, не вдягався в одягу, і мешкав не в домі, а в гробах.**
And when he had come to the land, there came to him a certain man from the town who had evil spirits; and for a long time he had had no clothing on, and was not living in a house but in the place of the dead.
εξελθοντι δε αυτω επι την γην υπηνητησεν αυτω ανηρ τις εκ της πολεως ος ειχεν δαιμονια εκ χρονων ικανων και ιματιον ουκ ενεδιδυσκετο και εν οικια ουκ εμενεν αλλ εν τοις μνημασιν
- 28 **A коли він Ісуса побачив, то закричав, повалився перед Ним, і голосом гучним закликав: Що до мене Тобі, Ісусе, Сину Бога Всевишнього? Благаю Тебе, не муч мене!**
And when he saw Jesus, he gave a loud cry and went down on the earth before him and in a loud voice said, What have I to do with you, Jesus, Son of the Most High God? Do not be cruel to me.
ιδων δε τον ιησουν και ανακραξας προσεπεσεν αυτω και φωνη μεγαλη ειπεν τι εμοι και σοι ιησου υιε του θεου του υψιστου δεομαι σου μη με βασανισης
- 29 **Бо звелів Βин нечистому духові вийти з людини. Довгий час він хапав був його, і в'язали його ланцюгами й кайданами, і стерегли його, але він розривав ланцюги, і демон гнав по пустині його.**
For he gave an order to the evil spirit to come out of the man. For frequently it would take a grip of him: and he was kept under control, and prisoned with chains; but parting the chains in two, he would be sent by the driving of the evil spirit into waste places.
παρηγγελλεν γαρ τω πνευματι τω ακαθαρτω εξελθειν απο του ανθρωπου πολλοις γαρ χρονις συνηρπακει αυτον και εδεσμειτο αλυσεσιν και πεδαϊς φυλασσομενος και διαρρησων τα δεσμα ηλαυνε το υπο του δαιμονος εις τας ερημους
- 30 **A Ісус запитався його: Як тобі на ім'я? I той відказав: Легіон, бо багато ввійшло в нього демонів.**
And Jesus said to him, What is your name? And he said, Legion; for a number of spirits had gone into him.
επηρωτησεν δε αυτον ο ιησους λεγων τι σοι εστιν ονομα ο δε ειπεν λεγεων οτι δαιμονια πολλα εισηλθεν εις αυτον
- 31 **I благали Його, щоб Βин їм не звелів іти в безодню.**
And they made a request to him that he would not give them an order to go away into the deep.
και παρεκαλει αυτον ινα μη επιταξη αυτοις εις την αβυσσον απελθειν

- 32 Πάσα γὰρ ἐκεῖ ἐστὶν ἄσπετος ὄμιλος χοίρων ἐπιβουλοῦντων ἐν τῷ ὄρει καὶ παρεκαλοῦντων αὐτὸν ἵνα ἐπιτρέψῃ αὐτοῖς εἰσελθεῖν καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς.
Now there was a great herd of pigs in that place, getting food on the mountain: and the evil spirits made a request to him that he would let them go into the pigs, and he let them.
ἦν δὲ ἐκεῖ ἀσπετος ὄμιλος χοίρων ἰκανῶν βουλομένων ἐν τῷ ὄρει καὶ παρεκαλοῦντων αὐτὸν ἵνα ἐπιτρέψῃ αὐτοῖς εἰσελθεῖν καὶ ἐπέτρεψεν αὐτοῖς
- 33 Ἀλλὰ οἱ δαίμονες ἐξῆλθον ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἔειπον εἰς τοὺς χοίρους· καὶ ἔβησαν ἐκ αὐτοῦ κατὰ τὴν κρημνὸν εἰς τὴν λίμνην καὶ ἀπέπνιγον.
And the evil spirits came out of the man and went into the pigs: and the herd went rushing down a sharp slope into the water and came to destruction.
ἐξῆλθοντα δὲ τὰ δαιμόνια ἀπὸ τοῦ ἀνθρώπου εἰσηλθόντες εἰς τοὺς χοίρους καὶ ὤρμησαν ἐκ αὐτοῦ κατὰ τὴν κρημνὸν εἰς τὴν λίμνην καὶ ἀπέπνιγον
- 34 Πάσῃς γὰρ τῇ πόλει καὶ τῇ χώραν αὐτῆς ἐγένετο ἄσπετος ἡ ἀγγελία· καὶ ἦσαν οἱ ἄνθρωποι ἐκ τῆς πόλεως καὶ τῆς χώρας ἐκείνης ἰσχυροὶ ἐπιβουλοῦντες αὐτῷ.
And when the men who took care of them saw what had come about, they went quickly and gave news of it in the town and the country.
ἰδόντες δὲ οἱ βουλοῦντες τὸ γινόμενον ἐφυγον καὶ ἀπελθόντες ἀγγέλιον εἰς τὴν πόλιν καὶ εἰς τοὺς ἀγρούς
- 35 Ἦν δὲ ἐκεῖ οἱ ἄνθρωποι ἰσχυροὶ ἐπιβουλοῦντες αὐτῷ· καὶ ἦσαν οἱ ἄνθρωποι ἐκ τῆς πόλεως καὶ τῆς χώρας ἐκείνης ἰσχυροὶ ἐπιβουλοῦντες αὐτῷ.
And they went out to see what had taken place, and they came to Jesus and saw the man out of whom the evil spirits had gone, seated, clothed and with full use of his senses, at the feet of Jesus; and fear came on them.
ἐξῆλθον δὲ εἰδὲν τὸ γεγονός καὶ ἦλθον πρὸς τὸν Ἰησοῦν καὶ εὗρον καθημένον τὸν ἀνθρώπον ἀπὸ οὗ τὰ δαιμόνια ἐξῆλθον ἰσχυροῦς καὶ σωφρονούντα παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ καὶ ἐφοβήθησαν
- 36 Ἦν δὲ ἐκεῖ οἱ ἄνθρωποι ἰσχυροὶ ἐπιβουλοῦντες αὐτῷ· καὶ ἦσαν οἱ ἄνθρωποι ἐκ τῆς πόλεως καὶ τῆς χώρας ἐκείνης ἰσχυροὶ ἐπιβουλοῦντες αὐτῷ.
And those who had seen it gave them an account of how the man who had the evil spirits was made well.
ἀγγέλιον δὲ αὐτοῖς καὶ οἱ ἰδόντες πῶς ἐσώθη ὁ δαιμονισθεὶς
- 37 Ἦν δὲ ἐκεῖ οἱ ἄνθρωποι ἰσχυροὶ ἐπιβουλοῦντες αὐτῷ· καὶ ἦσαν οἱ ἄνθρωποι ἐκ τῆς πόλεως καὶ τῆς χώρας ἐκείνης ἰσχυροὶ ἐπιβουλοῦντες αὐτῷ.
And all the people of the country of the Gerasenes made a request to him to go away from them; for they were in great fear: and he got into a boat and went back.
καὶ ἠρώτησαν αὐτὸν ἀπαντὸν πλῆθος τῆς περιχωροῦ τῶν γαδαρηῶν ἀπελθεῖν ἀπ' αὐτῶν ὅτι φόβῳ μεγάλῳ συνέχοντο αὐτοῦ· δεῖμα δὲ εἰς τὸ πλοῖον ὑπεστρέψεν
- 38 Ἦν δὲ ἐκεῖ οἱ ἄνθρωποι ἰσχυροὶ ἐπιβουλοῦντες αὐτῷ· καὶ ἦσαν οἱ ἄνθρωποι ἐκ τῆς πόλεως καὶ τῆς χώρας ἐκείνης ἰσχυροὶ ἐπιβουλοῦντες αὐτῷ.
But the man from whom the evil spirits had gone out had a great desire to be with him, but he sent him away, saying,
ἐδέετο δὲ αὐτοῦ ὁ ἀνὴρ ἀπὸ οὗ ἐξῆλθον τὰ δαιμόνια εἶναι σὺν αὐτῷ ἀπέλυσε δὲ αὐτὸν ὁ Ἰησοῦς λέγων
- 39 Ἦν δὲ ἐκεῖ οἱ ἄνθρωποι ἰσχυροὶ ἐπιβουλοῦντες αὐτῷ· καὶ ἦσαν οἱ ἄνθρωποι ἐκ τῆς πόλεως καὶ τῆς χώρας ἐκείνης ἰσχυροὶ ἐπιβουλοῦντες αὐτῷ.
Go back to your house and let them have news of all the great things which God has done for you. And he went away, giving word through all the town of the great things which Jesus had done for him.
ὑποστρέφε εἰς τὸν οἶκόν σου καὶ διηγήσουσα εἰπὴς σοὶ ὁ θεὸς καὶ ἀπῆλθεν καθ' ὅλην τὴν πόλιν κηρύσσων ὅσα εἰπὴς αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς
- 40 ¶ Ἦν δὲ ἐκεῖ οἱ ἄνθρωποι ἰσχυροὶ ἐπιβουλοῦντες αὐτῷ· καὶ ἦσαν οἱ ἄνθρωποι ἐκ τῆς πόλεως καὶ τῆς χώρας ἐκείνης ἰσχυροὶ ἐπιβουλοῦντες αὐτῷ.
And when Jesus went back, the people were glad to see him, for they were all waiting for him.
ἐγενετο δὲ ἐν τῷ ὑποστρέψαι τὸν Ἰησοῦν ἀπεδέξατο αὐτὸν ὁ ὄμιλος ἦσαν γὰρ πάντες προσδοκῶντες αὐτὸν
- 41 Ἦν δὲ ἐκεῖ οἱ ἄνθρωποι ἰσχυροὶ ἐπιβουλοῦντες αὐτῷ· καὶ ἦσαν οἱ ἄνθρωποι ἐκ τῆς πόλεως καὶ τῆς χώρας ἐκείνης ἰσχυροὶ ἐπιβουλοῦντες αὐτῷ.
Then there came a man named Jairus, who was a ruler in the Synagogue: and he went down at the feet of Jesus, desiring him to come to his house;
καὶ ἰδὼν ἦλθεν ἀνὴρ ὄνομα Ἰαίρου καὶ αὐτοῦ ἀρχῶν τῆς συναγωγῆς ὑπῆρχεν καὶ πέσων παρὰ τοὺς πόδας τοῦ Ἰησοῦ παρεκαλεῖ αὐτὸν εἰσελθεῖν εἰς τὸν οἶκόν αὐτοῦ
- 42 Ἦν δὲ ἐκεῖ οἱ ἄνθρωποι ἰσχυροὶ ἐπιβουλοῦντες αὐτῷ· καὶ ἦσαν οἱ ἄνθρωποι ἐκ τῆς πόλεως καὶ τῆς χώρας ἐκείνης ἰσχυροὶ ἐπιβουλοῦντες αὐτῷ.
For he had an only daughter, about twelve years old, and she was near to death. But while he was on his way, the people were pushing to be near him.
ὅτι θυγατὴρ μονογενὴς ἦν αὐτῷ ὡς ἑτῶν δώδεκα καὶ αὕτη ἀπεθνήσκειν ἐν δὲ τῷ ὑπάγειν αὐτὸν οἱ ὄμιλοι συνέπνιγον αὐτὸν
- 43 Ἦν δὲ ἐκεῖ οἱ ἄνθρωποι ἰσχυροὶ ἐπιβουλοῦντες αὐτῷ· καὶ ἦσαν οἱ ἄνθρωποι ἐκ τῆς πόλεως καὶ τῆς χώρας ἐκείνης ἰσχυροὶ ἐπιβουλοῦντες αὐτῷ.
And a woman, who had had a flow of blood for twelve years, and had given all her money to medical men, and not one of them was able to make her well,
καὶ γυνὴ οὖσα ἐν ῥύσει αἵματος ἀπὸ ἑτῶν δώδεκα ἤτις εἰς ἰατροὺς προσαναλώσασα ὅλον τὸν βίον οὐκ ἰσχύσεν ὑπὸ οὐδενὸς θεραπευθῆναι
- 44 Ἦν δὲ ἐκεῖ οἱ ἄνθρωποι ἰσχυροὶ ἐπιβουλοῦντες αὐτῷ· καὶ ἦσαν οἱ ἄνθρωποι ἐκ τῆς πόλεως καὶ τῆς χώρας ἐκείνης ἰσχυροὶ ἐπιβουλοῦντες αὐτῷ.
Came after him and put her hand on the edge of his robe, and straight away the flowing of her blood was stopped.
προσέλθουσα ὀπίσθεν ἤψατο τοῦ κρασπέδου τοῦ ἱματίου αὐτοῦ καὶ παραχρῆμα ἐστῆ ἡ ῥύσις τοῦ αἵματος αὐτῆς

- 45 Α Ιησус запитав: Хто доторкнувся до Мене? Коли ж відмовлялися всі, то Петро відказав: Учителю, народ коло Тебе он товпиться й тисне.
And Jesus said, Who was touching me? And when they all said, It is not I, Peter and those who were with him said, Master, the people are pushing round you on every side.
 και ειπεν ο ιησους τις ο αφαμενος μου αρνουμενων δε παντων ειπεν ο πετρος και οι μετ αυτου επιστατα οι οχλοι συνεχουσιν σε και αποθλιβουσιν και λεγεις τις ο αφαμενος μου
- 46 Ιησус же промовив: Доторкнувся хтось до Мене, бо Я відчув силу, що вийшла з Мене...
But Jesus said, Someone was touching me, for I had the feeling that power had gone out from me.
 ο δε ιησους ειπεν ηψατο μου τις εγω γαρ εγνων δυναμιν εξελθουσαν απ εμου
- 47 А жінка, побачивши, що вона не втаїлась, трясучись, підійшла та й упала перед Ним, і призналася перед усіма людьми, чому доторкнулась до Нього, і як хвили тієї одужала.
And when the woman saw that she was not able to keep it secret, she came, shaking with fear, and falling down before him she made clear before all the people the reason for her touching him, and how she was made well straight away.
 ιδουσα δε η γυνη οτι ουκ ελαθεν τρεμουσα ηλθεν και προσπεσουσα αυτω δι ην αιτια ηψατο αυτου απηγγειλεν αυτω ενωπιον παντος του λαου και ως ιαθη παραχηρμα
- 48 Він же промовив до неї: Дочко, твоя віра спасла тебе; іди з миром собі!
And he said to her, Daughter, your faith has made you well; go in peace.
 ο δε ειπεν αυτη θαρσει θυγατερ η πιστις σου σεσωκεν σε πορευου εις ειρηνην
- 49 Як Він ще промовляв, приходить ось від старшини синагоги один та й говорить: Дочка твоя вмерла, не турбуй же Вчителя!
While he was still talking, someone came from the house of the ruler of the Synagogue, saying, Your daughter is dead; do not go on troubling the Master.
 ετι αυτου λαλουντος ερχεται τις παρα του αρχισυναγωγου λεγων αυτω οτι τεθηκεν η θυγατηρ σου μη σκυλλε τον διδασκαλον
- 50 Ιησус же, почувши, йому відповів: Не лякайся, тільки віруй, і буде спасена вона.
But Jesus at these words said to him, Have no fear, only have faith, and she will be made well.
 ο δε ιησους ακουσας απεκριθη αυτω λεγων μη φοβου μονον πιστευε και σωθησεται
- 51 Прийшовши ж до дому, не пустив Він нікого з Собою ввійти, крім Петра, та Івана, та Якова, та батька дівчати, та матері.
And when he came to the house he did not let any man go in with him, but only Peter and John and James, and the father of the girl and her mother.
 εισελθων δε εις την οικιαν ουκ αφηκεν εισελθειν ουδενα ει μη πετρον και ιακωβον και ιωαννην και τον πατερα της παιδος και την μητερα
- 52 А всі плакали та голосили за нею... Він же промовив: Не плачте, не вмерла вона, але спить!
And all the people were weeping and crying for her; but he said, Do not be sad, for she is not dead, but sleeping.
 εκλαιον δε παντες και εκοπτοντο αυτην ο δε ειπεν μη κλαιετε ουκ απεθανεν αλλα καθευδει
- 53 І насміхалися з Нього, бо знали, що вмерла вона.
And they were laughing at him, being certain that she was dead.
 και κατεγελων αυτου ειδοτες οτι απεθανεν
- 54 А Він узяв за руку її та й скрикнув, говорячи: Дівчатко, вставай!
But he, taking her hand, said to her, My child, get up.
 αυτος δε εκβαλων εξω παντας και κρατησας της χειρος αυτης εφωνησεν λεγων η παις εγειρου
- 55 І вернувся їй дух, і хвили тієї вона ожила... І звелів дати їй їсти.
And her spirit came back to her and she got up straight away: and he gave orders that food was to be given to her.
 και επεστρεψεν το πνευμα αυτης και ανεστη παραχηρμα και διαταξεν αυτη δοθηναι φαγειν
- 56 І здивувались батьки її. А Він наказав їм нікому не розповідати, що сталося.
And her father and mother were full of wonder, but he gave orders to them to say nothing about it to anyone.
 και εξεστησαν οι γονεις αυτης ο δε παρηγγειλεν αυτοις μηδενι ειπειν το γεγονος
- 1 ¶ І скликав Він Дванадцятьох, і дав їм силу та владу над усіма демонами, і вздоровляти недуги.
And getting the twelve together, he gave them power and authority over all evil spirits and over diseases, to make them well.
 συγκαλεσαμενος δε τους δωδεκα μαθητας αυτου εδωκεν αυτοις δυναμιν και εξουσιαν επι παντα τα δαιμονια και νοσους θεραπευειν
- 2 І послав їх проповідувати Царство Боже та вздоровляти недужих.
And he sent them out to be preachers of the kingdom of God, and to make well those who were ill.
 και απεστειλεν αυτους κηρυσσειν την βασιλειαν του θεου και ιασθαι τους ασθενουντας

- 3 I промовив до них: Не беріть нічого в дорогу: ані палиці, ані торби, ні хліба, ні єрібла, ані майте по двос убрань.
And he said to them, Take nothing for your journey, no stick or bag or bread or money, and do not take two coats.
και ειπεν προς αυτους μηδεν αιρετε εις την οδον μητε ραβδους μητε πηραν μητε αρτον μητε αργυριον μητε ανα δυο χιτωνας εχειν
- 4 I в який дім увійдете, зоставайтесь там, і звідти відходьте.
And if you go into a house, let that house be your resting-place till you go away.
και εις ην αν οικιαν εισελθητε εκει μενετε και εκειθεν εξερχεσθε
- 5 А як хто вас не прийме, то, виходячи з міста того, обтрусіть від ніг ваших порох на свідчення супроти них.
And if any people will not take you in, when you go away from that town, put off its dust from your feet for a witness against them.
και οσοι αν μη δεξωνται υμας εξερχομενοι απο της πολεως εκεινης και τον κονιορτον απο των ποδων υμων αποτιναξατε εις μαρτυριον επ αυτους
- 6 I вийшли вони, та й ходили по селах, звіщаючи Добру Новину та всюди вздоровляючи.
And they went away, journeying through all the towns, preaching the good news and making people free from diseases in all places.
εξερχομενοι δε διηρχοντο κατα τας κομας ευαγγελιζομενοι και θεραπευοντες πανταχου
- 7 А Ірод тетрарх прочув усе, що сталося було, і вагався, бо дехто казали, що Іван це із мертвих устав,
Now Herod the king had news of all these things: and he was in doubt, because it was said by some people that John had come back from the dead;
ηκουσεν δε ηρωδης ο τετραρχης τα γινομενα υπ αυτου παντα και διηπορει δια το λεγεσθαι υπο τινων οτι ιωαννης εγηγερται εκ νεκρων
- 8 а інші, що Ілля то з'явився, а знов інші, що ожив це один із стародавніх пророків.
And by some, that Elijah had come; and by others, that one of the old prophets had come back to life.
υπο τινων δε οτι ηλιας εφανη αλλων δε οτι προφητης εις των αρχαιων ανεστη
- 9 Тоді Ірод сказав: Іванові стяв я голову; хто ж Оцей, що я чую про Нього речі такі? І він намагався побачити Його.
And Herod said, I put John to death: but who is this, of whom such stories are given to me? And he had a desire to see him.
και ειπεν ο ηρωδης ιωαννην εγω απεκεφαλισα τις δε εστιν ουτος περι ου εγω ακουω τοιαυτα και εζητει ιδειν αυτον
- 10 ¶ А коли повернулись апостоли, вони розповіли Йому, що зробили. І Він їх узяв, та й пішов самотою на місце безлюдне, біля міста, що зветься Вифсаїда.
And the twelve, when they came back, gave him an account of what they had done. And he took them with him and went away from the people to a town named Beth-saida.
και υποστρεψαντες οι αποστολοι διηγησαντο αυτω οσα εποιησαν και παραλαβон αυτους υπεχωρησεν κατ ιδιαν εις τοπον ερημον πολεως καλουμενης βηθσαιδα
- 11 А як люди довідалися, то пішли вслід за Ним. І Він їх прийняв, і розповідав їм про Боже Царство, та тих уздоровляв, хто потребував uzдоровлення.
But the people, getting news of it, went after him: and he was pleased to see them, and gave them teaching about the kingdom of God, and made those well who were in need of it.
οι δε οχλοι γινοντες ηκολουθησαν αυτω και δεξαμενος αυτους ελαλει αυτοις περι της βασιλειας του θεου και τους χρειαν εχοντας θεραπειας ιατο
- 12 А день став схилятися. І Дванадцятєро підійшли та й сказали Йому: Відпусти вже людей, нехай вони йдуть у довколишні села й оселі спочити й здобути поживи, бо ми тут у місці безлюдному!
And the day went on; and the twelve came to him and said, Send these people away so that they may go into the towns and the country round about and get resting-places and food for themselves, for we are in a waste place.
η δε ημερα ηρξατο κλινειν προσελθοντες δε οι δωδεκα ειπον αυτω απολυσον τον οχλον ινα απελθοντες εις τας κυκλω κομας και τους αγρους καταλυσωσιν και ευρωσιν επισιτισμον οτι ουδε εν ερημω τοπω εσμεν
- 13 А Він їм сказав: Дайте їсти їм ви. Вони ж відказали: Немає в нас більше, як п'ятеро хліба й дві риби. Хіба підємо та купимо поживи для всього народу цього.
But he said, Give them food yourselves. And they said, We have only five cakes of bread and two fishes, if we do not go and get food for all these people.
ειπεν δε προς αυτους δοτε αυτοις υμεις φαγειν οι δε ειπον ουκ εισιν ημιν πλειον η πεντε αρτοι και δυο ιχθυες ει μητι πορευθεντες ημεις αγορασωμεν εις παντα τον λαον τουτον βρωματα
- 14 Бо було чоловіків десь тисяч із п'ять. І сказав Він до учнів Своїх: Розсадіть їх рядами по п'ятидесяти.
For there were about five thousand men. And he said to his disciples, Make them be seated in groups, about fifty to a group.
ησαν γαρ ουσαι ανδρες πεντακισχιλιοι ειπεν δε προς τους μαθητας αυτου κατακλινατε αυτους κλισιας ανα πεντηκοντα
- 15 І зробили отак, і всіх їх розсадили.
And they did so, and made them all be seated.
και εποιησαν ουτως και ανεκλιναν απαντας

- 16 **I Він узяв п'ять хлібів та дві риби, споглянув на небо, поблагословив їх, і поламав, і дав учням, щоб клали народові.**
And he took the five cakes of bread and the two fishes and, looking up to heaven, he said words of blessing over them, and when they had been broken, he gave them to the disciples to give to the people.
λαβων δε τους πεντε αρτους και τους δυο ιχθυας αναβλεψας εις τον ουρανον ευλογησεν αυτους και κατεκλασεν και εδιδου τοις μαθηταις παρατιθεναι το οζλω
- 17 **I всі їли й наситились! А з кусків позосталих зібрали дванадцять кошів...**
And they all took the food and had enough; and they took up of the broken bits which were over, twelve baskets full.
και εφαγον και εχορτασθησαν παντες και ηρθη το περισσευσαν αυτοις κλασματων κοφινοι δωδεκα
- 18 **¶ I сталося, як насамоті Він молився, з Ним учні були. I спитав Він їх, кажучи: За кого Мене люди вважають?**
And it came about that when he was in prayer, by himself, and the disciples were with him, he put a question to them, saying, Who do the people say I am?
και εγενετο εν τω ειναι αυτον προσευχομενον καταμονας σνησαν αυτο οι μαθηται και εηρωτησεν αυτους λεγων τινα με λεγουσιν οι οζλοι ειναι
- 19 **Вони ж відповіли та сказали: За Івана Христителя, а ті за Іллю, а інші, що воскрес один із давніх пророків.**
And they, answering, said, John the Baptist; but others say Elijah; and others, that one of the old prophets has come back.
οι δε αποκριθεντες ειπον ιωαννην τον βαπτιστην αλλοι δε ηλιαν αλλοι δε οτι προφητης τις των αρχαιων ανεστη
- 20 **А Він запитав їх: А ви за кого Мене маєте? Петро ж відповів та сказав: За Христа Божого!**
And he said, But who do you say that I am? And Peter, answering, said, The Christ of God.
ειπεν δε αυτοις υμεις δε τινα με λεγετε ειναι αποκριθεις δε ο πετρος ειπεν τον χριστον του θεου
- 21 **Він же їм наказав, і звелів не казати нікому про це.**
But he gave them special orders, not to say this to any man;
ο δε επιτιμησας αυτοις παρηγγειλεν μηδενι ειπειν τουτο
- 22 **I сказав Він: Синові Людському треба багато страждати, і Його відцураються старші, і первосвященники, і книжники, і буде Він убитий, але третього дня Він воскресне!**
Saying, The Son of man will undergo much and be put on one side by the rulers and the chief priests and the teachers of the law, and be put to death, and on the third day he will come back to life.
ειπων οτι δει τον υιον του ανθρωπου πολλα παθειν και αποδοκιμασθηναι απο των πρεσβυτερων και αρχιερεων και γραμματεων και αποκτανθηναι και τη τριτη ημερα εγερθηναι
- 23 **А до всіх Він промовив: Коли хоче хто йти вслід за Мною, хай зречеться самого себе, і хай візьме щоденно свого хреста, та й за Мною йде.**
And he said to them all, If any man has a desire to come after me, let him give up all, and take up his cross every day, and come after me.
ελεγειν δε προς παντας ει τις θελει οπισω μου ελθειν απαρνησασθω εαυτον και αρατω τον σταυρον αυτου καθ ημεραν και ακολουθειτω μοι
- 24 **Бо хто хоче душу свою зберегти, той погубить її, а хто ради Мене згубить душу свою, той її збереже.**
For whoever has a desire to keep his life will have it taken from him, but whoever gives up his life because of me, will keep it.
ος γαρ αν θελη την ψυχην αυτου σωσαι απολεσει αυτην ος δ αν απολεση την ψυχην αυτου ενεκεν εμου ουτος σωσει αυτην
- 25 **Яка ж користь людині, що здобуде весь світ, але занепасть чи згубить себе?**
For what profit will a man have if he gets all the world, but undergoes loss or destruction himself?
τι γαρ ωφελειται ανθρωπος κερδησας τον κοσμον ολον εαυτον δε απολεσας η ζημιωθεις
- 26 **Бо хто буде Мене та Моєї науки соромитися, того посоромиться також Син Людський, як прийде у славі Своєї, і Отчій, і святих Ангелів.**
For if any man has a feeling of shame because of me or of my words, the Son of man will have shame because of him when he comes in his glory and the glory of the Father and of the holy angels.
ος γαρ αν παισυχθη με και τους εμους λογους τουτον ο υιος του ανθρωπου παισυχθησεται οταν ελθη εν τη δοξη αυτου και του πατρος και των αγιων αγγελων
- 27 **Правдиво ж кажу вам, що деякі з тут-о приявних не скуштують смерти, аж поки не побачать Царства Божого.**
But truly I say to you, Some of those who are here now will have no taste of death till they see the kingdom of God.
λεγω δε υμιν αληθως εισιν тινес των ωδε εστηκοτων οι ου μη γευσονται θανατου εως αν ιδωσιν την βασιλειαν του θεου
- 28 **¶ I сталося після оцих слів днів за вісім, узяв Він Петра, і Івана, і Якова, та й пішов помолитись на гору.**
And about eight days after he had said these things, he took Peter and John and James with him and went up into the mountain for prayer.
εγενετο δε μετα τους λογους τουτους ωσει ημεραι οκτω και παραλαβων τον πετρον και ιωαννην και ιακωβον ανεβη εις το ορος προσευξασθαι
- 29 **I коли Він молився, то вигляд лица Його переобразився, а одежа Його стала біла й блискуча.**
And while he was in prayer, his face was changed and his clothing became white and shining.
και εγενετο εν τω προσευχεσθαι αυτον το ειδος του προσωπου αυτου ετερον και ο ιματισμος αυτου λευκος εξαστραπτων

- 30 **І ось два мужі з Ним розмовляли, були то Мойсей та Ілля,**
And two men, Moses and Elijah, were talking with him;
και ιδου ανδρες δυο συνελαλουν αυτω οιτινες ησαν μωσης και ηλιας
- 31 **що з'явилися в славі, і говорили про кінець Його, який в Єрусалимі Він мав докінчити.**
Who were seen in glory and were talking of his death which was about to take place in Jerusalem.
οι οφθεντες εν δοξη ελεγον την εξοδον αυτου ην εμελλεν πληρουν εν ιερουσαλημ
- 32 **А Петро та приявні з ним були зморені сном, але, пробудившись, бачили славу Його й обох мужів, що стояли при Ньому.**
Now Peter and those who were with him were overcome with sleep: but when they were fully awake, they saw his glory and the two men who were with him.
ο δε πετρος και οι συν αυτω ησαν βεβαρημενοι υπνω διαγρηγορησαντες δε ειδον την δοξαν αυτου και τους δυο ανδρας τους συνεστωτας αυτω
- 33 **І сталося, як із Ним розлучались вони, то промовив Петро до Ісуса: Учителю, добре нам бути тут! Поставмо ж тут три шатри: задля Тебе одне, і Мойсею одне, і одне для Іллі! Він не знав, що говорити...**
And when they were about to go away from him, Peter said to Jesus, Master, it is good for us to be here; let us make three tents, one for you and one for Moses and one for Elijah: having no knowledge of what he was saying.
και εγενετο εν τω διαχωριζεσθαι αυτους απ αυτου ειπεν ο πετρος προς τον ιησουν επιστατα καλον εστιν ημας ωδε ειναι και ποιησωμεν σκηνας τρεις μιαν σοι και μωσει μιαν και μιαν ηλια μη ειδως ο λεγει
- 34 **А як він говорив це, насунула хмара та їх заслонила. І вони полякались, як стали ті входити в хмару.**
And while he said these things, the shade of a cloud came over them, and they were full of fear when they went into the cloud.
ταυτα δε αυτου λεγοντος εγενετο νεφελη και επεσκιασεν αυτους εφοβηθησαν δε εν τω εκεινους εισελθειν εις την νεφελην
- 35 **І почувся ось голос із хмари, який промовляв: Це Син Мій Улюблений, Його слухайтеся!**
And there was a voice from the cloud saying, This is my Son, the man of my selection; give ear to him.
και φωνη εγενετο εκ της νεφελης λεγουσα ουτος εστιν ο υιος μου ο αγαπητος αυτου ακουετε
- 36 **А коли оцей голос лунав, Ісус Сам позостався. А вони промовчали, і нікому нічого тих днів не казали, що бачили.**
And after the voice was gone they saw that Jesus was by himself. And they kept quiet, and said nothing at that time to anyone of the things which they had seen.
και εν τω γενεσθαι την φωνην ευρεθη ο ιησους μονος και αυτοι εισηγησαν και ουδενι απηγγειλαν εν εκειναις ταις ημεραις ουδεν ων εωρακασιν
- 37 **¶ А наступного дня, як спустились з гори, перестрів Його натовп великий.**
And on the day after, when they came down from the mountain, a great band of people came to him.
εγενετο δε εν τη εξης ημερα κατελθοντων αυτων απο του ορους συνητησεν αυτω οχλος πολυς
- 38 **І закричав ось один чоловік із народу й сказав: Учителю, благаю Тебе, зглянься над сином моїм, бо одинак він у мене!**
And a man from among them, crying out, said, Master, I make a request to you, give a thought to my son, for he is my only child:
και ιδου ανηρ απο του οχλου ανεβησεν λεγων διδασκαλε δεομαι σου επιβλεψον επι τον υιον μου οτι μονογενης εστιν μοι
- 39 **А ото дух хапас його, і він нагло кричить, і трясє ним, аж той піну пускає. І, вимучивши він його, насилу відходить.**
And see, a spirit takes him, and suddenly he gives a cry, twisted in pain and streaming at the lips, and when it goes away from him at last, he is marked as from blows.
και ιδου πνευμα λαμβανει αυτον και εξαφνης κραζει και σπαρασσει αυτον μετα αφρου και μογис αποχωρει απ αυτου συντριβον αυτον
- 40 **І учнів Твоїх я благав його вигнати, та вони не змогли.**
And I made a request to your disciples to send it out of him, but they were not able to do it.
και εδεηθην των μαθητων σου ινα εκβαλλωσιν αυτο και ουκ ηδυνηθησαν
- 41 **А Ісус відповів і промовив: О, роде невірний й розбещений, доки буду Я з вами, і терпітиму вас? Приведи свого сина сюди!**
And Jesus said, O generation without faith and false in heart, how long will I have to be with you and put up with you? let your son come here.
αποκριθεις δε ο ιησους ειπεν ω γενεα απιστος και διεστραμμενη εως ποτε εσομαι προς υμας και ανεξομαι υμων προσαγαγε ωδε τον υιον σου
- 42 **А як той іще йшов, демон кинув його та затряс. Та Ісус наказав тому духу нечистому, і вздоровив дитину, і віддав її батькові її.**
And while he was coming, he was pushed violently down and twisted by the evil spirit. But Jesus gave sharp orders to the unclean spirit, and made the boy well, and gave him back to his father.
ετι δε προσερχομενου αυτου ερρηξεν αυτον το δαιμονιον και συνεσπαραξεν επετιμησεν δε ο ιησους τω πνευματι τω ακαθαρτω και ιασατο τον παιδα και απεδωκεν αυτον τω πατρι αυτου

- 43 ¶ I всі дивувалися величі Божій! А як усі дивувались усьому, що чинив був Ісус, Він промовив до учнів Своїх:
And they were full of wonder at the great power of God. But while they were all wondering at all the things which he did, he said to his disciples, εξεπλησσαντο δε παντες επι τη μεγαλειοτητι του θεου παντων δε θαυμαζοντων επι πασιν οις εποιησεν ο ιησους ειπεν προς τους μαθητας αυτου
- 44 Вкладіть до вух своїх ці ось слова: Людський Син буде виданий людям до рук...
Let these words go deep into your ears, for the Son of man will be given up into the hands of men. θεσθε υμεις εις τα οτα υμων τους λογους τουτους ο γαρ υιος του ανθρωπου μελλει παραδιδοσθαι εις χειρας ανθρωπων
- 45 Проте не зрозуміли вони цього слова, було бо закрите від них, щоб його не збагнули, та боялись Його запитати про це слово.
But this saying was not clear to them and its sense was kept secret from them so that they were not able to see it: and they had fear of questioning him about it. οι δε ηγνωουν το ρημα τουτο και ην παρακεκαλυμμενον απ αυτων ινα μη αισθωνται αυτο και εφοβουντο ερωτησαι αυτον περι του ρηματος τουτου
- 46 I прийшло їм на думку: хто б найбільший з них був?
Now there was a discussion among them about which of them would be the greatest. εισηλθεν δε διαλογισμος εν αυτοις το τις αν ειη μειζων αυτων
- 47 А Ісус, думку серця їх знавши, узяв дитину, і поставив її біля Себе.
But when Jesus saw the reasoning of their hearts, he took a small child and put him by his side, ο δε ιησους ιδων τον διαλογισμον της καρδιας αυτων επιλαβομενος παιδιου εστησεν αυτο παρ εαυτω
- 48 I промовив до них: Як хто прийме дитину оцю в Ім'я Моє, Мене він приймє, а як хто Мене прийме, приймє Того, Хто послав Мене. Хто бо найменший між вами всіма, той великий!
And said to them, Whoever gives honour to this child in my name, gives honour to me: and whoever gives honour to me, gives honour to him who sent me: for whoever is least among you all, that man is great. και ειπεν αυτοις ος εαν δεξηται τουτο το παιδιον επι τω ονοματι μου εμε δεχεται και ος εαν εμε δεξηται δεχεται τον αποστειλαντα με ο γαρ μικροτερος εν πασιν υμιν υπαρχων ουτος εσται μεγας
- 49 А Іван відповів і сказав: Учителю, ми бачили одного чоловіка, що Ім'ям Твоїм демонів виганяв, і ми заборонили йому, бо він з нами не ходить.
And John, answering, said, Master, we saw a man driving out evil spirits in your name, and we did not let him do it, because he was not one of us. αποκριθεις δε ο ιωαννης ειπεν επιστατα ειδομεν τινα επι τω ονοματι σου εκβαλλοντα τα δαιμονια και εκωλυσαμεν αυτον οτι ουκ ακολουθει μεθ ημων
- 50 Ісус же йому відказав: Не забороняйте, бо хто не проти вас, той за вас!
But Jesus said to him, Let him do it, for he who is not against you is for you. και ειπεν προς αυτον ο ιησους μη κωλυετε ος γαρ ουκ εστιν καθ ημων υπερ ημων εστιν
- 51 ¶ I сталося, коли дні вознесень Його наближались, Він постановив піти в Єрусалим.
And it came about that when the days were near for him to be taken up, his face was turned to go to Jerusalem, εγενετο δε εν τω συμπληρουσθαι τας ημερας της αναληψεως αυτου και αυτος το προσωπον αυτου εστηριξεν του πορευεσθαι εις ιερουσαλημ
- 52 I Він посланців вислав перед Собою. I пішли вони, та й прибули до села самарянського, щоб ночівлю Йому приготувити.
And he sent men before: and they came to a small town of Samaria to make ready for him. και απεστειλεν αγγελους προ προσωπου αυτου και πορευθεντες εισηλθον εις κωμην σαμαρειτων οστε ετοιμασαι αυτο
- 53 А ті не прийняли Його, бо йшов Він у напрямі Єрусалиму.
But they would not have him there, because he was clearly going to Jerusalem. και ουκ εδεξαντο αυτον οτι το προσωπον αυτου ην πορευομενον εις ιερουσαλημ
- 54 Як побачили ж те учні Яків й Іван, то сказали: Господи, хочеш, то ми скажемо, щоб огонь зійшов з неба та винищив їх, як і Ілля був зробив.
And when his disciples, James and John, saw this, they said, Lord, may we send fire from heaven and put an end to them? ιδοντες δε οι μαθηται αυτου ιακωβος και ιωαννης ειπον κυριε θελεις ειπωμεν πυρ καταβηναι απο του ουρανου και αναλωσαι αυτους ως και ηλιας εποιησεν
- 55 А Він обернувся до них, їм докорив та й сказав: Ви не знаєте, якого ви духа.
But turning round he said sharp words to them. στραφεις δε επετιμησεν αυτοις και ειπεν ουκ οιδατε οιου πνευματος εστε υμεις
- 56 Бо Син Людський прийшов не губить душі людські, а спасати! I пішли вони в інше село.
And they went to another small town. ο γαρ υιος του ανθρωπου ουκ ηλθεν ψυχας ανθρωπων απολεσαι αλλα σωσαι και επορευθησαν εις ετεραν κωμην

- 57 ¶ I сталось, як дорогою йшли, сказав був до Нього один: Я піду за Тобою, хоч би куди Ти пішов.
And when they were on the way, a certain man said to him, I will come after you wherever you go.
 εγενετο δε πορευομενων αυτων εν τη οδω ειπεν τις προς αυτον ακολουθησω σοι οπου αν απερχη κυριε
- 58 Исус же йому відказав: Мають нори лисиці, а гнізда небесні пташки, Син же Людський не має ніде й голови прихилити!
And Jesus said to him, Foxes have holes and the birds of the air have resting-places, but the Son of man has nowhere to put his head.
 και ειπεν αυτω ο ιησους αι αλωπεκες φωλεους εχουσιν και τα πετεινα του ουρανου κατασκηνωσεις ο δε υιος του ανθρωπου ουκ εχει που την κεφαλην κλινη
- 59 I промовив до другого Він: Іди за Мною. А той відказав: Дозволь мені перше піти, і батька свого поховати.
And he said to another, Come after me. But he said, Lord, let me first go and give the last honours to my father.
 ειπεν δε προς ετερον ακολουθει μοι ο δε ειπεν κυριε επιτρεψον μοι απελθοντι πρωτον θαψαι τον πατερα μου
- 60 Він же йому відказав: Зостав мертвим ховати мерців своїх. А ти йди та звіщай Царство Боже.
But he said to him, Let the dead take care of their dead; it is for you to go and give news of the kingdom of God.
 ειπεν δε αυτω ο ιησους αφες τους νεκρους θαψαι τους εαυτων νεκρους συ δε απελθων διαγγελλε την βασιλειαν του θεου
- 61 А інший сказав був: Господи, я піду за Тобою, та дозволь мені перш попрощатись із своїми домашніми.
And another man said, I will come with you, Lord, but first let me say a last good-day to those who are at my house.
 ειπεν δε και ετερος ακολουθησω σοι κυριε πρωτον δε επιτρεψον μοι αποταξασθαι τοις εις τον οικον μου
- 62 Исус же промовив до нього: Ніхто з тих, хто кладе свою руку на плуга та назад озирається, не надасться до Божого Царства!
But Jesus said, No man, having put his hand to the plough and looking back, is good enough for the kingdom of God.
 ειπεν δε προς αυτον ο ιησους ουδεις επιβαλων την χειρα αυτου επ αροτρον και βλεπων εις τα οπισω ευθετος εστιν εις την βασιλειαν του θεου
- 1 ¶ Після того призначив Господь і інших Сімдесят, і послав їх по двох перед Себе до кожного міста та місця, куди Сам мав йти.
Now after these things, the Lord made selection of seventy others and sent them before him, two together, into every town and place where he himself was about to come.
 μετα δε ταυτα ανεδειξεν ο κυριος και ετερους εβδομηκοντα και απεστειλεν αυτους ανα δυο προ προσωπου αυτου εις πασαν πολιν και τοπον ου εμελλεν αυτος ερхεσθαι
- 2 I промовив до них: Хоч жниво велике, та робітників мало; тож благайте Господаря жнива, щоб робітників вислав на жниво Своє.
And he said to them, There is much grain ready to be cut, but not enough workers: so make prayer to the Lord of the grain-fields that he will send workers to get in the grain.
 ελεγεν ουν προς αυτους ο μεν θερισμος πολυς οι δε εργαται ολιγοι δεηθητε ουν του κυριου του θερισμου οπως εκβαλλη εργατας εις τον θερισμον αυτου
- 3 Ідїть! Оце посилаю Я вас, як ягнят між вовки.
Go on your way: see, I send you out like lambs among wolves.
 υπαγετε ιδου εγω αποσπελλω υμας ως αρνας εν μεσω λυκων
- 4 Не носіть ні калитки, ні торби, ні сандалі, і не вітайте в дорозі нікого.
Take no bag for money or for food, and no shoes; say no word to any man on the way.
 μη βασταζετε βαλαντιον μη πηραν μηδε υποδηματα και μηδενα κατα την οδον ασπασησθε
- 5 Як до дому ж якого ви ввійдете, то найперше кажіть: Мир дому цьому!
And whenever you go into a house, first say, Peace be to this house.
 εις ην δ αν οικιαν εισερχησθε πρωτον λεγετε ειρηνη τω οικω τουτω
- 6 І коли син миру там буде, то спочине на ньому ваш мир, коли ж ні до вас вернеться.
And if a son of peace is there, your peace will be with him: but if not, it will come back to you again.
 και εαν мен η εκει υιος ειρηνης επαναπαυσεται επ αυτον η ειρηνη υμων ει δε μηγε εφ υμας ανακαμψει
- 7 Зоставайтеся ж у домі тїм самім, споживайте та пийте, що є в них, бо вартий робітник своєї заплати. Не ходіть з дому в дім.
And keep in that same house, taking what food and drink they give you: for the worker has a right to his reward. Do not go from house to house.
 εν αυτη δε τη οικια μενετε εσθιοντες και πινοντες τα παρ αυτων αξιος γαρ ο εργατης του μισθου αυτου εστιν μη μεταβαινετε εξ οικιας εις οικιαν
- 8 А як прийдете в місто яке, і вас приймуть, споживайте, що вам подадуть.
And into whatever town you go, if they take you in, take whatever food is given to you:
 και εις ην δ αν πολιν εισερχησθε και δεχονται υμας εσθιετε τα παρατιθεμενα υμιν

- 9 **Уздоровлюйте хворих, що в нім, промовляйте до них: Наблилося Царство Боже до вас!**
And make well those in it who are ill and say to them, The kingdom of God is near to you.
και θεραπευετε τους εν αυτη ασθενεις και λεγετε αυτοις ηγγικεν εφ υμας η βασιλεια του θεου
- 10 **А як прийдете в місто яке, і вас не приймуть, то вийдіть на вулиці його та й кажіть:**
But if you go into a town where they will not have you, go out into the streets of it and say,
εις ην δ αν πολιν εισερχησθε και μη δεχονται υμας εξελθοντες εις τας πλατειας αυτης ειπατε
- 11 **Ми обтрушусмо вам навіть порошок, що прилип до нас із вашого міста. Та знайте оце, що наблилося Царство Боже!**
Even the dust of your town, which is on our feet, we put off as a witness against you; but be certain of this, that the kingdom of God is near.
και τον κονιορτον τον κολληθεντα ημιν εκ της πολεως υμων απομασσομεθα υμιν πλην τουτου γινωσκετε οτι ηγγικεν εφ υμας η βασιλεια του θεου
- 12 **Кажу вам: того дня легше буде содомлянам, аніж місту тому!**
I say to you, It will be better in that day for Sodom than for that town.
λεγω δε υμιν οτι соδομοις εν τη ημερα εκεινη ανεκτοτερον εσται η τη πολει εκεινη
- 13 **Горе тобі, Хоразіне, горе тобі, Вифсаїдо! Бо коли б то у Тирі й Сидоні були відбулися ті чуда, що сталися в вас, то давно б вони покаялися в волосяниці та в попелі!**
A curse is on you, Chorazin! A curse is on you, Bethsaida! For if such works of power had been done in Tyre and Sidon as have been done in you, they would have been turned from their sins, in days gone by, seated in the dust.
ουαι σοι χωραζιν ουαι σοι βηθσαιδα οτι ει εν τυρω και σιδωνι εγενοντο αι δυναμεις αι γενομεναι εν υμιν παλαι αν εν σακκω και σποδο καθημεναι μετενοησαν
- 14 **Але на суді відрадніш буде Тиру й Сидону, як вам...**
But it will be better for Tyre and Sidon, in the day of judging, than for you.
пλην τυρω και σιδωνι ανεκτοτερον εσται εν τη κρισει η υμιν
- 15 **А ти, Капернауме, що до неба піднісся, аж до аду ти зійдеш!**
And you, Capernaum, were you not lifted up to heaven? you will go down to hell.
και συ капернаουμ η εως του ουρανου υψωθεισα εως αδου καταβιβασθησθαι
- 16 **Хто слухас вас Мене слухас, хто ж погорджує вами погорджує Мною, хто ж погорджує Мною погорджує Тим, Хто послав Мене.**
Whoever gives ear to you, gives ear to me; and whoever is against you, is against me; and whoever is against me, is against him who sent me.
ο ακουων υμων εμου ακουει και ο αθενων υμας εμε αθετει ο δε εμε αθενων αθετει τον αποστειλαντα με
- 17 **¶ А ті Сімдесят повернулися з радістю, кажучи: Господи, навіть демони коряться нам у Ім'я Твоє!**
And the seventy came back with joy, saying, Lord, even the evil spirits are under our power in your name.
υπεστρεψαν δε οι εβδομηκοντα μετα χαρας λεγοντες κυριε και τα δαιμονια υποτασσεται ημιν εν τω ονοματι σου
- 18 **Він же промовив до них: Я бачив того сатану, що з неба спадав, немов блискавка.**
And he said, I was watching for Satan, falling from heaven like a star.
ειπεν δε αυτοις εθεωρουν τον σαταναν ως αστραλην εκ του ουρανου πεσοντα
- 19 **Ось Я владу вам дав наступати на змії та скорпіонів, і на всю силу ворожу, і ніщо вам не зашкодить.**
See, I have given you power to put your feet on snakes and evil beasts, and over all the strength of him who is against you: and nothing will do you damage.
ιδου διδομι υμιν την εξουσιαν του πατειν επανω οφεων και скорπιων και επι πασαν την δυναμιν του εχθρου και ουδεν υμας ου μη αδικηση
- 20 **Та не тіштеся тим, що вам коряться духи, але тіштесь, що ваші ймення записані в небі!**
Do not be glad, however, because you have power over spirits, but because your names are recorded in heaven.
пλην εν τουτω μη χαιρετε οτι τα πνευματα υμιν υποτασσεται χαιρετε δε μαλλον οτι τα ονοματα υμων εγγραφη εν τοις ουρανοις
- 21 **Того часу Ісус звеселився був Духом Святим і промовив: Прославляю Тебе, Отче, Господи неба й землі, що втаїв Ти оце від премудрих і розумних, та його немовлятам відкрив. Так, О тче, бо Тобі так було до вподоби!**
In that same hour he was full of joy in the Holy Spirit and said, I give praise to you, O Father, Lord of heaven and earth, because you have kept these things secret from the wise and the men of learning, and have made them clear to little children: for so, O Father, it was pleasing in your eyes.
εν αυτη τη ωρα ηγαλλιασατο τω πνευματι ο ιησους και ειπεν εξομολογουμαι σοι πατερ κυριε του ουρανου και της γης οτι απεκρυψας ταυτα απο σοφων και συνετων και απεκαλυψας αυτα νηπιουσ ν αι ο πατηρ οτι ουτως εγενετο ευδοκια εμπροσθεν σου

- 22 **Передав Мені все Мій Отець. І не знає ніхто, хто є Син, тільки Отець, і хто Отець тільки Син, та кому Син захоче відкрити.**
All things have been given to me by my Father: and no one has knowledge of the Son, but only the Father: and of the Father, but only the Son, and he to whom the Son will make it clear.
και στραφεις προς τους μαθητας ειπεν παντα παρεδοθη μοι υπο του πατρος μου και ουδεις γινωσκει τις εστιν ο υιος ει μη ο πατηρ και τις εστιν ο πατηρ ει μη ο υιος και ω εαν βουληται ο υιος αποκ αλυσαι
- 23 **І, звернувшись до учнів, наодинці їм сказав: Блаженні ті очі, що бачать, що бачите ви!**
And, turning to the disciples, he said privately, Happy are the eyes which see the things you see:
και στραφεις προς τους μαθητας κατα ιδιαν ειπεν μακαριοι οι οφθαλμοι οι βλεποντες α βλεπετε
- 24 **Кажу ж вам, що багато пророків і царів бажали побачити, що бачите ви та й не бачили, і почути, що чуєте ви і не чули!**
For I say to you that numbers of prophets and kings have had a desire to see the things which you see, and have not seen them, and to have knowledge of the things which have come to your ears, and they had it not.
λεγω γαρ υμιν οτι πολλοι προφηται και βασιλεις ηθελησαν ιδειν α υμεις βλεπετε και ουκ ειδον και ακουσαι α ακουετε και ουκ ηκουσαν
- 25 **¶ І підвівсь ось законник один, і сказав, Його випробовуючи: Учителю, що робити мені, щоб вічне життя досягнути?**
And a certain teacher of the law got up and put him to the test, saying, Master, what have I to do so that I may have eternal life?
και ιδου νομικος τις ανεστη εκπειραζων αυτον και λεγων διδασκαλε τι ποιησας ζωην αιωνιον κληρονομησω
- 26 **Він же йому відказав: Що в Законі написано, як ти читаш?**
And he said to him, What does the law say, in your reading of it?
ο δε ειπεν προς αυτον εν τω νομω τι γεγραπται πως αναγινωσκεις
- 27 **А той відповів і сказав: Люби Господа Бога свого всім серцем своїм, і всією душею своєю, і всією силою своєю, і всім своїм розумом, і свого ближнього, як самого себе.**
And he, answering, said, Have love for the Lord your God with all your heart and with all your soul and with all your strength and with all your mind; and for your neighbour as for yourself.
ο δε αποκριθεις ειπεν αγαπησεις κυριον τον θεον σου εξ ολης της καρδιας σου και εξ ολης της ψυχης σου και εξ ολης της ισχυος σου και εξ ολης της διανοιας σου και τον πλησιον σου ως σεαυτον
- 28 **Він же йому відказав: Правильно ти відповів. Роби це, і будеш жити.**
And he said, You have given the right answer: do this and you will have life.
ειπεν δε αυτοω ορθως απекριθης τουτο ποιει και ζηση
- 29 **А той бажав сам себе виправдати, та й сказав до Ісуса: А хто то мій ближній?**
But he, desiring to put himself in the right, said to Jesus, And who is my neighbour?
ο δε θελων δικαιουν εαυτον ειπεν προς τον ιησουν και τις εστιν μου πλησιον
- 30 **А Ісус відповів і промовив: Один чоловік ішов з Єрусалиму до Єрихону, і попався розбійникам, що обдерли його, і завдали йому рани, та й утекли, покинувши ледве живого його.**
And Jesus, answering him, said, A certain man was going down from Jerusalem to Jericho, and he got into the hands of thieves, who took his clothing and gave him cruel blows, and when they went away, he was half dead.
υπολαβων δε ο ιησους ειπεν ανθρωπος τις καταβαινεν απο ιερουσαλημ εις ιεριχω και λησταις περιεπεσεν οι και εκδυσαντες αυτον και πληγας επιθεντες απηλθον αφεντες ημιθανη τυγχανοντα
- 31 **Проходив випадком тією дорогою священник один, побачив його, і проминув.**
And by chance a certain priest was going down that way: and when he saw him, he went by on the other side.
κατα συγκυριαν δε ιερευς τις καταβαινεν εν τη οδω εκεινη και ιδων αυτον αντιπαρηλθεν
- 32 **Так само й Левит надійшов на те місце, поглянув, і теж проминув.**
And in the same way, a Levite, when he came to the place and saw him, went by on the other side.
ομοιος δε και λευιτης γενομενος κατα τον τοπον ελθων και ιδων αντιπαρηλθεν
- 33 **Проходив же там якийсь самарянин, та й натрапив на нього, і, побачивши, змилосердився.**
But a certain man of Samaria, journeying that way, came where he was, and when he saw him, he was moved with pity for him,
σαμαρειτης δε τις οδεων ηλθεν κατα αυτον και ιδων αυτον εσπλαγγισθη
- 34 **І він підійшов, і обв'язав йому рани, наливши оливи й вина. Потому його посадив на худобину власну, і приставив його до гостиниці, та й клопотався про нього.**
And came to him and put clean linen round his wounds, with oil and wine; and he put him on his beast and took him to a house and took care of him.
και προσελθων καταδησεν τα τραυματα αυτου επιχεων ελαιον και οινον επιβασας δε αυτον επι το ιδιον κτηνος ηγαγεν αυτον εις πανδοχειον και επεμεληθη αυτου

- 35 А другого дня, від'їжджавши, вийняв він два динарії, та й дав їх господареві й проказав: Заопікуйся ним, а як більше що витратиш, заплачу тобі, як вернуся.
And the day after he took two pennies and gave them to the owner of the house and said, Take care of him; and if this money is not enough, when I come again I will give you whatever more is needed.
και επι την αυριον εξελθων εκβαλων δυο δηναρια εδωκεν τω πανδοχει και ειπεν αυτω επιμεληθητι αυτου και ο τι αν προσδαπανησης εγω εν τω επανερχεσθαι με αποδοσω σοι
- 36 Котрий же з цих трьох на думку твою був ближній тому, хто попався розбійникам?
Which of these three men, in your opinion, was neighbour to the man who came into the hands of thieves?
τις ουν τουτων των τριων δοκει σοι πλησιον γεγονεαι του εμπροσποντος εις τους ληστας
- 37 А він відказав: Той, хто вчинив йому милість. Ісус же сказав йому: Иди, і роби так і ти!
And he said, The one who had mercy on him. And Jesus said, Go and do the same.
ο δε ειπεν ο ποιησας το ελεος μετ αυτου ειπεν ουν αυτω ο ιησους πορευου και συ ποιει ομοιος
- 38 ¶ І сталося, коли вони йшли, Він прийшов до одного села. Одна ж жінка, Марта їй на ім'я, прийняла Його в дім свій.
Now, while they were on their way, he came to a certain town; and a woman named Martha took him into her house.
εγενετο δε εν τω πορευεσθαι αυτους και αυτος εισηλθεν εις κομην τινα γυνη δε τις ονοματι μαρθα υπεδεξατο αυτον εις τον οικον αυτης
- 39 Була ж в неї сестра, що звалась Марія; вона сіла в ногах у Ісуса, та й слухала слова Його.
And she had a sister, by name Mary, who took her seat at the Lord's feet and gave attention to his words.
και τηδε ην αδελφη καλουμενη μαρια η και παρακαθισασα παρα τους ποδας του ιησου ηκουεν τον λογον αυτου
- 40 А Марта великою послугою клопоталась, а спинившись, сказала: Господи, чи байдуже Тобі, що на мене саму полишила служити сестра моя? Скажи ж їй, щоб мені помогла.
But Martha had her hands full of the work of the house, and she came to him and said, Lord, is it nothing to you that my sister has let me do all the work? Say to her that she is to give me some help.
η δε μαρθα περιεσπατο περι πολλην διακονιαν επιστασα δε ειπεν κυριε ου μελει σοι οτι η αδελφη μου μονην με κατελειπεν διακονειν ειπε ουν αυτη ινα μοι συναντιλαβηται
- 41 Господь же промовив у відповідь їй: Марто, Марто, турбуєшся й журишся ти про багато чого,
But the Lord, answering, said to her, Martha, Martha, you are full of care and troubled about such a number of things:
αποκριθεις δε ειπεν αυτη ο ιησους μαρθα μαρθα μεριμας και τυρβαζη περι πολλα
- 42 а потрібне одне. Марія ж обрала найкращу частку, яка не відбереться від неї...
Little is needed, or even one thing only: for Mary has taken that good part, which will not be taken away from her.
ενος δε εστιν χρεια μαρια δε την αγαθην μεριδα εξελεξατο ητις ουκ αφαιρεθησεται απ αυτης
- 1 ¶ І сталося, як молився Він у місці одному, і коли перестав, озвався до Нього один із Його учнів: Господи, навчи нас молитися, як і Іван навчив своїх учнів.
And it came about that he was in prayer in a certain place, and when he came to an end, one of his disciples said to him, Lord, will you give us teaching about prayer, as John did to his disciples?
και εγενετο εν τω ειναι αυτον εν τοπω τινη προσευχομενον ως ελασσατο ειπεν τις των μαθητων αυτου προς αυτον κυριε διδαξον ημας προσευχεσθαι καθως και ιωαννης εδιδαξεν τους μαθητας αυτο υ
- 2 Він же промовив до них: Коли молитесь, говоріть: Отче наш, що сси на небесах! Нехай святиться Ім'я Твоє, нехай прийде Царство Твоє, нехай буде воля Твоя, як на небі, так і на землі.
And he said to them, When you say your prayers, say, Father, may your name be kept holy and your kingdom come.
ειπεν δε αυτοις οταν προσευχησθε λεγετε πατερ ημων ο εν τοις ουρανοις αγιασθητω το ονομα σου ελθето η βασιλεια σου γενηθητω το θελημα σου ως εν ουρανω και επι της γης
- 3 Хліба нашого насущного дай нам на кожний день.
Give us every day bread for our needs.
τον αρτον ημων τον επιουσιον διδου ημιν το καθ ημεραν
- 4 І прости нам наші гріхи, бо й самі ми прошасмо кожному боржникові нашому. І не введи нас у випробовування, але визволи нас від лукавого!
May we have forgiveness for our sins, as we make free all those who are in debt to us. And let us not be put to the test.
και αφες ημιν τας αμαρτιας ημων και γαρ αυτοι αφιεμεν παντι οφειλοντι ημιν και μη εισενευκης ημας εις πειρασμον αλλα ρυσαι ημας απο του πονηρου
- 5 І сказав Він до них: Хто з вас матиме приятеля, і піде до нього опівночі, і скаже йому: Позич мені, друже, три хліби,
And he said to them, Which of you, having a friend, would go to him in the middle of the night and say to him, Friend, let me have three cakes of bread;
και ειπεν προς αυτους τις εξ υμων εξει φιλον και πορευσεται προς αυτον μεσονυκτιου και ειπη αυτω φιλε χρησον μοι τρεις αρτους

- 6 бо прийшов із дороги до мене мій приятель, я ж не маю, що дати йому.
Because a friend of mine has come to me on a journey, and I have nothing to put before him;
επειδη φιλος μου παρεγενετο εξ οδου προς με και ουκ εχω ο παραθησω αυτο
- 7 А той із середини в відповідь скаже: Не роби мені клопоту, уже замкнені двері, і мої діти зо мною на ліжкові. Не могу я встати та дати тобі.
And he, from inside the house, would say in answer, Do not be a trouble to me; the door is now shut, and my children are with me in bed; it is not possible for me to get up and give to you?
κακεινος εσωθεν αποκριθεις ειπη μη μοι κοπους παρεχε ηδη η θυρα κεκλεισται και τα παιδια μου μετ εμου εις την κοιτην εισιν ου δυναμαι αναστας δουναи σοι
- 8 Кажу вам: коли він не встане, і не дасть ради дружби йому, то за докучання його він устане та й дасть йому, скільки той потребує.
I say to you, Though he will not get up and give to him, because he is his friend, still, if he keeps on making his request, he will get up and give him as much as he has need of.
λεγω υμιν ει και ου δωσει αυτο αναστας δια το ειναι αυτου φιλον δια γε την αναιδειαν αυτου εγερθεις δωσει αυτο οσων χρηζει
- 9 І Я вам кажу: просіть, і буде вам дано, шукайте і знайдете, стукайте і відчинять вам!
And I say to you, Make requests, and they will be answered; what you are searching for, you will get; when you give the sign, the door will be open to you.
καγω υμιν λεγω αιτειτε και δοθησεται υμιν ζητειτε και ευρησετε κρουετε και ανοιγησεται υμιν
- 10 Бо кожен, хто просить одержус, хто шукає знаходить, а тому, хто стукає відчинять.
For to everyone who makes a request, it will be given; and he who is searching will get his desire; and to him who gives the sign, the door will be open.
пас γαρ ο αιτων λαμβανει και ο ζητων ευρισκεи και τω κρουοντι ανοιγησεται
- 11 І котрий з вас, батьків, як син хліба проситиме, подасть йому каменя? Або, як проситиме риби, замість риби подасть йому гадину?
And which of you, being a father, will give a stone to his son, who makes request for bread? or for a fish, will give him a snake?
τινα δε υμων τον πατερα αιτησει ο υιος αρτον μη λιθον επιδωσει αυτο ει και ιχθυον μη αντι ιχθυος οφιν επιδωσει αυτο
- 12 Або, як яйця він проситиме, дасть йому скорпіона?
Or for an egg, will give him a scorpion?
η και εαν αιτηση ωον μη επιδωσει αυτο скорπιον
- 13 Отож, коли ви, будши злі, потрапите добрі дари своїм дітям давати, скільки ж більше Небесний Отець подасть Духа Святого всім тим, хто проситиме в Нього?
If, then, you who are evil are able to give good things to your children, how much more will your Father in heaven give the Holy Spirit to those who make request to him?
ει ουν υμεις πονηροι υπαρχοντες οιδατε αγαθα δοματα διδουαι τοις τεκνοις υμων ποσω μαλλον ο πατηρ ο εξ ουρανου δωσει πνευμα αγιον τοις αιτουσιν αυτον
- 14 ¶ Раз вигонив Він демона, який був німий. І коли демон вийшов, німий заговорив. А народ дивувався.
And he was sending an evil spirit out of a man who was without the power of talking. And it came about that when the spirit had gone the man had the power of talking; and the people were full of wonder.
και ην εκβαλλων δαιμονιον και αυτο ην κωφον εγενετο δε του δαιμονιου εξελθοντος ελαλησεν ο κωφος και εθαυμασαν οι οχλοι
- 15 А деякі з них гомоніли: Виганяє Він демонів силою Вельзевула, князя демонів...
But some of them said, He sends out evil spirits by Beelzebul, the ruler of evil spirits.
τινες δε εξ αυτων ειπον εν βεελζεβουλ αρχοντι των δαιμονιων εκβαλλει та δαιμονια
- 16 А інші, випробовуючи, хотіли від Нього ознаки із неба.
And others, testing him, were looking for a sign from heaven from him.
ετεροι δε πειραζοντες σημειον παρ αυτου ζητουν εξ ουρανου
- 17 Він же знав думки їхні, і промовив до них: Кожне царство, само проти себе поділене, запустіє, і дім на дім упаде.
But he, having knowledge of their thoughts, said to them, Every kingdom in which there is division is made waste; and a house in which there is division comes to destruction.
αυτος δε ειδως αυτων та διανοηματα ειπεν αυτοις πασα βασιλεια εφ εαυτην διαμερισθεισα ερημουται και οικος επι οικον πιπτει
- 18 А коли й сатана поділився сам супроти себе, як стоятиме царство його? А ви кажете, що Вельзевулом вигоню Я демонів.
If, then, Satan is at war with himself, how will he keep his kingdom? because you say that I send evil spirits out of men by the help of Beelzebul.
ει δε και ο σατανας εφ εαυτον διμερισθη πως σταθησεται η βασιλεια αυτου οτι λεγετε εν βεελζεβουλ εκβαλλειν με та δαιμονια
- 19 Коли ж Вельзевулом вигоню Я демонів, то чим виганяють їх ваші сини? Тому вони стануть вам суддями.
And if I, by Beelzebul, send out evil spirits, by whose help do your sons send them out? so let them be your judges.
ει δε εγω εν βεελζεβουλ εκβαλλω та δαιμονια οι υιοι υμων εν τινη εκβαλλουσιν δια τουτο κριται υμων αυτοι εσονται

- 20 Α коли перстом Божим вигоню Я демонів, то справді прийшло до вас Боже Царство.
But if I, by the finger of God, send out evil spirits, then the kingdom of God has overtaken you.
ει δε εν δακτυλω θεου εκβαλλω τα δαιμονια αρα εφθασεν εφ υμας η βασιλεια του θεου
- 21 Коли сильний збройно свій двір стереже, то в безпеці масток його.
When the strong man armed keeps watch over his house, then his goods are safe:
οταν ο ισχυρος καθωπλισμενος φυλασση την εαυτου αυλην εν ειρηνη εστιν τα υπαρχοντα αυτου
- 22 Коли ж дужчий від нього його нападе й переμοже, то всю зброю йому забере, на яку покладався був той, і роздасть свою здобич.
But when one who is stronger makes an attack on him and overcomes him, he takes away his instruments of war, in which he had put his faith, and makes division of his goods.
επαν δε ο ισχυροτερος αυτου επελθων νικηση αυτον την πανοπλιαν αυτου αρει εφ η επεποιθει και τα σκυλα αυτου διαδιδωσιν
- 23 Хто не зо Мною, той проти Мене; і хто не збирає зо Мною, той розкидає!
He who is not with me is against me, and he who will not give me help in getting people together is driving them away.
ο μη ων μετ εμου κατ εμου εστιν και ο μη συναγων μετ εμου σκορπιζει
- 24 Коли дух нечистий виходить з людини, то блукає місцями безвідними, відпочинку шукаючи, але, не знаходячи, каже: Вернуся до хати своєї, звідки я вийшов.
The unclean spirit, when he has gone out of a man, goes through dry places, looking for rest; and when he does not get it, he says, I will go back to my house from which I came.
οταν το ακαθαρτον πνευμα εξελθη απο του ανθρωπου διερχεται δι ανυδρων τοπων ζητουν αναπαυσιν και μη ευρισκον λεγει υποστρεψω εις τον οικον μου οθεν εξηλθον
- 25 А як вернеться він, то хату знаходить заметену й прибрану.
And when he comes, he sees that it has been made fair and clean.
και ελθον ευρισκεи σεσαρωμενον και κεκοσμημενον
- 26 Тоді він іде та й приводить сімох інших духів, лютіших за себе, і входять вони та й живуть там. І буде останнє людині тій гірше за перше!
Then he goes and gets seven other spirits more evil than himself, and they go in, and take their places there: and the last condition of that man is worse than the first.
τοτε πορευεται και παραλαμβανει επτα ετερα πνευματα πονηροτερα εαυτου και εισελθοντα κατοικει εκει και γινεται τα εσχατα του ανθρωπου εκεινου χειρονα των πρωτων
- 27 ¶ І сталося, як Він це говорив, одна жінка з народу свій голос піднесла й сказала до Нього: Блаженна утроба, що носила Тебе, і груди, що Ти ссав їх!
And it came about that when he said these things, a certain woman among the people said in a loud voice, Happy is the body which gave you birth, and the breasts from which you took milk.
εγενετο δε εν τω λεγειν αυτον ταυτα επαρσα τις γυνη φωνην εκ του οχλου ειπεν αυτω μακαρια η κοιλια η βαστασασα σε και μαστοι ους εθηλασας
- 28 А Він відказав: Так. Блаженні ж і ті, хто слухає Божого Слова і його береже!
But he said, More happy are they who give hearing to the word of God and keep it.
αυτος δε ειπεν μενουγγε μακαριοι οι ακουοντες τον λογον του θεου και φυλασσοντες αυτον
- 29 ¶ А як люди збиралися, Він почав промовляти: Рід цей рід лукавий: він ознаки шукає, та ознаки йому не дадуть, крім ознаки пророка Йони.
And when a great number of people came together to him, he said, This generation is an evil generation: it is looking for a sign and no sign will be given to it but the sign of Jonah.
των δε οχλων επαθροισομενον ηρξατο λεγειν η γενεα αυτη πονηρα εστιν σημειον επιζητει και σημειον ου δοθησεται αυτη ει μη το σημειον ιωνα του προφητου
- 30 Бо як Йона ознакою був для ниневітян, так буде й Син Людський для роду цього.
For even as Jonah became a sign to the Ninevites, so will the Son of man be to this generation.
καθως γαρ εγενετο ιωνας σημειον τοις νινευιταις ουτως εσται και ο υιος του ανθρωπου τη γενεα ταυτη
- 31 Цариця південна на суд стане з мужами роду цього, і їх засудить, бо вона з кінця світу прийшла Соломонову мудрість послухати. А тут ось Хтось більший, аніж Соломон!
The queen of the South will come up on the day of judging and give her decision against the men of this generation: for she came from the ends of the earth to give ear to the wisdom of Solomon; and now something greater than Solomon is here.
βασιλισσα νοτου εγερθησεται εν τη κρισει μετα των ανδρων της γενεας ταυτης και κατακρινει αυτους οτι ηλθεν εκ των περατων της γης ακουσαι την σοφιαν σολομωντος και ιδου πλειον σολομωντ ος ωδε
- 32 Ниневітяни стануть на суд із цим родом, і засудять його, вони бо покаялися через Йонину проповідь. А тут ось Хтось більший, ніж Йона!
The men of Nineveh will come up in the day of judging and give their decision against this generation: for they were turned away from their sins at the preaching of Jonah; but now something greater than Jonah is here.
ανδρες νινευι αναστησονται εν τη κρισει μετα της γενεας ταυτης και κατακρινουσιν αυτην οτι μετενοησαν εις το κηρυγμα ιωνα και ιδου πλειον ιωνα ωδε

- 33 Засвіченого світильника ніхто в сховок не ставить, ані під посудину, але на свічник, щоб бачили світло, хто входить.
No man, when the light has been lighted, puts it in a secret place, or under a vessel, but on its table, so that those who come in may see the light.
 ουδεις δε λυχνον αφας εις κρυπτον τιθισιν ουδε υπο τον μοδιον αλλ επι την λυχνιαν ινα οι εισπορευομενοι το φεγγος βλεπωσιν
- 34 Око твоє то світильник для тіла; тому, як око твоє буде дуже, то й усе тіло твоє буде світле. А коли б твоє око нездатне було, то й усе тіло твоє буде темне.
The light of the body is the eye: when your eye is true, all your body is full of light; but when it is evil, your body is dark.
 ο λυχνος του σωματος εστιν ο οφθαλμος οταν ουν ο οφθαλμος σου απλους η και ολον το σωμα σου φωτεινον εστιν επαν δε πονηρος η και το σωμα σου σκοτεινον
- 35 Отож, уважай, щоб те світло, що в тобі, не сталося темрявою!
So take care that the light which is in you is not dark.
 σκοπει ουν μη το φως το εν σοι σκοτος εστιν
- 36 Бо коли твоє тіло все світле, і не має жадної темної частини, то все буде світле, неначе б світильник осяяв блиском тебе.
If, then, all your body is light, with no part of it dark, it will be completely full of light, as when a flame with its bright shining gives you light.
 ει ουν το σωμα σου ολον φωτεινον μη εχον τι μερος σκοτεινον εσται φωτεινον ολον ως οταν ο λυχνος τη αστραπη φωτιζη σε
- 37 ¶ Коли Він говорив, то один фарисей став благиати Його пообідати в нього. Він же прийшов та й сів при столі.
Now, while he was talking, a Pharisee made a request that he would come to a meal with him; and he went in and took his seat at the meal.
 εν δε τω λαλησαι ηρωτα αυτον φαρισαιος τις οπως αριστηση παρ αυτω εισελθων δε ανεπεσεν
- 38 Фарисей же, побачивши це, здивувався, що перед обідом Він перш не обмився.
And when the Pharisee saw it, he was surprised because he came to the meal without first washing himself.
 ο δε φαρισαιος ιδων εθαυμασεν οτι ου πρωτον εβαπτισθη προ του αριστου
- 39 Господь же промовив до нього: Тепер ви, фарисеї, он чистите зовнішність кухля та миски, а ваше нутро повне здиства та кривди!
And the Lord said to him, You Pharisees make the outside of the cup and the plate clean; but inside you are thieves and full of evil.
 ειπεν δε ο κυριος προς αυτον νυν υμεις οι φαρισαιοι το εξωθεν του ποτηριου και του πινακος καθαριζετε το δε εσωθεν υμων γεμει αρπαγης και πονηριας
- 40 Нерозумні, чи ж Той, Хто створив оте зовнішнє, не створив Він і внутрішнє?
O you foolish ones! did not he who made the outside in the same way make the inside?
 αφρονες ουχ ο ποιησας το εξωθεν και το εσωθεν εποησεν
- 41 Тож милостиню подавайте з внутрішнього, і ось все буде вам чисте.
But if you give to the poor such things as you are able, then all things are clean to you.
 πλην τα ενοντα δοτε ελεημοσυνην και ιδου παντα καθαρα υμιν εστιν
- 42 Горе вам, фарисеям, бо ви десятину даєте з м'яти та рути й усякого зілля, але обминаєте суд та Божу любов; це треба робити, і того не лишати!
But a curse is on you, Pharisees! for you make men give a tenth of every sort of plant, and give no thought to right and the love of God; but it is right for you to do these things, and not let the others be undone.
 αλλ ουαι υμιν τοις φαρισαιοις οτι αποδεκατουτε το ηδυοσμον και το πηγανον και παν λαχανον και παρερχεσθε την κρισιν και την αγαπην του θεου ταυτα εδει ποιησαι κακεινα μη αφιεναι
- 43 Горе вам, фарисеям, що любите перші лавки в синагогах та привіти на ринках!
A curse is on you, Pharisees! for your desires are for the most important seats in the Synagogues and for words of respect said to you in the market-place.
 ουαι υμιν τοις φαρισαιοις οτι αγαπατε την πρωτοκαθεδριαν εν ταις συναγωγαις και τους ασπασμους εν ταις αγοραις
- 44 Горе вам, бо ви як гроби непомітні, люди ж ходять по них і не знають того...
A curse is on you! for you are like the resting-places of dead men, which are not seen, and men go walking over them without knowledge of it.
 ουαι υμιν γραμματαις και φαρισαιοι αποκριται οτι εστε ως τα μνημεια τα αδηλα και οι ανθρωποι οι περιπατουντες επανω ουκ οιδασιν
- 45 Озався ж один із законників, і каже Йому: Учителю, кажучи це, Ти і нас ображаєш!
And one of the teachers of the law, answering, said to him, Master, in saying this, you give a bad name to us as to them.
 αποκριθεις δε τις των νομικων λεγει αυτω διδασκαλε ταυτα λεγων και ημας υβριζεις
- 46 А Він відказав: Горе й вам, законникам, бо ви на людей тягарі накладаете, які важко носити, а самі й одним пальцем своїм не доторкуєтесь тягарів!
And he said, A curse is on you, teachers of the law! for while other men are crushed under the weight of the rules you make for them, you yourselves do not put so much as one finger to them.
 ο δε ειπεν και υμιν τοις νομικοις ουαι οτι φορτιζετε τους ανθρωπους φορτια δυσβαστακτα και αυτοι ενι των δακτυλων υμων ου προσψαυετε τοις φορτιοις

- 47 **Γоре вам, бо надгробки пророкам ви ставите, ваші ж батьки були їх повбивали...**
A curse is on you! for you make resting-places for the bodies of the prophets, but your fathers put them to death.
 ουαι υμιν οτι οικοδομειτε τα μνημεια των προφητων οι δε πατερες υμων απεκτειναν αυτους
- 48 **Так, визнасте ви й хвалите вчинки батьків своїх: бо вони їх повбивали, а ви їм надгробки будете!**
So you are witnesses and give approval to the work of your fathers; for they put them to death and you make their last resting-places.
 ара μαρτυρειτε και συνευδοκειτε τοις εργασις των πατερων υμων οτι αυτοι μεν απεκτειναν αυτους υμεις δε οικοδομειτε αυτων τα μνημεια
- 49 **Через те й мудрість Божа сказала: Я пошлю їм пророків й апостолів, вони ж декого з них повбивають, а декого виженуть,**
For this reason the wisdom of God has said, I will send them prophets and teachers, and to some of them they will give death and cruel pains;
 δια τουτο και η σοφια του θεου ειπεν αποστειλω εις αυτους προφητας και αποστολους και εξ αυτων αποκτενουσιν και εκδιωξουσιν
- 50 **щоб на роді оцім відомстилася кров усіх пророків, що пролита від створення світу,**
So that punishment may come on this generation for the blood of all the prophets which was given from the earliest days;
 ινα εκζητηθη το αιμα παντων των προφητων το εκχυνομενον απο καταβολης κοσμου απο της γενεας ταυτης
- 51 **від крові Авеля аж до крові Захарія, що загинув між жертівником і храмом! Так, кажу вам, відомститься це все на цім роді!**
From the blood of Abel to the blood of Zachariah, who was put to death between the altar and the Temple. Yes, I say to you, It will come on this generation.
 απο του αιματος αβελ εως του αιματος ζαχαριου του απολομενου μεταξυ του θυσιαστηριου και του οικου ναι λεγω υμιν εκζητηθησεται απο της γενεας ταυτης
- 52 **Γоре вам, законникам, бо взяли ви ключа розуміння: самі не ввійшли, і тим, хто хотів увійти, боронили!**
A curse is on you, teachers of the law! for you have taken away the key of knowledge: you did not go in yourselves, and you got in the way of those who were going in.
 ουαι υμιν τοις νομικοις οτι ηρατε την κλειδα της γνωσεως αυτοι ουκ εισηλθετε και τους εισερχομενους εκωλυσατε
- 53 **А коли Він виходив ізвідти, стали книжники та фарисеї сильно тиснути та від Нього допитуватись про багато речей,**
And when he had come out of that place, the scribes and the Pharisees came round him angrily, questioning him about more things;
 λεγοντος δε αυτου ταυτα προς αυτους ηρξαντο οι γραμματαις και οι φαρισαιοι δεινωσ ενεχειν και αποστοματιζειν αυτον περι πλειονων
- 54 **вони чатували на Нього, щоб зловити що з уст Його (і щоб оскаржити Його).**
And watching him, for a chance to get something from his words which might be used against him.
 ενεδρευοντες αυτον και ζητουντες θηρευσαι τι εκ του στοματος αυτου ινα κατηγορησωσιν αυτου
- 1 **¶ Того часу, як зібралися десятитисячні натовпи народу, аж топтали вони один одного, Він почав промовляти перш до учнів Своїх: Стережіться розчини фарисейської, що є лицемірство!**
At that time, when thousands of the people had come together, in such numbers that they were crushing one another, he said first to his disciples, Have nothing to do with the leaven of the Pharisees, which is deceit.
 εν οиς επισυναχθεισων των μυριαδων του οχλου ωστε καταπατειν αλληλους ηρξατο λεγειν προς τους μαθητας αυτου πρωτον προσεχετε εαυτοις απο της ζυμης των φαρισαιων ητις εστιν υποκρισις
- 2 **Бо немає нічого захищеного, що не відкриється, ні таємного, що не виявиться.**
But nothing is covered up, which will not come to light, or secret, which will not be made clear.
 ουδεν δε συγκεκαλυμμενον εστιν ο ουκ αποκαλυφθησεται και κρυπτον ο ου γνωσθησεται
- 3 **Тому все, що казали ви потемки, при світлі почувся, що ж шептали на вухо в коморах, на дахах проповідане буде.**
So, whatever you have said in the dark, will come to men's hearing in the light, and what you have said secretly inside the house, will be made public from the house-tops.
 ανθ ων οσα εν τη σκοτια ειπατε εν τω φωτι ακουσθησεται και ο προς το ους ελαλησατε εν τοις ταμειοις κηρυχθησεται επι των δωματων
- 4 **Кажу ж вам, Своїм друзям: Не бійтеся тих, хто тіло вбиває, а потім більш нічого не може вчинити!**
And I say to you, my friends, Have no fear of those who may put the body to death, and are able to do no more than that.
 λεγω δε υμιν τοις φιλοις μου μη φοβηθητε απο των αποκτεινοντων το σωμα και μετα ταυτα μη εχοντων περισσοτερον τι ποιησαι
- 5 **Але вкажу вам, кого треба боятися: Бійтеся того, хто має владу, убивши, укинути в гесну. Так, кажу вам: Того бійтеся!**
But I will make clear to you of whom you are to be in fear: of him who after death has power to send you to hell; yes, truly I say, Have fear of him.
 υποδειξω δε υμιν τινα φοβηθητε φοβηθητε τον μετα το αποκτειναι εξουσιαν εχοντα емβαλειν εις την γεενναν ναι λεγω υμιν τουτον φοβηθητε

- 6 Чи ж не п'ять горобців продають за два гроші? Та проте перед Богом із них ні один не забутий.
Are not five sparrows given in exchange for two farthings? and God has every one of them in mind.
ουχι πεντε στρουθια πωλειται ασσαριων δυο και εν εξ αυτων ουκ εστιν επιλελησμενον ενωπιον του θεου
- 7 Але навіть волосся вам на голові пораховане все. Не бійтесь: вартніші ви за багатьох горобців!
But even the hairs of your head are numbered. Have no fear: you are of more value than a flock of sparrows.
αλλα και αι τριχες της κεφαλης υμων πασαι ηριθμηνται μη ουν φοβεισθε πολλων στρουθιων διαφερετε
- 8 Кажу ж вам: Кожного, хто перед людьми Мене визнає, того визнає й Син Людський перед Анголами Божими.
And I say to you that to everyone who gives witness to me before men, the Son of man will give witness before the angels of God.
λεγω δε υμιν πας ος αν ομολογηση εν εμοι εμπροσθεν των ανθρωπων και ο υιος του ανθρωπου ομολογησει εν αυτω εμπροσθεν των αγγελων του θεου
- 9 Хто ж Мене відцурасться перед людьми, того відцуряються перед Анголами Божими.
But if anyone says before men that he has no knowledge of me, I will say that I have no knowledge of him before the angels of God.
ο δε αρνησαμενος με ενωπιον των ανθρωπων απαρνηθησεται ενωπιον των αγγελων του θεου
- 10 І кожному, хто скаже слово на Людського Сина, йому проститься; а хто зневажатиме Духа Святого, не проститься.
And if anyone says a word against the Son of man, he will have forgiveness: but for him who says evil words against the Holy Spirit, there will be no forgiveness.
και πας ος ερει λογον εις τον υιον του ανθρωπου αφεθησεται αυτω τω δε εις το αγιον πνευμα βλασφημησαντι ουκ αφεθησεται
- 11 А коли вас водитимуть до синагог, і до урядів, і до влад, не турбуйтеся, як або що відповідати чи що говорити,
And when they take you before the Synagogues and the authorities and the rulers, take no thought about what answers you will give, or what you will say:
οταν δε προσφερωσιν υμας επι τας συναγωγας και τας αρχας και τας εξουσιας μη μεριμνατε πως η τι απολογησησθε η τι ειπητε
- 12 Дух бо Святий вас навчить тієї години, що потрібно казати!
For the Holy Spirit will make clear to you in that very hour what to say.
το γαρ αγιον πνευμα διδαξει υμας εν αυτη τη ωρα α δει ειπειν
- 13 ¶ І озвався до Нього один із народу: Учителю, скажи братові моему, щоб він спадщиною поділився зо мною.
And one of the people said to him, Master, give an order to my brother to make division of the heritage with me.
ειπεν δε τις αυτω εκ του οχλου διδασκαλε ειπε τω αδελφω μου μερισασθαι μετ εμου την κληρονομιαν
- 14 А Він відказав йому: Чоловіче, хто поставив над вами Мене за суддю або за подільника?
But he said, Man, who made me a judge or a maker of decisions for you?
ο δε ειπεν αυτω ανθρωπε τις με κατεστησεν δικαστην η μεριστην εφ υμας
- 15 І промовив до них: Глядіть, остерігайтеся всякої зажерливості, бо життя чоловіка не залежить від достатку мастку його.
And he said to them, Take care to keep yourselves free from the desire for property; for a man's life is not made up of the number of things which he has.
ειπεν δε προς αυτους ορατε και φυλασσεσθε απο της πλεονεξιας οτι ουκ εν τω περισσευειν τινη η ζωη αυτου εστιν εκ των υπαρχοντων αυτου
- 16 І Він розповів їм притчу, говорячи: В одного багача гойно нива вродила була.
And he said to them, in a story, The land of a certain man of great wealth was very fertile:
ειπεν δε παραβολην προς αυτους λεγων ανθρωπου τινος πλουσιου ευφορησεν η χωρα
- 17 І міркував він про себе й казав: Що робити, що не маю куди зібрати плодів своїх?
And he said to himself, What is to be done? for I have no place in which to put all my fruit.
και διελογιζετο εν εαυτω λεγων τι ποιησω οτι ουκ εχω που συναξω τους καρπους μου
- 18 І сказав: Оце я зроблю, порозвалюю клуні свої, і просторніші поставлю, і позбираю туди пашню свою всю та свій достаток.
And he said, This I will do: I will take down my store-houses and make greater ones, and there I will put all my grain and my goods.
και ειπεν τουτο ποιησω καθελω μου τας αποθηκας και μειζονας οικοδομησω και συναξω εκει παντα τα γεννηματα μου και τα αγαθα μου
- 19 І скажу я душі своїй: Душе, маєш багато добра, на багато років складеного. Спочивай, їж та пий, і веселися!
And I will say to my soul, Soul, you have a great amount of goods in store, enough for a number of years; be at rest, take food and wine and be happy.
και ερω τη ψυχη μου ψυχη εχεις πολλα αγαθα κειμενα εις ετη πολλα αναπανου φαγε πιε ευφρανου

- 20 Бог же до нього прорік: Нерозумний, ночі цієї ось душу твою зажадають від тебе, і кому позостанеться те, що ти був наготовив?...
But God said to him, You foolish one, tonight I will take your soul from you, and who then will be the owner of all the things which you have got together?
ειπεν δε αυτω ο θεος αφρων ταυτη τη νυκτι την ψυχην σου απαιτουσιν απο σου α δε ητοιμασας τινη εσται
- 21 Так буває і з тим, хто збирає для себе, та не багатіє в Бога.
So that is what comes to the man who gets wealth for himself, and has not wealth in the eyes of God.
ουτως ο θησαυριζων εαυτω και μη εις θεον πλουτων
- 22 ¶ І промовив Він учням Своім: Через це кажу вам: Не журіться про життя, що ви будете їсти, і ні про тіло, у що ви зодягнетесь.
And he said to his disciples, For this reason I say to you, Take no thought for your life, about what food you will take, or for your body, how it may be clothed.
ειπεν δε προς τους μαθητας αυτου δια τουτο υμιν λεγω μη μεριμνατε τη ψυχη υμων τι φαγητε μηδε τω σωματι τι ενδυσηθε
- 23 Бо більше від їжі життя, а тіло від одягу.
Is not life more than food, and the body than its clothing?
η ψυχη πλειον εστιν της τροφης και το σωμα του ενδυματος
- 24 Погляньте на гайвороння, що не сіють, не жнуть, нема в них комори, ні клуні, проте Бог їх годує. Скільки ж більше за птахів ви варті!
Give thought to the ravens; they do not put seeds into the earth, or get together grain; they have no store-houses or buildings; and God gives them their food: of how much greater value are you than the birds!
κατανοησατε τους κορακας οτι ου σπειρουσιν ουδε θεριζουσιν οις ουκ εστιν ταμειον ουδε αποθηκη και ο θεος τρεφει αυτους ποσω μαλλον υμεις διαφερετε των πετεινων
- 25 Хто ж із вас, коли журиться, додати зможе до зросту свого бодай ліктя одного?
And which of you by taking thought is able to make himself any taller?
τις δε εξ υμων μεριμων δυναται προσθειναι επι την ηλικιαν αυτου πηχυν ενα
- 26 Тож коли ви й найменшого не подолаєте, то чого ж ви про інше клопочетесь?
If, then, you are not able to do even that which is least, why are you troubled about the rest?
ει ουν ουτε ελαχιστον δυνασθε τι περι των λοιπων μεριμνατε
- 27 Погляньте на ті он лілеї, як вони не прядуть, ані тчуть. Але говорю вам, що й сам Соломон у всій славі своїй не вдягався отак, як одна з них!
Give thought to the flowers: they do no work, they make no thread; and still I say to you, Even Solomon, in all his glory, was not clothed like one of these.
κατανοησατε τα κρινα πως αυξανει ου κοπια ουδε νηθει λεγω δε υμιν ουδε σολομων εν παση τη δοξη αυτου περιεβαλετο ως εν τουτων
- 28 І коли он траву, що сьогодні на полі, а завтра до печі вкидається, Бог так зодягає, скільки ж краще зодягне Він вас, маловірні!
But if God gives such clothing to the grass in the field, which today is living, and tomorrow will be burned in the oven, how much more will he give clothing to you, O men of little faith?
ει δε τον χορτον εν τω αγρω σημερον οντα και αυριον εις κλιβανον βαλλομενον ο θεος ουτως αμφιεννυσιν ποσω μαλλον υμας ολιγοπιστοι
- 29 І не шукайте, що будете їсти, чи що будете пити, і не клопочіться.
And do not give overmuch thought to your food and drink, and let not your mind be full of doubts.
και υμεις μη ζητατε τι φαγητε η τι πιητε και μη μετεωριζεσθε
- 30 Бо всього цього й люди світу оцього шукають, Отець же ваш знає, що того вам потрібно.
For the nations of the world go in search of all these things: but your Father has knowledge that you have need of them.
ταυτα γαρ παντα τα εθνη του κοσμου επιζητει υμων δε ο πατηρ οιδεν οτι χρηζετε τουτων
- 31 Шукайте отож Його Царства, а це вам додасться!
But let your chief care be for his kingdom, and these other things will be given to you in addition.
πλην ζητατε την βασιλειαν του θεου και ταυτα παντα προστεθησεται υμιν
- 32 Не лякайся, черідко мала, бо сподобалося Отцю вашому дати вам Царство.
Have no fear, little flock, for it is your Father's good pleasure to give you the kingdom.
μη φοβου το μικρον ποιμνιον οτι ευδοκησεν ο πατηρ υμων δουναι υμιν την βασιλειαν

- 33 Продавайте достатки свої та милостиню подавайте. Робіть калитки собі не старіючі, невичерпний скарб той у небі, куди не закрадається злодій, і міль де не точить.
Give what property you have in exchange for money, and give the money to the poor; make for yourselves money-bags which will not get old, wealth stored up in heaven which will be yours for ever, where thieves will not come nor worms put it to destruction.
πωλησατε τα υπαρχοντα υμων και δοτε ελεημοσυνη ποιησατε εαυτοις βαλαντια μη παλαιουμενα θησαυρον ανεκλειπτον εν τοις ουρανοις οπου κλεπτης ουκ εγγιζει ουδε σις διαφθειρει
- 34 Бо де скарб ваш, там буде й серце ваше!
For where your wealth is, there will your heart be.
οπου γαρ εστιν ο θησαυρος υμων εκει και η καρδια υμων εσται
- 35 Нехай підперезані будуть вам стегна, а світла ручні позасвічунані!
Be ready, dressed as for a journey, with your lights burning.
εστωσαν υμων αι οσφυες περιεζωσμεναι και οι λυχνοι καιομενοι
- 36 І будьте подібними до людей, що очікують пана свого, коли вернеться він із весілля, щоб, як прийде й застукає, відчинити негайно йому.
And be like men who are looking for their lord, when he comes back from the bride-feast; so that when he comes to the door, it will be open to him quickly.
και υμεις ομοιοι ανθρωποις προσδεχομενοι τον κυριον εαυτων ποτε αναλσει εκ των γαμων ινα ελθοντος και κρουσαντος ευθεως ανοιξωσιν αυτω
- 37 Блаженні раби ті, що пан, коли прийде, то знайде, що пильнують вони! Поправді кажу вам: підперезється він і їх посадить, і, підійшовши, буде їм послуговувати.
Happy are those servants who are watching when the lord comes; truly I say to you, he will make himself their servant and, placing them at the table, he will come out and give them food.
μακαριοι οι δουλοι εκεινοι ους ελθων ο κυριος ευρησει γρηγορουντας αμην λεγω υμιν οτι περιζωσεται και ανακλιει αυτους και παρελθων διακονησει αυτοις
- 38 І коли прийде о другій чи прийде о третій сторожі, та знайде так само, блаженні вони!
And if he comes in the second division of the night or in the third, and they are watching for him, happy are those servants.
και εαν ελθη εν τη δευτερα φυλακη και εν τη τριτη φυλακη ελθη και ευρη ουτως μακαριοι εισιν οι δουλοι εκεινοι
- 39 Знайте ж це, що коли б знав господар, о котрій то годині підкрадеться злодій, то він пильнував би, і свого б дому не дав підкопати.
But be certain of this, that if the master of the house had had knowledge of the time when the thief was coming, he would have been watching, and would not have let his house be broken into.
τουτο δε γνωσκετε οτι ει ηδει ο οικοδεσποτης ποια ωρα ο κλεπτης ερχεται ευρηγορησεν αν και ουκ αν αφηκεν διορυγηται τον οικον αυτου
- 40 Тому будьте готові і ви, бо прийде Син Людський тієї години, коли ви не думаете!
So be ready: for the Son of man is coming at a time when you are not looking for him.
και υμεις ουν γινεσθε ετοιμοι οτι η ωρα ου δοκειτε ο υιος του ανθρωπου ερχεται
- 41 ¶ Озвася ж Петро: Господи, чи до нас кажеш притчу оцю, чи до всіх?
And Peter said to him, Lord, are these words said to us only, or to all men?
ειπεν δε αυτω ο πετρος κυριε προς ημας την παραβολην ταυτην λεγεις η και προς παντας
- 42 А Господь відказав: Хто ж тоді вірний і мудрий домоправитель, що пан настановить його над своїми челядниками, щоб давати харч визначену своєчасно?
And the Lord said, Who then is the wise and responsible servant whom his lord will put in control of his family, to give them their food at the right time?
ειπεν δε ο κυριος τις ара εστιν ο πιστος οικονομος και φρονιμος ον καταστησει ο κυριος επι της θεραπειας αυτου του διδοναι εν καιρω το σιτομετριον
- 43 Блаженний той раб, що пан його прийде та знайде, що робить він так!
Happy is that servant who, when his lord comes, is doing so.
μακαριος ο δουλος εκεινος ον ελθων ο κυριος αυτου ευρησει ποιουντα ουτως
- 44 Поправді кажу вам, що над всім майном своїм він поставить його.
Truly I say to you, he will put him in control of all his goods.
αληθως λεγω υμιν οτι επι πασιν τοις υπαρχουσιν αυτου καταστησει αυτον
- 45 А коли раб той скаже у серці своїм: Забариться пан мій прийти, і зачне бити слуг та служниць, їсти та пити та напиватися,
But if that servant says to himself, My lord is a long time coming; and goes about giving blows to the men-servants and the women-servants, feasting and taking overmuch wine;
εαν δε ειπη ο δουλος εκεινος εν τη καρδια αυτου χρονιζει ο κυριος μου ερχεσθαι και αρζηται τυπτειν τους παιδας και τας παιδισκας εσθιειν τε και πινειν και μεθυσκεσθαι

- 46 **το** **πρ**ι**ι**δε **ρ**α**β**α **τ**ο**υ** **π**αν **з** **д**н**я**, **я**к**ο**υ **в**ι**ν** **н**е **σ**π**ο**δ**ι**κ**α**ς**τ**α**ς**, **і** **ο** **г**ο**δ**ι**ν**ι, **я**к**ο**ι **н**е **з**н**α**ς, **і** **ρ**ο**з**ι**т**н**ε** **й**ο**γ**ο **п**ο**π**ο**λ**ο**υ**ν**ι**, **і** **в**ι**з**н**α**ч**ι**τ**η** **δ**ο**λ**ο **й**ο**μ**υ **з** **н**ε**β**ι**ρ**н**ι**μ**ι**!
The lord of that servant will come at a time when he is not looking for him, and at an hour when he is not ready for him, and he will have him cut in two and will give him his part in the fate of those who have no faith;
ηξ**ει** **ο** **κ**υ**ρ**ι**ο**ς **τ**ο**υ** **δ**ο**υ**λ**ο**υ **ε**κ**ει**ν**ο**υ **ε**ν **η**μ**ε**ρ**α** **η** **ο**υ **π**ρ**ο**σ**δ**ο**κ**α **κ**αι **ε**ν **ω**ρ**α** **η** **ο**υ **γ**ι**ν**ω**σ**κ**ει** **κ**αι **δ**ι**χ**ο**τ**ο**μ**η**σ**ει **α**υ**τ**ο**ν** **κ**αι **τ**ο **μ**ε**ρ**ο**ς** **α**υ**τ**ο**υ** **μ**ε**τ**α **τ**ω**ν** **α**π**ι**σ**τ**ω**ν** **θ**η**σ**ει
- 47 **Α** **ρ**α**β** **τ**ο**ι**ς, **ш**ο **з**н**α**в **в**ο**λ**υ **σ**υ**ο**υ **г**ο**σ**π**ο**δ**α**ρ**α**, **α**л**ε** **н**е **π**ρ**ι**γ**ο**υ**τ**α**ν**υ**ν**, **α**ν**ι** **н**е **в**ч**ι**н**ι**ν**ι**в **з**г**ι**δ**н**ο **в**ο**λ**ι **й**ο**γ**ο, **β**υ**δ**е **т**я**ж**к**ο** **п**ο**β**ι**т**ι**т**υ**ι**.
And the servant who had knowledge of his lord's desires and was not ready for him and did not do as he was ordered, will be given a great number of blows;
εκ**ει**ν**ο**ς **δ**ε **ο** **δ**ο**υ**λ**ο**ς **ο** **γ**ο**υ**ο**ς** **τ**ο **θ**ε**λ**η**μ**α **τ**ο**υ** **κ**υ**ρ**ι**ο**υ **ε**α**υ**τ**ο**υ **κ**αι **μ**η **ε**τ**ο**ι**μ**α**σ**α**ς** **μ**η**δ**ε **π**ο**ι**η**σ**α**ς** **π**ρ**ο**ς **τ**ο **θ**ε**λ**η**μ**α **α**υ**τ**ο**υ** **δ**α**ρ**η**σ**ε**τ**αι **π**ο**λ**λ**α**ς
- 48 **Х**т**ο** **ж** **н**е **з**н**α**в, **а** **в**ч**ι**н**ι**ν**ι**в **к**α**ρ**ι**γ**ι**δ**н**ε**, **β**υ**δ**е **м**α**λ**ο **в**ι**н** **б**ι**т**ι**т**υ**ι**. **Т**ο**ж** **в**ι**д** **к**ο**ж**н**ο**γ**ο**, **к**ο**μ**υ **д**α**н**ο **б**α**γ**α**τ**ο, **б**α**γ**α**τ**ο **в**ι**д** **н**ь**ο**γ**ο** **й** **ж**α**δ**α**т**ι**μ**υ**τ**ь. **Α** **κ**ο**μ**υ **б**α**γ**α**τ**ο **п**ο**β**ι**ρ**е**н**ο, **в**ι**д** **τ**ο**γ**ο **ш**е **б**ι**λ**η**ς** **ж**α**δ**α**т**ι**μ**υ**τ**ь.
But he who, without knowledge, did things for which punishment is given, will get only a small number of blows. The man to whom much is given, will have to give much; if much is given into his care, of him more will be requested.
ο **δ**ε **μ**η **γ**ο**υ**ο**ς** **π**ο**ι**η**σ**α**ς** **δ**ε **α**ξ**ι**α **π**λ**η**γ**ω**ν **δ**α**ρ**η**σ**ε**τ**αι **ο**λ**ι**γ**α**ς **π**αν**т**ι **δ**ε **ω** **ε**δ**ο**θ**η** **π**ο**λ**υ **π**ο**λ**υ **ζ**η**τ**η**θ**η**σ**ε**τ**αι **π**α**ρ** **α**υ**τ**ο**υ** **κ**αι **ω** **π**α**ρ**ε**θ**ε**ν**τ**ο** **π**ο**λ**υ **π**ε**ρ**ι**σ**σ**ο**τ**ε**ρ**ο**ν **α**ι**τ**η**σ**ο**υ**σ**ι**ν **α**υ**τ**ο**ν**
- 49 **Я** **π**ρ**ι**й**ш**ο**υ** **ο**γ**ο**ν**η** **κ**ι**ν**υ**т**ι **н**α **з**ε**μ**λ**ο**υ, **і** **я**к **Я** **π**ρ**α**γ**ν**υ, **ш**ο**б** **в**ι**н** **υ**ж**ε** **з**α**п**α**λ**α**υ**!
I came to send a fire on the earth, and it may even now have been lighted.
πυ**ρ** **η**λ**θ**ο**ν** **β**α**λ**ει**ν** **ε**ι**ς** **τ**η**ν** **γ**η**ν** **κ**αι **т**ι **θ**ε**λ**ω **ε**ι **η**δ**η** **α**ν**η**φ**θ**η
- 50 **Я** **ж** **μ**α**ο** **χ**ρ**ι**σ**т**ι**т**ι**т**ι**ς** **χ**ρ**ι**σ**т**ι**ч**е**н**н**ι**α**μ**, **і** **я**к **Я** **μ**υ**ч**υ**ς**я, **п**ο**κ**ι **т**е **σ**п**ο**ν**ι**т**ь**с**я**!
But there is a baptism which I have to undergo; and how am I kept back till it is complete!
βα**π**τ**ι**σ**μ**α **δ**ε **ε**χ**ω** **β**α**π**τ**ι**σ**θ**η**ν**αι **κ**αι **π**ο**ς** **σ**υ**ν**ε**χ**ο**μ**αι **ε**ω**ς** **ο**υ **τ**ε**λ**ε**σ**θ**η**
- 51 **Чи** **в**ι **д**υ**μ**α**σ**т**ε**, **ш**ο **π**ρ**ι**й**ш**ο**υ** **Я** **μ**ι**ρ** **д**α**т**ι **н**α **з**ε**μ**λ**ο**υ? **Н**і, **κ**α**ж**υ **в**α**μ**, **α**л**ε** **п**ο**δ**ι**λ**!
Is it your opinion that I have come to give peace on earth? I say to you, No, but division:
δο**κ**ε**ι**τ**ε** **ο**т**ι** **ε**ι**ρ**η**ν**η**ν** **π**α**ρ**ε**ρ**ε**γ**ε**ν**ο**μ**η**ν** **δ**ο**υ**ναι **ε**ν **τ**η **γ**η **ο**υ**χι** **λ**ε**γ**ω **υ**μ**ι**ν **α**λ**λ** **η** **δ**ια**μ**ε**ρ**ι**σ**μ**ο**ν
- 52 **В**ι**д**н**ι**н**ι** **б**ο **п**'я**т**ε**ρ**ο **в** **д**ο**μ**ι **ο**д**н**ο**μ**υ **п**ο**д**ι**л**е**н**ι **б**υ**δ**υ**τ**ь: **τ**ρ**ε**ς **σ**υ**π**ρ**ο**т**ι** **δ**υ**ο**υ, **і** **δ**υ**ο**ς **σ**υ**π**ρ**ο**т**ι** **τ**ρ**υ**ο**χ**.
For from this time, a family of five in one house will be on opposite sides, three against two and two against three.
εσ**ο**ν**τ**αι **γ**α**ρ** **α**π**ο** **τ**ο**υ** **ν**υ**ν** **π**ε**ν**τ**ε** **ε**ν **ο**ικ**ο** **ε**ν**ι** **δ**ια**μ**ε**ρ**ι**σ**μ**ο**ν**ο**ι **τ**ρ**ε**ι**ς** **ε**π**ι** **δ**υ**ο**υ**ς** **κ**αι **δ**υ**ο** **ε**π**ι** **τ**ρ**ι**σ**ι**ν
- 53 **Ст**α**ν**е **б**α**τ**ь**к**ο **н**α **с**ι**н**α, **а** **с**ι**н** **π**ρ**ο**т**ι** **б**α**τ**ь**к**α, **м**α**т**ι **π**ρ**ο**т**ι** **д**ο**ч**к**ι**, **а** **д**ο**ч**к**α** **π**ρ**ο**т**ι** **м**α**т**ε**ρ**ι, **σ**в**ε**κ**ρ**υ**χ**α **н**α**ν**π**ρ**ο**т**ι **н**ε**β**ι**σ**τ**κ**ι **σ**υ**ο**ι, **а** **н**ε**β**ι**σ**τ**κ**α **н**α**ν**π**ρ**ο**т**ι **σ**в**ε**κ**ρ**υ**χ**ι!**...**
They will be at war, the father against his son, and the son against his father; mother against daughter, and daughter against mother; mother-in-law against daughter-in-law, and daughter-in-law against mother-in-law.
δια**μ**ε**ρ**ι**σ**θ**η**σ**ε**τ**αι** **π**α**τ**η**ρ** **ε**φ'**ω** **κ**αι **υ**ι**ο**ς **ε**π**ι** **π**α**τ**ρ**ι** **μ**η**τ**η**ρ** **ε**π**ι** **θ**υ**γ**α**τ**ρ**ι** **κ**αι **θ**υ**γ**α**τ**η**ρ** **ε**π**ι** **μ**η**τ**ρ**ι** **π**ε**ν**θ**ε**ρ**α** **ε**π**ι** **τ**η**ν** **ν**υ**μ**φ**η**ν **α**υ**τ**η**ς** **κ**αι **ν**υ**μ**φ**η** **ε**π**ι** **τ**η**ν** **π**ε**ν**θ**ε**ρ**α**ν **α**υ**τ**η**ς**
- 54 ¶ **Π**ρ**ο**μ**ο**υ**ν**ι**ν** **ж**е **В**ι**ν** **і** **д**ο **н**α**ρ**ο**υ**: **Я**к **п**ο**б**α**ч**и**т**е **х**м**α**ρυ, **ш**ο **з** **з**α**χ**ο**υ** **с**υ**н**е, **т**ο **κ**α**ж**е**т**е **з**α**ρ**α**з**: **З**б**л**ι**ж**а**ς**τ**ь**с**я** **д**ο**ш**, **і** **т**α**κ** **і** **б**υ**β**α**ς**.
Then he said to the people, When you see a cloud coming up in the west, straight away you say, There will be rain; and so it is.
ελ**ε**γ**ε**ν **δ**ε **κ**αι **τ**ο**ι**ς **ο**χ**λ**ο**ι**ς **ο**τ**α**ν **ι**δ**η**τ**ε** **τ**η**ν** **ν**ε**φ**ε**λ**η**ν** **α**να**τ**ε**λ**λ**ο**υ**σ**α**ν** **α**π**ο** **δ**υ**σ**μ**ο**ν **ε**υ**θ**ε**ω**ς **λ**ε**γ**ε**τ**ε **ο**μ**β**ρ**ο**ς **ε**ρ**χ**ε**τ**αι **κ**αι **γ**ι**ν**ε**τ**αι **ο**υ**τ**ο**ς**
- 55 **Α** **κ**ο**ι** **β**ι**ς** **в**ι**т**ε**ρ** **п**ι**в**д**ε**н**н**ι**ι**, **т**ο **κ**α**ж**е**т**е: **Б**υ**δ**е **σ**п**ε**κ**ο**τ**α**, **і** **б**υ**β**α**ς**.
And when you see a south wind blowing, you say, There will be heat; and so it is.
και **ο**τ**α**ν **ν**ο**τ**ο**ν** **π**ν**ε**ο**ν**τ**α** **λ**ε**γ**ε**τ**ε **ο**т**ι** **κ**α**υ**σ**ω**ν **ε**σ**т**αι **κ**αι **γ**ι**ν**ε**τ**αι
- 56 **Λ**ι**ц**ε**μ**ι**ρ**ι, **л**ι**ц**е **н**ε**β**α **й** **з**ε**μ**λ**ι** **ρ**ο**з**п**ι**з**н**α**т**ι **в**ι **в**μ**ι**с**т**е, **ч**ο**μ**υ **ж** **н**е **ρ**ο**з**п**ι**з**н**α**с**т**ε** **ч**α**ς**υ **ц**ь**ο**γ**ο**?
O false ones! the face of the earth and the heaven is clear to you; how is it that the signs of these times are not as clear to you?
υπ**ο**κ**ρ**ι**τ**αι **τ**ο **π**ρ**ο**σ**ω**π**ο**ν **τ**η**ς** **γ**η**ς** **κ**αι **τ**ο**υ** **ο**υ**ρ**α**ν**ο**υ** **ο**ι**δ**α**т**е **δ**ο**κ**ι**μ**α**ζ**ει**ν** **τ**ο**ν** **δ**ε **κ**αι**ρ**ο**ν** **τ**ο**υ**τ**ο**ν **π**ο**ς** **ο**υ **δ**ο**κ**ι**μ**α**ζ**ε**т**е
- 57 **Ч**ο**γ**ο **ж** **і** **с**α**μ**ι **п**ο **с**ο**β**ι **в**ι **н**е **с**υ**δ**ι**т**е, **ш**ο **с**п**ρ**α**в**е**д**л**ι**в**е**?
And why are you, in your hearts, unable to be judges of what is right?
тι **δ**ε **κ**αι **α**φ'**ε**α**υ**τ**ο**ν **ο**υ **κ**ρ**ι**ν**ε**τ**ε** **τ**ο **δ**ι**κ**αι**ο**ν

- 58 **Бо коли до уряду ти йдеш зо своїм супротивником, попилньуй з ним залагодити по дорозі, щоб тебе до судді не потяг він, а суддя щоб прислужникові не віддав тебе, а прислужник що б не посадив до в'язниці тебе.**
For if anyone has a cause at law against you, and you are going with him before the ruler, make an attempt, on the way, to come to an agreement with him, for if you do not, he may take you before the judge and the judge will give you up to the police, and they will put you in prison.
ως γαρ υπαχεις μετα του αντιδικου σου επ αρχοντα εν τη οδω δος εργασιαν απηλλαχθαι απ αυτου μηποτε κατασυρη σε προς τον κριτην και ο κριτης σε παραδω τω πρακτορι και ο πρακτωρ σε βαλλη εις φυλακην
- 59 **Поправді кажу тобі: Не вийдеш ізвідти, поки не віддаси й останнього шеляга!**
I say to you, You will not come out of it till you have made payment to the very last farthing.
λεγω σοι ου μη εξελθης εκειθεν εως ου και το εσχατον λεπτον αποδος
- 1 ¶ **Того часу прийшли були дехто, та й розповіли Йому про галілеян, що їхню кров Пилат змішав був із їхніми жертвами.**
Now some people who were there at that time, gave him an account of how the blood of some Galilaeans had been mixed by Pilate with their offerings.
παρησαν δε тινεѕ εν αυτω τω καιρω απαγγελοντεѕ αυτω περι των γαλιλαιων ων το αιμα πιλατου εμιξεν μετα των θυσιων αυτων
- 2 **Ісус же сказав їм у відповідь: Чи ви думаете, що оці галілеяни, що так постраждали, грішніші були від усіх галілеян?**
And he, in answer, said to them, Are you of the opinion that these Galilaeans were worse than all other Galilaeans, because these things were done to them?
και αποκριθεις ο ιηѕουѕ ειπεν αυτοιѕ δοκειτε οτι οι γαλιλαιοι ουτοι αμαρτωλοι παρα πανταѕ τουѕ γαλιλαιουѕ εγεγοντο οτι τοιαυτα πεπονθαѕιν
- 3 **Ні, кажу вам; та коли не покастєся, то загинете всі так!**
I say to you, It is not so: but if your hearts are not changed, you will all come to the same end.
ουχι λεγω υμιν αλλ εαν μη μετανοητε παντεѕ ωѕαντωѕ απολεισθε
- 4 **Або ті вісімнадцять, що башта на них завалилась була в Сілоамі й побила їх, чи думаете, що ті винні були більш за всіх, що в Єрусалимі живуть?**
Or those eighteen men who were crushed by the fall of the tower of Siloam, were they worse than all the other men living in Jerusalem?
η εκεινοι οι δεκα και οκτω εφ ουѕ επεѕεν ο πυργοѕ εν τω ѕιλωαμ και απεκτεινεν αυτοуѕ δοκειτε οτι ουτοι οφειλεται εγεγοντο παρα πανταѕ ανθρωπουѕ τουѕ κατοικουνταѕ εν ιεροуѕαλημ
- 5 **Ні, кажу вам; та коли не покастєся, то загинете всі так!**
I say to you, It is not so: but if your hearts are not changed, you will all come to an end in the same way.
ουχι λεγω υμιν αλλ εαν μη μετανοητε παντεѕ ομοιωѕ απολεισθε
- 6 ¶ **І Він розповів оцю притчу: Один чоловік у своїм винограднику мав посаджене фігове дерево. І прийшов він шукати на ньому плоду, але не знайшов.**
And he made up this story for them: A certain man had a fig-tree in his garden, and he came to get fruit from it, and there was no fruit.
ελεγεν δε ταυτην την παραβολην ѕυκην ειχεν тиѕ εν τω αμπελωνι αυτου πεφυτευμενην και ηλθεν καρπον ζητων εν αυτη και ουχ ευρεν
- 7 **І сказав винареві: Оце третій рік, відколи приходжу шукати плоду на цім фіговім дереві, але не знаходжу; зрубай його, нащо й землю марнує воно?**
And he said to the gardener, See, for three years I have been looking for fruit from this tree, and I have not had any: let it be cut down; why is it taking up space?
ειπεν δε προς τον αμπελουργον ιδου τρια ετη ερχομαι ζητων καρπον εν τη ѕυκη ταυτη και ουχ ευρισκω εκκοπον αυτην ινα ти και την γην καταργει
- 8 **А той йому в відповідь каже: Позостав його, пане, і на цей рік, аж поки його обкопаю довкола, і обкладу його гноєм,**
And he said, Lord, let it be for this year, and I will have the earth turned up round it, and put animal waste on it, to make it fertile:
ο δε αποκριθεις λεγει αυτω κυριε αφεѕ αυτην και τουτο το ετοѕ εωѕ οτου ѕκαψω περι αυτην και βαλω κοπριαν
- 9 **чи року наступного плоду не вродить воно. Коли ж ні, то зрубасш його.**
And if, after that, it has fruit, it is well; if not, let it be cut down.
και мен ποιηѕη καρπον ει δε μηγε ειѕ το μελλον εκκοψειѕ αυτην
- 10 ¶ **І навчав Він в одній з синагог у суботу.**
And he was teaching in one of the Synagogues on the Sabbath.
ην δε διδασκων εν μια των συναγωγων εν τοιѕ ѕαββαѕιν
- 11 **І ось там була одна жінка, що вісімнадцять років мала духа немочі, і була скорчена, і не могла ніяк випростатись.**
And there was a woman who had had a disease for eighteen years; she was bent, and was not able to make herself straight.
και ιδου γυνη ην πνευμα εχουѕα αѕθενειαѕ ετη δεκα και οκτω και ην ѕυγκυλτουѕα και μη δυναμενη ανακυψαι ειѕ το παντελεѕ

- 12 Α Ιησус, як побачив ἡ, то покликав до Себе. І сказав ἡ: Жінко, звільнена ти від недуги своєї.
And when Jesus saw her, he said to her, Woman, you are made free from your disease.
 ἰδὼν δὲ αὐτὴν ὁ ἰησοῦς προσεφώνησεν καὶ εἶπεν αὐτῇ γυναι ἀπολελυσαί τῆς ἀσθενείας σου
- 13 І Він руки на неї поклав, і вона зараз випросталась, і стала славити Бога!
And he put his hands on her, and she was made straight, and gave praise to God.
 καὶ ἐπέθηκεν αὐτῇ τὰς χεῖρας καὶ παραχρημα ἀνωρθώθη καὶ ἐδοξάζεν τὸν θεὸν
- 14 Озався ж старший синагоги, обурений, що Ісус уздоровив у суботу, і сказав до народу: Є шість день, коли працювати належить, приходьте тоді та вздоровлюйтеся, а не дня суботнього.
And the ruler of the Synagogue was angry because Jesus had made her well on the Sabbath, and he said to the people, There are six days in which men may do work: so come on those days to be made well, and not on the Sabbath.
 ἀποκριθεὶς δὲ ὁ ἀρχισυναγωγὸς ἀγανακτῶν ὅτι τῷ σαββάτῳ ἐθεραπεύσεν ὁ ἰησοῦς ἐλέγεν τῷ ὄχλῳ ἐξ ἡμερῶν εἰσὶν ἐν αἷς δεῖ ἐργάζεσθαι ἐν ταῦταις ὅν ἐρχόμενοι θεραπεύεσθε καὶ μὴ τῇ ἡμέρῃ τοῦ σαββάτου
- 15 А Господь відповів і промовив до нього: Лицеміре, хіба ж не відв'язує кожен із вас у суботу свого вола чи осла від ясел, і не веде напоїти?
But the Lord gave him an answer and said, O you false men! do you not, every one of you, on the Sabbath, let loose his ox and his ass and take it to the water?
 ἀπεκρίθη ὁν αὐτῷ ὁ κύριος καὶ εἶπεν ὑποκριτα ἕκαστος ὑμῶν τῷ σαββάτῳ οὐ λύει τὸν βῶν αὐτοῦ ἢ τὸν ὄνον ἀπο τῆς φατῆς καὶ ἀπαγαγὼν ποτίζει
- 16 Чи ж цю дочку Авраамову, яку сатана був зв'язав вісімнадцять оць років, не належить звільнити її суботнього дня від цих пут?
And is it not right for this daughter of Abraham, who has been in the power of Satan for eighteen years, to be made free on the Sabbath?
 ταυτὴν δὲ θυγατέρα ἀβραὰμ οὖσαν ἣν ἐδήσεν ὁ σατανας ἰδοὺ δεκά καὶ ὀκτὼ ἐτῶν οὐκ εἶδε λυθῆναι ἀπο τοῦ δεσμοῦ τούτου τῇ ἡμέρῃ τοῦ σαββάτου
- 17 А як Він говорив це, засоромилися всі Його супротивники. І тішився весь народ всіма славними вчинками, які Він чинив!
And when he said these things, those who were against him were shamed, and all the people were full of joy because of the great things which were done by him.
 καὶ ταῦτα λεγόντος αὐτοῦ κατήσχυνοντο πάντες οἱ ἀντικείμενοι αὐτῷ καὶ πᾶς ὁ ὄχλος εχαίρειν ἐπὶ πᾶσιν τοῖς ἐνδοξοῖς τοῖς γινομένοις ὑπ αὐτοῦ
- 18 ¶ Він же промовив: До чого подібне Царство Боже, і до чого його прирівняю?
Then he said, What is the kingdom of God like? what comparison may I make of it?
 ἐλέγεν δὲ τινι ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ θεοῦ καὶ τινι ὁμοιωσῶ αὐτὴν
- 19 Подібне воно до гірчичного зерна, що взяв чоловік і посіяв його в своїм саді. І воно виростло, і деревом стало, і кублилось птаство небесне на віттях його.
It is like a grain of mustard seed which a man took and put in his garden, and it became a tree, and the birds of heaven made their resting-places in its branches.
 ὁμοία ἐστὶν κοκκῷ σιναιπεῶς ὃν λαβὼν ἀνθρώπος ἐβάλεν εἰς κήπον εαυτοῦ καὶ ἠρξῆσεν καὶ ἐγενετο εἰς δένδρον μέγα καὶ τὰ πετεινά τοῦ οὐρανοῦ κατεσκηνώσεν ἐν τοῖς κλάδοις αὐτοῦ
- 20 І знову сказав Він: Із чим порівняю Я Божєє Царство?
And again he said, What is the kingdom of God like?
 καὶ πάλιν εἶπεν τινι ὁμοιωσῶ τὴν βασιλείαν τοῦ θεοῦ
- 21 Подібне до розчини, що її бере жінка, і кладе на три мірки муки, аж поки все вкисне.
It is like leaven, which a woman put into three measures of meal, and it was all leavened.
 ὁμοία ἐστὶν ζύμη ἣν λαβούσα γυνὴ ἐνεκρυσεν εἰς ἀλευροῦ σατα τρία εὼς οὐ ἐξυμῶθη ὅλον
- 22 І проходив містами та селами Він і навчав, до Єрусалиму простуючи.
And he went on his way, through towns and country places, teaching and journeying to Jerusalem.
 καὶ διεπορεύετο κατὰ πόλεις καὶ κῶμας διδάσκων καὶ πορείαν ποιοῦμενος εἰς ἱερουσαλὴμ
- 23 ¶ І озвався до Нього один: Господи, хіба буде мало спасених? А Він відказав їм:
And someone said to him, Lord, will only a small number have salvation? And he said to them,
 εἶπεν δὲ τις αὐτῷ κύριε εἰ ὀλίγοι οἱ σωζόμενοι ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτοὺς
- 24 Силкуйтеся ввійти тісними ворітьми, бо кажу вам, багато-хто будуть намагатися ввійти, та не зможуть!
Do your best to go in by the narrow door, for I say to you, A number will make the attempt to go in, but will not be able to do so.
 ἀγωνίζεσθε εἰσελθεῖν δια τῆς στενῆς πυλῆς ὅτι πολλοὶ λέγω ὑμῖν ζητήσουσιν εἰσελθεῖν καὶ οὐκ ἰσχύσουσιν

- 25 Як устане Господар та двері замкне, ви зачете вистоювати ізнадвору, та стукати в двері й казати: Господи, відчини нам! А Він вам у відповідь скаже: Не знаю Я вас, звідки ви!
 When the master of the house has got up, and the door has been shut, and you, still outside, give blows on the door, saying, Lord, let us in; he will make answer and say, I have no knowledge of where you come from.
 αφ ου αν εγερθη ο οικοδεσποτης και αποκλειση την θυραν και αρξησθε εξω εσταναι και κρουειν την θυραν λεγοντες κυριε κυριε ανοιξον ημιν και αποκριθεις ερει υμιν ουκ οиδα υμας ποθεν εστε
- 26 Тоді станете ви говорити: Ми їли й пили перед Тобою і на вулицях наших навчав Ти...
 Then you will say, We have taken food and drink with you, and you were teaching in our streets.
 τοτε αρξεσθε λεγειν εφαγομεν ενωπιον σου και επιομεν και εν ταις πλαταιαις ημων εδιδασκα
- 27 А Він вам відкаже: Говорю вам, не знаю Я, звідки ви. Відійдіть від Мене всі, хто чинить неправду!
 But he will say, Truly, I have no knowledge of you or where you come from; go away from me, you workers of evil.
 και ερει λεγω υμιν ουκ οиδα υμας ποθεν εστε αποστητε απ εμου παντες οι εργαται της αδικιας
- 28 Буде плач там і скрегіт зубів, як побачите ви Авраама, та Ісаака та Якова, та пророків усіх в Царстві Божім, себе ж вигнаних геть...
 There will be weeping and cries of sorrow when you see Abraham, Isaac, and Jacob, and all the prophets, in the kingdom of God, but you yourselves are shut outside.
 εκει εσται ο κλαυθμος και ο βρυγημος των οδοντων οταν οψησθε αβρααμ και ισαακ και ιακωβ και παντας τους προφητας εν τη βασιλεια του θεου υμας δε εκβαλλομενους εξω
- 29 І прийдуть інші від сходу й заходу, і півночі й півдня, і при столі в Царстві Божім засядуть!
 And they will come from the east and from the west, from the north and from the south, and take their places in the kingdom of God.
 και ηξουσιν απο ανατολων και δυσημων και απο βορρα και νοτου και ανακλιθησονται εν τη βασιλεια του θεου
- 30 І ось, є останні, що стануть за перших, і є перші, що стануть останніми!
 And the last will be first, and the first will be last.
 και ιδου εισιν εσχατοι οι εσονται πρωτοι και εισιν πρωτοι οι εσονται εσχατοι
- 31 ¶ Тієї години підійшли дехто з фарисеїв, і сказали Йому: Вийди собі, і піди звідси, хоче бо Ірод убити Тебе...
 At that time, certain Pharisees came to him and said, Go away from this place, because Herod's purpose is to put you to death.
 εν αυτη τη ημερα προσηλθον τινες φαρισαιοι λεγοντες αυτω εξελθε και πορευου εντευθεν οτι ηρωδης θελει σε αποκτειναι
- 32 А Він відказав їм: Ідіть і скажіть тому лисові: Ось демонів Я виганяю, і чиню вздоровлення, сьогодні та ввввв, а третього дня закінчу.
 And he said, Go and say to that fox, I send out evil spirits and do works of mercy today and tomorrow, and on the third day my work will be complete.
 και ειπεν αυτοις πορευθεντες ειπατε τη αλωπεκι ταυτη ιδου εκβαλλω δαιμονια και ιασεις επιτελω σημερον και αυριον και τη τριτη τελειουμαι
- 33 Однак, Мені треба ходити сьогодні та ввввв, і часу найближчого, бо згинуть не може пророк поза Єрусалимом.
 But I have to go on my way today and tomorrow and the third day, for it is not right for a prophet to come to his death outside Jerusalem.
 πλην δεи με σημερον και αυριον και τη εχομενη πορευεσθαι οτι ουκ ενδεχεται προφητην απολεσθαι εξω ιερουσαλημ
- 34 Єрусалиме, Єрусалиме, що вбиваш пророків та каменуваш посланих до тебе! Скільки раз Я хотів позбирати дітей твоїх, як та квочка збирає під крила курчаток своїх, та ви не захотіли!
 O Jerusalem, Jerusalem, putting to death the prophets, and stoning those who were sent to her! again and again would I have taken your children to myself, as a bird takes her young ones under her wings, but you would not!
 ιερουσαλημ ιερουσαλημ η αποκτεινουσα τους προφητας και λιθοβολουσα τους απεσταλμενους προς αυτην ποσακις ηθελησα επισυναξει τα τεκνα σου ον τροπον ορνις την εαυτης νοσσιαν υπο τας πτερυγας και ουκ ηθελησατε
- 35 Ось ваш дім зостається порожній для вас! Говорю бо Я вам: Ви мене не побачите, аж поки не настане, що скажете: Благословенний, Хто йде в Господнє Ім'я!
 Now see, your house is waste, and I say to you, You will not see me again till you say, A blessing on him who comes in the name of the Lord.
 ιδου αφιεται υμιν ο οικος υμων ερημος αμην δε λεγω υμιν οτι ου μη με ιδητε εως αν ηξη οτε ειπητε ευλογημενος ο ερχομενος εν ονοματι κυριου
- 1 ¶ І сталося, що Він у суботу ввійшов був до дому одного з фарисейських старшин, щоб хліба спожити, а вони назирали за Ним.
 And it came about that when he went into the house of one of the chief Pharisees on the Sabbath, to have a meal, they were watching him.
 και εγενετο εν τω ελθειν αυτον εις οικον τινος των αρχοντων των φαρισαιων σαββατω φαγειν αρτον και αυτοι ησαν παρατηρουμενοι αυτον
- 2 І ото перед Ним був один чоловік, слабкий на водянку.
 And a certain man was there who had a disease.
 και ιδου ανθρωπος τις ην υδρωπικος εμπροσθεν αυτου

- 3 Ісус же озвався й сказав до законників та фарисеїв: Чи вздоровляти в суботу годиться чи ні?
And Jesus, answering, said to the scribes and Pharisees, Is it right to make people well on the Sabbath or not?
 και αποκριεις ο ιησους ειπεν προς τους νομικους και φαρισαιους λεγων ει εξεστιν τω σαββατω θεραπευειν
- 4 Вони ж мовчали. А Він, доторкнувшись, уздоровив його та відпустив...
But they said nothing. And he made him well and sent him away.
 οι δε ησυχασαν και επιλαβομενος ιασατο αυτον και απελευσεν
- 5 І сказав Він до них: Коли осел або віл котрогось із вас упаде до криниці, то хіба він не витягне зараз його дня суботнього?
And he said to them, Which of you, whose ox or ass has got into a water-hole, will not straight away get him out on the Sabbath?
 και αποκριεις προς αυτους ειπεν τινος υμων ονος η βους εις φρεαρ εμπεισεται και ουκ ευθως ανασπασει αυτον εν τη ημερα του σαββατου
- 6 І вони не могли відповісти на це.
And they had no answer to that question.
 και ουκ ισχυσαν ανταποκριθηναι αυτω προς ταυτα
- 7 ¶ А як Він спостеріг, як вони собі перші місця вибирали, то сказав до запрошених притчу:
And he gave teaching in the form of a story to the guests who came to the feast, when he saw how they took the best seats; saying to them,
 ελεγεν δε προς τους κεκλημενους παραβολην επεχων πως τας πρωτοκλισιας εξελεγοντο λεγων προς αυτους
- 8 Коли хто покличе тебе на весілля, не сідай на першому місці, щоб не трапився хто поважніший за тебе з покликаних,
When you get a request to come to a feast, do not take the best seat, for a more important man than you may be coming,
 οταν κληθης υπο τινος εις γαμους μη κατακλιθης εις την πρωτοκλισιαν μηποτε εντιμωτερος σου η κεκλημενος υπ αυτου
- 9 і щоб той, хто покликав тебе та його, не прийшов і тобі не сказав: Поступися цьому місцем! І тоді ти із соромом станеш займати місце останнє...
And then the giver of the feast will come to you and say, Give your place to this man; and you, with shame, will have to take the lowest seat.
 και ελθων ο σε και αυτον καλεσας ερει σοι δος τουτω τοπον και τοτε αρξη μετ αισχυνης τον εσχατον τοπον κατεχειν
- 10 Але як ти будеш запрошений, то приходь, і сідай на останньому місці, щоб той, хто покликав тебе, підійшов і сказав тобі: Приятелю, сідай вище! Тоді буде честь тобі перед покликаними з тобою.
But when you come, go and take the lowest seat, so that when the giver of the feast comes, he may say to you, Friend, come up higher; and then you will have honour in the eyes of all the others who are there.
 αλλ οταν κληθης πορευθεις αναπεσον εις τον εσχατον τοπον ινα οταν ελθη ο κεκληκως σε ειπη σοι φιλε προσαναβηθι ανωτερον τοτε εσαι σοι δοξα ενωπιον των συνανακειμενων σοι
- 11 Хто бо підносить себе буде впокорений, а хто впокоряється той піднесеться.
For every man who gives himself a high place will be put down, but he who takes a low place will be lifted up.
 οτι πας ο υψων εαυτον ταπεινωθησεται και ο ταπεινων εαυτον υψωθησεται
- 12 А тому, хто Його був покликав, сказав Він: Коли ти справляєш обід чи вечерю, не клич друзів своїх, ні братів своїх, ані своїх родичів, ні сусідів багатих, щоб так само й вони коли не з апросили тебе, і буде взаємна відплата тобі.
And he said to the master of the house, When you give a feast, do not send for your friends and your brothers and your family or your neighbours who have wealth, for they may give a feast for you, and so you will get a reward.
 ελεγεν δε και τω κεκληκωτι αυτον οταν ποιης αριστον η δειπνον μη φωνει τους φιλους σου μηδε τους αδελφους σου μηδε τους συγγενεις σου μηδε γειτονας πλουσιους μηποτε και αυτοι σε αντικαλεσωσιν και γενηται σοι ανταποδομα
- 13 Але, як справляєш гостину, клич убогих, калік, кривих та сліпих,
But when you give a feast, send for the poor and the blind and those who are broken in body:
 αλλ οταν ποιης δοχην καλει πτωχους αναπηρους χωλους τυφλους
- 14 і будеш блаженний, бо не мають вони чим віддати тобі, віддасться ж тобі за воскресіння праведних!
And you will have a blessing, because they will not be able to give you any payment, and you will get your reward when the upright come back from the dead.
 και μακαριος εση οτι ουκ εχουσιν ανταποδουнай σοι ανταποδοθησεται γαρ σοι εν τη αναστασει των δικαιων
- 15 ¶ Як почув це один із отих, що сиділи з Ним при столі, то до Нього сказав: Блаженний, хто хліб споживатиме в Божому Царстві!
And, hearing these words, one of those who were at table with him said to him, Happy is the man who will be a guest in the kingdom of God.
 ακουσας δε τις των συνανακειμενων ταυτα ειπεν αυτω μακαριος ος φαγεται αρτον εν τη βασιλεια του θεου

- 16 **Він же промовив до нього: Один чоловік спорядив був велику вечерю, і запросив багатьох.**
And he said to them, A certain man gave a great feast, and sent word of it to a number of people.
 ο δε ειπεν αυτω ανθρωπος τις εποησεν δειπνον μεγα και εκαλεσεν πολλους
- 17 **І послав він свого раба часу вечері сказати запрошеним: Ідіть, бо вже все наготовано.**
And when the time had come, he sent his servants to say to them, Come, for all things are now ready.
 και απεστειλεν τον δουλον αυτου τη ωρα του δειπνου ειπεν τοις κεκλημενοις ερχεσθε οτι ηδη ετοιμα εστιν παντα
- 18 **І зараз усі почали відмовлятися. Перший сказав йому: Поле купив я, і маю потребу піти та оглянути його. Прошу тебе, вибач мені!**
And they all gave reasons why they were not able to come. The first said to him, I have got a new field, and it is necessary for me to go and see it: I am full of regret that I am unable to come.
 και ηρξαντο απο μιας παραιτεισθαι παντες ο πρωτος ειπεν αυτω αγρον ηγορασα και εχω αναγκην εξελθειν και ιδειν αυτον ερωτω σε εχε με παρητημενον
- 19 **А другий сказав: Я купив собі п'ять пар волів, і йду спробувати їх. Прошу тебе, вибач мені!**
And another said, I have got some cattle, and I am going to make a test of them: I am full of regret that I am unable to come.
 και ετερος ειπεν ζευγη βοων ηγορασα πεντε και πορευομαι δοκιμασαι αυτα ερωτω σε εχε με παρητημενον
- 20 **І знов інший сказав: Одружився ось я, і через те я не можу прийти.**
And another said, I have been married, and so I am not able to come.
 και ετερος ειπεν γυναικα εγημα και δια τουτο ου δυναμαι ελθειν
- 21 **І вернувся той раб і панові свосму про все розповів. Розгнівався господар тоді, та й сказав до свого раба: Піди швидко на вулиці та на завулки міські, і приведи сюди вбогих, і калік, і сліпих, і кривих.**
And the servant came back and gave his master an account of these things. Then the master of the house was angry and said to the servant, Go out quickly into the streets of the town and get the poor, the blind, and those who are broken in body.
 και παραγενομενος ο δουλος εκεινος απηγγειλεν τω κυριω αυτου ταυτα тоτε οργισθεις ο οικοδεσποτης ειπεν τω δουλω αυτου εξελθε ταχεως εις τας πλατειας και ρυμας της πολεως και τους πτωχους και αναπηρους και χωλους και τυφλους εισαγαγε ωδε
- 22 **І згодом раб повідомив: Пане, сталося так, як звелів ти, та місця є ще.**
And the servant said, Lord, your orders have been done, and still there is room.
 και ειπεν ο δουλος κυριε γεγονεν ως επεταξας και еτι τοπος εστιν
- 23 **І сказав пан рабові: Піди на дороги й на загороди, та й силою прийти, щоб наповнився дім мій.**
And the lord said to the servant, Go out into the roads and the fields, and make them come in, so that my house may be full.
 και ειπεν ο κυριος προς τον δουλον εξελθε εις τας οδους και φραγμας και αναγκασον εισελθειν ινα γεμισθη ο οικος μου
- 24 **Кажу бо я вам, що жаден із запрошених мужів тих не покуштує моєї вечері... Бо багато покликаних, та вибраних мало!**
For I say to you that not one of those who were requested to come will have a taste of my feast.
 λεγω γαρ υμιν οτι ουδεις των ανδρων εκεινων των κεκλημενων γευσεται μου του δειπνου
- 25 **¶ Ішло ж з Ним багато людей. І, звернувшись, сказав Він до них:**
Now a great number of people went with him.
 συνεπορευοντο δε αυτω οχλοι πολλοι και στραφεις ειπεν προς αυτους
- 26 **Коли хто приходить до Мене, і не зненавидить свого батька та матері, і дружини й дітей, і братів і сестер, а до того й своєї душі, той не може бути учнем Моїм!**
And turning round, he said to them, If any man comes to me, and has not hate for his father and mother and wife and children and brothers and sisters, and even for his life, he may not be my disciple.
 ει τις ερχεται προς με και ου μισει τον πατερα εαυτου και την μητερα και την γυναικα και τα τεκνα και τους αδελφους και τας αδελφας еτι δε και την εαυτου ψυχην ου δυναται μου μαθητης ειναι
- 27 **І хто свого хреста не несе, і не йде вслід за Мною, той не може бути учнем Моїм!**
Whoever does not take up his cross and come after me may not be my disciple.
 και οστις ου βασταζει τον σταυρον αυτου και ερχεται οπισω μου ου δυναται μου ειναι μαθητης
- 28 **Хто бо з вас, коли башту поставити хоче, перше не сяде й видатків не вирахує, чи має потрібне на виконання,**
For which of you, desiring to put up a tower, does not first give much thought to the price, if he will have enough to make it complete?
 τις γαρ εξ υμων θελων πυργον οικοδομησαι ουχι πρωτον καθισας ψηφιζει την δαπανην ει εχει τα προς απαρτισμον

- 29 щоб, коли покладе він основу, але докінчити не зможе, усі, хто побачить, не стали б сміятися з нього,
For fear that if he makes a start and is not able to go on with it to the end, all who see it will be laughing at him,
ινα μηποτε θεντος αυτου θεμελιον και μη ισχυοντος εκτελεσαι παντες οι θεωруντες αρξονται εμπαιζειν αυτο
- 30 говорячи: Чоловік цей почав будувати, але докінчити не міг...
And saying, This man made a start at building and is not able to make it complete.
λεγοντες οτι ουτος ο ανθρωπος ηρξατο οικοδομειν και ουκ ισχυσεν εκτελεσαι
- 31 Або який цар, ідучи на війну супроти царя іншого, перше не сяде порадитися, чи спроможен він із десятима тисячами стріти того, хто йде з двадцятьма тисячами проти нього?
Or what king, going to war with another king, will not first take thought if he will be strong enough, with ten thousand men, to keep off him who comes against him with twenty thousand?
η τις βασιλευς πορευομενος συμβαλειν ετερω βασιλει εις πολεμον ουχι καθισας πρωτον βουλευεται ει δυνατος εστιν εν δεκα χιλιασιν απαντησαι τω μετα εικοσι χιλιαδων ερχομενω επ αυτον
- 32 Коли ж ні, то, як той ще далеко, шле посольство до нього та й просить про мир.
Or while the other is still a great distance away, he sends representatives requesting conditions of peace.
ει δε μηγε επι αυτου πορω οντος πρεσβειαν αποστειλας ερωτα τα προς ειρηνην
- 33 Так ото й кожен із вас, який не зречеться усього, що має, не може бути учнем Моїм.
And so whoever is not ready to give up all he has may not be my disciple.
ουτως ουν πας εξ υμων ος ουκ αποτασσειται πασιν τοις εαυτου υπαρχουσιν ου δυναται μου ειναι μαθητης
- 34 Сіль добра річ. Коли ж сіль несолоною стане, чим приправити її?
For salt is good, but if the taste goes from it, of what use is it?
καλον το αλας εαν δε το αλας μωρανθη εν τινη αρτυθησεται
- 35 Ні на землю, ні на гній не потрібна вона, її геть викидають. Хто має вуха, щоб слухати, нехай слухає!
It is no good for the land or for the place of waste; no one has a use for it. He who has ears, let him give ear.
ουτε εις γην ουτε εις κοπριαν ευθετον εστιν εξω βαλλουσιν αυτο ο εχων ωτα ακουειν ακουετω
- 1 ¶ Наблизались до Нього всі митники й грішники, щоб послухати Його.
Now all the tax-farmers and sinners came near to give ear to him.
ησαν δε εγγιζοντες αυτο παντες οι τελωναι και οι αμαρτωλοι ακουειν αυτου
- 2 Фарисеї ж та книжники нарікали й казали: Приймає Він грішників та з ними їсть.
And the Pharisees and scribes were angry, saying, This man gives approval to sinners, and takes food with them.
και διεγογγυζον οι φαρισαιοι και οι γραμματαις λεγοντες οτι ουτος αμαρτωλους προσδεχεται και συνεσθιει αυτοις
- 3 А Він їм розповів оцю притчу, говорячи:
And he made a story for them, saying,
ειπεν δε προς αυτους την παραβολην ταυτην λεγων
- 4 Котрий з вас чоловік, маючи сотню овець і загубивши одну з них, не покине в пустині тих дев'ятидесяти й дев'яти, та й не піде шукати загинулої, аж поки не знайде її?
What man of you, having a hundred sheep, if one of them gets loose and goes away, will not let the ninety-nine be in the waste land by themselves, and go after the wandering one, till he sees where it is?
τις ανθρωπος εξ υμων εχων εκατον προβατα και απολεσας εν εξ αυτων ου καταλειπει τα εννενηκονταεννεα εν τη ερημω και πορευεται επι το απολωλος εως ευρη αυτο
- 5 А знайшовши, кладе на рамена свої та радіє.
And when he has got it again, he takes it in his arms with joy.
και ευρων επιτιθησιν επι τους ωμους εαυτου χαιρων
- 6 І, прийшовши додому, скликає він друзів і сусідів, та й каже до них: Радійте зо мною, бо знайшов я вівцю свою тую загублену.
And when he gets back to his house, he sends for his neighbours and friends, saying to them, Be glad with me, for I have got back my sheep which had gone away.
και ελθων εις τον οικον συγκαλει τους φιλους και τους γειτονας λεγων αυτοις συχαριhte μοι οτι ευρον το προβατον μου το απολωλος
- 7 Говорю вам, що так само на небі радітимуть більш за одного грішника, що кається, аніж за дев'ятдесятьох і дев'ятьох праведників, що не потребують покаєння!...
I say to you that even so there will be more joy in heaven when one sinner is turned away from his wrongdoing, than for ninety-nine good men, who have no need of a change of heart.
λεγω υμιν οτι ουτως χαρα εσται εν τω ουρανω επι ενι αμαρτωλω μετανοουντι η επι εννενηκονταεννεα δικαιοις οτινεις ου χριαν εχουσιν μετανοιας

- 8 Αбо яка жінка, що має десять драхм, коли згубить драхму одну, не засвічує світла, і не мете хати, і не шукає уважно, аж поки не знайде?
Or what woman, having ten bits of silver, if one bit has gone from her hands, will not get a light, and go through her house, searching with care till she sees it?
η τις γυνη δραχμας εχουσα δεκα εαν απολεση δραχμην μιαν ουχι απει λυχνον και σαροι την οικιαν και ζητει επιμελως εως οτου ευρη
- 9 А знайшовши, кличе приятельок та сусідок та каже: Радійте зо мною, бо знайшла я загублену драхму!
And when she has it again, she gets her friends and neighbours together, saying, Be glad with me, for I have got back the bit of silver which had gone from me.
και ευρουσα συγκαλειται τας φιλας και τας γειτονας λεγουσα συχαρητε μοι οτι ευρον την δραχμην ην απωλεσα
- 10 Так само, кажу вам, радість буває в Божих Анголів за одного грішника, який кається.
Even so, I say to you, There is joy among the angels of God, when one sinner is turned away from his wrongdoing.
ουτως λεγω υμιν χαρα γινεται ενωπιον των αγγελων του θεου επι ενι αμαρτωλω μετανοουντι
- 11 ¶ I Βίη оповів: У чоловіка одного було два сини.
And he said, A certain man had two sons:
ειπεν δε ανθρωπος τις ειχεν δυο υιους
- 12 I молодший із них сказав батькові: Дай мені, батьку, належну частину мастку! I той поділив поміж ними масток.
And the younger of them said to his father, Father, give me that part of your property which will be mine. And he made division of his goods between them.
και ειπεν ο νεωτερος αυτων τω πατρι πατερδος μοι το επιβαλλον μερος της ουσιας και διειλεν αυτοις τον βιον
- 13 А по небагатых днях зібрав син молодший усе, та й подався до далекого краю, і розтратив масток свій там, живучи марнотратно.
And not long after, the younger son got together everything which was his and took a journey into a far-away country, and there all his money went in foolish living.
και μετ ου πολλας ημερας συναγαγων апαντα ο νεωτερος υιος απεδημησεν εις χωραν μακραν και εκει διεσκορπισεν την ουσιαν αυτου ζων ασωτως
- 14 А як він усе прожив, настав голод великий у тім краї, і він став бідувати.
And when everything was gone, there was no food to be had in that country, and he was in need.
δαπανησαντος δε αυτου παντα εγενετο λιμος ισχυρος κατα την χωραν εκεινην και αυτος ηρξατο υστερεισθαι
- 15 I пішов він тоді і пристав до одного з мешканців тієї землі, а той вислав його на поля свої пасти свиней.
And he went and put himself into the hands of one of the people of that country, and he sent him into his fields to give the pigs their food.
και πορευθεις εκολληθη ενι των πολιτων της χωρας εκεινης και επεμψεν αυτον εις τους αγρους αυτου βοσκειν χοιρους
- 16 I бажав він наповнити шлунка свого хоч стручками, що їли їх свині, та ніхто не давав їх йому.
And so great was his need that he would have been glad to take the pigs' food, and no one gave him anything.
και επεθυμει γεμισαι την κοιλιαν αυτου απο των κερατιων ων ησθιον οι χοιροι και ουδεις εδιδου αυτω
- 17 Тоді він спам'ятався й сказав: Скільки в батька мого наймитів мають хліба аж надмір, а я отут з голоду гину!
But when he came to his senses, he said, What numbers of my father's servants have bread enough, and more, while I am near to death here through need of food!
εις εαυτον δε ελθων ειπεν ποσοι μισθιοι του πατρος μου περισσεουσιν αρτων εγω δε λιμο απολλυμαι
- 18 Устану, і піду я до батька свого, та й скажу йому: Прогрішився я, отче, против неба та супроти тебе...
I will get up and go to my father, and will say to him, Father, I have done wrong, against heaven and in your eyes:
αναστας πορευομαι προς τον πατερα μου και ερω αυτω πατερ ημαρτον εις τον ουρανον και ενωπιον σου
- 19 Недостойний я вже зватися сином твоїм; прийми ж мене, як одного з своїх наймитів...
I am no longer good enough to be named your son: make me like one of your servants.
και ουκετι εμι αξιος κληθηναι υιος σου ποιησον με ως ενα των μισθιων σου
- 20 I, вставши, пішов він до батька свого. А коли він далеко ще був, його батько вгледів його, і переповнився жалем: і побіг він, і кинувсь на шию йому, і зачав цілувати його!
And he got up and went to his father. But while he was still far away, his father saw him and was moved with pity for him and went quickly and took him in his arms and gave him a kiss.
και αναστας ηλθεν προς τον πατερα εαυτου επι δε αυτου μακραν απεχοντος ειδεν αυτον ο πατηρ αυτου και εσπλαγγισθη και δραμων επεπεσεν επι τον τραχηλον αυτου και κατεφιλησεν αυτον
- 21 I озвався до нього той син: Прогрішився я, отче, против неба та супроти тебе, і недостойний вже зватися сином твоїм...
And his son said to him, Father, I have done wrong, against heaven and in your eyes: I am no longer good enough to be named your son.
ειπεν δε αυτω ο υιος πατερ ημαρτον εις τον ουρανον και ενωπιον σου και ουκετι εμι αξιος κληθηναι υιος σου

- 22 Α πατήρ τοῖς δούλοις αὐτοῦ εἶπεν· ἔξενεγκάτε τὴν πρώτην τὴν στολὴν καὶ ἐνδύσατε αὐτὸν καὶ δοτε δακτυλίων εἰς τὴν χεῖρα αὐτοῦ καὶ ὑποδήματα εἰς τοὺς πόδας.
But the father said to his servants, Get out the first robe quickly, and put it on him, and put a ring on his hand and shoes on his feet:
 ειπεν δε ο πατηρ προς τους δουλους αυτου εξενεγκατε την στολην την πρωτην και ενδυσατε αυτον και δοτε δακτυλιον εις την χειρα αυτου και υποδηματα εις τους ποδας
- 23 Приведіть теля відгодоване та заколіть, будемо їсти й радіти,
And get the fat young ox and put it to death, and let us have a feast, and be glad.
 και ενεγκαντες τον μοσχον τον σιτευτον θυσατε και φαγοντες ευφρανθωμεν
- 24 бо цей син мій був мертвий і ожив, був пропав і знайшовся! І почали веселитись вони.
For this, my son, who was dead, is living again; he had gone away from me, and has come back. And they were full of joy.
 οτι ουτος ο υιος μου νεκρος ην και ανεζησεν και απολωλως ην και ευρεθη και ηρξαντο ευφραινεσθαι
- 25 А син старший його був на полі. І коли він ішов й наближався до дому, почув музики та танці.
Now the older son was in the field: and when he came near the house, the sounds of music and dancing came to his ears.
 ην δε ο υιος αυτου ο πρεσβυτερος εν αγρω και ως ερχομενος ηγγισεν τη οικια ηκουσεν συμφωνιας και χορων
- 26 І покликав одного зо слуг, та й спитав: Що це таке?
And he sent for one of the servants, questioning him about what it might be.
 και προσκαλεσαμενος ενα των παιδων αυτου επυνθανετο τι ειη ταυτα
- 27 А той каже йому: То вернувся твій брат, і твій батько звелів заколоти теля відгодоване, бо ж здоровим його він прийняв.
And he said to him, Your brother has come; and your father has had the young ox put to death because he has come back safely.
 ο δε ειπεν αυτω οτι ο αδελφος σου ηκει και εθυσεν ο πατηρ σου τον μοσχον τον σιτευτον οτι υγιανοντα αυτον απελαβεν
- 28 І розгнівався той, і ввійти не хотів. Тоді вийшов батько його й став просити його.
But he was angry and would not go in; and his father came out and made a request to him to come in.
 ωργισθη δε και ουκ ηθελεν εισελθειν ο συν πατηρ αυτου εξελθων παρεκαλει αυτον
- 29 А той відповів і до батька сказав: Ого, стільки років служу я тобі, і ніколи наказу твого не порушив, ти ж ніколи мені й козеняти не дав, щоб із приятелями своїми потішився я...
But he made answer and said to his father, See, all these years I have been your servant, doing your orders in everything; and you never gave me even a young goat so that I might have a feast with my friends:
 ο δε αποκριθεις ειπεν τω πατρι ιδου τοσαυτα ετη δουλευω σοι και ουδεποτε εντολην σου παρηλθον και εμοι ουδεποτε εδωκας εριφον ινα μετα των φιλων μου ευφρανθω
- 30 Коли ж син твій вернувся оцей, що проїв твій маєток із блудницями, ти для нього звелів заколоти теля відгодоване...
But when this your son came, who has been wasting your property with bad women, you put to death the fat young ox for him.
 οτε δε ο υιος σου ουτος ο καταφαγων σου τον βιον μετα πορνων ηλθεν εθυσας αυτω τον μοσχον τον σιτευτον
- 31 І сказав він йому: Ти завжди з мною, дитино, і все моє твоє!
And he said to him, Son, you are with me at all times, and all I have is yours.
 ο δε ειπεν αυτω τεκνον συ παντοτε μετ εμου ει και παντα τα εμα σα εστιν
- 32 Веселитись та тішитись треба було, бо цей брат твій був мертвий і ожив, був пропав і знайшовся!
But it was right to be glad and to have a feast; for this your brother, who was dead, is living again; he had gone away and has come back.
 ευφρανθηναι δε και χαρηναι εδει οτι ο αδελφος σου ουτος νεκρος ην και ανεζησεν και απολωλως ην και ευρεθη
- 1 ¶ Оповів же Він й учням Своїм: Один чоловік був багатий, і мав управителя, що оскаржений був перед ним, ніби він переводить маєток його.
And another time he said to the disciples, There was a certain man of great wealth who had a servant; and it was said to him that this servant was wasting his goods.
 ελεγεν δε και προς τους μαθητας αυτου ανθρωπος τις ην πλουσιος ος ειχεν οικονομον και ουτος διεβληθη αυτω ως διασκορπιζων τα υπαρχοντα αυτου
- 2 І він покликав його, і до нього сказав: Що це чую про тебе? Дай звіт про своє управління, бо більше не зможеш рядити.
And he sent for him and said, What is this which is said about you? give me an account of all you have done, for you will no longer be the manager of my property.
 και φωνησας αυτον ειπεν αυτω τι τουτο ακουω περι σου αποδος τον λογον της οικονομιας σου ου γαρ δυναση ετι οικονομειν

- 3 I управитель почав міркувати собі: Що я маю робити, коли пан управління відійме від мене? Копати не могу, просити соромлюсь.
And the servant said to himself, What am I to do now that my lord takes away my position? I have not enough strength for working in the fields, and I would be shamed if I made requests for money from people in the streets.
ειπεν δε εν εαυτω ο οικονομος τι ποιησω οτι ο κυριος μου αφαιρεται την οικονομιαν απ εμου σκαπτειν ουκ ισχυω επαιταιν αισχυνομαι
- 4 Знаю, що я зроблю, щоб мене прийняли до домів своїх, коли буду я скинений із управління.
I have come to a decision what to do, so that when I am put out of my position they will take me into their houses.
εγγων τι ποιησω ινα οταν μετασταθω της οικονομιας δεξωνται με εις τους οικους αυτων
- 5 I закликав він нарізно кожного з боржників свого пана, та й питається першого: Скільки винен ти панові мосму?
And sending for every one who was in debt to his lord he said to the first, What is the amount of your debt to my lord?
και προσκαλεσαμενος ενα εκαστον των χρεωφειλετων του κυριου εαυτου ελεγεν το πρωτω ποσον οφειλεις το κυριω μου
- 6 А той відказав: Сто кадок оливи. I сказав він йому: Візьми ось розписку свою, швидко сідай та й пиши: п'ятдесят.
And he said, A hundred measures of oil. And he said, Take your account straight away and put down fifty.
ο δε ειπεν εκατον βατους ελαιου και ειπεν αυτω δεξαι σου το γραμμα και καθισας ταχως γραφον πεντηκοντα
- 7 А потім питається другого: А ти скільки винен? I той відказав: Сто кірців пшениці. I сказав він йому: Візьми ось розписку свою й напиши: вісімдесят.
Then he said to another, What is the amount of your debt? And he said, A hundred measures of grain. And he said to him, Take your account and put down eighty.
επειτα ετερω ειπεν συ δε ποσον οφειλεις ο δε ειπεν εκατον κορους σιτου και λεγει αυτω δεξαι σου το γραμμα και γραφον ογδοηκοντα
- 8 I пан похвалив управителя цього невірного, що він мудро вчинив. Бо сини цього світу в своїм поколінні мудріші, аніж сини світла.
And his lord was pleased with the false servant, because he had been wise; for the sons of this world are wiser in relation to their generation than the sons of light.
και επηρσεν ο κυριος τον οικονομον της αδικιας οτι φρονιμως εποιησεν οτι οι υιοι του αιωνος τουτου φρονιμωτεροι υπερ τους υιους του φωτος εις την γενεαν την εαυτων εισιν
- 9 I Я вам кажу: Набувайте друзів собі від багатства неправедного, щоб, коли проминеться воно, прийняли вас до вічних осель.
And I say to you, Make friends for yourselves through the wealth of this life, so that when it comes to an end, you may be taken into the eternal resting-places.
καγω υμιν λεγω ποιησατε εαυτοις φιλους εκ του μαμωνα της αδικιας ινα οταν εκληπτε δεξωνται υμας εις τας αιωνιους σκηνας
- 10 Хто вірний в найменшому, і в великому вірний; і хто несправедливий в найменшому, і в великому несправедливий.
He who is true in a little, is true in much; he who is false in small things, is false in great.
ο πιστος εν ελαχιστω και εν πολλω πιστος εστιν και ο εν ελαχιστω αδικος και εν πολλω αδικος εστιν
- 11 Отож, коли в несправедливім багатстві ви не були вірні, хто вам правдиве довірить?
If, then, you have not been true in your use of the wealth of this life, who will give into your care the true wealth?
ει ουν εν τω αδικω μαμωνα πιστοι ουκ εγενεσθε το αληθινον τις υμιν πιστευσει
- 12 I коли ви в чужому не були вірні, хто ваше вам дасть?
And if you have not been true in your care of the property of other people, who will give you that which is yours?
και ει εν τω αλλοτριω πιστοι ουκ εγενεσθε το υμετερον τις υμιν δωσει
- 13 Жаден раб не може служити двом панам, бо або одного зненавидить, а другого буде любити, або буде триматись одного, а другого знехтує. Не можете Богові й мамоні служити!
No man may be a servant to two masters: for he will have hate for the one and love for the other; or he will keep to the one and have no respect for the other. You may not be servants of God and of wealth.
ουδεις οικετης δυναται δυσι κυριοις δουλευειν η γαρ τον ενα μισησει και τον ετερον αγαπησει η ενος ανθεξεται και του ετερου καταφρονησει ου δυνασθε θεω δουλευειν και μαμωνα
- 14 Чули все це й фарисеї, що були сріблολюбці, та й стали сміятися з Нього.
And the Pharisees, who had a great love of money, hearing these things, were making sport of him.
ηκουον δε ταυτα παντα και οι φαρισαιοι φιλαργυροι υπαρχοντες και εξεμνηριζον αυτον
- 15 Він же промовив до них: Ви себе видасте за праведних перед людьми, але ваші серця знає Бог. Що бо високе в людей, те перед Богом гидота.
And he said, You take care to seem right in the eyes of men, but God sees your hearts: and those things which are important in the opinion of men, are evil in the eyes of God.
και ειπεν αυτοις υμεις εστε οι δικαιοунτες εαυτους ενωπιον των ανθρωπων ο δε θεος γινωσκει τας καρδιας υμων οτι το εν ανθρωποις υψηλον βδελυγμα ενωπιον του θεου εστιν

- 16 Закон і Пророки були до Івана; відтоді Царство Боже благовіститися, і кожен силкується втиснутись в нього.
The law and the prophets were till John: but then came the preaching of the kingdom of God, and everyone makes his way into it by force.
ο νομος και οι προφηται εως ιωαννου απο τοτε η βασιλεια του θεου ευαγγελιζεται και πας εις αυτην βιαζεται
- 17 Легше небо й земля проминеться, аніж одна риса з Закону загине.
But heaven and earth will come to an end before the smallest letter of the law may be dropped out.
ευκοπωτερον δε εστιν τον ουρανον και την γην παρελθειν η του νομου μιαν κεραιαν πεσειν
- 18 Кожен, хто дружину свою відпускає, і бере собі іншу, той чинить перелюб. І хто побереться з тією, яку хто відпустив, той чинить перелюб.
Everyone who puts away his wife and takes another, is a false husband: and he who is married to a woman whose husband has put her away, is no true husband to her.
πας ο απολυων την γυναικα αυτου και γαμων ετεραν μοιχευει και πας ο απολελυμενην απο ανδρος γαμων μοιχευει
- 19 ¶ Один чоловік був багатий, і зодягався в порфіру й віссон, і щоденно розкішно бенкетував.
Now there was a certain man of great wealth, who was dressed in fair clothing of purple and delicate linen, and was shining and glad every day.
ανθρωπος δε τις ην πλουσιος και ενεδιδυσκετο πορφυραν και βυσσον ευφραινομενος καθ ημεραν λαμπρως
- 20 Був і вбогий один, на ім'я йому Лазар, що лежав у воріт його, струпами вкритий,
And a certain poor man, named Lazarus, was stretched out at his door, full of wounds,
πτωχος δε τις ην ονοματι λαζαρος ος εβεβλητο προς τον πυλωνα αυτου ηλωμενος
- 21 і бажав годуватися кришками, що з столу багатого падали; пси ж приходили й рани лизали йому...
Desiring the broken bits of food which came from the table of the man of wealth; and even the dogs came and put their tongues on his wounds.
και επιθυμων χορτασθηναι απο των ψιχιων των πιπτοντων απο της τραπεζης του πλουσιου αλλα και οι κυνες ερχομενοι απειλειχον τα ελκη αυτου
- 22 Та ось сталося, що вбогий умер, і на Авраамове лоно віднесли його Анголі. Умер же й багатий, і його поховали.
And in time the poor man came to his end, and angels took him to Abraham's breast. And the man of wealth came to his end, and was put in the earth.
εγενετο δε αποθανειν τον πτωχον και απενεχθηναι αυτον υπο των αγγελων εις τον κολπον του αβρααμ απεθανεν δε και ο πλουσιος και εταφη
- 23 І, терплячи муки в аду, звів він очі свої, та й побачив здаля Авраама та Лазаря на лоні його.
And in hell, being in great pain, lifting up his eyes he saw Abraham, far away, and Lazarus on his breast.
και εν τω αδη επαρας τους οφθαλμους αυτου υπαρχων εν βασανις ορα τον αβρααμ απο μακροθεν και λαζαρον εν τοις κολποις αυτου
- 24 І він закричав та сказав: Змилуйся, отче Аврааме, надо мною, і пошли мені Лазаря, нехай умочить у воду кінця свого пальця, і мого язика прохолодить, бо я мучуся в полум'ї цім!...
And he gave a cry and said, Father Abraham, have mercy on me and send Lazarus, so that he may put the end of his finger in water and put it on my tongue, for I am cruelly burning in this flame.
και αυτος φωνησας ειπεν πατερ αβρααμ ελεησον με και πεμψον λαζαρον ινα βαψη το ακρον του δακτυλου αυτου υδατος και καταψηξη την γλωσσαν μου οτι οδυνωμαι εν τη φλογι ταυτη
- 25 Авраам же промовив: Згадай, сину, що ти вже прийняв за життя свого добре своє, а Лазар так само лихе; тепер він тут тішиться, а ти мучишся.
But Abraham said, Keep in mind, my son, that when you were living, you had your good things, while Lazarus had evil things: but now, he is comforted and you are in pain.
ειπεν δε αβρααμ τεκνον μνησθητι οτι απελαβες συ τα αγαθα σου εν τη ζωη σου και λαζαρος ομοιως τα κακα νυν δε οδε παρακαλειται συ δε οδυνασαι
- 26 А крім того всього, поміж нами та вами велика безодня поставлена, так що ті, що хочуть, переходити не можуть ізвідси до вас, ані не переходять ізвідти до нас.
And in addition, there is a deep division fixed between us and you, so that those who might go from here to you are not able to do so, and no one may come from you to us.
και επι πασιν τοτοις μεταξυ ημων και υμων χωσμα μεγα εστηρικται οπως οι θελοντες διαβηναι εντευθεν προς υμας μη δυνανται μηδε οι εκειθεν προς ημας διαπερουν
- 27 А він відказав: Отож, отче, благаю тебе, щоб його ти послав у дім батька мого,
And he said, Father, it is my request that you will send him to my father's house;
ειπεν δε ερωτω ουν σε πατερ ινα πεμψης αυτον εις τον οικον του πατρος μου
- 28 бо п'ятьох братів маю, хай він їм засвідчить, щоб і вони не прийшли на це місце страждання!
For I have five brothers; and let him give them an account of these things, so that they may not come to this place of pain.
εχω γαρ πεντε αδελφους οπως διαμαρτυρηται αυτοις ινα μη και αυτοι ελθωσιν εις τον τοπον τουτον της βασανου
- 29 Авраам же сказав: Вони мають Мойсея й Пророків, нехай слухають їх!
But Abraham said, They have Moses and the prophets; let them give ear to what they say.
λεγει αυτο αβρααμ εχουσιν μουσα και τους προφητας ακουσατωσαν αυτων

- 30 Α νίν відказав: Ні ж бо, отче Аврааμε, але коли прийде хто з мертвих до них, то покаються.
And he said, No, father Abraham, but if someone went to them from the dead, their hearts would be changed.
ο δε ειπεν ουχι πατερ αβρααμ αλλ εαν τις απο νεκρων πορευθη προς αυτους μετανοησουσιν
- 31 Йому ж він відказав: Як Мойсея й Пророків не слухають, то коли хто й із мертвих воскресне, не йнятимуть віри!
And he said to him, If they will not give attention to Moses and the prophets, they will not be moved even if someone comes back from the dead.
ειπεν δε αυτο ει μωσεως και των προφητων ουκ ακουουσιν ουδε εαν τις εκ νεκρων αναστη πεισθησονται
- 1 ¶ I сказав Він до учнів Своїх: Неможливо, щоб спокуси не мали прийти; але горе тому, через кого приходять вони!
And he said to his disciples, It is necessary for causes of trouble to come about, but unhappy is he by whom they come.
ειπεν δε προς τους μαθητας ανενδεκτον εστιν του μη ελθειν τα σκανδαλα ουαι δε δι ου ερχεται
- 2 Краще б такому було, коли б жорно млинове на шию йому почепити та й кинути в море, аніж щоб спокусив він одного з малих цих!
It would be well for him if a great stone was put round his neck and he was dropped into the sea, before he made trouble for any of these little ones.
λυσιτελει αυτο ει μυλος ονικος περικειται περι τον τραχηλον αυτου και ερριπται εις την θαλασσαν η ινα σκανδαλιση ενα των μικρων τουτων
- 3 Уважайте на себе! Коли провиниться твій брат, докори йому, а коли він покається, то вибач йому.
Give attention to yourselves: if your brother does wrong, say a sharp word to him; and if he has sorrow for his sin, let him have forgiveness.
προσεχετε εαυτοις εαν δε αμαρτη εις σε ο αδελφος σου επιτιμησον αυτω και εαν μετανοηση αφες αυτω
- 4 I хоча б сім раз денно він провинивсь проти тебе, і сім раз звернувся до тебе, говорячи: Каюся, вибач йому!
And if he does you wrong seven times in a day, and seven times comes to you and says, I have regret for what I have done; let him have forgiveness.
και εαν επτακις της ημερας αμαρτη εις σε και επτακις της ημερας επιστρεψη επι σε λεγων μετανοω αφησεις αυτω
- 5 I сказали апостоли Господу: Додай Ти нам віри!
And the twelve said to the Lord, Make our faith greater.
και ειπον οι αποστολοι τω κυριω προσθες ημιν πιστιν
- 6 А Господь відказав: Коли б мали ви віру, хоч як зерно гірчичне, і сказали шовковиці цій: Вирвися з коренем і посадися до моря, то й послухала б вас!
And the Lord said, If your faith was only as great as a grain of mustard seed, you might say to this tree, Be rooted up and planted in the sea; and it would be done.
ειπεν δε ο κυριος ει ειχετε πιστιν ως κοκκον σιναπεως ελεγετε αν τη συκαμινω ταυτη εκριζωθητι και φυτευθητι εν τη θαλασση και υπηκουσεν αν υμιν
- 7 Хто ж із вас, мавши раба, що оре чи пасе, скаже йому, як він вернеться з поля: Негайно йди та сідай до столу?
But which of you, having a servant who is ploughing or keeping sheep, will say to him, when he comes in from the field, Come now and be seated and have a meal,
τις δε εξ υμων δουλον εχων αροτριωντα η ποιμαινοντα ος εισελθοντι εκ του αγρου ερει ευθως παρελθων αναπεσαι
- 8 Але чи ж не скаже йому: Приготуй що вечеряти, і підпережись, і мені прислужувуй, аж поки я їстиму й питиму, а потому ти сам будеш їсти та пити?
Will he not say, Get a meal for me, and make yourself ready and see to my needs till I have had my food and drink; and after that you may have yours?
αλλ ουχι ερει αυτω ετοιμασον τι δειπνησω και περιζωσαμενος διακονει μοι εως φαγω και πιω και μετα ταυτα φαγεσαι και πιεσαι συ
- 9 Чи ж він дякує тому рабові, що наказане виконав?
Does he give praise to the servant because he did what was ordered?
μη χαριν εχει τω δουλω εκεινω οτι εποιησεν τα διαταχθεντα αυτω ου δοκω
- 10 Так і ви, коли зробите все вам наказане, то кажіть: Ми нікчемні раби, бо зробили лиш те, що повинні зробити були!
In the same way, when you have done all the things which are given you to do, say, There is no profit in us, for we have only done what we were ordered to do.
ουτως και υμεις οταν ποιησητε παντα τα διαταχθεντα υμιν λεγετε οτι δουλοι αχρειοι εσμεν οτι ο ωφειλομεν ποιησαι πεποιηκαμεν
- 11 ¶ I сталося, коли Він ішов до Єрусалиму, то проходив поміж Самарією та Галілеєю.
And it came about that when they were on the way to Jerusalem he went through Samaria and Galilee.
και εγενετο εν τω πορευεσθαι αυτον εις ιερουσαλημ και αυτος διηρχετο δια μεσου σαμαρειας και γαλιλαιας
- 12 I, коли входив до одного села, перестріли Його десять мужів, слабих на проказу, що стали здалека.
And when he went into a certain small town he came across ten men who were lepers, and they, keeping themselves at a distance,
και εισερχομενου αυτου εις τινα κωμην απηνησαν αυτω δεκα λεπροι ανδρες οι εστησαν πορρωθεν

- 13 **I** голос піднесли вони та й казали: Ісусе, Наставнику, змилуйсь над нами!
Said, in loud voices, Jesus, Master, have mercy on us.
και αυτοι ηραν φωνην λεγοντες ιησου επιστατα ελεησον ημας
- 14 **I**, побачивши їх, Він промовив до них: Підіть і покажіться священикам! І сталося, коли вони йшли, то очистились...
And when he saw them he said, Go, and let the priests see you. And, while they were going, they were made clean.
και ιδων ειπεν αυτοις πορευθεντες επιδειξατε εαυτους τοις ιερουσιν και εγενετο εν τω υπαγειν αυτοις εκαθαρισθησαν
- 15 Один же з них, як побачив, що видужав, то вернувся, і почав гучним голосом славити Бога.
And one of them, when he saw that he was clean, turning back, gave praise to God in a loud voice;
εις δε εξ αυτων ιδων οτι ιαθη υπεστρεψεν μετα φωνης μεγαλης δοξазων τον θεον
- 16 **I** припав він обличчям до ніг Його, складаючи дяку Йому. А то самарянин був...
And, falling down on his face at the feet of Jesus, he gave the credit to him; and he was a man of Samaria.
και επεσεν επι προσωπον παρα τους ποδας αυτου ευχαριστων αυτω και αυτος ην самарейτης
- 17 Ісус же промовив у відповідь: Чи не десять очистилось, а дев'ять же де?
And Jesus said, Were there not ten men who were made clean? where are the nine?
αποκριθεις δε ο ιησους ειπεν ουχι οι δεκα εκαθαρισθησαν οι δε εννεα που
- 18 Чому не вернулись вони хвалу Богові віддати, крім цього чужинця?
Have not any of them come back to give glory to God, but only this one from a strange land?
ουχ ευρεθησαν υποστρεψαντες δουναι δοξαν τω θεω ει μη ο αλλογενης ουτος
- 19 **I** сказав Він йому: Підведися й іди: твоя віра спасла тебе!
And he said to him, Get up, and go on your way; your faith has made you well.
και ειπεν αυτω αναστας πορευου η πιστις σου σεσωκεν σε
- 20 ¶ А як фарисеї спитали Його, коли Царство Божес прийде, то Він їм відповів і сказав: Царство Боже не прийде помітно,
And when the Pharisees put questions to him about when the kingdom of God would come, he gave them an answer and said, The kingdom of God will not come through observation:
επερωτηθεις δε υπο των φαρισαιων ποτε ερχεται η βασιλεια του θεου απεκριθη αυτοις και ειπεν ουκ ερχεται η βασιλεια του θεου μετα παρατηρησεως
- 21 і не скажуть: Ось тут, або: Там. Бо Божес Царство всередині вас!
And men will not say, See, it is here! or, There! for the kingdom of God is among you.
ουδε ερουσιν ιδου ωδε η ιδου εκει ιδου γαρ η βασιλεια του θεου εντος υμων εστιν
- 22 **I** сказав Він до учнів: Прийдуть дні, коли побажаєте бачити один з днів Сина Людського, та не побачите...
And he said to his disciples, The time will come when you will have a great desire to see one of the days of the Son of man, but you will not see it.
ειπεν δε προς τους μαθητας ελευσονται ημεραι οτε επιθυμησετε μιαν των ημερων του υιου του ανθρωπου ιδειν και ουκ οψεσθε
- 23 **I** скажуть до вас: Ось тут, чи: Ось там, не йдіть, і за ним не біжіть!
And if they say to you, See, it is here! or, It is there! do not go away, or go after them.
και ερουσιν υμιν ιδου ωδε η ιδου εκει μη απελθητε μηδε διωζητε
- 24 Бо як блискавка, блиснувши, світить із одного краю під небом до другого краю під небом, так буде Свого дня й Син Людський.
For as in a thunderstorm the bright light is seen from one end of the sky to the other, so will the Son of man be when his time comes.
ωσπερ γαρ η αστραπη η αστραπτουσα εκ της υπ ουρανον εις την υπ ουρανον λαμπει ουτως εσται και ο υιος του ανθρωπου εν τη ημερα αυτου
- 25 А перше належить багато страждати Йому, і відцурається рід цей від Нього...
But first, he will have to undergo much and be put on one side by this generation.
πρωτον δε δει αυτον πολλα παθειν και αποδοκιμασθηναι απο της γενεας ταυτης
- 26 **I**, як було за днів Носвих, то буде так само й за днів Сина Людського:
And as it was in the days of Noah, so will it be in the day of the Son of man.
και καθως εγενετο εν ταις ημεραις του νοε ουτως εσται και εν ταις ημεραις του υιου του ανθρωπου

- 27 ἴλι, πили, женилися, заміж виходили, аж до того дня, коли Ной увійшов до ковчегу; прийшов же потоп, і всіх вигубив.
They were feasting and taking wives and getting married, till the day of the overflowing of the waters, when Noah went into the ark, and they all came to destruction.
 ἤσθιον ἐπινον ἐγαμουν ἐξεγαμίζοντο ἀχρι ἡς ἡμερας εἰσηλθεν νοε εἰς την κιβωτον και ἦλθεν ο κατακλυσμος και ἀπολεσεν ἀπαντας
- 28 Так само, як було за днів Лотових: ἴли, пили, купували, продавали, садили, будували;
In the same way, in the days of Lot; they were feasting and trading, they were planting and building;
 ομοιος και ως ἐγενετο εν ταις ἡμεραις λωτ ἤσθιον ἐπινον ἠγοραζον ἐπωλουν ἐφυτευον ἠκοδομου
- 29 того ж дня, як Лот вийшов із Содому, огонь із сіркою з неба линув, і всіх погубив.
But on the day when Lot went out of Sodom, fire came down from heaven and destruction came on them all.
 η δε ἡμερα ἐξηλθεν λωτ ἀπο σοδομων ἐβρεξεν πυρ και θειον ἀπ ουρανου και ἀπολεσεν ἀπαντας
- 30 Так буде й того дня, як Син Людський з'явиться!
So will it be in the day of the revelation of the Son of man.
 κατα ταυτα εσται η ἡμερα ο υιος του ανθρωπου ἀποκαλυπτεται
- 31 Хто буде того дня на домі, а речі його будуть у домі, нехай їх забрати не злазить. Хто ж на полі, так само нехай назад не вертається,
On that day, if anyone is on the roof of the house, and his goods are in the house, let him not go down to take them away; and let him who is in the field not go back to his house.
 εν εκεινη τη ἡμερα ος εσται επι του δωματος και τα σκευη αυτου εν τη οικια μη καταβατω αραι αυτα και ο εν τω αγρω ομοιος μη επιστρεψατω εἰς τα οπισω
- 32 пам'ятайте про Лотову дружину!
Keep in mind Lot's wife.
 μνημονευετε της γυναικος λωτ
- 33 Хто дбатиме зберегти свою душу, той погубить її, а коли хто погубить, той оживить її.
If anyone makes an attempt to keep his life, it will be taken from him, but if anyone gives up his life, he will keep it.
 ος εαν ζητηση την ψυχην αυτου σωσαι ἀπολεσει αυτην και ος εαν ἀπολεση αυτην ζωογονησει αυτην
- 34 Кажу вам: удвох будуть ночі тієї на одному ліжкуві: один візьметься, а другий полишиться.
I say to you, In that night there will be two men sleeping in one bed, and one will be taken away and the other let go.
 λεγω υμιν ταυτη τη νυκτι εσονται δυο επι κλινης μιας ο εἰς παραληφθησεται και ο ετερος αφεθησεται
- 35 Дві молотимуть разом, одна візьметься, а друга полишиться.
Two women will be crushing grain together; one will be taken away and the other let go.
 δυο εσονται αληθουσαι επι το αυτο μια παραληφθησεται και η ετερα αφεθησεται
- 36 Двоє будуть на полі, один візьметься, а другий полишиться!
 []
- 37 І казали вони Йому в відповідь: Де, Господи? А Він відказав їм: Де труп, там зберуться й орли...
And they, answering him, said, Where, Lord? And he said to them, Where the body is, there will the eagles come together.
 και ἀποκριθεντες λεγουσιν αυτω που κυριε ο δε εἰπεν αυτοις οπου το σωμα εκει συναχθησονται οι αετοι
- 1 ¶ І Він розповів їм і притчу про те, що треба молитися завжди, і не занепадати духом,
And he made a story for them, the point of which was that men were to go on making prayer and not get tired;
 ελεγεν δε και παραβολην αυτοις προς το δειν παντοτε προσευχεσθαι και μη εκκακειν
- 2 говорячи: У місті якомусь суддя був один, що Бога не боявся, і людей не соромився.
Saying, There was a judge in a certain town, who had no fear of God or respect for man:
 λεγων κριτης τις ην εν τινι πολει τον θεον μη φοβουμενος και ανθρωπον μη εντρεπομενος
- 3 У тому ж місті вдова перебувала, що до нього ходила й казала: Оборони мене від мого супротивника!
And there was a widow in that town, and she kept on coming to him and saying, Give me my right against the man who has done me wrong.
 χηρα δε ην εν τη πολει εκεινη και ηρχετο προς αυτον λεγουσα εκδικησον με απο του αντιδικου μου

- 4 Але він довгий час не хотів. А згодом сказав сам до себе: Хоч і Бога я не боюся, і людей не соромлюся,
 And for a time he would not: but later, he said to himself, Though I have no fear of God or respect for man,
 και ουκ ηθελησεν επι χρονον μετα δε ταυτα ειπεν εν εαυτω ει και τον θεον ου φοβουμαι και ανθρωπον ουκ εντροπομαι
- 5 але через те, що вдовиця оця докучас мені, то візьму в оборону її, щоб вона без кінця не ходила, і не докучала мені.
 Because this widow is a trouble to me, I will give her her right; for if not, I will be completely tired out by her frequent coming.
 δια γε το παρεχειν μοι κοπον την χηραν ταυτην εκδικησω αυτην ινα μη εις τελος ερχομενη υποπιαζη με
- 6 І промовив Господь: Чи чуєте, що говорить суддя цей несправедний?
 And the Lord said, Give ear to the words of the evil judge.
 ειπεν δε ο κυριος ακουσατε τι ο κριτης της αδικιας λεγει
- 7 А чи ж Бог в оборону не візьме обраних Своїх, що голосять до Нього день і ніч, хоч і баряться Він щодо них?
 And will not God do right in the cause of his saints, whose cries come day and night to his ears, though he is long in doing it?
 ο δε θεος ου μη ποιησει την εκδικησιν των εκλεκτων αυτου των βοωντων προς αυτον ημερας και νυκτος και μακροθυμων επ αυτοις
- 8 Кажу вам, що Він їм незабаром подасть оборону! Та Син Людський, як прийде, чи Він на землі знайде віру?...
 I say to you that he will quickly do right in their cause. But when the Son of man comes, will there be any faith on earth?
 λεγω υμιν οτι ποιησει την εκδικησιν αυτων εν ταχει πλην ο υιος του ανθρωπου ελθων ара ευρησει την πιστιν επι της γης
- 9 ¶ А для деяких, що були себе певні, що вони ніби праведні, і за ніщо мали інших, Він притчу оцю розповів.
 And he made this story for some people who were certain that they were good, and had a low opinion of others:
 ειπεν δε και προς τινας τους πεποιθотας εφ εαυτοις οτι εισιν δικαιοι και εξουθενουοντας τους λοιπους την παραβολην ταυτην
- 10 Два чоловіки до храму ввійшли помолитись, один фарисей, а другий був митник.
 Two men went up to the Temple for prayer; one a Pharisee, and the other a tax-farmer.
 ανθρωποι δυο ανεβησαν εις το ιερον προσευξασθαι ο εις φαρισαιος και ο ετερος τελωνης
- 11 Фарисей, ставши, так молився про себе: Дякую, Боже, Тобі, що я не такий, як інші люди: здирички, несправедні, перелюбні, або як цей митник.
 The Pharisee, taking up his position, said to himself these words: God, I give you praise because I am not like other men, who take more than their right, who are evil-doers, who are untrue to their wives, or even like this tax-farmer.
 ο φαρισαιος σταβεις προς αυτον ταυτα προσηυχето ο θεος ευχαριστω σοι οτι ουκ ειμι ωσπερ οι λοιποι των ανθρωπων αρπαγες αδικοι μοιχοι η και ως ουτος ο τελωνης
- 12 Я пощу два рази на тиждень, даю десятину з усього, що тільки надбаю!
 Twice in the week I go without food; I give a tenth of all I have.
 νηστεω δις του σαββατου αποδεκατω παντα οσα κτωμαι
- 13 А митник здалека стояв, та й очей навіть звести до неба не смів, але бив себе в груди й казав: Боже, будь милостивий до мене грішного!...
 The tax-farmer, on the other hand, keeping far away, and not lifting up even his eyes to heaven, made signs of grief and said, God, have mercy on me, a sinner.
 και ο τελωνης μακροθεν εστως ουκ ηθελεν ουδε τους οφθαλμους εις τον ουρανον επαραι αλλ. ετυπτεν εις το στηθος αυτου λεγων ο θεος ιλασθητι μοι τω αμαρτωλω
- 14 Говорю вам, що цей повернувся до дому свого більш виправданий, ніж той. Бо кожен, хто підноситься, буде понижений, хто ж понижасться, той піднесеться.
 I say to you, This man went back to his house with God's approval, and not the other: for everyone who makes himself high will be made low and whoever makes himself low will be made high.
 λεγω υμιν κατεβη ουτος δεδικαιωμενος εις τον οικον αυτου η εκεινος οτι πας ο υψων εαυτον ταπεινωθησεται ο δε ταπεινων εαυτον υψωθησεται
- 15 ¶ До Нього ж приносили й немовлят, щоб до них доторкнувся, а учні, побачивши, їм докоряли.
 And they took their children to him, so that he might put his hands on them: but when the disciples saw it, they said sharp words to them
 προσεφερον δε αυτω και τα βρεφη ινα αυτων απτηται ιδοντες δε οι μαθηται επετιμησαν αυτοις
- 16 А Ісус їх покликав та й каже: Пустіте дітей, щоб до Мене приходили, і не забороняйте їм, бо таких Царство Боже.
 But Jesus sent for them, saying, Let the children come to me, and do not keep them away, for of such is the kingdom of heaven.
 ο δε ιησους προσκαλεσαμενος αυτα ειπεν αφετε τα παιδια ερχεσθαι προς με και μη κωλυετε αυτα των γαρ τοιουτων εστιν η βασιλεια του θεου
- 17 Поправді кажу вам: Хто Божого Царства не прийме, як дитя, той у нього не ввійде!
 Truly I say to you, Whoever does not put himself under the kingdom of God like a little child, will not come into it at all.
 αμην λεγω υμιν ος εαν μη δεζηται την βασιλειαν του θεου ως παιδιον ου μη εισελθη εις αυτην

- 18 ¶ I запитався Його один із начальників, говорячи: Учителю Добрий, що робити мені, щоб впадкувати вічне життя?
And a certain ruler put a question to him, saying, Good Master, what have I to do so that I may have eternal life?
και εηρωτησεν τις αυτον αρχων λεγων διδασκαλε αγαθε τι ποιησας ζων αιωνιον κληρονησω
- 19 Исус же йому відказав: Чого звеш Мене Добрим? Ніхто не є Добрий, тільки Сам Бог!
And Jesus said to him, Why do you say that I am good? No one is good, but only God.
ειπεν δε αυτο ο ιησους τι με λεγεις αγαθον ουδεις αγαθος ει μη εις ο θεος
- 20 Знаєш заповіді: Не чини перелюбу, не вбивай, не кради, не свідкуй неправдиво, шануй свого батька та матір.
You have knowledge of what the law says: Do not be untrue to your wife, Do not put anyone to death, Do not take what is not yours, Do not give false witness, Give honour to your father and mother.
τας εντολας οιδας μη μοιχευσης μη φονευσης μη κλεψης μη ψευδομαρτυρησης τιμα τον πατερα σου και την μητερα σου
- 21 А він відказав: Усе це я виконав від юнацтва свого!
And he said, All these things I have done from the time when I was a boy.
ο δε ειπεν ταυτα παντα εφυλαξαμην εκ νεοτητος μου
- 22 Як почув це Исус, то промовив до нього: Одного тобі ще бракує: Розпродай усе, що ти маєш, і вбогим роздай, і матимеш скарб свій на небі. Вертайся тоді, та й іди вслід за Мною!
And Jesus, hearing it, said to him, One thing you still have need of; get money for your goods, and give it away to the poor, and you will have wealth in heaven; and come after me.
ακουσας δε ταυτα ο ιησους ειπεν αυτο επι εν σοι λειπει παντα οσα εχεις πωλησον και διαδος πτωχοις και εξεις θησαυρον εν ουρανω και δευρο ακολουθει μοι
- 23 А він, коли почув це, то засумував, бо був вельми багатий.
But at these words he became very sad, for he had great wealth.
ο δε ακουσας ταυτα περιλυπος εγενετο ην γαρ πλουσιος σφοδρα
- 24 Як побачив Исус, що той засумував, то промовив: Як тяжко багатим увійти в Царство Боже!
And Jesus, looking at him, said, How hard it is for those who have wealth to get into the kingdom of God!
ιδων δε αυτον ο ιησους περιλυπον γενομενον ειπεν πως δυσκολος οι τα χρηματα εχοντες εισελουσονται εις την βασιλειαν του θεου
- 25 Бо верблюдові легше пройти через голчине вушко, ніж багатому в Божєє Царство ввійти...
It is simpler for a camel to go through the eye of a needle, than for a man who has much money to come into the kingdom of God.
ευκοπωτερον γαρ εστιν καμηλον δια τρυμαλιας ραφιδος εισελθειν η πλουσιον εις την βασιλειαν του θεου εισελθειν
- 26 Ті ж, що чули, спитали: Хто ж тоді може спастися?
And those who were present said, Then who may have salvation?
ειπον δε οι ακουσαντες και τις δυναται σωθηναι
- 27 А Він відповів: Неможливе людям можливе для Бога!
But he said, Things which are not possible with man are possible with God.
ο δε ειπεν τα αδυνατα παρα ανθρωποις δυνατα εστιν παρα τω θεω
- 28 І промовив Петро: От усе ми покинули, та й пішли за Тобою слідом.
And Peter said, See, we have given up what is ours to come after you.
ειπεν δε ο πετρος ιδου ημεις αφηκαμεν παντα και ηκολουθησαμεν σοι
- 29 А Исус відказав їм: Поправді кажу вам: Немає такого, щоб покинув свій дім, або дружину, чи братів, чи батьків, чи дітей ради Божого Царства,
And he said to them, Truly I say to you, There is no man who has given up house or wife or brothers or father or mother or children, because of the kingdom of God,
ο δε ειπεν αυτοις αμην λεγω υμιν οτι ουδεις εστιν ος αφηκεν οικιαν η γονεις η αδελφους η γυναικα η τεκνα ενεκεν της βασιλειας του θεου
- 30 і не одержав би значно більш цього часу, а в віці наступним життя вічне.
Who will not get much more in this time, and in the world to come, eternal life.
ος ου μη απολαβη πολλαπλασιονα εν τω καιρω τωτω και εν τω αιωνι τω ερχομενω ζων αιωνιον
- 31 ¶ I, взявши Дванадцятьох, промовив до них: Оце в Єрусалим ми йдемо, і все здійсниться, що писали Пророки про Людського Сина.
And he took with him the twelve and said to them, Now we are going up to Jerusalem, and all the things which were said by the prophets will be done to the Son of man.
παραλαβων δε τους δωδεκα ειπεν προς αυτους ιδου αναβαινομεν εις ιεροσολυμα και τελεσθησεται παντα τα γεγραμμενα δια των προφητων τω υιο του ανθρωπου

- 32 **Bo** Βιν виданий буде поганам, і буде осміяний, і покривджений, і опльований,
For he will be given up to the Gentiles, and will be made sport of and put to shame:
παράδοθησεται γαρ τοις εθνεσιν και εμπαιχθησεται και υβρισθησεται και εμπτυσθησεται
- 33 **i,** збичувавши, уб'ють Його, але третього дня Він воскресне!
And he will be given cruel blows and put to death, and on the third day he will come back to life.
και μαστιγωσαντες αποκτενουσιν αυτον και τη ημερα τη τριτη αναστησεται
- 34 **Τα** з цього нічого вони не збагнули, і ця річ перед ними закрита була, і сказаного вони не розуміли.
But they did not take in the sense of any of these words, and what he said was not clear to them, and their minds were not able to see it.
και αυτοι ουδεν τουτων συνηκαν και ην το ρημα τουτο κεκρυμμενον απ αυτων και ουκ εγινωσκον τα λεγομενα
- 35 ¶ **I** сталося, як Він наближався був до Єрихону, один невидючий сидів при дорозі й просив.
And it came about that when he got near Jericho, a certain blind man was seated by the side of the road, making requests for money from those who went by.
εγενετο δε εν τω εγγιζειν αυτον εις ιεριχω τυφλος τις εκαθητο παρα την οδον προσαιτων
- 36 **Α** коли він почув, що проходить народ, то спитався: Що це таке?
And hearing the sound of a great number of people going by, he said, What is this?
ακουσας δε οχλου διαπορευομενου επυνθανετο τι ειη τουτο
- 37 **Α** йому відказали, що проходить Ісус Назарянин.
And they said to him, Jesus of Nazareth is going by.
απηγγειλαν δε αυτω οτι ιησους ο ναζωραιος παρερχεται
- 38 **I** став він кричати й казати: Ісусе, Сину Давидів, змилуйся надо мною!
And he said in a loud voice, Jesus, Son of David, have mercy on me.
και εβησεν λεγων ιησου υιε δαβιδ ελεησον με
- 39 **Α** ті, що попереду йшли, сварились на нього, щоб він замовк, а він іще більше кричав: Сину Давидів, змилуйся надо мною!
And those who were in front made protests and said to him, Be quiet: but he said all the more, O Son of David, have mercy on me.
και οι προαγοντες επετιμων αυτω ινα σιωπηση αυτος δε πολλω μαλλον εκραζεν υιε δαβιδ ελεησον με
- 40 **I** спинився Ісус, і привести його до Себе звелів. А коли той наблизивсь до Нього, то Він запитався його:
And Jesus, stopping, gave orders that he was to come to him, and when he came near, he said to him,
σταθεις δε ο ιησους εκελευσεν αυτον αχθηναι προς αυτον εγγισαντος δε αυτου επηρωτησεν αυτον
- 41 **Що** ти хочеш, щоб зробив Я тобі? А той відповів: Господи, нехай стану видючим!
What would you have me do for you? And he said, Lord, that I may be able to see again.
λεγων τι σοι θελεις ποιησω ο δε ειπεν κυριε ινα αναβλεπω
- 42 **Ісус** же до нього сказав. Стань видючий! Твоя віра спасла тебе!
And Jesus said, See again: your faith has made you well.
και ο ιησους ειπεν αυτω αναβλεπον η πιστις σου σεσωκεν σε
- 43 **I** зараз видючим той став, і пішов вслід за Ним, прославляючи Бога. А всі люди, бачивши це, віддали хвалу Богові.
And straight away he was able to see, and he went after him, giving glory to God; and all the people when they saw it gave praise to God.
και παραρημα ανεβλεψεν και ηκολουθει αυτω δοξασων τον θεον και πας ο λαος ιδων εδωκεν αινον τω θεω
- 1 ¶ **I,** ввійшовши Ісус, переходив через Єрихон.
And he went into Jericho, and when he was going through it,
και εισελθων διηρχετο την ιεριχω
- 2 **I** ось чоловік, що звався Закхей, він був старший над митниками, і був багатий,
A man, named Zacchaeus, who was the chief tax-farmer, and a man of wealth,
και ιδου ανηρ ονοματι καλουμενος ζακχαιος και αυτος ην αρχιτελωνης και ουτος ην πλουσιος

- 3 **бажав бачити Ісуса, хто Він, але з-за народу не міг, бо малий був на зріст.**
Made an attempt to get a view of Jesus, and was not able to do so, because of the people, for he was a small man.
και εζητει ιδειν τον ιησουν τις εστιν και ουκ ηδυνατο απο του οχλου οτι τη ηλικια μικρος ην
- 4 **І, забігши вперед, він виліз на фігове дерево, щоб бачити Його, бо Він мав побіч нього проходити.**
And he went quickly in front of them and got up into a tree to see him, for he was going that way.
και προδραμων εμπροσθεν ανεβη επι συκομορραιαν ινα ιδη αυτον οτι δι εκεινης ημελλεν διερχεσθαι
- 5 **А коли на це місце Ісус підійшов, то поглянув угору до нього й промовив: Закхею, зійди зараз додолу, бо сьогодні потрібно Мені бути в домі твоїм!**
And when Jesus came to the place, looking up, he said to him, Zacchaeus, be quick and come down, for I am coming to your house today.
και ως ηλθεν επι τον τοπον αναβλεψας ο ιησους ειδεν αυτον και ειπεν προς αυτον ζακχαιε σπευσας καταβηθι σημερον γαρ εν τω οικω σου δεи με μιναι
- 6 **І той зараз додолу ізліз, і прийняв Його з радістю.**
And he came down quickly, and took him into his house with joy.
και σπευσας κατεβη και υπεδεξατο αυτον χαирων
- 7 **А всі, як побачили це, почали нарікати, і казали: Він до грішного мужа в гостину зайшов!**
And when they saw it, they were all angry, saying, He has gone into the house of a sinner.
και ιδοντας απαντες διεγογγυζον λεγοντες οτι παρα αμαρτωλω ανδρι εισηλθεν καταλυσαι
- 8 **Став же Закхей та й промовив до Господа: Господи, половину маєтку свого я віддам ось убогим, а коли кого скривдив був чим, верну вчетверо.**
And Zacchaeus, waiting before him, said to the Lord, See, Lord, half of my goods I give to the poor, and if I have taken anything from anyone wrongly, I give him back four times as much.
σταθεις δε ζακχαιος ειπεν προς τον κυριον ιδου τα ημιση των υπαρχοντων μου κυριε διδομι τοις πτωχοις και ει τινος τι εσυκοφαντησα αποδιδομι τετραπλουν
- 9 **Ісус же промовив до нього: Сьогодні на дім цей спасіння прийшло, бо й він син Авраамів.**
And Jesus said to him, Today salvation has come to this house, for even he is a son of Abraham.
ειπεν δε προς αυτον ο ιησους οτι σημερον σωτηρια τω οικω τουτω εγενετο καθοτι και αυτος υιος αβρααμ εστιν
- 10 **Син бо Людський прийшов, щоб знайти та спасти, що загинуло!**
For the Son of man came to make search for those who are wandering from the way, and to be their Saviour.
ηλθεν γαρ ο υιος του ανθρωπου ζητησαι και σωσαι το απολωλος
- 11 **¶ Коли ж вони слухали це, розповів Він іще одну притчу, бо Він був недалеко від Єрусалиму, вони ж думали, що об'явиться Боже Царство тепер.**
And while they were giving ear to these words, he made another story for them, because he was near Jerusalem, and because they were of the opinion that the kingdom of God was coming straight away.
ακουοντων δε αυτων ταυτα προσθεις ειπεν παραβολην δια το εγγυς αυτον ειναι ιερουσαλημ και δοκειν αυτους οτι παραχηριμα μελλει η βασιλεια του θεου αναφαινεσθαι
- 12 **Отож Він сказав: Один чоловік, роду славного, відправлявся в далеку країну, щоб царство прийняти й вернутись.**
So he said, A certain man of high birth went into a far-away country to get a kingdom for himself, and to come back.
ειπεν ουν ανθρωπος τις ευγενης επορευθη εις χωραν μακραν λαβειν εαυτω βασιλειαν και υποστρεψαι
- 13 **І покликав він десятьох своїх рабів, дав їм десять мін, і сказав їм: Торгуйте, аж поки вернуся.**
And he sent for ten of his servants and gave them ten pounds and said to them, Do business with this till I come.
καλεσας δε δεκα δουλους εαυτου εδωκεν αυτοις δεκα μνας και ειπεν προς αυτους πραγματευασθε εως ερχομαι
- 14 **Та його громадяни його ненавиділи, і послали посланців услід за ним, кажучи: Не хочемо, щоб він був над нами царем.**
But his people had no love for him, and sent representatives after him, saying, We will not have this man for our ruler.
οι δε πολιται αυτου εμισουαν αυτον και απεστειλαν πρεσβειαν οπισω αυτου λεγοντες ου θελομεν τουτον βασιλευσαι εφ ημας
- 15 **І сталося, коли він вернувся, як царство прийняв, то звелів покликати рабів, яким срібло роздав, щоб довідатися, хто що набув.**
And when he came back again, having got his kingdom, he gave orders for those servants to whom he had given the money to come to him, so that he might have an account of what business they had done.
και εγενετο εν τω επανελθειν αυτον λαβοντα την βασιλειαν και ειπεν φωνηθηναι αυτω τους δουλους τουτους οις εδωκεν το αργυριον ινα γνω τις τι διεπραγματευσατο

- 16 **I** перший прийшов і сказав: Поне, міна твоя принесла десять мін.
And the first came before him, saying, Lord, your pound has made ten pounds.
παρευενητο δε ο πρωτος λεγων κυριε η μνα σου προσειργασατο δεκα μνας
- 17 **I** відказав він йому: Гаразд, рабе добрий! Ти в малому був вірний, володїй десятьма містами.
And he said to him, You have done well, O good servant: because you have done well in a small thing you will have authority over ten towns.
και ειπεν αυτω ευ αγαθε δουλε οτι εν ελαχιστω πιστος εγενου ισθι εξουσιαν εχων επανω δεκα πολεων
- 18 **I** другий прийшов і сказав: Поне, твоя міна п'ять мін принесла.
And another came, saying, Your pound has made five pounds.
και ηλθεν ο δευτερος λεγων κυριε η μνα σου εποησεν πεντε μνας
- 19 **Він же сказав і тому: Будь і ти над п'ятьма містами.**
And he said, You will be ruler over five towns.
ειπεν δε και τωτω και συ γινου επανω πεντε πολεων
- 20 **I** ще інший прийшов і сказав: Поне, ось міна твоя, що я мав її сховану в хустці.
And another came, saying, Lord, here is your pound, which I put away in a cloth;
και ετερος ηλθεν λεγων κυριε ιδου η μνα σου ην ειχον αποκειμενην εν σουδαριω
- 21 **Я бо боявся тебе, ти ж бо людина жорстока: береш, чого не поклав, і жнеш, чого не посіяв.**
Because I was in fear of you, for you are a hard man: you take up what you have not put down, and get in grain where you have not put seed.
εφοβουμην γαρ σε οτι ανθρωπος αυστηρος ει αιρεις ο ουκ εθηκας και θεριζεις ο ουκ εσπειρας
- 22 **I** відказав той йому: Устами твоїми, злий рабе, суджу я тебе! Ти знав, що я жорстока людина, беру, чого не поклав, і жну, чого не посіяв.
He said to him, By the words of your mouth you will be judged, you bad servant. You had knowledge that I am a hard man, taking up what I have not put down and getting in grain where I have not put seed;
λεγει δε αυτω εκ του στοματος σου κρινω σε πονηρε δουλε ηδεις οτι εγω ανθρωπος αυστηρος ειμι αιρων ο ουκ εθηκα και θεριζων ο ουκ εσπειρα
- 23 **Чому ж не відав ти мініальникам срібла мого, і я, повернувшись, узяв би своє із прибутком?**
Why then did you not put my money in a bank, so that when I came I would get it back with interest?
και διατι ουκ εδοκας το αργυριον μου επι την τραπεζαν και εγω ελθων συν τοκω αν επραξα αυτο
- 24 **I** сказав він присутнім: Візьміть міну від нього, та дайте тому, хто десять мін має.
And he said to the others who were near, Take the pound away from him, and give it to the man who has ten.
και τοις παρεστωσιν ειπεν αρατε απ αυτου την μναν και δοτε τω τας δεκα μνας εχοντι
- 25 **I** відказали йому: Поне, він десять мін має.
And they say to him, Lord, he has ten pounds.
και ειπον αυτω κυριε εχει δεκα μνας
- 26 **Говорю бо я вам: Кожному, хто має, то дасться йому, хто ж не має, забереться від нього і те, що він має.**
And I say to you that to everyone who has, more will be given, but from him who has not, even what he has will be taken away.
λεγω γαρ υμιν οτι παντι τω εχοντι δοθησεται απο δε του μη εχοντος και ο εχει αρθησεται απ αυτου
- 27 **А тих ворогів моїх, які не хотіли, щоб царював я над ними, приведіть сюди, і на очах моїх їх повбивайте.**
And as for those who were against me, who would not have me for their ruler, let them come here, and be put to death before me.
πλην τους εχθρους μου εκεινους τους μη θελησαντας με βασιλευσαι επ αυτους αγαγετε ωδε και κατασφαζατε εμπροσθεν μου
- 28 ¶ **А як це оповів, Він далі пішов, простуючи в Єрусалим.**
And when he had said this, he went on in front of them, going up to Jerusalem.
και ειπων ταυτα επορευετο εμπροσθεν αναβαινων εις ιεροσολυμα
- 29 **I** ото, як наблизився до Вітфагії й Віфанії, на горі, що Оливною зветься, Він двох учнів послав,
And it came about that when he got near Beth-phage and Bethany by the mountain which is named the Mountain of Olives, he sent two of the disciples,
και εγενετο ως ηγγισεν εις βηθφαγη και βηθανιαν προς το ορος το καλουμενον ελαιων απεστειλεν δυο των μαθητων αυτου

- 30 **наказуючи: Ідіть у село, яке перед вами; увійшовши до нього, знайдете прив'язане ослия, що на нього ніколи ніхто із людей не сідав. Відв'яжіть його, і приведіть.**
Saying, Go into the little town in front of you, and on going in you will see a young ass fixed with a cord, on which no man has ever been seated; let him loose and take him.
 ειπων υπαγαγετε εις την κατεναντι κομην εν η εισπορευομενοι ευρησατε πολλον δεδεμενον εφ ον ουδεις ποποτε ανθρωπων εκαθισεν λυσαντες αυτον αγαγετε
- 31 **Коли ж вас хто спитас: Нащо відв'язуєте?, відкажіть тому так: Господь потребує його.**
And if anyone says to you, Why are you taking him? say, The Lord has need of him.
 και εαν τις υμας ερωτα διατι λυετε ουτως ερειτε αυτω οτι ο κυριος αυτου χρειαν εχει
- 32 **Посланці ж відійшли, і знайшли, як Він їм був сказав.**
And those whom he sent went away, and it was as he said.
 απελθοντες δε οι απεσταλμενοι ευρον καθως ειπεν αυτοις
- 33 **А коли ослия стали відв'язувати, хазяї його їх запитали: Нащо ослия ви відв'язуєте?**
And when they were getting the young ass, the owners of it said to them, Why are you taking the young ass?
 λυοντων δε αυτων τον πολλον ειπον οι κυριοι αυτου προς αυτους τι λυετε τον πολλον
- 34 **Вони ж відказали: Господь потребує його.**
And they said, The Lord has need of him.
 οι δε ειπον ο κυριος αυτου χρειαν εχει
- 35 **І вони привели до Ісуса його, і, поклавши одягу свою на ослия, посадили Ісуса.**
And they took him to Jesus, and they put their clothing on the ass, and Jesus got on to him.
 και ηγαγον αυτον προς τον ιησουν και επιριψαντες εαυτων τα ιματια επι τον πολλον επεβιβασαν τον ιησουν
- 36 **Коли ж Він їхав, вони простилали одягу свою по дорозі.**
And while he went on his way they put their clothing down on the road in front of him.
 πορευομενου δε αυτου υπεστρωννυον τα ιματια αυτων εν τη οδω
- 37 **А як Він наближався вже до сходу з гори Оливної, то весь натовп учнів, радіючи, почав гучним голосом Бога хвалити за всі чуда, що бачили,**
And when he came near the foot of the Mountain of Olives, all the disciples with loud voices gave praise to God with joy, because of all the great works which they had seen;
 εγγιζοντας δε αυτου ηδη προς τη καταβασει του ορους των ελαιων ηρξαντο απαν το πληθος των μαθητων χαιροντες айνειν τον θεον φωνη μεγαλη περι πασων ων ειδον δυναμεων
- 38 **кажучи: Благословенний Цар, що йде у Господні Ім'я! Мир на небесах, і слава на висоті!**
Saying, A blessing on the King who comes in the name of the Lord; peace in heaven and glory in the highest.
 λεγοντες ευλογημενος ο ερχομενος βασιλευς εν ονοματι κυριου ειρηνη εν ουρανω και δοξα εν υψιστοις
- 39 **А деякі фарисеї з народу сказали до Нього: Учителю, заборони Своїм учням!**
And some of the Pharisees among the people said to him, Master, make your disciples be quiet.
 και τινες των φαρισαιων απο του οχλου ειπον προς αυτον διδασκαλε επιτιμησον τοις μαθηταις σου
- 40 **А Він їм промовив у відповідь: Кажу вам, що коли ці замовкнуть, то каміння кричатиме!**
And he said in answer, I say to you, if these men keep quiet, the very stones will be crying out.
 και αποκριθεις ειπεν αυτοις λεγω υμιν οτι εαν ουτοι σιωπησωσιν οι λιθοι κεκραζονται
- 41 **¶ І коли Він наблизився, і місто побачив, то заплакав за ним,**
And when he got near and saw the town, he was overcome with weeping for it,
 και ως ηγγισεν ιδων την πολιν εκλαυσεν επ αυτη
- 42 **і сказав: О, якби й ти хоч цього дня пізнало, що потрібне для миру тобі! Та тепер від очей твоїх сховане це.**
Saying, If you, even you, had knowledge today, of the things which give peace! but you are not able to see them.
 λεγων οτι ει εγνως και συ και γε εν τη ημερα σου ταυτη τα προς ειρηνην σου νυν δε εκρυβη απο οφθαλμων σου
- 43 **Бо прийдуть на тебе ті дні, і твої вороги тебе валом оточать, і обляжуть тебе, і стиснуть тебе звідусюди.**
For the time will come when your attackers will put a wall round you, and come all round you and keep you in on every side,
 οτι ηξουσιν ημεραι επι σε και περιβαλουσιν οι εχθροι σου χαρακα σοι και περικυκλωσουσιν σε και συνεξουσιν σε παντοθεν

- 44 I зрівняють з землею тебе, і поб'ють твої діти в тобі, і не позоставлять у тобі каменя на камені, бо не зрозуміло ти часу відвідин твоїх...
And will make you level with the earth, and your children with you; and there will not be one stone resting on another in you, because you did not see that it was your day of mercy.
και εδαφιουσιν σε και τα τεκνα σου εν σοι και ουκ αφησουσιν εν σοι λιθον επι λιθω ανθ ων ουκ εγνωσ τον καιρον της επισκοπης σου
- 45 А коли Він у храм увійшов, то почав виганяти продавців,
And he went into the Temple and put out those who were trading there,
και εισελθων εις το ιερον ηρξατο εκβαλλειν τους πωλουντας εν αυτω και αγοραζοντας
- 46 до них кажучи: Написано: Дім Мій дім молитви, а ви з нього зробили печеру розбійників.
Saying to them, It has been said, My house is to be a house of prayer, but you have made it a hole of thieves.
λεγων αυτοις γεγραπται ο οικος μου οικος προσευχης εστιν υμεις δε αυτον εποιησατε σπηλαιον ληστων
- 47 I Він кожного дня у храмі навчав. А первосвященики й книжники й найважливіші з народу шукали, щоб Його погубити,
And every day he was teaching in the Temple. But the chief priests and the scribes and the rulers of the people were attempting to put him to death;
και ην διδασκων το καθ ημεραν εν τω ιερω οι δε αρχιερεις και οι γραμματαις εξητουν αυτον απολεσαι και οι πρωτοι του λαου
- 48 але не знаходили, що вчинити Йому, бо весь народ горнувся до Нього та слухав Його.
But they were not able to do anything, because the people all kept near him, being greatly interested in his words.
και ουχ ευρισκον το τι ποιησωσιν ο λαος γαρ απας εξεκρεματο αυτου ακουων
- 1 ¶ I сталося одного з тих днів, як навчав Він у храмі людей, та Добру Новину звіщав, прийшли первосвященики й книжники з старшими,
And it came about on one of those days, when he was teaching the people in the Temple and preaching the good news,
και εγενετο εν μια των ημερων εκεινων διδασκοντος αυτου τον λαον εν τω ιερω και ευαγγελιζομενου επεστησαν οι αρχιερεις και οι γραμματαις συν τοις πρεσβυτεροις
- 2 та й до Нього промовили, кажучи: Скажи нам, якою владою Ти чиниш оце? Або хто Тобі владу цю дав?
That the chief priests and the scribes and the rulers of the people came to him and said, Make clear to us by what authority you do these things and who gave you this authority.
και ειπον προς αυτον λεγοντες ειπε ημιν εν ποια εξουσια ταυτα ποιεις η τις εστιν ο δους σοι την εξουσιαν ταυτην
- 3 I промовив до них Він у відповідь: Запитаю й Я вас одну річ, і відповідайте Мені:
And in answer he said to them, I will put a question to you, and do you give me an answer:
αποκριθεις δε ειπεν προς αυτους ερωτησω υμας καγω ενα λογον και ειπατε μοι
- 4 Іванове хрищення з неба було, чи від людей?
The baptism of John, was it from heaven or of men?
το βαπτισμα ιωαννου εξ ουρανου ην η εξ ανθρωπων
- 5 Вони ж міркували собі й говорили: Коли скажемо: З неба, відкаже: Чого ж ви йому не повірили?
And they said among themselves, If we say, From heaven; he will say, Why did you not have faith in him?
οι δε συνελογισαντο προς εαυτους λεγοντες οτι εαν ειπωμεν εξ ουρανου ερει διατι ουν ουκ επιστευσατε αυτω
- 6 А як скажемо: Від людей, то всі люди камінням поб'ють нас, бо були переконані, що Іван то пророк.
But if we say, Of men; we will be stoned by the people, for they are certain that John was a prophet.
εαν δε ειπωμεν εξ ανθρωπων πας ο λαος καταλιθασει ημας πεπεισμενος γαρ εστιν ιωαννην προφητην ειναи
- 7 I вони відповіли, що не знають, ізвідки...
And they made answer that they had no idea where it came from.
και απεκριθησαν μη ειδεναи ποθεν
- 8 А Ісус відказав їм: То й Я не скажу вам, якою владою Я це чиню.
And Jesus said, And I will not make clear to you by what authority I do these things.
και ο ιησους ειπεν αυτοις ουδε εγω λεγω υμιν εν ποια εξουσια ταυτα ποιω
- 9 ¶ I Він розповідати почав людям притчу оцю. Один чоловік насадив виноградника, і віддав його винарям, та й відбув на час довший.
And he gave the people this story: A man made a vine-garden and gave the use of it to some field-workers and went into another country for a long time.
ηρξατο δε προς τον λαον λεγειν την παραβολην ταυτην ανθρωπος τις εφουτευсен αμπελωνα και εξεδото αυτον γεωργοις και απεδημησεν χρονους ικανους

- 10 А певного часу послав він раба до своїх винарів, щоб дали йому частку з плодів виноградника. Та побили його винарі, і відіслали ні з чим.
And at the right time he sent a servant to the workers to get part of the fruit from the vines; but the workmen gave him blows and sent him away with nothing.
και εν καιρω απεστειλεν προς τους γεωργους δουλον ινα απο του καρπου του αμπελωνος δωσιν αυτω οι δε γεωργοι δειραντες αυτον εξαπεστειλαν κενον
- 11 І знову послав він до них раба іншого, а вони й того збили й зневажили, та й відіслали ні з чим.
And he sent another servant, and they gave blows to him in the same way, and put shame on him, and sent him away with nothing.
και προσεθετο πεμπαι ετερον δουλον οι δε κακεινον δειραντες και ατιμασαντες εξαπεστειλαν κενον
- 12 І послав він ще третього, а вони й того зранили й вигнали.
And he sent a third, and they gave him wounds and put him out.
και προσεθετο πεμπαι τριτον οι δε και τουτον τραυματισαντες εξεβαλον
- 13 Сказав тоді пан виноградника: Що маю робити? Пошлю свого сина улюбленого, може його посоромляться...
And the lord of the garden said, What am I to do? I will send my dearly loved son; they may give respect to him.
ειπεν δε ο κυριος του αμπελωνος τι ποιησω πεμπω τον υιον μου τον αγαπητον ισως τουτον ιδοντες εντραπησονται
- 14 Винарі ж, як його вгледіли, міркували собі та казали: Це спадкоємець; ходім, замордуймо його, щоб спадщина наша була.
But when the workmen saw him, they said to one another, This is he who will one day be the owner of the property: let us put him to death and the heritage will be ours.
ιδοντες δε αυτον οι γεωργοι διελογιζοντο προς εαυτους λεγοντες ουτος εστιν ο κληρονομος δευτε αποκτεινωμεν αυτον ινα ημων γενηται η κληρονομια
- 15 І вони його вивели за виноградника, та й убили... Що ж зробить їм пан виноградника?
And driving him out of the garden they put him to death. Now what will the lord do to these workmen?
και εκβαλοντες αυτον εξω του αμπελωνος απεκτειναν τι ουν ποιησει αυτοις ο κυριος του αμπελωνος
- 16 Він прийде та й вигубить цих винарів, виноградника ж іншим віддасть. Слухачі ж повіли: Нехай цього не станеться!
He will come and put them to destruction and give the garden to others. And when he said this, they said, May it not be so.
ελευσεται και απολεσει τους γεωργους τουτους και δωσει τον αμπελωνα αλλοις ακουσαντες δε ειπον μη γενοιτο
- 17 А Він глянув на них та й сказав: Що ж оце, що написано: Камінь, що його будівничі відкинули, той наріжним став каменем!
But he, looking on them, said, Is it not in the Writings, The stone which the builders put on one side, the same has become the chief stone of the building?
ο δε εμβλεψας αυτοις ειπεν τι ουν εστιν το γεγραμμενον τουτο λιθον ον απεδοκιμασαν οι οικοδομουντες ουτος εγενηθη εις κεφαλην γωνιας
- 18 Кожен, хто впаде на цей камінь розіб'ється, а на кого він сам упаде, то розчавить його.
Everyone falling on that stone will be broken, but the man on whom the stone comes down will be crushed to dust.
пас ο πεσων επ εκεινον τον λιθον συνθλασθησεται εφ ον δ αν πεση λικμησει αυτον
- 19 А книжники й первосвященники руки на Нього хотіли накласти тієї години, але побоялись народу. Бо вони розуміли, що про них Він цю притчу сказав.
And the chief priests and the scribes made attempts to get their hands on him in that very hour; and they were in fear of the people, for they saw that he had made up this story against them.
και εζητησαν οι αρχιερεις και οι γραμματεις επιβαλειν επ αυτον τας χειρας εν αυτη τη ωρα και εφοβηθησαν τον λαον εγνωσαν γαρ οτι προς αυτους την παραβολην ταυτην ειπεν
- 20 ¶ І вони слідкували за Ним, і підіслали підглядачів, які праведних із себе вдавали, щоб зловити на слові Його, і Його видати урядові й владі намісника.
And they kept watch on him, and sent out secret representatives, who were acting the part of good men, in order that they might get something from his words, on account of which they might give him up to the government and into the power of the ruler.
και παρατηρησαντες απεστειλαν εγκαθετους υποκρινομενους εαυτους δικαιους ιναι ινα επιλαβονται αυτου λογου εις το παραδουναι αυτον τη αρχη και τη εξουσια του ηγεμονος
- 21 І вони запитали Його та сказали: Учителю, знасмо ми, що Ти добре говориш і навчаш, і не дивишся на обличчя, але наставляєш на Божу дорогу правдиво.
And they put a question to him, saying, Master, we are certain that your teaching and your words are right, and that you have no respect for a man's position, but you are teaching the true way of God:
και επηρωτησαν αυτον λεγοντες διδασκαλε οιδαμεν οτι ορθως λεγεις και διδασκεις και ου λαμβανεις προσωπον αλλ επ αληθειας την οδον του θεου διδασκεις
- 22 Чи годиться давати податок для кесаря, чи ні?
Is it right for us to make payment of taxes to Caesar or not?
εξεστιν ημιν καισαρι φορον δουναι η ου

- 23 Знаючи ж їхню хитрість, сказав Він до них: Чого ви Мене випробовуєте?
But he saw through their trick and said to them,
κατανοησας δε αυτων την πανουργιαν ειπεν προς αυτους τι με πειραζετε
- 24 Покажіте динарія Мені. Чий образ і напис він має? Вони відказали: Кесарів.
Let me see a penny. Whose image and name are on it? And they said, Caesar's.
επιδειξατε μοι δηναριον τινος εχει εικονα και επιγραφην αποκριθεντες δε ειπον καισαρος
- 25 А Він їм відказав: Тож віддайте кесареви кесареви, а Богові Боже!
And he said, Then give to Caesar the things which are Caesar's, and to God the things which are God's.
ο δε ειπεν αυτοις αποδοτε τοις τα καισαρος καισαρι και τα του θεου τω θεω
- 26 І не могли вони перед людьми зловити на слові Його. І дивувались вони з Його відповіді, та й замовкли.
And they were not able to get anything from these words before the people: but they were full of wonder at his answer, and said nothing.
και ουκ ισχυσαν επιλαβεσθαι αυτου ρηματος εναντιον του λαου και θαυμασαντες επι τη απκρισει αυτου εσηγησαν
- 27 ¶ І підійшли дехто із саддукеїв, що твердять, ніби немає воскресіння, і запитали Його,
And some of the Sadducees came to him, who say that there is no coming back from the dead; and they said to him,
προσελθοντες δε τινες των σαδδουκαιων οι αντιλεγοντες αναστασιν μη ειναι επηρωτησαν αυτον
- 28 та сказали: Учителю, Мойсей написав нам: Як умре кому брат, який має дружину, а помре бездітний, то нехай його брат візьме дружину, і відновить насіння для брата свого.
Master, Moses said that if a man's brother comes to his end, having a wife, but no children, his brother is to take the wife, and get a family for his brother.
λεγοντες διδασκαλε μωσης εγραψεν ημιν εαν τινος αδελφος αποθανη εχων γυναικα και ουτος ατεκνος αποθανη ινα λαβη ο αδελφος αυτου την γυναικα και εξαναστηση σπερμα τω αδελφω αυτου
- 29 Було ж сім братів. І перший, узявши дружину, бездітний умер.
Now there were seven brothers, and the first had a wife and came to his end, having no children;
επτα ουν αδελφοι ησαν και ο πρωτος λαβων γυναικα απεθανεν ατεκνος
- 30 І другий узяв був ту дружину, та й той вмер бездітний.
And the second;
και ελαβεν ο δευτερος την γυναικα και ουτος απεθανεν ατεκνος
- 31 І третій узяв був її, так само й усі семеро, і вони дітей не позоставили, та й повмирали.
And the third took her; and in the same way, all the seven, without having any children, came to their end.
και ο τριτος ελαβεν αυτην οσαυτως δε και οι επτα ου κατελιπον τεκνα και απεθανον
- 32 А по всіх умерла й жінка.
And last of all, the woman came to her end.
υστερον δε παντων απεθανεν και η γυνη
- 33 А в воскресінні котрому із них вона дружиною буде? Бо семеро мали за дружину її.
When they come back from the dead, whose wife will she be? for all the seven had her.
εν τη ουν αναστασει τινος αυτων γινεται γυνη οι γαρ επτα εσχον αυτην γυναικα
- 34 Ісус же промовив у відповідь їм: Женяться й заміж виходять сини цього віку.
And Jesus said to them, The sons of this world are married and have wives;
και αποκριθεις ειπεν αυτοις ο ιησους οι υιοι του αιωνος τουτου γαμουσιν και εκγαμισκονται
- 35 А ті, що будуть достойні того віку й воскресіння з мертвих, не будуть ні женитись, ні заміж виходити,
But those to whom is given the reward of the world to come, and to come back from the dead, have no wives, and are not married;
οι δε καταξιωθεντες του αιωνος εκεινου τυχειν και της αναστασεως της εκ νεκρων ουτε γαμουσιν ουτε εκγαμισκονται
- 36 ні вмерти вже не можуть, бо рівні вони Ангелам, і вони сини Божі, синами воскресіння будучи.
And death has no more power over them, for they are equal to the angels, and are sons of God, being of those who will come back from the dead.
ουτε γαρ αποθανειν επι δυναται ισαγγελοι γαρ εισιν και υιοι εισιν του θεου της αναστασεως υιοι οντες

- 37 А що мертві встають, то й Мойсей показав при куші, коли він назвав Господа Богом Авраамовим, і Богом Ісаковим, і Богом Яковим.
But even Moses made it clear that the dead come back to life, saying, in the story of the burning thorn-tree, The Lord, the God of Abraham, the God of Isaac, and the God of Jacob.
οτι δε εγειρονται οι νεκροι και μωσης εμνησεν επι της βατου ως λεγει κυριον τον θεον αβρααμ και τον θεον ισαακ και τον θεον ιακωβ
- 38 Бог же не є Богом мертвих, а живих, бо всі в Нього живуть.
Now he is not the God of the dead but of the living: for all men are living to him.
θεος δε ουκ εστιν νεκρων αλλα ζωντων παντες γαρ αυτω ζωσιν
- 39 ¶ Дехто ж із книжників відповіли та сказали: Учителю, Ти добре сказав!
And some of the scribes, in answer to this, said, Master, you have said well.
αποκριθεντες δε τινες των γραμματεων ειπον διδασκαλε καλως ειπας
- 40 І вже не наслідувалися питати Його ні про що.
And they had fear of putting any more questions to him.
ουκετι δε ετολμων επερωταν αυτον ουδεν
- 41 І сказав Він до них: Як то кажуть, що Христос син Давидів?
And he said to them, Why do they say that the Christ is the son of David?
ειπεν δε προς αυτους πως λεγουσιν τον χριστον υιον δαβιδ ειναι
- 42 Таж Давид сам говорить у книзі Псалмів: Промовив Господь Господеві моему: сядь праворуч Мене,
For David himself says in the book of Psalms, The Lord said to my Lord, Take your seat at my right hand,
και αυτος δαβιδ λεγει εν βιβλω ψαλμων ειπεν ο κυριος τω κυριω μου καθου εκ δεξιων μου
- 43 поки не покладу Я Твоїх ворогів підніжком ногам Твоїм!
Till I put under your feet all those who are against you.
εως αν θω τους εχθρους σου υποποδιον των ποδων σου
- 44 Отже, Давид Його Господом зве, як же Він йому син?
David then gives him the name of Lord, so how is it possible for him to be his son?
δαβιδ ουν κυριον αυτον καλει και πως υιος αυτου εστιν
- 45 І, як увесь народ слухав, Він промовив до учнів Своїх:
And in the hearing of all the people he said to his disciples,
ακουοντος δε παντος του λαου ειπεν τοις μαθηταις αυτου
- 46 Стережіться книжників, що хочуть у довгих одежах ходити, і люблять привіти на ринках, і перші лавки в синагогах, і перші місця на бенкетах,
Keep away from the scribes, whose pleasure it is to go about in long robes, and to have words of respect said to them in the market-places, and to take the chief seats in the Synagogues and the first places at feasts;
προσεχετε απο των γραμματεων των θελοντων περιπατειν εν στολαις και φιλοντων ασπασμους εν ταις αγοραις και πρωτοκαθεδριας εν ταις συναγωγαις και πρωτοκλισιας εν τοις δειπνοις
- 47 що вдовині хати поїдають, і моляться довго напоказ, вони тяжче осудження приймуть!
Who take the property of widows and before the eyes of men make long prayers; they will get a greater punishment.
οι κατεσθιουσιν τας οικιας των χηρων και προφασει μακρα προσευχονται ουτοι ληφονται περισσοτερον κριμα
- 1 ¶ І поглянув Він угору, і побачив заможних, що кидали дари свої до скарбниці.
And looking up, he saw the men of wealth putting their offerings in the money-box.
αναβλεψας δε ειδεν τους βαλλοντας τα δωρα αυτων εις το γαζοφυλακιον πλουσιους
- 2 Побачив і вбогу вдовицю одну, що дві лепті туди вона вкинула.
And he saw a certain poor widow putting in a farthing.
ειδεν δε και τινα χηραν πενιχραν βαλλουσαν εκει δυο λεπτα
- 3 І сказав Він: Поправді кажу вам, що ця вбога вдовиця вкинула більше за всіх!
And he said, Truly I say to you, This poor widow has given more than all of them:
και ειπεν αληθως λεγω υμιν οτι η χηρα η πτωχη αυτη πλειον παντων εβαλεν

- 4 **Bo** всі клали від лишка свого в дар Богові, а вона поклала з убогства свого весь прожиток, що мала...
For they gave out of their wealth, having more than enough for themselves: but she, even out of her need, has put in all her living.
απαντες γαρ ουτοι εκ του περισσεουτος αυτοις εβαλον εις τα δωρα του θεου αυτη δε εκ του υστερηματος αυτης απαντα τον βιον ον ειχεν εβαλεν
- 5 ¶ **Κοι** ж дехто казав про храм, що прикрашений дорогоцінним камінням та дарами, тоді Він прорік:
And some were talking about the Temple, how it was made fair with beautiful stones and with offerings, but he said,
και τινων λεγοντων περι του ιερου οτι λιθοις καλοις και αναθημασιν κεκοσμηται ειπεν
- 6 **Надійдуть** ті дні, коли з того, що бачите, не зостанеться й каменя на камені, який не зруйнується...
As for these things which you see, the days will come when not one stone will be resting on another, but all will be broken down.
ταυτα α θεωρειτε ελευσονται ημεραι εν αις ουκ αφεθησεται λιθος επι λιθω ος ου καταλυθησεται
- 7 **І** запитали Його та сказали: Учителю, коли ж оце станеться? І, яка буде ознака, коли має початися це?
And they said to him, Master, when will these things be? and what sign will there be when these events are to take place?
επηρωτησαν δε αυτον λεγοντες διδασκαλε ποτε ουν ταυτα εσται και τι το σημειον οταν μελλη ταυτα γινεσθαι
- 8 **Він** же промовив: Стережіться, щоб вас хто не звів. Бо багато-хто прийдуть в Ім'я Мос, кажучи: Це Я, і Час наблизився. Та за ними не йдіть!
And he said, Take care that you are not tricked: for a number of people will come in my name, saying, I am he; and, The time is near: do not go after them.
ο δε ειπεν βλεπετε μη πλανηθητε πολλοι γαρ ελευσονται επι τω ονοματι μου λεγοντες οτι εγω εμι και ο καιρος ηγγικεν μη ουν πορευθητε οπισω αυτων
- 9 **І,** як про війни та розрухи почуєте ви, не лякайтесь, бо перш статись належить тому. Але це не кінець ще.
And when news of wars and troubled times comes to your ears, have no fear; for these things have to be, but the end will not be now.
οταν δε ακουσητε πολεμους και ακαταστασιας μη πτοηθητε δει γαρ ταυτα γινεσθαι πρωτον αλλ ουκ ευθεως το τελος
- 10 **Тоді** промовляв Він до них: Повстане народ на народ, і царство на царство.
Then he said to them, Nation will be moved against nation and kingdom against kingdom:
τοτε ελεγεν αυτοις εγερθησεται εθνος επι εθνος και βασιλεια επι βασιλειαν
- 11 **І** будуть землетруси великі та голод, та помір місцями, і страшні та великі ознаки на небі.
There will be great earth-shocks and outbursts of disease in a number of places, and men will be without food; and there will be wonders and great signs from heaven.
σεισμοι τε μεγαλοι κατα τοπους και λιμοι και λοιμοι εσονται φοβητρα τε και σημεια απ ουρανου μεγαλα εσται
- 12 **Але** перед усім тим накладуть на вас руки свої, і переслідувати будуть, і видаватимуть вас у синагоги й в'язниці, і поведуть вас до царів та правителів через Ім'я Мос.
But before all this, they will take you and be very cruel to you, giving you up to the Synagogues and to prisons, taking you before kings and rulers, because of my name.
προ δε τουτων απαντων επιβαλουσιν εφ υμας τας χειρας αυτων και διωξουσιν παραδιδοντες εις συναγωγας και φυλακας αγομενους επι βασιλεις και ηγεμονας ενεκεν του ονοματος μου
- 13 **Але** це стане вам на свідоцтво.
And it will be turned to a witness for you.
αποβησεται δε υμιν εις μαρτυριον
- 14 **Отож,** покладіть у серця свої наперед не гадати, що будете відповідати,
So take care not to be troubled before the time comes, about what answers you will give:
θεσθε ουν εις τας καρδιας υμων μη προμελεταν απολογηθηναι
- 15 **бо** дам Я вам мову та мудрість, що не зможуть противитись чи суперечити їй всі противники ваші.
For I will give you words and wisdom, so that not one of those who are against you will be able to get the better of you, or to put you in the wrong.
εγω γαρ δωσω υμιν στομα και σοφια η ου δυνησονται αντειπειν ουδε αντιστηναι παντες οι αντικειμενοι υμιν
- 16 **І** будуть вас видавати і батьки, і брати, і рідня, і друзі, а декому з вас заподіють і смерть.
But you will be given up even by your fathers and mothers, your brothers and relations and friends; and some of you will be put to death.
παραδοθησεσθε δε και υπο γονεων και αδελφων και συγγενων και φιλων και θανατωσουσιν εξ υμων
- 17 **І** за Ім'я Мос будуть усі вас ненавидіти.
And you will be hated by all men, because of me.
και εσεσθε μισουμενοι υπο παντων δια το ονομα μου

- 18 Але й волосина вам із голови не загине!
But not a hair of your head will come to destruction.
και θριξ εκ της κεφαλης υμων ου μη αποληται
- 19 Терпеливістю вашою душі свої ви здобудете.
By going through all these things, you will keep your lives.
εν τη υπομονη υμων κτησασθε τας ψυχας υμων
- 20 ¶ А коли ви побачите Єрусалим, військом оточений, тоді знайте, що до нього наблизилося спустошення.
But when you see armies all round about Jerusalem, then be certain that her destruction is near.
отан δε ιδητε κυκλουμενην υπο στρατοπεδων την ιερουσαλημ тоτε γνωτε οτι ηγγικεν η ερημωσις αυτης
- 21 Тоді ті, хто в Юдеї, нехай у гори втікають; хто ж у середині міста, нехай вийдуть; хто ж в околицях, хай не вертаються в нього!
Then let those who are in Judaea go in flight to the mountains; and those who are in the middle of the town go out; and let not those who are in the country come in.
тоτε οι εν τη ιουδαια φυγετωσαν εις τα ορη και οι εν μεσω αυτης εκχωρειτωσαν και οι εν ταις χωραις μη εισερχεσθωσαν εις αυτην
- 22 Бо то будуть дні помсти, щоб виконалося все написане.
For these are the days of punishment, in which all the things in the Writings will be put into effect.
οτι ημεραι εκδικησεως αυται εισιν του πληρωθηναι παντα τα γεγραμμενα
- 23 Горе ж вагітним та тим, хто годус грудьми, у ті дні, бо буде велика нужда на землі та гнів над цим людом!
It will be hard for women who are with child, and for her with a baby at the breast, in those days. For great trouble will come on the land, and wrath on this people.
ουαι δε ταις εν γαστρι εχουσαις και ταις θηλαζουσαις εν εκειναις ταις ημεραις εσται γαρ αναγκη μεγαλη επι της γης και οργη εν τω λαω τουτω
- 24 І поляжуть під гострим мечем, і заберуть до неволі поміж усі народи, і погани топтатимуть Єрусалим, аж поки не скінчиться час тих поган...
And they will be put to death with the sword, and will be taken as prisoners into all the nations; and Jerusalem will be crushed under the feet of the Gentiles, till the times of the Gentiles are complete.
και πεσουνται στοματι μαχαιρας και αιχμαλωτισθησονται εις παντα τα εθνη και ιερουσαλημ εσται πατουμενη υπο εθνων αχρι πληρωθωσιν καιροι εθνων
- 25 І будуть ознаки на сонці, і місяці, і зорях, і тривога людей на землі, і збентеження від шуму моря та хвиль,
And there will be signs in the sun and moon and stars; and on the earth, fear among the nations and doubt because of the loud noise of the sea and the waves;
και εσται σημεια εν ηλιω και σεληνη και αστροις και επι της γης συνοχη εθνων εν απορια ηχουσης θαλασσης και σαλου
- 26 коли люди будуть мертвіти від страху й чекання того, що йде на весь світ, бо сили небесні порушаться.
Men's strength will go from them in fear and in waiting for the things which are coming on the earth; for the powers of the heavens will be moved.
αποψυχωντων ανθρωπων απο φοβου και προσδοκιας των επερχομενων τη οικουμενη αι γαρ δυναμεις των ουρανων σαλευθησονται
- 27 І побачать тоді Сина Людського, що йтиме на хмарах із силою й великою славою!
And then they will see the Son of man coming in a cloud, with power and great glory.
και тоτε οψονται τον υιον του ανθρωπου ερχομενον εν νεφελη μετα δυναμεως και δοξης πολλης
- 28 Коли ж стане збуватися це, то випростуйтесь, і підійміть свої голови, бо зближається ваше визволення!
But when these things come about, let your heads be lifted up, because your salvation is near.
αρχομενων δε τουτων γινεσθαι ανακουψατε και επαρατε τας κεφαλας υμων διοτι ηγγιζει η απολυτρωσις υμων
- 29 ¶ І розповів Він їм притчу: Погляньте на фігове дерево, і на всілякі дерева:
And he made a story for them: See the fig-tree, and all the trees;
και ειπεν παραβολην αυτοις ιδετε την συκην και παντα τα δενδρα
- 30 як вони вже розпукуються, то, бачивши це, самі знаєте, що близько вже літо.
When they put out their young leaves, you take note of it, and it is clear to you that summer is coming.
отан προβαλωσιν ηδη βλεποντες αφ εαυτων γινωσκετε οτι ηδη εγγυς το θερος εστιν
- 31 Так і ви, як побачите, що діється це, то знайте, що Боже Царство вже близько!
In the same way, when you see these things taking place you may be certain that the kingdom of God is near.
ουτως και υμεις οταν ιδητε ταυτα γινομενα γινωσκετε οτι εγγυς εστιν η βασιλεια του θεου

- 32 **Ποправді кажу вам: Не перейде цей рід, аж усе оце станеться.**
Truly I say to you, This generation will not come to an end till all things are complete.
αμην λεγω υμιν οτι ου μη παρελθη η γενεα αυτη εως αν παντα γηνηται
- 33 **Небо й земля проминуться, але не минуться слова Мої!**
Heaven and earth will come to an end, but my words will not come to an end.
ο ουρανος και η γη παρελευσονται οι δε λογοι μου ου μη παρελθωσιν
- 34 **Уважайте ж на себе, щоб ваші серця не обтяжувалися ненажерством та п'янством, і життєвими клопотами, і щоб день той на вас не прийшов несподівано,**
But give attention to yourselves, for fear that your hearts become over-full of the pleasures of food and wine, and the cares of this life, and that day may come on you suddenly, and take you as in a net:
προσεχετε δε εαυτοις μηποτε βαρυνθωσιν υμων αι καρδια εν κραπαλη και μεθη και μεριμναις βιωτικαις και αιφνιδιος εφ υμας ελισθη η ημερα εκεινη
- 35 **немов сітка; бо він прийде на всіх, що живуть на поверхні всієї землі.**
For so it will come on all those who are living on the face of all the earth.
ως παρις γαρ επελευσεται επι παντα τους καθημενους επι προσωπον πασης της γης
- 36 **Тож пильнуйте, і кожного часу моліться, щоб змогли ви уникнути всього того, що має відбутись, та стати перед Сином Людським!**
But keep watch at all times with prayer, that you may be strong enough to come through all these things and take your place before the Son of man.
αγρυπνειτε ουν εν παντι καιρω δεομενοι ινα καταξιωθητε εκφυγειν ταυτα παντα τα μελλοντα γινεσθαι και σταθηναι εμπροσθεν του υιου του ανθρωπου
- 37 **За дня ж Він у храмі навчав, а на ніч виходив та перебував на горі, що зветься Оливна.**
And every day he was teaching in the Temple and every night he went out to the mountain which is named the Mountain of Olives to take his rest.
ην δε τας ημερας εν τω ιερω διδασκων τας δε νυκτας εξερχομενος ηυλιζετο εις το ορος το καλουμενον ελαιων
- 38 **А зранку всі люди до Нього приходили в храм, щоб послухати Його.**
And all the people came early in the morning to give ear to his words in the Temple.
και πας ο λαος ωρθριζεν προς αυτον εν τω ιερω ακουειν αυτου
- 1 **¶ Наближалось ж свято Опрісноків, що Пасхою зветься.**
Now the feast of unleavened bread was near, which is called the Passover.
ηγγιζεν δε η εορτη των αζυμων η λεγομενη πασχα
- 2 **А первосвященники й книжники стали шукати, як би вбити Його, та боялись народу...**
And the chief priests and the scribes were looking for a chance to put him to death, but they went in fear of the people.
και εξητουν οι αρχιερεις και οι γραμματεις το πως ανελωσιν αυτον εφοβουντο γαρ τον λαον
- 3 **Сатана ж увійшов у Юду, званого Іскаріот, одного з Дванадцятьох.**
And Satan came into Judas Iscariot, who was one of the twelve.
εισηλθεν δε ο σατανας εις ιουδαν τον επικαλουμενον ισκαριωτην οντα εκ του αριθμου των δωδεκα
- 4 **І він пішов, і почав умовлятися з первосвященниками та начальниками, як він видасть Його.**
And he went away and had a discussion with the chief priests and the rulers, about how he might give him up to them.
και απελθων συνελαλησεν τοις αρχιερευσιν και τοις στρατηγοις το πως αυτον παραδω αυτοις
- 5 **Ті ж зраділи, і погодились дати йому срібняків.**
And they were glad, and undertook to give him money.
και εχαρησαν και συνεθεντο αυτω αργυριον δουναι
- 6 **І він обіцяв, і шукав відповідного часу, щоб їм видати Його без народу...**
And he made an agreement with them to give him up to them, if he got a chance, when the people were not present.
και εξωμολογησεν και εξητει ευκαιριαν του παραδουнай αυτον αυτοις ατερ οχλου
- 7 **¶ І настав день Опрісноків, коли пасху приносити в жертву належало.**
And the day of unleavened bread came, when the Passover lamb is put to death.
ηλθεν δε η ημερα των αζυμων εν η εδει θυεσθαι το παсχα

- 8 **I** послав Він Петра та Івана, говорячи: Підіть, і приготуйте нам пасху, щоб її спожили ми.
And Jesus sent Peter and John, saying, Go and make the Passover ready for us, so that we may take it.
και απεστειλεν πετρον και ιωαννην ειπων πορευθεντες ετοιμασατε ημιν το πασχα ινα φαγωμεν
- 9 А вони запитали Його: Де Ти хочеш, щоб ми приготували?
And they said to him, Where are we to get it ready?
οι δε ειπον αυτω που θελεις ετοιμασωμεν
- 10 А Він їм відказав: Ось, як будете входити в місто, стріне вас чоловік, воду несучи у глекові, ідіть за ним аж до дому, куди він увійде.
And he said to them, When you go into the town you will see a man coming to you with a vessel of water; go after him into the house into which he goes.
ο δε ειπεν αυτοις ιδου εισελθοντων υμων εις την πολιν συναντησει υμιν ανθρωπος κεραμιον υδατος βασταζων ακολουθησατε αυτω εις την οικιαν ου εισπορευεται
- 11 І скажіть до господаря дому: Учитель питає тебе: Де кімната, в якій споживу зо Своїми учнями пасху?
And say to the master of the house, The Master says, Where is the guest-room, where I may take the Passover with my disciples?
και ερειτε τω οικοδεσποτη της οικιας λεγει σοι ο διδασκαλος που εστιν το καταλυμα οπου το πασχα μετα των μαθητων μου φαγω
- 12 І він вам покаже велику горницю вистелену: там приготуйте.
And he will take you up to a great room with a table and seats: there make ready.
κακεινος υμιν δειξει ανωγειον μεγα εστρωμενον εκει ετοιμασατε
- 13 І вони відійшли, і знайшли, як Він їм говорив, і зачали там готувати пасху.
And they went, and it was as he had said: and they made the Passover ready.
απελθοντες δε ευρον καθως ειρηκεν αυτοις και ητοιμασαν το πασχα
- 14 А коли настав час, сів до столу, і апостоли з Ним.
And when the time had come, he took his seat, and the Apostles with him.
και οτε εγενετο η ωρα ανεπεσεν και οι δωδεκα αποστολοι συν αυτω
- 15 І промовив до них: Я дуже бажав спожити цю пасху із вами, перш ніж муки прийму.
And he said, I have had a great desire to keep this Passover with you before I come to my death;
και ειπεν προς αυτους επιθυμια επεθυμησα τουτο το πασχα φαγειν μεθ υμων προ του με παθειν
- 16 Бо кажу вам, що вже споживати не буду її, поки сповниться в Божому Царстві вона.
For I say to you, I will not take it till it is made complete in the kingdom of God.
λεγω γαρ υμιν οτι ουκετι ου μη φαγω εξ αυτου εως οτου πληρωθη εν τη βασιλεια του θεου
- 17 Узявши ж чашу, і вчинивши подяку, Він промовив: Візьміть її, і поділіть між собою.
And he took a cup and, having given praise, he said, Make division of this among yourselves;
και δεξαμενος ποτηριον ευχαριστησας ειπεν λαβετε τουτο και διαμερισατε εαυτοις
- 18 Кажу ж вам, що віднині не питиму Я від оцього плоду виноградного, доки Божєс Царство не прийде.
For I say to you, I will not take of the fruit of the vine till the kingdom of God has come.
λεγω γαρ υμιν οτι ου μη πιω απο του γεννηματος της αμπελου εως οτου η βασιλεια του θεου ελθη
- 19 Узявши ж хліб і вчинивши подяку, поламав і дав їм, проказуючи: Це тіло Моє, що за вас віддається. Це чиніть на спомин про Мене!
And he took bread and, having given praise, he gave it to them when it had been broken, saying, This is my body, which is given for you: do this in memory of me.
και λαβων αρτον ευχαριστησας εκλασεν και εδωκεν αυτοις λεγων τουτο εστιν το σωμα μου το υπερ υμων διδομενον τουτο ποιαιτε εις την εμην αναμνησιν
- 20 По вечері так само ж і чашу, говорячи: Оця чаша Новий Заповіт у Моїй крові, що за вас проливається.
And in the same way, after the meal, he took the cup, saying, This cup is the new testament, made with my blood which is given for you.
ωσαντως και το ποτηριον μετα το δειπνησαι λεγων τουτο το ποτηριον η καινη διαθηκη εν τω αιματι μου το υπερ υμων εκχυομενον
- 21 ¶ Та однак, за столом ось зо Мною рука Мого зрадника.
But the hand of him who is false to me is with me at the table.
πλην ιδου η χειρ του παραδιδοντος με μετ εμου επι της τραπεζης

- 22 **Bo** Син Людський іде, як призначено; але горе тому чоловікові, хто Його видає!
For it will be done to the Son of man after the purpose of God, but unhappy is that man by whom he is given up.
και ο μεν υιος του ανθρωπου πορευεται κατα το ωρισμενον πλην ουαι το ανθρωπω εκεινω δι ου παραδιδοται
- 23 **A** вони почали між собою питати, котрий з них мав би це вчинити?
And they were wondering among themselves which of them it was who would do this thing.
και αυτοι ηρξαντο συζητειν προς εαυτους το τις αρα ειη εξ αυτων ο τουτο μελλων πρασσειν
- 24 **I** сталося між ними й змагання, котрий з них уважатися має за більшого.
And there was an argument among them about which of them was the greatest.
εγενετο δε και φιλονεικια εν αυτοις το τις αυτων δοκει ειναι μειζων
- 25 **Він** же промовив до них: Царі народів панують над ними, а ті, що ними володіють, добродійцями звуться.
And he said, The kings of the Gentiles are lords over them, and those who have authority are given names of honour.
ο δε ειπεν αυτοις οι βασιλεις των εθνων κυριευουσιν αυτων και οι εξουσιαζοντες αυτων ευεργεται καλουνται
- 26 **Але** не так ви: хто найбільший між вами, нехай буде, як менший, а начальник як службовець.
But let it not be so with you; but he who is greater, let him become like the younger; and he who is chief, like a servant.
υμεις δε ουχ ουτως αλλ ο μειζων εν υμιν γενεσθω ως ο νεωτερος και ο ηγουμενος ως ο διακωνων
- 27 **Бо** хто більший: чи той, хто сидить при столі, чи хто прислужує? Чи не той, хто сидить при столі? **А** Я серед вас, як службовець.
For which is greater, the guest who is seated at a meal or the servant who is waiting on him? is it not the guest? but I am among you as a servant.
τις γαρ μειζων ο ανακειμενος η ο διακωνων ουχι ο ανακειμενος εγω δε ειμι εν μεσω υμων ως ο διακωνων
- 28 **Ви** ж оті, що перетривали зо Мною в спокусах Моїх,
But you are those who have kept with me through my troubles;
υμεις δε εστε οι διαμεμενηκοτες μετ εμου εν τοις πειρασμοις μου
- 29 **і** Я вам заповітую Царство, як Отець Мій Мені заповів,
And I will give you a kingdom as my Father has given one to me,
καγω διατιθεμαι υμιν καθως διεθετο μοι ο πατηρ μου βασιλειαν
- 30 щоб ви в Царстві Моїм споживали й пили за столом Моїм, і щоб ви на престолах засіли судити дванадцять племен Ізраїлевих.
So that you may take food and drink at my table in my kingdom, and be seated like kings, judging the twelve tribes of Israel.
ινα εσθιητε και πινητε επι της τραπεζης μου εν τη βασιλεια μου και καθισησθε επι θρονων κρινοντες τας δωδεκα φυλας του ισραηλ
- 31 **І** промовив Господь: Симоне, Симоне, ось сатана жадав вас, щоб вас пересіяти, мов ту пшеницю.
Simon, Simon, Satan has made a request to have you, so that he may put you to the test as grain is tested:
ειπεν δε ο κυριος σιμων σιμων ιδου ο σατανας εξητησατο υμας του σινιασαι ως τον σιτον
- 32 **Я** ж молився за тебе, щоб не зменшилась віра твоя; ти ж колись, як навернешся, зміцни браттю свою!
But I have made prayer for you, that your faith may not go from you: and when you are turned again, make your brothers strong.
εγω δε εδειθην περι σου ινα μη εκλειπη η πιστις σου και συ ποτε επιστρεψας στηριξον τους αδελφους σου
- 33 **А** той відказав Йому: Господи, я з Тобою готовий іти до в'язниці й на смерть!
And he said to him, Lord, I am ready to go with you to prison and to death.
ο δε ειπεν αυτοω κυριε μετα σου ετοιμος ειμι και εις φυλακην και εις θανατον πορευεσθαι
- 34 **Він** же прорік: **Говорю** тобі, Петре, півень не заспіває сьогодні, як ти тричі зречешся, що не знаєш Мене...
And he said, I say to you, Peter, before the cock's second cry today, you will say three times that you have no knowledge of me.
ο δε ειπεν λεγω σοι πετρε ου μη φωνησει σημερον αλεκτωρ πριν η τρις απαρηνηση μη ειδεσαι με
- 35 **І** Він їм сказав: Як Я вас посилав без калитки, і без торби, і без сандалів, чи вам бракувало чого? Вони ж відказали: Нічого.
And he said to them, When I sent you out without money or bag or shoes, were you in need of anything? And they said, Nothing.
και ειπεν αυτοις οτε απεστειλα υμας ατερ βαλαντιου και πηρας και υποδηματων μη τινος υστερησατε οι δε ειπον ουδενος

- 36 А тепер каже їм хто має калитку, нехай візьме, теж і торбу; хто ж не має, нехай продасть одіж свою та й купить меч.
And he said to them, But now, he who has a money-bag, or a bag for food, let him take it: and he who has not, let him give his coat for money and get a sword.
ειπεν ουν αυτοις αλλα νυν ο εχων βαλαντιον αρατω ομοιως και πηραν και ο μη εχων πωλησατω το ιματιον αυτου και αγορασατω μαχαιραν
- 37 Говорю бо Я вам, що виконатися на Мені має й це ось написане: До злочинців Його зараховано. Бо те, що про Мене, виконується.
For I say to you that these words will be put into effect in me, And he was numbered among the evil-doers: for what has been said in the Writings about me has an end.
λεγω γαρ υμιν οτι επι τουτου το γεγραμμενον δεи τελεσθηι εν εμοι το και μετα ανομων ελογισθη και γαρ τα περι εμου τελος εχει
- 38 І сказали вони: Господи, ось тут два мечі. А Він їм відказав: Досить!
And they said, Lord, here are two swords. And he said, It is enough.
οι δε ειπον κυριε ιδου μαχαιραι ωδε δυο ο δε ειπεν αυτοις ικανον εστιν
- 39 ¶ І Він вийшов, і пішов за звичаєм на гору Оливну. А за Ним пішли учні Його.
And he came out, and went, as his way was, to the Mountain of Olives, and the disciples went with him.
και εξελθων επορευθη κατα το εθος εις το ορος των ελαιων ηκολουθησαν δε αυτω και οι μαθηται αυτου
- 40 А прийшовши на місце, сказав їм: Моліться, щоб не впасти в спокусу.
And when he came to the place, he said to them, Make a prayer that you may not be put to the test.
γενομενος δε επι του τοπου ειπεν αυτοις προσευχεσθε μη εισελθειν εις πειρασμον
- 41 А Він Сам, відійшовши від них, як докинути каменем, на коліна припав та й молився,
And he went a little distance away from them and, falling on his knees in prayer, he said,
και αυτος απεσπασθη απ αυτων ωσει λιθου βολην και θεις τα γονατα προσηυχето
- 42 благаючи: Отче, як волієш, пронеси мимо Мене цю чашу! Та проте не Моя, а Твоя нехай станеться воля!...
Father, if it is your pleasure, take this cup from me: but still, let your pleasure, not mine, be done.
λεγων πατερ ει βουλει παρενγκειν το ποτηριον τουτου απ εμου πλην μη το θελημα μου αλλα το сон γεεσθω
- 43 І Ангел із неба з'явився до Нього, і додавав Йому сили.
And an angel from heaven came to him, to give him strength.
ωφθη δε αυτω αγγελος απ ουρανου ενισχυων αυτον
- 44 А як був у смертельній тривозі, ще пильніш Він молився. І піт Його став, немов каплі крові, що спливали на землю...
And being in great trouble of soul, the force of his prayer became stronger, and great drops, like blood, came from him, falling to the earth.
και γενομενος εν αγωνια εκτενεστερον προσηυχето εγενετο δε ο ιδρωσ αυτου ωσει θρομβοι αιματος καταβαινοντες επι την γην
- 45 І, підвівшись з молитви, Він до учнів прийшов, і знайшов їх, що спали з журби...
And, getting up from prayer, he came to the disciples, and saw that they were sleeping for sorrow.
και αναστας απο της προσευχης ελθων προς τους μαθητας ευρεν αυτους κοιμωμενους απο της λυπης
- 46 І промовив до них: Чого ви спите? Уставайте й моліться, щоб не впасти в спокусу!
And he said, Why are you sleeping? Get up, and give yourselves to prayer, so that you may not be put to the test.
και ειπεν αυτοις τι καθευδετε ανασταντες προσευχεσθε ινα μη εισελθητε εις πειρασμον
- 47 ¶ І, коли Він іще говорив, ось народ з'явився, і один із Дванадцятьох, що Юдою зветься, ішов перед ними. І він підійшов до Ісуса, щоб поцілувати Його. Бо він знака їм дав був: кого я поцілую, то Він!
And while he was saying these words, there came a band of people, and Judas, one of the twelve, was in front of them, and he came near to Jesus to give him a kiss.
ετι δε αυτου λαλουντος ιδου οχλος και ο λεγομενος ιουδας εις των δωδεκα προηρχετο αυτων και ηγγισεν τω ιησου φιλησαι αυτον
- 48 Ісус же промовив до нього: Чи оце поцілунком ти, Юдо, видася Сина Людського?
But Jesus said to him, Judas, will you be false to the Son of man with a kiss?
ο δε ιησους ειπεν αυτω ιουδα φιληματι τον υιον του ανθρωπου παραδιδωσ
- 49 А ті, що були з Ним, як побачили, що має статись, сказали Йому: Господи, чи мечем нам не вдарити?
And when those who were with him saw what was coming, they said, Lord, may we not make use of our swords?
ιδοντες δε οι περι αυτον το εσομενον ειπον αυτω κυριε ει παταξομεν εν μαχαιρα

- 50 I, один із них рубонув раба первосвященникового, та й відтяв праве вухо йому.
 And one of them gave a blow to the servant of the high priest, cutting off his right ear.
 και επαταξεν εις τις εξ αυτων τον δουλον του αρχιερεως και αφειλεν αυτου το ους το δεξιον
- 51 Та Ісус відізався й сказав: Лишіть, уже досить! І, доторкнувшись до вуха його, уздоровив його.
 But Jesus, answering, said, Put up with this, at least. And touching his ear, he made it well.
 αποκριθεις δε ο ιησους ειπεν εατε εως τουτου και αφαιμενος του ωτιου αυτου ιασατο αυτον
- 52 А до первосвященників і влади сторожі храму та старших, що прийшли проти Нього, промовив Ісус: Немов на розбійника вийшли з мечами та киями...
 And Jesus said to the chief priests and the captains of the Temple and the rulers, who had come against him, Have you come out as against a thief, with swords and sticks?
 ειπεν δε ο ιησους προς τους παραγενομενους επ αυτον αρχιερεις και στρατηγους του ιερου και πρεσβυτερους ως επι ληστην εξεληλυθατε μετα μαχαιρων και ξυλων
- 53 Як щоденно Я з вами у храмі бував, не піднесли на Мене ви рук. Та це ваша година тепер, і влада темряви...
 When I was in the Temple with you every day, your hands were not stretched out against me: but this is your hour, and the authority of the dark power.
 καθ ημεραν οντος μου μεθ υμων εν τω ιερω ουκ εξετεινατε τας χειρας επ εμε αλλ αυτη υμων εστιν η ωρα και η εξουσια του σκοτους
- 54 ¶ А схопивши Його, повели й привели у дім первосвященника. Петро ж здалека йшов слідкома.
 And they made him a prisoner and took him away to the house of the high priest. But Peter went after them at a distance.
 συλλαβοντες δε αυτον ηγαγον και εισηγαγον αυτον εις τον οικον του αρχιερεως ο δε πετρος ηκολουθει μακροθεν
- 55 Як розклали ж огонь серед двору, і вкупі сиділи, сидів і Петро поміж ними.
 And a fire was lighted in the middle of the open square, and they were seated together, and Peter was among them.
 αφαντων δε πυρ εν μεσω της αυλης και συγκαθισαντων αυτων εκαθητο ο πετρος εν μεσω αυτων
- 56 А служниця одна його вгледіла, як сидів коло світла, і, придивившись до нього, сказала: І цей був із Ним!
 And a certain woman-servant, seeing him in the light of the fire, and looking at him with attention, said, This man was with him.
 ιδουσα δε αυτον παιδισκη τις καθημενον προς το φως και ατενισασα αυτω ειπεν και ουτος συν αυτω ην
- 57 І відрікся від Нього він, твердячи: Не знаю я, жінко, Його!
 But he said, Woman, it is not true; I have no knowledge of him.
 ο δε ηρνησατο αυτον λεγων γυναι ουκ οида αυτον
- 58 Незабаром же другий побачив його та й сказав: І ти від отих. А Петро відказав: Ні, чоловіче!...
 And after a little time, another saw him and said, You are one of them; and he said, Man, I am not.
 και μετα βραχυ ετερος ιδων αυτον εφη και συ εξ αυτων ει ο δε πετρος ειπεν ανθρωπε ουκ ειμι
- 59 І як часу минуло з годину, хтось інший твердив і казав: Поправді, і цей був із Ним, бо він галілеянин.
 And after about an hour, another man said, with decision, Certainly this man was with him, for he is a Galilaean.
 και διαστασης ωσει ωρας μιας αλλος τις δυσχυριζετο λεγων επ αληθειας και ουτος μετ αυτου ην και γαρ γαλιλαιος εστιν
- 60 А Петро відказав: Чоловіче, не відаю, про що ти говориш... І зараз, як іще говорив він, півень заспівав.
 And Peter said, Man, I have no knowledge of these things of which you are talking. And straight away, while he was saying these words, there came the cry of a cock.
 ειπεν δε ο πετρος ανθρωπε ουκ οида ο λεγεις και παραχημα еτι λαλουντος αυτου εφωνησεν ο αλεκτωρ
- 61 І Господь обернувся й подививсь на Петра. А Петро згадав слово Господнє, як сказав Він йому: Перше, ніж заспіває півень, відречешся ти тричі від Мене.
 And the Lord, turning, gave Peter a look. And the words of the Lord came to Peter's mind, how he had said, This night, before the hour of the cock's cry, you will be false to me three times.
 και στραφεις ο κυριος ενεβλεψεν τω πετρο και υπεμνησθη ο πετρος του λογου του κυριου ως ειπεν αυτω οτι πριν αλεκτορα φωνησαι απαρνηση με τρις
- 62 І, вийшовши звідти, він гірко заплакав!
 And he went out, weeping bitterly.
 και εξελθων εξω ο πετρος εκλαυσεν πικρος
- 63 ¶ А люди, які ув'язнили Ісуса, знущалися з Нього та били.
 And the men in whose hands Jesus was, made sport of him and gave him blows.
 και οι ανδρες οι συνεχοντες τον ιησουν ενεπαιζον αυτω δεροντες

- 64 I, закривши Його, вони били Його по обличчі, і питали Його, приговорюючи: Пророкуй, хто то вдарив Тебе?
And, covering his eyes, they said to him, Are you prophet enough to say who gave you that blow?
και περικαλυψαντες αυτον ετυπτον αυτου το προσωπον και επρωτων αυτον λεγοντες προφητευσον τις εστιν ο παισας σε
- 65 I багато інших богозневаг говорили на Нього вони...
And they said a number of other evil things against him.
και ετερα πολλα βλασφημουντες ελεγον εις αυτον
- 66 А коли настав день, то зібралися старші народу, первосвященники й книжники, і повели Його в синадрию свій,
And when it was day, the rulers of the people came together, with the chief priests and the scribes, and they took him before their Sanhedrin, saying,
και ως εγενετο ημερα συνηχθη το πρεσβυτεριον του λαου αρχιερεις τε και γραμματαις και ανηγαγον αυτον εις το συνεδριον εαυτων λεγοντες
- 67 і казали: Коли Ти Христос, скажи нам. А Він їм відповів: Коли Я вам скажу, не повірите ви.
If you are the Christ, say so. But he said, If I say so you will not have belief;
ει συ ει ο χριστος ειπε ημιν ειπεν δε αυτοις εαν υμιν ειπω ου μη πιστευσητε
- 68 А коли й попитаю вас Я, не дасте Мені відповіді.
And if I put a question to you, you will not give an answer.
εαν δε και ερωτησω ου μη αποκριθητε μοι η απολυσητε
- 69 Незабаром Син Людський сидітиме по правиці сили Божої!
But in the future the Son of man will be seated at the right hand of the power of God.
απο του νυν εσται ο υιος του ανθρωπου καθημενος εκ δεξιων της δυναμεως του θεου
- 70 Тоді всі запитали: То Ти Божий Син? А Він їм відповів: Самі кажете ви, що то Я...
And they all said, Are you then the Son of God? and he said, You say that I am.
ειπον δε παντες συ ουν ει ο υιος του θεου ο δε προς αυτους εφη υμεις λεγετε οτι εγω ειμι
- 71 А вони відказали: Нащо потрібні ще свідки для нас? Бо ми чули самі з Його уст!
And they said, What more need have we of witness? we have the very words of his mouth.
οι δε ειπον τι ετι χρειαν εχομεν μαρτυριας αυτοι γαρ ηκουσαμεν απο του στοματος αυτου
- 1 ¶ І знялися всі їхні збори, і повели до Пилата Його.
And they all went and took him before Pilate.
και ανασταν απαν το πληθος αυτων ηγαγεν αυτον επι τον πιλατον
- 2 І зачали оскаржати Його й говорити: Ми ствердили, що Цей ворохобить народ наш, і забороняє податок давати кесареві, та й говорить, що Він, Христос Цар.
And they made statements against him, saying, This man has to our knowledge been teaching our nation to do wrong, and not to make payment of taxes to Caesar, even saying that he himself is Christ, a king.
ηρξαντο δε κατηγορειν αυτου λεγοντες τουτον ευρομεν διαστρεφοντα το εθνος και κωλοντα καισαρι φορους διδοναι λεγοντα εαυτον χριστον βασιλεα ειναι
- 3 І Пилат запитав Його, кажучи: Чи Ти Цар Юдейський? А Він відказав йому в відповідь: Сам ти кажеш...
And Pilate said to him, Are you the King of the Jews? And he said in answer, You say so.
ο δε πιλατος επρωτησεν αυτον λεγων συ ει ο βασιλευς των ιουδαιων ο δε αποκριθεις αυτο εφη συ λεγεις
- 4 І Пилат сказав первосвященникам та до народу: Я не знаходжу жадної провини в Цій Людині.
And Pilate said to the chief priests and the people, In my opinion this man has done no wrong.
ο δε πιλατος ειπεν προς τους αρχιερεις και τους οχλους ουδεν ευρισκω αιτιον εν τω ανθρωπω τουτω
- 5 А вони намагались, говорячи: Він бунтує народ, навчаючи в усій Юдеї, від Галілеї почавши аж посі.
But they became more violent than before, saying, He has made trouble among the people, teaching through all Judaea from Galilee to this place.
οι δε επισχυον λεγοντες οτι ανασειει τον λαον διδασκων καθ ολης της ιουδαιας αρξαμενος απο της γαλιλαιας εως ωδε
- 6 А Пилат, вчувши про Галілею, спитав: Хіба Він галілеянин?
But at these words Pilate said, Is the man a Galilaean?
πιλατος δε ακουσας γαλιλαιαν επρωτησεν ει ο ανθρωπος γαλιλαιος εστιν

- 7 I, дізнавшись, що Він із влади Ірода, відіслав Його Іродові, бо той в Єрусалимі також перебував тими днями.
And when he saw that he was under the authority of Herod, he sent him to Herod, who was in Jerusalem himself at that time.
 και επιγινους οτι εκ της εξουσιας ηρωδου εστιν ανεπεμψεν αυτον προς ηρωδην οντα και αυτον εν ιεροσολυμοις εν ταυταις ταις ημεραις
- 8 Коли ж Ірод побачив Ісуса, то дуже зрадів, бо він від давнього часу бажав Його бачити, багато за Нього чував, і сподівався побачити чудо яке, що буває від Нього.
Now when Herod saw Jesus he was very glad, having for a long time had a desire to see him, for he had had accounts of him, and was hoping to see some wonders done by him.
 ο δε ηρωδης ιδων τον ιησουν εχαρη λιαν ην γαρ θελων εξ ικανου ιδειν αυτον δια το ακουειν πολλα περι αυτου και ηλπιζεν τι σημειον ιδειν υπ αυτου γινομενον
- 9 І багато питався Його, та нічого не відповідав Він йому.
And he put a great number of questions to him, but he said nothing.
 επηρωτα δε αυτον εν λογοις ικανοις αυτος δε ουδεν απεκρινατο αυτω
- 10 І стояли тут первосвященники й книжники, та завзято Його оскаржали.
And the chief priests and the scribes were there, making statements against him violently.
 ειστηκεισαν δε οι αρχιερεις και οι γραμματεις εντονως κατηγορουντες αυτου
- 11 Тоді Ірод із військом своїм ізневажив Його й насміявся, зодягнувши Його в яснібді одіж, і відіслав до Пилата Його.
And Herod, with the men of his army, put shame on him and made sport of him, and dressing him in shining robes, he sent him back to Pilate.
 εξουθενησας δε αυτον ο ηρωδης συν τοις στρατευμασιν αυτου και εμπαιξας περιβαλων αυτον εσθητα λαμπραν ανεπεμψεν αυτον τω πιλατω
- 12 І того дня стали Ірод із Пилатом за приятелів між собою, бо давніш ворожнеча між ними була.
And that day Herod and Pilate became friends with one another, for before they had been against one another.
 εγενοντο δε φιλοι ο τε πιλατος και ο ηρωδης εν αυτη τη ημερα μετ αλληλων προυπηρχον γαρ εν εχθρα οντες προς εαυτους
- 13 ¶ А Пилат скликав первосвященників, і старшин, і народ,
And Pilate sent for the chief priests and the rulers and the people, and said to them,
 πιλατος δε συγκαλεσαμενος τους αρχιερεις και τους αρχοντας και τον λαον
- 14 і промовив до них: Привели ви мені Чоловіка Цього, як того, що бунтує народ. А ось я перед вами розвідав, і не знаходжу в Людині Оційї ані однієї провини такої, про що ви оскаржаєте.
You say that this man has been teaching the people evil things: now I, after going into the question before you, see nothing wrong in this man in connection with the things which you have said against him:
 ειπεν προς αυτους προσηνεγκατε μοι τον ανθρωπον τουτον ως αποστρεφοντα τον λαον και ιδου εγω ενωπιον υμων ανακρινας ουδεν ευρον εν τω ανθρωπω τουτω αιτιον ων κατηγορειτε κατα αυτου
- 15 Також Ірод, бо він відіслав Його нам. І ось нічого, що на смерть заслуговувало б, Він не вчинив.
And Herod is of the same opinion, for he has sent him back to us; for, you see, he has done nothing for which I might put him to death.
 αλλ ουδε ηρωδης ανεπεμψα γαρ υμας προς αυτον και ιδου ουδεν αξιον θανατου εστιν πεπραγμενον αυτω
- 16 Отже я покараю Його й відпущу.
And so I will give him punishment and let him go.
 παιδευσας ουν αυτον απολυσω
- 17 Бо повинен був їм відпустити одного на свято.
 []
 αναγκην δε ειχεν απολυειν αυτοις κατα εορτην ενα
- 18 А народ став кричати й казати: Візьми Цього, відпусти ж нам Варавву!
But with loud voices they said all together, Put this man to death, and make Barabbas free.
 ανεκραξαν δε παμπληθει λεγοντες αιρε τουτον απολυσον δε ημιν τον βαραββαν
- 19 А той за повстання одне, яке сталося в місті, і за вбивство посаджений був до в'язниці.
Now this man was in prison because of an attack against the government in the town, in which there had been loss of life.
 οστις ην δια στασιν τινα γενομενην εν τη πολει και φονον βεβλημενος εις φυλακην

- 20 І знову сказав їм Пилат, хочаби відпустити Ієуса.
And Pilate again said to them that it was his desire to let Jesus go free.
 παλιν ουν ο πιλατος προσεφωνησεν θελων απολυσαι τον ιησουν
- 21 Та кричали вони й говорили: Розіпни, розіпни Його!
But crying out they said, To the cross with him!
 οι δε επεφωνουν λεγοντες σταυρωσον σταυρωσον αυτον
- 22 Він же втретє промовив до них: Яке ж зло вчинив Він? Я нічого, що на смерть заслуговувало б, на Ним не знайшов. Отже я покараю Його й відпущу.
And he said to them a third time, Why, what evil has he done? I see no reason for putting him to death: I will give him punishment and let him go.
 ο δε τριτον ειπεν προς αυτους τι γαρ κακον εποιησεν ουτος ουδεν αιτιον θανατου ευρον εν αυτω παιδευσας ουν αυτον απολυσω
- 23 А вони сильним криком свого домагалися, та вимагали розп'ясти Його. І взяв гору крик їхній та первосвящеників.
But they went on crying out loudly, Let him be put to death on the cross. And they had their way.
 οι δε επεκειντο φωναις μεγαλαις αιτουμενοι αυτον σταυρωθηναι και κατισχυον αι φωναι αυτων και των αρχιερεων
- 24 І Пилат присудив, щоб було, як просили вони:
And Pilate gave his decision for their desire to be put into effect.
 ο δε πιλατος επεκριεν γενεσθαι το αιτημα αυτων
- 25 відпустив їм Варавву, посадженого за повстання та вбивство в в'язницю, за якого просили вони, а Ієуса віддав їхній волі..
And in answer to their request, he let that man go free who had been in prison for acting against the government and causing death, and Jesus he gave up to their pleasure.
 απελευσεν δε αυτοις τον δια στασιν και φονον βεβλημενον εις την φυλακην ον ητουντο τον δε ιησουν παρεδωκεν τω θεληματι αυτων
- 26 ¶ І як Його повели, то схопили якогось Симона із Кірінеї, що з поля вертався, і поклали на нього хреста, щоб він ніс за Ієусом!
And while they were taking him away, they put their hands on Simon of Cyrene, who was coming from the country, and made him take the cross after Jesus.
 και ως απηγαγον αυτον επιλαβομενοι σιμωνος τινος κυρηναιου του ερχομενου απ αγρου επεθηκαν αυτω τον σταυρον φερειν οπισθεν του ιησου
- 27 А за Ним ішов натовп великий людей і жінок, які плакали та голосили за Ним.
And a great band of people went after him, and of women making signs of grief and weeping for him.
 ηκολουθει δε αυτω πολυ πληθος του λαου και γυναικων αι και εκοπτοντο και εθρηνουں αυτον
- 28 А Ієус обернувся до них та й промовив: Дочки єрусалимські, не ридайте за Мною, за собою ридайте й за дітьми своїми!
But Jesus, turning to them, said, Daughters of Jerusalem, let not your weeping be for me, but for yourselves and for your children.
 στραφεις δε προς αυτας ο ιησους ειπεν θυγατερες ιερουσαλημ μη κλαιετε επ εμε πλην εφ εαυτας κλαιετε και επι τα τεκνα υμων
- 29 Бо ось дні настають, коли скажуть: Блаженні неплідні, та утроби, які не родили, і груди, що не годували..
For the days are coming in which they will say, Happy are those who have had no children, whose bodies have never given birth, whose breasts have never given milk.
 οτι ιδου ερχονται ημεραι εν αις ερουσιν μακαριαι αι στεραι και κοιλιαι αι ουκ εγεννησαν και μαστοι οι ουκ εθηλασαν
- 30 Тоді стануть казати горам: Поспадайте на нас, а узгір'ям: Покрийте нас!
And they will say to the mountains, Come down on us, and to the hills, Be a cover over us.
 τοτε αρξονται λεγειν τοις ορεσιν πεσετε εφ ημας και τοις βουνοις καλυψατε ημας
- 31 Бо коли таке роблять зеленому дереву, то що буде сухому?
For if they do these things when the tree is green, what will they do when it is dry?
 οτι ει εν τω υγρω ξυλω ταυτα ποιουσιν εν τω ξηρω τι γενηται
- 32 ¶ І вели з Ним також двох злочинників інших, щоб убити.
And two others, evil-doers, were taken with him to be put to death.
 ηγοντο δε και ετεροι δυο κακουργοι συν αυτω αναρεθηναι
- 33 А коли прибули на те місце, що звуть Череповище, розп'яли тут Його та злочинників, одного праворуч, а одного ліворуч.
And when they came to the place which is named Golgotha, they put him on the cross, and the evil-doers, one on the right side, and the other on the left.
 και οτε απηλθον επι τον τοπον τον καλουμενον κρανιον εκει εσταυρωσαν αυτον και τους κακουργους ον мен εκ δεξιων ον δε εξ αριστερων

- 34 Ісус же промовив: Отче, відпусти їм, бо не знають, що чинять вони!... А як Його одіж ділили, то кидали жереба.
And Jesus said, Father, let them have forgiveness, for they have no knowledge of what they are doing. And they made division of his clothing among them by the decision of chance.
 ο δε ιησους ελεγεν πατερ αφες αυτοις ου γαρ οιδασιν τι ποιουσιν διαμεριζομενοι δε τα ιματια αυτου εβαλον κληρον
- 35 А люди стояли й дивились... Насміхалися з ними й старшини, говорячи: Він інших спасав, нехай Сам Себе визволить, коли Він Христос, Божий Обранець!
And the people were looking on. And the rulers made sport of him, saying, He was a saviour of others; let him do something for himself, if he is the Christ, the man of God's selection.
 και ειστηκει ο λαος θεωρων εξεμυκτηριζον δε και οι αρχοντες συν αυτοις λεγοντες αλλους εσωσεν σωσατω εαυτον ει ουτος εστιν ο χριστος ο του θεου εκλεκτος
- 36 І вояки глузували з Нього: приступаючи, оцет Йому подавали,
And the men of the army made sport of him, coming to him and giving him bitter wine,
 ενεπαιζον δε αυτω και οι στρατιωται προσερχομενοι και οξος προσφεροντες αυτω
- 37 і казали: Коли Цар Ти Юдейський, спаси Себе Сам!
And saying, If you are the King of the Jews, get yourself free.
 και λεγοντες ει συ ει ο βασιλευς των ιουδαιων σωσον σεαυτον
- 38 Був же й напис над Ним письмом грецьким, латинським і гебрійським написаний: Це Цар Юдейський.
And these words were put in writing over him, THIS IS THE KING OF THE JEWS.
 ην δε και επιγραφη γεγραμμενη επ αυτω γραμμασιν ελληνικοις και ρωμαιοις και εβραικοις ουτος εστιν ο βασιλευς των ιουδαιων
- 39 А один із розп'ятих злочинників став зневажати Його й говорити: Чи Ти не Христос? То спаси Себе й нас!
And one of the evil-doers on the cross, with bitter feeling, said to him, Are you not the Christ? Get yourself and us out of this.
 εις δε των κρεμασθεντων κακουργων εβλασφημει αυτον λεγων ει συ ει ο χριστος σωσον σεαυτον και ημας
- 40 Обізвався ж той другий, і докоряв йому, кажучи: Чи не боїшся ти Бога, коли й сам на те саме засуджений?
But the other, protesting, said, Have you no fear of God? for you have a part in the same punishment,
 αποκριθεις δε ο ετερος επετιμα αυτω λεγων ουδε φοβη συ τον θεον οτι εν τω αυτω κριματι ει
- 41 Але ми справедливо засуджені, і належну заплату за вчинки свої беремо, Цей же жадного зла не вчинив.
And with reason; for we have the right reward of our acts, but this man has done nothing wrong.
 και ημεις μεν δικαιως αξια γαρ ων επραξαμεν απολαμβανομεν ουτος δε ουδεν αποπον επραξεν
- 42 І сказав до Ісуса: Спогадай мене, Господи, коли прийдеш у Царство Своє!
And he said, Jesus, keep me in mind when you come in your kingdom.
 και ελεγεν τω ιησου μνησθητι μου κυριε οταν ελθης εν τη βασιλεια σου
- 43 І промовив до нього Ісус: Поправді кажу тобі: ти будеш зо Мною сьогодні в раю!
And he said to him, Truly I say to you, Today you will be with me in Paradise.
 και ειπεν αυτω ο ιησους αμην λεγω σοι σημερον μετ εμου εση εν τω παραδεισω
- 44 ¶ Наближалася шоста година, і темрява стала по цілій землі аж до години дев'ятої...
And it was now about the sixth hour; and all the land was dark till the ninth hour;
 ην δε ωσαι ωρα εκτη και σκοτος εγενετο εφ ολην την γην εως ωρας εννατης
- 45 І сонце затьмілось, і в храмі завіса роздерлася надвос...
The light of the sun went out, and the curtain in the Temple was parted in two.
 και εσκοτισθη ο ηλιος και εσχισθη το καταπετασμα του ναου μεσον
- 46 І, скрикнувши голосом гучним, промовив Ісус: Отче, у руки Твої віддаю Свого духа! І це прорікши, Він духа віддав...
And Jesus gave a loud cry and said, Father, into your hands I give my spirit: and when he had said this, he gave up his spirit.
 και φωνησας φωνη μεγαλη ο ιησους ειπεν πατερ εις χειρας σου παραθησομαι το πνευμα μου και ταυτα ειπων εξεπνευσεν
- 47 Коли ж сотник побачив, що сталося, він Бога прославив, говорячи: Дійсно праведний був Чоловік Цей!
And when the captain saw what was done, he gave praise to God, saying, Without doubt this was an upright man.
 ιδων δε ο εκατονταρχος το γενομενον εδοξασεν τον θεον λεγων οντως ο ανθρωπος ουτος δικαιος ην

- 48 **Ἴ β्वεσὶ νатовπ, ἰκίη ζίησὸς νὰ βιδοβίττε τε, ἰκ πόβακίβ, σὸς στωλὸς, βίβ ὕ γρὸδι σεβὲ τὰ βερτὰς...**
And all the people who had come together to see it, when they saw the things which were done, went back again making signs of grief.
καὶ πάντες οἱ συμπαραγενομένοι οὐλοὶ ἐπὶ τὴν θεωρίαν ταυτὴν θεωροῦντες τὰ γενομένα τυπτοντες εαυτῶν τὰ στήθη υπεστρεφον
- 49 **Ἐσὶ ζ ζναιὸμὶ Ἰῶγο ἰ τὶ ζῖνκὶ, σὸς πρὶησὶ βὺλι ζ Νιμ ἰζ Γαλίλει, ζδὰλεκα στωῖλι ἰ δὶβίλις νὰ τε...**
And all his friends and the women who came with him from Galilee, were waiting at a distance, watching these things.
εἰστήκεισαν δε πάντες οἱ γνωστοὶ αὐτοῦ μακροθεν καὶ γυναῖκες αὶ συνακολούθησασαὶ αὐτῷ ἀπο τῆς γαλιλαίας ὀρῶσαι ταυτὰ
- 50 **¶ Ἰ ὀσὶ μζη, νὰ ἰμ'ἰ ἰῶμὺ Ἰῶσιν, σὸς βὺβ ραδνίκομ σινεδρίονυ, λυδννα σὶανὸβνἰ ἰ πρὰβεδνἰ,**
Now there was a man named Joseph, a man of authority and a good and upright man
καὶ ἰδὸν ἀνὴρ ὀνοματὶ ἰῶσηφ βουλευτῆς ὕπαρχων ἀνὴρ ἀγαθὸς καὶ δνκαῖος
- 51 **νε πρὶσταν βἰν δὸ ραδὶ τὰ κννῦ ἰχ, ἰζ Ἀρἰματεῖ, ἰυδὲςκὸγο μῖστα, σὸς ἰ σὸμ σποδἰβὰς βὸζογο Κἰρτωτα,**
(He had not given his approval to their decision or their acts), of Arimathaea, a town of the Jews, who was waiting for the kingdom of God:
οὐτος οὐκ ἦν σὺγκατατεβἰμενὸς τῆ βουλή καὶ τῆ πρὰζει αὐτῶν ἀπο ἀρἰμαθαῖας πόλεως τῶν ἰουδαῖων ὀς καὶ πρὸσεδεχετο καὶ αὐτος τὴν βασιλειαν τοῦ θεοῦ
- 52 **κεὶ πρὶησὸς δὸ Πἰλατα, ἰ τῖλα Ἰςυσοβογο στω πρὸσἰτἰ.**
This man went to Pilate and made a request for the body of Jesus.
οὐτος πρὸσελθὼν τῷ πἰλατῷ ἠτῆστω το σῶμα τοῦ ἰησοῦ
- 53 **Ἰ Ἰῶσιν, ζννἰβσὶ Ἰῶγο, ὀβγορνὺβ πλὰσνἰκεῖου, ἰ πόκλαβ Ἰῶγο β γρὸβἰ, σὸς β σκελἰ βὺβ βἰσἰκἰνην, ἰ σὸς β νῆῶμὺ νἰκόλι νἰκῆο νε λεζὰβ.**
And he took it down, and folding it in a linen cloth, he put it in a place cut in the rock for a dead body; and no one had ever been put in it.
καὶ καθελὼν αὐτο ἐνετυλίξεν αὐτο σνδὸνν καὶ ἐθῆκεν αὐτο ἐν μνηματὶ λαξεντῷ οὐ οὐκ ἦν οὐδεπῶ οὐδεις κἰεμἰνὸς
- 54 **Δενὶ τῷβ βὺβ Πρὶγοτὺβνἰ, ἰ νὰστωλα σὸβωτα.**
Now it was the day of making ready and the Sabbath was coming on.
καὶ ἠμερα ἦν πἰρἰσσκευῆ καὶ σαββατον ἐπεφῶσκεν
- 55 **Ἀ ζῖνκὶ, σὸς πρὶησὶ βὺλι ζ Νιμ ἰζ Γαλίλει, ἰσὶλι σλἰδομ, ἰ βῶνν βακἰβνἰ γρὸβα, ἰ ἰκ πόκλαδἰνε τῖλο Ἰῶγο.**
And the women who had come with him from Galilee went after him and saw the place and how his body had been put to rest;
κατακολούθησασαὶ δε καὶ γυναῖκες αἰτἰνες ἦσαν σννεληλυθῖναι αὐτῷ ἐκ τῆς γαλιλαίας ἐβῆασαντο το μνημεῖον καὶ ὀς ἐτεθῆ το σῶμα αὐτοῦ
- 56 **Πὸβερνὺβσἰς, βῶνν νὰγοτὺβνἰ πἰακῶβἰ ἰ μἰρα, ἰ β σὸβωτο, ζἰ ζἰποβἰδἰδῖο, σπὸκἰβἰνἰ.**
And they went back and got ready spices and perfumes; and on the Sabbath they took their rest, in agreement with the law.
ὕποστρεψἰσασαὶ δε ἠτοῖμασαν ἀρῶματα καὶ μῦρα καὶ το μἰν σαββατον ἠσὺχἰσαν κἰρἰ τὴν ἐντὸλην
- 1 **¶ Ἀ δνῆ πἰρσῆο β τῖζἰνἰ πρὶησὶ βῶνν ρἰνο βρἰνκἰ δὸ γρὸβυ, νἰσὺκἰ νὰγοτὺβνἰ πἰακῶβἰ,**
But on the first day of the week, at dawn, they came to the place where his body had been put, taking the spices which they had got ready.
τῆ δε μἰα τῶν σαββατῶν ὀρθροῦ βἰθεὸς ἠλθον ἐπὶ το μνημα φερουσαι ἰ ἠτοῖμασαν ἀρῶματα καὶ τἰνες σνν αὐταις
- 2 **τὰ ἰ ζἰστωλι, σὸς κἰμἰνῖ βἰδ γρὸβυ βἰδβἰληνἰ βὺβ.**
And they saw that the stone had been rolled away.
εῦρον δε τον λἰθον ἀποκεκυλἰσμενον ἀπο τοῦ μνημεῖου
- 3 **Ἀ βῖησῶσἰ, βῶνν νε ζνἰησὶλι τῖλα Γὸσπὸδα Ἰςυσα.**
And they went in, but the body of the Lord Jesus was not there.
καὶ εἰσελθουσαι οὐχ εῦρον το σῶμα τοῦ κῦρἰου ἰησοῦ
- 4 **Ἰ στωλὸς, ἰκ βἰζρἰδἰνἰ βὺλι βῶνν β ἰκἰν, ὀςὶ δῶ μζηἰ β ὀδεζἰκ βἰσκὺκἰκἰ ζ'ἰβἰνἰς πρἰ νἰκἰ.**
And while they were in doubt about it, they saw two men in shining clothing by them:
καὶ ἐγενετο ἐν τῷ διαπορεἰσθἰ αὐτὰς πἰρἰ τῶντῶ καὶ ἰδὸν δὺο ἀνδρες ἐπεσῆσαν αὐταις ἐν ἐσῆσἰσἰν ἀστρἰπτουσαις
- 5 **Ἀ κὸλι νἰληκαῖνἰς βῶνν ἰ πὸσἰηλαἰ ὀβἰκῖτῖα δὸδὸδῦ, τἰ σκἰζἰλι δὸ νἰκἰ: Κῶγο βἰ σὺκαστε Ζἰβῖογο μἰζ μἰρτῖνἰμἰ?**
And while their faces were bent down to the earth in fear, these said to them, Why are you looking for the living among the dead?
ἐμφοβῶν δε γενομενων αὐτῶν καὶ κἰνῶσῶν το πρὸσωπον εἰς τὴν γῆν εἰπον πρὸς αὐτὰς τἰ ζἰητεἰτε τον ζῶντα μετἰ των νεκρων

- 6 Нема Його тут, бо воскрес! Пригадайте собі, як Він вам говорив, коли ще перебував в Галілеї.
He is not here, he has come back to life: have in mind what he said to you when he was still in Galilee, saying,
ουκ εστιν οδε αλλ ηγεθη μνησθητε ως ελαλησεν υμιν επι ων εν τη γαλιλαια
- 7 Він казав: Сину Людському треба бути виданому до рук грішних людей, і розп'ятому бути, і воскреснути третього дня.
The Son of man will be given up into the hands of evil-doers, and be put to death on the cross, and on the third day he will come back to life.
λεγων οτι δει τον υιον του ανθρωπου παραδοθηναι εις χειρας ανθρωπων αμαρτωλων και σταυρωθηναι και τη τριτη ημερα αναστηναι
- 8 І згадали вони ті слова Його!
And his words came back into their minds,
και εμνησθησαν των ρηματων αυτου
- 9 А вернувшись від гробу, про все те сповістили Одинадцятьох та всіх інших.
And they went away from that place and gave an account of all these things to the eleven disciples and all the others.
και υποστρεψασαι απο του μνημειου απηγγειλαν ταυτα παντα τοις ενδεκα και πασιν τοις λοιποις
- 10 То були: Марія Магдалина, і Іванна, і Марія, мати Якова, і інші з ними, і вони розповіли апостолам це.
Now they were Mary Magdalene, and Joanna, and Mary, the mother of James: and the other women with them said these things to the Apostles.
ησαν δε η μαγδαληνη μαρια και ιωαννα και μαρια ιακωβου και αι λοιπαι συν αυταις αι ελεγον προς τους αποστολους ταυτα
- 11 Та слова їхні здалися їм вигадкою, і не повірено їм.
But these words seemed foolish to them, and they had no belief in them.
και εφανησαν ενωπιον αυτων οσει ληρος τα ρηματα αυτων και ηπιστουν αυταις
- 12 Петро ж устав та до гробу побіг, і нахилившись, бачить лежать самі тільки покривала... І вернувся він до себе, і дивувався, що сталося...
But Peter got up and went to the place where the body had been put, and looking in he saw nothing but the linen cloths, and he went to his house full of wonder at what had taken place.
ο δε πετρος αναστας εδραμεν επι το μνημειον και παρακυψας βλεπει τα οθονια κειμενα μονα και απηλθεν προς εαυτον θαυμαζων το γεγονος
- 13 ¶ І ото, двох з них того ж дня йшли в село, на ім'я Еммаус, що від Єрусалиму лежало на стадій із шістьдесят.
And then, two of them, on that very day, were going to a little town named Emmaus, which was about seven miles from Jerusalem.
και ιδου δυο εξ αυτων ησαν πορευομενοι εν αυτη τη ημερα εις κωμην απεχουσαν σταδιους εξηκοντα απο ιερουσαλημ η ονομα εμμαους
- 14 І розмовляли вони між собою про все те, що сталося.
And they were talking together about all those things which had taken place.
και αυτοι ομιλουν προς αλληλους περι παντων των συμβεβηκοτων τουτων
- 15 І ото, як вони розмовляли, і розпитували один одного, підійшов Сам Ісус, і пішов разом із ними.
And while they were talking and questioning together, Jesus himself came near and went with them.
και εγενετο εν τω ομιλειν αυτους και συζητειν και αυτος ο ιησους εγγισας συνεπορευετο αυτοις
- 16 Очі ж їхні були стримані, щоб Його не пізнали.
But their eyes were not open that they might have knowledge of him.
οι δε οφθαλμοι αυτων εκρατουντο του μη επιγνωαι αυτον
- 17 І спитався Він їх: Що за речі такі, що про них між собою в дорозі міркуєте, і чого ви сумні?
And he said to them, What are you talking about together while you go?
ειπεν δε προς αυτους τινες οι λογοι ουτοι ους αντιβαλλετε προς αλληλους περιπατοντες και εστε σκυθρωποι
- 18 І озвався один, йому ймення Клеопа, та й промовив до Нього: Ти хіба тут у Єрусалимі єдиний захожий, що не знає, що сталося в нім цими днями?
Then stopping, and looking sadly at him, one of them, named Cleopas, said to him, Are you the only man living in Jerusalem who has not had news of the things which have taken place there at this time?
αποκριθεις δε ο εις ω ονομα κλεοπας ειπεν προς αυτον συ μονος παροικεις εν ιερουσαλημ και ουκ εγνωσ τα γενομενα εν αυτη εν ταις ημεραις ταυταις
- 19 І спитався Він їх: Що таке? А вони розповіли Йому: Про Ісуса Назарянина, що Пророк був, могутній у ділі й у слові перед Богом і всім народом.
And he said to them, What things? And they said, The things to do with Jesus of Nazareth, who was a prophet, great in his acts and his words, before God and all the people:
και ειπεν αυτοις ποια οι δε ειπον αυτω τα περι ιησου του ναζωραιου ος εγενετο ανηρ προφητης δυνατος εν εργω και λογω εναντιον του θεου και παντος του λαου

- 20 Як первосвященики й наша старшина Його віддали на суд смертний, і Його розп'яли...
And how the chief priests and our rulers gave him up to be put to death on the cross.
 οπως τε παρεδωκαν αυτον οι αρχιερεις και οι αρχοντες ημων εις κριμα θανατου και εσταυρωσαν αυτον
- 21 А ми сподівались були, що Це Той, що має Ізраїля визволити. І до того, оце третій день вже сьогодні, як усе оте сталося...
But we were hoping that he would be the Saviour of Israel. In addition to all this he has now let three days go by from the time when these things took place;
 ημεις δε ηλπίζομεν οτι αυτος εστιν ο μελλον λυτρουσθαι τον ισραηλ αλλα γε συν πασιν τουτοις τριτην ταυτην ημεραν αγει σημερον αφ ου ταυτα εγενετο
- 22 А дехто з наших жінок, що рано були коло гробу, нас здивували:
And certain women among us gave us cause for wonder, for they went early to the place where his body had been put,
 αλλα και γυναικες тινεѕ εξ ημων εξεѕτησαν ημαѕ γενομεναι ορθριαѕ επι το μνημειον
- 23 вони тіла Його не знайшли, та й вернулись й оповідали, що бачили й з'явлення Анголів, які кажуть, що живий Він...
And it was not there; then they came saying that they had seen a vision of angels who said that he was living.
 και μη ευρουѕαι το ѕωμα αυτου ηλθον λεγουѕαι και οπταѕιαѕ αγγελων εωρακεναι οι λεγουѕιν αυτον ζηη
- 24 І пішли дехто з наших до гробу, і знайшли так, як казали й жінки; та Його не побачили...
And some of those who were with us went to the place, and saw that it was as the women had said, but him they did not see.
 και απηλθον тινεѕ των συν ημιν επι το μνημειον και ευρον ουτωѕ καθωѕ και αι γυναικεѕ ειπον αυτον δε ουκ ειδον
- 25 Тоді Він сказав їм: О, безумні й запеклого серця, щоб повірити всьому, про що сповіщали Пророки!
And he said, O foolish men! how slow you are to give belief to what the prophets have said.
 και αυτοѕ ειπεν проѕ αυτοуѕ ω ανοητοι και βραδειѕ τη καρδια του πιστευειν επι παѕιν οиѕ ελαληѕαν οι προφηται
- 26 Чи ж Христові не це перетерпіти треба було, і увійти в Свою славу?
Was it not necessary for the Christ to go through these things, and to come into his glory?
 ουχι ταυτα εδει παθειν τον χριѕτον και ειѕελθειν ειѕ την δοξαν αυτου
- 27 І Він почав від Мойсея, і від Пророків усіх, і вияснив їм зо всього Писання, що про Нього було.
And he made clear to them all the things in the Writings, from Moses and from all the prophets, which had to do with himself.
 και αρξαμενοѕ απο μουѕеωѕ και απο παντων των προφητων διηρμηνευεν αυτοиѕ εν παѕαιѕ таиѕ γραφαιѕ та περι εαυτου
- 28 І наблизились вони до села, куди йшли. А Він удавав, ніби хоче йти далі.
And they came near the town to which they were going, and he seemed as if he was going on;
 και ηγγιѕαν ειѕ την κομηην ου επορευοντο και αυτοѕ проѕεποιετο πορρωτερο πορευεѕθαι
- 29 А вони не пускали Його й намовляли: Зостанься з нами, бо вже вечоріє, і кінчається день. І Він увійшов, щоб із ними побути.
But they kept him back, saying, Do not go, for evening is near, the day is almost gone. And he went in with them.
 και παρεβιαѕαντο αυτον λεγοντεѕ μεινον μεθ ημων οτι проѕ εѕπεραν εѕτιν και κεκλικεν η ημερα και ειѕηλθεν του μειναι συν αυτοиѕ
- 30 І ото, коли сів Він із ними до столу, то взяв хліб, поблагословив, і, ламаючи, їм подавав...
And when he was seated with them at table, he took the bread, and said words of blessing and, making division of it, he gave it to them.
 και εγενετο εν τω κατακλιθηναι αυτον μετ αυτων λαβων τον αρτον ευλογηѕεν και κλαѕασ επεδιδου αυτοиѕ
- 31 Тоді очі відкрилися їм, і пізнали Його. Але Він став для них невидимий...
And then their eyes were open, and they had knowledge of him, but he went from their view.
 αυτων δε διηνοιχθηѕαν οι οφθαλμοι και επεγνωѕαν αυτον και αυτοѕ αφαντοѕ εγενετο απ αυτων
- 32 І говорили вони один одному: Чи не палало нам серце обом, коли промовляв Він до нас по дорозі, і коли вияснив нам Писання?...
And they said to one another, Were not our hearts burning in us while he was talking to us on the way, making clear to us the holy Writings?
 και ειπον проѕ αλληλοуѕ ουχι η καρδια ημων καιομενη ην εν ημιν ωѕ ελαλει ημιν εν τη οδο και ωѕ διηνοιγεν ημιν таѕ γραφασ
- 33 І зараз устали вони, і повернулись до Єрусалиму, і знайшли там у зборі Одинадцятьох, і тих, що з ними були,
And that very hour they got up and went back to Jerusalem, where the eleven and the others had come together.
 και αναѕταντεѕ αυτη τη ωρα υπεѕτρεψαν ειѕ ιεροуѕαλημ και ευρον συνηθροиѕμενοуѕ τουѕ ενδεκα και τουѕ συν αυτοиѕ

- 34 **які розповідали, що Господь дійсно воскрес, і з'явився був Симонові.**
And they said to them, The Lord has truly come back to life again, and Simon has seen him.
λεγοντας οτι ηγερθη ο κυριος οντως και ωφθη σιμωνι
- 35 **А вони розповіли, що сталося було на дорозі, і як пізнали Його в ламанні хліба.**
And they gave an account of the things which had taken place on the way, and how, when he gave them bread, they had knowledge of him.
και αυτοι εξηγουντο τα εν τη οδω και ως εγνωσθη αυτοις εν τη κλασει του αρτου
- 36 **¶ І, як вони говорили оце, Сам Ісус став між ними, і промовив до них: Мир вам!**
And while they were saying these things, he himself was among them, and said to them, Peace be with you!
ταυτα δε αυτων λαλουντων αυτος ο ιησους εστη εν μεσω αυτων και λεγει αυτοις ειρηνη υμιν
- 37 **А вони налякалися та перестрашились, і думали, що бачать духа.**
But they were full of fear, being of the opinion that they were seeing a spirit.
πτοηθεντες δε και εμφοβοι γενομενοι εδοκουν πνευμα θεωρειν
- 38 **Він же промовив до них: Чого ви стривожились? І пощо ті думки до сердець ваших входять?**
And he said to them, Why are you troubled, and why are your hearts full of doubt?
και ειπεν αυτοις τι τεταραγμενοι εστε και διατι διαλογισμοι αναβαινουσιν εν ταις καρδιαις υμων
- 39 **Погляньте на руки Мої та на ноги Мої, це ж Я Сам! Доторкніться до Мене й дізнайтесь, бо не має дух тіла й костей, а Я, бачите, маю.**
See; my hands and my feet: it is I myself; put your hands on me and make certain; for a spirit has not flesh and bones as you see that I have.
ιδετε τας χειρας μου και τους ποδας μου οτι αυτος εγω ειμι ψηλαφησατε με και ιδετε οτι πνευμα σαρκα και οστεα ουκ εχει καθως εμε θεωρειτε εχοντα
- 40 **І, промовивши це, показав Він їм руки та ноги.**
And when he had said this, he let them see his hands and his feet.
και τουτο ειπων επεδειξεν αυτοις τας χειρας και τους ποδας
- 41 **І, як ще не йняли вони віри з радощів та дивувались, Він сказав їм: Чи не маєте тут чогось їсти?**
And because, for joy and wonder, they were still in doubt, he said to them, Have you any food here?
ετι δε απιστουντων αυτων απο της χαρας και θαυμαζοντων ειπεν αυτοις εχετε τι βρωσιμον ενθαδε
- 42 **Вони ж подали Йому кусника риби печеної та стільника медового.**
And they gave him a bit of cooked fish.
οι δε επεδωκαν αυτοω ιχθυος οπτου μερος και απο μελισσιου κηριου
- 43 **І, взявши, Він їв перед ними.**
And before their eyes he took a meal.
και λαβων ενωπιον αυτων εφαγεν
- 44 **І промовив до них: Це слова, що казав Я до вас, коли був іще з вами: Потрібно, щоб виконалось усе, що про Мене в Законі Мойсесєвим, та в Пророків, і в Псалмах написане.**
And he said to them, These are the words which I said to you when I was still with you, how it was necessary for all the things which are in the writings of Moses and the prophets and in the Psalms about me, to be put into effect.
ειπεν δε αυτοις ουτοι οι λογοι ους ελαλησα προς υμας ετι ων συν υμιν οτι δει πληρωθηναι παντα τα γεγραμμενα εν τω νομω μουσσεως και προφηταις και ψαλμοις περι εμου
- 45 **Тоді розум розкрив їм, щоб вони розуміли Писання.**
Then he made the holy Writings clear to their minds.
τοτε διηνοιξεν αυτων τον νουν του συνιεναι τας γραφας
- 46 **І сказав Він до них: Так написано є, і так потрібно було постраждати Христові, і воскреснути з мертвих дня третього,**
And he said to them, So it is in the Writings that the Christ would undergo death, and come back to life again on the third day;
και ειπεν αυτοις οτι ουτως γεγραπται και ουτως εδει παθειν τον χριστον και αναστηναι εκ νεκρων τη τριτη ημερα
- 47 **і щоб у Ймення Його проповідувалось покаяння, і прощення гріхів між народів усіх, від Єрусалиму почавши.**
And that teaching about a change of heart and forgiveness of sins is to be given to Jerusalem first and to all nations in his name.
και κηρυχθηναι επι τω ονοματι αυτου μετανοιαν και αφεσιν αμαρτιων εις παντα τα εθνη αρξαμενον απο ιερουσαλημ

- 48 А ви свідки того.
You are witnesses of these things.
υμεις δε εστε μαρτυρες τουτων
- 49 І ось Я посилаю на вас обітницю Мого Отця; а ви позостаньтеся в місті, аж поки зодягнетесь силою з висоти.
And now I will send to you what my father has undertaken to give you, but do not go from the town, till the power from heaven comes to you.
και ιδου εγω αποστελλω την επαγγελιαν του πατρος μου εφ υμας υμεις δε καθισατε εν τη πολει ιερουσαλημ εως ου ενδυσηθε δυναμιν εξ υψους
- 50 ¶ І Він вивів за місто їх аж до Βηθανії; і, знявши руки Свої, поблагословив їх.
And he took them out till they were near Bethany, and lifting up his hands, he gave them a blessing.
εξηγαγεν δε αυτους εξω εως εις βηθανιαν και επαρας τας χειρας αυτου ευλογησεν αυτους
- 51 І сталося, як Він благословляв їх, то зачав відступати від них, і на небо возноситись.
And while he was doing so, he went from them and was taken up into heaven.
και εγενετο εν τω ευλογειν αυτον αυτους διεστη απ αυτων και ανεφερετο εις τον ουρανον
- 52 А вони поклонились Йому, і повернулись до Єрусалиму з великою радістю.
And they gave him worship and went back to Jerusalem with great joy.
και αυτοι προσκυνησαντες αυτον υπεστρεψαν εις ιερουσαλημ μετα χαρας μεγαλης
- 53 І постійно вони перебували в храмі, переславляючи й хвалячи Бога. Амінь.
And they were in the Temple at all times, giving praise to God.
και ησαν διαπαντος εν τω ιερω αινουντες και ευλογουντες τον θεον αμην
- 1 ¶ Споконвіку було Слово, а Слово в Бога було, і Бог було Слово.
From the first he was the Word, and the Word was in relation with God and was God.
εν αρχη ην ο λογος και ο λογος ην προς τον θεον και θεος ην ο λογος
- 2 Воно в Бога було споконвіку.
This Word was from the first in relation with God.
ουτος ην εν αρχη προς τον θεον
- 3 Усе через Нього повстало, і ніщо, що повстало, не повстало без Нього.
All things came into existence through him, and without him nothing was.
παντα δι αυτου εγενετο και χωρις αυτου εγενετο ουδε εν ο γεγονεν
- 4 І життя було в Нім, а життя було Світлом людей.
What came into existence in him was life, and the life was the light of men.
εν αυτω ζωη ην και η ζωη ην το φως των ανθρωπων
- 5 ¶ А Світло у темряві світить, і темрява не обгорнула його.
And the light goes on shining in the dark; it is not overcome by the dark.
και το φως εν τη σκοτια φαινει και η σκοτια αυτο ου κατελαβεν
- 6 Був один чоловік, що від Бога був посланий, йому ймення Іван.
There was a man sent from God, whose name was John.
εγενετο ανθρωπος απεσταλμενος παρα θεου ονομα αυτω ιωαννης
- 7 Він прийшов на свідоцтво, щоб засвідчити про Світло, щоб повірили всі через нього.
He came for witness, to give witness about the light, so that all men might have faith through him.
ουτος ηλθεν εις μαρτυριαν ινα μαρτυρηση περι του φωτος ινα παντες πιστευσωσιν δι αυτου
- 8 Він тим Світлом не був, але свідчити мав він про Світло.
He himself was not the light: he was sent to give witness about the light.
ουκ ην εκεινος το φως αλλ ινα μαρτυρηση περι του φωτος

- 9 Світлом правдивим був Той, Хто просвічує кожну людину, що приходить на світ.
The true light, which gives light to every man, was then coming into the world.
ην το φως το αληθινον ο φωτιζει παντα ανθρωπον ερχομενον εις τον κοσμον
- 10 Воно в світі було, і світ через Нього повстав, але світ не пізнав Його.
He was in the world, the world which came into being through him, but the world had no knowledge of him.
εν τω κοσμω ην και ο κοσμος δι αυτου εγενετο και ο κοσμος αυτον ουκ εγνω
- 11 До свого Воно прибуло, та свої відцурались Його.
He came to the things which were his and his people did not take him to their hearts.
εις τα ιδια ηλθεν και οι ιδιοι αυτον ου παρελαβον
- 12 А всім, що Його прийняли, їм владу дало дітьми Божими стати, тим, що вірять у Ймення Його,
To all those who did so take him, however, he gave the right of becoming children of God--that is, to those who had faith in his name:
οσοι δε ελαβον αυτον εδωκεν αυτοις εξουσιαν τεκνα θεου γενεσθαι τοις πιστευουσιν εις το ονομα αυτου
- 13 що не з крові, ані з пожадливості тіла, ані з пожадливості мужа, але народились від Бога.
Whose birth was from God and not from blood, or from an impulse of the flesh and man's desire.
οι ουκ εξ αιματων ουδε εκ θεληματος σαρκος ουδε εκ θεληματος ανδρος αλλ εκ θεου εγεννηθησαν
- 14 І Слово сталося тілом, і перебувало між нами, повне благодаті та правди, і ми бачили славу Його, славу як Однородженого від Отця.
And so the Word became flesh and took a place among us for a time; and we saw his glory--such glory as is given to an only son by his father--saw it to be true and full of grace.
και ο λογος σαρξ εγενετο και εσκηνωσεν εν ημιν και εθεασαμεθα την δοξαν αυτου δοξαν ως μονογενης παρα πατρος πληρης χαριτος και αληθειας
- 15 ¶ Іван свідчить про Нього, і кликав, говорячи: Це був Той, що про Нього казав я: Той, Хто прийде за мною, існував передо мною, бо був перше, ніж я.
John gave witness about him, crying, This is he of whom I said, He who is coming after me is put over me because he was in existence before me.
ιωαννης μαρτυρει περι αυτου και κεκραγεν λεγων ουτος ην ον ειπον ο οπισω μου ερχομενος εμπροσθεν μου γεγονεν οτι πρωτος μου ην
- 16 А з Його повноти ми одержали всі, а то благодать на благодать.
From his full measure we have all been given grace on grace.
και εκ του πληρωματος αυτου ημεις παντες ελαβομεν και χαριν αντι χαριτος
- 17 Закон бо через Мойсея був даний, а благодать та правда з'явилися через Ісуса Христа.
For the law was given through Moses; grace and the true way of life are ours through Jesus Christ.
οτι ο νομος δια μωσεως εδοθη η χαρις και η αληθεια δια ιησου χριστου εγενετο
- 18 Ніхто Бога ніколи не бачив, Однороджений Син, що в лоні Отця, Той Сам виявив був.
No man has seen God at any time; the only Son, who is on the breast of the Father, he has made clear what God is.
θεον ουδεις εωρακεν ποποτε ο μονογενης υιος ο ων εις τον κολπον του πατρος εκεινος εξηγησατο
- 19 ¶ А це ось свідощтво Іванове, як юдеї послали були з Єрусалиму священників та Левитів, щоб спитали його: Хто ти такий?
And this is the witness of John when the Jews sent priests and Levites from Jerusalem to him with the question, Who are you?
και αυτη εστιν η μαρτυρια του ιωαννου οτε απεστειλαν οι ιουδαιοι εξ ιεροσολυμων ιερεις και λευιτας ινα ερωτησωσιν αυτον συ τις ει
- 20 І він визнав, і не зрікся, а визнав: Я не Христос.
He said quite openly and straightforwardly, I am not the Christ.
και ωμολογησεν και ουκ ηρνησατο και ωμολογησεν οτι ουκ ειμι εγω ο χριστος
- 21 І запитали його: А хто ж? Чи Ілля? І відказує: Ні! Чи пророк? І дав відповідь: Ні!
And they said to him, What then? Are you Elijah? And he said, I am not. Are you the prophet? And his answer was, I am not.
και ηρωτησαν αυτον τι ουν ηλιας ει συ και λεγει ουκ ειμι ο προφητης ει συ και απεκριθη ου
- 22 Сказали ж йому: Хто ж ти такий? щоб дати відповідь тим, хто послав нас. Що ти кажеш про себе самого?
So they said to him, Who are you then? We have to give some answer to those who sent us. What have you to say about yourself?
ειπον ουν αυτω τις ει ινα αποκρισιν δωμεν τοις πεμψασιν ημας τι λεγεις περι σεαυτου

- 23 Відказав: Я голос того, хто кличе: В пустині рівняйте дорогу Господню, як Ісаїя пророк заповів.
He said, I am the voice of one crying in the waste land, Make straight the way of the Lord, as said Isaiah the prophet.
εφη εγω φωνη βοωντος εν τη ερημω ευθυνατε την οδον κυριου καθως ειπεν ησαιας ο προφητης
- 24 Посланці ж із фарисеїв були.
Those who had been sent came from the Pharisees.
και οι απεσταλμενοι ησαν εκ των φαρισαιων
- 25 І вони запитали його та сказали йому: Для чого ж ти христиш, коли ти не Христос, ні Ілля, ні пророк?
And they put this question to him, saying, Why then are you giving baptism if you are not the Christ, or Elijah, or the prophet?
και ηρωτησαν αυτον και ειπον αυτω τι συν βαπτιζεις ει συ ουκ ει ο χριστος ουτε ηλιας ουτε ο προφητης
- 26 Відповів їм Іван, промовляючи: Я водою хрищу, а між вами стоїть, що Його ви не знаєте.
John's answer was: I give baptism with water; but there is one among you of whom you have no knowledge;
απεκριθη αυτοις ο ιωαννης λεγων εγω βαπτιζω εν υδατι μεσος δε υμων εστηκεν ον υμεις ουκ οιδατε
- 27 Він Той, Хто за мною йде, Хто до мене був, Кому розв'язати ремінця від узуття Його я негідний.
It is he who is coming after me; I am not good enough to undo his shoes.
αυτος εστιν ο οπισω μου ερχομενος ος εμπροσθεν μου γεγονεν ου εγω ουκ ειμι αξιος ινα λυσω αυτου τον ιμαντα του υποδηματος
- 28 Це в Вифанії діялося, на тім боці Йордану, де христив був Іван.
These things took place at Bethany on the other side of the Jordan, where John was giving baptism.
ταυτα εν βηθαβαρα εγενετο περαν του ιορδανου οπου ην ιωαννης βαπτιζων
- 29 ¶ Наступного дня Іван бачить Ісуса, що до нього йде, та й каже: Оце Агнецъ Божий, що на Себе гріх світу бере!
The day after, John sees Jesus coming to him and says, See, here is the Lamb of God who takes away the sin of the world!
τη επαυριον βλεπει ο ιωαννης τον ιησουν ερχομενον προς αυτον και λεγει ιδε ο αμνος του θεου ο αιρων την αμαρτιαν του κοσμου
- 30 Це Той, що про Нього казав я: За мною йде Муж, що передо мною Він був, бо був перше, ніж я.
This is he of whom I said, One is coming after me who is put over me because he was in existence before me.
ουτος εστιν περι ου εγω ειπον οπισω μου ερχεται ανηρ ος εμπροσθεν μου γεγονεν οτι πρωτος μου ην
- 31 І не знав я Його; та для того прийшов я, христивши водою, щоб Ізраїлеві Він з'явився.
I myself had no knowledge of him, but I came giving baptism with water so that he might be seen openly by Israel.
καγω ουκ ηδειν αυτον αλλ ινα φανερωθη τω ισραηλ δια τουτο ηλθον εγω εν τω υδατι βαπτιζων
- 32 І свідчив Іван, промовляючи: Бачив я Духа, що сходить, як голуб, із неба, та зоставався на Ньому.
And John gave this witness, saying, I saw the Spirit coming down from heaven like a dove and resting on him.
και εμαρτυρησεν ιωαννης λεγων οτι τεθεαμαι το πνευμα καταβαινον οωσει περιστεραν εξ ουρανου και εμεινεν επ αυτον
- 33 І не знав я Його, але Той, Хто христити водою послав мене, мені оповів: Над Ким Духа побачиш, що сходить і зостається на Ньому, це Той, Хто христитиме Духом Святим.
I had no knowledge who he was, but he who sent me to give baptism with water said to me, The one on whom you see the Spirit coming down and resting, it is he who gives baptism with the Holy Spirit.
καγω ουκ ηδειν αυτον αλλ ο πεμψας με βαπτιζειν εν υδατι εκεινος μοι ειπεν εφ ον αν ιδης το πνευμα καταβαινον και μενον επ αυτον ουτος εστιν ο βαπτιζων εν πνευματι αγιω
- 34 І я бачив, і засвідчив, що Він Божий Син!
This I saw myself and my witness is that he is the Son of God.
καγω εωρακα και μεμαρτυρηκα οτι ουτος εστιν ο υιος του θεου
- 35 Наступного дня стояв знову Іван та двоє з учнів його.
The day after, John was there again with two of his disciples;
τη επαυριον παλιν ειστηκει ο ιωαννης και εκ των μαθητων αυτου δυο
- 36 І, поглянувши на Ісуса, що проходив, Він сказав: Ото Агнецъ Божий!
And looking at Jesus while he was walking he said, See, there is the Lamb of God!
και εμβλεψας τω ιησου περιπατουντι λεγει ιδε ο αμνος του θεου

- 50 Ісус відповів і до нього сказав: Через те віриш ти, що сказав Я тобі, що під фіговим деревом бачив тебе? Більш від цього побачиш!
In answer Jesus said to him, You have faith because I said to you, I saw you under the fig-tree. You will see greater things than these.
 απεκριθη ιησους και ειπεν αυτω οτι ειπον σοι ειδον σε υποκατω της συκης πιστευεις μειζω τουτων οφει
- 51 І Він каже йому: Поправді, поправді кажу вам: Відтепер ви побачите небо відкрите та Анголів Божих, що на Людського Сина підіймаються та спускаються.
And he said to him, Truly I say to you all, You will see heaven opening and God's angels going up and coming down on the Son of man.
 και λεγει αυτω αμην αμην λεγω υμιν απ αρτι οψεσθε τον ουρανον ανεωγοτα και τους αγγελους του θεου αναβαινοντας και καταβαινοντας επι τον υιον του ανθρωπου
- 1 ¶ А третього дня весілля справляли в Кані Галілейській, і була там Ісусова мати.
On the third day two people were going to be married at Cana in Galilee. The mother of Jesus was there:
 και τη ημερα τη τριτη γαμος εγενετο εν κανα της γαλιλαιας και ην η μητηρ του ιησου εκει
- 2 На весілля запрошений був теж Ісус та учні Його.
And Jesus with his disciples came as guests.
 εκληθη δε και ο ιησους και οι μαθηται αυτου εις τον γαμον
- 3 Як забракло ж вина, то мати Ісусова каже до Нього: Не мають вина!
When they had not enough wine, the mother of Jesus said to him, They have no wine.
 και υστερησαντος οινου λεγει η μητηρ του ιησου προς αυτον οινον ουκ εχουσιν
- 4 Ісус же відказує їй: Що тобі, жоно, до Мене? Не прийшла ще година Моя!
Jesus said to her, Woman, this is not your business; my time is still to come.
 λεγει αυτη ο ιησους τι εμοι και σοι γυναι ουπω ηκει η ωρα μου
- 5 А мати Його до слуг каже: Зробіть усе те, що Він вам скаже!
His mother said to the servants, Whatever he says to you, do it.
 λεγει η μητηρ αυτου τοις διακονοις ο τι αν λεγη υμιν ποιησατε
- 6 Було тут шість каміних посудин на воду, що стояли для очищення юдейського, що відер по дві чи по три вміщали.
Now six pots of stone, every one taking two or three firkins of water, were placed there for the purpose of washing, as is the way of the Jews.
 ησαν δε εκει υδριαι λιθιναι εξ κειμεναι κατα τον καθαρισμον των ιουδαιων χωρουσαι ανα μετρητας δυο η τρεις
- 7 Ісус каже до слуг: Наповніть водою посудини. І їх поналивали вщерть.
Jesus said to the servants, Make the pots full of water. And they made them full to the top.
 λεγει αυτοις ο ιησους γεμισατε τας υδριας υδατος και εγεμισαν αυτας εως ανω
- 8 І Він каже до них: Тепер зачерпніть, і занесіть до весільного старости. І занесли.
Then he said to them, Now take some, and give it to the master of the feast. So they took it to him.
 και λεγει αυτοις αντλησατε νυν και φερετε τω αρχιτρικλινω και ηνεγκαν
- 9 Як весільний же староста скуштував воду, що сталась вином, а він не знав, звідки воно, знали ж слуги, що води наливали, то староста кличе тоді молодого
After tasting the water which had now become wine, the master of the feast (having no idea where it came from, though it was clear to the servants who took the water out) sent for the newly-married man,
 ως δε εγευσατο ο αρχιτρικλιнос το υδωρ οινον γεγενημενον και ουκ ηδει ποθεν εστιν οι δε διακονοι ηδεισαν οι ηντληκοτες το υδωρ φωνει τον νυμφιον ο αρχιτρικλιнос
- 10 та й каже йому: Кожна людина подає перше добре вино, а як понапиваються, тоді гірше; а ти добре вино аж на досі зберіг...
And said to him, Every man first puts out his best wine and when all have had enough he puts out what is not so good; but you have kept the good wine till now.
 και λεγει αυτω πας ανθρωπος πρωτον τον καλον οινον τιθησιν και οταν μεθυσθωσιν тоτε τον ελασσω συ τετηρηκας τον καλον οινον εως αρτι
- 11 Такий початок чудам зробив Ісус у Кані Галілейській, і виявив славу Своєю. І ввірували в Нього учні Його.
This, the first of his signs, Jesus did at Cana in Galilee and let his glory be seen openly; and his disciples put their faith in him.
 ταυτην εποιησεν την αρχην των σημειων ο ιησους εν κανα της γαλιλαιας και εφανερωσεν την δοξαν αυτου και επιστευσαν εις αυτον οι μαθηται αυτου
- 12 ¶ Після цього відправивсь Він Сам, і мати Його, і брати Його, і Його учні до Капернауму, і там перебули небагато днів.
After this he went down to Capernaum, with his mother, his brothers, and his disciples, and they were there not more than two or three days.
 μετα τουτου κατεβη εις καπερναουμ αυτος και η μητηρ αυτου και οι αδελφοι αυτου και οι μαθηται αυτου και εκει εμειναν ου πολλας ημερας

- 13 А зближалася Пасха юдейська, і до Єрусалиму подався Ісус.
The time of the Passover of the Jews was near and Jesus went up to Jerusalem.
 και εγγυς ην το πασχα των ιουδαιων και ανεβη εις ιεροσολυμα ο ιησους
- 14 І знайшов Він, що продавали у храмі волів, і овець, і голубів, та сиділи міняльники.
And there in the Temple he saw men trading in oxen and sheep and doves, and he saw the changers of money in their seats:
 και ευρεν εν τω ιερω τους πωλουντας βοας και προβατα και περιστερας και τους κερματιστας καθημενους
- 15 І, зробивши бича з мотузків, Він вигнав із храму всіх, вівці й воли, а міняльникам гроші розсіпав, і поперевертав їм столи.
And he made a whip of small cords and put them all out of the Temple, with the sheep and the oxen, sending in all directions the small money of the changers and overturning their tables;
 και ποιησας φραγγελιον εκ σχοινων παντας εξεβαλεν εκ του ιερου τα τε προβατα και τους βοας και των κολλυβιστων εξεχεεν το κερμα και τας τραπεζας ανεστρεψεν
- 16 І сказав продавцям голубів: Заберіть оце звідси, і не робіть із дому Отця Мого дому торгового!
And to those who were trading in doves he said, Take these things away; do not make my Father's house a market.
 και τοις τας περιστερας πωλουσιν ειπεν αρατε ταυτα εντευθεν μη ποιειτε τον οικον του πατρος μου οικον εμποριου
- 17 Тоді учні Його згадали, що написано: Ревність до дому Твого з'їдає Мене!
And it came to the minds of the disciples that the Writings say, I am on fire with passion for your house.
 εμνησθησαν δε οι μαθηται αυτου οτι γεγραμμενον εστιν ο ζηλος του οικου σου καταφαγεν με
- 18 І обізвались юдеї й сказали Йому: Яке нам знамено покажеш, що Ти можеш робити таке?
Then the Jews put this question to him: What sign of authority have you to give us, seeing that you do these things?
 απекριθησαν ουν οι ιουδαιοι και ειπον αυτω τι σημειον δεικνυεις ημιν οτι ταυτα ποιεις
- 19 Ісус відповів і промовив до них: Зруйнують цей храм, і за три дні Я поставлю його!
And Jesus said to them, Send destruction on this Temple and I will put it up again in three days.
 απекριθη ο ιησους και ειπεν αυτοις λυσατε τον ναον τουτον και εν τρισιν ημεραις εγερω αυτον
- 20 Відказали ж юдеї: Сорок шість літ будувався цей храм, а Ти за три дні поставиш його?
The Jews said, The building of this Temple took forty-six years; and you will put it up in three days!
 ειπον ουν οι ιουδαιοι τεσσαρακοντα και εξ ετεσιν ωκοδομηθη ο ναος ουτος και συ εν τρισιν ημεραις εγερεις αυτον
- 21 А Він говорив про храм тіла Свого.
But his words were about that holy building which was his body.
 εκεινος δε ελεγεν περι του ναου του σωματος αυτου
- 22 Коли ж Він із мертвих воскрес, то учні Його згадали, що Він говорив це, і ввірували в Писання та в слово, що сказав був Ісус.
So when he had come back again from the dead, the memory of these words came back to the disciples, and they had faith in the holy Writings and in the word which Jesus had said.
 οτε ουν ηγερθη εκ νεκρων εμνησθησαν οι μαθηται αυτου οτι τουτου ελεγεν αυτοις και ειπιστευσαν τη γραφη και τω λογω ω ειπεν ο ιησους
- 23 ¶ А як в Єрусалимі Він був у свято Пасхи, то багато-хто ввірували в Його Імения, побачивши чуда Його, що чинив.
Now while he was in Jerusalem at the feast of the Passover, a great number of people came to have faith in his name, after seeing the signs which he did.
 ως δε ην εν ιεροσολυμοις εν τω παсха εν τη εορτη πολλοι ειπιστευσαν εις το ονομα αυτου θεωρουντες αυτου τα σημεια α εποιει
- 24 Але Сам Ісус їм не звірявся, бо Сам знав усіх,
But Jesus did not have faith in them, because he had knowledge of them all.
 αυτος δε ο ιησους ουκ ειπιστευεν εαυτον αυτοις δια το αυτον γινωσκεν παντας
- 25 і потреби не мав, щоб хто свідчив Йому про людину, бо знав Сам, що в людині було.
He had no need for any witness about man; for he himself had knowledge of what was in man.
 και οτι ου χρειαν ειχεν ινα τις μαρτυρηση περι του ανθρωπου αυτος γαρ εγινωσκεν τι ην εν τω ανθρωπω
- 1 ¶ Був один чоловік із фарисеїв Никодим на ім'я, начальник юдейський.
Now there was among the Pharisees a man named Nicodemus, who was one of the rulers of the Jews.
 ην δε ανθρωπος εκ των φαρισαιων νικοδημος ονομα αυτω αρχων των ιουδαιων

- 2 Він до Нього прийшов уночі, та й промовив Йому: Учителю, знаємо ми, що прийшов Ти від Бога, як Учитель, бо не може ніхто таких чуд учинити, які чиниш Ти, коли Бог із ним не б уде.
He came to Jesus by night and said to him, Rabbi, we are certain that you have come from God as a teacher, because no man would be able to do these signs which you do if God was not with him.
ουτος ηλθεν προς τον ιησουν νυκτος και ειπεν αυτω ραββι οιδαμεν οτι απο θεου εληλυθας διδασκαλος ουδεις γαρ ταυτα τα σημεια δυναται ποιειν α συ ποιεις εαν μη η ο θεος μετ αυτου
- 3 Ісус відповів і до нього сказав: Поправді, поправді кажу Я тобі: Коли хто не народиться згори, то не може побачити Божого Царства.
Jesus said to him, Truly, I say to you, Without a new birth no man is able to see the kingdom of God.
απεκριθη ο ιησους και ειπεν αυτω αμην αμην λεγω σοι εαν μη τις γεννηθη ανωθεν ου δυναται ιδειν την βασιλειαν του θεου
- 4 Никодим Йому каже: Як може людина родитися, будши старою? Хіба може вона ввійти до утроби своєї матері знову й родитись?
Nicodemus said to him, How is it possible for a man to be given birth when he is old? Is he able to go into his mother's body a second time and come to birth again?
λεγει προς αυτον ο νικοδημος πως δυναται ανθρωπος γεννηθηναι γερων ων μη δυναται εις την κοιλιαν της μητρος αυτου δευτερον εισελθειν και γεννηθηναι
- 5 Ісус відповів: Поправді, поправді кажу Я тобі: Коли хто не родиться з води й Духа, той не може ввійти в Царство Боже.
Jesus said in answer, Truly, I say to you, If a man's birth is not from water and from the Spirit, it is not possible for him to go into the kingdom of God.
απεκριθη ο ιησους αμην αμην λεγω σοι εαν μη τις γεννηθη εξ υδατος και πνευματος ου δυναται εισελθειν εις την βασιλειαν του θεου
- 6 Що вродилося з тіла є тіло, що ж уродилося з Духа є дух.
That which has birth from the flesh is flesh, and that which has birth from the Spirit is spirit.
το γεγεννημενον εκ της σαρκος σαρξ εστιν και το γεγεννημενον εκ του πνευματος πνευμα εστιν
- 7 Не дивуйся тому, що сказав Я тобі: Вам необхідно родитись згори.
Do not be surprised that I say to you, It is necessary for you to have a second birth.
μη θαυμασης οτι ειπον σοι δει υμας γεννηθηναι ανωθεν
- 8 Дух дихас, де хоче, і його голос ти чуєш, та не відаєш, звідкіль він приходить, і куди він іде. Так буває і з кожним, хто від Духа народжений.
The wind goes where its pleasure takes it, and the sound of it comes to your ears, but you are unable to say where it comes from and where it goes: so it is with everyone whose birth is from the Spirit.
το πνευμα οπου θελει πνει και την φωνην αυτου ακουεις αλλ ουκ οιδας ποθεν ερχεται και που υπαγει ουτως εστιν πας ο γεγεννημενος εκ του πνευματος
- 9 Відповів Никодим і до Нього сказав: Як це статися може?
And Nicodemus said to him, How is it possible for these things to be?
απεκριθη νικοδημος και ειπεν αυτω πως δυναται ταυτα γενεσθαι
- 10 Ісус відповів і до нього сказав: Ти учитель ізраїльський, то чи ж цього не знаєш?
And Jesus, answering, said, Are you the teacher of Israel and have no knowledge of these things?
απεκριθη ο ιησους και ειπεν αυτω συ ει ο διδασκαλος του ισραηλ και ταυτα ου γινωσκεις
- 11 Поправді, поправді кажу Я тобі: Ми говоримо те, що ми знаємо, а свідчимо про те, що ми бачили, але свідчення нашого ви не приймаєте.
Truly, I say to you, We say that of which we have knowledge; we give witness of what we have seen; and you do not take our witness to be true.
αμην αμην λεγω σοι οτι ο οιδαμεν λαλουμεν και ο εωρακαμεν μαρτυρουμεν και την μαρτυριαν ημων ου λαμβανετε
- 12 Коли Я говорив вам про земне, та не вірите ви, то як же повірите ви, коли Я говоритиму вам про небесне?
If you have no belief when my words are about the things of earth, how will you have belief if my words are about the things of heaven?
ει τα επιγεια ειπον υμιν και ου πιστευετε πως εαν ειπω υμιν τα επουρανια πιστευσετε
- 13 І не сходив на небо ніхто, тільки Той, Хто з неба зійшов, Людський Син, що на небі.
And no one has ever gone up to heaven but he who came down from heaven, the Son of man.
και ουδεις αναβηκεν εις τον ουρανον ει μη ο εκ του ουρανου καταβας ο υιος του ανθρωπου ο ων εν τω ουρανω
- 14 І, як Мойсей підніс змія в пустині, так мусить піднесений бути й Син Людський,
As the snake was lifted up by Moses in the waste land, even so it is necessary for the Son of man to be lifted up:
και καθως μοωσης υψωσεν τον οφιν εν τη ερημω ουτως υψωθηναι δει τον υιον του ανθρωπου

- 15 **щоб кожен, хто вірує в Нього, мав вічне життя.**
So that whoever has faith may have in him eternal life.
ινα πας ο πιστευων εις αυτον μη αποληται αλλ εχη ζωην αιωνιον
- 16 **Так бо Бог полюбив світ, що дав Сина Свого Однородженого, щоб кожен, хто вірує в Нього, не згинув, але мав життя вічне.**
For God had such love for the world that he gave his only Son, so that whoever has faith in him may not come to destruction but have eternal life.
ουτως γαρ ηγαπησεν ο θεος τον κοσμον οστε τον υιον αυτου τον μονογενη εδωκεν ινα πας ο πιστευων εις αυτον μη αποληται αλλ εχη ζωην αιωνιον
- 17 **Бо Бог не послав Свого Сина на світ, щоб Він світ засудив, але щоб через Нього світ спасся.**
God did not send his Son into the world to be judge of the world; he sent him so that the world might have salvation through him.
ου γαρ απεστειλεν ο θεος τον υιον αυτου εις τον κοσμον ινα κρινη τον κοσμον αλλ ινα σωθη ο κοσμος δι αυτου
- 18 **Хто вірує в Нього, не буде засуджений; хто ж не вірує, той вже засуджений, що не повірив в Ім'я Однородженого Сина Божого.**
The man who has faith in him does not come up to be judged; but he who has no faith in him has been judged even now, because he has no faith in the name of the only Son of God.
ο πιστευων εις αυτον ου κρινεται ο δε μη πιστευων ηδη κекριται οτι μη πεπιστευκεν εις το ονομα του μονογενους υιου του θεου
- 19 **Суд же такий, що світло на світ прибуло, люди ж темряву більш полюбили, як світло, лихі бо були їхні вчинки!**
And this is the test by which men are judged: the light has come into the world and men have more love for the dark than for the light, because their acts are evil.
αυτη δε εστιν η κρισις οτι το φως εληλυθεν εις τον κοσμον και ηγαπησαν οι ανθρωποι μαλλον το σκοτος η το φως ην γαρ πονηρα αυτων τα εργα
- 20 **Бо кожен, хто робить лихе, ненавидить світло, і не приходять до світла, щоб не зганено вчинків його.**
The light is hated by everyone whose acts are evil and he does not come to the light for fear that his acts will be seen.
πας γαρ ο φαυλα πρασων μισει το φως και ουκ ερχεται προς το φως ινα μη ελεγχθη τα εργα αυτου
- 21 **А хто робить за правдою, той до світла йде, щоб діла його виявились, бо зроблені в Бозі вони.**
But he whose life is true comes to the light, so that it may be clearly seen that his acts have been done by the help of God.
ο δε ποιων την αληθειαν ερχεται προς το φως ινα φανερωθη αυτου τα εργα οτι εν θεω εστιν ειργασμενα
- 22 **¶ По цьому прийшов Ісус та учні Його до країни Юдейської, і з ними Він там проживав та хрестив.**
After these things Jesus and his disciples went into the land of Judaea, and there he was with them for some time, giving baptism.
μετα ταυτα ηλθεν ο ιησους και οι μαθηται αυτου εις την ιουδαιαν γην και εκει διетριβεν μετ αυτων και εβαптиζεν
- 23 **А Іван теж хрестив в Еноні поблизу Салиму, бо було там багато води; і приходили люди й хрестились,**
Now John was then giving baptism at Aenon near Salim, because there was much water there; and people came and were given baptism.
ην δε και ιωαννης βαптиζων εν αιων εγγυς του σαλειμ οτι υδατα πολλα ην εκει και παρεγινοντο και εβαптиζοντο
- 24 **бо Іван до в'язниці не був ще посаджений.**
For at this time John had not been put into prison.
ουπω γαρ ην βεβλημενος εις την φυλακην ο ιωαννης
- 25 **І зчинилось змагання Іванових учнів з юдеями про очищення.**
Then a question came up between John's disciples and a Jew about washing.
εγενετο ουν ζητησις εκ των μαθητων ιωαννου μετα ιουδαιων περι καθαρισμου
- 26 **І прийшли до Івана вони та й сказали йому: Учителю, Той, Хто був із тобою по той бік Йордану, про Якого ти свідчив, ото хрестить і Він, і до Нього всі йдуть.**
And they went to John and said to him, Rabbi, the man who was with you on the other side of the Jordan, the man to whom you gave witness, is now giving baptism, and everyone is going to him.
και ηλθον προς τον ιωαννην και ειπον αυτω ραββι ος ην μετα σου περαν του ιορδανου ω συ μεμαρτυρηκας ιδε ουτος βαптиζει και παντες ερχονται προς αυτον
- 27 **Іван відповів і сказав: Людина нічого приймати не може, як їй з неба не дасться.**
And this was John's answer: A man is unable to have anything if it is not given to him from heaven.
απεκριθη ιωαννης και ειπεν ου δυναται ανθρωπος λαμβανειν ουδεν εαν μη η δεδομενον αυτω εκ του ουρανου
- 28 **Ви самі мені свідчите, що я говорив: я не Христос, але посланий я перед Ним.**
You yourselves give witness that I said, I am not the Christ. What I said was, I am sent before the Christ.
αυτοι υμεις μοι μαρτυρειτε οτι ειπον ουκ ειμι εγω ο χριστος αλλ οτι απεσταλμενος ειμι εμπροσθεν εκεινου

- 29 Хто має заручену, той молодий. А дружок молодого, що стоїть і його слухає, дуже тішитися з голосу молодого. Така радість моя оце здійснилась!
He who has the bride is the husband; but the husband's friend, whose place is by his side and whose ears are open to him, is full of joy because of the husband's voice: such is my joy, and it is complete.
 ο εχων την νυμφην νυμφιος εστιν ο δε φιλος του νυμφιου ο εστηκως και ακουων αυτου χαρα χαιρει δια την φωνην του νυμφιου αυτη ουν η χαρα η εμη πεπληρωται
- 30 Він має рости, я ж маліти.
He has to become greater while I become less.
 εκεινον δεи αυξανειν εμε δε ελαττουσθαι
- 31 Хто зверху приходить, Той над усіма. Хто походить із землі, то той земний, і говорить поземному. Хто приходить із неба, Той над усіма,
He who comes from heaven is greater than all others: he who comes from earth is of the earth, and of the earth are his words: he who comes from heaven is over all.
 ο ανωθεν ερχομενος επανω παντων εστιν ο ων εκ της γης εκ της γης εστιν και εκ της γης λαλει ο εκ του ουρανου ερχομενος επανω παντων εστιν
- 32 і що бачив і чув, те Він свідчить, та свідочтва Його не приймач ніхто.
He gives witness of what he has seen and of what has come to his ears; and no man takes his witness as true.
 και ο εωρακεν και ηκουσεν τουτο μαρτυρει και την μαρτυριαν αυτου ουδεις λαμβανει
- 33 Хто ж прийняв свідочтво Його, той ствердив тим, що Бог правдивий.
He who so takes his witness has made clear his faith that God is true.
 ο λαβων αυτου την μαρτυριαν εσφραγισεν οτι ο θεος αληθης εστιν
- 34 Бо Кого Бог послав, Той Божі слова промовляє, бо Духа дає Бог без міри.
For he whom God has sent says God's words; and God does not give him the Spirit by measure.
 ον γαρ απεστειλεν ο θεος τα ρηματα του θεου λαλει ου γαρ εκ μετρου διδωσιν ο θεος το πνευμα
- 35 Отець любить Сина, і дав усе в Його руку.
The Father has love for the Son and has put all things into his hands.
 ο πατηρ αγαπα τον υιον και παντα δεδωκεν εν τη χειρι αυτου
- 36 Хто вірує в Сина, той має вічне життя; а хто в Сина не вірує, той життя не побачить а гнів Божий на нім перебуває.
He who has faith in the Son has eternal life; but he who has not faith in the Son will not see life; God's wrath is resting on him.
 ο πιστευων εις τον υιον εχει ζωην αιωνιον ο δε απειθων τω υιω ουκ οψεται ζωην αλλ η οργη του θεου μενει επ αυτον
- 1 ¶ Як Господь же довідався, що почули фарисеї, що Ісус учнів більше збирає та христить, як Іван,
Now when it was clear to the Lord that word had come to the ears of the Pharisees that Jesus was making more disciples than John and was giving them baptism
 ως ουν εγνω ο κυριος οτι ηκουσαν οι φαρισαι οτι ιησους πλειονας μαθητας ποιει και βαπτιζει η ιωαννης
- 2 хоч Ісус не хрестив Сам, а учні Його,
(Though, in fact, it was his disciples who gave baptism, not Jesus himself),
 καιτοιγε ιησους αυτος ουκ εβαπτιζεν αλλ οι μαθηται αυτου
- 3 Він покинув Юдею та знову пішов у Галілею.
He went out of Judaea into Galilee again.
 αφηκεν την ιουδαιαν και απηλθεν παλιν εις την γαλιλαιαν
- 4 ¶ І потрібно було Самарію Йому переходити.
And it was necessary for him to go through Samaria.
 εδει δε αυτον διερχεσθαι δια της σαμαρειας
- 5 Отож, прибуває Він до самарійського міста, що зветься Сіхар, недалеко від поля, яке Яків був дав своєму синові Йосипові.
So he came to a town of Samaria which was named Sychar, near to the bit of land which Jacob gave to his son Joseph:
 ερχεται ουν εις πολιν της σαμαρειας λεγομενην συχαρ πλησιον του χωριου ο εδωκεν ιακωβ ιωσηφ τω υιω αυτου
- 6 Там же була Яковава криниця. І Ісус, дорогою зморений, сів отак край криниці. Було коло години десь шостої.
Now Jacob's fountain was there. Jesus, being tired after his journey, was resting by the fountain. It was about the sixth hour.
 ην δε εκει πηγη του ιακωβ ο ουν ιησους κεκοπιακως εκ της οδοιοριας εκαθεζετο ουτως επι τη πηγη ωρα ην ωσει εκτη

- 7 Надходить ось жінка одна з Самарії набрати води. Ісус каже до неї: Дай напитись Мені!
A woman of Samaria came to get water, and Jesus said to her, Give me some water.
ερχεται γυνη εκ της σαμαρειας αντλησαι υδωρ λεγει αυτη ο ιησους δος μοι πειν
- 8 Бо учні Його відійшли були в місто, щоб купити поживи.
For his disciples had gone to the town to get food.
οι γαρ μαθηται αυτου απεληλυθεισαν εις την πολιν ινα τροφας αγορασωσιν
- 9 Тоді каже Йому самарянка: Як же Ти, юдеянин бувши, та просиш напитись від мене, самарянки? Бо юдеї не сходяться із самарянами.
The woman of Samaria said to him, Why do you, a Jew, make a request for water to me, a woman of Samaria? She said this because Jews have nothing to do with the people of Samaria.
λεγει ουν αυτω η γυνη η σαμαρειταις πως συ ιουδαιος ων παρ εμου πειν αιτεις ουσης γυναικος σαμαρειτιδος ου γαρ συγχρωνται ιουδαιοι σαμαρειταις
- 10 Ісус відповів і промовив до неї: Коли б знала ти Божий дар, і Хто Той, Хто говорить тобі: Дай напитись Мені, ти б у Нього просила, і Він тобі дав би живої води.
In answer Jesus said, If you had knowledge of what God gives freely and who it is who says to you, Give me water, you would make your prayer to him, and he would give you living water.
απεκριθη ιησους και ειπεν αυτη ει ηδεις την δωρεαν του θεου και τις εστιν ο λεγων σοι δος μοι πειν συ αν ητησας αυτον και εδωκεν αν σοι υδωρ ζων
- 11 Каже жінка до Нього: І черпака в Тебе, Пане, нема, а криниця глибока, звідки ж масш Ти воду живу?
The woman said to him, Sir, you have no vessel and the fountain is deep; from where will you get the living water?
λεγει αυτω η γυνη κυριε ουτε αντλημα εχεις και το φρεαρ εστιν βαθυ ποθεν ουν εχεις το υδωρ το ζων
- 12 Чи Ти більший за нашого отця Якова, що нам дав цю криницю, і він сам із неї пив, і сини його, і худоба його?
Are you greater than our father Jacob who gave us the fountain and took the water of it himself, with his children and his cattle?
μη συ μειζων ει του πατρος ημων ιακωβ ος εδωκεν ημιν το φρεαρ και αυτος εξ αυτου επιν και οι υιοι αυτου και τα θρεμματα αυτου
- 13 Ісус відповів і сказав їй: Кожен, хто воду цю п'є, буде прагнути знову.
Jesus said to her, Everyone who takes this water will be in need of it again:
απεκριθη ο ιησους και ειπεν αυτη πας ο πινων εκ του υδατος τουτου διψησει παλιν
- 14 А хто питиме воду, що Я йому дам, прагнути не буде повік, бо вода, що Я йому дам, стане в нім джерелом тієї води, що тече в життя вічне.
But whoever takes the water I give him will never be in need of drink again; for the water I give him will become in him a fountain of eternal life.
ος δ αν πη εκ του υδατος ου εγω δωσω αυτω ου μη διψηση εις τον αιωνα αλλα το υδωρ ο δωσω αυτω γενησεται εν αυτω πηγη υδατος αλλομενου εις ζωην αιωνιον
- 15 Каже жінка до Нього: Дай мені, Пане, цієї води, щоб я пити не хотіла, і сюди не приходила брати.
The woman said to him, Sir, give me this water, so that I may not be in need again of drink and will not have to come all this way for it.
λεγει προς αυτον η γυνη κυριε δος μοι τουτο το υδωρ ινα μη διψω μηδε ερχωμαι ενθαδε αντλειν
- 16 Говорить до неї Ісус: Іди, поклич чоловіка свого та й вертайся сюди.
Jesus said to her, Go, get your husband and come back here with him.
λεγει αυτη ο ιησους υπαγε φωνησον τον ανδρα σου και ελθε ενθαδε
- 17 Жінка відповіла та й сказала: Чоловіка не маю... Відказав їй Ісус: Ти добре сказала: Чоловіка не маю.
In answer, the woman said, I have no husband. Jesus said to her, You have said rightly, I have no husband:
απεκριθη η γυνη και ειπεν ουκ εχω ανδρα λεγει αυτη ο ιησους καλωσ ειπας οτι ανδρα ουκ εχω
- 18 Бо п'ятьох чоловіків ти мала, а той, кого масш тепер, не муж він тобі. Це ти правду сказала.
You have had five husbands, and the man you have now is not your husband: that was truly said.
πεντε γαρ ανδρας εσχες και νυν ον εχεις ουκ εστιν σου ανηρ τουτο αληθες ειρηκας
- 19 Каже жінка до Нього: Бачу, Пане, що Пророк Ти.
The woman said to him, Sir, I see that you are a prophet.
λεγει αυτω η γυνη κυριε θεωρω οτι προφητης ει συ
- 20 Отці наші вклонялися Богу на цій ось горі, а ви твердите, що в Єрусалимі те місце, де потрібно вклонятись.
Our fathers gave worship on this mountain, but you Jews say that the right place for worship is in Jerusalem.
οι πατερες ημων εν τουτω τω ορει προσεκυνησαν και υμεις λεγετε οτι εν ιεροσολυμοις εστιν ο τοπος οπου δει προσκυνειν

- 21 Исус промовляє до неї: Повір, жінко, Мені, що надходить година, коли ні на горі цій, ані в Єрусалимі вклоняться Отцеві не будете ви.
Jesus said to her, Woman, take my word for this; the time is coming when you will not give worship to the Father on this mountain or in Jerusalem.
λεγει αυτη ο ιησους γυναι πιστευσον μοι οτι ερχεται ωρα οτε ουτε εν τω ορει τουτω ουτε εν ιεροσολμοις προσκνησετε τω πατρι
- 22 Ви вклоняєтесь тому, чого ви не знаєте, ми вклоняємось тому, що знаємо, бо спасіння від юдеїв.
You give worship, but without knowledge of what you are worshipping: we give worship to what we have knowledge of: for salvation comes from the Jews.
υμεις προσκνηεσθε ο ουκ οιδατε ημεις προσκνηουμεν ο οίδαμεν οτι η σωτηρια εκ των ιουδαιων εστιν
- 23 Але наступас година, і тепер вона є, коли богомільці правдиві вклоняться будуть Отцеві в дуці та в правді, бо Отець Собі прагне таких богомільців.
But the time is coming, and is even now here, when the true worshippers will give worship to the Father in the true way of the spirit, for these are the worshippers desired by the Father.
αλλ ερχεται ωρα και νυν εστιν οτε οι αληθινοι προσκνηηται προσκνησουσιν τω πατρι εν πνευματι και αληθεια και γαρ ο πατηρ τοιουτους ζητει τους προσκνηοντας αυτον
- 24 Бог є Дух, і ті, що Йому вклоняються, повинні в дуці та в правді вклоняться.
God is Spirit: then let his worshippers give him worship in the true way of the spirit.
πνευμα ο θεος και τους προσκνηοντας αυτον εν πνευματι και αληθεια δει προσκνηειν
- 25 Відказує жінка Йому: Я знаю, що прийде Месія, що зветься Христос, як Він прийде, то все розповість нам.
The woman said to him, I am certain that the Messiah, who is named Christ, is coming; when he comes he will make all things clear to us.
λεγει αυτω η γυνη οίδα οτι μεσσιας ερχεται ο λεγομενος χριστος οταν ελθη εκαινος αναγγειλι ημιν παντα
- 26 Промовляє до неї Исус: Це Я, що розмовляю з тобою...
Jesus said to her, I, who am talking to you, am he.
λεγει αυτη ο ιησους εγω ειμι ο λαλων σοι
- 27 ¶ І тоді надійшли Його учні, і дивувались, що з жінкою Він розмовляв. Проте жаден із них не спитав: Чого хочеш? або: Про що з нею говориш?
At that point the disciples came back, and they were surprised to see him talking to a woman; but not one of them said to him, What is your purpose? or, Why are you talking to her?
και επι τουτω ηλθον οι μαθηται αυτου και εθαυμασαν οτι μετα γυναικος ελαλει ουδεις μεντοι ειπεν τι ζητεις η τι λαλεις μετ αυτης
- 28 Покинула жінка тоді водоноса свого, і побігла до міста, та й людям говорить:
Then the woman put down her water-pot and went into the town, and said to the people,
αφηκεν ουν την υδριαν αυτης η γυνη και απηλθεν εις την πολιν και λεγει τοις ανθρωποις
- 29 Ходіть но, побачте Того Чоловіка, що сказав мені все, що я вчинила. Чи Він не Христос?
Come and see a man who has been talking to me of everything I ever did! Is it possible that this is the Christ?
δευτε ιδετε ανθρωπον ος ειπεν μοι παντα οσα εποιησα μητι ουτος εστιν ο χριστος
- 30 І вони повиходили з міста, і до Нього прийшли.
So they went out of the town and came to him.
εξηλθον ουν εκ της πολεως και ηρχοντο προς αυτον
- 31 Тим часом же учні просили Його та й казали: Учителю, їж!
While this was taking place, the disciples were saying to Jesus, Master, take some food.
εν δε τω μεταξυ ηρωτων αυτον οι μαθηται λεγοντες ραββι φαγε
- 32 А Він їм відказав: Я маю поживу на їдження, якої не знаєте ви.
But he said to them, I have food of which you have no knowledge.
ο δε ειπεν αυτοις εγω βρωσιν εχω φαγειν ην υμεις ουκ οιδατε
- 33 Питали тоді один одного учні: Хіба хто приніс Йому їсти?
So the disciples said one to another, Did anyone give him food?
ελεγон ουν οι μαθηται προς αλληλους μη τις ηνεγκεν αυτω φαγειν
- 34 Исус каже до них: Пожива Моя чинити волю Того, Хто послав Мене, і справу Його довершити.
Jesus said, My food is to do the pleasure of him who sent me and to make his work complete.
λεγει αυτοις ο ιησους εμον βρωμα εστιν ινα ποιω το θελημα του πεμψαντος με και τελειωσω αυτου το εργον

- 35 **Чи не кажете ви: Ще чотири от місяці, і настануть жнива? А Я вам кажу: Підійміть свої очі, та гляньте на ниви, як для жнив уже пополовіли вони!**
You would say, Four months from now is the time of the grain-cutting. Take a look, I say to you, at the fields; they are even now white for cutting.
ουχ υμεις λεγετε οτι επι τετραμηνον εστιν και ο θερισμος ερχεται ιδου λεγω υμιν επαρατε τους οφθαλμους υμων και θεασασθε τας χωρας οτι λευκαι εισιν προς θερισμον ηδη
- 36 **А хто жне, той заплату бере, та збирає врожай в життя вічне, щоб хто сіє й хто жне разом раділи.**
He who does the cutting now has his reward; he is getting together fruit for eternal life, so that he who did the planting and he who gets in the grain may have joy together.
και ο θεριζων μισθον λαμβανει και συναγει καρπον εις ζωην αιωνιον ινα και ο σπειρων ομου χαιρη και ο θεριζων
- 37 **Бо про це поговоріка правдива: Хто інший сіє, а хто інший жне.**
In this the saying is a true one, One does the planting, and another gets in the grain.
εν γαρ τουτω ο λογος εστιν ο αληθινος οτι αλλος εστιν ο σπειρων και αλλος ο θεριζων
- 38 **Я вас жати послав, де ви не працювали: працювали інші, ви ж до їхньої праці ввійшли.**
I sent you to get in grain which you had no hand in planting: other men did that work, and you take the reward.
εγω απεστειλα υμας θεριζειν ο ουχ υμεις κεκοπιακατε αλλοι κεκοπιακασιν και υμεις εις τον κοπον αυτων εισεληλυθατε
- 39 **З того ж міста багато-хто із самарян в Нього ввірували через слово жінки, що свідчила: Він сказав мені все, що я вчинила була!**
Now a number of the people of that town had faith in him because of the woman's witness: He has been talking to me of everything I ever did.
εκ δε της πολεως εκεινης πολλοι επιστευσαν εις αυτον των самарειτων δια τον λογον της γυναικος μαρτυρουσης οτι ειπεν μοι παντα οσα εποιησα
- 40 **А коли самаряни до Нього прийшли, то благали Його, щоб у них позостався. І Він перебув там два дні.**
So when the people came to him they made request to him to be among them for a time, and he was there two days.
ως ουν ηλθον προς αυτον οι самарειται ηρωτων αυτον μειναι παρ αυτοις και εμεινεν εκει δυο ημερας
- 41 **Значно ж більш вони ввірували через слово Його.**
And a great number more of them came to have faith in him because of what he himself said.
και πολλω πλειους επιστευσαν δια τον λογον αυτου
- 42 **А до жінки казали вони: Не за слово твоє ми вже віруємо, самі бо ми чули й пізнали, що справді Спаситель Він світу!**
And they said to the woman, Now we have faith, but not because of your story: we ourselves have given ear to his words, and we are certain that he is truly the Saviour of the world.
τη τε γυναικι ελεγον οτι ουκετι δια την σην λαλιαν πιστευομεν αυτοι γαρ ακηκοαμεν και οίδαμεν οτι ουτος εστιν αληθως ο σωτηρ του κοσμου ο χριστος
- 43 **¶ Як минуло ж два дні, Він ізвідти пішов в Галілею.**
And after the two days he went on from there into Galilee.
μετα δε τας δυο ημερας εξηλθεν εκειθεν και απηλθεν εις την γαλιλαιαν
- 44 **Сам бо свідчив Ісус, що не має пошани пророк у вітчизні своїй.**
For Jesus himself said that a prophet has no honour in the country of his birth.
αυτος γαρ ο ιησους εμαρτυρησεν οτι προφητης εν τη ιδια πατριδι τιμην ουκ εχει
- 45 **А коли Він прийшов в Галілею, Його прийняли галілеяни, побачивши все, що вчинив Він в Єрусалимі на святі, бо ходили на свято й вони.**
So when he came into Galilee, the Galileans took him to their hearts because of the things which they had seen him do in Jerusalem at the feast--they themselves having been there at the feast.
οτε ουν ηλθεν εις την γαλιλαιαν εδεξαντο αυτον οι γαλιλαιοι παντα εωρακοτες α εποιησεν εν ιεροσολυμοις εν τη εορτη και αυτοι γαρ ηλθον εις την εορτην
- 46 **Тоді знову прийшов Ісус у Кану Галілейську, де перемінив був Він воду на вино. І був там один царедворець, що син його хворів у Капернаумі.**
So he came to Cana in Galilee, where he had made the water wine. And there was a certain man of high position whose son was ill at Capernaum.
ηλθεν ουν ο ιησους παλιν εις την κανα της γαλιλαιας οπου εποιησεν το υδωρ οινον και ην τις βασιλικος ου ο υιος ησθενει εν каперναουμ
- 47 **Він, почувши, що Ісус із Юдеї прибув в Галілею, до Нього прийшов і благав Його, щоб пішов і сина йому вздоровив, бо мав той умерти.**
When it came to his ears that Jesus had come from Judaea into Galilee, he went to him and made a request that he would come down to his son, who was near to death, and make him well.
ουτος ακουσας οτι ιησους ηκει εκ της ιουδαιας εις την γαλιλαιαν απηλθεν προς αυτον και ηρωτα αυτον ινα καταβη και ιασηται αυτου τον υιον ημελλεν γαρ αποθνησκειν
- 48 **Ісус же промовив до нього: Як знамен тих та чуд не побачите, не ввіруєте!**
Then Jesus said to him, You will not have faith if you do not see signs and wonders.
ειπεν ουν ο ιησους προς αυτον εαν μη σημεια και τερατα ιδητε ου μη πιστευσητε

- 49 Царедворецъ говорить до Нього: Пиди, Господи, поки не вмерла дитина моя!
The man said, Sir, come down before my boy is dead.
λεγει προς αυτον ο βασιλικος κυριε καταβηθι πριν αποθανειν το παιδιον μου
- 50 Промовляє до нього Исус: Иди, син твій живе! І повірив той слову, що до нього промовив Исус, і пішов.
And Jesus said, Go in peace; your son is living. The man had faith in the word which Jesus said to him and went away.
λεγει αυτω ο ιησους πορευου ο υιος σου ζη και πιστευσεν ο ανθρωπος τω λογω ω ειπεν αυτω ιησους και επορευετο
- 51 А коли ше в дорозі він був, то раби його перестріли його й сповістили, говорячи: Син твій живе.
And while he was going down, his servants came to him and said, Your boy is living.
ηδη δε αυτου καταβαινοντος οι δουλοι αυτου απηνητησαν αυτω και απηγγειλαν λεγοντες οτι ο παις σου ζη
- 52 А він їх запитав про годину, о котрій стало легше йому. Вони ж відказали до нього: Учора о сьомій годині гарячка покинула його.
So he put a question to them as to the hour when he became better; and they said to him, The disease went from him yesterday at the seventh hour.
επηθετο ουν παρ αυτων την ωραν εν η κομψοτερον εσхεν και ειπον αυτω οτι χθες ωραν εβδομην αφηκεν αυτον ο πυρετος
- 53 Зрозумів тоді батько, що була то година, о котрій до нього промовив Исус: Син твій живе. І ввірував сам і ввесь його дім.
It was clear then to the father that this was the very time at which Jesus said to him, Your son is living. And he had faith in Jesus, he and all his family.
εγνω ουν ο πατηρ οτι εν εκαινη τη ωρα εν η ειπεν αυτω ο ιησους οτι ο υιος σου ζη και πιστευσεν αυτος και η οικια αυτου ολη
- 54 Це знов друге знамено Исус учинив, як вернувся до Галілеї з Юдеї.
Now this is the second sign which Jesus did after he had come out of Judaea into Galilee.
τουτο παλιν δευτερον σημειον εποιησεν ο ιησους ελθων εκ της ιουδαιας εις την γαλιλαιαν
- 1 ¶ Після того юдейське Свято було, і до Єрусалиму Исус відійшов.
After these things there was a feast of the Jews, and Jesus went up to Jerusalem.
μετα ταυτα ην εορτη των ιουδαιων και ανεβη ο ιησους εις ιεροσολυμα
- 2 А в Єрусалимі, біля брами Овечої, є купальня, Віфесда по-єврейському зветься, що мала п'ять ганків.
Now in Jerusalem near the sheep-market there is a public bath which in Hebrew is named Beth-zatha. It has five doorways.
εστιν δε εν τοις ιεροσολυμοις επι τη προβατικη κολυμβηθρα η επιλεγομενη εβραϊστι βηθεσδα πεντε στοας εχουσα
- 3 У них лежало багато слабих, сліпих, кривих, сухих, що чекали, щоб воду порушено.
In these doorways there were a great number of people with different diseases: some unable to see, some without the power of walking, some with wasted bodies.
εν ταυταις κατεκειτο πληθος πολυ των ασθενουντων τυφλων χωλων ξηρων εκδεχομενων την του υδατος κινησιν
- 4 Бо Ангел Господній часами спускався до купальні, і порушував воду, і хто перший улазив, як воду порушено, той здоровим ставав, хоч би яку мав хворобу.
[]
αγγελος γαρ κατα καιρον κατεβαινειν εν τη κολυμβηθρα και εταρασσειν το υδωρ ο ουν πρωτος εμβας μετα την ταραχην του υδατος υγιης εγινετο ω δηποτε κατειχετο νοσηματι
- 5 А був там один чоловік, що тридцять і вісім років був недужим.
One man was there who had been ill for thirty-eight years.
ην δε τις ανθρωπος εκει τριακονταοκτω ετη εχων εν τη ασθeneia
- 6 Як Исус його вгледів, що лежить, та, відаючи, що багато він часу слабус, говорить до нього: Хочеш бути здоровим?
When Jesus saw him there on the floor it was clear to him that he had been now a long time in that condition, and so he said to the man, Is it your desire to get well?
τουτον ιδων ο ιησους κατακειμενον και γνους οτι πολυν ηδη χρονον εχει λεγει αυτω θελεις υγιης γενεσθαι
- 7 Відповів йому хворий: Пане, я не маю людини, щоб вона, як порушено воду, до купальні всадила мене. А коли я приходжу, то передо мною вже інший улазить.
The ill man said in answer, Sir, I have nobody to put me into the bath when the water is moving; and while I am on the way down some other person gets in before me.
απεκριθη αυτω ο ασθενων κυριε ανθρωπον ουκ εχω ινα οταν ταραχθη το υδωρ βαλλη με εις την κολυμβηθραν εν ω δε ερχομαι εγω αλλος προ εμου καταβαινει
- 8 Говорить до нього Исус: Уставай, візьми ложе своє та й ходи!
Jesus said to him, Get up, take your bed and go.
λεγει αυτω ο ιησους εγειραι αρον τον κραββατον σου και περιπατει

- 9 I зараз одужав оцей чоловік, і взяв ложе своє та й ходив. Того ж дня субота була,
And the man became well straight away, and took up his bed and went. Now that day was the Sabbath.
και ευθεως εγενετο υγιης ο ανθρωπος και ηρεν τον κραββατον αυτου και περιπατει ην δε σαββατον εν εκεινη τη ημερα
- 10 тому то сказали юдеї вздоровленому: С субота, і не годиться тобі брати ложа свого.
So the Jews said to the man who had been made well, It is the Sabbath; and it is against the law for you to take up your bed.
ελεγον ουν οι ιουδαιοι τω τεθεραπευμενω σαββατον εστιν ουκ εξεστιν σοι αραι τον κραββατον
- 11 А він відповів їм: Хто мене вздоровив, Той до мене сказав: Візьми ложе своє та й ходи.
He said to them, But he who made me well, said to me, Take up your bed and go.
απεκριθη αυτοις ο ποιησας με υγιη εκεινος μοι ειπεν αρων τον κραββατον σου και περιπατει
- 12 А вони запитали його: Хто Той Чоловік, що до тебе сказав: Візьми ложе своє та й ходи?
Then they put to him the question: Who is the man who said to you, Take it up and go?
ηρωτησαν ουν αυτον τις εστιν ο ανθρωπος ο ειπων σοι αρων τον κραββατον σου και περιπατει
- 13 Та не знав уздоровлений, Хто то Він, бо Ісус ухилився від народу, що був на тім місці.
Now he who had been made well had no knowledge who it was, Jesus having gone away because of the number of people who were in that place.
ο δε ιαθεις ουκ ηδει τις εστιν ο γαρ ιησους εξενευσεν οχλου οντος εν τω τοπω
- 14 Після того Ісус стрів у храмі його, та й промовив до нього: Ось видужав ти. Не гріши ж уже більше, щоб не сталося тобі чого гіршого!
After a time Jesus came across him in the Temple and said to him, See, you are well and strong; do no more sin for fear a worse thing comes to you.
μετα ταυτα ευρισκεται αυτον ο ιησους εν τω ιερω και ειπεν αυτω ιδε υγιης γεγονας μηκει αμαρτανε ινα μη χειρον τι σοι γενηται
- 15 Чоловік же пішов і юдеям звістив, що Той, Хто вздоровив його, то Ісус.
The man went away and said to the Jews that it was Jesus who had made him well.
απηλθεν ο ανθρωπος και ανηγγειλεν τοις ιουδαιοις οτι ιησους εστιν ο ποιησας αυτον υγιη
- 16 І тому зачали юдеї переслідувати Ісуса, що таке Він чинив у суботу.
And for this reason the Jews were turned against Jesus, because he was doing these things on the Sabbath.
και δια τουτο εδιωκον τον ιησουν οι ιουδαιοι και εζητουν αυτον αποκτειναι οτι ταυτα εποιει εν σαββατω
- 17 ¶ А Ісус відповів їм: Отець Мій працює аж досі, працюю і Я.
But his answer was: My Father is still working even now, and so I am working.
ο δε ιησους απεκρινατο αυτοις ο πατηρ μου εως αρτι εργαζεται καγω εργαζομαι
- 18 І тому то юдеї ще більш намагалися вбити Його, що не тільки суботу порушував Він, але й Бога Отцем Своїм звав, тим роблячись Богові рівним.
For this cause the Jews had an even greater desire to put Jesus to death, because not only did he not keep the Sabbath but he said God was his Father, so making himself equal with God.
δια τουτο ουν μαλλον εζητουν αυτον οι ιουδαιοι αποκτειναι οτι ου μονον ελευεν το σαββατον αλλα και πατερα ιδιον ελεγεν τον θεον ισον εαυτον ποιων τω θεω
- 19 Відповів же Ісус і сказав їм: Поправді, поправді кажу вам: Син нічого робити не може Сам від Себе, тільки те, що Він бачить, що робить Отець; бо що робить Він, те так само й Син робить.
So Jesus made answer and said, Truly I say to you, The Son is not able to do anything himself; he is able to do only what he sees the Father doing; whatever the Father does the Son does it in the same way.
απεκρινατο ουν ο ιησους και ειπεν αυτοις αμην αμην λεγω υμιν ου δυναται ο υιος ποιειν αφ εαυτου ουδεν εαν μη τι βλεπη τον πατερα ποιουντα α γαρ αν εκεινος ποιη ταυτα και ο υιος ομοιως ποιει
- 20 Бо Отець любить Сина, і показує все, що Сам робить, Йому. І покаже Йому діла більші від цих, щоб ви дивувались.
For the Father has love for the Son and lets him see everything which he does: and he will let him see greater works than these so that you may be full of wonder.
ο γαρ πατηρ φιλει τον υιον και παντα δεικνυσιν αυτω α αυτος ποιει και μειζονα τουτων δειξει αυτω εργα ινα υμεις θαυμαζητε
- 21 Бо як мертвих Отець воскрешає й оживлює, так і Син, кого хоче, оживлює.
In the same way, as the Father gives life to the dead, even so the Son gives life to those to whom he is pleased to give it.
ωσπερ γαρ ο πατηρ εγειρει τους νεκρους και ζωοποιει ουτως και ο υιος ους θελει ζωοποιει

- 22 **Bo Oteцъ i не судить нікого, а весь суд віддав Синові,
The Father is not the judge of men, but he has given all decisions into the hands of the Son;
ουδε γαρ ο πατηρ κρινει ουδενα αλλα την κρισιν πασαν δεδωκεν τω υιω**
- 23 **щоб усі шанували і Сина, як шанують Отця. Хто не шанує Сина, не шанує Отця, що послав Його.
So that all men may give honour to the Son even as they give honour to the Father. He who gives no honour to the Son gives no honour to the Father who sent him.
ινα παντες τιμωσιν τον υιον καθως τιμωσιν τον πατερα ο μη τιμων τον υιον ου τιμα τον πατερα τον πεμψαντα αυτον**
- 24 **Поправді, поправді кажу вам: Хто слухас слова Мого, і вірус в Того, Хто послав Мене, життя вічне той має, і на суд не приходить, але перейшов він від смерти в життя.
Truly I say to you, The man whose ears are open to my word and who has faith in him who sent me, has eternal life; he will not be judged, but has come from death into life.
αμην αμην λεγω υμιν οτι ο τον λογον μου ακουων και πιστευων τω πεμψαντι με εχει ζωην αιωνιον και εις κρισιν ουκ ερχεται αλλα μεταβηκεν εκ του θανατου εις την ζωην**
- 25 **Поправді, поправді кажу вам: Наступас година, і тепер уже є, коли голос Божого Сина почують померлі, а ті, що почують, оживуть.
Truly I say to you, The time is coming, it has even now come, when the voice of the Son of God will come to the ears of the dead, and those hearing it will have life.
αμην αμην λεγω υμιν οτι ερχεται ωρα και νυν εστιν οτε οι νεκροι ακουσονται της φωνης του υιου του θεου και οι ακουσαντες ζησονται**
- 26 **Бо як має Отець життя Сам у Собі, так і Синові дав життя мати в Самому Собі.
For even as the Father has life in himself, so he has given to the Son to have life in himself.
ωσπερ γαρ ο πατηρ εχει ζωην εν εαυτω ουτως εδωκεν και τω υιω ζωην εχειν εν εαυτω**
- 27 **І Він дав Йому силу чинити і суд, бо Він Людський Син.
And he has given him authority to be judge because he is the Son of man.
και εξουσιαν εδωκεν αυτω και κρισιν ποιειν οτι υιος ανθρωπου εστιν**
- 28 **Не дивуйтесь цьому, бо надходить година, коли всі, хто в гробах, Його голос почують,
Do not be surprised at this: for the time is coming when his voice will come to all who are in the place of the dead,
μη θαυμαζετε τουτο οτι ερχεται ωρα εν η παντες οι εν τοις μνημειοις ακουσονται της φωνης αυτου**
- 29 **і повиходять ті, що чинили добро, на воскресення життя, а котрі зло чинили, на воскресення Суду.
And they will come out; those who have done good, into the new life; and those who have done evil, to be judged.
και εκπορευσονται οι τα αγαθα ποιησαντες εις αναστασιν ζωης οι δε τα φαυλα πραξαντες εις αναστασιν κρισεως**
- 30 **Я нічого не можу робити Сам від Себе. Як Я чую, суджу, і Мій суд справедливий, не шукаю бо волі Своєї, але волі Отця, що послав Мене.
Of myself I am unable to do anything: as the voice comes to me so I give a decision: and my decision is right because I have no desire to do what is pleasing to myself, but only what is pleasing to him who sent me.
ου δυναμαι εγω ποιειν απ εμαυτου ουден καθως ακουω κρινω και η κρισις η εμη δικαια εστιν οτι ου ζητω το θελημα το εμον αλλα το θελημα του πεμψαντος με πατρος**
- 31 **¶ Коли свідчу про Себе Я Сам, то свідочтво Моє неправдиве.
If I gave witness about myself, my witness would not be true.
εαν εγω μαρτυρω περι εμαυτου η μαρτυρια μου ουκ εστιν αληθης**
- 32 **Є Інший, Хто свідчить про Мене, і Я знаю, що правдиве свідочтво, яким свідчить про Мене.
There is another who gives witness about me and I am certain that the witness he gives about me is true.
αλλος εστιν ο μαρτυρων περι εμου και οиδα οτι αληθης εστιν η μαρτυρια ην μαρτυρει περι εμου**
- 33 **Ви послали були до Івана, і він свідчив про правду.
You sent to John and he gave true witness.
υμεις απεσταλκατε προς ιωαννην και μεμαρτυρηκεν τη αληθεια**
- 34 **Та Я не від людини свідочтва приймаю, але це говорю, щоб були ви спасені.
But I have no need of a man's witness: I only say these things so that you may have salvation.
εγω δε ου παρα ανθρωπου την μαρτυριαν λαμβανω αλλα ταυτα λεγω ινα υμεις σωθητε**
- 35 **Він світильником був, що горів і світив, та ви тільки хвилию хотіли потішитись світлом його.
He was a burning and shining light, and for a time you were ready to be happy in his light.
εκεινος ην ο λυχνος ο καιομενος και φαινων υμεις δε ηθελησατε αγαλλιασθηναι προς ωραν εν τω φωτι αυτου**

- 36 **Але Я маю свідчення більше за Іванове, бо ті справи, що Отець Мені дав, щоб Я виконав їх, ті справи, що Я їх чиню, самі свідчать про Мене, що Отець Мене послав!**
But the witness which I have is greater than that of John: the work which the Father has given me to do, the very work which I am now doing, is a witness that the Father has sent me.
 εγω δε εχω την μαρτυριαν μειζω του ιωαννου τα γαρ εργα α εδωκεν μοι ο πατηρ ινα τελειωσω αυτα αυτα τα εργα α εγω ποιω μαρτυρει περι εμου οτι ο πατηρ με απεσταλκεν
- 37 **Та й Отець, що послав Мене, Сам засвідчив про Мене; але ви ані голосу Його не чули ніколи, ані виду Його не бачили.**
And the Father himself who sent me has given witness about me. Not one of you has ever given ear to his voice; his form you have not seen.
 και ο πεμφας με πατηρ αυτος μεμαρτυρηκεν περι εμου ουτε φωνην αυτου ακηκοατε ποποτε ουτε ειδος αυτου εωρακατε
- 38 **Навіть слова Його ви не маєте, щоб у вас перебувало, бо не вірите в Того, Кого Він послав.**
And you have not kept his word in your hearts, because you have not faith in him whom he has sent.
 και τον λογον αυτου ουκ εχετε μενοντα εν υμιν οτι ον απεστειλεν εκεινος τουτω υμεις ου πιστευετε
- 39 **Дослідіть но Писання, бо ви думаете, що в них маєте вічне життя, вони ж свідчать про Мене!**
You make search in the holy Writings, in the belief that through them you get eternal life; and it is those Writings which give witness about me.
 ερευνατε τας γραφας οτι υμεις δοκειτε εν αυταις ζωην αιωνιον εχειν και εκειναι εισιν αι μαρτυρουσαι περι εμου
- 40 **Та до Мене прийти ви не хочете, щоб мати життя.**
And still you have no desire to come to me so that you may have life.
 και ου θελετε ελθειν προς με ινα ζωην εχητε
- 41 **Від людей не приймаю Я слави,**
I do not take honour from men;
 δοξαν παρα ανθρωπων ου λαμβανω
- 42 **але вас Я пізнав, що любови до Бога в собі ви не маєте.**
But I have knowledge of you that you have no love for God in your hearts.
 αλλ εγνωκα υμας οτι την αγαπην του θεου ουκ εχετε εν εαυτοις
- 43 **Я прийшов у Ймення Свого Отця, та Мене не приймаєте ви. Коли ж прийде інший у ймення своє, того приймете ви.**
I have come in my Father's name, and your hearts are not open to me. If another comes with no other authority but himself, you will give him your approval.
 εγω εληλυθα εν τω ονοματι του πατρος μου και ου λαμβανετε με εαν αλλος ελθι εν τω ονοματι τω ιδιω εκεινον ληψεσθε
- 44 **Як ви можете вірувати, коли славу один від одного приймаєте, а слави тієї, що від Бога Єдиного, не прагнете ви?**
How is it possible for you to have faith while you take honour one from another and have no desire for the honour which comes from the only God?
 πως δυνασθε υμεις πιστευσαι δοξαν παρα αλληλων λαμβανοντες και την δοξαν την παρα του μονου θεου ου ζητατε
- 45 **Не думайте, що Я перед Отцем буду вас винуватити, є, хто вас винуватити буде, Мойсей, що на нього надістесь ви!**
Put out of your minds the thought that I will say things against you to the Father: the one who says things against you is Moses, on whom you put your hopes.
 μη δοκειτε οτι εγω κατηγορησω υμων προς τον πατερα εστιν ο κατηγορων υμων μουση εις ον υμεις ηλτικατε
- 46 **Коли б ви Мойсєві вірили, то й Мені б ви повірили, бо про Мене писав він.**
If you had belief in Moses you would have belief in me; for his writings are about me.
 ει γαρ επιστευετε μοση επιστευετε αν εμοι περι γαρ εμου εκεινος εγραψεν
- 47 **Якщо писанням його ви не вірите, то як віри поймете словам Моїм?**
If you have no belief in his writings, how will you have belief in my words?
 ει δε τοις εκεινου γραμμασιν ου πιστευετε πως τοις εμοις ρημασιν πιστευσετε
- 1 ¶ **Після того Ісус перейшов на той бік Галілейського чи Тіверійського моря.**
After these things Jesus went away to the other side of the sea of Galilee--that is, the sea of Tiberias.
 μετα ταυτα απηλθεν ο ιησους περαν της θαλασσης της γαλιλαιας της τιβεριαδος
- 2 **А за Ним ішла безліч народу, бо бачили чуда Його, що чинив над недужими.**
And a great number of people went after him because they saw the signs which he did on those who were ill.
 και ηκολουθει αυτω οχλος πολυς οτι εωρων αυτου τα σημεια α εποιει επι των ασθενουντων

- 3 Ісус же на гору зійшов, і сидів там з Своїми учнями.
Then Jesus went up the mountain and was seated there with his disciples.
ανηλθεν δε εις το ορος ο ιησους και εκει εκαθητο μετα των μαθητων αυτου
- 4 Наближалася ж Пасха, свято юдейське.
Now the Passover, a feast of the Jews, was near.
ην δε εγγυς το πασχα η εορτη των ιουδαιων
- 5 А Ісус, звівши очі Свої та побачивши, яка безліч народу до Нього йде, говорить Пилипові: Де ми купимо хліба, щоб вони поживились?
Lifting up his eyes, Jesus saw a great number of people coming to where he was, and he said to Philip, Where may we get bread for all these people?
επαρας ουν ο ιησους τους οφθαλμους και θεασαμενος οτι πολυς οχλος ερχεται προς αυτον λεγει προς τον φιλιππον ποθεν αγορασομεν αρτους ινα φαγωσιν ουτοι
- 6 Він же це говорив, його випробовуючи, бо знав Сам, що Він має робити.
This he said, testing him: for he had no doubt what he himself would do.
τουτο δε ελεγεν πειραζων αυτον αυτος γαρ ηδει τι εμελλεν ποιειν
- 7 Пилип Йому відповідь дав: І за двісті динаріїв їм хліба не стане, щоб кожен із них бодай трохи дістав.
Philip made answer, Bread to the value of two hundred pence would not be enough even to give everyone a little.
απεκριθη αυτω φιλιππος διακοσιων δηναριων αρτοι ουκ αρκουσιν αυτοις ινα εκαστος αυτων βραχυ τι λαβη
- 8 Говорить до Нього Андрій, один з учнів Його, брат Симона Петра:
One of his disciples, Andrew, the brother of Simon Peter, said to Jesus,
λεγει αυτω εις εκ των μαθητων αυτου ανδρεας ο αδελφος σιμωνος πετρου
- 9 Є тут хлопчина один, що має п'ять ячних хлібів та дві риби, але що то на безліч таку!
There is a boy here with five barley cakes and two fishes: but what is that among such a number?
εστιν παιδαριον εν ωδε ο εχει πεντε αρτους κριθινους και δυο οψαρια αλλα ταυτα τι εστιν εις τοσουτους
- 10 А Ісус відказав: Скажіть людям сідати! А була на тім місці велика трава. І засіло чоловіка числом із п'ять тисяч.
Jesus said, Let the people be seated. Now there was much grass in that place. And those seated on the grass were about five thousand.
ειπεν δε ο ιησους ποιησατε τους ανθρωπους αναπεσειν ην δε χορτος πολυς εν τω τοπω ανεπεσον ουν οι ανδρες τον αριθμον ωσει πεντακιςχλιοι
- 11 А Ісус узяв хліби, і, подяку вчинивши, роздав тим, хто сидів. Так само і з риб, скільки хотіли вони.
Then Jesus took the cakes and having given praise to God, he gave them to the people who were seated, and the fishes in the same way, as much as they had need of.
ελαβεν δε τους αρτους ο ιησους και ευχαριστησας διεδωκεν τοις μαθηταις οι δε μαθηται τοις ανακειμενοις ομοιως και εκ των οψαριων οσον ηθελον
- 12 І, як наїлись вони, Він говорить до учнів Своїх: Позбирайте куски позostalі, щоб ніщо не загинуло.
And when they had had enough, Jesus said to his disciples, Take up the broken bits which are over, so that nothing may be wasted.
ως δε ενεπληθησαν λεγει τοις μαθηταις αυτου συναγαγετε τα περισσευσαντα κλασματα ινα μη τι αποληται
- 13 І зібрали вони. І дванадцять повних кошів наклали кусків, що лишилися їдцям із п'яти ячних хлібів.
So they took them up: twelve baskets full of broken bits of the five cakes which were over after the people had had enough.
συναγαγον ουν και ευρισαν δωδεκα κοφινους κλασματων εκ των πεντε αρτων των κριθινων α επερισσευσεν τοις βεβροκοσιν
- 14 А люди, що бачили чудо, яке Ісус учинив, гомоніли: Це Той справді Пророк, що повинен прийти на світ!
And when the people saw the sign which he had done, they said, Truly, this is the prophet who is to come into the world.
οι ουν ανθρωποι ιδοντες ο εποιησεν σημειον ο ιησους ελεγον οτι ουτος εστιν αληθως ο προφητης ο ερχομενος εις τον κοσμον
- 15 ¶ Спостерігши ж Ісус, що вони мають замір прийти та забрати Його, щоб настановити царем, знов на гору пішов Сам один.
Now when Jesus saw that the people were about to come and take him by force to make him a king, he went away again up the mountain by himself.
ιησους ουν γινους οτι μελλουσιν ερχεσθαι και αρπαζειν αυτον ινα ποιησωσιν αυτον βασιλεια ανεχωρησεν παλιν εις το ορος αυτος μονος
- 16 А як вечір настав, то зійшли Його учні над море.
When evening came the disciples went down to the sea;
ως δε οψια εγενετο κατεβησαν οι μαθηται αυτου επι την θαλασσαν

- 17 **I, ввійшовши до човна, на другий бік моря вони попливли, до Капернауму. І темрява вже наступила була, а Ісус ще до них не приходив.**
And they took a boat and went across the sea in the direction of Capernaum. By then it was dark and still Jesus had not come to them.
και εμβαντες εις το πλοιον ηρχοντο περαν της θαλασσης εις καπερναουμ και σκοτια ηδη εγεγονει και ουκ εληλυθει προς αυτους ο ιησους
- 18 **Від великого ж вітру, що віяв, хвилювалося море.**
The sea was getting rough because of a strong wind which was blowing.
η τε θαλασσα ανεμου μεγαλου πνεοντος διηγειρετο
- 19 **Як вони ж пропливли стадій із двадцять п'ять або з тридцять, то Ісуса побачили, що йде Він по морю, і до човна зближається, і їх страх обгорнув...**
After they had gone three or four miles they saw Jesus walking on the sea and coming near to the boat; and they had great fear.
ελληκοτες ουν ως σταδιους εικοσιπεντε η τριακοντα θεωρουσιν τον ιησουν περιπατοντα επι της θαλασσης και εγγυς του πλοιου γινομενον και εφοβηθησαν
- 20 **Він же каже до них: Це Я, не лякайтесь!**
But he said to them, It is I, have no fear.
ο δε λεγει αυτοις εγω ειμι μη φοβεισθε
- 21 **І хотіли вони взяти до човна Його; та човен зараз пристав до землі, до якої пливли.**
Then they readily took him into the boat: and straight away the boat was at the land to which they were going.
ηθελον ουν λαβειν αυτον εις το πλοιον και ευθεως το πλοιον εγενετο επι της γης εις ην υπηγον
- 22 **¶ А наступного дня той народ, що на тім боці моря стояв, побачив, що там іншого човна, крім одного того, що до нього ввійшли були учні Його, не було, і що до човна не входив Ісус і з Своїми учнями, але відпливли самі учні.**
The day after, the people who were on the other side of the sea saw that only one small boat had been there, that Jesus had not gone in that boat with the disciples, but that the disciples had gone away by themselves.
τη επαυριον ο οχλος ο εστηκως περαν της θαλασσης ιδων οτι πλοιαριον αλλο ουκ ην εκει ει μη εν εκεινο εις ο ανεβησαν οι μαθηται αυτου και οτι ου συνεισηλθεν τοις μαθηταις αυτου ο ιησους εις το πλοιαριον αλλα μονοι οι μαθηται αυτου απηλθον
- 23 **А тим часом із Тиверіяди припливли човни інші близько до місця того, де вони їли хліб, як Господь учинив був подяку.**
Some other boats, however, came from Tiberias near to the place where they had taken the bread after the Lord had given praise.
αλλα δε ηλθεν πλοιαρια εκ τιβεριαδος εγγυς του τοπου οπου εφαγον τον αρτον ευχαριστησαντος του κυριου
- 24 **Отож, як побачили люди, що Ісуса та учнів Його там нема, то в човни посідали самі й прибули до Капернауму, і шукали Ісуса.**
So when the people saw that Jesus was not there, or his disciples, they got into those boats and went over to Capernaum looking for Jesus.
οτε ουν ειδεν ο οχλος οτι ιησους ουκ εστιν εκει ουδε οι μαθηται αυτου ανεβησαν και αυτοι εις τα πλοια και ηλθον εις καπερναουμ ζητουντες τον ιησουν
- 25 **І, на тім боці моря знайшовши Його, сказали Йому: Коли Ти прибув сюди, Учителю?**
And when they came across him on the other side of the sea they said, Rabbi, when did you come here?
και ευροντες αυτον περαν της θαλασσης ειπον αυτω ραββι ποτε ωδε γεγονας
- 26 **Відповів їм Ісус і сказав: Поправді, поправді кажу вам: Мене не тому ви шукаєте, що бачили чуда, а що їли з хлібів і наситились.**
Jesus, answering them, said, Truly I say to you, You come after me, not because you saw signs, but because you were given the bread and had enough.
απεκριθη αυτοις ο ιησους και ειπεν αμην αμην λεγω υμιν ζηтите με ουχ οτι ειδετε σημεια αλλ οτι εφαγετε εκ των αρτων και εχορτασθητε
- 27 **Пильнуйте не про поживу, що гине, але про поживу, що зостатся на вічне життя, яку дасть нам Син Людський, бо відзначив Його Бог Отець.**
Let your work not be for the food which comes to an end, but for the food which goes on for eternal life, which the Son of man will give to you, for on him has God the Father put his mark.
εργαζεσθε μη την βρωσιν την απολλυμενην αλλα την βρωσιν την μενουσαν εις ζωην αιωνιων ην ο υιος του ανθρωπου υμιν δωσει τουτον γαρ ο πατηρ εσφραγισεν ο θεος
- 28 **¶ Сказали ж до Нього вони: Що ми маємо почати, щоб робити діла Божі?**
Then they said to him, How may we do the works of God?
ειπον ουν προς αυτον τι ποιουμεν ινα εργαζομεθα τα εργα του θεου
- 29 **Ісус відповів і сказав їм: Оце діло Боже, щоб у Того ви вірували, Кого Він послав.**
Jesus, answering, said to them, This is to do the work of God: to have faith in him whom God has sent.
απεκριθη ο ιησους και ειπεν αυτοις τουτο εστιν το εργον του θεου ινα πιστευσητε εις ον απεστειλεν εκεινος

- 30 А вони відказали Йому: Яке ж знамено Ти чиниш, щоб побачили ми й поняли Тобі віри? Що Ти робиш?
So they said, What sign do you give us, so that we may see and have faith in you? What do you do?
ειπον ουν αυτοι τι ουν ποιεις συ σημειον ινα ιδωμεν και πιστευσωμεν σοι τι εργαζη
- 31 Наші отці їли манну в пустині, як написано: Хліб із неба їм дав на поживу.
Our fathers had the manna in the waste land, as the Writings say, He gave them bread from heaven.
οι πατερες ημων το μαννα εφαγον εν τη ερημω καθως εστιν γεγραμμενον αρτον εκ του ουρανου εδωκεν αυτοις φαγειν
- 32 А Ісус їм сказав: Поправді, поправді кажу вам: Не Мойсей хліб із неба вам дав, Мій Отець дає вам хліб правдивий із неба.
Jesus then said to them, Truly I say to you, What Moses gave you was not the bread from heaven; it is my Father who gives you the true bread from heaven.
ειπεν ουν αυτοις ο ιησους αμην αμην λεγω υμιν ου μωσης δεδωκεν υμιν τον αρτον εκ του ουρανου αλλ ο πατηρ μου διδωσιν υμιν τον αρτον εκ του ουρανου τον αληθινον
- 33 Бо хліб Божий є Той, Хто сходить із неба й дає життя світові.
The bread of God is the bread which comes down out of heaven and gives life to the world.
ο γαρ αρτος του θεου εστιν ο καταβαινων εκ του ουρανου και ζωην διδους τω κοσμω
- 34 А вони відказали до Нього: Давай, Господи, хліба такого нам завжди!
Ah, Lord, they said, give us that bread for ever!
ειπον ουν προς αυτον κυριε παντοτε δος ημιν τον αρτον τουτου
- 35 Ісус же сказав їм: Я хліб життя. Хто до Мене приходить, не голодуватиме він, а хто вірує в Мене, ніколи не прагнучиме.
And this was the answer of Jesus: I am the bread of life. He who comes to me will never be in need of food, and he who has faith in me will never be in need of drink.
ειπεν δε αυτοις ο ιησους εγω ειμι ο αρτος της ζωης ο ερχομενος προς με ου μη πειναση και ο πιστευων εις εμε ου μη διψηση ποποτε
- 36 Але Я вам сказав, що Мене хоч ви й бачили, та не віруєте.
But it is as I said to you: you have seen me, and still you have no faith.
αλλ ειπον υμιν οτι και εωρακατε με και ου πιστευετε
- 37 Усе прийде до Мене, що Отець дає Мені, а того, хто до Мене приходить, Я не вижену геть.
Whatever the Father gives to me will come to me; and I will not send away anyone who comes to me.
παν ο διδωσιν μοι ο πατηρ προς εμε ηξει και τον ερχομενον προς με ου μη εκβαλω εξω
- 38 Бо Я з неба зійшов не на те, щоб волю чинити Свою, але волю Того, Хто послав Мене.
For I have come down from heaven, not to do my pleasure, but the pleasure of him who sent me.
οτι καταβεβηκα εκ του ουρανου ουχ ινα ποιω το θελημα το εμον αλλα το θελημα του πεμψαντος με
- 39 Оце ж воля Того, Хто послав Мене, щоб з усього, що дав Мені Він, Я нічого не стратив, але воскресив те останнього дня.
And this is the pleasure of him who sent me, that I am not to let out of my hands anything which he has given me, but I am to give it new life on the last day.
τουτο δε εστιν το θελημα του πεμψαντος με πατρος ινα παν ο δεδωκεν μοι μη απολεσω εξ αυτου αλλα αναστησω αυτο εν τη εσχατη ημερα
- 40 Оце ж воля Мого Отця, щоб усякий, хто Сина бачить та вірує в Нього, мав вічне життя, і того воскресу Я останнього дня.
This, I say, is my Father's pleasure, that everyone who sees the Son and has faith in him may have eternal life: and I will take him up on the last day.
τουτο δε εστιν το θελημα του πεμψαντος με ινα πας ο θεωρον τον υιον και πιστευων εις αυτον εχη ζωην αιωνιον και αναστησω αυτον εγω τη εσχατη ημερα
- 41 Тоді стали юдеї ремствувати на Нього, що сказав: Я той хліб, що з неба зійшов.
Now the Jews said bitter things about Jesus because of his words, I am the bread which came down from heaven.
εγογγυζον ουν οι ιουδαιοι περι αυτου οτι ειπεν εγω ειμι ο αρτος ο καταβας εκ του ουρανου
- 42 І казали вони: хіба Він не Ісус, син Йосипів, що ми знаємо батька та матір Його? Як же Він каже: Я з неба зійшов?
And they said, Is not this Jesus, the son of Joseph, whose father and mother we have seen? How is it then that he now says, I have come down from heaven?
και ελεγον ουχ ουτος εστιν ιησους ο υιος ιωσηφ ου ημεις οίδαμεν τον πατερα και την μητερα πως ουν λεγει ουτος οτι εκ του ουρανου καταβεβηκα
- 43 А Ісус відповів і промовив до них: Не ремствуйте ви між собою!
Jesus made answer and said, Do not say things against me, one to another.
απεκριθη ουν ο ιησους και ειπεν αυτοις μη γογγυζετε μετ αλληλων

- 44 Ніхто бо не може до Мене прийти, як Отець, що послав Мене, не притягне його, і того воскресу Я останнього дня.
No man is able to come to me if the Father who sent me does not give him the desire to come: and I will take him up from the dead on the last day.
ουδεις δυναται ελθειν προς με εαν μη ο πατηρ ο πεμψας με ελκυση αυτον και εγω αναστησω αυτον τη εσχατη ημερα
- 45 У Пророків написано: І всі будуть від Бога навчені. Кожен, хто від Бога почув і навчився, приходять до Мене.
The writings of the prophets say, And they will all have teaching from God. Everyone whose ears have been open to the teaching of the Father comes to me.
εστιν γεγραμμενον εν τοις προφηταις και εσονται παντες διδακτοι του θεου πας ουν ο ακουσας παρα του πατρος και μαθων ερχεται προς με
- 46 Це не значить, щоб хтось Отця бачив, тільки Той Отця бачив, Хто походить від Бога.
Not that anyone has ever seen the Father; only he who is from God, he has seen the Father.
ουχ οτι τον πατερα τις εωρακεν ει μη ο ων παρα του θεου ουτος εωρακεν τον πατερα
- 47 Поправді, поправді кажу Вам: Хто вірує в Мене, життя вічне той має.
Truly I say to you, He who has faith in me has eternal life.
αμην αμην λεγω υμιν ο πιστευων εις εμε εχει ζωην αιωνιον
- 48 Я хліб життя!
I am the bread of life.
εγω ειμι ο αρτος της ζωης
- 49 Отці ваші в пустині їли манну, і померли.
Your fathers took the manna in the waste land--and they are dead.
οι πατερες υμων εφαγον το μαννα εν τη ερημω και απεθανον
- 50 То є хліб, Який сходить із неба, щоб не вмер, хто Його споживає.
The bread which comes from heaven is such bread that a man may take it for food and never see death.
ουτος εστιν ο αρτος ο εκ του ουρανου καταβαινων ινα τις εξ αυτου φαγη και μη αποθανη
- 51 Я хліб живий, що з неба зійшов: коли хто споживатиме хліб цей, той повік буде жити. А хліб, що дам Я, то є тіло Моє, яке Я за життя світові дам.
I am the living bread which has come from heaven: if any man takes this bread for food he will have life for ever: and more than this, the bread which I will give is my flesh which I will give for the life of the world.
εγω ειμι ο αρτος ο ζων ο εκ του ουρανου καταβας εαν τις φαγη εκ τουτου του αρτου ζησεται εις τον αιωνα και ο αρτος δε ον εγω δωσω η σαρξ μου εστιν ην εγω δωσω υπερ της του κοσμου ζωης
- 52 Тоді між собою змагалися стали юдеї, говорячи: Як же Він може дати нам тіла спожити?
Then the Jews had an angry discussion among themselves, saying, How is it possible for this man to give us his flesh for food?
εμαχοντο ουν προς αλληλους οι ιουδαιοι λεγοντες πως δυναται ουτος ημιν δουναι την σαρκα φαγειν
- 53 І сказав їм Ієсус: Поправді, поправді кажу вам: Якщо ви споживати не будете тіла Сина Людського й пити не будете крові Його, то в собі ви не будете мати життя.
Then Jesus said to them, Truly I say to you, If you do not take the flesh of the Son of man for food, and if you do not take his blood for drink, you have no life in you.
ειπεν ουν αυτοις ο ιησους αμην αμην λεγω υμιν εαν μη φαγητε την σαρκα του υιου του ανθρωπου και πιητε αυτου το αιμα ουκ εχετε ζωην εν εαυτοις
- 54 Хто тіло Моє споживає та кров Мою п'є, той має вічне життя, і того воскресу Я останнього дня.
He who takes my flesh for food and my blood for drink has eternal life: and I will take him up from the dead at the last day.
ο τρωγων μου την σαρκα και πινων μου το αιμα εχει ζωην αιωνιον και εγω αναστησω αυτον τη εσχατη ημερα
- 55 Бо тіло Моє то правдиво пожива, Моя ж кров то правдиво пиття.
My flesh is true food and my blood is true drink.
η γαρ σαρξ μου αληθως εστιν βρωσις και το αιμα μου αληθως εστιν ποσις
- 56 Хто тіло Моє споживає та кров Мою п'є, той в Мені перебуває, а Я в ньому.
He who takes my flesh for food and my blood for drink is in me and I in him.
ο τρωγων μου την σαρκα και πινων μου το αιμα εν εμοι μενει καγω εν αυτω
- 57 Як Живий Отець послав Мене, і живу Я Отцем, так і той, хто Мене споживає, і він житиме Мною.
As the living Father has sent me, and I have life because of the Father, even so he who takes me for his food will have life because of me.
καθως απεστειλεν με ο ζων πατηρ καγω ζω δια τον πατερα και ο τρωγων με κακεινος ζησεται δι εμε

- 58 То є хліб, що з неба зійшов. Не як ваші отці їли манну й померли, хто цей хліб споживас, той жити буде повік!
This is the bread which has come down from heaven. It is not like the food which your fathers had: they took of the manna, and are dead; but he who takes this bread for food will have life for ever.
ουτος εστιν ο αρτος ο εκ του ουρανου καταβας ου καθως εφαγον οι πατερες υμων το μαννα και απεθανον ο τρωγων τουτον τον αρτον ζησεται εις τον αιωνα
- 59 Оце Він говорив, коли в Капернаумі навчав у синагозі.
Jesus said these things in the Synagogue while he was teaching at Capernaum.
ταυτα ειπεν εν συναγωγη διδασκων εν καπερναουμ
- 60 ¶ А багато-хто з учнів Його, як почули оце, гомоніли: Жорстока це мова! Хто слухати може її?
Then, hearing this, a number of his disciples said, This is a hard saying; who is able to take in such teaching?
πολλοι ουν ακουσαντες εκ των μαθητων αυτου ειπον σκληρος εστιν ουτος ο λογος τις δυναται αυτου ακουειν
- 61 А Ісус, Сам у Собі знавши це, що учні Його на те ремствують, промовив до них: Чи оце вас спокушує?
When Jesus became conscious that his disciples were protesting about what he said, he said to them, Does this give you trouble?
ειδος δε ο ιησους εν εαυτω οτι γογγυζουσιν περι τουτου οι μαθηται αυτου ειπεν αυτοις τουτο υμας σκανδαλιζει
- 62 А що ж, як побачите Людського Сина, що сходить туди, де перше Він був?
What then will you say if you see the Son of man going up to where he was before?
εαν ουν θεωρητε τον υιον του ανθρωπου αναβαινοντα οπου ην το προτερον
- 63 То дух, що оживлює, тіло ж не помагас нічого. Слова, що їх Я говорив вам, то дух і життя.
The spirit is the life giver; the flesh is of no value: the words which I have said to you are spirit and they are life.
το πνευμα εστιν το ζωοποιουν η σαρξ ουκ ωφελει ουδεν τα ρηματα α εγω λαλω υμιν πνευμα εστιν και ζωη εστιν
- 64 Але є дехто з вас, хто не вірус. Бо Ісус знав спочатку, хто ті, хто не вірус, і хто видасть Його.
But still some of you have no faith. For it was clear to Jesus from the first who they were who had no faith, and who it was who would be false to him.
αλλ εισιν εξ υμων тινες οι ου πιστευουσιν ηδει γαρ εξ αρχης ο ιησους тινες εισιν οι μη πιστευοντες και тис εστιν ο παραδωσων αυτον
- 65 І сказав Він: Я тому й говорив вам, що до Мене прийти не може ніхто, як не буде йому від Отця дане те.
And he said, This is why I said to you, No man is able to come to me if he is not given the power to do so by the Father.
και ελεγεν δια τουτο ειρηκα υμιν οτι ουδεις δυναται ελθειν προς με εαν μη η δεδομενον αυτω εκ του πατρος μου
- 66 Із того часу відпали багато-хто з учнів Його, і не ходили вже з Ним.
Because of what he said, a number of the disciples went back and would no longer go with him.
εκ τουτου πολλοι απηλθον των μαθητων αυτου εις та οπισω και ουκετι μετ αυτου περιεπατου
- 67 І сказав Ісус Дванадцятьом: Чи не хочете й ви відійти?
So Jesus said to the twelve, Have you a desire to go away?
ειπεν ουν ο ιησους τοις δωδεκα μη και υμεις θελετε υπαγειν
- 68 Відповів Йому Симон Петро: До кого ми підемо, Господи? Ти маєш слова життя вічного.
Then Simon Peter gave this answer: Lord, to whom are we to go? you have the words of eternal life;
απεκριθη ουν αυτω σιμων πετρος κυριε προς тина απελευσομεθα ρηματα ζωης αιωνιου εχεις
- 69 Ми ж увірували та пізнали, що Ти Христос, Син Бога Живого!
And we have faith and are certain that you are the Holy One of God.
και ημεις πεπιστευκαμεν και εγνωκαμεν οτι συ ει ο χριστος ο υιος του θεου του ζωντος
- 70 Відповів їм Ісус: Чи не Дванадцятьох Я вас вибрав? Та один із вас диявол...
Then Jesus said, Did I not make a selection of you, the twelve, and one of you is a son of the Evil One?
απεκριθη αυτοις ο ιησους ουκ εγω υμας τους δωδεκα εξελεξαμην και εξ υμων εις διαβολος εστιν
- 71 Це сказав Він про Юду, сина Симонового, Іскаріота. Бо цей мав Його видати, хоч він був один із Дванадцятьох.
He was talking of Judas, the son of Simon Iscariot. It was he who was to be false to Jesus--one of the twelve.
ελεγεν δε τον ιουδαν σιμωνος ισκαριωτην ουτος γαρ ημελλεν αυτον παραδιδοναι εις ων εκ των δωδεκα

- 1 ¶ Πίсля цього Ісус ходив по Галілеї, не хотів бо ходити по Юдеї, бо юдеї шукали нагоди, щоб убити Його.
After this, Jesus went from place to place in Galilee. He did not go about in Judaea, because the Jews were looking for a chance to put him to death.
και περιεπατει ο ιησους μετα ταυτα εν τη γαλιλαια ου γαρ ηθελεν εν τη ιουδαια περιπατειν οτι εζητουν αυτον οι ιουδαιοι αποκτειναι
- 2 Α надходило свято юдейське Кучки.
But the feast of the Jews, the feast of tents, was near.
ην δε εγγυς η εορτη των ιουδαιων η σκηνοπηγια
- 3 І сказали до Нього брати Його: Піди звідси, і йди до Юдеї, щоб і учні Твої побачили вчинки Твої, що Ти робиш.
So his brothers said to him, Go away from here into Judaea so that your disciples may see the works which you do.
ειπον ουν προς αυτον οι αδελφοι αυτου μεταβηθι εντευθεν και υπαγε εις την ιουδαιαν ινα και οι μαθηται σου θεωρησωσιν τα εργα σου α ποιεις
- 4 Тайкома бо не робить нічого ніхто, але сам прагне бути відомий. Коли Ти таке чиниш, то з'яви Себе світові.
Because no man does things secretly if he has a desire that men may have knowledge of him. If you do these things, let yourself be seen by all men.
ουδεις γαρ εν κρυπτω τι ποιει και ζητει αυτος εν παρρησια εινα ει ταυτα ποιεις φανερωσον σεαυτον τω κοσμω
- 5 Бо не вірували в Нього навіть брати Його!
For even his brothers had no belief in him.
ουδε γαρ οι αδελφοι αυτου επιστευον εις αυτον
- 6 Α Ісус промовляс до них: Не настав ще Мій час, але завжди готовий час ваш.
Jesus said to them, My time is still to come, but any time is good for you.
λεγει ουν αυτοις ο ιησους ο καιρος ο εμος ουπω παρεστιν ο δε καιρος ο υμετερος παντοτε εστιν ετοιμος
- 7 Вас ненавидіти світ не може, а Мене він ненавидить, бо Я свідчу про нього, що діла його злі.
It is not possible for you to be hated by the world; but I am hated by it, because I give witness that what it does is evil.
ου δυναται ο κοσμος μισειν υμας εμε δε μισει οτι εγω μαρτυρω περι αυτου οτι τα εργα αυτου πονηρα εστιν
- 8 Ідіть на це свято, Я ж іще не піду на це свято, бо не вповнився ще Мій час.
Go you up to the feast: I am not going up now to the feast because my time has not fully come.
υμεις αναβητε εις την εορτην ταυτην εγω ουπω αναβαινω εις την εορτην ταυτην οτι ο καιρος ο εμος ουπω πεληρωται
- 9 Це сказавши до них, Він зоставсь у Галілеї.
Having said these things to them, he still kept in Galilee.
ταυτα δε ειπων αυτοις εμεινεν εν τη γαλιλαια
- 10 Коли ж вийшли на свято брати Його, тоді й Сам Він пішов, не відкрито, але ніби потай.
But after his brothers had gone up to the feast, then he went up, not publicly, but in secret.
ως δε ανεβησαν οι αδελφοι αυτου τοτε και αυτος ανεβη εις την εορτην ου φανερωσ αλλ ως εν κρυπτω
- 11 А юдеї за свята шукали Його та питали: Де Він?
At the feast the Jews were looking for him and saying, Where is he?
οι ουν ιουδαιοι εζητουν αυτον εν τη εορτη και ελεγον που εστιν εκεινος
- 12 І поголоска велика про Нього в народі була. Одні говорили: Він добрий, а інші казали: Ні, Він зводить з дороги народ...
And there was much discussion about him among the mass of the people. Some said, He is a good man; but others said, No, he is giving people false ideas.
και γογγυσμος πολυς περι αυτου ην εν τοις οχλοις οι мен ελεγον οτι αγαθος εστιν αλλοι δε ελεγον ου αλλα πλανα τον οχλον
- 13 Та відкрито про Нього ніхто не казав, бо боялись юдеїв.
But no man said anything about him openly for fear of the Jews.
ουδεις менτοι παρρησια ελαλει περι αυτου δια τον φοβон των ιουδαιων
- 14 ¶ У половині вже свята Ісус у храм увійшов і навчав.
Now in the middle of the feast Jesus went up to the Temple and was teaching.
ηδη δε της εορτης μεσουσης ανεβη ο ιησους εις το ιερον και еδιδασκεν

- 15 **Ι** δивувались юдеї й казали: Як Він знає Писання, не вчившись?
Then the Jews were surprised and said, How has this man got knowledge of books? He has never been to school.
 και εθαυμαζον οι ιουδαιοι λεγοντες πως ουτος γραμματα οιδεν μη μεμαθηκως
- 16 **Відповів їм Ісус і сказав: Наука Моя не Моя, а Того, Хто послав Мене.**
Jesus gave them this answer: It is not my teaching, but his who sent me.
 απекριθη αυτοις ο ιησους και ειπεν η εμη διδαχη ουκ εστιν εμη αλλα του πεμψαντος με
- 17 **Коли хоче хто волю чинити Його, той довідається про науку, чи від Бога вона, чи від Себе Самого кажу Я.**
If any man is ready to do God's pleasure he will have knowledge of the teaching and of where it comes from--from God or from myself.
 εαν τις θελη το θελημα αυτου ποιειν γνωσεται περι της διδαχης ποτερον εκ του θεου εστιν η εγω απ εμαυτου λαλω
- 18 **Хто говорить від себе самого, той власної слави шукає, а Хто слави шукає Того, Хто послав Його, Той правдивий, і в Ньому неправди нема.**
The man whose words come from himself is looking for glory for himself, but he who is looking for the glory of him who sent him--that man is true and there is no evil in him.
 ο αφ εαυτου λαλων την δοξαν την ιδιαν ζητει ο δε ζητων την δοξαν του πεμψαντος αυτον ουτος αληθης εστιν και αδικια εν αυτω ουκ εστιν
- 19 **Чи ж Закона вам дав не Мойсей? Та ніхто з вас Закона того не виконує. Нащо хочете вбити Мене?**
Did not Moses give you the law? Even so, not one of you keeps the law. Why have you a desire to put me to death?
 ου μωσης δεδωκεν υμιν τον νομον και ουδεις εξ υμων ποιει τον νομον τι με ζητειτε αποκτειναι
- 20 **Народ відповів: Чи Ти демона маєш? Хто Тебе хоче вбити?**
The people said in answer, You have an evil spirit: who has any desire to put you to death?
 απекριθη ο οχλος και ειπεν δαιμονιον εχεις τις σε ζητει αποκτειναι
- 21 **Ісус відповів і сказав їм: Одне діло зробив Я, і всі ви дивустесь.**
This was the answer of Jesus: I have done one work and you are all surprised at it.
 απекριθη ο ιησους και ειπεν αυτοις εν εργων εποησα και παντες θαυμαζετε
- 22 **Через це Мойсей дав обрізання вам, не тому, що воно від Мойсея, але від отців, та ви й у суботу обрізуйте чоловіка.**
Moses gave you circumcision--not that it comes from Moses, but from the fathers--and even on the Sabbath you give a child circumcision.
 δια τουτο μωσης δεδωκεν υμιν την περιτομην ουχ οτι εκ του μωσεως εστιν αλλ εκ των πατερων και εν σαββατω περιτεμνετε ανθρωπον
- 23 **Коли ж чоловік у суботу приймає обрізання, щоб Закону Мойсєєвого не порушити, чого ж ремствує ви на Мене, що Я всю людину в суботу вздоровив?**
If a child is given circumcision on the Sabbath so that the law of Moses may not be broken, why are you angry with me because I made a man completely well on the Sabbath?
 ει περιτομην λαμβανει ανθρωπος εν σαββατω ινα μη λυθη ο νομος μωσεως εμοι χολατε οτι ολον ανθρωπον υγιη εποησα εν σαββατω
- 24 **Не судіть за обличчям, але суд справедливий чиніть!**
Let not your decisions be based on what you see, but on righteousness.
 μη κρινετε κατ οψιν αλλα την δικαιαν κρισιν κρινατε
- 25 **Дехто ж з срусалимлян казали: Хіба це не Той, що Його шукають убити?**
Then some of the people of Jerusalem said, Is not this the man whose death is desired?
 ελεγон ουν τινες εκ των ιεροσολυμιτων ουχ ουτος εστιν ον ζητουσιν αποκτειναι
- 26 **Бо говорить відкрито ось Він, і нічого не кажуть Йому. Чи то справді дізналися старші, що Він дійсно Христос?**
And here he is talking openly and they say nothing to him! Is it possible that the rulers have knowledge that this is truly the Christ?
 και ιδε παρρησια λαλει και ουδεν αυτω λεγουσιν μηποτε αληθως εγνωσαν οι αρχοντες οτι ουτος εστιν αληθως ο χριστος
- 27 **Та ми знаєм Цього, звідки Він. Про Христа ж, коли прийде, ніхто знати не буде, звідки Він.**
However, it is clear to us where this man comes from: but when the Christ comes no one will have knowledge where he comes from.
 αλλα τουτον οιδαμεν ποθεν εστιν ο δε χριστος οταν ερχηται ουδεις γνωσκει ποθεν εστιν
- 28 **І скликнув у храмі Ісус, навчаючи й кажучи: І Мене знаєте він, і знаєте, звідки Я. А Я не прийшов Сам від Себе; правдивий же Той, Хто послав Мене, що Його ви не знаєте.**
Then, when he was teaching in the Temple, Jesus said with a loud voice, You have knowledge of me and you have knowledge of where I come from; and I have not come of myself; but there is One who has sent me; he is true, but you have no knowledge of him.
 εκραξεν ουν εν τω ιερω διδασκων ο ιησους και λεγων καμε οιδατε και οιδατε ποθεν εμι και απ εμαυτου ουκ εληλυθα αλλ εστιν αληθινος ο πεμψας με ον υμεις ουκ οιδατε

- 29 Я знаю Його, Я бо від Нього, і послав Мене Він!
I have knowledge of him because I came from him and he sent me.
εγω δε οиδα αυτον οτι παρ αυτου ειμι κακεινος με απεστειλεν
- 30 Тож шукали вони, щоб схопити Його, та ніхто не наклав рук на Нього, бо то ще не настала година Його.
Then they had a desire to take him: but no man put hands on him because his hour was still to come.
εζητουν ουν αυτον πιασαι και ουδεις επεβαλεν επ αυτον την χειρα οτι ουπω εληλυθει η ωρα αυτου
- 31 А багато з народу в Нього ввірували та казали: Коли прийде Христос, чи ж Він чуда чинитиме більші, як чинить Оцей?
And numbers of the people had belief in him, and they said, When the Christ comes will he do more signs than this man has done?
πολλοι δε εκ του οχλου επιστευσαν εις αυτον και ελεγον οτι ο χριστος οταν εлθη μητι πλειονα σημεια τουτων ποιησει ων ουτος εποиησεν
- 32 Фарисеї прочули такі поголоски про Нього в народі. Тоді первосвященники та фарисеї послали свою службу, щоб схопити Його.
This discussion of the people came to the ears of the Pharisees; and the chief priests and the Pharisees sent servants to take him.
ηκουσαν οι φαρισαιοι του οχλου γογγυζοντος περι αυτου ταυτα και απεστειλαν οι φαρισαιοι και οι αρχιερεις υπηρετας ινα πιασωσιν αυτον
- 33 Ісус же сказав: Ще недовго побуду Я з вами, та й до Того піду, Хто послав Мене.
Then Jesus said, I will be with you a little longer and then I go to him who sent me.
ειπεν ουν αυτοις ο ιησους επι μικρον χρονον μεθ υμων ειμι και υπαγω προς τον πεμψαντα με
- 34 Ви будете шукати Мене, і не знайдете; а туди, де Я є, ви прибути не можете...
You will be looking for me, and you will not see me: and where I am you may not come.
ζητησετε με και ουχ ευρησετε και οπου ειμι εγω υμεις ου δυνασθε ελθειν
- 35 Тоді говорили юдеї між собою: Куди це Він хоче йти, що не знайдемо Його? Чи не хоче йти до виселенців між греки, та й греків навчати?
So the Jews said among themselves, To what place is he going where we will not see him? will he go to the Jews living among the Greeks and become the teacher of the Greeks?
ειπον ουν οι ιουδαιοι προς εαυτους που ουτος μελλει πορευεσθαι οτι ημεις ουχ ευρησομεν αυτον μη εις την διασποραν των ελληνων μελλει πορευεσθαι και διδασκειν τους ελληνας
- 36 Що за слово, яке Він сказав: Ви будете шукати Мене, і не знайдете; а туди, де Я є, ви прибути не можете?
What is this saying of his, You will be looking for me and will not see me, and where I am you may not come?
τις εστιν ουτος ο λογος ον ειπεν ζητησετε με και ουχ ευρησετε και οπου ειμι εγω υμεις ου δυνασθε ελθειν
- 37 ¶ А останнього великого дня свята Ісус стояв і кликав, говорячи: Коли прагне хто з вас нехай прийде до Мене та й п'є!
On the last day, the great day of the feast, Jesus got up and said in a loud voice, If any man is in need of drink let him come to me and I will give it to him.
εν δε τη εσχατη ημερα τη μεγαλη της εορτης ειστηκε ο ιησους και εκραξεν λεγων εαν τις διψα еρχεσθω προς με και πινετω
- 38 Хто вірус в Мене, як каже Писання, то ріки живої води потечуть із утроби його.
He who has faith in me, out of his body, as the Writings have said, will come rivers of living water.
ο πιστευων εις εμε καθως ειπεν η γραφη ποταμοι εκ της κοιλιας αυτου ρευσουσιν υδατος ζωντος
- 39 Це ж сказав Він про Духа, що мали прийняти Його, хто ввірував у Нього. Не було бо ще Духа на них, не був бо Ісус ще прославлений.
This he said of the Spirit which would be given to those who had faith in him: the Spirit had not been given then, because the glory of Jesus was still to come.
τουτο δε ειπεν περι του πνευματος ου εμελλον λαμβανειν οι πιστευοντες εις αυτον ουπω γαρ ην πνευμα αγιον οτι ο ιησους ουδεπω εδοξασθη
- 40 А багато з народу, почувши слова ті, казали: Він справді пророк!
When these words came to their ears, some of the people said, This is certainly the prophet.
πολλοι ουν εκ του οχλου ακουσαντες τον λογον ελεγον ουτος εστιν αληθως ο προφητης
- 41 Інші казали: Він Христос. А ще інші казали: Хіба прийде Христос із Галілеї?
Others said, This is the Christ. But others said, Not so; will the Christ come from Galilee?
αλλοι ελεγον ουτος εστιν ο χριστος αλλοι δε ελεγον μη γαρ εκ της γαλλιλαιας ο χριστος еρχεται
- 42 Чи ж не каже Писання, що Христос прийде з роду Давидового, і з села Віфлєсму, звідкіля був Давид?
Do not the Writings say that the Christ comes of the seed of David and from Beth-lehem, the little town where David was?
ουχι η γραφη ειπεν οτι εκ του σπερματος даβιδ και απο βηθλεεμ της κομης οπου ην даβιδ ο χριστος еρχεται

- 43 Так повстала незгода в народі з-за Нього.
So there was a division among the people because of him.
σχισμα ουν εν τω οχλω εγενετο δι αυτον
- 44 А декотрі з них мали замір схопити Його, та ніхто не поклав рук на Нього.
And some of them had a desire to take him; but no man put hands on him.
τινες δε ηθελον εξ αυτων πιασαι αυτον αλλ ουδεις επεβαλεν επ αυτον τας χειρας
- 45 ¶ І вернулася служба до первосвящеників та фарисеїв, а ті їх запитали: Чому не привели ви Його?
Then the servants went back to the chief priests and Pharisees, who said to them, Why have you not got him with you?
ηλθον ουν οι υπηρεται προς τους αρχιερεις και φαρισαιους και ειπον αυτοις εκεινοι διατι ουκ ηγαγετε αυτον
- 46 Відказала та служба: Чоловік ще ніколи так не промовляв, як Оцей Чоловік...
The servants made answer, No man ever said things like this man.
απεκριθησαν οι υπηρεται ουδεποτε ουτως ελαλησεν ανθρωπος ως ουτος ο ανθρωπος
- 47 А їм відповіли фарисеї: Чи й вас із дороги не зведено?
Then the Pharisees said to them, Have you, like the others, been given false ideas?
απεκριθησαν ουν αυτοις οι φαρισαιοι μη και υμεις πεπλανησθε
- 48 Хіба хто з старших або з фарисеїв увірував у Нього?
Have any of the rulers belief in him, or any one of the Pharisees?
μη τις εκ των αρχοντων επιστευσεν εις αυτον η εκ των φαρισαιων
- 49 Та проклятий народ, що не знає Закону!
But these people who have no knowledge of the law are cursed.
αλλ ο οχλος ουτος ο μη γινωσκων τον νομον επικαταρατοι εισιν
- 50 Говорить до них Никодим, що приходив до Нього вночі, і що був один із них:
Nicodemus--he who had come to Jesus before, being himself one of them--said to them,
λεγει νικοδημος προς αυτους ο ελθων νυκτος προς αυτον εις ων εξ αυτων
- 51 Хіба судить Закон наш людину, як перше її не вислухає, і не дізнається, що вона робить?
Is a man judged by our law before it has given him a hearing and has knowledge of what he has done?
μη ο νομος ημων κρινει τον ανθρωπον εαν μη ακουση παρ αυτου προτερον και γνω τι ποιει
- 52 Йому відповіли та сказали вони: Чи й ти не з Галілеї? Досліди та побач, що не прийде Пророк із Галілеї.
This was their answer: And do you come from Galilee? Make search and you will see that no prophet comes out of Galilee.
απεκριθησαν και ειπον αυτω μη και συ εκ της γαλιλαιας ει ερευνησον και ιδε οτι προφητης εκ της γαλιλαιας ουκ εηγηρται
- 53 І до дому свого пішов кожен.
[And every man went to his house;
και επορευθη εκαστος εις τον οικον αυτου
- 1 ¶ Ісус же на гору Оливну пішов.
But Jesus went to the Mountain of Olives.
ιησους δε επορευθη εις το ορος των ελαιων
- 2 А над ранком прийшов знов у храм, і всі люди збігались до Нього. А Він сів і навчав їх.
And early in the morning he came again into the Temple and all the people came to him and he was seated teaching them.
ορθρου δε παλιν παρεγενετο εις το ιερον και πας ο λαος ηρχετο προς αυτον και καθισας εδιδασκεν αυτους
- 3 І ось книжники та фарисеї приводять до Нього в перелюбі схоплену жінку, і посередині ставлять її,
Now the scribes and Pharisees came, with a woman who had been taken in the act of sinning against the married relation;
αγουσιν δε οι γραμματαις και οι φαρισαιοι προς αυτον γυναικα εν μοιχεια καταλημμενην και στησαντες αυτην εν μεσω

- 4 та й говорять Йому: Оцю жінку, Учителю, зловлено на гарячому вчинку перелюбу...
And putting her forward, they said to him, Master, this woman has been taken in the very act of sinning against the married relation.
λεγουσιν αὐτῷ διδασκαλε αὐτὴ ἡ γυνὴ κατελιφθῆ ἐπαυτοφῶρῳ μοιχευομένη
- 5 Мойсей же в Законі звелів нам таких побивати камінням. А Ти що говориш?
Now in the law Moses gave directions that such women were to be stoned; what do you say about it?
ἐν δὲ τῷ νομῷ μωσῆς ἡμῖν ἐνετείλατο τὰς τοιαύτας λιθοβολεῖσθαι σὺ οὖν τί λέγεις
- 6 Це ж казали вони, Його спокушуючи, та щоб мати на Нього оскарження. А Ісус, нахилившись додолю, по землі писав пальцем...
They said this, testing him, so that they might have something against him. But Jesus, with his head bent down, made letters on the floor with his finger.
τοῦτο δὲ ἐλεγον πειραζόντες αὐτὸν ἵνα ἐχῶσιν κατηγορεῖν αὐτοῦ ὁ δὲ ἰησοῦς κατῶ κῦψας τῷ δακτυλῷ ἐγραφεν εἰς τὴν γῆν
- 7 А коли ті не переставали питати Його, Він підвівся й промовив до них: Хто з вас без гріха, нехай перший на неї той каменем кине!...
But when they went on with their questions, he got up and said to them, Let him among you who is without sin be the first to send a stone at her.
ὡς δὲ ἐπεμενον ἐρωτῶντες αὐτὸν ἀνακῦψας εἶπεν πρὸς αὐτοὺς ὁ ἀναμάρτητος ὑμῶν πρῶτος τὸν λίθον ἐπ' αὐτῆ βαλετω
- 8 І Він знов нахилився додолю, і писав по землі...
And again, with bent head, he made letters on the floor.
καὶ παλιν κατῶ κῦψας ἐγραφεν εἰς τὴν γῆν
- 9 А вони, це почувши й сумлінням докорені, стали один по одному виходити, почавши з найстарших та аж до останніх. І зоставсь Сам Ісус і та жінка, що стояла всередині...
And when his words came to their ears, they went out one by one, starting with the oldest even to the last, because they were conscious of what was in their hearts: and Jesus was there by himself with the woman before him.
οἱ δὲ ἀκούσαντες καὶ ὑπο τῆς συνειδήσεως ἐλεγχόμενοι ἐξήρχοντο εἰς καθ' εἰς ἀρξάμενοι ἀπο τῶν πρεσβυτέρων ἕως τῶν ἐσχάτων καὶ κατελιφθῆ ἄνθρωπος ὁ ἰησοῦς καὶ ἡ γυνὴ ἐν μέσῳ ἐστῶσα
- 10 І підвівся Ісус, і нікого, крім жінки, не бачивши, промовив до неї: Де ж ті, жінко, що тебе оскаржали? Чи ніхто тебе не засудив?
Then Jesus got up, and seeing nobody but the woman, he said to her, Where are the men who said things against you? did no one give a decision against you?
ἀνακῦψας δὲ ὁ ἰησοῦς καὶ μὴδὲνα θεασάμενος πλὴν τῆς γυναίκος εἶπεν αὐτῆ ἡ γυνὴ πού εἰσιν ἐκεῖνοι οἱ κατηγοροὶ σοῦ οὐδεὶς σε κατεκρίνεν
- 11 А вона відказала: Ніхто, Господи... І сказав їй Ісус: Не засуджую й Я тебе. Іди собі, але більш не гріши!
And she said, No man, Lord. And Jesus said, And I do not give a decision against you: go, and never do wrong again.]
ἡ δὲ εἶπεν οὐδεὶς κύριε εἶπεν δὲ αὐτῆ ὁ ἰησοῦς οὐδὲ ἐγὼ σε κατακρίνω πορεύου καὶ μηκέτι ἀμάρτανε
- 12 ¶ І знову Ісус промовляв до них, кажучи: Я Світло для світу. Хто йде вслід за Мною, не буде ходити у темряві той, але матиме світло життя.
Then again Jesus said to them, I am the light of the world; he who comes with me will not be walking in the dark but will have the light of life.
παλιν οὖν ὁ ἰησοῦς αὐτοῖς ἐλάλησεν λέγων ἐγὼ εἰμι τὸ φῶς τοῦ κόσμου ὁ ἀκολουθῶν ἐμοὶ οὐ μὴ περιπατήσει ἐν τῇ σκοτίᾳ ἀλλ' ἐξεί το φῶς τῆς ζωῆς
- 13 Фарисеї ж Йому відказали: Ти Сам свідчиш про Себе, тим свідоцтво Твоє неправдиве.
So the Pharisees said to him, The witness you give is about yourself: your witness is not true.
εἶπον οὖν αὐτῷ οἱ φαρισαῖοι σὺ περὶ σεαυτοῦ μαρτυρεῖς ἡ μαρτυρία σου οὐκ ἐστὶν ἀληθῆς
- 14 Відповів і сказав їм Ісус: Хоч і свідчу про Себе Я Сам, та правдиве свідоцтво Моє, бо Я знаю, звідкіля Я прийшов і куди Я йду. Ви ж не відаєте, відкіля Я приходжу, і куди Я йду.
Jesus said in answer, Even if I give witness about myself, my witness is true, because I have knowledge of where I came from and where I am going; but you have no knowledge of where I come from or of where I am going.
ἀπεκρίθη ἰησοῦς καὶ εἶπεν αὐτοῖς κἀν ἐγὼ μαρτυρῶ περὶ ἐμαυτοῦ ἀληθῆς ἐστὶν ἡ μαρτυρία μου ὅτι οἶδα ποθεν ἦλθον καὶ πού ὑπάγω ὑμεῖς δὲ οὐκ οἰδατε ποθεν ἐρχομαι καὶ πού ὑπάγω
- 15 Ви за тілом судите, Я не суджу нікого.
You are judging from what you see; I am judging no man.
ὕμεις κατὰ τὴν σάρκα κρίνετε ἐγὼ οὐ κρίνω οὐδὲνα
- 16 А коли Я суджу, то правдивий Мій суд, бо не Сам Я, а Я та Отець, що послав Він Мене!
Even if I am judging, my decision is right, because I am not by myself--with me is the Father who sent me.
καὶ ἐὰν κρίνω δὲ ἐγὼ ἡ κρίσις ἡ ἐμὴ ἀληθῆς ἐστὶν ὅτι ἄνθρωπος οὐκ εἰμι ἀλλ' ἐγὼ καὶ ὁ πέμψας με πατήρ

- 17 Та й у вашім Законі написано, що свідчення двох чоловіків правдиве.
Even in your law it is said that the witness of two men is true.
και εν τω νομω δε τω υμετερω γεγραπται οτι δυο ανθρωπων η μαρτυρια αληθης εστιν
- 18 Я Сам свідчу про Себе Самого, і свідчить про Мене Отець, що послав Він Мене.
I give witness about myself and the Father who sent me gives witness about me.
εγω εμι ο μαρτυρων περι εμαντου και μαρτυρει περι εμου ο πεμφας με πατηρ
- 19 І сказали до Нього вони: Де Отець Твій? Ісус відповів: Не знаєте ви ні Мене, ні Мого Отця. Якби знали Мене, то й Отця Мого знали б.
Then they said to him, Where is your Father? Jesus said in answer, You have no knowledge of me or of my Father: if you had knowledge of me you would have knowledge of my Father.
ελεγον ουν αυτω που εστιν ο πατηρ σου απεκριθη ο ιησους ουτε εμε οιδατε ουτε τον πατερα μου ει εμε ηδαιτε και τον πατερα μου ηδαιτε αν
- 20 Ці слова Він казав при скарбниці, у храмі навчаючи. І ніхто не схопив Його, бо то ще не настала година Його...
Jesus said these words in the place where the offerings were stored, while he was teaching in the Temple: but no man took him because his time was still to come.
ταυτα τα ρηματα ελαλησεν ο ιησους εν τω γαζοφυλακιω διδασκων εν τω ιερω και ουδεις επιασεν αυτον οτι ουπω εληλυθει η ωρα αυτου
- 21 ¶ І сказав Він їм знову: Я відходжу, ви ж шукати Мене будете, і помрете в гріху своїм. Куди Я йду, туди ви прийти не можете...
Then he said to them again, I am going away and you will be looking for me, but death will overtake you in your sins. It is not possible for you to come where I am going.
ειπεν ουν παλιν αυτοις ο ιησους εγω υπαγω και ζητησετε με και εν τη αμαρτια υμων αποθανεισθε οπου εγω υπαγω υμεις ου δυνασθε ελθειν
- 22 А юдеї казали: Чи не вб'є Він Сам Себе, коли каже: Куди Я йду, туди ви прийти не можете?
So the Jews said, Will he take his life? Is that why he says, Where I go it is not possible for you to come?
ελεγον ουν οι ιουδαιοι μητι αποκτενει εαυτον οτι λεγει οπου εγω υπαγω υμεις ου δυνασθε ελθειν
- 23 І сказав Він до них: Ви від долу, Я звисока, і ви зо світу цього, Я не з цього світу.
And he said to them, You are of the earth; I am from heaven: you are of this world; I am not of this world.
και ειπεν αυτοις υμεις εκ των κατω εστε εγω εκ των ανω εμι υμεις εκ του κοσμου τουτου εστε εγω ουκ εμι εκ του κοσμου τουτου
- 24 Тому Я сказав вам, що помрете в своїх гріхах. Бо коли не ввіруєте, що то Я, то помрете в своїх гріхах.
For this reason I said to you that death will overtake you in your sins: for if you have not faith that I am he, death will come to you while you are in your sins.
ειπον ουν υμιν οτι αποθανεισθε εν ταις αμαρτιας υμων εαν γαρ μη πιστευσητε οτι εγω εμι αποθανεισθε εν ταις αμαρτιας υμων
- 25 А вони запитали Його: Хто Ти такий? І Ісус відказав їм: Той, Хто спочатку, як і говорю Я до вас.
Then they said to him, Who are you? Jesus said, What I said to you from the first.
ελεγον ουν αυτω συ τις ει και ειπεν αυτοις ο ιησους την αρχην ο τι και λαλω υμιν
- 26 Я маю багато про вас говорити й судити; правдивий же Той, Хто послав Мене, і Я світові те говорю, що від Нього почув.
I have much to say about you and against you: but he who sent me is true and what he has said to me I say to the world.
πολλα εχω περι υμων λαλειν και κρινειν αλλ ο πεμφας με αληθης εστιν καγω α ηκουσα παρ αυτου ταυτα λεγω εις τον κοσμον
- 27 Але не зрозуміли вони, що то Він про Отця говорив їм.
They did not see that his words were about the Father.
ουκ εγνωσαν οτι τον πατερα αυτοις ελεγεν
- 28 Тож Ісус їм сказав: Коли ви підіймете Людського Сина, тоді зрозумісте, що то Я, і що Сам Я від Себе нічого не дію, але те говорю, як Отець Мій Мене був навчив.
So Jesus said, When the Son of man has been lifted up by you, then it will be clear to you who I am, and that I do nothing of myself, but say as the Father gave me teaching.
ειπεν ουν αυτοις ο ιησους οταν υψωσητε τον υιον του ανθρωπου тоτε γνωσεσθε οτι εγω εμι και απ εμαντου ποιω ουδεν αλλα καθως еδιдаξεν με ο πατηρ μου ταυτα λαλω
- 29 А Той, Хто послав Мене, перебуває зо Мною; Отець не зоставив Самого Мене, бо Я завжди чиню, що Йому до вподоби.
He who sent me is with me; he has not gone from me, because at all times I do the things which are pleasing to him.
και ο πεμφας με μετ εμου εστιν ουκ αφηκεν με μονον ο πατηρ οτι εγω та αρεστα αυτω ποιω παντοτε
- 30 Коли Він говорив це, то багато-хто в Нього увірували.
When he said this a number came to have faith in him.
ταυτα αυτου λαλουντος πολλοι επιστευσαν εις αυτον

- 31 ¶ Τὸν προμὼν Ἰησοῦς τοῖς Ἰουδαίοις, ὅτι ἐὰν ἡμεῖς τηροῦμεν τὰ ῥήματα αὐτοῦ, τότε ἀληθῶς μαθηταὶ αὐτοῦ ἐσμεν,
Then Jesus said to the Jews who had faith in him, If you keep my word, then you are truly my disciples;
ελεγεν οὖν ὁ ἰησοῦς πρὸς τοὺς πεπιστευκοτάς αὐτῷ ἰουδαίους ἐὰν ὑμεῖς μείνητε ἐν τῷ λόγῳ τῷ ἐμῷ ἀληθῶς μαθηταὶ μου ἐστέ
- 32 ἢ γινώσκετε τὴν ἀλήθειαν, καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς.
And you will have knowledge of what is true, and that will make you free.
καὶ γινώσσετε τὴν ἀλήθειαν καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς
- 33 Οὗτοι ἀπεκρίθησαν αὐτῷ λέγοντες· Ἐμεῖς ἀβραάμ τοῦ πατρὸς ἡμῶν ἐσμὲν, καὶ οὐδεὶς δύναται ἡμᾶς δεδουλεύκαμεν ποτε· πῶς εἶπες, ὅτι ἐλευθεροὶ γενήσεσθε;
They said to him in answer, We are Abraham's seed and have never been any man's servant: why do you say, You will become free?
ἀπεκρίθησαν αὐτῷ σπέρμα ἀβραὰμ ἐσμὲν καὶ οὐδενὶ δεδουλεύκαμεν ποτε· πῶς σὺ λέγεις ὅτι ἐλευθεροὶ γενήσεσθε;
- 34 Ἐπεὶ οὖν ἔφη αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· Ἐπεὶ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν δούλος ἐστὶν τῆς ἁμαρτίας.
And this was the answer Jesus gave them: Truly I say to you, Everyone who does evil is the servant of sin.
ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς ἀμὴν ἀμὴν λέγων ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν δούλος ἐστὶν τῆς ἁμαρτίας
- 35 Ἦν οὖν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐπιπέσει ἐν οὐρανῷ, καὶ ἔσται ἄνω ἕως πάντων τῶν αἰώνων.
Now the servant does not go on living in the house for ever, but the son does.
ὁ δὲ δούλος οὐ μένει ἐν τῇ οἰκίᾳ εἰς τὸν αἰῶνα ὁ υἱὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα
- 36 Ἐὰν οὖν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐλευθερώσῃ ὑμᾶς, τότε ὑμεῖς ἐλεύθεροὶ ἐστέ.
If then the son makes you free, you will be truly free.
ἐὰν οὖν ὁ υἱὸς ὑμᾶς ἐλευθερώσῃ ὑμᾶς, τότε ὑμεῖς ἐλεύθεροὶ ἐστέ
- 37 Οὐκ οἶδα ὅτι ἔσται ὑμῶν ἡ ἐπιθυμία, ἀλλὰ ἡ ἐπιθυμία ἔχει ἵνα θάψῃ με, ὅτι ὁ λόγος ὁ ἐμὸς οὐ χωρεῖ ἐν ὑμῖν.
I am conscious that you are Abraham's seed; but you have a desire to put me to death because my word has no place in you.
οὐκ οἶδα ὅτι ἔσται ὑμῶν ἡ ἐπιθυμία ἀλλὰ ἡ ἐπιθυμία ἔχει ἵνα θάψῃ με ὅτι ὁ λόγος ὁ ἐμὸς οὐ χωρεῖ ἐν ὑμῖν
- 38 ¶ Ἔφη αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· Ἐπεὶ ἔβλεπα τὰ ἔργα τοῦ πατρὸς ἡμῶν, καὶ ὑμεῖς οὐκ ἐβλεπετε τὰ ἔργα τοῦ πατρὸς ἡμῶν, ὅτι ὁ πατήρ ἡμῶν ποιεῖ τὰς ἀγαθὰς, καὶ ὑμεῖς οὐ ποιεῖτε.
I say the things which I have seen in my Father's house: and you do the things which come to you from your father's house.
ἐγὼ ὁ εὐρακὰς παρὰ τῷ πατρὶ μου λαλῶ καὶ ὑμεῖς οὐκ εὐρακατε παρὰ τῷ πατρὶ ὑμῶν ποιεῖτε
- 39 Οὗτοι ἀπεκρίθησαν αὐτῷ λέγοντες· Ἐμεῖς οὐκ οἶδα ὅτι ἔσται ὑμῶν ἡ ἐπιθυμία, ἀλλὰ ἡ ἐπιθυμία ἔχει ἵνα θάψῃ με, ὅτι ὁ λόγος ὁ ἐμὸς οὐ χωρεῖ ἐν ὑμῖν.
In answer they said to him, Our father is Abraham. Jesus said to them, If you were Abraham's children you would do what Abraham did.
ἀπεκρίθησαν αὐτῷ καὶ εἶπον αὐτῷ ὁ πατήρ ἡμῶν ἀβραὰμ ἐστὶν λέγει αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς εἰ τέκνα τοῦ ἀβραὰμ ἦτε τὰ ἔργα τοῦ ἀβραὰμ ποιεῖτε ἂν
- 40 Ἐπεὶ οὖν ἔφη αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· Ἐπεὶ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν δούλος ἐστὶν τῆς ἁμαρτίας.
But now you have a desire to put me to death, a man who has said to you what is true, as I had it from God: Abraham did not do that.
νῦν δὲ ζητεῖτε με ἀποκτείνειν ἄνθρωπον ὃς τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν λέλαληκα ἢ ἡκούσα παρὰ τοῦ θεοῦ τοῦτο ἀβραὰμ οὐκ ἐποίησεν
- 41 Ἐπεὶ οὖν ἔφη αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· Ἐπεὶ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν δούλος ἐστὶν τῆς ἁμαρτίας.
You are doing the works of your father. They said to him, We are true sons of Abraham; we have one Father, who is God.
ὑμεῖς ποιεῖτε τὰ ἔργα τοῦ πατρὸς ὑμῶν εἶπον οὖν αὐτῷ ἡμεῖς ἐκ πορνείας οὐ γεγεννημέθα ἐν ἑνὶ πατρὶ ἔχομεν τὸν θεόν
- 42 Ἐπεὶ οὖν ἔφη αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· Ἐπεὶ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν δούλος ἐστὶν τῆς ἁμαρτίας.
Jesus said to them, If God was your Father you would have love for me, because it was from God I came and am here. I did not come of myself, but he sent me.
εἶπεν οὖν αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς εἰ ὁ θεὸς πατήρ ὑμῶν ἦν ἠγαπᾶτε ἀν ἐμὲ ἐγὼ γὰρ ἐκ τοῦ θεοῦ ἐξῆλθον καὶ ἦκα οὐδε γὰρ ἀπ' ἐμαυτοῦ ἐληλυθα ἀλλ' ἐκεῖνος με ἀπέστειλεν
- 43 Ὁμοῦς ἔφη αὐτοῖς ὁ ἰησοῦς· Ἐπεὶ λέγω ὑμῖν ὅτι πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν δούλος ἐστὶν τῆς ἁμαρτίας.
Why are my words not clear to you? It is because your ears are shut to my teaching.
διὰ τὴν λαλίαν τὴν ἐμὴν οὐ γινώσκετε ὅτι οὐ δύνασθε ἀκοῦειν τὸν λόγον τὸν ἐμὸν

- 44 Ваш батько диявол, і пожадливісті батька свого ви виконувати хочете. Він був душогуб споконвіку, і в правді не встояв, бо правди нема в нім. Як говорить неправду, то говорить за сього, бо він неправдомовець і батько неправді.
 You are the children of your father the Evil One and it is your pleasure to do his desires. From the first he was a taker of life; and he did not go in the true way because there is no true thing in him. When he says what is false, it is natural to him, for he is false and the father of what is false.
 υμεις εκ πατρος του διαβολου εστε και τας επιθυμιας του πατρος υμων θελετε ποιειν εκεινος ανθρωποκτονος ην απ αρχης και εν τη αληθεια ουχ εστηκεν οτι ουκ εστιν αληθεια εν αυτω οταν λαλη το ψευδος εκ των ιδιων λαλει οτι ψευστης εστιν και ο πατηρ αυτου
- 45 А Мені ви не вірите, бо Я правду кажу.
 But because I say what is true, you have no belief in me.
 εγω δε οτι την αληθειαν λεγω ου πιστευετε μοι
- 46 ¶ Хто з вас може Мені докорити за гріх? Коли ж правду кажу, чом Мені ви не вірите?
 Which of you is able truly to say that I am a sinner? If I say what is true, why have you no belief in me?
 τис εξ υμων ελεγχει με περι αμαρτιας ει δε αληθειαν λεγω διατι υμεις ου πιστευετε μοι
- 47 Хто від Бога, той слухас Божі слова; через те ви не слухасте, що ви не від Бога.
 He who is a child of God gives ear to the words of God: your ears are not open to them because you are not from God.
 ο ων εκ του θεου τα ρηματα του θεου ακουει δια τουτο υμεις ουκ ακουετε οτι εκ του θεου ουκ εστε
- 48 Відізвились юдеї й сказали Йому: Чи ж не добре ми кажемо, що Ти самарянин і демона маєш?
 The Jews said to him in answer, Are we not right in saying that you are of Samaria and have an evil spirit?
 απекριθησαν ουν οι ιουδαιοι και ειπον αυτω ου καλωс λεγομεν ημεις οτι самарειτης ει συ και δαιμονιον εχειс
- 49 Ісус відповів: Не маю Я демона, та шаную Свого Отця, ви ж Мене зневажаєте.
 And this was the answer of Jesus: I have not an evil spirit; but I give honour to my Father and you do not give honour to me.
 απекριθη ιηсουс εγω δαιμονιον ουκ εχω αλλα τιμω τον πατερα μου και υμεις ατιμαζετε με
- 50 Не шукаю ж Я власної слави, є Такий, Хто шукає та судить.
 I, however, am not in search of glory for myself: there is One who is searching for it and he is judge.
 εγω δε ου ζητω την δοξαν μου εστιν ο ζητων και κρινων
- 51 ¶ Поправді, поправді кажу вам: Хто слово Моє берегтиме, не побачить той смерти повік!
 Truly I say to you, If a man keeps my word he will never see death.
 αμην αμην λεγω υμιν εαν τис τον λογον τον εμον τηρηση θανατον ου μη θεωρηση ειс τον αιωνα
- 52 І сказали до Нього юдеї: Тепер ми дізнались, що демона маєш: умер Авраам і пророки, а Ти кажеш: Хто науку Мою берегтиме, не скуштує той смерти повік.
 The Jews said to him, Now we are certain that you have an evil spirit. Abraham is dead, and the prophets are dead; and you say, If a man keeps my word he will never see death.
 ειπον ουν αυτω οι ιουδαιοι νυν εγνωκαμεν οτι δαιμονιον εχειс αβραам απεθανεν και οι προφηται και συ λεγεις εαν τис τον λογον μου τηρηση ου μη γευсεται θανατου ειс τον αιωνα
- 53 Чи ж Ти більший, ніж отець наш Авраам, що помер? Та помиралі й пророки. Ким Ти робиш Самого Себе?
 Are you greater than our father Abraham, who is dead? and the prophets are dead: who do you say that you are?
 μη συ μειζων ει του πατροс ημων αβραам οστιс απεθανεν και οι προφηται απεθανον тина σεαυτον συ ποιεις
- 54 Ісус відповів: Як Я славлю Самого Себе, то ніщо Моя слава. Мене прославляє Отець Мій, про Якого ви кажете, що Він Бог ваш.
 Jesus said in answer, If I take glory for myself, my glory is nothing: it is my Father who gives me glory, of whom you say that he is your God.
 απекριθη ιηсουс εαν εγω δοξαζω εμαυτον η δοξα μου ουδεν εστιν ο πατηρ μου ο δοξαζων με ον υμεις λεγετε οτι θεοс υμων εστιν
- 55 І ви не пізнали Його, а Я знаю Його. А коли Я скажу, що не знаю Його, буду неправдомовець, подібний до вас. Та Я знаю Його, і слово Його зберігаю.
 You have no knowledge of him, but I have knowledge of him; and if I said I have no knowledge of him I would be talking falsely like you: but I have full knowledge of him, and I keep his word.
 και ουκ εγνωκατε αυτον εγω δε οида αυτον και εαν ειπω οτι ουκ οида αυτον εσομαι ομοιοс υμων ψευστηс αλλ οида αυτον και τον λογον αυτου τηρω
- 56 Отець ваш Авраам прагнув із радістю, щоб побачити день Мій, і він бачив, і тішився.
 Your father Abraham was full of joy at the hope of seeing my day: he saw it and was glad.
 αβραам ο πατηρ υμων ηγαλλιαсато ινα ιδη την ημεραν την εμην και ειδεν και εχαρη

- 57 Α ἰουδαῖοι εἶπον πρὸς αὐτὸν πενήτηκοντα ἐτὴ ὄψω εἶπες καὶ ἀβραὰμ εὐρακάς
Then the Jews said to him, You are not fifty years old; have you seen Abraham?
 ειπον ουν οι ιουδαιοι προς αυτον πενητηκοντα ετη οψω εχεις και αβρααμ ευρακας
- 58 Ἰησοῦς ἔφη αὐτοῖς· ἀμὴν ἀμὴν λέγω ὑμῖν πρὶν ἀβραὰμ γενέσθαι ἐγὼ εἰμι.
Jesus said to them, Truly I say to you, Before Abraham came into being, I am.
 ειπεν αυτοις ο ιησους αμην αμην λεγω υμιν πριν αβρααμ γενεσθαι εγω ειμι
- 59 Ἴσχυοντες ἔλαβον λίθους ἵνα βαλῶσιν ἐπ' αὐτὸν Ἰησοῦς δὲ ἐκρυβήθη καὶ ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ ἱεροῦ διελθὼν διὰ μεσσοῦ αὐτῶν καὶ παρήγεν οὕτως.
So they took up stones to send at him: but Jesus got secretly out of their way and went out of the Temple.
 ηραν ουν λιθους ινα βαλωσιν επ αυτον ιησους δε εκρυβη και εξηλθεν εκ του ιερου διελθων δια μεσου αυτων και παρηγεν ουτως
- 1 ¶ Ἐπειδὴ οὖν ἦν ἐκείνη ἡμέρα, εὐρισθὲν ἄνθρωπον τυφλὸν ἐκ γενετῆς.
And when he went on his way, he saw a man blind from birth.
 και παραγων ειδεν ανθρωπον τυφλον εκ γενετης
- 2 Ἰησοῦς εἰπὼν αὐτῷ· ἰδοὺ σὺ εἶπες ὅτι οὐκ ἔστιν ἐν ἐμοὶ ἢ ἐν τοῖς πατέράσ μου ἡ αἰτία τοῦ τυφλοῦ, ἀλλὰ ὅτι οὐκ ἔστιν ἐν ἐμοὶ ἢ ἐν τοῖς πατέράσ μου ἡ αἰτία τοῦ τυφλοῦ, ἀλλὰ ὅτι οὐκ ἔστιν ἐν ἐμοὶ ἢ ἐν τοῖς πατέράσ μου ἡ αἰτία τοῦ τυφλοῦ.
And his disciples put a question to him, saying, Master, was it because of this man's sin, or the sin of his father and mother, that he has been blind from birth?
 και ηρωτησαν αυτον οι μαθηται αυτου λεγοντες ραββι τις ημαρτεν ουτος η οι γονεις αυτου ινα τυφλος γεννηθη
- 3 Ἰησοῦς ἀπεκρίθη αὐτοῖς λέγων· οὐκ ἔστιν ἐν ἐμοὶ ἢ ἐν τοῖς πατέράσ μου ἡ αἰτία τοῦ τυφλοῦ, ἀλλὰ ὅτι οὐκ ἔστιν ἐν ἐμοὶ ἢ ἐν τοῖς πατέράσ μου ἡ αἰτία τοῦ τυφλοῦ, ἀλλὰ ὅτι οὐκ ἔστιν ἐν ἐμοὶ ἢ ἐν τοῖς πατέράσ μου ἡ αἰτία τοῦ τυφλοῦ.
Jesus said in answer, It was not because of his sin, or because of his father's or mother's; it was so that the works of God might be seen openly in him.
 απεκριθη ο ιησους ουτε ουτος ημαρτεν ουτε οι γονεις αυτου αλλ ινα φανερωθη τα εργα του θεου εν αυτω
- 4 Ἰησοῦς εἰπὼν αὐτοῖς· ἰδοὺ ἡ νύκτις ἐπιτελεῖται, ὅταν οὐκ ἔστιν ἔτι ἔργον ποιῆσαι.
While it is day we have to do the works of him who sent me: the night comes when no work may be done.
 εμε δει εργαζεσθαι τα εργα του πεμψαντος με εως ημερα εστιν ερχεται νυξ οτε ουδεις δυναται εργαζεσθαι
- 5 Ἰησοῦς εἰπὼν αὐτοῖς· ἰδοὺ ἡ νύκτις ἐπιτελεῖται, ὅταν οὐκ ἔστιν ἔτι ἔργον ποιῆσαι.
As long as I am in the world, I am the light of the world.
 οταν εν τω κοσμω ω φως ειμι του κοσμου
- 6 Ἰησοῦς εἰπὼν αὐτοῖς· ἰδοὺ ἡ νύκτις ἐπιτελεῖται, ὅταν οὐκ ἔστιν ἔτι ἔργον ποιῆσαι.
Having said these words, he put earth, mixed with water from his mouth, on the man's eyes,
 ταυτα ειπων επτυσεν χαμαι και εποιησεν πηλον εκ του πτυσματος και επεχρισεν τον πηλον επι τους οφθαλμους του τυφλου
- 7 Ἰησοῦς εἰπὼν αὐτοῖς· ἰδοὺ ἡ νύκτις ἐπιτελεῖται, ὅταν οὐκ ἔστιν ἔτι ἔργον ποιῆσαι.
And said to him, Go and make yourself clean in the bath of Siloam (the sense of the name is, Sent). So he went away and, after washing, came back able to see.
 και ειπεν αυτω υπαγε νισαι εις την κολυμβηθραν του σιλωαμ ο ερμηνευεται απεσταλμενος απηλθεν ουν και ενιψατο και ηλθεν βλεπων
- 8 Ἰησοῦς εἰπὼν αὐτοῖς· ἰδοὺ ἡ νύκτις ἐπιτελεῖται, ὅταν οὐκ ἔστιν ἔτι ἔργον ποιῆσαι.
¶ Then the neighbours and others who had seen him before in the street, with his hand out for money, said, Is not this the man who got money from people?
 οι ουν γειτονες και οι θεωρουντες αυτον το προτερον οτι τυφλος ην ελεγον ουχ ουτος εστιν ο καθημενος και προσαιτων
- 9 Ἰησοῦς εἰπὼν αὐτοῖς· ἰδοὺ ἡ νύκτις ἐπιτελεῖται, ὅταν οὐκ ἔστιν ἔτι ἔργον ποιῆσαι.
Some said, It is he: others said, No, but he is like him. He said, I am he.
 αλλοι ελεγον οτι ουτος εστιν αλλοι δε οτι ομοιος αυτω εστιν εκεινος ελεγεν οτι εγω ειμι
- 10 Ἰησοῦς εἰπὼν αὐτοῖς· ἰδοὺ ἡ νύκτις ἐπιτελεῖται, ὅταν οὐκ ἔστιν ἔτι ἔργον ποιῆσαι.
So they said to him, How then were your eyes made open?
 ελεγον ουν αυτω πως ανεωχθησαν σου οι οφθαλμοι

- 11 А той оповідав: Чоловік, що Його звать Ісусом, грязиво зробив, і очі помазав мені, і до мене сказав: Піди в Сілоам та й умийся. Я ж пішов та й умився, і став бачити.
His answer was: The man who is named Jesus put earth mixed with water on my eyes, and said to me, Go and make yourself clean in Siloam: so I went away and, after washing, am now able to see.
απεκριθη εκεινος και ειπεν ανθρωπος λεγομενος ιησους πληον εποιησεν και επεχρισεν μου τους οφθαλμους και ειπεν μοι υπαγε εις την κολυμβηθραν του σιλωαμ και νιψαι απελθων δε και νιψαμενος ανεβλεψα
- 12 І сказали до нього: Де Він? Відказує той: Я не знаю.
And they said to him, Where is he? His answer was: I have no knowledge.
ειπον ουν αυτω που εστιν εκεινος λεγει ουκ οиδα
- 13 ¶ Ведуть тоді до фарисеїв того, що був перше незрячий.
They took him before the Pharisees--this man who had been blind.
αγουσιν αυτον προς τους φαρисαιους τον ποτε τυφλον
- 14 А була то субота, як грязиво Ісус учинив і відкрив йому очі.
Now the day on which the earth was mixed by Jesus and the man's eyes were made open was the Sabbath.
ην δε σαββατον οτε τον πληον εποιησεν ο ιησους και ανεωξεν αυτου τους οφθαλμους
- 15 І знов запитали його й фарисеї, як видночим він став. А він розповів їм: Грязиво поклав Він на очі мені, а я вмився, та й бачу.
So the Pharisees put more questions to him about how his eyes had been made open. And he said to them, He put earth on my eyes, and I had a wash and am able to see.
παλιν ουν ηρωτων αυτον και οι φαρисαιοι πως ανεβλεψεν ο δε ειπεν αυτοις πληον επεθηκεν επι τους οφθαλμους μου και ενιψαμην και βλεπω
- 16 Тоді деякі з фарисеїв казали: Не від Бога Оцеї Чоловік, бо суботи не держить. А інші казали: Як же чуда такі може грішна людина чинити? І незгода між ними була.
Then some of the Pharisees said, That man has not come from God, for he does not keep the Sabbath. Others said, How is it possible for a sinner to do such signs? So there was a division among them.
ελεγον ουν εκ των φαρισαιων τινες ουτος ο ανθρωπος ουκ εστιν παρα του θεου οτι το σαββατον ου τηρει αλλοι ελεγον πως δυναται ανθρωπος αμαρτωλος τοιαυτα σημεια ποιειν και σχισμα ην εν αυτοις
- 17 Тому знову говорять сліпому: Що ти кажеш про Нього, коли очі відкрив Він тобі? А той відказав: Він Пророк!
Again they said to the blind man, What have you to say about him for opening your eyes? And he said, He is a prophet.
λεγουσιν τω τυφλω παλιν συ τι λεγεις περι αυτου οτι ηνοιξεν σου τους οφθαλμους ο δε ειπεν οτι προφητης εστιν
- 18 Юдеї проте йому не повірили, що незрячим він був і прозрів, аж поки не покликано батьків того прозрілого.
Now the Jews had no belief in the statement that he had been blind and was now able to see, till they sent for the father and mother of the man whose eyes had been made open,
ουκ επιστευσαν ουν οι ιουδαιοι περι αυτου οτι τυφλος ην και ανεβλεψεν εως οτου εφωνησαν τους γονεις αυτου του αναβλεψαντος
- 19 І запитали їх, кажучи: Чи ваш оце син, про якого ви кажете, ніби родився сліпим? Як же він тепер бачить?
And put the question to them, saying, Is this your son, of whom you say that he was blind at birth? how is it then that he is now able to see?
και ηρωτησαν αυτους λεγοντες ουτος εστιν ο υιος υμων ον υμεις λεγετε οτι τυφλος εγεννηθη πως ουν αρτι βλεπει
- 20 А батьки його відповіли та сказали: Ми знаєм, що цей то наш син, і що він народився сліпим.
In answer his father and mother said, We are certain that this is our son and that he was blind at birth:
απεκριθησαν αυτοις οι γονεις αυτου και ειπον οиδαμεν οτι ουτος εστιν ο υιος ημων και οτι τυφλος εγεννηθη
- 21 Але як тепер бачить, не знаємо, або хто йому очі відкрив, ми не відаємо. Поспитайте його, він дорослий, хай сам скаже про себе...
But how it is he is now able to see, or who made his eyes open, we are not able to say: put the question to him; he is old enough to give an answer for himself.
πως δε νυν βλεπει ουκ οиδαμεν η тиς ηνοιξεν αυτου τους οφθαλμους ημεις ουκ οиδαμεν αυτος ηλικιαν εχει αυτον ερωτησατε αυτος περι αυτου λαλησει
- 22 Таке говорили батьки його, бо боялись юдеїв: юдеї бо вже були змовились, як хто за Христа Його визнає, щоб той був відлучений від синагоги.
They said this because of their fear of the Jews: for the Jews had come to an agreement that if any man said that Jesus was the Christ he would be put out of the Synagogue.
ταυτα ειπον οι γονεις αυτου οτι εφοβοντο τους ιουδαιους ηδη γαρ συνετεθειντο οι ιουδαιοι ινα εαν τις αυτον ομολογηση χριστον αποσυναγωγος γενηται
- 23 Ось тому говорили батьки його: Він дорослий, його поспитайте.
That was the reason why they said, He is old enough; put the question to him.
οια τουτο οι γονεις αυτου ειπον οτι ηλικιαν εχει αυτον ερωτησατε

- 24 **I покликали вдруге того чоловіка, що був сліпим, і сказали йому: Віддай хвалу Богові. Ми знаємо, що грішний Отой Чоловік.**
So they sent a second time for the man who had been blind and they said to him, Give glory to God: it is clear to us that this man is a sinner.
 εφωνησαν ουν εκ δευτερου τον ανθρωπον ος ην τυφλος και ειπον αυτω δοξ δοξαν τω θεω ημεις οιδαμεν οτι ο ανθρωπος ουτος αμαρτωλος εστιν
- 25 **Але він відповів: Чи Він грішний не знаю. Одне тільки знаю, що я був сліпим, а тепер бачу!...**
He said in answer, I have no knowledge if he is a sinner or not, but one thing I am certain about; I was blind, and now I see.
 απекριθη ουν εκεινος και ειπεν ει αμαρτωλος εστιν ουκ οиδα εν οиδα οτι τυφλος ων арти βλεπω
- 26 **I спитали його: Що тобі Він зробив? Як відкрив тобі очі?**
Then they said to him, What did he do to you? how did he give you the use of your eyes?
 ειπον δε αυτω παλιν τι εποιησεν σοι πως ηνοιξεν σου τους οφθαλμους
- 27 **Відповів він до них: Я вже вам говорив, та не слухали ви. Що бажасте знову почути? Може й ви Його учнями хочете стати?**
His answer was: I have said it before, but your ears were shut: why would you have me say it again? is it your desire to become his disciples?
 απекριθη αυτοις ειπον υμιν ηδη και ουκ ηκουσατε τι παλιν θελετε ακουειν μη και υμεις θελετε αυτου μαθηται γενεσθαι
- 28 **А вони його вилаяли та й сказали: То ти Його учень, а ми учні Мойсеєві.**
And they were angry with him and said, You are his disciple, but we are disciples of Moses.
 ελοιδορησαν ουν αυτον και ειπον συ ει μαθητης εκεινου ημεις δε του μωσεως εσμεν μαθηται
- 29 **Ми знаємо, що Бог говорив до Мойсея, звідки ж узявся Оцей, ми не відаємо.**
We are certain that God gave his word to Moses: but as for this man, we have no knowledge where he comes from.
 ημεις οиδαμεν οτι μωση λελαληκεν ο θεος τουτον δε ουκ οиδαμεν ποθεν εστιν
- 30 **Відповів чоловік і сказав їм: То ж воно й дивно, що не знаєте ви, звідки Він, а Він мені очі відкрив!**
The man said in answer, Why, here is a strange thing! You have no knowledge where he comes from though he gave me the use of my eyes.
 απекριθη ο ανθρωπος και ειπεν αυτοις εν γαρ τουτω θαυμαστον εστιν οτι υμεις ουκ οиδατε ποθεν εστιν και ανεωξεν μου τους οφθαλμους
- 31 **Та ми знаємо, що грішників Бог не послухає; хто ж богобійний, і виконує волю Його, того слухає Він.**
We have knowledge that God does not give ear to sinners, but if any man is a worshipper of God and does his pleasure, to him God's ears are open.
 οиδαμεν δε οτι αμαρτωλων ο θεος ουκ ακουει αλλ. εαν τις θεοσεβης η και το θελημα αυτου ποιη τουτου ακουει
- 32 **Відвіку не чувано, щоб хто очі відкрив був сліпому з народження.**
In all the years nobody has ever before seen the eyes of a man blind from birth made open.
 εκ του αιωνος ουκ ηκουσθη οτι ηνοιξεν τις οφθαλμους τυφλου γεγεννημενου
- 33 **Коли б не від Бога був Цей, Він нічого не міг би чинити.**
If this man did not come from God he would be unable to do anything.
 ει μη ην ουτος παρα θεου ουκ ηδυνατο ποιειν ουδεν
- 34 **Вони відповіли та й сказали йому: Ти ввесь у гріхах народився, і чи тобі нас учити? І геть його вигнали.**
Their answer was: You came to birth through sin; do you make yourself our teacher? And they put him out of the Synagogue.
 απекριθησαν και ειπον αυτω εν αμαρτιας συ εγεννηθης ολος και συ διδασκεις ημας και εξεβαλον αυτον εξω
- 35 **¶ Дізнався Ісус, що вони того вигнали геть, і, знайшовши його, запитав: Чи віруєш ти в Сина Божого?**
It came to the ears of Jesus that they had put him out, and meeting him he said, Have you faith in the Son of man?
 ηκουσεν ο ιησους οτι εξεβαλον αυτον εξω και ευρων αυτον ειπεν αυτω συ πιστευεις εις τον υιον του θεου
- 36 **Відповів той, говорячи: Хто ж то, Пане, Такий, щоб я вірував у Нього?**
He said in answer, And who is he, Lord? Say, so that I may have faith in him.
 απекριθη εκεινος και ειπεν τις εστιν κυριε ινα πιστευσω εις αυτον
- 37 **Промовив до нього Ісус: І ти бачив Його, і Той, Хто говорить з тобою то Він!...**
Jesus said to him, You have seen him; it is he who is talking to you.
 ειπεν δε αυτω ο ιησους και εωρακας αυτον και ο λαλων μετα σου εκεινος εστιν

- 11 Я Пастир Добрий! Пастир добрий кладе життя власне за вівці.
I am the good keeper of sheep: the good keeper gives his life for the sheep.
εγω εμι ο ποιμην ο καλος ο ποιμην ο καλος την ψυχην αυτου τιθησιν υπερ των προβατων
- 12 А наймит, і той, хто не вівчар, кому вівці не свої, коли бачить, що вовк наближається, то кидає вівці й тікає, а вовк їх хапає й полошить.
He who is a servant, and not the keeper or the owner of the sheep, sees the wolf coming and goes in flight, away from the sheep; and the wolf comes down on them and sends them in all directions:
ο μισθωτος δε και ουκ ον ποιμην ου ουκ εισιν τα προβατα ιδια θεωρει τον λυκον ερχομενον και αφησιν τα προβατα και φευγει και ο λυκος αρπαζει αυτα και σκορπιζει τα προβατα
- 13 А наймит утікає тому, що він наймит, і не дбає про вівці.
Because he is a servant he has no interest in the sheep.
ο δε μισθωτος φευγει οτι μισθωτος εστιν και ου μελει αυτω περι των προβατων
- 14 Я Пастир Добрий, і знаю Своїх, і Свої Мене знають.
I am the good keeper; I have knowledge of my sheep, and they have knowledge of me,
εγω εμι ο ποιμην ο καλος και γινωσκω τα εμα και γινωσκομαι υπο των εμων
- 15 Як Отець Мене знає, так і Я Отця знаю, і власне життя Я за вівці кладу.
Even as the Father has knowledge of me and I of the Father; and I am giving my life for the sheep.
καθως γινωσκει με ο πατηρ καγω γινωσκω τον πατερα και την ψυχην μου τιθημι υπερ των προβατων
- 16 Також маю Я інших овець, які не з цієї кошари, Я повинен і їх припровадити. І Мій голос почують вони, і буде отара одна й Один Пастир!
And I have other sheep which are not of this field: I will be their guide in the same way, and they will give ear to my voice, so there will be one flock and one keeper.
και αλλα προβατα εχω α ουκ εστιν εκ της αυλης ταυτης κακεινα με δει αγαγειν και της φωνης μου ακουσουσιν και γενησεται μια ποιμνη εις ποιμνη
- 17 Через те Отець любить Мене, що Я власне життя віддаю, щоб ізнову прийняти його.
For this reason am I loved by the Father, because I give up my life so that I may take it again.
δια τουτο ο πατηρ με αγαπα οτι εγω τιθημι την ψυχην μου ινα παλιν λαβω αυτην
- 18 Ніхто в Мене його не бере, але Я Сам від Себе кладу його. Маю владу віддати його, і маю владу прийняти його знову, Я цю заповідь взяв від Свого Отця.
No one takes it away from me; I give it up of myself. I have power to give it up, and I have power to take it again. These orders I have from my Father.
ουδεις αιρει αυτην απ εμου αλλ εγω τιθημι αυτην απ εμαυτου εξουσιαν εχω θειναι αυτην και εξουσιαν εχω παλιν λαβειν αυτην ταυτην την εντολην ελαβον παρα του πατρος μου
- 19 ¶ 3-за цих слів між юдеями знову незгода знялася.
There was a division again among the Jews because of these words.
σχισμα ουν παλιν εγενετο εν τοις ιουδαιοις δια τους λογους τουτους
- 20 І багато-хто з них говорили: Він демона має, і несамовитий. Чого слухасте ви Його?
And a number of them said, He has an evil spirit and is out of his mind; why do you give ear to him?
ελεγον δε πολλοι εξ αυτων δαιμονιον εχει και μαινεται τι αυτου ακουετε
- 21 Інші казали: Ці слова не того, хто демона має. Хіба демон може очі сліпим відкривати?..
Others said, These are not the words of one who has an evil spirit. Is it possible for an evil spirit to make blind people see?
αλλοι ελεγον ταυτα τα ρηματα ουκ εστιν δαιμονιζομενον μη δαιμονιον δυναται τυφλων οφθαλμους ανοιγειν
- 22 ¶ Було тоді свято Відновлення в Єрусалимі. Стояла зима.
Then came the feast of the opening of the Temple in Jerusalem: it was winter;
εγενετο δε τα εγκαϊνια εν τοις ιεροσολυμοις και χειμων ην
- 23 А Ісус у храмі ходив, у Соломоновім ганку.
And Jesus was walking in the Temple, in Solomon's covered way.
και περιεπατει ο ιησους εν τω ιερω εν τη στοα του σολομωντος
- 24 Юдеї тоді обступили Його та й казали Йому: Доки будеш тримати в непевності нас? Якщо Ти Христос, то відкрито скажи нам!
Then the Jews came round him, saying, how long are you going to keep us in doubt? If you are the Christ, say so clearly.
εκυκλωσαν ουν αυτον οι ιουδαιοι και ελεγον αυτω εως ποτε την ψυχην ημων αιρεις ει συ ει ο χριστος ειπε ημιν παρηρησια

- 25 Відповів їм Ісус: Я вам був сказав, та не вірите ви. Ті діла, що чиню їх у Ймення Свого Отця, вони свідчать про Мене.
Jesus said in answer, I have said it and you have no belief: the works which I do in my Father's name, these give witness about me.
απεκριθη αυτοις ο ιησους ειπον υμιν και ου πιστευετε τα εργα α εγω ποιω εν τω ονοματι του πατρος μου ταυτα μαρτυρει περι εμου
- 26 Та не вірите ви, не з Моїх бо овець ви.
But you have no belief because you are not of my sheep.
αλλ υμεις ου πιστευετε ου γαρ εστε εκ των προβατων των εμων καθως ειπον υμιν
- 27 Мого голосу слухають вівці Мої, і знаю Я їх, і за Мною слідком вони йдуть.
My sheep give ear to my voice, and I have knowledge of them, and they come after me:
τα προβατα τα εμα της φωνης μου ακουει καγω γινωσκω αυτα και ακολουθουσιν μοι
- 28 І Я життя вічне даю їм, і вони не загинуть повік, і ніхто їх не вихопить із Мого руки.
And I give them eternal life; they will never come to destruction, and no one will ever take them out of my hand.
καγω ζωην αιωνιον διδωμι αυτοις και ου μη απολωνται εις τον αιωνα και ουχ αρπασει τις αυτα εκ της χειρος μου
- 29 Мій Отець, що дав їх Мені, Він більший за всіх, і вихопити ніхто їх не може Отцеві з руки.
That which my Father has given to me has more value than all; and no one is able to take anything out of the Father's hand.
ο πατηρ μου ος δεδωκεν μοι μειζων παντων εστιν και ουδεις δυναται αρπαζειν εκ της χειρος του πατρος μου
- 30 Я й Отець Ми одне!
I and my Father are one.
εγω και ο πατηρ εν εσμεν
- 31 Знов каміння схопили юдеї, щоб укаменувати Його.
Then the Jews took up stones again to send at him.
εβαστασαν ουν παλιν λιθους οι ιουδαιοι ινα λιθασωσιν αυτον
- 32 Відповів їм Ісус: Від Отця показав Я вам добрих учинків багато, за котрий же з тих учинків хочете Мене каменувати?
Jesus said to them in answer, I have let you see a number of good works from the Father; for which of those works are you stoning me?
απεκριθη αυτοις ο ιησους πολλα καλα εργα εδειξα υμιν εκ του πατρος μου δια ποιων αυτων εργων λιθαζετε με
- 33 Юдеї Йому відказали: Не за добрий учинок хочемо Тебе вкаменувати, а за богозневагу, бо Ти, будши людиною, за Бога Себе видасш...
This was their answer: We are not stoning you for a good work but for evil words; because being a man you make yourself God.
απεκριθησαν αυτω οι ιουδαιοι λεγοντες περι καλου εργου ου λιθαζομεν σε αλλα περι βλασφημιας και οτι συ ανθρωπος ων ποιεις σεαυτον θεον
- 34 Відповів їм Ісус: Хіба не написано в вашім Законі: Я сказав: ви боги?
In answer, Jesus said, Is there not a saying in your law, I said, You are gods?
απεκριθη αυτοις ο ιησους ουκ εστιν γεγραμμενον εν τω νομω υμων εγω ειπα θεοι εστε
- 35 Коли тих Він богами назвав, що до них слово Боже було, а Писання не може порушене бути,
If he said they were gods, to whom the word of God came (and the Writings may not be broken),
ει εκεινους ειπεν θεους προς ους ο λογος του θεου εγενετο και ου δυναται λυθηναι η γραφη
- 36 то Тому, що Отець освятив і послав Його в світ, закидасте ви: Зневажася Ти Бога, через те, що сказав Я: Я Син Божий?
Do you say of him whom the Father made holy and sent into the world, Your words are evil; because I said, I am God's Son?
ον ο πατηρ ηγιασεν και απεστειλεν εις τον κοσμον υμεις λεγετε οτι βλασφημιας οτι ειπον υιος του θεου ειμι
- 37 Коли Я не чиню діл Свого Отця, то не вірте Мені.
If I am not doing the works of my Father, do not have belief in me;
ει ου ποιω τα εργα του πατρος μου μη πιστευετε μοι
- 38 А коли Я чиню, то хоч ви Мені віри й не ймете, повірте ділам, щоб пізнали й повірили ви, що Отець у Мені, а Я у Отці!
But if I am doing them, then have belief in the works even if you have no belief in me; so that you may see clearly and be certain that the Father is in me and I am in the Father.
ει δε ποιω καν εμοι μη πιστευητε τοις εργοις πιστευσατε ινα γνωτε και πιστευσητε οτι εν εμοι ο πατηρ καγω εν αυτω

- 39 ¶ Τоді знову шукали вони, щоб схопити Його, але вийшов із рук їхніх Βίν.
Then again they made an attempt to take him; but he got away from them.
εζητουν ουν παλιν αυτον πιασαι και εζηλθεν εκ της χειρος αυτων
- 40 I Βίν знову на той бік Йордану пішов, на те місце, де Іван найперше хрестив, та й там перебував.
And he went again to the other side of the Jordan, to the place where John first gave baptism; and he was there for a time.
και απηλθεν παλιν περαν του ιορδανου εις τον τοπον οπου ην ιωαννης το πρωτον βαπτιζων και εμεινεν εκει
- 41 I багато до Нього приходили та говорили, що хоч жадного чуда Іван не вчинив, але все, що про Нього Іван говорив, правдиве було.
And a great number of people came to him, saying, John did no sign: but everything John said of this man was true.
και πολλοι ηλθον προς αυτον και ελεγон οτι ιωαννης μεν σημειον εποιησεν ουδεν παντα δε οσα ειπεν ιωαννης περι τουτου αληθη ην
- 42 I багато-хто ввірували в Нього там.
And a number came to have faith in him there.
και επιστευσαν πολλοι εκει εις αυτον
- 1 ¶ Був же хворий один, Лазар у Βіфанії, із села Марії й сестри її Марти.
Now a certain man named Lazarus was ill; he was of Bethany, the town of Mary and her sister Martha.
ην δε τις ασθενων λαζαρος απο βηθανιας εκ της κωμης μαριας και μαρθας της αδελφης αυτης
- 2 A Марія, що брат її Лазар був хворий, була та, що помазала Господа миром, і волоссям своїм Йому ноги обтерла.
(The Mary whose brother Lazarus was ill, was the Mary who put perfumed oil on the Lord and made his feet dry with her hair.)
ην δε μαρια η αλειψασα τον κυριον μυρω και εκμαζασα τους ποδας αυτου ταις θριξιν αυτης ης ο αδελφος λαζαρος ησθενει
- 3 Тоді сестри послали до Нього, говорячи: Ось нездужас, Господи, той, що кохасш його!...
So the sisters sent to him, saying, Lord, your dear friend is ill.
απεστειλαν ουν αι αδελφαι προς αυτον λεγουσαι κυριε ιδε ον φιλεις ασθενει
- 4 Як почув же Ісус, то промовив: Не на смерть ця недуга, а на Божу славу, щоб Син Божий прославився нею.
When this came to his ears, Jesus said, The end of this disease is not death, but the glory of God, so that the Son of God may have glory because of it.
ακουσας δε ο ιησους ειπεν αυτη η ασθενεια ουκ εστιν προς θανατον αλλ υπερ της δοξης του θεου ινα δοξασθη ο υιος του θεου δι αυτης
- 5 A Ісус любив Марту, і сестру її, і Лазаря.
Now Jesus had love in his heart for Martha and her sister and Lazarus.
ηγαπα δε ο ιησους την μαρθαν και την αδελφην αυτης και τον λαζαρον
- 6 A коли Βίν почув, що нездужас той, то зостався два дні на тім місці, де був.
So when the news came to him that Lazarus was ill, he did not go from the place where he was for two days.
ως ουν ηκουσεν οτι ασθενει тоτε μεν εμεινεν εν ω ην τοπω δυο ημερας
- 7 Після ж того говорить до учнів: Ходімо знову в Юдею.
Then after that time he said to his disciples, Let us go into Judaea again.
επειτα μετα τουτο λεγει τοις μαθηταις αγωμεν εις την ιουδαιαν παλιν
- 8 Йому учні сказали: Учителю, таж допіру юдеї хотіли камінням побити Тебе, а Ти знов туди підеш?
The disciples said to him, Master, the Jews were attempting only the other day to have you stoned, and are you going back there again?
λεγουσιν αυτοι οι μαθηται ραββι νυν εζητουν σε λιθασαι οι ιουδαιοι και παλιν υπαγεις εκει
- 9 Ісус відповів: Хіба дня не дванадцять годин? Як хто ходить за дня, не спіткнеться, цьогосвітне бо світло він бачить.
Then Jesus said in answer, Are there not twelve hours in the day? A man may go about in the day without falling, because he sees the light of this world.
απεκριθη ο ιησους ουχι δωδεκα εισιν ωραι της ημερας εαν τις περιπατη εν τη ημερα ου προσκοπτει οτι το φως του κοσμου τουτου βλεπει
- 10 A хто ходить нічної пори, той спіткнеться, бо немає в нім світла.
But if a man goes about in the night, he may have a fall because the light is not in him.
εαν δε τις περιπατη εν τη νυκτι προσκοπτει οτι το φως ουκ εστιν εν αυτο

- 11 **Ο**ς Βιν σκάζαβ, α πο τoμy γoвopιτ̄ь до нιx: Дpυγ нaш Лaζαpυ зaснyв, тa пiдy poзбyдити Йoγo.
These things said he: and after that he said to them, Lazarus our friend is at rest; but I go so that I may make him come out of his sleep.
τaυτa ειπεν και μετα τoυτo λeγeι aυтoις λaζapaς o φιλoς ημoυ κεκοιμηται αλλα πορευομαι ινα εξυπνισω aυтoν
- 12 **Α** yчнi σκaзaли Йoмy: Як зaснyв, тo вiн, Гoспoди, вiдyжaс.
Then his disciples said to him, Lord, if he is resting he will get well.
ειπoν oυν oι μαθηται aυтoυ κυριe ει κεκοιμηται σωθησεται
- 13 **Τ**a πpo σμepт̄ь йoγo мoвив Icyс, вoни ж дyмaли, шo πpo сонний спoчинок Βιν κaжe.
Jesus, however, was talking of his death: but they had the idea that he was talking about taking rest in sleep.
ειpηκει δε o ιηсyс πepи тoυ θaнaтoυ aυтoυ eкeινοι δε eδoξαν oтι πepи тης κοιμηсeως тoυ υπнoυ λeγeι
- 14 **Т**oдi πpoстo σκaзaв iм Icyс: Умep Лaζaр.
Then Jesus said to them clearly, Lazarus is dead.
тoтe oυн ειπeн aυтoις o ιηсyс πappησiα λaζapaс aπeθaнeν
- 15 **Ι** Я тiшyс̄ зa вaс, шo тaм Я нe бyв, шoб пoвiрили вi. Тa xοδιμo до ньoγo.
And because of you I am glad I was not there, so that you may have faith; but let us go to him.
και χaιpω δι υμaс ινα πισтeυс̄ηтe oтι oυк ημн eкeι αλλ aγωμeн πpoс aυтoν
- 16 **С**κaзaв жe Xοmα, нaзиваний Блiзньoк, до сπiвyчнiв: Xοдиμo й мi, шoб iз Ним пoвμιpати.
Then Thomas, who was named Didymus, said to the other disciples, Let us go so that we may be with him in death.
ειπeн oυн θoмaс o λeγoμeнoс διδυμoс тoις συμμαθηταις aγωμeн και ημeις ινα aπoθaнoμeн μεт aυтoυ
- 17 ¶ **Я**к πpибyв жe Icyс, тo знaйшoв, шo чoтиpи вжe днi тoй y γpοби.
Now when Jesus came, he made the discovery that Lazarus had been put into the earth four days before.
eλθoн oυн o ιηсyс eυpeн aυтoн тeσσapaс ημepaс ηδη eχoнтa eн тo μнημeιo
- 18 **Α** Βiθaνiα πoблiзy Cpyсaλιμy бyлa, якиx стaδιi з п'ятнaдцaт̄ь.
Now Bethany was near to Jerusalem, about two miles away;
ην δε η βηθaнiα eγγyс тoн ιepoсoλyμoн oс aπo σтaδιoн δεκαπeνтe
- 19 **Ι** бaγaтo з юдеiв до Mαpтi й Mαpιi πpиiшлi, шoб зa бpαтa poзвaжити iх.
And a number of Jews had come to Martha and Mary to give them comfort about their brother.
και πολλoι eк тoн ιoυδaιoн eλnλyθeισaн πpoс тaс πepи μαpθaн και μαpиaн ινα παpαμυθηсoнтaι aυтaс πepи тoυ aδeλφoυ aυтoн
- 20 **Т**oдi Mαpтa, пoчyвши, шo нaдxοдиτ̄ь Icyс, пoбiγлa зyстpити Йoγo, Mαpиa ж yдoмa σιδiлa.
When Martha had the news that Jesus was on the way, she went out to him, but Mary did not go from the house.
η oυн μαpθa oс ηкoυсeн oтι o ιηсyс eρχeται υπnт̄ηсeн aυтo μαpиa δε eн тo oικo eкaθeзeтo
- 21 **Ι** Mαpтa σκaзaлa Icyсovi: Κοли б, Гoспoди, бyв Ти oтyт, тo нe вμep бi мiй бpαт...
Then Martha said to Jesus, Lord, if you had been here my brother would not be dead.
ειπeн oυн η μαpθa πpoс тoн ιηсyсoν κυριe ει ηс oдe o aδeλφoс μoυ oυк aн eтaθнηκει
- 22 **Τ**a й тeпep, знaю я, шo чoγo тiλьки в Bογa пoπpocиш, тo δaс̄ь Тoбi Bογ!
But I am certain that, even now, whatever request you make to God, God will give it to you.
αλλα και νyн oιδa oтι oсa aн aιт̄ηс̄η тoн θeoн δoсeι σοι o θeoс
- 23 **Π**poμoвляс̄ до нeй Icyс: Bωскpеснe твiй бpαт!
Jesus said to her, Your brother will come to life again.
λeγeι aυтi o ιηсyс aнaст̄ηсeται o aδeλφoс σoυ
- 24 **В**iδкaзyс̄ Mαpтa Йoмy: Знaю, шo в вoскpесeннi oстaнньoγo днi вiн вoскpеснe.
Martha said to him, I am certain that he will come to life again when all come back from the dead at the last day.
λeγeι aυтo μαpθa oιδa oтι aнaст̄ηсeται eн тi aнaст̄aсeι eн тi eсxαтi ημepa

- 25 Промовив до неї Ісус: Я воскресення й життя. Хто вірує в Мене, хоч і вмере, буде жити.
Jesus said to her, I am myself that day and that life; he who has faith in me will have life even if he is dead;
 ειπεν αυτη ο ιησους εγω ειμι η αναστασις και η ζωη ο πιστευων εις εμε καν αποθανη ζησεται
- 26 І кожен, хто живе та хто вірує в Мене, повіки не вмере. Чи ти віруєш в це?
And no one who is living and has faith in me will ever see death. Is this your faith?
 και πας ο ζων και πιστευων εις εμε ου μη αποθανη εις τον αιωνα πιστευεις τουτο
- 27 Вона каже Йому: Так, Господи! Я вірую, що Ти Христос, Син Божий, що має прийти на цей світ.
She said to him, Yes, Lord: my faith is that you are the Christ, the Son of God, who was to come into the world.
 λεγει αυτω ναι κυριε εγω πεπιστευκα οτι συ ει ο χριστος ο υιος του θεου ο εις τον κοσμον ερχομενος
- 28 І промовивши це, відійшла, та й поклікала нишком Марію, сестру свою, кажучи: Учитель тут, і Він кличе тебе!
And having said this, she went away and said secretly to her sister Mary, The Master is here and has sent for you.
 και ταυτα ειπουσα απηλθεν και εφωνησεν μαριαν την αδελφην αυτης λαθρα ειπουσα ο διδασκαλος παρεστιν και φωνει σε
- 29 А та, як зачула, квапливо встала й до Нього пішла.
And Mary, hearing this, got up quickly and went to him.
 εκεινη ως ηκουσεν εγειρεται ταχυ και ερχεται προς αυτον
- 30 А Ісус не ввійшов був іще до села, а знаходивсь на місці, де Марта зустріла Його.
Now Jesus had not at this time come into the town, but was still in the place where Martha had seen him.
 ουπω δε εληλυθει ο ιησους εις την κωμην αλλ ην εν τω τοπω οπου υπηνητησεν αυτω η μαρθα
- 31 Юдеї тоді, що були з нею в домі й її розважали, як побачили, що Марія квапливо встала й побігла, подалися за нею, гадаючи, що до гробу пішла вона, плакати там.
Then the Jews who were with her in the house, comforting her, when they saw Mary get up quickly and go out, went after her in the belief that she was going to the place of the dead and would be weeping there.
 οι ουν ιουδαιοι οι οντες μετ αυτης εν τη οικια και παραμυθουμενοι αυτην ιδοντες την μαριαν οτι ταχεως ανεστη και εξηλθεν ηκολουθησαν αυτη λεγοντες οτι υπαγει εις το μνημειον ινα κλαυση εκει
- 32 Як Марія ж прийшла туди, де був Ісус, і Його вгледіла, то припала до ніг Йому та й говорила до Нього: Коли б, Господи, був Ти отут, то не вмер би мій брат!
When Mary came to where Jesus was and saw him, she went down at his feet, saying, Lord, if you had been here my brother would not be dead.
 η ουν μαρια ως ηλθεν οπου ην ο ιησους ιδουσα αυτον επεσεν εις τους ποδας αυτου λεγουσα αυτω κυριε ει ης ωδε ουκ αν απεθανεν μου ο αδελφος
- 33 ¶ А Ісус, як побачив, що плаче вона, і плачуть юдеї, що з нею прийшли, то в душі розжалобився та й зворушився Сам,
And when Jesus saw her weeping, and saw the Jews weeping who came with her, his spirit was moved and he was troubled,
 ιησους ουν ως ειδεν αυτην κλαιουσαν και τους συνελθοντας αυτη ιουδαιους κλαιοντας ενεβριμησατο τω πνευματι και εταραξεν εαυτον
- 34 і сказав: Де його ви поклали? Говорять Йому: Іди, Господи, та подивися!
And said, Where have you put him? They said, Come and see, Lord.
 και ειπεν που τεθεικατε αυτον λεγουσιν αυτω κυριε ερχου και ιδε
- 35 І закапали сльози Ісусові...
And Jesus himself was weeping.
 εδακρυσεν ο ιησους
- 36 А юдеї казали: Дивись, як кохав Він його!
So the Jews said, See how dear he was to him!
 ελεγον ουν οι ιουδαιοι ιδε πως εφιλει αυτον
- 37 А з них дехто сказали: Чи не міг же зробити Отой, Хто очі сліпому відкрив, щоб і цей не помер?
But some of them said, This man, who made open the eyes of the blind man, was he not able to keep his friend from death?
 τινες δε εξ αυτων ειπον ουκ ηδυνατο ουτος ο ανοιξας τους οφθαλμους του τυφλου ποιησαι ινα και ουτος μη αποθανη
- 38 Ісус же розжалобивсь знову в Собі, і до гробу прийшов. Була ж то печера, і камінь на ній налягав.
So Jesus, deeply troubled in heart, came to the place of the dead. It was a hole in the rock, and a stone was over the opening.
 ιησους ουν παλιν εμβριμωμενος εν εαυτω ερχεται εις το μνημειον ην δε σπηλαιον και λιθος επεκειτο επ αυτω

- 39 Промовляє Ісус: Відваліть цього каменя! Сестра вмерлого Марта говорить до Нього: Уже, Господи, чути, бо чотири вже дні він у гробі...
Jesus said, Take away the stone. Martha, the sister of him who was dead, said, Lord, by this time the body will be smelling, for he has been dead four days.
 λέγει ο ιησους αρατε τον λιθον λεγει αυτω η αδελφη του τεθνηκοτος μαρθα κυριε ηδη οζει τεταρταιος γαρ εστιν
- 40 Ісус каже до неї: Чи тобі не казав Я, що як будеш ти вірувати, славу Божу побачиш?
Jesus said to her, Did I not say to you that if you had faith you would see the glory of God?
 λεγει αυτη ο ιησους ουκ ειπον σοι οτι εαν πιστευσης οψει την δοξαν του θεου
- 41 І зняли тоді каменя. А Ісус ізвів очі до неба й промовив: Отче, дяку приношу Тобі, що Мене Ти почув.
So they took away the stone. And Jesus, looking up to heaven, said, Father, I give praise to you for hearing me.
 ηραν ουν τον λιθον ου ην ο τεθνηκως κειμενος ο δε ιησους ηρεν τους οφθαλμους ανω και ειπεν πατερ ευχαριστω σοι οτι ηκουσας μου
- 42 Та Я знаю, що Ти завжди почувш Мене, але ради народу, що довкола стоїть, Я сказав, щоб увірували, що послав Ти Мене.
I was certain that your ears are at all times open to me, but I said it because of these who are here, so that they may see that you sent me.
 εγω δε ηδειν οτι παντοτε μου ακουεις αλλα δια τον οχλον τον περιεστωτα ειπον ινα πιστευσωσιν οτι συ με απεστειλας
- 43 І, промовивши це, Він скричав гучним голосом: Лазарю, вийди сюди!
Then he said in a loud voice, Lazarus, come out!
 και ταυτα ειπων φωνη μεγαλη εκραυγασεν λαζαρε δευρο εξω
- 44 І вийшов померлий, по руках і ногах об'язаний пасами, а обличчя у нього було перев'язане хусткою... Ісус каже до них: Розв'яжіть його та й пустіть, щоб ходив...
And he who was dead came out, with linen bands folded tightly about his hands and feet, and a cloth about his face. Jesus said to them, Make him free and let him go.
 και εξηλθεν ο τεθνηκως δεδεμενος τους ποδας και τας χειρας κειριας και η οψις αυτου σουδαριο περιεδεδετο λεγει αυτοις ο ιησους λυσατε αυτον και αφετε υπαγειν
- 45 ¶ І багато з юдеїв, що походилися до Марії, та бачили те, що Він учинив, у Нього ввірували.
Then a number of the Jews who had come to Mary and had seen the things which Jesus did had belief in him.
 πολλοι ουν εκ των ιουδαιων οι ελθοντες προς την μαριαν και θεασαμενοι α εποιησεν ο ιησους επιστευσαν εις αυτον
- 46 А деякі з них пішли до фарисеїв, і їм розповіли, що Ісус учинив.
But some of them went to the Pharisees with the news of what Jesus had done.
 τινες δε εξ αυτων απηλθον προς τους φαρισαιους και ειπον αυτοις α εποιησεν ο ιησους
- 47 Тоді первосвященники та фарисеї скликали раду й казали: Що масмо робити, бо Цей Чоловік пребагато чуд чинить?
Then the high priests and the Pharisees had a meeting and said, What are we doing? This man is doing a number of signs.
 συνηγαγον ουν οι αρχιερεις και οι φαρισαιοι συνεδριον και ελεγον τι ποιουμεν οτι ουτος ο ανθρωπος πολλα σημεια ποιει
- 48 Якщо так позоставимо Його, то всі в Нього ввірують, і прийдуть римляни, та й візьмуть нам і Край, і народ!
If we let him go on in this way, everybody will have belief in him and the Romans will come and take away our place and our nation.
 εαν αφωμεν αυτον ουτως παντες πιστευσουσιν εις αυτον και ελευσονται οι ρωμαιοι και αρουσιν ημων και τον τοπον και το εθνος
- 49 А один із них, Кайяфа, що був первосвященником року того, промовив до них: Ви нічого не знаєте,
But one of them, Caiaphas, who was high priest that year, said to them, You have no knowledge of anything;
 εις δε τις εξ αυτων καιαφας αρχιερευς ων του ενιαυτου εκεινου ειπεν αυτοις υμεις ουκ οιδατε ουδεν
- 50 і не поміркуєте, що краще для вас, щоб один чоловік прийняв смерть за людей, аніж щоб увесь народ мав загинути!
You do not see that it is in your interest for one man to be put to death for the people, so that all the nation may not come to destruction.
 ουδε διαλογιζεσθε οτι συμφερει ημιν ινα εις ανθρωπος αποθανη υπερ του λαου και μη ολον το εθνος αποληται
- 51 А того не сказав сам від себе, але, первосвященником будши в тім році, пророкував, що Ісус за народ мав умерти,
He did not say this of himself, but being the high priest that year he said, as a prophet, that Jesus would be put to death for the nation;
 τουτο δε αφ εαυτου ουκ ειπεν αλλα αρχιερευς ων του ενιαυτου εκεινου προεφητευσεν οτι εμελλεν ο ιησους αποθνησκειν υπερ του εθνους
- 52 і не лише за народ, але й щоб сполучити в одне розпорощених Божих дітей.
And not for that nation only, but for the purpose of uniting in one body the children of God all over the world.
 και ουχ υπερ του εθνους μονον αλλ ινα και τα τεκνα του θεου τα διεσκορπισμενα συναγαγη εις εν

- 53 **Οτοж, від того дня вони змовилися, щоб убити Його.**
And from that day they took thought together how to put him to death.
 απ εκεινης ουν της ημερας συνεβουλευσαντο ινα αποκτεινωσιν αυτον
- 54 **І тому не ходив більш Ісус між юдеями явно, але звідти вдавсь до околиць поближче пустині, до міста, що зветься Єфрем, і тут залишався з Своїми учнями.**
So Jesus no longer went about publicly among the Jews, but went from there into the country near to the waste land, to a town named Ephraim, where he was for some time with the disciples.
 ιησους ουν ουκ επι παρρησια περιπατει εν τοις ιουδαιοις αλλα απηλθεν εκειθεν εις την χωραν εγγυς της ερημου εις εφραιμ λεγομενην πολιν каκει διетριβεν μετα των μαθητων αυτου
- 55 **Наближалася ж Пасха юдейська, і багато-хто з Краю вдались перед Пасхою в Єрусалим, щоб очистити себе.**
Now the Passover of the Jews was near, and numbers of people went up from the country to Jerusalem to make themselves clean before the Passover.
 ην δε εγγυς το πασχα των ιουδαιων και ανεβησαν πολλοι εις ιεροσολυμα εκ της χωρας προ του παсха ινα αγνισωσιν εαυτους
- 56 **І шукали Ісуса вони, а в храмі стоявши, гомоніли один до одного: А як вам здається? Хіба Він не прийде на свято?**
They were looking for Jesus and saying to one another while they were in the Temple, What is your opinion? Will he not come to the feast?
 εζητουν ουν τον ιησουν και ελεγон μετ αλληλων εν τω ιερω εστηκοτες τι δοκει υμιν οτι ου μη ελθη εις την εορτην
- 57 **А первосвященники та фарисеї наказа дали: як дізнається хто, де Він перебуватиме, нехай донесе, щоб схопити Його.**
Now the chief priests and the Pharisees had given orders that if anyone had knowledge where he was, he was to give them word, so that they might take him.
 δεδωκεισαν δε και οι αρχιερεις και οι φαρισαιοι εντολην ινα εαν τις γνω που εστιν μηνυση οπως πιασωσιν αυτον
- 1 **¶ Ісус же за шість день до Пасхи прибув до Вифанії, де жив Лазар, що його воскресив Ісус із мертвих.**
Then, six days before the Passover, Jesus came to Bethany where Lazarus was, whom Jesus had made to come back from the dead.
 ο ουν ιησους про εξ ημερων του παсха ηλθεν εις βηθανιαν οπου ην λαζαρος ο τεθνηκως ον ηγειρεν εκ νεκρων
- 2 **І для Нього вечерю там справили, а Марта прислужувала. Був же й Лазар одним із тих, що до столу з Ним сіли.**
So they made him a meal there, and he was waited on by Martha, and Lazarus was among those who were seated with him at table.
 εποιησαν ουν αυτω δειπνον εκει και η μαρθα διηκονει ο δε λαζαρος εις ην των συνακειμενων αυτω
- 3 **А Марія взяла літру мира, з найдорожчого наряду пахучого, і намастила Ісусові ноги, і волоссям своїм Йому ноги обтерла... І пахощі мира наповнили дім!**
Then Mary, taking a pound of perfumed oil of great value, put it on the feet of Jesus and made them dry with her hair: and the house became full of the smell of the perfume.
 η ουν μαρια λαβουσα λιτραν μυρου ναρδου πιστικης πολυτιμου ηλειψεν τους ποδας του ιησου και εξεμαξεν ταις θριξιν αυτης τους ποδας αυτου η δε οικια επληρωθη εκ της οσμης του μυρου
- 4 **І говорить один з Його учнів, Юда Іскаріотський, що мав Його видати:**
But one of his disciples, Judas Iscariot (who was to give him up), said,
 λεγει ουν εις εκ των μαθητων αυτου ιουδας σιμωνος ισκαριωτης ο μελλων αυτον παραδιδουαι
- 5 **Чому мира оцього за триста динарів не продано, та й не роздано вбогим?**
Why was not this perfume traded for three hundred pence, and the money given to the poor?
 διατι τουτο το μυρον ουκ επραθη τριακοσιων διηναριων και εδοθη πτωχοις
- 6 **А це він сказав не тому, що про вбогих журився, а тому, що був злодій: він мав скриньку на гроші, і крав те, що вкидали.**
(He said this, not because he had any love for the poor; but because he was a thief, and, having the money-bag, took for himself what was put into it.)
 ειπεν δε τουτο ουχ οτι περι των πτωχων εμελεν αυτω αλλ οτι κλεπτης ην και το γλωσσοκομον ειχεν και τα βαλλομενα εβασταζεν
- 7 **І промовив Ісус: Позостав її ти, це вона на день похорону заховала Мені...**
Then Jesus said, Let her be. Let her keep what she has for the day of my death.
 ειπεν ουν ο ιησους αφες αυτην εις την ημεραν του ενταφιασμου μου τετηρηκεν αυτο
- 8 **Бо вбогих ви маєте завжди з собою, а Мене не постійно ви маєте!**
The poor you have ever with you, but me you have not for ever.
 τους πτωχους γαρ παντοτε εχετε μεθ εαυτων εμε δε ου παντοτε εχετε
- 9 **А натовп великий юдеїв довідався, що Він там, та й поприходили не з-за Ісуса Самого, але щоб побачити й Лазаря, що його воскресив Він із мертвих.**
Then a great number of the Jews had news that he was there: and they came, not only because of Jesus, but so that they might see Lazarus who had been dead and to whom he had given life.
 εγνω ουν οχλος πολυς εκ των ιουδαιων οτι εκει εστιν και ηλθον ου δια τον ιησουν μονον αλλ ινα και τον λαζαρον ιδωσιν ον ηγειρεν εκ νεκρων

- 10 Α πρωτοσвятеники змовилися, щоб і Лазареви смерть заподіяти,
Now there was talk among the chief priests of putting Lazarus to death;
εβουλευσαντο δε οι αρχιερεις ινα και τον λαζαρον αποκτεινωσιν
- 11 бо багато з юдеїв з-за нього відходили, та в Ісуса ввірували.
For because of him a great number of the Jews went away and had belief in Jesus.
οτι πολλοι δι αυτον υπηγον των ιουδαιων και επιστευον εις τον ιησουν
- 12 ¶ Α другого дня, коли безліч народу, що зібрався на свято, прочула, що до Єрусалиму надходить Ісус,
The day after, a great number of people who were there for the feast, when they had the news that Jesus was coming to Jerusalem,
τη επαυριον οχλος πολυς ο ελθων εις την εορτην ακουσαντες οτι ερχεται ο ιησους εις ιεροσολυμα
- 13 то взяли вони пальмове віття, і вийшли назустріч Йому та й кричали: Осанна! Благословенний, хто йде у Господнім Ім'я! Цар Ізраїлів!
Took branches of palm-trees and went out to him, crying, A blessing on him who comes in the name of the Lord, the King of Israel!
ελαβον τα βαια των φοινικων και εξηλθον εις υπαντησιν αυτω και εκραζον ωσαννα ευλογημενος ο ερχομενος εν ονοματι κυριου ο βασιλευς του ισραηλ
- 14 Ісус же, знайшовши осла, сів на нього, як написано:
And Jesus saw a young ass and took his seat on it; as the Writings say,
ευρων δε ο ιησους οναριον εκαθισεν επ αυτω καθως εστιν γεγραμμενον
- 15 Не бійся, дочко Сіонська! Ото Цар твій іде, сидячи на ослі молодому!
Have no fear, daughter of Zion: see your King is coming, seated on a young ass.
μη φοβου θυγατερ σιων ιδου ο βασιλευς σου ερχεται καθημενος επι πωλον ονου
- 16 А учні Його спочатку того не зрозуміли були, але, як прославивсь Ісус, то згадали тоді, що про Нього було так написано, і що це вчинили Йому.
(These things were not clear to his disciples at first: but when Jesus had been lifted up into his glory, then it came to their minds that these things in the Writings were about him and that they had been done to him.)
ταυτα δε ουκ εγνωσαν οι μαθηται αυτου το πρωτον αλλ οτε εδοξασθη ο ιησους τοτε εμνησθησαν οτι ταυτα ην επ αυτω γεγραμμενα και ταυτα εποιησαν αυτω
- 17 Тоді свідчив народ, який був із Ним, що Він викликав Лазаря з гробу, і воскресив його з мертвих.
Now the people who were with him when his voice came to Lazarus in the place of the dead, and gave him life again, had been talking about it.
εμαρτυρει ουν ο οχλος ο ων μετ αυτου οτε τον λαζαρον εφωνησεν εκ του μνημειου και ηγειρεν αυτον εκ νεκρων
- 18 Через це й зустрів натовп Його, бо почув, що Він учинив таке чудо.
And that was the reason the people went out to him, because it had come to their ears that he had done this sign.
δια τουτου και υπηνητησεν αυτω ο οχλος οτι ηκουσεν τουτου αυτον πεποιηκεναι το σημειον
- 19 Фарисеї тоді між собою казали: Ви бачите, що нічого не вдієте: ось пішов увесь світ услід за Ним!
Then the Pharisees said one to another, You see, you are unable to do anything: the world has gone after him.
οι ουν φαρισαιοι ειπον προς εαυτους θεωρειτε οτι ουκ ωφελειτε ουδεν ιδε ο κοσμος οπισω αυτου απηλθεν
- 20 ¶ Α між тими, що в свято прийшли поклонитись, були й деякі геллени.
Now there were some Greeks among the people who had come up to give worship at the feast:
ησαν δε τινες ελληνες εκ των αναβαινοντων ινα προσκυνησωσιν εν τη εορτη
- 21 І вони підійшли до Филипа, що з Вифсаїди Галілейської, і просили його та казали: Ми хочемо, пане, побачити Ісуса.
They came to Philip, who was of Beth-saida in Galilee, and made a request, saying, Sir, we have a desire to see Jesus.
ουτοι ουν προσηλθον φιλιππω τω απο βηθσαιδα της γαλιλαιας και ηρωτων αυτον λεγοντες κυριε θελωμεν τον ιησουν ιδειν
- 22 Іде Филип та Андрієві каже; іде Андрій і Филип та Ісусові розповідають.
Philip went and gave word of it to Andrew; and Andrew went with Philip to Jesus.
ερχεται φιλιππος και λεγει τω ανδρεα και παλιν ανδρεας και φιλιππος λεγουσιν τω ιησου
- 23 Ісус же їм відповідає, говорячи: Надійшла година, щоб Син Людський прославивсь.
And Jesus said to them in answer, The hour of the glory of the Son of man has come.
ο δε ιησους απεκρινατο αυτοις λεγων εληλυθεν η ωρα ινα δοξασθη ο υιος του ανθρωπου

- 24 **Ποправді, поправді кажу вам: коли зерно пшеничне, як у землю впаде, не помре, то одне зостається; як умре ж, плід рясний принесе.**
Truly I say to you, If a seed of grain does not go into the earth and come to an end, it is still a seed and no more; but through its death it gives much fruit.
αμην αμην λεγω υμιν εαν μη ο κοκκος του σιτου πεσων εις την γην αποθανη αυτος μονος μενει εαν δε αποθανη πολυν καρπον φερει
- 25 **Хто кохає душу свою, той погубить її; хто ж ненавидить душу свою на цім світі, збереже її в вічне життя.**
He who is in love with life will have it taken from him; and he who has no care for his life in this world will keep it for ever and ever.
ο φιλων την ψυχην αυτου απολεσει αυτην και ο μισων την ψυχην αυτου εν τω κοσμω τωτω εις ζωην αιωνιον φυλαξει αυτην
- 26 **Як хто служить Мені, хай іде той за Мною, і де Я, там буде й слуга Мій. Як хто служить Мені, того пошанує Отець.**
If any man is my servant, let him come after me; and where I am, there will my servant be. If any man becomes my servant, my Father will give him honour.
εαν εμοι διακονη τις εμοι ακολουθειτω και οπου εμι εγω εκει και ο διακονος ο εμος εσται και εαν τις εμοι διακονη τιμησει αυτον ο πατηρ
- 27 **¶ Затривожена зараз душа Моя. І що Я повім? Заступи Мене, Отче, від цієї години! Та на те Я й прийшов на годину оцю...**
Now is my soul troubled; and what am I to say? Father, keep me from this hour. No: for this purpose have I come to this hour.
νυν η ψυχη μου τεταρακται και τι ειπω πατερ σωσον με εκ της ωρας ταυτης αλλα δια τουτο ηλθον εις την ωραν ταυτην
- 28 **Прослав, Отче, Ім'я Своє! Залунав тоді голос із неба: І прославив, і знову прославлю!**
Father, give glory to your name. Then there came a voice out of heaven, saying, I have given it glory, and I will give it glory again.
πατερ δοξασον σου το ονομα ηλθεν ουν φωνη εκ του ουρανου και εδοξασα και παλιν δοξασω
- 29 **А народ, що стояв і почув, говорив: Загрімло! Інші казали: Це Ангол Йому говорив!**
Hearing the sound, a number of people who were there said that it was thunder: others said, An angel was talking to him.
ο ουν οχλος ο εστως και ακουσας ελεγεν βροντην γεγονεαι αλλοι ελεγον αγγελος αυτω λελαληκεν
- 30 **Ісус відповів і сказав: Не для Мене цей голос лунав, а для вас.**
Jesus said in answer, This voice came not for me but for you.
απεκριθη ο ιησους και ειπεν ου δι εμε αυτη η φωνη γεγονεν αλλα δι υμας
- 31 **Тепер суд цьому світові. Князь світу цього буде вигнаний звідси тепер.**
Now is this world to be judged: now will the ruler of this world be sent out.
νυν κρισις εστιν του κοσμου τωτου νυν ο αρχων του κοσμου τωτου εκβληθησεται εξω
- 32 **І, як буду піднесений з землі, то до Себе Я всіх притягну.**
And I, if I am lifted up from the earth, will make all men come to me.
καγω εαν υψωθω εκ της γης παντας ελκυσω προς εμαυτον
- 33 **А Він це говорив, щоб зазначити, якою то смертю Він має померти.**
(This he said, pointing to the sort of death he would have.)
τουτο δε ελεγεν σημαιων ποιω θανατω ημελλεν αποθνησκειν
- 34 **А народ відповів Йому: Ми чули з Закону, що Христос перебуває повік, то чого ж Ти говориш, що Людському Сину потрібно піднесеному бути? Хто такий Цей Син Людський?**
Then the people in answer said to him, The law says that the Christ will have life without end: how say you then that it is necessary for the Son of man to be lifted up? Who is this Son of man?
απεκριθη αυτω ο οχλος ημεις ηκουσαμεν εκ του νομου οτι ο χριστος μενει εις τον αιωνα και πως συ λεγεις οτι δεи υψωθηναι τον υιον του ανθρωπου τις εστιν ουτος ο υιος του ανθρωπου
- 35 **І сказав їм Ісус: Короткий ще час світло з вами. Ходіть, поки маєте світло, щоб вас темрява не обгорнула. А хто в темряві ходить, не знає, куди він іде...**
Jesus said to them, For a little time longer the light will be among you; while you have the light go on walking in it, so that the dark may not overtake you: one walking in the dark has no knowledge of where he is going.
ειπεν ουν αυτοις ο ιησους ετι μικρον χρονον το φως μεθ υμων εστιν περιπατειτε εως το φως εχετε ινα μη σκοτια υμας καταλαβη και ο περιπατων εν τη σκοτια ουκ οιδεν που υπαγει
- 36 **Аж доки ви маєте світло, то віруйте в світло, щоб синами світла ви стали. Промовивши це, Ісус відійшов, і сховався від них.**
In so far as you have the light, put your faith in the light so that you may become sons of light. With these words Jesus went away and for a time was not seen again by them.
εως το φως εχετε πιστευετε εις το φως ινα υιοι φωτος γενησθε ταυτα ελαλησεν ο ιησους και απελθων εκρυβη απ αυτων
- 37 **¶ І хоч Він стільки чуд перед ними вчинив був, та в Нього вони не ввірували,**
But though he had done such a number of signs before them, they still had no belief in him:
τουσαυτα δε αυτου σημεια πεποιηκοτος εμπροσθεν αυτων ουκ επιστευον εις αυτον

- 38 **σοб справдилось слово пророка Исаї, який провіщав: Хто повірив тому, що ми, Господі, чули, а Господнє рамено кому об'явилось?**
So that the words of the prophet Isaiah might come true, when he said, Lord, who has any belief in our preaching? and the arm of the Lord, to whom has it been unveiled?
ινα ο λογος ησαιου του προφητου πληρωθη ον ειπεν κυριε τις επιστευσεν τη ακοη ημων και ο βραχιων κυριου τινη απεκαλυφθη
- 39 **Тому не могли вони вірити, що знову Ісаїя прорік:**
For this reason they were unable to have belief, because Isaiah said again,
δια τουτου ουκ ηδυναντο πιστευειν οτι παλιν ειπεν ησαιας
- 40 **Засліпив їхні очі, і скам'янив їхнє серце, щоб очима не бачили, ані серцем щоб не зрозуміли, і не навернулись, щоб Я їх уздоровив!**
He has made their eyes blind, and their hearts hard; for fear that they might see with their eyes and get knowledge with their hearts, and be changed, and I might make them well.
τετυφλωκεν αυτων τους οφθαλμους και πεπωρωκεν αυτων την καρδιαν ινα μη ιδωσιν τοις οφθαλμοις και νοησωσιν τη καρδια και επιστραφωσιν και ιασωμαι αυτους
- 41 **Це Ісаїя сказав, коли бачив славу Його, і про Нього звіщав.**
(Isaiah said these words because he saw his glory. His words were about him.)
ταυτα ειπεν ησαιας οτε ειδεν την δοξαν αυτου και ελαλησεν περι αυτου
- 42 **¶ Проте багато-хто навіть із старших у Нього ввірували, та не признавались через фарисеїв, щоб не вигнано їх із синагоги.**
However, a number even of the rulers had belief in him, but because of the Pharisees they did not say so openly for fear that they might be shut out from the Synagogue:
ομως μεντοι και εκ των αρχωντων πολλοι επιστευσαν εις αυτον αλλα δια τους φαρισαιους ουχ ωμολογουν ινα μη αποσυναγωγοι γενωνται
- 43 **Бо любили вони славу людську більше, аніж славу Божу.**
For the praise of men was dearer to them than the approval of God.
ηγαπησαν γαρ την δοξαν των ανθρωπων μαλλον ηπερ την δοξαν του θεου
- 44 **¶ А Ісус підняв голос, та й промовляв: Хто вірус в Мене, не в Мене він вірус, але в Того, Хто послав Мене.**
Then Jesus said with a loud voice, He who has faith in me, has faith not in me, but in him who sent me.
ιησους δε εκραξεν και ειπεν ο πιστευων εις εμε ου πιστευει εις εμε αλλ εις τον πεμψαντα με
- 45 **А хто бачить Мене, той бачить Того, хто послав Мене.**
And he who sees me, sees him who sent me.
και ο θεωρων εμε θεωρει τον πεμψαντα με
- 46 **Я, Світло, на світ прийшов, щоб кожен, хто вірус в Мене, у темряві не зоставався.**
I have come as a light into the world, so that no one who has faith in me will go on living in the dark.
εγω φως εις τον κοσμον εληλυθα ινα πας ο πιστευων εις εμε εν τη σκοτια μη μεινη
- 47 **Коли б же хто слів Моїх слухав та не вірував, Я того не суджу, бо Я не прийшов світ судити, але щоб спасти світ.**
And if any man gives ear to my words and does not keep them, I am not his judge: I did not come to be judge of the world but to give salvation to the world.
και εαν τις μου ακουση των ρηματων και μη πιστευση εγω ου κρινω αυτον ου γαρ ηλθον ινα κρινω τον κοσμον αλλ ινα σωσω τον κοσμον
- 48 **Хто цурається Мене, і Моїх слів не приймає, той має для себе суддю: те слово, що Я говорив, останнього дня воно буде судити його!**
He who puts me on one side and does not take my words to heart, is not without a judge: the word which I have said will be his judge on the last day.
ο αθετων εμε και μη λαμβανων τα ρηματα μου εχει τον κρινοντα αυτον ο λογος ον ελαλησα εκεινος κρινει αυτον εν τη εσχατη ημερα
- 49 **Бо від Себе Я не говорив, а Отець, що послав Мене, то Він Мені заповідь дав, що Я маю казати та що говорити.**
For I have not said it on my authority, but the Father who sent me gave me orders what to say and how to say it.
οτι εγω εξ εμαυτου ουκ ελαλησα αλλ ο πεμψας με πατηρ αυτος μοι εντολην εδωκεν τι ειπω και τι λαλησω
- 50 **І відаю Я, що Його ота заповідь то вічне життя. Тож що Я говорю, то так говорю, як Отець Мені розповідав.**
And I have knowledge that his order is eternal life: so that the things which I say, I say them even as the Father says them to me.
και οиδα οτι η εντολη αυτου ζωη αιωνιος εστιν α ουν λαλω εγω καθως ειρηκεν μοι ο πατηρ ουτως λαλω
- 1 **¶ Перед святом же Пасхи Ісус, знаючи, що настала година Йому перейти до Отця з цього світу, полюбивши Своїх, що на світі були, до кінця полюбив їх.**
Now before the feast of the Passover, it was clear to Jesus that the time had come for him to go away from this world to the Father. Having once had love for those in the world who were his, his love for them went on to the end.
προ δε της εορτης του πασχα ειδως ο ιησους οτι εληλυθεν αυτου η ωρα ινα μεταβη εκ του κοσμου τουτου προς τον πατερα αγαπησας τους ιδιους τους εν τω κοσμω εις τελος ηγαπησεν αυτους

- 2 Під час же вечері, як диявол уже був укинув у серце синові Симона Юді Іскаріотському, щоб він видав Його,
So while a meal was going on, the Evil One having now put it into the heart of Judas Iscariot, Simon's son, to be false to him,
και δειπνου γενομενου του διαβολου ηδη βεβληκτος εις την καρδιαν ιουδα σιμωνος ισκαριωτου ινα αυτον παραδω
- 3 то Ісус, знаючи те, що Отець віддав все Йому в руки, і що від Бога прийшов Він, і до Бога відходить,
Jesus, being conscious that the Father had put everything into his hands, and that he came from God and was going to God,
ειδως ο ιησους οτι παντα δεδωκεν αυτω ο πατηρ εις τας χειρας και οτι απο θεου εξηλθεν και προς τον θεον υπαγει
- 4 устас від вечері, і здіймас одежу, бере рушника й підперізується.
Got up from table, put off his robe and took a cloth and put it round him.
εγειρεται εκ του δειπνου και τιθησιν τα ιματια και λαβων λεντιον διεζωσεν εαυτον
- 5 Потому налив Він води до вмивальниці, та й зачав обмивати ноги учням, і витирати рушником, що ним був підперезаний.
Then he put water into a basin and was washing the feet of the disciples and drying them with the cloth which was round him.
ειτα βαλλει υδωρ εις τον νιπτηρα και ηρξατο νιπτειν τους ποδας των μαθητων και εκμασσειν τω λεντιω ω ην διεζωσμενος
- 6 І підходить до Симона Петра, а той каже Йому: Ти, Господи, митимеш ноги мені?
So he came to Simon Peter. Peter said, Lord, are my feet to be washed by you?
ερχεται ουν προς σιμωνα πετρον και λεγει αυτω εκεινος κυριε συ μου νιπτεις τους ποδας
- 7 Ісус відказав і промовив йому: Що Я роблю, ти не знаєш тепер, але опісля зрозумієш.
And Jesus, answering, said to him, What I do is not clear to you now, but it will be clear to you in time to come.
απεκριθη ιησους και ειπεν αυτω ο εγω ποιω συ ουκ οιδας αρτι γνωση δε μετα ταυτα
- 8 Говорить до Нього Петро: Ти повік мені ніг не обмиєш! Ісус відповів йому: Коли Я не вмию тебе, ти не матимеш частки з Мною.
Peter said, I will never let my feet be washed by you, never. Jesus said in answer, If I do not make you clean you have no part with me.
λεγει αυτω πετρος ου μη νιψης τους ποδας μου εις τον αιωνα απεκριθη αυτω ο ιησους εαν μη νιψω σε ουκ εχεις μερος μετ εμου
- 9 До Нього проказує Симон Петро: Господи, не самі мої ноги, а й руки та голову!
Simon Peter said to him, Lord, not my feet only, but my hands and my head.
λεγει αυτω σιμων πετρος κυριε μη τους ποδας μου μονον αλλα και τας χειρας και την κεφαλην
- 10 Ісус каже йому: Хто обмитий, тільки ноги обмити потребує, бо він чистий увесь. І ви чисті, та не всі.
Jesus said to him, He who is bathed has need only to have his feet washed and then he is clean all over: and you, my disciples, are clean, but not all of you.
λεγει αυτω ο ιησους ο λελουμενος ου χριαν εχει η τους ποδας νιψασθαι αλλ εστιν καθαρος ολος και υμεις καθαροι εστε αλλ ουχι παντες
- 11 Бо Він знав Свого зрадника, тому то сказав: Ви чисті не всі.
(He had knowledge who was false to him; that is why he said, You are not all clean.)
ηδει γαρ τον παραδιδοντα αυτον δια τουτο ειπεν ουχι παντες καθαροι εστε
- 12 Коли ж пообмивав їхні ноги, і одежу Свою Він надів, засів знову за стіл і промовив до них: Чи знаєте ви, що Я зробив вам?
Then, after washing their feet and putting on his robe again, he took his seat and said to them, Do you see what I have done to you?
οτε ουν ενιψεν τους ποδας αυτων και ελαβεν τα ιματια αυτου αναπεσων παλιν ειπεν αυτοις γνωσκετε τι πεποιηκα υμιν
- 13 Ви Мене називаєте: Учитель і Господь, і добре ви кажете, бо Я є.
You give me the name of Master and Lord: and you are right; that is what I am.
υμεις φωνειτε με ο διδασκαλος και ο κυριος και καλως λεγετε εμι γαρ
- 14 А коли обмив ноги вам Я, Господь і Вчитель, то повинні й ви один одному ноги вмивати.
If then I, the Lord and the Master, have made your feet clean, it is right for you to make one another's feet clean.
ει ουν εγω ενιψα υμων τους ποδας ο κυριος και ο διδασκαλος και υμεις οφειλετε αλληλων νιπτειν τους ποδας
- 15 Бо то Я вам приклада дав, щоб і ви те чинили, як Я вам учинив.
I have given you an example, so that you may do what I have done to you.
υποδειγμα γαρ εδωκα υμιν ινα καθως εγω εποιησα υμιν και υμεις ποιητε

- 16 **Ποправді, поправді кажу вам: Раб не більший за пана свого, посланець же не більший від того, хто вислав його.**
Truly I say to you, A servant is not greater than his lord; and he who is sent is not greater than the one who sent him.
αμην αμην λεγω υμιν ουκ εστιν δουλος μειζων του κυριου αυτου ουδε αποστολος μειζων του πεμψαντος αυτον
- 17 **Κοли знаєте це, то блаженні ви, якщо таке чините!**
If these things are clear to you, happy are you if you do them.
ει ταυτα οιδατε μακαριοι εστε εαν ποιητε αυτα
- 18 ¶ **Не про всіх вас кажу. Знаю Я, кого вибрав, але щоб збулося Писання: Хто хліб споживас зо Мною, підняв той на Мене п'яту свою!**
I am not talking of you all: I have knowledge of my true disciples, but things are as they are, so that the Writings may come true, The foot of him who takes bread with me is lifted up against me.
ου περι παντων υμων λεγω εγω οίδα ους εξελεξαμην αλλ ινα η γραφη πληρωθη ο τρωγων μετ εμου τον αρτον επηρεν επ εμε την πετερναν αυτου
- 19 **Уже тепер вам кажу, перше ніж те настане, щоб як станеться, ви ввірували, що то Я.**
From this time forward, I give you knowledge of things before they come about, so that when they come about you may have belief that I am he.
ап арти λεγω υμιν про του γενεσθαι ινα οταν γενηται πιστευσητε οτι εγω ειμι
- 20 **Ποправді, поправді кажу вам: Хто приймає Мого посланця, той приймає Мене; хто ж приймає Мене, той приймає Того, Хто послав Мене!**
Truly I say to you, He who takes to his heart anyone whom I send, takes me to his heart; and he who so takes me, takes him who sent me.
αμην αμην λεγω υμιν ο λαμβανων εαν τινα πεμψω εμε λαμβανει ο δε εμε λαμβανων λαμβανει τον πεμψαντα με
- 21 **Промовивши це, затривожився духом Ісус, і освідчив, говорячи: Поправді, поправді кажу вам, що один із вас видасть Мене!...**
When Jesus had said this he was troubled in spirit, and gave witness, saying, Truly I say to you, that one of you will be false to me.
ταυτα ειπων ο ιησους εταραχθη τω πνευματι και εμαρτυρησεν και ειπεν αμην αμην λεγω υμιν οτι εις εξ υμων παραδωσει με
- 22 **І озиралися учні один на одного, непевними будши, про кого Він каже.**
Then the eyes of the disciples were turned on one another, in doubt as to whom he had in mind.
εβλεπον ουν εις αλληλους οι μαθηται απορουμενοι περι τινος λεγει
- 23 **При столі, при Ісусовім лоні, був один з Його учнів, якого любив Ісус.**
There was at table one of his disciples, the one dear to Jesus, resting his head on Jesus' breast.
ην δε ανακειμενος εις τον μαθητων αυτου εν τω κολπω του ιησου ον ηγαπα ο ιησους
- 24 **От цього кивнув Симон Петро та й шепнув: Запитай, хто б то був, що про нього Він каже?**
Making a sign to him, Simon Peter said, Who is it he is talking about?
νευει ουν τουτω σιμων πετρος πυθεσθαι τις αν ειη περι ου λεγει
- 25 **І, пригорнувшись до лоня Ісусового, той говорить до Нього: Хто це, Господи?**
He, then, resting his head on Jesus' breast, said to him, Lord, who is it?
επιεσσον δε εκεινος επι το σθηθος του ιησου λεγει αυτω κυριε τις εστιν
- 26 **Ісус же відказує: Це той, кому, умочивши, подам Я куска. І, умочивши куска, подав синові Симона, Юді Іскаріотському!...**
This was the answer Jesus gave: It is the one to whom I will give this bit of bread after I have put it in the vessel. Then he took the bit of bread, put it into the vessel, and gave it to Judas, the son of Simon Iscariot.
αποκρινεται ο ιησους εκεινος εστιν ω εγω βαψας το ψωμιον επιδωσω και εμβαψας το ψωμιον διδωσιν ιουδα σιμωνος ισκαριωτη
- 27 **За тим же куском тоді в нього ввійшов сатана. А Ісус йому каже: Що ти робиш роби швидше...**
And when Judas took the bread Satan went into him. Then Jesus said to him, Do quickly what you have to do.
και μετα το ψωμιον τοτε εισηλθεν εις εκεινον ο σατανας λεγει ουν αυτω ο ιησους ο ποιεις ποιησον ταχιον
- 28 **Але жаден із тих, хто був при столі, того не зрозумів, до чого сказав Він йому.**
Now it was not clear to anyone at table why he said this to him.
τουτο δε ουδεις εγνω των ανακειμενων προς τι ειπεν αυτω
- 29 **А тому, що тримав Юда скриньку на гроші, то деякі думали, ніби каже до нього Ісус: Купи, що потрібно на свято для нас, або щоб убогим подав що.**
Some were of the opinion that because Judas kept the money-bag Jesus said to him, Get the things we have need of for the feast; or, that he was to give something to the poor.
τινες γαρ εδοκουν επει το γλωσσοκομον ειχεν ο ιουδας οτι λεγει αυτω ο ιησους αγορασον ον χρειαν εχομεν εις την εορτην η τοις πτωχοις ινα τι δω

- 30 А той, узявши кусок хліба, зараз вийшов. Була ж ніч.
So Judas, having taken the bit of bread, straight away went out: and it was night.
λαβων ουν το ψωμιον εκεινος ευθεως εξηλθεν ην δε νυξ
- 31 ¶ Тоді, як він вийшов, промовляє Ісус: Тепер ось прославивсь Син Людський, і в Ньому прославився Бог.
Then when he had gone out, Jesus said, Now is glory given to the Son of man, and God is given glory in him.
οτε εξηλθεν λεγει ο ιησους νυν εδοξασθη ο υιος του ανθρωπου και ο θεος εδοξασθη εν αυτω
- 32 Коли в Ньому прославився Бог, то і Його Бог прославить у Собі, і зараз прославить Його!
If God is given glory in him, God will give him glory in himself, and will give him glory even now.
ει ο θεος εδοξασθη εν αυτω και ο θεος δοξασει αυτον εν εαυτω και ευθως δοξασει αυτον
- 33 Мої дітоньки, не довго вже бути Мені з вами! Ви шукати Мене будете, але як сказав Я юдеям: Куди Я йду, туди ви прийти не можете, те й вам говорю Я тепер.
My dear children, I am only to be with you a little longer. Then you will be looking for me: and as I said to the Jews, so now I say to you, Where I am going you may not come.
τεκνια επι μικρον μεθ υμων ειμι ζητησετε με και καθως ειπον τοις ιουδαιοις οτι οπου υπαγω εγω υμεις ου δυνασθε ελθειν και υμιν λεγω αρτι
- 34 Нову заповідь Я вам даю: Любіть один одного! Як Я вас полюбив, так любіть один одного й ви!
I give you a new law: Have love one for another; even as I have had love for you, so are you to have love one for another.
εντολην καινην διδομι υμιν ινα αγαπατε αλληλους καθως ηγαπησα υμας ινα και υμεις αγαπατε αλληλους
- 35 По тому пізнають усі, що ви учні Мої, як будете мати любов між собою.
By this it will be clear to all men that you are my disciples, if you have love one for another.
εν τωυτω γνωσονται παντες οτι εμοι μαθηται εστε εαν αγαπην εχητε εν αλληλοις
- 36 ¶ А Симон Петро Йому каже: Куди, Господи, ідеш Ти? Ісус відповів: Куди Я йду, туди ти тепер іти за Мною не можеш, але потім ти підеш за Мною.
Simon Peter said to him, Lord, where are you going? Jesus said in answer, Where I am going you may not come with me now, but you will come later.
λεγει αυτω σιμων πετρος κυριε που υπαγεις απεκριθη αυτω ο ιησους οπου υπαγω ου δυνασαι μοι νυν ακολουθησαι υστερον δε ακολουθησεις μοι
- 37 Говорить до Нього Петро: Чому, Господи, іти за Тобою тепер я не можу? За Тебе я душу свою покладу!
Peter said to him, Why may I not come with you even now? I will give up my life for you.
λεγει αυτω ο πετρος κυριε διατι ου δυναμαι σοι ακολουθησαι αρτι την ψυχην μου υπερ σου θησω
- 38 Ісус відповідає: За Мене покладеш ти душу свою? Поправді, поправді кажу Я тобі: Півень не заспіває, як ти тричі зречешся Мене...
Jesus said in answer, Will you give up your life for me? Truly I say to you, Before the cry of the cock you will have said three times that you are not my disciple.
απεκριθη αυτω ο ιησους την ψυχην σου υπερ εμου θησεις αμην αμην λεγω σοι ου μη αλεκτωρ φωνησει εως ου απαρνηση με τρις
- 1 ¶ Нехай серце вам не тривожиться! Віруйте в Бога, і в Мене віруйте!
Let not your heart be troubled: have faith in God and have faith in me.
μη ταρασσεσθω υμων η καρδια πιστευετε εις τον θεον και εις εμε πιστευετε
- 2 Багато осель у домі Мого Отця; а коли б то не так, то сказав би Я вам, що йду приготувати місце для вас?
In my Father's house are rooms enough; if it was not so, would I have said that I am going to make ready a place for you?
εν τη οικια του πατρος μου μοναι πολλαι εισιν ει δε μη ειπον αν υμιν πορευομαι ετοιμασαι τοπον υμιν
- 3 А коли відійду й приготую вам місце, Я знову прийду й заберу вас до Себе, щоб де Я були й ви.
And if I go and make ready a place for you, I will come back again and will take you to be with me, so that you may be where I am.
και εαν πορευθω και ετοιμασω υμιν τοπον παλιν ερχομαι και παραληψομαι υμας προς εμαυτον ινα οπου ειμι εγω και υμεις ητε
- 4 ¶ А куди Я йду дорогу ви знаєте.
And you all have knowledge of where I am going, and of the way to it.
και οπου εγω υπαγω οιδατε και την οδον οιδατε
- 5 Говорить до Нього Хома: Ми не знаємо, Господи, куди йдеш; як же можемо знати дорогу?
Thomas said, Lord, we have no knowledge of where you are going; how may we have knowledge of the way?
λεγει αυτω θωμας κυριε ουκ οιδαμεν που υπαγεις και πως δυναμεθα την οδον ειδεναι

- 6 Промовляє до нього Ісус: Я дорога, і правда, і життя. До Отця не приходять ніхто, якщо не через Мене.
Jesus said to him, I am the true and living way: no one comes to the Father but by me.
λεγει αυτω ο ιησους εγω ειμι η οδος και η αληθεια και η ζωη ουδεις ερχεται προς τον πατερα ει μη δι εμου
- 7 Коли б то були ви пізнали Мене, ви пізнали були б і Мого Отця. Відтепер Його знаєте ви, і Його бачили.
If you had knowledge of me, you would have knowledge of my Father: you have knowledge of him now and have seen him.
ει εγνωκατε με και τον πατερα μου εγνωκατε αν και απ αρτι γινωσκατε αυτον και εωρακατε αυτον
- 8 Говорить до Нього Филип: Господи, покажи нам Отця, і вистачить нам!
Philip said to him, Lord, let us see the Father, and we have need of nothing more.
λεγει αυτω φιλιππος κυριε δειξον ημιν τον πατερα και αρκει ημιν
- 9 Промовляє до нього Ісус: Стільки часу Я з вами, ти ж не знаєш, Пилипе, Мене? Хто бачив Мене, той бачив Отця, то як же ти кажеш: Покажи нам Отця?
Jesus said to him, Philip, have I been with you all this time, and still you have no knowledge of me? He who has seen me has seen the Father. Why do you say, Let us see the Father?
λεγει αυτω ο ιησους τοσουτον χρονον μεθ υμων ειμι και ουκ εγνωκας με φιλιππε ο εωρακως εμε εωραкен τον πατερα και πως συ λεγεις δειξον ημιν τον πατερα
- 10 Чи не віруєш ти, що Я в Отці, а Отець у Мені? Слова, що Я вам говорю, говорю не від Себе, а Отець, що в Мені перебуває, Той чинить діла ті.
Have you not faith that I am in the Father and the Father is in me? The words which I say to you, I say not from myself: but the Father who is in me all the time does his works.
ου πιστευεις οτι εγω εν τω πατρι και ο πατηρ εν εμοι εστιν τα ρηματα α εγω λαλω υμιν απ εμαντου ου λαλω ο δε πατηρ ο εν εμοι μενων αυτος ποιει τα εργα
- 11 Повірте Мені, що Я в Отці, а Отець у Мені! Коли ж ні, то повірте за вчинки самі.
Have faith that I am in the Father and that the Father is in me: at least, have faith in me because of what I do.
πιστευετε μοι οτι εγω εν τω πατρι και ο πατηρ εν εμοι ει δε μη δια τα εργα αυτα πιστευετε μοι
- 12 ¶ По правді, по правді кажу вам: Хто вірує в Мене, той учинить діла, які чиню Я, і ще більші від них він учинить, бо Я йду до Отця.
Truly I say to you, He who puts his faith in me will do the very works which I do, and he will do greater things than these, because I am going to my Father.
αμην αμην λεγω υμιν ο πιστευων εις εμε τα εργα α εγω ποιω κακεινος ποιησει και μειζονα τουτων ποιησει οτι εγω προς τον πατερα μου πορευομαι
- 13 І коли що просити ви будете в Імення Моє, те вчиню, щоб у Сині прославивсь Отець.
And whatever request you make in my name, that I will do, so that the Father may have glory in the Son.
και ο τι αν αιτησητε εν τω ονοματι μου τουτο ποιησω ινα δοξασθη ο πατηρ εν τω υιω
- 14 Коли будете в Мене просити чого в Моє Імення, то вчиню.
If you make any request to me in my name, I will do it.
εαν τι αιτησητε εν τω ονοματι μου εγω ποιησω
- 15 ¶ Якщо Ви Мене любите, Мої заповіді зберігайте!
If you have love for me, you will keep my laws.
εαν αγαπατε με τας εντολας τας εμας τηρησατε
- 16 І вблагаю Отця Я, і Втішителя іншого дасть вам, щоб із вами повік перебував,
And I will make prayer to the Father and he will give you another Helper to be with you for ever,
και εγω ερωτησω τον πατερα και αλλον παρακλητον δωσει υμιν ινα μενη μεθ υμων εις τον αιωνα
- 17 Духа правди, що Його світ прийняти не може, бо не бачить Його та не знає Його. Його знаєте ви, бо при вас перебуває, і в вас буде Він.
Even the Spirit of true knowledge. That Spirit the world is not able to take to its heart because it sees him not and has no knowledge of him: but you have knowledge of him, because he is ever with you and will be in you.
το πνευμα της αληθειας ο ο κοσμος ου δυναται λαβειν οτι ου θεωρει αυτο ουδε γινωσκει αυτο υμεις δε γινωσκατε αυτο οτι παρ υμιν μενει και εν υμιν εσται
- 18 ¶ Я не кину вас сиротами, Я прибуду до вас!
I will not let you be without a friend: I am coming to you.
ουκ αφησω υμας ορφανους ερχομαι προς υμας
- 19 Ще недовго, і вже світ Мене не побачить, але ви Мене бачити будете, бо живу Я і ви жити будете!
A little time longer, and the world will see me no more; but you will see me; and you will be living because I am living.
ετι μικρον και ο κοσμος με ουκ ετι θεωρει υμεις δε θεωρεατε με οτι εγω ζω και υμεις ζησεσθε

- 20 Того дня пізнасте ви, що в Своїм Я Отці, а ви в Мені, і Я в вас.
At that time it will be clear to you that I am in my Father, and you are in me, and I in you.
 εν εκεινη τη ημερα γνωσεσθε υμεις οτι εγω εν τω πατρι μου και υμεις εν εμοι καγω εν υμιν
- 21 Хто заповіді Мої має та їх зберігає, той любить Мене. А хто любить Мене, то полюбить його Мій Отець, і Я полюблю Його, і об'явлюсь йому Сам.
He who has my laws and keeps them, he it is who has love for me: and he who has love for me will be loved by my Father, and I will have love for him and will let myself be seen clearly by him.
 ο εχων τας εντολας μου και τηρων αυτας εκεινος εστιν ο αγαπων με ο δε αγαπων με αγαπηθησεται υπο του πατρος μου και εγω αγαπησω αυτον και εμφανισω αυτω εμαυτον
- 22 Запитує Юда, не Іскаріотський, Його: Що то, Господи, що Ти нам об'явитися маєш, а не світові?
Judas (not Iscariot) said to him, How is it that you will let yourself be seen clearly by us and not by the world?
 λεγει αυτω ιουδας ουχ ο ισκαριωτης κυριε τι γεγονεν οτι ημιν μελλεις εμφανιζειν σεαυτον και ουχι τω κοσμω
- 23 Ісус відповів і до нього сказав: Як хто любить Мене, той слово Моє берегтиме, і Отець Мій полюбить його, і Ми прийдемо до нього, і оселю закладемо в нього.
Jesus said to him in answer, If anyone has love for me, he will keep my words: and he will be dear to my Father; and we will come to him and make our living-place with him.
 απекριθη ο ιησους και ειπεν αυτω εαν τις αγαπα με τον λογον μου τηρησει και ο πατηρ μου αγαπησει αυτον και προς αυτον ελευσομεθα και μονην παρ αυτω ποιησομεν
- 24 Хто не любить Мене, той не береже Моїх слів. А слово, що чуєте ви, не Моє, а Отця, що послав Мене.
He who has no love for me does not keep my words; and the word which you are hearing is not my word but the Father's who sent me.
 ο μη αγαπων με τους λογους μου ου τηρει και ο λογος ον ακουετε ουκ εστιν εμος αλλα του πεμψαντος με πατρος
- 25 ¶ Говорив це Я вам, будши з вами.
I have said all this to you while I am still with you.
 ταυτα λελαληκα υμιν παρ υμιν μενων
- 26 Утішитель же, Дух Святий, що Його Отець пошле в Ім'я Моє, Той навчить вас усього, і пригадає вам усе, що Я вам говорив.
But the Helper, the Holy Spirit, whom the Father will send in my name, will be your teacher in all things and will put you in mind of everything I have said to you.
 ο δε παρακλητος το πνευμα το αγιον ο πεμψει ο πατηρ εν τω ονοματι μου εκεινος υμας διδαξει παντα και υπομνησει υμας παντα α ειπον υμιν
- 27 Зоставляю вам мир, мир Свій вам даю! Я даю вам не так, як дає світ. Серце ваше нехай не тривожиться, ані не лякається!
May peace be with you; my peace I give to you: I give it not as the world gives. Let not your heart be troubled; let it be without fear.
 ειρηνην αφημι υμιν ειρηνην την εμην διδομι υμιν ου καθως ο κοσμος διδοσιν εγω διδομι υμιν μη ταρασσεσθω υμων η καρδια μηδε δειλιατω
- 28 ¶ Чули ви, що Я вам говорив: Я відходжу, і вернуся до вас. Якби ви любили Мене, то ви б тішилися, що Я йду до Отця, бо більший за Мене Отець.
Keep in mind how I said to you, I go away and come to you again. If you had love for me you would be glad, because I am going to the Father: for the Father is greater than I.
 ηκουσατε οτι εγω ειπον υμιν υπαγω και ερχομαι προς υμας ει ηγαπατε με εχαριhte αν οτι ειπον πορευομαι προς τον πατερα οτι ο πατηρ μου μειζων μου εστιν
- 29 І тепер Я сказав вам, передніше, ніж сталося, щоб ви вірували, коли станеться.
And now I have given you word of it before it comes, so that, when it comes, you may have faith.
 και νυν ειρηκα υμιν πριν γενεσθαι ινα οταν γενηται πιστευσητε
- 30 Небагато вже Я говоритиму з вами, бо надходить князь світу цього, а в Мені він нічого не має,
After this I will not say much to you, because the ruler of this world comes: and he has no power over me;
 ουκ ετι πολλα λαλησω μεθ υμων ερχεται γαρ ο του κοσμου τουτου αρχων και εν εμοι ουκ εχει ουδεν
- 31 та щоб світ зрозумів, що люблю Я Отця, і як Отець наказав Мені, так роблю. Уставайте, ходім звідсіля!
But he comes so that the world may see that I have love for the Father, and that I am doing as I am ordered by the Father. Get up, and let us go.
 αλλ ινα γνω ο κοσμος οτι αγαπω τον πατερα και καθως ενετειλατο μοι ο πατηρ ουτως ποιω εγειρεσθε αγωμεν εντευθεν
- 1 ¶ Я правдива Виноградина, а Отець Мій Виноградар.
I am the true vine and my Father is the gardener.
 εγω εμι η αμπελος η αληθινη και ο πατηρ μου ο γεωργος εστιν
- 2 Усяку галузку в Мене, що плоду не приносить, Він відтинає, але всяку, що плід родить, обчищає її, щоб рясніше родила.
He takes away every branch in me which has no fruit, and every branch which has fruit he makes clean, so that it may have more fruit.
 παν κλημα εν εμοι μη φερον καρπον αιρει αυτο και παν το καρπον φερον καθαιρει αυτο ινα πλειονα καρπον φερη

- 3 **Через Слово, що Я вам говорив, ви вже чисті.**
You are clean, even now, through the teaching which I have given you.
 ηδη υμεις καθαροι εστε δια τον λογον ον λελαληκα υμιν
- 4 **Перебувайте в Мені, а Я в вас! Як та вітка не може вродити плоду сама з себе, коли не позостанеться на виноградіні, так і ви, як в Мені перебувати не будете.**
Be in me at all times as I am in you. As the branch is not able to give fruit of itself, if it is not still on the vine, so you are not able to do so if you are not in me.
 μεινατε εν εμοι καγω εν υμιν καθως το κλημα ου δυναται καρπον φερει αφ εαυτου εαν μη μεινη εν τη αμπελω ουτως ουδε υμεις εαν μη εν εμοι μεινητε
- 5 **Я Виноградина, ви галуззя! Хто в Мені перебувас, а Я в ньому, той рясно зароджус, бо без Мене нічого чинити не можете ви.**
I am the vine, you are the branches: he who is in me at all times as I am in him, gives much fruit, because without me you are able to do nothing.
 εγω εμι η αμπελος υμεις τα κληματα ο μενων εν εμοι καγω εν αυτω ουτος φerei καρπον πολун οτι χωρις εμου ου δυνασθε ποιειν ουδεν
- 6 **Коли хто перебувати не буде в Мені, той буде відкинений геть, як галузка, і всохне. І громадять їх, і кладуть на огонь, і згорять.**
If a man does not keep himself in me, he becomes dead and is cut off like a dry branch; such branches are taken up and put in the fire and burned.
 εαν μη тиς μεινη εν εμοι εβληθη εξω ως το κλημα και εξηρανθη και συναγουσιν αυτα και εις πυρ βαλλουσιν και καιεται
- 7 **Коли ж у Мені перебувати ви будете, а слова Мої позостануться в вас, то просіть, чого хочете, і станеться вам!**
If you are in me at all times, and my words are in you, then anything for which you make a request will be done for you.
 εαν μεινητε εν εμοι και τα ρηματα μου εν υμιν μεινη ο εαν θελητε αιτησεσθε και γενησεται υμιν
- 8 **Отець Мій прославиться в тому, якщо рясно зародите й будете учні Мої.**
Here is my Father's glory, in that you give much fruit and so are my true disciples.
 εν τωτω εδοξασθη ο πατηρ μου ινα καρπον πολун φερητε και γενησεσθε εμοι μαθηται
- 9 **¶ Як Отець полюбив Мене, так і Я полюбив вас. Перебувайте в любові Моїй!**
Even as the Father has given me his love, so I have given my love to you: be ever in my love.
 καθως ηγαπησεν με ο πατηρ καγω ηγαπησα υμας μεινατε εν τη αγαπη τη εμη
- 10 **Якщо будете ви зберігати Мої заповіді, то в любові Моїй перебуватимете, як і Я зберіг Заповіді Свого Отця, і перебуваю в любові Його.**
If you keep my laws, you will be ever in my love, even as I have kept my Father's laws, and am ever in his love.
 εαν τας εντολας μου τηρησητε μενειτε εν τη αγαπη μου καθως εγω τας εντολας του πατρος μου τετηρηκα και μενω αυτου εν τη αγαπη
- 11 **Це Я вам говорив, щоб радість Моя була в вас, і щоб повна була ваша радість!**
I have said these things to you so that I may have joy in you and so that your joy may be complete.
 ταυτα λελαληκα υμιν ινα η χαρα η εμη εν υμιν μεινη και η χαρα υμων πληρωθη
- 12 **Оце Моя заповідь, щоб любили один одного ви, як Я вас полюбив!**
This is the law I give you: Have love one for another, even as I have love for you.
 αυτη εστιν η εντολη η εμη ινα αγαπατε αλληλους καθως ηγαπησα υμας
- 13 **Ніхто більшої любови не має над ту, як хто свою душу поклав би за друзів своїх.**
Greater love has no man than this, that a man gives up his life for his friends.
 μειζονα ταυτης αγαπην ουδεις εχει ινα тиς την ψυχην αυτου θη υπερ των φιλων αυτου
- 14 **Ви друзі Мої, якщо чините все, що Я вам заповідую.**
You are my friends, if you do what I give you orders to do.
 υμεις φιλοι μου εστε εαν ποιητε οσα εγω εντελλομαι υμιν
- 15 **Я вже більше не буду рабами вас звати, бо не відає раб, що пан його чинить. А вас назвав друзями Я, бо Я вам об'явив усе те, що почув від Мого Отця.**
No longer do I give you the name of servants; because a servant is without knowledge of what his master is doing: I give you the name of friends, because I have given you knowledge of all the things which my Father has said to me.
 ουκετι υμας λεγω δουλους οτι ο δουλος ουκ οιδεν τι ποιει αυτου ο κυριος υμας δε ειρηκα φιλους οτι παντα α ηκουσα παρα του πατρος μου εγνωρισα υμιν

- 16 Не ви Мене вибрали, але Я вибрав вас, і вас настановив, щоб ішли ви й приносили плід, і щоб плід ваш зостався, щоб дав вам Отець, чого тільки попросите в Імення Мос.
You did not take me for yourselves, but I took you for myself; and I gave you the work of going about and producing fruit which will be for ever; so that whatever request you make to the Father in my name he may give it to you.
ουχ υμεις με εξελεξασθε αλλ εγω εξελεξαμην υμας και εθηκα υμας ινα υμεις υπαγητε και καρπον φερητε και ο καρπος υμων μενη ινα ο τι αν αιτησητε τον πατερα εν τω ονοματι μου δω υμιν
- 17 Це Я вам заповідую, щоб любили один одного ви!
So this is my law for you: Have love one for another.
ταυτα εντελλομαι υμιν ινα αγαπατε αλληλους
- 18 ¶ Коли вас світ ненавидить, знайте, що Мене він зненавидів перше, як вас.
If you are hated by the world, keep in mind that I was hated by the world before you.
ει ο κοσμος υμας μισει γινωσκετε οτι εμε πρωτον υμων μεμισηκεν
- 19 Коли б ви зо світу були, то своє світ любив би. А що ви не зо світу, але Я вас зо світу обрав, тому світ вас ненавидить.
If you were of the world, you would be loved by the world: but because you are not of the world, but I have taken you out of the world, you are hated by the world.
ει εκ του κοσμου ητε ο κοσμος αν το ιδιον επιλει οτι δε εκ του κοσμου ουκ εστε αλλ εγω εξελεξαμην υμας εκ του κοσμου δια τουτο μισει υμας ο κοσμος
- 20 Пригадайте те слово, яке Я вам сказав: Раб не більший за пана свого. Як Мене переслідували, то й вас переслідувати будуть; як слово Мос зберігали, берегтимуть і ваше.
Keep in mind the words I said to you, A servant is not greater than his lord. If they were cruel to me, they will be cruel to you; if they kept my words, they will keep yours.
μημνησκειτε του λογου ου εγω ειπον υμιν ουκ εστιν δουλος μειζων του κυριου αυτου ει εμε εδιωξαν και υμας διωξουσιν ει τον λογον μου ετηρησαν και τον υμετερον τηρησουσιν
- 21 Але все це робитимуть вам за Ім'я Мос, бо не знають Того, хто послав Мене.
They will do all this to you because of my name--because they have no knowledge of him who sent me.
αλλα ταυτα παντα ποιησουσιν υμιν δια το ονομα μου οτι ουκ οιδασιν τον πεμψαντα με
- 22 Коли б Я не прийшов і до них не казав, то не мали б гріха, а тепер вимовки не мають вони за свій гріх.
If I had not come and been their teacher they would have had no sin: but now they have no reason to give for their sin.
ει μη ηλθον και ελαλησα αυτοις αμαρτιαν ουκ ειχον νυν δε προφασιν ουκ εχουσιν περι της αμαρτιας αυτων
- 23 Хто Мене ненавидить, і Мого Отця той ненавидить.
He who has hate for me has hate for my Father.
ο εμε μισων και τον πατερα μου μισει
- 24 Коли б Я серед них не вчинив був тих діл, яких не чинив ніхто інший, то не мали б гріха. Та тепер вони бачили, і зненавиділи і Мене, і Мого Отця.
If I had not done among them the works which no other man ever did, they would have had no sin: but now they have seen, and they have had hate in their hearts for me and my Father.
ει τα εργα μη εποησα εν αυτοις α ουδεις αλλος πεποιηκεν αμαρτιαν ουκ ειχον νυν δε και εωρακασιν και μεμισηκασιν και εμε και τον πατερα μου
- 25 Та щоб справдилось слово, що в їхнім Законі написано: Мене безпідставно зненавиділи!
This comes about so that the writing in their law may be made true, Their hate for me was without cause.
αλλ ινα πληρωθη ο λογος ο γεγραμμενος εν τω νομω αυτων οτι εμισησαν με δωρεαν
- 26 ¶ А коли Втішитель прибуде, що Його від Отця Я пошлю вам, Той Дух правди, що походить від Отця, Він засвідчить про Мене.
When the Helper comes, whom I will send to you from the Father even the Spirit of true knowledge who comes from the Father--he will give witness about me;
οταν δε ελθη ο παρακλητος ον εγω πεμψω υμιν παρα του πατρος το πνευμα της αληθειας ο παρα του πατρος εκπορευεται εκεινος μαρτυρησει περι εμου
- 27 Та засвідчте і ви, бо ви від початку зо Мною.
And you, in addition, will give witness because you have been with me from the first.
και υμεις δε μαρτυρειτε οτι απ αρχης μετ εμου εστε
- 1 ¶ Оце Я сказав вам, щоб ви не спокусились.
I have said these things to you so that you may not be in doubt.
ταυτα λελαληκα υμιν ινα μη σκανδαλισθητε
- 2 Вас виженуть із синагог. Прийде навіть година, коли кожен, хто вам смерть заповіді, то думатиме, ніби службу приносить він Богові!
They will put you out of the Synagogues: yes, the time is coming when whoever puts you to death will have the belief that he is doing God's pleasure.
αποσυναγωγους ποιησουσιν υμας αλλ ερχεται ωρα ινα πας ο αποκτεινας υμας δοξη λατρειαν προσφερειν τω θεω

- 3 А це вам учинять, бо вони не пізнали Отця, ні Мене.
They will do these things to you because they have not had knowledge of the Father or of me.
και ταυτα ποιησουσιν υμιν οτι ουκ εγνωσαν τον πατερα ουδε εμε
- 4 Але Я це сказав вам, щоб згадали про те, про що говорив був Я вам, як настане година. Цього вам не казав Я спочатку, бо з вами Я був.
I have said these things to you so that when the time comes, what I have said may come to your mind. I did not say them to you at the first, because then I was still with you.
αλλα ταυτα λελαληκα υμιν ινα οταν ελθη η ωρα μνημονευητε αυτων οτι εγω ειπον υμιν ταυτα δε υμιν εξ αρχης ουκ ειπον οτι μεθ υμων ημην
- 5 Тепер же до Того Я йду, Хто послав Мене, і ніхто з вас Мене не питає: Куди йдеш?
But now I am going to him who sent me; and not one of you says to me, Where are you going?
νυν δε υπαγω προς τον πεμψαντα με και ουδεις εξ υμων ερωτα με που υπαγεις
- 6 Та від того, що це Я сказав вам, серце ваше наповнилось смутком.
But your hearts are full of sorrow because I have said these things.
αλλ οτι ταυτα λελαληκα υμιν η λυπη πεπληρωκεν υμων την καρδιαν
- 7 ¶ Та Я правду кажу вам: Краще для вас, щоб пішов Я, бо як Я не піду, Утішитель не прийде до вас. А коли Я піду, то пошлю вам Його.
But what I am saying is true: my going is for your good: for if I do not go away, the Helper will not come to you; but if I go, I will send him to you.
αλλ εγω την αληθειαν λεγω υμιν συμφερει υμιν ινα εγω απελθω εαν γαρ μη απελθω ο παρακλητος ουκ ελευσεται προς υμας εαν δε πορευθω πεμψω αυτον προς υμας
- 8 А як прийде, Він світові виявить про гріх, і про правду, і про суд:
And he, when he comes, will make the world conscious of sin, and of righteousness, and of being judged:
και ελθων εκεινος ελεγξει τον κοσμον περι αμαρτιας και περι δικαιοσυνης και περι κρισεως
- 9 тож про гріх, що не вірують у Мене;
Of sin, because they have not faith in me;
περι αμαρτιας μεν οτι ου πιστευουσιν εις εμε
- 10 а про правду, що Я до Отця Свого йду, і Мене не побачите вже;
Of righteousness, because I go to the Father and you will see me no more;
περι δικαιοσυνης δε οτι προς τον πατερα μου υπαγω και ουκ ετι θεωρειτε με
- 11 а про суд, що засуджений князь цього світу.
Of being judged, because the ruler of this world has been judged.
περι δε κρισεως οτι ο αρχων του κοσμου τουτου κεκριται
- 12 Я ще маю багато сказати вам, та тепер ви не можете знести.
I have still much to say to you, but you are not strong enough for it now.
ετι πολλα εχω λεγειν υμιν αλλ ου δυνασθε βασταζειν αρτι
- 13 А коли прийде Він, Той Дух правди, Він вас попровадить до цілої правди, бо не буде казати Сам від Себе, а що тільки почує, казатиме, і що має настати, звістить вам.
However, when he, the Spirit of true knowledge, has come, he will be your guide into all true knowledge: for his words will not come from himself, but whatever has come to his hearing, that he will say: and he will make clear to you the things to come.
οταν δε ελθη εκεινος το πνευμα της αληθειας οδηγησει υμας εις πασαν την αληθειαν ου γαρ λαλησει αφ εαυτου αλλ οσα αν ακουση λαλησει και τα ερχομενα αναγγειλει υμιν
- 14 Він прославить Мене, бо Він візьме з Мого та й вам сповістить.
He will give me glory, because he will take of what is mine, and make it clear to you.
εκεινος εμε δοξασει οτι εκ του εμου ληφεται και αναγγειλει υμιν
- 15 Усе, що має Отець, то Моє; через те Я й сказав, що Він візьме з Мого та й вам сповістить.
Everything which the Father has is mine: that is why I say, He will take of what is mine and will make it clear to you.
παντα οσα εχει ο πατηρ εμα εστιν δια τουτο ειπον οτι εκ του εμου ληφεται και αναγγειλει υμιν
- 16 ¶ Незабаром, і Мене вже не будете бачити, і знов незабаром і Мене ви побачите, бо Я йду до Отця.
After a little time you will see me no longer; and then again, after a little time, you will see me.
μικρον και ου θεωρειτε με και παλιν μικρον και οψεσθε με οτι εγω υπαγω προς τον πατερα

- 17 А деякі з учнів Його говорили один до одного: Що таке, що сказав Він до нас: Незабаром, і Мене вже не будете бачити, і знов незабаром і Мене ви побачите, та: Я йду до Отця?...
So some of the disciples said one to another, What is this he is saying, After a little time, you will see me no longer; and then again, after a little time, you will see me? and, I am going to the Father?
 ειπον ουν εκ των μαθητων αυτου προς αλληλους τι εστιν τουτο ο λεγει ημιν μικρον και ου θεωρειτε με και παλιν μικρον και οψεσθε με και οτι εγω υπαγω προς τον πατερα
- 18 Гомоніли також: Що таке, що говорить: Незабаром? Про що каже, не знаємо...
So they said again and again, What is this he is saying, A little time? His words are not clear to us.
 ελεγον ουν τουτο τι εστιν ο λεγει το μικρον ουκ οιδαμεν τι λαλει
- 19 Ісус же пізнав, що хочуть поспитати Його, і сказав їм: Чи про це між собою міркуєте ви, що сказав Я: Незабаром, і вже Мене бачити не будете ви, і знов незабаром і Мене ви побачите?
Jesus saw that they had a desire to put the question to him, so he said to them, Is this what you are questioning one with another, why I said, After a little time, you will see me no longer; and then again, after a little time, you will see me?
 εγνω ουν ο ιησους οτι ηθελον αυτον ερωταν και ειπεν αυτοις περι τουτου ζηταιτε μετ αλληλων οτι ειπον μικρον και ου θεωρειτε με και παλιν μικρον και οψεσθε με
- 20 Поправді, поправді кажу вам, що ви будете плакати та голосити, а світ буде радіти. Сумувати ви будете, але сум ваш обернеться в радість!
Truly I say to you, You will be weeping and sorrowing, but the world will be glad: you will be sad, but your sorrow will be turned into joy.
 αμην αμην λεγω υμιν οτι κλαυσετε και θρηνησετε υμεις ο δε κοσμος χαρησεται υμεις δε λυπηθησεσθε αλλ η λυπη υμων εις χαραν γενησεται
- 21 Журиться жінка, що родить, бо настала година її. Як дитинку ж породить вона, то вже не пам'ятає терпіння з-за радощів, що людина зродилась на світ...
When a woman is about to give birth she has sorrow, because her hour is come; but when she has given birth to the child, the pain is put out of her mind by the joy that a man has come into the world.
 η γυνη οταν τικτη λυπην εχει οτι ηλθεν η ωρα αυτης οταν δε γεννηση το παιδιον ουκ ετι μνημονευει της θλιψεως δια την χαραν οτι εγεννηθη ανθρωπος εις τον κοσμον
- 22 Так сумуйте й ви ось тепер, та побачу вас знову, і серце ваше радітиме, і ніхто радості вашої вам не відііме!
So you have sorrow now: but I will see you again, and your hearts will be glad, and no one will take away your joy.
 και υμεις ουν λυπην μεν νυν εχετε παλιν δε οψομαι υμας και χαρησεται υμων η καρδια και την χαραν υμων ουδεις αρει αφ υμων
- 23 ¶ Ні про що ж того дня ви Мене не спитасте. Поправді, поправді кажу вам: Чого тільки попросите ви від Отця в Мое Ім'ення, Він дасть вам.
And on that day you will put no questions to me. Truly I say to you, Whatever request you make to the Father, he will give it to you in my name.
 και εν εκεινη τη ημερα εμε ουκ ερωτησετε ουδεν αμην αμην λεγω υμιν οτι οσα αν αιτησητε τον πατερα εν τω ονοματι μου δωσει υμιν
- 24 Не просили ви досі нічого в Ім'я Мое. Просіть і отримайте, щоб повна була ваша радість.
Up to now you have made no request in my name: do so, and it will be answered, so that your hearts may be full of joy.
 εως αρτι ουκ ητησατε ουδεν εν τω ονοματι μου αιτειτε και ληψεσθε ινα η χαρα υμων η πεπληρωμενη
- 25 Оце все Я в притчах до вас говорив. Настає година, коли притчами Я вже не буду до вас промовляти, але явно звіщу про Отця вам.
All this I have said to you in veiled language: but the time is coming when I will no longer say things in veiled language but will give you knowledge of the Father clearly.
 ταυτα εν παροιμιας λελαληκα υμιν αλλ ερχεται ωρα οτε ουκ ετι εν παροιμιας λαλησω υμιν αλλα παρρησια περι του πατρος αναγγελω υμιν
- 26 Того дня ви проситимете в Мое Ім'ення, і Я вам не кажу, що вблагаю Отця Я за вас,
In that day you will make requests in my name: and I do not say that I will make prayer to the Father for you,
 εν εκεινη τη ημερα εν τω ονοματι μου αιτησεσθε και ου λεγω υμιν οτι εγω ερωτησω τον πατερα περι υμων
- 27 бо Отець любить Сам вас за те, що ви полюбили Мене та й увірвали, що Я вийшов від Бога.
For the Father himself gives his love to you, because you have given your love to me and have had faith that I came from God.
 αυτος γαρ ο πατηρ φιλει υμας οτι υμεις εμε πεφιληκατε και πεπιστευκατε οτι εγω παρα του θεου εξηλθον
- 28 ¶ Від Отця вийшов Я, і на світ Я прийшов. І знов покидаю Я світ та й іду до Отця.
I came out from the Father and have come into the world: again, I go away from the world and go to the Father.
 εξηλθον παρα του πατρος και εληλυθα εις τον κοσμον παλιν αφημι τον κοσμον και πορευομαι προς τον πατερα
- 29 Його учні відказують: Ось тепер Ти говориш відкрито, і жадної притчі не кажеш.
His disciples said, Now you are talking clearly and not in veiled language.
 λεγουσιν αυτω οι μαθηται αυτου ιδε νυν παρρησια λαλεις και παροιμιαν ουδεμιαν λεγεις

- 30 Τεπερ βιδασμο ми, шо Ти знасш усе, і потреби не масш, щоб Тебе хто питав. Тому вірусмо, шо Ти ввійшов від Бога!
 Now we are certain that you have knowledge of all things and have no need for anyone to put questions to you: through this we have faith that you came from God.
 νυν οιδαμεν οτι οιδας παντα και ου χρειαν εχεις ινα τις σε ερωτα εν τωτω πιστευομεν οτι απο θεου εξηλθες
- 31 Исус їм відповів: Тепер віруєте?
 Jesus made answer, Have you faith now?
 απекριθη αυτοις ο ιησους αρτι πιστευετε
- 32 Ото настас година, і вже настала, шо ви розпорозитесь кожен у власне свос, а Мене ви Самого покинете... Та не Сам Я, бо зо Мною Отець!
 See, a time is coming, yes, it is now here, when you will go away in all directions, every man to his house, and I will be by myself: but I am not by myself, because the Father is with me.
 ιδου ερχεται ωρα και νυν εληλυθεν ινα σκορπισθητε εκαστος εις τα ιδια και εμε μονον αφητε και ουκ ειμι μονος οτι ο πατηρ μετ εμου εστιν
- 33 Це Я вам розповів, щоб мали ви мир у Мені. Страждання зазнасте в світі, але будьте відважні: Я світ переміг!
 I have said all these things to you so that in me you may have peace. In the world you have trouble: but take heart! I have overcome the world.
 ταυτα λελαληκα υμιν ινα εν εμοι ειρηνην εχητε εν τω κοσμω θλιψιν εχετε αλλα θαρσειτε εγω νενικηκα τον κοσμον
- 1 ¶ По мові оцій Исус очі Свої звів до неба й промовив: Прийшла, Отче, година, прослав Сина Свого, щоб і Син Твій прославив Тебе,
 Jesus said these things; then, lifting his eyes to heaven, he said, Father, the time has now come; give glory to your Son, so that the Son may give glory to you:
 ταυτα ελαλησεν ο ιησους και επηρεν τους οφθαλμους αυτου εις τον ουρανον και ειπεν πατερ εληλυθεν η ωρα δοξασον σου τον υιον ινα και ο υιος σου δοξαση σε
- 2 бо Ти дав Йому владу над тілом усяким, щоб Він дав життя вічне всім їм, яких дав Ти Йому.
 Even as you gave him authority over all flesh, to give eternal life to all those whom you have given to him.
 καθως εδωκας αυτω εξουσιαν πασης σαρκος ινα παν ο δεδωκας αυτω δωση αυτοις ζωην αιωνιον
- 3 Життя ж вічне це те, щоб пізнали Тебе, єдиного Бога правдивого, та Исуса Христа, що послав Ти Його.
 And this is eternal life: to have knowledge of you, the only true God, and of him whom you have sent, even Jesus Christ.
 αυτη δε εστιν η αιωνιος ζωη ινα γινωσκωσιν σε τον μονον αληθινον θεον και ον απεστειλας ιησουν χριστον
- 4 Я прославив Тебе на землі, довершив Я те діло, що Ти дав Мені виконати.
 I have given you glory on the earth, having done all the work which you gave me to do.
 εγω σε εδοξασα επι της γης το εργον ετελειωσα ο δεδωκας μοι ινα ποιησω
- 5 І тепер прослав, Отче, Мене Сам у Себе тією славою, яку в Тебе Я мав, поки світ не постав.
 And now, Father, let me have glory with you, even that glory which I had with you before the world was.
 και νυν δοξασον με συ πατερ παρα σεαυτω τη δοξη η ειχον προ του τον κοσμον ειναι παρα σοι
- 6 ¶ Я Ім'я Твоє виявив людям, що Мені Ти із світу їх дав. Твоїми були вони, і Ти дав їх Мені, і вони зберегли Твоє слово.
 I have given knowledge of your name to the men whom you gave me out of the world: yours they were, and you gave them to me, and they have kept your words.
 εφανερωσα σου το ονομα τοις ανθρωποις ους δεδωκας μοι εκ του κοσμου σοι ησαν και εμοι αυτους δεδωκας και τον λογον σου τετηρηκασιν
- 7 Тепер пізнали вони, що все те, що Ти Мені дав, від Тебе походить,
 Now it is clear to them that whatever you have given to me comes from you:
 νυν εγνωκαν οτι παντα οσα δεδωκας μοι παρα σου εστιν
- 8 бо слова, що дав Ти Мені, Я їм передав, і вони прийняли й зрозуміли правдиво, що Я ввійшов від Тебе, і ввірували, що послав Ти Мене.
 Because I have given them the words which you gave to me; and they have taken them to heart, and have certain knowledge that I came from you, and they have faith that you sent me.
 οτι τα ρηματα α δεδωκας μοι δεδωκα αυτοις και αυτοι ελαβον και εγνωσαν αληθως οτι παρα σου εξηλθον και επιστευσαν οτι συ με απεστειλας
- 9 Я благаю за них. Не за світ Я благаю, а за тих, кого дав Ти Мені, Твої бо вони!
 My prayer is for them: my prayer is not for the world, but for those whom you have given to me, because they are yours
 εγω περι αυτων ερωτω ου περι του κοσμου ερωτω αλλα περι ων δεδωκας μοι οτι σοι εισιν
- 10 Усе бо Моє то Твоє, а Твоє то Моє, і прославивсь Я в них.
 (All mine are yours, and yours are mine) and I have glory in them.
 και τα εμα παντα σα εστιν και τα σα εμα και δεδοξασμαι εν αυτοις

- 11 ¶ I не на світі вже Я, а вони ще на світі, а Я йду до Тебе. Святий Отче, заховай в Ім'я Своє їх, яких дав Ти Мені, щоб як Ми, єдине були!
And now I will be no longer in the world, but they are in the world and I come to you. Holy Father, keep them in your name which you have given to me, so that they may be one even as we are one.
και ουκ ετι εμι εν τω κοσμω και αυτοι εν τω κοσμω εισιν και εγω προς σε ερχομαι πατερ αγιε τηρησον αυτους εν τω ονοματι σου ους δεδωκας μοι ινα ωσιν εν καθως ημεις
- 12 Коли з ними на світі Я був, Я беріг їх у Ймення Твоє, тих, що дав Ти Мені, і зберіг, і ніхто з них не згинув, крім призначеного на загибель, щоб збулося Писання.
While I was with them I kept them safe in your name which you have given to me: I took care of them and not one of them has come to destruction, but only the son of destruction, so that the Writings might come true.
οτε ημην μετ αυτων εν τω κοσμω εγω ετηρουν αυτους εν τω ονοματι σου ους δεδωκας μοι εφυλαξα και ουδεις εξ αυτων απωλετο ει μη ο υιος της απωλειας ινα η γραφη πληρωθη
- 13 Тепер же до Тебе Я йду, але це говорю Я на світі, щоб мали вони в собі радість Мою досконалу.
And now I come to you; and these things I say in the world so that they may have my joy complete in them.
νυν δε προς σε ερχομαι και ταυτα λαλω εν τω κοσμω ινα εχωσιν την χαραν την εμην πεπληρωμενην εν αυτοις
- 14 Я їм дав Твоє слово, але світ їх зненавидів, бо вони не від світу, як і Я не від світу.
I have given your word to them; and they are hated by the world, because they are not of the world, even as I am not of the world.
εγω δεδωκα αυτοις τον λογον σου και ο κοσμος εμισησεν αυτους οτι ουκ εισιν εκ του κοσμου καθως εγω ουκ εμι εκ του κοσμου
- 15 Не благаю, щоб Ти їх зо світу забрав, але щоб зберіг їх від злого.
My prayer is not that you will take them out of the world, but that you will keep them from the Evil One.
ουκ ερωτω ινα αρης αυτους εκ του κοσμου αλλ ινα τηρησης αυτους εκ του πονηρου
- 16 Не від світу вони, як і Я не від світу.
They are not of the world any more than I am of the world.
εκ του κοσμου ουκ εισιν καθως εγω εκ του κοσμου ουκ εμι
- 17 ¶ Освяти Ти їх правдою! Твоє слово то правда.
Make them holy by the true word: your word is the true word.
αγιασον αυτους εν τη αληθεια σου ο λογος ο σος αληθεια εστιν
- 18 Як на світ Ти послав Мене, так і Я на світ послав їх.
Even as you have sent me into the world, so I have sent them into the world.
καθως εμε απεστειλας εις τον κοσμον καγω απεστειλα αυτους εις τον κοσμον
- 19 А за них Я посвячую в жертву Самого Себе, щоб освячені правдою стали й вони.
And for them I make myself holy, so that they may be made truly holy.
και υπερ αυτων εγω αγιαζω εμαυτον ινα και αυτοι ωσιν ηγιασμενοι εν αληθεια
- 20 ¶ Та не тільки за них Я благаю, а й за тих, що ради їхнього слова ввірують у Мене,
My prayer is not for them only, but for all who will have faith in me through their word;
ου περι τωτων δε ερωτω μονον αλλα και περι των πιστευσοντων δια του λογου αυτων εις εμε
- 21 щоб були всі одно: як Ти, Отче, в Мені, а Я у Тобі, щоб одно були в Нас і вони, щоб увірував світ, що Мене Ти послав.
May they all be one! Even as you, Father, are in me and I am in you, so let them be in us, so that all men may come to have faith that you sent me.
ινα παντες εν ωσιν καθως συ πατερ εν εμοι καγω εν σοι ινα και αυτοι εν ημιν εν ωσιν ινα ο κοσμος πιστευση οτι συ με απεστειλας
- 22 А ту славу, що дав Ти Мені, Я їм передав, щоб єдине були, як єдине і Ми.
And the glory which you have given to me I have given to them, so that they may be one even as we are one;
και εγω την δοξαν ην δεδωκας μοι δεδωκα αυτοις ινα ωσιν εν καθως ημεις εν εσμεν
- 23 Я у них, а Ти у Мені, щоб були досконалі в одно, і щоб пізнав світ, що послав Мене Ти, і що їх полюбив Ти, як Мене полюбив.
I in them, and you in me, so that they may be made completely one, and so that it may become clear to all men that you have sent me and that they are loved by you as I am loved by you.
εγω εν αυτοις και συ εν εμοι ινα ωσιν τετελειωμενοι εις εν και ινα γινωσκη ο κοσμος οτι συ με απεστειλας και ηγαπησας αυτους καθως εμε ηγαπησας

- 24 ¶ Бажаю Я, Отче, щоб і ті, кого дав Ти Мені, там зо Мною були, де знаходжуся Я, щоб бачили славу Мою, яку дав Ти Мені, бо Ти полюбив Мене перше закладни світу.
Father, it is my desire that these whom you have given to me may be by my side where I am, so that they may see my glory which you have given to me, because you had love for me before the world came into being.
πατερ ους δεδωκας μοι θελω ινα οπου εμι εγω κακεινοι ωσιν μετ εμου ινα θεωρωσιν την δοξαν την εμην ην εδωκας μοι οτι ηγαπησας με προ καταβολης κοσμου
- 25 Отче Праведний! Хоча не пізнав Тебе світ, та пізнав Тебе Я. І пізнали вони, що послав Мене Ти.
Father of righteousness, I have knowledge of you, though the world has not; and to these it is clear that you sent me;
πατερ δικαιε και ο κοσμος σε ουκ εγνω εγω δε σε εγνω και ουτοι εγνωσαν οτι συ με απεστειλας
- 26 Я ж ім'я Твоє їм об'явив й об'являтиму, щоб любов, що Ти нею Мене полюбив, була в них, а Я в них!...
And I have given to them knowledge of your name, and will give it, so that the love which you have for me may be in them and I in them.
και εγνωρισα αυτοις το ονομα σου και γνωρισω ινα η αγαπη ην ηγαπησας με εν αυτοις η καγω εν αυτοις
- 1 ¶ Промовивши це, Ісус вийшов із учнями Своїми на той бік потоку Кедрону, де був сад, до якого ввійшов Він та учні Його.
When Jesus had said these words he went out with his disciples over the stream Kedron to a garden, into which he went with his disciples.
ταυτα ειπων ο ιησους εξηλθεν συν τοις μαθηταις αυτου περαν του χειμαρρου των κεδρων οπου ην κηπος εις ον εισηλθεν αυτος και οι μαθηται αυτου
- 2 Але й Юда, що видав Його, знав те місце, бо там часто збирались Ісус й Його учні.
And Judas, who was false to him, had knowledge of the place because Jesus went there frequently with his disciples.
ηδει δε και ιουδας ο παραδιδους αυτον τον τοπον οτι πολλακις συνηχθη ο ιησους εκει μετα των μαθητων αυτου
- 3 Отож Юда, узявши відділ війська та службу від первосвященників і фарисеїв, приходить туди із смолоскипами, та з ліхтарями, та з зброєю.
So Judas, getting a band of armed men and police from the chief priests and Pharisees, went there with lights and with arms.
ο ουν ιουδας λαβων την σπειραν και εκ των αρχιερων και φαρισαιων υπηρετας ερχεται εκει μετα φανων και λαμπαδων και οπλων
- 4 А Ісус, усе відавши, що з Ним статися має, виходить та й каже до них: Кого ви шукаєте?
Then Jesus, having knowledge of everything which was coming on him, went forward and said to them, Who are you looking for?
ιησους ουν ειδως παντα τα ερχομενα επ αυτον εξελθων ειπεν αυτοις τινα ζητατε
- 5 Йому відповіли: Ісуса Назарянина. Він говорить до них: Це Я... А стояв із ними й Юда, що видав Його.
Their answer was, Jesus the Nazarene. Jesus said, I am he. And Judas, who was false to him, was there at their side.
απεκριθησαν αυτω ιησουν τον ναζωραιον λεγει αυτοις ο ιησους εγω εμι ειστηκει δε και ιουδας ο παραδιδους αυτον μετα αυτων
- 6 І як тільки сказав їм: Це Я, вони подалися назад, та й на землю попадали...
And when he said to them, I am he, they went back, falling to the earth.
ως ουν ειπεν αυτοις οτι εγω εμι απηλθον εις τα οπισω και επεσον χαμαι
- 7 І Він знов запитав їх: Кого ви шукаєте? Вони ж відказали: Ісуса Назарянина.
So again he put the question to them, Who are you looking for? And they said, Jesus the Nazarene.
παλιν ουν αυτους επηρωτησεν τινα ζητατε οι δε ειπον ιησουν τον ναζωραιον
- 8 Ісус відповів: Я сказав вам, що це Я... Отож, як Мене ви шукаєте, то дайте оцим відійти,
Jesus made answer, I have said that I am he; if you are looking for me, let these men go away.
απεκριθη ο ιησους ειπον υμιν οτι εγω εμι ει ουν εμε ζητατε αφετε τουτους υπαγειν
- 9 щоб збулося те слово, що Він був сказав: Я не втратив нікого із тих, кого дав Ти Мені.
(He said this so that his words might come true, I have kept safe all those whom you gave to me.)
ινα πληρωθη ο λογος ον ειπεν οτι ους δεδωκας μοι ουκ απωλεσα εξ αυτων ουδενα
- 10 Тоді Симон Петро, меча мавши, його вихопив, і рубонув раба первосвященника, і відтяв праве вухо йому. А рабу на ім'я було Малх.
Then Simon Peter, who had a sword, took it out and gave the high priest's servant a blow, cutting off his right ear. The servant's name was Malchus.
σιμων ουν πετρος εχων μαχαιραν ειλκυσεν αυτην και επαισεν τον του αρχιερωεω δουλον και απεκοψεν αυτου το ωτιον το δεξιον ην δε ονομα τω δουλω μαλχος
- 11 Та промовив Ісус до Петра: Всунь у піхви меча! Чи ж не мав би Я пити ту чашу, що Отець дав Мені?
Then Jesus said to Peter, Put back your sword: am I not to take the cup which my Father has given to me?
ειπεν ουν ο ιησους τω πετρω βαλε την μαχαιραν σου εις την θηκην το ποτηριον ο δεδωκεν μοι ο πατηρ ου μη πιω αυτο

- 12 **Відділ же війська та тисяцький і служба юдейська схопили Ісуса, і зв'язали Його,**
Then the band and the chief captain and the police took Jesus and put cords round him.
 η ουν σπειρα και ο χιλιарχος και οι υπηρεται των ιουδαιων συνελαβον τον ιησουν και εδησαν αυτον
- 13 **¶ і повели Його перше до Анни, бо тестем доводивсь Кайяфі, що первосвященником був того року.**
They took him first to Annas, because Annas was the father-in-law of Caiaphas who was the high priest that year.
 και απηγαγον αυτον προς ανναν πρωτον ην γαρ πενθερος του καιαφα ος ην αρχιερευς του ενιαυτου εκεινου
- 14 **Це ж був той Кайяфа, що порадив юдеям, що ліпше померти людині одній за народ.**
It was Caiaphas who had said to the Jews that it was in their interest for one man to be put to death for the people.
 ην δε καιαφας ο συμβουλευσας τοις ιουδαιοις οτι συμφερει ενα ανθρωπον απολεσθαι υπερ του λαου
- 15 **А Симон Петро й інший учень ішли за Ісусом слідом. Той же учень відомий був первосвященникові, і ввійшов у двір первосвященників із Ісусом.**
And Simon Peter went after Jesus with another disciple. Now that disciple was a friend of the high priest and he went in with Jesus into the house of the high priest;
 ηκολουθει δε τω ιησου σιμων πετρος και ο αλλος μαθητης ο δε μαθητης εκεινος ην γνωστος τω αρχιερει και συνεισηλθεν τω ιησου εις την αυλην του αρχιερεως
- 16 **А Петро за ворітьми стояв. Тоді вийшов той учень, що відомий був первосвященникові, і сказав воротарці, і впровадив Петра.**
But Peter was kept outside at the door. Then this other disciple, who was a friend of the high priest, came out and had a word with the girl who kept the door, and took Peter in.
 ο δε πετρος εισηκει προς τη θυρα εξω εξηλθεν ουν ο μαθητης ο αλλος ος ην γνωστος τω αρχιερει και ειπεν τη θυρωρω και εισηγαγεν τον πετρον
- 17 **І питає Петра воротарка служниця: Ти хіба не з учнів Цього Чоловіка? Той відказує: Ні!**
Then the girl who was the door-keeper said to Peter, Are you not one of this man's disciples? In answer he said, I am not.
 λεγει ουν η παιδισκη η θυρωρος τω πετρω μη και συ εκ των μαθητων ει του ανθρωπου τουτου λεγει εκεινος ουκ ειμι
- 18 **А раби й служба, розклавши огонь, стояли та й грілися, бо був холод. І Петро стояв із ними та грівся.**
Now the servants and the police had made a fire of coals because it was cold; they were warming themselves in front of it and Peter was there with them, warming himself.
 εισηκεισαν δε οι δουλοι και οι υπηρεται ανθρακιαν πεποηκοτες οτι ψυχος ην και εθερμαινοντο ην δε μετ αυτων ο πετρος εστως και θερμαινομενος
- 19 **А первосвященник спитався Ісуса про учнів Його, і про науку Його.**
Then the high priest put questions to Jesus about his disciples and his teaching.
 ο ουν αρχιερευς ηρωτησεν τον ιησουν περι των μαθητων αυτου και περι της διδαχης αυτου
- 20 **Ісус Йому відповідь дав: Я світові явно казав. Я постійно навчав у синагозі й у храмі, куди всі юдеї збираються, а таємно нічого Я не говорив.**
Jesus made answer, I said things openly to the world at all times; I have given my teaching in the Synagogues and in the Temple to which all the Jews come; and I have said nothing secretly.
 απекριθη αυτω ο ιησους εγω παρρησια ελαλησα τω κοσμο εγω παντοτε εδιδαξα εν τη συναγωγη και εν τω ιερω οπου παντοτε οι ιουδαιοι συνερχονται και εν κρυπτω ελαλησα ουδεν
- 21 **Чого ти питаєш Мене? Поспитайся тих, що чули, що Я їм говорив. Отже, знають вони, про що Я говорив.**
Why are you questioning me? put questions to my hearers about what I have said to them: they have knowledge of what I said.
 τι με еπερωτας еπερωτησεν τους ακηκοотας τι ελαλησα αυτοις ιδε ουτοι οιδασιν α ειπον εγω
- 22 **А як Він це сказав, то один із присутньої там служби вдарив Ісуса в щоку, говорячи: То так відповідаєш первосвященникові?**
When he said this, one of the police by his side gave him a blow with his open hand, saying, Do you give such an answer to the high priest?
 ταυτα δε αυτου ειποντος εις τον υπηρετων παρεστηκως εδοκεν ραπισμα τω ιησου ειπων ουτως αποκρινη τω αρχιερει
- 23 **Ісус йому відповідь дав: Якщо зле Я сказав, покажи, що то зле; коли ж добре, за що Мене б'єш?**
Jesus said in answer, If I have said anything evil, give witness to the evil: but if I said what is true, why do you give me blows?
 απекριθη αυτω ο ιησους ει κακος ελαλησα μαρτυρησον περι του κακου ει δε καλωс τι με δερεις
- 24 **І відіслав Його Анна зв'язаним первосвященникові Кайяфі.**
Then Annas sent him chained to Caiaphas, the high priest.
 απεστειлен αυτον ο αννας δεδεμενον προς καιαφαν τον αρχιερεα
- 25 **А Симон Петро стояв, гріючись. І сказали до нього: Чи й ти не з учнів Його? Він відрікся й сказав: Ні!**
But Simon Peter was still there warming himself by the fire. They said to him, Are you not one of his disciples? He said, No, I am not.
 ην δε σιμων πετρος εστως και θερμαινομενος ειπον ουν αυτω μη και συ εκ των μαθητων αυτου ει ηρησατο εκεινος και ειπεν ουκ ειμι

- 26 **Говорить один із рабів первосвященника, родич тому, що йому Петро вухо відтяв: Чи тебе я не бачив у саду з Ним?**
One of the servants of the high priest, a relation of him whose ear had been cut off by Peter, said, Did I not see you with him in the garden?
λεγει εις εκ των δουλων του αρχιερεως συγγενης ον ου απεκοψεν πετρος το ωτιον ουκ εγω σε ειδον εν τω κηπω μετ αυτου
- 27 **І знову відрікся Петро, і заспівав півень хвили тієї...**
Then again Peter said, No. And straight away a cock gave its cry.
παλιν ουν ηρησατο ο πετρος και ευθεως αλεκτωρ εφωνησεν
- 28 **¶ А Ісуса ведуть від Кайяфи в преторій. Був же ранок. Та вони не ввійшли до преторія, щоб не опоганитись, а щоб їсти пасху.**
So they took Jesus from the house of Caiaphas to the Praetorium. It was early. They themselves did not go into the Praetorium, so that they might not become unclean, but might take the Passover.
αγουσιν ουν τον ιησουν απο του καιαφα εις το πραιτωριον ην δε πρωια και αυτοι ουκ εισηλθον εις το πραιτωριον ινα μη μιανθωσιν αλλ ινα φαγωσιν το πασχα
- 29 **Тоді вийшов Пилат назовні до них і сказав: Яку скаргу приносите ви на Цього Чоловіка?**
So Pilate came out to them and put the question: What have you to say against this man?
εξηλθεν ουν ο πιλατος προς αυτους και ειπεν τινα κατηγοριαν φερετε κατα του ανθρωπου τουτου
- 30 **Вони відповіли та й сказали йому: Коли б Цей злочинцем не був, ми б Його тобі не видавали.**
They said to him in answer, If the man was not a wrongdoer we would not have given him up to you.
απεκριθησαν και ειπον αυτω ει μη ην ουτος κακοποιος ουκ αν σοι παρεδωκαμεν αυτον
- 31 **А Пилат їм сказав: Візьміть Його, та й за вашим Законом судіть Його. Юдеї сказали йому: Нам не вільно нікого вбивати,**
Then Pilate said to them, Take him yourselves and let him be judged by your law. But the Jews said to him, We have no right to put any man to death.
ειπεν ουν αυτοις ο πιλατος λαβετε αυτον υμεις και κατα τον νομον υμων κρινατε αυτον ειπον ουν αυτω οι ιουδαιοι ημιν ουκ εξεστιν αποκτειναι ουδενα
- 32 **щоб збулося Ісусове слово, що його Він прорік, значаючи, якою то смертю Він має померти.**
(That the word of Jesus might come true, pointing to the sort of death he would have.)
ινα ο λογος του ιησου πληρωθη ον ειπεν σημαινων ποιω θανατω ημελλεν αποθνησκειν
- 33 **Тоді знову Пилат увійшов у преторій, і покликав Ісуса, і до Нього сказав: Чи Ти Цар Юдейський?**
Then Pilate went back into the Praetorium and sent for Jesus and said to him, Are you the King of the Jews?
εισηλθεν ουν εις το πραιτωριον παλιν ο πιλατος και εφωνησεν τον ιησουν και ειπεν αυτω συ ει ο βασιλευς των ιουδαιων
- 34 **Ісус відповів: Чи від себе самого питасш ти це, чи то інші тобі говорили про Мене?**
Jesus made answer, Do you say this of yourself, or did others say it about me?
απεκριθη αυτω ο ιησους αφ εαυτου συ τουτο λεγεις η αλλοι σοι ειπον περι εμου
- 35 **Пилат відповів: Чи ж юдеянин я? Твій народ та первосвященники мені Тебе видали. Що таке Ти вчинив?**
Pilate said, Am I a Jew? Your nation and the chief priests have given you into my hands: what have you done?
απεκριθη ο πιλατος μητι εγω ιουδαιος ειμι το εθνος το σον και οι αρχιερεις παρεδωκαν σε εμοι τι εποιησας
- 36 **Ісус відповів: Моє Царство не із світу цього. Якби із цього світу було Моє Царство, то служба Моя воювала б, щоб не виданий був Я юдеям. Та тепер Моє Царство не звідси...**
Jesus said in answer, My kingdom is not of this world: if my kingdom was of this world, my disciples would have made a good fight to keep me out of the hands of the Jews: but my kingdom is not here.
απεκριθη ο ιησους η βασιλεια η εμη ουκ εστιν εκ του κοσμου τουτου ει εκ του κοσμου τουτου ην η βασιλεια η εμη οι υπηρεται αν οι εμοι ηγωνιζοντο ινα μη παραδοθω τοις ιουδαιοις νυν δε η βασιλεια η εμη ουκ εστιν εντευθεν
- 37 **Сказав же до Нього Пилат: Так Ти Цар? Ісус відповів: Сам ти кажеш, що Цар Я. Я на те народився, і на те прийшов у світ, щоб засвідчити правду. І кожен, хто з правди, той чує Мій голос.**
Then Pilate said to him, Are you then a king? Jesus made answer, You say that I am a king. For this purpose was I given birth, and for this purpose I came into the world, that I might give witness to what is true. Every lover of what is true gives ear to my voice.
ειπεν ουν αυτω ο πιλατος ουκουν βασιλευς ει συ απεκριθη ο ιησους συ λεγεις οτι βασιλευς ειμι εγω εγω εις τουτο γεγεννημαι και εις τουτο εληλυθα εις τον κοσμον ινα μαρτυρησω τη αληθεια πας ο ον εκ της αληθειας ακουει μου της φωνης
- 38 **Говорить до Нього Пилат: Що є правда? І сказавши оце, до юдеїв знов вийшов, та й каже до них: Не знаходжу Я в Ньому провини ніякої.**
Pilate said to him, True? what is true? Having said this he went out again to the Jews and said to them, I see no wrong in him.
λεγει αυτω ο πιλατος τι εστιν αληθεια και τουτο ειπων παλιν εξηλθεν προς τους ιουδαιους και λεγει αυτοις εγω ουδεμιαν αιτιαν ευρισκω εν αυτω

- 39 Τα ви маєте звичай, щоб я випустив вам одного на Пасху. Чи хочете отже, відпусту вам Царя Юдейського?
But every year you make a request to me to let a prisoner go free at the Passover. Is it your desire that I let the King of the Jews go free?
 εστιν δε συνηθεια υμιν ινα ενα υμιν απολυσω εν τω πασχα βουλευθε ουν υμιν απολυσω τον βασιλεα των ιουδαιων
- 40 Та знову вони зняли крик, вимагаючи: Не Його, а Варавву! А Варавва був злочинець.
Then again they gave a loud cry, Not this man, but Barabbas. Now Barabbas was an outlaw.
 εκραυγασαν ουν παλιν παντες λεγοντες μη τουτον αλλα τον βαραββαν ην δε ο βαραββας ληστης
- 1 ¶ От тоді взяв Ісуса Пилат, та й звелів збичувати Його.
Then Pilate took Jesus and had him whipped with cords.
 τοτε ουν ελαβεν ο πιλατος τον ιησουν και εμαστιγωσεν
- 2 Вояки ж, сплівши з терну вінка, Йому поклали на голову, та багрянцю наділи на Нього,
And the men of the army made a crown of thorns and put it on his head, and they put a purple robe on him.
 και οι στρατιωται πλεξαντες στεφανον εξ ακανθων επεθηκαν αυτου τη κεφαλη και ιματιον πορφυρου περιεβαλον αυτον
- 3 і приступали до Нього й казали: Радій, Царю Юдейський! І били по щоках Його...
And they kept coming and saying, Long life to the King of the Jews! And they gave him blows with their hands.
 και ελεγον χαιρε ο βασιλευς των ιουδαιων και εδιδουν αυτω ραπισματα
- 4 Тоді вийшов назовні ізнову Пилат та й говорить до них: Ось Його я виводжу назовні до вас, щоб ви переконались, що провини ніякої в Нім не знаходжу.
And Pilate went out again and said to them, See, I let him come out to you to make it clear to you that I see no wrong in him.
 εξηλθεν ουν παλιν εξω ο πιλατος και λεγει αυτοις ιδε αγω υμιν αυτον εξω ινα γνωτε οτι εν αυτω ουδεμιαν αιτιαν ευρισκω
- 5 І вийшов назовні Ісус, у терновім вінку та в багрянім плащі. А Пилат до них каже: Оце Чоловік!
Then Jesus came out with the crown of thorns and the purple robe. And Pilate said to them, Here is the man!
 εξηλθεν ουν ο ιησους εξω φορων τον ακανθινον στεφανον και το πορφυρου ιματιον και λεγει αυτοις ιδε ο ανθρωπος
- 6 Як зобачили ж Його первосвященики й служба, то закричали, говорячи: Розпінні, розпінні! Пилат каже до них: То візьміть Його ви й розпініть, бо провини я в Нім не знаходжу!
So when the chief priests and the police saw him they gave a loud cry, To the cross! to the cross! Pilate said to them, Take him yourselves and put him on the cross: I see no crime in him.
 οτε ουν ειδον αυτον οι αρχιερεις και οι υπηρεται εκραυγασαν λεγοντες σταυρωσον σταυρωσον λεγει αυτοις ο πιλατος λαβετε αυτον υμεις και σταυρωσατε εγω γαρ ουχ ευρισκω εν αυτω αιτιαν
- 7 Відказали юдеї йому: Ми маємо Закона, а за Законом Він мусить умерти, бо за Божого Сина Себе видавав!
And the Jews made answer, We have a law, and by that law it is right for him to be put to death because he said he was the Son of God.
 απεκριθησαν αυτω οι ιουδαιοι ημεις νομον εχομεν και κατα τον νομον ημων οφειλει αποθαινει οτι εαυτον υιον θεου εποησεν
- 8 Як зачув же Пилат оце слово, налякався ще більш,
When this saying came to Pilate's ears his fear became greater;
 οτε ουν ηκουσεν ο πιλατος τουτον τον λογον μαλλον εφοβηθη
- 9 і вернувся в преторій ізнову, і питає Ісуса: Звідки Ти? Та Ісус йому відповіді не подав.
And he went again into the Praetorium and said to Jesus, Where do you come from? But Jesus gave him no answer.
 και εισηλθεν εις το πραιτωριον παλιν και λεγει τω ιησου ποθεν ει συ ο δε ιησους αποκρισιν ουκ εδοκεν αυτω
- 10 І каже до Нього Пилат: Не говориш до мене? Хіба ж Ти не знаєш, що маю я владу розп'ясти Тебе, і маю владу Тебе відпустити?
Then Pilate said to him, You say nothing to me? is it not clear to you that I have power to let you go free and power to put you to death on the cross?
 λεγει ουν αυτω ο πιλατος εμοι ου λαλεις ουκ οιδας οτι εξουσιαν εχω σταυρωσαι σε και εξουσιαν εχω απολυσαι σε
- 11 Ісус відповів: Надо Мною ти жадної влади не мав би, коли б тобі зверху не дано було; тому більший гріх має той, хто Мене тобі видав...
Jesus gave this answer: You would have no power at all over me if it was not given to you by God; so that he who gave me up to you has the greater sin.
 απεκριθη ο ιησους ουκ ειχες εξουσιαν ουδεμιαν κατ εμου ει μη ην σοι δεδομενον ανωθεν δια τουτου ο παραδιδους με σοι μειζονα αμαρτιαν εχει
- 12 Після цього Пилат намагався пустити Його, та юдеї кричали, говорячи: Якщо Його пустиш, то не кесарів приятель ти! Усякий, хто себе за царя видає, противиться кесареві.
Hearing this, Pilate had a desire to let him go free, but the Jews said in a loud voice, If you let this man go, you are not Caesar's friend: everyone who makes himself a king goes against Caesar.
 εκ τουτου εξητει ο πιλατος απολυσαι αυτον οι δε ιουδαιοι εκραζον λεγοντες εαν τουτον απολυσης ουκ ει φιλος του καισαρος πας ο βασιλεα αυτον ποιων αντιλεγει τω καισαρι

- 13 Як почув же Пилат оце слово, то вивів назовні Ісуса, і засів на суддеве сидіння, на місці, що зветься літостротон, по-гебрейському ж гаввата.
So when these words came to Pilate's ear, he took Jesus out, seating himself in the judge's seat in a place named in Hebrew, Gabbatha, or the Stone Floor.
ο ουν πιλατος ακουσας τουτον τον λογον ηγαγεν εξω τον ιησουν και εκαθισεν επι του βηματος εις τοπον λεγομενον λιθοστρωτον εβραϊστι δε γαββαθα
- 14 Був то ж день Приготовлення Пасхи, година була близько шостої. І він каже юдеям: Ось ваш Цар!
(It was the day when they made ready for the Passover; and it was about the sixth hour.) And he said to the Jews, There is your King!
ην δε παρασκευη του πασχα ωρα δε ωσει εκτη και λεγει τοις ιουδαιοις ιδε ο βασιλευς υμων
- 15 Та вони закричали: Геть, геть із Ним! Розпни Його! Пилат каже до них: Царя вашого маю розп'ясти? Первосвященики відповіли: Ми не маєм царя, окрім кесаря!
Then they gave a loud cry, Away with him! away with him! to the cross! Pilate said to them, Am I to put your King to death on the cross? The chief priests said in answer, We have no king but Caesar.
οι δε εκρανυσαν αρον αρον σταυρωσον αυτον λεγει αυτοις ο πιλατος τον βασιλευα υμων σταυρωσω απεκριθησαν οι αρχιερεις ουκ εχομεν βασιλευα ει μη καισαρα
- 16 ¶ Ось тоді він їм видав Його, щоб розп'ясти... І взяли Ісуса й повели...
So then he gave him up to them to be put to death on the cross. And they took Jesus away;
τοτε ουν παρεδοκεν αυτον αυτοις ινα σταυρωθη παρελαβον δε τον ιησουν και απηγαγον
- 17 І, пісши Свого хреста, Він вийшов на місце, Череповищем зване, по-гебрейському Голгофа.
And he went out with his cross on him to the place which is named Dead Man's Head (in Hebrew, Golgotha):
και βασταζων τον σταυρον αυτου εξηλθεν εις τον λεγομενον κраниου τοπον ος λεγεται εβραϊστι γολγοθα
- 18 Там Його розп'яли, а з Ним разом двох інших, з одного та з другого боку, а Ісуса всередині.
Where they put him on the cross with two others, one on this side and one on that, and Jesus in the middle.
οπου αυτον εσταυρωσαν και μετ αυτου αλλους δυο εντευθεν και εντευθεν μεσον δε τον ιησουν
- 19 ¶ А Пилат написав і написа, та й умістив на хресті. Було ж там написано: Ісус Назаринин, Цар Юдейський.
And Pilate put on the cross a statement in writing. The writing was: JESUS THE NAZARENE, THE KING OF THE JEWS.
εγραψεν δε και τιτλον ο πιλατος και εθηκεν επι του σταυρου ην δε γεγραμμενον ιησους ο ναζωραιος ο βασιλευς των ιουδαιων
- 20 І багато з юдеїв читали цього написа, бо те місце, де Ісус був розп'ятий, було близько від міста. А було по-гебрейському, по-грецькому й по-римському написано.
The writing was seen by a number of the Jews, for the place where Jesus was put to death on the cross was near the town; and the writing was in Hebrew and Latin and Greek.
τουτον ουν τον τιτλον πολλοι ανεγνωσαν των ιουδαιων οτι εγγυς ην της πολεως ο τοπος οπου εσταυρωθη ο ιησους και ην γεγραμμενον εβραϊστι ελληνιστι ρωμαιστι
- 21 Тож сказали Пилатові юдейські первосвященики: Не пиши: Цар Юдейський, але що Він Сам говорив: Я Цар Юдейський.
Then the chief priests of the Jews said to Pilate, Do not put, The King of the Jews, but, He said, I am the King of the Jews.
ελεγον ουν τω πιλατω οι αρχιερεις των ιουδαιων μη γραφε ο βασιλευς των ιουδαιων αλλ οτι εκεινος ειπεν βασιλευς ειμι των ιουδαιων
- 22 Пилат відповів: Що я написав написав!
But Pilate made answer, What I have put in writing will not be changed.
απεκριθη ο πιλατος ο γεγραφα γεγραφα
- 23 Розп'явши ж Ісуса, вояки взяли одіж Його, та й поділили на чотири частині, по частині для кожного вояка, теж і хітона. А хітон був не шитий, а витканий цілий відверху.
And when Jesus was nailed to the cross, the men of the army took his clothing, and made a division of it into four parts, to every man a part, and they took his coat: now the coat was without a join, made out of one bit of cloth.
οι ουν στρατιωται οτε εσταυρωσαν τον ιησουν ελαβον τα ιματια αυτου και εποιησαν τεσσαρα μερη εκαστω στρατιωτη μερος και τον χιτονα ην δε ο χιτων αρραφος εκ των ανωθεν υφαντος δι ολου
- 24 Тож сказали один до одного: Не будемо дерти його, але жереба киньмо на нього, кому припаде. Щоб збулося Писання: Поділили одіж Мою між собою, і метнули про шату Мою жере бка. Вояки ж це й зробили...
So they said among themselves, Let this not be cut up, but let us put it to the decision of chance and see who gets it. (They did this so that the Writings might come true, which say, They made a distribution of my clothing among them, and my coat they put to the decision of chance.) This was what the men of the army did.
ειπον ουν προς αλληλους μη σχισωμεν αυτον αλλα λαχωμεν περι αυτου τιнос εσται ινα η γραφη πληρωθη η λεγουσα διμερισαντο τα ιματια μου εαυτοις και επι τον ιματισμον μου εβαλον κληρον οι μεν ουν στρατιωται ταυτα εποιησαν
- 25 Під хрестом же Ісуса стояли Його мати, і сестра Його матері, Марія Клеопова, і Марія Магдалина.
Now by the side of the cross of Jesus were his mother, and his mother's sister Mary, the wife of Cleopas, and Mary Magdalene.
ειστηκεισαν δε παρα τω σταυρω του ιησου η μητηρ αυτου και η αδελφη της μητρος αυτου μαρια η του κλωπα και μαρια η μαγδαληνη

- 26 Як побачив Ісус матір та учня, що стояв тут, якого любив, то каже до матері: Оце, жоно, твій син!
So when Jesus saw his mother and the disciple who was dear to him, he said to his mother, Mother, there is your son!
ιησους ουν ιδων την μητερα και τον μαθητην παρεστωτα ον ηγαπα λεγει τη μητρι αυτου γυναι ιδου ο υιος σου
- 27 Потім каже до учня: Оце мати твоя! І з тієї години той учень узяв її до себе.
Then he said to the disciple, There is your mother! And from that hour the disciple took her to his house.
ειτα λεγει τω μαθητη ιδου η μητηρ σου και απ εκεινης της ωρας ελαβεν αυτην ο μαθητης εις τα ιδια
- 28 Потім, знавши Ісус, що вже все завершилось, щоб збулося Писання, проказує: Прагну!
After this, being conscious that all things had now been done so that the Writings might come true, Jesus said, Give me water.
μετα τουτο ειδως ο ιησους οτι παντα ηδη τετελεσται ινα τελειωθη η γραφη λεγει διψω
- 29 Тут стояла посудина, повна оцту. Вояки ж, губку оцтом наповнивши, і на тростину її настромивши, піднесли до уст Його.
Now there was a vessel ready, full of bitter wine, and they put a sponge full of it on a stick and put it to his mouth.
σκευος ουν εκειτο οξους μεστον οι δε πλησαντες σπογγον οξους και υσσωπω περιθεντες προσηνεγκαν αυτου τω στοματι
- 30 А коли Ісус оцту прийняв, то промовив: Звершилось!... І, голову схиливши, віддав Свого духа...
So when Jesus had taken the wine he said, All is done. And with his head bent he gave up his spirit.
οτε ουν ελαβεν το οξος ο ιησους ειπεν τετελεσται και κλινας την κεφαλην παρεδωκεν το πνευμα
- 31 ¶ Був же день Приготовлення, тож юдеї, щоб тіла на хресті не зосталися в суботу, був бо Великдень тієї суботи просили Пилата зламати голінки розп'ятим, і зняти.
Now it was the day of getting ready for the Passover, and so that the bodies might not be on the cross on the Sabbath (because the day of that Sabbath was a great day), the Jews made a request to Pilate that their legs might be broken, and that they might be taken away.
οι ουν ιουδαιοι ινα μη μεινη επι του σταυρου τα σωματα εν τω σαββατω επει παρασκευη ην ην γαρ μεγαλη η ημερα εκεινου του σαββατου ηρωτησαν τον πιλατον ινα κατεαγωσιν αυτων τα σκελη και ι αρθωσιν
- 32 Тож прийшли вояки й поламали голінки першому й другому, що розп'ятий з Ним був.
So the men of the army came, and the legs of the first were broken and then of the other who was put to death on the cross with Jesus:
ηλθον ουν οι στρατιωται και του μεν πρωτου κατεαξαν τα σκελη και του αλλου του συσταυρωθεντος αυτω
- 33 Коли ж підійшли до Ісуса й побачили, що Він уже вмер, то голінок Йому не зламали,
But when they came to Jesus, they saw that he was dead by this time, and so his legs were not broken;
επι δε τον ιησουν ελθοντες ως ειδον αυτον ηδη τεθηκοτα ου κατεαξαν αυτου τα σκελη
- 34 та один з вояків списом бока Йому проколов, і зараз витекла звідти кров та вода.
But one of the men made a wound in his side with a spear, and straight away there came out blood and water.
αλλ εις των στρατιωτων λογη αυτου την πλευραν ενυξεν και ευθως εξηλθεν αιμα και υδωρ
- 35 І самовидець засвідчив, і правдиве свідоцтво його; і він знає, що правду говорить, щоб повірили й ви.
And he who saw it has given witness (and his witness is true; he is certain that what he says is true) so that you may have belief.
και ο εωρακως μεμαρτυρηκεν και αληθινη αυτου εστιν η μαρτυρια κακεινος οιδεν οτι αληθη λεγει ινα υμεις πιστευσητε
- 36 о це сталося тому, щоб збулося Писання: Йому кості ламати не будуть!
These things came about so that the Writings might be true, No bone of his body will be broken.
εγενετο γαρ ταυτα ινα η γραφη πληρωθη οστουν ου συντριβησεται αυτου
- 37 І знов друге Писання говорить: Дивитися будуть на Того, Кого прокололи.
And again another verse says, They will see him who was wounded by their spears.
και παλιν ετερα γραφη λεγει οψονται εις ον εξεκεντησαν
- 38 ¶ Потім Йосип із Ариматеї, що був учень Ісуса, але потайний, бо боявся юдеїв, став просити Пилата, щоб тіло Ісусове взяти. І дозволив Пилат. Тож прийшов він, і взяв тіло Ісусове.
After these things, Joseph of Arimathaea, who was a disciple of Jesus, but secretly for fear of the Jews, made a request to Pilate to let him take away the body of Jesus: and Pilate said he might do so. So he went and took away his body.
μετα δε ταυτα ηρωτησεν τον πιλατον ο ιωσηφ ο απο αριμαθαιας ον μαθητης του ιησου κεκρυμμενος δε δια τον φοβон των ιουδαιων ινα αρη το σωμα του ιησου και επετρεψεν ο πιλατος ηλθεν ουν και ηρεν το σωμα του ιησου

- 39 Прибув також і Никодим, що давніше приходив вночі до Ісуса, і смирну приніс, із алоєм помішану, щось літрів із сто.
And Nicodemus came (he who had first come to Jesus by night) with a roll of myrrh and aloes mixed, about a hundred pounds.
ηλθεν δε και νικοδημος ο ελθων προς τον ιησουν νυκτος το πρωτον φερων μιγμα σμυρνης και αλοης ωσει λιτρας εκατον
- 40 Отож, узяли вони тіло Ісусове, та й обгорнули його плащаницею із пахощами, як є звичай ховати в юдеїв.
Then they took the body of Jesus, folding linen about it with the spices, as is the way of the Jews when they put the dead to rest.
ελαβον ουν το σωμα του ιησου και εδησαν αυτο οθονιους μετα των αρωματων καθως εθος εστιν τοις ιουδαιοις ενταφιαζειν
- 41 На тім місці, де Він був розп'ятий, знаходився сад, а в саду новий гріб, що в ньому ніколи ніхто не лежав.
Now there was a garden near the cross, and in the garden a new place for the dead in which no man had ever been put.
ην δε εν τω τοπω οπου εσταυρωθη κηπος και εν τω κηπω μνημειον καινον εν ω ουδεπω ουδεις ετεθη
- 42 Тож отут, з-за юдейського дня Приготовлення вони поклали Ісуса, бо поблизу був гріб.
So they put Jesus there, because it was the Jews' day of getting ready for the Passover, and the place was near.
εκει ουν δια την παρασκευην των ιουδαιων οτι εγγυς ην το μνημειον εθηκαν τον ιησουν
- 1 ¶ А дня першого в тижні, рано вранці, як ще темно було, прийшла Марія Магдалина до гробу, та й бачить, що камінь від гробу відвалений.
Now on the first day of the week, very early, while it was still dark, Mary Magdalene came to the place and saw that the stone had been taken away from it.
τη δε μια των σαββατων μαρια η μαγδαληνη ερχεται πρωι σκοτιας ετι ουσης εις το μνημειον και βλεπει τον λιθον ηρμενον εκ του μνημειου
- 2 Тож біжить вона та й прибуває до Симона Петра, та до другого учня, що Ісус його любив, та й каже до них: Взяли Господа з гробу, і ми не знаємо, де поклали Його!
Then she went running to Simon Peter, and to the other disciple who was loved by Jesus, and said to them, They have taken away the Lord out of the place of the dead and we have no knowledge where they have put him.
τρεχει ουν και ερχεται προς σιμωνα πετρον και προς τον αλλον μαθητην ον εφιλει ο ιησους και λεγει αυτοις ηραν τον κυριον εκ του μνημειου και ουκ οίδαμεν που εθηκαν αυτον
- 3 Тоді вийшов Петро й другий учень, і до гробу пішли.
So Peter and the other disciple went out to the place of the dead.
εξηλθεν ουν ο πετρος και ο αλλος μαθητης και ηρχοντο εις το μνημειον
- 4 Вони ж бігли обидва укупі, але другий той учень попереду біг, хутчіш від Петра, і перший до гробу прибув.
They went running together, and the other disciple got in front of Peter and came first to the hole in the rock;
ετρεχον δε οι δυο ομου και ο αλλος μαθητης προεδραμεν ταχιον του πετρου και ηλθεν πρωτος εις το μνημειον
- 5 І, нахилившись, бачить лежить плащаниця... Але він не ввійшов.
And looking in, he saw the linen bands on the earth; but he did not go in,
και παρακυψας βλεπει κειμενα τα οθονια ου μεντοι εισηλθεν
- 6 Прибуває і Симон Петро, що слідком за ним біг, і входить до гробу, і плащаницю оглядає, що лежала,
Then Simon Peter came after him and went into the hole in the rock; and he saw the linen bands on the earth,
ερχεται ουν σιμων πετρος ακολουθων αυτω και εισηλθεν εις το μνημειον και θεωρει τα οθονια κειμενα
- 7 і хустка, що була на Його голові, лежить не з плащаницею, але осторонь, згорнена, в іншому місці...
And the cloth, which had been round his head, not with the linen bands but rolled up in a place by itself.
και το σουδαριον ο ην επι της κεφαλης αυτου ου μετα των οθονιων κειμενον αλλα χωρις εντετυλιγμενον εις ενα τοπον
- 8 Тоді ж увійшов й інший учень, що перший до гробу прибув, і побачив, і повірував.
Then the other disciple who came there first went in; and he saw and belief came to him.
τοτε ουν εισηλθεν και ο αλλος μαθητης ο ελθων πρωτος εις το μνημειον και ειδεν και επιστευσεν
- 9 Бо ще не розуміли з Писання вони, що Він має воскреснути з мертвих.
For at that time they had no knowledge that the Writings said that he would have to come again from the dead.
ουδεπω γαρ ηδεισαν την γραφην οτι δει αυτον εκ νεκρων αναστηναι
- 10 І учні вернулися знову до себе.
So then the disciples went away again to their houses.
απηλθον ουν παλιν προς εαυτους οι μαθηται

- 11 ¶ Α Μαρία стояла при гробі назовні та й плакала. Плачучи, нахилилась до гробу.
But Mary was still there outside the hole in the rock, weeping; and while she was weeping and looking into the hole,
μαρια δε εισηκει προς το μνημειον κλαιουσα εξω ως ουν εκλαιεν παρεκυψεν εις το μνημειον
- 12 I бачить два Анголи, що в білім сиділи, один у головах, а другий у ніг, де лежало Ісусове тіло...
She saw two angels in white seated where the body of Jesus had been, one at the head and the other at the feet.
και θεωρει δυο αγγελους εν λευκοις καθεζομενους ενα προς τη κεφαλη και ενα προς τοις ποσιν οπου εκειτο το σωμα του ιησου
- 13 I говорять до неї вони: Чого плачеш ти, жінко? Та відказує їм: Узяли мого Господа, і я не знаю, де Його поклали...
They said to her, Woman, why are you weeping? She said to them, Because they have taken away my Lord, and I have no knowledge where they have put him.
και λεγουσιν αυτη εκεινοι γυναι τι κλαιεις λεγει αυτοις οτι ηραν τον κυριον μου και ουκ οида που εθηκαν αυτον
- 14 I, сказавши оце, обернулась назад, і бачить Ісуса, що стояв, та вона не пізнала, що то Ісус...
And then looking round, she saw Jesus there, but had no idea that it was Jesus.
και ταυτα ειπουσα εστραφη εις τα οπισω και θεωρει τον ιησουν εστωτα και ουκ ηδει οτι ο ιησους εστιν
- 15 Промовляє до неї Ісус: Чого плачеш ти, жінко? Кого ти шукаєш? Вона ж, думаючи, що то садівник, говорить до Нього: Якщо, пане, узяв ти Його, то скажи мені, де поклав ти Його, і Його я візьму!
Jesus said to her, Woman, why are you weeping? who are you looking for? She, taking him for the gardener, said to him, Sir, if you have taken him away from here, say where you have put him and I will take him away.
λεγει αυτη ο ιησους γυναι τι κλαιεις τινα ζητεις εκεινη δοκουσα οτι ο κηπουρος εστιν λεγει αυτω κυριε ει συ εβαστασας αυτον ειπε μοι που αυτον εθηκας καγω αυτον αρω
- 16 Ісус мовить до неї: Маріє! А вона обернулася та по-єврейському каже Йому: Раббуні! цебто: Учителю мій!
Jesus said to her, Mary! Turning, she said to him in Hebrew, Rabboni! (which is to say, Master).
λεγει αυτη ο ιησους μαρια στραφεισα εκεινη λεγει αυτω ραββουни ο λεγεται διδασκαλε
- 17 Говорить до неї Ісус: Не торкайся до Мене, бо Я ще не зійшов до Отця. Але йди до братів Моїх та їм розповіж: Я йду до Свого Отця й Отця вашого, і до Бога Мого й Бога вашого!
Jesus said to her, Do not put your hand on me, for I have not gone up to the Father: but go to my brothers and say to them, I go up to my Father and your Father, to my God and your God.
λεγει αυτη ο ιησους μη μου απτου ουπω γαρ αναβηηκα προς τον πατερα μου πορευου δε προς τους αδελφους μου και ειπε αυτοις αναβαινω προς τον πατερα μου και πατερα υμων και θεον μου και θεον υμων
- 18 Іде Марія Магдалина, та й учням звіщас, що бачила Господа, і Він це їй сказав...
Mary Magdalene went with the news to the disciples, and said she had seen the Lord and that he had said these things to her.
ερχεται μαρια η μαγδαληνη απαγγελλουσα τοις μαθηταις οτι εωρακεν τον κυριον και ταυτα ειπεν αυτη
- 19 ¶ Того ж дня дня першого в тижні, коли вечір настав, а двері, де учні зібрались були, були замкнені, бо боялись юдеїв, з'явився Ісус, і став посередині, та й промовляє до них: Мир вам !
At evening on that day, the first day of the week, when, for fear of the Jews, the doors were shut where the disciples were, Jesus came among them and said to them, May peace be with you!
ουσης ουν ουφιας τη ημερα εκεινη τη μια των σαββατων και των θυρων κεκλεισμενων οπου ησαν οι μαθηται συνηγμενοι δια τον φοβон των ιουδαιων ηλθεν ο ιησους και εστη εις το μεσον και λεγει αυτοις ειρηνη υμιν
- 20 I, сказавши оце, показав Він їм руки та бока. А учні зраділи, побачивши Господа.
And when he had said this, he let them see his hands and his side. Then the disciples were glad when they saw the Lord.
και τουτο ειπων εδειξεν αυτοις τας χειρας και την πλευραν αυτου εχαρησαν ουν οι μαθηται ιδοντες τον κυριον
- 21 Тоді знову сказав їм Ісус: Мир вам! Як Отець послав Мене, і Я вас посилаю!
And Jesus said to them again, May peace be with you! As the Father sent me, even so I now send you.
ειπεν ουν αυτοις ο ιησους παλιν ειρηνη υμιν καθως απεσταλκεν με ο πατηρ καγω πεμπω υμας
- 22 Сказавши оце, Він дихнув, і говорить до них: Прийміть Духа Святого!
And when he had said this, breathing on them, he said to them, Let the Holy Spirit come on you:
και τουτο ειπων ενεφυσησεν και λεγει αυτοις λαβετε πνευμα αγιον
- 23 Кому гріхи простите, простяться їм, а кому затримасте, то затримуються!
Any to whom you give forgiveness, will be made free from their sins; and any from whom you keep back forgiveness, will still be in their sins.
αν τινων αφητε τας αμαρτιας αφιενται αυτοις αν τινων κρατητε κεκρατηνται

- 24 Α Χομα, один з Дванадцятьох, званий Близинок, із ними не був, як приходив Ісус.
Now Thomas, one of the twelve, named Didymus, was not with them when Jesus came.
θωμας δε εις εκ των δωδεκα ο λεγομενος διδυμος ουκ ην μετ αυτων οτε ηλθεν ο ιησους
- 25 Інші ж учні сказали йому: Ми бачили Господа!... А він відказав їм: Коли на руках Його знаку відцвяшного я не побачу, і пальця свого не вкладу до відцвяшної рани, і своєї руки не в кладу до боку Його, не ввірую!
- So the other disciples said to him, We have seen the Lord. But he said to them, If I do not see in his hands the print of the nails and put my finger into the print of the nails, and if I do not put my hand into his side, I will never have belief.
- ελεγον ουν αυτω οι αλλοι μαθηται εωρακαμεν τον κυριον ο δε ειπεν αυτοις εαν μη ιδω εν ταις χερσιν αυτου τον τυπον των ηλων και βαλω τον δακτυλον μου εις τον τυπον των ηλων και βαλω την χε ιρα μου εις την πλευραν αυτου ου μη πιστευσω
- 26 ¶ За вісім же день знов удома були Його учні, а з ними й Хома. І, як замкнені двері були, прийшов Ісус, і став посередині та й проказав: Мир вам!
- And after eight days, his disciples were again in the house and Thomas was with them. Though the doors were shut, Jesus came, and taking his place in the middle of them, he said, May peace be with you!
- και μεθ ημερας οκτω παλιν ησαν εσω οι μαθηται αυτου και θωμας μετ αυτων ερχεται ο ιησους των θυρων κεκλεισμενων και εστη εις το μεσον και ειπεν ειρηνη υμιν
- 27 Потім каже Хомі: Простягни свого пальця сюди, та на руки Мої подивись. Простягни й свою руку, і вклади до боку Мого. І не будь ти невіруючий, але віруючий!
- Then he said to Thomas, Put out your finger, and see my hands; and put your hand here into my side: and be no longer in doubt but have belief.
- ειτα λεγει τω θωμα φερε τον δακτυλον σου ωδε και ιδε τας χειρας μου και φερε την χειρα σου και βαλε εις την πλευραν μου και μη γινου απιστος αλλα πιστος
- 28 Α Χοма відповів і сказав Йому: Господь мій і Бог мій!
- And Thomas said in answer, My Lord and my God!
- και απεκριθη ο θωμας και ειπεν αυτω ο κυριος μου και ο θεος μου
- 29 Промовляє до нього Ісус: Тому ввірував ти, що побачив Мене? Блаженні, що не бачили й увірували!
- Jesus said to him, Because you have seen me you have belief: a blessing will be on those who have belief though they have not seen me!
- λεγει αυτω ο ιησους οτι εωρακας με θωμα πιστευκας μακαριοι οι μη ιδοντες και πιστευσαντες
- 30 Багато ж і інших ознак учинив був Ісус у присутності учнів Своїх, що в книзі оцій не записані.
- A number of other signs Jesus did before his disciples which are not recorded in this book:
- πολλα μεν ουν και αλλα σημεια εποιησεν ο ιησους ενωπιον των μαθητων αυτου α ουκ εστιν γεγραμμενα εν τω βιβλιω τουτω
- 31 Це ж написано, щоб ви ввірували, що Ісус є Христос, Божий Син, і щоб, віруючи, життя мали в Ім'я Його!
- But these are recorded, so that you may have faith that Jesus is the Christ, the Son of God, and so that, having this faith you may have life in his name.
- ταυτα δε γεγραπται ινα πιστευσητε οτι ο ιησους εστιν ο χριστος ο υιος του θεου και ινα πιστευοντες ζωην εχητε εν τω ονοματι αυτου
- 1 ¶ Після цього з'явився Ісус знов Своїм учням над морем Тіверіядським. А з'явився отак.
- After these things Jesus let himself be seen again by the disciples at the sea of Tiberias; and it came about in this way.
- μετα ταυτα εφανερωσεν εαυτον παλιν ο ιησους τοις μαθηταις επι της θαλασσης της τιβεριαδος εφανερωσεν δε ουτως
- 2 Укупі були Симон Петро, і Хома, званий Близинок, і Нафанаїл, із Кани Галілейської, і обидва сини Зеведесві, і двоє інших із учнів Його.
- Simon Peter, Thomas named Didymus, Nathanael of Cana in Galilee, the sons of Zebedee, and two others of his disciples were all together.
- ησαν ομου σιμων πετρος και θωμας ο λεγομενος διδυμος και ναθαναηλ ο απο κανα της γαλιλαιας και οι του ζεβεδαιου και αλλοι εκ των μαθητων αυτου δυο
- 3 Говорить їм Симон Петро: Піду риби вловити. Вони кажуть до нього: І ми підемо з тобою. І пішли вони, і всіли до човна. Та ночі тієї нічого вони не вловили.
- Simon Peter said to them, I am going fishing. They said to him, And we will come with you. They went out and got into the boat; but that night they took no fish.
- λεγει αυτοις σιμων πετρος υπαγω αλιευειν λεγουσιν αυτω ερχομεθα και ημεις συν σοι εξηλθον και ανεβησαν εις το πλοιον ευθυς και εν εκεινη τη νυκτι επισαν ουδεν
- 4 А як ранок настав, то Ісус став над берегом, але учні не знали, що то був Ісус.
- Now very early in the morning Jesus was there by the edge of the sea (though the disciples were not conscious that it was Jesus).
- πρωιας δε ηδη γενομενης εστη ο ιησους εις τον αιγιαλον ου μεντοι ηδεισαν οι μαθηται οτι ιησους εστιν
- 5 Ісус тоді каже до них: Чи не маєте, діти, якоїсь поживи? Ні, вони відказали.
- So Jesus said to them, Children, have you taken any fish? They made answer, No.
- λεγει ουν αυτοις ο ιησους παιδια μη τι προσφαγιον εχετε απεκριθησαν αυτω ου

- 6 Α Βίη ἴμ σκάζαβ: Ζακινύτε νεβόδα πρσворύч від човна, τσ ἴ ζναΐδετε! Βονι κινύли, ἰ βζε не мσгли ἴμογσ βιτγгнυτι ἰз-ζα безлічі ρиби...
And he said to them, Let down the net on the right side of the boat and you will get some. So they put it in the water and now they were not able to get it up again because of the great number of fish.
ο δε εἶπεν αυτοἰς βαλετε εἰς τὰ δεξιά μερῆ του πλοίου το δικτυον και ευρησετε εβαλον ουν και ουκ ετι αυτο ελκυσαι ισχυσαν απο του πληθους των ιχθυων
- 7 Тоді учень, якого любив був Ісус, говорить Петрові: Це ж Господь!... Α Σιμον Петро, як зачув, що Господь то, накинув на себе одєжину, бо він був нагий, та ἴ κινувся в морє...
So the disciple who was dear to Jesus said to Peter, It is the Lord! Hearing that it was the Lord, Peter put his coat round him (because he was not clothed) and went into the sea.
λεγει ουν ο μαθητης εκεινος ον ηγαπα ο ιησους τω πετρω ο κυριος εστιν σιμων ουν πετρος ακουσας οτι ο κυριος εστιν τον επενδυτην διεξωσατο ην γαρ γυμνος και εβαλεν εαυτον εις την θαλασσαν
- 8 Інші ж учні, що були недалеко від берега якихсь ліктів із двісті припливли човником, тягнучи невода з ρибою.
And the other disciples came in the little boat (they were not far from land, only about two hundred cubits off) pulling the net full of fish.
οι δε αλλοι μαθηται τω πλοιαριω ηλθον ου γαρ ησαν μακραν απο της γης αλλ ως απο πηχων διακοσιων συροντες το δικτυον των ιχθυων
- 9 Α коли вони вийшли на землю, то бачать розложений жар, а на нїм ρибу ἴ хліб.
When they got to land, they saw a fire of coals there, with fish cooking on it, and bread.
ως ουν απεβησαν εις την γην βλεπουσιν ανθρακιαν καυμενην και οψαριον επικειμενον και αρτον
- 10 Ісус каже до них: Принесіть тїсі ρиби, що оце ви вловили!
Jesus said to them, Get some of the fish which you have now taken.
λεγει αυτοις ο ιησους ενεγκατε απο των οψαριων ον επισατε νυν
- 11 Пішов Сιμον Петро та ἴ на землю витγгнυв невода, повного ρиби великої, сто п'ятдєсят три. І хоч стільки було ἴ, не продєрся протє невід.
So Peter went to the boat and came back pulling the net to land, full of great fish, a hundred and fifty-three; and though there was such a number the net was not broken.
ανεβη σιμων πετρος και ειλυσεν το δικτυον επι της γης μεστον ιχθυων μεγαλων εκατον πενηκοντατριων και τοσουτων οντων ουκ εσχισθη το δικτυον
- 12 Ісус каже до учнів: Ідїть, снідайте! Α з учнів ніхто не наважився спитати ἴμογσ: Хто Ти такий? Βσ знали вони, що Господь то...
Jesus said to them, Come and take some food. And all the disciples were in fear of putting the question, Who are you? being conscious that it was the Lord.
λεγει αυτοις ο ιησους δευτε αρισθησατε ουδεις δε ετολμα των μαθητων εξετασαι αυτον συ τις ει ειδοτες οτι ο κυριος εστιν
- 13 Тож підходить Ісус, бере хліб ἰ дає ἴм, так само ж ἰ ρибу.
Then Jesus came and took the bread and gave it to them, and the fish in the same way.
ερχεται ουν ο ιησους και λαμβανει τον αρτον και διδωσιν αυτοις και το οψαριον ομοιως
- 14 Це вже втретє з'явився Ісус Своїм учням, як із мертвих воскрес.
Now this was the third time that Jesus let himself be seen by the disciples after he had come back from the dead.
τουτο ηδη τριτον εφανερωθη ο ιησους τοις μαθηταις αυτου εγερθεις εκ νεκρων
- 15 ¶ Як вони вже поснідали, то Ісус промовляє до Сιмона Петра: Симоне, сину ἴонин, чи ти любиш мене бїльше цих? Той каже ἴому: Так, Господи, відасш Ти, що кохаю Тебе! Промовляє ἴому: Паси ягнята Мої!
Then when they had taken food, Jesus said to Simon Peter, Simon, son of John, is your love for me greater than the love of these others? He said to him, Yes, Lord; you are certain of my love for you. He said to him, Then give my lambs food.
οτε ουν ηρισθησαν λεγει τω σιμωνι πετρω ο ιησους σιμων ιωνα αγαπας με πλειον τουτων λεγει αυτω ναι κυριε συ οιδας οτι φιλω σε λεγει αυτω βοσκε τα αρνια μου
- 16 І говорить ἴому Βίη удруге: Симоне, сину ἴонин, чи ти любиш Мене? Той каже ἴому: Так, Господи, відасш Ти, що кохаю Тебе! Промовляє ἴому: Паси вівці Мої!
Again, a second time, he said to him, Simon, son of John, have you any love for me? Yes, Lord, he said, you are certain of my love for you. Then take care of my sheep, said Jesus.
λεγει αυτω παλιν δευτερον σιμων ιωνα αγαπας με λεγει αυτω ναι κυριε συ οιδας οτι φιλω σε λεγει αυτω ποιμαινε τα προβατα μου
- 17 Утретє Βίη каже ἴому: Симоне, сину ἴонин, чи кохасш Мене? Засмутився Петро, що спитав ἴмогσ втретє: Чи кохасш Мене? І він каже ἴому: Ти все відасш, Господи, відасш Ти, що кохаю Тебе! Промовляє до нього Ісус: Паси вівці Мої!
He said to him a third time, Simon, son of John, am I dear to you? Now Peter was troubled in his heart because he put the question a third time, Am I dear to you? And he said to him, Lord, you have knowledge of all things; you see that you are dear to me. Jesus said to him, Then give my sheep food.
λεγει αυτω το τριτον σιμων ιωνα φιλεις με ελωπηθη ο πετρος οτι ειπεν αυτω το τριτον φιλεις με και ειπεν αυτω κυριε συ παντα οιδας συ γινωσκεις οτι φιλω σε λεγει αυτω ο ιησους βοσκε τα προβατα μου

- 18 **Поправді, поправді кажу Я тобі: Коли був ти молодший, то ти сам підперізувався, і ходив, куди ти бажав. А коли постарієш, свої руки простягнеш, і інший тебе підпереже, і поведе, куди не захочеш...**
Truly I say to you, When you were young, you made yourself ready and went wherever you had a desire to go: but when you are old, you will put out your hands and another will make you ready, and you will be taken where you have no desire to go.
αμην αμην λεγω σοι οτε ης νεωτερος εξωννυες σεαυτον και περιεπαταις οπου ηθελες οταν δε γηρασης εκτενεις τας χειρας σου και αλλος σε ζωσει και οισει οπου ου θελεις
- 19 **А оце Він сказав, щоб зазначити, якою то смертю той Бога прославить. Сказавши таке, Він говорить йому: Іди за Мною!**
Now this he said, pointing out the sort of death by which he would give God glory. And after saying this, he said to him, Come after me.
τουτο δε ειπεν σημαινων ποιω θανατω δοξασει τον θεον και τουτο ειπων λεγει αυτω ακολουθει μοι
- 20 **¶ Обернувся Петро, та й ось бачить, що за ним слідкома йде той учень, якого любив Ісус, який на вечері до лоня Йому був схилився й спитав: Хто, Господи, видасть Тебе?**
Then Peter, turning round, saw the disciple who was dear to Jesus coming after them--the disciple who was resting on his breast at the last meal, and said, Lord, who is it who will be false to you?
επιστραφεις δε ο πετρος βλεπει τον μαθητην ον ηγαπα ο ιησους ακολουθουντα ος και ανεπεσεν εν τω δειπνω επι το στηθος αυτου και ειπεν κυριε τις εστιν ο παραδιδους σε
- 21 **Петро, як побачив того, говорить Ісусові: Господи, цей же що?**
Seeing him, Peter said to Jesus, What about this man?
τουτον ιδων ο πετρος λεγει τω ιησου κυριε ουτος δε τι
- 22 **Промовляє до нього Ісус: Якщо Я схотів, щоб він позостався, аж поки прийду, що до того тобі? Ти йди за Мною!**
Jesus said to him, If it is my desire for him to be here till I come back, what is that to you? come yourself after me.
λεγει αυτω ο ιησους εαν αυτον θελω μενειν εως ερχομαι τι προς σε συ ακολουθει μοι
- 23 **І це слово рознеслось було між братами, що той учень не вмре. Проте Ісус не сказав йому, що не вмре, а: Якщо Я схотів, щоб він позостався, аж поки прийду, що до того тобі?**
So this saying went about among the brothers that this disciple would not undergo death: Jesus, however, did not say that he would not undergo death, but, If it is my desire for him to be here till I come back, what is that to you?
εξηλθεν ουν ο λογος ουτος εις τους αδελφους οτι ο μαθητης εκεινος ουκ αποθνησκει και ουκ ειπεν αυτω ο ιησους οτι ουκ αποθνησκει αλλ εαν αυτον θελω μενειν εως ερχομαι τι προς σε
- 24 **Це той учень, що свідчить про це, що й оце написав. І знаємо ми, що правдиве свідощтво його!**
This is the disciple who gives witness about these things and who put them in writing: and we have knowledge that his witness is true.
ουτος εστιν ο μαθητης ο μαρτυρων περι τουτων και γραψας ταυτα και οίδαμεν οτι αληθης εστιν η μαρτυρια αυτου
- 25 **Багато є й іншого, що Ісус учинив. Але думаю, що коли б написати про все те зокрема про кожне, то й сам світ не вмстив би написаних книг! Амінь.**
And Jesus did such a number of other things that, if every one was recorded, it is my opinion that even the world itself is not great enough for the books there would be.
εστιν δε και αλλα πολλα οσα εποιησεν ο ιησους ατινα εαν γραφηται καθ εν ουδε αυτον οισαι τον κοσμον χωρησαι τα γραφομενα βιβλια αμην
- 1 **¶ Першу книгу я був написав, о Теофіле, про все те, що Ісус від початку чинив та навчав,**
I have given an earlier account, O Theophilus, of all the things which Jesus did, and of his teaching from the first,
τον мен πρωτον λογον εποιησαμην περι παντων ω θεοφιλε ων ηρξατο ο ιησους ποιειν τε και διδασκειν
- 2 **аж до дня, коли через Духа Святого подав Він накази апостолам, що їх вибрав, і вознісся.**
Till the day when he was taken up to heaven after he had given his orders, through the Holy Spirit, to the Apostles of whom he had made selection:
αχρι ης ημερας εντειλαμενος τοις αποστολοις δια πνευματος αγιου ους εξελεξατο ανεληφθη
- 3 **А по муці Своєї Він ставав перед ними живий із засвідченнями багатьма, і сорок день їм з'являвся та про Божес Царство казав.**
And to whom he gave clear and certain signs that he was living, after his death; for he was seen by them for forty days, and gave them teaching about the kingdom of God:
οις και παρεστησεν εαυτον ζωντα μετα το παθειν αυτον εν πολλοις τεκμηριοις δι ημερων τεσσαρακοντα οπανομενος αυτοις και λεγων τα περι της βασιλειας του θεου
- 4 **А зібравшись з ними, Він звелів, щоб вони не відходили з Єрусалиму, а чекали обітницї Отчої, що про неї казав ви чули від Мене.**
And when they were all together, with him, he gave them orders not to go away from Jerusalem, but to keep there, waiting till the word of the Father was put into effect, of which, he said, I have given you knowledge:
και συναλιζομενος παρηγγειλεν αυτοις απο ιεροσολυμων μη χωριζεσθαι αλλα περιμενειν την επαγγελιαν του πατρος ην ηκουσατε μου
- 5 **Іван бо водою христин, ви ж охрищені будете Духом Святим через кілька тих днів!**
For the baptism of John was with water, but you will have baptism with the Holy Spirit, after a little time.
οτι ιωαννης мен εβαπτισεν υδατι υμεις δε βαптиσθησεσθε εν πνευματι αγιω ου μετα πολλας ταυτας ημερας

- 6 ¶ Α вони, зійшовшись, питали Його й говорили: Чи не часу цього відбудуєш Ти, Господи, царство Ізраїлеві?
So, when they were together, they said to him, Lord, will you at this time give back the kingdom to Israel?
οι μεν ουν συνελθοντες επηρωτων αυτον λεγοντες κυριε ει εν τω χρονω τουτω αποκαθιστανεις την βασιλειαν τω ισραηλ.
- 7 Α Βίη їм відказав: То не ваша справа знати час та добу, що Отець поклав у владі Своїй.
And he said to them, It is not for you to have knowledge of the time and the order of events which the Father has kept in his control.
ειπεν δε προς αυτους ουχ υμων εστιν γνωναι χρονους η καιρους ους ο πατηρ εθετο εν τη ιδια εξουσια
- 8 Τα ви приймете силу, як Дух Святий злине на вас, і Моїми ви свідками будете в Єрусалимі, і в усій Юдеї та в Самарії, та аж до останнього краю землі.
But you will have power, when the Holy Spirit has come on you; and you will be my witnesses in Jerusalem and all Judaea and Samaria, and to the ends of the earth.
αλλα ληψεσθε δυναμιν επελθοντος του αγιου πνευματος εφ υμας και εσεσθε μοι μαρτυρες εν τε ιερουσαλημ και εν παση τη ιουδαια και σαμαρεια και εως εσχατου της γης
- 9 І, прорікши оце, як дивились вони, Βίη угору возноситься став, а хмара забрала Його сперед їхніх очей...
And when he had said these things, while they were looking, he was taken up, and went from their view into a cloud.
και ταυτα ειπων βλεποντων αυτων επηρθη και νεφελη υπελαβεν αυτον απο των οφθαλμων αυτων
- 10 Α коли вони пильно дивились на небо, як Βίη віддалявся, то два мужі у білій одежі ось стали при них,
And while they were looking up to heaven with great attention, two men came to them, in white clothing,
και ως ατενιζοντες ησαν εις τον ουρανον πορευομενου αυτου και ιδου ανδρες δυο παρεισητηκεισαν αυτοις εν εσθητι λευκη
- 11 та й сказали: Галілейські мужі, чого стоїте й задивляєтесь на небо? Той Ісус, що вознісся на небо від вас, прийде так, як бачили ви, як ішов Βίη на небо!
And said, O men of Galilee, why are you looking up into heaven? This Jesus, who was taken from you into heaven, will come again, in the same way as you saw him go into heaven.
οι και ειπον ανδρες γαλιλαιοι τι εστηκατε εμβλεποντες εις τον ουρανον ουτος ο ιησους ο αναληφθεις αφ υμων εις τον ουρανον ουτως ελευσεται ον τροπον εθεασασθε αυτον πορευομενον εις τον ουρανον
- 12 ¶ Тоді вони повернулись до Єрусалиму з гори, що Оливною зветься, і що знаходиться поблизько Єрусалиму, на віддаль дороги суботнього дня.
Then they went back to Jerusalem from the mountain named Olivet, which is near Jerusalem, a Sabbath day's journey away.
τοτε υπεστρεψαν εις ιερουσαλημ απο ορους του καλουμενου ελαιωνος ο εστιν εγγυς ιερουσαλημ σαββατου εχον οδον
- 13 Α прийшовши, увійшли вони в горницю, де й перебували: Петро та Іван, та Яків та Андрій, Пилип та Фома, Варфоломій та Матвій, Яків Алфеїв та Симон Зилот, та Юда Яковів.
And when they came in, they went up into the room where they were living; Peter and John and James and Andrew, Philip and Thomas, Bartholomew and Matthew, James, the son of Alphaeus, and Simon the Zealot, and Judas, the son of James.
και οτε εισηλθον ανεβησαν εις το υπερωον ου ησαν καταμενοντες ο τε πετρος και ιακωβος και ιωαννης και ανδρεας φιλιππος και θωμας βαρθολομαιος και ματθαιος ιακωβος αλφαιου και σιμων ο ζηλωτης και ιουδας ιακωβου
- 14 Вони всі однодушно були на невинній молитві, із жінками, і з Марією, матір'ю Ісусовою, та з братами Його.
And they all with one mind gave themselves up to prayer, with the women, and Mary the mother of Jesus, and his brothers.
ουτοι παντες ησαν προσκαρτερουντες ομοθυμαδον τη προσευχη και τη δεησει συν γυναιξιν και μαρια τη μητρι του ιησου και συν τοις αδελφοις αυτου
- 15 ¶ Тими ж днями Петро став посеред братів а народу було поіменно до ста двадцяти та й промовив:
And in those days Peter got up among the brothers (there were about one hundred and twenty of them), and said,
και εν ταις ημεραις ταυταις αναστας πετρος εν μεσω των μαθητων ειπεν ην τε οχλος ονοματων επι το αυτο ως εκατον εικοσιν
- 16 Мужі-браття! Налезало збутись Писанню тому, що устами Давидовими Дух Святий був прорік про Юду, який показав дорогу для тих, хто Ісуса схопив,
My brothers, the word of God had to be put into effect, which the Holy Spirit had said before, by the mouth of David, about Judas, who was guide to those who took Jesus,
ανδρες αδελφοι εδει πληρωθηναι την γραφην ταυτην ην προειπεν το πνευμα το αγιον δια στοματος δαβιδ περι ιουδα του γενομενου οδηγου τοις συλλαβουσιν τον ιησουν
- 17 бо він був зарахований з нами, і жереб служіння оцього прийняв.
For he was numbered among us, and had his part in our work.
οτι κατηριθμημενος ην συν ημιν και ελαχεν τον κληρον της διακονιας ταυτης
- 18 І він поле набув за заплату злочинства, а впавши сторчма, він тріснув надвоє, і все нутро його вилилось...
(Now this man, with the reward of his evil-doing, got for himself a field, and falling head first, came to a sudden and violent end there.
ουτος μεν ουν εκτησατο χωριον εκ του μισθου της αδικιας και πρηνης γενομενος ελακησεν μεσος και εξεχυθη παντα τα σπλαγχνα αυτου

- 19 **I стало відоме це всім, хто замешкує в Єрусалимі, тому й поле те назване їхньою мовою Акелдама, що є: Поле крові.**
And this came to the knowledge of all those who were living in Jerusalem, so that the field was named in their language, Akel-dama, or, The field of blood.)
και γνωστον εγενετο πασιν τοις κατοικοουσιν ιερουσαλημ ωστε κληθηναι το χωριον εκεινο τη ιδια διαλεκτω αυτων ακελδαμα τουτεστιν χωριον αιματος
- 20 **Бо написано в книзі Псалмів: Нехай пусткою стане мешкання його, і нехай пожилця в нім не буде, а також: А служіння його забере нехай інший.**
For in the book of Psalms it says, Let his house be waste, and let no man be living in it: and, Let his position be taken by another.
γεγραπται γαρ εν βιβλω ψαλμων γενηθητω η επαυλις αυτου ερημος και μη εστω ο κατοικων εν αυτη και την επισκοπην αυτου λαβοι ετερος
- 21 **Отже треба, щоб один із тих мужів, що сходились з нами повсякчас, як Господь Ісус входив і виходив між нами,**
For this reason, of the men who have been with us all the time, while the Lord Jesus went in and out among us,
δει ουν των συνελθοντων ημιν ανδρων εν παντι χρονω εν ω εισηλθεν και εξηλθεν εφ ημας ο κυριος ιησους
- 22 **зачавши від хрищення Іванового аж до дня, коли Він вознісся від нас, щоб той разом із нами був свідком Його воскресення.**
Starting from the baptism of John till he went up from us, one will have to be a witness with us of his coming back from death.
αρξαμενος απο του βαπτισματος ιωαννου εως της ημερας ης ανεληφθη αφ ημων μαρτυρα της αναστασεως αυτου γενεσθαι συν ημιν ενα τουτων
- 23 **I поставили двох: Йосипа, що Варсавою зветься, і що Юстом був названий, та Маттія.**
And they made selection of two, Joseph, named Barsabbas, whose other name was Justus, and Matthias.
και εστησαν δυο ιωσηφ τον καλουμενον βαρσαβαν ος επεκληθη ιουστος και ματθιαν
- 24 **А молившись, казали: Ти, Господи, знавче всіх сердець, покажи з двох одного, котрого Ти вибрав,**
And they made prayers and said, Lord, having knowledge of the hearts of all men, make clear which of these two has been marked out by you,
και προσευξαμενοι ειπον συ κυριε καρδιογνωστα παντων αναδειξον εκ τουτων των δυο ενα ον εξελεξω
- 25 **щоб він зайняв місце тієї служби й апостольства, що Юда від нього відпав, щоб іти в своє місце.**
To take that position as a servant and Apostle, from which Judas by his sin was shut out, so that he might go to his place.
λαβειν τον κληρον της διακονιας ταυτης και αποστολης εξ ης παρεβη ιουδας πορευθηναι εις τον τοπον τον ιδιον
- 26 **I дали жеребки їм, і впав жеребок на Маттія, і він зарахований був до одинадцятьох апостолів.**
And they put it to the decision of chance, and the decision was given for Matthias, and he was numbered with the eleven Apostles.
και εδωκαν κληρους αυτων και επεσεν ο κληρος επι ματθιαν και συγκαταψηφισθη μετα των ενδεκα αποστολων
- 1 ¶ **Коли ж почався день П'ятдесятниці, всі вони однодушно знаходилися вкупі.**
And when the day of Pentecost was come, they were all together in one place.
και εν τω συμπληρουσθαι την ημεραν της πεντηκοστης ησαν απαντες ομοθυμαδον επι το αυτο
- 2 **I нагло зчинився шум із неба, ніби буря раптова зірвалася, і переповнила весь той дім, де сиділи вони.**
And suddenly there came from heaven a sound like the rushing of a violent wind, and all the house where they were was full of it.
και εγενετο αφνω εκ του ουρανου ηχος ωσπερ φερομενης πνοης βιαιας και επληρωσεν ολον τον οικον ου ησαν καθημενοι
- 3 **I з'явилися їм язика поділені, немов би огненні, та й на кожному з них по одному осів.**
And they saw tongues, like flames of fire, coming to rest on every one of them.
και ωφθησαν αυτοις διαμεριζομεναι γλωσσαι ωσει πυρος εκαθισεν τε εφ ενα εκαστον αυτων
- 4 **Усі ж вони сповнилися Духом Святим, і почали говорити іншими мовами, як їм Дух промовляти давав.**
And they were all full of the Holy Spirit, and were talking in different languages, as the Spirit gave them power.
και επλησθησαν απαντες πνευματος αγιου και ηρξαντο λαλειν ετεραις γλωσσαις καθως το πνευμα εδιδου αυτοις αποφθεγγεσθαι
- 5 ¶ **Перебували ж в Єрусалимі юдеї, люди побожні, від усякого народу під небом.**
Now there were living at Jerusalem, Jews, God-fearing men, from every nation under heaven.
ησαν δε εν ιερουσαλημ κατοικουντες ιουδαιοι ανδρες ευλαβεις απο παντος εθνους των υπο τον ουρανον
- 6 **А коли оцей гомін зчинився, зібралася безліч народу, та й диву далися, бо кожен із них тут почув, що вони розмовляли їхньою власною мовою!...**
And when this sound came to their ears, they all came together, and were greatly surprised because every man was hearing the words of the disciples in his special language.
γενομενης δε της φωνης ταυτης συνηλθεν το πληθος και συνεχυθη οτι ηκουον εις εκαστος τη ιδια διαλεκτω λαλουντων αυτων

- 7 **Усі ж побентежилися та дивувалися, та й казали один до одного: Хіба ж не галілеяни всі ці, що говорять?**
And they were full of wonder and said, Are not all these men Galilaeans?
 εξίσταντο δε παντες και εθαυμαζον λεγοντες προς αλληλους ουκ ιδου παντες ουτοι εισιν οι λαλουντες γαλλιαιοι
- 8 **Як же кожен із нас чує свою власну мову, що ми в ній народились?**
And how is it that every one of us is hearing their words in the language which was ours from our birth?
 και πως ημεις ακουομεν εκαστος τη ιδια διαλεκτω ημων εν η εγεννηθημεν
- 9 **Парфяни та мідяни та еламїти, також мешканці Месопотамії, Юдеї та Каппадокії, Понту та Азії,**
Men of Parthia, Media, and Elam, and those living in Mesopotamia, in Judaea and Cappadocia, in Pontus and Asia,
 παρθοι και μηδοι και ελαμιται και οι κατοικουντες την μεσοποταμιαν ιουδαιαν τε και καππαδοκιαν понτον και την аσιαν
- 10 **і Фригії та Памфілії, Єгипту й лівійських земель край Кірені, і захожі римляни,**
In Phrygia and Pamphylia, in Egypt and the parts of Libya about Cyrene, and those who have come from Rome, Jews by birth and others who have become Jews,
 φρυγιαν τε και παμφυλιαν αιγυπτον και та мєρη της λιβυης της ката κυρηνην και οι επιδημουντες ρωμαιοι ιουδαιοι τε και προσηλυτοι
- 11 **юдеї й нововірці, критяни й араби, усі чуємо ми, що говорять вони про великі діла Божі мовами нашими!**
Men of Crete and Arabia, to all of us they are talking in our different languages, of the great works of God.
 κρητες και араβες ακουομεν λαλουντων αυτων ταις ημετεραις γλωσσαις та μεγαλεια του θεου
- 12 **І всі не виходили з дива, і безрадіні були, і говорили один до одного: Що ж то статися має?**
And they were all surprised and in doubt saying to one another, What is the reason of this?
 εξίσταντο δε παντες και διηπορουν αλλος προς αλλον λεγοντες τι αν θελοι τουτο ειναи
- 13 **А інші казали глузуючи: Вони повпивались вином молодим!**
But others, making sport of them, said, They are full of new wine.
 ετεροι δε χλευαζοντας ελεγον οτι γλευκους μεμεστωμενοι εισιν
- 14 **¶ Ставши ж Петро із Одинадцятьма, свій голос підніс та й промовив до них: Мужі юдейські та мешканці Єрусалиму! Нехай вам оце стане відоме, і послухайте слів моїх!**
But Peter, getting up, with the eleven, said in a loud voice, O men of Judaea, and all you who are living in Jerusalem, take note of this and give ear to my words.
 σταθεις δε петρος συν τοις ενδεκα επηρεν την φωνην αυτου και απεφθεγξατο αυτοις ανδρες ιουδαιοι και οι κατοικουντες ιερουσαλημ απαντες τουτο υμιν γνωστον εστω και ενωτισασθε та ρηματα μου
- 15 **Бо не п'яні вони, як ви думаете, бо третя година дня,**
For these men are not overcome with wine, as it seems to you, for it is only the third hour of the day;
 ου γαρ ως υμεις υπολαμβανετε ουτοι μεθυουσιν εστιν γαρ ωρα τριτη της ημερας
- 16 **а це те, що пророк Йоїл передрік:**
But this is the thing which was said by the prophet Joel;
 αλλα τουτο εστιν το ειρημενον δια του προφητου ιωηλ
- 17 **І буде останніми днями, говорить Господь: Я виллю від Духа Свого на всяке тіло, і будуть пророкувати сини ваші та ваші доньки, юнаки ж ваші бачити будуть видіння, а старим вашим сні будуть снитися.**
And it will come about, in the last days, says God, that I will send out my Spirit on all flesh; and your sons and your daughters will be prophets, and your young men will see visions, and your old men will have dreams:
 και εσται εν ταις εσχαταις ημεραις λεγει ο θεος εκχεω απο του πνευματος μου επι πασαν σαρκα και προφητεусουσιν οι υιοι υμων και αι θυγατєρες υμων και οι νεανисκοι υμων ορασεις οφονται και οι πρεσβυτεροι υμων ενυπνια ενυπνιασθησονται
- 18 **І на рабів Моїх і на рабинь Моїх за тих днів Я також виллю від Духа Свого, і пророкувати вони будуть!**
And on my men-servants and my women-servants I will send my Spirit, and they will be prophets.
 και γε επι τους δουλους μου και επι τας δουλας μου εν ταις ημεραις εκειναις εκχεω απο του πνευματος μου και προφητεусουσιν
- 19 **І дам чуда на небі вгорі, а внизу на землі ці знамена: кров, і огонь, і куряву диму.**
And wonders will be seen in heaven, and signs on the earth, blood and fire and smoke:
 και δωσω τερατα εν τω ουρανω ανω και σημεια επι της γης κατω αιμα και πυρ και ατμιδα καπνου

- 20 **Περeμiνiтyсь cонцe нa тeмpявy, a мiςαiць нa кpoв, пepшe нiж дeнь Γocпoднiй нacтaнe, вeлiкiй тa cлaвнiй!**
The sun will become dark and the moon will be turned to blood, before that great day of the Lord comes in glory:
o ηλιoς μeтacтpαφpηcтeι eιc cкoтoς και η cελiнnη eιc αιμα πpиv η eλθeиv тпн ημεpαv κυpиoυ тпн μeγaλпnη και eπиφaнη
- 21 **I cтaнeтyсь, шo кoжeн, xтo пoклiчe Γocпoднe Iм'я, тoй cпaceтyсь.**
And whoever makes his prayer to the Lord will have salvation.
και eσтaи пaς oς aν eπικaлeσтaи тo oнoмa κυpиoυ cωтпeтaи
- 22 **Мужi iзpaйльcькi, пoclухaйтe ви oциx cлiв: Icyca Нaзapaйнa, Мужa, шo Йoгo Бoг пpocлaвiв вaм cилoю, i чyдaми, i тиμи знaмeнaми, шo Бoг чepез Ньoгo вчинив cepед вaς, як cамi ви тe знacтe,**
Men of Israel, give ear to these words: Jesus of Nazareth, a man who had the approval of God, as was made clear to you by the great works and signs and wonders which God did by him among you, as you yourselves have knowledge,
aνδpεc iσpαηλιтaи aкoυcαтe тoυc λoγoυc тoυтoυc ιηcουc тoν ναζωpαиoν aνδpα aπo тoυ θεoυ aπoдeдeиγμeнoν eιc υμac дyнaμeciн και тepacиv και cтпμeиoиc oиc eπoιтeσeн δι aυтoυ o θεoς eν μeσo υμoυ καθoωc και aυтoи oиδaтe
- 23 **Тoгo, шo бyв видaний пeвнoю вoлeю тa пepедбaчeнням Бoжим, ви рyкaми бeззaкoнникiв poзп'яли тa зaбили.**
Him, when he was given up, by the decision and knowledge of God, you put to death on the cross, by the hands of evil men:
тoυтoн тп φpиcтeμeнп бoυлп και πpoγнoσaи тoυ θεoυ eкδoтoн λαβoнтeς διa χeиpων aнoμoν πpocπпжaнтeς aнeилeтe
- 24 **Тa Бoг вoκpceив Йoгo, пyтa cмepтп ycyнyвши, вoнa бo тpимaтп Йoгo нe мoглa.**
But God gave him back to life, having made him free from the pains of death because it was not possible for him to be overcome by it.
oн o θεoς aнeσтпeσeн λycaς тaς ωδιναc тoυ θaнaтoυ καθoтп oυκ ηγ дyнaтoн κpαтeиcтaи aυтoн oπ aυтoυ
- 25 **Бo кaжe пpo Ньoгo Дaвид: Мaв я Γocпoдa зaвciдп пepед oчиμa cвoиμи, бo Bиv пo пpαвицi мoйп, шoб я нe зaxитaвcя.**
For David said of him, I saw the Lord before my face at all times, for he is at my right hand, so that I may not be moved:
δaβиd γap λeγeи eιc aυтoн πpooφωpμп тoн κυpиoн eнoπиoн μoυ διa пaнтoς oтп eк δεξιoν μoυ eσтиv ινα μп cαλeyтo
- 26 **Тoмy cepцe мoє звeсeлилoсь, i зpaдiв мiй зяк, i тiлo мoє вiдпoчинe в нaдiї.**
And for this cause my heart was glad and my tongue full of joy, and my flesh will be resting in hope:
διa тoυтo eυφpαнθп η καρδιa μoυ και ηγαλλиaσaтo η γλωccα μoυ eтп δε και η cαpξ μoυ καтaσκпнoσeи eп eλпиди
- 27 **Бo нe пoзocтaвиш Тп в aдy мoєi дyшi, i нe дaci Тп Cвoςμy Cвятoмy пoбaчитп тлiннiя!**
For you will not let my soul be in hell and you will not give up your Holy One to destruction.
oтп oυκ eγκaтaлeиπeиc тпн пcyxпн μoυ eιc aδoυ oυдe δoσeиc тoн ocioн cоυ ιδeиv διaφθoρaν
- 28 **Тп дopoги життя oб'явив мeнi, Тп мeнe пepепoвниш yтiчoю пepед oбличчям Cвoиm!**
You have made me see the ways of life; I will be full of joy when I see your face.
eγнoρиcαc μoи oδoυc зoпeιc πлпpωceиc μe eυφpocυнпc μeтa тoυ πpocωпoυ cоυ
- 29 **Мужi-бpαття! Нeχaй бyдe вiльнo мeнi cмiлo cкaзaтп вaм пpo пaтpиapxα Дaвидa, шo пoμep i пoчoвaний, i знaчoдiтyсь гpиб йoгo в нac aж дo цьoгo днa.**
My brothers, I may say to you openly that David came to his death, and was put in the earth, and his resting-place is with us today.
aνδpεc aδeλφoи eξoн eиπeиv μeтa пappηciαc πpoc υμac пepи тoυ пaтpиapxoυ δaβиd oтп και eтeлeyтпeσeн και eтaφп και тo μпнпa aυтoυ eσтиv eн ημиv aчpи тпc ημepαc тaυтпc
- 30 **A бyвши ж пpopoкoм, тa вiдaючп, шo Бoг κлятвoю κлявcя йoмy пocaдитп нa пpecтoлi йoгo вiд плoдy йoгo cтeгoн,**
But being a prophet, and having in mind the oath which God had given to him, that of the fruit of his body one would take his place as a king,
πpoφптпc oυн υпapxoн και eиδoωc oтп oркoω oμoσeн aυтoω o θεoς eк κapтoυ тпc oσφpoc aυтoυ тo καтa cαpкa aнaσтпeσeи тoн χpиcтoн καθиcαи eπи тoυ θpoнoυ aυтoυ
- 31 **y пepедбaчeннi вiн гoвopиv пpo Xpиcтoвe вoκpceσeннiя, шo нe бyдe зocтaвлeний в aдy, aнi тiлo Йoгo нe зaзнac зoтлiннiя.**
He, having knowledge of the future, was talking of the coming again of Christ from the dead, that he was not kept in hell and his body did not see destruction.
πpoiδoн eλaлпeσeн пepи тпc aнaσтaσeωc тoυ χpиcтoυ oтп oυ καтeлeиφтп η пcyxпн aυтoυ eιc aδoυ oυдe η cαpξ aυтoυ eидeн διaφθoρaн
- 32 **Бoг Icyca Цьoгo вoκpceив, чoгo cвiдки вci мп!**
This Jesus God has given back to life, of which we all are witnesses.
тoυтoн тoн ιηcоyн aнeσтпeσeн o θεoς oυ пaнтeς ημeиc eσμeн μapтypec

- 33 Α οτοζ, як правицею Божою був Він вознесеній, і обігницю Духа Святого прийняв від Отця, то й злив Він оте, що ви бачите й чуєте.
And so, being lifted up to the right hand of God, and having the Father's word that the Holy Spirit would come, he has sent this thing, which now you see and have knowledge of.
 τη δεξια ουν του θεου υψωθεις την τε επαγγελιαν του αγιου πνευματος λαβον παρα του πατρος εξεχεεν τουτο ο νυν υμεις βλεπετε και ακουετε
- 34 Не зійшов бо на небо Давид, але сам він говорить: Промовив Господь Господеві мосму: Сядь праворуч Мене,
For David has not gone up into heaven, but says, himself, The Lord said to my Lord, Be seated at my right hand,
 ου γαρ δαβιδ ανεβη εις τους ουρανους λεγει δε αυτος ειπεν ο κυριος τω κυριω μου καθου εκ δεξιων μου
- 35 доки не покладу Я Твоїх ворогів підніжком ногам Твоїм!
Till I put all those who are against you under your feet.
 εως αν θω τους εχθρους σου υποποδιον των ποδων σου
- 36 Ото ж, нехай ввесь Израїлів дїм твердо знає, що і Господом, і Христом учинив Бог Його, Того Ісуса, що Його розп'яли ви!
For this reason, let all Israel be certain that this Jesus, whom you put to death on the cross, God has made Lord and Christ.
 ασφαλωс ουν γινωσκετω παс οικос ισραηλ οτι και κυριον και χριστον αυτον ο θεοс εποιησεν τουτον τον ιησουν ον υμεις εσταυρωσατε
- 37 ¶ Як почули ж оце, вони серцем розжалобились, та й сказали Петрові та іншим апостолам: Що ж ми маємо робити, мужі-браття?
Now when these words came to their ears their hearts were troubled, and they said to Peter and the other Apostles, Brothers, what are we to do?
 ακουσαντες δε κατενυγησαν τη καρδια ειπον τε προς τον πετρον και τους λοιπουс αποστολουс τι ποιησομεν ανδρες αδελφοι
- 38 А Петро до них каже: Покайтеся, і нехай же охриститися кожен із вас у Ім'я Ісуса Христа на відпущення ваших гріхів, і дара Духа Святого ви приймете!
And Peter said, Let your hearts be changed, every one of you, and have baptism in the name of Jesus Christ, for the forgiveness of your sins; and you will have the Holy Spirit given to you.
 петрос δε εφη προς αυτους μετανοησατε και βαπτισθητω εκαστοс υμων επι τω ονοματι ιησου χριστου εις αφεσιν αμαρτιων και ληψεσθε την δωρεαν του αγιου πνευματος
- 39 Бо для вас ця обігниця, і для ваших дітей, і для всіх, що далеко знаходяться, кого б тільки покликав Господь, Бог наш.
For the word of God is for you and for your children and for all those who are far off, even all those who may be marked out by the Lord our God.
 υμιν γαρ εστιν η επαγγελια και τοιс τεκνοιс υμων και πασιν τοιс εις μακραν οσους αν προσκαλεσεται κυριос ο θεοс ημων
- 40 І іншими багатьома словами він засвідчував та вмовляв їх, говорячи: Рятуйтеся від цього лукавого роду!
And with more such words he gave his witness, offering them salvation and saying, Come out from this evil generation.
 ετεροιс τε λογοιс πλειοσιν διεμαρτυρετο και παρεκαλει λεγων σωθητε απο της γενεασ της σκολιαс таυτης
- 41 Отож ті, хто прийняв його слово, охристилися. І пристало до них того дня душ тисяч зо три!
Then those who gave hearing to his words had baptism: and about three thousand souls were joined to them that day.
 οи мен ουν ασμενωс αποδεξαμενοι τον λογον αυτου εβαπτισθησαν και προσετεθησαν τη ημερα εκεινη ψυχαι οσει τρισχιλια
- 42 ¶ І вони перебували в науці апостольській, та в спільноті братерській, і в ламанні хліба, та в молитвах.
And they kept their attention fixed on the Apostles' teaching and were united together in the taking of broken bread and in prayer.
 ησαν δε προσκαρτερουντες τη διδαχη των αποστολων και τη κοινωνια και τη κλασει του αρτου και ταιс προσευχαιс
- 43 І був острах у кожній душі, бо багато чинили апостоли чуд та знамен.
But fear came on every soul: and all sorts of wonders and signs were done by the Apostles.
 εγενετο δε παση ψυχη φοβοс πολλα τε τερατα και σημεια δια των αποστολων εγινετο
- 44 А всі віруючі були вкупі, і мали все спільним.
And all those who were of the faith kept together, and had all things in common;
 παντες δε οи πιστευοντες ησαν επι το αυτο και ειχον апанта κοινα
- 45 І вони продавали маєтки та добра, і всім їх ділили, як кому чого треба було.
And exchanging their goods and property for money, they made division of it among them all, as they had need.
 και та κτηματα και тас υπαρξειс επιπρασκον και διεμεριζον αυτα πασιν καθοτι αν τιс χреiαν ειχεν
- 46 І кожного дня перебували вони однодушно у храмі, і, ломлячи хліб по домах, поживу приймали із радістю та в сердечній простоті,
And day by day, going in agreement together regularly to the Temple and, taking broken bread together in their houses, they took their food with joy and with true hearts,
 καθ ημεραν τε προσκαρτερουнτες ομοθυμαδον εν τω ιερω κλωντες τε κατ οικον αρτον μετελαμβανον τροφης εν αγαλλιασει και αφελοτητι καρδιαс

- 47 вихваляючи Бога та маючи ласку в усього народу. І щоденно до Церкви Господь додавав тих, що спасалися.
Giving praise to God, and having the approval of all the people; and every day the number of those who had salvation was increased by the Lord.
 αιουντες τον θεον και εχοντες χαριν προς ολον τον λαον ο δε κυριος προσετιθει τους σωζομενους καθ ημεραν τη εκκλησια
- 1 ¶ А Петро та Іван на дев'яту годину молитви йшли разом у храм.
Now Peter and John were going up to the Temple at the ninth hour, the hour of prayer;
 επι το αυτο δε πετρος και ιωαννης ανεβαινον εις το ιερον επι την ωραν της προσευχης την εννατην
- 2 І несено там чоловіка одного, що кривий був з утроби своєї матері. Його садовили щоденно в воротах храму, що Красними звалися, просити милостині від тих, хто до храму йшов.
And a certain man who from birth had had no power in his legs, was taken there every day, and put down at the door of the Temple which is named Beautiful, requesting money from those who went into the Temple;
 και τις ανηρ χωλος εκ κοιλιας μητρος αυτου υπαρχων εβασταζετο ον επιθουν καθ ημεραν προς την θυραν του ιερου την λεγομενην ωραιαν του αιτειν ελεημοσυνην παρα των εισπορευομενων εις το ιερον
- 3 Як побачив же він, що Петро та Іван хочуть у храм увійти, став просити в них милостині.
He then, seeing Peter and John going into the Temple, made a request to them.
 ος ιδων πετρον και ιωαννην μελλοντας εισιεναι εις το ιερον ηρωτα ελεημοσυνην λαβειν
- 4 Петро ж із Іваном поглянув на нього й сказав: Подивися на нас!
And Peter, looking at him, with John, said, Keep your eyes on us.
 ατενισας δε πετρος εις αυτον συν τω ιωαννη ειπεν βλεψον εις ημας
- 5 І той подивився на них, сподіваючися щось дістати від них.
And he gave attention to them, hoping to get something from them.
 ο δε επειχεν αυτοις προσδοκων τι παρ αυτων λαβειν
- 6 Та промовив Петро: Срібла й золота в мене нема, але що я маю, даю тобі: У Ім'я Ісуса Христа Назарянина устань та й ходи!
But Peter said, I have no silver or gold, but what I have, that I give to you. In the name of Jesus Christ of Nazareth, get up on your feet.
 ειπεν δε πετρος αργυριον και χρυσιον ουχ υπαρχει μοι ο δε εχω τουτο σοι διδωμι εν τω ονοματι ιησου χριστου του ναζωραιου εγειραι και περιπατει
- 7 І, узявши його за правницю, він підвів його. І хвили тієї зміцнилися ноги й суглобці його!...
And he took him by his right hand, lifting him up; and straight away his feet and the bones of his legs became strong,
 και πιασας αυτον της δεξιης χειροσ ηγειρεν παραχρημα δε εστερεωθησαν αυτου αι βασεις και τα σφυρα
- 8 І, зірвавшись, він устав та й ходив, і з ними у храм увійшов, ходячи та підскакуючи, і хвалячи Бога!
And, jumping up, he got on to his feet and went into the Temple with them, walking and jumping and giving praise to God.
 και εξαλλομενος εστη και περιπατει και εισηλθεν συν αυτοις εις το ιερον περιπατων και αλλομενος και αιων τον θεον
- 9 Народ же ввесь бачив, як ходив він та Бога хвалив.
And all the people saw him walking and praising God:
 και ειδεν αυτον πας ο λαος περιπατουντα και αιουντα τον θεον
- 10 І пізнали його, що це той, що при Красних воротах храму сидів ради милостині. І вони переповнилися жахом та подивом із того, що сталося йому!
And they saw that it was the man who made requests for money at the door of the Temple, and they were full of wonder and surprise at what had taken place.
 επεινωσκον τε αυτον οτι ουτος ην ο προς την ελεημοσυνην καθημενος επι τη ωραια πωλη του ιερου και επλησθησαν θαμβους και εκστασεως επι τω συμβεβηκοτι αυτο
- 11 А тому, що тримався він Петра та Івана, увесь народ зачудований збігся до них на той ганок, який Соломоновим зветься.
And while he kept his hands on Peter and John, all the people came running together to the covered way which is named Solomon's, full of wonder.
 κρατουντος δε του ιαθεντος χωλου τον πετρον και ιωαννην συνεδραμεν προς αυτους πας ο λαος επι τη στοα τη καλουμενην σολομωντος εκθαμβοι
- 12 ¶ І, побачивши це, промовив Петро до народу: Мужі ізраїльські! Чого ви дивустесь цим, та чого ви на нас позираєте так, ніби те, що він ходить, ми зробили своєю силою чи благочестям?
And when Peter saw it he said to the people, You men of Israel, why are you so greatly surprised at this man? or why are you looking at us as if by our power or virtue we had given him the use of his legs?
 ιδων δε πετρος απεκρινατο προς τον λαον ανδρες ισραηλιται τι θαυμαζετε επι τουτω η ημιν τι ατενιζετε ως ιδια δυναμει η ευσεβεια πεποιηκοσιν του περιπατειν αυτον

- 13 Бог Авраамів, та Ісаків, та Яковів, Бог наших батьків, Сина Свого прославив, Ісуса, Якого ви видали, і відцуралися перед Пилатом, як він присудив був пустити Його.
The God of Abraham, of Isaac, and of Jacob, the God of our fathers, has given glory to his servant Jesus; whom you gave up, turning your backs on him, when Pilate had made the decision to let him go free.
ο θεος αβρααμ και ισαακ και ιακωβ ο θεος των πατερων ημων εδοξασεν τον παιδα αυτου ιησουν ον υμεις παρεδοκατε και ηρνησασθε αυτον κατα προσωπον πιλατου κριναντος εκεινου απολυειν
- 14 Але ви відцурались Святого та Праведного, і домагалися видати вам душоубця.
But you would have nothing to do with the Holy and Upright One, and made request for a man of blood to be given to you,
υμεις δε τον αγιον και δικαιον ηρνησασθε και ητησασθε ανδρα φονεα χαρισθηναι υμιν
- 15 Начальника ж життя ви забили, та Його воскресив Бог із мертвих, чого свідками ми!
And put to death the Lord of life; whom God gave back from the dead; of which fact we are witnesses.
τον δε αρχηγον της ζωης απεκτεινατε ον ο θεος ηγειρεν εκ νεκρων ου ημεις μαρτυρες εσμεν
- 16 І через віру в Ім'я Його вздоровило Ім'я Його того, кого бачите й знаєте. І віра, що від Нього, принесла йому вздоровлення це перед вами всіма.
And his name, through faith in his name, has made this man strong, whom you see and have knowledge of: yes, the faith which is through him has made him well, before you all.
και επι τη πιστει του ονοματος αυτου τουτου ον θεωρειτε και οιδατε εστερεωσεν το ονομα αυτου και η πιστις η δι αυτου εδωκεν αυτω την ολοκληριαν ταυτην απεναντι παντων υμων
- 17 А тепер, браття, знаю, що вчинили ви це з невідомости, як і ваші начальники.
And now, my brothers, I am conscious that you did this, as did your rulers, without knowledge.
και νυν αδελφοι οίδα οτι κατα αγνοιαν επραξατε ωσπερ και οι αρχοντες υμων
- 18 А Бог учинив так, як Він провіщав був устами Своїх усіх пророків, щоб терпіти Христові.
But the things which God had made clear before, by the mouth of all the prophets, that the Christ would have to undergo, he has put into effect in this way.
ο δε θεος α προκατηγγειλεν δια στοματος παντων των προφητων αυτου παθειν τον χριστον επληρωσεν ουτως
- 19 Покайтеся ж та наверніться, щоб Він змилувався над вашими гріхами,
So then, let your hearts be changed and be turned to God, so that your sins may be completely taken away, and times of blessing may come from the Lord;
μετανοησατε ουν και επιστρεψατε εις το εξαλειφθηναι υμων τας αμαρτιας οπως αν ελθωσιν καιροι αναψυξεως απο προσωπου του κυριου
- 20 щоб часи відпочинку прийшли від обличчя Господнього, і щоб послав заповідженого вам Ісуса Христа,
And that he may send the Christ who was marked out for you from the first, even Jesus:
και αποστειλη τον προκεκηρυγμενον υμιν ιησουν χριστον
- 21 що Його небо мусить прийняти аж до часу відновлення всього, про що провіщав Бог від віку устами всіх святих пророків Своїх!
Who is to be kept in heaven till the time when all things are put right, of which God has given word by the mouth of his holy prophets, who have been from the earliest times.
ον δει ουρανον μεν δεξασθαι αχρι χρονων αποκαταστασεως παντων ον ελαλησεν ο θεος δια στοματος παντων αγιων αυτου προφητων απ αιωνος
- 22 Бо Мойсей провіщав: Господь Бог вам Пророка підійме від ваших братів, як мене; у всім Його слухайтеся, про що тільки Він вам говоритиме!
For Moses said, The Lord will give you a prophet from among your people, like me; you will give ear to everything which he will say to you.
μωσης μεν γαρ προς τους πατερας ειπεν οτι προφητην υμιν αναστησει κυριος ο θεος υμων εκ των αδελφων υμων ως εμε αυτου ακουσεσθε κατα παντα οσα αν λαληση προς υμας
- 23 І станеться, що кожна душа, яка не послухала б того Пророка, знищена буде з народу.
And every soul who does not give attention to that prophet, will be cut off from among the people.
εσται δε πασα ψυχη ητις αν μη ακουση του προφητου εκεινου εξολοθρευθησεται εκ του λαου
- 24 Так само всі пророки від Самуїла й наступних, скільки їх говорило, також провіщали ці дні.
And all the prophets from Samuel and those who came after, every one of them, gave word of these days.
και παντες δε οι προφηται απο σαμουηλ και των καθεξης οσοι ελαλησαν και προκατηγγειλαν τας ημερας ταυτας
- 25 Сини ви пророків і того заповіту, що Бог вашим батькам заповів, промовляючи до Авраама: І в насінні твоїм усі народи землі благословлені будуть!
You are the sons of the prophets, and of the agreement which God made with your fathers, saying to Abraham, Through your seed a blessing will come on all the families of the earth.
υμεις εστε υιοι των προφητων και της διαθηκης ης διεθετο ο θεος προς τους πατερας ημων λεγων προς αβρααμ και το σπερματι σου ευελογηθησονται πασαι αι πατρια της γης
- 26 Воскресивши Свого Отрока, Бог послав Його перше до вас, щоб вас поблагословити, щоб кожен із вас відвернувся від злих своїх учинків!
To you, first, God sent his servant, blessing you by turning every one of you from his sins.
υμιν πρωτον ο θεος αναστησας τον παιδα αυτου ιησουν απεστειλεν αυτον ευλογουντα υμας εν τω αποστρεφειν εκαστον απο των πονηριων υμων

- 1 ¶ Α коли промовляли вони до народу оце, до них приступили священники, і влада сторожі храму й саддукеї,
And while they were talking to the people, the priests and the captain of the Temple and the Sadducees came up to them,
λαλουντων δε αυτων προς τον λαον επεστησαν αυτοις οι ιερεις και ο στρατηγος του ιερου και οι σαδδουκαιοι
- 2 обурюючись, що навчають народ та звіщають в Ісусі воскресіння з мертвих.
Being greatly troubled because they were teaching the people and preaching Jesus as an example of the coming back from the dead.
διαπονουμενοι δια το διδασκειν αυτους τον λαον και καταγγελλειν εν τω ιησου την αναστασιν την εκ νεκρων
- 3 І руки наклали на них, і до в'язниці всадили до ранку, бо вже вечір настав був.
And they took them and put them in prison till the morning, for it was now evening.
και επεβαλον αυτοις τας χειρας και εθεντο εις τηρησιν εις την αυριον ην γαρ εσπερα ηδη
- 4 І багато-хто з тих, хто слухав слово, увірували; число ж мужів таких було тисяч із п'ять.
But a number of those who gave hearing to the word had faith; and they were now about five thousand.
πολλοι δε των ακουσαντων τον λογον επιστευσαν και εγενηθη ο αριθμος των ανδρων ωσει χιλιαδες πεντε
- 5 ¶ І сталося, що ранком зібралися в Єрусалимі начальники їхні, і старші та книжники,
And on the day after, the rulers and those in authority and the scribes came together in Jerusalem;
εγενετο δε επι την αυριον συναχθηναι αυτων τους αρχοντας και πρεσβυτερους και γραμματεις εις ιερουσαλημ
- 6 і Анна первосвященик, і Кайяфа, і Іван, і Олександр, і скільки було їх із роду первосвященничого.
And Annas, the high priest, was there, and Caiaphas and John and Alexander, and all the relations of the high priest.
και аннан τον αρχιερεα και καιαфан και ιωαννην και αλεξανδρον και οσοι ησαν εκ γενους αρχιερατικου
- 7 І, поставивши їх посередіні, запиталися: Якою ви силою чи яким ви ім'ям те робили?
Then sending for Peter and John, they said, By what power and in whose name have you done this?
και στησαντες αυτους εν τω μεσω επυνθανοντο εν ποια δυναμει η εν ποιω ονοματι εποησατε τουτο υμεις
- 8 Тоді Петро, переповнений Духом Святим, промовив до них: Начальники люду та старшини Ізраїлеві!
Then Peter, being full of the Holy Spirit, said to them, O you rulers of the people and men of authority,
τοτε πετρος πλησθεις πνευματος αγιου ειπεν προς αυτους αρχонτες του λαου και πρεσβυτεροι του ισραηλ
- 9 Як сьогодні беруть нас на допит про те добродійство недужій людині, як вона вздоровлена,
If we are questioned today about a good work done to a man who was ill, as to how he has been made well,
ει ημεις σημερον ανακρινομεθα επι ευεργεσια ανθρωπου ασθενους εν τινι ουτος σεσωσται
- 10 нехай буде відомо всім вам, і всім людям Ізраїлевим, що Ім'ям Ісуса Христа Назарянина, що Його розп'яли ви, то Його воскресив Бог із мертвих, Ним поставлений він перед вами здорівий!
Take note, all of you, and all the people of Israel, that in the name of Jesus Christ of Nazareth, whom you put to death on the cross, whom God gave back from the dead, even through him is this man now before you completely well.
γνωστον εστω πασιν υμιν και παντι τω λαω ισραηλ οτι εν τω ονοματι ιησου χριστου του ναζωραιου ον υμεις εσταυρωσατε ον ο θεος ηγειρεν εκ νεκρων εν τω τω ουτος παρεστηκεν ενωπιον υμων υγιης
- 11 Він камінь, що ви, будівничі, відкинули, але каменем став Він наріжним!
He is the stone which you builders had no use for, but which has been made the chief stone of the building.
ουτος εστιν ο λιθος ο εξουθενηθη εις υφ υμων των οικοδομουντων ο γενομενος εις κεφαλην γωνιας
- 12 І нема ні в ким іншим спасіння. Бо під небом нема іншого Ім'ення, даного людям, що ним би спаситися ми мали.
And in no other is there salvation: for there is no other name under heaven, given among men, through which we may have salvation.
και ουκ εστιν εν αλλω ουδενι η σωτηρια ουτε γαρ ονομα εστιν ετερον υπο τον ουρανον το δεδομενον εν ανθρωποις εν ω δεи σωθηναι ημας
- 13 А бачивши сміливість Петра та Івана, і спостерігши, що то люди обидва невчені та прості, дивувалися, і пізнали їх, що вони з Ісусом були.
Now when they saw that Peter and John were without fear, though they were men of no education or learning, they were greatly surprised; and they took note of them that they had been with Jesus.
θεωρουντες δε την του πετρου παρρησιαν και ιωαννου και καταλαβομενοι οτι ανθρωποι αγραμματοι εισιν και ιδιωται εθαυμαζον επειγνωσκον τε αυτους οτι συν τω ιησου ησαν

- 14 Та бачивши, що вздоровлений чоловік стоїть з ними, нічого навпроти сказати не могли.
And, seeing that the man who had been made well was there with them, they were not able to say anything against it.
τον δε ανθρωπον βλέποντες συν αυτοις εστωτα τον θεραπευμενον ουδεν ειχον αντειπειν
- 15 ¶ I, звелівши їм вийти із синедріону, зачали радитися між собою,
But when they had given them orders to go out of the Sanhedrin, they had a discussion among themselves,
κελευσαντες δε αυτους εξω του συνεδριου απελθειν συνεβαλον προς αλληλους
- 16 говорячи: Що робити нам із цими людьми? Бож усім мешканцям Єрусалиму відомо, що вчинили вони явне чудо, і не можемо того заперечити.
Saying, What are we to do with these men? for certainly it is clear to all who are living in Jerusalem that a most important sign has been done by them, and it is not possible to say that it is not so.
λεγοντες τι ποιησομεν τοις ανθρωποις τουτοις οτι μεν γαρ γνωστον σημειον γεγονεν δι αυτων πασιν τοις κατοικοουσιν ιερουσαλημ φανερον και ου δυναμεθα αρνησασθαι
- 17 Та щоб більш не поширювалось це в народі, то з погрозою заборонімо їм, щоб нікому з людей вони не говорили про Це Ім'я.
But so that it may not go farther among the people, let us put them in fear of punishment if they say anything in future in this name.
αλλ ινα μη επι πλειον διανεμηθη εις τον λαον απειλη απειλησωμεθα αυτοις μηκει λαλειν επι τω ονοματι τουτω μηдени ανθρωπων
- 18 I, закликавши їх, наказали їм не говорити, і взагалі не навчати про Ісусове Ймення.
And they sent for them, and gave them orders not to make statements or give teaching in the name of Jesus.
και καλεσαντες αυτους παρηγγειλαν αυτοις το καθολου μη φθεγγεσθαι μηδε διδασκειν επι τω ονοματι του ιησου
- 19 I відповіли їм Петро та Іван, та ї сказали: Розсудіть, чи це справедливе було б перед Богом, щоб слухатись вас більш, як Бога?
But Peter and John in answer said to them, It is for you to say if it is right in the eyes of God to give attention to you more than to God:
ο δε πετρος και ιωαννης αποκριθεντες προς αυτους ειπον ει δικαιον εστιν ενωπιον του θεου υμων ακουειν μαλλον η του θεου κρινατε
- 20 Бо не можемо ми не казати про те, що ми бачили й чули!
For it is not possible for us to keep from saying what we have seen and have knowledge of.
ου δυναμεθα γαρ ημεις α ειδομεν και ηκουσαμεν μη λαλειν
- 21 А вони пригрозили їм ще, і відпустили їх, не знайшовши нічого, щоб їх покарати, через людей, бо всі славили Бога за теє, що сталоє.
And when they had said more sharp words to them, they let them go, not seeing what punishment they might give them, because of the people; for all men were giving praise to God for what had taken place.
οι δε προσαπειλησαμενοι απελυσαν αυτους μηδεν ευρισκοντες το πως κολασονται αυτους δια τον λαον οτι παντες εδοξαζον τον θεον επι τω γεγονοτι
- 22 Бо років більш сорока мав той чоловік, що на нім відбулося це чудо вздоровлення.
For the man on whom this act of power was done was more than forty years old.
ετων γαρ ην πλειονων τεσσαρακοντα ο ανθρωπος εφ ον εγεγονει το σημειον τουτο της ιασεως
- 23 ¶ Коли ж їх відпустили, вони до своїх прибули й сповістили, про що первосвященники й старші до них говорили.
And when they had been made free, they came back to their friends, and gave an account of all the things which the chief priests and the authorities had said to them.
απολυθεντες δε ηλθον προς τους ιδιους και απηγγειλαν οσα προς αυτους οι αρχιερεις και οι πρεσβυτεροι ειπον
- 24 Вони ж, вислухавши, однодушно свій голос до Бога піднесли й промовили: Владико, що небо, і землю, і море, і все, що в них є, Ти створив!
And hearing it, they all, with one mind, made prayer to God and said, O Lord, maker of heaven and earth and the sea and all things in them:
οι δε ακουσαντες ομοθυμαδον ηραν φωνην προς τον θεον και ειπον δεσποτα συ ο θεος ο ποιησας τον ουρανον και την γην και την θαλασσαν και παντα τα εν αυτοις
- 25 Ти устами Давида, Свого слуги, отця нашого, сказав Духом Святим: Чого люди бунтуються, а народи задумують марне?
Who has said, by the Holy Spirit, through the mouth of our father David your servant, Why are the nations so violently moved, and why are the thoughts of the people so foolish?
ο δια στοματος δαβιδ του παιδος σου ειπων ινατι εφρουαζαν εθνη και λαοι εμελετησαν κενα
- 26 Повстають царі земні, і збираються старші докупи на Господа та на Христа Його.
The kings of the earth were lifted up, the rulers came together, against the Lord, and against his Christ:
παρεστησαν οι βασιλεις της γης και οι αρχοντες συνηχθησαν επι το αυτο κατα του κυριου και κατα του χριστου αυτου
- 27 Бо справді зібралися в місці оцім проти Отрока Святого Твого Ісуса, що Його намастив Ти, Ірод та Понтій Пилат із поганями та з народом Ізраїлевим,
For, truly, in this town, against your holy servant, Jesus, who was marked out by you as Christ, Herod, and Pontius Pilate, with the Gentiles and the people of Israel, came together,
συνηχθησαν γαρ επ αληθειας επι τον αγιον παιδα σου ιησουν ον εχρισας ηρωδης τε και ποντιος πιλατος συν εθνεσιν και λαοις ισραηλ

- 28 учинити оте, що рука Твоя й воля Твоя наперед встановили були, щоб збулося.
To do that which had been fixed before by your hand and your purpose.
 ποιησαι οσα η χειρ σου και η βουλη σου προωρισεν γενεσθαι
- 29 І тепер споглянь, Господи, на їхні погрози, і дай Своїм рабам із повною сміливістю слово Твоє повідати,
And now, Lord, take note of their cruel words, and give your servants power to be preachers of your word without fear,
 και τα νυν κυριε επιδε επι τας απειλας αυτων και δος τοις δουλοις σου μετα παρρησιας πασης λαλειν τον λογον σου
- 30 коли руку Свою простягатимеш Ти на вздоровлення, і щоб знамена та чуда чинились Ім'ям Твого Святого Отрока Ісуса.
While your hand is stretched out to do works of mercy; so that signs and wonders may be done through the name of your holy servant Jesus.
 εν τω την χειρα σου εκτειναι σε εις ιασιν και σημεια και τερατα γινεσθαι δια του ονοματος του αγιου παιδος σου ιησου
- 31 Як вони ж помолились, затряслося те місце, де зібались були, і переповнилися всі Святим Духом, і зачали говорити Слово Боже з сміливістю!
And when their prayer was ended, the place where they were was violently moved, and they all became full of the Holy Spirit, preaching the word of God without fear.
 και δεηθεντων αυτων εσαλευθη ο τοπος εν ω ησαν συνηγμενοι και πλησθησαν απαντες πνευματος αγιου και ελαλουν τον λογον του θεου μετα παρρησιας
- 32 ¶ А люди, що ввірували, мали серце одне й одну душу, і жаден із них не вважав що з мастку свого за своє, але в них усе спільним було.
And all those who were of the faith were one in heart and soul: and not one of them said that any of the things which he had was his property only; but they had all things in common.
 του δε πληθους των πιστευσαντων ην η καρδια και η ψυχη μια και ουδε εις τι των υπαρχοντων αυτω ελεγεν ιδιον ειναι αλλ ην αυτοις απαντα κοινα
- 33 І апостоли з великою силою свідчили про воскресення Ісуса Господа, і благодать велика на всіх них була!
And with great power the Apostles gave witness of the coming back of the Lord Jesus from the dead; and grace was on them all.
 και μεγαλη δυναμει απεδιδουν το μαρτυριον οι αποστολοι της αναστασεως του κυριου ιησου χαρις τε μεγαλη ην επι παντας αυτους
- 34 Бо жаден із них не терпів недостачі: бо, хто мав поле чи дім, продавали, і за плату за продаж приносили,
And no one among them was in need; for everyone who had land or houses, exchanging them for money, took the price of them,
 ουδε γαρ ενδεης τις υπηρχεν εν αυτοις οσοι γαρ κτητορες χωριων η οικιων υπηρχον πωλουντες εφερον τας τιμας των πιπρασκομενων
- 35 та й клали в ногах у апостолів, і роздавалося кожному, хто потребу в чім мав.
And put it at the feet of the Apostles for distribution to everyone as he had need.
 και επιθουν παρα τους ποδας των αποστολων διεδιδото δε εκαστω καθοτι αν τις χρειαν ειχεν
- 36 Так, Йосип, що Варнавою що в перекладі є син потіхи був прозваний від апостолів, Левит, родом кіпрянин,
And Joseph, who was given by the Apostles the name of Barnabas (the sense of which is, Son of comfort), a Levite and a man of Cyprus by birth,
 ιωσηφ δε ο ελικληθεις βαρναβας υπο των αποστολων ο εστιν μεθερμηνευομενον υιος παρακλησεως λευιτης κυπριος τω γενει
- 37 мавши поле, продав, а гроші приніс, та й поклав у ногах у апостолів.
Having a field, got money for it and put the money at the feet of the Apostles.
 υπαρχοντος αυτω αγρου πωλησας ηνεγκεν το χρημα και εθηκεν παρα τους ποδας των αποστολων
- 1 ¶ А один чоловік, на ймення Ананій, із своєю дружиною Сапфірою, продав був мастка,
But a certain man named Ananias, with Sapphira his wife, got money for his property,
 ανηρ δε τις ανανιας ονοματι συν σαπφειρη τη γυναικι αυτου επωλησεν κτημα
- 2 та й з відома дружини своєї присвоїв частину з заплати, а якусь там частину приніс та й поклав у ногах у апостолів.
And kept back part of the price, his wife having knowledge of it, and took the rest and put it at the feet of the Apostles.
 και ενοσφισατο απο της τιμης συνειδυιας και της γυναικος αυτου και ενεγκας μερος τι παρα τους ποδας των αποστολων εθηκεν
- 3 І промовив Петро: Ананію, чого сатана твоє серце наповнив, щоб ти Духу Святому неправду сказав та присвоїв із заплати за землю?
But Peter said, Ananias, why has the Evil One put it into your heart to be false to the Holy Spirit, and to keep back part of the price of the land?
 ειπεν δε πετρος ανανια διατι επληρωσεν ο σατανας την καρδιαν σου ψευσασθαι σε το πνευμα το αγιον και νοσφισασθαι απο της τιμης του χωριου
- 4 Хіба те, що ти мав, не твоє все було, а продане не в твоїй владі було? Чого ж в серце своє ти цю справу поклав? Ти не людям неправду сказав, але Богові!
While you had it, was it not your property? and after you had given it in exchange, was it not still in your power? how has this purpose come into your mind? you have been false, not to men, but to God.
 ουχι μενον σοι εμενεν και πραθεν εν τη ση εξουσια υπηρχεν τι οτι εθου εν τη καρδια σου το πραγμα τουτου ουκ εψευσω ανθρωποις αλλα τω θεω

- 5 Як Ананій почув ці слова, то впав та й умер... І обгорнув жах великий усіх, що це чули!
And at these words, Ananias went down on the earth, and his life went from him: and great fear came on all who were present.
ακουων δε ανανιας τους λογους τουτους πεσων εξεψυξεν και εγενετο φοβος μεγας επι παντας τους ακουοντας ταυτα
- 6 Юнаки ж повставали, обгорнули його, і винесли та й поховали.
And the young men went and made ready his body, and took it out, and put it in the earth.
ανασταντες δε οι νεωτεροι συνεστειλαν αυτον και εξενεγκαντες εθαψαν
- 7 І сталося, годин через три прийшла й дружина його, про випадок нічого не знавши.
And about three hours after, his wife, having no knowledge of what had taken place, came in.
εγενετο δε ως ωρων τριων διαστημα και η γυνη αυτου μη ειδυια το γεγονος εισηλθεν
- 8 І промовив до неї Петро: Скажи мені, чи за стільки ви землю оту продали? Вона ж відказала: Так, за стільки.
And Peter said to her, Give me an answer: was this amount of money the price of the land? And she said, Yes, it was.
απεκριθη δε αυτη ο πετρος ειπε μοι ει τοσουτου το χωριον απεδοσθε η δε ειπεν ναι τοσουτου
- 9 До неї ж Петро: Чому це ви змовилися спокушувати Господнього Духа? Он ті входять у двері, що чоловіка твого поховали, і тебе вони винесуть...
But Peter said to her, Why have you made an agreement together to be false to the Spirit of the Lord? See, the feet of the young men who have put the body of your husband in the earth, are at the door, and they will take you out.
ο δε πετρος ειπεν προς αυτην τι οτι συνεφωνηθη υμιν πειρασαι το πνευμα κυριου ιδου οι ποδες των θαψαντων τον ανδρα σου επι τη θυρα και εξοισουσιν σε
- 10 І вона зараз упала до ніг його, та й умерла. Як ввійшли ж юнаки, то знайшли її мертвою, і, винісши, біля мужа її поховали.
And straight away she went down at his feet, and her life went from her: and the young men came in and saw her dead, and they took her out and put her in the earth with her husband.
επεσεν δε παραχηρμα παρα τους ποδας αυτου και εξεψυξεν εισελθοντες δε οι νεανισκοι ευρον αυτην νεκραν και εξενεγκαντες εθαψαν προς τον ανδρα αυτης
- 11 І обгорнув страх великий всю Церкву та всіх, що чули про це...
Then great fear came on all the church and on all who had knowledge of these things.
και εγενετο φοβος μεγας εφ ολην την εκκλησιαν και επι παντας τους ακουοντας ταυτα
- 12 ¶ А руками апостолів стались знамена та чуда великі в народі. І були однодушно всі в Соломоновім ганку.
Now a number of signs and wonders were done among the people by the hands of the Apostles; and they were all together in Solomon's covered way.
δια δε των χειρων των αποστολων εγενετο σημεια και τερατα εν τω λαω πολλα και ησαν ομοθυμαδον απαντες εν τη στοα σολομωντος
- 13 А з сторонніх ніхто приставати не важивсь до них, але люд прославляв їх.
The others, in fear, kept back from joining them: but the people made much of them;
των δε λοιπων ουδεις ετολμα κολλασθαι αυτοις αλλ εμεγαλωνεν αυτους ο λαος
- 14 І все збільшувалось тих, хто вірус в Господа, безліч чоловіків і жінок,
And a great number of men and women had faith, and were joined to the Lord;
μαλλον δε προσετιθεντο πιστευοντες τω κυριω πληθη ανδρων τε και γυναικων
- 15 так що хворих стали виносити на вулиці, та й клали на ложа та ноші, щоб, як ітима Петро, то хоч тінь його впала б на кого із них.
And they even took into the streets people who were ill, and put them on beds, so that when Peter went by, some of them might be in his shade.
ωστε κατα τας πλαταιας εκφερειν τους ασθενεις και τιθεναι επι κλινων και κραββατων ινα ερχομενου πετρου καν η σκια επισκιαση τινη αυτων
- 16 І безліч люду збиралась до Єрусалиму з довколишніх міст, і несли недужих та хворих від духів нечистих, і були вони всі вздоровлювані!
And numbers of people came together from the towns round about Jerusalem, with those who were ill and those who were troubled with unclean spirits: and they were all made well.
συνηρχετο δε και το πληθος των περιξ πολεων εις ιερουσαλημ φεροντες ασθενεις και οχλουμενους υπο πνευματων ακαθαρτων οτινιες εθεραπευοντο απαντες
- 17 ¶ А первосвященик, уставши, та й усі, хто був із ним, хто належав до саддукейської єресі, переповнилися заздрощами,
But the high priest and those who were with him (the Sadducees) were full of envy,
αναστας δε ο αρχιερευς και παντες οι συν αυτω η ουσα αιρεσις των σαδδουκαιων επλησθησαν ζηλου
- 18 і руки наклали вони на апостолів, і до в'язниці громадської вкинули їх.
And they took the Apostles and put them in the common prison.
και επεβαλον τας χειρας αυτων επι τους αποστολους και εθεντο αυτους εν τηρησει δημοσια

- 19 Але Ангол Господній вночі відчинив для них двері в'язничні, і, вивівши їх, проказав:
But in the night an angel of the Lord, opening the doors of the prison, took them out and said,
αγγελος δε κυριου δια της νυκτος ηνοιξεν τας θυρας της φυλακης εξαγαγων τε αυτους ειπεν
- 20 Ідіть, і, ставши, говоріть до народу у храмі всі слова цього життя.
Go, take your place in the Temple and give the people all the teaching about this Life.
πορευεσθε και σταθεντες λαλειτε εν τω ιερω τω λαω παντα τα ρηματα της ζωης ταυτης
- 21 Як це вчули вони, то в храм рано ввійшли і навчали. А первосвященик і ті, хто був із ним, прийшовши, скликали синедріон і всіх старших з Ізраїлевих синів. І послали в в'язницю, щоб їх привели.
And hearing this, they went into the Temple at dawn, and were teaching. But the high priest and those who were with him got together the Sanhedrin and the representatives of the children of Israel, and sent to the prison to get them.
ακουσαντες δε εισηλθον υπο τον ορθρον εις το ιερον και ειδισκον παραγενομενος δε ο αρχιερευς και οι συν αυτω συνεκαλεσαν το συνεδριον και πασαν την γερουσιαν των υιων ισραηλ και απεστειλαν εις το δεσμοτηριον αχθηναι αυτους
- 22 А служба, прийшовши, не знайшла їх у в'язниці, а вернувшись, сповістила,
But the men who were sent saw that they were not in the prison, and came back with the news,
οι δε υπηρεται παραγενομενοι ουχ ευρον αυτους εν τη φυλακη αναστρεψαντες δε απηγγειλαν
- 23 говорячи: В'язницю знайшли ми з великою пильністю замкнену, і сторожу, що при дверях стояла; а коли відчинили, то нікого всередині ми не знайшли!
Saying, The doors of the prison were safely shut, and the keepers were at the doors, but when they were open, there was nobody inside.
λεγοντες οτι το μεν δεσμοτηριον ευρομεν κεκλεισμενον εν παση ασφαλεια και τους φυλακας εξω εστωτας προ των θυρων ανοιξαντες δε εσω ουδενα ευρομεν
- 24 Як почули слова ці начальник сторожі храму та первосвященики, не могли зрозуміти вони, що б то сталося.
Now, at these words, the captain of the Temple and the chief priests were greatly troubled about what might be the end of this business.
ως δε ηκουσαν τους λογους τουτους ο τε ιερευς και ο στρατηγος του ιερου και οι αρχιερεις διηπορουν περι αυτων τι αν γενοιτο τουτο
- 25 Та прийшовши один, сповістив їх, говорячи: Ось ті мужі, що ви їх до в'язниці всадили були, у храмі стоять та й навчають народ.
And someone came and said to them, The men, whom you put in prison, are in the Temple teaching the people.
παραγενομενος δε τις απηγγειλεν αυτοις λεγον οτι ιδου οι ανδρες ους εθεσθε εν τη φυλακη εισιν εν τω ιερω εστωτες και διδασκοντες τον λαον
- 26 ¶ Пішов тоді старший сторожі зо службою, та й привів їх без насильства, бо боялись народу, щоб їх не побили камінням.
Then the captain and some of the police went and took them, but not violently, for fear that they might be stoned by the people.
τοτε απελθων ο στρατηγος συν τοις υπηρεταις ηγαγεν αυτους ου μετα βιας εφοβουντο γαρ τον λαον ινα μη λιθασθωσιν
- 27 Припровадивши ж їх, поставили перед синедріоном. І спитався їх первосвященик, говорячи:
And they took them into the Sanhedrin, and the high priest said to them,
αγαγοντες δε αυτους εστησαν εν τω συνεδριω και επηρωτησεν αυτους ο αρχιερευς
- 28 Чи ми не заборонили з погрозою вам, щоб про Те Ім'я не навчати? І ото, ви своєю наукою переповнили Єрусалим, і хочете кров Чоловіка Того припровадити на нас...
We gave you very clear orders not to give teaching in this name: and now Jerusalem is full of your teaching, and you are attempting to make us responsible for this man's death.
λεγων ου παραγγελια παρηγγειλαμεν υμιν μη διδασκειν επι τω ονοματι τουτου και ιδου πεπληρωκατε την ιερουσαλημ της διδαχης υμων και βουλεσθε επαγαγειν εφ ημας το αιμα του ανθρωπου τουτ ου
- 29 Відповів же Петро та сказали апостоли: Бога повинно слухатися більш, як людей!
But Peter and the Apostles, answering, said, We have to do the orders of God, not of man.
αποκριθεις δε ο πετρος και οι αποστολοι ειπον πειθαρχειν δεи θεω μαλλον η ανθρωποις
- 30 Бог наших отців воскресив нам Ісуса, Якому ви смерть були заподіяли, повісивши на дереві.
The God of our fathers gave Jesus back to life, whom you had put to death, hanging him on a tree.
ο θεος των πατερον ημων ηγειρεν ιησουν ον υμεις διεχειρισασθε κρεμασαντες επι ξυλου
- 31 Його Бог підвищив Своєю правицею на Начальника й Спаса, щоб дати Ізраїлеві покаяння і прощення гріхів.
Him God has put on high at his right hand, as a Ruler and a Saviour, to give to Israel a change of heart and forgiveness of sins.
τουτον ο θεος αρχηγον και σωτηρα υψωσεν τη δεξια αυτου δουναι μετανοιαν τω ισραηλ και αφεσιν αμαρτιων

- 32 А тих справ Йому свідками ми й Святий Дух, що Його Бог дав тим, хто слухняний Йому.
And we are witnesses of these things, and so is the Holy Spirit, whom God has given to those who keep his laws.
 και ημεις εσμεν αυτου μαρτυρες των ρηματων τουτων και το πνευμα δε το αγιον ο εδωκεν ο θεος τοις πειθαρχουσιν αυτω
- 33 Як зачули ж оце, запалилися гнівом вони, та й радилися, як їм смерть заподіяти?..
But when these words came to their ears, they were cut to the heart, and had a mind to put them to death.
 οι δε ακουσαντες διεπριοντο και εβουλευοντο ανελιν αυτους
- 34 І встав у синадріоні один фарисей, Гамалііл на ймення, учитель Закону, поважаний від усього народу, та й звелів на часинку апостолів вивести.
But one of the Sanhedrin, a Pharisee named Gamaliel, a man of learning in the law, of whom all the people had a high opinion, got up and made a suggestion for the men to be put outside for a little time.
 αναστας δε τις εν τω συνεδριω φαρισαιος ονοματι γαμαλιηλ νομοδιδασκαλος τιμιος παντι τω λαω εκελευσεν εξω βραχυ τι τους αποστολους ποιησαι
- 35 І промовив до них: Мужі ізраїльські! Поміркуйте собі про людей цих, що з ними робити ви маєте.
And he said to them, Men of Israel, take care what you do about these men.
 ειπεν τε προς αυτους ανδρες ισραηλιται προσεχετε εαυτοις επι τοις ανθρωποις τουτοις τι μελλετε πρασσειν
- 36 Бо перед цими днями повстав був Тевда та й казав, що великий він хтось, і до нього пристало з чотириста люда. Він забитий, а всі ті, хто слухав його, розпорозились та обернулись в ніщо.
For before this there was Theudas, who said he was someone important, to whom about four hundred men gave their support: he was put to death, and his band was broken up and came to nothing.
 про γαρ τουτων των ημερων ανεστη θευδας λεγων ειναι τινα εαυτον ω προσεκολληθη αριθμος ανδρων ωσει τετρακοσιων ος ανηρεθη και παντες οσοι επειθοντο αυτω διελυθησαν και εγενοντο εις ο υδεν
- 37 Після нього повстав, під час перепису, Галілеянин Юда, та й багато людей потягнув за собою. Загинув і він, а всі ті, хто слухав його, розпорозились.
After this man, there was Judas of Galilee, at the time of the numbering, and some of the people went after him: he was put to death, and all his supporters were put to flight.
 μετα τουτον ανεστη ιουδας ο γαλιλαιος εν ταις ημεραις της απογραφης και απεστησεν λαον ικανον οπισω αυτου κακεινος απωλετο και παντες οσοι επειθοντο αυτω διεσκορπισθησαν
- 38 І тепер кажу вам: Відступіться від цих людей, і занехайте їх! Бо коли від людей оця рада чи справа ця буде, розпадеться вона.
And now I say to you, Do nothing to these men, but let them be: for if this teaching or this work is of men, it will come to nothing:
 και τα νυν λεγω υμιν αποστητε απο των ανθρωπων τουτων και εασατε αυτους οτι εαν η εξ ανθρωπων η βουλη αυτη η το εργον τουτο καταλυθησεται
- 39 А коли те від Бога, то того зруйнувати не зможете, щоб випадком не стати і вам богоборцями! І послухались ради його.
But if it is of God, you will not be able to overcome them, and you are in danger of fighting against God.
 ει δε εκ θεου εστιν ου δυνασθε καταλυσαι αυτο μηποτε και θεομαχοι ευρεθητε
- 40 І, покликавши знов апостолів, вибили їх, наказали їм не говорити про Ісусове Ймення, та й їх відпустили.
And he seemed to them to be right: and they sent for the Apostles, and, after having them whipped and giving them orders to give no teaching in the name of Jesus, they let them go.
 επεισθησαν δε αυτω και προσκαλεσαμενοι τους αποστολους δειραντες παρηγγειλαν μη λαλειν επι τω ονοματι του ιησου και απελυσαν αυτους
- 41 А вони поверталися з синадріону, радіючи, що сподобились прийняти зневагу за Ймення Господа Ісуса.
So they went away from the Sanhedrin, happy to undergo shame for the Name.
 οι мен ουν επορευοντο χαιροντες απο προσωπου του συνεδριου οτι υπερ του ονοματος αυτου κατηξιωθησαν ατιμασθηται
- 42 І щоденно у храмі й домах безупинно навчали, і звіщали Євангелію Ісуса Христа.
And every day, in the Temple and privately, they went on teaching and preaching Jesus as the Christ.
 πασαν τε ημεραν εν τω ιερω και κατ οικον ουκ επαυοντο διδασκοντες και ευαγγελιζομενοι ιησουν τον χριστον
- 1 ¶ Тими ж днями, як учнів намножилось, зачали нарікати на євреїв огречені, що в щоденному служінні їхні вдовиці занедбані.
Now in those days, when the number of the disciples was increasing, protests were made by the Greek Jews against the Hebrews, because their widows were not taken care of in the distribution of food every day.
 εν δε ταις ημεραις ταυταις πληθυνοντων των μαθητων εγενετο γογγυσμος των ελληνιστων προς τους εβραιους οτι παρεθεωροντο εν τη διακονια τη καθημερινη αι χηραι αυτων
- 2 Тоді ті Дванадцять покликали багатьох учнів та й сказали: Нам не личить покинути Боже Слово, і служити при столах.
And the Apostles sent for all the disciples and said, It is not right for us to give up preaching the word of God in order to make distribution of food.
 προσκαλεσαμενοι δε οι δωδεκα το πληθος των μαθητων ειπον ουκ αρεστον εστιν ημας καταλειψαντας τον λογον του θεου διακονειν τραπεζαις

- 3 Отож, браття, виглядiть iзпомiж себе сiмох мужiв доброї слави, повних Духа Святого та мудрости, iх поставимо на службу оцю.
Take then from among you seven men of good name, full of the Spirit and of wisdom, to whom we may give control of this business.
 επισκεψασθε ουν αδελφοι ανδρας εξ υμων μαρτυρουμενους επτα πληρεις πνευματος αγιου και σοφιας ους καταστησομεν επι της χρειας ταυτης
- 4 А ми перебуватимемо завжди в молитві та в служінні слову.
Then we will give all our time to prayer and the teaching of the word.
 ημεις δε τη προσευχη και τη διακονια του λογου προσκαρτερησομεν
- 5 I всім людям сподобалося оце слово, i обрали Степана, мужа повного віри та Духа Святого, i Филипа, i Прохора та Никанора, i Тимона та Пармена, i нововіряця Миколу з Антіохії,
And this saying was pleasing to all of them: and they made selection of Stephen, a man full of faith and of the Holy Spirit, and Philip and Prochorus and Nicanor and Timon and Parmenas and Nicolas of Antioch, who had become a Jew:
 και ηρεσεν ο λογος ενωπιον παντος του πληθους και εξελεξαντο στεφανον ανδρα πληρη πιστεως και πνευματος αγιου και φιλιππον και προχορον και νικανορα και τιμωνα και παρμεναν και νικολαο ν προσηλυτον αντιοχεια
- 6 iх поставили перед апостоли́в, i, помолившись, вони руки поклали на них.
These they took to the Apostles, who, after prayer, put their hands on them.
 ους εστησαν ενωπιον των αποστολων και προσευξαμενοι επεθηκαν αυτοις τας χειρας
- 7 I росло Слово Боже, i дуже множилося число учнів у Єрусалимі, i дуже багато священників були слухняні віри.
And the word of God was increasing in power; and the number of the disciples in Jerusalem became very great, and a great number of priests were in agreement with the faith.
 και ο λογος του θεου ηυξανεν και επληθυνετο ο αριθμος των μαθητων εν ιερουσαλημ σφοδρα πολυς τε οχλος των ιερεων υπηκουον τη πιστει
- 8 ¶ А Степан, повний віри та сили, чинив між народом великі знамена та чуда.
And Stephen, full of grace and power, did great wonders and signs among the people.
 στεφανος δε πληρης πιστεως και δυναμεως εποικει τερατα και σημεια μεγαλα εν τω λαο
- 9 Тому дехто повстав із синагоги, що зветься лібертинська, i кірінейська, i олександрійська, та з тих, хто походить із Кілікії та з Азії, i зачали сперечатись із Степаном.
But some of those who were of the Synagogue named that of the Libertines, and some of the men of Cyrene and of Alexandria and those from Cilicia and Asia, had arguments with Stephen.
 ανεστησαν δε тινες των εκ της συναγωγης της λεγομενης λιберτινων και κυρηναιων και αλεξανδρεων και των απο κιλικιας και ασιας συζητουντες τω στεφανω
- 10 Але встояти вони не могли проти мудрости й Духа, що він Ним говорив.
But they were not able to get the better of him, for his words were full of wisdom and of the Spirit.
 και ουκ ισχυον αντιστηναι τη σοφια και τω πνευματι ω ελαλει
- 11 Тоді вони підмовили людей, що казали, ніби чули, як він богозневажні слова говорив на Мойсея та Бога.
Then they got men to say, He has said evil against Moses and against God, in our hearing.
 тоτε υπεβαλον ανδρας λεγοντας οτι ακηκοαμεν αυτου λαλουντος ρηματα βλασφημια εις μουσην και τον θεον
- 12 I людей попідбурювали, i старших та книжників, i, напавши, схопили його, i припровадили в синадріон.
And the people, with the rulers and the scribes, were moved against him, and they came and took him before the Sanhedrin,
 συνεκίνησαν τε τον λαον και τους πρεσβυτερους και τους γραμματαις και επισταντες συνηρασαν αυτον και ηγαγον εις το συνεδριον
- 13 Також свідків фальшивих поставили, які говорили: Чоловік оцей богозневажні слова безперестань говорить на це святе місце та проти Закону.
And they got false witnesses who said, This man is for ever saying things against this holy place and against the law:
 εστησαν τε μαρτυρας ψευδεις λεγοντας ο ανθρωπος ουτος ου πανεται ρηματα βλασφημια λαλων κατα του τοπου του αγιου τουτου και του νομου
- 14 Бо ми чули, як він говорив, що Ісус Назарянин зруйнує це місце та змінить звичаї, які передав нам Мойсей.
For he has said in our hearing that this Jesus of Nazareth will put this place to destruction and make changes in the rules which were handed down to us by Moses.
 ακηκοαμεν γαρ αυτου λεγοντος οτι ιησους ο ναζωραιος ουτος καταλυσει τον τοπον τουτον και αλλαξει τα εθη α παρεδωκεν ημιν μουσης
- 15 Коли всі, хто в синадріоні сидів, на нього споглянули, то бачили лице його, як лице Ангела!
And all those who were in the Sanhedrin, looking at him, saw that his face was like the face of an angel.
 και ατενισαντες εις αυτον απαντες οι καθησομενοι εν τω συνεδριω ειδον το προσωπον αυτου ωσει προσωπον αγγελου

- 1 ¶ Запитав тоді первосвященик: Чи це так?
Then the high priest said, Are these things true?
ειπεν δε ο αρχιερευς ει αρα ταυτα ουτως εχει
- 2 Степан же промовив: Послухайте, мужі-браття й отці! Бог слави з'явивсь Авраамові, отцеві нашому, як він у Месопотамії був, перше ніж оселився в Харані,
And he said, My brothers and fathers, give hearing. The God of glory came to our father Abraham, when he was in Mesopotamia, before he was living in Haran,
ο δε εφη ανδρες αδελφοι και πατερες ακουσατε ο θεος της δοξης ωφθη τω πατρι ημων αβρααμ οντι εν τη μεσοποταμια πριν η κατοικησαι αυτον εν харραn
- 3 і промовив до нього: Вийди із своєї землі та від роду свого, та й піди до землі, що тобі покажу.
And said to him, Go out of your land, and away from your family, and come into the land to which I will be your guide.
και ειπεν προς αυτον εξελθε εκ της γης σου και εκ της συγγενειας σου και δευρο εις γην ην αν σοι δειξω
- 4 Тоді він вийшов із землі халдейської, та й оселився в Харані. А звідти, як умер йому батько, Він переселив його в землю оцю, що на ній ви живете тепер.
Then he came out of the land of the Chaldaeans, and went into Haran; and from there, when his father was dead, he was guided by God into this land, where you are living now:
τοτε εξελθων εκ γης χαλδαιων κατοκησεν εν харραn κακειθεν μετα το αποθανειν τον πατερα αυτου μετωκισεν αυτον εις την γην ταυτην εις ην υμεις νυν κατοικειτε
- 5 Та спадщини на ній Він не дав йому навіть на крок, але обіцяв дати її на володіння йому й його родові по нім, хоч дитини не мав він.
And God gave him no heritage in it, not even enough to put his foot on: but he gave him an undertaking that he would give it to him and to his children after him, though he had no child at that time.
και ουκ εδωκεν αυτω κληρονομιαn εν αυτη ουδε βημα ποδος και επηγγειλατο αυτω δουναи εις κατασχεσιν αυτην και το σπερματι αυτου μετ αυτον ουκ οντος αυτω τεκνου
- 6 І сказав Бог отак, що насіння його буде приходьком у краї чужому, і поневолять його, і будуть гнобити чотириста років.
And God said that his seed would be living in a strange land, and that they would make them servants, and be cruel to them for four hundred years.
ελαλησεν δε ουτως ο θεος οτι εσται το σπερμα αυτου παροικων εν γη αλλοτρια και δουλωσουσιν αυτο και κακωσουσιν ετη τετρακοσια
- 7 Але Я сказав Бог буду судити народ, що його поневолять. Опісля ж вони вийдуть, і будуть служити Мені на цім місці.
And I will be the judge, said God, of that nation which made them servants: and after that, they will come out and give me worship in this place.
και το εθνος ω εαν δουλευσουσιν κρινω εγω ειπεν ο θεος και μετα ταυτα εξελευσονται και λατρευσουσιν μοι εν τω τοπω τουτω
- 8 І дав Він йому заповіта обрізання. І породив так Ісака, і восьмого дня він обрізав його. А Ісак породив Якова, а Яків дванадцятьох патріархів.
And he made with him the agreement of which circumcision was the sign. And so Abraham had a son, Isaac, and gave him circumcision on the eighth day; and Isaac had a son, Jacob, and Jacob was the father of the twelve heads of the families of Israel.
και εδωκεν αυτω διαθηκηn περιτομης και ουτως εγεννησεν τον ισαακ και περιετεμεν αυτον τη ημερα τη ογδοη και ο ισαακ τον ιακωβ και ο ιακωβ τους δωδεκα πατριαρχας
- 9 А ті патріархи позаздрили Йосипові, і продали його до Єгипту. Але Бог був із ним,
And the brothers, moved with envy against Joseph, gave him to the Egyptians for money: but God was with him,
και οι πατριαρχαι ζηλωσαντες τον ιωσηφ απεδонτο εις αιγυπτον και ην ο θεος μετ αυτου
- 10 і його визволив від усіх його утисків, і дав йому благодать та мудрість перед фараоном, царем єгипетським, а він настановив його за правителя над Єгиптом та всім своїм домом.
And made him free from all his troubles, and gave him wisdom and the approval of Pharaoh, king of Egypt, who made him ruler over Egypt and all his house.
και εξειλετο αυτον εκ πασων των θλιψεων αυτου και εδωκεν αυτω χαριν και σοφιαn εναντιον фараω βασιλεωs αιγυπτου και κατεστησεν αυτον ηγουμενον επ αιγυπτον και ολον τον οικον αυτου
- 11 А як голод прийшов на всю землю єгипетську та ханаанську, та велика біда, то поживи тоді не знаходили наші батьки.
Now there was no food to be had in all Egypt and Canaan, and there was great trouble: and our fathers were not able to get food.
ηλθεν δε λιμος εφ ολην την γην αιγυπτου και χанааn και θλιψιs μεγαλη και ουχ ευρισκον χορτασματα οι πατερες ημων
- 12 Коли ж Яків почув, що в Єгипті є збіжжя, то послав батьків наших уперше.
But Jacob, hearing that there was grain in Egypt, sent out our fathers the first time.
ακουσας δε ιακωβ οnτα σιτα εν αιγυπτω εξαπεστειλεν τους πατεραs ημων πρωτον
- 13 А як удруге послав, то був пізнаний Йосип братами своїми, і фараонові знаний став Йосипів рід.
And the second time his brothers had a meeting with Joseph, and Pharaoh had knowledge of Joseph's family.
και εν τω δευτερω ανεγνωρισθη ιωσηφ τοιs αδελφοιs αυτου και φανερον εγενετο τω фараω το γενοs του ιωσηφ

- 14 Τоді Йосип послав, щоб покликати Якова, батька свого, та всю родину свою сімдесят і п'ять душ.
Then Joseph sent for Jacob his father and all his family, seventy-five persons.
αποστειλας δε ιωσηφ μετεκαλεσατο τον πατερα αυτου ιακωβ και πασαν την συγγενειαν αυτου εν ψυχαις εβδομηκοντα πεντε
- 15 І подався Яків в Єгипет, та й умер там він сам та наші батьки.
And Jacob went down to Egypt, and came to his end there, and so did our fathers;
κατεβη δε ιακωβ εις αιγυπτον και ετελευτησεν αυτος και οι παteres ημων
- 16 І їх перенесли в Сихем, і поклали до гробу, що Авраам був купив за ціну срібла від синів Еммора Сихемового.
And they were taken over to Shechem, and put to rest in the place which Abraham got for a price in silver from the sons of Hamor in Shechem.
και μετετεθησαν εις συχημ και ετεθησαν εν τω μνηματι ο ωνησατο αβρααμ τιμης αργυριου παρα των υιων εμμορ του συχημ
- 17 ¶ А коли наближавсь час обітниці, що нею Бог клявсь Авраамові, розрісся народ і намножився в Єгипті,
But when the time was near for putting into effect the undertaking which God had given to Abraham, the people were increasing in Egypt,
καθως δε ηγγιζεν ο χρονος της επαγγελιας ης ωμοσεν ο θεος τω αβρααμ ηυξησεν ο λαος και πληθυνθη εν αιγυπτω
- 18 аж поки настав інший цар ув Єгипті, що не знав уже Йосипа.
Till another king came to power, who had no knowledge of Joseph.
αχρις ου ανεστη βασιλευς ετερος ος ουκ ηδει τον ιωσηφ
- 19 Він хитро наш люд обманив, і силою змушував наших отців викидати дітей своїх, щоб вони не лишались живі.
He, having evil designs against our nation, was cruel to our fathers, and they were forced to put out their young children, so that they might not go on living.
ουτος κατασοφισαμενος το γενος ημων εκακωσεν τους πατερας ημων του ποιειν εκθετα τα βρεφη αυτων εις το μη ζωογονεισθαι
- 20 Того часу родився Мойсей, і гарний він був перед Богом. Він годований був у домі батька свого три місяці.
At which time Moses came to birth, and he was very beautiful; and he was kept for three months in his father's house:
εν ω καιρω εγεννηθη μοωσης και ην ασειος τω θεω ος ανετραφη μηνας τρεις εν τω οικω του πατρος αυτου
- 21 А коли він був викинений, то дочка фараона забрала його, та й за сина собі його вихохла.
And when he was put out, Pharaoh's daughter took him and kept him as her son.
εκθεθεντα δε αυτον ανειλετο αυτον η θυγατηρ φαραω και ανεθρεψατο αυτον εαυτη εις υιον
- 22 І Мойсей був навчений всієї премудрости єгипетської, і був міцний у словах та в ділах своїх.
And Moses was trained in all the wisdom of Egypt, and was great in his words and works.
και παιδευθη μοωσης παση σοφια αιγυπτιων ην δε δυνατος εν λογοις και εν εργοις
- 23 А коли йому сповнилося сорок років, йому спало на серце відвідати братів своїх, синів Ізраїлевих.
But when he was almost forty years old, it came into his heart to go and see his brothers, the children of Israel.
ως δε πληρουτο αυτω τεσσαρακονταετης χρονος ανεβη επι την καρδιαν αυτου επισκεψασθαι τους αδελφους αυτου τους υιους ισραηλ
- 24 Як угледів же він, що одному з них діється кривда, заступився, і відомстив за окривдженого, убивши єгиптянина.
And seeing one of them being attacked, he went to his help and gave the Egyptian a death-blow:
και ιδων τινα αδικουμενον ημυνατο και εποιησεν εκδικησιν τω καταπονουμενω παταξας τον αιγυπτιον
- 25 Він же думав, що брати розуміють, що рукою його Бог дає їм визволення, та не зрозуміли вони.
And he was hoping that his brothers would see that God had sent him to be their saviour; but they did not see.
ενομιζεν δε συνιεναι τους αδελφους αυτου οτι ο θεος δια χειρος αυτου διδωσιν αυτοις σωτηριαν οι δε ου συνηκαν
- 26 А наступного дня, як сварились вони, він з'явився ї хотів погодити їх, кажучи: Люди, ви браття, чого один одного кривдите?
And the day after, he came to them, while they were having a fight, and would have made peace between them, saying, Sirs, you are brothers; why do you do wrong to one another?
τη τε επιουση ημερα ωφθη αυτοις μαχομενοις και συνηλασεν αυτους εις ειρηνην ειπων ανδρες αδελφοι εστε υμεις ινατι αδικειτε αλληλους
- 27 А той, що ближнього кривдив, його відіхнув та сказав: Хто наставив над нами тебе за старшого й суддю?
But the man who was doing wrong to his neighbour, pushing him away, said, Who made you a ruler and a judge over us?
ο δε αδικων τον πλησιον απωσατο αυτον ειπων τις σε κατεστησεν αρχοντα και δικαστην εφ ημας

- 28 Чи хочеш убити й мене, як учора вбив ти єгиптянина?
Will you put me to death as you did the Egyptian yesterday?
 μη ανελειν με συ θελεις ον τροπον ανελες χθες τον αιγυπτιον
- 29 І втік Мойсей через слово оце, і стався приходоком у землі мадіямській, де зродив двох синів.
And at these words, Moses went in flight to the land of Midian, and was living there for a time, and had two sons.
 εφυγεν δε μωσης εν τω λογω τουτου και εγενετο παροικος εν γη μαδιαμ ου εγεννησεν υιους δυο
- 30 ¶ А коли сорок років проминуло, то з'явивсь йому Ангол Господній у подум'ї куща огняного в пустині Сінайської гори.
At the end of forty years, an angel came to him in the waste land of Sinai, in the flame of a burning thorn-tree.
 και πληρωθεντων ετων τεσσαρακοντα ωφθη αυτω εν τη ερημω του ορους σινα αγγελος κυριου εν φλογι πυρος βατου
- 31 А Мойсей, як побачив, дивувався з видіння. А коли підійшов, щоб розглянути, був голос Господній до нього:
And Moses, seeing it, was full of wonder, and when he came up to have a nearer view of it, the voice of the Lord came to him, saying,
 ο δε μωσης ιδων εθαυμασεν το οραμα προσερχομενου δε αυτου κατανοησαι εγενετο φωνη κυριου προς αυτον
- 32 Я Бог отців твоїх, Бог Авраамів, і Бог Ісаїв, і Бог Яковів! І затрусився Мойсей, і не відваживсь поглянути...
I am the God of your fathers, the God of Abraham and of Isaac and of Jacob. And Moses, shaking with fear, kept his eyes from looking at it.
 εγω ο θεος των πατερων σου ο θεος αβρααμ και ο θεος ισαακ και ο θεος ιακωβ εντρομος δε γενομενος μωσης ουκ ετολμα κατανοησαι
- 33 І промовив до нього Господь: Скинь взуття з своїх ніг, бо те місце, на якому стоїш, то святая земля!
And the Lord said, Take off the shoes from your feet, for the place where you are is holy.
 ειπεν δε αυτω ο κυριος λυσον το υποδημα των ποδων σου ο γαρ τοπος εν ω εστηκας γη αγια εστιν
- 34 Добре бачив Я утиск народу Свого, що в Єгипті, і стогін його Я почув, і зійшов, щоб їх визволити. Тепер ось іди, Я пошлю до Єгипту тебе.
Truly, I have seen the sorrows of my people in Egypt, and their cries have come to my ears, and I have come down to make them free: and now, come, I will send you to Egypt.
 ιδων ειδон την κακοσιν του λαου μου του εν αιγυπτω και του στεναγμου αυτων ηκουσα και κατεβην εξελεσθαι αυτους και νυν δευρο αποστελω σε εις αιγυπτον
- 35 Цього Мойсея, що його відцурались вони, сказавши: Хто наставив тебе за старшого й суддю, цього Бог через Ангола, якому з'явився в куші, послав за старшого й визвольника.
This Moses, whom they would not have, saying, Who made you a ruler and a judge? him God sent to be a ruler and a saviour, by the hand of the angel whom he saw in the thorn-tree.
 τουτον τον μωσην ον ηρησαντο ειποντες τις σε κατεστησεν αρχοντα και δικαστην τουτον ο θεος αρχοντα και λυτρωτην απεστειλεν εν χειρι αγγελου του οφθεντος αυτω εν τη βατω
- 36 Він їх вивів, чуда й знамена вчинивши в землі єгипетській, і на Червоному морі, і сорок років у пустині.
This man took them out, having done wonders and signs in Egypt and in the Red Sea and in the waste land, for forty years.
 ουτος εξηγαγεν αυτους ποιησας τερατα και σημεια εν γη αιγυπτου και εν ερυθρα θαλασση και εν τη ερημω ετη τεσσαρακοντα
- 37 Це той Мойсей, що прорік Ізраїлевим синам: Господь Бог вам підійме Пророка від ваших братів, як мене, Його слухайте!
This is the same Moses, who said to the children of Israel, God will give you a prophet from among your brothers, like me.
 ουτος εστιν ο μωσης ο ειπων τοις υιοις ισραηλ προφητην υμιν αναστησει κυριος ο θεος υμων εκ των αδελφων υμων ως εμε αυτου ακουσεσθε
- 38 Це той, що в пустині на зборах був з Анголом, який промовляв йому на Сінайській горі, та з отцями нашими, і що прийняв він живі слова, щоб їх нам передати;
This is the man who was in the church in the waste land with the angel who was talking to him in Sinai, and with our fathers; and to him were given the living words of God, so that he might give them to you.
 ουτος εστιν ο γενομενος εν τη εκκλησια εν τη ερημω μετα του αγγελου του λαλουντος αυτω εν τω ορει σινα και των πατερων ημων ος εδεξατο λογια ζωντα δουнай ημιν
- 39 що його не хотіли отці наші слухати, але відіпхнули, і звернулися серцем своїм до Єгипту,
By whom our fathers would not be controlled; but they put him on one side, turning back in their hearts to Egypt,
 ω ουκ ηθελησαν υπηκοοι γενεσθαι οι πατερες ημων αλλ απωσαντο και εστραφησαν ταις καρδιαις αυτων εις αιγυπτον
- 40 промовивши до Аарона: Зроби нам богів, які йшли б перед нами, бо не знаємо, що сталося з тим Мойсеєм, який вивів нас із краю єгипетського...
And saying to Aaron, Make us gods to go before us: as for this Moses, who took us out of the land of Egypt, we have no idea what has become of him.
 ειποντες τω ααρων ποιησον ημιν θεους οι προπορευσονται ημων ο γαρ μωσης ουτος ος εξηγαγεν ημας εκ γης αιγυπτου ουκ οιδαμεν τι γεγονεν αυτω
- 41 І зробили вони тими днями теля, і бовванові жертви приносили та веселилися з діл своїх рук.
And they made the image of a young ox in those days, and made an offering to it, and had joy in the work of their hands.
 και εμοσχοποιησαν εν ταις ημεραις εκειναις και ανηγαγον θυσιαν τω ειδωλω και ευφραινοντο εν τοις εργασις των χειρων αυτων

- 42 ¶ Αλε Бог відвернувся від них, і попустив їх вклонятися силі небесній, як написано в книзі Пророків: Чи заколення й жертви Мені ви приносили сорок років у пустині, о доме Ізраїлів ?
But God was turned from them and let them give worship to the stars of heaven, as it says in the book of the prophets, Did you make offerings to me of sheep and oxen for forty years in the waste land, O house of Israel?
 εστρεψεν δε ο θεος και παρεδωκεν αυτους λατρευειν τη στρατια του ουρανου καθως γεγραπται εν βιβλω των προφητων μη σφαγια και θυσιας προσηνεγκατε μοι ετη τεσσαρακοντα εν τη ερημω ουκ ος ισραηλ.
- 43 Ви носили намета Молохового, і зорю вашого бога Ромфана, зображення, що їх ви зробили, щоб вклонятися їм... Через те запроваджу вас аж за Вавилон!
And you took up the tent of Moloch and the star of the god Rephan, images which you made to give worship to them: and I will take you away, farther than Babylon.
 και ανελαβετε την σκηνην του μολοχ και το αστρον του θεου υμων ρεμφαν τους τυλους ους εποιησατε προσκυνειν αυτοις και μετοικιω υμας ετεκεινα βαβυλωνος
- 44 У наших отців на пустині була скинія свідощтва, як Той ізвелів, Хто Мойсею казав, щоб зробив її за зразком, якого він бачив.
Our fathers had the Tent of witness in the waste land, as God gave orders to Moses to make it after the design which he had seen.
 η σκηνη του μαρτυριου ην εν τοις πατρασιν ημων εν τη ερημω καθως διαταξατο ο λαλων τω μοση ποιησαι αυτην κατα τον τυπον εν εωρακει
- 45 Її наші отці й узяли, і внесли з Ісусом у землю народів, яких вигнав Бог з-перед обличчя наших отців, аж до часу Давида.
Which our fathers, in their turn, took with them when, with Joshua, they came into the heritage of the nations whom God was driving out before the face of our fathers, till the time of David,
 ην και εισηγαγον διαδεξαμενοι οι πατερες ημων μετα ιησου εν τη κατασχεσει των εθνων ων εξωσεν ο θεος απο προσωπου των πατερων ημων εως των ημερων δαβιδ
- 46 Він у Бога знайшов благодать, і просив, щоб оселю знайти для Бога Якова.
Who was pleasing to God; and he had a desire to make a holy tent for the God of Jacob.
 ος ευρεν χαριν ενωπιον του θεου και ητησατο ευρειν σκηνωμα τω θεω ιακωβ
- 47 І Соломон збудував Йому дім.
But Solomon was the builder of his house.
 соломων δε οικοδομησεν αυτω οικον
- 48 Але не в рукотворнім Всевишній живе, як говорить пророк:
But still, the Most High has not his resting-place in houses made with hands, as the prophet says,
 αλλ ουχ ο υψιστος εν χειροποιητοις ναοις κατοικει καθως ο προφητης λεγει
- 49 Мені небо престол, а земля то підніжок ногам Моїм! Який Мені дім ви збудуєте, говорить Господь, або місце яке для Мого відпочинку?
Heaven is the seat of my power, and earth is a resting-place for my feet: what sort of house will you make for me, says the Lord, or what is my place of rest?
 ο ουρανος μοι θρονος η δε γη υποποδιον των ποδων μου ποιον οικον οικοδομησετε μοι λεγει κυριος η τις τοπος της καταπαυσεως μου
- 50 Хіба не рука Моя все це створила?...
Did not my hand make all these things?
 ουχι η χειρ μου εποιησεν ταυτα παντα
- 51 ¶ О ви, твердошій, люди серця й вух необрізаних! Ви завжди противитесь Духові Святому, як ваші батьки, так і ви!
You whose hearts are hard and whose ears are shut to me; you are ever working against the Holy Spirit; as your fathers did, so do you.
 σκληροτραχηλοι και απεριτμητοι τη καρδια και τοις ωσιν υμεις αιει τω πνευματι τω αγιω αντιπιπτετε ως οι πατερες υμων και υμεις
- 52 Котрого з пророків батьки ваші не переслідували? Вони ж тих повбивали, хто звіщав прихід Праведного, Якому тепер ви сталися зрадниками та убійниками,
Which of the prophets was not cruelly attacked by your fathers? and they put to death those who gave them the news of the coming of the Upright One; whom you have now given up and put to death;
 τινα των προφητων ουκ εδιωξαν οι πατερες υμων και απεκτειναν τους προκαταγγειλαντας περι της ελευσεως του δικαιου ου νυν υμεις προδοται και φονεις γεγενησθε
- 53 ви, що Закона одержали через зарядження Анголів, та не зберігали його!...
You, to whom the law was given as it was ordered by angels, and who have not kept it.
 οιτινες ελαβετε τον νομον εις διαταγας αγγελων και ουκ εφυλαξατε
- 54 ¶ Як зачули ж оце, вони запалилися гнівом у серцях своїх, і скреготали зубами на нього...
Hearing these things, they were cut to the heart and moved with wrath against him.
 ακουοντες δε ταυτα διεπριοντο ταις καρδιαις αυτων και εβρυχον τους οδοντας επ αυτον

- 55 Α Στεφαν, повний Духа Святого, на небо споглянув, і побачив Божу славу й Ісуса, що по Божій правиці стояв,
But he was full of the Holy Spirit, and looking up to heaven, he saw the glory of God and Jesus at the right hand of God.
 υπαρχων δε πληρης πνευματος αγιου ατενισας εις τον ουρανον ειδεν δοξαν θεου και ιησουν εστωτα εκ δεξιων του θεου
- 56 і промовив: Ось я бачу відчинене небо, і Сина Людського, що по Божій правиці стоїть!...
And he said, Now I see heaven open, and the Son of man at the right hand of God.
 και ειπεν ιδου θεωρω τους ουρανους ανεωγμενους και τον υιον του ανθρωπου εκ δεξιων εστωτα του θεου
- 57 Та вони гучним голосом стали кричати та вуха собі затуляти, та й кинулися однодушно на нього!...
But with loud cries, and stopping their ears, they made an attack on him all together,
 κραξαντες δε φωνη μεγαλη συνεσχον τα ωτα αυτων και ωρμησαν ομοθυμαδον επ αυτον
- 58 І за місто вони його вивели, і зачали побивати камінням його. А свідки плащі свої склали в ногах юнака, який звався Савлом.
Driving him out of the town and stoning him: and the witnesses put their clothing at the feet of a young man named Saul.
 και εκβαλοντες εξω της πολεως ελιθοβολουν και οι μαρτυρες απεθεντο τα ιματια αυτων παρα τους ποδας νεανιου καλουμενου σαυλου
- 59 І побивали камінням Степана, що молився й казав: Господи Ісусе, прийми духа мого!...
And Stephen, while he was being stoned, made prayer to God, saying, Lord Jesus, take my spirit.
 και ελιθοβολουν τον σταφανον επικαλουμενον και λεγοντα κυριε ιησου δεξαι το πνευμα μου
- 60 Упавши ж навколішки, скрикнув голосом гучним: Не залічи їм, о Господи, цього гріха! І, промовивши це, він спочив...
And going down on his knees, he said in a loud voice, Lord, do not make them responsible for this sin. And when he had said this, he went to his rest.
 θεις δε τα γονατα εκραξεν φωνη μεγαλη κυριε μη στησης αυτοις την αμαρτιαν ταυτην και τουτο ειπων εκοιμηθη
- 1 ¶ А Савл похваляв його вбивство. І утиск великий постав того дня проти єрусалимської Церкви, і всі, крім апостолів, розпорошилися по краях юдейських та самарійських.
And Saul gave approval to his death. Now at that time a violent attack was started against the church in Jerusalem; and all but the Apostles went away into all parts of Judaea and Samaria.
 σαυλος δε ην συνευδοκων τη αναρεσει αυτου εγενετο δε εν εκεινη τη ημερα διωγμος μεγας επι την εκκλησιαν την εν ιεροσολυμοις παντες τε διεσπαρησαν κατα τας χωρας της ιουδαιας και σαμαρειας πλην των αποστολων
- 2 І поховали Степана мужі побожні, і плакали ревно за ним.
And God-fearing men put Stephen's body in its last resting-place, making great weeping over him.
 συνεκομισαν δε τον σταφανον ανδρες ευλαβεις και εποιησαντο κοπετον μεγαν επ αυτω
- 3 А Савл нищив Церкву, вдирався в доми, витягав чоловіків і жінок та давав до в'язниці...
But Saul was burning with hate against the church, going into every house and taking men and women and putting them in prison.
 σαυλος δε ελυμαινετο την εκκλησιαν κατα τους οικους εισπορευομενος συρων τε ανδρας και γυναικας παρεδιδου εις φυλακην
- 4 ¶ Ходили тоді розпорошенці, та Боже Слово благовістили.
But those who had gone in flight went everywhere preaching the word.
 οι мен ουν διασπαρευντες διηλθον ευαγγελιζομενοι τον λογον
- 5 Ось Пилип прийшов до самарійського міста, і проповідував їм про Христа.
And Philip went down to Samaria and was teaching them about Christ.
 φιλιππος δε κατελθων εις πολιν της σαμαρειας εκηρυσσεν αυτοις τον χριστον
- 6 А люди вважали на те, що Пилип говорив, і згідно слухали й бачили чуда, які він чинив.
And all the people gave attention to the words which Philip said, when they saw the signs which he did.
 προσειχον τε οι οχλοι τοις λεγομενοις υπο του φιλιππου ομοθυμαδον εν τω ακουειν αυτους και βλεπειν τα σημεια α εποιει
- 7 Із багатьох бо, що мали їх, духи нечисті виходили з криком великим, і багато розслаблених та кривих уздоровилися.
For unclean spirits came out from those who had them, crying with a loud voice; and a number of those who were ill and broken in body were made well.
 πολλων γαρ των εχοντων πνευματα ακαθαρτα βοωντα μεγαλη φωνη εξηρχετο πολλοι δε παραλελυμενοι και χωλοι εθεραπευθησαν
- 8 І радість велика в тім місті була!
And there was much joy in that town.
 και εγενετο χαρα μεγαλη εν τη πολει εκεινη

- 9 Був один чоловік, на ім'я йому Симон, що до того в цій місці займався ворожбитством та дурив самарійський народ, видаючи себе за якогось великого.
But there was a certain man named Simon, who in the past had been a wonder-worker and a cause of surprise to the people of Samaria, saying that he himself was a great man:
ανηρ δε τις ονοματι σιμων προυπηρχεν εν τη πολει μαγεων και εξιστων το εθνος της σαμαρειας λεγων ειναι τινα εαυτον μεγαυ
- 10 Його слухали всі, від найменшого аж до найбільшого, кажучи: Він сила Бога, що зветься велика!
To whom they all gave attention, from the smallest to the greatest, saying, This man is that power of God which is named Great.
ω προσειχον παντες απο μικρου εως μεγαλου λεγοντες ουτος εστιν η δυναμις του θεου η μεγαλη
- 11 Його ж слухалися, бо він їх довгий час дивував ворожбитством.
And they gave attention to him, because for a long time his wonder-working powers had kept them under his control.
προσειχον δε αυτω δια το ικανω χρονω ταις μαγειαις εξεστακεναι αυτους
- 12 Та коли йняли віри Пилипові, що благовістив про Боже Царство й Ім'я Ісуса Христа, чоловіки й жінки охристілися.
But when they had faith in the good news given by Philip about the kingdom of God and the name of Jesus Christ, a number of men and women had baptism.
οτε δε επιστευσαν τω φιλιππω ευαγγελιζομενω τα περι της βασιλειας του θεου και του ονοματος του ιησου χριστου εβαπτιζοντο ανδρες τε και γυναικες
- 13 Увірував навіть сам Симон, і, охристівшись, тримався Пилипа; а бачивши чуда й знамена великі, він дуже дивувався.
And Simon himself had faith and, having had baptism, he went with Philip and, seeing the signs and the great wonders which he did, he was full of surprise.
ο δε σιμων και αυτος επιστευσεν και βαπτισθεις ην προσκαρτερων τω φιλιππω θεωρων τε σημεια και δυναμεις μεγαλας γινομενας εξιστατο
- 14 ¶ Як зачули ж апостоли, які в Єрусалимі були, що Боже Слово прийняла Самарія, то послали до них Петра та Івана.
Now when the Apostles at Jerusalem had news that the people of Samaria had taken the word of God into their hearts, they sent to them Peter and John;
ακουσαντες δε οι εν ιεροσολυμοις αποστολοι οτι δεδεκται η σαμαρεια τον λογον του θεου απεστειλαν προς αυτους τον πετρον και ιωαννην
- 15 А вони, як прийшли, помолились за них, щоб Духа Святого вони прийняли,
Who, when they came there, made prayer for them, that the Holy Spirit might be given to them:
οιτινες καταβαντες προσηυξαντο περι αυτων οπως λαβωσιν πνευμα αγιον
- 16 бо ще ні на одного з них Він не сховав, а були вони тільки охрищені в Ім'я Господа Ісуса.
For up to that time he had not come on any of them; only baptism had been given to them in the name of the Lord Jesus.
ουπω γαρ ην επ ουδενι αυτων επιπεπτοκος μονον δε βεβαπτισμενοι υπηρχον εις το ονομα του κυριου ιησου
- 17 Тоді на них руки поклали, і прийняли вони Духа Святого!
Then they put their hands on them, and the Holy Spirit came on them.
τοτε επετιθουν τας χειρας επ αυτους και ελαμβανον πνευμα αγιον
- 18 Як побачив же Симон, що через накладання апостольських рук Святий Дух подається, то приніс він їм гроші,
Now when Simon saw that the Holy Spirit was given through the touch of the Apostles' hands, he made them an offering of money, saying,
θεασαμενος δε ο σιμων οτι δια της επιθεσεως των χειρων των αποστολων διδοται το πνευμα το αγιον προσηνεγκεν αυτοις χρηματα
- 19 і сказав: Дайте й мені таку владу, щоб той, на кого покладу свої руки, одержав би Духа Святого!
Give me this power, so that when I put my hands on anyone he may get the Holy Spirit.
λεγων δοτε каμοι την εξουσιαν ταυτην ινα ω αν επιθω τας χειρας λαμβανη πνευμα αγιον
- 20 Та промовив до нього Петро: Нехай згине з тобою те срібло твоє, бо ти думав набути дар Божий за гроші!
But Peter said, May your money come to destruction with you, because you had the idea that what is freely given by God may be got for a price.
πετρος δε ειπεν προς αυτον το αργυριον σου συν σοι ειη εις απωλειαν οτι την δωρεαν του θεου ενομισας δια χρηματων κτασθαι
- 21 У цій ділі нема тобі частки ні уділу, бо серце твоє перед Богом не слушне.
You have no part in this business, because your heart is not right before God.
ουκ εστιν σοι μερις ουδε κληρος εν τω λογω τουτω η γαρ καρδια σου ουκ εστιν ευθεια ενωπιον του θεου
- 22 Тож покайся за це лихе діло своє, і проси Господа, може прощений буде тобі замір серця твого!
Let your heart be changed, and make prayer to God that you may have forgiveness for your evil thoughts.
μετανοησον ουν απο της κακιας σου ταυτης και δεηθητι του θεου ει ара αφεθησεται σοι η επινοια της καρδιας σου

- 23 **Бо я бачу, що ти пробувасш у жовчі гіркїї та в путах неправди.**
For I see that you are prisoned in bitter envy and the chains of sin.
 εις γαρ χολην πικριας και συνδεσμον αδικιας ορω σε οντα
- 24 **А Симон озвався й сказав: Помолїться за мене до Господа, щоб мене не спїткало нічого з того, про що ви говорили...**
And Simon, answering, said, Make prayer for me to the Lord, so that these things which you have said may not come on me.
 αποκριθεις δε ο σιμων ειπεν δεηθητε υμεις υπερ εμου προς τον κυριον οπως μηδεν επελθη επ εμε ον ειρηκατε
- 25 **А вони ж, засвідчивши, і Слово Господнє звістивши, повернулись до Єрусалиму, і звіщали Євангелїю в багатьох самарїйських оселях.**
So they, having given their witness and made clear the word of the Lord, went back to Jerusalem, giving the good news on their way in a number of the small towns of Samaria.
 οι μεν ουν διαμαρτυραμενοι και λαλησαντες τον λογον του κυριου υπεστρεψαν εις ιερουσαλημ πολλας τε κωμας των σαμαρειτων ευηγγελισαντο
- 26 **¶ А Ангол Господній промовив Пилипові, кажучи: Устань та на південь їди, на дорогу, що від Єрусалиму до Гази спускається, порожня вона.**
But an angel of the Lord said to Philip, Get up, and go to the south, to the road which goes from Jerusalem to Gaza, through the waste land.
 αγγελος δε κυριου ελαλησεν προς φιλιππον λεγων αναστηθι και πορευου κατα μεσημβριαν επι την οδον την καταβαινουσαν απο ιερουσαλημ εις γαζαν αυτη εστιν ερημος
- 27 **І, вставши, пішов він. І ось муж етіопський, скопєць, вельможа Кандаки, цариці етіопської, що був над усіма її скарбами, що до Єрусалиму прибув поклонитись,**
And he went and there was a man of Ethiopia, a servant of great authority under Candace, queen of the Ethiopians, and controller of all her property, who had come up to Jerusalem for worship;
 και αναστας επορευθη και ιδου ανηρ αιθιοψ ευνουχος δυναστης κανδακης της βασιλισσης αιθιοπων ος ην επι πασης της γαζης αυτης ος εληλυθει προσκυνησων εις ιερουσαλημ
- 28 **вертався, і, сидючи на повозі своїм, читав пророка Ісаю.**
He was going back, seated in his carriage, and was reading the book of the prophet Isaiah.
 ην τε υποστρεφων και καθημενος επι του αρματου αυτου και ανεγνωσκεν τον προφητην ησαιαν
- 29 **А Дух до Пилипа промовив: Підійди, та й пристань до цього повозу.**
And the Spirit said to Philip, Go near, and get on his carriage.
 ειπεν δε το πνευμα τω φιλιπω προσελθε και κολληθητι τω αρματι τουτω
- 30 **Пилип же підбіг і почув, що той читає пророка Ісаю, та й спитав: Чи розумієш, що ти читаєш?**
And Philip, running up to him, saw that he was reading Isaiah the prophet, and said to him, Is the sense of what you are reading clear to you?
 προσδραμων δε ο φιλιπος ηκουσεν αυτου αναγνωσκοντος τον προφητην ησαιαν και ειπεν ара γε γινωσκεις α αναγνωσκεις
- 31 **А той відказав: Як же можу, як ніхто не напутить мене? І впросив він Пилипа піднятись та сісти з ним.**
And he said, How is that possible when I have no guide? And he made Philip get up by his side.
 ο δε ειπεν πως γαρ αν δυναμην εαν μη τις οδηγηση με παρεκαλεσεν τε τον φιλιπον αναβαντα καθισαι συν αυτω
- 32 **А слово Писання, що його він читав, було це: Як вівцю на заріз Його ведено, і як ягня супроти стрижія безголосо, так Він не відкрив Своїх уст!**
Now the place in the book where he was reading was this: He was taken, like a sheep, to be put to death; and as a lamb is quiet when its wool is being cut, so he made no sound:
 η δε περιοχή της γραφης ην ανεγνωσκεν ην αυτη ως προβατον επι σφαγην ηχθη και ως αμνος εναντιον του κειροντος αυτον αφωνος ουτως ουκ ανοιγει το στομα αυτου
- 33 **У приниженні суд Йому віднятий був, а про рід Його хто розповість? Бо життя Його із землі забирається...**
Being of low degree, his cause was not given a hearing: who has knowledge of his family? for his life is cut off from the earth.
 εν τη ταλεινωσει αυτου η κρισις αυτου ηρθη την δε γεγεναν αυτου τις διηγησεται οτι αιρεται απο της γης η ζωη αυτου
- 34 **Відзвався ж скопєць до Пилипа й сказав: Благаю тебе, це про кого говорить пророк? Чи про себе, чи про іншого кого?**
And the Ethiopian said to Philip, About whom are these words said by the prophet? about himself, or some other?
 αποκριθεις δε ο ευνουχος τω φιλιπω ειπεν δεομαι σου περι τινος ο προφητης λεγει τουτο περι εαυτου η περι ετερου τινος
- 35 **А Пилип відкрив уста свої, і, зачавши від цього Писання, благовістив про Ієсуса йому.**
So Philip, starting from this writing, gave him the good news about Jesus.
 ανοιξας δε ο φιλιπος το στομα αυτου και αρξαμενος απο της γραφης ταυτης ευηγγελισατο αυτω τον ιησουν
- 36 **І, як шляхом вони їхали, прибули до якоїсь води. І озвався скопєць: Ось вода. Що мені заважає христитись?**
And while they were going on their way, they came to some water, and the Ethiopian said, See, here is water; why may I not have baptism?
 ως δε επορευοντο κατα την οδον ηλθον επι τι υδωρ και φησιν ο ευνουχος ιδου υδωρ τι κωλπει με βαπτισθηναι

- 11 **Господь же до нього: Устань, і піди на вулицю, що Простою зветься, і пошукай в домі Юдовім Савла на ймення, тарсянина, ось бо він молиться,**
And the Lord said to him, Get up, and go to the street which is named Straight, and make search at the house of Judas for one named Saul of Tarsus: for he is at prayer;
ο δε κυριος προς αυτον αναστας πορευθητι επι την ρυμην την καλουμενην ευθειαν και ζητησον εν οικια ιουδα σαυλον ονοματι тарсеα ιδου γαρ προσευχεται
- 12 **і мужа в видінні він бачив, на ймення Ананія, що до нього прийшов і руку на нього поклав, щоб став він видючий...**
And he has seen a man named Ananias coming in and putting his hands on him, so that he may be able to see.
και ειδεν εν οραματι анδρα ονοματι ανανιαν εισελθοντα και επιθεντα αυτο χειρα οπως αναβλεψη
- 13 **Відповів же Ананій: Чув я, Господи, від багатьох про цього чоловіка, скільки зла він учинив в Єрусалимі святим Твоїм!**
But Ananias said, Lord, I have had accounts of this man from a number of people, how much evil he has done to your saints at Jerusalem!
απεκριθη δε ο ανανιας κυριε ακηκοα απο πολλων περι του ανδρος τουτου οσα κακα εποιησεν τοις αγιοις σου εν ιερουσαλημ
- 14 **І тут має владу від первосвящеників, щоб в'язати усіх, хто кличе Ім'я Твоє.**
And here he has authority from the chief priests to make prisoners all who give worship to your name.
και ωδε εχει εξουσιαν παρα των αρχιερεων δησαι παντας τους επικαλουμενους το ονομα σου
- 15 **І промовив до нього Господь: Іди, бо для Мене посудина вибрана він, щоб носити Ім'я Моє перед народами, і царями, і синами Ізраїля.**
But the Lord said, Go without fear: for he is a special vessel for me, to give to the Gentiles and kings and to the children of Israel the knowledge of my name:
ειπεν δε προς αυτον ο κυριος πορευου οτι σκευος εκλογης μοι εστιν ουτος του βαστασαι το ονομα μου ενωπιον εθνων και βασιλευν υιων τε ισραηλ
- 16 **Бо Я покажу йому, скільки має він витерпіти за Ім'я Моє.**
For I will make clear to him what troubles he will have to undergo for me.
εγω γαρ υποδειξω αυτο οσα δει αυτον υπερ του ονοματος μου παθειν
- 17 **І Ананій пішов, і до дому ввійшов, і руки поклавши на нього, промовив: Савле брате, Господь Ісус, що з'явився тобі на дорозі, якою ти йшов, послав ось мене, щоб став ти видючий, і наповнився Духа Святого!**
And Ananias went out and came to the house, and putting his hands on him, said, Brother Saul, the Lord Jesus, whom you saw when you were on your journey, has sent me, so that you may be able to see, and be full of the Holy Spirit.
απηλθεν δε ανανιας και εισηλθεν εις την οικιαν και επιθεις επ αυτον τας χειρας ειπεν σαουλ αδελφε ο κυριος απεσταλκεν με ιησους ο οφθεις σοι εν τη οδο η ηρχου οπως αναβλεψης και πλησθης πνε υματος αγιου
- 18 **І хвили тієї відпала з очей йому ніби луска, і зараз видючий він став... І, вставши, охристився,**
And straight away it seemed as if a veil was taken from his eyes, and he was able to see; and he got up, and had baptism;
και ευθεως απεπεσον απο των οφθαλμων αυτου ωσει λεπιδες ανεβλεψεν τε παραρημα και αναστας εβαπτισθη
- 19 **і, прийнявши поживу, на силах зміцнів.**
And when he had taken food his strength came back. And for some days he kept with the disciples who were in Damascus.
και λαβων τροφην ενισχυσεν εγενετο δε ο σαυλος μετα των εν даμασκω μαθητων ημερας τινας
- 20 **І він зараз зачав у синагогах звіщати про Ісуса, що Він Божий Син,**
And straight away, in the Synagogues, he was preaching Jesus as the Son of God.
και ευθεως εν ταις συναγωγαи εκηρυσσεν τον χριστον οτι ουτος εστιν ο υιος του θεου
- 21 **І дивом усі дивувалися, хто чув, і говорили: Хіба це не той, що переслідував в Єрусалимі визнаців оцього Ім'я, та й сюди не на те він прибув, щоб отих пов'язати й привести до перво священиків?**
And all those hearing him were full of wonder and said, Is not this the man who in Jerusalem was attacking all the worshippers of this name? and he had come here so that he might take them as prisoners before the chief priests?
εξιstanto δε παντες οι ακουοντες και ελεγον ουχ ουτος εστιν ο πορθησας εν ιερουσαλημ τους επικαλουμενους το ονομα τουτου και ωδε εις τουτου εληλυθει ινα δεδεμενους αυτους αγαγη επι τους αρχι ερεις
- 22 **А Савл іще більше зміцнявся, і непокоїв юдеїв, що в Дамаску жили, удоводнюючи, що Той то Христос.**
But Saul went on increasing in power, and the Jews in Damascus were not able to give answers to the arguments by which he made it clear that Jesus was the Christ.
σαυλος δε μαλλον ενεδυναμουτο και συνεχυνεν τους ιουδαιους τους κατοικουντας εν даμασκω συμβιβαζων οτι ουτος εστιν ο χριστος

- 23 ¶ А як часу минуло доволі, юдеї змовилися його вбити,
Then, after some days, the Jews made an agreement together to put him to death:
ως δε πληρουντο ημεραι ικαναι συνεβουλευσαντο οι ιουδαιοι ανελειν αυτον
- 24 та Савлові стала відома їхня змова. А вони день і ніч чатували в воротах, щоб убити його.
But Saul got knowledge of their design. And they kept watch day and night on the roads out of the town, so that they might put him to death:
εγνωσθη δε τω σαυλω η επιβουλη αυτων παρετηρουν τε τας πυλας ημερας τε και νυκτος οπως αυτον ανελωσιν
- 25 Тому учні забрали його вночі, та й із муру спустили в коші.
But his disciples took him by night and let him down from the wall in a basket.
λαβοντες δε αυτον οι μαθηται νυκτος καθηκαν δια του τειχους χαλασαντες εν σπυριδι
- 26 А коли він до Єрусалиму прибув, то силкувався пристати до учнів, та його всі лякалися, не вірячи, що він учень.
And when he came to Jerusalem, he made an attempt to be joined to the disciples, but they were all in fear of him, not taking him for a disciple.
παραγενομενος δε ο σαυλος εις ιερουσαλημ επειρατο κολλασθαι τοις μαθηταις και παντες εφοβουντο αυτον μη πιστευοντες οτι εστιν μαθητης
- 27 Варнава тоді взяв його та й привів до апостолів, і їм розповів, як дорогою той бачив Господа, і як Він йому промовляв, і як сміливо навчав у Дамаску в Ісусове Ім'ення.
But Barnabas took him to the Apostles and gave them an account of how he had seen the Lord on the road, and had given hearing to his words, and how at Damascus he had been preaching in the name of Jesus without fear.
βαρναβας δε επιλαβομενος αυτον ηγαγεν προς τους αποστολους και διηγησατο αυτοις πως εν τη οδω ειδεν τον κυριον και οτι ελαλησεν αυτοω και πως εν δαμασκω επαρησιασατο εν τω ονοματι του ιησου
- 28 І він із ними входив і виходив до Єрусалиму, і відважно звіщав в Ім'я Господа.
And he was with them, going in and out at Jerusalem,
και ην μετ αυτων εισπορευομενος και εκπορευομενος εν ιερουσαλημ και παρησιαζομενος εν τω ονοματι του κυριου ιησου
- 29 Він також розмовляв й сперечався з огреченими, а вони намагалися вбити його.
Preaching in the name of the Lord without fear; and he had discussions with the Greek Jews; but they were working for his death.
ελαλει τε και συνεζητει προς τους ελληνιστας οι δε επεχειρουν αυτον ανελειν
- 30 Тому браття, довідавшися, відвели його до Кесарії, і до Тарсу його відіслали.
And when the brothers had knowledge of it, they took him to Caesarea and sent him to Tarsus.
επιγνοντες δε οι αδελφοι κατηγαγον αυτον εις καισαρειαν και εξαπεστειλαν αυτον εις тарσον
- 31 А Церква по всій Юдеї, і Галілеї, і Самарії мала мир, будуючись і ходячи в страхі Господньому, і сповнялася втіхою Духа Святого.
And so the church through all Judaea and Galilee and Samaria had peace and was made strong; and, living in the fear of the Lord and in the comfort of the Holy Spirit, was increased greatly.
αι μεν ουν εκκλησιαι καθ ολης της ιουδαιας και γαλιλαιας και σαμαρειας ειχον ειρηνην οικοδομουμεναι και πορευομεναι τω φοβω του κυριου και τη παρακλησει του αγιου πνευματος πληθυνοντο
- 32 ¶ І сталося, як Петро всіх обходив, то прибув і до святих, що мешкали в Лідді.
And it came about that while Peter was going through all parts of the country he came to the saints who were living at Lydda.
εγενετο δε πετρον διερχομενον δια παντων κατελθειν και προς τους αγιους τους κατοικουντας λυδδαν
- 33 Знайшов же він там чоловіка одного, на ім'ення Еней, що на ліжку лежав вісім років, він розслаблений був.
And there was a certain man there, named Aeneas, who for eight years had been in bed, without power of moving.
ευρεν δε εκει ανθρωπον τινα αινεαν ονοματι εξ ετων οκτω κατακειμενον επι κραββατω ος ην παραλελυμενος
- 34 І промовив до нього Петро: Енею, тебе вздоровляє Ісус Христос. Уставай, і постели собі сам! І той зараз устав...
And Peter said to him, Aeneas, Jesus Christ makes you well: get up and make your bed. And straight away he got up.
και ειπεν αυτοω ο πετρος αινεα ιαται σε ιησους ο χριστος αναστηθι και στρωσον σεαυτω και ευθεις ανεστη
- 35 І його оглядали усі, хто мешкав у Лідді й Сароні, які навернулися до Господа.
And all those living in Lydda and Sharon saw him, and were turned to the Lord.
και ειδον αυτον παντες οι κατοικουντες λυδδαν και τον σαρωναν οτινες επεστρεψαν επι τον κυριον

- 36 ¶ А в Йоппії була одна учениця, на ймення Тавіта, що в перекладі Сарною зветься. Вона повна була добрих вчинків та милостині, що чинила.
Now there was at Joppa a certain disciple named Tabitha, that is, Dorcas: this woman was given to good works and acts of mercy at all times.
εν ιοπηι δε τις ην μαθητρια ονοματι ταβιθα η διερμηνευομενη λεγεται δορκας αυτη ην πληρης αγαθων εργων και ελεημοσυνων ον εποιει
- 37 І трапилося тими днями, що вона занедужала й умерла. Обмили ж її й поклали в горниці.
And it came about, in those days, that she got ill and came to her death: and when she had been washed, they put her in a room which was high up.
εγενετο δε εν ταις ημεραις εκειναις ασθηνησασαν αυτην αποθανειν λουσαντες δε αυτην εθηκαν εν υπερωω
- 38 А що Лідда лежить недалеко Йоппії, то учні, прочувши, що в ній пробуває Петро, послали до нього двох мужів, що благали: Не гайся прибути до нас!
And because Lydda was near Joppa, the disciples, having knowledge that Peter was there, sent two men to him, requesting him to come to them straight away.
εγγυς δε ουσης λυδδης τη ιοπηι οι μαθηται ακουσαντες οτι πετρος εστιν εν αυτη απεστειλαν δυο ανδρας προς αυτον παρακαλουντες μη οκνησαι διελθειν εως αυτων
- 39 І, вставши Петро, пішов із ними. А коли він прибув, то ввели його в горницю. І обступили його всі вдовиці, плачучи та показуючи йому сукні й плащі, що їх Сарна робила, як із ними була.
And Peter went with them. And when he had come, they took him into the room: and all the widows were there, weeping and putting before him the coats and clothing which Dorcas had made while she was with them.
αναστας δε πετρος συνηλθεν αυτοις ον παραγενομενον ανηγαγον εις το υπερωων και παρεστησαν αυτω πασαι αι χηραι κλαιουσαι και επιδεικνυμεναι χιτωνας και ιματια οσα εποιει μετ αυτων ουσα η δορκας
- 40 Петро ж із кімнати всіх випровадив, і, ставши навколішки, помолився, і, звернувшись до тіла, промовив: Тавіто, вставай! А вона свої очі розплющила, і сіла, уздрівши Петра...
But Peter made them all go outside, and went down on his knees in prayer; and turning to the body, he said, Tabitha, get up. And, opening her eyes, she saw Peter and got up.
εκβαλων δε εξω παντας ο πετρος θεις τα γονατα προσηυξατο και επιστρεψας προς το σωμα ειπεν ταβιθα αναστηθι η δε ηνοιξεν τους οφθαλμους αυτης και ιδουσα τον πετρον ανεκαθισεν
- 41 Він же руку подав їй, і підвів її, і закликав святих і вдовиць, та й поставив живою її.
And he took her hand, lifting her up; and, sending for the saints and widows, he gave her to them, living.
δους δε αυτη χειρα ανεστησεν αυτην φωνησας δε τους αγιους και τας χηρας παρεστησεν αυτην ζωσαν
- 42 А це стало відоме по цілій Йоппії, і багато-хто в Господа ввірували.
And news of it went all through Joppa, and a number of people had faith in the Lord.
γνωστον δε εγενετο καθ ολης της ιοπηις και πολλοι επιστευσαν επι τον κυριον
- 43 І сталося, що він багато днів пробув у Йоппії, в одного гарбарника Симона.
And he was living in Joppa for some time with Simon, a leather-worker.
εγενετο δε ημερας ικανας μειναι αυτον εν ιοπηι παρα τινη σιμωνι βυρσει
- 1 ¶ Проживав же один чоловік у Кесарії, на ймення Корнилій, сотник полку, що звався Італійським.
Now there was a certain man in Caesarea, named Cornelius, the captain of the Italian band of the army;
ανηρ δε τις ην εν καισαρεια ονοματι κορνηλιος εκατονταρχης εκ σπειρης της καλουμενης ιταλικης
- 2 З усім домом своїм він побожний був та богобійний, подавав людям щедру милостиню, і завжди Богові молився.
A serious-minded man, fearing God with all his family; he gave much money to the poor, and made prayer to God at all times.
ευσεβης και φοβουμενος τον θεον συν παντι τω οικω αυτου ποιων τε ελεημοσυνας πολλας τω λαω και δεομενος του θεου διαπαντος
- 3 Явно він у видінні, десь коло години дев'ятої дня, бачив Ангола Божого, що до нього зійшов і промовив йому: Корнилію!
He saw in a vision, clearly, at about the ninth hour of the day, an angel of the Lord coming to him and saying to him, Cornelius!
ειδεν εν οραματι φανερωσ ωσει ωραν εννατην της ημερας αγγελον του θεου εισελθοντα προς αυτον και ειποντα αυτω κορνηλιε
- 4 Він поглянув на нього й захнувся, й сказав: Що, Господи? Той же йому відказав: Молитви твої й твоє милостиня перед Богом згадалися.
And he, looking on him in fear, said, What is it, Lord? And he said to him, Your prayers and your offerings have come up to God, and he has kept them in mind.
ο δε ατενισας αυτω και εμφοβος γενομενος ειπεν τι εστιν κυριε ειπεν δε αυτω αι προσευχαι σου και αι ελεημοσυναι σου ανεβησαν εις μνημοσυνον ενωπιον του θεου
- 5 Тепер же пошли до Йоппії людей, та й приклич Симона, що зветься Петром.
Now send men to Joppa, and get one Simon, named Peter,
και νυν πεμψον εις ιοπηιν ανδρας και μεταπεμψαι σιμωνα ος επικαλειται πετρος

- 6 **Він гостює в одного гарбарника Симона, що дім має при морі. Він скаже тобі, що ти маєш робити.**
Who is living with Simon, a leather-worker, whose house is by the sea.
 ουτος ξενιζεται παρα τινη σιμωνι βυρσει ο εστιν οικια παρα θαλασσαν ουτος λαλησει σοι τι σε δεи ποιειν
- 7 **Коли ж Ангол, що йому говорив, відійшов, той закликав двох із своїх слуг домових, і воєнка богобійного з тих, що служили при ньому,**
And when the angel who said these words to him had gone away, he sent for two of his house-servants, and a God-fearing man of the army, one of those who were waiting on him at all times;
 ος δε απηλθεν ο αγγελος ο λαλων τω κορηλιω φωνησας δυο των οικετων αυτου και στρατιωτην ευσεβη των προσκαρτερουντων αυτω
- 8 **і розповів їм усе та й послав їх в Йорпю.**
And having given them an account of everything, he sent them to Joppa.
 και εξηγησαμενος αυτοις απαντα απεστειλεν αυτους εις την ιοπην
- 9 ¶ **А наступного дня, як у дорозі були вони та наближались до міста, Петро вийшов на горницю, щоб помолитись, о годині десь шостій.**
Now the day after, when they were on their journey and were near the town, Peter went up to the top of the house for prayer, about the sixth hour:
 τη δε επαυριον οδοιπορουντων εκεινων και τη πολει εγγιζοντων ανεβη πετρος επι το δωμα προσευξασθαι περι ωραν εκτην
- 10 **І став він голодний, і їсти схотів. Як йому ж готували, захоплення на нього найшло,**
And he was in need of food: but while they were getting it ready, a deep sleep came on him;
 εγενετο δε προσπεινος και ηθελεν γευσασθαι παρασκευαζοντων δε εκεινων επεπεσεν επ αυτον εκστασις
- 11 **і бачить він небо відкрите, і якуюсь посудину, що сходила, немов простирало велике, яка, за чотири кінці прив'язана, спускалась додолу.**
And he saw the heavens opening, and a vessel coming down, like a great cloth let down on the earth,
 και θεωρει τον ουρανον ανεωγμενον και καταβαινον επ αυτον σκευος τι ος οθονην μεγαλην τεσσαρσιν αρχαις δεδεμενον και καθιεμενον επι της γης
- 12 **У ній же знаходились чотириногі всілякі, і земне гаддя, і небесні пташки.**
In which were all sorts of beasts and birds.
 εν ω υπηρχεν παντα τα τετραποδα της γης και τα θηρια και τα ερπετα και τα πετεινα του ουρανου
- 13 **І голос почувся до нього: Устань, заколи, Петре, і їж!**
And a voice came to him, saying, Come, Peter; take them for food.
 και εγενετο φωνη προς αυτον αναστας πετρε θυσον και φαγε
- 14 **А Петро відказав: Жадним способом, Господи, бо ніколи не їв я нічого огидного чи то нечистого!**
But Peter said, No, Lord; for I have never taken food which is common or unclean.
 ο δε πετρος ειπεν μηδαμως κυριε οτι ουδεποτε εφαγον παν κοινων η ακαθαρτον
- 15 **І знов голос удруге до нього: Що від Бога очищене, не вважай за огидне того!**
And the voice came to him a second time, What God has made clean, do not you make common.
 και φωνη παλιν εκ δευτερου προς αυτον α ο θεος εκαθαρισεν συ μη κοινου
- 16 **І це сталося тричі, і посудина знов була взята на небо.**
And this was done three times: and then the vessel was taken back into heaven.
 τουτο δε εγενετο επι τρις και παλιν ανεληφθη το σκευος εις τον ουρανον
- 17 **Як Петро ж у собі бентежився, що б то значило те видіння, що бачив, то ось посланці від Корнилія, розпитавши про Симонів дім, спинилися перед ворітьми,**
Now while Peter was in doubt as to the purpose of this vision, the men who were sent by Cornelius, having made search for Simon's house, came to the door,
 ος δε εν αυτω διηπορει ο πετρος τι αν ειη το οραμα ο ειδεν και ιδου οι ανδρες οι απεσταλμενοι απο του κορηλιου διερωτησαντες την οικιαν σιμωνος ερεστησαν επι τον πυλωνα
- 18 **і спиталися, крикнвши: Чи то тут сидить Симон, що зветься Петро?**
To see if Simon, named Peter, was living there.
 και φωνησαντες επυνθανοντο ει σιμων ο επικαλουμενος πετρος ενθαδε ξενιζεται
- 19 ¶ **Як Петро ж над видінням роздумував, Дух промовив до нього: Онде три чоловіки шукають тебе.**
And, while Peter was turning the vision over in his mind, the Spirit said to him, See, three men are looking for you.
 του δε πετρου ενθυμουμενου περι του οραματος ειπεν αυτω το πνευμα ιδου ανδρες τρεις ζητουσιν σε

- 20 **Але встань і зійди, і піди з ними без жадного сумніву, бо то Я їх послав!**
Go down, then, and go with them, doubting nothing, for I have sent them.
αλλα αναστας καταβηθι και πορευου συν αυτοις μηδεν διακρινομενος διοτι εγω απεσταλκα αυτους
- 21 **І зійшовши Петро до тих мужів, промовив: Ось я той, що його ви шукаєте. З якої причини прийшли ви?**
And Peter went down to the men, and said, I am the man you are looking for: why have you come?
καταβας δε πετρος προς τους ανδρας τους απεσταλμενους απο του κορνηλιου προς αυτον ειπεν ιδου εγω ειμι ον ζητειτε τις η αιτια δι ην παρεστε
- 22 **А вони відказали: Сотник Корнилій, муж праведний та богобійний, слави доброї в усього люду юдейського, святим Анголом був у видінні наставлений, щоб до дому свого покликати тебе та послухати слів твоїх.**
And they said, Cornelius, a captain, an upright and God-fearing man, respected by all the nation of the Jews, had word from God by an angel to send for you to his house, and to give hearing to your words.
οι δε ειπον κορνηλιος εκατονταρχης ανηρ δικαιος και φοβουμενος τον θεον μαρτυρουμενος τε υπο ολου του εθνους των ιουδαιων εχρηματισθη υπο αγγελου αγιου μεταπεμψασθαι σε εις τον οικον α υτου και ακουσαι ρηματα παρα σου
- 23 **Тоді він покликав й гостинно прийняв їх. А другого дня він устав та й із ними пішов; також дехто з братів із Йоппії пішли з ним.**
So he took them in for the night. And the day after, he went with them, taking some of the brothers from Joppa with him.
εισκαλεσμενος ουν αυτους εξεισηεν τη δε επαυριον ο πετρος εξηλθεν συν αυτοις και тινες των αδελφων των απο της ιοππης συνηλθον αυτο
- 24 **І назавтра прийшли вони до Кесарії. А Корнилій чекав їх, рідню й близьких друзів покликавши.**
And the day after that, they came to Caesarea. And Cornelius was waiting for them, having got together his relations and his near friends.
και τη επαυριον εισηλθον εις την καισαρειαν ο δε κορνηλιος ην προσδοκων αυτους συγκαλεσμενος τους συγγενεις αυτου και τους αναγκαιους φιλους
- 25 **А як увіходив Петро, Корнилій зустрінув його, і до ніг йому впав і вклонився.**
And when Peter came in, Cornelius came to him and, falling down at his feet, gave him worship.
ως δε εγενετο εισελθειν τον πετρον συναντησας αυτο ο κορνηλιος πεσων επι τους ποδας προσεκυνησεν
- 26 **Та Петро його підвів, промовляючи: Устань, бо й сам я людина!**
But Peter, lifting him up, said, Get up, for I am a man as you are.
ο δε πετρος αυτον ηγειρεν λεγων αναστηθι καγω αυτος ανθρωπος ειμι
- 27 **І, розмовляючи з ним, увійшов, і знайшов багатьох, що зібралися,**
And saying these words, he went in, and saw that a great number of people had come together;
και συνομιλων αυτο εισηλθεν και ευρισκει συνεληλυθοτας πολλους
- 28 **і промовив до них: Ви знаєте, що невільно юдєсві приставати й приходити до чужаниці. Та відкрив мені Бог, щоб я жадну людину не мав за огидну чи то за нечисту.**
And he said to them, You yourselves have knowledge that it is against the law for a man who is a Jew to be in the company of one who is of another nation; but God has made it clear to me that no man may be named common or unclean:
εφη τε προς αυτους υμεις επιστασθε ως αθεμιτον εστιν ανδρι ιουδαιω κολλασθαι η προσερχεσθαι αλλοφυλω και εμοι ο θεος εδειξεν μηδєна κοινων η ακαθαρτον λεγειν ανθρωπον
- 29 **Тому я без вагання прибув, як покликано. Тож питаю я вас: З якої причини ви слали по мене?**
And so I came without question, when I was sent for. What then is your purpose in sending for me?
διο και αναντιρρητως ηλθον μεταπεμφθεις πυνθανομαι ουν τινη λογω μετεπεμψασθε με
- 30 **А Корнилій сказав: Четвертого дня аж до цієї години я постив, а о дев'ятій годині молився я в домі своїм. І ото, перед мене став муж у блискучій одежі**
And Cornelius said, Four days from now I was in my house in prayer at the ninth hour; and I saw before me a man in shining clothing,
και ο κορνηλιος εφη απο τεταρτης ημερας μεχρι ταυτης της ωρας ημην ηηστευον και την εννατην ωραν προσευχομενος εν τω οικω μου και ιδου ανηρ εστη ενωπιον μου εν εσθητι λαμπρα
- 31 **й сказав: Корнилію, почута молитва твоя, і твої милостини перед Богом згадалися.**
Who said, Cornelius, your prayer has come to the ears of God, and your offerings are kept in his memory.
και φησιν κορνηλιє εισηκουσθη σου η προσευχη και αι ελεημοσυναι σου εμνησθησαν ενωπιον του θεου
- 32 **Тож пошли до Йоппії, і приклич Симона, що зветься Петром. Він гостює в гарбарника Симона, у господі край моря, він прийде й розповість тобі.**
Send, then, to Joppa, and get Simon, named Peter, to come to you; he is living in the house of Simon, a leather-worker, by the sea.
πεμψον ουν εις ιοππην και μετακαλεσαι симωνα ος επικαλειται πετρος ουτος ξениζεται εν οικια симωνος βυρσεως παρα θαλασσαν ος παραγενομενος λαλησει σοι

- 33 Я зараз по тебе послав, ти добре зробив, що прийшов. Тож тепер перед Богом ми всі стоїмо, щоб почути все те, що Господь наказав був тобі.
So, straight away, I sent for you; and you have done well to come. And now, we are all present before God, ready to give attention to all the things which the Lord has given you to say.
εξουτης ουν επειμψα προς σε συ τε καλως εποησας παραγενομενος νυν ουν παντες ημεις ενωπιον του θεου παρεσμεν ακουσαι παντα τα προστεταγμενα σοι υπο του θεου
- 34 ¶ А Петро відкрив уста свої та й промовив: Пізнаю я поправді, що не дивиться Бог на обличчя,
Then Peter said, Truly, I see clearly that God is no respecter of persons:
ανοιξας δε πετρος το στομα ειπεν επ αληθειας καταλαμβανομαι οτι ουκ εστιν προσωποληπτης ο θεος
- 35 але в кожнім народі присмний Йому, хто боїться Його й чинить правду.
But in every nation, the man who has fear of him and does righteousness is pleasing to him.
αλλ εν παντι εθνει ο φοβουμενος αυτον και εργαζομενος δικαιοσυνην δεκτος αυτω εστιν
- 36 Він слово послав для Ізраїлевих синів, благовістячи мир через Ісуса Христа, що Господь Він усім.
The word which he sent to the children of Israel, giving the good news of peace through Jesus Christ (who is Lord of all)--
τον λογον ον απεστειλεν τοις υιοις ισραηλ ευαγγελιζομενος ειρηνην δια ιησου χριστου ουτος εστιν παντων κυριος
- 37 Ви знаєте справу, що по всій Юдеї була й зачалась з Галілеї, після хрищення, що Іван проповідував,
That word you yourselves have knowledge of, which was made public through all Judaea, starting from Galilee, after the baptism of which John was the preacher,
υμεις οιδατε το γενομενον ρημα καθ ολης της ιουδαιας αρξαμενον απο της γαλιλαιας μετα το βαπτισμα ο εκηρυξεν ιωαννης
- 38 Ісуса, що був із Назарету, як помазав Його Святим Духом і силою Бог. І ходив Він, добро чинячи й усіх уздоровлюючи, кого поневолив диявол, бо Бог був із Ним.
About Jesus of Nazareth, how God gave the Holy Spirit to him, with power: and how he went about doing good and making well all who were troubled by evil spirits, for God was with him.
ιησουν τον απο ναζαρετ ως εχρισεν αυτον ο θεος πνευματι αγιω και δυναμει ος δηλθεν ευεργετων και ιωμενος παντας τους καταδυναστευομενους υπο του διαβολου οτι ο θεος ην μετ αυτου
- 39 І ми свідки всьому, що Він учинив у Юдейському краї та в Єрусалимі, та вбили Його, на дереві повісивши...
And we are witnesses of all the things which he did in the country of the Jews and in Jerusalem; whom they put to death, hanging him on a tree.
και ημεις εσμεν μαρτυρες παντων ον εποησεν εν τε τη χωρα των ιουδαιων και εν ιερουσαλημ ον ανειλον κρεμασαντες επι ξυλου
- 40 Але Бог воскресив Його третього дня, і дав Йому, щоб з'явився,
On the third day God gave him back to life, and let him be seen,
τουτον ο θεος ηγειρεν τη τριτη ημερα και εδωκεν αυτον εμφανη γενεσθαι
- 41 не всьому народові, але наперед Богом вибраним свідкам, нам, що з Ним їли й пили, як воскрес Він із мертвих.
Not by all the people, but by witnesses marked out before by God, even by us, who took food and drink with him after he came back from the dead.
ου παντι τω λαω αλλα μαρτυσιν τοις προκεχειροτονημενοις υπο του θεου ημιν οιτινες συνεφαγομεν και συνεπιομεν αυτω μετα το αναστηναι αυτον εκ νεκρων
- 42 І Він нам звелів, щоб народові ми проповідували та засвідчили, що то Він є призначений Богом Суддя для живих і для мертвих.
And he gave us orders to give news of this to the people, and to give public witness that this is he whom God has made judge of the living and the dead.
και παρηγγειλεν ημιν κηρυξαι τω λαω και διαμαρτυρασθαι οτι αυτος εστιν ο ωρισμενος υπο του θεου κριτης ζωντων και νεκρων
- 43 Усі пророки свідкують про Нього, що кожен, хто вірує в Нього, одержить прощення гріхів Його Йменням.
To him all the prophets give witness, that through his name everyone who has faith in him will have forgiveness of sins.
τουτω παντες οι προφηται μαρτυρουν αφειν αμαρτιων λαβειν δια του ονοματος αυτου παντα τον πιστευοντα εις αυτον
- 44 ¶ Як Петро говорив ще слова ці, злинув Святий Дух на всіх, хто слухав слова.
While Peter was saying these words, the Holy Spirit came on all those who were hearing the word.
ετι λαουντος του πετρου τα ρηματα ταυτα επεπεσεν το πνευμα το αγιον επι παντας τους ακουοντας τον λογον
- 45 А обрідані віруючі, що з Петром прибули, здивувалися дивом, що дар Духа Святого пролився також на погані!
And the Jews of the faith, who had come with Peter, were full of wonder, because the Holy Spirit was given to the Gentiles,
και εξεστησαν οι εκ περιτομης πιστοι οσοι συνηλθον τω πετρω οτι και επι τα εθνη η δωρεα του αγιου πνευματος εκκεχυται
- 46 Бо чули вони, що мовами різними ті розмовляли та Бога звеличували... Петро тоді відповів:
And they were talking in tongues, and giving glory to God. Then Peter said,
ηκουον γαρ αυτων λαουντων γλωσσαις και μεγαλυνοντων τον θεον τοτε απεκριθη ο πετρος

- 47 Чи хто може заборонити христитись водою оцим, що одержали Духа Святого, як і ми?
Will any man say that these may not have baptism who have been given the Holy Spirit as we have?
μητι το υδωρ κωλυσαι δυναται τις του μη βαπτισθηναι τουτους οιτινες το πνευμα το αγιον ελαβон καθως και ημεις
- 48 І звелів охриститися їм у Ймення Ісуса Христа. Тоді просили його позостатися в них кілька днів.
And he gave orders for them to have baptism in the name of Jesus Christ. Then they kept him with them for some days.
προσεταξεν τε αυτους βαπτισθηναι εν τω ονοματι του κυριου τοτε ηρωτησαν αυτον επιμειναι ημερας τινας
- 1 ¶ Почули ж апостоли й браття, що в Юдеї були, що й погани прийняли Слово Боже.
Now the Apostles and the brothers who were in Judaea had news that the word of God had been given to the Gentiles.
ηκουσαν δε οι αποστολοι και οι αδελφοι οι οντες κατα την ιουδαιαν οτι και τα εθνη εδεξαντο τον λογον του θεου
- 2 І, як Петро повернувся до Єрусалиму, з ним стали змагатися ті, хто з обрізання,
And when Peter came to Jerusalem, those who kept the rule of circumcision had an argument with him,
και οτε ανεβη πετρος εις ιεροσολυμα διεκρινοντο προς αυτον οι εκ περιτομης
- 3 кажучи: Чого ти ходив до людей необрізаних та споживав із ними?
Saying, You went to men without circumcision, and took food with them.
λεγοντες οτι προς ανδρας ακροβυστιαν εχοντας εισηλθες και συνεφαγες αυτοις
- 4 Петро ж розпочав і їм розповів за порядком, говорячи:
But Peter gave them an account of it all in order, saying to them,
αρξαμενος δε ο πετρος εξετιθετο αυτοις καθεξης λεγων
- 5 Був я в місті йонпійськiм і молився, і бачив в захопленні видіння: якась посудина сходила, немов простирало велике, яка, за чотири кінці прив'язана, спускалася з неба й підійшла а ж до мене.
I was in the town of Joppa, at prayer: and falling into a deep sleep, I saw in a vision a vessel like a great cloth let down from heaven, and it came down to me:
εγω ημην εν πολει ιοππης προσευχομενος και ειδον εν εκστασει οραμα καταβαινον σκευος τι ως οθονην μεγαλην τεσσαρσιν αρχαις καθιεμενην εκ του ουρανου και ηλθεν αχρiς εμου
- 6 Заирнувши до неї, я поглянув, і побачив там чотириногих землі, і звірів, і гадя, і небесних пташок.
And looking on it with attention I saw in it all sorts of beasts and birds.
εις ην ατενισας κατενοουν και ειδον τα τετραποδα της γης και τα θηρια και τα ερπετα και τα πετεινα του ουρανου
- 7 І голос почув я, що мені промовляв: Устань, Петре, заколи та й їж!
And a voice came to my ears saying, Come, Peter; take them for food.
ηκουσα δε φωνης λεγουσης μοι αναστας πετρε θυσον και φαγε
- 8 А я відказав: Жадним способом, Господи, бо ніколи нічого огидного чи то нечистого в уста мої не ввходило!
But I said, No, Lord; for nothing common or unclean has ever come into my mouth.
ειπον δε μηδαμως κυριε οτι παν κοινον η ακαθαρτον ουδεποτε εισηλθεν εις το στομα μου
- 9 І відповів мені голос із неба вдруге: Що від Бога очищене, не вважай за огидне того!
But the voice, coming a second time from heaven, said, What God has made clean, do not you make common.
απεκριθη δε μοι φωνη εκ δευτερου εκ του ουρανου α ο θεος εκαθαρισεν συ μη κοινου
- 10 І це сталося тричі, і все знов було взяте на небо.
And this was done three times, and they were all taken up again into heaven.
τουτο δε εγενετο επι τρις και παλιν ανεσπασθη απαντα εις τον ουρανον
- 11 І ось три чоловіки, посланці з Кесарії до мене, перед домом, де був я, спинилися зараз.
And at that minute, three men, sent from Caesarea, came to the house where we were.
και ιδου εξαυτης τρεις ανδρες επестησαν επι την οικιαν εν η ημην απεσταλμενοι απο καισαρειας προς με
- 12 І сказав мені Дух іти з ними без жадного сумніву. Зо мною ж пішли й оці шестеро браття, і ввійшли ми до дому того чоловіка.
And the Spirit gave me orders to go with them, doubting nothing. And these six brothers came with me; and we went into that man's house:
ειπεν δε μοι το πνευμα συνελθειν αυτοις μηδεν διακρινομενον ηλθον δε συν εμοι και οι εξ αδελφοι ουτοι και εισηλθομεν εις τον οικον του ανδρος

- 13 **I він нам розповів, як у домі своїм бачив Ангола, який став і сказав: Пошли до Йопії, та приклич того Симона, що зветься Петром, And he gave us an account of how he had seen the angel in his house, saying, Send to Joppa, and get Simon, named Peter, to come to you; απηγγειλεν τε ημιν πως ειδεν τον αγγελον εν τω οικω αυτου σταθεντα και ειποντα αυτο αποστειλον εις ιοπην ανδρας και μεταπεμψαι σιμονα τον επικαλουμενον πετρον**
- 14 **він слова тобі скаже, якими спасешся і ти, і ввесь дім твоїй. Who will say words to you through which you and all your family may get salvation. ος λαλησει ρηματα προς σε εν οις σωθηση συ και πας ο οικος σου**
- 15 **А як я промовляв, злинув на них Святий Дух, як спочатку й на нас. And, while I was talking to them, the Holy Spirit came on them, as on us at first. εν δε τω αρξασθαι με λαλειν επεπεσεν το πνευμα το αγιον επ αυτους ωσπερ και εφ ημας εν αρχη**
- 16 **І я згадав слово Господнє, як Він говорив: Іван ось водою хрестив, ви ж охрищені будете Духом Святим. And the words of the Lord came into my mind, how he said, The baptism of John was with water, but you will have baptism with the Holy Spirit. εμνησθην δε του ρηματος κυριου ως ελεγεν ιωαννης мен εβαπτισεν υδατι υμεις δε βαптиσθησεσθε εν πνευματι αγιω**
- 17 **Отож, коли Бог дав однаковий дар їм, як і нам, що ввірували в Господа Ісуса Христа, то хто ж я такий, щоб міг заперечити Богові? If then God gave them, when they had faith in the Lord Jesus Christ, the same as he gave to us, who was I to go against God? ει ουν την ισην δωρεαν εδωκεν αυτοις ο θεος ως και ημιν πιστευσασιν επι τον κυριον ιησουν χριστον εγω δε τις ημην δυνατος κωλυσαι τον θεον**
- 18 **І, почувши таке, замовкли вони, і Бога хвалили, говорячи: Отож, і поганам Бог дав покаяння в життя! And hearing these things they said nothing more, but gave glory to God, saying, Then to the Gentiles as to us has God given a change of heart, so that they may have life. ακουσαντες δε ταυτα ησυχασαν και εδοξαζον τον θεον λεγοντες αραγε και τοις εθνεσιν ο θεος την μετανοιαν εδωκεν εις ζωην**
- 19 **¶ А ті, хто розпорозився від переслідування, що знялося було через Степана, перейшли навіть до Фінікії, і Кіпру, і Антіохії, не звістуючи слова нікому, крім юдеїв. Then those who had gone away at the time of the trouble about Stephen, went as far as Phoenicia and Cyprus, preaching to the Jews only. οι мен ουν διασπαρεντες απο της θλιψεως της γενομενης επι στεφανω διηλθον εως φοινικης και κυπρου και αντιοχειας μηдени λαλουντες τον λογον ει μη μονον ιουδαιοις**
- 20 **А між ними були мужі деякі з Кіпру та з Кірінеї, що до Антіохії прийшли, і промовляли й до греків, благовістячи про Господа Ісуса. But some of them, men of Cyprus and Cyrene, when they came to Antioch, gave the good news about the Lord Jesus to the Greeks. ησαν δε тινες εξ αυτων ανδρες κυπριοι και κυρηναιοι οιτινες εισελθοντες εις αντιοχειαν ελαλουν προς τους ελληνιστας ευαγγελιζομενοι τον κυριον ιησουν**
- 21 **І Господня рука була з ними; і велике число їх увірувало, і навернулось до Господа! And the power of the Lord was with them, and a great number had faith and were turned to the Lord. και ην χειρ κυριου μετ αυτων πολυς τε αριθμος πιστευσας επεστρεψεν επι τον κυριον**
- 22 **І вістка про них досягла до вух єрусалимської Церкви, і до Антіохії послали Варнаву. And news of them came to the ears of the church at Jerusalem: and they sent Barnabas as far as Antioch: ηκουσθη δε ο λογος εις τα ωτα της εκκλησιας της εν ιεροσολυμοις περι αυτων και εξαπεστειλαν барнаβαν διελθειν εως αντιοχειας**
- 23 **А він, як прийшов і благодать Божу побачив, звеселився, і всі став просити, щоб серцем рішучим трималися Господа. Who, when he came and saw the grace of God, was glad; and he made clear to them the need of keeping near the Lord with all the strength of their hearts: ος παραγενομενος και ιδων την χαριν του θεου εχαρη και παρακαλει παντας τη προθεσει της καρδιας προσμενειν τω κυριω**
- 24 **Бо він добрий був муж, повний Духа Святого та віри. І прилучилось багато народу до Господа! For he was a good man and full of the Holy Spirit and of faith: and a great number were joined to the Lord. οτι ην ανηρ αγαθος και πληρης πνευματος αγιου και πιστεως και προσετεθη οχλος ικανος τω κυριω**
- 25 **Після того подався Варнава до Тарсу, щоб Савла шукати. Then he went on to Tarsus, looking for Saul; εζηληθεν δε εις тарσον ο барнаβας αναζητησαι σαυλον**
- 26 **А знайшовши, привів в Антіохію. І збирались у Церкві вони цілий рік, і навчали багато народу, і в Антіохії найперш християнами названо учнів. And when he had come across him, he took him to Antioch. And they were with the church there for a year, teaching the people; and the disciples were first given the name of Christians in Antioch. και ευρων αυτον ηγαγεν αυτον εις αντιοχειαν εγενετο δε αυτους ενιαυτον ολον συναχθηναι εν τη εκκλησια και διδαξαι οχλον ικανον χρηματισαι τε πρωτον εν αντιοχεια τους μαθητας χριστιανους**

- 27 ¶ Прибули ж тими днями пророки від Єрусалиму до Антіохії.
Now in those days prophets came from Jerusalem to Antioch.
εν ταυταις δε ταις ημεραις κατηλθον απο ιεροσολυμων προφηται εις αντιοχειαν
- 28 I встав один з них, на ймення Агав, і Духом прорік, що голод великий у цілому світі настане, як за Клавдія був.
And one of them, named Agabus, said publicly through the Spirit that there would be serious need of food all over the earth: which came about in the time of Claudius.
αναστας δε εις εξ αυτων ονοματι αγαβος εσημανεν δια του πνευματος λιμον μεγαν μελλειν εσεσθαι εφ ολην την οικουμενην οστις και εγενετο επι κλαυδιου καισαρος
- 29 Тоді учні, усякий із своєї спроможности, постановили послати допомогу братам, що в Юдеї жили.
And the disciples, everyone as he was able, made a decision to send help to the brothers living in Judaea:
των δε μαθητων καθως ηυπορειτο τις ωρισαν εκαστος αυτων εις διακονιαν πεμψαι τοις κατοικουσιν εν τη ιουδαια αδελφοις
- 30 Що й зробили, через руки Варнави та Савла, пославши до старших.
Which they did, sending it to the rulers of the church by the hand of Barnabas and Saul.
ο και εποιησαν αποστειλαντες προς τους πρεσβυτερους δια χειρος βαρναβα και σαυλου
- 1 ¶ А Цар Ирод тоді підніс руки, щоб декого з Церкви гнобити.
Now, about that time, Herod the king made cruel attacks on the Christians.
κατ εκεινον δε τον καιρον επεβαλεν ηρωδης ο βασιλευς τας χειρας κακωσαι τινας των απο της εκκλησιας
- 2 I мечем він стяв Якова, брата Іванового.
And he put James, the brother of John, to death with the sword.
ανειλεν δε ιακωβον τον αδελφον ιωαννου μαχαιρα
- 3 А бачивши, що подобалося це юдеям, він задумав схопити й Петра. Були ж дні Опрісноків.
And when he saw that this was pleasing to the Jews he went on to take Peter in addition. This was at the time of the feast of unleavened bread.
και ιδων οτι αρεστον εστιν τοις ιουδαιοις προσεθετο συλλαβειν και πετρον ησαν δε ημεραι των αζυμων
- 4 I, схопивши його, посадив до в'язниці, і передав чотирьом чвіркам вояків, щоб його стерегли, бажаячи вивести людям його по Пасці.
And having taken him, he put him in prison, with four bands of armed men to keep watch over him; his purpose being to take him out to the people after the Passover.
он και πιασας εθετο εις φυλακην παραδους τεσσαρειν τετραδιοις στρατιωτων φυλασσειν αυτον βουλομενος μετα το πασχα αναγαγειν αυτον τω λαω
- 5 ¶ Отож, у в'язниці Петра стерегли, а Церква ревню молилася Богові за нього.
So Peter was kept in prison: but the church made strong prayer to God for him.
ο μεν ουν πετρος ετηρειτο εν τη φυλακη προσευχη δε ην εκτενης γινομενη υπο της εκκλησιας προς τον θεον υπερ αυτου
- 6 А як Ирод хотів його вивести, Петро спав тієї ночі між двома вояками, закутий у два ланцюги, і сторожа пильнувала в'язницю при дверях.
And when Herod was about to take him out, the same night Peter was sleeping in chains between two armed men, and the watchmen were keeping watch before the door of the prison.
οτε δε εμελλεν αυτον προαγειν ο ηρωδης τη νυκτι εκεινη ην ο πετρος κοιμωμενος μεταξυ δυο στρατιωτων δεδεμενος αλυσειν δυσιν φυλακες τε προ της θυρας ετηρουν την φυλακην
- 7 I ось Ангел Господній з'явився, і в в'язниці засяяло світло. I, доторкнувшись до боку Петрового, він збудив його, кажучи: Мерщій вставай! I ланцюги йому з рук поспадали.
And a great light was seen shining in the room, and an angel of the Lord came to Peter and, touching him on his side so that he came out of his sleep, said, Get up quickly. And his chains came off his hands.
και ιδου αγγελος κυριου επεστη και φως ελαμψεν εν τω οικηματι παταξας δε την πλευραν του πετρου ηγειρεν αυτον λεγων αναστα εν ταχει και εξεπεσον αυτου αι αλυσεις εκ των χειρων
- 8 А Ангел до нього промовив: Підпережися, і взуй сандалі свої. I він так учинив. I каже йому: Зодягнися в плаща свого, та й за мною йди.
Then the angel said, Put on your shoes and get ready to go. And he did so. And he said, Put your coat round you and come with me.
ειπεν τε ο αγγελος προς αυτον περιζωσαι και υποδησαι τα σανδαλια σου εποιησεν δε ουτως και λεγει αυτω περιβαλου το ιματιον σου και ακολουθει μοι
- 9 I, вийшовши, він ішов услід за ним, і не знав, чи то правда, що робилось від Ангела, бо думав, що видіння він бачить.
And he went out after him; and he was not certain if what was done by the angel was a fact, for it seemed to him that he was seeing a vision.
και εξελθων ηκολουθει αυτω και ουκ ηδει οτι αληθες εστιν το γινομενον δια του αγγελου εδοκει δε οραμα βλεπειν

- 10 Як сторожу минули вони першу й другу, то прийшли до залізної брами, що до міста веде, і вона відчинилась сама їм. І, вийшовши, пройшли одну вулицю, і відступив Ангол зараз від нього.
 And when they had gone past the first and second watchmen they came to the iron door into the town, which came open by itself: and they went out and down one street; and then the angel went away.
 διελθόντες δε πρώτην φυλακὴν καὶ δευτέραν ἦλθον ἐπὶ τὴν πύλῃν τὴν σιδηρὰν τὴν φέρουσαν εἰς τὴν πόλιν ἣτις αὐτοματῆ ἠνοίχθη αὐτοῖς καὶ ἐξελθόντες προῆλθον ῥυμὴν μίαν καὶ εὐθεὸς ἀπέστη ὁ ἀγγέλως ἀπ' αὐτοῦ
- 11 Сказав же Петро, опритомнівши: Тепер знаю правдиво, що Господь послав Свого Ангола, і видер мене із рук Іродових та від усього чекання народу юдейського.
 And when Peter came to his senses he said, Now, truly, I am certain that the Lord has sent his angel and taken me out of the hands of Herod, against all the hopes of the Jews.
 καὶ ὁ πέτρος γενομένος ἐν αὐτῷ εἶπεν νῦν οἶδα ἀληθῶς ὅτι ἐξάλεσται ἐν κύριος τὸν ἀγγέλων αὐτοῦ καὶ ἐξείλετο με ἐκ χειρὸς ἡρώδου καὶ πάσης τῆς προσδοκίας τοῦ λαοῦ τῶν ἰουδαίων
- 12 А зміркувавши, він прийшов до садиби Марії, матері Івана, званого Марком, де багато зібралось й молилося.
 And when he became clear about this, he went to the house of Mary, the mother of John named Mark, where a number of them had come together for prayer.
 συνιδὼν τε ἦλθεν ἐπὶ τὴν οἰκίαν μαριας τῆς μητρὸς ἰωάννου τοῦ ἐπικαλούμενου μαρκοῦ οὗ ἦσαν ἱκανοὶ συνηθροισμένοι καὶ προσευχόμενοι
- 13 І як Петро в фіртку брами постукав, то вийшла послухати служниця, що звалася Рода,
 And he gave a blow on the door, and a young girl came to it, named Rhoda.
 κρούσαντος δε τοῦ πέτρου τὴν θύραν τοῦ πύλωνος προῆλθεν παιδικὴ ὑπακουσαὶ ὀνοματὶ ῥοδῆ
- 14 та голос Петрів розпізнавши, вона з радощів не відчинила воріт, а прибігши, сказала, що Петро при воротях стоїть!...
 And hearing the voice of Peter, in her joy she went running, without opening the door, to say that Peter was outside.
 καὶ ἐπιγνοῦσα τὴν φωνὴν τοῦ πέτρου ἀπο τῆς χαρᾶς οὐκ ἠνοιξεν τὸν πύλωνα εἰσδραμοῦσα δε ἀπηγγείλεν εἶσταναι τὸν πέτρον προ τοῦ πύλωνος
- 15 А вони їй сказали: Чи ти навісна? Та вона запевняла своє, що є так. Вони ж говорили: То Ангол його!
 And they said to her, You are off your head. But still she said, with decision, that it was so. And they said, It is his angel.
 οἱ δε προς αὐτὴν εἶπον μαινῆ ἢ δε δυσχυρίζετο οὕτως εἶπεν οἱ δ' ελεγον ὁ ἀγγέλως αὐτοῦ ἐστιν
- 16 А Петро й далі стукав. Коли ж відчинили, вони його вгледіли та й дивувалися.
 But Peter went on giving blows on the door: and when it was open and they saw him, they were full of wonder.
 ὁ δε πέτρος ἐπεμεν κρούων ἀνοίξαντες δε εἶδον αὐτὸν καὶ ἐξεστήσαν
- 17 Махнувши ж рукою до них, щоб мовчали, він їм розповів, як Господь його вивів із в'язниці. І сказав: Сповістіть про це Якова й браттю. І, вийшовши, він до іншого місця пішов.
 But he made a sign to them with his hand to be quiet, and gave them an account of how the Lord had taken him out of prison. And he said, Give the news to James and the brothers. And then he went away.
 κατασεισας δε αὐτοῖς τὴ χεῖρὶ σιγᾶν διηγήσατο αὐτοῖς πως ὁ κύριος αὐτὸν ἐξηγάγεν ἐκ τῆς φυλακῆς εἶπεν δε ἀπαγγεῖλατε ἰακώβω καὶ τοῖς ἀδελφοῖς ταῦτα καὶ ἐξελθὼν ἐπορεύθη εἰς ἕτερον τόπον
- 18 Коли ж настав день, поміж вояками зчинилась велика тривога, що то сталося з Петром.
 Now when it was day, the armed men were greatly troubled about what had become of Peter.
 γενομένης δε ἡμέρας ἦν ταραχὸς οὐκ ὀλίγος ἐν τοῖς στρατιωταῖς τί ἀρα ὁ πέτρος εἴχεται
- 19 А Ірод, пошукавши його й не знайшовши, віддав варту під суд, і звелів їх стратити. А сам із Юдеї відбув в Кесарію, і там перебував.
 And Herod, when he sent for him, and he was not there, after questioning the watchmen, gave orders that they were to be put to death. Then he went down from Judaea to Caesarea for a time.
 ἠρώδης δε ἐπιζητήσας αὐτὸν καὶ μὴ εὐρὼν ἀνακρίνας τοὺς φυλακᾶς ἐκέλευσεν ἀπαχθῆναι καὶ κατελθὼν ἀπο τῆς ἰουδαίας εἰς τὴν καισαρείαν διέτριβεν
- 20 ¶ А Ірод розгніваний був на тирян та сидонян. І вони однодушно до нього прийшли, і вблагали царського постельника Власта, та й миру просили, бо їхня земля годувалась з царської.
 Now he was very angry with the people of Tyre and Sidon: and they came to him, all together, and having made friends with Blastus, the controller of the king's house, they made a request for peace, because their country was dependent on the king's country for its food.
 ἦν δε ὁ ἠρώδης θυμομαχὼν τυριοῖς καὶ σιδωνιοῖς ὁμοθυμαδὸν δε παρῆσαν προς αὐτὸν καὶ πεισαντες βλαστον τὸν ἐπὶ τοῦ κοιτωνος τοῦ βασιλεως ἤτουντο εἰρηνην δια το τρεφεσθαι αὐτὸν τὴν χώρα ν ἀπο τῆς βασιλικῆς
- 21 Дня ж призначеного Ірод убрався в одягу царську, і на підвищенні сів та й до них говорив.
 And on the day which had been fixed, Herod, dressed in his robes and seated in his place, made a public statement to them.
 τακτῆ δε ἡμέρα ὁ ἠρώδης ἐνδύσαμενος ἐσθῆτα βασιλικὴν καὶ καθίσας ἐπὶ τοῦ βηματος ἐδημηγορεῖ προς αὐτοὺς

- 22 **А натовп кричав: Голос Божий, а не людський!**
And the people, with loud cries, said, It is the voice of a god, not of a man.
ο δε δημος επεφωνει θεου φωνη και ουκ ανθρωπου
- 23 **І Ангел Господній уразив зненацька його, бо він не віддав слави Богові. І черва його з'їла, і він умер...**
And straight away the angel of the Lord sent a disease on him, because he did not give the glory to God: and his flesh was wasted away by worms, and so he came to his end.
παραχημα δε επαταξεν αυτον αγγελος κυριου ανθ ων ουκ εδωκεν την δοξαν τω θεω και γενομενος σκοληκοβρωτος εξεψυξεν
- 24 **Слово ж Боже росло та помножувалось.**
But the word of the Lord went on increasing.
ο δε λογος του θεου ηυξανεν και επληθυνετο
- 25 **А Варнава та Савл, службу виконавши, повернулись із Єрусалиму, узявши з собою Івана, що прозваний Марком.**
And Barnabas and Saul came back from Jerusalem, when their work was ended, taking with them John named Mark.
βαρναβας δε και σαυλος υπεστρεψαν εξ ιερουσαλημ πληρωσαντες την διακονιαν συμπαραλαβοντες και ιωαννην τον επικληθεντα μαρκον
- 1 **¶ А в Антиохії, у тамошній Церкві були ці пророки та вчителі: Варнава й Семен, званий Нігер, і кіринеянин Луцій, і Манаїл, що був вигодуваний із тетрархом Іродом, та ще Савл.**
Now there were at Antioch, in the church there, prophets and teachers, Barnabas, and Symeon who was named Niger, and Lucius of Cyrene, and Manaen, a relation of Herod the king, and Saul.
ησαν δε тινες εν αντιохεια κατα την ουσαν εκκλησιαν προφηται και διδασκαλοι ο τε βαρναβας και симеон ο καλουμενος νιγερ και λουκιος ο κυρηναιος манаην τε ηρωδου του тетрарχου συντροφος και σαυλος
- 2 **Як служили ж вони Господеві та постили, прорік Святий Дух: Відділіть Варнаву та Савла для Мене на справу, до якої покликав Я їх!**
And while they were doing the Lord's work, and going without food, the Holy Spirit said, Let Barnabas and Saul be given to me for the special work for which they have been marked out by me.
λειτουργουντων δε αυτων τω κυριω και νηστευοντων ειπεν το πνευμα το αγιον αφορισατε δη μοι τον τε βαρναβαν και τον σαυλον εις το εργον ο προσκεκλημαι αυτους
- 3 **Тоді, попостивши та помолившись, вони руки поклали на них, і відпустили.**
Then, after prayer and going without food they put their hands on them, and sent them away.
τοτε νηστευσαντες και προσευξαμενοι και επιθεντες τας χειρας αυτοις απελευσαν
- 4 **¶ Вони ж, послані будши від Духа Святого, прийшли в Селевкію, а звідти до Кіпру відплинули.**
So, being sent out by the Holy Spirit, they went down to Seleucia; and from there they went by ship to Cyprus.
ουτοι мен ουν εκπεμφθεντες υπο του πνευματος του αγιου κατηλθον εις την σελευκειαν εκειθεν τε απεπλευσαν εις την κυπρον
- 5 **Як були ж в Саламіні, то звіщали вони Слово Боже по синагогах юдейських; до послуг же мали й Івана.**
And at Salamis they were preaching the word of God in the Synagogues of the Jews: and John was with them, helping them.
και γενομενοι εν σαλαμινι κατηγγελλον τον λογον του θεου εν ταις συναγωгаις των ιουδαιων ειχον δε και ιωαννην υπηρετην
- 6 **А коли перейшли аж до Пафи весь острів, то знайшли ворожбита одного, лжепророка юдеянина, йому на ім'я Варісус.**
And when they had gone through all the island to Paphos, they came across a certain wonder-worker and false prophet, a Jew whose name was Bar-Jesus;
διελθοντες δε την νησον αχρι παφου ευρον тина μαγον ψευδοπροφητην ιουδαιον ω ονομα βαριησους
- 7 **Він був при проконсулі Сергії Павлі, чоловіку розумнім. Той закликав Варнаву та Савла, і прагнув послухати Божого Слова.**
Who was with the ruler, Sergius Paulus, an able man. This man sent for Barnabas and Saul, desiring to have knowledge of the word of God.
ος ην συν τω ανθυπατω σεργιω παυλω ανδρι συνετω ουτος προσκαλεσαμενος βαρναβαν και σαυλον επεζητησεν ακουσαι τον λογον του θεου
- 8 **Але їм опирався Еліма ворожбит той, бо ім'я його перекладається так, і намагавсь відвернути від віри проконсула.**
But Elymas, the wonder-worker (for that is the sense of his name), put himself against them, with the purpose of turning the ruler from the faith.
ανθισατο δε αυτοις ελυμας ο μαγος ουτως γαρ μεθερμηνευεται το ονομα αυτου ζητων διαστρεψαι τον ανθυπατον απο της πιστεως
- 9 **Але Савл, що й Павло він, переповнився Духом Святим і на нього споглянув,**
But Saul, whose other name is Paul, being full of the Holy Spirit, looking hard at him, said,
σαυλος δε ο και παυλος πλησθεις πνευματος αγιου και ατεισας εις αυτον
- 10 **і промовив: О сину дияволів, повний всякого підступу та всілякої злости, ти ворогу всякої правди! Чи не перестанеш ти плутати простих Господніх доріг?**
O you, who are full of false tricks and evil ways, a son of the Evil One, hating all righteousness, will you for ever be turning people from the right ways of the Lord?
ειπεν ω πληρης παντος δολου και πασης ραδιουργιας υιε διαβολου εχθρε πασης δικαιοσυνης ου παυση διαστρεφων τας οδους κυριου τας ευθειας

- 11 **I** тепер ось на тебе Господня рука, ти станеш сліпий, і сонця бачити не будеш до часу! І миттю обняв того морок та темрява, і став він ходити навпомацки та шукати поводатора...
And now, see, the hand of the Lord is on you, and you will be blind and not able to see the sun for a time. And straight away a dark mist came down on him; and he went about looking for a guide.
και νυν ιδου χειρ του κυριου επι σε και εση τυφλος μη βλεπων τον ηλιον αχρι καιρου παραρημα δε επεπεσεν επ αυτον αχλος και σκοτος και περιαγων εξητει χειραγωγους
- 12 **Тоді той проконсул, як побачив, що сталося, увірував, і дивувався науці Господній!**
Then the ruler, when he saw what was done, had faith, being full of wonder at the teaching of the Lord.
τοτε ιδων ο ανθυπατος το γεγονος επιστευσεν εκπλησσομενος επι τη διδαχη του κυριου
- 13 **І, як від Пафа Павло й ті, хто з ним був, відпливли, то вони прибули в Памфілійську Пергію. А Іван, відлучившись від них, повернувся до Єрусалиму.**
Then Paul and those who were with him went by ship from Paphos and came to Perga in Pamphylia: and there John went away from them and came back to Jerusalem.
αναχθεντες δε απο της παφου οι περι τον παυλον ηλθον εις περγην της παμφυλιας ιωαννης δε αποχωρησας απ αυτων υπεστρεψεν εις ιεροσολυμα
- 14 **¶ А вони, пішовши з Пергії, прийшли до Писидійської Антіохії, і дня суботнього до синагоги ввійшли й посідали.**
But they, going through from Perga, came to Antioch in Pisidia; and they went into the Synagogue on the Sabbath and were seated.
αυτοι δε διελθοντες απο της περγης παρεγενοντο εις αντιοχειαν της πισιδιας και εισελθοντες εις την συναγωγην τη ημερα των σαββατων εκαθισαν
- 15 **А по відчитанні Закону й Пророків, старші синагоги послали до них, переказуючи: Мужі-браття, якщо маєте слово потіхи для люду, промовте!**
And after the reading of the law and the prophets, the rulers of the Synagogue sent to them, saying, Brothers, if you have a word of comfort for the people, say on.
μετα δε την αναγνωσιν του νομου και των προφητων απεστειλαν οι αρχισυναγωγοι προς αυτους λεγοντες ανδρες αδελφοι ει εστιν λογος εν υμιν παρακλησεως προς τον λαον λεγετε
- 16 **Тоді Павло встав, і давши знака рукою, промовив: Послухайте, мужі ізраїльтяни, та ви, богобійні!**
And Paul, getting up and making a sign with his hand, said, Men of Israel, and you who have the fear of God, give ear.
αναστας δε παυλος και κατασεισας τη χειρι ειπεν ανδρες ισραηλιται και οι φοβουμενοι τον θεον ακουσατε
- 17 **Бог цих Ізраїлевих людей вибрав Собі отців наших, і підвищив народ, як він перебував у єгипетським краї, і рукою потужною вивів їх із нього,**
The God of this people Israel made selection of our fathers, lifting the people up from their low condition when they were living in the land of Egypt, and with a strong arm took them out of it.
ο θεος του λαου τουτου ισραηλ εξελεξατο τους πατερας ημων και τον λαον υψωσεν εν τη παροικια εν γη αιγυπτω και μετα βραχιονος υψηλου εξηγαγεν αυτους εξ αυτης
- 18 **і ліг із сорок Він їх годував у пустині,**
And for about forty years he put up with their ways in the waste land.
και ως τεσσαρακονταετη χρονον ετροποφορησεν αυτους εν τη ερημω
- 19 **а вигубивши сім народів в землі ханаанській, поділив жеребком їхню землю між ними,**
And having put to destruction seven nations in the land of Canaan, he gave them the land for their heritage for about four hundred and fifty years.
και καθελων εθνη επτα εν γη χανααν κατεκληροδοτησεν αυτοις την γην αυτων
- 20 **майже що по чотирьох і п'ятидесяти роках. Після того аж до Самуїла пророка Він їм суддів давав.**
And after these things he gave them judges, till the time of Samuel the prophet.
και μετα ταυτα ως ετεσιν τετρακοσιοις και πεντηκοντα εδοκεν κριτας εως σαμουηλ του προφητου
- 21 **А потім забажали царя, і Бог дав їм Саула, сина Кісового, мужа з Веніяминового племені, на чотири десятки років.**
Then at their request for a king, God gave them Saul, the son of Kish, a man of the family of Benjamin, who was their king for forty years.
κακειθεν ητησαντο βασιλευα και εδοκεν αυτοις ο θεος τον σαουλ υιον κισ ανδρα εκ φυλης βενιαμιν ετη τεσσαρακοντα
- 22 **А його віддаливши, поставив царем їм Давида, про якого й сказав, засвідчуючи: Знайшов Я Давида, сина Єссеевого, чоловіка за серцем Своїм, що всю волю Мою він виконувати буде**
And having put him on one side, he made David their king, to whom he gave witness, saying, I have taken David, the son of Jesse, a man dear to my heart, who will do all my pleasure.
και μεταστησας αυτον ηγειρεν αυτοις τον δαβιδ εις βασιλευα ω και ειπεν μαρτυρησας ευρον δαβιδ τον του ιεσσα ανδρα κατα την καρδιαν μου ος ποιησει παντα τα θεληματα μου
- 23 **За обітницею, із його насіння підняв Бог Ісуса, як спасіння Ізраїлеві,**
From this man's seed has God given to Israel a Saviour, even Jesus, as he gave his word;
τουτου ο θεος απο του σπερματος κατ επαγγελιαν ηγειρεν τω ισραηλ σωτηρα ιησουν
- 24 **як Іван перед самим приходом Його усьому народові Ізраїлевому проповідував хрищення на покаяння.**
For whose coming John made ready the way by preaching to all the people of Israel the baptism which goes with a change of heart.
προκηρυξαντος ιωαννου προ προσωπου της εισοδου αυτου βαπτισμα μετανοιας παντι τω λαω ισραηλ

- 25 А коли свою путь Іван виконав, то він промовляв: Я не Той, за Кого ви мене вважаєте, але йде он за мною, що Йому розв'язати ремінця від узуття Його я недостойний.
And when John was completing his work, he said, What do I seem to you to be? I am not he; but one is coming after me, whose shoes I am not good enough to undo.
ως δε πληρου ο ιωαννης τον δρομον ελεγεν τινα με υπονοειτε ειναι ουκ ειμι εγω αλλ ιδου ερχεται μετ εμε ου ουκ ειμι αξιος το υποδημα των ποδων λυσαι
- 26 Мужі-браття, сини роду Авраамового, та хто богобоязний із вас! Для вас було послане слово спасіння цього.
My brothers, children of the family of Abraham, and those among you who have the fear of God, to us the word of this salvation is sent.
ανδρες αδελφοι υιοι γενους αβρααμ και οι εν υμιν φοβουμενοι τον θεον υμιν ο λογος της σωτηριας ταυτης απεσταλη
- 27 Бо мешканці Єрусалиму та їхня старшина Його не пізнали, а пророчі слова які щосуботи читаються вони сповнили присудом,
For the men of Jerusalem and their rulers, having no knowledge of him, or of the sayings of the prophets which come to their ears every Sabbath day, gave effect to them by judging him.
οι γαρ κατοικουντες εν ιερουσαλημ και οι αρχοντες αυτων τουτον αγνοησαντες και τας φωνας των προφητων τας κατα παν σαββατον αναγιγνωσκομενας κριναντες ελληρωσαν
- 28 і хоч жадної провини смертельної в Ісусі вони не знайшли, все ж просили Пилата вбити Його.
And though no cause of death was seen in him, they made a request to Pilate that he might be put to death.
και μηδεμιαν αιτιαν θανατου ευροντες ητησαντο πιλατον αναρεθηναι αυτον
- 29 Коли ж усе виповнилось, що про Нього написано, то зняли Його з дерева, та й до гробу поклали.
And when they had done all the things said in the Writings about him, they took him down from the tree, and put him in the place of the dead.
ως δε ετελεσαν απαντα τα περι αυτου γεγραμμενα καθελοντες απο του ξυλου εθηκαν εις μνημειον
- 30 Але Бог воскресив Його з мертвих!
But God gave him back from the dead:
ο δε θεος ηγειρεν αυτον εκ νεκρων
- 31 Він з'являвся багато днів тим, що були поприходили з Ним із Галілеї до Єрусалиму, і що тепер вони свідки Його перед людьми.
And for a number of days he was seen by those who came with him from Galilee to Jerusalem, who are now his witnesses before the people.
ως ωφθη επι ημερας πλειους τοις συναβασιν αυτω απο της γαλιλαιας εις ιερουσαλημ οιτινες εισιν μαρτυρες αυτου προς τον λαον
- 32 І ми благовістимо вам ту обітницю, що дана була нашим отцям,
And we are giving you the good news of the undertaking made to the fathers,
και ημεις υμας ευαγγελιζομεθα την προς τους πατερας επαγγελιαν γενομενην οτι ταυτην ο θεος εκπληρωκεν τοις τεκνοις αυτων ημιν αναστησας ιησουν
- 33 що їй нам, їхнім дітям, Бог виконав, воскресивши Ісуса, як написано в другім псалмі: Ти Мій Син, Я сьогодні Тебе породив!
Which God has now put into effect for our children, by sending Jesus; as it says in the second Psalm, You are my Son; this day I have given you being.
ως και εν τω ψαλμω τω δευτερω γεγραπται υιος μου ει συ εγω σημερον γεγεννηκα σε
- 34 А що Він воскресив Його з мертвих, щоб більш не вернувся в зотління, те так заповів: Я дам вам ті милості, що обіцяні вірно Давиду були!
And about his coming back from the dead, never again to go to destruction, he has said these words, I will give you the holy and certain mercies of David.
οτι δε ανεστησεν αυτον εκ νεκρων μηκετι μελλοντα υποστρεφειν εις διαφθοραν ουτως ειρηκεν οτι δωσω υμιν τα οσια δαβιδ τα πιστα
- 35 Тому то їй деінде говорить: Не даси Ти Своєму Святому побачити тління!
Because he says in another Psalm, You will not let your Holy One see destruction.
διο και εν ετερω λεγει ου δωσεις τον οσιον σου ιδειν διαφθοραν
- 36 Бо Давид, що часу свого послужив волі Божій, спочив, і злучився з отцями своїми, і тління побачив.
Now David, having done God's work for his generation, went to sleep, and was put with his fathers, and his body came to destruction:
δαβιδ μεν γαρ ιδια γενεα υπηρετησας τη του θεου βουλη εκοιμηθη και προσετεθη προς τους πατερας αυτου και ειδεν διαφθοραν
- 37 Але Той, що Бог воскресив Його з мертвих, тління не побачив.
But he, who was lifted up by God, did not see destruction.
ον δε ο θεος ηγειρεν ουκ ειδεν διαφθοραν
- 38 Отже, мужі-браття, хай відомо вам буде, що прощення гріхів через Нього звіщається вам.
And so, let it be clear to you, my brothers, that through this man forgiveness of sins is offered to you:
γνωστον ουν εστω υμιν ανδρες αδελφοι οτι δια τουτου υμιν αφεις αμαρτιων καταγγελλεται

- 39 **I в усім, у чому ви не могли виправдатись Законом Мойсеевим, через Нього виправдусться кожен віруючий.**
And through him everyone who has faith is made free from all those things, from which the law of Moses was not able to make you free.
και απο παντων των ουκ ηδυνηθητε εν τω νομω μουσεως δικαιοθηναι εν τωτω πας ο πιστευων δικαιοται
- 40 **Отож, стережіться, щоб на вас не прийшло, що в Пророків провіщено:**
So take care that these words of the prophets do not come true for you;
βλεπετε ουν μη επελθη εφ υμας το ειρημενον εν τοις προφηταις
- 41 **Дивіться, погордюші, і дивуйтеся та пощезайте, бо Я діло роблю за днів ваших, те діло, що йому не повірите ви, якби хто розповів вам!**
See, you doubters, have wonder and come to your end; for I will do a thing in your days to which you will not give belief, even if it is made clear to you.
ιδετε οι καταφρονηται και θαυμασατε και αφανισθητε οτι εργον εγω εργαζομαι εν ταις ημεραις υμων εργον ω ου μη πιστευσητε εαν τις εκδηγηται υμιν
- 42 ¶ **А як стали виходити вони, то їх прошено, щоб на другу суботу до них говорили ті самі слова.**
And when they went out, they made a request that these words might be said to them again on the Sabbath after.
εξιοντων δε εκ της συναγωγης των ιουδαιων παρεκαλουν τα εθνη εις το μεταξυ σαββατων λαληθηναι αυτοις τα ρηματα ταυτα
- 43 **А коли розійшлась синагога, то багато з юдеїв та й із нововірців побожних пішли за Павлом та Варнавою, а вони промовляли до них і намовляли їх перебувати в благодаті Божій.**
Now when the meeting was ended, a number of the Jews and of the God-fearing Gentiles who had become Jews, went after Paul and Barnabas: who put before them how important it was to keep on in the grace of God.
λυθεισης δε της συναγωγης ηκολουθησαν πολλοι των ιουδαιων και των σεβομενων προσηλυτων το παυλω και το барнаβα οιτινες προσλαουντες αυτοις επειθον αυτοις επιμενειν τη χαριτι του θεου
- 44 **А в наступну суботу зібралось майже все місто послухати Божого Слова.**
And on the Sabbath after, almost all the town came together to give hearing to the word of God.
τω δε ερχομενω σαββατω σχεδον πασα η πολις συνηχθη ακουσαι τον λογον του θεου
- 45 **Як юдеї ж побачили натовп, то наповнились заздрощів, і стали перечити мові Павла та богозневажати.**
But when the Jews saw such a great number of people, they were full of envy and said evil words against Paul's preaching.
ιδοντες δε οι ιουδαιοι τους οχλους επλησθησαν ζηλου και αντελεγον τοις υπο του παυλου λεγομενοις αντιλεγοντες και βλασφημουντες
- 46 **Тоді Павло та Варнава мужньо промовили: До вас перших потрібно було говорити Слово Боже; та коли ви його відкидаєте, а себе вважаєте за недостойних вічного життя, то ось до поган ми звертаємось.**
Then Paul and Barnabas without fear said, It was necessary for the word of God to be given to you first; but because you will have nothing to do with it, and have no desire for eternal life, it will now be offered to the Gentiles.
παρησιασαμενοι δε ο παυλος και ο барнаβας ειπον υμιν ην αναγκαιον πρωτον λαληθηναι τον λογον του θεου επειδη δε απωθεισθε αυτον και ουκ αξιους κρινετε εαυτους της αιωνιου ζωης ιδου στρεφομεθα εις τα εθνη
- 47 **Бо так заповів нам Господь: Я світлом поставив Тебе для поган, щоб спасінням Ти був аж до краю землі!**
For so the Lord has given us orders, saying, I have given you for a light to the Gentiles so that you may be for salvation to the ends of the earth.
ουτως γαρ ενταταλται ημιν ο κυριος τεθεικα σε εις φως εθνων του ειναι σε εις σωτηριαν εως εσχατου της γης
- 48 **А погани, почувши таке, раділи та Слово Господнє хвалили. І всі ті, хто призначений був в життя вічне, увірували.**
And the Gentiles, hearing this, were glad and gave glory to the word of God: and those marked out by God for eternal life had faith.
ακουοντα δε τα εθνη εχαιρον και εδοξαζον τον λογον του κυριου και επιστευσαν οσοι ησαν τεταγμενοι εις ζωην αιωνιον
- 49 **І ширилось Слово Господнє по цілій країні.**
And the word of the Lord went through all the country.
διεφερετο δε ο λογος του κυριου δι ολης της χωρας
- 50 **Юдеї ж підбили побожних впливових жінок та значніших у місті, і зняли переслідування на Павла та Варнаву, та й вигнали їх із своєї землі.**
But the Jews, working up the feelings of the God-fearing women of high position and of the chief men of the town, got an attack started against Paul and Barnabas, driving them out of those parts.
οι δε ιουδαιοι παρωτρυναν τας σεβομενας γυναικας και τας ευσημονας και τους πρωτους της πολεως και επηγειραν διωγμον επι τον παυλον και τον барнабан και εξεβαλον αυτους απο των οριων αυτων

- 51 Вони ж, обтрусивши із ніг своїх порох на них, подалися в Іконію.
But they, shaking off the dust of that place from their feet, came to Iconium.
 οι δε εκτιναξαμενοι τον κονιορτον των ποδων αυτων επ αυτους ηλθον εις ικονιον
- 52 А учні сповнялися радошів і Духа Святого.
And the disciples were full of joy and of the Holy Spirit.
 οι δε μαθηται πληρουντο χαρας και πνευματος αγιου
- 1 ¶ І трапилось, що в Іконії вкупі ввійшли вони до синагоги юдейської, і промовили так, що безліч юдеїв й огречених увірували.
Now in Iconium they went together to the Synagogue of the Jews and gave such teaching that a great number of Jews and Greeks had faith.
 εγενετο δε εν ικονιω κατα το αυτο εισελθειν αυτους εις την συναγωγην των ιουδαιων και λαλησαι ουτως ωστε πιστευσαι ιουδαιων τε και ελληνων πολυ πληθος
- 2 Невірні ж юдеї підбурили та роз'ятрили душі поган на братів.
But those Jews who had not the faith, made the minds of the Gentiles bitter against the brothers.
 οι δε απειθουντες ιουδαιοι επηγειραν και εκακωσαν τας ψυχας των εθνων κατα των αδελφων
- 3 Та проте довгий час пробули вони там, промовляючи мужньо про Господа, що свідоцтво давав слову благодаті Своєї, і робив, щоб знамена та чуда чинились їхніми руками.
So they kept there for a long time, taking heart in the Lord, who gave witness to the word of his grace by causing signs and wonders to be done by their hands.
 ικανον мен ουν χρονον διετριψαν παρρησιαζομενοι επι τω κυριω τω μαρτυρουντι τω λογω της χαριτος αυτου και διδοντι σημεια και τερατα γινεσθαι δια των χειρων αυτων
- 4 А в місті народ поділився, і пристали одні до юдеїв, а інші тримались апостолів.
But there was a division among the people of the town; some were on the side of the Jews and some on the side of the Apostles.
 εσχισθη δε το πληθος της πολεως και οι мен ησαν ουν τοις ιουδαιοις οι δε ουν τοις αποστολοις
- 5 Коли ж кинулися ті погани й юдеї з своїми старшими, щоб зневажити їх та камінням побити,
And when a violent attempt was made by the Gentiles and the Jews, with their rulers, to make an attack on them and have them stoned,
 ως δε εγενετο ορμη των εθνων τε και ιουδαιων ουν τοις αρχουσιν αυτων υβρισαι και λιθοβολησαι αυτους
- 6 то, дізнавшись про це, вони повтікали до міст лікаонських, до Лістри та Дервії, та в околиці їхні,
Having got news of it, they went in flight to the towns of Lycaonia, Lystra, and Derbe, and the country round about:
 συνιδοντες κατεφυγον εις τας πολεις της λυκαονιας λυστραν και дерβην και την περιχωρον
- 7 і Євангелію там звіщали.
And went on preaching the good news there.
 каκει ησαν ευαγγελιζομενοι
- 8 ¶ А в Лістрі сидів один чоловік, безвладний на ноги, що кривий був з утроби своєї матері, і ніколи ходити не міг.
And at Lystra there was a certain man, who from birth had been without the use of his feet, never having had the power of walking.
 και τις ανηρ εν λυστροις αδυνατος τοις ποσιν εκαθητο χωλος εκ κοιλιας μητρος αυτου υπαρχων ος ουδεποτε περιεπατηκει
- 9 Він слухав, як Павло говорив, який пильно на нього споглянув, і побачив, що має він віру вздоровленим бути,
This man was giving ear to the preaching of Paul, who, looking at him, and seeing that he had faith to be made well,
 ουτος ηκουεν του παυλου λαλουντος ος ατενισας αυτω και ιδων οτι πιστιν εχει του σωθηναι
- 10 то голосом гучним промовив: Устань просто на ноги свої! А той скочив, і ходити почав...
Said in a loud voice, Get up on your feet. And, jumping up, he went walking about.
 ειπεν μεγαλη τη φωνη αναστηθι επι τους ποδας σου ορθος και ηλλετο και περιεπατα
- 11 А люди, побачивши, що Павло вчинив, піднесли свій голос, говорячи по-лікаонському: Боги людям вподібнолись, та до нас ось зійшли!...
And when the people saw what Paul had done, they said in a loud voice, in the language of Lycaonia, The gods have come down to us in the form of men.
 οι δε οχλοι ιδοντες ο εποησεν ο παυλος επηραν την φωνην αυτων λυκαονιστι λεγοντες οι θεοι ομοιωθεντες ανθρωποις κατεβησαν προς ημας
- 12 І Варнаву вони звали Зевсом, а Гермесом Павла, бо він провід мав у слові.
And they gave the name of Jupiter to Barnabas, and to Paul that of Mercury, because he was the chief talker.
 εκαλουν τε τον мен барнаβαν δια τον δε παυλον εрμην επειδη αυτος ην ο ηγουμενος του λογου

- 13 **А жрець Зевса, що святиня його перед містом була, припровадив бики та вінки до воріт, та й з народом приносити жертву хотів.**
And the priest of the image of Jupiter, which was before the town, took oxen and flowers to the doors of the town, and was about to make an offering with the people.
 ο δε ιερευς του διος του οντος προ της πολεως αυτων ταυρους και στεμματα επι τους πυλωνας ενεγκας συν τοις οχλοις ηθελεν θειν
- 14 **Та коли про це почули апостоли Варнава й Павло, то роздерли одежі свої, та й кинулися між народ, кричачи**
But when this came to the ears of the Apostles, Paul and Barnabas, they went running out among the people, parting their clothing, and crying out,
 ακουσαντες δε οι αποστολοι βαρναβας και παυλος διαρρηξαντες τα ιματια αυτων εισεπηδησαν εις τον οχλον κραζοντες
- 15 **та говорячи: Що це робите, люди? Таж і ми такі самі смертельні, подібні вам люди, і благовістимо вам, від оцих ось марнот навернутись до Бога Живого, що створив небо й землю, і море, і все, що в них є.**
Good people, why are you doing these things? We are men with the same feelings as you, and we give you the good news so that you may be turned away from these foolish things to the living God, who made the heaven and the earth and the sea and all things in them:
 και λεγοντες ανδρες τι ταυτα ποιειτε και ημεις ομοιοπαθεις εσμεν υμιν ανθρωποι ευαγγελιζομενοι υμας απο τουτων των ματαιων επιστρεφειν επι τον θεον τον ζωντα ος εποιησεν τον ουρανον και την γην και την θαλασσαν και παντα τα εν αυτοις
- 16 **За минулих родів попустив Він усім народам, щоб ходили стежками своїми,**
Who in the past let all nations go in the ways which seemed good to them.
 ος εν ταις παρωχημεναις γενεαις εισεν παντα τα εθνη πορευεσθαι ταις οδοις αυτων
- 17 **але не зоставив Себе Він без свідчення, добро чинячи: подавав нам із неба дощі та врожайні часи, та наповнював їжею й радіщами серця наші.**
But he was not without witness, because he did good, and gave you rain from heaven and times of fruit, making your hearts full of food and joy.
 και τοι γε ουκ αμαρτυρον εαυτον αφηκεν αγαθοποιων ουρανοθεν ημιν νετους διδους και καιρους καρποφορους επιπλων τροφης και ευφροσυνης τας καρδιας ημων
- 18 **І, говорячи це, заледве спинили народ не приносити їм жертв.**
And even with these words, it was hard for them to keep the people from making an offering to them.
 και ταυτα λεγοντες молις κατεπαυσαν τους οχλους του μη θειν αυτοις
- 19 **¶ А з Антіохії та з Іконії посходились юдеї, і, підбуривши натовп, камінням побили Павла, та й за місто геть виволікли, мавши думку, що вмер він...**
But some Jews came to that place from Antioch and Iconium, and got control over the people; and after stoning Paul, they had him pulled out of the town, taking him for dead.
 επηλθον δε απο αντιοχειας και ικονιου ιουδαιοι και πεισαντες τους οχλους και λιθασαντες τον παυλον εσυρον εξω της πολεως νομισαντες αυτον τεθναται
- 20 **Коли ж учні його оточили, то він устав, та й вернувся до міста. А наступного дня він відбув із Варнавою в Дервію.**
But when the disciples came round him, he got up and went into the town: and the day after he went away with Barnabas to Derbe.
 κυκλωσαντων δε αυτον των μαθητων αναστας εισηλθεν εις την πολιν και τη επαυριον εξηλθεν συν τω βαρναβα εις дерβην
- 21 **І, як звістили Євангелію тому містові, і учнів багато придбали, вони повернулися в Лістру, та в Іконію, та в Антіохію,**
And having made a number of disciples through the preaching of the good news in that town, they went back to Lystra and Iconium and Antioch,
 ευαγγελισαμενοι τε την πολιν εκεινην και μαθητευσαντες ικανους υπεστρεψαν εις την λυστραν και ικονιον και αντιοχειαν
- 22 **душі учнів зміцнюючи, просячи перебувати в вірі, та навчаючи, що через великі утиски треба нам входити у Боже Царство.**
Making strong the souls of the disciples, saying to them that they were to keep the faith, and that we have to go through troubles of all sorts to come into the kingdom of God.
 επιστηριζοντες τας ψυχας των μαθητων παρακαλουντες εμμενειν τη πιστει και οτι δια πολλων θλιψεων δει ημας εισελθειν εις την βασιλειαν του θεου
- 23 **І рукопоклали їм пресвітерів по Церквах, і помолилися з постом та й їх передали Господеві, в Якого ввірували.**
And when they had made selection of some to be rulers in every church, and had given themselves to prayer and kept themselves from food, they put them into the care of the Lord in whom they had faith.
 χειροτονησαντες δε αυτοις пресβυτερους κατ εκκλησιαν προσευξαμενοι μετα νηστειων παρεθεντο αυτοις τω κυριω εις ον πεπιστευκεισαν
- 24 **Як вони ж перейшли Писидію, прибули в Памфілію;**
And they went through Pisidia and came to Pamphylia.
 και διελθοντες την πисиδιαν ηλθον εις παμφυλιαν
- 25 **і, звістивши Господнє Слово в Пергії, вони в Атталію ввійшли,**
And, after preaching the word in Perga, they went down to Attalia;
 και λαλησαντες εν περγη τον λογον κατεβησαν εις ατταλειαν

- 26 а звідти поплинули в Антіохію, звідки були благодаті Божій віддані на діло, що його й закінчили.
And from there they went by ship to Antioch, where they had been handed over to the grace of God for the work which they had not done.
κακειθεν απεπλευσαν εις αντιοχειαν οθεν ησαν παραδεδομενοι τη χαριτι του θεου εις το εργον ο ελληρωσαν
- 27 А прибувши та скликавши Церкву, вони розповіли, як багато вчинив Бог із ними, і що відкрив двері і віри поганам.
And when they came there, and had got the church together, they gave them an account of all the things which God had done through them, and how he had made open a door of faith to the Gentiles.
παραγομενοι δε και συναγαγοντες την εκκλησιαν ανηγγειλαν οσα εποιησεν ο θεος μετ αυτων και οτι ηνοιξεν τοις εθνεσιν θυραν πιστεωσ
- 28 І перебували вони немалій час із учнями.
And they were with the disciples there for a long time.
διετριβον δε εκει χρονον ουκ ολιγον συν τοις μαθηταισ
- 1 ¶ А дехто, що з Юдеї прийшли, навчали братів: Якщо ви не обріжетеся за звичасм Мойсесвим, то спаситися не можете.
Now certain men came down from Judaea, teaching the brothers and saying that without circumcision, after the rule of Moses, there is no salvation.
και τινες κατελθοντες απο της ιουδαιασ ειδιδασκον τους αδελφους οτι εαν μη περιτεμησθε τω εθει μουσεωσ ου δυνασθε σωθηναι
- 2 Коли ж суперечка повстала й чимале змагання в Павла та в Варнави з ними, то постановили, щоб Павло та Варнава, та дехто ще інший із них, пішли в справі цій до апостолів й старших у Єрусалим.
And after Paul and Barnabas had had no little argument and discussion with them, the brothers made a decision to send Paul and Barnabas and certain others of them to the Apostles and the rulers of the church at Jerusalem about this question.
γενομενης ουν στασεωσ και συζητησεωσ ουκ ολιγησ τω παυλω και τω барнаβα προς αυτους εταξαν αναβαινειν παυλον και барнаβαν και τινας αλλους εξ αυτων προς τους αποστολους και πρεσβυτερους εις ιερουσαλημ περι του ζητηματοс τουτου
- 3 Тож вони, відпроваджені Церквою, ішли через Фінікію та Самарію, розповідуючи про поганське навернення, і радість велику чинили всім браттям.
So they, being sent on their way by the church, went through Phoenicia and Samaria, giving news of the salvation of the Gentiles, to the great joy of all the brothers.
οι мен ουν προπεμφθεντες υπο της εκκλησιασ διηρχοντο την φοινικην και самарειαν εκδιηγουμενοι την επιστροφην των εθνων και εποιουν χαραν μεγαλην πασιν τοις αδελφοιс
- 4 Коли ж в Єрусалим прибули вони, були прийняті Церквою, та апостолами, та старшими, і вони розповіли, як багато вчинив Бог із ними.
And when they came to Jerusalem, they had a meeting with the church and the Apostles and the rulers, and they gave an account of all the things which God had done through them.
παραγομενοι δε εις ιερουσαλημ απεδεχθησαν υπο της εκκλησιασ και των αποστολων και των πρεσβυτερων ανηγγειλαν τε οσα ο θεος εποιησεν μετ αυτων
- 5 Але дехто, що ввірували з фарисейської партії, устали й сказали, що потрібно поганів обрізувати й наказати, щоб Закона Мойсесвого берегли.
But some of the Pharisees, who were of the faith, got up and said, It is necessary for these to have circumcision and to keep the law of Moses.
εξανεστησαν δε τινες των απο της αιρεσεωσ των фарисαιων πεπιστευκοτες λεγοντες οτι δει περιτεμειν αυτους παραγγελλειν τε τηρειν τον νομον μουσεωσ
- 6 ¶ І зібрались апостоли й старші, щоб розглянути справу оцю.
And the Apostles and the rulers of the church came together and gave thought to the question.
σνηχθησαν δε οι αποστολοι και οι πρεσβυτεροι ιδειν περι του λογου τουτου
- 7 Як велике ж змагання повстало, Петро встав і промовив до них: Мужі-браття, ви знаєте, що з давнішніх днів вибрав Бог поміж нами мене, щоб погани почули слово Євангелії через уста мої, та й увірували.
And when there had been much discussion, Peter got up and said to them, My brothers, you have knowledge that some time back it was God's pleasure that by my mouth the good news might be given to the Gentiles so that they might have faith.
πολλησ δε συζητησεωσ γενομενης αναστας πετροс ειπεν προς αυτους ανδρες αδελφοι υμεις επιστασθε οτι αφ ημερων αρχαιων ο θεος εν ημιν εξελεξατο δια του στοματοс μου ακουσαι та εθνη τον λογον του ευαγγελιου και πιστευσαι
- 8 І засвідчив їм Бог Серцезнавець, давши їм Духа Святого, як і нам,
And God, the searcher of hearts, was a witness to them, giving them the Holy Spirit even as he did to us;
και ο καρδιογνωστης θεος εμαρτυρησεν αυτοιс δους αυτοιс το πνευμα το αγιον καθωс και ημιν
- 9 і між нами та ними різниці Він жадної не вчинив, очистивши вірою їхні серця.
Making no division between them and us, but making clean their hearts by faith.
και ουδεν διεκρινεν μεταξυ ημων τε και αυτων τη πιστει καθарισαс тас καρδιαс αυτων

- 10 **Οτοж, чого Бога тепер спокуштуєте, щоб учням на шию покласти ярмо, якого ані наші отці, ані ми не здолали понести?**
Why then are you testing God, by putting on the neck of the disciples a yoke so hard that not even our fathers or we were strong enough for it?
νυν ουν τι πειραζετε τον θεον επιθειναι ζυγον επι τον τραχηλον των μαθητων ον ουτε οι παteres ημων ουτε ημεις ισχυσαμεν βαστασαι
- 11 **Та ми віруємо, що спасемося благодаттю Господа Ісуса так само, як і вони.**
But we have faith that we will get salvation through the grace of the Lord Jesus in the same way as they.
αλλα δια της χαριτος κυριου ιησου χριστου πιστευομεν σωθηναι καθ ον τροπον κακεινοι
- 12 **І вся громада замовкла, і слухали пильно Варнаву й Павла, що розповідали, які то знамена та чуда вчинив через них Бог між поганями!**
And all the people were quiet while Barnabas and Paul gave an account of the signs and wonders which God had done among the Gentiles by them.
εισηγησεν δε παν το πληθος και ηκουον βαρναβα και παυλου εξηγουμενων οσα εποιησεν ο θεος σημεια και τερατα εν τοις εθνεσιν δι αυτων
- 13 **Як замовкли ж вони, то Яків озвався й промовив: Мужі-браття, послухайте також мене.**
And when they had come to an end, James, answering, said, My brothers, give ear to me:
μετα δε το σιγησαι αυτους απεκριθη ιακωβος λεγων ανδρες αδελφοι ακουσατε μου
- 14 **Симон ось розповів, як зглянувся Бог від початку, щоб вибрати люд із поганів для Ймення Свого.**
Symeon has given an account of how God was first pleased to take from among the Gentiles a people for himself.
συμεων εξηγησατο καθως πρωτον ο θεος επεσκεψατο λαβειν εξ εθνων λαον επι τω ονοματι αυτου
- 15 **І пророчі слова з цим погоджуються, як написано:**
And this is in agreement with the words of the prophets, as it is said,
και τουτω συμφωνουσιν οι λογοι των προφητων καθως γεγραπται
- 16 **Потому вернуся, і відбудую Давидову скинію занепалу, і відбудую руйні її, і наново поставлю її,**
After these things I will come back, and will put up the tent of David which has been broken down, building up again its broken parts and making it complete:
μετα ταυτα αναστρεψω και ανοικοδομησω την σκηνην δαβιδ την πεπτωκυια και та κατεσκαμμενα αυτης ανοικοδομησω και ανορθωσω αυτην
- 17 **щоб шукали Господа люди зостали та всі народи, над якими Ім'я Моє кликано, говорить Господь, що чинить це все!**
So that the rest of men may make search for the Lord, and all the Gentiles on whom my name is named,
οπως αν εκζητησωσιν οι καταλοιποι των ανθρωπων τον κυριον και παντα τα εθνη εφ ους επικεκληται το ονομα μου επ αυτους λεγει κυριος ο ποιων ταυτα παντα
- 18 **Господеві відвіку відомі всі вчинки Його.**
Says the Lord, who has made these things clear from the earliest times.
γνωστα απ αιωνος εστιν τω θεω παντα τα εργα αυτου
- 19 **Тому думаю я, щоб не турбувати поган, що до Бога навертаються,**
For this reason my decision is, that we do not put trouble in the way of those who from among the Gentiles are turned to God;
διο εγω κρινω μη παρενοχλειν τοις απο των εθνων επιστρεφουσιν επι τον θεον
- 20 **але написати до них, щоб стримувались від занецищення ідолського, та від блуду, і задушеннини, і від крові.**
But that we give them orders to keep themselves from things offered to false gods, and from the evil desires of the body, and from the flesh of animals put to death in ways against the law, and from blood.
αλλα πιστευλαι αυτοις του απεχεσθαι απο των αλισγηματων των ειδωλων και της πορνειας και του πικτου και του αιματος
- 21 **Бо своїх проповідників має Мойсей по містах здаведавна, і щосуботи читають його в синагогах.**
For Moses, from times long past, has his preachers in every town, reading his law in the Synagogues every Sabbath.
μοωσης γαρ εκ γενεων αρχαιων κατα πολιν τους κηρυσσοντας αυτον εχει εν ταις συναγωгаις κατα παν σαββατον αναγνωσκομενος
- 22 **¶ Тоді постановили апостоли й старші з цілою Церквою вибрати мужів із них, і послати до Антіохії з Павлом та Варнавою Юду, що зветься Варсавва, і Силу, мужів проводирів між братами,**
Then it seemed good to the Apostles and the rulers and all the church, to send men from among them to Antioch with Paul and Barnabas; Judas, named Barsabbas, and Silas, chief men among the brothers:
τοτε εδοξεν τοις αποστολοις και τοις πρεσβυτεροις συν ολη τη εκκλησια εκλεξαμενους ανδρας εξ αυτων πεμψαι εις αντιοχειαν συν τω παυλω και βαρναβα ιουδαν τον επικαλουμενον βαρσαβαν και σιλαν ανδρας ηγουμενους εν τοις αδελφοις

- 23 написавши своїми руками оце: Апостоли й старші брати до братів, що з поган в Антіохії, і Сирії, і Кілікії: Вітаємо вас!
And they sent a letter by them, saying, The Apostles and the older brothers, to the brothers who are of the Gentiles in Antioch and Syria and Cilicia, may joy be with you:
γραψαντες δια χειρος αυτων ταδε οι αποστολοι και οι πρεσβυτεροι και οι αδελφοι τοις κατα την αντιοχειαν και συριαν και κιλικιαν αδελφοις τοις εξ εθνων χαρειν
- 24 Через те, що ми чули, що деякі з вас, яким ми того не доручували, стурбували наукою вас, і захитали вам душі,
Because we have knowledge that some who went from us have been troubling you with their words, putting your souls in doubt; to whom we gave no such order;
επειδη ηκουσαμεν οτι τινες εξ ημων εξελθοντες εταραξαν υμας λογοις ανασκευαζοντες τας ψυχας υμων λεγοντες περιτεμεσθαι και τηρειν τον νομον οиς ου διεστειλαμεθα
- 25 то ми постановили однодушно, зібравшись, щоб обраних мужів послати до вас із коханими нашими Варнавою та Павлом,
It seemed good to us, having come to an agreement together, to send these men to you, with our well loved Barnabas and Paul,
εδοξεν ημιν γενομενοις ομοθυμαδον εκλεξαμενους ανδρας πεμψαι προς υμας συν τοις αγαπητοις ημων барнаβα και παυλω
- 26 людьми тими, що душі свої віддали за Ім'я Господа нашого Ісуса Христа.
Men who have given up their lives for the name of our Lord Jesus Christ.
ανθρωποις παραδεωκοσιν τας ψυχας αυτων υπερ του ονοματος του κυριου ημων ιησου χριστου
- 27 Тож ми Юду та Силу послали, що вяснять усно те саме.
And so we have sent Judas and Silas, who will say the same things to you themselves, by word of mouth.
απεσταλακαμεν ουν ιουδα και σιλαν και αυτους δια λογου απαγγελοντας τα αυτα
- 28 Бо зволилось Духові Святому і нам, тягару вже ніякого не накладати на вас, окрім цього необхідного:
For it seemed good to the Holy Spirit and to us, to put on you nothing more than these necessary things;
εδοξεν γαρ τω αγιω πνευματι και ημιν μηδεν πλεον επιτιθεσθαι υμιν βαρος πλην των επαναγκες τουτων
- 29 стримуватися від ідолських жертв та крові, і задушенини, та від блуду. Оберегаючися від того, ви зробите добре. Бувайте здорові!...
To keep from things offered to false gods, and from blood, and from things put to death in ways which are against the law, and from the evil desires of the body; if you keep yourselves from these, you will do well. May you be happy.
απεχεσθαι ειδωλοθυτων και αιματος και πνικτου και πορνειας εξ ων διατηρουντες εαυτους ευ πραξετε ερωσθε
- 30 Посланці ж прийшли в Антіохію, і, зібравши народ, доручили листа.
So they, being sent away, came down to Antioch, and having got the people together, they gave them the letter.
οι μεν ουν απολυθεντες ηλθον εις αντιοχειαν και συναγαγοντες το πληθος επεδωκαν την επιστολην
- 31 А перчитавши, раділи з потішення того.
And after reading it, they were glad of its comfort.
αναγοντες δε εχαρησαν επι τη παρακλησει
- 32 А Юда та Сила, самі будши пророками, частим словом підбадьорували та зміцняли братів.
And Judas and Silas, who themselves were prophets, gave teaching to the brothers and made them strong in the faith.
ιουδας τε και σιλας και αυτοι προφηται οντες δια λογου πολλου παρεκαλεσαν τους αδελφους και επεστηριξαν
- 33 А як перебули вони там якийсь час, то брати їх відпустили з миром до тих, хто їх вислав.
And when they had been there for some time, they were sent back in peace by the brothers to those who had sent them.
ποιησαντες δε χρονον απελυθησαν μετ ειρηνης απο των αδελφων προς τους αποστολους
- 34 Але Сила схотів лишитися там, а Юда вернувся до Єрусалиму.
[]
εδοξεν δε τω σιλα επιμειναι αυτου
- 35 А Павло з Варнавою в Антіохії жили, навчаючи та благовістячи разом із іншими багатьома Слово Господнє.
But Paul and Barnabas kept on in Antioch, teaching and preaching the word of God, with a number of others.
παυλος δε και барнаβας διετριβον εν αντιοχεια διδασκοντες και ευαγγελιζομενοι μετα και ετερων πολλων τον λογον του κυριου
- 36 ¶ А по декількох днях промовив Павло до Варнави: Ходімо знов, і відвідаймо наших братів у кожному місті, де ми провіщали Слово Господнє, як вони пробувають.
And after some days, Paul said to Barnabas, Let us go back and see the brothers in every town where we have given the word of God, and see how they are.
μετα δε τινας ημερας ειπεν παυλος προς барнаβαν επιστρεψαντες διη επισκεψομεθα τους αδελφους ημων κατα πασαν πολιν εν αις κατηγγειλαμεν τον λογον του κυριου πως εχουσιν

- 37 А Варнава хотів був узяти з собою Івана, що званий був Марком.
And Barnabas had a desire to take with them John, named Mark.
βαρναβας δε εβουλευσατο συμπαραλαβειν τον ιωαννην τον καλουμενον μαρκον
- 38 Та Павло вважав за потрібне не брати з собою того, хто від них відлучився з Памфілії, та з ними на працю не йшов.
But Paul was of the opinion that it was not right to take with them one who had gone away from them in Pamphylia, and had not gone on with the work.
παυλος δε ηξιου τον αποstanta απ αυτων απο παμφυλιας και μη συνελθοντα αυτοις εις το εργον μη συμπαραλαβειν τουτον
- 39 І повстала незгода, і розлучились вони між собою. Тож Варнава взяв Марка, і поплинув до Кіпру.
And there was a sharp argument between them, so that they were parted from one another, and Barnabas took Mark with him and went by ship to Cyprus;
εγενετο ουν παροξυσμος ωστε αποχωρισθηναι αυτοις απ αλληλων τον τε βαρναβαν παραλαβοντα τον μαρκον εκπλευσαι εις κυπρον
- 40 А Павло вибрав Силу й пішов, Божій благодаті братами доручений.
But Paul took Silas and went away with the blessing of the brothers.
παυλος δε επιλεξαμενος σιλαν εξηλθεν παραδοθεις τη χαριτι του θεου υπο των αδελφων
- 41 І проходив він Сирію та Кілікію, Церкви зміцнюючи.
And he went through Syria and Cilicia, making the churches stronger in the faith.
δηρχετο δε την συριαν και κилиκίαν επιστηριζων τας εκκλησιας
- 1 ¶ І прибув він у Дервію й Лістру. І ото був там один учень, на ім'я Тимофій, син наверненої однієї юдеянки, а батько був геллен.
And he came to Derbe and Lystra: and there was a certain disciple there named Timothy, whose mother was one of the Jews of the faith, but his father was a Greek;
κατηντησεν δε εις δερβην και λυστραν και ιδου μαθητης τις ην εκει ονοματι τιμοθεος υιος γυναικος τινος ιουδαιας πιστης πατρος δε ελληνος
- 2 Добре свідоцтво про нього давали брати, що були в Лістрі та в Іконії.
Of whom the brothers at Lystra and Iconium had a high opinion.
ος εμαρτυρειτο υπο των εν λυστροις και ικονιω αδελφων
- 3 Павло захотів його взяти з собою, і, взявши, обрізав його через юдеїв, що були в тих місцях, бо всі знали про батька його, що був геллен.
Paul had a desire for him to go with him, and he gave him circumcision because of the Jews who were in those parts: for they all had knowledge that his father was a Greek.
τουτον ηθελησεν ο παυλος συν αυτω εξελθειν και λαβων περιετεμεν αυτον δια τους ιουδαιους τους οντας εν τοις τοποις εκεινοις ηδεισαν γαρ απαντες τον πατερα αυτου οτι ελλην υπηρχεν
- 4 Як міста ж переходили, то їм передавали, щоб вони берегли оті постанови, які видали в Єрусалимі апостоли та старші.
And on their way through the towns, they gave them the rules which had been made by the Apostles and the rulers of the church at Jerusalem, so that they might keep them.
ως δε διεπορευοντο τας πολεις παρεδιδουν αυτοις φυλασσειν τα δογματα τα κεκριμενα υπο των αποστολων και των πρεσβυτερων των εν ιερουσαλημ
- 5 А Церкви зміцнювалися в вірі, і щоденно зростали кількістю.
So the churches were made strong in the faith and were increased in number every day.
αι μεν ουν εκκλησιαι εστερευοντο τη πιστει και επερισσευον τω αριθμω καθ ημεραν
- 6 ¶ А що Дух Святий їм не звелів провіщати слово в Азії, то вони перейшли через Фрігію та через країну галатську.
And after they had gone through the land of Phrygia and Galatia, the Holy Spirit did not let them take the word into Asia;
διελθοντες δε την φρυγιαν και την γαλατικην χωραν κολουθεντες υπο του αγιου πνευματος λαλησαι τον λογον εν τη ασια
- 7 Дійшовши ж до Мізії, хотіли піти до Бітвінії, та їм не дозволив Дух Ісусів.
And having come to Mysia, they made an attempt to go into Bithynia, but the Spirit of Jesus did not let them;
ελθοντες κατα την μυσιαν επειραζον κατα την βιθυνιαν πορευεσθαι και ουκ ειασεν αυτοις το πνευμα
- 8 Обминувши ж Мізію, прибули до Троади.
And going past Mysia, they came down to Troas.
παρελθοντες δε την μυσιαν κατεβησαν εις τροαδα
- 9 І Павлові з'явилось видіння вночі: якийсь македонянин став перед ним і благав його, кажучи: Прийди в Македонію, і нам поможи!
And Paul had a vision in the night; a man of Macedonia came, requesting him, and saying, Come over into Macedonia and give us help.
και οραμα δια της νυκτος ωφθη τω παυλω ανηρ τις ην μακεδων εστος παρακαλων αυτον και λεγων διαβας εις μακεδονιαν βοηθησον ημιν

- 10 Як побачив він це видіння, то ми зараз хотіли піти в Македонію, зрозумівши, що Господь нас покликав звіщати їм Євангелію.
And when he had seen the vision, straight away we made the decision to go into Macedonia, for it seemed certain to us that God had sent us to give the good news to them.
ως δε το οραμα ειδεν ευθεως εξητησαμεν εξελθειν εις την μακεδονιαν συμβιβαζοντες οτι προσκεκληται ημας ο κυριος ευαγγελισασθαι αυτους
- 11 Тож відпливши з Троади, прибули ми навпрост у Самотракію, а другого дня до Неаполя,
So, from Troas we went straight by ship to Samothrace and the day after to Neapolis;
αναχθεντες ουν απο της τρωαδος ευθυδρομησαμεν εις σαμοθρακην τη τε επιουση εις νεαπολιν
- 12 звідтіля ж у Филиппи, що є перше місто-осада в тій частині Македонії. І пробули ми в цім місті днів кілька.
And from there to Philippi, which is the most important town of Macedonia and a Roman colony: and we were there for some days.
εκειθεν τε εις φιλιππους ητις εστιν πρωτη της μεριδος της μακεδονιας πολις κολωνια ημεν δε εν ταυτη τη πολει διατριβοντες ημερας τινας
- 13 Дня ж суботнього вийшли ми з міста над річку, де, за звичасм, було місце молитви, і, посадивши, розмовляли з жінками, що посходились.
And on the Sabbath we went outside the town, by the river, where we had an idea that there would be a place of prayer; and, being seated, we had talk with the women who had come together.
τη τε ημερα των σαββατων εξηλθομεν εξω της πολεως παρα ποταμον ου νομιζετο προσευχη ειναι και καθισαντες ελαουμεν ταις συνελθουσαις γυναιξιν
- 14 Прислухалася їй жінка одна, що звалася Лідія, купчиха кармазином з міста Тіятір, що Бога вона шанувала. Господь же їй серце відкрив, щоб уважати на те, що Павло говорив.
And a certain woman named Lydia, a trader in purple cloth of the town of Thyatira, and a God-fearing woman, gave ear to us: whose heart the Lord made open to give attention to the things which Paul was saying.
και τις γυνη ονοματι λυδια πορφυροπολις πολεως θυατειρων σεβομενη τον θεον ηκουεν ης ο κυριος διηνοιζεν την καρδιαν προσεχειν τοις λαουμενοις υπο του παυλου
- 15 А коли охристілась вона й її дім, то благала нас, кажучи: Якщо ви признали, що вірна я Господеві, то прийдіть до господи моєї й живіть. І змусила нас.
And when she and her family had had baptism, she made a request to us, saying, If it seems to you that I am true to the Lord, come into my house and be my guests. And she made us come.
ως δε εβαπτισθη και ο οικος αυτης παρεκαλεσεν λεγουσα ει κεκρικατε με πιστην τω κυριω ειναι εισελθοντες εις τον οικον μου μεινατε και παρεβιασατο ημας
- 16 ¶ І сталося, як ми йшли на молитву, то нас перестріла служниця одна, що мала віщунського духа, яка ворожбитством давала великий прибуток панам своїм.
And when we were going to the place of prayer, we came across a girl with a spirit which gave knowledge of the future, whose masters made great profit from her power.
εγενετο δε πορευομενων ημων εις προσευχην παιδικην τινα εχουσαν πνευμα πυθωνος απαντησαι ημιν ητις εργασιαν πολλην παρειχεν τοις κυριοις αυτης μαντευομενη
- 17 Вона йшла слідкома за Павлом та за нами, і кричала, говорячи: Оці люди це раби Всевишнього Бога, що вам провіщають дорогу спасіння!
She came after Paul and us, crying out and saying, These men are the servants of the Most High God, who are giving you news of the way of salvation.
αυτη κατακολουθησασα τω παυλω και ημιν εκραζεν λεγουσα ουτοι οι ανθρωποι δουλοι του θεου του υψιστου εισιν οτινες καταγγελλουσιν ημιν οδον σωτηριας
- 18 І багато днів вона це робила. І обуривсь Павло, і, обернувшись, промовив до духа: У Ім'я Ісуса Христа велю я тобі вийди з неї! І того часу той вийшов.
And this she did on a number of days. But Paul was greatly troubled and, turning, said to the spirit, I give you orders in the name of Jesus Christ, to come out of her. And it came out that very hour.
τουτο δε εποιει επι πολλας ημερας διαπονηθεις δε ο παυλος και επιστρεψας τω πνευματι ειπεν παραγγελλω σοι εν τω ονοματι ιησου χριστου εξελθειν απ αυτης και εξηλθεν αυτη τη ωρα
- 19 А пани її, бачивши, що пропала надія на їхній прибуток, схопили Павла й Силу, і потягли їх на ринок до старших.
But when her masters saw that their hope of profit was gone, they took Paul and Silas, pulling them into the market-place before the rulers;
ιδοντες δε οι κυριοι αυτης οτι εξηλθεν η ελπις της εργασιας αυτων επιλαβομενοι τον παυλον και τον σιλαν ειλικυσαν εις την αγοραν επι τους αρχοντας
- 20 Коли ж їх привели до начальників, то сказали: Ці люди, юдеї, наше місто бунтують,
And when they had taken them before the authorities, they said, These men, who are Jews, are greatly troubling our town;
και προσαγαγοντες αυτους τοις στρατηγοις ειπον ουτοι οι ανθρωποι εκταρασσουσιν ημων την πολιν ιουδαιοι υπαρχοντες
- 21 і навчають звичаїв, яких нам, римлянам, не годиться приймати, ані виконувати.
Teaching rules of living which it is not right for us to have or to keep, being Romans.
και καταγγελλουσιν εθη α ουκ εξεστιν ημιν παραδεχεσθαι ουδε ποιειν ρωμαιοις ουσιν
- 22 І натовп піднявся на них. А начальники здерли одіж з них, та звеліли їх різками сікти.
And the people made an attack on them all together: and the authorities took their clothing off them, and gave orders for them to be whipped.
και συνεπεστη ο οχλος κατ αυτων και οι στρατηγοι περιρηξαντες αυτων τα ιματια εκελευον ραβδιζειν

- 23 I, завдавши багато їм ран, посадили в в'язницю, наказавши в'язничному дозорцеві, щоб їх пильно стеріг.
And when they had given them a great number of blows, they put them in prison, giving orders to the keeper of the prison to keep them safely:
πολλας τε επιθεντες αυτοις πληγας εβαλον εις φυλακην παραγγελαντες τω δεσμοφυλακι ασφαλωσ τηρειν αυτους
- 24 Одержавши такого наказу, той їх повкидав до внутрішньої в'язниці, а їхні ноги забив у колоди.
And he, having such orders, put them into the inner prison with chains on their feet.
ος παραγγελιαν τοιαυτην ειληφωσ εβαλεν αυτους εις την εσωτεραν φυλακην και τους ποδας αυτων ησφαλισατο εις το ξυλον
- 25 ¶ А північної пори Павло й Сила молилися, і Богові співали, а ув'язнені слухали їх.
But about the middle of the night, Paul and Silas were making prayers and songs to God in the hearing of the prisoners;
κατα δε το μεσονυκτιον παυλος και σιλασ προσευχομενοι υμνουν τον θεον επηκροωντο δε αυτων οι δεσμοιοι
- 26 І ось нагло повстало велике трясіння землі, аж основи в'язничні були захиталися! І повідчинялися зараз усі двері, а кайдани з усіх поспадали...
And suddenly there was an earth-shock, so that the base of the prison was moved: and all the doors came open, and everyone's chains came off.
αφνω δε σεισμος εγενετο μεγασ ωστε σαλευθηναι τα θεμελια του δεσμοτηριου ανεωχθησαν τε παραχηρμα αι θυραι πασαι και παντων τα δεσμα ανεθη
- 27 Як прокинувся ж сторож в'язничний, і побачив відчинені двері в'язниці, то витяг меча та й хотів себе вбити, мавши думку, що повтікали ув'язнені.
And the keeper, coming out of his sleep, and seeing the prison doors open, took his sword and was about to put himself to death, fearing that the prisoners had got away.
εξυπνωσ δε γενομενοσ ο δεσμοφυλαξ και ιδων ανεωχμενας τασ θυρας της φυλακης σπασαμενοσ μαχαιραν εμελλεν εαυτον αναρειν νομιζων εκτεφευγεναι τους δεσμοιοσ
- 28 А Павло скрикнув голосом гучним, говорячи: Не чини собі жодного зла, бо всі ми ось тут!
But Paul said in a loud voice, Do yourself no damage, for we are all here.
εφωνησεν δε φωνη μεγαλη ο παυλοσ λεγων μηδεν πραξης σεαυτω κακον απαντες γαρ εσμεν ενθαδε
- 29 Зажадавши ж той світла, ускочив, і тремтячий припав до Павла та до Сили.
And he sent for lights and came rushing in and, shaking with fear, went down on his face before Paul and Silas,
αιτησασ δε φωτα εισεπηδησεν και εντρομοσ γενομενοσ προσεπεσεν τω παυλω και τω σιλα
- 30 І вивів їх звідти й спитав: Добродії! Що треба робити мені, щоб спаситися?
And took them out and said, Sirs, what have I to do to get salvation?
και προαγαγων αυτους εξω εφη κυριοι τι με δει ποιειν ινα σωθω
- 31 А вони відказали: Віруй в Господа Ісуса, і будеш спасений ти сам та твій дім.
And they said, Have faith in the Lord Jesus, and you and your family will have salvation.
οι δε ειπον πιστευσον επι τον κυριον ιησουν χριστον και σωθηση συ και ο οικοσ σου
- 32 І Слово Господнє звіщали йому та й усім, хто був у домі його.
And they gave the word of the Lord to him and to all who were in his house.
και ελαλησαν αυτω τον λογον του κυριου και πασιν τοισ εν τη οικια αυτου
- 33 І сторож забрав їх того ж часу вночі, їхні рани обмив, і охристився негайно він сам та його всі домашні.
And that same hour of the night, he took them, and when he had given attention to their wounds, he and all his family had baptism straight away.
και παραλαβων αυτους εν εκεινη τη ωρα της νυκτοσ ελουσεν απο των πληγων και εβαπτισθη αυτοσ και οι αυτου παντες παραχηρμα
- 34 І він їх запровадив до дому свого, і поживу поставив, і радів із усім домом своїм, що ввірував у Бога.
And he took them into his house and gave them food, and he was full of joy, having faith in God with all his family.
αναγαγων τε αυτους εις τον οικον αυτου παρεθηκεν τραπεζαν και ηγαλλιασατο πανοικι πεπιστευκοσ τω θεω
- 35 ¶ А коли настав день, то прислали начальники слуг поліційних, наказуючи: Відпусти тих людей!
But when it was day, the authorities sent the police, saying, Let these men go.
ημερασ δε γενομενης απεστειλαν οι στρατηγοι τους ραβδουχοус λεγοντες απολυσον τους ανθρωποус εκεινοус
- 36 І сказав той в'язничний дозорець слова ці Павлові: що прислали начальники, щоб вас відпустити. Отож, вийдіть тепер та й з миром ідіть!
And the keeper said to Paul, The authorities have given orders to let you go: come out now, and go in peace.
απηγγειλεν δε ο δεσμοφυλαξ τους λογοус τουτοус προς τον παυλον οτι απεσταλκασιν οι στρατηγοι ινα απολυθητε νυν ουν εξελθοντες πορευεσθε εν ειρηνη

- 37 А Павло відказав їм: Нас, римлян, незасуджених, різками сікли прилюдно, і до в'язниці всадили, а тепер нас тасмно виводять? Але ні! Хай вони самі прийдуть, та й виведуть нас!
But Paul said to them, They have given us who are Romans a public whipping without judging us, and have put us in prison. Will they now send us out secretly? no, truly, let them come themselves and take us out.
 ο δε παυλος εφη προς αυτους δειραντες ημας δημοσια ακατακριτους ανθρωπους ρωμαιους υπαρχοντας εβαλον εις φυλακην και νυν λαθρα ημας εκβαλλουσιν ου γαρ αλλα ελθοντες αυτοι ημας εξαγαγετωσαν
- 38 Ці ж слова поліційні слуги донесли начальникам. А ті налякались, почувши, що римляни вони.
And the police gave an account of these words to the authorities, and they were full of fear on hearing that they were Romans;
 ανηγγειλαν δε τοις στρατηγοις οι ραβδουχοι τα ρηματα ταυτα και εφοβηθησαν ακουσαντες οτι ρωμαιοι εισιν
- 39 І прийшли, та їх перепросили, а вивівши, благали, щоб із міста пішли.
Then they came and made prayers to them, requesting them, when they had taken them out, to go away from the town.
 και ελθοντες παρεκαλεσαν αυτους και εξαγαγοντες ηρωτων εξελθειν της πολεως
- 40 І, вийшовши з в'язниці, прибули вони до Лідії, а з братами побачившись, потішили їх та й пішли.
And they came out of the prison and went to the house of Lydia: and when they had seen the brothers they gave them comfort and went away.
 εξελθοντες δε εκ της φυλακης εισηλθον εις την λυδιαν και ιδοντες τους αδελφους παρεκαλεσαν αυτους και εξηλθον
- 1 ¶ Як вони перейшли Амфіполь й Аполлонію, то прийшли до Солуна, де була синагога юдейська.
Now when they had gone through Amphipolis and Apollonia they came to Thessalonica, where there was a Synagogue of the Jews:
 διοδευσαντες δε την αμφιπολιν και απολλωνιαν ηλθον εις θεσσαλονικην οπου ην η συναγωγη των ιουδαιων
- 2 І Павло, за звичасм своїм, до них увійшов, і з ними змагавсь три суботі з Писання,
And Paul, as he generally did, went in to them, and on three Sabbath days had discussions with them from the holy Writings,
 κατα δε το ειωθος τω παυλω εισηλθεν προς αυτους και επι σαββατα τρια διελεγετο αυτοις απο των γραφων
- 3 виказуючи та доводячи, що мусів Христос постраждати й воскреснути з мертвих, і що Христос Той Ісус, про Якого я вам проповідую.
Saying to them clearly and openly that Christ had to be put to death and come back to life again; and that this Jesus, whom, he said, I am preaching to you, is the Christ.
 διανοιγων και παρατιθεμενος οτι τον χριστον εδει παθειν και αναστηναι εκ νεκρων και οτι ουτος εστιν ο χριστος ιησους ον εγω καταγγελλω υμιν
- 4 І ввірували дехто з них і до Павла та до Сили пристали, безліч побожних із гелленів та немало з шляхетних жінок.
And some of them had faith, and were joined to Paul and Silas; and a number of the God-fearing Greeks, and some of the chief women.
 και тινεσ εξ αυτων επεισθησαν και προσεκληρωθησαν τω παυλω και τω σιλα των τε σεβομενων ελληνων πολυ πληθος γυναικων τε των πρωτων ουκ ολιγαι
- 5 А невірні юдеї були запалилися заздрістю, і якихсь негідних людей назбирали на вулицях, учинили збіговисько та й бунтували те місто, а набігши на хату Ясонову, шукали апостолів , щоб до натовпу вивести їх.
But the Jews, being moved with envy, took with them certain low persons from among the common people, and getting together a great number of people, made an outcry in the town, attacking the house of Jason with the purpose of taking them out to the people.
 ζηλωσαντες δε οι απειθουντες ιουδαιοι και προσλαβομενοι των αγοραιων тινασ ανδρας πονηρους και οχλοποιησαντες εθορυβουν την πολιν επισταντες τε τη οικια ιασονος εζητουν αυτους αγαγειν εις τον δημον
- 6 А як їх не знайшли, потягли до начальників міста Ясона та декого з братті, кричачи: Ті, що світ сколотили, і сюди ось вони поприходили!
And when they were not able to get them, they took Jason and some of the brothers by force before the rulers of the town, crying, These men, who have made trouble all over the world have now come here;
 μη ευροντες δε αυτους εσυρον τον ιασονα και тινασ αδελφους επι τους πολιταρχас βοωντες οτι οι την οικουμενην αναστατωσαντες ουτοι και ενθαδε παρεισιν
- 7 А Ясон їх до себе прийняв. Вони всі проти наказів кесаря чинять, говорячи, ніби інший є цар Ісус...
Whom Jason has taken into his house: and they are acting against the orders of Caesar, saying that there is another king, Jesus.
 ουс υποδεδεκται ιασων και ουτοι παντες απεναντι των δογματων καισαρος πραττουσιν βασιλεα λεγοντες ετερον ειναι ιησουν
- 8 І вони зворохобили народ та начальників міста, що слухали це.
And hearing these things the people and the rulers of the town were troubled.
 εταραξαν δε τον οχλον και τους πολιταρχас ακουοντας ταυτα

- 9 **Але, узявши поруку з Ясона та з інших, вони їх відпустили.**
And having made Jason and the others give an undertaking to keep the peace, they let them go.
και λαβοντες το ικανον παρα του ιασονος και των λοιπων απελυσαν αυτους
- 10 **¶ А брати відіслали негайно вночі Павла й Силу до Верії. І, прибувши вони, пішли в синагогу юдейську.**
And the brothers straight away sent Paul and Silas away by night to Bereoa: and they, when they came there, went to the Synagogue of the Jews.
οι δε αδελφοι ευθεως δια της νυκτος εξεπεμψαν τον τε παυλον και τον σιλαν εις βεροιαν οιτινες παραγενομενοι εις την συναγωγην των ιουδαιων απησαν
- 11 **Ці були шляхетніші за солунян, і слова прийняли з повним запалом, і Писання досліджували день-у-день, чи так воно є.**
Now these were more noble than the Jews of Thessalonica, for they gave serious attention to the word, searching in the holy Writings every day, to see if these things were so.
ουτοι δε ησαν ευγενεστεροι των εν θεσσαλονικη οιτινες εδεξαντο τον λογον μετα πασης προθυμιας το καθ ημεραν ανακρινοντες τας γραφας ει εχει ταυτα ουτως
- 12 **Тож багато із них тоді ввірували, і з почесних гелленських жінок та немало із мужів.**
And a number of them had faith, and no small number of the Greek women of high position and of the men.
πολλοι мен ουν εξ αυτων επιστευσαν και των ελληνιδων γυναικων των ευσημωνων και ανδρων ουκ ολιγοι
- 13 **Як солунські ж юдеї довідалися, що Павло проповідує Боже Слово й у Верії, прибули вони, і там баламутили та бунтували народ.**
But when the Jews of Thessalonica had news that Paul was preaching the word at Bereoa, they came there, troubling the people and working them up.
ως δε εγνωσαν οι απο της θεσσαλονικης ιουδαιοι οτι και εν τη βεροια κατηγγελη υπο του παυλου ο λογος του θεου ηλθον κακει σαλευοντες τους οχλους
- 14 **Тоді браття негайно Павла відпустили, щоб до моря йшов; а Сила та Тимофій позосталися там.**
So the brothers sent Paul straight away to the sea: but Silas and Timothy kept there still.
ευθεως δε тоτε τον παυλον εξαπεστειλαν οι αδελφοι πορευεσθαι ως επι την θαλασσαν υπεμενον δε ο τε σιλας και ο τιμοθεος εκει
- 15 **А ті, що Павла відпроваджували, провели його аж до Атен, а прийнявши наказа про Силу та Тимофія, щоб до нього вернулися якнайшвидше, відбули.**
But those who went with Paul took him as far as Athens, and then went away, with orders from him to Silas and Timothy to come to him quickly.
οι δε καθιστωντες τον παυλον ηγαγον αυτον εως αθηνων και λαβοντες εντολην προς τον σιλαν και τιμοθεον ινα ως ταχιστα ελθωσιν προς αυτον εξηεσαν
- 16 **¶ Як Павло ж їх чекав ув Атенах, у ньому кипів його дух, як бачив це місто, повне ідолів.**
Now while Paul was waiting for them at Athens, his spirit was troubled, for he saw all the town full of images of the gods.
εν δε ταις αθηναις εκδεχομενου αυτους του παυλου παρωξυνητο το πνευμα αυτου εν αυτω θεωρουντι κατειδωλον ουσαν την πολιν
- 17 **Тож він розмовляв у синагозі з юдеями та з богобійними, і на ринку щоденно зо стрічними.**
So he had discussions in the Synagogue with the Jews and God-fearing Gentiles, and every day in the market-place with those who were there.
διελεγετο мен ουν εν τη συναγωγη τοις ιουδαιοις και τοις σεβομενοις και εν τη αγορα κατα πασαν ημεραν προς τους παρατυγχανοντας
- 18 **А дехто з філософів епікуреїв та стоїків сперечалися з ним. Одні говорили: Що то хоче сказати оцей пустомов? А інші: Здається, він проповідник чужих богів, бо він їм звіщав Євангелію про Ісуса й воскресення.**
And some of those who were supporters of the theories of the Epicureans and the Stoics, had a meeting with him. And some said, What is this talker of foolish words saying? And others, He seems to be a preacher of strange gods: because he was preaching of Jesus and his coming back from the dead.
τινες δε των επικουρειων και των στοικων φιλοσοφων συνεβαλλον αυτω και τινες ελεγον τι αν θελοι ο σπερμολογος ουτος λεγειν οι δε ξενων δαιμονιων δοκει καταγγελευς ιναι οτι τον ιησουν και την αναστασιν αυτοις ευηγγελιζετο
- 19 **І, взявши його, повели в ареопаг та й казали: Чи можемо знати, що то є ця наука нова, яку проповідуєш ти?**
And they took him to Mars' Hill, saying, Will you make clear to us what is this new teaching of yours?
επιλαβομενοι τε αυτου επι τον αρειον παγον ηγαγον λεγοντες δυναμεθα γνωναι τις η καινη αυτη η υπο σου λαλουμενη διδαχη
- 20 **Бо чудне щось вкладаш до наших вух. Отже хочемо знати, що то значить має?**
For you seem to us to say strange things, and we have a desire to get the sense of them.
ξενιζοντα γαρ τινα εισφερεις εις τας ακοας ημων βουλομεθα ον γνωναι τι αν θελοι ταυτα ιναι
- 21 **А всі атеняни та заходжі чужинці нічим іншим радніш не займалися, як аби щось нове говорити чи слухати.**
(Now all the Athenians and the men from other lands who come there were giving all their time to talking or hearing of anything new.)
αθηναιοι δε παντες και οι επιδημουντες ξενοι εις ουδεν ετερον ευκαιρουν η λεγειν τι και ακουειν καινοτερον

- 22 ¶ Τоді Павло став посередині ареопагу й промовив: Мужі атенські! Из усього я бачу, що ви дуже побожні.
And Paul got to his feet on Mars' Hill and said, O men of Athens, I see that you are overmuch given to fear of the gods.
 σταθεις δε ο παυλος εν μεσω του αρειου παγου εφη ανδρες αθηναιοι κατα παντα ως δεισιδαιμονεστερους υμας θεωρω
- 23 Бо, проходячи та оглядаючи святощі ваші, я знайшов також жертівника, що на ньому написано: Незнаному Богові. Ось Того, Кого навмання ви шануєте, Того я проповідую вам.
For when I came by, I was looking at the things to which you give worship, and I saw an altar with this writing on it, TO THE GOD OF WHOM THERE IS NO KNOWLEDGE. Now, what you, without knowledge, give worship to, I make clear to you.
 διερχομενος γαρ και αναθεωρων τα σεβασματα υμων ευρον και βωμον εν ω επεγεγραπτο αγνωστο θεο ον ουν αγνοουντες ευσεβειτε τουτον εγω καταγγελλω υμιν
- 24 Бог, що створив світ і все, що в ньому, будши Господом неба й землі, проживає не в храмах, рукою збудованих,
The God who made the earth and everything in it, he, being Lord of heaven and earth, is not housed in buildings made with hands;
 ο θεος ο ποιησας τον κοσμον και παντα τα εν αυτω ουτος ουρανου και γης κυριος υπαρχων ουκ εν χειροποιητοις ναοις κατοικει
- 25 і Він не вимагає служіння рук людських, ніби в чомусь Він мав би потребу, бо Сам дає всім і життя, і дихання, і все.
And he is not dependent on the work of men's hands, as if he had need of anything, for he himself gives to all life and breath and all things;
 ουδε υπο χειρων ανθρωπων θεραπευεται προσδεομενος τιнос αυτος διδους πασιν ζωην και πνοην κατα παντα
- 26 І ввесь людський рід Він з одного створив, щоб замешкати всю поверхню землі, і призначив окреслені доби й границі замешкання їх,
And he has made of one blood all the nations of men living on all the face of the earth, ordering their times and the limits of their lands,
 εποιησεν τε εξ ενος αιματος παν εθνος ανθρωπων κατοικειν επι παν το προσωπον της γης ορισας προτεταγμενους καιρους και τας οροθεσιας της κατοικιας αυτων
- 27 щоб Бога шукали вони, чи Його не відчують і не знайдуть, хоч Він недалеко від кожного з нас.
So that they might make search for God, in order, if possible, to get knowledge of him and make discovery of him, though he is not far from every one of us:
 ζητειν τον κυριον ει αρα γε ψηλαφησειαν αυτον και ευροιεν καιτοιγε ου μακραν απο ενος εκαστου ημων υπαρχοντα
- 28 Бо ми в Нім живемо, і рухаємось, і існуємо, як і деякі з ваших поетів казали: Навіть рід ми Його!
For in him we have life and motion and existence; as certain of your verse writers have said, For we are his offspring.
 εν αυτω γαρ ζωμεν και κινουμεθα και εσμεν ως και тινες των καθ υμας ποιητων ειρηκασιν του γαρ και γενοσ εσμεν
- 29 Отож, будши Божим тим родом, не повинні ми думати, що Божество подібне до золота, або срібла, чи до каменю, твору мистецтва чи людської вигадки.
If then we are the offspring of God, it is not right for us to have the idea that God is like gold or silver or stone, formed by the art or design of man.
 γενοσ ουν υπαρχοντες του θεου ουκ οφειλομεν νομιζειν χρυσω η αργυρω η λιθω χαραγματι τεχνης και ενθυμησεωσ ανθρωπου τοθειον ειναι ομοιον
- 30 Не зважаючи ж Бог на часи невідомости, ось тепер усім людям наказує, щоб скрізь каялися,
Those times when men had no knowledge were overlooked by God; but now he gives orders to all men in every place to undergo a change of heart:
 τους μεν ουν χροноус της αγνοιασ υπεριδων ο θεος та νυν παραγγελλει τοις ανθρωποις πασιν πανταχου μετανοειν
- 31 бо Він визначив день, коли хоче судити поправді ввесь світ через Мужа, що Його наперед Він поставив, і Він подав доказа всім, із мертвих Його воскресивши.
Because a day has been fixed in which all the world will be judged in righteousness by the man who has been marked out by him for this work; of which he has given a sign to all men by giving him back from the dead.
 διοτι εστησεν ημεραν εν η μελλει κρινειν την οικουμενην εν δικαιοσυνη εν ανδρι ω ωρισεν πιστιν παρασχων πασιν αναστησας αυτον εκ νεκρων
- 32 ¶ Як почули ж вони про воскресення мертвих, то одні насміхатися стали, а інші казали: Про це будемо слухати тебе іншим разом...
Now on hearing about the coming back from death, some of them made sport of it, but others said, Let us go more fully into this another time.
 ακουσαντες δε ανασταςιν νεκρων οι μεν εχλευαζον οι δε ειπον ακουσομεθα σου παλιν περι τουτου
- 33 Так вийшов Павло з-поміж них.
And so Paul went away from among them.
 και ουτως ο παυλος εξηλθεν εκ μεσου αυτων
- 34 А деякі мужі пристали до нього й увірували, серед них і Діонісій Ареопагіт, і жінка, Дамара ім'ям, та інші із ними.
But some men gave him their support: among whom was Dionysius the Areopagite, and a woman named Damaris, and others with them.
 тινες δε ανδρες κολληθεντες αυτω επιστευσαν εν οиς και διονυσιος ο αρεοπαγιτης και γυνη ονοματι даμαρις και ετεροι συν αυτοις

- 1 ¶ Після цього він вийшов з Атен і прибув до Коринту.
After these things, he went away from Athens, and came to Corinth.
μετα δε ταυτα χωρισθεις ο παυλος εκ των αθηνων ηλθεν εις κορινθον
- 2 I знайшов він одного юдея, на ймення Акилу, родом із Понту, що недавно прибув із Італії, та Прискиллу, його дружину, бо Клавдій звелів усім юдеям, щоб покинули Рим. I до них він прийшов,
And there he came across a certain Jew named Aquila, a man of Pontus by birth, who not long before had come from Italy with his wife Priscilla, because Claudius had given orders that all Jews were to go away from Rome: and he came to them;
και ευρων τινα ιουδαιον ονοματι ακυλαν ποντικον τω γενει προσφατως ελληλυθοτα απο της ιταλιας και πρισκιλλαν γυναικα αυτου δια το διατεταχεναι κλαυδιον χωριζεσθαι παντας τους ιουδαιους εκ της ρωμης προσηλθεν αυτοις
- 3 а що був він того ж ремесла, то в них позостався та працював; ремесло ж їхнє було виробляти намети.
And because he was of the same trade, he was living with them, and they did their work together; for by trade they were tent-makers.
και δια το ομοτεχον ειναι εμεнен παρ αυτοις και ειργαζετο ησαν γαρ σκηνοποιοι την τεχνην
- 4 I він щосуботи розмову точив у синагозі, переконуючи юдеїв та гелленів.
And every Sabbath he had discussions in the Synagogue, turning Jews and Greeks to the faith.
διελεγετο δε εν τη συναγωγη κατα παν σαββατον επειθεν τε ιουδαιους και ελληνας
- 5 А коли прибули Сила та Тимофій з Македонії, Павло слову віддався, і він свідчив юдеям, що Ісус то Христос.
And when Silas and Timothy came down from Macedonia, Paul was completely given up to the word, preaching to the Jews that the Christ was Jesus.
ως δε κατηλθον απο της μακεδονιας ο τε σιλας και ο τιμοθεος συνεχετο τω πνευματι ο παυλος διαμαρτυρομενος τοις ιουδαιοις τον χριστον ιησουν
- 6 Як вони ж спротивлялися та богозневажали, то він обтрусив одіж свою та промовив до них: Ваша кров на голову вашу! Я чистий. Відтепер я піду до поган.
And when they put themselves against him, and said evil words, he said, shaking his clothing, Your blood be on your heads, I am clean: from now I will go to the Gentiles.
αντιτασσομενον δε αυτων και βλασφημουτων εκτιναξαμενος τα ιματια ειπεν προς αυτους το αιμα υμων επι την κεφαλην υμων καθαρος εγω απο του νυν εις τα εθνη πορευσομαι
- 7 ¶ I, вийшовши звідти, він прибув до господи одного, на ім'я Тита Юста, що був богобійний, його ж дім межував із синагогою.
And moving from there, he went into the house of a man named Titus Justus, a God-fearing man, whose house was very near the Synagogue.
και μεταβας εκειθεν ηλθεν εις οικιαν τινος ονοματι ιουστου σεβομενου τον θεον ου η οικια ην συνομορουσα τη συναγωγη
- 8 А Крисп, старший синагоги, увірував в Господа з усім домом своїм; і багато з коринтян, почувши, увірували й охристились.
And Crispus, the ruler of the Synagogue, with all his family, had faith in the Lord; and a great number of the people of Corinth, hearing the word, had faith and were given baptism.
κρισπος δε ο αρχισυναγωγος επιστευσεν τω κυριω συν ολω τω οικω αυτου και πολλοι των κορινθιων ακουοντες επιστευον και εβαπτιζοντο
- 9 Сказав же Павлові Господь у видінні вночі: Не бійся, але говори й не мовчи,
And the Lord said to Paul in the night, in a vision, Have no fear and go on preaching:
ειπεν δε ο κυριος δι οραματος εν νυκτι τω παυλω μη φοβου αλλα λαλει και μη σιωπησης
- 10 бо з тобою ось Я, і на тебе ніхто не накинеється, щоб тобі заподіяти зло, бо Я маю в цім місті багато людей.
For I am with you, and no one will make an attack on you to do you damage: for I have a number of people in this town.
διоти εγω εμι μετα σου και ουδεις επιθησεται σοι του κακωσαι σε διоти λαος εστιν μοι πολυς εν τη πολει ταυτη
- 11 I позостався він рік і шість місяців, навчаючи в них Слова Божого.
And he was there for a year and six months, teaching the word of God among them.
εκαθισεν τε ενιαυτον και μηνας εξ διδασκων εν αυτοις τον λογον του θεου
- 12 ¶ А коли Галліон був в Ахаї проконсулом, то проти Павла однодушно повстали юдеї, і на суд привели його,
But when Gallio was ruler of Achaia, all the Jews together made an attack on Paul, and took him to the judge's seat,
γαλλιωνος δε ανθυπατευοντος της αχαιας κατεπεστησαν ομοθυμαδον οι ιουδαιοι τω παυλω και ηγαγον αυτον επι το βημα
- 13 кажучи: Цей людей намовляє, щоб Богів честь віддавали незгідно з Законом!
Saying, This man is teaching the people to give worship to God in a way which is against the law.
λεγοντες οτι παρα τον νομον ουτος αναπειθει τους ανθρωπους σεβεσθαι τον θεον

- 14 Як Павло ж хотів уста відкрити, сказав Галліон до юдеїв: О юдеї, якби сталася кривда яка, або злий учинок, то я б справедливо вас вислухав.
But when Paul was about to say something, Gallio said to the Jews, If this was anything to do with wrongdoing or crime, there would be a reason for me to give you a hearing:
 μελλοντος δε του παυλου ανοιγειν το στομα ειπεν ο γαλλιον προς τους ιουδαιους ει μεν ουν ην αδικημα τι η ραδιουρρημα πονηρον ω ιουδαιοι κατα λογον αν ηνεσχομη ημων
- 15 Та коли спір іде про слово та ймення й Закон ваш, то самі доглядайте, я суддею цього бути не хочу.
But if it is a question of words or names or of your law, see to it yourselves; I will not be a judge of such things.
 ει δε ζητημα εστιν περι λογου και ονοματων και νομου του καθ υμας οψεσθε αυτοι κριτης γαρ εγω τωτων ου βουλομαι ειναι
- 16 І прогнав їх від суду.
And he sent them away from the judge's seat.
 και απηλασεν αυτους απο του βηματος
- 17 Тоді всі схопили Состена, начальника над синагогою, та й перед судом його били. Галліон же на те зовсім не зважав.
And they all made an attack on Sosthenes, the ruler of the Synagogue, and gave him blows before the judge's seat; but Gallio gave no attention to these things.
 επιλαβομενοι δε παντες οι ελληνες σωσθενη τον αρχισυναγωγον ετυπτον εμπροσθεν του βηματος και ουδεν τωτων τω γαλλιωνι εμελεν
- 18 ¶ А Павло, перебувши доволі ще днів, попрощався з братами, і поплинув у Сирію, і з ним Прискилла й Акила; він у Кенхреях обстриг собі голову, бо обітницю дав був.
And Paul, after waiting some days, went away from the brothers and went by ship to Syria, Priscilla and Aquila being with him; and he had had his hair cut off in Cenchrea, for he had taken an oath.
 ο δε παυλος ετι προσμεινας ημερας ικανας τοις αδελφοις αποταξαμενος εξεπλει εις την συριαν και συν αυτω πρισκιλλα και ακυλας κειραμενος την κεφαλην εν κεγχραις ειχεν γαρ ευχην
- 19 І прибув він в Ефес, і там їх позоставив, а сам у синагогу ввійшов і розмовляв із юдеями.
And they came down to Ephesus and he left them there: and he himself went into the Synagogue and had a discussion with the Jews.
 κατηνησεν δε εις εφεσον κακεινους κατελιπεν αυτου αυτος δε εισελθων εις την συναγωγην διελεχθη τοις ιουδαιοις
- 20 Як просили ж його довший час позостатися в них, то він не згодився,
And being requested by them to be there for a longer time, he said, No;
 ερωτωντων δε αυτων επι πλειονα χρονον μειναι παρ αυτοις ουκ επενευσεν
- 21 але попрощався й сказав: Знов вернуся до вас, коли буде на те воля Бога! І відплив із Ефесу.
And went from them, saying, I will come back to you if God lets me; and he took ship from Ephesus.
 αλλ απεταξατο αυτοις ειπων δει με παντως την εορτην την ερχομενην ποιησαι εις ιεροσολυμα παλιν δε ανακαμψω προς υμας του θεου θελοντος και ανηκη απο της εφεσου
- 22 І, побувши в Кесарії, він піднявся, і, привіт славши Церкві, відбув в Антіохію.
And when he had come to land at Caesarea, he went to see the church, and then went down to Antioch.
 και κατελθων εις καισαρειαν αναβας και ασπασαμενος την εκκλησιαν κατεβη εις αντιοχειαν
- 23 І, пробувши там деякий час, він вибрався в подорож знову, за порядком проходячи через країну галатську та Фрігію, та всіх учнів зміцнюючи.
And having been there for some time, he went through the country of Galatia and Phrygia in order, making the disciples strong in the faith.
 και ποιησας χρονον τινα εξηλθεν διερχομενος καθεξης την γαλατικην χωραν και φρυγιαν επιστηριζων παντας τους μαθητας
- 24 ¶ Один же юдей, на ім'я Аполлос, родом з Олександрії, красномовець та сильний в Писанні, прибув до Ефесу.
Now a certain Jew named Apollos, an Alexandrian by birth, and a man of learning, came to Ephesus; and he had great knowledge of the holy Writings.
 ιουδαιος δε τις απολλωος ονοματι αλεξανδρεως τω γενει ανηρ λογιος κατηνησεν εις εφεσον δυνατος ων εν ταις γραφαις
- 25 Він був навчений дороги Господньої, і, палаючи духом, промовляв і про Господа пильно навчав, знаючи тільки Іванове хрищення.
This man had been trained in the way of the Lord; and burning in spirit, he gave himself up to teaching the facts about Jesus, though he had knowledge only of John's baptism:
 ουτος ην κατηχημενος την οδον του κυριου και ζεων τω πνευματι ελαλει και εδιδασκεν ακριβως τα περι του κυριου επισταμενος μονον το βαπτισμα ιωαννου
- 26 І він сміливо став промовляти в синагозі. Як Акила й Прискилла почули його, то його прийняли, і докладніш розповіли йому про дорогу Господню.
And he was preaching in the Synagogue without fear. But Priscilla and Aquila, hearing his words, took him in, and gave him fuller teaching about the way of God.
 ουτος τε ηρξατο παρρησιαζεσθαι εν τη συναγωγη ακουσαντες δε αυτου ακυλας και πρισκιλλα προσελαβοντο αυτον και ακριβεστερον αυτω εξεθεντο την του θεου οδον

- 27 А коли він схотів перейти до Ахаї, брати написали до учнів, нагадуючи, щоб його прийняли. А прибувши, помагав він багато тим, хто ввірував благодаттю,
And when he had a desire to go over into Achaia, the brothers gave him help, and sent letters to the disciples requesting them to take him in among them: and when he had come, he gave much help to those who had faith through grace:
βουλομενου δε αυτου διελθειν εις την αχαιαν προτρεψαμενοι οι αδελφοι εγραψαν τοις μαθηταις αποδεξασθαι αυτον ος παραγενομενος συνεβαλετο πολυ τοις πεπιστευκοσιν δια της χαριτος
- 28 бо він переконував пильно юдеїв, Писанням прилюдно доводячи, що Ісус то Христос.
For he overcame the Jews in public discussion, making clear from the holy Writings that the Christ was Jesus.
ευτονος γαρ τοις ιουδαιοις διακατηλεγχετο δημοσια επιδεικνυς δια των γραφων ειναι τον χριστον ιησουν
- 1 ¶ І сталося, що коли Аполлос перебував у Коринті, то Павло, перейшовши горішні країни, прибув до Ефесу, і деяких учнів знайшов,
And it came about that while Apollos was at Corinth, Paul, having gone through the higher country, came to Ephesus, where there were certain disciples:
εγενετο δε εν τω τον απολλω ειναι εν κορινθω παυλον διελθοντα τα ανωτερα κρη ελθειν εις εφεσον και ευρον τινας μαθητας
- 2 та й спитав їх: Чи ви Духа Святого одержали, як увірували? А вони відказали йому: Та ми навіть не чули, чи є Дух Святий!
And he said to them, Did you get the Holy Spirit when you had faith? And they said to him, No, we have had no knowledge of the Holy Spirit.
ειπεν προς αυτους ει πνευμα αγιον ελαβετε πιστευσαντες οι δε ειπον προς αυτον αλλ ουδε ει πνευμα αγιον εστιν ηκουσαμεν
- 3 І він запитав: Тож у що ви христились? Вони ж відказали: В Іванове хрищення.
And he said, What sort of baptism did you have? And they said, The baptism of John.
ειπεν τε προς αυτους εις τι ουν εβαπτισθητε οι δε ειπον εις το ιωαννου βαπτισμα
- 4 І промовив Павло: Таж Іван христив хрищенням на покаяння, говорячи людям, щоб вірили в Того, Хто прийде по ньому, цебто в Ісуса.
And Paul said, John gave a baptism which goes with a change of heart, saying to the people that they were to have faith in him who was coming after him, that is, in Jesus.
ειπεν δε παυλος ιωαννης мен εβαπτισεν βαπτισμα μετανοιας τω λαω λεγων εις τον ερχομενον μετ αυτον ινα πιστευσωσιν τουτεστιν εις τον χριστον ιησουν
- 5 Як почули ж оце, то христились вони в Ім'я Господа Ісуса.
And hearing this, they had baptism in the name of the Lord Jesus.
ακουσαντες δε εβαπτισθησαν εις το ονομα του κυριου ιησου
- 6 А коли Павло руки на них поклав, то зійшов на них Дух Святий, і різними мовами стали вони промовляти та пророкувати!
And when Paul had put his hands on them, the Holy Spirit came on them; and they had the power of talking in tongues, and acting like prophets.
και επιθεντος αυτοις του παυλου τας χειρας ηλθεν το πνευμα το αγιον επ αυτους ελαλουν τε γλωσσαις και προφητεουν
- 7 А всіх їх було чоловіка з дванадцять.
And there were about twelve of these men.
ησαν δε οι παντες ανδρες ωσει δεκαδυο
- 8 ¶ А до синагоги ввійшовши, промовляв він відважно, три місяці про Боже Царство навчаючи та переконуючи.
And he went into the Synagogue, and for three months he was preaching there without fear, reasoning and teaching about the kingdom of God.
εισελθων δε εις την συναγωγην επαρησιαζετο επι μηνας τρεις διαλεγομενος και πειθων τα περι της βασιλειας του θεου
- 9 А коли опиралися дехто й не вірували, і дорогу Господню лихословили перед народом, то він їх покинув і виділив учнів, і щодня проповідував у школі одного Тирана.
But because some of the people were hard-hearted and would not give hearing, saying evil words about the Way before the people, he went away from them, and kept the disciples separate, reasoning every day in the school of Tyrannus.
ως δε тινες εσκληρουντο και ηπειθουν κακολογουντες την οδον ενωπιον του πληθους αποστας απ αυτων αφωρισεν τους μαθητας καθ ημεραν διαλεγομενος εν τη σχολη τυραννου тινος
- 10 Це ж два роки продовжувалось, так що всі, хто замешкував в Азії, юдеї та геллени, слухали слово про Господа.
And this went on for two years, so that all those who were living in Asia had knowledge of the word of the Lord, Greeks as well as Jews.
τουτο δε εγενετο επι ετη δυο ωστε παντας τους κατοικουντας την ασιαν ακουσαι τον λογον του κυριου ιησου ιουδαιους τε και ελληνας
- 11 І Бог чуда чинив надзвичайні руками Павловими,
And God did special works of power by the hands of Paul:
δυναμεις τε ου τας τυχουσας εποιει ο θεος δια των χειρων παυλου

- 12 так що навіть хустки й пояси з його тіла приносили хворим, і хвороби їх кидали, і духи лукаві виходили з них.
So that bits of linen and clothing from his body were taken to people who were ill, and their diseases went away from them and the evil spirits went out.
 ωστε και επι τους ασθενουντας επιφερεσθαι απο του χρωτος αυτου σουδαρια η σιμκινθια και απαλλασσεσθαι απ αυτων τας νοσους τα τε πνευματα τα πονηρα εξερχεσθαι απ αυτων
- 13 ¶ Дехто ж із мандрівних ворожбитів юдейських зачали закликати Ім'я Господа Ісуса над тими, хто мав злих духів, проказуючи: Заклинаємо вас Ісусом, Якого Павло проповідус!
But some of the Jews who went from place to place driving out evil spirits, took it on themselves to make use of the name of the Lord Jesus over those who had evil spirits, saying, I give you orders, by Jesus, whom Paul is preaching.
 επεχειρησαν δε τινες απο των περιερχομενων ιουδαιων εξορκιστων ονομαζειν επι τους εχοντας τα πνευματα τα πονηρα το ονομα του κυριου ιησου λεγοντες ορκιζομεν υμας τον ιησουν ον ο παυλος κ ηρυσσει
- 14 Це ж робили якись сім синів юдейського первосвященика Скеви.
And there were seven sons of a man named Sceva, a Jew and a chief priest, who did this.
 ησαν δε τινες υιοι σκευα ιουδαιου αρχιερωσ επτα οι τουτο ποιουντες
- 15 Відповів же злий дух і сказав їм: Я знаю Ісуса, і знаю Павла, а ви хто такі?
And the evil spirit, answering, said to them, I have knowledge of Jesus, and of Paul, but who are you?
 αποκριθεν δε το πνευμα το πονηρον ειπεν τον ιησουν γινωσκω και τον παυλον επισταμαι υμεις δε τινες εστε
- 16 І скочив на них чоловік, що в ньому злий дух був, і, перемігши обох, подужав їх так, що втекли вони з дому нагі та поранені.
And the man in whom the evil spirit was, jumping on them, was stronger than the two of them, and overcame them, so that they went running from that house, wounded and without their clothing.
 και εφαλλομενος επ αυτους ο ανθρωπος εν ω ην το πνευμα το πονηρον και κατακυριευσας αυτων ισχυσεν κατ αυτων ωστε γυμνους και τετραυματισμενους εκφυγειν εκ του οικου εκεινου
- 17 І це стало відоме юдеям та гелленам, усім, що в Ефесі замешкують, і острах напав на всіх їх, і славилось Ім'я Господа Ісуса.
And this came to the ears of all those, Jews and Greeks, who were living at Ephesus; and fear came on them all, and the name of the Lord Jesus was made great.
 τουτο δε εγενετο γνωστον πασιν ιουδαιοις τε και ελλησιν τοις κατοικοουσιν την εφεσον και επελεσεν φοβος επι παντας αυτους και εμεγαλυνετο το ονομα του κυριου ιησου
- 18 І багато-хто з тих, що ввірували, приходили, визнаваючи та відкриваючи вчинки свої.
And a number of those who had faith came and made a public statement of their sins and all their acts.
 πολλοι τε των πεπιστευκοτων ηρχοντο εξομολογουμενοι και αναγγελλοντες τας πραξεις αυτων
- 19 І багато-хто з тих, що займалися чарами, позносили книги свої та й перед усіма попалили. І злічили ціну їх, і вийшло на срібло п'ятдесят тисяч драхм.
And a great number of those who were experts in strange arts took their books and put them on the fire in front of everyone: and when the books were valued they came to fifty thousand bits of silver.
 ικανοι δε των та περιεργα πραξαντων συνενεγκαντες τας βιβλους κατεκαιον ενωπιον παντων και συνεψηφισαν τας τιμας αυτων και ευρον αργυριου μυριαδας πεντε
- 20 Так могуте росло та зміцнялося Божєє Слово!
So the word of the Lord was increased very greatly and was full of power.
 ουτως κατα κρατος ο λογος του κυριου ηυξανεν και ισχυεν
- 21 ¶ А як сповнилось це, Павло в Дусі задумав перейти Македонію та Ахаю, та й удатись у Єрусалим, говорячи: Як побуду я там, то треба мені й Рим побачити.
Now after these things were ended, Paul came to a decision that when he had gone through Macedonia and Achaia he would go to Jerusalem, saying, After I have been there, I have a desire to see Rome.
 ως δε εληρωθη ταυτα εθετο ο παυλος εν τω πνευματι διελθων την μακεδονιαν και αχαιαν πορευεσθαι εις ιερουσαλημ ειπων οτι μετα το γενεσθαι με εκει δεи με και ρωμην ιδειν
- 22 Тож він послав у Македонію двох із тих, що служили йому, Тимофія й Ераста, а сам позостався якийсь час ув Азії.
And having sent two of his helpers, Timothy and Erastus, into Macedonia, he himself went on living in Asia for a time.
 αποστειλας δε εις την μακεδονιαν δυο των διακουντων αυτω τιμοθειον και εραστον αυτος επεσхεν χρονον εις την аσιαν
- 23 І розрух чималий був стався там часу того за Господню дорогу.
And about that time a great outcry took place about the Way.
 εγενετο δε ката τον καιρον εκεινον тαραχος ουκ ολιγος περι της οδου
- 24 Бо один золотар, Дмитро на ім'я, що робив срібляні Артемідині храмки, та ремісникам заробіток чималий давав,
For there was a certain man named Demetrius, a silver-worker, who made silver boxes for the images of Diana, and gave no small profit to the workmen;
 δημητριος γαρ тиς ονοματι αργυροκοπος ποιων ναους αργυρους αρτεμιδος παρειχετο τοις τεχνιταις εργασιαν ουκ ολιγην

- 25 згромадив він їх і ще інших подібних робітників, та й промовив: Ви знаєте, мужі, що з цього ремесла заробіток ми маємо.
Whom he got together, with other workmen of the same trade, and said to them, Men, it is clear that from this business we get our wealth.
 ους συναθροισας και τους περι τα τοιαυτα εργατας ειπεν ανδρες επιστασθε οτι εκ ταυτης της εργασιας η ευπορια ημων εστιν
- 26 І ви бачите й чуєте, що не тільки в Ефесі, але мало не в усій Азії цей Павло збаламутив і відвернув багатенно народу, говорячи, ніби то не боги, що руками пороблені.
And you see, for it has come to your ears, that not only at Ephesus, but almost all through Asia, this Paul has been teaching numbers of people and turning them away, saying that those are not gods who are made by men's hands:
 και θεωρειτε και ακουετε οτι ου μονον εφεσου αλλα σχεδον πασης της ασιας ο παυλος ουτος πεισας μετεστησεν ικανον οχλον λεγων οτι ουκ εισιν θεοι οι δια χειρων γινομενοι
- 27 І не тільки оце нам загрожує, що прийде зайняття в упадок, а й храм богині великої Артеміди в ніщо зарахується, і буде зруйнована й велич тієї, що шанує її ціла Азія та цілий світ.
And there is danger, not only that our trade may be damaged in the opinion of men, but that the holy place of the great goddess Diana may be no longer honoured, and that she to whom all Asia and the world give worship, will be put down from her high position.
 ου μονον δε τουτο κινδυνευει ημιν το μερος εις απελεγμον ελθειν αλλα και το της μεγαλης θεας αρτεμιδος ιερον εις ουδεν λογισθηναι μελλειν δε και καθαιρεισθαι την μεγαλειοτητα αυτης ην ολη η ασια και η οικουμενη σεβεται
- 28 Почувши ж оце, вони переповнились гнівом, та й стали кричати, говорячи: Артеміда ефеська велика!
And hearing this, they were very angry, crying out and saying, Great is Diana of Ephesus.
 ακουσαντες δε και γενομενοι πληρεις θυμου εκραζον λεγοντες μεγαλη η αρτεμις εφεσιων
- 29 І місто наповнилось заколотом. І кинулися однодушно до видовища, схопивши Павлових супутників Гая та Аристарха, македонян.
And the town was full of noise and trouble, and they all came running into the theatre, having taken by force Gaius and Aristarchus, men of Macedonia who were journeying in company with Paul.
 και επλησθη η πολις ολη συγχυσεως ωρμησαν τε ομοθυμαδον εις το θεατρον συναρπασαντες γαιον και αρισταρχον μακεδονας συνεκδημους του παυλου
- 30 Як Павло ж хотів у народ увійти, то учні його не пустили.
And when Paul was about to go in to the people, the disciples did not let him.
 του δε παυλου βουλομενου εισελθειν εις τον δημον ουκ ειων αυτον οι μαθηται
- 31 Також дехто з азійських начальників, що були йому приятелі, послали до нього й просили, щоб він не вдавався на видовище.
And some of the rulers of Asia, being his friends, sent to him, requesting him seriously not to put himself in danger by going into the theatre.
 τινες δε και των ασιαρχων οντες αυτω φιλοι πεμψαντες προς αυτον παρεκαλουν μη δουναι αυτον εις το θεατρον
- 32 І кожен що інше кричав, бо збори бурхливі були, і багатенно з них навіть не знали, чого ради зібралися.
And some said one thing, and some another: for there was no order in the meeting; and most of them had no idea why they had come together.
 αλλοι мен ουν αλλο τι εκραζον ην γαρ η εκκλησια συγκεχυμενη και οι πλειους ουκ ηδεισαν τινος ενεκεν συνεληλυθεισαν
- 33 А з народу взяли Олександра, бо юдеї його висували. І Олександр дав знака рукою, і хотів виправдатися перед народом.
Then they took Alexander out from among the people, the Jews putting him forward. And Alexander, making a sign with his hand, was about to make a statement to the people in answer:
 εκ δε του οχλου προεβιβασαν αλεξανδρον προβαλοντων αυτον των ιουδαιων ο δε αλεξανδρος κατασεισας την χειρα ηθελεν απολογεισθαι τω δημω
- 34 А коли розпізнали, що юдеянин він, то злилися всі в один голос, і годин зо дві гукали: Артеміда ефеська велика!
But when they saw that he was a Jew, all of them with one voice went on crying out for about two hours, Great is Diana of Ephesus.
 επιγοντων δε οτι ιουδαιος εστιν φωνη εγενετο μια εκ παντων ως επι ωρας δυο κραζοντων μεγαλη η αρτεμις εφεσιων
- 35 А як писар міський заспокоїв народ, то промовив: Мужі ефеські, яка ж то людина не знає, що місто Ефес то храмовий доглядач Артеміди великої й її образу, упалого з неба?
And when the chief secretary had got the people quiet, he said, Men of Ephesus, is any man without knowledge that the town of Ephesus is the keeper of the holy place of the great Diana, who was sent down from Jupiter?
 καταστευλας δε ο γραμματευς τον οχλον φησιν ανδρες εφεσιοι τις γαρ εστιν ανθρωπος ος ου γινωσκει την εφεσιων πολιν νεωκορον ουσαν της μεγαλης θεας αρτεμιδος και του διοπετους
- 36 Коли ж цьому перечити не можна, то потрібно вам бути спокійними, і не робити необачно нічого.
So then, because these things may not be doubted, it would be better for you to be quiet, and do nothing unwise.
 αναντιρρητων ουν οντων τουτων δεον εστιν υμας κατεσταλμενους υπαρχειν και μηδεν προπετες πραττειν
- 37 А ви ж привели цих людей, що ані святокрадці, ані вашої богині не зневажили.
For you have taken these men, who are not doing damage to the holy place or talking against our goddess.
 ηγαγετε γαρ τους ανδρας τουτους ουτε ιεροσυλους ουτε βλασφημοντας την θεαν υμων

- 38 **Οτοζ, як Дмитро та його ремісники мають справу на кого, то суди є на ринку й проконсули, один одного хай позивають.**
If, then, Demetrius and the workmen who are with him have a protest to make against any man, the law is open to them, and there are judges; let them put up a cause at law against one another.
ει μεν ουν δημητριος και οι συν αυτω τεχνιται προς τινα λογον εχουσιν αγοραιοι αγωνται και ανθοπατοι εισιν εγκαιλειτωσαν αλληλοις
- 39 **Α коли чогось іншого допминається, то те вирішиться на законнім зібранні.**
But if any other business is in question, let it be taken up in the regular meeting.
ει δε τι περι ετερων επιζηται εν τη εννομω εκκλησια επιλυθησεται
- 40 **Бо ось є небезпека, що нас за сьогоднішній розрух оскаржити можуть, і немає жадної причини, якою могли б виправдати це зборище.**
For, truly, we are in danger of being made responsible for this day's trouble, there being no cause for it: and we are not able to give any reason for this coming together.
και γαρ κινδунευομεν εγκαιλεισθαι στασεως περι της σημερον μηδενος αιτιου υπαρχοντος περι ου дунησομεθα αποδουναι λογον της συστροφης ταυτης
- 40 **Бо ось є небезпека, що нас за сьогоднішній розрух оскаржити можуть, і немає жадної причини, якою могли б виправдати це зборище.**
19:41\And when he had said this, he sent the meeting away.
και γαρ κινдунευομεн εγκαιλεισθαι στασεως περι της σημερον μηδενος αιτιου υπαρχοντος περι ου дунησομεθα αποδουναι λογον της συστροφης ταυτης
- 1 ¶ **А як заколот стих, то Павло скликав учнів, і, потішивши та попросившись із ними, вибрався йти в Македонію.**
And after the noise had come to an end, Paul, having sent for the disciples and given them comfort, went away from them to Macedonia.
μετα δε το παυσασθαι τον θορυβон προσκαλεσαμενος ο παυλος τους μαθητας και ασπασαμενος εξηλθεν πορευθηναι εις την μακεδονιαν
- 2 **Перейшовши ж ті сторони та підбадьоривши їх довгим словом, прибув до Геллади,**
And when he had gone through those parts and given them much teaching, he came into Greece.
διελθων δε та μερη εκεινα και παρακαλεσας αυτους λογω πολλω ηλθεν εις την ελλαδα
- 3 **і прожив там три місяці. А як він захотів був відплинути в Сирію, то змову на нього вчинили юдеї, тому він узяв думку вертатись через Македонію.**
And when he had been there three months, because the Jews had made a secret design against him when he was about to take ship for Syria, he made a decision to go back through Macedonia.
ποιησας τε μηνας τρεις γενομενης αυτω επιβουλης υπο των ιουδαιων μελλοντι αναγεσθαι εις την συριαν εγενετο γνωμη του υποστρεφειν δια μακεδονιας
- 4 **Разом із ним пішов Сопатер Піррив із Верії, Аристарх та Секунд із Солуня, і Гай дерв'янин, і Тимофій, а з азійців Тихик та Трохим.**
And Sopater of Beroea, the son of Pyrrhus, and Aristarchus and Secundus of Thessalonica, and Gaius of Derbe, and Timothy, and Tychicus and Trophimus of Asia, went with him as far as Asia.
сυνειπετο δε αυτω αχρι της ασιας σωπατρος βεροιαιος θεσσαλονικεων δε αρισταρχος και σεκουνδος και γαιος дерβαιος και τιμοθεος ασιανοι δε τυχικος και τροφιμος
- 5 **Вони відбули наперед, і нас дожидали в Троаді.**
But these had gone before, and were waiting for us at Troas.
ουτοι προελθοντες εμενον ημας εν τροαδι
- 6 **А ми відпливли із Филипів по святах Опрісноків, і прибули днів за п'ять у Троаду до них, де сім день прожили.**
And we went away from Philippi by ship after the days of unleavened bread, and came to them at Troas in five days; and we were there for seven days.
ημεις δε εξεπλευσαμεν μετα τας ημερας των αζυμων απο φιλιππων και ηλθομεν προς αυτους εις την τροαδα αχρις ημερων πεντε ου διετριψαμεν ημερας επτα
- 7 ¶ **А дня першого в тижні, як учні зібралися на ламання хліба, Павло мав промову до них, бо вранці збирався відбути, і зтягнув своє слово до півночі.**
And on the first day of the week, when we had come together for the holy meal, Paul gave them a talk, for it was his purpose to go away on the day after; and he went on talking till after the middle of the night.
εν δε τη μια των σαββατων συνηγμενων των μαθητων του κλασαι αρτον ο παυλος διελεγετο αυτοις μελλον εξιεναι τη επαυριον παρετεινεν τε τον λογον μεχρι μεσονυκτιου
- 8 **А в горниці, де зібралися ми, було багато світел.**
And there were a number of lights in the room where we had come together.
ησαν δε λαμπαδες ικαναι εν τω υπερωω ου ησαν συνηγμενοι
- 9 **Юнак же один, Євтих на ім'я, сидів на вікні. Його обгорнув міцний сон, бо задовго Павло промовляв, і він сонний хитнувся, і додолу упав із третього поверху, і підняли його мертвого ...**
And a certain young man named Eutychus, who was seated in the window, went into a deep sleep; and while Paul went on talking, being overcome by sleep, he had a fall from the third floor, and was taken up dead.
καθημενος δε τις νεανιας ονοματι ευτυχος επι της θυριδος καταφερομενος υπω βαθει διαλεγομενου του παυλου επι πλειον κατενεχθεις απο του υπνου επεσεν απο του τριστεγου κατω και ηρη νεκρος

- 10 Зійшов же Павло та до нього припав, і, обнявши його, проказав: Заспокойтесь, бо душа його в ньому!
And Paul went down and, falling on him, took him in his arms and said, Do not be troubled, for his life is in him.
καταβας δε ο παυλος επεπεσεν αυτω και συμπεριλαβων ειπεν μη θορυβεισθε η γαρ ψυχη αυτου εν αυτω εστιν
- 11 А вернувшись, він хліб переломив і спожив, і бесіду довго точив, аж до досвітку, потім відбув.
And when he had gone up, and had taken the broken bread, he went on talking to them for a long time, even till dawn, and then he went away.
αναβας δε και κλασας αρτον και γευσαμενος εφ ικανον τε ομιλησας αχρις αυγης ουτως εξηλθεν
- 12 А хлопця живим привели, і зраділи немало.
And they took the boy in, living, and were greatly comforted.
ηγαγον δε τον παιδα ζωντα και παρεκληθησαν ου μετριως
- 13 ¶ А ми наперед пішли до корабля, та в Асс попливли, щоб звідти забрати Павла, бо він так ізвелів, сам бажаючи пішки піти.
But we, going before him by ship, went to Assos with the purpose of taking Paul in there: for so he had given orders, because he himself was coming by land.
ημεις δε προελθοντες επι το πλοιον ανηχημεν εις την ασσον εκειθεν μελλοντες αναλαμβανειν τον παυλον ουτως γαρ ην διαταταγμενος μελλον αυτος πεζευειν
- 14 А коли він із нами зійшовся в Ассі, ми взяли його та прибули в Мітілену.
And when he came up with us at Assos, we took him in the ship and went on to Mitylene.
ως δε συνεβαλεν ημιν εις την ασσον αναλαβοντες αυτον ηλθομεν εις μιτυληνην
- 15 І, відплинувши звідти, ми назавтра пристали навпроти Хіосу, а другого дня припливли до Самосу, наступного ж ми прибули до Мілету.
And going from there by sea, we came on the day after opposite Chios, and touching at Samos on the day after that, we came on the third day to Miletus.
κακειθεν αποπλευσαντες τη επιουση κατηγησαμεν αντικρυ χιου τη δε ετερα παρεβαλομεν εις σαμον και μειναντες εν τρωγυλλιω τη εχομενη ηλθομεν εις μιλητον
- 16 Бо Павло захотів поминути Ефес, щоб йому не баритися в Азії, бо він квапився, коли буде можливе, бути в Єрусалимі на день П'ятдесятниці.
For Paul's purpose was to go past Ephesus, so that he might not be kept in Asia; for he was going quickly, in order, if possible, to be at Jerusalem on the day of Pentecost.
εκρινεν γαρ ο παυλος παραπλευσαι την εφεσον οπως μη γενηται αυτω χρονοτριβησαι εν τη ασια εσπευδεν γαρ ει δυνατον ην αυτω την ημεραν της πεντηκοστης γενεσθαι εις ιεροσολυμα
- 17 ¶ А з Мілету послав до Ефесу, і прикликав пресвітерів Церкви.
And from Miletus he sent to Ephesus for the rulers of the church.
απο δε της μιλητου πεμψας εις εφεσον μετακαλεσατο τους πρεσβυτερους της εκκλησιας
- 18 І, як до нього вони прибули, він промовив до них: Ви знаєте, як із першого дня, відколи прибув в Азію, я з вами ввесь час перебував,
And when they had come, he said to them, You yourselves have seen what my life has been like all the time from the day when I first came into Asia,
ως δε παρεγενοντο προς αυτον ειπεν αυτοις υμεις επιστασθε απο πρωτης ημερας αφ ης επεβην εις την ασιαν πως μεθ υμων τον παντα χρονον εγενομη
- 19 і служив Господеві з усією покірною, і з рясними слізьми та напастями, що спіткали мене від юдейської змови,
Doing the Lord's work without pride, through all the sorrow and troubles which came on me because of the evil designs of the Jews:
δουλευων τω κυριω μετα πασης ταπεινοφροσυνης και πολλων δακρυων και πειρασμων των συμβαντων μοι εν ταις επιβουλαις των ιουδαιων
- 20 як нічого корисного я не мінував, щоб його вам звістити й навчити вас прилюдно і в домах.
And how I kept back nothing which might be of profit to you, teaching you publicly and privately,
ως ουδεν υπεστελαμην των συμφεροντων του μη αναγγειλαι υμιν και διδαξαι υμας δημοσια και κατ οικους
- 21 І я свідчив юдеям та гелленам, щоб вони перед Богом покаялись, та ввірували в Господа нашого Ісуса Христа.
Preaching to Jews and to Greeks the need for a turning of the heart to God, and faith in the Lord Jesus Christ.
διαμαρτυρομενος ιουδαιοις τε και ελλησιν την εις τον θεον μετανοιαν και πιστιν την εις τον κυριον ημων ιησουν χριστον
- 22 І ось тепер, побуджений Духом, подаюся я в Єрусалим, не відаючи, що там трапитись має мені,
And now, as you see, I am going to Jerusalem, a prisoner in spirit, having no knowledge of what will come to me there:
και νυν ιδου εγω δεδεμενος τω πνευματι πορευομαι εις ιερουσαλημ τα εν αυτη συναντησοντα μοι μη ειδως
- 23 тільки Дух Святий в кожному місті засвідчує, кажучи, що кайдани та муки чекають мене...
Only that the Holy Spirit makes clear to me in every town that prison and pains are waiting for me.
πλην οτι το πνευμα το αγιον κατα πολιν διαμαρτυρεται λεγον οτι δεσμα με και θλιψεις μενουσιν

- 24 Але я ні про що не турбуюсь, і свого життя не вважаю для себе цінним, аби не скінчити дорогу свою та служіння, яке я одержав від Господа Ісуса, щоб засвідчити Євангелію благодаті Божої.
But I put no value on my life, if only at the end of it I may see the work complete which was given to me by the Lord Jesus, to be a witness of the good news of the grace of God.
αλλ ουδενος λογον ποιουμαι ουδε εχω την ψυχην μου τιμιαν εμαυτω ως τελειωσαι τον δρομον μου μετα χαρας και την διακονιαν ην ελαβон παρα του κυριου ιησου διαμαρτυρασθαι το ευαγγελιον της χαριτος του θεου
- 25 І ось я знаю тепер, що обличчя мого більш не будете бачити всі ви, між якими ходив я, проповідуючи Царство Боже...
And now I am conscious that you, among whom I have gone about preaching the kingdom, will not see my face again.
και νυν ιδου εγω οида οτι ουκετι οψεσθε το προσωπον μου υμεις παντες εν οиς διηλθон κηρυσσων την βασιλειαν του θεου
- 26 Тому дня сьогоднішнього вам свідкую, що я чистий від крові всіх,
And so I say to you this day that I am clean from the blood of all men.
διο μαρτυρομαι υμιν εν τη σημερον ημερα οτι καθарος εγω απο του αιματος παντων
- 27 бо я не вхиливсь об'являти вам усю волю Божу!
For I have not kept back from you anything of the purpose of God.
ου γαρ υπεστειλαμην του μη αναγγελιαι υμιν πασαν την βουλην του θεου
- 28 Пильнуйте себе та всієї отари, в якій Святий Дух вас поставив єпископами, щоб пасти Церкву Божу, яку власною кров'ю набув Він.
Give attention to yourselves, and to all the flock which the Holy Spirit has given into your care, to give food to the church of God, for which he gave his blood.
προσεχετε ουν εαυτοις και παντι τω ποιμνιω εν ω υμας το πνευμα το αγιον εθετο επισκοπους ποιμαινειν την εκκλησιαν του θεου ην περιποιησατο δια του ιδιου αιματος
- 29 Бо я знаю, що як я відійду, то ввійдуть між вас вовки люті, що отари щадити не будуть...
I am conscious that after I am gone, evil wolves will come in among you, doing damage to the flock;
εγω γαρ οида τουτο οτι εισελευσονται μετα την αφιζιν μου λυκοι βαρεις εις υμας μη φειδομενοι του ποιμνιου
- 30 Із вас самих навіть мужі постануть, що будуть казати перекручене, аби тільки учнів тягнути за собою...
And from among yourselves will come men who will give wrong teaching, turning away the disciples after them.
και εξ υμων αυτων αναστησονται ανδρες λαλουντες διεστραμμενα του αποσπαν τους μαθητας οπισω αυτων
- 31 Тому то пильнуйте, пам'ятаючи, що я кожного з вас день і ніч безперестань навчав зо слізьми ось три роки.
So keep watch, having in mind that for three years without resting I was teaching every one of you, day and night, with weeping.
διο γρηγορευετε μνημονευοντες οτι τριετιαν νυκτα και ημεραν ουκ επαυσαμην μετα δακρυων νουθετων ενα εκαστον
- 32 А тепер доручаю вас Богові та слову благодаті Його, Який має силу будувати та дати спадщину, серед усіх освячених.
And now, I give you into the care of God and the word of his grace, which is able to make you strong and to give you your heritage among all the saints.
και τανυν παρατιθεμαι υμας αδελφοι τω θεω και τω λογω της χαριτος αυτου τω δυναμενο εποικοδομησαι και δουναι υμιν κληρονομια εν τοις ηγιασμενοις πασιν
- 33 Ні срібла, ані золота, ні одежі чистісь я не побажав...
I have had no desire for any man's silver or gold or clothing.
αργυριου η χρυσιου η ιματισμου ουδενος επεθυμησα
- 34 Самі знаєте, що ці руки мої послужили потребам моїм та отих, хто був зо мною.
You yourselves have seen that with these hands I got what was necessary for me and those who were with me.
αυτοι δε γινωσκετε οτι ταις χρειαиς μου και τοις ουσιν μετ εμου υπηρετησαν αι χειρες αυται
- 35 Я вам усе показав, що, працюючи так, треба поміч давати слабим, та пам'ятати слова Господа Ісуса, бо Він Сам проказав: Блаженніше давати, ніж брати!
In all things I was an example to you of how, in your lives, you are to give help to the feeble, and keep in memory the words of the Lord Jesus, how he himself said, There is a greater blessing in giving than in getting.
παντα υπεδειξα υμιν οτι ουτως κοπιωντας δει αντιλαμβανεσθαι των ασθενουντων μνημονευειν τε των λογων του κυριου ιησου οτι αυτος ειπεν μακαριον εστιν διδοναι μαλλον η λαμβανειν
- 36 ¶ Проказавши ж оце, він навколiшки впав, та й із ними всіма помолився.
And having said these words, he went down on his knees in prayer with them all.
και ταυτα ειπων θεις τα γονατα αυτου συν πασιν αυτοις προσηυξατο

- 37 **I знявся між усіма плач великий, і вони припадали на Павлову шию, і його цілували...**
And they were all weeping, falling on Paul's neck and kissing him,
 ικανος δε εγενετο κλαυθμος παντων και επιπεσοντες επι τον τραχηλον του παυλου κατεφιλουν αυτον
- 38 **А найтяжче вони сумували з-за слова, яке він прорік, що не бачитимуть більш обличчя його. І вони провели його до корабля.**
Being sad most of all because he had said that they would not see his face again. And so they went with him to the ship.
 οδυνομενοι μαλιστα επι τω λογω ω ειρηκει οτι ουκετι μελλουσιν το προσωπον αυτου θεωρειν προπεμπον δε αυτον εις το πλοιον
- 1 ¶ **А як ми розлучилися з ними й відплинули, то дорогою простою в Кос прибули, а другого дня до Родосу, а звідти в Патару.**
And after parting from them, we put out to sea and came straight to Cos, and the day after to Rhodes, and from there to Patara:
 ως δε εγενετο αναχθηναι ημας αποσπασθεντας απ αυτων ευθυδρομησαντες ηλθομεν εις την κων τη δε εξης εις την ροδον κακειθεν εις παταρα
- 2 **І знайшли корабля, що плив у Фінікію, увійшли та й поплинули.**
And as there was a ship going to Phoenicia, we went in it.
 και ευροντες πλοιον διαπερων εις φοινικην επιβαντες ανηχθημεν
- 3 **А коли показався нам Кіпр, ми лишили ліворуч його та й поплинули в Сирію. І пристали ми в Тирі, бо там корабель вантажа мав скласти.**
And when we had come in view of Cyprus, going past it on our left, we went on to Syria, and came to land at Tyre: for there the goods which were in the ship had to be taken out.
 αναφαναντες δε την κυπρον και καταλιποντες αυτην ευωνυμον επλεομεν εις συριαν και κατηχθημεν εις τυρον εκεισε γαρ ην το πλοιον αποφορτιζομενον τον γομον
- 4 **І, учнів знайшовши, перебули тут сім день. Вони через Духа казали Павлові, щоб до Єрусалиму не йшов.**
And meeting the disciples we were there for seven days: and they gave Paul orders through the Spirit not to go up to Jerusalem.
 και ανευροντες τους μαθητας επεμειναμεν αυτου ημερας επτα οιτινες τω παυλω ελεγον δια του πνευματος μη αναβαινειν εις ιερουσαλημ
- 5 **І, як дні побуту скінчилися, то ми вийшли й пішли, а всі нас проводили з дружинами й дітьми аж за місто. І, ставши навколішки, помолились на березі.**
And when these days came to an end, we went on our journey; and they all, with their wives and children, came with us on our way till we were out of the town: and after going on our knees in prayer by the sea,
 οτε δε εγενετο ημας εξαρτισαι τας ημερας εξελθοντες επορευομεθα προπεμποντων ημας παντων συν γυναξιν και τεκνοις εως εξω της πολεως και θεντες τα γονατα επι τον αγιαλον προσηξαμεθα
- 6 **І, попрощавшись один із одним, ми ввійшли в корабель, а вони повернулись додому.**
We said our last words to one another, and got into the ship, and they went back to their houses.
 και ασπασαμενοι αλληλους επεβημεν εις το πλοιον εκεινοι δε υπεστρεψαν εις τα ιδια
- 7 **А ми, закінчивши від Тиру плавбу, пристали до Птолемаїди, і, братів привітавши, один день перебули в них.**
And journeying by ship from Tyre we came to Ptolemais; and there we had talk with the brothers and were with them for one day.
 ημεις δε τον πλουν διανυσαντες απο τυρου κατηνησαμεν εις πτολεμαιδα και ασπασαμενοι τους αδελφους εμειναμεν ημεραν μιαν παρ αυτοις
- 8 ¶ **А назавтра в дорогу ми вибрались, і прийшли в Кесарію. І ввійшли до господи благовісника Пилипа, одного з семи, і позосталися в нього.**
And on the day after, we went away and came to Caesarea, where we were guests in the house of Philip, the preacher, who was one of the seven.
 τη δε επαυριον εξελθοντες οι περι τον παυλον ηλθον εις καισαρειαν και εισελθοντες εις τον οικον φιλιππου του ευαγγελιστου του οντος εκ των επτα εμειναμεν παρ αυτο
- 9 **Він мав чотири панні дочки, що пророкували.**
And he had four daughters, virgins, who were prophets.
 τουτω δε ησαν θυγατερες παρθενοι τεσσαρες προφητεουσαι
- 10 **І коли ми багато днів у них зоставались, то прибув із Юдеї якийсь пророк, Агав на ім'я.**
And while we were waiting there for some days, a certain prophet, named Agabus, came down from Judaea.
 επιμενοντων δε ημων ημερας πλειους κατηλθεν τις απο της ιουδαιας προφητης ονοματι αγαβος
- 11 **І прийшов він до нас, і взяв пояса Павлового, та й зв'язав свої руки та ноги й сказав: Дух Святий так звіщає: Отак зв'яжуть в Єрусалимі юдеї того мужа, що цей пояс його, і видадуть в руки поган...**
And he came to us, and took the band of Paul's clothing, and putting it round his feet and hands, said, The Holy Spirit says these words, So will the Jews do to the man who is the owner of this band, and they will give him up into the hands of the Gentiles.
 και ελθων προς ημας και αρας την ζωνην του παυλου δησας τε αυτου τας χειρας και τους ποδας ειπεν ταδε λεγει το πνευμα το αγιον τον ανδρα ου εστιν η ζωνη αυτη ουτως δησουσιν εν ιερουσαλημ οι ιουδαιοι και παραδωσουσιν εις χειρας εθνων

- 12 Як почули ж оце, то благали ми та тамтешні Павла, щоб до Єрусалиму не йшов.
And hearing these things, we and those who were living in that place made request to him not to go to Jerusalem.
ως δε ηκουσαμεν ταυτα παρεκαλουμεν ημεις τε και οι εντοπιοι του μη αναβαινειν αυτον εις ιερουσαλημ
- 13 А Павло відповів: Що робите ви, плачучи та серце мені розриваючи? Бо за Ім'я Господа Ісуса я готовий не тільки зв'язаним бути, а й померти в Єрусалимі!
Then Paul said, What are you doing, weeping and wounding my heart? for I am ready, not only to be a prisoner, but to be put to death at Jerusalem for the name of the Lord Jesus.
απεκριθη δε ο παυλος τι ποιειτε κλαιοντες και συνθροπτοντες μου την καρδιαν εγω γαρ ου μονον δεθνηαι αλλα και αποθαινειν εις ιερουσαλημ ετοιμος εχω υπερ του ονοματος του κυριου ιησου
- 14 І не могли ми його вмовити, і замовкли, сказавши: Нехай діється Божая воля!
And as he might not be moved we did no more, saying, Let the purpose of God be done.
μη πειθομενου δε αυτου ησυχασαμεν ειποντες το θελημα του κυριου γενεσθω
- 15 ¶ А після оцих днів приготувались ми, та до Єрусалиму вирушили.
And after these days we got ready and went up to Jerusalem.
μετα δε τας ημερας ταυτας αποσκευασαμενοι ανεβαινομεν εις ιερουσαλημ
- 16 А з нами пішли й деякі учні із Кесарії, ведучи якогось кіпрянина Мнасона, давнього учня, що ми в нього спинитися мали.
And some of the disciples from Caesarea went with us, taking a certain Mnason of Cyprus, one of the early disciples, in whose house we were to be living.
σνηλθον δε και των μαθητων απο καισαρειας συν ημιν αγοντες παρ ω ξενισθωμεν μνασωνι τινη κυπριω αρχαιω μαθητη
- 17 А коли ми прийшли в Єрусалим, то брати прийняли нас гостинно.
And when we came to Jerusalem, the brothers were pleased to see us.
γενομενων δε ημων εις ιεροσολυμα ασμενωσ εδεξαντο ημασ οι αδελφοι
- 18 А другого дня Павло з нами подався до Якова. І всі старші посходились.
And on the day after, Paul went with us to James, and all the rulers of the church were present.
τη δε επιουση εισηει ο παυλος συν ημιν προς ιακωβον παντες τε παρεγενοντο οι πρεσβυτεροι
- 19 Поздоровивши ж їх, розповів він докладно, що Бог через служіння його вчинив між поганями.
And when he had said how glad he was to see them, he gave them a detailed account of the things which God had done through his work among the Gentiles.
και ασπασαμενος αυτους εξηγειτο καθ εν εκαστον ων εποιησεν ο θεος εν τοις εθνεσιν δια της διακονιασ αυτου
- 20 Як вони ж це почули, то славили Бога, а до нього промовили: Бачиш, брате, скільки тисяч серед юдеїв увірвало, і всі вони ревні оборонці Закону!
And hearing it, they gave praise to God; and they said to him, You see, brother, what thousands there are among the Jews, who have the faith; and they all have a great respect for the law:
οι δε ακουσαντες εδοξαζον τον κυριον ειπον τε αυτω θεωρεις αδελφε ποσαι μυριαδες εισιν ιουδαιων των πεπιστευκοτων και παντες ζηλωται του νομου υπαρχουσιν
- 21 Вони ж чули про тебе, ніби ти всім юдеїв, що живуть між поганями, навчаш відступлення від Мойсея, говорячи, щоб дітей не обрізували й не тримались звичаїв.
And they have had news of you, how you have been teaching all the Jews among the Gentiles to give up the law of Moses, and not to give circumcision to their children, and not to keep the old rules.
κατηχηθησαν δε περι σου οτι αποστασιαν διδασκεισ απο μωσεωσ τους κατα τα εθνη παντας ιουδαιουσ λεγων μη περιτεμνειν αυτους τα τεκνα μηδε τοις εθεσιν περιπατειν
- 22 Що ж почати? Люд збереться напевно, бо почують, що прибув ти.
What then is the position? They will certainly get news that you have come.
τι ουν εστιν παντωσ δει πληθος συνελθειν ακουσονται γαρ οτι εληλυθασ
- 23 Отже, зроби це, що порадимо тобі. Ми маємо чотирьох мужів, що обітницю склали на себе.
Do this, then, which we say to you: We have four men who have taken an oath;
τουτο ουν ποιησον ο σοι λεγομεν εισιν ημιν ανδρες τεσσαρες ευχην εχοντες εφ εαυτων
- 24 Візьми їх, та й із ними очистися, і видатки за них заплати, щоб постригли їм голови. І пізнають усі, що неправда про тебе їм сказане, та й що сам ти Закона пильнуєш.
Go with these, and make yourself clean with them, and make the necessary payments for them, so that they may be free from their oath: and everyone will see that the statements made about you are not true, but that you put yourself under rule, and keep the law.
τουτους παραλαβων αγνισθητι συν αυτοις και δαπανησον επ αυτοις ινα ξυρησωνται την κεφαλην και γνωσιν παντες οτι ων κατηχηνται περι σου ουδεν εστιν αλλα στοιχεισ και αυτοσ τον νομον φυλασσων

- 25 А про тих із поган, що ввірували, ми писали, розсудивши, щоб вони береглися від ідолських жертв та крові й задушенниці, та від блуду.
But as to the Gentiles who have the faith, we sent a letter, giving our decision that they were to keep themselves from offerings made to false gods, and from blood, and from the flesh of animals put to death in ways against the law, and from the evil desires of the body.
περι δε των πεπιστευοτων εθνων ημεις επεσταλαμεν κριναντες μηδεν τοιουτου τηρειν αυτους ει μη φυλασσεσθαι αυτους το τε ειδωλοθυτον και το αιμα και πνικτον και πορνειαν
- 26 Тоді взяв Павло мужів отих, і на завтра очистився з ними, і ввійшов у храм, і звістив про виконання днів очищення, так, аж за кожного з них була жертва принесена.
Then Paul took the men, and on the day after, making himself clean with them, he went into the Temple, giving out the statement that the days necessary for making them clean were complete, till the offering was made for every one of them.
τοτε ο παυλος παραλαβων τους ανδρας τη εχομενη ημερα συν αυτοις αγνισθεις εισηει εις το ιερον διαγγελων την εκπληρωσιν των ημερων του αγνισμου εως ου προσηνεχθη υπερ ενος εκαστου αυτου η προσφορα
- 27 ¶ А коли ті сім день закінчитися мали, то азійські юдеї, як побачили в храмі його, підбурили ввесь народ, та руки на нього наклали,
And when the seven days were almost ended, the Jews from Asia, seeing him in the Temple, got the people together and put their hands on him,
ως δε εμελλον αι επτα ημεραι συντελεισθαι οι απο της ασιας ιουδαιοι θεασαμενοι αυτον εν τω ιερω συνεχον παντα τον οχλον και επεβαλον τας χειρας επ αυτον
- 28 кричачи: Ізраїльські мужі, рятуйте! Це людина ота, що проти народу й Закону та місця цього всіюди навчав!... А до того у храм упровадив і гелленів, і занечистив це місце святе!
Crying out, Men of Israel, come to our help: this is the man who is teaching all men everywhere against the people and the law and this place: and in addition, he has taken Greeks into the Temple, and made this holy place unclean.
κραζοντες ανδρες ισραηλιται βοηθειτε ουτος εστιν ο ανθρωπος ο κατα του λαου και του νομου και του τοπου τουτου παντας πανταχου διδασκων επι τε και ελληνας εισηγαγεν εις το ιερον και κεκοινωκεν τον αγιον тоπον τουτου
- 29 Бо перед тим вони бачили в місті з ним разом Трохима ефесьнина, і гадали про нього, що Павло то його ввів у храм.
For they had seen him before in the town with Trophimus of Ephesus, and had the idea that Paul had taken him with him into the Temple.
ησαν γαρ προεωρακοτες τροφιμον τον εφεσιον εν τη πολει συν αυτω ον ενομιζον οτι εις το ιερον εισηγαγεν ο παυλος
- 30 І порушилося ціле місто, і повстало збіговисько люду. І, схопивши Павла, потягли його поза храм, а двері негайно зачинено...
And all the town was moved, and the people came running together and put their hands on Paul, pulling him out of the Temple: and then the doors were shut.
εκινηθη τε η πολις ολη και εγενετο συνδρομη του λαου και επιλαβομενοι του παυλου ειλκον αυτον εξω του ιερου και ευθεως εκλεισθησαν αι θυραι
- 31 Як хотіли ж забити його, то вістка досталась до полкового тисяцького, що ввесь Єрусалим збунтувався!
And while they were attempting to put him to death, news came to the chief captain of the band that all Jerusalem was out of control.
ζητουτων δε αυτον αποκτειναι ανεβη φασις τω χιλιαρχω της σπειρης οτι ολη συγκεχυται ιερουσαλημ
- 32 І він зараз узяв вояків та сотників, і подався до них. А вони, як угледіли тисяцького й вояків, то бити Павла перестали.
And straight away he took some armed men and went quickly down to them: and the Jews, seeing them, gave no more blows to Paul.
ος εξ αυτης παραλαβων στρατιωτας και εκατονταρχους κατεδραμεν επ αυτους οι δε ιδοντες τον χιλιαρχον και τους στρατιωτας επαυσαντο τυποντες τον παυλον
- 33 Приступив тоді тисяцький, та й ухопив його, і двома ланцюгами зв'язати звелів, і допитувати став: хто такий він і що він зробив?
Then the chief captain came near and took him, and gave orders for him to be put in chains, questioning them as to who he was and what he had done.
τοτε εγγισας ο χιλιαρχος επελαβετο αυτου και εκελευσεν δεθνηναι αλυσειν δυσιν και επυνθανετο τις αν ειη και τι εστιν πεποιηκως
- 34 Але кожен що інше викрикував у натовпі. І, не мігши довідатись певного через заколот, він звелів відпровадити його до фортеці.
And some said one thing and some another, among the people: and as he was not able to get a knowledge of the facts because of the noise, he gave orders for Paul to be taken into the army building.
αλλοι δε αλλο τι εβουον εν τω οχλω μη δυναμενος δε γνωναι το ασφαλές δια τον θορυβον εκελευσεν αγεσθαι αυτον εις την παρεμβολην
- 35 А коли він до сходів прийшов, то трапилося, що мусіли нести його вояки із-за натовпу людського,
And when he came on to the steps, he was lifted up by the armed men, because of the force of the people;
οτε δε εγενετο επι τους αναβαθμους συνεβη βασταζεσθαι αυτον υπο των στρατιωτων δια την βιαν του οχλου
- 36 бо безліч народу йшла слідкома та кричала: Геть із ним!
For a great mass of people came after them, crying out, Away with him!
ηκολουθει γαρ το πληθος του λαου κραζον αιρε αυτον

- 37 **Α** коли Павло входив до фортеці, то тисяцького поспитався: Чи можна мені щось сказати тобі? А той відказав: То ти вмієш по-грецькому?
And when Paul was about to be taken into the building, he said to the chief captain, May I say something to you? And he said, Have you a knowledge of Greek?
 μελλον τε εισαγεσθαι εις την παρεμβολην ο παυλος λεγει τω χιλιαρχω ει εξεστιν μοι ειπειν τι προς σε ο δε εφη ελληνιστι γινωσκεις
- 38 **Чи** не той ти єгиптянин, що перед цими днями призвів був до бунту, і випровадив до пустині чотири тисячі потасмних убійників?
Are you by chance the Egyptian who, before this, got the people worked up against the government and took four thousand men of the Assassins out into the waste land?
 ουκ αρα συ ει ο αιγυπτιος ο προ τουτων των ημερων αναστατωσας και εξαγαγων εις την ερημον τους τετρακιςχιλιους ανδρας των σικαριων
- 39 **Α** Павло відказав: Я юдеянин із Тарсу, громадянин відомого міста в Кілікії. Благаю тебе, дозволь мені до народу промовити!
But Paul said, I am a Jew of Tarsus in Cilicia, which is not an unimportant town: I make a request to you to let me say a word to the people.
 ειπεν δε ο παυλος εγω ανθρωπος μεν ειμι ιουδαιος тарσευς της κилиκιας ουκ ασημου πολεως πολιτης δεομαι δε σου επιτρεψον μοι λαλησαι προς τον λαον
- 40 **Α** коли той дозволив, то Павло став на сходах, і дав знака рукою народові. А як тиша велика настала, промовив сврейською мовою, кажучи:
And when he let him do so, Paul, from the steps, made a sign with his hand to the people, and when they were all quiet, he said to them in the Hebrew language,
 επιτρεψαντος δε αυτου ο παυλος εστως επι των αναβαθμων κατεσειεν τη χειρι τω λαω πολλης δε σιγης γενομενης προσεφωνησεν τη εβραϊδι διαλεκτω λεγων
- 1 ¶ **Мужі-браття й батьки!** Послухайте ось тепер виправдання мого перед вами!
My brothers and fathers, give ear to the story of my life which I now put before you.
 ανδρες αδελφοι και πατερες ακουσατε μου της προς υμας νυν απολογιας
- 2 **Як** зачули ж вони, що до них він говорить сврейською мовою, то тиша ще більша настала. А він промовляв:
And, hearing him talking in the Hebrew language, they became the more quiet, and he said,
 ακουσαντες δε οτι τη εβραϊδι διαλεκτω προσεφωνει αυτοις μαλλον παρεσχον ησυχιαν και φησιν
- 3 ¶ **Я** юдеянин, що родився в кілікійському Тарсі, а вихований у цім місті, у ніг Гамаліїла докладно навчений Закону отців; горливець я Божий, як і всі ви сьогодні.
I am a Jew of Tarsus in Cilicia by birth, but I had my education in this town at the feet of Gamaliel, being trained in the keeping of every detail of the law of our fathers; given up to the cause of God with all my heart, as you are today.
 εγω μεν ειμι ανηρ ιουδαιος γεγεννημενος εν тарσω της κилиκιας ανατεθραμμενος δε εν τη πολει ταυτη παρα τους ποδας γαμαλιηλ πεπαιδευμενος κατα ακριβειαν του πατροου νομου ζηλωτης υπαρχων του θεου καθως παντες υμεις εστε σημερον
- 4 **Переслідував** я аж до смерті цю путь, і в'язав, і до в'язниці вкидав чоловіків і жінок,
And I made attacks on this Way, even to death, taking men and women and putting them in prison.
 ος ταυτην την οδον εδιωξα αχρι θανατου δεσμευων και παραδιδους εις φυλακας ανδρας τε και γυναικας
- 5 **як** засвідчить про мене первосвященик та вся старшина. Я від них був узав навіть листи на братів, і пішов до Дамаску, щоб тамтешніх зв'язати й привести до Єрусалиму на кару.
Of which the high priest will be a witness, and all the rulers, from whom I had letters to the brothers; and I went into Damascus, to take those who were there as prisoners to Jerusalem for punishment.
 ως και ο αρχιερευς μαρτυρει μοι και παν το πρεσβυτεριον παρ ων και επιστολας δεξαμενος προς τους αδελφους εις δαμασκον επορευομην αξων και τους εκεισε οντας δεδεμενους εις ιερουσαλημ ινα τιμωρηθωσιν
- 6 **І** сталося, як у дорозі я був, і наближавсь до Дамаску опівдня, то ось мене нагло осяяло світло велике з неба!
And it came about that while I was on my journey, coming near to Damascus, about the middle of the day, suddenly I saw a great light from heaven shining round me.
 εγενετο δε μοι πορευομενω και εγγιζοντι τη δαμασκω περι μεσημβριαν εξαιφνης εκ του ουρανου περιαστραφαι φως ικανον περι εμε
- 7 **І** я повалився на землю, і голос почув, що мені говорив: Савле, Савле, чому ти Мене переслідуюєш?
And when I went down on the earth, a voice came to my ears saying to me, Saul, Saul, why are you attacking me so cruelly?
 επεσον τε εις το εδαφος και ηκουσα φωνης λεγουσης μοι σαουλ σαουλ τι με διωκεις
- 8 **А** я запитав: Хто Ти, Господи? А Він мені відказав: Я Ісус Назарянин, що Його переслідуюєш ти...
And I, answering, said, Who are you; Lord? And he said to me, I am Jesus of Nazareth, whom you are attacking.
 εγω δε απекριθην τις ει κυριε ειπεν τε προς με εγω ειμι ιησους ο ναζωραιος ον συ διωκεις
- 9 **А** ті, що зо мною були, правда, бачили світло, але не почули вони того голосу, що мені говорив.
And those who were with me saw the light, but the voice of him who was talking to me came not to their ears.
 οι δε συν εμοι οντες το μεν φως εθεασαντο και εμφοβοι εγενοντο την δε φωνην ουκ ηκουσαν του λαλουντος μοι

- 10 А я запитав: Що я, Господи, маю робити? Господь же до мене промовив: Уставай та й іди до Дамаску, а там тобі скажуть про все, що тобі призначено робити.
And I said, What have I to do, Lord? And the Lord said to me, Get up, and go into Damascus; and it will be made clear to you what you have to do.
 ειπον δε τι ποιησω κυριε ο δε κυριος ειπεν προς με αναστας πορευου εις δαμασκον κακει σοι λαληθησεται περι παντων ων τετακται σοι ποιησαι
- 11 А від ясности світла того невидючим я став... І присутні зо мною за руку мене повели, і до Дамаску прибув я.
And because I was unable to see because of the glory of that light, those who were with me took me by the hand, and so I came to Damascus.
 ως δε ουκ ενεβλεπον απο της δοξης του φωτος εκεινου χειραγωγουμενος υπο των συνοντων μοι ηλθον εις δαμασκον
- 12 А один муж Ананий, у Законі побожний, що добре свідоцтво про нього дають усі юдеї в Дамаску,
And one Ananias, a God-fearing man, who kept the law, and of whom all the Jews in that place had a high opinion,
 ανανιας δε τις ανηρ ευσεβης κατα τον νομον μαρτυρουμενος υπο παντων των κατοικουντων ιουδαιων
- 13 до мене прибув, і, ставши, промовив мені: Савле брате, стань видючий! І я хвили тієї побачив його...
Came to my side and said, Brother Saul, let your eyes be open. And in that very hour I was able to see him.
 ελθων προς με και επιστας ειπεν μοι σαουλ αδελφε αναβλεψον καγω αυτη τη ωρα ανεβλεψα εις αυτον
- 14 І озвався він до мене: Бог отців наших вибрав тебе, щоб ти волю Його зрозумів, і щоб бачив ти Праведника, і почув голос із уст Його.
And he said, You have been marked out by the God of our fathers to have knowledge of his purpose, and to see the Upright One and to give ear to the words of his mouth.
 ο δε ειπεν ο θεος των πατερων ημων προχειρισατο σε γνωναι το θελημα αυτου και ιδειν τον δικαιον και ακουσαι φωνην εκ του στοματος αυτου
- 15 Бо будеш ти свідком Йому перед усіма людьми про те, що ти бачив та чув!
For you will be a witness for him to all men of what you have seen and of what has come to your ears.
 οτι εση μαρτυς αυτω προς παντας ανθρωπους ων εωρακας και ηκουσας
- 16 А тепер чого гаснеш? Уставай й охрестися, і обмиє гріхи свої, прикликавши Ймення Його!
And now, why are you waiting? get up, and have baptism, for the washing away of your sins, giving worship to his name.
 και νυν τι μελλεις αναστας βαπτισαι και απολουσαι τας αμαρτιας σου επικαλεσαμενος το ονομα του κυριου
- 17 І сталося, як вернувся я в Єрусалим, і молився у храмі, то в захоплення впав я,
And it came about that when I had come back to Jerusalem, while I was at prayer in the Temple, my senses became more than naturally clear,
 εγενετο δε μοι υποστρεψαντι εις ιερουσαλημ και προσευχομενου μου εν τω ιερω γενεσθαι με εν εκστασει
- 18 і побачив Його, що до мене сказав: Поспіши, і піди хутчіє з Єрусалиму, бо не приймуть свідоцтва твого про Мене...
And I saw him saying to me, Go out of Jerusalem straight away because they will not give hearing to your witness about me.
 και ιδειν αυτον λεγοντα μοι σπευσον και εξελθε εν ταχει εξ ιερουσαλημ διоти ου παραδεξονται σου την μαρτυριαν περι εμου
- 19 А я відказав: Самі вони, Господи, знають, що я до в'язниць садовив та бив по синагогах отих, хто вірував у Тебе.
And I said, Lord, they themselves have knowledge that I went through the Synagogues putting in prison and whipping all those who had faith in you:
 καγω ειπον κυριε αυτοι επιστανται οτι εγω ημην φυλακιζων και δερων κατα τας συναγωγας τους πιστευοντας επι σε
- 20 А коли лилась кров Твого свідка Степана, то сам я стояв та вбивство його похваляв, і одержав вбивців його сторожив...
And when Stephen your witness was put to death, I was there, giving approval, and looking after the clothing of those who put him to death.
 και οτε εξεχειτο το αιμα στεφανου του μαρτυρος σου και αυτος ημην εφεστος και συνευδοκων τη αναρεσει αυτου και φυλασσων τα ιματια των αναιруντων αυτον
- 21 Але Він до мене промовив: Іди, бо пошлю Я далеко тебе, до поган!
And he said to me, Go, for I will send you far away to the Gentiles.
 και ειπεν προς με πορευου οτι εγω εις εθνη μακραν εξαποστελω σε
- 22 ¶ І аж до слова цього його слухали. Аж ось піднесли вони голос свій, гукаючи: Геть такого з землі, бо жити йому не годиться!...
And they gave him a hearing as far as this word; then with loud voices they said, Away with this man from the earth; it is not right for him to be living.
 ηκουον δε αυτου αχρι τουτου του λογου και επηραν την φωνην αυτων λεγοντες αιρε απο της γης τον τοιουτον ου γαρ καθηκον αυτον ζην
- 23 І як вони верещали, і одержав шпурляти, і кидали порох у повітря,
And while they were crying out, and pulling off their clothing, and sending dust into the air,
 κραυγαζοντων δε αυτων και ριπτουντων τα ιματια και κονιορτον βαλλοντων εις τον αερα

- 24 **το** звелів тисяцький у фортецю його відвести, і звелів бичуванням його допитати, щоб довідатися, з якої причини на нього вони так кричали.
The chief captain gave orders for him to be taken into the army building, saying that he would put him to the test by whipping, so that he might have knowledge of the reason why they were crying out so violently against him.
 εκελευσεν αυτον ο χιλιαρχος αγεσθαι εις την παρεμβολην ειπον μαστιξιν ανεταζεσθαι αυτον ινα επιγνω δι ην αιτιαν ουτως επεφρονουν αυτω
- 25 **І** як його розтягли для ремінних бичів, то Павло сказав сотникові, що стояв: Хіба бичувати дозволено вам громадянина римського та ще й незасудженого?
And when they had put leather bands round him, Paul said to the captain who was present, Is it the law for you to give blows to a man who is a Roman and has not been judged?
 ως δε προτεινεν αυτον τοις ιμασιν ειπεν προς τον εστωτα εκατονταρχον ο παυλος ει ανθρωπον ρωμαιον και ακατακριτον εξεστιν υμιν μαστιξειν
- 26 **Якже** сотник це почув, то подався до тисяцького, і завідомив, говорячи: Що хочеш робити? Бож римлянин цей чоловік!
And hearing this, the man went to the chief captain and gave him an account of it, saying, What are you about to do? for this man is a Roman.
 ακουσας δε ο εκατονταρχος προσελθων απηγγειλεν τω χιλιαρχω λεγον ορα τι μελλεις ποιειν ο γαρ ανθρωπος ουτως ρωμαιος εστιν
- 27 **Підійшов** тоді тисяцький, та й поспитався його: Скажи мені, чи ти римлянин? А він: Так! відказав.
And the chief captain came to him and said, Give me an answer, are you a Roman? And he said, Yes.
 προσελθων δε ο χιλιαρχος ειπεν αυτω λεγε μοι ει συ ρωμαιος ει ο δε εφη ναι
- 28 **Відповів** на те тисяцький: За великі гроші громадянство оце я набув... А Павло відказав: А я в нім і родився!
And the chief captain said, I got Roman rights for myself at a great price. And Paul said, But I had them by birth.
 απекριθη τε ο χιλιαρχος εγω πολλου κεφαλαιου την πολιτειαν ταυτην εκτησαμην ο δε παυλος εφη εγω δε και γεγεννημαι
- 29 **І** відступили негайно від нього оті, що хотіли допитувати його. І злякався тисяцький, довідавшись, що той римлянин, і що він ізв'язав був його.
Then those who were about to put him to the test went away: and the chief captain was in fear, seeing that he was a Roman, and that he had put chains on him.
 ευθεως ουν απεστησαν απ αυτου οι μελλοντες αυτον ανεταζειν και ο χιλιαρχος δε εφοβηθη επιγνους οτι ρωμαιος εστιν και οτι ην αυτον δεδεκως
- 30 **А** другого дня, бажавши довідатись правди, у чому юдеї його оскаржують, він звільнив його та звелів, щоб зібралися первосвященники та весь синедріон. І він вивів Павла, і постави в його перед ними.
But on the day after, desiring to have certain knowledge of what the Jews had to say against him, he made him free, and gave orders for the chief priests and all the Sanhedrin to come together, and he took Paul and put him before them.
 τη δε επαυριον βουλομενος γνωινα το ασφαλεις το τι κατηγορειται παρα των ιουδαιων ελυσεν αυτον απο των δεσμων και εκελευσεν ελθειν τους αρχιερεις και ολον το συνεδριον αυτων και καταγαγον τον παυλον εστησεν εις αυτους
- 1 ¶ **І** вп'явся очима Павло на той синедріон і промовив: Мужі-браття, я аж по сьогоднішній день жив для Бога всім добрим сумлінням!
And Paul, looking fixedly at the Sanhedrin, said, My brothers, my life has been upright before God till this day.
 ατεισας δε ο παυλος τω συνεδριω ειπεν ανδρες αδελφοι εγω παση συνειδησει αγαθη πεπολιτευμαι τω θεω αχρι ταυτης της ημερας
- 2 **Але** первосвященник Ананій звелів тим, що стояли при ньому, щоб били його по устах.
And the high priest, Ananias, gave orders to those who were near him to give him a blow on the mouth.
 ο δε αρχιερευς ανανιας επεταξεν τοις παρεστωσιν αυτω τυπτειν αυτου το στομα
- 3 **Тоді** промовив до нього Павло: Тебе битиме Бог, ти стіно побілена... Ти ж сидиш, щоб судити мене за Законом, наказуєш бити мене проти Закону?
Then Paul said to him, God will give blows to you, you whitewashed wall: are you here to be my judge by law, and by your orders am I given blows against the law?
 τοτε ο παυλος προς αυτον ειπεν τυπτειν σε μελλει ο θεος τοιχε κεκοκιαμενε και συ καθη κρινων με κατα τον νομον και παρανομων κελυεις με τυπτεσθαι
- 4 **А** присутні сказали: То ти Божому первосвященникові лихословиш?
And those who were near said, Do you say such words against God's high priest?
 οι δε παρεστωτες ειπον τον αρχιερεα του θεου λοιδορεις
- 5 **І** промовив Павло: Не знав я, брати, що то первосвященник. Бо написано: На начальника люду твого не лихослов.
And Paul said, Brother, I had no idea that he was the high priest: for it has been said, You may not say evil about the ruler of your people.
 εφη τε ο παυλος ουκ ηδειν αδελφοι οτι εστιν αρχιερευς γεγραπται γαρ αρχοντα του λαου σου ουκ ερεις κακως

- 6 ¶ I Павло, спостерігши, що частина одна саддукеї, а друга фарисеї, покликнув у синедріоні: Мужі-браття, я фарисей, і син фарисея. За надію на воскресення мертвих мене судять!
But when Paul saw that half of them were Sadducees and the rest Pharisees, he said in the Sanhedrin, Brothers, I am a Pharisee, and the son of Pharisees: I am here to be judged on the question of the hope of the coming back from the dead.
γινους δε ο παυλος οτι το εν μερος εστιν σαδδουκαιων το δε ετερον φαρισαιων εκραξεν εν τω συνεδριω ανδρες αδελφοι εγω φαρισαιος ειμι υιος φαρισαιου περι ελπιδος και αναστασεως νεκρων εγω κρινομαι
- 7 Якже він це промовив, колотнеча постала поміж саддукеями та фарисеями, і розділилась юрба.
And when he had said this, there was an argument between the Pharisees and the Sadducees, and a division in the meeting.
τουτο δε αυτου λαλησαντος εγενετο στασις των φαρισαιων και των σαδδουκαιων και εσχισθη το πληθος
- 8 Саддукеї бо твердять, що немає воскресення, ані Ангола, ані духа, фарисеї ж оце визнають.
For the Sadducees say that there is no coming back from the dead, and no angels or spirits: but the Pharisees have belief in all these.
σαδδουκαιοι мен γαρ λεγουσιν μη ειναι αναστασιν μηδε αγγελων μητε πνευμα φαρισαιοι δε ομολογουσιν τα αμφοτερα
- 9 I галас великий зчинився. А деякі книжники, із фарисейської групи, уставши, почали сперечатися, кажучи: У чоловікові цьому ми жадного лиха не знаходимо! А коли промовляв Ду х до нього, чи Ангол, не противмося Богові.
And there was a great outcry: and some of the scribes on the side of the Pharisees got up and took part in the discussion, saying, We see no evil in this man: what if he has had a revelation from an angel or a spirit?
εγενετο δε κραυγη μεγαλη και ανασταντες οι γραμματεις του μερους των φαρισαιων διεμαχοντο λεγοντες ουδεν κακον ευρισκομεν εν τω ανθρωπω τουτω ει δε πνευμα ελαλησεν αυτω η αγγελος μη θεομαχωμεν
- 10 А коли колотнеча велика зчинилась, то тисяцький, боячись, щоб Павла не роздерли, звелів воякам увійти та забрати його з-поміж них, і відвести в фортецю.
And when the argument became very violent, the chief captain, fearing that Paul would be pulled in two by them, gave orders to the armed men to take him by force from among them, and take him into the army building.
πολλης δε γενομενης στασεως ευλαβηθεις ο χιλιарχος μη διασπασθη ο παυλος υπ αυτων εκελευσεν το στρατευμα καταβαν αρπασαι αυτον εκ μεσου αυτων αγειν τε εις την παρεμβολην
- 11 А наступної ночі став Господь перед ним і промовив: Будь бадьорий! Бо як в Єрусалимі про Мене ти свідчив, так треба тобі свідкувати й у Римі!
And the night after, the Lord came to his side and said, Be of good heart, for as you have been witnessing for me in Jerusalem, so will you be my witness in Rome.
τη δε επιουση νυκτι επιστας αυτω ο κυριος ειπεν θαρσει παυλε ως γαρ διεμαρτυρω τα περι εμου εις ιερουσαλημ ουτως σε δει και εις ρωμην μαρτυρησαι
- 12 ¶ А коли настав день, то дехто з юдеїв зібрались, та клятву склали, говорячи, що ні їсти, ні пити не будуть, аж доки Павла не заб'ють!
And when it was day, the Jews came together and put themselves under an oath that they would take no food or drink till they had put Paul to death.
γενομενης δε ημερας ποιησαντες тινес των ιουδαιων συστροφην ανεθεματισαν εαυτους λεγοντες μητε φαγειν μητε πειν εως ου αποκτεινωσιν τον παυλον
- 13 А тих, що закляття таке покляли, було більш сорока.
And more than forty of them took this oath.
ησαν δε πλειους τεσσαρακοντα οι ταυτην την συνωμοσιαν πεποιηκοτες
- 14 I вони приступили до первосвященників та старших і сказали: Ми клятву склали нічого не їсти, аж поки заб'ємо Павла!
And they came to the chief priests and the rulers and said, We have taken a great oath to take no food till we have put Paul to death
οιτινες προσελθοντες τοις αρχιερευσιν και τοις πρεσβυτεροις ειπον αναθεματι ανεθεματισαμεν εαυτους μηδενος γευσασθαι εως ου αποκτεινωμεν τον παυλον
- 15 Отож разом із синедріоном передайте тисяцькому, щоб до вас він привів його, ніби хочете ви докладніш розізнати про нього. А ми, перше ніж він наблизиться, готові забити його...
So now, will you and the Sanhedrin make a request to the military authorities to have him sent down to you, as if you were desiring to go into the business in greater detail; and we, before ever he gets to you, will be waiting to put him to death.
νυν ουν υμεις εμφανισατε τω χιλιарχω συν τω συνεδριω οπως αυριον αυτον καταγαγη προς υμας ως μελλοντας διαγινωσκειν ακριβεστερον τα περι αυτου ημεις δε προ του εγγισαι αυτον ετοιμοι εσμε εν του ανελειν αυτον
- 16 Як почув же сестрінець Павлів про цю змову, то прибув, і ввійшов у фортецю, і Павла завідомив.
But Paul's sister's son had word of their design, and he came into the army building and gave news of it to Paul.
ακουσας δε ο υιος της αδελφης παυλου το ενεδρον παραγενομενος και εισελθων εις την παρεμβολην απηγγειλεν τω παυλω
- 17 Павло ж зараз покликав одного з сотників, та й сказав: Цього юнака запровадь до тисяцького, бо він має йому щось сказати.
And Paul sent for a captain and said, Take this young man to your chief, for he has news for him.
προσκαλεσαμενος δε ο παυλος ενα των εκατονταρχων εφη τον νεανιαν τουτον απαγαγε προς τον χιλιарχον εχει γαρ τι απαγγειλαι αυτω

- 18 Той же взяв його, та й запровадив до тисяцького та сказав: Павло в'язень покликав мене, і просив запровадити до тебе цього юнака, що має тобі щось сказати.
So he took him to the chief captain and said, Paul, the prisoner, made a request to me to take this young man to you, for he has something to say to you.
ο μεν ουν παραλαβων αυτον ηγαγεν προς τον χιλιαρχον και φησιν ο δεσμιος παυλος προσκαλεσαμενος με ηρωτησεν τουτον τον νεανιαν αγαγειν προς σε εχοντα τι λαλησαι σοι
- 19 І взяв тисяцький того за руку, і набік відвів і спитав: Що ти маєш звістити мені?
And the chief took him by the hand and, going on one side, said to him privately, What is it you have to say to me?
επιλαβομενος δε της χειρος αυτου ο χιλιαρχος και αναχωρησας κατ ιδιαν επυνθανετο τι εστιν ο εχεις απαγγειλαι μοι
- 20 А той розповів: Змову склали юдеї, просити тебе, щоб ти звাত্রа до синедріону Павла припровадив, ніби хочуть вони докладніш розпізнати про нього.
And he said, The Jews are in agreement together to make a request to you for Paul to be taken, on the day after this, into the Sanhedrin, to be questioned in greater detail.
ειπεν δε οτι οι ιουδαιοι συνεθεντο του ερωτησαι σε οπως αυριον εις το συνεδριον καταγαγης τον παυλον ως μελλοντες τι ακριβεστερον πυθανεσθαι περι αυτου
- 21 Отож, не послухайся їх, бо чигає на нього їх більш сорока чоловіка, що клятву склали ні їсти, ні пити, аж доки його не заб'ють... І тепер он готові вони, і чекають твого приречення.
But do not give way to them, for more than forty of them are waiting for him, having taken an oath not to take food or drink till they have put him to death: and now they are ready, waiting for your order.
συ ουν μη πεισθης αυτοις ενεδρευουσιν γαρ αυτον εξ αυτων ανδρες πλειους τεσσαρακοντα οιτινες ανεθεματισαν εαυτους μητε φαγειν μητε πειν εως ου ανελωσιν αυτον και νυν ετοιμοι εισιν προσδεχομενοι την απο σου επαγγελιαν
- 22 Тоді тисяцький відпустив юнака, наказавши йому не розповідати ані одному, що мені ти це виявив.
So the chief captain let the young man go, saying to him, Do not say to anyone that you have given me word of these things.
ο μεν ουν χιλιαρχος απελευσεν τον νεανιαν παραγγειλας μηδενι εκλαλησαι οτι ταυτα ενεφανισας προς με
- 23 І він закликав котрихсь двох із сотників, і наказав: Пришкікуйте на третю годину вночі дві сотні вояків, щоб іти до Кесарії, і кіннотчиків сімдесят, та дві сотні стрільців.
And he sent for two captains and said, Make ready two hundred men, with seventy horsemen and two hundred spearmen, to go to Caesarea, at the third hour of the night:
και προσκαλεσαμενος δυο τινας των εκατονταρχων ειπεν ετοιμασατε στρατιωτας διακοσιους οπως πορευθωσιν εως καισαρειας και ιππεις εβδομηκοντα και δεξιολαβους διακοσιους απο τριτης ωρας της νυκτος
- 24 Приготуйте також в'ючаків і Павла посадить, і здоровим його проведить до намісника Фелікса.
And get beasts so that they may put Paul on them, and take him safely to Felix, the ruler.
κτηνη τε παραστησαι ινα επιβιασαντες τον παυλον διασωσωσιν προς φηλικα τον ηγεμονα
- 25 І листа написав він такого ось змісту:
And he sent a letter in these words:
γραφας επιστολην περιεχουσαν τον τυπον τουτον
- 26 Клавдій Лісії намісникові вседостойному Феліксові поздоровлення!
Claudius Lysias, to the most noble ruler, Felix, peace be with you.
κλαυδιος λυσιας τω κρατιστω ηγεμονι φηλικι χαιρειν
- 27 Цього мужа, що його юдеї схопили були та хотіли забити, урятувала я, із вояками прийшовши, довідавшись, що він римлянин.
This man was taken by the Jews, and was about to be put to death by them, when I came on them with the army and took him out of danger, having knowledge that he was a Roman.
τον ανδρα τουτον συλληφθεντα υπο των ιουδαιων και μελλοντα αναρεισθαι υπ αυτων επιστας συν τω στρατευματι εξειλομην αυτον μαθων οτι ρωμαιος εστιν
- 28 І хотів я довідатися про причину, що за неї його оскаржали, та й привів був його до їхнього синедріону.
And, desiring to get at the reason for their attack on him, I took him down to their Sanhedrin:
βουλομενος δε γνωναι την αιτιαν δι ην ενεκαλουں αυτω κατηγορων αυτον εις το συνεδριον αυτων
- 29 Я знайшов, що його винуватять у спірних речах їхнього Закону, і що провини не має він жадної, вартої смерті або ланцюгів.
Then it became clear to me that it was a question of their law, and that nothing was said against him which might be a reason for prison or death.
οں ευρον εγκαλουμενον περι ζητηματων του νομου αυτων μηδεν δε αξιον θανατου η δεσμων εγκλημα εχοντα
- 30 Як донесли ж мені про ту змову, що юдеї вчинили на мужа цього, я зараз до тебе його відіслав, наказавши також позивальникам, щоб перед тобою сказали, що мають на нього. Будь з доровий!
And when news was given to me that a secret design was being made against the man, I sent him straight away to you, giving orders to those who are against him to make their statements before you.
μηνυθεισης δε μοι επιβουλης εις τον ανδρα μελλειν εσεσθαι υπο των ιουδαιων εξαιτης επεμψα προς σε παραγγειλας και τοις κατηγοροις λεγειν τα προς αυτον επι σου ερωσο

- 31 **Οτοζ вояки, як наказано їм, забрали Павла, і вночі попровадили в Антипатриду.**
So the armed men, as they were ordered, took Paul and came by night to Antipatris.
 οι μεν ουν στρατιωται κατα το διατεταγμενον αυτοις αναλαβοντες τον παυλον ηγαγον δια της νυκτος εις την αντιπατριδα
- 32 **А другого дня, полишивши кіннотчиків, щоб ішли з ним, у фортецю вони повернулись.**
But on the day after, they sent the horsemen on with him, and went back to their place:
 τη δε επαυριον εασαντες τους ιππεις πορευεσθαι συν αυτω υπεστρεψαν εις την παρεμβολην
- 33 **А ті прибули в Кесарію, і, листа передавши намісникові, поставили також Павла перед ним.**
And they, when they came to Caesarea, gave the letter to the ruler, and took Paul before him.
 οιτινες εισελθοντες εις την καισαρειαν και αναδοντες την επιστολην τω ηγεμονι παρεστησαν και τον παυλον αυτω
- 34 **Намісник листа прочитав і спитав, із якого він краю. А довідавшись, що з Кілікії, промовив:**
And after reading it, he said, What part of the country do you come from? And, hearing that he was from Cilicia,
 αναγνους δε ο ηγεμων και επερωτησας εκ ποιας επαρχιας εστιν και πυθομενος οτι απο κилиκιας
- 35 **Я тебе переслухаю, як прийдуть і твої позивальники. І звелів стерегти його в Іродовому преторії.**
I will give hearing to your cause, he said, when those who are against you have come. And he gave orders for him to be kept in Herod's Praetorium.
 διακουσομαι σου εφη οταν και οι κατηγοροι σου παραγενονται εκελευσεν τε αυτον εν τω πραιτωριω του ηρωδου φυλασσεσθαι
- 1 **¶ А по п'яти днях прибув первосвященник Ананій з якимись старшими, та з промовцем якимсь Тертилом, що перед намісником скаржилися на Павла.**
And after five days, the high priest, Ananias, came with certain of the rulers, and an expert talker, one Tertullus; and they made a statement to Felix against Paul.
 μετα δε πεντε ημερας κατεβη ο αρχιερευς ανανιας μετα των πρεσβυτερων και ρητορος тертуллуο тινος οιτινες ενεφανισαν τω ηγεμονι κατα του παυλου
- 2 **Коли ж він був покликаний, то Тертил оскаржати зачав, промовляючи: Через тебе великий мир масмо ми, і для народу цього добрі речі впроваджено через дбайливість твою,**
And when he had been sent for, Tertullus, starting his statement, said, Because by you we are living in peace, and through your wisdom wrongs are put right for this nation,
 κληθεντος δε αυτου ηρξατο κατηγορειν ο тертулλος λεγων
- 3 **це ми завжди і скрізь визнаємо з подякою широко, вседостойний наш Феліксе!**
In all things and in all places we are conscious of our great debt to you, most noble Felix.
 πολλης ειρηνης τυγχανοντες δια σου και κατορθωματων γινομενων τω εθνει τουτω δια της σης προνοιας παντη τε και πανταχου αποδεχομεθα κρατιστε φηλιξ μετα πασης ευχαριστιας
- 4 **Та щоб довго тебе не турбувати, то благаю тебе, щоб ти коротко вислухав нас зо своєї ласкавости.**
But, so that I may not make you tired, I make a request to you of your mercy, to give hearing to a short statement.
 ινα δε μη επι πλειον σε εγκοπω παρακαλω ακουσαι σε ημων συντομος τη ση επικαια
- 5 **Ми переконались, що цей чоловік то зараза, і що він колотнечу викликає між усіма юдеями в цілому світі, і що він провідник Назорейської сресі.**
For this man, in our opinion, is a cause of trouble, a maker of attacks on the government among Jews through all the empire, and a chief mover in the society of the Nazarenes:
 ευροντες γαρ τον ανδρα τουτον λοιπον και κινουντα στασιν πασιν τοις ιουδαιοις τοις κατα την οικουμενην πρωτοστατην τε της των ναζωραιων αιρεσεως
- 6 **Він відважився навіть збезчестити храм, і його ми схопили були, і судити хотіли за нашим Законом.**
Who, in addition, was attempting to make the Temple unclean: whom we took,
 ος και το ιερον επειρασεν βεβηλωσαι ον και εκρατησαμεν και κατα τον ημετερον νομον ηθελησαμεν κρινειν
- 7 **Але тисяцький Лісії прибув, і з великим насильством видер його з наших рук,**
 []
 παρελθων δε λυσιας ο χιλιарχος μετα πολλης βιας εκ των χειρων ημων απηγαγεν
- 8 **а його винувальникам звелів йти до тебе. Ти сам зможеш від нього, розпитавши, дізнатись про все, у чому його ми винуємо.**
And from whom you will be able, by questioning him yourself, to get knowledge of all the things which we say against him.
 κελυσας τους κατηγορους αυτου ερχεσθαι επι σε παρ ου δυνηση αυτος ανακρινας περι παντων τουτων επιγνωαι ον ημεις κατηγοροουμεν αυτου
- 9 **Юдеї також прилучились до того, говорячи, що то так.**
And the Jews were in agreement with his statement, saying that these things were so.
 συνεθεντο δε και οι ιουδαιοι φασκοντες ταυτα ουτως εχειν

- 10 ¶ I як намісник дав знака йому говорити, то Павло відповів: Я знаю, що від літ багатьох ти суддя для народу цього, тому буду сміліш боронитись.
Then when the ruler had given him a sign to make his answer, Paul said, Because I have knowledge that you have been a judge over this nation for a number of years, I am glad to make my answer:
απεκριθη δε ο παυλος νευσαντος αυτω του ηγεμονος λεγειν εκ πολλων ετων οντα σε κριτην τω εθνει τουτω επισταμενος ευθυμοτερον τα περι εμαυτου απολογουμαι
- 11 Ти можеш довідатися, що нема більш дванадцяти день, як прийшов я до Єрусалиму поклонитися.
Seeing that you are able to make certain of the fact that it is not more than twelve days from the time when I came up to Jerusalem for worship;
δυναμενου σου γνωναι οτι ου πλειους εισιν μοι ημεραι η δεκαδυο αφ ης ανεβην προσκυνησων εν ιερουσαλημ
- 12 I вони ані в храмі, ані в синагогах, ні в місті мене не здибали, щоб я з ким сперечався, або колотнечу в народі здіймав.
And they have not seen me in argument with any man in the Temple, or working up the feelings of the people, in the Synagogues or in the town:
και ουτε εν τω ιερω ευρον με προς τινα διαλεγομενον η επισυστασιν ποιουντα οχλου ουτε εν ταις συναγωгаις ουτε κατα την πολιν
- 13 I не можуть вони довести тобі того, у чому тепер оскаржують мене.
And they are not able to give facts in support of the things which they say against me now.
ουτε παραστησαι με δυναται περι ων νυν κατηγορουσιν μου
- 14 Але признаюсь тобі, що в дорозі оцій, яку звать вони ерессю, я Богові отців служу так, що вірую всьому, що в Законі й у Пророків написане.
But this I will say openly to you, that I do give worship to the God of our fathers after that Way, which to them is not the true religion: but I have belief in all the things which are in the law and in the books of the prophets:
ομολογω δε τουτο σοι οτι κατα την οδον ην λεγουσιν αιρεσιν ουτως λατρευω τω πατρω θεω πιστευων πασιν τοις κατα τον νομον και τοις προφηταις γεγραμμενις
- 15 I маю надію я в Бозі, чого й самі вони сподіваються, що настане воскресення праведних і неправедних.
Hoping in God for that which they themselves are looking for, that there will be a coming back from the dead for upright men and wrongdoers.
ελπιδα εχων εις τον θεον ην και αυτοι ουτοι προσδεχονται αναστασιν μελλειν εσεσθαι νεκρων δικαιων τε και αδικων
- 16 I я пильно дбаю про те, щоб завсіди мати сумління невинне, щодо Бога й людей.
And in this, I do my best at all times to have no reason for shame before God or men.
εν τουτω δε αυτος ασκω απροσκοπον συνειδησιν εχειν προς τον θεον και τους ανθρωπους διαπαντος
- 17 А по довгих роках я прибув, щоб подати мосму народові милостиню та приноси.
Now after a number of years I came to give help and offerings to my nation:
δι ετων δε πλειονων παρεγενομην ελεημοσυνας ποιησων εις το εθνος μου και προσφορας
- 18 Ось при цьому знайшли мене дехто з юдеїв азійських очищеного в храмі, а не з натовпом чи з колотнечею.
And having been made clean, I was in the Temple, but not with a great number of people, and not with noise: but there were certain Jews from Asia,
εν οиς ευρον με ηγνισμενον εν τω ιερω ου μετα οχλου ουδε μετα θορυβου τινες δε απο της ασιας ιουδαιοι
- 19 Їм належало б ось перед тебе прийти й казати, коли мають вони що на мене.
And it would have been better if they had come here to make a statement, if they have anything against me.
ους δει επι σου παρειναι και κατηγορειν ει τι εχοιεν προς με
- 20 Або самі ці нехай скажуть, чи якусь неправду знайшли на мені, як я в синедріоні стояв,
Or let these men here present say what wrongdoing was seen in me when I was before the Sanhedrin,
η αυτοι ουτοι ειπατωσαν ει τι ευρον εν εμοι αδικημα σταντος μου επι του συνεδριου
- 21 крім отого єдиного виразу, що я його крикнув, стоячи серед них: За воскресення мертвих приймаю від вас суд сьогодні!
But only this one thing which I said among them in a loud voice, I am this day being judged on the question of the coming back from the dead.
η περι μιας ταυτης φωνης ης εκραξα εστως εν αυτοις οτι περι αναστασεως νεκρων εγω κρινομαι σημερον υφ υμων
- 22 ¶ Але Фелікс, дуже добре дорогу цю знавши, відročив їм справу, говорячи: Розсуджу вашу справу, коли тисяцький Лісієй прибуде.
But Felix, who had a more detailed knowledge of the Way, put them off, saying, When Lysias, the chief captain, comes down, I will give attention to your business.
ακουσας δε ταυτα ο φηλιξ ανεβαλετο αυτους ακριβεστερον ειδως τα περι της οδου ειπων οταν λυσιας ο χιλιарχος καταβη διαγνωσομαι τα καθ υμας

- 23 І він сотникові наказав сторожити Павла, але мати полегшу, і не боронити нікому з близьких його, щоб служили йому.
And he gave orders to the captain to keep Paul under his control, and to let him have everything he had need of; and not to keep his friends from coming to see him.
διαταξαμενος τε τω εκατονταρχη τηρεισθαι τον παυλον εχειν τε ανεσιν και μηδενα κωλυειν τον ιδιον αυτου υπηρετειν η προσερχεσθαι αυτω
- 24 А по декількох днях прийшов Фелікс із дружиною своєю Друзіллою, що була юдеянка, і покликав Павла, та слухав від нього про віру в Ісуса Христа.
But after some days, Felix came with Drusilla his wife, who was of the Jews by birth, and sent for Paul, and gave hearing to him about faith in Christ Jesus.
μετα δε ημερας τινας παραγενομενος ο φηλιξ συν δρουσυλλη τη γυναικι αυτου ουση ιουδαια μετεπεμψατο τον παυλον και ηκουσεν αυτου περι της εις χριστον πιστεως
- 25 І як розповідав він про праведність, і про здержливість, та про майбутній суд, то Фелікс страх обгорнув, і він відповів: Тепер іди собі, відповідного ж часу покличу тебе!
And while he was talking about righteousness and self-control and the judging which was to come, Felix had great fear and said, Go away for the present, and when the right time comes I will send for you.
διαλεγομενου δε αυτου περι δικαιοσυνης και εγκρατειας και του κριματος του μελλοντος εσεσθαι εμφοβος γενομενος ο φηλιξ απεκριθη το νυν εχον πορευου καιρον δε μεταλαβον μετακαλεσομαι σε
- 26 Разом із тим і сподівався він, що дасть Павло грошей йому, тому й часто його прикликав і розмову з ним вів.
For he was hoping that Paul would give him money: so he sent for him more frequently and had talk with him.
αμα δε και ελπιζων οτι χρηματα δοθησεται αυτω υλο του παυλου οπως λυση αυτον διο και πυκνοτερον αυτον μεταπεμπομενος ωμιλει αυτω
- 27 Як минуло ж два роки, то Фелікс одержав наступника, Порція Феста. А Фелікс бажав догодити юдеям, і в в'язниці Павла залишив.
But after two years Porcius Festus took the place of Felix, who, desiring to have the approval of the Jews, kept Paul in chains.
διετιας δε πληρωθεισης ελαβεν διαδοχον ο φηλιξ πορκιον φηστον θελων τε χαριτας καταθεσθαι τοις ιουδαιοις ο φηλιξ κατελεπεν τον παυλον δεδεμενον
- 1 ¶ А коли прибув Фест до свого намісництва, то він по трьох днях відійшов із Кесарії до Єрусалиму.
So Festus, having come into that part of the country which was under his rule, after three days went up to Jerusalem from Caesarea.
φηστος ουν επιβας τη επαρχια μετα τρεις ημερας ανεβη εις ιεροσολυμα απο καισαρειας
- 2 І поскаржилися йому на Павла первосвященники та головніші з юдеїв, і благали його,
And the chief priests and the chief men of the Jews made statements against Paul,
ενεφανισαν δε αυτω ο αρχιερευς και οι πρωτοι των ιουδαιων κατα του παυλου και παρεκαλουν αυτον
- 3 і ніби милости просили для нього, щоб до Єрусалиму його припровадив, вони змову вчинили, щоб смерть заподіяти йому по дорозі.
Requesting Festus to give effect to their design against him, and send him to Jerusalem, when they would be waiting to put him to death on the way.
αιτουμενοι χαριν κατ αυτου οπως μεταπεμψηται αυτον εις ιερουσαλημ ενεδραν ποιουντες ανελειν αυτον κατα την οδον
- 4 А Фест відповів, що Павла стережуть у Кесарії, і він сам незабаром туди подається.
But Festus, in answer, said that Paul was being kept in prison at Caesarea, and that in a short time he himself was going there.
ο μεν ουν φηστος απεκριθη τηρεισθαι τον παυλον εν καισαρεια εαυτον δε μελλειν εν ταχει εκπορευεσθαι
- 5 Отже, сказав він, хто спроможен із вас, нехай ті вирушають разом зо мною, і коли є неправда яка в чоловікові цьому, нехай оскаржають його.
So, he said, let those who have authority among you go with me, and if there is any wrong in the man, let them make a statement against him.
οι ουν δυνατοι εν υμιν φησιν συγκαταβαντες ει τι εστιν εν τω ανδρι τουτω κατηγορειτωσαν αυτου
- 6 І, пробувши в них днів не більше як вісім чи десять, він повернувся до Кесарії. А другого дня він засів на суддевім сидінні, і звелів, щоб привести Павла.
And when he had been with them not more than eight or ten days, he went down to Caesarea; and on the day after, he took his place on the judge's seat, and sent for Paul.
διατριψας δε εν αυτοις ημερας πλειους η δεκα καταβας εις καισαρειαν τη επαυριον καθισας επι του βηματος εκελευσεν τον παυλον αχθηναι
- 7 Як його ж привели, то стали навколо юдеї, що поприходили з Єрусалиму, і Павлу закидали багато тяжких винувачень, що їх не могли довести,
And when he came, the Jews who had come down from Jerusalem came round him, and made all sorts of serious statements against him, which were not supported by the facts.
παραγενομενου δε αυτου περιεστησαν οι απο ιεροσολυμων καταβεβηκοτες ιουδαιοι πολλα και βαρεα αιτιαματα φεροντες κατα του παυλου α ουκ ισχυον αποδειξαι
- 8 бо Павло боронився: Я не провинився ні в чім ані проти Закону юдейського, ані проти храму, ані супроти кесаря.
Then Paul, in his answer to them, said, I have done no wrong against the law of the Jews, or against the Temple, or against Caesar.
απολογουμενου αυτου οτι ουτε εις τον νομον των ιουδαιων ουτε εις το ιερον ουτε εις καισαρα τι ημαρτον
- 9 Тоді Фест, що бажав догодити юдеям, промовив Павлові на відповідь: Чи ти хочеш до Єрусалиму піти, і там суд прийняти від мене про це?
But Festus, desiring to get the approval of the Jews, said to Paul, Will you go up to Jerusalem, and be judged before me there in connection with these things?
ο φηστος δε τοις ιουδαιοις θελων χαριν καταθεσθαι αποκριθεις τω παυλω ειπεν θελεις εις ιεροσολυμα αναβας εκει περι τουτων κρινεσθαι επ εμου

- 10 Та Павло відказав: Я стою перед судом кесаревим, де належить мені суд прийняти. Юдеїв нічим я не скривдив, як і ти дуже добре те знаєш.
And Paul said, I am before the seat of Caesar's authority where it is right for me to be judged: I have done no wrong to the Jews, as you are well able to see.
 ειπεν δε ο παυλος επι του βηματος καισαρος εστως ειμι ου με δει κρινεσθαι ιουδαιους ουδεν ηδικησα ως και συ καλλιον επιγινωσκεις
- 11 Бо коли допустився я кривди, або гідне смерті вчинив що, то не відмовляюся вмерти. Як нема ж нічого того, у чім вони винуватять мене, то не може ніхто мене видати їм. Відкликаюсь до кесаря!
If, then, I am a wrongdoer and there is a cause of death in me, I am ready for death: if it is not as they say against me, no man may give me up to them. Let my cause come before Caesar.
 ει μεν γαρ αδικω και αξιον θανατου πεπραχα τι ου παραιτουμαι το αποθανειν ει δε ουδεν εστιν ων ουτοι κατηγορουσιν μου ουδεις με δυναται αυτοις χαρισασθαι καισαρα επικαλουμαι
- 12 Тоді Фест, побалакавши з радою, відповідь дав: Ти відкликавсь до кесаря, до кесаря підеш!
Then Festus, having had a discussion with the Jews, made answer, You have said, Let my cause come before Caesar; to Caesar you will go.
 тоτε ο φηστος συλλαλησας μετα του συμβουλιου απεκριθη καισαρα επικεκλησαι επι καισαρα πορευση
- 13 ¶ Як минуло ж днів кілька, цар Агріппа й Верніка приїхали до Кесарії, щоб Феста вітати.
Now when some days had gone by, King Agrippa and Bernice came to Caesarea and went to see Festus.
 ημερων δε διαγενομενων τινων αγριππας ο βασιλευς και βερνικη κατητησαν εις καισαρειαν ασπασομενοι τον φηστον
- 14 А що там багато днів вони пробули, то Фест виклав справу Павлову цареві й промовив: Є один чоловік від Фелікса лишений в'язень,
And as they were there for some days, Festus gave them Paul's story, saying, There is a certain man here who was put in prison by Felix:
 ως δε πλειους ημερας διετριβον εκει ο φηστος τω βασιλει ανεθετο τα κατα τον παυλον λεγων ανηρ τις εστιν καταλειμμενος υπο φηλικος δεσμιος
- 15 на якого, як в Єрусалимі я був, первосвященники й старші юдейські принесли скаргу, домагаючись його осуду.
Against whom the chief priests and the rulers of the Jews made a statement when I was at Jerusalem, requesting me to give a decision against him.
 περι ου γενομενου μου εις ιεροσολυμα ενεφανισαν οι αρχιερεις και οι πρεσβυτεροι των ιουδαιων αιτουμενοι κατ αυτου δικην
- 16 Я їм відповів, що римляни не мають звичаю людину якусь видавати на згубу, поки пізваний перед собою не матиме обвинувачів, і не буде йому дано можності для оборони від закиді в.
To whom I gave answer that it is not the Roman way to give a man up, till he has been face to face with those who are attacking him, and has had a chance to give an answer to the statements made against him.
 προς ους απεκριθην οτι ουκ εστιν εθος ρωμαιοις χαριζεσθαι τινα ανθρωπον εις απωλειαν πριν η ο κατηγορουμενος κατα προσωπον εχει τους κατηγορους τοπον τε απολογιας λαβοι περι του εγκληματος
- 17 І як зійшлись вони тут, то я, зволікання не роблячи жадного, сів наступного дня на сидіння суддеве, і звелів привести цього мужа.
So, when they had come together here, straight away, on the day after, I took my place on the judge's seat and sent for the man.
 συνελθοντων ουν αυτων ενθαδε αναβολην μηδεμιαν ποιησαμενος τη εξης καθισας επι του βηματος εκελευσα αχθηναι τον ανδρα
- 18 І винувальники стали круг нього, проте не вказали вини ані жадної з тих, яких я сподівався.
But when they got up they said nothing about such crimes as I had in mind:
 περι ου σταθεντες οι κατηγοροι ουδεμιαν αιτιαν επεφερον ων υλενοουν εγω
- 19 Та мали вони проти нього якісь суперечки про власне своє марновірство, і про якогось Ієсуса померлого, про Якого Павло твердив, що живий Він.
But had certain questions against him in connection with their religion, and about one Jesus, now dead, who, Paul said, was living.
 ζητηματα δε τινα περι της ιδιας δεισιδαιμονιας ειχον προς αυτον και περι τινος ιησου τεθηκοτος ον εφασκεν ο παυλος ζην
- 20 І я був непевний у цьому змаганні й спитав, чи не хоче піти він до Єрусалиму, і там суд прийняти про це?
And as I had not enough knowledge for the discussion of these things, I made the suggestion to him to go to Jerusalem and be judged there.
 απορουμενος δε εγω εις την περι τουτου ζητησιν ελεγον ει βουλοιτο πορευεσθαι εις ιερουσαλημ κακει κρινεσθαι περι τουτων
- 21 Через те ж, що Павло заявив, щоб залишений був він на кесарів розсуд, я звелів сторожити його, аж поки його не відправлю до кесаря.
But when Paul made a request that he might be judged by Caesar, I gave orders for him to be kept till I might send him to Caesar.
 του δε παυλου επικαλεσαμενου τηρηθηναι αυτον εις την του σεβαστου διαγωνσιν εκελευσα τηρεισθαι αυτον εως ου πεμψω αυτον προς καισαρα
- 22 А Агріппа промовив до Феста: Хотів би і я цього мужа послухати! Узавтра сказав той почуєш його.
And Agrippa said to Festus, I have a desire to give the man a hearing myself. Tomorrow, he said, you may give him a hearing.
 αγριππας δε προς τον φηστον εφη εβουλομην και αυτος του ανθρωπου ακουσαι ο δε αυριον φησιν ακουση αυτου

- 23 А назавтра Агриппа й Верніка прийшли з превеликою пишнотою, і на залю судову ввійшли разом з тисяцькими та значнішими мужами міста. І як Фест наказав, то Павло був приведений.
- So on the day after, when Agrippa and Bernice in great glory had come into the public place of hearing, with the chief of the army and the chief men of the town, at the order of Festus, Paul was sent for.*
- τη ουν επαυριον ελθοντος του αгриππα και της βερνικης μετα πολλης φαντασιας και εισελθοντων εις το ακροατηριον συν τε τοις χιλιарχοις και ανδρασιν τοις κατ εξοχην ουσιν της πολεως και κελε υσαντος του φηστου ηχθη ο παυλος*
- 24 І сказав до них Фест: О царю Агриппо, та з нами присутні всі мужі! Ви бачите того, що за нього ввесь люд юдейський мені докучав в Єрусалимі та тут, кричачи, що йому не повинно більш жити.
- And Festus said, King Agrippa, and all those who are present here with us, you see this man, about whom all the Jews have made protests to me, at Jerusalem and in this place, saying that it is not right for him to be living any longer.*
- και φησιν ο φηστος αгриππα βασιλευ και παντες οι συμπαροντες ημιν ανδρες θεωρειτε τουντον περι ου παν το πληθος των ιουδαιων ενετυχον μοι εν τε ιεροσολυμοις και ενθαδε επιβοωντες μη δειν ζην αυτον μηκει*
- 25 Я ж дізнався, що нічого, вартого смерті, він не вчинив; а що сам він відкликався до Августа, розсудив я послати його.
- But, in my opinion, there is no cause of death in him, and as he himself has made a request to be judged by Caesar, I have said that I would send him.*
- εγω δε καταλαβομενος μηδεν αξιον θανατου αυτον πεπραχεναι και αυτου δε τουντου επικαλεσαμενου τον σεβαστον εκρινα πεμπειν αυτον*
- 26 Нічого не маю я певного, що міг би про нього писати до пана. Тому я припровадив його перед вас, а найбільш перед тебе, царю Агриппо, щоб після переслухання мав що писати.
- But I have no certain account of him to send to Caesar. So I have sent for him to come before you, and specially before you, King Agrippa, so that after the business has been gone into, I may have something to put in writing.*
- περι ου ασφαλες τι γραψαι τω κυριω ουκ εχω διο προηγαγον αυτον εφ υμων και μαλιστα επι σου βασιλευ αгриππα οπως της ανακρισεως γενομενης σχω τι γραψαι*
- 27 Бо здається мені нерозважливим ув'язненого посилати, і не означити обвинувачень на нього.
- For it seems to me against reason to send a prisoner without making clear what there is against him.*
- αλογον γαρ μοι δοκει πεμποντα δεσμιον μη και τας κατ αυτου αιτιας σημαι*
- 1 ¶ А Агриппа сказав до Павла: Дозволяємо тобі говорити про себе самого. Павло тоді простягнув руку, і промовив у своїй обороні:
- And Agrippa said to Paul, You may put your cause before us. Then Paul, stretching out his hand, made his answer, saying:*
- αгриππας δε προς τον παυλον εφη επιτρεπεται σοι υπερ σεαυτου λεγειν τοτε ο παυλος απελογειτο εκτεινας την χειρα*
- 2 О царю Агриппо! Уважаю себе за щасливого, що сьогодні я перед тобою боронитися маю з усього, у чім мене винуватять юдеї,
- In my opinion I am happy, King Agrippa, to be able to give my answer before you today to all these things which the Jews say against me:*
- περι παντων ων ευκαλουμαι υπο ιουδαιων βασιλευ αгриππα ηγημαι εμαυτον μακαριον μελλων απολογεισθαι επι σου σημερον*
- 3 особливо ж тому, що ти знаєш усі юдейські звичаї та суперечки. Тому я прошу мене вислухати терпляче.
- The more so, because you are expert in all questions to do with the Jews and their ways: so I make my request to you to give me a hearing to the end.*
- μαλιστα γνωστην οντα σε παντων των κατα ιουδαιους εθων τε και ζητηματων διο δεομαι σου μακροθυμως ακουσαι μου*
- 4 А життя моє змалку, що спочатку точилося в Єрусалимі серед народу мого, знають усі юдеї,
- All the Jews have knowledge of my way of life from my early years, as it was from the start among my nation, and at Jerusalem;*
- την мен ουν βιωσιν μου την εκ νεοτητος την απ αρχης γενομενην εν τω εθνει μου εν ιεροσολυμοις ισασιν παντες οι ιουδαιοι*
- 5 які відають здавна мене, аби тільки схотіли засвідчити, що я жив фарисесом за найдокладнішою сектою нашої віри.
- And they are able to say, if they would give witness, that I was living as a Pharisee, in that division of our religion which is most regular in the keeping of the law.*
- προγινωσκοντες με ανωθεν εαν θελωσιν μαρτυρειν οτι κατα την ακριβεστατην αιρεσιν της ημετερας θρησκειας εξησα φαρισαιος*
- 6 І тепер я стою отут суджений за надію обітниць, що Бог дав їй нашим отцям,
- And now I am here to be judged because of the hope given by God's word to our fathers;*
- και νυν επ ελπιδι της προς τους πατερας επαγγελιας γενομενης υπο του θεου εστηκα κρινομενος*
- 7 а її виконання чекають побачити наші дванадцять племен, служачи Богові безперестанно вдень та вночі. За цю надію, о царю, мене винуватять юдеї!
- For the effecting of which our twelve tribes have been working and waiting night and day with all their hearts. And in connection with this hope I am attacked by the Jews, O king!*
- εις ην το δωδεκαφυλον ημων εν εκτενεια νυκτα και ημεραν λατρευον ελιζει καταντησαι περι ης ελπιδος ευκαλουμαι βασιλευ αгриππα υπο των ιουδαιων*

- 8 **Чому ви вважаєте за наймовірне, що Бог воскрешає померлих?**
Why, in your opinion, is it outside belief for God to make the dead come to life again?
τι απιστον κρινεται παρ υμιν ει ο θεος νεκρους εγειρει
- 9 **Правда, думав був я, що мені належить чинити багато ворожого проти Ймення Ісуса Назарянина,**
For I, truly, was of the opinion that it was right for me to do a number of things against the name of Jesus of Nazareth.
εγω μεν ουν εδοξα εμαντω προς το ονομα ιησου του ναζωραιου δειν πολλα εναντια πραξαι
- 10 **що я в Єрусалимі й робив, і багато кого зо святих до в'язниць я замкнув, як отримав був владу від первосвящеників; а як їх убивали, я голос давав проти них.**
And this I did in Jerusalem: and numbers of the saints I put in prison, having had authority given to me from the chief priests, and when they were put to death, I gave my decision against them.
ο και εποησα εν ιεροσολυμοις και πολλους των αγιων εγω φυλακας κατεκλεισα την παρα των αρχιερεων εξουσιαν λαβων αναιρουμενων τε αυτων κατηνεγκα ψηφον
- 11 **І часто по всіх синагогах караючи їх, до богозневаги примушував я, а лютуючи вельми на них, переслідував їх навіть по закордонних містах.**
And I gave them punishment frequently, in all the Synagogues, forcing them to say things against God; and burning with passion against them, I went after them even into far-away towns.
και κατα πασας τας συναγωγας πολλακις τιμωρων αυτους ηναγκαζον βλασφημειν περισσως τε εμμανομενος αυτοις εδιωκον εως και εις τας εξω πολεις
- 12 **¶ Коли в цих справах я йшов до Дамаску зо владою та припорученням первосвящеників,**
Then, when I was journeying to Damascus with the authority and orders of the chief priests,
εν οις και πορευομενος εις την δαμασκον μετ εξουσιας και επιτροπης της παρα των αρχιερεων
- 13 **то опівдні, о царю, на дорозі побачив я світло із неба, ясніше від світлості сонця, що осяяло мене та тих, хто разом зо мною йшов!...**
In the middle of the day, on the road I saw a light from heaven, brighter than the sun, shining round me and those who were journeying with me.
ημερας μεσης κατα την οδον ειδον βασιλευ ουρανοθεν υπερ την λαμπροτητα του ηλιου περιλαμψαν με φως και τους συν εμοι πορευομενους
- 14 **І як ми всі повалились на землю, я голос почув, що мені говорив сврейською мовою: Савле, Савле, чому ти Мене переслідуєш? Трудно тобі бити ногою колючку!**
And when we had all gone down on the earth, a voice came to me, saying in the Hebrew language, Saul, Saul, why are you attacking me so cruelly? It is hard for you to go against the impulse which is driving you.
παντων δε καταπεσοντων ημων εις την γην ηκουσα φωνην λαλουσαν προς με και λεγουσαν τη εβραιδι διαλεκτω σαουλ σαουλ τι με διοκεις σκληρον σοι προς κεντρα λακτιζειν
- 15 **А я запитав: Хто Ти, Господи? А Він відказав: Я Ісус, що Його переслідуєш ти.**
And I said, Who are you, Lord? And the Lord said, I am Jesus, whom you are attacking.
εγω δε ειπον τις ει κυριε ο δε ειπεν εγω εμι ιησους ον συ διοκεις
- 16 **Але підведися, і стань на ноги свої. Бо на те Я з'явився тобі, щоб тебе вчинити слугою та свідком того, що ти бачив та що Я відкрию тобі.**
But get up on your feet: for I have come to you for this purpose, to make you a servant and a witness of the things in which you have seen me, and of those in which you will see me;
αλλα αναστηθι και στηθι επι τους ποδας σου εις τουτο γαρ ωφθην σοι προχειρισασθαι σε υπηρετην και μαρτυρα ων τε ειδες ων τε ωφθησομαι σοι
- 17 **Визволяю тебе від твого народу та від поган, до яких Я тебе посилаю,**
And I will keep you safe from the people, and from the Gentiles, to whom I send you,
εξαιρουμενος σε εκ του λαου και των εθνων εις ους νυν σε αποστελλω
- 18 **відкрити їм очі, щоб вони навернулись від темряви в світло та від сатаниної влади до Бога, щоб вірою в Мене отримати їм дарування гріхів і долю з освяченими.**
To make their eyes open, turning them from the dark to the light, and from the power of Satan to God, so that they may have forgiveness of sins and a heritage among those who are made holy by faith in me.
ανοιζαι οφθαλμους αυτων του επιστρεψαι απο σκοτους εις φως και της εξουσιας του σατανα επι τον θεον του λαβειν αυτους αφεσιν αμαρτιων και κληρον εν τοις ηγιασμενοις πιστει τη εις εμε
- 19 **Через це я, о царю Агриппо, не був супротивний видінню небесному,**
So, then, King Agrippa, I did not go against the vision from heaven;
οθεν βασιλευ αгриππα ουκ εγενομην απειθης τη ουρανω οπτασια
- 20 **але мешканцям перше Дамаску, потім Єрусалиму й усякого краю юдейського та поганам я проповідував, щоб покаялися й навернулись до Бога, і чинили діла, гідні покаяння.**
But I went about, first to those in Damascus and Jerusalem, and through all the country of Judaea, and then to the Gentiles, preaching a change of heart, so that they, being turned to God, might give, in their works, the fruits of a changed heart.
αλλα τοις εν δαμασκω πρωτον και ιεροσολυμοις εις πασαν τε την χωραν της ιουδαιας και τοις εθνεσιν απαγγελων μετανοιαν και επιστρεφειν επι τον θεον αξια της μετανοιας εργα πρασσοντας

- 21 **Через це юдеї в святині схопили мене та й хотіли роздерти.**
For this reason, the Jews took me in the Temple, and made an attempt to put me to death.
 ενεκα τούτων με οι ιουδαιοι συλλαβόμενοι εν τω ιερω επιχειρώντο διαχειρισασθαι
- 22 **Але, поміч від Бога одержавши, я стою аж до дня сьогоднішнього та свідкую малому й великому, нічого не розповідаючи, окрім того, що сказали Пророки й Мойсей, що статися має,**
And so, by God's help, I am here today, witnessing to small and great, saying nothing but what the prophets and Moses said would come about;
 επικουριας ουν τυχων της παρα του θεου αχρι της ημερας ταυτης εστηκα μαρτυρουμενος μικρω τε και μεγαλω ουδεν εκτος λεγων ων τε οι προφηται ελαλησαν μελλοντων γινεσθαι και μοσης
- 23 **що має Христос постраждати, що Він, як перший воскреснувши з мертвих, проповідувати буде світло народові й поганам!**
That the Christ would go through pain, and being the first to come back from the dead, would give light to the people and to the Gentiles.
 ει παθης ο χριστος ει πρωτος εξ αναστασεως νεκρων φως μελλει καταγγελλειν τω λαω και τοις εθνεσιν
- 24 **¶ Коли ж він боронився отак, то Фест проказав гучним голосом: Дуріс ти, Павле! Велика наука доводить тебе до нерозуму!**
And when he made his answer in these words, Festus said in a loud voice, Paul, you are off your head; your great learning has made you unbalanced.
 ταυτα δε αυτου απολογουμενου ο φηστος μεγαλη τη φωνη εφη μαινη παυλε τα πολλα σε γραμματα εις μανιαν περιτρεπει
- 25 **А Павло: Не дурію сказав, о Фесте достойний, але провіщаю слова правди та щирого розуму.**
Then Paul said, I am not off my head, most noble Festus, but my words are true and wise.
 ο δε ου μαινομαι φησιν κρατιστε φηστε αλλ αληθειας και σωφορσυνης ρηματα αποθεγγομαι
- 26 **Цар бо знає про це, до нього з відвагою я й промовляю. Бо не гадаю я, щоб із цього щобудь сховалось від нього, бо не в закутку діялось це.**
For the king has knowledge of these things, to whom I am talking freely; being certain that all this is common knowledge to him; for it has not been done in secret.
 επισταται γαρ περι τούτων ο βασιλευς προς ον και παρησιαζόμενος λαλω λανθανειν γαρ αυτον τι τούτων ου πειθομαι ουδεν ου γαρ εστιν εν γωνια πεπραγμενον τούτο
- 27 **Чи віруєш, царю Агриппо, Пророкам? Я знаю, що віруєш.**
King Agrippa, have you faith in the prophets? I am certain that you have.
 πιστευεις βασιλευ αγριππα τοις προφηταις οиδα οτι πιστευεις
- 28 **Агриппа ж Павлові: Ти малощо не намовляєш мене, щоб я став християнином...**
And Agrippa said to Paul, A little more and you will be making me a Christian.
 ο δε αγριππας προς τον παυλον εφη εν ολιγω με πειθεις χριστιανον γενεσθαι
- 29 **А Павло: Благав би я Бога, щоб чи мало, чи багато, не тільки но ти, але й усі, хто чує сьогодні мене, зробились такими, як і я, крім оцих ланцюгів...**
And Paul said, It is my prayer to God that, in little or great measure, not only you, but all those hearing me today might be even as I am, but for these chains.
 ο δε παυλος ειπεν ευξαμην αν τω θεω και εν ολιγω και εν πολλω ου μονον σε αλλα και παντας τους ακουοντας μου σημερον γενεσθαι τοιουτους οποιος καγω ειμι παρεκτος των δεσμων τούτων
- 30 **І встав цар та намісник, і Верніка та ті, хто з ними сидів.**
And the king and the ruler and Bernice and those who were seated with them got up;
 και ταυτα ειποντος αυτου ανεστη ο βασιλευς και ο ηγεμων η τε βερνικη και οι συγκαθημενοι αυτοις
- 31 **І набік вони відійшли, і розмовляли один до одного й казали: Нічого, вартого смерті або ланцюгів, чоловік цей не робить!**
And when they had gone away they said to one another, This man has done nothing which might give cause for death or prison.
 και αναχωρησαντες ελαλουν προς αλληλους λεγοντες οτι ουδεν θανατου αξιον η δεσμων πρασσει ο ανθρωπος ουτος
- 32 **Агриппа ж до Феста сказав: Міг би бути відпущений цей чоловік, якби не відкликався був до кесаря.**
And Agrippa said to Festus, This man might have been made free, if he had not put his cause before Caesar.
 αγριππας δε τω φηστω εφη απολελυσθαι εδυνατο ο ανθρωπος ουτος ει μη ελεκεκλητο καισαρα
- 1 **¶ А коли постановлено, щоб відплинули ми до Італії, то віддано Павла та ще деяких інших ув'язнених сотникові, Юлієві на ім'я, з полку Августа.**
And when the decision had been made that we were to go by sea to Italy, they gave Paul and certain other prisoners into the care of a captain named Julius, of the Augustan band.
 ως δε εκριθη του αποπειν ημας εις την ιταλιαν παρεδιδουν τον τε παυλον και τινας ετερους δεσμοωτας εκατονταρχη ονοματι ιουλιω σπειρης σεβαστης
- 2 **І посідали ми на корабля адрамітського, що пливати мав біля місць азійських, та й відчалили. Із нами був Арістарх македонець із Солуня.**
And we went to sea in a ship of Adramyttium which was sailing to the sea towns of Asia, Aristarchus, a Macedonian of Thessalonica, being with us.
 επιβαντες δε πλοιω αδραμυττηνω μελλοντες πειν τους κατα την ασιαν τοπους ανηχθημεν οντος συν ημιν αρισταρχου μακεδονος θεσσαλονικεως

- 3 А другого дня ми пристали в Сидоні. До Павла ж Юлії ставивсь по-людському, і дозволив до друзів піти, та їхньої опіки зазнати.
And on the day after, we came to Sidon; and Julius was kind to Paul, and let him go to see his friends and take a rest.
τη τε ετερα κατηχημεν εις σιδωνα φιλανθρωπως τε ο ιουλιος τω παυλω χρησαμενος επετρεψεν προς φιλους πορευθεντα επιμελειας τυχειν
- 4 А вирушивши звідти, припливли ми до Кіпру, бо вітри супротивні були.
And sailing again from there, we went on under cover of Cyprus, because the wind was against us.
κακειθεν αναχθεντες υπεπλευσαμεν την κυπρον δια το τους ανεμους ειναи εναντιους
- 5 Коли ж переплинули море, що біля Кілікії й Памфілії, то ми прибули до Лікійської Міри.
And having gone across the sea off Cilicia and Pamphylia we came to Myra, in Lycia.
το τε πελαγος το κατα την κιλικιαν και παμφυλιαν διαπλευσαντες κατηλθομεν εις μυρα της λυκιας
- 6 І там сотник знайшов корабля олександрійського, що плінув в Італію, і всадив нас на нього.
And there the captain came across a ship of Alexandria, sailing for Italy, and put us in it.
κακει ευρων ο εκατονταρχος πλοιον αλεξανδρινον πλεον εις την ιταλιαν ενεβιβασεν ημας εις αυτο
- 7 І днів багато помалу плівли ми, і насилу насупроти Кніду приплинули, а що вітер нас не допускав, попливли ми дододу на Кріт при Салмоні.
And when we had gone on slowly for a long time, and had had hard work getting across to Cnidus, for the wind was against us, we went under cover of Crete, in the direction of Salmone;
εν ικαναις δε ημεραις βραδυπλουοντες και молις γενομενοι κατα την κνιδон μη προσεωντος ημας του ανεμου υπεπλευσαμεν την κρητην κατα σαλμωνην
- 8 І коли ми насилу минули його, то припливли до одного місця, що зветься Доброю Пристанню, недалеко якого знаходиться місто Ласея.
And sailing down the side of it, as well as we were able, we came to a certain place named Fair Havens, near which was the town of Lasea.
молις τε παραλεγομενοι αυτην ηλθομεν εις τοπον τινα καλουμενον καλους λιμενας ω εγγυς ην πολις λασαια
- 9 А як часу минуло багато, і була вже плавба небезпечна, бо минув уже й піст, то зачав Павло радити,
And as a long time had gone by, and the journey was now full of danger, because it was late in the year, Paul put the position before them,
ικανου δε χρονου διαγενομενου και οντος ηδη επισφαλους του πλοος δια το και την νηστειαν ηδη παρεληλυθεναι παρηνει ο παυλος
- 10 говорячи їм: О мужи! Я бачу, що буде плавба з перешкодами та з великим ущербком не лиш для вантажу й корабля, але й для наших душ.
Saying, Friends, I see that this journey will be one of great damage and loss, not only to the goods and the ship, but to ourselves.
λεγων αυτοις ανδρες θεωρω οτι μετα υβρεως και πολλης ζημιας ου μονον του φορτου και του πλοιου αλλα και των ψυχων ημων μελλειν εσεσθαι τον πλουον
- 11 Та сотник довіряв більше стерничому та власникові корабля, ніж тому, що Павло говорив.
But the captain gave more attention to the master and the owner of the ship than to what Paul said.
ο δε εκατονταρχος τω κυβερνητη και τω ναυκληρω επειθετο μαλλον η τοις υπο του παυλου λεγομενοις
- 12 ¶ А що пристань була на зимівлю невідгідна, то більшість дала раду відплинути звідти, щоб, як можна, дістатись до Фініка, і перезимувати в пристані критській, неприступній за хіднім вітрам із півдня та з півночі.
And as the harbour was not a good one in which to be for the winter, the greater number of them were for going out to sea, in order, if possible, to put in for the winter at Phoenix, a harbour of Crete, looking to the north-east and south-east.
ανευθετου δε του λιμενος υπαρχοντος προς παραχειμασιαν οι πλειους εθεντο βουλην αναχθηναι κακειθεν ειπως δυναинτο κατανησαντες εις φοινικα παραχειμασαι λιμενα της κρητης βλεποντα κατα λβα και κατα χωρον
- 13 А як вітер південний повіяв, то подумали, що бажання вони досягли, тому витягли кітви й попливли покрай Кріту.
And when the south wind came softly, being of the opinion that their purpose might be effected, they let the ship go and went sailing down the side of Crete, very near to the land.
υποπνευσαντος δε νοτου δοξαντες της προθεσεως κεκρατηκεναι αραντες ασσον παρελεγοντο την κρητην
- 14 Але незабаром ударив на них рвачкий вітер, що зветься евраклідон.
But after a little time, a very violent wind, named Euraquilo, came down from it with great force.
мет ου πολυ δε εβαλεν κατ αυτης ανεμος τυφωνικος ο καλουμενος ευροκλυδων
- 15 А коли корабель був підхоплений, і не міг противитись вітрові, то йому віддались ми й понеслися.
And when the ship got into the grip of it, and was not able to make headway into the wind, we gave way, and went before it.
συναρπασθεντος δε του πλοιου και μη δυναμενου αντοφθαλμειν τω ανεμω επιδοντες εφερομεθα

- 16 I ναίχали ми на один острівець, що Клаудою зветься, і човна насилу затримати змогли.
And, sailing near the side of a small island named Cauda, we were able, though it was hard work, to make the ship's boat safe:
νησιον δε τι υποδραμοντες καλουμενον κλαυδην μολις ισχυσαμεν περικρατεις γενεσθαι της σκαφης
- 17 Коли ж його витягли, то засобів допоміжних добирали й корабля підв'язали. А боявшись, щоб не впасти на Сірт, попускали вітрила, і носилися так.
And having got it up, they put cords under and round the ship; but fearing that they might be pushed on to the Syrtis, they let down the sails and so went running before the wind.
ην αραντες βοηθειαις εχρωντο υποζωννυντες το πλοιον φοβουμενοι τε μη εις την συρτιν εκπεσωσιν χαλασαντες το σκευος ουτως εφεροντο
- 18 А коли зачала буря міцно нас кидати, то другого дня стали ми розвантажуватись,
And, still fighting the storm with all our strength, the day after they made a start at getting the goods out of the ship;
σφοδρωс δε χειμαζομενων ημων τη εξης εκβολην εποιουντο
- 19 а третього дня корабельне знаряддя ми повикидали власноруч.
And on the third day, they let all the sailing apparatus go over the side.
και τη τριτη αυτοχειρες την σκευην του πλοιου ερριψαμεν
- 20 А коли довгі дні не з'являлось ні сонце, ні зорі, і буря чимала на нас напирала, то останню надію ми втратили, щоб нам урятуватись...
And as we had not seen the sun or stars for a long time, and a great storm was on us, all hope of salvation was gone.
μητε δε ηλιου μητε αστρων επιφαινοντων επι πλειονας ημερας χειμωνος τε ουκ ολιγου επικαιμενου λοιπον περιηρειτο πασα ελπις του σωζεσθαι ημας
- 21 ¶ А як довго не їли вони, то Павло став тоді серед них і промовив: О мужі, тож треба було мене слухатися та не відпливати від Криту, і обминули б були ці терпіння та шкоди.
And when they had been without food for a long time, Paul got up among them and said, Friends, it would have been better if you had given attention to me and not gone sailing out from Crete, to undergo this damage and loss.
πολλης δε ασιτιας υπαρχουσης τοτε σταθειс ο παυλος εν μεσω αυτων ειπεν εδει μεν ω ανδρες πειθαρχησαντας μοι μη αναγεσθαι απο της κρητης κερδησαι τε την υβριν ταυτην και την ζημιαν
- 22 А тепер вас благаю триматись на дусі, бо ні одна душа з вас не згине, окрім корабля.
But now, I say to you, be of good heart, for there will be no loss of life, but only of the ship.
και танυν παραινω υμαс ευθυμειν αποβολη γαρ ψυχης ουδεμια εσται εξ υμων πλην του πλοιου
- 23 Бо ночі цієї з'явився мені Ангол Бога, Якому належу й Якому служу,
For this night there came to my side an angel of the God who is my Master and whose servant I am,
παρεστη γαρ μοι τη νυκτι ταυτη αγγελος του θεου ου ειμι ω και λατρευω
- 24 та і прорік: Не бійся, Павле, бо треба тобі перед кесарем стати, і ось Бог дарував тобі всіх, хто з тобою пливе.
Saying, Have no fear, Paul, for you will come before Caesar, and God has given to you all those who are sailing with you.
λεγων μη φοβου παυλε καισαρι σε δει παραστηναι και ιδου κεχαρισται σοι ο θεος παντας τους πλεοντας μετα σου
- 25 Тому то тримайтесь на дусі, о мужі, бо я вірую Богові, що станеться так, як було мені сказано.
And so, O men, be of good heart, for I have faith in God that it will be as he said to me.
διο ευθυμειτε ανδρες πιστευω γαρ τω θεω οτι ουτως εσται καθ ον τροπον λελαληται μοι
- 26 І ми мусимо наткнутись на острів якійсь.
But we will be sent on to a certain island.
εις νησον δε τινα δει ημαс εκπεσειν
- 27 А коли надійшла чотирнадцята ніч, і ми носились по Адриатичькому морю, то десь коло півночі стали домислюватись моряки, що наближуються до якоїсь землі.
But when the fourteenth day came, while we were going here and there in the Adriatic sea, about the middle of the night the sailors had an idea that they were getting near land;
ωс δε τεσσαρεсκαидεκατη νυс εγενετο διαφορομενων ημων εν τω αδρια ката μεσον της νυκτος υπενουον οι ναυται προσαγειν τινα αυτοιс χωραν
- 28 І, запустивши оливницю, двадцять сяжнів знайшли. А від'їхавши трохи, запустити оливницю знову, і знайшли сяжнів п'ятнадцять.
And they let down the lead, and saw that the sea was a hundred and twenty feet deep; and after a little time they did it again and it was ninety feet.
και βολισαντες ευρον οργυιαс εικοσι βραχυ δε διαστησαντες και παλιν βολισαντες ευρον οργυιαс δεκαπεντε
- 29 І боявшись, щоб не натрапити нам на скелясті місця, ми закинули чотири кітві з корми, і благали, щоб настав день.
Then, fearing that by chance we might come on to the rocks, they let down four hooks from the back of the ship, and made prayers for the coming of day.
φοβουμενοι τε μηπως εις τραχειс τοπους εκπεσωσιν εκ πρυμνης ριψαντες αγκυραс τεσσαραс ηχυοντο ημεραν γενεσθαι

- 30 Α коли моряки намагались утекти з корабля, і човна спускали до моря, вдаючи, ніби кітви закинути з носа хочуть,
Then the sailors made attempts secretly to get away from the ship, letting down a boat as if they were about to put down hooks from the front of the ship;
των δε ναυτων ζητούντων φυγειν εκ του πλοιου και χαλασαντων την σκαφην εις την θαλασσαν προφασει ως εκ προωρας μελλοντων αγκυρας εκτεινειν
- 31 то сказав Павло сотникові й воякам: Як вони в кораблі не зостануться, то спаситись ви не зможете!
But Paul said to the captain and his men, If you do not keep these men in the ship, you will not be safe.
ειπεν ο παυλος τω εκατονταρχη και τοις στρατιωταις εαν μη ουτοι μεινωσιν εν τω πλοιω υμεις σωθηται ου δυνασθε
- 32 Тоді вояки перерізали мотузи в човна, і дали йому впасти.
Then the armed men, cutting the cords of the boat, let her go.
τοτε οι στρατιωται απεκοψαν τα σχοινια της σκαφης και εισαν αυτην εκτεσειν
- 33 Α коли розвиднятися стало, то благав Павло всіх, щоб поживу прийняти, і казав: Чотирнадцятий день ось сьогодні без їжі ви перебуваєте, очікуючи та нічого не ївши.
And when dawn was near, Paul gave them all orders to take food, saying, This is the fourteenth day you have been waiting and taking no food.
αχρι δε ου εμελλεν ημερα γινεσθαι παρεκαλει ο παυλος απαντας μεταλαβειν τροφης λεγων τεσσαρεσκαιδεκατην σημερον ημεραν προσδοκοντες ασιτοι διατελειτε μηδεν προσλαβομενοι
- 34 Тому то благаю вас їжу прийняти, бо це на рятунок вам буде, бо жадному з вас не спаде з голови й волосина!
So I make request to you to take food; for this is for your salvation: not a hair from the head of any of you will come to destruction.
διο παρακαλω υμας προσλαβειν τροφης τουτου γαρ προς της υμετερας σωτηριας υπαρχει ουδενος γαρ υμων θριξ εκ της κεφαλης πεσειται
- 35 А промовивши це, узяв хліб та подякував Богові перед усіма, і, поламавши, став їсти.
And when he had said this and had taken bread, he gave praise to God before them all, and took a meal of the broken bread.
ειπων δε ταυτα και λαβων αρτον ευχαριστησεν τω θεω ενωπιον παντων και κλασας ηρξατο εσθειν
- 36 Тоді всі піднесли на душі, і, стали поживу приймати.
Then they all took heart and did the same.
ευθυμοι δε γενομενοι παντες και αυτοι προσελαβοντο τροφης
- 37 А всіх душ нас було в кораблі двісті сімдесят шість.
And we were, in the ship, two hundred and seventy-six persons.
ημεν δε εν τω πλοιω αι πασαι ψυχαι διακοσαι εβδομηκονταεξ
- 38 І як наїлись вони, то стали полегшувати корабля, викидаючи збіжжя до моря.
And when they had had enough food, they made the weight of the ship less, turning the grain out into the sea.
κορεσθεντες δε τροφης εκουφιζον το πλοιον εκβαλλομενοι τον σιτον εις την θαλασσαν
- 39 А коли настав день, то вони не могли розпізнати землі, одначе затоку якусь там угледіли, що берега плаского мала, до якого й вирішили, як можна, приплисти з кораблем.
And when it was day, they had no knowledge of the land, but they saw an inlet of the sea with a floor of sand, and they had the idea of driving the ship up on to it if possible.
οτε δε ημερα εγενετο την γην ουκ ελεγινωσκον κολπον δε τινα κατενοουν εχοντα αιγιαλον εις ον εβουλευσαντο ει δυναιντο εξωσαι το πλοιον
- 40 Підняли тоді кітви, і повкидали до моря, і порозв'язували поворозки в стерна, і вітрило мале за вітром поставили, та й покерували до берега.
So cutting away the hooks, and letting them go into the sea, and freeing the cords of the guiding-blades, and lifting up the sail to the wind, they went in the direction of the inlet.
και τας αγκυρας περιελοντες ειων εις την θαλασσαν αμα ανεντες τας ζευκτηριας των πηδαλιων και επارانτες τον αρτεμονα τη πνευση κατειχον εις τον αιγιαλον
- 41 Та ось ми натрапили на місце, що мало з обох сторін море, і корабель опинивсь на мілкому: ніс загруз й позоставсь нерухомий, а корма розбивалася силою хвиль...
And coming to a point between two seas, they got the ship to land; and the front part was fixed in the sand and not able to be moved, but the back part was broken by the force of the waves.
περιεσοντες δε εις τοπον διθαλασσον εποκειλαν την ναυν και η μεν προωρα ερεισασα εμεινεν ασαλευτος η δε πρυμνα ελυετο υπο της βιας των κυματων
- 42 Вояки ж були змовилися повбивати в'язнів, щоб котрийсь не поплив і не втік.
Then the armed men were for putting the prisoners to death, so that no one would get away by swimming.
των δε στρατιωτων βουλη εγενετο ινα τους δεσμοτας αποκτεινωσιν μητις εκκολυμβησας διαφυγοι
- 43 Але сотник хотів урятувати Павла, і заборонив їхній намір, і звелів усім тим, хто пливати вміє, щоб скакали та перші на берег виходили,
But the captain, desiring to keep Paul safe, kept them from their purpose, and gave orders that those who had knowledge of swimming were to go off the ship and get first to land:
ο δε εκατονταρχος βουλομενος διασωσαι τον παυλον εκωλυσεν αυτους του βουληματος εκελευσεν τε τους δυναμενους κολυμβαν απορριψαντας πρωτους επι την γην εξιεναι

- 44 a інші хто на дошках, а хто на чімбудь з корабля. І таким чином сталося, що всі врятувались на землю!
And the rest, some on boards and some on things from the ship. And so it came about that they all got safe to land.
 και τους λοιπους ους μεν επι σανισιν ους δε επι τινων των απο του πλοιου και ουτως εγενετο παντας διασωθηται επι την γην
- 1 ¶ Α коли врятувалися ми, то довідалися, що острів той зветься Меліта.
And when we were safe, we made the discovery that the island was named Melita.
 και διασωθεντες τοτε επεγνωσαν οτι μελιτη η νησος καλειται
- 2 Тубільці ж нам виявили надзвичайну людяність, бо вони запалили огонь, ішов бо дощ і був холод, і прийняли нас усіх.
And the simple people living there were uncommonly kind to us, for they made a fire for us, and took us in, because it was raining and cold.
 οι δε βαρβαροι παρειχον ου την τυχουσαν φιλανθρωπιαν ημιν αναψαντες γαρ πυραν προσελαβοντο παντας ημας δια τον υετον τον εφεστοτα και δια το ψυχος
- 3 Як Павло ж назбирав купу хмизу та й поклав на огонь, змія вискочила через жар, і почепилась на руку йому...
But when Paul had got some sticks together and put them on the fire, a snake came out, because of the heat, and gave him a bite on the hand.
 συστρεψαντος δε του παυλου φρυγανων πληθος και επιθεντος επι την πυραν εχιδνα εκ της θερμης εξελθουσα καθηψεν της χειρος αυτου
- 4 Як тубільці ж угледіли, що змія почепилась на руку йому, зачали говорити один одному: Либонь цей чоловік душогуб, що йому, від моря врятованому, Помста жити не дозволила!
And when the people saw it hanging on his hand, they said to one another, Without doubt this man has put someone to death, and though he has got safely away from the sea, God will not let him go on living.
 ως δε ειδον οι βαρβαροι κρεμαμενον το θηριον εκ της χειρος αυτου ελεγον προς αλληλους παντως φονευς εστιν ο ανθρωπος ουτος ον διασωθεντα εκ της θαλασσης η δικη ζην ουκ ειασεν
- 5 Він струснув ту звірюку в огонь, і ніякої шкоди не зазнав!
But shaking off the beast into the fire, he got no damage.
 ο μεν ουν αποτιναζας το θηριον εις το πυρ επαθεν ουδεν κακον
- 6 А вони сподівалися, що він спухне або впаде мертвий умиць. Коли ж довго чекали того та побачили, що ніякого лиха не сталося з ним, думку змінили й казали, що він бог...
But they had the idea that they would see him becoming ill, or suddenly falling down dead; but after waiting a long time, and seeing that no damage came to him, changing their opinion, they said he was a god.
 οι δε προσεδокον αυτον μελλειν πιμπρασθαι η καταλιπτειν αφνω νεκρον επι πολυ δε αυτων προσδοκωντων και θεωρουντων μηδεν αποπον εις αυτον γινομενον μεταβαλλομενοι ελεγον θεον αυτον ει ναι
- 7 Навкруги ж того місця знаходились, добра начальника острова, на ім'я Публія, він прийняв нас, і три дні ласкаво гостив.
Now near that place there was some land, the property of the chief man of the island, who was named Publius; who very kindly took us into his house as his guests for three days.
 εν δε τοις περι τον τοπον εκεινον υπηρχεν χωρια τω πρωτω της νησου ονοματι ποπλιω ος αναδεξαμενος ημας τρεις ημερας φιλοφρονως εξενισεν
- 8 І сталося, що Публіїв батько лежав, слабий на пропасницю та на червінку. До нього Павло ввійшов і помолився, і, руки на нього поклавши, уздоровив його.
And the father of Publius was ill, with a disease of the stomach; to whom Paul went, and put his hands on him, with prayer, and made him well.
 εγενετο δε τον πατερα του ποπλιου πυρετοις και δυσεντερια συνεχομενον κατακεισθαι προς ον ο παυλος εισελθων και προσευξαμενος επιθεις τας χειρας αυτω ιασατο αυτον
- 9 Якже трапилось це, то й інші на острові, що мали хвороби, приходили та вздоровлялись.
And when this took place, all the others in the island who had diseases came and were made well.
 τουτου ουν γενομενου και οι λοιποι οι εχοντες ασθενειας εν τη νησω προσηρχοντο και εθεραπευοντο
- 10 Вони нас вшанували й великими почестями, а як ми від'їжджали, понакладали, чого було треба.
Then they gave us great honour, and, when we went away, they put into the ship whatever things we were in need of.
 οι και πολλαις τιμαις ετιμησαν ημας και αναγομενοις επεθεντο τα προς την χρειαν
- 11 ¶ А по трьох місяцях ми відпливли на олександрійському кораблі, що мав знака братів Діоскурів, і що на острові він перезимував.
And after three months we went to sea in a ship of Alexandria sailing under the sign of the Dioscuri, which had been at the island for the winter.
 μετα δε τρεις μηνας ανηθημεν εν πλοιω παρακεχειμακοτι εν τη νησω αλεξανδρινω παρασημω διοσκουροις
- 12 І, як ми допливли в Сіракузи, пробули там три дні.
And going into the harbour at Syracuse, we were waiting there for three days.
 και καταχθεντες εις συρακουσας επεμειναμεν ημερας τρεις

- 13 **A** звідти, плывучи понад берегом, прибули ми до Регію, а що вітер південний повіяв за день, то другого дня прибули в Путолі,
And from there, going about in a curve, we came to Rhegium: and after one day a south wind came up and on the day after we came to Puteoli:
οθεν περιελθοντες κατηνησαμεν εις ρηγιον και μετα μιαν ημεραν επιγενομενου νοτου δευτεραιοι ηλθομεν εις ποτιολους
- 14 **де** знайшли ми братів, вони ж нас ублагали сім день позостатися в них. І ось так прибули ми до Риму.
Where we came across some of the brothers, who kept us with them for seven days; and so we came to Rome.
ου ευροντες αδελφους παρεκληθημεν επ αυτοις επιμειναι ημερας επτα και ουτως εις την ρωμην ηλθομεν
- 15 **А** звідти брати, прочувши про нас, назустріч нам вийшли аж до Аппіюфу та до Тритаверни. Побачивши їх, Павло дякував Богові та посмілішав.
And the brothers, when they had news of us, came out from town as far as Appii Forum and the Three Taverns to have a meeting with us: and Paul, seeing them, gave praise to God and took heart.
κακειθεν οι αδελφοι ακουσαντες τα περι ημων εξηλθον εις απαντησιν ημιν αχρις απιου φορου και τριων ταβερνων ους ιδων ο παυλος ευχαριστησας τω θεω ελαβεν θαρσος
- 16 **А** коли прибули ми до Риму, Павлові дозволено жити осібно, ураз із вояком, що його сторожив.
And when we came into Rome, they let Paul have a house for himself and the armed man who kept watch over him.
οτε δε ηλθομεν εις ρωμην ο εκατονταρχος παρεδωκεν τους δεσμιους τω στρατοπεδαρχη τω δε παυλω επιτραπη μενειν καθ εαυτον συν τω φυλασσοντι αυτον στρατιωτη
- 17 **¶** І сталося, по трьох днях Павло скликав знатніших з юдеїв. Як зійшлися ж вони, він промовив до них: Мужі-браття! Не вчинив я нічого проти люду чи звичаїв отцівських, та проте мене видано з Єрусалиму ув'язненого в руки римлян.
Then after three days he sent for the chief men of the Jews: and when they had come together, he said to them, My brothers, though I had done nothing against the people or the ways of our fathers, I was given, a prisoner from Jerusalem, into the hands of the Romans.
εγενετο δε μετα ημερας τρεις συγκαλεσασθαι τον παυλον τους οντας των ιουδαιων πρωτους συνελθοντων δε αυτων ελεγεν προς αυτους ανδρες αδελφοι εγω ουδεν εναντιον ποιησας τω λαω η τοις εθ εις τον πατρωοις δεσμιος εξ ιεροσολυμων παρεδοθην εις τας χειρας των ρωμαιων
- 18 **Вони** мене вислухали та й хотіли пустити, бож провини смертельної ні однієї в мені не було.
Who, when they had put questions to me, were ready to let me go free, because there was no cause of death in me.
οιτινες ανακριναντες με εβουλοντο απολυσαι δια το μηδεμιαν αιτιαν θανατου υπαρχειν εν εμοι
- 19 **Та** юдеї противилися, тому змушений був я відкликатися на суд кесарів, але не для того, щоб народ свій у чомусь оскаржити.
But when the Jews made protest against it, I had to put my cause into Caesar's hands; not because I have anything to say against my nation.
αντιλεγοντων δε των ιουδαιων ηγαγκασθην επικαλεσασθαι καισαρα ουχ ως του εθνους μου εχων τι κατηγορησαι
- 20 **Тож** із цієї причини покликав я вас, щоб побачити й порозмовляти, бо то за надію Ізраїлеву я обкутий цими кайданами...
But for this reason I sent for you, to see and have talk with you: for because of the hope of Israel I am in these chains.
δια ταυτην ουν την αιτιαν παρεκαλεσα υμας ιδειν και προσλαλησαι ενεκεν γαρ της ελπιδος του ισραηλ την αλυσιν ταυτην περικειμαι
- 21 **А** вони відказали йому: Не одержали ми ні листів із Юдеї про тебе, ані жоден із братів не прийшов, і не звістив, і не казав чого злого про тебе.
And they said to him, We have not had letters from Judaea about you, and no one of the brothers has come to us here to give an account or say any evil about you.
οι δε προς αυτον ειπον ημεις ουτε γραμματα περι σου εδεξαμεθα απο της ιουδαιας ουτε παραγενομενος τις των αδελφων απηγγειλεν η ελαλησεν τι περι σου πονηρον
- 22 **Але** прагнемо ми, щоб почути від тебе, яку думку ти маєш, бо відомо про секту цю нам, що їй скрізь спротивляються.
But we have a desire to give hearing to your opinion: for as to this form of religion, we have knowledge that in all places it is attacked.
αξιουμεν δε παρα σου ακουσαι α φρονεις περι мен γαρ της αιρεσεως ταυτης γνωστον εστιν ημιν οτι πανταχου αντιλεγεται
- 23 **¶** А коли вони визначили йому день, то дуже багато прийшло їх до нього в господу. А він їм від ранку до вечора розповідав, та про Божєє Царство свідоща давав, і переконував їх про Ісуса Законом Мойсея й Пророками.
And when a day had been fixed, they came to his house in great numbers; and he gave them teaching, giving witness to the kingdom of God, and having discussions with them about Jesus, from the law of Moses and from the prophets, from morning till evening.
ταξαμενοι δε αυτω ημεραν ηκον προς αυτον εις την ξηνιαν πλειονες οиς εξετιθετο διαμαρτυρομενος την βασιλειαν του θεου παιθων τε αυτους τα περι του ιησου απο τε του νομου μουσεως και των προφητων απο πρωι εως εσπερας
- 24 **І** одні вірили в те, про що він говорив, а інші не вірили.
And some were in agreement with what he said, but some had doubts.
και οι мен επειθοντο τοις λεγομενοις οι δε ηπιστων

- 25 Вони між собою незгідні були й повиходили, як промовив Павло одне слово, що добре прорік Дух Святий отцям нашим через пророка Ісаю,
And they went away, for there was a division among them after Paul had said this one thing: Well did the Holy Spirit say by the prophet Isaiah to your fathers,
ασυμφωνοι δε οντες προς αλληλους απελυοντο ειποντος του παυλου ρημα εν οτι καλως το πνευμα το αγιον ελαλησεν δια ησαιου του προφητου προς τους πατερας ημων
- 26 промовляючи: Піди до народу цього та й скажи: Ви вухом почуєте, та розуміти не будете, дивитися будете оком, але не побачите!
Go to this people and say, Though you give ear, you will not get knowledge; and seeing, you will see, but the sense will not be clear to you:
λεγον πορευθητι προς τον λαον τουτον και ειπε ακοη ακουσετε και ου μη συνητε και βλεποντες βλεψετε και ου μη ιδητε
- 27 Затовстіло бо серце людей цих, тяжко чують на вуха вони, і зажмурили очі свої, щоб якось не побачити очима, і не почути вухами, і не зрозуміти їм серцем, і не навернутись, щоб Я їх здоровив!
For the heart of this people has become fat and their ears are slow in hearing and their eyes are shut; for fear that they might see with their eyes and give hearing with their ears and become wise in their hearts and be turned again to me, so that I might make them well.
επαχυνθη γαρ η καρδια του λαου τουτου και τοις ωσιν βαρεως ηκουσαν και τους οφθαλμους αυτων εκαμμυσαν μηποτε ιδωσιν τοις οφθαλμοις και τοις ωσιν ακουσωσιν και τη καρδια συνωσιν και ε πιστρεψωσιν και ιασωμαι αυτους
- 28 Тож нехай для вас буде відоме, що послано Боже спасіння оце до поган, і почують вони!
Be certain, then, that the salvation of God is sent to the Gentiles, and they will give hearing.
γνωστον ουν εστω υμιν οτι τοις εθνεσιν απεσταλη το σωτηριον του θεου αυτοι και ακουσονται
- 29 Як промовив він це, розійшлися юдеї, велику суперечку провадивши поміж собою.
[]
και ταυτα αυτου ειποντος απηλθον οι ιουδαιοι πολλην εχοντες εν εαυτοις συζητησιν
- 30 ¶ І цілих два роки Павло пробув у найнятім домі своїм, і приймав усіх, хто приходив до нього,
And for the space of two years, Paul was living in the house of which he had the use, and had talk with all those who went in to see him,
εμεινεν δε ο παυλος διετιαν ολην εν ιδιω μισθωματι και απεδεχετο παντας τους εισπορευομενους προς αυτον
- 31 і проповідував він Боже Царство, та з відвагою повною беззаборонно навчав про Господа Ісуса Христа!
Preaching the kingdom of God and teaching about the Lord Jesus Christ without fear, and no orders were given that he was not to do so.
κηρυσσων την βασιλειαν του θεου και διδασκων τα περι του κυριου ιησου χριστου μετα πασης παρρησιας ακωλυτως
- 1 ¶ Павло, раб Ісуса Христа, покликаний апостол, вибраний для звіщення Євангелії Божої,
Paul, a servant of Jesus Christ, an Apostle by the selection of God, given authority as a preacher of the good news,
παυλος δουλος ιησου χριστου κλητος αποστολος αφωρισμενος εις ευαγγελιον θεου
- 2 яке Він перед тим приобіцяв через Своїх пророків у святих Писаннях,
Of which God had given word before by his prophets in the holy Writings,
ο προεπηγγειλατο δια των προφητων αυτου εν γραφαις αγιαις
- 3 про Сина Свого, що тілом був із насіння Давидового,
About his Son who, in the flesh, came from the family of David,
περι του υιου αυτου του γενομενου εκ σπερματος δαβιδ κατα σαρκα
- 4 і об'явився Сином Божим у силі, за духом святости, через воскресення з мертвих, про Ісуса Христа, Господа нашого,
But was marked out as Son of God in power by the Holy Spirit through the coming to life again of the dead; Jesus Christ our Lord,
του ορισθεντος υιου θεου εν δυναμει κατα πνευμα αγιωσυνης εξ αναστασεως νεκρων ιησου χριστου του κυριου ημων
- 5 що через Нього прийняли ми благодать і апостолство на послух віри через Ім'я Його між усіма народами,
Through whom grace has been given to us, sending us out to make disciples to the faith among all nations, for his name:
δι ου ελαβομεν χαριν και αποστολην εις υπακοην πιστεως εν πασιν τοις εθνεσιν υπερ του ονοματος αυτου
- 6 між якими й ви, покликані Ісуса Христа,
Among whom you in the same way have been marked out to be disciples of Jesus Christ:
εν οις εστε και υμεις κλητοι ιησου χριστου

- 7 усім, хто знаходиться в Римі, улюбленим Божим, вибраним святим, благодать вам та мир від Бога, Отця нашого, і Господа Ісуса Христа!
To all those who are in Rome, loved by God, marked out as saints: Grace to you and peace from God our Father and the Lord Jesus Christ.
πασιν τοις ουσιν εν ρωμη αγαπητοις θεου κλητοις αγιοις χαρις υμιν και ειρηνη απο θεου πατρος ημων και κυριου ιησου χριστου
- 8 ¶ Отже, насамперед дякую Богові моєму через Ісуса Христа за всіх вас, що віра ваша звіщається по всьому світові.
First of all, I give praise to my God through Jesus Christ for you all, because news of your faith has gone into all the world.
πρωτον μεν ευχαριστω τω θεω μου δια ιησου χριστου υπερ παντων υμων οτι η πιστις υμων καταγγελλεται εν ολω τω κοσμω
- 9 Бо свідок мені Бог, Якому служу духом своїм у звічанні Євангелії Його Сина, що я безперестанно згадую про вас,
For God is my witness, whose servant I am in spirit in the good news of his Son, that you are at all times in my memory and in my prayers,
μαρτυς γαρ μου εστιν ο θεος ω λατρευω εν τω πνευματι μου εν τω ευαγγελιω του υιου αυτου ως αδιαλειπτως μνειαν υμων ποιουμαι
- 10 і в молитвах своїх завжди молюся, щоб воля Божа щасливо попроварила мене коли прийти до вас.
And that I am ever making prayers that God will give me a good journey to you.
παντοτε επι των προσευχων μου δεομενος ειπωσ ηδη ποτε ευοδωθησομαι εν τω θεληματι του θεου ελθειν προς υμας
- 11 Бо прагну вас бачити, щоб подати вам якого дара духовного для зміцнення вас,
For I have a strong desire to see you, and to give you some grace of the spirit, so that you may be made strong;
επιποθω γαρ ιδειν υμας ινα τι μεταδω χαρισμα υμιν πνευματικον εις το στηριχθηνα υμας
- 12 щобто потішитись разом між вами спільною вірою і вашою, і моєю.
That is to say, that all of us may be comforted together by the faith which is in you and in me.
τουτο δε εστιν συμπαρακληθηνα εν υμιν δια της εν αλληλοις πιστεωσ υμων τε και εμου
- 13 Не хочу ж, щоб ви не знали, браття, що багато разів мав я замір прийти до вас, але мені перешкоджувано аж досі, щоб мати який плід і в вас, як і в інших народів.
You may be certain, my brothers, that it has frequently been in my mind to come to you (but till now I was kept from it), so that I might have some fruit from you in the same way as I have had it from the other nations.
ου θελω δε υμασ αγνοειν αδελφοι οτι πολλακις προεθεμην ελθειν προς υμασ και εκωλυθην αχρι του δευρο ινα καρπον τινα σχω και εν υμιν καθωσ και εν τοισ λοιποισ εθνεσιν
- 14 А гелленам і чужоземцям, розумним і немудрим я боржник.
I have a debt to Greeks and to the nations outside; to the wise and to those who have no learning.
ελλησιν τε και βαρβαροις σοφοις τε και ανοητοις οφειλετησ ειμι
- 15 Отже, щодо мене, я готовий і вам, хто знаходиться в Римі, звіщати Євангелію.
For which reason I have the desire, as far as I am able, to give the knowledge of the good news to you who are in Rome.
ουτωσ το κατ εμε προθυμον και υμιν τοις εν ρωμη ευαγγελισασθαι
- 16 ¶ Бо я не соромлюсь Євангелії, бож вона сила Божа на спасіння кожному, хто вірує, перше ж юдеві, а потім гелленові.
For I have no feeling of shame about the good news, because it is the power of God giving salvation to everyone who has faith, to the Jew first, and then to the Greek.
ου γαρ επαισχνομαι το ευαγγελιον του χριστου δυναμις γαρ θεου εστιν εις σωτηριαν παντι τω πιστευοντι ιουδαιω τε πρωτον και ελληνι
- 17 Правда бо Божа з'являється в ній з віри в віру, як написано: А праведний житиме вірою.
For in it there is the revelation of the righteousness of God from faith to faith: as it is said in the holy Writings, The man who does righteousness will be living by his faith.
δικαιοσυνη γαρ θεου εν αυτω αποκαλυπτεται εκ πιστεωσ εις πιστιν καθωσ γεγραπται ο δε δικαιοσ εκ πιστεωσ ζησεται
- 18 Бо гнів Божий з'являється з неба на всяку безбожність і неправду людей, що правду гамують неправдою,
For there is a revelation of the wrath of God from heaven against all the wrongdoing and evil thoughts of men who keep down what is true by wrongdoing;
αποκαλυπτεται γαρ οργη θεου απ ουρανου επι πασαν ασεβειαν και αδικιαν ανθρωπων των την αληθειαν εν αδικια κατεχοντων
- 19 ¶ Тому, що те, що можна знати про Бога, явне для них, бо їм Бог об'явив.
Because the knowledge of God may be seen in them, God having made it clear to them.
διοτι το γνωστον του θεου φανερον εστιν εν αυτοις ο γαρ θεοσ αυτοις εφανερωσεν

- 20 **Бо Його невидиме від створення світу, власне Його вічна сила й Божество, думанням про твори стає видиме. Так що нема їм виправдання, For from the first making of the world, those things of God which the eye is unable to see, that is, his eternal power and existence, are fully made clear, he having given the knowledge of them through the things which he has made, so that men have no reason for wrongdoing:**
τα γαρ αορατα αυτου απο κτισεως κοσμου τοις ποιημασιν νοουμενα καθοραται η τε αιδιος αυτου δυναμις και θειοτης εις το ειναι αυτους αναπολογητους
- 21 **бо, пізнавши Бога, не прославляли Його, як Бога, і не дякували, але зникчменіли своїми думками, і запаморочилось нерозумне їхнє серце. Because, having the knowledge of God, they did not give glory to God as God, and did not give praise, but their minds were full of foolish things, and their hearts, being without sense, were made dark.**
διοτι γνοντες τον θεον ουχ ως θεον εδοξασαν η ευχαριστησαν αλλ εματαιωθησαν εν τοις διαλογισμοις αυτων και εσκοτισθη η ασυνετος αυτων καρδια
- 22 **Називаючи себе мудрими, вони потуманіли, Seeming to be wise, they were in fact foolish,**
φασκοντες ειναι σοφοι εμωρανθησαν
- 23 **і славу нетлінного Бога змінили на подобу образу тлінної людини, і птахів, і чотириногих, і гадів. And by them the glory of the eternal God was changed and made into the image of man who is not eternal, and of birds and beasts and things which go on the earth.**
και ηλλαξαν την δοξαν του αφθαρτου θεου εν ομοιωματι εικονος φθαρτου ανθρωπου και πετεινων και τετραποδων και ερπετων
- 24 **Тому то й видав їх Бог у пожадливостях їхніх сердець на нечистість, щоб вони самі знеславляли тіла свої. For this reason God gave them up to the evil desires of their hearts, working shame in their bodies with one another:**
διο και παρεδωκεν αυτους ο θεος εν ταις επιθυμιας των καρδιων αυτων εις ακαθαρσιαν του ατιμαζεσθαι τα σωματα αυτων εν εαυτοις
- 25 **Вони Божу правду замінили на неправду, і честь віддавали, і служили створінню більш, як Творцеві, що благословенний навіки, амінь. Because by them the true word of God was changed into that which is false, and they gave worship and honour to the thing which is made, and not to him who made it, to whom be blessing for ever. So be it.**
οιτινες μετηλλαξαν την αληθειαν του θεου εν τω ψευδει και εσεβασθησαν και ελατρευσαν τη κτισει παρα τον κτισαντα ος εστιν ευλογητος εις τους αιωνας αμην
- 26 **Через це Бог їх видав на пожадливість ганебну, бо їхні жінки замінили природне єднання на протиприродне. For this reason God gave them up to evil passions, and their women were changing the natural use into one which is unnatural:**
δια τουτο παρεδωκεν αυτους ο θεος εις παθη ατιμιας αι τε γαρ θηλειαι αυτων μετηλλαξαν την φυσικην χρησην εις την παρα φυσιν
- 27 **Так само й чоловіки, позоставивши природне єднання з жіночою статтю, розпалилися своєю пожадливістю один до одного, і чоловіки з чоловіками сором чинили. І вони прийняли в собі відплату, відповідну їхньому блудові. And in the same way the men gave up the natural use of the woman and were burning in their desire for one another, men doing shame with men, and getting in their bodies the right reward of their evil-doing.**
ομοιος τε και οι αρρενες αφεντες την φυσικην χρησην της θηλειας εξεκαυθησαν εν τη ορεξει αυτων εις αλληλους αρσενες εν αρσεσιν την ασχημοσυνην καταρραζομενοι και την αντιμισθιαν ην εδει της πλανης αυτων εν εαυτοις απολαμβανοντες
- 28 **А що вони не вважали за потрібне мати Бога в пізнанні, видав їх Бог на розум перевернений, щоб чинили непристойне. And because they had not the mind to keep God in their knowledge, God gave them up to an evil mind, to do those things which are not right;**
και καθως ουκ εδοκμασαν τον θεον εχειν εν επιγνωσει παρεδωκεν αυτους ο θεος εις αδοκιμον νουν ποιειν τα μη καθηκοντα
- 29 **Вони повні всякої неправди, лукавства, зажерливости, злоби, повні заздрости, убивства, суперечки, омани, лихих звичаїв, Being full of all wrongdoing, evil, desire for the goods of others, hate, envy, putting to death, fighting, deceit, cruel ways, evil talk, and false statements about others;**
πεπληρωμενους παση αδικια πορνεια πονηρια πλεονεξια κακια μεστους φθονου φονου εριδος δολου κακοηθειας ψιθυριστας
- 30 **обмовники, наклепники, богоненавидники, напасники, чваньки, пишні, винахідники зла, неслухняні батькам, Hated by God, full of pride, without respect, full of loud talk, given to evil inventions, not honouring father or mother,**
καταλαλους θεοστυγεις υβριστας υπερηφανους αλαζονας εφευρετας κακων γονευσιν απειθεις
- 31 **нерозумні, зрадники, нелюбовні, немилостиві. Without knowledge, not true to their undertakings, unkind, having no mercy:**
ασυνετους ασυνθετους αστοργους ασπονδους ανελεημονας

- 32 **Вони знають присуд Божий, що ті, хто чинить таке, варті смерті, а проте не тільки самі чинять, але й хвалять тих, хто робить таке.**
Who, though they have knowledge of the law of God, that the fate of those who do these things is death, not only go on doing these things themselves, but give approval to those who do them.
 οἰτινες το δικαιομα του θεου επιγοντες οτι οи τα τοιαυτα πραссοντες αξιοι θανατου εиιν ου μονον αυτα ποιουσιν αλλα και συνευδοκουσιν τοις πρασσουσιν
- 1 ¶ **Ось тому без виправдання ти, кожний чоловіче, що судиш, бо в чому осуджуєш іншого, сам себе осуджуєш, бо чиниш те саме й ти, що судиш.**
So you have no reason, whoever you are, for judging: for in judging another you are judging yourself, for you do the same things.
 διο αναπολογητος ει ω ανθρωπε πας ο κρινων εν ω γαρ κρινεις τον ετερον σεαυτον κατακρινεις τα γαρ αυτα πραссεις ο κρινων
- 2 **А ми знаємо, що суд Божий поправді на тих, хто чинить таке.**
And we are conscious that God is a true judge against those who do such things.
 οиδαμεν δε οτι το κριμα του θεου εστιν κατα αληθειαν επι τους та τοιαυτα πρασσοντας
- 3 **Чи ти думасш, чоловіче, судячи тих, хто чинить таке, а сам робиш таке саме, що ти втечеш від суду Божого?**
But you who are judging another for doing what you do yourself, are you hoping that God's decision will not take effect against you?
 λογιζη δε τουτο ω ανθρωπε ο κρινων τους та τοιαυτα πρασσοντας και ποιων αυτα οτι συ εκφευξη το κριμα του θεου
- 4 **Або погорджуєш багатством Його доброти, лагідности та довготерпіння, не знаючи, що Божа добрість провадить тебе до покаяння?**
Or is it nothing to you that God had pity on you, waiting and putting up with you for so long, not seeing that in his pity God's desire is to give you a change of heart?
 η του πλουτου της χρηστοτητας αυτου και της ανοχης και της μακροθυμιας καταφρονεις αγνωων οτι το χρηστον του θεου εις μετανοιαν σε αγει
- 5 **Та через жорстокість свою й нерозкаяність серця збираєш собі гнів на день гніву та об'явлення справедливого суду Бога,**
But by your hard and unchanged heart you are storing up wrath for yourself in the day of the revelation of God's judging in righteousness;
 κατα δε την σκληροτητα σου και αμετανοητον καρδιαν θησαυριζεις σεαυτω οργην εν ημερα οργης και αποκαλυψεως δικαιοκρισιας του θεου
- 6 **що кожному віддасть за його вчинками:**
Who will give to every man his right reward:
 ος αποδοσει εκαστω κατα τα εργα αυτου
- 7 **тим, хто витривалістю в добрім ділі шукає слави, і чести, і нетління, життя вічне,**
To those who go on with good works in the hope of glory and honour and salvation from death, he will give eternal life:
 τοις μεν καθ υπομονην εργων αγαθου δοξαν και τιμην και αφθαρσιαν ζητουσιν ζωην αιωνιον
- 8 **а сварливим та тим, хто противиться правді, але кориться неправді, лютість та гнів.**
But to those who, from a love of competition, are not guided by what is true, will come the heat of his wrath,
 τοις δε εξ εριθειας και απειθουσιν μεν τη αληθεια παιθομενοις δε τη αδικια θυμος και οργη
- 9 **Недоля та утиск на всяку душу людини, хто чинить зло, юдея ж перше та геллена,**
Trouble and sorrow on all whose works are evil, to the Jew first and then to the Greek;
 θλιψις και στενοχωρια επι πασαν ψυχην ανθρωπου του κατεργαζομενου το κακον ιουδαιου τε πρωτον και ελληνος
- 10 **а слава, і честь, і мир усякому, хто чинить добре, юдесві ж перше та гелленові.**
But glory and honour and peace to all whose works are good, to the Jew first and then to the Greek:
 δοξα δε και τιμη και ειρηνη παντι τω εργαζομενω το αγαθον ιουδαιω τε πρωτον και ελληνι
- 11 **Бо не дивиться Бог на обличчя!**
For one man is not different from another before God.
 ου γαρ εστιν προσωποληψια παρα τω θεω
- 12 **Котрі бо згіршили без Закону, без Закону й загинуть, а котрі згіршили в Законі, приймуть суд за Законом.**
All those who have done wrong without the law will get destruction without the law: and those who have done wrong under the law will have their punishment by the law;
 οσοι γαρ ανομωζ ημαρτον ανομωζ και απολουνται και οσοι εν νομω ημαρτον δια νομου κριθησονται
- 13 **Бо не слухачі Закону справедливі перед Богом, але виконавці Закону виправдані будуть.**
For it is not the hearers of the law who will be judged as having righteousness before God, but only the doers:
 ου γαρ οи ακροαται του νομου δικαιοι παρα τω θεω αλλ οи ποιηται του νομου δικαιοθησονται

- 14 **Bo коли погани, що не мають Закону, з природи чинять законне, вони, не мавши Закону, самі собі Закон,
For when the Gentiles without the law have a natural desire to do the things in the law, they are a law to themselves;
οταν γαρ εθνη τα μη νομον εχοντα φυσει τα του νομου ποιη ουτοι νομον μη εχοντες εαυτοις εισιν νομος**
- 15 **що виявляють діло Закону, написане в серцях своїх, як свідчить їм сумління та їхні думки, що то осуджують, то виправдують одна одну,
Because the work of the law is seen in their hearts, their sense of right and wrong giving witness to it, while their minds are at one time judging them and at another giving them approval;
οιτινες ενδεικνυνται το εργον του νομου γραπτον εν ταις καρδιαις αυτων συμμαρτυρουσης αυτων της συνειδησεως και μεταξυ αλληλων των λογισμων κατηγορουντων η και απολογουμενων**
- 16 **дня, коли Бог, згідно з моїм благовістям, буде судити тасмні речі людей через Ісуса Христа.
In the day when God will be a judge of the secrets of men, as it says in the good news of which I am a preacher, through Jesus Christ.
εν ημερα οτε κρινει ο θεος τα κρυπτα των ανθρωπων κατα το ευαγγελιον μου δια ιησου χριστου**
- 17 **¶ Ось ти звешся юдеєм, і спирася на Закона, і хвалишся Богом,
But as for you who have the name of Jew, and are resting on the law, and take pride in God,
ιδε συ ιουδαιος επονομαζη και επαναπαυη τω νομω και καυχασαι εν θεω**
- 18 **і знаєш волю Його, і розумієш, що краще, навчившись із Закону,
And have knowledge of his desires, and are a judge of the things which are different, having the learning of the law,
και γινωσκεις το θελημα και δοκιμαζεις τα διαφοροντα κατηχουμενος εκ του νομου**
- 19 **і маєш певність, що ти провідник для сліпих, світло для тих, хто знаходиться в темряві,
In the belief that you are a guide to the blind, a light to those in the dark,
πεποιθας τε σεαυτον οδηγον ειναι τυφλων φως των εν σκοτει**
- 20 **виховник нерозумним, учитель дітям, що ти маєш зразок знання й правди в Законі.
A teacher of the foolish, having in the law the form of knowledge and of what is true;
παιδευτην αφρονων διδασκαλον νηπιων εχοντα την μορφωσιν της γνωσεως και της αληθειας εν τω νομω**
- 21 **Отож, ти, що іншого навчаш, себе самого не вчиш! Проповідуєш не красти, а сам крадеш!
You who give teaching to others, do you give it to yourself? you who say that a man may not take what is not his, do you take what is not yours?
ο ουν διδασκων ετερον σεαυτον ου διδασκεις ο κηρυσσων μη κλεπτειν κλεπταις**
- 22 **Наказуючи не чинити перелюбу, чиниш перелюб! Гидуючи ідолами, чиниш святотрадіство!
You who say that a man may not be untrue to his wife, are you true to yours? you who are a hater of images, do you do wrong to the house of God?
ο λεγων μη μοιχευειν μοιχευεις ο βδελυσσομενος τα ειδωλα ιεροσυλεις**
- 23 **Ти, що хвалишся Законом, зневажаш Бога переступом Закону!
You who take pride in the law, are you doing wrong to the honour of God by behaviour which is against the law?
ος εν νομω καυχασαι δια της παραβασεως του νομου τον θεον ατιμαζεις**
- 24 **Бо через вас зневажається Боже Ймення в поган, як написано.
For the name of God is shamed among the Gentiles because of you, as it is said in the holy Writings.
το γαρ ονομα του θεου δι υμας βλασφημειται εν τοις εθνεσιν καθως γεγραπται**
- 25 **Обрізання корисне, коли виконуєш Закона; а коли ти переступник Закону, то обрізання твоє стало необрізанням.
It is true that circumcision is of use if you keep the law, but if you go against the law it is as if you had it not.
περιτομη μεν γαρ ωφελει εαν νομον πρασσης εαν δε παραβατης νομου ης η περιτομη σου ακροβυστια γεγονεν**
- 26 **Отож, коли необрізаний зберігає постанови Закону, то чи не порухється його необрізання за обрізання?
If those who have not circumcision keep the rules of the law, will it not be credited to them as circumcision?
εαν ουν η ακροβυστια τα δικαιοματα του νομου φυλασση ουχι η ακροβυστια αυτου εις περιτομην λογισθησεται**
- 27 **І необрізаний з природи, виконуючи Закона, чи не осудить тебе, переступника Закону з Писанням і обрізанням?
And they, by their keeping of the law without circumcision, will be judges of you, by whom the law is broken though you have the letter of the law and circumcision.
και κρινει η εκ φυσεως ακροβυστια τον νομον τελουσα σε τον δια γραμματος και περιτομης παραβατην νομου**

- 28 **Bo ne той юдей, що є ним назовні, і не то обрізання, що назовні на тілі,**
The true Jew is not one who is only so publicly, and circumcision is not that which may be seen in the flesh:
 ου γαρ ο εν τω φανερω ιουδαιος εστιν ουδε η εν τω φανερω εν σαρκι περιτομη
- 29 **але той, що є юдей потаємно, духово, і обрізання серця духом, а не за буквою; і йому похвала не від людей, а від Бога.**
But he is a Jew who is a secret one, whose circumcision is of the heart, in the spirit and not in the letter; whose praise is not from men, but from God.
 αλλ ο εν τω κρυπτω ιουδαιος και περιτομη καρδιας εν πνευματι ου γραμματι ου ο επαινος ουκ εξ ανθρωπων αλλ εκ του θεου
- 1 ¶ **Отож, що має більшого юдей, або яка користь від обрізання?**
How then is the Jew better off? or what profit is there in circumcision?
 τι ουν το περισσον του ιουδαιου η τις η ωφελεια της περιτομης
- 2 **Багато, на всякий спосіб, а насамперед, що їм довірені були Слова Божі.**
Much in every way: first of all because the words of God were given to them.
 πολυ κατα παντα τροπον πρωτον мен γαρ οτι επιστευθησαν τα λογια του θεου
- 3 **Бо що ж, що не вірували деякі? Чи ж їхнє недовірство знищить вірність Божу?**
And if some have no faith, will that make the faith of God without effect?
 τι γαρ ει ηπιστησαν τινες μη η απιστια αυτων την πιστιν του θεου καταρρησει
- 4 **Зовсім ні! Бож Бог правдивий, а кожна людина неправдива, як написано: Щоб був Ти виправданий у словах Своїх, і переміг, коли будеш судитися.**
In no way: but let God be true, though every man is seen to be untrue; as it is said in the Writings, That your words may be seen to be true, and you may be seen to be right when you are judged.
 μη γενοιτο γινεσθω δε ο θεος αληθης πας δε ανθρωπος ψευστης καθως γεγραπται οπως αν δικαιωθης εν τοις λογοις σου και νικησης εν τω κρινεσθαι σε
- 5 **А коли наша неправда виставляє правду Божу, то що скажемо? Чи ж Бог несправедливий, коли гнів виявляє? Говорю по-людському.**
But if the righteousness of God is supported by our wrongdoing what is to be said? is it wrong for God to be angry (as men may say)?
 ει δε η αδικια ημων θεου δικαιοσυνην συνιστησιν τι ερωμεν μη αδικος ο θεος ο επιφερων την οργην κατα ανθρωπον λεγω
- 6 **Зовсім ні! Бож як Бог судитиме світ?**
In no way: because if it is so, how is God able to be the judge of all the world?
 μη γενοιτο επει πως κρινει ο θεος τον κοσμον
- 7 **Бо коли Божя правда через мою неправду збільшилась на славу Йому, пощо судити ще й мене, як грішника?**
But if, because I am untrue, God being seen to be true gets more glory, why am I to be judged as a sinner?
 ει γαρ η αληθεια του θεου εν τω εμο ψευσματι επερисσευσεν εις την δοξαν αυτου τι ετι καγω ως αμαρτωλος κρινομαι
- 8 **І чи не так, як нас лають, і як деякі говорять, ніби ми кажемо: Робімо зле, щоб вийшло добре? Справедливий осуд на таких!**
Let us not do evil so that good may come (a statement which we are falsely said by some to have made), because such behaviour will have its right punishment.
 και μη καθως βλασφημουμεθα και καθως φασιν τινες ημας λεγειν οτι ποιησωμεν τα κακα ινα ελθη τα αγαθα ων το κριμα ενδικον εστιν
- 9 **То що ж? Масмо перевагу? Анітрохи! Бож ми перед тим довели, що юдеї й геллени усі під гріхом,**
What then? are we worse off than they? In no way: because we have before made it clear that Jews as well as Greeks are all under the power of sin;
 τι ουν προεχομεθα ου παντως προηρτισαμεθα γαρ ιουδαιους τε και ελληνας παντας υφ αμαρτιαν ειναι
- 10 **як написано: Нема праведного ані одного;**
As it is said in the holy Writings, There is not one who does righteousness;
 καθως γεγραπται οτι ουκ εστιν δικαιος ουδε εις
- 11 **нема, хто розумів би; немає, хто Бога шукав би,**
Not one who has the knowledge of what is right, not one who is a searcher after God;
 ουκ εστιν ο συνιων ουκ εστιν ο εκζητων τον θεον
- 12 **усі повідступали, разом стали непотрібні, нема добродійця, нема ні одного!**
They have all gone out of the way, there is no profit in any of them; there is not one who does good, not so much as one:
 παντες εξεκλιναν αμα ηχρειωθησαν ουκ εστιν ποιων χρηστοτητα ουκ εστιν εως ενος

- 13 Грїб відкритий їхнє горло, язиком своїм кажуть неправду, отрута змїїна на їхніх губах,
Their throat is like an open place of death; with their tongues they have said what is not true: the poison of snakes is under their lips:
 ταφος ανεωγμενος ο λαρυγξ αυτων ταις γλωσσαις αυτων εδολιουσαν ιος ασπιδων υπο τα χειλη αυτων
- 14 уста їхні повні прокляття й гіркоти!
Whose mouth is full of curses and bitter words:
 ων το στομα αρας και πικριας γεμει
- 15 Швидкі їхні ноги, щоб кров проливати,
Their feet are quick in running after blood;
 οξεις οι ποδες αυτων εκχραι αιμα
- 16 руїна та злидні на їхніх дорогах,
Destruction and trouble are in their ways;
 συντριμμα και ταλαιπωρια εν ταις οδοις αυτων
- 17 а дороги миру вони не пізнали!
And of the way of peace they have no knowledge:
 και οδον ειρηνης ουκ εγνωσαν
- 18 Нема страху Божого перед очима їхніми...
There is no fear of God before their eyes.
 ουκ εστιν φοβος θεου απεναντι των οφθαλμων αυτων
- 19 ¶ А ми знаємо, що скільки говорить Закон, він говорить до тих, хто під Законом, щоб замкнути всякі уста, і щоб став увесь світ винний Богові.
Now, we have knowledge that what the law says is for those who are under the law, so that every mouth may be stopped, and all men may be judged by God:
 οιδαμεν δε οτι οσα ο νομος λεγει τοις εν τω νομο λαλει ινα παν στομα φραγη και υποδικος γενηται πας ο κοσμος τω θεω
- 20 Бо жадне тіло ділами Закону не виправдається перед Ним, Законом бо грїх пізнається.
Because by the works of the law no man is able to have righteousness in his eyes, for through the law comes the knowledge of sin.
 διοτι εξ εργων νομου ου δικαιοθησεται πασα σαρξ ενωπιον αυτου δια γαρ νομου επιγνωσις αμαρτιας
- 21 А тепер, без Закону, правда Божа з'явилась, про яку свідчать Закон і Пророки.
But now without the law there is a revelation of the righteousness of God, to which witness is given by the law and the prophets;
 νυνι δε χωρις νομου δικαιοσυνη θεου πεφανερωται μαρτυρουμενη υπο του νομου και των προφητων
- 22 А Божа правда через віру в Ісуса Христа в усіх і на всіх, хто вірує, бо різниці немає,
That is, the righteousness of God through faith in Jesus Christ, to all those who have faith; and one man is not different from another,
 δικαιοσυνη δε θεου δια πιστεωσ ιησου χριστου εις παντας και επι παντας τους πιστευοντας ου γαρ εστιν διαστολη
- 23 бо всі згрішили, і позбавлені Божої слави,
For all have done wrong and are far from the glory of God;
 παντες γαρ ημαρτον και υστερουνται της δοξης του θεου
- 24 але дарма виправдуються Його благодаттю, через відкуплення, що в Ісусі Христі,
And they may have righteousness put to their credit, freely, by his grace, through the salvation which is in Christ Jesus:
 δικαιουμενοι δωρεαν τη αυτου χαριτι δια της απολυτρωσεωσ της εν χριστω ιησου
- 25 що Його Бог дав у жертву примирення в крові Його через віру, щоб виявити Свою правду через відпущення давніше вчинених грїхів,
Whom God has put forward as the sign of his mercy, through faith, by his blood, to make clear his righteousness when, in his pity, God let the sins of earlier times go without punishment;
 ον προεθετο ο θεος ιλαστηριον δια της πιστεωσ εν τω αυτου αιματι εις ενδειξιν της δικαιοσυνης αυτου δια την παρεσιν των προγεγονοτων αμαρτηματων
- 26 за довготерпіння Божого, щоб виявити Свою правду за теперішнього часу, щоб бути Йому праведним, і виправдувати того, хто вірує в Ісуса.
And to make clear his righteousness now, so that he might himself be upright, and give righteousness to him who has faith in Jesus.
 εν τη ανοχη του θεου προς ενδειξιν της δικαιοσυνης αυτου εν τω νυν καιρω εις το ιναι αυτον δικαιον και δικαιουντα τον εκ πιστεωσ ιησου

- 27 Тож де похвальба? Виключена. Яким законом? Законом діл? Ні, але законом віри.
What reason, then, is there for pride? It is shut out. By what sort of law? of works? No, but by a law of faith.
που ουν η καυχησις εξεκλησθη δια ποιου νομου των εργαων ουχι αλλα δια νομου πιστεωσ
- 28 Отож, ми визнаємо, що людина виправдується вірою, без діл Закону.
For this reason, then, a man may get righteousness by faith without the works of the law.
λογιζομεθα ουν πιστει δικαιοσθαι ανθρωπον χωρις εργαων νομου
- 29 Хіба ж Бог тільки для юдеїв, а не й для поган? Так, і для поган,
Or is God the God of Jews only? is he not in the same way the God of Gentiles? Yes, of Gentiles:
η ιουδαιων ο θεος μονον ουχι δε και εθνων ναι και εθνων
- 30 бо є один тільки Бог, що виправдас обрізання з віри й необрізання через віру.
If God is one; and he will give righteousness because of faith to those who have circumcision, and through faith to those who have not circumcision.
επειπερ εις ο θεος ος δικαιοσει περιτομην εκ πιστεωσ και ακροβυστιαν δια της πιστεωσ
- 31 Тож чи не нищимо ми Закона вірою? Зовсім ні, але зміцнюємо Закона.
Do we, then, through faith make the law of no effect? in no way: but we make it clear that the law is important.
νομον ουν καταργουμεν δια της πιστεωσ μη γενοιτο αλλα νομον ιστωμεν
- 1 ¶ Що ж, скажемо, знайшов Авраам, наш отець за тілом?
What, then, may we say that Abraham, our father after the flesh, has got?
τι ουν ερουμεν αβραам τον πατερα ημων ευρηκεναι κατα σαρκα
- 2 Бо коли Авраам виправдався ділами, то він має похвалу, та не в Бога.
For if Abraham got righteousness by works, he has reason for pride; but not before God.
ει γαρ αβραам εξ εργαων εδικαιωθη εχει καυχημα αλλ ου προς τον θεον
- 3 Що бо Писання говорить? Увірував Авраам Богові, і це йому залічено в праведність.
But what does it say in the holy Writings? And Abraham had faith in God, and it was put to his account as righteousness.
τι γαρ η γραφη λεγει επιστευσεν δε αβραам τω θεω και ελογισθη αυτο εις δικαιοσυνην
- 4 А заплата виконавцеві не рахується з милости, але з обов'язку.
Now, the reward is credited to him who does works, not as of grace but as a debt.
τω δε εργαζομενω ο μισθος ου λογιζεται κατα χαριν αλλα κατα το οφειλημα
- 5 А тому, хто не виконує, але вірує в Того, Хто виправдує нечестивого, віра його порохується в праведність.
But to him who without working has faith in him who gives righteousness to the evil-doer, his faith is put to his account as righteousness.
τω δε μη εργαζομενω πιστευοντι δε επι τον δικαιοντα τον ασεβη λογιζεται η πιστις αυτου εις δικαιοσυνην
- 6 Як і Давид називас блаженною людину, якій рахус Бог праведність без діл:
As David says that there is a blessing on the man to whose account God puts righteousness without works, saying,
καθαπερ και δαβιδ λεγει τον μακαρισμον του ανθρωπου ω ο θεος λογιζεται δικαιοσυνην χωρις εργαων
- 7 Блаженні, кому прощені беззаконня, і кому прикриті гріхи.
Happy are those who have forgiveness for their wrongdoing, and whose sins are covered.
μακαριοι ων αφεθησαν αι ανομιαι και ων επεκαλυφθησαν αι αμαρτιαι
- 8 Блаженна людина, якій Господь не порохує гріха!
Happy is the man against whom no sin is recorded by the Lord.
μακαριος ανηρ ω ου μη λογισηται κυριος αμαρτιαν
- 9 ¶ Чи ж це блаженство з обрізання чи з необрізання? Бо говоримо, що віра залічена Авраамові в праведність.
Is this blessing, then, for the circumcision only, or in the same way for those who have not circumcision? for we say that the faith of Abraham was put to his account as righteousness.
ο μακαρισμος ουν ουτος επι την περιτομην η και επι την ακροβυστιαν λεγομεν γαρ οτι ελογισθη τω αβραам η πιστις εις δικαιοσυνην

- 10 Як же залічена? Як був в обрізанні, чи в необрізанні? Не в обрізанні, але в необрізанні!
 How, then, was it judged? when he had circumcision, or when he had it not? Not when he had it, but when he did not have it:
 πως ουν ελογισθη εν περιτομη οντι η εν ακροβυστια ουκ εν περιτομη αλλ εν ακροβυστια
- 11 І прийняв він ознаку обрізання, печать праведности через віру, що її в необрізанні мав, щоб йому бути отцем усіх віруючих, хоч були необрізані, щоб і їм залічено праведність,
 And he was given the sign of circumcision as a witness of the faith which he had before he underwent circumcision: so that he might be the father of all those who have faith, though they have not circumcision, and so that righteousness might be put to their account;
 και σημειον ελαβεν περιτομης σφραγιδα της δικαιοσυνης της πιστεως της εν τη ακροβυστια εις το ειναι αυτον πατερα παντων των πιστευοντων δι ακροβυστίας εις το λογισθηναι και αυτοις την δικαιοσυνην
- 12 і отцем обрізаних, не тільки тих, хто з обрізання, але й тих, хто ходить по слідах віри, що її в необрізанні мав наш отець Авраам.
 And the father of circumcision to those who not only are of the circumcision, but who keep to the way of that faith which our father Abraham had before he underwent circumcision.
 και πατερα περιτομης τοις ουκ εκ περιτομης μονον αλλα και τοις στοιχουσιν τοις ιχνησιν της εν τη ακροβυστια πιστεως του πατρος ημων αβρααμ
- 13 Бо обітницю Авраамові чи його насінню, що бути йому спадкоємцем світу, дано не Законом, але праведністю віри.
 For God's word, that the earth would be his heritage, was given to Abraham, not through the law, but through the righteousness of faith.
 ου γαρ δια νομου η επαγγελια τω αβρααμ η τω σπερмати αυτου το κληρονομον αυτον ειναι του κοσμου αλλα δια δικαιοσυνης πιστεως
- 14 Бо коли спадкоємці ті, хто з Закону, то спорожніла віра й знівечилась обітниця.
 For if they who are of the law are the people who get the heritage, then faith is made of no use, and the word of God has no power;
 ει γαρ οι εκ νομου κληρονομοι κεκενωται η πιστις και κατηρηται η επαγγελια
- 15 Бо Закон чинить гнів; де ж немає Закону, немає й переступу.
 For the outcome of the law is wrath; but where there is no law it will not be broken.
 ο γαρ νομος οργην κατερραζεται ου γαρ ουκ εστιν νομος ουδε παραβασις
- 16 Через це з віри, щоб було з милости, щоб обітниця певна була всім нащадкам, не тільки тому, хто з Закону, але й тому, хто з віри Авраама, що отець усім нам,
 For this reason it is of faith, so that it may be through grace; and so that the word of God may be certain to all the seed; not only to that which is of the law, but to that which is of the faith of Abraham, who is the father of us all,
 δια τουτο εκ πιστεως ινα κατα χαριν εις το ειναι βεβαιαν την επαγγελιαν παντι τω σπερмати ου τω εκ του νομου μονον αλλα και τω εκ πιστεως αβρααμ ος εστιν πατηρ παντων ημων
- 17 ¶ як написано: Отцем багатьох народів Я поставив тебе, перед Богом, Якому він вірив, Який оживляє мертвих і кличе неіснуюче, як існуюче.
 (As it is said in the holy Writings, I have made you a father of a number of nations) before him in whom he had faith, that is, God, who gives life to the dead, and to whom the things which are not are as if they were.
 καθως γεγραπται οτι πατερα πολλων εθνων θεθεικα σε κατεναντι ου επιστευσεν θεου του ζωοποιουντος τους νεκρους και καλουντος τα μη οντα ως οντα
- 18 Він проти надії увірував у надії, що стане батьком багатьох народів, за сказаним: Таке численне буде насіння твоє!
 Who without reason for hope, in faith went on hoping, so that he became the father of a number of nations, as it had been said, So will your seed be.
 ος παρ ελπιδα επ ελπιδι επιστευσεν εις το γενεσθαι αυτον πατερα πολλων εθνων κατα το ειρημενον ουτως εσται το σπερμα σου
- 19 І не знеміг він у вірі, і не вважав свого тіла за вже омертвіле, будши майже сторічним, ні утроби Саринної за змертвілу,
 And not being feeble in faith though his body seemed to him little better than dead (he being about a hundred years old) and Sarah was no longer able to have children:
 και μη ασθενησας τη πιστει ου κατενοησεν το εαυτου σωμα ηδη νενεκρωμενον εκατονταετης που υπαρχων και την νεκρωσιν της μητρας σαρρας
- 20 і не мав сумніву в обітницю Божу через недовірство, але зміцнився в вірі, і віддав славу Богові,
 Still, he did not give up faith in the undertaking of God, but was made strong by faith, giving glory to God,
 εις δε την επαγγελιαν του θεου ου διεκριθη τη απιστια αλλ ενεδυναμωθη τη πιστει δους δοξαν τω θεω
- 21 і був зовсім певний, що Він має силу й виконати те, що обіцяв.
 And being certain that God was able to keep his word.
 και πληροφορηθεις οτι ο επηγγελται δυνατος εστιν και ποιησαι
- 22 Тому й залічено це йому в праведність.
 For which reason it was put to his account as righteousness.
 διο και ελογισθη αυτω εις δικαιοσυνην

- 23 ¶ Та не написано за нього одного, що залічено йому,
Now, it was not because of him only that this was said,
ουκ εγραφη δε δι αυτον μονον οτι ελογισθη αυτο
- 24 а за нас, залічиться й нам, що вірусмо в Того, Хто воскресив із мертвих Ісуса, Господа нашого,
But for us in addition, to whose account it will be put, if we have faith in him who made Jesus our Lord come back again from the dead,
αλλα και δι ημας οις μελλει λογιζεσθαι τοις πιστευουσιν επι τον εγειραντα ιησουν τον κυριον ημων εκ νεκρων
- 25 що був виданий за наші гріхи, і воскрес для виправдання нашого.
Who was put to death for our evil-doing, and came to life again so that we might have righteousness.
ος παρεδοθη δια τα παραπτωματα ημων και ηγερθη δια την δικαιοσιν ημων
- 1 ¶ Отож, виправдавшись вірою, майте мир із Богом через Господа нашого Ісуса Христа,
For which reason, because we have righteousness through faith, let us be at peace with God through our Lord Jesus Christ;
δικαιωθεντες ουν εκ πιστεως ειρηνην εχομεν προς τον θεον δια του κυριου ημων ιησου χριστου
- 2 через Якого ми вірою одержали доступ до тієї благодаті, що в ній стоїмо, і хвалимось надією слави Божої.
Through whom, in the same way, we have been able by faith to come to this grace in which we now are; and let us have joy in hope of the glory of God.
δι ου και την προσαγωγην εσηκαμεν τη πιστει εις την χαριν ταυτην εν η εστηκαμεν και καυχουμεθα επ ελπιδι της δοξης του θεου
- 3 І не тільки нею, але й хвалимося в утисках, знаючи, що утиски приносять терпеливість,
And not only so, but let us have joy in our troubles: in the knowledge that trouble gives us the power of waiting;
ου μονον δε αλλα και καυχουμεθα εν ταις θλιψεσιν ειδοτες οτι η θλιψις υπομονην κατεργαζεται
- 4 а терпеливість досвід, а досвід надію,
And waiting gives experience; and experience, hope:
η δε υπομονη δοκιμη η δε δοκιμη ελπιδα
- 5 а надія не засоромить, бо любов Божа вилилася в наші серця Святим Духом, даним нам.
And hope does not put to shame; because our hearts are full of the love of God through the Holy Spirit which is given to us.
η δε ελπις ου κατασχυνει οτι η αγαπη του θεου εκκεχυται εν ταις καρδιας ημων δια πνευματος αγιου του δοθεντος ημιν
- 6 ¶ Бо Христос, коли ми були ще недужі, своєї пори помер за нечестивих.
For when we were still without strength, at the right time Christ gave his life for evil-doers.
ετι γαρ χριστος οντων ημων ασθενων κατα καιρον υπερ ασεβων απεθανεν
- 7 Бо навряд чи помре хто за праведника, ще бо за доброго може хто й відважиться вмерти.
Now it is hard for anyone to give his life even for an upright man, though it might be that for a good man someone would give his life.
μολις γαρ υπερ δικαιου τις αποθανειται υπερ γαρ του αγαθου ταχα τις και τολμα αποθανειν
- 8 А Бог доводить Свою любов до нас тим, що Христос умер за нас, коли ми були ще грішниками.
But God has made clear his love to us, in that, when we were still sinners, Christ gave his life for us.
συνιστησιν δε την εαυτου αγαπην εις ημας ο θεος οτι ετι αμαρτωλων οντων ημων χριστος υπερ ημων απεθανεν
- 9 Тож тим більше спасемося Ним від гніву тепер, коли кров'ю Його ми виправдані.
Much more, if we now have righteousness by his blood, will salvation from the wrath of God come to us through him.
πολλω ουν μαλλον δικαιωθεντες νυν εν τω αιματι αυτου σωθησομεθα δι αυτου απο της οργης
- 10 Бо коли ми, будши ворогами, примирилися з Богом через смерть Сина Його, то тим більше, примирившись, спасемося життям Його.
For if, when we were haters of God, the death of his Son made us at peace with him, much more, now that we are his friends, will we have salvation through his life;
ει γαρ εχθροι οντες κατηλλαγημεν τω θεω δια του θανατου του υιου αυτου πολλω μαλλον καταλλαγεντες σωθησομεθα εν τη ζωη αυτου
- 11 І не тільки це, але й хвалимося в Бозі через Господа нашого Ісуса Христа, що через Нього одержали ми тепер примирення.
And not only so, but we have joy in God through our Lord Jesus Christ, through whom we are now at peace with God.
ου μονον δε αλλα και καυχουμενοι εν τω θεω δια του κυριου ημων ιησου χριστου δι ου νυν την καταλλαγην ελαβομεν

- 12 Тому то, як через одного чоловіка увійшов до світу гріх, а гріхом смерть, так прийшла й смерть у всіх людей через те, що всі згрішили.
For this reason, as through one man sin came into the world, and death because of sin, and so death came to all men, because all have done evil:
 δια τουτου ωσπερ δι ενος ανθρωπου η αμαρτια εις τον κοσμον εισηλθεν και δια της αμαρτιας ο θανατος και ουτως εις παντας ανθρωπους ο θανατος διηλθεν εφ ω παντες ημαρτον
- 13 Гріх бо був у світі й до Закону, але гріх не ставиться в провину, коли немає Закону.
Because, till the law came, sin was in existence, but sin is not put to the account of anyone when there is no law to be broken.
 αχρι γαρ νομου αμαρτια ην εν κοσμω αμαρτια δε ουκ ελλογεται μη οντος νομου
- 14 Та смерть панувала від Адама аж до Мойсея і над тими, хто не згрішив, подібно переступу Адама, який є образ майбутнього.
But still death had power from Adam till Moses, even over those who had not done wrong like Adam, who is a picture of him who was to come.
 αλλ εβασιλευσεν ο θανατος απο αδαμ μεχρι μοσεως και επι τους μη αμαρτησαντας επι τω ομοιωματι της παραβασεως αδαμ ος εστιν τυπος του μελλοντος
- 15 Але не такий дар благодаті, як переступ. Бо коли за переступ одного померло багато, то тим більш благодать Божа й дар через благодать однієї Людини, Ісуса Христа, щедро спливли на багатьох.
But the free giving of God is not like the wrongdoing of man. For if, by the wrongdoing of one man death came to numbers of men, much more did the grace of God, and the free giving by the grace of one man, Jesus Christ, come to men.
 αλλ ουχ ως το παραπτωμα ουτως και το χαρισμα ει γαρ τω του ενος παραπτωмаτι οι πολλοι απεθανον πολλω μαλλον η χαρις του θεου και η δωρεα εν χαριτι τη του ενος ανθρωπου ιησου χριστου εις τους πολλους επερισσευσεν
- 16 І дар не такий, як те, що сталося від одного, що згрішив; бо суд за один прогріх на осуд, а дар благодаті на виправдання від багатьох прогріхів.
And the free giving has not the same effect as the sin of one: for the effect of one man's sin was punishment by the decision of God, but the free giving had power to give righteousness to wrongdoers in great number.
 και ουχ ως δι ενος αμαρτησαντος το δωρημα το мен γαρ κριμα εξ ενος εις κατακριμα το δε χαρισμα εκ πολλων παραπτωмаτων εις δικαιομα
- 17 Бо коли за переступ одного смерть панувала через одного, то тим більше ті, хто приймає рясноту благодаті й дар праведности, запанують у житті через одного Ісуса Христа.
For, if by the wrongdoing of one, death was ruling through the one, much more will those to whom has come the wealth of grace and the giving of righteousness, be ruling in life through the one, even Jesus Christ.
 ει γαρ τω του ενος παραπτωмаτι ο θανατος εβασιλευσεν δια του ενος πολλω μαλλον οι την περισσειαν της χαριτος και της δωρεας της δικαιοσυνης λαμβανοντες εν ζωη βασιλευσουσιν δια του ενος ιησου χριστου
- 18 Ось тому, як через переступ одного на всіх людей прийшов осуд, так і через праведність Одного прийшло виправдання для життя на всіх людей.
So then, as the effect of one act of wrongdoing was that punishment came on all men, even so the effect of one act of righteousness was righteousness of life for all men.
 ара ουν ως δι ενος παραπτωματος εις παντας ανθρωπους εις κατακριμα ουτως και δι ενος δικαιοματος εις παντας ανθρωπους εις δικαιοσιν ζωης
- 19 Бо як через непослух одного чоловіка багато-хто стали грішними, так і через послух Одного багато-хто стануть праведними.
Because, as numbers of men became sinners through the wrongdoing of one man, even so will great numbers get righteousness through the keeping of the word of God by one man.
 ωσπερ γαρ δια της παρακοης του ενος ανθρωπου αμαρτωλοι κατασταθησαν οι πολλοι ουτως και δια της υπακοης του ενος δικαιοι κατασταθησονται οι πολλοι
- 20 Закон же прийшов, щоб збільшився переступ. А де збільшився гріх, там зарясніла благодать,
And the law came in addition, to make wrongdoing worse; but where there was much sin, there was much more grace:
 νομος δε παρεισηλθεν ινα πλεοναση το παραπτωμα ου δε επλεονασεν η αμαρτια υπερεπερισσευσεν η χαρις
- 21 щоб, як гріх панував через смерть, так само й благодать запанувала через праведність для життя вічного Ісусом Христом, Господом нашим.
That, as sin had power in death, so grace might have power through righteousness to eternal life through Jesus Christ our Lord.
 ινα ωσπερ εβασιλευσεν η αμαρτια εν τω θανατω ουτως και η χαρις βασιλευση δια δικαιοσυνης εις ζωην αιωνιον δια ιησου χριστου του κυριου ημων
- 1 ¶ Що ж скажемо? Позостанемо в гріху, щоб благодать примножилась? Зовсім ні!
What may we say, then? are we to go on in sin so that there may be more grace?
 τι ουν ερουμεν επιμενουμεν τη αμαρτια ινα η χαρις πλεοναση
- 2 Ми, що вмерли для гріха, як ще будемо жити в нім?
In no way. How may we, who are dead to sin, be living in it any longer?
 μη γενοιτο οτινες απεθανομεν τη αμαρτια πως επι ζησομεν εν αυτη

- 3 Чи ви не знаєте, що ми всі, хто христився у Христа Ієсу, у смерть Його христилися?
Or are you without the knowledge that all we who had baptism into Christ Jesus, had baptism into his death?
η αγνοείτε ότι όσοι εβαπτισθημεν εις χριστον ιησουν εις τον θανατον αυτου εβαπτισθημεν
- 4 Отож, ми поховані з Ним хрищенням у смерть, щоб, як воскрес Христос із мертвих славою Отця, так щоб і ми стали ходити в обновленні життя.
We have been placed with him among the dead through baptism into death: so that as Christ came again from the dead by the glory of the Father, we, in the same way, might be living in new life.
συνεταφημεν ουν αυτω δια του βαπτισματος εις τον θανατον ινα ωσπερ ηγερθη χριστος εκ νεκρων δια της δοξης του πατρος ουτως και ημεις εν καινοτητι ζωης περιπατησωμεν
- 5 Бо коли ми з'єдналися подобою смерті Його, то з'єднаємось і подобою воскресення,
For, if we have been made like him in his death, we will, in the same way, be like him in his coming to life again;
ει γαρ συμφυτοι γεγοναμεν τω ομοιωματι του θανατου αυτου αλλα και της αναστασεως εσομεθα
- 6 знаючи те, що наш давній чоловік розп'ятий із Ним, щоб знищилось тіло гріховне, щоб не бути нам більше рабами гріха,
Being conscious that our old man was put to death on the cross with him, so that the body of sin might be put away, and we might no longer be servants to sin.
τουτο γινωσκοντες ότι ο παλαιος ημων ανθρωπος συνεσταυρωθη ινα καταργηθη το σωμα της αμαρτιας του μηκει δουλευειν ημας τη αμαρτια
- 7 бо хто вмер, той звільнився від гріха!
Because he who is dead is free from sin.
ο γαρ αποθανων δεδικαιωται απο της αμαρτιας
- 8 А коли ми померли з Христом, то віруємо, що й жити з Ним будемо,
But if we are dead with Christ, we have faith that we will be living with him;
ει δε απεθανομεν συν χριστω πιστευομεν ότι και συζησομεν αυτω
- 9 знаючи, що Христос, воскреснувши з мертвих, уже більш не вмирас, смерть над Ним не панує вже більше!
Having knowledge that because Christ has come back from the dead, he will never again go down to the dead; death has no more power over him.
ειδοτες ότι χριστος εγερθεις εκ νεκρων ουκει αποθνησκει θανατος αυτου ουκει κυριευει
- 10 Бо що вмер Він, то один раз умер для гріха й за живих для Бога в Христі Ієсусі, Господі нашім.
For his death was a death to sin, but his life now is a life which he is living to God.
ο γαρ απεθανεν τη αμαρτια απεθανεν εφραξ ο δε ζη ζη τω θεω
- 11 Так само ж і ви вважайте себе за мертвих для гріха й за живих для Бога в Христі Ієсусі, Господі нашім.
Even so see yourselves as dead to sin, but living to God in Christ Jesus.
ουτως και υμεις λογιζεσθε εαυτους νεκρους μεν ειναи τη αμαρτια ζωντας δε τω θεω εν χριστω ιησου τω κυριω ημων
- 12 Тож нехай не панує гріх у смертельному вашому тілі, щоб вам слухатись його пожадливість,
For this cause do not let sin be ruling in your body which is under the power of death, so that you give way to its desires;
μη ουν βασιλευετω η αμαρτια εν τω θνητω υμων σωματι εις το υπακουειν αυτη εν ταις επιθυμιας αυτου
- 13 і не віддавайте членів своїх гріхові за знаряддя неправедности, але віддавайте себе Богові, як ожилих із мертвих, а члени ваші Богові за знаряддя праведности.
And do not give your bodies to sin as the instruments of wrongdoing, but give yourselves to God, as those who are living from the dead, and your bodies as instruments of righteousness to God.
μηδε παριστανετε τα μελη υμων οπλα αδικιας τη αμαρτια αλλα παραστησατε εαυτους τω θεω ως εκ νεκρων ζωντας και τα μελη υμων οπλα δικαιοσυνης τω θεω
- 14 Бо хай гріх не панує над вами, ви бо не під Законом, а під благодаттю.
For sin may not have rule over you: because you are not under law, but under grace.
αμαρτια γαρ υμων ου κυριευσει ου γαρ εστε υπο νομον αλλ υπο χαριν
- 15 Що ж? Чи будемо грішити, бо ми не під Законом, а під благодаттю? Зовсім ні!
What then? are we to go on in sin because we are not under law but under grace? Let it not be so.
τι ουν αμαρτησομεν ότι ουκ εσμεν υπο νομον αλλ υπο χαριν μη γενοιτο
- 16 Хіба ви не знаєте, що кому віддасте себе за рабів на послух, то ви й раби того, кого слухастесь, або гріха на смерть, або послуху на праведність?
Are you not conscious that you are the servants of him to whom you give yourselves to do his desire? if to sin, the end being death, or if to do the desire of God, the end being righteousness.
ουκ οιδατε ότι ω παριστανετε εαυτους δουλους εις υπακοην δουλοι εστε ω υπακουετε ητοι αμαρτιας εις θανατον η υπακοης εις δικαιοσυνην

- 17 Тож дяка Богові, що ви, будши рабами гріха, від серця послухались того роду науки, якому ви себе віддали.
But praise be to God that though you were the servants of sin, you have now given yourselves freely to that form of teaching under which you were placed;
 χαρις δε τω θεω οτι ητε δουλοι της αμαρτιας υπηκουσατε δε εκ καρδιας εις ον παρεδοθητε τυπον διδαχης
- 18 А звільнившись від гріха, стали рабами праведности.
And being made free from sin you have been made the servants of righteousness.
 ελευθερωθεντες δε απο της αμαρτιας εδουλωθητε τη δικαιοσυνη
- 19 Говорю я по-людському, через неміч вашого тіла. Бо як ви віддавали були члени ваші за рабів нечистості й беззаконню на беззаконня, так тепер віддайте члени ваші за рабів праведности на освячення.
I am using words in the way of men, because your flesh is feeble: as you gave your bodies as servants to what is unclean, and to evil to do evil, so now give them as servants to righteousness to do what is holy.
 ανθρωπινον λεγω δια την ασθενειαν της σαρκος υμων ωσπερ γαρ παρεστησατε τα μελη υμων δουλα τη ακαθαρσια και τη ανομια εις την ανομιαν ουτως νυν παραστησατε τα μελη υμων δουλα τη δικαιοσυνη εις αγιασμον
- 20 Бо коли були ви рабами гріха, то були вільні від праведности.
When you were servants of sin you were free from righteousness.
 οτε γαρ δουλοι ητε της αμαρτιας ελευθεροι ητε τη δικαιοσυνη
- 21 Який же плід ви мали тоді? Такі речі, що ними соромитесь тепер, бо кінець їх то смерть.
What fruit had you at that time in the things which are now a shame to you? for the end of such things is death.
 τινα ουν καρπον εχετε οτε εφ οις νυν επαισχυνεσθε το γαρ τελος εκεινων θανατος
- 22 А тепер, звільнившись від гріха й ставши рабами Богові, маєте плід ваш на освячення, а кінець життя вічне.
But now, being free from sin, and having been made servants to God, you have your fruit in that which is holy, and the end is eternal life.
 νυνι δε ελευθερωθεντες απο της αμαρτιας δουλωθεντες δε τω θεω εχετε τον καρπον υμων εις αγιασμον το δε τελος ζωην αιωνιον
- 23 Бо заплата за гріх смерть, а дар Божий вічне життя в Христі Ісусі, Господі нашім!
For the reward of sin is death; but what God freely gives is eternal life in Jesus Christ our Lord.
 та γαρ οψωνια της αμαρτιας θανατος το δε χαρισμα του θεου ζωη αιωνιος εν χριστω ιησου τω κυριω ημων
- 1 ¶ Чи ви не знаєте, браття, бо говорю тим, хто знає Закона, що Закон панує над людиною, поки вона живе?
Is it not clear, my brothers (I am using an argument to those who have knowledge of the law), that the law has power over a man as long as he is living?
 η αγνοειτε αδελφοι γινωσκουσιν γαρ νομον λαλω οτι ο νομος κυριευει του ανθρωπου εφ οσον χρονον ζη
- 2 Бо заміжня жінка, поки живе чоловік, прив'язана до нього Законом; а коли помре чоловік, вона звільняється від закону чоловіка.
For the woman who has a husband is placed by the law under the power of her husband as long as he is living; but if her husband is dead, she is free from the law of the husband.
 η γαρ υπανδρος γυνη τω ζωντι ανδρι δεδεται νομω εαν δε αποθανη ο ανηρ καταργηται απο του νομου του ανδρος
- 3 Тому то, поки живе чоловік, вона буде вважатися перелюбницею, якщо стане дружиною іншому чоловікові; коли ж чоловік помре, вона вільна від Закону, і не буде перелюбницею, як що стане за дружину іншому чоловікові.
So if, while the husband is living, she is joined to another man, she will get the name of one who is untrue to her husband: but if the husband is dead, she is free from the law, so that she is not untrue, even if she takes another man.
 ара ουν ζωντος του ανδρος μοιχαλις χρηματισει εαν γενηται ανδρι ετερω εαν δε αποθανη ο ανηρ ελευθερα εστιν απο του νομου του μη ειναι αυτην μοιχαλιδα γενομενη ανδρι ετερω
- 4 Так, мої браття, і ви вмерли для Закону через тіло Христове, щоб належати вам іншому, Воскреслому з мертвих, щоб приносити плід Богові.
In the same way, my brothers, you were made dead to the law through the body of Christ, so that you might be joined to another, even to him who came again from the dead, so that we might give fruit to God.
 ωστε αδελφοι μου και υμεις εθανατωθητε τω νομω δια του σωματος του χριστου εις το γενεσθαι υμας ετερω τω εκ νεκρων εγερθεντι ινα καρποφορησωμεν τω θεω
- 5 Бо коли ми жили за тілом, то пристрасті гріховні, що походять від Закону, діяли в наших членах, щоб приносити плід смерті.
For when we were in the flesh, the evil passions which came into being through the law were working in our bodies to give the fruit of death.
 οτε γαρ ημεν εν τη σαρκι τα παθηματα των αμαρτιων τα δια του νομου ενηργειτο εν τοις μελεσιν ημων εις το καρποφορησαι τω θανατω

- 6 А тепер ми звільнились від Закону, умерши для того, чим були зв'язані, щоб служити нам оновленням духа, а не старістю букви.
But now we are free from the law, having been made dead to that which had power over us; so that we are servants in the new way of the spirit, not in the old way of the letter.
 νυι δε καθηρηθημεν απο του νομου αποθανοντες εν ω κατειρομεθα ωστε δουλευειν ημας εν καινοτητι πνευματος και ου παλαιοτητι γραμματος
- 7 ¶ Що ж скажемо? Чи Закон то гріх? Зовсім ні! Але я не пізнав гріха, як тільки через Закон, бо я не знав би пожадливого, коли б Закон не наказував: Не пожадай.
What then is to be said? is the law sin? in no way. But I would not have had knowledge of sin but for the law: for I would not have been conscious of desire if the law had not said, You may not have a desire for what is another's.
 τι ουν ερωμεν ο νομος αμαρτια μη γενοιτο αλλα την αμαρτιαν ουκ εγνων ει μη δια νομου την τε γαρ επιθυμιαν ουκ ηδειν ει μη ο νομος ελεγεν ουκ επιθυμεις
- 8 Але гріх, узявши привід від заповіді, зробив у мені всяку пожадливість, бо без Закону гріх мертвий.
But sin, taking its chance through that which was ordered by the law, was working in me every form of desire: because without the law sin is dead.
 αφορμην δε λαβουσα η αμαρτια δια της εντολης κατειργασατο εν εμοι πασαν επιθυμιαν χωρις γαρ νομου αμαρτια νεκρα
- 9 А я колись жив без Закону, але, коли прийшла заповідь, то гріх ожив,
And there was a time when I was living without the law: but when the law gave its orders, sin came to life and put me to death;
 εγω δε εζων χωρις νομου ποτε ελθοσης δε της εντολης η αμαρτια ανεζησεν εγω δε απεθανον
- 10 а я вмер; і сталася мені та заповідь, що для життя, на смерть,
And I made the discovery that the law whose purpose was to give life had become a cause of death:
 και ευρεθη μοι η εντολη η εις ζωην αυτη εις θανατον
- 11 бо гріх, узявши причину від заповіді, звів мене, і нею вмертвив.
For I was tricked and put to death by sin, which took its chance through the law.
 η γαρ αμαρτια αφορμην λαβουσα δια της εντολης εξηπατησεν με και δι αυτης απεκτεινεν
- 12 Тому то Закон святий, і заповідь свята, і праведна, і добра.
But the law is holy, and its orders are holy, upright, and good.
 ωστε ο μεν νομος αγιος και η εντολη αγια και δικαια και αγαθη
- 13 Тож чи добре стало мені смертю? Зовсім ні! Але гріх, щоб стати гріхом, приніс мені смерть добром, щоб гріх став міцно грішний через заповідь.
Was then that which is good, death to me? In no way. But the purpose was that sin might be seen to be sin by working death to me through that which is good; so that through the orders of the law sin might seem much more evil.
 το ουν αγαθον εμοι γεγονεν θανατος μη γενοιτο αλλα η αμαρτια ινα φανη αμαρτια δια του αγαθου μοι κατειργαζομενη θανατον ινα γενηται καθ υπερβολην αμαρτωλος η αμαρτια δια της εντολης
- 14 ¶ Бо ми знаємо, що Закон духовний, а я тілесний, проданий під гріх.
For we are conscious that the law is of the spirit; but I am of the flesh, given into the power of sin.
 οιδαμεν γαρ οτι ο νομος πνευματικος εστιν εγω δε σαρκικος εμι πεπραμενος υπο την αμαρτιαν
- 15 Бо що я виконую, не розумію; я бо чиню не те, що хочу, але що ненавиджу, те я роблю.
And I have no clear knowledge of what I am doing, for that which I have a mind to do, I do not, but what I have hate for, that I do.
 ο γαρ κατειργαζομαι ου γινωσκω ου γαρ ο θελω τουτο πρασσω αλλ ο μισω τουτο ποιω
- 16 А коли роблю те, чого я не хочу, то згоджуюсь із Законом, що він добрий,
But, if I do that which I have no mind to do, I am in agreement with the law that the law is good.
 ει δε ο ου θελω τουτο ποιω συμφημι τω νομω οτι καλος
- 17 а тому вже не я це виконую, але гріх, що живе в мені.
So it is no longer I who do it, but the sin living in me.
 νυι δε ουκετι εγω κατειργαζομαι αυτο αλλ η οικουσα εν εμοι αμαρτια
- 18 Знаю бо, що не живе в мені, цебо в тілі моїм, добре; бо бажання лежить у мені, але щоб виконати добре, того не знаходжу.
For I am conscious that in me, that is, in my flesh, there is nothing good: I have the mind but not the power to do what is right.
 οιδα γαρ οτι ουκ οικει εν εμοι τουτεστιν εν τη σαρκι μου αγαθον το γαρ θελειν παρακειται μοι το δε κατειργαζεσθαι το καλον ουχ ευρισκω

- 19 **Бо не роблю я доброго, що хочу, але зле, чого не хочу, це чиню.**
For the good which I have a mind to do, I do not: but the evil which I have no mind to do, that I do.
 ου γαρ ο θελω ποιω αγαθον αλλ ο ου θελω κακον τουτο πρασσω
- 20 **Коли ж я роблю те, чого не хочу, то вже не я це виконую, але гріх, що живе в мені.**
But if I do what I have no mind to do, it is no longer I who do it, but the sin living in me.
 ει δε ο ου θελω εγω τουτο ποιω ουκετι εγω κατεργαζομαι αυτο αλλ η οικουσα εν εμοι αμαρτια
- 21 **Тож знаходжу закона, коли хочу робити добро, що зло лежить у мені.**
So I see a law that, though I have a mind to do good, evil is present in me.
 ευρισκω ара τον νομον τω θελοντι εμοι ποιειν το καλον οτι εμοι το κακον παρακειται
- 22 **Бо маю задоволення в Законі Божому за внутрішнім чоловіком,**
In my heart I take pleasure in the law of God,
 συνηδομαι γαρ τω νομω του θεου κατα τον εσω ανθρωπον
- 23 **та бачу інший закон у членах своїх, що воює проти закону мого розуму, і полонить мене законом гріховним, що знаходиться в членах моїх.**
But I see another law in my body, working against the law of my mind, and making me the servant of the law of sin which is in my flesh.
 βλεπω δε ετερον νομον εν τοις μελεσιν μου αντιστρατευομενον τω νομω του νοος μου και αιχμαλωτιζοντα με τω νομω της αμαρτιας τω οντι εν τοις μελεσιν μου
- 24 **Нещасна я людина! Хто мене визволить від тіла цієї смерті?**
How unhappy am I! who will make me free from the body of this death?
 ταιλαιπωρος εγω ανθρωπος τις με ρυσεται εκ του σωματος του θανατου τουτου
- 25 **Дякую Богові через Ісуса Христа, Господа нашого. Тому то я сам служу розумом Законіві Божому, але тілом закону гріховному...**
I give praise to God through Jesus Christ our Lord. So with my mind I am a servant to the law of God, but with my flesh to the law of sin.
 ευχαριστω τω θεω δια ιησου χριστου του κυριου ημων ара ουν αυτος εγω τω мен νοι δουλευω νομω θεου τη δε σαρκι νομω αμαρτιας
- 1 **¶ Тож немає тепер жадного осуду тим, хто ходить у Христі Ісусі не за тілом, а за духом,**
For this cause those who are in Christ Jesus will not be judged as sinners.
 ουδεν ара νυν κατακριμα τοις εν χριστω ιησου μη κατα σαρκα περιπατουσιν αλλα κατα πνευμα
- 2 **бо закон духа життя в Христі Ісусі визволив мене від закону гріха й смерті.**
For the law of the Spirit of life in Christ Jesus has made me free from the law of sin and death.
 ο γαρ νομος του πνευματος της ζωης εν χριστω ιησου ηλευθερωσεν με απο του νομου της αμαρτιας και του θανατου
- 3 **Бо що було неможливе для Закону, у чому був він безсилий тілом, Бог послав Сина Свого в подобі гріховного тіла, і за гріх осудив гріх у тілі,**
For what the law was not able to do because it was feeble through the flesh, God, sending his Son in the image of the evil flesh, and as an offering for sin, gave his decision against sin in the flesh:
 το γαρ αδυνατον του νομου εν ω ησθενει δια της σαρκος ο θεος τον εαυτου υιον πεμψας εν ομοιωματι σαρκος αμαρτιας και περι αμαρτιας κατεκρινεν την αμαρτιαν εν τη σαρκι
- 4 **щоб виконалось виправдання Закону на нас, що ходимо не за тілом, а за духом.**
So that what was ordered by the law might be done in us, who are living, not in the way of the flesh, but in the way of the Spirit.
 ινα το δικαιομα του νομου πληρωθη εν ημιν τοις μη κατα σαρκα περιπατουσιν αλλα κατα πνευμα
- 5 **Бо ті, хто ходить за тілом, думають про тілесне, а хто за духом про духовне.**
For those who are living in the way of the flesh give their minds to the things of the flesh, but those who go in the way of the Spirit, to the things of the Spirit.
 οι γαρ κατα σαρκα οντες τα της σαρκος φρονουσιν οι δε κατα πνευμα τα του πνευματος
- 6 **Бо думка тілесна то смерть, а думка духовна життя та мир,**
For the mind of the flesh is death, but the mind of the Spirit is life and peace:
 το γαρ φρονημα της σαρκος θανατος το δε φρονημα του πνευματος ζωη και ειρηνη
- 7 **думка бо тілесна ворожнеча на Бога, бо не кориться Законіві Божому, та й не може.**
Because the mind of the flesh is opposite to God; it is not under the law of God, and is not able to be:
 διοτι το φρονημα της σαρκος εχθρα εις θεον τω γαρ νομω του θεου ουχ υποτασσεται ουδε γαρ δυναται

- 8 **I ті, хто ходить за тілом, не можуть догодити Богові.**
So that those who are in the flesh are not able to give pleasure to God.
οι δε εν σαρκι οντες θεω αρεσαι ου δυνανται
- 9 **А ви не в тілі, але в дусі, бо Дух Божий живе в вас. А коли хто не має Христового Духа, той не Його.**
You are not in the flesh but in the Spirit, if the Spirit of God is in you. But if any man has not the Spirit of Christ he is not one of his.
υμεις δε ουκ εστε εν σαρκι αλλ εν πνευματι ειπερ πνευμα θεου οικει εν υμιν ει δε τις πνευμα χριστου ουκ εχει ουτος ουκ εστιν αυτου
- 10 ¶ **А коли Христос у вас, то хоч тіло мертве через гріх, але дух живий через праведність.**
And if Christ is in you, the body is dead because of sin, but the Spirit is life because of righteousness.
ει δε χριστος εν υμιν το μεν σωμα νεκρον δι αμαρτιαν το δε πνευμα ζωη δια δικαιοσυνην
- 11 **А коли живе в вас Дух Того, Хто воскресив Ісуса з мертвих, то Той, хто підняв Христа з мертвих, оживить і смертельні тіла ваші через Свого Духа, що живе в вас.**
But if the Spirit of him who made Jesus come again from the dead is in you, he who made Christ Jesus come again from the dead will in the same way, through his Spirit which is in you, give life to your bodies which now are under the power of death.
ει δε το πνευμα του εγειραντος ιησουν εκ νεκρων οικει εν υμιν ο εγειρας τον χριστον εκ νεκρων ζωοποιησει και τα θνητα σωματα υμων δια το ενοικουν αυτου πνευμα εν υμιν
- 12 **Тому то, браття, ми не боржники тіла, щоб жити за тілом;**
So then, my brothers, we are in debt, not to the flesh to be living in the way of the flesh:
αρα ουν αδελφοι οφειλεται εσμεν ου τη σαρκι του κατα σαρκα ζην
- 13 **бо коли живете за тілом, то маєте вмерти, а коли духом умертвляєте тілесні вчинки, то будете жити.**
For if you go in the way of the flesh, death will come on you; but if by the Spirit you put to death the works of the body, you will have life.
ει γαρ κατα σαρκα ζητε μελλετε αποθνησκειν ει δε πνευματι τας πραξεις του σωματος θανατουτε ζησεσθε
- 14 **Бо всі, хто водиться Духом Божим, вони сини Божі;**
And all those who are guided by the Spirit of God are sons of God.
οσοι γαρ πνευματι θεου αγονται ουτοι εισιν υιοι θεου
- 15 **бо не взяли ви духа неволі знов на страх, але взяли ви Духа синівства, що через Нього кличемо: Авва, Отче!**
For you did not get the spirit of servants again to put you in fear, but the spirit of sons was given to you, by which we say, Abba, Father.
ου γαρ ελαβετε πνευμα δουλειας παλιν εις φοβон αλλ ελαβετε πνευμα υιοθεσιας εν ω κραζομεν αββα ο πατηρ
- 16 **Сам Цей Дух свідчить разом із духом нашим, що ми діти Божі.**
The Spirit is witness with our spirit that we are children of God:
αυτο το πνευμα συμμαρτυρει τω πνευματι ημων οτι εσμεν τεκνα θεου
- 17 ¶ **А коли діти, то й спадкоємці, спадкоємці ж Божі, а співспадкоємці Христові, коли тільки разом із Ним ми терпимо, щоб разом із Ним і прославитись.**
And if we are children, we have a right to a part in the heritage; a part in the things of God, together with Christ; so that if we have a part in his pain, we will in the same way have a part in his glory.
ει δε τεκνα και κληρονομοι κληρονομοι μεν θεου συγκληρονομοι δε χριστου ειπερ συμπασχομεν ινα και συνδοξασθωμεν
- 18 **Бо я думаю, що страждання теперішнього часу нічого не варті супроти тієї слави, що має з'явитися в нас.**
I am of the opinion that there is no comparison between the pain of this present time and the glory which we will see in the future.
λογιζομαι γαρ οτι ουκ αξια τα παθηματα του νυν καιρου προς την μελλουσαν δοξαν αποκαλυφθηναι εις ημας
- 19 **Бо чекання створіння очікує з'явлення синів Божих,**
For the strong desire of every living thing is waiting for the revelation of the sons of God.
η γαρ αποκαρδοκια της κτισεως την αποκαλυψιν των υιων του θεου απεκδεχεται
- 20 **бо створіння покорилось марноті не добровільно, але через того, хто скорив його, в надії,**
For every living thing was put under the power of change, not by its desire, but by him who made it so, in hope
τη γαρ ματαιοτητι η κτισις υπεταγη ουχ εκουσα αλλα δια τον υποταξαντα επ ελπιδι

- 21 що й саме створіння визволиться від неволі тління на волю слави синів Божих.
That all living things will be made free from the power of death and will have a part with the free children of God in glory.
οτι και αυτη η κτισις ελευθερωθησεται απο της δουλειας της φθορας εις την ελευθεριαν της δοξης των τεκνων του θεου
- 22 Бо знаємо, що все створіння разом зідхас й разом мучиться аж досі.
For we are conscious that all living things are weeping and sorrowing in pain together till now.
οιδαμεν γαρ οτι πασα η κτισις συστεναζει και συνωδινει αχρι του νυν
- 23 Але не тільки воно, але й ми самі, маючи зачаток Духа, і ми самі в собі зідхасмо, очікуючи синівства, відкуплення нашого тіла.
And not only so, but we who have the first fruits of the Spirit, even we have sorrow in our minds, waiting for the time when we will take our place as sons, that is, the salvation of our bodies.
ου μονον δε αλλα και αυτοι την απαρχην του πνευματος εχοντες και ημεις αυτοι εν εαυτοις στεναζομεν υιοθεσιαν απεκδεχομενοι την απολυτρωσιν του σωματος ημων
- 24 Надією бо ми спаслися. Надія ж, коли бачить, не є надія, бо хто що бачить, чому б того й надіявся?
For our salvation is by hope: but hope which is seen is not hope: for who is hoping for what he sees?
τη γαρ ελπιδι εσωθημεν ελπις δε βλεπομενη ουκ εστιν ελπις ο γαρ βλεπει τις τι και ελπιζει
- 25 А коли сподівасмося, чого не бачимо, то очікуємо того з терпеливістю.
But if we have hope for that which we see not, then we will be able to go on waiting for it.
ει δε ο ου βλεπομεν ελπιζομεν δι υπομονης απεκδεχομεθα
- 26 ¶ Так само ж і Дух допомагає нам у наших немочах; бо ми не знаємо, про що маємо молитись, як належить, але Сам Дух заступається за нас невимовними зідханнями.
And in the same way the Spirit is a help to our feeble hearts: for we are not able to make prayer to God in the right way; but the Spirit puts our desires into words which are not in our power to say;
ωσαυτως δε και το πνευμα συναντιλαμβανεται ταις ασθενειαις ημων το γαρ τι προσευξομεθα καθο δει ουκ οиδαμεν αλλ αυτο το πνευμα υπερεντυγχανει υπερ ημων στεναγμοις αλαλητοις
- 27 А Той, Хто досліджує серця, знає, яка думка Духа, бо з волі Божої заступається за святих.
And he who is the searcher of hearts has knowledge of the mind of the Spirit, because he is making prayers for the saints in agreement with the mind of God.
ο δε ερευνων τας καρδιας οиδεν τι το φρονημα του πνευματος οτι κατα θεον εντυγχανει υπερ αγιων
- 28 І знаємо, що тим, хто любить Бога, хто покликаний Його постановою, усе допомагає на добре.
And we are conscious that all things are working together for good to those who have love for God, and have been marked out by his purpose.
οиδαμεν δε οτι τοις αγαπωσιν τον θεον παντα συνεργει εις αγαθον τοις κατα προθεσιν κλητοις ουσιν
- 29 ¶ Бо кого Він передбачив, тих і призначив, щоб були подібні до образу Сина Його, щоб Він був перворідним поміж багатьма братами.
Because those of whom he had knowledge before they came into existence, were marked out by him to be made like his Son, so that he might be the first among a band of brothers:
οτι ους προεγνω και προωρισεν συμμορφους της εικονος του υιου αυτου εις το ειναι αυτον πρωτοτοκον εν πολλοις αδελφοις
- 30 А кого Він призначив, тих і покликав, а кого покликав, тих і виправдав, а кого виправдав, тих і прославив.
And those who were marked out by him were named; and those who were named were given righteousness; and to those to whom he gave righteousness, in the same way he gave glory.
ους δε προωρισεν τουτους και εκαλεσεν και ους εκαλεσεν τουτους και εδικαιωσεν ους δε εδικαιωσεν τουτους και εδοξασεν
- 31 ¶ Що ж скажем на це? Коли за нас Бог, то хто проти нас?
What may we say about these things? If God is for us, who is against us?
τι ουν ερωμεν προς ταυτα ει ο θεος υπερ ημων τις καθ ημων
- 32 Той же, Хто Сина Свого не пожалів, але видав Його за всіх нас, як же не дав би Він нам із Ним і всього?
He who did not keep back his only Son, but gave him up for us all, will he not with him freely give us all things?
ος γε του ιδιου υιου ουκ εφεισατο αλλ υπερ ημων παντων παρεδωκεν αυτον πως ουχι και συν αυτω τα παντα ημιν χαρισεται
- 33 Хто оскаржувати буде Божих вибранців? Бог Той, що виправдус.
Who will say anything against the saints of God? It is God who makes us clear from evil;
τις εγκαλεσει κατα εκλεκτων θεου θεος ο δικαιων
- 34 Хто ж той, що засуджує? Христос Ісус є Той, що вмер, надто й воскрес, Він праворуч Бога, і Він і заступається за нас.
Who will give a decision against us? It is Christ Jesus who not only was put to death, but came again from the dead, who is now at the right hand of God, taking our part.
τις ο κατακρινων χριστος ο αποθανων μαλλον δε και εγερθεις ος και εστιν εν δεξια του θεου ος και εντυγχανει υπερ ημων

- 35 Хто нас розлучить від любови Христової? Чи недоля, чи утиск, чи переслідування, чи голод, чи нагота, чи небезпека, чи меч?
Who will come between us and the love of Christ? Will trouble, or pain, or cruel acts, or the need of food or of clothing, or danger, or the sword?
τις ημας χωρισει απο της αγαπης του χριστου θλιψις η στενοχωρια η διωγμος η λιμος η γυμνοτης η κινδυνος η μαχαира
- 36 Як написано: За Тебе нас цілий день умертвляють, нас уважають за овець, приречених на заколення.
As it is said in the holy Writings, Because of you we are put to death every day; we are like sheep ready for destruction.
καθως γεγραπται οτι ενεκα σου θανατουμεθα ολην την ημεραν ελογισθημεν ως προβατα σφαγης
- 37 Але в цьому всьому ми перемагасмо Тим, Хто нас полюбив.
But we are able to overcome all these things and more through his love.
αλλ εν τουτοις πασιν υπερνικωμεν δια του αγαπησαντος ημας
- 38 Бо я пересвідчився, що ні смерть, ні життя, ні Ангели, ні влади, ні теперішні, ні майбутні, ні сили,
For I am certain that not death, or life, or angels, or rulers, or things present, or things to come, or powers,
πεπεισμαι γαρ οτι ουτε θανατος ουτε ζωη ουτε αγγελιοι ουτε αρχαι ουτε δυναμεις ουτε ενεστωτα ουτε μελλοντα
- 39 ні вишина, ні глибина, ані інше яке створіння не зможе відлучити нас від любови Божої, яка в Христі Ісусі, Господі нашім!
Or things on high, or things under the earth, or anything which is made, will be able to come between us and the love of God which is in Christ Jesus our Lord.
ουτε υψωμα ουτε βαθος ουτε τις κτισις ετερα δνησεται ημας χωρισαι απο της αγαπης του θεου της εν χριστω ιησου τω κυριω ημων
- 1 ¶ Кажу правду в Христі, не обманую, як свідчить мені мій сумління через Духа Святого,
I say what is true in Christ, and not what is false, my mind giving witness with me in the Holy Spirit,
αληθειαν λεγω εν χριστω ου ψευδομαι συμμαρτυρουσης μοι της συνειδησεωσ μου εν πνευματι αγιω
- 2 що маю велику скорботу й невпинну муку для серця свого!
That I am full of sorrow and pain without end.
οτι λυπη μοι εστιν μεγαλη και αδιαλειπτος οδυνη τη καρδια μου
- 3 Бо я бажав би сам бути відлучений від Христа замість братів моїх, рідних мені тілом;
For I have a desire to take on myself the curse for my brothers, my family in the flesh:
ηυχομην γαρ αυτος εγω αναθεμα ειναι απο του χριστου υπερ των αδελφων μου των συγγενων μου κατα σαρκα
- 4 вони ізраїльтяни, що їм належить синівство, і слава, і заповіді, і законодавство, і Богослужба, і обітниця,
Who are Israelites: who have the place of sons, and the glory, and the agreements with God, and the giving of the law, and the worship, and the hope offered by God:
οιτινες εισιν ισραηλιται ων η υιοθεσια και η δοξα και αι διαθηκαι και η νομοθεσια και η λατρευια και αι επαγγελια
- 5 що їхні й отці, і від них же тілом Христос, що Він над усіма Бог, благословенний, навіки, амінь.
Whose are the fathers, and of whom came Christ in the flesh, who is over all, God, to whom be blessing for ever. So be it.
ων οι πατερες και εξ ων ο χριστος το κατα σαρκα ο ων επι παντων θεος ευλογητος εις τουσ αιωνασ αμην
- 6 ¶ Не так, щоб Слово Боже не збулося. Бо не всі ті ізраїльтяни, хто від Ізраїля,
But it is not as if the word of God was without effect. For they are not all Israel, who are of Israel:
ουχ οιον δε οτι εκπεποκεν ο λογος του θεου ου γαρ παντες οι εξ ισραηλ ουτοι ισραηλ
- 7 і не всі діти Авраамові, хто від насіння його, але: в Ісаку буде насіння тобі.
And they are not all children because they are the seed of Abraham; but, In Isaac will your seed be named.
ουδ οτι εισιν σπερμα αβρααμ παντες τεκνα αλλ εν ισαακ κληθησεται σοι σπερμα
- 8 Цебто, не тілесні діти то діти Божі, але діти обітниця признаються за насіння.
That is, it is not the children of the flesh, but the children of God's undertaking, who are named as the seed.
τουτεστιν ου τα τεκνα της σαρκος ταυτα τεκνα του θεου αλλα τα τεκνα της επαγγελιασ λογιζεται εις σπερμα
- 9 А слово обітниця таке: На той час прийду, і буде син у Сарі.
For this is the word of God's undertaking, At this time will I come, and Sarah will have a son.
επαγγελιασ γαρ ο λογος ουτος κατα τον καιρον τουτον ελευσομαι και εσται τη σαρρα υιοσ

- 10 **I не тільки це, але й Ревекка зачала дітей від одного ложа отця нашого Ісаака,
And not only so, but Rebecca being about to have a child by our father Isaac--
ου μονον δε αλλα και ρεβεκκα εξ ενος κοιτην εχουσα ισαακ του πατρος ημων**
- 11 **бо коли вони ще не народились, і нічого доброго чи злого не вчинили, щоб позосталась постанова Божа у вибранні
Before the children had come into existence, or had done anything good or bad, in order that God's purpose and his selection might be effected, not by works, but by him whose purpose it is,
μηπω γαρ γεννηθεντων μηδε πραξαντων τι αγαθον η κακον ινα η κατ εκλογην του θεου προθεσις μενη ουκ εξ εργων αλλ εκ του καλουντος**
- 12 **не від учинків, але від Того, Хто кличе, сказано їй: Більший служитиме меншому,
It was said to her, The older will be the servant of the younger.
ερρηθη αυτη οτι ο μειζων δουλευσει τω ελασσονι**
- 13 **як і написано: Полюбив Я Якова, а Ісава зненавидів.
Even as it is said, I had love for Jacob, but for Esau I had hate.
καθως γεγραπται τον ιακωβ ηγαπησα τον δε ησαυ εμισησα**
- 14 **¶ Що ж скажемо? Може в Бога неправда? Зовсім ні!
What may we say then? is God not upright? let it not be said.
τι ουν ερουμεν μη αδικια παρα τω θεω μη γενοιτο**
- 15 **Бо Він каже Мойсесві: Помилую, кого хочу помилувати, і змилюся, над ким хочу змилюсь.
For he says to Moses, I will have mercy on whom I will have mercy, and pity on whom I will have pity.
τω γαρ μωση λεγει ελεησω ον αν ελεω και οικτειρησω ον αν οικτειρω**
- 16 **Отже, не залежить це ні від того, хто хоче, ні від того, хто біжить, але від Бога, що милує.
So then, it is not by the desire or by the attempt of man, but by the mercy of God.
αρα ουν ου του θελοντος ουδε του τρεχοντος αλλα του ελεουντος θεου**
- 17 **Бо Писання говорить фараонові: Власне на те Я поставив тебе, щоб на тобі показати Свою силу, і щоб звістилось по цілій землі Моє Ім'я.
For the holy Writings say to Pharaoh, For this same purpose did I put you on high, so that I might make my power seen in you, and that there might be knowledge of my name through all the earth.
λεγει γαρ η γραφη τω φαραω οτι εις αυτο τουτο εξηγειρα σε οπως ενδειξωμαι εν σοι την δυναμιν μου και οπως διαγγελη το ονομα μου εν παση τη γη**
- 18 **Отже, кого хоче Він милує, і кого хоче ожорсточує.
So then, at his pleasure he has mercy on a man, and at his pleasure he makes the heart hard.
αρα ουν ον θελει ελεει ον δε θελει σκληρυνει**
- 19 **А ти скажеш мені: Чого ж іще Він докоряє, бо хто може противитись волі Його?
But you will say to me, Why does he still make us responsible? who is able to go against his purpose?
ερεις ουν μοι τι επι μεμφεται τω γαρ βουληματι αυτου τις ανθεστηκεν**
- 20 **Отже, хто ти, чоловіче, що ти сперечася з Богом? Чи скаже твориво творцеві: Пощо ти зробив мене так?
But, O man, who are you, to make answer against God? May the thing which is made say to him who made it, Why did you make me so?
μενουγγε ω ανθρωπε συ τις ει ο ανταποκρινομενος τω θεω μη ερει το πλασμα τω πλασαντι τι με εποιησας ουτως**
- 21 **Чи ганчар не має влади над глиною, щоб із того самого місця зробити одну посудину на честь, а одну на нечесть?
Or has not the potter the right to make out of one part of his earth a vessel for honour, and out of another a vessel for shame?
η ουκ εχει εξουσιαν ο κεραμευς του πηλου εκ του αυτου φυραματος ποιησαι ο μεν εις τιμην σκευος ο δε εις ατιμιαν**
- 22 **Тож Бог, бажаючи показати гнів і виявити могутність Свою, щадив із великим терпінням посудини гніву, що готові були на погибель,
What if God, desiring to let his wrath and his power be seen, for a long time put up with the vessels of wrath which were ready for destruction:
ει δε θελων ο θεος ενδειξασθαι την οργην και γνωρισαι το δυνατον αυτου ηνεγκεν εν πολλη μακροθυμια σκευη οργης κατηρτισμενα εις απολειαν**
- 23 **і щоб виявити багатство слави Своєї на посудинах милосердя, що їх приготував на славу,
And to make clear the wealth of his glory to vessels of mercy, which he had before made ready for glory,
και ινα γνωριση τον πλουτον της δοξης αυτου επι σκευη ελεους α προητοιμασεν εις δοξαν**

- 24 на нас, що їх і покликав не тільки від юдеїв, але й від поган.
Even us, who were marked out by him, not only from the Jews, but from the Gentiles?
ους και εκαλεσεν ημας ου μονον εξ ιουδαιων αλλα και εξ εθνων
- 25 ¶ Як і в Осії Він говорить: Назву Своїм народом не людей Моїх, і не улюблену улюбленою,
As he says in Hosea, They will be named my people who were not my people, and she will be loved who was not loved.
ως και εν τω ωσηε λεγει καλεσω τον ου λαον μου λαον μου και την ουκ ηγαπημενην ηγαπημενην
- 26 і на місці, де сказано їм: Ви не Мій народ, там названі будуть синами Бога Живого!
And in the place where it was said to them, You are not my people, there they will be named the sons of the living God.
και εσται εν τω τοπω ου ερρηθη αυτοις ου λαος μου υμεις εκει κληθησονται υιοι θεου ζωντος
- 27 А Ісаія взиває про Ізраїля: Коли б число синів Ізраїлевих було, як морський пісок, то тільки останок спасеться,
And Isaiah says about Israel, Even if the number of the children of Israel is as the sand of the sea, only a small part will get salvation:
ησαιας δε κραζει υπερ του ισραηλ εαν η ο αριθμος των υιων ισραηλ ως η αμμος της θαλασσης το καταλειμμα σωθησεται
- 28 бо вирок закінчений та скорочений учинить Господь на землі!
For the Lord will give effect to his word on the earth, putting an end to it and cutting it short.
λογον γαρ συντελων και συντεμων εν δικαιοσυνη οτι λογον συντετημενον ποιησει κυριος επι της γης
- 29 І як Ісаія віщував: Коли б Господь Саваот не лишив нам насіння, то ми стали б, як Содом, і подібні були б до Гоморри!
And, as Isaiah had said before, If the Lord of armies had not given us a seed, we would have been like Sodom and Gomorrah.
και καθως προειρηκεν ησαιας ει μη κυριος σαβαωθ εγκατελιπεν ημιν σπερμα ως σοδομα αν εγενηθημεν και ως γομορρα αν ωμοιωθημεν
- 30 ¶ Що ж скажемо? Що погани, які не шукали праведности, досягли праведности, тієї праведности, що від віри,
What then may we say? That the nations who did not go after righteousness have got righteousness, even the righteousness which is of faith:
τι ουν ερουμεν οτι εθνη τα μη διωκοντα δικαιοσυνην καταλαβεν δικαιοσυνην δικαιοσυνην δε την εκ πιστεως
- 31 а Ізраїль, що шукав Закона праведности, не досяг Закону праведности.
But Israel, going after a law of righteousness, did not get it.
ισραηλ δε διωκων νομον δικαιοσυνης εις νομον δικαιοσυνης ουκ εφθασεν
- 32 Чому? Бо шукали не з віри, але якби з учинків Закону; вони бо спіткнулись об камінь спотикання,
Why? Because they were not searching for it by faith, but by works. They came up against the stone which was in the way;
διατι οτι ουκ εκ πιστεως αλλ ως εξ εργων νομου προσεκοψαν γαρ τω λιθω του προσκομματος
- 33 як написано: Ось Я кладу на Сіоні камінь спотикання та скелю спокуси, і кожен, хто вірує в Нього, не посоромиться!
As it is said, See, I am putting in Zion a stone causing a fall, and a rock in the way: but he who has faith in him will not be put to shame.
καθως γεγραπται ιδου τιθημι εν σιων λιθον προσκομματος και πετραν σκανδαλου και πας ο πιστευων επ αυτω ου κατασχυνθησεται
- 1 ¶ Браття, бажання мого серця й молитва до Бога за Ізраїля на спасіння.
Brothers, my heart's desire and my prayer to God for them is, that they may get salvation.
αδελφοι η μεν ευδοκια της εμης καρδιας και η δεησις η προς τον θεον υπερ του ισραηλ εστιν εις σωτηριαν
- 2 Бо я свідчу їм, що вони мають ревність про Бога, але не за розумом.
For I give witness of them that they have a strong desire for God, but not with knowledge.
μαρτυρω γαρ αυτοις οτι ζηλον θεου εχουσιν αλλ ου κατ επιγνωσιν
- 3 Вони бо, не розуміючи праведности Божої, і силкуючись поставити власну праведність, не покорились праведності Божій.
Because, not having knowledge of God's righteousness, and desiring to give effect to their righteousness, they have not put themselves under the righteousness of God.
αγνοουντες γαρ την του θεου δικαιοσυνην και την ιδιαν δικαιοσυνην ζητουντες στησαι τη δικαιοσυνη του θεου ουχ υπεταγησαν
- 4 Бо кінець Закону Христос на праведність кожному, хто вірує.
For Christ is the end of the law for righteousness to everyone who has faith.
τελος γαρ νομου χριστος εις δικαιοσυνην παντι τω πιστευοντι

- 5 **Μοϋσει βο пише про праведність, що від Закону, що людина, яка його виконує, буде ним жити.**
For Moses says that the man who does the righteousness which is of the law will get life by it.
 μωσης γαρ γραφει την δικαιοσυνην την εκ του νομου οτι ο ποιησας αυτα ανθρωπος ζησεται εν αυτοις
- 6 **А про праведність, що від віри, говорить так: Не кажи в своїм серці: Хто вийде на небо? цебто звести додолу Христа,**
But the righteousness which is of faith says these words, Say not in your heart, Who will go up to heaven? (that is, to make Christ come down):
 η δε εκ πιστεως δικαιοσυνη ουτως λεγει μη ειπης εν τη καρδια σου τις αναβησεται εις τον ουρανον τουτ εστιν χριστον καταγαγειν
- 7 **або: Хто зійде в безодню? цебто вивести з мертвих Христа.**
Or, Who will go down into the deep? (that is, to make Christ come again from the dead:)
 η τις καταβησεται εις την αβυσσον τουт εστιν χριστον εκ νεκρων αναγαγειν
- 8 **Але що каже ще? Близько тебе слово, в устах твоїх і в серці твоїм, цебто слово віри, що його проповідусмо.**
But what does it say? The word is near you, in your mouth and in your heart: that is, the word of faith of which we are the preachers:
 αλλα τι λεγει εγγυς σου το ρημα εστιν εν τω στοματι σου και εν τη καρδια σου τουт εστιν το ρημα της πιστεως ο κηρυσσομεν
- 9 **Бо коли ти устами своїми визнаватимеш Ісуса за Господа, і будеш вірувати в своїм серці, що Бог воскресив Його з мертвих, то спасешся,**
Because, if you say with your mouth that Jesus is Lord, and have faith in your heart that God has made him come back from the dead, you will have salvation:
 οτι εαν ομολογησης εν τω στοματι σου κυριον ιησουν και πιστευσης εν τη καρδια σου οτι ο θεος αυτον ηγειρεν εκ νεκρων σωθησθαι
- 10 **бо сердцем вірусмо для праведности, а устами ісповідусмо для спасіння.**
For with the heart man has faith to get righteousness, and with the mouth he says that Jesus is Lord to get salvation.
 καρδια γαρ πιστευεται εις δικαιοσυνην στοματι δε ομολογεται εις σωτηριαν
- 11 **Каже бо Писання: Кожен, хто вірус в Нього, не буде засоромлений.**
Because it is said in the holy Writings, Whoever has faith in him will not be shamed.
 λεγει γαρ η γραφη πας ο πιστευων επ αυτω ου κατασχυνθησεται
- 12 **¶ Бо нема різниці поміж юдеєм та гелленом, бо той же Господь є Господом усіх, багатий для всіх, хто кличе Його.**
And the Jew is not different from the Greek: for there is the same Lord of all, who is good to all who have hope in his name:
 ου γαρ εστιν διαστολη ιουδαιου τε και ελληνος ο γαρ αυτος κυριος παντων πλουτων εις παντας τους επικαλουμενους αυτον
- 13 **Бо кожен, хто покличе Господне Ім'я, буде спасений.**
Because, Whoever will give worship to the name of the Lord will get salvation.
 πας γαρ ος αν επικαλεσεται το ονομα κυριου σωθησεται
- 14 **Але як покличуть Того, в Кого не ввірували? А як увіркують у Того, що про Нього не чули? А як почують без проповідника?**
But how will they give worship to him in whom they have no faith? and how will they have faith in him of whom they have not had news? and how will they have news without a preacher?
 πως ον επικαλεσονται εις ον ουκ επιστευσαν πως δε πιστευσουσιν ον ουκ ηκουσαν πως δε ακουσουσιν χωρις κηρυσσοντος
- 15 **І як будуть проповідувати, коли не будуть послані? Як написано: Які гарні ноги благовісників миру, благовісників добра.**
And how will there be preachers if they are not sent? As it is said, How beautiful are the feet of those who give the glad news of good things.
 πως δε κηρυξουσιν εαν μη αποσταλωσιν καθως γεγραπται ως ωραιοι οι ποδες των ευαγγελιζομενων ειρηνην των ευαγγελιζομενων τα αγαθα
- 16 **Але не всі послухались Євангелії. Бо Ісаї каже: Господи, хто повірив тому, що почув був від нас?**
But they have not all given ear to the good news. For Isaiah says, Lord, who has had faith in our word?
 αλλ ου παντες υπηκουσαν τω ευαγγελιω ησαιας γαρ λεγει κυριε τις επιστευσεν τη ακοη ημων
- 17 **Тож віра від слухання, а слухання через Слово Христове.**
So faith comes by hearing, and hearing by the word of Christ.
 ара η πιστις εξ ακοης η δε ακοη δια ρηματος θεου
- 18 **Та кажу: Чи не чули вони? Отож: По всій землі їхній голос пішов, і їхні слова в кінці світу!**
But I say, Did not the word come to their ears? Yes, certainly: Their sound has gone out into all the earth, and their words to the ends of the world.
 αλλα λεγω μη ουκ ηκουσαν μενουυγε εις πασαν την γην εξηλθεν ο φθογγος αυτων και εις τα περατα της οικουμενης τα ρηματα αυτων

- 19 Але кажү: Чи Ізраїль не знав? Перший Мойсей говорить: Я викличу заздрість у вас ненародом, роздражню вас нерозумним народом.
But I say, Had Israel no knowledge? First Moses says, You will be moved to envy by that which is not a nation, and by a foolish people I will make you angry.
αλλα λεγω μη ουκ εγνω ισραηλ πρωτος μοωσης λεγει εγω παραζηλωσω υμας επ ουκ εθνει επι εθνει ασυνητω παροργιω υμας
- 20 А Ісаїя сміливо говорить: Знайшли Мене ті, хто Мене не шукав, відкрився Я тим, хто не питався про Мене!
And Isaiah says without fear, Those who were not searching for me made discovery of me; and I was seen by those whose hearts were turned away from me.
ησασιας δε αποτολμα και λεγει ευρεθην τοις εμε μη ζητουσιν εμφανης εγενομην τοις εμε μη επερωτωσιν
- 21 А про Ізраїля каже: Я руки Свої цілий день простягав до людей неслухняних і суперечних!
But about Israel he says; All the day my hands have been stretched out to a people whose hearts were turned away, and who put themselves against my word.
προς δε τον ισραηλ λεγει ολην την ημεραν εξεπετασα τας χειρας μου προς λαον απειθουντα και αντιλεγοντα
- 1 ¶ Отож я питаю: Чи ж Бог відкинув народа Свого? Зовсім ні! Бо й я ізраїльтянин, із насіння Авраамового, Веніяминового племені.
So I say, Has God put his people on one side? Let there be no such thought. For I am of Israel, of the seed of Abraham, of the tribe of Benjamin.
λεγω ουν μη απωσατο ο θεος τον λαον αυτου μη γενοιτο και γαρ εγω ισραηλιτης ειμι εκ σπερματος αβρααμ φυλης βενιαμιν
- 2 Не відкинув Бог народа Свого, що його перше знав. Чи ви не знаєте, що говорить Писання, де про Іллію, як він скаржитья Богові на Ізраїля, кажучи:
God has not put away the people of his selection. Or have you no knowledge of what is said about Elijah in the holy Writings? how he says words to God against Israel,
ουκ απωσατο ο θεος τον λαον αυτου ον προεγνω η ουκ οιδατε εν ηλια τι λεγει η γραφη ως εντυγχανει τω θεω κατα του ισραηλ λεγων
- 3 Господи, вони повбивали пророків Твоїх, і Твої жертівники поруйнували, і лишився я сам, і шукають моєї душі.
Lord, they have put your prophets to death, and made waste your altars, and now I am the last, and they are searching for me to take away my life.
κυριε τους προφητας σου απεκτειναν και τα θυσιαστηρια σου κατεσκαψαν καγω υπελειφθην μονος και ζητουσιν την ψυχην μου
- 4 Та що каже йому Божа відповідь: Я для Себе zostавив сім тисяч мужа, що перед Ваалом колін не схилили.
But what answer does God make to him? I have still seven thousand men whose knees have not been bent to Baal.
αλλα τι λεγει αυτω ο χρηματισμος κατελιπον εμαυτω επτακισχιλιους ανδρας οιτινες ουκ εκαμψαν γονυ τη βααλ
- 5 Також і теперішнього часу залишився останок за вибором благодаті.
In the same way, there are at this present time some who are marked out by the selection of grace.
ουτως ουν και εν τω νυν καιρω λειμμα κατ εκλογην χαριτος γεγονεν
- 6 А коли за благодаттю, то не з учинків, інакше благодать не була б благодаттю. А коли з учинків, то це більше не благодать, інакше вчинок не є вже вчинок.
But if it is of grace, then it is no longer of works: or grace would not be grace.
ει δε χαριτι ουκετι εξ εργων επει η χαρις ουκετι γινεται χαρις ει δε εξ εργων ουκετι εστιν χαρις επει το εργον ουκετι εστιν εργον
- 7 Що ж? Чого Ізраїль шукає, того не одержав, та одержали вибрані, а останні затверділи,
What then? That which Israel was searching for he did not get, but those of the selection got it and the rest were made hard.
τι ουν ο επιζητει ισραηλ τουτου ουκ επετυχεν η δε εκλογη επετυχεν οι δε λοιποι επωρωθησαν
- 8 як написано: Бог дав їм духа засипання, очі, щоб не бачили, і вуха, щоб не чули, аж до сьогоднішнього дня.
As it was said in the holy Writings, God gave them a spirit of sleep, eyes which might not see, and ears which have no hearing, to this day.
καθως γεγραπται εδοκεν αυτοις ο θεος πνευμα κατανοξεως οφθαλμους του μη βλεπειν και ωτα του μη ακουειν εως της σημερον ημερας
- 9 А Давид каже: Нехай станеться стіл їхній за сітку й за пастку, і на спокусу, та їм на заплату;
And David says, Let their table be made a net for taking them, and a stone in their way, and a punishment:
και δαβιδ λεγει γενηθητω η τραπεζα αυτων εις παγιδα και εις θηραν και εις σκανδαλον και εις ανταποδομα αυτοις
- 10 нехай потемніють їхні очі, щоб не бачили, хай назавжди зігнеться хребет їхній!
Let their eyes be made dark so that they may not see, and let their back be bent down at all times.
σκοτισθητωσαν οι οφθαλμοι αυτων του μη βλεπειν και τον ωτον αυτων διαπαντος συγκαμψον
- 11 Тож питаю: Чи ж спіткнулись вони, щоб упасти? Зовсім ні! Але з їхнього занепаду спасіння поганам, щоб викликати заздрість у них.
So I say, Were their steps made hard in order that they might have a fall? In no way: but by their fall salvation has come to the Gentiles, so that they might be moved to envy.
λεγω ουν μη επτασαν ινα πεσωσιν μη γενοιτο αλλα τω αυτων παραπτωματι η σωτηρια τοις εθνεσιν εις το παραζηλωσαι αυτους

- 12 А коли їхній занепад багатство для світу, а їхнє упокорення багатство поганам, скільки ж більш повнота їхня?
Now, if their fall is the wealth of the world, and their loss the wealth of the Gentiles, how much greater will be the glory when they are made full?
ει δε το παραπτωμα αυτων πλουτος κοσμου και το ηττημα αυτων πλουτος εθνων ποσω μαλλον το πληρωμα αυτων
- 13 Кажу бо я вам, поганам: через те, що я апостол поганів, я хвалю свою службу,
But I say to you, Gentiles, in so far as I am the Apostle of the Gentiles, I make much of my position:
υμιν γαρ λεγω τοις εθνεσιν εφ οσον мен εμι εγω εθνων αποστολος την διακονιαν μου δοξαζω
- 14 може як викличу заздрість у своїх за тілом, і спасу декого з них.
If in any way those who are of my flesh may be moved to envy, so that some of them may get salvation by me.
ει πως παραζηλωσω μου την σαρκα και σωσω τινας εξ αυτων
- 15 Коли ж відкинення їх то примирення світу, то що їхнє прийняття, як не життя з мертвих?
For, if by their putting away, the rest of men have been made friends with God, what will their coming back again be, but life from the dead?
ει γαρ η αποβολη αυτων καταλλαγη κοσμου τις η προσληψις ει μη ζωη εκ νεκρων
- 16 А коли святий первісток, то й тісто святе; а коли святий корінь, то й віття святе.
And if the first-fruit is holy, so is the mass: and if the root is holy, so are the branches.
ει δε η απαρχη αγια και το φυραμα και ει η ριζα αγια και οι κλαδοι
- 17 Коли ж деякі з галузок відломилися, а ти, будши дике оливне дерево, прищепився між них і став спільником товщу оливного кореня,
But if some of the branches were broken off, and you, an olive-tree of the fields, were put in among them, and were given a part with them in the root by which the olive-tree is made fertile,
ει δε τινες των κλαδων εξεκλασθησαν συ δε αγριελαιος ων ενεκεντρισθης εν αυτοις και συγκοινωνος της ριζης και της πιωτητος της ελαιας εγενου
- 18 то не вихваляйся перед галузками; а коли вихваляєшся, то знай, що не ти носиш кореня, але корінь тебе.
Do not be uplifted in pride over the branches: because it is not you who are the support of the root, but it is by the root that you are supported.
μη κατακαυω των κλαδων ει δε κατακαυασαι ου συ την ριζαν βασταζεις αλλ η ριζα σε
- 19 Отже скажеш: Галузки відломилися, щоб я прищепився.
You will say, Branches were broken off so that I might be put in.
ερεις ουν εξεκλασθησαν οι κλαδοι ινα εγω εγκεντρισθω
- 20 Добре. Вони відломилась невірством, а ти тримася вірою; не величайся, але бійся.
Truly, because they had no faith they were broken off, and you have your place by reason of your faith. Do not be lifted up in pride, but have fear;
καλως τη απιστια εξεκλασθησαν συ δε τη πιστει εστηκας μη υψηλοφρονει αλλα φοβου
- 21 Бо коли Бог природних галузок не пожалував, то Він і тебе не пожалує!
For, if God did not have mercy on the natural branches, he will not have mercy on you.
ει γαρ ο θεος των κατα φυσιν κλαδων ουκ εφεισατο μηπως ουδε σου φεισηται
- 22 Отже, бач добрість і суворість Божу, на відпалих суворість, а на тебе добрість Божа, коли перебунеш у доброті, коли ж ні, то й ти будеш відтятий.
See then that God is good but his rules are fixed: to those who were put away he was hard, but to you he has been good, on the condition that you keep in his mercy; if not, you will be cut off as they were.
ιδε ουν χρηστοτητα και αποτομιαν θεου επι мен τους πεσοντας αποτομιαν επι δε σε χρηστοτητα εαν επιμεινης τη χρηστοτητι επει και συ εκκοπηση
- 23 Та й вони, коли не зостануться в невірстві, прищепляться, бо має Бог силу їх знов прищепити.
And they, if they do not go on without faith, will be united to the tree again, because God is able to put them in again.
και εκεινοι δε εαν μη επιμεινωσιν τη απιστια εγκεντρισθησονται δυνατος γαρ εστιν ο θεος παλιν εγκεντρισαι αυτους
- 24 Бо коли ти відтятий з оливки, дикої з природи, і проти природи зачеплений до доброї оливки, то скільки ж більше ті, що природні, прищепляться до своєї власної оливки?
For if you were cut out of a field olive-tree, and against the natural use were united to a good olive-tree, how much more will these, the natural branches, be united again with the olive-tree which was theirs?
ει γαρ συ εκ της κατα φυσιν εξεκοπης αγριελαιου και παρα φυσιν ενεκεντρισθης εις καλλιελαιον ποσω μαλλον ουτοι οι κατα φυσιν εγκεντρισθησονται τη ιδια ελαια

- 25 **Bo ne xoxu я, браття, щоб ви не знали цієї тасмниці, щоб не були ви високої думки про себе, що жорстокість сталась Ізраїлеві почасти, аж поки не ввійде повне число поган, For it is my desire, brothers, that this secret may be clear to you, so that you may not have pride in your knowledge, that Israel has been made hard in part, till all the Gentiles have come in; ου γαρ θελω υμας αγνοειν αδελφοι το μυστηριον τουτο ινα μη ητε παρ εαυτοις φρονημοι οτι πωρωσις απο μερους τω ισραηλ γεγονεν αχρις ου το πληρωμα των εθνων εισελθη**
- 26 **і так увесь Ізраїль спасеться, як написано: Прийде з Сіону Спаситель, і відверне безбожність від Якова, And so all Israel will get salvation: as it is said in the holy Writings, There will come out of Zion the One who makes free; by him wrongdoing will be taken away from Jacob: και ουτως πας ισραηλ σωθησεται καθως γεγραπται ηξει εκ σιων ο ρυομενος και αποστρεψει ασεβειας απο ιακωβ**
- 27 **і це заповіт їм від Мене, коли відійму гріхи їхні! And this is my agreement with them, when I will take away their sins. και αυτη αυτοις η παρ εμου διαθηκη οταν αφελωμαι τας αμαρτιας αυτων**
- 28 **Тож вони за Євангелією вороги ради вас, а за вибором улюблені ради отців. As far as the good news is in question, they are cut off from God on account of you, but as far as the selection is in question, they are loved on account of the fathers. κατα мен το ευαγγελιον εχθροι δι υμας κατα δε την εκλογην αγαπητοι δια τους πατερας**
- 29 **Бо дари й покликання Божі невідмінні. Because God's selection and his mercies may not be changed. αμεταμελητα γαρ та χαρισματα και η κλησις του θεου**
- 30 **Бо як і ви були колись неслухняні Богові, а тепер помилувані через їхній непослух, For as you, in time past, were not under the rule of God, but now have got mercy through their turning away, ωσπερ γαρ και υμεις ποτε ηπειθησατε τω θεω νυν δε ηλεηθητε τη τουτων απειθεια**
- 31 **так і вони тепер спротивились для помилування вас, щоб і самі були помилувані. So in the same way these have gone against the orders of God, so that by the mercy given to you they may now get mercy. ουτως και ουτοι νυν ηπειθησαν τω υμετερω ελεει ινα και αυτοι ελεηθωσιν**
- 32 **Бо замкнув Бог усіх у непослух, щоб помилувати всіх. For God has let them all go against his orders, so that he might have mercy on them all. συνεκλεισεν γαρ ο θεος τους παντας εις απειθειαν ινα τους παντας ελεηση**
- 33 **¶ О глибино багатства, і премудрости, і знання Божого! Які невідомі присуди Його, і недосліджені дороги Його! O how deep is the wealth of the wisdom and knowledge of God! no one is able to make discovery of his decisions, and his ways may not be searched out. ω βαθος πλουτου και σοφιας και γνωσεως θεου ως ανεξερευνητα та κριματα αυτου και ανεξιχνιαστοι αι οδοι αυτου**
- 34 **Бо хто розум Господній пізнав? Або хто був дорадник Йому? Who has knowledge of the mind of the Lord? or who has taken part in his purposes? τис γαρ εγνω νουν κυριου η тис συμβουλος αυτου εγενετο**
- 35 **Або хто давніш Йому дав, і йому буде віддано? Or who has first given to him, and it will be given back to him again? η тис προεδωκεν αυτω και ανταποδοθησεται αυτω**
- 36 **Бо все з Нього, через Нього і для Нього! Йому слава навіки. Амінь. For of him, and through him, and to him, are all things. To him be the glory for ever. So be it. οτι εξ αυτου και δι αυτου και εις αυτον та παντα αυτω η δοξα εις τους αιωνας αμην**
- 1 **¶ Тож благаю вас, браття, через Боже милосердя, повідавайте ваші тіла на жертву живу, святу, присмну Богові, як розумну службу вашу, For this reason I make request to you, brothers, by the mercies of God, that you will give your bodies as a living offering, holy, pleasing to God, which is the worship it is right for you to give him. παρακαλω ουν υμας αδελφοι δια των οικτιρμων του θεου παραστησαι та σωματα υμων θυσιαν ζωσαν αγιαν ευαρεστον τω θεω την λογικην λατρειαν υμων**
- 2 **і не стоєйтесь до віку цього, але перемініться відноюю вашого розуму, щоб пізнати вам, що то є воля Божа, добро, присмність та досконалість. And let not your behaviour be like that of this world, but be changed and made new in mind, so that by experience you may have knowledge of the good and pleasing and complete purpose of God. και μη συσχηματιζεσθε τω αιωνι τουτου αλλα μεταμορφουσθε τη ανακαινωσει του νοος υμων εις το δοκιμαζειν υμας τι το θελημα του θεου το αγαθον και ευαρεστον και τελειον**

- 3 **Через дану мені благодать кажу кожному з вас не думати про себе більш, ніж належить думати, але думати скромно, у міру віри, як кожному Бог наділив.**
But I say to every one of you, through the grace given to me, not to have an over-high opinion of himself, but to have wise thoughts, as God has given to every one a measure of faith.
λεγω γαρ δια της χαριτος της δοθεισης μοι παντι τω οντι εν υμιν μη υπερφρονειν παρ ο δει φρονειν αλλα φρονειν εις το σωφρονειν εκαστω ως ο θεος εμερισεν μετρον πιστεως
- 4 **Бо як в однім тілі масмо багато членів, а всі члени мають не однакове діяння,**
For, as we have a number of parts in one body, but all the parts have not the same use,
καθαπερ γαρ εν ενι σωματι μελη πολλα εχομεν τα δε μελη παντα ου την αυτην εχει πραξιν
- 5 **так багато нас є одне тіло в Христі, а зосібна ми один одному члени.**
So we, though we are a number of persons, are one body in Christ, and are dependent on one another;
ουτως οι πολλοι εν σωμα εσμεν εν χριστω ο δε καθ εις αλληλων μελη
- 6 **І ми масмо різні дари, згідно з благодаттю, даною нам: коли пророцтво то виконуй його в міру віри,**
And having different qualities by reason of the grace given to us, such as the quality of a prophet, let it be made use of in relation to the measure of our faith;
εχοντες δε χαρισματα κατα την χαριν την δοθεισαν ημιν διαφορα ειτε προφητειαν κατα την αναλογιαν της πιστεως
- 7 **а коли служіння будь на служіння, коли вчитель на навчання,**
Or the position of a Deacon of the church, let a man give himself to it; or he who has the power of teaching, let him make use of it;
ειτε διακονιαν εν τη διακονια ειτε ο διδασκων εν τη διδασκαλια
- 8 **коли втішитель на потішання, хто подає у простоті, хто головує то з пильністю, хто милосердствує то з привітністю!**
He who has the power of comforting, let him do so; he who gives, let him give freely; he who has the power of ruling, let him do it with a serious mind; he who has mercy on others, let it be with joy.
ειτε ο παρακαλων εν τη παρακλησει ο μεταδιδους εν απλοτητι ο προισταμενος εν σπουδη ο ελεων εν ιλαροτητι
- 9 **Любов нехай буде нелицемірна; ненавидьте зло та туліться до доброго!**
Let love be without deceit. Be haters of what is evil; keep your minds fixed on what is good.
η αγαπη ανυποκριτος αποστυγουντες το πονηρον κολλωμενοι τω αγαθω
- 10 **Любіть один одного братньою любов'ю; випереджайте один одного пошаною!**
Be kind to one another with a brother's love, putting others before yourselves in honour;
τη φιλαδελφια εις αλληλους φιλοστοργοι τη τιμη αλληλους προηγουμενοι
- 11 **У ревності не лінуйтеся, духом палайте, служіть Господеві,**
Be not slow in your work, but be quick in spirit, as the Lord's servants;
τη σπουδη μη οκνηροι τω πνευματι ζεοντες τω καιρω δουλευοντες
- 12 **тіштесь надією, утиски терпіть, перебувайте в молитві,**
Being glad in hope, quiet in trouble, at all times given to prayer,
τη ελπιδι χαIRONτες τη θλιψει υπομενοντες τη προσευχη προσκαρτερουΝτες
- 13 **беріть уділ у потребах святих, будьте гостинні до чужинців!**
Giving to the needs of the saints, ready to take people into your houses.
ταις χρειαις των αγιων κοινωνουντες την φιλοξενιαν διωκοντες
- 14 **Благословляйте тих, хто вас переслідує; благословляйте, а не проклинайте!**
Give blessing and not curses to those who are cruel to you.
ευλογειτε τους διωκοντας υμας ευλογειτε και μη καταρασθε
- 15 **Тіштесь з тими, хто тішиться, і плачте з отими, хто плаче!**
Take part in the joy of those who are glad, and in the grief of those who are sorrowing.
χαρειν μετα χαIRONτων και κλαιειν μετα κλαιοντων
- 16 **Думайте між собою однаково; не величайтеся, але наслідуйте слухняних; не вважайте за мудрих себе!**
Be in harmony with one another. Do not have a high opinion of yourselves, but be in agreement with common people. Do not give yourselves an air of wisdom.
το αυτο εις αλληλους φρονουντες μη τα υψηλα φρονουντες αλλα τοις ταπεινοις συναπαγομενοι μη γινεσθε φρονιμοι παρ εαυτοις

- 17 Не платіть нікому злом за зло, дбайте про добре перед усіма людьми!
Do not give evil for evil to any man. Let all your business be well ordered in the eyes of all men.
μηδενι κακον αντι κακου αποδιδοντες προνοουμενοι καλα ενωπιον παντων ανθρωπων
- 18 Коли можливо, якщо це залежить від вас, живіть у мирі з усіма людьми!
As far as it is possible for you be at peace with all men.
ει δυνατον το εξ υμων μετα παντων ανθρωπων ειρηνευοντες
- 19 Не мстіться самі, улюблені, але дайте місце гніву Божому, бо написано: Мені помста належить, Я відплачу, говорить Господь.
Do not give punishment for wrongs done to you, dear brothers, but give way to the wrath of God; for it is said in the holy Writings, Punishment is mine, I will give reward, says the Lord.
μη εαυτους εκδικουντες αγαπητοι αλλα δοτε τοπον τη οργη γεγραπται γαρ εμοι εκδικησις εγω ανταποδωσω λεγει κυριος
- 20 Отож, як твій ворог голодний, нагодуй його; як він прагне, напій його, бо, роблячи це, ти згортаєш розпалене вугілля йому на голову.
But if one who has hate for you is in need of food or of drink, give it to him, for in so doing you will put coals of fire on his head.
εαν ουν πεινα ο εχθρος σου ψωμιζε αυτον εαν διψα ποτιζε αυτον τουτο γαρ ποιων ανθρακας πυρος σωρευσεις επι την κεφαλην αυτου
- 21 Не будь переможений злом, але перемагай зло добром!
Do not let evil overcome you, but overcome evil by good.
μη νικω υπο του κακου αλλα νικα εν τω αγαθω το κακον
- 1 ¶ Нехай кожна людина кориться вищій владі, бо немає влади, як не від Бога, і влади існуючі встановлені від Бога.
Let everyone put himself under the authority of the higher powers, because there is no power which is not of God, and all powers are ordered by God.
πασα ψυχη εξουσιαις υπερχουσαις υποτασσεσθω ου γαρ εστιν εξουσια ει μη απο θεου αι δε ουσαι εξουσιαι υπο του θεου τεταγμεναι εισιν
- 2 Тому той, хто противиться владі, противиться Божій постанові; а ті, хто противиться, самі візьмуть осуд на себе.
For which reason everyone who puts himself against the authority puts himself against the order of God: and those who are against it will get punishment for themselves.
ωστε ο αντιτασσομενος τη εξουσια τη του θεου διαταγη ανθεστηκεν οι δε ανθεστηκοτες εαυτοις κριμα ληψονται
- 3 Бо володарі пострах не на добрі діла, а на злі. Хочеш не боятися влади? Роби добро, і матимеш похвалу від неї,
For rulers are not a cause of fear to the good work but to the evil. If you would have no fear of the authority, do good and you will have praise;
οι γαρ αρχοντες ουκ εισιν φοβος των αγαθων εργαων αλλα των κακων θελεις δε μη φοβεισθαι την εξουσιαν το αγαθον ποιει και εξεις επαινον εξ αυτης
- 4 бо володар Божий слуга, тобі на добро. А як чиниш ти зле, то бійся, бо дарма він носить меч, він бо Божий слуга, месник у гніві злочинцеві!
For he is the servant of God to you for good. But if you do evil, have fear; for the sword is not in his hand for nothing: he is God's servant, making God's punishment come on the evil-doer.
θεου γαρ διακονος εστιν σοι εις το αγαθον εαν δε το κακον ποιης φοβου ου γαρ ειχη την μαχαιραν φορει θεου γαρ διακονος εστιν εκδικος εις οργην τω το κακον πρασσουντι
- 5 Тому треба коритися не тільки ради страху кари, але й ради сумління.
So put yourselves under the authority, not for fear of wrath, but because you have the knowledge of what is right.
διο αναγκη υποτασσεσθαι ου μονον δια την οργην αλλα και δια την συνειδησιν
- 6 Через це ви й податки дасте, бо вони служителям Божі, саме тим завжди зайняті.
For the same reason, make payment of taxes; because the authority is God's servant, to take care of such things at all times.
δια τουτο γαρ και φορους τελειτε λειτουργοι γαρ θεου εισιν εις αυτο τουτο προσκαρτερουντες
- 7 ¶ Тож віддайте належне усім: кому податок податок, кому мито мито, кому страх страх, кому честь честь.
Give to all what is their right: taxes to him whose they are, payment to him whose right it is, fear to whom fear, honour to whom honour is to be given.
αποδοτε ουν πασιν τας οφειλας τω τον φορον τον φορον τω το τελος το τελος τω τον φοβон τον φοβон τω την τιμην την τιμην
- 8 Не будьте винні нікому нічого, крім того, щоб любити один одного. Бо хто іншого любить, той виконав Закона.
Be in debt for nothing, but to have love for one another: for he who has love for his neighbour has kept all the law.
μηδενι μηδεν οφειλετε ει μη το αγαπαν αλληλους ο γαρ αγαπων τον ετερον νομον πεπληρωκεν
- 9 Бо заповіді: Не чини перелюбу, Не вбивай, Не кради, Не свідкуй неправдиво, Не пожадай й які інші, вони містяться всі в цьому слові: Люби свого ближнього, як самого себе!
And this, Do not be untrue in married life, Do not put to death, Do not take what is another's, Do not have desire for what is another's, and if there is any other order, it is covered by this word, Have love for your neighbour as for yourself.
το γαρ ου μοιχευσεις ου φονευσεις ου κλεψεις ου ψευδομαρτυρησεις ουκ επιθυμησεις και ει τις ετερα εντολη εν τουτω τω λογω ανακεφαλαιουται εν τω αγαπησεις τον πλησιον σου ως εαυτον

- 10 **Любов не чинить зла ближньому, тож любов виконання Закону.**
Love does no wrong to his neighbour, so love makes the law complete.
 η αγαπη τω πλησιον κακον ουκ εργαζεται πληρωμα ουν νομου η αγαπη
- 11 **¶ I це тому, що знаєте час, що пора нам уже пробудитись від сну. Бо тепер спасіння ближче до нас, аніж тоді, коли ми ввірували.**
See then that the time has come for you to be awake from sleep: for now is your salvation nearer than when you first had faith.
 και τουτο ειδοτες τον καιρον οτι ωρα ημας ηδη εξ υπνου εγερθηναи νυν γαρ εγγυτερον ημων η σωτηρια η οτε επιστευσαμεν
- 12 **Ніч минула, а день наблизився, тож відкиньмо вчинки темряви й зодягнімось у зброю світла.**
The night is far gone, and the day is near: so let us put off the works of the dark, arming ourselves with light,
 η νυξ προεκοψεν η δε ημερα ηγγικεν αποθωμεθα ουν τα εργα του σκοτους και ενδυσωμεθα τα οπλα του φωτος
- 13 **Як удень, поступаймо добродісно, не в гульні та п'янстві, не в перелюбі та розпусті, не в сварні та задрощах,**
With right behaviour as in the day; not in pleasure-making and drinking, not in bad company and unclean behaviour, not in fighting and envy.
 ως εν ημερα ευσημονως περιπατησωμεν μη κωμοις και μεθαις μη κοιταις και ασελγειαις μη εριδι και ζηλω
- 14 **але зодягніться Господом Ісусом Христом, а догодження тілу не обертайте на пожадливість!**
But put on the Lord Jesus Christ, and do not give thought to the flesh to do its desires.
 αλλ ενδυσασθε τον κυριον ιησουν χριστον και της σαρκος προνοιαν μη ποιεισθε εις επιθυμιας
- 1 **¶ Слабого в вірі приймайте, але не для суперечок про погляди.**
Do not put on one side him who is feeble in faith, and do not put him in doubt by your reasonings.
 τον δε ασθενουντα τη πιστει προσλαμβανεσθε μη εις διακρισεις διαλογισμων
- 2 **Один бо вірус, що можна їсти все, а немічний споживає ярину.**
One man has faith to take all things as food: another who is feeble in faith takes only green food.
 ος μεν πιστευει φαγειν παντα ο δε ασθενων λαχανα εσθιει
- 3 **Хто їсть, нехай не погорджує тим, хто не їсть. А хто не їсть, нехай не осуджує того, хто їсть, Бог бо прийняв його.**
Let not him who takes food have a low opinion of him who does not: and let not him who does not take food be a judge of him who does; for he has God's approval.
 ο εσθιων τον μη εσθιοντα μη εξουθενειτω και ο μη εσθιων τον εσθιοντα μη κρινετω ο θεος γαρ αυτον προσελαβετο
- 4 **Ти хто такий, що судиш чужого раба? Він для пана свого стоїть або падає; але він устоїть, бо має Бог силу поставити його.**
Who are you to make yourself a judge of another man's servant? it is to his master that he is responsible for good or bad. Yes, his place will be safe, because the Lord is able to keep him from falling.
 συ τις ει ο κρινων αλλοτριον οικετην τω ιδιω κυριω στηκει η πιπτει σταθησεται δε δυνατος γαρ εστιν ο θεος στησαι αυτον
- 5 **Один вирізняє день від дня, інший же про кожен день судить однаково. Нехай кожен за власною думкою тримається свого переконання.**
This man puts one day before another: to that man they are the same. Let every man be certain in his mind.
 ος μεν κρινει ημεραν παρ ημεραν ος δε κρινει πασαν ημεραν εκαστος εν τω ιδιω νοι πληροφορεισθω
- 6 **Хто вважає на день, для Господа вважає, а хто не вважає на день, для Господа не вважає. Хто їсть, для Господа їсть, бо дякує Богові. А хто не їсть, для Господа не їсть, і дякує Богові.**
He who keeps the day, keeps it to the Lord; and he who takes food, takes it as to the Lord, for he gives praise to God; and he who does not take food, to the Lord he takes it not, and gives praise to God.
 ο φρονων την ημεραν κυριω φρονει και ο μη φρονων την ημεραν κυριω ου φρονει ο εσθιων κυριω εσθιει ευχαριστηι γαρ τω θεω και ο μη εσθιων κυριω ουκ εσθιει και ευχαριστηι τω θεω
- 7 **Бо ніхто з нас не живе сам для себе, і не вмирає ніхто сам для себе.**
For every man's life and every man's death has a relation to others as well as to himself.
 ουδεις γαρ ημων εαυτω ζη και ουδεις εαυτω αποθησκει
- 8 **Бо коли живемо для Господа живемо, і коли вмираємо для Господа вмираємо. І чи живемо, чи вмираємо ми Господні!**
As long as we have life we are living to the Lord; or if we give up our life it is to the Lord; so if we are living, or if our life comes to an end, we are the Lord's.
 εαν τε γαρ ζωμεν τω κυριω ζωμεν εαν τε αποθησκομεν τω κυριω αποθησκομεν εαν τε ουν ζωμεν εαν τε αποθησκομεν του κυριου εσμεν

- 9 **Бо Христос на те й умер, і ожив, щоб панувати і над мертвими, і над живими.**
And for this purpose Christ went into death and came back again, that he might be the Lord of the dead and of the living.
εις τουτο γαρ χριστος και απεθανεν και ανεστη και ανεζησεν ινα και νεκρων και ζωντων κυριευση
- 10 **А ти нащо осуджуєш брата свого? Чи чого ти погорджуєш братом своїм? Бо всі станемо перед судним престолом Божим.**
But you, why do you make yourself your brother's judge? or again, why have you no respect for your brother? because we will all have to take our place before God as our judge.
συ δε τι κρινεις τον αδελφον σου η και συ τι εξουθενεις τον αδελφον σου παντες γαρ παραστησομεθα τω βηματι του χριστου
- 11 **Бо написано: Я живу, каже Господь, і схилиться кожне коліно передо Мною, і визнає Бога кожен язик!**
For it is said in the holy Writings, By my life, says the Lord, to me every knee will be bent, and every tongue will give worship to God.
γεγραπται γαρ ζω εγω λεγει κυριος οτι εμοι камπει παν γονυ και πασα γλωσσα εξομολογησεται τω θεω
- 12 **Тому кожен із нас сам за себе дасть відповідь Богові.**
So every one of us will have to give an account of himself to God.
αρα ουν εκαστος ημων περι εαυτου λογον δωσει τω θεω
- 13 **Отож, не будемо більше осуджувати один одного, але краще судить про те, щоб не давати братові спотикання та спокуси.**
Then let us not be judges of one another any longer: but keep this in mind, that no man is to make it hard for his brother, or give him cause for doubting.
μηκετι ουν αλληλους κρινωμεν αλλα τουτο κρινατε μαλλον το μη τιθεναι προσκομμα τω αδελφω η σκανδαλον
- 14 **Я знаю, і пересвідчений у Господі Ісусі, що нема нічого нечистого в самому собі; тільки коли хто вважає що за нечисте, тому воно нечисте.**
I am conscious of this, and am certain in the Lord Jesus, that nothing is unclean in itself; but for the man in whose opinion it is unclean, for him it is unclean.
οιδα και πεπεισμαι εν κυριω ιησου οτι ουδεν κοινον δι εαυτου ει μη τω λογιζομενω τι κοινον ειναι εκεινω κοινον
- 15 **Коли ж через поживу сумує твій брат, то вже не за любов'ю поводишся ти, не губи своєю поживою того, за кого Христос був умер.**
And if because of food your brother is troubled, then you are no longer going on in the way of love. Do not let your food be destruction to him for whom Christ went into death.
ει δε δια βρωμα ο αδελφος σου λυπειται ουκετι κατα αγαπην περιπαταις μη τω βρωματι σου εκεινον απολλυε υπερ ου χριστος απεθανεν
- 16 **Нехай ваше добре не зневажається.**
Let it not be possible for men to say evil about your good:
μη βλασφημεισθω ουν υμων το αγαθον
- 17 **Бо Царство Боже не пожива й питво, але праведність, і мир, і радість у Дусі Святім.**
For the kingdom of God is not food and drink, but righteousness and peace and joy in the Holy Spirit.
ου γαρ εστιν η βασιλεια του θεου βρωσις και ποσις αλλα δικαιοσυνη και ειρηνη και χαρα εν πνευματι αγιω
- 18 **Хто цим служить Христові, той Богові милий і шанований поміж людьми.**
And he who in these things is Christ's servant, is pleasing to God and has the approval of men.
ο γαρ εν τουτοις δουλευων τω χριστω ευαρεστος τω θεω και δοκιμος τοις ανθρωποις
- 19 **Отож, пильнуймо про мир, та про те, що на збудування один одного!**
So then, let us go after the things which make peace, and the things by which we may be a help to one another.
αρα ουν τα της ειρηνης διοκωμεν και τα της οικοδομης της εις αλληλους
- 20 **Не руйнуй діла Божого ради поживи, усе бо чисте, але зле людині, що їсть на спотикання.**
Do not let the work of God come to nothing on account of food. All things are certainly clean; but it is evil for that man who by taking food makes it hard for another.
μη ενεκεν βρωματος καταλυε το εργον του θεου παντα мен καθαρα αλλα κακον τω ανθρωπω τω δια προσκομματος εσθιοντι
- 21 **Добре не їсти м'яса, ані пити вина, ані робити такого, від чого брат твій гіршиться, або спокушується, або слабне.**
It is better not to take meat or wine or to do anything which might be a cause of trouble to your brother.
καλον το μη φαγειν κρεα μηδε πειν οινον μηδε εν ω ο αδελφος σου προσκοπτει η σκανδαλιζεται η ασθενει
- 22 **Ти маєш віру? Май її сам про себе перед Богом. Блаженний той, хто не осуджує самого себе за те, про що випробовується!**
The faith which you have, have it to yourself before God. Happy is the man who is not judged by that to which he gives approval.
συ πιστιν εχεις κατα σουτον εχε ενωπιον του θεου μακαριος ο μη κρινων εαυτον εν ω δοκιμαζει

- 23 Α χτο μαε сумнів, коли їсть, буде осуждений, бо не робить із віри, а що не від віри, те грїх.
But he who is in doubt is judged if he takes food, because he does it not in faith; and whatever is not of faith is sin.
ο δε διακρινόμενος εαν φαγη κατακεκριται οτι ουκ εκ πιστεωσ παν δε ο ουκ εκ πιστεωσ αμαρτια εστιν
- 1 ¶ Ми, сильні, повинні нести слабості безсилих, а не собі догоджати.
We who are strong have to be a support to the feeble, and not give pleasure to ourselves.
οφειλομεν δε ημεις οι δυνατοι τα ασθενηματα των αδυνατων βασταζειν και μη εαυτοις αρεσκειν
- 2 Кожен із нас нехай догоджас ближньому на добро для збудування.
Let every one of us give pleasure to his neighbour for his good, to make him strong.
εкаστος γαρ ημων τω πλησιον αρεσκετω εις το αγαθον προς οικοδομην
- 3 Бо й Христос не Собі догоджав, але як написано: Зневаги тих, хто Тебе зневажає, упали на Мене.
For Christ did not give pleasure to himself, but, as it is said, The bitter words of those who were angry with you came on me.
και γαρ ο χριστος ουχ εαυτω ηρεσεν αλλα καθωσ γεγραπται οι ονειδισμοι των ονειδιζοντων σε επεπεσον επ εμε
- 4 А все, що давніше написане, написане нам на науку, щоб терпінням і потіхою з Писання ми мали надію.
Now those things which were put down in writing before our time were for our learning, so that through quiet waiting and through the comfort of the holy Writings we might have hope.
οσα γαρ προεγραφη εις την ημετεραν διδασκαλιαν προεγραφη ινα δια της υπομονης και της παρακλησεωσ των γραφων την ελπιδα εχωμεν
- 5 ¶ А Бог терпеливости й потіхи нехай дасть вам бути однодумними між собою за Христом Ісусом,
Now may the God who gives comfort and strength in waiting make you of the same mind with one another in harmony with Christ Jesus:
ο δε θεοσ της υπομονης και της παρακλησεωσ δωη υμιν το αυτο φρονειν εν αλληλοισ κατα χριστον ιησουν
- 6 щоб ви однодушно, одними устами славили Бога й Отця Господа нашого Ісуса Христа.
So that with one mouth you may give glory to the God and Father of our Lord Jesus Christ.
ινα ομοθυμαδον εν ενι στοματι δοξαζητε τον θεον και πατερα του κυριου ημων ιησου χριστου
- 7 ¶ Приймайте тому один одного, як і Христос прийняв нас до Божої слави.
So then, take one another to your hearts, as Christ took us, to the glory of God.
διο προσλαμβανεσθε αλληλους καθωσ και ο χριστος προσελαβετο ημασ εις δοξαν θεου
- 8 Кажу ж, що Христос для обрізаних став за службу ради Божої правди, щоб отцям потвердити обітниці,
Now I say that Christ has been made a servant of the circumcision to give effect to the undertakings given by God to the fathers,
λεγω δε ιησουν χριστον διακονον γεγενησθαι περιτομησ υπερ αληθειασ θεου εις το βεβαιωσαι τασ επαγγελιασ των πατερων
- 9 а для поган щоб славили Бога за милосердя, як написано: Тому я хвалитиму Тебе, Господи, серед поган, і Ім'я Твоє буду виспівувати!
And so that the Gentiles might give glory to God for his mercy; as it is said, For this reason I will give praise to you among the Gentiles, and I will make a song to your name.
τα δε εθνη υπερ ελεουσ δοξασαι τον θεον καθωσ γεγραπται δια τουτο εξομολογησομαι σοι εν εθνεσιν και τω ονοματι σου ψαλω
- 10 І ще каже: Тіштесь, погани, з народом Його!
And again he says, Take part, you Gentiles, in the joy of his people.
και παλιν λεγει ευφρανθητε εθνη μετα του λαου αυτου
- 11 І ще: Хваліть, усі погани, Господа, виславляйте Його, усі люди!
And again, Give praise to the Lord, all you Gentiles; and let all the nations give praise to him.
και παλιν αινειτε τον κυριον παντα τα εθνη και επαινεσατε αυτον παντες οι λαοι
- 12 І ще каже Ісаїя: Буде корінь Ессеїв, що постане, щоб панувати над поганами, погани на Нього надіяться будуть!
And again Isaiah says, There will be the root of Jesse, and he who comes to be the ruler over the Gentiles; in him will the Gentiles put their hope.
και παλιν ησαιασ λεγει εσται η ριζα του ιεσσαи και ο ανισταμενοσ αρχειν εθνων επ αυτω εθνη ελπιουσιν
- 13 ¶ Бог же надії нехай вас наповнить усякою радістю й миром у вірі, щоб ви збагатились надією, силою Духа Святого!
Now may the God of hope make you full of joy and peace through faith, so that all hope may be yours in the power of the Holy Spirit.
ο δε θεοσ της ελπιδοσ πληρωσαι υμασ πασης χαρασ και ειρηνης εν τω πιστευειν εις το περισσευειν υμασ εν τη ελπιδι εν δυναμει πνευματοс αγιου

- 14 ¶ I я про вас сам пересвідчений, браття мої, що й самі ви повні доброти, наповнені всяким знанням, і можете й один одного навчати.
And I myself am certain of you, brothers, that you are full of what is good, complete in all knowledge, able to give direction to one another.
 πεπεισμαι δε αδελφοι μου και αυτος εγω περι υμων οτι και αυτοι μεστοι εστε αγαθωσυνης πεπληρωμενοι πασης γνωσεως δυναμενοι και αλληλους νουθετειν
- 15 А писав я вам почасти трохи сміліше, якби вам нагадуючи благодаттю, що дана мені від Бога,
But I have, in some measure, less fear in writing to you to put these things before you again, because of the grace which was given to me by God,
 τολμηροτερον δε εγραψα υμιν αδελφοι απο μερους ως επαναμνησκειν υμας δια την χαριν την δοθεισαν μοι υπο του θεου
- 16 щоб був я слугою Христа Ісуса між поганами, і виконував святу службу Євангелії Божої, щоб приношення поган стало присмне й освячене Духом Святим.
To be a servant of Christ Jesus to the Gentiles, doing the work of a priest in the good news of God, so that the offering of the Gentiles might be pleasing to God, being made holy by the Holy Spirit.
 εις το ειναι με λειτουργον ιησου χριστου εις τα εθνη ιερουργουντα το ευαγγελιον του θεου ινα γενηται η προσφορα των εθνων ευπροσδεκτος ηγιασμενη εν πνευματι αγιω
- 17 ¶ Тож маю я чим похвалитись у Христі Ісусі, щодо Божих речей,
So I have pride in Christ Jesus in the things which are God's.
 εχω ουν καυχησιν εν χριστω ιησου τα προς θεον
- 18 бо не смію казати того, чого не зробив через мене Христос на послух поган, словом і чином,
And I will keep myself from talking of anything but those things which Christ has done by me to put the Gentiles under his rule in word and in act,
 ου γαρ τολμησω λαλειν τι ων ου κατειργασατο χριστος δι εμου εις υλακοην εθνων λογω και εργω
- 19 силою ознак і чудес, силою Духа Божого, так що я поширив Євангелію Христову від Єрусалиму й околиць аж до Іллірика.
By signs and wonders, in the power of the Holy Spirit; so that from Jerusalem and round about as far as Illyricum I have given all the good news of Christ;
 εν δυναμει σημειων και τερατων εν δυναμει πνευματος θεου ωστε με απο ιερουσαλημ και κυκλω μεχρι του ιλλυρικου πεπληρωκεναι το ευαγγελιον του χριστου
- 20 При тому пильнував я звіщати Євангелію не там, де Христове Ім'я було знане, щоб не будувати на основі чужій,
Making it my purpose not to take the good news where Christ was named, so that my work might not be resting on that of others;
 ουτως δε φιλοτιμουμεν ευαγγελιζεσθαι ουχ οπου ονομασθη χριστος ινα μη επ αλλοτριων θεμελιων οικοδομω
- 21 але як написано: Кому не звіщалося про Нього, побачать, і ті, хто не чув, зрозуміють!
But as it is said in the holy Writings, They will see, to whom the news of him had not been given, and those to whose ears it had not come will have knowledge.
 αλλα καθως γεγραπται οις ουκ ανηγγελη περι αυτου οφονται και οι ουκ ακηκοασιν συνησουσιν
- 22 ¶ Тому часто я мав перешкоди, щоб прийти до вас.
For which reason I was frequently kept from coming to you:
 διο και ενεκοπτομην τα πολλα του ελθειν προς υμας
- 23 А тепер, не маючи більше місця в країнах оцих, але з давніх літ мавши бажання прийти до вас,
But now, having no longer any place in these parts and having had for a number of years a great desire to come to you,
 νυνι δε μηκετι τοπον εχων εν τοις κλιμασιν τουτοις ελιποθιαν δε εχων του ελθειν προς υμας απο πολλων ετων
- 24 коли тільки піду до Іспанії, прибуду до вас. Бо маю надію, як буду проходити, побачити вас, і що ви проведете мене туди, коли перше почасти матиму я задоволення з вами побути.
Whenever I go to Spain (for it is my hope to see you on my way, and to be sent on there by you, if first I may in some measure have been comforted by your company)--
 ως εαν πορευομαι εις την σπανιαν ελευσομαι προς υμας ελπίζω γαρ διαπορευομενος θεασασθαι υμας και υφ υμων προπεμφθηναι εκει εαν υμων πρωτον απο μερους εμπλησθω
- 25 А тепер я йду до Єрусалиму послужити святым,
But now I go to Jerusalem, taking help for the saints.
 νυνι δε πορευομαι εις ιερουσαλημ διακωνων τοις αγιοις
- 26 бо Македонія й Ахая визнали за добре подати деяку поміч незможним святым, що в Єрусалимі живуть.
For it has been the good pleasure of those of Macedonia and Achaia to send a certain amount of money for the poor among the saints at Jerusalem.
 ευδοκησαν γαρ μακεδονια και αχαια κοινωνιαν τινα ποιησασθαι εις τους πτωχους των αγιων των εν ιερουσαλημ
- 27 Бо визнали за добре, та й боржники вони їмні. Бо коли погани стали спільниками в їх духовнім, то повинні й у тілеснім послужити їм.
Yes, it has been their good pleasure; and they are in their debt. For if the Gentiles have had a part in the things of the Spirit which were theirs, it is right for them, in the same way, to give them help in the things of the flesh.
 ευδοκησαν γαρ και οφειλεται αυτων εισιν ει γαρ τοις πνευματικοις αυτων εκοινωνησαν τα εθνη οφειλουσιν και εν τοις σαρκικοις λειτουργησαι αυτοις

- 28 Як це докінчу та доставчу їм плід цей, тоді через ваше місто я піду до Єспанії.
So when I have done this, and have given them this fruit of love, I will go on by you into Spain.
τουτο ουν επιτελεσας και σφραγισαμενος αυτοις τον καρπον τουτον απελευσομαι δι υμων εις την σπανιαν
- 29 І знаю, що коли прийду до вас, то прийду в повноті Христового благословення.
And I am certain that when I come, I will be full of the blessing of Christ.
οιδα δε οτι ερχομενος προς υμας εν πληρωματι ευλογιας του ευαγγελιου του χριστου ελευσομαι
- 30 ¶ Благаю ж вас, браття, Господом нашим Ісусом Христом і любов'ю Духа, помагайте мені в молитвах за мене до Бога,
Now I make request to you, brothers, by our Lord Jesus Christ, and by the love of the Spirit, that you will be working together with me in your prayers to God for me;
παρακαλω δε υμας αδελφοι δια του κυριου ημων ιησου χριστου και δια της αγαπης του πνευματος συναγωνισασθαι μοι εν ταις προσευχαις υπερ εμου προς τον θεον
- 31 щоб мені визволитися від неслухняних в Юдеї, і щоб служба моя в Єрусалимі була прємна святим,
So that I may be kept safe from those in Judaea who have not put themselves under the rule of God, and that the help which I am taking for Jerusalem may be pleasing to the saints;
ινα ρυθω απο των απειθουντων εν τη ιουδαια και ινα η διακονια μου η εις ιερουσαλημ ευπροσδεκτος γενηται τοις αγιοις
- 32 щоб із волі Божої з радістю прийти до вас і відпочити з вами!
So that I may come to you in joy by the good pleasure of God, and have rest with you.
ινα εν χαρα ελθω προς υμας δια θεληματος θεου και συναπαυσωμαι υμιν
- 33 А Бог миру нехай буде зо всіма вами. Амінь.
Now may the God of peace be with you all. So be it.
ο δε θεος της ειρηνης μετα παντων υμων αμην
- 1 ¶ Поручаю ж вам сестру нашу Фіву, служебницю Церкви в Кенхреях,
It is my desire to say a good word for Phoebe, who is a servant of the church in Cenchreae:
συνιστημι δε υμιν φοιβην την αδελφην ημων ουσαν διακονον της εκκλησιας της εν κεγχραις
- 2 щоб ви прийняли її в Господі, як личить святим, і допомагайте їй, у якій речі буде вона чого потребувати від вас, бо й вона опікунка була багатьом і самому мені.
That you will take her in kindly, after the way of the saints, as one who is the Lord's, and give her help in anything in which she may have need of you: because she has been a help to a great number and to myself.
ινα αυτην προσδεξησθε εν κυριω αξιως των αγιων και παραστητε αυτη εν ω αν υμων χρηζη πραγματι και γαρ αυτη προστατις πολλων εγενηθη και αυτου εμου
- 3 Вітайте Прискиллу й Акилу, співробітників моїх у Христі Ісусі,
Give my love to Prisca and Aquila, workers with me in Christ Jesus,
ασπασασθε πρισκιλλαν και ακυλαν τους συνεργους μου εν χριστω ιησου
- 4 що голови свої за душу мою клали, яким не я сам дякую, але й усі Церкви з поган, і їхню домашню Церкву.
Who for my life put their necks in danger; to whom not only I but all the churches of the Gentiles are in debt:
οιτινες υπερ της ψυχης μου τον εαυτων τραχηλον υπεθηκαν οις ουκ εγω μονος ευχαριστω αλλα και πασαι αι εκκλησιαι των εθνων
- 5 Вітайте улюбленого мого Епенета, він первісток Ахаї для Христа.
And say a kind word to the church which is in their house. Give my love to my dear Epænetus, who is the first fruit of Asia to Christ.
και την κατ οικον αυτων εκκλησιαν ασπασασθε επαινετον τον αγαπητον μου ος εστιν απαρχη της αχαιας εις χριστον
- 6 Вітайте Марію, що на працювалася багато для вас.
Give my love to Mary, who gave much care to you.
ασπασασθε μαριαμ ητις πολλα εκοπιασεν εις ημας
- 7 Вітайте Андроніка й Юнія, родичів моїх і спів'язнів моїх, що славі вони між апостолами, що й у Христі були перше мене.
Give my love to Andronicus and Junia, my relations, who were in prison with me, who are noted among the Apostles, and who were in Christ before me.
ασπασασθε ανδρονικον και ιουνιαν τους συγγενεις μου και συναιχμαλωτους μου οιτινες εισιν επισημοι εν τοις αποστολοις οι και προ εμου γεγονασιν εν χριστω
- 8 Вітайте Амплія, мого улюбленого в Господі.
Give my love to Ampliatus, who is dear to me in the Lord,
ασπασασθε αμπλιαν τον αγαπητον μου εν κυριω

- 9 Вітайте Урбана, співробітника нашого в Христі, і улюбленого мого Стахія.
Give my love to Urbanus, a worker in Christ with us, and to my dear Stachys.
ασπασασθε ουρβανον τον συνεργον ημων εν χριστω και σταχον τον αγαπητον μου
- 10 Вітайте Апеллеса, випробуваного в Христі. Вітайте Аристовулових.
Give my love to Apelles, who has the approval of Christ. Say a kind word to those who are of the house of Aristobulus.
ασπασασθε απελλην τον δοκιμον εν χριστω ασπασασθε τους εκ των αριστοβουλου
- 11 Вітайте мого родича Іродіона. Вітайте Наркисових, що в Господі.
Give my love to Herodion, my relation. Say a kind word to those of the house of Narcissus, who are in the Lord.
ασπασασθε ηροδιωνα τον συγγενη μου ασπασασθε τους εκ των ναρκισσου τους οντας εν κυριω
- 12 Вітайте Трифену й Трифосу, що працюють у Господі. Вітайте улюблену Персиду, що багато попрацювала в Господі.
Give my love to Tryphaena and Tryphosa, workers in the Lord. Give my love to my dear Persis, who did much work in the Lord.
ασπασασθε τρυφαιναν και τρυφωσαν τας κοπιωσας εν κυριω ασπασασθε περσιδα την αγαπητην ητις πολλα εκοπιασεν εν κυριω
- 13 Вітайте вибраного в Господі Руфа, і матір його та мою.
Give my love to Rufus, one of the Lord's selection, and to his mother and mine.
ασπασασθε ρουφον τον εκλεκτον εν κυριω και την μητερα αυτου και εμου
- 14 Вітайте Асинкрита, Флегонта, Єрма, Патрова, Єрмія і братів, що з ними.
Give my love to Asyncritus, Phlegon, Hermes, Patrobas, Hermas, and the brothers who are with them.
ασπασασθε ασυγκριτον φλεγοντα ερμαν πατροβαν ερμην και τους συν αυτοις αδελφους
- 15 Вітайте Філолога та Юлію, Нірея й сестру його, і Олімпіана, і всіх святих, що з ними.
Give my love to Philologus and Julia, Nereus and his sister, and Olympas, and all the saints who are with them.
ασπασασθε φιλολογον και ιουλιαν νηρεα και την αδελφην αυτου και ολυμπαν και τους συν αυτοις παντας αγιους
- 16 Вітайте один одного святим поцілунком. Вітають вас усі Церкви Христові!
Give one another a holy kiss. All the churches of Christ send their love to you.
ασπασασθε αλληλους εν φιληματι αγιω ασπαζονται υμας αι εκκλησιαι του χριστου
- 17 ¶ Благаю ж вас, браття, щоб ви остерегалися тих, хто чинить розділення й згіршення проти науки, якої ви навчилися, і уникайте їх,
Now, it is my desire, brothers, that you will take note of those who are causing division and trouble among you, quite against the teaching which was given to you: and keep away from them.
παρακαλω δε υμας αδελφοι σκοπειν τους τας διχοστασιας και τα σκανδαλα παρα την διδαχην ην υμεις εμαθετε ποιουντας και εκκλινατε απ αυτων
- 18 бо такі не служать Господеві нашому Ісусу Христу, але власному череву; вони добрими та гарними словами зводять серця простодушних.
For such people are not servants of the Lord Christ, but of their stomachs; and by their smooth and well-said words the hearts of those who have no knowledge of evil are tricked.
οι γαρ τοιουτοι τω κυριω ημων ιησου χριστω ου δουλευουσιν αλλα τη εαυτων κοιλια και δια της χρηστολογιας και ευλογιας εξαπατωσιν τας καρδιας των ακακων
- 19 Ваша ж слухняність дійшла до всіх. І я тішусь за вас, але хочу, щоб були ви мудрі в доброду, а прості в злomu.
For all have knowledge of how you do what you are ordered. For this reason I have joy in you, but it is my desire that you may be wise in what is good, and without knowledge of evil.
η γαρ υμων υπακοη εις παντας αφικετο χαρω ουν το εφ υμιν θελω δε υμας σοφους μεν ειναι εις το αγαθον ακεραιους δε εις το κακον
- 20 А Бог миру потопче незабаром сатану під ваші ноги. Благодать Господа нашого Ісуса Христа нехай буде з вами! Амінь.
And the God of peace will be crushing Satan under your feet before long. The grace of our Lord Jesus Christ be with you.
ο δε θεος της ειρηνης συντριψει τον σαταναν υπο τους ποδας υμων εν ταχει η χαρις του κυριου ημων ιησου χριστου μεθ υμων
- 21 ¶ Вітає вас мій співробітник Тимофій, і Лукій, і Ясон, і Сосипатр, мої родичі.
Timothy, who is working with me, sends his love to you, so do Lucius and Jason and Sosipater, my relations.
ασπαζονται υμας τιμοθεος ο συνεργος μου και λουκιος και ιασων και σωσιπατρος οι συγγενεις μου
- 22 Вітаю вас у Господі й я, Тертій, що цього листа написав.
I, Tertius, who have done the writing of this letter, send love in the Lord.
ασπαζομαι υμας εγω тертий ο γραψας την επιστολην εν κυριω

- 23 Вітає вас Гай, гостинний для мене й цілої Церкви. Вітає вас міський доморядник Ераст і брат Кварт.
Gaius, with whom I am living, whose house is open to all the church, sends his love, so does Erastus, the manager of the accounts of the town, and Quartus, the brother.
 ασπάζεται μας γαιος ο ξενος μου και της εκκλησιας ολης ασπάζεται μας εραστος ο οικονομος της πολεως και κουαρτος ο αδελφος
- 24 Благодать Господа нашего Исуса Христа нехай буде зо всіма вами! Амінь.
 []
 η χαρις του κυριου ημων ιησου χριστου μετα παντων υμων αμην
- 25 ¶ А Тому, хто може поставити вас міцно згідно з мою Євангелією й проповіддю Исуса Христа, за об'явленням тасмниці, що від вічних часів була замовчана,
Now to him who is able to make you strong in agreement with the good news which I gave you and the preaching of Jesus Christ, in the light of the revelation of that secret which has been kept through times eternal,
 το δε δυναμενο υμας στηριζει κατα το ευαγγελιον μου και το κηρυγμα ιησου χριστου κατα αποκαλυψιν μυστηριου χρονις αιωνιαις σεσιγημενου
- 26 а тепер виявлена, і через пророцькі писання, з наказу вічного Бога, на послух віри по всіх народах провішена,
But is now made clear; and by the writings of the prophets, by the order of the eternal God, the knowledge of it has been given to all the nations, so that they may come under the rule of the faith;
 φανερωθεντος δε νυν δια τε γραφων προφητικων κατα επιταγην του αιωνιου θεου εις υλακοην πιστεως εις παντα τα εθνη γνωρισθεντος
- 27 єдиному мудрому Богові, через Исуса Христа, слава навіки! Амінь.
To the only wise God, through Jesus Christ, be the glory for ever. So be it.
 μονω σοφω θεω δια ιησου χριστου ω η δοξα εις τους αιωνιας αμην [προς ρωμαιοις εγγραφη απο κορινθου δια φοιβης της διακονου της εν κευχεραις εκκλησιας]
- 1 ¶ Павло, волею Божою покликаний за апостола Исуса Христа, і брат Состен,
Paul, an Apostle of Jesus Christ by the purpose of God, and Sosthenes the brother,
 παυλος κλητος αποστολος ιησου χριστου δια θεληματος θεου και σωσθενης ο αδελφος
- 2 Божій Церкві, що в Коринті, посвяченим у Христі Исусі, покликаним святим, зо всіма, що на всякому місці прикликають Ім'я Господа нашого Исуса Христа, їхнього і нашого,
To the church of God which is in Corinth, to those who have been made holy in Christ Jesus, saints by the selection of God, with all those who in every place give honour to the name of our Lord Jesus Christ, their Lord and ours:
 τη εκκλησια του θεου τη ουση εν κορινθω ηγιασμενοις εν χριστω ιησου κλητοις αγιοις συν πασιν τοις επικαλουμενοις το ονομα του κυριου ημων ιησου χριστου εν παντι τοπω αυτων τε και ημων
- 3 благодать вам і мир від Бога Отця нашого й Господа Исуса Христа!
Grace to you and peace from God our Father and the Lord Jesus Christ.
 χαρις υμιν και ειρηνη απο θεου πατρος ημων και κυριου ιησου χριστου
- 4 Я завжди дякую моему Богові за вас, через Божу благодать, що була вам дана в Христі Исусі,
I give praise to my God for you at all times, because of the grace of God which has been given to you in Christ Jesus;
 ευχαριστω το θεω μου παντοτε περι υμων επι τη χαριτι του θεου τη δοθειση υμιν εν χριστω ιησου
- 5 бо ви всім збагатилися в Ньому, словом усяким і всяким знанням,
So that in him you have wealth in all things, in word and in knowledge of every sort;
 οτι εν παντι επλουτισθητε εν αυτω εν παντι λογω και παση γνωσει
- 6 бо свідоцтво Христове між вами утвердилось,
Even as the witness of the Christ has been made certain among you:
 καθως το μαρτυριον του χριστου εβεβαιωθη εν υμιν
- 7 так що не маєте недостачі в жаднім дарі благодаті ви, що очікуєте з'явлення Господа нашого Исуса Христа.
So that having every grace you are living in the hope of the revelation of our Lord Jesus Christ;
 ωστε υμας μη υστερεισθαι εν μηдени χαρισματι απεκδεχομενους την αποκαλυψιν του κυριου ημων ιησου χριστου
- 8 Він вас утвердить до кінця неповинними бути дня Господа нашого Исуса Христа!
Who will give you strength to the end, to be free from all sin in the day of our Lord Jesus Christ.
 ος και βεβαιωσει υμας εως τελους ανεγκλητους εν τη ημερα του κυριου ημων ιησου χριστου

- 9 Вірний Бог, що ви через Нього покликані до спільноти Сина Його Ісуса Христа, Господа нашого.
God is true, through whom you have been given a part with his Son, Jesus Christ our Lord.
πιστος ο θεος δι ου εκληθητε εις κοινωνιαν του υιου αυτου ιησου χριστου του κυριου ημων
- 10 ¶ Тож благаю вас, браття, ім'ям Господа нашого Ісуса Христа, щоб ви всі говорили те саме, і щоб не було поміж вами поділення, але щоб були ви поєднані в однім розумінні та в думці одній!
Now I make request to you, my brothers, in the name of our Lord Jesus Christ, that you will all say the same thing, and that there may be no divisions among you, so that you may be in complete agreement, in the same mind and in the same opinion.
παρακαλω δε υμας αδελφοι δια του ονοματος του κυριου ημων ιησου χριστου ινα το αυτο λεγητε παντες και μη η εν υμιν σχισματα ητε δε κατηρητισμενοι εν τω αυτω νοι και εν τη αυτη γνωμη
- 11 Бо стало відомо мені про вас, мої браття, від Хлоїних, що між вами суперечки.
Because it has come to my knowledge, through those of the house of Chloe, that there are divisions among you, my brothers.
εδηλωθη γαρ μοι περι υμων αδελφοι μου υπο των χλοης οτι εριδες εν υμιν εισιν
- 12 А кажу я про те, що з вас кожен говорить: я ж Павлів, а я Аполлосів, а я Кифин, а я Христів.
That is, that some of you say, I am of Paul; some say, I am of Apollos; some say, I am of Cephas; and some say, I am Christ's.
λεγω δε τουτου οτι εκαστος υμων λεγει εγω мен εμι παυλου εγω δε απολλω εγω δε κηφα εγω δε χριστου
- 13 Чи ж Христос поділився? Чи ж Павло був розп'ятий за вас? Чи в Павлове ім'я ви христились?
Is there a division in Christ? was Paul nailed to the cross for you? or were you given baptism in the name of Paul?
μεμερισται ο χριστος μη παυλος εσταυρωθη υπερ υμων η εις το ονομα παυλου εβαπτισθητε
- 14 ¶ Дякую Богові, що я ані одного з вас не хрестив, окрім Кріспа та Гаю,
I give praise to God that not one of you had baptism from me, but Crispus and Gaius;
ευχαριστω τω θεω οτι ουδενα υμων εβαπτισα ει μη κρισπον και γαιον
- 15 щоб ніхто не сказав, ніби я охрестив був у ймення свос.
So that no one may be able to say that you had baptism in my name.
ινα μη τις ειπη οτι εις το εμον ονομα εβαπτισα
- 16 Охрестив же був я й дім Степанів; більш не знаю, чи хрестив кого іншого я.
And I gave baptism to the house of Stephanas; but I am not certain that any others had baptism from me.
εβαπτισα δε και τον στεφανα οικον λοιπον ουκ οиδα ει τινα αλλον εβαπτισα
- 17 ¶ Бо Христос не послав мене, щоб хрестити, а звіщати Євангелію, і то не в мудрості слова, щоб безсилим не став хрест Христа.
For Christ sent me, not to give baptism, but to be a preacher of the good news: not with wise words, for fear that the cross of Christ might be made of no value.
ου γαρ απεστειλεν με χριστος βαπτιζειν αλλ ευαγγελιζεσθαι ουκ εν σοφια λογου ινα μη κενωθη ο σταυρος του χριστου
- 18 Бож слово про хреста тим, що гинуть, то глупота, а для нас, що спасаємось, Сила Божа!
For the word of the cross seems foolish to those who are on the way to destruction; but to us who are on the way to salvation it is the power of God.
ο λογος γαρ ο του σταυρου τοις мен απολλυμενοις μωρια εστιν τοις δε σωζομενοις ημιν δυναμις θεου εστιν
- 19 Бо написано: Я погублю мудрість премудрих, а розум розумних відкину!
As it says in the holy Writings, I will put an end to the wisdom of the wise, and will put on one side the designs of those who have knowledge.
γεγραπται γαρ απολω την σοφιαν των σοφων και την συνεσιν των συνετων αθετησω
- 20 Де мудрий? Де книжник? Де дослідувач віку цього? Хіба Бог мудрість світу цього не змінив на глупоту?
Where is the wise? where is he who has knowledge of the law? where is the man of this world who has a love of discussion? has not God made foolish the wisdom of this world?
που σοφος που γραμματευς που συζητητης του αιωνος τουτου ουχι εμωραнен ο θεος την σοφιαν του κοσμου τουτου
- 21 Через те ж, що світ мудрістю не зрозумів Бога в мудрості Божій, то Богові вгодно було спасти віруючих через дурість проповіді.
For because, by the purpose of God, the world, with all its wisdom, had not the knowledge of God, it was God's pleasure, by so foolish a thing as preaching, to give salvation to those who had faith in him.
επειδη γαρ εν τη σοφια του θεου ουκ εγνω ο κοσμος δια της σοφιας τον θεον ευδοκησεν ο θεος δια της μωριας του κηρυγματος σωσαι τους πιστευοντας

- 22 **Бо й юдеї жадають ознак, і греки пошукують мудрости,
Seeing that the Jews make request for signs, and the Greeks are looking for knowledge:
επειδη και ιουδαιοι σημειον αιτουσιν και ελληνες σοφιαν ζητουσιν**
- 23 **а ми проповідуємо Христа розп'ятого, для юдеїв згіршення, а для греків безумство,
But we give the good news of Christ on the cross, a hard thing to the Jews, and a foolish thing to the Gentiles;
ημεις δε κηρυσσομεν χριστον εσταυρωμενον ιουδαιοις μεν σκανδαλον ελλησιν δε μωριαν**
- 24 **а для самих покликаних юдеїв та греків Христа, Божу силу та Божую мудрість!
But to those of God's selection, Jews and Greeks, Christ is the power and the wisdom of God.
αυτοις δε τοις κλητοις ιουδαιοις τε και ελλησιν χριστον θεου δυναμιν και θεου σοφιαν**
- 25 **Бо Боже й немудре розумніше воно від людей, а Боже немічне сильніше воно від людей!
Because what seems foolish in God is wiser than men; and what seems feeble in God is stronger than men.
οτι το μωρον του θεου σοφωτερον των ανθρωπων εστιν και το ασθενες του θεου ισχυροτερον των ανθρωπων εστιν**
- 26 **Дивіться бо, браття, на ваших покликаних, що небагато-хто мудрі за тілом, небагато-хто сильні, небагато-хто шляхетні.
For you see God's design for you, my brothers, that he has not taken a great number of the wise after the flesh, not the strong, not the noble:
βλεπετε γαρ την κλησιν υμων αδελφοι οτι ου πολλοι σοφοι κατα σαρκα ου πολλοι δυνατοι ου πολλοι ευγενεις**
- 27 **Але Бог вибрав немудре світу, щоб засоромити мудрих, і немічне світу Бог вибрав, щоб засоромити сильне,
But God made selection of the foolish things of this world so that he might put the wise to shame; and the feeble things that he might put to shame the strong;
αλλα τα μωρα του κοσμου εξελεξατο ο θεος ινα τους σοφους καταισχυνη και τα ασθενη του κοσμου εξελεξατο ο θεος ινα καταισχυνη τα ισχυρα**
- 28 **і простих світу, і погорджених, і незначних вибрав Бог, щоб значне знівечити,
And the low things of the world, and the things without honour, did God make selection of, yes, even the things which are not, so that he might make as nothing the things which are:
και τα αγενη του κοσμου και τα εξουθενημενα εξελεξατο ο θεος και τα μη οντα ινα τα οντα καταργηση**
- 29 **так щоб не хвалилося перед Богом жадне тіло.
So that no flesh might have glory before God.
οπως μη καυχησεται πασα σαρξ ενωπιον αυτου**
- 30 **А з Нього ви в Христі Ієусі, що став нам мудрістю від Бога, праведністю ж, і освяченням, і відкупленням,
But God has given you a place in Christ Jesus, through whom God has given us wisdom and righteousness and salvation, and made us holy:
εξ αυτου δε υμεις εστε εν χριστω ιησου ος εγενηθη ημιν σοφια απο θεου δικαιοσυνη τε και αγιασμος και απολυτρωσις**
- 31 **щоб було, як написано: Хто хвалиться, нехай хвалиться Господом!
So that, as it is said in the holy Writings, Whoever has a desire for glory, let his glory be in the Lord.
ινα καθως γεγραπται ο καυχωμενος εν κυριο καυχασθω**
- 1 ¶ **А я, як прийшов до вас, браття, не прийшов вам звіщати про Боже свідоктво з добірною мовою або мудрістю,
And when I came to you, my brothers, I did not come with wise words of knowledge, putting before you the secret of God.
καγω ελθων προς υμας αδελφοι ηλθον ου καθ υπεροχην λογου η σοφιας καταγγελλων υμιν το μαρτυριον του θεου**
- 2 **бо я надумавсь нічого між вами не знати, крім Ієуса Христа, і Того розп'ятого...
For I had made the decision to have knowledge of nothing among you but only of Jesus Christ on the cross.
ου γαρ εκρινα του ειδεναι τι εν υμιν ει μη ιησουν χριστον και τουτον εσταυρωμενον**
- 3 **І я в вас був у немочі, і в страху, і в великім тремтінні.
And I was with you without strength, in fear and in doubt.
και εγω εν ασθενεια και εν φοβω και εν τρομω πολλω εγενομην προς υμας**
- 4 **І слово моє й моя проповідь не в словах переконливих людської мудрости, але в доказі духа та сили,
And in my preaching there were no honeyed words of wisdom, but I was dependent on the power of the Spirit to make it clear to you:
και ο λογος μου και το κηρυγμα μου ουκ εν πειθους ανθρωπινης σοφιας λογοις αλλ εν αποδειξει πνευματος και δυναμεως**

- 5 щоб була віра ваша не в мудрості людській, але в силі Божій!
So that your faith might be based not on man's wisdom but on the power of God.
ινα η πιστις υμων μη η εν σοφια ανθρωπων αλλ εν δυναμει θεου
- 6 ¶ А ми говоримо про мудрість між досконалими, але мудрість не віку цього, ані володарів цього віку, що гинуть,
But still we have wisdom for those who are complete in knowledge, though not the wisdom of this world, and not of the rulers of this world, who are coming to nothing:
σοφιαν δε λαλουμεν εν τοις τελειοις σοφιαν δε ου του αιωνος τουτου ουδε των αρχοντων του αιωνος τουτου των καταργουμενων
- 7 але ми говоримо Богу мудрість у таємниці, приховану, яку Бог перед віками призначив нам на славу,
But we give the news of the secret wisdom of God, which he had kept in store before the world came into existence, for our glory;
αλλα λαλουμεν σοφιαν θεου εν μυστηριω την αποκεκρυμενην ην προωρισεν ο θεος προ των αιωνων εις δοξαν ημων
- 8 яку ніхто з володарів цього віку не пізнав; коли б бо пізнали були, то не розп'яли б вони Господа слави!
Of which not one of the rulers of this world had knowledge: for if they had, they would not have put the Lord of glory on the cross:
ην ουδεις των αρχοντων του αιωνος τουτου εγνωκεν ει γαρ εγνωσαν ουκ αν τον κυριον της δοξης εσταυρωσαν
- 9 Але, як написано: Чого око не бачило й вухо не чуло, і що на серце людини не впало, те Бог приготував був тим, хто любить Його!
But as it says in the holy Writings, Things which the eye saw not, and which had not come to the ears or into the heart of man, such things as God has made ready for those who have love for him.
αλλα καθως γεγραπται α οφθαλμος ουκ ειδεν και ους ουκ ηκουσεν και επι καρδιαν ανθρωπου ουκ ανεβη α ητοιμασεν ο θεος τοις αγαπωσιν αυτον
- 10 А нам Бог відкрив це Своїм Духом, усе бо досліджує Дух, навіть Божі глибини.
But God has given us the revelation of these things through his Spirit, for the Spirit makes search into all things, even the deep things of God.
ημιν δε ο θεος απεκαλυψεν δια του πνευματος αυτου το γαρ πνευμα παντα ερευνα και τα βαθη του θεου
- 11 Хто бо з людей знає речі людські, окрім людського духа, що в нім проживає? Так само не знає ніхто й речей Божих, окрім Духа Божого.
For who has knowledge of the things of a man but the spirit of the man which is in him? in the same way, no one has knowledge of the things of God but the Spirit of God.
τις γαρ οιδεν ανθρωπων τα του ανθρωπου ει μη το πνευμα του ανθρωπου το εν αυτω ουτως και τα του θεου ουδεις οιδεν ει μη το πνευμα του θεου
- 12 А ми прийняли духа не світу, але Духа, що з Бога, щоб знати про речі, від Бога даровані нам,
But we have not the spirit of the world, but the Spirit which comes from God, so that we may have knowledge of the things which are freely given to us by God.
ημεις δε ου το πνευμα του κοσμου ελαβομεν αλλα το πνευμα το εκ του θεου ινα ειδωμεν τα υπο του θεου χαρισθεντα ημιν
- 13 що й говоримо не вивченими словами людської мудрости, але вивченими від Духа Святого, порівнюючи духовне до духовного.
And these are the things which we say, not in the language of man's wisdom, but in words given to us by the Spirit, judging the things of the spirit by the help of the Spirit.
α και λαλουμεν ουκ εν διδακτοις ανθρωπινης σοφιας λογοις αλλ εν διδακτοις πνευματος αγιου πνευματικοις πνευματικα συγκρινοντες
- 14 А людина тілесна не приймє речей, що від Божого Духа, бо їй це глупота, і вона зрозуміти їх не може, бо вони розуміються тільки духовно.
For the natural man is not able to take in the things of the Spirit of God: for they seem foolish to him, and he is not able to have knowledge of them, because such knowledge comes only through the Spirit.
ψυχικος δε ανθρωπος ου δεχεται τα του πνευματος του θεου μωρια γαρ αυτω εστιν και ου δυναται γινωσκειν οτι πνευματικος ανακρινεται
- 15 Духовна ж людина судить усе, а її судити не може ніхто.
But he who has the Spirit, though judging all things, is himself judged by no one.
ο δε πνευματικος ανακρινει μεν παντα αυτος δε υπ ουδενος ανακρινεται
- 16 Бо хто розум Господній пізнав, який би його міг навчати? А ми маємо розум Христові!
For who has knowledge of the mind of the Lord, so as to be his teacher? But we have the mind of Christ.
τις γαρ εγνω νουν κυριου ος συμβιβασει αυτον ημεις δε νουν χριστου εχομεν
- 1 ¶ І я, браття, не міг говорити до вас, як до духовних, але як до тілесних, як до немовлят у Христі.
And the teaching I gave you, my brothers, was such as I was able to give, not to those who have the Spirit, but to those who are still in the flesh, even to children in Christ.
και εγω αδελφοι ουκ ηδυνηθην λαλησαι υμιν ως πνευματικοις αλλ ως σαρκικοις ως νηπιοις εν χριστω
- 2 Я вас годував молоком, а не твердою їжею, бо ви не могли її їсти, та й тепер ще не можете,
I gave you milk and not meat, because you were, then, unable to take it, and even now you are not able;
γαλα υμας εποτισα και ου βρωμα ουπω γαρ ηδυνασθε αλλ ουτε επι νυν δυνασθε

- 3 **бо ви ще тілесні. Бо коли заздрість та суперечки між вами, то чи ж ви не тілесні, і хіба не полюдському робите?**
Because you are still in the flesh: for when there is envy and division among you, are you not still walking after the way of the flesh, even as natural men?
ετι γαρ σαρκικοι εστε οπου γαρ εν υμιν ζηλος και ερις και διχωστασια ουχι σαρκικοι εστε και κατα ανθρωπον περιπατετε
- 4 **Бо коли хто каже: Я ж Павлів, а інший: Я Аполлосів, то чи ж ви не тілесні?**
For when one says, I am of Paul; and another says, I am of Apollos; are you not talking like natural men?
οταν γαρ λεγη τις εγω μεν εμι παυλου ετερος δε εγω απολλω ουχι σαρκικοι εστε
- 5 ¶ **Бо хто ж Аполлос? Або хто то Павло? Вони тільки служителі, що ви ввірували через них, і то скільки кому дав Господь.**
What then is Apollos? and what is Paul? They are but servants who gave you the good news as God gave it to them.
τις ουν εστιν παυλος τις δε απολλωσ αλλ η διακονοι δι ων επιστευσατε και εκαστω ως ο κυριος εδωκεν
- 6 **Я посадив, Аполлос поливав, Бог же зростив,**
I did the planting, Apollos did the watering, but God gave the increase.
εγω εφυτευσα απολλωσ εποτισεν αλλ ο θεος ηυξανεν
- 7 **тому ані той, хто садить, ані хто поливає, є щось, але Бог, що родить!**
So then the planter is nothing, and the waterer is nothing; but God who gives the increase.
ωστε ουτε ο φυτευων εστιν τι ουτε ο ποτιζων αλλ ο αυξανων θεος
- 8 **І хто садить, і хто поливає одне, і кожен одержить свою нагороду за працею своєю!**
Now the planter and the waterer are working for the same end: but they will have their separate rewards in the measure of their work.
ο φυτευων δε και ο ποτιζων εν εισιν εκαστος δε τον ιδιον μισθον ληφεται κατα τον ιδιον κοπον
- 9 **Бо ми співробітники Божі, а ви Боже поле, Божа будівля.**
For we are workers with God: you are God's planting, God's building.
θεου γαρ εσμεν συνεργοι θεου γεωργιον θεου οικοδομη εστε
- 10 **Я за благодаттю Божою, що дана мені, як мудрий будівничий, основу поклав, а інший будує на ній; але нехай кожен пильнує, як він будує на ній!**
In the measure of the grace given to me, I, as a wise master-builder, have put the base in position, and another goes on building on it. But let every man take care what he puts on it.
κατα την χαριν του θεου την δοθεισαν μοι ως σοφος αρχιτεκτων θεμελιον τεθεικα αλλος δε εποικοδομει εκαστος δε βλεπετω πως εποικοδομει
- 11 ¶ **Ніхто бо не може покласти іншої основи, окрім покладеної, а вона Ісус Христос.**
For there is no other base for the building but that which has been put down, which is Jesus Christ.
θεμελιον γαρ αλλον ουδεις δυναται θειναι παρα τον κεμενον ος εστιν ιησους ο χριστος
- 12 **А коли хто на цій основі будує з золота, срібла, дорогоцінного каміння, із дерева, сіна, соломи,**
But on the base a man may put gold, silver, stones of great price, wood, dry grass, cut stems;
ει δε τις εποικοδομει επι τον θεμελιον τουτον χρυσον αργυρον λιθους τιμους ξυλα χορτον καλαμην
- 13 **то буде виявлене діло кожного, бо виявить день, тому що він огнем об'являється, і огонь діло кожного випробує, яке воно є.**
Every man's work will be made clear in that day, because it will be tested by fire; and the fire itself will make clear the quality of every man's work.
εκαστου το εργον φανερον γενησεται η γαρ ημερα δηλωσει οτι εν πυρι αποκαλυπτεται και εκαστου το εργον οποιον εστιν το πυρ δοκιμασει
- 14 **І коли чие діло, яке збудував хто, устоїть, то той нагороду одержить;**
If any man's work comes through the test, he will have a reward.
ει τιнос το εργον μενει ο εποικοδομησεν μισθον ληφεται
- 15 **коли ж діло згорить, той матиме шкоду, та сам він спасеться, але так, як через огонь.**
If the fire puts an end to any man's work, it will be his loss: but he will get salvation himself, though as by fire.
ει τιнос το εργον κατακησεται ζημιωθησεται αυτος δε σωθησεται οτως δε ως δια πυρος
- 16 ¶ **Чи не знаєте ви, що ви Божий храм, і Дух Божий у вас пробуває?**
Do you not see that you are God's holy house, and that the Spirit of God has his place in you?
ουκ οιδατε οτι ναος θεου εστε και το πνευμα του θεου οικει εν υμιν

- 17 **Як хто нівечить Божого храма, того знівечить Бог, бо храм Божий святий, а храм той то ви!**
If anyone makes the house of God unclean, God will put an end to him; for the house of God is holy, and you are his house.
 ει τις τον ναον του θεου φθειρει φθειρει τωτον ο θεος ο γαρ ναος του θεου αγιος εστιν οιτινες εστε υμεις
- 18 **¶ Хай не зводить ніхто сам себе. Як кому з вас здається, що він мудрий в цім віці, нехай стане нерозумним, щоб бути премудрим.**
Let no man have a false idea. If any man seems to himself to be wise among you, let him become foolish, so that he may be wise.
 μηδεις εαυτον εξαπατατω ει τις δοκει σοφος ειναι εν υμιν εν τω αιωνι τουτω μορος γενεσθω ινα γενηται σοφος
- 19 **Цьогосвітня бо мудрість у Бога глупота, бо написано: Він ловить премудрих у хитрощах їхніх!**
For the wisdom of this world is foolish before God. As it is said in the holy Writings, He who takes the wise in their secret designs:
 η γαρ σοφια του κοσμου τουτου μορια παρα τω θεω εστιν γεγραπται γαρ ο δρασσομενος τους σοφους εν τη πανουργια αυτων
- 20 **І знову: Знає Господь думки мудрих, що марнотні вони!**
And again, The Lord has knowledge of the reasonings of the wise, that they are nothing.
 και παλιν κυριος γινωσκει τους διαλογισμους των σοφων οτι εισιν ματαιοι
- 21 **¶ Тож нехай ніхто не хвалиться людьми, бо все ваше:**
So let no one take pride in men. For all things are yours;
 ωστε μηδεις καυχασθω εν ανθρωποις παντα γαρ υμων εστιν
- 22 **чи Павло, чи Аполлос, чи Кифа, чи світ, чи життя, чи смерть, чи теперішнє, чи майбутнє усе ваше,**
Paul, or Apollos, or Cephas, or the world, or life, or death, or things present, or things to come; all are yours;
 ειτε παυλος ειτε απολλως ειτε κηφας ειτε κοσμος ειτε ζωη ειτε θανατος ειτε ενεστωτα ειτε μελλοντα παντα υμων εστιν
- 23 **ви ж Христові, а Христос Божий!**
And you are Christ's; and Christ is God's.
 υμεις δε хριστου хριστος δε θεου
- 1 **¶ Нехай кожен нас так уважас, якби служителів Христових і доморядників Божих таємниць;**
Let us be judged as servants of Christ, and as those who are responsible for the secret things of God.
 ουτως ημας λογιζεσθω ανθρωπος ως υπηρετας хριστου και οικονομους μυστηριων θεου
- 2 **а що ще шукається в доморядниках, щоб кожен був знайдений вірним.**
And it is right for such servants to be safe persons.
 ο δε λοιπον ζητειται εν τοις οικονομοις ινα πιστος τις ευρεθη
- 3 **А для мене то найменше, щоб судили мене ви чи суд людський, бо я й сам не суджу себе.**
But it is a small thing to me that I am judged by you or by man's judging; I am not even a judge of myself.
 εμοι δε εις ελαχιστον εστιν ινα υφ υμων ανακριθω η υπο ανθρωπινης ημερας αλλ ουδε εμαυτον ανακρινω
- 4 **Я бо проти себе нічого не знаю, але цим не виправдуюсь; Той же, Хто судить мене, то Господь.**
For I am not conscious of any wrong in myself; but this does not make me clear, for it is the Lord who is my judge.
 ουδεν γαρ εμαυτω συνοιδα αλλ ουκ εν τουτω δεδικαιωμαι ο δε ανακρινων με κυριος εστιν
- 5 **Тому не судіть передчасно нічого, аж поки не прийде Господь, що й висвітлить таємниці темряви та виявить задуми сердець, і тоді кожному буде похвала від Бога.**
For this reason let there be no judging before the time, till the Lord comes, who will make clear the secret things of the dark, and the designs of the heart; and then will every man have his praise from God.
 ωστε μη про καιρου τι κρινετε εως αν ελθη ο κυριος ος και φωτισει τα κρυπτα του σκοτους και φανερωσει τας βουλας των καρδιων και тоτε ο επαινος γενησεται εκαστω απο του θεου
- 6 **Оце ж усе, браття, приклав я до себе й Аполлоса ради вас, щоб від нас ви навчилися думати не більш, як написано, щоб ви не чванились один за одним перед іншим.**
My brothers, it is because of you that I have taken Apollos and myself as examples of these things, so that in us you might see that it is not wise to go farther than what is in the holy Writings, so that no one of you may be lifted up against his brother.
 ταυτα δε αδελφοι μετεσηματισα εις εμαυτον και απολλω δι υμας ινα εν ημιν μαθητε το μη υπερ ο γεγραπται φρονειν ινα μη εις υπερ του ενος φυσιουσθε κατα του ετερου

- 7 ¶ Хто бо тебе вирізняє? Що ти маєш, чого б ти не взяв? А коли ж бо ти взяв, чого чванишся, ніби не взяв?
For who made you better than your brother? or what have you that has not been given to you? but if it has been given to you, what cause have you for pride, as if it had not been given to you?
τις γαρ σε διακρινει τι δε εχεις ο ουκ ελαβες ει δε και ελαβες τι καυχασαι ως μη λαβων
- 8 Ви вже нагодовані, ви вже збагатилися, без нас ви царюєте. І коли б то ви стали царювати, щоб і ми царювали з вами!
For even now you are full, even now you have wealth, you have been made kings without us: truly, I would be glad if you were kings, so that we might be kings with you.
ηδη κεκορεσμενοι εστε ηδη επλουτησατε χωρις ημων εβασιλευσατε και οφελον γε εβασιλευσατε ινα και ημεις υμιν συμβασιλευσωμεν
- 9 Бо я думаю, що Бог нас, апостолів, поставив за найостанніших, мов на смерть засуджених, бо ми стали дивовищем світові, і Анголам, і людям.
For it seems to me that God has put us the Apostles last of all, as men whose fate is death: for we are put on view to the world, and to angels, and to men.
δοκω γαρ οτι ο θεος ημας τους αποστολους εσχατους απεδειξεν ως επιθανατιους οτι θεατρον εγενηθημεν τω κοσμω και αγγελοις και ανθρωποις
- 10 Ми нерозумні Христа ради, а ви мудрі в Христі; ми слабі, ви ж міцні; ви славні, а ми безчесні!
We are made to seem foolish for Christ, but you are wise in Christ; we are feeble, but you are strong; you have glory, but we have shame.
ημεις μωροι δια χριστον υμεις δε φρονιμοι εν χριστω ημεις ασθενεις υμεις δε ισχυροι υμεις ενδοξοι ημεις δε ατιμοι
- 11 Ми до цього часу і голодусмо, і прагнемо, і нагі ми, і катовані, і тинясмось,
Even to this hour we are without food, drink, and clothing, we are given blows and have no certain resting-place;
αχρι της αρτι ωρας και πεινωμεν και διψωμεν και γυμνητευομεν και κολαφιζομεθα και αστατουμεν
- 12 і трудимось, працюючи своїми руками. Коли нас лихословлять, ми благословляємо; як нас переслідують, ми терпимо;
And with our hands we do the hardest work: when they give us curses we give blessings, when we undergo punishment we take it quietly;
και κοπιωμεν εργαζομενοι ταις ιδιαις χερσιν λοιδορουμενοι ευλογουμεν διοκομενοι ανεχομεθα
- 13 як лають, ми молимося; ми стали, як сміття те для світу, аж досі ми всім, як ті викидки!
When evil things are said about us we give gentle answers: we are made as the unclean things of the world, as that for which no one has any use, even till now.
βλασφημουμενοι παρακαλουμεν ως περικαθαρματα του κοσμου εγενηθημεν παντων περιψημα εως αρτι
- 14 ¶ Не пишу це для того, щоб вас осоромити, але остерігаю, як своїх любих дітей.
I am not saying these things to put you to shame, but so that, as my dear children, you may see what is right.
ουκ εντροπον υμας γραφω ταυτα αλλ ως τεκνα μου αγαπητα νουθετω
- 15 Бо хоч би ви мали десять тисяч наставників у Христі, та отців не багато; а я вас породив у Христі Ісусі через Євангелію...
For even if you had ten thousand teachers in Christ, you have not more than one father: for in Christ Jesus I have given birth to you through the good news.
εαν γαρ μυριους παιδαγωγους εχητε εν χριστω αλλ ου πολλους πατερας εν γαρ χριστω ιησου δια του ευαγγελιου εγω υμας εγεννησα
- 16 Тож благаю я вас: будьте наслідувачами мене!
So my desire is that you take me as your example.
παρακαλω ουν υμας μιμηται μου γινεσθε
- 17 ¶ Для цього послав я до вас Тимофія, що для мене улюблений і вірний син у Господі, він вам нагадає шляхи мої в Христі Ісусі, як навчаю я скрізь у кожній Церкві.
For this cause I have sent Timothy to you, who is my dear and true child in the Lord; he will make clear to you my ways in Christ, even as I am teaching everywhere in every church.
δια τουτο επεμψα υμιν τιμοθεον ος εστιν τεκνον μου αγαπητον και πιστον εν κυριω ος υμας αναμνησει τας οδους μου τας εν χριστω καθως πανταχου εν παση εκκλησια διδασκω
- 18 Деякі згорділи, так немов би не мав я прийти до вас.
Now some are full of pride, as if I was not coming to you.
ως μη ερχομενου δε μου προς υμας εφυσιωθησαν τινες
- 19 Та небавом прийду до вас, як захоче Господь, і пізнаю не слово згорділих, але силу.
But I will come to you in a short time, if it is pleasing to the Lord, and I will take note, not of the word of those who are full of pride, but of the power.
ελευσομαι δε ταχεως προς υμας εαν ο κυριος θεληση και γνωσομαι ου τον λογον των πεφυσιωμενων αλλα την δυναμιν
- 20 Бо Царство Боже не в слові, а в силі.
For the kingdom of God is not in word but in power.
ου γαρ εν λογω η βασιλεια του θεου αλλ εν δυναμει

- 21 **Чого хочете? Чи прийти до вас з кисм, чи з любов'ю та з духом лагідности?**
What is your desire? is my coming to be with punishment, or is it to be in love and a gentle spirit?
 τι θελετε εν ραβδω ελθω προς υμας η εν αγαπη πνευματι τε πραοτητος
- 1 ¶ **Всюди чути, що між вами перелюб, і то такий перелюб, який і між поганами незнаний, що хтось має за дружину собі дружину батькову...**
It is said, in fact, that there is among you a sin of the flesh, such as is not seen even among the Gentiles, that one of you has his father's wife.
 ολωσ ακουετα εν υμιν πορνεια και τοιαυτη πορνεια ητις ουδε εν τοις εθνεσιν ονομαζεται ωστε γυναικα τινα του πατροσ εχειν
- 2 **І ви завеличалися, а не засмутились радніш, щоб був видучений з-поміж вас, хто цей учинок зробив.**
And in place of feeling sorrow, you are pleased with yourselves, so that he who has done this thing has not been sent away from among you.
 και υμεις πεφυσιωμενοι εστε και ουχι μαλλον επενθησατε ινα εξαρθη εκ μεσου υμων ο το εργον τουτο ποιησας
- 3 **Отож я, відсутній тілом, та присутній духом, уже розсудив, як присутній між вами: того, хто так учинив це,**
For I myself, being present in spirit though not in body, have come to a decision about him who has done this thing;
 εγω мен γαρ ωσ απων τω σωματι παρων δε τω πνευματι ηδη κεκρικα ωσ παρων τον ουτωσ τουτο κατεργασαμενον
- 4 **у Ім'я Господа Ісуса, як зберетеся ви та мій дух, із силою Господа нашого Ісуса,**
In the name of our Lord Jesus, when you have come together with my spirit, with the power of our Lord Jesus,
 εν τω ονοματι του κυριου ημων ιησου χριστου συναχθεντων υμων και του εμου πνευματος συν τη δυναμει του κυριου ημων ιησου χριστου
- 5 **віддати такого сатані на погибіль тіла, щоб дух спасся Господнього дня!**
That this man is to be handed over to Satan for the destruction of the flesh, so that his spirit may have forgiveness in the day of the Lord Jesus.
 παραδουнай τον τοιουτον τω σατανα εις ολεθρον της σαρκος ινα το πνευμα σωθη εν τη ημερα του κυριου ιησου
- 6 **Величання ваше не добре. Хіба ви не знаєте, що мала розчина все тісто заквашує?**
This pride of yours is not good. Do you not see that a little leaven makes a change in all the mass?
 ου καλον το καυχημα υμων ουκ οιδατε οτι μικρα ζυμη ολον το φυραμα ζυμοι
- 7 ¶ **Отож, очистьте стару розчину, щоб стати вам новим тістом, бо ви прісні, бо наша Пасха, Христос, за нас у жертву принесений.**
Take away, then, the old leaven, so that you may be a new mass, even as you are without leaven. For Christ has been put to death as our Passover.
 εκκαθαρατε ουν την παλαιαν ζυμη ινα ητε νεον φυραμα καθωσ εστε αζυμοι και γαρ το πασχα ημων υπερ ημων ετυθη χριστοσ
- 8 **Тому святкуймо не в давній розчині, ані в розчині злоби й лукавства, але в опрісноках чистоти та правди!**
Let us then keep the feast, not with old leaven, and not with the leaven of evil thoughts and acts, but with the unleavened bread of true thoughts and right feelings.
 ωστε εορταζωμεν μη εν ζυμη παλαια μηδε εν ζυμη κακιασ και πονηριασ αλλ εν αζυμοισ ειλακρинеιασ και αληθειασ
- 9 ¶ **Я писав вам у листі не сднатися з перелюбниками,**
In my letter I said to you that you were not to keep company with those who go after the desires of the flesh;
 εγραψα υμιν εν τη επιστολη μη συναμιγνυσθαι πορνοισ
- 10 **але не взагалі з цьогосвітніми перелюбниками, чи з користолюбцями, чи з хижакими, чи з ідолянами, бо ви мусіли були б відійти від світу.**
But I had not in mind the sinners who are outside the church, or those who have a desire for and take the property of others, or those who give worship to images; for it is not possible to keep away from such people without going out of the world completely:
 και ου παντωσ τοισ πορνοισ του κοσμου τουτου η τοισ πλεονекταισ η αρπαξιν η ειδωλολαтраиσ επει οφειλετε ара εκ του κοσμου εξελθειν
- 11 **А тепер я писав вам не сднатися з тим, хто зветься братом, та є перелюбник, чи користолюбець, чи ідолянин, чи злоріка, чи п'яниця, чи хижак, із такими навіть не їсти!**
But the sense of my letter was that if a brother had the name of being one who went after the desires of the flesh, or had the desire for other people's property, or was in the way of using violent language, or being the worse for drink, or took by force what was not his, you might not keep company with such a one, or take food with him.
 νυνι δε εγραψα υμιν μη συναμιγνυσθαι εαν тиσ αδελφοσ ονομαζομενοσ η πορνοσ η πλεονекτησ η ειδωλολατρησ η λοιδοροσ η μεθυσοσ η αρπαξ τω τοιουτω μηδε συνεσθειν
- 12 **Бо що ж мені судити й чужих? Чи ви не судите своїх?**
For it is no business of mine to be judging those who are outside; but it is yours to be judging those who are among you;
 ти γαρ μοι και τουσ εξω κρινειν ουχι τουσ εσω υμεις κρινετε

- 13 **Α** чужих судить Бог. Тож вилучить лукавого з-поміж себе самих!
As for those who are outside, God is their judge. So put away the evil man from among you.
τους δε εξω ο θεος κρινει και εξαρειτε τον πονηρον εξ υμων αυτων
- 1 ¶ **Чи** посміє хто з вас, маючи справу до іншого, судитися в неправедних, а не в святих?
How is it, that if any one of you has a cause at law against another, he takes it before a Gentile judge and not before the saints?
τολμα τις υμων πραγμα εχων προς τον ετερον κρινεσθαι επι των αδικων και ουχι επι των αγιων
- 2 **Хіба** ви не знаєте, що святі світ судитимуть? Коли ж будете ви світ судити, то чи ж ви негідні судити незначні справи?
Is it not certain that the saints will be the judges of the world? if then the world will be judged by you, are you unable to give a decision about the smallest things?
ουκ οιδате οτι οι αγιοι τον κοσμον κρινουσιν και ει εν υμιν κρινεται ο κοσμος αναξιοι εστε κριτηριων ελαχιστων
- 3 **Хіба** ви не знаєте, що ми будем судити Анголів, а не тільки життєве?
Is it not certain that we are to be the judges of angels? how much more then of the things of this life?
ουκ οιδате οτι αγγελους κρινουμεν μητι γε βιωτικα
- 4 **А** ви, коли маєте суд за життєве, то ставите судьями тих, хто нічого не значить у Церкві.
If then there are questions to be judged in connection with the things of this life, why do you put them in the hands of those who have no position in the church?
βιωτικα мен ουν κριτηρια εαν εχητε τους εξουθενημενους εν τη εκκλησια τουτους καθιζετε
- 5 **Я** на сором це вам говорю. Чи ж між вами немає ні одного мудрого, щоб він міг розсудити між братами своїми?
I say this to put you to shame. Is there not among you one wise man who may be able to give a decision between his brothers?
προς εντροπιην υμιν λεγω ουτως ουκ εστιν εν υμιν σοφος ουδε εις ος δυνησεται διακριναι ανα μεσον του αδελφου αυτου
- 6 **Та** брат судиться з братом, і то перед невірними!
But a brother who has a cause at law against another takes it before Gentile judges.
αλλα αδελφος μετα αδελφου κρινεται και τουτο επι απιστων
- 7 **Тож** уже для вас сором зовсім, що суди між собою ви маєте. Чому краще не терпите кривди? Чому краще не маєте шкоди?
More than this, it is not to your credit to have causes at law with one another at all. Why not put up with wrong? why not undergo loss?
ηδη мен ουν ολωс ηττημα εν υμιν εστιν οτι κριματα εχετε μεθ εαυτων διατι ουχι μαλλον αδικεισθε διατι ουχι μαλλον αποστερεισθε
- 8 **Але** ви самі кривду чините та обдираєте, та ще братів...
So far from doing this, you yourselves do wrong and take your brothers' property.
αλλα υμεις αδικειτε και αποστερειτε και ταυτα αδελφους
- 9 ¶ **Хіба** ви не знаєте, що неправедні не впадкують Божого Царства? Не обманюйте себе: ні розпусники, ні ідоляни, ні перелюбники, ні блудодійники, ні мужоложники,
Have you not knowledge that evil-doers will have no part in the kingdom of God? Have no false ideas about this: no one who goes after the desires of the flesh, or gives worship to images, or is untrue when married, or is less than a man, or makes a wrong use of men,
η ουκ οιδате οτι αδικοι βασιλειαν θεου ου κληρονομησουσιν μη πλανασθε ουτε πορνοι ουτε ειδωλολατραι ουτε μοιχοι ουτε μαλακοι ουτε αρσενοκοιται
- 10 **ні** злодії, ні користолюбці, ні п'яниці, ні злоріки, ні хижакі Царства Божого не впадкують вони!
Or is a thief, or the worse for drink, or makes use of strong language, or takes by force what is not his, will have any part in the kingdom of God.
ουτε κλεπται ουτε πλεονεκται ουτε μεθυσοι ου λαιδοροи ουχ αρπαγες βασιλειαν θεου ου κληρονομησουσιν
- 11 **І** такими були дехто з вас, але ви обмились, але освятились, але виправдались Іменем Господа Ісуса Христа й Духом нашого Бога.
And such were some of you; but you have been washed, you have been made holy, you have been given righteousness in the name of the Lord Jesus Christ and in the Spirit of our God.
και ταυτα тινεс ητε αλλα απελουσασθε αλλα ηγιασθητε αλλ εδικαιωθητε εν τω ονοματι του κυριου ιησου και εν τω πνευματι του θεου ημων
- 12 ¶ **Усе** мені можна, та не все на пожиток. Усе мені можна, але мною ніщо володіти не повинно.
I am free to do all things; but not all things are wise. I am free to do all things; but I will not let myself come under the power of any.
παντα μοι εξεστιν αλλ ου παντα συμφερει παντα μοι εξεστιν αλλ ουκ εγω εξουσιασθησομαι υπο τινος
- 13 **Їжа** для черева, і черево для їжі, але Бог одне й друге понизить. А тіло не для розпустити, але для Господа, і Господь для тіла.
Food is for the stomach and the stomach for food, and God will put an end to them together. But the body is not for the desires of the flesh, but for the Lord; and the Lord for the body:
τα βρωματα τη κοιλια και η κοιλια τοιс βρωμασιν ο δε θεος και ταυτην και ταυτα καταργησει το δε σωμα ου τη πορνεια αλλα τω κυριω και ο κυριος τω σωματι

- 14 Бог же й Господа воскресив, воскресить Він і нас Своєю силою!
And God who made the Lord Jesus come back from the dead will do the same for us by his power.
ο δε θεος και τον κυριον ηγειρεν και ημας εξεγερει δια της δυναμεως αυτου
- 15 Χίба ви не знаєте, що ваші тіла то члени Христові? Отож, узявши члени Христові, зроблю їх членами розпусниці? Зовсім ні!
Do you not see that your bodies are part of the body of Christ? how then may I take what is a part of the body of Christ and make it a part of the body of a loose woman? such a thing may not be.
ουκ οιδατε οτι τα σωματα υμων μελη χριστου εστιν αρα ουκ ουν τα μελη του χριστου ποιησω πορνης μελη μη γενοιτο
- 16 Χίба ви не знаєте, що той, хто злучується з розпусницею, стає одним тілом із нею? Бо каже: Обидва ви будете тілом одним.
Or do you not see that he who is joined to a loose woman is one body with her? for God has said, The two of them will become one flesh.
η ουκ οιδατε οτι ο κολλημενος τη πορνη εν σωμα εστιν εσονται γαρ φησιν οι δυο εις σαρκα μιαν
- 17 А хто з Господом злучується, стає одним духом із Ним.
But he who is united to the Lord is one spirit.
ο δε κολλημενος τω κυριω εν πνευμα εστιν
- 18 Утікайте від розпусти. Усякий бо гріх, що його чинить людина, є поза тілом. А хто чинить розпусту, той грішить проти власного тіла.
Keep away from the desires of the flesh. Every sin which a man does is outside of the body; but he who goes after the desires of the flesh does evil to his body.
φευγετε την πορνειαν παν αμαρτημα ο εαν ποιηση ανθρωπος εκτος του σωματος εστιν ο δε πορνευων εις το ιδιον σωμα αμαρτανει
- 19 Χіба ви не знаєте, що ваше тіло то храм Духа Святого, що живе Він у вас, якого від Бога ви маєте, і ви не свої?
Or are you not conscious that your body is a house for the Holy Spirit which is in you, and which has been given to you by God? and you are not the owners of yourselves;
η ουκ οιδατε οτι το σωμα υμων ναος του εν υμιν αγιου πνευματος εστιν ου εχετε απο θεου και ουκ εστε εαυτων
- 20 Бо дорого куплені ви. Отож прославляйте Бога в тілі своєму та в дусі своєму, що Божі вони!
For a payment has been made for you: let God be honoured in your body.
ηγορασθητε γαρ τιμης δοξασατε δη τον θεον εν τω σωματι υμων και εν τω πνευματι υμων ατινα εστιν του θεου
- 1 ¶ А про що ви писали мені, то добре було б чоловікові не дотикатися жінки.
Now, as to the things in your letter to me: It is good for a man to have nothing to do with a woman.
περι δε ων εγραψατε μοι καλον ανθρωπω γυναικος μη απτεσθαι
- 2 Але щоб уникнути розпусти, нехай кожен муж має дружину свою, і кожна жінка хай має свого чоловіка.
But because of the desires of the flesh, let every man have his wife, and every woman her husband.
δια δε τας πορνειας εκαστος την εαυτου γυναικα εχετω και εκαστη τον ιδιον ανδρα εχετω
- 3 Нехай віддає чоловік своїй дружині потрібну любов, так же само й чоловікові дружина.
Let the husband give to the wife what is right; and let the wife do the same to the husband.
τη γυναικι ο ανηρ την οφειλομενην ευνοιαν αποδιδοτω ομοιως δε και η γυνη τω ανδρι
- 4 Дружина не володіє над тілом своїм, але чоловік; так же само й чоловік не володіє над тілом своїм, але дружина.
The wife has not power over her body, but the husband; and in the same way the husband has not power over his body, but the wife.
η γυνη του ιδιου σωματος ουκ εξουσιαζει αλλ ο ανηρ ομοιως δε και ο ανηρ του ιδιου σωματος ουκ εξουσιαζει αλλ η γυνη
- 5 Не вхильтесь одне від одного, хібащо доточно за згодою, щоб бути в пості та молитві, та й сходитьесь знову до купи, щоб вас сатана не спокушував вашим нестриманням.
Do not keep back from one another what is right, but only for a short time, and by agreement, so that you may give yourselves to prayer, and come together again; so that Satan may not get the better of you through your loss of self-control.
μη αποστερειτε αλληλους ει μη τι αν εκ συμφωνου προς καιρον ινα σχολαζητε τη νηστεια και τη προσευχη και παλιν επι το αυτο συνερχησθε ινα μη περαζη υμας ο σατανας δια την ακρασιαν υμων
- 6 А це говорю вам як раду, а не як наказа.
But this I say as my opinion, and not as an order of the Lord.
τουτο δε λεγω κατα συγγνωμην ου κατ επιταγην
- 7 Бо хочу, щоб усі чоловіки були, як і я; але кожен має від Бога свій дар, один так, інший так.
It is my desire that all men might be even as I am. But every man has the power of his special way of life given him by God, one in this way and one in that.
θελω γαρ παντας ανθρωπους ειναι ως και εμαυτον αλλ εκαστος ιδιον χαρισμα εχει εκ θεου ος мен ουτως ος δε ουτως

- 8 **Говорю ж неодруженим і вдовам: добре їм, як вони позостануться так, як і я.**
But I say to the unmarried and to the widows, It is good for them to be even as I am.
λεγω δε τοις αγαμοις και ταις χηραις καλον αυτοις εστιν εαν μεινωσιν ος καγω
- 9 **Коли ж не втримаються, нехай одружуються, бо краще женитися, ніж розпалятися.**
But if they have not self-control let them get married; for married life is better than the burning of desire.
ει δε ουκ εγκρατευονται γαμησατωσαν κρεισσον γαρ εστιν γαμησαι η πυρουσθαι
- 10 **¶ А тим, що побрались, наказую не я, а Господь: Нехай не розлучається дружина з своїм чоловіком!**
But to the married I give orders, though not I but the Lord, that the wife may not go away from her husband
τοις δε γεγαμηκοσιν παραγγελω ουκ εγω αλλ ο κυριος γυναικα απο ανδρος μη χωρισθηναι
- 11 **А коли ж і розлучиться, хай зостається незаміжня, або з чоловіком своїм хай помириться, і не відпускати чоловікові дружини!**
(Or if she goes away from him, let her keep unmarried, or be united to her husband again); and that the husband may not go away from his wife.
εαν δε και χωρισθη μενετω αγαμος η τω ανδρι καταλλαγητω και анδρα γυναικα μη αφιεναι
- 12 **Іншим же я говорю, не Господь: коли який брат має дружину невіруючу, і згідна вона жити з ним, нехай він не лишає її.**
But to the rest I say, and not the Lord; If a brother has a wife who is not a Christian, and it is her desire to go on living with him, let him not go away from her.
τοις δε λοιποις εγω λεγω ουχ ο κυριος ει τις αδελφος γυναικα εχει απιστον και αυτη συνευδοκει οικειν μετ αυτου μη αφιετω αυτην
- 13 **І жінка, як має чоловіка невіруючого, а той згоден жити з нею, нехай не лишає його.**
And if a woman has a husband who is not a Christian, and it is his desire to go on living with her, let her not go away from her husband.
και γυνη ητις εχει ανδρα απιστον και αυτος συνευδοκει οικειν μετ αυτης μη αφιετω αυτον
- 14 **Чоловік бо невіруючий освячується в дружині, а дружина невірюща освячується в чоловікові. А інакше нечисті були б ваші діти, тепер же святі.**
For the husband who has not faith is made holy through his Christian wife, and the wife who is not a Christian is made holy through the brother: if not, your children would be unholy, but now are they holy.
ηγιασται γαρ ο ανηρ ο απιστος εν τη γυναικι και ηγιασται η γυνη η απιστος εν τω ανδρι επει ара τα τεκνα υμων ακαθαρτα εστιν νυν δε αγια εστιν
- 15 **А як хоче невіруючий розлучитися, хай розлучиться, не неволиться брат чи сестра в такому разі, бо покликав нас Бог до миру.**
But if the one who is not a Christian has a desire to go away, let it be so: the brother or the sister in such a position is not forced to do one thing or the other: but it is God's pleasure that we may be at peace with one another.
ει δε ο απιστος χωριζεται χωριζεσθω ου δεδουλωται ο αδελφος η η αδελφη εν τοις τοιουτοις εν δε ειρηνη κεκληκεν ημας ο θεος
- 16 **Звідки знаєш ти, дружино, чи не спасеш чоловіка? Або звідки знаєш, чоловіче, чи не спасеш дружини?**
For how may you be certain, O wife, that you will not be the cause of salvation to your husband? or you, O husband, that you may not do the same for your wife?
τι γαρ οιδας γυναι ει τον ανδρα σωσεις η τι οιδας ανερ ει την γυναικα σωσεις
- 17 **¶ Нехай тільки так ходить кожен, як кому Бог призначив, як Господь покликав його. І так усім Церквам я наказую.**
Only, as the Lord has given to a man, and as is the purpose of God for him, so let him go on living. And these are my orders for all the churches.
ει μη εκαστω ος εμερισεν ο θεος εκαστον ος κεκληκεν ο κυριος ουτως περιπατειτω και ουτως εν ταις εκκλησιαις πασαις διατασσομαι
- 18 **Хто покликаний був в обрізанні, нехай він того не цурається; чи покликаний хто в необрізанні, нехай не обрізується.**
If any man who is a Christian has had circumcision, let him keep so; and if any man who is a Christian has not had circumcision, let him make no change.
περιτετημενος τις εκληθη μη επισπασθω εν ακροβυστια τις εκληθη μη περιτεμνεσθω
- 19 **Обрізання ніщо, і ніщо необрізання, а важливе дотримування Божих заповідей.**
Circumcision is nothing, and its opposite is nothing, but only doing the orders of God is of value.
η περιτομη ουδεν εστιν και η ακροβυστια ουδεν εστιν αλλα τηρησις εντολων θεου
- 20 **Нехай кожен лишається в стані такому, в якому покликаний був.**
Let every man keep the position in which he has been placed by God.
εкаστος εν τη κλησει η εκληθη εν ταυτη μενετω

- 21 Чи покликаний був ти рабом? Не турбуйся про те. Але коли й можеш стати вільним, то використай краще це.
If you were a servant when you became a Christian, let it not be a grief to you; but if you have a chance to become free, make use of it.
δουλος εκληθης μη σοι μελετω αλλ ει και δυνασαι ελευθερος γενεσθαι μαλλον χρησησαι
- 22 Бо покликаний в Господі раб визволенець Господній; так само покликаний і визволенець він раб Христа.
For he who was a servant when he became a Christian is the Lord's free man; and he who was free when he became a Christian is the Lord's servant.
ο γαρ εν κυριω κληθεις δουλος απελευθερος κυριου εστιν ομοιος και ο ελευθερος κληθεις δουλος εστιν χριστου
- 23 Ви дорого куплені, тож не ставайте рабами людей!
It is the Lord who has made payment for you: be not servants of men.
τιμης ηγορασθητε μη γινεσθε δουλοι ανθρωπων
- 24 Браття, кожен із вас, в яким стані покликаний був, хай у тім перед Богом лишається!
My brothers, let every man keep in that condition which is the purpose of God for him.
εκαστος εν ω εκληθη αδελφοι εν τουτω μενετω παρα τω θεω
- 25 ¶ Про дівчат же не маю наказу Господнього, але даю раду як той, хто одержав від Господа милість бути вірним.
Now about virgins I have no orders from the Lord: but I give my opinion as one to whom the Lord has given mercy to be true to him.
περι δε των παρθενων επιταγην κυριου ουκ εχω γνωμην δε διδομι ως ηλεημενος υπο κυριου πιστος ειναι
- 26 Отож за сучасного утиску добрим уважаю я те, що чоловікові добре лишатися так.
In my opinion then, because of the present trouble, it is good for a man to keep as he is.
νομιζω ουν τουτο καλον υπαρχειν δια την ενεστωσαν αναγκην οτι καλον ανθρωπω το ουτως ειναι
- 27 Ти зв'язаний з дружиною? Не шукай розв'язання. Розв'язався від дружини? Не шукай дружини.
If you are married to a wife, make no attempt to get free from her: if you are free from a wife, do not take a wife.
δεδεσαι γυναικι μη ζητει λυσιν λελυσαι απο γυναικος μη ζητει γυναικα
- 28 А коли ти й оженишся, то не згрішив; і як дівчина заміж піде, вона не згрішить. Та муку тілесну такі будуть мати, а мені шкода вас.
If you get married it is not a sin; and if an unmarried woman gets married it is not a sin. But those who do so will have trouble in the flesh. But I will not be hard on you.
εαν δε και γημης ουχ ημαρτες και εαν γημη η παρθενος ουχ ημαρτεν θλιψιν δε τη σαρκι εξουσιν οι τοιουτοι εγω δε υμων φειδομαι
- 29 А це, браття, кажу я, бо час позосталий короткий, щоб і ті, що мають дружин, були, як ті, що не мають,
But I say this, my brothers, the time is short; and from now it will be wise for those who have wives to be as if they had them not;
τουτο δε φημι αδελφοι ο καιρος συνεσταλμενος το λοιπον εστιν ινα και οι εχοντες γυναικας ως μη εχοντες ωσιν
- 30 а хто плаче, як ті, хто не плаче, а хто тішиться, як ті, хто не тішиться; і хто купус, як би не набули,
And for those who are in sorrow, to give no signs of it; and for those who are glad, to give no signs of joy; and for those who are getting property, to be as if they had nothing;
και οι κλαιοντες ως μη κλαιοντες και οι χαιροντες ως μη χαιροντες και οι αγοραζοντες ως μη κατεχοντες
- 31 а хто цьогосвітнім користується, як би не користувались, бо минає стан світу цього.
And for those who make use of the world, not to be using it fully; for this world's way of life will quickly come to an end.
και οι χρωμενοι τω κοσμω τουτω ως μη καταχρωμενοι παραγει γαρ το σχημα του κοσμου τουτου
- 32 А я хочу, щоб ви безклопітні були. Неодружений про речі Господні клопочеться, як догодити Господеві,
But it is my desire for you to be free from cares. The unmarried man gives his mind to the things of the Lord, how he may give pleasure to the Lord:
θελω δε υμας αμεριμνους ειναι ο αγαμος μεριμνα τα του κυριου πως αρεσει τω κυριω
- 33 а одружений про речі життєві клопочеться, як догодити своїй дружині,
But the married man gives his attention to the things of this world, how he may give pleasure to his wife.
ο δε γαμησας μεριμνα τα του κοσμου πως αρεσει τη γυναικι
- 34 і він поділений. Незаміжня ж жінка та дівчина про речі Господні клопочеться, щоб бути святою ті тілом, і духом. А заміжня про речі життєві клопочеться, як догодити чоловікові.
And the wife is not the same as the virgin. The virgin gives her mind to the things of the Lord, so that she may be holy in body and in spirit: but the married woman takes thought for the things of the world, how she may give pleasure to her husband.
μεριμναι η γυνη και η παρθενος η αγαμος μεριμνα τα του κυριου ινα η αγια και σωματα και πνευματι η δε γαμησασα μεριμνα τα του κοσμου πως αρεσει τω ανδρι

- 35 Α πε я кажу вам самим на пожиток, а не щоб сильце вам накинути, але щоб пристойно й горливо держались ви Господа.
Now I say this for your profit; not to make things hard for you, but because of what is right, and so that you may be able to give all your attention to the things of the Lord.
 τουτο δε προς το υμων αυτων συμφερον λεγω ουχ ινα βροχον υμιν επιβαλω αλλα προς το ευσημιον και ευπροσεδρον τω κυριω απεριπαστως
- 36 ¶ Α як думас хто про дівчину свою, що соромно, як вона переросте, і так мала б лишатись, нехай робить, що хоче, не згіршить: нехай заміж виходять.
But if, in any man's opinion, he is not doing what is right for his virgin, if she is past her best years, and there is need for it, let him do what seems right to him; it is no sin; let them be married.
 ει δε τις ασχημονειν επι την παρθενον αυτου νομιζει εαν η υπερακμος και ουτως οφειλει γινεσθαι ο θελει ποιειτω ουχ αμαρτανει γαμειτωσαν
- 37 Α хто в серці своїм стоїть міцно, не має конечности, владу ж має над своєю волею, і це постановив він у серці своєму берегти свою дівчину, той робить добре.
But the man who is strong in mind and purpose, who is not forced but has control over his desires, does well if he comes to the decision to keep her a virgin.
 ος δε εστηκεν εδραιος εν τη καρδια μη εχων αναγκην εξουσιαν δε εχει περι του ιδιου θεληματος και τουτο κεκρικεν εν τη καρδια αυτου του τηρειν την εαυτου παρθενον καλωσ ποιει
- 38 Тому й той, хто віддає свою дівчину заміж, добре робить, а хто не віддає робить краще.
So then, he who gets married to his virgin does well, and he who keeps her unmarried does better.
 ωστε και ο εκγαμιζων καλωσ ποιει ο δε μη εκγαμιζων κρεισσον ποιει
- 39 ¶ Дружина законом прив'язана, поки живе чоловік її; коли ж чоловік її вмере, вона вільна виходити заміж, за кого захоче, аби тільки в Господі.
It is right for a wife to be with her husband as long as he is living; but when her husband is dead, she is free to be married to another; but only to a Christian.
 γυνη δεδετα νομω εφ οσον χρονον ζη ο ανηρ αυτης εαν δε κοιμηθη ο ανηρ αυτης ελευθερα εστιν ω θελει γαμηθηναι μονον εν κυριω
- 40 Блаженніша вона, коли так позостанеться за мою порадою, бо міркую, що й я маю Божого Духа.
But it will be better for her to keep as she is, in my opinion: and it seems to me that I have the Spirit of God.
 μακαριωτερα δε εστιν εαν ουτως μεινη κατα την εμην γνωμην δοκω δε καγω πνευμα θεου εχειν
- 1 ¶ Α щодо ідолських жертв, то ми знаємо, що всі маємо знання. Знання ж надимас, любов же буде!
Now about things offered to images: we all seem to ourselves to have knowledge. Knowledge gives pride, but love gives true strength.
 περι δε των ειδωλοθυτων οιδαμεν οτι παντες γνωσιν εχομεν η γνωσις φυσιοι η δε αγαπη οικοδομει
- 2 Коли хто думас, ніби щось знає, той нічого не знає ще так, як знати повинно.
If anyone seems to himself to have knowledge, so far he has not the right sort of knowledge about anything;
 ει δε τις δοκει ειδεναι τι ουδεπω ουδεν εγνωκεν καθως δει γινωαι
- 3 Коли ж любить хто Бога, той пізнаний Ним.
But if anyone has love for God, God has knowledge of him.
 ει δε τις αγαπα τον θεον ουτος εγνωσται υπ αυτου
- 4 ¶ Тож про споживання ідолських жертв ми знаємо, що ідол у світі ніщо, і що іншого Бога нема, окрім Бога Одного.
So, then, as to the question of taking food offered to images, we are certain that an image is nothing in the world, and that there is no God but one.
 περι της βρωσεως ουν των ειδωλοθυτων οιδαμεν οτι ουδεν ειδωλον εν κοσμω και οτι ουδεις θεος ετερος ει μη εις
- 5 Бо хоч і існують так звані боги чи на небі, чи то на землі, як існує багато богів і багато панів,
For though there are those who have the name of gods, in heaven or on earth, as there are a number of gods and a number of lords,
 και γαρ επερ εισιν λεγομενοι θεοι ειτε εν ουρανω ειτε επι της γης ωσπερ εισιν θεοι πολλοι και κυριοι πολλοι
- 6 та для нас один Бог Отець, що з Нього походить усе, ми ж для Нього, і один Господь Ісус Христос, що все сталося Ним, і ми Ним.
There is for us only one God, the Father, of whom are all things, and we are for him; and one Lord, Jesus Christ, through whom are all things, and we have our being through him.
 αλλ ημιν εις θεος ο πατηρ εξ ου τα παντα και ημεις εις αυτον και εις κυριος ιησους χριστος δι ου τα παντα και ημεις δι αυτου
- 7 ¶ Та не всі таке мають знання, бо деякі мають привычання до ідола й досі, і їдять, як ідолську жертву, і їхні сумління, будши недуже, споганюється.
Still, all men have not that knowledge: but some, being used till now to the image, are conscious that they are taking food which has been offered to the image; and because they are not strong in the faith, their minds are troubled.
 αλλ ουκ εν πασιν η γνωσις τινας δε τη συνειδησει του ειδωλου εως αρτι ως ειδωλοθυτον εσθιουσιν και η συνειδησις αυτων ασθενης ουσα μολυνεται
- 8 Їжа ж нас до Бога не зближує: бо коли не їмо, то нічого не тратимо, а коли ми їмо, то не набуваєм нічого.
But God's approval of us is not based on the food we take: if we do not take it we are no worse for it; and if we take it we are no better.
 βρωμα δε ημας ου παριστησιν τω θεω ουτε γαρ εαν φαγωμεν περισσευομεν ουτε εαν μη φαγωμεν υστερουμεθα

- 9 Але стережіться, щоб ця ваша воля не стала якось за спотикання слабим!
But take care that this power of yours does not give cause for trouble to the feeble.
βλεπετε δε μηπως η εξουσια υμων αυτη προσκομμα γενηται τοις ασθενουσιν
- 10 Коли бо хто бачить тебе, маючого знання, як ти в ідолоській божниці сидиш за столом, чи ж сумління його, будши слабе, не буде спонукане їсти ідолоські жертви?
For if a man sees you, who have knowledge, taking food as a guest in the house of an image, will it not give him, if he is feeble, the idea that he may take food offered to images?
εαν γαρ τις ιδη σε τον εχοντα γνωσιν εν ειδωλειω κατακειμενον ουχι η συνειδησις αυτου ασθενους οντος οικοδομηθησεται εις το τα ειδωλοθυτα εσθιειν
- 11 І через знання твоє згине недужий твій брат, що за нього Христос був умер!
And so, through your knowledge, you are the cause of destruction to your brother, for whom Christ underwent death.
και απολειται ο ασθενων αδελφος επι τη ση γνωσει δι ον χριστος απεθανεν
- 12 Грішачи так проти братів та вражаючи їхнє слабе сумління, ви проти Христа грішите.
And in this way, doing evil to the brothers, and causing trouble to those whose faith is feeble, you are sinning against Christ.
ουτως δε αμαρτανοντες εις τους αδελφους και τυπτοντες αυτων την συνειδησιν ασθενουσιν εις χριστον αμαρτανετε
- 13 Ось тому, коли їжа спокушує брата мого, то повік я не їстиму м'яса, щоб не спокусити брата свого!
For this reason, if food is a cause of trouble to my brother, I will give up taking meat for ever, so that I may not be a cause of trouble to my brother.
διοπερ ει βρωμα σκανδαλιζει τον αδελφον μου ου μη φαγω κρεα εις τον αιωνα ινα μη τον αδελφον μου σκανδαλισω
- 1 ¶ Χίба ж я не вільний? Чи ж я не апостол? Хіба я не бачив Ісуса Христа, Господа нашого? Хіба ви, то не справа моя перед Господом?
Am I not free? am I not an Apostle? have I not seen Jesus our Lord? are you not my work in the Lord?
ουκ ειμι αποστολος ουκ ειμι ελευθερος ουχι ιησουν χριστον τον κυριον ημων εωρακα ου το εργον μου υμεις εστε εν κυριω
- 2 Коли я не апостол для інших, то для вас я апостол, ви бо печать мого апостольства в Господі.
If to others I am not an Apostle, at least I am one to you: for the fact that you are Christians is the sign that I am an Apostle.
ει αλλοις ουκ ειμι αποστολος αλλα γε υμιν ειμι η γαρ σφραγις της εμης αποστολης υμεις εστε εν κυριω
- 3 ¶ Оце оборона моя перед тими, хто судить мене.
My answer to those who are judging me is this.
η εμη απολογια τοις εμε ανακρινουσιν αυτη εστιν
- 4 Чи ми права не маємо їсти та пити?
Have we no right to take food and drink?
μη ουκ εχομεν εξουσιαν φαγειν και πειν
- 5 Чи ми права не маємо водити з собою сестру, дружину, як і інші апостоли, і Господні брати, і Кифа?
Have we no right to take about with us a Christian wife, like the rest of the Apostles, and the brothers of the Lord, and Cephas?
μη ουκ εχομεν εξουσιαν αδελφην γυναικα περιαγειν ος και οι λοιποι αποστολοι και οι αδελφοι του κυριου και κηφας
- 6 Хіба я один і Варнава не маємо права, щоб не працювати?
Or I only and Barnabas, have we no right to take a rest from work?
η μονος εγω και βαρναβας ουκ εχομεν εξουσιαν του μη εργαζεσθαι
- 7 Хто коштом своїм коли служить у війську? Або хто виноградника садить, і не їсть з його плоду? Або хто отару пасе, і не їсть молока від отари?
Who ever goes to war without looking to someone to be responsible for his payment? who puts in vines and does not take the fruit of them? or who takes care of sheep without drinking of their milk?
τις στρατευεται ιδιοις οψωνιοις ποτε τις φυτευει αμπελωνα και εκ του καρπου αυτου ουκ εσθιει η τις ποιμαινει ποιμνην και εκ του γαλακτος της ποιμνης ουκ εσθιει
- 8 Чи я тільки по-людському це говорю? Хіба ж і Закон не говорить цього?
Am I talking as a man? does not the law say the same?
μη κατα ανθρωπον ταυτα λαλω η ουχι και ο νομος ταυτα λεγει
- 9 Бо в Законі Мойсесівм писано: Не в'яжи рота воліві, що молотить. Хіба за волів Бог турбується?
For it says in the law of Moses, It is not right to keep the ox from taking the grain when he is crushing it. Is it for the oxen that God is giving orders?
εν γαρ τω μωσεως νομο γεγραπται ου φιμωσεις βουν αλοοντα μη των βοων μελει τω θεω

- 10 Чи говорить Він зовсім для нас? Для нас, бо написано, що з надією мусить орати орач, а молотник молотити з надією мати частку в своїм сподіванні.
Or has he us in mind? Yes, it was said for us; because it is right for the ploughman to do his ploughing in hope, and for him who is crushing the grain to do his work hoping for a part in the fruits of it.
η δι ημας παντως λεγει δι ημας γαρ εγραφη οτι επ ελπιδι οφειλει ο αροτριων αροτριαν και ο αλων της ελπιδος αυτου μετεχειν επ ελπιδι
- 11 Коли ми сіяли вам духовне, чи ж велика то річ, як пожнемо ми ваше тілесне?
If we have been planting the things of the Spirit for you, does it seem a great thing for you to give us a part in your things of this world?
ει ημεις υμιν τα πνευματικα εσπειραμεν μεγα ει ημεις υμων τα σαρκικα θερισομεν
- 12 Як право на вас мають інші, то тим більше ми. Але ми не вжили цього права, та все терпимо, аби перешкоди якої Христовій Євангелії ми не вчинили.
If others have a part in this right over you, have we not even more? But we did not make use of our right, so that we might put nothing in the way of the good news of Christ.
ει αλλοι της εξουσιας υμων μετεχουσιν ου μαλλον ημεις αλλ ουκ εχρησαμεθα τη εξουσια ταυτη αλλα παντα στεγομεν ινα μη εγκοπην τινα δωμεν τω ευαγγελιω του χριστου
- 13 Хіба ви не знаєте, що священнослужителі від святині годуються? Що ті, хто служить віктареві, із віктаря мають частку?
Do you not see that the servants of the holy things get their living from the Temple, and the servants of the altar have their part in the food which is offered on the altar?
ουκ οιδατε οτι οι τα ιερα εργαζομενοι εκ του ιερου εσθιουσιν οι τω θυσιαστηριω προσεδρευοντες τω θυσιαστηριω συμεριζονται
- 14 Так і Господь наказав проповідникам Євангелії жити з Євангелії.
Even so did the Lord give orders that the preachers of the good news might get their living from the good news.
ουτως και ο κυριος διαταξεν τοις το ευαγγελιον καταγγελλουσιν εκ του ευαγγελιου ζην
- 15 ¶ Але з того нічого не вжив я. А цього не писав я для того, щоб для мене так було. Бо мені краще вмерти, аніж щоб хто знівечив хвалу мою!
But I have not made use of any of these things: and I am not writing this in the hope that it may be so for me: for it would be better for me to undergo death, than for any man to make this pride of mine of no effect.
εγω δε ουδενι εχρησαμην τουτων ουκ εγραψα δε ταυτα ινα ουτως γενηται εν εμοι καλον γαρ μοι μαλλον αποθανειν η το καυχημα μου ινα τις κενωση
- 16 Бо коли я звіщаю Євангелію, то нема чим хвалитись мені, це бо повинність моя. І горе мені, коли я не звіщаю Євангелії!
For if I am a preacher of the good news, I have no cause for pride in this; because I am forced to do so, for a curse is on me if I do not.
εαν γαρ ευαγγελιζωμαι ουκ εστιν μοι καυχημα αναγκη γαρ μοι επικεται ουαι δε μοι εστιν εαν μη ευαγγελιζωμαι
- 17 Тож коли це роблю добровільно, я маю нагороду; коли ж недобровільно, то виконую службу доручену.
But if I do it gladly, I have a reward; and if not, I am under orders to do it.
ει γαρ εκων τουτο πρασσω μισθον εχω ει δε ακων οικονομιαν πεπιστευμαι
- 18 Яка ж нагорода мені? Та, що, благовістячи, я безкорисливо проповідував Христову Євангелію, не використовуючи особистих прав щодо благовістя.
What then is my reward? This, that when I am giving the good news, I may give it without payment, not making use of my rights as a preacher of the good news.
τις ουν μοι εστιν ο μισθος ινα ευαγγελιζομενος αδαπανον θησω το ευαγγελιον του χριστου εις το μη καταχρησασθαι τη εξουσια μου εν τω ευαγγελιω
- 19 ¶ Від усіх будши вільний, я зробився рабом для всіх, щоб найбільше придбати.
For though I was free from all men, I made myself a servant to all, so that more might have salvation.
ελευθερος γαρ ων εκ παντων πασιν εμαυτον εδουλωσα ινα τους πλειονας κερδησω
- 20 Для юдеїв я був, як юдей, щоб юдеїв придбати; для підзаконних був, як підзаконний, хоч сам підзаконним не будши, щоб придбати підзаконних.
And to the Jews I was as a Jew, so that I might give the good news to them; to those under the law I was the same, not as being myself under the law, but so that I might give the good news to those under the law.
και εγενομην τοις ιουδαιοις ως ιουδαιος ινα ιουδαιους κερδησω τοις υπο νομον ως υπο νομον ινα τους υπο νομον κερδησω
- 21 Для тих, хто без Закону, я був беззаконний, не будши беззаконний Богові, а законний Христові, щоб придбати беззаконних.
To those without the law I was as one without the law, not as being without law to God, but as under law to Christ, so that I might give the good news to those without the law.
τοις ανομοις ως ανομος μη ων ανομος θεω αλλ εννομος χριστω ινα κερδησω ανομους
- 22 Для слабих, як слабий, щоб придбати слабих. Для всіх я був усе, щоб спасти бодай деяких.
To the feeble, I was as one who is feeble, so that they might have salvation: I have been all things to all men, so that some at least might have salvation.
εγενομην τοις ασθενεσιν ως ασθενης ινα τους ασθενεις κερδησω τοις πασιν γεγωνα τα παντα ινα παντως τινας σωσω

- 23 А це я роблю для Євангелії, щоб стати її співником.
And I do all things for the cause of the good news, so that I may have a part in it.
 τουτο δε ποιω δια το ευαγγελιον ινα συγκοινωνος αυτου γενωμαι
- 24 ¶ Хіба ви не знаєте, що ті, хто на перегонах біжить, усі біжать, але нагороду приймєс один? Біжіть так, щоб одержали ви!
Do you not see that in a running competition all take part, but only one gets the reward? So let your minds be fixed on the reward.
 ουκ οιδατε οτι οι εν σταδιω τρεχοντες παντες μεν τρεχουσιν εις δε λαμβανει το βραβειον ουτως τρεχετε ινα καταλαβητε
- 25 І кожен змагун від усього стримується; вони ж щоб тлінний прийняти вінок, але ми щоб нетлінний.
And every man who takes part in the sports has self-control in all things. Now they do it to get a crown which is of this world, but we for an eternal crown.
 πας δε ο αγωνιζομενος παντα εγκρατευεται εκεινοι μεν ουν ινα φθαρτον στεφανον λαβωσιν ημεις δε αφαρτον
- 26 Тож біжу я не так, немов на непевне, борюся не так, немов би повітря б'ючи.
So then I am running, not uncertainly; so I am fighting, not as one who gives blows in the air:
 εγω τουνν ουτως τρεχω ως ουκ αδηλως ουτως πυκτευω ως ουκ αερα δερων
- 27 Але вмертвляю й неволю я тіло своє, щоб, звіщаючи іншим, не стати самому негідним.
But I give blows to my body, and keep it under control, for fear that, after having given the good news to others, I myself might not have God's approval.
 αλλ υπωπιαζω μου το σωμα και δουλαγωγω μηπως αλλοις κηρυξας αυτος αδοκιμος γενωμαι
- 1 ¶ Не хочу я, браття, щоб ви не знали, що під хмарою всі отці наші були, і всі перейшли через море,
For it is my desire, my brothers, that you may keep in mind how all our fathers were under the cloud, and they all went through the sea;
 ου θελω δε υμας αγνοειν αδελφοι οτι οι παteres ημων παντες υπο την νεφελην ησαν και παντες δια της θαλασσης δηλθον
- 2 і всі охрестилися в хмарі та в морі в Мойсея,
And they all had baptism from Moses in the cloud and in the sea;
 και παντες εις τον μοσην εβαπτισαντο εν τη νεφελη και εν τη θαλασση
- 3 і всі їли ту саму поживу духовну,
And they all took the same holy food;
 και παντες το αυτο βρωμα πνευματικον εφαγον
- 4 і пили всі той самий духовний напій, бо пили від духовної скелі, що йшла вслід за ними, а та скеля був Христос!
And the same holy drink: for they all took of the water from the holy rock which came after them: and the rock was Christ.
 και παντες το αυτο πομα πνευματικον επιον επινον γαρ εκ πνευματικης ακολουθουσης πετρας η δε πετρα ην ο χριστος
- 5 Але їм багатьох не вподобав був Бог, бо понижив Він їм у пустині.
But with most of them God was not pleased: for they came to their end in the waste land.
 αλλ ουκ εν τοις πλειουσιν αυτων ευδοκησεν ο θεος κατεστρωθησαν γαρ εν τη ερημω
- 6 ¶ А це були приклади нам, щоб ми пожадливі на зле не були, як були пожадливі й вони.
Now these things were for an example to us, so that our hearts might not go after evil things, as they did.
 ταυτα δε τυποι ημων εγενηθησαν εις το μη ιναι ημας επιθυμητας κακων καθως κακεινοι επεθυμησαν
- 7 Не будьте також ідолянами, як деякі з них, як написано: Люди сіли, щоб їсти та пити, і встали, щоб грати.
Then do not go after false gods, as some of them did; as it is said in the holy Writings, After resting and feasting, the people got up to take their pleasure.
 μηδε ειδωλολατραι γινεσθε καθως тινες αυτων ως γεγραπται εκαθισεν ο λαος φαγειν και πειν και ανεστησαν παιζειν
- 8 Не станьмо чинити блуду, як деякі з них блудодіяли, і полягло їм одного дня двадцять три тисячі.
Again, let us not give way to the desires of the flesh, as some of them did, of whom twenty-three thousand came to their end in one day.
 μηδε πορνευωμεν καθως тινες αυτων εпорνευσαν και επεσον εν μια ημερα εικοσιτρεις χιλιαδες
- 9 Ані не випробовуймо Христа, як деякі з них випробовували, та й від зміїв загинули.
And let us not put the Lord to the test, as some of them did, and came to their death by snakes.
 μηδε εκπειραζωμεν τον χριστον καθως και тινες αυτων επειρασαν και υπο των οφεων απωλοντο

- 10 **Ανί не нарікайте, як деякі з них нарікали, і загинули від погубителя.**
And do not say evil things against the Lord, as some of them did, and destruction overtook them.
μηδε γογγυζετε καθως και τινες αυτων εγογγυσαν και απωλοντο υπο του ολοθρευτου
- 11 **Усе це трапилось з ними, як приклади, а написано нам на науку, бо за нашого часу кінець віку прийшов.**
Now these things were done as an example; and were put down in writing for our teaching, on whom the last days have come.
ταυτα δε παντα τυποι συνεβαινον εκεινους εγραφη δε προς νουθεσιαν ημων εις ους τα τελη των αιωνων κατηγησεν
- 12 **Тому то, хто думас, ніби стоїть він, нехай стережеться, щоб не впасти!**
So let him who seems to himself to be safe go in fear of a fall.
ωστε ο δοκων εσταναι βλεπετω μη πεση
- 13 **Досягла вас спроба не інша, тільки людська; але вірний Бог, Який не попустить, щоб ви випробовувалися більше, ніж можете, але при спробі й полегшення дасть, щоб знести могли в н її.**
You have been put to no test but such as is common to man: and God is true, who will not let any test come on you which you are not able to undergo; but he will make with the test a way out of it, so that you may be able to go through it.
πειρασμος υμας ουκ ειληφεν ει μη ανθρωπιнос πιστος δε ο θεος ος ουκ εασει υμας πειρασθηναι υπερ ο δυνασθε αλλα ποιησει συν τω πειρασμω και την εκβασιν του δυνασθαι υμας υπενεγκειν
- 14 **Тому, мої любі, утікайте від служіння ідолам.**
For this cause, my dear brothers, give no worship to false gods.
διοπερ αγαπητοι μου φευγετε απο της ειδωλολατρειας
- 15 **¶ Кажу, як розумним; судіть самі, що кажу я.**
What I am saying is for wise men, do you be the judges of it.
ως φρονιμοις λεγω κρινατε υμεις ο φημι
- 16 **Чаша благословення, яку благословляємо, чи не спільнота то крові Христової? Хліб, який ломимо, чи не спільнота він тіла Христового?**
The cup of blessing which we take, does it not give us a part in the blood of Christ? and is not the broken bread a taking part in the body of Christ?
το ποτηριον της ευλογιας ο ευλογουμεν ουχι κοινωνια του αιματος του χριστου εστιν τον αρτον ον κλωμεν ουχι κοινωνια του σωματος του χριστου εστιν
- 17 **Тому що один хліб, тіло одне нас багато, бо ми всі спільники хліба одного.**
Because we, being a number of persons, are one bread, we are one body: for we all take part in the one bread.
οτι εις αρτος εν σωμα οι πολλοι εσμεν οι γαρ παντες εκ του ενος αρτου μετεχομεν
- 18 **Погляньте на Ізраїля за тілом: чи ж ті, що жертви їдять, не спільники вівтаря?**
See Israel after the flesh: do not those who take as food the offerings of the altar take a part in the altar?
βλεπετε τον ισραηλ κατα σαρκα ουχι οι εσθιοντες τας θυσιας κοινωνοι του θυσιαστηριου εισιν
- 19 **Тож що я кажу? Що ідольська жертва є щось? Чи що ідол є щось?**
Do I say, then, that what is offered to images is anything, or that the image is anything?
τι ουν φημι οτι ειδωλον τι εστιν η οτι ειδωλοθυτον τι εστιν
- 20 **Ні, але те, що в жертву приносять, демонам, а не Богові в жертву приносять. Я ж не хочу, щоб ви спільниками для демонів стали.**
What I say is that the things offered by the Gentiles are offered to evil spirits and not to God; and it is not my desire for you to have any part with evil spirits.
αλλ οτι α θθει τα εθνη δαιμονιοις θθει και ου θεω ου θελω δε υμας κοινωνους των δαιμονιων γινεσθαι
- 21 **Бо не можете пити чаші Господньої та чаші демонської; не можете бути спільниками Господнього столу й столу демонського.**
It is not possible for you, at the same time, to take the cup of the Lord and the cup of evil spirits; you may not take part in the table of the Lord and the table of evil spirits.
ου δυνασθε ποτηριον κυριου πινειν και ποτηριον δαιμονιων ου δυνασθε τραπεζης κυριου μετεχειν και τραπεζης δαιμονιων
- 22 **Чи ми дратуватимем Господа? Хіба ми потужніші за Нього?**
Or may we be the cause of envy to the Lord? are we stronger than he?
η παραζηλουμεν τον κυριον μη ισχυροτεροι αυτου εσμεν

- 23 ¶ Усе мені можна, та не все на пожиток. Усе мені можна, та буде не все!
We are free to do all things, but there are things which it is not wise to do. We are free to do all things, but not all things are for the common good.
παντα μοι εξεστιν αλλ ου παντα συμφερει παντα μοι εξεστιν αλλ ου παντα οικοδομει
- 24 Нехай не шукає ніхто свого власного, але кожен для ближнього!
Let a man give attention not only to what is good for himself, but equally to his neighbour's good.
μηδεις το εαυτου ζητειω αλλα το του ετερου εκαστος
- 25 Їжте все, що на ятках м'ясних продається, за сумління зовсім не турбуючись,
Whatever meat may be had at the public market, take as food without question of right or wrong;
пан το εν μακελλω πωλουμενον εσθιετε μηδεν ανακρινοντες δια την συνειδησιν
- 26 Бо Господня земля, і все, що на ній!
For the earth is the Lord's and all things in it.
του γαρ κυριου η γη και το πληρωμα αυτης
- 27 Як покличе вас хтось із невіруючих, і ви захочете піти, їжте все, що дадуть вам, за сумління зовсім не турбуючись.
If a Gentile makes a feast for you, and you are pleased to go as a guest, take whatever is put before you, without question of right or wrong.
ει δε τις καλει υμας των απιστων και θελετε πορευεσθαι παν το παρατιθεμενον υμιν εσθιετε μηδεν ανακρινοντες δια την συνειδησιν
- 28 Коли ж скаже вам хтось: Це ідольська жертва, не їжте тоді через того, хто сказав, та через сумління!
But if anyone says to you, This food has been used as an offering, do not take it, on account of him who said it, and on account of his sense of right and wrong:
εαν δε τις υμιν ειπη τουτο ειδωλοθυτον εστιν μη εσθιετε δι εκεινον τον μηνυσαντα και την συνειδησιν του γαρ κυριου η γη και το πληρωμα αυτης
- 29 Говорю ж не про власне сумління, але іншого, чого б моя воля судилась сумлінням чужим?
Right and wrong, I say, not for you, but for the other man; for the fact that I am free is not dependent on another man's sense of right or wrong.
сυνειδησιν δε λεγω ουχι την εαυτου αλλα την του ετερου ινα τι γαρ η ελευθερια μου κρινεται υπο αλλης συνειδησεως
- 30 Коли я стаю спільником їжі з подякою, чому мене зневажають за те, за що дякую я?
But if I give praise to God for the food which I take, let no man say evil of me for that reason.
ει δε εγω χαριτι μετεχω τι βλασφημουμαι υπερ ου εγω ευχαριστω
- 31 Тож, коли ви їсте, чи коли ви п'єте, або коли інше що робите, усе на Божу славу робіть!
So then, if it is a question of food or drink, or any other thing, whatever you do, do all to the glory of God.
ειτε ουν εσθιετε ειτε πινετε ειτε τι ποιειτε παντα εις δοξαν θεου ποιειτε
- 32 Не робіть спокуси юдеям та гелленам, та Церкви Божій,
Give no cause of trouble to Jews, or to Greeks, or to the church of God.
απροσκοποι γινεσθε και ιουδαιοις και ελλησιν και τη εκκλησια του θεου
- 33 як догоджую їй я всім у всьому, не шукаючи в тому пожитку свого, але пожитку для багатьох, щоб спаслися вони.
Even as I give way to all men in all things, not looking for profit for myself, but for the good of others, that they may get salvation.
καθως καγω παντα πασιν αρεσκο μη ζητων το εμαυτου συμφερον αλλα το των πολλων ινα σωθωσιν
- 1 ¶ Будьте наслідувачами мене, як і я Христа!
So take me for your example, even as I take Christ for mine.
μιμηται μου γινεσθε καθως καγω χριστου
- 2 Похваляю ж вас, браття, що ви все має пам'ятаєте, і заховуєте так передання, як я вам передав.
Now I am pleased to see that you keep me in memory in all things, and that you give attention to the teaching which was handed down from me to you.
επαινω δε υμας αδελφοι οτι παντα μου μεμνησθε και καθως παρεδωκα υμιν τας παραδοσεις κατεχετε
- 3 Хочу ж я, щоб ви знали, що всякому чоловікові голова Христос, а жінці голова чоловік, голова ж Христові Бог.
But it is important for you to keep this fact in mind, that the head of every man is Christ; and the head of the woman is the man, and the head of Christ is God.
θελω δε υμας ειδεναι οτι παντος ανδρος η κεφαλη ο χριστος εστιν κεφαλη δε γυναικος ο ανηρ κεφαλη δε χριστου ο θεος

- 4 Кожен чоловік, що молиться чи пророкєє з головою покритою, осоромлює він свою голову.
Every man who takes part in prayer, or gives teaching as a prophet, with his head covered, puts shame on his head.
πας ανηρ προσευχομενος η προφητευων κατα κεφαλης εχων καταισχυει την κεφαλην αυτου
- 5 І кожна жінка, що молиться чи пророкєє з головою відкритою, осоромлює тим свою голову, бо це є те саме, як була б вона виголена.
But every woman who does so with her head unveiled, puts shame on her head: for it is the same as if her hair was cut off.
πασα δε γυνη προσευχομενη η προφητευουσα ακατακαλυπτω τη κεφαλη καταισχυει την κεφαλην εαυτης εν γαρ єστιν και το αυτο τη εξυρημενη
- 6 Бо коли жінка не покривається, хай стрижеється вона; коли ж жінці сором стригтисся чи голитисся, нехай покривається!
For if a woman is not veiled, let her hair be cut off; but if it is a shame to a woman to have her hair cut off, let her be veiled.
ει γαρ ου κατακαλυπτεται γυνη και κειρασθω ει δε αισχρον γυναικι το κειρασθαι η ξυρασθαι κατακαλυπτεσθω
- 7 Отож, чоловік покривати голови не повинен, бо він образ і слава Бога, а жінка чоловікові слава.
For it is not right for a man to have his head covered, because he is the image and glory of God: but the woman is the glory of the man.
ανηρ мен γαρ ουκ οφειλει κατακαλυπτεσθαι την κεφαλην εικων και δοξα θεου υπαρχων γυνη δε δοξα ανδρος єστιν
- 8 Бо чоловік не походить від жінки, але жінка від чоловіка,
For the man did not come from the woman, but the woman from the man.
ου γαρ єστιν ανηρ εκ γυναικος αλλα γυνη εξ ανδρος
- 9 не створений бо чоловік ради жінки, але жінка ради чоловіка.
And the man was not made for the woman, but the woman for the man.
και γαρ ουκ εκτισθη ανηρ δια την γυναικα αλλα γυνη δια τον ανδρα
- 10 Тому жінка повинна мати на голові знака влади над нею, ради Ангелів.
For this reason it is right for the woman to have a sign of authority on her head, because of the angels.
δια τουτο οφειλει η γυνη εξουσιαν εχειν επι της κεφαλης δια τους αγγελους
- 11 Одначе в Господі ані чоловік без жінки, ані жінка без чоловіка.
But the woman is not separate from the man, and the man is not separate from the woman in the Lord.
πλην ουτε ανηρ χωρις γυναικος ουτε γυνη χωρις ανδρος εν κυριω
- 12 Бо як жінка від чоловіка, так і чоловік через жінку; а все від Бога.
For as the woman is from the man, so the man is through the woman; but all things are from God.
ωσπερ γαρ η γυνη εκ του ανδρος ουτως και ο ανηρ δια της γυναικος τα δε παντα εκ του θεου
- 13 Поміркуйте самі між собою, чи пристойне воно, щоб жінка молилася Богові непокрита?
Be judges yourselves of the question: does it seem right for a woman to take part in prayer unveiled?
εν υμιν αυτοις κρινατε πρεπον єστιν γυναικα ακατακαλυπτον το θεω προσευχεσθαι
- 14 Чи ж природа сама вас не вчить, що коли чоловік запускає волосся, то безчестя для нього?
Does it not seem natural to you that if a man has long hair, it is a cause of shame to him?
η ουδε αυτη η φυσικη διδασκει υμας οτι ανηρ мен εαν κομα ατιμια αυτω єστιν
- 15 Коли ж жінка коєу запускає, це слава для неї, бо замість покривала дана коса їй.
But if a woman has long hair, it is a glory to her: for her hair is given to her for a covering.
γυνη δε εαν κομα δοξα αυτη єστιν οτι η κομη αντι περιβολαιου δεδοται αυτη
- 16 Коли ж хто сперечатися хоче, ми такого звичаю не маємо, ані Церкви Божі.
But if any man will not be ruled in this question, this is not our way of doing things, and it is not done in the churches of God.
ει δε τις δοκει φιλονεικος єναι ημεις τοιαυτην συνηθειαν ουκ εχομεν ουδε αι εκκλησιαι του θεου
- 17 ¶ Пропонуючи це вам, я не хвалю, що збираєтесь ви не на ліпше, а на гірше.
But in giving you this order, there is one thing about which I am not pleased: it is that when you come together it is not for the better but for the worse.
τουτο δε παραγγελων ουκ ελαινω οτι ουκ εις το κρειττον αλλ εις το ηττον συνερχεσθε

- 18 **Бо найперше, я чую, що як сходитесь ви на збори, то між вами бувають поділення, у що почасти я й вірю.**
For first of all, it has come to my ears that when you come together in the church, there are divisions among you, and I take the statement to be true in part.
πρωτον μεν γαρ συνερχομενων υμων εν τη εκκλησια ακουω σχισματα εν υμιν υπαρχειν και μερος τι πιστευω
- 19 **Бо мусять між вами й поділи бути, щоб відкрились між вами й досвідчені.**
For divisions are necessary among you, in order that those who have God's approval may be clearly seen among you.
δει γαρ και αιρεσεις εν υμιν ειναι ινα οι δοκιμοι φανεροι γενωνται εν υμιν
- 20 **А далі, коли ви збираєтесь разом, то не на те, щоб їсти Господню Вечерю.**
But now, when you come together, it is not possible to take the holy meal of the Lord:
συνερχομενων ουν υμων επι το αυτο ουκ εστιν κυριακον δειπνον φαγειν
- 21 **Бо кожен спішить з'їсти власну вечерю, і один голодус, а другий впивається.**
For when you take your food, everyone takes his meal before the other; and one has not enough food, and another is the worse for drink.
εκαστος γαρ το ιδιον δειπνον προλαμβανει εν τω φαγειν και ος μεν πεινα ος δε μεθει
- 22 **Хіба ж ви не маєте хат, щоб їсти та пити? Чи ви зневажаєте Божу Церкву, і осоромлюєте немаючих? Що маю сказати вам? Чи за це похвалю вас? Не похвалю!**
What? have you not houses to take your meals in? or have you no respect for the church of God, putting the poor to shame? What am I to say to you? am I to give you praise? certainly not.
μη γαρ οικιας ουκ εχετε εις το εσθιειν και πινειν η της εκκλησιας του θεου καταφρονειτε και καταισχυνετε τους μη εχοντας τι υμιν ειπω επαινεσω υμας εν τωτω ουκ επαινω
- 23 **¶ Бо прийняв я від Господа, що й вам передав, що Господь Ісус ночі тієї, як виданий був, узяв хліб,**
For it was handed down to me from the Lord, as I gave it to you, that the Lord Jesus, on the night when Judas was false to him, took bread,
εγω γαρ παρελαβон απο του κυριου ο και παρεδωκα υμιν οτι ο κυριος ιησους εν τη νυκτι η παρεδιδοτο ελαβεν αρτον
- 24 **подяку віддав, і переломив, і сказав: Прийміть, споживайте, це тіло Моє, що за вас ломасться. Це робіть на спомин про Мене!**
And when it had been broken with an act of praise, he said, This is my body which is for you: do this in memory of me.
και ευχαριστησας εκλασεν και ειπεν λαβετε φαγετε τουτο μου εστιν το σωμα το υπερ υμων κλωμενον τουτο ποιειτε εις την εμην αναμνησιν
- 25 **Так само і чашу взяв Він по Вечері й сказав: Ця чаша Новий Заповіт у Моїй крові. Це робіть, коли тільки будете пити, на спомин про Мене!**
In the same way, with the cup, after the meal, he said, This cup is the new testament in my blood: do this, whenever you take it, in memory of me.
ωσαυτως και το ποτηριον μετα το δειπνησαι λεγων τουτο το ποτηριον η καινη διαθηκη εστιν εν τω εμω αιματι τουτο ποιειτε οσακις αν πινητε εις την εμην αναμνησιν
- 26 **Бо кожного разу, як будете їсти цей хліб та чашу цю пити, смерть Господню звіщасте, аж доки Він прийде.**
For whenever you take the bread and the cup you give witness to the Lord's death till he comes.
οσακις γαρ αν εσθιητε τον αρτον τουτον και το ποτηριον τουτο πινητε τον θανατον του κυριου καταγγελλετε αχρις ου αν ελθη
- 27 **Тому то, хто їстиме хліб цей чи питиме чашу Господню негідно, буде винний супроти тіла та крові Господньої!**
If, then, anyone takes the bread or the cup of the Lord in the wrong spirit, he will be responsible for the body and blood of the Lord.
ωστε ος αν εσθιη τον αρτον τουτον η πινη το ποτηριον του κυριου αναξιος ενοχος εσται του σωματος και αιματος του κυριου
- 28 **Нехай же людина випробовує себе, і так нехай хліб їсть і з чаші хай п'є.**
But let no man take of the bread and the cup without testing himself.
δοκιμαζετω δε ανθρωπος εαυτον και ουτως εκ του αρτου εσθιετω και εκ του ποτηριου πινετω
- 29 **Бо хто їсть і п'є негідно, не розважаючи про тіло, той суд собі їсть і п'є!**
For a man puts himself in danger, if he takes part in the holy meal without being conscious that it is the Lord's body.
ο γαρ εσθιων και πινων αναξιος κριμα εαυτω εσθιει και πινει μη διακρινων το σωμα του κυριου
- 30 **Через це поміж вами багато недужих та хворих, і багато-хто заснули.**
For this cause a number of you are feeble and ill, and a number are dead.
δια τουτο εν υμιν πολλοι ασθενεις και αρρωστοι και κοιμονται ικανοι
- 31 **Бо коли б ми самі судили себе, то засуджені ми не були б.**
But if we were true judges of ourselves, punishment would not come on us.
ει γαρ εαυτους διεκρινομεν ουκ αν εκρινομεθα

- 32 Та засуджені від Господа, карасмося, щоб нас не засуджено з світом.
But if punishment does come, it is sent by the Lord, so that we may be safe when the world is judged.
κρινόμενοι δε υπο κυριου παιδευόμεθα ινα μη συν τω κοσμο κατακριθωμεν
- 33 Ось тому, мої браття, сходячись на поживу, чекайте один одного.
So then, my brothers, when you come together to the holy meal of the Lord, let there be waiting for one another.
ωστε αδελφοι μου συνερχομενοι εις το φαγειν αλληλους εκδεχεσθε
- 34 А коли хто голодний, нехай вдома він їсть, щоб не сходилися ви на осуд. А про інше, як прийду, заряджу.
If any man is in need of food, let him take his meal in his house; so that you may not come together to your damage. And the rest I will put in order when I come.
ει δε τις πεινα εν οικω εσθιετω ινα μη εις κριμα συνερχησθε τα δε λοιπα ως αν ελθω διαταξομαι
- 1 ¶ А щодо духовних дарів, то не хочу я, браття, щоб не відали ви.
But about the things of the spirit, my brothers, it is not right for you to be without teaching.
περι δε των πνευματικων αδελφοι ου θελω υμας αγνοειν
- 2 Знаєте, що коли ви поганами були, то ходили до німх ідолів, ніби воджено вас.
You are conscious that when you were Gentiles, in whatever way you were guided, you went after images without voice or power.
οιδατε οτι εθνη ητε προς τα ειδωλα τα αφωνα ως αν ηγεσθε απαγομενοι
- 3 Тому то кажу вам, що ніхто, хто говорить Духом Божим, не скаже: Нехай анатема буде на Ісуса, і не може сказати ніхто: Ісус то Господь, як тільки Духом Святим.
So it is my desire for you to be clear about this; that no one is able to say by the Spirit of God that Jesus is cursed; and no one is able to say that Jesus is Lord, but by the Holy Spirit.
διο γνωριζω υμιν οτι ουδεις εν πνευματι θεου λαλων λεγει αναθεμα ιησουν και ουδεις δυναται ειπειν κυριον ιησουν ει μη εν πνευματι αγιω
- 4 Є різниця між дарами милости, Дух же той Самий.
Now there are different qualities given to men, but the same Spirit.
διαρεσεις δε χαρισματων εισιν το δε αυτο πνευμα
- 5 Є й різниця між служіннями, та Господь той же Самий.
And there are different sorts of servants, but the same Lord.
και διαρεσεις διακονιων εισιν και ο αυτος κυριος
- 6 Є різниця й між діями, але Бог той же Самий, що в усіх робить усе.
And there are different operations, but the same God, who is working all things in all.
και διαρεσεις ενεργηματων εισιν ο δε αυτος εστιν θεος ο ενεργων τα παντα εν πασι
- 7 І кожному дається виявлення Духа на користь.
But to every man some form of the Spirit's working is given for the common good.
εкаστω δε διδοται η φανερωσις του πνευματος προς το συμφερον
- 8 Одному бо Духом дається слово мудрости, а другому слово знання тим же Духом,
For to one are given words of wisdom through the Spirit; and to another words of knowledge through the same Spirit:
ω μεν γαρ δια του πνευματος διδοται λογος σοφιας αλλω δε λογος γνωσεως κατα το αυτο πνευμα
- 9 а іншому віра тим же Духом, а іншому дари вздоровлення тим же Духом,
To another faith in the same Spirit; and to another the power of taking away disease, by the one Spirit;
ετερω δε πιστις εν τω αυτω πνευματι αλλω δε χαρισματα ιαματων εν τω αυτω πνευματι
- 10 а іншому роблення чуд, а іншому пророкування, а іншому розпізнавання духів, а тому різні мови, а іншому вияснення мов.
And to another the power of working wonders; and to another the prophet's word; and to another the power of testing spirits; to another different sorts of tongues; and to another the power of making clear the sense of the tongues:
αλλω δε ενεργηματα δυναμεων αλλω δε προφητεια αλλω δε διακρισεις πνευματων ετερω δε γενη γλωσσων αλλω δε ερμηνεια γλωσσων
- 11 А все оце чинить один і той Самий Дух, уділяючи кожному осібно, як Він хоче.
But all these are the operations of the one and the same Spirit, giving to every man separately as his pleasure is.
παντα δε ταυτα ενεργει το εν και το αυτο πνευμα διαιρουν ιδια εкаστω καθως βουλεται

- 12 ¶ Бо як тіло одне, але має членів багато, усі ж члени тіла, хоч їх багато, то тіло одне, так і Христос.
For as the body is one, and has a number of parts, and all the parts make one body, so is Christ.
καθaper γαρ το σωμα εν εστιν και μελη εχει πολλα παντα δε τα μελη του σωματος του ενος πολλα οντα εν εστιν σωμα ουτως και ο χριστος
- 13 Бо ми всі одним Духом охрищені в тіло одне, чи то юдеї, чи геллени, чи раби, чи то вільні, і всі ми наповні Духом одним.
For through the baptism of the one Spirit we were all formed into one body, Jews or Greeks, servants or free men, and were all made full of the same Spirit.
και γαρ εν ενι πνευματι ημεις παντες εις εν σωμα εβαπτισθημεν ειτε ιουδαιοι ειτε ελληνες ειτε δουλοι ειτε ελευθεροι και παντες εις εν πνευμα εποτισθημεν
- 14 Бо тіло не є один член, а багато.
For the body is not one part, but a number of parts.
και γαρ το σωμα ουκ εστιν εν μελος αλλα πολλα
- 15 Коли скаже нога, що я не від тіла, бо я не рука, то хіба через це не від тіла вона?
If the foot says, Because I am not the hand, I am not a part of the body; it is no less a part of the body.
εαν ειπη ο πους οτι ουκ ειμι χειρ ουκ ειμι εκ του σωματος ου παρα τουτο ουκ εστιν εκ του σωματος
- 16 І коли скаже вухо, що я не від тіла, бо я не око, то хіба через це не від тіла воно?
And if the ear says, Because I am not the eye, I am not a part of the body; it is a part of the body all the same.
και εαν ειπη το ους οτι ουκ ειμι οφθαλμος ουκ ειμι εκ του σωματος ου παρα τουτο ουκ εστιν εκ του σωματος
- 17 Коли б оком було ціле тіло, то де був би слух? А коли б усе слух, то де був би нюх?
If all the body was an eye, where would be the hearing? if all was hearing, where would be the smelling?
ει ολον το σωμα οφθαλμος που η ακοη ει ολον ακοη που η οσφρησις
- 18 Та нині Бог розклав члени в тілі, кожного з них, як хотів.
But now God has put every one of the parts in the body as it was pleasing to him.
νυνι δε ο θεος εθετο τα μελη εν εκαστον αυτων εν τω σωματι καθως ηθελησεν
- 19 Якби всі одним членом були, то де тіло було б?
And if they were all one part, where would the body be?
ει δε ην τα παντα εν μελος που το σωμα
- 20 Отож, тепер членів багато, та тіло одне.
But now they are all different parts, but one body.
νυν δε πολλα μεν μελη εν δε σωμα
- 21 Бо око не може сказати руці: Ти мені непотрібна; або голова знов ногам: Ви мені непотрібні.
And the eye may not say to the hand, I have no need of you: or again the head to the feet, I have no need of you.
ου δυναται δε οφθαλμος ειπειν τη χειρι χρειαν σου ουκ εχω η παλιν η κεφαλη τοις ποσιν χρειαν υμων ουκ εχω
- 22 Але члени тіла, що здаються слабіші, значно більше потрібні.
No, those parts which seem to be feeble are the more necessary;
αλλα πολλω μαλλον τα δοκουντα μελη του σωματος ασθενεστερα υπαρχειν αναγκαια εστιν
- 23 А тим, що вважаємо їх за зовсім нешановані в тілі, таким честь найбільшу приносимо, і брудкі наші члени отримують пристойність найбільшу,
And to those parts of the body which seem to have less honour we give all the more honour; and to those parts of the body which are a cause of shame to us we give the greater respect;
και α δοκουμεν ατιμωτερα ειναи του σωματος τουτοις τιμην περισσοτεραν περιτιθεμεν και τα ασχημονα ημων ευσημοσυνην περισσοτεραν εχει
- 24 а нашим пристойним того не потрібно. Та Бог змішав тіло, і честь більшу дав нижчому членові,
But those parts of the body which are beautiful have no need of such care: and so the body has been joined together by God in such a way as to give more honour to those parts which had need of it;
τα δε ευσημονα ημων ου χρειαν εχει αλλ ο θεος συνεκερασεν το σωμα τω υστερουντι περισσοτεραν δους τιμην
- 25 щоб поділення в тілі не було, а щоб члени однаково дбали один про одного.
So that there might be no division in the body; but all the parts might have the same care for one another.
ινα μη η σχισμα εν τω σωματι αλλα το αυτο υπερ αλληλων μεριμωσιν τα μελη

- 26 **І коли терпить один член, то всі члени з ним терплять; і коли один член пошанований, то всі члени з ним тішаться.**
And if there is pain in one part of the body, all the parts will be feeling it; or if one part is honoured, all the parts will be glad.
 και ειτε πασχει εν μελος συμπασχει παντα τα μελη ειτε δοξάζεται εν μελος συγχαρει παντα τα μελη
- 27 **¶ І ви тіло Христове, а зосібна ви члени!**
Now you are the body of Christ, and every one of you the separate parts of it.
 υμεις δε εστε σωμα χριστου και μελη εκ μερους
- 28 **А інших поставив Бог у Церкві поперше апостолами, подруге пророками, потретє учителями, потім дав сили, також дари вздоровлення, допомоги, управління, різні мови.**
And God has put some in the church, first, Apostles; second, prophets; third, teachers; then those with wonder-working powers, then those with the power of taking away disease, helpers, wise guides, users of strange tongues.
 και ους мен εθετο ο θεος εν τη εκκλησια πρωτον αποστολους δευτερον προφητας τριτον διδασκαλους επειτα δυναμεις ειτα χαρισματα ιαματων αντίληψεις κυβερνησεις γενη γλωσσων
- 29 **Чи ж усі апостоли? Чи ж усі пророки? Чи ж усі вчителі? Чи ж усі сили чудодійні?**
Are all Apostles? are all prophets? are all teachers? have all the power of working wonders?
 μη παντες αποστολοι μη παντες προφηται μη παντες διδασκαλοι μη παντες δυναμεις
- 30 **Чи ж усі мають дари вздоровлення? Чи ж мовами всі розмовляють? Чи ж усі виясняють?**
Are all able to take away disease? have all the power of tongues? are all able to give their sense?
 μη παντες χαρισματα εχουσιν ιαματων μη παντες γλωσσαις λαλουσιν μη παντες διερμηνευουσιν
- 31 **Тож дбайте ревни про ліпші дари, а я вам покажу путь іще кращу!**
But let your desires be turned to the more important things given by the Spirit. And now I am pointing out to you an even better way.
 ζηλουτε δε τα χαρισματα τα κρειττονα και επι καθ υπερβολην οδον υμιν δεικνυμι
- 1 **¶ Коли я говорю мовами людськими й ангольськими, та любови не маю, то став я як мідь та дзвінка або бубон гудячий!**
If I make use of the tongues of men and of angels, and have not love, I am like sounding brass, or a loud-tongued bell.
 εαν ταις γλωσσαις των ανθρωπων λαλω και των αγγελων αγαπην δε μη εχω γεγονα χαλκος ηχων η κυμβαλον αλααζον
- 2 **І коли маю дара пророкувати, і знаю всі таємниці й усе знання, і коли маю всю віру, щоб навіть гори переставляти, та любови не маю, то я ніщо!**
And if I have a prophet's power, and have knowledge of all secret things; and if I have all faith, by which mountains may be moved from their place, but have not love, I am nothing.
 και εαν εχω προφητειαν και ειδω τα μυστηρια παντα και πασαν την γνωσιν και εαν εχω πασαν την πιστιν ωστε ορη μεθιστανειν αγαпην δε μη εχω ουθεν εμι
- 3 **І коли я роздам усі мастки свої, і коли я відам своє тіло на спалення, та любови не маю, то пожитку не матиму жадного!**
And if I give all my goods to the poor, and if I give my body to be burned, but have not love, it is of no profit to me.
 και εαν ψωμισω παντα τα υπαρχοντα μου και εαν παραδω το σωμα μου ινα καυθησωμαι αγαпην δε μη εχω ουден ωφελουμαι
- 4 **¶ Любов довготерпить, любов милосердствус, не задрить, любов не величається, не надимається,**
Love is never tired of waiting; love is kind; love has no envy; love has no high opinion of itself, love has no pride;
 η αγαпη μακροθυμει χρηστευεται η αγαпη ου ζηλοι η αγαпη ου περπερευεται ου φυσιουται
- 5 **не поводитись нечемно, не шукає тільки свого, не рветься до гніву, не думас лихого,**
Love's ways are ever fair, it takes no thought for itself; it is not quickly made angry, it takes no account of evil;
 ουκ ασχημονει ου ζητει τα εαυτης ου παροξυνεται ου λογιζεται το κακον
- 6 **не радіє з неправди, але тішиться правдою,**
It takes no pleasure in wrongdoing, but has joy in what is true;
 ου χαιρει επι τη αδικια συγχαρει δε τη αληθεια
- 7 **усе зносить, вірить у все, сподівається всього, усе терпить!**
Love has the power of undergoing all things, having faith in all things, hoping all things.
 παντα στεγει παντα πιστευει παντα ελπίζει παντα υπομενει
- 8 **¶ Ніколи любов не перестас! Хоч пророцтва й існують, та припиняться, хоч мови існують, замовкнуть, хоч існує знання, та скасується.**
Though the prophet's word may come to an end, tongues come to nothing, and knowledge have no more value, love has no end.
 η αγαпη ουδεποτε εκπιπται ειτε δε προφηταια καταργηθησονται ειτε γλωσσαι παυσονται ειτε γνωσις καταργηθησεται

- 9 **Бо ми знаємо частинно, і пророкуємо частинно;
For our knowledge is only in part, and the prophet's word gives only a part of what is true:
εκ μερους γαρ γινωσκομεν και εκ μερους προφητευομεν**
- 10 **коли ж досконале настане, тоді зупиниться те, що частинне.
But when that which is complete is come, then that which is in part will be no longer necessary.
οταν δε ελθη το τελειον τοτε το εκ μερους καταργηθησεται**
- 11 **Коли я дитиною був, то я говорив, як дитина, як дитина я думав, розумів, як дитина. Коли ж мужем я став, то відкинув дитяче.
When I was a child, I made use of a child's language, I had a child's feelings and a child's thoughts: now that I am a man, I have put away the things of a child.
οτε ημην νηπιος ως νηπιος ελαλουν ως νηπιος εφρονουν ως νηπιος ελογιζομην οτε δε γεγωνα ανηρ καταργηκα τα του νηπιου**
- 12 **Отож, тепер бачимо ми ніби у дзеркалі, у загадці, але потім обличчям в обличчя; тепер розумію частинно, а потім пізнаю, як і пізнаний я.
For now we see things in a glass, darkly; but then face to face: now my knowledge is in part; then it will be complete, even as God's knowledge of me.
βλεπομεν γαρ αρτι δι εσοπτρου εν αινιγματι τοτε δε προσωπον προς προσωπον αρτι γινωσκω εκ μερους τοτε δε επιγνωσομαι καθως και επεγνωσθην**
- 13 **А тепер залишаються віра, надія, любов, оці три. А найбільша між ними любов!
But now we still have faith, hope, love, these three; and the greatest of these is love.
νυνι δε мeneι πιστις ελπις αγαπη τα τρια ταυτα μειζων δε τουτων η αγαπη**
- 1 **¶ Дбайте про любов, і про духовне пильнуйте, а найбільше щоб пророкувати.
Go after love; still desiring to have the things which the Spirit gives, but most of all that you may have the prophet's power.
διωκετε την αγαπην ζηλουτε δε τα πνευματικα μαλλον δε ινα προφητευητε**
- 2 **Як говорить хто чужою мовою, той не людям говорить, а Богові, бо ніхто його не розуміє, і він духом говорить тасмне.
For he who makes use of tongues is not talking to men but to God; because no one has the sense of what he is saying; but in the Spirit he is talking of secret things.
ο γαρ λαλων γλωσση ουκ ανθρωποις λαλει αλλα τω θεω ουδεις γαρ ακουει πνευματι δε λαλει μυστηρια**
- 3 **А хто пророкує, той людям говорить на збудування, і на умовлення, і на розраду.
But the word of the prophet gives men knowledge and comfort and strength.
ο δε προφητευων ανθρωποις λαλει οικοδομην και παρακλησιν και παραμυθιαν**
- 4 **Як говорить хто чужою мовою, той буде тільки самого себе, а хто пророкує, той Церкву буде.
He who makes use of tongues may do good to himself; but he who gives the prophet's word does good to the church.
ο λαλων γλωσση εαυτον οικοδομει ο δε προφητευων εκκλησιαν οικοδομει**
- 5 **Я ж хочу, щоб мовами говорили всі, а ліпше щоб пророкували: більший бо той, хто пророкує, аніж той, хто говорить мовами, хібащо пояснює, щоб будувалася Церква.
Now though it is my desire for you all to have the power of tongues, it would give me more pleasure to be hearing the prophet's word from you; for this is a greater thing than using tongues, if the sense is not given at the same time, for the good of the church.
θελω δε παντας υμας λαλειν γλωσσαις μαλλον δε ινα προφητευητε μειζων γαρ ο προφητευων η ο λαλων γλωσσαις εκτος ει μη διερμηνευη ινα η εκκλησια οικοδομην λαβη**
- 6 **¶ А тепер, як прийду я до вас, браття, і до вас говорити буду чужою мовою, то який вам пожиток зроблю, коли не поясню вам чи то відкриттям, чи знанням, чи пророцтвом, чи наукою?
But, now, my brothers, if I come to you using tongues, what profit will it be to you, if I do not give you a revelation, or knowledge, or the word of the prophet, or teaching?
νυνι δε αδελφοι εαν ελθω προς υμας γλωσσαις λαλων τι υμας ωφελησω εαν μη υμιν λαλησω η εν αποκαλυψει η εν γνωσει η εν προφητεια η εν διδαχη**
- 7 **Бо навіть і речі бездушні, що звук видають, як сопілка чи лютюга, коли б не видавали вони різних звуків, як пізнати б тоді, що бринить або грас?
Even things without life, having a voice, such as a music-pipe or other instrument, if they do not give out different sounds, who may be certain what is being played?
ομως τα ανυχα φωνην διδοντα ειτε αυλος ειτε καθαρα εαν διαστολην τοις φθογγοις μη δω πως γνωσθησεται το αυλουμενον η το καθαριζομενον**
- 8 **Бо коли сурма звук невиразний дає, хто до бою готуватись буде?
For if the war-horn gives out an uncertain note, who will get ready for the fight?
και γαρ εαν αδηλον φωνην σαλπιγξ δω τις παρασκευασεται εις πολεμον**

- 9 Так і ви, коли мовою не подасте зрозумілого слова, як пізнати, що кажете? Ви говоритимете на вітер!
 So if you, in using a strange tongue, say words which have no sense, how will anyone take in what you are saying? for you will be talking to the air.
 ουτως και υμεις δια της γλωσσης εαν μη ευσημον λογον δωτε πως γνωσθησεται το λαλουμενον εσεσθε γαρ εις αερα λαλουντες
- 10 Як багато, наприклад, різних мов є на світі, і жадна з них не без значення!
 There are, it may be, a number of different voices in the world, and no voice is without sense.
 τοσαυτα ει τυχοι γενη φωνων εστιν εν κοσμω και ουδεν αυτων αφωνον
- 11 І коли я не знатиму значення слів, то я буду чужинцем промовцеві, і промовець чужинцем мені.
 But if the sense of the voice is not clear to me, I am like a man from a strange country to him who is talking, and he will be the same to me.
 εαν ουν μη ειδω την δυναμιν της φωνης εσομαι τω λαλουντι βαρβαρος και ο λαλων εν εμοι βαρβαρος
- 12 Так і ви, що пильнуйте про духовні дари, дбайте, щоб збагачуватись через них на збудування Церкви!
 So if you are desiring the things which the Spirit gives, let your minds be turned first to the things which are for the good of the church.
 ουτως και υμεις επει ζηλωται εστε πνευματων προς την οικοδομην της εκκλησιας ζητειτε ινα περισσευητε
- 13 Ось тому, хто говорить чужою мовою, нехай молиться, щоб умів вияснити.
 For this reason, let the man who has the power of using tongues make request that he may, at the same time, be able to give the sense.
 διοπερ ο λαλων γλωσση προσευχεσθω ινα διαρμηνευη
- 14 Бо коли я молюся чужою мовою, то молиться дух мій, а мій розум без плоду!
 For if I make use of tongues in my prayers, my spirit makes the prayer, but not my mind.
 εαν γαρ προσευχωμαι γλωσση το πνευμα μου προσευχεται ο δε νους μου ακαρπος εστιν
- 15 ¶ Ну, то що ж? Буду молитися духом, і буду молитися й розумом, співатиму духом, і співатиму й розумом.
 What then? let my prayer be from the spirit, and equally from the mind; let my song be from the spirit, and equally from mind.
 τι ουν εστιν προσευχομαι τω πνευματι προσευχομαι δε και τω νοι ψαλω τω πνευματι ψαλω δε και τω νοι
- 16 Бо коли благословлятимеш духом, то як той, що займає місце простої людини, промовить амінь на подяку твою? Не знає бо він, що ти кажеш.
 For if you give a blessing with the spirit, how will the man who has no knowledge say, So be it, after your prayer, seeing that he has not taken in what you are saying?
 επει εαν ευλογησης τω πνευματι ο αναπληρων τον τοπον του ιδιωτου πως ερει το αμην επι τη ση ευχαριστια επειδη τι λεγεις ουκ οιδεν
- 17 Ти дякуєш добре, але не будується інший.
 For your giving of the blessing is certainly well done, but of no profit to the man without knowledge.
 συ μεν γαρ καλως ευχαρισταις αλλ ο ετερος ουκ οικοδομειται
- 18 Дякую Богові моєму, розмовляю я мовами більше всіх вас.
 I give praise to God that I am able to make use of tongues more than you all:
 ευχαριστω τω θεω μου παντων υμων μαλλον γλωσσαις λαλων
- 19 Але в Церкві волюю п'ять слів зрозумілих сказати, щоб і інших навчити, аніж десять тисяч слів чужою мовою!
 But in the church it would be better for me to make use of five words of which the sense was clear, so that others might have profit, than ten thousand words in a strange tongue.
 αλλ εν εκκλησια θελω πεντε λογους δια του νοου μου λαλησαι ινα και αλλους κατηχησω η μυριους λογους εν γλωσση
- 20 Браття, не будьте дітьми своїм розумом, будьте в лихому дітьми, а в розумі досконалими будьте!
 My brothers, do not be children in mind: in evil be as little children, but in mind be of full growth.
 αδελφοι μη παιδια γινεσθε ταις φρεσιν αλλα τη κακια νηπιαζετε ταις δε φρεσιν τελειοι γινεσθε
- 21 ¶ У Законі написано: Іншими мовами й іншими устами Я говоритиму людям оцим, та Мене вони й так не послухають, каже Господь.
 In the law it is said, By men of other tongues and by strange lips will my words come to this people; and not even so will they give ear to me, says the Lord.
 εν τω νομω γεγραπται οτι εν ετερογλωσσοις και εν χειλεισιν ετεροις λαλησω τω λαω τουτω και ουδ ουτως εισακουσονται μου λεγει κυριος
- 22 Отож, мови існують на знак не для віруючих, але для невіруючих, а пророцтво для віруючих, а не для невіруючих.
 For this reason tongues are for a sign, not to those who have faith, but to those who have not: but the prophet's word is for those who have faith, and not for the rest who have not.
 ωστε αι γλωσσαι εις σημειον εισιν ου τοις πιστευουσιν αλλα τοις απιστοις η δε προφητεια ου τοις απιστοις αλλα τοις πιστευουσιν

- 23 **Α** як зійдеться Церква вся разом, і всі говоритимуть чужими мовами, і ввійдуть туди й сторонні чи невіруючі, чи ж не скажуть вони, що біснустьєсє ви?
If, then, the church has come together, and all are using tongues, and there come in men without knowledge or faith, will they not say that you are unbalanced?
 εαν ουν συνελθη η εκκλησια ολη επι το αυτο και παντες γλωσσαις λαλωσιν εισελθωσιν δε ιδιωται η απιστοι ουκ ερουσιν οτι μαινεσθε
- 24 **Κ**оли ж усі пророкують, а ввійде якийсь невіруючий чи сторонній, то всі докоряють йому, усі судять його,
But if all are teaching as prophets, and a man without faith or knowledge comes in, he is tested by all, he is judged by all;
 εαν δε παντες προφητεωσιν εισελθη δε τις απιστος η ιδιωτης ελεγχεται υπο παντων ανακρινεται υπο παντων
- 25 і так таємниці серця його виявляються, і так він падає ницьма і вклоняється Богові й каже: Бог справді між вами!
The secrets of his heart are made clear; and he will go down on his face and give worship to God, saying that God is truly among you.
 και ουτως τα κρυπτα της καρδιας αυτου φανера γινεται και ουτως πεσων επι προσωπον προσκυνησει τω θεω απαγγελων οτι ο θεος οντως εν υμιν εστιν
- 26 ¶ **Τ**ο що ж, браття? Коли сходитесь ви, то кожен із вас псалом має, має науку, має мову, об'явлення має, має висноження, нехай буде все це на збудування!
What is it then, my brothers? when you come together everyone has a holy song, or a revelation, or a tongue, or is giving the sense of it. Let everything be done for the common good.
 τι ουν εστιν αδελφοι οταν συνερχησθε εκαστος υμων ψαλμον εχει διδαχην εχει γλωσσαν εχει αποκαλυψιν εχει ερμηνειαν εχει παντα προς οικοδομην γενεσθω
- 27 **Υ**к говорить хто чужою мовою, говорить по двох, чи найбільше по трьох, і то за чергою, а один нехай перекладає!
If any man makes use of a tongue, let it not be more than two, or at the most three, and in turn; and let someone give the sense:
 ειτε γλωσση τις λαλει κατα δυο η το πλειστον τρεις και ανα μερος και εις διαρμηνευετω
- 28 **Α** коли б не було перекладача, то нехай він у Церкві мовчить, а говорить нехай собі й Богові!
But if there is no one to give the sense, let him keep quiet in the church; and let his words be to himself and to God.
 εαν δε μη η διαρμηνευτης σιγατω εν εκκλησια εαυτω δε λαλειτω και τω θεω
- 29 **Α** пророки нехай промовляють по двох чи по трьох, а інші нехай розпізнають.
And let the prophets give their words, but not more than two or three, and let the others be judges of what they say.
 προφηται δε δυο η τρεις λαλειτωσαν και οι αλλοι διακρινετωσαν
- 30 **Κ**оли ж відкриття буде іншому з тих, хто сидить, нехай перший замовкне!
But if a revelation is given to another who is seated near, let the first be quiet.
 εαν δε αλλω αποκαλυφθη καθημενω ο πρωτος σιγατω
- 31 **Β**о можете пророкувати ви всі по одному, щоб училися всі й усі тишилися!
For you may all be prophets in turn so that all may get knowledge and comfort;
 δυνασθε γαρ καθ ενα παντες προφητευειν ινα παντες μαθηωσιν και παντες παρακαλωνται
- 32 **Ι** коряться духи пророчі пророкам,
And the spirits of the prophets are controlled by the prophets;
 και πνευματα προφητων προφηταις υποτασσεται
- 33 **β**ο Бог не є Богом безладу, але миру. Як по всіх Церквах у святих,
For God is not a God whose ways are without order, but a God of peace; as in all the churches of the saints.
 ου γαρ εστιν ακαταστασιας ο θεος αλλ ειρηνης ως εν πασαις ταις εκκλησιαις των αγιων
- 34 ¶ **Ν**ехай у Церкві мовчать жінки ваші! Бо їм говорити не позволено, тільки коритись, як каже й Закон.
Let women keep quiet in the churches: for it is not right for them to be talking; but let them be under control, as it says in the law.
 αι γυναικες υμων εν ταις εκκλησιαις σιγατωσαν ου γαρ επιτρεπται αυταις λαλειν αλλ υποτασσεσθαι καθως και ο νομος λεγει
- 35 **Κ**оли ж вони хочуть навчитись чогось, нехай вдома питають своїх чоловіків, непристойно бо жінці говорити в Церкві!
And if they have a desire for knowledge about anything, let them put questions to their husbands privately: for talking in the church puts shame on a woman.
 ει δε τι μαθειν θελωσιν εν οικω τους ιδιους ανδρας επερωτατωσαν αισχρον γαρ εστιν γυναιξιν εν εκκλησια λαλειν
- 36 ¶ **Χ**іба вийшло від вас Слово Боже? Чи прийшло воно тільки до вас?
What? was it from you that the word of God went out? or did it only come in to you?
 η αφ υμων ο λογος του θεου εξηλθεν η εις υμας μονους κατηντησεν

- 37 Коли хто вважає себе за пророка або за духовного, нехай розуміє, що я пишу вам, бо Господня це заповідь!
 If any man seems to himself to be a prophet or to have the Spirit, let him take note of the things which I am writing to you, as being the word of the Lord.
 ει τις δοκει προφητης ειναι η πνευματικος επιγνωσκειτω α γραφω υμιν οτι του κυριου εισιν εντολαι
- 38 Коли б же хто не розумів, нехай не розуміє!
 But if any man is without knowledge, let him be so.
 ει δε τις αγνοει αγνοειτω
- 39 Отож, браття мої, майте ревність пророкувати, та не бороніть говорити й мовами!
 So then, my brothers, let it be your chief desire to be prophets; but let no one be stopped from using tongues.
 ωστε αδελφοι ζηλουτε το προφητευειν και το λαλειν γλωσσαις μη κωλυετε
- 40 Але все нехай буде добропристойно і статечно!
 Let all things be done in the right and ordered way.
 παντα ευσημονως και κατα ταξιν γινεσθω
- 1 ¶ Звіщаю ж вам, браття, Євангелію, яку я вам благовістив, і яку прийняли ви, в якій і стоїте,
 Now I am going to make clear to you, my brothers, what the good news was which I gave to you, and which you took, and on which your faith is based,
 γνωριζω δε υμιν αδελφοι το ευαγγελιον ο ευηγγελισαμην υμιν ο και παρελαβετε εν ω και εστηκατε
- 2 Якою й спасаетесь, коли пам'ятаєте, яким словом я благовістив вам, якщо тільки ви ввірували не наосліп.
 By which you have salvation; that is to say, the form in which it was given to you, if it is fixed in your minds, and if your faith in it is not without effect.
 δι ου και σωξεσθε τινη λογω ευηγγελισαμην υμιν ει κατεχετε εκτος ει μη ειχη επιστευσατε
- 3 Бо я передав вам найперш, що й прийняв, що Христос був умер ради наших гріхів за Писанням,
 For I gave to you first of all what was handed down to me, how Christ underwent death for our sins, as it says in the Writings;
 παρεδωκα γαρ υμιν εν πρωτοις ο και παρελαβον οτι χριστος απεθανεν υπερ των αμαρτιων ημων κατα τας γραφας
- 4 і що Він був похований, і що третього дня Він воскрес за Писанням,
 And he was put in the place of the dead; and on the third day he came back from the dead, as it says in the Writings;
 και οτι εταφη και οτι εγηγερται τη τριτη ημερα κατα τας γραφας
- 5 і що з'явився Він Кифі, потім Дванадцятьом.
 And he was seen by Cephas; then by the twelve;
 και οτι ωφθη κηφα ειτα τοις δωδεκα
- 6 А потім з'явився нараз більше як п'ятистам браттям, що більшість із них живе й досі, а дехто й спочили.
 Then by more than five hundred brothers at the same time, most of whom are still living, but some are sleeping;
 επειτα ωφθη επανω πεντακοσις αδελφοις εφαπαξ εξ ων οι πλειους μενουσιν εως αρτι τινες δε και εκοιμηθησαν
- 7 Потому з'явився Він Якову, опісля усім апостолам.
 Then he was seen by James; then by all the Apostles.
 επειτα ωφθη ιακωβω ειτα τοις αποστολοις πασιν
- 8 А по всіх Він з'явився й мені, мов якому недородкові.
 And last of all, as by one whose birth was out of the right time, he was seen by me.
 εσχατον δε παντων ωσπερει τω εκτροματι ωφθη και μοι
- 9 Я бо найменший з апостолів, що негідний зватися апостолом, бо я переслідував був Божу Церкву.
 For I am the least of the Apostles, having no right to be named an Apostle, because of my cruel attacks on the church of God.
 εγω γαρ ειμι ο ελαχιστος των αποστολων ος ουκ ειμι ικανος καλεισθαι αποστολος διοτι εδιωξα την εκκλησιαν του θεου
- 10 Та благодаттю Божою я те, що є, і благодать Його, що в мені, не даремна була, але я працював більше всіх їх, правда не я, але Божа благодать, що зо мною вона.
 But by the grace of God, I am what I am: and his grace which was given to me has not been for nothing; for I did more work than all of them; though not I, but the grace of God which was with me.
 χαριτι δε θεου ειμι ο ειμι και η χαρις αυτου η εις εμε ου κενη εγενηθη αλλα περισσοτερον αυτων παντων εκοπιασα ουκ εγω δε αλλ η χαρις του θεου η συν εμοι

- 11 Тож чи я, чи вони, ми так проповідуємо, і так ви ввірували.
If then it is I who am the preacher, or they, this is our word, and to this you have given your faith.
 ειτε ουν εγω ειτε εκεινοι ουτως κηρυσσομεν και ουτως επιστευσατε
- 12 ¶ Коли ж про Христа проповідується, що воскрес Він із мертвих, як же дехто між вами говорять, що немає воскресення мертвих?
Now if the good news says that Christ came back from the dead, how do some of you say that there is no coming back from the dead?
 ει δε χριστος κηρυσσεται οτι εκ νεκρων εγηγερται πως λεγουσιν τινες εν υμιν οτι αναστασις νεκρων ουκ εστιν
- 13 Як немає ж воскресення мертвих, то й Христос не воскрес!
But if there is no coming back from the dead, then Christ has not come back from the dead:
 ει δε αναστασις νεκρων ουκ εστιν ουδε χριστος εγηγερται
- 14 оли ж бо Христос не воскрес, то проповідь наша даремна, даремна також віра ваша!
And if Christ did not come again from the dead, then our good news and your faith in it are of no effect.
 ει δε χριστος ουκ εγηγερται κενον ара το κηρυγμα ημων κενη δε και η πιστις υμων
- 15 Ми знайшлися б тоді неправдивими свідками Божими, бо про Бога ми свідчили, що воскресив Він Христа, Якого Він не воскресив, якщо не воскресають померлі.
Yes, and we are seen to be false witnesses of God; because we gave witness of God that by his power Christ came again from the dead: which is not true if there is no coming back from the dead.
 ευρισκομεθα δε και ψευδομαρτυρες του θεου οτι εμαρτυρησαμεν κατα του θεου οτι ηγειρεν τον χριστον ον ουκ ηγειρεν ελπєр ара νεκροι ουκ εγειρονται
- 16 Бо як мертві не воскресають, то й Христос не воскрес!
For if it is not possible for the dead to come to life again, then Christ has not come to life again:
 ει γαρ νεκροι ουκ εγειρονται ουδε χριστος εγηγερται
- 17 Коли ж бо Христос не воскрес, тоді віра ваша даремна, ви в своїх ще гріхах,
And if that is so, your faith is of no effect; you are still in your sins.
 ει δε χριστος ουκ εγηγερται ματαια η πιστις υμων еτι εστε εν ταις αμαρτιαις υμων
- 18 тоді то загинули й ті, що в Христі упокоїлись!
And, in addition, the dead in Christ have gone to destruction.
 ара και οι κοιμηθεντες εν χριστω απολονται
- 19 Коли ми надіємося на Христа тільки в цьому житті, то ми найнещасніші від усіх людей!
If in this life only we have hope in Christ, we are of all men most unhappy.
 ει εν τη ζωη ταυτη ηλπικοτες εσμεν εν χριστω μονον ελεεινотєροι παντων ανθρωπων εσμεν
- 20 ¶ Та нині Христос воскрес із мертвих, первісток серед покійних.
But now Christ has truly come back from the dead, the first-fruits of those who are sleeping.
 νυνι δε χριστος εγηγερται εκ νεκρων απарχη των κεκοιμημενων εγενετο
- 21 Смерть бо через людину, і через Людину воскресення мертвих.
For as by man came death, so by man there is a coming back from the dead.
 επειδη γαρ δι ανθρωπου ο θανατος και δι ανθρωπου αναστασις νεκρων
- 22 Бо так, як в Адамі вмирають усі, так само в Христі всі оживуть,
For as in Adam death comes to all, so in Christ will all come back to life.
 ωσπερ γαρ εν τω адаμ παντες αποθησκουσιν ουτως και εν τω χριστω παντες ζωοποιηθησονται
- 23 кожен у своєму порядку: первісток Христос, потім ті, що Христові, під час Його приходу.
But every man in his right order: Christ the first-fruits; then those who are Christ's at his coming.
 εκαστος δε εν τω ιδιω таγματι απарχη χριστος επειτα οι χριστου εν τη παρουσια αυτου
- 24 А потому кінець, коли Він передасть царство Богові й Отцеві, коли Він зруйнує всякий уряд, і владу всяку та силу.
Then comes the end, when he will give up the kingdom to God, even the Father; when he will have put an end to all rule and to all authority and power.
 ειτα το τελος οταν παραδω την βασιλειαν τω θεω και πατρι οταν καταρρηση πασαν αρχην και πασαν εξουσιαν και δυναμιν

- 25 **Bo належить Йому царювати, аж доки Він не покладе всіх Своїх ворогів під ногами Своїми!**
For his rule will go on till he has put all those who are against him under his feet.
δει γαρ αυτον βασιλευειν αχρις ου αν θη παντας τους εχθρους υπο τους ποδας αυτου
- 26 **Як ворог останній смерть знищиться,**
The last power to come to an end is death.
εσχατος εχθρος καταργειται ο θανατος
- 27 **бо під ноги Його Він усе впокорив. Коли ж каже, що впокорено все, то ясно, що все, окрім Того, Хто впокорив Йому все.**
For, as it says, He has put all things under his feet. But when he says, All things are put under him, it is clear that it is not said about him who put all things under him.
παντα γαρ υπεταξεν υπο τους ποδας αυτου οταν δε ειπη οτι παντα υποτακται δηλον οτι εκτος του υποταξαντος αυτω τα παντα
- 28 **А коли Йому все Він упокорить, тоді й Сам Син упокориться Тому, Хто все впокорив Йому, щоб Бог був у всьому все.**
And when all things have been put under him, then will the Son himself be under him who put all things under him, so that God may be all in all.
οταν δε υποταγη αυτω τα παντα тоτε και αυτος ο υιος υποταγησεται τω υποταξαντι αυτω τα παντα ινα η ο θεος τα παντα εν πασι
- 29 **Бо що зроблять ті, хто хрестяться ради мертвих? Коли мертві не воскресають зовсім, то нащо вони ради мертвих і хрестяться?**
Again, what will they do who are given baptism for the dead? if the dead do not come back at all, why are people given baptism for them?
επει τι ποιησουσιν οι βαπτιζομενοι υπερ των νεκρων ει ολωс νεκροι ουκ εγειρονται τι και βαπτιζονται υπερ των νεκρων
- 30 **Для чого й ми повсякчас наражасмося на небезпеки?**
And why are we in danger every hour?
τι και ημεις κινδυνευομεν πασαν ωραν
- 31 **Я щодень умираю. Так свідчу, браття, вашою хвалою, що маю її в Христі Ісусі, Господі нашім.**
Yes, truly, by your pride in me, my brothers in Christ Jesus our Lord, my life is one long death.
καθ ημεραν αποθνησκω νη την ημετεραν καυχησιν ην εχω εν χριστω ιησου τω κυριω ημων
- 32 **Коли я зо звірами борюся в Ефесі, яка мені по-людському користь, коли мертві не воскресають? Будем їсти та пити, бо ми взавтра вмерем!...**
If, after the way of men, I was fighting with beasts at Ephesus, what profit is it to me? If the dead do not come to life again, let us take our pleasure in feasting, for tomorrow we come to an end.
ει κατα ανθρωπον εθρηριομαχησα εν εφεσω τι μοι το οφελος ει νεκροι ουκ εγειρονται φαγωμεν και πιωμεν αυριον γαρ αποθνησκομεν
- 33 **Не дайте себе звести, товариство лихе неус добрі звичаї!**
Do not be tricked by false words: evil company does damage to good behaviour.
μη πλανασθε φθειρουσιν ηθη χρησθ ομιλιαι κακαι
- 34 **Протверезіться правдиво, та й не грішіть, бо деякі Бога не знають, говорю вам на сором!**
Be awake to righteousness and keep yourselves from sin; for some have no knowledge of God: I say this to put you to shame.
εκνηψατε δικαιως και μη αμαρτανετε αγνωσιν γαρ θεου τινες εχουσιν προς εντροπην υμιν λεγω
- 35 **¶ Але дехто скаже: Як мертві воскреснуть? І в яким тілі придуть?**
But someone will say, How do the dead come back? and with what sort of body do they come?
αλλ ερει τις πως εγειρονται οι νεκροι ποιω δε σωματι ερχονται
- 36 **Нерозумний, що ти сієш, те не оживе, як не вмере.**
Foolish man, it is necessary for the seed which you put into the earth to undergo death in order that it may come to life again:
αφρον συ ο σπειρεις ου ζωοποιειται εαν μη αποθανη
- 37 **І коли сієш, то сієш не тіло майбутнє, але голе зерно, яке трапиться, пшениці або чого іншого,**
And when you put it into the earth, you do not put in the body which it will be, but only the seed, of grain or some other sort of plant;
και ο σπειρεις ου το σωμα το γενησομενον σπειρεις αλλα γυμνον κοκκον ει τυχοι σιτου η τινος των λοιπων
- 38 **і Бог йому тіло дає, як захоче, і кожному зерняті тіло його.**
But God gives it a body, as it is pleasing to him, and to every seed its special body.
ο δε θεος αυτω διδωσιν σωμα καθως ηθελησεν και εκαστω των σπερματων το ιδιον σωμα

- 39 Не кожне тіло однакове тіло, але ж інше в людей, та інше тіло в скотини, та інше тіло в пташок, та інше у риб.
All flesh is not the same flesh: but there is one flesh of men, another of beasts, another of birds, and another of fishes.
 ου πασα σαρξ η αυτη σαρξ αλλα αλλη μεν σαρξ ανθρωπων αλλη δε σαρξ κτηνων αλλη δε ιχθυων αλλη δε πτηνων
- 40 Є небесні тіла й тіла земні, але ж інша слава небесним, а інша земним.
And there are bodies of heaven and bodies of earth, but the glory of the one is different from that of the other.
 και σωματα επουρανια και σωματα επιγεια αλλ ετερα μεν η των επουρανιων δοξα ετερα δε η των επιγειων
- 41 Інша слава для сонця, та інша слава для місяця, та інша слава для зір, бо зоря від зорі відрізняється славою!
There is one glory of the sun, and another glory of the moon, and another glory of the stars; for the glory of one star is different from that of another.
 αλλη δοξα ηλιου και αλλη δοξα σεληνης και αλλη δοξα αστερων αστηρ γαρ αστερος διαφερει εν δοξη
- 42 Так само й воскресення мертвих: сіється в тління, в нетління встас,
So is it with the coming back from the dead. It is planted in death; it comes again in life:
 ουτως και η αναστασις των νεκρων σπειρεται εν φθορα εγειρεται εν αφθαρσια
- 43 сіється в неславу, у славі встас, сіється в немочі, у силі встас,
It is planted in shame; it comes again in glory: feeble when it is planted, it comes again in power:
 σπειρεται εν ατιμα εγειρεται εν δοξη σπειρεται εν ασθενεια εγειρεται εν δυναμει
- 44 сіється тіло звичайне, встас тіло духовне. Є тіло звичайне, є й тіло духовне.
It is planted a natural body; it comes again as a body of the spirit. If there is a natural body, there is equally a body of the spirit.
 σπειρεται σωμα ψυχικον εγειρεται σωμα πνευματικον εστιν σωμα ψυχικον και εστιν σωμα πνευματικον
- 45 Так і написано: Перша людина Адам став душею живою, а останній Адам то дух оживляючий.
And so it is said, The first man Adam was a living soul. The last Adam is a life-giving spirit.
 ουτως και γεγραπται εγενετο ο πρωτος ανθρωπος αδαμ εις ψυχην ζωσαν ο εσχατος αδαμ εις πνευμα ζωοποιουν
- 46 Та не перше духовне, але звичайне, а потім духовне.
But that which is natural comes before that which is of the spirit.
 αλλ ου πρωτον το πνευματικον αλλα το ψυχικον επειτα το πνευματικον
- 47 Перша людина з землі, земна, друга Людина із неба Господь.
The first man is from the earth, and of the earth: the second man is from heaven.
 ο πρωτος ανθρωπος εκ γης χοικος ο δευτερος ανθρωπος ο κυριος εξ ουρανου
- 48 Який земний, такі й земні, і Який небесний, такі й небесні.
Those who are of the earth are like the man who was from the earth: and those who are of heaven are like the one from heaven.
 οιος ο χοικος τοιουτοι και οι χοικои και οιος ο επουρανιος τοιουτοι και οι επουρανιοι
- 49 І, як носили ми образ земного, так і образ небесного будемо носити.
And in the same way as we have taken on us the image of the man from the earth, so we will take on us the image of the one from heaven.
 και καθως εφορεσαμεν την εικονα του χοικου φορεσομεν και την εικονα του επουρανιου
- 50 І це скажу, браття, що тіло й кров посісти Божого Царства не можуть, ані тління нетління не посяде.
Now I say this, my brothers, that it is not possible for flesh and blood to have a part in the kingdom of God; and death may not have a part in life.
 τουτο δε φημι αδελφοι οτι σαρξ και αιμα βασιλειαν θεου κληρονομησαι ου δυνανται ουδε η φθορα την αφθαρσιαν κληρονομει
- 51 ¶ Ось кажу я вам таємницю: не всі ми заснемо, та всі перемінимось,
See, I am giving you the revelation of a secret: we will not all come to the sleep of death, but we will all be changed.
 ιδου μυστηριον υμιν λεγω παντες μεν ου κοιμηθησομεθα παντες δε αλλαγησομεθα
- 52 раптом, як оком змигнути, при останній сурмі: бо засурмить вона і мертві воскреснуть, а ми перемінимось!...
In a second, in the shutting of an eye, at the sound of the last horn: for at that sound the dead will come again, free for ever from the power of death, and we will be changed.
 εν ατομω εν ριπη οφθαλμου εν τη εσχατη σαλπυγγι σαλπυσει γαρ και οι νεκροι εγερθησονται αφθαρτοι και ημεις αλλαγησομεθα

- 53 Μυσίτη βο τλίνη οπε ζοδιαγνυτήσ в нетλίня, а смертне оπε ζοδιαγтися в безсмертя.
For this body which comes to destruction will be made free from the power of death, and the man who is under the power of death will put on eternal life.
 δει γαρ το φθαρτον τουτο ενδυσασθαι αφθαρσιαν και το θνητον τουτο ενдυσασθαι αθανасиαν
- 54 А коли оπε тліньє в нетліньє ζοδιαгньєтсья, і оπε смертньє в безсмертя ζοδιαгньєтсья, тоді збудеться слово написанє: Поглинута смерть перемоγοю!
But when this has taken place, then that which was said in the Writings will come true, Death is overcome by life.
 οταν δε το φθαρτον τουτο ενδυσηται αφθαρσιαν και το θνητον τουτο ενдυσηται αθανасиαν τότε γενησεται ο λογος ο γεγραμμενος κατεποθη ο θανατος εις νικος
- 55 Де, смерте, твοя перемога? Де твос, смерте, жало?
O death, where is your power? O death, where are your pains?
 που σου θανατε το κεντρον που σου αδη το νικος
- 56 Жало ж смерти то грїх, а сила грїха то Закон.
The pain of death is sin; and the power of sin is the law:
 το δε κεντρον του θανατου η αμαρτια η δε δυναμис της αμαρτίας ο νομος
- 57 А Богові дяка, що Віп Господом нашим Ісусом Христом перемогу нам дав.
But praise be to God who gives us strength to overcome through our Lord Jesus Christ.
 τω δε θεω χαρις τω διδοντι ημιν το νικος δια του κυριου ημων ιησου χριστου
- 58 ¶ Отож, брати любі мої, будьте міцні, непохитні, збагачуїтєсь завжди в Господньому ділі, знаючи, що ваша праця не марнотна у Господі!
For this cause, my dear brothers, be strong in purpose and unmoved, ever giving yourselves to the work of the Lord, because you are certain that your work is not without effect in the Lord.
 ωστε αδελφοι μου αγαπητοι εδραιοι γινεσθε αμετακινητοι περισσευοντες εν τω εργω του κυριου παντοτε ειδοτες οτι ο κοπος υμων ουκ εστιν κενος εν κυριω
- 1 ¶ А шодо складок на святых, то й ви робіть так, як я постановив для Церков галатійських.
Now about the giving of money for the saints, as I gave orders to the churches of Galatia, so do you.
 περι δε της λογιας της εις τους αγιους ωσπερ διαταξα ταις εκκλησιαις της γαλατίας ουτως και υμεις ποιησατε
- 2 А першого дня в тижні нехай кожен із вас відкладає собі та збирає, згідно з тим, як ведеться йому, щоб складок не робити тоді, аж коли я прийду.
On the first day of the week, let every one of you put by him in store, in measure as he has done well in business, so that it may not be necessary to get money together when I come.
 κατα μιαν σαββατων εκαστος υμων παρ εαυτω τιθετω θησαυριζων ο τι αν ευοδοται ινα μη οταν ελθω τότε λογια γινονται
- 3 А коли я прийду, тоді тих, кого виберете, тих пошлю я з листами, щоб вони ваш дар любови віднесли до Єрусалиму.
And when I come, I will send the men of your selection with letters to take the money you have got together to Jerusalem.
 οταν δε παραγενωμαι ους εαν δοκιμασητε δι επιστολων τουτους πεμψω απενεγκειν την χαριν υμων εις ιερουσαλημ
- 4 А коли ж і мені випадатиме йти, то зо мною підуть.
And if it is possible for me to go there, they will go with me.
 εαν δε η αξιον του каμε πορευεσθαι συν εμοι πορευονται
- 5 ¶ Я прибуду до вас, коли перейду Македонію, бо проходжу через Македонію.
But I will come to you after I have gone through Macedonia, for that is my purpose;
 ελευσομαι δε προς υμας οταν μαкеδονιαν διελθω μαкеδονιαν γαρ διερχομαι
- 6 А в вас, коли трапиться, я поживу або й перезимую, щоб мене провели ви, куди я піду.
But I may be with you for a time, or even for the winter, so that you may see me on my way, wherever I go.
 προς υμας δε τυχον παραμενω η και παραχειμασω ινα υμεις με προπεμψητε ου εαν πορευωμαι
- 7 Не хочу я бачитись з вами тепер мимохідь, але сподіваюся деякий час перебути у вас, як дозволить Господь.
For it is not my desire to see you now, on my way; because it is my hope to be with you for some time, if that is the Lord's pleasure.
 ου θελω γαρ υμας αρτι εν παροδω ιδειν ελπίζω δε χρονον τινα επιμειναι προς υμας εαν ο κυριος επιτρεπη
- 8 А в Ефесі пробуду я до П'ятдесятниці,
But I will be at Ephesus till Pentecost;
 επιμεινω δε εν εφεσω εως της πεντηκοστης

- 9 **бо двері великі й широкі мені відчинилися, та багато противників...**
For a great and important door there is open to me, and there are a number of people against me.
θυρα γαρ μοι ανεωγεν μεγαλη και ενεργης και αντικειμενοι πολλοι
- 10 ¶ **Коли ж прийде до вас Тимофій, то пильнуйте, щоб він був безпечний у вас, бо діло Господнє він робить, як і я.**
Now if Timothy comes, see that he is with you without fear; because he is doing the Lord's work, even as I am:
εαν δε ελθη τιμοθεος βλεπετε ινα αφοβως γενηται προς υμας το γαρ εργον κυριου εργαζεται ως και εγω
- 11 **Тому то нехай ним ніхто не погорджує, але відпровадьте його з миром, щоб прийшов він до мене, бо чекаю його з братами.**
See then that he has the honour which is right. But send him on his way in peace, so that he may come to me: for I am looking for him with the brothers.
μη τις ουν αυτον εξουθενηση προπεμψατε δε αυτον εν ειρηνη ινα ελθη προς με εκδεχομαι γαρ αυτον μετα των αδελφων
- 12 **А щодо брата Аполлоса, то я дуже благав був його, щоб прийшов до вас з братами, та охоти не мав він прибути тепер, але прийде, як матиме час відповідний.**
But as for Apollos, the brother, I had a great desire for him to come to you with the brothers, but it was not his pleasure to come now; but he will come when he has a chance.
περι δε απολλω του αδελφου πολλα παρεκαλεσα αυτον ινα ελθη προς υμας μετα των αδελφων και παντως ουκ ην θελημα ινα νυν ελθη ελευσεται δε οταν ευκαιρηση
- 13 ¶ **Пильнуйте, стійте у вірі, будьте мужні, будьте міцні,**
Be on the watch, unmoved in the faith, and be strong like men.
γρηγορειτε στηκετε εν τη πιστει ανδριζεσθε κραταιουσθε
- 14 **хай з любов'ю все робиться в вас!**
Let all you do be done in love.
παντα υμων εν αγαπη γινεσθω
- 15 **Благаю ж вас, браття, знаєте ви дім Степанів, що в Ахаї він первісток, і що службі святим присвятились вони,**
Now I make my request to you, my brothers, for you have knowledge that the house of Stephanas is the first-fruits of Achaia, and that they have made themselves the servants of the saints,
παρακαλω δε υμας αδελφοι οιδατε την οικιαν στεφανα οτι εστιν απαρχη της αχαιας και εις διακονιαν τοις αγιοις εταξαν εαυτους
- 16 **і ви підкоряйтесь таким, також кожному, хто помагає та працює.**
That you put yourselves under such, and under everyone who is helping the Lord's work.
ινα και υμεις υποτασησθε τοις τοιουτοις και παντι τω συνεργουντι και κοπιωντι
- 17 **Я тішусь з приходу Степана, і Фортуната, і Ахаїка, бо вашу відсутність вони заступили,**
And I am glad of the coming of Stephanas and Fortunatus and Achaicus: for they have done what was needed to make your work complete.
χαιρω δε επι τη παρουσια στεφανα και φουρτουνατου και αχαικου οτι το υμων υστερημα ουτοι ανεπληρωσαν
- 18 **бо вони заспокоїли духа мого й вашого. Тож шануйте таких!**
For they gave comfort to my spirit and to yours: for which cause give respect to such people.
ανεπαυσαν γαρ το εμον πνευμα και το υμων επιγινωσκετε ουν τους τοιουτους
- 19 ¶ **Вітають вас азійські Церкви; Акила й Прискилла з домашньою Церквою їхньою гаряче вітають у Господі вас.**
The churches of Asia send their love to you. So do Aquila and Prisca, with the church which is in their house.
ασπαζονται υμας αι εκκλησιαι της ασιας ασπαζονται υμας εν κυριω πολλα ακυλας και πρισκιλλα ουν τη κατ οικον αυτων εκκλησια
- 20 **Вітають вас усі брати. Вітайте один одного святим поцілунком.**
All the brothers send their love to you. Give one another a holy kiss.
ασπαζονται υμας οι αδελφοι παντες ασπασασθε αλληλους εν φιληματι αγιω
- 21 **Привітання мою рукою Павловою.**
I, Paul, send you these words of love in my writing.
ο ασπασμος τη εμη χειρι παυλου
- 22 **Коли хто не любить Господа, нехай буде проклятий! Марана та!**
If any man has not love for the Lord, let him be cursed. Maran atha (our Lord comes).
ει τις ου φιλει τον κυριον ιησουν χριστον ητω αναθεμα μαραν αθα

- 23 **Благодарать Господа нашего Исуса нехай буде з вами!**
The grace of our Lord Jesus Christ be with you.
 η χαρις του κυριου ιησου χριστου μεθ υμων
- 24 **Любов моя з вами всіма у Христі Исусі, аминь!**
My love be with you all in Christ Jesus. So be it.
 η αγαπη μου μετα παντων υμων εν χριστω ιησου αμην [προς κορινθιους πρωτη εγγραφη απο φιλιππων δια στεφανα και φουρτουνατου και αχαικου και τιμοθεου]
- 1 ¶ **Павло, з волі Божої апостол Христа Исуса, та брат Тимофій, до Божої Церкви в Коринті, з усіма святими в цілій Ахаї,**
Paul, an Apostle of Jesus Christ by the purpose of God, and Timothy the brother, to the church of God which is in Corinth, with all the saints who are in all Achaia:
 παυλος αποστολος ιησου χριστου δια θεληματος θεου και τιμοθεος ο αδελφος τη εκκλησια του θεου τη ουση εν κορινθω συν τοις αγιοις πασιν τοις ουσιν εν ολη τη αχαια
- 2 **благодарать вам і мир від Бога Отця нашого й Господа Исуса Христа!**
Grace to you and peace from God our Father and the Lord Jesus Christ.
 χαρις υμιν και ειρηνη απο θεου πατρος ημων και κυριου ιησου χριστου
- 3 ¶ **Благословенний Бог і Отець Господа нашего Исуса Христа, Отець милосердя й Бог потіхи всілякої,**
Praise be to the God and Father of our Lord Jesus Christ, the Father of mercies and the God of all comfort;
 ευλογητος ο θεος και πατηρ του κυριου ημων ιησου χριστου ο πατηρ των οικτιρων και θεος πασης παρακλησεως
- 4 **що в усякій скорботі Він нас потішас, щоб змогли потішати й ми тих, що в усякій скорботі знаходяться, тією потіхою, якою потішує Бог нас самих.**
Who gives us comfort in all our troubles, so that we may be able to give comfort to others who are in trouble, through the comfort with which we ourselves are comforted by God.
 ο παρακαλων ημας επι παση τη θλιψει ημων εις το δυνασθαι ημας παρακαλειν τους εν παση θλιψει δια της παρακλησεως ης παρακαλουμεθα αυτοι υπο του θεου
- 5 **Бо поскільки намножуються в нас терпіння Христові, так через Христа й потішення наше намножується.**
For as we undergo more of the pain which Christ underwent, so through Christ does our comfort become greater.
 οτι καθως περισσευει τα παθηματα του χριστου εις ημας ουτως δια χριστου περισσευει και η παρακλησις ημων
- 6 **Бо як терпимо скорботи, то на вашу потіху й спасіння; коли потішасмо, то на вашу потіху в терпінні тих самих страждань, які терпимо й ми.**
But if we are troubled, it is for your comfort and salvation; or if we are comforted, it is for your comfort, which takes effect through your quiet undergoing of the same troubles which we undergo:
 ειτε δε θλιβομεθα υπερ της υμων παρακλησεως και σωτηριας της ενεργουμενης εν υπομονη των αυτων παθηματων ων και ημεις πασχομεν ειτε παρακαλουμεθα υπερ της υμων παρακλησεως και σωτηριας και η ελπις ημων βεβαια υπερ υμων
- 7 ¶ **А наша надія певна про вас, бо ми знаємо, що ви спільники як у терпіннях, так само і в потісі.**
And our hope for you is certain; in the knowledge that as you take part in the troubles, so you will take part in the comfort.
 ειδοτες οτι ωσπερ κοινωνοι εστε των παθηματων ουτως και της παρακλησεως
- 8 **Бо не хочемо, браття, щоб не відали ви про нашу скорботу, що в Азії трапилась нам, бо над міру й над силу були ми обтяжені, так що ми не надіялися навіть жити.**
For it is our desire that you may not be without knowledge of our trouble which came on us in Asia, that the weight of it was very great, more than our power, so that it seemed that we had no hope even of life:
 ου γαρ θελομεν υμας αγνοειν αδελφοι υπερ της θλιψεως ημων της γενομενης ημιν εν τη ασια οτι καθ υπερβολην εβαρηθημεν υπερ δυναμιν ωστε εξαπορηθηναι ημας και του ζην
- 9 **Та самі ми в собі мали присуд на смерть, щоб нам не покладати надії на себе, а на Бога, що воскрешує мертвих,**
Yes, we ourselves have had the answer of death in ourselves, so that our hope might not be in ourselves, but in God who is able to give life to the dead:
 αλλα αυτοι εν εαυτοις το αποκριμα του θανατου εσηκαμεν ινα μη πεποιθοτες ωμεν εφ εαυτοις αλλ επι τω θεω τω εγειροντι τους νεκρους
- 10 **що від смерті такої нас визволив і визволяє, і на Нього й покладаємося, що й ще визволить Він,**
Who gave us salvation from so great a death: on whom we have put our hope that he will still go on to give us salvation;
 ος εκ τηλικουτου θανατου ερρυσατο ημας και ρωεται εις ον ηλπικαμεν οτι και επι ρωσεται
- 11 **як pomoжете разом і ви молитвою за нас, щоб за дар ласки, що нам виявлений багатьма, багато-хто дяку складали за нас.**
You at the same time helping together by your prayer for us; so that for what has been given to us through a number of persons, praise may go up to God for us from all of them.
 συνυπουργουντων και υμων υπερ ημων τη δεψει ινα εκ πολλων προσωπων το εις ημας χαρισμα δια πολλων ευχαριστηθη υπερ ημων

- 12 ¶ Бо це нам хвала, свідчення нашого сумління, що в святості й чистості Божій, не в тілесній мудрості, але в Божій благодаті жили ми на світі, особливо ж у вас.
For our glory is in this, in the knowledge which we have that our way of life in the world, and most of all in relation to you, has been holy and true in the eyes of God; not in the wisdom of the flesh, but in the grace of God.
 η γαρ καυχησις ημων αυτη εστιν το μαρτυριον της συνειδησεως ημων οτι εν απλοτητι και ειλικρινεια θεου ουκ εν σοφια σαρκικη αλλ εν χαριτι θεου ανεστραφημεν εν τω κοσμο περισσοτερος δε προς υμας
- 13 Бо іншого вам ми не пишемо, тільки те, що читасте та розумісте, а сподіваюсь, що ви й до кінця зрозумісте,
For in our letters we say no other things to you, but those which you are reading, and to which you give agreement, and, it is my hope, will go on doing so to the end:
 ου γαρ αλλα γραφομεν υμιν αλλ η α αναγνωσκετε η και επιγνωσκετε ελιξω δε οτι και εως τελους επιγνωσεσθε
- 14 як частинно нас ви й зрозуміли, що ми вам похвала, як і ви нам, у день Господа нашого Ісуса.
Even as you have been ready, in part, to say that we are your glory, in the same way that you are ours, in the day of the Lord Jesus.
 καθως και επεγνωτε ημας απο μερους οτι καυχημα υμων εσμεν καθαπερ και υμεις ημων εν τη ημερα του κυριου ιησου
- 15 ¶ І з певністю цією хотів я давніше прийти до вас, щоб мали ви благодать удруге,
And being certain of this, it was my purpose to come to you before, so that you might have a second grace;
 και ταυτη τη πεποιθησει εβουλομην προς υμας ελθειν προτερον ινα δευτεραν χαριν εχητε
- 16 і через вас перейти в Македонію, а з Македонії знову прийти до вас, а ви щоб в Юдею мене відправили.
And by way of Corinth to go into Macedonia, and from there to come back again to you, so that you might send me on my way to Judaea.
 και δι υμων διελθειν εις μακεδονιαν και παλιν απο μακεδονιας ελθειν προς υμας και υφ υμων προπεμφθηναι εις την ιουδαιαν
- 17 Маючи задум такий, чи я чинив легковажно? Чи те, що задумую, за тілом задумую, щоб було в мене і Так, так, і Ні, ні?
If then I had such a purpose, did I seem to be changing suddenly? or am I guided in my purposes by the flesh, saying, Yes, today, and, No, tomorrow?
 τουτο ουν βουλευομενος μη τι ара τη ελαφρια εχρησαμην η α βουλευομαι κατα σαρκα βουλευομαι ινα η παρ εμοι το ναι ναι και το ου ου
- 18 Але вірний Бог, що наше слово до вас не було Так і Ні.
As God is true, our word to you is not Yes and No.
 πιστος δε ο θεος οτι ο λογος ημων ο προς υμας ουκ εγενετο ναι και ου
- 19 Бо Син Божий Ісус Христос, що ми Його вам проповідували, я й Силуан, і Тимофій, не був Так і Ні, але в Нім було Так.
For the Son of God, Jesus Christ, whom we were preaching among you, even I and Silvanus and Timothy, was not Yes and No, but in him is Yes.
 ο γαρ του θεου υιος ιησους χριστος ο εν υμιν δι ημων κηρυχθεις δι εμου και σιλουανου και τιμοθεου ουκ εγενετο ναι και ου αλλα ναι εν αυτω γεγονεν
- 20 Скільки бо Божих обітниць, то в Ньому Так, і в Ньому Амінь, Богові на славу через нас.
For he is the Yes to all the undertakings of God: and by him all the words of God are made certain and put into effect, to the glory of God through us.
 οσαι γαρ επαγγελιαι θεου εν αυτω το ναι και εν αυτω το αμην τω θεω προς δοξαν δι ημων
- 21 А Той, Хто нас із вами в Христа утверджує, і Хто нас намастив, то Бог,
Now he who makes our faith strong together with you, in Christ, and has given us of his grace, is God;
 ο δε βεβαιων ημας συν υμιν εις χριστον και χριστας ημας θεος
- 22 Який і назнаменував нас, і в наші серця дав завдаток Духа.
And it is he who has put his stamp on us, even the Spirit, as the sign in our hearts of the coming glory.
 ο και σφραγισαμενος ημας και δους τον αρραβωνα του πνευματος εν ταις καρδιας ημων
- 23 А я кличу Бога на свідка на душу мою, що я, щадячи вас, не прийшов у Коринт дотепер,
But God is my witness that it was in pity for you that I did not come to Corinth at that time.
 εγω δε μαρτυρα τον θεον επικαλουμαι επι την εμην ψυχην οτι φειδομενος υμων ουκετι ηλθον εις κορινθον
- 24 не тому, ніби ми беремо владу над вашою вірою, але вашої радості помічники ми, бо ви встояли вірою!
Not that we have authority over your faith, but we are helpers of your joy: for it is faith which is your support.
 ουχ οτι κυριευομεν υμων της πιστεως αλλα συνεργοι εσμεν της χαρας υμων τη γαρ πιστει εστηκατε

- 1 ¶ Α я постановив у собі те, щоб до вас не прийти знов у смутку.
But it was my decision for myself, not to come again to you with sorrow.
εκρινα δε εμαυτω τουτο το μη παλιν ελθειν εν λυπη προς υμας
- 2 Бо коли я засмучую вас, то хто той, хто потішить мене, як не той, кого я засмутив?
For if I give you sorrow, who then will make me glad, but he who is made sad by me?
ει γαρ εγω λυπω υμας και τις εστιν ο ευφραινων με ει μη ο λυπουμενος εξ εμου
- 3 I це саме писав я до вас, щоб, прийшовши, я смутку не мав би від тих, що від них мені тішитися належало, про всіх вас будши певний, що радість моя то радість усіх вас!
And I said this very thing in my letter, for fear that when I came I might have sorrow from those from whom it was right for me to have joy; being certain of this, that my joy is the joy of you all.
και εγραψα υμιν τουτο αυτο ινα μη ελθων λυπην εχω αφ ων εδει με χαιρειν πεποιθως επι παντας υμας οτι η εμη χαρα παντων υμων εστιν
- 4 Бо з великого горя та з туги сердечної я написав вам з рясними слізьми не на те, щоб були ви засмучені, але щоб пізнали любов, що в мене її пребагато до вас!
For out of much trouble and pain of heart and much weeping I sent my letter to you; not to give you sorrow, but so that you might see how great is the love which I have to you.
εκ γαρ πολλης θλιψεως και συνοχης καρδιας εγραψα υμιν δια πολλων δακρυων ουχ ινα λυπηθητε αλλα την αγαπην ινα γνωτε ην εχω περισσοτερος εις υμας
- 5 ¶ Α як хто засмутив, не мене засмутив, а почасти щоб не пригнітити і всіх вас.
But if anyone has been a cause of sorrow, he has been so, not to me only, but in some measure to all of you (I say this that I may not be over-hard on you).
ει δε τις λελυπηκεν ουκ εμε λελυπηκεν αλλ απο μερους ινα μη επιβαρω παντας υμας
- 6 Досить такому карання того, що від багатьох,
Let it be enough for such a man to have undergone the punishment which the church put on him;
ικανον τω τοιουτω η επιτιμια αυτη η υπο των πλειωνων
- 7 через те навпаки, краще простити й потішити, щоб смуток великий його не пожер.
So that now, on the other hand, it is right for him to have forgiveness and comfort from you, for fear that his sorrow may be over-great.
ωστε τουναντιον μαλλον υμας χαρισασθαι και παρακαλεσαι μηπως τη περισσοτερα λυπη καταποθη ο τοιουτος
- 8 Через те вас благаю: зміцніть до нього любов!
For which cause my desire is that you will make your love to him clear by your acts.
διο παρακαλω υμας κυρωσαι εις αυτον αγαпην
- 9 Бо на це я й писав, щоб пізнати ваш досвід, чи в усім ви слухняні.
And for the same reason I sent you a letter so that I might be certain of your desire to do my orders in all things.
εις τουτο γαρ και εγραψα ινα γνω την δοκιμην υμων ει εις παντα υπηκοοι εστε
- 10 А кому ви прощасте що, тому й я; бо й я, як простив що кому, то кому я простив, зробив те через вас від Особи Христа,
But if you give forgiveness to anyone, I do the same: for if I have given forgiveness for anything, I have done it because of you, in the person of Christ;
ω δε τι χαριζεσθε και εγω και γαρ εγω ει τι κεχαρισμαι ω κεχαρισμαι δι υμας εν προσопω χριστου
- 11 щоб нас сатана не перехитрував, відомі бо нам його задуми!
So that Satan may not get the better of us: for we are not without knowledge of his designs.
ινα μη πλεονекτηθωμεν υπο του σατανα ου γαρ αυτου τα νοηματα αγνοουμεν
- 12 ¶ Α коли я прийшов до Троади звіщати Христову Євангелію, і були двері для мене відчинені в Господі,
Now when I came to Troas for the good news of Christ, and there was an open door for me in the Lord,
ελθων δε εις την τροαδα εις το ευαγγελιον του χριστου και θυρας μοι ανεωγμενης εν κυριω
- 13 не мав я спокою для духа свого, бо я не знайшов був свого брата Тита; але, попрощавшись з ними, я пішов в Македонію.
I had no rest in my spirit because Titus my brother was not there: so I went away from them, and came into Macedonia.
ουκ εσχικα ανεσιν τω πνευματι μου τω μη ευρειν με τιτον τον αδελφον μου αλλα αποταξαμενος αυτοις εξηλθων εις μακεδονιαν
- 14 А Богові подяка, що Він постійно чинить нас переможцями в Христі, і запашність знання про Себе через нас виявляє на всякому місці!
But praise be to God who makes us strong to overcome in Christ, and makes clear through us in every place the value of the knowledge of him.
τω δε θεω χαρις τω παντοτε θριαμβευοντι ημας εν τω χριστω και την οσημην της γνωσεως αυτου φανερουντι δι ημων εν παντι τοπω

- 15 Ми бо для Бога Христова запашність серед тих, хто спасається, і тих, які гинуть,
For we are a sweet perfume of Christ to God in those who are getting salvation and in those who are going to destruction;
οτι χριστου ευωδια εσμεν τω θεω εν τοις σωζομενοις και εν τοις απολλυμενοις
- 16 для одних бо смертельна запашність на смерть, а для других запашність життєва в життя. І хто здатен на це?
To the one it is a perfume of death to death; to the other a perfume of life to life. And who is enough for such things?
οις μεν οσμη θανατου εις θανατον οις δε οσμη ζωης εις ζωην και προς ταυτα τις ικανος
- 17 Бо ми не такі, як багато-хто, що Боже Слово фальшують, але ми провіщасмо, як із ширости, як від Бога, перед Богом, у Христі!
For we are not like the great number who make use of the word of God for profit: but our words are true, as from God, being said as before God in Christ.
ου γαρ εσμεν ως οι πολλοι καπηλευοντες τον λογον του θεου αλλ ως εξ ειλικρινειας αλλ ως εκ θεου κατενωπιον του θεου εν χριστω λαλουμεν
- 1 ¶ Чи нам знов зачинати доручувати самих себе? Чи ми потребуємо, як дехто, листів доручальних до вас чи від вас?
Do we seem to be again attempting to put ourselves in the right? or have we need, as some have, of letters of approval to you or from you?
αρχομεθα παλιν εαυτους συνιστανειν ει μη χρηζομεν ως τινες συστατικων επιστολων προς υμας η εξ υμων συστατικων
- 2 Ви наш лист, написаний у наших серцях, якого всі люди знають і читають!
You yourselves are our letter, whose writing is in our heart, open for every man's reading and knowledge;
η επιστολη ημων υμεις εστε εγγεγραμμενη εν ταις καρδιαις ημων γινωσκομενη και αναγινωσκομενη υπο παντων ανθρωπων
- 3 Виявляєте ви, що ви лист Христів, нами вслужений, що написаний не чорнилом, але Духом Бога Живого, не на таблицях камінних, але на тілесних таблицях серця.
For you are clearly a letter of Christ, the fruit of our work, recorded not with ink, but with the Spirit of the living God; not in stone, but in hearts of flesh.
φανερουμενοι οτι εστε επιστολη χριστου διακονηθεισα υφ ημων εγγεγραμμενη ου μελανι αλλα πνευματι θεου ζωντος ουκ εν πλαξιν λιθιναις αλλ εν πλαξιν καρδιας σαρκιναις
- 4 Таку ж певність до Бога ми маємо через Христа,
And this is the certain faith which we have in God through Christ:
πεποιθησιν δε τοιαυτην εχομεν δια του χριστου προς τον θεον
- 5 не тому, що ми здібні помислити щось із себе, як від себе, але наша здібність від Бога.
Not as if we were able by ourselves to do anything for which we might take the credit; but our power comes from God;
ουχ οτι ικανοι εσμεν αφ εαυτων λογισασθαι τι ως εξ εαυτων αλλ η ικανοτης ημων εκ του θεου
- 6 ¶ І Він нас зробив бути здатними служителами Нового Заповіту, не букви, а духа, бо буква вбиває, а дух оживляє.
Who has made us able to be servants of a new agreement; not of the letter, but of the Spirit: for the letter gives death, but the Spirit gives life.
ος και ικανωσεν ημας διακονους καινης διαθηκης ου γραμματος αλλα πνευματος το γαρ γραμμα αποκτεινει το δε πνευμα ζωοποιει
- 7 Коли ж служіння смерті, вирізане на каменях буквами, було таке славне, що Ізраїлеві сини не могли дивитись на обличчя Мойсея, через славу минущу обличчя його,
For if the operation of the law, giving death, recorded in letters on stone, came with glory, so that the eyes of the children of Israel had to be turned away from the face of Moses because of its glory, a glory which was only for a time:
ει δε η διακονια του θανατου εν γραμμασιν εντετυπωμενη εν λιθοις εγενηθη εν δοξη ωστε μη δυνασθαι ατενισαι τους υιους ισραηλ εις το προσωπον μουσεως δια την δοξαν του προσωπου αυτου την καταργουμενην
- 8 скільки ж більш буде в славі те служіння духа!
Will not the operation of the Spirit have a much greater glory?
πως ουχι μαλλον η διακονια του πνευματος εσται εν δοξη
- 9 Бо як служіння осуду слава, то служіння праведности тим більше багате на славу!
For if the operation of the law, producing punishment, had its glory, how much greater will be the operation of the Spirit causing righteousness?
ει γαρ η διακονια της κατακρισεως δοξα πολλω μαλλον περισσευει η διακονια της δικαιοσυνης εν δοξη
- 10 Не прославилося бо прославлене, у цій частині, ради слави, що вона переважає,
For the glory of the first no longer seems to be glory, because of the greater glory of that which comes after.
και γαρ ουδε δεδοξασται το δεδοξασμενον εν τω τω μερει ενεκεν της υπερβαλλουσης δοξης

- 11 **βο** коли славне те, що минає, то багато більш у славі те, що триває!
For if the order which was for a time had its glory, much more will the eternal order have its glory.
 ει γαρ το καταργουμενον δια δοξης πολλω μαλλον το μενον εν δοξη
- 12 ¶ **Тож**, мавши надію таку, ми вживасмо великої сміливости,
Having then such a hope, we keep nothing back,
 εχοντες ουν τοιαυτην ελπιδα πολλη παρρησια χρωμεθα
- 13 **а** не як Мойсей, що покривало клав на обличчя своє, щоб Ізраїлеві сини не дивилися на кінець того, що минає.
And are not like Moses, who put a veil on his face, so that the children of Israel might not see clearly to the end of the present order of things:
 και ου καθαπερ μωσης ετιθει καλυμμα επι το προσωπον εαυτου προς το μη ατενισαι τους υιους ισραηλ εις το τελος του καταργουμενου
- 14 **Але** засліпилися їхні думки, бо те саме покривало аж до сьогодні лишилось незняте в читанні Старого Заповіту, бо зникає воно Христом.
But their minds were made hard: for to this very day at the reading of the old agreement the same veil is still unlifted; though it is taken away in Christ.
 αλλ επωρωθη τα νοηματα αυτων αχρι γαρ της σημερον το αυτο καλυμμα επι τη αναγνωσει της παλαιας διαθηκης μενει μη ανακαλυπτομενον ο τι εν χριστω καταργειται
- 15 **Але** аж до сьогодні, як читають Мойсея, на їхньому серці лежить покривало,
But to this day, at the reading of the law of Moses, a veil is over their heart.
 αλλ εως σημερον ηνικα αναγινωσκεται μωσης καλυμμα επι την καρδιαν αυτων κειται
- 16 **коли** ж вони навернуться до Господа, тоді покривало здіймається.
But when it is turned to the Lord, the veil will be taken away.
 ηνικα δ αν επιστρεψη προς κυριον περιαιρειται το καλυμμα
- 17 **Господь** же то Дух, а де Дух Господній, там воля.
Now the Lord is the Spirit: and where the Spirit of the Lord is, there the heart is free.
 ο δε κυριος το πνευμα εστιν ου δε το πνευμα κυριου εκει ελευθερια
- 18 **Ми** ж відкритим обличчям, як у дзеркало, дивимосся всі на славу Господню, і зміняємося в той же образ від слави на славу, як від Духа Господнього.
But we all, with unveiled face giving back as in a glass the glory of the Lord, are changed into the same image from glory to glory, even as from the Lord who is the Spirit.
 ημεις δε παντες ανακεκαλυμμενω προσωπω την δοξαν κυριου κατοπτριζομενοι την αυτην εικона μεταμορφουμεθα απο δοξης εις δοξαν καθαπερ απο κυριου πνευματος
- 1 **¶** **Ось** тому, мавши за милосердям Божим таке служіння, ми не тратимо відваги,
For this reason, because we have been made servants of this new order, through the mercy given to us, we are strong:
 δια τουτο εχοντες την διακονιαν ταυτην καθως ηλεθημεν ουκ εκκακουμεν
- 2 **але** ми відреклися тайного сорому, не ходячи в хитрості та не перекручуючи Божого Слова, але з'явленням правди доручусмо себе кожному сумлінню людському перед Богом.
And we have given up the secret things of shame, not walking in false ways, and not making use of the word of God with deceit; but by the revelation of what is true, as before God, we have the approval of every man's sense of right and wrong.
 αλλ απειπαμεθα τα κρυπτα της αισχυνης μη περιπατουντες εν πανουργια μηδε δολουντες τον λογον του θεου αλλα τη φανερωσει της αληθειας συνιστωντες εαυτους προς πασαν συνειδησιν ανθρωπ ον ενωπιον του θεου
- 3 **Коли** ж наша Євангелія й закрита, то закрита для тих, хто гине,
But if our good news is veiled, it is veiled from those who are on the way to destruction:
 ει δε και εστιν κεκαλυμμενον το ευαγγελιον ημων εν τοις απολλυμενοις εστιν κεκαλυμμενον
- 4 **для** невіруючих, яким бог цього віку засліпив розум, щоб для них не засяяло світло Євангелії слави Христа, а Він образ Божий.
Because the god of this world has made blind the minds of those who have not faith, so that the light of the good news of the glory of Christ, who is the image of God, might not be shining on them.
 εν οиς ο θεος του αιωνος τουτου ετυφλωσεν τα νοηματα των απιστων εις το μη αυγασαι αυτοις τον φωτισμον του ευαγγελιου της δοξης του χριστου ος εστιν εικων του θεου
- 5 **Бо** ми не себе самих проповідуємо, але Христа Ієсуса, Господа, ми ж самі раби ваші ради Ієсуса.
For our preaching is not about ourselves, but about Christ Jesus as Lord, and ourselves as your servants through Jesus.
 ου γαρ εαυτους κηρυσσομεν αλλα χριστον ιησουν κυριον εαυτους δε δουλους υμων δια ιησουν

- 6 **Бо Бог, що звелів був світлу засяяти з темряви, у серцях наших засяяв, щоб просвітити нам знання слави Божої в Особі Христовій.**
Seeing that it is God who said, Let light be shining out of the dark, who has put in our hearts the light of the knowledge of the glory of God in the face of Jesus Christ.
οτι ο θεος ο ειπων εκ σκοτους φως λαμψαι ος ελαμψεν εν ταις καρδιαις ημων προς φωτισμον της γνωσεως της δοξης του θεου εν προσωπω ιησου χριστου
- 7 **А ми маємо скарб цей у посудинах глиняних, щоб велич сили була Божа, а не від нас.**
But we have this wealth in vessels of earth, so that it may be seen that the power comes not from us but from God;
εχομεν δε τον θησαυρον τουτον εν οστρακινους σκευεσιν ινα η υπερβολη της δυναμεως η του θεου και μη εξ ημων
- 8 **¶ У всьому нас тиснуть, та не потиснені ми; ми в важких обставинах, але не впадаємо в розпач.**
Troubles are round us on every side, but we are not shut in; things are hard for us, but we see a way out of them;
εν παντι θλιβομενοι αλλ ου στενοχωρουμενοι απορουμενοι αλλ ουκ εξαπορουμενοι
- 9 **Переслідують нас, але ми не полишені; ми повалені, та не погублені.**
We are cruelly attacked, but not without hope; we are made low, but we are not without help;
διωκομενοι αλλ ουκ εγκαταλειπομενοι καταβαλλομενοι αλλ ουκ απολλυμενοι
- 10 **Ми завсіди носимо в тілі мертвість Ісусову, щоб з'явилося в нашому тілі й життя Ісусове.**
In our bodies there is ever the mark of the death of Jesus, so that the life of Jesus may be seen in our bodies.
παντοτε την νεκρωσιν του κυριου ιησου εν τω σωματι περιφεροντες ινα και η ζωη του ιησου εν τω σωματι ημων φανερωθη
- 11 **Бо завсіди нас, що живемо, віддають на смерть за Ісуса, щоб з'явилося Ісусове в нашому смертельному тілі.**
For, while living, we are still being given up to death because of Jesus, so that the life of Jesus may be seen in our flesh, though it is under the power of death.
αιι γαρ ημεις οι ζωντες εις θανατον παραδιδομεθα δια ιησουν ινα και η ζωη του ιησου φανερωθη εν τη θνητη σαρκι ημων
- 12 **Тому то смерть діє в нас, а життя у вас.**
So then, death is working in us, but life in you.
ωστε ο μεν θανατος εν ημιν ενεργειται η δε ζωη εν υμιν
- 13 **Та мавши того ж духа віри, за написаним: Вірував я, через те говорив, і ми віруємо, тому то й говоримо,**
But having the same spirit of faith, as it is said in the Writings, The words of my mouth came from the faith in my heart; in the same way, our words are the outcome of our faith;
εχοντες δε το αυτο πνευμα της πιστεως κατα το γεγραμμενον επιστευσα διο ελαλησα και ημεις πιστευομεν διο και λαλουμεν
- 14 **знавши, що Той, Хто воскресив Господа Ісуса, воскресить з Ісусом і нас, і поставить із вами.**
Because we are certain that he who made the Lord Jesus come back from the dead, will do the same for us, and will give us a place in his glory with you.
ειδοτες οτι ο εγειρας τον κυριον ιησουν και ημας δια ιησου εγειρει και παραστησει συν υμιν
- 15 **Усе бо для вас, щоб благодать, розмножена через багатьох, збагатила подяку на Божу славу.**
For we go through all things on account of you, because the greater the number to whom the grace is given, the greater is the praise to the glory of God.
τα γαρ παντα δι υμας ινα η χαρις πλεονασασα δια των πλειονων την ευχαριστιαν περισσευση εις την δοξαν του θεου
- 16 **Через те ми відваги не тратимо, бо хоч нищиться зовнішній наш чоловік, зате день-у-день відновляється внутрішній.**
For which cause we do not give way to weariness; but though our outer man is getting feebler, our inner man is made new day by day.
διο ουκ εκκακουμεν αλλ ει και ο εξω ημων ανθρωπος διαφθειρεται αλλ ο εσωθεν ανακαινυται ημερα και ημερα
- 17 **Бо теперішнє легке наше горе достачас для нас у безмірнім багатстві славу вічної ваги,**
For our present trouble, which is only for a short time, is working out for us a much greater weight of glory;
το γαρ παραντικα ελαφρον της θλιψεως ημων καθ υπερβολην εις υπερβολην αιωνιον βαρος δοξης κατεργαζεται ημιν
- 18 **коли ми не дивимося на видиме, а на невидиме. Бо видиме дочасне, невидиме ж вічне!**
While our minds are not on the things which are seen, but on the things which are not seen: for the things which are seen are for a time; but the things which are not seen are eternal.
μη σκοπουντων ημων τα βλεπομενα αλλα τα μη βλεπομενα τα γαρ βλεπομενα προσκαιρα τα δε μη βλεπομενα αιωνια
- 1 **¶ Знаємо бо, коли земний мешкальний намет наш зруйнується, то маємо будівлю від Бога на небі, дім нерукотворний та вічний.**
For we are conscious that if this our tent of flesh is taken down, we have a building from God, a house not made with hands, eternal, in heaven.
οιδαμεν γαρ οτι εαν η επιγειος ημων οικια του σκηνου καταλυθη οικοδομην εκ θεου εχομεν οικιαν αχειροποιητον αιωνιον εν τοις ουρανοις

- 2 **Тому то й зідхасмо, бажаючи приодягтися будівлею нашою, що з неба,**
For in this we are crying in weariness, greatly desiring to be clothed with our house from heaven:
 και γαρ εν τούτω στεναζομεν το οικητηριον ημων το εξ ουρανου επενδυσασθαι επιποθουντες
- 3 **коли б тільки й одягнені ми не знайшлися нагі!**
So that our spirits may not be unclothed.
 ειγε και ενδυσασμενοι ου γυμνοι ευρεθησομεθα
- 4 **Бо ми, знаходячися в цьому наметі, зідхасмо під тягарем, бо не хочемо роздягтися, але одягтися, щоб смертне померло життям.**
For truly, we who are in this tent do give out cries of weariness, for the weight of care which is on us; not because we are desiring to be free from the body, but so that we may have our new body, and death may be overcome by life.
 και γαρ οι οντες εν τω σκηνει στεναζομεν βαρουμενοι επειδη ου θελομεν εκδυσασθαι αλλ επενδυσασθαι ινα καταποθη το θνητον υπο της ζωης
- 5 **А Той, Хто на це саме й створив нас, то Бог, що й дав нам завдаток Духа.**
Now he who has made us for this very thing is God, who has given us the Spirit as a witness of what is to come.
 ο δε καταργασαμενος ημας εις αυτο τουτο θεος ο και δους ημιν τον αρραβωνα του πνευματος
- 6 **Отже, будши відважні постійно, та знаючи, що, мавши дім у тілі, ми не перебувасмо в домі Господньому,**
So, then, we are ever without fear, and though conscious that while we are in the body we are away from the Lord,
 θαρруντες ουν παντοτε και ειδοτες οτι ενδημουντες εν τω σωματι εκδημουμεν απο του κυριου
- 7 **бо ходимо вірою, а не видінням,**
(For we are walking by faith, not by seeing.)
 δια πιστεως γαρ περιπατουμεν ου δια ειδους
- 8 **ми ж відважні, і бажасмо краще покинути дім тіла й мати дім у Господа.**
We are without fear, desiring to be free from the body, and to be with the Lord.
 θαρруμεν δε και ευδοκουμεν μαλλον εκδημησαι εκ του σωματος και ενδημησαι προς τον κυριον
- 9 **Тому ми й пильнуємо, чи зостасмося в домі тіла, чи виходимо з дому, бути Йому любими.**
For this reason we make it our purpose, in the body or away from it, to be well-pleasing to him.
 διο και φιλοτιμουμεθα ειτε ενδημουντες ειτε εκδημουντες ευαρεστοι αυτο ειναи
- 10 **Бо мусимо всі ми з'явитися перед судовим престолом Христовим, щоб кожен прийняв згідно з тим, що в тілі робив він, чи добре, чи лихе.**
For we all have to come before Christ to be judged; so that every one of us may get his reward for the things done in the body, good or bad.
 τους γαρ παντας ημας φανερωθηαι δεи εμπροσθεν του βηματος του χριστου ινα κομισηται εκαστος τα δια του σωματος προς α επραξεν ειτε αγαθον ειτε κακον
- 11 **Отже, відаючи страх Господній, ми людей переконуємо, а Богові явні; але маю надію, що й у ваших сумліннях ми явні.**
Having in mind, then, the fear of the Lord, we put these things before men, but God sees our hearts; and it is my hope that we may seem right in your eyes.
 ειδοτες ουν τον φοβон του κυριου ανθρωπους πειθομεν θεω δε πεφανερωμεθα ελπίζω δε και εν ταις συνειδησεσιν υμων πεφανερωσθαι
- 12 **¶ Бо не знову себе ми доручуємо вам, але даємо вам привід хвалитися нами, щоб мали ви що проти тих, що хваляться обличчям, а не серцем.**
We are not again requesting your approval, but we are giving you the chance of taking pride in us, so that you may be able to give an answer to those whose glory is in seeming, and not in the heart.
 ου γαρ παλιν εαυτους συνιστανουμεν υμιν αλλα αφορμην διδοντες υμιν καυχηματος υπερ ημων ινα εχητε προς τους εν προσωπω καυχομενους και ου καρδια
- 13 **Коли бо ми з розуму сходимо, то Богові, коли ж при здоровому розумі, то для вас.**
For if we are foolish, it is to God; or if we are serious, it is for you.
 ειτε γαρ εξεστημεν θεω ειτε σωφρονουμεν υμιν
- 14 **Бо Христова любов спонукує нас, що думають так, що коли вмер Один за всіх, то всі померли.**
For it is the love of Christ which is moving us; because we are of the opinion that if one was put to death for all, then all have undergone death;
 η γαρ αγαπη του χριστου συνεχει ημας κριναντας τουτο οτι ει εις υπερ παντων απεθανεν ара οι παντες απεθανον

- 15 **Α** вмер Він за всіх, щоб ті, хто живе, не жили вже для себе самих, а для Того, Хто за них був умер і воскрес.
And that he underwent death for all, so that the living might no longer be living to themselves, but to him who underwent death for them and came back from the dead.
και υπερ παντων απεθανεν ινα οι ζωντες μηκει εαυτοις ζωσιν αλλα τω υπερ αυτων αποθανοντι και εγερθεντι
- 16 ¶ **Через** те відтепер ми нікого не знаємо за тілом; коли ж і знали за тілом Христа, то тепер ми не знаємо вже!
For this reason, from this time forward we have knowledge of no man after the flesh: even if we have had knowledge of Christ after the flesh, we have no longer any such knowledge.
ωστε ημεις απο του νυν ουδενα οιδαμεν κατα σαρκα ει δε και εγνωκαμεν κατα σαρκα χριστον αλλα νυν ουκετι γινωσκομεν
- 17 **Тому** то, коли хто в Христі, той створіння нове, стародавнє минуло, ото сталося нове!
So if any man is in Christ, he is in a new world: the old things have come to an end; they have truly become new.
ωστε ει τις εν χριστω καινη κτισις τα αρχαια παρηλθεν ιδου γεγονεν καινα τα παντα
- 18 **Усе** ж від Бога, що нас примирив із Собою Ісусом Христом і дав нам служіння примирення,
But all things are of God, who has made us at peace with himself through Christ, and has given to us the work of making peace;
τα δε παντα εκ του θεου του καταλλαξαντος ημας εαυτω δια ιησου χριστου και δοντος ημιν την διακονιαν της καταλλαγης
- 19 **бо** Бог у Христі примирив світ із Собою Самим, не зважавши на їхні провини, і поклав у нас слово примирення.
That is, that God was in Christ making peace between the world and himself, not putting their sins to their account, and having given to us the preaching of this news of peace.
ως οτι θεος ην εν χριστω κοσμον καταλασσων εαυτω μη λογιζομενος αυτοις τα παραπτωματα αυτων και θεμενος εν ημιν τον λογον της καταλλαγης
- 20 **Оце** ми як послі замість Христа, ніби Бог благас через нас, благасмо замість Христа: приміріться з Богом!
So we are the representatives of Christ, as if God was making a request to you through us: we make our request to you, in the name of Christ, be at peace with God.
υπερ χριστου ουν πρεσβευομεν ως του θεου παρακαλουντος δι ημων δεομεθα υπερ χριστου καταλλαγητε τω θεω
- 21 **Бо** Того, Хто не відав гріха, Він учинив за нас гріхом, щоб стали ми Божою правдою в Ним!
For him who had no knowledge of sin God made to be sin for us; so that we might become the righteousness of God in him.
τον γαρ μη γνοντα αμαρτιαν υπερ ημων αμαρτιαν εποιησεν ινα ημεις γινωμεθα δικαιοσυνη θεου εν αυτω
- 1 ¶ **А** ми, як співробітники, благасмо, щоб ви Божої благодаті не брали надармо.
We then, working together with God, make our request to you not to take the grace of God to no purpose.
συνεργουντες δε και παρακαλουμεν μη εις κενον την χαριν του θεου δεξασθαι υμας
- 2 **Бо** каже: Присмного часу почув Я тебе, і поміг Я тобі в день спасіння! **Ось** тепер час присмний, **ось** тепер день спасіння!
(For he says, I have given ear to you at a good time, and I have been your helper in a day of salvation: see, now is the good time; now is the day of salvation):
λεγει γαρ καιρω δεκτω επηκουσα σου και εν ημερα σωτηριας εβοηθησα σοι ιδου νυν καιρος ευπροσδεκτος ιδου νυν ημερα σωτηριας
- 3 **Ні** в чому ніякого спотикання не робимо, щоб служіння було бездоганне,
Giving no cause for trouble in anything, so that no one may be able to say anything against our work;
μηδεμιαν εν μηδενι διδοντες προσκοπην ινα μη μωμηθη η διακονια
- 4 **а** в усьому себе виявляємо, як служителів Божих, у великім терпінні, у скорботах, у бідах, у тіснотах,
But in everything making it clear that we are the servants of God, in quiet strength, in troubles, in need, in sorrow,
αλλ εν παντι συνιστωντες εαυτους ως θεου διακονοι εν υπομονη πολλη εν θλιψεσιν εν αναγκαις εν στενοχωριας
- 5 **у** вдрах, у в'язницях, у розрухах, у працях, у недосипаннях, у постах,
In blows, in prisons, in attacks, in hard work, in watchings, in going without food;
εν πληγαις εν φυλακαις εν ακαταστασιαις εν κοποις εν αγρουπνιαις εν ηστειαις
- 6 **у** чистості, у розумі, у лагідності, у добрості, у Дусі Святій, у нелицемірній любові,
In a clean heart, in knowledge, in long waiting, in being kind, in the Holy Spirit, in true love,
εν αγνοτητι εν γνωσει εν μακροθυμια εν χρηστοτητι εν πνευματι αγιω εν αγαπη ανυποκριτω
- 7 **у** слові істини, у силі Божій, зо зброєю правди в правиці й лівиці,
In the true word, in the power of God; with the arms of righteousness on the right hand and on the left,
εν λογω αληθειας εν δυναμει θεου δια των οπλων της δικαιοσυνης των δεξιων και αριστερων

- 8 **через славу й безчестя, через ганьбу й хвалу, як обманці, але ми правдиві;
By glory and by shame, by an evil name and a good name; as untrue, and still true;
δια δοξης και ατιμιας δια δυσφημιας και ευφημιας ως πλανοι και αληθεις**
- 9 **як незнамі, та познані, як умираючі, та ось ми живі; як карані, та не забиті;
Unnoted, but still kept fully in mind; as near to death, but still living; as undergoing punishment, but not put to death;
ως αγνοουμενοι και επιγνωσκομενοι ως αποθησκοντες και ιδου ζωμεν ως παιδευομενοι και μη θανατουμενοι**
- 10 **як сумні, але завжди веселі; як убогі, але багатьох ми збагачуємо; як ті, що нічого не мають, але всім володіємо.
As full of sorrow, but ever glad; as poor, but giving wealth to others; as having nothing, but still having all things.
ως λυπουμενοι αι δε χαιροντες ως πτωχοι πολλους δε πλουτιζοντες ως μηδεν εχοντες και παντα κατεχοντες**
- 11 **¶ Уста наші відкрились до вас, коринтяни, серце наше розширене!
Our mouth is open to you, O Corinthians, our heart is wide.
το στομα ημων ανεωγεν προς υμας κορινθιοι η καρδια ημων πεπλατυνται**
- 12 **У нас вам не тісно, але тісно вам у ваших серцях!
It is not our feelings to you which are narrow, but yours to us.
ου στενοχωρεισθε εν ημιν στενοχωρεισθε δε εν τοις σπλαγχνοις υμων**
- 13 **Такою ж відплатою говорю, немов дітям розширені будьте й ви!
Now to give me back payment of the same sort (I am talking as to my children), let your hearts be wide open to me.
την δε αυτην αντιμισθιαν ως τεκνοις λεγω πλατυνητε και υμεις**
- 14 **До чужого ярма не впрягайтесь з невірними; бо що спільного між праведністю та беззаконням, або яка спільність у світла з темрявою?
Do not keep company with those who have not faith: for what is there in common between righteousness and evil, or between light and dark?
μη γινεσθε ετεροζυγοντες απιστοις τις γαρ μετοχη δικαιοσυνη και ανομια τις δε κοινωνια φωτι προς σκοτος**
- 15 **Яка згода в Христа з белійяром? Або яка частка вірного з невірним?
And what agreement is there between Christ and the Evil One? or what part has one who has faith with one who has not?
τις δε συμφωνησις χριστω προς βελιαρ η τις μερις πιστω μετα απιστου**
- 16 **Або яка згода поміж Божим храмом та ідолами? Бо ви храм Бога Живого, як Бог прорік: Поселюсь серед них і ходитиму, і буду їм Богом, а вони будуть народом Моїм!
And what agreement has the house of God with images? for we are a house of the living God; even as God has said, I will be living among them, and walking with them; and I will be their God, and they will be my people.
τις δε συγκαταθεσις ναω θεου μετα ειδωλων υμεις γαρ ναος θεου εστε ζωντος καθως ειπεν ο θεος οτι ενοικησω εν αυτοις και εμπεριπατησω και εσομαι αυτων θεος και αυτοι εσονται μοι λαος**
- 17 **Вийдіть тому з-поміж них та й відлучіться, каже Господь, і не торкайтесь нечистого, і Я вас прийму,
For which cause, Come out from among them, and be separate, says the Lord, and let no unclean thing come near you; and I will take you for myself,
διο εξελθετε εκ μεσου αυτων και αφορισθητε λεγει κυριος και ακαθαρτου μη απτεσθε καγω εισδεξομαι υμας**
- 18 **і буду Я вам за Отця, а ви за синів і дочок Мені будете, говорить Господь Вседержитель!
And will be a Father to you; and you will be my sons and daughters, says the Lord, the Ruler of all.
και εσομαι υμιν εις πατερα και υμεις εσεσθε μοι εις υιους και θυγατερας λεγει κυριος παντοκρατωρ**
- 1 **¶ Отож, мої любі, мавши ці обітниці, очистьмо себе від усякої нечисти тіла та духа, і творімо святинію у Божім страху!
Because God, then, will give us such rewards, dear brothers, let us make ourselves clean from all evil of flesh and spirit, and become completely holy in the fear of God.
ταυτας ουν εχοντες τας επαγγελιας αγαπητοι καθарισωμεν εαυτους απο παντος μολυσμου σαρκος και πνευματος επιτελουντες αγιωσυνην εν φοβω θεου**
- 2 **Дайте місце для нас! Ми нікого не скривдили, нікого не зіпсували, нікого не ошукали!
Let your hearts be open to us: we have done no man wrong, no man has been damaged by us, we have made no profit out of any man,
χωρησατε ημας ουδενα ηδικησαμεν ουδενα εφθειραμεν ουδενα επλεονекτησαμεν**
- 3 **Говорю не на осуд, бо я перед тим був сказав, що ви в серцях наших, щоб нам із вами чи померти чи жити.
It is not with the purpose of judging you that I say this: for I have said before that you are in our hearts for life and death together.
ου προς κατακρισιν λεγω προειρηκα γαρ οτι εν ταις καρδιαις ημων εστε εις το συναποθανειν και συζην**

- 4 У мене велика сміливість до вас, велика мені похвала з вас, я повний потіхи, збагачаюся радістю при всякому нашому горі.
My words to you are without fear, I am full of pride on account of you: I have great comfort and joy in all our troubles.
 πολλη μοι παρρησια προς υμας πολλη μοι καυχησις υπερ υμων πεπληρωμαι τη παρακλησει υπερπερισσευομαι τη χαρα επι παση τη θλιψει ημων
- 5 ¶ Бо коли ми прийшли в Македонію, тіло наше не мало спочинку ніякого, у всьому бідуючи: назовні бої, страхіття всередині.
For even when we had come into Macedonia our flesh had no rest, but we were troubled on every side; there were fightings outside and fears inside.
 και γαρ ελθοντων ημων εις μακεδονιαν ουδεμιαν εσηκεν ανεισιν η σαρξ ημων αλλ εν παντι θλιβομενοι εξωθεν μαχαι εσωθεν φοβοι
- 6 Але Бог, що тішить принижених, потішив нас приходом Тита,
But God who gives comfort to the poor in spirit gave us comfort by the coming of Titus;
 αλλ ο παρακαλων τους ταπεινους παρεκαλεσεν ημας ο θεος εν τη παρουσια τιτου
- 7 і не тільки його прибуттям, а й потішенням, що ним він потішився з вас, коли розповідав нам про вашу журбу, про ваш смуток, про вашу горливість до мене, так що я більше тішився.
And not by his coming only, but by the comfort which he had in you, while he gave us word of your desire, your sorrow, your care for me; so that I was still more glad.
 ου μονον δε εν τη παρουσια αυτου αλλα και εν τη παρακλησει η παρεκληθη εφ υμιν αναγγελων ημιν την υμων επιποθησιν τον υμων οδυρμον τον υμων ζηλον υπερ εμου ωστε με μαλλον χαρηται
- 8 Коли я й засмутив вас листом, то не каюся, хоч і каюся був, бо бачу, що той лист засмутив вас, хоч і часово.
For though my letter gave you pain, I have no regret for it now, though I had before; for I see that the letter gave you pain, but only for a time.
 οτι ει και ελυπησα υμας εν τη επιστολη ου μεταμελομαι ει και μετεμελομην βλεπω γαρ οτι η επιστολη εκεινη ει και προς ωραν ελυπησεν υμας
- 9 Я радію тепер не тому, що ви засмутились, а що ви засмутились на покаяння, бо ви засмутились для Бога, щоб ні в чому не мати втрати від нас.
Now I am glad, not that you had sorrow, but that your sorrow was the cause of a change of heart; for yours was a holy sorrow so that you might undergo no loss by us in anything.
 νυν χαιρω ουχ οτι ελυπηθητε αλλ οτι ελυπηθητε εις μετανοιαν ελυπηθητε γαρ κατα θεον ινα εν μηδενι ζημιωθητε εξ ημων
- 10 Бо смуток для Бога чинить каяття на спасіння, а про нього не жалусмо, а смуток світський чинить смерть.
For the sorrow which God gives is the cause of salvation through a change of heart, in which there is no reason for grief: but the sorrow of the world is a cause of death.
 η γαρ κατα θεον λυπη μετανοιαν εις σωτηριαν αμεταμελητον κατεργαζεται η δε του κοσμου λυπη θανατον κατεργαζεται
- 11 Бо ось саме це, що ви засмутились для Бога, яку пильність велику воно вам зробило, яку оборону, яке обурення, який страх, яке бажання, яку горливість, яку помсту! Ви в усім показали, що чисті ви в справі.
For you see what care was produced in you by this very sorrow of yours before God, what clearing of yourselves, what wrath against sin, what fear, what desire, what serious purpose, what punishment. In everything you have made it clear that you are free from sin in this business.
 ιδου γαρ αυτο τουτο το κατα θεον λυπηθηναι υμας ποσην κατειργασατο υμιν σπουδην αλλα απολογιαν αλλα αγανακτησιν αλλα φοβон αλλα επιποθησιν αλλα ζηλον αλλ εκδικησιν εν παντι συνεστησ ατε εαυτους αγνους ειναι εν το πραγματι
- 12 ¶ А коли я й писав вам, то не через того, хто кривдить, і не через покривдженого, а щоб виявилася для вас наша пильність про вас перед Богом.
So though I sent you a letter, it was not only because of the man who did the wrong, or because of him to whom the wrong was done, but so that your true care for us might be made clear in the eyes of God.
 αρα ει και εγραψα υμιν ουχ εινεκεν του αδικησαντος ουδε εινεκεν του αδικηθεντος αλλ εινεκεν του φανερωθηναι την σπουδην υμων την υπερ ημων προς υμας ενωπιον του θεου
- 13 Тому то потіхою вашою втішилися ми, а ще більше зраділи ми радістю Тита, що ви всі заспокоїли духа його.
So we have been comforted: and we had the greater joy in our comfort because of the joy of Titus, for his spirit had been made glad by you all.
 δια τουτο παρακεκλημεθα επι τη παρακλησει υμων περισσοτερωσ δε μαλλον εχαρημεν επι τη χαρα τιτου οτι αναπεπαυται το πνευμα αυτου απο παντων υμων
- 14 Бо коли я про вас йому чим похвалився, то не осоромився; але як ми вам говорили все правду, так і наша хвала перед Титом правдива була!
For I was not put to shame in anything in which I may have made clear to him my pride in you; but as we said nothing to you but what was true, so the good things which I said to Titus about you were seen by him to be true.
 οτι ει τι αυτο υπερ υμων κεκαυχημαι ου κατησχυνθην αλλ ως παντα εν αληθεια ελαλησαμεν υμιν ουτως και η καυχησις ημων η επι τιτου αληθεια εγενηθη
- 15 І серце його прихильніше до вас, коли згадає він про покору всіх вас, як його прийняли ви були зо страхом і тремтінням.
And his love to you is the more increased by his memory of you all, how you gave way to his authority, and how you took him to your hearts with fear and honour.
 και τα σπλαγχα αυτου περισσοτερωσ εις υμας εστιν αναμνησκομενου την παντων υμων υπακοην ως μετα φοβου και τρομου εδεξασθε αυτον

- 16 **Отж, тишуся я, що могу покластись у всьому на вас!**
It gives me great joy to see you answering to my good opinion of you in every way.
χαίρω ότι εν παντι θαρρῶ εν υμιν
- 1 ¶ **Повідомляємо ж вас, браття, про Божу благодать, що дана Церквам македонським,**
And now we give you news, brothers, about the grace of God which has been given to the churches of Macedonia;
γνωρίζομεν δε υμιν αδελφοι την χαριν του θεου την δεδομενην εν ταις εκκλησαις της μακεδονιας
- 2 **що серед великого досвіду горя вони мають радість рясну, і глибоке їхнє убозтво збагатилось багатством їхньої ширости;**
How while they were undergoing every sort of trouble, and were in the greatest need, they took all the greater joy in being able to give freely to the needs of others.
οτι εν πολλη δοκιμη θλιψεως η περισσεια της χαρας αυτων και η κατα βαθους πτωχεια αυτων επερисσευσεν εις τον πλουτον της απλοτητος αυτων
- 3 **бо вони добровільні в міру сил своїх, і над силу, засвідчую,**
For I give them witness, that as they were able, and even more than they were able, they gave from the impulse of their hearts,
οτι κατα δυναμιν μαρτυρω και υπερ δυναμιν αυθαιρετοι
- 4 **із ревним благанням вони нас просили, щоб ми прийняли дар та спільність служіння святим.**
Seriously requesting us that they might have a part in this grace of being servants to the needs of the saints:
μετα πολλης παρακλησεως δεομενοι ημων την χαριν και την κοινωνιαν της διακονιας της εις τους αγιους δεξασθαι ημας
- 5 **І не так, як надіялись ми, але віддали себе перш Господеві та нам із волі Божої,**
And going even farther than our hope, they first gave themselves to the Lord and to us after the purpose of God.
και ου καθως ηλπισαμεν αλλ εαυτους εδωκαν πρωτον τῳ κυριῳ και ημιν δια θεληματος θεου
- 6 **щоб ми благали Тита, щоб він, як був перше зачав, так і скінчив би в вас оце добре діло.**
So that we made a request to Titus that, as he had made a start before, so he might make this grace complete in you.
εις το παρακαλεσαι ημας τιτον ινα καθως προενηρξατο ουτως και επιτελεση εις υμας και την χαριν ταυτην
- 7 ¶ **А ви, як у всім, збагачуєтесь: вірою, і словом, і розумом, і всякою пильністю, і вашою любов'ю до нас, щоб збагачувались ви і в благодаті оцій.**
And that as you are full of every good thing, of faith, of the word, of knowledge, of a ready mind, and of love to us, so you may be full of this grace in the same way.
αλλ ωσπερ εν παντι περισσευετε πιστει και λογω και γνωσει και παση σπουδη και τη εξ υμων εν ημιν αγαπη ινα και εν ταυτη τη χαριτι περισσευητε
- 8 **Не кажу це, як наказа, але пильністю інших досвідчую ширість любови й вашої.**
I am not giving you an order, but using the ready mind of others as a test of the quality of your love.
ου κατ επιταγην λεγω αλλα δια της ετερων σπουδης και το της υμετερας αγαπης γνησιον δοκιμαζων
- 9 **Бо ви знаєте благодать Господа нашого Ісуса Христа, Який, будши багатий, збіднів ради вас, щоб ви збагатились Його убозтвом.**
For you see the grace of our Lord Jesus Christ, how though he had wealth, he became poor on your account, so that through his need you might have wealth.
γνωσκετε γαρ την χαριν του κυριου ημων ιησου χριστου οτι δι υμας επτωχευσεν πλουσιος ον ινα υμεις τη εκεινου πτωχεια πλουτησητε
- 10 **І раду даю вам про це, бо це вам на пожиток, що не тільки чинили, але перші ви стали й бажати з минулого року.**
And in this I give my opinion: for it is to your profit, who were the first to make a start a year before, not only to do this, but to make clear that your minds were more than ready to do it.
και γνωμην εν τούτῳ διδωμι τουτο γαρ υμιν συμφερει οτινες ου μονον το ποιησαι αλλα και το θελειν προενηρξασθε απο περυσι
- 11 **А тепер закінчіть роботу, щоб ви, як горливо бажали, так і виконали б у міру можности.**
Then make the doing of it complete; so that as you had a ready mind, you may give effect to it as you are able.
νυνι δε και το ποιησαι επιτελεσατε οπως καθαπερ η προθυμια του θελειν ουτως και το επιτελεσαι εκ του εχειν
- 12 **Бо коли є охота, то присмна вона згідно з тим, що хто має, а не з тим, чого хто не має.**
For if there is a ready mind, a man will have God's approval in the measure of what he has, and not of what he has not.
ει γαρ η προθυμια προκειται καθο εαν εχη τις ευπροσδεκτος ου καθο ουκ εχει
- 13 **Хай не буде для інших полегша, а тягар для вас, але рівність для всіх.**
And I am not saying this so that others may get off free, while the weight comes on you:
ου γαρ ινα αλλοις ανεσις υμιν δε θλιψις αλλ εξ ισοτητος εν τῳ νυν καιρω το υμων περισσευμα εις το εκεινων υστερημα

- 14 **Часу теперішнього ваш достаток нехай нестаткові їхньому допоможе, щоб і їхній достаток був на ваш нестаток, щоб рівність була,**
But so that things may be equal; that from those things of which you have more than enough at the present time their need may be helped, and that if you are in any need they may be a help to you in the same way, making things equal.
ινα και το εκεινων περισσευμα γενηται εις το υμων υστερημα οπως γενηται ισοτης
- 15 **як написано: Хто мав багато, той не мав зайвини, а хто мало, не мав недостачі.**
As it says in the Writings, He who had taken up much had nothing over and he who had little had enough.
καθως γεγραπται ο το πολυ ουκ επλεονασεν και ο το ολιγον ουκ ηλαττονησεν
- 16 **¶ Та Богові дяка, що Він таку пильність про вас дав у Титове серце,**
But praise be to God, who puts the same care for you into the heart of Titus.
χαρις δε τω θεω τω διδοντι την αυτην σπουδην υπερ υμων εν τη καρδια τιτου
- 17 **бо благання прийняв він, але, будвши горливий, удався до вас добровільно.**
For while he gladly gave ear to our request, he was interested enough to go to you from the impulse of his heart.
οτι την μεν παρακλησιν εδεξατο σπουδαιοτερος δε υπαρχων αυθαιρετος εξηλθεν προς υμας
- 18 **А з ним разом послали ми брата, якого по всіх Церквах хвалять за Євангелію,**
And with him we have sent a brother whose praise in the good news has gone through all the churches;
συνεπεμψαμεν δε μετ αυτου τον αδελφον ου ο ελαινος εν τω ευαγγελιω δια πασων των εκκλησιων
- 19 **і не тільки оце, але вибраний був від Церков бути товаришем нашим у дорозі для благодаті тієї, якій служимо ми на хвалу Самого Господа,**
And not only so, but he was marked out by the churches to go with us in the grace of this giving which we have undertaken to the glory of the Lord and to make clear that our mind was ready:
ου μονον δε αλλα και χειροτονηθεις υπο των εκκλησιων συνεκδημος ημων συν τη χαριτι ταυτη τη διακονουμενη υφ ημων προς την αυτου του κυριου δοξαν και προθυμιαν υμων
- 20 **остерігаючись того, щоб хто не дорікав нам цим достатком, що ним служимо ми,**
And so that no man might be able to say anything against us in the business of this giving which has been put into our hands:
στελλομενοι τουτο μη τις ημας μωμησηται εν τη αδροτητι ταυτη τη διακονουμενη υφ ημων
- 21 **дбаючи про добро не тільки перед Богом, але й перед людьми.**
For the business has been so ordered by us as to have the approval, not only of the Lord, but of men.
προνοουμενοι καλα ου μονον ενωπιον κυριου αλλα και ενωπιον ανθρωπων
- 22 **А ми з ними послали були брата нашого, про пильність якого ми часто досвідчувались у речах багатьох, який ще пильніший тепер через велике довір'я до вас.**
And we have sent with them our brother, whose ready spirit has been made clear to us at times and in ways without number, but it is now all the more so because of the certain faith which he has in you.
συνεπεμψαμεν δε αυτοις τον αδελφον ημων εν εδοκιμασαμεν εν πολλοις πολλακις σπουδαιον οντα νυνι δε πολυ σπουδαιοτερον πεποιθησει πολλη τη εις υμας
- 23 **Щодо Тита, то він мій товариш, а ваш співробітник; шождо наших братів вони посланці від Церков, вони слава Христова!**
If any question comes up about Titus, he is my brother-worker, working with me for you; or about the others, they are the representatives of the churches to the glory of Christ.
ειτε υπερ τιτου κοινωνος εμος και εις υμας συνεργος ειτε αδελφοι ημων αποστολοι εκκλησιων δοξα χριστου
- 24 **Отож, дайте їм доказа своєї любови й нашого хваління вас перед Церквами!**
Make clear then to them, as representatives of the churches, the quality of your love, and that the things which we have said about you are true.
την ουν ενδειξιν της αγαπης υμων και ημων καυχησης υπερ υμων εις αυτους ενδειξασθε και εις προσωπον των εκκλησιων
- 1 **¶ А про службу святим мені зайво писати до вас,**
But there is no need for me to say anything in my letter about the giving to the saints:
περι μεν γαρ της διακονιας της εις τους αγιους περισσον μοι εστιν το γραφειν υμιν
- 2 **бо відаю вашу охоту, і нею хвалюся за вас македонянам, що Ахая готова з минулого року, а ваша ревність заохотила багатьох.**
For I have before made clear to those of Macedonia my pride in your ready mind, saying to them that Achaia has been ready for a year back; and a great number have been moved to do the same by your example.
οιδα γαρ την προθυμιαν υμων ην υπερ υμων καυχωμαι μακεδονιν οτι αχαια παρεσκευασται απο περυσι και ο εξ υμων ζηλος ηρεθισεν τους πλειονας

- 3 Α я послав братів, щоб моя похвала, щодо вас, не даремна була в цім випадкові, але, як казав, щоб були ви приготовані,
But I have sent the brothers, so that the good things we said about you may be seen to be true, and that, as I said, you may be ready:
 επεμψα δε τους αδελφους ινα μη το καυχημα ημων το υπερ υμων κενωθη εν τω μερει τουτω ινα καθως ελεγон παρεσκευασμενοι ητε
- 4 щоб, коли македоняни придуть зо мною та знайдуть, що ви неготові, щоб не осоромитись нам не кажемо вам у цій речі.
For fear that, if any from Macedonia come with me, and you are not ready, we (not to say, you) might be put to shame in this thing.
 μπρος εαν ελθωσιν συν εμοι μακεδονες και ευρωσιν υμας απαρασκευαστους καταισχυθημεν ημεις ινα μη λεγομεν υμεις εν τη υποστασει ταυτη της καυχησης
- 5 Отож, я надумався, що треба вблагати братів, щоб пішли перше до вас та приготували задалегідь оголошений ваш щедрий дар, щоб був він приготований, як щедрий дар, а не річ пр имусова.
So it seemed to me wise for the brothers to go before, and see that the amount which you had undertaken to give was ready, so that it might be a cause for praise, and not as if we were making profit out of you.
 αναγκαιον ουν ηγησαμην παρακαλεσαι τους αδελφους ινα προελθωσιν εις υμας και προκαταρτισωσιν την προκατηγγελμενην ευλογιαν υμων ταυτην ετοιμην ειναι ουτως ως ευλογιαν και μη ωσπερ π λεονεξιαν
- 6 ¶ А до цього кажу: Хто скупю сіє, той скупю й жатиме, а хто сіє щедро, той щедро й жатиме!
But in the Writings it says, He who puts in only a small number of seeds, will get in the same; and he who puts them in from a full hand, will have produce in full measure from them.
 τουτο δε ο σπειρων φειδομενος φειδομενος και θερισει και ο σπειρων επ ευλογιας επ ευλογιας και θερισει
- 7 Нехай кожен дає, як серце йому призволяє, не в смутку й не з примусу, бо Бог любить того, хто з радістю дає!
Let every man do after the purpose of his heart; not giving with grief, or by force: for God takes pleasure in a ready giver.
 εκαστος καθως προαιρειται τη καρδια μη εκ λυπης η εξ αναγκης ιλαρον γαρ δοτην αγαπα ο θεος
- 8 А Бог має силу всякою благодаттю вас збагатити, щоб ви, мавши завжди в усьому всілякий достаток, збагачувалися всяким добрим учинком,
And God is able to give you all grace in full measure; so that ever having enough of all things, you may be full of every good work:
 δυνατος δε ο θεος πασαν χαριν περισσευσαι εις υμας ινα εν παντι παντοτε πασαν αυταρκειαν εχοντες περισσευητε εις παν εργον αγαθον
- 9 як написано: Розсипав та вбогим роздав, Його справедливість триває навіки!
As it is said in the Writings, He has sent out far and wide, he has given to the poor; his righteousness is for ever.
 καθως γεγραπται εσκορπισεν εδωκεν τοις πενησιν η δικαιοσυνη αυτου μενει εις τον αιωνα
- 10 А Той, Хто насіння дає сіячеві та хліб на поживу, нехай дасть і примножить ваше насіння, і нехай Він зростить плоди праведности вашої,
And he who gives seed for putting into the field and bread for food, will take care of the growth of your seed, at the same time increasing the fruits of your righteousness;
 ο δε επιχορηγων σπερμα τω σπειροντι και αρτον εις βρωσιν χορηγησαι και πληθυναι τον σπορον υμων και αυξησαι τα γεννηματα της δικαιοσυνης υμων
- 11 щоб усім ви збагачувалися на всіляку ширість, яка через нас чинить Богові дяку.
Your wealth being increased in everything, with a simple mind, causing praise to God through us.
 εν παντι πλουτιζομενοι εις πασαν απλοτητα ητις κατεργαζεται δι ημων ευχαριστιαν τω θεω
- 12 Бо діло служіння цього не тільки виповнює недостачі святих, але й багатіє багатьма подяками Богові.
For this work of giving not only takes care of the needs of the saints, but is the cause of much praise to God;
 οτι η διακονια της λειτουργιας ταυτης ου μονον εστιν προσαναπληρουσα τα υστερηματα των αγιων αλλα και περισσευουσα δια πολλων ευχαριστιων τω θεω
- 13 Досвідченням цього служіння вони хвалять Бога за послух Христовій Євангелії, що ви визнаєте її, та за ширість учасництва з ними й усіма,
For when, through this work of giving, they see what you are, they give glory to God for the way in which you have given yourselves to the good news of Christ, and for the wealth of your giving to them and to all;
 δια της δοκιμης της διακονιας ταυτης δοξαζοντες τον θεον επι τη υποταγη της ομολογιας υμων εις το ευαγγελιον του χριστου και απλοτητι της κοινωνιας εις αυτους και εις παντας
- 14 вони за вас моляться й тужать по вас із-за дуже великої Божої благодаті на вас.
While their hearts go out to you in love and in prayer for you, because of the great grace of God which is in you.
 και αυτων δεησει υπερ υμων επιποθουντων υμας δια την υπερβαλλουσαν χαριν του θεου εφ υμιν
- 15 Дяка Богові за невимовний дар Його!
Praise be to God for what he has given, which words have no power to say.
 χαρις δε τω θεω επι τη ανεκδιηγητω αυτου δωρεα

- 1 ¶ А я сам, Павло, благаю вас лагідністю й ласкавістю Христовою; я, коли присутній слухняний між вами, а не бувши між вами сміливий я супроти вас.
Now I, Paul, myself make request to you by the quiet and gentle behaviour of Christ, I who am poor in spirit when with you, but who say what is in my mind to you without fear when I am away from you:
αυτος δε εγω πανλος παρακαλω υμας δια της πραοτητος και επιεικειας του χριστου ος κατα προσωπον μεν ταπεινος εν υμιν απων δε θαρρω εις υμας
- 2 I благаю, щоб я, прибувши, не осмілюся надією, що нею я думаю сміливим бути проти деяких, що про нас вони гадають, ніби ми поступаєм за тілом.
Yes, I make my request to you, so that when I am with you I may not have to make use of the authority which may be needed against some to whom we seem to be walking after the flesh.
δεομαι δε το μη παρων θαρρησαι τη πεποιθησει η λογιζομαι τολμησαι επι τινας τους λογιζομενους ημας ος κατα σαρκα περιπατουντας
- 3 Бо ходячи в тілі, не за тілом воюємо ми,
For though we may be living in the flesh, we are not fighting after the way of the flesh
εν σαρκι γαρ περιπατουντες ου κατα σαρκα στρατευομεθα
- 4 зброя бо нашого воювання не тілесна, але міцна Богом на зруйнування твердинь, ми руйнуємо задуми,
(For the arms with which we are fighting are not those of the flesh, but are strong before God for the destruction of high places);
τα γαρ οπλα της στρατιας ημων ου σαρκικα αλλα δυνατα τω θεω προς καθαρισιν οχυρωματων
- 5 і всяке винесення, що підіймається проти пізнання Бога, і полонимо всяке знання на послух Христові,
Putting an end to reasonings, and every high thing which is lifted up against the knowledge of God, and causing every thought to come under the authority of Christ;
λογισμους καθαρουντες και παν υψωμα ελαιρομενον κατα της γνωσεως του θεου και αιχμαλωτιζοντες παν νοημα εις την υπακοην του χριστου
- 6 і покарати ми готові всякий непослух, коли здійсниться послух ваш.
Being ready to give punishment to whatever is against his authority, after you have made it clear that you are completely under his control.
και εν ετοιμοι εχοντες εκδικησαι πασαν παρακοην οταν πληρωθη υμων η υπακοη
- 7 ¶ Чи на обличчя ви дивитесь? Як хто певний про себе, що Христовий він, нехай думає знов по собі, що як сам він Христовий, так само Христові й ми.
Give attention to the things which are before you. If any man seems to himself to be Christ's, let him keep in mind that we are as much Christ's as he is.
τα κατα προσωπον βλεπετε ει τις πεποιθεν εαυτω χριστου ειναι τουτο λογιζεσθω παλιν αφ εαυτου οτι καθως αυτος χριστου ουτως και ημεις χριστου
- 8 Бо коли б я ще більш став хвалитися нашою владою, яку дав нам Господь на збудування, а не на зруйнування ваше, то не осоромлюсь.
For though I might take pride in our authority (which the Lord gave for building you up, and not for your destruction), it will not be a cause of shame to me:
εαν τε γαρ και περισσοτερον τι καυχησωμαι περι της εξουσιας ημων ης εδωκεν ο κυριος ημιν εις οικοδομην και ουκ εις καθαρισιν υμων ουκ αισχυνθησομαι
- 9 Та щоб не здавалось, ніби хочу лякати вас листами.
That I may not seem to have the desire of causing you fear by my letters.
ινα μη δοξω ος αν εκφοβειν υμας δια των επιστολων
- 10 Бо листи його кажуть важкі та міцні, але особисто присутній слабій, а мова його незначна,
For his letters, they say, have weight and are strong; but in body he is feeble, and his way of talking has little force.
οτι αι μεν επιστολαι φησιν βαρειαι και ισχυραι η δε παρουσία του σωματος ασθενης και ο λογος εξουθενημενος
- 11 такий нехай знає оце, що які ми на слові в листах, неприсутніми бувши, такі ми й на ділі, присутніми бувши.
Let those who say this keep in mind that, what we are in word by letters when we are away, so will we be in act when we are present.
τουτο λογιζεσθω ο τοιουτος οτι οιοι εσμεν τω λογω δι επιστολων αποντες τοιουτοι και παροντες τω εργω
- 12 ¶ Бо не сміємо вважати себе чи рівняти до інших, що самі себе хвалять, вони нерозумно самі себе міряють собою, і рівняють з собою себе.
For we will not make comparison of ourselves with some of those who say good things about themselves: but these, measuring themselves by themselves, and making comparison of themselves with themselves, are not wise.
ου γαρ τολμωμεν εγκριναι η συγκριναι εαυτους τισιν των εαυτους συνιστανοντων αλλα αυτοι εν εαυτοις εαυτους μετροντες και συγκρινοντες εαυτους εαυτοις ου συνιουσιν
- 13 Ми ж не будем хвалитись над міру, а в міру мірила, що його Бог призначив на міру для нас, щоб і до нас досягти.
We will not give glory to ourselves in over-great measure, but after the measure of the rule which God has given us, a measure which comes even to you.
ημεις δε ουχι εις τα αμετρα καυχησομεθα αλλα κατα το μετρον του κανονος ου εμερισεν ημιν ο θεος μετρον εφικεσθαι αχρι και υμων

- 14 **Бо ми не розтягуємося над міру, ніби не досягли ми до вас, бо ми досягли аж до вас із Євангелією Христовою.**
For we have no need to make ourselves seem more than we are, as if our authority did not come as far as to you: for we came even as far as you with the good news of Christ:
ου γαρ ως μη εφικνουμενοι εις υμας υπερεκτεινομεν εαυτους αχρι γαρ και υμων εφθασαμεν εν τω ευαγγελιω του χριστου
- 15 **Ми не хвалимось над міру у чужих працях, але маємо надію, що як буде рости ваша віра, то за нашим мірилом сильно звеличимося ми між вами,**
Not taking credit to ourselves for what is not our business, that is, for the work of others; but having hope that, with the growth of your faith, we may get the credit for an increase which is the effect of our work,
ουκ εις τα αμετρα καυχωμενοι εν αλλοτριαις κοποις ελιδα δε εχοντες αυξανομενης της πιστεως υμων εν υμιν μεγαλυνθηναι κατα τον κανονα ημων εις περισσειαν
- 16 **щоб і в дальших за вами країнах звіщати Євангелію, а не хвалитись готовим, як це чужі твердять.**
So that we may be able to go on and take the good news to countries still farther away than you are, and not take credit for another man's work in making things ready to our hand.
εις τα υπερεκεινα υμων ευαγγελισασθαι ουκ εν αλλοτριω κανονι εις τα ετοιμα καυχησασθαι
- 17 **А хто хвалиться, нехай хвалиться в Господі!**
But whoever has a desire for glory, let his glory be in the Lord.
ο δε καυχωμενος εν κυριω καυχασθω
- 18 **Бо достойний не той, хто сам себе хвалить, але кого хвалить Господь!**
For the Lord's approval of a man is not dependent on his opinion of himself, but on the Lord's opinion of him.
ου γαρ ο εαυτον συνιστων εκεινος εστιν δοκιμος αλλ ον ο κυριος συνιστησιν
- 1 **¶ О, коли б потерпіли ви трохи безумство моє! Але й терпите ви мене.**
Put up with me if I am a little foolish: but, truly, you do put up with me.
οφελον ανεχεσθε μου μικρον τη αφροσυνη αλλα και ανεχεσθε μου
- 2 **Бо пильною про вас пильністю Божою, заручив бо я вас одному чоловікові, щоб Христові привести вас чистою дівою.**
For I have a very great care for you: because you have been married by me to one husband, and it is my desire to give you completely holy to Christ.
ζηλω γαρ υμας θεου ζηλω ηρμωσαμην γαρ υμας ενι ανδρι παρθενον αγνην παραστησαι τω χριστω
- 3 **Та боюся я, як змії звів був Єву лукавством своїм, щоб так не покусалися ваші думки, і ви не вхилилися від простоти й чистоти, що в Христі.**
But I have a fear, that in some way, as Eve was tricked by the deceit of the snake, your minds may be turned away from their simple and holy love for Christ.
φοβουμαι δε μηπως ως ο οφεις ευαν εξηπατησεν εν τη πανουργια αυτου ουτως φθαρη τα νοηματα υμων απο της απλοτητος της εις τον χριστον
- 4 **Коли бо хто прийде й зачне проповідувати про Ісуса іншого, про якого ми не проповідували, або приймете іншого Духа, якого ви не прийняли, або іншу Євангелію, якої ви не прийняли, то радо терпіли б ви те!**
For if anyone comes preaching another Jesus from the one whose preachers we are, or if you have got a different spirit, or a different sort of good news from those which came to you, how well you put up with these things.
ει мен γαρ ο ερχομενος αλλων ιησουν κηρυσσει ον ουκ εκηρυξαμεν η πνευμα ετερον λαμβανετε ο ουκ ελαβετε η ευαγγελιον ετερον ο ουκ εδεξασθε καλωσ ηνειχεσθε
- 5 **¶ Та думаю я, що нічим не лишаюсь позад передніших апостолів.**
For in my opinion, I am in no way less than the most important of the Apostles.
λογιζομαι γαρ μηδεν υστερηκεναι των υπερ λιαν αποστολων
- 6 **Хоч і неук я словом, але не знанням, та всюди в усьому ми виявлені поміж вами.**
But though I am rough in my way of talking, I am not so in knowledge, as we have made clear to all by our acts among you.
ει δε και ιδιωτης τω λογω αλλ ου τη γνωσει αλλ εν παντι φανερωθεντες εν πασιν εις υμας
- 7 **Чи я гріх учинив, себе впокоряючи, щоб підвищити вас, бо я Божу Євангелію благовістив для вас дармо?**
Or did I do wrong in making myself low so that you might be lifted up, because I gave you the good news of God without reward?
η αμαρτιαν εποηισα εμαυτον ταπεινων ινα υμεις υψωθητε οτι δωρεαν το του θεου ευαγγελιον ευηγγελισαμην υμιν
- 8 **Оббирав я інші Церкви, приймаючи плату для служіння вам. А коли я прийшов до вас і терпів недостачу, то нікого я не обтяжив.**
I took money from other churches as payment for my work, so that I might be your servant;
αλλας εκκλησιας εσυλησα λαβων οψωνιον προς την υμων διακονιαν

- 9 Бо мій нестаток поповнили брати, що прийшли з Македонії; і в усьому беріг я себе, щоб не бути для вас тягарем, і збережу.
And when I was present with you, and was in need, I let no man be responsible for me; for the brothers, when they came from Macedonia, gave me whatever was needed; and in everything I kept myself from being a trouble to you, and I will go on doing so.
και παρων προς υμας και υστερηθεις ου καταναρκησα ουδενοσ το γαρ υστερημα μου προσανεπληρωσαν οι αδελφοι ελθοντες απο μακεδονιασ και εν παντι αβαρη υμιν εμαυτον ετηρησα και τηρησω
- 10 Як правда Христова в мені, так оця похвала не замовчана буде про мене в країнах Ахаї.
As the true word of Christ is in me, I will let no man take from me this my cause of pride in the country of Achaia.
εστιν αληθεια χριστου εν εμοι οτι η καυχησιν αυτη ου σφραγισεται εις εμε εν τοισ κλιμασιν της αχαιασ
- 11 Для чого? Тому, що я вас не люблю? Відомо те Богові!
Why? because I have no love for you? let God be judge.
διατι οτι ουκ αγαπω υμασ ο θεοσ οιδεν
- 12 А що я роблю, те й робитиму, щоб відтяти причину для тих, хто шукає причини, щоб у тому, чим хваляться, показалися такі, як і ми.
But what I do, that I will go on doing, so that I may give no chance to those who are looking for one; so that, in the cause of their pride, they may be seen to be the same as we are.
ο δε ποιω και ποιησω ινα εκκοψω την αφορμην των θελοντων αφορμην ινα εν ω καυχωνται ευρεθωσιν καθωσ και ημεισ
- 13 Такі бо фальшиві апостоли, лукаві робітники, що підроблюються на Христових апостолів.
For such men are false Apostles, workers of deceit, making themselves seem like Apostles of Christ.
οι γαρ τοιουτοι ψευδαποστολοι εργαται δολιοι μετασχηματιζομενοι εις αποστολουσ χριστου
- 14 І не дивно, бо сам сатана прикидається анголом світла!
And it is no wonder; for even Satan himself is able to take the form of an angel of light.
και ου θαυμαστον αυτοσ γαρ ο σατανασ μετασχηματιζεται εις αγγελον φωτοσ
- 15 Отож, не велика це річ, якщо й слуги його прикидаються слугами правди. Буде їхній кінець згідно з учинками їхніми!
So it is no great thing if his servants make themselves seem to be servants of righteousness; whose end will be the reward of their works.
ου μεγα ουν ει και οι διακονοι αυτου μετασχηματιζονται ωσ διακονοι δικαιοσυνησ ον το τελοσ εσται κατα τα εργα αυτων
- 16 ¶ Знову кажу: хай ніхто не вважає мене за безумного! А як ні, то прийміть мене бодай як безумного, щоб хоч трохи й я похвалився!
I say again, Let me not seem foolish to anyone; but if I do, put up with me as such, so that I may take a little glory to myself.
παλιν λεγω μη τισ με δοξη αφρονα ειναи ει δε μηγε καν ωσ αφρονα δεξασθε με ινα μικρον τι καγω καυχησωμαι
- 17 А що я кажу, не кажу того в Господі, але ніби в безумстві у цій частині хвали.
What I am now saying is not by the order of the Lord, but as a foolish person, taking credit to myself, as it seems.
ο λαλω ου λαλω κατα κυριον αλλ ωσ εν αφροσυνη εν ταυτη τη υποστασει της καυχησεωσ
- 18 Через те ж, що тілом багато-хто хваляться, то й я похвалюся.
Seeing that there are those who take credit to themselves after the flesh, I will do the same.
επει πολλοι καυχωνται κατα την σαρκα καγω καυχησωμαι
- 19 Бо ви терпите радо безумних, самі мудрими булиши.
For you put up with the foolish gladly, being wise yourselves.
ηδεωσ γαρ ανεχεσθε των αφρωνων φρονιμοι οντεσ
- 20 Бо ви терпите, коли вас хто неволить, коли хто об'їдає, коли хто обдирає, коли хто підвищується, коли хто по щоках вас б'є.
You put up with a man if he makes servants of you, if he makes profit out of you, if he makes you prisoners, if he puts himself in a high place, if he gives you blows on the face.
ανεχεσθε γαρ ει τισ υμασ καταδουλοи ει τισ κατεσθει ει τισ λαμβανει ει τισ επαιρεται ει τισ υμασ εισ προσωπον δερει
- 21 На безчестя кажу, що ми ніби стратили сили. Коли хто відважитьсь чим, то скажу нерозумно відважуюся й я.
I say this by way of shaming ourselves, as if we had been feeble. But if anyone puts himself forward (I am talking like a foolish person), I will do the same.
κατα ατιμιαν λεγω ωσ οτι ημεισ ησθενησαμεν εν ω δ αν τισ тоλμα εν αφροσυνη λεγω тоλμω καγω
- 22 ¶ Євреї вони? То й я. Ізраїльтяни вони? То й я. Насіння вони Авраамове? То й я!
Are they Hebrews? so am I. Are they of Israel? so am I. Are they the seed of Abraham? so am I.
εβραιοи εισιν καγω ισραηλιταιи εισιν καγω σπερμα αβραами иσιν καγω

- 23 Слуги Христові вони? Говорю нерозумне: більш я! Я був більш у працях, у ранах над міру, частіш у в'язницях, часто при смерті.
Are they servants of Christ? (I am talking foolishly) I am more so; I have had more experience of hard work, of prisons, of blows more than measure, of death.
 διακονοι χριστου εισιν παραφρονων λαλω υπερ εγω εν κοποις περισσοτερωσ εν πληγαισ υπερβαλλοντωσ εν φυλακαισ περισσοτερωσ εν θανατοισ πολλακισ
- 24 Від свреїв п'ять раз я прийняв був по сорок ударів без одного,
Five times the Jews gave me forty blows but one.
 υπο ιουδαιων πεντακισ τεσσαρακοντα παρα μιαν ελαβον
- 25 тричі киями бито мене, один раз мене каменували, тричі розбивсь корабель, ніч і день я пробув у глибочині морській;
Three times I was whipped with rods, once I was stoned, three times the ship I was in came to destruction at sea, a night and a day I have been in the water;
 τρισ ερραβδισθην απαξ ελιθασθην τρισ εναυαγησα νυχθημερον εν τω βυθω πεποιηκα
- 26 у мандрівках я часто бував, бував у небезпеках на річках, у небезпеках розбійничих, у небезпеках свого народу, у небезпеках поган, у небезпеках по містах, у небезпеках на пустині, у н
 ебезпеках на морі, у небезпеках між братами фальшивими,
In frequent travels, in dangers on rivers, in dangers from outlaws, in dangers from my countrymen, in dangers from the Gentiles, in dangers in the town, in dangers in the waste land, in dangers at sea, in dangers among false brothers;
 οδοποριαισ πολλακισ κινδυνοισ ποταμων κινδυνοισ ληστων κινδυνοισ εκ γενουσ κινδυνοισ εξ εθνων κινδυνοισ εν πολει κινδυνοισ εν ερημια κινδυνοισ εν θαλασση κινδυνοισ εν ψευδαδελφοισ
- 27 у виснажуванні та в праці, часто в недосипанні, у голоді й спразі, часто в пості, у холоді та в наготі.
In hard work and weariness, in frequent watchings, going without food and drink, cold and in need of clothing.
 εν κοπω και μοχθω εν αγρυπνιαισ πολλακισ εν λιμω και διψει εν νηστειαισ πολλακισ εν ψυχει και γυμνοτητι
- 28 Окрім зовнішнього, налягають на мене денні повинності й журба про всі Церкви.
In addition to all the other things, there is that which comes on me every day, the care of all the churches.
 χωρισ των παρεκτωσ η επισυσταισ μου η καθ ημεραν η μεριμα πασων των εκκλησιων
- 29 Хто слабус, а я не слабую? Хто спокушується, а я не палюся?
Who is feeble and I am not feeble? who is in danger of falling, and I am not angry?
 τισ ασθενει και ουκ ασθενω τισ σκανδαλιζεται και ουκ εγω τυρουμαι
- 30 Коли треба хвалитись, то немічю я похвалюся.
If I have to take credit to myself, I will do so in the things in which I am feeble.
 ει καυχασθαι δεи та тиσ ασθενειασ μου καυχησομαι
- 31 Знає Бог і Отець Господа нашого Ісуса Христа, а Він благословенний навіки, що я не говорю неправди.
The God and Father of our Lord Jesus Christ, to whom be praise for ever, is witness that the things which I say are true.
 ο θεοσ και πατηρ του κυριου ημων ησου χριστου οιδεν ο ων ευλογητωσ εισ τουσ αιωνασ οτι ου ψευδομαι
- 32 У Дамаску намісник царя Арети стеріг місто Дамаск, щоб схопити мене,
In Damascus, the ruler under Aretas the king kept watch over the town of the people of Damascus, in order to take me:
 εν дамасκω ο εθναρχησ αρετα του βασιλεωσ εφρουρει την дамасκηνων πολιν πιασαι με θελων
- 33 але по мурі мене спушено в коші віконцем, і я з рук його втік!
And being let down in a basket from the wall through a window, I got free from his hands.
 και δια θυριδοσ εν σαργανη εχалаσθην δια του τειχουσ και εξεφυγον таσ χειρασ αυτου
- 1 ¶ Не корисно хвалитись мені, бо я прийду до видінь і об'явлень Господніх.
As it is necessary for me to take glory to myself, though it is not a good thing, I will come to visions and revelations of the Lord.
 καυχασθαι δη ου συμφerei μοι ελευσομαι γαρ εισ οπτασιασ και αποκαλυψεισ κυριου
- 2 Я знаю чоловіка в Христі, що він чотирнадцять років тому чи в тілі, не знаю, чи без тіла, не знаю, знає Бог був узятий до третього неба.
I have knowledge of a man in Christ, fourteen years back (if he was in the body, or out of the body, I am not able to say, but God only), who was taken up to the third heaven.
 οида ανθρωπον εν χριστω про ετων δεκατεσσαρων ειτε εν σωματι ουκ οида ειτε εκτωс του σωματοс ουκ οида ο θεοс οиден арпаχента τον τοιουτον εωс τριτου ουρανου

- 3 І чоловіка я знаю такого, чи в тілі, чи без тіла, не знаю, знає Бог,
And I have knowledge of such a man (if he was in the body, or out of the body, I am not able to say, but God only),
και οίδα τον τοιουτου ανθρωπον ειτε εν σωματι ειτε εκτος του σωματος ουκ οίδα ο θεος οιδεν
- 4 що до раю був узятий, і чув він слова невимовні, що не можна людині їх висловити.
How he was taken up into Paradise, and words came to his ears which may not be said, and which man is not able to say.
οτι ηρπαγη εις τον παραδεισον και ηκουσεν αρρητα ρηματα α ουκ εξον ανθρωπω λαλησαι
- 5 Отаким похвалюся, а собою хвалитись не буду, хіба тільки своїми немочами.
On account of such a one I will have glory: for myself I will take no glory, but only in my feeble body.
υπερ του τοιουτου καυχησομαι υπερ δε εμαυτου ου καυχησομαι ει μη εν ταις ασθeneiais μου
- 6 Бо коли я захочу хвалитись, то безумний не буду, бо правду казатиму; але стримуюсь я, щоб про мене хто більш не подумав, ніж бачить у мені або чує від мене.
For if I had a desire to take credit to myself, it would not be foolish, for I would be saying what is true: but I will not, for fear that I might seem to any man more than he sees me to be, or has word from me that I am.
εαν γαρ θελησω καυχησασθαι ουκ εσομαι αφρων αληθειαν γαρ ερω φειδομαι δε μη τις εις εμε λογισηται υπερ ο βλεπει με η ακουει τι εξ εμου
- 7 А щоб я через пребагато об'явлень не величався, то дано мені в тіло колючку, посланця сатани, щоб бив в обличчя мене, щоб я не величався.
And because the revelations were so very great, in order that I might not be overmuch lifted up, there was given to me a thorn in the flesh, one sent from Satan to give me pain.
και τη υπερβολη των αποκαλυψεων ινα μη υπεραιωμαι εδοθη μοι σκολωψ τη σαρκι αγγελος σαταν ινα με κολαφιζη ινα μη υπεραιωμαι
- 8 Про нього три рази благав я Господа, щоб він відступився від мене.
And about this thing I made request to the Lord three times that it might be taken away from me.
υπερ τουτου τρις τον κυριον παρεκαλεσα ινα αποστη απ εμου
- 9 І сказав Він мені: Досить тобі Моєї благодаті, бо сила Моя здійснюється в немочі. Отож, краще я буду хвалитись своїми немочами, щоб сила Христова вселилася в мене.
And he said to me, My grace is enough for you, for my power is made complete in what is feeble. Most gladly, then, will I take pride in my feeble body, so that the power of Christ may be on me.
και ειρηκεν μοι αρκει σοι η χαρις μου η γαρ δυναμις μου εν ασθeneia τελειουται ηδιστα ουν μαλλον καυχησομαι εν ταις ασθeneiais μου ινα επισκηνωση επ εμε η δυναμις του χριστου
- 10 Тому люблю мені перебувати в недугах, у прикростях, у бідах, у переслідуваннях, в утисках через Христа. Коли бо я слабий, тоді я сильний.
So I take pleasure in being feeble, in unkind words, in needs, in cruel attacks, in troubles, on account of Christ: for when I am feeble, then am I strong.
διο ευδοκω εν ασθeneiais εν υβρεσιν εν αναγκαις εν διωγμοις εν στενοχωριας υπερ χριστου οταν γαρ ασθενω τοτε δυνατος ειμι
- 11 ¶ Хвалячися, я став нерозумний, до того мене ви примусили. Бо хвалити мене мали б ви, бо ні в чому я не залишився позад від найперших апостолів, хоч я й ніщо.
I have been forced by you to become foolish, though it was right for my praise to have come from you: for in no way was I less than the chief of the Apostles, though I am nothing.
γεγονα αφρων καυχωμενος υμεις με ηναγκασατε εγω γαρ ωφειλον υφ υμων συνιστασθαι ουδεν γαρ υστερησα των υπερ λιαν αποστολων ει και ουδεν ειμι
- 12 А ознаки апостола виявилися між вами в усякім терпінні, у знаменах і чудах та в силах.
Truly the signs of an Apostle were done among you in quiet strength, with wonders and acts of power.
τα μεν σημεια του αποστολου κατειργασθη εν υμιν εν παση υπομονη εν σημειοις και τερασιν και δυναμεσιν
- 13 Що бо є, що ним ви понизилися більше від інших Церков? Хіба те, що я сам тягарем вам не був? Даруйте мені цю провину!
For what is there in which you were made less than the other churches, but in the one thing that I was not a trouble to you? Let me have forgiveness for this wrong.
τι γαρ εστιν ο ηττηθητε υπερ τας λοιπας εκκλησιας ει μη οτι αυτος εγω ου κατεναρκησα υμων χαρισασθε μοι την αδικιαν ταυτην
- 14 Ось утретє готовий прийти я до вас, і не буду для вас тягарем, не шукаю бо вашого я, тільки вас. Не діти повинні збирати масток батькам, але дітям батьки.
This is now the third time that I am ready to come to you; and I will not be a trouble to you: my desire is for you, not for your property: for it is not the children's business to make store for their fathers, but the fathers for the children.
ιδου τριτον ετοιμος εχω ελθειν προς υμας και ου καταναρκησω υμων ου γαρ ζητω τα υμων αλλ υμας ου γαρ οφειλει τα τεκνα τοις γονευσιν θησαυριζειν αλλ οι γονεις τοις τεκνοις
- 15 Я ж з охотою витрачуся й себе витрачу за душі ваші, хоч що більше люблю вас, то менше я люблений.
And I will gladly give all I have for your souls. If I have the more love for you, am I to be loved the less?
εγω δε ηδιστα δαπανησω και εκδαπανηθησομαι υπερ των ψυχων υμων ει και περισσοτερως υμας αγαπων ηττον αγαπομαι

- 16 Τα нехай буде так, тягара я на вас не поклав, але, бувши хитрий, я лукавством від вас брав.
But let it be so, that I was not a trouble to you myself; but (someone may say) being false, I took you with deceit.
εστω δε εγω ου καταβαρασα υμας αλλ υπαρχων πανουργος δολω υμας ελαβον
- 17 Чи я використовував вас через когось із тих, кого до вас посилав?
Did I make a profit out of you by any of those whom I sent to you?
μη τινα ων απεσταλκα προς υμας δι αυτου επλεονекτησα υμας
- 18 Ублагав я був Тита, і з ним послав брата. Чи Тит використав вас чим? Хіба ми ходили не в одному дусі? Хіба не одними стопами?
I gave orders to Titus, and I sent the brother with him. Did Titus make any profit out of you? were we not guided by the same Spirit, in the same ways?
παρεκαλεσα τιτον και συναπεστειλα τον αδελφον μη τι επλεονекτησεν υμας τιτος ου τω αυτω πνευματι περιεπατησαμεν ου τοις αυτοις ιχνησιν
- 19 Чи ви знову не думаете, що виправдуємось перед вами? Перед Богом, у Христі ми говоримо, а все, любі, на вашу будову!
It may seem to you that all this time we have been attempting to put ourselves in the right; but we are saying these things before God in Christ. For all things, dear brothers, are for your profit.
παλιν δοκειτε οτι υμιν απολογουμεθα κατενωπιον του θεου εν χριστω λαλουμεν τα δε παντα αγαπητοι υπερ της υμων οικοδομης
- 20 Я ж боюся, щоб, прийшовши, не знайшов вас такими, якими не хочу, і щоб мене не знайшли ви таким, якого не хочете, хай не будуть між вами суперечка, заздрість, гніви, обмани, свари, нашенпи, пихи, безладдя,
For I have a fear that, when I come, you may not be answering to my desire, and that I may not be answering to yours; that there may be fighting, hate, angry feeling, divisions, evil talk about others, secrets, thoughts of pride, outbursts against authority;
φοβουμαι γαρ μηπως ελθων ουχι ους θελω ευρω υμας καγω ευρεθω υμιν οιον ου θελετε μηπως ερεις ζηλοι θυμοι εριθειαι καταλαλαι ψιθυρισμοι φυσωσεις ακαταστασιαι
- 21 щоб знову, коли я прийду, не принизив мене поміж вами мій Бог, і щоб мені не оплакувати багатьох, що перше згрішили були, і не покалися в нечистості, і в перелюбі, і в розпусті, що коїли їх.
And that when I come again, my God may put me to shame among you, and I may have grief for those who have done wrong before and have had no regret for their unclean ways, and for the evil desires of the flesh to which they have given way.
μη παλιν ελθοντα με ταπεινωση ο θεος μου προς υμας και πενηθσω πολλους των προημαρτηκωτων και μη μετανοησαντων επι τη ακαθαρσια και πορνεια και ασελγεια η επραζαν
- 1 ¶ Оце втретє до вас я йду. Кожна справа хай станеться вироком двох чи трьох свідків.
This is the third time that I am coming to you. From the mouth of two or three witnesses will every word be made certain.
τριτον τουτο ερχομαι προς υμας επι στοματος δυο μαρτυρων και τριων σταθησεται παν ρημα
- 2 Попереджував я й попередую, як у вас був удруге, так тепер неприсутній, отих, що згрішили перед тим, і всіх інших, що коли прийду знову, то я не помилюю,
I said before, and still say it before I come, as being present for the second time, though I am still away from you, to those who have done wrong before, and to all the others, that if I come again I will not have pity;
προειρηκα και προλεγω ως παρων το δευτερον και απων νυν γραφω τοις προημαρτηκοσιν και τοις λοιποισ πασιν οτι εαν ελθω εις το παλιν ου φεισομαι
- 3 через те, що шукасте доказу, що в мені промовляє Христос, Який не безсилий до вас, але сильний у вас.
Seeing that you are looking for a sign of Christ giving out his word in me; who is not feeble in relation to you, but is strong in you:
επει δοκιμην ζητειτε του εν εμοι λαλουντος χριστου ος εις υμας ουκ ασθενει αλλα δυναται εν υμιν
- 4 Бо хоч Він був і розп'ятий в немочі, та живий із сили Божої. Так і ми, хоча немічні в Ним, та з Ним будемо жити з Божої сили у вас.
For he was feeble in that he was put to death on the cross, but he is living by the power of God. And we are feeble in him, but we will be living with him through the power of God in relation to you.
και γαρ ει εσταυρωθη εξ ασθενειας αλλα ζη εκ δυναμεως θεου και γαρ ημεις ασθενουμεν εν αυτω αλλα ζησομεθα συν αυτω εκ δυναμεως θεου εις υμας
- 5 Випробовуйте самих себе, чи ви в вірі, пізнавайте самих себе. Хіба ви не знаєте самих себе, що Ісус Христос у вас? Хіба тільки, що ви не такі, якими мали б бути.
Make a test of yourselves, if you are in the faith; make certain of yourselves. Or are you not conscious in yourselves that Jesus Christ is in you, if you are truly Christ's?
εαυτους πειραζετε ει εστε εν τη πιστει εαυτους δοκιμαζετε η ουκ επιγνωσκετε εαυτους οτι ιησους χριστος εν υμιν εστιν ει μη τι αδοκιμοι εστε
- 6 Але маю надію, що пізнасте ви, що ми такі, якими мали б бути.
But it is my hope that you will have no doubt that we are truly Christ's.
ελπιζω δε οτι γνωσεσθε οτι ημεις ουκ εσμεν αδοκιμοι

- 7 ¶ I ми молимо Бога, щоб ви не чинили ніякого лиха, не для того, щоб виявились ми досвідчені, а щоб учинили ви добре, а ми будем немов негідні.
Now our prayer to God is that you may do no evil; not in order that it may be put to our credit, but so that you may do what is right, whatever we may seem.
ευχομαι δε προς τον θεον μη ποιησαι υμας κακων μηδεν ουχ ινα ημεις δοκιμοι φανωμεν αλλ ινα υμεις το καλον ποιητε ημεις δε ως αδοκιμοι ωμεν
- 8 Бо нічого не можемо ми проти правди, а за правду.
Because we are able to do nothing against what is true, but only for it.
ου γαρ δυναμεθα τι κατα της αληθειας αλλ υπερ της αληθειας
- 9 Ми тішимось, коли ми слабі, а ви сильні. Про це й молилось щоб були досконалими ви!
For we are glad when we are feeble and you are strong: and this is our prayer, even that you may be made complete.
χαιρομεν γαρ οταν ημεις ασθενωμεν υμεις δε δυνατοι ητε τουτο δε και ευχομεθα την υμων καταρτισιν
- 10 Ось тому то, відсутній, пишу це, щоб прийшовши, не мав я вчинити суворо за владою, якої Господь мені дав на будування, а не на руйнування.
For this cause I am writing these things while I am away, so that there may be need for me, when I am present, to make use of sharp measures, by the authority which the Lord has given me for building up and not for destruction.
δια τουτο ταυτα απον γραφω ινα παρων μη αποτομως χρησωμαι κατα την εξουσιαν ην εδωκεν μοι ο κυριος εις οικοδομην και ουκ εις καθαιρεσιν
- 11 ¶ А накінець, браття, радійте, удосконалюйтесь, тіштесь, будьте однодумні, майте мир, і Бог любови та миру буде з вами!
Let this be my last word, brothers; be glad; be complete; be comforted; be of the same mind; be at peace with one another: and the God of love and peace will be with you.
λοιπον αδελφοι χαιρετε καταρτιζεσθε παρακαλεισθε το αυτο φρονειτε ειρηνευετε και ο θεος της αγαπης και ειρηνης εσται μεθ υμων
- 12 Вітайте один одного святим поцілунком!
\13:13\All the saints send their love to you.
ασπασασθε αλληλους εν αγιω φιληματι
- 12 Вітайте один одного святим поцілунком!
Give one another a holy kiss.\
ασπασασθε αλληλους εν αγιω φιληματι
- 13 (13-12) Усі святі вас вітають!
\13:14\The grace of our Lord Jesus Christ, and the love of God, and the harmony of the Holy Spirit, be with you all.
ασπαζονται υμας οι αγιοι παντες
- 1 ¶ Апостол Павло, поставлений ні від людей, ані від чоловіка, але від Ісуса Христа й Бога Отця, що з мертвих Його воскресив,
Paul, an Apostle (not from men, and not through man, but through Jesus Christ, and God the Father, who made him come back from the dead),
παυλος αποστολος ουκ απ ανθρωπων ουδε δι ανθρωπου αλλα δια ιησου χριστου και θεου πατρος του εγειραντος αυτον εκ νεκρων
- 2 і присуття зо мною вся браття, до Церков галатійських:
And all the brothers who are with me, to the churches of Galatia:
και οι συν εμοι παντες αδελφοι ταις εκκλησιαις της γαλατιας
- 3 благодать вам і мир від Бога, Отця нашого, і Господа Ісуса Христа,
Grace to you and peace from God the Father and our Lord Jesus Christ,
χαρις υμιν και ειρηνη απο θεου πατρος και κυριου ημων ιησου χριστου
- 4 що за наші гріхи дав Самого Себе, щоб від злого сучасного віку нас визволити, за волею Бога й Отця нашого,
Who gave himself for our sins, so that he might make us free from this present evil world, after the purpose of our God and Father:
του δοντος εαυτον υπερ των αμαρτιων ημων οπως εξεληται ημας εκ του ενεστωτος αιωνος πονηρου κατα το θελημα του θεου και πατρος ημων
- 5 Йому слава на віки вічні, амінь!
To whom be the glory for ever and ever. So be it.
ω η δοξα εις τους αιωνας των αιωνων αμην
- 6 ¶ Дивуюся я, що ви так скоро відхилистесь від того, хто покликав Христовою благодаттю вас, на іншу Євангелію,
I am surprised that you are being so quickly turned away from him whose word came to you in the grace of Christ, to good news of a different sort;
θαυμαζω οτι ουτως ταχεως μετατιθεσθε απο του καλεσαντος υμας εν χαριτι χριστου εις ετερον ευαγγελιον

- 7 що не інша вона, але деякі є, що вас непокоять, і хочуть перевернути Христову Євангелію.
Which is not another sort: only there are some who give you trouble, desiring to make changes in the good news of Christ.
ο ουκ εστιν αλλο ει μη τινες εισιν οι ταρασσοντες υμας και θελοντες μεταστρεψαι το ευαγγελιον του χριστου
- 8 Але якби й ми або Ангел із неба зачав благовістити вам не те, що ми вам благовістили, нехай буде проклятий!
But even if we, or an angel from heaven, were to be a preacher to you of good news other than that which we have given you, let there be a curse on him.
αλλα και εαν ημεις η αγγελος εξ ουρανου ευαγγελιζηται υμιν παρ ο ευηγγελισαμεθα υμιν αναθεμα εστω
- 9 Як ми перше казали, і тепер знов кажу: коли хто вам не те благовістити, що ви прийняли, нехай буде проклятий!
As we have said before, so say I now again, If any man is a preacher to you of any good news other than that which has been given to you, let there be a curse on him.
ως προειρηκαμεν και αρτι παλιν λεγω ει τις υμας ευαγγελιζεται παρ ο παρελαβετε αναθεμα εστω
- 10 ¶ Бо тепер чи я в людей шукаю признання чи в Бога? Чи людям дбаю я догоджати? Бо коли б догоджав я ще людям, я не був би рабом Христовим.
Am I now using arguments to men, or God? or is it my desire to give men pleasure? if I was still pleasing men, I would not be a servant of Christ.
αρτι γαρ ανθρωπους πειθω η τον θεον η ζητω ανθρωποις αρεσκειν ει γαρ ετι ανθρωποις ηρεσκον χριστου δουλος ουκ αν ημην
- 11 Звіщаю ж вам, браття, що Євангелія, яку я благовістив, вона не від людей.
Because I say to you, my brothers, that the good news of which I was the preacher is not man's.
γνωριζω δε υμιν αδελφοι το ευαγγελιον το ευαγγελισθεν υπ εμου οτι ουκ εστιν κατα ανθρωπον
- 12 Бо я не прийняв, ні навчився її від людини, але відкриттям Ісуса Христа.
For I did not get it from man, and I was not given teaching in it, but it came to me through revelation of Jesus Christ.
ουδε γαρ εγω παρα ανθρωπου παρελαβον αυτο ουτε εδιδαχθην αλλα δι αποκαλυψεως ιησου χριστου
- 13 Чули бо ви про мій поступок перше в юдействі, що Богу Церкву жорстоко я переслідував та руйнував її.
For news has come to you of my way of life in the past in the Jews' religion, how I was cruel without measure to the church of God, and did great damage to it:
ηκουσατε γαρ την εμην αναστροφην ποτε εν τω ιουδαισμο οτι καθ υπερβολην εδιωκον την εκκλησιαν του θεου και επορθουν αυτην
- 14 І я перевищував в юдействі багатьох своїх ровесників роду мого, будши запеклим прихильником моїх отцівських передань.
And I went farther in the Jews' religion than a number of my generation among my countrymen, having a more burning interest in the beliefs handed down from my fathers.
και προεκοπτον εν τω ιουδαισμο υπερ πολλους συνηλικιωτας εν τω γενει μου περισσοτερος ζηλωτης υπαρχων των πατρικων μου παραδοσεων
- 15 Коли ж Бог, що вибрав мене від утроби матері моєї і покликав благодаттю Своєю, уподобав
But when it was the good pleasure of God, by whom I was marked out even from my mother's body, through his grace,
οτε δε ευδοκησεν ο θεος ο αφορισας με εκ κοιλιας μητρος μου και καλεσας δια της χαριτος αυτου
- 16 виявити мною Сина Свого, щоб благовістив я Його між поганами, я не радився зараз із тілом та кров'ю,
To give the revelation of his Son in me, so that I might give the news of him to the Gentiles; then I did not take the opinion of flesh and blood,
αποκαλυψαι τον υιον αυτου εν εμοι ινα ευαγγελιζωμαι αυτον εν τοις εθνεσιν ευθεως ου προσανεθεμην σαρκι και αιματι
- 17 і не відправився в Єрусалим до апостолів, що передо мною були, а пішов я в Арабію, і знову вернувся в Дамаск.
And I went not up to Jerusalem to those who were Apostles before me; but I went away into Arabia, and again I came back to Damascus.
ουδε ανηλθον εις ιεροσολυμα προς τους προ εμου αποστολους αλλ απηλθον εις αραβιαν και παλιν υπεστρεψα εις δαμασκον
- 18 По трьох роках потому пішов я в Єрусалим побачити Кифу, і в нього пробув днів із п'ятнадцять.
Then after three years I went up to Jerusalem to see Cephas, and was there with him fifteen days.
επειτα μετα ετη τρια ανηλθον εις ιεροσολυμα ιστορησαι πετρον και επεμεινα προς αυτον ημερας δεκαπεντε
- 19 А іншого з апостолів я не бачив, крім Якова, брата Господнього.
But of the other Apostles I saw only James, the Lord's brother.
ετερον δε των αποστολων ουκ ειδον ει μη ιακωβον τον αδελφον του κυριου
- 20 А що вам пишу, ось кажу перед Богом, що я не обманюю!
Now God is witness that the things which I am writing to you are true.
α δε γραφω υμιν ιδου ενωπιον του θεου οτι ου ψευδομαι

- 21 **Ποтому пішов я до сирських та кілікійських країн.**
Then I came to the parts of Syria and Cilicia.
επειτα ηλθον εις τα κλιματα της συριας και της κιλικιας
- 22 **Церквам же Христовим в Юдеї я знаний не був особисто,**
And the churches of Judaea which were in Christ still had no knowledge of my face or person:
ημην δε αγνοουμενος τω προσωπω ταις εκκλησιαις της ιουδαιας ταις εν χριστω
- 23 **тільки чули вони, що той, що колись переслідував їх, благовістить тепер віру, що колись руйнував був її.**
Only it came to their ears that he who at one time was cruel to us is now preaching the faith which before had been attacked by him;
μονον δε ακουοντες ησαν οτι ο διωκων ημας ποτε νυν ευαγγελιζεται την πιστιν ην ποτε επορθει
- 24 **І славили Бога вони через мене!**
And they gave glory to God in me.
και εδοξαζον εν εμοι τον θεον
- 1 ¶ **Ποтому, по чотирнадцяти роках, я знову ходив в Єрусалим із Варнавою, взявши й Тита з собою.**
Then after the space of fourteen years I went up again to Jerusalem with Barnabas, taking Titus with me.
επειτα δια δεκατεσσαρων ετων παλιν ανεβην εις ιεροσολυμα μετα барнаβα συμπαραλαβων και τιτον
- 2 **А пішов я за відкриттям. І подав їм Євангелію, що її проповідую між поганами, особливо знатнішим, чи не дарма змагаюся я чи змагався.**
And I went up by revelation; and I put before them the good news which I was preaching among the Gentiles, but privately before those who were of good name, so that the work which I was or had been doing might not be without effect.
ανεβην δε κατα αποκαλυψιν και ανεθεμην αυτοις το ευαγγελιον ο κηρυσσω εν τοις εθνεσιν κατ ιδιαν δε τοις δοκουσιν μηπως εις κενον τρεχω η εδραμον
- 3 **Але й Тит, що зо мною, бувши греком, не був до обрізання змушений.**
But not even Titus who was with me, being a Greek, was made to undergo circumcision:
αλλ ουδε τιτος ο συν εμοι ελλην ων ηγακασθη περιτμηθηναι
- 4 **А щодо прибулих фальшивих братів, що прийшли підглядати нашу вільність, яку маємо в Христі Ісусі, щоб нас поневолити,**
And that because of the false brothers let in secretly, who came searching out our free condition which we have in Christ Jesus, so that they might make servants of us;
δια δε τους παρεισακτους ψευδαδελφους οιτινες παρεισηλθον κατασκοπησαι την ελευθεριαν ημων ην εχομεν εν χριστω ιησου ινα ημας καταδουλωσωνται
- 5 **то ми їх не послухали ані на хвилю, і не піддалися були, щоб тривала в вас правда Євангелії.**
To whom we gave way not even for an hour; so that the true words of the good news might still be with you.
οις ουδε προς ωραν ειξαμεν τη υποταγη ινα η αληθεια του ευαγγελιου διαμεινη προς υμας
- 6 **Щождо тих, що за щось уважають себе, та якими колись вони були, то ні в чому різниці для мене нема, не дивиться Бог на особу людини! Бо ті, що за щось уважають себе, нічого мені не додали,**
But from those who seemed to be important (whatever they were has no weight with me: God does not take man's person into account): those who seemed to be important gave nothing new to me;
απο δε των δοκουντων ειναι τι οποιοι ποτε ησαν ουδεν μοι διαφερει προσωπον θεος ανθρωπου ου λαμβανει εμοι γαρ οι δοκουντες ουδεν προσανεθεντο
- 7 **але навпаки, побачивши, що мені припоручена Євангелія для необрізаних, як Петрові для обрізаних,**
But, quite the opposite, when they saw that I had been made responsible for preaching the good news to those without circumcision, even as Peter had been for those of the circumcision
αλλα τουναντιον ιδοντες οτι πεπιστευμαι το ευαγγελιον της ακροβυστιας καθως πετρος της περιτομης
- 8 **бо Той, хто помагав Петрові в апостольстві між обрізаними, помагав і мені між поганами,**
(Because he who was working in Peter as the Apostle of the circumcision was working no less in me among the Gentiles);
ο γαρ ενεργησας πετρω εις αποστολην της περιτομης ενεργησεν και εμοι εις τα εθνη
- 9 **і, пізнавши ту благодать, що дана мені, Яків, і Кифа, і Іван, що стовпами вважаються, подали мені та Варнаві правиці спільноти, щоб ми для поган працювали, вони ж для обрізаних,**
When they saw the grace which was given to me, James and Cephas and John, who had the name of being pillars, gave to me and Barnabas their right hands as friends so that we might go to the Gentiles, and they to the circumcision;
και γνοντες την χαριν την δοθεισαν μοι ιακωβος και κηφας και ιωαννης οι δοκουντες στυλοι ειναι δεξιας εδοκαν εμοι και барнаβα κοινωνιας ινα ημεις εις τα εθνη αυτοι δε εις την περιτομην

- 10 тільки щоб ми пам'ятали про вбогих, що я й пильнував був чинити таке.
Only it was their desire that we would give thought to the poor; which very thing I had much in mind to do.
μονον των πτωχων ινα μνημονευωμεν ο και εσπουδασα αυτο τουτο ποιησαι
- 11 ¶ Коли ж Кифа прийшов був до Антіохії, то відкрито я виступив супроти нього, заслуговував бо він на осуд.
But when Cephas came to Antioch, I made a protest against him to his face, because he was clearly in the wrong.
οτε δε ηλθεν πετρος εις αντιοχειαν κατα προσωπον αυτω αντεστην οτι κατεγνωσμενος ην
- 12 Бо він перед тим, як прийшли були дехто від Якова, споживав із поганями. А коли прибули, став ховатися та відлучатися, боячися обрізаних.
For before certain men came from James, he did take food with the Gentiles: but when they came, he went back and made himself separate, fearing those who were of the circumcision.
προ του γαρ ελθειν τινας απο ιακωβου μετα των εθνων συνησθειεν οτε δε ηλθον υπεστελλεν και αφωριζεν εαυτον φοβουμενος τους εκ περιτομης
- 13 А з ним лицемірили й інші юдеї, так що навіть Варнава пристав був до їхнього лицемірства.
And the rest of the Jews went after him, so that even Barnabas was overcome by their false ways.
και συνυπεκριθησαν αυτω και οι λοιποι ιουδαιοι ωστε και βαρναβας συναπηχηθη αυτων τη υποκρισει
- 14 А коли я побачив, що не йдуть вони рівно за євангельською правдою, то перед усіма сказав Кифі: Коли ти, будши юдеєм, живеш по-поганському, а не по-юдейському, то нащо поган ти примушуєш жити по-юдейському?
But when I saw that they were not living uprightly in agreement with the true words of the good news, I said to Cephas before them all, If you, being a Jew, are living like the Gentiles, and not like the Jews, how will you make the Gentiles do the same as the Jews?
αλλ οτε ειδον οτι ουκ ορθοδοουσιν προς την αληθειαν του ευαγγελιου ειπον τω πετρω εμπροσθεν παντων ει συ ιουδαιος υπαρχων εθνικως ζης και ουκ ιουδαιικως τι τα εθνη αναγκαζεις ιουδαιζειν
- 15 Ми юдеї природою, а не грішники з поган...
We being Jews by birth, and not sinners of the Gentiles,
ημεις φυσει ιουδαιοι και ουκ εξ εθνων αμαρτωλοι
- 16 А коли ми дізнались, що людина не може бути виправдана ділами Закону, але тільки вірою в Христа Ісуса, то ми ввірували в Христа Ісуса, щоб нам виправдатися вірою в Христа, а не ділами Закону. Бо жадна людина ділами Закону не буде виправдана!
Being conscious that a man does not get righteousness by the works of the law, but through faith in Jesus Christ, we had faith in Christ Jesus, so that we might get righteousness by faith in Christ, and not by the works of the law: because by the works of the law will no flesh get righteousness.
ειδοτες οτι ου δικαιοιυται ανθρωπος εξ εργων νομου εαν μη δια πιστεως ιησου χριστου και ημεις εις χριστον ιησουν επιστευσαμεν ινα δικαιοθωμεν εκ πιστεως χριστου και ουκ εξ εργων νομου διοτι ου δικαιοθησεται εξ εργων νομου πασα σαρξ
- 17 Коли ж, шукаючи виправдання в Христі, ми й самі показалися грішниками, то хіба Христос слуга гріху? Зовсім ні!
But if, while we were desiring to get righteousness through Christ, we ourselves were seen to be sinners, is Christ a servant of sin? In no way!
ει δε ζητουντες δικαιοθηναι εν χριστω ευρεθημεν και αυτοι αμαρτωλοι αρα χριστος αμαρτιας διακονος μη γενοιτο
- 18 Бо коли я будую знов те, що був зруйнував, то самого себе роблю злочинцем.
For if I put up again those things which I gave to destruction, I am seen to be a wrongdoer.
ει γαρ α κατελυσα ταυτα παλιν οικοδομω παραβατην εμαυτον συνιστημι
- 19 Бо Законом я вмер для Закону, щоб жити для Бога. Я розп'ятий з Христом.
For I, through the law, have become dead to the law, so that I might be living to God.
εγω γαρ δια νομου νομω απεθανον ινα θεω ζησω
- 20 І живу вже не я, а Христос проживає в мені. А що я живу в тілі тепер, живу вірою в Божого Сина, що мене полюбив, і видав за мене Самого Себе.
I have been put to death on the cross with Christ; still I am living; no longer I, but Christ is living in me; and that life which I now am living in the flesh I am living by faith, the faith of the Son of God, who in love for me, gave himself up for me.
χριστω συνεσταυρωμαι ζω δε ουκετι εγω ζη δε εν εμοι χριστος ο δε νυν ζω εν σαρκι εν πιστει ζω τη του υιου του θεου του αγαπησαντος με και παραδοντος εαυτον υπερ εμου
- 21 Божої благодаті я не відкидаю. Бо коли набувається правда Законом, то надармо Христос був умер!
I do not make the grace of God of no effect: because if righteousness is through the law, then Christ was put to death for nothing.
ουκ αθετω την χαριν του θεου ει γαρ δια νομου δικαιοσυνη αρα χριστος δωρεαν απεθανεν

- 1 ¶ О, ви нерозумні галати! Хто вас звів не коритися правді, вас, яким перед очима Ісус Христос переднакреслений був, як ніби між вами розп'ятий?
O foolish Galatians, by what strange powers have you been tricked, to whom it was made clear that Jesus Christ was put to death on the cross?
 ω ανοητοι γαλαται τις υμας εβασκανεν τη αληθεια μη πειθεσθαι οις κατ οφθαλμους ιησους χριστος προεγραφη εν υμιν εσταυρωμενος
- 2 Це одне хочу знати від вас: чи ви прийняли Духа ділами Закону, чи із проповіді про віру?
Give me an answer to this one question, Did the Spirit come to you through the works of the law, or by the hearing of faith?
 τουτο μονον θελω μαθειν αφ υμων εξ εργων νομου το πνευμα ελαβετε η εξ ακοης πιστεωσ
- 3 Чи ж ви аж такі нерозумні? Духом почавши, кінчите тепер тілом?
Are you so foolish? having made a start in the Spirit, will you now be made complete in the flesh?
 ουτως ανοητοι εστε εναρξαμενοι πνευματι νυν σαρκι επιτελεισθε
- 4 Чи ви так багато терпіли надармо? Коли б тільки надармо!
Did you undergo such a number of things to no purpose? if it is in fact to no purpose.
 τοσαυτα επαθετε εικη ειγε και εικη
- 5 Отже, Той, Хто вам Духа дає й чуда чинить між вами, чи чинить ділами Закону, чи із проповіді про віру?
He who gives you the Spirit, and does works of power among you, is it by the works of law, or by the hearing of faith?
 ο ουν επιχορηγων υμιν το πνευμα και ενεργων δυναμειс εν υμιν εξ εργων νομου η εξ ακοης πιστεωс
- 6 ¶ Так як Авраам був увірував в Бога, і це залічено за праведність йому.
Even as Abraham had faith in God, and it was put to his account as righteousness.
 καθωс αβρααμ ειστευσεν τω θεω και ελογισθη αυτω ειс δικαιοσυνην
- 7 Тож знайте, що ті, хто від віри, то сини Авраамові.
Be certain, then, that those who are of faith, the same are sons of Abraham.
 γινωσκετε ара оти οι εκ πιστεωс ουτοι εισιν υιοι αβρααμ
- 8 І Писання, передбачивши, що вірою Бог виправдає поган, благовістило Авраамові: Благословляться в тобі всі народи!
And the holy Writings, seeing before the event that God would give the Gentiles righteousness by faith, gave the good news before to Abraham, saying, In you will all the nations have a blessing.
 προιδουσα δε η γραφη оти εκ πιστεωс δικαιοι та εθνη ο θεωс προεηγγелисато τω αβρααμ оти ενευλογηθηсονται εν σοι παντα та εθνη
- 9 Тому ті, хто від віри, будуть поблагословлені з вірним Авраамом.
So then those who are of faith have a part in the blessing of Abraham who was full of faith.
 ωсте οι εκ πιστεωс ευλογουνται сун τω πιστω αβραаμ
- 10 А всі ті, хто на діла Закону покладається, вони під прокляттям. Бо написано: Проклятий усякий, хто не триває в усьому, що написано в книзі Закону, щоб чинити оте!
For all who are of the works of the law are under a curse: because it is said in the Writings, A curse is on everyone who does not keep on doing all the things which are ordered in the book of the law.
 οσοι γαρ εξ εργων νομου εισιν υπο καταραν εισιν γεγραπται γαρ επικαταρατοс παс οс ουκ εμμενει εν πασιν τοιс γεγραμμενοιс εν τω βιβλιω του νομου του ποιησαι αυτα
- 11 А що перед Богом Законом ніхто не виправдується, то це ясно, бо праведний житиме вірою.
Now that no man gets righteousness by the law in the eyes of God, is clear; because, The upright will be living by faith.
 оти δε εν νομω ουδεις δικαιουται пара τω θεω δηλον оти ο δικαιοс ек πιστεωс ζηсεται
- 12 А Закон не від віри, але хто чинитиме те, той житиме ним.
And the law is not of faith; but, He who does them will have life by them.
 ο δε νομοс ουк εστιν ек πιστεωс αλλ ο ποιηсασ αυτα ανθρωποс ζηсεται εν αυτοис
- 13 Христос відкупив нас від прокляття Закону, ставши прокляттям за нас, бо написано: Проклятий усякий, хто висить на дереві,
Christ has made us free from the curse of the law, having become a curse for us: because it is said in the Writings, A curse on everyone who is put to death by hanging on a tree:
 χριστοс ημαс εξηγορασεν ек тис καταραс του νομου γενομεнос υπερ ημων καταра γεγραπται γαρ επικαταραтос παс ο креμαμεнос επι ξυλου
- 14 щоб Авраамове благословення в Ісусі Христі поширилося на поган, щоб обітницю Духа прийняти нам вірою.
So that on the Gentiles might come the blessing of Abraham in Christ Jesus; in order that we through faith might have the Spirit which God had undertaken to give.
 ινα ειс та εθνη η ευλογία του αβραаμ γενηται εν χριστω ιηсου ινα την επαγγελιαν του πνευματοс λαβομεν δια тис πιστεωс

- 15 Браття, кажу я по-людському: навіть людського затвердженого заповіту ніхто не відкидає та до нього не додає.
Brothers, as men would say, even a man's agreement, when it has been made certain, may not be put on one side, or have additions made to it.
 αδελφοι κατα ανθρωπον λεγω ομως ανθρωπου κεκυρωμενην διαθηκην ουδεις αθετει η επιδιασσεται
- 16 А обітниці дані були Авраамові й насінню його. Не говориться: і насінням, як про багатьох, але як про одного: і Насінню твому, яке є Христос.
Now to Abraham were the undertakings given, and to his seed. He says not, And to seeds, as of a great number; but as of one, he says, And to your seed, which is Christ.
 τω δε αβρααμ ερρηθησαν αι επαγγελαι και τω σπερματι αυτου ου λεγει και τοις σπερμασιν ως επι πολλων αλλ ως εφ ενος και τω σπερματι σου ος εστιν χριστος
- 17 А я кажу це, що заповіту, від Бога затвердженого, Закон, що прийшов по чотириста тридцяти роках, не відкидає, щоб обітницю він зруйнував.
Now this I say: The law, which came four hundred and thirty years after, does not put an end to the agreement made before by God, so as to make the undertaking without effect.
 τουτο δε λεγω διαθηκην προκεκυρωμενην υπο του θεου εις χριστον ο μετα ετη τετρακοσια και τριακοντα γεγονως νομος ουκ ακυροι εις το καταργησαι την επαγγελαν
- 18 Бо коли від Закону спадщина, то вже не з обітниці; Авраамові ж Бог дарував із обітниці.
Because if the heritage is by the law, it is no longer dependent on the word of God; but God gave it to Abraham by his word.
 ει γαρ εκ νομου η κληρονομια ουκετι εξ επαγγελιας τω δε αβρααμ δι επαγγελιας κεχαρισται ο θεος
- 19 ¶ Що ж Закон? Він був даний з причини переступів, аж поки прийде Насіння, якому обітниця дана була; він учинений був Анголами рукою посередника.
What then is the law? It was an addition made because of sin, till the coming of the seed to whom the undertaking had been given; and it was ordered through angels by the hand of a go-between.
 τι ουν ο νομος των παραβασεων χαριν προσετειη αχρις ου ελθη το σπερμα ω επηγγελται διαταγεις δι αγγελων εν χειρι μεσιτου
- 20 Але посередник не є для одного, Бог же один.
Now a go-between is not a go-between of one; but God is one.
 ο δε μεσιτης ενος ουκ εστιν ο δε θεος εις εστιν
- 21 Отож, чи ж Закон проти Божих обітниць? Зовсім ні! Якби бо був даний Закон, щоб він міг оживляти, то праведність справді була б від Закону!
Is the law then against the words of God? in no way; because if there had been a law which was able to give life, truly righteousness would have been by the law.
 ο ουν νομος κατα των επαγγελων του θεου μη γενοιτο ει γαρ εδοθη νομος ο δυναμενος ζωοποιησαι οντως αν εκ νομου ην η δικαιοσυνη
- 22 Та все зачинило Писання під гріх, щоб віруючим була дана обітниця з віри в Ісуса Христа.
However, the holy Writings have put all things under sin, so that that for which God gave the undertaking, based on faith in Jesus Christ, might be given to those who have such faith.
 αλλα συνεκλεισεν η γραφη τα παντα υπο αμαρτιαν ινα η επαγγελια εκ πιστεως ιησου χριστου δοθη τοις πιστευουσιν
- 23 Але поки прийшла віра, під Законом стережено нас, замкнених до приходу віри, що мала об'явитись.
But before faith came, we were kept in prison under the law, waiting for the revelation of the faith which was to come.
 προ του δε ελθειν την πιστιν υπο νομον εφρουρουμεθα συγκεκλεισμενοι εις την μελλουσαν πιστιν αποκαλυφθηναι
- 24 Тому то Закон виховником був до Христа, щоб нам виправдатися вірою.
So the law has been a servant to take us to Christ, so that we might have righteousness by faith.
 ωστε ο νομος παιδαγωγος ημων γεγονεν εις χριστον ινα εκ πιστεως δικαιωθωμεν
- 25 А як віра прийшла, то вже ми не під виховником.
But now that faith is come, we are no longer under a servant.
 ελθουσης δε της πιστεως ουκετι υπο παιδαγωγον εσμεν
- 26 Бо ви всі сини Божі через віру в Христа Ісуса!
Because you are all sons of God through faith in Christ Jesus.
 παντες γαρ υιοι θεου εστε δια της πιστεως εν χριστω ιησου
- 27 Бо ви всі, що в Христа охристілися, у Христа зодягнулися!
For all those of you who were given baptism into Christ did put on Christ.
 οσοι γαρ εις χριστον εβαπτισθητε χριστον ενεδυσασθε
- 28 Нема юдея, ні грека, нема раба, ані вільного, нема чоловічої статі, ані жіночої, бо всі ви один у Христі Ісусі!
There is no Jew or Greek, servant or free, male or female: because you are all one in Jesus Christ.
 ουκ ενι ιουδαιος ουδε ελλην ουκ ενι δουλος ουδε ελευθερος ουκ ενι αρσεν και θηλυ παντες γαρ υμεις εις εστε εν χριστω ιησου

- 29 **Α** коли ви Христові, то ви Авраамове насіння й за обітницею спадкоємці.
And if you are Christ's, then you are Abraham's seed, and yours is the heritage by the right of God's undertaking given to Abraham.
ει δε υμεις χριστου αρα του αβρααμ σπερμα εστε και κατ επαγγελιαν κληρονομοι
- 1 ¶ **Т**ож кажу я: поки спадкоємець дитина, він нічим від раба не різниться, хоч він пан над усім,
But I say that as long as the son is a child, he is in no way different from a servant, though he is lord of all;
λεγω δε εφ οσον χρονον ο κληρονομος νηπιος εστιν ουδεν διαφερει δουλου κυριος παντων ων
- 2 **а**ле під опікунами та керівниками знаходиться він аж до часу, що визначив батько.
But is under keepers and managers till the time fixed by the father.
αλλα υπο επιτροπους εστιν και οικονομους αχρι της προθεσμιας του πατρος
- 3 **Т**ак і ми, поки дітьми були, то були поневолені стихіями світу.
So we, when we were young, were kept under the first rules of the world;
ουτως και ημεις οτε ημεν νηπιοι υπο τα στοιχεια του κοσμου ημεν δεδουλωμενοι
- 4 **Я**к настало ж виповнення часу, Бог послав Свого Сина, що родився від жони, та став під Законом,
But when the time had come, God sent out his Son, made of a woman, made under the law,
οτε δε ηλθεν το πληρωμα του χρονου εξαπεστειλεν ο θεος τον υιον αυτου γενομενον εκ γυναικος γενομενον υπο νομον
- 5 **щ**об викупити підзаконних, щоб усиновлення ми прийняли.
That he might make them free who were under the law, and that we might be given the place of sons.
ινα τους υπο νομον εξαγοραση ινα την υιοθεσιαν απολαβωμεν
- 6 **А** що ви сини, Бог послав у ваші серця Духа Сина Свого, що викликає: Авва, Отче!
And because you are sons, God has sent out the Spirit of his Son into our hearts, saying, Abba, Father.
οτι δε εστε υιοι εξαπεστειλεν ο θεος το πνευμα του υιου αυτου εις τας καρδιας υμων κραζον αββα ο πατηρ
- 7 **Т**ому ти вже не раб, але син. А як син, то й спадкоємець Божий через Христа.
So that you are no longer a servant, but a son; and if a son, then the heritage of God is yours.
ωστε ουκετι ει δουλος αλλ υιος ει δε υιος και κληρονομος θεου δια χριστου
- 8 ¶ **Т**а тоді, не знаючи Бога, служили ви тим, що з істоти богами вони не були.
But at that time, having no knowledge of God, you were servants to those who by right are no gods:
αλλα τοτε μεν ουκ ειδοτες θεον εδουλευσατε τοις μη φυσει ουσιν θεοις
- 9 **А** тепер, як пізнали ви Бога, чи краще як Бог вас пізнав, як вертаєтесь знов до слабих та вбогих стихій, яким хочете знов, як давніше, служити?
But now that you have come to have knowledge of God, or more truly, God has knowledge of you, how is it that you go back again to the poor and feeble first things, desiring to be servants to them again?
νυν δε γνωτες θεον μαλλον δε γνωσθεντες υπο θεου πως επιστρεφετε παλιν επι τα ασθενη και πτωχα στοιχεια οις παλιν ανωθεν δουλευειν θελετε
- 10 **В**и вважаєте пильно на дні та на місяці, і на пори та роки.
You keep days, and months, and fixed times, and years.
ημερας παρατηρεισθε και μηνας και καιρους και ενιαυτους
- 11 **Я** боюся за вас, чи не дармо я працював коло вас?..
I am in fear of you, that I may have been working for you to no purpose.
φοβουμαι υμας μηπως εικη κεκοπιακα εις υμας
- 12 ¶ **П**рошу я вас, браття, будьте, як я, бо й я такий самий, як ви. Нічим ви мене не покривдили!
My desire for you, brothers, is that you may be as I am, because I am as you are. You have done me no wrong;
γινεσθε ως εγω οτι καγω ως υμεις αδελφοι δεομαι υμων ουδεν με ηδικησατε
- 13 **І** знаєте ви, що в немочі тіла я перше звіщав вам Євангелію,
But you have knowledge that with a feeble body I was preaching the good news to you the first time;
οιδατε δε οτι δι ασθενειαν της σαρκος ευηγγελισαμην υμιν το προτερον

- 14 ви ж мою спокуюсою в тілі моїм не погордували, і мене не відкинули, але, немов Ангола Божого, ви прийняли мене, як Христа Ісуса!
And you did not have a poor opinion of me because of the trouble in my flesh, or put shame on it; but you took me to your hearts as an angel of God, even as Christ Jesus.
 και τον πειρασμον μου τον εν τη σαρκι μου ουκ εξουθενησατε ουδε εξεπτυσατε αλλ ως αγγελον θεου εδεξασθε με ως χριστον ιησουν
- 15 Тож де ваше тодішнє блаженство? Свідкую бо вам, що якби було можна, то ви вибрали б очі свої та мені віддали б!
Where then is that happy condition of yours? because I give you witness, that, if possible, you would have taken out your eyes and given them to me.
 τις ουν ην ο μακαρισμος υμων μαρτυρω γαρ υμιν οτι ει δυνατον τους οφθαλμους υμων εξορυξαντες αν εδωκατε μοι
- 16 Чи ж я став для вас ворогом, правду говорячи вам?
So then am I no longer your friend, because I give you true words?
 ωστε εχθρος υμων γεγωνα αληθεων υμιν
- 17 ¶ Недобре пильнують про вас, але вас відлучити хочуть, щоб ви пильнували про них.
Their interest in you is not good; but their desire is that you may be shut out, so that you may go after them.
 ζηλουσιν υμας ου καλωσ αλλα εκκλεισαι υμας θελουσιν ινα αυτους ζηλουτε
- 18 То добре, пильнувати про добре постійно, а не тільки тоді, як приходжу до вас.
But it is good to have an interest in a good cause at all times, and not only when I am present with you.
 καλον δε το ζηλουσθαι εν καλω παντοτε και μη μονον εν τω παρειναι με προς υμας
- 19 ¶ Дітки мої, я знову для вас терплю муки породу, поки образ Христа не відіб'ється в вас!
My children, of whom I am again in birth-pains till Christ is formed in you,
 τεκνια μου ους παλιν ωδινω αχρις ου μορφωθη χριστος εν υμιν
- 20 Я хотів би тепер бути в вас та змінити свій голос, бо маю я сумнів за вас.
Truly my desire is to be present with you now, using a changed voice; for I am troubled about you.
 ηθελον δε παρειναι προς υμας αρτι και αλλαξει την φωνην μου οτι απορουμαι εν υμιν
- 21 ¶ Скажіть мені ви, що хочете бути під Законом: чи не слухастесь ви Закону?
Say, you whose desire it is to be under the law, do you not give ear to the law?
 λεγετε μοι οι υπο νομον θελοντες ειναι τον νομον ουκ ακουετε
- 22 Бо написано: Мав Авраам двох синів, одного від рабині, а другого від вільної.
Because it is in the Writings, that Abraham had two sons, one by the servant-woman, and one by the free woman.
 γεγραπται γαρ οτι αβρααμ δυο υιους εσχεν ενα εκ της παιδισκης και ενα εκ της ελευθερας
- 23 Але той, хто був від рабині, народився за тілом, а хто був від вільної, за обітницею.
Now the son by the servant-woman has his birth after the flesh; but the son by the free woman has his birth through the undertaking of God.
 αλλ ο μεν εκ της παιδισκης κατα σαρκα γεγεννηται ο δε εκ της ελευθερας δια της επαγγελιας
- 24 Розуміти це треба інакше, бо це два заповіти: один від гори Сінай, що в рабство народжує, а він то Агар.
Which things have a secret sense; because these women are the two agreements; one from the mountain of Sinai, giving birth to servants, which is Hagar.
 ατινα εστιν αλληγορουμενα αυται γαρ εισιν αι δυο διαθηκαι μια μεν απο ορους σινα εις δουλειαν γεννωσα ητις εστιν αγαρ
- 25 Бо Агар то гора Сінай в Арабії, а відповідає сучасному Єрусалимові, який у рабстві з своїми дітьми.
Now this Hagar is the mountain Sinai in Arabia, and is the image of the Jerusalem which now is: which is a servant with her children.
 το γαρ αγαρ σινα ορος εστιν εν τη αραβια συστοιχει δε τη νυν ιερουσαλημ δουλευει δε μετα των τεκνων αυτης
- 26 А вишній Єрусалим вільний, він мати всім нам!
But the Jerusalem on high is free, which is our mother.
 η δε ανω ιερουσαλημ ελευθερα εστιν ητις εστιν μητηρ παντων ημων
- 27 Бо написано: Звеселися, неплідна, ти, що не родиш! Гукай та викликуй ти, що в породі не мучилась, бо в полишеної значно більше дітей, ніж у тієї, що має вона чоловіка!
For it is in the Writings, You who have never given birth, be glad; give cries of joy, you who have had no birth-pains; for the children of her who has been given up by her husband are more than those of the woman who has a husband.
 γεγραπται γαρ ευφρανθητι στειρα η ου τικτουσα ρηξον και βοησον η ουκ ωδινωσα οτι πολλα τα τεκνια της ερημου μαλλον η της εχουσης τον ανδρα

- 28 **Α** **ви, браття, діти обітници за Ісааком!**
Now we, brothers, as Isaac was, are the children of the undertaking of God.
ημεις δε αδελφοι κατα ισαακ επαγγελιας τεκνα εσμεν
- 29 **Але як і тоді, хто родився за тілом, переслідував тих, хто родився за духом, так само й тепер.**
But as in those days he who had birth after the flesh was cruel to him who had birth after the Spirit, even so it is now.
αλλ ωσπερ тотε ο κατα σαρκα γεννηθειс εδιωκεν τον κατα πνευμα ουτως και νυν
- 30 **Та що каже Писання? Прожени рабину й сина її, бо не буде спадкувати син рабині разом із сином вільної.**
What then do the Writings say? Send away the servant-woman and her son; for the son of the servant-woman will not have a part in the heritage with the son of the free woman.
αλλα τι λεγει η γραφη εκβαλε την παιδικην και τον υιον αυτης ου γαρ μη κληρονομηση ο υιος της παιδικης μετα του υιου της ελευθερας
- 31 **Тому, браття, не сини ми рабині, але вільної!**
So, brothers, we are not children of the servant-woman, but of the free woman.
αρα αδελφοι ουκ εσμεν παιδικης τεκνα αλλα της ελευθερας
- 1 **¶ Христос для волі нас визволив. Тож стійте в ній та не піддавайтеся знову в ярмо рабства!**
Christ has truly made us free: then keep your free condition and let no man put a yoke on you again.
τη ελευθερια ουν η χριστος ημαс ηλευθερωσεν στηκετε και μη παλιν ζωω δουλειας ενεχεσθε
- 2 **Ось я, Павло, кажу вам, що коли ви обрізустесь, то нема вам тоді жадної користі від Христа.**
See, I Paul say to you, that if you undergo circumcision, Christ will be of no use to you.
ιδε εγω παυλος λεγω υμιν οτι εαν περιτεμησθε χριστος υμαс ουδεν ωφελησει
- 3 **І свідкую я знову всякому чоловікові, який обрізусться, що повинен він виконати весь Закон.**
Yes, I give witness again to every man who undergoes circumcision, that he will have to keep all the law.
μαρτυρομαι δε παλιν παντι ανθρωπω περιτεμνομενω οτι οφειλετης εστιν ολον τον νομον ποιησαι
- 4 **Ви, що Законом виправдустесь, полишилися без Христа, відпали від благодаті!**
You are cut off from Christ, you who would have righteousness by the law; you are turned away from grace.
κατηργηθητε απο του χριστου οιτινες εν νομω δικαιοσθε της χαριτος εξεπεσατε
- 5 **Бо ми в душі з віри чекаємо надії праведности.**
For we through the Spirit by faith are waiting for the hope of righteousness.
ημεις γαρ πνευματι εκ πιστεωс ελπιδα δικαιοσυνης απекδεχομεθα
- 6 **Бо сили не має в Христі Ісусі ані обрізання, ані необрізання, але віра, що чинна любов'ю.**
Because in Christ Jesus, having circumcision or not having circumcision are equally of no profit; but only faith working through love.
εν γαρ χριστω ιησου ουτε περιτομη τι ισχυει ουτε ακροβυστια αλλα πιστιс δι αγαπης ενεργουμενη
- 7 **Бігли ви добре. Хто заборонив вам коритися правді?**
You were going on well; who was the cause of your not giving ear to what is true?
ετρεχετε καλωс тис υμαс ανεκοψεν τη αληθεια μη παιθεσθαι
- 8 **Таке переконання не від Того, Хто вас покликав.**
This ready belief did not come from him who had made you his.
η παισμονη ουκ εκ του καλοντος υμαс
- 9 **Трохи розчини квасить усе тісто!**
A little leaven makes a change in all the mass.
μικρα ζυμη ολον το φυραμα ζυμοι
- 10 **Я в Господі маю надію на вас, що нічого іншого думати не будете ви. А хто вас непокоїть, осуджений буде, хоч би він хто був!**
I am certain about you in the Lord, that you will be of no other mind; but he who is troubling you will have his punishment, whoever he is.
εγω πεποιθα ειс υμαс εν κυριω οτι ουδεν αλλο φρονησετε ο δε тαραсσωн υμαс βαστασει το κριμα οστιс αν η

- 11 **Чого ж, браття, мене ще переслідують, коли я обрізання ще проповідую? Тоді спокуса хреста в ніщо обертається!**
But I, brothers, if I am still preaching circumcision, why am I still attacked? then has the shame of the cross been taken away.
εγω δε αδελφοι ει περιτομην επι κηρυσσω τι επι διοκομαι αρα κατηγορηται το σκανδαλον του σταυρου
- 12 **О, коли б були навіть відсічені ті, хто підбурює вас!**
My desire is that they who give you trouble might even be cut off themselves.
οφελον και αποκοψονται οι αναστατουντες υμας
- 13 **¶ Бо ви, браття, на волю покликані, але щоб ваша воля не стала приводом догоджати тілу, а любов'ю служити один одному!**
Because you, brothers, were marked out to be free; only do not make use of your free condition to give the flesh its chance, but through love be servants one to another.
υμεις γαρ επ ελευθερια εκληθητε αδελφοι μονον μη την ελευθεριαν εις αφορμην τη σαρκι αλλα δια της αγαπης δουλευετε αλληλοις
- 14 **Бо весь Закон в однім слові міститься: Люби свого ближнього, як самого себе!**
For all the law is made complete in one word, even in this, Have love for your neighbour as for yourself.
ο γαρ πας νομος εν ενι λογω πληρουται εν τω αγαπησεις τον πλησιον σου ως εαυτον
- 15 **Коли ж ви гризете та їсте один одного, то глядіть, щоб не знищили ви один одного!**
But if you are given to fighting with one another, take care that you are not the cause of destruction one to another.
ει δε αλληλους δακνετε και κατεσθιετε βλεπετε μη υπο αλληλων αναλωθητε
- 16 **І кажу: ходіть за духом, і не вчините пожадливісти тіла,**
But I say, Go on in the Spirit, and you will not come under the rule of the evil desires of the flesh.
λεγω δε πνευματι περιπατειτε και επιθυμιαν σαρκος ου μη τελεσητε
- 17 **бо тіло бажас противного духові, а дух противного тілу, і супротивні вони один одному, щоб ви чинили не те, чого хочете.**
For the flesh has desires against the Spirit, and the Spirit against the flesh; because these are opposite the one to the other; so that you may not do the things which you have a mind to do.
η γαρ σαρξ επιθυμει κατα του πνευματος το δε πνευμα κατα της σαρκος ταυτα δε αντικειται αλληλοις ινα μη α αν θελητε ταυτα ποιητε
- 18 **Коли ж дух вас провадить, то ви не під Законом.**
But if you are guided by the Spirit, you are not under the law.
ει δε πνευματι αγεσθε ουκ εστε υπο νομον
- 19 **Учинки тіла явні, то є: перелюб, нечистість, розпуста,**
Now the works of the flesh are clear, which are these: evil desire, unclean things, wrong use of the senses,
φανера δε εστιν τα εργα της σαρκος ατινα εστιν μοιχεια πορνεια ακαθαρσια ασελγεια
- 20 **ідолослуження, чари, ворожечі, сварка, заздрість, гнів, суперечки, незгоди, ересі,**
Worship of images, use of strange powers, hates, fighting, desire for what another has, angry feelings, attempts to get the better of others, divisions, false teachings,
ειδωλολατρεια φαρμακεια εχθραι ερεις ζηλοι θυμοι εριθειαι διχοστασαι αιρεσεις
- 21 **завидки, п'янство, гулянки й подібне до цього. Я про це попереджую вас, як і попереджав був, що хто чинить таке, не впадкують вони Царства Божого!**
Envy, uncontrolled drinking and feasting, and such things: of which I give you word clearly, even as I did in the past, that they who do such things will have no part in the kingdom of God.
φθονοι φονοι μεθαι κομοι και τα ομοια τουτοις α προλεγω υμιν καθως και προειπον οτι οι τα τουαυτα πρασσοντες βασιλειαν θεου ου κληρονομησουσιν
- 22 **А плід духа: любов, радість, мир, довготерпіння, добрість, милосердя, віра,**
But the fruit of the Spirit is love, joy, peace, a quiet mind, kind acts, well-doing, faith,
ο δε καρπος του πνευματος εστιν αγαπη χαρα ειρηνη μακροθυμια χρηστοτης αγαθωσυνη πιστις
- 23 **лагідність, здержливість: Закону нема на таких!**
Gentle behaviour, control over desires: against such there is no law.
πραοτης εγκρατεια κατα των τοιουτων ουκ εστιν νομος
- 24 **А ті, що Христові Ісусові, розп'яли вони тіло з пожадливостями та з похотями.**
And those who are Christ's have put to death on the cross the flesh with its passions and its evil desires.
οι δε του χριστου την σαρκα εσταυρωσαν συν τοις παθημασιν και ταις επιθυμιας

- 25 **Κοιλι δυχομ живемо, то й дυχομ ходімо!**
If we are living by the Spirit, by the Spirit let us be guided.
 ει ζωμεν πνευματι πνευματι και στοιχομεν
- 26 **Не будьмо чванливи, не дражнимо один одного, не завидуймо один одному!**
Let us not be full of self-glory, making one another angry, having envy of one another.
 μη γινωμεθα κενοδοξοι αλληλους προκαλουμενοι αλληλοις φθονουντες
- 1 ¶ **Браття, як людина й упале в який проґрїх, то ви, дυховни, виправляйте такого дυχομ лагідности, сам себе доглядаючи, щоб не спокусився й ти!**
Brothers, if a man is taken in any wrongdoing, you who are of the Spirit will put such a one right in a spirit of love; keeping watch on yourself, for fear that you yourself may be tested.
 αδελφοι εαν και προληφθη ανθρωπος εν τινι παραπτωματι υμεις οι πνευματικοι καταρτιζετε τον τοιουτον εν πνευματι πραοτητος σκοπων σεαυτον μη και συ πειρασθης
- 2 **Носіть тягарі один одного, і так виконасте закона Христового.**
Take on yourselves one another's troubles, and so keep the law of Christ.
 αλληλων τα βαρη βασταζετε και ουτως αναπληρωσατε τον νομον του χριστου
- 3 **Κοιλι бо хто думас, що він щось, бувши ніщо, сам себе той обманюс.**
For if a man has an idea that he is something when he is nothing, he is tricked by himself.
 ει γαρ δοκει τις ειναι τι μηδεν ων εαυτον φρεναπατα
- 4 **Нехай кожен досліджує діло своє, і тоді матиме тільки в собі похвалу, а не в іншому!**
But let every man make test of his work, and then will his cause for glory be in himself only, and not in his neighbour.
 το δε εργον εαυτου δοκιμαζετω εκαστος και τοτε εις εαυτον μονον το κανχημα εξει και ουκ εις τον ετερον
- 5 **Бо кожен нестиме свій власний тягар!**
Because every man is responsible for his part of the work.
 εκαστος γαρ το ιδιον φορτιον βαστασει
- 6 **А хто слова навчаться, нехай ділиться всяким добром із навчаючим.**
But let him who gets teaching in the word give a part in all good things to his teacher.
 κοινωνειτω δε ο κατηχουμενος τον λογον τω κατηχουντι εν πασιν αγαθοις
- 7 **Не обманюйтеся, Бог осміяний бути не може. Бо що тільки людина посіє, те саме й пожне!**
Be not tricked; God is not made sport of: for whatever seed a man puts in, that will he get back as grain.
 μη πλανασθε θεος ου μυκτηριζεται ο γαρ εαν σπειρη ανθρωπος τουτο και θερισει
- 8 **Бо хто сіє для власного тіла свого, той від тіла тління пожне. А хто сіє для духа, той від духа пожне життя вічне.**
Because he who puts in the seed of the flesh will of the flesh get the reward of death; but he who puts in the seed of the Spirit will of the Spirit get the reward of eternal life.
 οτι ο σπειρων εις την σαρκα εαυτου εκ της σαρκος θερισει φθοραν ο δε σπειρων εις το πνευμα εκ του πνευματος θερισει ζωην αιωνιον
- 9 **А роблячи добре, не знуджуймося, бо часу свого пожнемо, коли не ослабнемо.**
And let us not get tired of well-doing; for at the right time we will get in the grain, if we do not give way to weariness.
 το δε καλον ποιουντες μη εκκαωμεν καιρω γαρ ιδιω θερισομεν μη εκλωμενοι
- 10 **Тож тому, поки маємо час, усім робімо добро, а найбільш одновірним!**
So then, as we have the chance, let us do good to all men, and specially to those who are of the family of the faith.
 ара ουν ως καιρον εχομεν εργαζομεθα το αγαθον προς παντας μαλιστα δε προς τους οικειους της πιστεως
- 11 ¶ **Погляньте, якими великими буквами я написав вам своєю рукою!**
See the size of the handwriting which I myself have made use of in writing to you.
 ιδετε πηλικοις υμιν γραμμασιν εγραψα τη εμη χειρι
- 12 **Усі ті, хто бажає хвалитися тілом, змушують вас обрізуватись, щоб тільки вони не були переслідувані за хреста Христового.**
Those who have the desire to seem important in the flesh, put force on you to undergo circumcision; only that they may not be attacked because of the cross of Christ.
 οσοι θελουσιν ευπροσωπησαι εν σαρκι ουτοι αναγκαζουσιν υμας περιτεμνεσθαι μονον ινα μη τω σταυρω του χριστου διωκωνται

- 13 **Бо навіть і ті, хто обрізується, самі не зберігають Закона, а хочуть, щоб ви обрізувались, щоб хвалитися їм вашим тілом.**
Because even those who undergo circumcision do not themselves keep the law; but they would have you undergo circumcision, so that they may have glory in your flesh.
ουδε γαρ οι περιτεμνομενοι αυτοι νομον φυλασσουσιν αλλα θελουσιν υμας περιτεμνεσθαι ινα εν τη υμετερα σαρκι καυχησονται
- 14 **А щодо мене, то нехай нічим не хвалюся, хіба тільки хрестом Господа нашого Ісуса Христа, що ним розп'ятий світ для мене, а я для світу.**
But far be it from me to have glory in anything, but only in the cross of our Lord Jesus Christ, through which this world has come to an end on the cross for me, and I for it.
εμοι δε μη γενοιτο καυχασθαι ει μη εν τω σταυρω του κυριου ημων ιησου χριστου δι ου εμοι κοσμος εσταυρωται καγω τω κοσμο
- 15 **Бо сили немає ані обрізання, ані необрізання, а створіння нове.**
For having circumcision is nothing, and not having circumcision is nothing, but only a new order of existence.
εν γαρ χριστω ιησου ουτε περιτομη τι ισχυει ουτε ακροβυστια αλλα καινη κτισις
- 16 **А всі ті, хто піде за цим правилом, мир та милість на них, і на Ізраїля Божого!**
And on all who are guided by this rule be peace and mercy, and on the Israel of God.
και οσοι τω κανονι τουτω στοιχησουσιν ειρηνη επ αυτους και ελεος και επι τον ισραηλ του θεου
- 17 **Зрештою, хай ніхто не турбує мене, бо ношу я Ісусові рани на тілі своїм!...**
From this time on let no man be a trouble to me; because my body is marked with the marks of Jesus.
του λοιπου κοπους μοι μηδεις παρεχετω εγω γαρ τα στιγματα του κυριου ιησου εν τω σωματι μου βασταζω
- 18 **Благодать Господа нашого Ісуса Христа нехай буде з духом вашим, браття! Амінь.**
The grace of our Lord Jesus Christ be with your spirit, brothers. So be it.
η χαρις του κυριου ημων ιησου χριστου μετα του πνευματος υμων αδελφοι αμην [προς γαλατας εγγραφη απο ρωμης]
- 1 **¶ Павло, з волі Божої апостол Христа Ісуса, святим, що в Ефесі, і вірним у Христі Ісусі,**
Paul, an Apostle of Christ Jesus by the purpose of God, to the saints who are at Ephesus, and those who have faith in Christ Jesus:
παυλος αποστολος ιησου χριστου δια θεληματος θεου τοις αγιοις τοις ουσιν εν εφεσω και πιστοις εν χριστω ιησου
- 2 **нехай буде вам благодать та мир від Бога, Отця нашого, і Господа Ісуса Христа!**
Grace to you and peace from God our Father and the Lord Jesus Christ.
χαρις υμιν και ειρηνη απο θεου πατρος ημων και κυριου ιησου χριστου
- 3 **¶ Благословенний Бог і Отець Господа нашого Ісуса Христа, що нас у Христі поблагословив усяким благословенням духовним у небесах,**
Praise be to the God and Father of our Lord Jesus Christ, who has given us every blessing of the Spirit in the heavens in Christ:
ευλογητος ο θεος και πατηρ του κυριου ημων ιησου χριστου ο ευλογησας ημας εν παση ευλογια πνευματικη εν τοις επουρανοις χριστω
- 4 **так як вибрав у Ньому Він нас перше закладення світу, щоб були перед Ним ми святі й непорочні, у любові,**
Even as he made selection of us in him from the first, so that we might be holy and free from all evil before him in love:
καθως εξελεξατο ημας εν αυτο προ καταβολης κοσμου ειναι ημας αγιους και αμωμους κατενωπιον αυτου εν αγαπη
- 5 **призначивши наперед, щоб нас усиновити для Себе Ісусом Христом, за впаданням волі Своєї,**
As we were designed before by him for the position of sons to himself, through Jesus Christ, in the good pleasure of his purpose,
προορισας ημας εις υιοθεσιαν δια ιησου χριστου εις αυτον κατα την ευδοκιαν του θεληματος αυτου
- 6 **на хвалу слави благодаті Своєї, якою Він обдарував нас в Улюбленім,**
To the praise of the glory of his grace, which he freely gave to us in the Loved One:
εις επαινον δοξης της χαριτος αυτου εν η εχαριτωσεν ημας εν τω ηγαπημενω
- 7 **що масмо в Ньому відкуплення кров'ю Його, прощення провин, через багатство благодаті Його,**
In whom we have salvation through his blood, the forgiveness of our sins, through the wealth of his grace,
εν ω εχομεν την απολυτρωσιν δια του αιματος αυτου την αφεσιν των παραπτωματος κατα τον πλουτον της χαριτος αυτου
- 8 **яку Він намножив у нас у всякій премудрості й розважності,**
Which he gave us in full measure in all wisdom and care;
ης επλερισσευσεν εις ημας εν παση σοφια και φρονησει

- 9 об'явивши нам тасмницю волі Своєї за Своїм уподобанням, яке постановив у Самому Собої,
Having made clear to us the secret of his purpose, in agreement with the design which he had in mind, to put into his hands
γνωρισας ημιν το μυστηριον του θεληματος αυτου κατα την ευδοκιαν αυτου ην προεθετο εν αυτω
- 10 для урядження виповнення часів, щоб усе об'єднати в Христі, що на небі, і що на землі.
The ordering of the times when they are complete, so that all things might come to a head in Christ, the things in heaven and the things on the earth; in him, I say,
εις οικονομιαν του πληρωματος των καιρων ανακεφαλαιωσασθαι τα παντα εν τω χριστω τα τε εν τοις ουρανοις και τα επι της γης
- 11 У Нім, що в Нім стали ми й спадкоємцями, будши призначені наперед постановою Того, Хто все чинить за радою волі Своєї,
In whom we have a heritage, being marked out from the first in his purpose who does all things in agreement with his designs;
εν αυτω εν ω και εκληρωθημεν προορισθεντες κατα προθεσιν του τα παντα ενεργουντος κατα την βουλην του θεληματος αυτου
- 12 щоб на хвалу Його слави були ми, що перше надіялися на Христа.
So that his glory might have praise through us who first had hope in Christ:
εις το ειναι ημας εις επαινων της δοξης αυτου τους προηλπικотας εν τω χριστω
- 13 У Ньому й ви, як почули були слово істини, Євангелію спасіння свого, та в Нього й увірували, запечатані стали Святим Духом обітниці,
In whom you, having been given the true word, the good news of your salvation, and through your faith in him, were given the sign of the Holy Spirit of hope,
εν ω και υμεις ακουσαντες τον λογον της αληθειας το ευαγγελιον της σωτηριας υμων εν ω και πιστευσαντες εσφραγισθητε τω πνευματι της επαγγελιας τω αγιω
- 14 Який є завдаток нашого спадку, на викуп здобутого, на хвалу Його слави!
Which is the first-fruit of our heritage, till God gets back that which is his, to the praise of his glory.
ος εστιν αρραβων της κληρονομιας ημων εις απολυτρωσιν της περιποιησεως εις επαινων της δοξης αυτου
- 15 ¶ Тому й я, прочувши про вашу віру в Господа Ісуса, і про любов до всіх святих,
For this cause I, having had news of the faith in the Lord Jesus which is among you, and which you make clear to all the saints,
δια τουτο καγω ακουσας την καθ υμας πιστιν εν τω κυριω ιησου και την αγαπην την εις παντας τους αγιους
- 16 не перестаю за вас дякувати, і в молитвах своїх за вас згадую,
Give praise without end for you, keeping you in mind in my prayers;
ου παυομαι ευχαριστων υπερ υμων μνειαν υμων ποιουμενος επι των προσευχων μου
- 17 щоб Бог Господа нашого Ісуса Христа, Отець слави, дав вам Духа премудрости та відкриття для пізнання Його,
That the God of our Lord Jesus Christ, the Father of glory, may give to you a spirit of wisdom and revelation in the knowledge of him;
ινα ο θεος του κυριου ημων ιησου χριστου ο πατηρ της δοξης δωη υμιν πνευμα σοφιας και αποκαλυψεως εν επιγνωσει αυτου
- 18 просвітить очі вашого серця, щоб ви зрозуміли, до якої надії Він вас закликає, і який багатий Його славний спадок у святих,
And that having the eyes of your heart full of light, you may have knowledge of what is the hope of his purpose, what is the wealth of the glory of his heritage in the saints,
πε φωτισμενους τους οφθαλμους της διανοιας υμων εις το ειδεναι υμας τις εστιν η ελπις της κλησεως αυτου και τις ο πλουτος της δοξης της κληρονομιας αυτου εν τοις αγιοις
- 19 і яка безмірна велич Його сили в нас, що вірусмо за виявленням потужної сили Його,
And how unlimited is his power to us who have faith, as is seen in the working of the strength of his power,
και τι το υπερβαλλον μεγαθος της δυναμειος αυτου εις ημας τους πιστευοντας κατα την ενεργειαν του κρατους της ισχυρος αυτου
- 20 яку виявив Він у Христі, воскресивши із мертвих Його, і посадивши на небі праворуч Себе,
By which he made Christ come back from the dead, and gave him a place at his right hand in heaven,
ην ενηργησεν εν τω χριστω ευειρας αυτον εκ νεκρων και εκαθισεν εν δεξια αυτου εν τοις επουρανοις
- 21 вище від усякого уряду, і влади, і сили, і панування, і всякого ймення, що назване не тільки в цім віці, але й у майбутньому.
Far over all rule and authority and power and every name which is named, not only in the present order, but in that which is to come:
υπερανω πασης αρχης και εξουσιας και δυναμειος και κυριοτητος και παντος ονοματος ονομαζομενου ου μονον εν τω αιωνι τουτω αλλα και εν τω μελλοντι
- 22 І все впокорив Він під ноги Йому, і Його дав найвище за все за Голову Церкви,
And he has put all things under his feet, and has made him to be head over all things to the church,
και παντα υπεταξεν υπο τους ποδας αυτου και αυτον εδωκεν κεφαλην υπερ παντα τη εκκλησια

- 23 а вона Його тіло, повня Того, що все всім наповняє!
Which is his body, the full measure of him in whom all things are made complete.
ητις εστιν το σωμα αυτου το πληρωμα του παντα εν πασιν πληρουμενου
- 1 ¶ I вас, що мертві були через ваші провини й гріхи,
And to you did he give life, when you were dead through your wrongdoing and sins,
και υμας οντας νεκρους τοις παραπτωμασιν και ταις αμαρτιαις
- 2 в яких ви колись проживали за звичасм віку цього, за волею князя, що панує в повітрі, духа, що працює тепер у неслухняних,
In which you were living in the past, after the ways of this present world, doing the pleasure of the lord of the power of the air, the spirit who is now working in those who go against the purpose of God;
εν αις ποτε περιπατησατε κατα τον αιωνα του κοσμου τουτου κατα τον αρχοντα της εξουσιας του αερος του πνευματος του νυν ενεργουντος εν τοις υιοις της απειθειας
- 3 між якими й усі ми проживали колись у пожадливостях нашого тіла, як чинили волю тіла й думок, і з природи були дітьми гніву, як і інші,
Among whom we all at one time were living in the pleasures of our flesh, giving way to the desires of the flesh and of the mind, and the punishment of God was waiting for us even as for the rest.
εν οις και ημεις παντες ανεστραφημεν ποτε εν ταις επιθυμιαις της σαρκος ημων ποιουντες τα θεληματα της σαρκος και των διανοιων και ημεν τεκνα φυσει οργης ως και οι λοιποι
- 4 ¶ Бог же, багатий на милосердя, через Свою превелику любов, що нею Він нас полюбив,
But God, being full of mercy, through the great love which he had for us,
ο δε θεος πλουσιος ον εν ελεει δια την πολλην αγαπην αυτου ην ηγαπησεν ημας
- 5 і нас, що мертві були через прогріхи, оживив разом із Христом, спасені ви благодаттю,
Even when we were dead through our sins, gave us life together with Christ (by grace you have salvation),
και οντας ημας νεκρους τοις παραπτωμασιν συνεζωοποιησεν τω χριστω χαριτι εστε σεσωσμενοι
- 6 і разом із Ним воскресив, і разом із Ним посадив на небесних місцях у Христі Ісусі,
So that we came back from death with him, and are seated with him in the heavens, in Christ Jesus;
και συνηγειρεν και συνεκαθισεν εν τοις επουρανοις εν χριστω ιησου
- 7 щоб у наступних віках показати безмірне багатство благодаті Своєї в доброті до нас у Христі Ісусі.
That in the time to come he might make clear the full wealth of his grace in his mercy to us in Christ Jesus:
ινα ενδειξηται εν τοις αιωσιν τοις επερχομενοις τον υπερβαλλοντα πλουτον της χαριτος αυτου εν χρηστοτητι εφ ημας εν χριστω ιησου
- 8 Бо спасені ви благодаттю через віру, а це не від вас, то дар Божий,
Because by grace you have salvation through faith; and that not of yourselves: it is given by God:
τη γαρ χαριτι εστε σεσωσμενοι δια της πιστεως και τουτο ουκ εξ υμων θεου το δωρον
- 9 не від діл, щоб ніхто не хвалився.
Not by works, so that no man may take glory to himself.
ουκ εξ εργαων ινα μη τις καυχησηται
- 10 Бо ми Його твориво, створені в Христі Ісусі на добрі діла, які Бог наперед приготував, щоб ми в них перебували.
For by his act we were given existence in Christ Jesus to do those good works which God before made ready for us so that we might do them.
αυτου γαρ εσμεν ποιημα κτισθεντες εν χριστω ιησου επι εργαις αγαθοις οις προητοιμασεν ο θεος ινα εν αυτοις περιπατησωμεν
- 11 ¶ Отож, пам'ятайте, що ви, колись тілом погани, що вас так звані рукотворно обрізані на тілі зуть необрізаними,
For this reason keep it in mind that in the past you, the Gentiles in the flesh, who are looked on as being outside the circumcision by those who have circumcision, in the flesh, made by hands;
διο μνημονευετε οτι υμεις ποτε τα εθνη εν σαρκι οι λεγομενοι ακροβυστια υπο της λεγομενης περιτομης εν σαρκι χειροποιητου
- 12 що ви того часу були без Христа, відлучені від громади ізраїльської, і чужі заповітам обітниці, не мавши надії й без Бога на світі.
That you were at that time without Christ, being cut off from any part in Israel's rights as a nation, having no part in God's agreement, having no hope, and without God in the world.
οτι ητε εν τω καιρω εκεινω χωρις χριστου απηλλοτριωμενοι της πολιτειας του ισραηλ και ξενοι των διαθηκων της επαγγελιας ελπιδα μη εχοντες και αθειοι εν τω κοσμο
- 13 А тепер у Христі Ісусі ви, що колись далекі були, стали близькі Христовою кров'ю.
But now in Christ Jesus you who at one time were far off are made near in the blood of Christ.
νυνι δε εν χριστω ιησου ημεις οι ποτε οντες μακραν εγγυς εγενηθητε εν τω αιματι του χριστου

- 14 ¶ Він бо наш мир, що вчинив із двох одне й зруйнував серединну перегороду, ворожнечу, Своїм тілом,
For he is our peace, who has made the two into one, and by whom the middle wall of division has been broken down,
αυτος γαρ εστιν η ειρηνη ημων ο ποιησας τα αμφοτερα εν και το μεσοτοιχον του φραγμου λυσας
- 15 Він Своєю наукою знищив Закона заповідей, щоб з обох збудувати Собою одного нового чоловіка, мир чинивши,
Having in his flesh put an end to that which made the division between us, even the law with its rules and orders, so that he might make in himself, of the two, one new man, so making peace;
την εχθραν εν τη σαρκι αυτου τον νομον των εντολων εν δογμασιν καταργησας ινα τους δυο κτιση εν εαυτω εις ενα καινον ανθρωπον ποιων ειρηνην
- 16 і хрестом примирити із Богом обох в однім тілі, ворожнечу на ньому забивши.
And that the two might come into agreement with God in one body through the cross, so putting an end to that division.
και αποκαταλλαξη τους αμφοτερους εν ενι σωματι τω θεω δια του σταυρου αποκτεινας την εχθραν εν αυτω
- 17 І, прийшовши, Він благовістив мир вам, далеким, і мир близьким,
And he came preaching peace to you who were far off, and to those who were near;
και ελθων ευηγγελισατο ειρηνην υμιν τοις μακραν και τοις εγγυς
- 18 бо обос Ним маємо приступ у Дусі однім до Отця.
Because through him the two of us are able to come near in one Spirit to the Father.
οτι δι αυτου εχομεν την προσαγωγην οι αμφοτεροι εν ενι πνευματι προς τον πατερα
- 19 Отже, ви вже не чужі й не приходьки, а співгрожани святим, і домашні для Бога,
So then you are no longer as those who have no part or place in the kingdom of God, but you are numbered among the saints, and of the family of God,
αρα ουν ουκετι εστε ξενοι και παροικοι αλλα συμπολιται των αγιων και οικειοι του θεου
- 20 збудовані на основі апостолів і пророків, де наріжним каменем є Сам Ісус Христос,
Resting on the base of the Apostles and prophets, Christ Jesus himself being the chief keystone,
εποικοδομηθεντες επι τω θεμελιω των αποστολων και προφητων οντος ακρογωνιαιου αυτου ιησου χριστου
- 21 що на ньому вся будівля, улад побудована, росте в святий храм у Господі,
In whom all the building, rightly joined together, comes to be a holy house of God in the Lord;
εν ω πασα η οικοδομη συναρμολογουμενη αυξει εις ναον αγιον εν κυριω
- 22 що на ньому і ви разом будуетесь Духом на оселю Божу.
In whom you, with the rest, are united together as a living-place of God in the Spirit.
εν ω και υμεις συνοικοδομεισθε εις κατοικητηριον του θεου εν πνευματι
- 1 ¶ Через це я, Павло, є в'язень Ісуса Христа за вас, поган,
For this cause I Paul, the prisoner of Christ Jesus for you Gentiles,
τουτου χαριν εγω παυλος ο δεσμιος του χριστου ιησου υπερ υμων των εθνων
- 2 якщо ви тільки чули про зарядження Божої благодаті, що для вас мені дана.
If that ordering of the grace of God has come to your knowledge, which was given to me for you,
ειγε ηκουσατε την οικονομιαν της χαριτος του θεου της δοθεισης μοι εις υμας
- 3 Бо мені відкриттям об'явилась була таємниця, як писав я вам коротко вище,
How by revelation the secret was made clear to me, as I said before in a short letter,
οτι κατα αποκαλυψιν εγνωρισεν μοι το μυστηριον καθως προεγραψα εν ολιγω
- 4 з чого можете ви, читаючи, пізнати моє розуміння таємниці Христової.
By the reading of which you will be clear about my knowledge of the secret of Christ;
προς ο δυνασθε αναγνωσκοντες νοησαι την συνεσιν μου εν τω μυστηριω του χριστου
- 5 А вона за інших поколінь не була оголошена людським синам, як відкрилась тепер через Духа Його святим апостолам і пророкам,
Which in other generations was not given to the sons of men, but the revelation of it has now been made to his holy Apostles and prophets in the Spirit;
ο εν ετεραις γενεαις ουκ εγνωρισθη τοις υιοις των ανθρωπων ως νυν απεκαλυφθη τοις αγιοις αποστολοις αυτου και προφηταις εν πνευματι

- 6 що погани співспадкоємці, і одне тіло, і співучасники Його обітницї в Христі Ієсусі через Євангелію,
Which is that the Gentiles have a part in the heritage, and in the same body, and in the same hope in Christ through the good news,
ειναι τα εθνη συγκληρονομα και συσσωμα και συμμετοχα της επαγγελιας αυτου εν τω χριστω δια του ευαγγελιου
- 7 якій служителем я став через дар благодатї Божої, що дана мені чином сили Його.
Of which I was made a preacher, through that grace of God which was given to me in the measure of the working of his power.
ου εγενομην διακονος κατα την δωρεαν της χαριτος του θεου την δοθεισαν μοι κατα την ενεργειαν της δυναμεως αυτου
- 8 Мені, найменшому від усіх святих, дана була оця благодать, благовістити поганам недосліджене багатство Христове,
To me, who am less than the least of all the saints, was this grace given, so that I might make clear to the Gentiles the good news of the unending wealth of Christ:
εμοι τω ελαχιστοτερω παντων των αγιων εδοθη η χαρις αυτη εν τοις εθνεσιν ευαγγελισασθαι τον ανεξιχνιαστον πλουτον του χριστου
- 9 та висвітлити, що то є зарядження тасмниці, яка від віків захована в Бозі, Який створив усе,
And make all men see what is the ordering of the secret which from the first has been kept in God who made all things;
και φωτισαι παντας τις η κοινωνια του μυστηριου του αποκεκρυμμενου απο των αιωνων εν τω θεω τω τα παντα κτισαντι δια ιησου χριστου
- 10 щоб тепер через Церкву була оголошена початкам та владам на небі найрізніша мудрість Божа,
So that now to the rulers and the authorities in the heavens might be made clear through the church the wide-shining wisdom of God,
ινα γνωρισθη νυν ταις αρχαις και ταις εξουσιαις εν τοις επουρανοις δια της εκκλησιας η πολυποικιλος σοφια του θεου
- 11 за відвічної постанови, яку Він учинив у Христі Ієсусі, Господі нашім,
Which is seen in his eternal purpose in Christ Jesus our Lord:
κατα προθεσιν των αιωνων ην εποιησεν εν χριστω ιησου τω κυριω ημων
- 12 в Якім масмо відвагу та доступ у надії через віру в Нього.
By whom we come near to God without fear through faith in him.
εν ω εχομεν την παρρησιαν και την προσαγωγην εν πεποιθησει δια της πιστεως αυτου
- 13 Тому то благаю я вас не занепадати духом через терпіння мого через вас, бо воно ваша слава.
For this reason it is my prayer that you may not become feeble because of my troubles for you, which are your glory.
διο αιτουμαι μη εκκακειν εν ταις θλιψεσιν μου υπερ υμων ητις εστιν δοξα υμων
- 14 ¶ Для того схиляю коліна свої перед Отцем,
For this cause I go down on my knees before the Father,
τουτου χαριν камπτω τα γονατα μου προς τον πατερα του κυριου ημων ιησου χριστου
- 15 що від Нього має імення кожен рід на небі й на землі,
From whom every family in heaven and on earth is named,
εξ ου πασα πατρια εν ουρανοις και επι γης ονομαζεται
- 16 щоб Він дав вам за багатством слави Своєї силою зміцнитися через Духа Його в чоловікові внутрішнім,
That in the wealth of his glory he would make you strong with power through his Spirit in your hearts;
ινα δωη υμιν κατα τον πλουτον της δοξης αυτου δυναμει κραταιωθηναι δια του πνευματος αυτου εις τον εσω ανθρωπον
- 17 щоб Христос через віру замешкав у ваших серцях, щоб ви, закорінені й основані в любові,
So that Christ may have his place in your hearts through faith; and that you, being rooted and based in love,
κατοικησαι τον χριστον δια της πιστεως εν ταις καρδιαις υμων
- 18 змогли зрозуміти зо всіма святими, що то ширина й довжина, і глибина й вишина,
May have strength to see with all the saints how wide and long and high and deep it is,
εν αγαπη ερριζωμενοι και τεθεμελιωμενοι ινα εξισχυσητε καταλαβεσθαι συν πασιν τοις αγιοις τι το πλατος και μηκος και βαθος και υψος
- 19 і пізнати Христову любов, яка перевищує знання, щоб були ви наповнені всякою повнотою Божою.
And to have knowledge of the love of Christ which is outside all knowledge, so that you may be made complete as God himself is complete.
γνωσαι τε την υπερβαλλουσαν της γνωσεως αγαπην του χριστου ινα πληρωθητε εις παν το πληρωμα του θεου

- 20 А Тому, Хто може зробити значно більш над усе, чого просимо або думасмо, силою, що діє в нас,
Now to him who is able to do in full measure more than all our desires or thoughts, through the power which is working in us,
τω δε δυναμενω υπερ παντα ποιησαι υπερ εκ περισσου ων αιτουμεθα η νοουμεν κατα την δυναμιν την ενεργουμενην εν ημιν
- 21 Тому слава в Церкві та в Христі Ісусі на всі покоління на вічні віки. Амінь.
To him be the glory in the church and in Christ Jesus to all generations for ever and ever. So be it.
αυτω η δοξα εν τη εκκλησια εν χριστω ιησου εις πασας τας γενεας του αιωνος των αιωνων αμην
- 1 ¶ Отож, благаю вас я, в'язень у Господі, щоб ви поводитися гідно покликання, що до нього покликано вас,
I then, the prisoner in the Lord, make this request from my heart, that you will see that your behaviour is a credit to the position which God's purpose has given you,
παρακαλω ουν υμας εγω ο δεσμιος εν κυριω αξιως περιπατησαι της κλησεως ης εκληθητε
- 2 ¶ зо всякою покорою та лагідністю, з довготерпінням, у любові терплячи один одного,
With all gentle and quiet behaviour, taking whatever comes, putting up with one another in love;
μετα πασης ταπεινοφροσυνης και πραοτητος μετα μακροθυμιας ανεχομενοι αλληλων εν αγαπη
- 3 пильнуючи зберігати єдність духа в союзі миру.
Taking care to keep the harmony of the Spirit in the yoke of peace.
σπουδαζοντες τηρειν την ενοτητα του πνευματος εν τω συνδεσμω της ειρηνης
- 4 Одне тіло, один дух, як і були ви покликані в одній надії вашого покликання.
There is one body and one Spirit, even as you have been marked out by God in the one hope of his purpose for you;
εν σωμα και εν πνευμα καθως και εκληθητε εν μια ελπιδι της κλησεως υμων
- 5 Один Господь, одна віра, одне хрищення,
One Lord, one faith, one baptism,
εις κυριος μια πιστις εν βαπτισμα
- 6 один Бог і Отець усіх, що Він над усіма, і через усіх, і в усіх.
One God and Father of all, who is over all, and through all, and in all.
εις θεος και πατηρ παντων ο επι παντων και δια παντων και εν πασιν υμιν
- 7 А кожному з нас дана благодать у міру дару Христового.
But to every one of us has grace been given in the measure of the giving of Christ.
ени δε εκαστω ημων εδοθη η χαρις κατα το μετρον της δωρεας του χριστου
- 8 Тому й сказано: Піднявшись на висоту, Ти полонених набрав і людям дав дари!
For this reason he says, He went up on high, taking his prisoners with him, and gave freely to men.
διο λεγει αναβας εις υψος ηχηλωτευσεν αχηλωσιαν και εδωκεν δοματα τοις ανθρωποις
- 9 А те, що піднявся був, що то, як не те, що перше й зійшов був до найнижчих місць землі?
(Now this, He went up, what is it but that he first went down into the lower parts of the earth?
το δε ανεβη τι εστιν ει μη οτι και κατεβη πρωτον εις τα κατωτερα μερη της γης
- 10 Хто зійшов був, Той саме й піднявся високо над усі небеса, щоб наповнити все.
He who went down is the same who went up far over all the heavens so that he might make all things complete.)
ο καταβας αυτος εστιν και ο αναβας υπερανω παντων των ουρανων ινα πληρωση τα παντα
- 11 І Він, отож, настановив одних за апостолів, одних за пророків, а тих за благовісників, а тих за пастирів та вчителів,
And he gave some as Apostles, and some, prophets; and some, preachers of the good news; and some to give care and teaching;
και αυτος εδωκεν τους μεν αποστολους τους δε προφητας τους δε ευαγγελιστας τους δε ποιμενας και διδασκαλους
- 12 щоб приготувати святих на діло служби для збудування тіла Христового,
For the training of the saints as servants in the church, for the building up of the body of Christ:
προς τον καταρτισμον των αγιων εις εργον διακονιας εις οικοδομην του σωματος του χριστου

- 13 аж поки ми всі не досягнемо з'єднання віри й пізнання Сина Божого, Мужа досконалого, у міру зросту Христової повноти,
Till we all come to the harmony of the faith, and of the knowledge of the Son of God, to full growth, to the full measure of Christ:
 μέχρι καταντησωμεν οι παντες εις την ενοτητα της πιστεως και της επιγνωσεως του υιου του θεου εις ανδρα τελειον εις μετρον ηλικιας του πληρωματος του χριστου
- 14 щоб більш не були ми малолітками, що хитаються й захоплюються від усякого вітру науки за людською оманю та за лукавством до хитрого блуду,
So that we may be no longer children, sent this way and that, turned about by every wind of teaching, by the twisting and tricks of men, by the deceits of error;
 ινα μηκει ωμεν νηπιοι κλωδωνιζομενοι και περιφερομενοι παντι ανεμω της διδασκαλιας εν τη κυβεια των ανθρωπων εν πανουργια προς την μεθοδειαν της πλανης
- 15 щоб були ми правдомовні в любові, і в усьому зростали в Нього, а Він Голова, Христос.
But saying true words in love, may come to full growth in him, who is the head, even Christ;
 αληθευοντες δε εν αγαπη αυξησωμεν εις αυτον τα παντα ος εστιν η κεφαλη ο χριστος
- 16 А з Нього все тіло, складене й зв'язане всяким допоміжним суглобом, у міру чинности кожного окремого члена, чинить зріст тіла на будівання самого себе любов'ю.
Through whom all the body, being rightly formed and united together, by the full working of every part, is increased to the building up of itself in love.
 εξ ου παν το σωμα συναρμολογουμενο και συμβιβαζομενο δια πασης αφης της επιχορηγιας κατ ενεργειαν εν μετρω ενος εκαστου μερους την αυξησιν του σωματος ποιειται εις οικοδομην εαυτου εν αγαπη
- 17 ¶ Отже, говорю я це й свідкую в Господі, щоб ви більш не поводитися, як поведуться погани в марноті свого розуму,
This I say, then, and give witness in the Lord, that you are to go no longer in the way of the Gentiles whose minds are turned to that which has no profit,
 τουτο ουν λεγω και μαρτυρομαι εν κυριω μηκει υμας περιπατειν καθως και τα λοιπα εθνη περιπατει εν ματαιοτητι του νοου αυτων
- 18 вони запаморочені розумом, відчужені від життя Божого за неучтвом, що в них, за стверділість їхніх сердець,
Whose thoughts are dark, to whom the life of God is strange because they are without knowledge, and their hearts have been made hard;
 εσκοτισμενοι τη διανοια οντες απηλλοτριωμενοι της ζωης του θεου δια την αγνοιαν την ουσαν εν αυτοις δια την πορωσιν της καρδιας αυτων
- 19 вони отупіли й віддалися розпусті, щоб чинити всяку нечисть із зажерливістю.
Who having no more power of feeling, have given themselves up to evil passions, to do all unclean things with overmuch desire.
 οιτινες απηληκτοτες εαυτους παρεδωκαν τη ασελγεια εις εργασιαν ακαθαρσιας πασης εν πλεονεξια
- 20 Але ви не так пізнали Христа,
For this was not the teaching of Christ which was given to you;
 υμεις δε ουχ ουτως εμαθετε τον χριστον
- 21 якщо ви чули про Нього, і навчилися в Ним, бо правда в Ісусі,
If in fact you gave ear to him, and were given teaching in him, even as what is true is made clear in Jesus:
 ειγε αυτον ηκουσατε και εν αυτω εδιδαχθητε καθως εστιν αληθεια εν τω ιησου
- 22 щоб відкинути, за першим поступованням, старого чоловіка, який зотлівас в зваблених пожадливостях,
That you are to put away, in relation to your earlier way of life, the old man, which has become evil by love of deceit;
 αποθεσθαι υμας κατα την προτεραν αναστροφην τον παλαιον ανθρωπον τον φθειρομενον κατα τας επιθυμιας της απατης
- 23 та відновлятися духом вашого розуму,
And be made new in the spirit of your mind,
 ανανεουσθαι δε τω πνευματι του νοου υμων
- 24 і зодягнутися в нового чоловіка, створеного за Богом у справедливості й святості правди.
And put on the new man, to which God has given life, in righteousness and a true and holy way of living.
 και ενδυσασθαι τον καινον ανθρωπον τον κατα θεον κτισθεντα εν δικαιοσυνη και οσιοτητι της αληθειας
- 25 Тому то, неправду відкинувши, говоріть кожен правду до свого ближнього, бо ми члени один для одного.
And so, putting away false words, let everyone say what is true to his neighbour: for we are parts one of another.
 διο αποθεμενοι το ψευδος λαλειτε αληθειαν εκαστος μετα του πλησιον αυτου οτι εσμεν αλληλων μελη
- 26 Гнівайтесь, та не грішіть, сонце нехай не заходить у вашому гніві,
Be angry without doing wrong; let not the sun go down on your wrath;
 οργιζεσθε και μη αμαρτανετε ο ηλιος μη επιδυετω επι τω παροργισμω υμων

- 27 і місця дияволі не давайте!
And do not give way to the Evil One.
 μητε διδοτε τοπον τω διαβολω
- 28 Хто крав, нехай більше не краде, а краще нехай працює та чинить руками своїми добро, щоб мати подати нужденному.
Let him who was a thief be so no longer, but let him do good work with his hands, so that he may have something to give to him who is in need.
 ο κλεπτων μηκετι κλεπτετω μαλλον δε κοπιατω εργαζομενος το αγαθον ταις χερσιν ινα εχη μεταδιδοναι τω χρειαν εχοντι
- 29 Нехай жадне слово гниле не виходить із уст ваших, але тільки таке, що добре на потрібне збудування, щоб воно подало благодать тим, хто чує.
Let no evil talk come out of your mouth, but only what is good for giving necessary teaching, and for grace to those who give ear.
 πας λογος σαπρος εκ του στοματος υμων μη εκπορευεσθω αλλ ει τις αγαθος προς οικοδομην της χρειας ινα δω χαριν τοις ακουουσιν
- 30 І не засмучуйте Духа Святого Божого, Яким ви запечатані на день викупу.
And do not give grief to the Holy Spirit of God, by whom you were marked for the day of salvation.
 και μη λυπειτε το πνευμα το αγιον του θεου εν ω εσφραγισθητε εις ημεραν απολυτρωσεως
- 31 Усяке подратування, і гнів, і лютість, і крик, і лайка нехай буде взято від вас разом із усякою злобою.
Let all bitter, sharp and angry feeling, and noise, and evil words, be put away from you, with all unkind acts;
 πασα πικρια και θυμος και οργη και κραυγη και βλασφημια αρθητω αφ υμων συν παση κακια
- 32 А ви один до одного будьте ласкаві, милостиві, прощаючи один одному, як і Бог через Христа вам простив!
And be kind to one another, full of pity, having forgiveness for one another, even as God in Christ had forgiveness for you.
 γινεσθε δε εις αλληλους χρηστοι ευσπλαγχοι χαριζομενοι εαυτοις καθως και ο θεος εν χριστω εχαρισατο υμιν
- 1 ¶ Отже, будьте наслідувачами Богові, як улюблені діти,
Let it then be your desire to be like God, as well-loved children;
 γινεσθε ουν μιμηται του θεου ως τεκνα αγαπητα
- 2 і поведьтеся в любові, як і Христос полюбив вас, і видав за нас Самого Себе, як дар і жертву Богові на присмні пахощі.
And be living in love, even as Christ had love for you, and gave himself up for us, an offering to God for a perfume of a sweet smell.
 και περιπατατε εν αγαπη καθως και ο χριστος ηγαπησεν ημας και παρεδωκεν εαυτον υπερ ημων προσφοραν και θυσιαν τω θεω εις οσμην ευωδιας
- 3 ¶ А розпуста та нечисть усяка й зажерливість нехай навіть не згадуються поміж вами, як личить святим,
But evil acts of the flesh and all unclean things, or desire for others' property, let it not even be named among you, as is right for saints;
 πορνεια δε και πασα ακαθαρσια η πλεονεξια μηδε ονομαζεσθω εν υμιν καθως препει αγιοις
- 4 і гидота, і марнословство або жарти, що непристойні вам, але краще дякування.
And let there be no low behaviour, or foolish talk, or words said in sport, which are not right, but in place of them the giving of praise.
 και αισχροτης και μορολογια η ευτραπελια τα ουκ ανηκοντα αλλα μαλλον ευχαριστηα
- 5 Знайте бо це, що жаден розпусник, чи нечистий, або зажерливий, що він ідолянин, не має спадку в Христовому й Божому Царстві!
Being certain of this, that no man who gives way to the passions of the flesh, no unclean person, or one who has desire for the property of others, or who gives worship to images, has any heritage in the kingdom of Christ and God.
 τουτο γαρ εστε γνωσκοντες οτι πας πορνος η ακαθαρτος η πλεονεκτικος ος εστιν ειδωλολατρης ουκ εχει κληρονομιαν εν τη βασιλεια του χριστου και θεου
- 6 Нехай вас не зводить ніхто словами марнотними, бо гнів Божий приходить за них на неслухняних,
Do not be turned from the right way by foolish words; for because of these things the punishment of God comes on those who do not put themselves under him.
 μηδεις υμας απατατω κενους λογοις δια ταυτα γαρ ερχεται η οργη του θεου επι τους υιους της απειθειας
- 7 тож не будьте їм спільниками!
Have no part with such men;
 μη ουν γινεσθε συμμετοχοι αυτων
- 8 Ви бо були колись темрявою, тепер же ви світло в Господі, поведьтеся, як діти світла,
For you at one time were dark, but now are light in the Lord: let your behaviour be that of children of light
 ητε γαρ ποτε σκοτος νυν δε φως εν κυριω ως τεκνα φωτος περιπατατε

- 9 бо плід світла знаходиться в кожній доброті, і праведності, і правді.
(Because the fruit of the light is in all righteousness and in everything which is good and true),
ο γαρ καρπος του πνευματος εν παση αγαθωσυνη και δικαιοσυνη και αληθεια
- 10 Допевняйтеся, що прїємне для Господа,
Testing by experience what is well-pleasing to the Lord;
δοκιμαζοντες τι εστιν ευαρεστον τω κυριω
- 11 і не беріть участи в неплідних ділах темряви, а краще й докоряйте.
And have no company with the works of the dark, which give no fruit, but make their true quality clear;
και μη συκοινωνειτε τοις εργοις τοις ακαρποις του σκοτους μαλλον δε και ελεγχετε
- 12 Бо соромно навіть казати про те, що роблять вони потаємно!
For the things which are done by them in secret it is shame even to put into words.
τα γαρ κρυφη γινομενα υπ αυτων αισχρον εστιν και λεγειν
- 13 Усе ж те, що світлом докоряється, стає явне, бо все, що явне стає, то світло.
But all things, when their true quality is seen, are made clear by the light: because everything which is made clear is light.
τα δε παντα ελεγχομενα υπο του φωτος φανερωται παν γαρ το φανερουμενον φως εστιν
- 14 Через це то й говорить: Сплячий, вставай, і воскресни із мертвих, і Христос освітлить тебе!
For this reason he says, Be awake, you who are sleeping, and come up from among the dead, and Christ will be your light.
διο λεγει εγειραι ο καθευδων και αναστα εκ των νεκρων και επιφασει σοι ο χριστος
- 15 Отож, уважайте, щоб поводитися обережно, не як немудрі, але як мудрі,
Take care then how you are living, not as unwise, but as wise;
βλεπετε ουν πως ακριβως περιπατειτε μη ως ασοφοι αλλ ως σοφοι
- 16 використовуючи час, дні бо лукаві!
Making good use of the time, because the days are evil.
εξαγοραζομενοι τον καιρον οτι αι ημεραι πονηραι εισιν
- 17 Через це не будьте нерозумні, але розумійте, що є воля Господня.
For this reason, then, do not be foolish, but be conscious of the Lord's pleasure.
δια τουτο μη γινεσθε αφρονες αλλα συνιεντες τι το θελημα του κυριου
- 18 І не впивайтесь вином, в якому розпуста, але краще наповнюйтесь Духом,
And do not take overmuch wine by which one may be overcome, but be full of the Spirit;
και μη μεθυσκεσθε οινω εν ω εστιν ασωτια αλλα πληρουσθε εν πνευματι
- 19 розмовляючи поміж собою псалмами, і гімнами, і піснями духовними, співаючи й граючи в серці своєму для Господа,
Joining with one another in holy songs of praise and of the Spirit, using your voice in songs and making melody in your heart to the Lord;
λαλουντες εαυτοις ψαλμοις και υμνοις και ωδιας πνευματικαις αδοντες και ψαλλοντες εν τη καρδια υμων τω κυριω
- 20 дякуючи завжди за все Богові й Отцеві в Ім'я Господа нашого Ісуса Христа,
Giving praise at all times for all things in the name of our Lord Jesus Christ, to God, even the Father;
ευχαριστουντες παντοτε υπερ παντων εν ονοματι του κυριου ημων ιησου χριστου τω θεω και πατρι
- 21 ¶ корячися один одному у Христовім страху.
Letting yourselves be ruled by one another in the fear of Christ.
υποτασσομενοι αλληλοις εν φοβω θεου
- 22 Дружини, коріться своїм чоловікам, як Господеві,
Wives, be under the authority of your husbands, as of the Lord.
αι γυναικες τοις ιδιοις ανδρασιν υποτασσεσθε ως τω κυριω

- 23 **βο** **чоловік** **голова** **дружини**, як і **Христос** **Голова** **Церкви**, **Сам** **Спаситель** **тіла**!
For the husband is the head of the wife, as Christ is the head of the church, being himself the saviour of the body.
οτι ο ανηρ εστιν κεφαλη της γυναικος ως και ο χριστος κεφαλη της εκκλησιας και αυτος εστιν σωτηρ του σωματος
- 24 **І** як **кориться** **Церква** **Христові**, так і **дружини** **своїм** **чоловікам** у **всьому**.
And as the church is under Christ's authority, so let wives be under the rule of their husbands in all things.
αλλ ωσπερ η εκκλησια υποτασσεται τω χριστω ουτως και αι γυναικες τοις ιδιοις ανδρασιν εν παντι
- 25 **Чоловіки**, **любіть** **своїх** **дружин**, як і **Христос** **полюбив** **Церкву**, і **віддав** **за** **неї** **Себе**,
Husbands, have love for your wives, even as Christ had love for the church, and gave himself for it;
οι ανδρες αγαπατε τας γυναικας εαυτων καθως και ο χριστος ηγαπησεν την εκκλησιαν και εαυτον παρεδωκεν υπερ αυτης
- 26 **щоб** **ї** **освятити**, **очистивши** **водяним** **купелем** у **слові**,
So that he might make it holy, having made it clean with the washing of water by the word,
ινα αυτην αγιαση καθαρισας τω λουτρω του υδατος εν ρηματι
- 27 **щоб** **поставити** **ї** **Собі** **славною** **Церквою**, **що** **не** **має** **плями** **чи** **вади**, **чи** **чогось** **такого**, **але** **щоб** **була** **свята** **ї** **непорочна**!
And might take it for himself, a church full of glory, not having one mark or fold or any such thing; but that it might be holy and complete.
ινα παραστηση αυτην εαυτω ενδοξον την εκκλησιαν μη εχουσαν σπιλον η ρυτιδα η τι των τοιουτων αλλ ινα η αγια και αμωμος
- 28 **Чоловіки** **повинні** **любити** **дружин** **своїх** **так**, як **власні** **тіла**, **бо** **хто** **любить** **дружину** **свою**, **той** **любить** **самого** **себе**.
Even so it is right for husbands to have love for their wives as for their bodies. He who has love for his wife has love for himself:
ουτως οφειλουσιν οι ανδρες αγαпан τας εαυτων γυναικας ως τα εαυτων σωματα ο αγαπων την εαυτου γυναικα εαυτον αγαπα
- 29 **Бо** **ніколи** **ніхто** **не** **зненавидів** **власного** **тіла**, **а** **годує** **та** **гріє** **його**, як і **Христос** **Церкву**,
For no man ever had hate for his flesh; but he gives it food and takes care of it, even as Christ does for the church;
ουδεις γαρ ποτε την εαυτου σαρκα εμισησεν αλλ εκτρεφει και θαλπει αυτην καθως και ο κυριος την εκκλησιαν
- 30 **бо** **ми** **члени** **Тіла** **Його** **від** **тіла** **Його** **ї** **від** **костей** **Його**!
Because we are parts of his body.
οτι μελη εσμεν του σωματος αυτου εκ της σαρκος αυτου και εκ των οστων αυτου
- 31 **Покине** **тому** **чоловік** **батька** **ї** **матір**, і **пристане** **до** **дружини** **своєї**, і **будуть** **обоє** **вони** **одним** **тілом**.
For this cause will a man go away from his father and mother and be joined to his wife, and the two will become one flesh.
αντι τουτου καταλειπει ανθρωπος τον πατερα αυτου και την μητερα και προσκολληθησεται προς την γυναικα αυτου και εσονται οι δυο εις σαρκα μιαν
- 32 **Ця** **таємниця** **велика**, **а** **я** **говорю** **про** **Христа** **та** **про** **Церкву**!
This is a great secret: but my words are about Christ and the church.
το μυστηριον τουτο μεγα εστιν εγω δε λεγω εις χριστον και εις την εκκλησιαν
- 33 **Отже**, **нехай** **кожен** **зокрема** **із** **вас** **любить** **так** **свою** **дружину**, як **самого** **себе**, **а** **дружина** **нехай** **боїться** **свого** **чоловіка**!
But do you, everyone, have love for his wife, even as for himself; and let the wife see that she has respect for her husband.
πλην και υμεις οι καθ ενα εκαστος την εαυτου γυναικα ουτως αγαπατω ως εαυτον η δε γυνη ινα φοβηται τον ανδρα
- 1 ¶ **Діти**, **слухайтеся** **своїх** **батьків** у **Господі**, **бо** **це** **справедливе**!
Children, do what is ordered by your fathers and mothers in the Lord: for this is right.
τα τεκνα υπακουετε τοις γονευσιν υμων εν κυριω τουτο γαρ εστιν δικαιον
- 2 **Шануй** **свого** **батька** **та** **матір** **це** **перша** **заповідь** **з** **обітницею**,
Give honour to your father and mother (which is the first rule having a reward),
τιμα τον πατερα σου και την μητερα ητις εστιν εντολη πρωτη εν επαγγελια
- 3 **щоб** **добре** **велося** **тобі**, і **щоб** **ти** **був** **на** **землі** **довголітній**!
So that all may be well for you, and your life may be long on the earth.
ινα ευ σοι γενηται και εση μακροχροنيος επι της γης

- 4 А батьки, не дратуйте дітей своїх, а виховуйте їх в напаминанні й остереженні Божому!
And, you fathers, do not make your children angry: but give them training in the teaching and fear of the Lord.
 και οι πατερες μη παροργιζετε τα τεκνα υμων αλλ εκτρεφετε αυτα εν παιδεια και νουθεσια κυριου
- 5 Раби, слухайтеся тілесних панів зо страхом і тремтінням у простоті серця вашого, як Христа!
Servants, do what is ordered by those who are your natural masters, having respect and fear for them, with all your heart, as to Christ;
 οι δουλοι υπακουετε τοις κυριοις κατα σαρκα μετα φοβου και τρομου εν απλοτητι της καρδιας υμων ως τω χριστω
- 6 Не працюйте тільки про людське око, немов чоловіковгодники, а як раби Христові, чиніть від душі волю Богу,
Not only under your master's eye, as pleasers of men; but as servants of Christ, doing the pleasure of God from the heart;
 μη κατ οφθαλμοδουλειαν ως ανθρωπαρεσκοι αλλ ως δουλοι του χριστου ποιουντες το θελημα του θεου εκ ψυχης
- 7 служіть із зичливістю, немов Господеві, а не людям!
Doing your work readily, as to the Lord, and not to men:
 μετ ευνοιας δουλευοντες τω κυριω και ουκ ανθρωποις
- 8 Знайте, що кожен, коли зробить що добре, те саме одержить від Господа, чи то раб, чи то вільний.
In the knowledge that for every good thing anyone does, he will have his reward from the Lord, if he is a servant or if he is free.
 ειδοτες οτι ο εαν τι εκαστος ποιηση αγαθον τουτο κομειται παρα του κυριου ειτε δουλος ειτε ελευθερος
- 9 А пани, чиніть їм те саме, занегаюйте погрози, знайте, що для вас і для них є на небі Господь, а Він на обличчя не дивиться!
And, you masters, do the same things to them, not making use of violent words: in the knowledge that their Master and yours is in heaven, and he has no respect for a man's position.
 και οι κυριοι τα αυτα ποιειτε προς αυτους ανιεντες την απειλην ειδοτες οτι και υμων αυτων ο κυριος εστιν εν ουρανοις και προσωποληψια ουκ εστιν παρ αυτω
- 10 ¶ Нарешті, мої брати, зміцняйтеся Господом та могутністю сили Його!
Lastly, be strong in the Lord, and in the strength of his power.
 το λοιπον αδελφοι μου ενδυναμουσθε εν κυριω και εν τω κρατει της ισχυος αυτου
- 11 Зодягніться в повну Божу зброю, щоб могли ви стати проти хитрощів диявольських.
Take up God's instruments of war, so that you may be able to keep your position against all the deceits of the Evil One.
 ενδυσασθε την πανοπλιαν του θεου προς το δυνασθαι υμας στηναι προς τας μεθοδειας του διαβολου
- 12 Бо ми не маємо боротьби проти крові та тіла, але проти початків, проти влади, проти світоправителів цієї темряви, проти піднебесних духів злоби.
For our fight is not against flesh and blood, but against authorities and powers, against the world-rulers of this dark night, against the spirits of evil in the heavens.
 οτι ουκ εστιν ημιν η παλη προς αιμα και σαρκα αλλα προς τας αρχας προς τας εξουσιας προς τους κοσμοκρατορας του σκοτους του αιωνος τουτου προς τα πνευματικα της πονηριας εν τοις επουρανιοις
- 13 Через це візьміть повну Божу зброю, щоб могли ви дати опір дня злого, і, все виконавши, витримати.
For this reason take up all the arms of God, so that you may be able to be strong in the evil day, and, having done all, to keep your place.
 δια τουτο αναλαβετε την πανοπλιαν του θεου ινα δυναηθητε αντιστηναι εν τη ημερα τη πονηρα και απαντα κατεργασαμενοι στηναι
- 14 Отже, стійте, підперезавши стегна свої правдою, і зодягнувшись у броню праведности,
Take your place, then, having your body clothed with the true word, and having put on the breastplate of righteousness;
 στητε ουν περιζωσαμενοι την οσφυν υμων εν αληθεια και ενδυσαμενοι τον θωρακα της δικαιοσυνης
- 15 і взувши ноги в готовість Євангелії миру.
Be ready with the good news of peace as shoes on your feet;
 και υποδησαμενοι τους ποδας εν ετοιμασια του ευαγγελιου της ειρηνης
- 16 А найбільш над усе візьміть щита віри, яким зможете погасити всі огненні стріли лукавого.
And most of all, using faith as a cover to keep off all the flaming arrows of the Evil One.
 επι πασιν αναλαβοντες τον θυρεον της πιστεως εν ω δυνασεσθε παντα τα βελη του πονηρου τα πεπυρωμενα σβεσαι
- 17 Візьміть і шолома спасіння, і меча духовного, який є Слово Боже.
And take salvation for your head-dress and the sword of the Spirit, which is the word of God:
 και την περικεφαλαιαν του σωτηριου δεξασθε και την μαχαιραν του πνευματος ο εστιν ρημα θεου

- 18 Усякою молитвою й благанням кожного часу моліться духом, а для того пильнуйте з повною витривалістю та молитвою за всіх святих,
With prayers and deep desires, making requests at all times in the Spirit, and keeping watch, with strong purpose, in prayer for all the saints,
δια πασης προσευχης και δεησεως προσευχομενοι εν παντι καιρω εν πνευματι και εις αυτο τουτο αγρυπνουντες εν παση προσκαρτερησει και δεξει περι παντων των αγιων
- 19 ¶ і за мене, щоб дане було мені слово відкрити уста свої, і зо сміливістю провіщати таємницю Євангелії,
And for me, that words may be given to me in the opening of my mouth, to make clear without fear the secret of the good news,
και υπερ εμου ινα μοι δοθει λογος εν ανοιξει του στοματος μου εν παρρησια γνωρισαι το μυστηριον του ευαγγελιου
- 20 для якої посол я в кайданах, щоб сміливо про неї звіщати, як належить мені.
For which I am a representative in chains, and that I may say without fear the things which it is right for me to say.
υπερ ου πρεσβευω εν αλυσει ινα εν αυτω παρρησιασωμαι ως δει με λαλησαι
- 21 А щоб знали і ви щось про мене, та що я роблю, то все вам розповість Тихик, улюблений брат і в Господі вірний служитель,
But so that you may have knowledge of my business, and how I am, Tychicus, the well-loved brother and tested servant in the Lord, will give you news of all things:
ινα δε ειδητε και υμεις τα κατ εμε τι πρασσω παντα υμιν γνωρισει τυχικος ο αγαπητος αδελφος και πιστος διακονος εν κυριω
- 22 якого послав я до вас на це саме, щоб довідалися ви про нас, і щоб ваші серця він потішив.
Whom I have sent to you for this very purpose, so that you may have knowledge of our position, and that he may give comfort to your hearts.
ον επεμψα προς υμας εις αυτο τουτο ινα γνωτε τα περι ημων και παρακαλεση τας καρδιας υμων
- 23 Мир братам і любов із вірою від Бога Отця й Господа Ісуса Христа!
Peace be to the brothers, and love with faith, from God the Father and the Lord Jesus Christ.
ειρηνη τοις αδελφοις και αγαπη μετα πιστεως απο θεου πατρος και κυριου ιησου χριστου
- 24 Благодать зо всіма, що незмінно люблять Господа нашого Ісуса Христа! Амінь.
Grace be with all those who have true love for our Lord Jesus Christ.
η χαρις μετα παντων των αγαπωντων τον κυριον ημων ιησουν χριστον εν αφθαρσια αμην [προς εφεσιους εγγραφη απο ρωμης δια τυχικου]
- 1 ¶ Павло й Тимофій, раби Христа Ісуса, до всіх святих у Христі Ісусі, що знаходяться в Филипах, з єпископами та дияконами:
Paul and Timothy, servants of Jesus Christ, to all the saints in Christ Jesus at Philippi, with the Bishops and Deacons of the church:
παυλος και τιμοθεος δουλοι ιησου χριστου πασιν τοις αγιοις εν χριστω ιησου τοις ουσιν εν φιλιπποις συν επισκοποις και διακονοις
- 2 благодать вам і мир від Бога, Отця нашого, і Господа Ісуса Христа!
Grace to you and peace from God our Father and the Lord Jesus Christ.
χαρις υμιν και ειρηνη απο θεου πατρος ημων και κυριου ιησου χριστου
- 3 ¶ Дякую Богові своєму при кожній згадці про вас,
I give praise to my God at every memory of you,
ευχαριστω τω θεω μου επι παση τη μνηια υμων
- 4 і завжди в усякій молитві своїй за всіх вас чиню я молитву з радіщами,
And in all my prayers for you all, making my request with joy,
παντοτε εν παση δεξει μου υπερ παντων υμων μετα χαρας την δεξιν ποιουμενος
- 5 за участь вашу в Євангелії від першого дня аж дотепер.
Because of your help in giving the good news from the first day till now;
επι τη κοινωνια υμων εις το ευαγγελιον απο πρωτης ημερας αχρι του νυν
- 6 Я певний того, що той, хто в вас розпочав добре діло, виконає його аж до дня Христа Ісуса.
For I am certain of this very thing, that he by whom the good work was started in you will make it complete till the day of Jesus Christ:
πεποιθως αυτο τουτο οτι ο ναρξαμενος εν υμιν εργον αγαθον επιτελεσει αχρις ημερας ιησου χριστου

- 7 ¶ Бо то справедливо мені думати це про всіх вас, бо я маю вас у серці, а ви всі в кайданах моїх, і в обороні, і в утвердженні Євангелії спільники мої в благодаті.
So it is right for me to take thought for you all in this way, because I have you in my heart; for in my chains, and in my arguments before the judges in support of the good news, making clear that it is true, you all have your part with me in grace.
καθως εστιν δικαιον εμοι τουτο φρονειν υπερ παντων υμων δια το χειν με εν τη καρδια υμας εν τε τοις δεσμοις μου και τη απολογια και βεβαιωσει του ευαγγελιου συγκοινωνους μου της χαριτος παντας υμας οντας
- 8 Бо Бог мені свідок, що тужу я за вами всіма в сердечній любові Христа Ісуса.
For God is my witness, how my love goes out to you all in the loving mercies of Christ Jesus.
μαρτυς γαρ μου εστιν ο θεος ως επιποθω παντας υμας εν σπλαγγνοις ιησου χριστου
- 9 ¶ I молюсь я про те, щоб ваша любов примножалась ще більше та більше в пізнанні й усякім дослідженні,
And my prayer is that you may be increased more and more in knowledge and experience;
και τουτο προσευχομαι ινα η αγαπη υμων ετι μαλλον και μαλλον περισσευη εν επιγνωσει και παση αισθησει
- 10 щоб ви досліджували те, що краще, щоб чисті та цілі були Христового дня,
So that you may give your approval to the best things; that you may be true and without wrongdoing till the day of Christ;
εις το δοκιμαζειν υμας τα διαφοροντα ινα ητε ειλικρινεις και απροσκοποι εις ημεραν χριστου
- 11 наповнені плодів праведности через Ісуса Христа, на славу та на хвалу Божу.
Being full of the fruits of righteousness, which are through Jesus Christ, to the glory and praise of God.
πεπληρωμενοι καρπων δικαιοσυνης των δια ιησου χριστου εις δοξαν και επαινον θεου
- 12 ¶ Бажаю ж я, браття, щоб відали ви, що те, що сталося мені, вийшло більше на успіх Євангелії,
Now it is my purpose to make clear to you, brothers, that the cause of the good news has been helped by my experiences;
γνωσκειν δε υμας βουλομαι αδελφοι οτι τα κατ εμε μαλλον εις προκοπην του ευαγγελιου εληλυθεν
- 13 бо в усій преторії та всім іншим стали відомі кайдани мої за Христа.
So that it became clear through all the Praetorium, and to all the rest, that I was a prisoner on account of Christ;
ωστε τους δεσμους μου φανερους εν χριστω γενεσθαι εν ολω τω πραιτωριω και τοις λοιποις πασιν
- 14 А багато братів у Господі через кайдани мої посмілилі та ще більше відважилися Слово Боже звіщати безстрашно.
And most of the brothers in the Lord, taking heart because of my chains, are all the stronger to give the word of God without fear.
και τους πλειονας των αδελφων εν κυριω πεποιθотας τοις δεσμοις μου περισσοτερωс τολμαν αφοβωс τον λογον λαλειν
- 15 Одні, правда, і через заздрощі та колотнечу, другі ж із доброї волі Христа проповідують;
Though some are preaching Christ out of envy and competition, others do it out of a good heart:
τινες мен και δια φθονον και ерин τινες δε και δι ευδοкиαν τον χριστον κηρυσσουσιν
- 16 а інші з любови, знаючи, що я поставлений на оборону Євангелії;
These do it from love, conscious that I am responsible for the cause of the good news:
οι мен εξ εριθειας τον χριστον καταγγελλουσιν ουχ αγνωс οιομενοι θλιψιν επιφερειν τοις δεσμοις μου
- 17 а інші через підступ звіщають Христа неширо, думаючи, що додадуть тягару до кайданів моїх.
But those are preaching Christ in a spirit of competition, not from their hearts, but with the purpose of giving me pain in my prison.
οι δε εξ αγαπης ειδοτες οτι εις απολογιαν του ευαγγελιου κειμαι
- 18 Але що ж? У всякому разі, чи облудно, чи щиро, Христос проповідується, а тим я радію та й буду радіти.
What then? only that in every way, falsely or truly, the preaching of Christ goes on; and in this I am glad, and will be glad.
τι γαρ πλην παντι τροπω ειτε профασει ειτε αληθεια χριστος καταγγελλεται και εν τουτω χαιρω αλλα και χαρησομαι
- 19 Бо знаю, що це буде мені на спасіння через вашу молитву й допомогу Духа Ісуса Христа,
For I am conscious that this will be for my salvation, through your prayer and the giving out of the stored wealth of the Spirit of Jesus Christ,
οιδα γαρ οτι τουτο μοι αποβησεται εις σωτηριαν δια της υμων δεησεωс και επιχορηγιαс του πνευματος ιησου χριστου

- 20 **через чекання й надію мою, що я ні в чому не буду посоромлений, але цілою сміливістю, як завжди, так і тепер Христос буде звеличений у тілі моїм, чи то життям, чи то смертю.**
In the measure of my strong hope and belief that in nothing will I be put to shame, but that without fear, as at all times, so now will Christ have glory in my body, by life or by death.
κατα την αποκαρδοκιαν και ελπιδα μου οτι εν ουδενι αισχυνθησομαι αλλ εν παση παρρησια ως παντοτε και νυν μεγαλονθησεται χριστος εν τω σωματι μου ειτε δια ζωης ειτε δια θανατου
- 21 ¶ **Бо для мене життя то Христос, а смерть то надбання.**
For to me life is Christ and death is profit.
εμοι γαρ το ζην χριστος και το αποθανειν κερδος
- 22 **А коли життя в тілі то для мене плід діла, то не знаю, що вибрати.**
But if I go on living in the flesh--if this is the fruit of my work--then I do not see what decision to make.
ει δε το ζην εν σαρκι τουτο μοι καρπος εργου και τι αιρησομαι ου γνωριζω
- 23 **Тягнуть мене одне й друге, хоч я маю бажання померти та бути з Христом, бо це значно ліпше.**
I am in a hard position between the two, having a desire to go away and be with Christ, which is very much better:
συνεχομαι γαρ εκ των δυο την επιθυμιαν εχων εις το αναλυσαι και συν χριστω ειναι πολλω μαλλον κρεισσον
- 24 **А щоб полишатися в тілі, то це потрібніш ради вас.**
Still, to go on in the flesh is more necessary because of you.
το δε επιμενειν εν τη σαρκι αναγκαιοτερον δι υμας
- 25 **І оце знаю певно, що залишусь я, і пробуватиму з вами всіма вам на користь та на радіші в вірі,**
And being certain of this, I am conscious that I will go on, yes, and go on with you all, for your growth and joy in the faith;
και τουτο πεποιθως οиδα οτι μενω και συμπαραμενω πασιν υμιν εις την υμων προκοπην και χαραν της πιστεως
- 26 **щоб ваша хвала через мене примножилася в Христі Ісусі, коли знову прийду я до вас.**
So that your pride in me may be increased in Christ Jesus through my being present with you again.
ινα το κανχημα υμων περισσευη εν χριστω ιησου εν εμοι δια της εμης παρουσιας παλιν προς υμας
- 27 ¶ **Тільки живіть згідно з Христовою Євангелією, щоб, чи прийду я й побачу вас, чи й не бувши почув я про вас, що ви стоїте в однім дусі, борючись однодушно за віру євангельську,**
Only let your behaviour do credit to the good news of Christ, so that if I come and see you or if I am away from you, I may have news of you that you are strong in one spirit, working together with one soul for the faith of the good news;
μονον αξιως του ευαγγελιου του χριστου πολιτευεσθε ινα ειτε ελθων και ιδων υμας ειτε απων ακουσω τα περι υμων οτι στηκετε εν ενι πνευματι μια ψυχη συναθλουντες τη πιστει του ευαγγελιου
- 28 **і ні в чому не боячися противників; це їм доказ загибелі, вам же спасіння. А це від Бога!**
Having no fear of those who are against you; which is a clear sign of their destruction, but of your salvation, and that from God;
και μη πτωρομενοι εν μηδενι υπο των αντικειμενων ητις αυτοις мен εστιν ενδειξις απωλειας υμιν δε σωτηριας και τουτο απο θεου
- 29 **Бо вчинено вам за Христа добродійство, не тільки вірувати в Нього, але і страждати за Нього,**
Because to you it has been given in the cause of Christ not only to have faith in him, but to undergo pain on his account:
οτι υμιν εχαρισθη το υπερ χριστου ου μονον το εις αυτον πιστευειν αλλα και το υπερ αυτου πασχειν
- 30 **маючи таку саму боротьбу, яку ви бачили в мені, а тепер чуйте про мене.**
Fighting the same fight which you saw in me, and now have word of in me.
τον αυτον αγωνα εχοντες οιον ιδετε εν εμοι και νυν ακουετε εν εμοι
- 1 ¶ **Отож, коли є в Христі яка заохота, коли є яка потіха любови, коли є яка спільнота духа, коли є яке серце та милосердя,**
If then there is any comfort in Christ, any help given by love, any uniting of hearts in the Spirit, any loving mercies and pity,
ει τις ουν παρακλησις εν χριστω ει τι παραμυθιον αγαπης ει τις κοινωνια πνευματος ει τινα σπλαγγνα και οικτιρμοι
- 2 **то доповніть радість мою: щоб думали ви одне й те, щоб мали ту саму любов, одну згоду й один розум!**
Make my joy complete by being of the same mind, having the same love, being in harmony and of one mind;
πληρωσατε μου την χαραν ινα το αυτο φρονητε την αυτην αγαπην εχοντες συμψυχοι το εν φρονουντες
- 3 **Не робіть нічого підступом або з чванливости, але в покорі майте один одного за більшого від себе.**
Doing nothing through envy or through pride, but with low thoughts of self let everyone take others to be better than himself;
μηδεν κατα εριθειαν η κενοδοξιαν αλλα τη ταπεινοφροσυνη αλληλους ηγουμενοι υπερεχοντας εαυτων

- 4 Нехай кожен дбає не про своє, але кожен і про інших.
Not looking everyone to his private good, but keeping in mind the things of others.
μη τα εαυτων εκαστος σκοπειτε αλλα και τα ετερων εκαστος
- 5 Нехай у вас будуть ті самі думки, що й у Христі Ісусі!
Let this mind be in you which was in Christ Jesus,
τουτο γαρ φρονεισθω εν υμιν ο και εν χριστω ιησου
- 6 Він, будши в Божій подобі, не вважав за захват бути Богові рівним,
To whom, though himself in the form of God, it did not seem that to take for oneself was to be like God;
ος εν μορφη θεου υπαρχων ουχ αρπαγμον ηγησατο το ειναι ισα θεω
- 7 але Він умалив Самого Себе, прийнявши вигляд раба, ставши подібним до людини; і подобою ставши, як людина,
But he made himself as nothing, taking the form of a servant, being made like men;
αλλ εαυτον εκενωσεν μορφην δουλου λαβων εν ομοιωματι ανθρωπων γενομενος
- 8 Він упокорив Себе, будши слухняний аж до смерті, і то смерті хресної...
And being seen in form as a man, he took the lowest place, and let himself be put to death, even the death of the cross.
και σχηματι ευρεθεις ως ανθρωπος εταπεινωσεν εαυτον γενομενος υπηκοος μεχρι θανατου θανατου δε σταυρου
- 9 Тому й Бог повищив Його, та дав Йому Ім'я, що вище над кожне ім'я,
For this reason God has put him in the highest place and has given to him the name which is greater than every name;
διο και ο θεος αυτον υπερυψωσεν και εχαρισατο αυτω ονομα το υπερ παν ονομα
- 10 щоб перед Ісусовим Ім'ям вклонялося кожне коліно небесних, і земних, і підземних,
So that at the name of Jesus every knee may be bent, of those in heaven and those on earth and those in the underworld,
ινα εν τω ονοματι ιησου παν γονυ камψη επουρανιων και επιγειων και καταχθονιων
- 11 і щоб кожен язик визнавав: Ісус Христос то Господь, на славу Бога Отця!
And that every tongue may give witness that Jesus Christ is Lord, to the glory of God the Father.
και πασα γλωσσα εξομολογησεται οτι κυριος ιησους χριστος εις δοξαν θεου πατρος
- 12 ¶ Отож, мої любі, як ви завжди слухняні були не тільки в моїй присутності, але значно більше тепер, у моїй відсутності, зо страхом і тремтінням виконуйте своє спасіння.
So then, my loved ones, as you have at all times done what I say, not only when I am present, but now much more when I am not with you, give yourselves to working out your salvation with fear in your hearts;
ωστε αγαπητοι μου καθως παντοτε υπηκουσατε μη ως εν τη παρουσια μου μονον αλλα νυν πολλω μαλλον εν τη απουσια μου μετα φοβου και τρομου την εαυτων σωτηριαν κατεργαζεσθε
- 13 Бо то Бог викликає в вас і хотіння, і чин за доброю волею Своєю.
For it is God who is the cause of your desires and of your acts, for his good pleasure.
ο θεος γαρ εστιν ο ενεργων εν υμιν και το θελειν και το ενεργειν υπερ της ευδοκιας
- 14 ¶ Робіть усе без нарікання та сумніву,
Do all things without protests and arguments;
παντα ποιειτε χωρις γογγυσμων και διαλογισμων
- 15 щоб були ви бездоганні та щирі, невинні діти Божі серед лукавого та розпусного роду, що в ньому ви сяєте, як світла в світі,
So that you may be holy and gentle, children of God without sin in a twisted and foolish generation, among whom you are seen as lights in the world,
ινα γενεσθε αμεμπτοι και ακεραιοι τεκνα θεου αμωμητα εν μεσω γενεας σκολιας και διεστραμμενης εν οις φαινεσθε ως φωστηρες εν κοσμο
- 16 додержуючи слово життя на похвалу мені в день Христа, що я бг не надармо, що я працював не надармо.
Offering the word of life; so that I may have glory in you in the day of Christ, because my running was not for nothing and my work was not without effect.
λογον ζωης επεχοντες εις καυχημα εμοι εις ημεραν χριστου οτι ουκ εις κενον εδραμον ουδε εις κενον εκοπιασα
- 17 Та хоч і стаю я жертвою при жертві і при службі вашої віри, я радію та тішуся разом із вами всіма.
And even if I am offered like a drink offering, giving myself for the cause and work of your faith, I am glad and have joy with you all:
αλλ ει και σπενδομαι επι τη θυσια και λειτουργια της πιστεως υμων χαιρω και συχαιρω πασιν υμιν

- 18 **Τίσητες τим самим і ви, і тіσητες разом зо мною!**
And in the same way do you be glad and have a part in my joy.
το δ αυτο και υμεις χαιρετε και συχαιρετε μοι
- 19 **Надіюся в Господі Ісусі незабаром послати до вас Тимофія, щоб і я зміцнів духом, розізнавши про вас.**
But I am hoping in the Lord Jesus to send Timothy to you before long, so that I may be comforted when I have news of you.
ελπιζω δε εν κυριω ιησου τιμοθεον ταχεως πεμψαι υμιν ινα καγω ευψυχω γινους τα περι υμων
- 20 **Бо я однодумця не маю ні одного, щоб щиріше подбав він про вас.**
For I have no man of like mind who will truly have care for you.
ουδєνα γαρ εχω ισοψυχον οστις γνησιως τα περι υμων μεριμηνησει
- 21 **Усі бо шукають свого, а не Христового Ісусового.**
For they all go after what is theirs, not after the things of Christ.
οι παντες γαρ τα εαυτων ζητουσιν ου τα του χριστου ιησου
- 22 **Та ви знаєте досвід його, бо він, немов батькові син, зо мною служив для Євангелії.**
But his quality is clear to you; how, as a child is to its father, so he was a help to me in the work of the good news.
την δε δοκιμην αυτου γινωσκετε οτι ως πατρι τεκνον συν εμοι εδουλευσεν εις το ευαγγελιον
- 23 **Отже, маю надію негайно послати цього, як тільки довідаюся, що буде зо мною.**
Him then I am hoping to send as quickly as possible, when I am able to see how things will go for me:
τουτον μεν συν ελπίζω πεμψαι ως αν απιδω τα περι εμε εξ αυτης
- 24 **Але в Господі маю надію, що й сам незабаром прибуду до вас.**
But I have faith in the Lord that I myself will come before long.
πεποιθα δε εν κυριω οτι και αυτος ταχεως ελευσομαι
- 25 **Але я вважав за потрібне послати до вас брата Епафродита, свого співробітника та співбойовника, вашого апостола й служителя в потребі моїй,**
But it seemed to me necessary to send to you Eraphroditus, my brother, who has taken part with me in the work and in the fight, and your servant, sent by you for help in my need;
αναγκαιον δε ηγησαμην επαφροδιτον τον αδελφον και συνεργον και συστρατιωτην μου υμων δε αποστολον και λειτουργον της χρειας μου πεμψαι προς υμας
- 26 **бо він побивався за вами всіма, і сумував через те, що ви чули, що він хворував.**
Because his heart was with you all, and he was greatly troubled because you had news that he was ill:
επειδη επιποθων ην παντας υμας και αδημωνων διοτι ηκουσατε οτι ησθενησεν
- 27 **Бо смертельно він був хворував. Але змілувався Бог над ним, і не тільки над ним, але й надо мною, щоб я смутку на смуток не мав.**
For in fact he was ill almost to death: but God had mercy on him; and not only on him but on me, so that I might not have grief on grief.
και γαρ ησθενησεν παραπλησιον θανατω αλλ ο θεος αυτον ηλεησεν ουκ αυτον δε μονον αλλα και εμε ινα μη λυπην επι λυπη σχω
- 28 **Отож, тим швидше послав я його, щоб тішилися ви, його знову побачивши, і щоб без смутку я був.**
I have sent him, then, the more gladly, so that when you see him again, you may be happy and I may have the less sorrow.
σπουδαιοτερωσ συν επεμψα αυτον ινα ιδοντες αυτον παλιν χαριητε καγω αλυποτερωσ ω
- 29 **Тож прийміть його в Господі з повною радістю, і майте в пошані таких,**
So take him to your hearts in the Lord with all joy, and give honour to such as he is:
προδεχεσθε συν αυτον εν κυριω μετα πασης χαρας και τουσ τοιουτουσ εντιμουσ εχετε
- 30 **бо за діло Христове наблизився був аж до смерги, наражаючи на небезпеку життя, щоб доповнити ваш нестаток служіння для мене.**
Because for the work of Christ he was near to death, putting his life in danger to make your care for me complete.
οτι δια το εργον του χριστου μεχρι θανατου ηγγισεν παραβουλευσαμενος τη ψυχη ινα αναπληρωση το υμων υστερημα της προς με λειτουργιας
- 1 ¶ **Зрештою, браття мої, радійте у Господі! Писати вам те саме не прикро мені, а для вас це навчальне.**
For the rest, my brothers, be glad in the Lord. Writing the same things to you is no trouble to me, and for you it is safe.
το λοιπον αδελφοι μου χαιρετε εν κυριω τα αυτα γραφειν υμιν εμοι μεν ουκ οκνηρον υμιν δε ασφαλεσ

- 2 **Стережіться собак, стережіться працівників лихих, стережіться обрізання!**
Be on the watch against dogs, against the workers of evil, against those of the circumcision:
βλεπετε τους κυνας βλεπετε τους κακους εργατας βλεπετε την κατατομη
- 3 **Бо обрізання то ми, що служимо Богові духом, а хвалимося Христом Ісусом, і не кладемо надії на тіло,**
For we are the circumcision, who give worship to God and have glory in Jesus Christ, and have no faith in the flesh:
ημεις γαρ εσμεν η περιτομη οι πνευματι θεω λατρευοντες και καυχωμενοι εν χριστω ιησου και ουκ εν σαρκι πεποιθotes
- 4 **¶ хоч і я міг би мати надію на тіло. Як хто інший на тіло надіяється думас, то тим більше я,**
Even though I myself might have faith in the flesh: if any other man has reason to have faith in the flesh, I have more:
καιπερ εγω εχων πεποιθεισιν και εν σαρκι ει τις δοκει αλλος πεποιθεναι εν σαρκι εγω μαλλον
- 5 **обрізаний восьмого дня, з роду Ізраїля, з племені Веніяминового, свреї із свреїв, фарисей за Законом.**
Being given circumcision on the eighth day, of the nation of Israel, of the tribe of Benjamin, a Hebrew of Hebrews; in relation to the law, a Pharisee:
περιτομη οκταημερος εκ γενους ισραηλ φυλης βενιαμιν εβραιος εξ εβραιων κατα νομον φαρισαιος
- 6 **Через горливість я був переслідував Церкву, бувши невинний, щодо правди в Законі.**
In bitter hate I was cruel to the church; I kept all the righteousness of the law to the last detail.
κατα ζηλον διωκων την εκκλησιαν κατα δικαιοσυνην την εν νομω γενομενος αμεμπτος
- 7 **Але те, що для мене було за надбання, те ради Христа я за втрату вважав.**
But those things which were profit to me, I gave up for Christ.
αλλ ατινα ην μοι κερδη ταυτα ηγημαι δια τον χριστον ζημιαν
- 8 **Тож усе я вважаю за втрату ради переважного познання Христа Ісуса, мого Господа, що я ради Нього відмовився всього, і вважаю все за сміття, щоб придбати Христа,**
Yes truly, and I am ready to give up all things for the knowledge of Christ Jesus my Lord, which is more than all: for whom I have undergone the loss of all things, and to me they are less than nothing, so that I may have Christ as my reward,
αλλα μενουγγε και ηγουμαι παντα ζημιαν ειναι δια το υπερεχον της γνωσεως χριστου ιησου του κυριου μου δι ον τα παντα εξημιωθην και ηγουμαι σκυβαλα ειναι ινα χριστον κερδησω
- 9 **¶ щоб знайтися в Нім не з власною праведністю, яка від Закону, але з тією, що з віри в Христа, праведністю від Бога за вірою,**
And be seen in him, not having my righteousness which is of the law, but that which is through faith in Christ, the righteousness which is of God by faith:
και ευρεθω εν αυτω μη εχων εμην δικαιοσυνην την εκ νομου αλλα την δια πιστεως χριστου την εκ θεου δικαιοσυνην επι τη πιστει
- 10 **щоб пізнати Його й силу Його воскресення, та участь у муках Його, уподоблюючись Його смерті,**
That I may have knowledge of him, and of the power of his coming back from the dead, and a part with him in his pains, becoming like him in his death;
του γνωναι αυτον και την δυναμιν της αναστασεως αυτου και την κοινωνιαν των παθηματων αυτου συμμορφουμενος τω θανατω αυτου
- 11 **аби досягнути якось воскресення з мертвих.**
If in any way I may have the reward of life from the dead.
ει πως καταντησω εις την εξαναστασιν των νεκρων
- 12 **Не тому, що я вже досягнув, або вже вдосконалився, але прагну, чи не досягну я того, чим і Христос Ісус досягнув був мене.**
Not as if I had even now got the reward or been made complete: but I go on in the hope that I may come to the knowledge of that for which I was made the servant of Christ Jesus.
ουχ οτι ηδη ελαβον η ηδη τετελειωμαι διωκω δε ει και καταλαβω εφ ω και κατεληφθην υπο του χριστου ιησου
- 13 **Браття, я себе не вважаю, що я досягнув. Та тільки, забуваючи те, що позаду, і спішачи до того, що попереду,**
Brothers, it is clear to me that I have not come to that knowledge; but one thing I do, letting go those things which are past, and stretching out to the things which are before,
αδελφοι εγω εμαυτον ου λογιζομαι κατειληφεναι εν δε τα мен οπισω επιλανθανομενος τοις δε εμπροσθεν επεκτεινομενος
- 14 **я женусь до мети за нагородою високого покликку Божого в Христі Ісусі.**
I go forward to the mark, even the reward of the high purpose of God in Christ Jesus.
κατα σκοπον διωκω επι το βραβειον της ανω κλησεως του θεου εν χριστω ιησου
- 15 **¶ Тож усі, хто досконалий, думаймо це; коли ж думасте ви щось інше, то Бог вам відкриє й це.**
Then let us all, who have come to full growth, be of this mind: and if in anything you are of a different mind, even this will God make clear to you:
οσοι ουν τελειοι τουτο φρονωμεν και ει τι ετερος φρονειτε και τουτο ο θεος υμιν αποκαλυπει

- 16 Τα до чого дійшли ми, поступаймо в тім самім далі.
Only, as far as we have got, let us be guided by the same rule.
πλην εις ο εφθασαμεν τω αυτω στοιχειν κανονι το αυτο φρονειν
- 17 ¶ Будьте до мене подібні, браття, і дивіться на тих, хто поводитьсь так, як маєте ви за взір нас.
Brothers, take me as your example, and take note of those who are walking after the example we have given.
συμμιμηται μου γινεσθε αδελφοι και σκοπειτε τους ουτως περιπατουντας καθως εχετε τυπον ημας
- 18 Багато бо хто, що про них я вам часто казав, а тепер говорю навіть плачучи, поведуться, як вороги хреста Христового.
For there are those, of whom I have given you word before, and do so now with sorrow, who are haters of the cross of Christ;
πολλοι γαρ περιπατουσιν ους πολλακις ελεγον υμιν νυν δε και κλαιων λεγω τους εχθρους του σταυρου του χριστου
- 19 Їхній кінець то загибель, шлунок їхній бог, а слава в їхньому соромі... Вони думають тільки про земне!
Whose end is destruction, whose god is the stomach, and whose glory is in their shame, whose minds are fixed on the things of the earth.
ων το τελος απωλεια ων ο θεος η κοιλια και η δοξα εν τη αισχυνη αυτων οι τα επιγεια φρονουντες
- 20 Життя ж наше на небесах, звідки ждемо й Спасителя, Господа Ісуса Христа,
For our country is in heaven; from where the Saviour for whom we are waiting will come, even the Lord Jesus Christ:
ημων γαρ το πολιτευμα εν ουρανοις υπαρχει εξ ου και σωτηρα απεκδεχομεθα κυριον ιησουν χριστον
- 21 Який перемінить тіло нашого пониження, щоб стало подібне до славного тіла Його, силою, якою Він може і все підкорити Собі.
By whom this poor body of ours will be changed into the image of the body of his glory, in the measure of the working by which he is able to put all things under himself.
ος μετασχηματισει το σωμα της ταπεινωσεως ημων εις το γενεσθαι αυτο συμμορφον τω σωματι της δοξης αυτου κατα την ενεργειαν του δυνασθαι αυτον και υποταξει εαυτω τα παντα
- 1 ¶ Отож, мої браття улюблені, за якими так сильно тужу, моя радосте й вінче, так у Господі стійте, улюблені!
So my brothers, well loved and very dear to me, my joy and crown, be strong in the Lord, my loved ones.
ωστε αδελφοι μου αγαπητοι και επιποθητοι χαρα και στεφανος μου ουτως στηκετε εν κυριω αγαπητοι
- 2 Благаю Еводию, благаю й Синтихию думати однаково в Господі.
I make request to Euodias and Syntyche to be of the same mind in the Lord.
ευωδιαν παρακαλω και συντυχην παρακαλω το αυτο φρονειν εν κυριω
- 3 Так, благаю й тебе, товаришу вірний, допомагай тим, хто в боротьбі за Євангелію помагали мені та Климентові й іншим моїм співробітникам, яких імена записані в Книзі Життя.
And I make request to you, true helper in my work, to see to the needs of those women who took part with me in the good news, with Clement and the rest of my brother-workers whose names are in the book of life.
και ερωτω και σε συζυγε γνησιε συλλαμβανου αυταις αιτινες εν τω ευαγγελιω συνηθλησαν μοι μετα και κλημεντος και των λοιπων συνεργων μου ων τα ονοματα εν βιβλω ζωης
- 4 Радійте в Господі завжди, і знову кажу: радійте!
Be glad in the Lord at all times: again I say, Be glad.
χαιρετε εν κυριω παντοτε παλιν ερω χαιρετε
- 5 Ваша лагідність хай буде відома всім людям. Господь близько!
Let your gentle behaviour be clear to all men. The Lord is near.
το επιεικες υμων γνωσθητω πασιν ανθρωποις ο κυριος εγγυς
- 6 Ні про що не турбуйтеся, а в усьому нехай виявляються Богові ваші бажання молитвою й проханням з подякою.
Have no cares; but in everything with prayer and praise put your requests before God.
μηδεν μεριμνατε αλλ εν παντι τη προσευχη και τη δεησει μετα ευχαριστιας τα αιτηματα υμων γνωριζεσθω προς τον θεον
- 7 І мир Божий, що вищий від усякого розуму, хай береже серця ваші та ваші думки у Христі Ісусі.
And the peace of God, which is deeper than all knowledge, will keep your hearts and minds in Christ Jesus.
και η ειρηνη του θεου η υπερχουσα παντα νουν φρουρησει τας καρδιας υμων και τα νοηματα υμων εν χριστω ιησου

- 8 Наостанку, браття, що тільки правдиве, що тільки чесне, що тільки праведне, що тільки чисте, що тільки любе, що тільки гідне хвали, коли яка чеснота, коли яка похвала, думайте про це!
 For the rest, my brothers, whatever things are true, whatever things have honour, whatever things are upright, whatever things are holy, whatever things are beautiful, whatever things are of value, if there is any virtue and if there is any praise, give thought to these things.
 το λοιπον αδελφοι οσα εστιν αληθη οσα σεμνα οσα δικαια οσα αγαα οσα προσφιλη οσα ευφημα ει τις αρετη και ει τις επαινος ταυτα λογιζεσθε
- 9 Чого ви від мене й навчилися, і прийняли, і чули та бачили, робіть те! І Бог миру буде з вами!
 The things which came to you by my teaching and preaching, and which you saw in me, these things do, and the God of peace will be with you.
 α και εμαθετε και παρελαβετε και ηκουσατε και ειдете εν εμοι ταυτα πρασσετε και ο θεος της ειρηνης εσται μεθ υμων
- 10 ¶ Я вельми потішився в Господі, що справді ви вже нових сил набули піклуватись про мене; ви й давніш піклувались, та часу сприятливого ви не мали.
 But I am very glad in the Lord that your care for me has come to life again; though you did in fact take thought for me, but you were not able to give effect to it.
 εχαρην δε εν κυριω μεγαλωσ οτι ηδη ποτε ανεθαλετε το υπερ εμου φρονειν εφ ω και εφρονειτε ηκαιρεισθε δε
- 11 Не за нестатком кажу, бо навчився я бути задоволеним із того, що маю.
 But I will not say anything about my needs, for I am able, wherever I am, to be dependent on myself.
 ουχ οτι καθ υστερησιν λεγω εγω γαρ εμαθον εν οις εμι αυταρκης ειναι
- 12 Умію я й бути в упокоренні, умію бути й у достатку. Я привчився до всього й у всім: насититися й голод терпіти, мати достаток і бути в недостатчі.
 It is the same to me if I am looked down on or honoured; everywhere and in all things I have the secret of how to be full and how to go without food; how to have wealth and how to be in need.
 οιδα δε ταπεινουσθαι οιδα και περισσευειν εν παντι και εν πασιν μεμηνημαι και χορταζεσθαι και πειναν και περισσευειν και υστερεισθαι
- 13 Я все можу в Тім, Хто мене підкріпляє, в Ісусі Христі.
 I am able to do all things through him who gives me strength.
 παντα ισχυω εν τω ενδυναμουντι με χριστω
- 14 Тож ви добре зробили, що участь узяли в моїм горі.
 But you did well to have care for me in my need.
 πλην καλωσ εποησατε συγκοινωνησαντες μου τη θλιψει
- 15 І знаєте й ви, филипп'яни, що на початку благовістія, коли я з Македонії вийшов, не прилучилась була жадна Церква до справи давання й приймання для мене, самі тільки ви,
 And you have knowledge, Philippians, that when the good news first came to you, when I went away from Macedonia, no church took part with me in the business of giving to the saints, but you only;
 οιδατε δε και υμεις φιλιππησιοι οτι εν αρχη του ευαγγελιου οτε εξηλθον απο μακεδονιασ ουδεμια μοι εκκλησια εκοινωνησεν εις λογον δοσεωσ και ληψεωσ ει μη υμεις μονοι
- 16 що і раз, і вдруге мені на потреби мої послали й до Солуня.
 Because even in Thessalonica you sent once and again to me in my need.
 οτι και εν θεσσαλονικη και απαξ και δις εις την χρειαν μοι επεμψατε
- 17 Кажу це не тому, щоб шукав я давання, я шукаю плоду, що примножується на річ вашу.
 Not that I am looking for an offering, but for fruit which may be put to your credit.
 ουχ οτι επιζητω το δομα αλλ επιζητω τον καρπον τον πλεοναζοντα εις λογον υμων
- 18 Та все я одержав, і маю достаток. Маю повно, прийнявши від Епафродита, що ви послали, як пахощі запаšní, жертву присмну, Богові вгодну.
 I have all things and more than enough: I am made full, having had from Eraphroditus the things which came from you, a perfume of a sweet smell, an offering well pleasing to God.
 απεχω δε παντα και περισσεω πεπληρωμαι δεξαμενος παρα επαφροδιτου τα παρ υμων οσμην ευωδιασ θυσιαν δεκτην ευαρεστον τω θεω
- 19 А мій Бог нехай виповнить вашу всяку потребу за Своїм багатством у Славі, у Христі Ісусі.
 And my God will give you all you have need of from the wealth of his glory in Christ Jesus.
 ο δε θεος μου πληρωσει πασαν χρειαν υμων κατα τον πλουτον αυτου εν δοξη εν χριστω ιησου
- 20 ¶ А Богові й нашому Отцеві слава на віки віків. Амінь.
 Now to God our Father be glory for ever and ever. So be it.
 τω δε θεω και πατρι ημων η δοξα εις τουσ αιωνασ των αιωνων αμην

- 21 Вітайте кожного святого у Христі Ісусі. Вітають вас браття, присутні зо мною.
Give words of love to every saint in Christ Jesus. The brothers who are with me send you their love.
ασπασασθε παντα αγιον εν χριστω ιησου ασπαζονται υμας οι συν εμοι αδελφοι
- 22 Вітають вас усі святі, а найбільше ті, хто з кесаревого дому.
All the saints send their love to you, specially those who are of Caesar's house.
ασπαζονται υμας παντες οι αγιοι μαλιστα δε οι εκ της καισαρος οικιας
- 23 Благодать Господа Ісуса Христа зо всіма вами! Амінь.
The grace of the Lord Jesus Christ be with your spirit.
η χαρις του κυριου ημων ιησου χριστου μετα παντων υμων αμην [προς φιλιππησιους εγγραφη απο ρωμης δι επαφροδιτου]
- 1 ¶ Павло, із волі Божої апостол Христа Ісуса, і брат Тимофій
Paul, an Apostle of Jesus Christ, by the purpose of God, and Timothy our brother,
παυλος αποστολος ιησου χριστου δια θεληματος θεου και τιμοθεος ο αδελφος
- 2 до святих і вірних братів у Христі, що в Колоссах: благодать вам і мир від Бога, Отця нашого!
To the saints and true brothers in Christ at Colossae: Grace to you and peace from God our Father.
τοις εν κολασσαις αγιοις και πιστοις αδελφοις εν χριστω χαρις υμιν και ειρηνη απο θεου πατρος ημων και κυριου ιησου χριστου
- 3 ¶ Ми дякуємо Богові, Отцеві Господа нашого Ісуса Христа, завжди за вас молячись,
We give praise to God the Father of our Lord Jesus Christ, making prayer for you at all times,
ευχαριστουμεν τω θεω και πατρι του κυριου ημων ιησου χριστου παντοτε περι υμων προσευχομενοι
- 4 прочувши про вашу віру в Христа Ісуса та про любов, яку маєте до всіх святих
After hearing of your faith in Christ Jesus, and of the love which you have for all the saints,
ακουσαντες την πιστιν υμων εν χριστω ιησου και την αγαπην την εις παντας τους αγιους
- 5 через надію, приготовану в небі для вас, що про неї давніше ви чули в слові істини Євангелії,
Through the hope which is in store for you in heaven; knowledge of which was given to you before in the true word of the good news,
δια την ελπιδα την αποκειμενην υμιν εν τοις ουρανοις ην προηκουσατε εν τω λογω της αληθειας του ευαγγελιου
- 6 що до вас прибула, і на цілому світі плодоносна й росте, як і в вас, з того дня, коли ви почули й пізнали благодать Божу в правді.
Which has come to you; and which in all the world is giving fruit and increase, as it has done in you from the day when it came to your ears and you had true knowledge of the grace of God;
του παροντος εις υμας καθως και εν παντι τω κοσμω και εστιν καρποφορουμενον καθως και εν υμιν αφ ης ημερας ηκουσατε και ελεγυοτε την χαριν του θεου εν αληθεια
- 7 Отак ви і навчилися від Елафра, улюбленого співробітника нашого, що за вас він вірний служитель Христа,
As it was given to you by Ephraim, our well-loved helper, who is a true servant of Christ for us,
καθως και εμαθετε απο επαφρα του αγαπητου συνδουλου ημων ος εστιν πιστος υπερ υμων διακονος του χριστου
- 8 що й виявив нам про вашу духовну любов.
And who, himself, made clear to us your love in the Spirit.
ο και δηλωσας ημιν την υμων αγαπην εν πνευματι
- 9 ¶ Через це то й ми з того дня, як почули, не перестаємо молитись за вас та просити, щоб для пізнання волі Його були ви наповнені всякою мудрістю й розумом духовним,
For this reason, we, from the day when we had word of it, keep on in prayer for you, that you may be full of the knowledge of his purpose, with all wisdom and experience of the Spirit,
δια τουτο και ημεις αφ ης ημερας ηκουσαμεν ου παυομεθα υπερ υμων προσευχομενοι και αιτουμενοι ινα πληρωθητε την επιγνωσιν του θεληματος αυτου εν παση σοφια και συνεσει πνευματικη
- 10 щоб ви поводитися належно щодо Господа в усякому догодженні, в усякому доброму ділі приносячи плід і зростаючи в пізнанні Бога,
Living uprightly in the approval of the Lord, giving fruit in every good work, and increasing in the knowledge of God;
περιπατησαι υμας αξιως του κυριου εις πασαν αρεσκειαν εν παντι εργω αγαθω καρποφορουντες και αυξανομενοι εις την επιγνωσιν του θεου
- 11 зміцнюючись усякою силою за могутістю слави Його для всякої витривалості й довготерпіння з радістю,
Full of strength in the measure of the great power of his glory, so that you may undergo all troubles with joy;
εν παση δυναμει δυναμομενοι κατα το κρατος της δοξης αυτου εις πασαν υπομονην και μακροθυμιαν μετα χαρας

- 12 ¶ дякуючи Отцеві, що вчинив нас достойними участи в спадщині святих у світлі,
Giving praise to the Father who has given us a part in the heritage of the saints in light;
 ευχαριστούντες τῷ πατρὶ τῷ ἰκανῶσαντι ἡμᾶς εἰς τὴν μερίδα τοῦ κληροῦ τῶν ἁγίων ἐν τῷ φωτί
- 13 що визволив нас із влади темряви й переставив нас до Царства Свого улюбленого Сина,
Who has made us free from the power of evil and given us a place in the kingdom of the Son of his love;
 ὡς ἐρρύσατο ἡμᾶς ἐκ τῆς ἐξουσίας τοῦ σκοτοῦς καὶ μετεστῆσεν εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ υἱοῦ τῆς ἀγαπῆς αὐτοῦ
- 14 в Якім масмо відкуплення і прощення гріхів.
In whom we have our salvation, the forgiveness of sins:
 ἐν ᾧ ἔχομεν τὴν ἀπολυτῶσιν διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ τὴν ἀφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν
- 15 Він є образ невидимого Бога, роджений перш усякого творива.
Who is the image of the unseen God coming into existence before all living things;
 ὅς ἐστιν εἰκὼν τοῦ θεοῦ τοῦ ἀορατοῦ πρωτοτοκοῦ πάσης κτίσεως
- 16 Бо то Ним створено все на небі й на землі, видиме й невидиме, чи то престоли, чи то господства, чи то влади, чи то начальства, усе через Нього й для Нього створено!
For by him all things were made, in heaven and on earth, things seen and things unseen, authorities, lords, rulers, and powers; all things were made by him and for him;
 ὅτι ἐν αὐτῷ ἐκτίσθη τὰ πάντα τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς τὰ ὀρατὰ καὶ τὰ ἀόρατα εἴτε θρόνοι εἴτε κυριότητες εἴτε ἀρχαὶ εἴτε ἐξουσίαι τὰ πάντα δι' αὐτοῦ καὶ εἰς αὐτὸν ἐκτίσται
- 17 А Він є перший від усього, і все Ним стоїть.
He is before all things, and in him all things have being.
 καὶ αὐτὸς ἐστὶν πρὸ πάντων καὶ τὰ πάντα ἐν αὐτῷ συνεστήκεν
- 18 І Він Голова тіла, Церкви. Він початок, первороджений з мертвих, щоб у всьому Він мав першенство.
And he is the head of the body, the church: the starting point of all things, the first to come again from the dead; so that in all things he might have the chief place.
 καὶ αὐτὸς ἐστὶν ἡ κεφαλὴ τοῦ σώματος τῆς ἐκκλησίας ὅς ἐστιν ἀρχὴ πρωτοτοκοῦς ἐκ τῶν νεκρῶν ἵνα γενῆται ἐν πάσιν αὐτὸς πρωτεύων
- 19 Бо вгодно було, щоб у Ним перебувала вся повнота,
For God in full measure was pleased to be in him;
 ὅτι ἐν αὐτῷ εὐδοκῆσεν πᾶν τὸ πληρῶμα κατοικῆσαι
- 20 і щоб Ним поєднати з Собою все, примиривши кров'ю хреста Його, через Нього, чи то земне, чи то небесне.
Through him uniting all things with himself, having made peace through the blood of his cross; through him, I say, uniting all things which are on earth or in heaven.
 καὶ δι' αὐτοῦ ἀποκαταλλάξαι τὰ πάντα εἰς αὐτὸν εἰρηνοποιήσας διὰ τοῦ αἵματος τοῦ σταυροῦ αὐτοῦ δι' αὐτοῦ εἴτε τὰ ἐπὶ τῆς γῆς εἴτε τὰ ἐν τοῖς οὐρανοῖς
- 21 І вас, що були колись відчужені й вороги думкою в злих учинках,
And you, who in the past were cut off and at war with God in your minds through evil works, he has now made one
 καὶ ἡμᾶς ποτε ὄντας ἀπηλλοτριωμένους καὶ ἐχθροὺς τῆ διανοῖα ἐν τοῖς ἐργοῖς τοῖς πονηροῖς νυνὶ δε ἀποκατηλλάξεν
- 22 тепер же примирив смертю в людськiм тілі Його, щоб учинити вас святими, і непорочними, і неповинними перед Собою,
In the body of his flesh through death, so that you might be holy and without sin and free from all evil before him:
 ἐν τῷ σώματι τῆς σαρκὸς αὐτοῦ διὰ τοῦ θανάτου παραστήσαι ἡμᾶς ἁγίους καὶ ἀμώμους καὶ ἀνεγκλήτους κατενώπιον αὐτοῦ
- 23 якщо тільки пробуєте в вірі тверді та сталі, і не відпадете від надії Євангелії, що ви чули її, яка проповідана всьому створінню під небом, якій я, Павло, став служителем.
If you keep yourselves safely based in the faith, not moved from the hope of the good news which came to you, and which was given to every living being under heaven; of which I, Paul, was made a servant.
 εἴγε ἐπιμενετε τὴ πίστει τεθεμελιωμένοι καὶ ἐδραῖοι καὶ μὴ μετακινούμενοι ἀπὸ τῆς ἐλπίδος τοῦ εὐαγγελίου οὗ ἠκούσατε τοῦ κηρυχθέντος ἐν πάσῃ τῇ κτίσει τῇ ὑπο τὸν οὐρανὸν οὗ ἐγενομην ἐγὼ πᾶ ὕλος διακόνος
- 24 Тепер я радію в стражданнях своїх за вас, і доповнюю недостачу скорботи Христової в тілі своїм за тіло Його, що воно Церква;
Now I have joy in my pain because of you, and in my flesh I undergo whatever is still needed to make the sorrows of Christ complete, for the salvation of his body, the church;
 νυνὶ χαίρω ἐν τοῖς παθήμασιν μου ὑπὲρ ὑμῶν καὶ ἀναπαλήρω τὰ ὑστερήματα τῶν θλιψεῶν τοῦ χριστοῦ ἐν τῇ σαρκὶ μου ὑπὲρ τοῦ σώματος αὐτοῦ ὁ ἐστὶν ἡ ἐκκλησία

- 25 якій я став служителем за Божим зарядженням, що для вас мені дане, щоб виконати Слово Боже,
Of which I became a servant by the purpose of God which was given to me for you, to give effect to the word of God,
της εγενομην εγω διακονος κατα την οικονομιαν του θεου την δοθεισαν μοι εις υμας πληρωσαι τον λογον του θεου
- 26 Тасмницю, заховану від віків і поколінь, а тепер виявлену Його святим,
The secret which has been kept from all times and generations, but has now been made clear to his saints,
το μυστηριον το αποκεκρυμμενον απο των αιωνων και απο των γενεων νυνι δε εφανερωθη τοις αγιοις αυτου
- 27 що їм Бог захотів показати, яке багатство слави цієї тасмниці між поганами, а вона Христос у вас, надія слави!
To whom God was pleased to give knowledge of the wealth of the glory of this secret among the Gentiles, which is Christ in you, the hope of glory:
οις ηβηλησεν ο θεος γνωρισαι τις ο πλουτος της δοξης του μυστηριου τουτου εν τοις εθνεσιν ος εστιν χριστος εν υμιν η ελπις της δοξης
- 28 Його ми проповідуємо, нагадуючи кожній людині й навчаючи кожну людину всякої мудрости, щоб учинити кожну людину досконалою в Христі.
Whom we are preaching; guiding and teaching every man in all wisdom, so that every man may be complete in Christ;
ον ημεις καταγγελλομεν νουθετουντες παντα ανθρωπον και διδασκοντες παντα ανθρωπον εν παση σοφια ινα παραστησωμεν παντα ανθρωπον τελειον εν χριστω ιησου
- 29 У тому й працюю я, борючися силою Його, яка сильно діє в мені.
And for this purpose I am working, using all my strength by the help of his power which is working in me strongly.
εις ο και κοπιω αγωνιζομενος κατα την ενεργειαν αυτου την ενεργουμενην εν εμοι εν δυναμει
- 1 ¶ Я хочу, щоб ви знали, яку велику боротьбу я маю за вас і за тих, хто в Лаодикії, і за всіх, хто не бачив мого тілесного обличчя.
For it is my desire to give you news of the great fight I am making for you and for those at Laodicea, and for all who have not seen my face in the flesh;
θελω γαρ υμας ειδεναι ηλικον αγωνα εχω περι υμων και των εν λαοδικεια και οσοι ουχ εωρακασιν το προσωπον μου εν σαρκι
- 2 Хай потішаться їхні серця, у любові поєднані, для всякого багатства повного розуміння, для пізнання тасмниці Бога, Христа,
So that their hearts may be comforted, and that being joined together in love, they may come to the full wealth of the certain knowledge of the secret of God, even Christ,
ινα παρακληθωσιν αι καρδια αυτων συμβιβασθεντων εν αγαπη και εις παντα πλουτον της πληροφοριας της συνεσεως εις επιγνωσιν του μυστηριου του θεου και πατρος και του χριστου
- 3 в Якому всі скарби премудрости й пізнання заховані.
In whom are all the secret stores of wisdom and knowledge.
εν ω εισιν παντες οι θησαυροι της σοφιας και της γνωσεως αποκρυφои
- 4 ¶ А це говорю, щоб ніхто вас не звів фальшивими доводами при суперечці.
I say this so that you may not be turned away by any deceit of words.
τουτο δε λεγω ινα μη τις υμας παραλογιζηται εν πιθανολογια
- 5 Бо хоч тілом я й несприсутній, та духом я з вами, і з радістю бачу ваш порядок та твердість вашої віри в Христа.
For though I am not present in the flesh, still I am with you in the spirit, seeing with joy your order, and your unchanging faith in Christ.
ει γαρ και τη σαρκι απειμι αλλα τω πνευματι συν υμιν εμι χαρων και βλεπων υμων την ταξιν και το στερεωμα της εις χριστον πιστεως υμων
- 6 Отже, як ви прийняли були Христа Ісуса Господа, так і в Ньому ходіть,
As, then, you took Christ Jesus the Lord, so go on in him,
ως ουν παρελαβετε τον χριστον ιησουν τον κυριον εν αυτω περιπατειτε
- 7 будши вкорінені й збудовані на Ньому, та зміцнені в вірі, як вас навчено, збагачуючись у ній з подякою.
Rooted and based together in him, strong in the faith which the teaching gave you, giving praise to God at all times.
ερριζωμενοι και εποικοδομουμενοι εν αυτω και βεβαιουμενοι εν τη πιστει καθως εδιδαχθητε περισσευοντες εν αυτη εν ευχαριστια
- 8 Стережіться, щоб ніхто вас не звів філософією та марною оманною за переданням людським, за стихіями світу, а не за Христом,
Take care that no one takes you away by force, through man's wisdom and deceit, going after the beliefs of men and the theories of the world, and not after Christ:
βλεπετε μη τις υμας εσται ο συλαγωγων δια της φιλοσοφιας και κενης απατης κατα την παραδοσιν των ανθρωπων κατα τα στοιχεια του κοσμου και ου κατα χριστον
- 9 бо в Ньому тілесно живе вся повнота Божества.
For in him all the wealth of God's being has a living form,
οτι εν αυτω κατοικει παν το πληρωμα της θεοτητος σωματικως

- 10 **І ви маєте в Нім повноту, а Він Голова всякої влади й начальства.**
And you are complete in him, who is the head of all rule and authority:
και εστε εν αυτω πληρωμενοι ος εστιν η κεφαλη πασης αρχης και εξουσιας
- 11 **Ви в Ньому були й обрізані нерукотворним обрізанням, скинувши людське тіло гріховне в Христовім обрізанні.**
In whom you had a circumcision not made with hands, in the putting off of the body of the flesh, in the circumcision of Christ;
εν ω και περιετηθητε περιτομη χειροποιητω εν τη απεκδυσει του σωματος των αμαρτιων της σαρκος εν τη περιτομη του χριστου
- 12 **Ви були з Ним поховані у хрищенні, у Ньому ви й разом воскресли через віру в силу Бога, що Він з мертвих Його воскресив.**
Having been put to death with him in baptism, by which you came to life again with him, through faith in the working of God, who made him come back from the dead.
сυνταφεντες αυτω εν τω βαπτισματι εν ω και συνηγερθητε δια της πιστεως της ενεργειας του θεου του εγειραντος αυτον εκ των νεκρων
- 13 **¶ І вас, що мертві були в гріхах та в необрізанні вашого тіла, Він оживив разом із Ним, простивши усі гріхи,**
And you, being dead through your sins and the evil condition of your flesh, to you, I say, he gave life together with him, and forgiveness of all our sins;
και υμας νεκρους οντας εν τοις παραπτωμασιν και τη ακροβυστια της σαρκος υμων συνεζωωποιησεν συν αυτω χαρισαμενος ημιν παντα τα παραπτώματα
- 14 **знищивши рукописання на нас, що наказами було проти нас, Він із середини взяв його та й прибив його на хресті,**
Having put an end to the handwriting of the law which was against us, taking it out of the way by nailing it to his cross;
εξαλειψας το καθ ημων χειρογραφον τοις δογμασιν ο ην υπεναντιον ημιν και αυτο ηρκεν εκ του μεσου προσηλωσας αυτο τω σταυρω
- 15 **розбрвоївши влади й начальства, сміливо їх вивів на посміховисько, перемігши їх на хресті!**
Having made himself free from the rule of authorities and powers, he put them openly to shame, glorying over them in it.
απεκδυσαμενος τας αρχας και τας εξουσιας εδειγματισεν εν παρρησια θριαμβευσας αυτους εν αυτω
- 16 **¶ Тож, хай ніхто вас не судить за їжу, чи за питво, чи за чергове свято, чи за новомісяччя, чи за суботи,**
For this reason let no man be your judge in any question of food or drink or feast days or new moons or Sabbaths:
μη ουν τις υμας κρινετω εν βρωσει η εν ποσει η εν μερει εορτης η νομηνιας η σαββατων
- 17 **бо це тінь майбутнього, а тіло Христове.**
For these are an image of the things which are to come; but the body is Christ's.
α εστιν σκια των μελλοντων το δε σωμα του χριστου
- 18 **Нехай вас не зводить ніхто удаваною покорою та службою Анголам, вдаючися до того, чого не бачив, незважно надимаючись своїм тілесним розумом,**
Let no man take your reward from you by consciously making little of himself and giving worship to angels; having his thoughts fixed on the things which he has seen, being foolishly lifted up in his natural mind,
μηδεις υμας καταβραβευετω θελων εν ταπεινοφροσυνη και θρησκεια των αγγελων α μη εωρακεν εμβατευων εικη φυσιουμενος υπο του νοος της σαρκος αυτου
- 19 **а не тримачись Голови, від Якої все тіло, суглобами й зв'язями з'єднане й зміцнене, росте зростом Божим.**
And not joined to the Head, from whom all the body, being given strength and kept together through its joins and bands, has its growth with the increase of God.
και ου κρατων την κεφαλην εξ ου παν το σωμα δια των αφων και συνδεσμων επιχορηγουμενον και συμβιβαζομενον αυξει την αυξησιν του θεου
- 20 **Отож, як ви вмерли з Христом для стихій світу, то чого ви, немов ті, хто в світі живе, пристасте на постанови:**
If you were made free, by your death with Christ, from the rules of the world, why do you put yourselves under the authority of orders
ει ουν απεθανετε συν τω χριστω απο των στοιχειων του κοσμου τι ως ζωντες εν κοσμω δογματιζεσθε
- 21 **не дотикайся, ані їж, ані рухай,**
Which say there may be no touching, tasting, or taking in your hands,
μη αψη μηδε γευση μηδε θιγης
- 22 **бо то все зникнеться, як уживати його, за наказами та наукою людською.**
(Rules which are all to come to an end with their use) after the orders and teaching of men?
α εστιν παντα εις φθοραν τη αποχρησει κατα τα ενταλματα και διδασκαλιας των ανθρωπων
- 23 **Воно ж має вид мудрости в самовільній службі й покорі та в знесилюванні тіла, та не має якогось значення, хіба щодо насичення тіла.**
These things seem to have a sort of wisdom in self-ordered worship and making little of oneself, and being cruel to the body, not honouring it by giving it its natural use.
ατινα εστιν λογον мен εχοντα σοφιας εν εθελοθηρσκεια και ταπεινοφροσυνη και αφειδια σωματος ουκ εν τιμη τινη προς πλησμονην της σαρκος

- 1 ¶ Отож, коли ви воскресли з Христом, то шукайте того, що вгорі, де сидить Христос по Божій правниці.
If then you have a new life with Christ, give your attention to the things of heaven, where Christ is seated at the right hand of God.
ει ουν συνηγεθητε τω χριστω τα ανω ζητειτε ου ο χριστος εστιν εν δεξια του θεου καθημενος
- 2 Думайте про те, що вгорі, а не про те, що на землі.
Keep your mind on the higher things, not on the things of earth.
τα ανω φρονειτε μη τα επι της γης
- 3 Бож ви вмерли, а життя ваше сховане в Бозі з Христом.
For your life on earth is done, and you have a secret life with Christ in God.
απεθανετε γαρ και η ζωη υμων κεκρυπται συν τω χριστω εν τω θεω
- 4 Коли з'явиться Христос, наше життя, тоді з'явитесь з Ним у славі і ви.
At the coming of Christ who is our life, you will be seen with him in glory.
οταν ο χριστος φανερωθη η ζωη ημων τοτε και υμεις συν αυτω φανερωθησεσθε εν δοξη
- 5 ¶ Отож, умертвіть ваші земні члени: розпусту, нечисть, пристрасть, лиху пожадливість та зажерливість, що вона ідолослуження,
Then put to death your bodies which are of the earth; wrong use of the flesh, unclean things, passion, evil desires and envy, which is the worship of strange gods;
νεκρωσατε ουν τα μελη υμων τα επι της γης πορνειαν ακαθαρσιαν παθος επιθυμιαν κακην και την πλεονεξιαν ητις εστιν ειδωλολατρεια
- 6 бо гнів Божий приходить за них на неслухняних.
Because of which the wrath of God comes on those who go against his orders;
δι α ερχεται η οργη του θεου επι τους υιους της απειθειας
- 7 І ви поміж ними ходили колись, як жили поміж ними.
Among whom you were living in the past, when you did such things.
εν οις και υμεις περιεπατησατε ποτε οτε εζητε εν αυτοις
- 8 ¶ Тепер же відкиньте і ви все оце: гнів, лютість, злобу, богозневагу, безсоромні слова з ваших уст.
But now it is right for you to put away all these things; wrath, passion, bad feeling, curses, unclean talk;
νυνη δε αποθεσθε και υμεις τα παντα οργην θυμον κακιαν βλασφημιαν αισχρολογιαν εκ του στοματος υμων
- 9 Не кажіть неправди один на одного, якщо скинули з себе людину стародавню з її вчинками,
Do not make false statements to one another; because you have put away the old man with all his doings,
μη ψευδεσθε εις αλληλους απεκδυσαμενον τον παλαιον ανθρωπον συν ταις πραξεσιν αυτου
- 10 та зодягнулися в нову, що відновлюється для пізнання за образом Створителя її,
And have put on the new man, which has become new in knowledge after the image of his maker;
και ενδυσαμενοι τον νεον τον ανακαινουμενον εις επιγνωσιν κατ εικονα του κτισαντος αυτον
- 11 де нема ані геллена, ані юдея, обрізання та необрізання, варвара, скита, раба, вільного, але все та в усьому Христом!
Where there is no Greek or Jew, no one with circumcision or without circumcision, no division between nations, no servant or free man: but Christ is all and in all.
οπου ουκ ενι ελλην και ιουδαιος περιτομη και ακροβυστια βαρβαρος σκυθης δουλος ελευθερος αλλα τα παντα και εν πασιν χριστος
- 12 ¶ Отож, зодягніться, як Божі вибранці, святі та улюблені, у щире милосердя, добротливість, покору, лагідність, довготерпіння.
As saints of God, then, holy and dearly loved, let your behaviour be marked by pity and mercy, kind feeling, a low opinion of yourselves, gentle ways, and a power of undergoing all things;
ενδυσασθε ουν ως εκλεκτοι του θεου αγιοι και ηγαπημενοι σπλαγχνα οικτιρμων χρηστοτητα ταπεινοφροσυνην πραοτητα μακροθυμια
- 13 Терпіть один одного, і прощайте собі, коли б мав хто на кого оскарження. Як і Христос вам простив, робіть так і ви!
Being gentle to one another and having forgiveness for one another, if anyone has done wrong to his brother, even as the Lord had forgiveness for you:
ανεχομενοι αλληλων και χαριζομενοι εαυτοις εαν τις προς τινα εχη μομφην καθως και ο χριστος εχαρισατο υμιν ουτως και υμεις
- 14 А над усім тим зодягніться в любов, що вона союз досконалости!
And more than all, have love; the only way in which you may be completely joined together.
επι πασιν δε τουτοις την αγαπην ητις εστιν συνδεσμος της τελειοτητος

- 15 **І нехай мир Божий панує у ваших серцях, до якого й були ви покликані в одному тілі. І вдячними будьте!**
And let the peace of Christ be ruling in your hearts, as it was the purpose of God for you to be one body; and give praise to God at all times.
και η ειρηνη του θεου βραβευετω εν ταις καρδιαις υμων εις ην και εκληθητε εν ενι σωματι και ευχαριστοι γινεσθε
- 16 **Слово Христове нехай пробуває в вас рясно, у всякій премудрості. Навчайте та напоумляйте самих себе! Вдячно співайте у ваших серцях Господеві псалми, гімни, духовні пісні!**
Let the word of Christ be in you in all wealth of wisdom; teaching and helping one another with songs of praise and holy words, making melody to God with grace in your hearts.
ο λογος του χριστου ενουκειτω εν υμιν πλουσιως εν παση σοφια διδασκοντες και νουθετοντες εαυτους ψαλμοις και υμνοις και ωδαις πνευματικαις εν χαριτι αδοντες εν τη καρδια υμων τω κυριω
- 17 **І все, що тільки робите словом чи ділом, усе робіть у Ім'я Господа Ієуса, дякуючи через Нього Богові й Отцеві.**
And whatever you do, in word or in act, do all in the name of the Lord Jesus, giving praise to God the Father through him.
και παν ο τι αν ποιητε εν λογω η εν εργω παντα εν ονοματι κυριου ιησου ευχαριστουντες τω θεω και πατρι δι αυτου
- 18 **¶ Дружини, слухайтеся чоловіків своїх, як лицює то в Господі!**
Wives, be under the authority of your husbands, as is right in the Lord.
αι γυναικες υποτασσεσθε τοις ιδιοις ανδρασιν ως ανηκεν εν κυριω
- 19 **Чоловіки, любіть дружин своїх, і не будьте суворі до них!**
Husbands, have love for your wives, and be not bitter against them.
οι ανδρες αγαπατε τας γυναικας και μη πικραινεσθε προς αυτας
- 20 **Діти, будьте слухняні в усьому батькам, бо це Господеві присмне!**
Children, do the orders of your fathers and mothers in all things, for this is pleasing to the Lord.
τα τεκνα υπακουετε τοις γονευσιν κατα παντα τουτο γαρ εστιν ευαρεστον τω κυριω
- 21 **Батьки, не дратуйте дітей своїх, щоб на дусі не впали вони!**
Fathers, do not be hard on your children, so that their spirit may not be broken.
οι πατερες μη ερεθιζετε τα τεκνα υμων ινα μη αθυμωσιν
- 22 **Раби, слухайтеся в усьому тілесних панів, і не працюйте тільки про людське око, немов підлещуючись, але в простоті серця, боячися Бога!**
Servants, in all things do the orders of your natural masters; not only when their eyes are on you, as pleasers of men, but with all your heart, fearing the Lord:
οι δουλοι υπακουετε κατα παντα τοις κατα σαρκα κυριοις μη εν οφθαλμοδουλειαις ως ανθρωπαρεσκοι αλλ εν απλοτητι καρδιας φοβουμενοι τον θεον
- 23 **І все, що тільки чините, робіть від душі, немов Господеві, а не людям!**
Whatever you do, do it readily, as to the Lord and not to men;
και παν ο τι εαν ποιητε εκ ψυχης εργαζεσθε ως τω κυριω και ουκ ανθρωποις
- 24 **Знайте, що від Господа приймете в нагороду спадщину, бо служите ви Господеві Христові.**
Being certain that the Lord will give you the reward of the heritage: for you are the servants of the Lord Christ.
ειδοτες οτι απο κυριου αποληψεσθε την ανταποδοσιν της κληρονομιας τω γαρ κυριω χριστω δουλευετε
- 25 **А хто кривдить, той одержить за свою кривду. Бо не дивиться Бог на особу!**
For the wrongdoer will have punishment for the wrong he has done, without respect for any man's position.
ο δε αδικων κομειται ο ηδικησεν και ουκ εστιν προσωποληψια
- 1 **¶ Пани, виявляйте до рабів справедливість та рівність, і знайте, що й для вас є на небі Господь!**
Masters, give your servants what is right and equal, conscious that you have a Master in heaven.
οι κωριοι το δικαιο και την ισοτητα τοις δουλοις παρεχεσθε ειδοτες οτι και υμεις εχετε κυριον εν ουρανοις
- 2 **¶ Будьте тривалі в молитві, і пильнуйте з подякою в ній!**
Give yourselves to prayer at all times, keeping watch with praise;
τη προσευχη προσκαρτερειτε γρηγορουντες εν αυτη εν ευχαριστια
- 3 **Моліться разом і за нас, щоб Бог нам відчинив двері слова, звіщати таємницю Христову, що за неї я й зв'язаний,**
And making prayer for us, that God may give us an open door for the preaching of the word, the secret of Christ, for which I am now in chains;
προσευχόμενοι αμα και περι ημων ινα ο θεος ανοιξη ημιν θυραν του λογου λαλησαι το μυστηριον του χριστου δι ο και δεδεμαι

- 4 щоб з'явив я їй, як звіщати належить мені.
So that I may make it clear, as it is right for me to do.
ινα φανερωσω αυτο ως δει με λαλησαι
- 5 ¶ Поводьтєся мудро з чужими, використовуючи час.
Be wise in your behaviour to those who are outside, making good use of the time.
εν σοφια περιπατειτε προς τους εξω τον καιρον εξαγοραζομενοι
- 6 Слово ваше нехай буде завжди ласкаве, приправлене сіллю, щоб ви знали, як ви маєте кожному відповідати.
Let your talk be with grace, mixed with salt, so that you may be able to give an answer to everyone.
ο λογος υμων παντοτε εν χαριτι αλατι ηρτυμενος ειδειναι πως δει υμας ενι εκαστω αποκρινεσθαι
- 7 ¶ Що зо мною, то все вам розповість Тихик, улюблений брат і вірний слугитель і співробітник у Господі.
Tychicus will give you news of all my business: he is a dear brother and true servant and helper in the word;
τα κατ εμε παντα γνωρισει υμιν τυχικος ο αγαπητος αδελφος και πιστος διακονος και συνδουλος εν κυριω
- 8 Я саме на те його вислав до вас, щоб довідались ви про нас, і щоб ваші серця він потішив,
And I have sent him to you for this very purpose, so that you may have news of how we are, and so that he may give your hearts comfort;
ον επεμψα προς υμας εις αυτο τουτο ινα γνω τα περι υμων και παρακαλεση τας καρδιας υμων
- 9 із Онисимом, вірним та улюбленим братом, який з-поміж вас. Вони все вам розповідать, що діється тут.
And with him I have sent Onesimus, the true and well-loved brother, who is one of you. They will give you word of everything which is taking place here.
συν ονησιμω τω πιστω και αγαπητω αδελφω ος εστιν εξ υμων παντα υμιν γνωριουσιν τα ωδε
- 10 Поздоровлює вас Аристарх, ув'язнений разом зо мною, і Марко, небіж Варнавин, що про нього ви дістали накази; як прийде до вас, то прийміть його,
Aristarchus, my brother-prisoner, sends his love to you, and Mark, a relation of Barnabas (about whom you have been given orders: if he comes to you, be kind to him),
ασπαζεται υμας αρισταρχος ο συναιχμαλωτος μου και μαρκος ο ανεψιος βαρναβα περι ου ελαβετε εντολας εαν ελθη προς υμας δεξασθε αυτον
- 11 теж Ісус, на прізвище Юст, вони із обрізаних. Для Божого Царства єдині вони співробітники, що були мені втіхою.
And Jesus, whose other name is Justus; these are of the circumcision: they are my only brother-workers for the kingdom of God, who have been a comfort to me.
και ιησους ο λεγομενος ιουστος οι οντες εκ περιτομης αυτοι μονοι συνεργοι εις την βασιλειαν του θεου οιτινες εγενηθησαν μοι παρηγορια
- 12 Поздоровлює вас Епафрас, що з ваших, раб Христа Ісуса. Він завжди обстоює вас у молитвах, щоб ви досконалі були та наповнені всякою Божою волею.
Ephrahas, who is one of you, a servant of Christ Jesus, sends you his love, ever taking thought for you in his prayers, that you may be complete and fully certain of all the purpose of God.
ασπαζεται υμας επαφρας ο εξ υμων δουλος χριστου παντοτε αγωνιζομενος υπερ υμων εν ταις προσευχαις ινα στητε τελειοι και πεπληρωμενοι εν παντι θεληματι του θεου
- 13 І я свідчу за нього, що він має велику горливість про вас та про тих, що знаходяться в Лаодикії та в Гієраполі.
For I give witness of him that he has undergone much trouble for you and for those in Laodicea and in Hierapolis.
μαρτυρω γαρ αυτω οτι εχει ζηλον πολυν υπερ υμων και των εν λαοδικεια και των εν ιεραπολει
- 14 Вітає вас Лука, улюблений лікар, та Димас.
Luke, our well-loved medical friend, and Demas, send you their love.
ασπαζεται υμας λουκας ο ιατρος ο αγαπητος και διμας
- 15 Привітайте братів, що в Лаодикії, і Німфана, і Церкву домашню його.
Give my love to the brothers in Laodicea and to Nymphas and the church in their house.
ασπασασθε τους εν λαοδικεια αδελφους και νυμφαν και την κατ οικον αυτου εκκλησιαν
- 16 І як буде прочитаний лист цей у вас, то зробіть, щоб прочитаний був він також у Церкві Лаодикійській, а того, що написаний з Лаодикії, прочитайте і ви.
And when this letter has been made public among you, let the same be done in the church of Laodicea; and see that you have the letter from Laodicea.
και οταν αναγνωσθη παρ υμιν η επιστολη ποιησατε ινα και εν τη λαοδικειων εκκλησια αναγνωσθη και την εκ λαοδικειας ινα και υμεις αναγνωτε
- 17 Та скажіть Архіпові: Доглядай того служіння, що прийняв його в Господі, щоб ти його виконав!
Say to Archippus, See that you do the work which the Lord has given you to do.
και ειπατε αρχιπω βλεπε την διακονιαν ην παρελαβες εν κυριω ινα αυτην πληροις

- 18 Привітання мою рукою Павловою. Пам'ятайте про пута мої! Благодать Божа нехай буде з вами! Аминь.
I, Paul, give you this word of love in my handwriting. Keep in memory that I am a prisoner. Grace be with you.
ο ασπασμος τη εμη χειρι παυλου μνημονευετε μου των δεσμων η χαρις μεθ υμων αμην [προς κολασσαις εγραφη απο ρωμης δια τυχικου και ονησιμου]
- 1 ¶ Павло й Силуан та Тимофій до Церкви Солунської в Бозі Отці й Господі Ісусі Христі: благодать вам і мир!
Paul and Silvanus and Timothy, to the church of the Thessalonians in God the Father and the Lord Jesus Christ: Grace to you and peace.
παυλος και σιλουανος και τιμοθεος τη εκκλησια θεσσαλονικεων εν θεω πατρι και κυριω ιησου χριστω χαρις υμιν και ειρνη απο θεου πατρος ημων και κυριου ιησου χριστου
- 2 ¶ Ми дякуємо Богові завжди за всіх вас, згадуючи вас у наших молитвах.
We give praise to God at all times for you, keeping you in memory in our prayers;
ευχαριστουμεν τω θεω παντοτε περι παντων υμων μνειαν υμων ποιουμενοι επι των προσευχων ημων
- 3 Ми згадуємо безперестанку про ваше діло віри, і про працю любови, і про терпіння надії на Господа нашого Ісуса Христа, перед Богом і Отцем нашим,
Having ever in mind your work of faith and acts of love and the strength of your hope in our Lord Jesus Christ, before our God and Father;
αδιαλειπτως μνημονευοντες υμων του εργου της πιστεως και του κοπου της αγαπης και της υπομονης της ελπιδος του κυριου ημων ιησου χριστου εμπροσθεν του θεου και πατρος ημων
- 4 знаючи, Богом улюблені браття, про ваше обрання.
Being conscious, my brothers, dear to God, that you have been marked out by God's purpose;
ειδοτες αδελφοι ηγαπημενοι υπο θεου την εκλογην υμων
- 5 Бо наша Євангелія не була для вас тільки у слові, а й у силі, і в Дусі Святім, і з великим упевненням, як знаєте ви, які ми були поміж вами для вас.
Because our good news came to you, not in word only, but in power, and in the Holy Spirit, so that you were completely certain of it; even as you saw what our behaviour to you was like from our love to you.
οτι το ευαγγελιον ημων ουκ εγενηθη εις υμας εν λογω μονον αλλα και εν δυναμει και εν πνευματι αγιω και εν πληροφορια πολλη καθως οιδατε οιοι εγενηθημεν εν υμιν δι υμας
- 6 ¶ І ви стали наслідувачі нам і Господеві, слово прийнявши в великому утискові з радістю Духа Святого,
And you took us and the Lord as your example, after the word had come to you in much trouble, with joy in the Holy Spirit;
και υμεις μιμηται ημων εγενηθητε και του κυριου δεξαμενοι τον λογον εν θλιψει πολλη μετα χαρας πνευματος αγιου
- 7 так що ви стали взірцем для всіх віруючих у Македонії та в Ахаї.
So that you became an example to all those who have faith in Christ in Macedonia and Achaia.
ωστε γενεσθαι υμας τυπους πασιν τοις πιστευουσιν εν τη μακεδονια και τη αχαια
- 8 Бо пронеслося Слово Господнє від вас не тільки в Македонії та в Ахаї, а й до кожного міста прийшла ваша віра в Бога, так що вам непотрібно казати чогось.
For not only was the word of the Lord sounding out from you in Macedonia and Achaia, but in every place your faith in God is made clear; so that we have no need to say anything.
αφ υμων γαρ εξηχεται ο λογος του κυριου ου μονον εν τη μακεδονια και αχαια αλλα και εν παντι τοπω η πιστις υμων η προς τον θεον εξεληλυθεν ωστε μη χρειαν ημας εχειν λαλειν τι
- 9 Вони бо звіщають про нас, який був прихід наш до вас, і як ви навернулись до Бога від ідолів, щоб служити живому й правдивому Богові,
For they themselves give the news of how we came among you; and how you were turned from images to God, to the worship of a true and living God,
αυτοι γαρ περι ημων απαγγελλουσιν οποιαν εισοδον εχομεν προς υμας και πως επεστρεψατε προς τον θεον απο των ειδωλων δουλευειν θεω ζωντι και αληθινω
- 10 і з неба очікувати Сина Його, що Його воскресив Він із мертвих, Ісуса, що визволив нас від майбутнього гніву.
Waiting for his Son from heaven, who came back from the dead, even Jesus, our Saviour from the wrath to come.
και αναμενειν τον υιον αυτου εκ των ουρανων ον ηγειρεν εκ νεκρων ιησουν τον ρυομενον ημας απο της οργης της ερχομενης
- 1 ¶ Самі бо ви знаєте, браття, прихід наш до вас, що не марний він був.
For you yourselves, brothers, are conscious that our coming among you was not without effect:
αυτοι γαρ οιδατε αδελφοι την εισοδον ημων την προς υμας οτι ου κενη γεγονεν
- 2 Та хоч ми натерпілися перед тим, і дізнали зневаги в Филипах, як знаєте, проте ми відважилися в нашім Бозі звіщати вам Божу Євангелію з великою боротьбою.
But after we had first undergone much pain and been cruelly attacked as you saw, at Philippi, by the help of God we gave you the good news without fear, though everything was against us.
αλλα και προπαθοντες και υβρισθεντες καθως οιδατε εν φιλιπποις επαρρησιασαμεθα εν τω θεω ημων λαλησαι προς υμας το ευαγγελιον του θεου εν πολλω αγωνι
- 3 Бо покликання наше було не з обмани, ані з нечистоти, ані від лукавства,
For our witness does not come from error or from an unclean heart or from deceit:
η γαρ παρακλησις ημων ουκ εκ πλανης ουδε εξ ακαθαρσιας ουτε εν δολω

- 4 але, як Бог визнав нас гідними, щоб нам доручити Євангелію, ми говоримо так, не людям догоджуючи, але Богові, що випробує наші серця.
But even as the good news was given to us by the approval of God, so we give it out; not as pleasing men, but God by whom our hearts are tested.
αλλα καθως δεδοκιμασμεθα υπο του θεου πιστευθηναι το ευαγγελιον ουτως λαλουμεν ουχ ως ανθρωποις αρεσκοντες αλλα τω θεω τω δοκιμαζοντι τας καρδιας ημων
- 5 Ми слова підслесливого не вживали ніколи, як знаєте, і не винні в зажерливості. Бог свідок тому!
For it is common knowledge among you that we never made use of smooth-sounding false words, and God is witness that at no time were we secretly desiring profit for ourselves,
ουτε γαρ ποτε εν λογω κολακειας εγενηθημεν καθως οιδατε ουτε εν προφασει πλεονεξιας θεος μαρτυς
- 6 Не шукаємо ми слави в людей, ані в вас, ані в інших.
Or looking for glory from men, from you or from others, when we might have made ourselves a care to you as Apostles of Christ.
ουτε ζητουντες εξ ανθρωπων δοξαν ουτε αφ υμων ουτε απ αλλων δυναμενοι εν βαρει ειναι ως χριστου αποστολοι
- 7 ¶ Хоч могли ми потужними бути, як Христові апостоли, але ми серед вас були тихі, немов годувальниця та, яка доглядає дітей своїх.
But we were gentle among you, like a woman caring for her little ones:
αλλ εγενηθημεν ηπιοι εν μεσω υμων ως αν τροφος θαληη τα εαυτης τεκνα
- 8 Так будши ласкаві до вас, хотіли ми вам передати не тільки Божу Євангелію, але й душі свої, бо були ви улюблені нам.
Even so, being full of loving desire for you, we took delight in giving you not only God's good news, but even our lives, because you were dear to us.
ουτως μειρομενοι υμων ευδοκουμεν μεταδουнай υμιν ου μονον το ευαγγελιον του θεου αλλα και τας εαυτων ψυχας διοτι αγαπητοι ημιν γεγενηθε
- 9 Бо ви пам'ятаєте, браття, наше струдження й утому: день і ніч ми робили, щоб жадного з вас не обтяжити, і проповідували вам Божу Євангелію.
For you have the memory, my brothers, of our trouble and care; how, working night and day, so that we might not be a trouble to any of you, we gave you the good news of God.
μνημονευετε γαρ αδελφοι τον κοπον ημων και τον μοχθον νυκτος γαρ και ημερας εργαζομενοι προς το μη επιβαρησαι τινα υμων εκηρυξαμεν εις υμας το ευαγγελιον του θεου
- 10 Ви свідки та Бог, як свято, і праведно, і бездоганно поводитися ми між вами, віруючими!
You are witnesses, with God, how holy and upright and free from all evil was our way of life among you who have faith;
υμεις μαρτυρες και ο θεος ως οσιως και δικαιως και αμεμπτως υμιν τοις πιστευουσιν εγενηθημεν
- 11 Бож знаєте ви, як кожного з вас, немов батько дітей своїх власних,
Even as you saw how, like a father with his children, we were teaching and comforting you all, and giving witness,
καθατερ οιδατε ως ενα εκαστον υμων ως πατηρ τεκνα εαυτου παρακαλουντες υμας και παραμυθουμενοι
- 12 просили ми вас, і намовлювали та показували, щоб ви гідно поводитися перед Богом, що покликав вас у Своє Царство та в славу.
So that your lives might be pleasing to God, who has given you a part in his kingdom and his glory.
και μαρτυρουμενοι εις το περιπατησαι υμας αξιως του θεου του καλουντος υμας εις την εαυτου βασιλειαν και δοξαν
- 13 ¶ Тому то й ми дякуємо Богові безперестанку, що, прийнявши почуте від нас Слово Боже, прийняли ви не як слово людське, але як правдиво то є Слово Боже, що й діє в вас, віруючи х.
And for this cause we still give praise to God, that, when the word came to your ears through us, you took it, not as the word of man, but, as it truly is, the word of God, which has living power in you who have faith.
δια τουτο και ημεις ευχαριστουμεν τω θεω αδιαλειπτως οτι παραλαβοντες λογον ακοης παρ ημων του θεου εδεξασθε ου λογον ανθρωπων αλλα καθως εστιν αληθως λογον θεου ος και ενεργειται εν υμιν τοις πιστευουσιν
- 14 Бо стали ви, браття, наслідувачами Церквам Божим, що в Юдеї в Христі Ісусі, бо те саме і ви були витерпіли від своїх земляків, як і ті від юдеїв,
For you, my brothers, took as your examples the churches of God which are in Judaea in Christ Jesus; because you underwent the same things from your countrymen as they did from the Jews;
υμεις γαρ μιμηται εγενηθητε αδελφοι των εκκλησιων του θεου των ουσων εν τη ιουδαια εν χριστω ιησου οτι ταυτα επαθετε και υμεις υπο των ιδιων συμφυλετων καθως και αυτοι υπο των ιουδαιων
- 15 що вбили вони й Господа Ісуса, і пророків Його, і вигнали нас, і Богові не догоджають, і супротивні всім людям.
Who put to death the Lord Jesus and the prophets, violently driving us out; who are unpleasing to God and against all men;
των και τον κυριον αποκτειναντων ιησουν και τους ιδιους προφητας και υμας εκδιωξαντων και θεω μη αρεσκοντων και πασιν ανθρωποις εναντιων
- 16 Вони забороняють нам говорити поганам, щоб спаслися, щоб тим доповняти їм завжди провини свої. Але Божий гнів їх спіткас вкінці!
Who, to make the measure of their sins complete, kept us from giving the word of salvation to the Gentiles: but the wrath of God is about to come on them in the fullest degree.
κωλουντων ημας τοις εθνεσιν λαλησαι ινα σωθωσιν εις το αναπληρωσαι αυτων τας αμαρτιας παντοτε εφθασεν δε επ αυτους η οργη εις τελος

- 17 ¶ А ми, браття, на короткий часок розлучившись з вами лицем, а не серцем, тим із більшим бажанням силкувались побачити ваше лице.
But we, my brothers, being away from you for a short time, in body but not in heart, had all the more desire to see your face;
ημεις δε αδελφοι απορφανισθεντες αφ υμων προς καιρον ωρας προσωπω ου καρδια περισσοτεως εσπουδασαμεν το προσωπον υμων ιδειν εν πολλη επιθυμια
- 18 Τιμ то до вас ми хотіли прийти, я, Павло, раз і двічі, але сатана перешкодив був нам.
For which reason we made attempts to come to you, even I, Paul, once and again; but Satan kept us from coming.
διο ηθελησαμεν ελθειν προς υμας εγω мен παυλος και απαξ και δις και ενεκοψεν ημας ο σατανας
- 19 Бо хто нам надія, чи радість, чи вінок похвали? Хіба ж то й не ви перед Господом нашим Ісусом в Його приході?
For what is our hope or joy or crown of glory? Are not even you, before our Lord Jesus, at his coming?
τις γαρ ημων ελπις η χαρα η στεφανος καυχησεως η ουχι και υμεις εμπροσθεν του κυριου ημων ιησου χριστου εν τη αυτου παρουσια
- 20 Бо ви наша слава та радість!
For you are our glory and our joy.
υμεις γαρ εστε η δοξα ημων και η χαρα
- 1 ¶ Тому то, не стерпівши більше, ми схотіли зостатися в Атенях самі,
At last our desire to have news of you was so strong that, while we ourselves were waiting at Athens,
διο μηκει στεγοντες ευδοκησαμεν καταλειφθηναι εν αθηναις μονοι
- 2 і послали Тимофія, нашого брата й служителя Божого в Христовій Євангелії, щоб упевнити вас та потішити в вашій вірі,
We sent Timothy, our brother and God's servant in the good news of Christ, to give you strength and comfort in your faith;
και επεμψαμεν τιμοθεον τον αδελφον ημων και διακονον του θεου και συνεργον ημων εν τω ευαγγελιω του χριστου εις το στηριζει υμας και παρακαλεσαι υμας περι της πιστεως υμων
- 3 щоб ані один не хитався в цім горі. Самі бо ви знаєте, що на те нас призначено.
So that no man might be moved by these troubles; because you see that these things are part of God's purpose for us.
τω μηδενα σαινεσθαι εν ταις θλιψεσιν ταυταις αυτοι γαρ οιδате οτι εις τουτο κειμεθα
- 4 Бо коли ми були в вас, то казали вам наперед, що маємо страждати, як і сталося, і знаєте ви.
And when we were with you, we said to you that trouble was before us; and so it came about, as you see.
και γαρ οτε προς υμας ημεν προελεγομεν υμιν οτι μελλομεν θλιβεσθαι καθως και εγενετο και οιδате
- 5 Тому й я, не стерпівши більше, послав довідатись про вашу віру, щоб часом спокусник вас не спокусив, і труд наш не стався б даремний.
For this reason, when I was no longer able to keep quiet, I sent to get news of your faith, fearing that you might be tested by the Evil One and that our work might come to nothing.
δια τουτο καγω μηκει στεγων επεμψα εις το γνωμαι την πιστιν υμων μηπος επειρασεν υμας ο πειραζων και εις κενον γενηται ο κοπος ημων
- 6 ¶ А тепер, як вернувся від вас Тимофій і приніс нам радісну звістку про віру та вашу любов, і що завжди ви маєте добру пам'ять про нас, і бажасте бачити нас, як і ми вас,
But now that Timothy has come to us from you, and has given us good news of your faith and love, and that you have happy memories of us, desiring greatly to see us, even as we do to see you;
αρτι δε ελθοντος τιμοθεου προς ημας αφ υμων και ευαγγελισαμενου ημιν την πιστιν και την αγαπην υμων και οτι εχετε μνηcian ημων αγαθην παντοτε επιποθουντες ημας ιδειν καθατερ και ημεις υμας
- 7 через те ми потішились, браття, за вас, у всякому горі та в нашій нужді, ради вашої віри.
For this cause, brothers, in all our trouble and grief we were comforted about you because of your faith;
δια τουτο παρεκληθημεν αδελφοι εφ υμιν επι παση τη θλιψει και αναγκη ημων δια της υμων πιστεως
- 8 Бо тепер ми живемо, якщо в Господі ви стоїте!
For it is life to us if you keep your faith in the Lord unchanged.
οτι νυν ζομεν εαν υμεις στηκητε εν κυριω
- 9 Яку бо подяку ми можемо Богові дати за вас, за всю радість, що нею ми тішимся ради вас перед нашим Богом?
For how great is the praise which we give to God for you, and how great the joy with which we are glad because of you before our God;
τινα γαρ ευχαριστιαν δυναμεθα τω θεω ανταποδουнай περι υμων επι παση τη χαρα η χαιρομεν δι υμας εμπροσθεν του θεου ημων
- 10 Ми вдень та вночі ревно молимося, щоб побачити ваше лице та доповнити те, чого не вистачає вашій вірі.
Night and day requesting God again and again that we may see your face and make your faith complete.
νυκτος και ημερας υπερ εκπερισσου δεομενοι εις το ιδειν υμων το προσωπον και καταρτισαι τα υστερηματα της πιστεως υμων

- 11 ¶ Сам же Бог і Отець наш, і Господь наш Ісус нехай вирівняє нашу дорогу до вас!
Now may our God and Father himself and our Lord Jesus make a way for us to come to you;
αυτος δε ο θεος και πατηρ ημων και ο κυριος ημων ιησους χριστος κατευθυνα την οδον ημων προς υμας
- 12 Α в вас хай примножить Господь, і нехай збагатить вашу любов один до одного, і до всіх, як і наша є до вас!
And the Lord give you increase of love in fullest measure to one another and to all men, even as our love to you;
υμας δε ο κυριος πλεονασαι και περισσευσαι τη αγαπη εις αλληλους και εις παντας καθαπερ και ημεις εις υμας
- 13 Нехай Він зміцнить серця ваші невинними в святості перед Богом і нашим Отцем, при приході Господа нашого Ісуса з усіма святими Його!
So that your hearts may be strong and free from all sin before our God and Father, at the coming of our Lord Jesus with all his saints.
εις το στηριξει υμων τας καρδιας αμεμπτους εν αγιωσυνη εμπροσθεν του θεου και πατρος ημων εν τη παρουσια του κυριου ημων ιησου χριστου μετα παντων των αγιων αυτου
- 1 ¶ Α далі, браття, просимо вас та благаємо в Господі Ісусі, щоб, як прийняли ви від нас, як належить поводитись вам та догоджувати Богові, як ви й поводитесь, щоб у тому ще більше зростали!
And last of all, the prayer which we make to you from our heart and in the name of the Lord Jesus, is this: that as we made clear to you what sort of behaviour is pleasing to God, as in fact you are doing now, so you will go on in these ways, but more and more.
το λοιπον ουν αδελφοι ερωτωμεν υμας και παρακαλουμεν εν κυριω ιησου καθως παρελαβετε παρ ημων το πως δει υμας περιπατειν και αρεσκειν θεω ινα περισσευητε μαλλον
- 2 Бо ви знаєте, які вам накази дали ми Господом Ісусом.
Because you have in mind the orders we gave you through the Lord Jesus.
οιδατε γαρ τινας παραγγελιας εδωκαμεν υμιν δια του κυριου ιησου
- 3 Бо це воля Божа, освячення ваше: щоб ви береглись від розпусти,
For the purpose of God for you is this: that you may be holy, and may keep yourselves from the desires of the flesh;
τουτο γαρ εστιν θελημα του θεου ο αγιασμος υμων απεχεσθαι υμας απο της πορνειας
- 4 щоб кожен із вас умів тримати начиння своє в святості й честі,
So that every one of you may keep his body holy and in honour;
ειδεναι εκαστον υμων το εαυτου σκευος κτασθαι εν αγιασμω και τιμη
- 5 а не в пристрастній похоті, як і погани, що Бога не знають.
Not in the passion of evil desires, like the Gentiles, who have no knowledge of God;
μη εν παθει επιθυμιας καθαπερ και τα εθνη τα μη ειδοτα τον θεον
- 6 Щоб ніхто не кривдив і не визискував брата свого в якійсь справі, бо месник Господь за все це, як і перше казали ми вам та засвідчили.
And that no man may make attempts to get the better of his brother in business: for the Lord is the judge in all these things, as we said to you before and gave witness.
το μη υπερβαινειν και πλεονεκτειν εν τω πραγματι τον αδελφον αυτου διоти εκδικος ο κυριος περι παντων τουτων καθως και προειπαμεν υμιν και διεμαρτυραμεθα
- 7 Бо покликав нас Бог не на нечистість, але на освячення.
Because it is God's purpose that our way of life may be not unclean but holy.
ου γαρ εκαλεσεν ημας ο θεος επι ακαθαρσια αλλ εν αγιασμω
- 8 Отой, хто оце відкидає, зневажає не людину, а Бога, що нам також дав Свого Духа Святого.
Whoever, then, goes against this word, goes against not man but God, who gives his Holy Spirit to you.
τοιγαρουν ο αθετων ουκ ανθρωπον αθετει αλλα τον θεον τον και δοντα το πνευμα αυτου το αγιον εις ημας
- 9 ¶ А про братоловство немає потреби писати до вас, бо самі ви від Бога навчені любити один одного,
But about loving the brothers, there is no need for me to say anything to you in this letter: for you have the teaching of God that love for one another is right and necessary;
περι δε της φιλαδελφιας ου χριαν εχετε γραφειν υμιν αυτοι γαρ υμεις θεοδιδακτοι εστε εις το αγαпан αλληλους
- 10 бо чините те всім братам у всій Македонії. Благаємо ж, браття, ми вас, щоб у цьому ще більш ви зростали,
And, truly, you are lovers of all the brothers in Macedonia; but it is our desire that your love may be increased still more;
και γαρ ποιειτε αυτο εις παντας τους αδελφους τους εν ολη τη μακεδονια παρακαλουμεν δε υμας αδελφοι περισσεειν μαλλον

- 11 і пильно дбали жити спокійно, займатися своїми справами та заробляти своїми руками, як ми вам наказували,
And that you may take pride in being quiet and doing your business, working with your hands as we gave you orders;
 και φιλοτιμεισθαι ησυχазειν και πρασσειν τα ιδια και εργαζεσθαι ταις ιδιαις χερσιν υμων καθως υμιν παρηγγειλαμεν
- 12 щоб ви перед чужими пристойно поводитися, і щоб ні від кого не залежали!
That you may be respected by those who are outside, and may have need of nothing.
 ινα περιπατητε ευσημονως προς τους εξω και μηδενος χρειαν εχητε
- 13 ¶ Не хочу ж я, браття, щоб не відали ви про покійних, щоб ви не сумували, як і інші, що надії не мають.
But it is our desire, brothers, that you may be certain about those who are sleeping; so that you may have no need for sorrow, as others have who are without hope.
 ου θελω δε υμας αγνοειν αδελφοι περι των κεκοιμημενων ινα μη λυπησθε καθως και οι λοιποι οι μη εχοντες ελπιδα
- 14 Коли бо ми віруємо, що Ісус був умер і воскрес, так і покійних через Ісуса приведе Бог із Ним.
For if we have faith that Jesus underwent death and came back again, even so those who are sleeping will come again with him by God's power.
 ει γαρ πιστευομεν οτι ιησους απεθανεν και ανεστη ουτως και ο θεος τους κοιμηθεντας δια του ιησου αξει συν αυτω
- 15 Бо це ми вам кажемо словом Господнім, що ми, хто живе, хто полишений до приходу Господнього, ми не попередимо покійних.
For this we say to you by the word of the Lord, that we who are still living at the coming of the Lord, will not go before those who are sleeping.
 τουτο γαρ υμιν λεγομεν εν λογω κυριου οτι ημεις οι ζωντες οι περιλειπομενοι εις την παρουσιαν του κυριου ου μη φθασωμεν τους κοιμηθεντας
- 16 Сам бо Господь із наказом, при голосі Архангола та при Божій сурмі зійде з неба, і перше воскреснуть умерлі в Христі,
Because the Lord himself will come down from heaven with a word of authority, with the voice of the chief angel, with the sound of a horn: and the dead in Christ will come to life first;
 οτι αυτος ο κυριος εν κελευσματι εν φωνη αρχαγγελου και εν σαλπιγγι θεου καταβησεται απ ουρανου και οι νεκροι εν χριστω αναστησονται πρωτον
- 17 потім ми, що живемо й зостались, будемо схоплені разом із ними на хмарах на зустріч Господню на повітрі, і так завсіди будемо з Господом.
Then we who are still living will be taken up together with them into the clouds to see the Lord in the air: and so will we be for ever with the Lord.
 επαιτα ημεις οι ζωντες οι περιλειπομενοι αμα συν αυτοις αρπαγισομεθα εν νεφελαις εις απαντησιν του κυριου εις αερα και ουτως παντοτε συν κυριω εσομεθα
- 18 Отож, потішайте один одного цими словами!
So then, give comfort to one another with these words.
 ωστε παρακαλειτε αλληλους εν τοις λογοις τουτοις
- 1 ¶ А про часи та про пори, брати, не потрібно писати до вас,
But about the times and their order, my brothers, there is no need for me to say anything to you.
 περι δε των χρονων και των καιρων αδελφοι ου χρειαν εχετε υμιν γραφεσθαι
- 2 бо самі ви докладно те знаєте, що прийде день Господній так, як злодій вночі.
For you yourselves have the knowledge that the day of the Lord will come like a thief in the night.
 αυτοι γαρ ακριβως οιδατε οτι η ημερα κυριου ως κλεπτης εν νυκτι ουτως ερχεται
- 3 Бо коли говоритимуть: Мир і безпечність, тоді несподівано прийде загибель на них, як мука тіці, що носить в утробі, і вони не втечуть!
When they say, There is peace and no danger, then sudden destruction will come on them, as birth-pains on a woman with child; and they will not be able to get away from it.
 οταν γαρ λεγωσιν ειρηνη και ασφαλεια тоτε αιφνιδιος αυτοις εφισταται ολεθρος ωσπερ η ωδιν τη εν γαστρι εχουση και ου μη εκφυγωσιν
- 4 А ви, браття, не в темряві, щоб той день захопив вас, як злодій.
But you, my brothers, are not in the dark, for that day to overtake you like a thief:
 υμεις δε αδελφοι ουκ εστε εν σκοτει ινα η ημερα υμας ως κλεпτης καταλαβη
- 5 Бо ви всі сини світла й сини дня. Не належимо ми ночі, ні темряві.
For you are all sons of light and of the day: we are not of the night or of the dark.
 παντες υμεις υιοι φωτος εστε και υιοι ημερας ουκ εσμεν νυκτος ουδε σκοτους
- 6 ¶ Тож не будемо спати, як інші, а пильнуймо та будьмо тверезі!
So then, let us not take our rest as the others do, but let us be self-controlled and awake.
 αρα ουν μη καθευδομεν ως και οι λοιποι αλλα γρηγορωμεν και νηφωμεν

- 7 **Τί βο, що сплять сплять уночі, а ті, що напиваються вночі напиваються.**
For those who are sleeping do so in the night; and those who are the worse for drink are so in the night;
 οι γαρ καθευδοντες νυκτος καθευδουσιν και οι μεθυσκομενοι νυκτος μεθουσιν
- 8 **А ми, що належимо днєві, будьмо тверезі, зодягнувшися в броню віри й любови, та в шолом надії спасіння,**
But let us, who are of the day, be serious, putting on the breastplate of faith and love, and on our heads, the hope of salvation.
 ημεις δε ημερας οντες νηφωμεν ενδυσασμενοι θωρακα πιστεως και αγαπης και περικεφαλαιαν ελπιδα σωτηριας
- 9 **бо Бог нас не назначив на гнів, але щоб спасіння одержали Господом нашим Ісусом Христом,**
For God's purpose for us is not wrath, but salvation through our Lord Jesus Christ,
 οτι ουκ εθετο ημας ο θεος εις οργην αλλ εις περιποιησιν σωτηριας δια του κυριου ημων ιησου χριστου
- 10 **що помер був за нас, щоб, чи пильнуємо ми чи спимо, укупі з Ним ми жили.**
Who was put to death for us, so that, awake or sleeping, we may have a part in his life.
 του αποθανοντος υπερ ημων ινα ειτε γρηγορωμεν ειτε καθευδωμεν αμα συν αυτω ζησωμεν
- 11 **¶ Утішайте тому один одного, і збудуйте один одного, як і чините ви!**
So then, go on comforting and building up one another, as you have been doing.
 διο παρακαλειτε αλληλους και οικοδομειτε εις τον ενα καθως και ποιειτε
- 12 **Благасмо ж, браття, ми вас, шануйте тих, що працюють між вами, і в вас старшинують у Господі, і навчають вас вони,**
But we make this request to you, my brothers: give attention to those who are working among you, who are over you in the Lord to keep order among you;
 ερωτωμεν δε υμας αδελφοι ειδενα τους κοπιωντας εν υμιν και προϊσταμενους υμων εν κυριω και νουθετουντας υμας
- 13 **і в великій любові їх майте за їхню працю. Між собою захуйте мир!**
And have a high opinion of them in love because of their work. Be at peace among yourselves.
 και ηγεισθαι αυτους υπερ εκπερισσου εν αγαπη δια το εργον αυτων ειρηνευετε εν εαυτοις
- 14 **Благасмо ж, браття, ми вас: напоумляйте непорядних, потішайте малодушних, підтримуйте слабих, усім довготерпіть!**
And our desire is that you will keep control over those whose lives are not well ordered, giving comfort to the feeble-hearted, supporting those with little strength, and putting up with much from all.
 παρακαλουμεν δε υμας αδελφοι νουθετειτε τους ατακτους παραμυθεισθε τους ολιγοψυχους αντεχεσθε των ασθενων μακροθυμειτε προς παντας
- 15 **Глядіть, щоб ніхто нікому не віддавав злом за зло, але завжди дбайте про добро один для одного й для всіх!**
Let no one give evil for evil; but ever go after what is good, for one another and for all.
 ορατε μη τις κακον αντι κακου τινη αποδω αλλα παντοτε το αγαθον διωκετε και εις αλληλους και εις παντας
- 16 **¶ Завжди радійте!**
Have joy at all times.
 παντοτε χαιρετε
- 17 **Безперестанку моліться!**
Keep on with your prayers.
 αδιαλειπτως προσευχεσθε
- 18 **Подяку складайте за все, бо така Божя воля про вас у Христі Ісусі.**
In everything give praise: for this is the purpose of God in Christ Jesus for you.
 εν παντι ευχαριστητε τουτο γαρ θελημα θεου εν χριστω ιησου εις υμας
- 19 **Духа не вгашайте!**
Do not put out the light of the Spirit;
 το πνευμα μη σβεννυτε
- 20 **Не гордуйте пророцтвами!**
Do not make little of the words of the prophets;
 προφητειας μη εξουθενειτε

- 21 **Усе досліджуючи, тримайтеся доброго!**
Let all things be tested; keep to what is good;
παντα δοκιμαζετε το καλον κατεχετε
- 22 **Стережіться лихого в усякому вигляді!**
Keep from every form of evil.
απο παντος ειδους πονηρου απεχεσθε
- 23 **¶ А Сам Бог миру нехай освятить вас цілком досконало, а непорушений дух ваш, і душа, і тіло нехай непорочно збережені будуть на прихід Господа нашого Ісуса Христа!**
And may the God of peace himself make you holy in every way; and may your spirit and soul and body be free from all sin at the coming of our Lord Jesus Christ.
αυτος δε ο θεος της ειρηνης αγιασαι υμας ολοτελεις και ολοκληρον υμων το πνευμα και η ψυχη και το σωμα αμεμπτως εν τη παρουσια του κυριου ημων ιησου χριστου τηρηθει
- 24 **Вірний Той, Хто вас кличе, Він і вчинить оте!**
God, by whom you have been marked out in his purpose, is unchanging and will make it complete.
πιστος ο καλων υμας ος και ποιησει
- 25 **Браття, моліться за нас!**
Brothers, keep us in mind in your prayers.
αδελφοι προσευχεσθε περι ημων
- 26 **Привітайте всю браттю святим поцілунком!**
Give all the brothers a holy kiss.
ασπασασθε τους αδελφους παντας εν φιληματι αγιω
- 27 **Заклинаю вас Господом, цього листа прочитати перед усіма братами!**
I give orders in the name of the Lord that all the brothers are to be present at the reading of this letter.
ορκιζω υμας τον κυριον αναγνωσθηναι την επιστολην πασιν τοις αγιοις αδελφοις
- 28 **Благодать Господа нашого Ісуса Христа нехай буде з вами. Амінь!**
The grace of our Lord Jesus Christ be with you.
η χαρις του κυριου ημων ιησου χριστου μεθ υμων αμην [προς θεσσαλονικεις πρωτη εγγραφη απο αθηνων]
- 1 **¶ Павло, і Силуан, і Тимофій до Солунської Церкви в нашім Бозі Отці й Господі Ісусі Христі:**
Paul and Silvanus and Timothy, to the church of the Thessalonians in God our Father and the Lord Jesus Christ:
παυλος και σιλουανος και τιμοθεος τη εκκλησια θεσσαλονικεων εν θεω πατρι ημων και κυριω ιησου χριστω
- 2 **благодать вам і мир від Бога Отця й Господа Ісуса Христа!**
Grace to you and peace from God the Father and the Lord Jesus Christ.
χαρις υμιν και ειρηνη απο θεου πατρος ημων και κυριου ιησου χριστου
- 3 **Ми завжди повинні подяку складати за вас Богові, браття, як і годиться, бо сильно росте віра ваша, і примножується любов кожного з усіх вас один до одного.**
It is right for us to give praise to God at all times for you, brothers, because of the great increase of your faith, and the wealth of your love for one another;
ευχαριστην οφειλομεν το θεω παντοτε περι υμων αδελφοι καθως αξιον εστιν οτι υπεραυξανει η πιστις υμων και πλεοναζει η αγαπη ενος εκαστου παντων υμων εις αλληλους
- 4 **Так що ми самі хвалимось вами по Божих Церквах за ваші страждання та віру в усіх переслідуваннях ваших та в утисках, що їх переносите ви.**
So that we ourselves take pride in you in the churches of God for your untroubled mind and your faith in all the troubles and sorrows which you are going through;
ωστε ημας αυτους εν υμιν καυχασθαι εν ταις εκκλησιας του θεου υπερ της υπομονης υμων και πιστεως εν πασιν τοις διωγμοις υμων και ταις θλιψεσιν αις ανεχεσθε
- 5 **¶ А це доказ праведного Божого суду, щоб стали ви гідні Божого Царства, що за нього й страждаете ви!**
Which is a clear sign of the decision which God in his righteousness has made; to give you a part in his kingdom, for which you have undergone this pain;
ενδειγμα της δικαιας κρισεως του θεου εις το καταξιωθηναι υμας της βασιλειας του θεου υπερ ης και πασχετε
- 6 **Бо то справедливе в Бога віддати утиском тим, хто вас утискає,**
For it is an act of righteousness on God's part to give trouble as their reward to those who are troubling you,
ειπερ δικαιον παρα θεω ανταποδουναι τοις θλιβουσιν υμας θλιψιν

- 7 а вам, хто утиски терпить, відпочинок із нами, коли з'явиться з неба Господь Ісус з Анголами сили Своєї,
And to you who are troubled, rest with us, when the Lord Jesus comes from heaven with the angels of his power in flames of fire,
 και υμιν τοις θλιβομενοις ανεσιν μεθ ημων εν τη αποκαλυψει του κυριου ιησου απ ουρανου μετ αγγελων δυναμεως αυτου
- 8 в огні полум'яному, що даватиме помсту на тих, хто Бога не знає, і не слухає Євангелії Господа нашого Ісуса.
To give punishment to those who have no knowledge of God, and to those who do not give ear to the good news of our Lord Jesus:
 εν πυρι φλογος διδοντος εκδικησιν τοις μη ειδοσιν θεον και τοις μη υπακουουσιν τω ευαγγελιω του κυριου ημων ιησου χριστου
- 9 Вони кару приймуть, вічну погибіль від лица Господнього та від слави потуги Його,
Whose reward will be eternal destruction from the face of the Lord and from the glory of his strength,
 οιτινες δικην τισουσιν ολεθρον αιωνιον απο προσωπου του κυριου και απο της δοξης της ισχυος αυτου
- 10 як Він прийде того дня прославитися в Своїх святих, і стати дивним у всіх віруючих, бо свідчення наше знайшло віру між вами.
At his coming, when he will have glory in his saints, and will be a cause of wonder in all those who had faith (because our witness among you had effect) in that day.
 οταν ελθη ενδοξασθηναι εν τοις αγιοις αυτου και θαυμασθηναι εν πασιν τοις πιστευουσιν οτι επιστευθη το μαρτυριον ημων εφ υμας εν τη ημερα εκεινη
- 11 ¶ За це ми й молимося завжди за вас, щоб наш Бог учинив вас гідними покликання, і міццю наповнив усю добру волю доброти й діло віри,
For this reason, you are ever in our prayers, that you may seem to our God such as may have a part in his purpose and that by his power he will make all his good purpose, and the work of faith, complete;
 εις ο και προσευχομεθα παντοτε περι υμων ινα υμας αξιωση της κλησεως ο θεος ημων και πληρωση πασαν ευδοκιαν αγαθωσυνης και εργων πιστεως εν δυναμει
- 12 щоб прославилося Ім'я Господа нашого Ісуса в вас, а ви в Ньому, за благодаттю Бога нашого й Господа Ісуса Христа.
So that glory may be given to the name of our Lord Jesus through you, and you may have glory in him, by the grace of our God and the Lord Jesus Christ.
 οπως ενδοξασθη το ονομα του κυριου ημων ιησου χριστου εν υμιν και υμεις εν αυτω κατα την χαριν του θεου ημων και κυριου ιησου χριστου
- 1 ¶ Блаґасмо ж, браття, ми вас, щодо приходу Господа нашого Ісуса Христа й нашого згромадження до Нього,
Now as to the coming of the Lord Jesus Christ, and our meeting with him, it is our desire, my brothers,
 ερωτωμεν δε υμας αδελφοι υπερ της παρουσιας του κυριου ημων ιησου χριστου και ημων επισυναγωγης επ αυτον
- 2 щоб ви не хвилювалися зараз умом та не жалились ані через духа, ані через слово, ані через листа, що він ніби від нас, ніби вже настав день Господній.
That you may not be moved in mind or troubled by a spirit, or by a word, or by a letter as from us, with the suggestion that the day of the Lord is even now come;
 εις το μη ταχεως σαλευθηναι υμας απο του νοου μητε θροεισθαι μητε δια πνευματος μητε δια λογου μητε δι επιστολης ως δι ημων ως οτι ενεστηκεν η ημερα του χριστου
- 3 ¶ Хай ніхто жадним способом вас не зведе! Бо той день не настане, аж перше прийде відступлення, і виявиться беззаконник, призначений на погибіль,
Give no belief to false words: because there will first be a falling away from the faith, and the revelation of the man of sin, the son of destruction,
 μη τις υμας εξαπατηση κατα μηδενα τροπον οτι εαν μη ελθη η αποστασια πρωτον και αποκαλυφθη ο ανθρωπος της αμαρτιας ο υιος της απωλειας
- 4 що протривить та несеться над усе, зване Богом чи святощами, так що в Божому храмі він сяде, як Бог, і за Бога себе видаватиме.
Who puts himself against all authority, lifting himself up over all which is named God or is given worship; so that he takes his seat in the Temple of God, putting himself forward as God.
 ο αντικειμενος και υπεрайρομενος επι παντα λεγομενον θεον η σεβασμα οστε αυτον εις τον ναον του θεου ως θεον καθισαι αποδεικνυντα εαυτον οτι εστιν θεος
- 5 Чи ви не пам'ятаєте, як, ще в вас живши, я це вам говорив був?
Have you no memory of what I said when I was with you, giving you word of these things?
 ου μνημονευετε οτι επι ων προς υμας ταυτα ελεγον υμιν
- 6 І тепер ви знаєте, що саме не допускає з'явитись йому своєчасно.
And now it is clear to you what is keeping back his revelation till the time comes for him to be seen.
 και νυν το κατεχον οιδατε εις το αποκαλυφθηναι αυτον εν τω εαυτου καιρω
- 7 Бо вже діється тасмниця беззаконня; тільки той, хто тримає тепер, буде тримати, аж поки не буде усунений він із середини.
For the secret of evil is even now at work: but there is one who is keeping back the evil till he is taken out of the way.
 το γαρ μυστηριον ηδη ενεργειται της ανομιας μονον ο κατεχον αρτι εως εκ μεσου γενηται
- 8 І тоді то з'явиться той беззаконник, що його Господь Ісус заб'є Духом уст Своїх і знищить з'явленням приходу Свого.
And then will come the revelation of that evil one, whom the Lord Jesus will put to death with the breath of his mouth, and give to destruction by the revelation of his coming;
 και τοτε αποκαλυφθησεται ο ανομος ον ο κυριος αναλωσει τω πνευματι του στοματος αυτου και καταργησει τη επιφανεια της παρουσιας αυτου

- 9 Ἰὸγο приход за чином сатани буде з усякою силою й знаками та з неправдивими чудами,
Even the one whose coming is marked by the working of Satan, with all power and signs and false wonders,
ου εστιν η παρουσια κατ ενεργειαν του σατανα εν παση δυναμει και σημειοις και τερασιw ψευδους
- 10 і з усякою обманною неправди між тими, хто гине, бо любови правди вони не прийняли, щоб їм спастися.
And with every deceit of wrongdoing among those whose fate is destruction; because they were quite without that love of the true faith by which they might have salvation.
και εν παση απατη της αδικιας εν τοις απολλυμενοις ανθ ων την αγαπην της αληθειας ουκ εδεξαντο εις το σωθηναι αυτους
- 11 І за це Бог пошле їм дію обмани, щоб у неправду повірили,
And for this cause, God will give them up to the power of deceit and they will put their faith in what is false:
και δια τουτο πεμψει αυτοις ο θεος ενεργειαν πλανης εις το πιστευσαι αυτους τω ψευδει
- 12 щоб стали засуджені всі, хто не вірив у правду, але полюбив неправду.
So that they all may be judged, who had no faith in what is true, but took pleasure in evil.
ινα κριθωσιν παντες οι μη πιστευσαντες τη αληθεια αλλ ευδοκησαντες εν τη αδικια
- 13 ¶ А ми завжди повинні дякувати Богові за вас, улюблені Господом браття, що Бог вибрав вас спочатку на спасіння освяченням Духа та вірою в правду,
But it is right for us to give praise to God at all times for you, brothers, loved by the Lord, because it was the purpose of God from the first that you might have salvation, being made holy by the Spirit and by faith in what is true:
ημεις δε οφειλομεν ευχαριστην τω θεω παντοτε περι υμων αδελφοι ηγαπημενοι υπο κυριου οτι ειλετο υμας ο θεος απ αρχης εις σωτηριαν εν αγιασμο πνευματος και πιστει αληθειας
- 14 до чого покликав Він вас через нашу Євангелію, щоб отримати славу Господа нашого Ісуса Христа.
And in this purpose he gave you a part through the good news of which we were the preachers, even that you might have part in the glory of our Lord Jesus Christ.
εις ο εκαλεσεν υμας δια του ευαγγελιου ημων εις περιποιησιν δοξης του κυριου ημων ιησου χριστου
- 15 Отже, браття, стійте й тримайтеся передань, яких ви навчилися чи то словом, чи нашим посланням.
So then, brothers, be strong in purpose, and keep the teaching which has been given to you by word or by letter from us.
αρα ουν αδελφοι στηκετε και κρατειτε τας παραδοσεις ας εδιδαχθητε ειτε δια λογου ειτε δι επιστολης ημων
- 16 ¶ Сам же Господь наш Ісус Христос і Бог Отець наш, що нас полюбив і дав у благодаті вічну потіху та добру надію,
Now our Lord Jesus Christ himself, and God our Father who had love for us and has given us eternal comfort and good hope through grace,
αυτος δε ο κυριος ημων ιησους χριστος και ο θεος και πατηρ ημων ο αγαπησας ημας και δους παρακλησιν αιωνιαν και ελπιδα αγαθην εν χαριτι
- 17 нехай ваші серця Він потішить, і нехай Він зміцнить вас у всякому доброму ділі та в слові!
Give you comfort and strength in every good work and word.
παρακαλεσαι υμων τας καρδιας και στηριζει υμας εν παντι λογω και εργω αγαθω
- 1 ¶ Наостанку, моліться, браття, за нас, щоб ширилось Слово Господнє та славилось, як і в вас,
For the rest, my brothers, let there be prayer for us that the word of the Lord may go forward with increasing glory, even as it does with you;
το λοιπον προσευχεσθε αδελφοι περι ημων ινα ο λογος του κυριου τρεχη και δοξαζηται καθως και προς υμας
- 2 і щоб ми визволилися від злих та лукавих людей, бо віра не в усіх.
And that we may be made free from foolish and evil men; for not all have faith.
και ινα ρυσθωμεν απο των ατοπων και πονηρων ανθρωπων ου γαρ παντων η πιστις
- 3 І вірний Господь, що зміцнить вас і збереже від лукавого.
But the Lord is true, who will give you strength and keep you safe from evil.
πιστος δε εστιν ο κυριος ος στηριζει υμας και φυλαξει απο του πονηρου
- 4 А про вас покладаємо надію на Господа, що й чините ви, і чинити будете те, що наказуємо вам.
And we have faith in the Lord about you, that you are doing and will do the things about which we give you orders.
πεποιθαμεν δε εν κυριω εφ υμας οτι α παραγγελλομεν υμιν και ποιειτε και ποιησετε
- 5 Господь же нехай серця ваші спрямує на Божу любов та терпеливість Христову!
And may your hearts be guided by the Lord into the love of God and quiet waiting for Christ.
ο δε κυριος κατευθυνα υμων τας καρδιας εις την αγαπην του θεου και εις υπομονην του χριστου

- 6 ¶ А ми вам наказуємо, браття, Ім'ям Господа Ісуса Христа, щоб ви цуралися кожного брата, що живе по-ледачому, а не за переданням, яке прийняли ви від нас.
Now we give you orders, brothers, in the name of our Lord Jesus Christ, to keep away from all those whose behaviour is not well ordered and in harmony with the teaching which they had from us.
παραγγελλομεν δε υμιν αδελφοι εν ονοματι του κυριου ημων ιησου χριστου στελλεσθαι υμας απο παντος αδελφου ατακτως περιπατουντος και μη κατα την παραδοσιν ην παρελαβεν παρ ημων
- 7 Самі бо ви знаєте, як належить наслідувати нас. Бо ми поміж вами не сидні справляли,
For you yourselves are used to taking us as your example, because our life among you was ruled by order,
αυτοι γαρ οιδατε πως δεи μιμεισθαι ημας οτι ουκ ητακτησαμεν εν υμιν
- 8 і хліба не їли ні в кого даремно, але в перевтомі й напруженні день і ніч працювали, щоб не бути нікому із вас тягарем,
And we did not take food from any man for nothing, but were working hard night and day not to be a trouble to any of you:
ουδε δωρεαν αρτον εφαγομεν παρα τινος αλλ εν κοπω και μοχθω νυκτα και ημεραν εργαζομενοι προς το μη επιβαρησαι τινα υμων
- 9 не тому, щоб ми влади не мали, але щоб себе за взірця дати вам, щоб нас ви наслідували.
Not because we have not the right, but to make ourselves an example to you, so that you might do the same.
ουχ οτι ουκ εχομεν εξουσιαν αλλ ινα εαυτους τυπον δωμεν υμιν εις το μιμεισθαι ημας
- 10 Бо коли ми в вас перебували, то це вам наказували, що як хто працювати не хоче, нехай той не їсть!
For even when we were with you we gave you orders, saying, If any man does no work, let him not have food.
και γαρ οτε ημεν προς υμας τουτο παρηγγελλομεν υμιν οτι ει τις ου θελει εργαζεσθαι μηδε εσθιετω
- 11 Бо ми чуємо, що дехто між вами живуть по-ледачому, нічого не роблять, а тільки вдають, ніби роблять.
For it has come to our ears that there are some among you whose behaviour is uncontrolled, who do no work at all, but are over-interested in the business of others.
ακουομεν γαρ τινας περιπατουντας εν υμιν ατακτως μηδεν εργαζομενους αλλα περιεργαζομενους
- 12 Таким ми наказуємо та благаємо Господом нашим Ісусом Христом, щоб мовчки вони працювали та власний хліб їли.
Now to such we give orders and make request in the Lord Jesus, that, working quietly, they get their living.
τοις δε τοιουτοις παραγγελλομεν και παρακαλουμεν δια του κυριου ημων ιησου χριστου ινα μετα ησυχιας εργαζομενοι τον εαυτων αρτον εσθιωσιν
- 13 А ви, браття, не втомлюйтеся, коли чините добре.
And you, my brothers, do not get tired of well-doing.
υμεις δε αδελφοι μη εκκακησητε καλοποιουντες
- 14 Коли ж хто не послухас нашого слова через цього листа, зауважте того, і не майте з ним зносин, щоб він був посоромлений.
And if any man does not give attention to what we have said in this letter, take note of that man, and keep away from him, so that he may be shamed.
ει δε τις ουχ υπακουει τω λογω ημων δια της επιστολης τουτον σημειουσθε και μη συναμιγνυσθε αυτω ινα εντραπη
- 15 Та не майте його за неприятеля, а навчайте, як брата.
Have no feeling of hate for him, but take him in hand seriously as a brother.
και μη ως εχθρον ηγεισθε αλλα νουθετειτε ως αδελφον
- 16 ¶ А Сам Господь миру нехай завжди дасть вам мир усяким способом. Господь з вами всіма!
Now the Lord of peace himself give you peace at all times and in every way. May the Lord be with you all.
αυτος δε ο κυριος της ειρηνης δωη υμιν την ειρηνην δια παντος εν παντι τροπω ο κυριος μετα παντων υμων
- 17 Привіт вам мою рукою Павловою, це править за знака в усякім листі. Так пишу я.
These words of love to you at the end are in my writing, Paul's writing, and this is the mark of every letter from me.
ο ασπασμος τη εμη χειρι παυλου ο εστιν σημειον εν παση επιστολη ουτως γραφω
- 18 Благодать Господа нашого Ісуса Христа нехай буде з вами всіма! Амінь.
May the grace of our Lord Jesus Christ be with you all.
η χαρις του κυριου ημων ιησου χριστου μετα παντων υμων αμην [προς θεσσαλονικεις δευτερα εγγραφη απο αθηνων]
- 1 ¶ Павло, апостол Христа Ісуса, з волі Бога, Спасителя нашого й Христа Ісуса, надії нашої,
Paul, an Apostle of Jesus Christ, by the order of God our Saviour and Christ Jesus our hope;
παυλος αποστολος ιησου χριστου κατ επιταγην θεου σωτηρος ημων και κυριου ιησου χριστου της ελπιδος ημων

- 2 до Тимофія, широкого сина за вірою: благодать, милість, мир від Бога Отця і Христа Ісуса, Господа нашого!
To Timothy, my true child in the faith: Grace, mercy, peace, from God the Father and Christ Jesus our Lord.
 τιμοθεω γνησιω τεκνω εν πιστει χαρις ελεος ειρηνη απο θεου πατρος ημων και χριστου ιησου του κυριου ημων
- 3 Як я йшов у Македонію, я тебе вблагав був позостатися в Ефесі, щоб ти декому наказав не навчати іншої науки,
It was my desire, when I went on into Macedonia, that you might make a stop at Ephesus, to give orders to certain men not to put forward a different teaching,
 καθως παρεκαλεσα σε προσμεναι εν εφεσω πορευομενος εις μακεδονιαν ινα παραγγελιης τισιν μη ετεροδιδασκαλειν
- 4 і не звертати уваги на вигадки й на родоводи безкраї, що викликають більше сварки, ніж збудування Боже, що в вірі воно.
Or to give attention to stories and long lists of generations, from which come questionings and doubts, in place of God's ordered way of life which is in faith;
 μηδε προσεχειν μυθοις και γενεαλογιαις απεραντοις αιτινες ζητησεις παρεχουσιν μαλλον η οικονομιαν θεου την εν πιστει
- 5 ¶ Ціль же наказу любов від чистого серця, і доброго сумління, і недукавої віри.
But the effect of the order is love coming from a clean heart, and a knowledge of what is right, and true faith:
 το δε τελος της παραγγελιας εστιν αγαπη εκ καθαρας καρδιας και συνειδησεως αγαθης και πιστεως ανυποκριτου
- 6 Дехто в тім прогрішили були та вдалися в пустомовність,
From which some have been turned away, giving themselves to foolish talking;
 ων τινες αστοχησαντες εξετραπησαν εις ματαιολογιαν
- 7 вони забажали бути вчителями Закону, та не розуміли ні того, що говорять, ні про що запевняють.
Desiring to be teachers of the law, though they have no knowledge of what they say or of the statements which they make so certainly.
 θελοντες ειναι νομοδιδασκαλοι μη νοουντες μητε α λεγουσιν μητε περι των διαβεβαιουνται
- 8 А ми знаємо, що добрий Закон, коли хто законно вживає його,
We are conscious that the law is good, if a man makes a right use of it,
 οιδαμεν δε οτι καλος ο νομος εαν τις αυτω νομιμως χρηται
- 9 та відас те, що Закон не покладений для праведного, але для беззаконних та для неслухняних, нечестивих і грішників, безбожних та нечистих, для зневажників батька та зневажників матері, для душоубців,
With the knowledge that the law is made, not for the upright man, but for those who have no respect for law and order, for evil men and sinners, for the unholy and those who have no religion, for those who put their fathers or mothers to death, for takers of life,
 ειδως τουτο οτι δικαιο νομος ου κεται ανομοις δε και ανυποτακτοις ασβεσιν και αμαρτωλοις ανοσιοις και βεβηλοις πατραλωαις και μητραλωαις ανδροφονοις
- 10 розпусників, мужоложників, розбійників, неправдомовців, кривоприсяжників, і для всього іншого, що противне здоровій науці,
For those who go after loose women, for those with unnatural desires, for those who take men prisoners, who make false statements and false oaths, and those who do any other things against the right teaching,
 πορνοις αρσενοκοιταις ανδραποδισταις ψευσταις επιορκοις και ει τι ετερον τη υγιαινουση διδασκαλια αντικειται
- 11 за славною Євангелією блаженного Бога, яка мені звірена.
Which may be seen in the good news of the glory of the great God, which was given into my care.
 κατα το ευαγγελιον της δοξης του μακαριου θεου ο επιστευθην εγω
- 12 ¶ Я дяку складаю Тому, Хто зміцнив мене, Христу Ісусу, Господу нашому, що мене за вірного визнав і поставив на службу,
I give praise to him who gave me power, Christ Jesus our Lord, because he took me to be true, making me his servant,
 και χαριν εχω τω ενδυναμωσαντι με χριστω ιησου τω κυριω ημων οτι πιστον με ηγησατο θεμενος εις διακονιαν
- 13 мене, що давніше був богозневажник, і гнобитель, і напасник, але був помилуваний, бо я те чинив нетямучий у невірстві.
Though I had said violent words against God, and done cruel acts, causing great trouble: but I was given mercy, because I did it without knowledge, not having faith;
 τον προτερον οντα βλασφημον και διοκτην και υβριστην αλλ ηληθην οτι αγνοων εποησα εν απιστια
- 14 І багато збільшилась у мені благодать Господа нашого з вірою та з любов'ю в Христі Ісусі.
And the grace of our Lord was very great, with faith and love which is in Christ Jesus.
 υπερεπλεονασεν δε η χαρις του κυριου ημων μετα πιστεως και αγαπης της εν χριστω ιησου

- 15 Вірне це слово, і гідне всякого прийняття, що Христос Ісус прийшов у світ спасти грішних, із яких перший то я.
It is a true saying, in which all may put their faith, that Christ Jesus came into the world to give salvation to sinners, of whom I am the chief:
πιστος ο λογος και πασης αποδοχης αξιος οτι χριστος ιησους ηλθεν εις τον κοσμον αμαρτωλους σωσαι ων πρωτος εμι εγω
- 16 Але я тому був помилуваний, щоб Ісус Христос на першім мені показав усе довготерпіння, для прикладу тим, що мають увірувати в Нього на вічне життя.
But for this reason I was given mercy, so that in me, the chief of sinners, Jesus Christ might make clear all his mercy, as an example to those who in the future would have faith in him to eternal life.
αλλα δια τουτου ηλειθην ινα εν εμοι πρωτω ενδειξεται ιησους χριστος την πασαν μακροθυμιαν προς υποτυπωσιν των μελλοντων πιστευειν επ αυτω εις ζωην αιωνιον
- 17 А Цареві віків, нетлінному, невидимому, єдиному Богові честь і слава на вічні віки. Амінь.
Now to the King eternal, ever-living, unseen, the only God, be honour and glory for ever and ever. So be it.
τω δε βασιλει των αιωνων αφαρτω αορατω μονω σοφω θεω τιμη και δοξα εις τους αιωνας των αιωνων αμην
- 18 ¶ Цього наказу я передаю тобі, сину мій Тимофіе, за тими пророцтвами, що про тебе давніше були, щоб ними провадив ти добру війну,
This order I give to you, Timothy my son, in harmony with the words of the prophets about you, so that by them you may be strong, fighting the good fight,
ταυτην την παραγγελιαν παρατιθειμι σοι τεκνον τιμοθεε κατα τας προαγουσας επι σε προφητειας ινα στρατευη εν αυταις την καλην στρατειαν
- 19 маючи віру та добре сумління, якого дехто відкинулися та й розбилися в вірі.
Keeping faith, and being conscious of well-doing; for some, by not doing these things, have gone wrong in relation to the faith:
εχων πιστιν και αγαθην συνειδησιν ην τινες απωσαμενοι περι την πιστιν ενασχησαν
- 20 Серед них Гіменей та Олександр, яких я передав сатані, щоб навчилися вони не зневажати Бога.
Such are Hymenaeus and Alexander, whom I have given up to Satan, so that they may say no more evil words against God.
ων εστιν υμεναιος και αλεξανδρος ους παρεδωκα τω σατανα ινα παιδευθωσιν μη βλασφημειν
- 1 ¶ Отже, перш над усе я благаю чинити молитви, благання, прохання, подяки за всіх людей,
My desire is, first of all, that you will make requests and prayers and give praise for all men;
παρακαλω ουν πρωτον παντων ποιεισθαι δεησεις προσευχας εντευξεις ευχαριστιας υπερ παντων ανθρωπων
- 2 за царів та за всіх, хто при владі, щоб могли ми провадити тихе й мирне життя в усякій побожності та чистості.
For kings and all those in authority; so that we may have a calm and quiet life in all fear of God and serious behaviour.
υπερ βασιλευων και παντων των εν υπεροχη οντων ινα ηρεμον και ησυχιον βιον διαγωμεν εν παση ευσεβεια και σεμνοτητι
- 3 Бо це добре й пріємне Спасителеві нашому Богові,
This is good and pleasing in the eyes of God our Saviour;
τουτο γαρ καλον και αποδεκτον ενωπιον του σωτηρος ημων θεου
- 4 що хоче, щоб усі люди спаслися, і прийшли до пізнання правди.
Whose desire is that all men may have salvation and come to the knowledge of what is true.
ος παντας ανθρωπους θελει σωθηναι και εις επιγνωσιν αληθειας ελθειν
- 5 Один бо є Бог, і один Посередник між Богом та людьми, людина Христос Ісус,
For there is one God and one peacemaker between God and men, the man Christ Jesus,
εις γαρ θεος εις και μεσιτης θεου και ανθρωπων ανθρωπος χριστος ιησους
- 6 що дав Самого Себе на викуп за всіх. Таке було свідоцтво часу свого,
Who gave himself as an offering for all; witness of which was to be given at the right time;
ο δους εαυτον αντλυτρον υπερ παντων το μαρτυριον καιρους ιδιοις
- 7 на що я поставлений був за проповідника та за апостола, правду кажу, не обманюю, за вчителя поганів у вірі та в правді.
And of this I became a preacher and an Apostle (what I say is true, not false,) and a teacher of the Gentiles in the true faith.
εις ο ετεθην εγω κηρυξ και αποστολος αληθειαν λεγων εν χριστω ου ψευδομαι διδασκαλος εθνων εν πιστει και αληθεια
- 8 Отож, хочу я, щоб мужі чинили молитви на кожному місці, підіймаючи чисті руки без гніву та сумніву.
It is my desire, then, that in every place men may give themselves to prayer, lifting up holy hands, without wrath or argument.
βουλομαι ουν προσευχεσθαι τους ανδρας εν παντι τοπω επιαιροντας οσιους χειρας χωρις οργης και διαλογισμου

- 9 ¶ Так само й жінки, у скромнім убранні, з соромливістю та невинністю, нехай прикрашають себе не плетінням волосся, не коштовними шатами,
And that women may be dressed in simple clothing, with a quiet and serious air; not with twisted hair and gold or jewels or robes of great price;
 ωσαυτως και τας γυναικας εν καταστολη κοσμιω μετα αιδους και σωφροσυνης κοσμειν εαυτας μη εν πλεγμασιν η χρυσω η μαργαριταις η ματισμο πολυτελει
- 10 але добрими вчинками, як то личить жінкам, що присвячуються на побожність.
But clothed with good works, as is right for women who are living in the fear of God.
 αλλ ο πρεπει γυναιξιν επαγγελομεναις θεοσεβειαν δι εργαων αγαθων
- 11 Нехай жінка навчаться мовчки в повній покорі.
Let a woman quietly take the place of a learner and be under authority.
 γυνη εν ησυchia μανθανετω εν παση υποταγη
- 12 А жінці навчати я не дозволяю, ані панувати над мужем, але бути в мовчанні.
In my opinion it is right for a woman not to be a teacher, or to have rule over a man, but to be quiet.
 γυναικι δε διδασκειν ουκ επιτρεπω ουδε αυθεντειν ανδρος αλλ ειναι εν ησυchia
- 13 Адам бо був створений перше, а Єва потому.
For Adam was first formed, then Eve;
 αδαμ γαρ πρωτος επλασθη ειτα εβα
- 14 І Адам не був зведений, але, зведена будши, жінка попала в переступ.
And Adam was not taken by deceit, but the woman, being tricked, became a wrongdoer.
 και αδαμ ουκ ηπατηθη η δε γυνη απατηθεισα εν παραβασει γεγονεν
- 15 Та спасеться вона дітородженням, якщо пробуватиме в вірі й любові, та в посвяті з розвагою.
But if they go on in faith and love and holy self-control, she will be kept safe at the time of childbirth.
 σωθησεται δε δια της τεκνογονιας εαν μεινωσιν εν πιστει και αγαπη και αγιασμο μετα σωφροσυνης
- 1 ¶ Вірне це слово: коли хто єпископства хоче, доброго діла він прагне.
This is a true saying, A man desiring the position of a Bishop has a desire for a good work.
 πιστος ο λογος ει τις επισκοπης ορεγεται καλου εργου επιθυμει
- 2 А єпископ має бути бездоганний, муж однієї дружини, тверезий, невинний, чесний, гостинний до приходнів, здібний навчати,
The Bishop, then, is to be a man of good name, the husband of one wife, self-controlled, serious-minded, having respect for order, opening his house freely to guests, a ready teacher;
 δεи ουν τον επισκοπον ανεπιληπτον ειναι μιας γυναικος ανδρα νηφαλεον σωφρονα κοσμιον φιλοξενον διδακτικον
- 3 не п'яниця, не заводіяка, але тихий, несварливий, не срібллюбєць,
Not quickly moved to wrath or blows, but gentle; no fighter, no lover of money;
 μη παροιον μη πληκτην μη αισχροκερδη αλλ επιεικη αμαχον αφιλαργυρον
- 4 щоб добре рядив власним домом, що має дітей у слухняності з повною чесністю,
Ruling his house well, having his children under control with all serious behaviour;
 του ιδιου οικου καλωσ προϊσταμενον τεκνα εχοντα εν υποταγη μετα πασης σεμνοτητος
- 5 бо хто власним домом рядити не вмєє, як він зможе пильнувати про Божу Церкву?
(For if a man has not the art of ruling his house, how will he take care of the church of God?)
 ει δε τις του ιδιου οικου προστηναι ουκ οιδεν πως εκκλησιας θεου επιμελησεται
- 6 не новонавернений, щоб він не запишався, і не впає у ворожий осуд.
Not one newly taken into the church, for fear that, through his high opinion of himself, he may come into the same sin as the Evil One.
 μη νεοφυτον ινα μη τυφωθεις εις κριμα εμπεση του διαβολου
- 7 Треба, щоб мав він і добре засвідчення від чужинців, щоб не впасти в догану та в сітку диявольську.
And he is to have a good name among those outside the church, so that nothing may be said against him and he may not be taken by the designs of the Evil One.
 δεи δε αυτον και μαρτυριαν καλην εχειν απο των εξωθεν ινα μη εις ονειδισμον εμπεση και παγιδα του διαβολου

- 8 ¶ Так само диякони мають бути поважні, не двомовці, не багато віддани вина, не соромнозахланні,
Deacons, in the same way, are to be serious in their behaviour, not false in word, not given to taking much wine or greatly desiring the wealth of this world;
διακονους ωσαντως σεμνους μη διλογους μη οινω πολλω προσεχοντας μη ασχροκερδεις
- 9 такі, що мають тасмницю віри при чистім сумлінні.
Keeping the secret of the faith in a heart free from sin.
εχοντας το μυστηριον της πιστεως εν καθαρα συνειδησει
- 10 Отже, і вони нехай перш випробовуються, а потому хай служать, якщо будуть бездоганні.
And let these first be put to the test; then let them become Deacons if there is nothing against them.
και ουτοι δε δοκιμαζεσθωσαν πρωτον ειτα διακονειτωσαν ανεγκλητοι οντες
- 11 Так само жінки нехай будуть поважні, не обмовливі, тверезі та вірні в усьому.
Women are to be serious in behaviour, saying no evil of others, controlling themselves, true in all things.
γυναικας ωσαντως σεμνας μη διαβολους νηφαλους πιστας εν πασιν
- 12 Диякони мусять бути мужі однієї дружини, що добре рядять дітьми й своїми домами.
Let Deacons be husbands of one wife, ruling their children and their houses well.
διακονοι εστωσαν μιας γυναικος ανδρες τεκνων καλως προϊσταμενοι και των ιδιων οικων
- 13 Бо хто добре виконує службу, той добрий ступінь набуває собі та велику відвагу в вірі через Христа Ісуса.
For those who have done good work as Deacons get for themselves a good position and become free from fear in the faith which is in Christ Jesus.
οι γαρ καλως διακονησαντες βαθμον εαυτοις καλον περιποιουνται και πολλην παρρησιαν εν πιστει τη εν χριστω ιησου
- 14 ¶ Це пишу я тобі, і сподіваюсь до тебе прийти незабаром.
I am writing these things to you, though I am hoping to come to you before long;
ταυτα σοι γραφω ελπιζων ελθειν προς σε ταχιον
- 15 А коли я спізнаюся, то щоб знав ти, як треба поводитися в Божому домі, що ним є Церква Бога Живого, стовп і підвалина правди.
But if I am long in coming, this will make clear to you what behaviour is right for men in the house of God, which is the church of the living God, the pillar and base of what is true.
εαν δε βραδυνω ινα ειδης πως δεи εν οικω θεου αναστρεφεσθαι ητις εστιν εκκλησια θεου ζωντος στυλος και εδραιωμα της αληθειας
- 16 Безсумнівно, велика це тасмниця благочестя: Хто в тілі з'явився, Той оправданий Духом, Анголам показався, проповіданий був між народами, увірувано в Нього в світі, Він у славі в ознісся!
And without argument, great is the secret of religion: He who was seen in the flesh, who was given God's approval in the spirit, was seen by the angels, of whom the good news was given among the nations, in whom the world had faith, who was taken up in glory.
και ομολογουμενος μεγα εστιν το της ευσεβειας μυστηριον θεος εφανερωθη εν σαρκι ειδικαιωθη εν πνευματι ωφθη αγγελοις εκηρυχθη εν εθνεσιν επιστευθη εν κοσμω ανεληφθη εν δοξη
- 1 ¶ А Дух ясно говорить, що від віри відступляться дехто в останні часи, ті, хто слухас духів підступних і наук демонів,
But the Spirit says clearly that in later times some will be turned away from the faith, giving their minds to spirits of deceit, and the teachings of evil spirits,
το δε πνευμα ρητως λεγει οτι εν υστεροις καιροις αποστησονται тινες της πιστεως προσεχонτες πνευμασιν πλανοις και διδασκαλαις δαιμονιων
- 2 хто в лицемірстві говорить неправду, і спалив сумління своє,
Through the false ways of men whose words are untrue, whose hearts are burned as with a heated iron;
εν υποκρισει ψευδολογων κεκαυτηριασμενων την ιδιαν συνειδησιν
- 3 хто одружуватися забороняс, наказує стримуватися від їжі, яку Бог створив на поживу з подякою віруючим та тим, хто правду пізнав.
Who keep men from being married and from taking food which God made to be taken with praise by those who have faith and true knowledge.
κωλυοντων γαμειν απεχεσθαι βρωματων α ο θεος εκτισεν εις μεταληψιν μετα ευχαριστιας τοις πιστοις και επεγνωκοσιν την αληθειαν
- 4 Кожне бо Боже твориво добре, і ніщо не негідне, що приймаємо з подякою,
Because everything which God has made is good, and nothing is evil, if it is taken with praise:
οτι παν κτισμα θεου καλον και ουδεν αποβλητον μετα ευχαριστιας λαμβανομενον

- 5 воно бо освячується Божим Словом і молитвою.
For it is made holy by the word of God and by prayer.
αγιαζεται γαρ δια λογου θεου και εντευξεως
- 6 ¶ Як будеш оце подавати братам, то будеш ти добрий служитель Христа Ісуса, годований словами віри та доброї науки, що за нею слідом ти пішов.
If you keep these things before the minds of the brothers, you will be a good servant of Christ Jesus, trained in the words of the faith and of the right teaching which has been your guide:
ταυτα υποτιθεμενος τοις αδελφοις καλος εση διακονος ιησου χριστου εντρεφομενος τοις λογοις της πιστεως και της καλης διδασκαλιας η παρηκολουθηκας
- 7 Цурайся нечистих та бабських байок, а вправляйся в благочесті.
But have nothing to do with unclean and foolish stories. Give yourself training in religion:
τους δε βεβηλους και γραωδεις μυθους παραιτου γυμναζε δε σεαυτον προς ευσεβειαν
- 8 Бо вправа тілесна мало корисна, а благочестя корисне на все, бо має обітницю життя теперішнього та майбутнього.
For the training of the body is of profit for a little, but religion is of profit in every way, giving hope for the life which now is, and for that which is to come.
η γαρ σωματικη γυμνασια προς ολιγον εστιν ωφελιμος η δε ευσεβεια προς παντα ωφελιμος εστιν επαγγελιαν εχουσα ζωης της νυν και της μελλουσης
- 9 Вірне це слово, і гідне всякого прийняття!
This is a true saying, in which all may put their faith.
πιστος ο λογος και πασης αποδοχης αξιος
- 10 Бо на це ми й працюємо і зносимо ганьбу, що надію кладемо на Бога Живого, Який усім людям Спаситель, найбільше ж для вірних.
And this is the purpose of all our work and our fighting, because our hope is in the living God, who is the Saviour of all men, and specially of those who have faith.
εις τουτο γαρ και κοπιωμεν και ονειδιζομεθα οτι ηλπικαμεν επι θεω ζωντι ος εστιν σωτηρ παντων ανθρωπων μαλιστα πιστων
- 11 Наказуй оце та навчай!
Let these be your orders and your teaching.
παργγελλε ταυτα και διδασκε
- 12 Нехай молодим твоїм віком ніхто не гордус, але будь зразком для вірних у слові, у житті, у любові, у дусі, у вірі, у чистості!
Let no one make little of you because you are young, but be an example to the church in word, in behaviour, in love, in faith, in holy living.
μηδεις σου της νεοτητος καταφρονειτω αλλα τυπος γινου των πιστων εν λογω εν αναστροφη εν αγαπη εν πνευματι εν πιστει εν αγνεια
- 13 Поки прийду я, пильнуй читання, нагадування та науки!
Till I come, give attention to the reading of the holy Writings, to comforting the saints, and to teaching.
εως ερχομαι προσεχε τη αναγνωσει τη παρακλησει τη διδασκαλια
- 14 Не занедбуй благодатного дара в собі, що був даний тобі за пророцтвом із покладенням рук пресвітерів.
Make use of that grace in you, which was given to you by the word of the prophets, when the rulers of the church put their hands on you.
μη αμελει του εν σοι χαρισματος ο εδοθη σοι δια προφητειας μετα επιθεσεως των χειρων του πρεσβυτεριου
- 15 Про це піклуйся, у цім пробувай, щоб успіх твій був явний для всіх!
Have a care for these things; give yourself to them with all your heart, so that all may see how you go forward.
ταυτα μελετα εν τουτοις ισθι ινα σου η προκοπη φανερα η εν πασι
- 16 Уважай на самого себе та на науку, тримайся цього. Бо чинячи так, ти спасеш і самого себе, і тих, хто тебе слухає!
Give attention to yourself and your teaching. Go on in these things; for in doing so you will get salvation for yourself and for those who give hearing to you.
επεχε σεαυτω και τη διδασκαλια επιμενε αυτοις τουτο γαρ ποιων και σεαυτον σωσεις και τους ακουοντας σου
- 1 ¶ Старшого не докоряй, але вмовляй, немов батька, а молодших як братів,
Do not say sharp words to one who has authority in the church, but let your talk be as to a father, and to the younger men as to brothers:
πρεσβυτερω μη επιπληξης αλλα παρακαλει ως πατερα νεωτερους ως αδελφους
- 2 старших жінок немов матірок, молодших як сестер, зо всякою чистістю.
To the older women as to mothers, to the younger as to sisters, with a clean heart.
πρεσβυτερας ως μητερας νεωτερας ως αδελφας εν παση αγνεια

- 3 ¶ Шануй вдів, удів правдивих.
Give honour to widows who are truly widows.
χηρας τιμα τας οντως χηρας
- 4 А як має вдовиця яка дітей чи внучат, нехай учаться перше побожно шанувати родину свою, і віддячуватися батькам, бо це Богові вгодно.
But if any widow has children or children's children, let these see that it is right to take care of their family and their fathers and mothers: for this is pleasing in the eyes of God.
ει δε τις χηρα τεκνα η εκγονα εχει μανθανετωσαν πρωτον τον ιδιον οικον ευσεβειν και αμοιβας αποδιδουαι τοις προγονοις τουτο γαρ εστιν καλον και αποδεκτον ενωπιον του θεου
- 5 А вдовиця правдива й самотна надію складає на Бога, та перебуває день і ніч у молитвах і благаннях.
Now she who is truly a widow and without family puts her hope in God, giving herself to prayer day and night.
η δε οντως χηρα και μεμονωμενη ηλπιεν επι τον θεον και προσμενει ταις δεησεσιν και ταις προσευχαις νυκτος και ημερας
- 6 А котра у розкошах живе, та живою померла.
But she who gives herself to pleasure is dead while she is living.
η δε спаταλωσα ζωσα τεθηκεν
- 7 І це наказуй, щоб були непорочні.
Give orders to this effect, so that no evil may be said of anyone.
και ταυτα παραγγελλε ινα ανεπιληπτοι ωσιν
- 8 Коли ж хто про своїх, особливо ж про домашніх не дбас, той вирікся віри, і він гірший від невірного.
If anyone has no care for his family and those in his house, he is false to the faith, and is worse than one who has no faith.
ει δε τις των ιδιων και μαλιστα των οικειων ου προνοιει την πιστιν ηρνηται και εστιν απιστου χειρων
- 9 А вдову вносити до списку не менше, як шістдесятлітню, що була за дружину одному чоловікові,
Let no woman be numbered among the widows who is under sixty years old, and only if she has been the wife of one man,
χηρα καταλεγεσθω μη ελαττον ετων εξηκοντα γεγονυια ενος ανδρος γυνη
- 10 засвідчену в добрих ділах, якщо дітей виховала, якщо подорожніх приймала, якщо ноги святим умивала, якщо помагала обездоленим, якщо всякий добрий учинок виконувала.
And if witness is given of her good works; if she has had the care of children, if she has been kind to travellers, washing the feet of the saints, helping those who are in trouble, giving herself to good works.
εν εργοις καλοις μαρτυρουμενη ει ετεκνοτροφησεν ει εξενοδοχησεν ει αγιων ποδας ενιψεν ει θλιβομενοις επηρκεσεν ει παντι εργω αγαθω επηκολουθησεν
- 11 Але вдів молодих не приймай, бо вони, розпалившись, хочуть, наперекір Христові, заміж виходити,
But to the younger widows say No: for when their love is turned away from Christ, they have a desire to be married;
νεωτερας δε χηρας παραιτου οταν γαρ καταστρηνιασωσιν του χριστου γαμειν θελουσιν
- 12 через що мають осуд, бо від першої віри відкинулись.
And they are judged because they have been false to their first faith;
εχουσαι κριμα οτι την πρωτην πιστιν ηθετησαν
- 13 А разом із тим неробітні вони, бо вчаться ходити по домах, і не тільки неробітні, але й лепетливі, і занадто цікаві, і говорять, чого не годиться.
And they get into the way of doing no work, going about from house to house; and not only doing no work, but talking foolishly, being over-interested in the business of others, saying things which they have no right to say.
αμα δε και αργαι μανθανουσιν περιερχομεναι τας οικιας ου μονον δε αργαι αλλα και φλυαροι και περιεργοι λαλουσαι τα μη δεοντα
- 14 Отож бо, я хочу, щоб молодші заміж виходили, родили дітей, домом рядили, не давали противникові ані жадного поводу для лихомовства.
So it is my desire that the younger widows may be married and have children, controlling their families, and giving the Evil One no chance to say anything against them,
βουλομαι ουν νεωτερας γαμειν τεκνογονειν οικοδεσποτειν μηδεμιαν αφορμην διδουαι τω αντικειμενω λοιδοριας χαριν
- 15 Бо вже дехто пішли слідом за сатаною.
For even now some are turned away to Satan.
ηδη γαρ τινες εξετραπησαν οπισω του σατανα

- 16 А коли має вдів який вірний, нехай їх утримує, а Церква нехай не обтяжується, щоб могла вона втримувати вдів правдивих.
If any woman of the faith has relations who are widows, let her give them help, so that the care of them does not come on the church, and so it may give help to those who are truly widowed.
ει τις πιστος η πιστη εχει χηρας επαρκειτω αυταις και μη βαρεισθω η εκκλησια ινα ταις οντως χηρας επαρκηση
- 17 ¶ А пресвітери, які добре пильнують діла, нехай будуть наділені подвійною честю, а надто ті, хто працює у слові й науці.
Let rulers whose rule is good be honoured twice over, specially those whose work is preaching and teaching.
οι καλωσ προσεστωτες πρεσβυτεροι διπλης τιμης αξιουσθωσαν μαλιστα οι κοπιωντες εν λογω και διδασκαλια
- 18 Бо каже Писання: Не в'яжи рота волів, що молотить, та: Вартий працівник своєї нагороди.
For the Writings say, It is not right to keep the ox from taking the grain when he is crushing it. And, The worker has a right to his reward.
λεγει γαρ η γραφη βουν αλωοντα ου φιωσεις και αξιος ο εργατης του μισθου αυτου
- 19 Не приймай скарги проти пресвітера, хібащо при двох чи трьох свідках.
Do not take as true any statement made against one in authority, but only if two or three give witness to it.
κατα πρεσβυτερου κατηγοριαν μη παραδεχου εκτος ει μη επι δυο η τριων μαρτυρων
- 20 А тих, хто грішить, картай перед усіма, щоб і інші страх мали.
Say sharp words to sinners when all are present, so that the rest may be in fear.
τους αμαρτανοντας ενωπιον παντων ελεγγε ινα και οι λοιποι φοβон εχωσιν
- 21 Заклинаю тебе перед Богом й Ісусом Христом та вибраними Ангелами, щоб ти заховав це без лицемірства, нічого не роблячи з упередженням.
I give you orders before God and Christ Jesus and the angels of God's selection, to keep these orders without giving thought to one side more than another.
διαμαρτυρομαι ενωπιον του θεου και κυριου ιησου χριστου και των εκλεκτων αγγελων ινα ταυτα φυλαξης χωρις προκριματος μηδεν ποιων κατα προσκλισην
- 22 Не рукополагай скоро нікого, і не приставай до чужих гріхів. Бережи себе чистим!
Do not put hands on any man without thought, and have no part in other men's sins: keep yourself clean.
χειρας ταχεως μηδενι επιτιθει μηδε κοινωνει αμαρτιας αλλοτριας σεαυτον αγνον τηρει
- 23 Води більше не пий, але трохи вина заживай ради шлунка твого та частих недугів твоїх.
Do not take only water as your drink, but take a little wine for the good of your stomach, and because you are frequently ill.
μηκετι υδροποτει αλλ οινω ολιγω χρω δια τον στομαχον σου και τας πυκνας σου ασθeneιας
- 24 У інших людей гріхи явні і йдуть перед ними на осуд, а за іншими йдуть слідкома.
The sins of some men are clearly seen, going before them to be judged; but with others, their sins go after them.
τινων ανθρωπων αι αμαρτιαι προδηλοι εισιν προαγουσαι εις κρισιν τισιν δε και επακολουθουσιν
- 25 Явні так само й добрі діла, а ті, хто інакший, схватись не можуть.
In the same way, there are good works which are clearly seen; and those which are not so, may not be kept secret.
ωσαντως και τα καλα εργα προδηλα εστιν και τα αλλως εχοντα κρυβηναι ου δυναται
- 1 ¶ Усі раби, які під ярмом, нехай уважають панів своїх гідними всякої чести, щоб не зневажалися Боже Ім'я та наука.
Let all who are servants under the yoke give all honour to their masters, so that no evil may be said against the name of God and his teaching.
οσοι εισιν υπο ζυγον δουλοι τους ιδιους δεσποτας πασης τιμης αξιους ηγεισθωσαν ινα μη το ονομα του θεου και η διδασκαλια βλασφημηται
- 2 А ті, хто має панів віруючих, не повинні недбати про них через те, що браття вони, але нехай служать їм тим більше, що вони віруючі та улюблені, що вони добродійства Божі приймають. Оцього навчай та нагадуй!
And let those whose masters are of the faith have respect for them because they are brothers, working for them the more readily, because those who take part in the good work are of the faith and are dear. Give orders and teaching about these things.
οι δε πιστους εχοντες δεσποτας μη καταφρονειτωσαν οτι αδελφοι εισιν αλλα μαλλον δουλευετωσαν οτι πιστοι εισιν και αγαπητοι οι της ευεργεσιας αντιλαμβανομενοι ταυτα διδασκε και παρακαλει
- 3 А коли хто навчав інакше, і не приступав до здорових слів Господа нашого Ісуса Христа та до науки, що вона за правдивою вірою,
If any man gives different teaching, not in agreement with the true words of our Lord Jesus Christ, and with the teaching which is in agreement with true religion,
ει τις ετεροδιδασκαλει και μη προσερχεται υγιανουσιν λογοις τοις του κυριου ημων ιησου χριστου και τη κατ ευσεβειαν διδασκαλια

- 4 той згордів, нічого не знає, але захворів на суперечки й змагання, що від них повстають заздрість, сварки, богозневаги, лукаві здогади,
He has an over-high opinion of himself; being without knowledge, having only an unhealthy love of questionings and wars of words, from which come envy, fighting, cruel words, evil thoughts,
 τετυφωται μηδεν επισταμενος αλλα νοσον περι ζητησεις και λογομαχιας εξ ων γινεται φθονος ερις βλασφημιαι υπονοιαι πονηραι
- 5 постійні сварні між людьми зіпсутого розуму й позбавлених правди, які думають, ніби благочестя то зиск. Цурайся таких!
Bitter talk of men who, being evil in mind and dead to what is true, take the faith to be a way of making profit.
 παραδιατριβαι διεφθαρμενων ανθρωπων τον νουν και απεστερημενων της αληθειας νομιζοντων πορισμον ειναι την ευσεβειαν αφιστασο απο των τοιουτων
- 6 ¶ Великий же зиск то благочестя із задоволенням.
But true faith, with peace of mind, is of great profit:
 εστιν δε πορισμος μεγας η ευσεβεια μετα αυταρκειας
- 7 Бо ми не принесли в світ нічого, то нічого не можемо й винести.
For we came into the world with nothing, and we are not able to take anything out;
 ουδεν γαρ εισηνεγαμεν εις τον κοσμον δηλον οτι ουδε εξενεγκειν τι δυναμεθα
- 8 А як маєм поживу та одяг, то ми задоволені будьмо з того.
But if we have food and a roof over us, let that be enough.
 εχοντες δε διατροφας και σκεπασματα τουτοις αρκεσθησομεθα
- 9 А ті, хто хоче багатіти, упадають у спокуси та в сітку, та в численні нерозумні й шкідливі пожадливісті, що втручають людей на загладу й загибіль.
But those who have a desire for wealth are falling into danger, and are taken as in a net by a number of foolish and damaging desires, through which men are overtaken by death and destruction.
 οι δε βουλομενοι πλουτειν επιπτουσι εις πειρασμον και παγίδα και επιθυμιας πολλας ανοητους και βλαβερας αιτινες βυθιζουσι τους ανθρωπους εις ολεθρον και απωλειαν
- 10 Бо корень усього лихого то грошлюбство, якому віддавшись, дехто відбились від віри й покляли на себе великі страждання.
For the love of money is a root of all evil: and some whose hearts were fixed on it have been turned away from the faith, and been wounded with unnumbered sorrows.
 ριζα γαρ παντων των κακων εστιν η φιλαργυρια ης τινες ορεγομενοι απεπλανηθησαν απο της πιστεως και εαυτους περιπειραν οδυνας πολλαις
- 11 Але ти, о Божа людино, утікай від такого, а женися за правдою, благочестям, вірою, любов'ю, терпеливістю, лагідністю!
But you, O man of God, keep yourself from these things, and go after righteousness, religion, faith, love, a quiet mind, gentle behaviour.
 συ δε ω ανθρωπε του θεου ταυτα φυγε διωκε δε δικαιοσυνην ευσεβειαν πιστιν αγαπην υπομονην πραοτητα
- 12 Змагай добрим змагом віри, ухопися за вічне життя, до якого й покликаний ти, і визнає був добре визнання перед свідками багатьома.
Be fighting the good fight of the faith; take for yourself the life eternal, for which you were marked out, and of which you gave witness in the eyes of all.
 αγωνιζου τον καλον αγωνα της πιστεως επιλαβου της αιωνιου ζωης εις ην και εκληθης και ωμολογησας την καλην ομολογιαν ενωπιον πολλων μαρτυρων
- 13 ¶ Наказую перед Богом, що оживлює все, і перед Христом Ісусом, Який добре визнання засвідчив за Понтія Пилата,
I give you orders before God, the giver of life, and Christ Jesus, who before Pontius Pilate gave witness to the faith,
 παραγγελω σοι ενωπιον του θεου του ζωοποιουντος τα παντα και χριστου ιησου του μαρτυρησαντος επι ποντιου πιλату την καλην ομολογιαν
- 14 щоб додержав ти заповідь чистою та бездоганною аж до з'явлення Господа нашого Ісуса Христа,
To keep the word untouched by evil, clear from all shame, till the revelation of our Lord Jesus Christ:
 τηρησαι σε την εντολην ασπιλον ανεπιληπτου μεχρι της επιφανειας του κυριου ημων ιησου χριστου
- 15 що його свого часу покаже блаженний і єдиний міцний, Цар над царями та Пан над панями,
Which at the right time he will make clear, who is the eternal and only Ruler, King of kings, and Lord of lords;
 ην καιροις ιδιοις δειξει ο μακαριος και μονος δυναστης ο βασιλευς των βασιλευοντων και κυριος των κυριευοντων
- 16 Єдиний, що має безсмертя, і живе в неприступному світлі, Якого не бачив ніхто із людей, ані бачити не може. Честь Йому й вічна влада, амінь!
Who only has life for ever, living in light to which no man may come near; whom no man has seen or is able to see: to whom be honour and power for ever. So be it.
 ο μονος εχων αθανασιαν φως οικων απροσιτον ον ειδεν ουδεις ανθρωπων ουδε ιδειν δυναται ω τιμη και κρατος αιωνιον αμην
- 17 Наказуй багатим за віку теперішнього, щоб не неслися високо, і щоб надії не клали на багатство непевне, а на Бога Живого, що щедро дає нам усе на спожиток,
Give orders to those who have money and goods in this life, not to be lifted up in their minds, or to put their hope in the uncertain chances of wealth, but in God who gives us in full measure all things for our use;
 τοις πλουσιοις εν τω νυν αιωνι παραγγελλε μη υψηλοφρονειν μηδε ηλπικενα επι πλουτου αδηλοτητι αλλ εν τω θεω τω ζωντι τω παρεχοντι ημιν πλουσιωσ παντα εις απολαυσιν

- 18 **щоб робили добро, багатилися в добрих ділах, були щедрі та пильні,**
And to do good, having wealth in good works, being quick to give, taking part with one another;
αγαθοεργειν πλουτειν εν εργοις καλοις ευμεταδοτους ειναι κοινωνικους
- 19 **щоб збирали собі скарб, як добру основу в майбутньому, щоб прийняти правдиве життя.**
Making ready for themselves a safe place for the time to come, so that the true life may be theirs.
αποθησαυριζοντας εαυτοις θεμελιον καλον εις το μελλον ινα επιλαβωνται της αιωνιου ζωης
- 20 **О Тимофію, бережи передання, стережися марного базікання та суперечок знання, неправдиво названого так.**
O Timothy, take good care of that which is given to you, turning away from the wrong and foolish talk and arguments of that knowledge which is falsely so named;
ω τιμοθεε την παρακαταθηκην φυλαξον εκτρεπομενος τας βεβηλους κενοφονιας και αντιθεσεις της ψευδωνυμου γνωσεως
- 21 **Дехто віддався йому, та й від віри відпав. Благодать з тобою. Амінь.**
Through which some, who gave their minds to it, have been turned away from the faith. Grace be with you.
ην тινεσ επαγγελομενοι περι την πιστιν ηστοχησαν η χαρις μετα σου αμην [προς τιμοθεον πρωτη εγγραφη απο λαοδικειας ητις εστιν μητροполиς φρυγιας της πακατιανης]
- 1 **¶ Павло, з волі Божої апостол Христа Ісуса, за обітницею життя, що в Христі Ісусі,**
Paul, an Apostle of Jesus Christ by the purpose of God, in the hope of the life which is in Christ Jesus,
παυλος αποστολος ιησου χριστου δια θεληματος θεου κατ επαγγελιαν ζωης της εν χριστω ιησου
- 2 **до Тимофія, сина улюбленого: благодать, милість, мир від Бога Отця й Христа Ісуса, Господа нашого!**
To Timothy, my well-loved child: Grace, mercy, peace, from God the Father and Christ Jesus our Lord.
τιμοθεω αγαπητω τεκνω χαρις ελεος ειρηνη απο θεου πατροс και χριστου ιησου του κυριου ημων
- 3 **Дякую Богові, Якому служу від предків чистим сумлінням, що тебе пам'ятаю я завжди в молитвах своїх день і ніч.**
I give praise to God, whose servant I have been, with a heart free from sin, from the time of my fathers, because in my prayers at all times the thought of you is with me, night and day
χαριν εχω τω θεω ω λατρευω απο προγονων εν καθαρα συνειδησει ως αδιαλειπτον εχω την περι σου μνηιαν εν ταιс δεησεσιν μου νυκτοс και ημεραс
- 4 **Я бажаю побачити тебе, пам'ятаючи сльози твої, щоб наповнитись радістю.**
Desiring to see you, keeping in my memory your weeping, so that I may be full of joy;
επιποθων σε ιδειν μεμνημενος σου των δακρυων ινα χαραс πληρωθω
- 5 **Я привожу на пам'ять собі твою нелицемірну віру, що перше була оселилась в бабі твоїй Лоїді та в твоїй матері Евнікії; певен же я, що й у тобі вона оселилась.**
Having in mind your true faith, which first was in your mother's mother Lois, and in your mother Eunice, and, I am certain, is now in you.
υπομνησιν λαμβανων της εν σοι ανυποκριτου πιστεωс ητιс ενωκησεν πρωτων εν τη μαμη σου λωιδι και τη μητρι σου ευναικη πεπεισμαι δε οτι και εν σοι
- 6 **¶ З цієї причини я нагадую тобі, що ти розгрівав Божого дара, який у тобі через покладання рук моїх.**
For this reason I say to you, Let that grace of God which is in you, given to you by my hands, have living power.
δι ην αιτιαν αναμνησκω σε αναζωπυρειν το χαρισμα του θεου ο εστιν εν σοι δια της επιθεσεωс των χειρων μου
- 7 **Бо не дав нам Бог духа страху, але сили, і любови, і здорового розуму.**
For God did not give us a spirit of fear, but of power and of love and of self-control.
ου γαρ εδωκεν ημιν ο θεοс πνευμα δειλιαс αλλα δυναμειωс και αγαπηс και σωφρονισμου
- 8 **Тож, не соромся засвідчення Господа нашого, ні мене, Його в'язня, але страждай з Євангелією за силою Бога,**
Have no feeling of shame, then, for the witness of our Lord or for me, his prisoner: but undergo all things for the good news in the measure of the power of God;
μη ουν επαισχυνηс το μαρτυριον του κυριου ημων μηδε εμε τον δεσμιον αυτου αλλα συκακοπαθηсon τω ευαγγελιω ката δυναμιν θεου
- 9 **що нас спас і покликав святим покликом, не за наші діла, але з волі Своєї та з благодаті, що нам дана в Христі Ісусі попереду вічних часів.**
Who gave us salvation, marking us out for his purpose, not on account of our works, but in the measure of his purpose and his grace, which was given to us in Christ Jesus before times eternal,
του σωσαντοс ημαс και καλεσαντοс κλησει αγια ου ката τα εργα ημων αλλα κατ ιδιαν προθεσιν και χαριν την δοθεισαν ημιν εν χριστω ιησου про χρονον αιωνιων
- 10 **А тепер об'явилась через з'явлення Спасителя нашого Христа Ісуса, що й смерть зруйнував, і вивів на світло життя та нетління Євангелією,**
But has now been made clear by the revelation of our Saviour Christ Jesus, who put an end to death and made life unending come to light through the good news,
φανερωθειсan δε νυν δια της επιφανειας του σωτηροс ημων ιησου χριστου καταργησανтос мен τον θανατον φωτισантос δε ζωην και αφθαρсиαν δια του ευαγγελιου

- 11 що для неї я був настановлений за проповідника, апостола й учителя.
Of which I was made a preacher and an Apostle and a teacher;
 εις ο ετεθην εγω κηρυξ και αποστολος και διδασκαλος εθνων
- 12 З цієї причини й терплю я оце, але не соромлюсь, бо знаю, в Кого я ввірував та впевнився, що має Він силу заховати на той день заставу мою.
And for which I undergo these things: but I have no feeling of shame. For I have knowledge of him in whom I have faith, and I am certain that he is able to keep that which I have given into his care till that day.
 δι ην αιτιαν και ταυτα πασχω αλλ ουκ επιαισχυνομαι οίδα γαρ ω πεπιστευκα και πεπεισμαι οτι δυνατος εστιν την παραθηκην μου φυλαξει εις εκεινην την ημεραν
- 13 Май же за взір здорових слів ті, які від мене почув ти у вірі й любові, що в Христі Ісусі вона.
Keep the form of those true words which you had from me, in faith and love which is in Christ Jesus.
 υποτυπωσιν εχε υγιαινοντων λογων ων παρ εμου ηκουσας εν πιστει και αγαπη τη εν χριστω ιησου
- 14 Добро припоручене стережи Святим Духом, що в нас пробуває.
That good thing which was given to you keep safe, through the Holy Spirit which is in us.
 την καλην παρακαταθηκην φυλαξον δια πνευματος αγιου του νοικουντος εν ημιν
- 15 ¶ Ти знаєш оце, що відвернулись від мене всі, хто в Азії, а між ними Фігел та Гермоген.
You have had news that all those in Asia went away from me; among whom are Phygelus and Hermogenes:
 οιδας τουτο οτι απεστραφησαν με παντες οι εν τη ασια ων εστιν φυγελλος και ερμογενης
- 16 Хай Господь подасть милосердя Онисифоровому дому, бо він часто мене підкріпляв і кайданив моїх не соромився.
May the Lord give mercy to the house of Onesiphorus because he frequently gave me help, and had no feeling of shame because I was in chains;
 δωη ελεος ο κυριος τω ονησιφορου οικω οτι πολλακις με ανεψυξεν και την αλυσιν μου ουκ επιαισχυθη
- 17 А коли він до Риму прибув, шукав мене пильно й знайшов,
But when he was in Rome, he went in search of me everywhere, and came to me
 αλλα γενομενος εν ρωμη σπουδαιοτερον εζητησεν με και ευρεν
- 18 хай Господь йому дасть знайти милість від Господа в день той, скільки ж він послужив був в Ефесі мені, ти відася краще!
(May he have the Lord's mercy in that day); and of all he did for me at Ephesus you have full knowledge.
 δωη αυτω ο κυριος ευρειν ελεος παρα κυριου εν εκεινη τη ημερα και οσα εν εφεσω διηκονησεν βελτιον συ γινωσκεις
- 1 ¶ Отож, сину мій, зміцняйся в благодаті, що в Христі Ісусі вона!
So then, my child, be strong in the grace which is in Christ Jesus.
 συ ουν τεκνον μου ενδυναμου εν τη χαριτι τη εν χριστω ιησου
- 2 А що чув ти від мене при багатьох свідках, те передай вірним людям, що будуть спроможні й інших навчити.
And the things which I have said to you before a number of witnesses, give to those of the faith, so that they may be teachers of others.
 και α ηκουσας παρ εμου δια πολλων μαρτυρων ταυτα παραθου πιστοις ανθρωποις ουτινες ικανοι εσονται και ετερους διδαξαι
- 3 А ти терпи лихо, як добрий вояк Христа Ісуса!
Be ready to do without the comforts of life, as one of the army of Christ Jesus.
 συ ουν κακοπαθησον ως καλος στρατιωτης ιησου χριστου
- 4 Бо жаден вояк не в'яжеться в справи життя, аби догодити тому, хто військо збирає.
A fighting man, when he is with the army, keeps himself free from the business of this life so that he may be pleasing to him who has taken him into his army.
 ουδεις στρατευομενος εμπλεκεται ταις του βιου πραγματαιαις ινα τω στρατολογησαντι αρεση
- 5 А як хто йде на змаги, то вінка не одержус, якщо незаконно змагається.
And if a man takes part in a competition he does not get the crown if he has not kept the rules.
 εαν δε και αθλη τις ου στεφανουται εαν μη νομιμως αθληση
- 6 Трудящому хліборобові належить першому покуштувати з плоду.
It is right for the worker in the fields to be the first to take of the fruit.
 τον κοπιωντα γεωργον δει πρωτον των καρπων μεταλαμβανειν

- 7 Розумій, що я говорю. А Господь нехай дасть тобі розум у всьому.
Give thought to what I say; for the Lord will give you wisdom in all things.
νοι α λεγω δωη γαρ σοι ο κυριος συνεσιν εν πασιν
- 8 ¶ Пам'ятай про Ісуса Христа з насіння Давидового, що воскрес із мертвих, за мою Свангелією,
Keep in mind Jesus Christ, of the seed of David, who came back from the dead, as my good news gives witness:
μνημονευε ιησουν χριστον εγηγερμενον εκ νεκρων εκ σπερματος δαβιδ κατα το ευαγγελιον μου
- 9 за яку я терплю муки аж до ув'язнення, як той злочинець. Але Слова Божого не ув'язнити!
In which I put up with the hardest conditions, even prison chains, like one who has done a crime; but the word of God is not in chains.
εν ω κακοπαθω μεχρι δεσμων ως κακουργος αλλ ο λογος του θεου ου δεδετα
- 10 Через це переносу я все ради вибраних, щоб і вони доступили спасіння, що в Христі Ісусі, зо славою вічною.
But I undergo all things for the saints, so that they may have salvation in Christ Jesus with eternal glory.
δια τουτο παντα υπομενω δια τους εκλεκτους ινα και αυτοι σωτηριας τυχωσιν της εν χριστω ιησου μετα δοξης αιωνιου
- 11 Вірне слово: коли разом із Ним ми померли, то й житимемо разом із Ним!
This is a true saying: If we undergo death with him, then will we be living with him:
πιστος ο λογος ει γαρ συναπεθανομεν και συζησομεν
- 12 А коли терпимо, то будемо разом також царювати. А коли відцурасмося, то й Він відцурасться нас!
If we go on to the end, then we will be ruling with him: if we say we have no knowledge of him, then he will say he has no knowledge of us:
ει υπομενομεν και συμβασιλευσομεν ει αρνουμεθα κακεινος αρνησεται ημας
- 13 А коли ми невірні, зостаться Він вірним, бо не може зректися Самого Себе!
If we are without faith, still he keeps faith, for he will never be untrue to himself.
ει απιστουμεν εκεινος πιστος μενει αρνησασθαι εαυτον ου δυναται
- 14 ¶ Нагадуй про це й заклинай перед Богом, щоб не сперечались словами, бо нінащо воно, хіба слухачам на руйну.
Put these things before them, giving them orders in the name of the Lord to keep themselves from fighting about words, which is of no profit, only causing error in their hearers.
ταυτα υπομνησκε διαμαρτυρομενος ενωπιον του κυριου μη λογομαχειν εις ουδεν χρησιμον επι καταστροφη των ακουοντων
- 15 Силкуйся поставити себе перед Богом гідним, працівником бездоганим, що вірно навчас науки правди.
Let it be your care to get the approval of God, as a workman who has no cause for shame, giving the true word in the right way.
σπουδασον σεαυτον δοκιμον παραστησαι τω θεω εργατην ανεπαισχυντον ορθοτομουνα τον λογον της αληθειας
- 16 Стережися ж базікань марних, бо вони ще більше провадять до безбожності,
But take no part in wrong and foolish talk, for those who do so will go farther into evil,
τας δε βεβηλους κενοφωνιας περιστασο επι πλειον γαρ προκοψουσιν ασεβειας
- 17 а їхнє слово, як рак, буде ширитися. Від таких Гіменей і Філіт,
And their words will be like poisoned wounds in the flesh: such are Hymenaeus and Philetus;
και ο λογος αυτων ως γαγγραινα νομην εξει ων εστιν υμεναιος και φιλητος
- 18 що вони погіршилися в правді, казавши, що воскресіння було вже, і віру деяких руйнують.
Men whose ideas are all false, who say that the coming back from the dead has even now taken place, overturning the faith of some.
οιτινες περι την αληθειαν ηστοχησαν λεγοντες την αναστασιν ηδη γεγονεναι και ανατρεπουσιν την τινων πιστιν
- 19 ¶ Та однак стоїть міцна Божа основа та має печатку оцю: Господь знає тих, хто Його, та: Нехай від неправди відступиться всякий, хто Господиє Ім'я називає!
But God's strong base is unchanging, having this sign, The Lord has knowledge of those who are his: and, Let everyone by whom the name of the Lord is named be turned away from evil.
ο μεντοι στερεος θεμελιος του θεου εστηκεν εχων την σφραγίδα ταυτην εγνω κυριος τους οντας αυτου και αποστητω απο αδικιας πας ο ονομαζων το ονομα χριστου
- 20 А в великому домі знаходиться посуд не тільки золотий та срібний, але й дерев'яний та глиняний, і одні посудини на честь, а другі на нечесть.
Now in a great house there are not only vessels of gold and silver, but others of wood and earth, and some which are honoured and some without honour.
εν μεγαλη δε οικια ουκ εστιν μονον σκευη χρυσα και αργυρα αλλα και ξυλινα και οστρακινα και α μεν εις τιμην α δε εις ατιμιαν

- 21 Отож, хто від цього очистить себе, буде посуд на честь, освячений, потрібний Володареві, приготований на всяке добре діло.
If a man makes himself clean from these, he will be a vessel for honour, made holy, ready for the master's use, ready for every good work.
εαν ουν τις εκκαθαρη εαυτον απο τουτων εσται σκευος εις τιμην ηγιασμενον και ευχρηστον τω δεσποτη εις παν εργον αγαθον ητοιμασμενον
- 22 ¶ Стережися молодечих пожадливоростей, тримайся правди, віри, любови, миру з тими, хто Господа кличе від чистого серця.
But keep yourself from those desires of the flesh which are strong when the body is young, and go after righteousness, faith, love, peace, with those whose prayers go up to the Lord from a clean heart.
τας δε νεωτερικας επιθυμιας φευγε διοκε δε δικαιοσυνην πιστιν αγαπην ειρηνην μετα των επικαλουμενων τον κυριον εκ καθαρας καρδιας
- 23 А від нерозумних та від невчених змагань ухилийся, знавши, що вони родять сварки.
And put away foolish and uncontrolled questionings, seeing that they are a cause of trouble.
τας δε μωρας και απαιδευτους ζητησεις παραιτου ειδως οτι γεννωσιν μαχας
- 24 А раб Господній не повинен сваритись, але бути привітним до всіх, навчальним, до лиха терплячим,
For it is not right for the Lord's servant to make trouble, but he is to be gentle to all, ready in teaching, putting up with wrong,
δουλον δε κυριου ου δεи μαχεσθαι αλλ ηπιον ειναι προς παντας διδακτικον ανεξικακον
- 25 що навчав би противників із лагідністю, чи Бог їм не дасть покаяння, щоб правду пізнати,
Gently guiding those who go against the teaching; if by chance God may give them a change of heart and true knowledge,
εν πρωτητι παιδευοντα τους αντιδιατιθεμενους μηποτε δω αυτοις ο θεος μετανοιαν εις επιγνωσιν αληθειας
- 26 щоб визволитися від сітки диявола, що він уловив їх для роблення волі своєї.
And so they may get themselves free from the net of the Evil One, being made the prisoners of the Lord's servant, for the purpose of God.
και ανανηψωσιν εκ της του διαβολου παγιδος εξωρημενοι υπ αυτου εις το εκεινου θελημα
- 1 ¶ Знай же ти це, що останніми днями настануть тяжкі часи.
But be certain of this, that in the last days times of trouble will come.
τουτο δε γινωσκε οτι εν εσχαις ημεραις ενστησονται καιροι χαλεποι
- 2 Будуть бо люди тоді самолюбні, грошлюбні, зарозумілі, горді, богозневажники, батькам неслухняні, невдячні, непобожні,
For men will be lovers of self, lovers of money, uplifted in pride, given to bitter words, going against the authority of their fathers, never giving praise, having no religion,
εσονται γαρ οι ανθρωποι φιλαντοι φιλαργυροι αλαζονες υπερηφανοι βλασφημοι γονευσιν απειθεις αχαριστοι ανοσοι
- 3 нелюбовні, запеклі, осудливі, нестримливі, жорстокі, ненависники добра,
Without natural love, bitter haters, saying evil of others, violent and uncontrolled, hating all good,
αστοργοι ασπονδοι διαβολοι ακρατεις ανημεροι αφιλαγαθοι
- 4 зрадники, нахабні, бундючні, що більше люблять розкоші, ніж люблять Бога,
False to their friends, acting without thought, lifted up in mind, loving pleasure more than God;
προδοται προπετεις τετυφωμενοι φιληδονοι μαλλον η φιλοθει
- 5 вони мають вигляд благочестя, але сили його відреклися. Відвертайсь від таких!
Having a form of religion, but turning their backs on the power of it: go not with these.
εχοντες μορφωσιν ευσεβειας την δε δυναμιν αυτης ηρηνημενοι και τουτους αποτρεπου
- 6 До них бо належать і ті, хто пролазить до хат та зводить жінок, гріхами обтяжених, ведених усякими пожадливоростями,
For these are they who go secretly into houses, making prisoners of foolish women, weighted down with sin, turned from the way by their evil desires,
εκ τουτων γαρ εισιν οι ενδυνοντες εις τας οικιας και αιχμαλωτευοντες τα γυναικαρια σεσωρευμενα αμαρτιας αγομενα επιθυμιας ποικιλιας
- 7 що вони завжди вчать, та ніколи не можуть прийти до пізнання правди.
Ever learning, and never coming to the knowledge of what is true.
παντοτε μανθανοντα και μηδεποτε εις επιγνωσιν αληθειας ελθειν δυναμενα
- 8 Як Янній та Ямврії протиставилися були Мойсесві, так і ці протиставляться правді, люди зіпсутого розуму, неуки щодо віри.
And as James and Jambres went against Moses, so do these go against what is true: men of evil minds, who, tested by faith, are seen to be false.
ον τροπον δε ιαννης και ιαμβρης αντεστησαν μουσει ουτως και ουτοι ανθιστανται τη αληθεια ανθρωποι κατεφθαρμενοι τον νουν αδοκιμοι περι την πιστιν

- 9 Та більше не матимуть успіху, бо всім виявиться їхній безум, як і з тими було.
But they will go no farther: for their foolish behaviour will be clear to all men, as theirs was in the end.
 αλλ ου προκοψουσιν επι πλειον η γαρ ανοια αυτων εκδηλος εσται πασιν ως και η εκεινων εγενετο
- 10 ¶ Ти ж пішов услід за мною наукою, поступованням, заміром, вірою, витривалістю, любов'ю, терпеливістю,
But you took as your example my teaching, behaviour, purpose, and faith; my long waiting, my love, my quiet undergoing of trouble;
 су δε παρηκολουθηκας μου τη διδασκαλια τη αγωγη τη προθεσει τη πιστει τη μακροθυμια τη αγαπη τη υπομονη
- 11 переслідуваннями та стражданнями, що спіткали були мене в Антіохії, в Іконії, у Лістрах, такі переслідування переніс я, та Господь від усіх мене визволив.
My punishments and pain; the things which came to me at Antioch, at Iconium, at Lystra; the cruel attacks made on me: and the Lord made me free from them all.
 τοις διωγμοις τοις παθημασιν οια μοι εγενετο εν αντιοχεια εν ικονιω εν λυστροις οιους διωγμους υπηνεγκα και εκ παντων με ερρυσατο ο κυριος
- 12 Та й усі, хто хоче жити побожно у Христі Ісусі, будуть переслідувані.
Yes, and all whose purpose is to be living in the knowledge of God in Christ Jesus, will be cruelly attacked.
 και παντες δε οι θελοντες ευσεβως ζην εν χριστω ιησου διωχθησονται
- 13 А люди лихі та дурисвіти матимуть успіх у злomu, зводячи й зведені бувши.
Evil and false men will become worse and worse, using deceit and themselves overcome by deceit.
 πονηροι δε ανθρωποι και γοητες προκοψουσιν επι το χειρον πλανωντες και πλανωμενοι
- 14 А ти в тім пробувай, чого тебе навчено, і що тобі звірено, відаючи тих, від кого навчився був ти.
But see that you keep to the teaching you have been given and the things of which you are certain, conscious of who has been your teacher;
 су δε мене εν οις εμαθες και επιστωθης ειδως παρα τινος εμαθες
- 15 І ти знаєш з дитинства Писання святе, що може зробити тебе мудрим на спасіння вірою в Христа Ісуса.
And that from the time when you were a child, you have had knowledge of the holy Writings, which are able to make you wise to salvation, through faith in Christ Jesus.
 και οτι απο βρεφους τα ιερα γραμματα οιδας τα δυναμενα σε σοφισαι εις σωτηριαν δια πιστεως της εν χριστω ιησου
- 16 Усе Писання Богом надхнене, і корисне до навчання, до докору, до направи, до виховання в праведності,
Every holy Writing which comes from God is of profit for teaching, for training, for guiding, for education in righteousness:
 πασα γραφη θεοπνευστος και ωφελιμος προς διδασκαλιαν προς ελεγχον προς επανορθωσιν προς παιδειαν την εν δικαιοσυνη
- 17 щоб Божа людина була досконала, до всякого доброго діла готова.
So that the man of God may be complete, trained and made ready for every good work.
 ινα αρτιος η ο του θεου ανθρωπος προς παν εργον αγαθον εξηρτισμενος
- 1 ¶ Отже, я свідкую тобі перед Богом і Христом Ісусом, що Він має судити живих і мертвих за Свого приходу та за Свого Царства.
I give you orders, before God and Christ Jesus, who will be the judge of the living and the dead, and by his revelation and his kingdom;
 διαμαρτυρομαι ουν εγω ενωπιον του θεου και του κυριου ιησου χριστου του μελλοντος κρινειν ζωντας και νεκρους κατα την επιφανειαν αυτου και την βασιλειαν αυτου
- 2 Проповідуй Слово, допоминайся вчасно-невчасно, докоряй, забороняй, переконуй з терпеливістю та з наукою.
Be preaching the word at all times, in every place; make protests, say sharp words, give comfort, with long waiting and teaching;
 κηρυξον τον λογον επιστηθι ευκαιρως ακαιρως ελεγχον επιτιμησον παρακαλεσον εν παση μακροθυμια και διδαχη
- 3 Настане бо час, коли здорової науки не будуть триматись, але за своїми пожадливостями виберуть собі вчителів, щоб вони їхні вуха влещували.
For the time will come when they will not take the true teaching; but, moved by their desires, they will get for themselves a great number of teachers for the pleasure of hearing them;
 εσται γαρ καιρος οτε της υγιαινουσης διδασκαλιας ουκ ανεξονται αλλα κατα τας επιθυμιας τας ιδιας εαυτοις επισωρευουσιν διδασκαλους κνηθομενοι την ακοην
- 4 Вони слух свій від правди відвернуть та до байок нахиляться.
And shutting their ears to what is true, will be turned away to belief in foolish stories.
 και απο мен της αληθειας την ακοην αποστρεψουσιν επι δε τους μυθους εκτραπησονται
- 5 Але ти будь пильний у всьому, терпи лихо, виконуй працю благовісника, сповняй свою службу.
But be self-controlled in all things, do without comfort, go on preaching the good news, completing the work which has been given you to do.
 су δε νηφε εν πασιν какоπαθησον εργον ποιησον ευαγγελιστου την διακονιαν σου πληροφορησον

- 6 **Бо я вже за жертву стаю, і час відходу мого вже настав.**
For I am even now being offered, and my end is near.
 εγω γαρ ηδη σπενδομαι και ο καιρος της εμης αναλυσεως εφεστηκεν
- 7 **Я змагався добрим змагом, свій біг закінчив, віру зберіг.**
I have made a good fight, I have come to the end of my journey, I have kept the faith:
 τον αγωνα τον καλον ηγωνισμαι τονδρομον τετελεκα την πιστιν τετηρηκα
- 8 **Наостанку мені призначасться вінок праведности, якого мені того дня дасть Господь, Суддя праведний; і не тільки мені, але й усім, хто прихид Його полюбить.**
From now on, the crown of righteousness is made ready for me, which the Lord, the upright judge, Will give to me at that day: and not only to me, but to all those who have had love for his revelation.
 λοιπον αποκειται μοι ο της δικαιοσυνης στεφανος ον αποδωσει μοι ο κυριος εν εκεινη τη ημερα ο δικαιος κριτης ου μονον δε εμοι αλλα και πασιν τοις ηγαπηκοσιν την επιφανειαν αυτου
- 9 **¶ Подбай незабаром прибути до мене.**
Do your best to come to me before long:
 σπουδασον ελθειν προς με ταχεως
- 10 **Бо Димас мене кинув, цей вік полюбивши, і пішов до Солуня, Крискент до Галатії, Тит до Далматії.**
For Demas has gone away from me, for love of this present life, and has gone to Thessalonica: Crescens has gone to Galatia, Titus to Dalmatia.
 δημας γαρ με εγκατελειπεν αγαπησας τον νυν αιωνα και επορευθη εις θεσσαλονικην κρησκης εις γαλατιαν τιτος εις δαλματιαν
- 11 **Зо мною сам тільки Лука. Візьми Марка, і приведи з собою, бо мені він потрібний для служби.**
Only Luke is with me. Get Mark and take him with you; for he is of use to me in the work.
 лουкаς εστιν μονος μετ εμου μαρκον αναλαβιον αγε μετα σεαυτου εστιν γαρ μοι ευχρηστος εις διακονιαν
- 12 **А Тихика послав я в Ефес.**
Tychicus I sent to Ephesus.
 τυχικον δε απεστειλα εις εφεσον
- 13 **Як будеш іти, то плаща принеси, що його я в Троади зоставив у Карпа, і книжки, особливо пергаменові.**
The coat which I did not take from Troas and which is with Carpus, get when you come, and the books, specially the papers.
 τον φαιλονην ον απελιπον εν τρωαди παρα καρπω ερχομενος φερε και τα βιβλια μαλιστα таз мемβранаς
- 14 **Котляр Олександр накоїв був лиха чимало мені... Нехай Господь йому віддасть за його вчинками!**
Alexander the copper-worker did me much wrong: the Lord will give him the reward of his works:
 αλεξανδρος ο χαλκευς πολλα μοι кака ενεδειξατο αποδωη αυτω ο κυριος κατα та εργα αυτου
- 15 **Стережись його й ти, бо він міцно противився нашим словам!**
But be on the watch for him, for he was violent in his attacks on our teaching.
 ον και συ φυλασσου лιαν γαρ ανθεστηκεν τοις ημετεροις λογοις
- 16 **¶ При першій моїй обороні жаден не був при мені, але всі покинули мене... Хай Господь їм того не полічить!**
At my first meeting with my judges, no one took my part, but all went away from me. May it not be put to their account.
 εν τη πρωτη μου απολογια ουδεις μοι συμπαραγενετο αλλα παντες με εγκατελιπον μη αυτοις λογισθειν
- 17 **Але Господь став при мені та й мене підкріпив, щоб проповідь виконалась через мене, та щоб усі погани почули її. І я визволився з пащі лев'ячої...**
But the Lord was by my side and gave me strength; so that through me the news might be given out in full measure, and all the Gentiles might give ear: and I was taken out of the mouth of the lion.
 ο δε κυριος μοι παρεστη και ενεδυναμωσεν με ινα δι εμου το κηρυγμα πληροφορηθη και ακουση παντα та εθνη και ερруσθην εκ στοματος λεοντος
- 18 **А від усякого вчинку лихого Господь мене визволить та збереже для Свого Небесного Царства. Йому слава на віки вічні, амінь!**
The Lord will keep me safe from every evil work and will give me salvation in his kingdom in heaven: to whom be glory for ever and ever. So be it.
 και ρυσεται με ο κυριος απο παντος εργου πονηρου και σωσει εις την βασιλειαν αυτου την επουρανιον ω η δοξα εις τους αιωνας των αιωνων αμην
- 19 **Поздоров Прискиллу й Акилу та дім Онисифора.**
Give my love to Prisca and Aquila and those of the house of Onesiphorus.
 ασπασαι πρισκαν και ακυλαν και τον ονησιφορου οικον

- 20 **Εραστὸς** ποζοcταβca в Κορινθί, α Τροχιμα лишив я слабого в Мίλετι.
Erastus was stopping at Corinth; but Trophimus, when I last saw him was at Miletus, ill.
εραcτοc εμεινεν εν κορινθω τροφιμον δε απελπον εν μιλητω αcθενουντα
- 21 **Ποπιλνуй** прийти до зими. Вίταc тебе Еввул, і Пуд, і Лин, і Клавдія, і вся браття.
Do your best to come before the winter. Eubulus sends you his love, and Pudens and Linus and Claudia, and all the brothers.
cπουδαcон про χειμωνοc ελθειν αcπαζεται ce ευβουλοc και πουδηc και λиноc και κλαυδια και οι αδελφοи παντεc
- 22 **Господь** з твоім духом! **Благодать** з вами! **Амінь.**
The Lord be with your spirit. Grace be with you.
ο κυριοc ιηcουc хριcτοc μετα του πνευματοc cου η χαριc μεθ υμων αμην [προc τιμοθεον δευτερα τηc εφεccιον εκκληcιαc πρωτον επиcκοπον χειροτονηθεντα εγραφη απο ρωμηc οτε εκ δευτερου παρ εcτη παυλοc τω каиcари νερωνι]
- 1 ¶ **Павло**, раб Божий, а **апостол** Иcуca Хриcта, по вірі вибраних Божих і пізнанні правди, що за благочестям,
Paul, a servant of God, and an Apostle of Jesus Christ, in agreement with the faith of the saints of God and the full knowledge of what is true in harmony with religion,
παυλοc δουλοc θεου αποcτολοc δε ιηcου хριcτου καταπιcтин εκλεκτων θεου και επιγνωcин αληθειαc τηc κατ ευceβειαν
- 2 в надії вічного життя, яке обіцяв був від вічних чаcів необманливий Бог,
In the hope of eternal life, which was made certain before eternal time, by the word of God who is ever true;
επ ελπιδι ζωηc αιωνιου ηн επιγγειλατο ο αψευδηc θεοc про хρονων αιωνιων
- 3 і чаcу cвого з'явив Слово Cвоє в проповіданні, що доручене було мені з наказу Cпасителя нашого Бога,
Who, in his time, made clear his word in the good news, of which, by the order of God our Saviour, I became a preacher;
εφανερωceн δε καιροиc ιδιοиc τον λογον αυτοн εν κηρυγματι ο επιcτευθηн εγω κατ επιταγηн του cωτηροc ημων θεου
- 4 до Тита, широого cина за cпільною вірою: **благодать**, **милість** та **мир** від Бога Отця й Хриcта Иcуca, Cпасителя нашого!
To Titus, my true child in our common faith: Grace and peace from God the Father and Christ Jesus our Saviour.
τιτω γνηcιω τεκνω κατα κοινηн πιcтин χαριc ελεοc ειρηηн απο θεου πατροc και κυριοу ιηcου хριcτου του cωτηροc ημων
- 5 ¶ Я для того тебе полишив був у Кріті, щоб ти впорядкував недокінчене та пресвітерів наcтановив по міcтах, як тобі я звелів,
I did not take you with me when I went away from Crete, so that you might do what was necessary to put things in order there, placing men in authority over the churches in every town, as I said to you;
τουτου χαριν κατελιπον ce εν κρητη ινα та λειποντα επιδιορθωceη και καтаcτηceη καта πολиηн πρεcβυτεροуc ωc εγω σοи διαταξαμην
- 6 ¶ коли хто бездоганиний, муж cдиної дружини, має вірних дітей, недокорених за блуд або неcлухняніcть.
Men having a good record, husbands of one wife, whose children are of the faith, children of whom it may not be said that they are given to loose living or are uncontrolled.
ει тиc εcтин ανεγκλητοc μιαc γυναικοc ανηρ τεκνα εχων πιcта μη εν κατηγορια αcωτιαc η ανυποταкта
- 7 Бо cпиcкоп муcить бути бездоганиний, як Божий доморядник, не самолюбний, не гнівливий, не п'яниця, не заводіяка, не кориcливий,
For it is necessary for a Bishop to be a man of virtue, as God's servant; not pushing himself forward, not quickly moved to wrath or blows, not desiring profit for himself;
δει γαρ τον επиcκοπον ανεγκλητον ειναι ωc θεου οικονομον μη αυθαδη μη οργιλον μη παροιον μη πληκτηηн μη αιcχροκερδη
- 8 але гocтинний до приходнів, добролюбець, поміркований, cправедливий, побожний, cтриманий,
But opening his house freely to guests; a lover of what is good, serious-minded, upright, holy, self-controlled;
αλλα φιλοξενον φιλαγαθον cωφρονα δικαιοн οcιον εγκρατη
- 9 що тримається вірного cлова згідно з наукою, щоб мав cилу й навчати в здоровій науці, і переконувати противних.
Keeping to the true word of the teaching, so that he may be able to give comfort by right teaching and overcome the arguments of the doubters.
αντεχομενον του ката την διδαχηн πιcτου λογου ινα δυνατοc ηи και παρακαλειн εν τη διδαcкаλια τη υγιαιнуceη και τουc αντιεγονтаc ελεγχειн
- 10 Багато бо є неcлухняних, марноcловців, зводників, особливо ж з обрізаних,
For there are men who are not ruled by law; foolish talkers, false teachers, specially those of the circumcision,
ειcин γαρ πολλοи και ανυποταктои ματαιολογοи και φρεναπαται μιαλιcта οι εκ περιτομηc

- 11 їм треба уста затуляти: вони цілі дома баламутять, навчаючи, чого не належить, для зиску брудного.
By whom some families have been completely overturned; who take money for teaching things which are not right; these will have to be stopped.
ους δει επιστομιζειν οιτινες ολους οικους ανατρεπουσιν διδασκοντες α μη δει αισχρου κερδους χαριν
- 12 Сказав один з них, їхній власний пророк: Критяни завжди брехливі, люті звірі, черевані ліниві!...
One of their prophets has said, The men of Crete are ever false, evil beasts, lovers of food, hating work.
ειπεν τις εξ αυτων ιδιος αυτων προφητης κρητες αι ψευσαι κακα θηρια γαστερες αργαι
- 13 Це свідоцтво правдиве. Ради цієї причини докоряй їм суворо, щоб у вірі здорові були,
This witness is true. So say sharp words to them so that they may come to the right faith,
η μαρτυρια αυτη εστιν αληθης δι ην αιτιαν ελεγε αυτους αποτομως ινα υγαινωσιν εν τη πιστει
- 14 і на юдейські байки не вважали, ані на накази людей, що від правди відвертаються.
Giving no attention to the fictions of the Jews and the rules of men who have no true knowledge.
μη προσεχοντες ιουδαικοις μυθοις και εντολαις ανθρωπων αποστρεφομενων την αληθειαν
- 15 Для чистих все чисте, а для занечиснених та для невірних не чисте ніщо, але занечистилися і розум їхній, і сумління.
To the clean in heart all things are clean: but to those who are unclean and without faith nothing is clean; they become unclean in mind and in thought.
παντα μεν καθαρα τοις καθαροις τοις δε μεμιασμενοις και απιστοις ουδεν καθαρον αλλα μεμιανται αυτων και ο νους και η συνειδησις
- 16 Вони твердять, немов знають Бога, але відкидаються вчинками, будши бридкі й неслухняні, і до всякого доброго діла нездатні.
They say that they have knowledge of God, while by their acts they are turning their backs on him; they are hated by all, hard-hearted, and judged to be without value for any good work.
θεοι ομολογουσιν ειδεναι τοις δε εργοις αρνουνται βδελυκτοι οντες και απειθεις και προς παν εργον αγαθον αδοκιμοι
- 1 ¶ А ти говори, що відповідає здоровій науці.
But let your words be in agreement with true and right teaching:
συ δε λαλει α прεπει τη υγαινουση διδασκαλια
- 2 Щоб старі чоловіки тверезі були, поважні, помірковані, здорові у вірі, у любові, у терпеливості.
That old men are to be simple in their tastes, serious, wise, true in faith, in love, and of a quiet mind.
πρεσβυτας νηφαλιους ειναи σεμνους σωφρονας υγαινοντας τη πιστει τη αγαπη τη υπομονη
- 3 Щоб старі жінки в своїм стані так само були, як належить святим, не обмовниці, не віддані п'янству, навчали добра,
That old women are to be self-respecting in behaviour, not saying evil of others, not given to taking much wine, teachers of that which is good,
πρεσβυτιδας ωσαντως εν καταστηματι ιεροπρεπεις μη διαβολους μη οινω πολλω δεδουλωμενας καλοδιδασκαλους
- 4 щоб навчали жінок молодих любити своїх чоловіків, любити дітей,
Training the younger women to have love for their husbands and children,
ινα σωφρονιζωσιν τας νεας φιλανδρους ειναи φιλοτεκνους
- 5 щоб були помірковані, чисті, господарні, добрі, слухняні своїм чоловікам, щоб не зневажалося Боже Слово.
To be wise in mind, clean in heart, kind; working in their houses, living under the authority of their husbands; so that no evil may be said of the word of God.
σωφρονας αγνας οικουρους αγαθας υποτασσομενας τοις ιδιοις ανδρασιν ινα μη ο λογος του θεου βλασφημηται
- 6 Так само благай юнаків, щоб були помірковані.
To the young men give orders to be wise and serious-minded:
τους νεωτερους ωσαντως παρακαλει σωφρονειν
- 7 У всім сам себе подавай за зразка добрих діл, у навчанні непорушеність, повагу,
In all things see that you are an example of good works; holy in your teaching, serious in behaviour,
περι παντα σεαυτον παρεχομενος τυπον καλων εργων εν τη διδασκαλια αδιαφθοριαν σεμνοτητα αφθαρσιαν
- 8 слово здорове, неосудливе, щоб противник був засоромлений, не мавши нічого лихого казати про нас.
Saying true and right words, against which no protest may be made, so that he who is not on our side may be put to shame, unable to say any evil of us.
λογον υγιη ακαταγνωστον ινα ο εξ εναντιας εντραπη μηδεν εχων περι υμων λεγειν φαυλον

- 9 Раби щоб корилися панам своїм, щоб догоджали, не перечили,
Servants are to be under the authority of their masters, pleasing them in all things, without argument;
 δουλους ιδιοις δεσποταις υποτασσεσθαι εν πασιν ευαρεστους ειναι μη αντιλεγοντας
- 10 не крали, але виявляли всяку добру вірність, щоб у всьому вони прикрашали науку Спасителя нашого Бога.
Not taking what is not theirs, but giving clear signs of their good faith, in all things doing credit to the teaching of God our Saviour.
 μη νοσφιζομενους αλλα πιστιν πασαν ενδεικνυμενους αγαθην ινα την διδασκαλιαν του σωτηρος υμων θεου κοσμοωσιν εν πασιν
- 11 ¶ Бо з'явилася Божа благодать, що спасас всіх людей,
For the grace of God has come, giving salvation to all men,
 επεφανη γαρ η χαρις του θεου η σωτηριος πασιν ανθρωποις
- 12 і навчас нас, щоб ми, відцуравшись безбожності та світських пожадливістей, жили помірковано та праведно, і побожно в теперішнім віці,
Training us so that, turning away from evil and the desires of this world, we may be living wisely and uprightly in the knowledge of God in this present life;
 παιδευουσα ημας ινα αρνησασμενοι την ασεβειαν και τας κοσμικας επιθυμιας σωφρονως και δικαιως και ευσεβως ζησωμεν εν τω νυν αιωνι
- 13 і чекали блаженної надії та з'явлення слави великого Бога й Спаса нашого Христа Ісуса,
Looking for the glad hope, the revelation of the glory of our great God and Saviour Jesus Christ;
 προσδεχομενοι την μακαριαν ελπιδα και επιφανειαν της δοξης του μεγαλου θεου και σωτηρος ημων ιησου χριστου
- 14 що Самого Себе дав за нас, щоб нас визволити від усякого беззаконства та очистити Собі людей вибраних, у добрих ділах запопадливих.
Who gave himself for us, so that he might make us free from all wrongdoing, and make for himself a people clean in heart and on fire with good works.
 ος εδωκεν εαυτον υπερ ημων ινα λυτρωσεται ημας απο πασης ανομιας και καθαρηση εαυτω λαον περιουσιον ζηλωτην καλων εργων
- 15 ¶ Оце говори та нагадуй, та з усяким наказом картай. Хай тобою ніхто не погордє!
On all these points give teaching and help, and make clear what is right with all authority. Let all men give you honour.
 ταυτα λαλει και παρακαλει και ελεγγε μετα πασης επιταγης μηδεις σου περιφρονειτω
- 1 ¶ Нагадуй їм, щоб слухали влади верховної та корилися їй, і до всякого доброго діла готові були,
Make clear to them that they are to put themselves under rulers and authorities, to do what they are ordered, to be ready for every good work,
 υπομνησκε αυτους αρχαις και εξουσιαις υποτασσεσθαι πειθαρχειν προς παν εργον αγαθον ετοιμους ειναι
- 2 щоб не зневажали нікого, щоб були не сварливі, а тихі, виявляючи повну лагідність усім людям.
To say no evil of any man, not to be fighters, to give way to others, to be gentle in behaviour to all men.
 μηδενα βλασφημειν αμαχους ειναι επιεικεις πασαν ενδεικνυμενους πραοτητα προς παντας ανθρωπους
- 3 Бо колись були й ми нерозсудні, неслухняні, зведені, служили різним пожадливістям та розкошам, жили в злобі та в задрощах, бридкими були, ненавиділи один одного.
For in the past we were foolish, hard in heart, turned from the true way, servants of evil desires and pleasures, living in bad feeling and envy, hated and hating one another.
 ημεν γαρ ποτε και ημεις ανοητοι απειθεις πλανωμενοι δουλευοντες επιθυμιας και ηδοναις ποικιλαις εν κακια και φθονω διαγοντες στυγητοι μισουντες αλληλους
- 4 А коли з'явилась благодать та людинолюбство Спасителя, нашого Бога,
But when the mercy of God our Saviour, and his love to man was seen,
 οτε δε η χρηστοτης και η φιλανθρωπια επεφανη του σωτηρος ημων θεου
- 5 Він нас спас не з діл праведності, що ми їх учинили були, а з Своєї милости через купіль відродження й оновлення Духом Святим,
Not by works of righteousness which we did ourselves, but in the measure of his mercy, he gave us salvation, through the washing of the new birth and the giving of new life in the Holy Spirit,
 ουκ εξ εργων των εν δικαιοσυνη ον εποιησαμεν ημεις αλλα κατα τον αυτου ελεον εσωσεν ημας δια λουτρου παλιγγενεσιας και ανακαινωσεως πνευματος αγιου
- 6 Якого Він щедро вилив на нас через Христа Ісуса, Спасителя нашого,
Which he gave us freely through Jesus Christ our Saviour;
 ου εξεχεεν εφ ημας πλουσιως δια ιησου χριστου του σωτηρος ημων
- 7 щоб ми виправдались Його благодаттю, і стали спадкоємцями за надією на вічне життя.
So that, having been given righteousness through grace, we might have a part in the heritage, the hope of eternal life.
 ινα δικαιωθεντες τη εκεινου χαριτι κληρονομοι γενωμεθα κατ ελπιδα ζωης αιωνιου

- 8 Вірне слово, і я хочу, щоб ти і про це впевняв, щоб ті, хто ввірував у Бога, дбали про добрі діла пильнувати. Для людей оце добре й корисне!
This is a true saying; and it is my desire that you may give certain witness about these things, so that those who have had faith in God may give attention to good works. These things are good and of profit to men;
 πιστος ο λογος και περι τουτων βουλομαι σε διαβεβαιουσθαι ινα φροντιζωσιν καλων εργων προιστασθαι οι πεπιστευκοτες τω θεω ταυτα εστιν τα καλα και ωφελιμα τοις ανθρωποις
- 9 ¶ Вистерігайсь нерозумних змагань, і родоводів, і спорів, і суперечок про Закон, бо вони некорисні й марні.
But have nothing to do with foolish questionings, and lists of generations, and fights and arguments about the law; for they are of no profit and foolish.
 μορας δε ζητησεις και γενεαλογιας και ερεις και μαχας νομικας περιστασο εισιν γαρ ανωφελεις και ματαιοι
- 10 Людини сретика, по першім та другім наставленні, відрікайся,
A man whose opinions are not those of the church, after a first and second protest, is to be kept out of your society;
 αιρετικον ανθρωπον μετα μιαν και δευτεραν νουθεσιαν παρατου
- 11 знавши, що зіпсувся такий та грішить, і він сам себе засудив.
Clearly he is in error and a sinner, being self-judged.
 ειδως οτι εξεστραπται ο τοιουτος και αμαρτανει ων αυτοκατακριτος
- 12 Як пришлю я до тебе Артема або Тихика, поквася прибути до мене в Нікополь, бо думаю там перезимувати.
When I send Artemas or Tychicus to you, do your best to come to me at Nicopolis: for it is my purpose to be there for the winter.
 οταν πεμψω αρτεμαν προς σε η τυχικον σπουδασον ελθειν προς με εις νικοπολιν εκει γαρ κεκρικα παραχεμισαι
- 13 Законника Зину та Аполлоса вишли квалливо вперед, щоб для них не забракло нічого.
Send Zenas, the man of law, and Apollos on their journey with all care, so that they may be in need of nothing.
 ζηναν τον νομικον και απολλω σπουδαιως προπεμψον ινα μηδεν αυτοις λειπη
- 14 Нехай же навчаються й наші дбати про добрі діла при конечних потребах, щоб безплідні вони не були.
And let our people go on with good works for necessary purposes, so that they may not be without fruit.
 манθανετωσαν δε και οι ημετεροι καλων εργων προιστασθαι εις τας αναγκαιας χρειας ινα μη ωσιν ακαρποι
- 15 Вітають тебе всі, хто зо мною. Вітай тих, хто любить нас у вірі. Благодать з вами всіма! Амінь.
All who are with me send you their love. Give our love to our friends in the faith. Grace be with you all.
 ασπαζονται σε οι μετ εμου παντες ασπασαι τους φιλουντας ημας εν πιστει η χαρις μετα παντων υμων αμην [προς τιτον της κρητων εκκλησιας πρωτον επισκοπον χειροτονηθεντα εγγραφη απο νικοπο λεως της μακεδονιας]
- 1 ¶ Павло, в'язень Христа Ісуса, та брат Тимофій, улюбленому Филімонові й співробітникові нашому,
Paul, a prisoner of Jesus Christ, and Timothy our brother, to Philemon, our dear helper in the faith,
 παυλος δεσμιος χριστου ιησου και τιμοθεος ο αδελφος φιλημονι τω αγαπητω και συνεργω ημων
- 2 і сестрі любії Апфії, і співвойовникові нашому Архипові, і Церкві домашній твоїй:
And to Apphia, our sister, and to Archippus, our brother in God's army, and to the church in your house:
 και αλφια τη αγαπητη και αρχιππω τω συστρατιωτη ημων και τη κατ οικον σου εκκλησια
- 3 благодать вам і мир від Бога Отця нашого й Господа Ісуса Христа!
Grace to you and peace from God our Father and the Lord Jesus Christ.
 χαρις υμιν και ειρηνη απο θεου πατρος ημων και κυριου ιησου χριστου
- 4 Я завсїди дякую Богові моєму, коли тебе згадую в молитвах своїх.
I give praise to God at all times and make prayer for you,
 ευχαριστω τω θεω μου παντοτε μνειαν σου ποιουμενος επι των προσευχων μου
- 5 Бо я чув про любов твою й віру, яку маєш до Господа Ісуса, і до всіх святих,
Hearing of the love and the faith which you have to the Lord Jesus and to all the saints;
 ακουων σου την αγαπην και την πιστιν ην εχεις προς τον κυριον ιησουν και εις παντας τους αγιους

- 6 **щоб спільність віри твоєї діяльна була в пізнанні всякого добра, що в нас для Христа.**
That the faith which you have in common with them may be working with power, in the knowledge of every good thing in you, for Christ.
οπως η κοινωνια της πιστεως σου ενεργης γενηται εν επιγνωσει παντος αγαθου του εν υμιν εις χριστον ιησουν
- 7 **Бо ми маємо радість велику й потіху в любові твоїй, серця бо святих заспокоїв ти, брате.**
For I had great joy and comfort in your love, because the hearts of the saints have been made strong again through you, brother.
χαριν γαρ εχομεν πολλην και παρακλησιν επι τη αγαπη σου οτι τα σπλαγγα των αγιων αναπεπαιται δια σου αδελφε
- 8 ¶ **Через це, хоч я маю велику відвагу в Христі подавати накази тобі про потрібне,**
And so, though I might, in the name of Christ, give you orders to do what is right,
διο πολλην εν χριστω παρησιαν εχων επιτασσειν σοι το ανηκον
- 9 **але більше з любови благаю я, як Павло, старий, тепер же ще й в'язень Христа Ісуса.**
Still, because of love, in place of an order, I make a request to you, I, Paul, an old man and now a prisoner of Christ Jesus:
δια την αγαπην μαλλον παρακαλω τοιουτος ων ως παυλος πρεσβυτης νυνι δε και δεσμιος ιησου χριστου
- 10 **Благаю тебе про сина свого, про Онисима, що його породив я в кайданах своїх.**
My request is for my child Onesimus, the child of my chains,
παρακαλω σε περι του εμου τεκνου ον εγεννησα εν τοις δεσμοις μου ονησιμον
- 11 **Колись то для тебе він був непотрібний, тепер же для тебе й для мене він дуже потрібний.**
Who in the past was of no profit to you, but now is of profit to you and to me:
τον ποτε σοι αχρηστον νυνι δε σοι και εμοι ευχρηστον ον ανεπεμψα
- 12 **Тобі я вертаю його, того, хто є неначе серце моє.**
Whom I have sent back to you, him who is my very heart:
συ δε αυτον τουτεστιν τα εμα σπλαγγα προσλαβου
- 13 **Я хотів був тримати його при собі, щоб він замість тебе мені послужив у кайданах за Євангелію,**
Though my desire was to keep him with me, to be my servant in the chains of the good news, in your place:
ον εγω εβουλομην προς εμαυτον κατεχειν ινα υπερ σου διακονη μοι εν τοις δεσμοις του ευαγγελιου
- 14 **та без волі твоєї нічого робити не хотів я, щоб твій добрий учинок не був ніби вимушений, але добровільний.**
But without your approval I would do nothing; so that your good works might not be forced, but done freely from your heart.
χωρις δε της σης γνωμης ουδεν ηθελησα ποιησαι ινα μη ως κατα αναγκην το αγαθον σου η αλλα κατα εκουσιον
- 15 **Бо може для того він був розлучився на час, щоб навіки прийняв ти його,**
For it is possible that for this reason he was parted from you for a time, so that you might have him for ever;
ταχα γαρ δια τουτο εχωρισθη προς ωραν ινα αιωνιον αυτον απεχης
- 16 **і вже не як раба, але вище від раба, як брата улюбленого, особливо для мене, а тим більше для тебе, і за тілом, і в Господі.**
No longer as a servant, but more than a servant, a brother, very dear to me specially, but much more to you, in the flesh as well as in the Lord.
ουκετι ως δουλον αλλ. υπερ δουλον αδελφον αγαπητον μαλιστα εμοι ποσω δε μαλλον σοι και εν σαρκι και εν κυριω
- 17 **Отож, коли маєш за друга мене, то прийми його, як мене.**
If then you take me to be your friend and brother, take him in as myself.
ει ουν εμε εχεις κοινωνον προσλαβου αυτον ως εμε
- 18 **Коли ж він чим скривдив тебе або винен тобі, полічи це мені.**
If he has done you any wrong or is in debt to you for anything, put it to my account.
ει δε τι ηδικησεν σε η οφειλει τουτο εμοι ελλογει
- 19 **Я, Павло, написав це рукою своєю: Я віддам, щоб тобі не казати, що ти навіть самого себе мені винен.**
I, Paul, writing this myself, say, I will make payment to you: and I do not say to you that you are in debt to me even for your life.
εγω παυλος εγραψα τη εμη χειρι εγω αποτισω ινα μη λεγω σοι οτι και σεαυτον μοι προσοφειλεις

- 20 Так, брате, нехай я одержу те, що від тебе прохаю в Господі. Заспокой моє серце в Христі!
 So brother, let me have joy of you in the Lord: give new life to my heart in Christ.
 ναι αδελφε εγω σου οναιμην εν κυριω αναπαυσον μου τα σπλαγχνα εν κυριω
- 21 Пересвідчений я про слухняність твою, і тобі написав оце, відаючи, що ти зробиш і більше, ніж я говорю.
 Being certain that you will do my desire, I am writing to you, in the knowledge that you will do even more than I say.
 πεποιθως τη υπακοη σου εγραψα σοι ειδως οτι και υπερ ο λεγω ποιησεις
- 22 А разом мені приготуй і помешкання, бо надіюся я, що за ваші молитви я буду дарований вам.
 And make a room ready for me; for I am hoping that through your prayers I will be given to you.
 αμα δε και ετοιμαζε μοι ξενιαν ελπίζω γαρ οτι δια των προσευχων υμων χαρισθησομαι υμιν
- 23 Вітає тебе Епафрас, мій спів'язень у Христі Ісусі,
 Eraphras, my brother-prisoner in Christ Jesus, sends you his love;
 ασπαζονται σε επαφρας ο συναιχμαλωτος μου εν χριστω ιησου
- 24 Марко, Аристарх, Димас, Лука, мої співробітники.
 And so do Mark, Aristarchus, Demas, and Luke, my brother-workers.
 μαρκος αρισταρχος δημας λουκας οι συναργοι μου
- 25 Благодать Господа Ісуса Христа з вашим духом! Амінь.
 The grace of our Lord Jesus Christ be with your spirit. So be it.
 η χαρις του κυριου ημων ιησου χριστου μετα του πνευματος υμων αμην [προς φιλημονα εγραφη απο ρωμης δια ονησιμου ουκετου]
- 1 ¶ Багато разів і багатьма способами в давнину промовляв був Бог до отців через пророків,
 In times past the word of God came to our fathers through the prophets, in different parts and in different ways;
 πολυμερως και πολυτροπως παλαι ο θεος λαλησας τοις πατρασιν εν τοις προφηταις επ εσχατων των ημερων τουτων ελαλησεν ημιν εν υιω
- 2 а в останні ці дні промовляв Він до нас через Сина, що Його настановив за Наслідника всього, що Ним і віки Він створив.
 But now, at the end of these days, it has come to us through his Son, to whom he has given all things for a heritage, and through whom he made the order of the generations;
 ον εθηκεν κληρονομον παντων δι ου και τους αιωνας εποιησεν
- 3 Він був сясвом слави та образом істоти Його, тримав усе словом сили Своєї, учинив Собою очищення наших гріхів, і засів на правиці величності на висоті.
 Who, being the outshining of his glory, the true image of his substance, supporting all things by the word of his power, having given himself as an offering making clean from sins, took his seat at the right hand of God in heaven;
 ος ων απαντασμα της δοξης και χαρακτηρ της υποστασεως αυτου φερων τε τα παντα τω ρηματι της δυναμεως αυτου δι εαυτου καθαρισμον ποιησαμενος των αμαρτιων ημων εκαθισεν εν δεξια της μεγαλωσυνης εν υψηλοις
- 4 ¶ Він остільки був ліпший понад Анголів, оскільки славіше за них успадкував Ім'я.
 Having become by so much better than the angels, as the name which is his heritage is more noble than theirs.
 τοσουτω κρειττω γενομενος των αγγελων οσω διαφορωτερον παρ αυτους κεκληρονηκεν ονομα
- 5 Кому бо коли з Анголів Він промовив: Ти Мій Син, Я сьогодні Тебе породив! І знову: Я буду Йому за Отця, а Він Мені буде за Сина!
 To which of the angels did God say at any time, You are my Son, this day I have given you being? or, I will be his Father, and he will be my Son?
 τινη γαρ ειπεν ποτε των αγγελων υιος μου ει συ εγω σημερον γεγεννηκα σε και παλιν εγω εσομαι αυτω εις πατερα και αυτος εσται μοι εις υιον
- 6 І коли знов Він вводить на світ Перворідного, то говорить: І нехай Йому поклоняться всі Анголи Божі.
 And again, when he is sending his only Son into the world, he says, Let all the angels of God give him worship.
 οταν δε παλιν εισαγαγη τον πρωτοτοκον εις την οικουμενην λεγει και προσκνησατωσαν αυτω παντες αγγελοι θεου
- 7 А про Анголів Він говорить: Ти чиниш духів Анголами Своїми, а палючий огонь Своїми слугами.
 And of the angels he says, Who makes his angels winds, and his servants flames of fire:
 και προς μεν τους αγγελους λεγει ο ποιων τους αγγελους αυτου πνευματα και τους λειτουργους αυτου πυρος φλογα

- 8 А про Сина: Престол Твій, о Боже, навік віку; берло Твого царювання берло праведности.
But of the Son he says, Your seat of power, O God, is for ever and ever; and the rod of your kingdom is a rod of righteousness.
προς δε τον υιον ο θρονος σου ο θεος εις τον αιωνα του αιωνος ραβδος ευθυτητος η ραβδος της βασιλειας σου
- 9 Ти полюбив праведність, а беззаконня зненавидів; через це намастив Тебе, Боже, Твій Бог оливою радости більше, ніж друзів Твоїх.
You have been a lover of righteousness and a hater of evil; and so God, your God, has put the oil of joy on your head more than on the heads of those who are with you.
ηγαπησας δικαιοσυνην και εμισησας ανομιαν δια τουτο εχρισεν σε ο θεος ο θεος σου ελαιον αγαλλιασεως παρα τους μετοχους σου
- 10 І: Ти, Господи, землю колись заклав, а небо то чин Твоїх рук.
You, Lord, at the first did put the earth on its base, and the heavens are the works of your hands:
και συ κατ αρχας κυριε την γην εθεμελιωσας και εργα των χειρων σου εισιν οι ουρανοι
- 11 Загинуть вони, а Ти будеш стояти, всі вони, як той одяг, постаріють.
They will come to their end; but you are for ever; they will become old as a robe;
αυτοι απολουνται συ δε διαμενεις και παντες ως ιματιον παλαιωθησονται
- 12 Як одягу, їх зміниш, і минуться вони, а Ти завжди Той Самий, і роки Твої не закінчаться!
They will be rolled up like a cloth, even like a robe, and they will be changed: but you are the same and your years will have no end.
και ωσει περιβολαιον ελιξεις αυτους και αλλαγησονται συ δε ο αυτος ει και τα ετη σου ουκ εκλειψουσι
- 13 Кому з Анголів Він промовив коли: Сядь праворуч Мене, доки не покладу Я Твоїх ворогів підніжком ногам Твоїм!
But of which of the angels has he said at any time, Take your seat at my right hand till I put all those who are against you under your feet?
προς τινα δε των αγγελων ειρηκεν ποτε καθου εκ δεξιων μου εως αν θω τους εχθρους σου υποποδιον των ποδων σου
- 14 Чи не всі вони духи служебні, що їх посилають на службу для тих, хто має спасіння випадкувати?
Are they not all helping spirits, who are sent out as servants to those whose heritage will be salvation?
ουχι παντες εισιν λειτουργικα πνευματα εις διακονια αποστελλομενα δια τους μελλοντας κληρονομειν σωτηριαν
- 1 ¶ Через це подобає нам більше вважати на почуте, щоб ми не відпали коли.
For this reason there is the more need for us to give attention to the things which have come to our ears, for fear that by chance we might be slipping away.
δια τουτο δει περισσοτερος ημας προσεχειν τοις ακουσθεισιν μηποτε παραρρωμεν
- 2 Коли бо те слово, що сказали його Анголи, було певне, а всякий переступ та непослух прийняли справедливу заплату,
Because if the word which came through the angels was fixed, and in the past every evil act against God's orders was given its full punishment;
ει γαρ ο δι αγγελων λαληθεις λογος εγενετο βεβαιος και πασα παραβασις και παρακοη ελαβεν ενδικον μισθαποδοσιαν
- 3 то як ми втечемо, коли ми не дбали про таке велике спасіння? Воно проповідувалося спочатку від Господа, ствердилося нам через тих, хто почув,
What will come on us, if we do not give our minds to such a great salvation? a salvation of which our fathers first had knowledge through the words of the Lord, and which was made certain to us by those to whom his words came;
πως ημεις εκφευξομεθα τηλικαυτης αμελησαντες σωτηριας ητις αρχην λαβουσα λαλεισθαι δια του κυριου υπο των ακουσαντων εις ημας εβεβαιωθη
- 4 коли Бог був засвідчив ознаками й чудами, і різними силами та обладнанням Духом Святим із волі Своєї.
And God was a witness with them, by signs and wonders, and by more than natural powers, and by his distribution of the Holy Spirit at his pleasure.
συνεπιμαρτυρουντος του θεου σημειοις τε και τερασιν και ποικιλαις δυναμεισιν και πνευματος αγιου μερισμοις κατα την αυτου θελησιν
- 5 ¶ Бо Він не піддав Анголам світ майбутній, що про нього говоримо.
For he did not make the angels rulers over the world to come, of which I am writing.
ου γαρ αγγελοις υπεταξεν την οικουμενην την μελλουσαν περι ης λαλουμεν
- 6 Але хтось десь засвідчив був, кажучи: Що є чоловік, що Ти пам'ятася про нього, і син людський, якого відвідуєш?
But a certain writer has given his witness, saying, What is man, that you keep him in mind? what is the son of man, that you take him into account?
διεμαρτυρατο δε που τις λεγων τι εστιν ανθρωπος οτι μνησκη αυτου η υιος ανθρωπου οτι επισκεπη αυτον
- 7 Ти його вчинив мало меншим від Анголів, і честю й величністю Ти вінчася його, і поставив його над ділами рук Своїх,
You made him a little lower than the angels; you gave him a crown of glory and honour, and made him ruler over all the works of your hands:
ηλαττωσας αυτον βραχυ τι παρ αγγελους δοξη και τιμη εστεφανωσας αυτον και κατεστησας αυτον επι τα εργα των χειρων σου

- 8 усе піддав Ти під ноги йому! А коли Він піддав йому все, то не залишив нічого йому непідданого. А тепер ще не бачимо, щоб піддане було йому все.
You put all things under his feet. For in making man the ruler over all things, God did not put anything outside his authority; though we do not see everything under him now.
παντα υπεταξας υποκατω των ποδων αυτου εν γαρ τω υποταξει αυτο τα παντα ουδεν αφηκεν αυτο ανυποτακτον νυν δε ουπω ορωμεν αυτο τα παντα υποτεταγμενα
- 9 Але бачимо Ісуса, мало чим уменшеним від Анголів, що за перетерплення смерті Він увінчаний честю й величністю, щоб за благодаттю Божою смерть скуштувати за всіх.
But we see him who was made a little lower than the angels, even Jesus, crowned with glory and honour, because he let himself be put to death so that by the grace of God he might undergo death for all men.
τον δε βραχυ τι παρ αγγελου ηλαττωμενον βλεπομεν ιησουν δια το παθημα του θανατου δοξη και τιμη εστεφανωμενον οπως χαριτι θεου υπερ παντος γευσηται θανατου
- 10 ¶ Бо належало, щоб Той, що все ради Нього й усе від Нього, Хто до слави привів багато синів, Провідника їхнього спасіння вчинив досконалим через страждання.
Because it was right for him, for whom and through whom all things have being, in guiding his sons to glory, to make the captain of their salvation complete through pain.
επρεπεν γαρ αυτο δι ον τα παντα και δι ου τα παντα πολλους υιους εις δοξαν αγαγοντα τον αρχηγον της σωτηριας αυτων δια παθηματων τελειωσαι
- 11 Бо Хто освячує, і ті, хто освячується усі від одного. З цієї причини не соромиться Він звати братами їх, кажучи:
For he who makes holy and those who are made holy are all of one family; and for this reason it is no shame for him to give them the name of brothers,
ο τε γαρ αγιαζων και οι αγιαζομενοι εξ ενος παντες δι ην αιτιαν ουκ επαισχυνεται αδελφους αυτους καλειν
- 12 Сповідую про Ім'я Твоє братам Своїм, буду хвалити Тебе серед Церкви!
Saying, I will give the knowledge of your name to my brothers, I will make a song of praise to you before the church.
λεγων απαγγελω το ονομα σου τοις αδελφοις μου εν μεσω εκκλησιας υμνησω σε
- 13 І ще: На Нього я буду надіятися! І ще: Ото Я та діти, яких Бог Мені дав.
And again he says, I will put my faith in him. And again, See, I am here, and the children which God has given to me.
και παλιν εγω εσομαι πεποιθωσ επ αυτο και παλιν ιδου εγω και τα παιδια α μοι εδωκεν ο θεος
- 14 ¶ А що діти стали спільниками тіла та крові, то й Він став учасником їхнім, щоб смертю знищити того, хто має владу смерті, цебто диявола,
And because the children are flesh and blood, he took a body himself and became like them; so that by his death he might put an end to him who had the power of death, that is to say, the Evil One;
επει ουν τα παιδια κεκοινωνηκεν σαρκος και αιματος και αυτος παραπλησιως μετεσχεν των αυτων ινα δια του θανατου καταρηρηση τον το κρατος εχοντα του θανατου τουτεστιν τον διαβολον
- 15 та визволити тих усіх, хто все життя страхом смерті тримався в неволі.
And let those who all their lives were in chains because of their fear of death, go free.
και απαλλαξη τουτους οσοι φοβω θανατου δια παντος του ζην ενοχοι ησαν δουλειας
- 16 Бо приймає Він не Анголів, але Авраамове насіння.
For, truly, he does not take on the life of angels, but that of the seed of Abraham.
ου γαρ δηπου αγγελων επιλαμβανεται αλλα σπερματος αβρααμ επιλαμβανεται
- 17 Тому мусів бути Він у всьому подібний братам, щоб стати милостивим та вірним Первосвященником у Божих справах, для вблагання за гріхи людей.
Because of this it was necessary for him to be made like his brothers in every way, so that he might be a high priest full of mercy and keeping faith in everything to do with God, making offerings for the sins of the people.
οθεν ωφειλεν κατα παντα τοις αδελφοις ομοιωθηναι ινα ελεημων γενηται και πιστος αρχιερευς τα προς τον θεον εις το ιλασκεσθαι τας αμαρτιας του λαου
- 18 Бо в чому був Сам постраждав, випробовуваний, у тому Він може й випробовуваним допомогти.
For having been put to the test himself, he is able to give help to others when they are tested.
εν ω γαρ πεπονηθεν αυτος πειρασθεισ δυναται τοις πειραζομενοισ βοηθησαι
- 1 ¶ Отож, святі брати, учасники небесного покликання, уважайте на Апостола й Первосвященника нашого ісповідання, Ісуса,
For this reason, holy brothers, marked out to have a part in heaven, give thought to Jesus the representative and high priest of our faith;
οθεν αδελφοι αγιοι κλησεωσ επουρανιου μετοχοι κατανοησατε τον αποστολον και αρχιερεα της ομολογιασ ημων χριστον ιησουν
- 2 що вірний Тому, Хто настановив Його, як був і Мойсей у всім домі Його,
Who kept faith with God who gave him his place, even as Moses did in all his house.
πιστον οντα τω ποιησαντι αυτον ωσ και μουσησ εν ολω τω οικω αυτου

- 3 бо гідний Він вищої слави понад Мойсея, поскільки будівничий має більшу честь, ніж дім.
And it was right for this man to have more honour than Moses, even as the builder of a house has more honour than the house.
 πλειονος γαρ δοξης ουτος παρα μωσην ηξιωται καθ οσον πλειονα τιμην εχει του οικου ο κατασκευασας αυτον
- 4 Усякий бо дім хтось будувє, а Той, хто все збудував, то Бог.
For every house has a builder; but the builder of all things is God.
 πας γαρ οικος κατασκευαζεται υπο τινος ο δε τα παντα κατασκευασας θεος
- 5 І Мойсей вірний був у всім домі Його, як слуга, на свідцтво того, що сказати повинно було.
And Moses certainly kept faith as a servant, in all his house, and as a witness of those things which were to be said later;
 και μωσης μεν πιστος εν ολω τω οικω αυτου ως θεραπων εις μαρτυριον των λαληθησομενων
- 6 Христос же, як Син, у Його домі. А дім Його ми, коли тільки відвагу й похвалу надії додержимо певними аж до кінця.
But Christ as a son, over his house; whose house are we, if we keep our hearts fixed in the glad and certain hope till the end.
 χριστος δε ως υιος επι τον οικον αυτου ου οικος εσμεν ημεας εανπερ την παρρησιαν και το κανχημα της ελπιδος μεχρι τελους βεβαιαν κατασχωμεν
- 7 ¶ Тому то, як каже Дух Святий: Сьогодні, як голос Його ви почуєте,
And so, as the Holy Spirit says, Today if you let his voice come to your ears,
 διο καθως λεγει το πνευμα το αγιον σημερον εαν της φωνης αυτου ακουσητε
- 8 не робіть затверділими ваших сердець, як під час нарікань, за дня випробування на пустині,
Be not hard of heart, as when you made me angry, on the day of testing in the waste land,
 μη σκληρυνητε τας καρδιας υμων ως εν τω παραπικρασμω κατα την ημεραν του πειρασμου εν τη ερημω
- 9 де Мене випробували отці ваші, Мене випробували, і бачили працю Мою сорок років.
When your fathers put me to the test, and saw my works for forty years.
 ου πειρασαν με οι πατερες υμων εδοκιμασαν με και ειδον τα εργα μου τεσσαρακοντα ετη
- 10 Через це Я розгнівався був на той рід і сказав: Постійно вони блудять серцем, вони не пізнали доріг Моїх,
So that I was angry with this generation, and I said, Their hearts are in error at all times, and they have no knowledge of my ways;
 διο προσωχθισα τη γενεα εκεινη και ειπον αι πλανωνται τη καρδια αυτοι δε ουκ εγνωσαν τας οδους μου
- 11 тому Я присягнув був у гніві Своїм, що вони до Мого відпочинку не ввійдуть!
And being angry I made an oath, saying, They may not come into my rest.
 ως ωμοσα εν τη οργη μου ει εισελουσονται εις την καταπαυσιν μου
- 12 Стережіться, брати, щоб у комусь із вас не було злого серця невірства, що воно відступало б від Бога Живого!
My brothers, take care that there is not by chance in any one of you an evil heart without belief, turning away from the living God:
 βλεπετε αδελφοι μηποτε εσται εν τинι υμων καρδια πονηρα απιστιας εν τω αποστηναι απο θεου ζωντος
- 13 Але кожного дня заохочуйте один одного, доки зветься Сьогодні, щоб запеклим не став котрий з вас через підступ гріха.
But give comfort to one another every day as long as it is still Today; so that no one among you may be made hard by the deceit of sin:
 αλλα παρακαλειτε εαυτους καθ εκαστην ημεραν αχρις ου το σημερον καλειται ινα μη σκληρυνθη τις εξ υμων απατη της αμαρτιας
- 14 Бо ми стали учасниками Христа, коли тільки почате життя ми затримасмо певним аж до кінця,
For if we keep the substance of the faith which we had at the start, even till the end, we have a part with Christ;
 μετοχοι γαρ γεγοναμεν του χριστου εανπερ την αρχην της υποστασεως μεχρι τελους βεβαιαν κατασχωμεν
- 15 аж поки говориться: Сьогодні, як голос Його ви почуєте, не робіть затверділими ваших сердець, як під час нарікань!
As it is said, Today if you will let his voice come to your ears, be not hard of heart, as when you made him angry.
 εν τω λεγεσθαι σημερον εαν της φωνης αυτου ακουσητε μη σκληρυνητε τας καρδιας υμων ως εν τω παραπικρασμω
- 16 Котрі бо, почувши, розгнівали Бога? Чи не всі, хто з Єгипту вийшов з Мойсеєм?
Who made him angry when his voice came to them? was it not all those who came out of Egypt with Moses?
 τινες γαρ ακουσαντες παρεπικραναν αλλ ου παντες οι εξελθοντες εξ αιγυπτου δια μωσεως

- 17 На кого ж Він гнівався був сорок років? Хіба не на тих, хто згрішив, що їхні кості в пустині полягли?
And with whom was he angry for forty years? was it not with those who did evil, who came to their deaths in the waste land?
 τισιν δε προσωχθισεν τεσσαρακοντα ετη ουχι τοις αμαρτησασιν ον τα κολα επεσεν εν τη ερημω
- 18 Проти кого Він був присягався, що не ввійдуть вони до Його відпочинку, як не проти неслухняних?
And to whom did he make an oath that they might not come into his rest? was it not to those who went against his orders?
 τισιν δε ωμοσεν μη εισελευσεσθαι εις την καταπαυσιν αυτου ει μη τοις απειθησασιν
- 19 І ми бачимо, що вони не змогли ввійти за невірство.
So we see that they were not able to go in because they had no belief.
 και βλεπομεν οτι ουκ ηδυνηθησαν εισελθειν δι απιστιαν
- 1 ¶ Отже, біймося, коли зостаться обітниця входу до Його відпочинку, щоб не виявилось, що хтось із вас опізнився.
Let us then, though we still have God's word that we may come into his rest, go in fear that some of you may be unable to do so.
 φοβηθωμεν ουν μηποτε καταλειπομενης επαγγελιας εισελθειν εις την καταπαυσιν αυτου δοκη τις εξ υμων υστερηκεναι
- 2 Бо Євангелія була звіщена нам, як і тим. Але не принесло пожитку їм слово почуте, бо воно не злучилося з вірою слухачів.
And, truly, the good news came to us, even as it did to them; but the hearing of the word did them no good, because they were not united in faith with the true hearers.
 και γαρ εσμεν ευηγγελισμενοι καθαπερ κακεινοι αλλ ουκ ωφελησεν ο λογος της ακοης εκεινουσ μη συγκεκραμενοσ τη πιστει τοις ακουσασιν
- 3 Бо до Його відпочинку входимо ми, що ввірували, як Він провістив: Я присяг був у гніві Своїм, що до місця Мого відпочинку не ввійдуть вони, хоч діла Його були вчинені від заклад ни світу.
For those of us who have belief come into his rest; even as he has said, As I said in my oath when I was angry, They may not come into my rest: though the works were done from the time of the making of the world.
 εισερχομεθα γαρ εις την καταπαυσιν οι πιστευσαντες καθωσ ειρηκεν ωσ ωμοσα εν τη οργη μου ει εισελευσονται εις την καταπαυσιν μου καιτοι των εργων απο καταβολησ κοσμου γενηθεντων
- 4 Бо колись про день сьомий сказав Він отак: І Бог відпочив сьомого дня від усієї праці Своєї.
For in one place he has said of the seventh day, And God had rest from all his works on the seventh day;
 ειρηκεν γαρ που περι της εβδομησ ουτωσ και καταπαυσεν ο θεοσ εν τη ημερα τη εβδομη απο παντων των εργων αυτου
- 5 А ще тут: До Мого відпочинку не ввійдуть вони!
And in the same place he says again, They will not come into my rest.
 και εν τωτω παλιν ει εισελευσονται εις την καταπαυσιν μου
- 6 Коли ж залишається ото, що деякі ввійдуть до нього, а ті, кому Євангелія була перше звіщена, не ввійшли за непослух,
So that as it is clear that some have to go in, and that the first hearers of the good news were not able to go in because they went against God's orders,
 επει ουν απολειπεται τινας εισελθειν εις αυτην και οι προτερον ευαγγελισθεντες ουκ εισηλθον δι απειθειαν
- 7 то ще признаєс Він деякий день, сьогодні, бо через Давида говорить по таким довгим часі, як вище вже сказано: Сьогодні, як голос Його ви почуєте, не робіть затверділими ваших сер дець!
After a long time, again naming a certain day, he says in David, Today (as he had said before), Today if you will let his voice come to your ears, be not hard of heart,
 παλιν τινα οριζει ημεραν σημερον εν δαβιδ λεγων μετα τοσουτον χρονον καθωσ ειρηται σημερον εαν της φωνησ αυτου ακουσητε μη σκληρυνητε τασ καρδιασ υμων
- 8 Бо коли б Ісус Навин дав їм відпочинок, то про інший день не казав би по цьому.
For if Joshua had given them rest, he would not have said anything about another day.
 ει γαρ αυτουσ ιησουσ καταπαυσεν ουκ αν περι αλλησ ελαλει μετα ταυτα ημερασ
- 9 Отож, людові Божому залишається суботство, спочинок.
So that there is still a Sabbath-keeping for the people of God.
 ара απολειπεται σαββατισμοσ τω λαω του θεου
- 10 Хто бо ввійшов був у Його відпочинок, то й той відпочив від учинків своїх, як і Бог від Своїх.
For the man who comes into his rest has had rest from his works, as God did from his.
 ο γαρ εισελθων εις την καταπαυσιν αυτου και αυτοσ καταπαυσεν απο των εργων αυτου ωσπερ απο των ιδιων ο θεοσ

- 11 ¶ Отож, попилюймо ввійти до того відпочинку, щоб ніхто не потрапив у непослух за прикладом тим.
Because of this, let us have a strong desire to come into that rest, and let no one go after the example of those who went against God's orders.
 σπουδασομεν ουν εισελθειν εις εκεινην την καταπαυσιν ινα μη εν τω αυτω τις υποδειγματι πεση της απειθειας
- 12 Бо Боже Слово живе та діяльне, гостріше від усякого меча обосічного, проходить воно аж до поділу душі й духа, суглобів та мозків, і спосібне судити думки та наміри серця.
For the word of God is living and full of power, and is sharper than any two-edged sword, cutting through and making a division even of the soul and the spirit, the bones and the muscles, and quick to see the thoughts and purposes of the heart.
 ζων γαρ ο λογος του θεου και ενεργης και τομωτερος υπερ πασαν μαχαιραν διστομον και δικνουμενος αχρι μερισμου ψυχης τε και πνευματος αρμων τε και μυελων και κριτικος ενθυμησεων και εν νοιων καρδιας
- 13 І немає створіння, щоб сховалось перед Ним, але все наге та відкрите перед очима Його, Йому дамо звіт!
And there is nothing made which is not completely clear to him; there is nothing covered, but all things are open to the eyes of him with whom we have to do.
 και ουκ εστιν κτισις αφανης ενωπιον αυτου παντα δε γυμνα και τετραηλισμενα τοις οφθαλμοις αυτου προς ον ημιν ο λογος
- 14 Отож, мавши великого Первосвященника, що небо перейшов, Ісуса, Сина Божого, тримаймося ісповідання нашого!
Having then a great high priest, who has made his way through the heavens, even Jesus the Son of God, let us be strong in our faith.
 εχοντες ουν αρχιερα μεγαν διεληλυθοτα τους ουρανους ιησουν τον υιον του θεου κρατωμεν της ομολογιας
- 15 Бо ми маємо не такого Первосвященника, що не міг би співчувати слабостям нашим, але випробуваного в усьому, подібно до нас, окрім гріха.
For we have not a high priest who is not able to be touched by the feelings of our feeble flesh; but we have one who has been tested in all points as we ourselves are tested, but without sin.
 ου γαρ εχομεν αρχιερα μη δυναμενον συμπαθησαι ταις ασθενειαις ημων πεπειραμενον δε κατα παντα καθ ομοιοτητα χωρις αμαρτιας
- 16 Отож, приступаймо з відвагою до престолу благодаті, щоб прийняти милість та для свосчасної допомоги знайти благодать.
Then let us come near to the seat of grace without fear, so that mercy may be given to us, and we may get grace for our help in time of need.
 προσερχομεθα ουν μετα παρρησιας τω θρονω της χαριτος ινα λαβωμεν ελεον και χαριν ευρωμεν εις ευκαιρον βοηθειαν
- 1 ¶ Кожен бо первосвященник, що з-між людей вибирається, настановляється для людей на служіння Богові, щоб приносити дари та жертви за гріхи,
Every high priest who is taken from among men is given his position to take care of the interests of men in those things which have to do with God, so that he may make offerings for sins.
 πας γαρ αρχιερευς εξ ανθρωπων λαμβανομενος υπερ ανθρωπων καθισταται τα προς τον θεον ινα προσφερη δωρα τε και θυσιας υπερ αμαρτιων
- 2 і щоб міг співчувати недосвідченим та заблудженим, бо й сам він перейнятий слабістю.
He is able to have feeling for those who have no knowledge and for those who are wandering from the true way, because he himself is feeble;
 μετριοπαθειν δυναμενος τοις αγνοουσιν και πλανωμενοις επει και αυτος περικειται ασθενειαν
- 3 І тому він повинен як за людей, так само й за себе самого приносити жертви за гріхи.
And being feeble, he has to make sin-offerings for himself as well as for the people.
 και δια ταυτην οφειλει καθως περι του λαου ουτως και περι εαυτου προσφερειν υπερ αμαρτιων
- 4 А честі цієї ніхто не бере сам собою, а покликаний Богом, як і Аарон.
And no man who is not given authority by God, as Aaron was, takes this honour for himself.
 και ουχ εαυτω τις λαμβανει την τιμην αλλα ο καλουμενος υπο του θεου καθαπερ και ο ααρων
- 5 Так і Христос, не Сам Він прославив Себе, щоб Первосвященником стати, а Той, що до Нього сказав: Ти Мій Син, Я сьогодні Тебе породив.
In the same way Christ did not take for himself the glory of being made a high priest, but was given it by him who said, You are my Son, this day I have given you being:
 ουτως και ο χριστος ουχ εαυτον εδοξασεν γενηθηναι αρχιερα αλλ ο λαλησας προς αυτον υιος μου ει συ εγω σημερον γεγεννηκα σε
- 6 Як і на іншому місці говорить: Ти Священик навіки за чином Мелхиседековим.
As he says in another place, You are a priest for ever after the order of Melchizedek.
 καθως και εν ετερω λεγει συ ιερευς εις τον αιωνα κατα την ταξιν μελχισηδεκ
- 7 Він за днів тіла Свого з голосінням великим та слізьми приніс був благання й молитви до Того, хто від смерті Його міг спасти, і був вислуханий за побожність Свою.
Who in the days of his flesh, having sent up prayers and requests with strong crying and weeping to him who was able to give him salvation from death, had his prayer answered because of his fear of God.
 ος εν ταις ημεραις της σαρκος αυτου δεησεις τε και ικετηριας προς τον δυναμενον σωζειν αυτον εκ θανατου μετα κραυγης ισχυρας και δακρυων προσεευγκας και εισακουσθεις απο της ευλαβειας

- 8 І хоч Сином Він був, проте навчився послуху з того, що вистраждав був.
And though he was a Son, through the pain which he underwent, the knowledge came to him of what it was to be under God's orders;
 καιπερ ων υιος εμαθεν αφ ων επαθεν την υπακοην
- 9 А вдосконалившись, Він для всіх, хто слухняний Йому, спричинився для вічного спасіння,
And when he had been made complete, he became the giver of eternal salvation to all those who are under his orders;
 και τελειωθεις εγενετο τοις υπακουουσιν αυτω πασιν αιτιος σωτηριας αιωνιου
- 10 ¶ і від Бога був названий Первосвященником за чином Мелхиседековим.
Being named by God a high priest of the order of Melchizedek.
 προσαγορευθεις υπο του θεου αρχιερευς κατα την ταξιν μελχισεδεκ
- 11 Про це нам би треба багато казати, та висловити важко його, бо нездібні ви стали, щоб слухати.
Of whom we have much to say which it is hard to make clear, because you are slow of hearing.
 περι ου πολυς ημιν ο λογος και δυσερμηνευτος λεγειν επει νοθροι γεγονατε ταις ακοαις
- 12 Ви бо за віком повинні б бути вчителями, але ви потребуєте ще, щоб хтось вас навчав перших початків Божого Слова. І ви стали такими, яким потрібне молоко, а не страва тверда.
And though by this time it would be right for you to be teachers, you still have need of someone to give you teaching about the first simple rules of God's revelation; you have become like babies who have need of milk, and not of solid food.
 και γαρ οφειλοντες ειναι διδασκαλοι δια τον χρονον παλιν χρειαν εχετε του διδασκειν υμας τινα τα στοιχεια της αρχης των λογιων του θεου και γεγονατε χρειαν εχοντες γαλακτος και ου στερεας τροφης
- 13 Бо хто молока вживас, той недосвідчений у слові правди, бо він немовля.
For everyone who takes milk is without experience of the word of righteousness: he is a child.
 πας γαρ ο μετεχων γαλακτος απειρος λογου δικαιοσυνης νηπιος γαρ εστιν
- 14 А страва тверда для дорослих, що мають чуття, привчені звичкою розрізняти добро й зло.
But solid food is for men of full growth, even for those whose senses are trained by use to see what is good and what is evil.
 τελειων δε εστιν η στερεα τροφη των δια την εξιν τα αισθητηρια γεγυμνασμενα εχοντων προς διακρισιν καλου τε και κακου
- 1 ¶ Тому полишімо початки науки Христа, та й звернімося до досконалости, і не кладімо знову засади покаяння від мертвих учинків та про віру в Бога,
For this reason let us go on from the first things about Christ to full growth; not building again that on which it is based, that is, the turning of the heart from dead works, and faith in God,
 διο αφεντες τον της αρχης του χριστου λογον επι την τελειοτητα φερωμεθα μη παλιν θεμελιον καταβαλλομενοι μετανοιας απο νεκρων εργων και πιστεως επι θεον
- 2 науки про хрищення, про покладання рук, про воскресіння мертвих та вічний суд.
The teaching of baptisms, and of the putting on of hands, and of the future life of the dead, and of the judging on the last day.
 βαπτισμων διδαχης επιθεσεως τε χειρων αναστασεως τε νεκρων και κριματος αιωνιου
- 3 Зробимо й це, коли Бог дозволить.
Now we will do this, if God lets us.
 και τουτο ποιησομεν εανπερ επιτρεπη ο θεος
- 4 Не можна бо тих, що раз просвітились були, і скуштували небесного дару, і стали причасниками Духа Святого,
As for those who at one time saw the light, tasting the good things from heaven, and having their part in the Holy Spirit,
 αδυνατον γαρ τους απαξ φωτισθεντας γευσαμενους τε της δωρεας της επουρανιου και μετοχους γενηθεντας πνευματος αγιου
- 5 і скуштували доброго Божого Слова та сили майбутнього віку,
With knowledge of the good word of God, and of the powers of the coming time,
 και καλον γευσαμενους θεου ρημα δυναμεις τε μελλοντος αιωνος
- 6 та й відпали, знов відновляти покаанням, коли вдруге вони розпинають у собі Сина Божого та зневажають.
And then let themselves be turned away, it is not possible for their hearts to be made new a second time; because they themselves put the Son of God on the cross again, openly shaming him.
 και παραπεσοντας παλιν ανακαινιζειν εις μετανοιαν ανασταυρουοντας εαυτοις τον υιον του θεου και παραδειγματιζοντας

- 7 **Bo** земля, що п'є дощ, який падає часто на неї, і родить рослини, добрі для тих, хто їх і вирощує, вона благословення від Бога приймас.
For a land, drinking in the frequent rain and producing good plants for those for whom it is worked, has a blessing from God:
 γη γαρ η πιουσα τον επ αυτης πολλακις ερχομενον υετον και τικτουσα βοτανην ευθετον εκεινοις δι ους και γεωργεται μεταλαμβανει ευλογιας απο του θεου
- 8 Але та, що приносить терня й будяччя, непотрібна вона та близька до прокляття, а кінець її спалення.
But if it sends up thorns and evil plants, it is of no use and is ready to be cursed; its only end is to be burned.
 εκφερουσα δε ακανθας και τριβολους αδοκιμος και καταρας εγγυς ης το τελος εις καυσιν
- 9 ¶ Та ми сподіваємось, любі, кращого про вас, що спасіння тримаєтеся, хоч говоримо й так.
But, my loved ones, though we say this, we are certain that you have better things in you, things which go with salvation;
 πεπεισμεθα δε περι υμων αγαπητοι τα κρεττονα και εχομενα σωτηριας ει και ουτως λαλουμεν
- 10 Та не є Бог несправедливий, щоб забути діло ваше та працю любови, яку показали в Ім'я Його ви, що святим послужили та служите.
For God is true, and will not put away from him the memory of your work and of your love for his name, in the help which you gave and still give to the saints.
 ου γαρ αδικος ο θεος επιλαθεσθαι του εργου υμων και του κοπου της αγαπης ης ενεδειξασθε εις το ονομα αυτου διακονησαντες τοις αγιοις και διακονουντες
- 11 Ми ж бажаємо, щоб кожен із вас виявляв таку саму завзятість на певність надії аж до кінця,
And it is our desire that you may all keep the same high purpose in certain hope to the end:
 επιθυμουμεν δε εκαστον υμων την αυτην ενδεικνυσθαι σπουδην προς την πληροφοριαν της ελπιδος αχρι τελους
- 12 щоб ви не розлінились, але переймали від тих, хто обітницю впадковоє вірою та терпеливістю.
So that you may not be slow in heart, but may take as your example those to whom God has given their heritage, because of their faith and their long waiting.
 ινα μη νωθροι γενησθε μιμηται δε των δια πιστεως και μακροθυμιας κληρονομουτων τας επαγγελιας
- 13 Бо Бог, обітницю давши Авраамові, як не міг ніким вищим поклястися, поклявся Сам Собою,
For when God made his oath to Abraham, because there was no greater oath, he made it by himself,
 τω γαρ αβρααμ επαγγελαμενος ο θεος επει κατ ουδενος ειχεν μειζονος ομοσαι ωμοσεν καθ εαυτου
- 14 говорячи: Поблагословити Я конче тебе поблагословлю, та розмножити розмножу тебе!
Saying, Be certain that I will give you my blessing, and make your numbers very great.
 λεγων η μην ευλογων ευλογησω σε και πληθυνων πληθυνω σε
- 15 І, терплячи довго отак, Авраам одержав обітницю.
And so, when he had been waiting calmly for a long time, God's word to him was put into effect.
 και ουτως μακροθυμιας επετυχεν της επαγγελιας
- 16 Бо люди клянуться вищим, і клятва на ствердження кінчає всяку їхню суперечку.
For men at all times make their oaths by what is greater; and any argument is ended by the decision of the oath.
 ανθρωποι мен γαρ κατα του μειζονος ομνουσιν και πασης αυτοις αντιλογιας περας εις βεβαιωσιν ο ορκος
- 17 Тому й Бог, хотівши переважно показати спадкоємцям обітницю незмінність волі Своєї, учинив те при допомозі клятви,
So that when it was God's desire to make it specially clear to those who by his word were to have the heritage, that his purpose was fixed, he made it more certain with an oath;
 εν ω περισσοτερον βουλομενος ο θεος επιδειξει τοις κληρονομοις της επαγγελιας το αμεταθετον της βουλης αυτου εμεσιτευσεν ορκο
- 18 щоб у двох тих незмінних речах, що в них не можна сказати неправди Богові, мали потіху міцну ми, хто прибіг прийняти надію, що лежить перед нами,
So that we, who have gone in flight from danger to the hope which has been put before us, may have a strong comfort in two unchanging things, in which it is not possible for God to be false;
 ινα δια δυο πραγματων αμεταθετων εν οις αδυνατον ψευσασθαι θεον ισχυραν παρακλησιν εχομεν οι καταφυγοντες κρατησαι της προκειμενης ελπιδος
- 19 що вони для душі як котвиця, міцна та безпечна, що аж до середини входить за заслону,
And this hope is like a strong band for our souls, fixed and certain, and going in to that which is inside the veil;
 ην ως ακυραν εχομεν της ψυχης ασφαλη τε και βεβαιαν και εισερχομενην εις το εσωτερον του καταπετασματος
- 20 куди, як предтеча, за нас увійшов був Ісус, ставши навіки Первосвященником за чином Мелхиседековим.
Where Jesus has gone before us, as a high priest for ever after the order of Melchizedek.
 οπου προδρομος υπερ ημων εισηλθεν ιησους κατα την ταξιν μελχισεδεκ αρχιερευς γενομενος εις τον αιωνα

- 1 ¶ Бо цей Мелхиседек, цар Салиму, священник Бога Всевишнього, що був стрів Авраама, як той вертався по поразці царів, і його поблагословив.
For this Melchizedek, the king of Salem, a priest of the Most High God, who gave Abraham his blessing, meeting him when he came back after putting the kings to death,
ουτος γαρ ο μελχισεδεκ βασιλευς σαλημ ιερεις του θεου του υψιστου ο συναντησας αβρααμ υποστρεφοντι απο της κοπης των βασιλεων και ευλογησας αυτον
- 2 Авраам відділив йому й десятину від усього, найперше бо він визначає цар правди, а потім цар Салиму, цебто цар миру.
And to whom Abraham gave a tenth part of everything which he had, being first named King of righteousness, and then in addition, King of Salem, that is to say, King of peace;
ω και δεκατην απο παντων εμερισεν αβρααμ πρωτον мен ερμηνευομενος βασιλευς δικαιοσυνης επειτα δε και βασιλευς σαλημ ο εστιν βασιλευς ειρηνης
- 3 Він без батька, без матері, без родоводу, не мав ані початку днів, ані кінця життя, уподобився Божому Сину, пробуває священником завжди.
Being without father or mother, or family, having no birth or end to his life, being made like the Son of God, is a priest for ever.
απατωρ αμητωρ αγενεαλογητος μητε αρχην ημερων μητε ζωης τελος εχων αφομοιωμενος δε τω υιω του θεου менει ιερεις εις το διηνεκες
- 4 Побачте ж, який він великий, що йому й десятину з добичі найліпшої дав патріарх Авраам!
Now see how great this man was, to whom our father Abraham gave a tenth part of what he had got in the fight.
θεωρειτε δε πληκος ουτος ω και δεκατην αβρααμ εδωκεν εκ των ακροθινιων ο πατριαρχης
- 5 Ті з синів Левієвих, що священство приймають, мають заповідь брати за Законом десятину з народу, цебто з братів своїх, хоч і вийшли вони з Авраамових стегон.
And it is true that by the law, those of the sons of Levi who have the position of priests may take a tenth part of the people's goods; that is to say, they take it from their brothers though these are the sons of Abraham.
και οι мен εκ των υιων λευι την ιερατειαν λαμβανοντες εντολην εχουσιν αποδεκατουν τον λαον κατα τον νομον τουτεστιν τους αδελφους αυτων καιπερ εξεληλυθοτας εκ της σφουος αβρααμ
- 6 Але цей, що не походить з їхнього роду, десятину одержав від Авраама, і поблагословив того, хто обітницю мав.
But this man, who was not of their family, took the tenth from Abraham, and gave a blessing to him to whom God had given his undertaking.
ο δε μη γενεαλογουμενος εξ αυτων δεδεκατωκεν τον αβρααμ και τον εχοντα τας επαγγελιας ευλογηκεν
- 7 І без усякої суперечки більший меншого благословляє.
But there is no doubt that the less gets his blessing from the greater.
χωρις δε πασης αντιλογιας το ελαττον υπο του κρειττονος ευλογειται
- 8 І тут люди смертельні беруть десятину, а там той, про якого засвідчується, що живе.
Now at the present time, men over whom death has power take the tenth; but then it was taken by one of whom it is witnessed that he is living.
και ωδε мен δεκατας αποθησκοντες ανθρωποι λαμβανουσιν εκει δε μαρτυρουμενος οτι ζη
- 9 І, щоб сказати отак, через Авраама і Левій, що бере десятини, дав сам десятини.
And we may say that in Abraham, even Levi, who has a right to take the tenth part, gave it;
και ως επος ειπειν δια αβρααμ και λευι ο δεκατας λαμβανων δεδεκατωτα
- 10 Бо ще в батькових стегнах він був, коли стрів його Мелхиседек.
Because he was still in his father's body when Melchizedek came to him.
ετι γαρ εν τη σφουι του πατρος ην οτε συνηνητησεν αυτω ο μελχισεδεκ
- 11 ¶ Отож, коли б досконалість була через священство левитське, бо люди Закона одержали з ним, то яка ще потреба була, щоб Інший Священик повстав за чином Мелхиседековим, а не зватися за чином Аароновим?
Now if it was possible for things to be made complete through the priests of the house of Levi (for the law was given to the people in connection with them), what need was there for another priest who was of the order of Melchizedek and not of the order of Aaron?
ει мен ουν τελειωσις δια της λευιτικης ιερωσυνης ην ο λαος γαρ επ αυτη νενομοθετητο τις ετι χρεια κατα την ταξιν μελχισεδек ετερον ανιστασθαι ιερεα και ου κατα την ταξιν ααρων λεγεσθαι
- 12 Коли бо священство змінється, то з потреби буває переміна й Закону.
Because if the priests are changed, it is necessary to make a change in the law.
μετατιθεμενης γαρ της ιερωσυνης εξ αναγκης και νομου μεταθεσις γινεται
- 13 Бо Той, що про Нього говоритьсця це, належав до іншого племені, з якого ніхто не ставав був до жертівника.
For he of whom these things are said comes of another tribe, of which no man has ever made offerings at the altar.
εφ ον γαρ λεγεται ταυτα φυλης ετερας μετεσχηκεν αφ ης ουδεις προσεσηκεν τω θυσιαστηριω

- 14 **Бож відомо, що Господь наш походить від Юди, а про це плем'я, про священство його, нічого Мойсей не сказав.**
Because it is clear that our Lord comes out of Judah, and Moses said nothing about priests from that tribe.
προδηλον γαρ οτι εξ ιουδα ανατεταλκεν ο κυριος ημων εις ην φυλην ουδεν περι ιερωσυνης μωσης ελαλησεν
- 15 **І ще більше відомо, коли повстає на подобу Мелхиседека Інший Священик,**
And this is even more clear if a second priest has come up who is like Melchizedek,
και περισσοτερον επι καταδηλον εστιν ει κατα την ομοιοτητα μελχισεδεκ ανισταται ιερεις ετερος
- 16 **що був не за законом тілесної заповіді, але з сили незнищального життя.**
That is to say, not made by a law based on the flesh, but by the power of a life without end:
ος ου κατα νομον εντολης σαρκικης γεγονεν αλλα κατα δυναμιν ζωης ακαταλυτου
- 17 **Бо свідчить: Ти Священик навіки за чином Мелхиседековим.**
For it has been witnessed of him, You are a priest for ever after the order of Melchizedek.
μαρτυρει γαρ οτι συ ιερεις εις τον αιωνα κατα την ταξιν μελχισεδεκ
- 18 **Попередня бо заповідь відкладається через неміч її та некорисність.**
So the law which went before is put on one side, because it was feeble and without profit.
αθητηεις μεν γαρ γινεται προαγουσης εντολης δια το αυτης ασθενες και ανωφελεις
- 19 **Бо не вдосконалив нічого Закон. Запроваджена ж краща надія, що нею ми наближусьмо до Бога.**
(Because the law made nothing complete), and in its place there is a better hope, through which we come near to God.
ουδεν γαρ ετελειωσεν ο νομος επεισαγωγη δε κρειττονος ελπιδος δι ης εγγιζομεν τω θεω
- 20 **І поскільки воно не без клятви,**
And as this is not without the taking of an oath
και καθ οσον ου χωρις ορκωμοσιας οι μεν γαρ χωρις ορκωμοσιας εισιν ιερεις γεγονοτες
- 21 **вони бо без клятви були священиками, Цей же з клятвою через Того, Хто говорить до Нього: Клявсья Господь і не буде Він каятися: Ти Священик навіки за чином Мелхиседековим,**
(For those were made priests without an oath, but this one was made a priest with an oath by him who says of him, The Lord gave his oath, which he will not take back, that you are a priest for ever);
ο δε μετα ορκωμοσιας δια του λεγοντος προς αυτον ωμοσεν κυριος και ου μεταμεληθησεται συ ιερεις εις τον αιωνα κατα την ταξιν μελχισεδεκ
- 22 **то постільки Ісус став запорукою кращого Заповіту!**
By so much is it a better agreement which we have through Jesus.
κατα τοσουτον κρειττονος διαθηκης γεγονεν εγγυος ιησους
- 23 **І багато було їх священиків, бо смерть боронила лишатися їм,**
And it is true that there have been a great number of those priests, because death does not let them go on for ever;
και οι μεν πλειονες εισιν γεγονοτες ιερεις δια το θανατω κολουεσθαι παραμενειν
- 24 **але Цей, що навіки лишається, безперестанне Священство Він має.**
But this priest, because his life goes on for ever, is unchanging.
ο δε δια το μενειν αυτον εις τον αιωνα απαραβατον εχει την ιερωσυνην
- 25 **Тому може Він завжди й спасати тих, хто через Нього до Бога приходить, бо Він завжди живий, щоб за них заступитись.**
So that he is fully able to be the saviour of all who come to God through him, because he is ever living to make prayer to God for them.
οθεν και σωζειν εις το παντελες δυναται τους προσερχομενους δι αυτου τω θεω παντοτε ζων εις το εντυχανειν υπερ αυτων
- 26 **Отаким бо потрібний нам Первосвященик: святий, незлобивий, невинний, відлучений від грішників, що вищий над небеса,**
It was right for us to have such a high priest, one who is holy and without evil, doing no wrong, having no part with sinners, and made higher than the heavens:
τοιουτος γαρ ημιν επρεπεν αρχιερευς οσιος ακακος αμιαντος κεχωρισμενος απο των αμαρτωλων και υψηλοτερος των ουρανων γενομενος
- 27 **що потреби не має щодня, як ті первосвященики, перше приносити жертви за власні гріхи, а потому за людські гріхи, бо Він це раз назавжди вчинив, принісши Самого Себе.**
Who has no need to make offerings for sins every day, like those high priests, first for himself, and then for the people; because he did this once and for ever when he made an offering of himself.
ος ουκ εχει καθ ημεραν αναγκην ωσπερ οι αρχιερεις προτερον υπερ των ιδιων αμαρτιων θυσιας αναφερειν επειτα των του λαου τουτου γαρ εποιησεν εφραπαξ εαυτον ανενεγκας

- 28 Закон бо людей ставити первосвященниками, що немочі мають, але слово клятви, що воно за Законом, ставити Сина, Який досконалий навіки!
 The law makes high priests of men who are feeble; but the word of the oath, which was made after the law, gives that position to a Son, in whom all good is for ever complete.
 ο νομος γαρ ανθρωπους καθιστησιν αρχιερεις εχοντας ασθενειαν ο λογος δε της ορκωμοσιας της μετα τον νομον υιον εις τον αιωνα τετελειωμενον
- 1 ¶ Головна ж річ у тому, про що я говорю: маємо Первосвященника, що засів на небесах, по правиці престолу величності,
 Now of the things we are saying this is the chief point: We have such a high priest, who has taken his place at the right hand of God's high seat of glory in heaven,
 κεφαλαιον δε επι τοις λεγομενοις τοιουτου εχομεν αρχιερεα ος εκαθισεν εν δεξια του θρονου της μεγαλωσυνης εν τοις ουρανοις
- 2 що Він Священнослужитель святині й правдивої скинії, що її збудував був Господь, а не людина.
 As a servant of the holy things and of the true Tent, which was put up by God, not by man.
 των αγιων λειτουργος και της σκηνης της αληθινης ην επηξεν ο κυριος και ουκ ανθρωπος
- 3 Усякий бо первосвященник настановляється, щоб приносити дари та жертви, а тому було треба, щоб і Цей щось мав, що принести.
 Now every high priest is given authority to take to God the things which are given and to make offerings; so that it is necessary for this man, like them, to have something for an offering.
 πας γαρ αρχιερευς εις το προσφερειν δωρα τε και θυσιας καθισταται οθεν αναγκαιον εχειν τι και τουτου ο προσεεγκη
- 4 Бо коли б на землі перебував, то не був би Він священником, бо тут пробувають священники, що дари приносять за Законом.
 If he had been on earth he would not have been a priest at all, because there are other priests who make the offerings ordered by the law;
 ει μεν γαρ ην επι γης ουδ αν ην ιερευς οντων των ιερων των προσφεροντων κατα τον νομον τα δωρα
- 5 Вони служать образів і тіні небесного, як Мойсєві сказано, коли мав докінчити скинію: Дивись бо, сказав, зроби все за зразком, що тобі на горі був показаний!
 Being servants of that which is a copy and an image of the things in heaven, as Moses, when he was about to make the Tent, had special orders from God: for, See, he said, that you make everything like the design which you saw in the mountain.
 οιτινες υποδειγματι και σκια λατρευουσιν τον επουρανιον καθως κεχηματισται μουσης μελλον επιτελειν την σκηνην ορα γαρ φησιν ποιησης παντα κατα τον τυπον τον δειχθεντα σοι εν τω ορει
- 6 ¶ А тепер одержав Він краще служіння, поскільки Він посередник і кращого заповіту, який на кращих обітницях був узаконений.
 But now his position as priest is higher. because through him God has made a better agreement with man, based on the giving of better things.
 νυνι δε διαφορωτερας τετευχεν λειτουργιας οσω και κρειττονος εστιν διαθηκης μεσιτης ητις επι κρειττοσιν επαγγελιας νενομοθετηται
- 7 Бо коли б отой перший був бездоганий, не шукалося б місця для другого.
 For if that first agreement had been as good as possible, there would have been no place for a second.
 ει γαρ η πρωτη εκεινη ην αμεμπτος ουκ αν δευτερας εζητειτο τοπος
- 8 Бо їм докоряючи, каже: Ото дні надходять, говорить Господь, коли з домом Ізраїля й з Юдиним домом Я складу Заповіта Нового,
 For, protesting against them, he says, See, the days are coming when I will make a new agreement with the house of Israel, and with the house of Judah;
 μεμφομενος γαρ αυτοις λεγει ιδου ημεραι ερχονται λεγει κυριος και συντελεσω επι τον οικον ισραηλ και επι τον οικον ιουδα διαθηκην καινην
- 9 не за заповітом, що його Я склав був з отцями їхніми дня, коли взяв їх за руку, щоб вивести їх із землі єгипетської. А що вони не залишилися в Моїм заповіті, то й Я їх покинув, говорив Господь!
 Not like the agreement which I made with their fathers when I took them by the hand, to be their guide out of the land of Egypt; for they did not keep the agreement with me, and I gave them up, says the Lord.
 ου κατα την διαθηκην ην εποιησα τοις πατρασιν αυτων εν ημερα επιλαβομενου μου της χειρος αυτων εξαγαγειν αυτοις εκ γης αιγυπτου οτι αυτοι ουκ ενεμειναν εν τη διαθηκη μου καγω ημελησα α υτων λεγει κυριος
- 10 Оце Заповіт, що його Я складу по тих днях із домом Ізраїлевим, говорить Господь: Покладу Я Закони Свої в їхні думки, і на їхніх серцях напишу їх, і буду їм Богом, вони ж будуть нарідом Моїм!
 For this is the agreement which I will make with the people of Israel after those days: I will put my laws into their minds, writing them in their hearts: and I will be their God, and they will be my people:
 οτι αυτη η διαθηκη ην διαθησομαι τω οικω ισραηλ μετα τας ημερας εκεινας λεγει κυριος διδους νομους μου εις την διανοιαν αυτων και επι καρδιας αυτων επιγραφω αυτοις και εσομαι αυτοις εις θεον και αυτοι εσονται μοι εις λαον
- 11 І кожен не буде навчати свого ближнього, і кожен брата свого, промовляючи: Пізнай Господа! Усі бо вони будуть знати Мене від малого та аж до великого з них!
 And there will be no need for every man to be teaching his brother, or his neighbour, saying, This is the knowledge of the Lord: for they will all have knowledge of me, great and small.
 και ου μη διδαξωσιν εκαστος τον πλησιον αυτου και εκαστος τον αδελφον αυτου λεγων γνωθι τον κυριον οτι παντες ειδησουσιν με απο μικρου αυτων εως μεγαλου αυτων

- 12 Буду бо Я милостивий до їхніх неправд, і їхніх гріхів не згадаю Я більш!
And I will have mercy on their evil-doing, and I will not keep their sins in mind.
οτι υλεως εσομαι τας αδικιας αυτων και των αμαρτιων αυτων και των ανομιων αυτων ου μη μνησθω επι
- 13 Коли ж каже Новий Заповіт, то тим назвав перший старим. А що порохнявіє й старіє, те близьке до зотління.
When he says, A new agreement, he has made the first agreement old. But anything which is getting old and past use will not be seen much longer.
εν τω λεγειν καινην πεπαλαιωκεν την πρωτην το δε παλαιουμενον και γηρασκον εγγυς αφανισμου
- 1 ¶ Мав же і перший заповіт постанови богослужби та світську святиню.
Now the first agreement had its rules of worship, and a holy order.
ειχεν μεν ουν και η πρωτη σκηνη δικαιωματα λατρειας το τε αγιον κοσμικον
- 2 Була бо уряджена перша скинія, яка зветься святиня, а в ній був свічник, і стіл, і жертвенні хліби.
For the first Tent was made ready, having in it the vessels for the lights and the table and the ordering of the bread; and this is named the holy place.
σκηνη γαρ κατασκευασθη η πρωτη εν η η τε λυχνια και η τραπεζα και η προθεσις των αρτων ητις λεγεται αγια
- 3 А за другою заслоною скинія, що зветься Святес Святих.
And inside the second veil was the place which is named the Holy of holies;
μετα δε το δευτερον κατατασμα σκηνη η λεγομενη αγια αγιων
- 4 Мала вона золоту кадильницю й ковчега заповіту, усюди обкутого золотом, а в ній золота посудина з манною, і розцвіле жезло Ааронове та таблиці заповіту.
Having a vessel of gold in it for burning perfumes, and the ark of the agreement, which was covered with gold and which had in it a pot made of gold for the manna, and Aaron's rod which put out buds, and the stones with the writing of the agreement;
χρυσουν εχουσα θυμιατηριον και την κιβωτον της διαθηκης περικεκαλυμμενη παντοθεν χρυσειω εν η σταμνος χρυση εχουσα το манна και η ραβδος ααρων η βλαστησασα και αι πλακες της διαθηκης
- 5 А над ним херувими слави, що затіювали престола благодаті, про що говорити докладно тепер не потрібно.
And over it were the winged ones of glory with their wings covering the mercy-seat; about which it is not possible now to say anything in detail.
υπερανω δε αυτης χερουβιμ δοξης κατασκιαζοντα το υλαστηριον περι των ουκ εστιν νυν λεγειν κατα μερος
- 6 При такому ж урядженні до першої скинії входили завжди священики, правлячи служби Богові,
Now while these things were in existence, the priests went into the first Tent at all times, for prayer and the making of offerings.
τουτων δε ουτως κατασκευασμενων εις μεν την πρωτην σκηνην διαπαντος εισιασιν οι ιερεις τας λατρειας επιτελουντες
- 7 а до другої раз на рік сам первосвященик, не без крові, яку він приносить за себе й за людські провини.
But only the high priest went into the second, once a year, not without making an offering of blood for himself and for the errors of the people:
εις δε την δευτεραν απαξ του ενιαυτου μονος ο αρχιερευς ου χωρις αιματος ο προσφερει υπερ εαυτου και των του λαου αγνοηματων
- 8 ¶ Святий Дух виявляє оцим, що ще не відкрита дорога в святиню, коли ще стоїть перша скинія.
The Holy Spirit witnessing by this that the way into the holy place had not at that time been made open, while the first Tent was still in being;
τουτο δηλουντος του πνευματος του αγιου μηλω πεφανερωσθαι την των αγιων οδον επι της πρωτης σκηνης εχουσης στασιν
- 9 Вона образ для часу теперішнього, за якого приносяться дари та жертви, що того не можуть вдосконалити, щодо сумління того, хто служить,
And this is an image of the present time; when the offerings which are given are not able to make the heart of the worshipper completely clean,
ητις παραβολη εις τον καιρον τον ενεστηκοτα καθ αν δωρα τε και θυσια προσφέρονται μη δυναμεναι κατα συνειδησιν τελειωσαι τον λατρευοντα
- 10 що тільки в потребах та в напоях, та в різних обмиваннях, в уставах тілесних, установлено їх аж до часу направи.
Because they are only rules of the flesh, of meats and drinks and washings, which have their place till the time comes when things will be put right.
μονον επι βρωμασιν και πομασιν και διαφοροις βαπτισμοις και δικαιωμασιν σαρκος μεχρι καιρου διορθωσεως επικειμενα
- 11 Але Христос, Первосвященик майбутнього доброго, прийшов із більшою й досконалішою скинією, нерукотворною, цебто не цього втворення,
But now Christ has come as the high priest of the good things of the future, through this greater and better Tent, not made with hands, that is to say, not of this world,
χριστος δε παραγενομενος αρχιερευς των μελλοντων αγαθων δια της μειζονος και τελειοτερας σκηνης ου χειροποιητου τουτεστιν ου ταυτης της κτισεως

- 12 і не з кров'ю козлів та телят, але з власною кров'ю увійшов до святині один раз, та й набув вічне відкуплення.
And has gone once and for ever into the holy place, having got eternal salvation, not through the blood of goats and young oxen, but through his blood.
 ουδε δι αιματος τραγων και μοσχων δια δε του ιδιου αιματος εισηλθεν εφραξ εις τα αγια αιωνιαν λυτρωσιν ευραμενος
- 13 Бо коли кров козлів та телят та попіл із ялівок, як покропить нечистих, освячує їх на очищення тіла,
For if the blood of goats and oxen, and the dust from the burning of a young cow, being put on the unclean, make the flesh clean:
 ει γαρ το αιμα ταυρων και τραγων και σποδος δαμαλεως ραντιζουσα τους κεκοινωμενους αγιαζει προς την της σαρκος καθαροτητα
- 14 скільки ж більш кров Христа, що Себе непорочного Богу приніс Святим Духом, очистить наше сумління від мертвих учинків, щоб служити нам Богові Живому!
How much more will the blood of Christ, who, being without sin, made an offering of himself to God through the Holy Spirit, make your hearts clean from dead works to be servants of the living God?
 ποσω μαλλον το αιμα του χριστου ος δια πνευματος αιωνιου εαυτον προσηνευκεν αμωμον τω θεο καθαριει την συνειδησιν υμων απο νεκρων εργων εις το λατρευειν θεο ζοντι
- 15 ¶ Тому Він Посередник Нового Заповіту, щоб через смерть, що була для відкуплення від переступів, учинених за першого заповіту, покликані прийняли обітницю вічного спадку.
And for this cause it is through him that a new agreement has come into being, so that after the errors under the first agreement had been taken away by his death, the word of God might have effect for those who were marked out for an eternal heritage.
 και δια τουτο διαθηκης καινης μεσιτης εστιν οπως θανατου γενομενου εις απολυτρωσιν των επι τη πρωτη διαθηκη παραβασεων την επαγγελιαν λαβωσιν οι κεκλημενοι της αιωνιου κληρονομιας
- 16 Бо де заповіт, там має відбутися смерть заповідника,
Because where there is a testament, there has to be the death of the man who made it.
 οπου γαρ διαθηκη θανατον αναγκη φερεσθαι του διαθεμενου
- 17 заповіт бо важливий по мертвих, бо нічого не варт він, як живе заповідник.
For a testament has effect after death; for what power has it while the man who made it is living?
 διαθηκη γαρ επι νεκροις βεβαια επει μηποτε ισχυει οτε ζη ο διαθεμενος
- 18 Тому й перший заповіт освячений був не без крові:
So that even the first agreement was not made without blood.
 οθεν ουδ η πρωτη χωρις αιματος εγκεκαινισται
- 19 Коли бо Мойсей сповістив був усі заповіді за Законом усьому народові, він узяв кров козлів та телят із водою й червоною вовною та з ісопом, та й покропив і саму оту книгу, і людей,
For when Moses had given all the rules of the law to the people, he took the blood of goats and young oxen, with water and red wool and hyssop, and put it on the book itself and on all the people,
 λαληθεισης γαρ πασης εντολης κατα νομον υπο μουσεως παντι τω λαω λαβων το αιμα των μοσχων και τραγων μετα υδατος και εριου κοκκινου και υσσωπου αυτο τε το βιβλιον και παντα τον λαον ερραντισεν
- 20 проказуючи: Це кров заповіту, що його наказав для вас Бог!
Saying, This blood is the sign of the agreement which God has made with you.
 λεγων τουτο το αιμα της διαθηκης ης ενειταλατο προς υμας ο θεος
- 21 Так само і скинію, і ввесь посуд служебний покропив він кров'ю.
And the blood was put on the Tent and all the holy vessels in the same way.
 και την σκηνην δε και παντα τα σκευη της λειτουργιας τω αιματι ομοιως ερραντισεν
- 22 І майже все за Законом кров'ю очищується, а без пролиття крові не має відпущення.
And by the law almost all things are made clean with blood, and without blood there is no forgiveness.
 και σχεδον εν αιματι παντα καθαριζεται κατα τον νομον και χωρις αιματεχυσις ου γινεται αφεσις
- 23 ¶ Отож, треба було, щоб образи небесного очищалися цими, а небесне саме кращими від оцих жертвами.
For this cause it was necessary to make the copies of the things in heaven clean with these offerings; but the things themselves are made clean with better offerings than these.
 αναγκη ουν τα мен υποδειγματα των εν τοις ουρανοις τουτοις καθαριζεσθαι αυτα δε τα επουρανια κρειττοσιν θυσιας παρα ταυτας
- 24 Бо Христос увійшов не в рукотворну святиню, що була на взір правдивої, але в саме небо, щоб з'явитись тепер перед Божим лицем за нас,
For Christ did not go into a holy place which had been made by men's hands as the copy of the true one; but he went into heaven itself, and now takes his place before the face of God for us.
 ου γαρ εις χειροποιητα αγια εισηλθεν ο χριστος αντιτυπα των αληθινων αλλ εις αυτον τον ουρανον νυν εμφανισθηται τω προσωπω του θεου υπερ ημων

- 25 і не тому, щоб часто приносити в жертву Себе, як первосвященик увиходить у святиню кожнорічно із кров'ю чужою,
And he did not have to make an offering of himself again and again, as the high priest goes into the holy place every year with blood which is not his;
ουδ ινα πολλακις προσφερη εαυτον ωσπερ ο αρχιερευς εισερχεται εις τα αγια κατ ενιαυτον εν αιματι αλλοτριω
- 26 бо інакше Він мусів би часто страждати ще від закладин світу, а тепер Він з'явився один раз на схилку віків, щоб власною жертвою знищити гріх.
For then he would have undergone a number of deaths from the time of the making of the world: but now he has come to us at the end of the old order, to put away sin by the offering of himself.
επει εδει αυτον πολλακις παθειν απο καταβολης κοσμου νυν δε απαξ επι συντελεια των αιωνων εις αθετησιν αμαρτιας δια της θυσιας αυτου πεφανερωται
- 27 І як людям призначено вмерти один раз, потім же суд,
And because by God's law death comes to men once, and after that they are judged;
και καθ οσον αποκειται τοις ανθρωποις απαξ αποθανειν μετα δε τουτο κρισις
- 28 так і Христос один раз був у жертву принесений, щоб понести гріхи багатьох, і не в справі гріха другий раз з'явиться тим, хто чекає Його на спасіння.
So Christ, having at his first coming taken on himself the sins of men, will be seen a second time, without sin, by those who are waiting for him, for their salvation.
ουτως ο χριστος απαξ προσενεχθεις εις το πολλων ανενεγκειν αμαρτιας εκ δευτερον χωρις αμαρτιας ορθησεται τοις αυτον απεκδεχομενοις εις σωτηριαν
- 1 ¶ Бо Закон, мавши тільки тїнь майбутнього добра, а не самий образ речей, тими самими жертвами, що завжди щороку приносяться, не може ніколи вдосконалити тих, хто приступас.
For the law, being only a poor copy of the future good things, and not the true image of those things, is never able to make the people who come to the altar every year with the same offerings completely clean.
σκιαν γαρ εχων ο νομος των μελλοντων αγαθων ουκ αυτην την εικονα των πραγματων κατ ενιαυτον ταις αυταις θυσιας ας προσφερουσιν εις το διηνεκες ουδεποτε δυναται τους προσερχομενους τελειωσαι
- 2 Інакше вони перестали б приноситись, бо ті, хто служить, очищені раз, уже б не мали жадної свідомости гріхів.
For if this had been possible, would there not have been an end of those offerings, because the worshippers would have been made completely clean and would have been no longer conscious of sins?
επει ουκ αν ελαυσαντο προσφερομεναι δια το μηδεμιαν εχειν επι συνειδησιν αμαρτιων τους λατρευοντας απαξ κεκαθαρμενους
- 3 Але в них спомин про гріхи буває щороку,
But year by year there is a memory of sins in those offerings.
αλλ εν αυταις αναμνησις αμαρτιων κατ ενιαυτον
- 4 бо тож неможливе, щоб кров биків та козлів здіймала гріхи!
Because it is not possible for the blood of oxen and goats to take away sins.
αδυνατον γαρ αιμα ταυρων και τραγων αφαιρειν αμαρτιας
- 5 Тому то, входячи в світ, Він говорить: Жертви й приношення Ти не схотів, але тіло Мені приготував.
So that when he comes into the world, he says, You had no desire for offerings, but you made a body ready for me;
διο εισερχομενος εις τον κοσμον λεγει θυσιαν και προσφοραν ουκ ηθελησας σωμα δε κατηρτισω μοι
- 6 Цілопалення й жертви покутної Ти не жадав.
You had no joy in burned offerings or in offerings for sin.
ολοκαυτωματα και περι αμαρτιας ουκ ευδοκησας
- 7 ¶ Тоді Я сказав: Ось іду, в звої книжки про Мене написано, щоб волю чинити Твою, Боже!
Then I said, See, I have come to do your pleasure, O God (as it is said of me in the roll of the book).
τοτε ειπον ιδου ηκω εν κεφαλιδι βιβλιου γεγραπται περι εμου του ποιησαι ο θεος το θελημα σου
- 8 Він вище сказав, що жертви й приносу, та цілопалення й жертви покутної, які за Законом приносяться, Ти не жадав і Собі не вподобав.
After saying, You had no desire for offerings, for burned offerings or offerings for sin (which are made by the law) and you had no pleasure in them,
ανωτερον λεγων οτι θυσιαν και προσφοραν και ολοκαυτωματα και περι αμαρτιας ουκ ηθελησας ουδε ευδοκησας αιτινες κατα τον νομον προσφέρονται
- 9 Потому сказав: Ось іду, щоб волю Твою чинити, Боже. Відміняє Він перше, щоб друге поставити.
Then he said, See, I have come to do your pleasure. He took away the old order, so that he might put the new order in its place.
τοτε ειρηκεν ιδου ηκω του ποιησαι ο θεος το θελημα σου αναρει το πρωτον ινα το δευτερον στηση

- 10 У цій волі ми освячені жертвоприношенням тіла Ісуса Христа один раз.
By that pleasure we have been made holy, by the offering of the body of Jesus Christ once and for ever.
εν ω θεληματι ηγιασμενοι εσμεν οι δια της προσφορας του σωματος του ιησου χριστου εφραξ
- 11 І кожен священик щоденно стоїть, служачи, і часто приносить жертви ті самі, що ніколи не можуть зняти гріхів.
And every priest takes his place at the altar day by day, doing what is necessary, and making again and again the same offerings which are never able to take away sins.
και πας μεν ιερευς εστηκεν καθ ημεραν λειτουργων και τας αυτας πολλακις προσφερων θυσιας αιτινες ουδεποτε δυνανται περιελειν αμαρτιας
- 12 А Він за гріхи світу приніс жертву один раз, і назавжди по Божій правиці засів,
But when Jesus had made one offering for sins for ever, he took his place at the right hand of God;
αυτος δε μιαν υπερ αμαρτιων προσενεγκας θυσιαν εις το δεξιον εκαθισεν εν δεξια του θεου
- 13 далі чекаючи, аж вороги Його будуть покладені за підніжка Його ніг.
And has been waiting there from that time, till all who are against him are made a foot-rest for his feet.
το λοιπον εκδεχομενος εως τεθωσιν οι εχθροι αυτου υποποδιον των ποδων αυτου
- 14 Бо жертвоприношенням одним вдосконалив Він тих, хто освячується.
Because by one offering he has made complete for ever those who are made holy.
μια γαρ προσφορα τετελειωκεν εις το διηνεκες τους αγιαζομενους
- 15 Свідкує ж і Дух Святий нам, як говорить:
And the Holy Spirit is a witness for us: for after he had said,
μαρτυρει δε ημιν και το πνευμα το αγιον μετα γαρ το προειρηκεναι
- 16 Оце заповіт, що його по цих днях встановлюю Я з ними, говорить Господь, Закони вої Я дам в їхні серця, і в їхніх думках напишу їх.
This is the agreement which I will make with them after those days, says the Lord; I will put my laws in their hearts, writing them in their minds; he said,
αυτη η διαθηκη ην διαθησομαι προς αυτους μετα τας ημερας εκεινας λεγει κυριος διδους νομους μου επι καρδιας αυτων και επι των διανοιων αυτων επιγραφω αυτους
- 17 А їхніх гріхів та несправедливостей їхніх Я більш не згадаю!
And I will keep no more memory of their sins and of their evil-doings.
και των αμαρτιων αυτων και των ανομιων αυτων ου μη μνησθω επι
- 18 А де їхнє відпущення, там нема вже жертвоприношення за гріхи.
Now where there is forgiveness of these, there is no more offering for sin.
οπου δε αφεις τωτων ουκετι προσφορα περι αμαρτιας
- 19 ¶ Отож, браття, ми маємо відвагу входити до святині кров'ю Ісусовою,
So then, my brothers, being able to go into the holy place without fear, because of the blood of Jesus,
εχοντες ουν αδελφοι παρρησιαν εις την εισοδον των αγιων εν τω αιματι ιησου
- 20 новою й живою дорогою, яку нам обновив Він через завісу, цебто через тіло Своє,
By the new and living way which he made open for us through the veil, that is to say, his flesh;
ην ενεκαινισεν ημιν οδον προσφατον και ζωσαν δια του κατατετασματος τουτεστιν της σαρκος αυτου
- 21 маємо й Великого Священика над домом Божим,
And having a great priest over the house of God,
και ιερα μεγαν επι τον οικον του θεου
- 22 то приступімо з щирим серцем, у повноті віри, окропивши серця від сумління лукавого та обмивши тіла чистою водою!
Let us go in with true hearts, in certain faith, having our hearts made free from the sense of sin and our bodies washed with clean water:
προσερχομεθα μετα αληθινης καρδιας εν πληροφορια πιστεως ερραντισμενοι τας καρδιας απο συνειδησεως πονηρας και λελουμενοι το σωμα υδατι καθαρω
- 23 Тримаймо непохитне визнання надії, вірний бо Той, Хто обіцяв.
Let us keep the witness of our hope strong and unshaking, for he is true who has given his word:
κατεχωμεν την ομολογιαν της ελπιδος ακλινη πιστος γαρ ο επαγγελιαμενος

- 24 **I уважаймо один за одним для заохоти до любови й до добрих учинків.**
And let us be moving one another at all times to love and good works;
και κατανοωμεν αλληλους εις παροξυσμον αγαπης και καλων εργαων
- 25 **Не кидаймо збору свого, як то звичай у деяких, але заохочуймося, і тим більше, скільки більше ви бачите, що зближається день той.**
Not giving up our meetings, as is the way of some, but keeping one another strong in faith; and all the more because you see the day coming near.
μη εγκαταλειποντες την επισυναγωγην εαυτων καθως εθος τισιν αλλα παρακαλουντες και τοσουτω μαλλον οσο βλεπετε εγγιζουσαν την ημεραν
- 26 **Бо як ми грішимо самовільно, одержавши пізнання правди, то вже за гріхи не знаходиться жертви,**
For if we do evil on purpose after we have had the knowledge of what is true, there is no more offering for sins,
εκουσιως γαρ αμαρτανοντων ημων μετα το λαβειν την επιγνωσιν της αληθειας ουκετι περι αμαρτιων απολειπεται θυσια
- 27 **а страшливе якесь сподівання суду та гнів палючий, що має пожерти противників.**
But only a great fear of being judged, and of the fire of wrath which will be the destruction of the haters of God.
φοβερα δε τις εκδοχη κρισεως και πυρος ζηλος εσθιειν μελλοντος τους υπεναντιους
- 28 **Хто відкидає Закона Мойсея, такий немилосердно вмирає при двох чи трьох свідках,**
A man who has gone against the law of Moses is put to death without pity on the word of two or three witnesses:
αθετησας τις νομον μωσεως χωρις οικτιρων επι δυσιν η τρισιν μαρτυσιν αποθησκει
- 29 **скільки ж більшої муки, подумстесь? заслуговує той, хто потоптав Сина Божого, і хто кров заповіту, що нею освячений, за звичайну вважав, і хто Духа благодаті зневажив!**
But will not the man by whom the Son of God has been crushed under foot, and the blood of the agreement with which he was washed clean has been taken as an unholy thing, and who has had no respect for the Spirit of grace, be judged bad enough for a very much worse punishment?
ποσω δοκειτε χειρονος αξιωθησεται τιμωριας ο τον υιον του θεου καταπατησας και το αιμα της διαθηκης κοινον ηησαμενος εν ω ηγιασθη και το πνευμα της χαριτος ενοβρισας
- 30 **Бо знаємо Того, Хто сказав: Мені помста належить, Я відплачу, говорить Господь. І ще: Господь буде судити народа Свого!**
For we have had experience of him who says, Punishment is mine, I will give reward. And again, The Lord will be judge of his people.
οιδαμεν γαρ τον ειποντα εμοι εκδικησις εγω ανταποδοσω λεγει κυριος και παλιν κυριος κρινει τον λαον αυτου
- 31 **Страшна річ упасти в руки Бога Живого!**
We may well go in fear of falling into the hands of the living God.
φοβερον το εμπεισειν εις χειρας θεου ζωντος
- 32 **Згадайте ж про перші дні ваші, як ви просвітилися й витерпіли запеклу боротьбу страждань.**
But give thought to the days after you had seen the light, when you went through a great war of troubles;
αναμνησκεσθε δε τας προτερον ημερας εν αις φωτισθεντες πολλην αθλησιν υπεμεινατε παθηματων
- 33 **Ви були то видовищем зневаги й знущання, то були учасниками тих, що жили так.**
In part, in being attacked by angry words and cruel acts, before the eyes of everyone, and in part, in being united with those who were attacked in this way.
τουτο μεν ονειδισμοις τε και θλιψειςιν θεατριζομενοι τουτο δε κοινωνοι των ουτως αναστρεφομενων γενηθεντες
- 34 **Ви бо страждали й з ув'язненими, і грабунок свого майна прийняли з потіхою, відаючи, що маєте в небі для себе майно неминуше та краще.**
For you had pity on those who were in prison, and had joy in the loss of your property, in the knowledge that you still had a better property and one which you would keep for ever.
και γαρ τοις δεσμοις μου συνεπαθησατε και την αρπαγην των υπαρχοντων υμων μετα χαρας προσεδεξασθε γινωσκοντες εχειν εν εαυτοις κρειττονα υπαρξιν εν ουρανοις και μενουσαν
- 35 **Тож не відкидайте відваги своєї, бо має велику нагороду вона.**
So do not give up your hope which will be greatly rewarded.
μη αποβαλητε ουν την παρρησιαν υμων ητις εχει μισθαποδοσιαν μεγαλην
- 36 **Бо вам терпеливість потрібна, щоб Божу волю вчинити й прийняти обітницю.**
For, having done what was right in God's eyes, you have need of waiting before his word has effect for you.
υπομονης γαρ εχετε χρεια να το θελημα του θεου ποιησαντες κοιμισθητε την επαγγελιαν
- 37 **Бо ще мало, дуже мало, і Той, хто має прийти, прийде й баритись не буде!**
In a very little time he who is coming will come; he will not be slow.
ετι γαρ μικρον οσον οσον ο ερχομενος ηξει και ου χρονει

- 38 Α праведний житиме вірою. І: Коли захитається він, то душа Моя його не впадо́бас.
But the upright man will be living by his faith; and if he goes back, my soul will have no pleasure in him.
ο δε δικαιος εκ πιστεως ζησεται και εαν υποστειληται ουκ ευδοκει η ψυχη μου εν αυτω
- 39 Ми ж не з тих, хто хитається на загибель, але віруємо на спасіння душі.
But we are not of those who go back to destruction; but of those who have faith even to the salvation of the soul.
ημεις δε ουκ εσμεν υποστολης εις απωλειαν αλλα πιστεως εις περιποιησιν ψυχης
- 1 ¶ Α віра то підстава сподіваного, доказ небаченого.
Now faith is the substance of things hoped for, and the sign that the things not seen are true.
εστιν δε πιστις ελπιζομενων υποστασις πραγματαν ελεγχος ου βλεπομενων
- 2 Бо нею засвідчені старші були.
For by it our fathers had God's approval.
εν ταυτη γαρ εμαρτυρηθησαν οι πρεσβυτεροι
- 3 Вірою ми розуміємо, що віки Словом Божим збудовані, так що з невидимого сталося видиме.
By faith it is clear to us that the order of events was fixed by the word of God, so that what is seen has not been made from things which only seem to be.
πιστει νοουμεν κατηρτισθαι τους αιωνας ρηματι θεου εις το μη εκ φαινομενων τα βλεπομενα γεγονεναι
- 4 ¶ Вірою Авель приніс Богові жертву кращу, як Каїн; нею засвідчений був, що він праведний, як Бог свідчив про дари його; нею, і вмерши, він ще промовляє.
By faith Abel made a better offering to God than Cain, and he had witness through it of his righteousness, God giving his approval of his offering: and his voice still comes to us through it though he is dead.
πιστει πλειονα θυσιαν αβελ παρα καιν προσηνεγκεν τω θεω δι ης εμαρτυρηθη ειναι δικαιος μαρτυρουντος επι τοις δωροις αυτου του θεου και δι αυτης αποθανων επι λαλειται
- 5 Вірою Енох був перенесений на небо, щоб не бачити смерті; і його не знайшли, бо Бог переніс його. Бо раніш, як його перенесено, він був засвідчений, що Богові він догодив.
By faith Enoch was taken up to heaven so that he did not see death; he was seen no longer, for God took him away: for before he was taken, witness had been given that he was well-pleasing to God:
πιστει ενωχ μετετεθη του μη ιδειν θανατον και ουχ ευρισκετο διοτι μετεθηκεν αυτον ο θεος προ γαρ της μεταθεσεως αυτου μεμαρτυρηται ευηρεστηκεναι τω θεω
- 6 Догодити ж без віри не можна. І той, хто до Бога приходить, мусить вірувати, що Він є, а тим, хто шукає Його, Він дає нагороду.
And without faith it is not possible to be well-pleasing to him, for it is necessary for anyone who comes to God to have the belief that God is, and that he is a rewarder of all those who make a serious search for him.
χωρις δε πιστεως αδυνατον ευαρεστησαι πιστευσαι γαρ δει τον προσερχομενον τω θεω οτι εστιν και τοις εκζητουσιν αυτον μισθαποδοτης γινεται
- 7 Вірою Ной, як дістав був об'явлення про те, чого ще не бачив, побоювшись, зробив ковчега, щоб дім свій спасти; нею світ засудив він, і став спадкоємцем праведности, що з віри вона.
By faith Noah, being moved by the fear of God, made ready an ark for the salvation of his family, because God had given him news of things which were not seen at the time; and through it the world was judged by him, and he got for his heritage the righteousness which is by faith.
πιστει χρηματισθεις νωε περι τον μηδεπω βλεπομενον ελαβηθεις κατεσκευασεν κιβωτον εις σωτηριαν του οικου αυτου δι ης κατεκρινεν τον κοσμον και της κατα πιστιν δικαιοσυνης εγενετο κληρονομος
- 8 Вірою Авраам, покликаний на місце, яке мав прийняти в спадщину, послухався та й пішов, не відаючи, куди йде.
By faith Abraham did as God said when he was ordered to go out into a place which was to be given to him as a heritage, and went out without knowledge of where he was going.
πιστει καλουμενος αβρααμ υπηκουσεν εξελθειν εις τον τοπον ον ημελλεν λαμβανειν εις κληρονομιαν και εξηλθεν μη επισταμενος που ερχεται
- 9 Вірою він перебував на Землі Обіцяній, як на чужій, і проживав у наметах з Ісаком та Яковом, співспадкоємцями тієї ж обітниці,
By faith he was a wanderer in the land of the agreement, as in a strange land, living in tents with Isaac and Jacob, who had a part with him in the same heritage:
πιστει παρωκησεν εις την γην της επαγγελιας ως αλλοτριαν εν σκηναις κατοικησας μετα ισαακ και ιακωβ των συγκληρονομων της επαγγελιας της αυτης
- 10 бо чекав він міста, що має підвалини, що Бог його будівничий та творець.
For he was looking for the strong town, whose builder and maker is God.
εξεδεχετο γαρ την τους θεμελιους εχουσαν πολιν ης τεχνιτης και δημιουργος ο θεος
- 11 Вірою й Сара сама дістала силу прийняти насіння, і породила понад час свого віку, бо вірним вважала Того, Хто обітницю дав.
And by faith Sarah herself had power to give birth, when she was very old, because she had faith in him who gave his word;
πιστει και αυτη σαρρα δυναμιν εις καταβολην σπερματος ελαβεν και παρα καιρον ηλικιας ετεκεν επει πιστον ηγησατο τον επαγγελαμενον

- 12 **Τому й від одного, та ще змертвілого, народилось так багато, як зорі небесні й пісок незчислений край моря.**
So that from one man, who was near to death, came children in number as the stars in heaven, or as the sand by the seaside, which may not be numbered.
 διο και αφ ενος εγεννηθησαν και ταυτα νενεκρωμενου καθως τα αστρα του ουρανου τω πληθει και ωσει αμμος η παρα το χειλος της θαλασσης η αναριθμητος
- 13 **Усі вони повмирали за вірою, не одержавши обітниць, але здалека бачили їх, і повітали, і вірували в них, та визнавали, що вони на землі чужаниці й прихоськи.**
All these came to their end in faith, not having had the heritage; but having seen it with delight far away, they gave witness that they were wanderers and not of the earth.
 κατα πιστιν απεθανον ουτοι παντες μη λαβοντες τας επαγγελιας αλλα πορρωθεν αυτας ιδοντες και πεισθεντες και απασαμενοι και ομολογησαντες οτι ξενοι και παρεπιδημοι εισιν επι της γης
- 14 **Бо ті, що говорять таке, виявляють, що шукають батьківщини.**
For those who say such things make it clear that they are searching for a country for themselves.
 οι γαρ τοιαυτα λεγοντες εμφανιζουσιν οτι πατριδα επιζητουσιν
- 15 **І коли б вони пам'ятали ту, що вийшли з неї, то мали б були час повернутись.**
And truly if they had kept in mind the country from which they went out, they would have had chances of turning back.
 και ει μεν εκεινης εμνημονευον αφ ης εξηλθον ειχον αν καιρον ανακαμψαι
- 16 **Та бажать вони тепер кращої, цебто небесної, тому й Бог не соромиться їх, щоб звати Себе їхнім Богом, бо Він приготував їм місто.**
But now their desire is for a better country, that is to say, for one in heaven; and so it is no shame to God to be named their God; for he has made ready a town for them.
 νυνι δε κρειττονος ορεγονται τουτεστιν επουρανιου διο ουκ επαισχυνεται αυτους ο θεος θεος επικαλεισθαι αυτων ητοιμασεν γαρ αυτοις πολιν
- 17 **Вірою Авраам, випробовуваний, привів був на жертву Ісаака, і, мавши обітницю, приніс однородженого,**
By faith Abraham made an offering of Isaac, when he was tested: and he with whom the agreement had been made gave up as an offering the only son of his body,
 πιστει προσενηνοχεν αβρααμ τον ισαακ πειραζομενος και τον μονογενη προσεφερεν ο τας επαγγελιας αναδεξαμενος
- 18 **що йому було сказано: В Ісакові буде насіння тобі.**
Of whom it had been said, From Isaac will your seed take their name:
 προς ον ελαληθη οτι εν ισαακ κληθησεται σοι σπερμα
- 19 **Бо він розумів, що Бог має силу й воскресити з мертвих, тому й одержав його на прообраз.**
Judging that God was able to give life even to the dead; and because of this he did get him back as if from death.
 λογισαμενος οτι και εκ νεκρων εχειρειν δυνατος ο θεος οθεν αυτον και εν παραβολη εκομισατο
- 20 **Вірою в майбутнє поблагословив Ісаак Якова та Ісава.**
By faith Isaac, blessing Jacob and Esau, gave news of things to come.
 πιστει περι μελλοντων ευλογησεν ισαακ τον ιακωβ και τον ησαυ
- 21 **Вірою Яків, умираючи, поблагословив кожного сина Йосипового, і схилюся на верх свого жезла.**
By faith Jacob gave a blessing to the two sons of Joseph, when he was near to death; and gave God worship, supported by his stick.
 πιστει ιακωβ αποθηνησκων εκαστον των υιων ιωσηφ ευλογησεν και προσεκυνησεν επι το ακρον της ραβδου αυτου
- 22 **Вірою Йосип, умираючи, згадав про вихід синів Ізраїлевих та про кості свої заповів.**
By faith Joseph, when his end was near, said that the children of Israel would go out of Egypt; and gave orders about his bones.
 πιστει ιωσηφ τελευτων περι της εξοδου των υιων ισραηλ εμνημονευσεν και περι των οστεων αυτου εντειλατο
- 23 **Вірою Мойсей, як родився, переховувався батьками своїми три місяці, бо вони бачили, що гарне дитя, і не злякались наказу царевого.**
By faith Moses was kept secretly by his father and mother for three months after his birth, because they saw that he was a fair child; and they had no fear of the king's orders.
 πιστει μωσης γεννηθεις εκρυβη τριμηνον υπο των πατερων αυτου διοτι ειδον ασειον το παιδιον και ουκ εφοβηθησαν το διαταγμα του βασιλεως
- 24 **Вірою Мойсей, коли виріс, відрікся зватися сином дочки фараонової.**
By faith Moses, when he became a man, had no desire to be named the son of Pharaoh's daughter;
 πιστει μωσης μεγας γενομενος ηρνησατο λεγεσθαι υιος θυγατρος φαραω
- 25 **Він хотів краще страждати з народом Божим, аніж мати дочасну гріховну потіху.**
Feeling that it was better to undergo pain with the people of God, than for a short time to have a taste of the pleasures of sin;
 μαλλον ελομενος συγκαουχεισθαι τω λαω του θεου η προσκαιρον εχειν αμαρτιας απολαυειν

- 26 Він наругу Христову вважав за більше багатство, ніж скарби єгипетські, бо він озирався на Божу нагороду.
Judging a part in the shame of Christ to be better than all the wealth of Egypt; for he was looking forward to his reward.
μειζονα πλουτον ηγησαμενος των εν αιγυπτω θησαυρων τον ονειδισμον του χριστου απεβλεπεν γαρ εις την μισθαποδοσιαν
- 27 Вірою він покинув Єгипет, не злякавшись гніву царевого, бо він був непохитний, як той, хто Невидимого бачить.
By faith he went out of Egypt, not being turned from his purpose by fear of the wrath of the king; for he kept on his way, as seeing him who is unseen.
πιστει κατελειπεν αιγυπτον μη φοβηθεις τον θυμον του βασιλεως τον γαρ αορατον ως ορων εκαρτερησεν
- 28 Вірою справив він Пасху й покроплення крові, щоб їх не торкнувся той, хто погубив первороджених.
By faith he kept the Passover, and put the sign of the blood on the houses, so that the angel of destruction might not put their oldest sons to death.
πιστει πεποιηκεν το πασχα και την προσχυσιν του αιματος ινα μη ο ολοθρευων τα πρωτοτοκα θιγη αυτων
- 29 Вірою вони перейшли Червоне море, немов суходолом, на що спокусившись єгиптяни, потопились.
By faith they went through the Red Sea as if it had been dry land, though the Egyptians were overcome by the water when they made an attempt to do the same.
πιστει διεβησαν την ερυθραν θαλασσαν ως δια ξηρας ης πειραν λαβοντες οι αιγυπτιοι κατεποθησαν
- 30 Вірою впали єрихонські мури по семиденнім обходженні їх.
By faith the walls of Jericho came down, after they had been circled for seven days.
πιστει τα τειχη ιεριχω ελεσεν κυκλωθεντα επι επτα ημερας
- 31 Вірою блудниця Рахав не згнула з невірними, коли з миром прийняла вивідувачів.
By faith Rahab, the loose woman, was not put to death with those who had gone against God's orders, because she had taken into her house in peace those sent to see the land.
πιστει ρααβ η πορνη ου συναπολετο τοις απειθησασιν δεξαμενη τους κατασκοπους μετ ειρηνης
- 32 ¶ І що ще скажу? Бо не стане часу мені, щоб оповідати про Гедеона, Варака, Самсона, Ефтая, Давида й Самуїла та про пророків,
What more am I to say? For there would not be time to give the stories of Gideon, Barak, Samson, and Jephthah, of David and Samuel and the prophets:
και τι επι λεγω επιλειπει γαρ με διηγουμενον ο χρονος περι γεδεων βαρρακ τε και σαμψων και ιεφθαε δαβιδ τε και σαμουηλ και των προφητων
- 33 що вірою царства побивали, правду чинили, одержували обітниці, паці левам загороджували,
Who through faith overcame kingdoms, did righteousness, got their reward, kept the mouths of lions shut,
οι δια πιστεως κατηγωνισαντο βασιλειας ειργασαντο δικαιοσυνην επετυχον επαγγελιων εφραζαν στοματα λεοντων
- 34 силу огнєнну гасили, утікали від вістря меча, зміцнялись від слабости, хоробрі були на війні, обертали в розтіч полки чужоземців;
Put out the power of fire, got safely away from the edge of the sword, were made strong when they had been feeble, became full of power in war, and put to flight the armies of the nations.
εσβεσαν δυναμιν πυρος εφυγον στοματα μαχαιρας ενεδυναμωθησαν απο ασθενειας εγενηθησαν ισχυροι εν πολεμω παρεμβολας εκλιναν αλλοτριων
- 35 жінки діставали померлих своїх із воскресіння; а інші бували скатовані, не прийнявши визволення, щоб отримати краще воскресіння;
Women had their dead given back to them living; others let themselves be cruelly attacked, having no desire to go free, so that they might have a better life to come;
ελαβον γυναικες εξ αναστασεως τους νεκρους αυτων αλλοι δε ετυμλανισθησαν ου προσδεξαμενοι την απολυτρωσιν ινα κρειττονος αναστασεως τυχουσιν
- 36 а інші дізнали наруги та рани, а також кайдани й в'язниці.
And others were tested by being laughed at or by blows, and even with chains and prisons:
ετεροι δε εμπαιγμων και μαστιγων πειραν ελαβον επι δε δεσμων και φυλακης
- 37 Камінням побиті бували, допитувані, перепилювані, умирали, зарубані мечем, тинялися в овечих та козячих шкурах, збідовані, засумовані, витерпілі.
They were stoned, they were cut up with knives, they were tested, they were put to death with the sword, they went about in sheepskins and in goatskins; being poor and in pain and cruelly attacked,
ελιθασθησαν επισθησαν επειρασθησαν εν φονω μαχαιρας απεθανον περιηλθον εν μηλωταις εν αιγειοις δερμασιν υστερουμενοι θλιβομενοι κακουχουμενοι
- 38 Ті, що світ не вартий був їх, тинялися по пустинях та горах, і по печерах та проваллях земних.
Wandering in waste places and in mountains and in holes in the rocks; for whom the world was not good enough.
ων ουκ ην αξιος ο κοσμος εν ερημιας πλανωμενοι και ορεσιν και σπηλαιοις και ταις οπαις της γης
- 39 І всі вони, одержавши засвідчення вірою, обітниці не прийняли,
And not one of these got the good things of the agreement, though they all had a good record through faith,
και ουτοι παντες μαρτυρηθεντες δια της πιστεως ουκ εκομισαντο την επαγγελιαν

- 40 бо Бог передбачив щось краще про нас, щоб вони не без нас досконалість одержали.
Because God had kept some better thing for us, so that it was not possible for them to become complete without us.
του θεου περι ημων κρειττον τι προβλεψαμενου ινα μη χωρις ημων τελειωθωσιν
- 1 ¶ Тож і ми, мавши навколо себе велику таку хмару свідків, скиньмо всякий тягар та гріх, що обилує нас, та й біжимо з терпеливістю до боротьби, яка перед нами,
For this reason, as we are circled by so great a cloud of witnesses, putting off every weight, and the sin into which we come so readily, let us keep on running in the way which is marked out for us,
τουγαρουν και ημεις τοσουτον εχοντες περικεμενον ημιν νεφος μαρτυρων ογκον αποθεμενοι παντα και την ευπεριστατον αμαρτιαν δι υπομονης τρεχωμεν τον προκειμενον ημιν αγωνα
- 2 дивлячись на Ісуса, на Начальника й Виконавця віри, що замість радості, яка була перед Ним, перетерпів хреста, не звертавши уваги на сором, і сів по правіці престолу Божого.
Having our eyes fixed on Jesus, the guide and end of our faith, who went through the pains of the cross, not caring for the shame, because of the joy which was before him, and who has now taken his place at the right hand of God's seat of power.
αφοροντες εις τον της πιστεως αρχηγον και τελειωτην ιησουν ος αντι της προκειμενης αυτω χαρας υπεμεινεν σταυρον αισχνης καταφρονησας εν δεξια τε του θρονου του θεου εκαθισεν
- 3 Тож подумайте про Того, хто перетерпів такий перекір проти Себе від грішних, щоб ви не знемоглись, і не впали на душах своїх.
Give thought to him who has undergone so much of the hate of sinners against himself, so that you may not be tired and feeble of purpose.
αναλογισασθε γαρ τον τοιαυτην υπομεμενηκοτα υπο των αμαρτωλων εις αυτον αντιλογιαν ινα μη καμητε ταις ψυχαις υμων εκλυομενοι
- 4 ¶ Ви ще не змагались до крові, борючись проти гріха,
Till now you have not given your blood in your fight against sin:
ουπο μεχρις αιματος αντικατεστητε προς την αμαρτιαν ανταγωνιζομενοι
- 5 і забули нагад, що говорить до вас, як синів: Мій сину, не нехтуй Господньої кари, і не знемагай, коли Він докоряє тобі.
And you have not kept in mind the word which says to you as to sons, My son, do not make little of the Lord's punishment, and do not give up hope when you are judged by him;
και εκληθηθε της παρακλησεως ητις υμιν ως υιοις διαλεγεται υιε μου μη ολιγωρει παιδειας κυριου μηδε εκλυου υπ αυτου ελεγχομενος
- 6 Бо Господь, кого любить, того Він карає, і б'є кожного сина, якого приймає!
For the Lord sends punishment on his loved ones; everyone whom he takes as his son has experience of his rod.
ον γαρ αγαπα κυριος παιδευει μαστιγοι δε παντα υιον ον παραδεχεται
- 7 Коли терпите кару, то робить Бог вам, як синам. Хіба є такий син, що батько його не карає?
It is for your training that you undergo these things; God is acting to you as a father does to his sons; for what son does not have punishment from his father?
ει παιδειαν υπομενετε ως υιοις υμιν προσφερεται ο θεος τις γαρ εστιν υιος ον ου παιδευει πατηρ
- 8 А коли ви без кари, що спільна для всіх, то ви діти з перелюбу, а не сини.
But if you have not that punishment of which we all have our part, then you are not true sons, but children of shame.
ει δε χωρις εστε παιδειας ης μετοχοι γεγονασιν παντες ара νοθοι εστε και ουχ υιοι
- 9 А до того, ми мали батьків, що карали наше тіло, і боялися їх, то чи ж не далеко більше повинні коритися ми Отцеві духів, щоб жити?
And again, if the fathers of our flesh gave us punishment and had our respect, how much more will we be under the authority of the Father of spirits, and have life?
ειτα τους μεν της σαρκος ημων πατερας ειχομεν παιδευτας και ενετρεπομεθα ου πολλω μαλλον υποταγησομεθα τω πατρι των πνευματων και ζησομεν
- 10 Ті нас за короткого часу карали, як їм до впадобу було, Цей же на користь, щоб ми стали учасниками Його святости.
For they truly gave us punishment for a short time, as it seemed good to them; but he does it for our profit, so that we may become holy as he is.
οι μεν γαρ προς ολιγας ημερας κατα το δοκουν αυτοις επαιδευον ο δε επι το συμφερον εις το μεταλαβειν της αγιοτητος αυτου
- 11 Усяка кара в теперішній час не здається потіхою, але смутком, та згодом для навчених нею приносить мирний плід праведности!
At the time all punishment seems to be pain and not joy: but after, those who have been trained by it get from it the peace-giving fruit of righteousness.
πασα δε παιδεια προς μεν το παρον ου δοκει χαρας ειναι αλλα λυτης υστερον δε καρπον ειρηνικον τοις δι αυτης γεγυμνασμενοις αποδιδωσιν δικαιοσυνης
- 12 Тому то опущені руки й коліна знеможені випростуйте,
For this cause let the hands which are hanging down be lifted up, and let the feeble knees be made strong,
διο τας παρεμεινας χειρας και τα παραλελυμενα γονατα ανορθωσατε
- 13 і чиніть прості стежки ногам вашим, щоб кульгаве не збочило, але краще виправилось.
And make straight roads for your feet, so that the feeble may not be turned out of the way, but may be made strong.
και τροχιας ορθας ποιησατε τοις ποσιν υμων ινα μη το χωλον εκτραπη ιαθη δε μαλλον

- 14 Пильнуйте про мир зо всіма, і про святість, без якої ніхто не побачить Господа.
Let your desire be for peace with all men, and to be made holy, without which no man may see the Lord;
ειρηνην διωκετε μετα παντων και τον αγιασμον ου χωρις ουδεις οψεται τον κυριον
- 15 Дивіться, щоб хто не зостався без Божої благодаті, щоб не виріс який гіркий корінь і не наробив непокою, і щоб багато-хто не опоганились тим.
Looking with care to see that no man among you in his behaviour comes short of the grace of God; for fear that some bitter root may come up to be a trouble to you, and that some of you may be made unclean by it;
επισκοπουντες μη τις υστερων απο της χαριτος του θεου μη τις ριζα πικριας ανω φυουσα ενοχλη και δια ταυτης μιανθωσιν πολλοι
- 16 Щоб не був хто блудник чи безбожник, немов той Ісав, що своє перворідство віддав за поживу саму.
And that there may not be any evil liver, or any man without respect for God, like Esau, who let his birthright go for a plate of food.
μη τις πορνος η βεβηλος ως ησαν ος αντι βρωσεως μιας απεδото τα πρωτοτοκια αυτου
- 17 Бо знаєте ви, що й після, як схотів він успадкувати благословення, відкинутий був, не знайшов бо був можливости до покаяння, хоч його із слізьми шукав.
For you have knowledge that even long after, when he was desiring the blessing for his heritage, he was turned away, though he made his request frequently and with weeping; because the past might not be changed.
ιστε γαρ οτι και μετεπειτα θελων κληρονομησαι την ευλογιαν απεδοκιμασθη μετανοιας γαρ τοπον ουχ ευρεν καιπερ μετα δακρυων εκζητησας αυτην
- 18 ¶ Бо ви не приступили до гори дотикальної та до палючого огню, і до хмари, і до темряви, та до бурі,
You have not come to a mountain which may be touched, and is burning with fire, and to a black cloud, and a dark smoke, and a violent wind,
ου γαρ προσεληλυθατε ψηλαφωμενω ορει και κεκαυμενω πυρι και γνοφω και σκοτω και θυελλη
- 19 і до сурмового звуку, і до голосу слів, що його ті, хто чув, просили, щоб більше не мовилось слово до них.
And to the sound of a horn, and the voice of words, the hearers of which made request that not a word more might be said to them:
και σαλπιγγος ηχω και φωνη ρηματων ης οι ακουσαντες παρητησαντο μη προστεθηναι αυτοις λογον
- 20 Не могли бо вони того витримати, що наказано: Коли й звірина до гори доторкнеться, то буде камінням побита.
For the order which said, If the mountain is touched even by a beast, the beast is to be stoned, seemed hard to them;
ουκ εφερον γαρ το διαστελλομενον καν θηριον θγη του ορους λιθοβοληθησεται η βολιδι κατατοξευθησεται
- 21 І таке страшне те видіння було, що Мойсей проказав: Я боюся й тремчу!...
And the vision was so overpowering that even Moses said, I am shaking and full of fear.
και ουτως φοβερων ην το φανταζομενον μωσης ειπεν εκφοβος ειμι και εντρομος
- 22 Але ви приступили до гори Сіонської, і до міста Бога Живого, до Єрусалиму небесного, і до десятків тисяч Анголів,
But you have come to the mountain of Zion, to the place of the living God, to the Jerusalem which is in heaven, and to an army of angels which may not be numbered,
αλλα προσεληλυθατε σιων ορει και πολει θεου ζωντος ιερουσαλημ επουρανιω και μυριασιν αγγελων
- 23 і до Церкви первороджених, на небі написаних, і до Судді всіх до Бога, і до духів удосконалених праведників,
To the great meeting and church of the first of those who are named in heaven, and to God the judge of all, and to the spirits of good men made complete,
πανηγυρει και εκκλησια πρωτοτοκων εν ουρανοις απογεγραμμενων και κριτη θεω παντων και πνευμασιν δικαιων τετελειωμενων
- 24 і до Посередника Нового Заповіту до Ісуса, і до покроплення крові, що краще промовляє, як Авелева.
And to Jesus by whom the new agreement has been made between God and man, and to the sign of the blood which says better things than Abel's blood.
και διαθηκης νεας μεσιτη ησου και αιματι ραντισμου κρειττονα λαλουντι παρα τον αβελ
- 25 Глядіть, не відвертайтеся від того, хто промовляє. Бо як не повтікали вони, що зреклися того, хто звіщав на землі, то тим більше ми, якщо зрікаємся Того, Хто з неба звіщав,
See that you give ear to his voice which comes to you. For if those whose ears were shut to the voice which came to them on earth did not go free from punishment, what chance have we of going free if we give no attention to him whose voice comes from heaven?
βλεπετε μη παραιτησησθε τον λαλουντα ει γαρ εκεινοι ουκ εφυγον τον επι της γης παραιτησαμενοι χρηματιζοντα πολλω μαλλον ημεις οι τον απ ουραων αποστρεφομενοι
- 26 що голос Його захитав тоді землю, а тепер обіцяв та каже: Ще раз захитаю не тільки землю, але й небом.
Whose voice was the cause of the shaking of the earth; but now he has made an oath, saying, There will be still one more shaking, not only of the earth, but of heaven.
ου η φωνη την γην εσαλευσεν τοτε νυν δε επιγγελται λεγων επι απαξ εγω σειω ου μονον την γην αλλα και τον ουρανον

- 27 А ще раз визначає заміну захитаного, як створеного, щоб zostалися ті, хто непохитний.
 And the words, Still one more, make it clear that there will be a taking away of those things which are shaking, as of things which are made, so that there may be only those things of which no shaking is possible.
 το δε επι απαξ δηλοι των σαλευομενων την μεταθεσιν ως πεποιημενων ινα μεινη τα μη σαλευομενα
- 28 Отож ми, що приймасмо царство непохитне, нехай масмо благодать, що нею присмно служитимемо Богові з побожністю й зо страхом.
 If then, we have a kingdom which will never be moved, let us have grace, so that we may give God such worship as is pleasing to him with fear and respect:
 διο βασιλειαν ασαλευτον παραλαμβανοντες εχωμεν χαριν δι ης λατρευομεν ευαρεστως τω θεω μετα αιδους και ευλαβειας
- 29 Бо наш Бог то палючий огонь!
 For our God is an all-burning fire.
 και γαρ ο θεος ημων πυρ καταναλισκον
- 1 ¶ Братолюбство нехай пробуває між вами!
 Go on loving your brothers in the faith.
 η φιλαδελφια менετω
- 2 Не забувайте любови до приходнів, бо деякі нею, навіть не відаючи, гостинно були прийняли Анголів.
 Take care to keep open house: because in this way some have had angels as their guests, without being conscious of it.
 της φιλοξενιας μη επιλανθανεσθε δια ταυτης γαρ ελαθον τινες ξενισαντες αγγελους
- 3 Пам'ятайте про в'язнів, немов із ними були б ви пов'язані, про тих, хто страждає, як такі, що й самі ви знаходитеся в тілі.
 Keep in mind those who are in chains, as if you were chained with them, and those who are in trouble, as being yourselves in the body.
 μνησκεσθε των δεσμιων ως συνδεδεμενοι των κακουχομενων ως και αυτοι οντες εν σωματι
- 4 Нехай буде в усіх чесний шлюб та ложе непорочне, а блудників та перелюбів судитиме Бог.
 Let married life be honoured among all of you and not made unclean; for men untrue in married life will be judged by God.
 τιμιος ο γαμος εν πασιν και η κοιτη αμιαντος πορνους δε και μοιχους κρινει ο θεος
- 5 Будьте життям не грошолобні, задовольняйтеся тим, що маєте. Сам бо сказав: Я тебе не покину, ані не відступлюся від тебе!
 Be free from the love of money and pleased with the things which you have; for he himself has said, I will be with you at all times.
 αφιλαργυρος ο τροπος αρκουμενοι τοις παρουσιν αυτος γαρ ειρηκεν ου μη σε ανω ουδ ου μη σε εγκαταλιπω
- 6 Тому то ми сміливо говоримо: Господь мені помічник, і я не злякаюсь нікого: що зробить людина мені?
 So that we say with a good heart, The Lord is my helper; I will have no fear: what is man able to do to me?
 ωστε θαρруντας ημας λεγειν κυριος εμοι βοηθος και ου φοβηθησομαι τι ποιησει μοι ανθρωπος
- 7 Спогадуйте наставників ваших, що вам говорили Слово Боже; і, дивлячися на кінець їхнього життя, переймайте їхню віру.
 Keep in mind those who were over you, and who gave you the word of God; seeing the outcome of their way of life, let your faith be like theirs.
 μνημονευετε των ηγουμενων υμων οιτινες ελαλησαν υμιν τον λογον του θεου ων αναθεωруντες την εκβασιν της αναστροφης μιμεισθε την πιστιν
- 8 Ісус Христос учора, і сьогодні, і навіки Той Самий!
 Jesus Christ is the same yesterday and today and for ever.
 ιησους χριστος χθες και σημερον ο αυτος και εις τους αιωνας
- 9 Не захоплюйтеся всілякими та чужими науками. Бо річ добра зміцняти серця благодаттю, а не стравами, що користи від них не одержали ті, хто за ними ходив.
 Do not be turned away by different strange teachings, because it is good for your hearts to be made strong by grace, and not by meats, which were of no profit to those who took so much trouble over them.
 διδαχαις ποικιλαις και ξεναις μη περιφερεσθε καλον γαρ χαριτι βεβαιουσθαι την καρδιαν ου βρωμασιν εν οиς ουκ ωφεληθησαν οι περιπατησαντες
- 10 Масмо жертівника, що від нього годуватися права не мають ті, хто скинії служить,
 We have an altar from which those priests who are servants in the Tent may not take food.
 εχωμεν θυσιαστηριον εξ ου φαγειν ουκ εχουσιν εξουσιαν οι τη σκηνη λατρευοντες

- 11 **βο котрих звірят кров первосвященник уносить до святині за гріхи, тих м'ясо палиться поза табором,**
For the bodies of the beasts whose blood is taken into the holy place by the high priest as an offering for sin are burned outside the circle of the tents.
 ων γαρ εισφερεται ζωων το αιμα περι αμαρτιας εις τα αγια δια του αρχιερεως τούτων τα σωματα κατακαιεται εξω της παρεμβολης
- 12 **тому то Ісус, щоб кров'ю Своєю людей освятити, постраждав поза брамою.**
For this reason Jesus was put to death outside the walls, so that he might make the people holy by his blood.
 διο και ιησους ινα αγιαση δια του ιδιου αιματος τον λαον εξω της πυλης επαθεν
- 13 **Тож виходьмо до Нього поза табір, і наругу Його понесімо,**
Let us then go out to him outside the circle of the tents, taking his shame on ourselves.
 τοιουν εξερχωμεθα προς αυτον εξω της παρεμβολης τον ονειδισμον αυτου φεροντες
- 14 **бо постійного міста не маємо тут, а шукаємо майбутнього!**
For here we have no fixed resting-place, but our search is for the one which is to come.
 ου γαρ εχομεν ωδε μενουσαν πολιν αλλα την μελλουσαν επιζητουμεν
- 15 **Отож, завжди приносимо Богові жертву хвали, цебто плід уст, що Ім'я Його славлять.**
Let us then make offerings of praise to God at all times through him, that is to say, the fruit of lips giving witness to his name.
 δι αυτου ουν αναφερωμεν θυσιαν ανεσεως διαπαντος τω θεω τουτεστιν καρπον χειλεων ομολογουντων τω ονοματι αυτου
- 16 **Не забувайте ж і про добродійність та спільність, бо жертви такі вгодні Богові.**
But go on doing good and giving to others, because God is well-pleased with such offerings.
 της δε ευποιας και κοινωνιας μη επιλανθανεσθε τοιαιταις γαρ θυσιας ευαρεσταιται ο θεος
- 17 **Слухайтеся ваших наставників та коріться їм, вони бо пильнують душ ваших, як ті, хто має здати справу. Нехай вони роблять це з радістю, а не зідхаючи, бо це для вас не корисне.**
Give ear to those who are rulers over you, and do as they say: for they keep watch over your souls, ready to give an account of them; let them be able to do this with joy and not with grief, because that would be of no profit to you.
 πειθεσθε τοις ηγουμενοις υμων και υπεικετε αυτοι γαρ αγρυπνουσιν υπερ των ψυχων υμων ως λογον αποδωσοντες ινα μετα χαρας τουτο ποιωσιν και μη στεναζοντες αλυσιτελες γαρ υμιν τουτο
- 18 **¶ Моліться за нас, бо надіємося, що ми маємо добре сумління, бо хочемо добре в усьому поводитись.**
Make prayers for us, for we are certain that our hearts are free from the sense of sin, desiring the right way of life in all things.
 προσευχεσθε περι ημων πεποιθαμεν γαρ οτι καλην συνειδησιν εχομεν εν πασιν καλωσ θελοντες αναστρεφεσθαι
- 19 **А надто прошу це робити, щоб швидше до вас мене вернено.**
I make this request more strongly, in the hope of coming back to you more quickly.
 περισσοτερωσ δε παρακαλω τουτο ποιησαι ινα ταχιον αποκατασταθω υμιν
- 20 **Бог же миру, що з мертвих підняв великого Пастиря вівцям кров'ю вічного заповіту, Господа нашого Ісуса,**
Now may the God of peace, who made that great keeper of his flock, even our Lord Jesus, come back from the dead through the blood of the eternal agreement,
 ο δε θεος της ειρηνης ο αναγαγων εκ νεκρων τον ποιμενα των προβατων τον μεγαν εν αιματι διαθηκης αιωνιου τον κυριον ημων ιησουν
- 21 **нехай вас удосконалить у кожному доброму ділі, щоб волю чинити Його, чинячи в вас любе перед лицем Його через Ісуса Христа, Якому слава на віки вічні. Амінь.**
Make you full of every good work and ready to do all his desires, working in us whatever is pleasing in his eyes through Jesus Christ; and may the glory be given to him for ever and ever. So be it.
 καταρτισαι υμασ εν παντι εργω αγαθω εις το ποιησαι το θελημα αυτου ποιων εν υμιν το ευαρεστον ενωπιον αυτου δια ιησου χριστου ω η δοξα εις τουσ αιωνασ των αιωνων αμην
- 22 **Благаю ж вас, браття, прийміть слово потіхи, бо коротко я написав вам.**
But, brothers, take kindly the words which I have said for your profit; for I have not sent you a long letter.
 παρακαλω δε υμασ αδελφои ανεχεσθε του λογου της παρακλησεωσ και γαρ δια βραχεων επεστειλα υμιν
- 23 **Знайте, що наш брат Тимофій вже випущений, і я з ним; коли незабаром він прийде, я вас побачу.**
Our brother Timothy has been let out of prison; and if he comes here in a short time, he and I will come to you together.
 γινωσκετε τον αδελφον τιμοθειον απολελυμενον μεθ ου εαν ταχιον ερχηται οψομαι υμασ
- 24 **Вітайте всіх ваших наставників та всіх святих. Вітають вас ті, хто в Італії.**
Give words of love from me to those who are rulers over you, and to all the saints. Those who are in Italy send you their love.
 ασπασασθε παντασ τουσ ηγουμενουσ υμων και παντασ τουσ αγιουσ ασπαζονται υμασ οι απο της ιταλιασ

- 25 **Благодарать зо всіма вами! Амінь.**
May grace be with you all.
η χαρις μετα παντων υμων αμην [προς εβραιους εγγραφη απο της ιταλιας δια τιμοθεου]
- 1 ¶ **Яків, раб Бога й Господа Ісуса Христа, дванадцятьом племенам, які в Розпорошенні, вітаю я вас!**
James, a servant of God and of the Lord Jesus Christ, sends words of love to the twelve tribes of the Jews living in all parts of the earth.
ιακωβος θεου και κυριου ιησου χριστου δουλος ταις δωδεκα φυλαις ταις εν τη διασπορα χαιρειν
- 2 ¶ **Майте, брати мої, повну радість, коли впадете в усілякі випробовування,**
Let it be all joy to you, my brothers, when you undergo tests of every sort;
πασαν χαραν ηγησασθε αδελφοι μου οταν πειρασμοις περιτεσητε ποικιλοις
- 3 **знаючи, що досвідчення вашої віри дає терпеливість.**
Because you have the knowledge that the testing of your faith gives you the power of going on in hope;
γινωσκοντες οτι το δοκιμιον υμων της πιστεωσ καταραζεται υπομονη
- 4 **А терпеливість нехай має чин досконалий, щоб ви досконалі та бездоганні були, і недостачі ні в чому не мали.**
But let this power have its full effect, so that you may be made complete, needing nothing.
η δε υπομονη εργον τελειον εχεται ινα ητε τελειοι και ολοκληροι εν μηдени λειπομενοι
- 5 **А якщо кому з вас не стачає мудрости, нехай просить від Бога, що всім дає просто, та не докоряє, і буде вона йому дана.**
But if any man among you is without wisdom, let him make his request to God, who gives freely to all without an unkind word, and it will be given to him.
ει δε τις υμων λειπεται σοφιασ αιτειτω παρα του διδοντος θεου πασιν απλωσ και μη ονειδιζοντος και δοθησεται αυτο
- 6 **Але нехай просить із вірою, без жадного сумніву. Бо хто має сумнів, той подібний до морської хвилі, яку жене й кидас вітер.**
Let him make his request in faith, doubting nothing; for he who has doubt in his heart is like the waves of the sea, which are troubled by the driving of the wind.
αιτειτω δε εν πιστει μηδεν διακρινομενος ο γαρ διακρινομενος εοικεν κλυδωνι θαλασσης ανεμιζομενω και ριπιζομενω
- 7 **Нехай бо така людина не гадає, що дістане що від Господа.**
Let it not seem to such a man that he will get anything from the Lord;
μη γαρ οισεσθω ο ανθρωπος εκεινος οτι ληψεται τι παρα του κυριου
- 8 **Двосдушна людина непостійна на всіх дорогах своїх.**
For there is a division in his mind, and he is uncertain in all his ways.
ανηρ διψυχος ακαταστατος εν πασαις ταις οδοις αυτου
- 9 **А понижений брат нехай хвалиться високістю своєю,**
But let the brother of low position be glad that he is lifted up;
κανχασθω δε ο αδελφος ο ταπεινος εν τω υψει αυτου
- 10 **а багатий пониженням своїм, бо він промине, як той цвіт трав'яний,**
But the man of wealth, that he is made low; because like the flower of the grass he will come to his end.
ο δε πλουσιος εν τη ταπεινωσει αυτου οτι οσ ανθος χορτου παρελευσεται
- 11 **бо сонце зійшло зо спекотою, і траву посушило, і віднав цвіт її, і зникла краса її виду... Так само зів'яне й багатий у дорогах своїх!**
For when the sun comes up with its burning heat, the grass gets dry and the grace of its form is gone with the falling flower; so the man of wealth comes to nothing in his ways.
αντειλεν γαρ ο ηλιος συν τω καυσωνι και εξηρανεν τον χορτον και το ανθος αυτου εξεπεσεν και η ευπρεπεια του προσωπου αυτου απολετο ουτως και ο πλουσιος εν ταις πορειαις αυτου μαρανθησεται
- 12 **Блаженна людина, що витерпить пробу, бо, будши випробувана, дістане вінця життя, якого Господь обіцяв тим, хто любить Його.**
There is a blessing on the man who undergoes testing; because, if he has God's approval, he will be given the crown of life, which the Lord has said he will give to those who have love for him.
μακαριος ανηρ οσ υπομενει πειρασμον οτι δοκιμος γενομενος ληψεται τον στεφανον της ζωης ον επηγγειλατο ο κυριος τοις αγαπωσιν αυτον
- 13 ¶ **Випробовуваний, хай не каже ніхто: Я від Бога спокушуваний. Бо Бог злом не спокушується, і нікого Він Сам не спокушує.**
Let no man say when he is tested, I am tested by God; for it is not possible for God to be tested by evil, and he himself puts no man to such a test:
μηδειс πειραζομενος λεγεται οτι απο του θεου πειραζομαι ο γαρ θεος απειραστος εστιν κακων πειραζει δε αυτοс ουδενα

- 14 Але кожен спокушується, як надиться й зводиться пожадливістю власною.
But every man is tested when he is turned out of the right way by the attraction of his desire.
εκαστος δε πειραζεται υπο της ιδιας επιθυμιας εξελκομενος και δελεαζομενος
- 15 Пожадливість потому, зачавши, народжує гріх, а зроблений гріх народжує смерть.
Then when its time comes, desire gives birth to sin; and sin, when it is of full growth, gives birth to death.
ειτα η επιθυμια συλλαβουσα τικτει αμαρτιαν η δε αμαρτια αποτελεσθεισα αποκνει θανατον
- 16 Не обманойтесь, брати мої любі!
Do not be turned from the right way, dear brothers.
μη πλανασθε αδελφοι μου αγαπητοι
- 17 Усяке добре давання та дар досконалий походить згори від Отця світлil, що в Нього нема переміни чи тіні відміни.
Every good and true thing is given to us from heaven, coming from the Father of lights, with whom there is no change or any shade made by turning.
πασα δοσις αγαθη και παν δωρημα τελειον ανωθεν εστιν καταβαινον απο του πατρος των φωτων παρ ω ουκ ενι παραλλαγη η τροπησ αποσκιασμα
- 18 Захотівши, Він нас породив словом правди, щоб ми стали якимсь первопочином творів Його.
Of his purpose he gave us being, by his true word, so that we might be, in a sense, the first-fruits of all the things which he had made.
βουληθεισ απεκτησεν ημασ λογω αληθειασ εις το ειναι ημασ απαρχην τινα των αυτου κτισματων
- 19 ¶ Отож, мої брати любі, нехай буде кожна людина швидка послухати, забарна говорити, повільна на гнів.
You have knowledge of this, dear brothers. But let every man be quick in hearing, slow in words, slow to get angry;
ωστε αδελφοι μου αγαπητοι εστω πασ ανθρωποσ ταχυσ εις το ακουσαι βραδυс εις το λαλησαι βραδυс εις οργην
- 20 Бо гнів людський не чинить правди Божої.
For the righteousness of God does not come about by the wrath of man.
οργη γαρ ανδρωс δικαιοσυνην θεου ου κατεργαζεται
- 21 Тому то відкиньте всіляку нечисть та залишок злоби, і прийміть із лагідністю всіяне слово, що може спасти ваші душі.
For this reason, putting away all dirty behaviour and the overweight of evil, take into your souls without pride the word which, being planted there, is able to give you salvation.
διο αποθεμενοι πασαν ρυπαριαν και περισσειαν κακιαс εν πραυτητι δεξασθε τον εμφυτον λογον τον δυναμενον σωσαι тас ψυχασ υμων
- 22 Будьте ж виконавцями слова, а не слухачами самими, що себе самих обманюють.
But be doers of the word, and not only hearers of it, blinding yourselves with false ideas.
γινεσθε δε ποιηται λογου και μη μονον ακροαται παραλογιζομενοι εαυτουс
- 23 Бо хто слухач слова, а не виконавець, той подібний людині, що риси обличчя свого розглядає у дзеркалі,
Because if any man is a hearer of the word and not a doer, he is like a man looking at his natural face in a glass;
οτι ει тис ακροατηс λογου εστιν και ου ποιητηс ουтос εοικεν ανδρι καταουονти το προσωπον тис γενεσεωс αυτου εν εσοπτρω
- 24 бо розгляне себе та й відійде, і зараз забуде, яка вона є.
For after looking at himself he goes away, and in a short time he has no memory of what he was like.
κατενησεν γαρ εαυτον και απεληλυθεν και ευθεωс επελαθετο οποιоиs ην
- 25 А хто заглядає в закон досконалий, закон волі, і в нім пробуває, той не буде забудько слухач, але виконавець діла, і він буде блаженний у діянні своїм!
But he who goes on looking into the true law which makes him free, being not a hearer without memory but a doer putting it into effect, this man will have a blessing on his acts.
ο δε παρακουσασ εις νομον τελειον τον тис ελευθεριαс και παραμεινας ουтос ουκ ακροατηс επιλησμονηс γενομεнос αλλα ποιητηс еργου ουтос μακαριοс εν ти ποιησει αυτου εσται
- 26 Коли ж хто гадає, що він побожний, і свого язика не вгамовує, та своє серце обманює, марна побожність того!
If a man seems to have religion and has no control over his tongue but lets himself be tricked by what is false, this man's religion is of no value.
ει тис δοκει θρησकोс ειναι εν υμιν μη χαλιναγωγων γλωσσαν αυτου αλλ απατων καρδιαн αυτου τουτου ματαιоис η θρησκεια
- 27 Чиста й непорочна побожність перед Богом і Отцем оця: зглянутися над сиротами та вдовицями в утисках їхніх, себе берегти чистим від світу.
The religion which is holy and free from evil in the eyes of our God and Father is this: to take care of children who have no fathers and of widows who are in trouble, and to keep oneself untouched by the world.
θρησκειа καθαρα και αμianтос пара τω θεω και πατρι αυτη εστιν επισκεπτεσθαι ορφανουс και χηриас εν ти θλιψει αυτων ασπιλον εαυτον τηρειν απο του κοσμου

- 1 ¶ Брати мої, не зважаючи на обличчя, майте віру в нашого Господа слави, Ісуса Христа.
My brothers, if you have the faith of our Lord Jesus Christ of glory, do not take a man's position into account.
αδελφοι μου μη εν προσωποληψιας εχετε την πιστιν του κυριου ημων ιησου χριστου της δοξης
- 2 Бо коли до вашого зібрання увійде чоловік із золотим перснем, у шаті блискучій, увійде й бідар у вбогім вбранні,
For if a man comes into your Synagogue in fair clothing and with a gold ring, and a poor man comes in with dirty clothing,
εαν γαρ εισελθη εις την συναγωγην υμων ανηρ χρυσοδακτυλιος εν εσθητι λαμπρα εισελθη δε και πτωχος εν ρυπαρα εσθητι
- 3 і ви поглянете на того, хто в шаті блискучій, і скажете йому: Ти сідай вигідно отут, а бідареві прокажете: Ти стань там, чи сідай собі тут на підніжку моїм,
And you do honour to the man in fair clothing and say, Come here and take this good place; and you say to the poor man, Take up your position there, or be seated at my feet;
και επιβλεψητε επι τον φορουντα την εσθητα την λαμπραν και ειπητε αυτω συ καθου ωδε καλωσ και τω πτωχω ειπητε συ στηθι εκει η καθου ωδε υπο το υποποδιον μου
- 4 то чи не стало між вами поділення, і не стали ви злодумними суддями?
Is there not a division in your minds? have you not become judges with evil thoughts?
και ου διακριθητε εν εαυτοις και εγενεσθε κριται διαλογισμων πονηρων
- 5 Послухайте, мої брати любі, чи ж не вибрав Бог бідарів цього світу за багатих вірою й за спадкосмців Царства, яке обіцяв Він тим, хто любить Його?
Give ear, my dear brothers; are not those who are poor in the things of this world marked out by God to have faith as their wealth, and for their heritage the kingdom which he has said he will give to those who have love for him?
ακουσατε αδελφοι μου αγαπητοι ουχ ο θεος εξελεξατο τους πτωχους του κοσμου τουτου πλουσιους εν πιστει και κληρονομους της βασιλειας ης επηγγειλατο τοις αγαποσιν αυτον
- 6 А ви бідаря зневажили! Хіба не багачі переслідують вас, хіба не вони тягнуть вас на суди?
But you have put the poor man to shame. Are not the men of wealth rulers over you? do they not take you by force before their judges?
υμεις δε ητιμασατε τον πτωχον ουχ οι πλουσιοι καταδυναστεουσιν υμων και αυτοι ελκουσιν υμασ εις κριτηρια
- 7 Хіба не вони зневажають те добре ім'я, що ви ним називаєтесь?
Do they not say evil of the holy name which was given to you?
ουκ αυτοι βλασφημουσιν το καλον ονομα το επικληθεν εφ υμασ
- 8 ¶ Коли ви Закона Царського виконусте, за Писанням: Люби свого ближнього, як самого себе, то ви робите добре.
But if you keep the greatest law of all, as it is given in the holy Writings, Have love for your neighbour as for yourself, you do well:
ει μεντοι νομον τελειτε βασιλικον κατα την γραφην αγαπησεις τον πλησιον σου ωσ σεαυτον καλωσ ποιειτε
- 9 Коли ж дивитесь на обличчя, то чините гріх, бо Закон удоводнює, що ви винуватці.
But if you take a man's position into account, you do evil, and are judged as evil-doers by the law.
ει δε προσωποληπτειτε αμαρτιαν εργαζεσθε ελεγχομενοι υπο του νομου ωσ παραβαται
- 10 Бо хто всього Закона виконує, а згрішить в одному, той винним у всьому стає.
For anyone who keeps all the law, but makes a slip in one point, is judged to have gone against it all.
οστιс γαρ ολον τον νομον τηρησει πταισει δε εν ενι γεγονεν παντων ενοχος
- 11 Бо Той, Хто сказав: Не чини перелюбства, також наказав: Не вбивай. А хоч ти перелюбства не чиниш, а вб'єш, то ти переступник Закону.
For he who said, Do not be untrue in married life, is the same who said, Put no man to death. Now if you are not untrue in married life, but you put a man to death, the law is broken.
ο γαρ ειπων μη μοιχευσης ειπεν και μη φονευσης ει δε ου μοιχευσεις φονευσεις δε γεγονασ παραβατης νομου
- 12 Отак говоріть і отак чиніть, як такі, що будете суджені законом волі.
Let your words and your acts be those of men who are to be judged by the law which makes free.
ουτως λαλειτε και ουτως ποιειτε ωс δια νομου ελευθεριαс μελλοντες κρινεσθαι
- 13 Бо суд немилосердний на того, хто не вчинив милосердя. Милосердя бо ставиться вище за суд.
For the man who has had no mercy will be judged without mercy, but mercy takes pride in overcoming judging.
η γαρ κρισιс ανιλεωс τω μη ποιησαντι ελεοс και κατακαυαται ελεοс κρισεωс
- 14 ¶ Яка користь, брати мої, коли хто говорить, що має віру, але діл не має? Чи може спасти його віра?
What use is it, my brothers, for a man to say that he has faith, if he does nothing? will such a faith give him salvation?
τι το οφελοс αδελφοι μου εαν πιστιν λεγη тис εχειν εργα δε μη εχη μη δυναται η πιστιс σωσαι αυτον

- 15 **Κοιι ж брат чи сестра будуть нагі, і позбавлені денного покорму,
If a brother or a sister is without clothing and in need of the day's food,
εαν δε αδελφος η αδελφη γυμνοι υπαρχωσιν και λειπομενοι ωσιν της εφημερου τροφης**
- 16 **а хтонебудь із вас до них скаже: Ідїть з миром, грїйтесь та їжте, та не дасть їм потрібного тілу, що ж то поможе?
And one of you says to them, Go in peace, be warm and full of food; but you do not give them the things of which their bodies have need, what profit is there in this?
ειπη δε τις αυτοις εξ υμων υπαχετε εν ειρηνη θερμαινεσθε και χορταζεσθε μη δωτε δε αυτοις τα επιτηδεια του σωματος τι το οφελος**
- 17 **Так само й віра, коли діл не має, мертва в собі!
Even so faith without works is dead.
ουτως και η πιστις εαν μη εργα εχη νεκρα εστιν καθ εαυτην**
- 18 **Але скаже хтонебудь: Маєш ти віру, а я маю діла; покажи мені віру свою без діл твоїх, а я покажу тобі віру свою від діл моїх.
But a man may say, You have faith and I have works; let me see your faith without your works, and I will make my faith clear to you by my works.
αλλ ερει τις συ πιστιν εχεις καγω εργα εχω δειξον μοι την πιστιν σου εκ των εργαων σου καγω δειξω σοι εκ των εργαων μου την πιστιν μου**
- 19 **Чи віруєш ти, що Бог один? Добре робиш! Та й демони вірують, і тремтять.
You have the belief that God is one, and you do well: the evil spirits have the same belief, shaking with fear.
συ πιστευεις οτι ο θεος εις εστιν καλωσ ποιεις και τα δαιμονια πιστευουσιν και φρισσουσιν**
- 20 **Чи хочеш ти знати, о марна людино, що віра без діл мертва?
Do you not see, O foolish man, that faith without works is of no use?
θειεις δε γνωναι ω ανθρωπε кеве οτι η πιστις χωρις των εργαων νεκρα εστιν**
- 21 **Авраам, отець наш, чи він не з діл виправданий був, як поклав був на жертівника свого сина Ісаака?
Was not the righteousness of Abraham our father judged by his works, when he made an offering of Isaac his son on the altar?
αβρααμ ο πατηρ ημων ουκ εξ εργαων εδικαιωθη ανενεγκας ισαακ τον υιον αυτου επι το θυσιαστηριον**
- 22 **Чи ти бачиш, що віра помогла його ділам, і вдосконалилась віра із діл?
You see that his faith was helping his works and was made complete by them;
βλεπεις οτι η πιστις συνηργει τοις εργαοις αυτου και εκ των εργαων η πιστις ετελειωθη**
- 23 **І здійснилося Писання, що каже: Авраам же ввірував Богові, і це йому зараховане в праведність, і був названий він другом Божим.
And the holy Writings were put into effect which said, And Abraham had faith in God and it was put to his account as righteousness; and he was named the friend of God.
και επληρωθη η γραφη η λεγουσα πιστευσεν δε αβρααμ τω θεω και ελογισθη αυτω εις δικαιοσυνην και φιλος θεου εκληθη**
- 24 **Отож, чи ви бачите, що людина виправдується від діл, а не тільки від віри?
You see that a man's righteousness is judged by his works and not by his faith only.
ορατε τοινυν οτι εξ εργαων δικαιουται ανθρωπος και ουκ εκ πιστεωσ μονον**
- 25 **Чи так само і блудниця Рахав не з діл виправдалась, коли прийняла посланців, і дорогою іншою випустила?
And in the same way, was not the righteousness of Rahab, the loose woman, judged by her works, when she took into her house those who were sent and let them go out by another way?
ομοιος δε και ρααβ η πορνη ουκ εξ εργαων εδικαιωθη υποδεξαμενη τους αγγελουσ και ετερα οδω εκβαλουσα**
- 26 **Бо як тіло без духа мертво, так і віра без діл мертва!
For as the body without the spirit is dead even so faith without works is dead.
ωσπερ γαρ το σωμα χωρις πνευματος νεκρον εστιν ουτως και η πιστις χωρις των εργαων νεκρα εστιν**
- 1 **¶ Не багато-хто ставайте, брати мої, учителями, знаючи, що більший осуд приймемо.
Do not all be teachers, my brothers, because we teachers will be judged more hardly than others.
μη πολλοι διδασκαλοι γινεσθε αδελφοι μου ειδοτες οτι μειζον κριμα ληψομεθα**
- 2 **Бо багато ми всі помиляємось. Коли хто не помиляється в слові, то це муж досконалий, спроможний приборкувати й усе тіло.
For we all go wrong in a number of things. If a man never makes a slip in his talk, then he is a complete man and able to keep all his body in control.
πολλα γαρ πταιομεν απαντες ει τις εν λογω ου πταιει ουτος τελειος ανηρ δυνατος χαλιναγωγησαι και ολον το σωμα**

- 3 От і коням вкладаєм уздечки до рота, щоб корилися нам, і ми всім їхнім тілом керуємо.
Now if we put bits of iron into horses' mouths so that they may be guided by us, we have complete control of their bodies.
ιδου των ιπων τους χαλινους εις τα στοματα βαλλομεν προς το πειθεσθαι αυτους ημιν και ολον το σωμα αυτων μεταγομεν
- 4 От і кораблі, хоч які величезні та гнані вітрами жорстокими, проте найменшим стерном скеровуються, куди хоче стерничий.
And again ships, though they are so great and are moved by violent winds, are turned by a very small guiding-blade, at the impulse of the man who is using it.
ιδου και τα πλοια τηλικαυτα οντα και υπο σκληρων ανεμων ελαυνομενα μεταγεται υπο ελαχιστου τηδαλιου οπου αν η ορμη του ευθυνοντος βουληται
- 5 Так само й язык, малий член, але хвалиться вельми! Ось маленький огонь, а запалиє величезного ліса!
Even so the tongue is a small part of the body, but it takes credit for great things. How much wood may be lighted by a very little fire!
ουτως και η γλωσσα μικρον μελος εστιν και μεγαλαυχει ιδου ολιγον πυρ ηλικην υλην αναπτει
- 6 І язык то огонь. Як світ неправости, поставлений так поміж нашими членами, язык сквернить усе тіло, запалиє круг життя, і сам запалиється від гесни.
And the tongue is a fire; it is the power of evil placed in our bodies, making all the body unclean, putting the wheel of life on fire, and getting its fire from hell.
και η γλωσσα πυρ ο κοσμος της αδικιας ουτως η γλωσσα καθισταται εν τοις μελεσιν ημων η σπιλουσα ολον το σωμα και φλογιζουσα τον τροχον της γενεσεως και φλογιζομενη υπο της γεεννης
- 7 Бо всяка природа звірів і пташок, гадів і морських потвор приборкується, і приборкана буде природою людською,
For every sort of beast and bird and every living thing on earth and in the sea has been controlled by man and is under his authority;
πασα γαρ φυσις θηριων τε και πετεινων ερπετων τε και εναλιων δαμαζεται και δεδαμασται τη φυσει τη ανθρωπινη
- 8 та не може ніхто із людей языка вгамувати, він зло безупинне, він повний отрути смертельної!
But the tongue may not be controlled by man; it is an unresting evil, it is full of the poison of death.
την δε γλωσσαν ουδεις δυναται ανθρωπων δαμασαι ακατασχετον κακον μεστη ιου θανατηφορου
- 9 Ним ми благословляємо Бога й Отця, і ним проклинаєм людей, що створені на Божу подобу.
With it we give praise to our Lord and Father; and with it we put a curse on men who are made in God's image.
εν αυτη ευλογουμεν τον θεον και πατερα και εν αυτη καταρωμεθα τους ανθρωπους τους καθ ομοιωσιν θεου γεγονοτας
- 10 Із тих самих уст виходить благословення й прокляття. Не повинно, брати мої, щоб так це було!
Out of the same mouth comes blessing and cursing. My brothers, it is not right for these things to be so.
εκ του αυτου στοματος εξερχεται ευλογια και καταρα ου χρη αδελφοι μου ταυτα ουτως γινεσθαι
- 11 Хіба з одного отвору виходить вода солодка й гірка?
Does the fountain send from the same outlet sweet and bitter water?
μητι η πηγη εκ της αυτης οπης βρκει το γλυκυ και το πικρον
- 12 Хіба може, брати мої, фігове дерево родити оливки, або виноград фіги? Солодка вода не тече з солонця.
Is a fig-tree able to give us olives, my brothers, or do we get figs from a vine, or sweet water from the salt sea?
μη δυναται αδελφοι μου συκη ελαιας ποιησαι η αμπελος συκα ουτως ουδεμια πηγη αλυκον και γλυκυ ποιησαι υδωρ
- 13 ¶ Хто мудрий і розумний між вами? Нехай він покаже діла свої в лагідній мудрості добрим поведженням!
Who has wisdom and good sense among you? let him make his works clear by a life of gentle wisdom.
τις σοφος και επιστημων εν υμιν δειξατω εκ της καλης αναστροφης τα εργα αυτου εν πραυτητι σοφιας
- 14 Коли ж гірку задріє та сварку ви маєте в серці своєму, то не величайтесь та не говоріть неправди на правду,
But if you have bitter envy in your heart and the desire to get the better of others, have no pride in this, talking falsely against what is true.
ει δε ζηλον πικρον εχετε και εριθειαν εν τη καρδια υμων μη κατακαυσαθε και ψευδεσθε κατα της αληθειας
- 15 це не мудрість, що ніби зверху походить вона, але земна, тілесна та демонська.
This wisdom is not from heaven, but is of the earth and the flesh and the Evil One.
ουκ εστιν αυτη η σοφια ανωθεν κατερχομενη αλλ επιγειος ψυχικη δαιμονιωδης
- 16 Бо де задріє та сварка, там безлад та всяка зла річ!
For where envy is, and the desire to get the better of others, there is no order, but every sort of evil-doing.
οπου γαρ ζηλος και εριθεια εκει ακαταστασια και παν φαυλον πραγμα

- 17 А мудрість, що зверху вона, насамперед чиста, а потім спокійна, лагідна, покірлива, повна милосердя та добрих плодів, безстороння та нелукава.
But the wisdom which is from heaven is first holy, then gentle, readily giving way in argument, full of peace and mercy and good works, not doubting, not seeming other than it is.
η δε ανωθεν σοφια πρωτον μεν αγνη εστιν επειτα ειρηνικη επιεικης ευπειθης μεστη ελεους και καρπον αγαθων αδιακριτος και ανυποκριτος
- 18 А плід правди сіється творцями миру.
And the fruit of righteousness is planted in peace for those who make peace.
καρπος δε της δικαιοσυνης εν ειρηνη σπειρεται τοις ποιουσιν ειρηνην
- 1 ¶ Звідки війни та свари між вами? Чи не звідси, від ваших пожадливістей, які в ваших членах воюють?
What is the cause of wars and fighting among you? is it not in your desires which are at war in your bodies?
ποθεν πολεμοι και μαχαι εν υμιν ουκ εντευθεν εκ των ηδωνων υμων των στρατευομενων εν τοις μελεσιν υμων
- 2 Бажасте ви та й не маєте, убивасте й задрите та досягнути не можете, сваритеся та воюєте та не маєте, бо не прохасте,
You are burning with desire, and have not your desire, so you put men to death; you are full of envy, and you are not able to get your desire, so you are fighting and making war; you have not your desire, because you do not make request for it.
επιθυμειτε και ουκ εχετε φονευετε και ζηλουτε και ου δυνασθε επιτυχειν μαχεσθε και πολεμειτε ουκ εχετε δε δια το μη αιτεισθαι υμας
- 3 прохасте та не одержуєте, бо прохасте на зло, щоб ужити на розкоші свої.
You make your request but you do not get it, because your request has been wrongly made, desiring the thing only so that you may make use of it for your pleasure.
αιτειτε και ου λαμβανετε διοτι κακως αιτεισθε ινα εν ταις ηδοναις υμων δαπανησητε
- 4 Перелюбники та перелюбниці, чи ж ви не знаєте, що дружба зо світом то ворожнеча супроти Бога? Бо хто хоче бути світові приятелем, той ворогом Божим стається.
O you who are false to God, do you not see that the friends of this world are not God's friends? Every man desiring to be a friend of this world makes himself a hater of God.
μοιχοι και μοιχαλιδες ουκ οιδατε οτι η φιλια του κοσμου εχθρα του θεου εστιν ος αν ουν βουληθη φιλος ιναι του κοσμου εχθρος του θεου καθισταται
- 5 Чи ви думаєте, що даремно Писання говорить: Жадає аж до задрости дух, що в нас пробуває?
Or does it seem to you that it is for nothing that the holy Writings say, The spirit which God put into our hearts has a strong desire for us?
η δοκαιτε οτι κενως η γραφη λεγει προς φθονον επιποθει το πνευμα ο κατοκησεν εν ημιν
- 6 Та ще більшу благодать дає, через що й промовляє: Бог противиться гордим, а смиренним дає благодать.
But he gives more grace. So that the Writings say, God is against the men of pride, but he gives grace to those who make themselves low before him.
μειζονα δε διδωσιν χαριν διο λεγει ο θεος υπερηφανοις αντιτασσεται ταπεινοις δε διδωσιν χαριν
- 7 Тож підкоріться Богові та спротивляйтесь дияволу, то й утече він від вас.
For this cause be ruled by God; but make war on the Evil One and he will be put to flight before you.
υποταγητε ουν τω θεω αντιστητε τω διαβολω και φευζεται αφ υμων
- 8 Наблизьтесь до Бога, то й Бог наблизиться до вас. Очистьте руки, грішні, та серця освятить, двосдушні!
Come near to God and he will come near to you. Make your hands clean, you evil-doers; put away deceit from your hearts, you false in mind.
εγγισατε τω θεω και εγγιει υμιν καθαρισατε χειρας αμαρτωλοι και αγνισατε καρδιας διψυχοι
- 9 Журіться, сумуйте та плачте! Хай обернеться сміх ваш у плач, а радість у сум!
Be troubled, with sorrow and weeping; let your laughing be turned to sorrow and your joy to grief.
ταλαιπωρησατε και πενθησατε και κλαυσατε ο γελωσ υμων εις πενθος μεταστραφητω και η χαρα εις κατηφειαν
- 10 Упокоріться перед Господнім лицем, і Він вас підійме!
Make yourselves low in the eyes of the Lord and you will be lifted up by him.
ταπεινωθητε ενωπιον του κυριου και υψωσει υμας
- 11 ¶ Не обмовляйте, брати, один одного! Бо хто брата свого обмовляє або судить брата, той Закона обмовляє та судить Закона. А коли ти Закона осуджуєш, то ти не виконавець Закона, але суддя.
Do not say evil against one another, my brothers. He who says evil against his brother or makes himself his brother's judge, says evil against the law and is judging the law: and in judging the law you become, not a doer of the law but a judge.
μη καταλαλειτε αλληλων αδελφοι ο καταλαλων αδελφου και κρινων τον αδελφον αυτου καταλαλει νομου και κρινει νομον ει δε νομον κρινεις ουκ ει ποιητης νομου αλλα κριτης

- 12 **Один Законодавець і Суддя, що може спасти й погубити. А ти хто такий, що осуджуєш ближнього?**
There is only one judge and law-giver, even he who has the power of salvation and of destruction; but who are you to be your neighbour's judge?
 εις εστιν ο νομοθετης ο δυναμενος σωσαι και απολεσαι συ τις ει ος κρινεις τον ετερον
- 13 **А ну тепер ви, що говорите: Сьогодні чи вввтра ми підем у те чи те місто, і там рік проживемо, та будемо торгувати й заробляти,**
How foolish it is to say, Today or tomorrow we will go into this town, and be there for a year and do business there and get wealth:
 αγε νυν οι λεγοντες σημερον και αυριον поревσωμεθα εις τηνδε την πολιν και ποιησωμεν εκει ενιαυτον ενα και εμπορευσωμεθα και κερδησωμεν
- 14 **ви, що не відасте, що трапиться вввтра, яке ваше життя? Бо це пара, що на хвильку з'являється, а потім зникає!...**
When you are not certain what will take place tomorrow. What is your life? It is a mist, which is seen for a little time and then is gone.
 οιτινες ουκ επιστασθε το της αυριον ποια γαρ η ζωη υμων ατιμς γαρ εστιν η προς ολιγον φαινομενη επειτα δε αφανιζομενη
- 15 **Замість того, щоб вам говорити: Як схоче Господь та будемо живі, то зробимо це або те.**
But the right thing to say would be, If it is the Lord's pleasure and if we are still living, we will do this and that.
 αντι του λεγειν υμας εαν ο κυριος θεληση και ζησωμεν και ποιησωμεν τουτο η εκεινο
- 16 **А тепер ви хвалитеся в своїх гордошах, лиха всяка подібна хвальба!**
But now you go on glorying in your pride: and all such glorying is evil.
 νυν δε καυχασθε εν ταις αλαζονειαις υμων πασα καυχησις τοιαυτη πονηρα εστιν
- 17 **Отож, хто знає, як чинити добро, та не чинить, той має гріх!**
The man who has knowledge of how to do good and does not do it, to him it is sin.
 ειδοτι ουν καλον ποιειν και μη ποιουντι αμαρτια αυτω εστιν
- 1 **¶ А ну ж тепер ви, багаті, плачте й ридайте над лихом своїм, що вас має спіткати:**
Come now, you men of wealth, give yourselves to weeping and crying because of the bitter troubles which are coming to you.
 αγε νυν οι πλουσιοι κλαυσατε ολολυζοντες επι ταις талаιπωριας υμων ταις επερχομεναις
- 2 **ваше багатство згнило, а ваші вбрання міль поїла!**
Your wealth is unclean and insects have made holes in your clothing.
 ο πλουτος υμων σεσηπεν και та ιματια υμων σητοβρωτα γεγονεν
- 3 **Золото ваше та срібло поіржавіло, а їхня іржа буде свідчити проти вас, і поїсть ваше тіло, немов той огонь! Ви скарги зібрали собі на останні дні!**
Your gold and your silver are wasted and their waste will be a witness against you, burning into your flesh. You have put by your store in the last days.
 ο χρυσος υμων και ο αργυρος κατωτα και ο ιος αυτων εις μαρτυριον υμιν εσται και φαγεται τας σαρκας υμων ως πυρ εθησαυρισατε εν εσχαταις ημεραις
- 4 **Ось голосить заплата, що ви затримали в робітників, які жали на ваших полях, і голосіння женців досягли вух Господа Саваота!**
See, the money which you falsely kept back from the workers cutting the grass in your field, is crying out against you; and the cries of those who took in your grain have come to the ears of the Lord of armies.
 ιδου ο μισθος των εργατων των αμησαντων τας χωρας υμων ο απεστερημενος αφ υμων κραζει και αι βοαι των θερισαντων εις τα ωτα κυριου σαβαωθ εισεληλυθασιν
- 5 **Ви розкошували на землі й насолоджувались, серця свої вигодували, немов би на день заколення.**
You have been living delicately on earth and have taken your pleasure; you have made your hearts fat for a day of destruction.
 ετρυφησατε επι της γης και εспаταλησατε εθρεψατε τας καρδιας υμων ως εν ημερα σφαγης
- 6 **Ви Праведного засудили й убили, Він вам не противився!**
You have given your decision against the upright man and have put him to death. He puts up no fight against you.
 κατεδικασατε εφονευσατε τον δικαιον ουκ αντιτασσεται υμιν
- 7 **Отож, браття, довготерпіть аж до приходу Господа! Ось чекає рільний дорогоцінного плоду землі, довготерпіть за нього, аж поки одержить дощ ранній та пізній.**
Go on waiting calmly, my brothers, till the coming of the Lord, like the farmer waiting for the good fruit of the earth till the early and late rains have come.
 μακροθυμησατε ουν αδελφοι εως της παρουσιας του κυριου ιδου ο γεωργος εκδεχεται τον τιμιον καρπον της γης μακροθυμων επ αυτω εως αν λαβη υετον πρωιμον και οψιμον
- 8 **Довготерпіть же й ви, зміцніть серця ваші, бо наблизився прихід Господній!**
Be as calm in your waiting; let your hearts be strong: because the coming of the Lord is near.
 μακροθυμησατε και υμεις στηριξατε τας καρδιας υμων οτι η παρουσία του κυριου ηγγικεν

- 9 Не нарікайте один на одного, браття, щоб вас не засуджено, он Суддя стоїть перед дверима!
Say no hard things against one another, brothers, so that you will not be judged; see, the judge is waiting at the doors.
μη στεναζετε κατ αλληλων αδελφοι ινα μη κατακριθητε ιδου κριτης προ των θυρων εστηκεν
- 10 Візьміть, браття, пророків за приклад страждання та довготерпіння, вони промовляли Господнім Ім'ям!
Take as an example of pain nobly undergone and of strength in trouble, the prophets who gave to men the words of the Lord.
υποδειγμα λαβετε της κακοπαθειας αδελφοι μου και της μακροθυμιας τους προφητας οι ελαλησαν τω ονοματι κυριου
- 11 Отож, за блаженних ми маємо тих, хто витерпів. Ви чули про Йовове терпіння та бачили Господній кінець його, що вельми Господь милостивий та щедрий.
We say that those men who have gone through pain are happy: you have the story of Job and the troubles through which he went and have seen that the Lord was full of pity and mercy in the end.
ιδου μακαριζομεν τους υπομενοντας την υπομονην ιωβ ηκουσατε και το τελος κυριου ειδετε οτι πολυσπλαγχνος εστιν ο κυριος και οικτιρμων
- 12 ¶ А найперше, браття мої, не клянїться ні небом, ані землею, і ніякою іншою клятвою! Слово ж ваше хай буде: Так, так та Ні, ні, щоб не впасти вам в осуд.
But most of all, my brothers, do not take oaths, not by the heaven, or by the earth, or by any other thing: but let your Yes be Yes, and your No be No: so that you may not be judged.
προ παντων δε αδελφοι μου μη ομνυετε μητε τον ουρανον μητε την γην μητε αλλον τινα ορκον ητω δε υμων το ναι ναι και το ου ου ινα μη εις υποκρισιν πεσητε
- 13 Чи страждає хто з вас? Нехай молиться! Чи тишиться хтось? Хай співає псалми!
Is anyone among you in trouble? let him say prayers. Is anyone glad? let him make a song of praise.
κακοπαθει τις εν υμιν προσευχεσθω ευθυμει τις ψαλλετω
- 14 Чи хворіє хто з вас? Хай покличе пресвітерів Церкви, і над ним хай помоляться, намастивши його оливою в Господнє Ім'я,
Is anyone among you ill? let him send for the rulers of the church; and let them say prayers over him, putting oil on him in the name of the Lord.
ασθενει τις εν υμιν προσκαλεσασθω τους πρεσβυτερους της εκκλησιας και προσευξασθωσαν επ αυτον αλειψαντες αυτον ελαιω εν τω ονοματι του κυριου
- 15 і молитва віри вздоровить недужого, і Господь його підійме, а коли він гріхи був учинив, то вони йому простяться.
And by the prayer of faith the man who is ill will be made well, and he will be lifted up by the Lord, and for any sin which he has done he will have forgiveness.
και η ευχη της πιστεως σωσει τον καμνοντα και εγερει αυτον ο κυριος καν αμαρτιας η πεποικως αφεθησεται αυτο
- 16 Отже, признавайтесь один перед одним у своїх прогріхах, і моліться один за одного, щоб вам уздоровитись. Бо дуже могутня ревна молитва праведного!
So then, make a statement of your sins to one another, and say prayers for one another so that you may be made well. The prayer of a good man is full of power in its working.
εξομολογησθε αλληλοις τα παραπτωματα και ευχεσθε υπερ αλληλων οπως ιαθητε πολυ ισχυει δεησις δικαιου ενεργουμενη
- 17 Ілля був людина, подібна до нас пристрастями, і він помолився молитвою, щоб дощу не було, і дощу не було на землі аж три роки й шість місяців...
Elijah was a man of flesh and blood as we are, and he made a strong prayer that there might be no rain; and there was no rain on the earth for three years and six months.
ηλιας ανθρωπος ην ομοιοπαθης ημιν και προσευχη προσηξατο του μη βρεξει και ουκ εβρεξεν επι της γης ενιαυτους τρεις και μηνας εξ
- 18 І він знов помолився, і дощу дало небо, а земля вродила свій плід!
And he made another prayer, and the heaven sent down rain and the earth gave her fruit.
και παλιν προσηξατο και ο ουρανος υετον εδωκεν και η γη εβλαστησεν τον καρπον αυτης
- 19 Браття мої, коли хто з-поміж вас заблудить від правди, і його хто наведе,
My brothers, if one of you has gone out of the way of the true faith and another has made him see his error,
αδελφοι εαν τις εν υμιν πλανηθη απο της αληθειας και επιστρεψη τις αυτον
- 20 хай знає, що той, хто грішника наведе від його блудної дороги, той душу його спасе від смерті та безліч гріхів покриває!
Be certain that he through whom a sinner has been turned from the error of his way, keeps a soul from death and is the cause of forgiveness for sins without number.
γνωσκετω οτι ο επιστρεψας αμαρτων εκ πλανης οδου αυτου σωσει ψυχην εκ θανατου και καλυψει πληθος αμαρτιων
- 1 ¶ Петро, апостол Ісуса Христа, захожанами Розпорощення: Понту, Галатії, Каппадокії, Азії й Віфінії, вибраним
Peter, an Apostle of Jesus Christ, to the saints who are living in Pontus, Galatia, Cappadocia, Asia, and Bithynia,
πετρος αποστολος ιησου χριστου εκλεκτοις παρεπιδημοις διασπορας понτου γαλατιας καппαδοκιας ασιας και βιθυνιας
- 2 із передбачення Бога Отця, посвяченням Духа, на покору й окроплення кров'ю Ісуса Христа: нехай примножиться вам благодать та мир!
Who, through the purpose of God, have been made holy by the Spirit, disciples of Jesus, made clean by his blood: May you have grace and peace in full measure.
κατα προγνωσιν θεου πατρος εν αγιασμο πνευματος εις υπακοην και ραντισμον αιματος ιησου χριστου χαρις υμιν και ειρηνη πληθυνθειη

- 3 ¶ **Благословенний Бог і Отець Господа нашого Ісуса Христа, що великою Своєю милістю віродив нас до живої надії через воскресення з мертвих Ісуса Христа,**
Praise be to the God and Father of our Lord Jesus Christ, who through his great mercy has given us a new birth and a living hope by the coming again of Jesus Christ from the dead,
ευλογητος ο θεος και πατηρ του κυριου ημων ιησου χριστου ο κατα το πολυ αυτου ελεος αναγεννησας ημας εις ελπιδα ζωσαν δι αναστασεως ιησου χριστου εκ νεκρων
- 4 **на спадщину нетлінну й непорочну та нев'янучу, заховану в небі для вас,**
And a heritage fair, holy and for ever new, waiting in heaven for you,
εις κληρονομιαν αφθαρτον και αμιαντον και αμαραντον τετηρημενην εν ουρανοις εις ημας
- 5 **що ви бережені силою Божою через віру на спасіння, яке готове з'явитися останнього часу.**
Who, by the power of God are kept, through faith, for that salvation, which will be seen at the last day.
τους εν δυναμει θεου φρουρουμενους δια πιστεως εις σωτηριαν ετοιμην αποκαλυφθηναι εν καιρω εσχατω
- 6 ¶ **Тіштеся з того, засмучені трохи тепер, якщо треба, всілякими випробуваннями,**
You have cause for great joy in this, though it may have been necessary for you to be troubled for a little time, being tested in all sorts of ways,
εν ω αγαλλιασθε ολιγον αρτι ει δεον εστιν λυπηθεντες εν ποικιλοις πειρασμοις
- 7 **щоб досвідчення вашої віри було дорогоцінніше за золото, яке гине, хоч і огнем випробується, на похвалу, і честь, і славу при з'явленні Ісуса Христа.**
So that the true metal of your faith, being of much greater value than gold (which, though it comes to an end, is tested by fire), may come to light in praise and glory and honour, at the revelation of Jesus Christ:
ινα το δοκιμιον υμων της πιστεως πολυ τιμιωτερον χρυσιου του απολλυμενου δια πυρος δε δοκιμαζομενου ευρεθη εις ελαινον και τιμην και δοξαν εν αποκαλυψει ιησου χριστου
- 8 **Ви Його любите, не бачивши, і віруєте в Нього, хоч тепер не бачите, а вірувавши, радісте невимовною й славною радістю,**
To whom your love is given, though you have not seen him; and the faith which you have in him, though you do not see him now, gives you joy greater than words and full of glory:
ον ουκ ειδοτες αγαπατε εις ον αρτι μη ορωντες πιστευοντες δε αγαλλιασθε χαρα ανεκλαλητω και δεδοξασμενη
- 9 **бо досягаєте мети віри вашої спасіння душам.**
For so you have the true end of your faith, even the salvation of your souls.
κομιζομενοι το τελος της πιστεως υμων σωτηριαν ψυχων
- 10 ¶ **Про це спасіння розвідували та допитувалися пророки, що звіщали про благодать, призначену вам.**
For the prophets who gave the news of the grace which would come to you, made search with all care for knowledge of this salvation;
περι ης σωτηριας εξεζητησαν και εξηρευνησαν προφηται οι περι της εις υμας χαριτος προφητευσαντες
- 11 **Вони досліджували, на котрий чи на який час показував Дух Христов, що в них був, коли Він сповіщав про Христові страждання та славу, що прийдуть по них.**
Attempting to see what sort of time the Spirit of Christ which was in them was pointing to, when it gave witness to the pains which Christ would undergo and the glories which would come after them.
ερευνωντες εις τινα η ποιον καιρον εδηλου το εν αυτοις πνευμα χριστου προμαρτυρομενον τα εις χριστον παθηματα και τας μετα ταυτα δοξας
- 12 **Їм відкрито було, що вони не для себе самих, а для вас служили тим, що тепер звіщено вам через благовісників Духом Святим, із неба посланим, на що бажають дивитися Анголи.**
And it was made clear to those prophets that they were God's servants not for themselves but for you, to give you word of the things which have now come to your ears from the preachers of the good news through the Holy Spirit sent down from heaven; things which even angels have a desire to see.
οις απεκαλυφθη οτι ουχ εαυτοις ημιν δε διηκουνουν αυτα α νυν ανηγγελη υμιν δια των ευαγγελισαμενων υμας εν πνευματι αγιω αποσταλεντι απ ουρανου εις α επιθυμουσιν αγγελοι παρακυψαι
- 13 ¶ **Тому то, підперезавши стегна свого розуму та бувши тверезі, майте досконалу надію на благодать, що приноситься вам в з'явленні Ісуса Христа.**
So make your minds ready, and keep on the watch, hoping with all your power for the grace which is to come to you at the revelation of Jesus Christ;
διο αναζωοσαμενοι τας οσφυας της διανοιας υμων νηφοντες τελειως ελπισατε επι την φερομενην υμιν χαριν εν αποκαλυψει ιησου χριστου
- 14 **Як слухняні, не застосовуйтеся до попередніх пожадливіостей вашого невідання,**
Like children ruled by God, do not go back to the old desires of the time when you were without knowledge:
ως τεκνα υπακοης μη συζηματιζομενοι ταις προτερον εν τη αγνοια υμων επιθυμιας
- 15 **але за Святим, що покликав вас, будьте й самі святі в усім вашім поводженні,**
But be holy in every detail of your lives, as he, whose servants you are, is holy;
αλλα κατα τον καλεσαντα υμας αγιον και αυτοι αγιοι εν παση αναστροφη γενηθητε

- 16 **бо написано: Будьте святі, Я бо святий!**
Because it has been said in the Writings, You are to be holy, for I am holy.
διότι γεγραπται αγιοι γενεσθε οτι εγω αγιος ειμι
- 17 **І коли ви Отцем звете Того, Хто кожного, не зважаючи на особу, судить за вчинок, то в страху провадьте час вашого тимчасового замешкання.**
And if you give the name of Father to him who, judging every man by his acts, has no respect for a man's position, then go in fear while you are on this earth:
και ει πατερα επικαλεισθε τον απροσωποληπτως κρινοντα κατα το εκαστου εργον εν φοβω τον της παροικιας υμων χρονον αναστραφητε
- 18 **І знайте, що не тлінним сріблом або золотом відкуплені ви були від марного вашого життя, що передане вам від батьків,**
Being conscious that you have been made free from that foolish way of life which was your heritage from your fathers, not through a payment of things like silver or gold which come to destruction,
ειδοτες οτι ου φθαρτοις αργυριω η χρυσιω ελυτρωθητε εκ της ματαιιας υμων αναστροφης πατροπαραδοτου
- 19 **але дорогоцінною кров'ю Христа, як непорочного й чистого Ягняти,**
But through holy blood, like that of a clean and unmarked lamb, even the blood of Christ:
αλλα τιμω αιματι ος αμνου αμωμου και ασπιλου χριστου
- 20 **що призначений був іще перед закладами світу, але був з'явлений вам за останнього часу.**
Who was marked out by God before the making of the world, but was caused to be seen in these last times for you,
προεγνωσμενου μεν προ καταβολης κοσμου φανερωθεντος δε επ εσχατων των χρονων δι υμας
- 21 **Через Нього ви віруєте в Бога, що з мертвих Його воскресив та дав славу Йому, щоб була ваша віра й надія на Бога.**
Who through him have faith in God who took him up again from the dead into glory; so that your faith and hope might be in God.
τους δι αυτου πιστευοντας εις θεον τον εγειραντα αυτον εκ νεκρων και δοξαν αυτω δοντα οστε την πιστιν υμων και ελπιδα ειναι εις θεον
- 22 **Послухом правді очистьте душі свої через Духа на нелицемірну братерську любов, і ревно від щирого серця любіть один одного,**
And as you have made your souls clean, being ruled by what is true, and loving one another without deceit, see that your love is warm and from the heart:
τας ψυχας υμων ηνικότες εν τη υπακοη της αληθειας δια πνευματος εις φιλαδελφιαν ανυποκριτον εκ καθαραις καρδιας αλληλους αγαπησατε εκτενως
- 23 **бо народжені ви не з тлінного насіння, але з нетлінного, Словом Божим живим та тривалим.**
Because you have had a new birth, not from the seed of man, but from eternal seed, through the word of a living and unchanging God.
αναγεγεννημενοι ουκ εκ σπορας φθαρτης αλλα αφθαρτου δια λογου ζωντος θεου και μενοντος εις τον αιωνα
- 24 **¶ Бо кожне тіло немов та трава, і всяка слава людини як цвіт трав'яний: засохне трава то й цвіт опадє,**
For it is said, All flesh is like grass, and all its glory like the flower of the grass. The grass becomes dry and the flower dead:
διότι πασα σαρξ ος χορτος και πασα δοξα ανθρωπου ος ανθος χορτου εξηρανθη ο χορτος και το ανθος αυτου εξεπεσεν
- 25 **а Слово Господнє повік пробуває! А це те Слово, яке звіщенє вам в Євангелії.**
But the word of the Lord is eternal. And this is the word of the good news which was given to you.
το δε ρημα κυριου μενει εις τον αιωνα τουτο δε εστιν το ρημα το ευαγγελισθεν εις υμας
- 1 **¶ Отож, відкладіть усяку злобу, і всякий підступ, і лицемірство, і задрість, і всякі обмови,**
So putting away all wrongdoing, and all tricks and deceits and envies and evil talk,
αποθεμενοι ουν πασαν κακιαν και παντα δολον και υποκρισεις και φθονους και πασας καταλαλιας
- 2 **і, немов новонароджені немовлята, жадайте щирого духовного молока, щоб ним вирости вам на спасіння,**
Be full of desire for the true milk of the word, as babies at their mothers' breasts, so that you may go on to salvation;
ος αρτιγεννητα βρεφη το λογικον αδολον γαλα επιποθησατε ινα εν αυτω αυξηθητε
- 3 **якщо ви спробували, що добрий Господь.**
If you have had a taste of the grace of the Lord:
ειπερ εγευσασθε οτι χριστος ο κυριος
- 4 **¶ Приступайте до Нього, до Камєня живого, дорогоцінного, що відкинули люди Його, але вибрав Бог.**
To whom you come, as to a living stone, not honoured by men, but of great and special value to God;
προς ον προσερχομενοι λιθον ζωντα υπο ανθρωπων μεν αποδεδοκιμασμενον παρα δε θεω εκλεκτον εντιμον

- 5 I самі, немов те каміння живе, будуйтеся в дім духовий, на священство святе, щоб приносити жертви духовні, присмні для Бога через Ісуса Христа.
You, as living stones, are being made into a house of the spirit, a holy order of priests, making those offerings of the spirit which are pleasing to God through Jesus Christ.
και αυτοι ως λιθοι ζωντες οικοδομεισθε οικος πνευματικος ιερατευμα αγιον ανευεγκαι πνευματικας θυσιας ευπροσδεκτους τω θεω δια ιησου χριστου
- 6 Бо стоїть у Писанні: Ось кладу Я на Сіоні Каменя вибраного, наріжного, дорогоцінного, і хто вірус в Нього, той не буде осоромлений!
Because it is said in the Writings, See, I am placing a keystone in Zion, of great and special value; and the man who has faith in him will not be put to shame.
διο και περιεχει εν τη γραφη ιδου τιθημι εν σιων λιθον ακρογωνιαιον εκλεκτον εντιμον και ο πιστευων επ αυτω ου μη κατασχυνθη
- 7 Отож бо, для вас, хто вірус, Він коштовність, а для тих, хто не вірус камінь, що його занедбали були будівничі, той наріжним став каменем,
And the value is for you who have faith; but it is said for those without faith, The very stone which the builders put on one side, was made the chief stone of the building;
υμιν ουν η τιμη τοις πιστευουσιν απειθουσιν δε λιθον ον απεδοκιμασαν οι οικοδομουντες ουτος εγενηθη εις κεφαλην γωνιας
- 8 і камінь спотикання, і скеля спокуси, і об нього вони спотикаються, не вірячи слову, на що й призначені були.
And, A stone of falling, a rock of trouble; the word is the cause of their fall, because they go against it, and this was the purpose of God.
και λιθος προσκομματος και πετρα σκανδαλου οι προσκοπτουσιν τω λογω απειθουντες εις ο και ετεθησαν
- 9 Але ви вибраний рід, священство царське, народ святий, люд власности Божої, щоб звіщали чесноти Того, Хто покликав вас із темряви до дивного світла Свого,
But you are a special people, a holy nation, priests and kings, a people given up completely to God, so that you may make clear the virtues of him who took you out of the dark into the light of heaven.
υμεις δε γενος εκλεκτον βασιλειον ιερατευμα εθνος αγιον λαος εις περιποιησιν οπως τας αρετας εξαγγελιητε του εκ σκοτους υμας καλεσαντος εις το θαυμαστον αυτου φως
- 10 колись ненарод, а тепер народ Божий, колись непомилувані, а тепер ви помилувані!
In the past you were not a people, but now you are the people of God; then there was no mercy for you, but now mercy has been given to you.
οι ποτε ου λαος νυν δε λαος θεου οι ουκ ηλεημενοι νυν δε ελεηθεντες
- 11 Благаю вас, любі, як приходьків та подорожніх, щоб ви здержувались від тілесних пожадливоростей, що воюють проти душі.
My loved ones, I make this request with all my heart, that, as those for whom this world is a strange country, you will keep yourselves from the desires of the flesh which make war against the soul;
αγαπητοι παρακαλω ως παροικους και παρεπιδημους απεχεσθαι των σαρκικων επιθυμιων αιτινες στρατευονται κατα της ψυχης
- 12 Поводьтеся поміж поганами добре, щоб за те, за що вас обмовляють вони, немов би злочинців, побачивши добрі діла, славили Бога в день відвідання.
Being of good behaviour among the Gentiles; so that though they say now that you are evil-doers, they may see your good works and give glory to God when he comes to be their judge.
την αναστροφην υμων εν τοις εθνεσιν εχοντες καλην ινα εν ω καταλαουσιν υμων ως κακοποιων εκ των καλων εργων εποπτευσαντες δοξασωσιν τον θεον εν ημερα επισκοπης
- 13 ¶ Отож, коріться кожному людському творінню ради Господа, чи то цареві, як найвишому,
Keep all the laws of men because of the Lord; those of the king, who is over all,
υποταγητε ουν παση ανθρωπινη κτισει δια τον κυριον ειτε βασιλει ως υπερεχοντι
- 14 чи то володарям, як від нього посланим для карання злочинців та для похвали добродійців.
And those of the rulers who are sent by him for the punishment of evil-doers and for the praise of those who do well.
ειτε ηγεμοσιν ως δι αυτου πεμπομενοις εις εκδικησιν μεν κακοποιων επαινον δε αγαθοποιων
- 15 Бо така Божя воля, щоб добродійці гамували нецтво нерозумних людей,
Because it is God's pleasure that foolish and narrow-minded men may be put to shame by your good behaviour:
οτι ουτως εστιν το θελημα του θεου αγαθοποιουντας φμουν την των αφρωνων ανθρωπων αγνωσταν
- 16 як вільні, а не як ті, що мають волю на прикриття лихого, але як раби Божі.
As those who are free, not using your free position as a cover for wrongdoing, but living as the servants of God;
ως ελευθεροι και μη ως επικαλυμμα εχοντες της κακιας την ελευθεριαν αλλ ως δουλοι θεου
- 17 Шануйте всіх, братство любіть, Бога бійтеся, царя поважайте.
Have respect for all, loving the brothers, fearing God, honouring the king.
παντας τιμησατε την αδελφοτητα αγαπατε τον θεον φοβεισθε τον βασιλευ τιματε
- 18 Раби, коріться панам із повним страхом, не тільки добрим та тихим, але й прикрим.
Servants, take orders from your masters with all respect; not only if they are good and gentle, but even if they are bad-humoured.
οι οικεται υποτασσομενοι εν παντι φοβω τοις δεσποταις ου μονον τοις αγαθοις και επιεικεσιν αλλα και τοις σκολοις

- 19 **Бо то вгодне, коли хто, через сумління перед Богом, терпить недолю, неоправді страждаючи.**
For it is a sign of grace if a man, desiring to do right in the eyes of God, undergoes pain as punishment for something which he has not done.
 τουτο γαρ χαρις ει δια συνειδησιν θεου υποφερει τις λυπας πασων αδικως
- 20 **Бо яка похвала, коли терпите ви, як вас б'ють за провини? Але коли з мукою терпите за добрі вчинки, то це вгодне Богові!**
What credit is it if, when you have done evil, you take your punishment quietly? but if you are given punishment for doing right, and take it quietly, this is pleasing to God.
 ποιон γαρ κλεος ει αμαρτανοντες και κολαφιζομενοι υπομενειτε αλλ ει αγαθοποιουντες και πασχοντες υπομενειτε τουτο χαρις παρα θεω
- 21 **Бо на це ви покликані. Бо й Христос постраждав за нас, і залишив нам приклада, щоб пішли ми слідами Його.**
This is God's purpose for you: because Jesus himself underwent punishment for you, giving you an example, so that you might go in his footsteps:
 εις τουτο γαρ εκληθητε οτι και χριστος επαθεν υπερ ημων ημιν υπολιμπανων υπογραμμον ινα επακολουθησητε τοις ιχνεσιν αυτου
- 22 **Не вчинив Він гріха, і не знайшлося в устах Його підступу!**
Who did no evil, and there was no deceit in his mouth:
 ος αμαρτιαν ουκ εποιησεν ουδε ευρεθη δολος εν τω στοματι αυτου
- 23 **Коли був лихословлений, Він не лихословив взаємно, а коли Він страждав, не погрожував, але передав Тому, Хто судить справедливо.**
To sharp words he gave no sharp answer; when he was undergoing pain, no angry word came from his lips; but he put himself into the hands of the judge of righteousness:
 ος λουδορουμενος ουκ αντελοιδορει πασων ουκ ηπειλει παρειδου δε τω κρινοντι δικαιως
- 24 **Він тілом Своїм Сам підніс гріхи наші на дерево, щоб ми вмерли для гріхів та для праведности жили; Його ранами ви вздоровилися.**
He took our sins on himself, giving his body to be nailed on the tree, so that we, being dead to sin, might have a new life in righteousness, and by his wounds we have been made well.
 ος τας αμαρτιας ημων αυτος ανηνεγκεν εν τω σωματι αυτου επι το ξυλον ινα ταις αμαρτιας απογενομενοι τη δικαιοσυνη ζησωμεν ου τω μωλωπι αυτου ιαθητε
- 25 **Ви бо були як ті вівці заблукані, та ви повернулись до Пастиря й Опікуна ваших душ.**
Because, like sheep, you had gone out of the way; but now you have come back to him who keeps watch over your souls.
 ητε γαρ ως προβατα πλανωμενα αλλ επεστραφητε νυν επι τον ποιμενα και ελίσκοπον των ψυχων υμων
- 1 ¶ **Так само дружини, коріться своїм чоловікам, щоб і деякі, хто не кориться слову, були присдані без слова поведженням дружин,**
Wives, be ruled by your husbands; so that even if some of them give no attention to the word, their hearts may be changed by the behaviour of their wives,
 ομοιως αι γυναικες υποτασσομεναι τοις ιδιοις ανδρασιν ινα και ει τινες απειθουσιν τω λογω δια της των γυναικων αναστροφης ανευ λογου κερδηθησονται
- 2 **як побачать ваше поведження чисте в страху.**
When they see your holy behaviour in the fear of God.
 εποπτευσαντες την εν φοβω αγνην αναστροφην υμων
- 3 **А окрасою їм нехай буде не зовнішні, заплітання волосся та навішання золота або вбирання одерж,**
Do not let your ornaments be those of the body such as dressing of the hair, or putting on of jewels of gold or fair clothing;
 ων εστω ουχ ο εξωθεν εμπλοκης τριχων και περιθεσεως χρυσιων η ενδυσεως ιματιων κοσμος
- 4 **але захована людина серця в неглібні лагідного й мовчазного духа, що дорогоцінне перед Богом.**
But let them be those of the unseen man of the heart, the ever-shining ornament of a gentle and quiet spirit, which is of great price in the eyes of God.
 αλλ ο κρυπτος της καρδιας ανθρωπος εν τω αφθαρτω του πραεος και ησυχιου πνευματος ο εστιν ενωπιον του θεου πολυτελες
- 5 **Бо так само колись прикрашали себе й святі ті жінки, що клали надію на Бога й корились своїм чоловікам.**
And these were the ornaments of the holy women of the past, whose hope was in God, being ruled by their husbands:
 ουτως γαρ ποτε και αι αγiai γυναικες αι ελπίζουσαι επι τον θεον εκοσμουσαν εαυτας υποτασσομεναι τοις ιδιοις ανδρασιν
- 6 **Так Сара корилась Авраамові, і паном його називала. А ви її діти, коли добро робите та не лякаєтесь жадного страху.**
As Sarah was ruled by Abraham, naming him lord; whose children you are if you do well, and are not put in fear by any danger.
 ως σαρρα υπηκουσεν τω αβρααμ κυριον αυτον καλουσα ης εγενηθητε τεκνα αγαθοποιουσαι και μη φοβουμεναι μηδεμιαν πτοησιν

- 7 Чоловіки, так само живіть разом із дружинами за розумом, як за слабішою жіночою посудиною, і виявляйте їм честь, бо й вони є співспадкосмиці благодаті життя, щоб не спинялися ваші молитви.
And you husbands, give thought to your way of life with your wives, giving honour to the woman who is the feebler vessel, but who has an equal part in the heritage of the grace of life; so that you may not be kept from prayer.
 οι ανδρες ομοιως συνοικουντες κατα γνωσιν ως ασθενεστερω σκευει τω γυναικειω απονεμοντες τιμην ως και συγκληρονομοι χαριτος ζωης εις το μη εκκοπτεσθαι τας προσευχας υμων
- 8 ¶ Нарешті ж, будьте всі одностайні, спочутливі, братолюбні, милосердні, покірливі.
Last of all, see that you are all in agreement; feeling for one another, loving one another like brothers, full of pity, without pride:
 το δε τελος παντες ομοφρονες συμπαθεις φιλαδελφοι ευπλαγχοι φιλοφρονες
- 9 Не платіть злом за зло, або лайкою за лайку, навпаки, благословляйте, знаючи, що на це вас покликано, щоб ви впадкували благословення.
Not giving back evil for evil, or curse for curse, but in place of cursing, blessing; because this is the purpose of God for you that you may have a heritage of blessing.
 μη αποδιδοντες κακον αντι κακου η λοιδοριαν αντι λοιδοριας τουναντιον δε ευλογουντες ειδοτες οτι εις τουτο εκληθητε ινα ευλογιαν κληρονομησητε
- 10 Бо хто хоче любити життя та бачити добрі дні, нехай здержить свого язика від лихого та уста свої від говорення підступу.
For it is said, Let the man who has a love of life, desiring to see good days, keep his tongue from evil and his lips from words of deceit:
 ο γαρ θελων ζωην αγαπαν και ιδειν ημερας αγαθας παυσατω την γλωσσαν αυτου απο κακου και χειλη αυτου του μη λαλησαι δολον
- 11 Ухилийся від злого та добре чини, шукай миру й женися за ним!
And let him be turned from evil and do good; searching for peace and going after it with all his heart.
 εκκλινατω απο κακου και ποιησατω αγαθον ζητησατω ειρηνην και διωξατω αυτην
- 12 Бо очі Господні до праведних, а вуха Його до їхніх прохань, а Господнє лице проти тих, хто чинить лихе!
For the eyes of the Lord are on the upright, and his ears are open to their prayers: but the face of the Lord is against those who do evil.
 οτι οι οφθαλμοι κυριου επι δικαιους και οτα αυτου εις δεησιν αυτων προσωπον δε κυριου επι ποιουντας κακα
- 13 І хто заподіє вам зло, коли будете ви оборонцями доброго?
Who will do you any damage if you keep your minds fixed on what is good?
 και τις ο κακωσων υμας εαν του αγαθου μιμηται γενησθε
- 14 А коли ви за правду й страждаете, то ви блаженні! А їхнього страху не бійтеся, і не тривожтеся!
But you are happy if you undergo pain because of righteousness; have no part in their fear and do not be troubled;
 αλλ ει και πασχοιτε δια δικαιοσυνην μακαριοι τον δε φοβон αυτων μη φοβηθητε μηδε ταραχθητε
- 15 А Господа Христа святіть у ваших серцях, і завжди готовими будьте на відповідь кожному, хто в вас запитає рахунку про надію, що в вас, із лагідністю та з страхом.
But give honour to Christ in your hearts as your Lord; and be ready at any time when you are questioned about the hope which is in you, to give an answer in the fear of the Lord and without pride;
 κυριον δε τον θεον αγιασατε εν ταις καρδιαις υμων ετοιμοι δε αι προς απολογιαν παντι τω αιτουντι υμας λογον περι της εν υμιν ελπιδος μετα πραυτητος και φοβου
- 16 ¶ Майте добре сумління, щоб тим, за що вас обмовляють, немов би злочинців, були посоромлені лихословники вашого поводження в Христі.
Being conscious that you have done no wrong; so that those who say evil things about your good way of life as Christians may be put to shame.
 συνειδησιν εχοντες αγαθην ινα εν ω καταλαλωσιν υμων ως κακοποιων καταισχνυθωσιν οι επηρεαζοντες υμων την αγαθην εν χριστω αναστροφην
- 17 Бо ліпше страждати за добрі діла, коли хоче того Бога воля, аніж за лихі.
Because if it is God's purpose for you to undergo pain, it is better to do so for well-doing than for evil-doing.
 κρειττον γαρ αγαθοποιουντας ει θελει το θελημα του θεου πασχειν η κακοποιουντας
- 18 ¶ Бо й Христос один раз постраждав був за наші гріхи, щоб привести нас до Бога, Праведний за неправедних, хоч умиртовлений тілом, але Духом оживлений,
Because Christ once went through pain for sins, the upright one taking the place of sinners, so that through him we might come back to God; being put to death in the flesh, but given life in the Spirit;
 οτι και χριστος απαξ περι αμαρτιων επαθεν δικαιος υπερ αδικων ινα ημας προσαγαγη τω θεω θανατωθεις μεν σαρκι ζωοποιηθεις δε τω πνευματι
- 19 Яким Він і духам, що в в'язниці були, зійшовши, звіщав;
By whom he went to the spirits in prison, preaching to those
 εν ω και τοις εν φυλακη πνευμασιν πορευθεις εκηρυξεν

- 20 вони колись непокірливі були, як їх Боже довготерпіння чекало за Носвих днів, коли будувався ковчег, що в ньому мало, цебто вісім душ, спаслось від води.
Who, in the days of Noah, went against God's orders; but God in his mercy kept back the punishment, while Noah got ready the ark, in which a small number, that is to say eight persons, got salvation through water:
απειθήσασιν ποτε οτε απαξ εξεδεχετο η του θεου μακροθυμια εν ημεραις νωε κατασκευαζομενης κιβωτου εις ην ολιγαι τουτεστιν οκτω ψυχαι διεσωθησαν δι υδατος
- 21 ¶ Того образ, хрищення не тілесної нечистоти позбуття, але обітниця Богові доброго сумління, спасас тепер і нас воскресенням Ісуса Христа,
And baptism, of which this is an image, now gives you salvation, not by washing clean the flesh, but by making you free from the sense of sin before God, through the coming again of Jesus Christ from the dead;
ο και ημας αντιτυπον νυν σωζει βαπτισμα ου σαρκος αποθεσις ρυπου αλλα συνειδησεως αγαθης επερωτημα εις θεον δι αναστασεως ιησου χριστου
- 22 що, зійшовши на небо, пробувас по Божій правиці, а Йому підкорилися Анголи, влади та сили.
Who has gone into heaven, and is at the right hand of God, angels and authorities and powers having been put under his rule.
ος εστιν εν δεξια του θεου πορευθεις εις ουρανον υποταγεντων αυτω αγγελων και εξουσιων και δυναμεων
- 1 ¶ Отож, коли тілом Христос постраждав за нас, то озбройтеся й ви тією самою думкою, бо хто тілом постраждав, той перестав грішити,
So that as Jesus was put to death in the flesh, do you yourselves be of the same mind; for the death of the flesh puts an end to sin;
χριστου ουν παθοντος υπερ ημων σαρκι και υμεις την αυτην εννοιαν οπλισασθε οτι ο παθων εν σαρκι πεπαυται αμαρτιας
- 2 щоб решту часу в тілі жити вже не для пожадливість людських, а для Божої волі.
So that you may give the rest of your lives in the flesh, not to the desires of men, but to the purpose of God.
εις το μηκει ανθρωπων επιθυμιας αλλα θεληματι θεου τον επιλοιπον εν σαρκι βιωσαι χρονον
- 3 Бо досить минулого часу, коли ви чинили волю поган, ходили в розпусті, у пожадливостях, у п'яцтві, у гулянках, у п'ятках, у беззаконних ідолослужбах.
Because for long enough, in times past, we have been living after the way of the Gentiles, given up to the desires of the flesh, to drinking and feasting and loose behaviour and unclean worship of images;
αρκετος γαρ ημιν ο παρεληλυθως χρονος του βιου το θελημα των εθνων κατεργασσασθαι πεπορευμενους εν ασελγειας επιθυμιας οиноφλυγιας κομοις ποτοις και αθεμιτοις ειδωλολατρειας
- 4 ¶ Вони з того дивуються, що ви разом із ними не берете участі в розпусті, та зневажають.
And they are wondering that you no longer go with them in this violent wasting of life, and are saying evil things of you:
εν ω ξενιζονται μη συντρεχοντων υμων εις την αυτην της ασωτιας αναχυσιν βλασφημουντες
- 5 Вони дадуть відповідь Тому, Хто судитиме живих та мертвих!
But they will have to give an account of themselves to him who is ready to be the judge of the living and the dead.
οι αποδωσουσιν λογον τω ετοιμως εχοντι κριναι ζωντας και νεκρους
- 6 Бо на те й мертвим звіщувано Євангелію, щоб вони прийняли суд по-людському тілом, але жили по-Божому духом.
For this was the reason why the good news of Jesus was given even to the dead, so that they might be judged as men in the flesh, but might be living before God in the spirit.
εις τουτο γαρ και νεκροις ευηγγελισθη ινα κριθωσιν мен κατα ανθρωπους σαρκι ζωσιν δε κατα θεον πνευματι
- 7 ¶ Кінець же всьому наблизився. Отже, будьте мудрі й пильнуйте в молитвах!
But the end of all things is near: so be serious in your behaviour and keep on the watch with prayer;
παντων δε το τελος ηγγικεν σωφρονησατε ουν και νηψατε εις τας προσευχας
- 8 Найперше майте щирю любов один до одного, бо любов покривас багато гріхів!
And most of all be warm in your love for one another; because in love there is forgiveness for sins without number:
προ παντων δε την εις εαυτους αγαπην εκτενη εχοντες οτι αγαπη καλυπει πληθος αμαρτιων
- 9 Будьте гостинні один до одного без нехоті!
Keep open house for all with a glad heart;
φιλοξενοι εις αλληλους ανευ γογγυσμων
- 10 Служіть один одному, кожен тим даром, якого отримав, як доморядники всіякої Божої благодаті.
Making distribution among one another of whatever has been given to you, like true servants of the unmeasured grace of God;
εκαστος καθως ελαβεν χαρισμα εις εαυτους αυτο διακονουντες ως καλοι οικονομοι ποικιλης χαριτος θεου

- 11 Коли хто говорить, говори, як Божі слова. Коли хто служить, то служи, як від сили, яку дає Бог, щоб Бог прославлявся в усьому Ісусом Христом, що Йому слава та влада на віки вічні, амінь.
 If anyone has anything to say, let it be as the words of God; if anyone has the desire to be the servant of others, let him do it in the strength which is given by God; so that in all things God may have the glory through Jesus Christ, whose are the glory and the power for ever.
 ει τις λαλει ως λογια θεου ει τις διακονει ως εξ ισχυος ης χορηγει ο θεος ινα εν πασιν δοξαζηται ο θεος δια ιησου χριστου ω εστιν η δοξα και το κρατος εις τους αιωνας των αιωνων αμην
- 12 ¶ Улюблені, не дивуйтесь огневі, що вам посилається на випробовування, немов би чужому випадку для вас.
 Dear brothers, do not be surprised, as if it was something strange, if your faith is tested as by fire:
 αγαπητοι μη ξενιζεσθε τη εν υμιν πυρωσει προς πειρασμον υμιν γινομενη ως ξενου υμιν συμβαινοντος
- 13 Але через те, що берете ви участь у Христових стражданнях, то тіштеся, щоб і в з'явленні слави Його раділи ви й звеселялись.
 But be glad that you are given a part in the pains of Christ; so that at the revelation of his glory you may have great joy.
 αλλα καθο κοινωνειτε τοις του χριστου παθημασιν χαιρετε ινα και εν τη αποκαλυψει της δοξης αυτου χαρητε αγαλλιωμενοι
- 14 Коли ж вас ганьблять за Христове Ім'я, то ви блаженні, бо на вас спочиває Дух слави й Дух Божий.
 If men say evil things of you because of the name of Christ, happy are you; for the Spirit of glory and of God is resting on you.
 ει ονειδιζεσθε εν ονοματι χριστου μακαριοι οτι το της δοξης και το του θεου πνευμα εφ υμας αναπαυεται κατα мен αυτους βλασφημειται κατα δε υμας δοξαζεται
- 15 Ніхто з вас хай не страждає, як душолюб, або злодій, або злочинець, або ворохобник,
 Let no one among you undergo punishment as a taker of life, or as a thief, or as an evil-doer, or as one who is over-interested in other men's business;
 μη γαρ τις υμων πασχετω ως φονευς η κλεπτης η κακοποιος η ως αλλοτριεπισκοπος
- 16 а коли як християнин, то нехай не соромиться він, але хай прославляє Бога за те.
 But if he undergoes punishment as a Christian, that is no shame to him; let him give glory to God in this name.
 ει δε ως χριστιανος μη αισχυνεσθω δοξαζεται δε τον θεον εν τω μερει τουτω
- 17 Бо час уже суд розпочати від Божого дому; а коли він почнеться перше з нас, то який кінець тих, хто противиться Божій Євангелії?
 For the time has come for the judging, starting with the church of God; but if it makes a start with us, what will be the end of those who are not under the rule of God?
 οτι ο καιρος του αρξασθαι το κριμα απο του οικου του θεου ει δε πρωτον αφ ημων τι το τελος των απειθουντων τω του θεου ευαγγελιω
- 18 А коли праведний ледве спасеться, то безбожний та грішний де зможе з'явитись?
 And if it is hard for even the good man to get salvation, what chance has the man without religion or the sinner?
 και ει ο δικαιος μολις σωζεται ο ασεβης και αμαρτωλος που φανειται
- 19 Тому й ті, хто з Божої волі страждає, нехай душі свої віддадуть в добродіє Йому, як Створителю вірному.
 For this reason let those who by the purpose of God undergo punishment, keep on in well-doing and put their souls into the safe hands of their Maker.
 ωστε και οι πασχοντες κατα το θελημα του θεου ως πιστω κτιστη παρατιθεσθωσαν τας ψυχας αυτων εν αγαθοποιια
- 1 ¶ Тож благаю між вами пресвітерів, співпресвітер та свідок Христових страждань, співучасник слави, що повинна з'явитись:
 I who am myself one of the rulers of the church, and a witness of the death of Christ, having my part in the coming glory, send this serious request to the chief men among you:
 πρεσβυτερους τους εν υμιν παρακαλω ο συμπρεσβυτερος και μαρτυς των του χριστου παθηματων ο και της μελλουσης αποκαλυπτεσθαι δοξης κοινωνος
- 2 пасіть стадо Боже, що у вас, наглядajte не з примусу, але добровільно по-Божому, не для брудної наживи, а ревно,
 Keep watch over the flock of God which is in your care, using your authority, not as forced to do so, but gladly; and not for unclean profit but with a ready mind;
 ποιμανατε το εν υμιν ποιμνιον του θεου επισκοπουντες μη αναγκαστως αλλ εκουσιως μηδε αισχροκερδως αλλα προθυμως
- 3 не пануйте над спадком Божим, але будьте для стада за взір.
 Not as lords over God's heritage, but making yourselves examples to the flock.
 μηδ ως κατακυριευοντες των κληρων αλλα τυποι γινομενοι του ποιμνιου
- 4 А коли Архипастир з'явиться, то одержите ви нев'янучого вінка слави.
 And at the coming of the chief Keeper of the sheep, you will be given the eternal crown of glory.
 και φανερωθεντος του αρχιποιμενος κομεισθε τον αμαραντινον της δοξης στεφανον

- 5 ¶ Також молоді, коріться старшим! А всі майте покору один до одного, бо Бог протівиться гордим, а смиренным дає благодать!
And in the same way, let the younger men be ruled by the older ones. Let all of you put away pride and make yourselves ready to be servants: for God is a hater of pride, but he gives grace to those who make themselves low.
ομοιος νεωτεροι υποταγητε πρεσβυτεροις παντες δε αλληλοις υποτασσομενοι την ταπεινοφροσυνην εγκομβωσασθε οτι ο θεος υπερηφανοις αντιτασσεται ταπεινοις δε διδωσιν χαριν
- 6 Тож покоріться під міцну Божу руку, щоб Він вас Свого часу повищив.
For this cause make yourselves low under the strong hand of God, so that when the time comes you may be lifted up;
ταπεινωθητε ουν υπο την κραταιαν χειρα του θεου ινα υμας υψωση εν καιρω
- 7 Покладіть на Нього всю вашу журбу, бо Він опікується вами!
Putting all your troubles on him, for he takes care of you.
πασαν την μεριμναν υμων επιρριψαντες επ αυτον οτι αυτω μελει περι υμων
- 8 ¶ Будьте тверезі, пильнуйте! Ваш супротивник диявол ходить, ричучи, як лев, що шукає пожерти кого.
Be serious and keep watch; the Evil One, who is against you, goes about like a lion with open mouth in search of food;
νηψατε γρηγορησατε οτι ο αντιδικος υμων διαβολος ως λεων ωρυομενος περιπατει ζητων τινα καταπιη
- 9 Протівтесь йому, тверді в вірі, знаюши, що ті самі муки трапляються й вашому братству по світі.
Do not give way to him but be strong in your faith, in the knowledge that your brothers who are in the world undergo the same troubles.
ω αντιστητε στερεοι τη πιστει ειδοτες τα αυτα των παθηματων τη εν κοσμω υμων αδελφοτητι επιτελεισθαι
- 10 ¶ А Бог усякої благодаті, що покликав вас до вічної слави Своєї в Христі, нехай Сам удосконалить вас, хто трохи потерпів, хай упевнить, зміцнить, угрунтує.
And after you have undergone pain for a little time, the God of all grace who has given you a part in his eternal glory through Christ Jesus, will himself give you strength and support, and make you complete in every good thing;
ο δε θεος πασης χαριτος ο καλεσας ημας εις την αιωνιον αυτου δοξαν εν χριστω ιησου ολιγον παθοντας αυτος καταρτισαι υμας στηριξει σθενωσαι θεμελιωσαι
- 11 Йому слава та влада на вічні віки, амінь.
His is the power for ever. So be it.
αυτω η δοξα και το κρατος εις τους αιωνας των αιωνων αμην
- 12 Я коротко вам написав через Силуяна, як гадаю вірного брата. Закликаю та свідчу, що це Божа благодать правдива, що ви в ній стоїте.
I have sent you this short letter by Silvanus, a true brother, in my opinion; comforting you and witnessing that this is the true grace of God; keep to it.
δια σιλουανου υμιν του πιστου αδελφου ως λογιζομαι δι ολιγων εγραψα παρακαλων και επιμαρτυρων ταυτην ειναι αληθη χαριν του θεου εις ην εστηκατε
- 13 Вітає вас разом вибрана Церква в Вавилоні, і Марко, мій син.
She who is in Babylon, who has a part with you in the purpose of God, sends you her love; and so does my son Mark.
ασπαζεται υμας η εν βαβυλωνι συνεκλεκτη και μαρκος ο υιος μου
- 14 Вітайте один одного поцілунком любови. Мир вам усім у Христі! Амінь.
Give one another the kiss of love. Peace be to you all in Christ.
ασπασασθε αλληλους εν φιληματι αγαπης ειρηνη υμιν πασιν τοις εν χριστω ιησου αμην
- 1 ¶ Симеон Петро, раб та апостол Ісуса Христа, до тих, хто одержав із нами рівноцінну віру в правді Бога нашого й Спасителя Ісуса Христа:
Simon Peter, a servant and Apostle of Jesus Christ, to those who with us have a part in the same holy faith in the righteousness of our God and Saviour Jesus Christ:
συμεων πετρος δουλος και αποστολος ιησου χριστου τοις ισοτιμον ημιν λαχουσιν πιστιν εν δικαιοσυνη του θεου ημων και σωτηρος ιησου χριστου
- 2 благодать вам та мир нехай примножиться в пізнанні Бога й Ісуса, Господа нашого!
May grace and peace ever be increasing in you, in the knowledge of God and of Jesus our Lord;
χαρις υμιν και ειρηνη πληθυνθειη εν επιγνωσει του θεου και ιησου του κυριου ημων
- 3 Усе, що потрібне для життя та побожності, подала нам Його Божа сила пізнанням Того, Хто покликав нас славою та чеснотою.
Because by his power he has given us everything necessary for life and righteousness, through the knowledge of him who has been our guide by his glory and virtue;
ως παντα ημιν της θειας δυναμεωσ αυτου τα προς ζωην και ευσεβειαν δεδωρημενης δια της επιγνωσεωσ του καλεσαντος ημας δια δοξης και αρετης

- 4 Через них даровані нам цінні та великі обітніці, щоб ними ви стали учасниками Божої Істоти, утікаючи від пожадливого світового тління.
And through this he has given us the hope of great rewards highly to be valued; so that by them we might have our part in God's being, and be made free from the destruction which is in the world through the desires of the flesh.
δι' ὧν τα μέγιστα ἡμῖν καὶ τιμὰ ἐπαγγέλματα δεδωρηται ἵνα δια τούτων γενήσθε θείας κοινωνοὶ φύσεως ἀποφυγόντες τῆς ἐν κόσμῳ ἐν ἐπιθυμία φθορᾶς
- 5 ¶ Тому докладіть до цього всю пильність, і покажіть у вашій вірі чесноту, а в чесноті пізнання,
So, for this very cause, take every care; joining virtue to faith, and knowledge to virtue,
καὶ αὐτὸ τοῦτο δε σπουδῆν πᾶσαν παρεσκευκάντες ἐπιχορηγήσατε ἐν τῇ πίστει ὑμῶν τὴν ἀρετὴν ἐν δε τῇ ἀρετῇ τὴν γνῶσιν
- 6 а в пізнанні стримання, а в стриманні терпеливість, а в терпеливості благочестя,
And self-control to knowledge, and a quiet mind to self-control, and fear of God to a quiet mind,
ἐν δε τῇ γνῶσει τὴν ἐγκράτειαν ἐν δε τῇ ἐγκράτειᾳ τὴν ὑπομονὴν ἐν δε τῇ ὑπομονῇ τὴν εὐσεβειαν
- 7 а в благочесті братерство, а в братерстві любов.
And love of the brothers to fear of God, and to love of the brothers, love itself.
ἐν δε τῇ εὐσεβείᾳ τὴν φιλადελφίαν ἐν δε τῇ φιλადελφίᾳ τὴν ἀγαπῆν
- 8 Бо коли це в вас є та примножується, то воно зробить вас неплідними, ані безплідними для пізнання Господа нашого Ісуса Христа.
For if you have these things in good measure, they will make you fertile and full of fruit in the knowledge of our Lord Jesus Christ.
ταῦτα γὰρ ὑμῖν ὑπαρχόντα καὶ πλεονάζοντα οὐκ ἀργούς οὐδε ἀκαρπούς καθίστησιν εἰς τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ ἐπιγνώσιν
- 9 А хто цього не має, той сліпий, короткозорий, він забув про очищення з своїх давніх гріхів.
For the man who has not these things is blind, seeing only what is near, having no memory of how he was made clean from his old sins.
ὦ γὰρ μὴ παρεστὶν ταῦτα τυφλὸς ἐστὶν μωπαζὼν λήθην λαβὼν τοῦ καθαρῖσμου τῶν παλαιᾶν αὐτοῦ ἀμαρτιῶν
- 10 Тому, браття, тим більше дбайте чинити міцним своє покликання та вибрана, бо, роблячи так, ви ніколи не спіткнетесь.
For this reason, my brothers, take all the more care to make your selection and approval certain; for if you do these things you will never have a fall:
διὸ μᾶλλον ἀδελφοὶ σπουδάσατε βεβαίαν ὑμῶν τὴν κλήσιν καὶ ἐκλογὴν ποιῆσθαι ταῦτα γὰρ ποιοῦντες οὐ μὴ πταίσητε ποτε
- 11 Бо щедро відкриється вам вхід до вічного Царства Господа нашого й Спасителя Ісуса Христа.
For so the way will be open to you into the eternal kingdom of our Lord and Saviour Jesus Christ.
οὕτως γὰρ πλουσιῶς ἐπιχορηγήθησεται ὑμῖν ἡ εἰσόδος εἰς τὴν αἰώνιον βασιλείαν τοῦ κυρίου ἡμῶν καὶ σωτῆρος ἰησοῦ χριστοῦ
- 12 ¶ Тому то ніколи я не занедбую про це вам нагадувати, хоч ви й знаєте, і впевнені в теперішній правді.
For this reason I will be ready at all times to keep your memory of these things awake, though you have the knowledge of them now and are well based in your present faith.
διὸ οὐκ ἀμελήσω ὑμᾶς αἰ ὑπομνήσκω περὶ τούτων καιτέρως εἰδοτάς καὶ ἐστηρικμένους ἐν τῇ παρουσίᾳ ἀληθείας
- 13 Бо вважаю я за справедливе, доки я в цій оселі, спонукувати вас нагадуванням,
And it seems right to me, as long as I am in this tent of flesh, to keep your minds awake by working on your memory;
δικαίον δε ἡγούμαι ἐφ' ὅσον εἰμι ἐν τούτῳ τῷ σκηνώματι διεγείρειν ὑμᾶς ἐν ὑπομνήσει
- 14 знаючи, що я незабаром повинен покинути оселю свою, як і Господь наш Ісус Христос об'явив був мені.
For I am conscious that in a short time I will have to put off this tent of flesh, as our Lord Jesus Christ has made clear to me.
εἰδὼς ὅτι ταχὴν ἐστὶν ἡ ἀποθέσις τοῦ σκηνώματος μου καθὼς καὶ ὁ κύριος ἡμῶν ἰησοῦς χριστὸς ἐδηλώσεν μοι
- 15 А я пильнуватиму, щоб ви й по моєму відході завжди мали це в пам'яті.
And I will take every care so that you may have a clear memory of these things after my death.
σπουδάσω δε καὶ ἐκαστοτε εχειν ὑμᾶς μετὰ τὴν ἐμὴν ἐξοδὸν τὴν τούτων μνήμην ποιῆσθαι
- 16 ¶ Бо ми сповістили вам силу та прихід Господа нашого Ісуса Христа, не йдучи за хитро видуманими байками, але будши самовидцями Його величі.
For when we gave you news of the power and the coming of our Lord Jesus Christ, our teaching was not based on stories put together by art, but we were eye-witnesses of his glory.
οὐ γὰρ σεσοφισμένοι μυθοὶς ἐξακολούθησαντες ἐγνωρίσαμεν ὑμῖν τὴν τοῦ κυρίου ἡμῶν ἰησοῦ χριστοῦ δύναμιν καὶ παρουσίαν ἀλλ' ἐποπταί γεννηθέντες τῆς ἐκεῖνου μεγαλειότητος
- 17 Бо Він честь та славу прийняв від Бога Отця, як до Нього прийшов від величної слави голос такий: Це Син Мій Улюблений, що Його Я вподобав!
For God the Father gave him honour and glory, when such a voice came to him out of the great glory, saying, This is my dearly loved Son, with whom I am well pleased.
λαβὼν γὰρ παρὰ θεοῦ πατρὸς τιμὴν καὶ δόξαν φωνῆς ἐνεχθείσης αὐτῷ τοιαύδε ὑπὸ τῆς μεγαλοπρεπούς δόξης οὗτος ἐστὶν ὁ υἱὸς μου ὁ ἀγαπητός εἰς ὃν ἐγὼ εὐδοκῶσα

- 18 І цей голос, що з неба зійшов, ми чули, як із Ним були на святій горі.
And this voice came from heaven even to our ears, when we were with him on the holy mountain.
και ταυτην την φωνην ημεις ηκουσαμεν εξ ουρανου ενεχθεισαν συν αυτω οντες εν τω ορει τω αγιω
- 19 ¶ І ми маємо слово пророче певніше. І ви добре робите, що на нього вважаєте, як на світильника, що світить у темному місці, аж поки зачне розвиднятися, і світова зірниця засяє у ваших серцях,
And so the words of the prophets are made more certain; and it is well for you to give attention to them as to a light shining in a dark place, till the dawn comes and the morning star is seen in your hearts;
και εχομεν βεβαιωτερον τον προφητικον λογον ω καλωσ ποιειτε προσεχοντες ως λυχνω φαινοντι εν αυχηρω τοπω εως ου ημερα διαυγαση και φωσφορος ανατειλη εν ταις καρδιαις υμων
- 20 бо ви знаєте перше про те, що жодне пророцтво в Писанні від власного вияснення не залежить.
Being conscious in the first place that no man by himself may give a special sense to the words of the prophets.
τουτο πρωτον γνωσκοντες οτι πασα προφητεια γραφης ιδιας επιλυσεως ου γινεται
- 21 Бо пророцтва ніколи не було з волі людської, а звіщали його святі Божі мужі, проваджені Духом Святим.
For these words did not ever come through the impulse of men: but the prophets had them from God, being moved by the Holy Spirit.
ου γαρ θεληματι ανθρωπου ηνεχθη ποτε προφητεια αλλ υπο πνευματος αγιου φερομενοι ελαλησαν οι αγιοι θεου ανθρωποι
- 1 ¶ А між людом були й неправдиві пророки, як і будуть між вас учителі неправдиві, що впровадять згубні сєси, відречуться від Владики, що викупив їх, і стягнуть на себе самі скору пєгибєль.
But there were false prophets among the people, as there will be false teachers among you, who will secretly put forward wrong teachings for your destruction, even turning away from the Lord who gave himself for them; whose destruction will come quickly, and they themselves will be the cause of it.
εγενοντο δε και ψευδοπροφηται εν τω λαω ως και εν υμιν εσονται ψευδοδιδασκαλοι οιτινες παρεισαξουσιν αιρεσεις απωλειας και τον αγορασαντα αυτους δεσποτην αρνουμενοι επαγοντες εαυτοις τ αχηνην απωλειαν
- 2 І багато-хто підуть за пожадливістю їхньою, а через них дорога правдива зневажиться.
And a great number will go with them in their evil ways, through whom the true way will have a bad name.
και πολλοι εξακολουθησουσιν αυτων ταις απωλειαις δι ους η οδος της αληθειας βλασφημηθησεται
- 3 ¶ І в зажерливості вони будуть ловити вас словами облесними. Суд на них віддавна не бариться, а їхня загибєль не дримає!
And in their desire for profit they will come to you with words of deceit, like traders doing business in souls: whose punishment has been ready for a long time and their destruction is watching for them.
και εν πλεονεξια πλαστοις λογοις υμας εμπορευσονται οиς το κριμα εκπαλαι ουκ αργει και η απωλεια αυτων ου νυσταζει
- 4 Бо як Бог Ангєлів, що згрішили, не помилював був, а в кайданах темряви вкинув до аду, і передав зберігати на суд;
For if God did not have pity for the angels who did evil, but sent them down into hell, to be kept in chains of eternal night till they were judged;
ει γαρ ο θεος αγγελων αμαρτησαντων ουκ εφεισατο αλλα σειραις ζοφου тарταρωσας παρεδωκεν εις κρισην τετηρημενους
- 5 і Він не помилював першого світу, а зберіг самовосьмого Ноя, проповідника праведности, і навів потопа на світ безбожних;
And did not have mercy on the world which then was, but only kept safe Noah, a preacher of righteousness, with seven others, when he let loose the waters over the world of the evil-doers;
και αρχαιου κοσμου ουκ εφεισατο αλλ ογδοον νοε δικαιοσυνης κηρυκα εφυλαξεν κατακλυσμον κοσμω ασεβων επαξας
- 6 і міста Содом і Гоморру спопелив, засудивши на знищення, і дав приклада для майбутніх безбожників,
And sent destruction on Sodom and Gomorrah, burning them up with fire as an example to those whose way of life might in the future be unpleasing to him;
και πολεις σοδομων και γομορρας τεφρωσας καταστροφη κατεκρινεν υποδειγμα μελλοντων ασεβειν τεθεικως
- 7 ¶ а врятував праведного Лєта, змученого поведженням розпусних людеє,
And kept safe Lot, the upright man, who was deeply troubled by the unclean life of the evil-doers
και δικαιον λωτ καταπονουμενον υπο της των αθεσμων εν ασελγεια αναστροφης ερρυσατο
- 8 бо цей праведник, живши між ними, день-у-день мучив свою праведну душу, бачачи й чуючи вчинки безбожні,
(Because the soul of that upright man living among them was pained from day to day by seeing and hearing their crimes):
βλεμματι γαρ και ακοη ο δικαιος εγκαιτοικων εν αυτοις ημεραν εξ ημερας ψυχην δικαιαν ανομοις εργοις εβασανιζεν

- 9 то вміє Господь рятувати побожних від спокуси, а неправедних берегти на день суду для кари,
The Lord is able to keep the upright safe in the time of testing, and to keep evil-doers under punishment till the day of judging;
 οιδεν κυριος ευσεβεις εκ πειρασμου ρυεσθαι αδικους δε εις ημεραν κρισεως κολαζομενους τηρειν
- 10 ¶ а надто тих, хто ходить за нечистими пожадливостями тіла та погорджує владою; зухвали свавільці, що не бояться зневажати слави,
But specially those who go after the unclean desires of the flesh, and make sport of authority. Ready to take chances, uncontrolled, they have no fear of saying evil of those in high places:
 μαλιστα δε τους οπισω σαρκος εν επιθυμια μιασμου πορευομενους και κυριοτητος καταφρονουντας τολμηται αυθαδεις δοξας ου τρεμουσιν βλασφημουντες
- 11 хоч Анголи, будши міццю та силою більші за них, не несуть до Господа зневажливого суду на них.
Though the angels, who are greater in strength and power, do not make use of violent language against them before the Lord.
 οπου αγγελιοι ισχυι και δυναμει μειζονες οντες ου φερουσιν κατ αυτων παρα κυριω βλασφημον κρισιν
- 12 Вони, немов звірина нерозумна, зроджена природою на зловлення та загибель, зневажають те, чого не розуміють, і в тлінні своїм будуть знищені,
But these men, like beasts without reason, whose natural use is to be taken and put to death, crying out against things of which they have no knowledge, will undergo that same destruction which they are designing for others;
 ουτοι δε ως αλογα ζωα φυσικα γεγενημενα εις αλωσιν και φθοραν εν οις αγνοουσιν βλασφημουντες εν τη φθορα αυτων καταφθαρησονται
- 13 і приймуть за плату за лихі вчинки. Вони повсякденну розпусту вважають за розкіш; самі бруд та неслава, вони насолоджуються своїми оманами, бенкетуючи з вами.
For the evil which overtakes them is the reward of their evil-doing: such men take their pleasure in the delights of the flesh even in the daytime; they are like the marks of a disease, like poisoned wounds among you, feasting together with you in joy;
 κομιουμενοι μισθον αδικιας ηδονην ηγουμενοι την εν ημερα τρυφην σπιλοι και μωμοι εντρυφοντες εν ταις απαιταις αυτων συνευωχουμενοι υμιν
- 14 Їхні очі наповнені перелюбом та гріхом безупинним; вони зваблюють душі незміцнені; вони, діти прокляття, мають серце, привчене до зажерливости.
Having eyes full of evil desire, never having enough of sin; turning feeble souls out of the true way; they are children of cursing, whose hearts are well used to bitter envy;
 οφθαλμους εχοντες μεστους μοιχαλιδος και ακαταπαυστους αμαρτιας δελεαζοντες ψυχας ασθηρικτους καρδιαν γεγυμνασμενην πλεονεξιας εχοντες καταρας τεκνα
- 15 Вони покинули просту дорогу та й заблудили, і пішли слідом за Валаамом Беоровим, що полюбив нагороду несправедливости,
Turning out of the true way, they have gone wandering in error, after the way of Balaam, the son of Beor, who was pleased to take payment for wrongdoing;
 καταλιποντες την ευθειαν οδον επλανηθησαν εξακολουθησαντες τη οδω του βαλααμ του βοσορ ος μισθον αδικιας ηγαπησεν
- 16 але був докорений у своїм беззаконні: німа під'яремна ослиця проговорила людським голосом, та й безум пророка спинула.
But his wrongdoing was pointed out to him: an ass, talking with a man's voice, put a stop to the error of the prophet.
 ελεγξιν δε εσχεν ιδιας παρανομιας υποζυγιον αφωνων εν ανθρωπου φωνη φθεγξαμενον εκωλυσεν την του προφητου παραφρονιαν
- 17 Вони джерела безводні, хмари, бурею гнані; для них приготований морок темряви!
These are fountains without water, and mists before a driving storm; for whom the eternal night is kept in store.
 ουτοι εισιν πηγαι ανυδροι νεφελαι υπο λαιλαπος ελανομεναι οις ο ζοφος του σκοτους εις αιωνα τετηρηται
- 18 Бо, висловлюючи марне базікання, вони зваблюють пожадливістю тіла й розпустою тих, хто ледве втік від тих, хто живе в розпусті.
For with high-sounding false words, making use of the attraction of unclean desires of the flesh, they get into their power those newly made free from those who are living in error;
 υπερογκα γαρ ματαιοτητος φθεγγομενοι δελεαζουσιν εν επιθυμιας σαρκος ασελγειαις τους οντως αποφυγοντας τους εν πλανη αναστρεφομενους
- 19 Вони волю обіцяють їм, самі будши рабами тління. Бо хто ким переможений, той тому й раб.
Saying that they will be free, while they themselves are the servants of destruction; because whatever gets the better of a man makes a servant of him.
 ελευθεριαν αυτοις επαγγελλομενοι αυτοι δουλοι υπαρхонτες της φθορας ω γαρ τις ηττηται τουτω και δεδουλωται
- 20 Бо коли хто втече від нечистоти світу через пізнання Господа й Спасителя Ісуса Христа, а потому знов заплутуються ними та перемагаються, то останнє буває для них гірше першого.
For if, after they have got free from the unclean things of the world through the knowledge of the Lord and Saviour Jesus Christ, they are again taken in the net and overcome, their last condition is worse than their first.
 ει γαρ αποφυγοντες τα μιασματα του κοσμου εν επιγνωσει του κυριου και σωτηρος ιησου χριστου τουτοις δε παλιν εμπλακεντες ηττωνται γεγονεν αυτοις τα εσχατα χειρονα των πρωτων
- 21 Бо краще було б не пізнати їм дороги праведности, аніж, пізнавши, вернутись назад від переданої їм святої заповіді!
For it would have been better for them to have had no knowledge of the way of righteousness, than to go back again from the holy law which was given to them, after having knowledge of it.
 κρειττον γαρ ην αυτοις μη επεγνωκεναι την οδον της δικαιοσυνης η επιγνωσιν επιστρεψαι εκ της παραδοθεισης αυτοις αγιας εντολης

- 22 **Бо їм трапилося за правдивою приказкою: Вертається пес до своєї блювотини, та: Помита свиня йде валятися в калюжу...**
They are an example of that true saying, The dog has gone back to the food it had put out, and the pig which had been washed to its rolling in the dirty earth.
συμβεβηκεν δε αυτοις το της αληθους παροιμιαις κυων επιστρεψας επι το ιδιον εξεραμα και υς λουσαμενη εις κυλισμα βορβορου
- 1 ¶ **Ще вже другого листа пишу я до вас, улюблені. У них нагадуванням я буджу вашу чисту думку,**
My loved ones, this is now my second letter to you, and in this as in the first, I am attempting to keep your true minds awake;
ταυτην ηδη αγαπητοι δευτερην υμιν γραφω επιστολην εν αις διεγειρω υμων εν υπομνησει την ειλικρινη διανοιαν
- 2 **щоб ви пам'ятали слова, що святі пророки давніше звістили їх вам, і заповідь Господа й Спасителя, що одержали через ваших апостолів.**
So that you may keep in mind the words of the holy prophets in the past, and the law of the Lord and Saviour which was given to you by his Apostles.
μνησθηναι των προειρημενων ρηματων υπο των αγιων προφητων και της των αποστολων ημων εντολης του κυριου και σωτηρος
- 3 ¶ **Насамперед знайте оце, що в останні дні прийдуть із насмішками глузії, що ходитимуть за своїми пожадливостями,**
Having first of all the knowledge that in the last days there will be men who, ruled by their evil desires, will make sport of holy things,
τουτο πρωτον γνωσκοντες οτι ελευσονται επ εσχατου των ημερων εμπαικται κατα τας ιδιας αυτων επιθυμιαις πορευομενοι
- 4 **та й скажуть: Де обітниця Його приходу? Бо від того часу, як позасинали наші батьки, усе залишається так від початку творіння.**
Saying, Where is the hope of his coming? From the death of the fathers till now everything has gone on as it was from the making of the world.
και λεγοντες που εστιν η επαγγελια της παρουσιας αυτου αφ ης γαρ οι παταρες εκοιμηθησαν παντα ουτως διαμενει απ αρχης κτισεως
- 5 **Бо сховане від тих, хто хоче цього, що небо було напочатку, а земля із води та водою складена словом Божим,**
But in taking this view they put out of their minds the memory that in the old days there was a heaven, and an earth lifted out of the water and circled by water, by the word of God;
λανθανει γαρ αυτους τουτο θελοντας οτι ουρανοι ησαν εκπαλαι και γη εξ υδατος και δι υδατος συνεστωσα τω του θεου λογω
- 6 **тому тодішній світ, водою потоплений, згинув.**
And that the world which then was came to an end through the overflowing of the waters.
δι ων ο τοτε κοσμος υδατι κατακλυσθεις απολετο
- 7 **А теперішні небо й земля заховані тим самим словом, і зберігаються для огню на день суду й загибелі безбожних людей.**
But the present heaven and the present earth have been kept for destruction by fire, which is waiting for them on the day of the judging and destruction of evil men.
οι δε νυν ουρανοι και η γη αυτου λογω τεθησαυρισμενοι εισιν πυρι τηρουμενοι εις ημεραν κρισεως και απολειαις των ασεβων ανθρωπων
- 8 ¶ **Нехай же одне це не буде заховане від вас, улюблені, що в Господа один день немов тисяча років, а тисяча років немов один день!**
But, my loved ones, keep in mind this one thing, that with the Lord one day is the same as a thousand years, and a thousand years are no more than one day.
εν δε τουτο μη λανθανετω υμας αγαπητοι οτι μια ημερα παρα κυριω ως χιλια ετη και χιλια ετη ως ημερα μια
- 9 ¶ **Не бариться Господь із обітницею, як деякі вважають це барінням, але вам довготерпить, бо не хоче, щоб хто загинув, але щоб усі навернулися до каяття.**
The Lord is not slow in keeping his word, as he seems to some, but he is waiting in mercy for you, not desiring the destruction of any, but that all may be turned from their evil ways.
ου βραδυνει ο κυριος της επαγγελιας ως τινες βραδυτητα ηγουνται αλλα μακροθυμει εις ημας μη βουλομενος τινας απολεσθαι αλλα παντας εις μετανοιαν χωρησαι
- 10 **День же Господній прибуде, як злодій вночі, коли з гуркотом небо мине, а стихії, розпечені, рунуть, а земля та діла, що на ній, погорять...**
But the day of the Lord will come like a thief; and in that day the heavens will be rolled up with a great noise, and the substance of the earth will be changed by violent heat, and the world and everything in it will be burned up.
ηξει δε η ημερα κυριου ως κλεπτης εν νυκτι εν η οι ουρανοι ροιζηδον παρελευσονται στοιχεια δε καυσουμενα λυθησονται και γη και τα εν αυτη εργα κατακαησεται
- 11 ¶ **А коли все оце поруїнується, то якими мусите бути в святому житті та в побожності ви,**
Seeing then that all these things are coming to such an end, what sort of persons is it right for you to be, in all holy behaviour and righteousness,
τουτων ουν παντων λυομενων ποταπους δει υπαρχειν υμας εν αγιαις αναστροφαις και ευσεβειαις
- 12 **що чекасте й прагнете скорого приходу Божого дня, в яким небо, палючися, зникне, а розпалені стихії розтопляться?**
Looking for and truly desiring the coming of the day of God, when the heavens will come to an end through fire, and the substance of the earth will be changed by the great heat?
προσδοκωντας και σπευδοντας την παρουσιαν της του θεου ημερας δι ην ουρανοι πυρουμενοι λυθησονται και στοιχεια καυσουμενα τηκεται
- 13 **Але за Його обітницею ми дожидаємо неба нового й нової землі, що правда на них пробує.**
But having faith in his word, we are looking for a new heaven and a new earth, which will be the resting-place of righteousness.
καινους δε ουρανους και γην καινην κατα το επαγγελμα αυτου προσδοκωμεν εν οις δικαιοσυνη κατοικει

- 14 Тож, улюблені, чекаючи цього, попилюйте, щоб ви знайшлися для Нього нескверні та чисті у мирі.
For this reason, my loved ones, as you are looking for these things, take great care that when he comes you may be in peace before him, free from sin and every evil thing.
διο αγαπητοι ταυτα προσδοκωντες σπουδασατε ασπιλοι και αμωμητοι αυτω ευρεθηναι εν ειρηνη
- 15 А довготерпіння Господа нашого вважайте за спасіння, як і улюблений брат наш Павло написав був до вас за даною йому мудрістю,
And be certain that the long waiting of the Lord is for salvation; even as our brother Paul has said in his letters to you, from the wisdom which was given to him;
και την του κυριου ημων μακροθυμιαν σωτηριαν ηγεισθε καθως και ο αγαπητος ημων αδελφος παυλος κατα την αυτω δοθεισαν σοφιαν εγραψεν υμιν
- 16 як і по всіх посланнях, що в них він говорить про це. У них є дещо тяжко зрозуміле, що неуки та незміцнені перекручують, як і інші Писання, на власну загибель свою.
And as he said in all his letters, which had to do with these things; in which are some hard sayings, so that, like the rest of the holy Writings, they are twisted by those who are uncertain and without knowledge, to the destruction of their souls.
ως και εν πασαις ταις επιστολαις λαλων εν αυταις περι τούτων εν οиς εστιν δυσνοητα τινα α οι αμαθεις και αστηρικτοι στρεβλουσιν ως και τας λοιπας γραφας προς την ιδιαν αυτων απωλειαν
- 17 Тож ви, улюблені, знаючи це наперед, стережіться, щоб не були ви зведені блудом безбожних і не відпали від свого вгрунтування,
For this reason, my loved ones, having knowledge of these things before they take place, take care that you are not turned away by the error of the uncontrolled, so falling from your true faith.
υμεις ουν αγαπητοι προγινωσκοντες φυλασσεσθε ινα μη τη των αθεσμων πλανη συναπαχθεντες εκπεσητε του ιδιου στηριγμου
- 18 але щоб зростали в благодаті й пізнанні Господа нашого й Спасителя Ісуса Христа. Йому слава і тепер, і дня вічного! Амінь.
But be increased in grace and in the knowledge of our Lord and Saviour Jesus Christ. May he have glory now and for ever. So be it.
αυξανετε δε εν χαριτι και γνωσει του κυριου ημων και σωτηρος ιησου χριστου αυτω η δοξα και νυν και εις ημεραν αιωνος αμην
- 1 ¶ Що було від початку, що ми чули, що бачили власними очима, що розглядали, і чого руки наші торкалися, про Слово життя,
That which was from the first, which has come to our ears, and which we have seen with our eyes, looking on it and touching it with our hands, about the Word of life
ο ην απ αρχης ο ακηκοαμεν ο εωρακαμεν τοις οφθαλμοις ημων ο εθεασαμεθα και αι χειρες ημων εψηλαφησαν περι του λογου της ζωης
- 2 а життя з'явилося, і ми бачили, і свідчимо, і звіщасмо вам життя вічне, що в Отця перебувало й з'явилося нам,
(And the life was made clear to us, and we have seen it and are witnessing to it and giving you word of that eternal life which was with the Father and was seen by us);
και η ζωη εφανερωθη και εωρακαμεν και μαρτυρουμεν και απαγγελλομεν υμιν την ζωην την αιωνιον ητις ην προς τον πατερα και εφανερωθη ημιν
- 3 що ми бачили й чули про те ми звіщасмо вам, щоб і ви мали спільність із нами. Спільність же наша з Отцем і Сином Його Ісусом Христом.
We give you word of all we have seen and everything which has come to our ears, so that you may be united with us; and we are united with the Father and with his Son Jesus Christ:
ο εωρακαμεν και ακηκοαμεν απαγγελλομεν υμιν ινα και υμεις κοινωνιαν εχητε μεθ ημων και η κοινωνια δε η ημετερα μετα του πατρος και μετα του υιου αυτου ιησου χριστου
- 4 А це пишемо вам, щоб повна була ваша радість!
And we are writing these things to you so that our joy may be made complete.
και ταυτα γραφομεν υμιν ινα η χαρα ημων η πεπληρωμενη
- 5 ¶ А це звістка, що ми її чули від Нього і звіщасмо вам: Бог є світло, і немає в Нім жадної темряви!
This is the word which came to us from him and which we give to you, that God is light and in him there is nothing dark.
και αυτη εστιν η επαγγελια ην ακηκοαμεν απ αυτου και αναγγελλομεν υμιν οτι ο θεος φως εστιν και σκοτια εν αυτω ουκ εστιν ουδεμια
- 6 Коли ж кажемо, що маємо спільність із Ним, а ходимо в темряві, то неправду говоримо й правди не чинимо!
If we say we are joined to him, and are walking still in the dark, our words are false and our acts are untrue:
εαν ειπωμεν οτι κοινωνιαν εχομεν μετ αυτου και εν τω σκοτει περιπατωμεν ψευδομεθα και ου ποιουμεν την αληθειαν
- 7 Коли ж ходимо в світлі, як Сам Він у світлі, то маємо спільність один із одним, і кров Ісуса Христа, Його Сина, очищує нас від усякого гріха.
But if we are walking in the light, as he is in the light, we are all united with one another, and the blood of Jesus his Son makes us clean from all sin.
εαν δε εν τω φωτι περιπατωμεν ως αυτος εστιν εν τω φωτι κοινωνιαν εχομεν μετ αλληλων και το αιμα ιησου χριστου του υιου αυτου καθαρizei ημας απο πασης αμαρτιας
- 8 ¶ Коли ж кажемо, що не маєм гріха, то себе обманюємо, і немає в нас правди!
If we say that we have no sin, we are false to ourselves and there is nothing true in us.
εαν ειπωμεν οτι αμαρτιαν ουκ εχομεν εαυτους πλανωμεν και η αληθεια ουκ εστιν εν ημιν
- 9 Коли ми свої гріхи визнаємо, то Він вірний та праведний, щоб гріхи нам простити, та очистити нас від неправди всілякої.
If we say openly that we have done wrong, he is upright and true to his word, giving us forgiveness of sins and making us clean from all evil.
εαν ομολογωμεν τας αμαρτιας ημων πιστος εστιν και δικαιος ινα αφη ημιν τας αμαρτιας και καθαριση ημας απο πασης αδικιας

- 10 А як кажемо, що ми не згрішили, то чинимо з Нього неправдомовця, і слова Його нема в нас!
If we say that we have no sin, we make him false and his word is not in us.
εαν ειπωμεν οτι ουχ ημαρτηκαμεν ψευστην ποιουμεν αυτον και ο λογος αυτου ουκ εστιν εν ημιν
- 1 ¶ Діточки мої, це пишу я до вас, щоб ви не грішили! А коли хто згрішить, то маємо Заступника перед Отцем, Ісуса Христа, Праведного.
My little children, I am writing these things to you so that you may be without sin. And if any man is a sinner, we have a friend and helper with the Father, Jesus Christ, the upright one:
τεκνια μου ταυτα γραφω υμιν ινα μη αμαρτητε και εαν τις αμαρτη παρακλητον εχομεν προς τον πατερα ιησουν χριστον δικαιον
- 2 Він убогання за наші гріхи, і не тільки за наші, але й за гріхи всього світу.
He is the offering for our sins; and not for ours only, but for all the world.
και αυτος ιλασμος εστιν περι των αμαρτιων ημων ου περι των ημετερων δε μονον αλλα και περι ολου του κοσμου
- 3 ¶ А що ми пізнали Його, пізнаємо це з того, коли заповіді Його додержуємо.
And by this we may be certain that we have knowledge of him, if we keep his laws.
και εν τωυτω γινωσκομεν οτι εγνωκαμεν αυτον εαν τας εντολας αυτου τηρωμεν
- 4 Хто говорить: Пізнав я Його, але не додержує Його заповідів, той неправдомовець, і немає в нім правди!
The man who says, I have knowledge of him, and does not keep his laws, is false, and there is nothing true in him:
ο λεγων εγνωκα αυτον και τας εντολας αυτου μη τηρων ψευστης εστιν και εν τωυτω η αληθεια ουκ εστιν
- 5 А хто додержує Його слово, у тому Божя любов справді вдосконалилась. Із того ми пізнаємо, що в Нім пробуємо.
But in every man who keeps his word, the love of God is made complete. By this we may be certain that we are in him:
ος δ αν τηρη αυτου τον λογον αληθως εν τωυτω η αγαπη του θεου τετελειωται εν τωυτω γινωσκομεν οτι εν αυτω εσμεν
- 6 А хто каже, що в Нім пробує, той повинен поводитись так, як поведився Він.
He who says that he is living in him, will do as he did.
ο λεγων εν αυτω μενειν οφειλει καθως εκεινος περιεπατησεν και αυτος ουτως περιπατειν
- 7 ¶ Улюблені, не пишу я для вас нову заповідь, але заповідь давню, яку мали від початку: заповідь давня, то слово, що чули його від початку.
My loved ones, I do not give you a new law, but an old law which you had from the first; this old law is the word which came to your ears.
αδελφοι ουκ εντολην καινην γραφω υμιν αλλ εντολην παλαιαν ην ειχετε απ αρχης η εντολη η παλαια εστιν ο λογος ον ηκουσατε απ αρχης
- 8 Але нову заповідь я вам пишу, що справді вона в Нім та в вас, що минається темрява, і світло правдиве вже світить.
Again, I give you a new law, which is true in him and in you; for the night is near its end and the true light is even now shining out.
παλιν εντολην καινην γραφω υμιν ο εστιν αληθες εν αυτω και εν υμιν οτι η σκοτια παραγεται και το φως το αληθινον ηδη φαινει
- 9 Хто говорить, що він пробує у світлі, та ненавидить брата свого, той у темряві досі.
He who says that he is in the light, and has hate in his heart for his brother, is still in the dark.
ο λεγων εν τω φωτι ειναι και τον αδελφον αυτου μισων εν τη σκοτια εστιν εως αρτι
- 10 А хто любить брата свого, той пробує у світлі, і в ньому спотикання немає.
He who has love for his brother is in the light, and there is no cause of error in him.
ο αγαπων τον αδελφον αυτου εν τω φωτι μενει και σκανδαλον εν αυτω ουκ εστιν
- 11 Хто ж ненавидить брата свого, пробує той у темряві й ходить у темряві, і не знає, куди він іде, бо темрява очі йому осліпила.
But he who has hate for his brother is in the dark, walking in the dark with no knowledge of where he is going, unable to see because of the dark.
ο δε μισων τον αδελφον αυτου εν τη σκοτια εστιν και εν τη σκοτια περιπατει και ουκ οιδεν που υπαγει οτι η σκοτια ετυφλωσεν τους οφθαλμους αυτου
- 12 ¶ Пишу я вам, дітоськи, що гріхи вам прощаються ради Ймення Його.
I am writing to you, my children, because you have forgiveness of sins through his name.
γραφω υμιν τεκνια οτι αφεωνται υμιν αι αμαρτια δια το ονομα αυτου
- 13 Пишу вам, батьки, бо ви пізнали Того, Хто від початку. Пишу вам, юнаки, бо перемогли ви лукавого.
I am writing to you, fathers, because you have knowledge of him who was from the first. I am writing to you, young men, because you have overcome the Evil One. I have sent a letter to you, children, because you have knowledge of the Father.
γραφω υμιν πατερες οτι εγνωκατε τον απ αρχης γραφω υμιν νεανισκοι οτι νενικηκατε τον πονηρον γραφω υμιν παιδια οτι εγνωκατε τον πατερα

- 14 Пишу, діти, вам, бо ви пізнали Отця. Я писав вам, батьки, бо ви пізнали Того, Хто від початку. Писав я до вас, юнаки, бо міцні ви, і Слово Боже в вас пробуває, і лукавого перемогли ви.
I have sent a letter to you, fathers, because you have knowledge of him who was from the first. I have sent a letter to you, young men, because you are strong, and the word of God is in you, and because you have overcome the Evil One.
εγραψα υμιν πατερες οτι εγνωκατε τον απ αρχης εγραψα υμιν νεανισκοι οτι ισχυροι εστε και ο λογος του θεου εν υμιν μενει και νενικηκατε τον πονηρον
- 15 Не любіть світу, ані того, що в світі. Коли любіть хто світ, у тім немає любови Отцівської,
Have no love for the world or for the things which are in the world. If any man has love for the world, the love of the Father is not in him.
μη αγαπατε τον κοσμον μηδε τα εν τω κοσμω εαν τις αγαπα τον κοσμον ουκ εστιν η αγαπη του πατρος εν αυτω
- 16 бо все, що в світі: пожадливість тілесна, і пожадливість очам, і пи́ха життєва, це не від Отця, а від світу.
Because everything in the world, the desire of the flesh, the desire of the eyes, and the pride of life, is not of the Father but of the world.
οτι παν το εν τω κοσμω η επιθυμια της σαρκος και η επιθυμια των οφθαλμων και η αλαζονεια του βιου ουκ εστιν εκ του πατρος αλλ εκ του κοσμου εστιν
- 17 Минається і світ, і його пожадливість, а хто Божу волю виконує, той повік пробуває!
And the world and its desires is coming to an end: but he who does God's pleasure is living for ever.
και ο κοσμος παραγεται και η επιθυμια αυτου ο δε ποιων το θελημα του θεου μενει εις τον αιωνα
- 18 ¶ Діти остання година! А що чули були, що антихрист іде, а тепер з'явилося багато антихристів, з цього ми пізнаємо, що остання година настала!
Little children, it is the last hour; and as you were given word that the Antichrist would come, so now a number of Antichrists have come to you; and by this we are certain that it is the last hour.
παιδια εσχατη ωρα εστιν και καθως ηκουσατε οτι ο αντιχριστος ερχεται και νυν αντιχριστοι πολλοι γεγονασιν οθεν γνωσκομεν οτι εσχατη ωρα εστιν
- 19 Із нас вони вийшли, та до нас не належали. Коли б були належали до нас, то залишилися б з нами; але вийшли, щоб відкрилось, що не всі вони наші.
They went out from us but they were not of us; if they had been of us they would still be with us: but they went out from us so that it might be made clear that they were not of us.
εξ ημων εξηλθον αλλ ουκ ησαν εξ ημων ει γαρ ησαν εξ ημων μεμενηκεισαν αν μεθ ημων αλλ ινα φανερωθωσιν οτι ουκ εισιν παντες εξ ημων
- 20 ¶ А ви маєте помазання від Святого, і знаєте все.
And you have the Spirit from the Holy One and you all have knowledge.
και υμεις χρισμα εχετε απο του αγιου και οιδατε παντα
- 21 Я не писав вам, немов ви не знаєте правди, але що знаєте її, і що всяка ле́жа не від правди.
I have not sent you this letter because you have no knowledge of what is true, but because you have knowledge, and because that which is false has nothing in common with that which is true.
ουκ εγραψα υμιν οτι ουκ οιδατε την αληθειαν αλλ οτι οιδατε αυτην και οτι παν ψευδος εκ της αληθειας ουκ εστιν
- 22 Хто неправдомовець, як не той, хто відкидає, що Ісус є Христос? Це антихрист, що відрікається Отця й Сина!
Who is false but he who says that Jesus is not the Christ? He is the Antichrist who has no belief in the Father or the Son.
τις εστιν ο ψευστης ει μη ο αρνουμενος οτι ιησους ουκ εστιν ο χριστος ουτος εστιν ο αντιχριστος ο αρνουμενος τον πατερα και τον υιον
- 23 Кожен, хто відрікається Сина, не має Отця; хто визнає Сина, той має Отця.
He who has no belief in the Son has not the Father: he who makes clear his belief in the Son has the Father.
πας ο αρνουμενος τον υιον ουδε τον πατερα εχει
- 24 Тож, що ви чули з початку, нехай в вас пробуває воно; якщо в вас пробуватиме те, що ви чули з початку, то й ви пробуватимете в Сині й Отці.
But as for you, keep in your hearts the things which were made clear to you from the first. If you keep these things in your hearts you will be kept in the Father and the Son.
υμεις ουν ο ηκουσατε απ αρχης εν υμιν μενετω εαν εν υμιν μεινη ο απ αρχης ηκουσατε και υμεις εν τω υιω και εν τω πατρι μενειτε
- 25 А оце та обітниця, яку Він Сам обіцяв нам: вічне життя.
And this is the hope which he gave you, even eternal life.
και αυτη εστιν η επαγγελια ην αυτος επηγγειλατο ημιν την ζωην την αιωνιον
- 26 Це я написав вам про тих, хто обманює вас.
I am writing these things to you about those whose purpose is that you may be turned out of the true way.
ταυτα εγραψα υμιν περι των πλανωντων υμας

- 27 Α помазання, яке прийняли ви від Нього, воно в вас залишається, і ви не потребуєте, щоб вас хто навчав. А що те помазання само вас навчав про все, воно бо правдиве й нехибне, то я к вас навчило воно, у тім пробувайте.
As for you, the Spirit which he gave you is still in you, and you have no need of any teacher; but as his Spirit gives you teaching about all things, and is true and not false, so keep your hearts in him, through the teaching which he has given you.
 και υμεις το χρισμα ο ελαβετε απ αυτου εν υμιν μενει και ου χρειαν εχετε ινα τις διδασκη υμας αλλ ως το αυτο χρισμα διδασκει υμας περι παντων και αληθες εστιν και ουκ εστιν ψευδος και καθως ε διδασεν υμας μενεει εν αυτω
- 28 ¶ А тепер, діточки, залишайтеся в Нім, щоб, як з'явиться Він, то щоб ми мали відвагу та не були засоромлені Ним під час Його приходу.
And now, my children, keep your hearts in him; so that at his revelation, we may have no fear or shame before him at his coming.
 και νυν τεκνια μενετε εν αυτω ινα οταν φανερωθη εχωμεν παρρησιαν και μη ασχυνθωμεν απ αυτου εν τη παρουσια αυτου
- 29 Коли знаєте, що Він праведний, то знайте, що всякий, хто чинить справедливість, народився від Нього.
If you have knowledge that he is upright, it is clear to you that everyone who does righteousness is his offspring.
 εαν ειδητε οτι δικαιος εστιν γνωσκετε οτι πας ο ποιων την δικαιοσυνην εξ αυτου γεγεννηται
- 1 ¶ Подивіться, яку любов дав нам Отець, щоб ми були дітьми Божими, і ними ми є. Світ нас не знає тому, що Його не пізнав.
See what great love the Father has given us in naming us the children of God; and such we are. For this reason the world does not see who we are, because it did not see who he was.
 ιδετε ποταλην αγαπην δεδωκεν ημιν ο πατηρ ινα τεκνα θεου κληθωμεν δια τουτο ο κοσμος ου γνωσκει ημας οτι ουκ εγνω αυτον
- 2 Улюблені, ми тепер Божі діти, але ще не виявилось, що ми будемо. Та знаємо, що, коли з'явиться, то будем подібні до Нього, бо будемо бачити Його, як Він є.
My loved ones, now we are children of God, and at present it is not clear what we are to be. We are certain that at his revelation we will be like him; for we will see him as he is.
 αγαπητοι νυν τεκνα θεου εσμεν και ουπω εφανερωθη τι εσομεθα οιδαμεν δε οτι εαν φανερωθη ομοιοι αυτω εσομεθα οτι ομοιμεθα αυτον καθως εστιν
- 3 І кожен, хто має на Нього надію оцю, очищає себе так же само, як чистий і Він.
And everyone who has this hope in him makes himself holy, even as he is holy.
 και πας ο εχων την ελπιδα ταυτην επ αυτω αγιζει εαυτον καθως εκεινος αγνος εστιν
- 4 ¶ Кожен, хто чинить гріх, чинить і беззаконня. Бо гріх то беззаконня.
Everyone who is a sinner goes against the law, for sin is going against the law.
 πας ο ποιων την αμαρτιαν και την ανομιαν ποιει και η αμαρτια εστιν η ανομια
- 5 І ви знаєте, що Він був з'явився, щоб гріхи наші взяти, а гріха в Нім нема.
And you have knowledge that he came to take away sin: and in him there is no sin.
 και οιδατε οτι εκεινος εφανερωθη ινα τας αμαρτιας ημων αρη και αμαρτια εν αυτω ουκ εστιν
- 6 Кожен, хто в Нім пробує, не грішить; усякий, хто грішить, не бачив Його, і не пізнав Його.
Anyone who is in him does no sin; anyone who is a sinner has not seen him and has no knowledge of him.
 πας ο εν αυτω μενων ουχ αμαρτανει πας ο αμαρτανων ουχ εωρακεν αυτον ουδε εγνωκεν αυτον
- 7 Діточки, хай ніхто вас не зводить! Хто чинить правду, той праведний, як праведний Він!
My little children, let no man take you out of the true way: he who does righteousness is upright, even as he is upright;
 τεκνια μηδεις πλανατω υμας ο ποιων την δικαιοσυνην δικαιος εστιν καθως εκεινος δικαιος εστιν
- 8 Хто чинить гріх, той від диявола, бо диявол грішить від початку. Тому то з'явився Син Божий, щоб знищити справи диявола.
The sinner is a child of the Evil One; for the Evil One has been a sinner from the first. And the Son of God was seen on earth so that he might put an end to the works of the Evil One.
 ο ποιων την αμαρτιαν εκ του διαβολου εστιν οτι απ αρχης ο διαβολος αμαρτανει εις τουτο εφανερωθη ο υιος του θεου ινα λυση τα εργα του διαβολου
- 9 Кожен, хто родився від Бога, не чинить гріха, бо в нім пробує насіння Його. І не може грішити, бо від Бога народжений він.
Anyone who is a child of God does no sin, because he still has God's seed in him; he is not able to be a sinner, because God is his Father.
 πας ο γεγεννημενος εκ του θεου αμαρτιαν ου ποιει οτι σπερμα αυτου εν αυτω μενει και ου δυναται αμαρτανειν οτι εκ του θεου γεγεννηται
- 10 Цим пізнаються діти Божі та діти дияволові: Кожен, хто праведности не чинить, той не від Бога, як і той, хто брата свого не любить!
In this way it is clear who are the children of God and who are the children of the Evil One; anyone who does not do righteousness or who has no love for his brother, is not a child of God.
 εν τουτω φανερα εστιν τα τεκνα του θεου και τα τεκνα του διαβολου πας ο μη ποιων δικαιοσυνην ουκ εστιν εκ του θεου και ο μη αγαπων τον αδελφον αυτου

- 11 ¶ Бо це та звістка, яку від початку ви чули, щоб любили один одного,
Because this is the word which was given to you from the first, that we are to have love for one another;
οτι αυτη εστιν η αγγελια ην ηκουσατε απ αρχης ινα αγαπωμεν αλληλους
- 12 не так, як той Каїн, що був від лукавого, і брата свого забив. А за що він забив його? Бо лукаві були його вчинки, а брата його праведні.
Not being of the Evil One like Cain, who put his brother to death. And why did he put him to death? Because his works were evil and his brother's works were good.
ου καθως καιν εκ του πονηρου ην και εσφαξεν τον αδελφον αυτου και χαριν τιнос εσφαξεν αυτον οτι τα εργα αυτου πονηρα ην τα δε του αδελφου αυτου δικαια
- 13 Не дивуйтеся, браття мої, коли світ вас ненавидить!
Do not be surprised, my brothers, if the world has no love for you.
μη θαυμαζετε αδελφοι μου ει μισει υμας ο κοσμος
- 14 ¶ Ми знаємо, що ми перейшли від смерті в життя, бо любимо братів. А хто брата не любить, пробуєс той в смерті.
We are conscious that we have come out of death into life because of our love for the brothers. He who has no love is still in death.
ημεις οιδαμεν οτι μεταβηκαμεν εκ του θανατου εις την ζωην οτι αγαπομεν τους αδελφους ο μη αγαπων τον αδελφον μενει εν τω θανατω
- 15 Кожен, хто ненавидить брата свого, той душоуб. А ви знаєте, що жаден душоуб не має вічного життя, що в нім перебувало б.
Anyone who has hate for his brother is a taker of life, and you may be certain that no taker of life has eternal life in him.
пас ο μισων τον αδελφον αυτου ανθρωποκτονος εστιν και οιδατε οτι πας ανθρωποκτονος ουκ εχει ζωην αιωνιον εν αυτω μενουσαν
- 16 Ми з того пізнали любов, що душу Свою Він поклав був за нас. І ми мусимо класти душі за братів!
In this we see what love is, because he gave his life for us; and it is right for us to give our lives for the brothers.
εν τωτω εγνωκαμεν την αγαπην οτι εκεινος υπερ ημων την ψυχην αυτου εθηκεν και ημεις οφειλομεν υπερ των αδελφων τας ψυχας τιθεναι
- 17 А хто має достаток на світі, і бачить брата свого в недостатці, та серце своє зачинає від нього, то як Божа любов пробуєс в такому?
But if a man has this world's goods, and sees that his brother is in need, and keeps his heart shut against his brother, how is it possible for the love of God to be in him?
ος δ αν εχη τον βιον του κοσμου και θεωρη τον αδελφον αυτου χρειαν εχοντα και κλειση τα σπλαγγα αυτου απ αυτου πως η αγαπη του θεου μενει εν αυτω
- 18 Діточки, любімо не словом, ані язиком, але ділом та правдою!
My little children, do not let our love be in word and in tongue, but let it be in act and in good faith.
τεκνια μου μη αγαπομεν λογω μηδε γλωσση αλλ εργα και αληθεια
- 19 Із цього довідусмоє, що ми з правди, і впокоруєм наші серця перед Ним,
In this way we may be certain that we are true, and may give our heart comfort before him,
και εν τωτω γνωσκομεν οτι εκ της αληθειας εσμεν και εμπροσθεν αυτου πεισομεν τας καρδιας ημων
- 20 ¶ бо коли винуватить нас серце, то Бог більший від нашого серця та відає все!
When our heart says that we have done wrong; because God is greater than our heart, and has knowledge of all things.
οτι εαν καταγνωσκη ημων η καρδια οτι μειζων εστιν ο θεος της καρδιας ημων και γνωσκει παντα
- 21 Улюблені, коли не винуватить нас серце, то маємо відвагу до Бога,
My loved ones, if our heart does not say that we have done wrong, we have no fear before him;
αγαπητοι εαν η καρδια ημων μη καταγνωσκη ημων παρησιαν εχομεν προς τον θεον
- 22 і чого тільки попросимо, одержимо від Нього, бо виконуємо Його заповіді та чинимо любе для Нього.
And he gives us all our requests, because we keep his laws and do the things which are pleasing in his eyes.
και ο εαν αιτωμεν λαμβανομεν παρ αυτου οτι τας εντολας αυτου τηρουμεν και τα αρεστα ενωπιον αυτου ποιουμεν
- 23 ¶ І оце Його заповідь, щоб ми вірували в Ім'я Сина Його Ісуса Христа, і щоб любили один одного, як Він нам заповідь дав!
And this is his law, that we have faith in the name of his Son Jesus Christ, and love for one another, even as he said to us.
και αυτη εστιν η εντολη αυτου ινα πιστεωσωμεν τω ονοματι του υιου αυτου ιησου χριστου και αγαπομεν αλληλους καθως εδωκεν εντολην ημιν
- 24 А хто Його заповіді береже, той у Ним пробуєс, а Він у ньому. А що в нас пробуєс, пізнаємо це з того Духа, що Він нам Його дав.
He who keeps his laws is in God and God is in him. And the Spirit which he gave us is our witness that he is in us.
και ο τηρων τας εντολας αυτου εν αυτω μενει και αυτος εν αυτω και εν τωτω γνωσκομεν οτι μενει εν ημιν εκ του πνευματος ου ημιν εδωκεν

- 1 ¶ Улюблені, не кожному духові вірте, але випробуйте духів, чи від Бога вони, бо неправдивих пророків багато з'явилося в світ.
My loved ones, do not put your faith in every spirit, but put them to the test, to see if they are from God: because a great number of false prophets have gone out into the world.
αγαπητοι μη παντι πνευματι πιστευετε αλλα δοκιμαζετε τα πνευματα ει εκ του θεου εστιν οτι πολλοι ψευδοπροφηται εξεληλυθασιν εις τον κοσμον
- 2 Духа Божого цим пізнавайте: кожен дух, який визнає, що Ісус Христос прийшов був у тілі, той від Бога.
By this you may have knowledge of the Spirit of God: every spirit which says that Jesus Christ has come in the flesh is of God:
εν τωτω γινωσκετε το πνευμα του θεου παν πνευμα ο ομολογει ιησουν χριστον εν σαρκι εληλυθота εκ του θεου εστιν
- 3 А кожен дух, який не визнає Ісуса, той не від Бога, але він антихристів, про якого ви чули, що йде, а тепер уже він у світі.
And every spirit which does not say this is not from God: this is the spirit of Antichrist, of which you have had word; and it is in the world even now.
και παν πνευμα ο μη ομολογει τον ιησουν χριστον εν σαρκι εληλυθота εκ του θεου ουκ εστιν και τουτο εστιν το του αντιχριστου ο ακηκοατε οτι ερχεται και νυν εν τω κοσμω εστιν ηδη
- 4 ¶ Ви від Бога, дітки, і ви перемогли їх, більший бо Той, Хто в вас, аніж той, хто в світі.
You are of God, my little children, and you have overcome them because he who is in you is greater than he who is in the world.
υμεις εκ του θεου εστε τεκνια και νενικηκατε αυτους οτι μειζων εστιν ο εν υμιν η ο εν τω κοσμω
- 5 Вони від світу, тому то говорять від світу, а світ слухає їх.
They are of the world, so their talk is the world's talk, and the world gives ear to them.
αυτοι εκ του κοσμου εισιν δια τουτο εκ του κοσμου λαλουσιν και ο κοσμος αυτων ακουει
- 6 Ми від Бога, хто знає Бога, той слухає нас, хто не від Бога, той не слухає нас. Цим пізнаємо Духа правди та духа обману.
We are of God: he who has the knowledge of God gives ear to us; he who is not of God does not give ear to us. By this we may see which is the true spirit, and which is the spirit of error.
ημεις εκ του θεου εσμεν ο γινωσκων τον θεον ακουει ημων ος ουκ εστιν εκ του θεου ουκ ακουει ημων εκ τουτου γινωσκομεν το πνευμα της αληθειας και το πνευμα της πλανης
- 7 ¶ Улюблені, любім один одного, бо від Бога любов, і кожен, хто любить, родився від Бога та відає Бога!
My loved ones, let us have love for one another: because love is of God, and everyone who has love is a child of God and has knowledge of God.
αγαπητοι αγαπωνμεν αλληλους οτι η αγαπη εκ του θεου εστιν και πας ο αγαπων εκ του θεου γεγεννηται και γινωσκει τον θεον
- 8 Хто не любить, той Бога не пізнає, бо Бог є любов!
He who has no love has no knowledge of God, because God is love.
ο μη αγαπων ουκ εγνω τον θεον οτι ο θεος αγαπη εστιν
- 9 Любов Божа до нас з'явилася тим, що Бог Сина Свого Однородженого послав у світ, щоб ми через Нього жили.
And the love of God was made clear to us when he sent his only Son into the world so that we might have life through him.
εν τωτω εφανερωθη η αγαπη του θεου εν ημιν οτι τον υιον αυτου τον μονογενη απεσταλκεν ο θεος εις τον κοσμον ινα ζωσωμεν δι αυτου
- 10 Не в тому любов, що ми полюбили Бога, а що Він полюбив нас, і послав Свого Сина вблаганням за наші гріхи.
And this is love, not that we had love for God, but that he had love for us, and sent his Son to be an offering for our sins.
εν τωτω εστιν η αγαπη ουχ οτι ημεις ηγαπησαμεν τον θεον αλλ οτι αυτος ηγαπησεν ημας και απεστειλεν τον υιον αυτου ιλασμον περι των αμαρτιων ημων
- 11 Улюблені, коли Бог полюбив нас отак, то повинні любити і ми один одного!
My loved ones, if God had such love for us, it is right for us to have love for one another.
αγαπητοι ει ουτως ο θεος ηγαπησεν ημας και ημεις οφειλομεν αλληλους αγαпан
- 12 Бога не бачив ніколи ніхто. Коли один одного любимо, то Бог в нас пробує, а любов Його в нас удосконалилась.
No man has ever seen God: if we have love for one another, God is in us and his love is made complete in us:
θεον ουδεις ποποτε θεαται εαν αγαπωνμεν αλληλους ο θεος εν ημιν мени και η αγαπη αυτου τετελειωμενη εστιν εν ημιν
- 13 Що ми пробуємо в Ньому, а Він у нас, пізнаємо це тим, що Він дав нам від Духа Свого.
And his Spirit which he has given us is the witness that we are in him and he is in us.
εν τωτω γινωσκομεν οτι εν αυτω μενομεν και αυτος εν ημιν οτι εκ του πνευματος αυτου δεδωκεν ημιν
- 14 ¶ І ми бачили й свідчимо, що Отець послав Сина Спасителем світу.
And we have seen and give witness that the Father sent the Son to be the Saviour of the world.
και ημεις θεθαμεθα και μαρτυρομεν οτι ο πατηρ απεσταλκεν τον υιον σωτηρα του κοσμου

- 15 **Κοιλι хтo визнає, що Ісус то Син Божий, то в нїм Бог пробуває, а він у Бoзі.**
Everyone who says openly that Jesus is the Son of God, has God in him and is in God.
oς aν oμoλoγnσn oтi ιησoυς eσтiν o υioς тoυ тhεoυ o тhεoς eν aυтoω мeνeι кaι aυтoς eн тoω тhεω
- 16 **Ми познали й увірвали в ту любов, що Бог її має до нас. Бог є любов, і хто пробуває в любові, пробуває той в Бoзі, і в нїм Бог пробуває!**
And we have seen and had faith in the love which God has for us. God is love, and everyone who has love is in God, and God is in him.
кaι ημeις eγνoκaмeн кaι пeπισтeυкaмeн тnн aγaπnн ηн eчeι o тhεoς eн ημiн o тhεoς aγaπnн eσтiн кaι o мeнoн eн тn aγaπnн eн тoω тhεω мeнeι кaι o тhεoς eн aυтoω
- 17 ¶ **Любов удосконалюється з нами так, що ми маємо відвагу на день судний, бо який Він, такі й ми на цїм світі.**
In this way love is made complete in us, so that we may be without fear on the day of judging, because as he is, so are we in this world.
eн тoυтoω тeтeлeιoυтaι η aγaπnн мeтн ημoн iнa пapρnσiαн eчoмeн eн тn ημepa тnς кpиcтeως oтi кaтoως eкeинoς eσтiн кaι ημeις eσмeн eн тoω кoσμoω тoυтoω
- 18 **Страху немає в любові, але досконала любов проганяє страх геть, бо страх має муку. Хто ж боїться, той не досконалий в любові.**
There is no fear in love: true love has no room for fear, because where fear is, there is pain; and he who is not free from fear is not complete in love.
φoβoς oυк eσтiн eн тn aγaπnн aλλ η тeлeιa aγaπnн eξω бaλλeι тoн φoβoн oтi o φoβoς кoλaσiн eчeι o δe φoβoυмeнoς oυ тeтeлeιoυтaι eн тn aγaπnн
- 19 **Ми любимо Його, бо Він перше нас полюбив.**
We have the power of loving, because he first had love for us.
ημeις aγaπoυмeн aυтoн oтi aυтoς πpωтoς ηγaπnσeн ημaς
- 20 **Як хто скаже: Я Бога люблю, та ненавидить брата свого, той неправдомовець. Бо хто не любить брата свого, якого бачить, як може він Бога любити, Якого не бачить?**
If a man says, I have love for God, and has hate for his brother, his words are false: for how is the man who has no love for his brother whom he has seen, able to have love for God whom he has not seen?
eан тiς eιпn oтi aγaπoυ тoн тhεoн кaι тoн aδeλφoн aυтoυ μiση пcευcтnς eσтiн o γap μн aγaπoυ тoн aδeλφoн aυтoυ oн eωpaкeн тoн тhεoн oн oυч eωpaкeн πoς δyнaтaι aγaπaн
- 21 **І ми оцю заповідь маємо від Нього, щоб, хто любить Бога, той і брата свого любив!**
And this is the word which we have from him, that he who has love for God is to have the same love for his brother.
кaι тaυтnн тnн eнтoλnн eчoмeн aπ aυтoυ iнa o aγaπoυ тoн тhεoн aγaπa кaι тoн aδeλφoн aυтoυ
- 1 ¶ **Κοжен, хто вірус, що Ісус то Христос, той родився від Бога. І кожен, хто любить Того, Хто породив, любить і Того, Хто народився від Нього.**
Everyone who has faith that Jesus is the Christ is a child of God: and everyone who has love for the Father has love for his child.
πaς o πισтeυoυн oтi ιησoυς eσтiн o χpиcтoς eк тoυ тhεoυ γeγeνnнтaι кaι πaς o aγaπoυ тoн γeνнnσaнтa aγaπa кaι тoн γeγeνнμeнoн eξ aυтoυ
- 2 **Що ми любимо Божих дітей, дізнаємося з того, коли любимо Бога і Його заповіді додержуємо.**
In this way, we are certain that we have love for the children of God, when we have love for God and keep his laws.
eн тoυтoω γiнoσкoмeн oтi aγaπoυмeн тa тeкнa тoυ тhεoυ oтaн тoн тhεoн aγaπoυмeн кaι тaς eнтoλaς aυтoυ тnρoυмeн
- 3 **Бо то любов Божа, щоб ми додержували Його заповіді, Його ж заповіді не тяжкі.**
For loving God is keeping his laws: and his laws are not hard.
aυтnн γap eσтiн η aγaπnн тoυ тhεoυ iнa тaς eнтoλaς aυтoυ тnρoυмeн кaι aι eнтoλaι aυтoυ бapeιaι oυк eισiн
- 4 **Бо кожен, хто родився від Бога, перемагає світ. А оце перемога, що світ перемогла, віра наша.**
Anything which comes from God is able to overcome the world: and the power by which we have overcome the world is our faith.
oтi пaн тo γeγeνнμeнoн eк тoυ тhεoυ νiкa тoн кoσμoн кaι aυтnн eσтiн η νiкn η νiкnσaσa тoн кoσμoн η πισтiς ημoн
- 5 **А хто світ перемагає, як не той, хто вірус, що Ісус то Син Божий?**
Who is able to overcome the world but the man who has faith that Jesus is the Son of God?
тiς eσтiн o νiкoυн тoн кoσμoн eι μн o πισтeυoυн oтi ιησoυς eσтiн o υioς тoυ тhεoυ
- 6 ¶ **То Той, що прийшов був водою та кров'ю, Ісус Христос. І не тільки водою, а водою та кров'ю. І Дух свідчить, бо Дух то правда.**
This is he who came by water and by blood, Jesus Christ; not by water only but by water and by blood.
oυтoς eσтiн o eλтoн δι υδaтoς кaι aιμaтoς ιησoυς o χpиcтoς oυк eн тoω υδaтi μoнoн aλλ eн тoω υдaтi кaι тoω aιμaтi кaι тo πнeυμa eσтiн тo μapтypoυн oтi тo πнeυμa eσтiн η aλnтnεiα
- 7 **Бо трoє свідкують на небі: Отець, Слово й Святий Дух, і ці Трoє Одно.**
And the Spirit is the witness, because the Spirit is true.
oтi тpεις eισiн oι μapтypoυнтeς eн тoω oυpaнoω o παтnρ o лoγoς кaι тo aγioн πнeυμa кaι oυтoι oι тpεις eн eισiн

- 8 **І трое свідкують на землі: дух, і вода, і кров, і трое в одно.**
There are three witnesses, the Spirit, the water, and the blood: and all three are in agreement.
 και τρεις εισιν οι μαρτυρουντες εν τη γη το πνευμα και το υδωρ και το αιμα και οι τρεις εις το εν εισιν
- 9 **Коли ми приймаємо свідчення людське, то свідчення Боже вартніше, бо це свідчення Бога, яким свідчив про Сина Свого.**
If we take the witness of men to be true, the witness of God is greater: because this is the witness which God has given about his Son.
 ει την μαρτυριαν των ανθρωπων λαμβανομεν η μαρτυρια του θεου μειζων εστιν οτι αυτη εστιν η μαρτυρια του θεου ην μεμαρτυρηκεν περι του υιου αυτου
- 10 **¶ Хто вірує в Божого Сина, той свідчення має в собі. Хто не вірує Богові, той учинив Його неправдомовцем, бо не вірив у свідчення, яким Бог свідчив про Сина Свого.**
He who has faith in the Son of God has the witness in himself: he who has not faith in God makes him false, because he has not faith in the witness which God has given about his Son.
 ο πιστευων εις τον υιον του θεου εχει την μαρτυριαν εν εαυτω ο μη πιστευων τω θεω ψευστην πεποιηκεν αυτον οτι ου πεπιστευκεν εις την μαρτυριαν ην μεμαρτυρηκεν ο θεος περι του υιου αυτου
- 11 **А це свідчення, що Бог життя вічне нам дав, а життя це у Сині Його.**
And his witness is this, that God has given us eternal life, and this life is in his Son.
 και αυτη εστιν η μαρτυρια οτι ζωην αιωνιον εδωκεν ημιν ο θεος και αυτη η ζωη εν τω υιω αυτου εστιν
- 12 **Хто має Сина, той має життя; хто не має Сина Божого, той не має життя.**
He who has the Son has the life; he who has not the Son of God has not the life.
 ο εχων τον υιον εχει την ζωην ο μη εχων τον υιον του θεου την ζωην ουκ εχει
- 13 **Оце написав я до вас, що віруєте в Ім'я Божого Сина, щоб ви знали, що ви віруючи в Ім'я Божого Сина, маєте вічне життя.**
I have put these things in writing for you who have faith in the name of the Son of God, so that you may be certain that you have eternal life.
 ταυτα εγραψα υμιν τοις πιστευουσιν εις το ονομα του υιου του θεου ινα ειδητε οτι ζωην εχετε αιωνιον και ινα πιστευητε εις το ονομα του υιου του θεου
- 14 **¶ І оце та відвага, що ми маємо до Нього, що коли чого просимо згідно волі Його, то Він слухас нас.**
And we are certain that if we make any request to him which is right in his eyes, he will give ear to us:
 και αυτη εστιν η παρησια ην εχομεν προς αυτον οτι εαν τι αιτωμεθα κατα το θελημα αυτου ακουει ημων
- 15 **А як знаємо, що Він слухас нас, чого тільки ми просимо, то знаємо, що одержуємо те, чого просимо від Нього.**
And if we are certain that he gives ear to all our requests, we are equally certain that we will get our requests.
 και εαν οιδαμεν οτι ακουει ημων ο αν αιτωμεθα οιδαμεν οτι εχομεν τα αιτηματα α ητηκαμεν παρ αυτου
- 16 **Коли хто бачить брата свого, що грішить гріхом не на смерть, нехай молиться за нього, і Він життя йому дасть, тим, хто грішить не на смерть. Є й гріх на смерть, не про нього кажу, щоб молився.**
If a man sees his brother doing a sin which is not bad enough for death, let him make a prayer to God, and God will give life to him whose sin was not bad enough for death. There is a sin whose punishment is death: I do not say that he may make such a request then.
 εαν τις ιδη τον αδελφον αυτου αμαρτανοντα αμαρτιαν μη προς θανατον αιτησει και δωσει αυτω ζωην τοις αμαρτανουσιν μη προς θανατον εστιν αμαρτια προς θανατον ου περι εκεινης λεγω ινα ερωτηση
- 17 **Усяка неправда то гріх. Та є гріх не на смерть.**
All evil-doing is sin: but death is not the punishment for every sort of sin.
 πασα αδικια αμαρτια εστιν και εστιν αμαρτια ου προς θανατον
- 18 **¶ Ми знаємо, що кожен, хто народився від Бога, не грішить, бо хто народився від Бога, той себе береже, і лукавий його не торкається.**
We are certain that one who is a child of God will do no sin, but the Son of God keeps him so that he is not touched by the Evil One.
 οιδαμεν οτι πας ο γεγεννημενος εκ του θεου ουχ αμαρτανει αλλ ο γεννηθεις εκ του θεου τηρει εαυτον και ο πονηρος ουχ απτεται αυτου
- 19 **Ми знаємо, що ми від Бога, і що весь світ лежить у злі.**
We are certain that we are of God, but all the world is in the power of the Evil One.
 οιδαμεν οτι εκ του θεου εσμεν και ο κοσμος ολος εν τω πονηρω кейται
- 20 **Ми знаємо, що Син Божий прийшов, і розум нам дав, щоб пізнати Правдивого, і щоб бути в правдивому Сині Його, Ісусі Христі. Він Бог правдивий і вічне життя!**
And we are certain that the Son of God has come, and has given us a clear vision, so that we may see him who is true, and we are in him who is true, in his Son Jesus Christ. He is the true God and eternal life.
 οιδαμεν δε οτι ο υιος του θεου ηκει και δεδωκεν ημιν διανοιαν ινα γινωσκωμεν τον αληθινον και εσμεν εν τω αληθινω εν τω υιω αυτου ιησου χριστω ουτος εστιν ο αληθινος θεος και η ζωη αιωνιος

- 21 **Дітоньки, бережіться від ідолів! Амінь.**
My little children, keep yourselves from false gods.
τεκνια φυλαζατε εαυτους απο των ειδωλων αμην
- 1 ¶ **Старець вибраній пані та дітям її, яких я поправді люблю, і не тільки я, але й усі, хто правду пізнав,**
I, a ruler in the church, send word to the noble sister who is of God's selection, and to her children, for whom I have true love; and not only I, but all who have knowledge of what is true;
ο πρεσβυτερος εκλεκτη κυρια και τοις τεκνοις αυτης ους εγω αγαπω εν αληθεια και ουκ εγω μονος αλλα και παντες οι εγνωκοτες την αληθειαν
- 2 **за правду, що в нас пробуває й повік буде з нами:**
Because of this true knowledge which is in us, and will be with us for ever:
δια την αληθειαν την μενουσαν εν ημιν και μεθ ημων εσται εις τον αιωνα
- 3 **нехай буде з вами благодать, милість, мир від Бога Отця та Ісуса Христа, Сина Отцевого, у правді та в любові!**
May grace, mercy, and peace be with us from God the Father, and from Jesus Christ, the Son of the Father, in all true love.
εσται μεθ ημων χαρις ελεος ειρηνη παρα θεου πατρος και παρα κυριου ιησου χριστου του υιου του πατρος εν αληθεια και αγαπη
- 4 **Я дуже зрадів, що між дітьми твоїми знайшов таких, що ходять у правді, як заповідь ми прийняли від Отця.**
It gave me great joy to see some of your children walking in the true way, even as we were ordered to do by the Father.
εχαρην λιαν οτι ευρηκα εκ των τεκνων σου περιπατουντας εν αληθεια καθως εντολην ελαβομεν παρα του πατρος
- 5 ¶ **І тепер я благаю тебе, пані, не так, ніби пишу тобі нову заповідь, але ту, яку маємо від початку, щоб ми любили один одного!**
And now, my sister, I make a request to you, not sending you a new law, but the law which we had from the first, that we have love for one another.
και νυν ερωτω σε κυρια ουχ ως εντολην γραφω σοι καινην αλλα ην ειχομεν απ αρχης ινα αγαπωμεν αλληλους
- 6 **А любов ця щоб ми жили згідно з Його заповідями. Це та заповідь, яку ви чули від початку, щоб ви згідно з нею жили.**
And love is the keeping of his laws. This is the law which was given to you from the first, so that you might keep it.
και αυτη εστιν η αγαπη ινα περιπατωμεν κατα τας εντολας αυτου αυτη εστιν η εντολη καθως ηκουσατε απ αρχης ινα εν αυτη περιπατητε
- 7 ¶ **Бо в світ увійшло багато обманців, які не визнають Ісуса Христа, що прийшов був у тілі. Такий то обманець та антихрист!**
Because a number of false teachers have gone out into the world, who do not give witness that Jesus Christ came in the flesh. Such a one is a false teacher and Antichrist.
οτι πολλοι πλανοι εισηλθον εις τον κοσμον οι μη ομολογουντες ιησουν χριστον ερχομενον εν σαρκι ουτος εστιν ο πλανος και ο αντιχριστος
- 8 **Пильнуйте себе, щоб ви не згубили того, над чим працювали, але щоб прийняли повну нагороду.**
Keep watch over yourselves, so that you do not make our work of no effect, but may get your full reward.
βλεπετε εαυτους ινα μη απολεσωμεν α ειργασαμεθα αλλαμισθον πληρη απολαβωμεν
- 9 **Кожен, хто робить переступ та не пробуває в науці Христовій, той Бога не має. А хто пробуває в науці Його, той має і Отця, і Сина.**
Anyone who goes on and does not keep to the teaching of Christ, has not God: he who keeps to the teaching has the Father and the Son.
πας ο παραβαινων και μη μενων εν τη διδαχη του χριστου θεον ουκ εχει ο μενων εν τη διδαχη του χριστου ουτος και τον πατερα και τον υιον εχει
- 10 ¶ **Коли хто приходить до вас, але не приносить науки цієї, не приймайте до дому його, і не вітайте його!**
If anyone comes to you not having this teaching, do not take him into your house or give him words of love:
ει τις ερχεται προς υμας και ταυτην την διδαχην ου φερει μη λαμβανετε αυτον εις οικιαν και χαιρειν αυτω μη λεγετε
- 11 **Хто бо вітає його, той участь бере в лихих учинках його.**
For he who gives him words of love has a part in his evil works.
ο γαρ λεγων αυτω χαιρειν κοινωνει τοις εργοις αυτου τοις πονηροις
- 12 ¶ **Багато я мав написати до вас, але не схотів на папері й чорнилom. Та маю надію прийти до вас, і говорити устами до уст, щоб повна була ваша радість!**
Having much to say to you, it is not my purpose to put it all down with paper and ink: but I am hoping to come to you, and to have talk with you face to face, so that your joy may be full.
πολλα εχων υμιν γραφειν ουκ ηβουληθην δια χαρτου και μελανος αλλα ελπίζω ελθειν προς υμας και στομα προς στομα λαλησαι ινα η χαρα ημων η πεπληρωμενη
- 13 **Вітають тебе діти вибраної сестри твоєї. Амінь.**
The children of your noble sister, who is of God's selection, send you their love.
ασπαζεται σε τα τεκνια της αδελφης σου της εκλεκτης αμην

- 1 ¶ Старець улюбленому Гасві, якого я на правду люблю.
I, a ruler in the church, send word to the well loved Gaius, for whom I have true love.
ο πρεσβυτερος γαιω τω αγαπητω ον εγω αγαπω εν αληθεια
- 2 Улюблений, я молюся, щоб добре велося в усьому тобі, і щоб був ти здоровий, як добре ведеться душі твоїй.
My loved one, it is my prayer that you may do well in all things, and be healthy in body, even as your soul does well.
αγαπητε περι παντων ευχομαι σε ευοδοουσαι και υγαινειν καθως ευοδουται σου η ψυχη
- 3 ¶ Бо я дуже зрадів, як прийшли були браття, і засвідчили правду твою, як ти живеш у правді.
For it gave me great joy when some of the brothers came and gave witness that you had the true faith and were walking in the true way.
εχαρην γαρ λιαν ερχομενων αδελφων και μαρτυρουντων σου τη αληθεια καθως συ εν αληθεια περιπαταις
- 4 Я не маю більшої радості від цієї, щоб чути, що діти мої живуть у правді.
I have no greater joy than to have news that my children are walking in the true way.
μειζοτεραν τουτων ουκ εχω χαραν ινα ακουω τα εμα τεκνα εν αληθεια περιπατουντα
- 5 Улюблений, вірно ти чиниш, як що робиш для братті та для чужинців,
My loved one, you are doing a good work in being kind to those brothers who come from other places;
αγαπητε πιστον ποιεις ο εαν εργαση εις τους αδελφους και εις τους ξενους
- 6 вони про любов твою свідчили Церкві; добре ти зробиш, як їх випроведиш, як достойно для Бога,
Who have given witness to the church of your love for them: and you will do well to send them on their way well cared for, as is right for servants of God:
οι εμαρτυρησαν σου τη αγαπη ενωπιον εκκλησιας ους καλωσ ποιησεις προπεμψας αξιως του θεου
- 7 бо вийшли вони ради Ймення Його, нічого не взявши від поган.
For they went out for love of the Name, taking nothing from the Gentiles.
υπερ γαρ του ονοματος εξηλθον μηδεν λαμβανοντες απο των εθνων
- 8 Отож, ми повинні приймати таких, щоб бути співробітниками правді.
So it is right for us to take in such men as guests, so that we may take our part in the work of the true faith.
ημεις ουν οφειλομεν απολαμβανειν τους τοιουτους ινα συνεργοι γινωμεθα τη αληθεια
- 9 ¶ Я до Церкви писав був, але Діотреф, що любить бути першим у них, нас не приймє.
I sent a letter to the church, but Diotrephes, whose desire is ever to have the first place among them, will not have us there.
εγραψα τη εκκλησια αλλ ο φιλοπρωτευων αυτων διοτρεφης ουκ επιδεχεται ημας
- 10 Тому то, коли я прийду, то згадаю про вчинки його, що їх робить, словами лихими обмовляючи нас. І він тим не задовольнюється, а й сам не приймє братів, і тим, що бажують приймати, боронить, і вигонить із Церкви.
So if I come, I will keep in mind the things he does, talking against us with evil words: and as if this was not enough, he does not take the brothers into his house, and those who are ready to take them in, he keeps from doing so, putting them out of the church if they do.
δια τουτο εαν ελθω υλομησω αυτου τα εργα α ποιει λογοις πονηροις φλυαρων ημας και μη αρκουμενος επι τουτοις ουτε αυτος επιδεχεται τους αδελφους και τους βουλομενους κωλυει και εκ της εκκλησιας εκβαλλει
- 11 Улюблений, не робися подібним до лихого, а до доброго: доброчинєць від Бога, а злочинєць Бога не бачив.
My loved one, do not be copying what is evil, but what is good. He who does good is of God: he who does evil has not seen God.
αγαπητε μη μιμου το κακον αλλα το αγαθον ο αγαθοποιων εκ του θεου εστιν ο δε κακοποιων ουχ εωρακεν τον θεον
- 12 ¶ Про Димитрія свідчили всі й сама правда. І свідчимо й ми, а ви знаєте, що свідчення наше правдиве.
Demetrius has the approval of all men and of what is true: and we give the same witness, and you are certain that our witness is true.
δημητριω μεμαρτυρηται υπο παντων και υπ αυτης της αληθειας και ημεις δε μαρτυρουμεν και οιδατε οτι η μαρτυρια ημων αληθης εστιν
- 13 Багато хотів я писати, та не хочу писати до тебе чорнилом та очеретинкою,
I had much to say to you, but it is not my purpose to put it all down with ink and pen:
πολλα ειχον γραφειν αλλ ου θελω δια μελανος και καλαμου σοι γραψαι

- 14 **αλε μαυ надію побачити тебе незабаром, і говорити устами до уст. (1-15) Мир тобі! Друзі вітають тебе. Привітай друзів поименно! Амінь.**
But I am hoping to see you in a short time, and to have talk with you face to face.
ελπιζω δε ευθεως ιδειν σε και στομα προς στομα λαλησομεν ειρηνη σοι ασπαζονται σε οι φιλοι ασπαζου τους φιλους κατ ονομα
- 1 ¶ **Юда, раб Ісуса Христа, а брат Якова, покликаним, улюбленим у Бозі Отці та збереженим Ісусом Христом:**
Jude, a servant of Jesus Christ and the brother of James, to those of God's selection who have been made holy by God the Father and are kept safe for Jesus Christ:
ιουδας ιησου χριστου δουλος αδελφος δε ιακωβου τοις εν θεω πατρι ηγιασμενοις και ιησου χριστω τετηρημενοις κλητοις
- 2 **милість вам, і мир, і любов хай примножиться!**
May mercy and peace and love be increased in you.
ελεος υμιν και ειρηνη και αγαπη πληθυνθειη
- 3 ¶ **Улюблені, всяке дбання чинивши писати до вас про наше спільне спасіння, я признав за потрібне писати до вас, благаючи боротись за віру, раз дану святам.**
My loved ones, while my thoughts were full of a letter which I was going to send you about our common salvation, it was necessary for me to send you one requesting you with all my heart to go on fighting strongly for the faith which has been given to the saints once and for ever.
αγαπητοι πασαν σπουδην ποιουμενος γραφειν υμιν περι της κοινης σωτηριας αναγκην εσχον γραφαι υμιν παρακαλων επαγωνιζεσθαι τη απαξ παραδοθειση τοις αγιοις πιστει
- 4 **Бо крадькома повходили деякі люди, на цей осуд віддавни призначені, безбожні, що благодать нашого Бога обертають у розпусту, і відкидаються єдиного Владика і Господа нашого Ісуса Христа.**
For certain men have come among you secretly, marked out before in the holy Writings for this evil fate, men without the fear of God, turning his grace into an unclean thing, and false to our only Master and Lord, Jesus Christ.
παρεισεδυσαν γαρ тινεѕ ανθρωποι οι παλαι προγεγραμμενοι ειѕ τουτο το κριμα ασεβειѕ την του θεου ημων χαριν μετατιθεντεѕ ειѕ ασελγειαν και τον μονον δεѕποτην θεον και κυριον ημων ιησουν χριστον αρνουμενοι
- 5 **А я хочу нагадати вам, що раз усе знаєте, що Господь визволив людей від землі єгипетської, а згодом вигубив тих, хто не вірував.**
Now it is my purpose to put you in mind, though you once had knowledge of all these things, of how the Lord, having taken a people safely out of Egypt, later sent destruction on those who had no faith;
υπομνησαι δε υμαѕ βουλομαι ειδοταѕ υμαѕ απαξ τουτο οτι ο κυριοѕ λαον εκ γηѕ αιγυπτου σωσαѕ το δευτερον τουѕ μη πιστευѕανταѕ απολεѕεν
- 6 **І Ангелів, що не зберегли початкового стану свого, але кинули житло своє, Він зберіг у вічних кайданах під темрявою на суд великого дня.**
And the angels who did not keep to their kingdom but went out from the place which was theirs, he has put in eternal chains and in dark night till the great day of the judging.
αγγελουѕ τε τουѕ μη τηρηѕανταѕ την εαυτων αρχην αλλα απολιπονταѕ το ιδιον οικητηριον ειѕ κριѕιν μεγαληѕ ημεραѕ δεѕμοιѕ αιδιοιѕ υπο ζοφον τετηρηκεν
- 7 **Як Содом і Гоморра та міста коло них, що таким самим способом чинили перелюб та ходили за іншим тілом, понесли кару вічного огню, і поставлені в приклад,**
Even as Sodom and Gomorrah, and the towns near them, having like these, given themselves up to unclean desires and gone after strange flesh, have been made an example, undergoing the punishment of eternal fire.
ωѕ ѕοδομα και γομορρα και αι περι αυταѕ πολειѕ τον ομοιον τουτοιѕ τροπον εκπορευεѕαιѕ και απελθουѕαι οπισω ѕαρκοѕ ετεραѕ προκεινται δειγμα πυροѕ αιωνιου δικην υπεχουѕαι
- 8 ¶ **так само буде й цим сновидам, що опоганюють тіло, погорджують владами, зневажають слави.**
In the same way these dreamers make the flesh unclean, having no respect for authorities, and say evil of rulers.
ομοιωѕ μεντοι και ουτοι ενυπνιαζομενοι ѕαρκα мен мαινουѕιν κυριοτητα δε αθετουѕιν δοξαѕ δε βλαѕφημουѕιν
- 9 **І сам Архангол Михаїл, коли сперечався з дияволом і говорив про Мойсеєве тіло, не наважився винести суду зневажливого, а сказав: Хай Господь докорить тобі!**
Now when Michael, one of the chief angels, was fighting against the Evil One for the body of Moses, fearing to make use of violent words against him, he only said, May the Lord be your judge.
ο δε μιχαηλ ο αρχαγγελοѕ οτε τω διαβολω διακρινομενοѕ διελεγετο περι του μοѕеωѕ ѕωματοѕ ουκ ετολημεν κριѕιν επενεγκειν βλαѕφημιαѕ αλλ ειπεν επιτιμησαι σοι κυριοѕ
- 10 **А ці зневажають, чого не знають; а що знають із природи, як німа звірина, то й у тому псуються.**
But these men say evil about such things as they have no knowledge of; and the things of which they have natural knowledge, like beasts without reason, are the cause of their destruction.
ουτοι δε οѕα мен ουκ οиδαѕιν βλαѕφημουѕιν οѕα δε φυѕικωѕ ωѕ та αλογα ζωα επιѕτανται εν τουτοιѕ φθειρονται
- 11 **Горе їм, бо пішли вони дорогою Каїновою, і попали в обману Валаамової заплати, і загинули в бунті Корея!**
A curse on them! They have gone in the way of Cain, running uncontrolled into the error of Balaam for reward, and have come to destruction by saying evil against the Lord, like Korah.
ουαι αυτοιѕ οτι τη οδο του καιν επορευθηѕαν και τη πλανη του βαλααμ μισθου εξεχυθηѕαν και τη αντιλογία του κορε απολωντο

- 12 Вони скелі підводні на ваших вечерях любови, бо з вами без страху їдять та себе попасають; хмари безводні, що носяться вітром; осінні дерева безплідні, двічі померлі, викорінені;
These men are unseen rocks at your love-feasts, when they take part in them with you, keepers of sheep who without fear take the food of the sheep; clouds without water rushing before the wind, wasted trees without fruit, twice dead, pulled up by the roots,
 ουτοι εισιν εν ταις αγαπαις υμων σπιλαδες συνευωχουμενοι αφοβως εαυτους ποιμαινοντες νεφελαι ανυδροι υπο ανεμων περιφερομεναι δενδρα φθινοπωρινα ακαρπα δις αποθανοντα εκριζωθεντα
- 13 люті хвилі морські, що з піною викидають власний сором; зорі блудні, що для них морок темряви бережеться повік.
Violent waves of the sea, streaming with their shame, wandering stars for whom the darkest night is kept in store for ever.
 κυματα αγρια θαλασσης επαφριζοντα τας εαυτων αισχυνας αστερες πλανηται οις ο ζοφος του σκοτους εις τον αιωνα τετηρηται
- 14 Про них же звіщав був Енох, сьомий від Адама, і казав: Ось іде Господь зо Своїми десятками тисяч святих,
The prophet Enoch, who was the seventh after Adam, said of these men, The Lord came with tens of thousands of his saints,
 προεφητευσεν δε και τουτοις εβδομος απο αδαμ ενοχ λεγων ιδου ηλθεν κυριος εν μυριασιν αγιας αυτου
- 15 ¶ щоб суд учинити над усіма, і винуватити всіх безбожних за всі вчинки безбожності їхньої, що безбожно накоїли, та за всі жорстокі слова, що їх говорили на Нього безбожні грішники.
To be the judge of all, and to give a decision against all those whose lives are displeasing to him, because of the evil acts which they have done, and because of all the hard things which sinners without fear of God have said against him.
 ποιησαι κρυσιν κατα παντων και εξελεγξαι παντας τους ασεβεις αυτων περι παντων των εργων ασεβειας αυτων ων ησεβησαν και περι παντων των σκληρων ων ελαλησαν κατα αυτου αμαρτωλοι ασεβεις
- 16 Це ремствувачі, незадоволені з долі своєї, що ходять у своїх пожадливостях, а уста їхні говорять чванливе; вони вихваляють особи для зиску!
These are the men who make trouble, ever desiring change, going after evil pleasures, using high-sounding words, respecting men's position in the hope of reward.
 ουτοι εισιν γογγυσται μεμψιμοιροι κατα τας επιθυμιας αυτων πορευομενοι και το στομα αυτων λαλει υπερογκα θαυμαζοντες προσωπα ωφελειας χαριν
- 17 А ви, улюблені, згадайте слова, що їх давніше казали апостоли Господа нашого Ісуса Христа,
But you, my loved ones, keep in memory the words which were said before by the Apostles of our Lord Jesus Christ,
 υμεις δε αγαπητοι μνησθητε των ρηματων των προειρημενων υπο των αποστολων του κυριου ημων ιησου χριστου
- 18 які вам говорили: За останнього часу будуть глузії, що ходитимуть за своїми пожадливостями та безбожністю.
Now they said to you, In the last days there will be men who, guided by their evil desires, will make sport of holy things.
 οτι ελεγον υμιν οτι εν εσχατω χρονω εссονται εμπλακται κατα τας εαυτων επιθυμιας πορευομενοι των ασεβειων
- 19 Це ті, хто відлучується від єдності, тілесні, що духа не мають.
These are the men who make divisions, natural men, not having the Spirit.
 ουτοι εισιν οι αποδιοριζοντες ψυχικοι πνευμα μη εχοντες
- 20 А ви, улюблені, будуйте себе найсвятішою вашою вірою, моліться Духом Святим,
But you, my loved ones, building yourselves up on your most holy faith, and making prayers in the Holy Spirit,
 υμεις δε αγαπητοι τη αγιωτατη υμων πιστει ελοικοδομουντες εαυτους εν πνευματι αγιω προσευχομενοι
- 21 бережіть себе самих у Божій любові, і чекайте милости Господа нашого Ісуса Христа для вічного життя.
Keep yourselves in the love of God, looking for life eternal through the mercy of our Lord Jesus Christ.
 εαυτους εν αγαπη θεου τηρησατε προσδεχομενοι το ελεος του κυριου ημων ιησου χριστου εις ζωην αιωνιον
- 22 І до одних, хто вагається, будьте милостиві,
And have pity on those who are in doubt;
 και ους мен ελεειτε διακρινομενοι
- 23 спасайте і виврайте з огню, а до інших будьте милосердні зо страхом, і ненавидьте навіть одягу, опоганену від тіла!
And to some give salvation, pulling them out of the fire; and on some have mercy with fear, hating even the clothing which is made unclean by the flesh.
 ους δε εν φοβω σωσετε εκ του πυρος αρπαζοντες μισουντες και τον απο της σαρκος εσπιλωμενον χιτωνα
- 24 А Тому, Хто може вас зберегти від упадку, і поставити перед Свою славою непорочними в радості,
Now to him who is able to keep you from falling, and to give you a place in his glory, free from all evil, with great joy,
 τω δε δυναμενω φυλαξει αυτους απταιστους και στησαι κατενωπιον της δοξης αυτου αμωμους εν αγαλλιασει

- 25 Єдиному премудрому Богові, Спасителеві нашому через Ієсуса Христа, Господа нашого, слава, могутність, сила та влада перше всього віку, і тепер, і на всі віки! Амінь.
To the only God our Saviour, through Jesus Christ our Lord, let us give glory and honour and authority and power, before all time and now and for ever. So be it.
μονω σοφω θεω σωτηρι ημων δοξα και μεγαλωσνη κρατος και εξουσια και νυν και εις παντας τους αιωνας αμην
- 1 ¶ Об'явлення Ієсуса Христа, яке дав Йому Бог, щоб показати Своїм рабам, що незабаром статися має. І Він показав, і послав Своїм Анголом рабові Своєму Іванові,
The Revelation of Jesus Christ which God gave him so that his servants might have knowledge of the things which will quickly take place: and he sent and made it clear by his angel to his servant John;
αποκαλυψις ιησου χριστου ην εδωκεν αυτω ο θεος δειξει τοις δουλοις αυτου α δει γενεσθαι εν ταχει και εσημανεν αποστειλας δια του αγγελου αυτου τω δουλω αυτου ιωαννη
- 2 який свідчив про Слово Боже, і про свідчення Ієсуса Христа, і про все, що він бачив.
Who gave witness of the word of God, and of the witness of Jesus Christ, even of all the things which he saw.
ος εμαρτυρησεν τον λογον του θεου και την μαρτυριαν ιησου χριστου οσα τε ειδεν
- 3 ¶ Блаженний, хто читає, і ті, хто слухає слова пророцтва та додержує написане в ньому, час бо близький!
A blessing be on the reader, and on those who give ear to the prophet's words, and keep the things which he has put in the book: for the time is near.
μακαριος ο αναγνωσκων και οι ακουοντες τους λογους της προφητειας και τηρουντες τα εν αυτη γεγραμμενα ο γαρ καιρος εγγυς
- 4 Іван до семи Церков, що в Азії: благодать вам і мир від Того, Хто є, Хто був і Хто має прийти; і від семи духів, що перед престолом Його,
John to the seven churches which are in Asia: Grace to you and peace, from him who is and was and is to come; and from the seven Spirits which are before his high seat;
ιωαννης ταις επτα εκκλησιας ταις εν τη ασια χαρις υμιν και ειρηνη απο του ο ων και ο ην και ο ερχομενος και απο των επτα πνευματων α εστιν ενωπιον του θρονου αυτου
- 5 та від Ієсуса Христа, а Він Свідок вірний, Первенець з мертвих і Владика земних царів. Йому, що нас полюбив і кров'ю Своєю обмив нас від наших гріхів,
And from Jesus Christ, the true witness, the first to come back from the dead, and the ruler of the kings of the earth. To him who had love for us and has made us clean from our sins by his blood;
και απο ιησου χριστου ο μαρτυς ο πιστος ο πρωτοτοκος εκ των νεκρων και ο αρχων των βασιλειων της γης τω αγαπησαντι ημας και λουσанти ημας απο των αμαρτιων ημων εν τω αιματι αυτου
- 6 що вчинив нас царями, священниками Богові й Отцеві Своєму, Тому слава та сила на вічні віки! Амінь.
And has made us to be a kingdom and priests to his God and Father; to him let glory and power be given for ever and ever. So be it.
και εποιησεν ημας βασιλεις και ιερεις τω θεω και πατρι αυτου αυτω η δοξα και το κρατος εις τους αιωνας των αιωνων αμην
- 7 Ото Він із хмарами йде, і побачить Його кожне око, і ті, що Його прокололи були, і всі племена землі будуть плакати за Ним. Так, амінь!
See, he comes with the clouds, and every eye will see him, and those by whom he was wounded; and all the tribes of the earth will be sorrowing because of him. Yes, so be it.
ιδου ερχεται μετα των νεφελων και οφεται αυτον πας οφθαλμος και οιτινες αυτον εξεκεντησαν και κοπονται επ αυτον πασαι αι φυλαι της γης ναι αμην
- 8 Я Альфа й Омега, говорить Господь, Бог, Той, Хто є, і Хто був, і Хто має прийти, Вседержитель!
I am the First and the Last, says the Lord God who is and was and is to come, the Ruler of all.
εγω ειμι το α και το ω αρχη και τελος λεγει ο κυριος ο ων και ο ην και ο ερχομενος ο παντοκρατωρ
- 9 ¶ Я, Іван, ваш брат і спільник у біді, і в царстві, і в терпінні в Ієусі, був на острові, що зветься Патмос, за Слово Боже і за свідчення Ієсуса Христа.
I, John, your brother, who have a part with you in the trouble and the kingdom and the quiet strength of Jesus, was in the island which is named Patmos, for the word of God and the witness of Jesus.
εγω ιωαννης ο και αδελφος υμων και συκοινωνος εν τη θλιψει και εν τη βασιλεια και υπομονη ιησου χριστου εγενομην εν τη νησω τη καλουμενη πατμω δια τον λογον του θεου και δια την μαρτυριαν ιησου χριστου
- 10 Я був у дусі Господнього дня, і почув за собою голос гучний, немов сурми,
I was in the Spirit on the Lord's day, and a great voice at my back, as of a horn, came to my ears,
εγενομην εν πνευματι εν τη κυριακη ημερα και ηκουσα οπισω μου φωνην μεγαλην ως σαλπιγγος
- 11 який говорив: Що бачиш, напиши те до книги, і пошли до сімох Церков: до Єфесу, і до Смірни, і до Пергаму, і до Тіятирів, і до Сард, і до Філадельфії, і до Лаодикії.
Saying, What you see, put in a book, and send it to the seven churches; to Ephesus and to Smyrna and to Pergamos and to Thyatira and to Sardis and to Philadelphia and to Laodicea.
λεγουσης εγω ειμι το α και το ω ο πρωτος και ο εσχατος και ο βλεπεις γραψον εις βιβλιον και πεμψον ταις εκκλησιας ταις εν ασια εις εφεσον και εις σμυρναν και εις перγαμον και εις θυατειρα και εις сαρδεις και εις φιλαδελφειαν και εις λαοδικειαν
- 12 І я оглянувся, щоб побачити голос, що говорив зо мною. І, оглянувшись, я побачив сім свічників золотих;
And turning to see the voice which said these words to me, I saw seven gold vessels with lights burning in them;
και επεστρεψα βλεπειν την φωνην ητις ελαλησεν μετ εμου και επιστρεψας ειδον επτα λυχνιας χρυσας

- 13 a посеред семи свічників Подібного до Людського Сина, одягненого в довгу одягу і підперезаного по грудях золотим поясом.
And in the middle of them one like a son of man, clothed with a robe down to his feet, and with a band of gold round his breasts.
 και εν μεσω των επτα λυχνιων ομοιον υιω ανθρωπου ενδεδυμενον ποδηρη και περιεζωσμενον προς τοις μαστοις ζωνην χρυσην
- 14 А Його голова та волосся білі, немов біла вовна, як сніг; а очі Його немов полум'я огняне.
And his head and his hair were white like wool, as white as snow; and his eyes were as a flame of fire;
 η δε κεφαλη αυτου και αι τριχες λευκαι ωσει εριον λευκον ως χιον και οι οφθαλμοι αυτου ως φλοξ πυρος
- 15 А ноги Його подібні до міді, розпалені, наче в печі; а голос Його немов шум великої води.
And his feet like polished brass, as if it had been burned in a fire; and his voice was as the sound of great waters.
 και οι ποδες αυτου ομοιοι χαλκολιβανω ως εν καμινω πεπυρωμενοι και η φωνη αυτου ως φωνη υδατων πολλων
- 16 І сім зір Він держав у правиці Своїй, а з уст Його меч обосічний виходив, а обличчя Його, немов сонце, що світить у силі своїй.
And he had in his right hand seven stars: and out of his mouth came a sharp two-edged sword: and his face was like the sun shining in its strength.
 και εχων εν τη δεξια αυτου χειρι αστερας επτα και εκ του στοματος αυτου ρομφαια διστομος οξεια εκπορευομενη και η οψις αυτου ως ο ηλιος φαινει εν τη δυναμει αυτου
- 17 І коли я побачив Його, то до ніг Йому впав, немов мертвий. І поклав Він на мене правицю Свою та й промовив мені: Не лякайся! Я Перший і Останній,
And when I saw him, I went down on my face at his feet as one dead. And he put his right hand on me, saying, Have no fear; I am the first and the last and the Living one;
 και οτε ειδον αυτον επεσα προς τους ποδας αυτου ως νεκρος και επεθηκεν την δεξιαν αυτου χειρα επ εμε λεγων μοι μη φοβου εγω ειμι ο πρωτος και ο εσχατος
- 18 і Живий. І був Я мертвий, а ось Я Живий на вічні віки. І маю ключі Я від смерті й від аду.
And I was dead, and see, I am living for ever, and I have the keys of death and of Hell.
 και ο ζων και εγενομην νεκρος και ιδου ζων ειμι εις τους αιωνας των αιωνων αμην και εχω τας κλεις του αδου και του θανατου
- 19 Отже, напиши, що ти бачив, і що є, і що має бути по цьому!
Put in writing, then, the things which you have seen, and the things which are, and the things which will be after these;
 γραψον α ειδες και α εισιν και α μελλει γινεσθαι μετα ταυτα
- 20 Таємниця семи зір, що бачив ти їх на правиці Моїй, і семи свічників золотих: сім зір, то Анголи семи Церков, а сім свічників, що ти бачив, то сім Церков.
The secret of the seven stars which you saw in my right hand, and of the seven gold vessels with burning lights. The seven stars are the angels of the seven churches: and the seven lights are the seven churches.
 το μυστηριον των επτα αστερων ων ειδες επι της δεξιας μου και τας επτα λυχνιας τας χρυσας οι επτα αστερες αγγελιοι των επτα εκκλησιων εισιν και αι επτα λυχνιας ας ειδες επτα εκκλησιαι εισιν
- 1 ¶ До Ангола Церкви в Ефесі напиши: Оце каже Той, Хто тримає сім зір у правиці Своїй, Хто ходить серед семи свічників золотих:
To the angel of the church in Ephesus say: These things says he who has the seven stars in his right hand, who is walking in the middle of the seven gold lights:
 τω αγγελω της εφεσινης εκκλησιας γραψον ταδε λεγει ο κρατων τους επτα αστερας εν τη δεξια αυτου ο περιπατων εν μεσω των επτα λυχνιων των χρυσων
- 2 Я знаю діла твої, і працю твою, і твою терпеливість, і що не можеш терпіти лихих, і випробував тих, хто себе називав апостолами, але ними не є, і знайшов, що фальшиві вони.
I have knowledge of your doings, and of your hard work and long waiting, and that you will not put up with evil men, and have put to the test those who say they are Apostles and are not, and have seen that they are false;
 οίδα τα εργα σου και τον κοπον σου και την υπομονην σου και οτι ου δυνη βαστασαι κακους και επειρασω τους φασκοντας εισιν αποστολους και ουκ εισιν και ευρες αυτους ψευδεις
- 3 І ти маєш терпіння, і працював для Ймення Мого, але не знемігся.
And you have the power of waiting, and have undergone trouble because of my name, without weariness.
 και εβαστασας και υπομονην εχεις και δια το ονομα μου κεκοπιακας και ου κεκηκας
- 4 Але маю на тебе, що ти покинув свою першу любов.
But I have this against you, that you are turned away from your first love.
 αλλ εχω κατα σου οτι την αγαπην σου την πρωτην αφηκας
- 5 Отож, пам'ятай, звідки ти впав, і покайся, і вчинки давніші роби. Коли ж ні, то до тебе прийду незабаром, і зрушу твого свічника з його місця, якщо не покаєшся.
So keep in mind where you were at first, and be changed in heart and do the first works; or I will come to you, and will take away your light from its place, if your hearts are not changed.
 μηνμονευε ουν ποθεν εκπεπτωκας και μετανοησον και τα πρωτα εργα ποιησον ει δε μη εργομαι σοι ταχει και κινησω την λυχνιαν σου εκ του τοπου αυτης εαν μη μετανοησης

- 6 Але масш оце, що ненавидиш учинки Николаїтів, яких і Я ненавиджу.
But at least you have the credit of hating the works of the Nicolaitans, as I do.
αλλα τουτο εχεις οτι μισεις τα εργα των νικολαιτων α καγω μισω
- 7 Хто має вуха, хай чує, що Дух промовляє Церквам: переможцеві дам їсти від дерева життя, яке в раю Божім.
He who has ears, let him give ear to what the Spirit says to the churches. To him who overcomes I will give of the fruit of the tree of life, which is in the Paradise of God.
ο εχων ους ακουσατω τι το πνευμα λεγει ταις εκκλησιαις τω νικωντι δωσω αυτο φαγειν εκ του ξυλου της ζωης ο εστιν εν μεσω του παραδεισου του θεου
- 8 ¶ А до Ангола Церкви в Смірни напиши: Оце каже Перший й Останній, що був мертвий й ожив:
And to the angel of the church in Smyrna say: These things says the first and the last, who was dead and is living:
και τω αγγελω της εκκλησιας σμυρναϊων γραψον ταδε λεγει ο πρωτος και ο εσχατος ος εγενετο νεκρος και εξησεν
- 9 Я знаю діла твої, і біду, і убозтво, але ти багатий, і зневагу тих, що говорять про себе, ніби юдеї вони, та ними не є, але вони зборище сатани.
I have knowledge of your troubles and how poor you are (but you have true wealth), and the evil words of those who say they are Jews, and are not, but are a Synagogue of Satan.
οιδα σου τα εργα και την θλιψιν και την πτωχειαν πλουσιος δε ει και την βλασφημιαν των λεγοντων ιουδαιους ειναι εαυτους και ουκ εισιν αλλα συναγωγη του σατανα
- 10 Не бійся того, що масш страждати! Ось диявол вкідатиме декого з вас до в'язниць, щоб вас випробувати. І будете мати біду десять день. Будь вірний до смерти, і Я тобі дам вінця життя!
Have no fear of the things which you will have to undergo: see, the Evil One will send some of you into prison, so that you may be put to the test; and you will have great trouble for ten days. Be true till death, and I will give you the crown of life.
μηδεν φοβου α μελλεις πασχειν ιδου μελλει βαλειν εξ υμων ο διαβολος εις φυλακην ινα πειρασθητε και εξετε θλιψιν ημερων δεκα γινου πιστος αχρι θανατου και δωσω σοι τον στεφανον της ζωης
- 11 Хто має вуха, хай чує, що Дух промовляє Церквам: переможець не буде пошкоджений від другої смерти.
He who has ears, let him give ear to what the Spirit says to the churches. He who overcomes will not come under the power of the second death.
ο εχων ους ακουσατω τι το πνευμα λεγει ταις εκκλησιαις ο νικων ου μη αδικηθη εκ του θανατου του δευτερου
- 12 ¶ А до Ангола Церкви в Пергамі напиши: Оце каже Той, що має меч обоїчний:
And to the angel of the church in Pergamos say: These things says he who has the sharp two-edged sword:
και τω αγγελω της εν περγαμω εκκλησιας γραψον ταδε λεγει ο εχων την ρομφαιαν την διστομον την οξειαν
- 13 Я знаю діла твої, і що де ти живеш, там престол сатани. І тримасш ти Ймення Моє, і ти не відкинувся від віри Моєї навіть за днів, коли в вас, де живе сатана, був убитий Антипа, свідок Мій вірний.
I have knowledge that your living-place is where Satan has his seat: and you are true to my name, and were not turned away from your faith in me, even in the days of Antipas, my true witness, who was put to death among you, where Satan has his place.
οιδα τα εργα σου και που κατοικεις οπου ο θρονος του σατανα και κραταις το ονομα μου και ουκ ηρησω την πιστιν μου και εν ταις ημεραις εν αις αντιπας ο μαρτυς μου ο πιστος ος απεκτανθη παρ υμιν οπου κατοικει ο σατανας
- 14 Але трохи Я маю на тебе, бо масш там тих, хто тримається науки Валаама, що навчав був Балака покласти спотикання перед синами Ізраїля, щоб їли ідолоські жертви й розпусту чинили.
But I have some things against you, because you have with you those who keep the teaching of Balaam, by whose suggestion Balak made the children of Israel go out of the right way, taking food which was offered to false gods, and going after the desires of the flesh.
αλλ εχω κατα σου ολιγα οτι εχεις εκει κρατουντας την διδαχην βαλααμ ος ειδιδασκεν εν τω βαλακ βαλειν σκανδαλον ενωπιον των υιων ισραηλ φαγειν ειδωλοθυτα και πορνευσαι
- 15 Так масш і ти таких, що тримаються науки Николаїтської так само.
And you have those who keep the teaching of the Nicolaitans.
ουτως εχεις και συ κραтουντας την διδαχην των νικολαιτων ο μισω
- 16 Тож покайся! Коли ж ні, то до тебе прийду незабаром, і воюватиму з ними мечем Своїх уст.
See, then, that you have a change of heart; or I will come to you quickly, and will make war against them with the sword of my mouth.
μετανοησον ει δε μη ερχομαι σοι ταχυ και πολεμησω μετ αυτων εν τη ρομφαια του στοματος μου

- 17 Хто має вухо, хай чує, що Дух промовляє Церквам: переможцеві дам їсти приховану манну, і дам йому білого каменя, а на камені написане ймення нове, якого не знає ніхто, тільки то й, хто приймє його.
He who has ears, let him give ear to what the Spirit says to the churches. To him who overcomes I will give of the secret manna, and I will give him a white stone, and on the stone a new name, of which no one has knowledge but he to whom it is given.
 ο εχων ους ακουσατω τι το πνευμα λεγει ταις εκκλησιαις τω νικωντι δωσω αυτω φαγειν απο του манна του κεκρυμμενου και δωσω αυτω ψηφον λευκην και επι την ψηφον ονομα καινον γεγραμμεν ον ο ουδεις εγνω ει μη ο λαμβανων
- 18 ¶ I до Ангола Церкви в Тіятирах напиши: Оце каже Син Божий, що має очі Свої, як полум'я огняне, а ноги Його подібні до міді:
And to the angel of the church in Thyatira say: These things says the Son of God, whose eyes are like a flame of fire, and his feet like polished brass:
 και τω αγγελω της εν θυατειροις εκκλησιας γραψον ταδε λεγει ο υιος του θεου ο εχων τους οφθαλμους αυτου ως φλογα πυρος και οι ποδες αυτου ομοιοι χαλκολιβανω
- 19 Я знаю діла твої, і любов, і віру, і службу, і твою терпеливість, і останні вчинки твої, що більші за перші.
I have knowledge of your works, and your love and faith and help and strength in trouble, and that your last works are more than the first.
 οιδα σου τα εργα και την αγαπην και την διακονιαν και την πιστιν και την υπομονην σου και τα εργα σου και τα εσχατα πλειονα των πρωτων
- 20 Але маю на тебе, що жінці Єзавелі, яка каже, ніби вона пророкня, ти попускаєш навчати та зводити рабів Моїх, чинити розпусту та їсти ідолоські жертви.
But I have this against you, that you let the woman Jezebel say she is a prophet and give false teaching, making my servants go after the desires of the flesh and take food offered to false gods.
 αλλ εχω κατα σου ολιγα οτι εας την γυναικα ιεζαβηλ την λεγουσαν εαυτην προφητιν διδασκειν και πλανασθαι εμους δουλους πορνευσαι και ειδωλοθυτα φαγειν
- 21 І Я дав був їй часу, щоб покалася, та вона не схотіла покаятися в розпусті своїй.
And I gave her time for a change of heart, but she has no mind to give up her unclean ways.
 και εδωκα αυτη χρονον ινα μετανοησει εκ της πορνειας αυτης και ου μετανοησεν
- 22 Ось Я кину її на ложе, а тих, що чинять із нею розпусту, у велику біду, коли тільки в учинках своїх не покаються,
See, I will put her into a bed, and those who make themselves unclean with her, into great trouble, if they go on with her works.
 ιδου εγω βαλλω αυτην εις κλινην και τους μοιχευοντας μετ αυτης εις θλιψιν μεγαλην εαν μη μετανοησωσιν εκ των εργαων αυτων
- 23 а діти її поб'ю смертю. І пізнають усі Церкви, що Я Той, Хто нирки й серця вивіряє, і Я кожному з вас дам за вчинками вашими.
And I will put her children to death; and all the churches will see that I am he who makes search into the secret thoughts and hearts of men: and I will give to every one of you the reward of your works.
 και τα τεκνα αυτης αποκτενω εν θανατω και γνωσονται πασαι αι εκκλησιαι οτι εγω ειμι ο ερευνων νεφρους και καρδιας και δωσω υμιν εκαστω κατα τα εργα υμων
- 24 А вам, та іншим, що в Тіятирах, що не мають науки цієї, і як кажуть не розуміють так званих глибин сатани, кажу: не накладу на вас іншого тягару,
But to you I say, to the rest in Thyatira, even to those who have not this teaching, and have no knowledge of the secrets of Satan, as they say; I put on you no other weight.
 υμιν δε λεγω και λοιποις τοις εν θυατειροις οσοι ουκ εχουσιν την διδαχην ταυτην και οτινες ουκ εγνωσαν τα βαθη του σατανα ως λεγουσιν ου βαλω εφ υμας αλλο βαρος
- 25 тільки те, що ви маєте, тримайте, аж поки прийду.
But what you have, keep safe till I come.
 πλην ο εχετε κρατησατε αχρις ου αν ηξω
- 26 А переможцеві, і тому, хто аж до кінця додержує Мої вчинки, Я дам йому владу над поганями,
He who overcomes, and keeps my works to the end, to him I will give rule over the nations,
 και ο νικων και ο τηρων αχρι τελους τα εργα μου δωσω αυτω εξουσιαν επι των εθνων
- 27 і буде пасти їх залізним жезлом; вони, немов глиняний посуд, покрушаться, як і Я одержав владу від Свого Отця,
And he will be ruling them with a rod of iron; as the vessels of the potter they will be broken, even as I have power from my Father:
 και ποιμανει αυτους εν ραβδω σιδηρα ως τα σκευη τα κεραμικα συντριβεται ως καγω ειληφα παρα του πατρος μου
- 28 і дам Я йому зорю досвітню.
And I will give him the morning star.
 και δωσω αυτω τον αστερα τον πρωινον
- 29 Хто має вухо, хай чує, що Дух промовляє Церквам!
He who has ears, let him give ear to what the Spirit says to the churches.
 ο εχων ους ακουσατω τι το πνευμα λεγει ταις εκκλησιαις

- 1 ¶ Α до Ангола Церкви в Сардах напиши: Оте каже Той, Хто має сім Божих духів і сім зір: Я знаю діла твої, що маєш ім'я, ніби живий, а ти мертвий.
And to the angel of the church in Sardis say: These things says he who has the seven Spirits of God and the seven stars: I have knowledge of your works, that you seem to be living but are dead.
 και το αγγελω της εν σαρδεσιν εκκλησιας γραψον ταδε λεγει ο εχων τα πνευματα του θεου και τους επτα αστερας οίδα σου τα εργα οτι το ονομα εχεις οτι ζης και νεκρος ει
- 2 Будь чуйний та решту зміцняй, що мають померти. Бо Я не знайшов твоїх діл закінченими перед Богом Моїм.
Be on the watch, and make strong the rest of the things which are near to death; because as judged by me your works have not come up to God's measure.
 γινου γρηγορων και στηριζον τα λοιπα α μελλει αποθανειν ου γαρ ευρηκα σου τα εργα πεπληρωμενα ενωπιον του θεου
- 3 Отож, пам'ятай, як ти взяв і почув, і бережи, і покайся. А коли ти не чуйний, то на тебе прийду, немов злодій, і ти знати не будеш, якої години на тебе прийду.
Keep in mind, then, the teaching which was given to you, and be ruled by it and have a change of heart. If then you do not keep watch, I will come like a thief, and you will have no knowledge of the hour when I will come on you.
 μηνμονευε ουν πως ειληφας και ηκουσας και τηρει και μετανοησον εαν ουν μη γρηγορησης ηξω επι σε ως κλεπτης και ου μη γνως ποιαν ωραν ηξω επι σε
- 4 Та ти маєш і в Сардах кілька імен, що одержі своєї вони не споганили, і в білій з Мною ходитимуть, бо гідні вони.
But you have some names in Sardis who have kept clean their robes; and as a reward they will go in white with me.
 εχεις ολιγα ονοματα και εν σαρδεσιν α ουκ εμολυναν τα ιματια αυτων και περιπατησουσιν μετ εμου εν λευκοις οτι αξιοι εισιν
- 5 Переможець зодягнеться в білу одержу, а імення його Я не змию із книги життя, і імення його визнаю перед Отцем Своїм і перед Його Анголами.
He who overcomes will be dressed in white, and I will not take his name from the book of life, and I will give witness to his name before my Father, and before his angels.
 ο νικων ουτος περιβαλεται εν ιματιοις λευκοις και ου μη εξαλειψω το ονομα αυτου εκ της βιβλου της ζωης και εξομολογησομαι το ονομα αυτου ενωπιον του πατρος μου και ενωπιον των αγγελων α υτου
- 6 Хто має вухо, хай чує, що Дух промовляє Церквам!
He who has ears, let him give ear to what the Spirit says to the churches.
 ο εχων ους ακουσατω τι το πνευμα λεγει ταις εκκλησιαις
- 7 ¶ I до Ангола Церкви в Філадельфії напиши: Оте каже Святий, Правдивий, що має ключа Давидового, що Він відчиняє, і ніхто не зачинить, що Він зачиняє, і ніхто не відчинить.
And to the angel of the church in Philadelphia say: These things says he who is holy, he who is true, he who has the key of David, opening the door so that it may be shut by no one, and shutting it so that it may be open to no one.
 και το αγγελω της εν φιλαδελφεια εκκλησιας γραψον ταδε λεγει ο αγιος ο αληθινος ο εχων την κλειδα του δαβιδ ο ανοιγων και ουδεις κλειει και κλειει και ουδεις ανοιγει
- 8 Я знаю діла твої. Ось Я перед тобою дверей не зачинив, і їх зачинити не може ніхто. Хоч малу маєш силу, але слово Моє ти зберіг, і від Ймення Мого не відкинувся.
I have knowledge of your works (see, I have put before you an open door which may be shut by no one), and that you have a little strength, and have kept my word, and have been true to my name.
 οίδα σου τα εργα ιδου δεδωκα ενωπιον σου θυραν ανεωγμενην και ουδεις δυναται κλεισαι αυτην οτι μικραν εχεις δυναμιν και ετηρησας μου τον λογον και ουκ ηρησω το ονομα μου
- 9 Ось Я зроблю, що декого з зборища сатани, із тих, що себе називають юдеями, та ними не є, але кажуть неправду, ось Я зроблю, що вони прийдуть та вклоняться перед ногами твоїми, і пізнають, що Я полюбив тебе.
See, I will make those of the Synagogue of Satan who say they are Jews, and are not, but say what is false; I will make them come and give worship before your feet, and see my love for you.
 ιδου διδομι εκ της συναγωγης του σατανα των λεγοντων εαυτους ιουδαιους ειναι και ουκ εισιν αλλα ψευδονται ιδου ποιησω αυτους ινα ηξωσιν και προσκυνησωσιν ενωπιον των ποδων σου και γνωσιν οτι εγω ηγαπησα σε
- 10 А що ти зберіг слово терпіння Мого, то й Я тебе збережу від години випробовування, що має прийти на весь всесвіт, щоб випробувати мешканців землі.
Because you have kept my word in quiet strength, I will keep you from the hour of testing which is coming on all the world, to put to the test those who are on earth.
 οτι ετηρησας τον λογον της υπομονης μου καγω σε τηρησω εκ της ωρας του πειρασμου της μελλουσης ερχεσθαι επι της οικουμενης ολης πειρασαι τους κατοικουντας επι της γης
- 11 Я прийду незабаром. Тримай, що ти маєш, щоб твого вінця ніхто не забрав.
I come quickly: keep that which you have, so that no one may take your crown.
 ιδου ερχομαι ταχυ κρατει ο εχεις ινα μηδεις λαβη τον στεφανον σου
- 12 Переможця зроблю Я стовпом у храмі Бога Мого, і він вже не вийде назовні, і на нім напишу Ім'я Бога Мого й ім'я міста Бога Мого, Єрусалиму Нового, що з неба сходить від Бога Мо го, та нове Ім'я Своє.
Him who overcomes I will make a pillar in the house of my God, and he will go out no more: and I will put on him the name of my God, and the name of the town of my God, the new Jerusalem, which comes down out of heaven from my God, and my new name.
 ο νικων ποιησω αυτον στυλον εν τω ναω του θεου μου και εξω ου μη εξελθη επι και γραψω επ αυτον το ονομα του θεου μου και το ονομα της πολεως του θεου μου της καινης ιερουσαλημ η καταβαινουσα εκ του ουρανου απο του θεου μου και το ονομα μου το καινον

- 13 **Хто має вухо, хай чує, що Дух промовляє Церквам!**
He who has ears, let him give ear to what the Spirit says to the churches.
ο εχων ους ακουσατω τι το πνευμα λεγει ταις εκκλησιαις
- 14 ¶ **І до Ангола Церкви в Лаодикії напиши: Оце каже Амін, Свідок вірний і правдивий, початок Божого творива:**
And to the angel of the church in Laodicea say: These things says the true and certain witness, the head of God's new order:
και τω αγγελω της εκκλησιας λαοδικεων γραψων ταδε λεγει ο αμην ο μαρτυρ ο πιστοσ και αληθινοσ η αρχη της κτισεωσ του θεου
- 15 **Я знаю діла твої, що ти не холодний, ані гарячий. Якби то холодний чи гарячий ти був!**
I have knowledge of your works, that you are not cold or warm: it would be better if you were cold or warm.
οιδα σου τα εργα οτι ουτε ψυχροσ ει ουτε ζεστοσ οφελον ψυχροσ ειησ η ζεστοσ
- 16 **А що ти літеплий, і ні гарячий, ані холодний, то виплону тебе з Своїх уст...**
So because you are not one thing or the other, I will have no more to do with you.
ουτωσ οτι χλιαροσ ει και ουτε ψυχροσ ουτε ζεστοσ μελλω σε εμεσαι εκ του στοματοσ μου
- 17 **Бо ти кажеш: Я багатий, і збагатів, і не потребую нічого. А не знаєш, що ти нужденний, і мізерний, і вбогий, і сліпий, і голий!**
For you say, I have wealth, and have got together goods and land, and have need of nothing; and you are not conscious of your sad and unhappy condition, that you are poor and blind and without clothing.
οτι λεγεισ οτι πλουσιοσ ειμι και πεπλουτηκα και ουδενοσ χρειαν εχω και ουκ οιδασ οτι су ει ο ταλαιπωροσ και ελεινοσ και πτωχοσ και τυφλοσ και γυμνοσ
- 18 **Раджу тобі купити в Мене золота, в огні перочищеного, щоб збагатитись, і білу одягу, щоб зодягтися, і щоб ганьба нагоди твоєї не видна була, а мастью на очі намасти свої очі, щоб ба чити.**
If you are wise you will get from me gold tested by fire, so that you may have true wealth; and white robes to put on, so that your shame may not be seen; and oil for your eyes, so that you may see.
συμβουλευω σοι αγорασαι пар εμου χρυσιον πεπυρωμενον εκ πυροσ ινα πλουτησησ και ιματια λευκα ινα περιβαλη και μη φανερωθη η αισυνη της γυμνοτητοσ σου και κολλουριον εγγρισον τουσ οφθαλμουσ σου ινα βλεπησ
- 19 **Кого Я люблю, тому докоряю й караю того. Будь же ревний і покайся!**
To all those who are dear to me, I give sharp words and punishment: then with all your heart have sorrow for your evil ways.
εγω οσοуσ εан φιλω ελεγχο και παιδεуω ζηλωσον ουν και μετανοησον
- 20 **Ось Я стою під дверима та стукаю: коли хто почує Мій голос і двері відчинить, Я до нього ввійду, і буду вечеряти з ним, а він зо Мною.**
See, I am waiting at the door and giving the sign; if my voice comes to any man's ears and he makes the door open, I will come in to him, and will take food with him and he with me.
ιδου εστηκα επι την θυραν και κρουω εан тиσ ακουση της φωνησ μου και ανοιξη την θυραν εισελυσομαι проσ αυτον και δειπησω μετ αυτου και αυτοσ μετ εμου
- 21 **Переможцеві сісти Я дам на Моему престолі зо Мною, як і Я переміг був, і з Отцем Своїм сів на престолі Його.**
To him who overcomes I will give a place with me on my high seat, even as I overcame, and am seated with my Father on his high seat.
ο νικων δωσω αυτω καθισαι μεт εμου εν τω θρονω μου ωс каγω ενικησα και εκαθισα μετα του πατροσ μου εν τω θρονω αυτου
- 22 **Хто має вухо, хай чує, що Дух промовляє Церквам!**
He who has ears, let him give ear to what the Spirit says to the churches.
ο εχων ουс ακουσατω τι το πνευμα λεγει ταιс εκκλησιαιс
- 1 ¶ **По цьому я поглянув, і ось двері на небі відчинені, і перший голос, що я чув його, як сурму, що зо мною говорив, сказав: Іди сюди, і Я тобі покажу, що статися має по цьому!**
After these things I saw a door open in heaven, and the first voice came to my ears, like the sound of a horn, saying, Come up here, and I will make clear to you the things which are to come.
μετα ταυτα ειδον και ιδου θυρα ηνεωγμενη εν τω ουρανω και η φωνη η πρωτη ηη ηκουσα ωс салπιγγοс λαλουσηс μεт εμου λεγουσα αναβα ωде και δειξω σοι α δει γενεσθαι μετα ταυτα
- 2 **І зараз у дусі я був. І ось престол стояв на небі, а на престолі Сидячий.**
Straight away I was in the Spirit: and I saw a high seat in heaven, and one was seated on it;
και ευθεωс εγενομην εν πνευματι και ιδου θρονοс екеιτο εν τω ουρανω και επι του θρονου καθημεнос
- 3 **А Сидячий подібний був з вигляду до каменя яспіса й сардиса, а веселка навколо престолу видом подібна була до смарагду.**
And to my eyes he was like a jasper and a sardius stone: and there was an arch of light round the high seat, like an emerald.
και ο καθημεнос ηη ομοιοс ορασει λιθω ιασπιδι και сардинω και ιριс κυκλοθεν του θρονου ομοιοс οраσει сμαραγдинω

- 4 A навколо престолу двадцять чотири престоли, а на престолах я бачив двадцятьох чотирьох старців, що сиділи, у шати білі одягнені, а на головах своїх мали вінці золоті.
And round about the high seat were four and twenty seats: and on them I saw four and twenty rulers seated, clothed in white robes; and on their heads crowns of gold.
και κυκλοθεν του θρονου θronoi eikosi kai tessares kai epi tous throneous eidon tous eikosi kai tessaras presbuterous kathimeneous peribebλημενους εν ιματιοις λευκοις και εσχον επι τας κεφαλας αυτων στεφανους χρυσους
- 5 A від престолу виходили блискавки, і голоси, і громи. А перед престолом горіли сім свічників огняних, а вони сім духів Божих.
And out of the high seat came flames and voices and thunders. And seven lights of fire were burning before the high seat, which are the seven Spirits of God;
και εκ του θρονου εκπορευονται αστραπαι και βρονται και φωναи και επτα λαμπαδες πυρος καιομεναι ενωπιον του θρονου αι εισιν τα επτα πνευματα του θεου
- 6 I перед престолом як море скляне, до кристалю подібне. А серед престолу й навколо престолу четверо тварин, повні очей спереду й ззаду.
And before the high seat there was, as it seemed, a clear sea of glass; and in the middle of the high seat, and round about it, four beasts full of eyes round about.
και ενωπιον του θρονου θαλασσα υαλινη ομοια κρυσταλλω και εν μεσω του θρονου και κυκλο του θρονου τεσσαρα ζωα γεμοντα οφθαλμων εμπροσθεν και οπισθεν
- 7 I перша тварина подібна до лева, а друга тварина подібна до теляти, а третя тварина мала лице, як людина, а четверта тварина подібна до орла, що летить.
And the first beast was like a lion, and the second like an ox, and the third had a face like a man, and the fourth was like an eagle in flight.
και το ζων το πρωτον ομοιον λεοντι και το δευτερον ζων ομοιον βοσχω και το τριτον ζων εχον το προσωπον ος ανθρωπος και το τεταρτον ζων ομοιον αετω πετομενω
- 8 ¶ I ті чотири тварині, кожна з них мала навколо по шість крил, а всередині повна очей. I спокою не мають вони день і ніч, промовляючи: Свят, свят, свят Господь, Бог Вседержитель, що Він був, і що є, і що має прийти!
And the four beasts, having every one of them six wings, are full of eyes round about and inside: and without resting day and night, they say, Holy, holy, holy, Lord God, Ruler of all, who was and is and is to come.
και τεσσαρα ζωα εν καθ εαυτο εχον ανα πτερυγας εξ κυκλοθεν και εσωθεν γεμοντα οφθαλμων και αναπαυσιν ουκ εχουσιν ημερας και νυκτος λεγοντα αγιος αγιος αγιος κυριος ο θεος ο παντοκρατορ ο ην και ο ων και ο ερχομενος
- 9 I коли ті тварини складають славу, і честь, і подяку Тому, Хто сидить на престоли й живе віки вічні,
And when the beasts give glory and honour to him who is seated on the high seat, to him who is living for ever and ever,
και οταν δοσουσιν τα ζωα δοξαν και τιμην και ευχαριστιαν τω καθημενω επι του θρονου τω ζωντι εις τους αιωνας των αιωνων
- 10 тоді падають двадцять чотири старці перед Тим, Хто сидить на престоли, і вклоняються Тому, Хто живе віки вічні, і складають вінці свої перед престолом та кажуть:
The four and twenty rulers go down on their faces before him who is seated on the high seat, and give worship to him who is living for ever and ever, and take off their crowns before the high seat, saying,
πεσονται οι eikosi kai tessaras presbuteroi ενωπιον του καθημενου επι του θρονου και προσκυνουσιν τω ζωντι εις τους αιωνας των αιωνων και βαλλουσιν τους στεφανους αυτων ενωπιον του θρονου λεγοντες
- 11 Достойний Ти, Господи й Боже наш, прийняти славу, і честь, і силу, бо все Ти створив, і з волі Твоєї існує та створене все!
It is right, our Lord and our God, for you to have glory and honour and power: because by you were all things made, and by your desire they came into being.
αξιος ει κυριε λαβειν την δοξαν και την τιμην και την δυναμιν οτι συ εκτισας τα παντα και δια το θελημα σου εισιν και εκτισθησαν
- 1 ¶ I я бачив в правиці Того, Хто сидить на престоли, книгу, написану всередині й назовні, і запечатану сімома печатками.
And I saw in the right hand of him who was seated on the high seat, a book with writing inside it and on the back, shut with seven stamps of wax.
και ειδον επι την δεξιαν του καθημενου επι του θρονου βιβλιον γεγραμμενον εσωθεν και οπισθεν κατεσφραγισμενον σφραγισιν επτα
- 2 I бачив я потужного Ангола, який гучним голосом кликав: Хто гідний розгорнути книгу, і зламати печатки її?
And I saw a strong angel saying in a loud voice, Who is able to make the book open, and to undo its stamps?
και ειδον αγγελον ισχυρον κηρυσσοντα φωνη μεγαλη τις εστιν αξιος ανοιξει το βιβλιον και λυσαι τας σφραγιδας αυτου
- 3 I не міг ніхто ні на небі, ні на землі, ані під землею розгорнути книги, ані навіть зазирнути в неї.
And no one in heaven, or on the earth, or under the earth, was able to get the book open, or to see what was in it.
και ουδεις ηδυνато εν τω ουρανω ουδε επι της γης ουδε υποκατω της γης ανοιξει το βιβλιον ουδε βλεπειν αυτο
- 4 I плакав я гірко, що не знайшовся ані один гідний розгорнути й прочитати книгу, ані навіть зазирнути в неї.
And I was very sad, because there was no one able to get the book open or to see what was in it.
και εγω εκλαιον πολλα οτι ουδεις αξιος ευρεθη ανοιξει και αναγνωσαι το βιβλιον ουτε βλεπειν αυτο

- 5 Α один із старців промовив до мене: Не плач! Ось Лев, що з племені Юдиного, корень Давидів, переміг так, що може розгорнути книгу, і зламати сім печаток її.
And one of the rulers said to me, Do not be sad: see, the Lion of the tribe of Judah, the Root of David, has overcome, and has power to undo the book and its seven stamps.
και εις εκ των πρεσβυτερων λεγει μοι μη κλαιε ιδου ενικησεν ο λεων ο ων εκ της φυλης ιουδα η ριζα δαβιδ ανοιξει το βιβλιον και λυσαι τας επτα σφραγιδας αυτου
- 6 ¶ I я глянув, і ось серед престолу й чотирьох тварин і серед старців стоїть Агнець, як заколений, що має сім рогів і сім очей, а це сім Божих духів, посланих на всю землю.
And I saw in the middle of the high seat and of the four beasts, and in the middle of the rulers, a Lamb in his place, which seemed as if it had been put to death, having seven horns and seven eyes, which are the seven Spirits of God, sent out into all the earth.
και ειδον και ιδου εν μεσω του θρονου και των τεσσαρων ζωων και εν μεσω των πρεσβυτερων αρνιον εστηκος ως εσφαγμενον εχον κερατα επτα και οφθαλμους επτα οι εισιν τα επτα του θεου πνευματα τα απεσταλμενα εις πασαν την γην
- 7 I Він підійшов, і взяв книгу з правиці Того, Хто сидить на престолі.
And he came and took it out of the right hand of him who was seated on the high seat.
και ηλθεν και ειληφεν το βιβλιον εκ της δεξιας του καθημενου επι του θρονου
- 8 Α коли Він узяв книгу, то чотири тварині й двадцять чотири старці попадали перед Агнем, а кожен мав гусли й золоті чаші, повні пахоців, а вони молитви святих.
And when he had taken the book, the four beasts and the four and twenty rulers went down on their faces before the Lamb, having every one an instrument of music, and gold vessels full of perfumes, which are the prayers of the saints.
και οτε ελαβεν το βιβλιον τα τεσσαρα ζωα και οι εικοσιτεσσαρες πρεσβυτεροι επεσον ενωπιον του αρνιου εχοντες εκαστος κιθαρας και φιαλας χρυσας γεμουσας θυμιματων αι εισιν αι προσευχαι των αγιων
- 9 I нову пісню співають вони, промовляючи: Ти достойний узяти цю книгу, і розкрити печатки її, бо Ти був заколений, і кров'ю Своєю Ти викупив людей Богові з усякого племені, і язика, і народу, і люду.
And their voices are sounding in a new song, saying, It is right for you to take the book and to make it open: for you were put to death and have made an offering to God of your blood for men of every tribe, and language, and people, and nation,
και αδουσιν ωδην καινην λεγοντες αξιος ει λαβειν το βιβλιον και ανοιξει τας σφραγιδας αυτου οτι εσφαγης και ηγορασας τω θεω ημας εν τω αιματι σου εκ πασης φυλης και γλωσσης και λαου και εθνους
- 10 I Ти їх зробив для нашого Бога царями, і священиками, і вони на землі царюватимуть!
And have made them a kingdom and priests to our God, and they are ruling on the earth.
και εποησας ημας τω θεω ημων βασιλεις και ιερεις και βασιλευσομεν επι της γης
- 11 I я бачив, і чув голос багатьох Ангелів навколо престолу, і тварин, і старців, і число їх було десятки тисяч раз по десять тисяч і тисячі тисяч.
And I saw, and there came to my ears the sound of a great number of angels round about the high seat and the beasts and the rulers; and the number of them was ten thousand times ten thousand, and thousands of thousands;
και ειδον και ηκουσα φωνην αγγελων πολλων κυκλοθεν του θρονου και των ζωων και των πρεσβυτερων και χιλιαδες χιλιαδων
- 12 I казали вони гучним голосом: Достойний Агнець, що заколений, прийняти силу, і багатство, і мудрість, і міць, і честь, і славу, і благословення!
Saying with a great voice, It is right to give to the Lamb who was put to death, power and wealth and wisdom and strength and honour and glory and blessing.
λεγοντες φωνη μεγαλη αξιον εστιν το αρνιον το εσφαγμενον λαβειν την δυναμιν και πλουτον και σοφιαν και ισχυν και τιμην και δοξαν και ευλογιαν
- 13 I кожне створіння, що воно на небі, і на землі, і під землею, і на морі, і все, що в них, чув я, говорило: Тому, Хто сидить на престолі, і Агнцеві благословення, і честь, і слава, і сила на вічні віки!
And to my ears came the voice of everything in heaven and on earth and under the earth and in the sea, and of all things which are in them, saying, To him who is seated on the high seat, and to the Lamb, may blessing and honour and glory and power be given for ever and ever.
και παν κτισμα ο εστιν εν τω ουρανω και εν τη γη και υποκατω της γης και επι της θαλασσης α εστιν και τα εν αυτοις παντα ηκουσα λεγοντας τω καθημενω επι του θρονου και τω αρνιω η ευλογια και η τιμη και η δοξα και το κρατος εις τους αιωνας των αιωνων
- 14 Α чотири тварині казали: Амінь! І двадцять чотири старці попадали та поклонились Тому, Хто живе повік віку!
And the four beasts said, So be it. And the rulers went down on their faces and gave worship.
και τα τεσσαρα ζωα ελεγον αμην και οι εικοσιτεσσαρες πρεσβυτεροι επεσαν και προσεκυνησαν ζωντι εις τους αιωνας των αιωνων
- 1 ¶ I я бачив, що Агнець розкрив одну з семи печаток, і почув я одну з чотирьох тих тварин, яка говорила, як голосом грому: Підійди!
And I saw when the Lamb undid one of the stamps, and the voice of one of the four beasts came to my ears, saying as with a voice of thunder, Come and see.
και ειδον οτε ηνοιξεν το αρνιον μιαν εκ των σφραγιδων και ηκουσα ενος εκ των τεσσαρων ζωων λεγοντος ως φωνης βροντης ερχου και βλεπε

- 2 I я глянув, і ось кінь білий, а той, хто на ньому сидів, мав лука. І вінця йому дано, і він вийшов, немов переможець, і щоб перемогти.
And I saw a white horse, and he who was seated on it had a bow; and there was given to him a crown: and he went out with power to overcome.
και ειδον και ιδου ιππος λευκος και ο καθημενος επ αυτω εχων τοξον και εδοθη αυτω στεφανος και εξηλθεν νικων και ινα νικηση
- 3 ¶ I коли другу печатку розкрив, я другу тварину почув, що казала: Підійди!
And when the second stamp was undone, the voice of the second beast came to my ears, saying, Come and see.
και οτε ηνοιξεν την δευτεραν σφραγιδα ηκουσα του δευτερου ζωου λεγοντος ερχου και βλεπε
- 4 I вийшов кінь другий, червоний. А тому, хто на ньому сидів, було дано взяти мир із землі та щоб убивали один одного. І меч великий був даний йому.
And another horse came out, a red horse; and it was given to him who was seated on it to take peace from the earth, so that people might put one another to death: and there was given to him a great sword.
και εξηλθεν αλλος ιππος πυρρος και τω καθημενω επ αυτω εδοθη αυτω λαβειν την ειρηνην απο της γης και ινα αλληλους σφαξουσιν και εδοθη αυτω μαχαιρα μεγαλη
- 5 I коли третю печатку розкрив, я третю тварину почув, що казала: Підійди! I я глянув, і ось кінь вороний. А той, хто на ньому сидів, мав вагу в своїй руці.
And when the third stamp was undone, the voice of the third beast came to my ears, saying, Come and see. And I saw a black horse; and he who was seated on it had scales in his hand.
και οτε ηνοιξεν την τριτην σφραγιδα ηκουσα του τριτου ζωου λεγοντος ερχου και βλεπε και ειδον και ιδου ιππος μελας και ο καθημενος επ αυτω εχων ζυγον εν τη χειρι αυτου
- 6 I я ніби голос почув посеред чотирьох тих тварин, що казав: Ківш пшениці за динарія, і три ковші ячменю за динарія, а оливи й вина не марнуй!
And a voice came to my ears, from the middle of the four beasts, saying, A measure of grain for a penny, and three measures of barley for a penny: and see that you do no damage to the oil and the wine.
και ηκουσα φωνην εν μεσω των τεσσαρων ζωων λεγουσαν χοινηξ σιτου δηναριου και τρεις χοιδικες κριθης δηναριου και το ελαιον και τον οινον μη αδικησης
- 7 А коли Він четверту печатку розкрив, я четверту тварину почув, що казала: Підійди!
And when the fourth stamp was undone, the voice of the fourth beast came to my ears, saying, Come and see.
και οτε ηνοιξεν την σφραγιδα την τεταρτην ηκουσα φωνην του τεταρτου ζωου λεγουσαν ερχου και βλεπε
- 8 I я глянув, і ось кінь чалий. А той, хто на ньому сидів, на ім'я йому Смерть, за ним же слідом ішов Ад. І дана їм влада була на четвертій частині землі забивати мечем, і голодом, і мором, і земними звірми.
And I saw a grey horse, and the name of him who was seated on it was Death; and Hell came after him. And there was given to them authority over the fourth part of the earth, to put to destruction by the sword, and by taking away their food, and by death, and by the beasts of the earth.
και ειδον και ιδου ιππος γλωρος και ο καθημενος εпанω αυτου ονομα αυτω ο θανατος και ο αδης ακολουθει μετ αυτου και εδοθη αυτοις εξουσια αποκτειναι επι το τεταρτον της γης εν ρομφαια και εν λιμω και εν θανατω και υπο των θηριων της γης
- 9 ¶ I коли п'яту печатку розкрив, я побачив під жертвником душі побитих за Боже Слово, і за свідчення, яке вони мали.
And when the fifth stamp was undone, I saw under the altar the souls of those who had been put to death for the word of God, and for the witness which they kept.
και οτε ηνοιξεν την πεμπτην σφραγιδα ειδον υποκατω του θυσιαστηριου τας ψυχας των εσφαγμενων δια τον λογον του θεου και δια την μαρτυριαν ην ειχον
- 10 I кликнули вони гучним голосом, кажучи: Аж доки, Владико святий та правдивий, не будеш судити, і не мститимеш тим, хто живе на землі, за кров нашу?
And they gave a great cry, saying, How long will it be, O Ruler, holy and true, before you take your place as judge and give punishment for our blood to those on the earth?
και εκραζον φωνη μεγαλη λεγοντες εως ποτε ο δεσποτης ο αγιος και ο αληθινος ου κρινεις και εκδικεις το αιμα ημων απο των κατοικουντων επι της γης
- 11 I кожному з них дано білу одежу, і сказано їм іще трохи спочити, аж поки доповнять число їхні співслуги, і брати їхні, що будуть побиті, як і вони.
And there was given to every one a white robe, and they were ordered to take their rest for a little time, till the number was complete of the other servants, their brothers, who would be put to death, even as they had been.
και εδοθησαν εκαστοις στολαι λευκαι και ερρεθη αυτοις ινα αναπαυσωνται επι χρονον μικρον εως ου πληρωσονται και οι συνδουλοι αυτων και οι αδελφοι αυτων οι μελλοντες αποκτεινεσθαι ως και αυτοι
- 12 I коли шосту печатку розкрив, я поглянув, і ось сталося велике трясіння землі, і сонце зчорніло, як міх волосяний, і весь місяць зробився, як кров...
And I saw when the sixth stamp was undone, and there was a great earth-shock; and the sun became black as haircloth, and all the moon became as blood;
και ειδον οτε ηνοιξεν την σφραγιδα την εκτην και ιδου σεισμος μεγας εγενετο και ο ηλιος εγενετο μελας ως σακκος τριχινος και η σεληνη εγενετο ως αιμα
- 13 I на землю попадали зорі небесні, як фігове дерево ронить свої незрілі плоди, коли потрясе сильний вітер...
And the stars of heaven were falling to the earth, like green fruit from a tree before the force of a great wind.
και οι αστερες του ουρανου επεσαν εις την γην ως συκη βαλλει τους ολνθους αυτης υπο μεγαλου ανεμου σειομενη

- 14 **И небо сховалось, згорнувшись, немов той сувій пергамену, і кожна гора, і кожен острів порушилися з своїх місць...**
And the heaven was taken away like the roll of a book when it is rolled up; and all the mountains and islands were moved out of their places.
και ουρανος απεχωρισθη ως βιβλιον ειλισσομενον και παν ορος και νησος εκ των τοπων αυτων εκινηθησαν
- 15 **И земні царі, і вельможі та тисячники, і багаті та сильні, і кожен раб та кожен вільний, поховалися у печери та в скелі гірські,**
And the kings of the earth, and the rulers, and the chief captains, and the men of wealth, and the strong, and every servant and free man, took cover in the holes and the rocks of the mountains;
και οι βασιλεις της γης και οι μεγιστανες και οι πλουσιοι και οι χιλιαρχοι και οι δυνατοι και πας δουλος και πας ελευθερος εκρυψαν εαυτους εις τα σπηλαια και εις τας πετρας των ορεων
- 16 **та й кажуть до гір та до скель: Поспадайте на нас, і позакривайте ви нас від лица Того, Хто сидить на престоли, і від гніву Агнца!...**
And they say to the mountains and to the rocks, Come down on us, covering us from the face of him who is seated on the high seat, and from the wrath of the Lamb:
και λεγουσιν τοις ορεσιν και ταις πετραις πεσετε εφ ημας και κρυψατε ημας απο προσωπου του καθημενου επι του θρονου και απο της οργης του αρνιου
- 17 **Бо прийшов це великий день гніву Його, і хто встояти може?**
For the great day of their wrath is come, and who may keep his place?
οτι ηλθεν η ημερα η μεγαλη της οργης αυτου και τις δυναται σταθηναι
- 1 **¶ А по цьому я бачив чотирьох Анголів, що стояли на чотирьох кутах землі та тримали чотири земні вітри, щоб вітер не віяв на землю, ані на море, ані на жодне дерево.**
After this I saw four angels in their places at the four points of the earth, keeping back the four winds in their hands, so that there might be no moving of the wind on the earth, or on the sea, or on any tree.
και μετα ταυτα ειδον τεσσαρας αγγελουc εστωταc επι τας τεσσαρας γωνιαc της γης κρατουνταc τουc τεσσαρας ανεμουc της γης ινα μη πνεη ανεμοc επι της γης μητε επι της θαλασσης μητε επι παν δ ενδρον
- 2 **И бачив я іншого Ангола, що від схід сонця виходив, і мав печатку Бога Живого. І він гучним голосом крикнув до чотирьох Анголів, що їм дано пошкодити землі та морю,**
And I saw another angel coming up from the east, having the mark of the living God: and he said with a great voice to the four angels, to whom it was given to do damage to the earth and the sea,
και ειδον αλλον αγγελον αναβαντα απο ανατολης ηλιου εχοντα σφραγιδα θεου ζωντοc και εκραξεν φωνη μεγαλη τοιc τεσσαρσιν αγγελοιc οиc εδοθη αυτοιc αδικησαι την γην και την θαλασσαν
- 3 **говорячи: Не шкодьте ані землі, ані морю, ані дереву, аж поки ми покладемо печатки рабам Бога нашого на їхніх чолах!**
Do no damage to the earth, or the sea, or the trees, till we have put a mark on the servants of our God.
λεγων μη αδικησητε την γην μητε την θαλασσαν μητε τα δενδρα αχριc ου σφραγιζομεν τουc δουλουc του θεου ημων επι των μετωπων αυτων
- 4 **И почув я число попечатаних: сто сорок чотири тисячі попечатаних від усіх племен Ізраїлевих синів:**
And there came to my ears the number of those who had the mark on their brows, a hundred and forty-four thousand, who were marked out of every tribe of the people of Israel.
και ηκουσα τον αριθμον των εσφραγισμενων ρηδ χιλιαδεc εσφραγισμενοι εκ πασης φυλης υιων ισραηλ
- 5 **з племені Юдиного дванадцять тисяч попечатаних, з племені Рувимового дванадцять тисяч, з племені Гадового дванадцять тисяч,**
Of the tribe of Judah were marked twelve thousand: of the tribe of Reuben twelve thousand: of the tribe of Gad twelve thousand:
εκ φυλης ιουδα ιβ χιλιαδεc εσφραγισμενοι εκ φυλης ρουβην ιβ χιλιαδεc εσφραγισμενοι εκ φυλης γαδ ιβ χιλιαδεc εσφραγισμενοι
- 6 **з племені Асирового дванадцять тисяч, з племені Нефталимового дванадцять тисяч, з племені Манасіїного дванадцять тисяч,**
Of the tribe of Asher twelve thousand: of the tribe of Naphtali twelve thousand: of the tribe of Manasseh twelve thousand:
εκ φυλης ασηρ ιβ χιλιαδεc εσφραγισμενοι εκ φυλης νεφθαλειμ ιβ χιλιαδεc εσφραγισμενοι εκ φυλης мανασση ιβ χιλιαδεc εσφραγισμενοι
- 7 **з племені Симеонового дванадцять тисяч, з племені Левіїного дванадцять тисяч, з племені Іссахарового дванадцять тисяч,**
Of the tribe of Simeon twelve thousand: of the tribe of Levi twelve thousand: of the tribe of Issachar twelve thousand:
εκ φυλης συμεων ιβ χιλιαδεc εσφραγισμενοι εκ φυλης λευι ιβ χιλιαδεc εσφραγισμενοι εκ φυλης ισαχαρ ιβ χιλιαδεc εσφραγισμενοι
- 8 **з племені Завулонового дванадцять тисяч, з племені Йосипового дванадцять тисяч, з племені Веніяминового дванадцять тисяч попечатаних.**
Of the tribe of Zebulun twelve thousand: of the tribe of Joseph twelve thousand: of the tribe of Benjamin were marked twelve thousand.
εκ φυλης ζαβουλων ιβ χιλιαδεc εσφραγισμενοι εκ φυλης ιωσηφ ιβ χιλιαδεc εσφραγισμενοι εκ φυλης βενιαμιν ιβ χιλιαδεc εσφραγισμενοι
- 9 **Потому я глянув, і ось натовп великий, що його зрахувати не може ніхто, з усякого люду, і племен, і народів, і язиків, стояв перед престолом і перед Агнцем, зодягнені в білу одягу, а в їхніх руках було пальмове віття.**
After these things I saw a great army of people more than might be numbered, out of every nation and of all tribes and peoples and languages, taking their places before the high seat and before the Lamb, dressed in white robes, and with branches in their hands,
μετα ταυτα ειδον και ιδου οχλοc πολυc ον αριθμησαι αυτον ουδειc ηδυνατο εκ παντοc εθνουc και φυλων και λαων και γλωσσων εστωτεc ενωπιον του θρονου και ενωπιον του αρνιου περιβεβλημενοι στολαc λευκαc και φοινικεc εν ταιc χερσιν αυτων

- 10 **І** взивали вони гучним голосом, кажучи: Спасіння нашому Богові, що сидить на престолі, і Агнцеві!
Saying with a loud voice, Salvation to our God who is seated on the high seat, and to the Lamb.
 και κραζοντες φωνη μεγαλη λεγοντες η σωτηρια τω καθημενω επι του θρονου του θεου ημων και τω αρνιω
- 11 **А** всі Анголи стояли навколо престолу та старців і чотирьох тих тварин. І вони на обличчя попадали перед престолом, і вклонилися Богові,
And all the angels were round about the high seat, and about the rulers and the four beasts; and they went down on their faces before the high seat, and gave worship to God, saying,
 και παντες οι αγγελιοι εστηκεσαν κυκλω του θρονου και των πρεσβυτερων και των τεσσαρων ζων και επεσον ενωπιον του θρονου επι προσωπον αυτων και προσεκυνησαν τω θεω
- 12 кажучи: Амінь! Благословення, і слава, і мудрість, і хвала, і честь, і сила, і міць нашому Богу на вічні віки! Амінь!
So be it. Let blessing and glory and wisdom and praise and honour and power and strength be given to our God for ever and ever. So be it.
 λεγοντες αμην η ευλογια και η δοξα και η σοφια και η ευχαριστηια και η τιμη και η δυναμις και η ισχυς τω θεω ημων εις τους αιωνας των αιωνων αμην
- 13 ¶ **І** відповів один із старців, і до мене сказав: Оці, що зодягнені в білу одежу, хто вони й звідкіля поприходили?
And one of the rulers made answer, saying to me, These who have on white robes, who are they, and where did they come from?
 και απекριθη εις εκ των πρεσβυτερων λεγων μοι ουτοι οι περιβεβλημενοι τας στολας τας λευκας τινες εισιν και ποθεν ηλθον
- 14 **І** сказав я йому: Мій пане, ти знаєш! Він же мені відказав: Це ті, що прийшли від великого горя, і випрали одіж свою, та вибілили її в крові Агнца...
And I said to him, My lord, you have knowledge. And he said to me, These are they who came through the great testing, and their robes have been washed and made white in the blood of the Lamb.
 και ειρηκα αυτω κυριε συ οιδας και ειπεν μοι ουτοι εισιν οι ερχομενοι εκ της θλιψεως της μεγαλης και επλυναν τας στολας αυτων και ελευκαναν στολας αυτων εν τω αιματι του αρνιου
- 15 Тому то вони перед Божим престолом, і в храмі Його день і ніч Йому служать. А Той, Хто сидить на престолі, розтягне намета над ними.
This is why they are before the high seat of God; and they are his servants day and night in his house: and he who is seated on the high seat will be a tent over them.
 δια τουτο εισιν ενωπιον του θρονου του θεου και λατρευουσιν αυτω ημερας και νυκτος εν τω ναω αυτου και ο καθημενος επι του θρονου σκηνωσει επ αυτους
- 16 Вони голоду й спраги терпіти не будуть уже, і не буде палити їх сонце, ані спека яка.
They will never be in need of food or drink: and they will never again be troubled by the burning heat of the sun:
 ου πεινασουσιν επι ουδε διψησουσιν επι ουδε μη πεση επ αυτους ο ηλιος ουδε παν καυμα
- 17 **Бо** Агнець, що серед престолу, буде їх пасти, і водитиме їх до джерел вод життя. І Бог кожну сльозу з очей їхніх зітре!
For the Lamb who is on the high seat will be their keeper and their guide to fountains of living water: and God will make glad their eyes for ever.
 οτι το αρνιον το αναμεσον του θρονου ποιμανει αυτους και οδηγησει αυτους επι ζωσας πηγας υδατων και εξαλειψει ο θεος παν δακρυον απο των οφθαλμων αυτων
- 1 **¶** **І** коли сьому печатку розкрив, німа тиша настала на небі десь на півгодини.
And when the seventh stamp was undone there was quiet in heaven for about half an hour.
 και οτε ηνοιξεν την σφραγιδα την εβδομην εγενετο σιγη εν τω ουρανω ως ημιωριον
- 2 **І** я бачив сімох Анголів, що стояли перед Богом. І дано було їм сім сурем.
And I saw the seven angels who had their place before God; and seven horns were given to them.
 και ειδον τους επτα αγγελους οι ενωπιον του θεου εστηκασιν και εδοθησαν αυτοις επτα σαλπιγγες
- 3 **І** прийшов другий Ангол, та й став перед жертівником із золотою кадильницею. І було йому дано багато кадила, щоб до молитов усіх святих додав на золотого жертівника, що перед престолом.
And another angel came and took his place at the altar, having a gold vessel for burning perfume; and there was given to him much perfume, so that he might put it with the prayers of all the saints on the gold altar which was before the high seat.
 και αλλος αγγελος ηλθεν και εσταθη επι το θυσιαστηριον εχων λιβανωτων χρυσουν και εδοθη αυτω θυμιαματα πολλα ινα δωση ταις προσευχαις των αγιων παντων επι το θυσιαστηριον το χρυσουν τ ο ενωπιον του θρονου
- 4 **І** знявся дим кадильний з молитвами святих від руки Ангола перед Бога.
And the smoke of the perfume, with the prayers of the saints, went up before God out of the angel's hand.
 και ανεβη ο καπνος των θυμιαματων ταις προσευχαις των αγιων εκ χειρος του αγγελου ενωπιον του θεου
- 5 **А** Ангол кадильницю взяв, і наповнив її огнем із жертівника, та й кинув на землю. І зчинилися громи, і гуркотнява, і блискавиці та трясіння землі...
And the angel took the vessel; and he made it full of the fire of the altar, and sent it down on the earth: and there came thunders and voices and flames and a shaking of the earth.
 και ειληφεν ο αγγελος το λιβανωτων και εγεμισεν αυτο εκ του πυρος του θυσιαστηριου και εβαλεν εις την γην και εγενοντο φωναи και βρονται και αστραпαι και σεισμος

- 6 I сім Анголів, що мали сім сурем, приготувалися, щоб сурмити.
And the seven angels who had the seven horns made ready for sounding them.
 και οι επτα αγγελοι εχοντες τας επτα σαλπιγγας ητοιμασαν εαυτους ινα σαλπισωσιν
- 7 ¶ I засурмив перший Ангол, і вчинилися град та огонь, перемішані з кров'ю, і впали на землю. I спалилась третина землі, і згоріла третина дерев, і всіляка зелена трава погоріла...
And at the sounding of the first, a rain of ice and fire, mixed with blood, was sent on the earth: and a third part of the earth, and of the trees, and all green grass was burned up.
 και ο πρωτος αγγελος εσαλπισεν και εγενετο χαλαζα και πυρ μειμιγμενα αιματι και εβληθη εις την γην και το τριτον των денδρων κατεκαη και πας χορτος χλωρος κατεκαη
- 8 I засурмив другий Ангол, і немов би велика гора, розпалена огнем, була вкинена в море. I третина моря зробилася кров'ю,
And at the sounding of the second angel, it was as if a great mountain burning with fire was sent into the sea: and a third part of the sea became blood,
 και ο δευτερος αγγελος εσαλπισεν και ως ορος μεγα πυρι καιομενον εβληθη εις την θαλασσαν και εγενετο το τριτον της θαλασσης αιμα
- 9 і померла третина морського створіння, що мають життя, і загинула третина кораблів...
And destruction came on a third part of the living things which were in the sea, and on a third part of the ships.
 και απεθανεν το τριτον των κτισματων των εν τη θαλασση τα εχοντα ψυχας και το τριτον των πλοιων διεφθαρη
- 10 I засурмив третій Ангол, і велика зоря спала з неба, палаючи, як смолоскип. I спала вона на третину річок та на водні джерела.
And at the sounding of the third angel, there went down from heaven a great star, burning like a flame, and it came on a third part of the rivers, and on the fountains of water.
 και ο τριτος αγγελος εσαλπισεν και επεσεν εκ του ουρανου αστηρ μεγας καιομενος ως λαμπας και επεσεν επι το τριτον των ποταμων και επι τας πηγας υδατων
- 11 А ймення зорі тій Полин. I стала третина води, як полин, і багато з людей повмирили з води, бо згіркла вона...
And the name of the star is Wormwood: and a third part of the waters became bitter; and a number of men came to their end because of the waters, for they were made bitter.
 και το ονομα του αστερος λεγεται αφινθος και γινεται το τριτον εις αφινthon και πολλοι ανθρωπων απεθανον εκ των υδατων οτι επικρανθησαν
- 12 I засурмив Ангол четвертий, і вдарено третину сонця, і третину місяця, і третину зір, щоб затьмилася їхня третина, щоб третина дня не світила, так само ж і ніч...
And at the sounding of the fourth angel, a third part of the sun, and of the moon, and of the stars was made dark, so that there was no light for a third part of the day and of the night.
 και ο τεταρτος αγγελος εσαλπισεν και επληγη το τριτον του ηλιου και το τριτον της σεληνης και το τριτον των αστερων ινα σκοτισθη το τριτον αυτων και η ημερα μη φαινη το τριτον αυτης και η νυξ ομοιως
- 13 I бачив, і чув я одного орла, що летів серед неба і кликав гучним голосом: Горе, горе, горе тим, хто живе на землі, від голосів сурмових позосталих трьох Анголів, що мають сурмити !...
And there came to my ears the cry of an eagle in flight in the middle of heaven, saying with a great voice, Trouble, trouble, trouble, to all on the earth, because of the other voices of the horns of the three angels, whose sounding is still to come.
 και ειδον και ηκουσα ενος αγγελου πετωμενου εν μεσουρανηματι λεγοντος φωνη μεγαλη ουαι ουαι ουαι τοις κατοικουσιν επι της γης εκ των λοιπων φωνων της σαλπιγγος των τριων αγγελων των μ ελλοντων σαλπιζειν
- 1 ¶ I засурмив п'ятий Ангол, і я бачив зорю, що спала із неба додолу. I їй даний був ключ від криниці безодньої.
And at the sounding of the fifth angel I saw a star falling from heaven to the earth: and there was given to him the key of the great deep.
 και ο πεμπτος αγγελος εσαλπισεν και ειδον αστερα εκ του ουρανου πεπτοκοτα εις την γην και εδοθη αυτω η κλεις του φρεατος της αβυσσου
- 2 I вона відімкнула криницю безодню, і дим повалив із криниці, мов дим із великої печі. I затьмилося сонце й повітря від криничного диму...
And he made the great deep open and a smoke went up from it, like the smoke of a great oven; and the sun and the air were made dark because of the smoke.
 και ηνοιξεν το φρεαρ της αβυσσου και ανεβη καπνος εκ του φρεατος ως καπνος καμινου μεγαλης και εσκοτισθη ο ηλιος και ο αηρ εκ του καπνου του φρεατος
- 3 А з диму на землю вийшла сарана, і дано їй міць, як мають міць скорпіони земні.
And from the smoke locusts came out on the earth; and power was given them, like the power of scorpions.
 και εκ του καπνου εξηλthon ακριδες εις την γην και εδοθη αυταις εξουσια ως εχουσιν εξουσιαν οι σκορπιοι της γης
- 4 I наказано їй, щоб вона не шкодила земній траві, ані жадному зіллю, ані жадному дереву, але тільки тим людям, які на чолах не мають печатки Божої.
And they were ordered to do no damage to the grass of the earth, or any green thing, or any tree, but only to such men as have not the mark of God on their brows.
 και ερρεθη αυταις ινα μη αδικησωσιν τον χορτον της γης ουδε παν χλωρον ουδε παν денδρον ει μη τους ανθρωπους μονους οτινεις ουκ εχουσιν την σφραγιδα του θεου επι των μετωπων αυτων
- 5 I було дано їй, щоб їх не вбивати, але мучити п'ять місяців; а мука від неї, як мука від скорпіона, коли вкусить людину.
And orders were given them not to put them to death, but to give them great pain for five months: and their pain was as the pain from the wound of a scorpion.
 και εδοθη αυταις ινα μη αποκτεινωσιν αυτους αλλ ινα βασανισθωσιν μηνας πεντε και ο βασανισμος αυτων ως βασανισμος σκορπιου οταν παιση ανθρωπον

- 6 I в ті дні люди смерті шукатимуть, та не знайдуть її! Померти вони захотять, та втече від них смерть!...
 And in those days men will be hoping for death, and it will not come to them; and they will have a great desire for death, and death will go in flight from them.
 και εν ταις ημεραις εκειναις ζητησουσιν οι ανθρωποι τον θανατον και ουχ ευρησουσιν αυτον και επιθυμησουσιν αποθανειν και φευζεται ο θανατος απ αυτων
- 7 А вигляд сарани був подібний до коней, на війну приготованих; а на головах у неї немов би вінки, подібні на золото, а обличчя її немов людські обличчя.
 And the forms of the locusts were like horses made ready for war; and on their heads they had crowns like gold, and their faces were as the faces of men.
 και τα ομοιωματα των ακριδων ομοια ιπποις ητοιμασμενοις εις πολεμον και επι τας κεφαλαις αυτων ως στεφανοι ομοιοι χρυσω και τα προσωπα αυτων ως προσωπα ανθρωπων
- 8 I мала волосся як волосся жіноче, а її зуби були немов лев'ячі.
 And they had hair like the hair of women, and their teeth were as the teeth of lions.
 και ειχον τριχαις ως τριχαις γυναικων και οι οδοντες αυτων ως λεοντων ησαν
- 9 I мала вона панцери, немов панцери залізни; а шум її крил немов шум колесниць, коли коней багато біжить на війну.
 And they had breastplates like iron, and the sound of their wings was as the sound of carriages, like an army of horses rushing to the fight.
 και ειχον θωρακας ως θωρακας σιδηρους και η φωνη των πτερυγων αυτων ως φωνη αρματων ιπων πολλων τρεχοντων εις πολεμον
- 10 I мала хвости, подібні до скорпіонів, та жала, а в неї в хвостах її влада п'ять місяців шкодити людям.
 And they have pointed tails like scorpions; and in their tails is their power to give men wounds for five months.
 και εχουσιν ουραις ομοιας σκορπιου και κεντρα ην εν ταις ουραις αυτων και η εξουσια αυτων αδικησαι τους ανθρωπους μηναις πεντε
- 11 I мала вона над собою царя, ангола безодні; його по-сврейському ім'я Авaddon, а по-грецькому звався він Аполліон!
 They have over them as king the angel of the great deep: his name in Hebrew is Abaddon, and in the Greek language Apollyon.
 και εχουσιν εφ αυτων βασιλευ τον αγγελον της αβυσσου ονομα αυτω εβραιστι αβαδδων και εν τη ελληνικη ονομα εχει απολλυων
- 12 Одне горе минуло! Ось за ним ще два горя надходять!
 The first Trouble is past: see, there are still two Troubles to come.
 η ουαι η μια απηλθεν ιδου ερχονται επι δυο ουαι μετα ταυτα
- 13 ¶ I засурмив шостий Ангол, і я почув один голос із чотирьох рогів золотого жертівника, який перед Богом,
 And at the sounding of the sixth angel a voice came to my ears from the horns of the gold altar which is before God,
 και ο εκτος αγγελος εσαλπικεν και ηκουσα φωνην μιαν εκ των τεσσαρων κερατων του θυσιαστηριου του χρυσου του ενωπιου του θεου
- 14 що казав шостому Анголові, який мав сурму: Розв'яжи чотирьох Анголів, що пов'язані при великій річці Ефраті.
 Saying to the sixth angel who had the horn, Make free the four angels who are chained at the great river Euphrates.
 λεγουσαν τω εκτω αγγελω ος ειχε την σαλπικγα λυσον τους τεσσαρας αγγελους τους δεδεμενους επι τω ποταμω τω μεγαλω ευφρατη
- 15 I були порозв'язувані чотири Анголи, приготівані на годину, і на день, і на місяць, і на рік, щоб убили третину людей.
 And the four angels were made free, who were ready for the hour and day and month and year, that they might put to death a third part of men.
 και ελυθησαν οι τεσσαρες αγγελοι οι ητοιμασμενοι εις την ωραν και ημεραν και μηναις και ενιαυτον ινα αποκτεινωσιν το τριτον των ανθρωπων
- 16 А число кінного війська двадцять тисяч раз по десять тисяч; і я чув їхнє число.
 And the number of the armies of the horsemen was twenty times ten thousand: the number of them came to my ears.
 και ο αριθμος στρατευματων του ιππικου δυο μυριαδες μυριαδων και ηκουσα τον αριθμον αυτων
- 17 I так бачив я коней в видінні, а на них верхівців, що панцери мали огняні, і гіяцинтові, і сірчані. А голови в коней немов голови лев'ячі, а з їхнього рота виходив огонь, і дим, і сірка.
 And so I saw the horses in the vision, and those who were seated on them, having breastplates of fire and glass and of burning stone: and the heads of the horses were as the heads of lions; and out of their mouths came fire and smoke and a smell of burning.
 και ουτως ειδον τους ιππους εν τη ορασει και τους καθημενους επ αυτων εχοντας θωρακας πυρινους και υακινθινους και θειωδεις και αι κεφαλαι των ιπων ως κεφαλαι λεοντων και εκ των στοματων αυτων εκπορευεται πυρ και καπνος και θειον
- 18 I побита була третина людей від цих трьох поразок, від огню, і від диму, і від сірки, що виходили з їхніх ротів.
 By these evils a third part of men was put to death, by the fire, and the smoke, and the burning smell which came out of their mouths.
 υπο των τριων τούτων απεκτανθησαν το τριτον των ανθρωπων εκ του πυρος και εκ του καπνου και εκ του θειου του εκπορευομενου εκ των στοματων αυτων

- 19 Сила бо коней була в їхніх роті та в їхніх хвостах. А хвости їхні подібні до вужів, що мають голови, і ними вони шкоду чинять.
For the power of the horses is in their mouths and in their tails: because their tails are like snakes, and have heads, and with them they give wounds.
 αι γαρ εξουσαι αυτων εν τω στοματι αυτων εισιν αι γαρ ουραι αυτων ομοιαι οφεισιν εχουσαι κεφαλας και εν αυταις αδικουσιν
- 20 А решта людей, що не вбита була цими поразками, не покалася за діла своїх рук, щоб не кланялись демонам, ані ідолам золотим, і срібним, і мідяним, і кам'яним, і дерев'яним, що не можуть вони ані бачити, ані чути, ані ходити.
And the rest of the people, who were not put to death by these evils, were not turned from the works of their hands, but went on giving worship to evil spirits, and images of gold and silver and brass and stone and wood which have no power of seeing or hearing or walking:
 και οι λοιποι των ανθρωπων οι ουκ απεκτανθησαν εν ταις πληγαις ταυταις ουτε μετενοησαν εκ των εργων των χειρων αυτων ινα μη προσκυνησωσιν τα δαιμονια και ειδωλα τα χρυσα και τα αργυρα και τα χαλκα και τα λιθινα και τα ξυλινα α ουτε βλεπειν δυναται ουτε ακουειν ουτε περιπατειν
- 21 І вони не покалялися в своїх убивствах, ані в чарах своїх, ні в розпусті своїй, ні в крадіжках своїх...
And they had no regret for putting men to death, or for their use of secret arts, or for the evil desires of the flesh, or for taking the property of others.
 και ου μετενοησαν εκ των φονων αυτων ουτε εκ των φαρμακειων αυτων ουτε εκ της πορνειας αυτων ουτε εκ των κλεμματον αυτων
- 1 ¶ І бачив я іншого потужного Ангола, що сховався із неба. Був одягнений в хмару, і над його головою веселка була, а обличчя його як стовпи огню,
And I saw another strong angel coming down out of heaven, clothed with a cloud; and an arch of coloured light was round his head, and his face was like the sun, and his feet like pillars of fire;
 και ειδον αλλον αγγελον ισχυρον καταβαινοντα εκ του ουρανου περιβεβλημενον νεφελην και ιρις επι της κεφαλης και το προσωπον αυτου ως ο ηλιος και οι ποδες αυτου ως στυλοι πυρος
- 2 і мав у руці своїй книжку розгорнену. І він поставив свою праву ногу на море, а ліву на землю,
And he had in his hand a little open book: and he put his right foot on the sea, and his left on the earth;
 και ειχεν εν τη χειρι αυτου βιβλαριδιον ανεωγμενον και εθηκεν τον ποδα αυτου τον δεξιον επι την θαλασσαν τον δε ευωνυμον επι την γην
- 3 і закричав гучним голосом, як лев той ричить. І як він закричав, то заговорили сім громів голосами своїми.
And he gave a loud cry, like the angry voice of a lion: and at his cry the voices of the seven thunders were sounding.
 και εκραξεν φωνη μεγαλη ωσπερ λεων μυκαται και οτε εκραξεν ελαλησαν αι επτα βρονται τας εαυτων φωνας
- 4 А як заговорили сім громів голосами своїми, я хотів був писати. Та я почув голос із неба, що до мене казав: Запечатай оте, що сім громів казали, і того не пиши!
And when the seven thunders had given out their voices, I was about to put their words down: and a voice from heaven came to my ears, saying, Keep secret the things which the seven thunders said, and do not put them in writing.
 και οτε ελαλησαν αι επτα βρονται τας φωνας εαυτων εμελλον γραφειν και ηκουσα φωνην εκ του ουρανου λεγουσαν μοι σφραγισον α ελαλησαν αι επτα βρονται και μη ταυτα γραψης
- 5 А Ангол, що я бачив його, як стояв він на морі й землі, зняв до неба правицю свою
And the angel which I saw taking his position on the sea and on the earth, put up his right hand to heaven,
 και ο αγγελος ον ειδον εστοτα επι της θαλασσης και επι της γης ηρεν την χειρα αυτου εις τον ουρανον
- 6 та й поклявся Живучим по вічні віки, Який створив небо та те, що на ньому, і землю та те, що на ній, і море й що в ній, що вже часу не буде,
And took his oath by him who is living for ever and ever, who made the heaven and the things in it, and the earth and the things in it, and the sea and the things in it, that there would be no more waiting:
 και ωμοσεν εν τω ζωντι εις τους αιωνας των αιωνων ος εκτισεν τον ουρανον και τα εν αυτω και την γην και τα εν αυτη και την θαλασσαν και τα εν αυτη οτι χρονος ουκ εσται επι
- 7 а дня голосу сьомого Ангола, коли він засурмить, довершиться Божа тасмниця, як Він благовістив був Своім рабам пророкам.
But in the days of the voice of the seventh angel, when the sound of his horn is about to come, then will the secret of God be complete, of which he gave the good news to his servants the prophets.
 αλλα εν ταις ημεραις της φωνης του εβδομου αγγελου οταν μελλη σαλπιζειν και τελεσθη το μυστηριον του θεου ως ευηγγελισεν τοις εαυτου δουλοις τοις προφηταις
- 8 ¶ І голос, що я чув його з неба, став знов говорити зо мною й казати: Пиди, та візьми розгорнену книжку з руки Ангола, що стоїть на морі й землі.
And the voice came to me again from heaven, saying, Go, take the book which is open in the hand of the angel who has his place on the sea and on the earth.
 και η φωνη ην ηκουσα εκ του ουρανου παλιν λαλουσα μετ εμου και λεγουσα υπαγε λαβε το βιβλαριδιον το ηνεωγμενον εν τη χειρι αγγελου του εστοτος επι της θαλασσης και επι της γης
- 9 І пішов я до Ангола та й промовив йому, щоб дав мені книжку. А він мені каже: Візьми, і з'їж її! І гіркість учинить вона для твого живота, та в устах твоїх буде солодка, як мед.
And I went to the angel, and said to him, Give me the little book. And he said to me: Put it in your mouth; and it will make your stomach bitter, but in your mouth it will be sweet as honey.
 και απηλθον προς τον αγγελον λεγων αυτω δοσ μοι το βιβλαριδιον και λεγει μοι λαβε και καταφαγε αυτο και πικρανει σου την κοιλιαν αλλ εν τω στοματι σου εσται γλυκυ ως μελι
- 10 І я взяв з руки Ангола книжку та й з'їв її. І була вона в устах моїх, немов мед той, солодка. Та коли її з'їв, вона гіркість зробила в моїм животі...
And I took the little book out of the angel's hand and did as he said; and it was sweet as honey in my mouth: and when I had taken it, my stomach was made bitter.
 και ελαβον το βιβλαριδιον εκ της χειρος του αγγελου και κατεφαγον αυτο και ην εν τω στοματι μου ως μελι γλυκυ και οτε εφαγον αυτο επικρανθη η κοιλια μου

- 11 I сказали мені: Ти муσιш знову пророкувати про народи, і поган, і язики, і про багато царів.
And they said to me, You are to give word again of what is coming in the future to the peoples and nations and languages and kings.
και λεγει μοι δει σε παλιν προφητευσαι επι λαοις και εθνεσιν και γλωσσαις και βασιλευσιν πολλοις
- 1 ¶ I дано тростину мені, подібну до палиці, і сказано: Устань, і змиряй храма Божого й жертівника, і тих, хто вклоняється в ньому.
And there was given to me a measuring rod: and one said, Go up and take the measure of the house of God, and the altar, and the worshippers in it.
και εδοθη μοι καλαμος ομοιος ραβδω λεγων εγειραι και μετρησον τον ναον του θεου και το θυσιαστηριον και τους προσκυνουντας εν αυτω
- 2 А двір, що за храмом, лиши та не міряй його, бо він даний поганам, і сорок два місяці будуть топтати вони святе місто.
But do not take the measure of the space outside the house; because it has been given to the nations: and the holy town will be under their feet for forty-two months.
και την αυλην την εσωθεν του ναου εκβαλε εξω και μη αυτην μετρησης οτι εδοθη τοις εθνεσιν και την πολιν την αγιαν πατησουσιν μηνας τεσσαρακοντα δυο
- 3 ¶ I звелю Я двом свідкам Своім, і будуть вони пророкувати тисячу двісті й шістьдесят день, зодягнені в волосяницю.
And I will give orders to my two witnesses, and they will be prophets for a thousand, two hundred and sixty days, clothed with haircloth.
και δωσω τοις δυσιν μαρτυσιν μου και προφητεусουσιν ημερας χιλιας διακοσιας εξηκοντα περιβεβλημενοι σακκουσ
- 4 Вони дві оливі та два свічники, що стоять перед Богом землі.
These are the two olive-trees and the two lights, which are before the Lord of the earth.
ουτοι εισιν αι δυο ελαιαι και δυο λυχναι αι ενωπιον του θεου της γης εστωσαι
- 5 I коли б хто схотів учинити їм кривду, то вийде огонь з їхніх уст, і поїсть ворогів їхніх. А коли хто захоче вчинити їм кривду, той отак мусить бути забитий.
And if any man would do them damage, fire comes out of their mouth and puts an end to those who are working against them: and if any man has a desire to do them damage, in this way will he be put to death.
και ει τις αυτους θελη αδικησαι πυρ εκπορευεται εκ του στοματος αυτων και κατεσθιει τους εχθρους αυτων και ει τις αυτους θελη αδικησαι ουτως δει αυτον αποκτανθηναι
- 6 Вони мають владу небо замкнути, щоб за днів їхніх пророцтва не йшов дощ. I мають владу вони над водою, у кров обертати її, і вдарити землю всілякою карою, скільки разів вони схочуть.
These have the power to keep the heaven shut, so that there may be no rain in the days when they are prophets: and they have power over the waters to make them into blood, and to send every sort of disease on the earth as their pleasure is.
ουτοι εχουσιν εξουσιαν κλεισαι τον ουρανον ινα μη βρηχη νετος εν ημεραις αυτων της προφητειας και εξουσιαν εχουσιν επι των υδατων στρεφειν αυτα εις αιμα και παταζει την γην παση πληγη οσα κιας εαν θελησωσιν
- 7 А коли вони скінчать свідоктво своє, то звірина, що з безодні виходить, із ними війну поведе, і вона їх переможе та їх повбивас.
And when they have come to the end of their witness, the beast which comes up out of the great deep will make war on them and overcome them and put them to death.
και οταν τελεσωσιν την μαρτυριαν αυτων το θηριον το αναβαινον εκ της αβυσσου ποιησει πολεμον μετ αυτων και νικησει αυτους και αποκτεινει αυτους
- 8 I їхні трупи полишить на майдані великого міста, що зветься духовно Содом і Єгипет, де й Господь наш був розп'ятий.
And their dead bodies will be in the open street of the great town, which in the spirit is named Sodom and Egypt, where their Lord was put to death on the cross.
και τα πτωματα αυτων επι της πλατειας πολεωσ της μεγαλης ητις καλειται πνευματικωσ соδομα και αιγυπτοσ οπου και ο κυριοσ ημων εσταυρωθη
- 9 I багато з народів, і з племен, і з язиків, і з поган будуть дивитися півчверта дні на їхні трупи, не дозволять покласти в гроби їхніх трупів.
And the peoples and tribes and languages and nations will be looking on their dead bodies three days and a half, and will not let their dead bodies be put in the earth.
και βλεψουσιν εκ των λαων και φυλων και γλωσσων και εθνων τα πτωματα αυτων ημερας τρεις και ημισυ και τα πτωματα αυτων ουκ αφηουσιν τεθηναι εις μημηατα
- 10 А мешканці землі будуть тішитися та радіти над ними, і дарунки пошлють один одному, бо мучили ці два пророки мешканців землі.
And those who are on the earth will have pleasure and delight over them; and they will send offerings one to another because these two prophets gave great trouble to all on the earth.
και οι κατοικουντες επι της γης χαρουσιν επ αυτοις και ευφρανθησονται και δωρα πεмψουσιν αλληλοις οτι ουτοι οι δυο προφηται εβασανισαν τους κατοικουντας επι της γης
- 11 А по півчверта днях дух життя ввійшов у них від Бога, і вони повставали на ноги свої. I напав жаж великий на тих, хто дивився на них!
And after three days and a half the breath of life from God went into them, and they got up on their feet; and great fear came on those who saw them.
και μετα τας τρεις ημερας και ημισυ πνευμα ζωησ εκ του θεου εισηλθεν επ αυτους και εστησαν επι τους ποδασ αυτων και φοβοσ μεγασ επεσεν επι τους θεωруντας αυτους
- 12 I почули вони гучний голос із неба, що їм говорив: Зійдіть сюди! I на небо зійшли вони в хмарі, і вороги їхні дивились на них.
And a great voice from heaven came to their ears, saying to them, Come up here. And they went up into heaven in the cloud, and were seen by those desiring their death.
και ηκουσαν φωνην μεγαλην εκ του ουρανου λεγουσαν αυτοις αναβητε ωδε και ανεβησαν εις τον ουρανον εν τη νεφελη και εθεωρησαν αυτους οι εχθροι αυτων

- 13 I тiтi години зчинився страшний землетрус, i десята частина мiста того завалилась... I в цiм трусi загинуло сiм тисяч людських iмен, а решта обгорнена жахом була, i вони вiддали славу Богу Небесному!...
- And in that hour there was a great earth-shock and a tenth part of the town came to destruction; and in the earth-shock seven thousand persons came to their end: and the rest were in fear, and gave glory to the God of heaven.
- και εν εκεινη τη ωρα εγενετο σεισμος μεγας και το δεκατον της πολεως επεσεν και απекτανθησαν εν τω σεισμω ονοματα ανθρωπων χιλιαδες επτα και οι λοιποι εμφοβοι εγενοντο και εδωκαν δοξαν τω θεω του ουρανου
- 14 ¶ Друге горе минуло! Ото незабаром настане за ним третє горе!
The second Trouble is past: see, the third Trouble comes quickly.
η ουαι η δευτερα απηλθεν ιδου η ουαι η τριτη ερχεται ταχυ
- 15 I засурмив сьомий Ангол, i на небi зчинились гучнi голоси, що казали: Перейшло панування над свiтом до Господа нашого та до Христа Його, i Він зацарює на вiчнi вiки!
And at the sounding of the seventh angel there were great voices in heaven, saying, The kingdom of the world has become the kingdom of our Lord, and of his Christ, and he will have rule for ever and ever.
- και ο εβδομος αγγελος εσαλιπεν και εγενοντο φωναι μεγαλαι εν τω ουρανω λεγουσαι εγενοντο αι βασιλειαи του κοσμου του κυριου ημων και του χριστου αυτου και βασιλευσει εις τους αιωνας των αιωνων
- 16 I двадцять чотири старцi, що на престолах своiх перед Богом сидять, попали на обличчя своi, та й уклонилися Богови,
And the four and twenty rulers, who are seated before God on their high seats, went down on their faces and gave worship to God, saying,
- και οι εικοσι και τεσσαρες πρεσβυτεροι οι ενωπιον του θεου καθημενοι επι τους θρονους αυτων επεσαν επι τα προσωπα αυτων και προσεκυνησαν τω θεω
- 17 кажучи: Дяку складаємо Тобi, Господи, Боже Вседержителю, що Ти є й що Ти був, що прийняв Свою силу велику та й зацарював!
We give you praise, O Lord God, Ruler of all, who is and who was; because you have taken up your great power and are ruling your kingdom.
- λεγοντες ευχαριστουμεν σοι κυριε ο θεος ο παντοκρατωρ ο ων και ο ην και ο ερχομενος οτι ειληφας την δυναμιν σου την μεγαλην και εβασилευσας
- 18 А погани розлютились, та гнiв Твiй прийшов, i час настав мертвих судити, i дати заплату рабам Твоiм, пророкам i святим, i тим, хто Ймення Твого боїться малим i великим, i знищить i тих, хто нищить землю.
- And the nations were angry, and your wrath has come, and the time for the dead to be judged, and the time of reward for your servants, the prophets, and for the saints, and for those in whom is the fear of your name, small and great, and the time of destruction for those who made the earth unclean.
- και τα εθνη ωργισθησαν και ηλθεν η ωργη σου και ο καιρος των νεκρων κριθηναι και δουναι τον μισθον τοις δουλοις σου τοις προφηταις και τοις αγιοις και τοις φοβουμενοις το ονομα σου τοις μικροις και τοις μεγαλοις και διαφθειραι τους διαφθειροντας την γην
- 19 I розкрився храм Божий на небi, i ковчег заповiту Його в Його храмі з'явився. I зчинилися блискавки, i гуркiт, i громи, i землетрус, i великий град...
- And the house of God which is in heaven was open; and the ark of his agreement was seen in his house, and there were flames and voices and thunders and an earth-shock and a rain of ice.
- και ηνοιγη ο ναος του θεου εν τω ουρανω και ωφθη η κιβωτος της διαθηκης αυτου εν τω ναω αυτου και εγενοντο αστραпαι και φωναι και βρονται και σεισμος και χαλαζα μεγαλη
- 1 ¶ I з'явилась на небi велика ознака: Жiнка, зодягнена в сонце, а пiд ногами її мiсяць, а на її голови вiнок iз дванадцяти зiр.
- And a great sign was seen in heaven: a woman clothed with the sun, and with the moon under her feet, and on her head a crown of twelve stars.
- και σημειον μεγα ωφθη εν τω ουρανω γυνη περιβεβλημενη τον ηλιον και η σεληνη υποκατω των ποδων αυτης και επι της κεφαλης αυτης στεφανος αστερων δωδεκα
- 2 I вона мала в утробi, i кричала вiд болю, та муки терпiла вiд породу.
- And she was with child; and she gave a cry, in the pains of childbirth.
- και εν γαστρι εχουσα κραζει ωδινουσα και βασανιζομενη τεκειν
- 3 I з'явилася iнша ознака на небi, ось змiй червоноогняний, великий, що мав сiм голiв та десять рогiв, а на його головах сiм вiнцив.
- And there was seen another sign in heaven; a great red dragon, having seven heads and ten horns, and on his heads seven crowns.
- και ωфθη αλλο σημειον εν τω ουρανω και ιδου δρακων μεγας πυρρος εχων κεφαλας επτα και κερατα δεκα και επι τας κεφαλας αυτου διαδηματα επτα
- 4 Його хвiст змiв третину зiр iз Неба та й кинув додолу. I змiй стояв перед жiнкою, що мала вродити, щоб з'iсти дитину її, коли вродить...
- And his tail was pulling a third part of the stars of heaven down to the earth, and the dragon took his place before the woman who was about to give birth, so that when the birth had taken place he might put an end to her child.
- και η ουρα αυτου συρει το τριτον των αστερων του ουρανου και εβαλεν αυτους εις την γην και ο δρακων εστηκεν ενωπιον της γυναικος της μελλουσης τεκειν ινα οταν τεκη το τεκνον αυτης καταφαγη

- 5 I дитину вродила вона чоловічої статі, що всі народи має пасти залізним жезлом. I дитина її була взята до Бога, і до престолу Його.
And she gave birth to a son, a male child, who was to have rule over all the nations with a rod of iron: and her child was taken up to God and to his high seat.
και ετεκεν υιον αρρενα ος μελλει ποιμαινει παντα τα εθνη εν ραβδω σιδηρα και ηρπασθη το τεκνον αυτης προς τον θεον και τον θρονον αυτου
- 6 A жінка втекла на пустинню, де вона мала місце, від Бога для неї вготоване, щоб там годували її тисячу двісті шістдесят день.
And the woman went in flight to the waste land, where she has a place made ready by God, so that there they may give her food a thousand, two hundred and sixty days.
και η γυνη εφυγεν εις την ερημον οπου εχει τοπον ητοιμασμενον απο του θεου ινα εκει τρεφωσιν αυτην ημερας χιλιας διακοσιας εξηκοντα
- 7 I сталась на небі війна: Михаїл та його Анголи вчинили зо змієм війну. I змії воював та його анголи,
And there was war in heaven: Michael and his angels going out to the fight with the dragon; and the dragon and his angels made war,
και εγενετο πολεμος εν τω ουρανω ο μιχαηλ και οι αγγελιοι αυτου επολεμησαν κατα του δρακοντος και ο δρακων επολεμησεν και οι αγγελιοι αυτου
- 8 та не втрималися, і вже не знайшлося їм місця на небі.
And they were overcome, and there was no more place for them in heaven.
και ουκ ισχυσαν ουτε τοπος ευρεθη αυτων ετι εν τω ουρανω
- 9 I скинений був змії великий, вуж стародавній, що зветься диявол і сатана, що зводить усесвіт, і скинений був він додолу, а з ним і його анголи були скинені.
And the great dragon was forced down, the old snake, who is named the Evil One and Satan, by whom all the earth is turned from the right way; he was forced down to the earth, and his angels were forced down with him.
και εβληθη ο δρακων ο μεγας ο οφис ο αρχαιος ο καλουμενος διαβολος και ο σατανας ο πλανων την οικουμενην ολην εβληθη εις την γην και οι αγγελιοι αυτου μετ αυτου εβληθησαν
- 10 I я почув гучний голос на небі, який говорив: Тепер настало спасіння, і сила, і царство нашого Бога, і влада Христа Його, бо скинений той, хто братів наших скаржив, хто перед нами м Богом оскаржував їх день і ніч!
And a great voice in heaven came to my ears, saying, Now is come the salvation, and the power, and the kingdom of our God, and the authority of his Christ: because he who says evil against our brothers before our God day and night is forced down.
και ηκουσα φωνη μεγαλην λεγουσαν εν τω ουρανω αρτι εγενετο η σωτηρια και η δυναμις και η βασιλεια του θεου ημων και η εξουσια του χριστου αυτου οτι κατεβληθη ο κατηγορος των αδελφων ημων ο κατηγορων αυτων ενωπιον του θεου ημων ημερας και νυκτος
- 11 I вони його перемогли кров'ю Агнца та словом свого засвідчення, і не полюбили життя свого навіть до смерті!
And they overcame him through the blood of the Lamb and the word of their witness; and loving not their lives they freely gave themselves up to death.
και αυτοι ενικησαν αυτον δια το αιμα του αρνιου και δια τον λογον της μαρτυριας αυτων και ουκ ηγαπησαν την ψυχην αυτων αχρι θανατου
- 12 ¶ Через це звеселися ти, небо, та ті, хто на нім пробуєш! Горю землі та морю, до вас бо диявол зійшов, маючи лютість велику, знаючи, що короткий час має!
Be glad then, O heavens, and you who are in them. But there is trouble for the earth and the sea: because the Evil One has come down to you, being very angry, having the knowledge that he has but a short time.
δια τουτο ευφραινεσθε οι ουρανοι και οι εν αυτοις σκηνοντες ουαι τοις κατοικουσιν την γην και την θαλασσαν οτι κατεβη ο διαβολος προς υμας εχων θυμον μεγαν ειδως οτι ολιγον καιρον εχει
- 13 A коли змії побачив, що додолу він скинений, то став переслідувати жінку, що вродила хлоп'я.
And when the dragon saw that he was forced down to the earth, he made cruel attacks on the woman who gave birth to the male child.
και οτε ειδεν ο δρακων οτι εβληθη εις την γην εδιωξεν την γυναικα ητις ετεκεν τον αρρενα
- 14 I жінці дані були дві крилі великого орла, щоб від змія летіла в пустинню до місця свого, де будуть її годувати час, і часи, і півчасу.
And there were given to the woman two wings of a great eagle, so that she might go in flight into the waste land, to her place, where she is given food for a time, and times, and half a time, from the face of the snake.
και εδοθησαν τη γυναικι δυο πτερυγες του αετου του μεγαλου ινα πετηται εις την ερημον εις τον τοπον αυτης οπου τρεφεται εκει καιρον και καιρους και ημισυ καιρου απο προσωπου του οφεως
- 15 I пустив змії за жінкою з уст своїх воду, як річку, щоб річка схопила її.
And the snake sent out of his mouth after the woman a river of water, so that she might be taken away by the stream.
και εβαλεν ο οφис οπισω της γυναικος εκ του στοματος αυτου υδωρ ως ποταμον ινα ταυτην ποταμοφορητον ποιηση
- 16 Та жінці земля помогла, і розкрила земля свої уста, та й випила річку, яку змії був пустив із своїх уст...
And the earth gave help to the woman, and with open mouth took up the river which the dragon sent out of his mouth.
και εβοηθησεν η γη τη γυναικι και ηνοιξεν η γη το στομα αυτης και κατεπιεν τον ποταμον ον εβαλεν ο δρακων εκ του στοματος αυτου

- 17 I змії розлютувався на жінку, і пішов воювати з останком насіння її, що вони бережуть Божі заповіді та мають свідоцтво Ісусове.
And the dragon was angry with the woman and went away to make war on the rest of her seed, who keep the orders of God, and the witness of Jesus:
 και ωργισθη ο δρακων επι τη γυναικι και απηλθεν ποιησαι πολεμον μετα των λοιπων του σπερματος αυτης των τηρουντων τας εντολας του θεου και εχοντων την μαρτυριαν του ιησου χριστου
- 1 ¶ (12-18) I я став на морському піску. (13-1) I я бачив звірину, що виходила з моря, яка мала десять рогів та сім голів, а на рогах її було десять вінців, а на її головах богозневажні імена.
 \13:1\And I saw a beast coming up out of the sea, having ten horns and seven heads, and on his horns ten crowns, and on his heads unholy names.
 και εσταθην επι την αμμον της θαλασσης και ειδον εκ της θαλασσης θηριον αναβαινον εχον κεφαλαις επτα και κερατα δεκα και επι των κερατων αυτου δεκα διαδηματα και επι τας κεφαλαις αυτου ο νομα βλασφημιας
- 2 А звірина, що я її бачив, подібна до риса була, а ноги її як ведмежі, а паща її немов лев'яча паща. I змії дав їй свою силу, і престола свого, і владу велику.
And the beast which I saw was like a leopard, and his feet were as the feet of a bear, and his mouth as the mouth of a lion: and the dragon gave him his power and his seat and great authority.
 και το θηριον ο ειδον ην ομοιον παρδαλει και οι ποδες αυτου ως αρκτου και το στομα αυτου ως στομα λεοντος και εδωκεν αυτω ο δρακων την δυναμιν αυτου και τον θρονον αυτου και εξουσιαν μετ αλην
- 3 А одна з її голів була ніби забита на смерть, але рана смертельна її вцілювалась. I вся земля дивувалась, слідкуючи за звіриною!
And I saw one of his heads as if it had been given a death-wound; and his death-wound was made well: and all the earth was wondering at the beast.
 και ειδον μιαν των κεφαλων αυτου ως εσφαγμενην εις θανατον και η πληγη του θανατου αυτου εθεραπευθη και εθαυμασθη εν ολη τη γη οπισω του θηριου
- 4 I вклонилися змієві, що дав владу звірині. I вклонилися звірині, говорячи: Хто до звірини подібний, і хто воювати з нею може?
And they gave worship to the dragon, because he gave authority to the beast; and worshipping the beast, they said, Who is like the beast? and who is able to go to war with him?
 και προσεκυνησαν τον δρακοντα ος εδωκεν εξουσιαν τω θηριω και προσεκυνησαν το θηριον λεγοντες τις ομοιος τω θηριω τις δυναται πολεμησαι μετ αυτου
- 5 I їй дано уста, що говорили зухвале та богозневажне. I їй дано владу діяти сорок два місяці.
And there was given to him a mouth to say words of pride against God; and there was given to him authority to go on for forty-two months.
 και εδοθη αυτω στομα λαλουν μεγαλα και βλασφημιας και εδοθη αυτω εξουσια ποιησαι μηνας τεσσαρακοντα δυο
- 6 I відкрила вона свої уста на зневагу проти Бога, щоб богозневажати Ім'я Його й оселю Його, та тих, хто на небі живе.
And his mouth was open to say evil against God, and against his name and his Tent, even against those who are in heaven.
 και ηνοιξεν το στομα αυτου εις βλασφημιαν προς τον θεον βλασφημησαι το ονομα αυτου και την σκηνην αυτου και τους εν τω ουρανω σκηνοунτας
- 7 I їй дано провадити війну зо святими, та їх перемогти. I їй дана влада над кожним племенем, і народом, і язиком, і людом.
And it was given to him to make war on the saints and to overcome them: and there was given to him authority over every tribe and people and language and nation.
 και εδοθη αυτω πολεμον ποιησαι μετα των αγιων και νικησαι αυτους και εδοθη αυτω εξουσια επι πασαν φυλην και γλωσσαν και εθνος
- 8 I їй вклоняться всі, хто живе на землі, що їхні імена не написані в книгах життя Агнця, заколеного від закладин світу.
And all who are on the earth will give him worship, everyone whose name has not been from the first in the book of life of the Lamb who was put to death.
 και προσκυνησουσιν αυτω παντες οι κατοικουντες επι της γης ον ου γεγραπται τα ονοματα εν τη βιβλω της ζωης του αρνιου εσφαγμενου απο καταβολης κοσμου
- 9 Коли має хто вуха, нехай слухає:
If any man has ears, let him give ear.
 ει τις εχει ους ακουσατω
- 10 Коли хто до полону веде, сам піде в полон. Коли хто мечем убиває, такий мусить сам бути вбитий мечем! Тут терпеливість та віра святих!
If any man sends others into prison, into prison he will go: if any man puts to death with the sword, with the sword will he be put to death. Here is the quiet strength and the faith of the saints.
 ει τις αιχμαλωσιαν συναγει εις αιχμαλωσιαν υπαγει ει τις εν μαχαира αποκτενει δει αυτον εν μαχαира αποκτανθηναι ωδε εστιν η υπομονη και η πιστις των αγιων
- 11 ¶ I бачив я іншу звірину, що виходила з землі. I вона мала два роги, подібні ягнячим, та говорила, як змії.
And I saw another beast coming up out of the earth; and he had two horns like a lamb, and his voice was like that of a dragon.
 και ειδον αλλο θηριον αναβαινον εκ της γης και ειχεν κερατα δυο ομοια αρνιω και ελαλει ως δρακων
- 12 I вона виконувала всю владу першої звірини перед нею, і робила, щоб земля та ті, хто живе на ній, вклонилися першій звірині, що в неї вцілювана була її рана смертельна.
And he makes use of all the authority of the first beast before his eyes. And he makes the earth and those who are in it give worship to the first beast, whose death-wound was made well.
 και την εξουσιαν του πρωτου θηριου πασαν ποιει ενωπιον αυτου και ποιει την γην και τους κατοικουντας εν αυτη ινα προσκυνησωσιν το θηριον το πρωτον ου εθεραπευθη η πληγη του θανατου αυτου

- 13 **I** чинить вона великі ознаки, так що й огонь зводить з неба додолу перед людьми.
And he does great signs, even making fire come down from heaven on the earth before the eyes of men.
 και ποιει σημεια μεγαλα ινα και πυρ ποιη καταβαινειν εκ του ουρανου εις την γην ενωπιον των ανθρωπων
- 14 **I** зводить вона мешканців землі через ознаки, що їм дано їй чинити перед звіриною, намовляючи мешканців землі зробити образа звірини, що має рану від меча, та живе.
And those who are on the earth are turned from the true way by him through the signs which he was given power to do before the beast; giving orders to those who are on the earth to make an image to the beast, who was wounded by the sword, and came to life.
 και πλανα τους κατοικουντας επι της γης δια τα σημεια α εδοθη αυτο ποιησαι ενωπιον του θηριου λεγων τοις κατοικουσιν επι της γης ποιησαι εικονα τω θηριω ο εχει την πληγην της μαχαιρας και εζησεν
- 15 **I** дано їй вкласти духа образів звірини, щоб заговорив образ звірини, і зробити, щоб усі, хто не поклониться образів звірини, побиті були.
And he had power to give breath to the image of the beast, so that words might come from the image of the beast, and that he might have all those who did not give worship to the image of the beast put to death.
 και εδοθη αυτο δουναι πνευμα τη εικονι του θηριου ινα και λαληση η εικων του θηριου και ποιηση οσοι αν μη προσκυνησωσιν την εικονα του θηριου ινα αποκτανθωσιν
- 16 **I** зробить вона, щоб усім малим і великим, багатим і вбогим, вільним і рабам було дано знамено на їхню правницю або на їхні чола,
And he gives to all, small and great, the poor and those who have wealth, the free and those who are not free, a mark on their right hand or on their brows;
 και ποιει παντας τους μικρους και τους μεγαλους και τους πλουσιους και τους πτωχους και τους ελευθερους και τους δουλους ινα δωση αυτοις χαραγμα επι της χειρος αυτων της δεξιας η επι των μετωπων αυτων
- 17 щоб ніхто не міг ані купити, ані продати, якщо він не має знамена ймення звірини, або числа ймення його...
So that no man might be able to do trade but he who has the mark, even the name of the beast or the number of his name.
 και ινα μη τις δυναται αγορασαι η πωλησαι ει μη ο εχων το χαραγμα η το ονομα του θηριου η τον αριθμον του ονοματος αυτου
- 18 Тут мудрість! Хто має розум, нехай поразить число звірини, бо воно число людське. А число її шістьсот шістдесят шість.
Here is wisdom. He who has knowledge let him get the number of the beast; because it is the number of a man: and his number is Six hundred and sixty-six.
 ωδε η σοφια εστιν ο εχων τον νουν ψηφισατω τον αριθμον του θηριου αριθμος γαρ ανθρωπου εστιν και ο αριθμος αυτου χξς
- 1 **I** я глянув, і ось Агнець стоїть на Сіонській горі, а з Ним сто сорок чотири тисячі, що мають Ім'я Його й Ім'я Отця Його, написано на своїх чолах.
And I saw the Lamb on the mountain of Zion, and with him a hundred and forty-four thousand, marked on their brows with his name and the name of his Father.
 και ειδον και ιδου αρνιον εστηκος επι το ορος σιων και μετ αυτου εκατον τεσσαρακοντα τεσσαρες χιλιαδες εχουσαι το ονομα του πατρος αυτου γεγραμμενον επι των μετωπων αυτων
- 2 **I** почув я голос із неба, немов шум великої води, і немов гук міцного грому. **I** почув я голос гусярів, що грали на гусях своїх,
And a voice from heaven came to my ears, like the sound of great waters, and the sound of loud thunder: and the voice which came to me was like the sound of players, playing on instruments of music.
 και ηκουσα φωνην εκ του ουρανου ως φωνην υδατων πολλων και ως φωνην βροντης μεγαλης και φωνην ηκουσα κιθαρωδων κιθαριζοντων εν ταις κιθαραις αυτων
- 3 **i** співали, як пісню нову перед престолом і перед чотирьома тваринами й старцями. **I** ніхто не міг навчитися пісні, окрім цих ста сорока чотирьох тисяч, викуплених від землі.
And they made as it seemed a new song before the high seat, and before the four beasts and the rulers: and no man might have knowledge of the song but the hundred and forty-four thousand, even those from the earth whom God has made his for a price.
 και αδουσιν ως ωδην καινην ενωπιον του θρονου και ενωπιον των τεσσαρων ζωνων και των πρεσβυτερων και ουδεις ηδυνато μαθειν την ωδην ει μη αι εκατον τεσσαρακοντα τεσσαρες χιλιαδες οι ηγωρασμενοι απο της γης
- 4 **Ц**е ті, хто не осквернився з жінками, бо чисті вони. Вони йдуть за Агницем, куди Він іде. Вони викуплені від людей, первістки Богові й Агницеві,
These are they who have not made themselves unclean with women; for they are virgins. These are they who go after the Lamb wherever he goes. These were taken from among men to be the first fruits to God and to the Lamb.
 ουτοι εισιν οι μετα γυναικων ουκ εμολυνθησαν παρθενοι γαρ εισιν ουτοι εισιν οι ακολουθουντες τω αρνω οπου αν υπαγη ουτοι ηγορασθησαν απο των ανθρωπων απαρχη τω θεω και τω αρνω
- 5 **н**е знайшлося бо підступу в їхніх устах, бо вони непорочні!
And in their mouth there was no false word, for they are untouched by evil.
 και εν τω στοματι αυτων ουχ ευρεθη δολος αμωμοι γαρ εισιν ενωπιον του θρονου του θεου
- 6 **I** побачив я іншого Ангела, що летів серед неба, і мав благовістити вічну Євангелію мешканцям землі, і кожному людові, і племені, і языку, і народові.
And I saw another angel in flight between heaven and earth, having eternal good news to give to those who are on the earth, and to every nation and tribe and language and people,
 και ειδον αλλον αγγελον πετωμενον εν μεσουρανηματι εχοντα ευαγγελιον αιωνιον ευαγγελισαι τους κατοικουντας επι της γης και παν εθνος και φυλην και γλωσσαν και λαον

- 7 **I він говорив гучним голосом: Побійтеся Бога та славу віддайте Йому, бо настала година суду Його, і вклоніться Тому, Хто створив небо, і землю, і море, і водні джерела!**
Saying with a loud voice, Have fear of God and give him glory; because the hour of his judging is come; and give worship to him who made heaven and earth and the sea and the fountains of water.
 λεγοντα εν φωνη μεγαλη φοβηθητε τον θεον και δοτε αυτω δοξαν οτι ηλθεν η ωρα της κρισεως αυτου και προσκυνησατε τω ποιησαντι τον ουρανον και την γην και θαλασσαν και πηγας υδατων
- 8 **А інший, другий Ангол летів слідом і казав: Упав, упав Вавилон, город великий, бо лютим вином розпусти своєї він напоїв усі народи!**
And a second angel came after, saying, Destruction has come to Babylon the great, which gave to all the nations the wine of the wrath of her evil ways.
 και αλλος αγγελος ηκολουθησεν λεγων επεσεν επεσεν βαβυλων η πολις η μεγαλη οτι εκ του οινου του θυμου της πορνειας αυτης πεποτικεν παντα εθνη
- 9 **А інший, третій Ангол летів услід за ним, гучним голосом кажучи: Коли хто вклоняється звірині та образу її, і приймє знамено на чолі своїм чи на руці своїй,**
And a third angel came after them, saying with a loud voice, If any man gives worship to the beast and his image, and has his mark on his brow or on his hand,
 και τριτος αγγελος ηκολουθησεν αυτοις λεγων εν φωνη μεγαλη ει τις το θηριον προσκυνει και την εικона αυτου και λαμβανει χαραγμα επι του μετωπου αυτου η επι την χειρα αυτου
- 10 **то той питимє з вина Божого гніву, вина незмішаного в чаші гніву Його, і буде мучений в огні й сірці перед Анголами святими та перед Агнцем.**
To him will be given of the wine of God's wrath which is ready unmixed in the cup of his wrath and he will have cruel pain, burning with fire before the holy angels and before the Lamb:
 και αυτος πιεται εκ του οινου του θυμου του θεου του κεκερασμενου ακρατου εν τω ποτηριω της οργης αυτου και βασανισθησεται εν πυρι και θειω ενωπιον των αγιων αγγελων και ενωπιον του αρ νιου
- 11 **А дим їхніх мук підійматиметься вічні віки. І не мають спокою день і ніч усі ті, хто вклоняється звірині та образу її, і приймє знамено ймення його.**
And the smoke of their pain goes up for ever and ever; and they have no rest day and night, who give worship to the beast and his image, and have on them the mark of his name.
 και ο καπνος του βασανισμου αυτων αναβαινει εις αιωνας αιωνων και ουκ εχουσιν αναπαυσιν ημερας και νυκτος οι προσκυνουντες το θηριον και την εικона αυτου και ει τις λαμβανει το χαραγμα το υ ονοματος αυτου
- 12 **Тут терпеливість святих, що додержують заповіді Божі та Ісусову віру!**
Here is the quiet strength of the saints, who keep the orders of God, and the faith of Jesus.
 ωδε υπομονη των αγιων εστιν ωδε οι τηρουντες τας εντολας του θεου και την πιστιν ιησου
- 13 **¶ І почув я голос із неба, що до мене казав: Напиши: Блаженні ті мертві, хто з цього часу вмирає в Господі! Так, каже Дух, вони від праць своїх заспокояться, бо їхні діла йдуть за ним і слідом.**
And a voice from heaven came to my ears, saying, Put in writing, There is a blessing on the dead who from now on come to their end in the Lord: yes, says the Spirit, that they may have rest from their troubles; for their works go with them.
 και ηκουσα φωνης εκ του ουρανου λεγουσης μοι γραπον μακαριοι οι νεκροι οι εν κυριω αποθησκοντες απαρτι ναι λεγει το πνευμα ινα αναπαυσωνται εκ των κοπων αυτων τα δε εργα αυτων ακολο υθει μετ αυτων
- 14 **І я глянув, і ото біла хмара, а на хмарі сидить подібний до Людського Сина. Він мав на своїй голові золотого вінця, а в руці його гострий серп.**
And I saw a white cloud, and on the cloud I saw one seated, like a son of man, having on his head a crown of gold, and in his hand a sharp curved blade.
 και ειδον και ιδου νεφελη λευκη και επι την νεφελην καθημενος ομοιος υιω ανθρωπου εχων επι της κεφαλης αυτου στεφανον χρυσειον και εν τη χειρι αυτου δρεπανον οξυ
- 15 **І інший Ангол вийшов із храму, і гучним голосом кликнув до того, хто на хмарі сидів: Пошли серпа свого й жни, бо настала година пожати, дозріло бо жниво землі!**
And another angel came out from the house of God, crying with a loud voice to him who was seated on the cloud, Put in your blade, and let the grain be cut: because the hour for cutting it is come; for the grain of the earth is over-ready.
 και αλλος αγγελος εξηλθεν εκ του ναου κραζων εν μεγαλη φωνη τω καθημενω επι της νεφελης πεμψον το δρεπανον σου και θερισον οτι ηλθεν σοι η ωρα του θερισαι οτι εξηρανθη ο θερισμος της γης
- 16 **І той, хто на хмарі сидів, скинув додолу серпа свого, і земля була вижата.**
And he who was seated on the cloud sent in his blade on the earth; and the grain of the earth was cut.
 και εβαλεν ο καθημενος επι την νεφελην το δρεπανον αυτου επι την γην και εθερισθη η γη
- 17 **І інший Ангол вийшов із храму, що на небі, і він мав гострого серпа.**
And another angel came out from the house of God which is in heaven, having a sharp curved blade.
 και αλλος αγγελος εξηλθεν εκ του ναου του εν τω ουρανω εχων και αυτος δρεπανον οξυ

- 18 **I** ἄλλος ἀγγελὸς ἐξῆλθεν ἐκ τοῦ θυσιαστηρίου ἔχων ἐξουσίαν ἐπὶ τοῦ πυρός καὶ ἐφώνησεν κραυγῇ μεγάλη τῷ ἔχοντι τὸ δρέπανον τὸ ὄξυ λέγων πεμψόν σου τὸ δρέπανον τὸ ὄξυ καὶ τρυγήσον τοὺς βῆτρους τῆς γῆς ὅτι ἤκμασαν αἱ σταφύλαι αὐτῆς
- And another angel came out from the altar, who has power over fire; and he gave a loud cry to him who had the sharp curved blade, saying, Put in your sharp blade, and let the grapes of the vine of the earth be cut; for her grapes are fully ready.
- 19 **I** ἄγγελος ἐπέπεσε ἐπὶ τὴν γῆν καὶ ἐτρυγήσεν τὴν ἀμπελὸν τῆς γῆς καὶ ἐβάλεν εἰς τὴν λίηνον τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ τὴν μεγάλην
- And the angel sent his blade into the earth, and the vine of the earth was cut, and he put it into the great wine-cruiser of the wrath of God.
- 20 **I** ποτοῦς ἐγένετο αἷμα ἐξω τῆς πόλεως καὶ ἐξῆλθεν αἷμα ἐκ τῆς λίηνου ἀπὸ τῶν ἵππων ἀπὸ σταδίων χίλιων ἑξακοσίων
- And the grapes were crushed under foot outside the town, and blood came out from them, even to the head-bands of the horses, two hundred miles.
- 1 **¶** **I** εἶδον ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ μετὰ καὶ θαυμάσιον ἀγγέλους ἑπτὰ ἔχοντας πληγὰς ἑπτὰ τὰς ἐσχάτας ὅτι ἐν αὐταῖς ἐτελέσθη ὁ θυμὸς τοῦ θεοῦ
- ¶ I saw another sign in heaven, great and strange; seven angels having the seven last punishments, for in them the wrath of God is complete.
- 2 **I** εἶδον ὡς θάλασσαν ὑάλινην μεμιγμένην πυρὶ καὶ τοὺς νικῶντας ἐκ τοῦ θηρίου καὶ ἐκ τῆς εἰκόνος αὐτοῦ καὶ ἐκ τοῦ χαραγματος αὐτοῦ ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ ἐστῶτας ἐπὶ τὴν θάλασσαν τὴν ὑάλινην ἔχοντας κίθαρας τοῦ θεοῦ
- And I saw a sea which seemed like glass mixed with fire; and those who had overcome the beast and his image and the number of his name, were in their places by the sea of glass, with God's instruments of music in their hands.
- 3 **I** ᾄδουσιν τὴν ᾠδὴν Μωσέως δούλου τοῦ θεοῦ καὶ τὴν ᾠδὴν τοῦ ἀρνίου λέγοντες μεγάλα καὶ θαυμάσια τὰ ἔργα σου κύριε ὁ θεὸς ὁ παντοκράτωρ δίκαια καὶ ἀληθινὰ αἱ ὁδοὶ σου ὁ βασιλεὺς τῶν αἰώνων
- And they give the song of Moses, the servant of God, and the song of the Lamb, saying, Great and full of wonder are your works, O Lord God, Ruler of all; true and full of righteousness are your ways, eternal King.
- 4 **ὅτι** τίς ἄνθρωπος οὐκ ἐφοβήθη σε κύριε καὶ δόξασῃ τὸ ὄνομα σου ὅτι μόνος ὁσῖος ὅτι πάντα τὰ ἔθνη ἠξοῦσιν καὶ προσκυνήσουσιν ἐνώπιόν σου ὅτι τὰ δίκαιώματά σου ἐφανερώθησαν
- What man is there who will not have fear before you, O Lord, and give glory to your name? because you only are holy; for all the nations will come and give worship before you; for your righteousness has been made clear.
- 5 **¶** **A** πόθεν εἶδον καὶ ἴδον ἠνοιγῆναι τὸν ναὸν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου ἐν τῷ οὐρανῷ
- ¶ After these things I saw, and the house of the Tent of witness in heaven was open:
- 6 **I** εἶδον ἑπτὰ ἀγγέλους ἔχοντας τὰς ἑπτὰ πληγὰς ἐκ τοῦ ναοῦ ἐνδεδυμένους λινὸν καθαρὸν καὶ λαμπρὸν καὶ περιεζωσμένοι περι τὰ στήθη ζώνας χρυσεῖς
- And the seven angels who had the seven punishments came out from the house of God, clothed with linen, clean and bright and with bands of gold about their breasts.
- 7 **I** εἶδον ἓξ τετράρρονα ζῶοντα ἐδόκεν τοῖς ἑπτὰ ἀγγέλοις ἑπτὰ φιάλας χρυσεῖς γεμούσας τοῦ θυμοῦ τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων
- And one of the four beasts gave to the seven angels seven gold vessels full of the wrath of God, who is living for ever and ever.
- 8 **I** εἶδον τὸν ναὸν τοῦ θεοῦ ἔμπληστος καπνοῦ ἐκ τῆς δόξης τοῦ θεοῦ καὶ ἐκ τῆς δυνάμεως αὐτοῦ καὶ οὐδεὶς ἠδύνατο εἰσελθεῖν εἰς τὸν ναὸν ἀπὸ τῆς ἐξουσίας αὐτοῦ ἕως ἄνω
- And the house of God was full of smoke from the glory of God, and from his power, and no one was able to go into the house of God, till the seven punishments of the seven angels were ended.
- 1 **¶** **I** εἶδον ἄλλο σημεῖον ἐν τῷ οὐρανῷ μετὰ καὶ θαυμάσιον ἀγγέλους ἑπτὰ ἔχοντας πληγὰς ἑπτὰ τὰς ἐσχάτας ὅτι ἐν αὐταῖς ἐτελέσθη ὁ θυμὸς τοῦ θεοῦ
- ¶ I saw another sign in heaven, great and strange; seven angels having the seven last punishments, for in them the wrath of God is complete.

- 2 I пішов перший Ангол, і вилив на землю чашу свою. I шкідливі та люті болячки обсіли людей, хто мав знамено звірини й вклонявся її образу.
 And the first went, and let what was in his vessel come down on the earth; and it became an evil poisoning wound on the men who had the mark of the beast, and who gave worship to his image.
 και απηλθεν ο πρωτος και εξεχεεν την φιαλην αυτου επι την γην και εγενετο ελκος κακων και πονηρων εις τους ανθρωπους τους εχοντας το χαραγμα του θηριου και τους τη εικονι αυτου προσκυνου ντας
- 3 A другий Ангол вилив свою чашу до моря. I сталася кров, немов у мерця, і кожна істота жива вмерла в морі.
 And the second let what was in his vessel come out into the sea; and it became blood as of a dead man; and every living thing in the sea came to an end.
 και ο δευτερος αγγελος εξεχεεν την φιαλην αυτου εις την θαλασσαν και εγενετο αιμα ως νεκρου και πασα ψυχη ζωσα απεθανεν εν τη θαλασση
- 4 Третій же Ангол вилив чашу свою на річки та на водні джерела, і сталася кров.
 And the third let what was in his vessel come out into the rivers and the fountains of water; and they became blood.
 και ο τριτος αγγελος εξεχεεν την φιαλην αυτου εις τους ποταμους και εις τας πηγας των υδατων και εγενετο αιμα
- 5 I почув я Ангола вод, який говорив: Ти праведний, що Ти є й що Ти був, і святий, що Ти не присудив!
 And the voice of the angel of the waters came to my ears, saying, True and upright is your judging, O Holy One, who is and was from all time:
 και ηκουσα του αγγελου των υδατων λεγοντος δικαιος κυριε ει ο ων και ο ην και ο οσιος οτι ταυτα εκρινας
- 6 Бо вони пролили кров святих та пророків, і Ти дав їм напитися крові. Вони варті того!
 For they made the blood of saints and prophets come out like a stream, and blood have you given them for drink; which is their right reward.
 οτι αιμα αγιων και προφητων εξεχεαν και αιμα αυτοις εδοκας πινειν αξιοι γαρ εισιν
- 7 I я чув, як жертівник говорив: Так, Господи, Боже Вседержителю! Правдиві й справедливі суди Твої!
 And a voice came from the altar, saying, Even so, O Lord God, Ruler of all, true and full of righteousness is your judging.
 και ηκουσα αλλου εκ του θυσιαστηριου λεγοντος ναι κυριε ο θεος ο παντοκρατωρ αληθιναι και δικαιαι αι κρισεις σου
- 8 ¶ А Ангол четвертий вилив свою чашу на сонце. I дано йому палити людей огнем.
 And the fourth let what was in his vessel come out on the sun; and power was given to it that men might be burned with fire.
 και ο τεταρτος αγγελος εξεχεεν την φιαλην αυτου επι τον ηλιον και εδοθη αυτω καυματισαι τους ανθρωπους εν πυρι
- 9 I спека велика палила людей, і зневажали вони Ім'я Бога, що має владу над карами тими, і вони не покаялися, щоб славу віддати Йому.
 And men were burned with great heat: and they said evil things against the name of the God who has authority over these punishments; and they were not turned from their evil ways to give him glory.
 και εκαυματισθησαν οι ανθρωποι καυμα μεγα και εβλασφημησαν το ονομα του θεου του εχοντος εξουσιαν επι τας πληγας ταυτας και ου μετενοησαν δουναι αυτω δοξαν
- 10 А п'ятий Ангол вилив чашу свою на престола звірини. I затьмилося царство її, і люди від болю кусали свої язики,
 And the fifth let what was in his vessel come out on the high seat of the beast; and his kingdom was made dark; and they were biting their tongues for pain.
 και ο πεμπτος αγγελος εξεχεεν την φιαλην αυτου επι τον θρονον του θηριου και εγενετο η βασιλεια αυτου εσκοτομενη και εμασσωντο τας γλωσσας αυτων εκ του πονου
- 11 і Бога Небесного вони зневажали від болю свого й від своїх болячок, та в учинках своїх не покаялись!
 And they said evil things against the God of heaven because of their pain and their wounds; and they were not turned from their evil works.
 και εβλασφημησαν τον θεον του ουρανου εκ των πονων αυτων και εκ των ελκων αυτων και ου μετενοησαν εκ των εργων αυτων
- 12 ¶ Шостий же Ангол вилив чашу свою на річку велику Ефрат, і вода її висохла, щоб приготувити дорогу царям, які від схід сонця.
 And the sixth let what was in his vessel come out on the great river Euphrates; and it became dry, so that the way might be made ready for the kings from the east.
 και ο εκτος αγγελος εξεχεεν την φιαλην αυτου επι τον ποταμον τον μεγαν τον ευφρατην και εξηρανθη το υδωρ αυτου ινα ετοιμασθη η οδος των βασιλεων των απο ανατολων ηλιου
- 13 I я бачив, що виходили з уст змія, і з уст звірини, і з уст неправдивого пророка три духи нечисті, як жаби,
 And I saw coming out of the mouth of the dragon, and out of the mouth of the beast, and out of the mouth of the false prophet, three unclean spirits, like frogs.
 και ειδον εκ του στοματος του δρακοντος και εκ του στοματος του θηριου και εκ του στοματος του ψευδοπροφητου πνευματα τρια ακαθαρτα ομοια βατραχοις
- 14 це духи демонські, що чинять ознаки. Вони виходять до царів усього всесвіту, щоб зібрати їх на війну того великого дня Вседержителя Бога.
 For they are evil spirits, working signs; who go out even to the kings of all the earth, to get them together to the war of the great day of God, the Ruler of all.
 εισιν γαρ πνευματα δαιμωνων ποιουντα σημεια εκπορευεσθαι επι τους βασιλεις της γης και της οικουμενης ολης συναγαγειν αυτους εις πολεμον της ημερας εκεινης της μεγαλης του θεου του παντοκ ρατορος

- 15 **Ось іду, немов злодій! Блаженний, хто чуйний, і одежу свою береже, щоб нагим не ходити, і щоб не бачили ганьби його!**
(See, I come as a thief. Happy is he who is watching and keeps his robes, so that he may not go unclothed, and his shame be seen.)
ιδου ερχομαι ως κλεπτης μακαριος ο γρηγορων και τηρων τα ιματια αυτου ινα μη γυμνος περιπατη και βλεπωσιν την ασχημοσυνην αυτου
- 16 **І зібрав їх на місце, яке по-єврейському зветься Армагеддон.**
And they got them together into the place which is named in Hebrew Armageddon.
και συνηγαγεν αυτους εις τον τοπον τον καλουμενον εβραιστι αρμαγεδδων
- 17 **¶ Сьомий же Ангел вилів чашу свою на повітря. І голос гучний залунав від небесного храму з престолу, говорячи: Сталося!**
And the seventh let what was in his vessel come out on the air; and there came out a great voice from the house of God, from the high seat, saying, It is done.
και ο εβδομος αγγελος εξεχεεν την φιαλην αυτου εις τον αερα και εξηλθεν φωνη μεγαλη απο του ναου του ουρανου απο του θρονου λεγουσα γεγονεν
- 18 **І сталися блискавки й гуркіт та громи, і сталося велике трясіння землі, якого не було, відколи людина живе на землі... Великий такий землетрус, такий міцний!**
And there were flames and voices and thunders; and there was a great earth-shock so that never, from the time when men were on the earth, had there been so great an earth-shock, so full of power.
και εγενοντο φωναи και βρονται και αστραπαι και σεισμος εγενετο μεγας οιος ουκ εγενετο αφ ου οι ανθρωποι εγενοντο επι της γης τηλικουτος σεισμος ουτως μεγας
- 19 **І місто велике розпалося на три частині, і попадали людські міста... І великий Вавилон був згаданий перед Богом, щоб дати йому чашу вина Його лютого гніву...**
And the great town was cut into three parts, and the towns of the nations came to destruction: and Babylon the great came into mind before God, to be given the cup of the wine of his wrath.
και εγενετο η πολις η μεγαλη εις τρια μερη και αι πολεις των εθνων επεσον και βαβυλων η μεγαλη εμνησθη ενωπιον του θεου δουναι αυτη το ποτηριον του οινου του θυμου της οργης αυτου
- 20 **І зник кожен острів, і не знайдено гір!...**
And every island went in flight, and the mountains were seen no longer.
και πασα νησος εφυγεν και ορη ουχ ευρεθησαν
- 21 **І великий град, як важкі тягарі, падав із неба на людей. І люди зневажали Бога за покарання градом, бо кара Його була дуже велика!...**
And great drops of ice, every one about the weight of a talent, came down out of heaven on men: and men said evil things against God because of the punishment of the ice-drops; for it is very great.
και χαλαζα μεγαλη ως ταλαντιαια καταβαινει εκ του ουρανου επι τους ανθρωπους και εβλασφημισαν οι ανθρωποι τον θεον εκ της πληγης της χαλαζης οτι μεγαλη εστιν η πληγη αυτης σφοδρα
- 1 **¶ І прийшов один із семи Анголів, що мають сім чаш, і говорив зо мною, кажучи: Підійди, я покажу тобі засудження великої розпусниці, що сидить над багатьма водами.**
And one of the seven angels who had the seven vessels came and said to me, Come here, so that you may see the judging of the evil woman who is seated on the great waters;
και ηλθεν εις εκ των επτα αγγελων των εχοντων τας επτα φιαλας και ελαλησεν μετ εμου λεγων μοι δευρο δειξω σοι το κριμα της πορνης της μεγαλης της καθημενης επι των υδατων των πολλων
- 2 **З нею розпусту чинили земні царі, і вином розпусти її впивались мешканці землі.**
With whom the kings of the earth made themselves unclean, and those who are on the earth were full of the wine of her evil desires.
μετ ης επορευσαν οι βασιλεις της γης και εμεθυσθησαν εκ του οινου της πορνειας αυτης οι κατοικουντες την γην
- 3 **І в дусі повів він мене на пустиню. І побачив я жінку, що сиділа на червоній звірині, переповерхненій іменами богозневажними, яка мала сім голів і десять рогів.**
And he took me away in the Spirit into a waste land: and I saw a woman seated on a bright red beast, full of evil names, having seven heads and ten horns,
και απηνευκεν με εις ερημον εν πνευματι και ειδον γυναικα καθημενην επι θηριον κοκκινον γεμον ονοματων βλασφημιας εχον κεφαλας επτα και κερατα δεκα
- 4 **А жінка була одягнена в порфіру й кармазин, і приоздоблена золотом і дорогоцінним камінням та перлами. У руці своїй мала вона золоту чашу, повну гидоти та нечесті розпусти її.**
And the woman was clothed in purple and bright red, with ornaments of gold and stones of great price and jewels; and in her hand was a gold cup full of evil things and her unclean desires;
και η γυνη η περιβεβλημενη πορφυρα και κοκκινω και κεχρωσωμενη χρυσω και λιθω τιμω και μαργαριταις εχουσα χρυσον ποτηριον εν τη χειρι αυτης γεμον βδελυγματων και ακαθαρτητος πορνειας αυτης
- 5 **А на чолі її було написане ім'я, тасмниця: Великий Вавилон, мати розпусти й гидоти землі.**
And on her brow was a name, SECRET, BABYLON THE GREAT, THE MOTHER OF THE EVIL WOMEN AND OF THE UNCLEAN THINGS OF THE EARTH.
και επι το μετωπον αυτης ονομα γεγραμμενον μυστηριον βαβυλων η μεγαλη η μητηρ των πορνων και των βδελυγματων της γης
- 6 **І бачив я жінку, п'яну від крові святих і від крові мучеників Ісусових, і, бачивши її, дивувався я дивом великим.**
And I saw the woman overcome as with the wine of the blood of the saints, and the blood of those put to death because of Jesus. And when I saw her, I was overcome with a great wonder.
και ειδον την γυναικα μεθουσαν εκ του αιματος των αγιων και εκ του αιματος των μαρτυρων ιησου και εθαυμασα ιδων αυτην θαυμα μεγα

- 7 ¶ Α Άγγελος промовив до мене: Чого ти дивуєся? Я скажу тобі таємницю жінки й звірини, яка носить її, яка має сім голів і десять рогів.
And the angel said to me, Why were you surprised? I will make clear to you the secret of the woman, and of the beast on which she is seated, which has the seven heads and the ten horns.
 και ειπεν μοι ο αγγελος διατι εθαυμασας εγω σοι ερω το μυστηριον της γυναικος και του θηριου του βασταζοντος αυτην του εχοντος τας επτα κεφαλαι και τα δεκα κερατα
- 8 Звірина, яку бачив я, була і нема, і має вийти з безодні і піде вона на погибіль. А мешканці землі, що їхні імена не записані в книгу життя від закладін світу, дивуватися будуть, як по бачать, що звірина була і нема, і з'явиться.
The beast which you saw was, and is not; and is about to come up out of the great deep, and to go into destruction. And those who are on the earth, whose names have not been put in the book of life from the first, will be full of wonder when they see the beast, that he was, and is not, and still will be.
 θηριον ο ειδες ην και ουκ εστιν και μελλει αναβαινειν εκ της αβυσσου και εις απωλειαν υπαγειν και θαυμασσονται οι κατοικουντες επι της γης ον ου γεγραπται τα ονοματα επι το βιβλιον της ζωης α πο καταβολης κοσμου βλεποντες το θηριον ο τι ην και ουκ εστιν και περ εστιν
- 9 Тут розум, що має він мудрість. Сім голів це сім гір, що на них сидить жінка. І сім царів,
Here is the mind which has wisdom. The seven heads are seven mountains, on which the woman is seated:
 ουδε ο νους ο εχων σοφια αι επτα κεφαλαι ορη εισιν επτα οπου η γυνη καθηται επ αυτων
- 10 п'ять їх упало, один є, другий іще не прийшов, а як прийде, то мусить він трохи пробути.
And they are seven kings; the five have come to an end, the one is, the other has not come; and when he comes, he will have to go on for a little time.
 και βασιλεις επτα εισιν οι πεντε επεσαν και ο εις εστιν ο αλλος ουπω ηλθεν και οταν ελθη ολιγον αυτον δεи μειναι
- 11 І звірина, що була і нема, і вона сама восьма й з сімох, і йде на погибіль.
And the beast which was, and is not, is himself the eighth, and is of the seven; and he goes into destruction.
 και το θηριον ο ην και ουκ εστιν και αυτος ογδοος εστιν και εκ των επτα εστιν και εις απωλειαν υπαγει
- 12 А десять тих рогів, що бачив ти їх, то десять царів, що ще не прийняли царства, але приймуть владу царську із звіриною на одну годину.
And the ten horns which you saw are ten kings, which still have been given no kingdom; but they are given authority as kings, with the beast, for one hour.
 και τα δεκα κερατα α ειδες δεκα βασιλεις εισιν οτινες βασιλειαν ουπω ελαβον αλλ εξουσιαν ως βασιλεις μιαν ωραν λαμβανουσιν μετα του θηριου
- 13 Вони мають одну думку, а силу та владу свою віддадуть звірині.
These have one mind, and they give their power and authority to the beast.
 ουτοι μιαν γνωμην εχουσιν και την δυναμιν και την εξουσιαν αυτων τω θηριω διαδιδουσουσιν
- 14 ¶ Вони воюватимуть проти Агнца та Агнець переможе їх, бо Він Господь над панами та Цар над царями. А ті, хто з Ним, покликані, і вибрані, і вірні.
These will make war against the Lamb, and the Lamb will overcome them, because he is the Lord of lords and King of kings; and those who are with him are named, marked out, and true.
 ουτοι μετα του αρνιου πολεμησουσιν και το αρνιον νικησει αυτους οτι κυριος κυριων εστιν και βασιλευς βασιλεων και οι μετ αυτου κλητοι και εκλεκτοι και πιστοι
- 15 І говорить до мене: Води, що бачив ти їх, де сидить та розпусниця, то народи та люди, і племена та мови.
And he said to me, The waters which you saw, where the evil woman is seated, are peoples, and armies, and nations and languages.
 και λεγει μοι τα υδατα α ειδες ου η πορνη καθηται λαοι και οχλοι εισιν και εθνη και γλωσσαι
- 16 А десять рогів, що ти бачив їх, та звірина, вони зненавидять розпусницю, спустошать її й обнажать, і з'їдять її тіло, і огнем її спалять.
And the ten horns which you saw, and the beast, these will be turned against the evil woman, and will make her waste and uncovered, and will take her flesh for food, and will have her burned with fire.
 και τα δεκα κερατα α ειδες επι το θηριον ουτοι μισησουσιν την πορνην και ηρημωμενην ποιησουσιν αυτην και γυμνην και τας σαρκας αυτης φαγονται και αυτην κατακαουσουσιν εν πυρι
- 17 Бо Бог дав їм до серця, щоб волю чинили Його, маючи одну думку, і щоб царство своє віддали звірині, аж поки не вповніться слова Божі.
Because God has put it in their hearts to do his purpose, and to be of one mind, giving their kingdom to the beast, till the words of God have effect and are complete.
 ο γαρ θεος εδωκεν εις τας καρδιας αυτων ποιησαι την γνωμην αυτου και ποιησαι μιαν γνωμην και δουναι την βασιλειαν αυτων τω θηριω αχρι τελεσθη τα ρηματα του θεου
- 18 А жінка, яку ти бачив, то місто велике, що панує над царями земними.
And the woman whom you saw is the great town, which is ruling over the kings of the earth.
 και η γυνη ην ειδες εστιν η πολις η μεγαλη η εχουσα βασιλειαν επι των βασιλεων της γης
- 1 ¶ Після цього побачив я іншого Ангела, що сходить із неба, і що владу велику він мав. І земля освітілась від слави його.
After these things I saw another angel coming down out of heaven, having great authority; and the earth was bright with his glory.
 και μετα ταυτα ειδον αγγελον καταβαινοντα εκ του ουρανου εχοντα εξουσιαν μεγαλην και η γη εφωτισθη εκ της δοξης αυτου

- 2 I він гучним голосом кликнув, говорячи: Упав, упав великий Вавилон! Став він оселею демонів, і сховищем усякому духові нечистому, і сховищем усіх птахів нечистих та ненавидних,
 And he gave a loud cry, saying, Babylon the great has come down from her high place, she has come to destruction and has become a place of evil spirits, and of every unclean spirit, and a hole for every unclean and hated bird.
 και εκραξεν εν ισχυι φωνη μεγαλη λεγων επεσεν επεσεν βαβυλων η μεγαλη και εγενετο κατοικητηριον δαιμονων και φυλακη παντος πνευματος ακαθαρτου και φυλακη παντος ορνεου ακαθαρτου και ι μεμισημενου
- 3 бо лютии вином розпусти своєї він напоїв всі народи! І земні царі з ним розпусти чинили, а земні купці збагатіли від сили розкоші його!
 For through the wine of the wrath of her evil desires all the nations have come to destruction; and the kings of the earth made themselves unclean with her, and the traders of the earth had their wealth increased by the power of her evil ways.
 οτι εκ του οινου του θυμου της πορνειας αυτης πεποκεν παντα τα εθνη και οι βασιλεις της γης μετ αυτης επορνευσαν και οι εμποροι της γης εκ της δυναμεως του στρηνουσ αυτης επλουτησαν
- 4 І почув я інший голос із неба, який говорив: Вийдіть із нього, люди мої, щоб не сталися ви спільниками гріхів його, і щоб не потрапили в карання його.
 And another voice from heaven came to my ears, saying, Come out of her, my people, so that you may have no part in her sins and in her punishments.
 και ηκουσα αλλην φωνην εκ του ουρανου λεγουσαν εξελθετε εξ αυτης ο λαος μου ινα μη συγκοινωνησητε ταις αμαρτιας αυτης και ινα μη λαβητε εκ των πληγων αυτης
- 5 Гріхи бо його досягли аж до неба, і Бог ізгадав про неправди його.
 For her sins have gone up even to heaven, and God has taken note of her evil-doing.
 οτι ηκολουθησαν αυτης αι αμαρτιαι σχυρι του ουρανου και εμνημονευσεν ο θεος τα αδικηματα αυτης
- 6 Відплатіть ви йому, як і він вам платив, і вдвоє подвойте йому за вчинки його! Удвоє налійте до чаші, що нею він вам наливав!
 Give to her as she gave, even an increased reward for her works; in the cup which was mixed by her, let there be mixed as much again for herself.
 αποδοτε αυτη ως και αυτη απεδωκεν υμιν και διπλωσατε αυτη διπλα κατα τα εργα αυτης εν τω ποτηριω ω εκερασεν κερασατε αυτη διπλου
- 7 Скільки він славив себе та розкошував, стільки муки та смутку завдайте йому! Бо в серці своєму говорить: Сиджу, як цариця, і я не вдова, і бачити смутку не буду!
 As she gave glory to herself, and became more evil in her ways, in the same measure give her pain and weeping: for she says in her heart, I am seated here a queen, and am no widow, and will in no way see sorrow.
 οσα εδοξασεν εαυτην και εστρηνιασεν τοσουτον δοτε αυτη βασανισμον και πενθος οτι εν τη καρδια αυτης λεγει καθημαι βασιλισσα και χηρα ουκ εμι και πενθος ου μη ιδω
- 8 Через це одного дня придуть кари його, смерть, і плач, і голод, і спалений буде огнем, бо міцний Господь, Бог, що судить його!
 For this reason in one day will her troubles come, death and sorrow and need of food; and she will be completely burned with fire; for strong is the Lord God who is her judge.
 δια τουτο εν μια ημερα ηξουσιν αι πληγαι αυτης θανατος και πενθος και λιμος και εν πυρι κατακαυθησεται οτι ισχυρος κυριος ο θεος ο κρινων αυτην
- 9 ¶ І будуть плакати та голосити за ним царі земні, що з ним розпусти чинили та розкошували, коли побачать дим пожежі його.
 And the kings of the earth, who made themselves unclean with her, and in her company gave themselves up to evil, will be weeping and crying over her, when they see the smoke of her burning,
 και κλαουσονται αυτην και κοφονται επ αυτη οι βασιλεις της γης οι μετ αυτης πορνευσαντες και στρηνιασαντες οταν βλεπωσιν τον καπνον της πυρωσεως αυτης
- 10 Вони через страх його мук стоятимуть здалека та говоритимуть: Горе, горе, о місто велике, Вавилоне, місто могутне, бо суд твій прийшов однієї години!
 Watching from far away, for fear of her punishment, saying, Sorrow, sorrow for Babylon, the great town, the strong town! for in one hour you have been judged.
 απο μακροθεν εστηκοτες δια τον φοβон του βασανισμου αυτης λεγοντες ουαι ουαι η πολις η μεγαλη βαβυλων η πολις η ισχυρα οτι εν μια ωρα ηλθεν η κρισις σου
- 11 І земні купці будуть плакати та голосити за ним, бо ніхто не купує вже їхнього вантажу,
 And the traders of the earth are weeping and crying over her, because no man has any more desire for their goods,
 και οι εμποροι της γης κλαιουσιν και πενθουσιν επ αυτη οτι τον γομον αυτων ουδεις αγοραζει ουκετι
- 12 вантажу золота, і срібла, і каміння дорогоцінного, і перел, і віссону, і порфіри, і шовку, і кармазину, і всякого дерева запашного, і всякого посуду з слонової кости, і всякого посуду з дорогоцінного дерева, і мідяного, і залізного, і мармурового,
 Gold, and silver, and stones of great price, and jewels, and delicate linen, and robes of purple and silk and red; and perfumed wood, and every vessel of ivory, and every vessel made of fair wood, and of brass, and iron, and stone;
 γομον χρυσου και αργυρου και λιθου τιμιου και μαργαριτου και βυσσου και πορφυρας και σηρικου και κοκκινου και παν ξυλον θυινον και παν σκευος ελεφαντινον και παν σκευος εκ ξυλου τιμιωτα του και χαλκου και σιδηρου και μαρμαρου
- 13 і кориці, і шафрану, і пахощів, і мирри, і ливану, і вина, і оливи, і тонкої муки, і пшениці, і товару, і вівців, і коней, і возів, і рабів, і душ людських.
 And sweet-smelling plants, and perfumes, and wine, and oil, and well crushed grain, and cattle and sheep; and horses and carriages and servants; and souls of men.
 και κινναμωμον και θυμαματα και μυρον και λιβανον και οινον και ελαιον και σεμιδαλιν και σιτον και κτηνη και προβατα και ιπων και ρεδων και σωματον και ψυχας ανθρωπων

- 14 **Ἔ** ἡ **καρπὸς τῆς ψυχῆς σου ἀπῆλθεν ἀπὸ σου καὶ πάντα τὰ λεπὰ καὶ τὰ λαμπρὰ ἀπῆλθεν ἀπὸ σου καὶ οὐκεὶ οὐ μὴ εὐρησῆς αὐτὰ**
And the fruit of your soul's desire has gone from you, and all things delicate and shining have come to an end and will never again be seen.
- 15 **Κυπῖοι ἐκ τῶν πραγμάτων, διὰ τῶν ὧν ἐπλάσθη ἡ πλοῦσις αὐτῆς, ἐπιβλεπόντες ἐκ τῆς ἀπομακροῦς ἐπὶ τὴν πόλιν αὐτῆς, ἰδοὺ καὶ κλαίοντες καὶ κενθόντες**
The traders in these things, by which their wealth was increased, will be watching far off for fear of her punishment, weeping and crying;
- 16 **ὁμοῦς ἐπιβλεπόντες ἐκ τῆς ἀπομακροῦς ἐπὶ τὴν πόλιν αὐτῆς, ἰδοὺ καὶ κλαίοντες καὶ κενθόντες**
Saying, Sorrow, sorrow for the great town, she who was clothed in delicate linen, and purple, and red; with ornaments of gold and stones of great price and jewels!
- 17 **ὁμοῦς ἐπιβλεπόντες ἐκ τῆς ἀπομακροῦς ἐπὶ τὴν πόλιν αὐτῆς, ἰδοὺ καὶ κλαίοντες καὶ κενθόντες**
For in one hour such great wealth has come to nothing. And every shipmaster, and all who are sailing on the sea, and sailors and all who get their living by the sea, were watching from far away,
- 18 **ὁμοῦς ἐπιβλεπόντες ἐκ τῆς ἀπομακροῦς ἐπὶ τὴν πόλιν αὐτῆς, ἰδοὺ καὶ κλαίοντες καὶ κενθόντες**
And crying out when they saw the smoke of her burning, saying, What town is like the great town?
- 19 **ὁμοῦς ἐπιβλεπόντες ἐκ τῆς ἀπομακροῦς ἐπὶ τὴν πόλιν αὐτῆς, ἰδοὺ καὶ κλαίοντες καὶ κενθόντες**
And they put dust on their heads, and were sad, weeping and crying, and saying, Sorrow, sorrow for the great town, in which was increased the wealth of all who had their ships on the sea because of her great stores! for in one hour she is made waste.
- 20 **ὁμοῦς ἐπιβλεπόντες ἐκ τῆς ἀπομακροῦς ἐπὶ τὴν πόλιν αὐτῆς, ἰδοὺ καὶ κλαίοντες καὶ κενθόντες**
And crying out when they saw the smoke of her burning, saying, What town is like the great town?
- 21 **ὁμοῦς ἐπιβλεπόντες ἐκ τῆς ἀπομακροῦς ἐπὶ τὴν πόλιν αὐτῆς, ἰδοὺ καὶ κλαίοντες καὶ κενθόντες**
And they put dust on their heads, and were sad, weeping and crying, and saying, Sorrow, sorrow for the great town, in which was increased the wealth of all who had their ships on the sea because of her great stores! for in one hour she is made waste.
- 22 **ὁμοῦς ἐπιβλεπόντες ἐκ τῆς ἀπομακροῦς ἐπὶ τὴν πόλιν αὐτῆς, ἰδοὺ καὶ κλαίοντες καὶ κενθόντες**
And crying out when they saw the smoke of her burning, saying, What town is like the great town?
- 23 **ὁμοῦς ἐπιβλεπόντες ἐκ τῆς ἀπομακροῦς ἐπὶ τὴν πόλιν αὐτῆς, ἰδοὺ καὶ κλαίοντες καὶ κενθόντες**
And they put dust on their heads, and were sad, weeping and crying, and saying, Sorrow, sorrow for the great town, in which was increased the wealth of all who had their ships on the sea because of her great stores! for in one hour she is made waste.
- 24 **ὁμοῦς ἐπιβλεπόντες ἐκ τῆς ἀπομακροῦς ἐπὶ τὴν πόλιν αὐτῆς, ἰδοὺ καὶ κλαίοντες καὶ κενθόντες**
And crying out when they saw the smoke of her burning, saying, What town is like the great town?
- 1 **¶** **ὁμοῦς ἐπιβλεπόντες ἐκ τῆς ἀπομακροῦς ἐπὶ τὴν πόλιν αὐτῆς, ἰδοὺ καὶ κλαίοντες καὶ κενθόντες**
After these things there came to my ears a sound like the voice of a great band of people in heaven, saying, Praise to the Lord; salvation and glory and power be to our God:

- 2 **правдиві бо та справедливі суди Його, бо Він засудив ту велику розпусницю, що землю зіпсула своєю розпустою, і помстив за кров Своїх рабів з її рук!**
For true and upright are his decisions; for by him has the evil woman been judged, who made the earth unclean with the sins of her body; and he has given her punishment for the blood of his servants.
οτι αληθινα και δικαιαι αι κρισεις αυτου οτι εκρινεν την πορνην την μεγαλην ητις εφθειρεν την γην εν τη πορνεια αυτης και εξεδικησεν το αιμα των δουλων αυτου εκ της χειρος αυτης
- 3 **І вдруге сказали вони: Алїлуя! І з неї дим виступас на вічні віки!**
And again they said, Praise to the Lord. And her smoke went up for ever and ever.
και δευτερον ειρηκαν αλληλουια και ο καπνος αυτης αναβαινει εις τους αιωνας των αιωνων
- 4 **І попадали двадцять чотири старці й чотири тварині, і поклонилися Богові, що сидить на престолі, говорячи: Амін, алїлуя!**
And the four and twenty rulers and the four beasts went down on their faces and gave worship to God who was seated on the high seat, saying, Even so, praise to the Lord.
και επεσαν οι πρεσβυτεροι οι εικοσι και τεσσαρες και τα τεσσαρα ζωα και προσεκυνησαν τω θεω τω καθημενω επι του θρονου λεγοντες αμην αλληλουια
- 5 **¶ А від престолу вийшов голос, що кликав: Хваліть Бога нашого, усі раби Його, і всі, хто боїться Його, і малі, і великі!**
And a voice came from the high seat, saying, Give praise to our God, all you his servants, small and great, in whom is the fear of him.
και φωνη εκ του θρονου εξηλθεν λεγουσα αινειτε τον θεον ημων παντες οι δουλοι αυτου και οι φοβουμενοι αυτον και οι μικροι και οι μεγαλοι
- 6 **І почув я ніби голос великого натовпу, і наче шум великої води, і мов голос громів гучних, що вигукували: Алїлуя, бо запанував Господь, наш Бог Вседержитель!**
And there came to my ears the voice of a great army, like the sound of waters, and the sound of loud thunders, saying, Praise to the Lord: for the Lord our God, Ruler of all, is King.
και ηκουσα ως φωνη οχλου πολλου και ως φωνην υδατων πολλων και ως φωνην βροντων ισχυρων λεγοντας αλληλουια οτι εβασιλευσεν κυριος ο θεος ο παντοκρατωρ
- 7 **Радіймо та тішмося, і даймо славу Йому, бо весілля Агнця настало, і жона Його себе приготувала!**
Let us be glad with delight, and let us give glory to him: because the time is come for the Lamb to be married, and his wife has made herself ready.
χαρωμεν και αγαλλιωμεθα και δωμεν την δοξαν αυτω οτι ηλθεν ο γαμος του αρνιου και η γυνη αυτου ητοιμασεν εαυτην
- 8 **І їй дано було зодягнутися в чистий та свіглий вісон, бо віссон то праведність святих.**
And to her it was given to be clothed in delicate linen, clean and shining: for the clean linen is the righteousness of the saints.
και εδοθη αυτη ινα περιβαληται βυσσινον καθαρον και λαμπρον το γαρ βυσσινον τα δικαιωματα εστιν των αγιων
- 9 **І сказав він мені: Напиши: Блаженні покликані на весільну вечерю Агнця! І сказав він мені: Це правдиві Божі слова!**
And he said to me, Put in the book, Happy are the guests at the bride-feast of the Lamb. And he said to me, These are the true words of God.
και λεγει μοι γραψον μακαριοι οι εις το δειπνον του γαμου του αρνιου κεκλημενοι και λεγει μοι ουτοι οι λογοι αληθινοι εισιν του θεου
- 10 **І я впав до його ніг, щоб вклонитись йому. І він каже мені: Таж ні! Я співслуга твій та братів твоїх, хто має засвідчення Ісусове, Богові вклонися! Бо засвідчення Ісусове, то дух пророцтва.**
And I went on my face before his feet to give him worship. And he said to me, See you do it not: I am a brother-servant with you and with your brothers who keep the witness of Jesus: give worship to God: for the witness of Jesus is the spirit of the prophet's word.
και επεσον εμπροσθεν των ποδων αυτου προσκυνησαι αυτω και λεγει μοι ορα μη συνδουλος σου ειμι και των αδελφων σου των εχοντων την μαρτυριαν του ιησου τω θεω προσκυνησον η γαρ μαρτυρια του ιησου εστιν το πνευμα της προφητειας
- 11 **¶ І побачив я небо відкрите. І ось білий кінь, а Той, Хто на ньому сидів, зветься Вірний і Правдивий, і Він справедливо судить і воює.**
And the heaven was open; and I saw a white horse, and he who was seated on it was named Certain and True; and he is judging and making war in righteousness.
και ειδον τον ουρανον ανεωγμενον και ιδου ιππος λευκος και ο καθημενος επ αυτον καλουμενος πιστος και αληθιнос και εν δικαιοσυνη κρινει και πολεμει
- 12 **Очі Його немов полум'я огняне, а на голові Його багато вінців. Він ім'я мав написане, якого не знає ніхто, тільки Він Сам.**
And his eyes are a flame of fire, and crowns are on his head; and he has a name in writing, of which no man has knowledge but himself.
οι δε οφθαλμοι αυτου ως φλοξ πυρος και επι την κεφαλην αυτου διαδηματα πολλα εχων ονομα γεγραμμενον ο ουδεις οιδεν ει μη αυτος
- 13 **І зодягнений був Він у шату, покрашену кров'ю. А Йому на ім'я: Слово Боже.**
And he is clothed in a robe washed with blood: and his name is The Word of God.
και περιβεβλημενος ιματιον βεβαμμενον αιματι και καλειται το ονομα αυτου ο λογος του θεου
- 14 **А війська небесні, зодягнені в білий та чистий віссон, їхали вслід за Ним на білих конях.**
And the armies which are in heaven went after him on white horses, clothed in delicate linen, white and clean.
και τα στρατευματα εν τω ουρανω ηκολουθει αυτω εφ ιπποις λευκοις ενδεδυμενοι βυσσινον λευκον και καθαρων

- 15 А з Його уст виходив гострий меч, щоб ним бити народи. І Він пастиме їх залізним жезлом, і Він буде топтати чавило вина лютого гніву Бога Вседержителя!
And out of his mouth comes a sharp sword, with which he overcomes the nations: and he has rule over them with a rod of iron: and he is crushing with his feet the grapes of the strong wrath of God the Ruler of all.
 και εκ του στοματος αυτου εκπορευεται ρομφαια οξεια ινα εν αυτη πατασση τα εθνη και αυτος ποιμανει αυτους εν ραβδω σιδηρα και αυτος πατει την ληνον του οινου του θυμου και της οργης του θεου του παντοκρατορος
- 16 І Він має на шаті й на стегнах Своїх написане ймення: Цар над царями, і Господь над панами.
And on his robe and on his leg is a name, KING OF KINGS, AND LORD OF LORDS.
 και εχει επι το ιματιον και επι τον μηρον αυτου το ονομα γεγραμμενον βασιλευς βασιλεων και κυριος κυριων
- 17 І бачив я одного Ангела, що на сонці стояв. І він гучним голосом кликнув, кажучи до всіх птахів, що серед неба літали: Ходіть, і зберіться на велику Божу вечерю,
And I saw an angel taking his place in the sun; and he was crying with a loud voice, saying to all the birds in flight in the heavens, Come together to the great feast of God;
 και ειδον ενα αγγελον εστωτα εν τω ηλιω και εκραζεν φωνη μεγαλη λεγων πασιν τοις ορνειοις τοις πετωμενοις εν μεσουρανηματι δευτε και συναγεσθε εις το δειπνον του μεγαλου θεου
- 18 щоб ви їли тіла царів, і тіла тисячників, і тіла сильних, і тіла коней і тих, хто сидить на них, і тіла всіх вільних і рабів, і малих, і великих...
So that you may take for your food the flesh of kings, and of captains, and of strong men, and of horses and of those who are seated on them, and the flesh of all men, free and unfree, small and great.
 ινα φαγητε σαρκας βασιλεων και σαρκας χιλιарχων και σαρκας ισχυρων και σαρκας ιππων και των καθημενων επ αυτων και σαρκας παντων ελευθερων και δουλων και μικρων και μεγαλων
- 19 І я побачив звірину, і земних царів, і війська їхні, зібрані, щоб учинити війну з Тим, Хто сидить на коні, та з військом Його.
And I saw the beast, and the kings of the earth, and their armies, come together to make war against him who was seated on the horse and against his army.
 και ειδον το θηριον και τους βασιλεις της γης και τα στρατευματα αυτων συνηγμενα ποιησαι πολεμον μετα του καθημενου επι του ιππου και μετα του στρατευματος αυτου
- 20 І схоплена була звірина, а з нею неправдивий пророк, що ознаки чинив перед нею, що ними звів тих, хто знамено звірини прийняв і поклонився був образі її. Обоє вони були вкине ні живими до огняного озера, що сіркою горіло...
And the beast was taken, and with him the false prophet who did the signs before him, by which they were turned from the true way who had the mark of the beast, and who gave worship to his image: these two were put living into the sea of ever-burning fire.
 και επιασθη το θηριον και μετα τουτου ο ψευδοπροφητης ο ποιησας τα σημεια ενωπιον αυτου εν οις επλανησεν τους λαβοντας το χαραγμα του θηριου και τους προσκυνοντας τη εικονι αυτου ζωντ ες εβληθησαν οι δυο εις την λιμνην του πυρος την καιομενην εν τω θειω
- 21 А решта побита була мечем Того, Хто сидів на коні, що виходив із уст Його. І все птаство наїлося їхніми трупами...
And the rest were put to death with the sword of him who was on the horse, even the sword which came out of his mouth: and all the birds were made full with their flesh.
 και οι λοιποι απεκτανθησαν εν τη ρομφαια του καθημενου επι του ιππου τη εκπορευομενη εκ του στοματος αυτου και παντα τα ορνεα εχορτασθησαν εκ των σαρκων αυτων
- 1 ¶ І бачив я Ангела, що сходить із неба, що мав ключа від безодні, і кайдани великі в руці своїй.
And I saw an angel coming down out of heaven, having the key of the great deep and a great chain in his hand.
 και ειδον αγγελον καταβαινοντα εκ του ουρανου εχοντα την κλειδα της αβυσσου και αλυσιν μεγαλην επι την χειρα αυτου
- 2 І схопив він змія, вужа стародавнього, що диявол він і сатана, і зв'язав його на тисячу років,
And he took the dragon, the old snake, which is the Evil One and Satan, and put chains on him for a thousand years,
 και εκρατησεν τον δρακοντα τον οφιν τον αρχαιον ος εστιν διαβολος και σατανας και εδησεν αυτον χιλια ετη
- 3 та й кинув його до безодні, і замкнув його, і печатку над ним поклав, щоб народи не зводив уже, аж поки не скінчиться тисяча років. А по цьому він розв'язаний буде на короткий час.
And put him into the great deep, and it was shut and locked over him, so that he might put the nations in error no longer, till the thousand years were ended: after this he will be let loose for a little time.
 και εβαλεν αυτον εις την αβυσσον και εκλεισεν αυτον και εσφραγισεν επανω αυτου ινα μη πλανηση τα εθνη ετι αχρι τελεσθη τα χιλια ετη και μετα ταυτα δει αυτον λυθηναι μικρον χρονον
- 4 І бачив я престоли та тих, хто сидів на них, і суд їм був даний, і душі стятих за свідчення про Ісуса й за Слово Боже, які не вклонились звірині, ані образі її, і не прийняли знамена н а чола свої та на руку свою. І вони ожили, і царювали з Христом тисячу років.
And I saw high seats, and they were seated on them, and the right of judging was given to them: and I saw the souls of those who were put to death for the witness of Jesus, and for the word of God, and those who did not give worship to the beast, or to his image, and had not his mark on their brows or on their hands; and they were living and ruling with Christ a thousand years.
 και ειδον θρονους και εκαθισαν επ αυτους και κριμα εδοθη αυτοις και τας ψυχας των πεπελεκισμενων δια την μαρτυριαν ιησου και δια τον λογον του θεου και οιτινες ου προσεκυνησαν τω θηριω ο υτε την εικονα αυτου και ουκ ελαβον το χαραγμα επι το μετωπον αυτων και επι την χειρα αυτων και εζησαν και εβασιλευσαν μετα χριστου τα χιλια ετη

- 5 А інші померлі не ожили, аж поки не скінчиться тисяча років. Це перше воскресіння.
The rest of the dead did not come to life again till the thousand years were ended. This is the first coming back from the dead.
οι δε λοιποι των νεκρων ουκ ανεζησαν εως τελεσθη τα χιλια ετη αυτη η αναστασις η πρωτη
- 6 Блаженний і святий, хто має частку в першому воскресінні! Над ними друга смерть не матиме влади, але вони будуть священиками Бога й Христа, і царюватимуть з Ним тисячу років.
Happy and holy is he who has a part in this first coming: over these the second death has no authority, but they will be priests of God and of Christ, and will be ruling with him a thousand years.
μακαριος και αγιος ο εχων μερος εν τη αναστασει τη πρωτη επι τουτων ο θανατος ο δευτερος ουκ εχει εξουσιαν αλλ εσονται ιερεις του θεου και του χριστου και βασιλευσουσιν μετ αυτου χιλια ετη
- 7 Коли ж скінчиться тисяча років, сатана буде випущений із в'язниці своєї.
And when the thousand years are ended, Satan will be let loose out of his prison,
και οταν τελεσθη τα χιλια ετη λυθησεται ο σατανας εκ της φυλακης αυτου
- 8 І вийде він зводити народи, що вони на чотирьох краях землі, Гога й Магога, щоб зібрати їх до бою, а число їхнє як морський пісок.
And will go out to put in error the nations which are in the four quarters of the earth, Gog and Magog, to get them together to the war, the number of whom is like the sands of the sea.
και εξελευσεται πλανησαι τα εθνη τα εν ταις τεσσαραιν γωνιας της γης τον γογ και τον μαγωγ συναγαγειν αυτους εις πολεμον ων ο αριθμος ως η αμμος της θαλασσης
- 9 І вийшли вони на ширину землі, і оточили табір святих та улюблене місто. І зійшов огонь з неба, і пожег їх.
And they went up over the face of the earth, and made a circle about the tents of the saints, and the well loved town: and fire came down out of heaven for their destruction.
και ανεβησαν επι το πλατος της γης και εκυκλωσαν την παρεμβολην των αγιων και την πολιν την ηγαπημενην και κατεβη πυρ απο του θεου εκ του ουρανου και κατεφαγεν αυτους
- 10 А диявол, що зводив їх, був укинений в озеро огняне та сірчане, де звірина й пророк неправдивий. І мучені будуть вони день і ніч на вічні віки.
And the Evil One who put them in error was sent down into the sea of ever-burning fire, where the beast and the false prophet are, and their punishment will go on day and night for ever and ever.
και ο διαβολος ο πλανων αυτους εβληθη εις την λιμνην του πυρος και θειου οπου το θηριον και ο ψευδοπροφητης και βασανισθησονται ημερας και νυκτος εις τους αιωνας των αιωνων
- 11 ¶ І я бачив престола великого білого, і Того, Хто на ньому сидів, що від лиця Його втекла земля й небо, і місця для них не знайшлося.
And I saw a great white seat, and him who was seated on it, before whose face the earth and the heaven went in flight; and there was no place for them.
και ειδον θρονον λευκον μεγαν και τον καθημενον επ αυτου ου απο προσωπου εφυγεν η γη και ο ουρανος και τοπος ουχ ευρεθη αυτοις
- 12 І бачив я мертвих малих і великих, що стояли перед Богом. І розгорнулися книги, і розгорнулась інша книга, то книга життя. І суджено мертвих, як написано в книгах, за вчинками ї хніми.
And I saw the dead, great and small, taking their places before the high seat; and the books were open, and another book was open, which is the book of life; and the dead were judged by the things which were in the books, even by their works.
και ειδον τους νεκρους μικρους και μεγαλους εστωτας ενωπιον του θεου και βιβλια ηνεωχθησαν και βιβλιον αλλο ηνεωχθη ο εστιν της ζωης και εκριθησαν οι νεκροι εκ των γεγραμμενων εν τοις βιβλιοις κατα τα εργα αυτων
- 13 І дало море мертвих, що в ньому, і смерть і ад дали мертвих, що в них, і суджено їх згідно з їхніми вчинками.
And the sea gave up the dead which were in it; and death and Hell gave up the dead which were in them; and they were judged every man by his works.
και εδωκεν η θαλασσα τους εν αυτη νεκρους και ο θανατος και ο адης εδωκαν τους εν αυτοις νεκρους και εκριθησαν εκαστος κατα τα εργα αυτων
- 14 Смерть же та ад були вкинени в озеро огняне. Це друга смерть, озеро огняне.
And death and Hell were put into the sea of fire. This is the second death, even the sea of fire.
και ο θανατος και ο адης εβληθησαν εις την λιμνην του πυρος ουτος εστιν ο δευτερος θανατος
- 15 А хто не знайшовся написаний в книзі життя, той укинений буде в озеро огняне...
And if anyone's name was not in the book of life, he went down into the sea of fire.
και ει τις ουχ ευρεθη εν τη βιβλω της ζωης γεγραμμενος εβληθη εις την λιμνην του πυρος
- 1 ¶ І бачив я небо нове й нову землю, перше бо небо та перша земля проминули, і моря вже не було.
And I saw a new heaven and a new earth: for the first heaven and the first earth were gone; and there was no more sea.
και ειδον ουρανον καινон και γην καινην ο γαρ πρωτος ουρανος και η πρωτη γη παρηλθεν και η θαλασσα ουκ εστιν επι
- 2 І я, Іван, бачив місто святе, Новий Єрусалим, що сходить із неба від Бога, що був приготований, як невіста, прикрашена для чоловіка свого.
And I saw the holy town, new Jerusalem, coming down out of heaven from God, like a bride made beautiful for her husband.
και εγω ιωαννης ειδον την πολιν την αγιαν ιερουσαλημ καινην καταβαινουσαν απο του θεου εκ του ουρανου ητοιμασμενην ως νυμφην κεκοσμημενην τω ανδρι αυτης

- 3 I почув я гучний голос із престолу, який кликав: Оце оселя Бога з людьми, і Він житиме з ними! Вони будуть народом Його, і Сам Бог буде з ними,
 And there came to my ears a great voice out of the high seat, saying, See, the Tent of God is with men, and he will make his living-place with them, and they will be his people, and God himself will be with them, and be their God.
 και ηκουσα φωνης μεγαλης εκ του ουρανου λεγουσης ιδου η σκηνη του θεου μετα των ανθρωπων και σκηνωσει μετ αυτων και αυτοι λαοι αυτου εσονται και αυτος ο θεος εσται μετ αυτων θεος αυτων
- 4 і Бог кожну сльозу з очей їхніх зітре, і не буде вже смерті. Ані смутку, ані крику, ані болю вже не буде, бо перше минулося!
 And he will put an end to all their weeping; and there will be no more death, or sorrow, or crying, or pain; for the first things have come to an end.
 και εξαλειψει ο θεος παν δακρυον απο των οφθαλμων αυτων και ο θανατος ουκ εσται еτι ουτε πενθος ουτε κραυγη ουτε πονος ουκ εσται еτι οτι τα πρωτα απηλθον
- 5 I сказав Той, Хто сидить на престолі: Ось нове все творю! I говорить: Напиши, що слова ці правдиві та вірні!
 And he who is seated on the high seat said, See, I make all things new. And he said, Put it in the book; for these words are certain and true.
 και ειπεν ο καθημενος επι του θρονου ιδου καινα παντα ποιω και λεγει μοι γραψον οτι ουτοι οι λογοι αληθινοι και πιστοι εισιν
- 6 I сказав Він мені: Сталось! Я Альфа й Омега, Початок і Кінець. Хто прагне, тому дармо Я дам від джерела живої води.
 And he said to me, It is done. I am the First and the Last, the start and the end. I will freely give of the fountain of the water of life to him who is in need.
 και ειπεν μοι γεγονεν εγω ειμι το α και το ω η αρχη και το τελος εγω τω διψοντι δωσω εκ της πηγης του υδατος της ζωης δωρεαν
- 7 Переможець наслідить усе, і Я буду Богом для нього, а він Мені буде за сина!
 He who overcomes will have these things for his heritage; and I will be his God, and he will be my son.
 ο νικων κληρονομησει παντα και εσομαι αυτω θεος και αυτος εσται μοι ο υιος
- 8 А лякливим, і невірним, і мерзким, і душогубам, і розпусникам, і чарівникам, і ідолянам, і всім неправдомовцям, їхня частина в озері, що горить огнем та сіркою, а це друга смерть!
 But those who are full of fear and without faith, the unclean and takers of life, those who do the sins of the flesh, and those who make use of evil powers or who give worship to images, and all those who are false, will have their part in the sea of ever-burning fire which is the second death.
 δειλοις δε και απιστοις και εβδελυγμενοις και φονευσιν και πορνοις και φαρμακευσιν και ειδωλολατραις και πασιν τοις ψευδεσιν το μερος αυτων εν τη λιμνη τη καιομενη πυρι και θειω ο εστιν δευтерος θανατος
- 9 ¶ I прийшов до мене один із семи Анголів, що мають сім чаш, наповнених сімома останніми карами, та й промовив до мене, говорячи: Ходи, покажу я тобі невісту, жону Агнца.
 And one of the seven angels who had the seven vessels in which were the seven last punishments, came and said to me, Come here, and see the bride, the Lamb's wife.
 και ηλθεν προς με εις των επτα αγγελων των εχοντων τας επτα φιαλας τας γεμουσας των επτα πληγων των εσχατων και ελαλησεν μετ εμου λεγων δευρο δειξω σοι την νυμφην του αρνιου την γυναικα
- 10 I заніс мене духом на гору велику й високу, і місто велике мені показав, святий Єрусалим, що сходить із неба від Бога.
 And he took me away in the Spirit to a great and high mountain, and let me see the holy town Jerusalem, coming down out of heaven from God,
 και απηνεγκεν με εν πνευματι επ ορος μεγα και υψηλον και εδειξεν μοι την πολιν την μεγαλην την αγιαν ιερουσαλημ καταβαινουσαν εκ του ουρανου απο του θεου
- 11 Славу Божу він має. А світлість його подібна до каменя дорогоцінного, як каменя ясписа, що блищить, як кришталь.
 Having the glory of God: and her light was like a stone of great price, a jasper stone, clear as glass:
 εχουσαν την δοξαν του θεου και ο φωστηρ αυτης ομοιος λιθω τιμιωτατω ως λιθω ιασπιδι κρυσταλλιζοντι
- 12 Мур воно мало великий і високий, мало дванадцять брам, а на брамах дванадцять Анголів та ймення написані, а вони імення дванадцятьох племен синів Ізраїля.
 She had a wall great and high, with twelve doors, and at the doors twelve angels; and names on them, which are the names of the twelve tribes of the children of Israel.
 εχουσαν τε τειχος μεγα και υψηλον εχουσαν πυλωνας δωδεκα και επι τοις πυλωσιν αγγελους δωδεκα και ονοματα επιγεγραμμενα α εστιν των δωδεκα φυλων των υιων ισραηλ
- 13 Від сходу три брамі, і від півночі три брамі, і від півдня три брамі, і від заходу три брамі.
 And on the east were three doors; and on the north three doors; and on the south three doors; and on the west three doors.
 απ ανατολης πυλωνες τρεις απο βορρα πυλωνες τρεις απο νοτου πυλωνες τρεις απο δυσμων πυλωνες τρεις
- 14 I міський мур мав дванадцять підвалин, а на них дванадцять імен дванадцяти апостолів Агнца.
 And the wall of the town had twelve bases, and on them the twelve names of the twelve Apostles of the Lamb.
 και το τειχος της πολεως εχον θεμελιους δωδεκα και εν αυτοις ονοματα των δωδεκα αποστολων του αρνιου
- 15 А той, хто зо мною говорив, мав міру, золоту тростину, щоб зміряти місто, і брами його і його мур.
 And he who was talking with me had a gold measuring-rod to take the measure of the town, and of its doors, and its wall.
 και ο λαλων μετ εμου ειχεν καλαμον χρυσουν ινα μετρηση την πολιν και τους πυλωνας αυτης και το τειχος αυτης

- 16 А місто чотирикутне, а довжина його така, як і ширина. І він зміряв місто тростиною на дванадцять тисяч стадій; довжина, і ширина, і вишина його рівні.
And the town is square, as wide as it is long; and he took the measure of the town with the rod, one thousand and five hundred miles: it is equally long and wide and high.
 και η πολις τετραγωνος κειται και το μηκος αυτης τοσουτον εστιν οσον και το πλατος και εμετρησεν την πολιν τω καλαμω επι σταδιων δωδεκα χιλιαδων το μηκος και το πλατος και το υψος αυτης ισα εστιν
- 17 І зміряв він мура його на сто сорок чотири лікті міри людської, яка й міра Ангола.
And he took the measure of its wall, one hundred and forty-four cubits, after the measure of a man, that is, of an angel.
 και εμετρησεν το τειχος αυτης εκατον τεσσαρακοντα τεσσαρων πηχων μετρον ανθρωπου ο εστιν αγγελου
- 18 Його мур був збудований з яспису, а місто було шире золото, подібне до чистого скла.
And the building of its wall was of jasper, and the town was clear gold, clear as glass.
 και ην η ενδομησις του τειχους αυτης ιασπις και η πολις χρυσιον καθαρον ομοια υαλω καθαρω
- 19 Підвалини муру міського прикрашені були всяким дорогоцінним камінням. Перша підвалина яспис, друга сапфір, третя халкидон, четверта смарагд,
The bases of the wall of the town had ornaments of all sorts of beautiful stones. The first base was jasper; the second, sapphire; the third, chalcedony; the fourth, emerald;
 και οι θεμελιοι του τειχους της πολεως παντι λιθω τιμω κεκοσμημενοι ο θεμελιος ο πρωτος ιασπις ο δευτερος σαπφειρος ο τριτος χαλκηδων ο τεταρτος σμαραγδος
- 20 п'ята сардонікс, шоста сардій, сьома хризоліт, восьма берил, дев'ята топаз, десята хрисопрас, одинадцята якінт, дванадцята аметист.
The fifth, sardonyx; the sixth, sardius; the seventh, chrysolite; the eighth, beryl; the ninth, topaz; the tenth, chrysoprase; the eleventh, jacinth; the twelfth, amethyst.
 ο πεμπτος сарδονυξ ο εκτος сардиос ο εβδομος χρυсоλιθος ο ογδοος βηρυλλος ο ενатос топазион ο δεκατος χρυсопрасос ο ενδεκατος υακινθος ο δωδεκατος αμεθυστος
- 21 А дванадцять брам то дванадцять перлин, і кожна брама зокрема була з однієї перлини. А вулиці міста шире золото, прозорі, як скло.
And the twelve doors were twelve pearls; every door was made of one pearl; and the street of the town was clear gold, as clear as glass.
 και οι δωδεκα πυλωνες δωδεκα μαργαριται ανα εις εκαστος των πυλωνων ην εξ ενος μαργαριτου και η πλατεια της πολεως χρυσιον καθαρον ως υαλος διαφανης
- 22 А храму не бачив я в ньому, бо Господь, Бог Вседержитель то йому храм і Агнець.
And I saw no Temple there; because the Lord God, the Ruler of all, and the Lamb are its Temple.
 και ναον ουκ ειδον εν αυτη ο γαρ κυριος ο θεος ο παντοκρατωρ ναος αυτης εστιν και το αρνιον
- 23 І місто не має потреби ні в сонці, ні в місяці, щоб у ньому світили, слава бо Божа його освітила, а світильник для нього Агнець.
And the town has no need of the sun, or of the moon, to give it light: for the glory of God did make it light, and the light of it is the Lamb.
 και η πολις ου χρειαν εχει του ηλιου ουδε της σεληνης ινα φαινωσιν εν αυτη η γαρ δοξα του θεου εφωτισεν αυτην και ο λυχνος αυτης το αρνιον
- 24 І народи ходитимуть у світлі його, а земські царі принесуть свою славу до нього.
And the nations will go in its light: and the kings of the earth will take their glory into it.
 και τα εθνη των σωζομενων εν τω φωτι αυτης περιπατησουσιν και οι βασιλεις της γης φερουσιν την δοξαν και την τιμην αυτων εις αυτην
- 25 А брами його зачиняться не будуть удень, бо там ночі не буде.
And the doors of it will never be shut by day (for there is no night there):
 και οι πυλωνες αυτης ου μη κλεισθωσιν ημερας νυξ γαρ ουκ εσται εκει
- 26 І принесуть до нього славу й честь народів.
And the glory and honour of the nations will come into it:
 και οισουσιν την δοξαν και την τιμην των εθνων εις αυτην
- 27 І не ввійде до нього ніщо нечисте, ані той, хто чинить гідоту й неправду, але тільки ті, хто записаний у книзі життя Агнця.
And nothing unclean may come into it, or anyone whose works are cursed or false; but only those whose names are in the Lamb's book of life.
 και ου μη εισελθη εις αυτην παν κοινουν και ποιουν βδελυγμα και ψευδος ει μη οι γεγραμμενοι εν τω βιβλιω της ζωης του αρνιου
- 1 ¶ І показав він мені чисту ріку живої води, ясну, мов кристаль, що випливала з престолу Бога й Агнця.
And I saw a river of water of life, clear as glass, coming out of the high seat of God and of the Lamb,
 και εδειξεν μοι καθαρον ποταμον υδατος ζωης λαμπρον ως κρυσταλλον εκπορευομενον εκ του θρονου του θεου και του αρνιου

- 2 Посеред його вулиці, і по цей бік і по той бік ріки дерево життя, що родить дванадцять раз плоди, кожного місяця приносячи плід свій. А листя дерев на вздоровлення народів.
In the middle of its street. And on this side of the river and on that was the tree of life, having twelve sorts of fruits, giving its fruit every month; and the leaves of the tree give life to the nations.
 εν μεσω της πλατειας αυτης και του ποταμου εντευθεν και εντευθεν ξυλον ζωης ποιουν καρπους δωδεκα κατα μηνια ενα εκαστον αποδιδουν τον καρπον αυτου και τα φυλλα του ξυλου εις θεραπειαν των εθνων
- 3 І жадного прокляття більше не буде. І буде в ньому Престол Бога та Агнца, а раби Його будуть служити Йому,
And there will be no more curse: and the high seat of God and of the Lamb will be there; and his servants will be worshipping him;
 και παν καταναθεμα ουκ εσται επι και ο θρονος του θεου και του αρνιου εν αυτη εσται και οι δουλοι αυτου λατρευσουσιν αυτω
- 4 і побачать лице Його, а Імения Його на їхніх чолах.
And they will see his face; and his name will be on their brows.
 και οψονται το προσωπον αυτου και το ονομα αυτου επι των μετωπων αυτων
- 5 А ночі вже більше не буде, і не буде потреби в світлі світильника, ані в світлі сонця, бо освітлює їх Господь, Бог, а вони царюватимуть вічні віки.
And there will be no more night; and they have no need of a light or of the shining of the sun; for the Lord God will give them light: and they will be ruling for ever and ever.
 και νυξ ουκ εσται εκει και χρειαν ουκ εχουσιν λυχνου και φωτος ηλιου οτι κυριος ο θεος φωτιζει αυτους και βασιλευσουσιν εις τους αιωνας των αιωνων
- 6 ¶ І сказав він до мене: Це вірні й правдиві слова, а Господь, Бог духів пророчих, послав Свого Ангела, щоб він показав своїм рабам, що незабаром статися мусить.
And he said to me, These words are certain and true: and the Lord, the God of the spirits of the prophets, sent his angel to make clear to his servants the things which are now to come about.
 και ειπεν μοι ουτοι οι λογοι πιστοι και αληθινοι και κυριος ο θεος των αγιων προφητων απεστειλεν τον αγγελον αυτου δειξαι τοις δουλοις αυτου α δι γενεσθαι εν ταχει
- 7 Ото, незабаром приходжу. Блаженний, хто зберігає пророчі слова цієї книги!
See, I come quickly. A blessing on him who keeps the words of this book of the prophet.
 ιδου ερχομαι ταχυ μακαριος ο τηρων τους λογους της προφητειας του βιβλιου τουτου
- 8 І я, Іван, чув і бачив оце. А коли я почув та побачив, я впав до ніг Ангела, що мені це показував, щоб поклонитись йому.
And I, John, am he who saw these things and to whose ears they came. And when I had seen and given ear, I went down on my face to give worship at the feet of the angel who made these things clear to me.
 και εγω ιωαννης ο βλέπων ταυτα και ακουων και οτε ηκουσα και εβλεψα επεσα προσκυνησαι εμπροσθεν των ποδων του αγγελου του δεικνυοντος μοι ταυτα
- 9 І сказав він до мене: Таж ні! Бо я співслуга твій і братів твоїх пророків, і тих, хто зберігає слова цієї книги. Богові поклонися!
And he said to me, See you do it not; I am a brother-servant with you and with your brothers the prophets, and with those who keep the words of this book: give worship to God.
 και λεγει μοι ορα μη συνδουλος σου γαρ ειμι και των αδελφων σου των προφητων και των τηρουντων τους λογους του βιβλιου τουτου τω θεω προσκυνησον
- 10 І сказав він до мене: Не запечатуї слів пророцтва цієї книги. Час бо близький!
And he said to me, Let not the words of this prophet's book be kept secret, because the time is near.
 και λεγει μοι μη σφραγισης τους λογους της προφητειας του βιβλιου τουτου οτι ο καιρος εγγυς εστιν
- 11 Неправедний нехай чинить неправду ще, і поганий нехай ще опоганиється. А праведний нехай ще чинить правду, а святий нехай ще освячується!
Let the evil man go on in his evil: and let the unclean be still unclean: and let the upright go on in his righteousness: and let the holy be holy still.
 ο αδικων αδικησατω επι και ο ρυπων ρυλωσατω επι και ο δικαιος δικαιοθητω επι και ο αγιος αγιασθητω επι
- 12 Ото, незабаром приходжу, і зо Мною заплата Моя, щоб кожному віддати згідно з ділами його.
See, I come quickly; and my reward is with me, to give to every man the outcome of his works.
 και ιδου ερχομαι ταχυ και ο μισθος μου μετ εμου αποδουναι εκαστω ως το εργον αυτου εσται
- 13 Я Альфа й Омега, Перший і Останній, Початок і Кінець.
I am the First and the Last, the start and the end.
 εγω ειμι το α και το ω αρχη και τελος ο πρωτος και ο εσχατος
- 14 Блаженні, хто випере шати свої, щоб мати право на дерево життя, і ввійти брамами в місто!
A blessing on those whose robes are washed, so that they may have a right to the tree of life, and may go in by the doors into the town.
 μακαριοι οι ποιουντες τας εντολας αυτου ινα εσται η εξουσια αυτων επι το ξυλον της ζωης και τοις πυλωσιν εισελθωσιν εις την πολιν

- 15 А поза ним будуть пси, і чарівники, і розпусники, і душогуби, і ідоляни, і кожен, хто любить та чинить неправду.
Outside are the dogs, and those who make use of evil powers, those who make themselves unclean, and the takers of life, and those who give worship to images, and everyone whose delight is in what is false.
εξω δε οι κυνες και οι φαρμακοι και οι πορνοι και οι φονεις και οι ειδωλολατραι και πας ο φιλων και ποιων ψευδος
- 16 Я, Ісус, послав Свого Ангола, щоб засвідчити вам це у Церквах. Я корінь і рід Давидів, зоря ясна і досвітня!
I, Jesus, have sent my angel to give witness to you of these things in the churches. I am the root and the offspring of David, the bright and morning star.
εγω ιησους επεμψα τον αγγελον μου μαρτυρησαι υμιν ταυτα επι ταις εκκλησιας εγω ειμι η ριζα και το γενος του δαβιδ ο αστηρ ο λαμπρος και ορθρινος
- 17 А Дух і невіста говорять: Прийди! А хто чує, хай каже: Прийди! І хто прагне, хай прийде, і хто хоче, хай воду життя бере дармо!
And the Spirit and the bride say, Come. And let him who gives ear, say, Come. And let him who is in need come; and let everyone desiring it take of the water of life freely.
και το πνευμα και η νυμφη λεγουσιν ελθε και ο ακουων ειπατω ελθε και ο θελων λαμβανετω το υδωρ ζωης δωρεαν
- 18 Свідкую я кожному, хто чує слова пророцтва цієї книги: Коли хто до цього додасть що, то накладе на нього Бог кари, що написані в книзі оцій.
For I say to every man to whose ears have come the words of this prophet's book, If any man makes an addition to them, God will put on him the punishments which are in this book:
συμμαρτυρουμαι γαρ παντι ακουοντι τους λογους της προφητειας του βιβλιου τουτου εαν τις επιτιθη προς ταυτα επιθησει ο θεος επ αυτον τας πληγας τας γεγραμμενας εν βιβλιω τουτω
- 19 А коли хто що відійме від слів книги пророцтва цього, то відійме Бог частку його від дерева життя, і від міста святого, що написане в книзі оцій.
And if any man takes away from the words of this book, God will take away from him his part in the tree of life and the holy town, even the things which are in this book.
και εαν τις αφαιρη απο των λογων βιβλιου της προφητειας ταυτης αφαιρησει ο θεος το μερος αυτου απο βιβλιου της ζωης και εκ της πολεως της αγιας και των γεγραμμενων εν βιβλιω τουτω
- 20 ¶ Той, Хто свідкує, говорить оце: Так, незабаром прийду! Амінь. Прийди, Господи Ісусе!
He who gives witness to these things says, Truly, I come quickly. Even so come, Lord Jesus.
λεγει ο μαρτυρων ταυτα ναι ερχομαι ταχυ αμην ναι ερχου κυριε ιησου
- 21 Благодать Господа нашого Ісуса Христа зо всіма вами! Амінь.
The grace of the Lord Jesus be with the saints. So be it.
η χαρις του κυριου ημων ιησου χριστου μετα παντων υμων αμην